

PROF. DR.
İHSAN ERDOĞAN'A
ARMAĞAN

YAYIN KURULU :

Prof. Dr. Mustafa Fadıl YILDIRIM
Prof. Dr. Mehmet ÖZDAMAR
Prof. Dr. Oğuz Sadık AYDOS
Prof. Dr. İbrahim ERMENEK
Prof. Dr. Ayşe Dilşad KESKİN
Doç. Dr. Huriye Reyhan DEMİRCİOĞLU
Doç. Dr. Fahri Erdem KAŞAK
Dr. Öğr. Üyesi Fikriye Ceren SADIÖĞLU
Arş. Gör. İrem Tuğçe DÖNGÜL
Arş. Gör. Dilara KURT

CİLT 1

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Prof. Dr. İhsan Erdoğan'a Armağan

Yayın Kurulu: Mustafa Fadil Yıldırım - Mehmet Özdamar - Oğuz Sadık Aydos - İbrahim Ermenek - Ayşe Dilşad Keskin - Huriye Reyhan Demircioğlu - Fahri Erdem Kaşak - Fikriye Ceren Sadioğlu - İrem Tuğçe Döngül - Dilara Kurt

Hukuk Yayınları Dizisi – 4040

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN Takım : 978 – 625 – 377 – 083 – 9

ISBN Cilt 1 : 978 – 625 – 377 – 084 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 47771
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

ÖĞRETİM ELEMANLARININ CEZA SORUŞTURMASI İZNİ

M. Emin AKGÜL*
Ezgi AYGÜN EŞİTLİ**

GİRİŞ

Öğretim elemanlarının ceza soruşturması, 2547 sayılı Kanunda düzenlenmiştir. Yapılan düzenlemede oluşturulan usul, 4483 sayılı Kanunda belirlenen-den farklıdır. Bununla birlikte 2547 sayılı Kanun, 4483 sayılı Kanuna atıf yaparak; ceza soruşturması izni ile ilgili süreçte mevcut boşlukların doldurulmasında 4483 sayılı Kanunun esas alınacağını da ayrıca düzenlemiştir. Mevcut durum böyle olmakla birlikte devlet üniversiteleriyle vakıf üniversiteleri öğretim elemanlarının ceza soruşturması usulünde de farklılık bulunmaktadır. Devlet üniversiteleri ve vakıf üniversiteleri hem birer kamu tüzel kişiliği hem de 2547 sayılı Kanuna tabi olmaları bakımından aynı durumda bulunmalarına rağmen öğretim elemanlarının ceza soruşturması izni açısından farklı bir düzenleme diğer bir ifadeyle vakıf üniversitesi öğretim elemanı için aslında bir düzenleme söz konusudur.

Çalışmada öncelikle devlet ve vakıf üniversitelerinin hukuki statüleri, öğretim elemanlarının durumları tespit edilecek, konuyla ilgili mahkeme kararları çerçevesinde tespitler yapılacaktır. İncelemenin devamında ise öğretim elemanlarının ceza soruşturma süreci ve sonunda verilen lüzüm-u muhakeme ve men-i muhakeme kararlarının hukuki niteliği ortaya konulacak ve ceza soruşturması izni sürecindeki farklılığın ortadan kaldırılmasının önemi vurgulanarak teklifte bulunulacaktır.

I. DEVLET VE VAKIF ÜNİVERSİTELERİNİN HUKUKİ STATÜSÜ

Vakıf üniversitelerinin kamu hukuku tüzel kişiliği konusuyla ilgili mahkeme kararlarının incelenmesinden önce pozitif hukuktaki düzenlemeleri tespit etmek faydalı olacaktır. Anayasamızın 42'nci maddesinde "Eğitim ve öğrenim hakkı ve

* **Prof. Dr.**, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: meakgul@baskent.edu.tr

** **Prof. Dr.**, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: aygun.ezgi@gmail.com

KAYNAKÇA

- Akylmaz B / Sezginer M / Kaya C, *Türk İdare Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Alkan O, "Yüksek Mahkeme Kararları Çerçevesinde Malpraktisten Kaynaklı Olarak Üniversite Hastanelerine Karşı Açılan Davalarda Görevli Mahkemenin Tespiti", *Danıştay Dergisi* (158), 2024, s.169-202.
- Atay E E, *İdare Hukuku*, Turhan Kitabevi, 2024.
- Ayturan B, "Yükseköğretim Personelinin Göreve İlişkin Suçlarının Soruşturulması", *TAAD*, (35), 2018, s. 429-467.
- Çiçek İ, "2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa Göre Verilen Lüzumu Muhakeme Kararlarının İddianame Yerine Geçip Geçmediği Sorunu", *Terazi Hukuk Dergisi*, 3(23), 2008, s.75-84.
- Dilaveroğlu E, "Vakıf Üniversitelerinde Çalışan Akademisyenlerin Hukuki Statüleri Üzerine Bir İnceleme", *Ankara Barosu Dergisi*, (4), 2024, s. 1-48.
- Ersoy U, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Adalet Yayınevi, 2024.
- Eşitli E A, *Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığına Dair Karar*, Yetkin Yayıncılık, 2022.
- Hafızoğulları Z, *Ceza Normu*, Seçkin Yayıncılık, 1996.
- İsbir K B, *Kamu Tüzel Kişiliği*, Turhan Kitabevi, 2017.
- İzmirlioğlu F A, *Vakıf Üniversitelerinde Çalışan Akademik Personelin Hukuki Statüsü*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2017.
- Gözler K, *İdare Hukuku* Cilt 1, Ekin Yayınevi, 2019. (Cilt 1)
- Gözler K, *İdare Hukuku*, Cilt 2, Ekin Yayınevi, 2019. (Cilt 2)
- Karahanoğulları O, *İdarenin Hukukla Kavranması: Yasallık ve İdari İşlemler (Yargı Kararlarına Dayalı Bir İnceleme)*, Turhan Kitabevi, 2022.
- Köken E, "Soruşturma Evresinin Kör Noktası: "İddianame Yerine Geçen Belge"", *Terazi Hukuk Dergisi*, 16(174), 2021, s. 250-263.
- Mesci H / Aydın V, "Yükseköğretim Kurumlarında Çalışan Kamu Görevlilerinin Ceza Soruşturma Usulü", *SDÜHFD*, 7(2), 2017, s. 1-91.
- Özbek V Ö/ Doğan K / Bacaksız P, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Özgenç İ, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Öztürk B / Tezcan D / Erdem M R / Gezer Ö S / Saygılar Y F / Alan E / Erden Tütüncü E / Özyayın Ö / Tok M C, *Ana Hatlarıyla Ceza Muhakemesi Hukuku*, Bahri Öztürk(Ed.), 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Sever D Ç, "Bir Kamu Kurumu Olarak Vakıf Üniversiteleri ve Bu Üniversitelerde Çalışan Akademisyenlerin Hukuki Statüsü", *Legal Hukuk Dergisi*, 14(159), 2016, s.1175-1216.
- Şahin C / Göktürk N, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 14. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Ulusoy A, *Yeni Türk İdare Hukuku*, Yetkin Yayıncılık, 2020.
- Yenisey F / Nuhoğlu A, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Yıldırım T / Samuray F, "Vakıf Üniversitesi Öğretim Elemanlarının Statüsü", *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(1), 2010, s. 81-95.

BORCUN BİR SENETLE İKRAR EDİLMESİ SEBEBİYLE ZAMANAŞIMININ KESİLMESİ VE YENİ SÜRE

Şahin AKINCI*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 146. maddesinde, kanunda aksine bir hüküm yoksa her alacağın on yılda zamanaşımına uğrayacağı düzenlenmiş ve hemen arkasından 147. maddede ise bazı alacakların beş yılda zamanaşımına uğrayacağı hükme bağlanmıştır. Kanunlarımızda yer alan zamanaşımı süreleri bunlardan ibaret değildir. Mesela TBK m. 72'de haksız fiil, m. 82'de ise sebepsiz zenginleşmeden doğan alacaklar için iki ve on yıllık süreler öngörülmüştür.

Zamanaşımını kesen sebepler ve kesilmenin sonuçları TBK m. 154 ve devamında düzenlenmiştir. TBK m. 154/1'e göre *“borçlu borcu ikrar etmişse, özellikle faiz ödemiş veya kısmen ifada bulunmuşsa ya da rehin vermiş veya kefil göstermişse”* zamanaşımını kesilir. Aynı maddenin II. fıkrasında ise *“alacaklı, dava veya def'i yoluyla mahkemeye veya hakeme başvurmuşsa, icra takibinde bulunmuşsa ya da iflas masasına başvurmuşsa”* zamanaşımının kesileceği düzenlenmiştir. TBK m. 156/1'e göre *“zamanaşımının kesilmesiyle, yeni bir süre işlemeye başlar”*. Doktrinde ve Yargıtay kararlarında ittifakla kabul edildiği üzere yeni süre eskisinin aynısıdır¹. Yani eski süre beş yıl ise yeni süre de beş yıl olacaktır. Mesela TBK m. 147/1-5'e göre vekâlet sözleşmesinden doğan alacaklar beş yıllık zamanaşımı süresine tâbidir. Bu süre alacaklının icra takibi başlatması sebe-

* **Prof. Dr.**, İstanbul Ticaret Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medenî Hukuk Anabilim Dalı/İSTANBUL, **e-posta:** sakinci2@hotmail.com

¹Andreas von Tuhr/ Hans Peter, *Allgemeiner Teil des Schweizerischen Obligationenrechts*, Erster Band, Dritte Auflage, Zürich 1979, s. 229; Ahmet Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Gözden Geçirilmiş Güncelleştirilmiş 25. Bası, Turhan Kitabevi, 2021, s. 1141; Ayşe Arat, “Türk Borçlar Hukukunda Alacak Zamanaşımı”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(3-4), 2004, s. 223; Serkan Ayan, *Zamanaşımının Durması ve Zamanaşımının Kesilmesi*, Adalet Yayınları, 2020, s. 164; Özcan Günergök/ Şaban Kayhan, *Borçlar Hukuku Dersleri, Genel Hükümler*, 2. Baskı, Filiz Kitabevi, 2024, s. 447.

kısmı için zamanaşımının kesildiğini ve yeni sürenin on yıl olduğunu kabul etmek gerekir.

Yargıtay da pek çok işlemi borcun senetle ikrarı olarak kabul etmektedir. Mesela borcun bir protokole bağlanması, hak ediş tutanağı düzenlenmesi, kesin hesap sözleşmesi yapılması, kat malikleri kurulu kararının tüm kat maliklerince imzalanması gibi durumlarda Yargıtay, zamanaşımının senetle kesilmiş sayılacağına ve yeni sürenin on yıl olacağına hükmetmiştir.

KAYNAKÇA

- Ak A, *Zamanaşımı Savunması*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Akinci Ş, *Borçlar Hukuku Bilgisi, Genel Hükümler*, Genişletilmiş 14. Baskı, Sayram Yayınları 2024.
- Antalya O G/Topuz M, *Marmara Hukuk Yorumu Medenî Hukuk, Giriş, Temel Kavramlar, Başlangıç Hükümleri*, Genişletilmiş 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Arat A, "Türk Borçlar Hukukunda Alacak Zamanaşımı", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(3-4), 2004, s. 193-228.
- Arat A, "Tüketici Kredileri ve Konut Finansmanında Yeniden Yapılandırmanın Yenileme (Tecdit, Novatio) ve Sözleşmede Değişiklik Yapılması (Sözleşmenin Tadili) ile İlişkisi", *Terazi Hukuk Dergisi*, 14(156), 2019, s. 1522-1535 (Arat, Tüketici).
- Ayan S, *Zamanaşımının Durması ve Zamanaşımının Kesilmesi*, Adalet Yayınları, 2020.
- Budak A C/Karaaslan V, *Medenî Usul Hukuku*, 8. Bası, Filiz Kitabevi, 2024.
- Çetiner B, *Borçlar Hukuku, Genel Hükümler*, Oniki Levha Yayınları, 2024.
- Çil Ş, *İş Hukukunda İbraname*, Genişletilmiş 3. Baskı, Yetkin Yayınları, 2013.
- Deliduman S, *Medenî Usul ve İcra İflas Hukukunda Noter Senetleri*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, 1999.
- Deliduman S, "Medeni Usul Hukukunda Senet ve Senetlerle Yazılı Şekil Arasındaki İlişki", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(1-2), 2000, s. 413-435 (Deliduman, Senet).
- Delipınar A E, *Medeni Muhakeme Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Niteliği*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 2012.
- Devellioğlu F, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, 26. Baskı, Aydın Kitabevi, 2010.
- Dural M/Sarı S, *Türk Özel Hukuku: C I, Temel Kavramlar ve Medenî Kanununun Başlangıç Hükümleri*, Filiz Kitabevi, 2021.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Gözden Geçirilmiş 28. Baskı, Legem Yayıncılık, 2023.
- Erturgut M, *Medeni Usul Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Olarak Değerlendirilmesi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, 2004.

- Furrer A/Muller-Chen M/Çetiner B, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* 2. Bası, Oniki Levha Yayınları, 2022.
- Gökler A M, *Senetle İspat ve Senede Karşı Senetle İspat Kuralı ile Bu Kuralın İstisnaları*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Gümüş M A, *Borçlar Hukuku Genel Hükümleri*, Yetkin Yayıncılık, 2021.
- Gümüş M A, *Türk İsviçre Borçlar Hukukunda İbra Sözleşmesi*, Vedat Kitapçılık, 2015 (Gümüş, İbra).
- Günergök Ö/Kayıhan Ş, *Borçlar Hukuku Dersleri, Genel Hükümler*, 2. Baskı, Filiz Kitabevi, 2024.
- Güzel P, *Sulh Sözleşmesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, 2022 (YÖKTEZ).
- Hızır F, *Sulh Sözleşmesi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, 2018 (YÖKTEZ).
- Karauz A K, *Sulh Sözleşmesi*, Adalet Yayınları, 2014.
- Carlı Ö, *Sebebi Gösterilmeyen Borç Tanıması, (Mücerret Borç İkrarı)*, Vedat Kitapçılık, 2008.
- Keller M/Schöbi C, *Das Schweizerische Schuldrecht, Band IV, Gemeinsame Rechtsinstitute für Schuldverhältnisse aus Vertrag, unerlaubter Handlung und ungerechtfertigter Bereicherung*, Basel und Frankfurt am Main 1984.
- Kılıçoğlu A, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Gözden Geçirilmiş Güncelleştirilmiş 25. Bası, Turhan Kitabevi, 2021.
- Kocayusufpaşaoğlu N, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Borçlar Hukukuna Giriş, Hukukî İşlem, Sözleşme*, Yenilenmiş Genişletilmiş tamamlanmış 4 üncü Bası, Filiz Kitabevi, 2008.
- Larenz K, *Lehrbuch des Schuldrecht, Bant I, Allgemeiner Teil, 14. Auflage*, München 1987.
- Mazlum İ, *Medeni Usul Hukukunda Belge ve Senet Ayırımı*, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2012.
- Nomer H N, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Gözden Geçirilmiş, Genişletilmiş 15. Bası, Beta Yayınları, 2017.
- Oğuzman M K/Öz M T, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 1*, Güncellenip Genişletilmiş 21. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2023.
- Önay I, *Türk Borçlar Hukukunda Yenileme (Tecdit - novatio)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2014 (Yöktez).
- Öz K, *Tadil Sözleşmesi*, Filiz Kitabevi, 2016.
- Özkaya-Ferendeci H Ö, "Yeni Hukuk Muhakemeleri Kanunu'ndaki Belge Terimi ve İspat Hukukundaki Yeri", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*(Prof. Dr. Hakan Pekcanitez Armağanı), 16(Özel Sayı) 2014 (Basım Yılı 2015), s. 813-830.

- Seliçi Ö, *Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi*, İstanbul 1977.
- Tekinay S S/Akman S/Burcuoğlu H/Altop A, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 7. Baskı, Filiz Kitabevi, 1993.
- Tercier P/Pichonnaz P/Develioğlu M, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Oniki Levha Yayınları, 2016.
- Turanboy K N, *İbra Sözleşmesi*, Yetkin Yayıncılık, 1998.
- Tok O/Koltaş H, "Senetle İspat Kuralının Tesis Ediliş Amacı Bakımından Bazı Vakıaların İspatına İlişkin Değerlendirmeler", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi. Hukuk Araştırmaları Dergisi*(Cevdet Yavuz'a Armağan), 22(3), 2016, s. 2665-2691.
- von Tuhr A, (Çev. Cevat Edege), *Borçlar Hukuku*, C I-2, Olgaç Matbaası, 1983
- von Tuhr A/Escher A, *Allgemeiner Teil des Schweizerischen Obligationenrechts*, Band II, Zürich, Nachdruck 1984.
- von Tuhr A/Peter H, *Allgemeiner Teil des Schweirischen Obligationenrechts, Erster Band, Dritte Auflage*, Zürich 1979.

YABANCI PARA ALACAKLARINDA İSTİNAF VE TEMYİZDE KESİNLİK SINIRININ UYGULANMASI

Tolga AKKAYA*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Kesinlik sınırının belirlenmesi ve uygulanması, hukuk sisteminin temel ilkelerinden olan adil yargılanma hakkı ve hak arama özgürlüğü açısından önemlidir. Kesinlik sınırı ve bu sınırın uygulanmasına ilişkin ilkeler adil yargılanma hakkı ve bu kapsamda hak arama özgürlüğü ile mahkemeye erişim hakkı gibi temel yargısal hakları doğrudan etkilemektedir. Kesinlik sınırı hangi mahkeme kararlarına karşı kanun yoluna başvurulabileceğini ve uyuşmazlık konusu hakkında üst mahkemeler tarafından inceleme yapılıp yapılamayacağını, başka bir deyişle mahkeme kararlarının üst mahkeme denetimine tâbi olup olmadığını belirler. Kesinlik sınırının yüksek tutulması veya kesinlik sınırının yanlış uygulanması, esasında kanun yolu denetimine tâbi olması gereken kararları bu kapsamdan çıkarabilir. Buna bağlı olarak hukuki korunma talep eden tarafların hak arama hürriyeti sınırlandırılmış olur. Hak arama hürriyeti kanunla sınırlandırılabilirse de sınırlamanın ölçüsüz olması hak arama hürriyetinin özüne müdahale teşkil edebilir. Yabancı para alacakları söz konusu olduğunda, mahkeme kararlarının kanun yoluna tâbi olup olmadığının belirlenmesinde dikkate alınan kesinlik sınırı ve uygulaması daha da hassasiyet gerektirir. Zira yabancı para alacakları söz konusu olduğunda döviz kurlarında veya Türk Lirasının diğer para birimleri karşısındaki değerinde meydana gelen dalgalanmalar, yabancı para alacaklarına ilişkin davalarda kesinlik sınırının uygulanmasında hukuki belirsizliklere neden olmaktadır. Hukuki belirsizlikler nedeniyle yaşanan hak kayıpları ise kişilerin yargıya olan güvenini sarsmaktadır. Bu çalışmada yabancı para alacaklarında temyiz kesinlik sınırına ilişkin mevcut uygulamaların ve olası sorunların tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda hukuk mahkemelerinde yabancı para alacakları için açılan

* **Prof. Dr.**, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı/ESKİŞEHİR, e-posta: takkaya@anadolu.edu.tr

KAYNAKÇA

- AYM Kararları Bilgi Bankası, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>.
- Akkaya T, "Temyize Başvuru Hakkının Sınırlandırılması ve İzne Bağlı Temyiz Sistemi", *Haluk Konuralp Anısına Armağan*, Yetkin Yayınları, 2001, s. 65-101.
- Akkaya T / Tepecik F / Varol Karaosmanoğlu G /Tabak O, "Bölge Adliye Mahkemeleri Hukuk Dairelerinin 2016-2022 Yıllarındaki Etkinliğinin Analizi ve Değerlendirilmesi", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (60), 2024, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/87798/1572903>, Erişim Tarihi 05.12.2024, s. 259-310.
- Ayan S, "Yabancı Para Borçlarının İfasi", *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, (8), 2013, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/179441>, Erişim Tarihi 05.12.2024, s. 511-567.
- Blickenstorfer K, "Art. 308 Anfechtbare Entscheide", Alexander Brunner, Dominik Gasser, Ivo Schwande (Ed.), *ZPO Schweizerische Zivilprozessordnung*, 2. Auflage, Dike Verlag, 2016.
- Budak A C/ Karaaslan V, *Medenî Usul Hukuku*, 8. Baskı, Filiz Kitabevi, 2024.
- Erişir E, "Borçlar Kanunu M. 83 f. III ve Türk Borçlar Kanunu M. 99 F. III'e Göre Gerçek Olmayan Yabancı Para Alacağının Aynen veya Türk Lirası Üzerinden Tahsili", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (12), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/deuhfd/issue/46934/588931>, Erişim tarihi 05.12.2024, s. 873-94.
- Kocaman S, *Yabancı Para Borçlarında Borçlu Temerrüdünün Sonuçları*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2015, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
- Kuru B, *Hukuk Muhakemeleri Usulü C. I*, 6. Baskı, Demir Demir, 2001.
- Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi (Lexpera).
- Öztek S, *Türk Medeni Yargılama Hukukunda İstinaf ve Temyiz*, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, 2021.
- Pekcanitez H, "Davanın Açılması", Hakan Pekcanitez/Muhammet Özeker /Mine Akkan/Hülya Taş Korkmaz (Eds.), *Medeni Usul Hukuku C. II*, 15. Baskı, On İki Levha, 2017.
- Pekcanitez H, *Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili*, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, 1998.
- Reetz P / Theiler, S, "Art. 308 Anfechtbare Entscheide", Thomas Sutter-Somm, Franz Hasenböhler, Christoph Leuenberger (Ed.), *Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung (ZPO)*, 3. Auflage, Schulthess, 2016.
- Sterchi Martin H, "Art. 308 ZPO, Anfechtbare Ensttscheide", Heinz Hausheer/Hans Peter Walter (Eds.), *Berner Kommentar ZPO Band II*, Staempfli, 2012.
- Yargıtay Karar Arama (YKA).

BAŞKASININ BORCU İÇİN REHNEDİLEN BİR ŞEYİ REHİNDEN KURTARAN KİŞİ İLE ALACAKLININ REHİN HAKKI KARŞISINDAKİ DURUMU

İpek YÜCER AKTÜRK*

GİRİŞ

Halefiyet, alacağın fer'ileriyle birlikte geçişini sağlayan kanuni bir alacak devri müessesesidir. Bir alacak hakkının fer'ileriyle birlikte kanunen bir başkasına geçişi niteliği itibariyle devralana önemli bir kazandırma sağladığından, halefiyet istisnai bir kurumdur. Gerçekten, borç ilişkilerinde taraflarca sözleşmede kararlaştırılması mümkün olmakla birlikte, kanuni halefiyet halleri sınırlıdır ve genişletilemez. Halefiyete ilişkin genel hüküm niteliğinde olan TBK m. 127'de öngörülen halefiyet hallerinden birisini "başkasının borcu için rehnedilen bir şeyi rehinden kurtaran kişi lehine" tanınan halefiyet oluşturur. Bu halde, TBK m.127/II uyarınca, alacaklıyı tatmin etmek suretiyle rehnedilene rehinden kurtaran kişi kanunen alacağa ve fer'ilerine sahip olur. Bu durumda, rehinli alacaklının tamamen tatmin edilmesi, başka bir deyişle borcun tamamının üçüncü kişi tarafından ödenmesi halinde, alacağın tamamı fer'ileriyle birlikte üçüncü kişiye geçeceğinden, rehin hakkına yönelik hak sahipliği bakımından herhangi bir sorun ortaya çıkmaz. Buna karşılık, rehnedilen bir şeyi rehinden kurtaran kişinin alacaklıyı kısmen tatmin etmesi halinde, alacaklıyı tatmin ettiği oranda onun haklarına halef olacağı kuşkusuzdur. Böyle bir halde, alacağın tamamını teminat altına alan rehin hakkının akıbeti incelenmesi gereken bir konudur. Nitekim, bu durumda rehin hakkı bir yandan ödenmeyen alacak kısmı bakımından alacaklının diğer yandan da ödenen miktar oranında halefin alacak hakkını teminat altına alır. Başka bir deyişle, bu halde rehin hakkı iki ayrı alacak hakkını içeren bir teminat fonksiyonuna sahiptir.

Burada üzerinde durulması gereken soru, kısmen tatmin edilen alacaklı ile başkasının borcu için rehnedilen bir şeyi rehinden kurtaran kişinin kısmi halefiyet halinde rehin hakkı karşısındaki durumudur. Gerçekten, kısmen tatmin edilen alacaklının söz konusu rehin hakkından mahrum bırakılması düşünülemeyeceği gibi, rehinden kurtaran kişinin TBK m.127'ye göre halef olduğu

* Prof. Dr., Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: yuceripek@gmail.com

na sahip olması gibi gibi ucu açık düzenlemelerle bazı imkanlar da getirmek suretiyle -kurulu vakıflar da dahil olmak üzere- vakıfların üyeli yapılara evrilmesinin önü de yine söz konusu kanun ile açılmıştır. Çünkü, bu organların neler olduğu, üye sayıları vs. sınırlanmamıştır. Vakıf şubeleri, dernek şubeleri gibi Genel Kurullara sahip olabileceklerdir ve uygulamada bu tip örnekler de oldukça fazladır. Özetle, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu, Dernek bünyeli vakıfların oluşmaması için vakıfların kuruluşunda “asgari mal varlığı” aranması gibi olumlu bir düzenleme içerse de, vakfın örgütlenmesi bağlamında dernek yaklaşımına açık kapı bırakmıştır.

Gelinen bu noktada; Anayasa m. 33/ son hükmü yürürlükten kaldırılmalı; Medeni kanuna da, iptal edilen 101/III. Madde hükmü, bozulan hukuksal ve yapısal düzenin yeniden tesisi ve modern hukuk sistemlerindeki gelişmelerle de paralellik sağlanması bakımından, yeniden ilave edilmeli; sonrasında, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu da “vakıflarda üyelik olmaz” düzenlemesi bağlamında yeniden revize edilerek, Vakıf Tüzel Kişiliğinin kendi bünyesine uygun şekilde gelişmesi ve tarihsel süreçte olduğu gibi, bu kurumdan toplumun refahı ve kalkınması için halkın hayırseverlik gücünün harekete geçirilmesi bağlamında istifade edilebilmesinin hukuksal alt yapısı hazırlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akünel T, *Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler*, Beta Yayınevi, 1995.
- Akyıldız A, “AB Üyesi Türkiye’de Vakıfların Durumu, Vakıfların Kişi Hakları Bakımından Önemi”, Vakıf Medeniyeti ve Vakıflar Haftası Etkinlikleri Kitabı, *Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayını*, 2006, s. 53 – 55.
- Akyıldız A, “Dernek Kurma Özgürlüğü, Anayasa Mahkemesi Eliyle Vakıfların Dernekleştirilmesi ve Kamu Düzeni”, *Türk Hukuk Dergisi*, S. 135, s.13-23.
- Akyıldız A, “Kamu Hizmetinin Görülmesinde Vakıf Usulü: Sigorta Vakıfları”, *Prof. Dr. Fikret Eren’e Armağan*, Yetkin Yayınları, 2006, s. 989- 1020.
- Akyıldız A, “Vakıflar Kanunu Çankaya’dan Geri Döndü”, *Barem Dergisi*, Ocak, 2007, S.28, s. 32 -37
- Akyıldız A, “Vakıf Kurma Özgürlüğü, Medeni Kanun ve İdare”, *Bilim Yolu (Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3/2003)*, 80. Yıl Özel Sayısı, s. 125-167.
- Akyıldız A, “Vakıflar Kanunu Tasarısı: Sınırsız Özgürlük Alanında Tarihi Güncellemek”, *Türk Hukuk Enstitüsü Dergisi*, S.130, s.4-11. Şubat 2008 (Ayrıca; 2023 Dergisi, Şubat 2008, Yıl 7, S.82, s.4-9.
- Akyıldız A, “Vakıflar Kanununun Getirdikleri ve Götürdükleri”, *Türk Hukuk Enstitüsü Dergisi*, Kasım 2006, s.3-13.
- Akyıldız A, “Vakfın Kuruluşunda Amaç ve Mal Varlığı Denetimi ile ‘Vakıflarda Dernekleşme Eğilimi’ Problemi”, *Vakıflar Dergisi*, S.26, Yıl:1997, s. 410-426.

- Akyol A, Vakıflarda Dernekleşme, *İstanbul Vakıflar Başmüdürlüğü Yayınları*, 1984.
- Ballar S, *Yeni Vakıflar Hukuku*, Beta, 3. B., 2000.
- Berki A H, İslamda Vakıf, Sahih ve Gayrisahih Nevileri, *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. VII, Yıl: 1958-1959, s. 1-10.
- Ercin F, "Özel Hukuk Tüzel Kişilerinde Ayırt Edici Kriter Olan Amaç Unsuru Bakımından Vakıf Kurumu", *Avrasya Bilimler Akademisi İşletme ve İktisat Dergisi*, 2017, S.12, s. 156-168.
- Gürzumar O B, "Türk Medeni Kanunu'nun "Vakıflarda üyelik olmaz." Hükmünü İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararı Hakkında", *Haluk Konuralp Anısına Armağan*, Cilt:3, s.523-547.
- Hatemi H, Önceki ve Bugünkü Hukukumuzda Vakıf Kurma Muamelesi, *Fakülteler Matbaası*, 1969.
- İba Ş, "Ülkemizde "Torba Kanun" ve "Temel Kanun Uygulamaları", *Ankara Barosu Dergisi*, S. 2011/1, s. 197-202.
- Kayabaş E, Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Döneminde Cemiyetler Hukukunun Gelişimi, Doktora Tezi (İst. Ü.SBE, Kamu Hukuku Anabilim Dalı), 2008.
- Onar S S, *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, C.2, İsmail Akgün Matbaası, s. 662-683.
- Mahkeme Kararı: Anayasa Mahkemesi'nin 17.04.2008 tarih ve 2005/14 Esas, 2008/92 Kararı.(28.06.2008 tarih ve 26920 sayılı R.G.)

OSMANLI AİLE HUKUKUNDA EVLENME EHLİYETİ VE ZORLAYICI OLMAYAN VELAYET

S. Gül AKYILMAZ*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Osmanlı Devleti'nin şer'î hukuk ve örfî hukuktan oluşan ikili yapısı çerçevesinde aile hukuku ağırlıklı olarak İslam hukuku tarafından düzenlenmiş olup, Hanefî mezhebinin kurucularının hukuki görüşleri doğrultusunda şekillenmiştir. Osmanlı aile hukukunda evlenme ehliyeti kişinin kimsenin iznine ve icazetine gerek olmadan kendi irade beyanıyla nikâh akdi yapabilmesidir. Evlenme ehliyetinin iki unsuru olup, bunlar temyiz kudreti ve bülüğdür. Osmanlı Devleti'nin resmi mezhebi olan Hanefî mezhebine göre evlenme ehliyetinde kızlarda alt yaş sınırı dokuz, erkeklerde on iki olmuştur. Üst yaş sınırı konusunda ise Hanefî mezhebinin kurucuları farklı hukuki görüşler ortaya koymuşlardır. Ebu Hanife üst yaş sınırını kızlarda 17 erkeklerde 18 yaş olarak kabul ederken, Ebu Yusuf ve İmam Muhammed her iki cinsiyet için üst yaş sınırını 15 olarak belirlemişlerdir. Osmanlı Devleti'nde 1917 Hukuk-ı Aile Kararnamesi'ne kadar evlenme ehliyetinde üst yaş sınırı on beş olarak kabul edilirken, Kararname ile Ebu Hanife'nin görüşü tercih edilmiştir.

Osmanlı aile hukukunda nikâh akdinin kurucu unsurlarından (inikat şartı) ilki taraflar ve ehliyete ilişkin şartlardır. İslam hukuku nikâh akdinin taraflarını günümüz pozitif hukuk sistemlerinden daha geniş tutmuş ve taraf kavramının içine sadece evlenecek erkek ve kadını değil veli ve vekilleri de dâhil etmiştir. Velilerin nikâh akdinin yapılmasında önemli bir rolü olup, Osmanlı Devleti'nin resmî mezhebi olan Hanefî mezhebi geniş bir akraba zümresine velayet yetkisini vermiştir. İslam-Osmanlı hukukunda nikâhta velayet iki kısma ayrılmıştır. Birincisi, sadece bülüğa ermiş kızlar üzerinde uygulanabilen ihtiyari velayet(velâyet-i nedb), diğeri ise veliye velayeti altındaki küçüğü, köleleri ve akıl hastalarını rızası hilafına evlendirme yetkisi veren zorlayıcı velayet(velâyet-i

* Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Tarihi Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: sevgi.akyilmaz@hbv.edu.tr

sahip olan erkeklerin ve kızların nikâh akitlerine kimsenin müdahale etmemesi yönünde fermanların yayınlandığı görülmektedir. Ancak makalemizde kullandığımız mahkeme kayıtları ve arşiv belgelerine bakıldığında evlenme ehliyetine sahip kızlar evleneceğinde bazı sıra dışı örnekler olsa da genellikle velilerinin izni aranmış, hatta veli izin vermezse evlilik gerçekleşmemiştir. Burada unutulmaması gereken nokta zorlayıcı velâyetin iki boyutu olduğudur. Evlenme ehliyetine sahip kızlar tek başlarına nikâh akdedemeyip ancak velilerinin izniyle evlenebilmişlerdir. Buna mukabil veli de evlenme ehliyetine sahip kızı rızası hilafına evlendirememiştir. Konunun tüm boyutlarıyla anlaşılabilmesi için çalışmamızın son bölümünde arşiv belgelerinde karşımıza çıkan bir dava mahkeme tutanakları eşliğinde incelenmiştir. Vehibe'nin hukuk mücadelesi bize hala kızlar evlenme ehliyetine sahip olsalar bile velilerinin izni olmadan evlenemeyeceklerini göstermektedir. Öte yandan evlenme ehliyeti olan kadınların rızası ve haberi olmadan velilerinin nikâh akdi yapması mümkün değildir. Vehibe örneğinde babası Receb kızının haberi olmadan ve rızasını almadan Salih'le evlendirmiştir. Vehibe nikâh akdinin üzerinden uzun bir süre geçtikten sonra evlendirildiği kişi zıfaf talep edince durumdan haberdar olarak bu nikâha rızası olmadığını beyan etmiş ve kendisine bir avukat bularak akdin feshi için dava açmıştır. Bu süreçte gerek babanın gerekse bazı şahitlerin 20. yüzyılın başında "*bizim köyde nikâhta kızların rızasını almak ayıp kabul edilir, onun için kıza sormadık*" ifadeleri mevcut toplumsal anlayışı ortaya koyması açısından önemlidir. Öte yandan Vehibe'nin istemediği bir evlilikten kurtulma yolundaki hukuki mücadelesi, haklarının farkında olması, babasının da içinde olduğu bir erkekler zümresine karşı cesur ve kararlı adımlar atması kadınların, kadın erkek eşitliğini sağlayacak toplumsal değişimlere öncülük etmeye hazır olduklarını göstermektedir.

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

BOA, C.ADL., 49- 2966, T: 29 M 1229 (21 Ocak 1814).

BOA, TFRI.MN, 97-9649, T: 3 CA 1324 (25 Haziran 1906).

BOA, AE.SMST.II, 96-10357, T: 09 RA 1115 (23 Temmuz 1703).

BOA, İ.E.ADL., 13-916, T: 20 B 1140 (2 Mart 1728).

BOA, YB, 21, 119-121, T: 15 Z 1341 (29-30 Temmuz 1923).

BCA, 2-36-13, T: 22.2.1337 (22 Nisan 1921).

BOA, YB. 21, 119-55, T: 20 Mart 1923.

BOA, YB. 21, 119-79, T: 11 Nisan 1923.

BOA, YB.21, 117-305, 305-1, T: 3 Kânûn-evvel 1336 (3 Aralık 1920).

BOA, YB.21, 117-305, 305-3-1-2, T: Kânûn-ı sâni 1336 (3 Ocak 1920).

BOA, YB.21, 117-305, 305-2-1-2, T: 3 Kânûn-ı sâni 1336 (3 Ocak 1920).

BOA, YB.21, 117-305, 305-3-2, T: 3 Kânûn-ı sâni 1336 (3 Ocak 1920).

BOA, YB.21, 117-305, 305-1-1, T: 3 Kânûn-ı sâni 1336 (3 Ocak 1920).

BOA, YB.21, 123-172, T: 03 Mart 1336 (3 Mart 1920).

Şer'iyye Sicilleri

İstanbul Bab Mahkemesi, 150 Numaralı Sicil, Hüküm No: 237, C. 65, s. 237, <http://www.kadısicilleri.org/>, Erişim Tarihi 11 Ekim 2024.

Adalar Mahkemesi, 1 Numaralı Sicil, Hüküm No: 15, C. 49, s. 276, <http://www.kadısicilleri.org/>, Erişim Tarihi 11 Ekim 2024.

Rumeli Sadareti Mahkemesi, 127 Numaralı Sicil, Hüküm No: 12, C. 55, s. 59, <http://www.kadısicilleri.org/>, Erişim Tarihi 10 Ekim 2024.

İstanbul Bab Mahkemesi, 150 Numaralı Sicil, Hüküm No: 217, C. 65, s. 237, <http://www.kadısicilleri.org/>, Erişim Tarihi 11 Ekim 2024.

İstanbul Bab Mahkemesi, 92 Numaralı Sicil, Hüküm No: 141, C. 60, s. 174, <http://www.kadısicilleri.org/>, Erişim Tarihi 11 Ekim 2024.

Üsküdar Mahkemesi, 1 Numaralı Sicil, Hüküm No: 753, C. 1, s. 407, <http://www.kadısicilleri.org/>, Erişim Tarihi 10 Ekim 2024.

Beşiktaş Mahkemesi, 2 Numaralı Sicil, Hüküm No: 456, C. 42, s. 230, <http://www.kadısicilleri.org/>, Erişim Tarihi 11 Ekim 2024.

Ahi Çelebi Mahkemesi, 1 Numaralı Sicil, Hüküm No: 390, C. 49, s. 276, <http://www.kadısicilleri.org/>, Erişim Tarihi 11 Ekim 2024.

Mahmudpaşa Mahkemesi, 1 Numaralı Sicil, Hüküm No: 359, C. 91, s. 321, <http://www.kadısicilleri.org/>, Erişim Tarihi 11 Ekim 2024.

İstanbul Mahkemesi, 10 Numaralı Sicil, Hüküm No: 435, C. 51, s. 412, <http://www.kadısicilleri.org/>, Erişim Tarihi 12 Ekim 2024.

İstanbul Mahkemesi, 10 Numaralı Sicil, Hüküm No: 437, C. 51, s. 413, <http://www.kadısicilleri.org/>, Erişim Tarihi 12 Ekim 2024.

İstanbul Mahkemesi, 10 Numaralı Sicil, Hüküm No: 758, C. 51, s. 648, <http://www.kadısicilleri.org/>, Erişim Tarihi 12 Ekim 2024.

Kitap, Makale ve Tezler

Akarlı E, "Daughters and Fathers: A Young Druze Experience (1894-1897)", Baki Tezcan, Karl K. Barbır (Eds.), *Identity and Identity Formation in The Ottoman World A Volume of Essays in Honor of Norman Itzkowitz*, The University of Wisconsin Press, 2007, s. 167-183.

Akyılmaz G, "Osmanlı Aile Hukukunda Kadın", Hasan Cemal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca (Eds.), *Türkler*, C. 10, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, s. 364-375. (Osmanlı Aile Hukukunda Kadın)

Akyılmaz G, "Osmanlı Devleti'nde Kadının Hukuki Statüsüne Genel Bir Bakış", Mehtap Nasıroğlu (Ed.), *Tarihte Kadın Toplumsal Hayat, Siyaset, Hukuk, Mitoloji*, Paradigma Akademi, 2020, s. 146-174.

- Akyılmaz G, "Osmanlı Hukukunda Çocuk Evlilikleri", Suzan Gökalp Alica, Necdet Basa (Eds.), *II. Uluslararası Kadın ve Hukuk Sempozyumu 8-9 Mart 2019 Ankara*, C. 1, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2019, s. 149-174. (Osmanlı Hukukunda Çocuk Evlilikleri)
- Akyılmaz G, "Uygulamadan Örnekler Işığında Osmanlı Aile Hukukunda Zorlayıcı Velâyet Yetkisi ve Hıyâr'ül Bulûğ Müessesesi", Nuran Koyuncu, Abdülkadir Yıldız (Eds.), *Necmettin Erbakan Hukukun Güncel Meseleleri Kamu Hukuku*, Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları, 2022, s. 5-104. (Zorlayıcı Velâyet Yetkisi ve Hıyâr'ül Bulûğ Müessesesi)
- Akyılmaz G, *İslam ve Osmanlı Hukukunda Kadının Statüsü*, Göksoy Matbaası, 2000. (Osmanlı Hukukunda Kadının Statüsü)
- Aslan B, "İslam Hukukunda Evlilikte Velâyetin Ortadan Kalkmasıyla Velinin Velayetinin Kime Gececeği Konusunun Değerlendirilmesi", *Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4 (7), 2016/1, s. 26-47.
- Aydın M. Â, *Osmanlı Aile Hukuku*, Klasik Yayınları, 2017. (Osmanlı Aile Hukuku)
- Aydın M. Â, *Türk Hukuk Tarihi*, 19. Bası, Beta Yayınevi, 2022. (Hukuk Tarihi)
- Bardakoğlu A, "Bulûğ", *TDVİA*, C. 6, İSAM, 1992, s. 413-414.
- Bardakoğlu A, "Ehliyet", *TDVİA*, C. 10, İSAM, 1994, s. 533-539.
- Behcetü'l Fetâvâ Şeyhülislam Yenişehirli Abdullah Efendi*, (Haz. Süleyman Kaya, Betül Algin, Zeynep Trabzonlu, Asuman Erkan), Klasik Yayınları, 2011.
- Bilmen Ö. N, *Hukuk-ı İslamiyye ve Istılahat-ı Fıkhiyye Kamusu*, C. 2, Bilmen Basım ve Yayınevi, 1985.
- Cin H/Akyılmaz G, *Türk Hukuk Tarihi*, 16. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Cin H, *İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, 2. Bası, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1988.
- Danışman M. A, "İslam Hukukuna Göre Evlilikte Velayet ve Kapsamı", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, (8), 2006, s. 240-257.
- Durmuş E/Yargı M. A, "1917 Tarihli Hukûk-ı Âile Kararnâmesi'ne Yöneltilen Eleştiriler", *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (15), 2019, s. 312-363.
- Düzdağ M. E, *Şeyhülislâm Ebussuud Efendi Fetvaları Kanunî Devrinde Osmanlı Hayatı-Fetâvâ-yı Ebussu'ûd Efendi-*, 2. Bası, Kapı Yayınları, 2018.
- Erdem S, "İslam Hukukunda Evlenme Ehliyeti", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12 (62), 2019, s. 1750-1764.
- Erten H, *Osmanlı Aile Yapısı 18. Yüzyılda Konya Örneği*, Çizgi Kitabevi, 2017.
- Fetâvâ-yı Ali Efendi Şeyhülislam Çatalcalı Ali Efendi*, (Haz. Esra Eser Kılavuz), C. 1, İSAR Yayınları, 2021.
- Fetâvâyı Hindiye*, C. 2, (Tercüme. Mustafa Efe, Mustafa Karakaya), Akçağ Yayınevi, 1986.
- Genç M, "İslâm Hukukunda Akrabalık Sebebi ile Evlendirme Velâyeti Hakkı", *İslâm Hukuku Araştırmaları Dergisi*, (33), 2019, s. 391-422.
- İbrahim Halebi, *Mülteka-l Ebhur*, Mevkufat Mülteka Tercümesi (Şerh eden. Mehmed Mevkûfâtî), (Sadeleştiren. Ahmet Davudoğlu), C. 1, Sağlam Kitabevi, 1980.

- Jennings R, "Women in Early 17 th Century Ottoman Judicial Record of the Sharia Court of Anatolian Kayseri", *JESHO*, 18 (1), 1975, s. 53-114.
- Kalıpçı M. E, "Hukuk-ı Aile Kararnamesinin İlgası İşlemi Keenlemyekun Sayıldı mı?", Fethi Gedikli (Ed.), *II. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri*, C. 2, On iki Levha Yayıncılık, 2016, s. 353-362.
- Karaman H, *Mukayeseli İslâm Hukuku*, C. 1, Nesil Yayınları, 1991.
- Köse S, "İslam Hukukuna Göre Evlenmede Velayet", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, (2), 2003, s. 101-116.
- Küçüktiryaki A. Y, *Osmanlı Aile Hukuku, Gelenek ve Modern Arasında Hukûk-ı Âile Kararnâmesi ve Sadrettin Efendi'nin Eleştirileri*, İz Yayıncılık, 2017.
- Ma'rûzât Şeyhülislâm Ebussuûd Efendi*, (Haz. Pehlul Düzenli), Klasik Yayınları, İstanbul 2013.
- Martykanova D, "Matching Sharia and 'Governmentality': Muslim Marriage Legislation in the Late Ottoman Empire", Andreas Gremes, Florencia Peyrou, Ioannis Xydopoulos (Eds.), *Institutional Change and Stability: Conflicts, Transitions and Social Values*, Pisa University Press, 2009, s. 153-175.
- Mutlu M, *Hanefî Mezhebine Göre Evlenme Ehliyeti ve Çocukların Evlendirilmesi Meselesi (Modern Hukuk Mukayeseli)*, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- "Münekehât ve Müferakat Kararnamesi Esbâb-ı Mucibe Layihası", *Sosyo kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, C. 3, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1992, s. 295-307.
- Netîcetü'l-Fetâvâ Şeyhülislam Fetvaları*, Der. es-Seyyid Ahmed Efendi, es-Seyyid Hafız Mehmed b. Ahmed el-Gedûsî, (Haz. Süleyman Kaya, Betül Algın, Ayşe Nagehan Çelikçi, Emine Kaval), Klasik Yayınları, 2014.
- Ongan H, *Ankara'nın İki Numaralı Şer'iyeye Sicili*, Türk Tarih Kurumu, 1974.
- Savaş S, "Fetva ve Şer'iyeye Sicillerine Göre Ailenin Teşekkülü ve Dağılması", *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, C. 2, T. C. Başbakanlık Aile Araştırmaları Kurumu Yayınları, 1992, s. 125-188.
- Şahin A. H, *İslam Hukukunda Evlendirme Yetkisi*, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Şahin H, *Nikâhta Rıza ve Cebir*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2008.
- Şener M, "İslam Hukukunda Velayet (I)", *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (2), 1985, s. 203-221.
- Şer'iyeye Sicilleri*, C. 1, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, 1988.
- Yaman A, *İslam Aile Hukuku*, Mehir Vakfı Yayını, 1998.

DOÇENTLİK DEĞERLENDİRME JÜRİSİNİN DEĞERLENDİRME RAPORLARININ YARGISAL DENETİMİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Bahtiyar AKYILMAZ*

GİRİŞ

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun, 7100 sayılı Kanun'un 5'inci maddesi ile değişikliğinden önceki "*Doçentlik sınavı*" başlıklı 24'üncü maddesine göre doçentlik sınavı iki aşamalı olarak yapılmaktaydı. Söz konusu hükme göre ilk aşamada doçentlik sınav jürisinde yer alan asıl ve yedek üyeler, adayın akademik çalışmalarının her birini değerlendirerek hazırladıkları ayrıntılı ve gerekçeli kişisel raporlarını Üniversitelerarası Kurula ("ÜAK") göndermekte; aday eser incelemesinde başarılı bulunmuşsa, ikinci aşamada doçentlik sınav jürisi tarafından sözlü sınava tabi tutulmaktaydı. Sözlü sınavda da başarılı olan adaya doçentlik ünvanı verilmekteydi.

İki aşamalı sınav döneminde, eser incelemesi aşamasında başarısız olan adaylar, eser inceleme sonucunun hukuka aykırı olduğunu düşünseler dahi genellikle iptal davası açmaktan imtina etmekteydiler. Zira açacakları iptal davasında yargı yeri tarafından işlemin iptali, doçent ünvanının verilmesi sonucunu doğurmamakta; kararın uygulanması üzerine ikinci aşamada kendilerini eser incelemesinde başarısız bulan jüri önünde "*sözlü sınav*"a girmek durumunda kalmaktaydılar.

06.03.2018 tarihli ve 30352 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7100 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 5'inci maddesi ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 24'üncü maddesi başlığıyla birlikte değiştirilmiştir. Halen yürürlükte olan hüküm ile başvuru şartlarını taşıyan adaylar için iki aşamalı (eser incelemesi – sözlü sınav) sistemden vazgeçilerek doçentlik ünvanının alınması için (başvuru şartlarını taşımaları ve eserlerinde etik ihlal bulunmaması halinde) sadece eser değerlendirmesinin yapıldığı tek aşamalı bir sistem kabul edilmiştir. 2018 değişikliği ile getirilen sisteme göre 24'üncü maddede belirtilen başvuru şartlarını taşıyan adayların yayın ve çalışmaları, ÜAK tara-

* **Prof. Dr.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: bakyilmaz@gmail.com

İHA'ların şimdiden yaygın bir şekilde kullanıldığı gözlemlense de, teknolojinin gelişmesiyle birlikte, sivil alandaki kullanımının gelecekte yarı otonom, tam otonom sistemlerle daha artması kaçınılmazdır. İHA'ların kalkış ve iniş için katı zemin gereksinimi yakın bir gelecekte zorunluluk olmaktan çıkacak ve su üzerinden kalkış ve inişler yapılabilecektir. Lojistik, kargo teslimatı, bankacılık işlemleri, bir restoranttan veya marketten sipariş verilmesi ve teslimi, bir evrakın ilgili kişiye imzaya gönderilmesi, hatta insanların İHA'lar ile seyahatinin dahi hayal olmaktan öteye gittiği hızlı bir teknolojik gelişme dünyayı sarmış bulunmaktadır. Bu gelişmeler ışığında, hukukî güvenliğin sağlanması daha da önemli hale gelmiştir. İHA'ların güvenli ve düzenli bir şekilde kullanılabilmesi için oluşturulan kuralların daha açık hale getirilmesi, izinler, uçuş sınırlamaları ve temel hakların korunması konularına titizlikle riayet edilmelidir. Özellikle ticari kullanımın yaygınlaşmasıyla birlikte bu ihtiyaç daha da belirginleşmiştir.

KAYNAKÇA

- Akipek J / Akıntürk T / Ateş D, *Eşya Hukuku*, 2. Bası, Beta Yayınları, 2018.
- Akipek J /Akıntürk T /Ateş D, *Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, 19. Bası, Beta Yayınları, 2024.
- Basler Kommentar, Rey, H /Strebel, L, *Zivilgesetzbuch II*, Art. 457-977 ZGB, Bern 2023, ZGB Art. 667.
- Baytan Karakuzu D, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 1. Bası, Beta Yayınları, 2005.
- Bellican C, Şeref ve Haysiyetin Korunması, Özel Hayatın Gizliliği ve Sanat Özgürlüğü: Özel Hukuk Açısından Bir Değerlendirme, *Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan*, C. 1, İstanbul 2010.
- Berner Kommentar, Meier-Hayoz, A, Band IV Das Sachenrecht, 1. Abteilung Das Eigentum, 2. Teilband Grundeigentum II Artikel 655-679 ZGB, 3. Baskı, Bern 1965, ZGB Art. 641.
- Bertan S, *Ayni Haklar*, Özel Basım, 1976.
- Börü Parlak Ş, Esra Kararı Işığında Bir Hassas Denge Değerlendirmesi : Kişilik Haklarının Korunması ve Sanat Özgürlüğü, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.8, S.2, Y. 2017.
- Çortoğlu S, *Taşınmaz Mülkiyetinin Aşkın Kullanılması*, 1. Bası, Dayınlarlı Hukuk Yayınları, 1988.
- Doğrul G, *Mimarın Telif Hakkı*, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, 2013.
- Dural M /Öğüz T, *Kişiler Hukuku*, 22. Baskı, Filiz Kitabevi, 2022.
- Ercan C, Fikri Hak Kavramı ve Eser Sahibinin Manevi Haklarının Genel Anlamda Kişilik Hakkıyla İlişkisi, *TAAD*, Yıl 12, S. 46, Nisan 2021.
- Eren F, *Mülkiyet Hukuku*, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, 2016.
- Ertaş Ş /Gökyayla, K, E, Mimari Projeler Üzerindeki Telif Hakkı, *Seyfullah Edis'e Armağan*, 2000.
- Ertaş Ş, *Eşya Hukuku*, 14. Baskı, Seçkin Yayınları, 2018.

- Gestenberg E, *Die Urheberrecht an Werken der Kunst der Architektur und der Photographie*, München 1968.
- Gürsoy K T/ Eren F /Cansel E, *Eşya Hukuku*, 2. Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1984.
- Helvacı S, *Gerçek Kişiler*, 9. Bası, Legal Kitabevi, İstanbul 2021.
- Holle Philipp M /Bredebach, S, Rechlicher Rahmen für den privaten Betrieb von Drohnen nach der deutschen "Drohnen Verordnung" vom 30.03.2017, *NZV* 2020, Heft 3.
- Holzki T, Abwehrmöglichkeiten gegen die unerwünschte Drohnennutzung durch Private, *JuS* 2023, Heft 2.
- Kılıçoğlu A, *Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar*, 9. Baskı, Turhan Kitabevi, 2022.
- Kurt Ş / Ün O, İnsansız Hava Araçları (İHA) Üzerine Hava Hukuku Açısından Bir Değerlendirme, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 10, S. 2, 2015.
- Millauer Hrubesch S / Seigenthaler Graham B / Eggel M, *Sachenrecht*, Bern 2023.
- Oğuzman K / Barlas N, *Medenî Hukuk*, 28. Bası, Oniki Levha Yayınları, 2022.
- Oğuzman K / Seliçi Ö / Oktay-Özdemir S, *Eşya Hukuku*, 24. Baskı, Yayınevi, 2022.
- Oğuzman K / Seliçi Ö / Oktay-Özdemir S, *Kişiler Hukuku*, 21. Baskı, Filiz Yayınevi, 2022.
- Özkan H, İnsansız Hava Araçlarının/Drone'ların Türk Sivil Havacılık Hukukuna Göre Statüsü, Unsurları ve Ceza Hukuk Boyutuyla Güncel Sorunlar, *TBB Dergisi*, S. 125, 2016.
- Öztan B, *Kişiler Hukuku*, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, 2021.
- Regenfus T, Zivilrechtliche Abwehransprüche gegen Überflüge und Bildaufnahmen von Drohnen, *NZM* 2011, Heft 22.
- Rehbinder M, *Urheberrecht*, München 2006.
- Rey H, *Die Grundlagen des Sachenrechts und das Eigentum*, Bern 2007.
- Siegle M, *Das Spannungs von Kunstfreiheit und Persönlichkeitsrecht, zur Problematik der Darstellung realer Personen in Kunstwerken*, Baden-Baden 2012.
- Sirmen L, *Eşya Hukuku*, 11. Baskı, Yetkin Yayınları, 2023.
- Stellpflug T / Hilpert J, Novellierter Rechtsrahmen für den Betrieb unbemannter Fluggeraete, *NVwZ* 2017, Heft 20.
- Stieper M, Abwehransprüche gegen Bildaufnahmen mit zivilen Drohnen, *NJW* 2023, Heft 52.
- Tekinay Selahattin S / Akman S / Burcuoğlu H / Altop A, *Eşya Hukuku*, 5. Bası, Filiz Yayınevi, 1989.
- Türkmen M, *İnsansız Hava Aracı İşletilmesinden Doğan Sorumluluk ve Sorumluluğun Sigortalanması*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2023.
- Yıldırım K, *Taşınmaz Mülkiyetine Gerçekleşen Müdahaleler ve El Atmanın Önlenmesi Davası*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Zevkililer A, *İmar Kurallarına Aykırı ve Zarar Verici İnşaat*, 1. Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1982.

YÜRÜRLÜĞÜ ERTELENEN İPTAL KARARLARININ İDARİ YARGIDA UYGULANMASINDA İÇTİHADİ KARMAŞA SORUNU

Ömer ANAYURT*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Anayasa Mahkemesi’nce iptal edilen bir normun şüphesiz en kısa süre içerisinde hüküm ve sonuçlarını doğurması beklenir. Anayasaya aykırılığı tespit ve tescillenmiş bir karara rağmen normun uygulamada tutulması ne hukuk devleti ne anayasanın üstünlüğü ile bağdaştırılabilir. Bununla birlikte, iptal kararının derhâl etkisini gösterdiği bazı durumlarda söz konusu norm hukuksal değerini yitirdiğinden ve hemen yeni bir düzenleme de ortaya konulmadığından bir norm boşluğu ortaya çıkabilmektedir. Bu boşluk kamu düzenini, kamu yararını, genel ahlaki, bireylerin hak ve özgürlüklerini olumsuz yönde etkileyici sonuçlara yol açabilmektedir. Bu sorunu çözmek için iptal kararlarının yürürlüğe girişinde derhâl etki ilkesini benimsemiş bazı anayasalar, Anayasa Mahkemesi’ne, iptal ettiği hükmün yürürlüğe girişini erteleyebilme imkânı vermektedir.

İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelenmesi ya da kısaca “erteleme kurumu”nun amacı kural koyucuya, iptalin ortaya çıkarttığı boşluğu giderecek düzenleme yapabilmesi için zaman sunmaktadır. İptal edilen norm da bu süreçte normatif kimliğini devam ettirdiğinden bir hukuk boşluğundan da söz edilememektedir. Böylece iptal kararının derhâl yürürlüğe konulması hâlinde ortaya çıkan hukuk boşluğu ile anayasaya aykırılığı tespit edilmiş hükmün bir süre daha uygulanmasına devam edilmesi gibi anayasanın üstünlüğü ve hukuk devleti ilkeleriyle paradoks oluşturacak bir durum karşı karşıya gelmektedir.

Derhâl etki sistemine (ex nunc) dayalı anayasa yargısı modelinin sorunlardan olan söz konusu ikilem, deyim yerindeyse eskilerin “ehven- şer” diye nitelendirdiği “iki kötünden en az kötünün tercihi”ne zorlamaktadır: Ya anayasanın

* **Prof. Dr.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: omer.anayurt@hbv.edu.tr

Anayasa Mahkemesi'ni Fransa'da olduğu gibi erteleme kararının yönetimi-ne dair kararlar ve önlemler alabilme yetkisiyle donatmanın söz konusu sorun-ların aşılmasında önemli katkı sunacağı kanaatindeyiz. Bu bağlamda; birincisi Anayasa Mahkemesi'nin itiraz yolunda vermiş olduğu iptal kararının ertelenme kararı alınmamış gibi dava mahkemesinde uygulama alanı bulması sağlanmalı-dır. Böylece iptal kararı itiraz başvurusu açısından kâğıt üzerinde kalmamış olacaktır. Diğer yandan yeni düzenleme yapıncaya kadar mahkemelere, bak-makta oldukları davaları dondurma kararı alabilmeleri imkânı verilmelidir. Nihayet getirilecek düzenlemeden derdest davaların da yararlanabilmeleri sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ali fendioğlu Y, "Yeni Bir Anayasa İçin Öneriler," *Mülkiye Dergisi*, 24(224), 2000, s. 115-136.
- Anayurt Ö, "İptal Kararlarının Yürürlüğünün Ertelenmesi Amaca Uygun İşlemekte Mi-dir?", *Prof. Dr. Zühtü Arslan'a Armağan, Cilt 2*, AYM Yayını, 2024, s. 1111-1145.
- Armağan S, *Anayasa Mahkememizde Kazaî Murakabe Sistemi, (Doktora Tezi)*, İÜHF Yayını, 1967.
- Avril P / Gicquel J, *Le conseil constitutionnel*, 6. Baskı, Montchrestien, 2011.
- Azrak A Ü, Anayasa Mahkemesi Kararlarının Geriye Yürümezliği, *Anayasa Yargısı Dergisi*, 1, 1984, AYM Yayını, ss. 151-168.
- Barın T / Uslu M T, "Anayasa Mahkemesinin İptal Kararlarının Yürürlüğünün Ertelenmesi Kurumu ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Görünümü", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 15(59), 2024, s. 51-90.
- Bayraktutar A, *Anayasa Mahkemesi'nin İptal Kararlarının Yürürlüğe Girişi ve Bağlayıcılığı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2013.
- Bilgen P, "Kanunların Uygulanmasının Anayasa Mahkemesi Tarafından Durdurulması", *Anayasa Yargısı*, 12, AYM Yayınları, 1995, s. 171-191.
- Cansel E, "Anayasa Mahkemesinin Verdiği İptal Kararından Doğan Kimi Sorunlar", *Anayasa Yargısı*, 9, 1992, s. 87-104.
- Disant M, "Les effets dans le temps des décisions QPC Le Conseil constitutionnel, "maître du temps"? Le législateur, bouche du Conseil constitutionnel?" *Les Nouveaux Cahiers du Conseil constitutionnel*, 3(40), 2013, s. 63-82.
- Duran L, "Türkiye'de Anayasa Yargısının İşlevi ve Konumu", *Anayasa Yargısı*, 1, 1984, s. 57-87.
- Gözler K, *Türk Anayasa Hukuku*, 2. Baskı, Ekin Kitabevi, 2018.
- Kanadoğlu, O K, *Anayasa Mahkemesi*, Beta Yayınları, 2004.
- Kıratlı M, *Anayasa Yargısında Somut Norm Denetimi: İtiraz Yolu*, AÜSBF Yayını, 1966.

- Kuzu B, *1982 Anayasasının Temel Nitelikleri ve Getirdiği Yenilikler*, Filiz Kitabevi, 1990.
- Küçük A, "Anayasa Mahkemesi Tarafından Verilen İptal Kararlarının Erken Açıklanmasına ve Yürürlüğün Ertelemesine Bağlı Olarak Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, (3), 2013, s. 311-357.
- Oytan M, "Yasa Boşluğu Sorunu", *Ankara Barosu Dergisi*, (4), 1984, s. 536-547.
- Özbudun E, *Türk Anayasa Hukuku*, 22. Baskı, Yetkin Yayınları, 2022.
- Özveri K C, *Anayasa Mahkemesi İptal Kararlarının Zaman Yönünden Uygulanması*, Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Rousseau D, "Le Conseil constitutionnel, maître des horloges", *Les Nouveaux Cahiers du Conseil Constitutionnel*, (54), 2017, s. 7-18.
- Sağlam F, "Anayasa Mahkemesi İptal Kararları Geriye Yürür", *Yıldırım Uler'e Armağan*, Yakın Doğu Üniversitesi Yayınları, 2014, s. 443-454.
- Serim, B, "İptal Edilen Düzenlemenin Yerine Eskisinin Kendiliğinden Yürürlüğe Girmesi," *Amme İdaresi Dergisi*, 28(1), 1995, s. 33-46.
- Teziç E, *Anayasa Hukuku*, Beta Yayınları, 2016.
- Tikveş Ö, *Anayasa Hukuku Dersleri, Birinci Cilt: Türk Anayasa Hukuku*, Ege Üniversitesi Matbaası, 1976.
- Uler Y, "Anayasa Mahkemesi Kararları Geriye Yürür", *Bahri Savcı'ya Armağan*, Mülkiyeliler Vakfı Yayınları, 1988, s. 515-524
- Ülgen Ö, *Anayasa Yargısında İptal Kararlarının Etkileri*, Onikilevha Yayınları, 2016.
- Yasin M, "Anayasa Mahkemesi Tarafından Verilen "Ertelemeli İptal Kararlarının Uygulanması Sorununa Danıştay'ın Yaklaşımı", Abuzer Kendigelen, Saadet Yüksel(Eds.), *Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil'in Anısına Armağan*, Onikilevha Yayıncılık, 2019, ss. 985-1012.
- Yıldırım T, "Anayasa Mahkemesi Kararlarının Bağlayıcılığı", *Argumentum*, 3(34), 1993, s. 601-606.

EDEBİYAT VE HUKUK İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA HUKUK ANLAM BİLİM (HERMENEUTİĞİ)

O. Gökhan ANTALYA*

I. EDEBİYAT VE HUKUK İLİŞKİSİ

Edebiyat hukuku, hukukta edebiyatı konu almıştır. Edebiyat ile hukuk arasındaki ilişki üç düzlemde değerlendirilebilir¹:

Birinci düzlemde, kısaca *edebiyat olarak hukuk* olarak ifade edildiği şekliyle, hukuk metinlerinin edebiyat metni olarak tanımlanıp, hukuksal analizin edebiyat yönünden ve edebiyat yöntemleri ile değerlendirildiği düzlemdir². Bir tür olarak hukuki filmler örnek gösterilebilir³. Ayrıca bkz. H. Grimm'in 1816'da kalem aldığı, 'Hukukta Şiir' (Poesis im Recht); O. von Gierke'nin Alman Hukukunda Mizah'.

İkinci düzlemde, kısaca *edebiyatta hukuk* (hukuk olarak edebiyat olarak ifade edildiği şekliyle, hukukun edebi sanatlar bağlamında değerlendirildiği yani düzlemdir. Örneğin, H. Ferhr'in 1931'de yazdığı 'Şiirde Hukuk' (Das Recht in der Dichtung), hukuku konu alan sinemalar⁴. Bu ilişkinin diğer karşı boyutu da *hukukta edebiyat* olarak edebi eser ve ürünlerin hak ya da fikri hak temelinde korunmasını konu alır.

Son düzlemde edebiyat, etiksel olarak hukukun kuramadığı adaletin, edebi eserle örneğin şiirsel adaletle, düzeltici işlevi olarak incelendiği düzlemdir⁵.

* **Prof. Dr.**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/İSTANBUL, e-posta: gantalya58@gmail.com

¹ Hukuk ve edebiyat ilişkisi için bkz. Neşe Kızıl, *Hukuk ve Edebiyat*, Legal Yayıncılık, 2015, Birinci Bölüm; Arslan Topakkaya, *Antik Yunan'dan Günümüze Hermeneutik*, Nobel Akademik Yayıncılık, 2020, s. 110 vd.; O. Gökhan Antalya, *Hukuk Bilimine Katkı Olarak C. II Hukuk Metodolojisi*, Seçkin Yayınevi, 2021, N. 1988 vd.

² Hüseyin Öntaş, "Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisinin Alt Dallarından Biri Olarak: Hukuk ve Edebiyat", *Varlık Dergisi*, 2006, s. 11 vd.

³ Abdurrahman Saygılı, "Sinema ve Hukuk Bir Tür Olarak Hukuk Filmleri", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1), 2014, s. 65 vd.

⁴ Bkz. Sevtap Metin, *Hukuku Sinemada Görmek*, Tekin Yayınevi, 2015.

⁵ Topakkaya, s. 110.

çalışmasında, her zaman hukuk normuna ile gerçeğe ilişkin karşıt kutuplar arasındaki gerilimden bir “uyumu”yi sağlama çabası ve yaratma baskısı altındadır.

C. Hauriou'nun Denge Teorisi

Fransız hukuk teorisyeni ve idare hukukçusu Maurice Hauriou (1856-1929) “bir denge ve karşı denge (equilibre et contrepoids) doktrini” geliştirmiştir³⁰. Bu görüşe göre, bir devlet her zaman bir yanda gerçeklik, yani insanların maddi yaşam koşulları ile diğer yanda hukuk düzeni arasındaki gerilimde optimal bir dengenin kurması gerektiğini savunmaktadır.

Hauriou, hayat sürekli bir hareket ve değişim içinde olduğundan, hukuk düzeninin bu gerçeği hesaba katması gerektiğini varsayar. Bu da hukukun da sürekli hareket halinde olması gerektiği anlamına gelir.

Hauriou'ya göre, öznel bir an olarak hayatın gerçekliğinin ve nesnel bir an olarak hukuk sisteminin bu karşı ağırlıklarının dengeleri, ancak bir “harekette istikrar”la (stabilite dans le mouvement) bulabilir.

KAYNAKÇA

- Antalya O G, *Hukuk Bilimine Katkı Olarak C. II Hukuk Metodolojisi*, Seçkin Yayınevi, 2021.
- Bleich S, “Die literarische und die juristische Hermeneutik - Ein Vergleich”, *Neue Juristische Wochenschrift*, 1989, s. 3197 vd.
- Coing H, *Juristische Methodenlehre*, Walter de Gruyter, Berlin-New York, 2017.
- Engisch K/Würdinger T, *Einführung in das juristische Denken*, 10. Aufl., Kohlhammer, 2010.
- Gelfert H, *Wie interpretiert man ein Gedicht?*, Reclam, 2010.
- Güriz A, *Hukuk Felsefesi*, 17. Bası, Siyasal Kitabevi, 2023.
- Hauriou M, *Principes de droit public*, 2e éd., Recueil Sirey, 1916.
- Kaufmann A/Hassemer W/Neumann U, *Die Einführung in die Rechtsphilosophie und Rechtstheorie der Gegenwart*, 4. Aufl., C.F. Müller, 1985.
- Kızıl N, *Hukuk ve Edebiyat*, Legal Yayıncılık, 2015.
- Ludwig H, *Arbeitsbuch Lyrikanalyse*, 5. Aufl., A. Francke, 2005.
- Metin S, *Hukuku Sinemada Görmek*, Tekin Yayınevi, 2015.
- Müller-Dietz H, “Zur literarischen und juristischen Hermeneutik”, Winfried Hassemer (Ed.), *Dimensionen der Hermeneutik: Arthur Kaufmann zum 60. Geburtstag*, R. v. Decker & C.F. Müller, 1984, s. 157 vd.

³⁰ Bkz. Maurice Hauriou, *Principes de droit public*, 2e éd., Recueil Sirey, 1916; Lucien Sfez, *Essai sur la contribution du doyen Hauriou au droit administratif français*, Librairie générale de droit et de jurisprudence, 1966.

- Nünning V/Nünning A, *Methoden der literatur- und kulturwissenschaftlichen Textanalyse*, J.B. Metzler, 2010.
- Rüthers B, “Verantwortete Interpretation in der Sicht eines Juristen”, Robert Alexy/Ralf Dreier/Ulfried Neumann (Eds.), *Rechts- und Sozialphilosophie in Deutschland heute: Beiträge zur Standortbestimmung*, F. Steiner, 1991.
- Rüthers B/Fischer C/Birk A, *Rechtstheorie und Juristische Methodenlehre*, 12. Aufl., C.H. Beck, 2022.
- Saygılı A, “Sinema ve Hukuk Bir Tür Olarak Hukuk Filmleri”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1), 2014, s. 65-76.
- Schäfers D, “Einführung in die Methodik der Gesetzesauslegung”, *Juristische Schulung*, 2015, s. 875 vd.
- Sfez L, *Essai sur la contribution du doyen Hauriou au droit administratif français*, Librairie générale de droit et de jurisprudence, 1966.
- Topakkaya A, *Antik Yunan’dan Günümüze Hermeneutik*, Nobel Akademik Yayıncılık, 2020.
- Wagner H, “Interpretation in Literatur- und Rechtswissenschaft”, *Archiv für die civilistische Praxis*, 165(6), 1965, s. 520 vd.
- Zippelius R, *Methodenlehre der Rechtswissenschaft*, 12. Aufl., C.H. Beck, 2021.

SOSYAL SİGORTA HUKUKUNDA ÖLÜM SİGORTASINDAN ÇOCUK HAK SAHİPLİĞİNE YAŞ SINIRI GETİRİLMESİ İHTİYACI

Kadir ARICI*

GİRİŞ

Ölüm sigortası sosyal sigorta sisteminde geride kalanlara sosyal güvenlik sağlayan sigorta koludur. Ölüm sigortası ölen sigortalının geride bıraktığı ve geçindirmekle yükümlü olduğu kişilere sosyal güvenlik sağlar.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (SSGSSK) ölüm sigortasından hak sahiplerini eş, çocuklar ve ana-baba olarak belirlemiştir. Ölüm sigortası kapsamında sigortalılık ve prim ödeme şartlarını sağlamış iken ölenin geride kalan eşi, çocukları ve ana ve babaları hak sahibi olarak ölüm sigortasından doğan yardımları almaya hak kazanırlar¹.

Ölüm sigortasından çocukların hak sahipliği, uygulama sürecinde kanuni düzenlemenin amacı dışında kullanılabilir. Hatta ölüm sigortasının kötüye kullanıldığı örnekler de vardır. 5510 sayılı Kanun düzenlenirken bu suistimali önlemek; hakkın kötüye kullanılmasına mâni olmak maksadı ile m. 56 ile bir düzenleme yapılmıştır.

Bu düzenleme konu ile ilgili bir dizi hukuki tartışmalara ve hukuki meselelere yol açmıştır. Yargıtay, içtihatları ile bu tartışmaları sona erdirecek çözümler üretmeye çalışmıştır. Ancak yargı içtihatları kendi içinde hukuki belirlilik yaratmış olmasına rağmen; bu alanda doğan hukuki meseleler çözülmüş değildir.

Yargı alanında meydana gelen gelişmeler bir yana kanuni düzenlemenin Anayasaya aykırılığı iddiası Anayasa Mahkemesi' ne kadar taşımıştır. Anayasa Mahkemesi oy çokluğu ile kanuni düzenlemenin anayasaya aykırı olmadığına hükmetmiştir².

* **Prof. Dr.**, Ankara Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: kadir.arici@ankarabilim.edu.tr

¹ Yusuf Alper, *Sosyal Sigortalar Hukuku*, Dora Yayıncılık, 2022., s. 343-346.

² AYM, E. 2009/86, K. 2011/70, T. 28.04.2011.

KAYNAKÇA

- Akad M, *Teori ve Uygulamada Sosyal Güvenlik Hakkı*, Kazancı Kitap, 1992.
- Alper Y, *Sosyal Sigortalar Hukuku*, Dora Yayıncılık, 2022.
- Arıcı K, *Türk Sosyal Güvenlik Hukuk*, Gazi Kitabevi, 2022. (Sosyal Güvenlik)
- Arıcı K, "Ölüm Sigortasında Yararlanma ", *Sicil Dergisi*, (22), 2011, s. 180-187.
- Balcı M, *Ölüm Gelir ve Aylıkları, Bağlanması, Kesilmesi, Geri Alınması, Birleştirilmesi, Haczi, Yetkin Yayıncılık*, 2019.
- Baytal Y, *Atatürk Döneminde Sosyal Yardım Faaliyetleri (1923- 1938)*, Atatürk Araştırma Merkezi, 2012.
- Beveridge S W, *Social Insurance and Allied Services*, Reprinted London, 1958.
- Caniklioğlu N, "5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Avrupa Sosyal Şartı Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi ", İbrahim Ö. Kaboğlu (Ed.), *Anayasal Sosyal Haklar*, Legal Yayıncılık, 2012.
- Centel T, "Sosyal Güvenlik Hakkı ", Abuzer Kendigelen (Ed.), *Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, C.II*, Beta Yayıncılık, 2001, s. 190-196.
- Centel T, Boşandığı Eşiyle Birlikte Yaşayanın Aylığının Kesilmesi- Anayasa Karşısında Bir Ülke Gerçeği ", *Sicil Dergisi*, (25), 2012, s. 190-196
- Ceylan C, "Muvazaalı Boşanan Hak Sahiplerinin Durumu", *Sosyal Güvenlik Dünyası Dergisi*, 2009, s. 8-9.
- Çetin E, *Ulusal ve Uluslararası Boyutuyla Sosyal Güvenlik Hakkı ve Etkinleştirilmesi*, Yetkin Yayıncılık 2020.
- Erkan A R / Erkan G, "Darüleytamlar ", *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu Dergisi*, 5(1), 1987, s. 61-68.
- Ertuç H, "İslam'da Yetimlerin Hukuki Statüsü", *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (31), 2009, s. 127-150.
- Esen B, "Yargıtay Kararları ile Sosyal Güvenlikte Anlaşmalı Boşanmalar ve Denetimi", *Legal İSGHD*, (33), s.205 vd.
- Güzel A / Okur A R / Caniklioğlu N, *Sosyal Güvenlik Hukuku*, Beta Yayıncılık, 2021
- İnceman A, *5510 Sayılı Sosyal sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Şerhi, C.I*, Adalet Yayınevi, 2023.
- Ali İnceman, *5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Şerhi C.II*, Adalet Yayınevi, 2023
- Kar B, *Alfabetik Kavramlarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, Legem Yayıncılık, 2024.
- Okay C, "Osmanlı Devleti'nde Kimsesiz Çocukların Barındırmak İçin Kurulan Bir Kurum: Himaye-i Etfal Cemiyeti 1917-2023", *Osmanlı: Yeni Türkiye Yayınları*, 1999, s. 496-503
- Özcan T, "Osmanlı Toplumunda Yetimlerin Himayesi ve Eytam Sandıkları ", *İ.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (14), 2006, s.103-121.

- Özmen T, “5510 Sayılı Kanun’un 56’ncı Maddesinin İkinci fıkrasına Yönelik Bir İnceleme: Boşandığı Eşiyle Eylemli Olarak Birlikte Yaşadığı Saptanan Hak Sahibi Eş ve Çocuklara Tahsis Yapılmaması, Bu Kişilere Bağlanmış Olan Gelir ve Aylıkların Kesilip Yersiz Ödenen Tutarların Geri Alınması”, *Sicil Dergisi*, (26), 2012, s. 99-112.
- Sağlam M / Aral N, “Tarihsel Süreç İçinde Çocuk ve Çocukluk Kavramları”, *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, 1(2), 2016, s. 43- 56.
- Sözer A N, *Türk Sosyal Sigortalar Hukuku*, Beta Yayıncılık, 2019. (Sigorta)
- Sözer A N, *Türk Sosyal Hukuku*, Beta Yayıncılık, 2018. (Sosyal Hukuk)
- Tuncay A C, “5510 sayılı Kanun Açısından Ölüm Sigortası”, *Prof. Dr. Ali Güzel’e Armağan II*, Beta Yayıncılık, 2010, s. 1231- 1244;
- T. C. Maliye Bakanlığı, *Kamu Personeli Emeklilik Mevzuatı 1, 1876-1930*.
- Yıldırım A H, “İslam’da Yetim Hukuku ve Yetimlerin Korunmasında Ferd ve Toplumun Sorumlulukları”, *Yetim ve Kimsesiz Çocuklar Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 19-20 Kasım 2022.

TÜRK CEZA MUHAKEMESİNDE BASİT YARGILAMA USULÜ

*Temel Bilgiler, Güncel Yargı Kararları,
İstatistikler ve Uygulama Sorunları*

Çetin ARSLAN*

Sefa ATA**

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Tarihsel süreç içinde çeşitli toplumsal faktörler hukuk kurallarının değişmesine ve dönüşmesine neden olmuştur. Zira hukuk esasen toplumsal olay ve olguların yansımaları olup onun ihtiyaçlarına göre dönüşmesi doğaldır. Bu değişim yalnızca maddi hukuk normları için değil şekli ya da usuli hukuk normları için de geçerlidir. Nitekim, Türk hukukunun da hem maddi hem de şekli hukuk unsurları bakımından etkilendiği Kıta Avrupası hukuklarının tarihi incelendiğinde yargılama usullerinin de toplumsal nedenlerin etkisiyle değiştiği ve dönüştüğü görülmektedir.

Ceza hukukunun da anılan dinamik süreçten varestede tutulamayacağı aşîkardır. Modern ceza hukuku, gerek maddi hukuk gerekse usul hukuku bağlamında, yüzlerce yıllık bir gelişimin/dönüşümün sonucunda bugünkü halini almış; cezalandırma, ödetme veya kısas gibi amaçlar yerini temel hak ve özgürlükleri önceleyen kurumlara bırakmıştır.

Öte yandan ceza hukukunun geçirdiği tarihsel dönüşümün modern ceza hukuku ile son bulduğunu söylemek güçtür. Zira ceza hukukunun yakından ilişkili olduğu toplumsal ilişkilerin ve ihtiyaçların dinamik yapısı, hukuki kurumların statik bir hale gelmesini de engellemektedir. Bu bağlamda gerek Anglo Sakson hukukunda gerekse Kıta Avrupası hukuklarında değişen toplumsal ihti-

* **Prof. Dr.**, Hâkimler ve Savcılar Kurulu/Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** cetinarслан68@gmail.com

** **Arş. Gör.**, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** sefaata@hacettepe.edu.tr

olup olmadığı ve dosyada mevcut bilgi ve belgeler doğrultusunda vicdani kanaate ulaşmanın mümkün olup olmadığı değerlendirilmelidir. Zira, her ne kadar birtakım pratik nedenler zorunlu kılmış olsa da basit yargılama usulü istisnai bir ceza muhakemesi yöntemidir. Bu bağlamda tarafların temel hak ve hürriyetlerinin korunması ile maddi gerçeğin layığıyla açığa çıkarılması yargılamanın genel hükümlere göre yapılmasını gerektiriyorsa basit yargılama usulü uygulanmamalıdır.

Basit yargılama usulünün kendine özgü nitelikleri bu usule itirazı da klasik kanun yolu itirazından ayırmaktadır. Bununla birlikte, itiraz üzerine verilen hükme karşı genel hükümler dairesinde kanun yoluna başvurmamak da mümkündür. İtiraz imkanı ve genel hükümlere göre kanun yoluna başvuru hakkı, basit yargılama usulünün yargılamaların hızlandırılması amacıyla çelişik görünse de temel hak ve hürriyetlerin temini açısından söz konusu imkanların sağlanması bir zorunluluktur.

Gerek uygulamada gerekse öğretilerde basit yargılama usulüne ilişkin tartışmalar ve tereddütler yaşansa da Yargıtay kararlarının usule ilişkin yerleşik içtihatları ve uygulamayı sağlayabileceği görülmektedir. Nitekim söz konusu kararlarda temel hak ve özgürlükler ile özellikle adil yargılanma hakkı lehine yorum yapılarak basit yargılama usulünün ceza muhakememizdeki yeri netleştirilmeye çalışılmaktadır. Bu nedenle uygulamanın Yargıtay kararları doğrultusunda ideal halini alacağı kuşkusuzdur.

Tüm bunlarla beraber, geleneksel olsun ya da olmasın bir ceza muhakemesi kurumuna ilişkin tartışmaların güncelliğini yitirmesi ya da bu kurumun kısa zamanda nihai ideal haline kavuşması mümkün değildir. Zira, çalışmanın başında da belirttiğimiz üzere hukuk dinamik bir yapıdır ve toplumsal ihtiyaçlara göre şekillenmek durumundadır. Bu cihetle, gerek basit yargılama usulüne gerekse diğer alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına ilişkin çalışmaların özellikle güncel istatistikler ve uygulama sorunları yerinde incelenerek yürütülmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Aldemir H, *Ceza Yargılamasında Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulleri*, 2. Bası, Adalet Yayınevi, 2020.
- Çolak H, *Teoride ve Uygulamada Basit Yargılama Usulü*, 1. Bası, Bilge Yayınevi, 2021.
- Değirmenci O, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Yargılama Usulü", *Terazi Hukuk Dergisi*, 161, 2020, s. 36-51.
- Doğan M Y, *Basit Yargılama Usulü*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2023.
- Ersoy U, "Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usullerinde İtiraz Kurumuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28(2), 2020, s. 857-885.

- Ildırar E, *Seri Muhakeme Usulü*, 1. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Karakehya H / İnce Tunçer A, *Türk Ceza Muhakemesinde Seri Muhakeme ve Basit Yargılama*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2021.
- Kaşka H, “(Olan ve Olması Gereken Açısından) Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Muhakeme”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 32(53), 2021, s. 107-167.
- Kaymaz S, “Anayasa Mahkemesinin Basit Yargılama Usulüne İlişkin İptal Kararları İle İptal Kararlarından Sonra Basit Yargılama Usulünün Uygulanmasında Yaşanan Sorunlara İlişkin Bazı Değerlendirmeler, *Terazi Hukuk Dergisi*, 16(178), 2021, s. 1099-1111.
- Kızılırsan H, “7188 sayılı Kanun’la Ceza Muhakemesi Hukukuna Getirilen Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulleri”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14, 2019, s. 1885-1960.
- Koca M, “Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama Usulü”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2), 2020, s. 173-196.
- Öztürk B (ed.), *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, 17. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Sütçü N, “Seri ve Basit Yargılama Usullerine İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi”, *Bursa Barosu Dergisi*, 44(110), 2019.
- Şahin C / Göktürk N, *Ceza Muhakemesi Hukuku – I*, 12. Bası, Seçkin Yayıncılık 2021.
- Şahin İ, *Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2022.
- Yenisey F / Nuhoğlu A, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 11. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Yılmaz Z / Apış Ö, “Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Düzenlemelerinin Değerlendirilmesi”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 26(1), s. 62-106.
- Yurtcan E, *Ceza Yargılaması Hukuku*, 16. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2019.

İnternet Kaynakları

www.tbmm.gov.tr

www.alternatifcozumlar.adalet.gov.tr

www.karararama.yargitay.gov.tr

www.turcademy.com

İCRA VE İFLÂS KANUNU'NUN 150/E MADDESİ ÇERÇEVESİNDE SATIŞ İSTEME SÜRESİNİN HESAPLANMASI

Murat ATALI*

GİRİŞ

Cebri icra prosedürünün işleyişinde takip talebinden paranın alacaklıya ödenmesine kadar pek çok takip işlemi vardır. Bunların bir kısmı taraflar, bazıları da cebri icra organlarıncaya yerine getirilir. Takibin akamete uğramaması, gereksiz uzamaması, sürüncemede kalmaması, hukuki belirsizliğe yol açmaması ve bazen de amacının ve işlevinin ötesine geçirilerek diğer taraf üzerinde bir tehdit olarak kullanılmaması için, söz konusu işlemlerin yapılması belli sürelerle tâbi kılınmıştır. Bu nedenledir ki, taraflar için öngörülen süreler genellikle hak düşürücü niteliktedir¹. Cebri icra organlarına yönelik süreler ise daha ziyade düzenleyici nitelikte olup, tarafların hakkının düşmesi sonucunu doğurmazlar; bilakis onlar için başkaca yaptırımlar söz konusu olur².

Özellikle taraflara yönelik sürelerle riayet edilmemesinin yaptırımının ilgili işlemin yapılması imkanının artık ortadan kalkması (hakkın düşmesi) şeklinde olması, söz konusu sürelerin doğru hesaplanmasının önemini artırmaktadır. Sürelerin hesaplanmasında ise onların işlemeye başlamasını ve sona ermesini sağlayan olgular yanında, durmaları yahut kesilmeleri sonucunu doğuran hususların da dikkate alınması gerekir. İşte bu noktada, ne kadar olduğu aslında Kanun tarafından çok açık ve kesin olarak gösterilmiş gibi gözükken bir sürenin somut durumda sona ermiş olup olmadığının belirlenmesi güçlük arz edebilmektedir. Bunun örneklerinden birisi, İcra ve İflas Kanunu'muzun 150/e maddesinde düzenlenen satış isteme süresinin, ileri sürülmüş olan satış talebinden vazgeçilmesinden etkilenip etkilenmediğidir.

* **Prof. Dr.**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı/İSTANBUL, **e-posta:** muratatali@istanbul.edu.tr

1 Ezcümle Murat Atalı / İbrahim Ermenek/ Ersin Erdoğan, *İcra ve İflâs Hukuku*, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, 2022, s. 69.

2 Atalı / Ermenek / Erdoğan, s. 69.

KAYNAKÇA

- Aşık İ / Oruç Y / Tok O / Saçar Ö F, İcra ve İflâs Hukuku, Seçkin Yayınları, 2022.*
- Atalı M / Ermenek İ / Erdoğan E, İcra ve İflâs Hukuku, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, 2022.*
- Deynekli A / Kısa S, Hacizde ve İflasta Sıra Cetveli, 3. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2005.*
- Erturgut M, İcra ve İflâs Hukukunda Menkullerin Paraya Çevrilmesi, Yetkin Yayınları, 2000.*
- Gürdoğan B, İcra Hukuku Dersleri, Ajans Türk Matbaası, 1970,*
- Kuru B, İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, Adalet Yayınları, 2013.*
- Muşul T / Tezel Muşul A, İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, Yetkin Yayınları, 2024.*
- Pekcanitez H / Atalay O / Sungurtekin Özkan M / Özekes M, İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, Oniki Levha Yayınları, 2022.*

FRANSIZ İDARE HUKUKUNDA KAMU HİZMETİ KAVRAMININ GENEL ÇERÇEVESİ

Ender Ethem ATAY*

I. KAMU HİZMETİ KAVRAMI

A. Genel Tanım

“Bir kamu hizmeti bir kamu tüzel kişisi veya bir özel kişinin kamusal ayrıcalıkları olan veya olmayan (yetkilendirme veya bir kamu tüzel kişisinin denetimi altında) ilke olarak bir kamu yararına cevap vermek suretiyle yürütülen bir etkinliktir.”¹

“Fransa’da idare hukukunun oluşturulmasında kamu hizmeti merkezde bir yer işgal eder. Kavramın zengin ve hareketli içeriği ve uygulamaları doğrudan toplumsal gelişime bağlı bir tarihsel geçmişle günümüzde güncel ekonomik ve sosyal niteliklerden olduğu kadar Avrupa perspektifinden gözden geçirilebilmesi gündemde gibi görülmektedir. Bu çerçevede kamu hizmetinin tarihsel geçmişi itibarıyla sahip olduğu gücü onu bugün de önemli tartışmaların merkezine oturtmaktadır.”²

“Kamu hizmeti hükümet erkinin sınırı ve temelidir. Ve bundan hareketle benim devlet teorim tamamlanmış bir durumdadır.”³

Léon DUGUIT

* **Prof. Dr.**, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: eethematay@baskent.edu.tr

¹ « Un service public est une activité exercée par une personne publique ou par une personne privée dotée ou non de prérogatives de puissance publique (avec l’habilitation et sous le contrôle d’une personne publique) en vue, principalement, de répondre à un besoin d’intérêt général. »

² Dans la construction du droit administratif français, le service public a occupé une place centrale. La notion a connu une histoire à la fois riche et mouvementée, directement liée aux évolutions de la société. Elle pourrait paraître aujourd’hui dépassée au regard tant des caractéristiques économiques et sociales actuelles que des perspectives européennes. En vérité il n’en est rien : le service public, fort de son histoire, est au cœur des grands débats d’aujourd’hui. (Intervention de Bernard Stirn, président de la section du contentieux, à l’occasion du colloque d’Athènes “Service(s) public(s) en Méditerranée” les 19 et 20 octobre 2017, <https://www.conseil-etat.fr/publications-colloques/discours-et-interventions/le-service-public-dans-la-jurisprudence-du-conseil-d-etat-francais>)

³ « Le service public est le fondement et la limite du pouvoir gouvernemental. Et par là même ma théorie de l’Etat se trouve achevée ». (Léon Duguit, *Traité de Droit Constitutionnel, Tome II, Théorie générale de l’Etat*, 3ème éd., 1923, s. 62. <<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k5748359x.r=langEN>>.)

nitelikli kamu hizmetlerinde özel hukuk kuralları, kamu hukuku kurallarına göre daha ağır basarak uygulanır. Bundan hareketle kamu hizmetlerine hem kamu hukukunun hem de özel hukukun uygulanması mümkündür. Kamu hizmetlerinin günün şartlarına uyum sağlayabilmesi özelliği kamu hizmetlerinin görülmesi usullerinin belirlenmesinde de etkili olmuştur.

KAYNAKÇA

- L'Administration En 7 Questions*, Bruylant, Bruxelles 1996, s. 173-186.
- Atay E E, "Kamu Hukukunun ve Özellikle İdare Hukukunun Temel Olma Noktasında Sürekli Tartışma Konusu Edilen "Kamu Hizmeti Kavramına Giriş", İdare Hukukunda Kamu Hizmetini Evrimi ve Sorunları Sempozyumu", Başkent Üniversitesi Bildiri Metni, 14.05.2024
- Atay E E, *Toplu Sözleşmenin Hukuki Statüsü (Niteliği)*, Memur-Sen Akademi 13, Ankara 2024.
- Atay E E, *İdare Hukuku*, 10. Baskı, Turhan Kitabevi, 2024.
- Aubin E, *Droit Administratif, Petit Lexique, 190 mots clés définis et expliqués*, Paris 2017.
- Auby J-F, *Les Services Publics En Europe*, Que sais-je?, PUF, 1998.
- Bauby P, *Service Public, Services Publics*, 2eme édition, 2016.
- Bellescize R de, *Droit Administratif Général*, 2022, s. 127-138.
- Boyer-Capelle C, "Service Public et Ordre Public, L'Ordre Public", Poitiers 2019, s. 171-180.
- Braconnier S, *Droits des Services Publics*, 2eme édition, 2007.
- Brigitte G, "Histoire d'une renaissance, l'histoire du service public", *Politix*, vol. 2, n°6, Printemps 1989. Les liaisons dangereuses. Histoire, sociologie, science politique, s. 61-67.
- Caponetti L / Sak B, "Comment définir le service public à travers ses différentes facettes, missions et principes ?", *Ciriec N°*, (6), 2016, s. 14 vd. <<https://www.ciriec.uliege.be/wp-content/uploads/2017/02/WP2016-06FR.pdf>>
- Chevallier J, *Le service public*, Que-sais je?, PUF, 2008.
- Chretien P / Chiffot N / Tourbe M, *Droit Administratif*, 16eme édition, 2018, s. 655-716.
- Dauba M / Rizzi M, *Services Publics Pour Changer la Société Avec de Nouvelles Entreprises Publiques*, 2004.
- Degoffe M, *Droit Administratif*, 4eme édition, 2020, s. 231-248.
- Delblond A, *Droit Administratif*, 2009, s. 161-234.
- Delamarre M / Paris T, *Droit Administratif*, 2009, s. 181-212.
- Didry C, " Léon Duguit, ou le service public en action ", *Revue d'Histoire Moderne et Contemporaine*, 52(3), 2005.
- Le droit administratif, droit de l'action publique*, <https://www.editions-ellipses.fr/PDF/9782729875473_extrait.pdf?srsltid=AfmBOopDy50EdbvhO9DULv_ImeS9M3ZzEaue4mxcBWHCYH-9vlp_v0Q>

- Duguit L, *Traité de Droit Constitutionnel, Tome II, Théorie générale de l'Etat*, 3ème éd., 1923. <<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k5748359x.r=.langEN>>
- Duguit L, *Les transformations du Droit public*, Paris 1913. <https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/6641156/modresource/content/0/Les_transformations_du_droit_public_%5B...%5DDuguit_L%C3%A9on_bpt6k67925q.pdf>
- Dupuis G / Guedon M-J / Chretien P, *Droit Administratif*, 8eme édition, 2002.
- Fougerouse J, *Le Droit Administratif en Schémas*, 5ème édition, ellipses, 2018.
- Gonod P / Melleray F / Yolka P, *Traité de Droit Administratif, T. 2*, 2011.
- Guiraud E / Hulin A-S, “Clarification sur la notion d'intérêt public et d'intérêt général”, <<https://www.obvia.ca/ressources/clarification-sur-la-notion-dinteret-public-et-dinteret-general>>
- Hauriou M, *Précis Elémentaire de Droit Administratif*, 4eme édition, 1938.
- Intervention de Bernard Stirn, président de la section du contentieux, à l'occasion du colloque d'Athènes “Service(s) public(s) en Méditerranée” les 19 et 20 octobre 2017, <<https://www.conseil-etat.fr/publications-colloques/discours-et-interventions/le-service-public-dans-la-jurisprudence-du-conseil-d-etat-francais>>
- Jèze G, “Léon Duguit'nin Fransız İdare Hukuku Üzerindeki Tesiri”, *İÜHFD*, 7(1), 1941, s. 336-352.
- Lammy V, *Droit Administratif*, ellipses, 2018.
- Lechaume J-F / Pauliat H / Deffigier C, *Droits des Services Publics*, 3eme édition, 2018.
- Leclercq C / Chaminade A, *Droit Administratif*, 3eme édition, 1992.
- Le Pors A, “Le Service Public dans l'histoire : une notion simple devenue complexe”, *Raison présente*, (173), 2010, L'enjeu du service public, s. 9-19.
- Lemercier C, “La construction d'un modèle français de service public avant 1914”, <[file:///C:/Users/90532/Downloads/la-construction-dun-modele-francais-de-service-public-avant-1914%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/90532/Downloads/la-construction-dun-modele-francais-de-service-public-avant-1914%20(1).pdf)>
- Lombard M / Dumont G / Sirinelli J, *Droit Administratif*, Dalloz, 2013.
- Louvaris A, *Droit Administratif*, Puf, 2011.
- Masclat J-C / Etien R, *Droit Administratif Général*, Sup Foucher, 2007.
- Maurin A, *Droit Administratif*, 9eme édition, 2014.
- Maurin A / Colin F, *Droit Administratif*, 13eme édition, 2023.
- Margairaz D, “L'invention du « service public » : entre « changement matériel » et « contrainte de nommer”, *Revue d'Histoire Moderne et Contemporaine*, 52(3), 2005, s. 10-32.
- Merland G, “L'intérêt général, instrument efficace de protection des droits fondamentaux ?”, *Cahiers du Conseil constitutionnel n° 16* (Prix de thèse 2003) - juin 2004, <<https://www.conseil-constitutionnel.fr/nouveaux-cahiers-du-conseil-constitutionnel/1-interet-general-instrument-efficace-de-protection-des-droits-fondamentaux>>

- Peiser G, *Droit Administratif Général*, 24eme édition, 2008.
- Poulet N / Leclerc G, *Droit Administratif*, 4eme édition, 2011.
- Raimbault P, "Petite histoire d'une appropriation du droit par les citoyens : la subjectivation des "lois du service public" ", <<https://books.openedition.org/putc/1606>>
- Redevance Pour Service Rendu et Redevance Pour Occupation du Domaine Public*, Les études du Conseil d'Etat, Paris 2002.
- Rolin F, "Charles Eisenmann et les doctrines du service public", *Revue du Droit Public*, N° 2, 2016.
- Rolland L, *Précis de Droit Administratif*, 9eme édition, 1947.
- Scot J-P, "Service Public Une Petite Histoire Qui En Dît Long", *Humanisme*, (275), 2006, s. 39-49.
- Seiller B, *Droit Administratif, 2. L'Action Administrative*, Champs, 2001.
- Touzeil-Divina M, *Dix Mythes du Droit Public*, LJDJ, 2019.
- Traore S, *L'Usager du Service Public*, LGDJ, 2012.
- Truchet D, "Fransız Danıştay'ı Kararlarında Kamu Yararı: Kaynağa ve Dengeye Dönüş", (Çev. Ender Ethem Atay), *Prof. Dr. A. Şeref GÖZÜBÜYÜK'e Armağan*, Turhan Kitabevi, 2005.
- Truchet D, "La notion d'intérêt général : le point de vue d'un professeur de droit", *légitom No 58*, (1), 2017, s. 5-11.
- L'Utilité Publique Aujourd'hui*, Les Etudes du Conseil d'Etat, Paris 1999.
- Velley S, *Droit Administratif*, 9eme édition, 2012.
- Venezia J-C, "Gaston Jèze Et Le Service Public", *Revue d'Histoire des Facultés de Droit, et de la Science Juridique*, s. 93-103 <<https://univ-droit.fr/docs/recherche/rhfd/revues/part/41649/12-1991-p093-103.pdf>>
- Voizard K-H, *Le Droit Administratif En Cartes Mentales*, Elipses, 2021, s. 101-112.

KONUTLARIN TURİZM AMAÇLI KİRALANMASINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

Oğuz Sadık AYDOS*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Günümüzde en çok sorun yaşanan alanlardan birisi olan kira sözleşmesinin en ilginç türlerinden birisi de konutların kısa süreli kiralalanmasıdır. Her ne kadar kanunî düzenlemesi yapılabilecek bir yıl olmasa da kısa süreli kiralama işlemleriyle uygulamada uzunca bir süredir karşılaşılmaktadır¹. Çevrimiçi platformların artması, turizm amaçlı kiralamaların da yaygınlaşmasına ve sayıca çoğalmasına yol açmıştır². Seyahatlerdeki en temel sorunlardan birisi olan konaklamanın, kısa süreli kiralamalar ile çözülmesi beraberinde farklı sorunların da ortaya çıkmasına yol açmıştır³. Konut sayısının yetersizliği, kira bedellerinin artması, insan hareketlerinin çoğalması gibi problemlerin turistik veya büyük yerleşim yerlerinde (il, ilçe vb.) daimî olarak yaşayan insanların hayatları üzerindeki olumsuz etkiler bu sorunların başlıcalarıdır. 2022 yılında dört büyük çevrimiçi platform aracılığıyla AB içinde yapılan rezervasyon sayısı toplam 547.000.000'dur. Bunun anlamı, 1.500.000'dan fazla insanın gecelik konaklanmasıdır⁴. Her ne kadar 2020'de pandemi nedeniyle bir önceki yıla göre bir düşüş yaşansa da her geçen yıl, büyük bir artış yaşanmıştır.

Konutların turizm amacıyla kiralalanmasına dair Kanun, 1/1/2024 tarihinden itibaren mevzuatımızda yerini almıştır. Kanunun uygulanmasını sağlamak için

* **Prof. Dr.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** oguz.aydos@hbv.edu.tr

¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Erol Demir, "Kısa Süreli (Saatlik, Günlük, Haftalık) Konut Kiralama Faaliyetinden Elde Edilen Gelirin Vergilendirilmesi", *SOBİAD*, 2015, s. 51 - 65, s. 52 vd.

² Ayrıntılı bilgi için bkz. Volkan Zoğal, *Kısa Süreli Konut Kiralamalarının Mekânsal Özellikleri ve Etkileri: Muğla'da Airbnb Örneği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir 2023, s. 45 vd.

³ <<https://www.europarl.europa.eu/topics/de/article/20231127STO15403/kurzfristige-vermietung-von-unterkunften-neue-eu-regeln-fur-mehr-transparenz>> Erişim Tarihi: 27 Eylül 2024.

⁴ 2022 yılında 13.500.000 kişi ile en fazla misafir Paris'e gelirken, 8.500.000'nin üzerinde Barcelona ve Lizbon, 8.000.000'un üzerinde Roma şehirleri misafir ağırlamışlardır.

Kiracının turizm amaçlı kiralama yapamayacağına dair KTAKK m. 3/VII hükmü, gereksiz bir tekrar niteliğini haizdir. Zira kiracının, kiraya veren sıfatının olmayacağı tanımlar başlığı altında açık bir şekilde ifade edilmiştir. Kullanıcıyı tanımlayan hükmün “*Turizm amaçlı kiralama sözleşmesinin konusunu oluşturan taşınmazı kullanan gerçek veya tüzel kişileri*” şeklinde revize edilmesi özellikle 1774 sayılı Kanun’a daha uygun olacaktır.

Aynı konutta konaklayabilecek kişi sayısının, çocuklar da dâhil en fazla altı kişi olması daha makuldür.

KAYNAKÇA

Demir E, “Kısa Süreli (Saatlik, Günlük, Haftalık) Konut Kiralama Faaliyetinden Elde Edilen Gelirin Vergilendirilmesi”, *SOBİAD*, 2015, s. 51 – 65.

Doğu H M, “Turizm Amaçlı Konut Kirası Sözleşmesi”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19 (4), 2024, s. 609 – 633.

Zoğal V, *Kısa Süreli Konut Kiralamalarının Mekânsal Özellikleri ve Etkileri: Muğla’da Airbnb Örneği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir 2023.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE SOSYAL DEVLET ANLAYIŞINDA VAKIFLARIN ROLÜ

-GAYRİSAHİH VAKIFLAR İLE SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME-

Aydın BAŞBUĞ*

Mehtap YÜCEL BODUR**

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Sosyal devlet, vatandaşlarına insan onuruna yaraşır hayat standardı seviyesini garanti eden ve bu amacı gerçekleştirmek için toplumsal yapıya müdahale eden kurucu liberal devlettir. Her ne kadar sosyal devletin ilk defa 1881 yılında Almanya'da Bismark dönemiyle başlatıldığı anlayışı hakim olsa da kökenleri çok daha eskiye dayandırılabilir. Çalışmamızın ilk bölümünde sosyal devlet kavramı ve fonksiyonları izah edilmekte, sosyal hak kavramı irdelenmektedir.

Vakıf kurumu da yardımlaşma ve dayanışma duygusu ile doğmuş olup, 1500 yılı aşkın bir tarihe sahiptir. Özellikle tarihimizde vakıf medeniyeti olarak da bilinen Osmanlı Devleti'nde vakıflar oldukça aktif bir rol üstlenmekteydi. Bu sayede çoğu sosyal hizmet devlet eliyle değil, vakıflar vasıtasıyla ve sosyal toplum anlayışıyla yapılmıştır. Osmanlı Devleti'nde güvenlik ile adalet dışında günümüzde sosyal devletin görevleri olarak görülen tüm işler vakıflar tarafından yürütülmüştür. Özellikle gayri sahih vakıflar kuruluşunda devletin rolü hasebiyle çalışmada ayrıntılı olarak incelenmiştir. Gayri sahih vakıfların günümüzde bir nevi benzeri olarak nitelendirebileceğimiz vakıflar ise sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarıdır. Bu vakıflar sosyal hakların icrasında üstlendiği önem nedeniyle çalışmada teknik hukuk boyutlarıyla derinlemesine incelenmiştir.

* **Prof. Dr.**, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı/KAYSERİ, **e-posta:** abasbug66@gmail.com

** **Doç. Dr.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** mehtap.yucel@hbv.edu.tr

değerlendirmelere götüreceği gibi alternatif ideolojilerin sunulmasında da hata yapmamıza yol açacaktır⁹⁸.

Öğretide de belirtildiği gibi “vakıf kurumunu ne geçmişe hayranlıktan kaynaklanan bir romantizm içinde toplumlara arzulanan sosyal ve ekonomik dengeyi, huzuru getiren mucizevi bir kurum olarak görmek, ne de modern sosyal güvenlik sistemlerinin ve kamu hizmetlerinin gelişmesi sonucu artık terk edilmesi gereken tarihi bir hatıra olarak görmek doğru olur.”⁹⁹ Vakıfların sunduğu sosyal hizmetler ancak sosyal devlette tamamlayıcı bir rol oynayabilir¹⁰⁰. Fakat tamamen vazifeyi taşere etmek bir biçimde sosyal adaletin sarsılması riskini taşımaktadır. Vakıfların denetlenmesi ise hayati önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Akgündüz A, “Eski ve Yeni Hukukumuzda Devletin Kurduğu Vakıflar”, *Vakıf Haftası Dergisi*, 4, 1986, s.235-246. (eski ve yeni)
- Akgündüz A, *İslam ve Osmanlı Hukuku Külliyatı, Özel Hukuk I, Şahsın Hukuku- Aile Hukuku*, C.2, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 2012.
- Akgündüz A, *İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi*, 3. Baskı, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 2013.
- Akı E / Demirbilek S, *Sosyal ve Kültürel Hayatımızda Vakıflar ve İlgili Mevzuat*, Alfa Basım Yayım, 1996.
- Akman A, “Eski Vakıflar Hukuku Bağlamında Vakıf Müessesesi ve Günümüzdeki Etkileri”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 26(2), 2018, s.189-224.
- Akyıldız A, *Türk Hukukunda Vakıflar Üzerinde Devlet Denetimi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1997.
- Avcı M, *Türk Hukuk Tarihi*, 11. Bası, Adalet Yayınevi, 2022.
- Başbuğ A, *Sosyal Devlet 2023*, Şeker-İş Yayınları, 2016.
- Başpınar S, *Mülhak Vakıflar*, Adalet Yayınevi, 2024.
- Berki A H, “İslamda Vakıf Sahih ve Gayr-i Sahih Nev’ileri II”, *AÜİFD*, 7(1), 1958, s.1-10.
- Berki A H, *Vakfa Dair Yazılan Eserlerle Vakfiye ve Benzeri Vesikalarda Geçen İstilah ve Tabirler*, Vakıflar Genel Müdürlüğü Neşriyatı, 1966.
- Berki Ş, “Vakıfların Devlete ve Devletin Vakıflara Hizmeti”, *Vakıflar Dergisi*, 1968, VII, s. 45-52.
- Canbolat T, “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun Uygulaması”, *Çimento İşveren Dergisi*, 7(1), 1993, s.5-14.
- Cin H, “Osmanlı Toprak Hukukunda Miri Arazinin Hukukî Rejimi ve Bu Arazinin TMK Karşısındaki Durumu”, *AÜHFD*, 22(1), 1966, s.745-798.

⁹⁸ Başbuğ, s.75.

⁹⁹ Özaydın, s.9.

¹⁰⁰ Akman, s.205.

- Çınar Ö, "Taviz Bedeli ve İcareteynli ve Mukataalı Vakıfların Tasfiyesi", *EÜHFD*, 15(1-2), 2011, s.105-117.
- Esping-Andersen G, *The Three Worlds of Welfare Capitalism*, Princeton University Press, 1990.
- Erdoğan Çelikkin Z, *Osmanlı Modernleşmesi ve Kuruluşundan Tanzimata Evkaf-ı Hümayun Nezareti (1826-1839)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2019.
- Erdoğan Çelikkin Z, "Cumhuriyet'in 100. Yılında Vakıflar: Bir Adım İleri İki Adım Geri", *Mülkiye Dergisi*, 47(5), 2023, s.259-288.
- Eren F, "Osmanlı Dönemi Vakıfları", *Vakıf Haftası Dergisi*, 5, 1987, s.195-201.
- Ermumcu S, "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Çalışanlarına İlave Tediye Alacağı Ödenmeli Midir? Yargıtay Kararları Çerçevesinde Bir Değerlendirme", *Çalışma ve Toplum*, 3, 2021, s.2125-2149.
- Gören Z, "Sosyal Devlet", *Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan*, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, 2000, s.1-49.
- Göze A, *Siyasal Düşünceler ve Yönetimler*, BetaYayınevi, 2009.
- Gözler K / Kaplan G, *İdare Hukuku Dersleri*, 19. Baskı, Ekin Yayınevi, 2017.
- Güler A / Ayata A, "Türk İdare Tarihinde Sosyal Devlet Anlayışının Topluma Yansıtılması Açısından Vakıf Medeniyetinin Yeri", *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 2023, s. 426-441.
- Gümüş T, *Sosyal Devlet Anlayışının Gelişimi ve Dönüşümü*, On İki Levha Yayıncılık, 2010.
- Ikizler M / Kurban Y, *Eski ve Yeni Vakıflar Hukuku*, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- İnalçık H, "The Ottoman State: Economy and Society, 1300-1600", *An Economic and Social History of the Ottoman Empire, 1300-1914*, İnalçık Halil/ Quataert Donald (Eds.), Cambridge University Press, 1996.
- İşeri A, "Vakıflar (Medenî Kanundan Önceki ve Sonraki Vakıf Nevileri ve Hukukî Mahiyetleri)", *AÜHFD*, 21(1-4), 1964, s.199- 280.
- İzveren A, "Toplumsal Bir Aşama Olarak Sosyal Devlet", *Danıştay Dergisi*, 5(18-19), 1975, s.32-43.
- Kenanoğlu M.M, "1858 Arazi Kanunnamesi ve Uygulanması", *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*, 1, 2006, s.107-138.
- Köprülü B, "Tarihte Vakıflar", *AÜHFD*, 8(3), 1951, s.479-518.
- Mutlu Kaya Ö, "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonunun Mali ve Hukuki Yapısı", *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2, 2010, s.32-54.
- Oğuz A, "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları", *Türk İdare Dergisi*, 384(61), 1989, s.71-99.
- Ortaylı İ, *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, 5. Baskı, Cedit Neşriyat, 2016.
- Ömer Hilmi Efendi, *İthaf-ül-ahlâf fi ahkâm-il-evkaf*, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 1977.
- Özaydın M M, "Vakıfların Sosyal Politika İşlevleri ve Günümüzde Artan Önemi", *Kamu İş, İş Hukuku ve İktisat Dergisi*, 7(2), 2003, s.2-32.
- Özbudun E, *Türk Anayasa Hukuku*, Yetkin Yayınevi, 2010.

- Özbek N, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Sosyal Devlet Siyaset, İktidar ve Meşruiyet (1876-1914)*, 7. Baskı, İletişim Yayınları, 2020.
- Özbilgin M Y / Hatipoğlu M D, "Mülki İdare Amirlerinin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına İlişkin İcraatlarının Değerlendirilmesi ve Denetlenmesi", (İnceleme Raporu), *Türk İdare Dergisi*, 376, 1987, 98-101.
- Özdeğer M, "Vize Kazası Vakıfları", *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, 22(1), 2007, s.165-187.
- Öztürk N, *Elmalı M. Hamdi Yazır Gözüyle Vakıflar (Ahkâm'ül Evkaf)*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995.
- Öztürk Y, *Sosyal Devlet Bağlamında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Rolü*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- Öztürk N / Öztürk Y, *Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları*, Palme Yayıncılık, 2010.
- Sağdıç Güven Ş, "'Daha Az Devlet Daha Çok Vakıf': Bir Özel Mülkleştirme Yolu", *Publicus*, (1), 2024, s.213-254.
- Schacht J, *Early Doctrines on Waqf, Fuad Köprülü Armağanı*, Türk Tarih Kurumu, 2010, s.443-452.
- Sözer A N, *Türkiye'de Sosyal Hukuk*, Türk Tarih Kurumu, 1994.
- Sözer A N, *Sosyal Devlet Uygulamaları*, Türkiye İşçi Emek Cemiyeti Yayını, 1997.
- Süeren E, "Eski Vakıfların Hukuki Yapısının Evrimi", *Ankara Barosu Dergisi*, 2, 2002, s.81-122.
- Sümer H H, "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının İşveren Niteliği", *Prof. Dr. Fevzi Şahlanan'a Armağan*, Cilt 1, 2016, s.675-688.
- Şeker M, *İslâm'da Sosyal Dayanışma Müesseseleri*, DİB Yayınları, 1991.
- Tanör B, *Anayasa Hukukunda Sosyal Haklar*, May Yayınları, 1978.
- Taşkesen M Ö, "Osmanlı Döneminde Sosyal Refah Sistemi Olarak Vakıflar", *İş ve Hayat Dergisi*, 3(5),2017, s.57-66.
- Türk H S, "Sosyal Hukuk Devleti", *FORUM*, 303, s.6-11.
- Türkoğlu İ, "Sosyal Devlet Bağlamında Türkiye'de Sosyal Yardım ve Sosyal Güvenlik", *Akademik İncelemeler Dergisi*, 8(3), 2013, s.275-305.
- Yay S, "Tarihsel Süreçte Türkiye'de Sosyal Devlet", *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 3(9), 2014, s.147-161.
- Yiğit G, *Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları*, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2011.
- Yücel Bodur M, *İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda Birlikte İşverenlik*, Beta Yayınevi, 2018.
- <<https://www.aile.gov.tr/sygm/genel-mudurluk/sosyal-yardimlasma-ve-dayanisma-vakiflari/>>, Erişim tarihi 01.09.2024.
- <<https://islamansiklopedisi.org.tr/irsadi-vakif>>, Erişim tarihi 02.09.2024.
- <www.lexpera.com.tr>, Erişim tarihi 20.09.2024.
- <<https://sozluk.gov.tr/>>, Erişim tarihi 01.09.2024.
- <<https://www.vgm.gov.tr/kurumsal/tarihce/tarihte-vakiflar>> Erişim tarihi 01.09.2024.

AKADEMİK YAYINLARDA TELİF HAKLARINDAN MÜELLİF MÜKELLEFİYETLERİNE

Ahmet BATTAL*

GİRİŞ

Okuyacağınız makale bilinen anlamıyla bir araştırma makalesi değildir. Muhterem İhsan Erdoğan'ın entelektüel babalık şanına uygun olmak iddiasında olmayan ama kendisine armağan etmeye cüret ettiğimiz bir hatıra birikimi ve tecrübe paylaşımı demetidir. Muhtevasında ve neticesinde muhataplarına ve ilgililerine yapacağımız bazı teklif ve tavsiyelerin akademinin geleceği için faydalı olmasını ümit ederiz.

Kitap ve makale şeklindeki akademik üretim ve bunların yayımlanması ile ilgili olarak son kırk senede çok şey değişti. Unvan ve kıdem almak için puan alma ve puan almak için yayın yapma mecburiyeti akademik eserlerin sayısını, kalitesini ve amaçlarını önemli ölçüde dönüştürdü. Gelinek noktada telif hakları kavramı içinde en önemli yeri tutan mali haklar ve bunlar içinde en önemli hak durumundaki telif ücreti (telif bedeli), birçok yayın türü için, artık 'istenemez' oldu. Müellifler eserlerini neşredebilmek için bu haktan baştan feragat eder hale geldi. Buna karşılık eskiden sadece ticari risk altında olduğunu düşünen yayımcıların bilhassa intihal ve benzeri haller sebebiyle sorumlulukları ve hukuki riskleri arttı. Son olarak yapay zeka ile ya da yapay zeka desteği ile makale ve kitap üretimi gibi uygulamalar sebebiyle müellifliğin ve yayımcılığın hukuki zemini de önemli ölçüde değişti.

Aşağıda birinci başlıkta yayımcılıkta ve bilhassa akademik yayımcılık alanında yaşanmış olan değişim ve dönüşüm ile bu dönüşümün ortaya çıkardığı yeni hukuki zemin ihtiyacının sebepleri izah edilecektir. Ardından ikinci başlıkta mevcut hukuki zemin ele alınarak yetersizliklerine işaret edilecektir. Sonuçta ise bu eleştiriler doğrultusunda bazı tekliflerde bulunulacaktır.

Birinci başlığı sıkılmadan okuyabilmiş olan okuyucudan ricamız, sıkılmaya çalışarak ikinci başlığı da okuması ya da hiç değilse göz atması ve varsa eleştirilerini tarafımıza da ulaştırmasıdır.

* **Prof. Dr.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: drbattal@gmail.com

4. Yukarıdaki düzenlemeler, telif bedeli istemeden yapılan yayınlar ve e-yayın konusunu ele almamaktadır, bugün için neredeyse çağdışıdır ve noksanıdır. Yönetmelikte sadece 1987’de ve 1995’te iki küçük değişiklik yapılmıştır. Bu da göstermektedir ki bu Yönetmelik fiilen metruktur.

Yine bu Yönetmeliğe ek olarak, sonradan hiçbir değişiklik geçirmemiş olarak 22.10.1984’ten itibaren yürürlükte olan “Üniversitelerde Ders Aracı Olarak Kullanılan Kitaplar, Teksirler ve Yardımcı Ders Kitapları Dışındaki Yayınlarla İlgili Yönetmelik” de tam bir metruk mevzuat örneğidir.

Mesela yüksek lisans ve doktora tezlerinin Yükseköğretim Kuruluna ait ‘yoktez.gov.tr’ adlı web sayfası tarafından yayımlanmakta olduğu hususu, bu Yönetmeliğin ve dolayısıyla uygulayıcılarının ve düzenleyicilerinin ilgi alanına - her nasılsa- halen dahi girememiştir.

SONUÇ

Son kırk senede bilhassa genç akademisyenlerin telif motivasyonları değişmiştir. Genellikle puan ve unvan almak için yayın yapılmaktadır. Yayımcılarla akademisyenler arasındaki ilişki, bilhassa ders kitapları dışındaki yayınlar açısından, yayım hakkı devri karşılığında küçük de olsa bir telif bedeli ödemek/almak şeklinde değildir. Dolayısıyla akademisyenler için yayınların mali külfetine katlanmak normal hale gelmiştir.

Yayımcılık teknolojisindeki dijitalleşmeye paralel olarak yaygınlaşan intihal tarama programları ve yapay zeka uygulamaları gibi yenilikler, yayınlar sebebiyle yayımcının sorumluluğunun genişlemesini tartışmaya açmaktadır.

Akademisyenlerin ortak eserlerinde hangi konuda hak sahibinin kim olduğu ile ilgili geleneksel yaklaşımlar artık yetersiz kalmıştır.

Ders kitapları ve üniversite yayıncılığı ile ilgili kanuni düzenlemeler tamamıyla metruk haldedir.

Konunun ana sahibi durumunda olan Yükseköğretim Kurulu ve Üniversitelerarası Kurul, akademik yayıncılığın sadece akademik etik ve ihlali boyutu ile ilgili görünmektedir. Bunun yetersiz bir bakış açısı olduğu açıktır.

Bu sebeple, konu öncelikle akademide tartışmaya açılmalı, mevcut kanuni düzenlemeler YÖK ve ÜAK tarafından kurulacak bir heyet tarafından yüksek bir gelecek vizyonu çerçevesinde ve teenniyle gözden geçirilmeli ve mevcut ve muhtemel hukuki problemleri çözmeye ve akademik yayınların kalitesini arttırmaya yönelik bazı yeni kanuni düzenlemeler yapılmalıdır.

TOPRAK KORUMA VE ARAZİ KULLANIMI KANUNU UYARINCA KURULABİLECEK “TARIMSAL ARAZİ VE YETER GELİRLİ TARIMSAL ARAZİ SAHİBİ LİMİTED ŞİRKETLER” HAKKINDA DÜŞÜNCELER

Ozan CAN*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

2005 yılında kabul edilen Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu¹ bazı köklü değişiklikler getirmiştir. Ülkemizde tarımdaki en önemli sorunlardan biri de tarım arazilerinin bölünmesidir. Kanunun amaç maddesinde de tarım arazilerinin bölünmesinin önlenmesi özel olarak zikredilmiştir. Bir veri sunmak gerekirse; ortalama tarım işletmesi büyüklüğünün İngiltere’de 53.8, Fransa’da 52.1, Almanya’da 45.7, İspanya’da 23.8 hektar, Türkiye’de ise sadece 5.9 hektar² olduğu göz önüne alındığında tarımsal alanda üretim ve rekabet edilebilirlikte neden ülkemizin geri kaldığı anlaşılır. Tarımsal arazilerin bölünmesinin önlenmesi için kanun koyucu mirasçılarını, aralarında anlaşarak, tarımsal taşınmazın mülkiyetinin içlerinden birine veya - yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin karşılanması şartıyla- birkaçına devrini, ayrıca mirasçıların, kuracakları bir aile malları ortaklığına veya tamamının miras payları oranında ortağı oldukları bir limited şirkete veya üçüncü kişilere devrini de kararlaştırabileceklerini hükme bağlamıştır. Bu kapsamda kanun koyucu limited şirket kuruluşundaki zorlukları da kaldırmak istemiştir. Kanun’un 8/1 maddesinin ikinci fıkrasına göre, Türk Ticaret Kanunu’nda yer alan limited şirket kurulmasına ilişkin sermaye ve diğer şartlar, 8/C maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi gereğince kurulacak limited şirketler için aranmaz. Aşağıda ayrıntılı olarak bu konu incelenecektir.

* **Prof. Dr.**, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/KIRIKKALE, e-posta: ozancan06@gmail.com

¹ Bkz. Kanun Numarası : 5403 Kabul Tarihi : 3/7/2005 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 19/7/2005 Sayı : 25880 Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 44.

² <https://www.tarimormann.gov.tr/Sayfalar/GormeEngellilerDetay.aspx?OgeId=412&Liste=Haber> (Erişim Tarihi 02.12. 2024).

Her ne kadar TKAKK 8/I hükmünün lafzı bu limited şirketlerde sermaye ve diğer şartların aranmayacağını belirtse de, aynı sermaye getirilmesini zorunlu kabul eden kanun koyucunun özellikle şirketin üçüncü kişilere karşı sorumluluğu başta olmak üzere birçok nedenden ötürü aynı sermayeye değer biçilmesi gerekir. Ayrıca aynı sermayenin de miktarının şirket sözleşmesinde yazılı olması gerekir. Bunun dışında da bu şirketlerde şirket sözleşmesinin TTK'deki şartları taşınması ve ticaret siciline tescili, 50 kişiden fazla olarak kurulması da mümkündür. Son olarak Kanun'un 8/I hükmünün yeteri açıklıkta olmadığı ve getirilen eleştiriler doğrultusunda yeniden bir düzenleme yapılmasının yerinde olacağı belirtilmelidir.

KAYNAKÇA

- Yılmaztekin A E, "Mirasın Taksimi ve Tarımsal Arazilerin Miras Yoluyla İntikali", *Ankara Barosu Dergisi* 2022/4, s. 435 vd.
- Gürgenburan F, 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Yapılan Değişikliklerin Mülkiyet Hakkına Yaptığı Müdahaleler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2021.
- Eren F/ Yücer Aktürk İ, *Türk Miras Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2021.
- Eren F/ Başpınar V, *Toprak Hukuku*, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, 2017.
- Dalcı Özdoğan N, *Tarımsal Arazilerin Miras Yoluyla İntikali*, Oniki Levha Yayınları, 2021.
- Dural M/ Öz T, *Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku*, Filiz Kitabevi, 2015.
- Levent Özyay O, *Tarım İşletmelerinin ve Arazilerinin Miras Yoluyla İntikali*, Yetkin Yayınları, 2015.
- Çabri S, *Miras Hukuku Şerhi (TMK M. 640-682) Cilt II-III*, Oniki Levha Yayınları, 2020.
- Özçelik Ş B, "5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda 6537 Sayılı Kanun'la Yapılan Değişiklikler ve Değerlendirilmesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19/1, (2015), s. 87 vd.

İnternet Kaynakları

- https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=166 (Erişim Tarihi: 02.12. 2024).
- <https://www.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/GormeEngellilerDetay.aspx?OgeId=412&Liste=Haber> (Erişim Tarihi: 02.12. 2024).

HUKUK YARGILAMASINDA YASAL (KARŞI TARAF) AVUKATLIK ÜCRETİ İLE İLGİLİ BAZI SORUNLAR

Hayrettin ÇAĞLAR*

Mehmet Çelebi CAN**

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Avukatlık ücreti, Avukatlık Kanunu (AK) m. 164 hükmünde "avukatın hukuki yardımının karşılığı olan meblağ veya değer" olarak ifade edilmiştir. Söz konusu meblağ veya değer her yıl Avukatlık Asgari Ücret Tarifesiyle (AAÜT) yeniden tespit edildiği görülmektedir. Asgari ücret tarifesinin hazırlanması konusu ise Kanunun 168'inci maddesinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. 03.10.2024 tarihinde yayınlanan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi de öncekiler gibi yayımı tarihinden itibaren uygulanacak asgari tarifeyi ve uygulama esaslarını belirlemiştir.

Avukatlık Kanunu ve buna bağlı olarak çıkarılan AAÜT yanında Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda (HMK) ve Sigortacılık Kanunu'nda da avukatlık ücreti ile ilgili çeşitli hükümler bulunmaktadır.

HMK m. 323/1-ğ hükmünde "vekilin takip edilen davalarda kanun gereğince takdir olunacak vekalet ücreti" yargılama giderleri arasında sayılmıştır. Yargılama giderlerinin ise Kanunda yazılı haller dışında, aleyhine hüküm verilen taraftan alınmasına karar verileceği düzenlenmiştir (HMK m. 326). Bu halde aleyhine hüküm verilen taraf diğer yargılama giderleri yanında karşı tarafa yasal bir vekalet ücretini de ödeyecektir. Anılan yasal vekalet ücreti her ne kadar haklı çıkan taraf lehine hükme konu olacaksa da bu ücret AK m. 164/5 hükmüne göre avukata aittir¹. Aşağıda ele alacağımız sorunlar da bu yasal vekalet ücretine ilişkindir.

* **Prof. Dr.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** hayrettin.caglar@hbv.edu.tr

** **Doç. Dr.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** celebi.can@hbv.edu.tr

¹ Bu düzenlemenin Anayasaya aykırılığı gerekçesiyle Anayasa Mahkemesine yapılan başvurular reddedilmiştir, bkz. AYM, E. 2002/126, K. 2004/27, T. 03.03.2004; AYM, E. 2017/154, K. 2019/18, T. 10.04.2019.

tine sunmak ve avukat meslektaşlarımız arasındaki eşitliğin ve iş barışının sağlanması için faydalı olacağını bu vesileyle bildirmek isteriz.

KAYNAKÇA

- Avukatlar için Serbest Meslek Makbuzu Düzenleme Rehberi, TBB İdare ve Vergi Hukuku Komisyonu, Ankara 2022 <<https://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/682.pdf>>
- Arslan R / Yılmaz E / Taşpınar Ayvaz S, *İcra ve İflas Hukuku*, 8. Baskı, Yetkin Yayınevi, 2022.
- Erdoğan İ, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 4. Baskı, Gazi Kitabevi, 2019.
- Kuru B, *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra İflas Hukuku*, 2. Baskı, Yetkin Yayınevi, 2018.
- Oğuzman K / Öz T, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. I*, 18. Bası, Vedat Kitapçılık, 2020.
- Özen A, *Avukatlık Hukuku*, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Pekcanitez H, *Medeni Usul ve İcra-İflas Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili*, 3. Bası, Yetkin Yayınevi, 1998.
- Pekcanitez H / Atalay O / Sungurtekin Özkan M / Özekes M, *İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı*, 7. Bası, Vedat Kitapçılık, 2020.
- Sütçü N, "İcra Takibinde Borçlu (Vekili) Lehine Vekalet Ücreti Tayini", *Bursa Barosu Dergisi*, (78-79), 2005, s. 165-174.
- Uyar T / Uyar A / Uyar C, *İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C. 2*, 3. Baskı, Bilge Yayınevi, 2014.
- Yılmaz E, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, C. 4*, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, 2021.

OSMANLI KLASİK DÖNEMİNDE ŞEYHÜLİSLÂM

Ramazan ÇAĞLAYAN*

GİRİŞ

Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında müderrislik, kadılık, müftülük gibi görevler birlikte yürütülürken, Sultan I. Murad döneminden (1359-1389) itibaren, devletin topraklarının genişlemesine ve ulema sayısının artmasına paralel olarak bu görevleri de farklı kişiler ifa etmeye başlamıştır. Böylece ilmiye teşkilâtının önemli unsurlarından olan şeyhülislâmlık (meşihat makamı), kadiaskerlik (kazaskerlik), kadılık (kazâ makamı) gibi makamlar ortaya çıkmıştır. Bu makamlara getirilen kişiler de hukukçular (ulemâ) arasından seçilmektedir. Bu anlamda ilmiye sınıfı (ulema), müderrisler yanında, medreselerden yetişmiş olan şeyhülislâm, kadiaskerler ve kadıları da kapsamaktadır. Âşık Çelebi'nin (1520-1572) "Mi'râcü'l-Eyâle" isimli eserinde bu durum şöyle ifade edilmektedir:

*"Ulemâyı dahi iki fırka kıldılar: Bir kısmı müderrisîn taifesidir ki onların vazifeleri kâbiran an kâbir ve âbiran an âbir halefen an selef müdârese vü münâvele ve mûmârese vü müzâvele ile ilmi inkırâzdan ve ilim sebebi ile şer'-i dîni intikâzdan hıfz eylemekdir. Bir kısmı kudat taifesidir ki biladda ve ibadda vâki' olan kazâyâyı ahkâm -ı şer' ve fetavâ ya tatbik edip icrâ-ı şer' ve ibka-i asl ü fer'etmekle reâyânın ehl ü iyalin ve dima vü emvalin siyanet u hiraset ederler ve müteferri'ât-ı kazadan mühimmat-ı saltanat olan nazm-ı ahval ve tahsil-i mal-ı beytülmâl ümûrun ri'âyet ederler ve ala ma yektezîhi'l-hâl ve yested'îhi'l-mal müstehak olanlara alâ vefkî's-şer' siyâset ederler"*¹

I. OSMANLIDA ŞEYHÜLİSLÂMLIK MAKAMININ DOĞUŞU

Kelime olarak "yaşlı adam, koca, ihtiyar, aksakallı, reis, bilge" anlamlarına gelen "şeyh" kelimesinin² "İslâm" a izafesiyle oluşturulan "şeyhülislâm", miladî X. yüzyılda (900-1000), "fahrü'l-islâm", "rüknü'l-islâm", "şemsü'l-islâm", "hüccetü'l-

* Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: caglayanhukuk@yahoo.com

1 Âşık Çelebi, *Mi'Râcü'l-Eyâle Ve Minhâcü'l-Adâle Âşık Çelebi'nin Siyâsetnâmesi*, (Muhammed Usame Onuş, Abdurrahman Bulut ve Ahmet Çelik haz., 2018), no. 6a-6b, s. 44-45.

2 Şemseddin Sami, *Kâmus-i Türkî*, İkdâm Gazetesi, İstanbul 1901(1317), s. 792.

KAYNAKÇA

- Abdullah Aydemir, *Ebussuûd Efendi*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1989.
- Ahmed Akgündüz, *Osmanlı Kanunnâmeleri*, 8/1. Kitap- III. Murad Devri Kanunnâmeleri- 8/II. Kitap, III. Mehmed Devri Kanunnâmeleri, FEY Vakfı Yayınları, İstanbul 1994.
- Ahmed Akgündüz, *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri*, 2. Kitap-II. Bâyezid Devri Kanunnâmeleri, FEY Vakfı Yayınları, İstanbul 1990.
- Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri- 1. Kitap: Osmanlı Hukukuna Giriş ve Fatih Kanunnâmeleri*, FEY Vakfı Yayınları, İstanbul 1990.
- Ahmet İnanır, İbn Kemal'in Fetvaları Işığında Osmanlı'da İslam Hukuku, Doktora Tezi, *İstanbul Üniversitesi SBE*, İstanbul 2008.
- Albert Howe Lybyer, *The Government of the Ottoman Empire in the Time of Suleiman the Magnificent*, Oxford Universty Press, London 1913.
- Âşık Çelebi/Haz. Muhammed Usame Onuş- Abdurrahman Bulut- Ahmet Çelik, *Mi'râcü'l-Eyâle-Âşık Çelebi'nin Siyâsetnâmesi*, İmak Ofset Basım Yayın, İstanbul 2018.
- Cahit Baltacı, *XV-XVI. Asırlarda Osmanlı Medreseleri-I*, 3.Baskı, İFAV Yayınları, İstanbul 2002.
- Cevat İzgi, *Osmanlı Medreselerinde İlim-I*, İZ Yayıncılık, İstanbul 1997.
- Cihan Kılıç, XVII. Yüzyılın Yarısında Osmanlı İlmiye Teşkilatında İstihdam ve Hareket (Anadolu Kadiaskerliği Örneği), Doktora Tezi, *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi SBE*, Ankara 2017.
- Çelebizâde İsmâil Âsım, *Târîh-i İsmâil Âsım Efendi (Târîh-i Çelebizâde Efendi)*, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1282 (1865).
- Ertuğrul Düzdağ, *Şeyhülislâm Ebussuûd Efendi Fetvaları Işığında XVI. Asır Türk Hayatı*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1972.
- Esra Yıldız, Meşihat Arşivi Belgelerine Göre Şeyhülislamlığın Bürokratik Yapısı, Doktora Tezi, *İstanbul Üniversitesi SBE*, İstanbul 2021.
- Evliyâ Çelebi b. Derviş Mehemed Zillî/ Hazırlayanlar. Seyit Ali Kahraman - Yücel Dağlı, *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi*, III. Kitap, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1999.
- Fahrettin Atar, "Fetva", <https://islamansiklopedisi.org.tr/fetva>.
- Fahrettin Atar, "İftâ Teşkilatının Ortaya Çıkışı", *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı.3, 1085, s.19-48.
- Gelibolulu Mustafa Âli/Haz. Ali Çavuşoğlu, *Kühû'l-Ahbâr*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2019.
- H. A. Monro Butler Jonstone/Çev. Hüseyin Çelik, *Türkler- Karakterleri, Terbiyeleri ve Müesseseleri*, Cedit Neşriyat, Ankara 1996.
- Hezârfen Hüseyin Efendi (Haz. Sevim İlgürel) *Telhîsü'l-Beyan Fî Kavânîn-i Âl-i Osmân*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1998.

- İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlimiye Teşkilâtı*, 5.Baskı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2022.
- J.H. Kramers “Şeyhülislam”, *İslam Ansiklopedisi*, C.I, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi (MEB), 1979.
- Katgı, “Osmanlı Devleti’nde Padişahın Emriyle (Siyaseten) Katledilmiş Şeyhülislamlar”, *History Studies*, Volume.5, Issue.3 Haziran/June 2013.
- Kâtip Çelebi/ Haz. Orhan Şaik Gökyay, *Mîzânü’l- Hak fî İhtiyari’l Ahak*, MEB Yayınları, İstanbul 1993.
- Kemaleddin Taş, “Osmanlı Yönetim Sisteminde Şeyhülislamlık Kurumu-Sosyolojik Bir Çözümleme”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl.1, Sayı.1, 2005, s.81-101.
- Koçi Bey, *Koçi Bey Risalesi*, Kütüphâne-i Ebuzziyâ, İstanbul 1303(1887).
- Levent Kurul, “XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Rumeli Kadılikları”, *Balkan Araştırma Enstitüsü Dergisi*, Cilt.8, Sayı.2, Aralık 2019, (s. 261-294).
- M. Salih Arı, “Osmanlılar’da Şeyhülislamlık Müessesesi”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı.1, Cilt.1, 1994, s.170-178.
- M. Tayyib Gökbilgin, “Süleyman I”, *MEB İslam Ansiklopedisi*, 11. Cilt, İstanbul 1979.
- Mefail Hızlı, *Mahkeme Sicillerine Göre Osmanlı Klasik Dönemi Bursa Medreselerinde Eğitim-Öğretim*, Esra Fakülte Kitabevi, Bursa 1997.
- Mehmet İpşirli, “İlmiyye”, <https://islamansiklopedisi.org.tr/ilmiye>.
- Mehmet İpşirli, “Şeyhülislam”, <https://islamansiklopedisi.org.tr/seyhulislam>.
- Mehmet İpşirli, “Şeyhülislâm”, <https://islamansiklopedisi.org.tr/seyhulislam>
- Mehmet Yüksel, “Osmanlı Toplum Yapısında Şeyhülislamlık Makamına Bir Bakış”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C.22, Sayı.3, Yıl.2016-Prof. Dr. Cevdet Yavuz’a Armağan, C.III, İstanbul 2016, s.3487-3500.
- Murat Akgündüz, *Osmanlı Devletinde Şeyhülislâmlık*, Beyan Yayınları, İstanbul 2002.
- Mustafa Avcı, *Türk Hukuk Tarihi*, 9.Baskı, Atlas Akademi Yayınevi, Konya 2020.
- Mustafa Öksüz, Şamdânîzâde Fındıklılı Süleyman Efendi’nin Mür’it-Tevârih Adlı Eserinin (180B-345A) Tahlil ve Tenkidi Metni, Yüksek Lisans Tezi, *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi SBE*, İstanbul 2009.
- Mustafa Şentop, *Osmanlı Yargı Sistemi ve Kazaskerlik*, 2. Baskı, Kadim Yayınları, Ankara 2022.
- Nev’izâde Atâyî/Haz. Suat Donuk, *Hadâ’ikul-Hakâik fî Tekmilet’iş-Şakâik*, I. Cilt, Elma Basım Yayın ve İletişim, İstanbul 2017.
- Robert Mantran/Çev. Mehmet Ali Kılıçbay-Enver Özcan, *XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1986.
- Seda Örsten, “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Fetva Mecmuaları”, *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*, Sayı.4, 2007.

Seda Örsten, Osmanlı Hukukunda Fetva, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2005.

Şemseddin Sami, *Kâmus-i Türkî*, İkdâm Gazetesi, İstanbul 1901 (1317).

Şerafettin Turan, "Hoca Sâdettin Efendi", <https://islamansiklopedisi.org.tr/hoca-sadeddin-efendi>.

Şeyhî Mehmed Efendi/Haz. Ramazan Ekinci, *Vekâyi'ul Fuzalâ-Şeyhînin Şakâik Zeyli*, C.I, Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık, İstanbul 2018.

Şükrü Özen, "Osmanlı Dönemi Fetva Literatürü", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Türk Hukuk Tarihi Sayısı, Cilt.3, Sayı.5, (s.249-378).

Tevkiî Abdurrahman Paşa Kanunnâmesi, Millî Tetebbûlar Mecmuası, C.I, Sayı.3, 1331, (s.497-544) s.538-539.

Uşşakizâde İbrâhim Hasîb Efendi/Haz. Ramazan Ekinci, *Zeyl-i Şakâik- Uşşâkizâde'nin Şakâ'ik Zeyli*, Türkiye Yazma Eserler Kurumu, İstanbul 2017.

Ziya Kazıcı, "Osmanlılarda Şeyhülislâmlık Müessesesi", *İslam Medeniyeti Dergisi*, Yıl 1082, Cilt: 5 Sayı: 42, s.39-68;

Ziya Kazıcı, *İslâm Müesseseleri Tarihi*, Kayıhan Yayınları, İstanbul 1996.

KONUT VE ÇATILI İŞYERİ KİRALARINDA KİRACININ KİRALANANI ERKEN TAHLİYESİNİN HÜKÜM VE SONUÇLARI

Murat DOĞAN*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Kiracı, kiralananı, sözleşme süresi dolmamış ve sözleşme başka bir sebeple sona ermemiş olmasına rağmen geri vermek isteyebilir. Bu durum konut ve çatılı işyeri kiralalarında erken tahliye olarak nitelenmektedir¹.

Erken tahliye, genellikle kiracının kullanım ihtiyacının kalmamış olmasından kaynaklanabilir. Örneğin, kiracı, oturmak üzere bir konut satın almış olması sebebiyle kiracı olarak kullandığı konutu tahliye etmek isteyebilir². Bazen de kiracının iradesi dışında gerçekleşen bir durum kiracı için kullanım gerekliliğini ortadan kaldırmış olabilir. Örneğin, işyeri kiracısının ticaret hayatına, sürekli zarar ettiği için mali sebeplerle son verecek olması veya konut kiracısının talebi olmaksızın başka bir şehre tayininin çıkması halinde iradesi dışında erken tahliye gerekliliği doğmuş olmaktadır. İşyeri kiralalarında ödenen yüksek kira bedeline karşılık beklenen gelirin elde edilememiş olması da erken tahliyeye yol açabilir³.

Hangi sebeple olursa olsun kiralananın sözleşme süresi dolmadan tahliye edilmesi halinde sözleşme ilişkisinin akıbetinin belirlenmesi gerekir. Kanun koyucu, erken geri verme (tahliye) halini Türk Borçlar Kanunu'nun 325. maddesinde düzenlemiştir. Madde, "Kiracı, sözleşme süresine veya fesih dönemine uymaksızın kiralananı geri verdiği takdirde, kira sözleşmesinden doğan borçla-

* **Prof. Dr.**, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/KAYSERİ, e-posta: muratdogan4442@gmail.com

¹ Ebru Ceylan / Murat Doğan / Şebnem Akipek Öcal / Hayrunnisa Özdemir / Kemal Şenocak / Ebru Cumaloğlu, / Selin Sert Sütçü, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Turgut Öz (Ed.), Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 224; Faruk Acar, *Kira Hukuku Şerhi (TBK m.299-326)*, 3. Baskı, Beta Yayıncılık, 2016, s. 617 kn.1.

² Ceylan / Doğan / Akipek Öcal / Özdemir / Şenocak / Cumaloğlu / Sert Sütçü, s 224.

³ M. Murat İnceoğlu, *Kira Hukuku, Cilt 1*, Oniki Levha Yayıncılık, 2014, s. 623. (Kira, C.1)

Ayrıca, kiraya verenin erken tahliye eden kiracıdan makul süre sonuna kadar talep edebileceği kira bedeli ve yan giderlerden; kiraya verenin erken tahliye sebebiyle yapmaktan kurtulduğu giderler, kiraya verenin kiralananı başka biçimde kullanmakla elde ettiği yararlar ve kiraya verenin elde etmekten kasten kaçındığı yararlar indirilmelidir. Buna ilaveten, hükümde geçmemekle beraber, kiraya verenin yeni kiracı bulması halinde de tahliye eden kiracının borçlarından yeni kira sözleşmesinin yapıldığı tarihten sonraki döneme tekabül eden kısmın indirilmesi gerekir.

Kiraya verenin, tahliye eden kiracının ödediğinden daha fazla bir kira bedeliyle kiraya vermesi halinde, elde ettiği fazla kira gelirinin tahliye eden kiracının ödeyeceği kira bedelinden mahsubu mümkün değildir.

Erken tahliye dolayısı talep edilebilecek kira bedeli ve yan giderler, beş yıllık zamanaşımı süresine tabidir (TBK m.147). Bu sürenin başlangıcı, makul sürenin sonudur.

KAYNAKÇA

- Acar F, *Kira Hukuku Şerhi (TBK m.299-326)*, 3. Baskı, Beta Yayıncılık, 2016.
- Aydınlıyım S, *Türk Hukukunda Adi Kira Sözleşmesinin Son Bulması*, Ankara, 1973.
- Aydoğdu M / Kahveci N, *Türk Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*, 6. Baskı, Adalet Yayınları, 2023.
- Becker H, *İsviçre Borçlar Kanunu Şerhi, İkinci Bölüm Çeşitli Sözleşme İlişkileri (m.184-551)*, (Çev. A. Suat Dura), Bern, 1934.
- Ceylan E / Doğan M / Akipek Öcal Ş / Özdemir H / Şenocak K / Cumaloğlu E / Sert Sütçü S, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Turgut Öz(Ed.), Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Doğan M, "Adi Kirada Kiracının Geri Verme Borcu", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(1-2), 2004, s.443-476.
- Erzengin E D, *Kiralananın Sözleşmenin Sona Ermesinden Önce İadesi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Gökçe E, "Kiralananın Boşaltıldığı, Boşaltma Günü Nasıl ve Hangi Delillerle İspatlanır. Kiracı Kiralayana Verdiği Depozitoyu Ne Zaman Geri Alabilir?", *İstanbul Barosu Dergisi*, 86(4), 2012, s.182-186.
- Gümüş M A, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Kısa Ders Kitabı*, 3. Baskı, Filiz Kitabevi, 2018 (Kısa Ders Kitabı).
- Gümüş M A, *Kira Sözleşmesi (TBK m.299-356)*, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, 2012 (Kira).
- İnceoğlu M M, *Kira Hukuku, Cilt 1*, Oniki Levha Yayıncılık, 2014 (Kira, C.1).
- İnceoğlu M M, *Kira Hukuku, Cilt 2*, Oniki Levha Yayıncılık, 2014 (Kira, C.2).
- Petek H, "Kiralananın Sözleşmenin Sona Ermesinden Önce Geri Verilmesi", *İzmir Barosu Dergisi(Borçlar Kanunu Özel Sayısı)*, (2), 2012, s.143-170.

- Seçer Ö, "Kira Sözleşmesinde Erken Tahliyede Makul Süre", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(211), 2022, s. 1229-1255.
- Tandoğan H, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, C.1/2*, 4. Tıpkı Basım, Vedat Kitapçılık, 1989.
- Topuz S / Canbolat F, "Kira İlişkisinin Devri-(Yeni) Türk Borçlar Kanunu'nun İlgili 323 üncü Maddesinin Değerlendirilmesi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (95), 2011, s. 97-134.
- Tunçomağ K, *Türk Borçlar Hukuku, Cilt II, Özel Borç İlişkileri*, 3. Bası, Sermet Matbaası, 1977.
- Uygur T, *Açıklamalı-İçtihatlı Borçlar Kanunu Özel Borç İlişkileri, Dördüncü Cilt*, Seçkin Yayıncılık, 1992.
- Yalçınduran T, "Türk Borçlar Kanunu'na Göre Ayıp Nedeniyle Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Kiracının Erken Tahliye Etme İmkânı", *BATİDER*, XXIX(2), 2013, s.61-93.
- Yavuz C / Acar F / Özen B, *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Birinci Cilt*, 11. Baskı, Beta Yayınları, 2022.
- Zevkiler A / Gökyayla K E, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 20. Bası, Vedat Kitapçılık, 2020.

UYARLAMA DAVALARINDA YARGILAMA GİDERLERİ VE VEKALET ÜCRETİ

Ersin ERDOĞAN*

GİRİŞ

Kadim bir hukuk ilkesi olan “ahde vefa” (*pacta sunt servanda*) hukuk ve ekonomi sistemimizin en esaslı sütunlarından biridir¹. Hukuken sözleşme ile bağlılığın olmadığı ve devlet organları ile cebri icraya zorlamanın mümkün olmadığı bir yapıda, iş bölümü, kredi-finansman imkanları ve dolayısıyla gelişmiş bir ekonomik düzen de olamaz. Ancak her temel ilkenin olduğu gibi, ahde vefa ilkesinin de istisnaları vardır.

Sözleşmenin akdedilmesinden sonra, sözleşmenin kurulması sırasında mevcut şartlarda beklenmeyecek şekilde bir değişikliğin meydana gelmesi ve âkit taraflardan birinin edimini ifaya zorlanmasının dürüstlük kuralına aykırılık teşkil etmesi sebebiyle, sözleşmenin kurulmasıyla tesis edildiği değerlendirilen işlem temelini çökmesi gündeme gelebilir. Böyle bir durumda, tarafın akdî yükümlülüklerini yerine getirmek zorunda olup olmadığı uygulama ve öğretide uzun süre tartışılmıştır. Özellikle Birinci Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan ekonomik sorunlar dolayısıyla konu farklı hukuk sistemlerinde de gündeme gelmiş ve “dürüstlük kuralı” uyarınca, değişen şartlar dolayısıyla sözleşmenin değişen bu yeni şartlara uyarlanmasının mümkün olduğu savunulmuştur². Sözleşme hukukunda hâkim olan “ahde vefa” ilkesi (*pacta sunt servanda*) ve taraflardan birinin esasen katlanmak durumunda olacağı “sözleşme riskinden” kurtulma aracı olmaması düşüncesiyle, uyarılama talebinin çok sıkı şartlara tabi kılınması gerektiği savunulmuştur³.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun yürürlüğe girmesinden önce, Türk uygulama ve öğretisi de, dürüstlük kuralından hareketle sözleşmenin değişen şartlar dolayısıyla uyarlanabileceği kabul edilmekteydi⁴. Bu dönemde, uyarılama

* **Prof. Dr.**, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** erdogan@gunayerdogan.com

¹ *Florian, Loyal*, Ansprüche auf Vertragsanpassung – eine Dekonstruktion, *AcP* 2014, s. 747.

² *Brox/Walker*, Allgemeines Schuldrecht, *München* 2017, § 27, para. 2.

³ *Brox/Walker*, § 27, para. 2.

⁴ Hasan, Erman, *İstisna Sözleşmesinde Beklenilmeyen Haller*, Fakülteler Matbaası, 1979, s. 54; Şener, Akyol, *Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasası*, Filiz Kitabevi, 1995, s. 83;

akdedilen hizmet alım sözleşmeleri gibi) söz konusu olması halinde, uyarlanması talep edilen miktar ile mevcut miktar arasındaki farkın bakiye sözleşme süresince tekabül ettiği miktar dikkate alınmalıdır.

c. Dönemsel bedel (kira bedeli veya birim fiyat) değiştirilmeksizin sözleşme süresinin uzatıldığı uyarlama hükümleri açısından, ilgili bedelin (aylık kira veya birim fiyatın) tamamı üzerinden hesaplama yapılması ve dava değeri ile kabul/ret oranının buna göre belirlenmesi icap eder.

KAYNAKÇA

- Akyol Ş, *Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı*, Filiz Kitabevi, 1995.
- Arslan R/Yılmaz E/Taşpınar Ayvaz S/Hanağası E, *Medenî Usul Hukuku*, 9. Bası, Yetkin Yayınları, 2023.
- Atalı M/Ermenek İ/Erdoğan E, *Medenî Usûl Hukuku*, 7. Bası, Yetkin Yayınları, 2024.
- Brox/Walker, *Allgemeines Schuldrecht*, München 2017, § 27.
- Erman H, *İstisna Sözleşmesinde Beklenilmeyen Haller*, Fakülteler Matbaası, 1979.
- Gönensay A S, "Mukavelelerin Hâkim Tarafından Tadil veya Feshi", *Cemil Bilsel Armağanı*, 1939.
- Gümüş M A, *Teorisiyle ve Yargıtay Uygulamasıyla Sözleşmenin Uyarlanması (TBK m. 138)*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2022.
- Hatemi H, *Hukuka ve Ahlaka Aykırılık Kavramı ve Sonuçları*, Sulhi Garan Matbaası, 1976.
- İmre Z, *Medeni Hukuka Giriş*, Fakülteler Matbaası, 1980.
- Kanık H, *Yargıtay Uygulamasında Kira Hukuku Davaları*, 5. Bası, Yetkin Yayınları, 2024.
- Kuru B, *Medenî Usul Hukuku El Kitabı*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2021.
- Loyal F, *Ansprüche auf Vertragsanpassung – eine Dekonstruktion*, AcP 2014.
- Oğuzman K/ Barlas N, *Medenî Hukuk*, On İki Levha Yayınları.
- Pekcanitez H/Atalay O/Özekes M, *Medenî Usûl Hukuku*, 12. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2024.
- Tanrıver S, *Medenî Usûl Hukuku*, 6. Bası, Yetkin Yayınları, 2024.

KEFİLİN ASIL BORÇLU İLE BİRLİKTE KONKORDATO TALEBİNDE BULUNMASININ KONKORDATO SEBEPLERİ BAKIMINDAN YERİNDELİĞİ SORUNU

İbrahim ERMENEK*

GİRİŞ

1999 yılı Şubat ayında Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde başladığım özel hukuk yüksek lisans programında ilk ders Kıymetli Hocam Prof. Dr. (o zaman Doç. Dr.) İhsan ERDOĞAN'ın "Teminat Sözleşmeleri" idi. Başka bir deyişle, akademik hayatım teminat sözleşmeleri ile başlamıştı. Hocamı ilk bu ders vesilesi ile tanıdım. Daha sonra aynı zamanda hemşehri olduğumuzu öğrenince daha da samimi ve yakın bir ilişkimiz oldu. Öyle ki kız istemeye dahi hocamla beraber gittik! İlerleyen dönemlerde ilişkimiz abi kardeş ilişkisine dönüştü. Her bulduğumuz fırsatta gündemi, siyaseti, tarihi, dini, sporu ve akademiye ilgilendiren konular üzerinde özgürce ve içimizde geldiği gibi sohbet ettik, dertleştik; aynı ortamda bulunmaktan keyif aldık. Paylaştık, hep tadı damağımızda kaldı, en kısa zamanda tekrarını diledik. Rehberimiz oldu, akademik yaşamda karşılaştığımız birçok zorluğu kendisinin ışığı ile aştık. Bizim ulu çınarımızdı, gölgesinde büyüdük. Minnettarız.

2018 yılında 7101 sayılı Kanun ile İcra ve İflas Kanunu'nun konkordatoya ilişkin hükümlerinde önemli değişiklikler yapıldı. Bu değişikliklerle konkordato, "iflasın ertelenmesi" kurumunun kaldırılmış olmasından kaynaklanan boşluğu da doldurmak üzere, adeta yeniden kurgulandı. Bu kurgu içerisinde İcra ve İflas Kanunu'nun 303'üncü maddesinde "Borçtan Birlikte Sorumlu Olanlara Karşı Haklar" başlığı altında yapılan düzenlemelerin konkordatonun yeni kurgusu ile uyumlu olmadığını, bu hükümde madde başlığı dışında bir değişiklik yapılmamasının önemli bir eksiklik olduğunu katıldığım çeşitli sempozyumlarda veya kişisel sohbetlerde ifade etmekte, bu konuda bir çalışma yapılmamış olmasından da hayıflanmakta idim. Ancak sonraları konkordatoya ilişkin başka bir konuda araştırma yaparken tesadüf eseri Hocam İhsan ERDOĞAN'ın Yargı-

* Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra – İflas Hukuku Ana Bilim Dalı/ANKARA, e-posta: ermenek@ankara.edu.tr,

konkordato talep etmesi, asıl borçlunun acz defini ileri sürmesinin başka bir görünümü olup kanuna karşı hile teşkil etmektedir.

KAYNAKÇA

- Altay S / Eskiocak A, *Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku*, Vedat Kitapçılık, 2019.
- Arslan R / Yılmaz E / Taşpınar Ayvaz S / Hanağası E, *İcra ve İflâs Hukuku*, Yetkin Yayınları 2024.
- Atalı M / Ermenek İ / Erdoğan E, *İcra ve İflâs Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2024.
- Börü L / Parlak Börü Ş, "Konkordatonun Kefalet Sözleşmesine Etkileri", *İHM*, 78(3), 2020, s. 1239-1277.
- Buruloğlu E / Reyna Y, *Konkordato Hukuku ve Tatbikat*, Yörük Matbaası, 1968.
- Budak A C / Tunç Yücel M, *Yeni Konkordato Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2018.
- Duran R, *Konkordato Mühleti ve Alacaklılar Bakımından Sonuçları*, Yetkin Yayınları, 2020.
- Elçin Grassinger G, *Borçlar Kanunu'na Göre Kefilin Alacaklıya Karşı Sahip Olduğu Savunma İmkanları*, Alfa Yayınları, 1996.
- Erdoğan İ, "Konkordatonun Müsterek Borçlulara ve Kefillere Etkisi (İik. M. 295) (I)", *Yargıtay Dergisi*, 10(1-2), 1984, s. 158-169. (Konkordato I).
- Erdoğan İ, "Konkordatonun Müsterek Borçlulara Vüve Kefillere Etkisi (İik. M. 295) (II)", *Yargıtay Dergisi*, 10(3), 1984, s. 318-331. (Konkordato II).
- Eren F, *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Yetkin Yayınları, 2021.
- Eren F / Dönmez Ü, *Borçlar Hukuku Şerhi, C.V*, Yetkin Yayınları, 2023.
- Erman E S, "Konkordatonun Müsterek ve Müteselsel Borçlulara ve Kefillere Etkisi", *Adalet Dergisi*, (1), 1969, s. 3-11.
- Ermenek İ / Özdemir U / Özalp A R, "Bir Konkordato Nedeni Olarak Borca Batıklığın Tespiti ve Borca Batıklık Halinin Konkordato Sürecine Etkileri", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1-2), 2020, s. 1351-1381.
- Koşar G G, "Kefilin Asıl Borç İlişkisinden Kaynaklanan Savunma İmkanlarına Başvurabilmesinin Sınırları", *TAAD*, (52), 2022, s. 289-322.
- Özen B, *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi*, Vedat Kitapçılık, 2017.
- Pekcanitez H / Atalay O / Sungurtekin Özkan M / Özekes M, *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, Oniki Levha Yayınları, 2024.
- Pekcanitez H / Erdönmez G, *7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato*, Vedat Kitapçılık, 2018.
- Postacıoğlu İ E, *Konkordato*, Banka ve Ticaret Araştırma Enstitüsü, 1965.
- Reisoğlu S, *Türk Kefalet Hukuku*, Ankara, 2013.
- Sarısözen M S, *Konkordato*, Yetkin Yayınları, 2021.
- Tanrıver S, *Konkordato Komiseri*, Yetkin Yayınları, 1993.
- Yavuz N, *Türk Kefalet Hukuku*, Adalet Yayınevi, 2010,

KİŞİLİK HAKLARI VE KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI

İbrahim KAPLAN*

I. GENEL OLARAK KİŞİLİĞİN KORUNMASI

A. Kişilik Hakları Kavramı

Kişi, toplumu ve devleti oluşturan en önemli varlıktır. Kişilik hakkı ve buna bağlı kişisel değerlerin hukuken korunması ve koruma altına alınması gerekmektedir.

Kişilik, kişiyi onun bu sıfatıyla haiz olduğu tüm hakları ifade eden bir kavramdır. Kişinin kişi olmak sıfatıyla sahip olduğu ve taşıdığı hakların tamamına "kişilik hakları veya değerleri" denmektedir. kişinin hayatı, sağlığı, vücudu ve bunun bütünlüğü, ismi, resmi, haysiyeti, şeref ve itibarı, hatıraları, "kişilik hakları" kavramı altında toplanmaktadır.

B. Kişilik Haklarının Kapsamı

Görülüyor ki; kişilik; kişinin varlığı ve bu varlığın gereği olarak sahip olduğu, bedeni varlığı Canlı hayatı gibi maddi (biyolojik), haysiyeti, şeref ve itibarı, özel hayatı ve sırları gibi manevi değerlerin tümünü ifade etmektedir.

II. TÜRK MEVZUATINDAKİ KİŞİLİK HAKLARI VE KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI HAKKINDAKİ HÜKÜMLER

A. Anayasa Hükümleri (m. 20)

B. Medeni Kanun Hükümleri (m. 23, 24, 25 26, 27)

C. Borçlar Kanunu Hükümleri (m .58, 417, 419)

D. Türk Ceza Kanunu Hükümleri (m.132 ila 140 arasındaki hükümler)

E. 2004 Tarihli Kişisel Verilerin Korunması Kanun Tasarısı

* Prof. Dr. jur., Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Selçuk Üniversitesi Medeni Hukuk ve Borçlar Hukuku Emekli Öğretim Üyesi, e-posta: ibrahimkaplan99@gmail.com, ibrahimkaplan99@hotmail.com

Diğer bir çok ülkede olduğu gibi İsviçre Kantonların hemen tümünde, genel olarak idari işlemlerin şeffaflığı ilkesi kabul edilmiş durumdadır.

KAYNAKÇA

Cottier B/ Schweizer J R/ Widmer N, Öffentlichkeitsgesetz Bundesgesetz über das Öffentlichkeitsprinzip der Verwaltung vom 17. Dezember 2004 (BGÖ) SHK - Stämpflis Handkommentar.

Hans M, Der Zivilrechtliche Schutz der Persönlichkeit gegen Ehrverletzungen und Verwandte Beeinträchtigungen durch Presse, in SJZ 67 (1971) sh.61-71 ve 85-93.

Kaplan İ, "Kişilik Haklarının Kitle Haberleşme Araçları (Basın, Radyo ve Televizyon) Karşısında Korunması", *Adalet Dergisi*,70 (3-4), 1979, s. 200- 230.

ŞÜPHELİ İŞLEM BİLDİRİMLERİNİN VERGİ KAÇAKÇILIĞINI ÖNLEMEDEKİ ÖNEMİ

Neslihan KARATAŞ DURMUŞ*

GİRİŞ

Suç geliri denildiğinde ilk akla gelen hukuk kurallarına aykırılık sebebiyle işlenen bir suç dolayısıyla elde edilen gelirdir. Suç gelirinin aklanmasının hukuki, ekonomik ve sosyolojik yönleri bulunmaktadır. Bu nedenle suç gelirleri ve aklanması farklı hukuk ve bilim dalları içinde de incelenmektedir. Ceza hukuku açısından suçun kapsamının belirlenmesi ve bu suçun ne zaman aklama suçu haline geldiğinin tespit edilmesi önemli olduğu gibi mali hukuk açısından suç vasıtasıyla elde edilen gelirin vergiye tabi olup olmadığı, vergi suçu olarak nitelendirilen vergi kaçakçılığı suçundan elde edilen gelirin aklanıp aklanmadığı konusunun da incelenmesi gerekmektedir.

Vergilendirme kişilerin mülkiyet hakkına yönelik bir işlem niteliğinde olduğundan mükellefler genel olarak az vergi ödemek ya da hiç vergi ödememek istemektedirler. Gelişen dünya ve teknoloji ile birlikte mükelleflerin vergi ödememek veya az vergi ödemek için başvurdukları yol ve yöntemler de değişmektedir. Bu yöntemlerin bir kısmı vergi planlaması¹ veya vergiden kaçınma² şeklinde gerçekleştiğinden dolayı bu fiiller sebebiyle herhangi bir cezalandırma söz konusu olmamaktadır. Buna karşılık bazı mükelleflerin yasal olmayan alanlara yöneldikleri ve vergi kaçakçılığı yaptıkları da bilinmektedir.

Vergi kaçakçılığının nitelendirilmesi ve hangi fiiller sonunda ortaya çıktığı hususu kanunlarla belirlenmiştir. Ulusal nitelikte gerçekleştirilen birtakım faaliyetlerin vergi kaçakçılığı suçuna yönelik olup olmadığının tespiti iç mevzuatımızdaki

* **Prof. Dr.**, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Mali Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: neslihankaratas@hotmail.com

¹ Gerçek ve tüzel kişilerin vergi kanunlarında öngörülen istisna, muafiyet ve indirimler gibi müesseseler vasıtasıyla hukuk kurallarıyla ters düşmeyecek şekilde vergi yükünü aza indirme çabasıdır. Genel olarak mükellefler tarafından uygulanıyor olsa da son zamanlarda devletler de vergi gelirlerini arttırmak ve uluslararası yatırımları çekebilmek amacıyla vergi planlaması yapabilmektedirler.

² Vergi mükelleflerinin kanunun öngörmüş olduğu birtakım müesseselerden yararlanarak az ya da hiç vergi ödememesidir. Vergiden kaçınma durumunda kanuna aykırı bir işlem söz konusu olmadığından hukuka aykırılık yoktur ve bu işlem cezalandırılmaz.

tiren suçlardan gelir elde edildiğinde ve bu gelir aklanmaya çalışıldığında TCK m. 282'ye göre yaptırım uygulanacaktır. Ancak çalışmamızda aklama suçu değil aklama suçunun tespitinde kullanılan şüpheli işlem bildirimleri ve bunun vergi kaçakçılığı suçunun önlenmesindeki önemi üzerinde durulmuştur. Yukarıda da açıklandığı üzere vergi kaçakçılığı suçunun işlenmesi hâlinde VUK m. 359'a göre en az 18 ay hapis cezası öngörüldüğünden bu suçlar da öncül suç olarak nitelendirilebilir.

MASAK'ın verilerinden son yıllarda vergi kaçırma sebebiyle şüpheli işlem bildirimlerinin yapılmasındaki sayı artış göstermektedir. Bu durum da şüpheli işlem bildirimlerinin vergi kaçakçılığıyla mücadelede de etkin bir rol oynadığını ortaya çıkarmaktadır. Özellikle vergi dairesinin dijitalleşmesi ve birçok iş ve işlemin dijital yollarla gerçekleştirilmesi sebebiyle hem MASAK'ın hem de Gelir İdaresi Başkanlığının vergi kaçakçılığı fiilleriyle ilgili durumları tespit etmesi kolaylaşmıştır. Fakat şüpheli işlem bildirimleri yapılırken yükümlülerin bilinçli davranması, bildirimlerin hukuka uygun şekilde yapılması ve paylaşılması önem arz etmektedir. Kişisel verilerin ve mahremiyetin korunmasına dikkat etmeleri de gereklidir³⁶.

Vergi kayıp ve kaçakçılığıyla mücadelede şüpheli işlem bildirimleri erken tespit ve caydırıcılık açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu mekanizmanın etkin bir şekilde kullanılması kamu gelirlerinin korunması ve artması yanında ekonomik dengenin sağlanması için de önemlidir. Yukarıda da belirtildiği üzere bu alandaki teknolojik imkanların kullanılması, yükümlülerin bünyesindeki personelin eğitilmesi ve uluslararası iş birliği gibi alanlarda gelişim sağlanması vergi kayıp ve kaçakçılığıyla mücadele de ciddi fayda sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Aydın S, "Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesi Kapsamında Müşterinin Tanınması Prensibi", *Bankacılar Dergisi*, 65, 2008, s. 66-88.

Aydın D / Arslan Ç, *Suçtan Kaynaklanan Mal Varlığı Değerlerini Aklama ve Terörizmin Finansmanı Suçları*, 2. Bası, Yetkin Yayınevi, 2023.

Şenyüz D, *Vergi Ceza Hukuku*, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 12. Bası, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2022.

Aykın H, "Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadelede Şüpheli İşlem Bildirim Sistemi", *Bankacılar Dergisi*, 65, 2008, s. 38.

Akyürek K, "Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force-Fatf)'nün Değerlendirilmesi ve Türkiye'deki Yansımaları", *YÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19(2), 2022, s. 429-469.

³⁶ Şimşek, s. 71.

- Kaşıkcı M / Rençber A, *Vergi Ceza Hukuku*, 1. Bası, On İki Levha Yayınları, 2023
- Yüce M, *Vergi Kaçakçılığı Suçu ve Yargılama Usulü*, Adalet Yayınevi, 1. Bası, 2018.
- Dülger M V, *Suç Gelirlerinin Aklanmasına İlişkin Suçlar ve Yaptırımlar*, Seçkin Yayınevi, 1. Bası, 2011.
- Özen M, *213 Sayılı Vergi Usul Kanununda Düzenlenen Vergi Suçları ve Kabahatleri*, Adalet Yayınevi, 5. Bası, 2022.
- Değirmenci O , *Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Suçtan Kaynaklanan Mal Varlığı Değerlerini Aklama Suçu* ,Turhan Kitabevi, 1. Bası, 2007.
- Kiremitçi O, “Karşılaştırmalı hukukta Şüpheli İşlem Bildirimi ve Mali İstihbarat Birimleri”, *YB Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(1), 2023, s.107-163.
- Şimşek S, “FATF Tavsiyelerinde ve Metodolojisinde Şüpheli İşlem Bildirimiyle İlgili İlkeler ve Türkiye'nin Bu İlkelere Uyumu”, *Bankacılar Dergisi*,125, 2023, s.53-77.
- Yazıcı U, “Şüpheli İşlem Bildirim Yükümlülüğü ve İhlali Halinde İlgililerin Ceza hukuku Sorumluluğu Üzerine Değerlendirme”, *SÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(1), 2023, s.721-767.
- Taşkın Y, “Mali suçlarla Mücadelede Şüpheli İşlem Bildirimleri”, *İÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14(1), 2023, s.166-180.
- Mali Eylem Görev Gücü (FAFT) 40 Tavsiye Kararı, <<https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/02/FATF-Tavsiyeleri-2012.pdf>>, Erişim Tarihi 10 Kasım 2024.
- MASAK 2021 Yılı Faaliyet Raporu. <<https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2021.pdf>>, Erişim Tarihi 11 Kasım 2024.
- MASAK 2022 Yılı Faaliyet Raporu. <<https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2023/04/2022-Faaliyet-Raporu.pdf>>, Erişim Tarihi 11 Kasım 2024.
- MASAK 2023 Yılı Faaliyet Raporu. <<https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2024/04/Faaliyet-Raporu-2023.pdf>> Erişim Tarihi 2024.
- MASAK Bankalar İçin Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi 2024. <<https://masak.hmb.gov.tr/sektorel-sib-rehberleri>>, Erişim Tarihi 10 Kasım 2024.

SİGORTA ŞİRKETLERİNİN TRAFİK KAZALARINDAN KAYNAKLANAN TAZMİNAT ÖDEME BORÇLARINDA FAİZ SORUMLULUĞU

Mustafa İsmail KAYA*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Gelecekte yaşanacak olumsuz bazı durumlarda teminat sağlamak amacıyla prim karşılığında sigorta şirketleri ile kişiler arasında sigorta sözleşmesi akdedilir. Bu sözleşme sayesinde uğranılacak maddi ve manevi zararların karşılanması sağlanarak kişilerin malvarlığında beklenmedik azalmaların önüne geçilmiş olur. Bu şekilde kişiler konutlarını, araçlarını, değerli eşyalarını sigortalatmak suretiyle bu mallarda meydana gelecek beklenmeyen zararların giderilmesini sağlamak imkânına sahip oldukları gibi, kendi kusurlu davranışları ile başkalarına verdikleri zararlardan dolayı sorumluluklarının sigorta şirketleri tarafından üstlenilmesini de sağlayabilmektedirler. Dolayısıyla çok değişik amaçlarla farklı sigorta türlerinden yararlanarak sigorta sözleşmesi akdedilmesi mümkündür. Ancak bu çalışmada sadece trafik kazalarından kaynaklanan zararların karşılanması amacıyla akdedilen sigorta sözleşmelerinden söz edilecek ve bu kapsamda ödenen sigorta tazminatlarına uygulanacak faiz konusu ele alınacaktır. Dolayısıyla çalışmanın konusu, bu tür tazminatlarda uygulanacak faiz türü ve faiz başlangıç tarihleridir.

Tüm dünyada olduğu gibi, Ülkemizde her gün çok sayıda trafik kazası meydana gelmekte ve bu kazalar sonucunda önemli maddi ve manevi zararlar ortaya çıkmaktadır. Trafik kazaları sonucunda kazaya karışan araçlarda bulunan sürücü veya yolcuların, ya da araç dışında bulunan yayaların bedensel zararları söz konusu olabilmektedir. Bu bağlamda ölümlü trafik kazalarında müteveffanın desteğinden yoksun kalanlar açısından destekten yoksun kalma tazminatı ya da yakınların yaptıkları cenaze ve defin masrafları talep edilebilmektedir. Yaralamalı trafik kazalarında ise, yaralanan kişinin hayatı boyunca devam

* **Prof. Dr.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: mustafa.kaya@hbv.edu.tr

Kasko sigortası kapsamında talep edilen tazminatlara uygulanacak faiz türü konusunda herhangi bir ihtilaf bulunmamaktadır. Kasko sigortası TTK'da düzenlenen bir husus olması itibariyle TTK m. 3 hükmü gözetilerek ticari faize hükmedilmektedir. Buna karşın kasko poliçesinde teminat verilen İMM kapsamında talep edilecek tazminatlarda ise sorumluluk sigortası ilkeleri gözetilerek aracın ticari olması halinde ticari, hususi olmasında durumunda ise yasal faiz uygulanmaktadır. Kasko poliçesi kapsamında ödenecek tazminatın faiz başlangıç tarihi de hem TTK hem de Genel Şartlarda düzenlenmektedir. Buna göre, zarar miktarının sigorta şirketi tarafından tespit edilmesi halinde 10 gün, ancak her durumda 45 günün sonundan itibaren faiz işletilecektir.

KAYNAKÇA

- Bilgeç H, "Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılmasına İlişkin Anayasal İlkeler Işığında Zorunlu Sigortaların Belirlenmesi Usulünün Değerlendirilmesi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23(2), 2021, s. 959-1000.
- Demirci S, "Ticari İşlerde Faiz ve Sigorta Sözleşmelerine Yansımaları", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 29(1), Haziran 2023, s. 495-529.
- Karasu R, Yargıtay ve Sigorta Tahkim Kararları Işığında Karayolları Zorunlu Sorumluluk Sigortası (Trafik Sigortası), Yetkin Yayınları 2016.
- Kaya M İ/Karaman F, "Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 2019/3292 E., 2021/1848 K. Sayılı Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Kapsamında Tazminat Hesaplamasında Kullanılan Yönteme İlişkin Kararının Değerlendirilmesi", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Karar İncelemeleri Dergisi*, 1(1-2), Haziran-Aralık 2022, s. 401-426.
- Murtaz G/Akpınar Ö, "Karayolları Trafik Kanunu 90'ıncı Maddesinde 2021 Yılında Yapılan Ve Anayasa Mahkemesi Tarafından İptal Edilen Değişikliğin Zorunlu Trafik Sigortası Zarar Tazmin Sistemine Etkisinin Değerlendirilmesi", *TBB Dergisi*, (169), 2023, s. 369-406.
- Orbay Ortaç N, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Ticari İşlerde Faiz", *Ankara Barosu Dergisi*, (2), 2014, s. 119-134.
- Özdamar M, "Sigorta Hukukunda Uyuşmazlıkların Çözümünde Tahkim Sistemi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XVII(1-2), Ocak-Nisan 2013, s. 831-856.
- Parlak F T, *Sigorta Tahkim Yargılaması*, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Seven V, <https://blog.lexpera.com.tr/anayasa-mahkemesinin-karayolları-trafik-kanununun-94uncu-maddesi-hakkında-vermiş-olduğu-iptal-kararının-değerlendirilmesi>
- Şen M S/Şen M K, "Türk Borçlar Kanunu'nda Faiz Hükümleri ve Sınırları", *TAAD*, (35), Temmuz 2018, s. 469-516.

MEDENİ HUKUK CEPHESİNDEN ÇOCUK INFLUENCER

A. Dilşad KESKİN*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

İnternetin ve ardından sosyal medyanın toplum hayatına nüfuz etmesi, bir yandan özel hayatın sınırlarını daraltırken bir yandan da sosyal medyanın bir kazanç kapısı olarak değerlendirilmesinin yolunu açmıştır. Bu duruma tüketim alışkanlıklarının değişmesi ve insanların neredeyse tüm ihtiyaçlarını online alışveriş yoluyla temin etmeye başlamaları eklenince, denklemin mal ve hizmet sunan tarafında yer alan kimseler bakımından, reklam ve tanıtım faaliyetlerinin de internete kaydırılması bir zorunluluk halini almıştır. Hayatını sosyal medya üzerinden kazanmak isteyenlerle sosyal medya aracılığıyla mal veya hizmet tanıtımı yapmak isteyenlerin karşı karşıya gelmesiyle influencer kavramı ortaya çıkmıştır. Türkçe'ye "sosyal medya etkileyicisi" olarak çevrilebilecek olan bu kavram, esas itibarıyla çeşitli sosyal medya platformlarında, takipçilerini belirli mal veya hizmetlere yönlendirmek amacıyla oluşturulmuş içerikler paylaşan, yüksek takipçili hesap sahiplerine işaret etmektedir.

Influencer'ın faaliyet göstereceği platforma, paylaştığı içeriklerin niteliğine, uzmanlık alanına, hatta takipçi sayısına ilişkin bir belirleme olmadığı gibi cinsiyeti veya yaşı hakkında bir sınırlama da bulunmamaktadır. Hal böyle olunca çocukların da influencer sıfatını taşımaları mümkündür. Esasen, çocukların sanal dünyadaki varlığı sevimli bebek videoları ile başlamış, ana-babaların kendi hesaplarında eğlence amacıyla çocuklarının görüntülerine yer vermeleriyle (sharenting) devam etmiş ve çocukların takipçiler üzerindeki olumlu etkisini fark eden influencer ana-babaların sosyal medya paylaşımlarında kendi çocuklarını kullanmaları, sıklıkla rastlanan bir uygulama haline gelmiştir. Bugün artık, çocuğun influencer ana ve/veya babası tarafından sosyal medya içeriklerinde kullanılması, çocuk adına ana-babası aracılığıyla influencer sözleşmesi ku-

* **Prof. Dr.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: dilsad.keskin@hbv.edu.tr

Çocuk influencer'la ilgili olarak temas edilmesi gereken bir başka mesele, onun velayet ve çocuk malları bakımından durumudur. Çocuk influencer tam ehliyetsiz veya sınırlı ehliyetsiz sıfatıyla kural olarak velayet ve istisnaen velayet altındadır. Bu sebeple sosyal medyadaki faaliyetlerinin yaratacağı riskler karşısında korunması, esasen velisinin yükümlülüğüdür. Bu bağlamda çocuğun üstün yararını esas alan bir değerlendirme ile varılacak sonuç, basitçe çocuk tarafından yapılacak paylaşımların veli, veli tarafından yapılacak paylaşımların ise mahkeme tarafından yasaklanabileceğidir. Çocuk influencer'ın faaliyetleri sonucunda elde ettiği kazanımların çocuk mallarına dahil edileceği, influencer sözleşmesinde taraf sıfatı taşımasa dahi sosyal medya içeriklerinde ve böylece ifade yer alan çocuğa bir karşılık ödenmesinin gerekebileceği ve bunun da çocuğun serbest malı hükmünde olduğu, paylaşılan sosyal medya içeriklerini bizzat hazırlayan çocuğa ana ve babası tarafından kendi malından verilen teknik ekipmanın da "bir meslek veya sanat için verilen mal" kategorisinde yer alacağı, çocuk malları cephesinden yapılabilecek diğer tespitlerdir.

Nihayet çocuğun influencer sözleşmesindeki konumu için de belirtilmesi gereken husus, tam ehliyetsiz olsa da yasal temsilcisi tarafından akdedilecek influencer sözleşmesinde taraf sıfatını taşıyabileceği, sınırlı ehliyetsiz olması halinde ise bizzat yapacağı sözleşmenin geçerliliği için yasal temsilcinin rızasının yeterli olacaktır. Bununla birlikte influencer sözleşmesinin çocuk ile velayet sahibi ana ve/veya babasının menfaatlerinin çatıştığı bir hukuki işlem olarak nitelendirilmesi de mümkündür. Böyle bir durumda TMK m. 342 ve m. 426/2 hükümleri gereği ana-babanın yasal temsilci sıfatlarının, çocuğun menfaatiyle bağdaşmayan böyle bir sözleşmenin geçerliliğini sağlayamayacağı kabul edilmelidir. Çocuğun influencer sözleşmesine bizzat taraf olmadığı halde ana ve/veya baba tarafından hazırlanan sosyal medya içeriklerinde yer alması ihtimalinde ise ana-babası tarafından ifa yardımcısı olarak kullanıldığı söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Aktaş Avcı P, "Yeni Bir Erginlik Türü: Dijital Erginlik", *Adalet Dergisi*, (72): 855-885 (2024/2).
- Akyüz E, *Çocuk Hukuku Çocukların Hakları ve Korunması*, Ankara 2020.
- Akyüz Bülbül A, *Çocuğun Kişiliğinin Sosyal Medyada Korunması*, Ankara 2024.
- Alig O, "Sharenting, Mama-Blogger, Kinderinfluencer&Co. – Eine rechtliche Betrachtung", *BPJM AKTUELL* 4/2021, 9-13.
- Bahadır Z, "BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Çerçevesinde Medeni Usul Hukuku Bakımından Çocuğun Katılım Hakkı", *Adalet Dergisi* (70): 213-254 (2023).
- Bellican C, "Ticari Açıdan Kullanılmaya Elverişli Resim Üzerindeki Hakkın İzinsiz ve Reklam Amaçlı Kullanımı", *Fasikül Hukuk Dergisi* 10 (100): 139-151 (2018).
- Bennett T, "Child Entertainers and Their Limited Protections: A Call for an Interstate Compact", *Barry Law Child and Family Law Journal* 9:131-158 (2021).

- Cahn N/Eichner M/Ziegler M, "Children at Work, Parental Rights – and Rhetoric", *Arkansas Law Review*, 77(2): 257-282 (2024).
- Colakovic M/Bevanda M, "Legal Protection of Children in the Digital Environment: Children Influencers (Kidfluencers)", *2023 Collection of Papers from the Conference Organized on Occasion of the Day of the Faculty of Law 2023*, no. 2: 205-231(2023).
- Erdoğan İ/Keskin A D, *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, Ankara 2024.
- Fineman M N, "Honey, I Monetized the Kids: Commercial Sharenting and Protecting the Rights of Consumers and the Internet's Child Stars", *Georgetown Law Journal* 111(4): 847-890 (2023).
- Girgin Ö/Gönel S, "Çocuğun Kişisel Verilerinin Sosyal Medyada Ebeveyn Tarafından Paylaşılmasının Hukuki Sonuçları", *TAAD* 11(44): 99-127 (Ekim 2020).
- Gültekin F, "Yardımcı Kişinin Fiillerinden Borçlunun Sorumluluğu", *TAAD*, 9 (34): 375-403 (Nisan 2018).
- Hoyningen-Huene S K/Oberlin J S, "Innocence in Danger, Wenn Likes auf Kosten der Kinder gehen", *Schweizerische Juristen-Zeitung (SJZ)*, 118/2022, 1123-1140.
- Inderkum M, *Schadenersatz, Genugtuung und Gewinnherausgabe aus Persönlichkeitsverletzung*, Schulthess 2008.
- İşık E, "Bir Kişilik Değeri Olarak Kişinin Resmi", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 78 (4): 1723-1746 (2021).
- Jayroe M B, "Kidfluencers: New Child Stars in Need of Protection." *Arkansas Law Review*, 76(4): 771-798 (2024).
- Kapancı K B/Baçoğlu B, "Çocuğun Medeni Hukuk Kuralları Çerçevesinde Şiddete Karşı Korunması", *MÜHF-HAD*, 22 (1): 347-364 (2016).
- Keskin A D, "Influencer Sözleşmesi", *İNÜHFD* 13(1): 129-147 (2022).
- Keskin A D, *Medeni Hukuk Açısından Bizzat Karar Verme Hakkı (Selbstbestimmungsrecht)*, Ankara 2022. (Bizzat Karar Verme)
- Kılınç A N, "Okullarda Akran Zorbalığının Özel Hukuk Açısından Değerlendirilmesi", *AHBVÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, 26 (4): 63-102 (2022).
- Nottingham E, "Dad! Cut that Part Out! Children's Rights to Privacy in the Age of 'Generation Tagged': sharenting, digital kidnapping and the child micro-celebrity", https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3602712, 1-14.
- Öcal Apaydın B/Hışım S, "Türk Aile Hukukunda Çocuğun Katılım Hakkı", *Türk Medeni Kanunu Hükümlerinin Çocuk Hakları ile Uyumlaştırılması*, Ankara 2021, 285-323.
- Özdemir H/Ruhi A C, *Çocuk Hukuku (Ders Kitabı)*, İstanbul 2021.
- Özer H D/Alpsoy F N, "Çocuk İşçiliğinin Yeni Görünümü: Kidfluencer", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11 (1): 241-277 (2024).
- Özkaya P, "Dijital Dünyada Çevrimiçi Riskler, Bilişim Suçları ve Mağdur Çocuk", *TAAD* 14 (53): 13-42 (2023).

- Öztan B, *Kişiler Hukuku Gerçek Kişiler*, Ankara 2021.
- Pink L, "Die Rechtsstellung und der Schutz von Kinder-Influencern", Salzburg 2023, <<https://eplus.uni-salzburg.at/Abschlussarbeiten/download/pdf/9761067>> Erişim Tarihi: 30 Temmuz 2024.
- Saragoza A, "The Kids Are Alright? The Need for Kidfluencer Protections", *American University Journal of Gender, Social Policy&the Law*, 28(4): 575-602 (2020).
- Serozan R, *Çocuk Hukuku*, İstanbul 2005.
- Şirin M C, "Çocuğun Yararı Gözüyle Çocuğun Yüksek Yararı İlkesine Bakış", *Çocuk ve Medeniyet*, 2019/2, 219-240.
- Tandoğan H, *Türk Mes'uliyet Hukuku (Akit Dışı ve Akdi Mes'uliyet)*, Ankara 1961.
- Tuğ Levent G, "Sosyal Medyada Çocuğun Kişilik Hakkı İhlali Karşısında Çocuğun Unutulma Hakkı", *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 40. Özel Sayısı, 19-30 (2022).
- Yavuz C, "Sosyal Medya Ebeveynliği ve Çocukların Unutulma Hakkı", *İzmir Barosu Dergisi*, Ocak 2020, 15-51.
- Yılmaz S, *Medeni Hukuk Cilt III Aile Hukuku*, Ankara 2023.
- Zorluoğlu Yılmaz A, "Sharenting ve Velayet Hakkının Sınırları", *SÜHFD*, 29 (4): 3383-3417 (2021).
- Zorluoğlu Yılmaz A/Yıldırım Dindar A, "Influencer Sözleşmesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 73(1): 477-534 (2024).

1982 ANAYASASINDA YASAMA DOKUNULMAZLIĞININ GENEL ÇERÇEVESİ VE İSTİSNALARI

Ömer KESKİNSOY*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Pek muhterem büyüğüm ve kıymetli hocam Prof. Dr. İhsan Erdoğan'ın şahsındaki yerini anlatmak için kelimelerin kifayetsiz kalacağı muhakkaktır. Bu çerçevede hocamla akademik alanlarımız farklı olsa da gölgesini benim de üzerime düşürdüğünü ve kendileriyle her muhabbetimde feyz aldığımı, ezcümle benim için her derde deva ilaç mesabesinde olduklarını belirtmek isterim. Hocamı çok çok uzun yıllar içerisinde bedenlen ve ruhen hissetmek, yaşayıp yaşatmak temennilerimle.

Çalışmanın esasını teşkil etmesi hasebiyle evvela Anayasanın “yasama dokunulmazlığı” başlıklı 83 üncü maddesinin buraya aktarılması gerekmiştir. Anayasanın 83 üncü maddesi şu şekildedir:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisce başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar.

Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili, Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz. Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ve seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasanın 14 üncü maddesindeki durumlar bu hükmün dışındadır. Ancak, bu halde yetkili makam durumu hemen ve doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmek zorundadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi hakkında, seçiminden önce veya sonra verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilmesi, üyelik sıfatının sona ermesine bırakılır; üyelik süresince zamanaşımı işlemez.

* **Prof. Dr.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü/ANKARA, **e-posta:** omer.keskinsoy@hbv.edu.tr

giren ve suçüstü hali kapsamında olduğu tespit edilen fiillerle, Anayasanın 14 üncü maddesindeki durumlar bu hükmün dışındadır. Ancak, bu halde yetkili makam durumu derhal Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmek zorundadır.”

Mevzuat, hukukun kanun koyucu iradeyle tezahürünün garantiye bağlanmasıdır. Mevzuatın sürekli hukukla tamiri gayreti, hakeza mevzuatla hukukun yok edilmesi hukuka olan inancı azaltır ve nihayetinde bitirir. Mevzuatın saf ve sarih olması, aynı şekilde hukukla örtülecek/kesilecek şekilde hazırlanması hukukun uygulanmasını kolaylaştırır ve adaletin tez tecellisini sağlar. Bu düşüncelerin pratikte karşılığının olacağı temennileriyle.

KAYNAKÇA

- Arsel İ, *Türk Anayasa Hukukunun Umumi Esasları*, 2. Baskı, Mars Matbaası, 1961.
- Abdulahkimoğulları E, *Bir Yasama Bağımsızlığı Türü Olarak Türkiye’de Yasama Dokunulmazlığı*, Gazi Kitabevi, 2008.
- Aydın M, “Milletvekillerinin Yasama Sorumsuzluğunun Siyasal Parti Kapatma Davalarına Etkisi”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 58 (4), 2009, s. 711-735.
- Bilgili M. S / Ruhi M. E, “1982 Anayasası’nda Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Usulü”, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, XI (1), 2018, s. 67-84.
- Centel N / Zafer H / Çamkut Ö, *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, 3. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 2005.
- Çelik D. B., “Tutuklu Milletvekilleri, Seçme ve Seçilme Hakkı ve Anayasa Mahkemesi”, *Demokrasi ve Seçim Sistemleri Sempozyumu* (Ed. Havva Karagöz/ Atagün Mert Kejanlıoğlu), On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Domaniç H, “Yasama Dokunulmazlığının Tanımı, Tarihi, Kapsamı ve İstisnaları”, *Yeni Türkiye*, Y. 4, S. 23, 24, 1998, s. 933-947.
- Döner A, “Parlamentar Bağımsızlıklar”, *AÜEHFD*, VIII (1-2), 2004, s. 49-72.
- Dönmez G, “Yasama Sorumsuzluğu Kurumu, Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım: Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri Örneği”, *TBBD*, S. 139, 2018, s. 51-80.
- Duygun A. M, “Tutuklu Milletvekillikleri Sorununda” Son Perde ve Bireysel Başvuru Hakkının Geleceği: “Can Atalay” Vakası”, *Hukuk Defteri*, S. 40, 2024, ET: “Tutuklu Milletvekillikleri Sorununda” Son Perde ve Bireysel Başvuru Hakkının Geleceği: “Can Atalay” Vakası - Hukuk Defterleri”, ET: 26.11.2024.
- Erem F, / Danışman A, / Artuk M. E, *Ceza Hukuku (Genel Hükümler)*, Seçkin Yayınevi, 1997.
- Fendoğlu H. T, “Yasama Dokunulmazlığı ve Yargısal Aktivizm”, *TAAD*, S. 57, 2024, s. 1-50.
- Gözbüyük A. Ş, *Anayasa Hukuku Anayasa Metni Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi*, Güncelleştirilmiş 8. Baskı, Turhan Kitabevi, 1999.
- Gözler K, *Türk Anayasa Hukuku*, Birinci Baskı, Ekin Kitabevi, 2000.
- Gözler K, “Yasama Dokunulmazlığı Bir Karşılaştırmalı Anayasa Hukuku İncelemesi”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 56 (3), 2002, s. 71-101.
- Gören Z, *Anayasa Hukukuna Giriş*, I. Baskı, Baş Yayınları, 1997.

- Kaplan İ, "Milletvekillerinin Sorumsuzluğu-Dokunulmazlığı ve Manevi Tazminat Davası", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 47 (3), 1992, s. 185-186.
- Kars Kaynar, A, "Yargıtay Üçüncü Ceza Dairesi'nin AYM'nin Can Atalay Hükümünü Uygulamama Kararının Schmittyen Tahlili: Anayasa Nasıl Korunur?", *Ankara Barosu Dergisi*, 82 (4), 2024, s. 337-381.
- Kıratlı M, *Parlamenter Muafiyetler*, Sevinç Matbaası, 1961.
- Kocahanoğlu O. S, *Gereççeli ve Açıklamalı Anayasa*, Temel Yayınları, 1993.
- Küçük T. S, *Anayasa Hukukunda Çağdaş Eğilimler Işığında Parlamenter Dokunulmazlıklar*, Legal Yayıncılık, 2019.
- Özcan H, *Yasama Bağımsızlıkları*, Seçkin Yayınları, 2006.
- Özbudun E, *Türk Anayasa Hukuku*, Gözden Geçirilmiş 5. Baskı, Yetkin Yayınları, 1997.
- Özbudun E, "Yasama Sorumsuzluğu ve Yasama Dokunulmazlığı: "Hukuki Mahiyetleri ve Farkları", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 59, 2005, s. 109-115.
- Özdemir E. N, "Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılmasının Yargısal Denetimi", *SDÜHFD*, 12 (2), 2022, s. 799-865.
- Özek Ç, "Mutlak Yasama Dokunulmazlığı Sınırlanabilir Mi?", *Anayasa Mahkemesi'nin Kuruluşunun 55. Yılı Anısına 55 Yıl 55 Makale*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, 2017, s. 95-121.
- Özgenç İ, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Gözden Geçirilmiş ve Güncelleştirilmiş 1. Bası, Seçkin Yayınevi, 2014.
- Özkuş F, "Türk Anayasalarında Yasama Dokunulmazlığı", *TAAD*, S. 32, 2017, s. 95-150.
- Soysal M, *Anayasaya Giriş*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 271, 1969.
- Sözüer A, "Yasama Dokunulmazlığının İstisnasını Oluşturan Suçların Belirlenmesi Bağlamında Anayasa Mahkemesince Verilen İhlal Kararlarının Yerine Getirilmemesi Sorunu", *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 11(2), 2023, s. 275-303.
- Şirin T, "Can Atalay vakası ve Yargıtay savcılarının mütalaası", T24, "Can Atalay vakası ve Yargıtay savcılarının mütalaası", ET: 26.11.2024.
- Taş B, "Yargıtay 3. Ceza Dairesi'nin 2023/12611 Esas, 2023/Değişik İş Karar Sayılı ve 8.11.2023 Tarihli Kararının Anayasa Mahkemesi Üyeleri Hakkında Suç Duyurusunda Bulunulması Noktasında İncelenmesi", *TAÜHFD*, 6 (1), 2024, s. 150-171.
- Tanör B, / Yüzbaşıoğlu N, *1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku*, 10. Bası, Beta, 2011.
- Teziç E, *Anayasa Hukuku, Genel Esaslar*, 14. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, 2012.
- Tülen H, "Yasama Sorumsuzluğunun Mutlaklığı Üzerine Düşünceler", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, III (1), 1999.
- Yalçın T, "Yasama Sorumsuzluğu", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 2, 1992, s. 215-238.
- Yüksel C, "Ülkemizde ve Dünyada Siyasette Etik Değerler", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Prof. Dr. İl Han Özyay'a Armağan, LXIX (1-2), 2011, s. 1291-1312.

ANONİM ŞİRKET MALVARLIĞININ TOPTAN SATIŞINDA “BEKLENEN MENFAAT” KAVRAMI

Mehmet ÖZDAMAR*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Anonim Şirketlerin sahip olduğu malvarlığını belirli sınırlar içerisinde devretmesi hukuken her zaman dikkati çeken bir konudur. Zira anonim Şirketler içerisindeki menfaat sahipleri sadece pay sahipleri olmayıp, Şirket alacaklıları, çalışanlar ve kamu da Şirket içerisinde menfaati bulunan diğer gruplardır. Bu nedenle Şirketin ekonomik olarak sağlıklı ve güçlü olmasđ, iŐ yapmasđ, ticaretine devam etmesi sayılan menfaat gruplarının tamamını ilgilendirmektedir.

Şirketin sahip olduğu malvarlığı içerisinde sadece ticari işlemler gerektirdiğinde yönetim kurulu kararıyla içerisinde tasarruf edilebilmesi, Şirketin dengesini bozabilecek nitelik ve nicelikteki malvarlığı devri bakımından diğer pay sahiplerinin de görüşünün alınmasđnđ gerekli kılmaktadır. Malvarlığının toplu halde devri için planlanan tasarruf işlemine, sadece yönetim kurulunun değil, genel kurulda yönetici olmayan ortakların da grŐs alınarak karar verilmesi gerekir. Aslında bu durum süreci zorlaŐtırmakla birlikte hem ortakların hem yöneticilerin hem de Şirketin menfaatine olmaktadır.

6762 sayılı TTK’da anonim Şirketlerin malvarlığının devrine ilişkin özel bir düzenleme, tasfiye aşamasında malvarlığının toplu Şekilde devredilmesi için genel kurul kararının zorunlu olduğunu belirten m. 443/2 hükmünde yer almıştır. Şirketin tasfiyesi esnasında yapılacak olan toplu devirlerde genel kurul kararının zorunlu olarak aranacağı hükme bağlanmıştır. Tasfiye aşamasında aktiflerin toplu Şekilde devri için gerekli olan genel kurul kararının, 6762 sayılı TTK m. 388/3 hükmüne uygun olarak alınmasđ zorunlu kılınmıştır (TTK m. 443/2). Ancak söz konusu uygulamanın anonim Şirketin devamđ esnasında uygulanıp uygulanmayacağı meselesi o dönemde öğreti ve yargđ kararlarında sıklıkla tartışılmıştır. Genel olarak anonim Şirketin tasfiye dönemi için getirilen söz konu-

* **Prof. Dr.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: mehmet.ozdamar@hbv.edu.tr

KAYNAKÇA

- Akipek Ş, *Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisi*, Seçkin Yayıncılık, 1999.
- Çabri S, *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*, Adalet Yayınevi, 2021.
- Gezder Ü, *Tüketici Kredi Sözleşmeleri*, Beta Yayınları, 1998.
- Gezder Ü, *İnternette Akdedilen Sözleşmelerde Tüketicinin Korunması*, Beta Yayınları, 2004.
- Gezder Ü, *Yeni Tüketici Hukuku Konferansı*, On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- Güneş Z N, *Finansal Hizmetlere İlişkin Mesafeli Sözleşmeler*, Seçkin Yayıncılık, 2018.
- İnal H T, *Tüketici Hukuku*, Seçkin Yayınları, 2014.
- Kara Kılıçarslan S, "Tüketici Sözleşmelerinde Bilgilendirme Yükümlülüğü". *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi* 5(2), 2015, s. 183-222.
- Kara İ, *Tüketici Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2023.
- Kaya F, *E-Ticaret Hukuku ve Tüketici Hukukundaki Uygulamaları*, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Kayam Ö S, "Sözleşme Öncesi Beyan Yükümlülüğüne Aykırılık Halinde Sigortacının Cayma Hakkının Hukuki Niteliği", *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(1), 2021, s. 151-178.
- Kayar İ, *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Borçlar Hukuku Genel Hükümler / Özel Borç İlişkileri*, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Kayhan Ş / Ünlütepe M, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Öz M T, *Borçlar Hukuku Özel*, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Özdemir H, "Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketicilerin Korunması", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 53(3), 2004, s. 61-90.
- Sert Sütçü S, *6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Hükümlerine Göre Tüketici Hukuku Uygulamalarında Tüketicinin Korunması*, Seçkin Yayınları, 2019.
- Şahin H A, "İnternet Yoluyla Kurulan Mesafeli Sözleşmelerde Tüketicinin Cayma Hakkının İstisnaları". *Bilişim Hukuku Dergisi*, 5(2), 2023, s. 225-280. <https://doi.org/10.55009/bilisimhukukudergisi.1370134>
- Tutar E, "Tüketicinin Korunması Hakkındaki^[1] Kanun'a Göre Mesafeli Sözleşmeler ve^[2] Mesafeli Sözleşmelerde Tüketicinin^[3] Cayma Hakkı", *Terazi Hukuk Dergisi*, 13(139), 2018), s. 115-122.
- Uzun Kazmacı Ö, "İnternet Ortamında Kurulan Mesafeli Sözleşmelerde Tüketicinin Korunması", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(3), 2016, s. 2791-2818.
- Yıldırım A, *Mesafeli Sözleşmelerde Tüketicinin Korunması*, On İki Levha Yayınları, 2010.

YARGITAY CEZA GENEL KURULU'NUN 24.05.2023 TARİHLİ VE E. 2022/46, K. 2023/303 SAYILI KARARININ İNCELEMESİ VE DEĞERLENDİRMESİ

Mustafa ÖZEN*

I. DEĞERLENDİRİLECEK KARAR:

Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararı'dır. E: 2022/46, K: 2023/303, T: 24.05.2023.

II. HUKUKÎ SÜREÇ:

Reşit olmayanla cinsel ilişki suçundan suça sürüklenen çocuk ...'nin 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 104/1, 43/1, 31/3, 62, 50/3 ve 52/2-4. maddeleri uyarınca 5.000 TL adli para cezasıyla cezalandırılmasına ve taksitlendirmeye ilişkin Ankara 1. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesince verilen 25.09.2014 tarihli ve 25-287 sayılı hükmün katılan mağdure vekili ile suça sürüklenen çocuk müdafisi tarafından **temyiz edilmesi üzerine, dosyayı inceleyen Yargıtay (Kapatılan) 14. Ceza Dairesince 08.02.2021 tarih, 5799-974 sayı ve oy çokluğu ile;** "...Mahkemece gerçekleştirilen yargılamada kayden 07.05.1997 doğumlu olup yaşına itiraz edilmesi üzerine resmi kurumda doğduğu beyan edilen mağdureyle ilgili temin edilen hastane cevabi yazısına ekli rapora göre 06.03.1997 doğumlu görünmesine karşılık ... Adli Tıp Kurumu 6. İhtisas Kurulundan aldırılan raporda **suç tarihi itibarıyla on yedi yaşı içerisinde bulunduğu belirtilmesi karşısında,** mağdurenin resmi kurumda doğması nedeniyle ancak hastane cevabi yazısındaki doğum tarihinden farklı görünen mevcut doğum kaydının tashih edilebileceği ve buna göre de **ilk cinsel ilişki tarihinde on beş yaşından küçük mağdurenin diğer ilişkilerde on beş yaşından büyük olduğunun anlaşılması nedeniyle** suça sürüklenen çocuğun eylemlerinin arada **herhangi bir hukuki veya fiili kesinti olmaksızın bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik tarihlerde birden fazla tekrarlanmasından dolayı zincirleme şekilde gerçekleştiği kabul edilerek** mahkemece, mağdurenin **on beş yaşından küçük olduğu dönemde girilen cinsel ilişki eyleminin TCK'nın 103/2. mad-**

* Prof. Dr., Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı/KIRIKKALE, e-posta: mustafaozen3306@gmail.com

sunda, ekonomik ölçüt temel göstergelerden biridir Hâkimin vereceği kararın sonucu, emsal olarak, sonraki makul olmayan ve ölçüsüz sorumluluk getiren davaları engellemelidir. Hakimin verdiği hükmün, öncelikle tarafları için mümkün olduğunca kabul edilebilir; toplum için de benimsenebilir olması gerekir.

Tüm bu yorum ilke ve elemanları dikkate alındığında, özel bir neden olmadıktan sonra mirasbırakanla daha güçlü ilişkiler ve bağlar kurduğu kabul edilen kişilerin, diğer bir ifade ile en yakın yasal mirasçılarının reddettiği bir mirası, mirasbırakanla ilişkileri daha zayıf olduğu kabul edilen diğer mirasçılarının kabul ettiğini düşünmek mantıklı, hayatın olağan akışına uygun olmadığı gibi sonraki mirasçılara büyük bir yük ve sorumluluk getirebileceği düşüncesi ile kabul edilemeyecektir.

Elbette kanun hükmünün çok daha açık olması bu çok daha iyi olurdu, kanunun gerekçesi kanun metninden sayılmadığı için hükmün gerçek anlamını gerekçe ile birlikte anlamlandırabilmekteyiz. Halbuki Medeni Kanunun güncel Türkçeye çevrilmesinden en önemli maksat okuyan herkesin hükümleri anlayabilmesiydi. Hukukçular hükmü okuyup gerekçesini bulup hükmü rahatlıkla yorumlayabilecekken sıradan bir vatandaş kanunu okuyunca mirasın altsoyun tamamı kavramından “murise ilk sırada ve doğrudan doğruya mirasçı olan altsoy” olduğunu anlayamayacaktır.

KAYNAKÇA

- Antalya G, *Hukuk Bilimine Katkı Olarak Hukuk Metodolojisi, C. I*, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Antalya G / Topuz M, *Marmara Hukuk Yorumu, Medeni Hukuk*, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Çabri S, *Miras Hukuku Şerhi, (TMK m. 575-639), Cilt-II*, Oniki Levha Yayıncılık.
- Dural M / Öz T, *Miras Hukuku*, Filiz Kitabevi, 2016.
- Eren F / Yücer Aktürk İ, *Türk Miras Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara 2019.
- Escher A, *Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Das Erbrecht, Zweite Abteilung: Die Erbgang (Art. 537- 640)*, Dritte Auflage, Zürich 1960.
- Gençcan Ö U, *4721 Sayılı Türk Medenî Kanunu Yorumu, Bilimsel Açıklama – Son İçtihatlar, 3. Cilt, Md. 495-1030*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2015.
- Gençcan Ö U, *Miras Hukuku*, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016.
- Helvacı İ, *Türk Medeni Kanununa Göre Mirasın Reddi*, Filiz Kitabevi, 2002.
- İşıkaç Y, “Dil, Yorumlama ve Hukuk İlişkisi”, *Ankara Barosu Dergisi*, (1-4), 2001, s. 24-35.
- İmre Z / Erman H, *Miras Hukuku*, Gözden Geçirilmiş 4. Basım, Der Yayınları, 2003.
- İnan A N / Ertaş Ş / Albaş H, *Türk Medeni Hukuku: Miras Hukuku*, Mevzuattaki Değişikliklere ve Uygulamalardaki Yeniliklere Göre Genişletilmiş ve Güncellenmiş 10. Bası, Seçkin, Ankara, 2019.

- Kocayusufpaşaoğlu N, "En Yakın Kanuni Mirasçıların Mirası Reddetmesi", *Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1957, s. 36-47.
- Kocayusufpaşaoğlu N, *Miras Hukuku*, Vedat Kitapçılık, 1987.
- Kummer M, *Berner Kommentar zu Art. 8-10 ZGB*, Bern 1966.
- Öztan B, *Miras Hukuku (Tablolar ve Örneklerle)*, 8. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017.
- Riemer H M, *Einleitungsartikel des Schweizerischen Zivilgesetzbuch*, Bern 2003.
- Saatçioğlu F, "Mirasın Gerçek Reddi", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, (1), 2013, s. 173-208.
- Serozan R / Engin B İ, *Miras Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Taşpınar S, "Fiili Karinenin İspat Yükünün Dağılımında Rolü", *AÜHFD*, 45(1), 1966, s.533-572.
- Topuz G, *Medeni Usul Hukukunda Karinelerle İspat*, Yetkin Yayınları, 2012.
- Tuor P / Picononi V, *Berner Kommentar, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Erbrecht, 2. Abteilung, Der Erbgang, Artikel 537-640 ZGB*, Zweite Auflage, Bern 1966.
- Tuor P / Schnyder B / Schmid J / Rumo-Jungo A, *Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, 13. Aufl.*, Zürich 2009.
- Yenice Ceylan Ö, "Mirasın Reddinin Diğer Mirasçılar Bakımından Sonuçları", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(2), 2019, s. 641-674.

AYARTILARAK İŞYERİNDEN AYRILAN İŞÇİNİN İŞE BAŞLATILMAMASI HALİNDE SORUMLULUK

M. Faith UŞAN*

GİRİŞ

Sözleşme kendiliğinden doğan bir ilişki değildir. İş sözleşmesinin yapılması işveren veya işçinin bir girişimi sonucuna dayanır¹. Ayrıca sözleşme hemen-cek de ortaya çıkan bir işlem değildir, belirli bir süreci getirir. Bu husus, sözleşme yapma mecburiyetinin bulunduğu (engelli ve eski hükümlü çalıştırma zorunluluğu, işyerinden engelliği nedeniyle ayrılan ve iyileşenlerle tekrar sözleşme yapma yükümlülüğü gibi) hallerde dahi kural olarak böyledir.

İş sözleşmesi iki taraflı olduğu için taraflar sözleşmenin kurulması konusunda mutabık olmalıdırlar. Mutabakatın oluşması, tarafların sözleşmenin yapılması için müzakere yürütmelerine bağlıdır. Müzakereler sonucundadır ki, iş sözleşmesine ulaşılır.

Bununla birlikte müzakere yürüten tarafların her zaman olumlu sonuçla karşılaşmaları da mümkün olmayabilir. Tarafların irade beyanlarının karşılıklı ve birbirine uygun hale gelmesi iş ilişkisinin doğumu için önemlidir. Bununla birlikte bu süreç her zaman olumlu olarak da neticelenmeyebilir. Taraflar görüşürler, ama anlaşamayabilirler. Zaten aslında müzakerenin de amacı, tarafların bir araya gelerek sözleşme konusunda anlaşmalarını temin etmektir.

Uygulamada işverenlerin zaten bir iş sözleşmesi ile başka bir işveren nezdinde çalışan işçilere iş teklif ettikleri görülmektedir. İşveren kendi iş alanında tecrübeli, kıdemli, yetenekli vs. gibi vasıfları olduğunu düşündüğü işçiye iş teklifi götürerek avantaj sağlamayı hedefler. İşçi de mevcut çalışma ilişkisinden daha üstün şartları olduğu düşüncesiyle bu teklifi değerlendirebilmektedir. Yalnız, işverenin teklifine uyararak mevcut iş ilişkisini sonlandıran işçi ile her zaman yeni iş ilişkisi kurulmayabilmektedir. Bir başka ifadeyle, işçi mevcut iş sözleşmesini sonlandırmasına karşılık, teklifte bulunan bu teklifinin gereğini

* **Prof. Dr.**, Ankara Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: usanfatih@gmail.com

¹ Manfred Rehbinder, "İşverenin Hizmetine Girmek Üzere Başvuran Kişilerle İlgili Hukuki Sorunlar", Çev. Ömer Teoman, *İÜHF*M., 45(1-4),1982, s.74.

Sözleşme özgürlüğü çerçevesinde isteyen istediği yerde çalışma hakkına sahiptir. Dolayısıyla kendisine başka bir işveren tarafından yeni bir iş teklif edilen işçi bu teklifi kabul edebilir. Ama burada önemli olan başka bir işverence ayartılan işçinin sözleşmesini usulüne uygun bir biçimde sona erdirmesi gerektirir. Buna göre işçinin sözleşmesi belirsiz süreli ise ihbar sürelerine uyulması eğer sözleşme belirli süreli ise de sürenin dolması beklenmelidir. İş usulüne uygun bırakılmazsa, ayartılan işçi ve onu ayartan işveren İşK.m.23 anlamında sorumlu olur.

Ayrıca bu şekilde yeni iş teklif edilen işçinin çalıştığı işyerindeki mevcut sözleşmesinde rekabet yasağı kaydı veya ayrı bir rekabet yasağı sözleşmesi imzalayıp imzalamadığı da önemlidir. Böyle bir şart/sözleşme varsa bunun ihlali de işçi için önemli sonuçlar doğurur.

Bahsi geçen durumların dışında yeni işveren tarafından kendisine yapılan iş teklifi sonrası yeni işyerinde çalışma amacıyla bu ilişkiyi sona erdiren işçinin kimi zaman çalıştırılmadığı da görülmektedir. Bir başka ifadeyle çalışma hayatında işverenler başka bir işletme işçisine iş teklifi yapmalarına ve onlar da mevcut sözleşmelerini sona erdirmelerine karşın, işe başlatılmamaktadırlar. İşte bu durumda sözleşme görüşmeleri öncesi sorumluluk (culpa in contrahendo) sorumluluğu söz konusudur. İş teklifinde bulunan işveren karşı tarafta oluşturduğu güveni ihlal etmesi nedeniyle ortaya çıkan zararı tazmin etmelidir.

Burada tazminat esas itibarıyla menfi zararın giderilmesi şeklinde söz konusu olur. Bununla birlikte hakkaniyet gereken durumlarda bunu da aşan sorumluluk da doğabilmektedir. Eski işini bırakan işçi, işverenine ihbar tazminatı ödemişse, bunu kendisini çalıştırmayan işverenden isteyebileceği gibi, kıdem tazminatını geride bırakmışsa bunu da talep edebilir. Ayrıca iş için görüşme, taşınma vs. gibi bir kısım masraf yapılmışsa onun da istenebilmesi mümkündür. Yine, bu eylemden üzüntü ve elem çeken işçi manevi tazminat da alabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel S, "Sözleşme Görüşmelerinde Kusurlu Davranıştan Doğan Sorumluluk", *TAAD*, 3(9), 2012, s.281-312.
- Alp M, "İş ilişkisinin Kurulması, Hükümleri ve İşin Düzenlenmesi", *Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemeleri'nin İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 2019-2020*, 2022, s. 11-183.
- Aydınlı İ, *İşverenin Sosyal Temas ve İş İlişkisinden Doğan Edimden Bağımsız Koruma Yükümlülükleri ve Sonuçları*, 2004.
- Baygın C, "Culpa in Contrahendo Sorumluluğu ve Amerikan Hukukundaki Uygulaması", *AÜEHFD*, IV(1/2), 2000, s.345-377.
- Demir K, "İş Sözleşmesi Görüşmeleri Esnasında İşçi ve İşverenin Sorumluluğu", *AkdHFD*, 12, s.1075-1090.
- Demircioğlu H R, *Sözleşme Görüşmelerindeki Kusurlu Davranıştan Doğan Sorumluluk*, 2009.

- Durak Y, "Güven Sorumluluğu ve 'Culpa in Contrahendo'", *SÜHFD.*, 25(1), 2017, s.239-288.
- Eren, F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 2019.
- Erkanlı B, *Tarafların İş Sözleşmesinin Yapılması Sırasındaki Hak ve Yükümlülükleri*, 2015.
- Eyrenci Ö, "İşe Girişte Personel Seçimi İle İlgili Hukuki Sorunlar", *İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi 15. Yıl Armağanı*, 1991, 239-262.
- Güvenç Ö, "Culpa in Contrahendo Sorumluluğu Bağlamında Sözleşme Görüşmelerinin Kesilmesi", *GÜHFD.*, XVIII(3-4), 2014, s.363-406.
- Hande H, *İş İlişkisinde İşçinin İradesi*, 2022.
- Odabaşı Erbek Ö, "Borç İlişkisinde Doğan Yan Yükümlerin Edim Yükümleriyle Karşılaştırılması", *İzBD.*, Eylül 2020, s.61-155.
- Özyakışır Ö / Ganbari M K., "Sözleşme Öncesi Görüşmelerin Kesilmesi Bağlamında Culpa in Contrahendo Sorumluluğu ve Olumsuz Zarar", *SÜHFD.*, 28(2), 2020, s.745-775.
- Rehbinder M, "İşverenin Hizmetine Girmek Üzere Başvuran Kişilerle İlgili Hukuki Sorunlar", Çev. Ömer Teoman, *İÜHFİM.*, 45(1-4),1982, s.74.
- Soyer P, "Hizmet Akdinin İşçi Tarafından Feshi İçin Öngörülen Cezaî Şartın Geçerliliği Sorunu", *Prof. Dr. Turhan Esener'e Armağan*, Ankara, 2000, s.363-380.
- Süzek S / Başterzi, S, *İş Hukuku*, 2024.
- Şenocak K, "İşletme Personelinin Ayarılması Meselesinin Haksız Rekabet Hükümleri Çerçevesinde (TTK.m.56 vd.) Değerlendirilmesi", *AÜHFD.*, 30(2), 2001, s.193-245.
- Tutucu A/ Odaman S, "İş Kanunu 15. Madde Uyarınca İşyerini terk eden İşçiyi Çalıştıran Yeni İşverenin Sorumluluğunun Koşulları ve Hukukî Niteliği", *Prof. Dr. Nuri Çelik'e Armağan*, II, 2001, s.1385-1414.
- Türe G, *İş Sözleşmesinin Kurulması*, 2021.
- Tüysüzoğlu İ, *4857 Sayılı İş Kanunu Madde 23 Bağlamında Yeni İşverenin Sorumluluğu*, 2015.
- Uşan M F, *İş Sırrının Korunması (Sır Saklama ve Rekabet Yasağı)*, 2003.
- Yalman S, *Türk-İsviçre Hukukunda Sözleşme Görüşmelerinden Doğan Sorumluluk*, 2006.
- Yürekli S, "İş Hukukunda Sözleşme Görüşmelerinden Doğan Sorumluluk (Culpa in Contrahendo)", *İÜHFİM.*, LXXXII(2), s.541-580.

TAŞINMAZ REHİN HAKKININ KURULMASI VE SONA ERMESİ

Mehmet ÜNAL*

I. TAŞINMAZ REHİN HAKKININ KURULMASI

A. Genel Olarak

Taşınmazlar üzerindeki diğer ayni haklar gibi, rehin hakkı da kural olarak tapuya tescil ile kurulur (TMK.m.856/I, 705/3)¹. Aksine bir deyişle, tapuya tescil yapılmadıkça taşınmazlar üzerinde rehin hakkı kurulamaz ve varlık kazanamaz (TMK.m.1021).

Taşınmazlar üzerinde rehin hakkının tescille kurulması bir kuraldır. Bu kuralın da kanunda açıkça öngörölmüş bazı istisnaları bulunmaktadır. Bu istisnai durumlarda rehin hakkı taşınmazlar üzerinde tescile gerek olmaksızın yasa gereği kurulmaktadır. Bunlar henüz tapuda bir tescil işlemi yapılmadan doğrudan doğruya yasadan doğan ve genellikle önceliği haiz taşınmaz rehin haklarıdır². Durum böyle olunca, taşınmaz rehin haklarının kurulmasını tescille ve tescilsiz olmak üzere iki ana başlık altında ele alıp incelemekte yarar bulunmaktadır.

B. Taşınmaz Rehin Hakkının Tescille Kurulması

1. Genel Olarak

Tapuda yapılacak tescil, tek başına taşınmaz rehin hakkının bu yolla kurulmasını sağlamaz. Tescilin kendisinden beklenen bu sonucu doğurması, yani taşınmaz rehlinin kurulması için ayrıca geçerli bir hukuki sebebinin de bulunması gerekir. Geçerli bir hukuki sebebi olmayan tescil rehin hakkının kurulmasına yol açmaz. Böyle hallerde tapudaki mevcut tescil yolsuz bir tescildir; bu tescil, taşınmaz rehin hakkının kurulmasına neden olmaz (TMK.m.705; 856/I, 1015 ve 1024).

* **Prof. Dr.**, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: prof.dr.mehmetunal@gmail.com

¹ Carl Wieland, *Kanunî Medenî'de Aynî Haklar*, 1. Kısım Mülkiyet, 2. Basım, (Çev. İ. Hakkı Karafakih), 1947, Art.799, N.1, 2 vd.; Paul Henri Steinauer, *Les droits réels*, Tome III, 5. édition, Bern 2021, N.4080.

² Carl Wieland, *Kanunî Medenî'de Aynî Haklar*, 2. Cilt, 2. Bası, (Çev. İ. Hakkı Karafakih), 1949 Art.837, N.1 vd.

KAYNAKÇA

- Acar F, *Rehin Hukuku Dersleri*, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2017.
- Arslan R / Yılmaz E / Taşpınar Ayvaz S /Hanağası E, *İcra ve İflas Hukuku*, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, 2022.
- Atamulu İ, *Türk Hukukunda Anapara İpoteği*, Adalet Yayınevi, 2023.
- Ballif A, *Commentaire Romand, Code Civil (CR.)*, II, V.II Art. 779-779I, Bâle 2006.
- Bovey G, *Commentaire Romand, Code Civil (CR.)*, II, V.III Art. 836-841, Bâle 2006.
- Deschenaux H, *Le registre foncier, Traité de droit privé suisse*, Volume V., T. II, 2, Fribourg 1983.
- Dubois T, *Commentaire Romand, Code Civil (CR.)*, II, V.III Art. 812-823, Bâle 2006.
- Eigenmann A, *Commentaire Romand, Code Civil (CR.)*, II, V.III Art. 824-835, Bâle 2006.
- Erel Ş N, *Gayrimenkul Rehinde Sıra*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1974,
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 24. Baskı, Legem Yayıncılık, 2024.
- Gümüş S, *Yapı Alacaklısı İpoteği*, Yetkin Yayınları, 2024.
- Gürsoy K T / Eren F / Cansel E, *Türk Eşya Hukuku*, 2. Bası, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1984.
- Helvacı İ, *Türk Medeni Kanunu'na Göre Sözleşmeden Doğan İpotek Hakkı*, 1. Baskı, Oniki Levha Yayınları 2008.
- Köprülü B / Kaneti S, *Sınırlı Ayni Haklar*, Fakülteler Matbaası, 1983
- Martı H, FJ. 608.
- Marchand S, *Commentaire Romand, Code Civil (CR.)*, II, V. III, Art. 793-811, Bale 2006.
- Moose M, *Commentaire Romand, Code Civil (CR.)*, II, V. III, Art. 942A-977, Bale 2006.
- Oğuzman M K / Seliçi Ö / Oktay-Özdemir S, *Eşya Hukuku*, 17. Bası, Vedat Kitapçılık, 2014.
- Piotet D, *Les Droits réels limités en général, les servitudes et les charges foncières. Traité de droit privé Suisse, V/2, 2. Edition, Bale 2012 (Piotet, D.)*
- Steinauer P-H, *Les droits réels, Tome premier*, 6. édition, Bern 2019 (Steinauer, I).
- Steinauer P-H, *Les droits réels, Tome II*, 5. édition, Bern 2020 (Steinauer, II).
- Steinauer P-H, *Les droits réels, Tome III*, 5. édition, Bern 2021 (Steinauer, III).
- Steinauer P-H, *Commentaire Romand, Code Civil (cr.)*, II, V. II, Art. 655-666B, Bale 2006 (Steinauer, C.R.)
- Ünal M / Başpınar V, *Şekî Eşya Hukuku*, 17. Baskı, Savaş Kitabevi, 2023.
- Wieland C, *Les droits réels dans le code civil suisse* (Traduit par Henry, BOVAY et M. QUILIOUARD) I, II, Paris (5e) 1913.
- Wieland C, *Kanunî Medenî'de Aynî Haklar, 1. Kısım Mülkiyet*, 2. Basım, (Çev. I. Hakkı Karafakih) Ankara 1947. (Wieland, I)
- Wieland C, *Kanunî Medenî'de Aynî Haklar, 2. Cilt*, 2. Bası, (Çev. İ. Hakkı Karafakih), Ankara 1949. (Wieland II)

SUÇU BİLDİRMEME SUÇU (TCK M. 278)

İlhan ÜZÜLMEZ*

Mehmet Nuri TEKE**

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

I. SUÇ TİPİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Suçu bildirmeme suçu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun “Özel Hükümler” başlıklı İkinci Kitabının, “Millete ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler” başlıklı Dördüncü Kısımının, “Adliye Karşı Suçlar” başlığını taşıyan İkinci Bölümünde “suçu bildirmeme” başlığı ile düzenlenmiştir. Söz konusu madde aynen aşağıdaki gibidir:

“(1) İşlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İşlenmiş olmakla birlikte, sebebiyet verdiği neticelerin sınırlandırılması halen mümkün bulunan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, yukarıdaki fıkra hükümlerine göre cezalandırılır.

(3) Mağdurun on beş yaşını bitirmemiş bir çocuk, bedensel veya ruhsal bakımından engelli olan ya da hamileliği nedeniyle kendisini savunamayacak durumda bulunan kimse olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarı oranında artırılır.

(4) Tanıklıktan çekinebilecek olan kişiler bakımından cezaya hükmolunmaz. Ancak, suçu önleme yükümlülüğünün varlığı dolayısıyla ceza sorumluluğuna ilişkin hükümler saklıdır¹.” şeklindedir.

Suçun yürürlükteki ilk hali yukarıda yer verilen ilk üç fıkradan ibaretken, Anayasa Mahkemesi'nin 30.06.2011 tarihinde -Resmî Gazetede yayımlandığı

* **Prof. Dr.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** ilhan.uzulmez@hbv.edu.tr

** **Arş. Gör.**, Balıkesir Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı/BALIKESİR, **e-posta:** mehmetnrtk@gmail.com

¹ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>, Erişim Tarihi 25 Ağustos 2024.

niteliktedir⁸⁹. Aynı zamanda suç, CMK'nın 251. maddesi gereğince basit yargılama usulünün işletilebilmesi mümkün olan niteliktedir⁹⁰.

KAYNAKÇA

- Artuk M E / Alşahin M E, "Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu (TCK m. 98)", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 18(1), 2012, s. 3-38.
- Artuk M E / Gökçen A, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15. Bası, Adalet Yayınevi, 2021.
- Aşkın U, "Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü ile Suçu Bildirmeme Suçu Arasındaki İlişki", *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(2), 2021, s. 1368-1394.
- Atalay A Ö, "Anayasa Mahkemesi'nin İptal Kararı Işığında Suçu Bildirmeme Suçunun İncelenmesi (TCK m. 278)", *Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan*, Cilt I, Beta Yayınları, 2014, s. 687-718.
- Döner İ, "Suçu Bildirmeme Suçu (TCK m. 278)". *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(3-4), 2005, s. 63-94.
- Erdem M R, "Suçu Bildirmeme Suçu (TCK m. 278)". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (80), 2009, s. 105-120.
- Genç F U, "Şüpheli İşlem Bildirimi Yükümlülüğünün İhmali Halinde Yükümlünün Ceza Hukuku Sorumluluğu", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25(4), 2021, s. 613-653.
- Giyik A, "Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü ile Suçu Bildirme Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüklerin Çatışması", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(2), 2014, s. 175-214.
- Gültekin Ö, "Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmemesi", *Terazi Hukuk Dergisi*, 11(119), 2016, s. 103-113.
- Hafızoğlu E S, "Haklı Nedenle Fesih Bakımından Suç ve Suçu Bildirme Yükümlülüğü", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23(1), 2021, s. 679-749.
- Hafızoğulları Z / Acar B H, "Suçu Bildirmeme Suçları", *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(1), 2016, s. 179-199.
- Hakeri H, *Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri*, Seçkin Yayıncılık, 2003.
- Işık G, "Hukuki Güvenlik İlkesi Bağlamında Suçu Bildirmeme Suçu", *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(6), 2017, s. 163-187.
- Keskin Kızıroğlu S, *Özel Ceza Hukuku Cilt X – Adliye Karşı Suçlar (TCK m. 267-298)*, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Kiremitçi O, "Karşılaştırmalı Hukukta Şüpheli İşlem Bildirimi ve Mali İstihbarat Birimleri", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 8(1), 2023, s. 107-163.
- Koca M / Üzülmöz İ, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Koca M / Üzülmöz İ, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 10. Baskı, Adalet Yayınevi, 2024.

⁸⁹ Kocasakal, s. 123.

⁹⁰ Keskin Kızıroğlu, s. 235.

- Koca M, "Çocuk İstismarında İhbar Yükümlülüğü", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(1), 2012, s. 113-128.
- Kocasakal Ü, *Suçu Bildirmeme Suçları*, Vedat Kitapçılık, 2017.
- Önok R M, "TCK'da Koruma, Gözetim, Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün İhlali Suretiyle İşlenen Suçlar", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 2012, s. 31-61.
- Özen M, *Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Özel Hükümler (2)*, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, 2023.
- Özgenç İ, *Türk Ceza Hukuku Mevzuatı Cilt 1 (Kanunlar)*, 32. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Özgenç İ, "Şüpheli İşlem Bildiriminin Hukuki Mahiyeti, Masak'ın Rolü, Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu Üzerine Hukuki Değerlendirmeler", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25(3), 2021, s. 271-326. (Şüpheli İşlem Bildirimi)
- Özgenç İ, "Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirme Yükümlülüğünün Kapsamı ve Sınırları", *Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi*, 5, 2008, s. 84-87.
- Özgenç İ, "İcrai Suça İhmali Davranışla İştirak: Anayasa Mahkemesi'nin Bir Kararı Üzerine Değerlendirmeler". *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 9(1-2), 2014, s. 1-10.(İcrai Suça İhmali Davranışla İştirak)
- Özgenç İ, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 19. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Özgenç İ, *Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik*, İ.B.B. Hukuk Müşavirliği Yayınları, 1996.
- Parlar A / Öztürk M, *Uygulamada Adliyeye Karşı Suçlar (TCK MD. 267-298)*, Aristo Yayınevi, 2018.
- Şahin C / Göktürk N, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 14. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Taneri G, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Sık Karşılaşılan Suçlar*, Bilge Yayınevi, 2014.
- Tezcan D / Erdem M R / Önok R M, *Teorik Ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 21. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Toroslu N, *Ceza Hukuku Özel Kısım*, 9. Baskı, Savaş Yayınevi, 2018.
- Ünver Y, İftira, Suç Uydurma, Suç Üstlenme, Yalan Tanıklık ve Bilirkişilik, Suçu İhbar Etmemek Suçları (TCK'da Düzenlenen Adliyeye Karşı Suçlar), 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Yağlıdere U E, "Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmemesi Suçu (Türk Ceza Kanunu m. 280)", *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(1), 2018, s. 59-79.
- Yaşar O / Gökcan H T / Artuç M, *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Cilt VI*, Adalet Yayınevi, 2010.
- Yenerer Çakmut Ö, "Türk Ceza Yasası'nda Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu (TCK m. 98)", *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6 (2), 2007, s. 81-98.
- Yılmaz A E, "Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmemesi Suçu (TCK Md. 280)", *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(2), 2020, s. 235-282.
- Yurtlu F, "Suçu Bildirmeme Suçu", Feridun Yenisey, Ayşe Nuhuğlu, İzzet Özgenç, Adem Sözüer, Faruk Turhan (Eds.) *Dr. Dr. h.c. Silvia Tellenbach'a Armağan*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018, s. 757-784.

SERMAYE ŞİRKETLERİNİN YÖNETİCİLERİNİN KARŞILIKSIZ ÇEK KEŞİDESİNDEN DOLAYI CEZAI SORUMLULUĞU

Mustafa YASAN*

Beyza ARI**

GİRİŞ

5941 sayılı Çek Kanunu (ÇK) m.5 f.1’de “Üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanuni ibraz süresi içinde ibrazında, çekle ilgili olarak “karşılıksızdır” işlemi yapılmasına sebebiyet veren kişi hakkında, hamilin şikâyeti üzerine, her bir çekle ilgili olarak, binbeşyüz güne kadar adli para cezasına hükmolunur.” şeklinde karşılıksız işlemi yapılmasına sebebiyet verme suçu düzenlenmiştir. Bu suçun hukuki konusu, çek hamillerini korumak ve çekte güvenilirliliği, yani kamusal güveni korumaktır. Karşılıksız çek keşide etmek suçunda hem çekin hamilleri hem de ekonomik açıdan para gibi yararlanılan bir değere bağlanan kamu güveni sarsılmaktadır¹. Hüküm detaylı bir şekilde incelendiğinde ÇK m.5 f.1 ‘de düzenlenen suça sebebiyet veren işlemin tarafının gerçek ve tüzel kişiler olabileceği anlaşılmaktadır. Tüzel kişiler adına karşılıksızdır işlemine sebebiyet verildiği takdirde özel hukuku ilgilendiren sonuçların ve güvenlik tedbirlerinin tüzel kişiler için uygulanabilmesine rağmen cezai hukuku ilgilendiren sonuçların ise tüzel kişileri temsil edenler için gerçekleştirilebileceği görülmektedir. Tüzel kişilerin sermaye şirket olması durumunda ise cezai sorumluluk açısından sermaye şirketlerinin yöneticileri için geçerlik kazanabilecek suç tanımlamalarına 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu m.562’nin yanında ÇK m.5 f.1 ile düzenlenmiş olan karşılıksızdır işlemine sebebiyet vermek suçu da dahil edilmiştir. Bu çalışmada, sermaye şirketleri olarak anonim şirketlerde yönetim kurulu üyeleri, limited şirketlerde ise müdürlerin şirket tüzel kişiliği adına düzenledikleri çeklerin karşılıksızdır işlemine konu olması ihtimalinde ortaya çıkabilecek cezai sorumluluk rejimi incelenecektir. Çalışmamızda önce karşılıksızdır işlemine sebebiyet verme suçu üzerinde durulacak

* **Prof. Dr.**, Balıkesir Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/BALIKESİR, e-posta: mustafa.yasan@balikesir.edu.tr

** **Savcı Yardımcısı**, İzmir Demokrasi Üniversitesi, Özel Hukuk Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi/İZMİR, e-posta: beyzaari17@gmail.com

¹ Şener Güngör / Mustafa Kaya, *Çek Suçları*, 2. Bası, Turhan Kitabevi, 2004, s. 49.

ğın giderilmesine ilişkin arabuluculuğa konu uyuşmazlıklarda HUAK m. 17/B şerhi talepleri yerine getirilmez. Bu düzenlemenin HUAK'a uygun olup olmadığı tartışmaya açıktır. Zira HUAK'ın "Dava Şartı Olarak Arabuluculuk" başlıklı beşinci bölümünde yer alan 18/A maddesinin 20. fıkrası uyarınca; "Bu bölümde hüküm bulunmayan hâllerde niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu Kanunun diğer hükümleri uygulanır." Kanun koyucu dolaylı atıf niteliğindeki bu düzenleme ile dava şartı arabuluculuğa ilişkin beşinci bölümde hüküm olmayan hallerde niteliğine uygun düştüğü ölçüde HUAK'ın diğer hükümlerinin uygulanacağını ifade etmiştir. HUAK'ın diğer hükümlerinden birisi de 17/B düzenlemesidir. O halde taşınmazın devri veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlığın dava şartı arabuluculuğa konu olması durumunda da HUAK m. 17/B/(2)'deki şerhe ilişkin hükmün uygulanabilir olduğunu söylemek mümkündür.

Arabuluculuk süreci sonunda tarafların taşınmaz devri veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulması ya da mevcut bir sınırlı ayni hakkın devri konusunda anlaşmaları ve bu anlaşma için icra edilebilirlik şerhi almaları mümkündür. Bu durum hem ihtiyari arabuluculuk hem de dava şartı arabuluculuk (özellikle ortaklığın giderilmesine ilişkin bir uyuşmazlıkta) kapsamında ortaya çıkabilir.

14.11.2024 tarih ve 32722 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7531 sayılı Kanunla 6325 sayılı HUAK m. 17/B ve m. 18/B'ye eklenen hüküm ile icra edilebilirlik şerhi alınmış arabuluculuk anlaşma belgesi tescil için yeterli bir hukuki sebep haline getirilmiştir. Bu sayede anlaşma belgesinin taraflarından biri, icra edilebilirlik şerhi verilmesinden sonra tapu müdürlüğünden tescil talebinde bulunabilir. Tapu müdürlüğü tarafından taşınmaza ilişkin mevzuatta öngörülen gerekli inceleme ve değerlendirme yapıldıktan sonra resmi senet düzenlenmeksizin tescil talebi yerine getirilir. Bu durumun ülkemizde arabuluculuğun gelişimine önemli bir katkı sunacağı açıktır. Çünkü söz konusu düzenleme sayesinde taraflar arabuluculukta vardıkları çözümün kesinliği ve icra edilebilirliği noktasında hukuki öngörülebilirlik ve güvenliğe kavuşmuş olmaktadır.

KAYNAKÇA

- Badur E / Kurt Konca N, "Arabuluculuk Sürecinde Tapu Siciline Tasarrufu Kısıtlayıcı Şerh Konulması", *AÜHFD*, 72(2), 2023, <<https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/78853/1289418>>, Erişim Tarihi 01 Aralık 2024, s. 845-879.
- Büyükkay F, *Arabuluculuk Anlaşma Belgesi ve İcra Edilebilirlik Şerhi*, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.
- Kıyak E, "6325 Sayılı Kanun'un Milletlerarası Sulh Anlaşma Belgelerinin İcrasına İlişkin m. 17/A ile Taşınmazın Devrine veya Taşınmaz Üzerinde Sınırlı Ayni Hak Kurulmasına Yönelik Uyuşmazlıklarda Arabuluculuğa İlişkin m. 17/B Düzenlemelerine Genel Bakış", *Lexperablog*, <<https://blog.lexpera.com.tr/6325-sayili-kanunun-m-17-a-ile-17-b-duzenlemelerine-genel-bakis/>>, Erişim Tarihi 02 Aralık 2024.

- Kurt Konca N / Badur E, "Taşınmazın Aynına İlişkin Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk Anlaşma Belgesi Ve İcra Edilebilirlik Şerhi", *TAAD*, (56), 2023, <<https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/80352/1374547>>, Erişim Tarihi 02 Aralık 2024, s. 539-568.
- Özel S, "Arabuluculuk Sonucunda Yapılan Milletlerarası Sulh Anlaşmaları Hakkında Birleşmiş Milletler Sözleşmesi: Singapur Konvansiyonu", *MÜHFHAD*, 25(2), Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, 2019, <<https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/51063/667653>>, Erişim Tarihi 01 Aralık 2024, s. 1190-1210.
- Tanrıver S, *Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Arabuluculuk*, 2. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Taşpolat Tuğsavul M, *Türk Hukukunda Arabuluculuk*, Yetkin Yayınları, Ankara 2012.
- Yenice Ceylan Ö, "Ortaklığın Giderilmesinde Dava Şartı Arabuluculuk", *İNÜHFD*, 14(2), 2023, <<https://dergipark.org.tr/tr/pub/inuhfd/article/1377452>>, Erişim Tarihi 01 Aralık 2024, s. 510-525.

DEPREMİN YOL AÇTIĞI ZARARLARDAN MİRASÇILARIN SORUMLULUĞUNDA ÖRTÜLÜ BİR BOŞLUK VE ÇÖZÜM ÖNERİSİ

M. Fadıl YILDIRIM*

GİRİŞ

06.02.2023 tarihinde saat 04.17 itibariyle merkezi Kahramanmaraş olan 7.7 ve sonrasında meydana gelen diğer depremler yaşanan devasa can kayıpları sebebiyle milletimizde derin üzüntü yaratmıştır. Depremler yalnızca acılara sebebiyet vermemekte aynı zamanda, yol açtığı büyük yıkımla ülke ekonomisine de büyük yük getirmektedir. İlk tespitlere göre anılan depremlerin ülke ekonomisine yaklaşık 104 milyar dolarlık maddî zararlara yol açtığı ifade edilmiştir¹. Depremın yıkıcı şiddetinin büyüklüğü karşısında 11 ilimiz afet bölgesi ilân edilmiş ve bu kapsamda yaraların sarılmasına yönelik faaliyetler halen gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmada özellikle deprem sebebiyle yıkılan binaların enkazı altında ölen kişilerin maddî ve manevî tazminat talepleri bakımından önemli bir konu olan, zarar verici fiili işleyen kişilerin mirasçılarının hangi hal ve şartlar altında sorumlu tutulabileceği incelenmiş olup; hukuk düzenimiz bakımından açık bir boşluk hâline temas edilmiştir.

I. GENEL OLARAK DEPREM ZARARI KAVRAMI

Esasen “*deprem zararı*” başlığı altında özel bir zarar kavramı bulunmamasında ve bu ifade ile deprem adı verilen hukukî olayın sebebiyet verdiği zararlı sonuçlar ifade edilmektedir. Bu anlamda deprem zararı, hukuk düzenimizce kabul edilen genel zarar kavramı ile uyumlu olarak, deprem öncesi ile deprem sonrası arasında maddî ve manevî iki durum arasındaki farktır. Yapılan bu tanım Türk hukukundaki hâkim teori durumundaki fark teorisinin doğurduğu bir kabuldür. Bu kabule göre iki durumu birbirinden ayıran zaman noktası, depremin vuku bulduğu 06.02.2023 saat 04.17 öncesi ve sonrasıdır. Zararlı sonuç

* **Prof. Dr.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** mfadil.yildirim@hbv.edu.tr

¹ Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının açıklaması için bkz., <https://tr.euronews.com/2023/03/17/rapor-kahramanmaras-merkezli-depremlerin-ekonomiye-yuku-103-milyar-dolar>; <https://www.bloomberght.com/depremlerin-maliyeti-aciklandi-2327187>.

se, mahkemece hemen red kararı verilmesi yerine borçluya eksiklerini tamamlaması için kesin bir ek süre verilmesi daha isabetli olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akyürek A/ Akyürek R, *Konkordato Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2019.
- Albayrak H, *İflâs Dışı Konkordatoda Konkordato Mühletinin Sözleşmeler Bakımından Sonuçları*, Yetkin Yayınevi, 2020.
- Altay S/ Eskiocak A, *Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku*, 5. Baskı, Vedat Yayınevi, 2019.
- Arslan A S, 'Konkordato Mühletinin İşçi Alacaklarına Etkisi', *TBB Dergisi*, 142, 2019, s. 249-272.
- Arslan R/ Yılmaz E/ Taşpınar Ayvaz S/ Hanağası E, *İcra ve İflâs Hukuku*, 8. Baskı, Yetkin Yayınevi, 2022
- Atalı M/ Ermenek İ/ Erdoğan E, *İcra ve İflas Hukuku*, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, 2022.
- Bozkurt N, *Muhasebe Denetimi*, 3. Baskı, Alfa Yayınları, 2000.
- Ceylan A/Korkmaz T, *İşletmelerde Finansal Yönetim*, 13. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2013.
- Deynekli A, 'Konkordatonun İşçi Alacaklarının Tahsiline Etkisi', Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan, Adalet Yayınevi, 2009.
- Ercan M K/ Ban Ü, *Finansal Yönetim*, 3. Baskı, Gazi Kitabevi, 2008.
- <http://sam.baskent.edu.tr/belgeler /131998karma belge2.htm>
- Kepir H, Konkordato Sürecinde Borca Batıklığın Tespiti Konusunda Konkordato Komiserlerinin Yetkinliğinin Araştırılması, Okan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2004.
- Kızıl P D, *Adi Konkordato Başvurusu*, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Entitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Köksoy M, *Adi Konkordatoda Geçici Mühlet Kararının Etkileri*, Adalet, Yayınevi, 2022.
- Kurt Konca N, "Konkordato Uygulamalarına İlişkin Beklentiler ve Riskler", *Seta Analiz*, 263, 2018.
- Kuru B, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*, Tamamen Yeniden Yazılmış ve Genişletilmiş, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, 2013.
- Kuru B/ Aydın B, *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı*, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, 2021.
- Muşul T, *İflâs ve Konkordato Hukuku*, Adalet Yayınevi, 2018.
- Namlı M, "Türk ve İsviçre Hukuku'nda Gerçekleştirilen Reformların Konkordato Hukuku Bakımından Getirdiği Değişiklikler", *Yargıtay Dergisi*, 44, (4), Ekim 2018, s. 1479-1552.
- Özekes M, "Konkordatoya Başvuru ve Geçici Mühlet Kararı", 7101 Sayılı Kanun'la Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, *Lexpera Seminer*, İstanbul 4 Mayıs 2018, s. 43-84.

- Öztek S/ Budak A C/ Yeşilova B/ Tunç M/ Kale S, *Yeni Konkordato Hukuku, 7101 sayılı Kanun'la Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285 – 309 Şerhi*, Yetkin Yayınevi, 2018.
- Pekcanitez H/ Atalay O/ Sungurtekin Özkan M/ Özekes M, *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, 5. Bası, On İki Levha Yayınevi, 2018.
- Pekcanitez H/ Erdönmez G, “7101 sayılı Kanunla Yürürlüğe Giren Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, *Bankacılar Dergisi*, 105, 2018, s. 108-156.
- Sarısözen S, *İcra İflâs ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler*, 2. Baskı, Yetkin Yayınevi, 2019.
- Şengöz Y/ Ayaz A, *İcra ve İflâs Hukukunda Konkordato ve Konkordato Komiserliği*, Adalet Yayınevi, 2020.
- Tanrıver S, *Konkordato Komiseri*, Yetkin Yayınları, 1993.
- Tanrıver S/ Deynekli A, *Konkordatonun Tasdiki*, Yetkin, 1996.
- Toroslu V, *Hukuksal ve Finansal Açıdan Konkordato*, Adalet Yayınevi, 2019.
- Ulukapı Ö, *'Konkordatonun Feshi'*, Mimoza Yayınları, 1998.
- Usta Ö, *İşletme Finansı ve Finansal Yönetim*, 4. Baskı, Detay Yayıncılık, 2011.
- Uyar T, *Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri*, 2. Baskı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2019.

İDARİ YORUMUN TEMEL İLKELERİ VE DENETİMİ*

Emine CİN**

GİRİŞ

Hukuk kuralının anlamlandırılması ve uygulanması günümüzde halen önemli bir düşünsel faaliyet olarak görülmekte ve özellikle yargının yorumu hukukun gelişimi açısından büyük önem taşımaktadır. Temel hak ve özgürlüklerin koruyucusu niteliğindeki idari yargı mercilerinin yorumu, hem vatandaşlar açısından hukuki güvence sağlamakta hem de idarenin uygulamalarına yön vermektedir. İdare hukukunda hukuk normuyla ilk olarak karşılaşan idaredir. Hem tesis ettiği düzenleyici idari işlemleri ile kanunun nasıl yorumlanacağını belirlemekte ve bunu uygulama kapsamına giren herkesin önceden öngörebilmesi için objektif ve genel biçimde düzenlemektedir. Hem de mevzuatı yorumlayarak somut olaya uygulayıp birel nitelikte uygulamalar gerçekleştirmektedir. Bununla birlikte kanuni düzenlemenin idarece tereddüde düşülerek yanlış veya hatalı bir biçimde yorumlanması ile ya da idarenin takdir yetkisine dayandırılarak keyfi ve eşitsiz uygulamalara yol açacak biçimde yorumlanması ile bir düzenleyici işlem ihdas edilmesi halinde düzenleyici işlemin hukuka aykırılığı gündeme gelmektedir. Birel işlemlerde de idarenin mevzuatı tereddüde düşerek yanlış ya da hatalı yorumlanması işlemin hukuka aykırılığı sonucunu doğurmaktadır. İşte idarenin mevzuatı hatalı, eksik, yanlış veya amacıyla bağdaşmayan yorumunu tespit eden yargı kararının gerekçesindeki yorum, idare yönünden bağlayıcı hukuki değer taşımakta ve idarenin uygulamalarına yön vermektedir.

Bu çalışmada öncelikle doktrindeki görüşler ve yargı kararları ışığında yorum kavramının tanımı yapılacaktır. Daha sonra yorumu gerçekleştiren kaynaklar bakımından yorum türleri üzerinde durulup idari yorum anlatılacaktır. Danıştay kararları ışığında idari yorum gerçekleştirilirken göz önünde bulundurulması gereken temel ilkeler, farklı hukuk sistemlerinin yorum üzerindeki etkisi ve idari yorumun denetimi noktalarına temas edilecektir.

* Bu çalışma yazarın Danıştay Kararları Işığında İdari Yorum başlıklı makalesinin devamı ve tamamlayıcısı niteliğinde olup ilk çalışmada genel hatlarıyla idari yorumun hukuki çerçevesi çizilmeye gayret edilmekle birlikte bu çalışmada ilk çalışmadaki argümanlar esas alınarak idari yorumun temel ilkeleri ve denetimi konuları üzerinde durulmaktadır.

** **Doç. Dr.**, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı/KIRIKKALE, e-posta: eminecin@kku.edu.tr

yararlanarak mevzuatın hatalı ve yanlış yorumlanmasının ya da idarenin takdir yetkisinin eşitlik ilkesine aykırı bir biçimde keyfi şekilde kullanılmasının önüne geçmeye yönelik düzeltici bir rol üstlenmektedir. İdari denetimin yargı denetimi öncesi ön denetim olduğu değerlendirildiğinde idari yorumun sıhhati, doğruluğu ve isabeti konusunda ön denetimin etkisinin ciddi boyutlarda olduğu görülmektedir. Etkili bir idari denetim yoluyla idari yorumun hatalı, yanlış ya da keyfi olmasının önüne geçilmekte ve böylece yargının iş yükü hafifletilmektedir. İdarenin hukuka uygun işlem ve eylemler gerçekleştirmesi için hem yargısal denetimin ve hem de idari denetimin etkili bir biçimde yapılması gerekmektedir. Etkili denetimin varlığını ortaya koyabilmek için de gerekçenin önemi bir kez daha vurgulamak gerekmektedir. Hem idari yargı kararının gerekçesi hem de idari denetim birimlerinin denetim sonucu ortaya koydukları gerekçeli raporlar ya da verdikleri gerekçeli kararlar idareye yön gösterici niteliktedir. Hukukun genel ilkeleri ve anayasal ilkeleri referans olarak hazırlanan gerekçeli değerlendirmeler, idareye yorum hatalarını düzeltmesi ve aynı hataları tekrarlamaması için kılavuzluk etmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktaş S, "Hukukta Yorum Çabaları", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XV(3-4), 2011.
- Aliiefendioğlu Y, "Anayasal Yargıda Yorum", *Amme İdaresi Dergisi*, 28(3), 1995.
- Aral V, *Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine*, On İki Levha, 2010.
- Atar Y, "Anayasanın Bağlayıcılığı ve Üstünlüğü İlkesi ve Bu İlkenin Anayasada Yer Almasının Hukuki Sonuçları", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(2), 1989.
- Atay E, *Hukuk Başlangıcı*, Gazi, 2021.
- Atay E.E, *İdare Hukuku*, Turhan, 2021.
- Atay E.E, "İdare Hukukuna İlişkin Temel Tespitler ve Bu Hukuk Dalının Belli Başlı Özellikleri", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XI (1-2), 2017.
- Atay E.E, "Hukuk Devleti İlkesi Işığında İdarenin Denetimi ve Kamu Denetçiliği Kurumu", *Ombudsman Akademik*, 1, 2014.
- Atay A, *Bireysel Başvuru Kararlarının İdari Yargıda Usul Kurallarının Yorumuna Etkisi*, On İki Levha, 2021.
- Azrak A. Ü, "İdari Yargıda Anayasaya Uygunluk Sorunu", *Anayasa Yargısı Dergisi*, 9(1), 1992.
- Bereket Z, *Hukukun Genel İlkeleri ve Danıştay*, Yetkin, 1996.
- Bilgen P, *İdare Hukuku Dersleri İdare Hukukuna Giriş*, Filiz, 1999.
- Capitant H, "Kanunun Manasının Tayininde İhbari Çalışmaların Değeri", Çeviren Hakkı Demirel, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(1), 1956.
- Corry J.A, "Administrative Law and the Interpretation of Statutes", *The University of Toronto Law Journal*, 1(2), 1936.

- Craig P, "Ultra Vires and the Foundations of Judicial Review", *The Cambridge Law Journal* 57(1), 1998.
- Çağlı O. M, *Hukuka ve Hukuk İlmine Giriş (Hukuk Başlangıcı Dersleri)*, İstanbul Üniversitesi, 1969.
- Çağlar S, *Hukuk Devletinin Hukuki Belirlilik Üzerinden Değerlendirilmesi*, Beta, 2013.
- Çağlar B, "Anayasa Yargısında Yorum Problemi Karşılaştırmalı Analizin Katkıları", *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, 5(1-3), 1984.
- Çıtak H. A, *İdare Hukukunun İçtihadî Karakteri*, On İki Levha, 2020.
- Demir A, *Hukuk Metodolojisi*, Astana, 2016.
- Demirkol S, "İdari Yargılamada Hakim Duyarlılığı-Hakkaniyet Odaklı Yargılama Anlayışının Kurumsallaşma Önerisi", *İdare Hukuku ve İdari Yargı Uluslararası Sempozyumu*, 24-26 Mayıs 2021, ISALAJ-2021 Bildiriler Kitabı, İstanbul Ticaret Üniversitesi, 2021.
- Edis S, *Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1989.
- Erişkin Ö, "Yasal Düzenlemenin Yorumu", *Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı*, 2010.
- Erkut C, *Hukuka Uygunluk Bloku (İdare Hukukunda Hukukun Genel Prensipleri Teorisi)*, Danıştay Yayınları, 2016.
- Erkut C, "Danıştay'ın "1402'likler" Kararı: Türk Kamu Hukukunun Yüzakı", *Tarık Zafer Tunaya'ya Armağan*, 1992.
- Esen N. B, *Anayasanın Anayasa Mahkemesince Yorumlanması (Bir inceleme Özeti)*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1972.
- Eyrenci Ö, "Anayasanın Yorumlanması Yöntemlerine Genel Bir Bakış", *Amme İdaresi Dergisi*, 14, 1981.
- Gaudemet J, "Eski Çağ Dünyasında Kanunların ve Hukuki Muamelelerin Yorumu", *Çeviren Bülent Tahiroğlu, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 36(1-4), 1970.
- Gişi M.B, "İdare Hukukunda Yorum ve İdari Uyuşmazlıkların Çözümünde ve Yorumlanmasında Hukuk Devleti İlkesinin Yeri ve Önemi", *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 2016.
- Gözler K, "Yorum İlkeleri", *Kamu Hukukçuları Platformu Toplantısı*, 2012.
- Gürsoy M, "Kanunlarımızda Dil ve Anlatım Özensizlikleri -I-: "Ve" Bağlacının Kullanımı", *Terazi Hukuk Dergisi*, 78, 2013.
- Heper A, "Hukukta Yorum Üzerine Bazı Düşünceler", *Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı*, 2010.
- Hırş E, "Pratik Hukukta İlmi İspat ve Tefsir", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(2), 1944.
- Hırş E, *Pratik Hukukta Metod*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1978.
- İşıқтаç Y/Metin S, *Hukuk Metodolojisi*, Filiz, 2021.
- Kaboğlu Ö.İ, "Hukukun Genel İlkeleri ve Anayasa Yargısı", *Anayasa Yargısı Dergisi*, 8, 1991.

- Karabatak R, "Türk Hukukunda Kanunların Anayasaya Uygun Yorumu", *Danıştay Dergisi*, 94, 1998, S. 28-48.
- Kaya A, "Amaçsal Yorum", *Ankara Barosu Dergisi*, 4, 2014.
- Mumcu U, "İngiliz Hukukunda Ultra Vires Kavramı", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 27(1), 1970.
- Narmanlıoğlu Ü, "Kanunun Anlam Bakımından Uygulanması", *Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce'ye Armağan*, 2001.
- Nastelski K, "Unbestimmte Rechtsbegriffe, Generalklauseln und Revision", *GRUR*, 1968.
- Oder B. E, *Anayasa Yargısında Yorum Yöntemleri*, Beta, 2010.
- Olgaç S, "Adaletin Gerçekleştirilmesinde Hakimlerin Ödevleri ve Kanunların Yorumlanması ve İçtihatların Belli Edilmesinde Yargıtay'ın Görevleri", *Yargıtay Yüzüncü Yıldönümü Armağanı*, 1968.
- Öktem N, "Hukukta Sosyolojik ve Teleolojik Yorum", *Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı* 2, 2006.
- Özbilgen T, *Eleştirel Hukuk Başlangıcı Dersleri*, Sulhi Garan, 1976.
- Öztürk K. B, "İdari İşlemin Sebep Unsuru: Yeni Bir Tanım Denemesi", *Prof. Dr. Metin Günay Armağanı*, 2, 2020.
- Özyörük M, *İdare Hukuku Ders Notları*, Ankara Üniversitesi, 1973.
- Scalia A, "Judicial Deference to Administrative Interpretation of Law", *Duke Law Journal*, 3, 1989.
- Serozan R, *Hukukta Yöntem-Mantık*, Vedat, 2017.
- Sözer A.N, *Hukukta Yöntembilim*, Beta, 2020.
- Sunay Z.A, "Gerekçeli Karar Hakkı ve Temel İlkeleri", *Danıştay Dergisi*, 143, 2016.
- Tosun Ö, "Ceza Hukukunda Tefsir ve Yanlış Tefsir", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 28(1), 1962.
- Tutumlu M. A, "Yasanın Yorumunda Gerekçenin Rolü", *Terazi Hukuk Dergisi* 13, 2018.
- Uzun E, "Yorumu Hukuktan Kurtarmak", *Ankara Barosu Dergisi*, 2016.
- Yasin M, "Örf ve Adet Kuralları ile İdari Teamüllerin İdare Hukukundaki Yeri", *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, 15(2), 2012.
- Yavuz Y. V, "Maksadi Yorum", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 8, 2006.
- Yongalık A, "İstisnalar Dar Yorumlanır" Kuralı ve Değerlendirilmesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 60(1), 2011.
- Yüksel M, *Modernite Postmodernite ve Hukuk*, Siyasal, 2004.
- Zippelius Reinhold, *Juristische Methodenlehre*, C.H. Beck, 1994.

TÜRK MEDENİ KANUNUNUN YÜRÜRLÜĞÜ VE UYGULAMA ŞEKLİ HAKKINDA KANUN'UN GENEL HÜKÜMLERİ BİZE NE SÖYLEMEKTEDİR?

Medeni Hukukta Kanunların Geçmişe Etkili Ol(ma)ması

Kazanıl(ma)mış Hak

Objektif Hukuk - Sübjektif Hukuk Kavramları Üzerine Bir Mütalaa

Huriye Reyhan DEMİRCİOĞLU*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Pozitif hukukun özelliği, zaman ve mekân bakımından değişebilir olmasıdır. Özellikle mevzu hukuk söz konusu olduğunda, devletin yasama erkini kullanarak vazettiği hukuk kurallarının toplumsal ihtiyaçlara güncel ve etkin bir karşılık oluşturmaları beklenir. Zaman içinde ortaya çıkan teknolojik, siyasi, ekonomik, hatta entelektüel pek çok gelişmenin dinamik kıldığı sosyal yapı, aynı dinamizmle çözüm bekleyen birçok mesele üretir veya aynı dinamizmin etkisiyle farklılaşan politik tercihler, kanun koyucuyu harekete geçirir; kısacası kanunlar, zamanla değişir.

Kanunların değişebilir olması, değişen ihtiyaçlara hukukun güncel karşılıklar oluşturmalarını temin bakımından şüphesiz gereklidir. Fakat, bu gereklilik, çözüm üretmek üzere vazedildiği meseleden farklı olarak, bu defa hukukun *kendi tekniği içinde* başka bir mesele üretir. Türk hukukunda -yabancı dillerdeki kelime karşılığına yakın olarak- "*geçiş/intikal hukuku*"¹ veya "*zamanlararası*"²/*çağlararası*³ hukuk" şeklinde de ifade edilen yürürlük hukukuna

* **Doç. Dr.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** reyhan.demircioglu@hbv.edu.tr

¹ Kanunların zaman bakımından uygulanması meselesinin kavramsallaştırılmasına ilişkin olarak bkz. Hüseyin Hatemi, *İntikal (Geçiş) Dönemi Hukuku (Zaman Yönünden Yürürlük Hukuku)*, Vedat Kitapçılık, 2004, s. 1 vd; Sema Taşpınar Ayvaz, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) Zaman Bakımından Uygulanması*, Yetkin Yayınları, 2013, s. 44-45.

² Şener Akyol, *Medeni Hukuka Giriş*, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, 2006, s.181.

³ Rona Serozan, *Medeni Hukuk, Genel Bölüm/ Kişiler Hukuku*, Vedat Kitapçılık, 2011, s. 179.

hak bakımından meselenin özü, *kazanılmış* olmaktır; kazanılmış olmanın anlamı ise objektif hukukun belli bir kişi için uygulanmasıyla, sadece uygulanan hüküm kapsamında -ve çoğu kez işlemin geçerliliğiyle sınırlı olmak üzere- bir subjektivite elde edilmesidir. Bu, ister mülkiyet gibi teknik/dar anlamıyla bir hak ister evlilik gibi bir medeni statünün geçerliliği olsun, kazanılmış olana her halükârda dokunulamaz; fakat henüz kazanılmamış olana, yeni kanunun emredici hükümleriyle dokunulabilir. Meselenin özeti olan bu esaslar, 4722 sayılı Kanun'un ilk dört maddesinden hangisine dayanırsa dayansın, sonuç değişmez. Böylece görünen odur ki, Türk hukuku, medeni sahada yürürlük esaslarını, adeta içselleştirmiştir. Bu durum, 4722 sayılı Kanun'un ters lafızlarının işaret ettiği ve Türk hukuku bakımından sadece bir iktibastan ibaret olmayıp, izleri Tanzimat dönemi kanunlaştırmalarında dahi görünen bir geçmişin günümüzde artık hatıra gelmeyen derin mirasını yansıtır. 4722 sayılı Kanun'un genel hükümleri ise, böylece, doktrindeki en isabetli ifadesiyle "*bir ananeye sadakati*"¹¹⁵ temsil etmektedir.

9. Son tahlilde, 4722 sayılı Kanun'un genel hükümleri, mademki özünde bir ananeyi temsil etmektedir; biz de bu ananenin bir takipçisi olarak ve söz konusu hükümlerden her birini madde karşılıklarıyla bir mısraya koyarak, medeni hukuk literatürüne sıra dışı bir katkı sunmak isteriz:

"Negotia Pendentia" nedir, önceki hukuktan ayrılmaz (m. 1)

Deseler de inanma, kamu düzeni ve ahlak sarsılmaz (m. 2)

Zaman geçer elbet ve hukuk değişir; fakat (m. 3)

Kazanılmışsa bir hak, ona hukuk bile dokunmaz (m. 4)

KAYNAKÇA

- Akıllıoğlu T, "Yasaların Zaman Bakımından Uygulanmasına İlişkin Bazı Sorunlar", *Amme İdaresi Dergisi*, 1984 (3), 36-45.
- Akipek J / Akıntürk T / Ateş D, *Türk Medeni Hukuku, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku*, Birinci Cilt, 17. Baskı, Beta Yayıncılık, 2021.
- Aktan C C (edit), *Haklar ve Özgürlükler Antolojisi*, Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu Yayınları, Nurol Matbaacılık, Ankara 2000.
- Akyılmaz G / Demircioğlu H R, "Medeni Hukuk İlişkilerinin Düzenlenişinde Cumhuriyet Öncesi Dönem ve Hukuk Devriminin Abidesi Olarak Türk Kanunu Medenisi", *Cumhuriyetin 100. Yılı ve Hukuk*, AHBVÜ Cumhuriyetin 100. Yılına Armağan Dizisi - I, (editör: İlhan Üzülmöz/ İbrahim Akkutay), Nobel 2023, 9-78.
- Akyol Ş, *Medeni Hukuka Giriş*, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, 2006.
- Altaş H, *Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK m. 1-7)*, Yetkin Yayınları, 2014.

¹¹⁵ Postacıoğlu, s. 13. Yürürlük hukukunun çeşitli kod kanunlardaki genel düzenlemeleri bakımından mevcut kavram karışıklığını izahta Postacıoğlu'nun kullandığı bu veciz ifadeyi yakalamamız, Baysal'ın çalışması sayesinde, bkz. Baysal, kanunların yürürlüğü, s. 498-499.

- Antalya O. G / Topuz M, *Medeni Hukuk C. I*, 4. Bası, Seçkin Yayınları, 2021.
- Avenarius M, *Savignys Lehre vom intertemporalen Privatrecht*, Wallstein Verlag Göttingen 1993.
- Aydoğdu B, *Kazanılmış Hak Kavramının Hukuk Felsefesi Açısından Temellendirilmesi*, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Ayvaz Taşpınar S, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) Zaman Bakımından Uygulanması*, Yetkin Yayınları, 2013.
- Baygın C / Nar A, *Medeni Hukuk Dersleri I, Başlangıç Hükümleri ve Kişiler Hukuku*, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, 2024.
- Baysal B, "Kanunların Zaman Açısından Yürürlüğü", *Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu için Armağan*, Seçkin, 2004, 475-503, (kanunların yürürlüğü).
- Baysal B, "Türk Borçlar Kanunu'nun Yürürlüğü", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2012 (70), 1, 221-224, (TBK).
- Baysal B, "6101 Sayılı TBK'nın Yürürlüğü ve Uygulanma Şekli Hakkında Kanun Şerhi", *İstanbul Şerhi Türk Borçlar Kanunu & Yürürlük Kanunu*, Cilt 6, 7, 8 (madde 393-649), editörler: Öz T / Acar F / Gökyayla E / Develioğlu H M, Vedat Kitapçılık, 2019, 4369-4451, (şerh).
- Beysan N, *Hak Kavramının Hukuk Felsefesi Bakımından Analizi*, On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- Croon-Gestefeld J, *Gemeininteressen im Privatrecht*, Mohr Siebeck Tübingen, 2022.
- Demircioğlu H R, "6098 Sayılı TBK'ya Göre Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Kiraya Veren Bildirimli Fesih Hakkını Kullanabilmesinde Süre Sorunu", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 2015 (31) 2, 167-200.
- Doğan M, *Sözleşme Özgürlüğünün Emredici Hukuk Kuralları Çerçevesinde Sınırlandırılması*, Turhan Kitabevi 2021.
- Dural M / Sarı S, *Türk Özel Hukuku C. I*, 16. Bası, Filiz Kitabevi 2021.
- Erdoğan İ, *Hukuka Giriş*, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Erdoğan İ / Keskin, A. D, *Türk Medeni Hukuku (Başlangıç Hükümleri – Kişiler Hukuku)*, 6. Baskı, Adalet Yayınevi, 2024.
- Hatemi H, *İntikal (Geçiş) Dönemi Hukuku (Zaman Yönünden Yürürlük Hukuku)*, Vedat Kitapçılık, 2004.
- Hess B, *Intertemporales Privatrecht*, Mohr Siebeck Tübingen, 1998.
- Hohfeld W N, *Fundamental Legal Conceptions as Applied in Judicial Reasoning*, (eserin üçüncü baskısı editörü, Walter Wheeler Cook) Yale University Press, 1964.
- Jellinek G / Meyer G, *Staats- und völkerrechtliche Abhandlungen I: Der Staat und die erworbenen Rechte* (von Georg Meyer), Verlag von Duncker & Humblot, 1895.
- Kaşak F E, *Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hükümlerine Aykırılık*, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Kılıçoğlu A M, *Medeni Hukuk*, Turhan Kitabevi, 2016.
- Koca M / Üzülmüş İ, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayıncılık, 15. Bası, 2022.

- Muckel S, *Kriterien des verfassungsrechtlichen Vertrauensschutzes bei Gesetzesänderungen*, Duncker & Humblot, Berlin 1989.
- Oğuzman M K / Barlas N, *Medeni Hukuk, Giriş Kaynaklar Temel Kavramlar*, 27. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Okur S, *Türk Medeni ve Borçlar Hukukunda Metot*, Adalet Yayınevi, 2022.
- Özbudun E, *Türk Anayasa Hukuku*, 21. Baskı, Yetkin Yayınları, 2021.
- Özekes M, "Özel Hukuk – Kamu Hukuku ve Yargılama Hukuku Bakımından Kanunların Zaman İtibariyle Uygulanması", *Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan*, C. II, Ankara 2010, 2859-2875.
- Özgenç İ, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayıncılık, 18. Bası, 2022.
- Postacıoğlu İ E, *Medeni Usul Hukuku Dersleri*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 3. Bası, 1966.
- Reisoğlu S, "Türk Borçlar Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun Bankacılık İşlemleri Açısından Değerlendirilmesi" *Türkiye Bankalar Birliği Konferansı*, İstanbul, 15 Haziran 2012, bkz. https://www.tbb.org.tr/dosyalar/konferans_sunumları/turk_borclar_kanununu_sr_15062012.pdf.
- Serozan R, *Medeni Hukuk, Genel Bölüm/ Kişiler Hukuku*, Vedat Kitapçılık, 2011.
- Sever D Ç, *Danıştay Kararları Işığında İdare Hukukunda Kazanılmış Haklar*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (danışman: Metin Günday), Ankara, 2006.
- Simitis K, *Gute Sitten und ordre public*, N.G. Elwert Verlag Marburg 1960.
- Tanör B / Yüzbaşıoğlu N, *1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku*, 20. Bası, Beta Yayıncılık, 2020.
- del Vecchio G, *Hukuk Felsefesi Dersleri*, (İtalyanca'dan çeviren, Sahir Erman), Sermet Matbaası, 1952.
- Velidedeoğlu H V, *Türk Medeni Hukuku, C. I, cüz 1 Umumi Esaslar*, 5. Bası, İstanbul Matbaacılık, 1956.
- Vischer M, *Die allegemeinen Bestimmungen des schweizerischen intertemporalen Privatrechts*, Zürich, 1986.
- Wiget F, *Der zivilrechtliche Begriff der öffentlichen Ordnung*, Verlag H.R. Sauerlaender & Co, Aarau, 1939.
- Yenisey K D, *İş Hukukunun Emredici Yapısı*, Beta Yayıncılık, 2014.
- Yıldırım S, *19. Yüzyıl Alman Hukuk Teorisinin Tarih Bilinci Bağlamında Oluşumu ve Etkileri*, Adalet Yayınevi, 2023.
- Yılmaz S, *Medeni Hukuk, C. I Başlangıç Hükümleri*, Yetkin Yayınları, 2022.
- Young M W, "Eugène Huber ve İsviçre Medeni Kanunu'nun ruhu (1849-1923)" (Çev. Jale Güral), *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1949 (VI), S.1, 162-180.
- Zevkliler A / Acabey M B / Gökyayla K E, *Medeni Hukuk, Giriş, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku*, 6. Baskı, Seçkin, 2000.

İŞÇİLERİN İŞVERENLERİ TARAFINDAN VİDEO KAMERALARLA GÖZETLENMESİNİN 6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Canan ERDOĞAN*

GİRİŞ

Teknolojinin hızla gelişmesi, işyerlerinde işverenlerin yönetim hakkını kullanma biçimlerini değiştirmiş ve çeşitli teknolojik araçların işyerlerinde kullanımını yaygınlaştırmıştır. Bu kapsamda, işçilerin işyerinde video kameralarla gözetlenmesi, işyerinde güvenliği sağlama, verimliliği artırma veya suçların önlenmesi gibi gerekçelerle yaygınlaşan bir uygulama haline gelmiştir. Ancak bu tür bir uygulama, işçilerin özel hayatına müdahale ve kişilik haklarının ihlali risklerini de beraberinde getirmektedir.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK), kişisel verilerin korunması ve işlenmesi süreçlerini düzenleyerek hem veri sorumlularına yükümlülükler getirmiş hem de veri sahiplerinin haklarını güvence altına almıştır. İşçilerin video kameralarla gözetlenmesi gibi veri işleme faaliyetleri de bu düzenlemeler çerçevesinde değerlendirilmelidir. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na göre, kişisel verilerin işlenmesi yalnızca açık rıza ya da kanunda belirtilen hukuka uygunluk nedenleri çerçevesinde mümkündür. Bunun yanı sıra, veri işleme faaliyetinin hukuka uygun sayılabilmesi için Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda belirtilen genel ilkelere ve özellikle ölçülülük, sınırlılık ve meşru amaç ilkelerine uygun olması gerekmektedir.

Bu çalışmada, işçilerin işyerinde video kameralarla gözetlenmesi uygulaması, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve uluslararası düzenlemeler bağlamında ele alınmaktadır. Öncelikle kişisel veri ve kişisel verilerin işlenmesi kavramları açıklanacak, ardından işyerinde video gözetleme uygulamalarının hukuki dayanakları, bu alanda uyulması gereken ilkeler ve gözetlemenin sınırları incelenecektir.

* **Doç. Dr.**, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** cananerdogan@aybu.edu.tr

kuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma, belirli ve meşru bir amaç taşıma, ölçülülük ve sınırlılık gibi ilkeler, işçilerin kişisel verilerinin korunmasını sağlamak amacıyla rehberlik eder. Özellikle ölçülülük ilkesi, işçilerin sürekli veya gereksiz yere gözetlenmesini önlemek açısından kritik bir rol oynar.

Gözetleme faaliyeti sırasında işçilerin kişisel verilerinin toplanması, işlenmesi ve saklanması süreçleri dikkatlice yürütülmelidir. Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda daha sıkı şartlara tabi tutulmuş olup, bu tür verilerin işlenmesinde açık rıza ve hukuka uygunluk nedenlerine sıkı bir şekilde uyulmalıdır. Özellikle işyerindeki kamera sistemleri aracılığıyla biyometrik verilerin toplanması gibi uygulamalar, ciddi mahremiyet sorunlarına yol açabilir ve bu durum, işverenin hukuki sorumluluğunu artırabilir.

Sonuç olarak, işyerinde video gözetleme uygulamaları, işverenin yönetim hakkını kullanması ve işyerinde güvenliği sağlaması açısından önemli bir araç olabilir. Ancak bu uygulamalar, işçilerin temel haklarına zarar vermemeli ve hukuka uygun şekilde yürütülmelidir. Hem ulusal hem de uluslararası düzenlemeler, işçi-işveren ilişkisinde güç dengesizliğini gidermek ve zayıf taraf olan işçiyi korumak için özel düzenlemeler getirmiştir. İşverenler, gözetleme faaliyetlerini gerçekleştirmeden önce hukuki yükümlülüklerini ve ilkeleri titizlikle göz önünde bulundurmalı, işçinin kişisel haklarına saygı göstermelidir. Aksi halde, hukuka aykırı veri işleme faaliyetleri nedeniyle ciddi idari yaptırımlarla karşılaşılması kaçınılmaz olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akgül A, *Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması*, 2. Baskı, Beta Yayınları, 2016.
- Aksoy H C, *Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması*, Çakmak Yayınevi, 2010.
- Americo P R, "The Protection of Workers' Privacy: The Situation In The Americas", *International Labour Review*, Vol.134, No:3, 1996, s. 297-313.
- Ariss S S, "Computer Monitoring: Benefits and Pitfalls Facing Management", *Information & Management*, 39, 2002, s.553-558.
- Aydemir M, *İşyerinde Mahremiyet Olgusu*, Beta Yayınları, 2012.
- Aydın S E, *AİHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu*, Oniki Levha Yayınları, 2015.
- Ayözer A Ç, *Kişisel Verilerin Korunması (Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Özel Düzenlemeler Dahil)*, Beta Yayınları, 2016.
- Başalp N, *Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması*, Yetkin Yayınları, 2004.
- Bayram F, "Borçlar Kanunu Tasarısı Işığında İşverenin, İşçinin Kişiliğini Koruma Borcu", *İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi 30. Yıl Armağanı*, TŞOF Plaka Matbaacılık A.Ş., 2006, s.11-48.

- Bayreuther F, "Videoüberwachung am Arbeitsplatz", NZA 2005, s.1038-1044.
- Belge A M, "Özellikle Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Çerçevesinde İşçilerin Kişisel Verilerinin İhlâli ve Korunması Yolları", *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan*, C. 19, Özel Sayı-2017, s. 1025-1051.
- Beytar E, *İşçinin Kişiliğinin ve Kişisel Verilerinin Korunması*, Oniki Levha Yayınları, 2017.
- Ciocchetti C A, "Monitoring Employee E-mail: Efficient Workplaces vs. Employee Privacy", 2001 Duke L.&Tech. Rev. 0026, <http://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1025&context=dltr>, Erişim Tarihi 10.11.2024.
- Çekin M S, *Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 sayılı Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, 2. Baskı, Oniki Levha Yayınları, 2019.
- Çelik N/Caniklioğlu N/Canbolat T/Özkaraca E, *İş Hukuku Dersleri*, 35. Baskı, Beta Yayınları, 2022.
- Çetin E, *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 8-11. Maddeleri Bağlamında Çalışanların Hakları*, Oniki Levha Yayınları, 2015.
- Demir K, "İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması", *Dijital İş Hukuku Uygulamaları*, (Ed. Prof. Dr. Saim Ocak), Adalet Yayınevi, 2024, s.391-452.
- Egemen E E, "Kişisel Verilerin İşlenmesinde "Doğru ve Gerektiğinde Güncel Olma" İlkesi ve Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 2023/78 Sayılı Kararı", *Trabzon Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. I, S.1, 2023, s. 105-33.
- Erdoğan C, "İşçinin İletişiminin İzlenmesi", *Dijital İş Hukuku Uygulamaları*, (Ed. Prof. Dr. Saim Ocak), Adalet Yayınevi, 2024, s.543-576 (İşçinin İletişiminin İzlenmesi).
- Erdoğan C, *Kişilik Hakkı Kapsamında İşçilerin İzlenmesi ve Gözetlenmesi*, Yetkin Yayınları, 2017.
- Erdoğan C, "İşçilerin E-Posta Hesaplarının İşveren Tarafından İncelenmesi Hakkındaki 24.03.2016 Tarihli ve 2013/4825 Başvuru Numaralı Anayasa Mahkemesi Kararı Üzerine", *Legal İSGHD*, C. 14, S.55, Y.2017, s.1351-1386 (Anayasa Mahkemesi Kararı).
- Gürsel İ, *İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı*, Adalet Yayınevi, 2016.
- Hauschka C E., *Zusätzlicher Schutz bei Telefon- und Videoüberwachung, Corporate Compliance Handbuch der Haftung Vermeidung im Unternehmen*, 2. B, C.H.BECK, 2010.
- Hümmerich K/Böcken W/Düwell J, *Nomos Kommentar Arbeitsrecht*, 2.B, Nomos, 2010.
- Kılınç Ü, "Teknik Araçlarla Yapılan Gizli İzlemelerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine Uygunluğu Sorunu", *TAAD*, Y.3 S.9, Nisan 2012, s.1-32.
- Küzeci E, *Kişisel Verilerin Korunması*, Oniki Levha Yayınları, 2010.
- Manav A E, "İş İlişkinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması", *GÜHFD*, C.XIX, Y.2015, S.2, s. 95-136.
- Moll W, *Münchener Anwalts Handbuch Arbeitsrecht*, 3.B, C.H.BECK, 2012.
- Okur Z, *İş Hukuku'nda Elektronik Gözetleme*, Legal Yayıncılık, 2011.
- Okur Z, "Türk İş Hukuku'nda İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı", *Prof. Dr. Tankut Centel'e Armağan*, İÜHF, İş Dünyası ve Hukuk, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 2011, s.368-409. (Kişisel Veri)

- Okur Z, "Yeni Teknoloji ve İş Hukuku", *Çimento İşveren Dergisi*, Mayıs 2006, s.4-19. (Teknoloji)
- Özdemir H, "İşyerinde İşçilerin İzlenmesi ve İşçinin Kişilik Haklarının Korunması", *EÜHFD*, C.XIV, S.1-2 (2010), s.231-270.
- Özer Deniz M, "İşçilerin Özel Nitelikli Kişisel Verilerinin Korunması ve Bundan Doğan Sorumluluk", *TAAD*, Yıl: 12, Sayı: 45 (Ocak 2021), s. 355-378.
- Toprak B, *KVKK ve GVKT Açısından İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması*, Yetkin Yayınları, 2021.
- Uncular, Selen, *İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması*, Seçkin Yayınları, 2014.
- Uncular S, "Teknolojinin Etkisiyle Dönüşen İş İlişkisinde Giriş Kontrol Sistemleri, Yer Belirleme Sistemleri ve Sosyal Medya Vasıtasıyla İzleme", *Çalışma ve Toplum*, 2020/3, s.1675.
- Üçüncü, S H, *Medeni Yargılama Hukukunda Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması*, Oniki Levha Yayınları, 2019.
- Yılmaz G, "Elektronik Performans İzleme Sistemlerinin Çalışanlar ve İşletmeler Üzerindeki Etkileri", *İTÜSBD*, S.7, Y.4 Bahar 2005/1, s.1-19.

YARGITAY'IN KONKORDATOYA İLİŞKİN DÖNÜŞEN TAVRI

Cemal Fazıl KARAKAŞ*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Çalışmamın konusu Yargıtay 6. Hukuk Dairesinin 2024 yılında konkordatoya ilişkin kararlarında görülen hızlı görüş değişiklikleri ve sergilenen yeni tavidir. Bu yeni tavır bünyesinde bir kısım çelişkileri ve açmazları barındırmaktadır. İstinaf yasa yolunun Türk yargılama sistemine girmesinden sonra asli görevinin ülke içindeki içtihat birliğini sağlamak¹ olduğu kabul edilen Yargıtay'ın bu yeni tavrıyla anılan işlevini gerçekleştirmesi pek olası görünmemektedir.

Geçmişte Yargıtay kararlarındaki nitelik ve yazım biçimleri neredeyse birer edebi eser ve hukuki eğitim materyali mertebesinde iken son on yıldır bu vasfın da ortadan kalktığı görülmektedir. Kararların kaleme alınışındaki kötüleşme de kararların anlaşılmasını zorlaştırmakta, hukuk dili kullanımının yüzeyselleşmesine neden olmakta ve sonuçta içtihat oluşturma işlevinin başarıyla yerine getirilemediğini göstermektedir.

Yazım biçimindeki bozulma hukuki görüşlerdeki dalgalanmalarla bir araya gelince kararlar neredeyse tamamen anlamsız ve uygulanamaz birer metne dönüşmektedir.

İnceleme aralığı olarak seçilen dönemde konkordato tasdik yargılamasının hukuki niteliği; mühletin kullanımı ve sonuçları, mühletin komiser işlemleri aşamasında uygulanacak birtakım düzenlemelerin tasdik aşamasında da uygulanması, borca batıklığın ve iyileşmenin saptanması, Yargıtay'ın içtihat mahke-

* **Doç. Dr., Jur.**, Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku; **BBA**, Muhasebe ve Finansman; **Hakim**, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi Üyesi, **e-posta**: cemalfazil@gmail.com

¹ Temyiz yasa yolunun temel amacı somut olayda doğru karar verilmesini sağlamak değil, hukukun ülkenin bütün mahkemelerinde yeknesak bir şekilde uygulanmasını, bir diğer deyişle içtihat birliğini sağlamaktır; bkz. Ali Cem Budak / Varol Karaaslan, *Medeni Usul Hukuku*, 6. Bası, Filiz Kitabevi, 2022, s. 400, n. 5.

Gelinen noktada Yargıtay'ın konkordatonun tasdiki bağlamında yasalaştırma amacına uygun, objektif ölçütler gösteren ve ilke niteliğinde kararlar vermesi hem hukuki güvenliğin sağlanması hem de piyasanın en azından ödemeleri disiplin altına alma ihtiyacına cevap bulunması anlamında önem taşımaktadır.

Bu bağlamda kararların yazımında somut durumun daha belirgin biçimde ortaya konulması da gerek tarafları gerek alt derece mahkemelerini aydınlatacaktır.

KAYNAKÇA

- Altay S / Eskiocak A, *Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku*, 5. Bası, Vedat Kitapçılık, 2019.
- Arslan R / Yılmaz E / Taşpınar Ayvaz S / Hanağası E, *İcra ve İflas Hukuku*, 9. Bası, Yetkin Yayınevi, 2023.
- Atalı M / Ermenek İ / Erdoğan E, *Medenî Usûl Hukuku*, 6. Bası, Yetkin Yayınevi, 2023.
- Atalı M / Ermenek İ / Erdoğan E, *İcra ve İflas Hukuku*, 7. Bası, Yetkin Yayınevi, 2023.
- Belgesay M R, *İcra ve İflas Kanunu Şerhi, II Metinler ve İzahı*, 2. Bası, Şaka Matbaası, 1949.
- Berkin Necmeddin M.: İflas Hukuku, 3. Bası, Yeni Hamle Matbaası, 1970.
- Bilmen Ö N, *"Hukukî İslâmiyye ve İstılahatı Fıkhiyye" Kamusu*, C. VIII, Bilmen Basım ve Yayınevi, tarihsiz.
- Budak A C / Karaaslan V, *Medenî Usul Hukuku*, 6. Bası, Filiz Kitabevi, 2022.
- Çankal E / Karakaş, C F, "Konkordato Kayyımının İşlevi Üzerine Düşünceler", *Legal Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku Dergisi*, 17 (49), 2021, ss.571-598.
- Duran R, *Konkordato Mühleti ve Alacaklılar Bakımından Sonuçları*, 1. Bası, Yetkin Yayınevi, 2020.
- Görgün Ş / Börü L / Kodakoğlu M, *İcra ve İflas Hukuku*, 4. Bası, Yetkin Yayınevi, 2023.
- Hunkeler D, *Kommentar SchKG*, 2. Bası, Helbing Lihtenhan Verlag, 2014.
- Jaeger C, *Das Bundesgesetz Betreffend Schuldbetreibung un Konkurs*, 1. Bası, Art. Institute Orell Füssli, Zürich 1911.
- Karakaş C F, "Konkordatodan Vazgeçme", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15 (195-196), 2020, ss.1637-1660. (Kısaltma: Karakaş, Vazgeçme)
- Karakaş C F, "Borca Batık Olmayan Borçlunun Tenzilat Konkordatosu İstemi ve Seçenekli Konkordato Projesi", *Legal Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku Dergisi*, 16 (47), 2020, ss.767-802. (Kısaltma: Karakaş, Seçenekli Konkordato Projesi)
- Kasapoğlu T / Karakaya A, "Konkordatoda 'Teklifin Kaynaklarla Orantılı Olması' Şartı ve Bu Şart Bağlamında Varlık-Kaynak İlişkisinin İrdelenmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, Cumhuriyet Özel Sayısı (4), 2023, ss. 557-570.

- Kaya S, "Mahkeme Kayıtlarının Kılavuzu: Sakk Mecmuaları", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 3 (5), 2005, ss. 379-416.
- Kuru B / Aydın B, *Medenî Usul Hukuku El Kitabı*, C.I, 2. Bası, Yetkin Yayınları, 2021.
- Olgaç S, *İcra İflas*, C.II, 1. Bası, Olgaç Yayınevi, 1978.
- Öztek S / Budak A C / Tunç Yücel M / Kale S / Yeşilova B, *Yeni Konkordato Hukuku – 7101 ve 7155 sayılı Kanunlarla Değişik İcra ve İflas Kanunu m. 285-309 Şerhi*, Selçuk Öztek (Ed.), 2. Bası, Adalet Yayınevi, 2019.
- Pekcanitez H, *Pekcanitez Usûl – Medenî Usûl Hukuku*, C. II, 15. Bası, On İki Levha Yayınevi, 2017.
- Simil C, *Konkordatoda Mühletin Borçlu Bakımından Sonuçları*, 1. Bası, On İki Levha Yayınevi, 2020.
- Spühler K / Dolge A, *Schuldbetreibungs- und Konkursrecht II*, 6. Bası, Schultess, 2014.
- Tanrıver S / Deynekli A, *Konkordatonun Tasdiki*, 1. Bası, Yetkin Yayınevi, 1996.
- Tanrıver S, "4949 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Adi Konkordato ile İlgili Hükümlerde Getirmiş Olduğu Değişikliklerin Tespiti ve Değerlendirilmesi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 51, 2004, ss.67-90.
- Ulukapı Ö, *Konkordatonun Feshi*, 1. Bası, Mimoza Yayınları, 1998.
- Uzunçarşılı İ H, *Osmanlı Devletinin İlimiye Teşkilatı*, 1. Bası, Türk Tarih Kurumu Yayınevi, 1965.

REHİNLİ TAŞINMAZIN İFA YERİNE EDİM OLARAK DEVRİ

Yasin Alperen KARAŞAHİN*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Yargıtay'ın iki kararı,¹ rehinle teminat altına alınan alacak muaccel olduğtan sonra, rehin verenin ve rehinli alacaklının rehinli taşınmazı ifa yerine edim olarak devir konusunda anlaşmalarının geçerli olup olmadığının incelenmesine vesile olmuştur.

I. İFA YERİNE EDİM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

İfa, borçlanılan edimin yerine getirilmesidir. Borcun konusunu oluşturan edim dışındaki bir verme, yapma veya yapmama davranışının yerine getirilmesi, borçlanılan edimden daha değerli olsa bile ifa teşkil etmez.² Ancak, Roma hukukundan beri, borcun konusunu oluşturan edim dışında bir edimin yerine getirilmesi yoluyla borcun ifa edilebilmesi, borçlunun ve alacaklının edimin yerine getirilmesi anında yapacakları bir anlaşmayla mümkün kabul edilmektedir. Bu tür bir edim, ifa yerine edim (ifa yerini tutan eda) (*datio in solutum*) olarak adlandırılmaktadır.³

* **Doç. Dr.**, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medenî Hukuk Anabilim Dalı/İSTANBUL, e-posta: yakarasahin@ku.edu.tr

¹ Yargıtay 1. HD. E. 2012/697, K. 2012/5668, T. 15.05.2012 (Lexpera); Yargıtay 1. HD. E. 2012/5888, K. 2012/10744, T. 04.10.2012 (Lexpera).

² M. Kemal Oğuzman / M. Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I*, 21. Bası, Vedat Kitapçılık, 2023, s. 860; Selahattin Sulhi Tekinay / Sermet Akman / Haluk Burcuoğlu / Atilla Altop, *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 7. Bası, Filiz Kitabevi, 1993, s. 761.

³ Roma hukuku için bkz. Adolf Berger, *Encyclopedic Dictionary of Roman Law*, 1. Bası, The American Philosophical Society, 1991, s. 424; Heinrich Honsell, *Römisches Recht*, 6. Bası, Springer, 2006, s. 107; Max Kaser / Rolf Knütel, *Römisches Privatrecht*, 19. Bası, C. H. Beck, 2008, § 53 n. 11; Paul Jörs / Wolfgang Kunkel / Leopold Wenger / Heinrich Honsell / Theo Mayer-Maly / Walter Selb, *Römisches Recht*, 4. Bası, Springer, 1987, s. 274; Türkan Rado, *Roma Hukuku Dersleri: Borçlar Hukuku*, 1. Bası, Filiz Kitabevi, 2001, s. 226; Özlem Söğütü, *Roma Özel Hukuku*, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2021, s. 421. İsviçre ve Türk hukukları için bkz. Peter Gauch / Walter R. Schlupe / Susan Emmenegger, *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil*,

laşmasından dönme ve böylece de taşınmazın mülkiyetini geri kazanma imkânı verilmiş olabilir. Taşınmazın icra yolu ile satışı durumunda, rehin veren böyle bir imkâna sahip olmayacaktır.

KAYNAKÇA

- Acar F, *Rehin Hukuku Dersleri*, 1. Bası, Vedat Kitapçılık, 2015.
- Akipek J G/Akıntürk T, *Eşya Hukuku*, 1. Bası, Beta Yayınları, 2009.
- Berger A, *Encyclopedic Dictionary of Roman Law*, 1. Bası, The American Philosophical Society, 1991.
- Boztaş N, "Lex Commissoria Yasağının İnançlı İşlemler ve İcra Sözleşmeleri Bağlamında Değerlendirilmesi", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 2012, s. 209-252.
- Çakırca S İ, *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Aşırı Yararlanma Kavramı*, 1. Bası, On İki Levha Yayınları, 2015.
- Çetiner B, *Taşınmaz Teminatı*, 1. Bası, Filiz Kitabevi, 2015.
- Dereli Z, *Lex Commissoria Yasağı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- Eker E A, "Lex Commissoria Yasağı ve Uygulama Alanı", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 29 (1), 2021, s. 133-178.
- Endes N, "Roma Hukukunda Rehin Sözleşmesi ve Lex Commissoria Yasağı", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 26 (2), 2018, s. 533-561.
- Erdoğan B, *Hukukta Latince*, 1. Bası, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2004.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 24. Bası, Yetkin Yayınları, 2019.
- Esener T / Güven K, *Eşya Hukuku*, 7. Bası, Yetkin Yayınları, 2017.
- Gauch P / Schlupe W R / Emmenegger S, *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil, Band II*, 11. Bası, Schulthess Juristische Medien, 2020.
- Gauch P / Schlupe W R / Schmid J, *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil, Band I*, 11. Bası, Schulthess Juristische Medien, 2020.
- Gümüş M A, *Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2021.
- Hatemi H / Serozan R / Arpacı A, *Eşya Hukuku*, 1. Bası, Filiz Kitabevi, 1991.
- Helvacı İ, *Türk Medenî Kanununa Göre Lex Commissoria (Mürtehinin Merhunu Temellük) Yasağı*, 1. Bası, Alfa Basım Yayın Dağıtım, 1997 (Atıf şekli: Lex Commissoria Yasağı).
- Helvacı İ, *Türk Medenî Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan İpotek Hakkı*, 1. Bası, On İki Levha Yayınları, 2008 (Atıf şekli: Sözleşmeden Doğan İpotek).
- Honsell H, *Römisches Recht*, 6. Bası, Springer, 2006.
- Huguenin C, *Obligationenrecht Allgemeiner und Besonderer Teil*, 2. Bası, Schulthess Juristische Medien, 2014.

- Jörs P / Kunkel W / Wenger L / Honsell H / Mayer-Maly T / Selb W, *Römisches Recht*, 4. Bası, Springer, 1987.
- Karaman B, "Fiducia Cum Creditore", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1 (2), 2002, s. 331-349 (Atıf şekli: Fiducia Cum Creditore).
- Karaman B, *Roma Hukukunda Rehin Akti*, 1. Bası, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2008 (Atıf şekli: Roma Hukukunda Rehin).
- Karavaşahin Y A, "Taşınmaz Mülkiyetinin Teminat Amaçlı İnançlı Devrine Dair Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 18.02.2020 Tarihli ve E. 2018/1065 K. 2020/180 Sayılı Kararının Değerlendirilmesi", Baş Süzel E/Kahveci Z Ü/Gürsel Y, *İstanbul Bilgi Üniversitesi Yargı Kararları Sempozyumu - I: Eşya Hukuku*, 1. Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2021, s. 197-229.
- Kaser M / Knütel R, *Römisches Privatrecht*, 19. Bası, C. H. Beck, 2008.
- Kaşak F E, *Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hükümlerine Aykırılık*, 2. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Keller M / Schöbi C, *Das Schweizerische Schuldrecht, Band I: Allgemeine Lehren des Vertragsrechts*, 3. Bası, Helbing & Lichtenhahn Verlag, 1988.
- Kocayusufpaşaoğlu N, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I: Borçlar Hukukuna Giriş, Hukukî İşlem, Sözleşme*, 4. Bası, Filiz Kitabevi, 2008.
- Koller A, *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil*, 4. Bası, Stämpfli Verlag, 2017.
- Köprülü B / Kaneti S, *Sınırlı Aynî Haklar*, 2. Bası, Fakülteler Matbaası, 1982/1983.
- Kramer E A, *Berner Kommentar, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen, Inhalt des Vertrags, Art. 19-22 OR*, 1. Bası, Stämpfli Verlag, 1991 (Atıf şekli: Berner Komm.).
- Kuntalp E, "Lex Commissoria Kavramı, Koşulları ve Uygulama Alanı", *İnan Kiraç'a Armağan*, 1. Bası, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, 1995, s. 151-162.
- Makaracı Başak A, *Taşınır Rehni Sözleşmesi*, 1. Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2014.
- Nomer H N, "Teminat Amaçlı Vefalı Satışlar ile İnanç Sözleşmeleri ve Lex Commissoria Yasağı", *MÜHF Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22 (3), 2016, s. 2007-2015.
- Oğuzman M K / Öz M T, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I*, 21. Bası, Vedat Kitapçılık, 2023.
- Okumuş S, *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Aşırı Yararlanma (Gabin)*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2015.
- Önay I, *Yenileme*, 1. Bası, On İki Levha Yayınları, 2016.
- Özmen E S, "Noterlere Taşınmaz Satışı Yetkisi Verilmesine Dair Kanun", *Ankara Barosu Dergisi*, 2022/4, s. 501-540.
- Özkaya E, *Aşırı Yararlanma (Gabin) Davaları*, 5. Bası, Seçkin Yayınları, 2024.

- Rado T, *Roma Hukuku Dersleri: Borçlar Hukuku*, 1. Bası, Filiz Kitabevi, 2001.
- Schmid J / Hürlimann-Kaup B, *Sachenrecht*, 5. Bası, Schulthess Juristische Medien, 2017.
- Schraner M, *Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, Die Erfüllung der Obligation, Art. 68-96 OR*, 1. Bası, Schulthess Verlag, 2000 (Atıf şekli: Zürcher Kommentar).
- Serozan R, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt III: İfa, İfa Engelleri, Haksız Zenginleşme*, 7. Bası, Filiz Kitabevi, 2016.
- Sirmen A L, *Alacak Rehni*, 1. Bası, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1990 (Atıf şekli: Alacak Rehni).
- Sirmen A L, *Eşya Hukuku*, 11. Bası, Legem Yayınevi, 2023 (Atıf şekli: Eşya Hukuku).
- Söğütlü Ö, *Roma Özel Hukuku*, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Şeker M, *Roma Hukuku'nda Fiducia (İnançlı İşlem) ve Türk Hukuku Üzerindeki Etkisi*, 1. Bası, On İki Levha Yayınları, 2019.
- Tekinay S S, *Menkul Mülkiyeti ve Sınırlı Aynî Haklar*, 1. Bası, Filiz Kitabevi, 1994.
- Tekinay S S / Akman S / Burcuoğlu H / Altop A, *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 7. Bası, Filiz Kitabevi, 1993.
- Weber R H, *Berner Kommentar, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen, Die Erfüllung der Obligation, Art. 68-96 OR*, 2. Bası, Stämpfli Verlag, 2004 (Atıf şekli: Berner Komm.).
- Zobl D, *Berner Kommentar, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Sachenrecht, Die beschränkten dinglichen Rechte, Das Fahrnispfand, Art. 888-906 ZGB, mit kurzem Überblick über das Versatzpfand (Art. 907-915 ZGB)*, 2. Bası, Stämpfli Verlag, 1996 (Atıf şekli: Berner Komm.).
- Zorlu S, "Teminat Amaçlı Geri Alım Hakkı Tesisinin Lex Commissoria Yasağına Aykırı Olup Olmadığının Değerlendirilmesi", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28 (2), 2020, s. 603-630.

YHGK, E. 2017/976, K. 2021/1109, T. 28.09.2021 KARARI IŞIĞINDA KAT MÜLKİYETİ KANUNU M. 45 HÜKMÜNE AYKIRILIĞIN YAPTIRIMI

Fahri Erdem KAŞAK*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Kat Mülkiyeti Kanunu (KMK) m. 45 hükmü “*Temliki tasarruflar ve önemli işler*” kenar başlığının altında “*Anagayrimenkulün bir hakla kayıtlanması veya arsanın bölünmesi ve bölünen kısmın mülkiyetinin başkasına devrolunması gibi temliki tasarruflar veya anayapının dış duvarlarının, çatı veya damının reklam maksadiyle kiralanması gibi önemli yönetim işleri ancak bütün kat maliklerinin oybirliğiyle verecekleri karar üzerine yapılabilir.*” düzenlemesini havidir. Dolayısıyla hükümde örnek kabilinden bir kısmı sayılmış olan işlerin yapılabilmesi için kat maliklerinin oybirliği ile karar alması elzemdir. Kat malikleri arasında gerek tüm kat maliklerinin toplantıya katılmaması gerek tüm kat maliklerinin toplantıya katılmasına rağmen en azından birinin olumlu oy kullanmaması sebebiyle oybirliğinin sağlanamadığı hâllerde ise Kanun’un aramış olduğu karar yeter sayısı sağlanamaz. Karar yeter sayısının sağlanamaması durumunda ise ortada kat malikleri kuruluna izafe edilebilecek bir irade beyanından bahsedilemez. Dolayısıyla oybirliği ile alınmamış bir kat malikleri kurulu kararına dayalı olarak KMK m. 45 kapsamına giren bir önemli yönetim işi için sözleşme akdedilmesi hâlinde, ortada kat malikleri kurulunun irade beyanı bulunmadığından sözleşme de kurulmaz. Bir başka anlatımla anılan durumda sözleşme yoktur.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ise E. 2017/976, K. 2021/1109, T. 28.09.2021 kararında anılan hususlara hiç değinmeksizin “*kira sözleşmesi ... iptal veya feshedilmediğine göre geçerli olup, sözleşme hükümleri taraflar arasında bağlayıcıdır.*”¹ sonucuna ulaşmıştır. Anılan yüksek yargı kararı, kanaati-

* **Doç. Dr.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medenî Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: fahri.kasak@hbv.edu.tr

1 YHGK, E. 2017/976, K. 2021/1109, T. 28.09.2021 (www.corpus.com.tr).

nin kurulması bakımından kat malikleri kurulunun vermiş olduğu bir yetkiden bahsedilemez. Bu durumda ortada bir kira sözleşmesi yoktur. Keenlemyekûn bir sözleşmenin ise fesih veya iptal edilmediği için geçerli olduğu söylenemez. Oybirliğiyle karar alınmamasına rağmen akdedilen kira sözleşmesi için yetkisiz temsil hükümlerinin uygulanması gerektiği görüşü, paylı mülkiyet ilişkisi açısından kabul edilebilir. Ancak oybirliğinin mutlaka kat malikleri kurulu toplantısında sağlanması gerektiği ve toplantı dışında olumlu oy beyan edilmesi mümkün olmadığı için mezkûr görüş, somut uyuşmazlığın bünyesine uygun düşmez.

KAYNAKÇA

- Aksan Nar Ş, *Kat Mülkiyetinde Ortak Yerlerin Tâbi Olduğu Hukuki Rejim*, Seçkin Yayıncılık, 2015.
- Altaş H / Döngül İ T, *Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK. Mad. 1-7)*, Yetkin Yayınları, 2018.
- Arpacı A, *Türk Hukukuna Göre Kat Mülkiyetinde Yönetim*, Bedir Yayınevi, 1984.
- Arpacı A, *Kat Mülkiyeti Kanunu ve Açıklaması*, 6. Baskı, Temel Yayınları, 2002.
- Aydos O S, *Kat Malikinin Hakları ve Yükümlülükleri*, Gazi Kitabevi, 2019.
- Genç Arıdemir A, *Kat Mülkiyeti I*, On İki Levha Yayıncılık, 2. Baskı, 2023.
- Germeç M E, *Kat Mülkiyeti Hukuku*, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Germeç M E / Tanrıverdi E, *Yargıtay Kararları Işığında Kat Mülkiyeti Davaları*, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Güleryüz M T / Karaosman E, "Ortak Yer ve Tesislerin Oybirliğiyle Kiraya Verilebileceği Meselesini Yeniden Düşünmek", *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(1) 2016, s. 213-228.
- Gümüş M A, "Yeni" 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kira Sözleşmesi (TBK m. 299-356), Vedat Kitapçılık, 2011.
- Gürsoy K T / Eren F / Cansel E, *Türk Eşya Hukuku*, 2. Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1984.
- Hatemi H / Serozan R / Arpacı A, *Eşya Hukuku*, Filiz Kitabevi, 1991.
- İnceoğlu M M, *Kira Hukuku Cilt I*, On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- Kaşak F E, *Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hükümlerine Aykırılık*, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Nar A, "Kat Malikleri Kurulu", *Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XXII(1-2), 2018, s. 155-189.
- Oğuzman M K / Seliçi Ö / Oktay-Özdemir S, *Eşya Hukuku*, 22. Bası, Filiz Kitabevi, 2020.
- Öktem Çevik S, *Toplu Yapılarda Yönetim*, On İki Levha Yayıncılık, 2010.
- Sağlam İ, "Kat Mülkiyeti Kanunu'na Göre Toplanma ve Karar Alma Esasları", *Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan*, II. Cilt, Vedat Kitapçılık, 2009, s. 1351-1372.
- Tekinay S S, *Kat Mülkiyeti (Eşya Hukuku II/2)*, Filiz Kitabevi, 1991.
- Yıldırım A, *Kat Mülkiyetinde Yönetim*, Adalet Yayınevi, 2022.

İŞÇİNİN YETERSİZLİĞİ VE DAVRANIŞI NEDENİYLE GEÇERLİ FESİH AYRIMINDA ÖLÇÜT ARAYIŞI

Mustafa KILIÇOĞLU*

GİRİŞ

İş güvencesi bir anlamda feshe karşı korumadır. Ancak bu koruma sınırsız değildir. İşverenin geçerli sebepleri varsa, iş sözleşmesini feshedebilecektir. 4857 sayılı İş Kanunu (İŞK) ile, önceki Kanun'da olmayan bu eksiklik tamamlandı. Dolayısıyla iş güvencesinden işyeri ve işçiye ilişkin koşulların sağlanması durumunda, işçi iş güvencesinden yararlanabilecektir.

Çalışmamız işçinin işin yürütümüyle ilintili olma koşuluyla, işçiye ilişkin iki geçerli fesih sebebi hakkında ölçüt arayışı ile sınırlıdır. Bir anlamda bu iki fesih türü arasında temel özellikleri göz önünde tutarak, kavramlara derinlik sağlamaya çalışacağız. Bunu yaparken öğretiyeye yer verdikten sonra uygulamadan örneklerle konuyu pekiştirmeyi düşünmekteyiz.

I. İŞÇİNİN YETERSİZLİĞİ VE İŞÇİNİN DAVRANIŞI NEDENİYLE GEÇERLİ FESİH

A. Terim Sorunu

Terminolojik açıdan Kanun koyucunun tercih ettiği terimler, “işçinin yeterliliği” ve “davranışı”dır (İŞK m.18/f.1). Hükmün gerekçesinde özellikle *işçinin yeterliliği* söz dizimi değil *işçinin yetersizliği* terimine yer verilmiştir.¹

Öğretide de genel olarak, “işçinin yetersizliği” kavramı kullanılmıştır.² Ancak kanundaki “yeterlilik” terminolojisine uyan eserler de bulunmaktadır.³

* Doç. Dr., Yargıtay 9. H.D. Onursal Başkanı, Başkent Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: mkilicoglu@baskent.edu.tr

¹ Bkz. Mustafa Kılıçoğlu / Kemal Şenocak, *İş Kanunu Şerhi*, Güncellenmiş Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Legal Yayıncılık, 2013, s. 261.

² Bkz. Sarper Süzek, *İş Hukuku*, 21. Baskı, Beta Yayıncılık, 2021, s. 593; Nuri Çelik / Nurşen Caniklioğlu / Talat Canbolat / Ercüment Özkaraca, *İş Hukuku Dersleri*, 36. Bası, Beta Yayıncılık, 2023, s. 529; Hamdi Mollamahmutoğlu / Muhittin Astarlı / Ulaş Baysal, *İş Hukuku*, 7. Bası, Lykeion Yayınları, 2022, s. 1024; Kılıçoğlu / Şenocak, *Şerh*, s. 362.

³ Örneğin, E. Tuncay Senyen Kaplan, *Bireysel İş Hukuku*, 13. Bası, Yetkin Yayıncılık, 2023, s. 409.

Ölçülülük ilkesi ve ultima-ratio ilkesi her iki fesih türünde de uygulama alanı bulacaktır.

Sonuç olarak etrafı kalın çizgilerle çevrilecek esaslı ayırım sebebi *iradede* toplanmaktadır. İşçinin davranışında işçi kusurlu olarak, bilerek ve isteyerek işin akışını bozması söz konusudur. İşçinin yetersizliğinde kusurlu bir ifa yoktur. İşçi istese de performansını arttıramamakta, ortalama işçinin veriminden düşük performans göstermektedir. İşin ve işyerinin değişmesi halinde dahi iş akışını bozmaktadır.

KAYNAKÇA

- Caniklioğlu, N “İş İlişkisinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı”, İHSGHD, *Yargıtay’ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi*, 2016, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017. (185-368)
- Centel T, *İş Güvencesi*, Legal Yayıncılık, 2012.
- Çelik N / Caniklioğlu N / Canbolat T / Özkaraca E, *İş Hukuku Dersleri*, 36. Bası, Beta Yayıncılık, 2023.
- Doğan Yenisey K, “İş İlişkisinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı”, İHSGHD, *Yargıtay’ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi*, 2016, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018. (387-563)
- Ekmekçi Ö / Gemalmaz B / Arslan V / Yılmaz HH, *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvurunun Temel Esasları ve İş ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Kararlar*, On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Furrer A / Muller-Chen M / Çetiner B, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 2. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Güzel A, “İş İlişkisinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı”, İHSGHD, *Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemelerinin İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi*, 2019-2020, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022. (189-370)
- Kaplan Senyen E T, *Bireysel İş Hukuku*, 13. Bası, Yetkin Yayıncılık, 2023.
- Kılıçoğlu M / Tüfe Ö F, *Toplu İş Hukukundan Doğan Davalar ve Çözüm Yolları*, 2. Bası, Platon Hukuk Yayınevi, 2023.
- Kılıçoğlu M / Şenocak K, *İş Güvencesi*, Legal Yayıncılık, 2007. (*İş Güvencesi*)
- Kılıçoğlu M / Şenocak K, *İş Kanunu Şerhi*, Güncellenmiş Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Legal Yayıncılık, 2013, s. 261. (*Şerh*)
- Mollamahmutoğlu H / Astarlı M / Baysal U, *İş Hukuku*, 7. Bası, Lykeion Yayınları,, 2022.
- Süzek S, *İş Hukuku*, 21. Baskı, Beta Yayıncılık, 2021.
- Ugan Çatalkaya D, *İş Hukukunda Ölçülülük İlkesi*, Beta Yayıncılık, 2019.

BEYAZA ALACAK DEVRİ

H. Tolunay OZANEMRE YAYLA*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Dar anlamda borç ilişkisinde alacaklı sıfatının sağlararası iradî bir hukuki işlemle bir başkasına geçirilmesini sağlayan alacağın devri kurumu¹, alacaklı ile alacağı devralan arasında karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanıyla kurulan bir tasarruf işlemi niteliğindedir. Bu şekilde bir tasarruf sözleşmesi teşkil eden alacağın devri işlemi, Türk Borçlar Kanunu’nun 184’üncü maddesinin ilk fıkrası gereği yazılı geçerlilik şekline tâbidir ve devredenin alacağı devretmeye ilişkin iradesinin açık bir şekilde anlaşıldığı metin ile devredenim imzası olmak üzere metin ve imza aşamalarından oluşur. Bu bağlamda devralanın imzası, alacağın devri işleminin geçerliliği bakımından şekle bağlı işlemin somutlaştığı belgede yer alması gereken zorunlu unsurlardan biri değildir.

Türk Hukuku bakımından, kural olarak her tür senet, beyaza imza yoluyla yapılabilir ve aksi kanıtlanmadıkça, beyaza imza yoluyla oluşturulan senedin içeriğinin gerçeği yansıttığı kabul edilir.

Bu halde, alacağın devri işlemi bakımından da, bu işlemin beyaza imza yoluyla oluşturulabileceği genel olarak kabul edilmekle birlikte, alacağın devri işleminde esaslı unsurlar bağlamında hangi hususların belirlenmesinin devir senedini alan tarafa veya bir üçüncü kişiye bırakılabileceği konusu tartışmalı bir konuyu oluşturmaktadır. Genel itibarıyla, beyaza alacak devri yoluyla, alacağı devralan kişi belirlenmeksizin alacağın devri işleminin yapılabileceği kabul edilmekle birlikte, devre konu alacak hakkı belirlenmeksizin beyaza alacak devri yapılamayacağı hususunda görüş birliği yoktur. Öte yandan, beyaza alacak devrinin bu iki ayrı türü bakımından, işlemin ne zaman geçerli şekilde kurulmuş olacağı,

Bu çalışma, yazarın “Alacağın Devri İşleminin Geçerliliği ve Sebeple Olan İlişkisi (İlliliği)” başlıklı Doçentlik Takdim Tezinden yine yazar tarafından türetilmiştir.

* **Doç. Dr.**, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ESKİŞEHİR, **e-posta:** tolunay.ozanemre@ogu.edu.tr

¹ Alacak hakkının kanun veya mahkeme kararı gereği bir başkasına geçmesinde, “alacağın devri” değil, alacak hakkının geçişi söz konusudur.

KAYNAKÇA

- Altaş H, *Şekle Aykırılığın Olumsuz Sonuçlarının Düzeltilmesi*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 1998.
- Antalya G, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt: V/1, 1, Temel Kavramlar, Sözleşmeden Doğan Borç İlişkileri*, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Becker H, *Allgemeine Bestimmungen, Art. 1-183 OR Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, Berner Kommentar Band/Nr. VI/1*, 2. Aufl., Stämpfli Verlag, 1945.
- Berger B, *Allgemeines Schuldrecht*, 1. Aufl., Stämpfli Verlag, 2008.
- Bucher E, *Obligationenrecht, Allgemeiner Teil ohne Deliktsrecht*, 2. Aufl., Schulthess Verlag, 1988.
- Bucher E, "Für mehr Aktionendenken", *Archiv für die civilistische Praxis (AcP)*, 186(1/2), 1986, s. 1-73. (Aktionendenken)
- Çetiner B / Furrer A / Müller-Chen M, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 2. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Engin B İ, *Alacağı Temlik Edenin Garanti Sorumluluğu*, 1. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2002.
- Erdoğan İ, "Alacağın Temliki ve Kıymetli Evrakın Devri", *Prof. Dr Jale G. Akipek'e Armağan*, Selçuk Üniversitesi Yayınları, 1991, s. 479-507. (Alacağın Temliki)
- Erdoğan İ, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 3. Bası, Gazi Kitabevi, 2017.
- Eren F, *Borçlar Hukuku, Genel Hükümler*, 29. Bası, Yetkin Yayınları, 2024.
- Ergüne M S, *Taşınır Mülkiyeti*, 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Gauch P / Schluop W R / Emmenegger S, *Schweizerisches Obligationenrecht, Allgemeiner Teil, Band II*, 11. Aufl., Schulthess Verlag, 2020.
- Girsberger D / Hermann J L, *Basler Kommentar, Obligationenrecht I, Art. 1-529*, Heinrich Honsell, Nedim Peter Vogt, Wolfgang Wiegand (Herausgeber), 6. Aufl., Helbing&Lichtenhahn Verlag, 2015.
- Gümüş M A, "Alacaklı ve Borçlu Sifatının Birleşmesi (BK m. 116)", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2), 2008, s. 25-59.
- Gümüş M A, "Alacağın Temliki Sözleşmesinin Şekli", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(2), 2011, s. 9-34. (Alacağın Temliki Sözleşmesinin Şekli)
- Gümüş M A, *Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2021. (Borçlar Genel)
- Honsell H, "Tradition und Zession – kausal oder abstrakt?", Heinrich Honsell, Eugen Bucher, Claus-Wilhelm Canaris, Thomas Koller (Herausgeber), *Norm und Wirkung Beiträge zum Privat- und Wirtschaftsrecht aus heutiger und historischer Perspektive, Festschrift für Wolfgang Wiegand zum 65. Geburtstag*, Stämpfli Verlag -C.H. Beck Verlag, 2005.

- Hrubesch-Millauer S, *Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Vertragsverhältnisse Teil 1: Innominatkontrakte, Kauf, Tausch, Schenkung, Miete, Leihe (Art. 184 - 318 OR)*, Markus Müller-Chen, Claire Huguenin, Daniel Girsberger (Herausgeber), 3. Aufl., Schulthess Verlag, 2016.
- Huguenin C, *Obligationenrecht - Allgemeiner und Besonderer Teil*, 3. Aufl., Schulthess Verlag, 2019.
- Karlı Ö, *Sebebi Gösterilmeyen Borç Tanınması (Mücerret Borç İkrarı)*, BK md. 17, 1. Bası, Vedat Kitapçılık, 2008.
- Kılıçoğlu A M, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 22. Bası, Turhan Kitabevi, 2018.
- Kocaman A, *Alacağın Temlikinin Benzer Üçlü İlişkiler Karşısındaki Teorik Sınırı Sorunu*, 1. Bası, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1989.
- Koller A, *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil Band I, Handbuch des Allgemeinen Teils des Obligationenrechts*, 5. Aufl., Stämpfli Verlag, 2023.
- Kramer E A / Schmidlin B, *BK - Berner Kommentar: Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen, Allgemeine Einleitung in das schweizerische Obligationenrecht und Kommentar zu Art. 1-18 OR*, Stämpfli Verlag, 1986.
- Kut A, *Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen*, Andreas Furrer, Anton K. Schnyder (Herausgeber), 3. Aufl., Schulthess Verlag, 2016.
- Lardelli F, *Kurzkommentar OR, Art. 1-529*, Heinrich Honsell (Herausgeber), 1. Aufl., Helbing&Lichtenhahn Verlag, 2008.
- Oğuzman M K / Öz M T, *Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Cilt - 2*, 15. Bası, Vedat Kitapçılık, 2020.
- Ozanemre Yayla H T, *Alacağın Devri İşleminin Geçerliliği ve Sebeple Olan İlişkisi (İlliliği)*, 1. Bası, Turhan Kitabevi, 2019.
- Reetz P / Burri C, *Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen*, Andreas Furrer, Anton K. Schnyder (Herausgeber), 3. Aufl., Schulthess Verlag, 2016.
- Rey H, *Die Grundlagen des Sachenrechts, Grundriss des schweizerischen Sachenrechts Bd. I*, Stämpfli Verlag, 2000.
- Schaufelberger, P C / Keller K, *OR Kommentar, Schweizerisches Obligationenrecht, Orell Füssli Kommentar*, Jolanta Kren Kostkiewicz, Stephan Wolf, Marc Amstutz, Roland Fankhauser (Herausgeber), 3. Aufl., Orell Füssli Verlag, 2016.
- Schmid J / Hürlimann-Kaup B, *Sachenrecht*, 3. Aufl., Schulthess Verlag, 2009.
- Schönenberger W / Jäggi P, *Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Zürcher Kommentar V. Band: Obligationenrecht, Teilband V 1a; Allgemeine Einleitung, Vorbemerkungen vor Art. 1 OR, Kommentar zu den Art. 1-17 OR*, 3. Aufl., Schulthess Verlag, 1973.
- Schönle H, *Kauf und Schenkung, Erste Lieferung, Art. 184-191, OR Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, Kommentar zur 1. und 2. Abt. (Art. 1-529 OR)*, Zürcher Kommentar, Band/Nr. V/2a, Peter Gauch (Herausgeber), 4. Aufl., Schulthess Verlag, 1993.

- Schwenzer I, *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil*, 6. Auflage, Stämpfli Verlag, 2012.
- Serozan R, *Eşya Hukuku I, Eşya Hukukunun Temel Kavramları ve İlkeleri, Taşınır Eşyada: Zilyetlik-Mülkiyet-İntifa-Rehin Uygulama Çalışmaları*, 3. Bası, Filiz Kitabevi, 2014.
- Spirig E, *Die Abtretung von Forderungen und die Schuldübernahme, Erste Lieferung, Art. 164-174 OR Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, Kommentar zur 1. und 2. Abt. (Art. 1-529 OR) Zürcher Kommentar Band/Nr. V/1k*, Peter Gauch (Herausgeber), 3. Aufl., Schulthess Verlag, 1993.
- Tekinay S S / Akman S / Burcuoğlu H / Altop A, *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 7. Bası, Filiz Kitabevi, 1993.
- Tercier P / Pichonnaz P / Develioğlu M, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 2. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- von Büren B, *Schweizerisches Obligationenrecht, Allgemeiner Teil*, 1. Aufl., Schulthess Verlag, 1964.
- von Tuhr A, *Allgemeiner Teil des schweizerischen Obligationenrecht, Band II*, J.C.B. Mohr Verlag, 1925.
- von Tuhr A / Peter H, *Allgemeiner Teil des Schweizerischen Obligationenrechts, Band I, Supplement*, 3. Aufl., Schulthess Verlag, 1984. (Bd. I)
- von Tuhr A / Escher A, *Allgemeiner Teil des Schweizerischen Obligationenrechts, Band II (mit Supplement)*, 3. Aufl., Schulthess Verlag, 1984. (Bd. II)
- Walch M, "Abstraktions- und Kausalitätsprinzip bei der Forderungsabtretung", *Aktuelle Juristische Praxis (AJP/PJA)*, 7(1), 2015, s. 1006-1011.

ÜÇÜNCÜ KİŞİ YARARINA SÖZLEŞME YOLUYLA ÖLÜME BAĞLI KARŞILIKSIZ KAZANDIRMA

Bahar ÖCAL APAYDIN*

Damla Özden ÇELT**

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Üçüncü kişi yararına sözleşme, genel olarak, alacaklı ve borçlunun anlaşması üzerine borçlunun edim borcunu sözleşme tarafı olmayan üçüncü bir kişiye (lehtara) ifa edeceği ve böylelikle borcun sona ereceği durumları konu alır (TBK m. 129/I)¹. Diğer bir ifadeyle, sözleşmenin tarafı olmayan üçüncü bir kişi lehine edim kararlaştırıldığı hallerde üçüncü kişi yararına sözleşmeden söz edilir². Bir çeşit ifa modalitesi olarak kabul edilen bu üç köşeli ilişki (*Dreieckverhältnis*) uyarınca, alacaklı (*Stipulant/Promissar*) ve borçlu (*Promittent*) arasında karşılık-kapama ilişkisi (*Deckungsverhältnis*), alacaklı ve üçüncü kişi (*Dritter*) arasında değer ilişkisi (*Valutaverhältnis*), borçlu ve üçüncü

* **Doç. Dr.**, Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ESKİŞEHİR, **e-posta:** bahar.ocalapaydin@ogu.edu.tr

** **Dr. Öğr. Üyesi**, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ ESKİŞEHİR, **e-posta:** damlaozdencelt@anadolu.edu.tr

¹ Corinne Zellweger-Gutknecht, Basler Kommentar Obligationen Recht I (Art. 1-529 OR), (Hrsg. Corinne Widmer Lüchinger / David Oser), 7. Aufl., Helbing Lichtenhahn Verlag, 2020, BSK Art. 112, N. 1. Patrick Krauskopf, *Der Vertrag zugunsten Dritter*, Freiburg Uni-Verlag, 2000, N. 12; Roma hukukunda hakim olan *alteri stipulari nemo potest* kuralı bugün modern hukuklarda terk edilmiştir. Bkz. Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 28. Bası, Legem Yayınevi, 2023, N. 3555; Şener Akyol, *Tam Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme*, Vedat Kitapçılık, 2008, s. 2; İhsan Erdoğan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 3. Bası, Gazi Kitabevi, 2016, s. 271; M. Kemal Oğuzman / Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. II, 16. Bası, Vedat Kitapçılık, 2021, N. 1251; Yavuz Can Aslan, *Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme*, On İki Levha Yayıncılık, 2020, s. 13; Dilşah Buşra Kartal, *Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme*, On İki Levha Yayıncılık, 2021, s. 5.

² Valérie Dittli, *Der Vertrag zugunsten Dritter auf den Todesfall*, Stämpfli Verlag AG, 2023, N. 2; Akyol, s. 9; Aysen Çilenti Konuralp, *Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme*, On İki Levha Yayıncılık, 2020, s. 1; Karl Heinz Hoffmann, “Der Vertrag zugunsten Dritter von Todes wegen: Eine Erbeinsetzung im Valutaverhältnis”, *AcP*, 158 (2/3), 1959/1960, s. 179.

Bu sebeple HGK kararında olduğu gibi somut olayda karma rejimin uygulanması mümkün olmalıdır. Bu rejimin uygulanabilmesi karşılık ilişki ve değer ilişkisinin münferit olarak değerlendirilmesiyle mümkün olur. Kanaatimizce de yerine getirilmesi ölüme bağlı kazandırma sağlararası bir işlem olup yalnızca madde hukuk anlamında sonuçları bakımından ölüme bağlı tasarruflara ilişkin hükümlerin tatbiki isabetlidir. Aksi durumda söz konusu borç ilişkisinin borçlar hukuku alanında düzenlenmesi yerine miras hukukuna ilişkin hükümler arasında düzenlenmesi beklenir. Ancak bu noktada HGK'dan farklı olarak ölüme bağlı tasarruflara ilişkin hükümlerin uygulanmasında karşılıksız kazandırmanın ölüme bağlı bağışlamayla olan benzerliği dikkate alınarak TBK m. 290/II'nin kıyasen uygulamasıyla bu sonuca ulaşılmalıdır. Kıyasen uygulama değer ilişkisinin mutlaka bağışlama olarak görülmesini gerektirmez. Ancak bu kendine özgü karşılıksız kazandırmanın ölüme bağlı bağışlamaya benzerliği aşıkarak olup, bünyesine en uygun hüküm TBK m. 290/II'dir. İşlemin üçüncü kişi yararına sözleşme yoluyla yapılması TBK m. 290/II'nin şekli bakımından dikkate alınmaması kolaylığını sunmakla sınırlı olup, kazandırmaya ilişkin mirasçılarının ve tereke alacaklılarının ölüme bağlı tasarruf gibi müdahale edebilmesi en uygun çözümdür.

KAYNAKÇA

- Akyol Ş, *Tam Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme*, Vedat Kitapçılık, 2008.
- Antalya O G, *Miras Hukuku*, C. III, 5. Bası, Şeçkin Yayıncılık, 2021.
- Arpacı Ö, "Mahkeme Kararları Işığında Ölüme Bağlı Tasarruf İle Sağlar Arası Hukuki İşlemlerin Ayrımında Geliştirilen Kriterler", *AHBVÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, 24(1), 2020, s. 127-168.
- Aslan Y C, *Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme*, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Baddeley M, *Code des obligations I*, (Edité par Luc Thévenoz, Franz Werro), Art. 245 CO-CR, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2021.
- Bühler M, "Die Rechtsprechung des BGH zur Drittbegünstigung im Todesfall", *NJW*, (38), 1976, s. 1727-1728.
- Çilenti Konuralp A, *Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme*, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Dittli V, *Der Vertrag zugunsten Dritter auf den Todesfall*, Stämpfli Verlag AG, 2023.
- Erdoğan İ, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 3. Bası, Gazi Kitabevi, 2016.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 28. Bası, Legem Yayınevi, 2023.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 7. Bası, Yetkin Yayınları, 2019.
- Ertaş Ş, "Ölüme Bağlı Tasarruftan Tenfizî Ölüme Bağlı Bağışlama İle Rücu", *DEÜHFD*, 7(Özel Sayı), 2005, s. 51-56.
- Fries M, in (Schulze) *Bürgerliches Gesetzbuch, (Nomos Kommentar)*, Nomos Verlag, 12. Aufl., 2024.
- Harder M / Welter R, "Drittbegünstigung im Todesfall durch Insichgeschäft", *NJW*, (25), 1972, s. 1139-1141.
- Hoffmann K H, "Der Vertrag zugunsten Dritter von Todes wegen: Eine Erbeinsetzung im Valutaverhältnis", *AcP*, 158 (2/3), 1959/1960, s. 178-222.

- Kartal D B, *Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme*, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Koller A, "Sparverträge zugunsten Dritter", *AJP* 2023, s. 793-801.
- Krauskopf P, *Der Vertrag zugunsten Dritter*, Freiburg Uni-Verlag, 2000.
- Kratz B, in *Präjudizienbuch OR Die Rechtsprechung des Bundesgerichts (1875-2020)*, (Hrsg. Peter Gauch / Hubert Stöckli), Schulthess, 2021.
- Litzenburger W, *BeckOK BGB Band. 5: §§ 1922-2385*, (hrsg. Wolfgang Hau / Roman Poseck), 71. Aufl., C.H. Beck, 2024.
- Mındız E, "Donatio Mortis Causa'nın Miras Hukukunun Sınırlayıcı Hükümlerine Tâbi Tutulması Çerçevesinde Lex Furia, Lex Vocania ve Lex Falcidia ile Getirilen Düzenlemelerin Değerlendirilmesi", *MÜHF-HAD, Prof. Dr. Bülent TAHİROĞLU'na Armağan*, Özel Sayı, 2017, s. 185-207.
- Musielak H J, in *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch: BGB, Band 11: Erbrecht, §§ 1922-2385, §§ 27-35 BeurkG*, C.H. Beck, 9. Aufl. 2022.
- Oğuzman M K / Öz T, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. II, 16. Bası, Vedat Kitapçılık, 2021.
- Vogt P N / Vogt A L, *Basler Kommentar Obligationen Recht I (Art. 1-529 OR)*, (Hrsg. Corinne Widmer Lüchinger / David Oser), 7. Aufl., Helbing Lichtenhahn Verlag, 2020.
- Piotet P, "Stipulations pour autrui, prévoyance professionnelle et droit successoral", *PJA*, 1997, s. 537-549.
- Porchet H, *Le legs et son objet*, Schulthess Verlag, 2021.
- Rusch A F, "Konten für Dritte", *AJP* 2007, s. 561-574.
- Schmid J, "Die Schenkung auf den Todesfall, Spuren im Erbrecht", *Festschrift für Paul Eitel*, (Hrsg. Jörg Schmid / Regina Aebi-Müller/ Peter Breitschmid / Barbara Graham-Siegenthaler / Alexandra Jungo), Shultess, 2022.
- Serozan R, *Sağlararası İşlem Yoluyla Ölüme Bağlı Kazandırma*, İstanbul Üniversitesi Yayınları Fakülteler Matbaası, 1979.
- Serozan R, "Sağlararası İşlem Eliyle Ölüme Bağlı Kazandırma: Karma İşleme Karma Rejim", *Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı*, C. 2, Beta Yayıncılık, 2001, s. 1015-1021.
- Strobel B, "Vermächtnis als Valutaverhältnis beim Vertrag zugunsten Dritter auf den Todesfall?", *ZEVI*, 2019, s. 505-510.
- Vardar Hamamcıoğlu G, *Taşınır ve Taşınmaz Mülkiyetini Konu Alan Bağışlama Sözleşmesi*, 2. Bası, Adalet Yayınları, 2020.
- Tevini du Pasquier S, *Code des obligations I*, (Edité par Luc Thévenoz, Franz Werro), Helbing Lichtenhahn Verlag, Art. 112 CO-CR, 2021.
- Wolf S / Genna G S, *Schweizerisches Privatrecht, IV/1 (Erbrecht)*, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2012.
- Zehner G, "Versicherungssumme und Nachlassinteressenten", *AcP*, 153(5), 1954, s. 424-454.
- Zellweger-Gutknecht C, *Basler Kommentar Obligationen Recht I (Art. 1-529 OR)*, (Hrsg. Corinne Widmer Lüchinger / David Oser), 7. Aufl., Helbing Lichtenhahn Verlag, 2020.
- Zevkiler A / Gökyayla E, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 18. Bası, Turhan Kitabevi, 2018.

PAKET TUR SÖZLEŞMELERİNDEN KAYNAKLANAN BOŞA HARCANAN TATİL TAZMİNATI

Selin SERT SÜTÇÜ*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Günümüzde birçok insan dinlenmek, yeni yerler görmek düşüncesiyle hem yurt içinde hem de yurt dışında paket tur sözleşmeleri yapmaktadır. Paket tur sözleşmeleri; 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun m. 51 hükmünde düzenlenmiştir. Paket tur sözleşmelerini yapan tüketici bazen bu sözleşmelerde kendisine vaat edilen otelde konaklama yapılmaması, bazen ulaşım- la ilgili çeşitli sorunlar yaşaması, bazen ise tamamen paket tur sözleşmesinin paket turu düzenleyen tarafından belirli bir sebep gösterilmeksizin iptal edilmesi gibi durumlarla karşılaşmaktadır. Bu durumların tamamında tüketicinin boşta harcanan tatil tazminatı hakkı bulunduğu TKHK m. 51/8 hükmünde düzenlenmiştir. Tüketici bu düzenlemeye dayanarak, tatil için ayırdığı zamanı değerlendirememesinden kaynaklanan zararını isteyebilecektir. Çalışmamızda paket tur sözleşmeleri hakkında genel bilgi verildikten sonra boşta harcanan tatil tazminatı inceleme konusu yapılacaktır.

I. GENEL OLARAK

Yoğun çalışma hayatı insanlarda nefes alma, dinlenme gibi ihtiyaçları beraberinde getirmiş, yine insanların yeni yerler görme, farklı kültürleri tanıma düşüncesi de tatil kavramının ortaya çıkmasını ve gelişmesini sağlamıştır. Kısıtlı vakitte tatil yapma isteği karşısında kişiler hem gidecekleri yerle ilgili daha çok bilgi toplama hem de gidecekleri yerin yeni lezzetleri, tarihi hakkında daha çok bilgi sahibi olabilmek adına farklı sözleşmeler akdetmeye başlamıştır. Bu sözleşmelerin başında paket tur sözleşmeleri gelmektedir. Paket tur sözleşmesinden¹ yararlanan tüketici, paket tur düzenleyicisiyle sözleşme yaptığı

* Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANTALYA, e-posta: selin81hukuk@gmail.com

¹ Paket tur sözleşmeleriyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Saibe Oktay, *Gezi Sözleşmesi*, 1. Bası, Beta Yayıncılık, 1997, s.1 vd; Bülent Yurt, *Seyahat Düzenleme Sözleşmesi*, 1. Bası, Yetkin Yayıncılık,

KAYNAKÇA

- Akipek Ş/ Kara İ, *Tüketici Hukuku Ders Kitabı*, 2. Bası, Yetkin Yayıncılık, 2023.
- Aslan Y, *Tüketici Hukuku*, 6. Bası, Ekin Yayınevi, 2022.
- Atamer Y, "Paket Tur Sözleşmelerine İlişkin TKHK m. 6/C'nin Revizyonuna İlişkin Teklifler", *Prof. Dr. Uğur Alacakaptan'a Armağan*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, C.2, 2008, s. 87-103.
- Aydoğdu M/ Tuncer N, *Tüketici Hukuku Özet Kitap*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2023.
- Baş Süzel E, *Tatil Sözleşmeleri*, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Başpınar V / Demir, B, "Paket Tur Sözleşmelerinde Seyahat Edenin Hakları ve Borçları", *THD*, 9, 2014 (99), s.144-155.
- Büyüksağış E, "Tatilden Beklenen Yararın Elde Edilmemiş Olmasının Hukuki Niteliği-Manevi Zarar Kavramına Değişik Bir Yaklaşım", Prof. Dr. Erden Kuntalp'e Armağan, *GÜHFD*, 1, 2004 (1) s. 204-239.
- Ceylan E, "Paket Tur Sözleşmesiyle İlgili 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Getirilen Düzenlemeler", *İstanbul Aydın Üniversitesi HFD*, 1, 2015 (1), s. 82-109.
- Çabri S, *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*, 2. Bası, Adalet Yayınevi, 2021.
- Çınar Ö, "Madde-51, Paket Tur Sözleşmeleri", *Milli Şerh* (Ed. Hakan Tokbaş ve Özlem Tüzüner), 1. Bası, Aristo Yayıncılık, 2016, s. 837-849.
- Demir B, *6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Paket Tur Sözleşmeleri*, 1. Bası, Yetkin Yayıncılık, 2015.
- Doğu H M, "Normatif Bir Zarar Çeşidi Olarak Ev İşlerini Yürüten Eşin Zararı", *MÜHFHAD*, 28, 2022 (2), s. 1138-1154.
- Erbay C, "Alman Hukukunda Manevi Tazminat Sistemine Genel Bir Bakış", *ABÜHFD*, 12, 2024 (23), s. 161-197.
- Eren Sayın F, *Paket Tur Sözleşmeleri*, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Erten A, "Serbest Zaman, Tatil veya Seyahat Zevkinden Yoksun Kalma Nedeniyle Zarar Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme", *YD*, 4, 1980 (1), s. 529-537.
- Genç Arıdemir A, *Sözleşmeye Aykırılıktan Doğan Manevi Tazminat*, On İki Levha Yayıncılık, 2008.
- Heinreich U, "Besondere Vertragstypen / IV. Reiseverträge", *Verbrauchervertragsrecht der Europäischen Union*, 2017, s. 297-309.
- Kara İ, *Tüketici Hukuku*, 6. Bası, Yetkin Yayıncılık, 2023.
- Korkmaz R, "Haksız İhtiyati Tedbirden Kaynaklanan Tazminat Davasının Normatif Zarar Teorisi Bağlamında Değerlendirilmesi", *DEÜHFD*, 21, 2019 (2), s. 805-84.
- Lorz S, *Eckpfeiler des Zivilrechts*, Staudinger BGB, 9. Auflage 2024, s. 7.
- Oğuzman K / Öz T, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C.II, 16. Bası, Vedat Kitapçılık, 2014.
- Oktay S, *Gezi Sözleşmesi*, 1. Bası, Beta Yayıncılık, 1997.

- Öksüz Ö, "Tüketici Hukukunda Paket Tur Sözleşmeleri", *TBB Dergisi*, 1, 2006 (1), s. 331-351.
- Özdemir G B, "Paket Tur Sözleşmesinde Taraflar ve Tarafların Borçları ve Hakları", *SBD*, 1, 2011 (2), s. 68-74.
- Özel Ç, *Tüketicinin Korunması Hukuku*, 8. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Özer Deniz M/ Gürbüz Gökberk İ N, "Tüketicinin Ayıplı Hizmet Halinde Manevi Tazminat Talebi", *TAAD*, 1, 2014 (53), s.421-444.
- Pekmez, K E, *Tüketici Hukuku Çerçevesinde Paket Tur Sözleşmesi*, 1. Bası, Yetkin Yayıncılık, 2015.
- Şahin T, "Paket Tur Sözleşmesinin Sona Ermesi", *İNÜHFD*, 13, 2022 (1), s. 66-78.
- Probst T, "§ 5 Konsumentenschutz durch Information und Vertragsentbindung / I. – II", *Grundfragen des Konsumentenrechts*, 2020, s.149-172.
- Topuz M, "Türk Hukukunda Normatif Zarar Tazmininin Somut Bir Düzenlemesi Olarak TKHK Çerçevesinde Boşa Harcanan Tatil Zamanı İçin Talep Edilen Tazminat", *Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları 2015-2016*, 1.Bası, Bilge Yayıncılık, 2016, s. 292- 298.
- Vardar Hamamcıoğlu G, "Paket Tur Sözleşmelerinde Tüketicinin Korunması", *İÜHFM*, 67, 2010 (1-2), s. 275-304.
- Yağcıoğlu B, "Paket Tur Başlamadan Önce Tur Fiyatının Değiştirilmesi", *DEÜHFD*, 26, 2024 (1), s. 413-466.
- Yurt B, *Seyahat Düzenleme Sözleşmesi*, 1. Bası, Yetkin Yayıncılık, 2000.
- Yüce M B, "Seyahat Amaçlı Akdedilen Sözleşmelerde Borca Aykırılık Halinde Tüketicinin Haklarının Değerlendirilmesi", *ABÜHFD*, 10, 2022 (19), s. 89-112.
- Zevkliler A/ Özel Ç, *Tüketicinin Korunması Hukuku*, 1. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Zevkliler A, "Paket Tur Sözleşmeleri ve Normatif Zarar", *Prof. Dr. İlhan Ulsan'a Armağan*, Seçkin Yayıncılık, 2013, s. 799-819.
- Zeytin Z, "Alman Hukukunda Zarar Kavramı ve Gelişimi- III Manevi Zarar Olarak 'Boşa Geçen Tatil Zamanı', *BATIDER*, XXII, 2003 (1), s. 185-200.

MUVAZAAİNİN İSPATI

Gökhan ŞAHAN*

Ali KURLU**

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Muvazaa ile taraflar, üçüncü kişileri aldatmak gayesiyle hareket edip asıl iradelerine uygun olmayan ve hukuk düzeninde sonuç doğurmasını istemedikleri bir görünüş yaratmak hususunda anlaşma sağlarlar. Hukuk âleminde görünen işlem, tarafların asıl amaçlarını yansıtmamakla birlikte bu işlemin arkasında ise tarafların asıl amaçlarına uygun olan bir işlem bulunabilmektedir. Muvazaalı işlemlerin en büyük özelliği ise diğer kişilerin aldatılmasıdır. Bu durumun ispatlanması ise uygulamada büyük önem arz etmektedir.

Türk hukuk düzeninde kişi, isnadını ispat etmekle mükelleftir. Bu nedenle özel hukukta ispat vasıtalarına hâkim olmak, delilleri etkili ve doğru kullanmak, iddialara uygun deliller sunmak, iddia edilen olguları ispatlamak açısından oldukça önemlidir. İddia edilen vakıalar somut olarak ispatlanmadığı müddetçe, iddia eden tarafın hukuki menfaatleri zarar görmektedir.

Son yıllarda ülkemizde özellikle aile yapısında meydana gelen bozulmalar ve taşınmaz fiyatlarında yaşanan artış nedeniyle muvazaalı işlemler sıklıkla görülmektedir. Uygulamada en sık görünen muvazaalı işlem türü ise muris muvazaasıdır. Mirasbırakanın mirasçılarında mal kaçırma gayesiyle hareket ettiği bu işlem türünde ise ispat bir hayli önem arz etmektedir. Zira hakları tecavüze uğrayan mirasçılar ispat külfeti altındadır.

Muvazaalı işlemler ölünceye kadar bakma sözleşmesi ile de uygulamada fazlaca yapılmaktadır. Önalım hakkı sahibinin, önalım hakkını kullanmasını engellemek adına birçok muvazaalı işlem yapılmaktadır.

* **Doç. Dr.**, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/KAYSERİ, e-posta: gsahan@erciyes.edu.tr

** **Avukat**, Kayseri Barosu, e-posta: alikumlu94@gmail.com

Muvazaanın “*mutlak muvazaa*” ve “*nisbi muvazaa*” olarak iki türü bulunmaktadır. Tarafların, üçüncü kişileri aldatmak kastıyla kendi aralarında hüküm ve sonuç doğurmayacağı konusunda anlaşmışları işlem tesis etmeleri halinde mutlak muvazaa; tarafların, üçüncü kişileri aldatmak gayesiyle kendi aralarında hüküm ve sonuç doğurmayacağı konusunda anlaşmışları ancak bu işlemi kendi aralarında hüküm ve sonuç doğuracak olan işlemi gizlemek için yaptıkları durumda ise nisbi muvazaa söz konusudur. Muvazaanın unsurları muvazaanın türüne göre farklılık arz eder. Nisbi muvazaadan söz edilebilmesi için görünürdeki işlem, muvazaa anlaşması, üçüncü kişileri aldatma kastı ve gizli işlem unsurlarının bir arada bulunması gerekir. Mutlak muvazaa da ise gizli işlem unsuru bulunmamaktadır.

Muvazaanın kimlere karşı ileri sürüleceği ve nasıl ispatlanacağı konusunda ise taraflar ve üçüncü kişiler yönünden ikili bir ayırım bulunmaktadır. Tarafların kural olarak birbirlerine ve üçüncü kişilere karşı muvazaa iddiasında bulunabilmesi mümkündür. Lakin bu imkân taraflara sınırsız bir şekilde tanınmamakta; tüm hakların kullanılmasında olduğu gibi, dürüstlük kuralı burada da önem arz etmektedir. İspat konusunda ise tarafların muvazaa iddialarını yazılı delille ispatlaması zorunlu kılınmıştır. Bu delilin niteliği adi yazılı delildir. Taşınmaz mülkiyetinin devri borcu doğuran sözleşmelerin resmi senede bağlı olmasına rağmen bu sözleşmelerde de adi yazılı delil yeterli görülmüştür. Muvazaalı işlemin üçüncü kişiler tarafından ileri sürülebilmesi de mümkündür. Doktrindeki genel görüş gereği muvazaa iddiasında bulunan üçüncü kişinin bir hukuki yararının bulunması gerekmektedir. Üçüncü kişiler ise muvazaayı her türlü delil ile ispatlayabilir.

Yargıtay muvazaanın ispatında yararlanılacak örnekleme yoluyla bazı kıstaslar öngörmüştür. Yargıtay, muvazaa tespit edilirken, ülke ve yörenin gelenek ve göreneklerinden, toplumsal eğilimlerden, olayların olağan akışından, görünürde yapılan sözleşmenin yapılmasında haklı ve makul bir neden bulunup bulunmadığından, satın alan kişinin alış gücünün olup olmadığından, satış bedeli ile sözleşme tarihindeki gerçek değer arasındaki farktan, taraflar arasındaki beşeri ilişkilerden yararlanılması gerektiğini hükme bağlamıştır

Yargıtay başka kararında, sözleşme konusu şeyin gerçek değeri ile sözleşmede belirtilen değeri arasındaki aşırı farkın tek başına muvazaanın ispatı için yeterli olmadığını belirtmiştir.

KAYNAKÇA

- Aday N, *Taşınmaz Mülkiyetinin Naklinde Muvazaa*, Kazancı Kitap, İstanbul 1992.
- Akcan G, *Muris Muvazaası*, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Akipek Öcal Ş, “Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi”, *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(1), Haziran 2018, s. 83-91.
- Antalya O G, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. V/1, 1, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019 (Antalya, Borçlar Hukuku)

- Atamulu İ, *Türk Borçlar Hukukunda Muvazaa*. Adalet Yayınevi, Ankara 2017.
- Aydın Ö, "Muris Muvazaası", Legal Yayıncılık, İstanbul 2023.
- Aydoğdu M, *Yasadan ve Sözleşmeden Doğan Önalım Hakkı*, Adalet Yayınları, Ankara 2013.
- Can F, "Muvazaa ve Muris Muvazaası", *Konya Barosu Dergisi*, S. 1, 2018, s. 41-77.
- Can Bayhan D, "Yargıtay Kararları Işığında Muris Muvazaası Olarak Değerlendirilmeyen İşlemler", *Dicle Akademi Dergisi*, 2(2), 2022, s. 179-200.
- Cura A, "Muris Muvazaası", *Bursa Barosu Dergisi*, 46(116), Haziran 2021, s. 76-83.
- Çetinel T, *Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarruflar Bağlamında Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları*, Yetkin Yayınları, Ankara 2020.
- Çiftçi B, "Muris Muvazaası ve Muvazaa İddiasında Bulunulamayacak Durumlar", *TBB Dergisi*, S. 154, 2021, s. 135-153.
- Demirbaş F, "Sözleşmeden Doğan Önalım Hakkı", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65(2), s. 249-277.
- Erbek Odabaşı Ö, "Yargıtay Kararları Işığında Yasal Önalım Hakkının Tapuda Düşük Gösterilen Bedel Üzerinden Kullanılması", *DÜHFD*, 23(2), 2021, s. 1001-1056.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 29. Bası, Legem Yayınevi, Ankara 2024 (Eren, Genel Hükümler)
- Eren F, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. 11. Baskı, Legem Yayınevi, Ankara 2023. (Eren, Özel Hükümler)
- Eren F, "Türk Medeni Kanununa Göre Yasal Önalım Hakkı", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1-2), 2008, s. 103-126. (Eren, Önalım)
- Erdoğan İ, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 4. Baskı, Gazi Kitapevi, Ankara 2019.
- Esener T, *Türk Hususi Hukukunda Muvazaalı Muameleler*, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1956
- Feyzioğlu F N, *Şufa Hakkı*, İstanbul, 1959.
- Günay E, "Önalımda Muvazaa", *Terazi Hukuk Dergisi*, 11(118), Haziran 2016, s. 109-118.
- Hatipoğlu Z U, "Yargıtay İçtihatlarına Göre Muris Muvazaasında Miras Birakanın Asıl İradesinin Tayini", *DÜHFD*, 22(36), 2017, s. 109-135.
- Kocayusufpaşaoğlu N, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm*, Birinci Cilt, 6. Tıpkı Bası, İstanbul 2014.
- Kuybu Gebel Z, *Yargıtay Kararları Işığında Miras Birakan Muvazaasının İspatı*, Gaziantep Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Oğuz M, "Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinden Kaynaklanan Muris Muvazaası", *Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 3(2), 301-351, 2020.
- Oğuzman M K/Seliçi Ö/Oktay-Özdemir S, *Eşya Hukuku*, 24. Bası, Filiz Kitapevi, İstanbul 2022.

- Okur S, "Önalım Olgusuna Dair Yeni Bir Kategori; Ekonomik Bakımdan Satışa Eşdeğer İşlem Kavramı Üzerine Mukayeseli Bir İnceleme", *SDÜHFD*, 9(1), 2019, s. 101-258.
- Önder Süyen B, "Eşler Arasında Yapılan Ölüncüye Kadar Bakma Sözleşmesinin Muvazaalı Olup Olmadığının Yargı Kararları Işığında Değerlendirilmesi", *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(2), Temmuz 2023, s. 293-316.
- Özkaya E, *İnançlı İşlem ve Muvazaa Davaları*, Ankara 2022
- Özüğür A İ, *Tenkis, Mirasta Denkleştirme ve Muvazaa Davaları*, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.
- Sert Sütçü S, *Miras Bırakanın Muvazaalı Hukuki İşlemleri ve Sonuçları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- Sütçü N, "Ölüncüye Kadar Bakma Sözleşmesi ve Muris Muvazaası", *Bursa Barosu Dergisi*, S. 96, Mart 2016, s. 97-111.
- Şahan G, *Kişisel Hakların Şerhi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Şıpka Ş, *Türk Hukukunda Kanunî Önalım (Şu'fa) Hakkı (MK. m. 659) Hukuki Niteliği ve Kullanma Koşulları*, Alfa Yayınları, İstanbul 1994.
- Vidinlioğlu S, *Türk Borçlar Kanununa Göre Ölüncüye Kadar Bakma Sözleşmesi Kapsamında Muris Muvazaası*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2022.
- Yavuz C, *Önalım Hakkının Kullanılmasında Muvazaa*, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Yılmaz A, *Türk Hukukunda Muris Muvazaası*, Yetkin Yayınları, Ankara 2023.
- www.lexpera.com.tr
- www.sinerjimevzuat.com.tr
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/>
- Kazancı İçtihat Bilgi Bankası

ANONİM ŞİRKETLERDE ÖNALIM HAKKI İLE KAÇIŞ KLOZU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ebru TÜZEMEN ATİK*

GİRİŞ

Anonim şirketlerde kimi zaman bir pay sahipleri sözleşmesiyle kimi zaman da esas sözleşmeye konulabilecek bir hükümlerle paylar üzerinde önalım hakkı kurulabilmektedir. Pay sahipleri sözleşmelerinde yer alan bu tür hükümler, bir borçlar hukuku sözleşmesi olarak nispi etkili olup, yalnız tarafları arasında (*inter partes*) etki gösterir. Esas sözleşmede yer alan önalım hükümlerinin geçerliliği ve etkisi hususunda ise farklı görüşlerle karşılaşmaktadır. Konu hakkında gerek Türk gerekse İsviçre öğretisinde ağırlıklı görüş, önalım hakkına ilişkin esas sözleşme hükümlerinin şekli esas sözleşme hükümleri olarak nitelendirilebileceği ve ancak borçlar hukuku alanında sonuç doğurabileceği, korporatif etkili olmadığı yönündedir.

Borsaya kote edilmemiş nama yazılı payların devrinde şirketin alım önerisinde bulunarak onaydan kaçınma hakkı, yahut yaygın adıyla şirketin “kaçış klozu”na başvuru hakkı ise, çoğunluk görüşüne göre esas sözleşmede dayanak bir hükmün bulunması hâlinde kullanılması mümkün olan, korporatif etkili bir haktır. Bu kapsamda esas sözleşmede yer alan önalım hakkına dair hükümlerin borçlar hukuku alanındaki etkisi ile kaçış klozuna başvuru hakkının korporatif etkisi birlikte dikkate alındığında, ilk bakışta bu iki kurumun birbirinden oldukça farklı olduğu açıktır. Bununla birlikte anonim şirketlerde önalım hakkı ile kaçış klozu arasında bir ilişkinin varlığı tartışma konusu yapılabilir. Zira esas sözleşmede yer alan önalım hükümlerinin kaçış klozuna başvuru için esas sözleşmesel dayanak teşkil edip etmeyeceği ve kaçış klozuna başvuru hakkının önalım hakkı niteliğini haiz olup olmadığı konularında bazı tereddütlerle karşılaşmaktadır. Öte yandan ancak pay devri hâlinde uygulanması söz konusu olabilecek bu hakların yarışması da ihtimal dâhilindedir. Özellikle İsviçre Fede-

* **Doç. Dr.**, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/KONYA, e-posta: ebru.atik@selcuk.edu.tr

Bu çalışma, 2023 yılında yayımlanan “Anonim Şirket Payları Üzerinde Kurulan Önalım Hakkı” adlı kitabın bazı bölümlerinden özetlenerek hazırlanmış ve kısa özeti 22-24 Şubat 2024 tarihlerinde düzenlenen IV. Ticaret Hukuku Kongresi’nde sözlü olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

- Akbay D, "Anonim Ortaklık Pay Sahipleri Arasında Yapılan Önalım Hakkı İçeren Sözleşmeler", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 77 (2), 2019, s. 697-746.
- Akın MY, *Anonim Ortaklıkta Bağlı Nama Yazılı Hisseler*, 1. Basıdan Tıpkı Bası, Vedat Kitapçılık, 2014.
- Altay SA, "Türk ve İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Esas Sözleşmesel Bağlam", *İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukuku'na Etkileri*, Vedat Kitapçılık, 2009, s. 563-622.
- Arslanlı H, *Anonim Şirketler I*, 2. Baskı, Fakülteler Matbaası, 1959.
- Ayhan R / Çağlar H / Özdamar M, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, Yetkin Yayınları, 2022.
- Bahtiyar M, "Anonim Ortaklıkta Payların Üçüncü Kişilere Satılması Durumunda Diğer Ortaklara Önalım Hakkı Taniyan Anasözleşme Hükümleri ve Etkisi", *BATİDER*, 21(2), 2001, s. 83-127 (Önalım).
- Bahtiyar M, *Ortaklıklar Hukuku*, Güncellenmiş 16. Bası, Beta Yayınevi, 2022 (*Ortaklıklar Hukuku*).
- Baumann H / Reiss W, "Satzungsergänzende Vereinbarungen Nebenverträge im Gesellschaftsrecht", *ZGR*, 1989, s. 157-215.
- Bilgili F / Demirkapı E, *Şirketler Hukuku*, Dora Yayınları, 2013.
- Bozkurt T, *Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Sınırlandırılması (Bağlam) -Die Vinkulierung-*, On İki Levha Yayınları, 2016.
- Böckli P, *Schweizer Aktienrecht*, 5., vollstandig neu bearbeitete Auflage, Schulthess Verlag, 2022 (*Aktienrecht*).
- Böckli P, *Schweizer Aktienrecht*, 4, vollstandig neu bearbeitete Auflage, Schulthess Verlag, Zürich 2009 (*Aktienrecht 2009*).
- Böckli P, "Aktionärbindungsverträge, Vinkulierung und statutarische Vorkaufsrechte unter neuem Aktienrecht", *ZBJV* 129, 1993, s. 475-506 (*statutarische Vorkaufsrechte*).
- Buz V, *Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar*, Yetkin Yayınları, 2005.
- Cankat R, "Borsaya Kote Edilmemiş Bağlı Nama Yazılı Payların Kanuni İktisabına İlişkin Yapılan Tartışmalar", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 1, 2016, s. 179-198.
- Cenkci E, "TTK m. 493/1 Bağlamında Güncel Bir Sorun: Kaçış Klozunun Uygulanmasında Esas Sözleşmesel Dayanak", *BATİDER*, 36(2), Haziran 2020, s. 85-118.
- Dağ Ü, *Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibi Açısından Oy Hakkının Kazanılması ve Kullanılması*, Beta Yayınevi, 1996.
- Değirmencioğlu Aydın N, *Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkı*, On İki Levha Yayınları, 2021.
- Denzler B / Hochstrasser M, "BGer 4A_623/2018: Stolpersteine bei der Ausübung von Vorkaufsrechten an Aktien-Aktivlegitimation der Erwerberin, escape clause, Durchgriff", *AJP/PJA*, (10), 2019, s. 1077-1080.

- Erdem HE, "Nama Yazılı Hisse Senetlerine İlişkin Olarak Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yeni TTK'nın Çözümleri", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXV*, BTHAE, 2012, s. 97-127.
- Eriş G, *Ticari İşletme ve Şirketler*, C. III, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, 2014 (2014).
- Fischer D, *Änderungen im Vertragsparteienbestand von Aktionärbindungsverträgen*, Dike Verlag, 2009.
- Forstmoser P / Küchler M, *Aktionärbindungsverträge (Rechtliche Grundlagen und Umsetzung in der Praxis)*, Schulthess Juristische Medien AG, 2015.
- Forstmoser P / Meier-Hayoz A / Nobel P, *Schweizerisches Aktienrecht*, Stämpfli & Cie Verlag, 1996.
- Frey M, *Statutarische Drittrechte im schweizerischen Aktienrecht*, Diss., Juris Druck+Verlag, 1979.
- Germann S, *Die personalistische AG und GmbH Unter besonderer Berücksichtigung von Aktionär- und Gesellschafterbindungsverträgen*, Diss., Dike Verlag, 2015.
- Görmez O, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Rüçhan Hakkının Kısıtlanması*, Beta Yayınevi, 2017.
- Guhl T / Koller A / Schnyder AK / Druey JN (Hrsg.), *Das Schweizerische Obligationenrecht mit Einschluss des Handels- und Wertpapierrechts*, 9. Auflage, Schulthess Verlag, 2000.
- Hamamcioğlu E, "Anonim Ortaklıklarda Tek Borç İlkesine İlişkin Gelişmeler", *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(1), 2018, s. 125-145.
- Herren KW, *Statutarische Berechtigung zum Erwerb von Aktien und GmbH-Anteilen*, Diss., Stämpfli Verlag, 1973.
- Hintz-Bühler M, *Aktionärbindungsverträge*, Diss., Stämpfli Verlag, 2001.
- Hoffmann-Becking M (Hrsg.), *Münchener Handbuch des Gesellschaftsrechts*, Band 4: Aktiengesellschaft, 5., neubearbeitete Auflage, C. H. Beck Verlag, 2020 (İlgili Bölüm Yazarı, MünchHdb).
- Honsell H / Vogt NP / Watter R (Hrsg.), *Basler Kommentar Obligationenrecht II*, Art. 530-964 OR inkl. Schlussbestimmungen, 6. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2016 (İlgili Bölüm Yazarı, BSK OR II).
- Kendigelen A, *Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*, 3. Bası, On İki Levha Yayınları, 2016 (İlk Tespitler).
- Kendigelen A, *Ticaret Hukuku Kürsüsünde Onbeş Yıl, Hukukî Mütalâalar (Mahkeme Kararları ile Birlikte)*, Cilt XI: 2010-2011, On İki Levha Yayınları, 2013 (C. XI).
- Kirkit E, "Anonim Şirketlerde Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri Üzerinde Rehin Hakkı Kurulması", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 71(4), 2022, s. 1481-1507.
- Kläy H, *Die Vinkulierung, Theorie und Praxis im neuen Aktienrecht*, Diss., Helbing Lichtenhahn Verlag, 1997.
- Kostkiewicz JK/Wolf S/Amstutz M/Fankhauser R (Hrsg.), *OR Kommentar – Schweizerisches Obligationenrecht*, 4. aktualisierte und überarbeitete Auflage, Orell Füssli Verlag, 2023 (İlgili Bölüm Yazarı, OFK OR).

- Kratz B, *Die genossenschaftliche Aktiengesellschaft*, Schulthess Polygraph. Verlag, 1996.
- Kunz PV, *Der Minderheitenschutz im schweizerischen Aktienrecht*, Stämpfli Verlag, 2001.
- Lehner O, "Die rechtliche Struktur und die Hauptarten der aktienrechtlichen Vorkaufsrechte", *SJZ*, (50), 1954, s. 73-81.
- Malacrida R, "Aktienkauf: Vorkaufsrecht vs. Escape Clause", *Gesellschafts- und Kapitalmarktrecht*, (02), 2020, s. 262-270.
- Meier R, *Die Aktiengesellschaft*, 3. Auflage, Schulthess Verlag, 2005 (*Aktiengesellschaft*).
- Meier R, "Anpassung der Statuten an das revidierte Aktienrecht", *AJP*, (3), 1992, Anpassung der Statuten an das revidierte Aktienrecht, s. 317-331 (*revidierte Aktienrecht*).
- Meier-Schatz C, "Statutarische Vorkaufsrechte unter neuem Aktienrecht", *SZW* 64, 1992, s. 224-227.
- Memiş T, "Bağlam Hükümlerini, Özellikle Kaçış Klozunu Yeniden Düşünmek", *Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri 2022 (II. Ticaret Hukuku Kongresi)*, Aristo Yayınları, 2022, s. 260-273.
- Meyer M, "Vinkulierte Aktien in der Zwangsverwertung", *SJZ*, (93), 1997, s. 22-26.
- Moroğlu E, *Oy Sözleşmeleri*, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 5. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2015.
- Müller D / Colli FD, "Aspekte der Vinkulierung von nicht börsenkotierten Namenaktien, Besprechung von BGE 145 III 351 (Urteil 4A_623/2018 des schweizerischen Bundesgerichts vom 31. Juli 2019)", *Gesellschafts- und Kapitalmarktrecht*, 2020, s. 140-145.
- Narbay Ş, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Pay ve Pay Senetlerinin Devri", *EÜHFD*, XVI(3-4), 2012, s. 201-251.
- Nomer Ertan NF, "Anonim Şirket Paylarının Devrinde Önalım Hakkı", *Yürürlüğünün 9. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu -V- (Tebliğler ve Tartışmalar) 1 Ekim 2021*, Yayına Hazırlayanlar: Kaya A / Evlek M / Şenesen EO / Koçak MA, On İki Levha Yayınları, 2022, s. 31-64.
- Oğuzman MK / Barlas N, *Medeni Hukuk: Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar*, 28. Baskı, On İki Levha Yayınları, 2022.
- Okutan Nilsson G, *Anonim Ortaklıklarda Payscaleli Sözleşmeleri*, Çağa Hukuk Vakfı Yayınları, 2004.
- Peric D / Galli D / Vischer M, "Körperschaftsrechtliche Grenzen vertraglicher Vorkaufsrechte", *dRSK*, publiziert am 16. Januar 2020.
- Poroy R / Tekinalp Ü / Çamoğlu E, *Ortaklıklar Hukuku I*, Güncellenmiş, Yeniden Yazılmış 15. Baskı, 2021.
- Pulaşlı H, *Şirketler Hukuku Şerhi*, C. III, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, 2022 (*Şerh*).
- Pulaşlı H, *Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri*, Dayıncı Hukuk Yayınları, 1992 (*Pay Senetleri*).
- Salzgeber-Dürig E, *Das Vorkaufsrecht und verwandte Rechte an Aktien*, Universität Zürich, Diss., Schulthess Verlag, 1970.

- Schenker U, "Vorkaufsrechte, Vorhandrechte und Mitverkaufsrechte im Zusammenhang mit M&A-Transaktionen", *Mergers & Acquisitions XV*, Hrsg.: Tschäni R, Schulthess Juristische Medien Verlag, 2013, s. 245-269.
- Sprockhoff T, *Vorkaufsrechte an Aktien*, Diss., Peter Lang, 2004.
- Şener OH, *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku*, Gözden Geçirilmiş 4. Bası, Seçkin Yayınları, 2019.
- Tekil F, *Anonim Şirketler Hukuku*, 2. Baskı, Alkım Yayınevi, 1998.
- Tekinalp Ü, *Anonim Ortaklıkta Yeni Bağlam Sisteminin Esasları – Pay Defteri Hukuku ile*, Vedat Kitapçılık, 2012.
- Tüzemen Atik E, *Anonim Şirket Payları Üzerinde Kurulan Önalım Hakkı*, Yetkin Yayınları, 2023.
- Uçar S, *Anonim Şirket Paylarının Devrinde Önalım ve Öncelik Hakları*, Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayınları, 2020 (Önalım).
- Uçar S, "Anonim Şirket Payları Üzerinde Geri Alım (Vefa) Hakkı -11. HD'nin 09.03.2016 Tarih ve E. 2015/3775, K. 2016/2651 Sayılı Kararı Üzerine-", *ÇÜHFD*, 5(1), 2020, s. 3383-3403 (Geri Alım).
- Uzel N, *6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa Göre Anonim Ortaklıkta Esas Sözleşmesel Bağlam*, On İki Levha Yayınları, 2013 (Bağlam).
- Uzel N, "Esas Sözleşmesel Bağlama Dair Sorunlar ve Güncel Gelişmeler", *Ticaret Kürsüsü Tartışıyor, Kürsü Seminerleri -1- (Tebliğler – Tartışmalar)*, On İki Levha Yayınları, 2022, s. 131-140 (Güncel Gelişmeler).
- Üçışık G / Çelik A, *Anonim Ortaklıklar Hukuku*, C. II, Adalet Yayınevi, 2022.
- Vischer M, "Der Aktionärbindungsvertrag als Instrument der Nachfolgeplanung (bei Aktiengesellschaften)", *successio*, 1(20), s. 4-17.
- von Büren R / Stoffel WA / Weber RH, *Grundriss des Aktienrechts Mit Berücksichtigung der laufenden Revision*, 3. Auflage, Schulthess Verlag, 2011.
- Yıldız Ş / Özbay İ, "Bağlı Nama Yazılı Payların TTK m. 418/f.4'te Yazılı Sebeplerle Kazanılmasında Yönetim Kurulu Üyeleri ile Pay Sahiplerine Tanınan Gerçek Değerden Satın Alma Hakkı", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXII*, 15 Aralık 2006, s. 7-33.
- Yüksel S H, "Borsaya Kote Edilmemiş Bağlı Nama Yazılı Payların Devrinde Şirketin Alım Önerisinde Bulunarak Onay İstemini Reddetme Hakkı (Kaçış Klozu)", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (2), 2013, s. 159-217.

HAKSIZ FİİLER ALANINDA FOR DEVLETİNİN DOĞRUDAN UYGULANAN KURALLARI VE ABAD'IN GÜNCEL YAKLAŞIMI

Belkıs VURAL ÇELENK*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Kanunlar ihtilafı kuralları ile tespit edilen yetkili yabancı hukukun yabancı-
lık unsurlu olay ve ilişkilere uygulanması milletlerarası özel hukuk adaletinin
sağlanmasına hizmet eder. Bu nedenle günümüz Kıta Avrupa'sında hâkim olan
anlayışa göre, bu kurallar ile belirlenen yetkili hukuk mümkün olduğu ölçüde
bu hukukun kendi mahkemelerince nasıl uygulanacak ise yabancı devlet mah-
kemelerinde de bu şekilde uygulanmalıdır. Sınırlı durumlarda ise mahkeme
devletinde yer alan bazı kuralların uygulanmasının zaruri olduğu haller ortaya
çıkabilir ve yetkili hukuka bu neviden bir müdahale kabul edilebilir. Şüphesiz
bu durumda, kural yetkili yabancı hukukun uygulanması iken bu yetkili huku-
kun uygulanmasını sınırlandıracak haller ise istisnaidir.

Doğrudan uygulanan kurallar olarak milletlerarası özel hukuk doktrininde
ve mevzuatında yer alan yetkili hukuka rağmen uygulanması zaruri bu kurallar
günümüzde sıklıkla sözleşmeler alanında işaret olunmaktadır. Ancak son yıl-
larda haksız fiiller alanında da özellikle Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD)
nezdindeki bir kısım başvurularda tartışılır bir konu haline gelmiştir.

ABAD nezdinde doğrudan uygulanan kurallar haksız fiiller alanında ön ka-
rar başvurusuna (*preliminary rulings*) konu olmuştur. 2019 tarihli kararlardan
birinde haksız fiilden kaynaklı tazminat talebine dair zaman aşımı sürelerinin
doğrudan uygulanan kural olarak kabul edilip edilemeyeceği ele alınmıştır.¹
Daha güncel 2024 yılında verilmiş bir başka kararda ise davanın açıldığı yer
hukukunda yer alan tazminata zemin oluşturan bir kısım kuralların doğrudan

* **Doç. Dr.**, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Özel Hukuk
Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** belkisvuralcelenk@aybu.edu.tr

¹ *Agostinho da Silva Martins v Dekra Claims Services Portugal SA* (Case C-149/18,
ECLI:EU:C:2019:84).

KAYNAKÇA

- Beulker J, *Die Eingriffsnormenproblematik in internationalen Schiedsverfahren*, Mohr Siebeck, 2005.
- Cuniberti G, "CJEU Adds Requirements for Application of Overriding Mandatory Provisions", <<https://eapil.org/2024/09/05/cjeu-adds-requirements-for-application-of-overriding-mandatory-provisions/>>, Erişim Tarihi 10 Kasım 2024.
- Çelikel A/ Erdem B, *Milletlerarası Özel Hukuk*, 16. Bası, Beta Yayıncılık, 2020.
- Demirkol B, *Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'un 24. Maddesi Çerçevesinde Sözleşmeye Uygulanacak Hukuk*, Vedat Kitapçılık, 2014.
- Doğan V/ Yılmaz A / Ayhan İzmirli L, *Milletlerarası Özel Hukuk*, 10. Baskı, Savaş Yayınevi, 2024.
- Francescakis P, "Quelques precisions sur les "lois d'application immédiate" et leur rapport avec les regles de conflicts de lois", *Revue Critique de Droit International Privé*, 1966, s. 1-18.
- Guedj T, "The Theory of Lois de Police, A Functional Trend in Continental Private International Law: A Comparative Analysis with Modern American Theories", *AJCL*, 39(4), 1991, s. 661-697.
- Güngör G, "The Principle of Proximity in Contractual Obligations: The New Turkish Law on Private International Law and International Civil Procedure", *Ankara Law Review*, 5(1), 2008, s. 1-21.
- Hartley T, "Mandatory Rules in International Contracts" in *Recueil des Cours*, Martinus Nijhoff, 1997.
- Kirsten A, *Ausländische Eingriffsnormen im internationalen Vertragsrecht*, Mohr Siebeck, 1989.
- Neumayer K., *Internationales Verwaltungsrecht*, Verlag f. Recht u. Gesellschaft, 1936.
- Nomer E, *Devletler Hususi Hukuku*, 23. Baskı, 2021.
- Özel S / Erkan M/ Pürselim H S / Karaca H.S., *Milletlerarası Özel Hukuk*, 3. Baskı, Onikilevha, 2024.
- Savigny F C, *System des Heutigen römischenrecht*, Cilt VII, Veit, 1849.
- Schramm D, *Ausländische Eingriffsnormen im Deliktrect: Ein Beitrag zu Art. 19 IPRG und Art. 12 Abs. 1 des Entwurfes einer Rom II Verordnung*, Stämpfli Verlag, 2004.
- Seviğ M R, "Emniyet ve Asayiş Kanunları Hangileridir?", *İÜHFİM*, 5, 1939, s. 107-125.
- Voser N, *Die Theorie der lois d'application immédiate im internationalen Privatrecht*, Helbing & Lichtenhahn, 1993.
- Vural Çelenk B, "Üçüncü Ülkenin Doğrudan Uygulanan Kurallarının Haksız Fiiller Alanında Uygulanmasının MÖHUK Madde 31 ile Değerlendirilmesi", Zeynep Derya Tarman (Eds.), *Genç Milletlerarası Özel Hukukçular Konferansı*, Onikilevha, 2018, .s. 205-244.

ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ KAYNAKLI UYUŞMAZLIKLARDA ARABULUCULUK SÜRECİNDE İRADENİN SAKATLANMASI

Çiğdem Mine YILMAZ*

GİRİŞ

Lisans eğitimimin son yılında fakültemize gelen kıymetli hocam Prof. Dr. İhsan ERDOĞAN ile ilk tanışmamız Miras Hukuku dersiyle oldu. Ancak bir lisans öğrencisi olarak hocalarımızla, sayımızın azlığı sebebiyle yakinen görüşme imkânımız olsa da çekingen davranır konuşamazdık. Ne var ki 1999 yılı sonlarında lisans öğrenimimi de tamamladığım Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesinde Medeni Hukuk Anabilim Dalına araştırma görevlisi olarak atanınca sayın hocamı akademik ortamda meslektaş ve öğrencileri arasında tanıma imkânım oldu. Hocamın nezaketini, naifliğini, adilliğini ve çalışma arkadaşları arasındaki dengeli, sinerjiyi sağlama çabasını araştırma görevlisi olarak çalıştığım dönemde hep hissettim. Bir baba tavrıyla fakültede geçen zamanımızı boşa harcamayıp, zamanımızı ilgimizi evlatlarımızdan esirgememiz gerektiğini nezaketle hatırlattır yalnızca akademik değil hayata dair pek çok nasihatte bulunurdu. Şehir değiştirmem sebebiyle mesafe olarak uzak bulunsak da her aramamda sanki bir lisans öğrencisi gibi heyecan ve çekingen davranırken, sayın hocam her aradığımda aynı sıcaklığı, aynı babacanlığı hissettirir, o naif tonuyla ne ile ilgili olursa olsun rahatlatır, kılavuzluğunu devam ettirir. Nitekim şehir değiştirirken eşime, “kızımızı alıyorsun bizden” şeklindeki serzenişi ile onun yolunda ilerlemekte ne kadar şanslı olduğumu hissettirdi. Sayın hocamla doktorada ilk dersim “Hukuki Muamelelerin Kurucu Unsurları” idi. Doktora tez aşamasında sayın Prof. Dr. Mustafa Topaloğlu hocam ile tanışma imkanını verip çalışma ortamı sağlayan ve danışmanlığını esirgemeyen hocama tüm emekleri için bu vesileyle teşekkürü borç bilirim.

6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu’na¹ (HUAK) bağlı olarak bazı dava türlerinde dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması “dava şartı” olarak kabul edilmiştir. Bu kapsamda, çalışma konumuz

* Doç. Dr. / Bursa Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı/BURSA, e-posta: cigdemine@uludag.edu.tr.

¹ 07.06.2012 kabul tarihli ve 28331 sayılı 22.06.2012 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan kanun.

çıkılmaktadır. Bunlar yanıltma, aldatma ve korkutmadır. Yanıltma, kişinin olayları yanlış anlaması veya değerlendirmesi anlamına gelmekte olup, TBK m.31'da düzenlenmiş olan esaslı yanıltıcı hallerinin veya m.32'de düzenlenmiş olan şartların varlığı halinde saikte yanıltma halinde sözleşme iptal edilebilir hale gelmektedir. Aldatma, kişinin sözleşmenin karşı tarafınca kasıtlı olarak yanlış yönlendirilmesi söz konusudur. Korkutmada ise kişinin, zor kullanılmak veya korkutulmak suretiyle kişinin tehlikede hissetmesiyle iradesi sakatlanmıştır. Bu hallerde sözleşme irade sakatlığı ile iptal edilebilir konumdadır. Aşırı yararlanma ise karşılıklı edimlerin tayin edilmesi sırasında bir tarafın içerisinde bulunduğu zor durum, düşüncesizlik veya deneyimsizlikten kaynaklı olumsuz koşulların, diğer tarafın menfaatine olacak şekilde kullanılmasıdır. Edimler arasında açık oransızlık mevcut olmalı ve menfaatine yarar sağlanan karşı tarafın kasıtlı davranması gerekir. Aşırı yararlanma halinde mağdur olan taraf, oransızlığın giderilmesini isteyebileceği gibi sözleşmeyle bağlı olmadığını da beyan edebilir. Görüldüğü üzere, irade sakatlığı veya aşırı yararlanmanın varlığı halinde arabulucu sözleşmeleri iptal edilebilmektedir. Bu anlamda 6325 sayılı Kanun'da düzenlenmiş olan "arabulucuda anlaşılan hususlarda dava açılmaya çağına" yönelik madde hükmü, sözleşmenin genel hükümleri kapsamında uygulama alanı bulmamaktadır. O halde irade sakatlıkları ve aşırı yararlanma hallerinin dava açma yasağı kapsamında olmadığı söylenebilir.

İrade sakatlığı veya aşırı yararlanma halinde mağdur olan taraf sözleşmeyi iptal ettiğini karşı tarafa beyan edebilir. Bu beyanla birlikte sözleşme iptal edilmiş olur. Ancak henüz çok yeni olan ortaklığın giderilmesinde arabuluculuk görüşmelerinde uyuşmazlıklar yaşanacağı ve ekonomik açıdan da çoğunlukla değeri yüksek mallarda ortaklığın giderilmesi isteneceğinden bu iptalin mahkeme aracılığıyla tespit edilmesi istenmelidir.

KAYNAKÇA

- Akçaal M, *Eşya Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2023.
- Akkan M, "Arabuluculuk Faaliyeti Sonucunda Anlaşılan Hususlarda Dava Açma Yasağı ve Sonuçları", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20(2), 2018, s. 1-131.
- Antalya O G, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. I*, Seçkin Yayınevi, 2019.
- Badur E, "Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Borçlar Hukuku Açısından Değerlendirilmesi", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 9 (18), 2021, s. 49-87.
- Birsen K, *Borçlar Hukuku Dersleri*, Fakülteler Matbaası 1967.
- Erdoğan İ, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 4. Baskı, Gazi Kitabevi, 2019.
- Erdoğan H, *Ortaklığın Giderilmesi (İzalei Şüyu) Davaları*, Adalet Yayınevi, 2008.
- Erdoğan E / Cömert B, "Arabuluculuk Faaliyeti Sonunda Hazırlanan Anlaşma Belgesinin Hukuki Niteliği ve Anlaşma Belgesine Karşı Başvurulabilecek Hukuki Çareler", *Tezrazi Hukuk Dergisi*, 13(138), 2018, s. 27-47.

- Taşpolat Tuğsavul M, "Arabuluculuk Faaliyeti Sonunda Varılan Anlaşmanın Hukuki Niteliği", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(1), 2019, s. 333-379.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, 2014.
- Erturgut M, *İcra ve İflâs Hukukunda Menkullerin Paraya Çevrilmesi*, Yetkin Yayınları, 2000.
- Güman N, *Elbirliği Mülkiyeti ile Kollektif ve Komandit Şirket Hisselerinin Haczi ve Paraya Çevrilmesi*, Vedat Kitapçılık, 2010.
- Günay E, "Elbirliği Mülkiyetinde Ortakların Açabilecekleri Davalar", *Terazi Hukuk Dergisi*, 16 (180), 2021, s.1548-1553.
- İçer M F, *Uygulamada İzale-İ Şüyu (Ortaklığın Giderilmesi) Davaları*, Seçkin Yayınları, 2024.
- Kılıçoğlu M A, *Arabuluculuk Sözleşmeleri*, Turhan Kitabevi, 2022.
- Kılıçoğlu M A, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Turhan Kitabevi, 2021.
- Kocayusufpaşaoğlu N, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. I*, Filiz Kitabevi, 1998.
- Kocayusufpaşaoğlu N, *Güven Nazariyesi Karşısında Borç Sözleşmesinde Hata Kavramı*, Fakülteler Matbaası, 1968.
- Koroğlu A, *Medeni Usul Hukuku Bakımından Ortaklığın Giderilmesi*, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Nomer H N, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Beta Yayınları, 2021.
- Oğuzman M K / Öz M T, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. 1*, Vedat Kitapçılık, 2021.
- Oğuzman M K / Seliçi Ö / Oktay Özdemir S, *Eşya Hukuku*, Filiz Kitabevi, 2021.
- Öz Karaca A, "Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Aşırı Yararlanma Sebebiyle İptali", *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(2), 2023, s. 1406-1428.
- Sirmen A L, *Eşya Hukuku*, Yetkin Yayınevi, 2022.
- Şimşek S, "Ortaklığın Giderilmesi Davaları", *Terazi Hukuk Dergisi*, 5(52), 2010, s. 53-81.
- Tekinay S S / Akman S / Burcuoğlu H / Altop A, *Eşya Hukuku C. I*, Filiz Kitabevi, İstanbul 1989.
- Tunaboşlu M, *Paylaşma (Ortaklığın-Paydaşlığın Giderilmesi) Davaları*, 5. Baskı, Yetkin Yayınevi, 2013.

PROF. DR.
İHSAN ERDOĞAN'A
ARMAĞAN

YAYIN KURULU :

Prof. Dr. Mustafa Fadıl YILDIRIM
Prof. Dr. Mehmet ÖZDAMAR
Prof. Dr. Oğuz Sadık AYDOS
Prof. Dr. İbrahim ERMENEK
Prof. Dr. Ayşe Dilşad KESKİN
Doç. Dr. Huriye Reyhan DEMİRCİOĞLU
Doç. Dr. Fahri Erdem KAŞAK
Dr. Öğr. Üyesi Fikriye Ceren SADIÖĞLU
Arş. Gör. İrem Tuğçe DÖNGÜL
Arş. Gör. Dilara KURT

CİLT 2

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Prof. Dr. İhsan Erdoğan'a Armağan

Yayın Kurulu: Mustafa Fadil Yıldırım - Mehmet Özdamar - Oğuz Sadık Aydos - İbrahim Ermenek - Ayşe Dilşad Keskin - Huriye Reyhan Demircioğlu - Fahri Erdem Kaşak - Fikriye Ceren Sadioğlu - İrem Tuğçe Döngül - Dilara Kurt

Hukuk Yayınları Dizisi – 4040

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN Takım : 978 – 625 – 377 – 083 – 9

ISBN Cilt 2 : 978 – 625 – 377 – 085 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 47771
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

MİRAS PAYLAŞMASI VE MİRASIN PAYLAŞILMASINA HAKİM TEMEL İLKELER

Hasibe Sena AKKIŞLA*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Mirasın paylaşılması esasen mirasbırakanın tasarrufundadır ancak Kanun ile mirasbırakanın tasarruf oranı sınırlandırılmıştır. Sabit olarak belirlenmiş pay oranları (saklı pay) ile belirli mirasçılardan varlığı mirasbırakanın tasarruf özgürlüğünü kısıtlamaktadır. Mirasbırakanın tasarruf özgürlüğü ve mirasçılardan mirasın paylaşılması ilkeleri üzerinde bir dengenin sağlanması gelecekte değişen sosyal ve ekonomik yapıyı düzenlemek bakımından önemlidir. Mirasın paylaşılmasına ilişkin olarak temel ilkeler taraflara yol gösterici niteliktedir. TBK m.575 mirasın açılması ve mirasın mirasçılara geçmesini düzenlemiştir. Bu düzenlemeye göre "*miras, mirasbırakanın ölümüyle açılır. Mirasbırakanın sağlığında yapmış olduğu kazandırmalar ve paylaştırmalar terekenin ölüm anındaki durumuna göre değerlendirilir*". Mirasbırakanın ölüm anı ile miras kendiliğinden intikal etmektedir. Mirasın intikal ettiği mirasçılar, mirasın paylaşılması bakımından belirli prensiplere göre hareket etmektedirler. Mirasın paylaşılması ve paylaşma öncesi miras ortaklığına dair Türk Medeni Kanunu m.640 ile 645 düzenlemeleri içerisinde paylaşma prensiplerini düzenlemiştir.

I. MİRASIN PAYLAŞILMASI

A. Genel Olarak

Mirasın paylaşılması her bir mirasçı tarafından istenebilir ve zamanaşımına tabi değildir. Türk Medeni Kanunu m.642/1 düzenlemesine göre "*mirasçılardan her biri sözleşme veya kanun gereğince ortaklığı sürdürmekle yükümlü olmadıkça, her zaman mirasın paylaşılmasını isteyebilir*". Mirasçılar ortak bir karar ile paylaşma sözleşmesi yapabilirler. Miras bir bütün olarak mirasçılara intikal eder. Mirasçılardan külli halefiyet ilkesi gereği tereke üzerindeki aktif ve pasiflerden sorumlu olacaktır.

* Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/AFYONKARAHİSAR, e-posta: dr.av.hasibesenaakkisla@gmail.com

dırmıştır. Ana-babanın yasal miras hakları hala varlığını korumaktadır. İMK m.472 düzenlemesine göre ise “boşanma davası esnasında eşlerden birinin ölmesi durumunda kanunda öngörülen şartların gerçekleşmesi halinde sağ kalan eş, saklı pay hakkını kaybetmektedir”. Yasal düzenleme gereğince “mirasbırakanın serbest tasarruf oranı, saklı paylı mirasçılardan olması halinde en az yarısı” şeklinde kabul edilmiştir. Düzenlemenin önceki halinde mirasbırakanın serbest tasarruf oranı $\frac{1}{4}$ ile $\frac{5}{8}$ arasında değişmekteydi. Mirasbırakanın tasarruf özgürlüğü arttırılarak terekesi üzerindeki en az yarısı bakımından serbestçe tasarruf edebilir. İsviçre Medeni Hukuku içerisinde yapılan bu revizyon birçok yabancı hukuk sistemi ile uyumlu niteliktedir. Dünyada gelişen ekonomik sistemler, değişen sosyal yapı ve kişilerin irade özgürlüğüne verilen değerin artması bu değişikliklerin hukuk dünyasına yansımalarıdır. Kişilerin malvarlıkları üzerinde daha özgürce tasarruf yapmalarının önünün açılması önemlidir çünkü kişiler malvarlıklarını arttırmak için çalışmakta ve bir ömür boyu rahat yaşamayı hedeflemektedirler. Çalışmaları ve emekleri karşılığı kazançları üzerinde özgür bir şekilde tasarruf edebilmelidir.

KAYNAKÇA

- Arnet R / Breitschmid P / Jungo A, ‘Art. 216-217 Und 241 ZGB’, Handkommentar zum Schweizer Privatrecht - CHK, Personen- und Familienrecht- Partnerschaftsgesetz, Art. 1-456 ZGB, Schulthess Verlag, 2016.
- Abt D / Weibel T, *Erbrecht*, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2019.
- Acar F, *Aile Hukukumuzda Aile Konutu Mal Rejimleri ve Eşin Yasal Miras Payı*, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Akbiyık C, “Özellikle Taşınmaz Mallara Yönelik Ketmi Verese Davası” *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 23(3), 2017, s.485-506.
- Akil C, “Noterlerin İlgilileri Aydınlatma Yükümlülüğü”, *Ankara Barosu Dergisi*, 3, 2012, s.219-237.
- Annen O, *Die Objektiv Und Subjektiv Beschränkte Teilung Der Erbengemeinschaft*, Schwyz, 1941.
- Antalya O G, *Miras Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Aral F, *Türk Medeni Hukukunda Mirasın Taksimi Davası*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1979.
- Arbek Ö, *Miras Hukukunda Ölümüne Bağlı İşlemlerde İrade Serbestisi Sınırları ve Müeyyidesi*, Yetkin Yayıncılık, 2013.
- Arpacı A, *Türk Hukukuna Göre Kat Mülkiyetinde Yönetim*, Bedir Yayınevi, 1984.
- Ayan M, “Saklı Pay Sahibi Mirasçılar ve Saklı Payları”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(1-2), 2002, s.7-21.
- Ayan M, *Miras Hukuku*, Adalet Yayınevi, 2020.

- Bayramoğlu N Ş, "Mirasçılarının Bilgilendirme Yükümlülükleri", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16(2), 2021, s.191-221.
- Brückner C / Weibel T / Pesenti F, *Die Erbrechtlichen Klagen*, Schulthess, 2022.
- Çabri S, *Miras Hukuku Şerhi C.I*, On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Çekin M S, "Mal Rejimi Hukukunda Gerçekleştirilen Tasarrufların Miras Hukukuna Etkisi", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi*, 4(2), 2017, s.189-198.
- Cin H, *Eski ve Yeni Türk Hukukunda Tarım Arazilerinin Miras Yoluyla İntikali*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1979.
- Dural M / Öz T, *Türk Özel Hukuku, Cilt IV, Miras Hukuku*, Filiz Yayıncılık, 2021.
- Eitel P, "Familienbilder Und Das Neue Erbrecht", Liegenschaften, Unternehmen, Vorsorge und Unterhalt in der Familie Planungsmöglichkeiten - 11. Symposium zum Familienrecht, Schulthess, 2022.
- Erdoğan K, "Mal Rejimi Sözleşmelerine Karşı Saklı Payın Korunması ve İsviçre Medenî Kanunu'nda Yapılan İlgili Değişikliklerin Değerlendirilmesi", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 81, 2023, s.377-385.
- Erdoğan K, "Tarım Arazilerinin Miras Yoluyla İntikali" *İÜHF*, 81, 2023, s.372-389.
- Eren F, "Miras Sebebiyle İstihkak Davası", *Cevdet Yavuz'a Armağan*, 2017, s.1045-1058.
- Eren F / Yücer Aktürk İ, *Türk Miras Hukuku*, Yetkin Yayıncılık, 2021.
- Ergüne M S, "Terekedeki Münferit Maller İçin Kısmi Paylaşma Davası Açma İmkanının Değerlendirilmesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(3), 2016, s.1063-1075.
- Ertaş Ş, "Edinilmiş Mal Rejimini Tasfiyesi, Mirasın Paylaşılması, Tenkis Hakkı", *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 71(1), 2013, s.1365-1378.
- Ertaş Ş, *Eşya Hukuku*, Barış Yayınevi, 2020.
- Escher A, "Das Erbrecht, Zweite Abteilung: Der Erbgang (Art.537-640) ", Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch III.Band, 3.Auflage, 1960.
- Esener T / Güven K, *Eşya Hukuku*, Yetkin Yayıncılık, 2019.
- Fankhauser R / Jungo A, "Entwurf Zur Revision Des Erbrechts Vom 29. August 2018: Ein Überblick", 2019.
- Gönensay S / Birsen K, *Miras Hukuku*, İstanbul Hukuk Fakültesi Matbaası, 1963.
- Hausheer H / Regina E Aebi Müller H a RE, Berner Kommentar, Kommentar Zum Schweizerischen Privatrecht, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Band I, Einleitung Und Personenrecht, 1. Abteilung, Einleitung Artikel 1 – 9 ZGB, 2012.
- Hausheer H / Regina E Aebi Müller, "Art. 181-251 ZGB", Basler Kommentar Zivilgesetzbuch I Art.1-456 ZGB, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2018.
- Heinrich H, "Die Erbfolge. Ziviles Und Prätorisches Erbrecht", Römisches Recht , 2006.
- İmre Z / Erman H, *Miras Hukuku*, Der Yayınları, 2014.
- İnan A N / Ertaş Ş / Albaş H, *Miras Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 2024.

- Kalenderoğlu A, *5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu Kapsamındaki Tarım Arazilerinin Miras Yoluyla Devri*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Karakaş F T, "Saklı Pay Mirasçılara Yapılan Kazandırmalar ve Artık Terekenin Paylaşılması Sorunu", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 63(4), 2014, s.813-829.
- Karataş E, "Türk Miras Hukukunda Mirasın Kazanılmasında Halefiyet Türleri ve Türk Milletlerarası Özel Hukukundaki Yansımaları" *Journal of İstanbul University Law Faculty*, 73(2), 2015, s.357-390.
- Kılıçoğlu A, *Miras Hukuku*, Turhan Kitabevi, 2021.
- Kılıçoğlu A M, *Medeni Kanun'umuzun Aile-Miras-Eşya Hukukuna Getirdiği Yenilikler*, Turhan Kitabevi, 2014.
- Kocayusufpaşaoğlu N, *Miras Hukuku*, Filiz Kitabevi, 1992.
- Kurt E, "Kat Maliklerinin Ortak Giderlere Katılma Yükümlülüğünün Özellikleri" *TAAD*, (14), 2013, s.299-328.
- Kurt L M, "Noterlerin Hukukî Sorumluluğu", *XVIII Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(1), 2014, s.85-98.
- Lötscher C, "Das Schwarze Schaf in Der Erbengemeinschaft", *Successio Zeitschrift für Erbrecht*, Schulthess Verlag, 2019.
- Oğuzman K / Özer S / Özdemir Oktay S, *Eşya Hukuku*, Filiz Kitabevi, 2020.
- Orta E, *Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi*, On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Ozanemre Yayla T, *Mirasın Paylaşılması*, Turhan Kitabevi, 2011.
- Özay O, *Tarım İşletmelerinin ve Arazilerinin Miras Yoluyla İntikali*, Yetkin Yayıncılık, 2015.
- Özdoğan M, *Tarımsal Arazilerin Miras Yoluyla İntikali*, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Öztan B, *Miras Hukuku*, Turhan Kitabevi, 2016.
- Reisoğlu S, "İsviçre'de Zirai Gayrimenkullerin Hukuki Rejimi" *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 15(4), 1960, s.200-226.
- Schmoeckel M, *Erbrecht*, Nomos Verlagsgesellschaft mbH&Co, 2013.
- Serozan R, "Taşınır Eşya Mülkiyetinin Devrinde: Ayni Tasarruf Sözleşmesinin Borçlanma Sözleşmesinden Ayrılığı ve Soyutluğu. Ayrıca: Ayni Hakkın Sona Erme Bakımından Borçlanma Sözleşmesinden Bağımsızlığı", *Prof.Dr.Tahir Çağa'nın Anısına Armağan*, Beta Yayınevi, 2000.
- Serozan R / Engin B İ, *Miras Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Sirmen L, *Eşya Hukuku*, Yetkin Yayıncılık, 2013.
- Tandoğan H, "Miras Sebebiyle İstihkak Davası" *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12 (1-2), 1955.
- Tanrıver S / Ergüne M S, "Noterlerin Taşınmaz Satış Sözleşmesi Düzenlemesine İlişkin Hukuki Esaslar", *AÜHFD*, 72(1), 2023, s.143-162.
- Tekben T, "Noterin Hukuki Statüsü ve Noterlik Kanunu'nun 162. Maddesi Uyarınca Sorumluluğu Üzerine Bir İnceleme", *İzmir Barosu Dergisi*, 2021, s.69-78.

- Tekelioğlu N, *Miras Paylaşma Sözleşmesi*, Seçkin Yayınevi, 2021.
- Üye M, *Türk Hukuku'nda ve İsveç Hukukunda Kanuni Miras Hakkı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Uyumaz A / İlhan O, "Tarımsal Arazilerde Mülkiyetin Devri", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 24(2), 2018, s.861-905.
- Wolf S, "Erbchaftserwerb Durch Mehrere Erben Und Erbteilungsrecht - Erbgemeinschaft - Erbteilung", ZSR II, 2006.
- Wolf S, "Das Neue Erbrecht - Eine Übersicht Über Die Auf Den 1. Januar 2023 in Kraft Tretenden Änderungen" Zeitschrift des bernischen Juristenvereins, 158, 2022, s.417-425.
- Yavuz C / Topuz M, "Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un Türk Medeni Kanunu'nun Miras Hukukuna İlişkin Hükümlerinde Yaptığı Değişiklikler", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 21(2), 2015, s.663-700.
- Yılmaztekin A E, "Mirasın Taksimi ve Tarımsal Arazilerin Miras Yoluyla İntikali", *Ankara Barosu Dergisi*, 80(4), 2022, s.436-467.
- Zevkliler A, *Türk Miras Hukukunda Tarımsal İşletmelerin Tahsisi*, Sevinç Matbaası, 1970.

DEPREMİN KİRA SÖZLEŞMELERİNE MENFİ ETKİSİ SEBEBİYLE SÖZLEŞMEYLE BAĞLI KALMAK İSTEMEYEN KİRACININ SAHİP OLDUĞU HUKUKİ İMKANLAR

Özge ARPACI*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Deprem, ölümün yanı sıra kişiler üzerinde varoluşsal korkuları da beraberinde getirmektedir. Manevi tahribatın yanı sıra gerek gerçek gerekse tüzel kişilerde önemli ekonomik tahribatlara yol açmaktadır. Deprem kuşağında yer almamız ve dolayısıyla bir deprem ülkesi olmamız sebebiyle, gelecekte de benzer felaketlerin yaşanması maalesef muhtemel görünmektedir. Nitekim deprem bilimi uzmanlarına göre de ülkemizde her an her yerde deprem felaketi meydana gelebilir. Bu nedenle deprem gerçeği ile yaşamayı öğrenmeli ve bu felaket karşısında gerekli görülebilecek her türlü ihtiyaç doğrultusunda hukuki altyapı ve düzenlemeleri hayata geçirmeliyiz.

Aslında depremden sonra akla gelen hukuki meseleler, çok yakın zamanda pandemi döneminde de çözümlenmeye çalışılmıştır. Netice itibarıyla geçmişte pandemi, günümüzde deprem ve gelecekte benzer felaketler sebebiyle benzer hukuki meseleler hep gündemde olacak ve hep çözümlenmeyi bekleyecektir. Elbette ki, pandemi ile deprem arasındaki benzerlik sadece mücbir sebep olmalarından ibarettir. Nitekim her ikisinin kira sözleşmelerinde yarattığı menfi etkiler açısından farklılıklar bulunmaktadır.

Deprem gibi mücbir sebepler uygulamada özellikle sözleşme hukukunu etkilemekte ve hukuki sorunların çoğu da buradan kaynaklanmaktadır. Bu doğrultuda deprem bölgesinde yaşanabilecek en önemli ihtiyaçlardan birinin, barınma ihtiyacı olması cihetiyle, mevcut kira sözleşmelerinin akıbeti meselesi ortaya çıkabileceği gibi, kiralananda depremin yıkıcı etkisi sebebiyle oluşmuş

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: ozge.arpaci@hbu.edu.tr

gerçekleştirilmelidir. Konut ve çatılı işyeri kira sözleşmelerinde kiracının ölmesi halinde ise, ölen kiracının ortaklarının ve onunla birlikte oturanların da fesih hakkı bulunmaktadır. Kiracı açısından ölüm karinesinin işletildiği veya gaipliğine karar verildiği durumlar da bu kapsamda değerlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akıncı Ş, "Covid 19'un Borç İlişkilerine ve Bazı Borçlar Hukuku Sözleşmelerine Etkisi", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(38), 2020, s. 62-103.
- Akkurt S S, "Depremden Hasar Gören Binaların Sebep Olduğu Zararlardan Kaynaklanan Hukuki Sorumluluğa Genel Bakış-I-Sözleşme Sorumluluğu", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 31(1), 2023, s. 229-260.
- Antalya O G/Çavdar P, "İfa Güçsüzlüğüne Genel Bakış ve Onun Kira Sözleşmesindeki Görünümü", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 26(1), 2020, s. 219-237.
- Aral F/Ayrancı H, *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Genişletilmiş 9. Baskı, Yetkin Yayınları, 2012.
- Atlan Gürer H, "Kira Sözleşmesinin Kiracının Ölümü Üzerine Sona Erdirilmesi ve Kiralananın Kiraya Verene İadesi", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(206), 2022, s. 39-70.
- Aydemir E, *Türk Borçlar Yasasına Göre Kira Hukuku*, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Baş S, "Konutun Deprem Nedeniyle Zarar Görmesinin Kira Sözleşmesine Etkisi", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 14(56), 2023, s. 511-538.
- Bernardi F J, "Vertragsbindung und Force Majeure in der Gegenwart", *Recht der Internationalen Wirtschaft: Betriebs-Berater International*, (68), 2022, s. 180-184.
- Burcuoğlu H, "Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinde, Sözleşmeye Aykırılık Nedeniyle Fesih ve İade İstemi İle İlgili Yargıtay Uygulamasının Değerlendirilmesi", *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 8(Özel), 2013, s. 657-673.
- Canbolat F/Gönül Koşar G, "Küresel Salgının İşyeri Kira Sözleşmelerine Etkisi ve Kiracının Sahip Olduğu Hukuki İmkanlar", *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1), 2022, s. 122-166.
- Daşlı E, *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre Kira Sözleşmesinin Feshi*, Aristo Yayınevi, Erzincan, 2017. (Kısaltması: Daşlı, *Kira Sözleşmesinin Feshi*)
- Daşlı E, "Covid-19 Salgını Bağlamında AVM Kiraları ve Ekonomik Ayıp", *Lexpera Blog*, 2020, <<https://blog.lexpera.com.tr/covid-19-salgini-baglaminda-avm-kiralari-ve-ekonomik-ayip/>>, Erişim Tarihi 03 Mayıs 2024. (Kısaltması: Daşlı, *Covid-19 Salgını*)
- Doğan M, "Kira Sözleşmesi", Turgut Öz (Ed.), *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 193-366.
- Dürr D, "Fluglärm und Mietvertrag", *Aktuelle Juristische Praxis*, (4), 2001, s. 394-402.
- Erdem M, "Kiraya Verenin Kiralananın Ayıplarından Dolayı Sorumluluğuna İlişkin Değerlendirmeler", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(155-156), 2017, s. 9-37.

- Eren F, *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 15. Baskı, Yetkin Yayınları, 2013. (Kısaltması: Eren, *Genel Hükümler*)
- Eren F, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 9. Baskı, Yetkin Yayınları, 2021. (Kısaltması: Eren, *Özel Hükümler*)
- Giger H, *Berner Kommentar zum schweizerischen Obligationenrecht, Die Miete, Art. 253-273c, Art. 260-266o OR*, Stämpfli Verlag, Bern, 2020.
- Günay C İ, *Türk Borçlar Kanunu Şerhi*, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Yetkin Yayınları, 2015.
- Helvacı İ, *Hukuki Mütalaalar*, Cilt II (2010-2015), On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Herold M/Schwabach J N, "Anpassung und Beendigung von Dauerschuldverhältnissen", *Neue Juristische Wochenschrift*, (35), 2023, s. 2525-2531.
- Higi P/Bühlmann A, *Zürcher Kommentar zum schweizerischen Obligationenrecht, Die Miete, Art. 266-268b OR*, 5. neu bearbeitete Auflage, Schulthess, Zürich, 2020.
- Higi P/Wildisen C, *Zürcher Kommentar zum schweizerischen Obligationenrecht, Die Miete, Art. 266-268b OR*, 5. neu bearbeitete Auflage, Schulthess, Zürich, 2020.
- Hochstrasser M, "Auswirkungen einer Pandemie auf Dauerschuldverhältnisse", *Schweizerische Vereinigung für Luft- und Raumrecht-Bulletin*, (152), 2021, s. 37-55.
- Hulliger U, "Kündigung aus wichtigen Gründen, Überblick über Lehre und Rechtsprechung", *Mietrecht Aktuell*, 1(11), 2011, s. 1-9.
- Hulliger U/Heinrich P, *Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Vertragverhältnisse Teil 1: Innominatkontrakte, Kauf, Tausch, Schenkung, Miete, Leihe Art. 184-318 OR (Hrsg.: Markus Müller-Chen, Claire Huguenin)*, 3. Auflage, Schulthess, Zürich, 2016.
- İnceoğlu M, *Kira Hukuku*, Cilt II, On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- Kayış F, "Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Konut ve Çatılı İş Yerleri Kiralarına Etkileri Üzerine Düşünceler", *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 2020, s. 65-84.
- Keser Y, "Pandemi Nedeniyle Uygulanan Geçici İşyeri Kapatma Tedbirinin Hukuki Ayıp Olarak Nitelendirilebilmesinin Kiracının Kira Borcuna Etkisi", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20(1), 2021, s. 155-174.
- Kull M, "Verbindlichkeit der fristlosen und ungerechtfertigten Kündigung von Dauerschuldverhältnissen", *Schweizerische Juristen Zeitung*, (107), 2011, s. 245-253.
- Lachat D/Brutschin S, "Die Mieten in Zeiten des Coronavirus", *Mietrechtspraxis*, (2), 2020, s. 99-143.
- Müller J P, *Schweizerischer Verband der Immobilienwirtschaft-Schweizer Schriften zur Immobilienwirtschaft, Das schweizerische Mietrecht Kommentar*, 4. Auflage, Schulthess, Zürich, 2018.
- Oğuz A, "Covid 19, Mucbir Sebep ve Sözclemelere Etkisi", *Terazi Hukuk Dergisi*, 15(166), 2020, s. 1275-1285.
- Özdemir G, "COVID-19 (Koronavirüs) Salgınının İşyeri Kira Sözclemelerine Etkisi", *Terazi Hukuk Dergisi*, 15(166), 2020, s. 1154-1175.

- Özdemir H/Küçükcapraz S, "Kiraya Verenin Ayıptan Doğan Sorumluluğu", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 12(47), 2021, s. 85-118.
- Özyakışır Ö, *Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinde Kira Bedeli*, Adalet Yayınevi, 2019.
- Peduzzi R, "Die Auswirkungen der Notmassnahmen in der Coronakrise auf Geschäftsmietverträge", *Mietrecht Aktuell*, 1(20), 2020, s. 3-18.
- Permann R, *Orell Füssli Kommentar, OR Kommentar Schweizerisches Obligationenrecht (Hrsg.: Jolanta Kren Kostkiewicz, Stephan Wolf, Marc Amstutz, Roland Frankhauser)*, 3. überarbeitete Auflage, Orell Füssli Verlag, Zürich, 2016.
- Rey P, *Präjudizienbuch Obligationenrecht, Die Rechtsprechung des Bundesgerichts (1875-2020)*, Zehnte nachgeführte und erweiterte Auflage, Schulthess, Zürich, 2021.
- Rohrer F, "Der Tod des Mieters", *Mietrecht Aktuell*, 2(20), 2020, s. 47-56.
- Sağlam İ, "Kiracının Ölümünün Her Türlü Kira İlişisine Etkisi ve Bu Etkinin Özellikle Konut ve Çatılı İşyeri Kiraları Bakımından Gösterdiği Özellikler", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 23(2), 2017, s. 249-266.
- Sarajlic S, *Schliessung der Geschäftsräumlichkeiten aufgrund von Covid-19: Mietzinsherabsetzung wegen Mangel nach Art. 259d OR/Kündigungsgrund nach Art. 266g Abs. 1 OR?*, Editions Weblaw, Bern, 2023.
- Seçer Ö, "Kira Sözleşmesinin Önemli Nedenle Feshinde Parasal Sonuçlar", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(210), 2022, s. 907-937.
- Şahin T, "Kira Sözleşmesinin Önemli Sebeplerle Olağanüstü Feshi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 68(1), 2019, s. 337-359.
- Topuz M, "Depremi Kiracı Sözleşmelerine Etkisi", *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi İnşaat Hukuku Sempozyumu-27 Nisan 2023*, Yayınlanmamış Bildiri, <https://www.youtube.com/watch?v=dZU0_AXDf8>, Erişim Tarihi: 08 Mayıs 2023.
- Üçer M/Meriç N, "Kiracının Tacir Olması Durumunda Kiraya Verenin Ayıptan Sorumluluğunun Kapsamı", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 24(41), 2019, s. 405-438.
- Vetter M/Gutzwiller R S, "Voraussetzungen und Rechtsfolgen der ausserordentlichen Beendigung von Dauerschuldverhältnissen", *Aktuelle Juristische Praxis*, (6), 2010, s. 699-714.
- Wolfer M, "Die vertragliche Regelung der Vertragsauflösung aus wichtigem Grund", *Aktuelle Juristische Praxis*, (5), 2014, s. 621-626.
- Yavuz C/Acar F/Özen B, *Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler)*, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Güncellenmiş ve Yenilenmiş 12. Baskı, Beta Yayıncılık, 2013.
- Yavuz N, *Yeni TBK, HMK, İİK ve İstinafa Göre Kira Hukuku*, Güncelleştirilmiş ve Gözden Geçirilmiş 8. Baskı, Adalet Yayınevi, 2021.
- Yıldırım A, "Koronavirüs Krizinin Özel Hukuk Sözleşmelerine Etkisi", *Terazi Hukuk Dergisi*, 15(165), s. 986-995.
- Yücel Ö, "COVID-19 Salgınının Borç İlişkilerine Hukuksal Etkileri", *Terazi Hukuk Dergisi*, 15(166), s. 1189-1202.

DEPREMİN BANKA KREDİ SÖZLEŞMELERİNE ETKİSİ

Elif AYAN DURHAN*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Ülkemizde konut ve araç gibi malvarlığı değerlerini edinme ihtiyacı, günümüzde özellikle tüketimin yaygınlaşması ile birlikte önemini arttırmıştır. Fakat bu malvarlığı değerlerinin giderek yükselmesi, bunların nakit olarak alınmasını zorlaştırdığından, tüketiciler bankalardan kredi çekme eğilimine girmişlerdir. Böylece hem aldıkları krediyi taksitler şeklinde geri ödeyen tüketiciler taksitler bitmeden önce söz konusu malları kullanma imkânı elde etmektedir hem de bankalar bu sayede ciddi bir kredi faiz geliri sağlamaktadır¹. Her iki tarafın da menfaatine hizmet eden banka kredi sözleşmelerinden doğan borçlar gereği gibi yerine getirildiği sürece herhangi bir sorun yoktur. Ancak bazen müşterilerin, döviz kurundaki ani yükselişten veya deprem gibi kendilerinden kaynaklanmayan sebeplerden dolayı çekmiş oldukları kredileri geri öderken zorlandıkları görülmektedir.

Yakın zamanda yaşadığımız 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen Kahramanmaraş merkezli deprem, ülkemizde çok ağır yıkıcı sonuçlara yol açmıştır. Özellikle depremin etkilerinin yoğun bir şekilde hissedildiği 10 ilde, pek çok insanımız hayatını kaybetmiş, evler ve işyerleri kullanılamaz hale gelmiştir. Bu durum, aynı zamanda bankalardan kredi alan kişilerin borçlarını ödeyemez hale gelmelerine de neden olmuştur. Gerçekten deprem, konut kredisi başta olmak üzere tüketici kredileri ile ticari kredilerin ödenmesini zorlaştırmıştır. Bazı bankalar, belli bir süre için kredi ödemelerini ertelemeye yönelik kararlar alsa da, bu süreler dolduktan sonra kredi ödemelerinde gecikmeler yaşanması

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** elif.ayan@hbv.edu.tr

¹ Memet Erdem Aybay, “Sözleşmenin Değişen Koşullara Göre Uyarlanması (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı İncelemesi)”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cevdet Yavuz’a Armağan, 22 (3), 2016, s. 338.

KAYNAKÇA

- Anal Ö, "Covid 19 Virüsünün Sözleşmelere Etkisinin TBK m. 138 Hükmü Çerçevesinde Değerlendirilmesi", *İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Koronavirüs Döneminde Güncel Hukuki Meseleler Sempozyumu*, Bildiri Tam Metin Kitabı, 2020, s. 285-383.
- Akıncı Ş, "Korona Virüs (Covid 19) Salgınının Hukuki İlişkilere Etkisi (Özellikle Borçlar Hukuku, Ticaret Hukuku, İş Hukuku, Medeni Usul ve İcra Hukuku Alanlarına İlişkin Bir İnceleme)", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Rapor*, 2020, s. 1-44.
- Altunkaya M, "Küresel Salgının Mücbir Sebep Olması ve Sözleşme Hukukuna Etkisi". *Düşünce Dünyasında Türkiz*, 55, 2020, s. 81-106.
- Altunkaya M, "Deprem Zararlarında Haksız Fiilden Kaynaklanan Sorumluluk". *Medeni Hukukçular Derneği, Deprem Zararlarından Doğan Hukuki Sorumluluk Rehberi*, 2023, s. 4-8 (Deprem Zararları).
- Amasya S, "Sigorta Poliçelerine Konulan Dain-i Mürtehin Kaydının Hukuki Etkisi". *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16 (205), 2021, s. 1415-1451.
- Arat A, *Sözleşmenin Değişen Şartlara Uyarlanması*, Seçkin Yayıncılık, 2006.
- Aybay M. E, "Sözleşmenin Değişen Koşullara Göre Uyarlanması (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı İncelemesi)", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cevdet Yavuz'a Armağan, 22 (3), 2016, s. 323-347.
- Baysal B, *Sözleşmenin Uyarlanması; BK m. 138 Aşırı İfa Güçlüğü*, 2. Baskı, Oniki Levha Yayınları, 2017.
- Baysal Erman B. Z, *Zaman İçerisinde Değişen Koşulların Hukuki İşleme Etkisi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2007.
- Bulut E, "Kredi Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği ve Türleri", *Mevzuat Dergisi*, 49, 2002, <<https://www.mevzuatdergisi.com/2002/01a/01.htm>> Erişim Tarihi 07 Eylül 2023.
- Burcuoğlu H, "Hukukta Uyarlama-Özellikle Taşınmaz Kiralarında ve (Dövize Endekli) Kredi Sözleşmelerinde Uyarlama", *İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 20, 2011, s. 59-91.
- Çelik A, "Doğal Afet, Salgın ve Ekonomik Krizlerin İfa İmkansızlığına ve Aşırı İfa Güçlüğüne Etkisi", *Toplum, Ekonomi ve Yönetim Dergisi* 4 (Özel Sayı), 2023, s. 86-109.
- Doğan G, "Aşırı İfa Güçlüğü Nedeniyle Sözleşmenin Değişen Koşullara Uyarlanması", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 111, 2014, s. 9-36.
- Duman İ H, "Deprem Sözleşmeden Doğan Borçların İfasına Etkisi", <<https://www.ilkerduman.av.tr/?d=180#:~:text=Ancak%20para%20bor%C3%A7lar%C4%B1nda%20depremin%20edimin,y%C3%BCK%3%BCml%C3%BCl%C3%BC%C4%9F%C3%BCnden%20kurtuldu%C4%9Funu%20%C3%B6ne%20s%C3%BCrmesi%20olanaks%C4%B1zd%C4%B1r.>>> Erişim Tarihi 06 Eylül 2023.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 27. Baskı, Yetkin Yayınları, 2022.

- Gün+Partners Avukatlık Bürosu. "Covid-19'un Sözleşmelere Etkisi ve Mücbir Sebep ile İlişkisi", Eylül 2020, < <https://gun.av.tr/tr/goruslerimiz/rehberler/cov%C4%B1d-19-un-sozlesmelere-etkisi-ve-mucbir-sebep-ile-iliskisi> > Erişim Tarihi 10 Eylül 2023.
- Güngör F, *Türk Hukukunda Kredi Sözleşmelerinin Uyarlanması*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- Gürses D, *Banka Genel Kredi Sözleşmesi*, Oniki Levha Yayınları, 2016.
- Kaplan İ, *Hâkimin Sözleşmeye Müdahalesi*, Kadioğlu Matbaası, 1987.
- Karabörk K, *Türk Hukukunda Banka Kredi Açma Sözleşmeleri*, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2017.
- Kaya İ, "Depremin Tacirin Basiretli Bir İş Adamı Gibi Davranma Yükümlülüğüne Etkisi", *Ankara Barosu Dergisi*, 81 (Deprem Özel Sayısı II), s. 1-20.
- Kaya Ü, "Sözleşmenin Uyarlanmasında Sonradan Değişen Şartlar ve Öngörülemezlik İlkesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cevdet Yavuz'a Armağan*, 22 (3), s. 1569-1593 (Sözleşmenin Uyarlanması).
- Kayıhan Ş, "Zarar Sigortalarında Sigortacının Halefiyeti", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cevdet Yavuz'a Armağan*, 22 (3), 2016, s. 1595-1624.
- Kılıçoğlu A, "Özel ve Sosyal Sigortalarda Halefiyet ve Rücu", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 31 (1), 1974, s. 395-446 (Halefiyet).
- Kılıçoğlu A, "Depremin Özel Hukuka İlişkin Sonuçları", <<https://www.youtube.com/watch?v=IuGgcrNrpCU>>, Erişim Tarihi 10 Eylül 2023.
- Kırca Ç, "Pandemi Sebebiyle Sözleşmelerin Uyarlanması", Çiğdem Kırca/F. Tülay Karakaş (Ed.), *Pandeminin (Covid-19'un) Sözleşmelerin İfasına Etkisi*, Yetkin Yayınları, 2021, s. 57-96.
- Kurt L. M, *Borçlunun Sorumlu Olmadığı Sonraki İmkânsızlık (TBK m. 136)*, Yetkin Yayınları, 2016.
- Kızır M, "Yargıtay Kararları Işığında Basiretli İş Adamı Gibi Hareket Etme Yükümlülüğünün Sözleşmenin Değişen Şartlara Uyarlanmasına Etkisi", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19 (2), 2011, s. 245-282.
- Oğuz A, "Covid 19, Mücbir Sebep ve Sözleşmelere Etkisi", *Terazi Hukuk Dergisi*, 15 (166), 2020, s. 1275-1285.
- Oğuz S, "Bireysel Kredilerle Bağlantılı Sigortalar Uygulama Esasları Yönetmeliğindeki Son Gelişmelerin Değerlendirilmesi", *Terazi Hukuk Dergisi*, 11 (124), 2016, s. 51-59 (Bireysel Krediler).
- Oğuzman K/Turgut Ö, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 2., 9. Baskı*, Vedat Kitapçılık, 2012.
- Özmen S/Aktaş T, "Türk Hukuku Açısından Para Borçlarında Temerrüt Faizi Yanında Ceza Koşulu Talep Edilebileceğine İlişkin Yargıtay Kararlarının Eleştirisi", *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 2018, s. 39-54.
- Şahin H, *Mücbir Sebep Nedeniyle Borcun İfa Edilememesi*, Yetkin Yayınları, 2020.

- Tarlacı S, "Covid 19'un Sözleşmelere Etkisi", <<https://blog.lexpera.com.tr/covid-19un-sozlesmelere-etkisi/>>, Erişim Tarihi 20 Ağustos 2023.
- Temel İ, "Konut Kredisi ile Edinilen Konutun Deprem Sebebi ile Yok Olması Halinde Kredi Borcunun Akabeti", *Ankara Barosu Dergisi* 81 (Deprem Özel Sayısı-II (Özel Hukuk)), 2023, s. 325-343.
- Topuz S, *Türk-İsviçre ve Alman Borçlar Hukukunda Denge Bozulması ve İfa Güçlüğü Durumlarında Sözleşmeye Müdahale*, Yetkin Yayınları, 2009.
- Yüksekdağ S, *Mücbir Sebep, Aşırı İfa Güçlüğü ve Covid 19 Pandemisi Sürecinin Kira Sözleşmeleri Üzerinde Etkileri*, Antalya Bilim Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi 2021.

HUKUK MUHADEMELERİ KANUNU KAPSAMINDA TAHKİMDE DEVLET YARGISININ ROLÜ

Zeynep BAHADIR*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Tahkim, özel hukuk alanına giren ve tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebildiği uyuşmazlıkların devlet mahkemeleri yerine, bağımsız ve tarafsız hakemler eliyle ve bağlayıcı bir kararla çözülmesidir¹. Özel hukukta esas olan taraf iradesinin üstünlüğü olduğundan, taraflar bu kapsamdaki uyuşmazlıklarının çözümünü özel olarak seçtikleri kişilere bırakabilir ve bu durum devletin yargı hakimiyetine bir müdahale değildir². Tahkim de bir yargılama faaliyetidir³. Tahkim yargısı sayesinde taraflar arasındaki uyuşmazlığın gizli kalması,

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** zeynep.bahadir@hbv.edu.tr

- ¹ Hakan Pekcanitez / Ali Yeşilirmak, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, Cilt III, 15. Bası, On İki Levha Yayınları, 2017, s. 2593; Hakan Pekcanitez / Oğuz Atalay / Muhammet Özkes, *Medenî Usûl Hukuku*, 12 Bası, On İki Levha Yayınları, 2024, s. 614; Murat Atalı / İbrahim Ermenek / Ersin Erdoğan, *Medenî Usûl Hukuku*, 7. Bası, Yetkin Yayınları, 2024, s. 761; Ejder Yılmaz, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, 4. Cilt, Yetkin Yayınları, 2021, s. 5385; Süha Tanrıver, *Medenî Usûl Hukuku*, Cilt II, Yetkin Yayınları, 2022, s. 355; Ramazan Arslan / Ejder Yılmaz / Sema Taşpınar Ayvaz / Emel Hanağası, *Medenî Usûl Hukuku*, 9. Bası, Yetkin Yayınları, 2023, s. 820; Ziya Akıncı, *Milletlerarası Tahkim*, 4. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2016, s. 3; Ersin Erdoğan, *Hakem Kararlarının Kesin Hüküm Etkisi*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, 2020, s. 27; İbrahim Özbay / Yavuz Korucu, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Tahkim*, Adalet Yayınevi, 2016, s. 3-4; Nagehan Okumuş, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Hakem Kararlarının İptali*, On İki Levha Yayınları, 2021, s. 5-6; Serpil Işık, *MTK ve HMK Kapsamında Hakem Kararlarına Karşı İptal Davası*, On İki Levha Yayınları, 2022, s. 5; Sümeyye Hilal Üçüncü, “Tahkimde Yargılamanın Yenilenmesinde Görevli Mahkemeye İlişkin Bir Değerlendirme”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 60 (15), 2024, s. 424.
- ² Nevzat Boztaş, “Tahkimde Geçici Hukuki Korumalar ve Mahkemelerin Yardımı ve Denetimi”, *MİHDER*, Cilt 16 (1), 2020, s. 165; Pekcanitez/Yeşilirmak, s. 2594; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 761; Özbay/Korucu, s. 3.
- ³ İbrahim Özbay, “Yargıtay’ın Son Kararları Işığında Hakem Kararlarına Karşı Açılacak İptal Davasına İlişkin HMK m. 439 Hükmünün Zaman Bakımından Uygulanması”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan, 16, Özel Sayı 2014, s. 779; Müjgan Tunç Yücel, *HMK Uyarınca Tahkimde İhtiyati Tedbir ve Delil Tespiti*, Seçkin Yayınları, 2013, s. 51; Pekcanitez/Atalay/Özkes, s. 614; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 761; Tanrıver, s. 356; Özbay/Korucu, s. 3.

uzatılmasında, 432'nci maddede düzenlenen delillerin toplanmasında, 436'ncı maddede düzenlenen hakem kararlarının saklanması, 439'uncu maddede düzenlenen hakem kararlarına karşı açılacak iptal davasında ve 443'üncü maddede düzenlenen yargılamanın iadesinde karşımıza çıkmaktadır. Kanun'da sayılan bu durumlar dışında ise devlet yargısının tahkime herhangi bir gerekçeyle müdahalesi mümkün değildir.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 411'inci maddesinin yanı sıra, 444'üncü maddesinde, Kanun'un tahkime ilişkin kısmında düzenlenen konularda, aksine hüküm bulunmadıkça bu Kanun'un diğer hükümlerinin uygulanamayacağı düzenlenmiştir. Bu sebeple, Kanun'da öngörülmeleyen ancak somut olayda devlet mahkemelerinin yardımına ihtiyaç duyulan başka bir hâlin ortaya çıkması ihtimalinde, devlet yargısına başvurulması ve keza Kanun'un diğer maddelerinin tahkime uygulanması mümkün değildir. Lâkin tahkim yargısında devlet mahkemelerinin yardımına ihtiyaç duyulan bu öngörülemez hâller için devlet yargısına başvurulmasını mümkün kılan genel bir düzenleme yapılması faydalı olabilir. Her ne kadar tahkimde taraf iradeleri geçerli olduğundan mahkemelerin tahkime müdahalesi olabildiğince sınırlanmak istense de, öngörülemez hâllerle sınırlı olacak şekilde devlet mahkemelerinin yardımına müsaade edilmesi, kanaatimizce tahkimin işlevselliğini artıracaktır.

KAYNAKÇA

- Akıncı Z, "Hakemlerin İhtiyati Tedbir ve İhtiyati Haciz Kararı Verme Yetkisi", *Prof. Şükrü Postacıoğlu'na Armağan*, 1997, s. 209-224. (Tedbir)
- Akıncı Z, *Milletlerarası Tahkim*, 4. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2016. (Tahkim)
- Alangoya Y, *Medenî Usûl Hukukumuzda Tahkimin Niteliği ve Denetlenmesi*, Fakülteler Matbaası, 1973.
- Arslan R / Yılmaz E / Taşpınar Ayvaz S/Hanağası E, *Medenî Usûl Hukuku*, 9. Bası, Yetkin Yayınları, 2023.
- Atalı M / Ermenek İ / Erdoğan E, *Medenî Usûl Hukuku*, 7. Bası, Yetkin Yayınları, 2024.
- Boztaş N, "Tahkimde Geçici Hukuki Korumalar ve Mahkemelerin Yardımı ve Denetimi", *MİHDER*, 16 (1), 2020, s. 163-219.
- Budak A C, "Yeni Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Tahkim Hükümleri", *Uluslararası Ticaret ve Tahkim Hukuku Dergisi*, 1 (1), 2012, s. 31-60.
- Ekşi N, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Tahkim*, Beta Yayınları, 2013.
- Erdoğan E, *Hakem Kararlarının Kesin Hüküm Etkisi*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, 2020.
- Eroğlu O, *Tahkimde Yargılamanın Yenilenmesi (HMK Kapsamında)*, Seçkin Yayınları, 2022.
- Göksu T, *Schiedsgerichtsbarkeit*, Dike Verlag AG, 2014.
- Habegger P, "ZPO Art. 375", Karl Spühler / Luca Tenchio / Dominik Infanger (Hrsg.), *Basler Kommentar Schweizerische Zivilprozessordnung*, 3. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2017.

- Işık S, *MTK ve HMK Kapsamında Hakem Kararlarına Karşı İptal Davası*, On İki Levha Yayınları, 2022.
- Köksoy M, "Hukuk Muhakemeleri Kanunu Uyarınca Tarafsızlığından Şüphe Edilmeyi Haklı Gösteren Durum ve Koşullar Nedeniyle Hakemin Reddi", *TBB Dergisi*, 171, 2024, s. 121-178.
- Kuru B, "Hukuk Muhakemeleri Kanun Tasarısı Hakkında Genel Değerlendirme", *Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı V, Hukuk Muhakemeleri Kanun Tasarısı Değerlendirilmesi*, Ankara, 8-9 Eylül 2006, s. 58-85. (Genel Değerlendirme)
- Kuru B, *Hukuk Muhakemeleri Usûlü*, Cilt VI, 6. Bası, Demir Demir Yayıncılık, 2001. (Cilt VI)
- Okumuş N, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Hakem Kararlarının İptali*, On İki Levha Yayınları, 2021.
- Özbay İ / Korucu Y, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Tahkim*, Adalet Yayınevi, 2016.
- Özbay İ, "Yargıtay'ın Son Kararları Işığında Hakem Kararlarına Karşı Açılacak İptal Davasına İlişkin HMK m. 439 Hükmünün Zaman Bakımından Uygulanması", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, 16, Özel Sayı 2014, s. 779-811.
- Özbek M S, "Tahkim Yargılamasında Hakemin Reddi", *Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi*, 1, 2021, s. 35-96.
- Pekcanitez H / Atalay O / Özekes M, *Medenî Usûl Hukuku*, 12 Bası, On İki Levha Yayınları, 2024.
- Pekcanitez H / Yeşilirmak A, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, Cilt III, 15. Bası, On İki Levha Yayınları, 2017.
- Pekcanitez H, "Milletlerarası Tahkimde Geçici Hukukî Koruma Önlemleri", *Makaleler*, Cilt I, On İki Levha Yayınları, 2016, s. 781-822. (Milletlerarası Tahkim)
- Pekcanitez H, "Tahkim İlk İtirazı", *Makaleler*, Cilt II, On İki Levha Yayınları, 2016, s. 807-839. (İlk İtiraz)
- Pekcanitez H, "Yeni Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Tahkime İlişkin Hükümleri", *Makaleler*, Cilt II, On İki Levha Yayınları, 2016, s. 507-530. (Tahkim)
- Selçuk S, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Hakem Kararlarının İptali*, Yetkin Yayınları, 2018.
- Tanrıver S, *Medenî Usûl Hukuku*, Cilt II, Yetkin Yayınları, 2022.
- Taşpınar Ayvaz S, "Asliye Ticaret Mahkemeleri Hakkında Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Tahkimde Görevli Mahkeme", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, 16, Özel Sayı 2014, s. 469-482.
- Tunç Yücel M, *HMK Uyarınca Tahkimde İhtiyati Tedbir ve Delil Tespiti*, Seçkin Yayınları, 2013.
- Umar B, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, 2014.
- Üçüncü S H, "Tahkimde Yargılamanın Yenilenmesinde Görevli Mahkemeye İlişkin Bir Değerlendirme", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 60 (15), 2024, s. 423-450.
- Yeşilova B, *Milletlerarası Ticari Tahkimde Nihai Karardan Önce Mahkemelerin Yardımı ve Denetimi*, Güncel Hukuk Yayınları, 2008.
- Yılmaz E, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, 4. Cilt, Yetkin Yayınları, 2021.

YARGITAY E. 2019/5, K. 2022/1 SAYILI VE 18.02.2022 TARİHLİ İÇTİHADİ BİRLEŞTİRME KARARI ÇERÇEVESİNDE CEBRÎ İCRADA HUKUKÎ YARAR

Nurullah BAL*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Yargıtay'ın E. 2019/5, K. 2022/1 sayılı ve 18.02.2022 tarihli İctihadı Birleştirme Kararı¹ ile vadesi gelmemiş alacaklar hakkında mahkemeye yöneltilen hukukî himaye taleplerinin hukukî yarar dava şartı eksikliğinden usûlden reddine karar verilmesi gerektiği içtihadında bulunulmuştur. Söz konusu karar uyarınca müeccel alacaklar bakımından, yargı mercii tarafından prensip olarak yargılamanın başında (ön inceleme aşamasında) taraflar arasındaki uyuşmazlığın esasına dair değerlendirme yapılarak alacağın vadesinin gelmediği kanaatine ulaşılması hâlinde usûlden ret kararı verilecektir. Bu durumun ortaya çıkacağı teorik ve pratik sorunlar, öğretilerde pek çok yazar tarafından belirtilmiş ve eleştirilerde bulunulmuştur².

Bununla birlikte anılan Karar'ın cebrî icra hukukundaki yansımaları üzerinde öğretilerde yeterince durulamamıştır. Her ne kadar anılan Yargıtay Kararı,

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı/KONYA, e-posta: bal.nurullah@gmail.com, nurullah.bal@erbakan.edu.tr

¹ 4.11.2022 tarihli ve 32003 sayılı Resmî Gazete, <<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/11/20221104-8.pdf>>, Erişim Tarihi 12 Aralık 2024.

² Muhammet Özekes / Nilüfer Boran Güneysu, "Mevsimsiz (Zamansız/Erken) Açılan Davanın Yargı Kararları Kapsamında Değerlendirilmesi", *İHM*, 81(3), 2023, <<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3884571>>, Erişim Tarihi 7 Aralık 2024, s. 879 vd.; Ali Cem Budak / Okan Yağcı, "Mevsimsiz Dava: Davanın Vaktinden Önce Açılması", *AD*, 2023/1, S. 70, 2023, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3094593>>, Erişim Tarihi 7 Aralık 2024, s. 40 vd.; Nurullah Bal, "Yargıtay'ın E. 2029/5, K. 2022/1 Sayılı ve 18.02.2022 Tarihli İctihadı Birleştirme Kararı Çerçevesinde Usûl Hukuku – Maddi Hukuk Sınırları ve İlişkisi Üzerine Düşünceler", *Uluslararası Selçuk Hukuk Kongresi III*, 5 - 7 Şubat 2024, <https://www.selcuk.edu.tr/contents/hukuk/icerik/29360/Selçuk%20Hukuk%20Kongresi%20III%202024-Özel%20Hukuk%20Tam%20Metin_638632981055027411.pdf>, Erişim Tarihi 7 Aralık 2024, s. 123 vd.; Hakan Pekcantez / Oğuz Atalay / Muhammet Özekes, *Medenî Usûl Hukuku*, 12. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2024, s. 217 - 218, dn. 14; Murat Atalı / İbrahim Ermenek / Ersin Erdoğan, *Medenî Usûl Hukuku*, 7. Bası, Yetkin Yayıncılık, 2024, s. 343.

KAYNAKÇA

- Aras A, İcra Hukukunda Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, Adalet Yayıncılık, 2023.
- Arslan R / Yılmaz E / Taşpınar Ayvaz S / Hanağası E, *Medenî Usûl Hukuku*, 9. Bası, Yetkin Yayıncılık, 2023. (Medenî Usûl)
- Arslan R / Yılmaz E / Taşpınar Ayvaz S / Hanağası E, *İcra ve İflâs Hukuku*, 9. Bası, Yetkin Yayıncılık, 2023. (İcra ve İflâs)
- Aslan K / Akyol Aslan L, “İlâma Bağlı Para Alacağı İçin İlâmsız İcra Takibi Yapılması, Dürüstlük Kuralına ve Hayatın Olağan Akışına Aykırı Mıdır?”, *Prof. Dr. Ramazan Arslan’a Armağan*, C. I, Yetkin Yayıncılık, 2015, s. 195 – 251.
- Aşık İ / Oruç Y / Tok O / Saçar Ö F, *İcra ve İflâs Hukuku*, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Atalı M / Ermenek İ / Erdoğan E, *Medenî Usûl Hukuku*, 7. Bası, Yetkin Yayıncılık, 2024. (Medenî Usûl)
- Atalı M / Ermenek İ / Erdoğan E, *İcra ve İflâs Hukuku*, 8. Bası, Yetkin Yayıncılık, 2024. (İcra ve İflâs)
- Bal N, *Haksız Takip Nedenine Dayanan Tazminat Sorumluluğu*, Yetkin Yayıncılık, 2023. (Haksız Takip)
- Bal N, “Yargıtay’ın E. 2029/5, K. 2022/1 Sayılı ve 18.02.2022 Tarihli İçtihadı Birleştirme Kararı Çerçevesinde Usûl Hukuku – Maddi Hukuk Sınırları ve İlişkisi Üzerine Düşünceler”, *Uluslararası Selçuk Hukuk Kongresi III*, 5 - 7 Şubat 2024, <https://www.selcuk.edu.tr/contents/hukuk/icerik/29360/Selcuk%20Hukuk%20Kongresi%20II%202024-Özel%20Hukuk%20Tam%20Metin_638632981055027411.pdf>, Erişim Tarihi 7 Aralık 2024, s. 119 – 135. (Yargıtay İBK)
- Budak A C/ Yağcı O, “Mevsimsiz Dava: Davanın Vaktinden Önce Açılması”, *AD*, 2023/1, S. 70, 2023, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3094593>>, Erişim Tarihi 7 Aralık 2024, s. 17 – 46.
- Budak A C / Karaaslan V, *Medenî Usûl Hukuku*, 8. Bası, Filiz Kitabevi, 2024.
- Çiftçi P, *İcra Hukukunda Menfaat Dengesi*, Adalet Yayınevi, 2010.
- Desteci B, *İcra Hukukunda Takip Şartları*, Adalet Yayınevi, 2024.
- Erdem M, *İtirazın İptali Davası*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, 2010.
- Erdoğan İ, “Hukukî Muamelelerde Şekle Aykırılığın Sonuçları”, *AHBVÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(13), 1997, s. 114 – 123.
- Ermenek İ, “Medenî Usûl Hukukunda Şekilcilik”, *AHBVÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(2), 2000, s. 142 – 179.
- Gaul H F, “Hukukun Esasları ve Hukuk Dogmatığı Bakımından Hakkın İcra Yoluyla Elde Edilmesi”, *İcra Hukuku Analizleri*, Çev. Nevhis Deren Yıldırım, 3. Bası, Beta Yayıncılık, 2011, s. 25 – 86.
- Görgün Ş / Börü L / Kodakoğlu M, *İcra ve İflâs Hukuku*, Yetkin Yayıncılık, 2022.
- Hanağası E, *Davada Menfaat*, Yetkin Yayıncılık, 2009.

- Kiraz T Ö, *İcra Mahkemesinde İtirazın Kaldırılması*, 4. Bası, Adalet Yayınevi, 2013.
- Köksoy M, *İcra Hukukunda Hukukî Güvenlik İlkesi*, Adalet Yayıncılık, 2018.
- Kuru B / Aydın B, *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku*, 6. Bası, Yetkin Yayıncılık, 2021.
- Özbek M S, "İflâs Davasının Hukukî Mahiyeti", *AÜHFD*, 61(1), 2012, s. 207 – 274.
- Özekes M, *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*, Adalet Yayınevi, 2009.
- Özekes M / Boran Güneysu N, "Mevsimsiz (Zamansız/Erken) Açılan Davanın Yargı Kararları Kapsamında Değerlendirilmesi", *İHM*, 81(3), 2023, <<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3884571>>, Erişim Tarihi 7 Aralık 2024, s. 861 – 909.
- Özkaya Ferendeci H Ö, "Kesin Hükümün Zaman İtibarıyla Sınırları", *Prof. Dr. Yavuz Alangoya İçin Armağan*, Alkım Yayıncılık, 2007, s. 183 – 195.
- Pekcanitez H, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, C. I, 15. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Pekcanitez H/ Simil C, *İcra – İflâs Hukukunda Şikâyet*, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, 2017.
- Pekcanitez H/ Atalay O / Özekes M, *Medenî Usûl Hukuku*, 12. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2024.
- Pekcanitez H / Atalay O / Sungurtekin Özkan M / Özekes M, *İcra ve İflâs Hukuku*, 11. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2024.
- Postacıoğlu İ E, *İcra Hukuku Esasları*, 4. Bası, Fakülteler Matbaası, 1982.
- Rüzgaresen C, *İflâs Sebepleri*, Adalet Yayınevi, 2011
- Tanrıver S, *Medenî Usûl Hukuku*, C. I, 4. Bası, Yetkin Yayıncılık, 2021.
- Topel Çelikoğlu C, *İcra Dairesi Kararı*, Ekin Yayıncılık, 2017.
- Umar B, *İcra ve İflâs Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi*, Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Yayınları, 1973.
- Üstündağ S, *Medeni Yargılama Hukuku*, C. I – II, 7. Bası, Nesil Matbaacılık, 2000 (Yargılama)
- Üstündağ S, *İcra Hukukunun Esasları*, 8. Bası, 2004. (İcra)
- Yıldırım M K / Deren Yıldırım N, *İcra ve İflâs Hukuku*, 8. Bası, Beta Yayıncılık, 2021.
- Yılmaz E, "İtirazın İptali Davasının Hukukî Niteliği", *Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan*, Adalet Yayınevi, 2009, s. 597 – 615. (İtirazın İptali)
- Yılmaz E, "İcra Tazminatı", *Halûk Konuralp Anısına Armağan*, C. 2, Yetkin Yayıncılık, 2009, s. 675 – 754. (İcra Tazminatı)
- Yılmaz E, "Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin İcra İflâs Uyuşmazlıklarında Uygulanabilirliği", *Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan*, C. 2., Yetkin, 2015, s. 1835 – 1863. (Uygulanabilirlik)

PATENT DAVALARINDA BİLİRKİŞİ İNCELEMESİ

Hikmet BİLGİN*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Sınai mülkiyet hakları arasında yer alan patent hakkı, hukukî anlamda özel bir uzmanlık alanı olarak kabul edilmektedir. Nitekim diğer sınai mülkiyet haklarında olduğu gibi, patent haklarından doğan hukuk davaları da, özel ihtisas mahkemesi olarak kurulmuş olan fikrî ve sınaî haklar hukuk mahkemesinde görülmektedir. Özel bir uzmanlığı gerektiren içeriği sebebiyle patent haklarından doğan davalarda mahkemeler, sıklıkla bilirkişi incelemesine başvurmaktadır. Patent ile ilgili teknik, mühendislik, estetik veya ergonomik bilgilerin, hâkimlerin genel hayat tecrübelerine dayanan bilgilerini aştığı rahatlıkla söylenebilir. Özellikle patent hakkından doğan uyuşmazlıklarda patent konusu buluşa dair tekniğin ilgili alanında veya patentin kullanıldığı ürün konusunda uzman kişilerden oluşan mühendis, patent vekili ve tazminat hesaplamasına esas ticari defter ve kayıtların incelenmesine yönelik olarak malî müşavirden oluşan bilirkişi heyetleri oluşturulmakta ve görevlendirilmektedir¹. Keza görevlendirilen bilirkişiler, patent ihlâline yönelik iddiaları doğrulamak için keşif incelemesine katılabilir ve patente yönelik ihlalde bulunan ürünün fotoğraflarının çekilmesi, ayrıntılı analiz amacıyla kopyalarının alınması ve bunların yanı sıra ürünle ilgili her türlü belgenin kopyasının alınması dahil çok çeşitli önlemleri içeren uygulama ve işlemleri de gerçekleştirebilir.

Mahkeme tarafından atanan bilirkişiler, inceleme sırasında saptanan madde vakıalarla, patent ihlali hakkındaki iddiaların gerçekliğine yönelik tespitleri içeren bilirkişi raporu tanzim edip mahkemeye sunarak hâkimin patent üzerindeki uyuşmazlığı çözmeye yardımcı olur. Bu sebeple patent davalarının, konusu itibarıyla genel hayat tecrübesine sahip hâkimin hukuk bilgisi ve kişisel

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medenî Usul ve İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** hbilgin@ankara.edu.tr

¹ Nilgün Soydan Bal, *Sınai Mülkiyet Davalarında Bilirkişilik*, Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013, s.165; Nilgün Soydan Bal, “Marka Davalarında Bilirkişilik”, *Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi (FMR)*, 20 (1) 2018, s.104.

KAYNAKÇA

- Arslan İ, "Yabancı Unsurlu Özel Hukuk Uyuşmazlıklarında Yabancı Hukukun İçeriği Hakkında Bilgi Edinilmesinde Bilirkişinin Rolü", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Yıl 13, Sayı 51, 2022, s.293-328.
- Arslan R / Yılmaz E / Taşpınar Ayvaz S / Hanağası E, *Medenî Usul Hukuku*, 10. Bası, Yetkin Yayınları, 2024.
- Atalay O, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, 15. Bası, On İki Levha Yayınları, 2017.
- Atalı M, "Medeni Usûl Hukukunda Hâkimin Vakıalar Hakkında Dava Dışında Edindiği (Şahsî) Bilgisini Kullanması", *Haluk Konuralp Anısına Armağan*, C. I, Yetkin Yayınları, 2009, s.139-161.
- Atalı M / Ermenek İ / Erdoğan E, *Medenî Usûl Hukuku*, 6. Bası, Yetkin Yayınları, 2024.
- Azaklı Arslan B, *Sınai Mülkiyet Hukukunda Tespit Davası ve Delillerin Tespiti*, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sosyal Bilimsel Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2024.
- Cepl P M / Voß U (Hrsg.), *Prozesskommentar Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 3. erweiterte Aufl., Verlag C. H. Beck, 2022.
- Chrocziel P, *Einführung in den Gewerblichen Rechtsschutz und das Urheberrecht*. 3.Aufl., Verlag C.H. Beck, 2019.
- Çolak U, "Fikri Mülkiyet Davalarında Bilirkişi Raporlarının Değerlendirilmesi ve Bağlayıcılığı Sorunu", *Fikri Mülkiyet Hukuku Yılıhğı 2010*, On İki Levha Yayınları, 2011, s.133-178.
- Çolak U, *Türk Patent Hukuku*, Adalet Yayınları, 2022.
- Deryal Y, *Türk Hukukunda Bilirkişilik*, 4. Bası, Seçkin Yayınları, 2012.
- Dikicioğlu A, "Marka, Endüstriyel Tasarım, Faydalı Model ve Patent Davalarında Bilirkişilik", *Fikri ve Sınai Mülkiyet Kültürü Ülkemizde Yaşadığımız Sorunlar ve Kurumsal Çözüm Yolları 1. Ulusal Sempozyumu (17-18 Haziran 2005)*, İstanbul Barosu Yayınları, 2005, s.194-203.
- Geven Z, *Fikri Mülkiyet Hukukunda Hakların Hükümsüzlüğü*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- Geven Z, *Fikri Mülkiyet Hukukunda Yenilik ve Orijinallik*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2011.
- Güneş İ, *Sınai Mülkiyet Kanunu Işığında Uygulamalı Patent ve Faydalı Model Hukuku*, 4. Bası, Seçkin Yayınları, 2021.
- Güneş İ, *Uygulamada Fikrî Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları*, 4. Bası, Seçkin Yayınları, 2021.
- Kaplan M B, *Sınai Mülkiyet Kanunu'nda İhtiyatî Tedbirler*, On İki Levha Yayınları, 2018.
- Karslı A, *Medeni Muhakeme Hukuku*, 5. Bası, Filiz Yayınları, 2020.
- Melullis K J, "Zu Funktion und Bewertung von Sachverständigengutachten im Patentprozess", *Gelebtes Prozessrecht Festschrift für Volkert Vorwerk*, hrsg. Brunhilde Ackermann / Reinhard Gaier / Christian Wolf, Verlag Dr. Otto Schmidt, 2019, s.243-256.

- Soydan Bal N, "Marka Davalarında Bilirkişilik", *Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi (FMR)*, 20 (1) 2018, s.103-131.
- Soydan Bal N, *Sınai Mülkiyet Davalarında Bilirkişilik*, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 2013.
- Suluk C, "Sınai Mülkiyete İlişkin Hükümsüzlük Davalarında Mutlak Yeniliğin Bilirkişiler Tarafından Araştırılması", *Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2010*, On İki Levha Yayınları, 2011, s.511-526.
- Suluk C / Karasu R / Nal T, *Fikrî Mülkiyet Hukuku*, 7. Bası, Seçkin Yayınları, 2023.
- Şehirli F H, *Patent Hakkının Korunması*, Turhan Yayınları, 1998.
- Tanrıver S, "Yasal Düzenleme ve Teorik Boyutuyla Medenî Yargı Bağlamında Bilirkişilik", *Medenî Usûl ve İcra – İflâs Hukuku Günleri Sempozyumu- I* (Ed. Murat Atalı / Mert Namlı, On İki Levha Yayınları, 2024, s.95-155.
- Tanrıver S, *Medenî Usûl Hukuku Cilt I Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması*, 4. Bası, Yetkin Yayınları, 2021.
- Tanrıver S, *Hukukumuzda Bilirkişilik*, Yetkin Yayınları, 2017.
- Toraman B, *Medeni Usul Hukukunda Bilirkişi İncelemesi (6754 Sayılı Bilirkişilik Kanunu ile Getirilen Yenilikler Çerçevesinde)*, Yetkin Yayınları, 2017.
- Yalçın O, *Sınai Mülkiyet Haklarının Cebrî İcrası*, On İki Levha Yayınları, 2021.
- Yaşar T N, "Türk Mahkemelerinde Yabancı Hukukun Uygulanması", *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 33(2), 2012, s.75-114.
- Zora F, *Anglo Amerikan Hukuku İle Karşılaştırılmalı Olarak Medenî Usûl Hukukunda Bilirkişilik*, Adalet Yayınları, 2022.

KİRA UYUŞMAZLIKLARINDA DAR YETKİLİ- GENİŞ YETKİLİ MAHKEME KARARLARININ İRDELENMESİ

Ferhat CİMBAR*

GİRİŞ

Kira sözleşmesi genel itibariyle, kiraya veren ile kiralayan arasında akdedilen, kullandırma ve yararlandırma borcu doğuran sözleşmelerdendir. Kiraya verene; kiralananı kullandırma ve yararlandırma, kiracıya ise karşılığında kira bedeli ödeme yükümlülüğü getirmektedir. Kira sözleşmesi uygulamada en yoğun karşılaşılan sözleşme türlerinden olup Türk Borçlar Kanunu (TBK) madde 299 ve devamında düzenlenmektedir. Bu bağlamda; herhangi bir geçerlilik şartı içermeyen karşılıklı, tam iki tarafa borç yükleyen, ivazlı ve sürekli borç ilişkisi doğuran bir sözleşmedir.

Kira bedelinin tespiti, kiracının tahliyesi ve kira uyuşmazlıklarından kaynaklanan tazminat talepleri, kira ilişkisinden doğabilecek uyuşmazlıklardan bir kaçıdır. Kira bedelinin tespiti davası; kiracı veya kiralayan tarafından açılabilen ve yeni kira dönemine ait kira bedelinin yargı yolu ile belirlenmesini sağlayan davadır. Kira uyuşmazlıklarından kaynaklanan tazminat davası; kiralananın ayıbı veya kiracının sebep olduğu maddi, manevi zararların tazmini istemiyle ikame edilen dava türüdür. Tahliye davası ise Türk Borçlar Kanunu madde 350 ve devamında sınırlı sayıda (numerus clausus) düzenlenmektedir. Kural olarak kiralananın tahliyesi için, kiralayanın genel görevli mahkemeye başvurarak tahliyeye dair ilamı icraya konu etmesi gereklidir. Fakat kanun koyucu, kira bedelinin ödenmemesi veya kira süresinin bitmesi halleriyle sınırlı olmak üzere, kiralayana dava yoluna gitmeden genel haciz yoluna başvurarak taşınmazı ilamsız tahliye imkânı vermiştir.

İlamsız tahliye takibi başlatan kiralayanın, takibe itiraz edilmesi veya itiraz edilmese bile kira borcunun ödenmemesi sebebiyle genel görevli Sulh Hukuk Mahkemesi veya doğrudan İcra Hukuk Mahkemesine doğrudan müracaat edebileceği İcra İflas Kanunu (İİK) madde 269'da düzenlenmiştir. İcra Hukuk Mahkemelerinin uygulamada, uyuşmazlığın yargılama gerektirdiği gerekçesiyle

* **Dr. Öğr. Üyesi/Avukat**, Ankara Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: f.cimbar@gmail.com

KAYNAKÇA

- Arslan R, *Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi*, Turhan Hukuk,1977.
- Arslan R/ Yılmaz E /Taşpınar Ayvaz S./ Hanağası E., *İcra ve İflas Hukuku*, Yetkin Yayınları, 6.Baskı, 2020.
- Aşık İ/ Oruç Y/ Tok O/ Saçar Ö/Aşit R, *İcra ve İflas Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Atalı M/ Ermenek İ/Erdoğan E, *İcra ve İflâs Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2023.
- Barlas N, *Para Borçlarında İfasında Borçlunun Temerrüdü ve Bu Temerrüt Açısından Düzenlenen Genel Sonuçlar*, Kazancı Hukuk Yayınları, 1992.
- Belgesay, M, *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*, C.I, M. Sıralar Matbaası, 4.Bası, 1955.
- Belgesay M, *Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, C. II, 1939.
- Berkin N, *Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi*, Filiz Kitabevi,1980.
- Bilge N, *Medeni Yargılama Hukuku Dersleri*, Sevinç Matbaası, 2. Basım, 1967.
- Bilge N/ Önen E, *Medeni Yargılama Hukuku Dersleri*, Sevinç Matbaası, 3.Baskı, 1978.
- Boran N, *İcra Takibinin İptali ve Taliki*, Güncel Hukuk Yayınları, 2006.
- Burcuoğlu H, *Yargıtay Kararları Işığında 6570 Sayılı Yasaya Göre Kiracının Tahliye Edilmesi*, Filiz Kitabevi, 1993.
- Çavdar S, *İtirazın İptali, Borçtan Kurtulma, Menfi Tespit ve İstirdat Davaları*, Seçkin Yayınları, 2007.
- Deynekli A/ Kısa S, *İtirazın İptali Davaları, İcra İnkâr ve Kötüniyet Tazminatı*, Turhan Kitabevi, 2. Baskı, Ankara, 2000.
- Domaniç H, *Hukukta Kazıyyei Muhakeme ve Nisbi Kuvveti*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınevi, 1964.
- Duran O, *Konut ve Çatılı İşyeri Kiraları Kapsamındaki Taşınmazların Kira Bedelinin Ödenmemesi Nedeniyle İlamsız İcra Yoluyla Tahliyesinde Kira Sözleşmesine İtiraz ve Kaldırılması (İİK m. 269/b)*, 2018.
- Erdem M, *Medeni Usul Hukukunda Hükümlerin Tavzihi*, 2001.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Beta Yayınları, 11. Baskı, 2009.
- Görgün Ş/ Börü L/ Kodakoğlu M, *İcra ve İflâs Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2022.
- Gürdoğan B, *İcra Hukuku Dersleri*, Ajans Türk Matbaası, 1970.
- Gürdoğan B, *Medeni Usul Hukukunda Kesin Hüküm İtirazı*, 1960.
- Kanık H, *Yargıtay Uygulamasında Kira Hukuku Davaları*, 2. Baskı, 2022.
- Karşlı A, *İcra ve İflas Hukuku*, Filiz Kitabevi, 2022.
- Keleş Ş, *Kiralanan Taşınmazların İlamsız Tahliyesi*, Turhan Kitabevi, 2009.
- Kılıçoğlu A, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Turhan Kitabevi, 11. Baskı, Ankara 200.
- Kızılıcak B, *İcra İflas Kanunu'na Göre Kiralanan Taşınmazların Tahliyesi*, Yüksek Lisans Tezi, 2024.

- Konuralp H, *Medeni Usul Hukukunda İspat Kurallarının Zorlanan Sınırları*, Yetkin Yayınları, 2009.
- Korkusuz R, *İcra Hukuku ve Uygulaması*, Roma Yayınları, 1.Baskı, 2004.
- Kuru B, *İcra ve İflas Hukuku Cilt I İcra Hukuku*, Yetkin Yayınları, 8. Baskı, 2023.
- Kuru B, *İcra ve İflas Hukuku*, Türkmen Kitabevi, İkinci Tıpkı Baskı, 2006.
- Kuru B, *Medeni Usul Hukuku*, Yetkin Yayınları, 11. Baskı, 1999.
- Kuru B, *Medeni Usul Hukuku El Kitabı*, Yetkin Yayınları, 3. Baskı,2024.
- Kuru B, *Ödeme Emrine İtiraz*, Makaleler, 2006.
- Kuru B / Arslan R/ Yılmaz E, *İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı*, Yetkin Yayınları, 26. Baskı, 2012.
- Kuru B, *İcra ve İflâs Hukukunda Müddetler*, Makaleler, 2006.
- Kuru B / Arslan R/ Yılmaz E, *İcra ve İflas Hukuku*, Yetkin Yayınları, 8. Baskı, 1995.
- Muşul T, *İcra ve İflâs Hukuku*, Adalet Yayınları, 2013.
- Muşul T, *Medeni Usul Hukuku*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, 2009.
- Önen E, *Medeni Yargılama Hukuku*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, 1979.
- Özekes M, *İcra Hukukunda Temel Hak ve İlkeler*, Adalet Yayınları, 2009.
- Özekes M. *İcra İflâs Hukukunda İhtiyati Haciz, Seçkin Yayınevi*, 1999.
- Pekcanitez H/ Atalay O/Meral Ö/ Özekes M, *İcra ve İflas Hukuku*, Oniki Levha Yayınları, 10. Baskı, 2012.
- Pekcanitez H/ Atalay O/ Özekes M, *Medeni Usul Hukuku*, Oniki Levha Yayınları, 11. Bası, 2011.
- Postacıoğlu İ, *İcra Hukuku Esasları*, Fakülteler Matbaası, 4. Baskı,1982.
- Postacıoğlu İ, *Medeni Usul Hukuku Dersleri*, Vedat Kitapçılık, 6. Bası, 1975.
- Saim Üstündağ, *İcra Hukukunun Esasları*, Filiz Kitabevi, 2000.
- Tanır Z, *İtirazın Kesin Olarak Kaldırılması*, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Tanrıver S, *Medeni Usul Hukukunda Derdestlik İtirazı*, Adalet Yayınevi, 2007.
- Uyar T, *İcra ve İflas Kanunu Şerhi*, Cilt-9, Turhan Kitabevi, 2.Baskı, 2008.
- Uyar T, *İtirazın İptali ile Tahsil Davası*, Bilge Yayınevi, 2017.
- Üstündağ S, *İcra Hukukunun Esasları*, Filiz Kitabevi, 8. Bası, 2004.
- Üstündağ, S. *İlamsız İcrada İcra Dairesinin Yetkisine İtiraz*,1986.
- Üstündağ S, *Medeni Yargılama Hukuku*, C.I-II, Filiz Kitabevi, 7. Baskı, 200.
- Üstündağ, S. *Medeni Yargılama Hukuku*, C.I-II, 7. Bası, 2000
- Varol G, *İcra Mahkemeleri Yargılama Usulü*, 6. Cilt, 2.Sayı, Filiz Kitabevi, 2020.
- Yasan C, *Kesin Hükmün Zaman İtibariyle Etkisi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt:11, Özel S.:2009.
- Yıldırım K/Alangoya Y/Deren N, *Medeni Usul Hukuku Esasları*, Genişletilmiş Gözden Geçirilmiş, Beta Yayınları, 8. Baskı, 2011.

SOSYAL MEDYA ETKİLEYİCİLERİNİN ÖRTÜLÜ REKLAM YAPMA YASAĞI

Mehmet ÇOĞALAN*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Son yüzyılda internet teknolojisinin gelişmesi ile birlikte birçok sektörde olduğu gibi reklam alanında da değişimler yaşandığı aşikardır. Özellikle internet üzerinden yapılan yayın ve paylaşımlara kullanıcılarında aktif olarak katılımı ile birlikte bu değişimler hızlanarak artmıştır. Web 2.0 olarak adlandırılan bu dönemde sosyal medyanın aktif sükeleri ortaya çıkmış, bu dönemde kullanıcılar da internet sayfalarından paylaşım yaparak başka kullanıcılarla etkileşim içine girmişlerdir. Kullanıcılar arasından bazıları diğer kullanıcılardan daha fazla öne çıkararak, kullandıkları sosyal medya platformunda daha fazla takipçi elde etmiştir. Sosyal medya etkileyicilerinin takipçilerinin çok fazla olması onlara tek paylaşım ile bazen milyonlarca insana ulaşma gücü vermiştir. Reklam verenler bu etkinin farkına varınca, ürün ve hizmetlerinin tanıtımında televizyon radyo gibi kitle iletişim araçlarının yanında sosyal medya etkileyicilerini de tercih etmeye başlamışlardır.

Tüketicilerin mal ve hizmet tercihlerine büyük etkisi olan reklam sektörünün sosyal medya etkileyicilerini tercih etmesiyle birlikte, televizyon ve radyo gibi araçlara oranla daha az denetim altında olan bu mecralarda ihlaller oldukça fazla artmıştır. Sosyal medya üzerinden verilen reklamların ilk dönemlerinde, örtülü reklam yasağı sosyal medya etkileyicileri tarafından oldukça fazla ihlal edilmiştir. Denetimin yetersiz olması sebebiyle etkileyiciler, bir ürünü ya da hizmeti reklam amacıyla kendi paylaşımlarında gösterirken, sanki bu ürün ve hizmeti reklam amacıyla paylaşmadığı imajı çizmekteydi. Devam eden bu durum kamu otoritelerinin de dikkatini çekmiş ve belli düzenlemeler yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Her ne kadar kamu otoriteleri ellerindeki enstrümanları kullanıp bu duruma müdahale etmeye çalışsalar da, gerek sosyal medya

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Bilişim ve Teknoloji Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: mehmetcogalan@hacettepe.edu.tr

KAYNAKÇA

- Akkurt S S, *Sosyal Medyada gerçekleşen İhlaller Karşısında Kişilik Hakkının Korunması*, 3. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Aktaş Avcı P, "Sosyal Medya Etkileyicilerinin Yaptığı Reklamlara İlişkin Genel Bir Değerlendirme", *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(2), Temmuz 2023, s. 269-92.
- Çakır H / Topçu H, "Bir İletişim Dili Olarak İnternet", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 2005, s. 71-96.
- Dal N E / Dal V, "Kişilik Özellikleri Ve Sosyal Ağ Sitesi Kullanım Alışkanlıkları: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 2014, s. 144-162.
- Doğar M, "Sosyal Medya Platformları Aracılığıyla Paylaşılan Reklamların İdari Yönden Denetimine Dair Düşünceler", *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(1), 2023, s. 165-190.
- İnal E / Baysal B, *Reklam Hukuku ve Uygulaması*, On İki Levha Yayıncılık, 2008.
- Karatepe Kaya, M, "Sosyal Medya Etkileyicileri Tarafından İnternet Aracılığıyla Yapılan Reklamlara İlişkin Hukuki Düzenlemelerin Değerlendirilmesi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 70(3), Ekim 2021, s. 667-719.
- Kaya B M, *İnternet Hukuku*, 2. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Lattore M, "Web 1.0, 2.0, 3.0 ve 4.0'ın Tarihi" (Çev. Ö. Yılmaz), *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 2021, s. 351-359.
- O'reilly T, "What Is Web 2.0 Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software", 2005, <http://www.oreilly.com/pub/a/web2/archive/what-is-web-20.html>. (Erişim Tarihi 21 Ağustos 2023)
- Oyman M / Akıncı S, "Sosyal Medya Etkileyicileri Olarak Vloggerlar: Z Kuşağı Üzerinde Para-Sosyal İlişki, Satın Alma Niyeti Oluşturma ve Youtube Davranışları Açısından Vloggerların İncelenmesi", *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (32), 2019, s. 441-464.
- Öçer A / Şahin Ç, "İnternette Pazarlamanın Büyüyen Rolü ve World Wide Web", *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1), 1999, s. 265-292.
- Reklam Kurulu 10.9.2024 tarih, 349 numaralı toplantı, 2024/4416 sayılı karar.
- Reklam Kurulu 8.10.2024 tarih, 350 numaralı toplantı, 2024/4150 sayılı karar.
- Reklam Kurulu 9.3.2021 tarih 307 numaralı toplantı, 2020/2104 sayılı karar.
- Tam M S, "Sosyal Medya Etkileyicilerinin Kanaat Önderliği Rolü", *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(2), 2020, s. 1325-1351.
- Taşdelen B, "Dijital Çağın Yeni Trendi Sosyal Medya Etkileyicileri: Vloggerların Üniversite Öğrencilerinin Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi", *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(3), 2020, 1071-1098.
- Yegen C, "Demokratik ve Yeni Bir Kamusal Alan Olarak Sosyal Medya", *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 2013, s. 119-135.
- Yıldırım A, "İnternetin Görünen Yüzü", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(Özel Sayı I), 2014, s. 51-59.
- Zevkililer A / Özel Ç, *Tüketicilerin Korunması Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 2016.

1919 WEIMAR, 1920 AVUSTURYA VE 1924 TÜRK ANAYASALARININ HAZIRLANMASINDA HUKUK KURAMININ ETKİSİ

Rıdvan DEĞİRMENCİ*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Birinci Dünya Savaşı, Almanya, Avusturya ve Osmanlı Devletleri'nin mağlubiyeti ile sonuçlandı. Bu devletlerde, savaş sonrası farklı sosyal ve siyasi deneyimler yaşanmakla birlikte ortak noktaları savaş sonrası ülkelerinde cumhuriyet rejimi kuran anayasaların kabulüydü. Diğer taraftan anayasaların hazırlık sürecine bakıldığında her birinin farklı siyasi ve sosyal bağlamlarda oluştuğu görülmektedir.

Weimar Anayasası, mağlup Almanya'nın demokratik bir yönetimle yeniden kurulmasını sağlamak amacıyla hazırlandı. Ancak içeriğine bakıldığında güçlü bir başkanlık makamının tesis edildiği, başkanın devlet erki içerisinde anayasal yetkiler bakımından bir adım önde olduğu görülmektedir. Bu düzenlemenin temelinde Hugo Preuss'un tercihleri ve önerileri oldukça etkili olmuştur.

Avusturya Anayasası'nın hazırlık süreci siyasi cephelerin katı biçimde ayrıldığı bir atmosferde gerçekleşmiştir. Başbakanın çağrısı ile anayasanın hazırlanmasında rol alan Kelsen, tercihleri ile siyasi gruplar arasında çatışmayı önlemiştir. Hazırladığı anayasa taslağı meclis tarafından kabul edilmiş olmakla birlikte, Nazi ara rejimi ihmal edilirse, kabulünden itibaren Avusturya'da geçerliliğini korumaktadır.

1924 Anayasası, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra işgale uğrayan ülkeden Kurtuluş Savaşı ile işgal güçlerinin bertaraf edilmesini müteakip yazılmıştır. Bu anayasa, cumhuriyetin kurumlarını ve temel hakları ihtiva ederek kurucu aklı içinde barındırır. Nitekim sonraki dönemlerde hazırlanan yeni anayasalarda ve yapılan değişikliklerde kurucu aklın dışına çıkılmamış, büyük oranda cumhuri-

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı /ANKARA, e-posta: ridvan.degirmenci@hbv.edu.tr

Karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde anayasa yapımında hukuku teorik olarak kavrayan ve anayasa mühendisliği konusunda fikir yürüten hukukçuların rehberliğinde hazırlanan anayasaların krizleri öngörebildiği ve bunlara çözüm aradığı ifade edilebilir. Demokratik sistem içerisinde krizlerin barışçıl çözümünü öngörmek, denge ve denetleme müesseselerinin inşası bakımından demokratik ilkeler ve öngörülleri anayasaya sistematik biçimde yerleştirmek, hukukun teorik yanından istifade etmeyi gerektirir.

KAYNAKÇA

- Anayurt Ö, "1924 Anayasası'nda Yasama-Yürütme İlişkileri", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 8 (39) 1997, 673-694.
- Atatürk, *Nutuk II. Cilt*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2012.
- Bayrak B, "Meclis Tutanakları Üzerinden 1924 Teşkilat-I Esasiye Kanunu Tartışmaları", *Memleket Siyaset Yönetim*, 2014, 21, 189-218.
- Beller S, *A Concise History of Austria*, Cambridge University Press, 2007.
- Bogdandy A / Häußler S, Hanschmann F / Utz R, "State-Building, Nation-Building, and Constitutional Politics in Post-Conflict Situations: Conceptual Clarifications and an Appraisal of Different Approaches", *Max Planck UNYB*, 9, 2005, 579-613.
- Bulmer E, *What is a Constitution? Principles and Concepts*, IDEA Publishing, 2017.
- Caldwell P C, *Popular Sovereignty and the Crisis of German Constitutional Law*, Duke University Press, Londra, 1997.
- Ahmet Demirel, *Birinci Mecliste Muhalefet: İkinci Grup*, İletişim Yayınları, 2003.
- Dinçkol B, "1924 Anayasası Döneminde Siyasal Muhalefet", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 21 (2), 2015, 339-353.
- Duchacek I, "National Constitutions: A Functional Approach", *Comparative Politics*, 1 (1), 1968, 91-102.
- Esen S, "18 Nisan 1960 Tarihli Tahkikat Komisyonu", *Mülkiye Dergisi*, 34 (267), 2014, s. 167-192.
- Gönenç L, "Siyasi İktidar Bağlamında Anayasa Çalışmaları İçin Bir Kavramsal Çerçeve ve Önerisi", *AÜHFD*, 56 (1), 2007, 145-168.
- Hacıfettahoğlu M, *Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi Siyasal Rejimi ve Anayasal Düzeni*, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
- Hanioglu Ş, *Atatürk: Entelektüel Biyografi*, Bağlam Yayınları, 2023.
- Henig R, *The Weimar Republic*, Routledge, 1998.
- İba Ş, "1924 Anayasası'nın Hazırlık Ve Kanunlaşma Süreci Üzerine", *Yasama Dergisi*, 44, 2021, 43-60.
- Jablonek C, "Hans Kelsen und Entwicklung des B-VG 1920", içinde; *Die Verfassungsentwicklung 1918-1920 und Hans Kelsen*, Clemens Jabloner, Thomas Olechowski, Klaus Zeleny (Eds.), Wien, 2020, 143-157.

- Kolb E, *The Weimar Republic*, Routledge, 2005.
- Lee S J, *The Weimar Republic*, Routledge, 1998.
- Loewenstein K, "Militant Democracy and Fundamental Rights I", *The American Political Science Review*, 31 (3) 1937, s. 417-432.
- Mumcu A, "1924 Anayasası", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 2 (5), 1986, 383-400.
- Olechowski T, "Biographical Researches on Hans Kelsen in the Years 1881-1920" *Právněhistorické studie*. 43, 2013, 279-293.
- Olechowski T, "Hans Kelsen und die Bundesverfassung", *Austrian Journal Law*, 2022, 28-38.
- Özbudun E, *1924 Anayasası*, Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2012.
- Özoğlu H, *Cumhuriyetin Kuruluşunda İktidar Kavgası*, (Çev. Zuhâl Bilgin), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2011.
- Schoenberger C, "Hugo Preuss", içinde *Weimar A Jurisprudence Crisis*, Arthur J. Jacobson, Bernhard Schlink (Eds.), University of California Press, 2000, 116-128.
- Stelzer M, *The History of Austria Constitution*, Hart Publishing, 2011.
- Stirk P, "Hugo Preuss, German Political Thought and The Weimar Constitution, History of Political Thought", 23 (3), 2002, 497-516.
- Tanör B, *Osmanlı Türk Anayasal Gelişmeleri*, 24. Baskı, YKY Yayınları, 2014.
- Tatar D B, "Ahmet Ağaoğlu ve Modernleşme", *Türk Modernleşmesi XIX ve XX. Yüzyıl Türk Düşünürleri*, Ed. İlyas Doğan, Astana Yayınları, 2018.
- Tunçay M, *Türkiye Cumhuriyeti'nde Tek Parti Yönetiminin Kurulması*, Yurt Yayınları, 1981.
- Wiederin E, "The Evolution and Gestalt of the Austrian Constitution"; içinde *European Public Law*. Armin von Bogdandy, Peter M Huber, and Sabrina Ragone (Eds), Oxford University Press, 2023, 1-54.

TÜKETİCİ UYUŞMAZLIKLARINDA DAVA ŞARTI ARABULUCULUK

Mehmet DOĞAR*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Anayasa m. 9 gereği yargılama yetkisi mahkemelere aittir ve herkes meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir (Anayasa m. 36). Uzlaşma olgusunun hukuk bilimi alanında kendini gösteren kurumu alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleridir. Dünya genelinde ama özellikle Anglo-Sakson hukukuna tabi ülkelerde yoğun biçimde uygulanan alternatif uyuşmazlık çözüm yolları, eşitler arası menfaat temelli ilişkilerden kaynaklanan ve tarafların sulh olarak çözebileceği uyuşmazlıkları yargılama yoluna başvurmadan barışçıl biçimde sonlandırmayı hedefler. Klasik yargılama sürelerinin uzunluğu, maliyetler, teknolojik değişim ve adalete hızlı ulaşma ihtiyacı, mahkeme dışı çözüm yöntemlerini cazip hale getirmektedir. Türk yargı sistemi nezdinde açılan davaların çokluğu ile düşük sayılabilecek meblağdaki uyuşmazlıklarda dahi mahkemelere başvurulması, sistem üzerinde ağır iş yükü oluşmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte başta sulh mahkemeleri olmak üzere diğer tüm mahkemeler, tarafları sulh olmaya özendirmeyi istenilen seviyede başaramamıştır.

Yargının yetki alanına zarar vermeden ancak uyuşmazlığın mahkeme dışı çözümüne katkı sağlayan alternatif uyuşmazlık çözüm yolları (AUÇY) Türk hukukunda "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu" ile işlerlik kazanmıştır. Sözü edilen Kanun ile önce ihtiyari arabuluculuk düzenlenmiş, sonradan bazı uyuşmazlık türleri bakımından arabuluculuk zorunlu hale getirilmiştir. Uyuşmazlığın devlet yargısına başvurulmadan, tarafsız ve adil üçüncü bir kişi vasıtasıyla çözümlenmesini amaçlayan alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin uygulamada en sık rastlanan türü arabuluculuktur. Gönüllülük esasına

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Harran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/ ŞANLIURFA, e-posta: mdogar@harran.edu.tr

arası menfaat ilişkisinin söz konusu olmadığı tüketici uyuşmazlıklarında, zorunlu arabuluculuk sürecine tüketici hukukunun temel ilkeleri konusunda eğitim almış ve hatta tüketici hukuku alanında uzman bir arabulucunun katılım sağlaması gerektiği kanaatindeyiz. Tüketici uyuşmazlıklarının çözümü konusunda başarıya ulaşılabilmesi için bu konuda özel nitelikte ve konusunda uzman arabulucuların çeşitli eğitim programları ile yetiştirilmesi gerekir. Nitekim bankacılık, finans, eser, vekalet ve inşaat gibi birçok sözleşme türünün tüketici işlemi kapsamında olduğu düşünüldüğünde, genel hukuk mantığı bakış açısıyla sorunun analiz edilip gerekli desteğin sağlanması ve tüketiciyi koruyan çözüm önerilerinin sunulması mümkün olmayabilir. Zira tüketici hukuku, temel ilkelere ve tüketiciler yönünden getirdiği korumacı kuralları ile diğer hukuk dallarından ayrılmaktadır. Bu nedenle, tüketici uyuşmazlıklarında, tüketicinin korunması ilkesini her anlamda gözetecek ve tüketici hukuku alanında özel eğitim almış, taraflara tatminkâr çözüm önerileri sunabilen nitelikli arabulucuların görevlendirilmesi tüketici uyuşmazlıklarında dava şartı zorunlu arabuluculuk kurumunun başarılı olmasında faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akipek Öcal Ş/Yıldırım A/ Ermenek İ/ Kutlay S, *Tüketici Hukukunda Uzman Arabuluculuk, Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı Temel Eğitim Kitapçığı*, Şebnem Akipek Öcal/ Abdulkerim Yıldırım (Ed.), Ankara, 2021.
- Akipek Öcal Ş, "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Tüketici İşlemi ve Uygulanması", *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Disiplinler Arası Yaklaşım*, Esra Hamamcıoğlu/ Özge Uzun Kazmacı/ M. Ertan Yardım/ Argun Karamanlioğlu/ Z. Gizem Sayın (Ed.), Seçkin Yayıncılık, 2016, s. 11-19.
- Atalı M/ Ermenek İ/ Erdoğan E, *Medenî Usul Hukuku*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, 2019.
- Aydoğdu M, *Tüketici Hukuku Dersleri*, Adalet Yayınevi, 2015.
- Aydos O S, *Ürün Sorumluluğu*, Adalet Yayınevi, 2009.
- Azıklı Arslan B, *Medenî Usûl Hukuku Açısından Zorunlu Arabuluculuk*, Yetkin Yayınları, 2018.
- Bolayır N, "Tüketici Uyuşmazlıklarında Zorunlu Arabuluculuk", M. Tufan Öğüz (Ed.), *Medeni Hukuk ve Yargılama Hukuku Yönüyle Tüketici Hukukunda Güncel Problemler Sempozyumu*, Filiz Kitabevi, 2022, s. 133-163.
- Boulle L/ Nesic M, *Mediation: Principles, Process, Practice*, Butterworths, 2006.
- Coltri L S, *Conflict Diagnosis and Alternative Dispute Resolution*, Prentice Hall, 2004.
- Çabri S, *6502 Sayılı Kanuna Göre Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*, Adalet Yayınevi, 2016.
- Doğar M, *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü Sözleşmesi*, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2008.

- Dür O, *Arabuluculuk Faaliyeti ve Arabulucuların Hak ve Yükümlülükleri*, Adalet Yayınevi, 2018.
- Ekmekçi Ö/ Özkes M/ Atalı M/ Seven V, *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk*, 2. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Erdoğan İ, *Hukuka Giriş*, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Ermek İ, "Dava Şartının Arabulucu Tarafından Kendiliğinden Dikkate Alınması Sorunu ve Bu Kapsamda Yapılan Hataların Düzeltilmesi", *Yargıtay Dergisi*, 46(4), 2020, s.1017-1062.
- Ermek İ, *Arabuluculuk Sürecinde Zayıf Tarafın Korunması*, Yetkin Yayınları, 2021.
- Fiadjoe A, *Alternative Dispute Resolution: A Developing World Perspective*, Cavendish Publishing, 2004.
- Haynes J, *ADR-The Fundamentals of Family Mediation*, State University of New York Press, 1993.
- Heiderhoff B, *Gemeinschaftsprivatrecht*, München, 2007.
- Ildır G, *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü*, Seçkin Yayıncılık, 2003.
- İşlek Y, Tüketici Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Arabuluculuk, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2022.
- Kılıçoğlu A, *Arabuluculuk Sözleşmeleri*, Turhan Kitabevi, 2020.
- Kismet Kekeç E, *Arabuluculuk Yoluyla Uyuşmazlık Çözümünde Temel Aşamalar ve Taktikler*, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, 2016.
- Koçyiğit İ/ Yeşilkaya İ, *Ticari Davalarda, İş Uyuşmazlıklarında, Tüketici Mahkemelerinde Dava Şartı Arabuluculuk Uygulamaları*, Adalet Yayınevi, 2020.
- Moffit M L/ Bordone R C, *The Handbook of Dispute Resolution*, John Wiley& Sons, 2005.
- Newman P, *Alternative Dispute Resolution*, CLT Pub., 1999.
- Newmark C/ Monaghan A, *Mediators on Mediation: Leading Mediator Perspectives on The Practice of Commercial Mediation*, Tottel Publishing, 2005.
- Ozanoğlu H S, "Tüketici Sözleşmeleri Kavramı", *AÜHFĐ*, 50(1), 2001, s. 55-90.
- Özbaý İ, "Tüketici Uyuşmazlıklarında Arabuluculuğa Elverişlilik" *TOĞÜHFĐ*, 1(1) 2023, s. 1-22.
- Özbek M S, *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü*, 5.Baskı, Yetkin Yayınları, 2022.
- Özkes M, *Tüketici Uyuşmazlıklarında Zorunlu Arabuluculuk*, Aristo Yayınevi, 2021.
- Özel Ç, *Tüketicinin Korunması Hukuku*, 2.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Özmumcu S, "Karşılaştırmalı ve Türk Hukuku Açısından Zorunlu Arabuluculuk Sistemi-ne Genel Bir Bakış", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 74(2), 2016, s. 807-842.
- Pekcanitez H, "Alternatif Uyuşmazlık Çözümü", *Hukuki Perspektifler Dergisi*, 2005/5, s.12-16.

- Sarıhan B B, "Tüketici Hukuku Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Arabuluculuk Uygulaması", *NEÜHFD*, 4(2), 2021, s. 415-440.
- Selçuk S, "Tüketici Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Dava Şartı" *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(16), 2020, s. 1173-1213.
- Stitt A J, *Mediation-a Practical Guide*, Cavendish Pub., 2004.
- Şahin Ceylan Ş, *Geleneksel Toplumdan Modern Topluma Alternatif Uyuşmazlık Çözümü*, On İki Levha Yayıncılık, 2009.
- Tanrıver S, *Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Arabuluculuk*, Yetkin Yayınları, 2020.
- Taşpolat Tuğsavul M, *Türk Hukukunda Arabuluculuk*, Yetkin Yayınları, 2012.
- Tutumlu M A/ Tutumlu Ö, *Tüketici Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Arabuluculuk*, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Vogel A V, *Verbrauchervertragsrecht und Allgemeines Vertragsrecht*, Berlin, 2006.
- Yazıcı Tıktık Ç, *Arabuluculukta Gizliliğin Korunması*, On İki Levha Yayıncılık, 2013.

ALGORİTMİK YÖNETİMİN ÇALIŞMA HAYATINDA YARATTIĞI DÖNÜŞÜME SENDİKALARIN UYUMU: GENEL BİR DEĞERLENDİRME

Sevgi DURSUN ATEŞ*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Algoritmik yönetim ve yapay zekâ sistemleri iş mevzuatında ele alınması gereken çok önemli temel konulardır. Algoritmik yönetim ve yapay zekâ kullanımını işyerini değişik açılardan etkilerken sendikalar bakımından da birtakım zorluklar doğurmaktadır. Algoritmaların kullanımı, algoritmik ayrımcılık ve dışlama, şeffaf olmayan kararlar verilmesi, kişilik haklarının ihlali gibi hukuki ve etik sorunlara yol açabilir. Ayrıca, toplanan veriler, iş gücünü otomatik bir şekilde yönetmek için işlenmekte; işe alım, terfi ve işten çıkarma gibi kararlar giderek otomatik araçlarla şekillendirilmektedir.

Çalışma hayatında işçilerin veya işverenlerin haklarını ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek için oluşturulan sendikaların, teknolojik gelişmeler karşısında faaliyetlerini yeniden şekillendirmeleri bir gereklilik halini almıştır. Sendikaların algoritmik yönetimin risklerini fark etmeleri ve buna uygun yanıtlar planlamaları büyük önem taşımaktadır¹. Algoritmik yönetimin gelişimi, sendikaların yalnızca geleneksel rollerini sürdürmesini değil, aynı zamanda yapay zekanın etik ve şeffaf kullanımını destekleyecek yeni sorumluluklar almasını ve yetenekler edinmesini zorunlu kılmaktadır. Sendikaların bu konuda geliştireceği stratejiler algoritmik yönetimin etkilerinin daha iyi anlaşılması bakımından da önem taşımaktadır.

Algoritmik yönetim süreçleri, çalışan hakları üzerinde derin etkilere neden olmaktadır. Algoritmaların karar verme sürecinde şeffaf olmamaları/olamamaları ve kullandıkları verilerden dolayı potansiyel önyargıları çalı-

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Adalet Myo/KONYA, **e-posta:** sevgi@selcuk.edu.tr

¹ Valerio De Stefano, "Negotiating the algorithm: Automation, artificial intelligence, and labor protection", *Comparative Labor Law & Policy Journal*, 41(1), 2019, s. 46

KAYNAKÇA

- Adams-Prassl J / Binns R/Kelly-Lyth A, "Directly discriminatory algorithms", *Modern Law Review* 86(1), 2023, s. 144-175.
- Adams Prassl J, "What if your boss was an algorithm? Economic incentives, legal challenges, and the rise of artificial intelligence at work", *Comparative Labor Law & Policy Journal*, 41(1), 2019, s. 123-146.
- Agosti C/Bronowicka J/ Polidoro A / Priori G, "Exercising workers' rights in algorithmic management systems Lessons learned from the GlovoFoodinho digital labour platform case", Report 2023.1, European Trade Union Institute, Brussels, 2023.
- AI HLEG (High-Level Independent Group on Artificial Intelligence), *Ethics Guidelines for Trustworthy AI*, 2019, <<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/node/1950/printable/pdf>>, Erişim Tarihi 1 Aralık 2024.
- Ajunwa I, "An Auditing Imperative for Automated Hiring Systems", *Harvard Journal of Law & Technology*, 34(2), Spring 2021, s. 621-699.
- Ajunwa I / Crawford K/ Schultz J, "Limitless Worker Surveillance", *California Law Review*,105(3), 2017, s. 735-776.
- Aloisi A / De Stefano V, "Essential jobs, work-from-home and digital surveillance: Is the Covid-19 pandemic panopticon here to stay?", *International Labour Review*, 161(2), 2021, s. 289-314.
- Aloisi A / Gramano E, "Artificial Intelligence Is Watching You at Work. Digital Surveillance, Employee Monitoring, and Regulatory Issues in the EU Context", *Special Issue of Comparative Labor Law & Policy Journal*, "Automation, Artificial Intelligence and Labour Protection", edited by Valerio De Stefano, 41(1), 2019, s. 101-127.
- Aloisi A / Potocka-Sionek N, "De-gigging the labour market?An analysis of the 'algorithmic management' provisions in the proposed Platform Work Directive", *Italian Labour Law E-Journal* 15(1), 2022, s. 29-50.
- Aloisi A / De Stefano V, "Frankly, my rider, I don't give a damn. Rivista il Mulino", 2021, <<https://www.rivistailmulino.it/a/frankly-my-rider-i-don-t-give-a-damn-1>>, Erişim Tarihi 30 Kasım 2024.
- Arrieta A B / D'iaz-Rodríguez N / Del Ser J / Bennetot A / Tabik S / Barbado A / Garcia A / Gil-Lopez S / Molina D / Benjamins R / Chatila R / Herrera F, "Explainable Artificial Intelligence (XAI): Concepts, Taxonomies, Opportunities and Challenges toward Responsible AI", *Ava* <https://www.researchgate.net/publication/336734529_Explainable_Artificial_Intelligence_XAI_Concepts_Taxonomies_Opportunities_and_Challenges_toward_Responsible_AI>, Erişim Tarihi 1 Aralık 2024.
- Bader V / Kaiser S, "Algorithmic decision-making? The user interface and its role for human involvement in decisions supported by artificial intelligence", *Organization*, 26(5), 2019, s. 655-672.
- Barocas S / Selbst A D, "Big Data's Disparate Impact", *California Law Review*, 104(671), 2016, s 671-732.
- Benjamins R / Barbado A / Sierra D, "Responsible AI by Design in Practice." *arXiv: Computers and Society*, 2019, n. pag., s.2, Erişim Tarihi 3 Aralık 2024.

- Berg J, "Protecting Workers in the Digital Age: Technology, Outsourcing, and the Growing Precariousness of Work", *Comparative Labor Law & Policy Journal*, 41(1), 2019, s. 69-94.
- Bérastégui P, "Artificial intelligence in Industry 4.0: implications for occupational safety and health", Report 2024.01, ETUI. Brussels, 2024. <https://www.ciip-consulta.it/images/Intelligenza_Artificiale/Artificial_intelligence_in_Industry_4.0-Implications_for_occupational_safety_and_health_2024.pdf>, Erişim Tarihi 1 Aralık 2024.
- Bhatt U / Xiang A / Sharma A / Weller A / Taly A / Jia Y / Ghosh J / Puri R / Moura J.M. F / Eckersley P, "Explainable Machine Learning in Deployment", in *Proceedings of the 2020 Conference on Fairness, Accountability, and Transparency*, 2019, <https://arxiv.org/pdf/1909.06342>, Erişim Tarihi 8 Aralık 2024, s. 648-657.
- Boucher P, "Artificial intelligence: How does it work, why does it matter, and what can we do about it?", Scientific Foresight Unit, European Parliament, 2020, <[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/641547/EPRS_STU\(2020\)641547_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/641547/EPRS_STU(2020)641547_EN.pdf)>, Erişim Tarihi 20 Kasım 2024, s.1.
- Brevini B, "Creating the Technological Saviour: Discourses on AI in Europe and the Legitimation of Super Capitalism", Pieter Verdegem (Ed.), *AI for Everyone? Critical Perspectives*, London: University of Westminster Press, 2021, <DOI: <https://doi.org/10.16997/book55.i>. License: CC-BY-NC-ND 4.0>, s. 145-159.
- Carabantes M, "Black-Box Artificial Intelligence: An Epistemological and Critical Analysis", *AI and Society*, 35 (2), 2020, s.309-317.
- Collins P / Atkinson J, "Worker voice and algorithmic management in post-Brexit Britain", *European Review of Labour and Research*, 29(1), 2023, s. 37-52.
- Dagnino E / Armaroli I, "A seat at the table: Negotiating data processing in the workplace", *Comparative Labor Law & Policy Journal*, 41(1), 2019, s. 173-196.
- Del Castillo A P, AI: discovering the many faces of a faceless technology, A hands-on tool to help map AI, strengthen critical thinking and support anyone involved in negotiating the deployment of AI systems, Brussels 2023, <<https://www.etui.org/sites/default/files/2023-05/AI-Guide-discovering%20the%20many%20faces%20of%20a%20faceless%20technology-2023.pdf>>, Erişim Tarihi 29 Kasım 2024.
- Deloitte, Trustworthy AI™: Bridging the ethics gap surrounding AI, 2020, <<https://www2.deloitte.com/us/en/pages/deloitte-analytics/solutions/ethics-of-ai-framework.html>>, Erişim Tarihi 2 Aralık 2024.
- De Stefano V, "The rise of the 'just-in-time workforce': On-demand work, crowdwork and labour protection in the 'gig-economy'", *Comparative Labor Law & Policy Journal*, 37(3), 2016, s. 471-503.
- De Stefano V, "Negotiating the algorithm: Automation, artificial intelligence, and labor protection", *Comparative Labor Law & Policy Journal*, 41(1), 2019, s. 15-46.
- De Stefano V, " 'Masters and servers': Collective labour rights and private government in the contemporary world of work", *International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations*, 36(4), 2020, s. 435-453.

- De Stefano V / Wouters M, "AI and digital tools in workplace management and evaluation: An assessment of the EU's legal framework", Report for the Panel for the Future of Science and Technology. Brussels: European Parliament, May 2022 <[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/729516/EPRS_STU\(2022\)729516_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/729516/EPRS_STU(2022)729516_EN.pdf)>, Erişim Tarihi 22 Kasım 2024.
- De Stefano V / Taes S, "Algorithmic Management and Collective Bargaining", *European Review of Labour And Research*, 29(1), 2022, s. 21-36.
- Díaz-Rodríguez N / Del Ser J / Coeckelbergh M / López de Prado M / Herrera-Viedma E / Herrera F, "Connecting the dots in trustworthy Artificial Intelligence: From AI principles, ethics, and key requirements to responsible AI systems and regulation", *Information Fusion*, 99, 2023, s. 1-24.
- Dukes R / Kirk E, "Legal Change and Legal Mobilisation: What Does Strategic Litigation Mean for Workers and Trade Unions?", *Social & Legal Studies*, 33(4), 2024, s. 479-500.
- Fernandez de Aranguiz A, "Spain's platform workers win algorithm transparency", 2021, <<https://www.socialeurope.eu/spains-platform-workers-win-algorithm-transparency>>, Erişim Tarihi 10 Aralık 2024.
- Fischbach K / Gloor P A / Lassenius C / Olguin Olguin D / Pentland A.S / Putzke J / Schoder D, "Analyzing the Flow of Knowledge with Sociometric Badges", *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2(4), 2010, s. 6389-6397.
- Gonfalonieri A, "What brain-computer interfaces could mean for the future of work", *Harvard Business Review*, 6 October 2020, <<https://hbr.org/2020/10/what-brain-computer-interfaces-could-mean-for-the-future-of-work>>, Erişim Tarihi 21 Kasım 2024.
- Gregory K, "My life is more valuable than this': Understanding risk among on-demand food couriers in Edinburg", *Work, Employment and Society*, 35(2), 2021, s. 316-331.
- Grzybowski A / Brona P, "Approval and Certification of Ophthalmic AI Devices in the European Unions", *Ophthalmol Ther*, 12(2), 2023, s. 633-638.
- Heuvel S / Bondarouk T, "The rise (and fall?) of HR analytics: A study into the future application, value, structure, and system support", *Journal of Organizational Effectiveness: People and Performance*, 4(2), s.127-148.
- High-Level Expert Group On Artificial Intelligence, (HLEG) "A definition of AI: Main Capabilities and Scientific Disciplines", *A Definition of AI: Main Capabilities and Disciplines, Definition developed for the purpose of the deliverables of the High-Level Expert Group on AI*, The European Commission's High-Level Expert Group on Artificial Intelligence, Brussels, 18 December 2018, High-Level Expert Group on Artificial Intelligence A definition of AI: Main capabilities and scientific disciplines, <https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/ai_hleg_definition_of_ai_18_december_1.pdf>, Erişim Tarihi 1 Aralık 2024.
- High-Level Expert Group (HLEG). 2019a. Ethics Guidelines for Trustworthy AI, 8 April 2019. Retrieved from: <<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/ethics-guidelines-trustworthy-ai>>

- High-Level Expert Group (HLEG). 2019b. Policy and Investment Recommendations for Trustworthy AI. Retrieved from: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/policy-and-investment-recommendations-trustworthy-artificial-intelligence> <https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/ai_hleg_definition_of_ai_18_december_1.pdf>, Erişim Tarihi 1 Aralık 20124.
- High-Level Independent Group on Artificial Intelligence (AI HLEG), European Commission: Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology, The Assessment List for Trustworthy Artificial Intelligence (ALTAI) for self assessment, Publications Office, 2020,s.14-15, <<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/73552fcd-f7c2-11ea-991b-01aa75ed71a1>>, Erişim Tarihi 8 Aralık 2024
- Hunkenschroer A L / Luetge C, “Ethics of AI-Enabled Recruiting and Selection: A Review and Research Agenda”, *Journal of Business Ethics*, 178, 2022, s. 977–1007.
- ILO, Teleworking during the COVID-19 Pandemic and Beyond: A Practical Guide, Geneva 2020,, <https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@ed_protect/@protrav/@travail/documents/instructionalmaterial/wcms_751232.pdf>, Erişim Tarihi 22 Kasım 2024.
- Ito-Masui A / Kawamoto E / Esumi R / Imai H / Shimaoka M, “Sociometric wearable devices for studying human behavior in corporate and healthcare workplaces”, *BioTechniques*, 71(1), July 2021, (pp.393–399).
- Ivanova M / Bronowicka J / Kocher E / Degner A, “The App as a Boss? Control and Autonomy in Application-Based Management”, *Arbeit | Grenze | Fluss - Work in Progress interdisziplinärer Arbeitsforschung* Nr. 2, Frankfurt:Viadrina 2018, Erişim Tarihi: 12.12.2024. <https://www.researchgate.net/publication/328606283_The_App_as_a_Boss_Control_and_Autonomy_in_Application-Based_Management >, Erişim Tarihi 12 Aralık 2024.
- Jarrah M H / Newlands G / Lee M K / Wolf C.T / Kinder E / Sutherland W, “Algorithmic management in a work context.”, *Big Data and Society* 8(2), 2021, s. 1-14.
- Jo Lea B, “Artificial Intelligence (“AI”) in the Legal Profession”, Campbell University School of Law Rwe Requirement Professor Kevin P. Lee December 3, 2018.
- Kellogg K C / Valentine M A / Christin A, “Algorithms at Work: The New Contested Terrain of Control”, *Academy of Management Annals*, 14(1), 2020, s. 366–410.
- Kim T / Mcfee E / Olguin D / Waber B / Pentland A S, “Sociometric badges: Using sensor technology to capture new forms of collaboration”, *Journal of Organizational Behavior*, 33(3), 2012, <https://www.researchgate.net/publication/278706020_Sociometric_badges_Using_sensor_technology_to_capture_new_forms_of_collaboration >, Erişim Tarihi 22 Kasım 2024, s. 412-427.
- Klengel E / Wenckebach J, “Artificial intelligence, work, power imbalance and democracy – why co-determination is essential”, *Italian Labour Law e-Journal*, 14(2), 2021, s. 157–171.
- La Diega G.N, “Against the Dehumanisation of Decision-Making: Algorithmic Decisions at the Crossroads of Intellectual Property, Data Protection, and Freedom of Information”, *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law*, 9 (1), <<https://researchportal.northumbria.ac.uk/en/publications/against-the-dehumanisation-of-decision-making-algorithmic-decision> >, Erişim Tarihi 21 Kasım 20124.

- Lee M K, "Understanding perception of algorithmic decisions: Fairness, trust, and emotion in response to algorithmic management", *Big Data & Society*, 5(1), 2018, s.1-16.
- Lee M K / Kusbit D / Metsky E / Dabbish L, "Working with Machines: The Impact of Algorithmic and Data-Driven Management on Human Workers", in *Proceedings of the 33rd Annual ACM Conference on Human Factors in Computing Systems*, Seoul, Korea, New York: The Association for Computing Machinery (ACM), April 18–23, 2015, <https://www.researchgate.net/publication/277875720_Working_with_Machines_The_Impact_of_Algorithmic_and_Data-Driven_Management_on_Human_Workers>, Erişim Tarihi 20 Kasım 2024, s.1603-1612.
- Leeuw F / Vaesse J, "Impact Evaluations and Development- NONIE Guidance on Impact Evaluation",. Discussion at the Cairo conference March-April, 2009, <https://www.researchgate.net/publication/264869403_Impact_Evaluations_and_Development_NONIE_Guidance_on_Impact_Evaluation#fullTextFileContent>, Erişim Tarihi 30 Kasım 2024.
- Mateescu A / Nguyen A, "Algorithmic Management in the Workplace", Data & Society Research Institute, February 2019, <https://datasociety.net/wpcontent/uploads/2019/02/DS_Algorithmic_Management_Explainer.pdf>, Erişim Tarihi 25 Kasım 2024, s. 1-16
- Mittelstadt B/Allo P/Taddeo M/ Wachter S/Floridi L, "The Ethics of Algorithms: Mapping the Debate", *Big Data and Society*, 2016, 3(2), s. 1-21.
- Molina O / Butollo F / Makó C / Godino A / Holtgrewe U / Illsoe A / Junte S / Larsen T P / Illésy M / Pap J / Wotschack P, "It takes two to code: a comparative analysis of collective bargaining and artificial intelligence", *European Review of Labour and Research*, 29(1), 2023, s. 87–104.
- Morgan G / Hauptmeier M, "Varieties of institutional theory in comparative employment relations", A Wilkinson, G Wood, R Deeg (Eds) *The Oxford Handbook of Employment Relations: Comparative Employment System*, Oxford University Press, Oxford 2014, s. 190–221.
- Nowik P, "New Challenges for Trade Unions in the Face Of Algorithmic Management in the Work Environment", *Studies on Labour Law and Social Policy*, 29(2), 2022, s. 121-143.
- Newlands G, "Algorithmic surveillance in the gig economy: The organization of work through Lefebvrian conceived space", *Organization Studies*, 42(5), 2021, s. 719–737.
- Noponen N, "Impact of artificial intelligence on management", *Electronic Journal of Business Ethics and Organization Studies*, 24(2), 2019, s. 43-50.
- OECD, "Algorithms and collusion: Competition policy in the digital age", 2017, <www.oecd.org/competition/algorithms-collusion-competition-policy-in-the-digital-age.htm>, Erişim Tarihi 28 Kasım 2024, s. 8-9.
- Phillips P J / Hahn C A / Fontana P C / Yates A N / Greene K / Broniatowski D A / Przybocki M A, NISTIR 8312 -Four Principles of Explainable Artificial Intelligence National Institute of Standards and Technology September 2021,<<https://doi.org/10.6028/NIST.IR.8312>>
- Preece A / Harborne D / Braines D / Tomsett R / Chakraborty S, "Stakeholders in Explainable AI", s.2-3, ArXiv., <<https://arxiv.org/abs/1810.00184>>, Erişim Tarihi 2 Aralık 2024.

- Ribeiro M T / Singh S / Guestrin C, "Why Should i Trust You?" *Explaining the Predictions of Any Classifier*", KDD '16: Proceedings of the 22nd ACM SIGKDD International Conference on Knowledge Discovery and Data Mining New York, 2016, <<https://doi.org/10.1145/2939672.2939778>>, s. 1135- 1144
- Rosenblat A / Stark L, "Algorithmic Labor and Information Asymmetries: A Case Study of Uber's Drivers", *International Journal of Communication*,10 (27), 2016, s. 3758-3784.
- Schubert C / Hütt M T, "Economy-on-Demand and the Fairness of Algorithms", *European Labour Law Journal*, 10 (1), 2019, s. 3-16.
- Shestakofsky B, " Working algorithms: Software automation and the future of work", *Work and Occupations* 44(4), 2017, s. 376-423.
- Stanford J, "The Resurgence of Gig Work: Historical and Theoretical Perspectives", *The Economic and Labour Relations Review*, 28(3), s.382-401.
- Stephanie M Lee, "Workplaces are tracking their employees' sleep", *Buzzfeed. News*, 2017, <<https://www.buzzfeednews.com/article/stephaniemlee/work-wellness-program-of-the-future-will-track-your-sleep>>, Erişim Tarihi 25 Kasım 2024.
- Tambe P / Cappelli P/ Yakubovich V, "Artificial Intelligence in Human Resources Management: Challenges and a Path Forward", *California Management Review*, 61(4), 2019, s. 15-42.
- Tarleton G, "The Relevance of Algorithms", Tarleton Gillespie, Pablo J. Boczkowski, Kirsten A. Foot (Eds), *Media Technologies: Essays on Communication, Materiality, and Society*, MIT Press: Cambridge 2014, s. 167-194.
- Todolí-Signes A, "Algorithms, Artificial Intelligence and Automated Decisions Concerning Workers and the Risks of Discrimination: The Necessary Collective Governance of Data Protection", *European Review of Labour and Research*, 25(4), 2019, s. 465-481.
- Todolí-Signes A, "Making algorithms safe for workers: Occupational risks associated with work managed by artificial intelligence", *European Review of Labour and Research*, 27(4), 2021, s. 433-452.
- Wood A J, "Algorithmic management consequences for work organisation and working conditions", *JRC Working Papers Series on Labour, Education and Technology*, No. 2021/07. Seville: Joint Research Centre, 2021, <<https://www.econstor.eu/bitstream/10419/233886/1/1757203559.pdf>>, Erişim Tarihi 22 Kasım 2024
- Yeung K, "Algorithmic Regulation: A Critical Interrogation", *Regulation and Governance*, 12(4), 2018, s. 505-523.
- Zhang D / Maslej N / Brynjolfsson E / Etchemendy J / Lyons T / Manyika J / Ngo H / Niebles J.C / Sellitto M / Sakhaee E / Shoham Y / Clark J / Perrault R, "The AI Index 2022 Annual Report," AI Index Steering Committee, Stanford Institute for Human-Centered AI, Stanford University, March 2022. https://aiindex.stanford.edu/wp-content/uploads/2022/03/2022-AI-Index-Report_Master.pdf >, Erişim Tarihi 30 Kasım 2024.
- <<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>>, Erişim Tarihi 29 Kasım 2024.
- <<https://www.etui.org/events/collective-bargaining-and-algorithmic-management> >, Erişim Tarihi 23 Kasım 2024.
- <<https://uniglobalunion.org/report/algorithmic-management-a-trade-union-guide/>>, Erişim Tarihi 30 Kasım 2024.

TÜRK MEDENİ KANUNU'NUN 407'NCİ MADDESİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİĞİN DAVA VE TAKİP EHLİYETİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nurbanu ERZURUMLU IŞIK*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun¹ özgürlüğü bağlayıcı ceza hâlinde vesaleti düzenleyen 407'nci ve 471'inci maddeleri, Anayasa Mahkemesi'nin 22.03.2023 tarihli, 2022/105 E., 2023/54 K. sayılı kararı² ile iptal edilmiş; iptal kararının, yayımı tarihinden itibaren dokuz ay sonra yürürlüğe gireceği kabul edilmiştir.

Türk Medeni Kanunu'nun iptal edilen 407'nci maddesinin birinci fıkrası ile bir yıl veya daha uzun süreli özgürlüğü bağlayıcı bir cezaya mahkûm olan her erginin kısıtlanacağı düzenlenmekte idi. Somut norm denetimi yolu ile Anayasa Mahkemesi'ne yapılan başvuru üzerine, söz konusu kuralın Anayasa'da yer alan özel hayata saygı gösterilmesini isteme (AY m. 20) ve mülkiyet (AY m. 35) haklarını sınırlandırdığı; bu sınırlamanın her ne kadar kanunla yapılmış, meşrû bir amacı haiz ve ulaşılmak istenen amaca elverişli olduğu kabul edilebilirse de bir yıl ve daha uzun süreli özgürlüğü bağlayıcı ceza alan kişilerin, ayırt etme gücüne sahip ve vasi atanmadan kendi işlemlerini yürütebilecek durumda olup olmadıkları değerlendirilmeksizin mutlak bir biçimde kısıtlanmalarının gerektiğinin düzenlenmesi, bu konuda hâkime hükümlünün ihtiyaçlarını dikkate alarak yasal danışman ya da kayyım atanmasına karar verilmesi hususunda herhangi bir takdir hakkının tanınmaması göz önüne alındığında, sınırlamanın ölçülü ve gerekli olmadığı sonucuna varılmıştır³. Cezayı yerine getirmekle gö-

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** n.erzurumlu.isik@aybu.edu.tr

¹ RG, T. 08.12.2001, S. 24607.

² RG, T. 23.06.2023, S. 32230

³ "Kural ile özgürlüğü bağlayıcı bir ceza nedeniyle hükümlünün, özellikle şahsi ve mal varlığıyla ilgili bazı hukuki işlemleri yapamayacağından kendisine kanun gereğince mutlak olarak vasi

6. Beş yıldan daha kısa süreli cezaya mahkûm olan ve iradî ya da kanunî temsilcisi bulunmayan hükümlü aleyhine bir icra takibin mevcudiyeti hâlinde ise İcra ve İflâs Kanunu'nun 54'üncü maddesi uyarınca, hükümlüye kendisine bir temsilci tayin etmesi için belirli bir süre verilmeli; bu süre içinde herhangi bir icra takip işlemi yapılmamalıdır. Şayet bu süre içinde temsilci tayin edilmezse takibe hükümlüye karşı devam edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akıntürk T/ Ateş Karaman D, *Aile Hukuku*, 16. Bası, Beta, 2014.
- Akyol Aslan L, *Medenî Usul Hukukunda Davadan Feragat*, 1. Bası, Yetkin Basımevi, 2011.
- Artuk M E/ Gökçen A/ Yenidünya A C, *Ceza Hukuku Genel Hükümler II (Yaptırım Hukuku)*, 1. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2003.
- Arslan R/Yılmaz E/Taşpınar Ayvaz S/Hanağası E, *Medenî Usûl Hukuku*, 9. Bası, Yetkin Basımevi, 2023. (Usul)
- Arslan R/Yılmaz E/Taşpınar Ayvaz S/Hanağası E, *İcra ve İflâs Hukuku*, 9. Bası, Yetkin Basımevi, 2023. (İcra)
- Arslan A S, "Borçlunun Tutukluluğu veya Hükümlülüğünün İcra Takibine Etkileri", *Kırkkale Hukuk Mecmuası*, 1(1), 2021, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2193603>>, Erişim Tarihi 10.11.2024, s. 134-148.
- Aşık İ/ Oruç Y/ Tok O/ Saçar Ö F / Aşit R, *İcra ve İflâs Hukuku*, 3. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Atalı M/ Ermenek İ/ Erdoğan E, *Medenî Usûl Hukuku*, 7. Bası, Yetkin Basımevi, 2024. (Usûl)
- Atalı M/ Ermenek İ/ Erdoğan E, *İcra ve İflâs Hukuku*, 8. Bası, Yetkin Basımevi, 2024. (İcra)
- Atıcı C, *Medeni Usûl Hukukunda Dava Ehliyeti*, 1. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Dural M/ Öğüz T/ Gümüş M A, *Türk Özel Hukuku C. III Aile Hukuku*, 14. Bası, Filiz Kitabevi, 2019.
- Elgün Toğrul E Ş, *Medenî Usûl Hukukunda Dava Ehliyeti*, 1. Bası, Yetkin Basımevi, 2021.
- Ermenek İ, *Medenî Usûl Hukukunda Davayı Kabul*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2009.
- Ermenek İ/ Üçüncü S H, "Özgürlüğü Bağlayıcı Ceza Sebebiyle Kısıtlanma Hâlinde Kanunî Temsilciye Tebligat Yapılma Usulü", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 24(2), 2020, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1090552>>, Erişim Tarihi 14 Kasım 2024, s. 3-30.
- Görgün L Ş/ Börü L/ Kodakoğlu M, *İcra ve İflâs Hukuku*, 1. Bası, Yetkin Basımevi, 2022.
- Gümüş M A, *Türk Medeni Hukukunda Kayyımlık*, 1. Bası, Vedat Kitapçılık, 2006.
- Karlı A, *İcra ve İflas Hukuku*, 4. Bası, Filiz Kitabevi, 2022.
- Kılıçoğlu A, *Aile Hukuku*, 1. Bası, Turhan Kitabevi, 2015.
- Kuru B, *Hukuk Muhakemeleri Usulü, C. I*, 6. Bası, Demir Demir Yayıncılık, 2001. (C. I)
- Kuru B, *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*, 2. Bası, Adalet Yayınevi, 2013. (El Kitabı)

- Kuru B, *Medenî Usul Hukuku El Kitabı, C. I*, 1. Bası, Yetkin Basımevi, 2020. (Usul)
- Özbek V Ö, *İnfaz Hukuku*, 18. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Özgenç N B, "Türk Hukukunda Özgürlüğü Bağlayıcı Bir Cezaya Mahkûmiyetin Sonucu Olarak Kişinin Kısıtlanması", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 26(2), 2020, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1209314>>, Erişim Tarihi 13 Kasım 2024, s. 652-668.
- Öztan B, *Aile Hukuku*, 5. Bası, Turhan Kitabevi, 2004.
- Pekcanitez H/Taş Korkmaz H, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, 15. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Pekcanitez H/ Simil C, *İcra- İflâs Hukukunda Şikâyet*, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, 2017.
- Pekcanitez H/ Atalay O/ Özkes M, *Medenî Usûl Hukuku*, 12. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2024.
- Pekcanitez H/ Atalay O/ Sungurtekin Özkan M/ Özkes M, *İcra ve İflâs Hukuku*, 11. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2024.
- Postacıoğlu İ E/ Altay S, *İcra Hukuku Esasları*, 5. Bası, Vedat Kitapçılık, 2010
- Tanrıver S, *Medenî Usûl Hukuku, C. I*, 6. Bası, Yetkin Basımevi, 2024.
- Taşatan C, "Vesayeti Gerektiren Hallerden Biri Olarak Özgürlüğü Bağlayıcı Ceza Hakkında 7499 Sayılı Kanun ile Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 82(2), 2024, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4172407>>, Erişim Tarihi 13 Kasım 2024, s. 409-423.
- Umar B, "Medeni Usul Hukukunda Davanın Dinlenme Şartı Olarak Ehliyet", *İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 29(3), 1963, <<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/96597>>, Erişim Tarihi 13 Kasım 2024, s. 591-619, (Ehliyet).
- Umar B, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, 2. Bası, Yetkin Basımevi, 2014. (Şerh)
- Üstündağ S, *Medeni Yargılama Hukuku*, 7. Bası, Nesil Matbaacılık, 2000.
- Yıldız E/ Gürsoy S, *Kayımlık ve Kayyım Katılımıyla Görülmesi Gereken İşler ve Davalar*, 1. Bası, Vedat Kitapçılık, 2007.
- Yıldırım M K/ Deren Yıldırım N, *İcra ve İflas Hukuku*, 7. Bası, Beta Basım, 2016.

GEMİ İŞLETME MÜTEAHHİDİ (GEMİ İŞLETEN)

Fevzi Fırat GÖZÜYEŞİL*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Gemi işletme müteahhidi başlığını taşıyan ve mefhumun hukukî ve iktisadî veçhelerini tafsilatlı olarak tetkik etme amacına matuf bir monografik esere şimdiye kadar rast gelmemekle birlikte; deniz ticareti hukuku derslerinde okutulmak üzere neşredilmiş ders kitaplarında, bazen çok kısa, bazen biraz daha tafsilatlı şekilde kavrama değinildiği görülmektedir. Hâkezâ çıplak gemi kiralama (*bareboat charter*) sözleşmeleri ile alâkalı eser ve mülahazalarda gemi kiracısı, gemi işletme müteahhidi ile özdeşleştirilerek izah edilmektedir. Mesela bazı müellifler, gemi kiralama sözleşmesini tanımlarken, *kiracı* ifadesinin yanına parantez içinde *gemi işletme* müteahhidi ibaresini kaydetmişlerdir. Türk öğretisinin yanı sıra, yabancı öğretilerde de bu hâl aynı ile cârîdir. Bu makale, “*gemi işletme müteahhidi*” mefhumunun, efradını câmi ağıyârını mani olacak surette, tüm veçheleriyle tetkik ve izah etme amacına matuf değildir; bu makalede daha ziyade, pergelin iğnesi “işletme” kavramı üzerine konularak, konunun çerçevesi çizilmiştir.

Mülkiyet mefhumunu, tarihî veçhesi ile bakıldığında, atfedilen kutsiyet ve sahibine getirdiği sosyal kudret ile şahıs ve aile varlığından ayırmak pek güçtür¹. Mâmâfih sosyal ve ticarî hayatın tekâmülü, mülkiyetin hak sahibinden fizikî ve fiilî olarak ayrılmasını mümkün kılmış ve beraberinde getirmiştir². Nitekim mülkiyet hakkı ile yararlanma hakkının, Roma hukukundan bu yana ayrılabilirdiğini görmek mümkündür. İrtifak hakları, intifa hakkı, üst ve uzun icar hakkı gibi sınırlı aynî haklar ile kira akitleri Roma devrinden bu yana mevcuttur ve esasında bu ayrıma hizmet eder³. Esasında bir ticarî faali-

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: fevzi.gozuyesil@hbv.edu.tr

¹ Mülkiyet hakkının Roma’daki tarihi kökleri hakkında bkz. Nihat Bulut, “Mülkiyet Konusundaki Temel Yaklaşımlar ve Türk Anayasasında Mülkiyet Hakkı”, *EÜHFD*, 10(3-4), 2006, s. 16.

² Bulut, s. 17.

³ Roma hukukunda mülkiyet, sınırlı aynî haklar ve zilyetliğe dair teferruat için bkz. Paul Koschaker / Kudret Ayiter, *Roma Özel Hukukunun Ana Hatları*, Sevinç Matbaası, 1977.

nün tatbiki için şart değildir. Nitekim deniz denemesi yapan veya gemiyi teslim yerine götüren tersaneci, gemi üzerinde intifa hakkı sahibi, gemiyi finansal kiralama yolu ile kiralayan kiracı gibi birtakım rızaî ve meşru hukukî münasebetlere istinaden gemiyi işletenler olabileceği gibi; gemiyi hukuka aykırı olarak ele geçiren deniz haydutları dahi gemiyi kendi adına işlettikleri vakit, TTK m. 1061/2 bağlamında gemi işletme müteahhidi olarak kabul edilecektir.

KAYNAKÇA

- Akipek J G, *Türk Eşya Hukuku (Aynî Haklar)*, Gözden Geçirilmiş İkinci Bası, 1972
- Akıncı S, *Deniz Hukuku Navlun Mukaveleleri*, 1968.
- Algantürk Light D, "CMI Tarafından Gemi İşletme Müteahhidinin (Bareboat Charterer) Tesciline İlişkin Yapılan Çalışmalar ve Değerlendirme", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(8), 2005, s. 155-156
- Atamer K, *Deniz Ticareti Hukuku. 1. Fasikül: Cilt 2. Gemilerin Eşya Hukuku Giriş - Temel Kavramlar - Zilyetlik - Kanuni Rehin Hakları*, On İki Levha, 2018
- Attard D J vd. (eds), *The IMLI Manual on International Maritime Law*, First Edition, Oxford University Press, 2014.
- Ayhan R / Çağlar H / Özdamar M, *Ticari İşletme Hukuku*, 15. Baskı, Yetkin Yayınları, 2022.
- Baatz Y (ed), *Maritime Law*, Fourth edition, Informa law from Routledge, 2018.
- Bodur M Y, "İşverenin İşletmesel Karar Alma Özgürlüğü", *İş ve Hayat*, 1(2), 2015, s. 137-167.
- Bulut N, "Mülkiyet Konusundaki Temel Yaklaşımlar ve Türk Anayasasında Mülkiyet Hakkı", *EÜHFD*, 10(3-4), 2006, s. 15-26.
- Çağa T, *Deniz Ticareti Hukuku 1: Giriş, Gemi, Donatan ve Kaptan*, Gözden geçirilmiş 14. Bası, 2005.
- Can O / Zabunoğlu G, "Ticari Hükümler ve Yeni Anayasada Yer Alması Gereken Ticari Hükümlere İlişkin Bazı Öneriler", *Ankara Barosu Dergisi*, S. 1, 2013, 73-112.
- Coghlin T (ed), *Time Charters*, 7th. ed, Informa Law from Routledge, 2014.
- Curtis S, *The Law of Shipbuilding Contracts*, 4th. ed, Informa Law Routledge, 2012.
- Davis M, *Bareboat Charters*, Second Edition, 2005.
- Eren F, *Mülkiyet Hukuku*, 3. Baskı, 2014.
- Falkanger T, "Norwegian Rules of 2020 on Registration of Boat Charter Parties", *Marlus*, 565, 2022, s. 7-27.
- Göknil M N, *Deniz Ticareti Hukuku*, İkinci Tabı, Alaeddin Kırıl Basımevi, 1942.
- Gözüyeşil F F, "Sicile Kayıtlı (Müseccel) Gemilerin Anonim Şirketlere Sermaye Olarak Getirilmesi", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 24(3), 2020, s. 163-204.

- Herber R, *Seehandelsrecht: systematische Darstellung*, 2. neu bearbeitete Auflage, De Gruyter 2016.
- Kalpsüz T, *Deniz Ticareti Hukuku*, Birinci Cild, 1977.
- Kara H, *Deniz Ticareti Hukuku*, On İki Levha, 2020.
- Kayıhan Ş / Kara E, "Donatanın Sorumluluğunun Kaynakları ve Sorumluluğunun Sınırlandırılması Sistemi", *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(10), 2021, s. 49-76.
- Kemal O / Seliçi Ö / Oktay-Özdemir S, *Eşya Hukuku*, 3. Baskı, 2020.
- Koschaker P / Ayiter K, *Roma Özel Hukukunun Ana Hatları*, Sevinç Matbaası, 1977.
- Okay M S, *Deniz Ticareti Hukuku Dersleri, Cilt I-II*, 1960.
- Önder S, *Gemi Kira Sözleşmesi*, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2016.
- Önder S, "TTK Kapsamında Gemi Kira Sözleşmesinin Unsurları ve Hukuki Niteliği", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20(1), 2016, s. 163
- Plomaritou E / Papadopoulos A, *Shipbroking and Chartering Practice*, 8th Edition, Informa Law from Routledge, 2018.
- Ramming K, *Seehandelsrecht – Großkommentar*, De Gruyter, 2017.
- Schmidt C vd., *Münchener Kommentar zum Handelsgesetzbuch. Band 7: Transport-recht*, 5. Auflage, CH Beck, 2023.
- Schmidt K / Herber R / Schmidt C, *Münchener Kommentar zum Handelsgesetzbuch: vierter Abschnitt, Frachtgeschäft (§§ 407-452d); fünfter Abschnitt, Speditionsgeschäft (§§ 453-466); sechster Abschnitt, Lagergeschäft (§§ 467-475h)*, 4. Auflage, C H Beck, 2020.
- Sözer B, *Deniz Ticareti Hukuku – I*, Vedat Kitapçılık, 2019.
- Tekil F, *Deniz Ticareti Hukuku*, İkinci Baskı, 1977.
- Topsoy F, *Deniz Ticareti Hukuku I*, Legal Yayıncılık, 2020.
- Ülgener M F, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısında Zaman Çarteri Sözleşmesi", *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 65(2), 2011, s. 353-370.
- Yazıcıoğlu E, *Deniz Ticareti Hukuku*, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 15. Baskı, Filiz Kitabevi, 2020.

MİLLETLERARASI MAL SATIMINA İLİŞKİN SÖZLEŞMELER HAKKINDA BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ANTLAŞMASININ (VİYANA SATIM ANTLAŞMASI) UYGULAMA ALANI

Sarp GÜMÜŞ*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Küreselleşen dünya ekonomisi, ülkeler arası ticarî ilişkilerin hızla artması-
na ve ticaretin hukukî altyapısının uluslararası düzeyde uyumlu hale getirilme-
sine duyulan ihtiyacın daha belirginleşmesine neden olmuştur. Bu bağlamda,
1980 yılında kabul edilen "Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Birleşmiş Milletler
Antlaşması" (CISG), uluslararası satış sözleşmeleri açısından yeknesak kurallar
oluşturmayı hedeflemektedir. Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu
(UNCITRAL) tarafından hazırlanan CISG, özellikle farklı hukuk sistemlerine
sahip ülkeler arasındaki ticari işlemler için ortak bir yasal çerçeve sunmaktadır.

CISG, kapsamlı hükümleriyle pek çok ülke tarafından kabul edilmiş ve
uluslararası mal satışları için standart bir yasal dayanak hâline gelmiştir. Ant-
laşma, zaman, yer ve konu bakımından uygulanabilirlik kriterleri üzerinden
tanımlanmış, belirli satış türlerine ve belirli mallara ilişkin istisnalar getirilmiş-
tir. Bu çalışma, CISG'nin hangi koşullar altında uygulanabilir olduğunu detay-
landırarak, özellikle Türkiye'nin antlaşmaya katılım süreci ve iç hukukla uyumu
konularını incelemektedir. Bu kapsamda; antlaşmanın zaman, yer ve konu ba-
kımından uygulanma koşulları ele alınmakta, Türkiye'nin antlaşmayı kabul
etme süreci ve yürürlüğe giriş tarihleri gibi başlıca unsurlar değerlendirmeye
tabi tutulmaktadır.

Bu analiz, CISG'nin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde sağladığı hu-
kuki güvenliği, yeknesaklık çabasını ve antlaşmanın sınırlarını anlamak adına
önemli bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.

* Dr. Öğr. Üyesi, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA,
e-posta: sgumus@baskent.edu.tr

ise, diğer şartların da varlığı halinde Antlaşma uygulama alanı bulur. Dolayısıyla ön sözleşmeler veya çerçeve sözleşmeler ile bağışlama vb. sözleşmeler Antlaşmanın kapsamı dışındadır. Özellikle tüketici işlemleri ile hizmet sözleşmelerine ilişkin borç ilişkilerine de Antlaşma hükümleri uygulanamaz. Öte yandan Antlaşma, nitelik itibariyle cebri icra, menkul kıymet gibi CISG m. 2 hükmünde belirtilen satışlara da uygulanmaz.

KAYNAKÇA

- Atamer Y, "Birleşmiş Milletler Satım Hukukunun Uluslararası Uygulama Alanı", *İstanbul Barosu Dergisi*, (69), 1995, s. 551-567. (Uygulama Alanı)
- Atamer Y, *Uluslararası Satım Sözleşmelerine İlişkin Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG) Uyarınca Satıcının Yükümlülükleri ve Sözleşmeye Aykırılığın Sonuçları*, Beta Yayınları, 2005. (Satıcının Yükümlülükleri)
- Balkar S, *Uluslararası Satım Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk ve Maddi Uluslararası Özel Hukuk Kuralları*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2002.
- Çalışkan Y, *Uluslararası Satım Hukukunda Kanunlar İhtilafı Meseleleri*, Beta Yayınları, 2014.
- Demirelli K, "11 Nisan 1980 Tarihli Uluslararası Mal Satış Sözleşmeleri Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması İmalatçının Akdi Sorumluluğunda Uygulama Alanı Bulabilir mi?", *İzmir Barosu Dergisi*, (4), 1991, s. 58-75.
- Develioğlu H M, "CISG'nin Sözleşmelerin Konusu ve Niteliği Bakımından Uygulama Alanı", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Birleşmiş Milletler Anlaşması'nın (CISG) Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Değerlendirilmesi Sempozyumu Özel Sayısı), 2013, s. 53-72.
- Erdem E, "Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hakkında Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Vienna Satım Sözleşmesi)" Milletlerarası Ticaret Hukuku ile İlgili Makaleler, 2008, s. 25-100. (Vienna Satım)
- Erdem E, "Uluslararası Mal Satışlarında 11 Nisan 1980 Tarihli Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin Uygulama Alanı", *Milletlerarası Ticaret Hukuku ile İlgili Makaleler*, s. 1-23, 2008. (Uygulama Alanı)
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2024.
- Heiderhoff B, "CISG'in Uygulama Alanı: Konu Bakımından", (Çev. Ajda Gençsoy), Yeşim Atamer (Ed.), *Milletlerarası Satım Hukuku-Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG)*, On İki Levha Yayınları, 2012, s. 25-36.
- Heuze V, "La vente internationale de marchandises, Droit Uniforme" Paris 2000. (Naklen: Özdemir Kocasakal)
- Mistelis L, "CISG'in Uygulama Alanı: Yer, Zaman ve Kişi Bakımından", (Çev. Candan Yasan), Yeşim Atamer (Ed.), *Milletlerarası Satım Hukuku-Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG)*, On İki Levha Yayınları, 2012, s. 7-24.

- Öner Ö, "Viyana Satım Sözleşmesi'nin Uygulanma Alanı, Yorumlanması ve Bağlayıcılığı", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (31), 2017, s. 801-837.
- Öz T, "Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG)", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın (CISG) Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Değerlendirilmesi Sempozyumu Özel Sayısı), 2013, s. 3-18.
- Özdemir Kocasakal H, "Viyana Konvansiyonu'nun Milletlerarası Özel Hukuk Bakımından Uygulama Alanı", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1), 2013, s. 19-52.
- Özsunay E, "1980 Tarihli Uluslararası Mal Satımı Sözleşmeleri Hakkında Viyana Antlaşması (CISG) ve Türk Teşebbüslerinin Taraf Olduğu Uluslararası Mal Satımı Sözleşmeleri Üzerindeki Yansımaları", *İstanbul Barosu Dergisi*, 78(3), 2004, s. 906-959.
- Schlechtriem P / Schwenger I, Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (Viyana Satım Sözleşmesi) Şerhi, Ingeborg Schwenger, Pınar Çağlayan Aksoy(Eds.), On İki Levha Yayınları, 2015.
- Schlechtriem P, "Requirements of Application and Sphere of Applicability of the CISG", *Victoria University of Wellington Law Review*, (4), 2005, s. 787. (Naklen: Develioğlu)
- Selanik A Â / Bayram O / Talay Değirmenci I, "Viyana Satım Antlaşması'nın (CISG) Tarihsel Gelişimi ve Uygulama Alanı", *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(4), 2018, s. 1353-1367.
- Tarman Z D, "Türk Satım Hukukunda Yeni Bir Dönem: Viyana Satım Antlaşması'nın Milletlerarası Satım Sözleşmelerine Etkisi", *İpek Yolu Canlanıyor: Türk-Çin Hukuk Zirvesi, International Law Conference, Konferans Bildiri Kitabı*, 12- 14 Haziran 2012, s. 169-187.
- Tiryakioğlu B, "11 Nisan 1980 Tarihli Milletlerarası Mal Satımlarına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve Sözleşmenin Milletlerarası Özel Hukuk Kuralları ile İlişkisi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 41(1-4), 1990, s. 191-205.
- Toker A G, *Uluslararası Taşınır Mal Satımına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin (Viyana Sözleşmesi) Uygulama Alanı*, Seçkin Yayınları, 2005. (Viyana Sözleşmesi)
- Toker A G, "Viyana Satım Sözleşmesi (CISG) Uyarınca Sözleşmenin Esaslı İhlali", *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 33(1), 2013, s. 213-250. (Sözleşmenin İhlali)
- Yıldırım Z, "Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin (Viyana Satım Sözleşmesi) Uygulama Alanı", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XVII(1-2), 2013, s. 1061-1094.
- Yücer Aktürk İ, "Viyana Satım Sözleşmesi Kapsamında Satıcının Ayıptan Doğan Sorumluluğu", *Ankara Barosu Dergisi*, (1), 2015, s. 211-238.
- Zeytin Z, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri (CISG) Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2011.

MÜTESELSİL KEFALETTE REHNİN PARAYA ÇEVİRİLMESİ DEF'İNİN İLERİ SÜRÜLEBİLİRLİĞİ*

Özgür GÜVENÇ**

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Kefalet, alacaklının asıl borçludan önce kefile başvurup başvuramayacağı ölçütü çerçevesinde adi kefalet ve müteselsil kefalet şeklinde ikili bir ayrıma tâbi tutulmaktadır. Bunlardan kural olarak alacaklının, kefilini takip etmeden önce asıl borçluya başvurmasının şart koşulduğu kefalet türü adi kefalet (TBK¹ m. 585); alacaklının -belli şartların gerçekleşmesi hâlinde- asıl borçluya başvurmak zorunda olmaksızın doğrudan kefilini takip edebildiği kefalet türü ise müteselsil kefalet (TBK m. 586) olarak nitelendirilmektedir. Gerçekten TBK m. 586/I uyarınca alacaklı, borçlunun, ifada gecikmesi ve ihtarin sonuçsuz kalması veya açıkça ödeme güçsüzlüğü içinde olması şartıyla doğrudan müteselsil kefile başvurabilmektedir.

Bir borcun aynı zamanda hem kefalet hem de rehin ile güvence altına alındığı ihtimalde kanun koyucu, rehin veren ile kefil arasındaki sorumluluk düzeyini yine adi kefalet - müteselsil kefalet ayrımı doğrultusunda tayin etmiştir. Nitekim TBK m. 585/II uyarınca adi kefalette alacaklı, belli istisnalar dışında, rehin kefaletten önce veya kefaletle aynı anda verilmişse kefilini takip etmeden önce rehni paraya çevirmek zorundadır. TBK m. 586/I'de müteselsil kefalette alacaklının, kural olarak taşınmaz rehnini paraya çevirmeden kefilini takip edebileceği düzenlenmiştir. TBK m. 586/II'de ise alacağın teslimine bağlı taşınır rehni veya alacak rehniyle teminat altına alındığı ihtimallerde, yine birtakım istisnalarla, müteselsil kefilinden önce rehne başvurma zorunluluğu öngörülmüştür.

* Bu çalışma Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi tarafından 19-20 Ekim 2022 tarihlerinde düzenlenen Türk Borçlar Kanunu'nun 10. Yılı Sempozyumu'nda sunulan bildirinin genişletilmiş hâlidir.

** **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: ozgur.guenc@hbv.edu.tr

¹ 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu, RG, S. 27836, T. 04.02.2011.

mından bu definin ileri sürülmesine engel olmalıdır. Üçüncü kişi tarafından verilen rehinlerde ise müteselsil kefil, borçlunun iflâsı veya borçluya konkordato mehli verilmesi hâllerinde dahi söz konusu savunmadan yararlanabilmelidir.

TBK m. 586'nın aksinin kararlaştırılması ancak kefil lehine mümkündür. Dolayısıyla kefalet sözleşmesinde, teslimine bağlı taşınır rehni ve alacak rehni bakımından müteselsil kefilin rehnin paraya çevrilmesi def'i ileri süremeyeceğine yönelik bir düzenleme yapılamaz. Buna karşılık sözleşmede, alacaklının taşınmaz rehnini paraya çevirmeden kefile başvuramayacağı kararlaştırılabilir.

İİK m. 45'ten borçlu lehine maddi hukuk anlamında bir def'i hakkı ya da itiraz doğmaz. Dolayısıyla müteselsil kefil, TBK m. 586 uyarınca rehnin paraya çevrilmesi def'i ileri süremeyeceği hâllerde, İİK m. 45'e dayanarak önce rehnin paraya çevrilmesini talep edemez.

KAYNAKÇA

- Acar Ö, *Türk Borçlar Hukukunda Müteselsil Kefalet Sözleşmesi*, On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- Akil C, "Müteselsil Kefaletin Rehnin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takibe Başvuru Bakımından Arz Ettiği Özellikler", *Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi*, 5(2), 2018, s. 19-36.
- Akipek Öcal Ş, "Kefalet Sözleşmesi", M. Turgut Öz (Ed.), *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 845-883.
- Aksoyoğlu N, "Borçlar Kanunu Tasarısı'ndaki Kefalet Sözleşmelerine İlişkin Önemli Değişiklikler", *Bankacılar Dergisi*, 72, 2010, s. 94-116.
- Aral F / Ayrancı H, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 17. Baskı, Yetkin Yayınları, 2024.
- Arslan R / Yılmaz E / Taşpınar Ayvaz S / Hanağası E, *İcra ve İflâs Hukuku*, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, 2021.
- Ayan S, *Kefalet Sözleşmesi*, Adalet Yayınevi, 2018 (Kefalet).
- Ayan S, *Kefalet Sözleşmesinde Kefilin Sorumluluğu*, Adalet Yayınevi, 2013 (Kefilin Sorumluluğu).
- Ayan S, "m. 583-588", M. Turgut Öz, Faruk Acar, K. Emre Gökyayla, H. Murat Develioğlu (Ed.), *İstanbul Şerhi: Türk Borçlar Kanunu, Yürürlük Kanunu*, C. 6, 7, 8 (m. 393-649), Vedat Kitapçılık, 2019 (İstanbul Şerhi).
- Aydoğdu M / Tuncer N, *Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri (Sözleşmeler Hukuku)*, 6. Baskı, Adalet Yayınevi, 2023.
- Barlas N, "Yeni Türk Borçlar Kanununda Kefalet Sözleşmesi Konusunda Getirilen Yenilikler", Çiğdem Kırcı (Ed.), *Yeni Türk Borçlar Kanunu ve Yeni Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu*, Vedat Kitapçılık, 2013, s. 213-230.
- Beck E, *Das neue Bürgschaftsrecht*, Schulthess & Co, 1942.
- Bilge N, *Borçlar Hukuku - Özel Borç Münasebetleri*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1971.

- Bilgen M, *Öğreti ve Uygulamada Kefalet ve Yargılama Hukukuna İlişkin Uyuşmazlıklar*, Adalet Yayınevi, 2013.
- Börü L / Parlak Börü Ş, "Konkordatonun Kefalet Sözleşmesine Etkileri", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 78(3), 2020, s. 1239-1277.
- Bucher E, *Obligationenrecht Besonderer Teil*, 3. Aufl., Schulthess Polygraphischer Verlag, 1988.
- Budak A C, *İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip*, 3. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2010 (İpoteğin Paraya Çevrilmesi).
- Budak A C, "Yeni Borçlar Kanunu'na Göre Önce Rehne Başvurma Kuralına Kefalet Halinde Uygulanan İstisnalar - Önce Rehne Başvurma Kuralı ve Rehnin Paraya Çevrilmesi Def'i", Emel Hanağası, Mustafa Göksu (Ed.), *Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, C. I*, Yetkin Yayınları, 2014, s. 631-640 (Rehnin Paraya Çevrilmesi Def'i).
- Çetiner B, *Taşınmaz Teminatı*, Filiz Kitabevi, 2015.
- Çukadar N, *Borç İlişkilerinde Def'i Hakkı ve İtirazlar*, Yetkin Yayınları, 2014.
- Develioğlu H M, *Kefalet Sözleşmesini Düzenleyen Hükümler Işığında Bağımsız Garanti Sözleşmeleri*, Vedat Kitapçılık, 2009.
- Elçin Grassinger G, *Borçlar Kanununa Göre Kefilin Alacaklıya Karşı Sahip Olduğu Savunma İmkânları*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, 1996 (Savunma İmkânları).
- Elçin Grassinger G, "Yeni Borçlar Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Kefilin Def'i - İtirazları ve Kefalet Sözleşmesinin Sona Ermesi", *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi Sempozyumu (3-4 Haziran 2011)*, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, MHAD Özel Hukuku Sempozyumu Özel Sayısı, 2011, 123-136 (Kefilin Def'i - İtirazları).
- Erdoğan İ, "Konkordatonun Müşterek Borçlulara ve Kefillere Etkisi (İİK. m. 295) (I)", *Yargıtay Dergisi*, 10(1-2), 1984, s. 158-169.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 29. Baskı, Legem Yayınevi, 2024.
- Eren F / Dönmez Ü, *Eren Borçlar Hukuku Şerhi, C. V (m. 393 - 646)*, Yetkin Yayınları, 2023.
- Eren F / Yücer İ, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 12. Baskı, Legem Yayınevi, 2024.
- Giovanoli S, "Art. 492-515 OR", *Berner Kommentar, Bd. VI/2/7: Art. 492-529 OR*, 2. Aufl., Verlag Stämpfli & Cie AG, 1978.
- Gönül Koşar G, "Kefilin Asıl Borç İlişkisinden Doğan Savunma İmkânlarına Başvurabilmesinin Sınırları", *TAAD*, 52, 2022, s. 289-322.
- Gümüş M A, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler, C. II*, 3. Bası, Vedat Kitapçılık, 2014.
- Hatemi H / Serozan R / Arpacı A, *Borçlar Hukuku Özel Bölüm*, Filiz Kitabevi, 1992.
- Honsell H, *Schweizerisches Obligationenrecht, Besonderer Teil*, 10. Aufl., Stämpfli Verlag, 2017.
- Huguenin C, *Obligationenrecht, Allgemeiner und Besonderer Teil*, 2. Aufl., Schulthess, 2014.
- Kılıçoğlu A M, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 3. Bası, Turhan Kitabevi, 2021.
- Koyuncu B K, *Kefilin Halefiyete Dayalı Rücu Hakkı*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2013.

- Kuru B, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, 2013.
- Mehmed G, "Müteselsil Kefalet", Bilgehan Çetiner, Abdullah Furkan Korkmaz (Ed.), *Teminat Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 955-1003.
- Muşul T, *İcra ve İflâs Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi*, Adalet Yayınevi, 2017.
- Olgaç S, *Kefâlet*, Olgaç Matbaası, 1978.
- Özen B, "Borçlar Kanunu Tasarısı m. 586 Hükümünün Müteselsil Kefaletle İlişkin Getirdiği Düzenleme", *EBYÜHFD*, 10(3-4), 2006, s. 477-494 (Müteselsil Kefalet).
- Özen B, *Kefalet Sözleşmesi*, 3. Bası, Vedat Kitapçılık, 2014 (Kefalet).
- Özen B, "Kefalet Sözleşmesinin Türleri", *Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu Makaleler - Tebliğler*, On İki Levha Yayıncılık, 2012, s. 364-377 (Türleri).
- Pekcanitez H / Atalay O / Sungurtekin Özkan M / Özekes M, *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, 6. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Pekcanitez H / Simil C, *İcra-İflâs Hukukunda Şikâyet*, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, 2017.
- Pekmez C, "İİK m. 45'e Dayanan Önce Rehne Başvuru Kuralının Adi ve Müteselsil Kefaletle Kefil Tarafından İleri Sürülebilirliği" (Bildiri Özeti), Ayşen Çilenti Konuralp (Ed.), *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Teminat Hukuku Sempozyumu (15-16 Nisan 2021) Bildiri Özetleri Kitabı*, 2021, s. 34-35.
- Peksöz V, "Kefilin İcra ve İflâs Yoluyla Takibi", Tekin Memiş, Bahar Şimşek, Özge Selin Şener (Ed.), *Merhum Mehmet Kılıç'a Armağan*, On İki Levha Yayıncılık, 2020, s. 481-525.
- Pestalozzi C M, "OR Art. 492-512", *Basler Kommentar, Obligationenrecht I (Art. 1-529 OR)*, 7. Aufl., Helbing Lichtenhahn Verlag, 2020.
- Reisoğlu S, *Türk Kefalet Hukuku*, 2013.
- Schönenberger W, *Zürcher Kommentar zum Obligationenrecht, 3. Teil: Art. 419-529*, 2. Aufl., Schulthess & Co., 1945.
- Siller N, *Müteselsil Kefalet*, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Staehein D, "ZGB Art. 842-865", *Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch II (Art. 457-977 ZGB, Art. 1-61 SchlT ZGB)*, 5. Aufl., Helbing Lichtenhahn Verlag, 2015.
- Tandoğan H, *Borçlar Hukuku - Özel Borç İlişkileri, C. II*, 5. Bası, Vedat Kitapçılık, 2010.
- Uyar T, *İcra Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi*, Şafak Basım ve Yayınevi, 1984.
- Vischer F, *Schweizerisches Privatrecht, Bd. VII/2, Obligationenrecht, Besondere Vertragsverhältnisse*, Helbing & Lichtenhahn Verlag, 1979.
- Yavuz C / Acar F / Özen B, *Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler)*, 19. Baskı, Beta Yayıncılık, 2024 (Borçlar Hukuku Dersleri).
- Yavuz C / Acar F / Özen B, *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 10. Baskı, Beta Yayıncılık, 2014 (Türk Borçlar Hukuku).
- Zevkililer A / Gökyayla K E, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 22. Bası, Vedat Kitapçılık, 2024.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN BİR TÜRÜ: KADIN SÜNNETİ (GENİTAL SAKATLAMA)

Fatma HIZIR ASRAV*

Hümeyra ÇELİK**

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Kadına yönelik şiddet hem dünyada hem ülkemizde, yaşlı, genç, şehirli, köylü, eğitilmiş, eğitimsiz, zengin, fakir, çalışan, çalışmayan kadın ayrımı olmaksızın kadınların önemli bir çoğunluğunun yaşadıkları müşterek bir sorundur ve bir insan hakkı ihlalidir. Kadına yönelik şiddetin en ağır türlerinden biri ise kadın sağlığı ve hayatı üzerinde çok ciddi olumsuz etkileri ve sonuçları olan kadın sünneti uygulamasıdır. Günümüzde otuzdan fazla ülkede uygulanan kadın sünneti, kadına yönelik fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddetin tek bir bedende vücut bulmuş halidir. Bazı toplumlarda çok eski dönemlerden beri uygulanagelen kadın sünneti, kadınlara yönelik en uç şiddet türlerinden biridir. Tarihsel sürecine bakıldığında kadın sünnetinin, bazı toplulukların üremesini engellemek amacıyla bir ceza yöntemi olarak, kadınların bekaretini kontrol altına almak, aile şerefini korumak, toplum tarafından kabul görmek, kadının toplumsal statüsünü yükseltmek ve ailelerin itibarını güçlendirmek gibi çeşitli amaçlarla gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Kadın sünnetinin yapılışı ülkeden ülkeye değişiklik göstermekle birlikte, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından dört farklı türe ayrılmıştır. Kadın sünneti uygulaması, sağlıklı ve normal olan genital dokuyu bozarak acil ve uzun komplikasyonlara yol açmaktadır. Tıbbi açıdan hiçbir yararı olmamakla birlikte kısa ve uzun vadede, bazen ölümcül sonuçlara varabilen fiziksel, psikolojik ve cinsel sağlık sorunlarına yol açabilmektedir.

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/KIRIKKALE, e-posta: ftmhzzr@kku.edu.tr

** **Yüksek Lisans Öğrencisi**, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kadın Çalışmaları Bölümü/KIRIKKALE, e-posta: hhumeyracelik@gmail.com

için kadın-erkek eşitliğini sağlayan, kadının güçlendirilmesini amaçlayan düzenlemeler getirilmelidir. Bu kapsamda ilgili bütün kurum ve kuruluşların işbirliği içinde olması gerekmektedir. Zira sadece hukuki düzenlemeler getirmek kadına yönelik şiddeti önlemeyi sağlamamaktadır. Kurumlar arası işbirliği, toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin daha fazla araştırmalar, çalışmalar, eğitimler ve önleyici/koruyucu yaptırımlarla kadına yönelik şiddetle mücadelede etkili sonuçlar alınması sağlanabilecektir.

Kadına yönelik şiddetin bir çok türünün tek bedende vücut bulmuş hali olan kadın sünneti uygulamasının, hiçbir tıbbi yararı olmadığı aksine pek çok sağlık sorununa yol açtığı çalışmalarla ortaya konmuş, en temel insan haklarını ihlal ettiği bir çok uluslararası metinde kabul edilmiş, sözleşmelerle taraf devletlere uygulamayı yasaklamaya ilişkin iç hukuk düzenlemeleri yapma yükümlülüğü getirilmiştir. İç hukuk düzenlemelerinin yanı sıra bu uygulamaya geleneksel bakış açısının ortadan kaldırılmasına ve kadın hakları konusunda toplumun tamamının bilinçlendirilmesine yönelik duyarlılık geliştirecek ve farkındalık yaratacak sosyal, kültürel ve eğitim alanlarını da kapsayan çalışmalar yapılmalıdır. Daha fazla kadının kadın sünneti gibi vahşi ve zalimce bir uygulamaya maruz kalmasını önlemek için kadınların ailede ve toplumdaki statüsü güçlendirilmeli, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimleri sağlanmalıdır. Zira kalıplaşmış önyargular, cinsiyet temelli ayrımcılığa yol açan gelenekler kırılmadığı müddetçe yasal düzenlemelerin tam anlamıyla uygulanması da mümkün olmayacaktır.

Kadın sünnetinin tamamen ortadan kaldırılması, uzun soluklu bir mücadele olup yakın gelecek için gerçekçi olmayan bir hedeftir. Ülkemiz için uygulama sıklığı nedeniyle, acil ve önemli bir mesele olmadığı düşüncesi doğru bir yaklaşım değildir. Zira ülkemiz kadın sünneti uygulamasının geleneksel olarak uygulandığı Afganistan, Pakistan, Suriye ve bir çok Afrika ülkesinden her yıl artan sayılarla göç almaktadır. Göç edenlerin çoğunun kadın ve kız çocukları olduğu nazara alındığında konuya özel çalışmalar yapmanın önemi anlaşılacaktır. Unutulmamalıdır ki toplumlar için daha iyi bir gelecek inşa etmek ancak kadının ikinci plana atılmadığı, kadın ve erkek eşitliğinin sağlandığı bir düzende mümkündür.

KAYNAKÇA

- Akkaş İ / Uyanık Z, "Kadına Yönelik Şiddet", *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 6(1), 2016, s.32-42
- Aksu MF / Oral E, "Female Genital Mutilation (A Reproductive Health Problem of African Women): Case Report", *Cerrahpaşa J Med*, 29(2), 1998, s.107-110.
- Arslan N, *Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Hukuki Düzenlemelerin Rolü*, İstanbul Gedik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2023.
- Ataklı Yavuz R, "Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Ekseninde Kadın İstihdamı ve Ekonomik Şiddet", *Journal of Life Economics*, 3(3), s.77-100, 2016.

- Ayata G./ Eryılmaz Dilek S./ Oder B. E. *Kadın Hakları: Uluslararası Hukuk ve Uygulama, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları*, 1. Bası, İstanbul, 2010.
- Baykal Akmeşe Z / Bilge A, "Kadın Sünnetinin Kadının Ruhsal Durumuna Etkisi", *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 30(1), 2014, s.101-110.
- Bingül E, *Yakın Partner İlişkilerinde Cinsel Şiddete Maruz Kalan Kadınlarda Depresyon ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, İstanbul Okan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2023.
- Bulut B, *Sosyal Medya Aracılığıyla Cinsel Şiddet*, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıpta Uzmanlık Tezi, 2022.
- Ceylan S, "Kadın Sünneti: Kültürel Dayanakları ve Yol Açtığı Sorunlar", *Ekev Akademik Dergisi*, 60, 2014, s.403-414.
- Coşkun Us N / Erdem R, "Şiddet ve Sağlık", *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 2018, s.16-30.
- Çakır Ö / Harcar T / Sürgevil O / Budak G, "Kadına Yönelik Şiddet ve Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu", *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 2(4), 2016, s.51-70.
- Çokçalışkan H, *6284 Sayılı Kanun Kapsamında Şiddet ve Şiddetin Önlenmesi*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2024.
- Durak M, *Kadının İnsan Haklarının Korunmasında Kültürel Görecilik ve Evrensel İnsan Hakları Gerilimi: Kadın Sünneti Üzerinden Bir Tartışma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022.
- Ercakıca M, "Üreme Sağlığında Etik ve Hukuki Sorunlar", *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2 (4), 2016, s. 111-122.
- Ertürk Y, *Sınır Tanımayan Şiddet: Paradigma, Politika ve Pratikteki Yönleriyle Kadına Şiddet Olgusu*, 1. Bası, İstanbul, 2015, Metis Yayınları.
- Gümüş H, *Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Kadına Yönelik Şiddet Eyüpsultan Örneği*, Te-kirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2024.
- Günaydın S, Dinç H, "Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Genital Mutilasyon", *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 2(3), 2015, s.363-371.
- Kandemir F E, *Kadına Karşı Şiddet ve Ailenin Korunması Sorununun Türk Hukuk Mevzuatı ve Uluslararası Sözleşmelerdeki Yeri*, İzmir Ekonomi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Karakoç D, *Kadına Şiddetle Mücadelede Devlet ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: Uygulamalı Bir Araştırma*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2024.
- Kelleci A, "Aile İçi Şiddet ve Şiddet Döngüsü: Bir Alanyazın Derlemesi", *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 47(1), 2023, s.87-97.
- Kılıç G, "Kadın Akademisyenlerin Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet Algısı: Düzce Üniversitesi Örneği", *Muhakeme Journal*, 2 (1), 2019, s. 1-33.
- Mehari G, "Ending Female Genital Mutilation: Progress and Challenges in the Somali Region, Ethiopia", in Nakamura K, Miyachi K, Miyawaki Y, Toda M (eds), *Female Genital Mutilation/Cutting*, Springer, Singapore, 2023.

- Moroğlu N, "Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi 6284 sayılı Yasa ve İstanbul Sözleşmesi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (99), 2012, s. 357-380.
- Örnek Büken N, "İstanbul Sözleşmesi Bağlamında Kadın Sünneti", *Kadın/Woman 2000*, 2019, 20(2) s. 17-42.
- Sabi Boun S, Otu A & Yaya S, "Fighting Female Genital Mutilation/Cutting (FGM/C): Towards the Endgame and Beyond", *Reprod Health*, 20, 51, 2023.
- Sadioğlu F C, "İstanbul Sözleşmesi'nin Kadınlara Karşı Ayrımcılığı Ortadan Kaldırma ve Kadın-Erkek Eşitliğini Sağlama Amacı Çerçevesinde Türk Medeni Kanunu'nun Değerlendirilmesi", *ÇÜHFD*, 6 (1), 2021, s. 475-506.
- Seymen Çakar A, "Kadının İnsan Haklarından Bir Sapma Örneği: Kadının Cinsel Sakatlanması", *TBB Dergisi*, 2021, s.362-380.
- Sırma Ç S, "Kadın Cinselliğinin Disipline Edilmesini Kadının Genital Sakatlanması Üzerinden Okumak", *Mülkiye Dergisi*, 47(1), 2023, s.95-117.
- Somunoğlu İkinci S, "Toplumun Kanayan Yarası: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Kavramı ve Yansımaları", *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 13(2), 2014, s.21-28.
- Soyer S, "Kadın sünneti: Kültürel Dayanakları ve Yol Açtığı Sorunlar", *Ekev Akademi Dergisi*, (60), 2014, s. 403-414.
- Taşdemir Afşar S, "Türkiye'de Şiddetin 'Kadın Yüzü'", *Istanbul Journal of Sociological Studies*, 2015.
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, "2023 Yıllık Veri Raporu", <https://kadincinayetleriniDurduracagiz.net/veriler/3088/2023-yillik-veri-raporu>, Erişim Tarihi 20 Kasım 2024.
- Mor Çatı, *Ana Sayfa» Kadına Yönelik Şiddet Nedir?*, <https://www.morcatidernegi.org>, Erişim Tarihi 20 Kasım 2024.
- The Washington Post, "In a First, West African Country Moves Toward Ending Ban on Female Genital Cutting", March, <https://www.washingtonpost.com/world/2024/03/19/gambia-female-genital-mutilation-cutting/>, Erişim Tarihi: 20.11.2024.
- UN Women, "16 Gün Boyunca Kadına Yönelik Şiddetin Bahanesi Yok, Diyecek," Birleşmiş Milletler Türkiye,2023 <https://turkiye.un.org/tr/253749-un-women-16-gun-boyunca-kadina-yonelik-siddetin-bahanesiyok-diyecek> Erişim Tarihi 20 Kasım 2024.
- UNICEF, "Female Genital Mutilation (FGM)", March 2024,<https://data.unicef.org/topic/child-protection/female-genital-mutilation/>. Erişim Tarihi 20 Kasım 2024.
- United Nations Population Fund (UNFPA), "Female Genital Mutilation (FGM), Frequently Asked Questions", March 2024, <https://www.unfpa.org/resources/female-genital-mutilation-fgm-frequently-asked-questions>. Erişim Tarihi 20 Kasım 2024.
- World Health Organization, "Female Genital Mutilation", February 2024,<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/female-genital-mutilation>. Erişim Tarihi 20 Kasım 2024.
- World Health Organization, "Violence Against Women", 25 March 2024,<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>, Erişim Tarihi 20 Kasım 2024.

MİRAS ORTAKLIĞININ GİDERİLMESİNDEN KAYNAKLANAN UYUŞMAZLIKLARDA DAVA ŞARTI ARABULUCULUK

Esen KABAŞ TEZCAN*

Reyhan TUHAN BOZ**

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

7445 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un¹ 37. maddesi ile Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'na² (HUAİK) 18/B maddesi eklenerek taşınır ve taşınmaz malların paylaşılması ve ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklarda dava açılmadan önce arabuluculuk yoluna başvurulması dava şartı hâline getirilmiştir. Söz konusu düzenleme, 01.09.2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu nedenle mirasçılarının miras ortaklığının giderilmesine ilişkin açacağı davalar bakımından da önce arabulucuya başvurmaları gerekmektedir³.

Miras ortaklığının giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklar, aile bireyleri arasında çıkmış uyuşmazlıklardır ve bu uyuşmazlıkların uzun süren davalara konu olması ailenin bir daha bir araya gelememesine yol açabilir⁴. Uyuşmazlığın arabuluculuk yoluyla çözülmesi hem ileride de bir arada olacak mirasçılarının,

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı /RİZE, **e-posta**: esen.kabas@erdogan.edu.tr

** **Dr. Öğr. Üyesi**, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/KIRIKKALE, **e-posta**: reyhantuhanboz@kku.edu.tr

¹ Kanun Numarası: 7445, Kabul Tarihi:28.03.2023, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 05.04.2023 Sayı: 32154.

² Kanun Numarası: 6325, Kabul Tarihi:07.06.2012, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 22.06.2012 Sayı: 28331.

³ Taşınır ve taşınmaz malların paylaşılması ve ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklarda dava şartı sadece arabuluculuğa başvuru açısından söz konusudur. Arabulucuya başvurudan sonraki süreç tamamen tarafların iradesindedir. Ortaklığı sona erdirmek isteyen tarafın ya da diğer ortakların arabuluculuk sürecini devam ettirme zorunluluğu bulunmamaktadır. Dava şartı arabuluculuk hususunda ayrıntılı açıklamalar için bkz. Betül Azaklı Arslan, *Medenî Usul Hukuku Açısından Zorunlu Arabuluculuk*, Yetkin Yayınları, 2018.

⁴ Şebnem Akipek Öcal, *Miras Hukukundan Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Arabuluculuğa Uygunluğunun Maddi Hukuk Açısından Değerlendirilmesi*, Aristo Yayınevi, 2021; Miray Özer Deniz, "Mirasın Paylaşılması Sözleşmesi ve Bunun Arabuluculuk Bakımından Değerlendirilmesi", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(1), 2020, s. 34.

lamalar saklı kalmak kaydıyla irade özgürlüğü çerçevesinde serbestçe yapabildiklerinden, esasında bu aşamada da mirasın iradî paylaşılması söz konusu olur. Gerçekten de mirasçıların terekede yer alan unsurların hangi mirasçıya ait olacağı yönündeki iradelerinin açıkça arabuluculuk anlaşma belgesinde yer alması durumunda, arabuluculuk anlaşma belgesi, yazılı miras paylaşma sözleşmesi niteliğindedir. Öte yandan, arabuluculuk sürecinde anlaşarak anlaşma belgesi düzenlemiş olan mirasçılar, kendi aralarında yapacakları paylaşma sözleşmesine göre bazı avantajları bulunmaktadır. Şöyle ki, taraflar arabulucuya başvurmadan önce kendi aralarında miras paylaşma sözleşmesi yapmış olsalardı ve bazı mirasçılar gerekli tasarruf işlemlerini yapmaktan kaçınınsaydı, bu durumda bir ifa davası açılması gerekirdi. Buna karşılık, arabuluculuk sonunda tarafların anlaşmaya varması, bu kapsamda bir anlaşma belgesi düzenlenmesi ve icra edilebilirlik şerhi alınmış olması hâlinde, tasarruf işleminden kaçınan mirasçıya karşı artık ifa veya tescile zorlama davası açılmasına gerek yoktur.

Miras ortaklığının giderilmesinden kaynaklanan bir uyuşmazlığa ilişkin dava şartı arabuluculuk sonunda tarafların kısmen ya da tamamen anlaşmaya varması hâlinde HUAK 18/B/II gereğince yazılı bir anlaşma belgesinin düzenlenmesi zorunludur. Ayrıca HUAK 18/B/III hükmü gereğince, tarafların anlaşması üzerine düzenlenen anlaşma belgesi bakımından sulh hukuk mahkemesinden icra edilebilirlik şerhinin alınması da gerekir. İcra edilebilirlik şerhi alınmış anlaşma belgeleri, HUAK m. 18/II gereğince ilam niteliğinde belge sayılır. İcra edilebilirlik şerhi verilmesi, bir taraftan arabuluculuk anlaşma belgesinin cebri icraya konu olabileceğini sağlarken, bir taraftan da taşınmazın aynına ilişkin uyuşmazlıklar bakımından tapu sicilinde işlem yapılmasına imkân verir. Bu bakımdan taşınmazın aynına ilişkin işlemler bakımından yeni bir kazanma sebebi ortaya çıkmıştır.

KAYNAKÇA

- Akipek Öcal Ş, *Miras Hukukundan Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Arabuluculuğa Uygunluğunun Maddi Hukuk Açısından Değerlendirilmesi*, Aristo Yayınevi, 2021.
- Akkan M, "Arabuluculuk Faaliyeti Sonucunda Anlaşılan Hususlarda Dava Açma Yasağı ve Sonuçları", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20(2), 2018, s. 1-31,
- Altıparmak C, "Uygulamada Malikler Arasında Satış Yöntemi ile Ortaklığın Giderilmesi", *İstanbul Barosu Dergisi*, 90(3), 2016, s. 175-180.
- Antalya O G/Sağlam İ, *Miras Hukuku Cilt III*, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Aral F, *Türk Medeni Hukukunda Mirasın Taksimi Davası*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1979.
- Arıkan G, "Üçüncü Kişi Lehine Arabuluculuk Sözleşmesi İle Şarta Bağlı Arabuluculuk Sözleşmesinin İcra Edilebilirliği", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XXV(2), 2021, s. 129-164.
- Azaklı Arslan B, *Medeni Usul Hukuku Açısından Zorunlu Arabuluculuk*, Yetkin Yayınları, 2018.

- Avcı M Ö, *Mirasın Mahkeme Kararıyla Paylaşılması*, On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- Ayan M, *Miras Hukuku*, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Badur E, "Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Borçlar Hukuku Açısından Değerlendirilmesi", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 9(18), 2023, s. 49-87.(Anlaşma Belgesi)
- Badur E, "Kat Mülkiyeti Kanunundan Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(2), 2023, s. 289-323.(Kat Mülkiyeti)
- Baş S, "6325 Sayılı Kanun ile Öngörülen Dava Açma Yasağının Bir İstisnası Olarak Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin İptali", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 13 (1), 2022, s. 176-189.
- Büyükcay F, *Arabuluculuk Anlaşma Belgesi ve İcra Edilebilirlik Şerhi*, Adalet Yayınevi, 2018.
- Çabri S, *Miras Hukuku Şerhi*, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Demir Ş, "Ortaklığın Giderilmesinde Arabuluculuk", *Ankara Barosu Dergisi*, (1), 2016, s. 491-503.
- Dural M/Öz T, *Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku*, 19. Baskı, Filiz Kitabevi, 2023.
- Erdoğan E/Cömert B, "Arabuluculuk Sonunda Hazırlanan Anlaşma Belgesinin Hukuki Niteliği ve Anlaşma Belgesine Karşı Başvurulabilecek Hukuki Çareler", *Terazi Hukuk Dergisi*, 13(138), 2018, s. 27-47.
- Erdoğan K, "Tarım Arazilerinin Miras Yoluyla İntikali", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 24(1), 2016, s. 123-179.
- Eren F/Yücer Aktürk İ, *Türk Miras Hukuku*, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, 2019.
- Ergüne M S, "Terekedeki Münferit Mallar İçin Kısmî Paylaşma Davası Açma İmkânının Değerlendirilmesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cevdet Yavuz'a Armağan, 22 (3), 2012, s. 1063 – 1085.
- Fırıncı S, *Miras Paylaşma Sözleşmesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2023.
- Genç Arıdemir A, *Kat Mülkiyeti I*, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- Gönen D, *Mirasın Paylaşılması*, On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- Gündoğdu S B, "Kira Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Arabuluculuk Uygulaması Üzerine Bazı Düşünceler", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6 (2), 2023, s. 851-880.
- İçer M F, *İzale-İ Şüyu (Ortaklığın Giderilmesi) Davaları*, Adalet Yayınevi, 2023.
- İmre Z/Erman H, *Miras Hukuku*, 15.Baskı, Der Yayınları, 2021.
- İnan A N/Ertas Ş/Albaş H, *Miras Hukuku*, 12. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- İsaoğulları F, *Miras Paylaşma Sözleşmesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2023.
- Karaca Öz A, "Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Aşırı Yararlanma Sebebiyle İptali", *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11 (2), 2023, s.1406–1428.
- Kılıçoğlu A M, *Miras Hukuku*, 11. Bası, Turhan Kitabevi, 2021.
- Kocayusufoğulları N, *Miras Hukuku*, 3. Bası, Filiz Kitabevi, 1987.

- Köksoy M, "Arabuluculukta Tarafların Anlaşmasına Rağmen Anlaşma Belgesi Düzenlenmemesi", *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 2024, s. 337-360.
- Koroğlu A, *Medeni Usul Hukuku Bakımından Ortaklığın Giderilmesi Davası*, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Kurt Konca N/Badur E, "Taşınmazın Aynına İlişkin Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk Anlaşma Belgesi ve İcra Edilebilirlik Şerhi", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 14(56), 2023, s. 539-568.
- Kıyak E, "Arabuluculuk Sonucunda Ulaşılan Anlaşma Belgesinin" Hukuki Niteliği", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 6(21), 2015, s. 523-548.
- Odaman, S, "Arabuluculuk Tutanağına İcra Edilebilirlik Şerhi Verilmesine İlişkin Yargıtay Kararının Değerlendirilmesi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan, Özel Sayı 19(Özel Sayı), 2017, s. 1753-1766
- Of E S, "Kat Mülkiyeti Kurulmak Suretiyle Ortaklığın Giderilmesi", *Terazi Hukuk Dergisi*, 7(65), 2012, s. 32-38.
- Oğuzman M. K/Seliçi Ö/Oktay-Özdemir S, *Eşya Hukuku*, 22. Baskı, Filiz Kitabevi, 2020.
- Ozanemre Yayla T, *Mirasın Paylaşılması*, Turhan Kitabevi, 2011.
- Özbek M S, "Arabuluculuk Sonunda Düzenlenen Anlaşma Belgesine İcra Edilebilirlik Şerhi Verilmesinde Görevli ve Yetkili Mahkeme", *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(2), 2017, s. 69-85.
- Özer Deniz M, "Mirasın Paylaşılması Sözleşmesi ve Bunun Arabuluculuk Bakımından Değerlendirilmesi", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(1), 2020, s. 26-38.
- Öztan B, *Miras Hukuku*, 12. Bası, Yetkin Yayınları, 2021.
- Sarı Fidan Ö, *Miras Ortaklığı*, Adalet Yayınevi, 2016.
- Serozan R/ Engin B İ, *Miras Hukuku*, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Şişko D, *Mirasın Paylaşılması Davası*, Platon Plus Yayıncılık, 2022.
- Tanrıver S, "Dava Şartı Arabuluculuk Üzerine Bazı Düşünceler", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 32 (147), s. 111-142.
- Tanrıver S, "Mirasın Paylaşılması Sözleşmeleri ve Noterlik Kanunu'nun 89. Maddesi", *Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi*, (2), 2017, s. 23-30.
- Taşpolat Tuğsavul, M, "Arabuluculuk Faaliyeti Sonunda Varılan Anlaşmanın Hukuki Niteliği", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 2019, s. 333-379.
- Tekelioğlu N, *Miras Paylaşma Sözleşmesi*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi 2024.
- Topal Ö, "Paylı Mülkiyet ve Miras Ortaklığının Sona Ermesinde Tahkimin veya Arabuluculuğun Caiz Olup Olmadığı", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1), 2021, s. 244-257.
- Topal Ö, *Medeni Yargılama Hukuku Bağlamında Çift Yönlü Dava Olarak Ortaklığın Giderilmesi (İzale-i Şüyyü) Davası*, Yetkin Yayınları, 2020.(Ortaklığın Giderilmesi).
- Yazıcı, A N M, *Miras Ortaklığının Paylaşmadan Önceki Durumu*, Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Yenice Ceylan Ö, "Ortaklığın Giderilmesinde Dava Şartı Arabuluculuk", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14(2), 2023, s. 510-525.

**YHGK, E. 2022/65, K. 2023/144, T. 01.03.2023
KARARI IŞIĞINDA TTK M. 340'TA DÜZENLENEN
"EMREDİCİ HÜKÜMLER İLKESİ" ÜZERİNE
DEĞERLENDİRMELER**

Esra KAŞAK*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) m. 340 ile "emredici hükümler ilkesi" kenar başlığı altında yeni bir düzenleme ihdas edilmiştir. Alman Paylı Şirketler Kanunu (APŞK) 23/5 paragrafından esinlenerek kaleme alınan bu düzenlemede anonim şirket esas sözleşmesinin, Türk Ticaret Kanunu'nun anonim şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak Kanun'da buna açıkça izin verilmişse satabileceği hükme bağlanmıştır. Yine aynı düzenlemeye göre, diğer kanunların, öngörülmesine izin verdiği tamamlayıcı esas sözleşme hükümleri o kanuna özgülenmiş olarak hüküm doğururlar. Öğretide ve uygulamada, maddenin uygulanması ile ilgili yorum farklılıkları bulunmaktadır. Çalışmada konu, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun (YHGK) bir kararı üzerinden değerlendirilmiştir.

I. EMREDİCİ HÜKÜMLER İLKESİ

6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda bulunmayan ve yeni bir düzenleme olarak Türk hukukuna giren emredici hükümler ilkesi, 6102 sayılı TTK m. 340'ta düzenlenmiştir. Düzenleme, Alman Paylı şirketler Kanunu (APŞK) 23/5 paragrafından esinlenerek kaleme alınmıştır¹. Hakkındaki eleştirilere rağmen² yasalaşan ve

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** esra.kasak@hbv.edu.tr

¹ Bkz. hükmün gerekçesi.

² Hüküm Türk hukukunda eleştirilmiştir: Sınırlamanın anonim şirkete adeta çelik korse giydiği, sözleşme özgürlüğü temel prensibine aykırı olduğu, pay sahipleri sözleşmelerinin yapılmasını artıracacağı, anonim şirketler hukukunun gelişmesini önemli ölçüde engelleyeceği, hükmün tümüyle tasarıdan çıkarılması gerektiği yönünde bkz. Erdoğan Moroğlu, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (Başlangıç Hükümleri, Ticari İşletme, Ticaret Şirketleri, Kıymetli Evrak ve Son Hükümler) Değerlendirme ve Öneriler*, On İki Levha Yayıncılık, 2016, s. 150 vd.; bunlara ilave

KAYNAKÇA

- Altaş H / Döngül İ T, *Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK. Mad. 1-7)*, Yetkin Yayınları, 2018.
- Arnold A, *Kölner Kommentar zum Aktiengesetz: Band 1, §§ 1-75 AktG*, Wolfgang Zöllner / Ulrich Noack (Hrsg.), 3. Auflage, Carl Heymanns Verlag, 2011.
- Ayoğlu T, *Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim*, On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Bahtiyar M, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Dili ile Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 61, 2005, s. 47-106.
- Bahtiyar M, *Ortaklıklar Hukuku*, 13. Bası, Beta Basım Yayım, 2019.
- Bilgili F / Demirkapı E, *Şirketler Hukuku*, Dora Yayıncılık, 2017.
- Eminoğlu C, *Türk Ticaret Kanunu'nda Kurumsal Yönetim*, On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- Emmenegger S / Tschentscher A, *Berner Kommentar, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Einleitung und Personenrecht, Einleitung, Art. 1-9 ZGB*, Heinz Hausheer / Hans Peter Walter (Hrsg.), Stämpfli Verlag AG, 2012.
- Karaahmetoğlu İ Ö, *Anonim Şirket Esas Sözleşmesinin Yorumlanması*, Adalet Yayınevi, 2021.
- Karasu R, *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, 2015.
- Kaşak F E, *Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hükümlerine Aykırılık*, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Kayıklık A, "Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü İhtilaflarında Tahkim", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 36(4), 2020, s. 133-176.
- Kendigelen A, *Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*, 3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Koch J, *Beck'sche Kurz-Kommentare; Band 53, Aktiengesetz*, Uwe Hüffer (Hrsg.), 16. Auflage, C.H.Beck, 2022.
- Korkut Ö, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı*, Karahan Kitabevi, 2012.
- Körber T, *Heidelberger Kommentar, Aktiengesetz*, Tobias Bürgers / Torsten Körber (Hrsg.), 4. Auflage, C.F. Müller, 2017.
- Limmer P, *beck-online.Grosskommentar zum Aktienrecht*, Martin Henssler (Hrsg.), 1.2.2022, Verlag C.H.Beck, 2022.
- Luther M, "§ 23 Abs. (5) AktG im Spannungsfeld von Gesetz, Satzung und Einzelentscheidungen der Organe der Aktiengesellschaft", *Freundesgabe für Hans Hengeler zum 70. Geburtstag am 1 Februar 1972*, Wolfgang Bernhardt / Wolfgang Hefermehl / Wolfgang Schilling (Hrsg.), Springer Verlag, 1972, s. 167-190.
- Moroğlu E, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, (Başlangıç Hükümleri, Ticari İşletme, Ticaret Şirketleri, Kıymetli Evrak ve Son Hükümler) Değerlendirme ve Öneriler*, On İki Levha Yayıncılık, 2016.

- Önder M F /Eğilmez E T, "Limited Şirket Sözleşmesinde Emredici Hükümler İlkesi", *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14(1), 2024, s. 259-285.
- Özdoğan Daloğlu T, "TTK m. 579 Emredici Hükümler İlkesi Karşısında Müdürlerin Görev Süresine İlişkin Şirket Sözleşmesi Hükümleri", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 32(1), 2024, s. 83-106.
- Pentz A, *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, Band 1 §§ 1-75*, Wulf Goette / Mathias Habersack / Susanne Kalss (Hrsg.), Verlag C.H.Beck, 5. Auflage, 2019.
- Pulaşlı H, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, 2017.
- Pulaşlı H, *Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt I*, Adalet, 2018.
- Röhrich V / Schall A, *Aktiengesetz Großkommentar, Band 2/1 §§ 23-40*, Heribert Hirte / Peter O. Mülbert / Markus Roth (Hrsg.), 5. Auflage, De Gruyter, 2016.
- Seibt C H, *Aktiengesetz Kommentar, I. Band, §§ 1-149*, Karsten Schmidt / Marcus Lutter (Hrsg.), Verlag Dr. Otto Schmidt KG, 2008.
- Solveen D, *Aktiengesetz*, Wolfgang Hölters / Markus Veber (Hrsg.), 4. Auflage, C.H.Beck/Verlag Vahlen, 2022.
- Şehirali Çelik F H, *Anonim Şirketler Hukuku, Cilt I, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu*, İsmail Kırca / Feyzan Hayal Şehirali Çelik / Çağlar Manavgat (Eds.), Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2013.
- Şener O H, *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı*, Seçkin Yayıncılık, 4. Bası, 2019.
- Vedder K C, *Aktiengesetz Kommentar*, Hans Christoph Grigoleit (Hrsg.), 2. Auflage, Verlag C.H.Beck, 2020.
- Vetter E, *Gesellschaftsrecht*, Martin Henssler / Lutz Strohn (Hrsg.), 5. Auflage, C.H.Beck, 2021.
- Veziroğlu C, *Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları*, On İki Levha, 2021.

TÜRKİYE'DE SEÇİMLERİN YÖNETİMİ VE DENETİMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME VE BİR MODEL ÖNERİSİ

Semih Batur KAYA*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Demokrasi evleviyetle demokratik araç ve kurumlar gerektirir. Daha sonra demokratik operatörlere ihtiyaç duyulur. Bunlar çoğunlukla siyasi partiler olsa da demokrasi uygulamaları çerçevesinde vatandaşlar artık doğrudan kişisel olarak da siyasal sürece katılım sergileyebilmektedirler. Esasen siyasal haklar da bunlar için vardır.

Andreas Schedler'in belirttiği gibi, *"Demokrasi fikri seçimlerle o kadar yakından özdeşleştirildi ki, temsili seçimlerin modern tarihinin, demokratik zaferlerin bir destanı olduğu kadar otoriter manipülasyonların da bir hikâyesi olduğunu unutmaya tehlikesiyle karşı karşıyayız. Başka bir deyişle, tarihsel olarak seçimler demokratik yönetimin bir aracı olduğu kadar otoriter kontrolün de bir aracı olmuştur... Peki, bu bağlamda "demokrasi" ne anlama gelir? "Demokratik" ve "otoriter" rejimler arasındaki ayrım ne kadar keskindir? Bazıları siyasi demokrasinin "ya o/ya da" meselesi değil, az ya da çok meselesi olduğunu öne sürmektedir. Demokrasi sadece var ya da yok değil, dereceleri kabul eder. Diğerleri ise demokrasiyi otoriterlikten ayıran niteliksel bir fark olduğuna karşı çıkar. Otoriter rejimler demokrasilerden daha az demokratik değildir ancak açıkça antidemokratiktir. Akademisyenler ve uygulayıcılar arasında bu konularla ilgili değerlendirmeler tartışmalı ve sonuçsuz kalsa da, seçim otoriterliği fikri her iki perspektiften gelen görüşleri birleştirmektedir. Eşik fikrini korurken derecelendirmeyi devreye sokar."*¹

Esasen buradaki husus seçim kalitesini belirleyen demokratik kurumları üzerinde yeniden düşünmemize bizi sevk etmektedir. Bunlardan en önemlisi de seçim mekanizmasıdır. Temsili demokrasilerde siyasal seçkinlerin seçilmesinde ve onaylanmasında seçimlerin rolü, uzun süredir onların süreçleri ve sonuçla-

* Dr. Öğr. Üyesi: Balıkesir Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku Anabilim Dalı /BALIKESİR, e-posta: drsemihbatur@gmail.com

¹ Andreas Schedler, "Elections Without Democracy", *Journal of Democracy*, 13(2), 2002, s. 36-37.

çekten de örneğin Hindistan'da Seçim Komisyonu, işlevlerini yerine getirmek amacıyla yürütme, yarı yargı ve yasama yetkileriyle donatılmıştır. Bu tam yetkiler, koşullar gerektiriyorsa bir seçimi erteleme veya iptal etme yetkisine de uzanır. Hindistan Anayasası'nın 329(b) maddesi de ek bir koruma katmanı sağlamakta ve bu madde "seçim sürecinde yasama müdahalesine genel bir yasak" getirmektedir. Seçim Komisyonu'nun temel işleyişinin (yasama organında çoğunluğa sahip baskın bir yürütme organı dâhil) ihlal edilmesini önlemek için anayasal olarak yeterli korumaların mevcut olduğu açıktır.⁶⁴ İşte Türkiye'de de bu model üzerine daha fazla düşünmekte fayda vardır.

KAYNAKÇA

- Ackerman B, "The New Separation of Powers", *Harvard Law Review*, 113(3), 2000, s. 633-725.
- Aktaş S, "Hukukta Yorum Çabaları", *EÜHFD*, XV(3-4), 2011, s. 1-33.
- Atar Y, *Türk Anayasa Hukuku*, 16. Baskı, Seçkin Yayınları, 2023.
- Başlar K, *Anayasa Yargısında Mahkeme Kavramı*, Roma Yayınları, 2005.
- Carrillo M, *Improving Electoral Practices: Case Studies and Practical Approaches*, IDEA, 2014.
- Catt H/ Ellis A/ Maley M/ Wall A/ Wolf P, *Electoral Management Design*, IDEA, 2014.
- Sujit Choudhry, "After the Rights Revolution: Bill of Rights in the Postconflict State", *Annual Review of Law and Social Science*, (6), 2010, s. 301-322.
- Duran L, "Yüksek Mahkemeler Arasında İçtihat Uyuşmazlığı", *İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1967, s. 7-27.
- Duygun A M, "Yüksek Seçim Kurulu'nun 16 Nisan 2017 Halkoylamasına İlişkin Verdiği 'Mühürsüz Zarf ve Pusula' Kararı ve Bu Karara İlişkin Başvuru Yolları", *Hukuk Defterleri*, (7), 2017.
- Dworkin R, "Law as Interpretation", *Texas Law Review*, 60, 1982, s. 527-550.
- Elklit J/ Sevansson P, "What Makes Elections Free and Fair?", *Journal of Democracy*, 8(3), 1997, s. 32-46.
- Eren A, *Anayasa Hukuku Dersleri*, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Eren A, "YSK'nın Oy Pusulaları Hakkındaki Kararının Hukuki Değerlendirilmesi", <<https://www.kanuniesasi.com/2017/04/18/ysknin-oy-pusulalari-hakkındaki-kararının-hukuki-değerlendirilmesi/>>, Erişim Tarihi 17 Eylül 2024.
- Farber DA, "The Rule of Law and the Law of Precedents", *Minnesota Law Review*, 90, 2006, s. 1173-1203.

⁶⁴ Neil Modi seçimlerin yürütülmesi konusunda tam yetkiye sahip olmasına rağmen Seçim Komisyonu'nun, yürütme organı tarafından sık sık engellendiğini de belirtmektedir. Neil Modi, "The Fourth Branch, Separation of Powers, and Transformative Constitutionalism", *Oregon Review of International Law*, 25, 2024, s. 100-101.

- Gemalmaz B, “Yerel Seçim ve Hukuk”, < <https://burakgemalmaz.prof/2014/04/08/yerel-secim-ve-hukuk/>>, Erişim Tarihi 20 Temmuz 2024.
- Gönenç L, “Yüksek Seçim Kurulu’nun ‘Mahkeme’ Niteliği Üzerine Bir Değerlendirme”, *Prof. Dr. Mümtaz Soysal’a Armağan*, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, 2009, s. 281-292.
- Gönenç L, “Seçim Hukuku Penceresinden 31 Mart Seçimleri V”, *TEPAV Politika Notu*, Mayıs 2019.
- Gözler K, *Türk Anayasa Hukuku*, 4. Baskı, Ekin Yayınları, Bursa 2021.
- Gözler K, “Mühürsüz Oy Pusulası Tartışması”, <<https://www.anayasa.gen.tr/muhursuz.html>>, Erişim Tarihi 18 Temmuz 2024.
- Gözler K, “YSK’nın Bağımsızlığı Üzerine”, <<https://www.anayasa.gen.tr/ysk-bagimsizlik.htm>>, Erişim Tarihi 16 Temmuz 2024.
- Göztepe E, “Türkiye’de Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru Hakkının (Anayasa Şikâyeti) 6216 Sayılı Kanun Kapsamında Değerlendirilmesi”, *TBB Dergisi*, (95), 2011, s. 13-40.
- İyimaya A, “Bir Yıl İçinde Yapılacak Seçimlerde Uygulanamazlık Kuralının Halkoylaması Hukuku Yönünden Değeri”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (89), 2010, s. 373-404.
- Kaboğlu İÖ, *Anayasa Hukuku Dersleri (Genel Esaslar)*, 17. Baskı, Legal Yayınevi, 2023.
- Khaitan T, “Guarantor Institutions”, *Asian Journal of Comparative Law*, 16, 2021, s. 40-59.
- Kılıç A, “Yüksek Seçim Kurulu Kararlarına Karşı Bireysel Başvuru Yolu”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, (3), 2013, s. 39-81.
- Heinz Klug, “Constitution-Making, Democracy and the ‘Civilizing’ of Irreconcilable Conflict: What Might We Learn from The South African Miracle?”, *Wisconsin International Law Journal*, 25(2), 2012, s. 269-299.
- Krennerich M, *Free and Fair Elections?*, DIETZ, 2021.
- Miragliotta NL, “Elections and Electoral Politics: A Review Essay”, *Australian Journal of Political Science*, 52(4), 2017, s. 615-625.
- Modi N, “The Fourth Branch, Separation of Powers, and Transformative Constitutionalism”, *Oregon Review of International Law*, 25, 2024, s. 49-114.
- Onar E, “1982 Anayasasında Milletvekilliğinin Düşmesi”, *Anayasa Yargısı Dergisi*, 14, 1997, s. 387-465.
- Orozco-Henriquez J, *Electoral Justice: The International IDEA Handbook*, IDEA, 2010.
- Özdemir G, “Yüksek Seçim Kurulu’nun Niteliği”, *EÜHFD*, XIV(1-2), 2010, s. 111-133.
- Özyurt B, “Anayasa Mahkemesi İçtihadı Işığında Türkiye’de Yüksek Seçim Kurulu Kararlarına Karşı Bireysel Başvuru Yolu”, *Terazi Hukuk Dergisi*, (191), 2022, s. 116-128.
- Pal M, “Electoral Management Bodies as a Fourth Branch of Government”, *Constitutional Studies*, 21(1), 2016, s. 85-114.

- Roznai Y, "We the Fourth Branch? The People as an Institution Protecting Democracy", <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4661197 >, Erişim Tarihi 18 Eylül 2024.
- Sarsfield A, "Legitimizing the Modern American Democracy Through 'Fourth-Branch' Institutions", *Journal of Transnational*, 26, 2016-2017, s. 125-158.
- Schedler A, "Elections Without Democracy", *Journal of Democracy*, 13(2), 2002, s. 36-50.
- Şirin T, "Referandum ve Serbest Seçim Hakkı: Yüksek Seçim Kurulu'nun 16 Nisan 2017 Tarih ve 560 Sayılı Kararı Hakkında Bir Değerlendirme", *Anayasa Hukuku Dergisi*, 6(11), 2017, s. 191-126.
- Şirin T, "YSK Kararı ve Hukukun Zehirli Engerekleri", <<https://bianet.org/yazi/ysk-karari-ve-hukukun-zehirli-engerekleri-185774>>, Erişim Tarihi 17 Eylül 2024.
- Tahmazoğlu Uzeltürk S, "Türk Anayasa Mahkemesi Kararlarında Seçim Sistemleri", *Anayasa Yargısı*, 23, 2006, s. 237-278.
- Tanör B/ Yüzbaşıoğlu N, *1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku*, 19. Baskı, Beta Yayınları, 2019.
- Teziç E, *Anayasa Hukuku*, 26. Baskı, Beta Yayınları, 2023.
- Turhan M, "Anayasanın Hak Temelli Yorumu ve Anayasa Yargısı", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 62(3), 2007, s. 379-404.
- Tushnet M, *The New Fourth Branch: Institutions for Protecting Constitutional Democracy*, Cambridge University Press, 2021.
- Yancı Özalp N, "Yüksek Seçim Kuruluna İlişkin Güncel Anayasal Tartışmalar", *Anayasa Hukuku Dergisi*, 4(8), 2015, s. 131-156.
- Yılmaz D, "İçtihatî Hukuk Çerçevesinde Türk Hukukunda Seçimlerin Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Daimi Kurullar", *Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı*, İstanbul 2010.

KÖTÜNİYETLİ HAKSIZ ZİLYEDİN SORUMLULUĞU

Ümmühan KAYA*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Haklı bir sebep olmaksızın eşyayı zilyet olma iradesiyle fiili hakimiyetinde bulduran kimsenin zilyetliği haksız bir zilyetliktir¹. Haksız zilyedin aleyhine açılan dava sonucunda (taşınır, istihkak davası vs.) zilyet olduğu eşyayı iade etmek zorunda kalması halinde iade yükümlülüğünün kapsamı ile iade edeceği eşyaya yapmış olduğu masrafları iadeyi talep eden kimseden isteyip isteyemeyeceği hususları TMK'nın 993-995. maddeleri arasında “Sorumluluk” başlığı altında düzenlenmiştir. Söz konusu düzenlemede iyiniyetli ve kötünüyetli zilyedin iade yükümlülüğü ayrı ayrı düzenlenmiş olmakla birlikte kötünüyetli zilyedin iade yükümlülüğü iyiniyetli zilyede göre oldukça ağırlaştırılmıştır². Haksız zilyedin yaptığı masrafları talep hakkı bakımından da kötünüyetli haksız zilyedin talep hakkı, iyiniyetli haksız zilyede oranla sınırlandırılmıştır³. Çalışmada yalnızca kötünüyetli haksız zilyedin iade yükümlülüğü ile yaptığı masrafları talep hakkı incelenecektir.

Konunun özüne girmeden önce söz konusu hükümlerin hangi hallerde uygulama bulacağı önem arz ettiğinden öncelikle bu hususun incelenmesi gerekir. TMK m. 993 ila 995. maddeleri herşeyden önce hakka veya zilyetlik karinesine dayanan talepler neticesinde eşyayı iade etmek durumunda kalan haksız zilyet için uygulama bulur⁴. Böylece istihkak veya taşınır davası sonucunda eşyayı

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** u.kaya@aybu.edu.tr

¹ Jale Akipek / Turgut Akıntürk / Derya Ateş, *Eşya Hukuku*, 2. Bası, Beta Basım, 2018, s. 207; Ferit H. Saymen / Halid Elbir, *Türk Eşya Hukuku Dersleri*, Filiz Kitabevi, 1. Bası, 1963, s. 111; Mehmet Akçaal, *Eşya Hukuku*, 3. Bası, Yetkin Yayınları, 2023, s. 223. Hangi hallerde haksız bir zilyetliğin söz konusu olacağına ilişkin ayrıntılı açıklamalar için bkz. Burak Özen, *Haksız Zilyedlikte İade*, 1. Bası, Beta Basım, 2003, s. 6 vd.

² Saymen/Elbir, s. 111-112; Mehmet Ünal / Veysel Başpınar, *Şekli Eşya Hukuku*, 13. Bası, Savaş Yayınevi, 2023, s. 259; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 209, 216; O. Gökhan Antalya / Murat Topuz, *Eşya Hukuku*, C. IV/1, 4. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2021, N. 1868; Akçaal, s. 233.

³ Ünal/Başpınar, s. 259.

⁴ Kemal Oğuzman / Özer Selici / Saibe Oktay-Özdemir, *Eşya Hukuku*, 25. Bası, Filiz Kitabevi, 2023, N. 540; Haluk Nami Nomer / Serkan Ergüne, *Eşya Hukuku*, 10. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2023, N.

KAYNAKÇA

- Akçaal M, *Eşya Hukuku*, 3. Bası, Yetkin Yayınları, 2023.
- Akçaal M, "Ecrimisil Davalarında İntifadan Men Şartı", *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 4(2), 2022, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2606366>>, Erişim Tarihi 10.11.2024, s. 440-493.
- Akipek J / Akıntürk T / Ateş D, *Eşya Hukuku*, 2. Bası, Beta Basım, 2018.
- Antalya O G / Topuz M, *Eşya Hukuku*, C. IV/1, 4. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Ayan M, *Eşya Hukuku I Zilyetlik ve Tapu Sicili*, 14. Bası, Adalet Yayınevi, 2020.
- Baş Süzel E, *Gerçek Olmayan Vekaletsiz İş Görme ve Menfaat Devri Yapıtırımı*, 2. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- Dural M / Sarı S, *Türk Özel Hukuku, C. I: Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri*, 18. Baskı, Filiz Kitabevi, 2023.
- Ernst, W (Hrsg. Thomas, Geiser / Stephan Wolf), *Basler Kommentar, zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch II, Art. 457-977 ZGB, Art. 1-61 SchlT ZGB*, 6. Auflage, Basel 2019. (Geiser/Wolf/Ernst)
- Esener T / Güven K, *Eşya Hukuku*, 9. Bası, Yetkin Yayınları, 2024.
- Feyzioğlu, F N, *Zilyetlikte İadenin Mevzuu ve Şumulü (Hususiyle "Ecrimisil" Meselesi)*, 1. Bası, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1958.
- Friedrich, H P, "Die Voraussetzungen der Unechten Geschäftsführung ohne Auftrag (Art. 423 OR)", *ZSR*, 64, 1945, s. 9-56.
- Gürsoy K T / Eren F / Cansel E, *Türk Eşya Hukuku*, 1. Bası, Sevinç Matbaası, 1978.
- Hatemi H / Serozan R / Arpacı A, *Eşya Hukuku*, 1. Bası, Filiz Kitabevi, 1991.
- Hirş E, "Zilyetliği Gasp ve Ona Tecavüzden Doğan Tazminat Talepleri", *Medeni Kanun'un XV. Yıl Dönümü İçin*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1944, s. 773-800.
- Homberger A, *Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, IV. Band, Das Sachenrecht, 3. Abteilung, Besitz und Grundbuch, Art. 919-977*, 2. Auflage, Schulthess, 1938.
- Kaya Ü, *Vekâletsiz İşgörme (Özel Uygulama Hali: Acil Tıbbi Müdahaleler)*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2020.
- Keller E L, *Die Rechtsstellung des Unrechtmässigen Besitzers Gegenüber dem Herausgabeberechtigten Nach Art. 938 ff. ZGB*, 1940.
- Kılıçoğlu A, *Eşya Hukuku*, 1. Bası, Turhan Kitabevi, 2021.
- Nomer H N / Ergüne M S, *Eşya Hukuku*, 10. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- Oğuzman K / Seliçi Ö / Oktay-Özdemir S, *Eşya Hukuku*, 25. Bası, Filiz Kitabevi, 2023.
- Özen B, *Haksız Zilyetlikte İade*, 1. Bası, Beta Basım, 2003.

- Postacıoğlu İ, "Sui niyet Sahibi Zilyetlerin Ecrimisille Mükellef Olup Olmadığı", *İHFM*, 17(1-2), 1951, <<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/96749>> Erişim Tarihi 15.10.2024, s. 414-436.
- Reisoğlu S, *Türk Eşya Hukuku*, C.I, 7. Bası, Ankara, 1984.
- Saymen F H / Elbir H K, *Türk Eşya Hukuku Dersleri*, 1. Bası, Filiz Kitabevi, 1963.
- Schmid J / Hürliman-Kaup B, *Sachenrecht*, 6. Auflage, Schulthess, 2022.
- Sirmen L, *Eşya Hukuku*, 11. Bası, Legem Yayınevi, 2023.
- Stark E W / Lindenmann B, *Berner Kommentar, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Schweizerischen Zivilgesetzbuch, IV. Band, Das Sachenrecht, 3. Abteilung, Besitz und Grundbuch, 1. Teilband, Der Besitz, Art. 919-941 ZGB*, 4. Auflage, Stämpfli Verlag, 2016.
- Tandoğan H, *Mukayeseli Hukuk ve Hususiyile Türk-İsviçre Hukuku Bakımından Vekâletsiz İş Görme*, 1. Bası, İstanbul 1957.
- Tekinay S. S / Akman S / Burcuoğlu H / Altop A, *Eşya Hukuku Zilyedlik-Tapu Sicili Mülkiyet*, 5. Bası, Filiz Kitabevi, 1989.
- Ünal M / Başpınar V, *Şekli Eşya Hukuku*, 13. Bası, Savaş Yayınevi, 2023.

TÜRK HUKUKUNDA VELÂYETİN ASKIDA OLDUĞU HÂLLER VE BU DURUMUN HUKUKİ SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayşe Nur KILINÇ*
Beyza GÜLER ŞAHİN**

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Toplumun geleceğini oluşturan çocukların kişiliğinin ve mallarının korunması, bakımı ve temsili yönünden ana babaya verilen her türlü hak, yetki ve yükümlülüğe "velâyet hakkı" denilmektedir. Kaynağını özel hukuktan alan bu hakkın gereğinin yerine getirilip getirilmediğinin takibi, kamu düzenini yakından ilgilendirmektedir. Bu sebeple, velâyetin çocukla aralarında soybağı kurulmuş ana babadan birine verilmesi, velâyetin değiştirilmesi ve velâyetin kaldırılması hususları devletin müdahalesine açıktır. Diğer bir deyişle, velâyete ilişkin konularda hâkim, tarafların talepleri ile bağlı olmayıp re'sen hareket edebilir ve ilgisi olan herkes tarafından çocukların korunması için gerekli önlemlerin alınması talep edilebilir. Bu noktada öncelikle çocuğun bedeni, ahlakî ve fiziki esenliğinin korunması temel alınmalı ve her hâlde çocuğun üstün yararını temin etmek hedeflenmelidir.

4721 sayılı Türk Medenî Kanunu, evlât edinme müessesesi bir yana bırakıldığında, velâyet hakkının sadece ana babaya ait olabileceğini emredici şekilde düzenlemiştir (m. 335/I, c. 1). Ana ve baba birbirleriyle evli ise, onların velâyet hakkı doğumla birlikte kanundan kaynaklanır. Aksi durumda, çocuğun velâyeti doğum anında sadece anaya ait olur (TMK m. 337/I). Zikredilen hükümlerden hareketle, velâyetin üçüncü bir kişiye bırakılamayacağı sonucuna da varılır. Hatta ana baba, iradi olarak anlaşarak kendilerinden birinin velâyetine de karar

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: ayse.kilinc@hbv.edu.tr

** **Aile Mahkemesi Hakimi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Mezunu, e-posta: beyzaguler73@gmail.com

KAYNAKÇA

- Abik Y, "Türk Medeni Kanunundaki Hükümler ve Çocuk Hukukundaki Temel İlkeler Çerçevesinde Velayette Çocuğun Yararı", *Prof. Dr. Şener Akyol'a Armağan*, Filiz Kitabevi, 2011, s. 1-73.
- Akcaal M, "Velâyetin Değiştirilmesi", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(1), 2022, s. 190-205.
- Akıntürk T /Ateş D, *Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku İkinci Cilt*, 22. Bası, Beta Yayıncılık, 2020.
- Altaş H, *Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK m. 1-7)*, 2. Bası, Yetkin Yayınları, 2020.
- Akyüz E, "Velâyet Hakkının Kaldırılması", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 25(1), 1992, s. 11-26 (Velâyet).
- Akyüz E, *Çocuk Hukuku, Çocukların Hakları ve Korunması*, 7. Bası, Pegem Akademi 2020 (Çocuk Hukuku).
- Arat A, "Medeni Kanun'da Velâyetin Kaldırılması Tedbiri ve Bu Tedbirin Uygulanması", *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(2), 2012, s. 275-296.
- Ayan Durhan E, "Boşanma Halinde Birlikte Velâyet Çocuğun Temsili", *Legal Hukuk Dergisi*, 21(252), 2023, s. 4619-4651.
- Bahadır Z, "BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Çerçevesinde Medenî Usûl Hukuku Bakımından Çocuğun Katılım Hakkı", *Adalet Dergisi*, 70(1), 2023, s. 213-254.
- Baktır Çetiner S, *Velayet Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2000.
- Baş S, "Çocuk Malları", Ömer Korkut, Seda Baş (Eds.), *Çocuk Hukuku Genel Esaslar ve Güncel Meseleler*, Adalet Yayınevi, 2024, s. 363-384.
- Baygın C, *Soybağı Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık, 2010.
- Birinci Uzun T, "Türk Medenî Kanunu'na Göre Velâyetin Kullanılması ve Çocuğun Yüksek (Üstün) Yararı İlkesi Doğrultusunda Boşanmada ve Evlilik Dışı İlişkide Birlikte Velâyet Modeli", *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(1), 2016, s. 135- 166.
- Ceylan E, "Türk Velâyet Hukukunda Yeni Gelişmeler", *Legal Hukuk Dergisi*, 16(181), 2018, s. 35-68.
- Convention on the Rights of the Child, <<https://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/crc.pdf>>, Erişim Tarihi 9 Ekim 2024.
- Çelebi Ö, "Cinsiyet Eşitliği ve Çocuğun Üstün Yararının Kesişim Noktası Olarak Boşanmada Velayetin Düzenlenmesi", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 79(1), 2021, s. 27-77.
- Çelik C, "Velâyetin Kaldırılması", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 54(1), 2005, s. 255-309.
- ÇHDS ve İhtiyari Protokoller, Usul Kuralları ile Çocuk Hakları Komitesi Genel Yorumları, Haziran 2019, <<https://www.unicef.org/turkiye/raporlar/>>, Erişim Tarihi 9 Ekim 2024.
- Demircioğlu H R, "Boşanmada Ortak (Birlikte) Velayetin Kabulü Sonrası Türk Hukukundaki Durum Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 15(59), 2024, s. 301-344.
- Deveci Z S, "Velayetin Değiştirilmesi Yargılamasında İlgililer", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (167), 2023, s. 215-260.

- Dönmez Ü / Barın T, “Boşanma Sonucunda Birlikte Velâyetin Türk Hukukunda Uygulanabilirliği Sorunu”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 9(35), 2018, s. 175-210.
- Dural M / Öğüz T / Gümüş M A, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, 15. Bası, Filiz Kitabevi, 2023.
- Edis S, *Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri*, 6. Bası, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1997.
- Erbay İ, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Türk Medenî Hukukundaki Velâyet Hakkının Kaldırılması (TMK. m. 348) Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(2), 2012, s. 11-59.
- Erdoğan İ / Keskin A D, *Türk Medeni Hukuku (Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku)*, 4. Bası, Adalet Yayınevi, 2022.
- Erlüle F, “Alman, Avusturya ve İsviçre Medeni Kanunlarında Yapılan Revizyonlar ve Boşanmadan Sonra Birlikte Velayetin Kural Haline Gelmesi”, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(2), 2021, s. 555-576.
- Fendoğlu H T, *Çocuk Hukuku*, 2. Bası, Yetkin Yayınları, 2021.
- Gençcan Ö U, *Velâyet Hukuku*, 4. Bası, Yetkin Yayınları, 2023.
- Grassinger G E, *Küçüğün Kişi Varlığının Korunması için Alınacak Tedbirler, (MK md.346, md.347, md.348)*, On İki Levha Yayıncılık, 2009.
- Güler Şahin B, *Yargı Kararları Işığında Velayete İlişkin Davalar*, Adalet Yayınevi 2025.
- Gürzumar O B, “Türk Medenî Kanunu’nun 5’inci Maddesi ve Özel Hukuk Uygulamasındaki Yeri”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Prof. Dr. Erden Kuntalp’e Armağan) (I)*, 2004. s. 105-161.
- Güvenç Ö, “Çocuk Mallarının Yönetimi”, Ersin Erdoğan, Belkis Vural Çelenk, Özgün Özyüksel (Eds.), *Türk Hukukunda Çocuk*, Yetkin Yayınları, 2022, s. 457-505.
- Hazar Z, “İnsan Hakları Çatışmalarının Çözülmesinde Çocuğun Üstün Yararı İlkesinin İşlevi: Türk Anayasa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Bir Değerlendirme”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 26(2), 2022, s. 667-684.
- İmamoğlu S H, “Ana Baba ve Çocuk Arasında Kişisel İlişki Kurulmasında Çocuğun İradesinin Dikkate Alınması”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 70(3), 2021, s. 841-865.
- İnan A N, *Çocuk Hukuku*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 1968.
- Karaca H, *Velâyetin Kapsamı ve Hükümleri*, Seçkin Yayıncılık, 2015.
- Karaca Öz A, “Yargıtay İçtihatları Çerçevesinde Velayetin Kaldırılması Kararı ve Hukukî Sonuçları”, *4. Uluslararası Hukuk ve Adli Bilimler Kongresi Bildiri Kitabı*, Academy Global Publishing House, 2023, s. 9-17.
- Keskin D, “Ergin Kısıtlı Üzerindeki Velâyet Hakkı (Uzatılmış Velâyet)”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(2), 2014, s. 27-61.
- Kılıçoğlu A M, *Aile Hukuku*, 2. Bası, Turhan Kitabevi, 2016.
- Kılınç A N, “Üvey Çocukla Üvey Ana/Baba Arasındaki İlişkinin Hukuken Değerlendirilmesi”, Fulya Erlüle (Ed.), *7. Uluslararası Asos Congress Hukuk Sempozyumu Tam Metin Kitabı*, Asos Yayınevi, 2021, s. 83-96.
- Kılınç A N, “Türk Hukukunda Koruyucu Aile Sözleşmesi ve Koruyucu Aile ile Çocuk Arasındaki Hukukî İlişkinin Değerlendirilmesi”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28(3), 2020, s. 1217-1261 (Koruyucu Aile).

- Kılınç A N, “Türk Hukukunda Çocukların Kurum Aracılığı Dışında Evlât Edinilmesi”, *Adalet Dergisi*, (71), 2023, s. 879-914 (Evlât Edinme).
- Oğuzman M K / Barlas N, *Medenî Hukuk Giriş/Kaynaklar Temel Kavramlar*, 27. Bası, On İki Levha Yayıncılık 2021.
- Oktay Özdemir S, “Değerlendirmeler”, Aslı Makaracı Başak, Seda Öktem Çevik, Gülen Sinem Tek (Eds.), *Türk Medeni Kanunu Hükümlerinin Çocuk Hakları ile Uyumlaştırılması*, Seçkin Yayıncılık, 2021, s. 383-391.
- Öcal Apaydın B / Hışım S, “Türk Aile Hukukunda Çocuğun Katılım Hakkı”, Aslı Makaracı Başak, Seda Öktem Çevik, Gülen Sinem Tek (Eds.), *Türk Medeni Kanunu Hükümlerinin Çocuk Hakları ile Uyumlaştırılması*, Seçkin Yayıncılık, 2021, s. 285-323.
- Özbay İ / Aksan Nar Ş, “Son Yasal Değişiklikler Çerçevesinde Tanımanın İptali Davası”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14(3-4), 2010, s. 187-226.
- Öztan, B / Öztan, F, “Boşanmada Velâyetin Tevdii”, *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(2), 2016, s. 473-495.
- Özdemir H / Ruhi A C, *Çocuk Hukuku (Ders Kitabı)*, 5. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- Özmumcu S, “Türk Hukukunda Yargıtay Kararları Işığında Re’sen Araştırma İlkesi”, *S.D.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, MİHBİR Özel Sayısı, s. 145-171.
- Şirin M C, “Çocuğun Yararı Gözüyle Çocuğun Yüksek Yararı İlkesine Bakış”, *Çocuk ve Medeniyet*, 2019/2, s. 219-240.
- Öztan B, *Aile Hukuku*, 6. Bası, Turhan Kitabevi, 2015.
- Reyhani Yüksel S, “Velayetin Kaldırılması Gerekçesi Olarak Çocuğun Cinsel İstismarı”, *Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi*, 10(24), 2018, s. 263-282.
- Ruhi C / Ruhi A C, *Velâyet Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Serdar İ, “Birlikte Velâyet”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(1), 2008, s. 155-197.
- Serozan R, *Çocuk Hukuku*, İkinci Basıdan Tıpkı Bası, Vedat Kitapçılık, 2017.
- Şıpka Ş, “4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun “Evlât Edinme”ye İlişkin Hükümlerinin İncelenmesi”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 57(1-2), 1999, s. 301-322.
- Taşatan C, “Velayetin Değiştirilmesi”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 28(1), 2022, s. 387-406.
- Usta S, *Velâyet Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Uyumaz A, “Türk Medeni Kanununa Göre Çocuğun İhmali ve Ana Babaya Karşı Korunması”, *Legal Hukuk Dergisi*, 14(160), 2016, s. 1971-2005.
- Yılmaz C, *Türk ve İsviçre Medeni Kanunlarına Göre Birlikte Yaşamaya Ara Verilmesi*, Adalet Yayınevi, 2016 (Birlikte Yaşamaya Ara Verilmesi).
- Yılmaz S, *Medeni Hukuk Cilt I Başlangıç Hükümleri*, Yetkin Yayınları, 2022 (Başlangıç).
- Yücel Ö, “Çocuğun Yüksek (Üstün) Yararı Bağlamında Çocuğun İradesi”, *Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(2), 2013, s. 117-137.

KONKORDATODA ÇEKİŞMELİ ALACAKLAR BAKIMINDAN DAVA ŞARTI ARABULUCULUĞUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Cansu KORKMAZ*

Mesut KÖKSOY**

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Arabuluculuk, üzerinde serbestçe tasarruf edilebilen iş veya işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıklarının konu olduğu, iletişim ve müzakere sürecinin tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin yardımıyla yürütüldüğü ve uyuşmazlığın taraflarınca çözümlenmesinin amaçlandığı bir alternatif uyuşmazlık çözüm yoludur. Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (HUAK)¹ ile birlikte, başvurulması ihtiyarî bir uyuşmazlık çözüm yolu olarak hukuk sistemimize dâhil edilen arabuluculuk, hâlihazırda bazı uyuşmazlıklar yönünden dava açılmadan önce başvurulması zorunlu olan bir yoldur.

Mevzuatta arabuluculuğa başvuru zorunluluğuna tâbi olan uyuşmazlıklara dair düzenlemeler olmakla birlikte, bu kapsamda olduğu açıkça belirtilmeyen başkaca uyuşmazlıklar yönünden de arabuluculuğa başvurulup başvurulmayacağı hususu tartışma konusu olmaktadır. Konkordato prosedürü içinde borçlunun itirazı üzerine çekişmeli hâle gelen alacaklar bu kapsamda değerlendirilebilir. Nitekim İcra ve İflâs Kanunu'nun (İİK)² 308/b maddesinin birinci fıkrası gereğince, çekişmeli alacaklara dair açılacak dava yönünden arabuluculuğa başvurulup başvurulmayacağı hususunda öğretide farklı görüşler ileri sürülmekte ve uygulamada farklı yönde kararlar verilmektedir.

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta**: ckorkmaz@aybu.edu.tr

** **Dr. Öğr. Üyesi**, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku Anabilim Dalı/RİZE, **e-posta**: mesutkoksoy@hotmail.com

¹ RG., T. 22.06.2022, S. 28331.

² RG., T. 19.06.1932, S. 2128.

KAYNAKÇA

- Akil C, *Sorularla Konkordato Hukuku*, Adalet Yayınevi, 2020.
- Akkaya T, "Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar Hakkında Dava Açılması ve Dava Şartı Arabuluculuk", <https://www.linkedin.com/pulse/konkordatoda-%C3%A7eki%C5%9Fmeli-alacaklar-hakk%C4%B1ndadava-a%C3%A7%C4%B1mas%C4%B1-tolga-akkaya-iva5f/>, Erişim Tarihi 25 Ekim 2024.
- Akyürek A/Akyürek R, *Konkordato Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2019.
- Albayrak H/Bulut E, "Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar Hakkında Dava", *Adalet Dergisi*, (68), 2022/1, s. 451-485.
- Albayrak H, *İflas Dışı Adi Konkordatoda Konkordato Mühletinin Sözleşmeler Bakımından Sonuçları*, Yetkin Yayınları, 2020.
- Altay S/Eskioçak A, *Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku*, 5. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2019.
- Arslan R/Yılmaz E/Taşpınar Ayvaz S/Hanağası E, *İcra ve İflâs Hukuku*, 9. Baskı, Yetkin Yayınları, 2023.
- Atalı M/Ermenek İ/Erdoğan E, *İcra ve İflas Hukuku*, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, 2024.
- Atalı M/Ermenek İ/Erdoğan E, *Medenî Usûl Hukuku*, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, 2024.
- Atalı M, "Konkordatoda Kesin Mühlet ve Sonuçları", *7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler* (Editör: Muhammet Özekes), On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 85-111 (Kesin Mühlet).
- Atalı M, "Zorunlu Arabuluculuğunun Yargılama Hukuku Bakımından Ortaya Çıkardığı Sorunlar", *Arabuluculuğunun Geliştirilmesi Uluslararası Sempozyumu, Pozitif Matbaa*, 2018, s. 137-154.
- Börü L, "Adi Konkordatoda Alacaklıların Alacaklarını Bildirmesi", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(1), 2019, s. 173-186.
- Büchi J A, *Grundzüge des schweizerischen Schuldbetreibungsrechts*, 1. Band, Schulthess Polygraphischer Verlag, 1975.
- Coradi A, *Der Sachwalter im gerichtlichen Nachlassverfahren nach Art 293 ff. SchKG*, Dissertation, Juris Druck Verlag, 1973.
- Doğan E, *Konkordatonun Tasdiki Yargılaması*, Yetkin Yayınları, 2020.
- Ekmekçi Ö/Özekes M/Atalı M/Seven V, *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk*, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Eminoğlu C/Erdoğan E, *Ticarî Uyuşmazlıklarda İhtiyarî ve Dava Şartı Arabuluculuk (Zorunlu) Arabuluculuk*, Adalet Yayınevi, 2020.
- Eminoğlu C/Korkmaz C, "Marka Hakkına Tecavüzden Doğan Uyuşmazlıkların Arabuluculuğa Elverişliliği", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 26(1), 2022, s. 291-328.
- Erdoğan E/Erzurumlu N, *Hukuk Uyuşmazlıklarında Türkiye'nin Arabuluculuk Tecrübesi ve Zorunlu Arabuluculuk Taslağı*, Seta Yayınları, 2016.
- Ermenek İ/Azıklı Arslan B, "İcra ve İflâs Hukuku Açısından Ticarî Davalarda Arabulucuya Başvuru Zorunluluğu (TTK m. 5/A)", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (148), 2020, s. 135-196.

- Ermemek İ, *Arabuluculuk Sürecinde Zayıf Tarafın Korunması*, Yetkin Yayınları, 2021.
- Göksu M, *Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Tahkim (Arabuluculuk – Uzlaştırma)*, 4. Baskı, Seçkin Yayınları, 2022.
- Guggisberg J/Hardmeier H U, *Basler Kommentar Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs II*, 2. Auflage, (Herausgeber: Staehelin, Adrien/Bauer, Thomas/Staehelin, Daniel), Helbing Lichtenhahn Verlag, 2010.
- Gündoğdu S B, "Kira Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Arabuluculuk Uygulaması Üzerine Bazı Düşünceler", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(2), 2023, s. 851-880.
- Hunkeler D/Wohl G J, *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*, (Herausgeber: Kostkiewicz Kren, Jolanta/Vock, Dominik), 4. Auflage, Schulthess Juristische Medien, 2017.
- Hunkeler D, *Kurzkommentar SchKG*, 2. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2014.
- Kale S, *Sorularla Konkordato (İflas Dışı ve İflas İçı Adi Konkordato)*, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Korkmaz C, "Davaların Yığılmasında Dava Şartı Arabuluculuk İncelemesi", Prof. Dr. M. Fatih Uşan'a Dekanlıkta 10. Yıl Anısına Teşekkür Armağanı, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 7(2), 2022, s. 1365-1406.
- Köksoy M, *Adi Konkordatoda Geçici Mühlet Kararının Etkileri*, Adalet Yayınevi, 2022 (Karar)
- Köksoy M, "Arabuluculukta Tarafların Anlaşmasına Rağmen Anlaşma Belgesi Düzenlenmemesi", *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Haziran, 14(1), 2024, s. 337-360 (Arabuluculuk).
- Köksoy M, "Geçici Mühlete Karar Verilmeden Önce Doğan Borcun Borçlu Tarafından Mühlet Esnasında Ödenmesi", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(2), 2022, s. 585-602 (Geçici Mühlet).
- Kren Kostkiewicz J, *SchKG Kommentar Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz mit weiteren Erlassen, OFK-Orell Füssli Kommentar*, 20. Auflage, Orell Füssli Verlag AG, 2020.
- Kurt Konca N, "Arabuluculuğa Elverişli Alanlar", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(1), 2017, s. 234-240.
- Kuru B, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, 2013 (El Kitabı).
- Kuru B, *İflas ve Konkordato Hukuku*, 2. Baskı, Evrim Basım Yayım Dağıtım, 1988 (Konkordato).
- Nacar M A, *Konkordatoda İmtiyazlı Alacaklar*, Adalet Yayınevi, 2021.
- Oehri D, *Der Sachwalter im Nachlassverfahren: Ein Diener zweier Herren*, Schulthess Juristische Medien AG, 2018.
- Özbek M S, *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü*, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, 2022.
- Özekes M, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, C. III, 15. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2017 (Pekcanitez Usûl).

- Özekes M, "Zorunlu Arabuluculuğun Hak Arama Özgürlüğü ve Arabuluculuk İlkeleri Bakımından Değerlendirilmesi Zorunlu Arabuluculuğa Eleştirel Bir Yaklaşım", *Arabuluculuğun Geliştirilmesi Uluslararası Sempozyumu, Pozitif Matbaa*, 2018, s. 111-136 (Zorunlu Arabuluculuk).
- Özekes M/Çiftçi P, "Menfi Tespit Davalarını Zorunlu Arabuluculuğa Dahil Saymanın Gereksizliği Üzerine (İstanbul BAM Kararları Örneğinden Bir Bakış)", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (148), 2020, s. 101-134.
- Özmumcu S, *Arabuluculuk Modelleri*, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Öztek S/Budak A C/Tunç Yücel M/Kale S/Yeşilova B, *Yeni Konkordato Hukuku*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, 2019.
- Pekcanitez H/Erdönmez G, *7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato*, Vedat Kitapçılık, 2018.
- Pekcanitez H/Atalay O/Sungurtekin Özkan M/Özekes M, *İcra ve İflâs Hukuku*, 11. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2024.
- Pekcanitez H/Atalay O/Özekes M, *Medenî Usûl Hukuku*, 12. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2024.
- Postacıoğlu İ E, *Konkordato*, Fakülteler Matbaası, 1965.
- Sarısözen M S, *Konkordato*, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, 2021.
- Simil C, *Konkordatoda Mühletin Borçlu Bakımından Sonuçları*, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Tanrıver S/Deynekli A, *Konkordatonun Tasdiki*, Yetkin Yayınları, 1996.
- Tanrıver S, *Konkordato Komiseri*, Yetkin Yayınları, 1993 (Konkordato Komiseri).
- Tanrıver S, *Medenî Usûl Hukuku, C. II*, Yetkin Yayınları, 2021 (Usûl).
- Tanrıver S, *Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Arabuluculuk*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, 2022 (Arabuluculuk).
- Tanrıver S, *Alternatif Uyuşmazlık Çözümleri*, Yetkin Yayınları, 2023, s. 7 (Uyuşmazlık Çözümleri).
- Taşpolat Tuğsavul M, *Türk Hukukunda Arabuluculuk*, Yetkin Yayınları, 2012.
- Tunç Yücel M, *Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları*, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Umbach-Spahn B/Kesselbach S/Exner C, *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*, (Herausgeber: Kostkiewicz Kren, Jolanta/Vock, Dominik), 4. Auflage, Schulthess Juristische Medien, 2017.
- Uyar T, *Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri*, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2019.
- Yazıcı Ç, "Adi Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar Hakkında Dava (İİK m. 308/b)", *Bankacılar Dergisi*, S. 116, 2021, s. 3-29.
- Yeşilirmak A, *Türkiye'de Ticarî Hayatın ve Yatırım Ortamının İyileştirilmesi İçin Uyuşmazlıkların Etkin Çözümünde Doğrudan Görüşme, Arabuluculuk, Hakem-Bilirkişilik ve Tahkim: Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, On İki Levha Yayıncılık, 2011.

4721 SAYILI TÜRK MEDENİ KANUNU ÇERÇEVESİNDE AİLE YURDU (TMK m. 386-395)

Emre KÖROĞLU*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Aile yurdu kurumu kökenini Kara Avrupası hukuk sisteminden değil, Anglo-Sakson hukuk sisteminden, özellikle de bu hukuk sistemini benimseyen ülkelerden Amerika Birleşik Devletleri’nden almaktadır¹. İsviçre’de Kanun koyucu, aile yurdu kurumunun İsviçre’nin ekonomik, sosyal ve tarımsal ihtiyaçlarının giderilmesi hususunda önemli bir rol oynayacağını düşünerek, bu kuruma İsviçre Medeni Kanunu’nun 349 vd. maddelerinde yer vermiştir². İsviçre Medeni Kanunu’nun 4 Ekim 1926 tarihinde iktibas edilmesiyle birlikte aile yurdu kurumu 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi m. 336 vd. düzenlenerek ülkemiz açısından da mevzuattaki yerini almıştır. Aile yurdu kurumu şu anda 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun 386 ile 395 arasında düzenlenmektedir. Uygulamaya bakıldığında aile yurdu kurumuna ülkemiz mevzuatında yer almaya başladığı 1926 yılından bu zamana kadar geçen süre zarfında pek fazla başvurulmadığı

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı /ESKİŞEHİR, e-posta: emre.koroglu@ogu.edu.tr

¹ Aile yurdu ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri’nin Teksas eyaletinde 1839 yılında çıkarılan “Homestead Exemption Law”da yer almış, akabinde ise Amerika Birleşik Devletleri’nin diğer eyaletlerinde de benimsenmesinden sonra 1862’de Federal bir kanunda düzenlenmiştir. Bkz. H. F. Hitzig, “Das Familienvermögen im schweizerischen Vorentwurf eines Civilgesetzbuches”, *Zeitschrift für schweizerisches Recht*, 21, 1902, s. 54-55; Erich Zweifel, *Die Heimstätten nach schweizerischem Zivilgesetzbuch*, 1. Auflage, Buchdruckerei Robert Noske, 1913, s. 7 vd.; August Egger, *Zürcher Kommentar, II. Band: Das Familienrecht, Zweite Abteilung: Die Verwandtschaft, Art. 252-359*, 2. Auflage, Schulthess Verlag, 1943, ZGB Art. 349, N. 1. Aile yurdu, Amerika Birleşik Devletleri’nde bir aile hukuku kurumu olmaktan ziyade, borçlar hukuku kurumudur. Bkz. Hitzig, s. 54; Ali Naim İnan, “Aile Yurdu”, *Türk Hukuk Ansiklopedisi, Cilt: I*, Yayınevi Yok, 1962, s. 498-499.

² Bülent Köprülü/ Selim Kaneti, *Aile Hukuku*, 2. Bası, Filiz Kitabevi, 1989, s. 303; Kemal Oğuzman/ Mustafa Dural, *Aile Hukuku*, 3. Bası, Filiz Kitabevi, 2001, s. 419.

KAYNAKÇA*

- Acar F, *Rehin Hukukunda Taşınmaz Kavramı ve Özellikle Belirlilik İlkesi*, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, 2017.
- Akçaal M, *Eşya Hukuku*, 3. Bası, Yetkin Yayınevi, 2023.
- Akıntürk T/ Ateş D, *Türk Medeni Hukuku, Aile Hukuku, İkinci Cilt*, 23. Bası, Beta Yayınevi, 2021.
- Akipek J/ Akıntürk T/ Ateş D, *Eşya Hukuku*, 2. Bası, Beta Yayınevi, 2018.
- Akipek Öcal Ş/ Şen Doğramacı H, Şebnem Akipek/ Hayrunnisa Özdemir (Ed.), *Aile Hukuku*, 1. Bası, Seçkin Yayınevi, 2024.
- Antalya O G/ Topuz M, *Marmara Hukuk Yorumu, Eşya Hukuku, Cilt IV/ 1*, 4. Bası, Seçkin Yayınevi, 2021.
- Ayan M, *Eşya Hukuku I, Zilyetlik ve Tapu Sicili*, 13. Bası, Adalet Yayınevi, 2016.
- Aybay A/ Hatemi H, *Eşya Hukuku*, 4. Bası, Vedat Kitapçılık, 2014.
- Birsen K, *Medeni Hukuk Dersleri, Genel İlkeler - Şahsın Hukuku - Aile Hukuku*, 6. Bası, Yayınevi Yok, 1966.
- Cansel E, *Tapu Siciline İtimat Prensibi*, 1. Bası, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1964.
- Doğan M, *Tapu Sicilinde Tasarruf Yetkisi Kısıtlamasının Şerhi*, 1. Bası, Seçkin Yayınevi, 2004.
- Dural M/ Öğüz T/ Gümüş M A, *Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku*, 18. Bası, Filiz Kitabevi, 2023.
- Egger A, *Zürcher Kommentar, II. Band: Das Familienrecht, Zweite Abteilung: Die Verwandtschaft, Art. 252-359*, 2. Auflage, Schulthess Verlag, 1943.
- Erçin F, "Aile Yurdu Kurumunda Yapılması Gereken Yasal Değişiklikler", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9 (2), 2010, s. 137-144.
- Erdem M/ Makaracı Başak A, *Aile Hukuku*, 2. Bası, Seçkin Yayınevi, 2024.
- Ertas Ş/ Cumalıoğlu E/ Serdar İ, *Eşya Hukuku*, 14. Bası, Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi, 2018.
- Esener T/ Güven K, *Eşya Hukuku*, 6. Bası, Yetkin Yayınevi, 2015.
- Feyzioğlu F N/ Doğanay Ü/ Aybay A, *Medeni Hukuk Dersleri, Birinci Cilt, Temel İlkeler- Kişinin Hukuku-Aile Hukuku-Miras Hukuku*, 3. Bası, Yayınevi Yok, 1976.
- Feyzioğlu F N/ Özakman H C/ Sarial M E, *Aile Hukuku*, 3. Bası, Filiz Kitabevi, 1986.
- Göktürk H A, *Türk Medeni Hukuku, İkinci Kitap, Aile Hukuku*, 3. Bası, Ankara Hukuk Fakültesi Yayınları, 1954.

* Dipnotta yer verilen eserler yazarlarının soyadları ile anılmıştır. Bununla birlikte aynı yazarın birden fazla eserine yapılan atıflar kısaltılmış şekilleriyle parantez içerisinde gösterilmiştir.

- Gönensay A S, *Medeni Hukuk, Cild II, Aile Hukuku, Kısım II, Nesep, Velâyet, Vesayet*, 1. Bası, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1940.
- Gümüş M A, *Türk Medeni Kanununun Getirdiği Yeni Şerhler*, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, 2007.
- Gürsoy K T, “Ölüme Bağlı Tasarruflarda Şart ve Mükellefiyet”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10 (1), 1953, s. 457-541.
- Grüninger H, *Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB*, 2. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2002.
- Hatemi H, *Eşya Hukuku*, 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Hatemi H, *Aile Hukuku*, 9. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Hatemi H (Serozan R/ Arpacı A), *Eşya Hukuku*, 1. Bası, Filiz Kitabevi, 1991.
- Hitzig H F, “Das Familienvermögen im schweizerischen Vorentwurf eines Civilgesetzbuches”, *Zeitschrift für schweizerisches Recht*, 21, 1902, s. 1-84.
- İnan A N, “Aile Yurdu”, *Türk Hukuk Ansiklopedisi, Cilt: I*, Yayınevi Yok, 1962, s. 498-502.
- Kalkan A, *Tapu Sicilinde Yolsuz Yazım ve Düzeltme*, 1. Bası, Filiz Kitabevi, 2024.
- Karacan Çetin H, (Metin İkişler/ Özlem Tüzüner (Ed.), *Medeni Hukuk II, Aile Hukuku*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2023.
- Kılıçoğlu A, *Aile Hukuku*, 5. Bası, Turhan Kitabevi, 2020. (Aile)
- Kılıçoğlu A, *Eşya Hukuku*, 1. Bası, Turhan Kitabevi, 2021. (Eşya)
- Köprülü B/ Kaneti S, *Aile Hukuku*, 2. Bası, Filiz Kitabevi, 1989.
- Kurt E, *Tapu Sicilinin Düzeltmesi*, 1. Bası, Kazancı Hukuk Yayınları, 2004.
- Leemann S V, *Die Vormerkung von Verfügungsbeschränkungen im Grundbuch nach dem schweizerischen Zivilgesetzbuch*, 1. Auflage, A.-G. Gebr. Leemann & Co., 1937.
- Nomer H N/ Ergüne M S, *Eşya Hukuku*, 7. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Oğuzman K/ Dural M, *Aile Hukuku*, 3. Bası, Filiz Kitabevi, 2001.
- Oğuzman M K/ Seliçi Ö/ Oktay- Özdemir S, *Eşya Hukuku*, 25. Bası, Filiz Kitabevi, 2023.
- Oğuzoğlu H C, *Medeni Hukuk, Şahsın Hukuku – Aile Hukuku*, 5. Bası, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1963.
- Öztan B, *Aile Hukuku*, 6. Bası, Turhan Kitabevi, 2015.
- Özyakışır Ö, (Metin İkişler/ Özlem Tüzüner (Ed.), *Medeni Hukuk II, Aile Hukuku*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2023.
- Reisoğlu S, *Türk Eşya Hukuku, Cilt I*, 5. Bası, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1977.
- Reber M/ Hurni C, *Berner Kommentar, Band II, Materialien zum Zivilgesetzbuch, Die Erläuterungen von Eugen Huber, Text des Vorentwurfs von 1900*, Stämpfli Verlag, 2007 <https://www.swisslex.ch/de/>, Erişim Tarihi 21 Eylül 2024.

- Saymen F H./ Elbir H K., *Türk Medeni Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku*, 2. Bası, Hak Kitabevi, 1960.
- Serozan R (Hatemi H), *Aile Hukuku*, 1. Bası, Filiz Kitabevi, 1993.
- Sirmen A L, *Eşya Hukuku*, 10. Bası, Yetkin Yayınevi, 2022.
- Tekinay S S, *Türk Aile Hukuku*, 7. Bası, Filiz Kitabevi, 1990.
- Tekinay S S/ Akman S/ Burcuoğlu H/ Altop A, *Eşya Hukuku, Cilt I*, 5. Bası, Filiz Kitabevi, 1989.
- Tuor P, *İsviçre Medeni Kanunu'nun Federal Mahkeme İçtihatlarına Göre Sistemli İzahı, Birinci Kısım*, Çev. Amil Artus, 1. Bası, Yayınevi Yok, 1956.
- Tuor P/ Schnyder B/ Rumo-Jungo A, *Das Schweizerische Zivilgesetzbuch*, 13. Auflage, Schulthess Verlag, 2009.
- Ünal A, *Tapu Sicilinde Geçici Tescil Şerhi*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2019.
- Ünal M/ Başpınar V, *Şekli Eşya Hukuku*, 10. Bası, Savaş Yayınevi, 2018.
- Velidedeoğlu H V, *Türk Medeni Hukuku, Cilt II, Aile Hukuku*, 5. Bası, Yayınevi Yok, 1965.
- Wäber P, *Berner Kommentar, Familienrecht, II. Abteilung: Die Verwandtschaft*, 2. Auflage, Stämpfli Verlag, 1927.
- Wiederkehr A, *Die vorläufige Eintragung im Grundbuch nach dem schweizerischen ZGB*, Buchdruckerei Dr. J. Weiss, Affoltern a. A, 1932.
- Yakuppur S, *Tapu Kütüğüne Güven İlkesi*, 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Yıldırım A, *Türk Aile Hukuku*, 1. Baskı, Savaş Yayınevi, 2014. (Aile)
- Yıldırım A, *Türk Hukukunda Tapuya Güven Yoluyla Aynı Hak Kazanımı (TMK m. 1023)*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2016. (Tapu)
- Yılmaz S, *Medeni Hukuk, Cilt III, Aile Hukuku*, 1. Bası, Yetkin Yayınevi, 2023. (Aile)
- Yılmaz S, *Medeni Hukuk, Cilt V, Eşya Hukuku*, 1. Bası, Yetkin Yayınevi, 2024. (Eşya)
- Zevkliler A/ Acabey M B/ Gökyayla K E, *Medeni Hukuk*, 6. Bası, Seçkin Yayınevi, 2000.
- Zevkliler A/ Cumalıoğlu E/ Acabey M B, *Medeni Hukuk III, Aile Hukuku*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2024.
- Zweifel E, *Die Heimstätten nach schweizerischem Zivilgesetzbuch*, 1. Auflage, Buchdruckerei Robert Noske, 1913.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUNDA DÜZENLENEN “HAKSIZ ŞART”IN TACİR TARAFINDAN İLERİ SÜRÜLMESİ

Bengisu ÖNDER SÜYEN*
Ayşe Barçın AKYILMAZ**

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Tüketicinin korunması, Anayasa'nın 172'nci maddesinde “Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder” şeklindeki hüküm ile güvence altına alınmıştır. 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un (TKHK) yürürlüğe girmesi ile tüketicinin korunmasını esas alan, kendine özgü özel hukuk kurallarını haiz yeni bir hukuk alanı doğmuştur. “Tüketici işlemi” kavramı, temelini doğrudan Kanundan almakta olup ilgili hüküm bağlamında (TKHK m.3/1-1) “mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlem”, “tüketici işlemi” olarak tanımlanmaktadır.

Kanun koyucu, “ticari veya meslekî olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi” tüketici olarak nitelemiş (TKHK m.3/1-k); tüketici sıfatının iktisabında belirleyici olan unsur “meslekî ve ticarî olmayan amaç” olarak gösterilmiştir. O hâlde bir kimsenin tüketici sıfatını kazanması için; sübjektif konumu nazarında bir değerlendirme yapılmamakta, sözleşmeyi akdederken güttüğü amaç dikkate alınmaktadır¹. Bu bağlamda tacir sıfatını haiz kimsenin, “meslekî

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, e-Posta: bengisuonder@baskent.edu.tr

** **Arş. Gör.**, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-Posta: abarcinakyilmaz@baskent.edu.tr

¹ Frederich Graf von Westphalen / Rüdiger Pamp / Gregor Thüsing, *Vertragsrecht und AGB-Klauselwerke*, Verlag C.H. Beck, München, 2024, Art. 240 § 1 Rn. 1.

husus haksız şartı ileri sürmesine engel teşkil etmez. Zira haksız şart niteliğini haiz sözleşme hükümleri, "tüketiciyle müzakere edilmeden sözleşmeye dâhil edilen" hükümlerdir. Bu bağlamda tacir sıfatını haiz tüketicinin sözleşmeye müdahalesi söz konusu olmamaktadır. Diğer taraftan TKHK m. 5/6 uyarınca, tüketicinin tacir sıfatını taşıması, "tarafaların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde dürüstlük kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe" neden olup olmadığının tespitinde dikkate alınabilir.

Ayrıca, TKHK m. 5/4 hükmünde, sözleşmeye dahil edilen ancak "açık ve anlaşılır bir dilin" kullanılmadığı hükümlerin tüketici lehine yorumlanacağı kuralı getirilerek yorum denetimi hükme bağlanmıştır. Bir hükmün açık ve anlaşılır olup olmadığı tespit edilirken, ortalama bir tüketici ölçü olarak alınmaktadır. Bu durumda, aynı zamanda ticarî iş sahası bulunan bir tüketicinin, herhangi bir tüketiciye kıyasla çoğu zaman daha tedbirli, dikkatli ve öngörülü olduğu bir gerçektir. Ancak tüketicinin bilgi birikiminin, entelektüel seviyesinin, tecrübesinin belirlenmesinde bu kişinin aynı zamanda tacir sıfatı taşıması kural olarak bir öneme sahip değildir. Başka bir ifade ile yorum denetimin söz konusu olduğunda yine ortalama ve makul tüketici esas alınacak, tacir için daha ağır bir özen ölçüsü kabul edilmeyecektir.

KAYNAKÇA

- Açıköz O, "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un Haksız Şartlarla İlgili Getirdiği Yenilikler", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 21(2), 2015, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/273399>>, Erişim Tarihi 7 Eylül 2024, s. 805-838.
- Akipek Öcal Ş, "Hukukumuzda Haksız Şartlar ve Sonuçları", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(2), 2016, <<https://www.jurix.com.tr/article/17890?u=0&c=0>>, Erişim Tarihi 15 Ekim 2024, s. 246-262.
- Antalya G, "6098 Sayılı TBK'nın 20-25. Maddede Yer Alan Genel İşlem Şartları ile 6502 Sayılı TKH'nın 5. Maddesinde Yer Alan Haksız Şartların Karşılaştırılması", *Terazi Hukuk Dergisi*, 9(Özel Sayı), 2014, <<https://www.jurix.com.tr/article/8909?u=0&c=0>>, Erişim Tarihi 12 Eylül 2024, s. 44-46.
- Arkan S, *Ticarî İşletme Hukuku*, 30. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırmaları Enstitüsü, 2024.
- Atamer Y, "Yeni Türk Borçlar Kanunu Hükümleri Uyarınca Genel İşlem Koşullarının Denetlenmesi- TKHK m. 6 ve TTK m. 55, F. 1, (f) İle Karşılaştırmalı Olarak", *Türk Hukukunda Genel İşlem Şartları ve Sempozyumu*, Bankacılık Enstitüsü Yayınları, 2012, s. 9-73.
- Aydın R, "Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar (TKHK m. 5)", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XI(1), 2016, <<https://www.jurix.com.tr/article/5646?u=0&c=0>>, Erişim Tarihi 14 Ağustos 2024, s. 83-123.
- Ayhan R, "Ticarî İş Kavramı ve Tacir Sıfatına Bağlanan Ücret Ve Sözleşme Cezalarının İndirilmesini İsteyememe", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(1-2), 2013, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/789283>>, Erişim Tarihi 9 Kasım 2024, s. 291-314.

- Ayhan R / Çağlar H / Özdamar M, *Sigorta Hukuku*, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, 2023. (Sigorta Hukuku)
- Ayhan R / Çağlar H / Özdamar M, *Ticari İşletme Hukuku*, 16. Baskı, Yetkin Yayınları, 2024.
- Bahtiyar M / Biçer M, “Adi İş / Ticari İş / Tüketici İşlemi Ayrımı ve Bu Ayrımın Önemi”, Cevdet Yavuz’a Armağan, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/333513>>, Erişim Tarihi 12 Eylül 2024, s. 395-436.
- Bahtiyar M, “Genel İşlem Koşullarına Karşı Tüketicinin Korunması”, *Yargıtay Dergisi*, 22(1-2), 1996, s. 76-98.
- Bozer A / Göle C, *Ticari İşletme Hukuku*, 8. Bası, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2023.
- Çelik A, “Tüketici İşlemlerindeki Ticari Amaç Unsurunun Ticari İş Açısından Değerlendirilmesi”, *KHÜHFD*, 11(2), 2023, <<https://www.jurix.com.tr/article/37349?u=0&c=0>>, Erişim Tarihi 12 Eylül 2024, s. 777-805.
- Çınar Ö, *Tüketici Hukukunda Haksız Şartlar*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2009.
- Erdoğan İ, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 4. Baskı, Gazi Kitabevi, 2019.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 26. Baskı, Yetkin Yayınları, 2021.
- Ersöz O, “Genel İşlem Koşullarının Kişi Bakımından Uygulama Alanı ve Tacirler Hakkında Uygulanması”, *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(1), 2017, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/726860>>, Erişim Tarihi 18 Eylül 2024, s. 69-104.
- Fornasier M, *Münchener Kommentar zum BGB* 9. Auflage, Verlag C.H. Beck, München, 2022.
- Graf von Westphalen F/ Pamp R/ Thüsing G, *Vertragsrecht und AGB-Klauselwerke*, Verlag C.H. Beck, München, 2024.
- Grüneberg C / Ellenberger J, *Bürgerliches Gesetzbuch*, 13. Auflage, Verlag C.H. Beck, München, 2024.
- Göktürk K, “Ticari İş Kavramı, Sınırlandırılması ve Faiz Meselesi”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19 (2), 2015, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/789084>>, Erişim Tarihi 5 Ekim 2024, s. 3-44, 2015.
- Havutçu A, *Açık İçerik Denetimi Yoluyla Tüketicinin Genel İşlem Şartlarına Karşı Korunması*, Güncel Hukuk Yayınları, 2003.
- İnal H T, “Tüketici Sözleşmelerinde Haksız Şartlar”, *Terazi Hukuk Dergisi*, 9(89), 2014, <<https://www.jurix.com.tr/article/2125?u=0&c=0>>, Erişim Tarihi 6 Ekim 2024, s. 32-57.
- İnan A N / Yücel Ö, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Jauernig O / Mansel H, *BGB Kommentar*, 19. Auflage, Verlag C.H. Beck, München, 2023.
- Karadağ Ö, *Türk Borçlar Kanununda Genel İşlem Koşulları ve Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar*, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, 2023.
- Kılıçoğlu A M, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 23. Baskı, Turhan Kitabevi, 2019.
- Lorenz S, *Münchener Kommentar zum BGB*, 9. Auflage, Verlag C.H. Beck, München, 2023, § 474.
- Martens S, *BeckOK BGB*, 45. Auflage, Verlag C.H. Beck, 2024.

- Narbay Ş / Akkuş M, "Ticari İş ve Tüketici İşlemi Kavramları Ekseninde Görevli Mahkeme ve Dava Şartı Arabuluculuk Üzerine Düşünceler", *TAAD*, 44(11), 2020, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1556159>>, Erişim Tarihi 12 Eylül 2024, s. 301-333.
- Oğuzman M K / Öz M T, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt-1*, 21. Baskı, Filiz Kitabevi, 2023.
- Ozanoğlu H S, "Tüketici Sözleşmeleri Kavramı (Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Maddi Uygulama Alanı)", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 50 (1), 2001, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/629327>>, Erişim Tarihi 12 Eylül 2024, s. 55-90.
- Özcan Z / Türk A, "Yargıtay Kararları Eşliğinde Tüketici Sözleşmelerinde Yer Alan Haksız Şartların Denetimi", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28(3), 2020, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/110892>>, Erişim Tarihi 12 Eylül 2024, s. 1465-1505.
- Prütting H / Wegen G / Weinreich G, *BGB Kommentar*, 13. Auflage, Hermann Luchterhand Verlag, 2018.
- Poroy R, "Tüketicinin Korunmasına İlişkin Bazı Özel Hukuk Sorunları" *Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan*, İstanbul, 1978, <<https://iupress.istanbul.edu.tr/tr/book/halil-arslanlinin-anisina-armagan/home>>, Erişim Tarihi 12 Eylül 2024, s. 513-550.
- Schürnbrand J / Weber C, in *Münchener Kommentar BGB*, 9. Auflage, Verlag C.H. Beck, München, 2023.
- Theodor Soergel / Thomas Pfeiffer, *Bürgerliches Gesetzbuch*, 13. Auflage, Kohlhammer, 2019.
- Tekinay S S / Akman S / Burcuoğlu H / Altop A, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 7. Baskı, Filiz Yayınevi, 1993.
- Tüzemen Atik E, "Ticari İş ve Tüketici İşlemi Kavramlarının Ticari Davaya ve Dava Şartı Arabuluculuğa Etkileri", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 30(3), 2023, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2492950>>, Erişim Tarihi 12 Eylül 2024, s. 1515- 1560.
- Uyumaz A / Türk MC, "Tacirin Tüketici Sıfatı", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 72(3), s. 1591-1633.
- Ülgen H / Helvacı M / Kaya A / Nomer Ertan F, *Ticari İşletme Hukuku*, 8. Baskı, Vedat Yayıncılık, 2022.
- Yelmen A, *Türk Borçlar Kanunu'na Göre Genel İşlem Şartları*, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, 2014.
- Yücer Aktürk İ, "Tüzel Kişi Tacirin Tüketici Sıfatı", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20(2), 2016, <https://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/20_2_5.pdf>, Erişim Tarihi 6 Ekim 2024, s. 103-128.

İDARİ BOŞANMA

Çiçek ÖZGÜR*

Leyli TEKELİOĞLU**

Müzeyyen EROĞLU DURKAL***

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Boşanma, eşlerden birinin evliliği devam ettirmeme isteği veya her ikisinin de bu yöndeki ortak talebi üzerine, evliliklerine onlar hayattayken son verilmesidir. Mukayeseli hukukta boşanma müessesesi incelendiğinde, boşanmayı kabul eden ülkeler nezdinde hem boşanma sebeplerinin hem de boşanmaya karar veren makamların farklı şekillerde düzenlendiği görülmektedir¹. Boşanma hususunda karar veren makama göre boşanmaları, adlî ve gayri adlî (adlî olmayan) boşanma şeklinde sınıflandırmamız mümkündür². Mahkemece verilen karar uyarınca gerçekleşen boşanmalar, adlî boşanma şeklinde adlandırılmakta; bunun haricinde idarî veya dinî makamlar huzurunda gerçekleşen ve hatta sadece tarafların irade beyanıyla gerçekleşen boşanmalar da adlî olmayan boşanmalar kategorisinde değerlendirilmektedir³.

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Özel Hukuk Anabilim Dalı/KAYSERİ, **e-posta**: cozgur@erciyes.edu.tr

** **Doktora Öğrencisi**, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Bilim Dalı/KAYSERİ; **Hukuk Danışmanı**, Azerbaycan Cumhuriyeti Dijital Kalkınma ve Ulaştırma Bakanlığına Bağlı Devlet Sivil Havacılık Ajansı, **e-posta**: a.leyli@yahoo.com

*** **Doç. Dr.**, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı/KAYSERİ, **e-posta**: meroglu@erciyes.edu.tr

¹ Ata Sakmar, *Devletler Hususi Hukukunda Boşanma*, 1. Bası, Fakülteler Matbaası, 1976, s. 3; Nuray Ekşi, *Milletlerarası Özel Hukukta Medenî Olmayan Evliliklerin ve Adlî Olmayan Boşanmaların Tanınması*, 1. Bası, Beta Yayınları, 2012, s. 39, (Medenî Olmayan Evliliklerin ve Adlî Olmayan Boşanmaların Tanınması); Ayfer Uyanık, *Türk Milletlerarası Özel Hukukunda Boşanma*, 1. Bası, Beta Yayınları, 2006, s. 21-25.

² Ekşi, *Medenî Olmayan Evliliklerin ve Adlî Olmayan Boşanmaların Tanınması*, s. 41.

³ Bkz. Çiçek Özgür, *Milletlerarası Özel Hukukta Evlilik Birliğinin Kurulması ve Sona Ermesi*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2020, s. 233-251; Vildan Sezişli, *Yabancı Boşanma Kararlarının Tanınması ve Tenfizi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2021, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

KAYNAKÇA

- Andrup H, "Divorce-Danish Style", *Family and Conciliation Courts Review*, 28(1), 1990, s. 23-26.
- Antokolskaia M, "Divorce Law in a European Perspective", J. M. Sherpe (Eds.), *European Family Law Volume III - Family Law in a European Perspective*, Edward Elgar Publishing, 2016, s. 41-82.
- Arbáizar A, "Private Divorce in Europe", <https://arbaizarabogados.com/wp-content/uploads/Private-divorce-in-Europe.pdf>, Erişim Tarihi 12 Şubat 2024.
- Ayhan İzmirli L, "Nüfus Hizmetleri Kanunu Madde 27/A Çerçevesinde Yabancı Ülkelerde Verilen Boşanma Kararlarının İdarî Yoldan Tanınması", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XXII (4), 2018, s. 67-126.
- Bergeron J H vd., "European Law". *International Legal Developments Year in Review: 2017*, 52(1), 2018, s. 595-614.
- Bidaud-Garo C vd., "A Chronicle of French Family Law", *International Survey of Family Law* 2017, s. 97-116.
- Bogdzevič K / Kaminskienė N / Vaigė L, "Non-Judicial Divorces and the Brussels II Bis Regulation: To Apply or Not Apply?", *International Comparative Jurisprudence*, 7(1), 2021, s. 31-39.
- Boz D F, *Yabancı Ülkelerde Verilen Boşanma Kararlarının Türk Hukukuna Etkisi*, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2023.
- Cetean-Voiculescu L, "Extra Judicial Divorce Procedure", *Annales Universitatis Apulensis Series Jurisprudentia*, 19, 2016, s. 19-25.
- Doğan V / Yılmaz A Ç / Ayhan İzmirli L, *Milletlerarası Özel Hukuk*, 10. Bası, Savaş Yayınevi, 2024.
- Eichenberg C / Huss J / Küsel C, "From Online Dating to Online Divorce: An Overview of Couple and Family Relationships Shaped Through Digital Media", *Contemporary Family Therapy*, 39 (I), 2017, s. 249-260.
- Ekşi N, *Milletlerarası Özel Hukukta Medenî Olmayan Evliliklerin ve Adli Olmayan Boşanmaların Tanınması*, 1. Bası, Beta Yayınları, 2012. (Medenî Olmayan Evliliklerin ve Adli Olmayan Boşanmaların Tanınması).
- Ekşi N, *Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi*, 2. Bası, Beta Yayınları, 2020.
- Frintu V / Dobritoiu E, "Divorce by Mutual Consent by Administrative Path", *Annals of the Constantin Brancusi University of Targu Jiu Juridical Sciences Series*, 4, 2013, s. 65-76.
- Ganiyeva S, "Türk ve Rusya Federasyonu Milletlerarası Usul Hukukunda İdarî Boşanma Kararlarının Tanınması Sorunu", *Public and Private International Law Bulletin*, 33(1), 2013, s. 31-60.
- Guga (Nagy) O V, "Comparative Study Between The Divorce, By Mutual Consent of Spouses, On Administrative Way and The Same Type of Divorce on Judicial Way", *Revista Academiei Forhelor Terestre*, 78(2), 2015, s. 177-182.
- Güner C, "Türk Hukukunda Yabancı Boşanma Kararlarının Tanıma Kararı Alınmaksızın Tescili", *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(2), 2019, s. 299-325.

- Güneş Peschke S, "Dijital Boşanmaya İlişkin Güncel Düzenlemeler: Farklı Ülke Uygulamaları", *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, IV(1), 2018, s. 121-146.
- Huysal B, "Nüfus Hizmetleri Kanunu Kapsamında Yabancı Boşanma Kararlarının Doğrudan Tescili", *Public and Private International Law Bulletin*, 37(2), 2017, s. 473-507.
- Jivan O M, "The Evolution of the Institution of Divorce in Romania", *Annals of the University of Craiova for Journalism, Communication and Management*, 2, 2016, s.109-113.
- Kabátek J, "Divorced in a Flash: The Effect of the Administrative Divorce Option on Marital Stability in the Netherlands", *IZA Institute of Labor Economics, Discussion Paper Series, No. 12150*, 2019.
- Kaynakçioğlu D, *Evliliğin Sona Ermesine İlişkin Yabancı Adli ve İdari Kararların Nüfus Kütüğüne Doğrudan Tescili*, 1. Bası, Seçkin Yayınları, 2021.
- Kosova O Y, *Семейное право*. Иркутск: Иркутский юридический институт (филиал) Акад. Ген. прокуратуры Рос. Федерации, 2016.
- Kraljic S, "New Family Code and the Dejudicialization of Divorce in Slovenia", *Balkan Social Science Review*, 15, 2020, s. 157-177.
- Özcan C, "Fransız Hukukunda Mahkeme Dışı Anlaşmalı Boşanma", *Legal Hukuk Dergisi*, 17(194), 2019, s. 647- 660.
- Özgür Ç, *Milletlerarası Özel Hukukta Evlilik Birliğinin Kurulması ve Sona Ermesi*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2020.
- Öztan B, *Aile Hukuku*, 6. Bası, Turhan Kitabevi, 2015.
- Рçелintseva L M, *Семейное Право России*, Издательство Норма, 2004.
- Putsko Z S, "Расторжение Брака в Органах Записи Актов Гражданского Состояния по Заявлению Обоих Супругов ", *Отечественная Юриспруденция*, 2017, s. 50-54.
- Ryznar M / Devaux A, "Voila: Taking the Judge out of Divorce", *Seattle University Law Review*, 42 (1), 2018, s.161-184.
- Sakmar A, *Devletler Hususi Hukukunda Boşanma*, 1. Bası, Fakülteler Matbaası, 1976.
- Sezen G, *Türk Hukukunda Yabancı Boşanma Kararlarının Tanınması ve Tescili*, 1. Bası, Platon Hukuk Yayınları, 2022.
- Sezişli V, *Yabancı Boşanma Kararlarının Tanınması ve Tenfizi*, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2021.
- Stefanovska I, "Divorce by Mutual Consent in Comparative Law", *Iustinianus Primus Law Review*, 5(2), 2014, s. 1-23.
- Swennen F, "Private Ordering in Family Law: a Global Perspective", Frederik Swennen (Eds.) *Contractualisation of Family Law - Global Perspectives*, Springer International Publishing, 2015, s. 1-61.
- Şensöz Malkoç E, *Aile Hukukuna İlişkin Yabancı Kararların Tanınması*, 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Tanrıbilir F B, *Türk Hukukunda Yabancı Makamlarca Verilen Boşanma Kararlarının Tanınmasına İlişkin Gelişmeler*, Vahit Doğan, Alper Çağrı Yılmaz, Lale Ayhan İzmirli (Eds.), *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi - Milletlerarası Özel Hukukta Güncel Meseleler Sempozyumu*, 1. Bası, Savaş Yayınevi, 2019, s. 375-387.

- Temnikova N A, “Расторжение Брака в Органах Загс: К Проблеме Совершенствования Процедуры”. Вестник Омского Университета, Серия “Право”, 25(4), 2010, s. 147-150.
- Tezgel M, *Türk Hukukunda Yabancı Boşanma Kararlarının Tanınması ve Tenfizi*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2012.
- Tiryakioğlu B, *Yabancı Boşanma Kararlarının Türkiye’de Tanınması ve Tenfizi*, 1. Bası, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No. 501, 1996.
- Tütüncübaşı U, “Yabancı Kararların Türk Hukukunda Tanınması Konusunda 690 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Düzenlenen Yenilikler”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19(2), 2017, s. 103-128.
- Uyanık A, *Türk Milletlerarası Özel Hukukunda Boşanma*, 1. Bası, Beta Yayınları, 2006.
- Ürem Çetinel M / Güneş B S, “Mahkeme Dışı Boşanma Kurumu ve Türk Hukukunun Bu Kuruma Yaklaşımı”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 5(1), 2020, s. 309-340.
- Yalçınkaya N / Kaleli Ş, *Boşanma Hukuku*, Türk Hava Kurumu Basımevi, 1988.
- Zaidel S, “Taking Divorce out of the Context of Dispute Resolution”, *Family Court Review*, 42(4), 2004, s. 678-680.

Çevrimiçi Kaynaklar:

- ceflonline.net/wp-content/uploads/Denmark-Legislation-Update.pdf, Erişim Tarihi 25 Nisan 2024.
- <http://www.admobninsk.ru/obninsk/leTVgislation/zags/formdok/razvod/>, Erişim Tarihi 4 Ağustos 2024.
- <https://ceflonline.net/wp-content/uploads/Denmark-Divorce.pdf>, Erişim Tarihi 25 Nisan 2024.
- <https://ceflonline.net/wp-content/uploads/Denmark-Divorce-Legislation.pdf>, Erişim Tarihi 25 Nisan 2024.
- <https://docs.historyrussia.org/ru/nodes/73246-dekret-vtsik-i-snk-locale-nil-orastorzhonii-braka-locale-nil-16-dekabrya-1917-g#mode/inspect/page/2/zoom/4>, Erişim Tarihi 30 Nisan 2024.
- https://e-justice.europa.eu/content_divorce-45-si-maximizeMS_EJN-en.do#tocHeader3, Erişim Tarihi 28 Nisan 2024.
- <https://familieretshuset.dk/en/the-agency-of-family-law/about-the-agency-of-family-law>, Erişim Tarihi 12 Şubat 2024.
- <https://familieretshuset.dk/en/your-life-situation/your-life-situation/separation-and-divorce>, Erişim Tarihi 12 Şubat 2024.
- <https://sc.judiciary.gov.ph/wp-content/uploads/2022/12/SLOVENIA.pdf>, Erişim Tarihi 28 Nisan 2024.
- <https://slavgorod.gov.by/sprashivali-otvechaem/item/7447-kogda-razvod-edinstvennyj-vykhod>, Erişim Tarihi 4 Ağustos 2024.
- https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_16758/977dfb2bb769bb1b503aad0e4bfe49e7bce2a5b6/, Erişim Tarihi 25 Nisan 2024.

- https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_89_82/, Erişim Tarihi 30 Nisan 2024.
- https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_8982/9e43cedf0f660aa107b296ec91b196dbe5836c68/, Erişim Tarihi 30 Nisan 2024.
- <https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-FAOC211534/>, Erişim Tarihi 25 Nisan 2024.
- <https://www.legifrance.gouv.fr/download/pdf/legiOrKali?id=LEGITEXT000006070721.pdf&size=1,3%20Mo&pathToFile=/LEGI/TEXT/00/00/06/07/07/21/LEGITEXT000006070721/LEGITEXT000006070721.pdf&title=Code%20civil>, Erişim Tarihi 20 Nisan 2024.
- <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000000439268>, Erişim Tarihi 20 Nisan 2024.
- <https://www.notar-z.si/upload/files/zakon-o-notariatu.pdf>, Erişim Tarihi 28 Nisan 2024.
- https://www.nvi.gov.tr/kurumlar/nvi.gov.tr/mevzuat/nufusmevzuat/talimat/nufusislemeleri/07052020-Yabanci_ulke_Adli_veya_idari_Makamlarinca_verilen_Kararlarin_Tescili2020_2.pdf, Erişim Tarihi 24 Haziran 2024.
- https://www.oecd.org/els/family/SF_3_1_Marriage_and_divorce_rates.pdf, Erişim Tarihi 25 Nisan 2024.

REKABET KURULUNUN YENİ PİŞMANLIK YÖNETMELİĞİYLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ahmet Fatih ÖZKAN*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Kartellerle mücadelenin en etkili yollarından birini oluşturan pişmanlık müessesesi, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda 2008 yılında 5728 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle birlikte "aktif işbirliği" adı altında Türk rekabet hukukuna dâhil edilmiştir. 2009 yılında Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmeliğin, diğer bir ifadeyle "Pişmanlık Yönetmeliği"nin yürürlüğe girmesiyle birlikte yasal çerçevesi oluşturulan pişmanlık müessesesi, aynı yıl içerisinde uygulanmaya başlanmıştır. Zaman içerisinde pişmanlık müessesesinin uygulamada daha etkin bir hale getirilmesi amacıyla, uygulamada elde edilen deneyim, uzlaşma müessesesinin yürürlüğe girmesi ve karşılaştırmalı hukuktaki gelişmeler karşısında Pişmanlık Yönetmeliğinin gözden geçirilmesi hasıl olmuş ve 2009 tarihli Pişmanlık Yönetmeliği Aralık 2023 tarihinde yürürlükten kaldırılarak, yerini yeni Pişmanlık Yönetmeliğine bırakmıştır. Yeni Pişmanlık Yönetmeliğinde pişmanlık müessesesinin genel çerçevesi ve başvuru koşulları büyük ölçüde aynı kalmakla birlikte; katma değer yaratan belge şartı, kartel kolaylaştırıcısı kavramı, Yönetmeliğin kartel dışındaki rekabet ihlallerine uygulanması, cezada indirim oranları ve pişmanlığa başvuru süresi gibi konularda bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu çalışmada Rekabet Kurulunun yeni Pişmanlık Yönetmeliğiyle yapılan değişikliklerin bir değerlendirilmesine yer verilmiştir.

I. GENEL OLARAK REKABET HUKUKUNDA PİŞMANLIK MÜESSESESİ

Pişmanlık; teşebbüslerin, tarafı oldukları "kartel" niteliğinde rekabeti sınırlayıcı anlaşmaların ortaya çıkarılmasına yönelik olarak rekabet otoriteleriyle işbirliği

* Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: af.ozkan@hbv.edu.tr

KAYNAKÇA

- Arı H / Kekevi G / Aygün E, Rekabet Kurulu'nun Kartellere Uyguladığı Para Cezalarının Değerlendirilmesi, Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu-VI, 4-5 Nisan 2008, Kayseri, 2008, s. 119-143.
- Coşgun H, "Yeni Pişmanlık Yönetmeliğine İlişkin Değerlendirme ve Çıkarımlar", *Rekabet Forumu*, 163, 2024, s. 1-20.
- Kekevi G, *ABD, AB ve Türk Rekabet Hukukunda Kartellerle Mücadele*, RK Lisansüstü Tez Serisi No. 15, Ankara, 2008. (Kartellerle Mücadele)
- Kekevi G, "Pişmanlık Programları: Muharebeyi Kaybetmek, Savaşı Kazanmak", *Rekabet Dergisi*, 9(2), 2008, s. 3-49. (Pişmanlık Programları)
- OECD, The Future of Effective Leniency Programmes: Advancing Detection and Deterrence of Cartels, OECD Competition Policy Roundtable Background Note, 2023, <https://www.oecd.org/en/publications/the-future-of-effective-leniency-programmes-advancing-detection-and-deterrence-of-cartels_9bc9dd57-en.html>, Erişim tarihi 18 Eylül 2024.
- Özsunay E, "ABD ve Kartel Hukuklarında 'Pişmanlık Programları' ve Türk Rekabet Hukuku Üzerine Düşünceler", Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu-IV, 7 Nisan 2006, Kayseri, 2006, s. 28-48.
- Rekabet Kurumu, 11. Yıllık Rapor, Ankara, 2009.
- Rekabet Kurumu, 2024-2028 Stratejik Plan, Ankara, 2024.
- Toprak D, *Avrupa Birliği Uygulamaları Işığında Türk Rekabet Hukukunda Pişmanlık Programının Değerlendirilmesi*, RK Uzmanlık Tezleri Serisi No. 176, Ankara, 2020.

6284 SAYILI AİLENİN KORUNMASI VE KADINA KARŞI ŞİDDETİN ÖNLENMESİNE DAİR KANUN'DA ÖNGÖRÜLEN TEDBİR KARARLARI VE BU KARARLARA İLİŞKİN BAZI DEĞERLENDİRMELER*

Özkan ÖZYAKIŞIR**

Elif CİNOĞLU KOL***

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Kadına yönelik şiddet, tarihin her döneminde, dünyanın her yerinde karşılaşılan ciddi bir sorundur. Şiddet, aynı zamanda bir hak ihlali olduğundan, şiddet eylemleri, hukukun çalışma alanı kapsamındadır. Şiddet eylemlerine devlet müdahalesi, kaçınılmazdır. Şiddet, temel hakları ihlal eden ve aynı zamanda insan onurunu zedeleyen bir davranıştır. Şiddetin yaşandığı yapı aile, yaşandığı yer ev ve yöneltildiği kişi kadın olduğunda ise, özel hukukî tedbirler ve koruma devreye girmelidir.

Ailenin korunması ve kadına karşı şiddet meselesinin çözümü maksadıyla ülkemizde ilk olarak 14.01.1998 tarihinde 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun¹ kabul edilmiştir. On dört yıl boyunca yürürlükte kalan bu Kanun'un, söz konusu şiddet sorununa ciddi manada bir çözüm getirdiği söylenemez. Nitekim 4320 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış ve bu defa 20.03.2012 tarihinde 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun² kabul edilmiştir³.

* Bu çalışma, Elif Cinoğlu Kol'un Dr. Öğr. Üyesi Özkan Özyakışır danışmanlığında tamamlamış olduğu, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı kapsamında hazırlanan "6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'da Öngörülen Tedbirler" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** **Dr. Öğr. Üyesi**, Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/SAKARYA, **e-posta:** ozyakisirozkan@gmail.com

*** **Avukat**, Şanlıurfa Barosu, **e-posta:** cinogluelif1@icloud.com

¹ RG. T. 17.01.1998, S. 23233.

² RG. T. 20.03.2012, S. 28239.

de barınma olanağı olmadığı durumlarda ne yazık ki mağduru korumak bir yana daha çok zarar görmesine yol açmaktadır. Zira barınma yerinin olmaması, şiddet uygulayanın hayatını zorlaştırarak şiddet uygulayan nezdinde bir öfkeye dönüşmektedir. Şiddet uygulayan, bu öfkesini şiddet mağduruna yöneltmek üzere müşterek konuta giderek tedbiri ihlal etmekte ve mağdura zarar verebilmektedir. Oysa tedbirin geliştirilmesi ve işlevselliğinin artırılmasının önünde bir engel yoktur. Bunun için, uzaklaştırılan kişiye barınma imkânı sunulması bir seçenek olabilir.

Aileye ve kadına yöneltilen şiddet sorununun salt kanunları değiştirerek ya da yeni kanunlar yürürlüğe koyarak çözülemeyeceği anlaşılmaktadır. Hukuki düzenlemeler şiddetin nedeni veya sonucu olmadığından sadece hukukî düzenlemelerle sorunun çözülmesini beklemek beyhudedir. Şiddetin ortaya çıkışı çok çeşitli nedenlere dayanmakta olup pek çok disiplinin de çalışma konusu olmuştur. Bu nedenle şiddetle mücadele bakımından da multidisipliner bir çalışma yapılması ve çok çeşitli çözüm enstrümanlarının kullanılması gerekmektedir. Esasen bir halk sağlığı sorunu olan ve toplumsal barışı tehdit eden şiddette karşı, sıfır tolerans bağlamında toplumsal bir dönüşüme ihtiyaç bulunduğu görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar F., *Aile Hukukumuzda Aile Konutu- Mal Rejimleri ve Eşin Yasal Miras Payı*, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü, *Adli İstatistikler 2021*, <https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/310520221416422021H%C4%B0ZMETE%C3%96ZELK%C4%B0TAP.pdf> (E.T. 03.12.2023).
- Adli Yardım Bürolarına Başvurularda Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair 6284 Sayılı Kanun Uyarınca Alınan Tedbir Kararları Raporu, 2020, KHM6284RAPOREylul2020.pdf (E.T. 11.09.2024).
- Alican Şen A., “Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumlar Arası İşbirliği Süreci ve 6284 Sayılı Yasanın Uygulanabilirliği”, *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 11(22), 2018, s. 141-161.
- Aslan Düzgün Ü., “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Amacıyla Hâkim ve Kolluk Amiri Tarafından Verilebilecek Koruyucu ve Önleyici Tedbir Kararları” Coşkun Taştan, Ashıhan Küçükler Yıldız (Ed.), *Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Hukuk, Deneyimler ve Aktörler*, Polis Akademisi Yayınları, Ankara 2018, s. 23-45.
- Avrupa Konseyi, *Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bununla Mücadelede Etkili Çok Kurumlu İş Birliği*, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg 2021.
- Balkan A., “Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Uygulanabilecek İdari Koruma Tedbirleri”, *International Journal of Academic Value Studies*, 3(14), 2017, s. 183-191.
- Başalp N., “Aile İçi Şiddet ve Özel Hukuk Yaptırımları”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 20(3), 2014, s. 207-228.

- Birleşmiş Milletler, "Kadınlara Karşı Her Türlü Ayırıcılığın Önlenmesi Sözleşmesi", 1981, (Çevrimiçi) <https://www.csgb.gov.tr/digm/contents/dis-iliskiler/uluslararası%C4%B1-kuruluslar/birlesmis-milletler/> (E.T. 11.12.2022).
- Bölükbaşı Ö., *6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Kapsamında Kadının ve Aile Bireylerinin Korunması*, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2015.
- Budak C., "Anayasa Mahkemesi'nin S.E. Kararı Işığında Kadına Yönelik Şiddeti ve Kadın Cinayetlerini Önlemede İdarenin Sorumluluğu" *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 2022, s. 140-166.
- Ceylan E., "Türk Hukukunda Aile İçi Şiddet ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesiyle İlgili Yeni Düzenlemeler", *TBB Dergisi*, (109), 2013, s. 13-54.
- Demircioğlu H. R., "Kişilik Hakkı İhlâlinin ve Borca Aykırılığın Bir Türü Olarak İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing)", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(1-2), 2007, s. 113-146.
- Dural M./Sarı S., *Türk Özel Hukuku Cilt I*, 15. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2020.
- Gündoğmuş R., *Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin İlgili Uluslararası Sözleşmeler ve 6284 Sayılı Kanun Çerçevesinde Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul 2020.
- Hatemi H., *Aile Hukuku*, 9. Baskı, On İki Levha, İstanbul 2021.
- İbicioğlu G./Durutürk B., "Bireysel Başvurularda Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Kararlarının İncelenmesi", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 80(3), 2022, s. 753-783.
- İşler Güner İ., "6284 sayılı Kanunda Koruyucu Tedbirlerin Özellikleri ve Kadının Beyanın Esas Alınması Hususu", *Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi*, 5(2), 2021, s. 27-73.
- Kahraman R., *6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'da Öngörülen Tedbirler ve Bu Tedbirlere İlişkin Usul*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2020.
- Kalafat G. Ö., *6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve Tedbir Kararlarının Uygulanması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019.
- Kılıçoğlu A. M., *Aile Hukuku*, Turhan Kitabevi, Ankara 2020.
- Kırbaş Canikoğlu S., "Kadınlara Yönelik Şiddetin ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesine Dair Ulusal ve Uluslararası Mevzuat (İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Kanun)", *Ankara Barosu Dergisi*, (3), 2015, s. 357-378.
- Köseoğlu B., "Ailenin Şiddetten Korunması" *TBB Dergisi*, 21(77), 2008, s. 307-341.
- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, 2014 Yılı Faaliyet Raporu, https://www.morcati.org.tr/attachments/article/308/2014_Mor_Cati_Faaliyet_Raporu.pdf (E.T. 16.06.2023).
- Nuhoğlu H./Demiröz F., "6284 Sayılı Kanun'un Boşanmanın Tarafları, Hâkimler, Avukatlar ve Aile Mahkemesi Uzmanları Açısından Değerlendirilmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, (3), 2020, s. 151-192.

- Öktem Songu S./Şahin Emir A., “6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’un Çalışma İlişkilerine Etkisi”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 26(2), 2020, s. 1157-1178.
- Özgentürk İ./Karğın V. /Baltacı H., “Polisin Aile İçi Şiddetle Mücadeledeki Rolü: Reaktif Mücadeleden Proaktif Mücadeleye Geçiş”, Gül (Ed.), *Aile İçi Şiddet ve Polis*, Polis Akademisi Yayınları, Ankara 2013, s. 231-248.
- Özkan G., “Kadına Yönelik Şiddet - Aile İçi Şiddet ve Konuya İlişkin Uluslararası Metinler Üzerine Bir İnceleme”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(1), 2017, s. 535-558.
- Öztan B., *Aile Hukuku*, 6. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2015.
- Öztürk M., “Tedbir Kararıyla Evden Uzaklaştırılan Erkeklerin Karşı Karşıya Kalabileceği Bazı Riskler”, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (42), 2022, s. 673-705. (Öztürk, Tedbir).
- Öztürk N., “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Getirdiği Bazı Yenilikler ve Öneriler”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(1), 2017, s. 1-32. (Öztürk, Ailenin Korunması).
- Pancaroğlu E. A., *6284 Sayılı Kanun ve Bu Kanunun Ceza Muhakemesi Hukukundaki Etkileri*, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- Polat M., *Şiddet Sarmalı (Tahammül Nedeni, Geliştirilen Çözüm Mekanizmaları ve Çözüm-süzlük)*, Orion Akademi, Ankara 2022.
- Sağıroğlu M. Ş., *Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun*, Legal Yayıncılık, İstanbul 2013.
- Sallan Gül S./Alican Ayşe., “Türkiye’de Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sığınmaevleri ve Güvenlik Sorunu”, Serdar Kenan Gül (Ed.), *Aile İçi Şiddet ve Polis*, Polis Akademisi Yayınları, Ankara 2013, s. 155-172.
- Söylemez S. D., *Aile İçi Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet ve 6284 Sayılı Kanun Kapsamında Koruyucu ve Önleyici Tedbirler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2021.
- T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, *Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması*, Elma Teknik Basım Matbaacılık, Ankara, 2015.
- T.C. İçişleri Bakanlığı İç Güvenlik Stratejileri Dairesi Başkanlığı. *Aile İçi Şiddet ve Kadın Cinayetlerinin Önlenmesinde Kolluğun Önemi ve Rolü*, Ankara, 2020.
- T.C. Kamu Denetçiliği Kurumu, *Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesine İlişkin Mekanizmaların Etkinliğinin Artırılması Çalıştay Raporu*, Klasmat Matbaacılık, Ankara, 2018.
- Tarkan S., *6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Kapsamında Hâkim Tarafından Verilen Tedbir Kararları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun 2021.
- Tellioglu F. R., “6284 sayılı Kanun Kapsamında Koruyucu ve Önleyici Tedbirler ve Kanundan Yararlanacak Kişiler”, *Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi*, 5(2), 2021, s. 1-26.

- Tiryakioğlu E. F., *Türk Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması ve Devletin Pozitif Yükümlülükleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2015.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, "Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesinden Çekilmesine İlişkin Açıklama", 2021, (Çevrimiçi) <https://www.iletisim.gov.tr/turkce/haberler/detay/turkiyenin-istanbul-sozlesmesinden-cekilmesine-iliskin-aciklama#:~:text=T%C3%BCrkiye%2C%2020%20Mart%202021%20tarihinde,bulunarak%20s%C3%B6zle%C5%9Fmeyi%20feshetmesine%20izin%20vermektedir> (E.T. 11.12.2022).
- Uğur H., "Kadın ve Aile Bireylerine Yönelik Şiddete Karşı 6284 Sayılı Kanunun Getirdikleri", *TBB Dergisi*, (101), 2012, s. 333-366.
- Yağcıoğlu A. H., "6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19(Özel Sayı), 2017, s. 913-966.

YARGITAY KARARLARI IŐIŐINDA YAZILI MİRAS PAYLAŞMA SÖZLEŞMESİNİN GEÇERLİLİŐİ

Fikriye Ceren SADIOĞLU*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Mirasbırakanın ölümüyle mirasçılar arasında kendiliğinden meydana gelen miras ortaklığı geçici bir ortaklık olup mirasçılarının tereke malları üzerinde elbirliği ile malik olmalarına yol açmaktadır. Bu ortaklığın sona ermesi ise paylaşma ile, diğer bir ifadeyle miras mallarının elbirliği mülkiyetinden mirasçılarının bireysel mülkiyetine geçirilmesi ise mümkündür. Türk Medenî Kanunu'ndan doğan bu zorunlu ortaklığın uzun süre devam etmesi çeşitli sakıncalar doğuracağından bir an önce sona ermesi amaçlanmış ve yine aynı Kanun'da mirasçılarının miras mallarını paylaşmasını sağlayacak çeşitli imkânlar düzenlenmiştir. Miras ortaklığının sona ermesinin olağan yolu olarak mirasın kendi iradeleriyle, anlaşmak suretiyle sona ermesi öngörölmüş; mirasçılarının anlaşamaması durumunda ise her mirasçının bu ortaklığı sona erdirmek amacıyla dava açma hakkı olduğu belirtilmiştir. Mirasın iradî paylaşılması, mirasın paylaşılmasına hâkim ilkelere biri olan irade serbestisi ilkesinin daha çok uygulanabileceği paylaşma yoludur. Ancak belirtmek gerekir ki mirasçılarının irade serbestisi ilkesi uyarınca mirası diledikleri gibi paylaşabilmeleri için bütün mirasçılarının, hangi mirasçının hangi tereke malına sahip olacağı konusunda anlaşması gerekmektedir. Mirasçılarının bu konudaki anlaşmaları Türk Medeni Kanunu'nda "*paylaşma sözleşmesi*" olarak adlandırılmıştır. Mirasçılarının anlaşması neticesinde bunu daha sonra ifa edecekleri bir sözleşme yapmak istemeleri durumunda bu sözleşmenin geçerliliği kanunda yazılı şekilde yapılmasına bağlanmıştır. Bununla birlikte Yargıtay'ın çeşitli kararlarında sözleşmenin şekli dışında farklı hususlar bakımından miras paylaşma sözleşmesinin sıhhatinin tartışıldığı görölmektedir. Çalışmada Yargıtay kararlarına sıklıkla konu olmuş miras paylaşma sözleşmesinin geçerliliği hakkındaki tespitler inceleme konusu yapılmıştır.

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: ceren.sadioglu@hbv.edu.tr

sözleşmesi olarak adlandırılan sözleşme, mirasın açılmasından sonra paylaşmanın tamamlanmasına kadar yapılabilir. Bu süreçte mirasçılardan biri tarafından paylaşma davasının açılmış olması miras paylaşma sözleşmesinin geçerliliğine etki etmemektedir.

Mirasçıların tamamının katılımıyla düzenlenen bir miras paylaşma sözleşmesinden sonra tapuda intikal işlemi yapılarak sözleşme konusu parsellerin elbirliği mülkiyeti hükümlerine tâbi olarak tüm mirasçılar adına tescil edilmesi durumunda, miras paylaşma sözleşmesinin geçersizliği ya da sözleşmeden dönme yoluyla sona ermesi değil, sözleşmenin bozma (ikale) anlaşması yoluyla sona ermesi söz konusudur.

KAYNAKÇA

- Akkanat Öztürk E B, "Yargıtay Kararlarında Mirasçıların Miras Hakkını Konu Ettiği İşlemlerin Nitelendirilmesi Sorunu", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 73(2), 2024, s. 979-1017.
- Altaş H/Döngül İ T, *Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK. MAD. 1-7)*, Yetkin Yayınları, 2018.
- Antalya O G/Sağlam İ, *Miras Hukuku Marmara Hukuk Yorumu Cilt III*, Genişletilmiş 5. Baskı, Seçkin Yayınları, 2021.
- Avcı M Ö, *Mirasın Mahkeme Kararıyla Paylaşılması*, On İki Levha Yayınları, 2015.
- Ayan M, *Eşya Hukuku II Mülkiyet*, Güncelleştirilmiş 9. Baskı, Seçkin Yayınları, 2016.
- Aydos O S, *Borçlar Hukuku (Genel Hükümler)*, Güncellenmiş 3. Baskı, Seçkin Yayınları, 2023.
- Baş S, "Bir Hukuki İşlemden Birden Çok Geçersizlik Nedeninin Bulunması ve Sonuçları", *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(2), 2022, s. 585-601.
- Doğan M/Şahan G/Atamulu İ, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 3. Baskı, Seçkin Yayınları, 2023.
- Dural M/Öz T, *Miras Hukuku*, Onsekizinci Bası, Filiz Kitabevi, 2022.
- Eggel M, "Die gerichtliche Erbteilung zwischen Erwägung und Zufall, Bemerkungen zu BGE 143 III 425", *AJP*, 4/2018, s. 407-423.
- Erdoğan İ, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Genişletilmiş 4. Baskı, Gazi Kitabevi, 2019.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 25. Baskı, Yetkin Yayınları, 2020.
- Eren F/Yücer Aktürk İ, *Türk Miras Hukuku*, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, 2021.
- Erkan V U/Yücer İ, "Ayırt Etme Gücü" *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 60(3), 2011, s. 485-522.
- Genç Arıdemir A, *Mirasın Açılmasından Sonra Miras Payının Devri Sözleşmesi*, On İki Levha Yayınları, 2012.
- Gönen D, *Mirasın Paylaşılması*, On İki Levha Yayınları, 2023.
- Havutçu A, "Şekle Aykırılık Nedeniyle Geçersiz Hukuki İşlemlerin Tahvili", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Kudret AYİTER Armağanı, 3(1-4), 1987, s. 643-681.

- İmre Z/Erman H, *Miras Hukuku*, 15. Basım, Der Yayınları, 2021.
- İnan A N/Ertas Ş/Albaş H, *Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku*, Mevzuattaki Değişikliklerle ve Uygulamadaki Yeniliklere Göre Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş 12. Bası, Seçkin Yayınları, 2024.
- İşgüzar H/Demir M/Yılmaz S, *Miras Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2019.
- Kaşak F E, *Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hükümlerine Aykırılık*, On İki Levha Yayınları, 2019.
- Keskin A D/Demircioğlu H R, *Medeni Hukuk-II (Eşya Hukuku-Miras Hukuku)*, Güncellenmiş 3. Baskı, Seçkin Yayınları, 2021.
- Kılıçoğlu A M, *Miras Hukuku*, Genişletilmiş 10. Bası, Turhan Kitabevi, 2019.
- Kılıçoğlu A M, *Miras Taksim Sözleşmesi*, Yetkin Yayınları, 1989. (Kısaltılmışı: Kılıçoğlu, Taksim)
- Kocayusufpaşaoğlu N, *Miras Hukuku*, 3. Bası, Filiz Kitabevi, 1987.
- Oğuzman M K, *Miras Hukuku*, Gözden Geçirilmiş 6. Bası, Filiz Kitabevi, 1995.
- Oğuzman M K/Seliçi Ö/Oktay-Özdemir S, *Eşya Hukuku*, Yenilenmiş ve Mevzuata Uyarlanmış 15. Bası, Filiz Kitabevi, 2012.
- Ozanemre Yayla H T, *Mirasın Paylaşılması*, Turhan Kitabevi, 2011.
- Özakman C, *Miras Payının Devrine İlişkin Sözleşmeler*, Kazancı Hukuk Yayınları, 1984.
- Özdemir H, *Türk Medeni Kanununa Göre Mirasın Paylaşılması Şerhi*, Yetkin Yayınları, 2019.
- Öztan B, *Miras Hukuku*, Onbirinci Bası, Yetkin Yayınları, 2020.
- Seçer Ö, "Miras Sözleşmesinden Tek Taraflı Dönme", *TBB Dergisi*, (111), 2014, s. 37-60.
- Serozan R/Engin B İ, *Miras Hukuku ve Tamamı Çözümlü Pratik Çalışmalar*, Güncellenmiş 8. Baskı, Seçkin Yayınları, 2022.
- Şen E, "Miras Hakkının ve Payının Devri", *TAAD*, 9 (33), 2018.
- Tekelioğlu N, *Miras Paylaşma Sözleşmesi*, Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayınları, 2024.
- Ünlütepe M, "Yazılı Paylaşma Sözleşmesine Dayalı Olarak Mirasın Paylaşılması", *Legal Hukuk Dergisi*, 17(195), 2019, s. 1201-1234.
- Wolf S, "Die Teilung der Erbschaft, Art. 602-619 ZGB", Heinz Hausheer/Hans Peter Walter (Hrsg.), *BK-Berner Kommentar zum schweizerischen Privatrecht*, Staempfli Verlag AG, 2014.
- Wolf S/Hrubesch-Millauer S, *Grundriss des schweizerischen Erbrechts*, Staempfli Verlag AG, 2017.
- Yazıcı A N M, *Miras Ortaklığının Paylaşmadan Önceki Durumu*, Seçkin Yayınları, 2018.
- Yıldırım A, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Güncellenmiş 13. Baskı, Monopol Yayınları, 2022.
- Yıldırım M F, "Beklenen (Açılmamış Bir Terekedeki) Miras Hakkının Devri Sözleşmesi", *Yargıtay Dergisi*, (I) (1-2), s. 109-144, (II) (3), 1995, s. 278-293.
- Yıldırım M F, "Beklenen Miras Hakkının Devri Sözleşmesi Konusunda İki Gelişme", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 53(1), 2004, s. 117-130.

YARGITAY KARARLARI İŞİĞİNDA BİR YOLSUZ TESCİL SEBEBİ OLARAK KETMİ VERESENİN (MİRASÇILIĞIN GİZLENMESİNİN) DEĞERLENDİRİLMESİ

Özlem SARI FİDAN*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Miras hukukuna hâkim olan temel ilkelerden biri olan külli halefiyet ilkesi gereğince mirasbırakanın ölümü ile birlikte ona ait intikale elverişli tüm malvarlığı haklarının mirasçılara geçeceği kabul edilmektedir. Bu anlamda mirasbırakana ait devredilebilir nitelikteki hak ve yükümlülükler tereke adı altında mirasçılara geçmekte iken; miras yoluyla intikale elverişli olmayan hak ve yükümlülükler ise sahiplerinin ölümü ile birlikte kendiliğinden sona ermektedir. Mirasbırakanın geride birden fazla mirasçısı kalmışsa, bu mirasçılar arasında tereke üzerinde elbirliği ile hak sahipliği esasının geçerli olduğu bir ortaklık meydana gelmektedir. Buna göre mirasçıların, sözleşme veya kanundan doğan istisnalar saklı kalmak üzere terekeye ilişkin tüm kararları birlikte almaları ve terekede yer alan bütün haklar üzerinde birlikte tasarruf etmeleri gerekmektedir. Terekede yer alan bir malvarlığına ilişkin olarak alınacak kararlarda ve yapılacak işlemlerde mirasçılardan birinin dahi izninin bulunmaması o işlemin geçersizliğine yol açmaktadır.

Elbirliği ile hareket ilkesinin bu katı tutumuna rağmen uygulamada bazı hâllerde mirasçılardan bir veya birkaçının çoğu zaman gerçeği yansıtmayan bir mirasçılık belgesi ile diğer mirasçı ya da mirasçıların haklarını görmezden gelerek, onlar yokmuş gibi hareket edebilmeleri söz konusu olabilmektedir. Mirasçılardan bir veya birkaçı gizlenerek işlem yapılmasına ilişkin bu durum, hakkında herhangi bir hukuki düzenleme bulunmamasına rağmen Yargıtay uygulamasında "ketmi verese" adıyla oldukça yaygın bir şekilde bilinmektedir. Özellikle terekede yer alan taşınmazlar hakkında söz konusu olarak tescilin yolsuzlaşmasına sebep olan mirasçılığın gizlenmesi durumu çeşitli sebeplerle ortaya çıkabilmektedir.

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, Hukuk Bilimleri Anabilim Dalı/ KÜTAHYA, e-posta: ozlem.sari@dpu.edu.tr

KAYNAKÇA

- Akbıyık C, "Özellikle Taşınmaz Mallara Yönelik Ketmi Verese Davası", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Prof. Dr. Bülent Tahiroğlu'na Armağan*, 23 (3), 2017, <<https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/36611/421854>> Erişim Tarihi 11 Haziran 2024, s. 485-506.
- Akça N, *İvazlı Miras Sözleşmeleri*, Adalet Yayınevi 2022.
- Akipek J G, *Türk Eşya Hukuku (Ayni Haklar) Birinci Kitap: Zilyetlik ve Tapu Sicili*, İkinci Baskı, Sevinç Matbaası 1972.
- Akkanat H, *Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi*, Filiz Kitabevi 2004.
- Antalya O G, *Marmara Hukuk Yorumu Miras Hukuku Cilt:3*, 5. Baskı, Seçkin Yayınevi 2021.
- Antalya O G/Topuz M, *Marmara Hukuk Yorumu Eşya Hukuku Cilt:IV/1*, 4. Baskı, Seçkin Yayınevi 2021.
- Ayan Durhan E, "Miras Ortaklığında Birlikte Hareket Etme İlkesinden Doğan Sakıncaları Gidermeye Yönelik Hukuki Yollar", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 26 (2), 2022, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2443438>> Erişim Tarihi 14 Ağustos 2024, s. 207-231.
- Dural M/Öz T, *Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku*, 8. Baskı, Filiz Kitabevi 2015,
- Günay E, *Mirasçılık Belgesi Verilmesi ve İptali Davaları*, 4. Bası, Seçkin Yayınevi 2023.
- Hatemi, Hüseyin/Serozan, Rona/Arpacı, Abdulkadir, *Eşya Hukuku*, Filiz Kitabevi 1991.
- İmre Z/Erman H, *Miras Hukuku*, 17. Baskı, Der Yayınları 2024.
- İnan A N/Ertas Ş/Albaş H, *İnan Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku*, 12. Baskı, Seçkin Yayınevi 2024.
- İyilikli A C, "Mirasçılık (Veraset) Belgesinin Hukuk Yargılamasındaki Görünümü", *Uyumsuzluk Mahkemesi Dergisi*, 5 (9), 2017, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/316033>> Erişim Tarihi 03.08.2024, s. 281-382.
- Karrer M/Vogt N P/Leu D, *Basler Kommentar Zivilgesetzbuch II, Art. 457-977, Art 1-61 SchlT ZGB, Art. 551-559*, 4. Auflage, Helbing Lichtenhachn, 2011.
- Keskin A D/Demircioğlu R, *Medeni Hukuk-II Eşya Hukuku Miras Hukuku*, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi 2023.
- Kocağa K, "Mirasçılık Belgesi", *Ankara Hacıbayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9 (2), 2005, <https://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/9_4.pdf> Erişim Tarihi 9 Temmuz 2024.
- Kocayusufpaşaoğlu N, *Miras Hukuku*, 3. Bası, Filiz Kitabevi 1987.
- Müller F/Stamm J, *OFK- Orell Füssli Kommentar, ZGB Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch*, 4. Auflage, Orell Füssli Verlag 2021, <<https://www.swisslex.ch>> Erişim Tarihi 15 Temmuz 2024.
- Öğuzman M. Kemal/Seliçi Özer/Oktay Özdemir Saibe, *Eşya Hukuku*, 21. Baskı, Filiz Kitabevi 2018.

- Ölmez Nuruduk S/Kul Alkan S B, "Mirasçılık Belgesi", *Konya Barosu Dergisi*, (2), 2021, <<https://dergipark.org.tr/tr/pub/konbarder/issue/67971/1018594>> Erişim Tarihi 10 Haziran 2024, s. 19-80.
- Ruhi C/Ruhi A C, *Mirasçılık Belgesi*, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi 2017.
- Sarı Fidan Ö, *Miras Ortaklığı*, Adalet Yayınevi 2016.
- Sarı Fidan Ö, "Mirasçılık Sifatını Kaybedenlerin Miras Ortaklığı ile İlişkileri", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19 (2), 2015, <<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/48099/608211>> Erişim Tarihi 12 Haziran 2024, s. 149-164.
- Schaufelberger, P C/Keller Lüscher K, *Basler Kommentar Zivilgesetzbuch II, Art. 457-977, Art 1-61 SchlT ZGB, Art. 602-640*, 4. Auflage, Helbing Lichtenhahn, 2011.
- Schmid J, *Basler Kommentar Zivilgesetzbuch II, Art. 457-977, Art 1-61 SchlT ZGB, Art. 942-977*, 4. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag 2011.
- Schmid J/Hürlimann-Kaup B, *Sachenrecht*, 5. Auflage, Schulthess Verlag 2017.
- Serozan R/Engin B İ, *Miras Hukuku*, 8. Baskı, Seçkin Yayınevi 2022.
- Şener E, "Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi ve Benzeri Haller", *Yargıtay Dergisi*, 2 (2), 1976, s.
- Tekelioğlu N, *Miras Paylaşma Sözleşmesi*, 2. Bası, Seçkin Yayınevi, 2024.
- Tekinay S S/Akman S/Burcuoğlu H/Altop A, *Tekinay Eşya Hukuku C. I Zilyedlik-Tapu Sicili-Mülkiyet*, 5. Baskı, Filiz Kitabevi 1989.
- Völk T M, *CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Erbrecht Art. 457-640 ZGB, 4. Auflage*, Schulthess Juristische Medien 2023, <<https://www.swisslex.ch>> Erişim Tarihi 15 Temmuz 2024.
- Yazıcı A N M, *Miras Ortaklığının Paylaşmadan Önceki Durumu*, Seçkin Yayınevi 2018.

PAYLI MÜLKİYETTE PAYLAŞMA İSTEMİ ENGELİ OLARAK SÜREKLİ AMACA ÖZGÜLEME

Sarp ŞAHANKAYA*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Paylı mülkiyet ilişkisi, paydaşların şahsen ortaklığından ziyade eşya hukukundan doğan bir kullanım birlikteliği olarak tasarlanmıştır. Bu birlikteliğin geçici olduğu ve paydaşların münferit olarak mülk sahipliğine geçmeyi isteyebileceği söylenebilir. Paylaşma istemi, bu geçişi sağlayan paylı mülkiyete özgü bir yoldur.

Paydaşlar arasında kendiliğinden bir amaç birliği oluşturmayan paylı mülkiyet ilişkisinde bazı unsurların bir araya gelmesi ile eşyanın bu şekilde yani paylı mülkiyete tabi olarak kalması gerekliliği ortaya çıkabilmektedir. İşte bu durumda, eşyanın sürekli amaca özgülendiğinden bahsedilebilmektedir.

İsviçre Medeni Kanunu'nun (ZGB) 650.maddesindeki ifadesinden aynen alınan *“sürekli amaca özgüllemenin”* (*dauernden Zweck*) ne anlama geldiği ve hangi durumları kapsadığı çok açık değildir. Türk ve İsviçre genel kaynaklarında bu kurum, benzer örnekleri vererek açıklanmaktadır. Bu çalışmada, doktrindeki görüşler ve güncel Yargıtay kararları doğrultusunda sürekli amaca özgüllemenin hem teorik hem de pratikteki görünüşü ele alınmaya çalışılmıştır.

Paylı mülkiyet ilişkisi ve özellikle bu ilişkideki paylaşma istemi incelendikten sonra sürekli amaca özgüllemenin unsurlarına bakılacaktır. Bunları takiben sürekli amaca özgüllemenin ne şekilde oluşabileceğine ilişkin doktrinde tartışmalı olan fikirlerin, Yargıtay kararlarından da istifade edilerek üzerinde durulacaktır.

I. PAYLI MÜLKİYET İLİŞKİSİNE GENEL BAKIŞ

Paylı mülkiyet, Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 688.maddesinde, *“Paylı mülkiyette birden çok kimse, maddî olarak bölünmüş olmayan bir şeyin tamamına belli paylarla maliktir”* ifadeleri ile tanımlanmıştır.

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Çankırı Karatekin Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ÇANKIRI, e-posta: ssahankaya@karatekin.edu.tr

SONUÇ

Paylaşma istemi, paylı mülkiyet ilişkisinin özünde bulunan ve hatta onu bir noktada karakterize eden bir hak olarak ele alınabilir. Paylaşma istemi, diğer tüm paydaşlara yöneltilmelidir. Paydaşlar bu isteme uygun davranarak ve anlaşarak paylaşım yapabilirler. Bu yapılmadığı takdirde dava açılması gerekmektedir. Paylaşma istemi ile doğrudan hukuki durumu yaratma/değiştirme ve dayatma sağlanamadığı için bizce yenilik doğuran değil kendine özgü bir hak olarak değerlendirilmesi daha uygun olmaktadır.

Sürekli amaca özgülemeye, amaç birliği ve süreklilik olmak üzere iki unsur bulunmaktadır. Amaç birliğinin, eşyanın niteliğinden ve/veya paydaşların uzlaşmasından doğabildiği kabul edilmelidir. Süreklilik unsuru ise doktrinde zaman yönünden değil, taraflar ve olası yeni paydaşlar açısından bağlayıcı olma şeklinde kavranmaktadır.

Eşyaya bağlı mülkiyet ilişkisinin, sürekli amaca özgüleme sağladığı konusunda tartışma bulunmamaktadır. Bununla birlikte, sürekli amaca özgülemeyi sadece eşyaya bağlı mülkiyet ilişkisine özgülemek doğru olmayacaktır. Sürekli amaca özgülemenin, eşyaya bağlı mülkiyet ilişkisini de kapsayan farklı ve daha geniş bir kurum olarak ele alınması gerekmektedir.

Sürekli amaca özgülemenin ancak iki taşınmazın bağı ile ortaya çıkabileceği görüşü ile sadece tarafların anlaşması ile sürekli amaç oluşturulup oluşturulamayacağı meselesi birbiri ile ilintilidir. Bu hususa ilişkin özellikle Yargıtay kararları incelendiğinde, bir taşınmazın münferit olarak da sürekli amaca özgülenebileceği sonucuna varılmaktadır.

Uygulamada sıklıkla görülen fiili taksim durumunda esas alınması gereken bizce bu durumda paydaşların yararlanmasının söz konusu olduğu ve bir amaç bulunmadığıdır. Amaç ve dolayısıyla amaç birliği olmayan bu fiili durumlarda da sürekli amaca özgüleme bulunduğu yönünde yorum yapılamamalıdır.

KAYNAKÇA

Akçaal M, *Eşya Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2021.

Aydıncık Midyat Ş, "Fiili Taksim Bir Paylaşma Engeli Teşkil Eder Mi?", Ece Baş Süzel, Zeynep Ülkü Kahveci, Yaman Gürsel(Eds.), *Yargı Kararları Sempozyumu - I Eşya Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık, 2021.

Bayık M E, *Eşyaya Bağlı Haklar ve Borçlar*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2022.

Demirsatan B, "Boşanma Protokollerinin Paylı Mülkiyette Paylaşmayı İsteme Hakkına Etkisi", Ece Baş Süzel, Zeynep Ülkü Kahveci, Yaman Gürsel(Eds.), *Yargı Kararları Sempozyumu - I Eşya Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık, 2021.

- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 26. Baskı, Yetkin Yayınları, 2021.
- Esener T / Güven K, *Eşya Hukuku*, 7.Baskı, Yetkin Yayınları, 2017.
- Feyzioğlu F N / Doğanay Ü / Aybay A, *Eşya Hukuku Dersleri*, Fakülteler Matbaası, 1968.
- Hatemi H / Serozan R/Arpacı A, *Eşya Hukuku*, Filiz Kitabevi, 1991.
- Dursun Karaahmetoğlu Ş, “Paylı Malda Paylaşmayı İsteme Hakkının Uygun Olmayan Zamanda Kullanılması”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 28(1),2022, s. 371-386.
- Kılıçoğlu A M, *Eşya Hukuku*, Turhan Kitabevi, 2021.
- Kürşat Z, *Paylı Mülkiyetin Sona Ermesi*, Arıkan Basım Yayın Dağıtım, 2008.
- Nomer H N / Ergüne M S, *Eşya Hukuku*, 10. Baskı, Oniki Levha Yayınları, 2023.
- Oğuzman K / Seliçi Ö / Oktay-Özdemir S, *Eşya Hukuku*, 19.Baskı, Filiz Kitabevi, 2016.
- Öğüz T, *Müşterek Mülkiyette Taksim Engelleri*, Alfa Basım Yayın Dağıtım, 1995.
- Öztürk Y, *Paylı Mülkiyette Paylaşmayı İsteme Hakkı ve Bu Hakkın Sınırları*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2023.
- Rey H, *Die Grundlagen des Sachenrechts und das Eigentum*, 2. Auflage, Stampfli Verlag, Bern 2000.
- Roberto V / Hrubesch-Millauer S, *Sachenrecht*, 4. Auflage, Stampfli Verlag, Bern 2014.
- Sarıhan B, “Müşterek Mülkiyetin Sona Ermesi”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(1-2), 2000, S. 557-582.
- Schmid J / Hürlimann-Kaup B, *Sachenrecht*, 6. Auflage, Schultess Verlag, Zürich 2022.
- Serozan R, *Medeni Hukuk*, 8. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2018.
- Sirmen L, *Eşya Hukuku*, 8.Baskı, Yetkin Yayınları, 2020.
- Taşatan C, “Üzerinde Aile Konutu Şerhi Bulunan Taşınmazlar Bakımından Ortaklığın Giderilmesinin İstenemeyeceği Yönündeki Yargıtay İçtihadının Değerlendirilmesi”, *Yargı Kararları Sempozyumu – I Eşya Hukuku*, Ece Baş Süzel, Zeynep Ülkü Kahveci, Yaman Gürsel(Eds.), *Yargı Kararları Sempozyumu – I Eşya Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Tekinay S S / Akman S / Burcuoğlu H / Altop A, *Eşya Hukuku*, 5.Baskı, Filiz Kitabevi, 1989.
- Yetkin E S, *Paylı Mülkiyette Paylaştırma Hakkı ve Bu Hakkın Sınırları*, Seçkin Yayınları, 2020.

HUKUK VE EDEBİYAT ÜZERİNE NOTLAR

Fatma Süzgün ŞAHİN*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Edebiyatın ve hukukun bir tanımını vermenin güçlüğü esasında herkesin bildiği “şeylerin” tanımının yapılmasının zorluğudur. Bilineni tekrarlamamalı, malum olanı yinelemekten kaçınmalı ama net bir görüntü de sunmalıdır: Efradını cami ağyarını mâni eylemelidir. İddiasız olunduğu belirtilerek bir tanım sunulması gerekirse; edebiyat, kurgusal anlamda hayal ürünü olan, tam anlamıyla doğru olmayan yazıdır. Ama insanların edebiyatın ne olduğu üzerine derinlik taşımayan genel yargıları bile bu tanımla sorun yaşayacaktır. O halde ‘gerçek’ ile ‘kurgu’ arasındaki ayrımın bizi çok uzağa götürmesi pek olası görünmüyor, en azından ayrımın kendisi sıklıkla sorgulanabilir olduğu için. Örneğin mitler söz konusu olduğu zaman tarihsel ve sanatsal doğruluk arasındaki karşıtlık her zaman çok net değildir. Yine benzer şekilde roman kelimesi geç 16. yy. ve erken 17. yy. İngiliz Edebiyatı’nda hem kurgusal hem gerçek olayları karşılamaktaydı; romanlar ve haber metinleri ne kurgusal ne de gerçektir, ikisi arasında keskin bir ayrım yapılamazdı.¹ Edebiyatın kurgusallığı üzerinden yapılacak bir tanımda yaratıcı ve imgesel boyutu ön plana çıkacak ama bu durumda da diğer bilim dallarının, örneğin tarihin, psikolojinin hatta doğa bilimlerinin, yaratıcı olmadığı mı söyleniyor sorusu gündeme gelecektir. Bu nedenle edebiyatın salt kurgu ve gerçeklik üzerinden değil de dilin² özel bir kullanımı olması üzerinden de tanımlanması gündeme gelmektedir. Bu teoriye göre edebiyat özel bir yazma biçimi, Rus eleştirmen Roman Jakobson’un dile getirdiği gibi gündelik konuşma diline uygulanan organize bir şiddettir. Edebiyat sıradan dili dönüştürür ve yoğunlaştırır, günlük konuşmadan sistematik olarak sapar ve kelimelerin ritminin, dokusunun ve yankısının soyut anlamlarından daha fazla

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** fatmasuzgunsahin@gmail.com

¹ Terry Eagleton, *Literary Theory An Introduction*, Blackwell Publishing, 1996, s.1.

² Edebiyatın malzemesini “dil” olarak kabul eden Humboldt, Wittgenstein, Chomsky, Searle, Bakhtin, Jakobson, Voloşinov, Hegel, De Saussure ve W. Benjamin gibi düşünürler dil felsefesi ve dil edebiyat ilişkisi çalışmışlardır.

Hukuk ve edebiyat arasındaki ilişki yaygın ve çeşitli ilgi görmüştür. Karşılıklı ilişkileri kategorize etmek için çok sayıda girişimde bulunulmuştur. Dolayısıyla hukuk ve edebiyatı nihai olarak neyin oluşturduğu sorusu hukuk ve edebiyat çalışmalarının temel ilgi alanlarına aittir. Hukuk ve edebiyat arasındaki karşılıklı etkileşimin şimdiye kadar vurgulanan tüm çok yönlü ilişkilerine rağmen, hukuk ve edebiyat arasındaki ilişkilerde kuruculuğun temel önemi açıkça daha fazla sürdürülebilir araştırma çabası gerektirmektedir.⁴⁷

Zamanımızın ahlaki ve yasal sorunları üzerine düşünmek için hafızanın ve hayal gücünün önemli yetenekler olduğu konusunda pek az şüphe vardır. Bu nedenle iki disiplinin bir araya getirilmesi, disiplinler arası yapısıyla hukuk araştırmalarına değer katar ve dolayısıyla daha geleneksel hukuk felsefesi anlayışından daha önce dışlanmış olabilecek çok çeşitli sesleri ve hikayeleri kapsar. Akademik saygınlığa giden yol yavaş ve çetrefilli olmuştur ve birçok hukukçu için hala tür 'gayrimeşru dokunuş'tur.⁴⁸

KAYNAKÇA

- Achermann E / Stierstorfer K, "Squaring Law and Literature: Materiality – Comparativity – Constitutivity", *Law & Literature*, 35(3), 2023, s. 457-489
- Aktaş Ş, "Edebi Metin ve Özellikleri", *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 39, 2009, s. 187-200.
- Andruszkiewicz M, "Law and Literature – New Tendencies Based on the Example of Science Fiction Motifs", *Bialystok Legal Studies*, 27(4), 2002, s. 21-34.
- Cormack B / Nussbaum M C / Strier R, *Shakespeare and The Law: A Conversation Among Disciplines and Professions*, The University of Chicago Press, 2016.
- Damasio A, *The Feeling of What Happens: Body, Emotion, and The Making of Consciousness*. Harcourt, A Harvest Book, 1999.
- Demir G Y, "Edebi Bir Tür Olarak Hukuk", *Hukuk Kuramı*, 2(6), 2015, s. 45-51.
- Dolin K, *A Critical Introduction to Law and Literature*, Cambridge University Press, 1999.
- Durst I, "The Lawyer's Image, The Writer's Imagination: Professionalism and the Storyteller's Art in Nadine Gordimer's the House Gun", *Cardozo Studies in Law and Literature*, 13(2), 2001, s.299-322
- Eagleton T, *Literary Theory An Introduction*, Blackwell Publishing, 1996.
- Gurnham D, *Memory, Imagination, Justice Intersections of Law and Literature*, Ashgate Publishing Limited, 2009.

⁴⁷ Eric Achermann/Klaus Stierstorfer (2023) "Squaring Law and Literature: Materiality – Comparativity – Constitutivity", *Law & Literature*, 35(3), s. 479.

⁴⁸ David Gurnham, *Memory, Imagination, Justice Intersections of Law and Literature*, Ashgate Publishing Limited, 2009, s. 8.

- Kant I, "On a Newly Arisen Superior Tone in Philosophy", Peter Fenves (Ed), *Raising The Tone Of Philosophy*, John Hopkins University Press,1999.
- Lagji A R W, "A Postcolonial Perspective: Law and the Literary World", *Law, Culture and the Humanities*, 15(2), 2019, s. 305-318.
- Luyster D B., "English Law Courts and the Novel", *Law and Literature*, 14(3), 2002, s. 595-606.
- Minda G, "Cool Jazz but Not So Hot Literary Text in Lawyerland: James Boyd White's Improvisations of Law as Literature," *Cardozo Studies in Law and Literature*, 13(1), 2001, s.157-192.
- Nussbaum M C, *Poetic justice : The Literary Imagination and Public Life*, Beacon Press, 1995.
- Schlag P, "The Aesthetics of American Law", *Harvard Law Review*, 115(4), 2002, s.1047-1118.
- Shaw J J A, "Aesthetics of Law and Literary License: An Anatomy of the Legal Imagination", *Liverpool Law Review*, 38 (1), 2017, s. 83-104.
- Şahin C, "Disiplinlerarası Bir Çalışma Alanı Olarak Edebiyat ve Hukuk İlişkisi", *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, 30, 2024, s. 225-236.
- West R, "Joseph in Lawyerland", *Columbia Law Review*, 101(7), 2001, s. 1775-1781.
- White J B, *Heracles' Bow Essays on The Rhetoric and Poetics of The Law*, The University of Wisconsin Press, 1985.
- White J B, *The Legal Imagination*, The University of Chicago Press, 1985.

ÇEK METNİ ÜZERİNE DÜŞÜLEN İBRA KAYDI VE YARGITAY 11. HUKUK DAİRESİ'NİN 2020/6907 ESAS 2022/941 KARAR SAYILI KARARI ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Burçak TATLI*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Çek, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun¹ (TTK) 'Kıymetli Evrak' başlığını taşıyan üçüncü kitabının, 'Kambiyo Senetleri' alt başlığını içeren dördüncü kısmında, *poliçe* ve *bono* gibi bir kambiyo senedi türü olarak düzenlenmiştir². Çek, kısaca, keşidecinin, bir bedelin kayıtsız şartsız olarak ödenmesi işini, muhatap gösterilen bir bankaya havale etmesini sağlayan kambiyo senedi niteliğine sahip bir ödeme aracıdır³.

Çek, kıymetli evrak niteliğini haiz bir kambiyo senedi olduğundan, hem kıymetli evrak unsurlarını⁴ hem de kambiyo senedi özelliklerini taşımaktadır.

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: burcaktatli@gmail.com

¹ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 27846 sayılı 14/02/2011 tarihli Resmi Gazete.

² Çeke ilişkin hukuki düzenlemeler TTK ile sınırlı değildir. 5941 sayılı Çek Kanunu ve ilgili Kanun uyarınca çıkarılan tebliğler, çeke ilişkin düzenlemeler arasında yer alır. Bkz. 5941 sayılı Çek Kanunu, 27438 sayılı 20/12/2009 tarihli Resmi Gazete.

³ Çekte faizin söz konusu olmaması, vadenin yer almaması, ibraz sürelerinin kısa tutulması, çekin ödeme aracı olarak benimsendiğinin göstergesidir. Çekin ödeme aracı olduğuna ilişkin bkz. Hasan Pulaşlı, *Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları*, 10. Baskı, Adalet Yayınları, 2023, s. 290; Abuzer Kendigelen, *Çek Hukuku*, 5. Baskı, On İki Levha Yayınları, 2019, s. 47-51; Fırat Öztan, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 26 Baskı, Yetkin Yayınları, s. 222. Bununla birlikte, ileri tarihli çeklere ilişkin olarak kabul edilmiş düzenlemeler, çekin ödeme aracı olma özelliğini zedelemesi bağlamında öğreti tarafından eleştirilmektedir. Bkz. Mehmet Özdamar / Kürşat Göktürk / Mehmet Çelebi Can / Esra Kaşak, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, 2024, s. 242.

⁴ TTK'nın 645. maddesinin birinci fıkrasına göre, "*kıymetli evrak öyle senetlerdir ki, bunların içerdikleri hak, senetten ayrı olarak ileri sürülemediği gibi başkalarına da devredilemez*". Kanun koyucu tarafından oluşturulan tanımdan yola çıkılarak, kıymetli evrakın üç temel unsurunun bulunduğu ifade edilebilir. Bu unsurlar; senet (maddi/somut unsur); devredilebilir nitelikte bir hakkın varlığı (maddi olmayan/soyut unsur); senet ile hak arasındaki bağılıktır. Senet; bir

KAYNAKÇA

- Bahtiyar M / Taşdelen N / Biçer L / Hamamcıoğlu E, *Kıymetli Evrak Hukuku*, Beta Basım, 2022.
- Bozer A / Göle C, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 10. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2021.
- Bozgeyik H, "Kambiyo Senetlerinde Sebepsiz Zenginleşme", *AÜEHFD*, 7(1-2), 2003, s. 589-628.
- Çamoğlu E, "Kambiyo Senetlerinde Borçlunun Defileri (Savunmaları)", *BATİDER*, 35(3), 2019, s. 5-35.
- Çamoğlu E, *Kıymetli Evrak Hukukunun Temel İlkeleri*, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, 2023.
- Göktürk K, *Kambiyo Senetlerinde Şahsi Defiler*, Adalet Yayınevi, 2022.
- Gümüş M A, *Türk-İsviçre Borçlar Hukukunda İbra Sözleşmesi*, Vedat kitapçılık, 2015.
- İnan N, "Özel Hukukta Karşılıksız Çek Kavramı", *BATİDER* 11(2), 1981, s. 99-118.
- Karabayır Şahin E, *Kambiyo Senetlerinde Sebepsiz Zenginleşme*, Adalet Yayınevi, 2024.
- Kayhan Ş, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 10. Baskı, Seçkin Kitabevi, 2024.
- Kendigelen A, *Çek Hukuku*, 6. Baskı, On İki Levha Yayınları, 2021.
- Kendigelen A / Kırcı İ, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 8. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2024.
- Kılıçoğlu A, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 24. Baskı, Turhan Kitabevi, 2020.
- Korkut Ö, "Pasif Çek Ehliyeti Bakımından Kalkınma ve Yatırım Bankalarının Hukuki Durumu", Mehmet Ünal, Veysel Başpınar, Seçkin Ozanoğlu, Süleyman Yılmaz (Ed.), *Prof. Dr. Ali Naim İnan'a Armağan*, Seçkin Yayıncılık, 2009, s. 501-510.
- Özdamar M / Göktürk K / Can M Ç / Kaşak E, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, 2024.
- Öztan F, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 16. Baskı, Turhan Kitabevi, 2022.
- Poroy R / Tekinalp Ü, *Kıymetli Evrak Hukuku Esasları*, 24. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2021.
- Pulaşlı H, *Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları*, 10. Baskı, Adalet Yayınları, 2023.
- Şahin C, "Bir Kambiyo Senedi Olarak Çek ve Yargı Kararları Işığında Çekin Unsurları", *Banka ve Finans Hukuk Dergisi*, 1(1), 2012, s. 23-102.
- Turanboy N, *İbra Sözleşmesi*, Yetkin Yayıncılık, 1998.
- Ülgen H / Helvacı M / Kaya A / Nomer Ertan N F, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 14. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2021.
- Yıldırım A H, "Türk Hukuku'nda Vadeli Çek (İleri Tarihli Çek) ve Bunun Doğurduğu Sonuçlara İlişkin Bazı Tespitler", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21(4), 2017, s. 91-119.

YENİ İŞVERENİN SORUMLULUĞU

Gökhan TÜRE*

Özgür SEVİM**

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Günümüz dinamiklerinde, çalışmaya başladığı işten emekli olan işçi figürü unutulmaya yüz tutmuştur. Öyle ki çalışma hayatında işçinin iş değişikliği yapması hayli olağan bir davranış olarak görüldüğü gibi daha iyi bir ücret yahut yan haklar edinilmesi, daha üst bir pozisyona terfi edilmesi yahut yeni deneyimler kazanılması şeklindeki pek çok faktöre dayalı olarak iş değişikliği teşvik edilmektedir¹.

İş değişikliği hakkı, anayasal düzeyde korunan çalışma özgürlüğü (m. 48) ve kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkında (m. 17) kaynağını bulur². Diğer açıdan yeni işverenin, girişim özgürlüğünden (m. 48) kaynaklanan en optimal işçi ile çalışma hakkı da iş değişikliği hakkının anayasal güvencelerinden birisidir. Ancak her hak gibi iş değişikliği hakkının da temel hak ve özgürlüklerin için sınırlarına ve dürüstlük kuralına uygun bir şekilde kullanılması gerekir.

İş değişikliği süreci yalnızca müstakbel işçi ile işveren arasındaki bir süreç olarak görülemez; bu süreçte birden fazla hukuk süjesi aktif yahut pasif olarak rol alır. İş değişikliği sürecinde müstakbel işçi ile işverenin yanı sıra referanslar, iş aracıları ve sözleşme görüşmesi yardımcıları gibi kimseler de bulunur³. Öte

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** gokhan.ture@hbv.edu.tr

** **Arş. Gör.**, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** ozgursevim@baskent.edu.tr

¹ Denis G. Humbert, "Ausgewahlte Rechtsfragen im Zusammenhang mit der Abwerbung von Arbeitnehmern und Kunden", *Anwaltsrevue: Das Praxismagazin des schweizerischen Anwaltsverbandes*, 2017, s. 9.

² Kemal Şenocak, "İşletme Personelinin Ayarılması Meselesinin Haksız Rekabet Hükümleri (TTK m. 56 vd.) Değerlendirilmesi", *AÜHFD*, 50(2), s. 198.

³ Angela Hensch, "Der Stellenwechsel, eine Quelle von Aergernissen", *Zeitschrift für Arbeitsrecht und Arbeitslosenversicherung*, 2019, s. 1.

sız ya da usulsüz feshi ile bağlantılı olmayan borçlar açısından işçinin tek başına sorumluluğu söz konusudur. Bu bağlamda, feshin hukuki sonuçları arasında yer alan, ihbar tazminatı, haksız fesih tazminatı ve feshine bağlı cezai şartta ilişkin taleplerde yeni işveren işçi ile birlikte sorumludur.

KAYNAKÇA

- Akyiğit E, *İçtihatlı ve Açıklamalı 4857 Sayılı İş Kanunu Şerhi*, 1. Cilt, Güncellenmiş Geliştirilmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2006.
- Alpagut G, *Belirli Süreli Hizmet Sözleşmesi*, Türk Ağır Sanayii ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası, 1998.
- Aydınlı İ, “Borç İlişkinin Nisbîlik Özelliğine Getirilen İstisnalar Işığında İş Hukukunda İşçi -İşveren İlişkilerinin Değerlendirilmesi”, *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 2008/1, s.39-83.
- Aykaç H.B, *İş Hukukunda Alt İşveren*, Beta Yayıncılık, 2011.
- Benecke, Martina/Pils, Michael; “Arbeitsplatzwechsel nach Abwerbung: Rechtsprobleme des ‘Headhunting’”, *NZA-RR*, 2005, s. 561-567.
- Cengiz İ, “Yeni İşverenin Sorumluluğunun Şartları”, *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(1), s.77-92.
- Civan O.E, *İşçinin Yan Yükümlülükleri*, Beta Yayıncılık, 2021.
- Çağlayan Aksoy P, *Hukuka Aykırılık ve Ahlaka Aykırılık Unsurları Çerçevesinde Salt Malvarlığı Zararlarının Tazmini*, On İki Levha, İstanbul 2016.
- Çelik, N / Caniklioğlu, N / Canbolat, T / Özkaraca, E, *İş Hukuku Dersleri*, 34. Bası, Beta Yayıncılık, 2021.
- Çenberci M, *İş Kanunu Şerhi*, Olgaç Matbaası, Ankara 1986.
- Çetiner B, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, On İki Levha Yayıncılık, 2024.
- Ekonomi M, *İş Hukuku Cilt 1 Ferdi İş Hukuku*, Yenilenmiş 3. Bası, İstanbul Teknik Üniversite Matbaası, 1984.
- Elmas S, *Türk İş Hukukunda Haksız Fesih*, Lykeion Yayınları, 2018.
- Engin, E.M, *Türk İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda İşveren*, Baisen Eğitim ve Kültür Yayınları, 1993
- Eren F., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Gözden Geçirilmiş 28. Baskı, Legem Yayınevi, 2023.
- Esener T, *İş Hukuku*, Yeniden Gözden Geçirilmiş 3. Bası, Sevinç Matbaası, 1978.
- Güçlü M.H, *İşçiyi Sadakat Borcuna Aykırı Davranmaya Yönelmenin İş Hukuku ve Haksız Rekabet Hukuku Bakımından Sonuçları*, Adalet Yayınevi, 2022.
- Güler Ş, *Müteselsil Sorumluluk İlkesinin İş Kanunu’ndaki Uygulaması*, Seçkin Yayıncılık, 2021.

- Harte-Bavendamm, Henning/Henning-Bodewig, Frauke/Goldmann, Michael/Tolkmitt, Jan (Hrsg), *Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (UWG)*, 5. Auflage, C.H. Beck, 2021.
- Hensch, Angela; "Der Stellenwechsel, eine Quelle von Aergernissen", *Zeitschrift für Arbeitsrecht und Arbeitslosenversicherung*, 2019, s. 1-23.
- Humbert, D.G, "Ausgewählte Rechtsfragen im Zusammenhang mit der Abwerbung von Arbeitnehmern und Kunden", *Anwaltsrevue: Das Praxismagazin des schweizerischen Anwaltsverbandes*, 2017, s. 9-14.
- Kaplan-Senyen, E.T, *Bireysel İş Hukuku*, Gözden Geçirilmiş – Güncellenmiş 13. Baskı, Yetkin Yayınları, 2023.
- Kılıçoğlu M / Kılıçoğlu Ada İ, *Yargıtay – Bölge Adliye Mahkemeleri Uygulaması ile İş Kanunu Yorumu*, 5. Bası, Bilge Yayınevi, 2019.
- Kılıçoğlu M / Şenocak K, *İş Kanunu Şerhi*, Cilt II, 2. Baskı, Legal Yayıncılık, 2008.
- Korkusuz M.H, *6089 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Düzenlenen Hizmet Sözleşmesinin Sona Ermesinin Sonuçları ve 4857 s. İş Kanununa Tabi İşçilere Etkisi*, Beta Yayıncılık, 2017.
- Manav A.E, "İş Kanununun 23. Maddesi Anlamında Yeni İşverenin Sorumluluğu", *Turgut Akıntürk'e Armağan*, Beta Yayıncılık, 2007.Kaplan-Senyen, E. Tuncay; *Bireysel İş Hukuku*, 13. Baskı, Ankara 2023.
- Meier-Gubser, Stefanie; "Arbeitsrechtlicher Gedankenflug übers UWG", *Aktuelle Juristische Praxis*, 2014, s. 1486-1500.
- Mollamahmutoğlu H, *Hizmet Sözleşmesi (Kuruluş – İçerik – Sona Erme)*, 1995.
- Mollamahmutoğlu H / Astarlı M / Baysal U, *İş Hukuku*, Güncellenmiş 7. Bası, Lykeion Yayıncılık, 2022.
- Noğay M, *Yeni İşverenin Sorumluluğu*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2019.
- Oğuzman M.K / Öz M.T., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt – 2*, Güncellenip Genişletilmiş 15. Bası, Vedat Kitapçılık, 2020.
- Oğuzman M.K, *Türk Borçlar Kanunu ve İş Mevzuatına Göre Hizmet "İş" Akdinin Feshi*, İsmail Akgün Matbaası, 1955.
- Saymen F.H, *Türk İş Hukuku*, İsmail Akgün Matbaası, 1954.
- Schwenzer, I, *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil*, 7. Auflage, Staempfli, 2017.
- Sevim Ö, "İş Kanunu'nun İşyeri Devrine İlişkin Hükümlerinin Uygulama Alanına Giren ve Girmeyen Hukuki Durumlar", *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(1). (69-119)
- Subaşı İ / Güler Ş, "4857 Sayılı İş Kanunu Çerçevesinde Yeni İşveren Açısından Müteselsil Sorumluluk", *Prof. Dr. Savaş Taşkent'e Armağan*, On İki Levha Yayıncılık, 2019. (331-365)

- Sümer H.H, *İş Hukuku Uygulamaları*, Genişletilmiş 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Süzek S / Baştzerzi S, *İş Hukuku*, 24. Baskı, Beta Yayıncılık, 2024.
- Şenocak K, "İşletme Personelinin Ayarılması Meselesinin Haksız Rekabet Hükümleri Çerçevesinde (T.T.K m.56 vd.) Değerlendirilmesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 50(2). (193-246)
- Tuncay A.C, "İşçinin Sadakat (Bağlılık) Yükümlülüğü", *Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı*, Cilt II, Beta Yayıncılık, 2001. (1043-1086)
- Tutucu A / Odaman S, "İş Kanunu 15. Madde Uyarınca İşçiyi Çalıştıran Yeni İşverenin Sorumluluğunun Koşulları ve Hukuki Niteliği", *Prof. Dr. Nuri Çelik'e Armağan* Cilt II, Beta Yayıncılık, 2001. (1385-1414)
- Türe G, *İş Sözleşmesinin Kurulması (İşçinin İşe Alınması)*, Lykeion Yayınları, 2021. (Kurulma)
- Türe G, "İşçinin Haksız Olarak İşe Başlamaması veya İş Bırakması", *Legal İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, (78). (515-550) (İşi Bırakma)
- Tüysüzoğlu İ, *4867 Sayılı İş Kanunu Madde 23 Bağlamında Yeni İşverenin Sorumluluğu*, Turhan Kitabevi, 2015.
- Uşan M.F, *İş hukukunda İş Sırrının Korunması (Sır Saklama ve Rekabet Yasağı)*, Seçkin Yayıncılık, 2003.
- Yürekli S, "Yeni İşverenin Sorumluluğu ve Cezai Şart (Karar İncelemesi)", *Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı*, Cilt II, Beta Yayıncılık, 2001. (1087-1104).

ARABULUCULUĞA İLİŞKİN TEMEL İLKE OLARAK BEYAN VEYA BELGELERİN KULLANILAMAMASINA İLİŞKİN BİR İNCELEME

S. Hilal ÜÇÜNCÜ*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Alternatif uyuşmazlık çözüm yollarından biri olan arabuluculuk, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun 2'nci maddesinin b bendinde, *"Sistematik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren, onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren, tarafların çözüm üretmediklerinin ortaya çıkması hâlinde çözüm önerisi de getirebilen, uzmanlık eğitimi almış olan tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyarî olarak yürütülen uyuşmazlık çözüm yöntemi"* olarak tanımlanmaktadır. Arabuluculuğun en önemli özelliği, uyuşmazlığın çözümü konusunda hâkim ya da hakem gibi üçüncü bir kişinin değil, bizzat tarafların karar veriyor olmasıdır. Arabuluculuğun temelinde yargısal faaliyet yoktur, taraflar arasındaki müzakere ve iletişim süreci vardır. Bu süreçte taraflar, geleceğe odaklanarak mümkün olan en iyi kazanımla süreci tamamlamaya çalışırlar ve uyuşmazlığı diledikleri şekilde sonlandırabilirler.

Her ne kadar Kanun'da yapılan arabuluculuk tanımında eksik bırakılarak vurgulanmamış olsa da, arabuluculuğun taraflar bakımından en önemli avantajı, gizlilik¹. Tanımdaki bu eksiklik, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medenî Usul ve İcra - İflas Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** hilal.ucuncu@hbv.edu.tr

Lisans yıllarımdan itibaren hayatımın tüm dönüm noktalarında yanımda olan, varlığıyla bana güven veren ve hem öğrencisi hem de kızı olmaktan büyük onur duyduğum çok kıymetli Hocam Sayın Prof. Dr. İhsan Erdoğan'a sonsuz şükranlarımla...

¹ Arabuluculukta gizlilik hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Çiğdem Yazıcı Tıktık, *Arabuluculukta Gizliliğin Korunması*, On İki Levha Yayıncılık, 2013, s. 51 vd; Ömer Ekmekçi/ Muhammet Özekes/ Murat Atalı/ Vural Seven, *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk*, 2. Bası., On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 32 vd; Süha Tanrıver, *Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Arabuluculuk*,

KAYNAKÇA

- Akil C, "Avusturya Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Federal Kanunu", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 70 (2), 2012, s. 287-296.
- Akkan M, "Medenî Usûl Hukukunda Etkin Hukukî Koruma", *MİHDER*, (6), 2007/ 1, s. 29-68.
- Alangoya Y, *Medenî Usul Hukukunda Vakıaların ve Delillerin Toplanmasına İlişkin İlkeler*, Fakülteler Matbaası, 1979.
- Antalya O G, "Anayasal Temel Hakların İkincil Doğrudan Üçüncü – Taraf – Etkisi ve Anayasa Yargılamasında Hâkimin Hukuku Uygulamasında Uyacağı On İki Metodolojik Temel İlke", *MÜHF-HAD*, 28 (1), 2022, s. 1-47.
- Arslan A S, *6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Medeni Usul Hukukunda Delillerin Toplanması ve Doğrudanlık İlkesi*, Adalet Yayınevi, 2012.
- Atalı M/ Ermenek İ/ Erdoğan E, *Medenî Usûl Hukuku, 7. Bası, Yetkin Yayınları*, 2024.
- Azıklı Aslan B, *Medenî Usûl Hukuku Açısından Zorunlu Arabuluculuk*, Yetkin Yayınları, 2018.
- Badur E, "Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Borçlar Hukuku Açısından Değerlendirilmesi", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, (18), Aralık 2021, s. 49-87.
- Bahadır N T, *Hak Arama Hürriyeti Perspektifinden Arabuluculuk*, Seçkin Yayınları, 2022.
- Balzer C, *Beweisufnahme und Beweiswürdigung im Zivilprozess*, 3. Aufl. Erich Schmidt Verlag, 2011.
- Becker F A/ Horn C H, "Notwendige Regelungen eines deutschen Mediationsgesetzes", *SchiedsVZ*, 2006, s. 270-275.
- Bolayır N, *Hukuk Yargılamasında Delillerin Toplanmasında Tarafların ve Hâkimin Rolü*, Vedat Kitapçılık, 2014.
- Cremer K, *Die Vertraulichkeit der Mediation*, Schneider Verlag Hohengehren GmbH, 2007.
- Çiftçi P, *Medenî Yargılama Hukukunda İspat Hakkı*, Adalet Yayınevi, 2018.
- Eidenmüller H/ Prause M, "Die europäische Mediationsrichtlinie – Perspektiven für eine gesetzliche Regelung der Mediation in Deutschland", *NJW*, 2008, s. 2737-2743.
- Eidenmüller H/ Wagner G, *Mediationsrecht*, otto schmidt, 2015.
- Ekmekçi Ö/ Özkes M/ Atalı M/ Seven V, *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk*, 2. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Erdoğan E, "7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nda Öngörülen Zorunlu Arabuluculuk ve Hak Arama Özgürlüğü Açısından Değerlendirilmesi", *İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, 14 (55), 2017, s. 1211-1242.
- Erişir E, "Arabuluculuk Müessesesinin Anayasa'ya Uygunluğuna ve Devlet Yargısına Nazaran Öncelik Verilmeye Değer Olduğuna İlişkin 14.2.2007 Tarihli Alman Federal Anayasa Mahkemesi Kararı", *DEÜHFD*, 11 (Özel Sayı), 2009, s. 225-236.
- Erişir E/ Tekin C, "Medeni Hukukta ve Ticaret Hukukunda Uyuşmazlık Çözümüne İlişkin Alternatif Usuller Üzerine Yeşil Kitap", *MİHDER*, (9), 2008/1, s 131-165.
- Ermenek İ, *Arabuluculuk Sürecinde Zayıf Tarafın Korunması*, Yetkin Yayınları, 2021.

- Göksu M, *Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Tahkim (Arabuluculuk – Uzlaştırma)*, 6. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Güneş D B, “Mandatory Mediation In The Light Of High Court Decisions In Turkish Law”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11 (2), s. 514-526.
- Hofmann F, “Vertraulichkeit in der Mediation – Möglichkeiten und Grenzen vertraglicher Beweisverwertungsverbote”, *SchiedsVZ*, 2011, s. 148-152.
- Kekeç E K, *Arabuluculuk Yoluyla Uyuşmazlık Çözümünde Temel Aşamalar ve Taktikler*, Adalet Yayınevi, 2011.
- Kılıçoğlu E, *Medeni Yargılamada Hukuka Aykırı Yoldan Elde Edilmiş Deliller*, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Kıyak E, “Gerçekte İhtiyari Arabuluculuk Faaliyeti Yürütülmemiş Olmasına Rağmen Hazırlanan ve Tarafların Uyuşmazlık Konuları Üzerinde Anlaştığını Gösteren Arabuluculuk Son Tutanakları Dava Engeli Teşkil Eder Mi?”, <<https://blog.lexpera.com.tr/gercekte-ihiyari-arabuluculuk-faaliyeti-yurutulmemis-olmasina-ragmen-hazirlanan-ve-taraflarin-uyusmazlik-konulari-uzerinde-anlastigini-gosteren-arabuluculuk-son-tutanaklari-dava-engeli/>>, Erişim Tarihi, 08.12.2024.
- Kuru B, “Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı Hakkında Görüş ve Öneriler”, *MİHDER* (16), 2010/ 2, s. 237-246.
- Liatowitsch P/ Mordasini-Rohner C M, “Art. 216 Verhältnis zum gerichtlichen Verfahren”, *Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung (ZPO)*, 3. Aufl., Schulthess Juristische Medien AG, 2016, s. 1567-1569.
- Özbay İ/ Çelt D Ö, “Alman Arabuluculuk Kanunu (Mediationsgesetz; Mediation Act)”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12 (1-2), 2018, s. 147-153.
- Özbay İ/ Kaya S, “Amerika Birleşik Devletleri Yeknesak Arabuluculuk Kanunu USA Uniform Mediaton Act (UMA)”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 24 (1-4), 2020, s. 73-87.
- Özbek M S, “Anayasal Hak ve Hürriyetler İle Yargılamaya Hâkim Olan İlkeler Işığında Arabuluculuk”, *IX. Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukukçuları Toplantısı IX*, 15-16 Ekim 2010, TBB Yayınları, Ankara, 2012, s. 107-154, (Anayasal Hak ve Hürriyetler).
- Özbek M S, “Avrupa Konseyi Arabuluculuk Yönergesi Önerisi”, *AÜHFĐ*, 56 (1), s. 183-231 (Arabuluculuk Yönergesi Önerisi).
- Özbek M S, “Dava Şartı Olarak Arabuluculukta Usûle İlişkin Tartışmalı Konular”, Prof. Dr. Selçuk Özteke’ye Armağan, 3, s. 1831-1932, (Dava Şartı Olarak Arabuluculuk).
- Özbek M S, *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü*, 5. Bs, Yetkin Yayınları, 2022, (Alternatif Uyuşmazlık Çözümü).
- Özbek M S, *Arabuluculuk ve Tahkim Mevzuat*, 3. Bası, Yetkin Yayınları, 2022, (Mevzuat).
- Özekes M, “Zorunlu Arabuluculuğun Hak Arama Özgürlüğü ve Arabuluculuk İlkeleri Bakımından Değerlendirilmesi”, *Arabuluculuğun Geliştirilmesi Uluslararası Sempozyumu*, 6 - 07 Aralık 2018, Pozitif Matbaacılık, Ankara, 2019, s. 111-136.
- Özmumcu S, “Karşılaştırmalı Hukuk Ve Türk Hukuku Açısından Zorunlu Arabuluculuk Sistemine Genel Bir Bakış”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 74(2), 2016, s. 807-842, (Zorunlu Arabuluculuk).

- Özmumcu S, "Usuli Adalet (Procedural Justice) ve Alternatif Uyuşmazlık Çözümleri (Alternative Dispute Resolution) Üzerine Bir Değerlendirme", *Prof.Dr. Ramazan Arslan'a Armağan*, 2, 2015, s. 1275-1299, (Usuli Adalet).
- Özmumcu S, *Uzak Doğu'da Arabuluculuk Anlayışı ile Türk Hukuk Sisteminde Arabuluculuk Kurumuna Genel Bir Bakış*, On İki Levha Yayıncılık, 2011, (Uzak Doğu'da Arabuluculuk Anlayışı).
- Pekcanitez H, "Medeni Usul Hukukunda Hukuka Aykırı Yollardan Elde Edilen Delillerin Değerlendirilmesi", *Halûk Konuralp Anısına Armağan* 1, Yetkin Yayınları, 2009, s. 789-850.
- Peters F, "Vertraulichkeit in der Mediation und in anderen Fällen gegenläufiger Interessen", *JR*, (8), 2009, s. 314-318.
- Rabe C S/ Wode M, *Mediation*, 2. Aufl., Springer, 2020.
- Reichenbach S B, *§ 1004 BGB als Grundlage von Beweisverboten*, Mohr Siebeck, 2004.
- Schmidt N, *Das Verwertungsverbot aus dem Mediationsverfahren für das Schiedsgerichtsverfahren*, Verlag Dr. Kovač, 2011.
- Schroth der Zweite A, *Der Vertraulichkeitsschutz von Mediationsinhalten*, Duncker & Humblot, 2020.
- Siebert J/ Pletke M, "„Externe Vertraulichkeit“ in der Mediation", *öAT*, 2022, s. 96-98.
- Spühler K, "Art. 216 Verhältnis zum gerichtlichen Verfahren", *Schultess Schweizerische Zivilprozessordnung ZPO*, Schulthess Juristische Medien AG, 2023, s. 582-584.
- Tanrıver S, *Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Arabuluculuk*, 2. Bası, Yetkin Yayınları, 2022.
- Taşpolat Tuğsavul M, *Türk Hukukunda Arabuluculuk (6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Çerçevesinde)*, Yetkin Yayınları, 2012.
- Üçüncü S H, *Medenî Yargılama Hukukunda Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması*, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Wagner G, "Sicherung der Vertraulichkeit von Mediationsverfahren durch Vertrag", *NJW*, 2001, s. 1398-1400.
- Weigel C, "Die Absicherung der Vertraulichkeit in Mediationsverfahren", *NJOZ*, 2015, s. 41-44.
- Wöhler B, "Die Vertraulichkeit in der Mediation und deren Durchsetzung im österreichischen Zivilprozess", Yayımlanmamış Doktora Tezi, Viyana, 2015.
- Yazıcı Tıktık Ç, *Arabuluculukta Gizliliğin Korunması*, On İki Levha Yayıncılık, 2013.
- Yazıcı U, *Arabuluculukta Gizliliğin İhlâli Suçu*, Seçkin Yayınları, 2024.
- Yeşilirmak A, "Arabuluculuğun Aşamaları: Sonuç /Anlaşma Aşaması", Ali Yeşilirmak, Elif Kismet Kekeç, Alper Bulur (Eds.), *Temel Arabuluculuk Eğitimi Katılımcı Kitabı*, 3. Bası, Arcs Matbaacılık, 2021, s. 175-185.
- Yıldırım M K, *Medeni Usul Hukukunda Delillerin Değerlendirilmesi*, Kazancı Hukuk Yayınları, 1990.

HEGEL DÜŞÜNCESİNDE DİN VE LAİKLEŞMEYE GENEL BİR GİRİŞ

Serdar ÜNVER*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Hegel, geçtiğimiz elli yılda Dünya genelinde yeniden en çok tartışılan düşünürlerden biri olmayı başardı. Bunun nedenlerinden biri olarak İngilizce'de yayınlanan yeni Hegel incelemelerinin İngilizce konuşulan ve eser verilen çevrelere genellikle alışık olunandan farklı bir Hegel sunmasını görmek mümkündür. Bilhassa Robert Pippin, Charles Taylor, Stephen Houlgate, Terry Pinkard, Frederick C. Beiser, Michael Inwood, Robert Stern ve belki de alıştığımız anlamda bir Hegel uzmanı olmaması nedeniyle bu sayılan isimlerden farklı bir yere koyulması gereken Slavoj Žižek'in eserlerinin Hegel düşüncesinin yeniden küresel bir güncellik kazanmasında büyük etkisi bulunmaktadır. Charles Taylor'ın 1975 yılında yayınlanan Hegel eseri Hegel düşüncesinin yaygınlaşmasında bir dönüm noktası olarak görülse de Hegel'in güncelliğini sağlayan Robert Pippin ve Terry Pinkard öncülüğündeki "metafizik olmayan" Hegel yorumları olmuştur.

Hegel'in düşüncesini bütünüyle metafizik dışı ve post-Kantçı olarak ele alan son Hegel yorumları, Hegel ile bu gelenekler arasındaki ilişkinin yeniden düşünülmesini gerektirmektedir. Her ne kadar bu post-Kantçı Hegel metafizik olmayan ya da metafizik karşıtı Hegel olarak bilirse de bu tanımlama Hegel'in savunduğu metafizik düşünceler de dikkate alınarak anlaşılmalıdır. Hegel'i tamamen post-Kantçı olarak kabul edenleri birleştiren şey, onun düşüncesiyle ilişkilendirilen metafizik biçiminin, yani dünyanın bir tür yarı-ilahi tinsel tözün ifadesi olduğunun reddedilmesidir. Hegel, kendi düşüncesini metafizik olarak ansa da tinin kendi kendini dönüştüren niteliği metafiziğin açığa çıkarabileceği şeyin sabit ve verili bir gerçeklik olmadığı anlamına gelir.¹

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta:serdarunvr@gmail.com

¹ Simon Lumsden, "The Rise of the Non-Metaphysical Hegel" *Philosophy Compass*, 3(1), 2008, s.51.

Hegel'e göre modernliğin başlangıcı "Orta Çağ döneminin sona ermesinde gözlemlendiğimiz şafak kızılığını takip eden tümüyle aydınlatıcı Güneş; daha sonra, Reformasyon'u takip eden şeylerin ortaya çıkışı; ve son olarak, geçen yüzyılın sonundan itibaren Modern Zamanlar olarak ilerler.

Modern Devleti, antik siyasal topluluklardan her şeyden önce ayıran yurttaşlarının özel alana müstahak olmasıdır. Hegel, bu hakkı, sosyal haklara doğru genişletir, ona göre bireylerin yalnızca bireysel alan sahip olmalarıyla yetinilemez bireyselliklerinin ve kişisel özelliklerinin tamamıyla gelişimi temin edilmedir. Söz konusu bireysel haklar siyasal haklarla da tamamlanmalıdır. Yurttaşların şahsi çıkarları genel ve kamusal çıkarlarca kapsandığından devlette özgürlüğün gerçekleşebilmesi için yurttaşların genelin ne olduğunu bilinçli bir şekilde ortaya koyabilmeleri arzu edilir. Aksi durumda modern devletin somut özgürlüğün gerçekleştiği bir kurum olduğunu savunmak mümkün olmayacaktır. Bu hakkın tanınmasının yanında Hegel'e göre, devletin siyasal ve özel olmak üzere iki hasım alana ayrılmamasını sağlamak için yurttaşlara "genel" adına eyleme olanağı da tanınmalıdır. Bu durumda devletin birliği devlet organlarının yurttaşların belirli çıkarlarından bağımsız olmaması ancak kamu adına ve yurttaşların rızasıyla hareket etmesiyle ve aksi yönden de yurttaşların şahsi çıkarları sağlamaya çalışmakla sınırlanmaksızın bir yandan da genel amaçları hesaba katarak toplumun genel çıkarlarıyla hareket etmesi halinde korunabilecektir.³²

DEĞERLENDİRME

Hegel felsefesi ulaştığı sonuçlardan bağımsız olarak yöneldiği yol sayesinde bugün de güncelliğini korumaktadır. Hegel için devlet dünyevi bir Tanrıdır ve devletten ayrı bir inançlılar örgütü olarak kilise ise uzun vadede bir gereklilik değildir. Hegel düşüncesi bugün anladığımız anlamda laikleşme için sağlam bir temel sağlamıştır. Bütün bunlarla beraber Hegel'in, bazı Aydınlanma akımları ile Marx, Nietzsche ve Freud gibi düşünürlerin aksine dini tümüyle olumsuz, insanlığa layık olmayan bir varlık olarak görmediğini, aksine dine otorite tanımaktan çekinmediğini de göz ardı etmemek gerekir.

KAYNAKÇA

- Baugh B, "Hegel in Modern French Philosophy: The Unhappy Consciousness", *Laval théologique et philosophique*, 49(3), 1993, s.423-438.
- Bourke R, "Hegel and the French Revolution", *History of European Ideas*, 49(4), 2023, s.757-768.
- Brient E, "Hans Blumenberg and Hannah Arendt on the "Unworldly Worldliness" of the Modern Age", *Journal of the History of Ideas*, 61(3), 2000, s.513-530.

³² Karl Heinz Ilting, 'Hegel on the State and Marx's Early Critique', Zbigniew Andrzej Pelczynski (ed), *The State and Civil Society*, Cambridge University Press, 1984, s.95,96.

- Brod H, *Hegel's Philosophy of Politics: Idealism, Identity & Modernity*, Westview Press, 1992.
- Bruce S, *Secularization: In Defence of an Unfashionable Theory*, Oxford University Press, 2011.
- Hammer E, "Hegel as a Theorist of Secularization", *Hegel Bulletin*, 34(2), 2013, s.223-244.
- Hegel G, *Briefe von Und an Hegel: Band I 1785-1812*, Johannes Hoffmeister (ed), Akademie Verlag, 1970.
- Hegel G, *Phänomenologie Des Geistes*, Suhrkamp, 1989.
- Hegel, *Vorlesung Über Die Philosophie Der Weltgeschichte*, Felix Meiner Verlag, 1994.
- Ilting K, 'Hegel on the State and Marx's Early Critique', Zbigniew Andrzej Pelczynski (ed), *The State and Civil Society*, Cambridge University Press, 1984.
- Joas H, "Introduction: Hegel's Philosophy of Freedom and a Blind Spot in Present-Day Hegelianism", Hans Joas (ed), *Under the Spell of Freedom: Theory of Religion after Hegel and Nietzsche*, Oxford University Press, 2024, s.1-18.
- Lumsden S, "The Rise of the Non-Metaphysical Hegel", *Philosophy Compass*, 3(1), 2008, s.51-65.
- Mah H, "The French Revolution and the Problem of German Modernity: Hegel, Heine, and Marx", *New German Critique*, 50, 1990, s.3-20.
- Marcuse H, *Reason and Revolution: Hegel and the Rise of Social Theory*, 2nd Edition with Supplementary Chapter, Humanities Press, 1989.
- McPhee P, "Rethinking the French Revolution and the 'Global Crisis' of the Late-Eighteenth Century.", *French History & Civilization*, (6), s.2015, s.56-65.
- Morris M, "The French Revolution and the New School of Europe: Towards a Political Interpretation of German Idealism", *European Journal of Philosophy*, 19(4), 2011, s.532-560.
- Pinkard T, *Hegel*, Mehmet Barış Albayrak (çev.), Türkiye İş Bankası, 2012.
- Poster M, "Hegel Rönesansı: Felsefi Bir Antropolojiye Doğru", Sadık Erol Er (ed), Erhan Baltacı (çev), *Hegel Paris'te: Fransızların Hegel Okuması*, Otonom Yayıncılık, 2016, s.11-42.
- Sartre J, *Varlık ve Hiçlik: Fenomenolojik Ontoloji Denemesi*, Turhan Ilgaz ve Gaye Çankaya Eksen (çev), İthaki, 2011.
- Silz W, "On Rereading Klopstock" *PMLA*, 67(5), 1952, 744-768.
- Taylor C, *A Secular Age*, The Belknap Press of Harvard University Press, 2007.
- West D, *Kita Avrupası Felsefesine Giriş: Rousseau, Kant, Hegel'den Foucault ve Derrida'ya*, Ahmet Cevizci (çev.), Paradigma Yayınları, 1998.

ARAZİ MÜLKİYETİNİN DİKEY KAPSAMININ BELİRLENMESİNDE KULLANMA YARARI ÖLÇÜTÜ

Hüseyin Kağan ZENGİN*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Arazinin yatay düzlemde belirlenen sınırlarının haricinde arz ve hava katmanının kullanımını içeren dikey kapsamı da bulunmaktadır. Güncel gelişmelerle birlikte arazinin hava ve arz katmanının kullanımı son yıllarda yeni bir önem kazanmıştır. Günümüz teknolojisinde yeraltında karayolları tünelleri ve enerji kullanımı nakil hatları gibi yapıların inşası önem kazanırken hava katmanında ise uçaklar, helikopterler ve insansız hava araçlarının kullanımının yanı sıra teleferik gibi ulaşım araçlarının da yaygınlaşması durumu ortaya çıkmaktadır. Teknolojiyle yaygınlaşan bu araçların kullanımı ve yapıların inşası arazi üzerindeki mülkiyet hakkının dikey kapsamının sınırının belirlenmesindeki ölçütün yeniden değerlendirilmesi ihtiyacını doğurmaktadır. Nitekim "kullanma yararı ölçütü" ile dikey kapsamın sınırını belirlemeye yönelik Türk Medeni Kanunu m. 718/1 bünyesinde belirsizlikler içermektedir. Bu bağlamda çalışmamızda ilk olarak arazi kavramının tanımına yer verilecektir. Çalışmamızın ikinci kısmında ise arazi mülkiyetinin kapsamı incelenecektir. Arazi mülkiyetinin kapsamı ele alınırken dikey kapsam konusunda "kullanma yararı ölçütü" meselesinde daha fazla ayrıntıya girilecek olup arazi mülkiyetinin yatay ve madde itibarıyla kapsamına genel hatlarıyla değinilecektir.

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/TOKAT, e-posta: huseyin.zengin@gop.edu.tr

“Kullanma yararı” ölçütü incelenirken, malikinin yararının hukuken korunabilir nitelikte olup olmadığı önemlidir. Bu yararın maddi ya da manevi olması fark etmeksizin, arazi maliki arazisi üzerinde kullanma, yararlanma ve tasarruf yetkilerini kullanabilir ve bunların yanı sıra arazisini hukuka aykırı dış müdahalelere karşı koruma hakkına sahiptir. Arazinin kullanım amacına uyan mevcut yararların yanı sıra hayatın olağan akışına uygun gelecekte gerçekleşmesi muhtemel yararlar da arazi mülkiyetinin dikey kapsamının belirlenmesinde dikkate alınır. Kullanma yararı ölçütünün yorumlanmasında dürüstlük kuralı bağlamında kullanma yararı objektifleştirilmeli ve hakkın açıkça kötüye kullanılması da dikkate alınmalıdır. Arazi maliki mülkiyet hakkını kullanmaktaki yararını ispat yükü altındadır.

KAYNAKÇA

- Akipek J G, *Türk Eşya Hukuku (Ayni Haklar) İkinci Kitap Mülkiyet*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 329, Sevinç Matbaası, 2. Baskı, 1973.
- Akyol Ş, *Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı*, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2006.
- Antalya O G /Topuz M, *Medeni Hukuk*, 3. Baskı, Legal Yayıncılık, 2017.
- Arnet R / Breitschmid P / Jungo A, *CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Sachenrecht Art. 641-977 ZGB*, Schulthess Juristische Medien AG, 2023.
- Arnet R / Rossi S, “From Heaven to Hell?” – Gedanken zum vertikalen Umfang von Grundeigentum, *Festschrift für Andreas Donatsch, D. Jositsch / C. Schwarzenegger / W. Wohlers (Hrsg.)*, Festschrift für Andreas Donatsch, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich/Basel/Genf, 2017, s. 557-569.
- Ayan, Mehmet *Eşya Hukuku -II- Mülkiyet*, Güncelleştirilmiş 6. Baskı, Mimoza, 2014 (Ayan, *Mülkiyet*).
- Aybay A/ Hatemi H, *Eşya Hukuku*, Vedat Kitapçılık, 2014.
- Baygın C / Nar A, *Medeni Hukuk Dersleri-I Başlangıç Hükümleri ve Kişiler Hukuku*, Yetkin Yayınevi, 4. Baskı, 2023.
- Çörtoğlu İ S, *Taşınmaz Mülkiyetinin Aşkın Kullanılması*, Dayınlarlı Yayınları, 1988.
- Edis S, *Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları No: 41, 4. Basıdan Tıpkıbasım, 1993.
- Ender T, “*Wem Gehört der Untergrund?*”, *Umweltrecht in der Praxis*, Vereinigung für Umweltrecht, 2014, s. 445-461.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, 2020.
- Esener T / Güven K, *Eşya Hukuku*, Yetkin Yayınları, 5. Baskı, 2012.
- Gürzumar O B, *Türk Medeni Hukuku'nda Üst Hakkı*, 2. Baskı, Beta Yayınevi, 2001
- Haab R / Simonius A/ Scherrer W/Zobl D, *Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Das Sachenrecht, Zürcher Kommentar Band/Nr. IV/1, Zweite Auflage in neuer Bearbeitung der entsprechenden Abschnitte des Kommentars von Prof. C. Wieland, 1909*, Schulthess Polygraphischer Verlag AG, Zürich, 1977.

- Huser M, "Nutzung des Untergrunds: Umfang des Grundeigentums – ein Diskussionsbeitrag" ss. 522-531 *Umweltrecht in der Praxis*, Herausgeber Vereinigung für Umweltrecht (VUR), s. 522-531
- Gürsoy K T / Eren F / Cansel E, *Türk Eşya Hukuku*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 425, Sevinç Matbaası, 1978.
- Jungo A, "*Beweislastfragen im Sachenrecht*", Schweizerische Zeitschrift für Beurkundungs- und Grundbuchrecht, Herausgeber: Peter Voser, Michel Mooser, Romand Sandmayr, Raffael Notti, Jürg Schmid, Zürcher Notariatsverein, ZBGR 102/2021, s. 69-80.
- Karahasan M R, *Mülkiyet Hukuku*, İstanbul Matbaası, 1975.
- Kren Kostkiewicz J / Wolf S / Amstutz M / Fankhauser R, ZGB Kommentar, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, OFK - Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), 4. aktualisierte Auflage, Orell Füssli Verlag AG, 2021.
- Matzke L, "*Zwei Entscheide des Bundesgerichts zur vertikalen Ausdehnung des Grundeigentums im Untergrund BGE 132 III 353 ff. und 132 III 689 ff.*", Zeitschrift für juristische Weiterbildung und Praxis, Stämpfli Verlag AG, 2007, s. 235-244.
- Mındız E, "Roma Hukukuna Göre Taşınmaz Mülkiyetinin Dikey Kapsamı", *Legal Hukuk Dergisi*, 19(223), 2021, s. 3021- 3062.
- Oğuzman M K / Barlas N, *Medeni Hukuk*, 18. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2012.
- Oğuzman M Kemal / Öz T, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Gözden Geçirilmiş 14. Bası, Vedat Kitapçılık, 2016
- Oğuzman M K/ Seliçi Ö/ Oktay-Özdemir S, *Eşya Hukuku*, Gözden Geçirilmiş Genişletilmiş 22. Baskı, Filiz Kitabevi, 2020.
- Özsunay E, *Medeni Hukuka Giriş*, 3. Baskı, İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 2425, 1978.
- Özyakışır Ö, "Arazi Mülkiyetinin Kapsamına İlişkin 'Cuius Est Solum İlkesi'nin Bir İstisnası: Türk Hukukunda Maden Mülkiyeti", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 29(3), Eylül 2021, s. 1659-92.
- Petek H, *Taşınmaz Malikin Hukuka Uygun Taşkınlıklardan Sorumluluğu*, Yetkin Yayınevi, 2005.
- Sirmen L, *Eşya Hukuku*, 10. Baskı, Yetkin Yayınevi, 2022.
- Şimşek S, "Taşınmaz Mülkiyetinin Dikey Kapsamı: Anayasa Mahkemesinin Kamulaştırma Kanunu ile İlgili K. 2015/49 Sayılı İptal Kararının Eleştirisi", *Terazi Hukuk Dergisi*, 10(109), s. 68-73.
- Tandoğan H, *Türk Mesuliyet Hukuku*, 1961 yılı birinci basıdan tıpkıbasım, Vedat Kitapçılık, 2010.
- Ünal M, *Türk Medeni Hukukunda Yapı (Üst) Hakkı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları No: 1, 1988
- Weber F, *Das Grundeigentum im Wandel*, Schweizerische Zeitschrift für Beurkundungs- und Grundbuchrecht, Herausgeber: Peter Voser, Michel Mooser, Romand Sandmayr, Raffael Notti, Jürg Schmid, Zürcher Notariatsverein, ZBGR 79/1998, s. 353-394
- Zengin H K, *Mecra Hakkı*, Yetkin Yayınevi, 2022.
- Zevkliler A, *Taşınmaz Malikin Yetkileri Açısından İmar Kurallarına Aykırı ve Zarar Verici İnşaat*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 463, 1982.

TEBLİĞ YOKLUĞU HÂLİNDE TEBLİĞ KONUSUNA İLİŞKİN YAPILAN İŞLEMLERİN GEÇERLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (KARAR İNCELEMESİ)

Betül AZAKLI ARSLAN*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Çalışmanın tebligat hukukuna ilişkin olarak belirlenmesine vesile olan Yargıtay’ın 6. Hukuk Dairesi’nin (HD) 03.07.2024 tarihinde vermiş olduğu E. 2024/1658, K. 2024/2466 sayılı kararına, medenî usûl ve icra-ıflâs hukukuna ilişkin birçok müessese konu edilmiştir. Söz konusu kararda, esasen usûlsüz tebligat ve tebliğ yokluğunun yanı sıra, bozma kararına uymanın usûlî müktesep hak oluşturup oluşturmadığı, sıra cetveli ve ihtiyatî haciz konularına ilişkin değerlendirmelerde bulunulmuştur. Ancak çalışmamızda söz konusu karar, tebligat hukuku ile sınırlı olarak incelenecektir.

Tebliğat¹, bir hukukî işlemin muhatabının bilgisine sunulması için yetkili makam tarafından usûlüne uygun bir şekilde yazı veya ilan yolu ile muhataba

* **Öğr. Gör. Dr.**, Betül AZAKLI ARSLAN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Adalet Meslek Yüksekokulu/ANKARA, e-posta: betul.azakli@hbv.edu.tr

¹ Murat Atal/ İbrahim Ermenek/ S. Hilal Üçüncü, *Tebliğat Hukuku*, 6. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 15. Benzer yönde tanımlar için bkz. A. Cem Budak/ Varol Karaaslan, *Medenî Usûl Hukuku*, 7. Bası, Filiz Kitabevi, 2023, s. 137; Alper Tunga Küçük, “İcra ve İflâs Hukukunda Tebligata İlişkin Düzenlemeler”, *İÜHFİM*, 74 (1), 2016, s. 306; Aslı Aras, “Davada veya İcra Takibinde Usûlsüz Tebligatın Re’sen Dikkate Alınması Gerekliliği”, *TBB Dergisi*, S. 158, 2022, s. 192; Bakı Kuru, *Medenî Usûl Hukuku El Kitabı, Cilt II*, 2. Bası, Yetkin Yayınları, 2021, s. 1663; Ejder Yılmaz/ Tacar Çağlar, *Tebliğat Hukuku*, 6. Bası, Yetkin Yayınları, 2013, s. 39; Erdoğan Moroğlu/ Timuçin Muşul, *Tebliğat Hukuku, 1. Kitap Kazai Tebligat, Fakülteler Matbaası*, 1995, s. 5; Güray Erdönmez, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, 15. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 487; Muhammet Özekes, *Medenî Usûl Hukukunda Hukukî Dinlenilme Hakkı*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2013, s. 98, (Hukukî Dinlenilme Hakkı); Muhammet Özekes, “Usûlsüz Tebligat ve Dürüstlük Kuralı”, *Karar İncelemesi, Manisa Barosu Dergisi*, 1998, Y. 17, S. 66, s. 56; Necmettin Berkin, “İcra Tebliğleri ve 538 sayılı Kanunun Getirdiği Yenilikler” *İHFİM*, 1(2), 1967, s.129; Nesibe Kurt Konca, “Türk Hukukunda Tebligata İlişkin Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *TBB Dergisi*, S. 114, 2014, s. 240; Ramazan Arslan/ Ejder Yılmaz/ Sema Taşpınar Ayvaz/ Emel Hanağası, *Medenî Usûl Hukuku*, 9. Bası, Yetkin Yayınları, 2023, s. 191; Saim Üstündağ, *Medenî Yargılama Hukuku*, 7. Bası, 2000, Nesil Matbaacılık, s. 427; Seyithan Deliduman, *Tebliğat Hukuku Bilgisi*, 4. Bası, Yetkin Yayınları, 2012, s. 15; Süha Tanrıver, *Medenî Usûl Hukuku*, 4. Bası, Yetkin Yayınları, 2021, s. 485; Timuçin Muşul, *Tebliğat Hukuku*, 6. Bası, Adalet Yayınları, 2016, s. 45.

yapılan işlemlerin geçerli kabul edilmesi, borçlunun hukukî dinlenme hakkına ve dolayısıyla hak arama özgürlüğüne aykırılık oluşturmamaktadır. Borçluya ödeme emrinin yeniden tebliğ edilmesi ile de ödeme emrinin tebliğine bağlanan hukukî sonuçların doğmasına imkân sağlanmaktadır. Böylece alacaklının takibe devam etmesi sağlanarak adil yargılanma hakkına riayet edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Albayrak H, *Tebliğat Hukuku*, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Aras A, "Davada veya İcra Takibinde Usûlsüz Tebliğatın Re'sen Dikkate Alınması Gerekliği", *TBB Dergisi*, S. 158, 2022, s. 191-211.
- Arslan R/ Yılmaz E/ Taşpınar Ayvaz S/ Hanağası E, *Medenî Usûl Hukuku*, 9. Bası, Yetkin Yayınları, 2023.
- Arslan R/ Yılmaz E/ Taşpınar Ayvaz S/ Hanağası E, *İcra ve İflâs Hukuku*, 9. Bası, Yetkin Yayınları, 2023. (İcra ve İflâs Hukuku).
- Aşık İ/ Oruç Y/ Tok O/ Saçar F, *İcra ve İflâs Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Atalı M/ Ermenek İ/ Erdoğan E, *İcra ve İflâs Hukuku*, 8. Bası, Yetkin Yayınları, 2024. (İcra ve İflâs Hukuku)
- Atalı M/ Ermenek İ/ Erdoğan E, *Medenî Usûl Hukuku*, 6. Bası, Yetkin Yayınları, 2023.
- Atalı M/ Ermenek İ/ Üçüncü H S, *Tebliğat Hukuku*, 6. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Berkin N, "İcra Tebliğleri ve 538 sayılı Kanunun Getirdiği Yenilikler" *İHFM*, 1(2), 1967, s. 129-140.
- Budak A C/ Karaaslan V, *Medenî Usûl Hukuku*, 7. Bası, Filiz Kitabevi, 2023.
- Deliduman S, *Tebliğat Hukuku Bilgisi*, 4. Bası, Yetkin Yayınları, 2012.
- Ekecik Ş / Duran O, "Hukuk Muhakemeleri Kanunu Madde 73 Kapsamında İcra Emrinin Vekile Tebliğ Edilmesinin Ortaya Çıkardığı Sorunlar", *Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan*, C. I, Ankara, Yetkin Yayınları, 2015, s. 649-683.
- Erdönmez G, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, 15. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Erişir E/ Yağmur Ö, "Ödeme Emri Tebliğ Edilmeden Yapılan İtiraz Geçerli Midir?", *GÜHFD*, 22(2), 2023, s. 1395-1430.
- Ermenek İ/ Üçüncü H S, "Özgürlüğü Bağlayıcı Ceza Sebebiyle Kısıtlanma Hâlinde Kanunî Temsilciye Tebliğat Yapılma Usûlü", *AHBVÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 2020, s. 3-30.
- Görgün L Ş/ Börü L/ Kodakoğlu M, *İcra ve İflâs Hukuku*, 2. Bası, Yetkin Yayınları, 2022.
- Güneş D B, "Tebliğ Yokluğu", *İÜHFM*, 74 (1), 2016, s. 221-231.
- Hanağası E, *Medeni Yargılama Hukukunda Silahların Eşitliği*, Yetkin Yayınları, 2016.
- Konuralp O E, "Borçlunun Ödeme Emri Tebliğ Edilmeden Evvel Yapacağı İtirazın Geçerli Olmadığına Dair Bir Yargıtay Kararının Düşündürdükleri", Korkut Özkorkut, Ece Özden, Zeynep Özkan, Pınar Başak Coşkun, Gülce Korkmaz, Gökhan Aydoğan (Eds.), *Prof. Dr. Zühtü Aytaç'a Armağan*, On İki Levha Yayıncılık, 2024, s. 1075-1095.

- Köle M, *İlamlı İcra Takibinde İcra Mahkemesi Tarafından İcranın Geri Bırakılması*, 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Kuru, B, *Medenî Usûl Hukuku El Kitabı, Cilt II*, 2. Bası, Yetkin Yayınları, 2021.
- Kuru, F, "Hukukî Dinlenme Hakkının Tebligat Hukukuna Etkisi", *Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan*, C. 2, Yetkin Yayınları, 2015, s. 1073-1110 (Hukukî Dinlenme Hakkı).
- Kurt Konca N, "Türk Hukukunda Tebligata İlişkin Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *TBB Dergisi*, S. 114, 2014, s. 239-274.
- Küçük A T, "İcra ve İflâs Hukukunda Tebligata İlişkin Düzenlemeler", *İÜHF*, 74 (1), 2016, s. 305-329.
- Moroğlu E/ Timuçin Muşul T, *Tebligat Hukuku*, I. Kitap, 1. Bası, Fakülteler Matbaası, 1985.
- Muşul T, *Tebligat Hukuku*, 6. Bası, Adalet Yayınları, 2016.
- Özekes M, "Usûlsüz Tebligat ve Dürüstlük Kuralı", Karar İncelemesi, *Manisa Barosu Dergisi*, 1998, Y. 17, S. 66, s. 56-63.
- Özekes M, *Medenî Usûl Hukukunda Hukukî Dinlenme Hakkı*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2013. (Hukukî Dinlenme Hakkı)
- Pekcanitez H/ Atalay O/ Sungurtekin Özkan M/ Özekes M, *İcra ve İflâs Hukuku*, 11. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2024.
- Pekcanitez H, "Hukukî Dinlenme Hakkı", *Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan*, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, s. 753-791.
- Ruhi C/ Ruhi A C, *Tebligat Hukuku Bilgisi*, 4. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Tanrıver S, *Medenî Usûl Hukuku*, 4. Bası, Yetkin Yayınları, 2021.
- Tanrıver S, "Hukuk Yargısı (Medeni Yargı) Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı", *TBB Dergisi*, S. 54, 2004, s. 191-215. (Adil Yargılanma Hakkı)
- Ulukapı Ö, *İcra ve İflâs Hukuku*, 6. Bası, Mimoza Yayıncılık, 2014.
- Uyar T, *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, Cilt 3: İİK. 43-67*, 3. Bası, Turhan Kitabevi, 2004. (Şerh)
- Uyar T, "Takip Hukukunda Tebligat", *ABD*, S. 4, 1980, s. 438-452.
- Üçüncü, S H, "Die Beurteilung der Nichtzahlung der Schuld trotz Vollstreckungsbefehls als direkter Konkursgrund (Art. 177 Abs. I Nr. tSchKG)" *NEÜHFD*, 7(2), 2024, s. 435-462.
- Üstündağ S, *İcra Hukukunun Esasları*, Nesil Matbaacılık, 2000. (İcra Hukuku)
- Üstündağ S, *Medenî Yargılama Hukuku*, 7. Bası, 2000, Nesil Matbaacılık.
- Yardım M E, *Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yoluyla Takipte İtiraz*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, 2012.
- Yılmaz E, *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*, Yetkin Yayınları, 2016.
- Yılmaz E/ Çağlar T, *Tebligat Hukuku*, 6. Bası, Yetkin Yayınları, 2013.

TİCARÎ VE EKONOMİK BÜTÜNLÜK KAVRAMININ İCRA VE İFLÂS HUKUKU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ*

Hakan ERZEYBEK**

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Cebrî icra hukuku sisteminde mal ve hakların ayrı ayrı paraya çevrilmesi genel bir prensiptir. Buna karşılık, bazı mal ve hakların birlikte paraya çevrilmesi, bilimsel ve yargısal içtihatlarda istikrarlı bir şekilde kabul edilmektedir. Nitekim cebrî icra hukukumuzda önemli bir yenilik olarak, 7101 sayılı Kanun¹ ile İcra ve İflâs Kanunu (İİK)’nin 128/V ve 241/III maddelerinde belirli mal ve hakların bir bütün hâlinde paraya çevrilmesine yönelik düzenlemeler yapılmıştır. İİK m. 128/V hükmü, *“Ticari ve ekonomik bütünlük arz eden ya da bir bütün hâlinde satıldığı takdirde daha yüksek gelir elde edileceği anlaşılan mal ve haklar bir bütün olarak paraya çevrilir.”* şeklindedir.

Kanun koyucu, yukarıda işaret edilen yasal düzenlemeden sonra, 7327 sayılı Kanun² ile iflâs hukukunda mal ve hakların paraya çevrilmesi usûlünün düzenlendiği İİK m. 241/III’de daha kapsamlı bir düzenleme getirmiştir. İİK m. 241/III hükmü, *“Ticari ve ekonomik bütünlük arz eden ya da bir bütün hâlinde satıldığı takdirde daha yüksek gelir elde edileceği anlaşılan mal ve haklar ile bu mal ve hakları bünyesinde bulunduran işletmeler bir bütün olarak satılır. Satışta işletmenin devamlılığı ve ekonomiye olan katkısı gözetilir. Bu hâlde taşınmazın paraya çevrilmesi hükümleri uygulanır. Bir bütün olarak satış gerçekleşmezse, mal ve haklar ayrı ayrı satılır.”* şeklindedir. Anılan yasal düzenlemeler gereği birlikte paraya çevirmenin kapsamında belirli özellikleri taşıyan birden çok mal veya hakkın bulunduğu görülmektedir.

* Bu çalışma, Prof. Dr. İbrahim Ermenek’in tez danışmanlığında 2023 tarihinde tamamladığımız “İcra ve İflâs Hukukunda Ticarî İşletmenin Bir Bütün Hâlinde Paraya Çevrilmesi” başlıklı doktora tezi esas alınarak hazırlanmıştır (Doktora tezi, AHBVÜ, Ankara, 2023).

** **Dr., Hâkim**, Yargıtay Başkanlığı/ANKARA, e-posta: h.erzeybek@gmail.com

1 R.G. T. 15.03.2018, S. 30361.

2 R.G. T. 19.06.2021, S. 31516.

Ticarî ve ekonomik bütünlük arz eden mal ve hakların bir bütün hâlinde haczi konusunda İİK' da herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Cebrî icra hukukuna hâkim olan kanunîlik ve belirlilik ilkeleri gereği, bütünlük kapsamındaki mal ve hakların birlikte paraya çevrilmesi mümkün ise de, birlikte haczi mümkün değildir. Bunun sonucu olarak, haciz işleminin her bir mal ve hak için ayrı ayrı yerine getirilmesi gerekir. Bir diğer sorun, satış talebinin içeriği ile ilgilidir. Satış talebinin ticarî ve ekonomik bütünlük arz eden mal ve hakların tamamına ilişkin açık ve anlaşılır olması gerekir. Mal ve hakların bazılarının satışının talep edilmesi, geçerli bir satış talebinde bulunulmaması sonucunu doğurmaktadır.

Kanun koyucu, iflâs tasfiyesinde ticarî ve ekonomik bütünlük arz eden mal ve hakların birlikte paraya çevrilmesinin mümkün olmaması hâlinde, her bir mal veya hakkın ayrı ayrı paraya çevrilmesine ilişkin yasal düzenleme getirmiştir (İİK m. 241/III). Ancak icra hukukunda, birlikte paraya çevirmenin mümkün olmaması hâlinde, icra müdürünce nasıl bir yöntem izleneceğine ilişkin açık bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. İcra hukukunda da alacaklı ve borçlu menfaatleri gözetilerek, birlikte paraya çevirmenin mümkün olmaması durumunda, her bir mal veya hakkın ayrı ayrı paraya çevrilmesi doğal olduğundan, kanun koyucunun bu konuda ayrıca bir yasal düzenleme yapma ihtiyacı hissetmediğini düşünmekteyiz.

KAYNAKÇA

- Acemoğlu K, *Borçlar Kanununun 179. Maddesine Göre Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri*, Fakülteler Matbaası, 1971.
- Akıntürk T/Ateş D, *Medenî Hukuk*, 25. Baskı, Beta Yayınları, 2019.
- Ansay S. Ş, *Hukuk İcra ve İflâs Usûlleri*, 3. Baskı, İstiklal Matbaacılık, 1954.
- Arslanlı H, *Kara Ticaret Hukuku Dersleri Umumi Hükümler*, Fakülteler Matbaası, 1960.
- Atalay O, "Bankacılık Kanunu'ndaki Takip Hukukuna İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi", *Banka Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, BTHAE Yayınları*, 2007, s. 57 – 76.
- Atalı M/Ermenek İ/Erdoğan E, *İcra ve İflâs Hukuku*, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, 2022.
- Ayhan R/Hayrettin B/Özdamar M; *Ticarî İşletme Hukuku Genel Esaslar*, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, 2014.
- Boran Güneysu N, *İcra Hukukunda Taşınmazların Kıymet Takdiri*, Yetkin Yayınları, 2020.
- Cerenoglu C, *Ticarî İşletmenin Devri*, Beta Yayınları, 2022.
- Durman O, *İcra ve İflâs Hukuku Açısından Malvarlığı veya Ticarî İşletmenin Devri*, 1. Baskı, Oniki Levha Yayınları, 2009.
- Erdem H E, "Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Ticarî İşletmenin Devri", *Yaşar Üniversitesi E- Dergisi*, 8(Özel), 2013, s. 987 – 1018.
- Erkalan Coşkunsu S, *Bütününe Etki Eden Hukukî İşlemler Bakımından Ticarî İşletmeye Özgülenen Malvarlığı*, Yüksek Lisans Tezi, AYBÜ, 2020.
- Ermenek İ, "Medenî Usûl Hukukunda Şekilcilik", *GÜHFD*, 4(2), 2000, (s. 1 – 38).

- Erturgut M, *İcra ve İflâs Hukukunda Menkullerin Paraya Çevrilmesi*, Yetkin Yayınları, 2000.
- Göktürk K, "Ticarî İş Kavramı, Sınırlandırılması ve Faiz Meselesi", *GÜHFD*, 19(2), 2015, s. 3 – 44,
- Görgün Ş/Börü L/Kodakoğlu M, *İcra ve İflâs Hukuku*, 3. Bası, Yetkin Yayınları, 2022.
- Hirsch E, *Ticaret Hukuku Dersleri*, Üçüncü Bası, İsmail Akgün Matbaası, 1948.
- Karabulut A K, "Yargı Kararları Işığında 'Ticarî ve Ekonomik Bütünlük Arz Eden Ya Da Bir Bütün Hâlinde Satıldığı Takdirde Daha Yüksek Gelir Elde Edileceği Anlaşılan Mal ve Haklar' Kavramı", *TBB*, 2021(152), s. 187 – 218.
- Karakaş C F, *İcra ve İflâs Hukukunda Banka Alacaklarının Korunması*, Yetkin Yayınları, 2019.
- Karayalçın Y, *Ticaret Hukuku Dersleri, I. Giriş-Ticari İşletme*, 3. Baskı, BTHAE, 1968.
- Kayış F, *Ticarî İşletmede Şube Kavramı ve Şube Olmaya Bağlanan Hüküm ve Sonuçlar*, Oniki Levha Yayınları, 2019.
- Korkmaz C, *Sinaî Mülkiyet Haklarının Haczi ve Paraya Çevrilmesi*, Adalet Yayınevi, 1. Baskı, 2023.
- Kuru B, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, 2013.
- Oğuzman K/Seliçi Ö/Oktay Özdemir S, *Eşya Hukuku*, Gözden Geçirilmiş 11. Bası, Filiz Kitapevi, 2006.
- Öztan B, *Medenî Hukukun Temel Kavramları*, 23. Bası, 2006.
- Pekcanitez H/Atalay O/Sungurtekin Özkan M/Özekes M, *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, Güncellenmiş 9. Bası, Oniki Levha Yayınları, 2022.
- Pekcanitez H/Meriç N, "Borçlunun Talebiyle Satış", *TBB*, 2020(151), s. 235 – 258.
- Peksöz V, "İcra Tutanaklarının İİK m. 8 Çerçevesinde Aleniyeti ve İspat Kuvveti", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(3), 2016, s. 2377 – 2406.
- Sarısözen S, "Bütünlük Arz Eden Malların Birlikte Satış", *İBD*, 92(6), 2018, s. 86 – 92, (Birlikte Satış).
- Sarısözen S, *7101 Sayılı Kanun Kapsamında İcra İflâs ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler*, Yetkin Yayınları, 2018, (Yenilikler).
- Sayhan İ, *Sermaye Şirkeleri ve Kooperatiflerde Borca Batıklık Sebebiyle İflâs ve İflâsın Ertelenmesi*, Yetkin Yayınları, 2016.
- Sulu M, "Ticarî İşletmenin Bütünlüğü Kavramına Dair Tespitler", *Legal Hukuk Dergisi*, 19(219), 2021, s. 1219 – 1248.
- Tokatlı A, *Rekabet Hukukunda Ekonomik Bütünlük Kavramı*, Rekabet Kurulu Uzmanlık Tezleri Serisi No: 97, 2010.
- Walker W D, *Das deutsche Insolvenzrecht - Wichtige Änderungen gegenüber dem Konkursrecht und Bewährung in der Praxis, Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukukçuları Toplantısı – VIII - Ekim 2009*, TBB, 1. Baskı, 2010, s. 49 -72.

Yararlanılan İnternet Siteleri

<https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim tarihi: 20.10.2024).

<https://intranet.uyap.gov.tr/>, (Erişim tarihi: 21.10.2024).

İTİRAZIN İPTALİ DAVALARINDA ARABULUCULUĞA BAŞVURUNUN HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜREYE ETKİSİ

Mehmet IŞIK*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

İtirazın iptali davası, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (2004 sayılı Kanun) 67 nci maddesinde düzenlenmiş olup takip hukuku alanında doğrudan sonuçlar doğurmaktadır¹. Alacak iddiasında bulunan her gerçek veya tüzel kişi, genel hükümler doğrultusunda açacağı alacak davasının lehine sonuçlanması hâlinde ilamlı icra takibi yaparak alacağına kavuşabileceği gibi, dava yoluna başvurmadan öncelikle ilamsız icra takibi yaparak, bu takibin itiraza uğraması hâlinde yukarıda anılan Kanun'da şartları gösterilen itirazın iptali davası açmak suretiyle lehine alacağı bir hükümle de takibin devamını sağlayarak alacağına kavuşabilecektir².

Bu davanın açılabilmesi ve davanın esası hakkında karar verilebilmesi için 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda (6100 sayılı Kanun) düzenlenen genel hükümlerin yanı sıra itirazın iptali davasına özgü birtakım dava şartlarının da bulunması gerekir. İtirazın iptali davasına özgü bu dava şartları şunlar-

* Dr., Ankara Cumhuriyet Başsavcı Vekili, e-posta: yargic.06@hotmail.com

¹ "...Yasal dayanağını 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 67 nci maddesinden alan itirazın iptali davası, alacaklının icra takibine karşı, borçlunun itirazının iptali ile 2004 sayılı Kanun'un 66 nci maddesine göre itiraz üzerine duran takibin devamını sağlamayı amaçlayan, icra takibine sıkı sıkıya bağlı, takip hukuku içinde olmakla birlikte, maddi hukuk ilişkisinin incelenerek uyumsuzluğu kesin hükümle sonuçlandıran bir davadır. Davanın takibe bağlılığı alacağın miktarı bakımından söz konusu olduğu gibi alacağın kaynağı bakımından da geçerlidir (Hukuk Genel Kurulunun 31.05.2023 tarih, 2022/11-66 Esas, 2023/534 Karar sayılı kararı)...." YHGK E. 2022/3-1269, K. 2023/1106, T. 15.11.2023 kararı (Ulusal Yargı Ağı Projesi).

² İbrahim Aşık/ Yakup Oruç/ Ozan Tok/ Ömer Faruk Saçar/ Recep Aşit, *İcra ve İflâs Hukuku*, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2024, s. 112; Mehmet Işık, *Banka Genel Kredi Sözleşmesinde İpotek, Yetkin Yayınları*, 2022, s. 176; Mahmut Coşkun, *İtirazın İptali Menfi Tespit ve İstirdat Davaları*, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 18; Şanal L Görgün/ Levent Börü/ Mehmet Kodakoğlu, *İcra ve İflâs Hukuku*, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, 2023, s.92-93; Murat Atalı/ İbrahim Ermenek/ Ersin Erdoğan, *İcra ve İflâs Hukuku*, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, 2024, s. 147; İlhan Dinç, *Ticari Davalarda Zorunlu Arabuluculuk*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2021, s. 387.

KAYNAKÇA

- Akcaal M, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, 2024.
- Aşık İ/Oruç Y/Tok O/Saçar Ö F/Aşit R, *İcra ve İflâs Hukuku*, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, 2024.
- Atalı M/Ermenek İ/Erdoğan E, *İcra ve İflâs Hukuku*, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, 2024.
- Ayan M, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 12. Baskı, Adalet Yayınevi, 2020.
- Coşkun M, *İtirazın İptali Menfi Tespit ve İstirdat Davaları*, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Çetiner B, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Oniki Levha Yayınları, 2024.
- Deynekli A/Kısa S, *İtirazın İptali Davaları, İcra İnkâr ve Kötüniyet Tazminatı*, 3. Baskı, Turhan Kitabevi, 2013.
- Dinç İ, *Ticari Davalarda Zorunlu Arabuluculuk*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Doğan M/Şahan G/Atamulu İ, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Ercan İ, *Uygulamacılar İçin İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Erdoğan İ, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 4. Baskı, Gazi Kitabevi 2019.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 29. Baskı, Legem Yayıncılık, 2024.
- Eminoğlu C/Erdoğan E, *Ticari Uyuşmazlıklarda İhtiyari ve Dava Şartı (Zorunlu) Arabuluculuk*, Adalet Yayınları, 2020.
- Hatemi H/Gökyayla E, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 5. Bası, Filiz Kitabevi, 2021.
- Güçlü Y, *Temel Kanunlarda ve Usul Kanunlarında Yer Alan Süreler*, 10. Baskı, Seçkin Yayınları, 2023.
- Gümüş M A, *Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri*, Yetkin Yayınları, 2021.
- Görgün Ş L/ Börü L/Kodakoğlu M, *İcra ve İflâs Hukuku*, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, 2023.
- Gülerci A F, *Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, 2024.
- Günergök Ö/Kayıhan Ş, *Borçlar Hukuku Dersleri Genel Hükümler*, 3. Baskı, Umuttepe Yayınları, 2024.
- Hanağası E, *Davada Menfaat*, Ankara, Yetkin Yayınları, 2009.
- Işık M, *Banka Genel Kredi Sözleşmesinde İpotek*, Yetkin Yayınları, 2022.
- Kılıçoğlu A M, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 28. Bası, Turhan Kitabevi, 2024.
- Koroğlu A/Direnisa E, *Arabuluculuğa ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Kroniği (2022)*, Yetkin Yayınları, 2023.
- Kuru B/ Aydın B, *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, 2023.

- Memiş A B, *Ticari Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuk Usulü*, Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Muşul T/Tezel Muşul A, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*, Yetkin Yayınları, 2024.
- Nart S, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler-Özel Hükümler*, Adalet Yayınevi, 2014.
- Oğuzman M K/Öz M T, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 22. Bası, C. I, Vedat Kitapçılık, 2024.
- Özkaya E, *Özel Hukukumuzda Zamanasımı ve Hak Düşürücü Süreler*, 3. Baskı, Seçkin Yayınları, 2023.
- Ozanemre Yayla H T, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Pekcanitez H/Atalay O/Özkan Sungurtekin M/Özekes M, *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, 11. Bası, Oniki Levha Yayınları, 2024.
- Postacıoğlu İ E/Altay S, *Medenî Usûl Hukuku Dersleri*, 8. Bası, Vedat Kitapçılık, 2020.
- Remzi M/Aydın S, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 12. Baskı, Adalet Yayınevi, 2020.
- Şenyüz D, *Borçlar Hukuku Genel ve Özel Hükümler*, 10. Baskı, Ekin Yayınları, 2024.
- Ünlütepe M, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Uyar T, *İcra Hukukunda İtirazın İptali Davası ile Tahsil (Eda) Davası*, 5. Baskı, Bilge Yayınevi, 2022.
- Yıldırım A, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2024.

TAHKİM İRADESİNİN YORUMLANMASI

Bünyamin KARTAL*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Tahkim iradesinin yorumlanması, tarafların gerçek anlamda tahkim iradelerinin mevcut olup olmadığının incelenmesi ve buna bağlı olarak tahkim anlaşmasının geçerliliğinin tespit edilmesi işlemidir. Tahkim iradesinin yorumlanması ile tahkim anlaşmasının geçerliliğine ilişkin değerlendirme, zaman zaman iç içe de olsa birbirinden farklı şeylerdir. Tahkim anlaşmasının geçerliliğine ilişkin her sorun, tahkim iradesinin yorumlanması kapsamında değerlendirilemez¹. Tahkim iradesinin yorumlanabilmesi için irade açıklaması kavramı, tahkim iradesinin ne zaman yoruma ihtiyaç duyacağı ve iradenin nasıl yorumlanacağı ortaya konulmalıdır.

I. TAHKİM İRADESİ

Tahkim sözleşmesi, hukukî niteliği itibarıyla iki taraflı bir usul işlemi, başka bir ifadeyle bir usul sözleşmesidir². Medeni usul hukuku kuralları, usul söz-

* **Arş. Gör. Dr.**, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı/MALATYA, **e-posta:** bunyamin.kartal@inonu.edu.tr

¹ Ozan Tok, “Patolojik ve Asimetrik Tahkim Anlaşmalarının Değerlendirilmesi”, Mustafa Erkan/Candan Yasan Tepetaş (Ed.), *Tahkim Anlaşması*, On İki Levha Yayınları, 2020, s. 59. Örneğin, özel yetkisi bulunmayan vekilin tahkim sözleşmesi yapması ya da tahkim sözleşmesini imza eden tarafın reşit veya ayırt etme gücüne sahip kimselerden olmaması bir geçerlilik sorunu olup bu halde tahkim anlaşmasının yorumlanması söz konusu olmaz. Ancak tarafların atıfta buldukları tahkim merkezinin faaliyetinin sona ermesi, taraf iradelerinin yorumlanmasına imkân tanır.

² Yavuz Alangoya, *Medeni Usul Hukukumuzda Tahkimin Niteliği Ve Denetlenmesi*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1973, s. 81; Murat Atalı/İbrahim Ermenek/Ersin Erdoğan, *Medeni Usul Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2023, s. 278; Ramazan Arslan/Ejder Yılmaz/Sema Taşpınar Ayvaz/Emel Hanağası, *Medeni Usul Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2021, s. 822; Güray Erdönmez, *Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku*, On İki Levha Yayınları, 2017, s. 440; Fatih Aydemir, *Türk Hukukunda Tahkim Sözleşmesi*, On İki Levha Yayınları, 2017, s. 80-81; Yargıtay İBBGK 2016/2 E. 2018/4 K. 13.04.2018 Tarih sayılı kararı. *Tahkim sözleşmesinin hukuki niteliği doktrinde tartışmalıdır. Bir görüşe göre, tahkim sözleşmesi usulî etkileri olan bir sözleşme olmakla birlikte bütünüyle usul sözleşmesi ya da maddi hukuk sözleşmesi veya karma sözleşme olarak nitelendirilmemelidir.* Bunun yerine tahkim sözleşmesine ilişkin olarak ortaya çıkan her sorun, maddi hukukun mu

KAYNAKÇA

- Akıncı Z, *Milletlerarası Tahkim*, Vedat Kitapçılık, 2013.
- Alangoya Y, *Medeni Usul Hukukumuzda Tahkimin Niteliği Ve Denetlenmesi*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1973.
- Alışkan M, “İktisadi Müesseselerde Türkçe Kullanma Zorunluluğu”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(1-2), 2005, s. 349-377.
- Arslan R/Yılmaz E/Taşpınar Ayvaz S/Hanağası E, *Medeni Usul Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2021.
- Atalı M/Ermenek İ/Erdoğan E, *Medeni Usul Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2023.
- Aydemir F, *Türk Hukukunda Tahkim Sözleşmesi*, On İki Levha Yayınları, 2017.
- Aydın E, *Milletlerarası Ticari Tahkimde Patolojik Tahkim Şartı ve Sözleşmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Bahtiyar M, “805 Sayılı Kanun’a Aykırılık ve Yabancı Dilde Yazılmış Tahkim Şartının Yaptırımı Sorunu”, *Prof. Dr. Zühtü Aytaç’a Armağan*, 2024, s. 370-375.
- Balkar S, “805 Sayılı Kanun’un Tahkim Anlaşmaları Üzerindeki Etkisi”, Ziya Akıncı ve Berk Demirkol (Ed.), *Tahkim ve Uygulanacak Hukuk*, On İki Levha Yayınları, 2021.
- Bilge N/Önen E, *Medeni Yargılama Hukuku Dersleri*, Sevinç Matbaası, 1978.
- Born G, *International Commercial Arbitration*, Wolters Kluwer, 2009.
- Değirmencioğlu M, *Milletlerarası Ticari Tahkimde Patolojik Tahkim Anlaşmaları ve Hibrit Tahkim Anlaşmaları*, On İki Levha Yayınları, 2021.
- Demir Gökyayla C, “Asimetrik Yetki Sözleşmeleri”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(145), 2016, s. 417-458.
- Demirkol B, “Mutlak Olmayan Milletlerarası Tahkim Anlaşmalarının Geçerliliği”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2017(2), 2017, s. 325-354.
- Dinç İ, “İktisadî Müesseselerde Mecburî Türkçe Kullanılmasına Dair Kanuna İlişkin Güncel Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 11(44), 2020, s. 129-184.
- Doğan V, *Milletlerarası Ticaret Hukuku*, Savaş Yayınevi, 2020.
- Ekşi N, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nda Tahkim*, Beta Yayınları, 2013.
- Ekşi N, *Tahkim Öncesi Uyuşmazlık Çözüm Usulleri ve Bu Usuller Tüketilmeden Tahkime Başvurulmasının Sonuçları*, Beta Yayınları, 2015.
- Erdönmez G, *Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku*, On İki Levha Yayınları, 2017.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, 2020.
- Esen E, “İktisadi Müesseselerde Mecburî Türkçe Kullanılması Hakkında Kanun’un Milletlerarası Tahkim Anlaşmaları Üzerindeki Etkisi”, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 40(1), s.203-229.
- Esen E, “Taraflardan Sadece Birine Tahkime Müracaat Hakkı Tanıyan Tahkim Anlaşmalarının ve Özellikle Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü’nün Kurtarma Yardım Sözleşmesi’nde Yer Alan Tahkim Şartının Geçerliliği”, *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9 (2), 2010, 145-155.

- Esen E, "Yetkili Kılınan Tahkim Kurumunun Mevcut veya Belirli Olmadığı Tahkim Anlaşmalarının Geçerliliği" *Legal Uluslararası Ticaret ve Tahkim Hukuku Dergisi*, 6(1), 2017, s. 75-148.
- Fischer J/Schneuwly A M, *Alternative Dispute Resolution Verhandlung, Mediation, Schlichtung, Schiedsgerichtsbarkeit, Schiedsgutachten, Hybride ADR-Verfahren*, Dike Verlag, 2021.
- Fouchard P/Gaillard E/Goldman B, "International Commercial Arbitration", Emmanuel Gaillard and John Savage (Ed.), *International Commercial Arbitration*, Kluwer Law International, 1999.
- Göксу T, Art 18, Peter Gauch, Hubert Stöckli (ed.), *Präjudizienbuch OR Die Rechtsprechung des Bundesgerichts (1875-2020)*, Schulthess Juristische Medien AG, 2021.
- Göксу T, *Internationale Schiedsgerichtsbarkeit*, Dike Verlag AG, 2023.
- Huysal B, Güncel Bir Yargı Kararı Işığında Tahkim İradesi ve Yorumu, *Public and Private International Law Bulletin*, 43(1), 2023, s. 211-231.
- Işık S, *MTK ve HMK Kapsamında Hakem Kararlarına Karşı İptal Davası*, On İki Levha Yayınları, 2022.
- Jäggi P/Gauch P/Hartmann S, *Art. 18 OR - Auslegung, Ergänzung und Anpassung der Verträge; Simulation Obligationenrecht*, Schulthess Juristische Medien AG, 2014.
- Kayalı D, "Enforceability of Multi-Tiered Dispute Resolution Clauses, *Journal of International Arbitration*, 27(6), 2010, s. 551-577.
- Kren Kostkiewicz J, OR Kommentar Art 18, Jolanta Kren Kostkiewicz, Stephan Wolf, Marc Amstutz, Roland Fankhauser (Ed.), *Kommentar zum Schweizerischen Obligationenrecht*, Orell Fussli Verlag, 2023.
- Kuru B, *Medeni Usul Hukuku El Kitabı*, Yetkin Yayınları, 2020.
- Kut A, Art 18, Andreas Furrer, Anton K. Schnyder (Ed.), *Obligationenrecht - Allgemeine Bestimmungen Art. 1-183 OR* Schulthess Juristische Medien AG, 2012.
- Musielak H J/Voit W, *Zivilprozessordnung mit Gerichtsverfassungsgesetz*, Franz Vahlen Verlag, 2024.
- Nomer E, *Devletler Hususi Hukuku*, Beta Yayınları, 2021.
- Oetiker C, IPRG 178, Markus Müller-Chen und Corinne Widmer Lüchinger (Ed.), *Zürcher Kommentar zum IPRG - Band II - Art. 108a-200 Kommentar zum Bundesgesetz über das Internationale Privatrecht (IPRG) vom 18. Dezember 1987*, Schulthess Juristische Medien AG, 2018.
- Önen E, *Medeni Yargılama Hukuku*, Sevinç Matbaası, 1979.
- Özdemir S S, Ticari Sözleşmelerin Yabancı Dilde Hazırlanmasına Bağlı Hukuki Sonuçlar, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(2), 2020, s. 617-632.
- Paczoska Kottmann D, *Materiellrechtliche Folgen der Missachtung einer internationalen Schiedsvereinbarung nach Schweizer Recht*, Schulthess Verlag, 2019.
- Pekcanitez H/Yeşilirmak A, *Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku*, On İki Levha Yayınları, 2017.
- Pfisterer S, *Schweizerische Zivilprozessordnung, Band I-III Berner Kommentar*, Heinz Hausheer, Hans Peter Walter (Ed.), Stämpfli Verlag, 2014.

- Planinic T/Erk N, Schiedsvereinbarung, Myriam A. Gehri, Ingrid Jent-Sørensen, Martin Sarbach (Ed.), *ZPO Kommentar, Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung*, Orell Füssli Verlag, 2023.
- Romy I, "Arbitrage – Schiedsgerichtsbarkeit", *Baurecht*, Heft 6, 2014, s. 332-334.
- Srinivasan B, Defective Arbitration Clauses: An Overview, *Indian Institute of Quantity Surveyors Annual Insight*, 2015, s. 52, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2664882 (E.T.:20.09.2024).
- Şanlı C/Esen E/Ataman Figanmeşe İ, *Milletlerarası Özel Hukuk*, Beta Yayınları, 2021.
- Şanlı C, *Uluslararası Ticari Akitlerin Hazırlanması ve Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları*, Beta Yayınları, 2016.
- Şensöz Malkoç E/Değirmencioğlu M, "Milletlerarası Ticari Tahkimde Hibrit Tahkim Klozlarının Geçerliliği", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 27 (1), 2021, s. 593-641.
- Tan Dehmen M, Tahkim Öncesi Müzakere Ya Da Uzlaştırma Yollarının Tüketilmemiş Olmasının Tahkim Yargılamasına Etkisi, *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 25(1-2), 2005, s. 451-472.
- Tekin S E, *Milletlerarası Tahkim Hukukunda Tahkim Anlaşmasının Esastan Geçerliliğine Uygulanacak Hukuk*, On İki Levha Yayınları, 2019.
- Tok O, "Patolojik ve Asimetrik Tahkim Anlaşmalarının Değerlendirilmesi", Mustafa Erkan ve Candan Yasan Tepetaş (Ed.), *Tahkim Anlaşması*, On İki Levha Yayınları, 2020.
- Yılmaz S/Çavuşoğlu G F, "Türk Hukukunda Tahkim Sözleşmelerinin Geçerliliği Ve Asimetrik Ve Patolojik Tahkim Klozları", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 69(3), 2020, s. 1475-1504.
- Zorlu S Y, "Tahkim Anlaşmasına Uygulanacak Hukuka "Geçerlilik" Yaklaşımı", Sibel Özel ve Mustafa Erkan (Ed.), *Milletlerarası Özel Hukukta Sözleşmesel Meseleler*, On İki Levha Yayınları, 2018.

<https://sozluk.gov.tr/>

Kazancı Hukuk

Lexpera

TTK m. 437/f.5 HÜKMÜNDE YER ALAN “MAHKEME KARARI KESİNDİR” İFADESİNİN ANLAMI ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Sedat KAYA*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Kanuni tipoloji olarak, çok pay sahipli ve büyük ölçekli sermayeye dayalı şirket modeli olarak tasarlanan anonim şirketlerde, sermayenin paylara bölünmüş olması özel bir öneme sahiptir (karş. TTK 329). Gelişen teknolojilerle birlikte sermaye piyasası araçlarının kullanılmasında hukuki güvenlik ve çabukluğun sağlanması anonim şirket tipinin de geniş bir sermaye tabanına yayılmasına imkân sağlamıştır. Ancak söz konusu durum, anonim şirketi yönetenler ile pay sahipleri arasında kopukluk ortaya çıkmasını da beraberinde getirmiştir¹. Zamanla şirket yönetiminde etkin olup, şirket stratejilerini belirleyen “işletmecî pay sahipleri” ile; şirket yönetimine katılmayıp, yalnızca kâr payı elde etme amacıyla olan “yatırımcı pay sahipleri” ayırımı ortaya çıkmıştır².

Hemen yukarıda ifade edilen ayırımın meydana getirebileceği olumsuz etkileri en aza indirmek amacıyla kanun koyucu, çeşitli önleyici ve tazmin (telafi) edici koruma mekanizmaları öngörmüştür³. Bu çerçevede ihdas edilen önleyici koruma mekanizmalarından biri de TTK m. 437 hükmüyle düzenlenen bilgi alma ve inceleme hakkıdır. Söz konusu hakkın pay sahiplerine tanınmasıyla birlikte, anonim şirkette kamuyu aydınlatma, şeffaflık ve hesap verilebilirlik

* **Arş. Gör. Dr.** Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku Anabilim Dalı /TOKAT, **e-posta:** skaya4221@gmail.com

¹ Nazmi Ocak, “Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma, İnceleme ve Denetleme Hakkı”, *Prof. Dr. Nuri Çelik’e Armağan C. I*, Beta Yayıncılık, 2001, s. 711.

² İsmail Kırca/Feyzan Hayal Şehirli Çelik/Çağlar Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C. I*, BATİDER, 2013, s. 256.

³ Kapsamlı bilgi için bkz. Selçuk Öztek, “Şirketler Gruplarında Yavru Şirketlerdeki Azınlık Pay Sahiplerinin Türk Ticaret Kanunu m. 363/İsviçre Borçlar Kanunu m. 697 Çerçevesinde Bilgi Alma Hakkı”, *Prof. Dr. Ernst E. Hirsch’in Hatırasına Armağan*, BATİDER, 1986, s. 301.

bu karara karşı tarafların kanun yoluna başvuru imkanına sahip olup olmadığı hususunda doktrinde farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Uygulamada ise Yargıtay 11. Hukuk Dairesi kararlarında bir istikrar bulunmakla birlikte; son dönemki kararlarda çeşitli muhalefet şerhlerine yer verildiği de görülmektedir.

Bu çalışmada öncelikle, uygulamanın inceleme konusu soruna yaklaşımı tespit edilmiştir. Daha sonra doktrin görüşlerine de yer verilerek, TTK m. 437/f.5 hükmünün son cümlesinin maddi bir Kanun (TTK) içerisinde yer almasına rağmen esasen bir medeni usul hukuku normu olduğu ortaya konulmuştur.

Gelinen bu noktada, söz konusu normun medeni usul hukukuna hâkim olan ilke ve esaslar çerçevesinde yorumlanması gerektiği ileri sürülmüştür. Bu çerçevede, hukuki güvenliğe öncelik verilmesi gereken durumlarda, amaca uygun sınırlama yasağı bulunduğu ileri sürülerek, hukuki güvenlik ilkesi lehine bir yorum yöntemi tercih edilmiştir. Böylece amaca uygun sınırlama yönteminden hareketle hükmün lafzının daraltılmasıyla davanın reddine ilişkin hükme karşı kanun yoluna başvurulamayacağı sonucuna varılmıştır.

Ayrıca aksi görüşün benimsenmesi durumunda mahkemenin teşekkülüne ilişkin bir belirsizlik ortaya çıkacağı vurgulanmıştır. Zira asliye ticaret mahkemesi tarafından verilen davanın kabulüne yönelik hükme karşı kanun yolu kapalıdır ancak bu davanın reddedilmesi söz konusu olursa bu ret hükmüne karşı kanun yolu açıktır görüşü benimsenirse, bu durumda mahkemenin kanuna uygun teşekkül etmesi sorunu ortaya çıkar (karş. HMK m. 375/f. 1-a). Buna göre, yürürlükteki hukuk bakımından, bilgi alma ve inceleme davası sonucunda davayı kabul ve red hükmüne karşı kanun yolu kapalıdır.

KAYNAKÇA

- Akbay D, *Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıklar Hukukunda Azınlığın Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı Yoluyla Korunması*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi: dan: Prof. Dr. Ahmet Türk), İzmir, 2017.
- Alışkan M, "Anonim Şirket Pay Sahibinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Çiğnenmesine Bağlı Sonuçları" *İKÜHFD*, 22 (1), 2023, s. 1-52.
- Atalı M/Ermenek İ/Erdoğan E, *Medeni Usul Hukuku*, 6. Baskı, Yetkin Yayıncılık, 2023.
- Ayhan R/Çağlar H/Özdamar M, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, 2022.
- Bahtiyar M, *Ortaklıklar Hukuku*, 16. Baskı, Beta Yayıncılık, 2022.
- Bulut A, *Anonim Şirket Elektronik Genel Kurul Uygulamasında Pay Sahiplerinin Bilgi Alma Hakkı*, Adaley Yayınevi, 2014.
- Can O, "Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma Talebinin Reddine İlişkin Yerel Mahkemece Verilen Kararın Kesin Olduğu Yönündeki Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin Kararlarına Yönelik Eleştiriler" *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu (13.12.2019)*, Batider, 2021, s. 105-121.

- Can O, *Limited Şirketlerde Ortakların Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı*, Turhan Kitabevi, 2015.
- Cengiz D, “Türk Ticaret Kanunu Düzenlemesinde Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Mahkeme Aracılığıyla Kullanılmasında Mahkemenin Kararının Kesinliği İlkesinin Kapsamı” *İKÜHFD*, 23(1), 2024, s. 1-31.
- Celebi A E, “Şirketler Topluluğunda Hâkim Şirket Pay Sahiplerinin Bağlı Şirketler Hakkında Bilgi Alma Hakkı”, *Galatasaray ÜHFD*, 17(2), 2018, s. 517-575.
- Çiğdem C, “Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma ve İnceleme Davası (TTK m. 437/f.5)” *Prof. Dr. Rıza Ayhan’a Armağan C. II*, Yetkin Yayınları, 2022, ss. 1887-1912.
- Erişir E, “Sermaye Şirketlerinde Pay Sahibine Bilgi Verilmesine ve Onun İnceleme Hakkının Kullanılmasına İlişkin İlâmın (TTK m.437/5; 614/3) İcrası”, *Bahçeşehir ÜHFD*, 16(197), 2021, s. 95-117.
- Ermenek İ, “Medeni Usul Hukukunda Şekilcilik”, *AHBVÜHFD*, 4(2), 2000.
- Erzurumlu Işık N, *Medeni Usul Hukukunda Yorum-Hukuk Yaratma ve İçtihadı Birleştirme Kararları*, On İki Levha Yayınları, 2023.
- Güneş M A, *Hukuk Metodolojisi*, 4. Baskı, Ekin Yayıncılık, 2021.
- Güney N A, “Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Aktif ve Pasif Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı Üzerine Bazı Düşünceler” *Regesta Ticaret Hukuku Dergisi*, 4(1), 2019, s. 37-57.
- Helvacı M, “Yargıtay Kararları Işığında Sermaye Şirketlerinde Usul Hukuku Sorunları-Durum Tespiti ve Özel Olarak Mahkeme Kararının Kesin Olduğuna İlişkin TK Hükümleri Kapsamında Bir İnceleme-” *Yürürlüğünün 6. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu (12 Ekim 2018)*, On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Işıқтаç Y/ Metin S, *Hukuk Metodolojisi*, 4. Tıpkı bası, İstanbul, 2013.
- İbrahim Özbay/Alican Fak, “Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Getirilen Yeni Bir Yargılamanın İadesi Sebebi: “Mahkemenin Kanuna Uygun Olarak Teşekkül Etmemiş Olması”. *Yargıtay Dergisi*, 44 (3), 2018, s. 503-548.
- İlbasmış Hızlısoy Ö, “Anonim Şirket Pay Sahibinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı İle Bu Haklara İlişkin Mahkemeye Başvuru Hakkını İsviçre Borçlar Kanunu Revizyonunun Konuya İlişkin Getirdiği Yenilikler Çerçevesinde Yeniden Düşünmek” *Yeditepe ÜHFD* 21 (1) 2024, s. 149-184.
- Karasu R, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı” *Batider*, 23(2), 2005, s. 73-114.
- Karayalçın Y/Yongalık A, *Hukukta Öğretim-Kaynaklar-Metod Problem Çözüm* 7. Baskı, Batider, 2008.
- Kaya A, *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı*, BATİDER, 2001.
- Kaya M İ/ Yalçın C, “Anonim Şirket Pay Sahibinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Güçlendirilmesine Yönelik Öneriler”, *Batider*, 39(1), Mart 2023, s. 5-32.
- Kendigelen A, *Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2012.

- Kırca Ç, "Örtülü (Gizli) Boşluk ve Bu Boşluğun Doldurulması Yöntemi Olarak Amaca Uygun Sınırlama (Teleologische Reduktion)", *AÜHFD*, 50(1), 2001, s. 91-119.
- Kırca İ/Şehirli Çelik F H/Manavgat F, *Anonim Şirketler Hukuku C. I*, BATİDER, 2013.
- Muşul T, *Medeni Usul Hukukunda Terdit İlişkileri*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, 2009.
- Ocak, N, Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma, İnceleme ve Denetleme Hakkı, *Prof. Dr. Nuri Çelik'e Armağan Cilt I*, Beta Yayıncılık, İstanbul 2001, s. 710-743.
- Oğuz, A, "Anonim Şirketlerde Bilgi Alma ve İnceleme Haklarının Mahkeme Aracılığıyla Kullanılması" *Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, C. III, DEÜHFD*, 16, Özel Sayı, 2014, s. 53-76.
- Öztek, S, "Şirketler Gruplarında Yavru Şirketlerdeki Azınlık Pay Sahiplerinin Türk Ticaret Kanunu m. 363/İsviçre Borçlar Kanunu m. 697 Çerçevesinde Bilgi Alma Hakkı" *Prof. Dr. Ernst E. Hirsch'in Hatırasına Armağan*, BATİDER, 1986, s. 293-333.
- Poroy R/Tekinalp Ü/Çamoğlu E, *Ortaklıklar Hukuku II*, 14. baskı, Vedat Yayıncılık, 2019.
- Pulaşlı H, *Şirketler Hukuku Şerhi C. III*, 4. Baskı, Adalet Yayınları, 2022.
- Serozan R, *Hukukta Yöntem-Mantık*, 2.baskı, Filiz Kitabevi, 2017.
- Şener O H, *Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku*, Seçkin Yayınları, 2017.
- Tekinalp Ü, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 5. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2020.
- Turgut R/Kaplan A E, "Anonim Şirket Pay Sahiplerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı", *BahçeşehirÜHFD*, 13(171), Kasım 2018, s. 123-154.
- Ünal B, *Alman ve Türk Hukukunda Anonim Şirket Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı*, Vedat Yayıncılık, 2021.

KONKORDATO SÖZLEŞMESİ

Habip OĞUZ*

“Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir.”

GİRİŞ

Bir borçlunun piyasa koşulları, tecrübesizlik gibi sebeplerle borçlarını ödeme güçlüğü içinde olması mümkündür. Böyle bir durumda borçlu iflâsa tâbi kişilerden ise iflâsı istenebilir, iflâsa tâbi kişilerden değil ise cebri icra yoluyla takip edilebilir. Ancak borçlunun pasiflerinin aktiflerinden fazla olduğu durumlarda, alacaklıların alacaklarının tamamına kavuşmaları mümkün olmadığı gibi borçlunun da ekonomik haklarının elinden alınması söz konusu olabilir. Bu durum karşılıklı menfaatlerin gittikçe azalmasına neden olur¹. Anlatılan türden olumsuzlukların ülke ekonomisine de yansımalarının kötü olacağını bilen kanun koyucu, bu gibi durumlarda bir iyileştirme tedbiri olarak konkordato kurumunu getirmiştir.

Kanun koyucu konkordato kurumunu düzenlememiş olsa bile borçlarını ödeyebilme konusunda samimi olan ve bu konuda *iyi niyet*² gösteren bir borçlunun, resmî makamları araya koymaksızın da alacaklıları ile anlaşmak suretiyle ekonomik durumunu düzelterek hukukî ilişkiler kurmasında bir engel yoktur. Böyle bir anlaşmaya konkordato sözleşmesi³ ya da özel konkordato⁴ denir.

* **Dr., Anayasa Mahkemesi Raportörü, e-posta:** habipoguz@gmail.com

¹ Saim Üstündağ, *İflâs Hukuku*, 3. Baskı, Kardeşler Basımevi, 1986, s. 183.

² Gerek İcra ve İflas Kanununun 285'inci maddesinde gerek konkordatonun tanımının da yer aldığı kanun tasarısında konkordatoda iyi niyete ilişkin herhangi bir atıf, herhangi bir belirleme yapılmamıştır. Buna ilişkin hususlar *“Konkordatonun Dürüstlük Kuralı İle İlişkisi”* başlığı altında ayrıca ele alınmıştır.

³ *Konkordatonun tarihinin eski olduğu kadar konkordato sözleşmesinin tarihinin de eski olduğunu söylemek mümkündür. Nitekim Babil’de yapılan arkeolojik kazılardan elde edilen kil tabletlerde, ticaret yaparken işleri bozulan, sonra Suriye’ye köle olarak satılan Dabasir adlı tüccarın “Şimdi dolunay gökyüzünde parlarken, doğum yerim Babil’de her anlamda saygıya değer bir insan olmak için bütün borçlarımı ödemek kararlığıyla Suriye’de kölelikten yeni dönen ben, Dabasir, büyük isteklerimi yerine getirmekte bana yardım ve önderlik edecek kalıcı bir kayıt olmak üzere bütün yapacaklarımı bu kil tablete kazıyorum.” sözleriyle başladığı kil tabletlerinden, bütün borçlarını dürüst bir şekilde bu tabletlere yazdığı, alacaklıları ile bir araya gelerek*

ği bir aşamada borçlunun borçları en az 3 ay en fazla 1 yıl 6 ay süreyle ötelenmiş olur. Üstelik bu sürede birkaç istisna dışında alacaklıların cebri icraya ilişkin hükümlere başvurma imkânı da bulunmamaktadır.

Borçlunun konkordato talebinde bulunmasında en çok alacaklıların etkilendiği açıktır. Borçlunun konkordato talebinde bulunması sebebiyle kazandığı süre alacaklıların aleyhine bir sonuç doğurur. Zira bu durum vadesi gelen borcun vadesinde ödenemediği anlamına gelir. Bu da alacaklıların üçüncü kişilerle olan ticari münasebetlerini doğrudan etkiler. Vadesi gelen bir alacağı zamanında tahsil edemeyen alacaklı da borçlu olduğu üçüncü kişilere borcunu vadesinde ödeyememe riskiyle karşı karşıya kalır. Mahkeme içi konkordatonun açmazlarından bir tanesi budur. Öte yandan geçici ve kesin mühlet zarfında alacaklıların iradesinin ve rızasının neredeyse hiçbir önemi yoktur. Alacaklılar ancak ilandan itibaren 7 gün içinde konkordato mühleti verilmesini gerektiren bir hâl bulunmadığını ileri sürerek ilgili mahkemeden konkordato talebinin reddini isteyebilir.

Asliye ticaret mahkemesinin geçici mühlet talebinin kabulü, geçici komiser görevlendirilmesi, geçici mühletin uzatılması ve tedbirlere ilişkin kararlarına karşı kanun yoluna başvurulamaz. Keza asliye ticaret mahkemesinin kesin mühlet talebinin kabulü ile mühletin kaldırılması talebinin reddine ilişkin kararlarına karşı da kanun yoluna başvurulamaz. Bu hususlar mahkemeye erişim hakkı bağlamında ayrıca incelenmeye değerdir.

Mahkeme içi konkordatonun alacaklılar yönünden doğurduğu dezavantajlı durumlar nazara alındığında mahkeme dışı konkordato da denilen konkordato sözleşmesi gündeme gelebilir. Borçlar Kanunu çerçevesinde, irade serbestisi ve bunun uzantısı olan sözleşme özgürlüğü temelinde akdedilen bir özel hukuk sözleşmesi olan konkordato sözleşmesi ile borçlu ve alacaklılar birbirine uygun iradelerini ortaya koyabilir ve sonuçta alacaklıların da iradelerine önem verilen bir sözleşme ortaya çıkabilir. Özellikle uzlaşma eğiliminin gözlemlendiği durumlarda konkordato sözleşmesi ile daha adil bir denge ortaya çıkabilir. Bu yönleri dikkate alınarak konkordato talep edilebilecek durumlarda borçlu ile alacaklılar arasında konkordato sözleşmesi akdedilmesinin teşvik edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akil C, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Konkordato Tasfiye Memuru", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 61(3), 2012, s. 819-858.
- Akil C, *Sorularla Adi Konkordato*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2019. (Konkordato)
- Akman A, "İslâm ve Türk Borçlar Hukukunda İbra", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(2), 2018, s. 1-96.
- Aksu M, "Türk Borçlar Kanununun Getirdiği Yeniliklerden İbra", *Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi*, 8(Ö.S.), 2013, s. 97-130.
- Aktaş S, "Pozitif Hukukta Boşluk Kavramı", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14(1-2), 2010, s. 1-28.

- Altay S, *Modern İflâs Hukuku Açısından Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku C.I*, 1. Bası, Vedat Kitapçılık, 2005.
- Altay S / Eskiocak A, *7101 Sayılı Kanun'la Yapılan Düzenlemelerin Işığında Modern İflas Hukuku Açısından Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku*, 5. Bası, Vedat Kitapçılık, 2019.
- Ansay S Ş, *Hukuk İcra ve İflâs Usulleri*, 3. Bası, İstiklâl Matbaacılık, 1954.
- Arslan R, "İflâsın Ertelemesi Uygulamaları", *Bankacılar Dergisi*, (67), 2008, s. 116-123.
- Atalay O, "İflâsın Ertelemesi", *Bankacılar Dergisi*, (47), 2003, s. 93-98.
- Atalay O, "Konkordato Hukukundaki Değişiklikler", *Bankacılar Dergisi*, (47), 2003, s. 99-106. (Konkordato)
- Avcı E, "Yargıtay Kararları Işığında İbra Sözleşmesine Bir Bakış", *Terazi Hukuk Dergisi*, 17(185), 2022, s. 16-29.
- Aydemir E, *Konkordato ve Yeniden Yapılandırma*, 2. Bası, Seçkin Yayınevi, 2019.
- Aydemir E / Çağlar T, *İflâsın Ertelemesi ve Konkordato*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2010.
- Başözen A / Üçer M, "'Cessio Bonorum' ya da Bilinen İsmiyle 'Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato'", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(3-4), 2008, s. 209-266.
- Belen H, "Medeni Hukukun Bazı Temel Kavramları", *İstanbul Barosu Dergisi*, 88(2), 2014, s. 89-112.
- Belen H, "İrade Serbestisi İlkesi Bağlamında TBK m.205-206 Hükümlerinin İrdelenmesi", *Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(7), 2013, s. 151-154. (İrade Serbestisi)
- Berki Ş, "Borçların Sukutu", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1-2), 1955, s. 216-267.
- Boran G N / Çapa M S, "Borca Batıklık ve İflâsın Önlenmesi Yolu Olarak 'Sıradan Çekilme Anlaşması'", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1), 2014, s. 77-118.
- Börü L, "İflâsın Ertelemesinde İyileştirme Projesinde Öngörülen İyileştirme Tedbirlerinin Somutlaştırılması Gerekliği Üzerine Bazı Değerlendirmeler", *Ankara Barosu Dergisi*, 74(1), 2016, s. 185-216.
- Bükem Z A, *Tatbikatta Konkordato*, 1. Bası, Kocamanoğlu Yayınevi, 1963.
- Clason G S, *Babil'in Kervan Taciri*, 1. Bası, GOA Yayınları, 2005.
- Coşkun M, *Konkordato ve İflas*, 3. Bası, Seçkin Yayınevi, 2024.
- Çamoğlu E, "Câri Hesapta Tecdid", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 28(1), 1962, s. 193-214.
- Çetinkaya M, "Konkordato Mühleti İçinde İhtiyati Haciz İstenebilir mi? İflas Davası Açılabilir mi?", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (3), 1991, s. 376-380.
- Deliduman S, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato", *İstanbul Barosu Dergisi*, 78(3), 2004, s. 1032-1058.
- Deynekli A, "4949 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflas Kanununa Göre Adi ve Rehinli Alacakların Sırası", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 54(1), 2005, s. 191-204.

- Deynekli A, "İİK'nin 268. Maddesinde 4949 Sayılı Kanun'la Değişiklik Yapıldıktan Sonra Alınan İhtiyati Hacizlerde Hacze İştirak Derecesi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 57, 2005, s. 162-180.
- Dumlupınar T, "Sermaye Şirketlerinde İflasın Ertenilmesi", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(1), 2014, s. 71-113.
- Ercan İ, "5092 Sayılı Kanun ile İcra ve İflâs Kanuna Eklenen Sermaye Şirketleri ile Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması Kurumu", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1-2), 2004, s. 25-49.
- Erdem M, "Mahkeme Dışı Konkordato", *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(1), 2005, s. 225-240.
- Erdoğan İ, "Konkordatonun Müşterek Borçlulara ve Kefillere Etkisi (İİK. m. 295) (I)", *Yargıtay Dergisi*, 10(1-2), 1984, s. 158-169.
- Eriş G, *Uygulamalı İflâs ve Konkordato Hukuku*, 1. Bası, Aydın Yayınları, 1991.
- Eroğlu O, *Uygulamada Konkordato*, 5. Bası, Seçkin Yayınevi, 2023.
- Eroğlu E C, "4949 ve 5092 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunlar'ın Adi Konkordato ile İlgili Hükümlerde Getirmiş Oldukları Değişikliklerin Tespiti ve Değerlendirilmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, (3), 2005, s. 85-120. (Adi Konkordato)
- Gözaçan M, *Sermaye Şirketlerinde İflas İçin Konkordato*, 1. Bası, Seçkin Yayınevi, 2021.
- Günel Y M, "İflasın Ertenilmesi Kararları", *Bankacılar Dergisi*, (59), 2006, s. 106-109.
- Güneysu G G, "Milletlerarası Özel Hukukta İflâs İçin Konkordato (Vade ve Tenzilât Konkordatosu İtibariyle)", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 44(1-4), 1995, s. 293-312.
- Güralp A G, "İflasın Ertenilmesinde Kayyım Atanması", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(Ö.S.), 2005, s. 57-78.
- Hızır A F, *Sulh Sözleşmesi*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2019.
- Hızır A F, "Sulh Sözleşmesinin Konusunun Sınırları", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(2), 2018, s. 11-42. (Sınırlar)
- İyilikli A C, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatonun Lex Commisoria Yasağına Aykırılık Teşkil Edip Etmemesi Üzerine Bir İnceleme", *Yargıtay Dergisi*, 30(4), 2004, s. 591-600.
- İzmirlioğlu A, "6098 Sayılı Kanuna Göre İbraname", *Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi*, 8(Ö.S.), 2013, s. 1457-1482.
- Kale S, "7101 Sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Çerçevesinde İflas Dışı Adi Konkordato", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1), 2018, s. 213-269.
- Karauz A K, *Sulh Sözleşmesi*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2014.
- Karauz A K, "Sulh Sözleşmesi", *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1), 2011, s. 169-204. (Makale)
- Kırca Ç, "Örtülü (Gizli) Boşluk ve Bu Boşluğun Doldurulması Yöntemi Olarak Amaca Uygun Sınırlama (Teleologische Reduktion)", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 50(1), 2001, s. 91-120.
- Kumkale R, *Konkordato*, 1. Bası, Seçkin Yayınevi, 2018.
- Kuru B, *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2016.

- Kuru B, *İcra ve İflâs Kanunu Değişikliği Hakkında Düşünceler*, 1. Bası, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1962. (Düşünceler)
- Kuru B, *İflas ve Konkordato Hukuku Cilt II*, 1. Bası, Sevinç Matbaası, 1971. (Konkordato)
- Kuru B, *İcra ve İflâs Hukuku C.IV*, 3. Bası, Alfa Basım Yayım Dağıtım, 1997. (IV)
- Kuru B / Aydın B, *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, 8. Bası, Yetkin Yayınları, 2023.
- Kutlu M, "İbra Sözleşmesi", *Fasikül Hukuk Dergisi*, 11(110), 2019, s. 18-34.
- Metin U C, "Maddî Hukuk Anlamında Sulh Sözleşmesi", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(1), 2016, s. 291-307.
- Muşul T, *İflâs ve Konkordato Hukuku - Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırma*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2018.
- Namlı M, "Türk ve İsviçre Hukuku'nda Gerçekleştirilen Reformların Konkordato Hukuku Bakımından Getirdiği Değişiklikler", *Yargıtay Dergisi*, 44(4), 2018, s. 1479-1552.
- Onar S S, "Tecdid (Novation)", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 8(48), 1930, s. 866-882.
- Öktemer Y S, "Konkordato Teminat Sorunu", *Yargıtay Dergisi*, 3(1), 1977, s. 159-163.
- Önen T, *Mevcudun Terkiyle Konkordato*, Doçentlik Tezi Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, 1966.
- Özkan H, *Konkordato*, 1. Bası, Legal Yayıncılık, 2014.
- Öztek S, "İflasın Ertilenmesi (I)", *Bankacılar Dergisi*, (53), 2005, s. 23-71.
- Öztek S / Budak A C / Tunç Y M / Kale S / Yeşilova B, *Yeni Konkordato Hukuku*, 3. Bası, Yetkin Yayınları, 2023.
- Öztürk G, "Satış Vaadi Sözleşmesinden Doğan Borç İlişkisi (I)", *Yargıtay Dergisi*, 23(4), 1997, s. 520-538.
- Pagenstecher M, "Alman İflas Hukukunda Konkordato Meselesi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 10(3-4), 1945, s. 745-772.
- Pekcanitez H, "4949 Sayılı Kanun'la, İcra Hukukunda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (49), 2003, s. 137-158.
- Pekcanitez H / Erdönmez G, *7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato*, 1. Bası, Vedat Kitapçılık, 2018.
- Postacıoğlu İ E, *İflâs Hukuku Esasları C.I, Konkordato*, 1. Bası, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1949.
- Postacıoğlu İ E, *Konkordato*, 2. Bası, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1965. (Konkordato)
- Sarıhan B B, "Türk Borçlar Hukukunda ve İş Hukukunda İbranın Hukuki Boyutu", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(1), 2020, s. 99-119.
- Sarısözen S, *7101 Sayılı Kanun Kapsamında İcra İflas ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2018.
- Savaş A, "Türk Borçlar Hukukunda İkale Sözleşmesi", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 26, 2016, s. 105-141.

- Serozan R, "Sözleşmenin Müspet İhlali ve Culpa in Contrahendo", *İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 1968, s. 27-42.
- Sert S S, "Bağışlama Sözleşmesi", M. Turgut Öz (Ed.), *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Seçkin Yayınevi, 2023, s. 175-192.
- Soy A, *Türk Medeni Yargılama Hukukunda Sulh*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2017.
- Şahan S, *Medeni Usul Hukukunda Sulh*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2020.
- Tanrıver S, "Konkordato Prosedürünün İslahı İle İlgili Bazı Düşünceler", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 50(3), 2001, s. 1-10.
- Tanrıver S, *Konkordato Komiseri*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 1993. (Konkordato Komiseri)
- Tanrıver S, "4949 Sayılı İcra ve İflâs Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Adli Konkordato ile İlgili Hükümlerde Getirmiş Olduğu Değişikliklerin Tespiti ve Değerlendirilmesi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 51, 2004, s. 67-90. (Adli Konkordato)
- Tanrıver S, "Konkordatonun Tasdiki Şartı Olarak Dürüstlük Koşulu", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 17(4), 1994, s. 65-82. (Dürüstlük Koşulu)
- Tanrıver S / Deynekli A, *Konkordatonun Tasdiki*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 1996.
- Taşpınar A S, *İcra - İflâs Hukukunda Yeniden Yapılandırma*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2005.
- Taşpınar S, "Adi Konkordato Hakkında İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 22(2), 2003, s. 49-92.
- Tongsir F B, "Bağışlama", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 18(3-4), 1952, s. 903-987.
- Umar B, "Son (4949 Sayılı Yasa İle Getirilen) İİK Değişikliklerinin Sınıfsal İdeolojisi Yönünden Eleştirisi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (50), 2004, s. 85-96.
- Uyanık A, *Konkordato*, 2. Bası, Seçkin Yayınevi, 2021.
- Uyar T, "4949 Sayılı ve 17.07.2003 Tarihli 'İcra ve İflâs Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Getirdiği Yenilikler", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (49), 2003, s. 159-221.
- Üstündağ S, *İflâs Hukuku*, 3. Bası, Kardeşler Basımevi, 1986.
- Vardar H G, *Taşınır ve Taşınmaz Mülkiyetini Konu Alan Bağışlama Sözleşmesi*, 2. Bası, Adalet Yayınevi, 2020.
- Von T A, "Borçlar Kanununun Umumi Hükümleri", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 7(4), 1941, s. 1-33.
- Wolt D M, "Kant on Free Will and Theoretical Rationality", *Ideas y Valores*, 67(166), 2018, s. 181-198.
- Yılmaz E, "İflâs ve Konkordato Uygulamasıyla İlgili Bazı Sorunlar Üzerine Düşünceler", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (1), 1995, s. 92-109.
- Yılmaz E, "Dünden Bugüne İcra ve İflâs Kanunumuz", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(3-4), 2003, s. 9-45. (Dünden Bugüne)
- Yücer İ, "Yenileme (Tecdit)", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(1), 2007, s. 233-259.
- Yüksel K, "İflâsın Erteleme Kararının Sonuçları", *Bankacılar Dergisi*, (59), 2006, s. 110-115.

DÖVİZ ALIM SATIMLARINDA KALDIRAÇ SÖZLEŞMESİ

Mehmet Zahid YENER*

Kemalettin Ahmet AKSOY**

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Dünyada her geçen yüzyıl ekonomik olarak gelişim ve değişim getirmektedir. Önceleri mal değişimlerinde takas kullanılırken paranın icadı ile yeni bir ekonomik düzenin temelleri atılmıştır. Dünyada, paranın yanı sıra kimi zaman paranın hammaddesi olan, kimi zaman da bağımsız bir değer olan altın gümüş ve bakır gibi kıymetli madenler de önemli bir yere sahiptir.

Tarihsel olarak, XIX. yüzyıl'ın sonlarına doğru dünya ekonomisinin şekillenmesinde en büyük rol sahibi altındır¹. Zira bu süreçte her ülke parasının değeri, altın cinsinden belirlenmekteydi. Ancak XX. yüzyıl ile patlak veren büyük dünya savaşları, dünya ekonomisinde önemli değişikliklerin oluşmasına yol açtı. Altına dayalı Bretton Woods para sisteminin yıkılması ve faiz oranlarının serbest bırakılması sonucunda, sermayenin seri bir biçimde yer değiştirebilme özelliği, ekonomik genişlemenin yanında yatırımcılar açısından önemli riskleri de beraberinde getirmiştir. Bunun devamında serbest değişkenli kur sisteminin uygulandığı 1980'li yıllardaki liberalleşme dönemi ile finansal hayatta da görülen serbestleşmeyle de bu gelişmeler ve riskler artarak devam etmiştir².

Dünya genelinde, özellikle son yirmi yılda, finansal piyasalarda iktisadi ve tarihi sebeplerin yanı sıra mühendislik ve teknoloji alanındaki ilerlemenin de etkisiyle oldukça önemli gelişmeler ve değişimler yaşanmış ve yeni finansal araç-

* **Arş. Gör. Dr.**, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** mzyener@aybu.edu.tr

** **Arş. Gör.**, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, **e-posta:** kaaksoy@aybu.edu.tr

¹ Enver Alper Güvel, *Makroekonomi-1*, 3. Baskı, Seçkin, 2017, s. 205; Şevki Özbilen, *Ekonomi Politikasının Temelleri*, 1. Baskı, Gazi, 2015, s. 91.

² Hakan Eryüzlü, *Herkes İçin Genel Ekonomi*, 2. Baskı, Seçkin, 2016, s. 15 vd.

KAYNAKÇA

- Akalın Ş H (Haz.), *Türkçe Sözlük*, 10. Baskı, TDK Yayınları, 2011.
- Akıncı Ş, *Borçlar Hukuku Bilgisi*, 12. Baskı, Sayram, 2021.
- Alkan F, *Forex Piyasalarında Emtia Alım Satım Kararlarında Teknik Analiz Kullanımı*, İstanbul, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Altan M / Güzel F, Forex Piyasasının Türkiye'deki Durumu ve Türkiye Finans Piyasalarına Etkileri, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (33), 2015, ss. 203-214.
- Antalya G, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I*, 1. Baskı, Legal, 2015.
- Aral F / Ayrancı H, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 11. Baskı, Yetkin, 2018.
- Ataay A, *Borçlar Hukukunun Genel Teorisi*, 5. Baskı, Der, 1995.
- Aydemir Z, *Forex Piyasalarında Teknik Analiz Yönetimiyle Alım Satım Kararlarının Verilmesi-Majör Pariteler Üzerine Uygulama*, İzmir, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Aydın O, *Foreks Piyasası İşlemleri ve Türkiye Uygulamasına İlişkin Değerlendirmeler*, Ankara, Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- Aydın S, *Borsa İşlemlerinden Doğan Uyuşmazlıklar*, 2. Baskı, Vedat, 2009 (Borsa).
- Aydoğan Ç, *Yeni Başlayanlar İçin Forex*, 2. Baskı, 3 Adam Yayınları, 2014.
- Bakkal S / Korkmaz Ş, *Yapılandırılmış Finansal Araçlar ve Aracı Kuruluşların Kaldıraçlı Hisse Senedi Piyasası*, 1. Baskı, Hiperlink, 2011.
- Barlas N, "Çerçeve Sözleşme Kavramı ve Çerçeve Sözleşmenin Özellikleri", *Makalelerim Cilt: 1*, 1. Baskı, Vedat, 2008.
- Bassenge P / Brudermüller G vd., *Palandt Bürgerliches Gesetzbuch Kommentar*, 75. Aufl., Beck, 2016.
- Bayrakdaroğlu A, "Uluslararası Para Piyasası ve Finansal Sistem", Güven Delice / İlhan Ege (Ed.), *Uluslararası Finans*, Gazi, 2018, ss. 95-137.
- Belen M / Karamelikli H, Türkiye'de Hisse Senedi Getirileri ile Döviz Kuru Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: ARDİL Yaklaşımı, *IUJSB*, 45 (1), 2016, ss. s. 34-42.
- Boemke B / Ulrici B, *BGB Allgemeiner Teil*, 2. Aufl., Springer, 2014.
- Brown J, *Forex Trading*, Jim Brown, 2015.
- Buz V, *Borçlu Temerrüdünde Sözleşmeden Dönme*, 1. Baskı, Yetkin, 2007.
- Cansel E / Özel Ç, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I*, 3. Baskı, Seçkin, 2017.
- Case K / Fair R / Oster S, *Ekonominin İlkeleri* (Çev. Ertuğrul Deliktaş / Metin Karadağ / Mehmet Güçlü), 9. Baskı, Palme, 2010.
- Cofnas A, *The Forex Trading Course*, 2. Ed., John Wiley / Sons, 2015.
- Çepni E, *Ekonomik ve Finansal Göstergeler Rehberi*, 8. Baskı, Seçkin, 2019.
- Çölkesen Z, *Forex Piyasaları ve Kur Tahminleri: Dünya ve Türkiye Örneği*, İstanbul, Yüksek Lisans Tezi, 2013.
- D'Hulster K, *The Leverage Ratio*, <<https://www.wdronline.worldbank.org/bitstream/handle/10986/10224/530440BRI0Cris10Box345594B01PUBLIC1.pdf?sequence=1/isAllowed=y>>, s. 2, s.e.t. 15.09.2024.

- Deniz E, *Forex Piyasasının İşleyişi ve SPK Regülasyonları Çerçevesinde Türkiye'deki Gelişimi*, İstanbul, Yüksek Lisans Tezi, 2017.
- Elliialtıoğlu N / Hazar A, "Foreks Piyasaları ve Türkiye'de Yasal Düzenlemeler Sonrası Uygulama Değişikliklerinin Analizi", *Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 2017, ss. 62-98.
- Elliialtıoğlu N, *Foreks Piyasaları ve Türkiye'de Yasal Düzenlemeler Sonrası Uygulama Değişikliklerinin Analizi*, Ankara, Yüksek Lisans Tezi, 2017.
- Erdoğan İ, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 4. Baskı, Gazi, 2019.
- Eren F / Dönmez Ü, *Eren Borçlar Hukuku Şerhi*, 1. Baskı, Yetkin, 2022.
- Eren F, "İsimsiz Sözleşmelere İlişkin Bazı Sorunlar", Derya Ateş / Alper Bulur (Ed.), *Prof. Dr. Turgut Akıntürk'e Armağan*, 1. Baskı, Beta, 2008, (İsimsiz).
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 28. Baskı, Yetkin, 2023, (Genel).
- Eren F, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 7. Baskı, Yetkin, 2019, (Özel).
- Ertuna Ö, 1923'ten Bugüne Türkiye Ekonomisi ve 2023'e Doğru Hedefler, <<http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/74/1.pdf>>, s.e.t. 01.09.2024>;
- Eryüzlü H, *Herkes İçin Genel Ekonomi*, 2. Baskı, Seçkin, 2016.
- Erzurumluoğlu E, *Sözleşmeler Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 9. Baskı, Yetkin, 2019.
- Fikentscher W, *Schuldrecht*, 8. Aufl., de Gruyter, 1992.
- Fürrer A / Müller-Chen M / Çetiner B, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 1. Baskı, On İki Levha, 2021.
- Gümüş M A, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler Cilt I*, 3. Baskı, Vedat, 2013, (Cilt I).
- Gümüş M A, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler Cilt II*, 3. Baskı, Vedat, 2014.
- Güvel E A, *Makroekonomi-I*, 3. Baskı, Seçkin, 2017.
- İnceoğlu M M, *Sermaye Piyasasında Aracı Kurumların Hukuki Sorumluluğu*, 1. Baskı, Seçkin, 2004.
- Kaplan İ, *Türk Borçlar Hukuku*, 7. Baskı, Yetkin, 2021.
- Karamehmet A, *Döviz ve Forex Piyasaları İşlemleri: Türkiye Ekonomisi Uygulaması*, İstanbul, Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- Kaya A, *Mali Sürdürülebilirlik: Teori ve Türkiye Uygulaması*, 1. Baskı, Türkiye Bankalar Birliği, 2013.
- Keskin A D, "Hukuki Açıdan Finansal Türev Araç Kavramı", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 24 (4), 2008, ss. 125-153.
- Kılıç F, *Kaldıraçlı İşlemlerin Tarihsel Gelişimi ve Riskleri*, İstanbul, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Kılıçoğlu A, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 26. Baskı, Turhan, 2022.
- Kırca İ, *Hukuki Yönüyle Borsa Opsiyon İşlemleri*, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2000.
- Kocayusufoğlu N, *Kocayusufoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı Borçlar Hukuku Genel Bölüm I. Cilt*, 7. Baskı, Filiz, 2017.

- Kropholler J, *Bürgerliches Gesetzbuch Studienkommentar*, 12. Aufl., Beck, 2010.
- Krugman P / Wells R, *Makro İktisat* (Çev. Fuat Oğuz / Murat Arslan / Ali Akkemik / Koray Göksal), 1. Baskı, Palme.
- Kuntalp E, *Karışık Muhtevalı Akit*, 2. Baskı, Bankacılık ve Ticaret Enstitüsü, 2013.
- Küçük S, *Uluslararası Finansal Piyasaların ve Forex Piyasalarının Gelişimi: Türkiye'deki Durumu*, Adana, Yüksek Lisans Tezi, 2012.
- Musileak H J, *Grundkurs BGB*, 12. Aufl., Beck, 2011.
- Oğuzman K / Öz T, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I*, 14. Baskı, Vedat, 2018.
- Ordu C F, *Döviz Kuru Dış Ticaret İlişkisi: Türkiye Örneği*, Aydın, Yüksek Lisans Tezi, 2013.
- Özbilen Ş, *Ekonomi Politikasının Temelleri*, 1. Baskı, Gazi, 2015.
- Özçam M, Döviz Kuru Politikaları ve Türkiye'de Döviz Kuru Oynaklığının Etkileşimleri, SPK Araştırma Raporu, <<https://www.spk.gov.tr/SiteApps/Yayin/YayinGoster/943,s.e.t.06.09.2024>>.
- Özdemir O, "Aracı Kurumların Gerçekleştirdikleri Kaldıraçlı Alım Satım (Foreks) İşlemleri ve Muhasebe Uygulamaları", *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 17 (4), 2015, ss. 845-869.
- Özmen N C, *Uluslararası Finansal Piyasaların Gelişimi ve Bir Örnek Olarak Forex Piyasalarının İncelenmesi*, İstanbul, Yüksek Lisans Tezi, 2011.
- Öztop A O, *Türk Sermaye Piyasalarında Forex Aracı Kurumlarının Yeri, İşleyişi ve Vergilendirilmesi*, İstanbul, Yüksek Lisans Tezi, 2013.
- Öztürk Ş / Nas F / İçöz E, 24 Ocak Kararları, Neo-Liberal Politikalar ve Türkiye Tarımı, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (1), 2008, ss. 15-32.
- Penezoğlu Y G, *Hukuki Yönleriyle Vadeli İşlem Sözleşmeleri*, 1. Baskı, Kazancı, 2004.
- Person J, *Forex Conquered*, John Wiley / Sons, 2007.
- Reisoğlu S, *Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 25. Baskı, Beta, 2013.
- Schwarz A, *Borçlar Hukuku Dersleri Cilt I* (Çev. Bülent Davran), İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1948.
- Sekmen F, *Para Teorisi*, 1. Baskı, Seçkin, 2012.
- Serozan R, *Sözleşmeden Dönme*, 1. Baskı, Vedat, 2007.
- Sumer A, "Portföy Yönetim Şirketlerinin Hukuki Sorumluluğu ve Sorumluluk Davaları", *Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan*, 1. Baskı, Beta, 1988, ss. 525-550.
- Şendur Y, *Forex Piyasaları ve Türkiye Uygulamaları*, Osmaniye, Yüksek Lisans Tezi, 2014.
- Tandoğan H, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri Cilt I/1*, 1. Baskı, Vedat, 2008.
- Tekil F, *Borçlar Hukuku*, Yelken Matbaası, 1981.
- Tekinay S S / Akman S / Burcuoğlu H / Altop A, *Tekinay Borçlar Hukuku*, 7. Baskı, Filiz, 1995.
- Tercier P / Pichonnaz P / Develioğlu M, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 1. Baskı, On İki Levha, 2016.

- Uçan O, *Döviz Kuru Dinamikleri*, 2. Baskı, Seçkin, 2014.
- Ünal P, *Finansal Okuryazarlık ve Forex Piyasası*, İstanbul, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Yaslıdağ B, *Forex Piyasası İşlemleri*, 1. Baskı, Seçkin, 2016.
- Yavuz C / Acar F / Özen B, *Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler*, 13. Baskı, Beta, 2014.
- Yavuz N, *Türk Borçlar Kanunu'nun Getirdiği Değişiklikler ve Yenilikler*, 3. Baskı, Adalet, 2012.
- Yelebaşı C, *Ansiklopedik Hukuk Sözlüğü*, 1. Baskı, Sim, 2014.
- Yıldırım A, *Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 6. Baskı, Adalet, 2017.
- Yıldırım Soysal H, *Sermaye Piyasası Hukukunda Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri*, Ankara, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Yılmaz H, *Türkiye'de Forex Piyasaları ve Gelecek Dönem Fiyat Hareketlerinin Tahmini*, Niğde, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Yücer Aktürk İ, *İsimsiz Sözleşme Genel Teorisi ve Uzaktan Öğretim Sözleşmesi*, 1. Baskı, Yetkin, 2016.
- Zencirkıran M, 1980'li Yıllarda Türkiye'de Ekonomide Yaşanan Değişimler, "İş, Güç" *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 20 (4), 2018, ss. 137-158.
- Zevkliler A / Gökyayla E, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 19. Baskı, Turhan, 2019.

YARGI KARARLARI IŞIĞINDA İDARİ İŞLEM VE EYLEMİN BİRLİKTE HAK İHLALİNE YOL AÇMASI HALİNDE DAVA AÇMA SÜRESİNİN İŞLEMENE BAŞLAMASI

Ali YEŞİLYURT DURAN*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

İYUK'un 2. maddesinde idari işlemlerden dolayı menfaat ihlaline uğrayanların iptal davası açabileceği; idari eylem ve işlemlerden dolayı hak ihlaline uğrayanların da tam yargı davası açabileceği düzenlenmektedir. Hak arama özgürlüğünün temel ögesi olan dava açma hakkı,¹ Anayasanın 36. maddesinde düzenlenmektedir. Madde hükmüne göre; *"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir"*. Yine, Anayasa'nın 125. maddesinde *"İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır"* hükmü bulunmaktadır. Buna göre, idarenin bir işlemi veya eylemi nedeniyle menfaati ihlal edilenler veya hak ihlaline uğrayanlar dava açarak menfaat veya hak ihlalinin giderilmesini talep edebilirler.

İdari yargılama hukukunda kişilere dava açma hakkı tanınmış olmakla birlikte, dava açma hakkı belirli sürelerle sınırlandırılmıştır.² İYUK'un 7/1. maddesine göre *"Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştay'da ve idare mahkemelerinde atılmış ve vergi mahkemelerinde otuz gündür"*. İYUK, iptal ve tam yargı davası açısından ayrıma gitmemiş olup iki dava için de aynı süreyi öngörmüştür.³ Ancak iptal ve tam yargı davasında, dava aç-

* **Arş. Gör. Dr.**, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı/KAYSERİ, e-posta: alliesilyurt@erciyes.edu.tr

¹ Ramazan Çağlayan, "İdari Eylemden Doğan Tam Yargı Davalarında Dava Açma Süreleri", *EBYÜHFD*, 9(3-4), 2005, s. 17.

² Hülya Çelik Şeşen, "Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde İdari Yargıda Dava Açma Süresi", *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(16), 2017, s. 1; F. Ebru Gündüz, "Mücbir Sebepin İdari Dava Açma Süresine Etkisi", *AHBVÜ-HFD*, 23(2), 2019, s. 237.

³ Ahmet Bağrıaçık / M. Ayhan Tekinsoy, "Tam Yargı Davası Özelinde İdari Yargıda Dava Açma Süresi", *AHBVÜ-HFD*, 26(3), 2022, s. 587.

SONUÇ

İdari işlem ve idari eylemlerin hak ihlaline sebep olmaları halinde ilgililer, tam yargı davası açarak hak ihlalinin giderilmesini talep edebilirler. İYUK'un 12. maddesinde idari işlemlerin, 13. maddesinde ise idari eylemlerin hak ihlaline neden olması halinde dava açma süresinin işlemeye başlamasına ilişkin hükümler bulunmaktadır. Ancak Kanun'da idari işlem ve eylemin birlikte hak ihlaline sebebiyet vermeleri durumuna ilişkin olarak bir düzenleme bulunmamaktadır.

Konuya ilişkin yargı kararları tarandığında Danıştay'ın yaklaşımının zarara yol açmaları yönünden idari işlem ve idari eylemlerin ayrılması mümkün değil ise, 13. madde hükümlerinin uygulanması gerektiği yönündedir. Kanaatimizce Danıştay'ın yaklaşımı yerindedir. İdari işlem ve saf idari eylemlerin birlikte hak ihlaline sebebiyet vermeleri durumunda dava açma süresinin İYUK'un 13. madde hükümlerine göre belirlenmesi gerekmektedir. Aksi yorum yani 12. madde hükümlerinin uygulanması gerektiğinin ileri sürülmesi, Anayasal bir hak olan hak arama hürriyetini daraltan bir yorumdur. Çünkü 12. maddede dava açma süresi, duruma göre işlemin tebliği, işlemin icrası veya ilk önce iptal davası açılmasının tercih edilmesi durumunda bu davanın karara bağlanması üzerine, bu husustaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliğiyle işlemeye başlamaktadır. 13. maddeye göre dava açma süresi, ilgililerin idari eylemleri öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri, bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında otuz gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir. Dolayısıyla bu gibi durumlarda ilgililerin daha lehine hükümler ihtiva eden 13. madde hükümlerinin uygulanması, hukuk devleti ilkesine, hak arama hürriyetine ve idarenin eylem ve işlemlerinin yargısal denetime tabi olmasını öngören Anayasa'nın 125. maddesine uygun bir yaklaşımdır.

Konuya ilişkin olarak kanaatimizce İYUK'a idari işlem ve saf idari eylemlerin birlikte hak ihlaline neden olmaları durumunda dava açma süresinin tabi olacağı esaslara ilişkin olarak hüküm eklenmesi faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akyılmaz B, *İdari Usul İlkeleri Işığında İdari İşlemin Yapılış Usulü*, Yetkin Yayınları, 2000.
- Akyılmaz B / Sezginer M / Kaya C, *Türk İdari Yargılama Hukuku*, 5. Baskı, Savaş Yayınevi, 2021.
- Ayanoğlu T, *Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarına Göre İdari Eylemin Tanımlanması*, Legal Yayıncılık, 2004.
- Bal Y / Karabulut M / Şahin Y, *İdari Yargılama Usulü İle İlgili Danıştay 10. Dairesinin Seçilmiş Kararları*, Seçkin Yayıncılık, 2003.

- Bağrıaçık A / Tekinsoy M A, "Tam Yargı Davası Özelinde İdari Yargıda Dava Açma Süresi", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 26(3), 2022, s. 585-618.
- Candan T, *Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu*, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, 2020.
- Çağlayan R, "İdari Eylemden Doğan Tam Yargı Davalarında Dava Açma Süreleri", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(3-4), 2005, s. 17-33. (Dava Açma Süreleri)
- Çağlayan R, *İdari Yargılama Hukuku*, 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2020. (*İdari Yargılama Hukuku*)
- Çelik Şeşen H, "Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde İdari Yargıda Dava Açma Süresi", *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(16), 2017, s. 1-20.
- Gemalmaz S / Doğru O, "Federal Almanya Cumhuriyet İdari Usul Yasası (1976)", *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, 9(1-3), 1988, s. 127-146.
- Gözübüyük A Ş, *Yönetsel Yargı*, 37. Baskı, Turhan Kitabevi, 2020. (*Yönetsel Yargı*)
- Gözübüyük A Ş / Tan T, *İdare Hukuku Cilt II-İdari Yargılama Hukuku*, 8. Baskı, Turhan Kitabevi, 2016.
- Gül C / Birtek F, "Hak Arama Özgürlüğü ve Türk Pozitif Hukukunda Yargı Yolu Kapalı İşlemler", *EÜHFD*, II(1-2), 2007, s. 3-41.
- Gündüz F E, "Mücbir Sebep İdari Dava Açma Süresine Etkisi", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23(2), 2019, s. 237-266.
- Gürbüz R, *İdari Yargılama Hukuku*, 3. Baskı, Turhan Kitabevi, 2020.
- Kalabalık H, *İdari Yargılama Usulü Hukuku*, 12. Baskı, Sayram Yayınları, 2021.
- Karavelioğlu C, *İdari Yargılama Usulü Kanunu*, Top-Kar Matbaacılık, 1999.
- Kaplan G, *İdari Yargıda Dava Açma Süreleri*, 3. Baskı, Turhan Kitabevi, 2011.
- Kaplan G, *İdari Yargılama Hukuku*, 7. Baskı, Ekin Yayınevi, 2020. (*İdari Yargılama*)
- Sancakdar O / Önüt L B, *İdari Yargılama Hukuku Genel Esaslar*, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Sarıca R, İdari Kararlardan Dolayı İdare Aleyhine Açılan Tam Kaza Davaları, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 10 (3-4), 1945, s. 486 – 514.
- Yenice K / Esin Y, *Açıklamalı-İçtihatlı-Notlu İdari Yargılama Usulü*, Arısan Matbaacılık, 1983.
- Yıldırım T / Yasin M / Kaman N / Özdemir H E / Üstün G / Okay Tekinsoy Ö, *İdare Hukuku*, 5. Baskı, On İki Levha Yayınları, 2013.
- Yılmaz D, "İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12. Maddesine İlişkin Bir Değerlendirme", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4 (1), 2013, s. 295-310.
- Yılmaz D, ""Usul Ekonomisi İlkesi" Çerçevesinde Türk İdari Yargılama Usulünde Sözlülük İlkesine İlişkin Bazı Değerlendirmeler", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 267 (XXIII), 2019, s. 267-320. (*Usul Ekonomisi İlkesi*)

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ (AİHM) KARARLARI ÇERÇEVESİNDE İNSAN TİCARETİ

Hakkı MANAV*

A. Eda MANAV ÖZDEMİR**

GİRİŞ

İnsan ticareti, günümüzün en ciddi insan hakları ihlallerinden biri olarak kabul edilmekte olup, her yıl milyonlarca insan, zorla çalıştırma, cinsel istismar, zorla evlendirilme ve diğer kölelik biçimlerinde kullanılan bir suçun kurbanı olmaktadır. İnsan ticaretinin her geçen gün artması, bu suçla mücadelede etkin soruşturma ve kovuşturma süreçlerinin gerekliliğini her geçen gün daha da ortaya çıkarmaktadır¹.

Günümüzde modern anlamda kölelik olarak adlandırılan; kadınların, erkeklerin ve çocukların sömürü amacıyla kaçırılması, zorla alıkonulması ve zorla çalıştırılması olarak ifade edilen insan ticareti, temel insan haklarının ihlali olarak görülmektedir. İnsan ticareti, tüm dünyada yaygın olarak yaşanmaktadır. Bu bağlamda ülkemizde bu suç türüyle mücadele çalışmaları kararlı şekilde sürdürülmektedir².

Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Eylem Planı kapsamında da insan ticareti ile mücadeleye yer verilmiş olup, "Kırılgan Kesimlerin Korunması ve Toplumsal Refahın Güçlendirilmesi" Amaç 8 doğrultusunda 6. Hedef "İnsan Ticaretiyle Etkili Şekilde Mücadele Edilmesi" dir³.

* **Yargıtay Onursal Üyesi.**

** **Doç. Dr., Hakim/ANKARA, e-posta:** eda_manav@hotmail.com

¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Hakkı Manav, *Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti*, Turhan Kitabevi, 2010, s. 223 vd.; Yusuf Hakkı Doğan/Rifat Sagut, *Uygulama ve Teoride Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticaret Suçları*, Adalet Yayınevi, 2025, s. 1 vd. ; Fulya Memişoğlu, "Uluslararası İlişkiler ve Uluslararası Göç Bağlamında İnsan Ticareti", *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 15(30), 2019, s. 239-287, s. 239 vd.; Deniz Kızılsümer, "İnsan Ticareti ile Mücadele: Uluslararası Belgeler ve Türkiye'nin Çabaları", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 62(1), 2007, s. 113-145, s. 113 vd.; İlke Göçmen, "Bir Temel Hak Olarak İnsan Ticareti Yasağı: Avrupa Özelinde Bir İnceleme", *Public and Private International Law Bulletin*, 34(1), 2014, s. 1-29; Nisan Kuyucu, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde İnsan Ticareti: Rantsev ve Sonrası", *Fe Dergi*, 9(2), 2017, s. 29-43, s. 30 vd.

² https://www.mfa.gov.tr/turkiye_nin-insan-ticaretiyle-mucadelesi-.tr.mfa

³ <https://insanhaklarieylemlani.adalet.gov.tr/resimler/insanhaklarieylemlaniTR.pdf>

etmekte olup, bu konuda pek çok kararı bulunmaktadır. Uyuşmazlık konusu olaylar insan ticaretinin önemli bir sorun olmaya devam ettiğini göstermekte olup, AİHM verdiği kararlarla mağdurları korumayı, insan ticareti suçları için sorumluluk sağlamayı ve Avrupa genelinde insan ticaretiyle mücadele için hukuki çerçeveleri güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

KAYNAKÇA

- Doğan Yusuf Hakkı/Sagut Rifat, Uygulama ve Teoride Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticaret Suçları, Ankara 2025.
- Göçmen, İlke, Bir Temel Hak Olarak İnsan Ticareti Yasağı: Avrupa Özelinde Bir İnceleme, Public and Private International Law Bulletin, Volume: 34, Issue: 1, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/411407>.
- Kızılsümer, Deniz, İnsan Ticareti İle Mücadele: Uluslararası Belgeler ve Türkiye'nin Çabaları, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, S. 62, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/36058>.
- Kuyucu, Nisan, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde İnsan Ticareti: Rantsev ve Sonrası, Fe Dergi 9, no. 2 (2017), <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/935372>.
- Manav, Hakkı, Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti, Ankara 2010.
- Memişoğlu, Fulya, Uluslararası İlişkiler ve Uluslararası Göç Bağlamında İnsan Ticareti, Güvenlik Stratejileri Cilt: 15 Sayı: 30, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/809334>.
- Tammone, Francesca, Challenging Externalization by Means of Article 4 ECHR: Towards New Avenues of Litigation for Victims of Human Trafficking? Netherlands International Law Review (2024) 71, <https://doi.org/10.1007/s40802-024-00254-8>.
- https://www.mfa.gov.tr/turkiye_nin-insan-ticaretiyle-mucadelesi-.tr.mfa.
- <https://insanhaklarieylemplani.adalet.gov.tr/resimler/insanhaklarieylemplaniTR.pdf>.
- <https://www.goc.gov.tr/turkiyenin-insan-ticaretiyle-mucadelesi>.
- <https://www.jandarma.gov.tr/asayis/gocmen-kacakciligi-ve-insan-ticaretiyle-mucadele-dairesi>.
- https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_4_tur.
- <https://www.goc.gov.tr/turkiyenin-insan-ticaretiyle-mucadele-yillik-raporlari>.
- <https://hudoc.echr.coe.int/>
- https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/fs_trafficking_eng.

TAŞINMAZ SATIŞ VAADİ SÖZLEŞMESİNDE VAAT ALACAKLISININ SÖZLEŞMEDEN DOĞAN HAKKINI ÜÇÜNCÜ KİŞİYE DEVRETMESİ

Emine Tuğba SEKMEK*
Ümit İlker ÖZCAN**

GİRİŞ

Taşınmaz satış vaadi sözleşmesi, fiili veya hukuki bazı nedenlerden dolayı tarafların ileride yapmayı düşündükleri satış sözleşmesini teminat altına almak için kolay ve güvenli bir yol olarak görüp tercih etikleri bir sözleşme türüdür¹.

Kanunlarımızda, taşınmaz satış vaadi sözleşmesinin tanımı yapılmamış ve bu sözleşmeye yönelik ayrıntılı düzenlemelere yer verilmemiştir. Bu sözleşmeye ilişkin olarak pozitif hukukumuzda yer alan belli başlı hükümlerin 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 29'uncu ve 237'nci maddeleri (818 sayılı mülga Borçlar Kanunu'nun 22'nci ve 213'üncü maddeleri), 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun (NK) 60'ıncı ve 89'uncu maddeleri, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 706 ve 1009'uncu maddeleri, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un (TKHK) 41'inci maddesi ile 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun (TK) 26'ncı maddesi olduğunu söylemek mümkündür. Söz konusu yasal düzenlemelerde daha çok taşınmaz satış vaadi sözleşmesinin geçerlilik şekli ve şerhi ne yönelik konulara yer verildiği görülmektedir.

Alacağın devri ise TBK'nın 183 ilâ 194'üncü maddeleri arasında düzenlenmiştir. Her ne kadar Kanun'da alacağın devrinin tanımı yapılmamışsa da doktrinde, TBK'nın 183'üncü maddesinde öngörülen unsurlardan yola çıkılarak bir tanımlama yapılmaktadır. Çalışmamız açısından alacağın iradi devri ve devrin geçerlilik şeklini düzenleyen TBK'nın 183 ve 184'üncü maddeleri önemlidir.

Konuyu ele alırken ilk olarak taşınmaz satış vaadi sözleşmesinin tanımı, hukuki niteliği, geçerlilik şekli, taraflarının hak ve borçlarının neler olduğu, şerh edilmesi, görünüm biçimleri ve önemli olan bazı özellikleri üzerinde durulacak-

* **Yargıtay 7. Hukuk Dairesi Tetkik Hâkimi, e-posta:** eminetugbasekmek@gmail.com

** **Yargıtay 7. Hukuk Dairesi Tetkik Hâkimi, e-posta:** umitilkerozcan@gmail.com

¹ İzzet Karadaş, *Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi ve Yüklenicinin (Devir) Temlik İşleminde Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, 2. Baskı, Yetkin, 2021, s. 19.

zın yapılan adi yazılı bir sözleşme ile üçüncü kişiye devrini sağlayan tasarruf işlemidir. TBK'nın 183'üncü maddesinin 1'inci fıkrasında yer alan düzenlemeye göre kanun, sözleşme ya da işin niteliğinin devri yasakladığı durumlarda alacak hakkının üçüncü kişilere devri mümkün değildir.

Taşınmaz satış vaadi sözleşmesinde, vaat alacaklısının vaat borçlusundan sözleşmeye konu taşınmazla ilgili olarak taşınmaz satış sözleşmesi yapılmasını talep etme hakkını üçüncü kişiye devredip devredemeyeceğine yönelik doktrinde farklı görüşler olsa da ağırlıklı görüş ve Yargıtay uygulaması vaat alacaklısının bu alacağını üçüncü kişiye devredebileceği yönündedir. Bize göre de, fiili ve hukuksal nedenlerle toplumda geniş bir kabul ve uygulama alanı bulunan taşınmaz satış vaadi sözleşmesinde vaat alacaklısının sözleşmeden doğan ve kişisel hak niteliğinde olan alacak hakkını sosyal ve ekonomik ihtiyaçlar da gözetildiğinde sözleşme ve işin niteliğinin devri yasaklamadığı durumlarda üçüncü kişiye devrinin mümkün olduğunun kabulü gerekir.

Bunlarla birlikte; her ne kadar Yargıtay uygulamasında ve doktrinde vaat alacaklısının taşınmaz satış vaadi sözleşmesinden doğan alacağını adi yazılı sözleşmeyle üçüncü kişilere devredebileceği kabul edilse de, vaat alacaklısının söz konusu alacağının konusunun taşınmaz olması nedeniyle ve vaat borçlusunun sözleşme yapma borcunu yerine getirmemesi halinde üçüncü kişinin vaat borçlusuna karşı açacağı davanın taşınmazın üzerindeki mülkiyet hakkının el değiştirmesi amacına yönelik olacağı gözetildiğinde, vaat alacaklısı ile üçüncü kişi arasında kurulan alacağın devri sözleşmesinin resmi şekilde düzenlenmesi gerekir. Aksinin kabulü kamu düzeni ve hukuki güvenliğin zedelenmesi sonucunu doğurabilir.

KAYNAKÇA

- Akipek J / Akıntürk T / Ateş D, *Eşya Hukuku*, Beta, 2018.
- Albayrak H, "Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi ve Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesinde Görev ve Yetkiye İlişkin Sorunlar", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, (10), 2017, s. 43-95.
- Çenberci M, *Gayrimenkul Satış Vaadi*, Güzel İstanbul Matbaası, Ankara, 1966.
- Devellioğlu F, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 16. Baskı, Aydın Kitabevi, 1999.
- Doğan G, *Ön Sözleşme (Sözleşme Yapma Vaadi)*, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul, 2006.
- Dönmez Ü / Şahin H, "Ön Ödemeli Konut Satış Sözleşmesinde Banka Lehine İpotek Teskilinin Tüketicisyeye Etkisi", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25(4), 2021, s. 3-26.
- Edis S, *Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri*, Sevinç Matbaası, 1979.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 14. Baskı, Yetkin, 2012.
- Eren F, *Borçlar Hukuk Özel Hükümler*, 8. Baskı, Yetkin, 2020.
- Esener T / Güven K, *Eşya Hukuku*, Yetkin, 2017.
- Günay E, *Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, Seçkin, 2023.
- Kalkan A, *Tapu Sicilinde Yolsuz Yazım ve Düzeltme*, Filiz Kitabevi, 2024.

- Karadaş İ, *Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi ve Yüklenicinin (Devir) Temlik İşleminden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, 2. Baskı, Yetkin, 2021.
- Karahasan M R, *Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, C. 1, Beta, 2002.
- Kartal B, *Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmesi Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesi*, Matsa Basımevi, 1993.
- Kılıçoğlu M A, "Taşınmaz Satımında Şekil ve Hakkın Kötüye Kullanılması", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 38(1), 1981, s. 209-222.
- Kılıçoğlu M A, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Turhan Kitabevi, 2006.
- Kılıçoğlu M A, *Eşya Hukuku*, Turhan Kitabevi, 2021.
- Kocayusufpaşaoğlu N, *Türk Medeni Hukukunda Gayrimenkul Satış Vaadi*, Sulhi Garan Matbaası, 1959.
- Kurt E, *Tapu Sicilinin Düzeltilmesi*, Kazancı Hukuk Yayınları, 2004.
- Nar A, *Türk Hukukunda Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi*, Yetkin, 2023.
- Oğuzman M.K / Öz M.T, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. 2, 17. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2022.
- Oğuzman M.K / Seliçi Ö / Oktay Özdemir S, *Eşya Hukuku*, Filiz Kitabevi, 2021.
- Oktay Özdemir S, "Taşınmaz Satış Vaadinden Doğan Nisbi Hakkın Niteliğine Aykırı Uygulamalar Nedeniyle Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar", Abuzer Kendigelen / Saibe Oktay Özdemir (Eds.), *Prof. Dr. Feyzi Necmeddin Feyzioğlu'nun Anısına Armağan*, On iki Levha, 2020, s. 617-621.
- Orta E, *Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi*, On İki Levha, 2021.
- Özenli S, *Uygulamada Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi ve Neden Olduğu Davalar*, Kazancı Hukuk Yayınları, 1986.
- Özmen S / Yüce M B, "Taşınmaz Satış Vaadlerinde Tarih Önceliğine Üstünlük Tanıyan Yargıtay Kararlarına İlişkin Düşünceler", Abuzer Kendigelen (Ed.), *Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı*, C. 2, Beta, 2001.
- Postacıoğlu İ E, *Gayri Menkullerin Ferağına Müteallik Akitlerde Şekle Riayet Mecburiyeti*, İktisadi Yürüyüş Matbaası ve Neşrifat Yurdu, 1945.
- Sirmen L, *Eşya Hukuku*, Yetkin, 9. Baskı, 2021.
- Sungurbey İ, "Taşınmaz Satış Vaadinden Doğan Alacağın Temliki ve Hile Def'i Sorunları", *Yasa Hukuk Dergisi*, (7), 1981, s. 1017-1027.
- Sungurbey İ, *Kişisel Hakların Tapu Kütüğüne Şerhi*, Sermet Matbaası, 1963.
- Sütçü N, *Uygulama ve Teoride Tüm Yönleriyle Kat Karşılığı İnşaat Yapım Sözleşmesi*, C. 2, 7. Baskı, Seçkin, 2021.
- Tekinay S S, *Borçlar Hukuku*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1979.
- Üstündağ S, *Tapu Kütüğünün Tashihi Davası*, Baha Matbaası, 1959.
- Velidedeoğlu H.V / Esmer G, *Gayrimenkul Tasarrufları ve Tapu Sicil Tatbikatı*, İstanbul Matbaacılık, 1950.
- Yılmaz E, *Makaleler (1973-2013)*, C. 1, Yetkin, 2014.
- Yücer Aktürk İ, "Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmelerinde Öncelik İlkesinin Uygulanabilirliği Sorunu", *YÜHFD*, 28(2), 2021, s. 799-812.

KONUT VE ÇATILI İŞYERİ KİRALARI VE İLGİLİ SÖZLEŞMELERDEN KAYNAKLANAN UYUŞMAZLIKLARIN ARABULUCULUK YOLUYLA ÇÖZÜMLENMESİ

Mustafa Lütfi TOMBALOĞLU*

GİRİŞ

Borçlar Kanunu'nun 339. maddesiyle başlayan ikinci ayırımında, Konut ve Çatılı İşyeri kiralaları düzenlenmiştir. 6570 Sayılı Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanun hükümleri, Türk Borçlar Kanunu'nun kira sözleşmelerini düzenleyen hükümleri arasına dâhil edildiği için, belirtilen özel kanuna tabi kira sözleşmelerinin konusu olan taşınmazlar bu ayırımında düzenlenmişlerdir.

Türk Borçlar Kanunu'nun 339. maddesinin ikinci fıkrası ile kamu kurum ve kuruluşlarının hangi esaslar içinde olursa olsun yaptıkları tüm kira sözleşmeleri için konut ve çatılı işyeri kira sözleşmelerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Getirilen bu yeni düzenleme ile belediyelerin ve vakıfların konutlarını ve işyerlerini kiralamalarında hangi esasların uygulanacağına ilişkin belirsizlik giderilmiştir¹.

Kira konusu taşınmazlara konut ve çatılı işyeri yasa hükümlerinin uygulanabilmesi için, kiralananın galip vasfını mahallinde yapılacak keşif ve bilirkişi raporu ile tespit edilerek sonucuna göre uygulama yapılmalıdır².

Niteliği gereği geçici kullanıma özgülenmiş taşınmazların 6 ay ve daha az süreli kullanılmaları durumunda mülga 6570 sayılı Kanun'dan farklı olarak Türk Borçlar Kanunu'na göre konut kirasından bahsedilemeyecek ve kira sözleşmeleri için konut ve işyeri kirasına ilişkin hükümler uygulanamayacaktır.

Türk Borçlar Kanunu'nun 339. maddesinde açıkça taşınır taşınmaz ayırımı yapılmamış olsa bile aynı maddede ve gerekçesinde açıkça sınırlandırmaya ilişkin "taşınmaz" kavramına yer verilmiştir. Dolayısıyla taşınır niteliğindeki kiralananlara her ne kadar konut niteliği taşısa bile, konut ve çatılı işyeri kiralarına ilişkin hükümlerin uygulanmaması gerekir³.

* **Yargıtay 6. Hukuk Dairesi Onursal Daire Başkanı, e-posta:** m.lutfitombaloglu@gmail.com

1 Haluk Burcuoğlu, "Borçlar Kanunu Tasarısı'nın Haksız Eylem Sorumluluğu ve Kira İle İlgili Düzenlemesiyle Getirilen Yenilikler", *Prof Turgut Akıntürk'e Armağan*, Beta Yayınevi, 2008, s. 17-46.

2 Yargıtay 3. HD. E. 2017/2883, K.2017/6118, T. 27.04.2017.

3 Nihal Ural Çınar, *Kira Bedelinin Ödenmemesinin Hukuki Sonuçları*, XII Levha Yayınları, 2014, s. 13.

KAYNAKÇA

- Aydoğdu M/ Kahveci N, *Türk Borçlar Hukuk Özel Borç İlişkileri(Sözleşmeler Hukuku)*, Adalet Yayınevi, 2014.
- Burcuoğlu H, "Borçlar Kanunu Tasarısı'nın Haksız Eylem Sorumluluğu ve Kira ile ilgili Düzenlemesiyle Getirilen Yenilikler", *Prof Turgut Akıntürk'e Armağan*, Beta Yayınevi, 2008.
- Burcuoğlu H, "Değerlendirmeler", 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi Sempozyumu (3-4 Haziran 2011).
- Burcuoğlu H, "Tahliye" Yargıtay Kararları Işığında 6570 Sayılı Yasaya Göre Kiracının Taliye Edilmesi, Filiz Kitapevi, İstanbul,1993.
- İnceoğlu M, *Kira Hukuku*, XII Levha Yayınları, 2014.
- Tombaloğlu M L, *Kira Sözleşmesinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, 1. Baskı, Yetkin Yayınevi, 2015. (Uyuşmazlık)
- Tombaloğlu M L, *Kira Tespiti ve Uyarılama Davaları*, 1. Baskı, Yetkin Yayınevi, 2016. (Tespit)
- Ural Çınar N, *Kira Bedelinin Ödenmemesinin Hukuki Sonuçları*, XII Levha Yayınları, 2014.
- Yavuz C /Acar F /Özen B, *Borçlar Hukuk Dersleri(Özel Hükümler)*, Beta Yayınevi, 2012.

HAYVAN HAKKI ALDATMACASI IŞIĞINDA 5199 SAYILI HAYVANLARI KORU(MA) KANUNU ELEŞTİRİSİ

Şeyda AŞIK YILDIRIM*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Hak kavramı konusunda geçmişten bu yana yapılan tanımlara bakıldığında, hepsinin insanı temel aldığı görülmektedir. Peki, böyle bir gerçeklikte, insan dışındaki varlıkların bir hakka sahip olabilmesi mümkün müdür? Bu tartışmanın ışığında yıllardır savunulan ve hukuki düzenlemelerle güvence altına alınmaya çalışılan hayvanların hakları olabilir mi?

Mağara resimlerinden, eski çağlarda yaşayan insanların törensel kostümlerinden, tapındıkları tanrı imgelerinden, haberleşmek için kullandıkları seslerden anlaşıldığı üzere yüzyıllardır aynı dünyayı paylaştığımız ve çok yoğun etkileşim içinde bulunduğumuz hayvanlar, her dönemde farklı vasıflarda değerlendirilmeye tabi tutulmuştur¹. Bu vasıflandırmanın temelini her dönemde insanların hayvanlara olan ihtiyacının boyutu ve şekli belirlemiştir².

Hayvan hakkı düşüncesinin ilk basamağı sayılabilecek hayvan etiği kavramı çerçevesinde, hayvanlara karşı ahlaki yükümlülüklerimiz, bu yükümlülüklerin kaynağı ve hayvanların da insanlar gibi bir takım haklara sahip olup olamayacağı hususları uzun yıllar tartışılmıştır³. Bu tartışmalar, insan merkezli (antroposentrizm) ve doğa merkezli (fizyosentrizm) olmak üzere genel iki düşünce altında toplanmıştır.

* **Avukat**, Aydın Defterdarlığı, **e-posta**: seydaasikyildirim@gmail.com

1 Beyza Göktepe / Cebrail Ötügen, "Çağdaş Sanatta Canlı Hayvan Kullanımına Ekoeleştirel Bakış", *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (39), 2024, s. 623.

2 Yakup Akgül / Nedim Yılmaz, "Doğanın İnsan-Hayvan İlişkisi Bakımından Kentleşme Olgusu Özelinde İncelenmesi", *Journal Of Environmental and Natural Studies*, 4(1), 2022, s. 67. Atilla Özgür, "Hayvanlarla Yaşamı Paylaşmak", *Veteriner Hekimler Derneği Dergisi*, 81(2), 2010, s. 9.

3 Karun Çekem, "Faydacılığın ve Deontolojinin Ötesinde: Hayvan Etiği İçin İhtimam-Temelli Bir Çerçeve", *Kaygı. Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 22(1), 2023, s.460.

lanılarak tedavi, aşılama, kısırlaştırma ve rehabilitesinden sonra kayıt altına alınarak, alındıkları yere bırakılması esası benimsenmiştir. 20 yıldır hiçbir belediye bu hükmü uygulamamış, ilgili Bakanlık da bu konudaki denetim mekanizmasını işletmemiştir. Eğer ilgililer kanunen kendilerine yüklenen sorumluluklarını yerine getirselerdi, sokak hayvanlarının HKK' nin kabulünden bu yana kısırlaştırılıp alındıkları yere bırakıldığı bir Türkiye' de bu gün bu kadar yüksek bir sokak hayvanı popülasyonundan söz etmek mümkün olmayacaktı.

Son gelinen noktada, Kanuna rağmen görevini yerine getirmeyen belediyelerin, bunların denetimini yapmayan Bakanlığın davranışlarının faturası, sokaktaki köpeklere kesilmiştir. Etkili kısırlaştırma yapılmaması nedeniyle artan popülasyon, sokakta yaşayan köpeklerin çeteleşerek, çiftleşme ve bölgelerini koruma saikleriyle agresifleşmesine ve insanların mağdur olmasına neden olmuştur. Bu hususta da bulunan çözüm 30.07.2024 tarih ve 7527 Sayılı Kanun ile 5199 Sayılı Kanunda yapılan değişiklik ile sahihsiz köpeklerin toplanarak, Kanunda bakımevi denilen ama gerçekte hepsinin bir ölüm kampı olduğu yerlere götürülmesi ve bir daha sokağa salınmaması olmuştur. Bu görevi gerçekleştirmeyen yerel yönetim sorumlularına da hapis cezası öngörülmüştür.

Ülkemizdeki hayvan bakımevlerinin kapasitesinin, sahihsiz köpek nüfusu ile karşılaştırıldığında çok yetersiz olduğu ve belediyelerin bütçelerinin de yetersizliği göz önüne alındığında, bir süre sonra toplanan köpeklerin beslenip barındırılmasında ciddi sorunlar ortaya çıkacaktır. Bu sorunun çözümü de kapalı kapılar ardında hayvanların uyutulması ile sonuçlandırılacaktır. Kendini savunabilme yeteneği bulunmayan köpekler, bir şekilde 5996 Sayılı Kanunun 9. maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan koşullara uydurulacak ve ötenazisi gerçekleştirilecektir. Ötenazi için gereken ilaçların maliyetinin de yüksekliği düşünüldüğüne, kim bilir hangi vahşi, acılı yöntemler ile bu hayvanların katli sağlanacaktır.

5199 Sayılı HKK' da yapılan son değişiklikler ile Kanunun içeriği tam bir Hayvanları Korumaya Kanunu haline gelmiştir. Hayvanlar hakkında yapılan pek çok bilimsel çalışmanın ışığında, çok daha insana ve doğaya yaraşır çözümler belirleme olanağı varken, böyle vahşice bir politikanın benimsenmesi çok hatalı olmuştur. Yıllardır insanlar tarafından yapılan müdahalelere doğanın verdiği tepkiler ortadadır. Bu nedenle sahihsiz hayvanlara yaptığımız bu müdahalenin de doğa tarafından bir karşılığı olacağı muhakkaktır.

KAYNAKÇA

- Akben D, "Alman Hukukunda ve Türk Hukukunda Hayvanların Korunmasının Karşılaştırılması", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25(2), 2023, s. 1047-1102.
- Akgül Y / Yılmaz N, "Doğanın İnsan-Hayvan İlişkisi Bakımından Kentleşme Olgusu Özelinde İncelenmesi", *Journal Of Environmental and Natural Studies*, 4(1), 2022, s. 65-72.
- Aşar H, "Hayvan Haklarına Yönelik Temel Görüşler ve Yanılgıları", *Kaygı. Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, (30), 2018, s. 239-251.
- Bekirhan N, "Hayvan Haklarına Yönelik Felsefi Değerlendirme", *Tabula Rasa: Felsefe & Teoloji Dergisi*, (42), 2024, s. 24-33.

- Cansız D, "II. Meşrutiyet Döneminde Hayvan Hakları", *Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 2021, s. 187-215.
- Ceylan M Ş / Yıldırım H H / Yücel E, "Türcülük ve Hayvan Hakları İçin Kolektif Eylem Yönelimi Arasındaki İlişkide Hayvanlarla Empatinin Rolünün Sorgulanması", *International Journal of Social Inquiry*, 17(1), 2024, s. 119-140.
- Çekem K, "Faydacılığın ve Deontolojinin Ötesinde: Hayvan Etiği İçin İhtimam-Temelli Bir Çerçeve", *Kaygı. Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 22(1), 2023, s. 460-497.
- Doğan A, "Hayvan Hakları Sorununa Biyosantrik Bir Yaklaşım", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (1), 2006, s. 33-43.
- Duru B / Özdan S, "Uluslararası Bildiriler Çerçevesinde Hayvan Hukuku İncelemesi", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(1), 2023, s. 169-198.
- Erden Y, "Osmanlı Dönemi Hayvan Hakları ve Refahı Bağlamında Bir Bibliyografya Denemesi", *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (47), 2021, s. 22-33.
- Eşitli Aygün E, "Hukuka Aykırı Hayvan Deneyleri", *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(2), 2012, s. 16-24.
- Göktepe B / Ötgün C, "Çağdaş Sanatta Canlı Hayvan Kullanımına Ekoeleştirel Bakış", *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (39), 2024, s. 622-635.
- Kanathlı M, "Çağdaş Siyaset Felsefesinde Hayvan Hakları Tartışmaları Üzerine Bir Literatür İncelemesi", *Akademik Hassasiyetler Dergisi*, 9(19), 2022, s. 189-206.
- Özgür A, "Hayvanlarla Yaşamı Paylaşmak", *Veteriner Hekimler Derneği Dergisi*, 81(2), 2010, s. 9-13.
- Özkan S, "Hitler ve Ekolojik Düşünce", *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi*, 7(19), 2010, s. 297-312
- Savaş T / Tölü C / Yurtman İ Y, "Hayvan Hakları ve Hayvan Refahı: Felsefi Bakış - Nesnel Arayışlar", *Hayvansal Üretim Dergisi*, 50(1), 2009, s. 54-61.
- Şenpolat A K, *99 Soruda Hayvan Hakları*, Okuyan Us Yayınları, 2015.
- Ünver B, "Antroposen Kibrin Akıldışı Ürünü: Hayvanat Bahçeleri", *Mimarlık Dergisi*, (419), 2021, s. 55-59.
- Yaşar A / Yerlikaya H, "Dünya'da ve Türkiye' de Hayvan Haklarının Tarihsel Gelişimi", *Veteriner Bilimleri Dergisi*, 20(4), 2004, s. 39-46.
- Yıldırım O, "Eski/Yeni Toplumsal Hareketler Bağlamında İzmir'deki Hayvan Hakları Savunucuları", *Ege Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1-2), 2023, s. 57-75. (Eski/Yeni)
- Yıldırım Ş, *Hayvan Bulunduranın Sorumluluğu*, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2023.

AVUKATIN HUKUKİ SORUMLULUĞU

Süleyman ÇETİN*

GİRİŞ

Hakların korunması için tarihsel gelişime bakıldığında, Magna Carta'dan başlayarak önemli bir aşama kaydedilmiştir. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi vb. birçok düzenlemede, kişilerin vazgeçilmez, devredilmez ve dokunulmaz temel hak ve özgürlüklerinin bulunduğu kabul edilmiş ve koruma altına alınmıştır.

Hakların temelinde ve savunma hakkının özünde ise "hukuk devleti" ve "hukukun üstünlüğü" kavramları bulunmaktadır. Hakları, diğer kişiler veya devlet tarafından ihlal edilen kişilerin yegane sığınacakları temel nokta savunma hakkıdır.

Savunma, hak arama özgürlüğünün doğal sonucudur. Farklı bir anlatımla savunma hakkı, hak arama özgürlüğünün somutlaştırılmasıdır. Hem temel bir hak hem de özgürlük biçimidir. Savunmanın varlığı bir hukuk düzenine bağlı olduğu kadar özgürlükler düzenine de bağlıdır.¹

Savunma hakkının uygulayıcıları ise avukatlardır. Avukatlık mesleği dünyanın en eski mesleklerinden birisidir. Tarihsel geçmişi ve önemi gereği günümüze kadar çok farklı şekillerde tanımlanmıştır.

Caton (MÖ 237-142) avukatı, "Konuşmasını, inandırmasını bilen namuslu adam" olarak tanımlamıştır. Jean Appleton ise, "Bir baroya usulü dairesinde kayıtlı olup, hukuki veya çekişmeli nitelik gösteren konular hakkında fikir vermeyi ve danışmalarda bulunmayı, yardım ettiği ve hatta icabında temsil bile eylemediği tarafların çıkarlarını, hayatlarını, hürriyetlerini, şeref ve haysiyetlerini yazı ile veya söz ile müdafaa etmeyi kendisine meslek edinen kimseye avukat denir" şeklinde bir tanımlama yapmıştır.²

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 1.maddesinde; "Avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir. Avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder." şeklinde tanımlanmıştır.

* **Avukat**, Ankara Barosu, e-posta: scetin99@gmail.com

¹ Av. Semih Güner, *Avukatlık Hukuku*, Ankara Barosu Yayınları, 2002, s. 7.

² Güner, s. 50.

Farklı hukuk sistemlerinde farklı yaptırımlara tabi olsa da, avukatın üstlenmiş olduğu hukuki yardım hizmetlerini yerine getirirken, vekalet görevine konu işi görürken yöneldiği sonucun elde edilememesinden sorumlu değil ise de, bu sonuca ulaşmak için gösterdiği çabanın, yaptığı iş ve işlemlerin, davranışların özenli olmayışından doğan zararlardan dolayı sorumludur.

KAYNAKÇA

Chalkıadaki V, Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı 2016.

Güner S, *Avukatlık Hukuku*, Ankara Barosu Yayınları, 2002.

Güriz A, *Hukuk Felsefesi*, Ankara 1985.

Kazan T, Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı, Ankara 2016.

Mısır M H, *Avukatlık Disiplin Hukuku*, G.Antep 2016.

Oğuzman M K, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul 2018.

Özkent, A H, *Avukatın Kitabı*, İstanbul 1940.

TBB Web Sayfası, Disiplin Kurulu Kararları.

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNDE ARABULUCULUK YÖNTEMİNİN UYGULANABİLİRLİĞİ

Hüseyin Can GÜLTEPE*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Anayasa'nın 125. maddesi uyarınca; *"İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır."* Bu hüküm, hukuk devleti ilkesinin olmazsa olmaz bir gereğidir. Bu yargı yetkisi, bağımsız mahkemeler tarafından kullanılmaktadır. Bu kapsamda idare ile vatandaşlar arasında ortaya çıkacak uyuşmazlıklar da kural olarak mahkemeler aracılığıyla çözümlenecektir. Bunun yanı sıra çağdaş toplumlarda mahkemeler uyuşmazlık çözmek için başvurulan yegane yol değildir.¹ Uyuşmazlıkların her iki tarafının da menfaatine olabilecek bir sonuçla ayrılabilmesi için alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri de bulunmaktadır. Arabuluculuk bu yöntemlerden biri olarak uygulanmaktadır.

Arabuluculuk müessesesinin uygulaması dünyada geçmişi çok daha eskilere dayansa da ülkemiz için nispeten yeni bir kurum olduğunu söylemek mümkündür. Hukuk sistemimizde hali hazırda arabuluculuk yöntemi yalnızca özel hukuka tabi uyuşmazlıklar konusunda uygulanmakta olup buna karşılık kamu hukukunda idari uyuşmazlıklar yönünden arabuluculuk yöntemi uygulanmamaktadır. Bu çalışmamızda arabuluculuk yönteminin, idarenin kamu gücünü kullanarak, tek taraflı tesis ettiği işlemler neticesinde ortaya çıkan uyuşmazlıklar yönünden ve bunun en belirgin görünüş biçimi olan vergi uyuşmazlıkları yönünden uygulanabilir olup olmadığı tartışılmıştır.²

Bu amaçla öncelikle vergi uyuşmazlığı kavramı tanımlanmış, sonrasında vergi uyuşmazlıklarının idari çözüm yollarından olan uzlaşma müessesesi ele alınmış, ardından arabuluculuk yönteminin, genelde idari uyuşmazlıklar özelde

* **Avukat**, Ankara Defterdarlığı, **e-posta**: hcgultepe@gmail.com

1 Mustafa Özbek, "İdari Uyuşmazlıkların Çözümünde Yargılama Dışı Usuller (I)", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (56), 2005, s.133.

2 Atilla Erkal, "Türk, Alman ve İsviçre İdare Hukukunda Arabuluculuk", *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1), 2022, s.43.

KAYNAKÇA

- Akkaş F, *Türkiye’de Vergi Uyuşmazlıklarının İdari Aşamada Çözümlemesinde Vergi Hatalarının Düzeltilmesi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2013.
- Aksoy Ş, *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, 4. Baskı, Filiz Kitabevi, 1996.
- Aksu Ö, *Ticari Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- Arslaner H, “*Vergi Uyuşmazlıklarının İdari Aşamada Çözümünde Uzlaşma Müessesesi Ve Etkinliği Sorunu*”, *Uluslararası İktisadi İdari İncelemeler Dergisi*, (17), 2016, s. 273-300.
- Asiltürk M, “*Arabuluculuk Müessesesinin İdari Yargılama hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümlemesinde Uygulanabilirliği*”, *Terazi Hukuk Dergisi*, 9(95), 2014, s. 29-40.
- Bayraktar Güler K, *İdare ve Özel Kişiler Arasındaki İdari Uyuşmazlıkların Yargı Dışı Usullerle Çözümlemesi*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- Biniş M, “*Vergi Uyuşmazlıklarında Alternatif Çözüm Yolları ve Türkiye’de Uygulanabilirliği*”, *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 2013, s. 15-30.
- Buz F, “*Vergi Uyuşmazlıklarında Bir Çözüm Yolu: Uzlaşma Müessesesi ve Türkiye’deki Etkinliği*”, *II. Lisansüstü Çalışmalar Kongresi*, Bursa, 2013.
- Candan T, *Vergilendirme Yöntemleri ve Uzlaşma*, 2. Baskı, Maliye ve Hukuk Yayınları, 2006.
- Çapar A, “*İdarenin Taraf Olduğu Hukuki Uyuşmazlıkların Çözümünde Arabuluculuk Yöntemi*”, *Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi*, 7(59), 2020, s.2526-2535.
- Doğan B, *Vergi Uyuşmazlıklarının İdari Aşamada Çözüm Yollarından Bir Tanesi Olarak Uzlaşma*, *Artuklu Kaime Uluslararası İktisadi ve İdari Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 2018, s. 45-57.
- Durmuş N, “*Vergi Uyuşmazlıklarında Barışçıl Çözüm Yolları: Fransa Örneği*”, *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (1), 2016, s. 47- 76.
- Erkal A, “*Türk, Alman ve İsviçre İdare Hukukunda Arabuluculuk*”, *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1), 2022, s. 39-66.
- Gök K, “*Vergi Direncinin Gelişimi*”, *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, 22(1), 2007, s. 143-163.
- Hasoğlu A, *İdarenin Sorumluluğu Bağlamında Yargı Dışı Çözüm Yolu Olarak Sulh*, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25(2), 2017, s. 65-87.
- Karakoç Y, *Genel Vergi Hukuku*, 7.Baskı, Yetkin Yayınevi, 2015.
- Kırbaş S, *Vergi Hukuku*, Adım Yayıncılık, 1992.
- Kızılot Ş / Taş M, *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, 5. Baskı, Gazi kitabevi, 2013.
- Kızılotprak Ö, “*Türkiye ve Çeşitli Ülkeler Vergi Sistemlerinde Vergi Uzlaşması*”, *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 42(1), 2020, s. 106-123.
- Öncel M vd., *Vergi Hukuku*, 10. Baskı, Turhan Kitabevi, 2002.

- Özbek M, "İdari Uyuşmazlıkların Çözümünde Yargılama Dışı Usuller (I)", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (56), 2005, s. 90- 132. (I)
- Özbek M, "İdari Uyuşmazlıkların Çözümünde Yargılama Dışı Usuller (II)", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı: 56, 2005, s. 82-134. (II)
- Özcan Ü, *Türk Vergi Yargı Sistemi ve Vergi Uyuşmazlıklarının Çözümü*, Akhiselim Matbaası, 1989.
- Özkan G, "Tazminat Uyuşmazlıklarının İdari Yargı Öncesi Sulh Yoluyla Çözümü", *Uluslararası Avrasya Ekonomileri Konferansı*, 2016.
- Sarılı M A, *Türk Vergi Hukuku*, Hermes Yayınevi, 2020.
- Savaşan F vd., "Vergi Uyuşmazlıklarının Çözüm Yollarının Nitel Araştırma Yöntemleriyle Karşılaştırılması", *Maliye Dergisi*, (162), 2012, s.126-144.
- Üstün Fiş G, "Arabuluculuk Faaliyetlerinde İdarenin Yeri ve Yetkisi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 26(1), 2020, s.13-23.
- Yegen B, "Vergi Uyuşmazlıklarının İdari ve Adli Yargı Kapsamında Çözüm Süreçleri ve Önerileri", *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 2019, s.131-141.
- Yeşilirmak A, *Temel Arabuluculuk Eğitim Kitabı*, 2.Baskı, Adalet Bakanlığı, 2021.
- Yılmazoğlu Y E, *Vergi Uyuşmazlığından Doğan İdari Davalarda Mülkiyet Hakkının Korunması*, Ankara Üniversitesi, Doktora Tezi, 2020.
- Yüce M, *Vergi Yargılama Hukuku*, 5. Baskı, Ekin Yayınevi, 2017.

ÇOCUK TESLİMİ VE ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINDA GÖREVLENDİRİLEN UZMANLAR

Esra BULUT*

GİRİŞ

Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması süreci, çocuğun öncelikli yararını gözeten hassas bir hukuki düzenlemeyi gerektirir. 7343 sayılı Kanun'la, çocuk teslimi ve kişisel ilişki kararlarının uygulanması İcra ve İflas Kanunu kapsamında çıkarılarak Çocuk Koruma Kanunu'na dâhil edilmiş, Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerinde çalışan uzmanlar görevlendirilmiştir. Psikolog, pedagoğ, sosyal çalışmacı, çocuk gelişimci ve rehber öğretmen gibi uzmanlar, çocuğun ruhsal sağlığını korumak, hukuki işlemleri çocuk odaklı bir yaklaşımla yürütmekle sorumludur. Bu çalışma, çocuğun üstün yararı ilkesi çerçevesinde uzmanların hukuki statüsünü, etik sorumluluklarını, görevlerini ve reddedilip edilemeyeceklerini incelemektedir.

I. ÇOCUK TESLİMİ VE ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASI KAVRAMLARI

A. Genel Olarak

Çocuk Koruma Kanunu'nda¹ (ÇKK) çocuk, "daha erken yaşta ergin olsa bile on sekiz yaşını doldurmamış kişi" olarak belirtilmiştir (ÇKK m. 3/a). Çocuğun anne babasıyla aynı çatı altında birlikte yaşamaması durumunda çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması ihtimalleri söz konusu olur.

Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlam ve Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesine Dair Yönetmelik² (Yönetmelik) m. 4/1/d'de, çocuk teslimi kavramı "*“velayete ilişkin verilen ilâm veya tedbir kararına istinaden süreklilik arz etmeyen, çocuğun yükümlüden alınarak hak sahibine verilmesi sürecini” ifade etmektedir.*" şeklinde düzenlenmiştir.

* **Arş. Gör.**, Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı/ADANA, **e-posta:** esrabulut.00@gmail.com, esrabulut@cu.edu.tr

¹ 5395 sayılı Kanun, *Resmî Gazete Tarihi: 15.07.2005 Resmî Gazete Sayısı: 25876.*

² *Resmî Gazete Tarihi: 04.08.2022 Resmî Gazete Sayısı: 31913.*

SONUÇ

Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması süreçleri, çocuğun üstün yararı ilkesinin korunması ve bu süreçlerde görev alan uzmanların etik sorumluluklarının yerine getirilmesiyle daha etkin ve çocuk odaklı bir yaklaşımın benimsenmesini gerektirmektedir. 7343 sayılı Kanun ile İcra ve İflas Kanunu'nun çocuk teslimine ilişkin hükümleri yürürlükten kaldırılarak, Çocuk Koruma Kanunu'na entegre edilen yeni düzenlemeler, bu bağlamda önemli bir reform niteliği taşımaktadır.

Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlükleri tarafından görevlendirilen psikologlar, pedagoglar, sosyal çalışmacılar, çocuk gelişimciler ve rehber öğretmenler, sürecin merkezine çocuğun psikolojik ve fiziksel esenliğini yerleştiren bir anlayışla çalışmaktadır. Ancak, uzmanların hukuki statüsü, görev tanımları ve tarafsızlıklarının korunması noktasında uygulamada karşılaşılan belirsizlikler, mevzuatın daha net hükümlerle desteklenmesi gerektiğini göstermektedir. Çocuk teslimi ve kişisel ilişki kurulması süreçlerinde uzmanların tarafsızlıklarının sağlanması ve işleyişin şeffaf bir biçimde yürütülmesi, çocuğun üstün yararının tesisinde kritik bir rol oynamaktadır.

Çocuk Koruma Kanunu ve ilgili yönetmelikler, çocuğun görüşünün alınması, taraflarla iletişim kurulması ve çocuğun üstün yararına uygun kararların uygulanması gibi konularda önemli yükümlülükler getirmektedir. Buna rağmen, uzmanların etik sorumluluklarına uyumunun izlenmesi, görevlerini kötüye kullanmaları durumunda başvurulabilecek şikâyet mekanizmalarının daha etkin hale getirilmesi ve çocuk teslimi süreçlerinde olası çatışmaların önlenmesi için ilave düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Sonuç olarak, çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması süreçlerinde görev alan uzmanların hukuki ve etik sorumluluklarının netleştirilmesi, bu süreçlerin çocuğun esenliği ve menfaati gözetilerek yürütülmesi açısından bir zorunluluk arz etmektedir. Çocuğun üstün yararı ilkesine dayalı olarak yapılan bu düzenlemeler, uygulamadaki eksikliklerin giderilmesiyle daha işlevsel hale gelecek ve çocuk haklarının korunmasına önemli katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Akyüz E, *Çocuk Hukuku Çocukların Hakları ve Korunması*, Pegem Yayıncılık, 2021.

Aras B, *Boşanma Davalarında Yargılama Usulü ve Aile Mahkemeleri*, Genişletilmiş Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Adalet Yayınevi 2011.

Arslan A S, "Türk Aile Mahkemelerinin Yapısı ve Yargılama Usulü" *Ankara Barosu Dergisi*, 2010, S. 68, 1.

Bagaç İcen S, *Yargıtay Kararları Işığında Türk Hukukunda Çocuğun Evlat Edinilmesinde Üstün Yarar*, Ankara Üniversitesi SBE, Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2020.

- Bahadır Z, "BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Çerçevesinde Medenî Usûl Hukuku Bakımından Çocuğun Katılım Hakkı", *Adalet Dergisi*, 2023/1, 70. Sayı, ss. 213- 254.
- Baktır S, *Aile Mahkemeleri*, Yetkin Yayınları, 2003.
- Baş S/ Baş S, "Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması Konularında 7343 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler ve Çocuk Hakları Perspektifinden Bir Değerlendirme", *Çukurova Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, S. 1, 2023, s. 1-32.
- Baysal B, "Çocuğun Üstün Yararı İlkesi ve Koruyucu Aile Kurumu", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 8/95- 96.
- Belgin D, *Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlamların İcrası*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2011.
- Belgin Güneş D, *Çocuk Koruma Kanunu'na Göre Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlamların ve Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesi*, Yetkin 2022. (Anılış: Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlamların ve Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesi).
- Belgin Güneş D, "Mağdur Hakları Kanunu Taslağı'nın Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 29, S. 2, 2021, s. 913-931. (Anılış: Mağdur Hakları Kanunu Taslağı'nın Hükümlerinin Değerlendirilmesi).
- Börü L/ Parlak Börü Ş, "Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin Mahkeme Kararlarının Yerine Getirilmesi: Karşılaştırmalı Hukuk ve 7343 sayılı Kanun'un Getirdiği Değişiklikler Çerçevesinde Değerlendirmeler", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 71 (3), 2022, s. 1227- 1277.
- Breitschmid, P., *Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Personen- und Familienrecht – Partnerschaftsgesetz, Art. 1-456 ZGB*, 3. Baskı, Schulthess Juristische Medien AG, 2016.
- Büchler A., *FamKomm - Scheidung, Band I, Art. 273*, 4. Baskı, (R. Fankhauser, Herausgeber). Stämpfli Verlag, 2022.
- Çiftçi B, "Aile Mahkemeleri Uzmanlarının Hukuki Niteliği ve Mesleki Uygulama Sorunları", *Ankara Barosu Dergisi*, 2007, S. 65, 3, ss. 173-178.
- Dural M/ Ögüz T/ Gümüş M A, *Türk Özel Hukuku Cilt III, Aile Hukuku*, Filiz Kitabevi, 2021.
- Erdoğan E, "Çocuk Teslimine İlişkin İlamların Yerine Getirilmesi (İcrası) (7343 Sayılı Kanun'la Gerçekleştirilen Değişiklikler Kapsamında)", *Türk Hukukunda Çocuk*, Editörler: Ersin Erdoğan, Belkis Vural Çelenk, Özgün Özyüksel, Yetkin Yayınları 2022, s. 355-372.
- Erlüle F, "Yargıtay Kararları Çerçevesinde Velayetin Kullanılması Kendisine Bırakılmayan Tarafın Çocuğu Ziyaret Hakkı", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 2, (2018), s. 259-284.
- Gayretli Aydın S, "7343 sayılı Kanun'un Çocuk Teslimi, Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına ve Velayetin Değiştirilmesine İlişkin Getirdiği Yenilikler", *Terazi Hukuk Dergisi*, S. 187, Mart 2022, s. 15-34.

- Gençcan Ö U, *Çocuk Hukuku*, Yetkin Yayınları, 2021.
- Hegnauer C., *Berner Kommentar Band II/2*, Art. 274a, Stämpfli Verlag, 1997.
- İmir M S, *Çocuk Koruma Kanunu Kapsamında Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması*, Adalet Yayınevi, 2023.
- Koçyıldırım G, *Sosyal Hizmet Bakış Açısıyla Çocuk Teslimine ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlamların İcrası ve Uygulamaları*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi SBE, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 2010.
- Kurt Konca N, "Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasında Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerinin İşlem ve Kararlarına Karşı Şikâyet ve İtiraz", *MİHDER*, S. 18, 52, 2022/2, ss. 367-404.
- Mardin Ç, *Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamların İcrası*, Yetkin Yayınevi, 2019.
- Mavi Ö, "İcra Takibiyle Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasının Sebepleri, İcra Uzmanının Rolü ve Çocuğun Durumu", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2008, (74), s. 269- 281.
- Mordasini- Rohner C. M., *ZGB Kommentar, Schweizerisches Zivilgesetzbuch* (4. Auf.), Orell Füssli Verlag, 2021.
- Özbay İ, "Türk Hukukunda Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamların İcrası Hakkındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi*, Y. 4, S. 2, 2017, s. 31- 110. (Anılış: Çözüm Önerileri).
- Özbay İ, "Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamların İcrası", *e-Akademi Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi*, 2009/84. (Anılış: Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamların İcrası).
- Özbay İ/ Aydemir F, 'Güncel Kazai İçtihatlar Çerçevesinde Aile Mahkemelerinde Görev Yapan Uzmanların Hukuki Statüsü ve Reddi' (2020/2), 16, (46), *MİHDER*, ss. 463-514.
- Özbay İ/ Aydemir F, "Aile Mahkemelerinde Kendisinden Yararlanılan Bir Uzman Olarak "Psikolog"', *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, Mart 2024, ss. 1-42.
- Özkaptan M N/ Özkaptan E/ Boylu M E/ Cansunar F N, "Adli Psikiyatri Perspektifinden Çocuk Velayeti ve Kişisel İlişki Kurma: Sosyodemografik, Klinik ve Hukuki Özelliklerin Değerlendirilmesi", *Adli Tıp Dergisi*, C. 38, S. 1, 2024, ss. 55-71.
- Öztan B/ Öztan F, "Boşanmada Velayetin Tevdii", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2/2, 2016.
- Reyhani Yüksel S, "Üçüncü Kişilerin Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasını İsteme Hakkı", Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 25, S. 2, 2019, s. 1539- 1556.
- Sarısözen S, "İcra ve İflas Hukukunda Canlı Haczi", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 10, S. 2, 2015, s. 53-96.
- Schütt T, "Die Anhörung des Kindes im Scheidungsverfahren unter besonderer Berücksichtigung des psychologischen Aspekts", *ZStV-Zürcher Studien zum Verfahrensrecht Band/Nr. 133*, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich-Basel-Genf, 2002.

- Serozan R, *Çocuk Hukuku*, 2. Basıdan Tıpkı Bası, Vedat Kitapçılık, 2017.
- Şahin H, "Çocuk Haczi Uygulamasına Yönelik Tepkiler: Twitter Örneği", *Hafıza Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 2, C. 3, 2021, ss. 167-180.
- Tanrıver S, *Türk Aile Mahkemeleri*, Yetkin Yayınları 2014.
- Tercan E, "Türk Aile Mahkemeleri", *AÜHFD*, 2003, 52(3), ss. 19-53.
- Topal Ö, "Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamların İcrasında Yeni Dönem", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 30 (3), 2022, ss. 1331-1365.
- Tuncer Kazancı İ, "Hukukî Dinlenilme Hakkı ve Çocuğun Katılma Hakkı Bağlamında Yargılamada Çocuğun Dinlenilmesi", *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 9, S. 1, 2023, ss. 57- 80.
- Wapler F, *Kinderrechte und Kindeswohl*, Mohr Siebeck, 2015.
- Wirz A/ Büchler A, *FamKomm, Scheidung, Band I: ZGB / Band II: Anhänge*, Art. 273 (I. Schwenzer Herausgeber), Stämpfli Verlag, 2010.

TÜRK HUKUKUNDA KORUYUCU AİLE DÜZENLEMELERİNE VE MODELLERİNE DAİR DEĞERLENDİRMELER

İrem Tuğçe DÖNGÜL*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Refah ve güçlü bir toplumun temellerini oluşturan ana unsur, psikolojik ve fizyolojik ihtiyaçları karşılanmış sağlıklı ve mutlu çocuklardır. Bu nedenle sosyal devlet ilkesinin benimsendiği modern toplumlarda çocuğun yetiştirilmesi, korunması ve eğitilmesinde temel görev yalnızca aileye değil; aile ile birlikte devlete de yüklenmiştir¹. Nitekim sosyal toplum ve devlet açısından, daha güçlü ve parlak bir gelecek inşası, çocukların psikolojik ve fizyolojik ihtiyaçlarının tatmin edilmesi ile mümkündür. Bu nedenle bir çocuğun fizyolojik ve psikolojik iyi oluşunu sağla(ya)mayan biyolojik ailenin kaderine terk edilmesi, modern hukuk anlayışında çocuğun üstün yararı ilkesi gereği kabul edilemezdir.

Çocukların psikolojik ve fizyolojik iyi oluşunun nasıl sağlanabileceğine yönelik yapılan çalışmalarda, en iyi yerin aile yanı olduğuna, çocuğun aile ortamında ve aile sıcaklığı ile yetişmesinin önemine dikkat çekilmiştir². Sıcak bir aile içerisinde, anne ve/veya babadan alınan bakım desteği, çocuk için alternati-

* **Arş. Gör.**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: iremdongul@gmail.com

¹ Ali Naim İnan, Çocuğun Korunması ve Polis, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 27(1-4), 1980, s. 616; İlknur Serdar, "Koruyucu Aile", *Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan*, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, 2000, s. 469; Aytül Yurdakul, *Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na Bağlı Kurum Bakımında Kalan Çocuklarla Koruyucu Aile Yanında Kalan Çocukların Benlik Kaygısı ve Psikososyal Gelişimleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi*, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2016, s. 35.

² Aydın Zevkililer, "Türk Hukukunda Korunmaya Muhtaç Çocuklar", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25(1-2), 1968, s.173; Ayşenur Kılınç, "Türk Hukukunda Koruyucu Aile Sözleşmesi ve Çocuk Arasındaki Hukuki Değerlendirilmesi", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28(3), 2020, s. 1219. Vehbi Ünal, "Dünden Bugüne Kültürümüzde Koruyucu Aile Hizmetleri Üzerine Bazı Değerlendirmeler", *Journal of Turkish Studies*, 10(6), 2015, s. 875; Yurdakul, s. 35; Dilara Zorlutuna, *Türk Hukukunda Küçüklerin Evlat Edinilmesi*, 1. Bası, Seçkin Yayınları, 2024, s. 58.

KAYNAKÇA

- Akbulut Şahin A, *Korunmaya Muhtaç Çocuk Kavramına Yeni Yaklaşım (Toplumsallaşma Sürecinde Uygulanan Sistemlerin Analizi: İzmir Örneği)*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2006.
- Akgül Ş, *Küçüklerin Evlat Edinilmesi ve Koruyucu Aile Kavramı*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2021.
- Akyüz E, “Çocuğun Güvenliği İlkesi Işığında Korunmaya Muhtaç Çocuklar”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 24(2), 1991, s. 709-734.
- Altaş H/Döngül İ T, *Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK mad. 1-7)*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2014.
- Cin H / Akyılmaz G, *Türk Hukuk Tarihi*, 16. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Çetin Bobuş K S, *Türk Hukuk Sisteminde Koruyucu Aile Sözleşmesi*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2023.
- Doğan R, “Bir Koruma Tedbiri Olarak Koruyucu Aile Bakımı ve Koruyucu Aile Yönetmeliği”, *Ankara Barosu Dergisi*, 2, 2013, s. 145-170.
- Gençcan Ö U, *Çocuk Hukuku*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2021 (Çocuk).
- Gençcan, Ö U, *Velâyet Hukuku Yargıtay Uygulaması, Bilimsel Açıklama ve En Son İçtihatlar*, 1. Bası, Yetkin Yayınları, 2015.
- İnan A N, *Çocuğun Korunması ve Polis*, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 27(1-4), 1980, s. 243-250.
- Kaleli R, *İslam Hukukunda Koruyucu Aile – Mukayeseli Bir Çalışma*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Karatay A, “Türkiye’de Koruyucu Aile: Kökenleri, Gelişimi ve Bugünü”, *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, 2017, s. 389-427.
- Kartal Ö, *İslam Hukukunda Koruyucu Aile*, Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- Kılınç A, “Türk Hukukunda Koruyucu Aile Sözleşmesi ve Çocuk Arasındaki Hukuki Değerlendirilmesi”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28(3), 2020, s. 1217-1261.
- Nicholas B, *An Introduction To Roman Law*, Oxford University Press, 1962.
- Özdemir H / Ruhi A C, *Çocuk Hukuku*, 7. Bası, Oniki Levha Yayınları, 2024.
- Özdemir Uluç F, *Psiko-Sosyal ve Hukuki Açından Koruyucu Aile Bakımı*, Attila Kitabevi, 1997.
- Öztürk M V, “Türk Hukukunda Evlat Edinme Müessesesinin Tarihi Gelişimi”, *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(2), 2023, s. 313-355.
- Sadioğlu F C, “Türk ve İsviçre Medeni Kanunlarına Göre Eşlerin Birlikte Evlat Edinmesi Kurah”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(2), 2020, s. 730-759.
- Serdar İ, “Koruyucu Aile”, *Prof. Dr. Seyfullah Edis’e Armağan*, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, 2000, s. 467-537.

- Şenocak H, "Korunmaya Muhtaç Çocuklara Sağlanan Bakım Yöntemleri", *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 51, 2006, s. 177-228.
- Usta Sayita S, *Türk Hukukunda Çocuğun Koruyucu Aile (Kişi) Yanına Yerleştirilmesi*, 1. Bası, Filiz Kitabevi 1996.
- Ünal V, "Dünden Bugüne Kültürümüzde Koruyucu Aile Hizmetleri Üzerine Bazı Değerlendirmeler", *Journal of Turkish Studies*, 10(6), 2015, s. 875-900
- Yerli K, "The Elizabethan Poor Law Of 1601 As A Result Of Socio-Political And Economic Conditions Of The Sixteenth Century England", *Turkish Journal of Applied Social Work*, 3(1), 2020, s. 88-99.
- Yurdakul A, *Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na Bağlı Kurum Bakımında Kalan Çocuklarla Koruyucu Aile Yanında Kalan Çocukların Benlik Kaygısı ve Psikososyal Gelişimleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi*, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- Yücebaş Ç, "Antik Yunan ve Roma'dan Günümüze Aile Hukuku", *Genç Kalemler Tarih Araştırmaları Dergisi*, 6(7), 2020, s. 6-9
- Zevkliler A, "Türk Hukukunda Korunmaya Muhtaç Çocuklar", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25(1-2), 1968, s.173-236
- Zorlutuna D, *Türk Hukukunda Küçüklerin Evlat Edinilmesi*, 1. Bası, Seçkin Yayınları, 2024.

GELİR (HASILAT) PAYLAŞIMLI İNŞAAT SÖZLEŞMESİNE VEKALET SÖZLEŞMESİNE ÖZGÜ TEK TARAFLI SONA ERDİRMENİN UYGULANABİLİRLİĞİ

Nesibe Nur KIZILKAN*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Gelir (hasılat) paylaşımlı inşaat sözleşmesi adında da geçtiği üzere bir inşaat sözleşmesi türüdür. İnşaat sözleşmesi, inşaat sahibinin yükleniciye bir bedel ödemeyi üstlendiği; yüklenicinin de inşaat sahibine bunun karşılığında bir inşa eseri (taşınmaz) meydana getirmeyi ve inşa eserini teslim etmeyi üstlendiği isimli eser sözleşmesidir¹. Gelir paylaşımlı inşaat sözleşmesi, doktrinde *gelir (hasılat) paylaşımına dayalı inşaat sözleşmesi*, *arsa satışı karşılığı gelir (hasılat) paylaşımı* gibi isimlerle de adlandırılmaktadır². Doktrinde baskın olarak *gelir paylaşımlı inşaat sözleşmesi* kullanıldığından kavram birliği açısından çalışmada bu ismin kullanılması tercih edilmiştir.

Gelir paylaşımlı inşaat sözleşmeleri, arsa sahibi ve yüklenicinin; yüklenicinin bağımsız bölümler meydana getirmeyi ve inşa edeceği bağımsız bölümlerin satışına aracılık etmeyi üstlendiği, arsa sahibinin ise inşa edilen bağımsız bölümleri üçüncü kişilere satmayı vaat ettiği ve satıştan elde edilen geliri yükleniciyle paylaşma borcu altına girdiği sözleşmeler olarak tanımlanabilir³.

* **Arş. Gör.**, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/İZMİR, **e-posta:** nesibenur.kizilkan@ikc.edu.tr

¹ Fikret Eren, "İnşaat Sözleşmesinin Genel Esasları", *Uygulama ve Öğretide İnşaat Hukuku Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023, s. 3-5.

² Gelir paylaşımlı inşaat sözleşmesinin adlandırılmasında kullanılan çeşitli isimler için bkz. Umut Yeniocak, *Gelir Paylaşımına Dayalı İnşaat Sözleşmesi (Arsa Satışı Karşılığı Gelir Paylaşımı)*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014, s. 20-21.

³ Emrehan İnal, *Sonuca Katılmalı Sözleşme Kavramı ve Gelir Paylaşımlı İnşaat Sözleşmesi*, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011, s. 141-142; Emrehan İnal, "Gelir Paylaşımlı İnşaat Sözleşmesinin Genel Esasları", *Gelir Paylaşımlı İnşaat Sözleşmesi Çalıştayı*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015, s. 72; Yeniocak, s. 25; Gürsel Öngören, *İnşaat Hukuku*, 1. Baskı, Öngören Hukuk Yayınları, Ankara, 2016, s. 31; İlker Hasan Duman, *Açıklamalı - İçtihatlı İnşaat*

menfaati bulunmaktadır. Ancak vekalet unsuru barındıran karma nitelikteki isimsiz bir sözleşmenin haklı sebeple tek tarafça sona erdirilmesi kanımızca mümkün olmalıdır. Haklı sebep, dürüstlük kuralı çerçevesinde taraflardan biri için sözleşmenin devamını çekilmez hale getiren sebeplerdir. Böyle bir sebebin varlığı halinde sözleşmenin tek tarafça sona erdirilebilmesinin kabulü gerekir. Kanaatimizce burada haklı sebep değerlendirilirken tipik vekalet sözleşmesine kıyasla daha dar bir yorum yapılmalıdır. Tipik vekalet sözleşmesi açısından sözleşmenin devamını çekilmez kılan bir sebep, gelir paylaşımli inşaat sözleşmesi açısından sözleşmenin devamını çekilmez kılmayabilir. Hâkim bu değerlendirmeyi yaparken somut sözleşme ilişkisini göz önünde bulundurmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akbıyık C, "Temsil Yetkisi ve Temel İlişki", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 55(4), 1997, s. 217-232.
- Akcaal M, "Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesinde Vekâletin Kötüye Kullanılması", *Terazi Hukuk Dergisi*, 18(197), 2023, s. 10-21.
- Akıncı Ş, "Roma Hukuku'nda Şirket (Societas) Akdi ve Bunun Türk Hukuku'na Etkisi", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. M. Şakir BERKİ'ye Armağan, 5(1-2), 1996, s. 137-151.
- Akıntürk T / Ateş D, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Özel Borç İlişkileri*, 20. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2013.
- Akyol Ş, *Türk Medeni Hukukunda Temsil*, 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009.
- Antalya O G, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. 1, 2*. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2013.
- Aral F / Ayrancı H, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 13. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Arıkan H, *Gelir Paylaşımli İnşaat Sözleşmesi*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Atamulu İ, *Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmesinin Müteahhidin Temerrüdü Sebebiyle Sona Ermesi*, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.
- Ayan M, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 12. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- Aydoğdu M / Nart S, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Barlas N, *Adî Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri*, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2008.
- Başpınar V, "Taşınmaz Satımında Vekalet", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 45(1), 1996, s. 483-504. (Vekalet)
- Başpınar V, *Vekilin (Avukatın, Hekimin, Mimarın, Bankanın) Özen Borcundan Doğan Sorumluluğu*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2004. (Özen Borcu)
- Canyürek M, "Özellikle 'Maddi Fiillere İlişkin Vekalet' Yönünden Vekalet Sözleşmelerinin Bazı Özellikleri", *Argumentum*, 1(10), 1991, s. 141-146.

- Çelen S, *Gelir Paylaşımli İnşaat Sözleşmesi*, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Duman İ H, *Açıklamalı – İçtihatlı İnşaat Hukuku*, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014. (İnşaat Hukuku)
- Duman İ H, *İnşaat Sözleşmeleri Uygulamasında Dürüstlük Kuralının Önemi*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014. (Dürüstlük Kuralı)
- Dural M / Sarı S, *Türk Özel Hukuku Cilt I Temel Kavramlar ve Medenî Kanununun Başlangıç Hükümleri*, 8. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2013.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 21. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017. (Borçlar Genel)
- Eren F, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017. (Borçlar Özel)
- Eren F, "Borçlar Kanunu Açısından İnşaat Sözleşmeleri", *İnşaat Sözleşmeleri Yönetici – İşletmecisi Mühendis ve Hukukçular için Ortak Seminer (Ankara, 19-29 Mart 1996)*, 2. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2001, s. 47-103.
- Eren F, "İnşaat Sözleşmesinin Genel Esasları", *Uygulama ve Öğretide İnşaat Hukuku Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023, s. 3-57. (İnşaat Sözleşmesi)
- Erkan V U, "Arsa Sahibi, Gelir Paylaşımli İnşaat Sözleşmesinden Doğan Alacakları Yüklenici Tarafından Kendisine Ödeninceye Kadar Bağımsız Bölümlere İlişkin Tapuda Alıcı Üçüncü Kişiler Lehine Tescilden Kaçınabilir mi?", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 38(1), 2022, s. 53-82.
- Erman H, *Arsa Payı Karşılığlı İnşaat Sözleşmesi*, 3. Baskı, Der Yayınları, İstanbul, 2010.
- Ertürk A, "Gelir Paylaşımli İnşaat Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği", *Fasikül Hukuk Dergisi*, 12 (130), 2020, s. 6-13.
- Feyzioğlu F N, *Borçlar Hukuku İkinci Kısım Akdin Muhtelif Nevileri (Özel Borç İlişkileri) Cilt I*, 4. Bası, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1980.
- Göktürk K, "Şirketler Hukukunda Affectio Societatisin Anlamları", *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2), 2021, s. 217-234.
- Gökyayla K E, *Avukatlık Sözleşmesinin Avukatın Azli ve İstifasıyla Sona Ermesi*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007.
- Gümüş M A, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler Cilt I*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2008. (Cilt I)
- Gümüş M A, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler Cilt II*, 3. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014. (Cilt II)
- Gümüşsoy Karakurt G, "Gelir Paylaşımli İnşaat Sözleşmesinin Hukuki Niteliği", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(1-2), 2016, s. 787-799.
- Güvenç Ö, *Sözleşmenin Kurulmasında İrade Açıklamalarının Yorumu*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Hatemi H, *Borçlar Hukuku Özel Bölüm*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1999.
- İnal E, "Gelir Paylaşımli İnşaat Sözleşmesinin Genel Esasları", *Gelir Paylaşımli İnşaat Sözleşmesi Çalıştayı*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015, s. 71-87. (Genel Esasları)

- İnal E, "Gelir Paylaşımli İnşaat Sözleşmesine Uygulanacak Hükümler", *Uygulama ve Öğretide İnşaat Hukuku Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023, s. 345-364. (Armağan)
- İnal E, *Sonuca Katımlı Sözleşme Kavramı ve Gelir Paylaşımli İnşaat Sözleşmesi*, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011. (Sonuca Katımlı Sözleşme)
- İnan A N / Yücel Ö, *İnan Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Kanık H, "Yapı Ortaklığından Doğan Hukuki Sorunlar", *Uygulama ve Öğretide İnşaat Hukuku Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023, s. 287-344.
- Karadaş İ, *Eser (İnşaat Yapım) Sözleşmeleri Kurulması Uygulanması Sona Ermesi Sona Ermesinin Sonuçları*, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- Kayhan Ş / Ünlütepe M, "Vekâlet Sözleşmesinin Kendine Özgü Sona Erme Sebepleri", *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, (3), 2014, s. 171-212.
- Kılıçoğlu A M, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 19. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015. (Borçlar Genel)
- Kılıçoğlu A M, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 2. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2020. (Borçlar Özel)
- Kızılkan N N, *Tüketici İşlemlerinde Sorumsuzluk Kayıtları*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- Kocağa K, *İnşaat Sözleşmesi*, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.
- Kocayusufpaşaoğlu N, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm Birinci Cilt – Borçlar Hukukuna Giriş Hukukî İşlem Sözleşme*, 7. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2017.
- Kostakoğlu C, *İçtihatlı İnşaat Hukuku ve Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmeleri*, 10. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2017.
- Kuntalp E, *Karışık Muhtevalı Akit (Karma Sözleşme)*, 2. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2013.
- Oğuzman M K / Öz M T, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I*, 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015.
- Oktay S, "İsimsiz Sözleşmelerin Geçerliliği, Yorumu ve Boşluklarının Tamamlanması", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 55(1-2), 1996, s. 263-296.
- Öngören G, *İnşaat Hukuku*, 1. Baskı, Öngören Hukuk Yayınları, Ankara, 2016.
- Öz T, *İnşaat sözleşmesi ve İlgili Mevzuat*, 3. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016.
- Sarı S, *Vekâlet Sözleşmesinin Tek Taraflı Olarak Sona Erdirilmesi*, 1. Baskı, Beşir Kitabevi, İstanbul, 2004.
- Sayhan İ, "Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesi ve Hâsılat Paylaşımı Sözleşmelerinin Adi Şirket Niteliği", *Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(2), 2014, s. 105-119.
- Seçer Ö, "Vekâlet Sözleşmesinin Vekâlete Özgü Sebeplerle Sona Ermesi", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(4), 2015, s. 877-944.

- Şahan G / Kumlu A, "Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmelerinde Yüklenicinin Vekâleti Kötüye Kullanması", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 31(1), 2023, s. 177-191.
- Tandoğan H, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri Cilt I/1*, 4. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2008. (Cilt I/1)
- Tandoğan H, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Cilt II*, 5. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010. (Cilt II)
- Tekinay S S / Akman S / Burcuoğlu H / Altop A, *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 7. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1993.
- Tercier P / Pichonnaz P / Develioğlu H M, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- Tunçomağ K, *Türk Borçlar Hukuku II. Cilt Özel Borç İlişkileri*, 3. Bası, Sermet Matbaası, İstanbul, 1977.
- Yavuz C, *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Beta Yayınevi, İstanbul, 2014.
- Yelmen A, *Asgari Gelir Taahhüdü İhtiva Eden Arsa Payı Karşılığı Gelir Paylaşımli İnşaat Sözleşmesi*, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018. (Asgari Gelir Taahhüdü)
- Yelmen A, "Gelir Paylaşımli İnşaat Sözleşmelerinde Asgari Gelir Taahhüdünde Bulunulmasından Doğan Hukuki Sorunlar", *Uygulama ve Öğretide İnşaat Hukuku Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023, s. 365-380. (Hukuki Sorunlar)
- Yeniocak U, *Gelir Paylaşımına Dayalı İnşaat Sözleşmesi (Arsa Satışı Karşılığı Gelir Paylaşımı)*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Yıldırım A, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 14. Baskı, Monopol Yayınları, Ankara, 2023.
- Zevkliler A / Gökyayla E, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 14. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2014.

YAZILMAMIŞ SAYILMA HÜKMÜNÜN GENEL İŞLEM KOŞULLARI KAPSAMINDA SÖZLEŞMEYE ETKİSİ

İrem ÖZBAL*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Sanayi devrimi ile ortaya çıkmış olan genel işlem koşulları, çok geniş bir uygulama alanına sahip olup, başta abonelik, sigortacılık, bankacılık sözleşmeleri olmak üzere günlük hayatta sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Genel işlem koşullarının bu kadar sık kullanılmasının sebebi daha az zaman alması, standardizasyon ve rasyonalizasyonu sağlamasıdır. Genel işlem koşulları, karşılıklı görüşme ve pazarlık imkânı olmadan sözleşmeye dahil edilen koşullardır. Karşı tarafın pazarlık etmesi, şartları değiştirmesi ya da onayı olmadan şartların sözleşmeye konulamaması hâlinde, söz konusu koşullar genel işlem koşulu olmaktan çıkar. Bu durum her bir genel işlem koşulu için ayrı ayrı değerlendirilir.

Genel işlem koşullarına ilişkin kanun hükümleri emredici niteliktedir. Dolayısıyla, taraflarca aksi kararlaştırılamayacağı gibi, genel işlem koşulları bu hükümlere aykırı olamaz. TBK m.27 hükmü uyarınca, emredici hukuk kurallarına aykırı genel işlem koşulları yok ya da geçersizdir. Fakat, tarafların, düzenleyici hukuk kurallarına aykırı genel işlem koşulu kararlaştırmaları, karşı tarafın açıkça bilerek ve isteyerek o koşulu kabul etmesi şartıyla mümkündür. Aksi takdirde, genel işlem koşulu değil, düzenleyici kural uygulanır.

Yürürlük denetimi, karşı tarafın menfaatine aykırı genel işlem koşullarının bir sözleşmenin kapsamına girip girmediğini tespit etmekle ilgilidir. TBK m.21 hükmünde yürürlük denetiminin şartları ve bu şartların sağlanmamasının sonucu belirtilmiştir. Bu denetimi geçememenin sonucu söz konusu genel işlem koşulunun yazılmamış sayılmasıdır.

* **Arş. Gör.**, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: iremozbal@baskent.edu.tr

SONUÇ

Genel işlem koşulları, standart sözleşmelere duyulan ihtiyacın giderek artması sebebiyle sıklıkla kullanılmaktadır. Bu koşulları düzenleyen taraf ile sözleşme yapan taraf, koşulların tek taraflı düzenlenmiş olması sebebiyle zayıf durumdadır. Kanun koyucu, zayıf konumda olan tarafın menfaatlerini korumak için birtakım denetimler düzenlemiştir. Bu denetimlere ilişkin olarak bazı ihlallerin yaptırımı, ihlale sebep olan genel işlem koşulunun yazılmamış sayılmasıdır. Bir genel işlem koşulunun yazılmamış sayılması için bazı şartların varlığı aranmaktadır. Genel işlem koşullarının yazılmamış sayılmasına ilişkin birden fazla konuda görüş ayrılığı mevcut olup, kanaatimizce bunun sebebi Alman Hukukundan düzenlemelerin bazılarının alınırken bazılarının alınmamasıdır. Yazılmamış sayılan hükümlerin açtığı boşluğun nasıl doldurulacağı Alman Hukukunda açıkça düzenlenmiştir. Kanunumuzda ise bu konuya ilişkin açık bir düzenleme bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Akkurt S S/Erdoğan K/Tokat H, Borçlar Hukuku, 5.Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Antalya G, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt V/1,1, 2.Bası, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Arıkan M, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda Genel İşlem Koşullarının Yazılmamış Sayılması Kavramı ve Bunun Sözleşmeye Etkisi, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 7, Sayı:3 - 4 | Aralık - Ocak 2012, < <https://www.jurix.com.tr/article/5708?u=0&c=0>>, Erişim Tarihi: 06.09.2024, S. 19-28.
- Aydoğdu M/Kahveci N, Genel İşlem Koşulları Şerhi, 2.Baskı, Adalet Yayınları, 2022.
- Aydoğdu M, Türk Borçlar Hukuku'nda Genel İşlem Koşullarının ve Tüketici Hukukunda Haksız Şartların Denetimi, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2014 (Denetim).
- Erdoğan İ, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 4. Baskı, Gazi Kitapevi, 2019.
- Eren F, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 28. Baskı, Legem Yayınevi, 2023.
- Eren F/Dönmez Ü, Eren Borçlar Hukuku Şerhi Cilt I, 2.Baskı, Yetkin Yayınları, 2023.
- Ersöz O, Genel İşlem Koşullarının Kişi Bakımından Uygulama Alanı ve Tacirler Hakkında Uygulanması, *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Yl. 3(1), 2017, <<https://www.aydin.edu.tr/tr-tr/arastirma/universite-yayinlari/akademik-sureli-yayinlar/Documents/Hukuk%20Fak%C3%BCltesi%20Dergisi%20Y%C4%B1%203%20Say%C4%B1%201%20Kapak.pdf>>, Erişim Tarihi: 06.09.2024, S. 69 - 104.
- Havutçu A, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Genel İşlem Şartlarına İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi, *İzmir Barosu Dergisi*, 76(2), 2011, <<https://www.izmirbarosu.org.tr/Yayin/13/sayi-2011-2>>, Erişim Tarihi: 06.09.2024, S.29-46.
- Kutluay E, Türk Borçlar Kanunu'nda Genel İşlem Koşulları, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, Özel Sayı C.19, 2017 < <https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2017/11/36-EZGI-KUTLUAY.pdf>>, Erişim Tarihi: 06.09.2024, S.1369-1422.
- Şeker M, Yazılmamış Sayılma, On İki Levha Yayıncılık, 3.Bası, 2022.
- Yayla T O, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2.Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2021.

ARSA PAYI KARŞILIĞI İNŞAAT SÖZLEŞMELERİNİN TAM TAZMİNATLA FESHEDİLMESİ HÂLİNDE YÜKLENİCİDEN BAĞIMSIZ BÖLÜM ALAN ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN HUKUKÎ DURUMU

Ertuğrul Fazıl TOPUZ*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi öğretide baskın görüş çerçevesinde eser ve satış sözleşmelerinin unsurlarını barındıran karma bir sözleşme niteliğindedir. Arsa sahibi belirli arsa paylarını, yüklenici de binayı tamamlayarak bağımsız bölümleri karşı tarafa devretme borcu altına girmektedir. Bu yönüyle arsa payı karşılığı inşaat sözleşmeleri tam iki taraflıdır. Bu sözleşmelerin bir diğer özelliği ise sürekli-geçici karmaşığı bir borç ilişkisi olmalarıdır. Öğretide bizim de katıldığımız görüş çerçevesinde arsa payı karşılığı inşaat sözleşmelerinin ani edimli borç ilişkisi niteliğinin yanı sıra sürekli edimli bir borç ilişkisi niteliğinin de bulunduğunu belirtmek gerekir. Yargıtay'ın 25.01.1984 tarihli İBK'sında da bu sözleşme türünün geçici-sürekli karmaşığı bir borç ilişkisi olduğu belirtilmiştir. Bunların yanı sıra arsa payı karşılığı inşaat sözleşmeleri 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu¹ (TMK) m. 1009 çerçevesinde şerh edilebilir kişisel haklardan biri olarak sayılmıştır.

Eser sözleşmelerine özgü bir sona erme biçimi olan tam tazminatla sona erme kurumu 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu²'nin (TBK) 484. maddesinde³ düzenlenmiştir. Bu hükme göre iş sahibinin eserin yapımının her aşamasında herhangi bir sebep belirtmeksizin sözleşmeyi feshetme imkanı bulunmaktadır.

* **Arş. Gör.**, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı/TOKAT, **e-posta:** ertugrul.topuz@hbv.edu.tr

¹ R.G. No: 24607, T. 08.12.2001.

² R.G. No: 27836, T. 04.02.2011.

³ "MADDE 484- İşsahibi, eserin tamamlanmasından önce yapılmış olan kısmın karşılığını ödemek ve yüklenicinin bütün zararlarını gidermek koşuluyla sözleşmeyi feshedebilir."

Tam tazminatla fesih sonrası arsa payı karşılığı inşaat sözleşmeleri ileriye etkili olarak sona ermektedir. Ancak bu ileriye etkili olarak sona ermeyi yüklenicinin temerrüdü sebebiyle inşaat sözleşmesinin ileriye etkili olarak sona ermesi durumuyla karıştırmamak gerekir. Zira Yargıtay'ın 25.01.1984 tarihli İBK'sı gereği bu durum yalnızca %90 ve üzerinde bir oranda tamamlanmış inşaatlar için uygulama alanı bulmaktadır. Oysa bir inşaat sözleşmesinin tam tazminatla sona erdirilebilmesi açısından böyle bir sınırlama yoktur.

Arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesinin TBK m. 484 kapsamında sona erdirilmesinden sonra yükleniciden bağımsız bölüm alan üçüncü kişiler açısından şöyle bir uygulamaya gidilmesi gerekmektedir. Öncelikle sona eren sözleşme sonrası inşaatın tamamlanan kısmına orantılı olarak yükleniciye arsa payları bırakılmışsa bunların üçüncü kişi tarafından talep edilmesi mümkündür. Ancak üçüncü kişi ile yüklenici arasında yapılan işlem gereği söz konusu arsa payının üçüncü kişinin talep edebileceği arsa payına isabet etmesi gerekmektedir. Ancak Yargıtay'ın inşa edilen kısma orantılı bedeli istikrarlı şekilde nakden belirlemeye devam etmesi bu uygulamanın önüne geçmektedir.

Sözleşme sona ermeden önce yükleniciye devredilen arsa paylarının akibeti açısından bir şüphe bulunmaktadır. Eğer yüklenici bunları üçüncü kişilere devretmişse üçüncü kişiler artık söz konusu arsa paylarının malikidir. Zira tam tazminatla fesih sonrası inşaat sözleşmesi ileriye etkili olarak sona ermektedir. Dolayısıyla daha önce yerine getirilen edimlerin iadesi söz konusu değildir. Henüz üçüncü kişilere devredilmeyen ancak yüklenicinin üzerinde bulunan arsa payları açısından ise yine bunların doğrudan yükleniciden talep edilmesi mümkündür.

KAYNAKÇA

- Akmeşe Takcı N, *Oyuncu Sözleşmesi*, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Aktaş Çelik Ü, *Tüketici Hukuku Açısından Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmeleri*, Seçkin Yayınevi, 2021.
- Arıkan M / Erdoğan K, "Müteahhidin Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesinden Doğan Alacak Hakkının Üçüncü Kişiye Devri", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (34), 2015, s. 145-172.
- Atamullu İ, *Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmesinin Müteahhidin Temerrüdü Sebebiyle Sona Ermesi*, Yetkin Yayınevi, 2014.
- Avcı A, *Arsa Payı Karşılığı İnşaat Yapım Sözleşmelerinde Bağımsız Bölüm Alan Üçüncü Kişilerin Hukuki Durumları*, Yetkin Yayınevi, 2021.
- Ayan S, *İnşaat Sözleşmesinde Yüklenicinin Temerrüdü*, Seçkin Yayınevi, 2008.
- Aydemir E, *Eser Sözleşmesi ve İnşaat Hukuku*, Adalet Yayınevi, 2009.
- Buz V, "İş Sahibinin BK m. 369'a Göre Eser Sözleşmesini Feshi", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 21(2), 2001, s. 209-263.
- Büyükkay Y, *Eser Sözleşmesi*, 2. Baskı, Yetkin Yayınevi, 2014.
- Coşkun G, *Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesinden Hak Kazanan Üçüncü Kişinin Hukuki Durumu*, Yetkin Yayınevi, 2010.

- Çetintepe E, *Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmesinin Feshi ve Sonuçları*, Yetkin Yayınevi, 2020.
- Demirdöven O, “İş Sahibinin Eser Sözleşmesini Tam Tazminatla Fesih Hakkı (BK 369)”, *Prof. Dr. Hüseyin Hatemi’ye Armağan*, Vedat Kitapçılık, 2009.
- Duman İ H, *İnşaat Hukuku*, 10. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2021.
- Ekmekçioğlu İ, *İnşaat Hukuku*, Adalet Yayınevi, 2021.
- Eren F, *Borçlar Hukuku: Özel Hükümler*, 10. Baskı, Yetkin Yayınevi, 2022.(Özel Hükümler)
- Eren F, “İnşaat Sözleşmesinin Genel Esasları”, Erdem Büyüksağış, Eyüp Kul (Eds), *Uygulama ve Öğretide İnşaat Hukuku: Prof. Dr. Fikret Eren’e Armağan*, On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- Erman H, *Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesi*, 2. Baskı, Der Yayınları, 2007.
- Ertaş Ş, “Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmesinden Doğan Hak ve Borçların Devri”, *Prof. Dr. Mahmut Tevfik Birsnel’e Armağan*. İzmir, 2001.
- Gümüş, M A, *Borçlar Hukuku: Özel Hükümler, C. 2*, Vedat Kitapçılık, 2010.
- Kahraman G, *Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmesinde Üçüncü Kişinin Hukuki Durumu*, Seçkin Yayınevi, 2022.
- Kartal B, *Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmesi*, Matsa Basımevi, 1993.
- Kırca Ç, “Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmelerinde Sözleşmeden Dönmenin Üçüncü Kişilere Etkisi”, *XXII. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu*, Ankara, 2007.
- Kostakoğlu C, *İçtihatlı İnşaat Hukuku ve Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmeleri*, 6. Baskı, Beta Yayınevi, 2008.
- Öz T, *İnşaat Sözleşmesi ve İlgili Mevzuat*, Vedat Kitapçılık, 2013.
- Öz T, *İş Sahibinin Eser Sözleşmesinden Dönmesi*, 2. Tıpkı Baskı, Aristo Yayınevi, 2021. (Dönme)
- Seçer Ö, *Eser Sözleşmesinin İş Sahibi Tarafından Tam Tazminatla Feshi*, Yetkin Yayınevi, 2016.
- Selimoğlu Y E, *Eser Sözleşmesi*, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, 2021.
- Serozan R, *Sözleşmeden Dönme*, Sulhi Garan Matbaası, 1975.
- Sertler D, *Kat Karşılığı İnşaat Yapım Sözleşmesinde Üçüncü Kişinin Hukuki Durum*, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Sungurbey İ, “Yapıt Sözleşmelerinde Bozukluklara İlişkin BK. 360, II-III’ün Örneksene Yoluyla Borçlu Direnmesine de Uygulanması Görüşüne Karşı Sayın Prof. Dr. Haluk Tandoğan’ın Son Yazısı Üstüne Notlar”, *Yasa Hukuk Dergisi*, 6(1), 1983, s. 13-33.
- Tandoğan H, *Borçlar Hukuku: Özel Borç İlişkileri, C. 2*, Sevinç Matbaası, 1977.
- Tunçomağ K, *Türk Borçlar Hukuku: Özel Borç İlişkileri, C. 2, 3*. Baskı, Sermet Matbaası, 1977.
- Turanboy A, “Yargıtay Kararlarına Göre Müteahhidin Teslimden Sonra İnşaatdaki Noksan ve Bozukluklardan Doğan Mesuliyeti”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 41(1), 1990, s. 151-189.
- Uçar A, “İstisna Sözleşmesinde Teslim Kavramı, Teslimin Usulü ve Hukuki Sonuçları”, *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1-4), 2001, s. 513-555.
- Yener M D, “Müteahhidin Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmesinden Doğan Haklarını Üçüncü Şahıslara Devri”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 66(2), 2007, s. 371-382.

İPTAL DAVASI İLE TAM YARGI DAVASINDA ESAS HAKKINDA VERİLEN KARARLARIN SONUÇLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME*

Berk YILMAZ**

GİRİŞ

Tarihsel süreçten günümüze önemli gelişmeler yaşayan hukuk devleti, yöneten ve yönetilenlerin önceden belirlenmiş kurallara uymakla yükümlü oldukları bir sistem olarak karşımıza çıkar. Günümüzde devletlerin uluslararası alanda meşruiyetinin bir ölçütü olan bu sistem aynı zamanda tüm devletlerin modern anlamda ulaşabilecekleri bir ideal olarak da ifade edilebilir. Bir devlet düzeninde hukuk devletinin sağlanabilmesi için birtakım temel ilkelerin benimsenmiş olması gerekir. Hukuk devletinin gerekleri olarak ifade edilen bu ilkeler günümüzde modern anlamda devletlerin benimsemesi gereken temel ilkeler olarak kabul edilmektedir.

Hukuk devletinin gereklerinden bir tanesi idarenin yargısal denetiminin sağlanmasıdır. Nitekim günümüzde yalnızca bireyler değil; idare de hukuk kurallarına uymakla yükümlüdür. İdare, varlık sebebi kamu yararını ortaya koymak için faaliyette bulunur ve kamu yararının ortaya çıkmasında herhangi bir hukuka aykırılığın söz konusu olmayacağı düşünülebilir. Ancak gündelik hayatta idare, bireyin olduğu hemen her noktada sürekli olarak hizmet sunmaktadır. Bu hizmet sunumunda birtakım işlem ve eylemler gerçekleştirilmekte ve bazı durumlarda bunların hukuka aykırılıkları gündeme gelmektedir. Bu hukuka aykırılık iddialarının idarenin dışında ve bağımsız yargı organı tarafından incelenmesi idarenin yargısal denetimi ilkesinin temelidir. Zaten hukuk devletinin gereklerinden biri olan hukuki güvenlik ilkesi gereği bireyler, idarenin önceden belirlenmiş kurallar gereği hareket ettiğinin ve kendileri üzerinde tesis edilecek eylem ve işlemlerin hukuka uygun olup olmadığını denetleyebilecek bağımsız ve tarafsız bir yargı denetiminin sağlanacağı inancında olmalıdır.

* Bu çalışma, "Berk Yılmaz, *Hukuk Devleti İlkesi Çerçevesinde İdari Yargı Kararlarının Uygulanması*, Ankara, Seçkin Kitabevi, 2021" künyeli çalışmadan türetilmiştir.

** **Arş. Gör.**, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Ana Bilim Dalı/ANKARA, e-posta: berkylmaz@baskent.edu.tr

rur. Bireysel işlemlerde üçüncü kişiler bu karardan etkilenmemektedir. Düzenleyici işlemlerin iptali halindeyse işlemde etkilenen davacı dışında üçüncü kişiler bakımından da hüküm ve sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Tam yargı davasında somut olay bakımından idarenin sorumluluğu şartlarının uygulanabilirliği olmaması halinde davanın reddine karar verilir. Davacının kişisel bir hakkının muhtel olduğu ve idarenin sorumluluğu hükümlerinin uygulanabilir olduğu durumlarda ise davanın kabulüne karar verilerek davacının uğradığı zararların tazminine yönelik karar verilir. Sübjektif nitelikli olan tam yargı davasında davanın reddi ve kabulü kararları yalnızca davanın taraflarını ilgilendirmekte olup üçüncü kişileri bağlayıcı herhangi bir sonuç ortaya çıkmaz.

KAYNAKÇA

- Akyazan A E, "Maddi Açından İdari İşlemler", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 85, 2009, <<https://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2009-85-566>>, Erişim Tarihi 1 Kasım 2024, s. 220-240.
- Akyılmaz B / Sezginer M / Kaya, C, *Türk İdari Yargılama Hukuku*, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Atay E E, *İdari Yargılama Hukuku*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2023
- Atay E E, "İptal Davasının Nitelikleri ve İptal Kararlarının Uygulanması", Danıştay ve İdari Yargı Günü 139. Yıl Sempozyumu, Ankara, Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları, 2007, s. 13-95.
- Candan T, *Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu*, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, 2020.
- Çağlayan R, *İdari Yargılama Hukuku*, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Gözübüyük Ş / Tan T, *İdare Hukuku Cilt: II İdari Yargılama Hukuku*, 8. Bası, Turhan Kitabevi, 2016.
- Gözübüyük Ş, *Yönetmelik Yargı*, 34. Baskı, Turhan Kitabevi, 2015.
- Kaplan G, *İdari Yargılama Hukuku*, 5. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2019.
- Karahanoğulları O, *İdari Yargı İdarenin Hukuka Zorlanması (Yargı Kararlarına Dayalı Bir İnceleme)*, 1. Baskı, Turhan Kitabevi, 2019.
- Onar S S, *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, 3. Baskı, İsmail Akgün Matbaası, 1967.
- Özelçi A, "İdari Yargıda Re'sen Araştırma ve İstemle Bağlılık İlkeleri Çerçevesinde Danıştay'ın İmar Hukuku ile İlgili Bir Kararın Tahlili", *Fasikül Hukuk Dergisi*, 10(100), 2018, s. 409-417.
- Şahin C, "Danıştay Kararlarına Göre İmar Planının Yargı Yerince İptal Edilmesinin Yapının Hukuki Durumuna Etkisi - Eleştirel Bir Bakış", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 76(2), 2018, <<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/694274>>, Erişim Tarihi 20 Kasım 2024, s. 757-785.
- Uler Y, *İdari Yargıda İptal Kararlarının Sonuçları*, Sevinç Matbaası, 1970.

DEPREM NEDENİYLE ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE VE BU KİŞİLERDEN BAĞIMSIZ BÖLÜM İKTİSAP EDENLERE KARŞI YÜKLENİCİNİN AYIPTAN DOĞAN SORUMLULUĞU

Ahmet PEKTAŞ*

"Bu makale hakem değerlendirmesinden geçmiştir."

GİRİŞ

Ülkemiz her daim ciddi deprem tehlikesi altında bulunmaktadır. Bu yönüyle ülkemizde meydana gelen depremler çok yıkıcı mahiyet arz etmekte olup bazı bölgelerde çok ciddi sonuçlara neden olmaktadır. Özellikle can ve mal kaybı açısından sonuçları ağır birtakım vakıalar meydana gelmekte ve ne yazık ki her deprem sonucunda yıkılan ve hasar gören binalar nedeniyle trajediler görülmektedir. Yaşadığımız bu trajediler dikkate alındığında binaların sağlamlığının ne denli önemli olduğu ortadadır.

Arsa sahibi ve yüklenici arasındaki ilişki açısından birçok çalışma bulunmasına rağmen arsa sahibinden veya yükleniciden bağımsız bölüm edinenlerin ya da bu kişilerden bağımsız bölüm edinenlerin hukuki durumlarına ilişkin çalışma neredeyse yok denecek kadar azdır. Çalışmamızda arsa sahibi ve yükleniciden bağımsız bölüm edinenlerin veya edinenlerden bağımsız bölüm edinen üçüncü kişilerin deprem nedeniyle bağımsız bölümlerinin zarar görmesi durumu kapsamında açıklamalar yapılacaktır. Özellikle bağımsız bölüme son olarak malik olan kişiler açısından hem yüklenici hem de kendisinden önce malik olan kişilerin hukuki durumları da incelenecektir.

* **Doktora Öğrencisi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü/ANKARA, e-posta: ahmet.pektas@windowslive.com

Ayıba karşı sorumluluk hallerinde bağımsız bölüm yıkılmışsa veya bir daha kullanılamamak üzere ağır hasar almışsa artık son malik yükleniciye karşı sözleşmeden dönme ve tazminat hakkı dışında bir hakkını kullanamaz.

KAYNAKÇA

- Alp S / Tarla A, "İnşaat Sözleşmelerinde Yüklenicinin Ayıptan Doğan Sorumluluğu ve Depremin Bu Sorumluluğun Ortaya Çıkmasındaki Etkisi", Vehbi Umut Erkan(Ed), *Depremin İnşaat Hukukuna Etkisi*, Yetkin Yayıncılık, 2024.
- Aydoğdu M / Kahveci N, *Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri Sözleşmeler Hukuku*, Adalet Yayınevi, 2019.
- Aydos O S, *Özel Borç İlişkileri*, Gazi Kitabevi, 2023.
- Ayhan R / Çağlar H / Özdamar M, *Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar*, Yetkin Yayıncılık, 2022.
- Ayan Durhan E, *Eser Sözleşmesinde Ayıbı Takip Eden Zarardan Sorumluluk*, Adalet Yayınevi, 2021.
- Başpınar V / Altunkaya M, "Depremden Doğan Zararların Tazmininde Zamanaşımın Başlaması ve Süresi", *AÜHFĐ*, 57(1), 2008, s. 95-131.
- Çilçi Ç, *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Hükümlerine Göre Ayıplı Mal Satışı Nedeniyle Müteselsil Sorumluluk*, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Çürük A, *Tüketici Satış Sözleşmesinde Satış Konusu Malın Ayıplı Olmasının Sonuçları (TKHK m. 11)*, Yetkin Yayıncılık, 2021.
- Engin B İ, *Alacağı Temlik Edenin Garanti Sorumluluğu*, Seçkin Yayıncılık, 2002.
- Erdoğan İ, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Gazi Kitabevi, 2019.
- Furrer A / Müller Chen M, *Obligationenrecht Allgemeiner Teile*, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich-Basel-Genf 2018.
- Gauch P, *Der Werkvertrag*, Schulthess, 2019.
- Gautschi G, *Berner Kommentar*, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht. Band VI:Das Obligationenrecht, 2. Abteilung: Die einzelnen Vertragsverhältnisse, 3. Teilband: Der Werkvertrag Art. 363-379 OR, Stämpfli Verlag, Bern 1967.
- Güldibi T S, *Eser Sözleşmesinde İşsahinin Ayıplı İfa Nedeniyle Sözleşmeden Dönme Hakkı*, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Gümüş M A, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Filiz Kitabevi, 2018.
- Güran A N, "İnşaat Sözleşmelerinde Depremin Yaklaşık Bedele Etkisi", Vehbi Umut Erkan(Ed), *Depremin İnşaat Hukukuna Etkisi*, Yetkin Yayıncılık, 2024.
- Helvacı S / Altınar Yolcu F Z, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un İspat Yüküne İlişkin Getirdiği Düzenleme", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 24(2), s.804-822.
- Honsell, *Schweizerisches Obligationenrecht Besonderer Teil*, Stämpfli Verlag AG, 2006.
- Huguenin C, *Obligationenrecht*, Schulthess Juristische Medien AG, Zurich-Basel-Genf 2019.
- Kocağa K, *İnşaat Sözleşmesi*, Yetkin Yayıncılık, 2023.

- Kocaman A B, *Alacağın Temlikinin Benzer Üçlü İlişkiler Karşısındaki Teorik Sınırı Sorunu*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Esntitüsü, 1989.
- Koller A, *Schweizerisches Werkvertragsrecht*, DIKE Verlag AG, Zurich 2015.
- Olacak T, *Eser Sözleşmesinde Ayıplı İfa Nedeniyle İssahibinin Sözleşmeden Dönme Hakkı*, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Pektaş A, *Eser Sözleşmesinde Ceza Koşulu*, Gazi Kitabevi, 2021.
- Aral F / Ayrancı H, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Yetkin Yayıncılık, 2012.
- Rusch A F, *Aliud beim Werkvertrag*, Schulthess Juristische Medien AG, 2018.
- Seçer Ö, *Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesi*, Yetkin Yayıncılık, 2023.
- Siegenthaler T, Haftung für mangelhafte Erdbebensicherheit von Gebäuden - Planer, Werkeigentümer und Verkäufer, Institut für Schweizerisches und Internationales Baurecht (Hrsg.), Jean-Baptiste Zufferey (Red.), Hubert Stöckli (Red.), Martin Beyeler (Red.), Jacques Dubey (Red.), Pascal Pichonnaz (Red.), Bernhard Waldmann (Red.), Petra Vondrasek (Red.), Schulthess Juristische Medien AG, Zurich 2009, sh. 10.
- Şimşek E, *Tüketici Hukuku Çerçevesinde Taşınmaz Satışında Ayıptan Doğan Sorumluluk*, Platon Hukuk, 2022.
- Tandoğan H, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Cilt: II*, Vedat Kitapçılık, 2010.
- Tekinay S S / Akman S / Burcuoğlu H / Altop A, *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler C:1/I*, Fakülteler Matbaası, 1985.
- Guhl T / Koller A, *Das Schweizerische Obligationenrecht: Mit Einschluss des Handels- und Wertpapierrechts*, Schulthess Verlag Medien AG, 2000.
- Tunçomağ K, *Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, C:II*, Sermet Matbaası, 1977.
- Turanboy A, "Yargıtay Kararlarına Göre Müteahhidin Teslimden Sonra İnşaattaki Noksan ve Bozukluklardan Mesuliyeti", *AÜHFD*, 41(1).
- Uygulama ve Öğretide İnşaat Hukuku Prof. Dr. Fikret EREN'E Armağan, On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- Ürem M, *Yüklenicinin İşe Zamanında Başlama ve İş Gecikmeksizin Yürütme Borcuna Aykırılığın Sonuçları*, On iki Levha Yayıncılık, 2017.
- Yüksel E N, "Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmesine Konu Yapılar Bakımından Deprem Sonucu Ortaya Çıkan Ayıplardan Alıcı Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluk", Vehbi Umut Erkan(Ed), *Depremin İnşaat Hukukuna Etkisi*, Yetkin Yayıncılık, 2024.
- Zevkliler A / Gökyayla K E, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Turhan Kitabevi, 2018.
- Zindel G G / Pulver U, *Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht Obligationenrecht I Art.1-529* OR(Herausgeber: Heinrich Honsell/Nedim Peter Vogt/Wolfgang Wiegand), Basel und Frankfurt am Main 2003.

KİTAP İNCELEMESİ

Cemal Kafadar (2010), **İki Cihan Âresinde: Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu**, Çeviren Ceren Çıkın, (Ankara: Birleşik Kitabevi, 298 s.)

Gülden ÇAMURCUOĞLU*

Cemal Kafadar'ın "İki Cihan Âresinde" isimli kitabı temel olarak Osmanlı Devleti'nin kuruluşu ve gaza geleneğine ilişkin açıklama getirmeye çalışır. Bu amaçla çalışmada Osmanlı Devleti'nin kuruluşuna ilişkin tezlerle ilgilenilir ve şimdiye kadar Osmanlı Devleti'nin kuruluşuna ilişkin ortaya atılan tezlere eleştirilerde bulunulur. Özellikle, Osmanlı Devleti'nin kuruluşuna ilişkin tezler ileri süren Herbert A. Gibbons; Fuat Köprülü ve Paul Wittek'in çalışmaları bu eserde inceleme konusu yapılır. Cemal Kafadar'a göre bu çalışmalarla şimdiye kadar Osmanlı Devleti'nin kuruluşuna ilişkin adeta ezber bilgiler oluşturulmuş ve benimsenmiştir. Kafadar'a göre örneğin Paul Wittek'in gaza tezine ilişkin bilgilerinin aynen kabul edilmesi o döneme ilişkin yanlış kanılara ulaşılmasına yol açmıştır. Bu kapsamda ilgili çalışmanın ilk bölümü modern araştırmaların anlatılmasına ayrılmıştır. İkinci bölümde ise ana konu olan Devletin köken ve kaynaklarına ilişkin açıklama yapılır. Üçüncü ve son bölümde ise artık kökenlerine değinilen Devletin kuruluş ve yükselmesinden bahsedilir.

Osmanlı Devletinin kuruluşu ve gaza geleneğinin varlığıyla ilgili olarak Fuad Köprülü, Paul Wittek, Halil İncelik ve Mustafa Akdağ'ın çalışmaları temel referans kaynaklarını oluşturur. Cemal Kafadar, "İki Cihan Âresinde" ile gaza geleneğine ilişkin bu tartışma literatürünü belirli ekoller çerçevesinde sınıflandırır.¹

Kafadar'a göre, Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Bey ve Osman Bey'in kuşağından olanlar, diğer insanları ardlarına alabilecek güçlü şahsiyetlerdi. Mevlana Celaleddin Rumi, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre, Nasrettin Hoca, Ahi Evren, Sarı Saltuk gibi bu kişiler zengin bir kültürel birikime sahipti ve yüzyıllar boyunca da geniş kültürel akımları etkileri altında bırakmışlardı.²

* **Dr. Öğr. Üyesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Genel Kamu Hukuku Anabilim Dalı/ANKARA, e-posta: gulden.camurcuoglu@hbv.edu.tr

¹ Onur Dündar, "Kitap Değerlendirmesi: Cemal Kafadar, İki Cihan Âresinde, Ankara: Birleşik Yayınevi, 2010", *Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, Aralık 2029, <<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/934006>>, Erişim Tarihi 29 Kasım 2024, s. 129.

² Cemal Kafadar, *İki Cihan Âresinde: Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu*, Çev. Ceren Çıkın, Birleşik Yayınları, 2010, s. 9; Giriş.

KAYNAKÇA

- Abou-El-Haj R, "Review: Between Two Worlds: The Construction of the Ottoman State by Cemal Kafadar", *The American Historical Review*, 101(5), Aralık 1996, <https://proxy.hacibayram.edu.tr:2090/stable/pdf/2170281.pdf?refreqid=fastly-default%3A2fa4d26ab604b19c1a57cbe332323562&ab_segments=0%2Fbasic_phrase_search%2Fcontrol&initiator=search-results&acceptTC=1>, Erişim Tarihi 29 Kasım 2024, s. 1588-1589.
- Berkes N, *Türkiye'de ağdaşlaşma*, 14. Baskı, İstanbul, YKY, 2009.
- Bulliet, R N, "Review: Between Two Worlds: The Construction of the Ottoman State by Cemal Kafadar", *The Journal of Interdisciplinary History*, 27(3),1997, <https://proxy.hacibayram.edu.tr:2090/stable/pdf/205962.pdf?refreqid=fastly-default%3A2fa4d26ab604b19c1a57cbe332323562&ab_segments=0%2Fbasic_phrase_search%2Fcontrol&initiator=search-results&acceptTC=1>, Erişim Tarihi 29 Kasım 2024 s.564-565.
- Dursteler E, "Review: Between Two Worlds: The Construction of the Ottoman State by Cemal Kafadar", *The Sixteenth Century Journal*, 28(2), 1997, <https://proxy.hacibayram.edu.tr:2090/stable/pdf/2543548.pdf?refreqid=fastly-default%3A2fa4d26ab604b19c1a57cbe332323562&ab_segments=0%2Fbasic_phrase_search%2Fcontrol&initiator=search-results&acceptTC=1>, Erişim Tarihi 29 Kasım 2024, s. 673-675.
- Dündar O, "Kitap Değerlendirmesi: Cemal Kafadar, İki Cihan Åresinde, Ankara: Birleşik Yayınevi, 2010", *Dşnce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, Aralık 2029, <<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/934006>>, Erişim Tarihi 29 Kasım 2024, s. 129-134.
- Faroğhi S, "Review: Between Two Worlds: The Construction of the Ottoman State by Cemal Kafadar", *International Journal of Middle East Studies*, 28(3), Ağustos 1996, <https://proxy.hacibayram.edu.tr:2090/stable/pdf/176413.pdf?refreqid=fastly-default%3A2fa4d26ab604b19c1a57cbe332323562&ab_segments=0%2Fbasic_phrase_search%2Fcontrol&initiator=search-results&acceptTC=1>, Erişim Tarihi 29 Kasım 2024, s. 451-452.
- Gürkan , "Hukuk Sosyolojisi Açısından İbni Haldun", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 24(1-4), 1967, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/632349>>, Erişim Tarihi 29 Kasım 2024, s. 246-274.
- Imber C, "Review: Between Two Worlds: The Construction of the Ottoman State by Cemal Kafadar", *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, 60(1), 1997, <https://proxy.hacibayram.edu.tr:2090/stable/pdf/620859.pdf?refreqid=fastly-default%3A2fa4d26ab604b19c1a57cbe332323562&ab_segments=0%2Fbasic_phrase_search%2Fcontrol&initiator=search-results&acceptTC=1>, Erişim Tarihi 29 Kasım 2024, s. 211-212.
- Kafadar C, *İki Cihan Åresinde: Osmanlı Devleti'nin Kuruluğu*, ev. Ceren ıkın, Birleşik Yayınları, Ankara, 2010.
- Vryonis S, "Review: Between Two Worlds: The Construction of the Ottoman State by Cemal Kafadar", *Speculum*, 75(4), Ekim 2000, <https://proxy.hacibayram.edu.tr:2090/stable/pdf/2903578.pdf?refreqid=fastly-default%3A2fa4d26ab604b19c1a57cbe332323562&ab_segments=0%2Fbasic_phrase_search%2Fcontrol&initiator=search-results&acceptTC=1>, Erişim Tarihi 29 Kasım 2024, s. 945-947.

Prof. Dr. Özlem TÜZÜNER

**KARŞILAŞTIRMALI
KİŞİLER HUKUKUNDA
ÖJENİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Karşılaştırmalı Kişiler Hukukunda Öjeni
Prof. Dr. Özlem Tüzüner

Hukuk Yayınları Dizisi – 3998

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 042 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

I- HUKUK İLMİNDEN ESERLER

Ak Ayhan, "Kişiliğin Korunması İlkesinin İslâm Hukuku Bağlamında Korunması", in. *Uluslararası Kişilik ve Karakter İnşasında Dinin Yeri Sempozyumu II*, ed. Yavuz Ünal et al., Ordu İlâhiyat Vakfı, Ankara, 2017, 49-69.

Akbilek Meliha, "Teknolojinin Pandora Kutusu: Robotların Hukukî Kişilikleri (!) ve Hukukî Sorumlulukları", *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2017, 3(6), 215-236.

Akıntürk Turgut/Ateş Derya, *Türk Medenî Hukuku Cilt II Aile Hukuku*, Beta, 22. Baskı, İstanbul, 2020.

Akipek Jale/Akıntürk Turgut/Ateş Derya, *Türk Medenî Hukuku Cilt I Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, Beta, 16. Baskı, İstanbul, 2020.

Akkurt Sami Sinan, "Kişilik Hakkının Sosyal Medya Kullanıcıları Tarafından İhlâli Hâlinde Ortaya Çıkacak Cezaî Sorumluluğa Medenî Hukuk Bağlamında Bakış", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2017, 25(2), 329-373 (Akkurt, Sosyal Medya).

Aksaray Buse, *Roma Hukukunda Kadının Hak ve Fiil Ehliyeti*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, con. Tamer Diler, İstanbul, 2001.

- Alçık Merve, "Türk Anayasa Mahkemesinin Trans Bireylere İlişkin Cinsiyet Değişikliği Kararları Üzerine Bir Değerlendirme", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2019, (21-Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan Özel Sayısı), 1875-1906.
- Aktaş Sururi, "Pozitif Hukukta Boşluk Kavramı", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2010, 14(1-2), 1-28 (Aktaş, 2010).
- Aktaş Sururi, "Hukukta Yorum Çabaları", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2011, 15(3-4), 1-33 (Aktaş, 2011).
- Alpkaya Gökçen, "BM'de Irksal Ayırmacılık Yasağı, Erken Uyarı ve Soykırım Suçunun Önlenmesi", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 2011, 66(3), 1-27.
- Andorno Roberto, "The Oviedo Convention: A European Legal Framework at the Intersection of Human Rights and Health Law", *Journal of International Biotechnology Law*, 2005, 2(1), 133-143.
- Ardoğan Recep, "Ekolojik Düzeni Okumada İki Yanlış: Sosyal Darwinizm ve Öjenik", *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2011, (18), 1-36.
- Aslanova Kemale, "Genetik Müdahale ve Alfa Bebekler", in. *Sektörel Bazda Tüketici Hukuku Uygulamaları 2020*, ed. Tümay Dönmez et al., Aristo, İstanbul, 2020, 645-668.
- Aşıkoğlu Demirsoy Eda, "Kişi Dokunulmazlığı Hakkı Bağlamında Rıza Olmaksızın Yapılan Tıbbî Müdahaleler", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2018, (35), 319-342.
- Atalay Esra, "Bilim Özgürlüğü", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2010, 68(1-2), 3-42.
- Ayan Mehmet/Ayan Nursen, *Kişiler Hukuku*, Adalet, 9. Baskı, Ankara, 2020 (Ayan/Ayan, Kişiler).

- Ayan Mehmet/Ayan Nurşen, *Medenî Hukuka Giriş*, Adalet, 13. Baskı, Ankara, 2020 (Ayan/Ayan, Giriş).
- Aydın Melike Belkis, "Pre-Implantasyon Genetik Tanı ve Biyoetik Tartışmalar", *Hukuk Kuramı*, 2015, 2(1), 14-19 (Aydın, Biyoetik Tartışmalar).
- Bagenstos Samuel R., "The New Eugenics", *Syracuse Law Review*, 2021, 71(3), 751-763.
- Baysal B., "Çocuğun Kökenini Öğrenme Hakkı", in. Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan Cilt I, 12 Levha, İstanbul, 2010, 493-533.
- Berns Thomas/Allard Julie, *Pensées du droit - Lois de la philosophie*, En l'honneur de Guy Haarscher, Edition de l'Université de Bruxelles, Bruxelles, 2012.
- Bocquillon Piorkowski Sandrine, "Sterilization in the United States: The Dark Side of Contraception", *Mapping the Landscapes of Abortion, Birth Control, and Power in the United States: Body Politics since the 1960s*, 2018, (8), prg. 1-16, <https://journals.openedition.org/rrca/1169> (28.6.2024).
- Bock Gisela, *Zwangssterilisation im Nationalsozialismus: Studien zur Rassenpolitik und Geschlechterpolitik*, MV-Wissenschaft, Münster, 2010.
- Bozat Ramazan, *Gen Analizlerinde Kişilik Haklarının Korunması*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, con. Yusuf Büyükkay, İstanbul, 2017.
- Bozkurt Enver, "Kısırlaştırma ve İnsan Hakları", in. *Ankara Barosu III. Sağlık Hukuku Kurultayı*, Ankara Barosu, Ankara, 2011, 7-11.
- Braun Avcı Cihan, "Kişisel Verilerin İşlenmesinde Rıza", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2018, 15(1), 13-33.

- Braun Kathrin, *Biopolitics and Historic Justice: Coming to Terms with the Injuries of Normality*, Political Science, No. 66, 2021.
- Bulut Karabağ Nil, *Medenî Kanun'un 23. Maddesi Kapsamında Kişilik Hakkının Sözleşme Özgürlüğüne Etkisi*, On İki Levha, İstanbul, 2014.
- Büyükcay Yusuf, "Gen Analizleri ve Mukayeseli Hukuktaki Düzenlemeler", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2005, 9(3-4), 355-382.
- Carbon Marine, *CRISPR-Cas9: entre génétique, où est la place du droit?*, Université Catholique de Louvain Faculté de Droit et de Criminologie, Thèse de maîtrise en droit à finalité justice civile et pénale, con. Jean-Marc Hausman, 2019, Louvain-la-Neuve.
- Cumalıoğlu Emre, "Transseksüellerin Sicil Cinsiyetini Değiştirmelerinde Kısırlık ve Ameliyat Zorunluluğu: Türk Medenî Kanunu'nun 40. maddesi Anayasa'ya aykırı mıdır?", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2016, 15(2/1), 439-464.
- Çankaya Hürol, "Dünyanın Düzeltilmesi Üzerine Bir Araştırma: Genetizm ve İnsan Hakları", *Memleket Siyaset Yönetim*, 2014, 9(22), 295-326.
- Çelik Elif, "Onuncu Yılında Birleşmiş Milletler Engelli Kişilerin İnsan Hakları Sözleşmesi ve Sözleşme Ruhu", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2016, 7(1), 219-246.
- Çetinkaya Kerem *et al.*, "Öjenizm Kavramına Adlî Bilimler Kapsamında Disiplinlerarası Bakış: Öjenik Hareketin Hukukî Boyutu, Genetik Boyutu ve Psikolojik Boyutu: Geleneksel Derleme", *Türkiye Klinikleri Adlî Tıp ve Adlî Bilimler Dergisi*, 2021, 18(2), 155-164.

- Demir Remzi, “Üreme Hakkına İlişkin Tıbbî Müdahalelerde Rıza”, *TBB Dergisi*, 2017, (133), 269-298.
- Denk Erdem, “Uluslararası Antlaşmalar Hukukunda *Jus Cogens* Kurallar”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 2001, 56(2), 43-70.
- Doğan Bahar Pınar, “Çatışan İki Değer: Haber Verme Hakkı ve Kişilik Hakkı”, *Ankara Barosu Dergisi*, 2014, (4), 475-493 (Doğan, Haber Verme).
- Doğan İlyas, “Alman Öğretisinde İnsan Onuru ve Güncel Sorunlar Hakkında Kısa Bir Giriş”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2015, 13(2), 51-59.
- Dönmez Zeynep, “Kökenin Tespiti Talebinin Temel Haklarla İlişisine Yönelik Bir Değerlendirme”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2018, 36(9), 171-195.
- Dumancı Gökberk, *İnsan Konulu Klinik Araştırmalar ve Hukukî Boyutu*, Legal, İstanbul, 2020.
- Dural Mustafa/Öğüz Tufan, *Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku*, Filiz, 23. Baskı, İstanbul, 2022.
- Dural Mustafa/Öğüz Turgut/Gümüş Mustafa Alper, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, Filiz, 16. Baskı, İstanbul, 2021.
- Efe Haydar, “Avrupa Birliği’nde İnsan Haklarının Gelişimi”, *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2010, (5), 47-67.
- Ekşi Nuray, “Türk Hukukunda Kamu Personelinin Yabancılarla Evlenmesi”, *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 2017, 37(2), 405-448.
- Erbaş Rahime, “Alman Federal Embriyonun Korunması Hakkında Kanun (Alman Embriyo Koruma Kanunu)”, *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 2016, 4(1), 119-132 (Erbaş, 2016).

- Erbaş Rahime, "Türk Ceza Hukuku Açısından Zorla Kısırlaştırma", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2015, 73(1), 91-128 (Erbaş, 2015).
- Ercan İsmail, *Medenî Hukuk-I (Giriş ve Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku-Aile Hukuku)*, On İki Levha, 4. Baskı, İstanbul, 2020.
- Erden Ömer, "Ziya Gökalp'in 1924 Anayasası ile İlgili Çalışmaları", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 2013, 29(85), 47-72.
- Erdoğan İhsan/Keskin Dilşad, *Türk Medenî Hukuku (Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku)*, Gazi, 3. Baskı, Ankara, 2020.
- Ertuğrul Hüseyin, "Türk Ceza Kanunu'nda Çocuk Düşürme Suçu", *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2016, 6(2), 362-386 (Ertuğrul, 2016).
- Ertuğrul Hüseyin, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Kısırlaştırma Suçu", *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2018, 4(1), 59-74 (Ertuğrul, 2018).
- Eşsiz Ömer Övünç, *Demansın Hukukî Boyutları*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Yüksek Lisans Bölümü, Yüksek Lisans Tezi, con. İdil Işıl Gül, İstanbul, 2012.
- Finkelman Paul, "Coping with a New Yellow Peril: Japanese Immigration, the Gentleman's Agreement, and the Coming of World War II", *West Virginia Law Review*, 2015, 117(3), 1409-1459.
- Güngör Atilla Hasan, "Zorunlu Aşı: Çocuğun Aileye Karşı Korunması", *Banka ve Finans Hukuku Dergisi*, 2019, 8(32-Prof. Dr. Ali Necip Ortan'a Armağan Cilt I), 1803-1830.
- Gürbüz Meral, *Kişilik Hakkı Açısından Tıbbî Genetik Analizler*, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Bölümü, Doktora Tezi, con. Şebnem Akipek, Eskişehir, 2010.
- Fox Dov, "Making Things Right When Reproductive Medicine Goes Wrong", *Columbia Law Review*, 2018, 118(5), 94-117.

- Goffin Tom *et al.*, “Why eight EU member states signed, but not yet ratified the Convention for Human Rights and Biomedicine”, *Science-Direct*, 2008, (86), 222-233.
- Görgülü Ülfet, “Teknoloji Geliştiren İnsandan Teknolojinin Geliştirdiği İnsana Genetik Müdahale ile İnsan Geliştirmeye Etik ve Fıkhî Bakış”, *Diyanet İlmî Dergi*, 2022, (58), 1095-1124.
- Hatemi Hüseyin, *Kişiler Hukuku*, On İki Levha, 8. Baskı, İstanbul, 2020.
- Helvacı Serap, *Gerçek Kişiler*, Legal, 8. Baskı, İstanbul, 2017.
- Hyatt Stephanie, “A Shared History of Shame: Sweden’s Four Decade Policy of Forced Sterilization and the Eugenics Movement in the United States”, *Indiana International & Comparative Law Review*, 1998, 8(2), 475-503.
- İkizler Metin, “Eşlerin Çocuk Sahibi Olma Konusunda Uyuşmazlığa Düşmesi”, *TBB Dergisi*, 2017, (132), 165-182.
- İmamoğlu Selma Hülya, “Hukukî Açıdan, Özellikle Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanmasına İlişkin Hükümler Çerçevesinde Zorla Tedavi”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2012, 7(3-4), 29-59.
- İnan Emek Canan, “Türkiye’de Göç Politikaları: İskân Kanunları Üzerinden Bir İnceleme”, *Göç Araştırmaları Dergisi*, 2016, 2(3), 10-33 (İnan, 2016).
- Kadıgil Sera S., “Engelli Haklarında Yeni Bir Olgu: Ashley Tedavisi”, *in. Sağlık Hukuku Makaleleri II (İstanbul Barosu Sağlık Hukuku Merkezi)*, İstanbul Barosu, İstanbul, 2012, 131-152.
- Kahraman Zafer, “Medenî Hukuk Bakımından Tıbbî Müdahaleye Hastanın Rızası”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2016, 7(1), 479-510 (Kahraman, 2016).

- Kahraman Zafer, "Özel Hastanelerin Hukukî Sorumluluğu", *Banka ve Finans Hukuku Dergisi*, 2019, 8(32- Prof. Dr. Ali Necip Ortan'a Armağan Cilt I), 1269-1302 (Kahraman, 2019).
- Karakoç İrem, "Uluslararası Hukukta Emredici Kural (*Jus Cogens = Peremptory Norms*) Olgusuna Tarihsel Yaklaşım", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2006, 8(1), 87-122.
- Karakul Selman, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Sağlık Hakkı-I", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2016, 3(2), 169-206.
- Karasaç Gülsüm Eda, "Ceninin Yaşama Hakkı", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2022, 71 (3), 1051-1097.
- Kasapoğlu Turhan Mine, "İdarî Kolluk Yetkisi Bağlamında Zorunlu Aşı Uygulaması", *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2019, 9(1), 1-40.
- Katoğlu Tuğrul, "Türk Hukukunun Bir Parçası Olarak Avrupa Konseyi İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2006, 55(1), 157-193.
- Kayıhan Şaban/Ünlütepe Mustafa, *Medenî Hukuk Bilgisi*, Seçkin, 4. Baskı, Ankara, 2017.
- Kaşıkcı Osman, "Hukuk Tarihinde Ötanazi", *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*, 2008, 6(Güz), 85-99.
- Keskin Dilşad, *Medenî Hukuk Açısından Bizzat Karar Verme Hakkı (Selbstbestimmungsrecht)*, Adalet, Ankara, 2022.
- Kevles Daniel J., "From Eugenics to Patents: Genetics, Law, and Human Rights", *Annals of Human Genetics*, 2011, (75), 326-333 (Kevles, 2011).
- Kevles Daniel J., "Eugenics and Human Rights", *British Medical Journal*, 1999, (319), 435-439 (Kevles, 1999).

- Kılıçoğlu Ahmet M., *Medenî Hukuk (Temel Kavramlar-Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku)*, Turhan, 3. Baskı, Ankara, 2019.
- Kırça Esmâ, "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Ağır Bedensel Zarar Hâlinde Yakınların Uğradığı Manevî Zararın Hukukî Niteliğinin Belirlenmesi", *İzmir Barosu Dergisi*, 2017, 2(Mayıs), 11-48.
- Kırca Çiğdem, "Örtülü (Gizli) Boşluk ve Bu Boşluğun Doldurulması Yöntemi Olarak Amaca Uygun Sınırlama (*Teleologische Reduktion*)", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2001, 50(1), 91-119.
- Kırkbeşoğlu Nagehan, "28.2.2008 Tarihli İsviçre Federal Mahkemesi Kararının (BGE 134 III 241) Çevirisi ve Kökenini Öğrenme Hakkı ile İlgili Genel Bir Değerlendirme", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2016, 24(7), 199-223.
- Kırkbeşoğlu Nagehan, "Genel Olarak Yasak İşlemler", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2023, 2(1), 179-207.
- Kırkbeşoğlu Nagehan, *Soybağı Alanında Biyoetik ve Hukuk Sorunları*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, con. Hüseyin Hatemi, İstanbul, 2005.
- Kirby Justice Michael, "Legal Aspects of the Human Genome Project: Reflections on the Bilbao Conference", *Information Management & Computer Security*, 1993, 1(5), 15-22.
- Kızıroğlu Keskin Serap, "Türk Ceza Hukukunda Çocuk Düşürtme, Düşürme ve Kısırlaştırma Suçları", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2013, 19(2-Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan), 165-190.
- Koca Mahmut, "Kısırlaştırma Suçu", in. *Ankara Barosu III. Sağlık Hukuku Kurultayı*, Ankara Barosu, Ankara, 2011, 37-51.

- Kocaoğlu Serhat Sinan, "Suçların Suçu: Soykırım", *TBB Dergisi*, 2010, (90), 139-163.
- Koçhisarlıoğlu Cengiz/Söğütlü Erişgin Özlem, "Hayvanın Hukukî Konumu", *Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi* (Özel Sayı-Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan), 2013, 8(2), 1691-1723.
- Koçoğlu Safa, "Evlât Edinmede Ana ve Babanın Rızasının Aranıp Aranmaması Sorununun, Özellikle Yetkili Kurum Aracılığı ile Evlât Edinme Açısından İncelenmesi", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2019, 38(11), 239-265.
- Konuk Zehra F., "Biyoetik ve Hukuk Yönünden Gen Bilimi", in. *Sağlık Hukuku Makaleleri II (İstanbul Barosu Sağlık Hukuku Merkezi)*, İstanbul Barosu, İstanbul, 2012, 55-77.
- Köksal Cüneyd Asım, "Hanefî Fıkıh Düşüncesinde Vücut-Eda Ehliyeti Ayırımı ve Bu Ayırımla İlişkili İki Mesele", *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2011, (25), 105-122.
- Kurt Müjde Leyla, "Ceninin Malvarlığı Hakları", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2011, 2(1), 177-209.
- Küzeci Elif, "Beyaz Perdede Kara Bir Dönemin Gölgesi: Modernite ve Holokost'u Sinema Aracılığıyla Anlamak", *TBB Dergisi*, 2010, (89), 323-354 (Küzeci, 2010).
- Küzeci Elif, "Genetik Ayrımcılık Yasağı", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2018, 1(1), 89-131 (Küzeci, 2018).
- Leonard Thomas C., "Retrospectives Eugenics and Economics in the Progressive Era", *Journal of Economic Perspectives*, 2005, 19(4-Fall), 207-224.
- Levy René, "Les juristes Français et le régime de Vichy: À propos de deux ouvrages récents", *Crime, History & Societies*, 1998, 2(2), 111-119.

- Lhuillier Gilles, "L'homme-masque (Sur la dimension anthropologique du droit)", *Methodos*, 2004, (4), prg. 1-46, <https://journals.openedition.org/methodos/125> (1.7.2024).
- Lombardo Paul A., "Miscegenation, Eugenics, and Racism: Historical Footnotes to Loving vs. Virginia", *University of California Davis Law Review*, 1988, (21), 421-452 (Lombardo, 1988).
- Lombardo Paul A., "Looking Back at Eugenics", in: *Century of Eugenics in America*, ed. Paul A. Lombardo, Indiana University Press, Bloomington & Indianapolis, 2011, 1-8 (Lombardo, 2011).
- Lombardo Paul A., "Three Generations, No Imbeciles: New Light on Buck v. Bell", *New York University Law Review*, 1985, 60(30), 30-62 (Lombardo, 1985).
- Lou Hannah, "Eugenics Then and Now: Constitutional Limits on the Use of Reproductive Screening Technologies", *Hastings Constitutional Law Quarterly*, 2015, 42(2), 393-414.
- Märten Schultz, "Epidemi och ersättning", *Svensk Juristtidning*, 2020, Häfte 10, 1191-1217.
- Meulders-Klein Marie-Thérèse, "Considérations juridiques sur la stérilisation chirurgicale", *Revue Trimestrielle de Droit Belge*, 1976, (27), 3-54.
- Mösch Nicole, *Zwangsterilisation bei geistiger Behinderung (Notwendigkeit oder Menschenrechtsverletzung)*, München, 2005, <https://www.grin.com/document/134071> (1.2.2024).
- Murdock Charles W., "Sterilization of the Retarded: A Problem or a Solution?", *California Law Review*, 1974, 62(3-May), 917-935.

- Mustafayev Avaz, *Gerçek Kişilerin Fiil Ehliyeti (Türkiye ve Azerbaycan Hukuku'yla Karşılaştırmalı Olarak)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, con. Mehmet Ayan, Konya, 2013.
- Nordberg Ana/Antunes Luisa, *Genome Editing in Humans (A survey law, regulation and governance principles)*, European Parliament, Brussels, 2022,
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/729506/EPRS_STU\(2022\)729506_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/729506/EPRS_STU(2022)729506_EN.pdf) (21.6.2024).
- Oberman Michelle, "Thirteen Ways of Looking at Buck vs. Bell: Thoughts Occasioned by Paul Lombardo's Three Generations, No Imbeciles", *Journal of Legal Education*, 2010, 59(3), 357-392.
- Ogwezzy Michael C., "Appraisal of What Constitutes Legal Gaps and How They Are Filled in Different Jurisdictions", *Journal of Malaysian and Comparative Law*, 2014, 41(1), 141-172.
- Oğuzman Kemâl M./Seliçi Özer/Oktay Özdemir Saibe, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, Filiz, 19. Baskı, İstanbul, 2020.
- Oktay Özdemir Saibe, "Travmaya Bağlı Epilepsi Hastalığının Özel Hukuka İlişkin Olarak Yaratacağı Bazı Sonuçlar", *Epilepsi Dergisi*, 2013, 19(1), 1-6.
- Ölçüm Kalaycı Buse Merve, *Kadın Hastalıkları ve Doğum Doktorunun Tıbbî Müdahaleden Doğan Akdi Sorumluluğu*, Seçkin, 1. Baskı, Ankara, 2019.
- Ömeroğlu Ömer, "Türk Hukuku Açısından İnsan Klonlama", *Yargıtay Dergisi*, 2010, 36(1-2), 121-134.
- Özcan Hande, "Çocuğun Soybağının Kurulması ve Yardımcı Üreme Teknikleri Sonucu Soybağının Tespiti", *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2015, 3(5), 95-112.

- Özdemir Hayrunnisa, "Hadım Etme ve Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü", in. *Ankara Barosu III. Sağlık Hukuku Kurultayı*, Ankara Barosu, Ankara, 2011, 183-218.
- Özsunay Ergün, "CDBI: Steering Committee on Bioethics", in. *Tıp Etiğinden Biyoetiğe*, Türkiye Biyoetik Derneği No: XII, ed. Ülman Yeşim Işıl Ülman ve Savaş Volkan Genç, Ankara, 2009, 22-29.
- Özsunay Ergün, "Some Remarks on the Convention for the Protection of Human Rights and Dignity of the Human Being with regard to the Application of Biology and Medicine: Convention on Human Rights and Biomedicine", *Eubios Journal of Asian and International Bioethics*, 1998, (8), 179-181.
- Paul Julius, "Three Generations of Imbeciles are Enough: State Eugenic Sterilization in American Thought and Practice", *Walter Reed Army Institute of Research*, Washington DC, 1965.
- Pennings Guido, "Decision-making authority of patients and fertility specialists in Belgian law", *Reproductive BioMedicine Online*, 2007, 15(1), 19-23.
- Pilatz Adrian/Ziegert Carsten/Seichter Jürgen, "Sterilisation bei Einwilligungsunfähigen: Medizin, Recht und Ethik", *Deutsches Ärzteblatt*, 2008, 105(21), 1131-1133.
- Powell Lisa, "Eugenics and Equality: Does the Constitution Allow Policies Designed to Discourage Reproduction Among Disfavored Groups", *Yale Law & Policy Review*, 2002, (20), 481-512.
- Ruhi Muhammet Emin, *Adolf Hitler ve Nazizm: Alman Faşizmi ve Yahudi Soykırımı*, On İki Levha, İstanbul, 2017.

- Rütsche Bernhard, "Öjeni ve Anayasa: Özgür Hukuk Devletinde Ebeveynlerin Öjenik Taleplerinin Düzenlenmesi", *trans. Melike Belkıs Aydın, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2013, (13), 235-250.
- Sağlam İpek, "Türk Medenî Kanunu Madde 40 Üzerine Bir Değerlendirme", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2004, 8(3-4), 455-469.
- Sarıbaş Nur Yücel, *Hekimin Tıbbî Uygulama Hatalarından Doğan Hukukî Sorumluluğu*, Legal, İstanbul, 2021.
- Schenk Britta-Marie, "Behinderung-Genetik-Vorsorge Sterilisationspraxis und humangenetische Beratung in der Bundesrepublik", *Zeithistorische Forschungen*, 2013, (10), 433-454.
- Schiffino Nathalie, "La régulation publique de la biomédecine (Procréation médicalement assistée, recherche sur embryons, gestation pour autrui)", *Courrier hebdomadaire du CRISP*, 2017, 23(2348-2349), 5-64.
- Serozan Rona, "Kişilik Hakkının Korunmasıyla İlgili Bazı Düşünceler", *İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 1977, 11(14), 93-112.
- Sert Gürkan, *Üreme Haklarının Yasal Temelleri ve Etik Değerlendirme*, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, İstanbul, 2013 (Sert, Etik Değerlendirme).
- Sert Selin, "Türk Medenî Hukukunda Cinsiyet Değişirme", *TBB Dergisi*, 2015, (118), 255-270 (Sert, 2015).
- Sevük Yokuş Handan, "6545 Sayılı Kanun ile Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi", *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 2015, 3(2), 119-145.
- Seyalioğlu İrem *et al.*, "Klonlamaya Genetik Etik ve Hukuksal Açından Yaklaşım", *Adli Tıp Dergisi*, 2007, 21(2), 31-45.

- Somma Alessandro, "Private Law as Biopolitics: Ordo Liberalism, Social Market Economy, and the Public Dimension of Contract", *Law and Contemporary Problems*, 2013, 76(2), 105-116.
- Souza Michelle de, "The regulation of preimplantation genetic diagnosis: is there anything the United Kingdom can learn from the Australian experience?", *American Journal of Law and Medicine*, 2012, 20(1), 165-177.
- Şahin Çağatay, "Sosyal Darwinizm, Nazizm ve Hukuk İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme", *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2017, 7(1), 565-584.
- Tacir Bağçeci Hamide, "Biyotıp Hukuku Bağlamında İnsan Onuru Kavramına Güncel Bir Bakış ve İnsan Geliştirme Uygulamaları Karşısında İnsan Onurunun Korunması", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2018, 15(2), 1-52.
- Temel Erhan, "Alman Hukukunda Sterilizasyon (Kısırlaştırma) Uygulamalarından Kaynaklanan Hukuksal Sorunlar", in. *Ankara Barosu III. Sağlık Hukuku Kurultayı*, Ankara Barosu, Ankara, 2011, 62-89.
- Tuğsavul Taşpolat Melis, *Kolektif Hukukî Yarar Çerçevesinde Topluluk Davaları*, On İki Levha, İstanbul, 2016.
- Tulay Emre Muhammed, "Çocuğun Sünnetinde Hekim ve Ebeveynin Cezaî Sorumluluğu", *Ceza Hukuku Dergisi*, 2020, 15(43), 583-605.
- Turda Marius/Balogun Bolaji, "Colonialism, eugenics and race in Central and Eastern Europe", *Global Social Challenges Journal*, 2023, (20), 1-11.

- Türkmen Sefa Ali, *Doğum Öncesi Genetik Müdahalenin Hukukî Etkileri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, con. Sevtap Metin, İstanbul, 2017.
- Uzun Burak Fatih, "Gerçek Kişilerin Hak Ehliyeti ve Hak Ehliyetine Uygulanacak Hukukun Tespiti", *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2016, 6(2), 11-48.
- Ülker İbrahim, "İstiklâl Mahkemelerinin Kuruluşu ve Çalışmaları", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2015, 23(1), 177-200 (Ülker, Kuruluşu ve Çalışmaları).
- Ülker İbrahim, "İstiklâl Mahkemelerinin Yargılama Usulü", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2015, 23(2), 21-48 (Ülker, Yargılama Usulü).
- Ürem Müge, "Kadın Vücudu ve Etik Sorunlar", in. *Sağlık Hukuku Makaleleri II*, İstanbul Barosu No. 208/10, İstanbul, 2012, 79-102.
- Vacarie Isabelle/Goré Marie, "L'hérédité", *Droit et Société*, 1994, (28), 607-618.
- Varela Jose Maria/Stolcke Verena, "The New Spanish Law: A Model for Europe?", *Reproductive and Genetic Engineering*, 1989, 2(3), 233-238.
- Verspieren Patrick, "Vers un eugénisme légal?", *Études*, 2011, 414(4), 436-438.
- Vurgun Şanser, "Panoptik Bir Toplumdan Sinoptik Bir Topluma Dönüşüm: Cesur Yeni Dünya ve Öjenik Uygulamalar", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2020, 13(72), 1131-1139.
- Yerdelen Erdal, "Klonlamanın (Kopyalama) Ceza Hukukundaki Yeri", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2014, 63(3), 643-685.

- Yeşilkaya Nazan/Umut Tuba Nur, "Transhümanizmde Adaleti Tesisin İmkânına İlişkin Bir Değerlendirme", *Artuklu Akademi*, 2022, 9(1), 87-100.
- Yılmaz Çiğdem Mine, "Mephisto kararı çerçevesinde postmortal dönemde kişilik hakkının korunması", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2021, 20(41), 877-897 (Yılmaz, Mephisto).
- Yüksel Reyhani Sera, "Kadın ve Erkeğin Eşit Haklara Sahip Olması İlkesinin Aile Hukuku Alanında Uygulanması", *TBB Dergisi*, 2019, (145), 397-420.
- Yüksel Metin, "Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 2002, 57(4), 35-63 (Yüksel, Temel Haklar Şartı).
- Washington Ellis, "Social Darwinism in Nazi family and inheritance law", *Rutgers Journal of Law & Religion*, 2011, (13), 173-225.
- Wheeler Paul, "Criminal Law, Sexuality, Men and Women with Learning Disabilities: Protection vs. Empowerment", *Learning Disability Review*, 2003, 8(3), 21-29.
- Will Michael R./Öztan Bilge, "Hukukun Sebebiyet Verdiği Bir Acı: Transseksüellerin Hukukî Durumu", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1993, 43(1-4), 227-268.
- Zapata Tahsin Tan, *Medenî Hukuk (Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku-Aile Hukuku-Miras Hukuku-Eşya Hukuku)*, Savaş, 27. Baskı, Ankara, 2021.
- Zayas Alfred de, "The Istanbul Pogrom of 6-7 September 1955 in the Light of International Law", *Genocide Studies and Prevention*, 2007, 2(2), 137-154.

II- DİĞER ESERLER

- Akgöz Serkan, "Orhan Şaik Gökyay ve 1944 Irkçılık-Turancılık Davası", *Millî Mecmua-Ötüken*, 2021, (20), 102-103.
- Akkurt Halil, "Milliyetçi ve Antikomünist Millî Yol Dergisi'nin (1962) Bir Tahlili", *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2021, 33(Bahar), 377-408.
- Algör İlhami, *Ma Sekerdo Kardaş, İletişim*, İstanbul, 2018.
- Alkan Hakan, "İkinci Dünya Savaşı'nda Türk-Yunan İlişkileri Bağlamında 20 Kur'a Nafia Askerleri Kararı", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2024, 7(13), 59-66.
- Allen Garland E., "Genetics, eugenics and the medicalization of social behavior: lessons from the past", *Endeavour*, 1999, 23(1), 10-19 (Allen, 1999).
- Allen Garland E., "Is new eugenics afoot?", *Science's Compass*, 2001, 294(5540), 59-61 (Allen, 2001).
- Alonso Jiménez Belén, "Eugenics, sexual pedagogy and social change: constructing the responsible subject of governmentality in the Spanish Second Republic", *Studies in History and Philosophy of Biological and Biomedical Sciences*, 2008, (39), 247-254.
- Amir Ruth, "Film Reviews: Franco's Forgotten Children and Give Me Back My Child!", *Genocide Studies and Prevention: An International Journal*, 2016, 10(1), 124-128.
- Arabacı Caner, "Dersim Olayı, Bir Jakobenizm Faciası mı?", *Medeniyet ve Toplum*, 2017, 1(2), 33-103.
- Arıkan Mustafa/Deniz Ahmet, "Türk Ocaklarının Kapatılışı, Borçları ve Emlâkinin Tasfiyesi", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 2004, (15), 401-432.

- Arpacı Murat, "Erken Cumhuriyet Türkiye'sinde Kamu Sağlığı Siyaseti ve Öjenik (1923-1946)", *Tarih ve Toplum Yeni Yaklaşımlar*, 2014, 17(257), 129-155 (Arpacı, 2014).
- Arpacı Murat, "Sağlam Nesiller ya da Dejenerasyon: Türkiye'de Alkol Karşısı Düşünce ve Hareket (1910-1950)", *Toplum ve Bilim*, 2015, (134), 30-54 (Arpacı, 2015).
- Asker Ahmet, "Nazi Irk Tasnifinde Türkler ve Ortadoğu Halkları", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2012, 12(25), 79-99.
- Aslan Seyfettin/Dündar Tahir, "Cumhuriyet Döneminde İstiklâl Mahkemeleri", *Mukaddime*, 2014, (9), 33-56.
- Atlı Cengiz, "İngiliz ve Cumhuriyet Arşiv Belgeleri Işığında 6-7 Eylül Olayları", *Turkish Studies*, 2014, 9(10-Fall), 1183-1197.
- Atsız Nihal Hüseyin, *Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi ve Çektiklerimiz*, Ötüken, İstanbul, 2018.
- Aubert-Marson Dominique, "Sir Francis Galton: le fondateur de l'eugénisme", *Médecine/Sciences*, 2009, 25(6/7), 641-645.
- Aybars Ergun, *İstiklâl Mahkemeleri*, Bilgi, İstanbul, 1975.
- Aydın Erdal, "Bediüzzaman Said Nursi'nin Siyasete Yaklaşımının Değerlendirilmesi", *EKEV Akademi Dergisi*, 2018, 74(22-Bahar), 57-82 (Aydın, Bediüzzaman).
- Aydın Hilâl, *Toplumsal Cinsiyet ve Estetik Özerklik Bağlamında Türk Edebiyatında Delilik ve Kadın*, Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Edebiyatı Bölümü, Doktora Tezi, con. Nuran Tezcan, Ankara, 2014 (Aydın, Toplumsal Cinsiyet).
- Aydın Korkud Mehmet, "Dönemin Basınına Göre Varlık Vergisi Uygulaması", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2018, 28(1), 289-311 (Aydın, Varlık Vergisi).

- Aytürk İlker, "The Racist Critics of Atatürk and Kemalism, from the 1930s to the 1960s", *Journal of Contemporary History*, 2011, 46(2), 308-335.
- Ayvaz Zühre, "Erken Cumhuriyet Türkiye'sinde Uygulanan Öjenik Politikaların Spora Yansımaları: Beden Terbiyesi Kanunu Üzerine Bir İnceleme", *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2022, 1(7), 174-196.
- Babaoğlu Resul, "Türkiye Rum Cemaati ve 6/7 Eylül 1955 Olayları", *International Journal of History*, 2012, 4(4-November), 15-34.
- Bakırezer Güven, "Türkiye'de Sağlık ve Nüfus Siyasetlerinin Rasyonelleri", *Toplum ve Hekim*, 2006, 21(1), 39-54.
- Bali Rifat N., "20 Sınıf İhtiyat Olayı", *Cumhuriyet Dergi*, 1999, (717), 1, 6-9.
- Baran Taha, *1937-1938 Yılları Arasında Basında Dersim*, İletişim, İstanbul, 2014.
- Baştürk Burcu, *İtalya ve Almanya Örnekleri Bağlamında Faşizmde Kadın İmgesi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Siyaset Bilimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, con. Doğançan Özsel, Ankara, 2013.
- Bayefsky Michelle J., "Comparative preimplantation genetic diagnosis policy in Europe and the USA and its implications for reproductive tourism", *Reproductive Biomedicine & Society Online*, 2016, (3-December), 41-47.
- Baykara Barbaros, *Dersim 1938 (İkinci Cilt)*, Akyar, 2. Baskı, İstanbul, 1982.
- Benler Asil, "Dersim'de Revan Olunan Patika", *Zülfikar*, 2024, (Mayıs-Haziran-Temmuz), 14-17.

- Berlivet Luc André, "A laboratory for Latin eugenics: the Italian Committee for the Study of Population Problems and the International Circulation of Eugenic Knowledge, 1920s-1940s", *História Ciências Saúde-Manguinhos*, 2016, 23(1), 51-72.
- Bert Claudie, "Alfred Binet : Aux sources du QI", in. *Les Grands Penseurs de l'éducation*, Éditions Sciences Humaines, Petite bibliothèque, ed. Micheal Fournier, Auxerre, 2018, 87-90.
- Betta Emmanuel, "The trajectories of eugenics", *Contemporanea*, 2018, 21(3- Luglio/Settembre), 319-324.
- Biçici Vahap, *Osmanlı'dan 38'e Dersim Siyaseti*, Ceylan, 2. Baskı, 2022, İstanbul.
- Björkman Maria/Widmalm Sven, "Selling Eugenics: The Case of Sweden", *Notes and Records of the Royal Society of London*, 2010, 64(4-December), 379-400.
- Bobel Chris/Fahs Breanne, "The Messy Politics of Menstrual Activism", in. *The Palgrave Handbook of Critical Menstruation Studies*, ed. Chris Bobel et al., Palgrave Macmillan, Singapore, 2020, 1001-1017.
- Boulter Michael, *Bloomsbury Scientists: Science and Art in the Wake of Darwin*, UCL Press, London, 2017.
- Boyacıoğlu Nur Elçin et al., "Zihinsel Yetersizliği Olan Ergene Sahip Ebeveynlerin Çocuklarının Cinselliği Hakkındaki Görüşleri", *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2021, 12(3), 216-226.
- Bozkurt İbrahim, "Seyit Rıza Milletler Cemiyeti'yle Birleşik Krallık'tan Yardım İstediyi mi?", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, 2023, 107(Güz-Eylül), 213-231 (Bozkurt, 2023).

- Bülbül İrem/Karataş Kasım, "Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerin Cinsel Yaşamları: Ebeveynlerin Bakış Açısından Bir Değerlendirme", *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2023, (58), 2577-2614.
- Campos Ricardo, "Authoritarianism and Punitive Eugenics Racial Hygiene and National Catholicism During Francoism, 1936-1945", *História Ciências Saúde-Manguinhos*, 2016, 23(1), 1-17.
- Cangöl Eda/Karaca Palas Pelin/Aslan Ergün, "Engelli Bireylerde Cinsel Sağlık", *Androloji Bülteni*, Kadın Cinsel Sağlığı, 2013, 15(53), 141-146.
- Caplan Arthur L./McGee Glenn/Magnus David, "What is immoral about eugenics?", *British Medical Journal*, 1999, 319(1284-November), 1-2.
- Cleminson Richard, "A century of civilization under the influence of eugenics: Dr. Enrique Diego Madrazo, socialism and scientific progress", *Dynamis: acta hispanica ad medicinae scientiarumque historiam illustrandam*, 2006, (26), 221-251.
- Cleminson Richard, "Eugenics without the state: anarchism in Catalonia, 1900-1937", *Studies in History and Philosophy of Biological and Biomedical Sciences*, 2008, (39), 232-239 (Cleminson, 2008).
- Cleminson Richard, "Iberian eugenics? Cross-overs and contrasts between Spanish and Portuguese eugenics, 1930-1950", *Dynamis: acta hispanica ad medicinae scientiarumque historiam illustrandam*, 2017, 37(1), 89-110 (Cleminson, 2017).
- Con Emre, *Alman ve İtalyan Modelleri Bağlamında Faşist Devlet Sistemi*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, con. Baran Dural, Edirne, 2008.

- Corveleyn Anniek *et al.*, "Provision and quality assurance of preimplantation genetic diagnosis in Europe", *European Journal of Human Genetics*, 2008, (16), 290-299.
- Çaha Havva, "Elemeci Kürtaj: Öjenizmin Yeni Yüzü", *İş Ahlâki Dergisi*, 2014, 7(2), 53-90.
- Çağatay Neşet, *Türkiye'de Gerici Eylemler (1923'ten Bu Yana)*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi No. CXI, Ankara, 1972.
- Çakran Şebnem/Eren Veysel, "Mülteci Politikası: Avrupa Birliği ve Türkiye Karşılaştırması", *Mustafa Kemâl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2017, 14(39), 1-30.
- Çelikçi Samet Abdül/Kakışım Cam, "İtalyan Faşizmi ve Tarih-sel Gelişimi", *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2013, 1(2), 83-99.
- Çetin Sabit, *İkinci Dünya Savaşı'nda Türk Ordusu: Aktif Tarafsızlık Siyaseti Çerçevesinde Askerî Hazırlıklar*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Doktora Tezi, con. Temuçin F. Ertan, Ankara, 2014.
- Çınkara Gökhan/Bölükoğlu İsmail Doğukan, "Yahudi Basınının Tarihsel Gelişim Sürecine Kısa Bir Giriş", *Fiscaoeconomia*, 2020, 4(3), 538-553.
- Çolak Çağrı D., "1944 Irkçılık-Turancılık Davası: Tutuklamalar, İşkenceler, Savunmalar", in. *Turan ve Turancılık (Edebiyat, Sosyoloji ve Jeopolitikte Kavram, Kuram, Anlam, Konum)*, ed. Yeliz Okay, Doğu Kütüphanesi, İstanbul, 2019, 173-230.
- Coşkun Yasin, "Varlık Vergisi'ne Gösterilen Uluslararası Tepkiler Bir Örnek: ABD'nin Varlık Vergisi'ne Yaklaşımı", *İstanbul Üniversitesi Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları Dergisi*, 2019, (36), 65-82.
- Danış Aslı Didem, "Yeni Göç Hareketleri ve Türkiye", *Birikim Dergisi*, 2004, (184-185), 216-224.

- Diler Hande, "Bir Başka Açıdan 6-7 Eylül Olayları", *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, 2023, (44), 437-442.
- Jacques Defrance, "Gymnastics and eugenicist ideology in France in the first half of the 20th century", *Stadion (Koln)*, 2000, 26(2), 155-177.
- Demir Aysel, "Etik Açıdan İnsan Genom Projesi", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi*, 2013, 12(23), 317-327 (Demir, 2013).
- Demir Konur Alp, "Hüseyin Nihal Atsız'ın Türkçülük Mücadelesinin Türk Devlet Yönetimindeki Algılanış Biçimi Üzerine Bir Değerlendirme", *Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi*, 2018, 3(1), 167-178 (Demir, 2018).
- Demir Şeref, "Adnan Menderes ve 6/7 Eylül Olayları", *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, 2007, (12), 37-63 (Demir, 2007).
- Dickens Bernard M., "The New Eugenics-Selective Breeding in an Era of Reproductive Technologies: A Review Essay", *Population and Development Review*, 2018, 44(3), 627-647.
- Doğan Tuba, "Arşiv Belgelerine Göre 1937-1938 Dersim İsyanı", *History Studies*, 2012, 4(1), 157-169.
- Doyukan Sabit, "İkinci Dünya Savaşı Sırasında Yaşanan Gıda Sıkıntısı ve Ekmek Karnesi Uygulaması", *Turkish Studies*, 2013, 8(5), 193-210.
- Doudna Jennifer A./Sternberg Samuel H., *Yaratılıştaki Çatlak: Gen Düzenlemenin Evrime Hükmeden İnanılmaz Gücü*, trans. Mehmet Doğan, Koç Üniversitesi No. 182, 2. Baskı, İstanbul, 2020.
- Dozono Tadashi, "Eugenic ideology and the world history curriculum: How eugenic beliefs structure narratives of development and modernity", *Theory & Research in Social Education*, 2023, 51(3), 408-437.

- Duman Özkaya Olcay/Paslı Volkan, "Cumhuriyet Döneminde Modernleşmenin Kadın Simgesi: Afet İnan (1925-1938)", *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, 2018, 17(33), 65-122.
- Dursunoğlu İsmail, "Sosyal Darwinizm", *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2016, 6(1), 210-221.
- Dündar Tuğba/Özsoy Sevgi, "Engelli Kadınlar ve Menopoz", *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 2019, 28(4), 288-292.
- Düzdağ Ertuğrul M., *Türkiye'de İslâm ve Irkçılık Meselesi*, Cihad, İstanbul, 1976.
- Durgun Şenol, "Ulus İnşa Sürecinde Irkçı Tesirler", *Türk Yurdu*, 2015, 333(104), 1-9.
- Elbek Osman/Adaş Baki Emin, "Sağlıkta Dönüşüm: Eleştirel Bir Değerlendirme", *Türk Psikiyatri Derneği Bülteni*, 2009, 12(1), 33-44.
- Enriquez Juan/Gullans Steve, *Kendi Evrimimizi Yönetmek (Yapay seçim ve rastlantısal olmayan mutasyon yeryüzündeki hayatı değiştiriyor mu?)*, trans. Olcay Sevimli, Yapı Kredi, İstanbul, 2018.
- Epstein Charles J., "Is modern genetics the new eugenics?", *American College of Medical Genetics in Medicine (Genetics IN Medicine)*, 2003, 5(6), 469-475.
- Estukyan Pakrat, "Millî Bir Proje Olarak 6-7 Eylül", *Duwardibi*, 2018, (4), 25-28.
- Erbaş Hayriye/Evsel Gülsevîm, "Yeni Annelikler ve Yeni Öjeni: Sosyolojik Bir Değerlendirme", in. *Biyotetik Araştırmaları*, Türkiye Biyotetik Derneği No. XVI, ed. Yeşim Işıl Ülman ve Savaş Volkan Genç, İstanbul, 2012, 337-344.
- Erdoğan Haşim, "Cumhuriyet Dönemi Azınlık Politikalarından Birisi Olan İhtiyat Askerliğinde Süryani Kadimler", *International Journal of Social Science*, 2013, 6(6), 1421-1431.

- Ergün Ragıp, "Batı Düşüncesinde Kaderin Üç Hâli: Teo-Biyotekno", *Hafıza Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2022, 4(1), 23-41.
- Ertekin Orhan Gazi, "Cumhuriyet Döneminde Türkçülüğün Çatallanan Yolları", in. *Modern Türkiye'de Siyasî Düşünce: Milliyetçilik Cilt IV*, ed. Tanıl Bora ve Murat Gültekingil, İletişim, İstanbul, 2009, 345-388.
- Ertürk Murat/Doymaz Mehmet Ziya, "Enfeksiyöz Hastalıklarda Genetik İmmünizasyon", *Mikrobiyoloji Bülteni*, 2000, (34), 369-379.
- Eryücel Ertuğrul, "Öjenik Bağlamında Batı Ülkeleri'nde ve Türkiye'de Politika Yapımı Üzerine Karşılaştırmalı Analiz", in. *International Conference on Eurasian Economies 2017*, ed. Selahattin Sarı et al., Kırgızistan 2018, 132-140.
- Esmer Çorbacıoğlu Aytül/Yüksel Atıl, "Prenatal tanı sonrası gebeliklerin sonlandırılması ve yasal durum", *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 2012, 10(1), 83-93.
- Fahn Wei Chia, "Perfecting Bodies: Who Are the Disabled in Andrew Niccol's Gattaca?", *Philosophies*, 2020, 5(2), 1-13.
- Fındık Bengücan, "Öjeni Kavramına Genel Bir Bakış", *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies*, 2022, 8(22), 15-20.
- Galton Francis, "Eugenics: It's definition, scope and aims", *American Journal of Sociology*, 1904, 10(1-July), 70-82.
- Gasser Jacques/Heller Geneviève/Jeanmonod Gilles, "Dégénérescence de l'eugénisme ? Autour de la stérilisation non volontaire en Suisse romande durant le 20e siècle", *Psychiatrie et violence*, 2002, (2), 1-10.
- Gerçel Alim/Bilgehan Mehmet, "1944 Irkçılık Turancılık Davası (Tutuklamalar-Muameleler-İşkenceler)", *Erciyes Dergisi*, 2017, 472(40), 1-8.

- Gerodetti Natalia, "Biopolitics, Eugenics and the Use of History", Paper presented to the 'Mapping Biopolitics: Medical-Scientific Transformations and the Rise of New Forms of Governance', Granada/Spain, 14-19 April 2005, in. *European Consortium for Political Research Conference*, 1-25 (Gerodetti, 2005).
- Gül Mahsuni, *Bir Askerin Günlüğünden Dersim 1938*, trans. Mehmet Yıldırım, Fam, 2019, İstanbul.
- Güllü Erhan Ramazan, "Lozan Anlaşması Sonrası Türkiye'nin Azınlıklara Yönelik Politikaları", *Avrasya İncelemeleri Dergisi*, 2018, 7(2), 268-298.
- Gültekin Kerim Ahmet, "Cumhuriyetin Kuruluş Dönemi Açısından Antropoloji ve Irkçılık Tartışmaları Hakkında Görüşler", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 2015, 55(1), 91-111.
- Gündoğdu Cihangir, "Dersim 38'den İki Tanıklık: Haydaranlı Hıdır ve Koçanlı Hüseyin Ağaların Mektupları", *Toplumsal Tarih*, 2012, 217 (Ocak), 2-6.
- Günel Necmi, *Dersim İsyanı (1937)*, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, con. Erol Cihan, İstanbul, 1999.
- Güven Dilek, *Cumhuriyet Dönemi Azınlık Politikaları ve Stratejileri Bağlamında 6-7 Eylül Olayları*, Tarih Vakfı Yurt, İstanbul, 2005.
- Gyngell Cristopher/Douglas Thomas/Savulescu Julian, "The Ethics of Germline Gene Editing", *Journal of Applied Philosophy*, 2017, 34(4), 498-513.
- Halidi Gülay, "Üç Öjeni Distopyası: Kızıl Nehirler, Cesur Yeni Dünya, Gattaca", *Türkiye Biyoetik Dergisi*, 2017, 4(3), 111-117.

- Hofsten Nils Von, "Sterilization in Sweden", *Journal of Heredity*, 1949, 40(9), 243-247.
- Huonker Thomas, *Diagnose: moralisch defekt (Kastration, Sterilisation und Rassen-hygiene im Dienst der Schweizer Sozialpolitik und Psychiatrie 1890-1970)*, Orell Füssli, Zürich, 2003.
- İçduygu Ahmet/Erder Sema/Gençkaya Ömer Faruk, *Türkiye'nin Uluslararası Göç Politikaları:1923-2023 (Ulus Devlet Oluşumundan Ulus Ötesi Dönüşümlere)*, Koç Üniversitesi Göç Araştırmalar Merkezi, İstanbul, 2014.
- İlyas Ahmet, "Dersim Ayaklanması Sırasında Yaşananlar ve Haydar Kang(k) Olayı", *Tarih ve Gelecek Dergisi*, 2019, 5(2), 461-471.
- İnan Afet Ayşe, *Türkiye Halkının Antropolojik Karakterleri ve Türkiye Tarihi: Türk Irkının Vatanı Anadolu (64.000 Kişi Üzerinde Anket)*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1947 (İnan, 1947).
- İnan (Uzmay) Afet, "Türkiye Halkının Antropolojik Karakterleri Üzerinde Büyük Anket ve Umumî Neticeleri", *Belleten*, 1940, 4(13), 39-51 (İnan, 1940).
- İpek Göktuğ, "Basında Irkçılık ve Turancılık Davası", *Akademik Bakış Dergisi*, 2018, (67), 51-72.
- Jackson Chazeman S./Turner Daria/June Maya/Miller Mona V., "Facing Our History – Building an Equitable Future", *The American Journal of Human Genetics*, 2023, (110), 377-395.
- Kalaycıoğulları İnan/Akgündüz Batuhan, "Osmanlılardan Erken Cumhuriyet Dönemine Öjenizme Dair İlk Metinler", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2019, 10(Özel Sayı), 87-95.
- Kansu Şevket Aziz, *İnsanlığın Kaynakları ve İlk Medeniyetler Cilt I*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1991.

- Karabulut Demir Seyhan *et al.*, “İnsan Genom Projesinin Korkulan Rüyası; Ayrıcalıklı İnsan Yaratma”, *Türkiye Biyoetik Dergisi*, 2019, 6(3), 109-115 (Karabulut *et al.*, Makale).
- Karabulut Demir S. *et al.*, “İnsan Genom Projesinin Korkulan Rüyası: Ayrıcalıklı İnsan Yaratma”, *in. X. Türkiye Sağlıkta Biyoetik Sempozyumu: Sağlıkta İleri Teknoloji ve Etik Bildiri Özet Kitabı*, Türkiye Biyoetik Derneği, Adana, 2019, 105-108, <https://biyoetik.org.tr/wp-content/uploads/2019/11/bildiri-ozeti.pdf> (17-18.10.2019, 5.2.2024).
- Karaca Çağlar, “Malthus’un Nüfus Teorisinin Biyoloji-İdeoloji Ekseninde Eleştirisi”, *Dört Öge*, 2022, 11(22), 99-117.
- Kaya Emre Ayşe Elif, “Bir Trajediye İktidar ve Muhalefet Cephesinden Bakışlar: 6-7 Eylül Olaylarının Ulus ve Zafer Gazetelerinde Temsili”, *İletişim Araştırmaları*, 2014, 12(1), 75-123.
- Kaya Erden Emine, “Erken Cumhuriyet Dönemi Ulus İnşa Sürecinde Irk ve Irkçılık (1923-1938)”, *Akademik Hassasiyetler Dergisi*, 2015, 2(3), 21-64.
- Kaya Erden Emine/Durgun Şenol, “İrkçiliğin Dönüşümü: Kavramsal ve Kuramsal Bir Analiz”, *Akademik Hassasiyetler*, 2020, 7(13), 79-102.
- Kete Zeynel, “Cumhuriyet Modernitesinin Bir Katliam Projesi: Dersim Katliamı (Tertelesi)”, *Zülfikar*, 2024, (Mayıs-Haziran-Temmuz), 5-13.
- Keser Ulvi, “Arşiv Belgeleri Işığında İkinci Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye’de Mülteciler ve Esirler Sorunu”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2009, 8(18-19), 185-208.
- Kızılkaya Ahmet, “Ekonomik ve Siyasî Boyutlarıyla Varlık Vergisi”, *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 2016, 5(12), 84-95.

- Koç Bileydi Malike, "Atatürk'ün Vatandaşlık Anlayışı ve Günümüzde Yahudiler", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 2012, 84(Kasım), 1-39.
- Korkmaz Ali/Baran Sinan, "İrkçilik ve Ayırıcılık Bağlamında Sosyal Medyada #oscarsowhite", *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 2018, 5(6), 194-210.
- Körlü Aysun, *Avrupa İrkçiliği ve Beden Politikaları*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, con. Ertan Eğribel, İstanbul, 2015.
- Küsmes Cüneyt Abdullah, "Atatürk Dönemi Eşkiya ile Mücadele Harekâtında Jandarma", *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 2023, 12(Eylül), 1136-1365.
- Kyillingstad Jon Røyne, *Measuring the Master Race-Physical Anthropology in Norway, 1890-1945*, Open Book Publishers, Cambridge, 2016.
- Lanphier Edward *et al.*, "Don't edit the human germ line", *Nature*, 2015, (519), 410-411.
- Leimgruber Walter, "Les enfants de la grand-route: La persécution des Yéniches en Suisse", *Revue des Sciences Sociales*, 2003, 30(Les cicatrices de la mémoire), 70-80.
- Lennerhed Lena, "Sterilization on eugenic grounds in Europe in the 1930s: news in 1997 but why?", *Reproductive Health Matters*, 1997, 5(10), 156-161.
- Leroi Marie Armand, "The future of neo-eugenics", *European Molecular Biology Organization Reports Science & Society*, 2006, 7(12), 1184-1187.
- Léonard Jacques, "Les origines et les conséquences de l'eugénique en France", *Annales de Démographie Historique* 1985, 203-214, https://www.persee.fr/doc/adh_0066-2062_1986_num_1985_1_1633 (20.8.2024).

- Lyon Janet, "On the Asylum Road with Woolf and Mew", *Modernism/Modernity*, 2012, 18(3), 551-574.
- Macuglia Daniele, "Corrado Gini and the Scientific Basis of Fascist Racism", *Medicina Nei Secoli Arte e Scienza, Journal of History of Medicine*, 2014, 26(3), 821-856.
- Maksudyan Nazan, *Türklüğü Ölçmek (Bilim Kurgusal Antropoloji ve Türk Milliyetçiliğinin Irkçı Çehresi 1925-1939)*, Metis, İstanbul, 2005.
- Mosconi Paola *et al.*, "Deciding on cystic fibrosis carrier screening: three citizens' juries and an online survey", *The European Journal of Public Health*, 2018, 28(5), 973-977.
- Mazis İoannis, "6/7 Eylül 1955 Olayları, Kıbrıs'ta Sömürgeciliğe Karşı Mücadele ve İngiltere Faktörü", in. *Geopolitics Academic Dissertations 2009-2016*, Dissertation XXXV, 2016, Athens, 89-102.
- Missa Jean-Noel, "From state eugenics to private eugenics", *Baillière's Clinical Obstetrics and Gynecology*, 1999, 13(4), 533-541.
- Mottier Véronique, "Eugenics, politics and the state: social democracy and the Swiss gardening state", *Studies in History and Philosophy of Biological and Biomedical Sciences*, 2008, (39), 263-269 (Mottier, 2008).
- Mottier Véronique, "État et contrôle de la sexualité reproductive: l'exemple des politiques eugénistes dans les démocraties libérales (Suisse, Suède et Royaume-Uni)", *Politique et Sociétés*, 2012, 31(2), 31-50.
- Mülayim Selçuk, "Mimar Sinan'ın Mezarında Teşhis-i Meyyit", *Belleten*, 2018, 82(294), 511-529.
- Nal Sabahattin, "Demokrat Parti'nin 1950-54 Dönemi Din Siyaseti", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 2005, 60(3), 137-171.

- Osunluk Hatice/Uğurlu Bahar, "Özürlü Kadınlar ve Ayrımcılık", *Özveri Dergisi*, 2005, 2(1), 24-36,
<https://www.aile.gov.tr/media/2627/3sayi-2005-cilt-2sayi-1.pdf>, <https://www.onceokuloncesi.com/makale-arastirma-ve-bilimsel-yazilar/ozurlu-kadinlar-ve-ayrimcilik-25663.html> (19.7.2024).
- Öğ Arzu, *Dersim Hâdisesi*, Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, con. Mahmut Bozan, Bartın, 2019.
- Ökte Faik, *Varlık Vergisi Faciası*, Nebioğlu, İstanbul, 1951.
- Özçelik Şeyda, "6/7 Eylül 1955 Olaylarında Yerel Bir Basın Örneği: Yeni Adana Gazetesi", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2013, 13(27), 251-277.
- Özer Sevilay, "II. Dünya Savaşı Yıllarında Ekim Seferberliği", *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2012, (15), 31-49.
- Özlu Hüsnü, "Afet İnan'ın Cenevre Günleri ve Tarih Çalışmaları", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2011, 10(22), 165-187.
- Öztan Gürkan Güven, "Türkiye'de Öjeni Düşüncesi ve Kadın", *Toplum ve Bilim*, 2006, (105), 265-282.
- Öztekin Hülya, "1944 Irkçılık-Turancılık Davası ve Basındaki Tartışmalar", *Selçuk İletişim Dergisi*, 2018, 11(1), 212-236.
- Quine Maria Sophia, "Racial Sterility and Hyper Fecundity in Fascist Italy, Biological Politics of Sex and Reproduction", *Journal of Comparative Fascist Studies*, 2012, 1(2), 92-144.
- Quine Maria Sophia, *From Malthus to Mussolini: The Italian eugenics Movement and Fascist Population Policy*, Thesis for the degree of doctor of philosophy in the University of London, London, 1990 (Quine, 1990).

- Patriarca Carlo *et al.*, "Science and pseudo-science: racist eugenics in Italy", *Pathologica*, 2023, 115(2), 117-125.
- Pearlstein Ethan F., *Antonio Vallejo Nágera and the Discourse of Eugenics in Francoist Spain*, College of William and Mary Undergraduate Honors Theses, Paper 146, 2015, Williamsburg/New York.
- Pehlivan Gürol, "Besim Atalay'ın Türk Büyükleri veya Türk Adları İsimli Eserinin Soyadı Kanunu Uygulamasındaki Rolü", *Cihannüma Tarih ve Coğrafya Araştırmaları Dergisi*, 2021, 7(1), 183-202.
- Poyraz Bedriye, "Cesaret Et Hatırla: Dersim 1938 Tertelesi", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 2013, 68(3), 63-93.
- Rasimoğlu İlikan Gülser Ceren, "Erken Cumhuriyet Döneminde Sağlıklı Bireyin İnşası: Pronatalist Politikalar, Çocuk Sağlığı ve Verem", *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 2019, 39(2), 329-357.
- Riezzo Irene *et al.*, "Italian law on medically assisted reproduction: do women's autonomy and health matter?", *BMC Women's Health*, 2016, 44(16), 1-7.
- Roberts Tomi Ann, "Bleeding in Jail: Objectification, Self-Objectification, and Menstrual Injustice", in *The Palgrave Handbook of Critical Menstruation Studies*, ed. Chris Bobel *et al.*, Palgrave Macmillan, Singapore, 2020, 53-68.
- Rosental Paul André, "Eugenics and Social Security in France before and after the Vichy Regime", *Journal of Modern European History*, 2012, 11(4), 540-561.
- Roure Victoria, "Les mères de la nation. Féminisme et eugénisme en Grande-Bretagne, 2016", in *Encyclo-Revue de l'école doctorale Sciences des Sociétés ED 624*, Paris, 2019, 173-177.

- Roussio Henry, *Le régime de Vichy*, Press Universitaire de France, Paris, 2012.
- Rudling Anders, "Eugenics and Racial Biology in Sweden and the USSR: Contacts across the Baltic Sea", *Canadian Bulletin of Medical History*, 2014, 31(1), 41-75.
- Sağıroğlu Aytemur Nuran, "Öjeni ve Sağlam Bedenlilik", *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2020, (30), 115-133.
- Salgırlı Güvenç Sanem, *Eugenics as Science of the Social: A case from 1930s İstanbul*, Binghamton University, The Graduate School, Degree of Doctor of Philosophy in Sociology, con. Richard E. Lee, New York, 2009.
- Sefercioğlu Necmeddin, *3 Mayıs 1944 ve Türkçülük Davası*, Türk Ocakları Ankara Şubesi No. 43, Ankara, 2009 (Sefercioğlu, 2009).
- Sivrioğlu Ulaş Töre, *Tek Parti Döneminde Orta Asya ve Sümer-Hitit Araştırmaları*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, con. Şayan Ulusan, Manisa, 2012.
- Siyavuyşgil Esat Sabri, "Alfred Binet 1857-1911", *Psikoloji Çalışmaları*, 1961, (3), 11-20.
- Sofair André N./Kaldijan Lauris C., "Eugenic sterilization and a qualified Nazi analogy: The United States and Germany, 1930-1945", *Annals of Internal Medicine*, 2000, 132(4), 312-319.
- Soileau Kızıldağ Dilek, "Belgelerdeki mi, belleklerdeki mi, hangi Seyit Rıza?", *Kebigeç*, 2013, (36), 7-36.
- Spectorowski A./Mizrachi E., "Eugenics and the Welfare State in Sweden; the Politics of Social Margins and the Idea of a Productive Society", *Journal of Contemporary History*, 2004, 39(3), 333-352.

- Steele Linda/Goldblatt Beth, "The Human Rights of Women and Girls with Disabilities: Sterilization and Other Coercive Responses to Menstruation", in. *The Palgrave Handbook of Critical Menstruation Studies*, ed. Chris Bobel et al., Palgrave Macmillan, Singapore, 2020, 77-91.
- Stern Alexandra Minna, "Eugenics, sterilization, and historical memory in the United States", *História Ciências Saúde-Manguinhos*, 2016, 23(1), 195-212.
- Stone Dan, "Race in British Eugenics", *European History Quarterly*, 2001, 31(3), 397-425.
- Szurek Emmanuel, "Appeler les Turcs par leur nom. Le nationalisme patronymique dans la Turquie des années 1930", *Revue d'histoire moderne & contemporaine*, 2013, 60(2), 18-37.
- Şakacı Bilge Kağan, "Türkiye'nin Göç ve İskân Politikaları: 1934 Tarihli ve 2510 Sayılı İskân Kanunu İncelemesi", *Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, 2020, 1(3), 36-57.
- Tabery James/Novak Nicole L./Sarafraz Lida/Mansfield Aubrey, "Victims of eugenic sterilisation in Utah: cohort demographics and estimate of living survivors", *The Lancet Regional Health-Americas*, 2023, 19(Mart), 1-8.
- Taş Tuğba, "Sanatsal İmgeden Tıbbî İmgeye: Salpêtrière Fotoğrafları ve Histerik Kadın Bedeninin İnşası", *Sanat Tarihi Dergisi*, 2022, 31(1), 625-651.
- Tauscher Soner, "Genetik Teknolojisinin Siyasî ve Etik Sınırları: Genetiği Yönetmek", *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, 2015, 1(1), 1-12.
- Taylor-Ladd Molly, "Contraception or Eugenics? Sterilization and Mental Retardation in the 1970s and 1980s", *Canadian Bulletin of Medical History*, 2014, 31(1), 189-211.

- Terrenoire Gwen, "L'Eugénisme en France avant 1939", *Revue d'Histoire de la Shoah*, 2005, 2(183), 49-67.
- Theobald Rachel/SenGupta Sioban/Harper Joyce, "The status of preimplantation genetic testing in the UK and USA", *Human Reproduction*, 2020, 35(4-April), 986-998.
- Toka Tanju, "Babanzâde Ahmet Naim'in Milliyetçilik Eleştirisi: İslâm'da Da'vâyı Kavmiyet Özelinde Bir İnceleme", *ETÜT Dergisi*, 2023, (8), 46-58.
- Tokaç Mahmut, "Doğum öncesi tanılar modern öjeniye kapı mı aralıyor?", *Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi*, 2013-2014, (29), 34-37.
- Topçu Emine/Yalım Yasemin N., "Preimplantasyon genetik tanının öjeniye ve insanın araçsallaştırılmasına yol açıp açmayacağına tıp etiği açısından yamaç aşağı kayma argümanı ile değerlendirilmesi", *Türkiye Biyoetik Dergisi*, 2015, 2(3), 187-201.
- Trent James W., "Who shall say who is a useful person?' Abraham Myerson's opposition to the eugenics movement", *History of Psychiatry*, 2001, 12(33), 33-57.
- Turgut Huriye Beyza, "Ahlaki ve Tür-Etiği Açısından İnsan Doğasının Geleceği: Biyo-genetik Gelişmeler Kendi Olma İmkânının Yitimi Anlamına Gelebilir mi?", *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 2023, (22), 157-170.
- Türk Resul, "Türkiye'de Siyasal İslâm'ın Örgütlenme Faaliyetleri", *Akademik Hassasiyetler Dergisi*, 2015, 2(3), 99-131.
- Uca Alaattin, "Vergi Hukuku Tarihimizden Bir Sayfa: Varlık Vergisi Kanunu ve Eleştirilen Yönleri", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 2002, (20), 275-289.

- Uçar Yılmaz Aslı/Dik Esra, "Üçüncü Dönem İstiklal Mahkemeleri ve Erken Cumhuriyet Döneminde Erkler Arası İlişkiler", *İstanbul Kemberburgaz Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2017, 2(1), 1-29.
- Ulaş Halis, "No Pasaran", *Türkiye Psikiyatri Derneği Bülteni*, 2009, 12(1), 3-6 (Ulaş, 2009).
- Ulaş Halis, "Öjenik Cinayetler", *Türkiye Psikiyatri Derneği Bülteni*, 2010, 13(2), 60-61 (Ulaş, 2010).
- Üçüncü Uğur/Öksüz Hikmet, *6-7 Eylül 1955 Olayları-Yakın Dönem Türkiye Tarihinin Sis Perdesi*, Timaş, İstanbul, 2022.
- Ünlütürk Özge, "İrk Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Adli Antropolojide Kullanımı", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Antropoloji Dergisi*, 2015, (29), 93-116.
- Üstel Füsün, *Makbul Vatandaşın Peşinde 2. Meşrutiyet'ten Bugüne Türkiye'de Vatandaşlık Eğitimi, İletişim*, İstanbul, 2005.
- Vasiliadis Mihail, "Eritme Programının Bir Parçası Olarak 7 Eylül 1955 Olayları", *Duwardibi*, 2018, (4), 5-8.
- Vatandaş Celalettin/Vatandaş Saniye/Avcı Mehmet Güven, "Erken Cumhuriyet Döneminde Öjenist Görüşler ve Uygulamalar yahut Müstakbel Neslin Islahı", *Humanitas Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2024, (12), 219-237.
- Verschuer O. Freiherr Von, "Das ehemalige Kaiser-Wilhelm-Institut für Anthropologie, menschliche Erblehre und Eugenik: Bericht über die wissenschaftliche Forschung 1927-1945", *Zeitschrift für Morphologie und Anthropologie*, 1964, 55(2), 127-174.

- Vézina Julie, *Les politiques de stérilisation sexuelle au Canada et aux États-Unis: une pratique à l'intersection de rapports de genre, de race et de classe*, Université de Montréal Faculté des études supérieures, Mémoire présenté en vue de l'obtention du grade de maître en sociologie, con. Bilge Sirma, Montréal, 2010.
- Vural Mithat Kadri, "En Büyük Tehlike Broşürü ve Buna Bağlı Olarak Turancı Akımların Kamuoyunda Tartışılması", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2009, 8(18), 39-53.
- Yeşiltepe Akgün, "Engelli Bireylerde Kontrasepsiyon", in. *Doğurganlığın Düzenlenmesi*, ed. Ayşe Çal ve Zeynep Ölçer, Vize, Ankara, 2021, 331-344.
- Yılmaz Murat, *1944-1945 Irkçılık Turancılık Davası Tefrikanı*, Umay, İstanbul, 2016 (Yılmaz, Irkçılık Turancılık).
- Yılmaz Mustafa, "Atatürk Dönemi Emniyet Genel Müdürlüğü Raporlarında Nazi Propagandası", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 2007, (40-Kasım), 693-705 (Yılmaz, Nazi Propagandası).
- Yılmaz Ravanoğlu Sezen, "Nihal Atsız Türkçülüğü ve Milliyetçi Hareketin Yol Ayrımı", *Ekonomi, Politika & Finans Araştırmaları Dergisi*, 2022, 7(3), 784-791.
- Yüksel Ece, "AKİS Dergisi'nin Gözünden 6/7 Eylül 1955", *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2019, 2 (Ek), 383-405 (Yüksel, AKİS Dergisi).
- Wecker Regina, "Eugenics in Switzerland before and after 1945 - a Continuum?", *Journal of Modern European History*, 2012, 10(4), 519-539.
- Weindling Paul, "The Survival of Eugenics in 20th-Century Germany", *The American Society of Human Genetics, Human Genetics Education Section*, 1993, (52), 643-649.

- Weingart Peter, "German Eugenics between Science and Politics", *Science in Germany: The Intersection of Institutional and Intellectual Issues*, 1989, (5), 260-282.
- Wertz Dorothy. C./Fletcher John C./Berg Kåre, *Les problèmes éthiques rencontrés en génétique médicale*, Programme Génétique humaine, WHO/HGN/ETH/00.4 Prise en charge des maladies non transmissibles, Organisation mondiale de la Santé, Genève, 2001,
https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/68512/WHO_HGN_ETH_00.4.pdf?sequence=1&isAllowed=y
(19.7.2024).
- Wikler Daniel, "Can we learn from eugenics?", *Journal of Medical Ethics*, 1999, (25), 183-194.
- Winkler Inga T., "Introduction: Menstruation as Fundamental", in. *The Palgrave Handbook of Critical Menstruation Studies*, ed. Chris Bobel et al., Palgrave Macmillan, Singapore, 2020, 9-12.
- Zafer Toprak, *Darwin'den Dersim'e Cumhuriyet ve Antropoloji*, Doğan, İstanbul, 2012.
- Zeidman A. Lawrence, "Neuroscience in Nazi Europe Part I: Eugenics, Human Experimentation, and Mass Murder", *Canadian Journal of Neurological Sciences*, 2011, 38(5), 696-703.
- Zengin Ersoy, "Tarihsel Süreçte Dersim Meselesi", *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2020, 64(Haziran), 469-483.
- Zeytinli Murat, *Zorunlu Göçler ve Türkiye'de Dersim 1938 Örneği*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Doktora Tezi, con. Levent Ürer, İstanbul, 2012.

III-DİĞER KAYNAKLAR

Akçam Taner, "Dersim katliamına dair okuması zor bir mektup", <https://www.agos.com.tr/tr/yazi/28494/dersim-katliamina-dair-okumasi-zor-bir-mektup> (22.4.2023, 19.7.2024).

Akçam Taner, "Dersim katliamında zehirli gaz kullanma emri Mustafa Kemâl ve İsmet İnönü'den", <https://www.agos.com.tr/tr/yazi/28409/dersim-katliaminda-zehirli-gaz-kullanma-emri-mustafa-kemal-ve-ismet-inonuden> (31.3.2023, 19.7.2024).

Akçiçek Arda, "Faşizmin Kültür Kodları ve Irkçılıkta Bir Uç Nokta: Öjeni", *Birikim*, https://www.birikimdergisi.com/guncel-yazilar/368/fasizmin-kultur-kodlari-ve-irkcilikte-bir-uc-nokta-ojeni#.XTxWiC_BJQI (6.9.2011, 19.7.2024).

Anime Tarihi, "Dersim İsyanı (Haritalı Anlatım)", <https://www.youtube.com/watch?v=ODKSWZmpes0&t=183s> (27.8.2021, 19.7.2024).

Archard David, "Future perfect: possible children, science and ethics", <https://www.hfea.gov.uk/about-us/30th-anniversary-expert-series/future-perfect-possible-children-science-and-ethics/> (30.9.2022, 28.6.2024).

Aslan Şükrü, "Dersim kırımı neden?", <https://www.birgun.net/makale/dersim-kirimi-neden-366046> (17.11.2021, 19.7.2024).

Bakırcı Çağrı Mert, "Evrim ve İdeoloji: Sosyal Darwinizm Nedir? Öjeni Nedir?", <https://evrimagaci.org/evrim-ve-ideoloji-sosyal-darwinizm-nedir-ojeni-nedir-5520> (24.4.2013, 20.7.2024).

- Balci Ali, "Devletin Hafızasında Dersim: Bir Belge",
<https://www.abalci.com/2013/11/15/devletin-hafizasinda-dersim-bir-belge/> (15.11.2013, 19.7.2024).
- Bassas Lluís *et al.*, "Consideracions entorn el diagnòstic preimplantacional", Comitè Bioètica Catalunya,
https://canalsalut.gencat.cat/web/.content/_Sistema_de_salut/CBC/recursos/documents_tematica/consideracions_dgp_1997.pdf (21.6.2024).
- Becker Maximilian, "Nürnberg Gesetze", *Historisches Lexikon Bayerns*, https://www.historisches-lexikon-bayerns.de/Lexikon/Nürnberg_Gesetze (21.7.2020, 21.6.2024).
- Bergman Jerry, "William J. Bryan's Fight against Eugenics and Racism in the Scopes Trial",
<https://answersingenesis.org/sanctity-of-life/eugenics/william-j-bryans-fight-against-eugenics-and-racism-in-the-scopes-trial/> (25.10.2013, 1.7.2024).
- Burke Minnyvonne, "Disabled girl suffered horrific sexual abuse, rape on school bus", <https://www.nbcnews.com/news/us-news/disabled-girl-suffered-horrific-sexual-abuse-rape-school-bus-suit-n1152211> (7.3.2020, 19.7.2024).
- Bütümer Zübeyir, "Türkçülüğün Tarihi Seyri ve 3 Mayıs 1944 Türkçülük Hareketi",
<https://www.altayli.net/turkculugun-tarihi-seyri-ve-3-mayis-1944-turkculuk-hareketi.html> (3.5.2021, 19.7.2024).
- Büyükeken İbrahim, "Amele taburlarında hayatlarını kaybettiler",
<https://www.merhabahaber.com/amele-taburlarinda-hayatlarini-kaybettiler-1083672h.htm> (18.4.2017, 19.7.2024).

- Capocci Mauro/Volpone Alessandro, "La genetica nel Novecento", https://www.treccani.it/enciclopedia/la-genetica-nel-novecento_%28Il-Contributo-italiano-alla-storia-del-Pensiero:-Scienze%29/ (28.6.2024).
- Clapper J. R., "Worldwide Threat Assessment of the US Intelligence Community", https://www.dni.gov/files/documents/SASC_Unclassified_2016_ATA_SFR_FINAL.pdf (9.2.2016, 1.7.2024).
- Costil Clotilde, "Stérilisation forcée : des pratiques controversées en Europe", <https://informations.handicap.fr/a-sterilisation-forcee-pratiques-controversees-en-europe-33635.php> (23.9.2022, 21.6.2024).
- Çetinoğlu Sait, "20 Kur'a Askerlik ve Varlık Vergisi'nin Yıkıntıları Altındaki Hayatlar", <https://www.arasyayincilik.com/basindan/20-kura-askerlik-ve-varlik-vergisinin-yikintilari-altindaki-hayatlar/> (1.12.2008, 19.7.2024).
- Danyıldız Meral, "6-7 Eylül'ün Bugüne Kalan Mirası: Cezasızlık", <https://www.birgun.net/haber/6-7-eylul-un-bugune-kalan-mirasi-cezasizlik-314610> (6.9.2020, 19.7.2024).
- Darwin Francis ed., *The life and letters of Charles Darwin (including an autobiographical chapter)*, John Murray, Volume 1, London, 1887.
- Değirmencioğlu Serdar M., "Kısırlaştırılan Çocuklar", <https://www.evrensel.net/yazi/81325/kisirlastiran-cocuklar> (22.4.2018, 31.1.2024).
- Demirel Çayan, "38 Belgeseli", Surela Film Yapım, 2006, https://www.youtube.com/watch?v=f02bk_GUWFc (4.11.2020, 19.7.2024).

Diamond Tema, "Dersim Meselesi Hakkında Uydurulanlar ve Gerçekler", <https://www.youtube.com/watch?v=hpWW-W-LWrw> (7.8.2020, 19.7.2024).

Dolapçı Ercan, "Dersim, katliam değil, isyandı!" <https://www.aydinlik.com.tr/haber/dersim-katliam-degil-isyandi-243382> (6.5.2021, 19.7.2024).

Döke Aydemir Deniz, "Engellilik Tarihine ve Bugüne Üreme Hakkı Açısından Bir Bakış", *Eşit Erişilebilir Engelsiz Hayat*, 2019, 68(Ekim), https://eeh.engelsizerisim.com/yazi/72/engellilik_tarihin_e_ve_bu_gune_ureme_hakki_acisindan_bir_bakis (30.7.2024).

Durgun Doğan, "Dersim katliamı ile ne amaçlanmıştır?", <https://gazetekarınca.com/dersim-katliami-ile-ne-amaclanmisti-dersim-katliami-ile-ne-amaclanmisti/> (6.5.2022, 19.7.2024).

Ergin Sedat, "Yakın tarihimizin azınlıklarla ilgili bir sayfasını aralayınca", <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/sedat-ergin/yakin-tarihimizin-azinliklarla-ilgili-bir-sayfasini-aralayinca-42002265> (12.2.2022, 19.7.2024).

Fehlmann Rielle Laurence, "Sterilisation von Frauen mit einer geistigen Beeinträchtigung. Stand der Dinge" <https://www.parlament.ch/de/ratsbetrieb/suche-curia-vista/geschaeft?AffairId=20204386> (2.12.2020, 9.7.2024).

Fındık Özgür, "Kara Vagon (Bir Dersim Belgeseli)", Lamekan Film Yapım, 2012, <https://www.youtube.com/watch?v=RnjW5jKNRLs> (13.12.2023, 19.7.2024).

- Gençoğlu Halim, "Afrika'da Fransız Sömürgeciliği",
<https://www.indyturk.com/node/392851/türkiyeden-sesler/afrikada-fransız-sömürgeciliği> (30.6.2021, 20.7.2024).
- Gençoğlu Halim, "İtalya'nın Afrika'daki Sömürge Politikaları",
<https://www.indyturk.com/node/436916/türkiyeden-sesler/italyanın-afrikadaki-sömürge-politikaları> (18.11.2021, 1.7.2024)
- Gençoğlu Halim, "Dersim İsyanına Karşılaştırmalı Bir Bakış",
<https://www.indyturk.com/node/577081/türkiyeden-sesler/dersim-isyanına-karşılaştırmalı-bir-bakış> (17.11.2022, 19.7.2024-Gençoğlu, Dersim).
- Gerodetti Natalia, "Switzerland",
<https://www.eugenicsarchive.ca/around-the-world?id=530ba98b76f0db569b000020> (21.6.2024).
- Glasrud Eva, "With advances in gene editing, CRISPR: How close are we to sci-fi thriller Gattaca?",
<https://geneticliteracyproject.org/2016/04/20/advances-gene-editing-crispr-close-sci-fi-thriller-gattaca/> (20.4.2016, 20.6.2024).
- Greber Jacop, "New laws to compensate victims of forced sterilization", <https://www.swissinfo.ch/eng/new-laws-to-compensate-victims-of-forced-sterilisation/2596540> (13.3.2002, 21.6.2024).
- Gül Çiğdem, "1934 Trakya Olayları-Yirmi Kur'a İhtiyatlar Olayı ve Trakya Olaylarının Genel Değerlendirmesi ve Sonuçları", <https://www.simurgunsesdasi.com/calismalar/perspektif/134-1934-trakya-olaylari-20-kur-a-ihhtiyatlar-olayi-ve-trakya-olaylarinin-genel-değerlendirmesi-ve-sonuclari-gul-cigdem> (1.8.2017, 30.1.2021-Gül, 2017).

- Gündoğan Kazım, "İdamının 80'inci yılında Seyit Rıza'nın ardından: Dersim katliamı neden yapıldı?",
<https://www.gazeteduvar.com.tr/forum/2017/11/16/idadaminin-80inci-yilinda-seyit-rizanin-ardindan-dersim-katliami-neden-yapildi> (16.11.2017, 19.7.2024).
- Gündoğan Kazım, "İki Tutam Saç-Dersim'in Kayıp Kızları",
Miraz Yapım, 2014,
<https://www.youtube.com/watch?v=Et89I2N6WfQ>
(29.6.2017, 19.7.2024).
- Gündoğan Kazım, "Bir askerin günlüğünden Dersim 1938: Zehirli gazlar, yıkılan köyler...",
<https://www.gazeteduvar.com.tr/turkiye/2019/12/21/bir-askerin-gunlugunden-dersim-1938-zehirli-gazlar-yikilan-koyler> (21.12.2019, 19.7.2024-Gündoğan, Askerin Günlüğünden).
- Hastings Dan, "En France, comme ailleurs, la stérilisation des femmes racisées ne doit plus être passée sous silence",
https://www.aufeminin.com/news-societe/en-france-comme-ailleurs-la-sterilisation-des-femmes-racisees-ne-doit-plus-etre-passee-sous-silence-s4026494.html#af_intertitre_3
(3.7.2021, 21.6.2024).
- Héctor Barnés G., "En todo resentido hay un marxista, aunque él no lo sepa: la psiquiatría franquista", *El Confidencial*,
https://www.elconfidencial.com/alma-corazon-vida/2017-11-16/higiene-mental-franquismo-marxismo_1477411/
(16.11.2017, 21.6.2024).
- Holdren John P., "A note on genome editing",
<https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/2015/05/26/note-genome-editing> (26.5.2015, 1.7.2024).

- Hoser Paul, "Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (NSDAP)", [https://www.historisches-lexikon-bayerns.de/Lexikon/Nationalsozialistische_Deutsche_Arbeiterpartei_\(NSDAP\),_1920-1923/1925-1945](https://www.historisches-lexikon-bayerns.de/Lexikon/Nationalsozialistische_Deutsche_Arbeiterpartei_(NSDAP),_1920-1923/1925-1945) (12.2.2007, 21.6.2024).
- İncekaya Gülsüm, "Osmanlı bu topraklarda herkese yaşama şansı verdi", <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/osmanli-bu-topraklarda-herkese-yasama-sansi-verdi/1220595> (2.8.2018, 1.7.2024).
- Kanadoğlu Korkut, "Zorunlu Aşının Anayasallığı", <https://blog.lexpera.com.tr/zorunlu-asinin-anayasalligi/> (20.2.2020, 12.7.2024).
- Kardaş Ümit, "Yirmi Kur'a Askerleri", <https://hyetert.org/2015/01/22/yirmi-kura-askerleri/> (1.21.2015, 19.7.2024).
- Kıvanç Halit, "İlk Kadın Tayyarecimiz Sabiha Gökçen", <https://gazetearsivi.milliyet.com.tr/liste?tarih=1956.11.25> (25.11.1956, 19.7.2024).
- Korkuta Mustafa, "Çinlilerden genetiği değiştirilmiş bebek hamlesi", <https://www.bilim.org/cinlilerden-genetigi-degistirilmis-bebek-hamlesi/> (27.11.2018, 20.6.2024).
- Kömürcü Can Mehmet, "İspanya Tarihinin Utanç Sayfası: Bebek Hırsızlığı", <https://www.milliyet.com.tr/molatik/tarih/ispanya-tarihinin-utanc-sayfasi-bebek-hirsizligi-78757> (20.7.2024).
- Kurbegovic Erna, "British Eugenics Society", <https://www.eugenicsarchive.ca/connections?id=5233e5175c2ec500000000e1> (28.6.2024).

Kürkçüoğlu Feza, “100 yaşındaki Ermeni bir sosyalistin hayat hikâyesi: irade, inanç ve de inat!”,

<https://www.k24kitap.org/portre/100-yasindaki-ermeni-bir-sosyalistin-hayat-hikayesi-irade-inanc-ve-de-inat-3349> (2.12.2021, 19.7.2024).

Lagardère Marie Laure/Strohl H el ene/Even Bernard, *Rapport sur les probl emes posées par les pratiques de st erilisation des personnes handicap ees*, L’Inspection g en erale des affaires sociales, https://medias.vie-publique.fr/data_storage_s3/rapport/pdf/984001636.pdf (1.3.1998, 21.6.2024).

Leung Colette, “France”,

<https://www.eugenicsarchive.ca/around-the-world?id=530b98e676f0db569b00000c> (21.6.2024).

Maranto Gina, “Meet the New Eugenics, Same as the Old Eugenics”, *Biopolitical Times*, Center for Genetics and Society, <https://www.geneticsandsociety.org/biopolitical-times/meet-new-eugenics-same-old-eugenics> (4.3.2013, 20.7.2024).

Nau Jean-Yves, “Des st erilisations de handicap es mentaux ont  et  effectu ees en France”,

https://www.lemonde.fr/archives/article/1997/09/11/des-sterilisations-de-handicapes-mentaux-ont-ete-effectuees-en-france_3780452_1819218.html (11.9.1991, 21.6.2024).

Nilsson Anders/Diehl Eva-Maria, “Genetic technology for the future”, <https://www.umu.se/en/feature/genetic-technology-for-the-future/> (30.9.2019, 1.7.2024).

- Onaran Nevzat, "38 Dersim Harbi Kararının 84. Yılı",
<https://www.gazeteduvar.com.tr/38-dersim-harbi-kararinin-84-yili-haber-1568200> (30.6.2022, 19.7.2024).
- Orha Ömer Faruk, Nazi Almanya'sının Suç Ortağı Olmuş Markalar, <https://www.pazarlamasyon.com/nazi-almanyasinin-suc-ortagi-olmus-markalar> (26.12.2017, 28.6.2024).
- Oruç Mehmet Fatih, "Kürtlerin boynundaki zincir Takrir-i Sükûn ve İstiklal Mahkemeleri",
<https://fatihoruc.com/2016/01/27/kurtlerin-boynundaki-zincir-takrir-i-sukun-ve-istiklal-mahkemeleri> (27.1.2016, 20.7.2024).
- Özbudun Sibel/Demirer Temel, "Dört Dağ İçindeki Dersim'in Hikâyesi", <https://www.aktuelsanat.net/dort-dag-icindeki-dersimin-hikayesi/> (7.2.2021, 19.7.2024).
- Öztürk Osman, "Zır Deli Zır Zır Deli", *Hekim Sözü* (İstanbul Tabip Odası Yayın Organı), 2019, 5(Eylül-Ekim), 48,
https://www.istabip.org.tr/edergi/hekim-sozu/sayi-5/hs_5_1.pdf (20.7.2024).
- Pakkan Ali Emir, "Atsız, Türkeş ve Tabutluklar", *Tarihin Işığında*,
<https://serbestgazeteci.wordpress.com/2017/05/03/atsiz-turkes-ve-tabutluklar/> (3.5.2017, 26.9.2024).
- Parlar Suat, "Takriri Sükûn Düzenini Yerleştirmek İçin Çıkarılan Kürt İsyanı",
<http://www.halksahnesi.org/2014/04/03/takrir-i-sukun-duzenini-yerlestirmek-icin-kiskirtilan-kurt-isyani-suat-parlar/> (3.4.2014, 20.7.2024).

Persson Göran/Bodström Thomas, "Regeringens proposition 2002/03:65", Stockholm, den 13 mars 2003, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/proposition/ett-utvidgat-skydd-mot-diskriminering_gq0365/html/ (13.3.2003, 1.7.2024).

Perkowitz Sidney, "How to Understand the Resurgence of Eugenics", *JSTOR Daily*, <https://daily.jstor.org/how-to-understand-the-resurgence-of-eugenics/> (5.4.2017, 20.7.2024).

Pujol Mazzini Anna, "Belgium's ban of forced sterilization for gender change-not enough- say campaigners", *Thomson Reuters Foundation*, <https://www.reuters.com/article/us-belgium-lgbt-sterilisation-idUSKBN18L1H6> (25.5.2017, 28.6.2024).

Runéus Arvid, "Tvångssterilisering", *Rättsvetenskaplig uppsats*, Lunds Universitet Juridiska Fakulteten Termin 2014, con. Elsa Trolle Önnerfors, <https://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=4449338&fileId=4460184> (21.6.2024).

Saltık Ahmet, "Aşı Reddinin Sağlık Hukuku Boyutu", Farklı Bakış Açılıyla Aşı Reddi Paneli, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara, 2019, 1-35, <http://www.deontoloji.hacettepe.edu.tr/ekler/pdf/asireddipaneli/asireddininsaglikhukukuboyutu.pdf> (18.1.2019, 12.7.2024).

Sarkar Rahaman Alisha, "Japonya'da bir bakımevi zihinsel engellileri kısırlaştırdığını itiraf etti", <https://www.indyturk.com/node/589721/yaşam/japonya-da-bir-bakımevi-zihinsel-engellileri-kısırlaştırdığını-itiraf-etti> (20.12.2022, 20.6.2024).

- Schwartz David, "Nurse charged with rape of disabled Arizona woman who gave birth",
<https://www.reuters.com/article/us-arizona-crime-idUSKCN1PH1YM> (23.1.2019, 19.7.2024).
- Sefercioğlu Necmeddin, "Türk Ocaklarının Kısa Tarihi",
<https://www.turkocaklari.org.tr/turk-ocagi-tarihi/6/turk-ocaklarinin-kisa-tarihcesi> (1.5.2021, 19.7.2024).
- Shakespeare Tom, "Lessons from history",
https://www.bbc.co.uk/ouch/opinion/lessons_from_history.shtml (16.1.2005, 28.6.2024).
- Shaw Laura/Kurbegovic Erna, "Sweden",
<https://www.eugenicsarchive.ca/around-the-world?id=51c2742697b8940a54000009> (21.6.2024).
- Stahnisch Frank W., "Germany",
<https://www.eugenicsarchive.ca/around-the-world?id=51c2795697b8940a5400000f> (20.7.2024-Stahnisch, Germany).
- Stahnisch Frank W., "War"
<http://eugenicsarchive.ca/discover/connections/535eeee67095aa0000000263> (29.4.2014, 20.6.2024-Stahnisch, War).
- Stack Liam, "European Court Strikes Down Required Sterilization for Transgender People",
<https://www.nytimes.com/2017/04/12/world/europe/european-court-strikes-down-required-sterilization-for-transgender-people.html> (12.4.2017, 28.6.2024).
- Sufian Sandy/Garland-Thomson Rosemarie, "The Dark Side of Crispr",
<https://www.scientificamerican.com/article/the-dark-side-of-crispr/> (16.2.2021, 20.7.2024).

- Şuekinci Hüseyin, "Dersim'de Zehirli Gaz Kullanıldı İddiasına Cevap: Siz Kimi Kandırıyorsunuz!",
<https://www.sozcu.com.tr/dersimde-zehirli-gaz-kullanildi-iddiasina-cevap-siz-kimi-kandiriyorsunuz-wp5511341>
(16.12.2019, 22.9.2024).
- Tarabulus Nana Suzan, "Yirmi Kur'a Nafia Askeri BABAM", *Şalom Dergi*, https://dergi.salom.com.tr/haber-52-yirmi_kura_nafia_askeri_babam.html (12.6.2019, 19.7.2024).
- Tremlett Giles, "Marxists are retards", *The Guardian*,
<https://www.theguardian.com/world/2002/nov/01/spain.gilestremlett> (1.11.2002, 20.7.2024; Tremlett, Marxists).
- Tremlett Giles, "Children stolen by Franco finally learn the truth", *The Guardian*,
<https://www.theguardian.com/world/2002/oct/29/spain.gilestremlett> (29.10.2002, 29.6.2024; Tremlett, Children).
- Tulun Teoman Ertuğrul, "The Far-Right's Rise in Sweden",
<http://avim.org.tr/Blog/THE-FAR-RIGHT-S-RISE-IN-SWEDEN-HURRIYET-DAILY-NEWS-06-07-01-2018>
(17.1.2018, 1.7.2024).
- Unwin Stephan, "Who's Virginia Woolf Afraid Of?",
<https://bylinetimes.com/2022/12/22/whos-virginia-woolf-afraid-of/> (2.12.2022, 28.6.2024).
- Ünnü Feyzullah, "Gattaca ve CRISPR/Cas9 ile Gen Değişimi",
<https://medium.com/@feyzullah.unnu/gattaca-ve-crispr-cas9-ile-gen-degisimi-5c9d70abff2e> (13.1.2019, 20.6.2024).
- Wade Nicholas, "Scientists Seek Ban on Method of Editing the Human Genome", *New York Times*,
<https://www.nytimes.com/2015/03/20/science/biologists-call-for-halt-to-gene-editing-technique-in-humans.html>
(19.3.2015, 20.6.2024).

IV-YARARLANILAN WEB SİTELERİ

Agos, “6-7 Eylül için Yas Günü İlân Edilmesi ve Meclis Araştırması Teklifi”, <http://www.agos.com.tr/tr/yazi/24511/6-7-eylul-icin-yas-gunu-ilan-edilmesi-ve-meclis-arastirmasi-teklifi> (6.9.2020, 20.7.2024).

Archives Nationales de la République Française, “Les réfugiés en France à la suite de la Guerre civile espagnole (1936-1940)”, <https://www.siv.archives-nationales.culture.gouv.fr/siv/cms/content/helpGuide.action?uid=5329796d-b79d-4ee2-aa21-c229c0b01e46&version=4&preview=false&typeSearch=&searchString=> (1.7.2024).

Atatürk Ansiklopedisi, “Kurtuluş Vapuru”, <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/kurtulus-vapuru/> (24.9.2024).

Atatürk Ansiklopedisi, “Türk-Alman Saldırmazlık Paktı (18 Haziran 1941)”, <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/turk-alman-saldirmazlik-pakti-18-haziran-1941/> (25.9.2024).

Bianet, “Dersim Katliamını Anlatan Belgesel Filmler”, <https://bianet.org/haber/dersim-katliamini-anlatan-belgesel-filmler-223788> (4.5.2020, 19.7.2024).

BirGün, “Engelliler bu bakışı hak etmiyor”, <https://www.birgun.net/haber/engelliler-bu-bakisi-hak-etmiyor-56219> (12.12.2010, 19.7.2024).

Boowiki-*La stérilisation obligatoire*, <https://boowiki.info/art/contraception/la-sterilisation-obligatoire.html> (19.7.2024).

- Bundeszentrale für politische Bildung, "Nationalsozialistische deutsche Arbeiterpartei (NSDAP)",
<https://www.bpb.de/nachschlagen/lexika/politiklexikon/17893/nationalsozialistische-deutsche-arbeiterpartei-nsdap>
(21.6.2024).
- Citta della Salute, "Storia Sant'Anna",
https://www.cittadellasalute.to.it/index.php?option=com_content&view=article&id=16046:storia-santanna&catid=132:presentazione-citta-della-salute-e-della-scienza&Itemid=511 (28.6.2024).
- Council of Europe-1, "Committee on Bioethics",
<https://www.coe.int/t/dg3/healthbioethic/cdbi/>
(21.6.2024).
- Council of Europe-2, "Chart of signatures and ratifications of Treaty 164", Portal Treaty Office,
<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/164/signatures> (Status as of 21.6.2024).
- CPDPN, "Présentation et Rôle des CPDPN",
<http://www.cpdpn.fr/module-Contenus-viewpub-tid-2-pid-67.html> (1.7.2024).
- Cumhuriyet, "Türk Kuşu Filosu Elaziz' de",
<https://www.gastearsivi.com/gazete/cumhuriyet/1937-09-30/1> (30.9.1937, 19.7.2024).
- Cumhuriyet Halk Partisi, "Beşinci Büyük Kurultay Zabıtları (29 Mayıs 939-3 Haziran 939)", Ulus Basımevi, Ankara, 1939.
- Disability awareness in action, "Disabled Women, Resource Kit No. 6", London, 1996, 1-26,
<https://www.independentliving.org/docs2/daa6.pdf>
(20.6.2024).

ECHR, *Boffa and 13 others vs. San Marino*,

[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{\"itemid\":\[\"001-88051\"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{\)
(12.7.2024).

ECHR, *Costa and Pavan versus vs. Italy*,

[https://hudoc.echr.coe.int/fre#{\"itemid\":\[\"001-112993\"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{\)
(28.6.2024).

ECHR, *Solomakhin vs. Ukraine*, [http://health-](http://health-rights.org/index.php/cop/item/case-of-solomakhin-v-ukraine)

[rights.org/index.php/cop/item/case-of-solomakhin-v-ukraine](http://health-rights.org/index.php/cop/item/case-of-solomakhin-v-ukraine) (12.7.2024).

El Sistema de Salut de Catalunya, “Reproducció i inici de la vida”, <https://canalsalut.gencat.cat/ca/sistema-de-salut/el-sistema-de-salut-de-catalunya/ambits-dactuacio/comite-de-bioetica-de-catalunya/ambits-tematics/reproduccio-i-inici-de-la-vida> (21.6.2024).

EuroNews, “Erdoğan’ dan Dersim Özrü”,

<https://www.youtube.com/watch?v=38RqxRwnwYU>
(23.11.2011, 16.8.2024).

European Parliament, “Forced sterilization of transgender people”,

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-8-2017-007687_EN.html (13.12.2017, 28.6.2024).

Gesetz zur Verhütung erbkranken Nachwuchses, 14. Juli 1933,

Entwurf Original, Zusammenfassung, 1-8, Bundesarchiv
Berlin, Datum: 21. September 2011,

https://www.1000dokumente.de/pdf/dok_0136_ebn_de.pdf
(21.9.2011, 17.7.2023).

Hinxton Group, “Statement on Genome Editing Technologies and Human Germline Genetic Modification”,

http://www.hinxtongroup.org/Hinxton2015_Statement.pdf
(4.10.2015, 20.6.2024).

- Human Fertilisation and Embryology Authority, "About Us",
<https://www.hfea.gov.uk/about-us/> (29.6.2024).
- Hürriyet, "Engelli kadına tecavüz iddiası! Eğlence merkezinde yakalandı...",
<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/engelli-kadina-tecavuz-iddiasi-eglence-merkezinde-yakalandi-41290599>
(1.8.2019, 19.7.2024).
- Immigration History, "Gentleman's Agreement of 1907-1908",
<https://immigrationhistory.org/item/gentlemens-agreement/> (28.6.2024).
- Independent, "İspanya'da karanlık bir sayfa kapandı: Zihinsel engelliler zorla kısırlaştırılmayacak",
<https://www.indyturk.com/node/287496/dünya/ispanya'da-karanlik-bir-sayfa-kapandi-zihinsel-engelliler-zorla>
(18.12.2020, 20.6.2024).
- Le Sénat-2000, "Ratification de la convention d'Oviedo",
<https://www.senat.fr/questions/base/2000/qSEQ000927475.html> (1.7.2024).
- Le Sénat-2003, "Projet de loi relatif à la bioéthique, diagnostic prénatal et assistance médicale à la procréation",
<http://www.senat.fr/rap/102-128/102-12849.html>,
https://www.senat.fr/rap/102-128/102-128_mono.html
(1.7.2024).
- Milliyet-2010, "Utancı Verici Teklif",
<http://www.milliyet.com.tr/gundem/utanc-verici-teklif-1325084> (11.12.2010, 19.7.2024).

- Milliyet-2018, "Japonya insan embriyosunda genetik değişikliğe izin verecek",
<http://www.milliyet.com.tr/teknoloji/japonya-insan-embriyosunda-genetik-degisiklige-izin-verecek-2756245>
(8.10.2018, 20.6.2024).
- Milliyet-2020, "Engelli kadına tecavüz ettiler! 1 kişi tutuklandı, 3 kişi ev hapsinde",
<https://www.milliyet.com.tr/gundem/engelli-kadina-tecavuz-ettiler-1-kisi-tutuklandi-3-kisi-ev-hapsinde-6308387>
(17.9.2020, 19.7.2024).
- Nationale Ethikkommission im Bereich Humanmedizin Bundesamt für Gesundheit, "Zur Sterilisation bei urteilsunfähigen Personen Stellungnahme Nr. 7/2004", Bern,
https://www.nekcne.admin.ch/inhalte/Themen/Stellungnahmen/sterilisation_de.pdf (1.7.2024).
- New-York Historical Society Museum-Library, "Redwoods and Hitler: the link between nature conservation and the eugenics movement",
<https://www.nyhistory.org/blogs/redwoods-and-hitler-the-link-between-nature-conservation-and-the-eugenics-movement> (25.9.2013, 20.6.2024).
- Regeringskansliet, Grundlagarna,
<https://www.regeringen.se/sa-styrs-sverige/grundlagar-och-demokratiskt-deltagande/grundlagarna/> (21.6.2024).
- Sabah-2010, "Hitler' in Ruhu İzmit'e Uğradı",
https://www.sabah.com.tr/gundem/2010/12/11/engelliler_icin_nazi_formulu (11.12.2010, 19.7.2024).

- Sabah-2011, "Başbakan Dersim Belgelerini Açıkladı",
<https://www.sabah.com.tr/gundem/2011/11/23/basbaka-n-erdogan-konusuyor-410701598106#>. (23.11.2011, 8.1.2024).
- Sabah-2019, "Zihinsel ve bedensel engelli genç kadına tecavüz",
<https://www.sabah.com.tr/yasam/2019/08/02/zihinsel-ve-bedensel-engelli-genc-kadina-tecavuz-eden-zanli-yakalandi> (2.8.2019, 19.7.2024).
- Science, "The National Office of Eugenics in Belgium",
12.1.1923, 57(1463), 46,
<https://science.sciencemag.org/content/57/1463/46.1>
(28.6.2024).
- Sivil Toplum Geliştirme Merkezi, "Engelli Vatandaşlarına - Zaten ...- Diyen Bir Devlet",
<https://www.stgm.org.tr/engelli-vatandaslarina-zaten-diyen-devlet> (1.8.2013, 19.7.2024).
- Takvim, "Kocaeli'nde zihinsel engelli kadına tecavüz",
<https://www.takvim.com.tr/guncel/2020/09/16/kocaelide-zihinsel-engelli-kadina-tecavuz-eden-4-zanlidan-1i-tutuklandi> (16.9.2020, 19.7.2024).
- Tan, "Sabiha Gökçen'le Görüştük",
<https://www.gastearsivi.com/gazete/tan/1937-08-21/9>
(21.8.1937, 20.7.2024).
- TBMM-1, "Dersim olaylarının araştırılması amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/502)",
<https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d23/c058/b045/tbmm230580450600.pdf> (19.7.2024).
- TBMM-2, "10/502 Sayılı Meclis Araştırması Önerge Bilgileri",
<https://www.tbmm.gov.tr/Denetim/Meclis-Arastirma-Onergesi-Detay/f72877be-a32e-037b-e050-007f01005610>
(19.7.2024).

- TBMM-3, “Devlet Özür Dileme Kanun Teklifi (2/2606)”,
<https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D24/Y5/T2/We bOnergeMetni/11fbac47-c3bf-4263-8b08-8f33d05d9b82.pdf>
(19.7.2024).
- TBMM-4, “2/2606 Kanun Teklifi Bilgileri”,
<https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KanunTeklifi/f72877bf-b7ed-037b-e050-007f01005610> (19.7.2024).
- T.C. Sağlık Bakanlığı, “Aşı Türleri”,
<https://covid19asi.saglik.gov.tr/TR-77805/asi-turleri.html>,
<https://asi.saglik.gov.tr/asi/genel-bilgiler/41-asi-turleri.html> (19.7.2024).
- Teke Tek, “Tarihsel Süreçte Dersim Meselesi Nasıl Ortaya Çıktı? (Fatih Altaylı, Murat Bardakçı ve İlber Ortaylı ile)” Belgesel Dersim 1938”, Habertürk TV,
<https://www.youtube.com/watch?v=pzX6uskGpAI>
(19.7.2024).
- Türk Antropoloji Müessesesi, “Türklüğü Ölçmek”, *Türk Antropoloji Mecmuası*, 1929, Mart (7), 1-175.
- Türkiye Kültürleri, “Dersim 1937-38 (Cemal Taş’ın Rehberliğinde Beş Katliam Mekânı)”, Dersim 1937-1938 Saha Çalışması Pilot Projesi (Haziran-Eylül 2020),
<https://www.youtube.com/watch?v=PHzfRr--XNE>
(1.4.2021, 19.7.2024).
- TTB, “Zorunlu Aşı, Çocuğun Üstün Yararı, Anayasa Mahkemesi Kararı; TTB Önerileri”,
https://www.ttb.org.tr/kollar/_asi/haber_goster.php?Guid=62383242-423d-11e8-b46f-14b550714509 (28.03.2018, 12.7.2024).

- University of Missouri, “Karl Pearson’s The Problem of Practical Eugenics”,
<https://library.missouri.edu/specialcollections/exhibits/show/controlling-heredity/origins/pearson> (20.6.2024).
- U.S. Supreme Court, *Buck vs. Bell*,
<https://supreme.justia.com/cases/federal/us/274/200/>
(28.6.2024).
- U.S. Supreme Court, *Cox vs. Stanton*,
<https://law.justia.com/cases/federal/district-courts/FSupp/381/349/2005610/>,
<https://casetext.com/case/cox-v-stanton> (28.6.2024).
- U.S. Supreme Court, *Loving vs. Virginia*,
<https://supreme.justia.com/cases/federal/us/388/1/>
(28.6.2024).
- U.S. Supreme Court, *Madrigal vs. Quilligan*,
<https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/F2/639/789/363917/> (28.6.2024).
- U.S. Supreme Court, *Poe vs. Lynchburg Training School & Hospital*,
<https://law.justia.com/cases/federal/district-courts/FSupp/518/789/2128853/> (28.6.2024).
- U.S. Supreme Court, *Skinner vs. State of Oklahoma*,
<https://tile.loc.gov/storage-services/service/l1/usrep/usrep316/usrep316535/usrep316535.pdf> (28.6.2024).
- U.S. Supreme Court, *Vaughn vs. Ruoff*,
<https://casetext.com/case/vaughn-v-ruoff> (28.6.2024).
- Ulus, “7’nci Millî Tıp Kurultay’ı Bugün Ankara’da Açılıyor”,
<https://www.gastearsivi.com/gazete/ulus/1938-10-17/1>
(17. 10.1938, 19.7.2024).

- Umeå University-1, "Expert List CRISPR-Cas9",
<https://www.umu.se/en/contact-us/press-and-media/expert-list-crispcas9/> (1.7.2024).
- Umeå University-2, "Discovery at Umeå University awarded 2020 Nobel Prize in Chemistry",
https://www.umu.se/en/news/discovery-at-umea-university-awarded-2020-nobel-prize-in-chemistry_9669991/ (7.10.2020, 1.7.2024).
- UNAPEI, "Stérilisation des personnes handicapées mentales, 2005/1-2 (N° 22 - 23)", 273-284,
<https://www.cairn.info/revue-contraste-2005-1-page-273.htm> (21.6.2024).
- Wikipedia-*Adelphi Genetics Forum*,
https://en.wikipedia.org/wiki/Adelphi_Genetics_Forum (28.6.2024).
- Wikipedia-Antropometri,
<https://tr.wikipedia.org/wiki/Antropometri> (19.7.2024).
- Wikipedia-Aşı (tıp), [https://tr.wikipedia.org/wiki/Aşı_\(tıp\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Aşı_(tıp)) (19.7.2024).
- Wikipedia-*Buck vs. Bell*,
https://en.wikipedia.org/wiki/Buck_v._Bell (28.6.2024).
- Wikipedia-*Catalonia*, <https://en.wikipedia.org/wiki/Catalonia> (21.6.2024).
- Wikipedia-*Compulsory sterilization-Switzerland*,
https://en.wikipedia.org/wiki/Compulsory_sterilization#Switzerland (13.2.2023).
- Wikipedia-*Compulsory sterilization-United States*,
https://en.wikipedia.org/wiki/Compulsory_sterilization#United_States (19.7.2024).

Wikipedia-Dersim İsyanı,

https://tr.wikipedia.org/wiki/Dersim_İsyanı (19.7.2024).

Wikipedia-*Eugenics in the United States*,

https://en.wikipedia.org/wiki/Eugenics_in_the_United_States (28.6.2024).

Wikipedia-*Eugenics*, <https://en.wikipedia.org/wiki/Eugenics> (20.6.2024).

Wikipedia-Fransız Devrimi,

https://tr.wikipedia.org/wiki/Fransız_Devrimi (12.7.2024).

Wikipedia-Gen Aktarımı,

https://tr.wikipedia.org/wiki/Gen_aktarımı (20.6.2024).

Wikipedia-*Gene*, <https://en.wikipedia.org/wiki/Gene> (20.6.2024).

Wikipedia-*Genome Editing*,

https://en.wikipedia.org/wiki/Genome_editing (20.6.2024).

Wikipedia-*History of Eugenics*,

https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_eugenics#Other_countries (13.2.2023).

Wikipedia-*In Vitro Fertilisation*,

https://en.wikipedia.org/wiki/In_vitro_fertilisation (20.6.2024).

Wikipedia-Irkçılık Turancılık Davası,

https://tr.wikipedia.org/wiki/Irkçılık-Turancılık_Davası (25.9.2024).

Wikipedia-*Italian fascism and racism*,

https://en.wikipedia.org/wiki/Italian_fascism_and_racism (19.9.2024).

Wikipedia-Kafatası Ölçümü,

https://tr.wikipedia.org/wiki/Kafatası_ölçümü (19.7.2024).

Wikipedia-*Kaiser Wilhelm Institut*,

https://de.wikipedia.org/wiki/Kaiser-Wilhelm-Institut_für_Anthropologie,_menschliche_Erblehre_und_Eugenik

(21.6.2024).

Wikipedia-*Karl Pearson*,

https://en.wikipedia.org/wiki/Karl_Pearson (19.7.2024).

Wikipedia-*Leggi razziali fasciste*,

https://it.wikipedia.org/wiki/Leggi_razziali_fasciste (19.9.2024).

Wikipedia-*Madrigal vs. Quilligan*,

https://en.wikipedia.org/wiki/Madrigal_v._Quilligan (28.6.2024).

Wikipedia-*Manifesto of Race*,

https://en.wikipedia.org/wiki/Manifesto_of_Race (19.9.2024).

Wikipedia-*Nazi Öjeniği*,

https://tr.wikipedia.org/wiki/Nazi_öjeniği (19.7.2024).

Wikipedia-*Nordicism*,

<https://en.wikipedia.org/wiki/Nordicism> (20.6.2024).

Wikipedia-*Poe vs. Lynchburg Training School & Hospital*,

https://en.wikipedia.org/wiki/Poe_v._Lynchburg_Training_School_%26_Hospital (28.6.2024).

Wikipedia-*Preimplantation genetic diagnosis*,

https://en.wikipedia.org/wiki/Preimplantation_genetic_diagnosis (20.6.2024).

Wikipedia-*Régime de Vichy*,

https://fr.wikipedia.org/wiki/Régime_de_Vichy (1.7.2024).

Wikipedia-*Reksizm*, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Reksizm> (28.6.2024).

Wikipedia-Rus Devrimi (1905),

[https://tr.wikipedia.org/wiki/Rus_Devrimi_\(1905\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Rus_Devrimi_(1905))
(12.7.2024).

Wikipedia-*Skinner vs. Oklahoma*,

https://en.wikipedia.org/wiki/Skinner_v._Oklahoma
(28.6.2024).

Wikipedia-*Stérilisation contrainte-France*,

https://fr.wikipedia.org/wiki/Stérilisation_contrainte
(1.7.2024).

Wikipedia-*Sterilisationsgesetze*,

https://de.wikipedia.org/wiki/Sterilisationsgesetze#Behandlung_des_NS-Erbes_in_der_Nachkriegszeit (21.6.2024).

Wikipedia-*Tvångssterilisering i Sverige*,

https://sv.wikipedia.org/wiki/Tvångssterilisering_i_Sverige
(28.6.2024).

Wikipedia-*Yenish People*,

https://en.wikipedia.org/wiki/Yenish_people (14.7.2023).

Prof. Dr. Mustafa ATEŞ

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

FİKRÎ HAKLARIN CEZAÎ HİMÂYESİ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Fikrî Hakların Cezaî Himâyesi

Mustafa Ateş

Hukuk Yayınları Dizisi – 3988

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 023 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Alacakaptan**, Uğur, *Suçun Unsurları*, Ankara 1975
- Albayrak**, Mustafa, “Şikâyete Tabi Suçların Özellikleri ve Bu Suçlara Bağlanan Hukuki Sonuçlar”, *TBB Dergisi*, S. 77, Y. 2008
- Albayrak**, Mustafa; “Fikri ve Sınai Haklar Aleyhine İşlenen Suçların Kovuşturulması ve Yargılamaında Sorunlar ve Çözüm Yolları”, *TBB Dergisi*, S. 57, 2005, 57-130
- Albayrak**, Mustafa; *Fikir ve Sanat Eserleri ile Sınai Mülkiyet Hakları Aleyhine İşlenen Suçlar*, Ankara 2004
- Alıca**, Türkay, “Telif Haklarına Tecavüzün Önlenmesinde Bandrol Uygulaması ve Bandrole Tabi Eserleri Bandrol Almaksızın Çoğaltmak ve Yaymak Suçu”, *Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, Y. 2006, S. 2, sh. 75-136
- Arkan**, Azra, *Mukayeseli Hukuk, Uluslararası Düzenlemeler ve Türk Fikri Hukuku Alanında Eser Sahibinin Haklarına Bağlantılı Haklar*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2005
- Arslan**, Mualla Buket, *Türk Ceza Usul Hukukunda Uzlaştırma Kurumu*, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2008
- Arslanlı**, Halil, *Fikri Hukuk Dersleri II – Fikir ve Sanat Eserleri*, İstanbul 1954
- Artuç**, Mustafa, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*, 3. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara 2010
- Ateş**, Mustafa, "Telif Haklarından Doğan Talep ve Davalarda Zamanaşımı", *Cumhuriyetin 100. Yılına Armağan*, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2024, sh. 934-965
- Ateş**, Mustafa, “Açılış Konuşması”, *Dijital Alanda Telif Hakları – Telif Haklarında Güncel Gelişmeler Sempozyumu Sempozyum Bildiriler Kitabı*, İstanbul 2020, sh. 11-16
- Ateş**, Mustafa, “Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Usullerinin Telif Hakkı İhtilâflarına Uygulanabilirliği Üzerine Notlar”, *The Boğaziçi Law Review*, (2023) 1(2) 136-152
- Ateş**, Mustafa, “Eser Sahibinin Eserin Yeniden Satışından Pay Alma Hakkı”, *Terazi Hukuk Dergisi*, 2018, C. 13, No. 140, sh. 67 vd.
- Ateş**, Mustafa, “Veri Tabanlarının Hukukî Koruması”, *Fikrî Hukuka Dair Makalelerim*, Ankara 2016, sh. 144-197
- Ateş**, Mustafa, “Eser Sahibinin Umuma İletim Hakkı ya da ‘E-Haklar’: FSEK’in 25. Maddesine Dair Genel Bir Değerlendirme”, *Fikrî Hukuka Dair Makalelerim*, Ankara 2016, sh. 3-41
- Ateş, Mustafa**, “Eser Sahipliğinin Tespiti Davası”, *Fikir ve Sanat Hukukuna Dair Makalelerim*, Adalet, Ankara 2017, sh. 317-352

- Ateş**, Mustafa, "Fikir ve Sanat Eseri Sahibinin Manevî Haklarına Tecavüzün Ref'i", *TFM*, 2022, C. 8, S. 2, sh. 337-373
- Ateş**, Mustafa, "Fikir ve Sanat Eserlerinin Kamuya Sunulması: Alenileşmemiş ve Yayımlanmamış Eserler Fikrî Hukuka Göre Korunmaz mı?" *Fikir ve Sanat Hukukuna Dair Makalelerim*, Ankara 2016, sh. 199-234
- Ateş**, Mustafa, "Fikri Haklar ve Bağlantılı Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmeler ve Türkiye", *Fikrî Hukuka Dair Makalelerim*, Ankara 2016, sh. 515-552
- Ateş**, Mustafa, "Fikrî Mahsuller Üzerindeki Malî Haklara Tecavüzün Ref'i Yöntemleri (FSEK 68) Üzerine Bir İnceleme", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 2024, C. 82(2) sh. 525-574.
- Ateş**, Mustafa, "Manevî Hakların Eser Sahibinin Ölümünden Sonra Kullanılması: FSEK Madde 19 Üzerine Bir Tedkik", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 2020, C. 78(3), sh. 1279-1322
- Ateş**, Mustafa, "Sahibi Ölen Fikir ve Sanat Eseri Üzerindeki Malî Hakların İntikali", *TFM*, 2020, 6(1), 44-59
- Ateş**, Mustafa, *Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması*, Seçkin, Ankara 2003
- Ateş**, Mustafa, *Fikrî Haklarla İlgili Hukukî İşlemler*, 2. Bası, Seçkin, Ankara 2023
- Ateş**, Mustafa, *Fikrî Hukukta Eser Sahipliği*, Adalet, Ankara 2012
- Ateş**, Mustafa, *Fikrî Hukukta Eser*, Ankara 2007
- Ateş**, Mustafa, *Yayın Sözleşmesi*, Ankara 2023
- Ayiter**, Nuşin, *Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri*, Ankara 1981
- Başlar**, Yusuf, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Ek Madde 4 Hükmünün İhlali Suçları", *Ankara Barosu Dergisi*, 2019, S. 4, sh. 37-74
- Başlar**, Yusuf, "Koruyucu Programları Etkisiz Kılmaya Yönelik Hazırlık Hareketleri Suçu", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 2013, S. 1, sh. 243-259
- Başlar**, Yusuf, "Fikir ve Sanat Eserleri Kapsamında Bandrol Suçları", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 2016, S. 7, sh. 247-266 (Bandrol)
- Baştürk**, İhsan, "Türk Ticaret Kanununda Bilişim Yoluyla Haksız Rekabetin Hukuki-Cezai Sonuçları", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2011, S. 6, C. 1, sh. 79-112
- Baştürk**, İhsan, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukumuzda Cezaî Koruma*, İstanbul 2022
- Baştürk**, İhsan, *Hükmün Açıklanmasının Ertelenmesi*, 2. Baskı, Ankara 2021
- Bayamlioğlu**, İbrahim Emre, *Fikir ve Sanat Hukukunda Teknolojik Koruma*, İstanbul 2008
- Bayındır**, Sinan, "Eser Sahibinin İzni Olmaksızın Eseri Umuma İletim Suçu", *TBB Dergisi* 2014, S. 113, sh. 307-338
- Bozbayındır**, Ali Emrah, *Olası Kast Kavramı ve Sınırları*, Ankara 2018

- Bozgeyik**, Hayri, “Dijital Hakların Yönetimi ve Etkisizleştirmeye Karşı Yasal Düzenlemeler”, *Prof. Dr. Hüseyin Ülgen’e Armağan*, C. I, İstanbul 2007
- Büyüktavşan**, Muhammed Taha, “5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun (FSEK) 81. Maddesinde Düzenlenen Bandrol Yükümlülüğüne Riayet Etmeme Suçları”, *Adalet Dergisi*, 2020/2, S. 65, sh. 395-440
- Centel**, Nur / **Zafer**, Hamide; *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 21. Bası, Beta, İstanbul 2022
- Çakır**, Kerim “Bandrol Yükümlülüğüne Aykırılık Suçları (FSEK’in 81. Maddesi)”, *Ceza Hukuku Dergisi*, Yıl. 6, S. 16 Ağustos 2011
- Çakır**, Kerim, “Uzlaştırma Kapsamı ve Şartları”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, (2018) 24(1), sh. 446-452.
- Çetintürk**, Ekrem, *Onarıcı Adalet ve Ceza Adalet Sisteminde Uzlaştırma*, Adalet, Ankara 2017
- Demiral Bakırman**, Büşra, “İntihal Suçları” *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 2015, C. 3, S. 2, sh. 57-78
- Erdem**, Mustafa Ruhan, “Ceza Hukukunda Cezaların Ertelenmesine İlişkin Düzenlemelere Anayasal Bakış”, *Anayasa Yargısı*, 2001, C. 18, sh. 17-39
- Erdil**, Engin, *Haksız Rekabet Hukuku*, 2. Bası, Seçkin Yayınevi, Ankara 2020
- Erdil**, Engin, *İçtihatlı ve Gerekçeli Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi*, C. 1, 2, İstanbul 2009
- Erel**, Şafak N. *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, 3. Bası, Ankara 2009
- Ertuğrul**, Hüseyin, “Türk Ceza Hukukunda Haksız Rekabet Suçu”, *TFM*, 2022, C. 8, S. 2, sh. 409-427
- Gökçen**, Ahmet / **Alşahin**, Mehmet Emin / **Çakır**, Kerim / **Balcı**, Murat, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara 2024
- Günay**, Erhan, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2010
- Güneş**, İlhami, “Fikir ve Sanat Eserleri Yasasının 03.03.2004 Tarihli 5101 sayılı Yasa ile Değişik 81. Maddesine Göre Bandrol Yoluyla Re’sen Sağlanan Koruma”, *FMR*, Y. 5, C. 5, S. 3
- Güneş**, İlhami, *Uygulamada Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, Ankara 2008
- Hafizoğulları** Zeki, “Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himâyesi”, <<http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-arsiv/AUHF-1999-48-01-04/AUHF-1999-48-01-04/Hafizogullari.pdf>>
- Hafizoğulları**, Zeki / **Özen**, Muharrem, “Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar”, *Ankara Barosu Dergisi*, 2009, Y. 67, S. 4, sh. 9-22
- İçel**, Kayıhan, *Suçların İçtimai*, Sermet Matbaası, İstanbul 1972
- İpek**, Ali İhsan, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*, Adalet, Ankara 2010

- Kaplan**, Yavuz, *İnternet Ortamında Fikri Hakları Korunmasına Uygulanacak Hukuk*, Ankara 2004
- Kaynak**, Ali Osman, *İçtihatlı, Uygulamalı Örnekleriyle Haksız Rekabet Suçu ve Soruşturma Usulü*, Yetkin, Ankara 2020
- Koca**, Mahmut / **Üzülmez**, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 13. Bası, Seçkin, Ankara 2020
- Kumbasar**, Enver, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*, Seçkin, Ankara 2010
- Kunter**, Nurullah, *Suçun Maddî Unsurları Nazariyesi*, İstanbul 1954
- Kürşat**, Zekeriya, *Borçlar Hukuku Alanında Hile*, İstanbul 2003
- Memiş**, Tekin, *Fikri Hukuk Bakımından İnternet Ortamında Müzik Sunumu*, Ankara 2002
- Okuyucu Ergün**, Güneş, "Yeni Türk Ceza Kanununda Öngörülen Haksız Rekabet Suçunun Kanunilik İlkesi Açısından Değerlendirilmesi", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 2013, S. 3, C. 29, sh. 149-155
- Öncü**, Özge, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İktibas Serbestisi ve Sınırları*, Yetkin, Ankara 2010
- Önder**, Ayhan, *Ceza Hukukunda Tecil ve Benzeri Müesseseler*, İstanbul Ü. Yayını, İstanbul 1963
- Özbalçık**, Ozan Can, *TTK md.62/1-B, C, D Kapsamında Haksız Rekabet Suçları*, 1. Bası, Seçkin, Ankara 2019
- Özdamar**, Mehmet / **Ermeneek**, İbrahim, "Haksız Rekabet Davaları ve Korunan Menfaat" *FMR*, 2007, C.7, S. 3, s. 41-73
- Özderyol**, Teknail, *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Düzenlenen Suçlar*, 2. Baskı, Onikilevha, İstanbul 2022
- Özekes**, Muhammet, "Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İhtiyati Tedbir", *DEÜHFD*, 2002/2, sh. 89-137
- Özgenç**, İzzet, "Bir Ceza İnfaz rejimi Olarak Erteleme", *Anayasa Yargısı*, 2001, C. 18, sh. 99-147
- Özgenç**, İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 16. Bası, Seçkin, Ankara 2020
- Öztan**, Fırat, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, Ankara 2008
- Öztürk**, Bahri / **Tezcan**, Durmuş / **Erdem**, Mustafa Ruhan, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin, Ankara 2023
- Parlar**, Ali, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması ve Erteleme*, Bilge Yayınevi, Ankara 2010
- Suluk**, Cahit / **Karasu**, Rauf / **Nal**, Temel, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 6. Bası, Ankara 2022, sh. 390-392.

- Şahin**, Cumhuri / **Göktürk**, Neslihan, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 14. Baskı, Seçkin, Ankara 2023
- Taner**, Fahri Gökçen, *Ceza Hukukunda Zamanaşımı*, Seçkin, Ankara 2008
- Tekinalp**, Ünal, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 5. Baskı, İstanbul 2012
- Toroslu**, Nevzat / **Feyzioglu**, Metin, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Savaş, Ankara 2023
- Toroslu**, Nevzat, *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, Savaş, Ankara 2019
- Töngür**, Ali Rıza, *Ceza Hukukunda Yeni Boyutlarıyla Erteleme*, Adalet, Ankara 2009
- Turan**, Hüseyin, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması ve Uygulaması*, Asil, Ankara 2006
- Turan**, Selcen, *Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himayesi*, Seçkin, Ankara 2012
- Uslu**, Ramazan, "Türk Fikir ve Sanat Hukukunda Ceza Düzenlemeleri" *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2012, S. 10, 2012, sh. 499-536;
- Ünal**, Mehmet / **Toprak**, Metin / **Başpınar**, Veysel / **Ateş**, Mustafa, *İntihal ve Diğer Etik Dışı İhlaller – Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Fiiller*, 4T Yayınevi, İstanbul 2022
- Yaman**, Dilara, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Düzenlenen Bir Eserden Kaynak Göstermeksizin İktibasta Bulunma Suçu (M. 71/1-III)", *DEÜHFD*, C. 12, Özel S. 2010, sh. 1551-1567
- Yarsuvat**, Duygun, *Türk Hukukunda Eser Sahibi ve Hakları*, 2. Bası, İstanbul 1984
- Yavuz**, Levent / **Alica**, Türkcay / **Merdivan**, Fethi, *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu*, C. I, 1. Bası, Ankara 2012
- Yavuz**, Levent, "Elektronik Ortamda Umuma Arzedilen Eserlerde Sayısal Haklar Yönetimi (Teknik Koruma Önlemleri ve Hak Yönetim Bilgileri)", *Yargıtay Dergisi*, C. 34, S. 1-2, Ocak-Nisan 2008.
- Yazıcıoğlu**, Yılmaz, *Fikri Mülkiyet Hukukundan Kaynaklanan Suçlar - 5846 S. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki Suçlar*, XII Levha, İstanbul 2009
- Yenidünya**, Caner, "5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Düzenlenen Manevi ve Mali Haklara Tecavüz Suçları" <<<http://hukuk.erzincan.edu.tr/dergi/makale/2006>>>;
- Yenidünya**, Caner, "Telif ve Bandrol Suçları", <<https://caneryenidunya.com/telif-ve-bandrol-suclari/>>.
- Yıldırım**, Mustafa Fadıl, *Borçlar Hukukuna Göre Sözleşmenin Kuruluşunda Hile*, Ankara 2002

Dr. Emin ÇAMURCU

**ANONİM ORTAKLIK
GENEL KURUL KARARLARININ
İPTALİNE BAĞLANAN
HUKUKİ SONUÇLAR**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının İptaline Bağlanan Hukuki Sonuçlar
Emin Çamurcu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3970

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 002 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Aday Nejat, "Anonim Şirkette Özel Denetçi", **Prof. Dr. Hayri Domaniç'e Armağan**, İstanbul 1995, (s. 21-47).
- Adıgüzel Burak, "Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkının Sınırlanması veya Kaldırılması", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XVIII, Y. 2014, S. 1, (s. 1-48).
- Adıgüzel Burak, **Sermaye Piyasası Hukuku**, Ankara 2019. (Sermaye Piyasası)
- Akbilek Nevzat, **Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda Anonim Şirket Birleşmelerinde Pay Sahibinin Korunması**, Ankara 2009.
- Akdağ Güney Necla, "Anonim Şirketlerde Hakların Sakınılarak Kullanılması İlkesi ve Uygulanması", **Prof. Dr. Hikmet Sami Türk'e Armağan**, Ankara 2017, (s. 45-68).
- Akdağ Güney Necla, **Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu**, İstanbul 2010.
- Akdağ Güney Necla, **Anonim Şirket Yönetim Kurulu**, İstanbul 2012. (Yönetim Kurulu)
- Akdağ Güney Necla, **Anonim Şirketlerde Kuruluş**, İstanbul 2014. (Kuruluş)
- Akdağ Güney Necla, **Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Avrupa Birliği Mevzuatı Çerçevesinde Ticaret Sicili**, İstanbul 2011.
- Akkale Ruveyda Gülmisal, "Kayıtlı Sermaye Yapısı Hakkında Genel Bilgi ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Halka Açık Olmayan Anonim Şirketlerde Kayıtlı Sermayenin Artırım Usulü" . **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi** C. 17, Y. 2013, (s. 21-44)
- Akkan Mine, **Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku**, İstanbul 2017.
- Aksoy Kemalettin Ahmet, **6102 Sayılı TTK'ya Göre Anonim Şirket Birleşme Kararlarının İptali**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı'na Sunulmuş Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Aksu Özkan Raziye, **Finansal Tabloların Tutulması ve Hukuksal Sonuçları**, İstanbul 2019.
- Aktaş Betül, **İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu**, İstanbul 2019. (İmtiyazlı Pay)
- Aktaş M. Murat, **Oydan Yoksun Hisse Senetleri**, Ankara 2006. (Oydan Yoksun Hisse)
- Akyol Şener, **Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı**, İstanbul 2006.
- Al Kılıç Şengül, **Anonim Şirketlerde Tasfiyeden Dönme**, Ankara 2017.
- Albayrak Doğan Ayşe, Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirkette Önemli Miktarda Aktiflerin Devri Yürürlüğünün 6. Yılında Ve Yargıtay Kararları Işığında **Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu**, 12 Ekim 2018, İstanbul 2018, (s. 161-176).

- Alışkan Murat, "Teori ve Uygulamada Anonim Şirket Genel Kurulu Tarafından Verilen İbranın Reddi Kararına Karşı İptal Davası Açılması". **Teori ve Uygulamada Ticaret Hukuku- Makaleler**, İstanbul 2019, (s. 489-547).
- Altay Sıtkı Anlam, "Bağımsız Denetim Karşısında Anonim Ortaklık Organlarının İşleyişi", **GÜHFD**, C. 9, S. 1, Y. 2010, (s. 963-988). ("Bağımsız Denetim")
- Altay Sıtkı Anlam, "Yönetim Kurulunun Seçiminin Finansal Tabloların Müzakeresi ile İlişkisi", **GÜHFD**, C. 18, S. 2, Y. 2019, (s. 477-506). ("Finansal Tabloların Müzakeresi")
- Altay Sıtkı Anlam, **Anonim Ortaklıkta Yönetim Yetkilerinin Devrinin Sorumluluğa Etkileri**, İstanbul 2011. (Yetki Devri)
- Altay Sıtkı Anlam, Değişken Sermayeli Yatırım Ortaklıkları, **6362 Sayılı Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Işığında Sermaye Piyasası Hukuku Sempozyumu**, 6-7 Haziran 2013, Ankara 2017, (s. 197-230).
- Altay Sıtkı Anlam, **Hukuki Açıdan Banka Anonim Ortaklığı**, İstanbul 2019. (Banka Anonim Ortaklığı)
- Akıncı Albayrak Özlem, **Anonim Şirketler Hukukunda Şirket Malvarlığının Korunması**, İstanbul 2022.
- Ansay Tuğrul, "Anonim Şirket idare Meclisi Kararlarının İptali Meselesi", **BATİDER**, C. II, S. 3, Y. 1964, (s. 371-383).
- Ansay Tuğrul, "Anonim Şirketlerin Ehliyeti, idare Meclisinin ibrası, idare Meclisi Aleyhine Mesuliyet Davası ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı", **BATİDER**, C. III, S. 3, Y. 1966, (s. 407-431). (İbra)
- Ansay Tuğrul, **Anonim Şirketler Hukuku**, Ankara 1982.
- Antalya Gökhan, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, C. I, İstanbul 2012.
- Antalya Gökhan/Topuz Murat, **Medeni Hukuk**, İstanbul 2016. (Medeni Hukuk)
- Aras Çağlar Doğu, **Sermaye Şirketlerinde Tür Değiştirme**, İstanbul 2019.
- Arı Zekeriya, **Anonim Şirketlerde Denetçinin Sorumluluğunun Sınırlandırılması**, Ankara 2012.
- Arı Zekeriya, **Anonim Şirketlerin Denetimi**, Bursa 2019.
- Arseven Haydar, "Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararlarına Karşı Kötü Niyetle Açılan İptal Davasının Müeyyideleri", **Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan**, İstanbul 1988, s. 277-287.
- Arslanlı Halil, **Anonim Şirketler**, C. II-III, İstanbul 1960.
- Arslanlı Halil, **Ticaret Kanunu Şerhi, 2. Kitap, 7. Fasıl: Limited Şirketler**, 2. Kısım, İstanbul 1963.
- Atalay Oğuz, **Pekcantez Usul Medeni Usul Hukuku**, İstanbul 2017.
- Atalı Murat/Ermenek İbrahim/Erdoğan Ersin, **Medeni Usul Hukuku**, Ankara 2018.
- Atan Turhan, **Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mesuliyeti**, Ankara 1967.

- Ateşgaoğlu Erdem, **Vergi Hukuku Bakımından Anonim Şirketlerde Kar Payı Dağıtımı**, İstanbul 2012.
- Atila Yörük Pelin / Yörük Atılğan Barış, “Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarında Yokluk ve Butlan”, **Prof. Dr. İur. Merih Kemal Omağ’a Armağan**, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, S. 2, Y. 2017, s. 207-234.
- Aydemir Fatih, “Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrasının Hukuki Sonuçları”, **İÜHFİM**, C. LXIX, S. 1 -2, (s. 1075-1104).
- Aydın İmran, **Ticaret Şirketlerinde Tür Değiştirme**, Ankara 2019.
- Aydoğan Fatih, Anonim Şirketlerde Kar Payının Ödenmesine Mahkemece Karar Verilip Verilemeyeceği Meselesi, **Yürürlüğünün 5. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu (20 Ekim 2017)**, İstanbul 2018, (s. 115-127).
- Ayhan Rıza/ Çağlar Hayrettin/Özdamar Mehmet, **Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, Ankara 2019.
- Ayoğlu Tolga, “Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi”, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 12, S. 2, Y. 2013, (s. 219-252).
- Ayoğlu Tolga, “Oydan Yoksun Pay Sahiplerinin Katılımı ile Alınan Genel Kurul Kararlarının Akabeti (TTK md.361/3’ün Uygulama Alanı)”, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 1, S. 1, Y. 2002, (s. 734-746). (Oydan Yoksun Pay Sahipleri)
- Ayoğlu Tolga, “Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışında Genel Kurul Kararının Hukuki Niteliği”, **Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 5, S. 1, Haziran 2017, s. 93-104). (Şirket Varlığı)
- Ayoğlu Tolga, “Yeni Pay Alma Hakkının Sınırlandırılması ve Kaldırılması”, **İsviçre Borçlar Kanunu’nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku’nun Türk Ticaret Hukuku’na Etkileri**, İstanbul 2009, (s. 659-712). (Yeni Pay Alma Hakkı)
- Ayoğlu Tolga, Pay Sahipleri ile Alacaklıların “Dolayısıyla Zarar” Nedeniyle Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Sorumluluk Davası Açma Hakkı ve Bu Tür Davalarda Alınan İlamları İcraya Koyma Yetkisi, **Legal Hukuk Dergisi**, S. 73, 2009, (s. 67-85).
- Ayoğlu Tolga/Veziroğlu Cem, “Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımının İptalinin Zamansal Etkisi”, **Prof. Dr. H. Ercüment Erdem’e Armağan**, İstanbul 2023, (s. 215-252).
- Aytaç Zühtü, “Halka Açık Anonim Ortaklıklara İlişkin Yenilikler”, **6362 Sayılı Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Işığında Sermaye Piyasası Hukuku Sempozyumu**, 6-7 Haziran 2013, Ankara 2017, (s. 17-40).
- Aytaç Zühtü, “Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Kar Dağıtımı”, **Sermaye Piyasası Kurulu, 15. Yıl Sempozyumu**, Yayın No: 119, Ankara 1998, (s. 35-85). (Kar Dağıtımı)
- Aytaç Zühtü, “İbranın Reddi-İbra ve Sorumluluk Davası-Yargıtay’ın Görüşü”, **Prof. Dr. Sabih Arkan’a Armağan**, İstanbul 2019, (s. 245-266). (İbranın Reddi)

- Aytaç Zühtü, **Anonim Ortaklıklarda İbra**, Ankara 1982. (İbra)
- Aytaç Zühtü, Kayıtlı Sermayeli Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararının İptali Sorunu, **Prof. Dr. Ernst E. Hirsch'in Hatırasına Armağan (1902-1985)**, Ankara 1986, (s. 257-290). (Kayıtlı Sermaye)
- Aytuğar Bilge, **Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz**, İstanbul 2019.
- Badak Zehra, **Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirkette Pay Sahibinin Kar Payı Hakkı**, İstanbul 2018.
- Bahar Rashid, "Art. 69", "Art. 106 Principe", "Art 107 Conséquences d'une irrégularité", **Commentaire LFus (Commentaire de la loi fédérale sur la fusion, la scission, la transformation et le transfert de patrimoine ainsi que des dispositions des lois fédérales modifiées par la LFus (LDFR, CO, LFors, LDIP, CP, LT, LIFD, LHID, LIA, LPP, LB, LSA)**, Zurich 2005.
- Bahar Sayın Hediye, **Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı**, İstanbul 2015.
- Bahtiyar Mehmet / Hamamcioğlu Esra, **Yeni TTK'ya Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları**, İstanbul 2014.
- Bahtiyar Mehmet, "**Anonim Ortaklıklarda Kayıtlı Sermaye Sistemi ve Sermaye Artırımı**", İstanbul 1996. (Kayıtlı Sermaye)
- Bahtiyar Mehmet, "Anonim Ortaklıkta İbraya İlişkin Bazı Sorunlar", **Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 6, S. 1, Y. 2018, (s. 101-109).
- Bahtiyar Mehmet, **Anonim Ortaklık Anasözleşmesi**, İstanbul 2001. ("Ana Sözleşme")
- Bahtiyar Mehmet, **Ortaklıklar Hukuku**, İstanbul 2019. (Ortaklıklar Hukuku)
- Bahtiyar Mehmet, **Sermaye Piyasası Hukukuna Giriş**, İstanbul 2019. (Sermaye Piyasası)
- Balcı Murat / Turan Sinem, **Açıklamalı, Gerekçeli, İçtihatlı Sermaye Piyasası Kanunu Şerhi**, C. II, Ankara 2020.
- Baltalı Candemir, **Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı**, İstanbul 2019.
- Baş Ece, "Oydan Yoksun Paylar", **Prof. Dr. Belgin Erdoğan'a Armağan**, İstanbul 2011, (s. 465-488).
- Başer Doğan Zehra, **Türk ve Alman Hukukunda Anonim Şirketlerde Denetçinin Sır Saklama Yükümlülüğü**, Ankara 2018.
- Bauen Marc/Bernet Robert/Roullier Nicolas, **La société anonyme suisse**, Geneve-Zurich-Bâle 2007.
- Besen Murat, **Anonim Ortaklıkta İmtiyazlı Paylar**, İstanbul 2018.
- Biçer Levent, **Anonim Ortaklıkta Oy Hakkında İmtiyaz ve Sınırları**, Ankara 2019. (İmtiyaz)
- Biçer Levent/Hamamcioğlu Esra, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uy-

- gulama Alanı (TTK m. 408/2-f), **Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Y. 2013, S. 1, (s. 33-52).
- Bilge Mehmet Emin, "Anonim Şirketin Sona Ermesi ve Tasfiyesi", **EÜHFD**, C. XVI, S. 3-4, Y. 2012, (s. 261-294). ("Tasfiye")
- Bilge Mehmet Emin, **Ticaret Sicili**, İstanbul 1999. (Ticaret Sicili)
- Bilgeç Hakan, **Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz**, Ankara 2017.
- Bilgili Fatih/Demirkapı Ertan, **Şirketler Hukuku Dersleri**, Bursa 2014.
- Birsel Mahmut T., **Anonim Şirketler Hukukunda Kar Kavramı**, C.I, İzmir 1973
- Bohnet François, "L'action en annulation du droit de la société anonyme en procédure civile suisse", **Quelques actions en annulation** (Editör: François Bohnet), Neuchâtel, 2007, p. 147-193.
- Bozbel Savaş, "Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Azınlığın Bilanço Görüşmelerini Ertelemesi (Yeni TTK m. 420)", **Prof. Dr. Mustafa Dural'a Armağan**, İstanbul 2013, (s. 347-355).
- Bozer Ali, "Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Üyelerinin Kazanç Payları", **BATİDER**, C. IV, S. 4, Y. 1968, (s. 675-678).
- Böckli Peter, **Schweizer Aktienrecht**, Zurich 2009.
- Bölücek Ahmet Yasin, **Halka Açık Anonim Ortaklıklar Açısından Malvarlığının Önemli Bir Bölümü Üzerinde Tasarruf Edilmesi Sonucunu Doğuran İşlemler**, İstanbul 2020.
- Bulut Abdulkadir, **Anonim Şirket Elektronik Genel Kurul Uygulamasında Pay Sahiplerinin Bilgi Alma Hakkı**, Ankara 2014.
- Butzke Volker, **Die Hauptversammlung der Aktiengesellschaft**, Stuttgart 2011.
- Bühler Simon / von der Crone Hans Caspar, "Positive Beschlussfeststellungsklage", **SZW 2014** (s. 564-572).
- Cancki Esra, **Anonim Ortaklıklarda Kayıtlı Sermaye Sistemi**, İstanbul 2015.
- Chenaux Jean-Luc, "La Responsabilité du conseil d'administration dans la jurisprudence récente du Tribunal federal", **Quelques actions en responsabilité**, (Editör: François Bohnet), Neuchâtel 2008.
- Chenaux Jean-Luc/Gachet Alexandre, "Art. 678", **Commentaire Romand Code des Obligations II** (Editör: Pierre Tercier/Marc Amstutz/Rita Trigo Trindade) Helbing Lichtenhahn, Bale 2017.
- Çakı Gamze, **Anonim Ortaklık Tasfiyesinde Alacaklıların Korunması**, Ankara 2020.
- Çamoğlu Ersin, "Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının İptali Davasında Teminat", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 5, S. 1, Y. 2006, (s. 233-240) ("Teminat")
- Çamoğlu Ersin, "Anonim Ortaklık Genel Kurulunun Devredilmez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı", **Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan**, İstanbul 2019, s. (329-340) (Varlık Satışı)

- Çamoğlu Ersin, “Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararının İptalinde Etki Kuralı”, **Yaklaşım Dergisi**, Ağustos 2014, S. 260, (s. 217-223). (Etki Kuralı)
- Çamoğlu Ersin, “Azınlığın Bilanço Ertelemesi ve Gündem”, **Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp’e Armağan**, C. I, İstanbul 2003, (s. 287-296). (“Azınlığın Bilanço Ertelemesi”)
- Çamoğlu Ersin, **Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu**, İstanbul 2010. (Sorumluluk)
- Çamurcu Emin, **Anonim Ortaklıklarda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluklarının Belirlenmesi**, İstanbul 2015.
- Çatakoğlu Buket, **Türk Sermaye Piyasası Hukukunda Borçlanma Araçları**, Ankara 2016.
- Çebi Hakan, **Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz**, Ankara 2017.
- Çebi Hakan, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Anonim Ortaklıkların Bölünmesi**, İstanbul 2010.
- Çeker Mustafa, **Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması**, Ankara, 2000.
- Çelik Aydın, “Anonim Ortaklıklarda Özel Denetçi Tayini”, **Doç. Dr. Mehmet Somer’e Armağan**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul 2006, (s. 77-113). (Özel Denetçi)
- Çelik Aydın, **Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası**, Ankara 2007. (İbra)
- Çelik Aytekin, **Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Sorumluluğu**, Ankara 2005. (Bağımsız Denetim)
- Çelikboya Kerem, **Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kar Payı Hakkı**, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı’na Sunulmuş Doktora Tezi, İstanbul 2020.
- Çolgar Emek Toraman, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Oy Hakkının Özellikleri ve Kullanılması”, **Prof. Dr. Rona Serozan’a Armağan**, C. II, İstanbul 2010, (s. 1707-1750).
- Çoştan Hülya, **Anonim Ortaklıklarda Bölünme**, Ankara 2004.
- Dağ Üner, **Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibi Açısından Oy Hakkının Kazanılması ve Kullanılması**, İstanbul 1996.
- Demir Koray, **Özel Esas Sözleşme Değişiklikleri-Şarta Bağlı Sermaye Artırımı ve Esas Sermayenin Azaltılması**, İstanbul 2020. (Özel Esas Sözleşme Değişiklikleri)
- Demir Koray, **Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Şirketlerin Bölünmesi**, İstanbul 2017. (Bölünme)
- Demir Koray, Şarta Bağlı Sermaye Artırımında Tahvil Benzeri Borçlanma Araçları Kavramı, **BATİDER**, C. 31, S. 3, Y. 2015, (s. 59-74). (Borçlanma Araçları)
- Deschenaux Henri/Tercier Pierre, **La Responsabilité Civile**, Berne 1982.

- Diteshaim Rolf, **La Representation de la Société Anonyme par ses organes ordinaires, fondés de procuration et mandataires commerciaux**, Lausanne 2000.
- Domanıç Hayri, **Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması**, İstanbul 2010. (Anonim Şirketler).
- Drescher Ingo, “§ 243” **Beck’sche Kurz-Kommentare Aktiengesetz**, (Editör: Martin Henssler/Lutz Strohn), München 2019.
- Drescher Ingo, “§ 248”, **Gesellschaftsrecht**, (Editör: Martin Henssler/Lutz Strohn), München 2024.
- Dubs Dieter/Frehner Fabienne, “Art 106”, **Basler Kommentar Fusionsgesetz (FusG)** (Editör: Watter Rolf/Vogt Nedim Peter/Tschäni Rudolf/Daeniker Daniel), Basel/Genf/München 2015. (FusG Art. 106)
- Dural Ali, “Anonim Şirketin Önemli Miktarda Varlığının Satışına İlişkin Genel Kurul Kararının İçeriği Ve Kapsamı”, **Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan**, İstanbul 2017, (s. 225-239).
- Ehmann Erik, “§241-261a”, **Aktiengesetz Kommentar** (Editör: Hans Christoph Grigoleit), Münih, 2020.
- Emch Daniel, **System des Rechtsschutzes im Fusionsgesetz**, Bern, 2006.
- Eminoğlu Cafer, “TTK m. 360 Hükmüne Göre Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkının Tanınabileceği Gruplar, Hakkın Hukuku Niteliği ve İcrası”, **Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu (Tebliğler - Tartışmalar) 19 Haziran 2019** (Editör: Murat Alışkan/Bilge Utkan Mersin/Sinan Sarıkaya), İstanbul 2020, s. (335-352). (Temsil Edilme Hakkı)
- Eminoğlu Cafer, **Türk Ticaret Kanunu’nda Kurumsal Yönetim (Corporate Governance)**, İstanbul 2014.
- ErdemERCÜMENT, “Anonim Ortaklıkların Bölünmesinde Alacaklıların Korunması”, **Türk Ticaret Kanunu İle İlgili Makaleler, (2009-2016)**, İstanbul 2017, (s. 585-621).
- ErdemERCÜMENT, “Birleşme Bölünme ve Tür Değiştirmede Yeni Davalar”, **GSÜHFD, Y. 2013, S. 2**, (s. 113-138). (Yeni Davalar)
- ErdemERCÜMENT, “Türk Ticaret Kanunu’nun Anonim Şirketler Genel Kurulları İçin Getirdiği Yenilikler”, **Türk Ticaret Kanunu ile İlgili Makaleler (2009-2016)**, İstanbul 2017, (s. 407-449). (Genel Kurul)
- ErdemERCÜMENT, Türk ve İsviçre Hukuklarında Eşit İşlem İlkesi, **Türk Ticaret Kanunu İle İlgili Makaleler (2009-2016)**, İstanbul 2017, (s. 113-249).
- Erdem Nuri, **Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi**, İstanbul, 2012. (Haklı Sebep Fesih)
- Erdem Nuri, **Anonim Ortaklıkta İade Yükümlülüğü**, İstanbul 2021. (İade Yükümlülüğü)
- Erdönmez Güray, **Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku**, İstanbul 2017.

- Eren Fikret, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Ankara 2012.
- Eren Fikret, **Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağı Teorisi**, Ankara 1975.
- Eriş Gönen, **Anonim Şirketler Hukuku**, Ankara 1995. (1995)
- Eriş Gönen, **Türk Ticaret Kanunu-Ticari İşletme ve Şirketler**, C. II, Ankara 2004. (2004 C. II)
- Eriş Gönen, **Türk Ticaret Kanunu-Ticari İşletme ve Şirketler**, C. II, Ankara 2013. (2013 C. II)
- Eriş Gönen, **Türk Ticaret Kanunu-Ticari İşletme ve Şirketler**, C. III, Ankara 2013. (2013 C. III)
- Eriş Gönen, **Ticari İşletme ve Şirketler**, C. I, Ankara 2017. (2017 C. I)
- Eriş Gönen, **Ticari İşletme ve Şirketler**, C. II, Ankara 2017. (2017 C. II)
- Eriş Gönen, **Ticari İşletme ve Şirketler**, C. III, Ankara 2017. (2017 C. III)
- Eryiğit Harun, **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Ortaklıklarda Sermayenin Korunması İlkesi**, İstanbul 2020.
- Falcioğlu Mete Özgür, "Anonim Şirketlerin İnternet Sitesi Açma Yükümlülüğü Ve Aykırılığın Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Bakımından Etkisi", **Legal Hukuk Dergisi**, C. 14, S. 159, Y. 2016, (s. 1299-1330)
- Forstmoser Peter / Meier- Hayoz Arthur / Nobel Peter, **Schweizerisches Aktienrecht**, Bern 1996.
- Garbarski Andrew M., **La Responsabilité Civil et Pénal des Organes Dirigeants de Sociétés Anonymes**, Zurich 2006.
- Gärtner Olaf/Rose Michael/Reul Adolf, **Anfechtungs und Nichtigkeitsgründe im Aktienrecht**, München 2014.
- Göktürk Kürşat, **Banka Yönetici ve Ortaklarının Hukuki Sorumluluğu**, Ankara 2013.
- Günay Gözde Engin, **Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Özel Denetim**, İstanbul 2018.
- Gürbüz Usluel Aslı E., **Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kar Payı Alma Hakkı**, Ankara 2016.
- Gürel Murat, "Seçimi Sakat Olan Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Limited Şirket Müdürlerinin Genel Kurulu Toplantıya Çağrı Yetkisi Var mıdır?", **Prof. Dr. Sabih ARKAN'a ARMAĞAN**, İstanbul 2018, (s. 481-520).
- Hanağası Emel, **Davada Menfaat**, Ankara 2009.
- Hatemi Hüseyin/Gökyayla Emre, **Borçlar Hukuku Genel Bölüm**, İstanbul 2017.
- Helvacı Mehmet, "Kayıtlı Sermaye Sistemi", **Türk Ticaret Kanunu Ekseninde Sermaye Piyasası Hukuku Toplantı Serisi**, İstanbul 2019, (s. 187-198).
- Helvacı Mehmet, **Anonim Ortaklıkların Bölünmesi**, İstanbul 2004. (Bölünme)

- Helvacı Mehmet, **Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu**, İstanbul 2001. (Sorumluluk)
- Helvacı Mehmet/Çamurcu Emin/Türkyılmaz İsmail, “Özellikle Anonim Şirket Açısından Şirket Menfaati Kavramı”, **Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan**, İstanbul 2017, (s. 309-330)
- Hermanns Marc, § 182-§ 221, **Beck’sche Kurz-Kommentare Aktiengesetz**, (Editör: Martin Henssler/Lutz Strohn), München 2019, (§ 182-§ 221).
- Hirsch Alain, La responsabilité des administrateurs dans la SA, **SJ 89/1967**, (s. 249-269).
- Hirş Ernst E., **Ticaret Hukuku Dersleri**, İstanbul 1948.
- Hoffmann-Nowotny Urs, “art. 106”, “art. 107” **Wirtschaftsrechtliche Nebenerlasse: FusG, UWG, PauRG und KKG (CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht)**, Zurich 2016.
- Hölters Wolfgang / Englisch Lutz, **Aktiengesetz Kommentar**, § 241-§249, München 2017.
- Hueck Alfred, **Vorzugaktien mit mehrfachem Stimmrecht**, Berlin 1922.
- Hüffer Uwe/ Koch Jens, **Beck’sche Kurz-Kommentare Aktiengesetz**, München 2020.
- Hüffer Uwe/ Schäfer Carsten, **Münchener Kommentar zum Aktiengesetz**, C. 4, (Editör: Wulf Goette/Mathias Habersack/Susanne Kals), München 2016, § 241-249.
- Isler Martina/ von der Crone Hans Caspar, “Handelsregistersperre Entscheid des Schweizerischen Bundesgerichts 4A_26/2007 (BGE 133 III 368) vom 5. Juni 2007 i.S. A. und Verein B. (Beschwerdeführer) gegen die Aufsichtsbehörde über das Handelsregister des Kantons Genf (Beschwerdegegnerin)”, **Schweizerische Zeitschrift für Wirtschafts- und Finanzmarktrecht**, (s. 222-234).
- İlbasım Hızlısoy Özlem, Anonim Şirketin Haklı Sebep Feshi, Ankara 2016. (Haklı Sebep Fesih)
- İlbasım Hızlısoy Özlem, **Halka Açık Anonim Şirket Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları ile Bu Esaslara Aykırılığın Hukuki Akıbeti**, Ankara 2024. (Genel Kurul)
- İmregün Oğuz, “Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararlarına Karşı Pay Sahiplerinin İptal Davası Açma Hakkı”, **Prof. Dr. Hayri Domaniç’e Armağan**, İstanbul 1995, s. 134. (“İptal Davası Açma Hakkı”)
- İmregün Oğuz, “Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Toplantı ve Karar Yetersayıları ve Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları”, **Prof. Dr. Hayri Domaniç’e 80. Yaş Günü Armağanı**, C. I, İstanbul 2001, (s. 277-292).
- İmregün Oğuz, “Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Kar Payı (Temettü) Hakkı, **Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı**, İstanbul 2002, (s. 413-434). (“Kar Payı”)

- İmregün Oğuz, "Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin Ortaklığa Karşı Hukuksal Sorumu", **Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı**, İstanbul 2001, (s. 255-277).
- İmregün Oğuz, **Anonim Ortaklıklar**, İstanbul 1989. ("Anonim Ortaklıklar")
- İmregün Oğuz, Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayılarının Esas Sözleşme İle Düzenlenmesi, **Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp'e Armağan**, C. I, İstanbul 2003, (s. 441-454). ("Yetersayı")
- İmregün Oğuz, **Anonim Şirketlerde Payscaleleri Arasında Umumi Heyet Kararlarından Doğan Menfaat İhtilafları ve Bunları Telif Çareleri**, İstanbul 1962. (Menfaat İhtilafları)
- İpekeli Kayalı Fena, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Halka Açık Olmayan Anonim Şirketin Kendi Paylarını Devren İktisabı", **İYYÜHFD**, C. I, S. 3, Y. 2014, s. 57-88. (Kendi Paylarını İktisap)
- İpekeli Kayalı Fena, "Şarta Bağlı Sermaye Artırımında Ticaret Siciline Tescile İlişkin Türk Ticaret Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi", **REGESTA**, C. 4, S. 2 Y. 2019, (s. 183-198). (Şarta Bağlı Sermaye Artırımı)
- İpekeli Kayalı Fena, **Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşmeler**, İstanbul 2014. (Birleşmeler)
- İpekeli Kayalı Fena, **Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sermaye Ortaklıklarının Bölünmesi**, İstanbul 2020. (Bölünme)
- Kahyaoğlu Emin Cem, "Anonim Ortaklıkta İbra Kararının Geri Alınması Sorunu", **Ersin Çamoğlu'na Armağan**, İstanbul 2013, (s. 83-94).
- Kapancı K. Berk, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü, **Prof. Dr. Belgin Erdoğmuş'a Armağan**, İstanbul 2011, s. 689-705.
- Karacan Ali İhsan / Erişir Karacan Esra, **Halka Açık Şirketlerde Kar Dağıtımı**, İstanbul 2016.
- Karahan Sami, "Kâr Dağıtımına İlişkin Genel Kurul Kararını İptal Eden Mahkeme, Kârın Dağıtılmasına Karar Verebilir Mi?", **Regesta** 2013, C. 3, S. 1, (s. 19-32). (Kar Dağıtımı)
- Karahan Sami, **Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması**, İstanbul 1991.
- Karaköse Osman, **Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Mali Hakları**, Ankara 2023.
- Karaman Coşgun Özlem, "Anonim Şirketlerde Sermaye ve Kanuni Yedek Akçeler Toplamının Belirli Oranlarda Kaybı ve Borca Batıklık Hali, Alınması Gereken Önlemler, Çözüm Önerileri", **Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu (Tebliğler - Tartışmalar) 19 Haziran 2019** (Editör: Murat Alışkan/Bilge Utkan Mersin/Sinan Sarıkaya), İstanbul 2020, (s. 179-236).
- Karaman Coşgun Özlem, **Anonim Şirketin Tasfiyesi**, Ankara 2015. (Tasfiye)

- Karasu Rauf, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı", **Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan**, C. I, Ankara 2010, (s. 1239-1262). ("Butlan")
- Karasu Rauf, **Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi** Ankara 2015. (Emredici Hükümler)
- Karayalçın Yaşar, **Muhasebe Hukuku**, Ankara 1988.
- Karyağdı Nevzat, **Tüm Yönleriyle Kar Dağıtımı**, Ankara 2008.
- Kaşak Esra, Anonim Şirketlerde Genel Kurul ile Yönetim Kurulu Arasındaki Yetki Dağılıma İlişkin Temel Esaslar, İstanbul 2019.
- Kayar İsmail, "Yeni TTK'ya Göre Anonim Şirkette Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Tespiti ve Sonuçları", **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununu Beklerken 10-11-12 Mayıs 2012**, MÜHFHAD, C.18, S.2, Y. 2012, (s. 643-658).
- Kayhan Şaban, **Şirketler Hukuku**, Ankara 2019.
- Kayhan Şaban/Çetiner Ali Emre, "Anonim Şirketlerde Yedek Akçeler ve Muhasebeleştirilmesi", **EÜHFD**, C. V, S. 1-2, Y. 2010, (s. 3-28)
- Kendigelen Abuzer, "İptal Davası Açma Hakkı ve Pay Sahipliği Sifatının Cüzi Halefiyet (Payların Devri) Sonucu Değişmesi", **Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Gü-nü Armağanı**, C. I, İstanbul 2001, (s. 307-331). (Pay Sahipliği Sıfatı)
- Kendigelen Abuzer, **Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı**, İstanbul 1994.
- Kendigelen Abuzer, **Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz**, İstanbul 1999. (Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz)
- Kendigelen Abuzer, **Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler, İlk Tespitler**, İstanbul 2012. (İlk Tespitler)
- Kervankıran Emrullah, **Anonim Şirketlerin Tasfiyesi**, Ankara 2015.
- Kılıç H. Doğukan, **Anonim Şirketin Ortağına Borçlanması ve Borcun Sermayeye Dönüştürülmesi**, İstanbul 2024.
- Kılıçoğlu Ahmet M., **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Ankara 2013.
- Kırca İsmail, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Anonim Şirket Yönetim Kurulu-Başlıca Yenilikler", **EÜHFD**, C. XVI, S. 3-4, Y. 2012, (s. 121-137).
- Kırca İsmail, "İbra Kararının Geri Alınması ve Bankacılık Kanunu'nun 133. Maddesi Uyarınca Açılacak Sorumluluk Davalarında İbranın İptali ve Zamanasını", **BATİDER**, C. XXIII, S. 3 Y. 2006, (s. 33-51). (İbranın Geri Alınması)
- Kırca İsmail, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği Seçimine İlişkin Kararın Hükümsüzlüğü", **Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp'e Armağan**, C. I, İstanbul 2003, (s. 495-506). (Yönetim Kurulu Seçimi)
- Kırca İsmail/Şehirli Çelik Feyzan Hayal/Manavgat Çağlar, **Anonim Şirketler Huku-ku, C. 1**, Ankara 2013. (C. I)
- Kırca İsmail, **Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, İstanbul 2022. (Hükümsüzlük)

- Kocabıyık Sami, **Bağımsız Denetçinin Üçüncü Kişilere Karşı Hukuki Sorumluluğu**, Ankara 2018.
- Kocaer Şenol, **Şirket Yeniden Yapılandırılmaları**, Ankara 2015.
- Kocayusufpaşaoğlu Necip, **Borçlar Hukuku Genel Bölüm**, C. I, İstanbul 2014.
- Koch Jens, “§ 254”, “§ 262”, **Münchener Kommentar zum Aktiengesetz**, C. 4, (Editör: Wulf Goette/Mathias Habersack/Susanne Kals), München 2016, (§ 250-§277).
- Korkut Ömer, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımının Geçersizliği”, **İÜHFİM**, C. LXXI, S. 2, Y. 2013, (s. 275-286). (Sermaye Artırımının Geçersizliği)
- Korkut Ömer, Anonim Şirketin Kuruluşundaki Eksikliklerin Hukuki Sonuçları ve Tescilin Sağlığa Kavuşturucu Etkisi, **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununu Beklerken 10-11-12 Mayıs 2012**, **MÜHFHAD**, C.18, S.2, Y. 2012, (s. 411-429). (Kuruluştaki Eksiklikler)
- Korkut Ömer, Anonim Şirketlerde Fiili Yönetim Kurulu Üyeliği, **Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan**, C. I, Ankara 2010, (s. 1367-1386).
- Korkut Ömer, **Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı**, Adana 2012. (Butlan)
- Kortunay Ayhan, **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketler Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı**, İstanbul 2015.
- Kubilay Huriye, “Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Ücretlerinin Belirlenmesi”, **Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXIV**, 10-11 Aralık 2010, Ankara 2012, (s. 9-59).
- Kurer Peter/Kurer Christian, “Art. 678” **Basler Kommentar Obligationen Recht II** (Editör: Heinrich Honsell/Nedim Peter Vogt/Rolf Watter), Basel 2012.
- Kuru Baki, “Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptali Davasında Teminat Gösterme Dava Şartı mıdır?”, **BATİDER**, C, 10, S. 4, Y. 1980, (s. 951-964) (“Teminat”)
- Kuru Baki, **Medeni Usul Hukuku**, C. I, Ankara 2020. (“Medeni Usul”)
- Kübler Friedrich, **Gesellschaftsrecht**, Heidelberg 1981.
- Lehmann Peter, **Missbrauch der Aktienrechtlichen Anfechtungsklage**, Diss. Zürich 2000 (= SSHW Band 198).
- Lombardini Carlo / Clemetson Caroline, “Art. 643”, **Commentaire Romand Code des Obligations II** (Editör: Pierre Tercier/Marc Amstutz/Rita Trigo Trindade) Helbing Lichtenhahn, Bale 2017.
- Manavgat Çağlar, “Anonim Ortaklıklarda Dürüst Resim İlkesi”, **BATİDER**, C. XXXV, S. 4. Y. 2019, (s. 5-27).
- Manavgat Çağlar, “Sermaye Piyasası Kanunu'nun 46.1.c Hükmü Çerçevesinde Sermaye Piyasası Kurulu'nun Hukuka Aykırılığın Tespiti Veya İptal Davası Açma Yetkisinin Kapsamı”, **BATİDER**, C. XXVII, S. 3, Y. 2011, (s. 43-61). (İptal Davası)

- Manavgat Çağlar, **Hukuki Bakımdan Halka Açık Anonim Ortaklıklar ve Halka Arz**, Ankara 2016. (Halka Arz)
- Manavgat Çağlar, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu'ndaki Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi, **BATİDER**, C. XXIX, Sayı 1, Y. 2013, (s. 45-78).
- Mayer Barbara, "Hauptversammlung", **Die Aktiengesellschaft**, (Editör: Gerhard Manz/Barbara Mayer/Albert Schröder), Freiburg 2014, (s. 185-320).
- Meier Robert, **Die Aktiengesellschaft**, Zurich-Basel-Genf 2005.
- Meier-Dieterle Felix C., "art. 106", "art. 107" **Zürcher Kommentar zum Fusionsgesetz**, Zurich 2012.
- Messer Rémy, **Rückwirkung im Gesellschaftsrecht**, 2013.
- Mimaroğlu Sait Kemal, **Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mes'uliyeti**, Ankara 1967.
- Montavon Pascal, **Droit Suisse de la SA**, Lausanne 2004.
- Moroğlu Erdoğan / Kendigelen Abuzer, **İctihatlı Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat**, İstanbul 2014.
- Moroğlu Erdoğan, **Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı**, İstanbul 2015. (Sermaye)
- Moroğlu Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Özel Denetçi, **İÜHF**, C. XLII, Y. 1976, S. 1-4, Ord. **Prof. Dr. Ernst E. Hirsch'e Armağan**, Özel Sayı, (s. 341-358). (Özel Denetçi)
- Moroğlu Erdoğan, **Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, İstanbul 2020. (Hükümsüzlük)
- Mülazımoğlu Mehmet, **Anonim Şirketlerde Sermayenin Korunması İlkesi**, İstanbul 2020.
- Narbay Şafak, "TTK Tasarısı'nda Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davete Yetkili ve Görevli Olanlara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi", **HPD**, S. 7, Y. 2006, (s. 168-181). (Genel Kurul)
- Narbay Şafak, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Ortaklıkta Özel Denetim**, İstanbul 2010. (Özel Denetim)
- Narbay Şafak/Buğra Kesici, "Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine "Karşılaştırmalı Bir İnceleme", **Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi I. Ticaret Hukuku Uluslararası Sempozyumu**, Ankara, 2014, s. 107-159).
- Neuhaus Markus R./Balkanyi Patrick, "Art. 674", **Basler Kommentar Obligationen Recht II** (Editör: Heinrich Honsell/Nedim Peter Vogt/Rolf Watter), Basel 2012.
- Neuman Natalia/von der Crone Hans Caspar, "Nichtigkeit bei Einberufung der Mitgliederversammlung", **SZW 2014**, S. 105, (s. 105-115).
- Nomer Ertan Fusun, "6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda Kolektif Yatırım Kuruluşları ve Özellikle Değişken Sermayeli Yatırım Ortaklığı", **İÜHF**, C. LXXI, S. 2, Y. 2013, (s. 131-144).

- Nomer Haluk Nami, **Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar**, İstanbul 2008. (Geçersizliğe İlişkin Temel Esaslar)
- Nomer N. Füsün, Anonim Ortaklıkta Eşit Davranma (Eşit İşlem) İlkesi, **Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan**, İstanbul 1998, (s. 469-490). (Eşit İşlem İlkesi)
- Nomer N. Füsün, **Anonim Ortaklıkta Oydan Yoksun Paylar**, İstanbul 1994. (Oydan Yoksun Pay)
- Nussbaumer Annemarie, **Die Anfechtung von Umstrukturierungsbeschlüssen nach Art. 106 und 107 Fusionsgesetz am Beispiel der Aktiengesellschaft**, Zurich 2012.
- Odman Boztosun Ayşe, "Anonim Şirkette Genel Kurulun Çağrı Şekline Uyulmamasının Sonuçları", **Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan**, C. I, İstanbul 2007, (s. 367-408). (Genel Kurulun Çağrı Şekli)
- Odman Boztosun Ayşe, "Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Denetçinin Sorumluluğu, Alman Sistemi mi, İsviçre Sistemi mi?", **Arslanlı Bilim Arşivi** (<http://www.arslanlibilimarsivi.com/>), (s. 1-8). (Denetçi)
- Oechsler Jürgen, **Münchener Kommentar zum Aktiengesetz**, (Editör: Wulf Goette/Mathias Habersack/Susanne Kals), München 2019, § 71-75.
- Oğuzman Kemal/Barlas Nami, **Medeni Hukuk**, İstanbul 2015.
- Oğuzman Kemal/Öz Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, C. I, İstanbul 2015.
- Oğuzman Kemal/Öz Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, C. II, İstanbul 2014.
- Okçuoğlu Yavuz, "Anonim ve Kooperatif Şirketler Genel Kurul Kararlarının İptali İçin Gerekli Olan Muhalefet ve Muhalefetin Toplantı Tutanağına Geçirilmesi", **Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu**, II (1985), (s. 264-282).
- Okucu Taftalı İpek, **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Şirketlerde İmtiyaz**, İstanbul 2018.
- Okur Yiğit, **L'action en Annulation des Décisions de l'Assemblée Générale des Actionnaires Dans la Société Anonyme**, Neuchatel 1965.
- Oulevey Xavier, **L'institution de la décharge en droit de la société anonyme**, Zurich-Bâle-Geneve 2008.
- Ölmez Fatih, **Belirli Grupların Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsili**, İstanbul 2021.
- Önen Ergun, **İnşai Davası**, Ankara 1981.
- Özdamar Mehmet, "Anonim Ortaklığın Sahip Olduğu Malvarlığının Yönetim Kurulu Tarafından Topluca Devredilmesi", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 14, S. 2, Y. 2006, (s. 99-118).
- Özekes Muhammet, **Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku**, İstanbul 2017.
- Özen Burak, **Türk Medeni Hukukunda Eşya Üzerinde İntifa Hakkı**, İstanbul 2008.
- Özer Işık, **Türk ve Yabancı Hukuk Sistemlerinde Anonim Şirket Yöneticilerinin Mali Hakları**, Ankara 2013.

- Özkorkut Korkut, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Finansal Raporlama ve Denetim", **Yeni Türk Borçlar Kanunu ve Yeni Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu** (Editör: Çiğdem Kırca), İstanbul 2013, (s. 347-374). (Finansal Raporlama ve Denetim)
- Özkorkut Korkut, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Şirkete Borçlanma Yasağı, Finansal Raporlama ve Bağımsız Denetime İlişkin Değişiklikler, Batider C. XXVIII, S. 3 Yıl, 2012, (s. 45-71)
- Özkorkut Korkut, **Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetim**, Ankara 2013. (Bağımsız Denetim)
- Özsunay Ergun, **Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiler**, İstanbul 1978.
- Öztan Bilge, **Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk**, Ankara 1970, s. 133.
- Paslı Ali, "Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Kullanılan "Oy"un Hukuki Niteliği", **İÜHFİM**, C. LXVII, S.1-2, Y. 2009, (s. 167-182).
- Paslı Ali, "Türk Hukukunda "Menkul Kıymet" Kavramı", **Prof. Dr.Hüseyin Ülgen'e Armağan, C. II**, İstanbul 2007, (s. 1513-1579).
- Paslı Ali, Anonim Ortaklıkta Özel Denetçi Tayini, **Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp'e Armağan**, C. I. İstanbul 2003, (s. 611-648).
- Paslı Ali, Yargıtay Kararları Işığında Anonim Şirket Sermaye Artırımı, **Yürürlüğünün 5. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu (20 Ekim 2017)**, İstanbul 2018, (s. 49-82). (Sermaye Artırımı)
- Pehlivanoglu Murat Can, "Karşılaştırmalı Hukukta Genel Kurul Kararlarının İptali Davalarında Gösterilecek Teminat Kapsamında "Şirketin Muhtemel Zararları" Kavramı", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, C. 32, S. 146, Y. 2020, s. 219-246.
- Pekcanitez Hakan, **Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku**, İstanbul 2017.
- Pekcanitez Hakan/Taş Korkmaz Hülya, **Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku**, İstanbul 2017.
- Peter Henry/Cavadini Francesca, "Art 706", **Commentaire Romand Code des Obligations II** (Editör: Pierre Tercier/Marc Amstutz/Rita Trigo Trindade) Helbing Lichtenhahn, Bale 2017.
- Pittet Veronique, **Les Compétences et la Responsabilité de l'Administrateur-Directeur Dans le Droit de la Société Anonyme**, Lausanne 1999.
- Poroy Reha/Tekinalp Ünal/Çamoğlu Ersin, **Ortaklıklar Hukuku I**, İstanbul 2014. (C. I)
- Poroy Reha/Tekinalp Ünal/Çamoğlu Ersin, **Ortaklıklar Hukuku II**, İstanbul 2017. (C. II)
- Poroy Reha/Tekinalp Ünal/Çamoğlu Ersin, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, İstanbul 2005. (ETTK Ortaklıklar Hukuku)
- Pulaşlı Hasan, "Eski Yönetim Kurulu Üyelerinin Genel Kurulun İbra Etmeme Kararının İptalini Dava Etme Hakkının Türk Ticaret Kanununa ve Tasarıya Göre Değerlendirilmesi", **Prof. Dr. Tuğrul Ansay'a Armağan**, Ankara 2006, (s. 261-283). (İbra)

- Pulaşlı Hasan, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Birleşmenin Temel Nitelikleri", **Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan**, C. II, İstanbul 2009, (s. 1329-1350). ("Birleşme")
- Pulaşlı Hasan, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı Ve Müeyyidesi, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XVII, Y. 2013, S. 1-2, (s. 885-898).
- Pulaşlı Hasan, **Şirketler Hukuku Şerhi**, C.I, Ankara 2018. ("*Şerh, C. I*")
- Pulaşlı Hasan, **Şirketler Hukuku Şerhi**, C.II, Ankara 2018. ("*Şerh, C. II*")
- Pulaşlı Hasan, **Şirketler Hukuku Şerhi**, C.III, Ankara 2018. ("*Şerh, C. III*")
- Pulaşlı Hasan, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü ve Müteselsil Sorumluluğu, **Batider** C. XXV, S. 1, 2009, (s. 27-63). (Özen Yükümlülüğü).
- Recordon Pierre Alain, **La Protection Des Actionnaires Lors Des Fusions et Scissions de Sociétés En Droit Suisse et En Droit Français**, Geneve 1974.
- Reisoğlu Seza, **Bankacılık Kanununun Şerhi**, C. II, Ankara 2007.
- Riemer Hans Michael, Art. 75, Die Vereine, Systematischer Teil und Kommentar zu Art. 60-79 ZGB, **BK - Berner Kommentar Band/Nr. I/3/2**, 1990.
- Saraç Tahir, **Anonim Şirketlerde Şarta Bağlı Sermaye Artırımı**, Ankara 2009.
- Sarıkaya Sinan, **Şirket Birleşmelerinde Ortakların Dava Yoluyla Korunması**, İstanbul 2019. (Birleşme)
- Sarıkaya Sinan, "Geri Alma Hakkı (TTK m. 512)", **Şirketler Hukuku Şerhi** (Editör: Kemal Şenocak), C. III, Ankara 2023. (Geri Alma Hakkı)
- Savaş Fatma Burcu, "Pay Sahiplerinin Anonim Şirkete Karşı Sadakat Yükümlülüğü", **Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan**, C. I, İstanbul 2007, (s. 489-507).
- Sayılgan Güven/Gürdal Kadir, "Yatırım ve Yönetim Kararları Açısından Kar Kavramındaki Değişim", **H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, C. 22, S. 1, 2004, (s. 115-135).
- Schäfer Carsten, **Münchener Kommentar zum Aktiengesetz**, C. 4, (Editör: Wulf Goette/Mathias Habersack/Susanne Kals), München 2021, § 241-249.
- Schenker Franz, "Art. 107", **Fusionengesetz sowie die einschlägigen Bestimmungen des IPRG und des Steuerrechts**, (Editör: Baker, McKenzie), Bern 2015.
- Schenker Urs, "Die Anfechtung von Generalversammlungsbeschlüssen bei der Aktiengesellschaft", **Entwicklungen im Gesellschaftsrecht X**, (Editör: Peter V. Kunz/Oliver Arter/Florian S. Jörg), Bern 2015, (s. 17-48).
- Schmidt Karsten, **Gesellschaftsrecht**, München 2002.
- Schmidt Karsten, "Nichtigkeitsklagen als Gestaltungsklagen", **JZ**, 1988, s. (729-737).
- Bertrand Schott, **Aktienrechtliche Anfechtbarkeit und Nichtigkeit von Generalversammlungsbeschlüssen wegen Verfahrensmängeln**, Zürich/Lachen, 2009.
- Schürnbrand Jan, **Münchener Kommentar zum Aktiengesetz**, C. 4, (Editör: Wulf Goette/Mathias Habersack/Susanne Kals), München 2016, § 182-§191.

- Seliçi Özer, **Borçlar Kanunu'na göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi**, İstanbul 1976.
- Serozan Rona, **Medeni Hukuk Genel Bölüm-Kişiler Hukuku**, İstanbul 2011.
- Servatius Wolfgang, “§189”, **beck-online.GROSSKOMMENTAR AktG**, (Editör: Martin Henssler/Gerald Spindler/Eberhard Stilz), München 2020.
- Sevi Ali Murat, **Anonim Ortaklıkta Sermayenin Oluşturulması ve Pay Sahiplerine İade Edilmesi Yasağı**, Ankara 2013.
- Sommer Patrick, “Art. 706”, **OR Kommentar - Schweizerisches Obligationenrecht, OFK - Orell Füssli Kommentar**, 2016.
- Soykan İsmail Cem, **Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıklarda Sermaye Tahhüdü Yoluyla Sermaye Artırımı**, İstanbul 2019.
- Steiger F. De, **Le Droit des Sociétés Anonymes en Suisse**, Lausanne 1950.
- Steiner Klaus, **Die Hauptversammlung der Aktiengesellschaft**, München 1995.
- Sümer Ayşe, “Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi”, **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununu Beklerken 10-11-12 Mayıs 2012, MÜHFAD**, C.18, S.2, Y. 2012, (s. 839-850).
- Şahin Ayşe, **Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi**, İstanbul 2013.
- Şener Oruç Hami, **Anonim Ortaklıkta Ek Tasfiye (İhya)**, Ankara 2015. (Ek tasfiye)
- Şener Oruç Hami, **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku**, Ankara 2019.
- Tandoğan Haluk, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri**, C. II, İstanbul 2010.
- Tandoğan Haluk, **Türk Mesuliyet Hukuku**, İstanbul 2010.
- Tanner Brigitte, **Die Generalversammlung, Art. 698-706b OR - Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, 5. Teil: Die Aktiengesellschaft** (Edit: Peter Fostmoser), Zurich 2003.
- Tekil Fahiman, “Hükümsüzlük ve İptal Edilebilirlik Ayrımı Hakkındaki Bir Yargıtay Kararı Üzerine Düşünceler”, **Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı**, İstanbul 2001, (s. 593-600).
- Tekil Fahiman, **Şirketler Hukuku, C. II, Anonim Şirketler**, İstanbul 1978. (“Anonim Şirketler”)
- Tekil Müge, “Sermaye Piyasası Kurulu'nun Sermaye Piyasası Kanunu'na Tabi Anonim Ortaklıkların Genel Kurul Kararları Aleyhine İptal Davası Açma Yetkisi – 4487 Sayılı Kanun İle SerPK m. 4611, (c)'de Yapılan Değişiklik Üzerine Düşünceler”, **Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı**, C. 1, İstanbul 2002, (s. 765-793). (Kurul'un Dava Açma Yetkisi)
- Tekinalp Ünal, “Anonim Ortaklıkta Sermayenin Korunması İlkesi”, **Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan**, C. II, İstanbul 2010, (s. 1681-1699).
- Tekinalp Ünal, “Azınlığın Bilançonun Onaylanmasına İlişkin Müzakerenin Ertelenmesi İstemi- Sorunlar, Düşünceler” – **İÜHF**, 1976, S. 1- 4, (s. 233-243).
- Tekinalp Ünal, “Erişim Hakkı”, **BATİDER**, C. XXIII, S. 4, Y. 2006, (s. 5-12). (“Erişim Hakkı”)

- Tekinalp Ünal, "Genel Kurul Kararlarının İptali Davasında Teminata İlişkin Bazı Sorunlar", **İktisat ve Maliye Dergisi**, C. XXVII, S. 7, (s. 253-257). ("Teminat")
- Tekinalp Ünal, "Hakların En Az Zarar Verecek Şekilde Kullanılması İlkesi (I)", **İktisat ve Maliye Dergisi**, C. XXVI, S. 2, Y. 1979, (s. 78-80).
- Tekinalp Ünal, "İbra Edilmeyen Yönetim Kurulu Üyelerinin veya Denetçilerin İptal Davası Açabilip Açamayacakları Sorunu", **İktisat ve Maliye Dergisi**, C. XXIII, S. 4, Y 1976, (s. 165-168). (Yönetim Kurulu Üyelerinin İptal Davası)
- Tekinalp Ünal, "Olumlu veya Çekimser Oy Kullanan Pay Sahibi İptal Davası Açabilir Mi?", **İktisat ve Maliye Dergisi**, C. XXIX, S. 7, Y. 1982, (s. 278-280).
- Tekinalp Ünal, "Yeni Ticaret Kanununun İçerdiği Sermaye Ortaklıklarına İlişkin Yeni Yaklaşımlar", **Vergi Sorunları Dergisi**, Temmuz 2012, S. 286, (s. 9-18).
- Tekinalp Ünal, **Anonim Ortaklığın Bilançosu ve Yedek Akçeleri**, İstanbul 1979.
- Tekinalp Ünal, **Banka Hukukunun Esasları**, İstanbul 2009. (Banka Hukukunun Esasları)
- Tekinalp Ünal, **Fondaki Bankanın Hukuku**, İstanbul 2003. (Fondaki Bankanın Hukuku)
- Tekinalp Ünal, **Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku**, İstanbul 2015. ("Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku")
- Tekinay Selahattin Sulhi/ Akman Sermet /Burcuoğlu Haluk/ Altop Atilla, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, İstanbul 1993.
- Teoman Ömer, "Anonim Ortaklıkta Aynı Genel Kurulda Alınan Birden Fazla Kararı İptal Ettirmek İsteyen Bir Pay Sahibinin Tek Bir İptal Davası Açmak Zorunda Olup Olmadığı Sorunu", **Yasa Hukuk İçtihat ve Mevzuat Dergisi**, C. XIV, S. 176/7, Y. 1996, s. 1167-1172.
- Teoman Ömer, "Anonim Ortaklıkta Paylar Üzerinde İntifa Hakkı Bulunması Durumunda Oy Hakkı Dışında Yönetim Haklarının Kimin Tarafından Kullanılacağı Sorunu", **Tüm Makalelerim 1971-2001**, C. I-II, İstanbul 2012, (s. 365-375).
- Teoman Ömer, "Azınlığın Bilanço Görüşmelerinin Ertelenmesini İsteme Hakkı (TTK m. 377) Konusundaki Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi", **Tüm Makalelerim (1971-2001)**, C. I-II, İstanbul 2012, (s. 705-731). (Bilanço Görüşmeleri)
- Teoman Ömer, "Bilanço Görüşmelerinin Azınlığın İstemi Üzerine Ertelendiği Genel Kurul Toplantılarında Yeni Yönetim Kurulu Seçilebilir mi?", **Tüm Makalelerim (1971-2001)**, C. I-II, İstanbul 2012, (s. 649-657). (Ertelenen Genel Kurul Toplantıları)
- Teoman Ömer, "İcra Edilmiş Bir Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararının Uygulanmasının Durdurulması Konusunda Mahkemece İhtiyati Tedbir Kararı Verilip Verilemeyeceği", **Yasa Hukuk İçtihat ve Mevzuat Dergisi**, C. XV, S. 172/3, Y. 1996, s. 394-399.
- Teoman Ömer, "Oy Hakkından Yoksun Pay Sahiplerinin Karara Katılmış Bulunmaları Nedeniyle Açılan İptal Davasında, Anonim Ortaklık Bu Katılmanın Oylama Sonucunu Etkilemediği Savunması Yapamaz", **İktisat ve Maliye Dergisi**, C. XXIX, S. 9, Y. 1982, (s 355-358).

- Teoman Ömer, "Özel Denetçi Atanması İstemi Genel Kurulca Reddedilen Azlığın İzleyebileceği Hukuki Yollar", **Yasa Hukuk Dergisi**, C. IV, S. 9, Y. 1981, (s. 1152-1156).
- Teoman Ömer, "Sermaye Ortaklıklarının İnternet Sitesi Açma ve Burada Yasada Öngörülen İçerikleri Yayımlama Yükümlülüğüne Aykırı Davranmanın Yaptırımı Nedir?", **BATİDER**, C. XXVII, S. 4, Y. 2011, (s. 5-12). ("İnternet Sitesi")
- Teoman Ömer, "Yargıtay'ın Limited Ortaklıklarda Oy Hakkı ve Kâr Dağıtımına İlişkin Son Kararları", **Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, IV, Bildiriler – Tartışmalar**, 20-21 Mart 1987, Ankara 1987, (s. 284-305).
- Thaler Cedric, **La Notion d'Organe au Sens de l' Art. 754 CO**, Lausanne 2007.
- Toroslu M. Vefa, **Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Anonim Şirketlerde Denetim**, Ankara 2015.
- Trendelenburg Hortense, "Auswirkungen einer nichtigen Kapitalerhöhung auf die Wirksamkeit nachfolgender Kapitalerhöhungen bei Aktiengesellschaften", **NZG 2003**, s. 860-864.
- Trindade Rita Trigo, "II. Droit privé / Erreur de l'actionnaire et contestation des décisions de l'AG", **Mélanges à la mémoire de Bernard Corboz** (Editör: Grégory Bovey/Benoît Chappuis/Laurent Hirsch), Zurich 2019. (Erreur de l'actionnaire)
- Tunçomağ Kenan, **Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri**, C. II, İstanbul 1974.
- Turan Gizlem, **Anonim Şirketler Hukukunda İbra**, İstanbul 2023.
- Turan Gökçen, **Anonim Ortaklıkların Kendi Paylarını İktisabının Genel Esasları**, Ankara 2018.
- Turanlı Hüsnü, "Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta İbra", **Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Aralık 2014, C. 2, S. 2, (s. 101-135).
- Turanlı Hüsnü/Korkmaz Seda Seyman, "Anonim Ortaklıklarda Kar Payı Alma Hakkı", **İKÜHFD**, 14 (1), Y. 2015, s. 7-44
- Turin Nicholas, **Le transfert de patrimoine selon le projet de loi sur la fusion**, Bâle, Helbing & Lichtenhahn, 2003.
- Türk Ahmet, "Anonim Ortaklıkta Gizli Yedek Akçeler", **DEÜHFD**, 4(2), Y. 2002, (s. 173-233).
- Türk Ahmet, "Bilanço Açığını Gidermek Amacıyla Yapılan Esas Sermaye İndirimi", **BATİDER**, C. XIX, S. 4, Y. 1988, (s. 145-174). (Esas Sermaye İndirimi)
- Türk Ahmet, "Hukuka Aykırı Olarak Bilânçoda Kârın Düşük Gösterilmesi Halinde Pay Sahiplerinin Hakları", **İhsan Tarakçıoğlu'na Armağan (Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. II, S. 1-2)**, Ankara 1999, (s. 105-114). (Bilanço)
- Türk Ahmet, "Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Getirdiği Değişiklik ve Yeniliklerle Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Hukuki Sonuçları", **D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 17, S. 2, Y. 2015, (s. 63-112).
- Türk Ahmet, **Anonim Ortaklığın Kendi Paylarını Edinmesi**, Ankara 2016. (Kendi Paylarını Edinme)

- Türkoğlu Utku Ferah, **Türk Anonim Şirketler Hukukunda Kayıtlı Sermaye Sistemi**, Ankara 2016.
- Türkyılmaz İsmail, **Sermaye Piyasası Hukukunda Pay Alım Teklifi Zorunluluğu**, İstanbul 2015.
- Ulusoy Erol, “Şirketler Hukukunda İbranın Hukuki Niteliği”, **Prof Dr. Turgut Kalpsüz’e Armağan**, Ankara 2003, (s. 253-282).
- Ulusoy Yılmaz, **Anonim ve Limited Şirketlerde Kar Dağıtımı ve Vergilendirme**, Ankara 1987, s. 443.
- Üçışık Güzin / Çelik Aydın, **Anonim Ortaklıklar Hukuku**, C. I, Ankara 2013.
- Üçışık Güzin / Çelik Aydın, **Anonim Ortaklıklarda Finansal Tablolar Yedek Akçeler ve Kar Dağıtımı**, İstanbul 2018. (“Finansal Tablolar”)
- Üçışık Güzin, “Anonim Ortaklıklarda Kar ve Kazanç Paylarının Geri Alınması”, **İKÜHFD**, C. 15, S. 1-2, Y. 2016, (s. 469-504).
- Ülkü Murat Fatih, “Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Toplantıya Çağrılması (Daveti)”, **Prof. Dr. Hayri Domaniç’e 80. Yaş Günü Armağanı**, C. I, İstanbul 2001, (s. 575-598).
- Vatter Stefan, “§ 248-249”, **beck-online.GROSSKOMMENTAR AktG**, (Editör: Martin Henssler/Gerald Spindler/Eberhard Stolz), München 2020.
- Venturi Silvio/Bauen Marc, **Le Conseil d'Administration**, Zurich-Bâle-Genève 2007.
- Vogel Alexander/ Heiz Christoph/ R. Behnisch Urs/ Sieber Andrea/ Opel Andrea, “Art. 106 Grundsatz”, “Art. 107 Folgen eines Mangels”, **FusG Kommentar (Fusionsgesetz mit weiteren Erlassen)**, Zurich 2017.
- Vogt Hans-Ueli / Enderli Thomas, Die Auflösung einer Aktiengesellschaft aus wichtigen Gründen und die Anordnung einer «anderen sachgemässen Lösung» (Art. 736 Ziff. 4 OR) Bemerkungen aus Anlass von BGE 136 III 278 ff., **Recht: Zeitschrift für juristische Weiterbildung und Praxis**, 2010, (s. 238-250).
- Weber Robert/Kersjes Julia, **Hauptversammlungsbeschlüsse vor Gericht**, München 2010.
- Wernli Martin/Rizzi Marco A., “Art. 709” **Basler Kommentar Obligationen Recht II** (Editör: Heinrich Honsell/Nedim Peter Vogt/Rolf Watter), Basel 2012.
- Yağcıoğlu Kaan Muharrem, **Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi**, Ankara 2018.
- Yağmur Setenay, **Anonim Şirketlerde Eşit İşlem İlkesi**, İstanbul 2020.
- Yalçın, Selim, **Anonim Şirketlerde Esas Sermaye Artırımının Dürüstlük Kuralına Aykırılık Nedeniyle İptali**, İstanbul 2018.
- Yalın Aydın Büşra, **Bağlı Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu**, İstanbul 2024.
- Yanlı Veliye, “Anonim Şirketlerde Kar Dağıtımı”, **BATİDER**, C. XXX, S. 1, Y. 2014 (s. 5-32).

- Yasaman Hamdi, "Anonim Ortaklıkların Birleşmesinde Sermaye Artırımı Sorunu", **Şirketler Hukuku ve Sermaye Piyasası Hukuku ile İlgili Makaleler, Mütalâalar, Bilirkişi Raporları**, İstanbul, 2006, (s. 27-34).
- Yasaman Hamdi, "TMSF'nin Görev ve Yetkileri", **Banka Hukuku ile İlgili Makaleler Mütalâalar Bilirkişi Raporları II**, İstanbul 2013, (s. 25-36).
- Yasaman Hamdi, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Hakimlin Genişleyen Rolü", **Şirketler Hukuku ve Sermaye Piyasası Hukuku ile İlgili Makaleler, Mütalâalar, Bilirkişi Raporları**, C. II, İstanbul 2006, (s. 3-28).
- Yasaman Hamdi, Şirketlerin Birleşme ve Bölünmeleri, **Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp'e Armağan**, C. I, İstanbul 2003, (s. 695-712).
- Yasaman Hamdi, Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davaları, **GÜHFD**, S. 2, Y. 2013, (s. 97-112).
- Yatağan Özkan Çiğdem, "Anonim Şirketlerde Önemli Miktarda Şirket Varlığının Top-tan Satışının Genel Kurul Kararına Bağlanması Üzerine Düşünceler", **Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu (Tebliğler- Tartışmalar) 19 Haziran 2019** (Editör: Murat Alışkan/Bilge Utkan Mersin/Sinan Sarıkaya), İstanbul 2020, (s. 237-270).
- Yavuz Mustafa, "Anonim Şirketlerde Olağanüstü Yedek Akçe Ayırmak Suretiyle Kar Payı Alma Hakkının Sınırlandırılması", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 8, S. 88, Y. 2013, (s. 69-72).
- Yavuz Mustafa, "Anonim Şirketlerde Sermaye Artırım Kararının İptali ve Butlanı", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 10, S. 111, Kasım 2015, (s. 114-117). (Sermaye Artırım Kararı)
- Yıldırım Ali Haydar, "Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararları Aleyhine Toplantıda Hazır Bulunan Pay Sahibinin İptal Davası Açmasının Şartları ve Özellikle Muhalefet Şerhi", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 7, S. 2, Y. 2016, (s. 383-430).
- Yıldız Şükrü, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 548. Maddesine Göre Tasfiyeden Dönme", **İTÜSBD**, S. 30, 2016/3, (s. 131-148). (Tasfiyeden Dönme)
- Yıldız Şükrü, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Rüçhan Hakkı Konusunda Getirilen Değişiklikler", **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununu Beklerken 10-11-12 Mayıs 2012**, **MÜHFHAD**, C.18, S.2, Y. 2012, (s. 809-818).
- Yıldız Şükrü, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi**, Ankara 2004. (Eşit İşlem İlkesi)
- Yıldız Şükrü, **Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı**, İstanbul 1996. (Yeni Pay Alma Hakkı)
- Yılmaz Abdüssamet, **Anonim Ortaklık Payının Rehin Ve Hapis Haklarına Konu Olması**, İstanbul 2020.
- Yılmaz Abdüssamet, "Kar ve Tasfiye Payı Hakkı (TTK m. 507)", **Şirketler Hukuku Şerhi** (Editör: Kemal Şenocak), C. III, Ankara 2023, s. 3217 vd.

- Yılmaz Asuman, "Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetçilerin Türk Ticaret Kanunu Madde 404 Hükümünün İhlalinden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluğu", **BATİDER**, C. XXXIV, S. 3, Y. 2018, (s. 21-60).
- Yiğit İlhan, "Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü", **Yürürlüğünün 5. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu (20 Ekim 2017)**, İstanbul 2018, s. 27-48.
- Yüksel Bilgin, **Anonim Ortaklıklarda Kar Dağıtımı ve Kara Katılan Kişiler, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi**, Ankara 1982. (Kar Dağıtımı)
- Yüksel Sinan Hüdai, **Yeni Türk Ticaret Kanunu Işığında Halka Açık Anonim Ortaklıkların Devralma Şeklinde Birleşmesi**, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı'na sunulmuş yayımlanmamış doktora tezi, İstanbul 2011. (Birleşme)
- Zengin İbrahim Çağrı, **Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Yeter Sayılar**, İstanbul 2020.
- Zöllner Wolfgang, "Folgen der Nichtigkeit einer Kapitalerhöhung für nachfolgende Kapitalerhöhungen. Zur Anwendung der Geschäftsgrundlagenlehre auf strukturändernde Beschlüsse bei Kapitalgesellschaften", **Festschrift für Walter Hadding zum 70. Geburtstag am 8. Mai 2004**, (Editör: Franz Häuser, Horst Hammen, Joachim Hennrichs, Anja Steinbeck, Ulf R. Siebel, Reinhard Welter), Berlin, 2004, (s. 725-737). (Nachfolgende Kapitalerhöhung)
- Zöllner Wolfgang, "Folgen der Nichtigkeitklärung durchgeführter Kapitalerhöhungsbeschlüsse, AG 1993, (s. 68-79). (Nichtigkeitklärung)

Dr. Ebru YEŞİLMEN

İŞ HUKUKUNDA

ASIL İŞVEREN ALT İŞVEREN
İLİŞKİSİNDE İŞVERENLERİN
MÜTESELSİL SORUMLULUĞU

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İş Hukukunda Asıl İşveren Alt İşveren İlişkisinde İşverenlerin Mütessesil Sorumluluğu
Ebru Yeşilmen

Hukuk Yayınları Dizisi – 3918

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 09 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Acar Faruk, "Tam Teselsül ve Eksik Teselsül Ayırımı", **Prof. Dr. Cevdet YAVUZ'a Armağan**, İstanbul, 2011, s. 329-336.
- Acar Faruk, **Türk İsviçre Hukukunda Alacaklılar Arası Teselsül**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2003. (*Alacaklılar Arası Teselsül*)
- Akçay Ergin, "Türk Borçlar Kanunu'na Göre Zamanaşımı", (**Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul Üniversitesi SBE), 2009.
- Akdağ Güney Necla, "Bankalar Kanunu'na Göre Yönetim Kurulu Üyelerinin Verdikleri Zararla Sınırlı Şahsi Sorumluluklarının İsviçre Borçlar Kanunu Art. 759'da Yer Alan Farklılaştırılmış Teselsül (Differenzierte Solidaritaet) Düzenlemesi ile Karşılaştırılması", **Prof. Dr. Hüseyin ÜLGEN'e Armağan**, C. II, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2007, s. 1207-1240.
- Akın Levent, "Yeni Borçlar Kanunu Düzenlemeleri Çerçevesinde Asıl İşverenin Müteselsil Sorumluluğunun Niteliği", **AÜHFĐ**, C. 60, S. 4, 2011, s. 733-774.
- Akın Levent, **İş Sağlığı Güvenliği ve Alt İşverenlik**, Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2013. (*Alt İşverenlik*)
- Akıncı Şahin, "Alacaklılardan Mal Kaçırarak İçin Kurulan Yeni Şirkete Müracaat İmkânı Bakımından; Muvazaa, Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması ile Organik Bağ Kavramlarının Elverişliliği ve Yargıtay Uygulamaları", **SÜHFĐ**, C.27, S.3, 2019, s. 652-678.
- Akıntürk Turgut, **Müteselsil Borçluluk**, Ankara, 1971.
- Akkan Mine, "Medeni Usul Hukukunda Tarafların Farklı Olması Durumunda Kesin Hükmün Delil Niteliği", **DEÜHFĐ**, C. 11, Özel Sayı 2009, 2010, s. 3-61.
- Akkaya Tolga, "Medeni Usul Hukukunda İradî Taraf Değişikliği (HMK m. 124)", **DEÜHFĐ**, C. 16, Özel Sayı 2014, Prof. Dr. Hakan PEKCANİTEZ'e Armağan, 2015, s. 897-941.
- Aktay A. Nizamettin, Özdemir Ertürk Olgu, **Toplu İş Hukuku**, 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- Aktay Nizamettin, "Alt İşveren Kurumu ve Hukukumuzda Doğan Sorunlar", **Kamu-İş**, Ocak 1994, s. 11-23.

- Akyiğit Ercan, "Alt İşverenlik ve Benzer İlişkilerden Farkı", **Tühis İş Hukuku ve İktisat Dergisi**, C. 22, S. 4-5, Şubat 2009- Kasım 2010, s. 1-38. (*Benzer İlişkiler*)
- Akyiğit Ercan, "Kamuda Alt İşverenlik ve Müteahhite İş Verme Özeldekinden Farklı Mıdır?", **TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi**, C. 23, S. 4, 2011, s. 1-33. (*Kamuda Alt İşverenlik*)
- Akyiğit Ercan, **İş Hukuku**, 14. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- Akyiğit Ercan, **İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda Alt İşverenlik**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2013. (*Alt İşverenlik*)
- Akyiğit Ercan, **Toplu İş Hukuku**, 3. Baskı, Ankara, 2021.
- Akyiğit Ercan, "Alt İşverenlik İlişkisinde İdari Para Cezasından Sorumluluk", **Sicil İHD**, S. 20, 2010, s. 1-53. (*İdari Para Cezası*)
- Akyol Leyla, **Medeni Usul Hukukunda Davadan Feragat**, Ankara, 2011.
- Alangoya H. Yavuz, Yıldırım M. Kamil, Deren Yıldırım Nevhis, **Medeni Usul Hukuku Esasları**, 8. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi, 2011.
- Alkılıç Balcı Hilal, "4857 Sayılı İş Kanunu'nda Mütessesil Sorumluluk Halleri", (**Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Medipol Üniversitesi SBE), 2020.
- Alp Mustafa, "Bireysel İş İlişkisinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı Açısından Yargıtayın 2006 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi", **Yargıtayın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2006**, Ankara, 2009, s. 133-177. (*Değerlendirme 2006*)
- Alp Mustafa, "İş İlişkisinin Kurulması, Hükümleri ve İşin Düzenlenmesi", **Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemeleri'nin İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri 2019-2020**, İstanbul, 2022, s. 11-146.
- Alp Mustafa, "İş Sözleşmesinin Devri", **İş Hukukunda Üçlü İş İlişkileri**, Sempozyum- 04 Nisan 2009, İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Yayınları, 2009, s. 302-329. (*Devir*)
- Alp Mustafa, "İş Sözleşmesinin Devrinde Bazı Sorunlar", **DEÜHFD**, C.9, Özel Sayı, 2007 s. 189-209. (*İş Sözleşmesinin Devri*)
- Alp Mustafa, "Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Bölünme, Birleşme ve Tür Değiştirmenin İş İlişkilerine Etkisi (TTK 178; 158; 190)", **Çalışma ve Toplum Dergisi**, S. 32, 2012, s. 51-74. (*Bölünme*)

- Alpagut Gülsevil, " İş Mahkemeleri Kanunu Tasarı Taslağı ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi", Kübra Doğan Yenisey (Ed.), **İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği 40. Yıl Uluslararası Toplantısı**, İstanbul, 2016, s. 195-217.
- Alpagut Gülsevil, "Alt İşverenlik Yönetmeliği ve Hukuka Uygunluk Sorunu", **LİHSGHD**, S. 20, 2008, s. 1348-1358. (*Yönetmelik*)
- Alpagut Gülsevil, "İş İlişkisinin Kurulması, Hükümleri ve İşin Düzenlenmesi", **Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri 2014**, İstanbul: 12 Levha Yayıncılık, 2017, s. 1-79.
- Alpagut Gülsevil, "İş İlişkisinin Kurulması, Hükümleri ve İşin Düzenlenmesi", **Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 2010**, 25- 26 Kasım 2011, Ankara, 2012, s. 1-81. (*Değerlendirme 2010*)
- Alpagut Gülsevil, "İş Yargısında Zorunlu Arabuluculuk", **İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri**, 3-4 Haziran 2017, Galatasaray Üniversitesi, İstanbul Barosu Yayınları, 2018, s. 111-130.
- Alpagut Gülsevil, "Türk Borçlar Kanununun Hizmet Sözleşmesinin Devri, Sona Ermesi, Rekabet Yasağı, Cezai Şart ve İbranameye İlişkin Hükümleri", **LİHSGHD**, S. 31, 2011, s. 913-959. (*Hizmet Sözleşmesinin Devri*)
- Alpagut Gülsevil, 4857 sayılı İş Yasası ile Alt İşveren Kurumundaki Yeni Yapılanma", **Yeni İş Yasasının Alt İşveren Kurumuna Bakışı Sorunların Değerlendirilmesi ve Çözümleri**, Ankara: İnşaat Sanayii Yayınları No: 10, 2004, s. 16-24. (*Yeni Yapılanma*)
- Alpagut Gülsevil, **İşyerinin Devri ve İş Sözleşmesinin Fesih Hakkı**, İstanbul: Beta Yayınevi, 2010. (*İşyeri Devri*)
- Altay Sabah, "Borca Katılma", (**Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), 2010.
- Antalya Gökhan, "Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler", **MÜHFHAD**, Roma Hukukundan Modern Hukuka Sorumluluk (Sempozyum Özel Sayısı), C. 14, S. 4, 2008, s. 63-83.
- Antalya Gökhan, "Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Teorisi", Erol Ulusoy (Ed.), **I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul, 2008, s. 143-152.
- Aral Fahrettin, Ayrancı Hasan, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri**, 11. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2015.

- Arıcı Kadir, "Yeni İş Kanunu ve Alt İşveren İlişkisinin Sınırlandırılması Sorunu", **İÜHFİM**, Prof. Dr. Toker Dereli'ye Armağan, İstanbul, 2006, s. 485-509.
- Arkan Sabih, **Ticari İşletme Hukuku**, 24. Bası, Ankara, 2018.
- Arslan Ertürk Arzu, "6552 Sayılı Kanunun 4857 Sayılı İş Kanunu ile 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununa Getirdiği Yenilikler", **Çalışma ve Toplum Dergisi**, S. 45, 2015, s. 173-195. (6552)
- Arslan Ertürk Arzu, "Gemi Adamına Ödenecek Fazla Çalışma Ücretinin Güncel Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi", **Sicil İHD**, S. 43, 2020, s. 105-125. (*Gemi Adamı*)
- Arslan Ertürk Arzu, **İş Sözleşmesinde Şekil**, İstanbul, 2017. (*Şekil*)
- Arslan Ramazan, Yılmaz Ejder, Taşpınar Ayvaz Sema, **Medeni Usul Hukuku**, 3. Baskı, Ankara, 2017.
- Arslanoğlu Mehmet Anıl, "İş Sözleşmesinin İradı Devri ile İşverenin Değişmesi", **LİHSGHD**, C. 3, S. 10, 2006, s. 533-546.
- Aslan Kudret, "Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Davaya Son Veren Taraf İşlemlerine İlişkin Hükümleri Hakkında Düşünceler", **Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan**, Ankara, 2014, s. 307-377.
- Atalı Murat, Ermenek İbrahim, Erdoğan Ersin, **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı**, Ankara, 2018.
- Atamer Yeşim, **Haksız Fiillerden Doğan Sorumluluğun Sınırlandırılması**, İstanbul, 1996.
- Ateş Derya, "Borçlu Temerrüdünde İhtar ve Ek Süre Kavramları", **TAAD**, S. 52, 2022, s. 383-406.
- Aydemir Murteza, **Türk Hukukunda İşveren, İşveren Vekili ve Alt İşveren Kavramları**, İstanbul: Mess yayınları, 1993.
- Aydın İmran, **Ticaret Şirketlerinde Tür Değiştirme**, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2019.
- Aydın Ufuk, "6552 Sayılı (Torba) Yasa Sonrası Asıl İşveren - Alt İşveren İlişkileri", **SGD**, C. 5, S. 1, 2015, s. 9-31. (6552 sayılı Kanun)
- Aydın Ufuk, "Kamu Asıl İşverenlerinin Ödedikleri Kıdem Tazminatları Sebebiyle Alt İşverenlere Rücu Sorunu". **Çimento İşveren Dergisi**, C. 33, S. 6, 2019, s. 8-23. (*Rücu*)
- Aydınlı İbrahim, "4857 Sayılı İş Kanunu'nda Düzenlenen Alt İşveren Hükümlerinin Deniz Taşıma İşlerinde Uygulanıp Uygulanamayacağına Dair Yargıtay Kararının Değerlendirilmesi", **GÜHFD**, C. XVII, S.4, 2013, s. 35-52. (*Deniz Taşıma*)

- Aydınlı İbrahim, "Borç İlişkisinin Nisbîlik Özelliğine Getirilen İstisnalar Işığında İş Hukukunda İşçi-İşveren İlişkilerinin Değerlendirilmesi", **Çalışma ve Toplum Dergisi**, S. 16, 2008, s. 39-83.
- Aydınlı İbrahim, "Muvazaalı Alt İşveren İlişkisi ve Rücu Hakkına İlişkin Hukuk Genel Kurulu Kararının Değerlendirilmesi", **Legal YKİD**, C. 3, S. 9, 2008, s. 209-232. (*Muvazaa*)
- Aydınlı İbrahim, **Türk İş Hukukunda Alt İşveren (Taşeron) İlişkisi ve Muvazaa Sorunu**, 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Aykaç Hande Bahar, "94 Sayılı ILO Sözleşmesinin Türk İş Hukukuna Etkisi", **Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan**, C.1, İstanbul: Beta Yayınevi, 2011, s. 241-264.
- Aykaç Hande Bahar, "Alt İşverenlik- Anahtar Teslimi İş Ayrımı" (Karar İncelemesi)", **Çimento İşveren**, C.29, S.3, Mayıs 2015, s. 46-55. (*Anahtar Teslim*)
- Aykaç Hande Bahar, **İş Hukukunda Alt İşveren**, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2011.
- Başbuğ Aydın, "Alt İşveren ile Toplu İş Sözleşmesi Yapılması ve 6552 sayılı Kanunla Getirilen Üçlü Toplu İş İlişkisi Sistemi", **İş ve Hayat**, C. 2, S. 3, 2016, s. 119-129.
- Başbuğ Aydın, **Alt İşveren İlişkisi ve Güncel Sorunları**, Şeker Sanayi Örneği, Ankara, 2010.
- Başterzi Süleyman, "Toplu İş İlişkileri", **Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri 2012**, Ankara, 2014, s. 177-345. (*Değerlendirme 2012*)
- Baycık Gaye, "İş İlişkisinin Kurulması, Hükümleri ve İşin Düzenlenmesi", **Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri 2016**, İstanbul, 2018, s. 7-355.
- Baycık Gaye, "İşverenin Tespitinde Birlikte İstihdam ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Kurumları", **İş Uyuşmazlıklarında Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemeleri Kararları Değerlendirme Toplantısı**, Bolu/Abant – 06 Nisan 2019, Türkiye İnşaat Sanayicileri İşveren Sendikası, Ankara 2019, s. 16-24. (*İşverenin Tespiti*)
- Baysal Başak, **Haksız Fiil Hukuku**, İstanbul: 12 Levha Yayıncılık, 2019.
- Baysal Ulaş, "Karşılaştırmalı Hukuk Işığında İşyerinin Devri Halinde Devredenin Birlikte Sorumluluğu", **Sicil İHD**, S. 25, 2012, s. 56-61.
- Becker Hermann, **Berner Kommentar, Obligationenrecht**, I. Abteilung, Allgemeine Bestimmungen Art. 1-183 OR, Bern, 1945.
- Bedük Nusret, **Deniz İş Sözleşmesi**, Ekin Yayınları, 2012.

- Bentele Florian, **Gesamtschuld und Erlass**, Eine rechtsvergleichende Untersuchung zum deutschen und französischen Recht vor dem Hintergrund der europaischen Rechtsvereinheitlichung, Tübingen, 2006.
- Berki Şakir, **Borçlar Hukuku Umumi Hükümler**, Ankara, 1962.
- Birben Erhan, "İş Kanunu'nun 2. Maddesindeki Müteselsil Sorumluluk Bakımından Anahtar Teslimi İnşaat Sözleşmesi Kavramı ve Bu İlişkiye Bağlanan Hukuki Sonuçlar", **İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar**, Ed. Kübra Doğan Yenisey, Seda Ergüneş Emrağ, İstanbul 2017, s. 1-19. (*Anahtar Teslim*)
- Birben Erhan, "İşe İade Davasında Verilen (Kesin) Hükümün İşçilik Haklarına İlişkin Alacak Davasına Etkisi", **Legal Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi**, S. 7, 2007, s. 349-358. (*Alacak Davasına Etki*)
- Birben Erhan, "Müvekkil Tacir ile Acentenin İşçileri Arasında Bir İş İlişkisi Mevcut Mudur?", **DEÜHFD**, C. 9, S. 1, 2007, s. 53-65.
- Birsen Kemaleddin, **Borçlar Hukuku Dersleri, Borçların Genel Hükümleri**, 4. Baskı, İstanbul, 1967.
- Bosnalı Özge, Okutan Naz Çağıl, Yurttaş Başak, "Türk Hukukunda Tek Satıcılık Sözleşmesi ve Rekabet Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi", https://www.goksusafiusik.av.tr/Articleletter/2016_Summer/GSI_Articleletter_2016_Summer_Article6.pdf.
- Boydak Alptekin Burak, "Anayasa Mahkemesinin Asıl İşveren Alt İşveren Arasındaki Rücu İlişisine Dair Kararının Değerlendirilmesi", **TAAD**, C. 11, S. 43, 2020, s. 23-34. (*AYM*)
- Boydak Alptekin Burak, "Asıl İşveren-Alt İşveren Arasındaki Müteselsil Sorumluluk Kaynaklı Rücu İlişkisi (İç İlişki)", **TAAD**, Y. 7, S. 24, 2016, s. 247-243.
- Boydak Alptekin Burak, **Kamu Kurumlarının İşçilik Alacaklarından Sorumluluğu**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Bozkurt Yüksel Ebru Armağan, "Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinde Sorumluluk ve Sınırları", **Sicil İHD**, S. 9, 2008, s. 47-55.
- Böttcher Lars, **Erman Bürgerliches Gesetzbuch**, 15. Auflage, 2017.
- Brox Hans, Walker Wolf-Dietrich, **Allgemeines Schuldrecht**, 39. Auflage, München, 2015.
- Budak Ali Cem, Karaaslan Varol, **Medeni Usul Hukuku**, 3. Baskı, Ankara, 2019.
- Buz Vedat, "Aynı Şahsın Farklı Hukuki Sebeplerle Sorumluluğu: TBK m. 60 Üzerine Düşünceler", **BATİDER**, C. XXIX, S. 2, 2013, s. 19-57.

- Büyükkuysal Yağmur, Gökdemir Sedat, Bulut Attila, "696 Sayılı KHK Kapsamında Kamuya Geçirilen Alt İşveren İşçilerinin Hukuki Durumu", **Bursa Barosu Dergisi**, C. 45, S. 114, Aralık 2020, s. 98-107.
- Canbolat Ferhat, "Defi ve İtiraz Arasındaki Farklar ve İleri Sürülmesinin Hukuki Sonuçları", **EÜHFD**, C. III, S. 1, 2008, s. 255-270.
- Canbolat Ferhat, "Müteselsil Borcun Sona Erme Sebepleri, Borçlar Kanunu Tasarısındaki İlgili Hükümlerin Kısa Değerlendirilmesi ile Birlikte", **Ankara Barosu Dergisi**, Y. 66, S. 3, 2008, s. 68-81.
- Canbolat Talat, "4857 Sayılı İş Kanununun Temel Kavramlara İlişkin Hükümlerinden Doğan Uygulama Sorunları ve Çözüm Önerileri", **10. Yılında 4857 Sayılı İş Kanunu (Uygulama Sorunları ve Çözüm Önerileri) Sempozyumu**, Ankara, 2016, s. 24-58. (*Temel Kavramlar*)
- Canbolat Talat, "Borçlar Hukuku Bakımından Türk Hukukunda Alt İşveren", **Kamu İşyerlerinde Alt İşveren Uygulamasının Doğurduğu Sorunlar ve Çözüm Arayışları**, Seminer/Çalıştay, Ankara: Kamu-İş, 2010, s. 3-43. (*Borçlar Hukuku Bakımından*)
- Canbolat Talat, "İş Yargısında Dava Şartı Olarak Arabuluculuk", **İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri**, 3-4 Haziran 2017, Galatasaray Üniversitesi, İstanbul Barosu Yayınları, 2018, s. 95-111.
- Canbolat Talat, "İşe İade Kararının Uygulanmasında Dürüstlük Kuralı", Ali Güzel, Deniz Ugan Çatalkaya, (Ed.), **İş Güvencesi ve İşe İade Davaları**, İstanbul, 2010, s. 83-134. (*Dürüstlük Kuralı*)
- Canbolat Talat, "Toplu İş Sözleşmesi Hakkı ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar", **Türk Hukukunda Sendikal Haklar Sempozyumu**, Ankara, 14 Ocak 2019, s. 140-164. (*Toplu İş Sözleşmesi Hakkı*)
- Canbolat Talat, **Türk İş Hukukunda Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkileri**, İstanbul, 1992.
- Caner Ayşenur Şahin, **Türk Borçlar Kanununda Müteselsil Borçluluk**, İstanbul: 12 Levha Yayınları, 2017.
- Caniklioğlu Nurşen, "İş İlişkinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı", **Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri 2017**, İstanbul, 2019, s. 185-368. (*Değerlendirme 2017*)
- Caniklioğlu Nurşen, "Asıl İşveren Alt İşveren İlişkinin Unsurları-Unsur Yokluğunun ve Geçersizliğin Sonuçları", **Sicil İHD**, S. 50, 2023, s. 11-42. (*Alt İşveren*)

- Canyürek Murat, **Müteselsil Borçlulukta İç ve Dış İlişkiler**, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2003.
- Cengiz İftar, "İş Sözleşmesinin İradi Devrinin Devreden ve Devralan İşverenler Bakımından Doğurduğu Hüküm ve Sonuçlar", **Sicil İHD**, S. 34, 2015, s. 47-70. (*Hüküm ve Sonuçlar*)
- Cengiz İftar, **İş Sözleşmesinin İradi Devri**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2014.
- Centel Tankut, "Alt İşverene İlişkin İş Kanunu'ndaki Son Değişiklik", **Sicil İHD**, S. 10, 2008, s. 5-12. (*Alt İşveren*)
- Centel Tankut, **İş Hukukunda Ücret**, İstanbul, 1981.
- Civan Orhan Ersun, "Genel İş Koşullarında Değişiklik Kayıtlarının Geçerliliği ve Denetimi", **İKÜHFD, Prof. Dr. Turhan Esener'e Armağan**, 2016, s. 781-824.
- Civan Orhan Ersun, "Makineyle Birlikte İşçi Devri", **Prof. Dr. Savaş Taşkent'e Armağan**, İstanbul: 12 Levha Yayıncılık, 2019, s. 973-1010.
- Civan Orhan Ersun, "Meslek Edinilmiş Ödünç (Geçici) İş İlişkisi", (**Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), 2008.
- Clark R. Theodore, "Privazation, Outsourcing And Subcontracting", www.naarb.org/proceedings/pdfs/1988-101.pdf.
- Colin Ambroise ve Capitant H., **Cours élémentaire de droit civil français**, T. II, Paris 1948.
- Çağlayan Aksoy Pınar, **Hukuka ve Ahlaka Aykırılık Unsurları Çerçevesinde Salt Malvarlığı Zararlarının Tazmini**, İstanbul, 2016.
- Çakıroğlu Tuğçe, "Muvazaanın Alt İşveren İşçilerinin Hakları Açısından Zamaşımına Etkisi", (**Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İzmir Ekonomi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), 2016.
- Çalışkan Alican, Yıldırım Kaan Can, "Taşınmaz Malikin Salt Malvarlığı Zararlarından Sorumluluğu", **Sorumluluk Hukuku Seminerler 2018**, İstanbul 2019, s. 87-119.
- Çankaya Osman Güven, "Türk İş Hukukunda Alt İşveren Kavramı, Uygulamada Asıl İşveren- Alt İşveren İlişkilerinden Doğan Bazı Sorunlar", **Yargıç Dr. Aydın ÖZKUL'a Armağan, Kamu İş**, 2002, s. 1-15.
- Çankaya Osman Güven, Çil Şahin, "4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Asıl İşveren Alt İşveren İlişkisi", **Sicil İHD**, S. 3, Eylül 2006, s. 54-80.

- Çankaya Osman Güven, Çil Şahin, "4857 Sayılı İş Kanununa Göre İşyeri Devri", **Yargıtay Dergisi**, C. 32, S. 3, Temmuz 2006, s. 387-424. (*İşyeri Devri*)
- Çankaya Osman Güven, Çil Şahin, **İş Hukukunda Üçlü İlişkiler**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2011.
- Çelik Nuri, "İş Hukukumuzda Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkinin Önemli Bazı Sorunları", **Sicil İHD**, S.17, 2010, s. 5-16.
- Çelik Nuri, "Türk İş Hukukunda Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkilerinden Doğan Bazı Uygulama Sorunları", **Münir EKONOMİ 60. Yaş Armağanı**, Ankara, 1993, s. 163-178. (*Uygulama Sorunları*)
- Çelik Nuri, Caniklioğlu Nurşen, Canbolat Talat ve Özkaraca Ercüment, **İş Hukuku Dersleri**, 36. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi, 2023.
- ÇELİKOĞLU Cengiz Topel, "6325 Sayılı HUAK'a göre Arabuluculuk Yoluna Başvurulması ve Çözüm Anlaşmasının Mahkeme ve İcra Usulleri İle İlişkisi", **Yılmaz Ejder'e Armağan**, C. 1, Ankara, 2014, s. 669-723.
- Çenberci Mustafa, **İş Kanunu Şerhi**, 5. Bası, Ankara, 1984.
- Çifter Algun, "Karar İncelemesi", **Çimento İşveren Dergisi**, C. 11, S. 2, Mart 1997, s. 23-27.
- Çifter Algun, "Şirketler Arasında Organik Bağ ya da Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması (Bir Kararın Değerlendirilmesi)", **Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan**, C. I, İstanbul, 2011, s. 19-25.
- Çil Şahin, "Uygulamaya Yansıyan Yönüyle Asıl İşveren Alt İşveren İlişkisi", **İş Hukukunda Üçlü İş İlişkileri**, Sempozyum, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 04 Nisan 2009, İstanbul, 2009, s. 5-60. (*Alt İşveren*)
- Çil Şahin, **İş Hukuku Yargıtay İlke Kararları (2019-2021 Yılları)**, Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2022. (*İlke Kararlar 2019-2021*)
- Çil Şahin, **İş Hukukunda İbraname**, 3. Baskı, Ankara, 2013. (İbraname)
- Çil Şahin, **İş Uyuşmazlıklarında Yargıtay Uygulamaları (Yargıtay Uygulamaları)**, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Dağdelen Ahmet Hakan, **818 ve 6098 Sayılı Borçlar Kanunlarında Borçlular Arası Teselsül**, İstanbul: 12 Levha Yayınları, 2011.
- Dalcı Özdoğan Nurcihan, **Müteselsil Sorumluluk**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015.
- Demir Ender, "Asıl İşveren ile Alt İşverenin Müteselsil Sorumluluğu", **İKÜHFD**, C. 15, S. 1, Ocak-Şubat 2016, s. 825-887. (*Müteselsil*)

- Demir Ender, “Asıl İşveren-Alt İşveren İş İlişkisinde Tarafların Dayanımlı Sorumluluğu”, (**Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), 2013. (*Dayanımlı*)
- Demir Fevzi, “Alt İşverenler Arasında Devre İlişkin Karar İncelemesi”, **Sicil İHD**, S. 16, 2009, s. 77-87. (*Devir*)
- Demir Fevzi, **İş Hukuku ve Uygulaması**, 7. Bası, İzmir, 2013.
- Demir Gökyayla Cemile, **Milletlerarası Özel Hukukta Tek Satıcılık Sözleşmeleri**, İstanbul, 2013.
- Demir Kübra, “İşyeri Devrinde Devreden ve Devralan İşverenin Sorumluluğu”, **MÜHFHAD**, C. 25, S. 2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, Aralık 2019, s. 653-681.
- Deren Yıldırım Nevhis, **Türk, İsviçre ve Alman Medeni Usul Hukukunda Kesin Hükümün Subjektif Sınırları**, İstanbul, 1996.
- Doğan Yenisey Kübra, “Bireysel İş İlişkisinin Kurulması ve İşin Düzenlenmesi Açısından Yargıtayın 2006 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi”, **Yargıtayın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2006**, Ankara, 2009, s. 9-99.
- Doğan Yenisey Kübra, “İş İlişkisinin Kurulması, Hükümleri ve İşin Düzenlenmesi”, **Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri 2013**, İstanbul, 2017, s. 9-145. (*Değerlendirme 2013*)
- Doğan Yenisey Kübra, “İş İlişkisinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı”, **Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri 2016**, İstanbul: 12 Levha Yayıncılık, 2018, s. 387-561. (*Değerlendirme 2016*)
- Doğan Yenisey Kübra, “İşyerinin Devri Bakımından 'İşyeri' Kavramı”, **İş Hukukunda Üçlü İş İlişkileri**, İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Yayınları, 2009, s. 127-168. (*İşyeri Kavramı*)
- Doğan Yenisey Kübra, “Türk Borçlar Kanununun “Genel Hizmet Sözleşmesi”ne İlişkin Hükümleri ve İş Hukuku Açısından Önemi”, **İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Akademik Forumu**, 15-18 Ekim 2013, İstanbul, 2014, s. 78-110.
- Doğan Yenisey Kübra, **İş Hukukunda İşyeri ve İşletme**, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2007. (*İşyeri ve İşletme*)
- Doğan Yenisey Kübra, **İş Hukukunun Emredici Yapısı**, İstanbul, 2014. (*Emredici Yapı*)

- Dural Mustafa, "Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması (Ya da Tüzel Kişilik Tabanına Başvurulması)", **15. Yıl Sempozyumu**, Sermaye Piyasası Kurulu, Mayıs 1998, s. 97-107.
- Dural Mustafa, Öğüz Tufan, **Kişiler Hukuku**, 22. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2021.
- Dural Mustafa, Öz Turgut, **Türk Özel Hukuku C. IV, Miras Hukuku**, 18. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2022.
- Dural Mustafa, Sarı Suat, **Türk Özel Hukuku C. 1, Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri**, 12. Baskı, İstanbul, 2017.
- Ekin Nusret, **Ekonomik ve Hukuksal Boyutlarıyla Alt İşveren**, İstanbul: İTO Yayınları, 2002.
- Ekmekçi Ömer, "Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinde İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları", **Çimento Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Sempozyumu**, Sempozyum Tebliğleri Kitabı, 14-15 Kasım 2008, İzmir, 2008, s. 18-27.
- Ekmekçi Ömer, "Hizmet Akdinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı Açısından Yargıtayın 1999 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi", **Yargıtayın İş Hukukuna İlişkin 1999 Kararlarının Değerlendirilmesi**, İstanbul, 2001, s. 61-140. (*Değerlendirme 1999*)
- Ekmekçi Ömer, "Şirketlerin Bölünmesi, Birleşmesi ve Tür Değiştirmesinin İş İlişkisine Etkisi İş Kanunu- Türk Borçlar Kanunu- Türk Ticaret Kanunu Çelişkisi", **Sicil İHD**, S. 24, 2011, s. 154-159. (*Şirketlerin Bölünmesi*)
- Ekmekçi Ömer, Yiğit Esra, **Bireysel İş Hukuku Dersleri**, 5. Baskı, İstanbul: 12 Levha Yayıncılık, 2023.
- Ekonomi Münir, "4857 sayılı İş Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Sayısal Esneklik, **Sicil İHD**, S. 12, 2008, s. 5-23. (*Sayısal Esneklik*)
- Ekonomi Münir, "Asıl İşveren- Alt İşveren İlişkisinin Kurulması ve Sona Ermesi", **Legal Vefa Toplantıları II, Prof. Dr. Nuri ÇELİK'e Saygı**, Türk İş Hukukunda Üçlü İlişkiler, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2008, s. 21-52. (*Alt İşveren*)
- Ekonomi Münir, "İşyerinin Bir Bölümünün Devri (Kısmi Devir) ve İş İlişkilerine Etkisi", **Prof. Dr. Turhan Esener'e Armağan**, Ankara, 2000, s. 325-361. (*Kısmi Devir*)
- Ekonomi Münir, Eyrenci Öner, "Hizmet Akdinin Devri ile İşverenin Değişmesi", **Prof. Dr. Nuri Çelik'e Armağan**, C. II, İstanbul, 2001, s. 1211-1243.
- Elbir Halid Kemal, "Asıl İşveren-Alt İşveren Kavramları Hakkında Bazı Düşünceler", **İş Hukuku Dergisi**, S. 1, S. 1, Kazancı Yayınları, Ocak-Mart 1991, s. 5-15.

- Elbir Halid Kemal, "Rücu Hakkını Kullanan Müteselsil Borçlunun, Borçdaşlar Arasında Tediye Kabiliyeti Olmayan Biri Bulunduğu Takdirde Durumu (BK m. 146 f.2 Üzerinde Yeni Bir Tefsir Denemesi)", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. XX, 1948, s. 690-699.
- Engin Murat, "Bireysel İş Hukuku ve İşin Düzenlenmesi Açısından Yargıtayın 2004 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi", **Yargıtayın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2004**, Ankara, 2006, s. 1-47. (*Değerlendirme 2004*)
- Engin Murat, **Türk İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda İşveren**, İstanbul, 1993.
- Erdem Mehmet, **Özel Hukukta Zamanaşımı**, İstanbul: 12 Levha Yayıncılık, 2010.
- Erdoğan Ersin, Cömert Büşra, "Arabuluculuk Sonunda Hazırlanan Anlaşma Belgesinin Hukuki Niteliği ve Anlaşma Belgesine Karşı Başvurulacak Hukuki Çareler", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 13; S. 138, 2018, s. 27-47.
- Erdoğan Nilay, **Sosyal Güvenlik Hukukunda Asıl İşveren Alt İşveren İlişkisinden Doğan Sorumluluk**, İstanbul: 12 Levha Yayıncılık, 2019.
- Eren Fikret, "Haftung Mehrerer Schaediger für den gleichen Schaden", **Die Verantwortlichkeit im Recht 2**, Zürich 1981.
- Eren Fikret, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 27. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- Eren Fikret, **Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2014. (*Borçlar Özel*)
- Erlüle Fulya, "Müteselsil Kefalet ve Müteselsil Borçluluk Kavramlarının Karşılaştırılması", **AÜHFD**, C. VII, S. 1-2, Haziran 2003, s. 629-644.
- Erman Eyüp Sabri, "Konkordatonun Müşterek ve Müteselsil Borçlulara ve Kefillere Etkisi", **Adalet Dergisi**, Y. 60, S. 1, 1969, s. 3-11.
- Erman Eyüp Sabri, "Müşterek ve Müteselsil Borçluluk ve Borçlulardan Birinin Beraatını Gerektiren Hallerin Diğer Borçlulara Etkisi", **Adalet Dergisi**, Y. 59, S. 7-12, 1968, s. 597-605.
- Ertan Emre, "İş Sözleşmesinin İşçi ve İşveren Sifatının Birleşmesiyle Sona Ermesi", **Sicil İHD**, S. 38, 2017, s. 71-86.
- Ertan Emre, Bicz Fatma Arda, "İş Hukukunda Organik Bağ Kavramı", **Sicil İHD**, S. 37, 2017, s. 102-113.
- Eviz Esra, **Muris Muvazaası**, İstanbul, 2019.

- Eyrenci Öner, “İş İlişkinin Kurulması ve İşin Düzenlenmesi Açısından Yargıtayın 1994 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi”, **Yargıtayın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 1994**, İstanbul, 1996, s. 5-15. (*Değerlendirme 1994*)
- Eyrenci Öner, “Kamuda Faaliyet Gösteren Alt İşveren İşyerlerinde Toplu İş Sözleşmesi Sürecine İlişkin 6552 Sayılı Kanun Hükümleri”, **LİHSGHD**, Özel Sayı, Prof. Dr. Fevzi Demir’e Armağan, 2016, s. 135-150.
- Eyrenci Öner, Taşkent Savaş, Ulucan Devrim, Baskan Esra, **Bireysel İş Hukuku**, 10. Baskı, İstanbul, 2020.
- Feyzioğlu Feyzi Necmeddin, “Medeni Kanununun 50. Yıldönümünde Hakların Kötüye Kullanılması”, **Medeni Kanun 50. Yıl Sempozyumu**, İstanbul, 1978, s. 147-189.
- Funk Fritz, **Borçlar Kanunu Şerhi I Umumi Hükümler**, Çevirenler, Hıfzı Veldet, Cemal Hakkı Selek, İstanbul, Üniversite Kitapevi, 1938.
- Furrer Andreas, Müller Chen Markus, **Obligationenrecht Allgemeiner Teil**, 3. Auflage, 2018.
- Gautschi Alain, **Solidarschuld und Ausgleich**, Zürich, 2009.
- Gerek Nüvit, “İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair 6552 Sayılı Kanununun Düşündürdükleri”, **TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi**, C. 25, S. 3-4-5-6, 2014, s. 1-20. (6552)
- Gerek Nüvit, “Alt İşverenlerin İdari Para Cezalarından Asıl İşverenlerin Sorumluluğu”, **Sicil İHD**, S. 19, 2010, s. 179-183.
- Gerek Nüvit, Oral İlhan, “Belediyelerin Çöp Toplama İşlerini Alt İşverenlere Vermeleri ve Bunun Yarattığı Sorunlar”, **Sicil İHD**, S. 1, 2006, s. 29-35.
- Göktaş Seracettin, “Alt İşverenlik Uygulamasının Önemli Bazı Sorunları”, **Sicil İHD**, S. 12, 2008, s. 97-105.
- Göktaş Seracettin, Manav Özdemir A. Eda, “Kamuda Taşeron İşçilerinin Sürekli İşçi Kadrosuna, Geçici İşçi Pozisyonuna veya Mahalli İdare Şirketlerine Geçiş Hakkında 696 Sayılı Olağanüstü Hal Kararnamesinin Getirdikleri”, **Yargıtay Dergisi**, C. 44, S. 3, 2018, s. 701-742.
- Göktaş Seracettin, **Türk Hukukunda Toplu İş Sözleşmesinin Kişiler Bakımından Uygulama Alanı**, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2023. (*Kişî Bakımından Uygulanma Alanı*)
- Gözler Kemal, **Hukukun Temel Kavramları**, 7. Baskı, Bursa: Ekin Yayınevi, 2010.

- Gözübüyük A. Şeref, **Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları**, 20. Baskı, Ankara, 2004.
- Guhl Théo, **Das Schweizerische Obligationenrecht**, 9. Auflage, (bearbeitet von Alfred Koller, Anton K. Schnyder, Jean Nicolas Druey), Zurich, 2000.
- Gücün Cevat Abdurrahim, **Nazari ve Ameli Hukuk Davaları II Menkul Mallar ve Borçlar**, İstanbul 1946.
- Güler Şerafettin, "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 854 Sayılı Deniz İş Kanunu'nda Düzenlenen Fazla Çalışmaya Etkisinin Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi", **Çimento İşveren Dergisi**, C. 35, S. 1, Ocak 2021, s. 8-23.
- Güler Şeref, **Müteselsil Sorumluluk İlkesinin İş Kanunu'ndaki Uygulaması**, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2021.
- Güleşçi Yusuf, "Kamu İşyerlerinde Alt İşveren Uygulamasının 696 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname İle (Kısmen) Kaldırılması ve Sonuçları", **Balikesir Barosu Dergisi**, S. 1, 2018, s. 19-60. (696 sayılı KHK)
- Güleşçi Yusuf, **Kamu İşyerlerinde Alt İşveren Uygulaması**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.
- Gülver Ender, **Özellikle Koşulları ve Hukuki Sonuçları Çerçevesinde İş Sözleşmesinin Rızaya Dayalı Devri Yoluyla İşçi Geçişi**, İstanbul: 12 Levha Yayıncılık, 2021.
- Gümüş Alper Mustafa, "Alacaklı ve Borçlu Sıfatının Birleşmesi", **İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2007/1, C. 7, S. 2, Temmuz 2008, s. 25-59.
- Gümüş Alper Mustafa, "Bir Borç İlişkisinde Müteselsil Borçlulardan Birinin İbrasının Diğer Müteselsil Borçlular Üzerindeki Etkisi", **Prof. Dr. Selahattin Sulhi TEKİNAY'ın Hatırasına Armağan**, İstanbul, 1999, s. 311-321. (İbra)
- Günay Cevdet İlhan, "Yargıtay Kararları Açısından Alt İşveren Sorunlarının Değerlendirilmesi", **Yeni İş Yasasının Alt İşveren Kurumuna Bakışı Sorunların Değerlendirilmesi ve Çözümleri**, İnşaat Sanayii Yayınları No: 10, Ankara, 2004, s. 25-34.
- Gündoğdu Gökmen, Kaplan Hasan Ali, "Türk Ticaret Kanunu Tasarı'sında Bölünmenin İş İlişkilerine Etkisi", **İş Dünyası ve Hukuk**, Prof. Dr. Tankut Centel'e Armağan, İstanbul, 2011, s. 1010-1031.
- Güriz Adnan, **Hukuk Başlangıcı**, 15. Baskı, Ankara, 2013.

- Güzel Ali, "3008 Sayılı İş Yasasının Önemi ve Başlıca Hükümleri", **İÜ İktisat Fakültesi Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi**, S. 35- 36, 1986, s. 165-222.
- Güzel Ali, "Bireysel İş İlişkisinin Kurulması ve İşin Düzenlenmesi", **Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2005**, Ankara, 2007, s. 11-74.
- Güzel Ali, "ILO Normlarının İç Hukuka Etkisi ve Türk İş Hukukunun Gelişimine Katkısı", **ILO Normları ve Türk İş Hukuku**, Ankara, 1997, s. 3-49.
- Güzel Ali, "İş Yasasına Göre Alt İşveren Kavramı ve Asıl İşveren – Alt İşveren İlişkisinin Sınırları", **Çalışma ve Toplum Dergisi**, S. 1, 2004, s. 31-65. (*Alt İşveren Kavramı*)
- Güzel Ali, "İşe İade Davalarına İlişkin Sorunların Çözümü Açısından Yeni Bir Model Önerisi", **İş Hukukunda Güncel Sorunlar 4**, Ankara, 2014, s. 95-120.
- Güzel Ali, "Toplu İş İlişkileri", **Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri 2013**, Ankara, 2015, s. 297-426. (*Değerlendirme 2013*)
- Güzel Ali, Heper Hande, "Sürekli İstihdamdan Geçici Atipik İstihdama!...: Mesleki Amaçlı Geçici İş İlişkisi", **Çalışma ve Toplum Dergisi**, S. 52, 2017, s. 11-58.
- Güzel Ali, **İşverenin Değişmesi-İşyerinin Devri ve Hizmet Akitlerine Etkisi**, İstanbul, 1987. (*İşverenin Değişmesi*)
- Güzel Ali, Okur Ali Rıza, Caniklioğlu Nurşen, **Sosyal Güvenlik Hukuku**, 19. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi, 2021.
- Hablutzel Oliver, **Solidarität in der aktienrechtlichen Verantwortlichkeit**, Zurich, 2009.
- Helvacı Mehmet, "Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül", Prof. Dr. Oğuz İMREGÜN'e Saygı Sempozyumu, 26 Ekim 2013, **GÜHFD**, 2013/2, s. 77-96.
- Hızır Asrav Fatma, **Sulh Sözleşmesi**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Huguenin Claire, **Obligationenrecht Allgemeiner Teil in a nutshell**, 2016.
- Ildır Gülgün, **Alternatif Uyuşmazlık Çözümü, (Medeni Yargıya Alternatif Yöntemler)**, Ankara, 2003.
- ILO, "The Scope of the Employment Relationship", **International Labour Conference**, Report V, 91st Session, Geneva, 2003.
- İpek Kayalı Fena, **Şirketler Hukuku Şerhi**, C. I, C. I, Kemal Şenocak (Ed.), Ankara: Seçkin Yayınevi, 2023.

- İpekeli Kayalı Ferna, **Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşmeler**, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2014.
- İşgüzar Hasan, **Tek Satıcılık Sözleşmesi**, Ankara, 1989.
- Kabakcı Mahmut, Hacıoğlu Arzu, "Asıl İşveren ile Alt İşverenler Arasındaki Rücu İlişkisi", **Sicil İHD**, S. 36, 2016, s. 91-106.
- Kapancı Kadir Berk, **Ahlaka Aykırı Bir Fiille Kasten Verilen Zararın Tazmini (TBK 49 II)**, İstanbul, 2016. (*Ahlaka Aykırı Fiil*)
- Kapancı Kadir Berk, **Birlikte Borçlulukta Borçlular Arası İlişkiler**, 2. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015.
- Kar Bektaş, **Deniz İş Hukuku Ders Kitabı**, Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2014.
- Karabacak Ebru, **Prim Ödeme Yükümlülüğüne Aykırılığın Hukuki Sonuçları**, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2017.
- Karabacak Emre, "Alt İşveren İşçilerinin Kamuya Geçirilmesine İlişkin 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname Hükümleri Üzerine Bir Değerlendirme", **LİHSİHD**, C. 15, S. 69, 2018, s. 897-931. (*696 sayılı KHK*)
- Karabacak Emre, **Türk İş Hukukunda Alt İşveren Uygulaması ve Toplu İş Hukukunda Ortaya Çıkardığı Sorunlar**, Ankara: Türk Metal Sanayicileri Sendikası, 2018. (*Alt İşveren*)
- Karaçöp Eda, Yamakoğlu Efe, "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Hizmet Sözleşmesine İlişkin Hükümleri ve İş Kanunları ile İlişkisi", **LİHSİHD**, S. 38, 2013, s. 83-148.
- Karaman M. Halis, Kaşıkçı Elmas, "İşyeri Devrinin İşe İade Davası Üzerindeki Etkisi", **LİHSİHD**, C. 18, S. 69, 2021, s. 91-116.
- Karaman M. Halis, Kaşıkçı Elmas, "Muvazaalı Asıl İşveren Alt İşveren İlişkisinde Alt İşveren İşçilerinin Toplu İş Sözleşmesinden Kaynaklı Zararları ve Tazmini", **LİHSİHD**, C. 19, S. 220, 2021, s. 1645-1676. (*Muvazaalı*)
- Karslı Abdurrahim, **Medeni Muhakeme Hukuku**, 3. Baskı, İstanbul, 2012.
- Kayık Aydınalp Aslıhan, "Konkordatonun İşçilik Alacakları ve İş Sözleşmeleri Üzerine Yansımaları", **DEÜHFD**, C. 21, S. 2, 2019, s. 487-522. (*Konkordato*)
- Kayık Aydınalp Aslıhan, **İş Hukuku Açısından Ticaret Şirketlerinde Yapısal Değişiklikler**, İstanbul: Beta Yayınevi, 2017.
- Kayırhan Hasan, "Kamu Kurumunun İşçilik Alacakları Nedeniyle Alt İşverene veya Yükleniciye Rücu Hakkının Kapsamı ve Değerlendirilmesi", **SÜHFD**, C. 29, S. 4, 2021, s. 3005-3040.

- Kender Rayegan, Çetingil Ergon, Yazıcıoğlu Emine, **Deniz Ticareti Hukuku**, 15. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020.
- Kendigelen Abuzer, Kaya Arslan, Nomer Füsün, Ülgen Hüseyin ve Helvacı Mehmet, **Ticari İşletme Hukuku**, 5. Baskı, 2017.
- Keser Hakan, "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Kapsamında İbraname Uygulamaları", **Sicil İHD**, S. 32, 2014, s. 132-151.
- Kılıçoğlu Ahmet M., **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 19. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları, 2015.
- Kılıçoğlu Ahmet, **Türk Borçlar Hukukunda Kanunî Halefiyet**, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No. 448, 1979.
- Kılıçoğlu Mustafa, "Yargıtay Kararları Işığında Asıl İşveren Alt İşveren İlişkisi", **İş Hukukunda Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisi Sorunlar ve Çözüm Önerileri**, Panel Notları, İstanbul, 2006.
- Kırca Çiğdem, "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu ile Müteselsil Sorumluluk Konusunda Getirilen Yenilikler", **Yeni Türk Borçlar Kanunu ve Yeni Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu**, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013, s. 23-51. (*Yenilikler*)
- Kırca Çiğdem, "Müteselsil Sorumlulukta Borçlar Kanunu Tasarısı ile Getirilen Değişiklikler", **Prof. Dr. Fikret EREN'e Armağan**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2006, 641-677. (*Tasarı*)
- Kırca Çiğdem, **Franchise Sözleşmesi**, Ankara, 1997. (*Franchise*)
- Kıyak Emre, "Arabuluculuk Sonunda Ulaşılan Anlaşma Belgesinin Hukuki Niteliği", **TAAD**, S. 21, 2015, s. 523-548.
- Kocagil İpek, "Yeni Borçlar Kanunu Işığında İş Sözleşmesinin Devri", **Sicil İHD**, S. 22, Haziran 2011, s. 46-61.
- Kocayusufpaşaoğlu Necip, **Borçlar Hukukuna Giriş, Hukuki İşlem, Sözleşme**, 7. Bası, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2017.
- Korkusuz M. Halit, "Asıl İşveren ile Alt İşverenin Müteselsil Sorumluluğu", **İÜHFİM**, C. LXXII, S. 2, 2014, s. 209-232.
- Korkusuz Refik, **Uluslararası Sözleşmelerde ve Türk İş Hukuku'nda İşçilik Alacaklarının Korunması**, Ankara: Roma Yayınları, 2004.
- Kökkılınç Eraltuğ Ayşegül, "Avrupa Birliği ve Türk Hukuku'nda İşyeri ve İşletmelerin Devri Halinde İşçi Haklarının Korunması", **İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi 30. Yıl Armağanı**, Ankara, 2006, s. 85-119.

- Köme Akpulat Ayşe, **İş Mahkemelerinde Yargılamanın Özellikleri**, İstanbul: 12 Levha Yayıncılık, 2018.
- Köseoğlu Ali Cengiz, “4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu Uyarınca Toplu İş Sözleşmesinden Kaynaklanan Fiyat Farkının Ödenmesi ve Uygulamada Karşılaşılabilecek Sorunlar”, **İş ve Hayat**, C. 3, S. 5, 2017, s. 290-316.
- Kuru Baki, **Hukuk Muhakemeleri Usulü**, C. 2, 6. Baskı, 2001.
- Kuru Baki, **İcra ve İflas Hukuku El Kitabı**, 2. Baskı, Ankara, 2013. (*İcra*)
- Kuru Baki, **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku**, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2016. (*Medeni Usul Hukuku*)
- Kutbay Nurgül, **İş Sözleşmesinin Devri**, İstanbul, 2019.
- Küçük Doğan, “Deniz İş Hukukunda Alt İşverenlik İlişkisi”, **AndHD**, C. 5, S. 1, Ocak 2019, s. 179-201.
- Küçükayhan Aşçıoğlu Meltem, **Rekabet Hukuku ve Dağıtım Sözleşmeleri**, Ankara 2011.
- Manav Eda, **İş Hukukunda Geçersiz Fesih ve Geçersiz Feshin Hüküm ve Sonuçları**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2009.
- Meier Sonja, **Gesamtschulden**, Entstehung und Regress in historischer und vergleichender Perspektive, Tübingen, 2010.
- Meriç Nedim, **Medeni Yargılama Hukukunda Tasarruf İlkesi (Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde)**, Ankara, 2011.
- Meriç Nedim, **Medeni Yargılama Hukukunda Tasarruf İlkesi**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2011.
- Mollamahmutoğlu Hamdi, “4857 Sayılı Yeni İş Kanunu’nun Getirdiği Önemli Bazı Yenilikler”, **Kamu-İş**, C. 7, S. 4, 2004, s. 1-37.
- Mollamahmutoğlu Hamdi, Astarlı Muhittin ve Baysal Ulaş, **İş Hukuku**, 7. Baskı, Ankara: Lykeion Yayıncılık, 2022.
- Muşul Timuçin, **İcra ve İflas Hukuku**, C. II, 5. Baskı, Ankara, 2013.
- Mutlay Faruk Barış, “İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk”, **İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar III**, İstanbul: 12 Levha Yayıncılık, 2018, s. 23-174.
- Mutlay Faruk Barış, Işık Melih, “7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu Uyarınca Görev”, **AÜHFD**, C. 68, S. 3, 2019, s. 565-634.
- Namlı Mert, “İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı Taslağı ile Getirilen Zorunlu Arabuluculuk Kurumunun Medeni Usul Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi”, **İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği 40. Yıl Uluslararası Toplantısı**, 14 Mayıs 2016, İstanbul, 2016, s. 151-165.

- Narmanlıoğlu Ünal, "Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinden Doğan Sorumluluklar", **Türk İş Hukukunda Üçlü İlişkiler**, Legal Vefa Toplantıları II, Prof. Dr. Nuri ÇELİK'e Saygı, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2008, s. 53-72.
- Narmanlıoğlu Ünal, **Türk Hukukunda Kanundan Doğan Kıdem Tazminatı**, İstanbul, 1973.
- Narter Sami, "696 ve 703 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile Geçirilen Taşeron (Alt İşveren) İşçilerinin Mevcut Durumunun Mevzuatımız Açısından Değerlendirilmesi", **LİHSGHD**, C. 15, S. 59, 2018, s. 865-896.
- Nomer Haluk N., **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 14. Bası, İstanbul: Beta Yayınevi, 2015.
- Nomer Haluk Nami, "Rücu İstemine İlişkin Zamanaşımı (TBK m.73)", **Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, MÜHFHAD, Özel Hukuk Sempozyumu Özel Sayısı**, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi Sempozyumu, 3-4 Haziran 2011, İstanbul, 2011, s. 249-255. (*Rücu Zamanaşımı*)
- Nurcu Elif İlkay, **Bayilik Sözleşmesi**, İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Ocak Saim, "Alt İşveren İlişkinde İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Genel Bakış", **Prof. Dr. Turhan Esener III. İş Hukuku Uluslararası Kongresi**, 2021, s. 99-142.
- Oğuzman M. Kemal ve Öz M. Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, (C. 1, 19. Bası), (C. 2, 16. Bası), İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021.
- Oğuzman M. Kemal, Barlas Nami, **Medeni Hukuk**, 28. Baskı, İstanbul, 2022.
- Oğuzman M. Kemal, **Hukuki Yönden İşçi İşveren İlişkileri**, C. 1, 3. Baskı, İstanbul, 1984.
- OLGAÇ Samet Can, **Tek Satıcılık Sözleşmesi ve Tek Satıcının Denkleştirme İstemi**, Ankara, 2021.
- Orbay Ortaç Nurdan, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Ticari İşlerde Faiz", **Ankara Barosu Dergisi**, S. 2, 2014, s. 117-134.
- Özbek Mustafa Serdar, "Arbuluculuk Sonunda Düzenlenen Anlaşma Belgesine İcra Edilebilirlik Şerhi Verilmesinde Görevli ve Yetkili Mahkeme", **Başkent Üniversitesi HFD**, Temmuz 2017, C. 3, S. 2, 2017, s. 69-85.
- Özdemir Erdem, ""Sulh Sözleşmesi" Yargıtay 9. ve 22. Hukuk Daire Kararlarının İncelenmesi", **Sicil İHD**, S. 30, 2013, s. 50-66. (*Sulh Sözleşmesi*)
- Özdemir Erdem, "6098 Sayılı Borçlar Kanunu'nun İş Sözleşmesinin Sona Ermesine İlişkin Hükümlerine Eleştirel Bir Bakış", **Sicil İHD**, S. 24, 2011, s. 109-115.

- Özdemir Erdem, "İkale ve Alternatif Bir Öneri Olarak 'Sulh Sözleşmesi'", **Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası Dergisi**, C. 27, S. 3, Mayıs 2013, s. 32-51.
- Özdemir Erdem, "İşe İade Davaları ve Uygulama Sorunları", **İş Hukukunda Güncel Sorunlar 4**, Ankara 2014, s. 17-91.
- Özdemir Erdem, **İstifa ve İkale, İşçinin İş Sözleşmesini Sona Erdiren Hukuki İşlemlerin Geçerliliği**, İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, 2009.
- Özdemir Erdem, **İş Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklarda İspat Yükü ve Araçları**, İstanbul, 2006. (*İspat*)
- Özden Selin, "Karşılaştırmalı Hukukta Salt Malvarlığı Zararları", **BATİDER**, C. 26, S. 3, 2010, s. 89-125.
- Özekes Özlem, "İşe İade Taleplerinde Dava Şartı Olan (Zorunlu) Arabuluculuk", **TBB Dergisi**, S. 138, 2018, s. 273-316.
- Özen Burak, **6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi**, 4. Bası, İstanbul, 2017.
- Özkaraca Ercüment, "6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Şirketlerin Birleşmesi Bölünmesi ve Tür Değiştirmesinin İş Hukukuna Etkileri", Ali Güzel ve Deniz Ugan Çatalkaya (Ed.), **İş Hukukunda Güncel Sorunlar 2**, İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Yayınları, 2012, s. 103-172. (*Şirketlerin Birleşmesi*)
- Özkaraca Ercüment, "Asıl İşin Anahtar Teslimi Olarak Başkasına Yaptırılması - İhale Makamı - Alt İşverenlik (Karar İncelemesi)", **Tekstil İşveren Dergisi Hukuk Eki**, S. 162, Şubat 2024, s. 2-9. (*Anahtar Teslim*)
- Özkaraca Ercüment, "Genel Görüşme", **Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri 2016**, İstanbul, 2018. (*Genel Görüşme*)
- Özkaraca Ercüment, "Güncel Gelişmeler Işığında Sendikal Güvenceler ve Uygulama Sorunları", **Türk Hukukunda Sendikal Haklar Sempozyumu**, Ankara, 2019, s. 35-61.
- Özkaraca Ercüment, "İş Güvencesi Sistemine Eleştirel Bakış", **İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku 2011 Yılı Toplantıları**, İstanbul Barosu Yayınları, Yayın No: 214, İstanbul, 2012, s. 92-136. (*Eleştirel Bakış*)
- Özkaraca Ercüment, "İş Güvencesinin Kapsamı", **Prof. Dr. Turhan Esener II. İş Hukuku Uluslararası Kongresi**, 25-30 Nisan 2016, İstanbul: Seçkin Yayınevi, 2017, s. 33-66.
- Özkaraca Ercüment, "İş Sözleşmesini Devreden İşverenin Sorumluluğu (Karar İncelemesi)", **Tekstil İşveren Dergisi Hukuk Eki**, S.159, Kasım 2023, s. 2-9.

- Özkaraca Ercüment, “İş Sözleşmesinin Devri”, **İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar V**, İstanbul, 2014, s. 115-141. (*İş Sözleşmesinin Devri*)
- Özkaraca Ercüment, **İşyeri Devrinin İş Sözleşmelerine Etkisi ve İşverenlerin Hukuki Sorumluluğu**, İstanbul: Beta, 2008. (*İşyeri Devri*)
- Özkaraca Ercüment, “Toplu İş İlişkileri”, **Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri 2014**, İstanbul, 2017, s. 227-410. (*Değerlendirme 2014*)
- Öztek Selçuk, Memiş Tekin, “Şirketler Hukuku ve İcra İflas Hukuku İlkeleri Karşısında Borçlu Şirketin Alacaklılarının Hakim Ortağa Karşı Korunması”, Erol Ulusoy (Ed.), **I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul, 2008, s. 195-216.
- Özveri Murat, “Alt İşveren Uygulaması ve Yeni İş Yasası”, **LİHSGHD**, S. 2, 2004, s. 383-400.
- Pehlivan Metin, **Kamu İşyerlerinde Asıl İşveren Alt İşveren İlişkisi ve Uygulama Sorunları**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Pekcanitez Hakan, Atalay Oğuz, Sungurtekin Özkan Meral, Özekes Muhammet, **İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı**, 5. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2018.
- Pekcanitez Hakan, **Medeni Usul Hukukunda Feri Müdahale**, Ankara, 1992.
- Pekcanitez Hakan, Özekes Muhammet, Akkan Mine, Taş Korkmaz Hülya, **Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku**, 15. Bası, İstanbul: 12 Levha Yayıncılık, 2017. (*Pekcanitez Usul*)
- Planiol Marcel ve Ripert Georges, **Traité pratique de droit çivil français**, 2. éd., t. VII Obligations, deuxième partie, Paris, 1954.
- Poroy Reha, Tekinalp Ünal ve Çamoğlu Ersin, **Ortaklıklar Hukuku I**, 13. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2014.
- Pulaşlı Hasan, **Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, 8. Baskı, Ankara: Adalet, 2022.
- Reisoğlu Seza, **Türk Kefalet Hukuku**, Ankara, 2013.
- Rochester J. H., “Advantages And Disadvantages Of Outsourcing”, http://ieeexplore.ieee.org/xpls/abs_all.jsp?arnumber=554865&tag=1
- Saçar Ömer Faruk, **Medeni Usul Hukukunda İhtiyari Dava Arkadaşlığı**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- Sağlam İpek, “Tüzel Kişilik Örtüsünün Aralanması (Amerikan ve İngiliz Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak)”, (**Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), 1995.

- Sağlam İpek, "Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Kavramına Genel Bir Bakış", Erol Ulusoy (Ed.), **I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul, 2008, s. 153-162. (*Kavram*)
- Sanlı Kerem Cem, **Haksız Fiil Hukukunun Ekonomik Analizi**, İstanbul: Arıkan Yayınları, 2007.
- Savatier Rivero, J., **Droit Du Travail**, B. 12, Paris, 1991.
- Saymen Ferit Hakkı, **Türk İş Hukuku**, İstanbul, 1954.
- Sbai Nouhad, **La solidarité entre les débiteurs en droit suisse et français**, Genève 1950.
- Schwenzer Ingeborg, **Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil**, 2. Auflage, Bern, 2016.
- Senyen Kaplan E. Tuncay, "İşyeri Devrinin, Türk Ticaret Kanunu m. 178 ve İş Kanunu m. 6 Hükümleri Çerçevesinde İş İlişkilerine Etkisi, **Sicil İHD**, S. 29, 2013, s. 24-39.
- Serozan Rona, **Medeni Hukuk Genel Bölüm Kişiler Hukuku**, 7. Bası, İstanbul, 2017.
- Soyer Polat, "4857 Sayılı İş Kanunu Açısından Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinin Kurulması ve Sonuçları", **Sicil İHD**, S. 1, 2006, s. 16-28. (*Alt İşveren*)
- Soyer Polat, "İş Sözleşmesinin Feshinden Sonra İşyerini Devralan İşverenin Sorumluluğu", **Sicil İHD**, S. 17, 2010, s. 107-110. (*Devralan İşveren*)
- Sönmez Tatar Gülsüm, **İşyeri Devrinin Kazanılmış Haklara Etkisi**, Ankara: Türk Ağır Sanayii ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası Yayınları, 2011.
- Sözer Bülent, **Deniz Ticareti Hukuku**, C. 1, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2022.
- Streiff Ullin, von Kaenel Adrian, **Arbeitsvertrag**, 6. Auflage, Zurich, 2006.
- Stürner Rolf, **Jauernig Bürgerliches Gesetzbuch BGB**, 15. Auflage, 2014.
- Subaşı İbrahim, "İş Hukukunda Asıl İşveren – Alt İşveren İlişkisi", **Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan**, C. I, İstanbul, 2011, s. 125-186.
- Sur Melda, "İş İlişkisinin Kurulması, Hükümleri ve İşin Düzenlenmesi", **Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri 2017**, İstanbul, 2019, s. 11-180. (*Değerlendirme 2019*)
- Susuz Kağan, **Şirketler Hukuku Şerhi**, C. I, Kemal Şenocak (Ed.), Ankara: Seçkin Yayınevi, 2023.

- Sümer Haluk Hadi, "Alt İşveren İşçisinin İşini Aynı İşyerinde Bir Başka Alt İşverene Bağlı Olarak Sürdürmesi ve Sonuçları", **Sicil İHD**, S. 15, 2009, s. 104-111. (*Alt İşveren*)
- Sümer Haluk Hadi, **Bireysel Basın İş Hukuku**, 3. Baskı, Ankara, 2020.
- Sümer Haluk Hadi, **İş Hukuku Uygulamaları**, 7. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Süzek Sarper, "Değişiklik Feshi", **TİSK Akademi**, C. 1, S. 1, 2006, s. 7-31. (*Değişiklik Feshi*)
- Süzek Sarper, "Muvazaalı Alt İşveren İlişkisi", **LİHSGHD**, S. 27, 2010, s. 934-947. (*Muvazaa*)
- Süzek Sarper, **İş Hukuku**, 16. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi, 2018.
- Şahlanan Fevzi, "4857 sayılı Yasanın Genel Hükümleri, Sözleşme Türleri, İş Sözleşmesinin Feshi ve İş Güvencesine İlişkin Hükümleri", **4857 sayılı Yeni İş Kanunu'nun Değerlendirme Konferans Notları**, 12-13 Temmuz 2003, Bolu, Türk-İş Yayını, 2003, s. 66-94. (*Konferans Notları*)
- Şahlanan Fevzi, "Alt İşveren İşçisine Karşı Asıl İşverenin Müteselsil Sorumluluğunun Sınırları", Ocak 2011, **İş Hukuku ile İlgili Yargıtay Kararları: Karar İncelemeleri II**, (Ocak 2011-Mart 2016), Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası, İstanbul, 2016, s. 1-7. (*Müteselsil Sorumluluk*)
- Şahlanan Fevzi, "Alt İşveren İşçisinin Açtığı İşe İade Davasında Mecburi Dava Arkadaşlığı", **Tekstil İşveren Dergisi**, S.75, 2012, s. 2-6. (*Dava Arkadaşlığı*)
- Şahlanan Fevzi, "İşyeri Devri ile Asıl İşveren-Alt İşveren", Karar İncelemesi, **Tekstil İşveren Dergisi**, Hukuk Eki, Kasım 2007, S. 333, s. 2-4. (*İşyeri Devri*)
- Şahlanan Fevzi, "Muvazaalı Alt İşveren İlişkisinde Alt İşverenle Yapılmış Toplu İş Sözleşmesinden Asıl İşverenin Sorumlu Tutulması", **Tekstil İşveren Dergisi**, Hukuk Eki, C. 408, S. 92, 2015, s. 2-7.
- Şahlanan Fevzi, "Türk İş Hukukunda Alt işveren", **İş Hukuku Dergisi**, C. II, Temmuz-Eylül 1992, s. 325-335.
- Şahlanan Fevzi, "Tüzel Kişi İşverenin Sorumluluğunda Farklı Şirketler Arasında Organik Bağ Bulunması", Karar İncelemesi, Nisan 2011, **İş Hukuku ile İlgili Yargıtay Kararları: Karar İncelemeleri II (Ocak 2011-Mart 2016)**, İstanbul 2016, s. 24-30. (*Organik Bağ*)
- Şahlanan Fevzi, Panel, **Yeni İş Yasasının Alt İşveren Kurumuna Bakışı Sorunların Değerlendirilmesi ve Çözümleri**, Ankara: İnşaat Sanayii Yayınları No: 10, 2004, s. 46-51.

- Şen Murat, "6098 Sayılı Borçlar Kanunu'na Göre İş Hukukunda İbra Sözleşmesi", **Sicil İHD**, S. 24, 2011, s. 76-85.
- Şen Murat, Naneci Aslı, "Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisi ve Alt İşverenlik Sözleşmesi", **Sicil İHD**, S.15, 2009, s. 24-53.
- Şen Özçelik Nesli, "Salt Malvarlığı Zararı ve Bu Zararın Tazmin Edilebilirliği", **Sorumluluk Hukuku Seminerler**, İstanbul, 2016, s. 413-443.
- Şen Sabahattin, **Taşeronluk (Alt İşverenlik) ve Endüstriyel İlişkilere Etkileri**, Selülöz İş Sendikası Yayınları, İstanbul, 2002.
- Şener Oruç Hami, "Sözleşmeyle Yapılan Teminat Amaçlı Borca Katılma", **DEÜHFD**, C. 11, Özel Sayı: 2009, Prof. Dr. Bilge UMAR'a Armağan, 2010, s. 1279-1322.
- Şenol Ayşe Nilay, **Bayilik Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Sona Ermenin Sonuçları**, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011.
- Tandoğan Haluk, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri**, C. II, 2010.
- Tandoğan Haluk, **Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku**, Ankara 1981. (*Kusura Dayanmayan Sorumluluk*)
- Tandoğan Haluk, **Türk Mes'uliyet Hukuku (Akit Dışı ve Akdi Mesuliyet)**, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010. (*Mesuliyet*)
- Tanrıver Süha, **İlâmlı İcra Takibinin Dayanakları ve İcranın İadesi**, Ankara, 1996.
- Tanrıver Süha, **Medeni Usul Hukuku**, C. 1, 2. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2018.
- Taş Korkmaz Hülya, **Medeni Usul Hukukunda İradi Taraf Değişikliği**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2014.
- Taşkın Ahmet, "İş Hukukunda İşletme Kavramı", **Çalışma ve Toplum Dergisi**, S. 32, 2012/1, s. 75-112.
- Taşpolat Tuğsavul Melis, "Arabuluculuk Faaliyeti Sonunda Varılan Anlaşmanın Hukuki Niteliği", **GÜHFD**, S. 1, 2019, s. 333-379.
- Tatar Gülsüm, **İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda Müteselsil Sorumluluk (Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), 2017.
- Tekinalp Gülören, Tekinalp Ünal, "Perdeyi Kaldırma Teorisi", **Prof. Dr. Reha Poroy'a Armağan**, İstanbul, 1995.
- Tekinay Selahattin Sulhi, Akman Sermet, Burcuoğlu Haluk ve Altop Atilla, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 7. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1993.

- Tekinay Selahattin Sulhi, **Alacaklı ile Borçlular Arasındaki Akdi Münasebette Tevliid Ettikleri Neticeler Bakımından Müteselsil Borçlar**, İstanbul. (*Müteselsil Borçlar*)
- Teysie B., **Droit Du Travail I. Relations individuelles de Travail**, B. 2, Paris, 1992.
- Topçuoğlu Hamide, **Kanuna Karşı Hile (Kanundan Kaçınma Yolları)**, Doktora Tezi, İzmit, 1950.
- Tuncay Can, “İş İlişkinin Kurulması, Hükümleri ve İşin Düzenlenmesi Açısından Yargıtayın 2011 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi”, **Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 2011**, Kamu-İş, 2013, s. 1-98.
- Tunçomağ Kenan, “İşyerinin Devri ve Kıdem Tazminatı”, **İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi 15. Yıl Armağanı**, İstanbul, 1991, s. 299-318. (*İşyeri Devri*)
- Tunçomağ Kenan, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, C. 1, 4. Bası, İstanbul, 1969 ve 6. Bası, 1976.
- Turan Başara Gamze, “Türk Borçlar Kanunu ile Getirilen Yeni Bir Müessese: Borca Katılma”, **AÜHFD**, C. 63, S. 2, 2014, s. 419-447.
- Turanboy Kürşat, “Müteselsil Sorumluluk Kavramı ve Müteselsil Sorumlulukta Borçlar Kanunu Tasarısının Hükümleri”, **e-Akademi, Hukuk, Ekonomi ve Siyasi Bilimler Dergisi (Çevrimiçi)**, Aralık 2009, S. 94, (www.e-akademi.org).
- Tutumlu Mehmet Akif, **Türk Borçlar Hukukunda Zamanaşımı ve Uygulaması**, İstanbul: Kazancı Yayınları, 1991.
- Ugan Çatalkaya Deniz, “İş Hukukunda Eşitlik İlkesinin İki Bileşeni: İşverenin Dar Anlamda Eşit Davranma Borcu ve Ayrım Yasağı”, **Çalışma ve Toplum**, S. 69, 2021, s. 859-898. (*Eşitlik İlkesi*)
- Ugan Çatalkaya Deniz, “İş Sözleşmesinin Geçerli Nedenle Feshinden Sonra Yapılan Sulh Sözleşmesi ve Yargıtayın Konuya İlişkin Kararının Değerlendirilmesi”, **KHÜHFD**, C. 2, S. 1, Haziran 2014, s. 161-176.
- Uğur Ömer, **Alt İşverenlik İlişkisi ve Kamu İşyerlerindeki Uygulaması**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Ulucan Devrim, “İş Hukukunda Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması”, **Prof. Dr. Fevzi Şahlanan'a Armağan, İÜHFM**, C. 74, 2016, s. 757-764.
- Ulukapı Ömer, **Medeni Usul Hukukunda Dava Arkadaşlığı**, Konya, 1991.
- Ulusan İhsan, “Maddi Hukuk ve Usul Hukuku Bakımından Sulh”, **MHAD**, C. 5, S. 7, 1971, s. 125-147.

- Ulusoy Erol, “Şirketler ve Bankacılık Hukukunda Kapsama Alma ve Sorumlu Kılma Amacıyla Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması”, I. **Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul, 2008, s. 351-405.
- Umar Bilge, **Hukuk Muhakameleri Kanunu Şerhi**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2011.
- UNIDROIT, Özel Hukukun Birleştirilmesi için Uluslararası Enstitü, **Uluslararası Ticari Sözleşmeler İçin UNIDROIT İlkeleri 2016**, İstanbul: 12 Levha Yayıncılık, 2020.
- Urhanoglu Cengiz İstar, “Geçersiz Fesih ve İşe İade Davalarında, Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinin Bulunduğu Durumlarda Davalı Yönünden Şekli Bakımdan Mecburi Dava Arkadaşlığı”, **Sicil İHD**, S.29, 2013, s. 115-121.
- Urhanoglu İstar, “İşyeri Devrinin Uygulamada Yarattığı Sorunlar”, **SÜHFD.**, C. 30, S. 1, 2022, s. 123-159. (*İşyeri Devri*)
- Usta Osman, “Müteahhit Eliyle Yaptırılan İşlerde İşçi Hakları Bakımından Kamu Tüzel Kişilerinin Yetki ve Sorumlulukları”, **Çimento İşveren Dergisi**, Ocak, 1998, s. 11-28.
- Uşan Fatih, “4857 Sayılı İş Yasasının 22. Maddesi Çerçevesinde Değişiklik Feshi, Çalışma Şartlarında Esaslı Değişiklik ve Uygulama Sorunları”, **DEÜHFD**, C. 9, Özel Sayı, 2007, s. 211-271.
- Uşan Fatih, Erdoğan Canan, “Ticaret Şirketlerinin Birleşmesi veya Bölünmesinde İşverenlerin İşçi Alacaklarından Sorumluluğu”, **TFM**, C. 8, S. 1, 2022, s. 1-28.
- Ülgen Hüseyin, Helvacı Mehmet, Kaya Arslan, Nomer Ertan Füsün, **Ticari İşletme Hukuku**, 6. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.
- Ünal Canan, **İş Hukukunda Yaş Ayrımcılığı**, İstanbul, 2018.
- Ünlütepe Mustafa, **Medeni Hukuka Giriş ve Türk Medeni Kanunu'nun Başlangıç Hükümleri**, Ankara, 2021.
- Ünsal Engin, “4857 sayılı Yasa’ya Göre Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinin Kurulması”, **LİHSGHD**, S. 6, 2005, s. 535-544.
- Ürcan Gülümnden, “4857 sayılı İş Kanunu Uyarınca İşyerini Devreden İşverenin Sorumluluğunda Süre”, Prof. Dr. M. Polat Soyer’e Armağan, **DEÜHFD**, C. 15, Özel Sayı, 2013, s. 651-680. (*Devreden İşveren*)
- Ürcan Gülümnden, “Asıl İşverenin Rücu Alacağı-Karar İncelemesi”, **LİHSGHD**, S. 30, 2011, s. 435-449.

- Ürcan Gülümnden, “İş Davaları Bakımından Davadan Feragatin Müteselsil Sorumlu Dava Arkadaşlarına Etkileri”, **DEÜHFD**, C. 16, Özel Sayı 2014, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan, 2015, s. 1553-1604. (*Feragat*)
- Ürcan Gülümnden, “İşe İade Davasında Husumet”, **Haluk Konuralp Anısına Armağan**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2009, s. 1196-1218. (*Husumet*)
- Ürcan Gülümnden, “Muvazaalı Alt İşverenlik İlişkisinin Tespiti ve Usul Hukuku Açısından Gösterdiği Bazı Özellikler”, **LİHSGHD**, C. 5, S. 19, 2008, s. 957-1004. (*Muvazaalı Alt İşverenlik*)
- Üstündağ Saim, **Medeni Yargılama Hukuku**, 7. Baskı, İstanbul, 2000.
- Velidedeoğlu Hıfzı Veldet ve Kaynar Reşat, **Borçlar Hukuku Umumi Hükümler**, 2. Baskı, İstanbul 1957.
- Watanebe Susumu, “Subcontracting, Industrialisation And Employment Creation”, **International Labour Review**, Volume:104, Geneva, ILO, July-December 1971.
- Wernecke Frauke, **Die Gesamtschuld**, ihre Befreiung von irrationalen Merkmalen und ihre Rückführung in die Gesetzessystematik, Berlin, 1990.
- Yağcıoğlu Ali Haydar, **Haksız Fiil Nedeniyle Aynı Zarardan Birden Fazla Kimsenin Sorumluluğu**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.
- Yamakoğlu Efe, Ay Ömer Mirac, “Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinden Doğan İş Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Arabuluculuk”, **ABÜHFD**, C. 8, S. 15, 2020, s. 139-163.
- Yanlı Veliye, **Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması ve Pay Sahiplerinin Ortaklık Alacaklılarına Karşı Sorumlu Kılınması**, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2000.
- Yavuz Cevdet, “Türk Borçlar Kanunu Tasarısı’na Göre Kusursuz Sorumluluk Halleri ve İlkeleri”, **MÜHFHAD**, Roma Hukukundan Modern Hukuka Sorumluluk (Sempozyum Özel Sayısı), C. 14, S. 4, 2008, s. 29-61.
- Yavuz Cevdet, Acar Faruk, Özen Burak, **Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, 10. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi, 2014.
- Yıldız Gaye Burcu, “Bireysel İş İlişkisinin Kurulması, Hükümleri ve İşin Düzenlenmesi”, **Yargıtay’ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri 2015**, İstanbul, 2017, s. 19-187. (*Değerlendirme 2015*)

- Yıldız Gaye Burcu, “Kamu İşveren Sendikalarının Alt İşverenlerce Yetkilendirilmesine İlişkin Yasal Düzenlemenin Değerlendirilmesi”, **Sicil İHD**, S. 34, 2015, s. 89-102. (*Kamu İşveren Sendikaları*)
- Yıldız Gaye Burcu, **Eşit İşlem Yapma Borcu**, Yetkin, Ankara, 2008. (*Eşit İşlem*)
- Yıldız Gaye Burcu, **İş Hukukunda Sözleşmesel Kayıtlar**, Ankara, 2014.
- Yılmaz Ejder, **Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi**, C. 1, 3. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2017.
- Yılmaz Halil, Çaylı Mehmet, “Yargıtay Kararları Bağlamında İş Hukukunda Organik Bağ”, **Çimento İşveren Dergisi**, C. 29, S. 4, Temmuz 2015, s. 20-33.
- Yılmaz Süleyman, Pınar Hamdi, “İnançlı İşlemlerin Muvazaalı İşlemlerle Karşılaştırılması Üzerine Bir Değerlendirme”, **AÜHFD**, C. 68, S. 4, 2019, s. 959-998.
- Yiğit Yusuf, **İş Sözleşmesinin Devri**, Ekin Yayınevi, Bursa, 2014.
- Yuvalı Ertuğrul, “Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinde Zorunlu Arabuluculuk”, **AKDHFD**, C. 11, S. 2, Aralık 2021, s. 355-376.
- Yücel Bodur Mehtap, “Avrupa Birliği Adalet Divanının C-463/09 Sayılı Kararı ile Alt İşveren İlişkisi- İşyerinin Bir Bölümünün Devri Tartışması”, **AHBVUHFD**, C. 23, S. 2, 2019, s. 37-77.
- Yücel Bodur Mehtap, “Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması ve İşverenin Sorumluluğu”, **Vergi Dünyası Dergisi**, S. 451, 2019, s. 20-27. (*Perdenin Kaldırılması*)
- Yüksel Kemalettin, “Şirketler Hukukunda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Örtünün Aralanması”, **I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu, Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması**, İstanbul, 2008, s. 261-276.
- Yürekli Sabahattin, “Alt İşverenin Taraf Olduğu Toplu İş Sözleşmesinin Muvazaa Nedeniyle Hükümsüzlüğünün Geçmişe Etkili Olmaması”, **Sicil İHD**, S. 30, 2013, s. 93-102.
- Zevkliler Aydın, Gökyayla Emre, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri**, 17. Bası, Ankara: Turhan Kitabevi, 2017.
- Yargı kararları için: www.lexpera.com.tr

Kadir DOLU

Atty., LL.M.

Av. Kadir DOLU

Deniz Hukuku Yüksek Lisans

**IMPACTS OF THE
“PAY TO BE PAID” RULE ON
P&I INSURANCE UNDER
COMPULSORY INSURANCE
AND DIRECT ACTION**

**LL.M. Thesis under the Supervision of
PROF. DR. XXX ADEMUNI-ODEKE**

ADALET YAYINEVİ

Ankara – 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Impacts of the “Pay to be Paid” Rule on P&I Insurance Under Compulsory Insurance and Direct Action

Kadir Dolu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3737

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 100 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

VII. ACADEMIC SOURCES

A. PRIMARY SOURCES

1. Convention Based Regimes

Athens Convention relating to the Carriage of Passengers and their Luggage by Sea, 1974, Athens, 13.12.1974, 1463 UNTS 19; Protocol of 2002 to the Athens Convention relating to the Carriage of Passengers and their Luggage by Sea, 1974, London, 01.11.2002.

Convention for the Unification of Certain Rules of Law with Respect to Assistance and Salvage at Sea, Brussels, 23.09.1910.

Convention on the Liability of Operators of Nuclear Ships, Brussels, 25.05.1962, 57 AJIL 268.

Convention on Limitation of Liability for Maritime Claims, 1976, London, 19.11.1976, 1456 UNTS 221; Protocol of 1996 to amend the Convention on Limitation of Liability for Maritime Claims, 1976, London, 02.05.1996.

International Convention on Civil Liability for Bunker Oil Pollution Damage, 2001, London, 23.03.2001.

International Convention on Civil Liability for Oil Pollution Damage, 1969, Brussels, 29.11.1969, 973 UNTS 3; Protocol of 1976 to the International Convention on Civil Liability for Oil Pollution Damage, 1969, London, 19.11.1976; Protocol of 1992 to amend the International Convention on Civil Liability for Oil Pollution Damage, 1969, London, 27.11.1992, 1956 UNTS 255.

International Convention for the Unification of Certain Rules Relating to the Carriage of Passengers by Sea, Brussels, 29.04.1961, 1411 UNTS 87.

International Convention for the Unification of Certain Rules Relating to Passenger Luggage by Sea, Brussels, 27.05.1967.

International Convention on Liability and Compensation for Damage in Connection with the Carriage of Hazardous and Noxious Substances by Sea, 1996, London, 03.05.1996, 35 ILM 1415; Protocol of 2010 to the International Convention on Liability and Compensation for Damage in Connection with the Carriage of Hazardous and Noxious Substances by Sea, 1996, London, 30.04.2010.

International Convention on Salvage, London, 28.04.1989, 1953 UNTS 165.

International Convention on the Establishment of an International Fund for Compensation for Oil Pollution Damage, 1971, Brussels, 18.12.1971, 1110 UNTS 57; Protocol to the International Convention on the Establishment of an International Fund for Compensation for Oil Pollution Damage, 1971, London, 19.11.1976, 1862 UNTS 509; Protocol of 1992 to amend the International Convention on the Establishment of an International Fund for Compensation for Oil Pollution Damage, 1971, London, 27.11.1992.

Maritime Labour Convention, 2006, Geneva, 23.02.2006, 2952 UNTS 3; Amendments of 2014 to the Maritime Labour Convention 2006, Geneva, 11.06.2014.

Nairobi International Convention on the Removal of Wrecks, 2007, Nairobi, 18.05.2007, 46 ILM 694.

Protocol of 2003 to the International Convention on the Establishment of an International Fund for Compensation for Oil Pollution Damage, 1992, London, 16.05.2003.

Statute of the International Court of Justice, 26.06.1945, 33 UNTS 993.

2. National Regimes

a. English Legislation

- Arbitration Act 1996 (c. 23).
- Companies Act 1862 (25 & 26 Vict. c. 89).
- Companies Act 2006 (c. 46).
- Contracts (Rights of Third Parties) Act 1999 (c. 31).
- Employers' Liability Act 1880 (43 & 44 Vict. c. 42).
- Employers' Liability (Compulsory Insurance) Act 1969 (c. 57).
- Employers' Liability (Compulsory Insurance) Regulations 1998, SI 1998, No.2573.
- Fatal Accidents Act of 1846 (9 & 10 Vict. c. 93).
- Harbours, Docks and Piers Clauses Act 1847 (10 & 11 Vict. c. 27).
- Insurance Act 2015 (c. 4).
- Marine Insurance Act 1745 (19 Geo. 2 c. 37).
- Marine Insurance Act 1906 (c. 41).
- Merchant Shipping Act 1854 (17 & 18 Vict. c. 104).
- Merchant Shipping Act 1995 (c. 21).
- Third Parties (Rights against Insurers) Act 1930 (c. 25).
- Third Parties (Rights against Insurers) Act 2010 (c. 10).

b. Scandinavian Legislation

- General Swedish Marine Insurance Plan of 2006, 01.01.2006.
- Insurance Contracts Act of 1989, 16.06.1989.
- Nordic Marine Insurance Plan of 2013, Version 2019 (based on the Norwegian Marine Insurance Plan of 1996, Version 2010).
- Norwegian Marine Insurance Plan of 1964.
- Norwegian Marine Insurance Plan of 1996, Version 2010.

c. American Legislation

- 46 C.F.R. § 540.20-27.
- 46 U.S. Code § 44101, 44103.
- Louisiana RS 22:1269.
- Oil Pollution Act of 1990, 33 U.S. Code, Chapter 40, Subchapter I.
- The Laws of New York, Chapter 28 (Insurance), Article 34 § 3420.
- U.S. Public Law 89-777, section 2.

d. Turkish Legislation

By-Law on the Insurance and Inspection of the Ships Relating to Maritime Claims, published on 14.11.2010 in the Official Gazette.

Code on the Principles of Emergency Response and Compensation for Damages in Pollution of Marine Environment by Oil and Other Harmful Substances numbered 5312, dated 03.03.2005.

Turkish Commercial Code numbered 6102, dated 13.01.2011

B. SECONDARY SOURCES

1. Doctrine

a. Books

Algantürk Light, D.: Denizde Çatma Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2011.

Birds, J.: Birds' Modern Insurance Law, 7th ed., Sweet & Maxwell, London 2007.

Demir, İ.: Nairobi Sözleşmesi Çerçevesinde Enkaz Kaldırma, Yetkin Yayınları, Ankara 2013.

Dunt, J.: Marine Cargo Insurance, 2nd ed., Informa Law from Routledge, Abingdon 2016.

Gürses, Ö.: Marine Insurance Law, 2th ed., Routledge, Abingdon 2017.

Hazelwood, S. J. / Semark, D.: P&I Clubs: Law and Practice, 4th ed., Informa, London 2010.

Hertzell, D.: The Insurance Act 2015: Background and Philosophy, Clarke, M. / Soyer, B. (editors): The Insurance Act 2015: A New Regime for Commercial and Marine Insurance Law, Informa Law from Routledge, Abingdon 2017.

Hodges, S.: Cases and Materials on Marine Insurance Law, Cavendish Publishing, London 1999.

Hodges, S.: Law of Marine Insurance, Cavendish Publishing, London 1996.

Hudson, N. G. / Madge, T. / Sturges, K.: Marine Insurance Clauses, 5th ed., Informa Law from Routledge, Abingdon 2012.

Kayıhan, Ş. / Günergök, Ö.: Türk Özel Sigorta Hukuku Dersleri, 5th ed., Umuttepe Yayınları, İstanbul 2020.

- Nolan, D.: The Fatal Accidents Act 1846, TT Arvind / Steele, J. (editors): Tort Law and the Legislature, Hart Publishing, 2012.
- Pulbrook, A.: The Companies Act 1862 with Analytical References and Copious Index, Effingham Wilson, London 1865.
- Rose, F. D.: Marine Insurance: Law and Practice, Informa Law, London 2004.
- Sözer, B.: Deniz Ticareti Hukuku, Vol. I, 5th ed., Vedat Kitapçılık, İstanbul 2019.
- Sözer, B.: Deniz Ticareti Hukuku, Vol. II, 1th ed., Vedat Kitapçılık, İstanbul 2016.
- Vaughan, E. J. / Vaughan, T. M.: Fundamentals of Risk and Insurance, 10th ed., John Wiley & Sons, Inc., USA 2008.
- Watson, N.: 150 Years of the London P&I Club: 1866-2016, St. Matthew's Press, Leyburn 2016.

b. Articles

- Acar, S.: "Çatmadan Doğan Sorumluluğa Verilen Sigorta Teminatı", ***İstanbul Barosu Dergisi***, 2006, p. 639-653.
- Bozkurt Bozabalı, B.: "Kurtarma Faaliyetinde Deniz Kirlenmesini Engelleyen Kurtaranın Ücret Hakkı", ***Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi***, 2011, Vol. 1, Iss. 1, p. 169-191.
- Bull, H. J.: "Insurance Law and Marine Insurance Law: The Unequal Twins", ***Stockholm Institute for Scandinavian Law***, 2010, p. 11-33.
- Coghlin, T. G.: "Protection & Indemnity Insurance: The P & I Clubs", ***Journal of World Trade Law***, 1971, Vol. 5, Iss. 6, p. 591-608.

Demir, İ.: “Gemiadamlarının Ölüm, Cismani Zarar ve Terkedilmeleri Sebebiyle Doğan Taleplere Dair Hukuki Sorumluluk ve Tazminata İlişkin Uluslararası Denizcilik Örgütünce Yürütülen Çalışmalar”, *Sosyal Güvenlik Dünyası*, November - December 2011, Iss. 76, p. 68-75.

Demir, İ.: “Özel Tazminat Koruma ve Tazmin Klozu (SCOPIC)”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 2011, Vol. 27, Iss. 4, p. 89-107.

Duda, D. / Wawruch, R.: “The Impact of Major Maritime Accidents on the Development of International Regulations Concerning Safety of Navigation and Protection of the Environment”, *Scientific Journal of PNA*, 2017, Vol. 211, p. 23-44.

Gauci, G.: “Compulsory Insurance Under EC Directive 2009/20/EC – An Adequate Solution for Victims, or is it also Time for the Abolition of Maritime Limitation of Liability and the Establishment of an International Fund as an Insurer of Last Resort?”, *Journal of Maritime Law and Commerce*, 2014, Vol. 45, Iss. 1, p. 77-96.

Hayden, R. P. / Balick, S. E.: “Marine Insurance: Varieties, Combinations, and Coverages”, *Tulane Law Review*, 1991-1992, Vol. 66, Iss. 2 & 3, p. 311-370.

Hjalmarsson, J.: “Direct action against P&I clubs”, *Insurance & Reinsurance Law Briefing*, 2008, Iss. 139, p. 1-7.

Holdsworth, W. S.: “The Early History of the Contract of Insurance”, *Columbia Law Review*, 1917, Vol. 17, Iss. 2, p. 85-113.

İlgin, C. Ö.: “Deniz Yolu ile Yolcu Taşıma Sözleşmelerine İlişkin Bir Değerlendirme”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2007, p. 231-258.

James, P. S.: “Nicholas Barbon--Founder of Modern Fire Insurance”, *The Review of Insurance Studies*, 1954, Vol. 1, Iss. 2, p. 44-47.

- Kierr, R. H.: "Effect of Direct-Action Statutes on P and I Insurance, on Various Other Insurances of Maritime Liabilities, and on Limitation of Shipowners' Liability", *Tulane Law Review*, 1968-1969, Vol. 43, Iss. 3, p. 638-672.
- Kimball, J. D.: "The Central Role of P&I Insurance in Maritime Law", *Tulane Law Review*, 2013, Vol. 87, Iss. 5 & 6, p. 1147-1163.
- Kingston, C.: "Governance and Institutional Change in Marine Insurance, 1350 - 1850", *European Review of Economic History*, 2013, p. 1-18.
- Lemon, R. T. II.: "Allocation of Marine Risks: An Overview of the Marine Insurance Package", *Tulane Law Review*, 2007, Vol. 81, Iss. 5 & 6, p. 1467-1498.
- Li, L.: "Marine Insurance Law – General Conditions in Hull, Cargo and P&I Covers", *Asian Business Law.*, 2014, Vol. 13, p. 129-164.
- Reynardson, W. R. A. B.: "The History and Development of P&I Insurance: The British Scene", *Tulane Law Review*, 1969, Vol. 43, Iss. 3, p. 457-474.
- Ronneberg, N. J.: "An Introduction to the Protection &(and) Indemnity Clubs and the Marine Insurance They Provide", *University of San Francisco Maritime Law Journal*, 1990, Vol. 3, Iss. 1, p. 1-36.
- Røsæg, E.: "Compulsory Maritime Insurance", *Scandinavian Institute of Maritime Law*, 2000, No. 258, p. 1-21, <https://rosaeg.no/erikro/WWW/corrgr/insurance/simply.pdf> (accessed 02/03/2023).
- Scowcroft, J. C.: "Protection and Indemnity Insurance - Pay to Be Paid Clauses - Third Party Claims - [British] Third Parties (Rights against Insurers) Act 1930", *Journal of Maritime Law and Commerce*, 1989, Vol. 20, Iss. 2, p. 205-216.
- Staring, G. S. / Waddell, G. L.: "Marine Insurance", *Tulane Law Review*, 1999, Vol. 73, Iss. 5 & 6, p. 1619-1696.

- Tetley, W.: "Arrest, Attachment, and Related Maritime Law Procedures", *Tulane Law Review*, 1999, Vol. 73, Iss. 5 & 6, p. 1895-1986.
- Tilley, M.: "Protection and Indemnity Club Rules and Direct Actions by Third Parties", *Journal of Maritime Law and Commerce*, 1986, Vol. 17, Iss. 3, p. 427-444.
- Tilley, M.: "The Origin and Development of the Mutual Shipowners' Protection & Indemnity Associations", *Journal of Maritime Law and Commerce*, 1986, Vol. 17, Iss. 2, p. 261-270.
- Tilley, M.: "The Protection and Indemnity Clubs and Bankruptcy", *Journal of Maritime Law and Commerce*, 1986, Vol. 17, Iss. 4, p. 531-538.
- Vance, W. R.: "The Early History of Insurance Law", *Columbia Law Review*, 1908, Vol. 8, Iss. 1, p. 1-17.
- Zhu, L.: "Probing Compulsory Insurance For Maritime Liability", *Journal of Maritime Law & Commerce*, 2014, Vol. 45, Iss. 1, p. 63-76.

c. Reports

- Harter, S.: "Warranties and Exclusions in Protection & Indemnity Policies", *Seminar, American Institute of Marine Underwriters*, New York 2003.
- IMO/ILO/WGLCCS 9/3: Examination of the issue of financial security for crew members/seafarers and their dependants with regard to compensation in cases of personal injury, death and abandonment., Geneva, March 2009.
- IMO/ILO/WGLCCS: Final report, ILO/IMO/WGPS/8/2008/5, Geneva, 21-24 July 2008.
- United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD): General Average: A Preliminary Review, Report by the UNCTAD

Secretariat, TD/B/C.4/ISL/58, August 1991, https://unctad.org/system/files/official-document/c4isl58_en.pdf (accessed 13/02/2023).

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD): Legal Documentary Aspects of the Marine Insurance Contract Report by the UNCTAD Secretariat, TD/B/C.4/ISL/27/Rev.1, 1982, https://unctad.org/system/files/official-document/tdbc4ISL27Rev.1_en.pdf (accessed 17/02/2023).

d. Theses

Acar, S.: "Kulüp Sigortası (P&I)", DPhil Thesis, İstanbul University, 2007.

Burucuoğlu, G.: "Kulüp Sigortası (P&I) Çerçevesinde Eşyanın Zıyaı veya Hasarı Halinde Teminatın Kapsamı", Master's Thesis, Ankara University, 2019.

Costas, E. G.: "P&I Cover in England and in Norway: A Comparative Analysis of Current Problematic Issues", Master's Thesis, University of Oslo, 2011.

Judice, M. P.: "The Cover of Third Parties Under P&I Insurance", Master's Thesis, University of Oslo, 2008.

Lin, M. T.: "A Selective Appraisal of the P&I Insurance System with Special Reference to Claims for Personal Injury, Illness and Loss of Life", MSc Thesis, World Maritime University, 2009.

Tang, Y.: "A Study on the Principles of P&I Insurance", Master's Thesis, University of Oslo, 2007.

Yorulmaz, M.: "Deniz Taşımacılığı ve Deniz Sigortaları", Master's Thesis, Marmara University, 2009.

2. Court Decisions

- *British Marine Mutual Insurance Company v Jenkins and Others* [1900] 1 QB 299.
- *Castellain v Preston* (1883) 11 QBD 380.
- *Compania Maritima San Basilio S.A. v The Oceanus Mutual Underwriting Association (Bermuda) Ltd (The "Eurysthenes")* [1976] 2 Lloyd's Rep 171.
- *Corfield v Buchanan* (1913) 29 TLR 258.
- *de Vaux v. Salvador* (1836) 4 Ad & E 420.
- *Gregory Maritime, Ltd. v. Thomas Miller & Son, United Kingdom Mutual Steamship Assurance Association, Ltd., and United Kingdom Freight, Demurrage and Defence Association, Ltd.* [1966] 1 Lloyd's Rep 299.
- *Re Smith & Fawcett Ltd* [1942] Ch 304.
- *Scott v Avery* (1856) 10 ER 1121 - 5 HL Cas 811.
- *Skogholm*, ND 1954.445 (NH) (Rt. 1954, 1002).
- *The "Fanti" and The "Padre Island"* [1990] 2 Lloyd's Rep 191, HL.
- *The United Kingdom Mutual Steamship Assurance Association Limited v Nevill* (1887) 19 QBD 110.
- *The Zuhul K and Selin* [1987] 1 Lloyd's Rep 155.
- *Wooding v Monmouthshire & South Wales Mutual Indemnity Society Ltd Etc* [1939] 4 All ER 570; *Allobrogia Steamship Corporation (The "Allobrogia")* [1979] 1 Lloyd's Rep 190.

3. Other Written Sources

a. Club Rules

- Britannia P&I, Protection & Indemnity Rule Book, Class 3, 23/24.
- Gard, Rules 2023.
- Japan P&I Club, Rules 2023.
- North of England, P&I Rules 2023-24.
- Skuld, 2023 P&I Rules.
- Standard Club, P&I Rules, Rule Book, 2023/24.
- Steamship Mutual, Rules 2023/24.
- The American Club, By-Laws & Rules, 2023/2024.
- The London P&I Club, The Protecting and Indemnity Rules, Class 5, 2023/2024.
- The Shipowners' Club, Club Rules 2023.
- The Swedish Club, Rules for P&I Insurance, 2023/2024.
- UK P&I, Rules 2023.
- West of England, Rules of Classes 1 & 2, 2023.

b. Standard Clauses

- Institute Cargo Clauses (A), 1/1/09.
- Institute Cargo Clauses (B), 1/1/09.
- Institute Cargo Clauses (C), 1/1/09.
- Institute Time Clauses – Hulls, 1/10/83.

- Institute Time Clauses – Hulls, 1/11/95.
- International Hull Clauses, 1/11/02.
- International Hull Clauses, 1/11/03.

c. Guidelines, Resolutions, and Directives

- *Directive 2009/20/EC.*
- *Guidelines on Provision of Financial Security in Case of Abandonment of Seafarers, IMO Resolution A.930(22), adopted on 29.11.2001.*
- *Guidelines on Shipowners' Responsibilities in Respect of Contractual Claims for Personal Injury to or Death of Seafarers, IMO Resolution A.931(22), adopted on 29.11.2001.*
- *Guidelines on Shipowners' Responsibilities in Respect of Maritime Claims, IMO Resolution A.898(21), adopted on 25.11.1999.*
- *International Group Guidelines for Correspondents, September 2022, https://static.igpandi.org/igpi_website/media/article_attachments/Correspondents_Guidelines_-_2022.pdf (accessed 03/03/2023)*
- *2012 Amendments to the Protocol of 1996 to Amend the Convention on Limitation of Liability for Maritime Claims, 1976, IMO Resolution LEG.5(99), adopted on 12.04.2012, [https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/KnowledgeCentre/IndexofIMOResolutions/LEGDocuments/LEG.5\(99\).pdf](https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/KnowledgeCentre/IndexofIMOResolutions/LEGDocuments/LEG.5(99).pdf) (accessed 30/03/2023).*

d. Others

International Group Agreement as amended on 10.03.2020, https://static.mycoracle.com/igpi_website/media/adminfiles/International_Group_Agreement_2020.pdf (accessed 03/03/2023).

International Maritime Organization: The HNS Convention-Why it is needed, <https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/MediaCentre/HotTopics/Documents/HNS%20ConventionWebE.pdf> (accessed 04/04/2023).

International Oil Pollution Compensation Funds (IOPC): Claims Manual, 2019, https://iopcfunds.org/wp-content/uploads/2018/12/2019-Claims-Manual_e-1.pdf (accessed 28/03/2023).

International Oil Pollution Compensation Funds (IOPC): STOPIA and TOPIA, <https://iopcfunds.org/about-us/legal-framework/stopia-and-topia/> (accessed 04/04/2023).

Swiss Re: A History of Insurance, https://www.swissre.com/dam/jcr:638f00a0-71b9-4d8e-a960-dddaf9ba57cb/150_history_of_insurance.pdf (accessed 16/02/2023).

4. Websites

Britannia P&I: “Group Profile”, <https://britanniapandi.com/about/group-profile/> (accessed 28/02/2023).

Britannia P&I: “History”, <https://britanniapandi.com/about/history/> (accessed 20/02/2023).

Chamber of Shipping: “Maritime Labour Convention (MLC 2006) 2014 Amendments”, [https://www.denizticaretodasi.org.tr/en/news/maritime-labour-convention-mlc-2006-2014-amendments-1124-1#:~:text=the%20changes%20means,The%202014%20amendments%20to%20the%20Maritime%20Labour%20Convention%20\(MLC\)%2C,into%20force%20on%2018%20January](https://www.denizticaretodasi.org.tr/en/news/maritime-labour-convention-mlc-2006-2014-amendments-1124-1#:~:text=the%20changes%20means,The%202014%20amendments%20to%20the%20Maritime%20Labour%20Convention%20(MLC)%2C,into%20force%20on%2018%20January) (accessed 04/04/2023).

China P&I: “About Club”, <https://www.chinapandi.com/index.php/en/about-us/about-club-en> (accessed 02/03/2023).

Companies House: “Britannia Steam Ship Insurance Association Limited (The)”, <https://find-and-update.company-information.service.gov.uk/company/00010340> (accessed 24/02/2023).

Companies House: “North of England Protecting and Indemnity Association Limited (The)”, <https://find-and-update.company-information.service.gov.uk/company/00505456> (accessed 28/02/2023).

Companies House: “The United Kingdom Mutual Steam Ship Assurance Association Limited”, <https://find-and-update.company-information.service.gov.uk/company/00022215> (accessed 28/02/2023).

Eagle Ocean Marine: “About Us”, <https://www.eagleoceanmarine.com/about.php> (accessed 02/03/2023).

EUR-Lex: “COM/2005/0593 final - COD 2005/0242”, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:52005PC0593> (accessed 05/04/2023).

European Parliament legislative resolution of 29.03.2007 on the proposal, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-6-2007-0094_EN.html?redirect (accessed 05/04/2023).

Gard: “A crew claims statistical analysis”, 2004, <https://www.gard.no/web/updates/content/51945/a-crew-claims-statistical-analysis> (accessed 26/03/2023).

Gard: “LOI, LOU and BLG – Confused?”, <https://www.gard.no/Content/503153/No%2001-10%20LOI%20LOU%20and%20BLG%20-%20Confused.pdf> (accessed 10/03/2023).

Gard: “Nordic small craft”, <https://www.gard.no/web/products/nordic-small-craft> (accessed 02/03/2023).

- IG P&I: “2023/24 Pool and GXL Reinsurance contract structure”, <https://www.igpandi.org/reinsurance/> (accessed 01/03/2023).
- IG P&I: “About the International Group”, <https://www.igpandi.org/about/> (accessed 02/03/2023).
- IG P&I: “International Group reinsurance 2017/18 renewal update December 2016”, 14.12.2016, <https://www.igpandi.org/article/international-group-reinsurance-renewal-update-december-2016/> (accessed 05/04/2023).
- International Bird Rescue: “2000 – Treasure Spill – South Africa”, 30.06.2000, <https://www.birdrescue.org/2000-treasure-spill-south-africa-2/> (accessed 04/04/2023).
- International Labour Organization (ILO): “Ratifications of MLC, 2006”, https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:11300:0::NO::P11300_INSTRUMENT_ID:312331 (accessed 04/04/2023).
- International Maritime Organization (IMO): “Brief History of IMO”, <https://www.imo.org/en/About/HistoryOfIMO/Pages/Default.aspx> (accessed 03/04/2023).
- International Maritime Organization: “Status of IMO Treaties”, 10.02.2022, <https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/About/Conventions/StatusOfConventions/Status%20-%202022.pdf> (accessed 04/04/2023).
- Leighton Law: “10 Worst Cruise Ship Disasters in History”, <https://leightonlaw.com/10-worst-cruise-ship-disasters-in-history/> (accessed 04/04/2023).
- Lloyd’s: “Pocket Guide”, https://assets.lloyds.com/media/15f6b225-1095-4a16-8204-9c9bc2515f50/Lloyd's_pocket_guide_2022_digital.pdf (accessed 15/02/2023).
- North of England: “Sunderland Marine”, <https://www.nepia.com/about-us/who-we-are/sunderland-marine/> (accessed 28/02/2023).

Organisation for Economic Co-Operation and Development: "Ocean shipping and shipbuilding", <https://www.oecd.org/ocean/topics/ocean-shipping/#:~:text=The%20main%20transport%20mode%20for,are%20carried%20over%20the%20waves>. (accessed 17/05/2023).

Shipowners' Club: "About us", <https://www.shipownersclub.com/about-us/> (accessed 28/02/2023).

Shipowners' Club: "Circular: Maritime Labour Convention 2006 as amended (MLC) Financial Security Requirements", 10.10.2016, <https://www.shipownersclub.com/publications/maritime-labour-convention-2006-as-amended-mlc-financial-security-requirements/> (accessed 05/04/2023).

Shipowners' Club: "Club insurance cover", <https://www.shipownersclub.com/insurance/> (accessed 28/02/2023).

Shipowners' Club: "History of the Club", <https://www.shipownersclub.com/160-years/#1976/1> (accessed 28/02/2023).

Standard: "About", <https://www.standard-club.com/about/> (accessed 02/03/2023).

The American Club: "About the Club", <https://www.american-club.com/page/about-the-club> (accessed 02/03/2023).

The American Club, Circular No. 34/16, 06.10.2016, https://www.american-club.com/files/files/cir_34_16.pdf (accessed 05/04/2023).

The London P&I Club: "Mission Statement", <https://www.londonpandi.com/about-us/mission-values/> (accessed 28/02/2023).

The London P&I: "Owners' Fixed Premium Cover", <https://www.londonpandi.com/our-services/owners-fixed-premium-cover/> (accessed 28/02/2023).

The National Archives: "The 1967 Devaluation of the Pound", <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/+https>

://www.nationalarchives.gov.uk/cabinet-office-100/the-1967-devaluation-of-the-pound/ (accessed 02/03/2023).

The Swedish Club: “Our Core Values”, *<https://www.swedishclub.com/about/our-background/our-core-values/> (accessed 02/03/2023).*

UK P&I: “About us”, *<https://www.ukpandi.com/about-us/> (accessed 28/02/2023).*

United Nations Conference on Trade and Development: “Review of maritime transport”, *<https://unctad.org/topic/transport-and-trade-logistics/review-of-maritime-transport> (accessed 17/05/2023).*

West: “Fixed cover”, *<https://www.westpandi.com/products/standard-covers/fixed/> (accessed 28/02/2023).*

West: “Governance”, *<https://www.westpandi.com/about-us/governance/> (accessed 28/02/2023).*

West: “History of the Club”, *<https://www.westpandi.com/about-us/150th-anniversary/> (accessed 28/02/2023).*

Prof. Dr. Özgür BİYAN

Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi
İİBF, Maliye Bölümü

Prof. Dr. Güneş YILMAZ

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
İİSBF, Maliye Bölümü

VERGİ CEZA HUKUKUNDA YANIL(T)MA

(VUK m.369 ve TCK m.30)

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Vergi Ceza Hukukunda Yanıl(t)ma

Özgür Biyan-Güneş Yılmaz

Hukuk Yayınları Dizisi – 3720

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 234 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- 6009 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararname-lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, (Karşılaştırmalı, Yorumlu ve Örneklerle Açıklamalı), Editör: Ramazan Biçer, TURMOB Yayınları-382, Sirküler Rapor Serisi, Seri No: 2010-5, <https://www.turmob.org.tr/ekutuphane/Read/6837cb8d-e8f4-41c4-aeb3-7a29ec3b394e>, (E.T.: 17.09.2023).
- Abanoz Öztürk, Buket, Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Maddi Koşullarında Hata, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 2021.
- Acar, Mustafa Gürhan, "Genel Tebliğ ve Muktezanın Vergi Hukuku Bakımından Mahiyeti ve Mükellef ve İdare Açısından Bağlayıcılığı", Vergi Dünyası, S.242, 2011.
- Açımız, Bige, "İdarenin Esnek Hukuk İşlemlerinin Yargısal Denetime Konu Edilmesi: Fransız Hukuku Odaklı İnceleme", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.24, S.2, Aralık 2018.
- Ağar, Serkan, "Sahte veya Muhteviyatı İtibariyle Yanıltıcı Belge Düzenleme veya Kullanma Suçları", TBB Dergisi, Sayı 58, 2005.
- Ak, Bülent, "Özelge Uygulaması: Sorunlar ve Çözüm Önerileri", Sorumlu Vergicilik, 17.06.2016, <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2016/06/tr-sorumlu-veergicilik-bulent-ak.pdf>, (E.T.: 18.02.2022).
- Akbulut, Berrin, "Bağlılık Kuralı", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIV, Y. 2010, S.1.
- Alacakaptan, Uğur, Suçun Unsurları, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No:372, Ankara, Sevinç Matbaası, 1975.
- Alarie, Benjamin, Kalmen Datt, Adrian Sawyer, Greg Weeks, "Advance Tax Rulings In Perspective: A Theoretical and Comparative Analysis", New Zeland Journal of Taxation Law and Policy, Volume:20, December, 2014.
- Arıkan, Zeynep, "Vergi Hukukunun Kaynaklarından Mukteza ve Sonuçları", Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi, C.13, S.II, Y.1998.
- Artuk, M. Emin ve Ahmet Gökçen, M. Emin Alşahin, Kerim Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14.b., Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- Aslanpınar, Y. Burak, TCK'nın Genel Hükümleri Çerçevesinde Vergi Kaçakçılığı Suçları, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- Ateş, Leyla, "Vergi Suçlarında Hukuki Yanılma", Yılmaz Aliefedioğlu'na Armağan, (Ed. İbrahim Ö. Kaboğlu, F. Hakan Baykal & Nihal Saban), Yetkin Yayınları, Ankara, 2009.

- Ay, Hakan ve Ömer Çakıcı, "Vergi Usul Hukukunda Yanılma", Mali Çözüm (İSMMMO), Sayı:60, 2002.
- Aydın, Devrim, "Türk Ceza Kanunu'nda Hakaret Suçu", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Araştırmaları Dergisi, (Özel Sayı), Yıl: 2013, Cilt:19, Sayı:2.
- Aykın, Hasan, "Mükellefin Özelge Yoluyla İzahat Talep Hakkı, Hukuki Sonuçları ve Bazı Tartışmalı Konular", TBB Dergisi, S.125, 2016. (Atıf Şekli: İzahat Talep Hakkı).
- Aykın, Hasan, "İdarenin Yanlış Görüş İçeren Özelgesi Vergi Tarhiyatına da Engel Midir? Konuya İlişkin Anayasa Mahkemesi Kararı Üzerine Bir Analiz", Yaklaşım, Sayı:284, Ağustos 2016. (Atıf Şekli: Yanlış Görüş).
- Ayyıldırım, Kadir, Türk Vergi Hukukunda Tebligat, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Doktora Tezi), İstanbul, 2018.
- Bartes, Richard, "Legal Institute Of Advance Tax Rulings", In Deuxieme séminaire international sous le titre de Procédures financières des pays de l'Europe Centrale et de l'Est. Université de Białystok, 2018, https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/8309/1/BSP_24_3_R_Bartes_Legal_Institute_of_Advance_Tax_Rulings.pdf, (E.T.: 25.07.2022).
- Başaran Yavaşlar, Funda, "Vergi Suç ve Kabahatleri Hukuku'nda Son Durum", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt:82, Sayı:6, Yıl:2008.
- Başaran Yavaşlar, Funda, "Hukuki Güvenlik İlkesinin Bir Alt İlkesi Olarak Vergi Hukukunda Yasallık İlkesi", Kamu Hukukçuları Platformu, Hukuk Güvenliği, 8-9 Kasım 2013, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Yayını, (Yayın Tarihi: Şubat 2015), <http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/509.pdf>, (E.T.: 23.05.2022).
- Batı, Murat, "Değerli Konut Vergisinin Pişmanlık Hükümlerine Tabi Olması Sorunsalı", 04.11.2022, <https://t24.com.tr/yazarlar/murat-bati/degerli-konut-vergisinin-pismanlik-hukumlerine-tabi-olmasi-sorunsali,37323>, (E.T.: 03.11.2023).
- Bayındır, Sinan, "İş ve Çalışma Hürriyetinin İhlali Suçu (TCK m.117/1)", D.E.Ü Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof.Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, C 21, Özel S, 2019.
- Bıyan, Özgür, Vergi Hukuku, Dora Yayınevi, 3.b., Bursa, 2022.
- Bıyan, Özgür, "Türk Vergi Hukukunda Belge Düzeni ve İspat: "Eleştiriler ve Öneriler" Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.12, Özel S., 2010, (Basım Yılı: 2012),
- Bozdoğan, Mine Nur, "Yeni Özelge Sisteminin İncelenmesi, Yanılma ve Vergi İncelemesine İlişkin Yeni Esaslar Çerçevesinde Değerlendirilmesi", Mali Çözüm, S.112, (Temmuz-Ağustos) 2012.
- Bozdoğanoglu Burçin, Vergileme ve Ceza Kesme İşlemine Karşı Başvuru Yolları (Ceza-Dava-Yargılama), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.

- Bölükbaşı, Mustafa Oğuzhan, "Muktezanın İdari İşlemin Özellikleri Bakımından Değerlendirilmesi", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.29, S.1, 2021.
- Candan, Turgut, "Sirkülerlerin Düzenleyici İşlem Niteliği ve Dava Konusu Edilebilirliği", Düşüncelerim (Kişisel Web Sitesi), 25.12.2020, <https://turgutcandan.com/2020/12/25/sirkulerlerin-duzenleyici-islem-niteligi-ve-dava-konusu-edilebilirligi/>, (E.T.: 05.05.2022). (Atıf Şekli: Sirküler).
- Çavuş, Adnan, Suç Genel Teorisi Işığında Vergi Kaçakçılığı Suçları, Beta Yayınevi, 2016, İstanbul.
- Çınar, İsmail, "Ceza Kanunlarını Bilmemek Mazeret Sayılmaz Mı?", Legal Hukuk Dergisi, C.19, S.226, 2021. (Atıf Şekli: Mazeret).
- Çınar, İsmail, "Altılama Hatas'ının (Der Subsumtionsirrtum) Kavramsal ve Hukuki Anlamı", Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, Yıl 6, Sayı 2021/2. (Atıf Şekli: Altılama).
- Çiftcioğlu, Cengiz Topel, "Türk Ceza Kanunu'nda Taksir", Ankara Barosu Dergisi, 2013/3.
- Daragenli, Vesile Sonay, "Tehlike Suçları", İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1998.
- Darende, İhsan, "Yeni TCK'da Olası Kast ve Bilinçli Taksir", Sinerji Hukuk Yazılımları, (tarih yok), <https://www.sinerjias.com.tr/makale/YEN%C4%B0%20TCK%C2%B4DA%20OLASI%20KAST%20VE%20B%C4%B0L%C4%B0N%C3%87L%C4%B0%20TAKS%C4%B0R.pdf>, (E.T.: 13.07.2023).
- De Velde, Elly Van, "Tax rulings in the EU Member States", Directorate General For Internal Policies Policy Department A: Economic And Scientific Policy, Study For The ECON Committee, 2015-08, PE 563.447, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/563447/IPOL_IDA\(2015\)563447_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/563447/IPOL_IDA(2015)563447_EN.pdf), (E.T.: 25.07.2022).
- Değirmenci, Olgun, "Ceza Hukukunda Yanılma Kavramı ve Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Yanılma", TBB Dergisi, 2014 (110).
- Demin, Alexander V., "Certainty and Uncertainty in Tax Law: Do Opposites Attract?", Laws, 2020, 9(4).
- Demirbaş, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınevi, 15.b., Ankara, 2020.
- Demirbaş, Timur ve Mustafa Ruhan Erdem, Ceza Hukuku Pratik Çalışmalar, Seçkin Yayınevi, 10.b., Ankara, 2020.
- Demirel, Hakkı, "Ceza Hukukunda Bilmeme ve Hata", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.1955, C.12, S.3.
- Demirtaş, Soner, "Suçun Nitelikli Hallerine Teşebbüs", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXV, Y. 2021, S.3.

- Doğan, Koray, "Tehlike Suçu İle Zarar Suçu Arasındaki Suçların İçtimaı Sorunu", TAAD, Yıl: 5, Sayı: 16 (Ocak 2014).
- Doğrusöz, Bumin, "Yanlış Mukteza ve Vergi Aslı", Referans Gazetesi, 12.11.2009, <https://www.bumindogrusoaz.com/article/yanlis-mukteza-ve-vergi-asli>, (E.T.: 22.09.2023).
- Doğrusöz, Mehmet Ezhan, "Vergi Hukukunda Yanılma Kavramı ve Etkileri", <https://www.bumindogrusoaz.com/article/vergi-hukukunda-yanilma-kavrami-ve-etkiler>, (E.T.: 29.08.2023).
- Donay, Süheyl, Ceza Muhakemesinde Yargılanan Vergi Suçları, Beta Yayınevi, Haziran 2008, İstanbul.
- Dönmezer, Sulhi ve Sahir Erman, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Umumi Kısım, C.II/1, 2.b., İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1961.
- Dülger, İbrahim ve Selami Cin, "Suçu ve Suçluyu Övme Suçu (TCK md. 215)", D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, C.21, Özel S., 2019.
- Dülger, Murat Volkan, "5237 Sayılı YTCK'da Kastın Unsurları ve Türleri- Özellikle Olası Kastın Değerlendirilmesi", Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi, Y:2, S:5, Nisan 2005.
- Dülger, Murat Volkan, Merve Bakdur, Onur Özkan, "Ceza Hukukunda Objektif İsnadiyet", CHD, Aralık 2020, Y:25, S:44. (Atıf Şekli: İsnadiyet).
- Dülger, Murat Volkan, Onur Özkan ve Merve Bakdur, "Ceza Hukukunda Hata ve Hataya Bağlanan Sonuçlar", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y.12, S.45, (Ocak 2021). (Atıf Şekli: Ceza Hukukunda Hata).
- Edizdoğan, Nihat, Türkiye'de Vergi Suç ve Cezaları, Uludağ Üniversitesi Yayınları, Yayın No:3-025-0073, Bursa, 1982.
- Ekinci, Ahmet Tolga, "Resmî Belgede Sahtecilik Suçu", Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Haziran 2016.
- Erdem, Mustafa Ruhan, "Suçun Konusunda Yanılma ve Sapma", D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C.21, Özel S.,2019.
- Erdem, Tahir, "Vergi Hukukunda Yanılma", Vergi Sorunları Dergisi, Sayı:265, Ekim 2010.
- Ergün, Güneş Okuyucu, "Görevi Kötüye Kullanma Suçu", TBB Dergisi, Sayı 82, 2009.
- Erman, Ragıp Barış, "Yanılmanın Ceza Sorumluluğuna Etkisi", İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 2006. (Atıf Şekli: Yanılmanın Etkisi).
- Erman, Sahir, "Ceza Hukukunda Hukuki Bilmeme ve Yanılma", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.12, S.2-3, 1946. (Atıf Şekli: Hukuki Bilmeme).
- Ersoy, Adnan, "6009 Sayılı Yasa ile Yanılma Uygulamasında Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi", Vergi Dünyası, Sayı:351, Kasım 2010. (Atıf şekli: Yanılma).

- Ersoy, Adnan, "6009 Sayılı Kanun Sonrası Vergi İncelemelerinde Genel Tebliğ, Sirküler ve Mukteza (Özelge) Etkisi", Vergi Dünyası, Sayı:357, Mayıs 2011. (Atıf şekli: Özelge Etkisi).
- Ersoy, Uğur, "Ceza Hukukunun Gri Alanı", TAAD, Yıl: 11, Sayı: 41 (Ocak 2020).
- Ersoy, Yüksel, "Ceza Hukukunda Bilmeme ve Hatanın Hukuki-Psikolojik Anlamı", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, S.22, (Nisan 1967). (Atıf Şekli: Ceza Hukukunda Bilmeme).
- Ertek, Pınar, "Vergi Kaçakçılığı Suçunda Kast Unsuru", İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019.
- Geçer, Ahmet Emrah, "Sermaye Piyasası Hukukunda Piyasa Dolandırıcılığı Suçu", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XXI, Y.2017, S.2.
- Gençtürk, Yetkin Kaan, Vergi Hukukunda Muhasebe Hilesi Suçu, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Gerçekler, Hasan, Yorumlu ve Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Cilt-1, Güncellenmiş 5.b., Seçkin Yayınevi, Ankara, 2020.
- Givati, Yehonatan, "Resolving Legal Uncertainty: The Unfulfilled Promise of Advance Tax Rulings", Virginia Tax Review, 6/2009. (Atıf Şekli: Legal Uncertainty).
- Givati, Yehonatan, "Walking A Fine Line: A Theory of Line Drawing in Tax Law", Virginia Tax Review 34: 469-502, (2015).
- Gökbel, Doğan, "Vergi Mükelleflerine Daha Fazla Belirlilik İçin Özelge Uygulaması", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İİBF Dergisi, 3(2), Ekim, 2008.
- Gözler, Kemal, İdare Hukuku (Cilt 1), Ekin Kitabevi, 2.b., Bursa, 2009.
- Gülce Oslu, Sevim, Vergi Kaçakçılığı Suçu ve Cezası, T.C. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2013.
- Gülgeç, Yahya Berkol, Normlar Hiyerarşisi, Oniki Levha Yayıncılık, 2.b., İstanbul, 2018.
- Gümüşkaya, Gamze, Hukuk Devleti Perspektifinden Vergi Hukukunda Özelgeler, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2021.
- Güneş, Gülsen, Verginin Yasallığı İlkesi, On İki Levha Yayınları, İstanbul, Mart 2008.
- Güngör, Devrim, "Ceza Hukukunda Kural Üzerinde Hata", TBB Dergisi, S.68, 2007.
- Hafizoğulları, Zeki, Hukukî Bilmeme ve Açık Ceza Normları, Ankara Hukuk Fakültesi 50. Yıl Armağanı 1925-1975 I, Ankara 1977.
- Hakeri, Hakan, Sorularla Ceza Hukuku, Türkiye Barolar Birliği, Ankara, 2005.
- İçel, Kayıhan, Yener Ünver ve Hakan Hakeri, Karşılaştırmalı Ceza Hukuku Yasaları, Beta Yayınevi, 12.b., Eylül 2018.
- Kaneti, Selim, Vergi Hukuku, Özdem Kardeşler Matbaası, İstanbul 1986/1987.
- Kaneti, Selim, Esra Ekmekçi, Gülsen Güneş, Mahmut Kaşıkçı, Vergi Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2019.

- Karaarslan, Ali, "Mukteza ve Yanılma", Vergi Dünyası, Sayı:105, 1990.
- Karakoç, Yusuf, Vergi Ceza Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016
- Karasu Öztemel, Gülçin, "Özelgelerin Hukuki Mahiyeti ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar-Çözüm Önerileri", Vergi Sorunları, S.361, Ekim 2018.
- Karataş Durmuş, Neslihan, "Türk ve Fransız Vergi Hukuku Kapsamında Mükelleflerin Korunması", Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 48, Temmuz-Aralık 2016.
- Kaşıkcı, Mahmut, "Türk Hukukunda Vergi Kaçakçılığı Suçları", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, No:8571, İstanbul, 1999, s.31-32.
- Kaya, Cemil, "Türk İdare Hukukunda İcrai Olmayan İdari İşlemler", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.IX, S.1,2, 2004.
- Keçelioğlu, Elvan, "Kusurluluğu Ortadan Kaldıran Sebeplerle Hukuka Uygunluk Sebepleri Arasındaki Ayrımın TCK'nın Uygulaması Bakımından Pratik Sonuçları", TBB Dergisi, Sayı 87, 2010.
- Keçelioğlu, Elvan, "Sırf Hareket Suçu Soyut Tehlike Suçu mudur?", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXV, Y. 2021, S.2.
- Kitapçioğlu Yüksel, Tülay, "Özgü Suç", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 2021.
- Kızır, Mahmut, "Yargıtay Kararları Işığında Basiretli İş Adamı Gibi Hareket Etme Yükümlülüğünün Sözleşmenin Değişen Şartlarına Uyarlanmasına Etkisi", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2011, C.19, S.2.
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmaz, "Hukuka Uygunluk Sebeplerinde Sınırın Aşılması", EÜHFD, C. XI, S. 1-2 (2007).
- Koç, Cevat, Vergi Ceza Hukukunda Yanılma, Vergi Dünyası, Sayı:158, 1994.
- Kolotoğlu, Olcay, "Vergi Usul Kanunu Kapsamında Vergi İncelemesi, Özelge, Yanılma ve Görüş Değiştirme", Vergi Sorunları Dergisi, S.326, 2015.
- Koparan, M. Reşat, TCK Genel Hükümler Ceza Sorumluluğunu Kaldıran ve Azaltan Sebepler, TBB Dergisi, Sayı 64, 2006.
- Kuzucu Yapar, Burcu, "Bir Suç Olarak Vergi Mahremiyetinin İhlali", Maliye Çalışmaları Dergisi- Journal of Public Finance Studies, Sayı 65, 2021.
- Kurt, Arifcan, Vergi Kaçakçılığı Suçları, Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2022.
- Küçük, Sema, "Yanılma Hali ve Ceza Uygulaması", Vergi Dünyası, Sayı:353, Ocak 2011.
- Küçük, Sema ve Muzaffer Küçük, "Finansman Gideri İndirimi Kısıtlamasında Netleştirmeye İlişkin Danıştay Kararları Mükellefler İçin Yanılma Gerekçesi Olur Mu?", Vergi Dünyası, S.226, 2000.

- Mahmutoğlu, Fatih Selami ve Serra Karadeniz, Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler Şerhi, Beta Yayınevi, İstanbul, 2017.
- Meraklı, Serkan, Ceza Hukukunda Kusur, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir, 2017.
- Mutluer, M. Kâmil, Vergi Genel Hukuku, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Ocak 2016.
- Nas, Adil, Türk Vergi Hukukunda Uzlaşma Kurumu, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 2008.
- Nas, Adil, "Vergi Cezaları ve Gecikme Faizini Kaldıran Bir Neden Olarak Yanılma", Legal Mali Hukuk Dergisi, Cilt:8, Sayı:92, Yıl:2012. (Atıf Şekli: Yanılma).
- Oktar, S. Ateş, Vergi Hukuku, Türkmen Kitabevi, 15.b., İstanbul, 2020.
- Oktar, Salim Ateş ve Zinnur Tunç, "Vergi Hukukunda Yanılma Halinde Gecikme Faizi Hesaplanmayacağı Hükümü Dolayısıyla Mücbir Sebeplerin Sonuçlarına İlişkin Bir Değerlendirme", Vergi Dünyası, Sayı:468, Ağustos 2020.
- Öncel, Mualla, Ahmet Kumrulu, Nami Çağan, Cenker Göker, Vergi Hukuku, Turhan Kitabevi, 28.b., Ankara, 2019.
- Öz, Ersan, Vergilendirmede Kanunilik ve Türk Vergi Sistemi, Gazi Kitabevi, Ankara, 2004.
- Özar, Süleyman, "Türk Ceza Hukukunda "Sapma"", TBB Dergisi, Sayı 66, 2006.
- Özbek, Veli Özer ve Koray Doğan, "Zorunluluk Halinin (TCK m.25/2) Hukuki Niteliği", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 9, Sayı 2, 2007.
- Özdil, Mustafa, "Yanılma Halinde Gecikme Faizi Uygulanıp Uygulanmayacağı ve İadelerin Bu Konudaki Görüşün İrdelenmesi", Vergi Dünyası, Sayı:223, 2000.
- Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 16.b., Ankara, 2020, s.491 (dipnot 814).
- Özgenç, İzzet, "İhmalî Suç Teorisi", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XXV, Y.2021, S.4.
- Püren, Serap, "Vergi Kaçakçılığının Farklı Nitelikli Suçlar ile Karşılaştırılması: Zonguldak İlinde Bir Araştırma", Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak 2012.
- Saraçoğlu, Fatih ve Muharrem Çakır, "Avustralya ve Yeni Zelanda'daki Özelge Uygulamalarının Ülkemizdeki Uygulama ile Karşılaştırılması ve Öneriler", Vergi Sorunları, S.391, Nisan 2021.
- Sarıgöl, Ali Tanju, "Ceza Hukukunda Hata Kavramı ve Suçun Maddi Unsurlarında Hatanın Ceza Sorumluluğuna Etkisi", ERÜHFD, C.XIV, S.2, (2019).
- Serdar, Ali, "Gecikme Faizinin Yanılma (Kusursuzluk) Halinde Uygulanması, Vergi Dünyası, Sayı:227, 2000.
- Seviğ, Veysi, "Fatura Üzerinde Yapılan Düzeltme Geçerli Mi?", İstanbul Ticaret, İstanbul Ticaret Odası Gazetesi, 18.07.2014.

- Sonsuzoğlu, Elif, "Çeşitli Yasalar Açısından Vergi Mahremiyetine İlişkin Düzenlemelerin Değerlendirilmesi", Vergi Sorunları, Sayı:141, Haziran 2000.
- Sonsuzoğlu, Elif, Türk Vergi Hukukunda Fer'i Borç ve Alacak Olarak Faiz ve Zam, Türkmen Kitabevi, 2.b., İstanbul, 2013.
- Soyer Güleç, Sesim, "Türk Ceza Kanunu'nda Haksızlık Yanılgısı (m.30/4)", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 10, Sayı 1, 2008.
- Sözüer, Adem, "Hukuki Hata", Yargıtay Dergisi, Y.21, S.4, Ekim 1995.
- Sümer, Arif Emre, "Türk Ceza Hukukunda Haksızlık Yanılgısı (TCK m. 30/4)", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XVII, S.1, Y.2022,
- Szabo, Ildikó, "Advance Tax Ruling", MultiScience - XXX. microCAD International Multidisciplinary Scientific Conference University of Miskolc, Hungary, 21-22 April 2016, ISBN 978-963-358-113-1. https://www.uni-miskolc.hu/~microcad/publikaciok/2016/E_feliratozva/E_8_Szabo_Ildiko.pdf, (E.T.: 25.07.2022).
- Şahin, Şeyda, Vergi Hukukunda Çift Defter Tutma Suçu, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2018.
- Şare, Ersin, "Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlarda Kural Üzerinde Hata", Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2(2021).
- Şeker, Sakıp, "Muhasebe Hilesi Üzerine", Yaklaşım, S.196, Nisan 2009.
- Şen, Ersan ve Selvacan Akpınar, "Hata", 06.05.2021, <https://sen.av.tr/tr/makale/hata>, (E.T.: 01.11.2023).
- Şenyüz, Doğan, Vergi Ceza Hukuku, Ekin Kitabevi, 12. b., Bursa, 2022.
- Şişman, Gülden, "Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Vergi Hukukunda Öngörülebilirlik", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 4/2016.
- Taşdelen, Aziz, "Vergi Kabahatlerinin Anayasal Temelleri Üzerine Düşünceler", AUHFD, 59 (4) 2010.
- Taştan, Mehmet, Vergi Usul Kanunu Yönünden Sahte Belge Düzenleme ve Kullanma Suçları, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2018.
- Temiz, Bilgehan Savaşçı, Ceza Hukukunda Amirin Emrinin Yerine Getirilmesi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2018.
- Tunç, Kübra, Ceza Hukukunda Kastı Engelleyen Hata, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- Turabi, Selami, Kusurluluk ve Kusurluluğu Etkileyen Haller, TBB Dergisi 2012 (101).
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri (Online), <https://sozluk.gov.tr/>.
- Ümit, Ceyda, "Defter, Kayıt ve Belgeleri Gizleme Suçunda Cezai Sorumluluk", Ankara Üniversitesi Hukuk Fak. Dergisi, 70 (4) 2021.

- Ünal, Ertuğrul, “Vergi Usul Kanununun 359’uncu Maddesinin b Fıkrasında Düzenlenen Vergi Kaçakçılığı Suçu”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 27, Sayı 2, Aralık 2021.
- Ürel, Gürol, Güncel Vergi Usul Kanunu Uygulaması, Maliye ve Hukuk Yayınları, 2.b., 2007, Ankara.
- Üyümez, M. Erkan, “Yanılma Halinde Gecikme Zammının Uygulanabilirliği”, Vergi Sorunları, Sayı:253, Ekim 2009.
- Üzeltürk, Hakan, “Mukteza Komedi”, Legal Mali Hukuk Dergisi, C.9, S.101, Mayıs 2013.
- Waerzeggers, Christophe J., Cory Hillier, “Introducing an Advance Tax Ruling (ATR) Regime”, Tax Law Technical Note No. 2016/002, IMF Legal Department, 31.05.2016, https://www.imf.org/-/media/Websites/IMF/imported-full-text-pdf/external/pubs/ft/tltn/2016/_tltn1602.ashx, (E.T.: 15.09.2022).
- Yakar, Soner, “Vergi Hukukunda “Yanılma” Üzerine Bir Değerlendirme”, Legal Mali Hukuk Dergisi, Sayı:42, Haziran 2008.
- Yalkut, Necdet, “Türk ve İtalyan Ceza Yasaları Açısından Hukuku Bilmeme ve Yanılma”, Yargıtay Dergisi, Nisan 1977, Cilt:3, Sayı: 2, www.yargitaydergisi.gov.tr/journalContent/10, (E.T.: 05.05.2023).
- Yaltı, Billur, “Vergisel İzahatlar: Sirküler ve Özelge Düzeninde Değişen-Değişmeyen Hükümlere Genel Bakış”, Prof. Dr. Sadık Kirbaş’a Armağan, (Editörler: Mustafa Koçak ve Suat Teker), Okan Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2011.
- Yavuz, Hakan A. “Türk Ceza Hukukunda Haksızlık Hatası (TCK m.30/4) (Teoride ve Güncel Yargıtay Uygulamasında)”, TAAD, Yıl: 12, Sayı: 46 (Nisan 2021).
- Yeniyetişme, Yiğit, Suç Politikasının Ana İlkeleri Açısından Türkiye’de Ceza Hukuku Değişimleri, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2020.
- Yeşil, Eyüp, “Kasten Öldürme Suçlarında Bağlılık Kuralı”, CHKD, Cilt: 3, Sayı: 2, 2015, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/331428>, s.97 (Erişim:15.06.2023).
- Yetik, Elif Tuğçe, “Vergi Ceza Hukukunda Muhteviyatı İtibariyle Yanıltıcı Belge Düzenlenmesi ve Kullanılması”, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2018.
- Yıldız, Ferhat, “Belgede Sahtecilik ve Vergi Kaçakçılığı Suçlarının Yargı Kararları Işığında Karşılaştırılması”, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2021.
- Yılmazoğlu, Yunus Emre, “Vergi Yargısı Uygulamasında Kabahatler Kanunu’na Alternatif Bir Bakış ve Vergi Ziyat Doğuran Fiillere İştirake İlişkin Anayasa Mahkemesi Kararına Dair Bir İrdeleme”, TBB Dergisi 2016 (124).

Dr. Zikrullah ÖZBAĞ

**ANONİM ŞİRKET
YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN
CEZAI SORUMLULUKLA BAĞLANTILI
HUKUKİ SORUMLULUĞU**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Cezai Sorumlulukla Bağlantılı Hukuki Sorumluluğu

Dr. Zikrullah Özbağ

Hukuk Yayınları Dizisi – 3623

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 527 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nilüfer Aydın

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Akartepe**, Alpaslan: Türk Borçlar Kanunu'nun Haksız Fiilden Doğan Borç İlişkileri Alanında Getirdiği Yenilikler ve Değişiklikler, EÜHFD, C. XVI, S. 1-2, 2012.
- Akbulak**, Yavuz: Anonim Şirketlerde Temsil Yetkisi ve Bu Yetkinin Devri, İstanbul Barosu Dergisi, C. 90, S. 4, 2016, s. 306-317.
- Akbulut**, Berrin: Bağlılık Kuralı, GÜHFD, C. XIV, S. 1, 2010, s. 167-214.
- Akdağ Güney**, Necla: Bankalar Kanunu'na Göre Yönetim Kurulu Üyelerinin Verdikleri Zararla Sınırlı Şahsi Sorumluluklarının İsviçre Borçlar Kanunu Art. 759'da Yeralan Farklılaştırılmış Teselsül (Differenzierte Solidarität) Düzenlemesi ile Karşılaştırılması, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, C. 2, İstanbul 2007, s. 1207-1240 (Akdağ Güney, Farklılaştırılmış Teselsül, 2007).
- Akdağ Güney**, Necla: Anonim Şirketlerde Azledilen Yöneticilerin Tazminat Hakları, AÜHFD, C. 57, S. 2, 2008, s. 1-34 (Akdağ Güney, Tazminat Hakkı, 2008).
- Akdağ Güney**, Necla: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, İstanbul 2010 (Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, 2010).
- Akdağ Güney**, Necla: 6552 sayılı Torba Kanun ile TTK m. 371'e Eklenen Yedinci Fıkra İlişkin Değerlendirmeler, Arslanlı Bilim Arşivi, 2014, s. 3, 13, 17, 23 <https://www.arslanlibilimarsivi.com>. (Yayın Tarihi: 12.11.2014; Erişim Tarihi: 03.06.2022) (Akdağ Güney, TTK m. 371/7, 2014)
- Akdağ Güney**, Necla: Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Baskı, İstanbul 2016 (Akdağ Güney, 2016).
- Akın**, Mustafa / **Parlar**, Ali / **Hatipoğlu**, Muzaffer: Bankacılık Ceza Hukuku, Ankara 2010.
- Akıntürk**, Turgut: Müteselsil Borçluluk, Ankara 1971.
- Akipek**, Jale / **Akıntürk**, Turgut / **Ateş**, Derya: Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, C. 1, 13. Bası, İstanbul 2016.
- Aksoy**, Mehmet Ali: Türk Ticaret Kanunu Bağlamında Defter Tutma Yükümlülüğü, HÜHFD, C. 6, S. 2, 2016 (Aksoy, Defter Tutma Yükümlülüğü, 2016).

- Akyol**, Şener: Türk Medeni Hukukunda Temsil, İstanbul 2009 (Akyol, Temsil, 2009).
- Akyürek**, Koray: Kurumsal Yönetim İlkeleri Işığında Halka Açık Anonim Şirketlerde Kamuyu Aydınlatma Yükümlülüğü ve Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP), İstanbul 2020.
- Alıcı**, Yaşar: Bankacılık Kanunu Şerhi, İstanbul 2007.
- Alper**, Gizem: Yönetim Kurulu Üyesinin Anonim Ortaklıkla İşlem Yapma Yasağı, Maltepe Üniversitesi Dergisi, 2013, S. 1, s. 45-60 (Alper, İşlem Yasağı, 2013).
- Alper**, Gizem: Türk Özel Hukukunda Ultra Vires İlkesi (Anlamı ve Kapsamı), İstanbul 2013 (Alper, Ultra Vires, 2013).
- Altaş**, Soner: Yönetim Kurulu Üyeleri Şirketle İşlem Yapma ve Rekabet Etme Kararlarında Oy Kullanabilirler mi?, Mali Çözüm Dergisi, S. 136, 2016, s. 147-152.
- Altay**, Sıtkı Anlam: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Yetkilerinin Devrinin Sorumluluğa Etkileri, İstanbul 2011 (Altay, 2011).
- Altay**, Sıtkı Anlam: Anonim Ortaklıklarda Gözetim Yükümlülüğünün Sınırlarının ve Ölçütlerinin Belirlenmesine yönelik Düşünceler, Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Armağan, İstanbul 2013, s. 3-20 (Altay, Gözetim Yükümlülüğü, 2013).
- Altay**, Sıtkı Anlam: Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Farklılaştırılmış Teselsül, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, C. 14, Mart 2019, s. 68-75 (Altay, Farklılaştırılmış Teselsül, 2019).
- Altın**, Hayrunnisa: Haksız Fiillerde Ceza Kanunlarındaki Zamanaşımının Uygulanması, AÜHFD, C.69, S. 1, 2020, s. 1-32.
- Antalya**, O. Gökhan: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C. 2, Haksız Fiilden Doğan Borç İlişkileri, Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Borç İlişkileri, İstanbul 2018 (Antalya, C. 2, 2018).
- Ansay**, Tuğrul: Anonim Şirketlerde Ehliyet Meselesi, (Ehliyet), I. Ticaret ve Banka Hukuku Haftası, Ankara 1960 (Ansay, Ehliyet, 1960).
- Ansay**, Tuğrul: Anonim Şirketler Hukuku, 6. Baskı, Ankara 1982 (Ansay, Şirketler Hukuku, 1982)
- Ansay**, Tuğrul: Anonim Şirketlerin Ehliyeti İdare Meclisinin İbrası İdare Meclisi Aleyhine Mesuliyet Davası ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı, C. 3, S. 3, Ankara 1966 (Ansay, İbra, 1966).

- Apaydın**, Cengiz: Ceza Hukukunda Kusurluluk, Ankara 2018.
- Ararat**, Melsa / **Eroğlu**, Muzaffer: Yönetişim (Kurumsal Yönetim) Kalitesi Açısından İcra Ve Kontrol İşlevlerinin Ayrılığı Ve Türkiye'deki Geleneksel Yapılanmaların Şirket Performansına Muhtemel Etkisi, KHAS HFD, C. 5, S. 1, 2017.
- Aras**, Bahattin: Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi, Ankara 2014.
- Arı**, Zekeriyya: Alacaklıların veya Ortaklıkların Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Doğrudan Zararlar Nedeniyle Açılabilirler Davalarında Zamanaşımı, EÜHFD, C. XIV, S. 1-2, 2010, s. 171-198.
- Artürk**, Ramazan: Şirket Yöneticilerinin Ceza Sorumluluğu Şirket Suçlarında Faillik, Ankara 2022.
- Arslan**, İbrahim: Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması, Konya 1994 (Arslan, Yetkinin Sınırlandırılması, 1994).
- Arslan**, İbrahim / **Tüzemen Atik**, Ebru: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Aleyhine Sorumluluk Davası Açılması Kararı ve Açılacak Davada Şirketin Temsili, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 2, 2016, s. 11-35.
- Arslan**, Kaya: Halka Açık Ortaklıklarda Örtülü Kazanç Aktarımı Yasağı (SerPK M. 21), İÜHFM, C. LXXI, S. 2, 2013, s. 193-204.
- Arslanlı**, Halil: Anonim Şirketler, C. 2-3, Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, İstanbul 1960.
- Artuk**, Mehmet Emin: Çevrenin Kasten Kirletilmesi Suçu (TCK m. 181), İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 1, 2014, s. 37-48.
- Artuk**, M. Emin / **Gökçen**, Ahmet / **Alşahin**, M. Emin / **Çakır**, Kerim: Ceza Hukuku Genel Hükümler, 11. Baskı, Ankara 2017 (Artuk / Gökçen / Alşahin / Çakır, 2017).
- Aslan**, Volkan: Zimmet Suçu, İÜHFM, C. LXXI, S. 1, 2013, s. 43-66.
- Aslan**, Kemale Leyla / **Güler**, Ahmet Alper: Vekilin Özen Yükümlülüğu ve Basiretli Vekil Kavramı, İAÜHFD, C. 6, S. L, 2020.
- Aslanoğlu**, Suphi / **Bozgeyik**, Hayri / **Özalp**, Ayşe Duygu: İflas Erteleme Kap-samında Hazırlanan Borca Batıklık Bilançosunda Yer Alan Alacakların Mali Ve Hukuki Durumu, TFM, S. 2, 2016.
- Atalan**, Mustafa: Dolandırıcılık Sahtecilik ve Güveni Kötüye Kullanma Suçları Şerhi, 2. Baskı, Ankara 2018.

- Atalı**, Murat: Pekcantez Usul Medeni Usul Hukuku, C. 3, 15. Bası, İstanbul 2017.
- Ataman**, Başak / **Gökçen**, Gürbüz / **Cavlak**, Hakan / **Cebeci**, Yasin: Kurumsal Yönetim Algısı İle Kurumsal Yönetim Notu Arasındaki İlişkinin Analizi Maliye Finans Yazıları, S. 107, 2017, s. 161-186.
- Atan**, Turhan: Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mesuliyeti, Ankara 1967.
- Atay**, Egemen: Anonim Şirkette Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisi ve Temsil Yetkisinin Devri Terazi Hukuk Dergisi, C. 15, S. 164, 2020, s. 706-719.
- Atay**, Onuralp: Bankacılık Zimmet Suçu, TAAD, S. 49, 2022, s. 609-640 (Atay, 2022).
- Avcı**, Ali: Türk Borçlar Kanununda Yüklenicinin Sadakat Ve Özen Borcu, TBB Dergisi, S. 119, 2015, s. 367-394.
- Ay Kaplan**, Ülkü: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Gözetim Görevi, Ankara 2017.
- Ayan**, Mehmet / **Ayan**, Nurşen: Kişiler Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2016.
- Ayan**, Özge: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğünün İhlalinin Sonuçları, Ankara 2013.
- Aydemir**, Fatih: Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrasının Hukuki Sonuçları, İÜHFİM, C. LXIX, S. 1-2, 2011, s. 1075-1103.
- Aydın**, Alihan: Türk Ticaret Kanunu'nun Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı Ve Borca Batıklığa İlişkin Düzenlemesine (TK M. 376) Eleştirel Bir Bakış, İÜHFİM, C. LXX, S. 2, 2012 (Aydın, Sermaye Kaybı, 2012).
- Aydın**, Alihan: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Sınırları ve Temsil Yetkisinin/Gücünün Kötüye Kullanılması Sorunu, BATİDER, C. 30, S. 1, 2014, s. 123-188 (Aydın, Temsil Yetkisinin Sınırı, 2014).
- Aydoğan**, Fatih: Ticaret Ortaklıklarında Rekabet Yasağı, İstanbul 2005.
- Aygün Eşitli**, Ezgi: Suçların ve Cezaların Kanuniliği İlkesi, TBB Dergisi, S. 104, 2013, s. 225-246.
- Ayhan**, Rıza / **Çağlar**, Hayrettin / **Özdamar**, Mehmet: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı, Ankara 2022.
- Aykın**, Hasan / **Avcı**, Şerife: OECD Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlisine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi Ve Türkiye'ye Yansımaları, Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi, S. 29, 2008, s. 1-10.

- Aytaç**, Zühtü: Anonim Ortaklıklarda İbra, Ankara 1982.
- Aytekin İnceoğlu**, Asuman: Güveni Kötüye Kullanma Suçu, GSÜHFD, S. 1, 2018, s. 41-85.
- Ayverdi**, İlhan: Misalli Büyük Türkçe Sözlük, C. 3, 4. Baskı, İstanbul 2011.
- Bachmann**, Gregor / **Prüfer**, GERALF: Korruptionsprävention und Corporate Governance, ZRP, 2005, 109, s. 109-113.
- Bahar Sayın**, Hediye: Pay Sahibi Haklarının Korunması Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, 2. Baskı, İstanbul 2017.
- Bahtiyar**, Mehmet: Anonim Şirket Adına Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davasında Genel Kurul Kararının Gerekli Olup Olmadığı Sorunu, (Edit. Arkan, Sabih / Özkorkut, Korkut / Bektaş, İbrahim / Balık, İfakat), Prof. Dr. Seza Reisoğlu Armağanı, Ankara 2016, s. 393-414 (Bahtiyar, Sorumluluk Davası, 2016).
- Bahtiyar**, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, 14. Bası, 2020 (Bahtiyar, Ortaklık Hukuku, 2020).
- Bakkalcı**, Şebnem Meral: Avrupa Birliği'nde Öğrenenlerin Ticareti İle İlgili Hukuki Düzenlemeler, Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi, C. 1, S. 1, Ocak 2009, s. 41-56.
- Balaban**, Mahmut Furkan: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu ve Sorumluluk Davası, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2019 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Balan**, Arzu: Ekonomik Bir Suç Olarak Sermaye Piyasası Kanununda Düzenlenen İşleme Dayalı Piyasa Dolandırıcılığı Suçu, İstanbul 2019.
- Battal**, Ahmet: Ceza Hukukundaki Koruma ve Güvenlik Tedbirleri Yönünden Ticaret Şirketleri, (Edit. Memiş, Tekin / Şimşek, Bahar / Şener, Özge Selin), Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Sempozyumu II ve Makaleler - Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Başkanı Merhum Mehmet Kılıç'a Armağan, İstanbul 2020, s. 295-324.
- Başpınar**, Veysel: Vekilin (Avukat, Hekimin, Mimarın, Bankanın) Özen Borcundan Doğan Sorumluluğu, 2. Baskı, Ankara 2004.
- Başpınar**, Veysel: Avukatın Özen Borcu Ve Yargıtay Uygulaması, Prof. Dr. Şener Akyol'a Armağan, İstanbul 2011.
- Bayraklı**, Hasan Hüseyin: Vergi Kaçakçılığı Suçlarında Birleşme (İçtima), TAAD, S. 30, 2017, s. 1-18.

- Beisheim**, Carsten E. / **Hecker**, Andreas: Compliance-Verantwortung im Licht der „Siemens/Neubürger“-Entscheidung – auch bei Unternehmen der öffentlichen Hand, *KommJur*, 2015, 49, s. 49-54.
- Bengi**, Ali: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin İşlemlerinin Hukuka Uygunluk Denetiminde Yeni Bir Kriter: “Business Judgment Rule” (Yöneticinin Hukuka Uygunluk Kuralı), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2009 (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- Belgin Güneş**, Derya: Ceza Muhakemesi Kararlarının Hukuk Mahkemesi Bakımından Etkileri, İstanbul 2019.
- Bezci**, Yiğit M.: Sermaye Piyasası Kanununda Yer Alan Suçlar (Edit. Kutlu Gürel, Meltem), İdare Hukuku Açısından Sermaye Piyasası, Ankara 2017, s. 257-306.
- Bühr**, Dietrich / **Kalinowsky**, Marc: Risikofrüherkennungssystem bei nicht börsennotierten Aktiengesellschaften – Haftungsfälle für Vorstand, Aufsichtsrat und Wirtschaftsprüfer, *DStR*, 2008, 620, s. 620-627.
- Bilgili**, Fatih: Yeni Gelişmelerle İsviçre ve Alman Hukuklarında Anonim Ortaklıkların Organlarının Davranışlarından Dolayı Üçüncü Kişiler Karşısındaki Sorumluluğu ve Organların Tazminat Borcu, Ankara 2004.
- Bilgili**, Fatih / **Demirkapı**, Ertan: Şirketler Hukuku, 9. Baskı, Bursa 2013.
- Birtek**, Fatih: AİHM, Anaya Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Mahkemesinde Delil ve İspat, Ankara 2016 (Birtek, 2016).
- Birtek**, Fatih: Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, Ankara 2018 (Birtek, 2018).
- Bolat Türkdöğən**, Elif: Türk Hukukunda Bir Kusursuz Sorumluluk Türü Olarak Objektif Özen Ödevine Dayalı Sorumluluk, Ankara 2021.
- Bora Çınar**, Sevda: Anonim Şirketlerde Sorumluluk Davası Açılmasında Genel Kurul Kararı Alınmasının Gerekli Olup Olmadığı Üzerine Bir Değerlendirme, *Turkish Academic Research Review An Online International Periodical for the Social Sciences and Humanities (TARR)*, C. 4, S. 2, 2019, s. 235-257.
- Boran Güneysu**, Nilüfer / **Çapa**, M. Sadık: Borca Batıklık Ve İflasın Önlenmesi Yolu Olarak ‘Sıradan Çekilme Anlaşması’, *İNÜHFD*, C. 5, S. 1, 2014.
- Bozer**, Ali / **Göle**, Celal: Kıymetli Evrak Hukuku, 9. Bası, Ankara 2020.
- Bozkurt Yaşar**, Sevgi: Anonim Şirketlerde İşadamı Kararı İlkesinin (Business Judgment Rule) Uygulanması, İstanbul 2015 (Bozkurt Yaşar, İşadamı Kararı İlkesi, 2015).

- Bozkurt Yaşar**, Sevgi: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri Aleyhine Şirket Adına Sorumluluk Davası Açılmasına Karar Vermeye Yetkili Organ, *BATİDER*, C. XXXIV S. 1, 2018, s. 137-168 (Bozkurt Yaşar, Sorumluluk Davası, 2018).
- Bozkurt**, Tamer: Vergi Yükümlülüğü-Vergi Sorumluluğu Kavramları Çerçevesinde Anonim Şirketlerde Tek Başına Temsil ve İlzama Yetkili Olanların (Özellikle Murahhas Azaların) Vergisel Sorumluluğu, *BATİDER*, C. XXIV S. 4, 2008, s. 239-268.
- Bozkurt**, Tamer: Türk Ticaret Kanunu ve Tasarısı Çerçevesinde Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu: Üyelerin Özellikle Doğrudan Doğruya Verdikleri Zararlardan Doğan Sorumlulukları ve Yargı Uygulaması, *TBB Dergisi*, S. 83, 2009 (Bozkurt, Hukuki Sorumluluk, 2009).
- Bozkurt**, Tamer: Şirketler Hukuku, -Adi Ortaklık, Kollektif Şirket, Komandit Şirket, Anonim Şirket, Limited Şirket, Kooperatifler-, 12. Baskı, Ankara 2021 (Bozkurt, Şirketler Hukuku, 2021)
- Böckli**, Peter: Schweizer Aktienrecht, 4. Aufl., Zürich 2009.
- Brand**, Christian/**Hotz**, Dominik: Der „VW-Skandal“ unter wirtschaftsstrafrechtlichen Vorzeichen, *NZG*, 2017, 976, s. 976-983.
- Brugger**, Fabian: Deutscher Corporate Governance Kodex und Organhaftung, *NZG* 2020, 281, s. 281-285.
- Buck-Heeb**, Petra: Corporate Compliance, Handbuch der Haftungsvermeidung im Unternehmen, (Hrsg: Hauschka, Christoph E. / Moosmayer, Klaus / Lösler, Thomas), 3. Auflage, München 2016 (Buck-Heeb, 2016).
- Bürkle**, Jürgen: Grenzen der strafrechtlichen Garantenstellung des Compliance-Officers, *CCZ*, 2010, 4, s. 4-11.
- Büyükkatak**, Aytuğ: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri ve Sınırlandırılması, İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul 2019 (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- Can**, Mehmet Çelebi: Banka Yönetim Kurulu Üyesi Olarak Tüzel Kişi, *GÜHFD*, C. XX, S. 1, 2016 (Can, Mehmet Celebi, Banka, 2016).
- Can**, Mehmet Çelebi: Pay Sahiplerinin Veya Alacaklıların Doğrudan Zararlarının Tazmini Amacıyla İkame Edilen Sorumluluk Davalarında TTK m. 1534'ün Etkisi, *GÜHFDC*. XXI, S. 4, 2017, s. 3-32 (Can, Mehmet Çelebi, Sorumluluk Davası, 2017).
- Can**, Neslihan: Türk Ceza Kanunu'nda Zimmet Suçu (TCK m. 247-249), *DÜHFD*, C. 25, S. 43, 2020, s. 239-278.

- Canözü**, Salih: Anonim Şirketlerde İbra Kararının Kapsamı ve Şartları, The Journal of International Scientific Researches, 5 (3), 2020, s. 334-444.
- Cansel**, Erol / **Özel**, Çağlar: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 1, 2. Baskı, Ankara 2017.
- Cascante**, Christian / **Bingel**, Adrian: Insiderhandel – İn Zukunft Leichter Nachweisbar? - – Die Auslegung Des Insiderrechts Durch Den Eugh Und Folgen Für Die M&A-Praxis –, NZG, 2010, 161, s. 161-165.
- Cengiz**, Selim: İşletmelerde Kurumsal Yönetim Kapsamında İç Denetimin Yeri Ve Önemi: Borsa İstanbul'da Bir Araştırma, Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi, C. XV, S. II, 2013, s. 403-448.
- Cenkci**, Esra: Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Devri, Ankara 2018 (Cenkci, Temsil Yetkisinin Devri, 2018).
- Centel**, Nur / **Zafer**, Hamide / **Çakmut**, Özlem: Türk Ceza Hukukuna Giriş, Onuncu Bası, İstanbul 2017 (Centel / Zafer / Çakmut, 2017).
- Centel**, Nur / **Zafer**, Hamide: Ceza Muhakemesi Hukuku, 21, Bası, İstanbul 2022 (Centel / Zafer, 2022).
- Çakır**, Rasim Can: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Güveni Kötüye Kullanma Suçundan Doğan Sorumlulukları, İstanbul 2016 (Çakır, Rasim Can, 2016).
- Çakır**, Yafes: Yolsuzlukla Mücadelede Uluslararası Organizasyonlar, Sayıştay Dergisi, S. 91, 2013, s. 129-134 (Çakır, Yafes, 2013).
- Çakır**, Murat: Türk Ceza Hukukunda Dava Zamanaşımı, İÜHFİM, C. LXXI, S. 1, 2013, s. 207-228, 2013.
- Çamoğlu**, Ersin: Anonim Şirket İdare Meclisi Üyelerine Karşı Açılacak Mesuliyet Davalarında Zamanaşımı, BATİDER, C. 3, S. 2, 1965, s. 266-279 (Çamoğlu, Zamanaşımı, 1965).
- Çamoğlu**, Ersin: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Borcu, İmran Öktem'e Armağan, Ankara 1970 (Çamoğlu, Özen Borcu, 1970).
- Çamoğlu**, Ersin: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu (Kamu Borçlarından Sorumluluk İle), 3. Bası, İstanbul 2010 (Çamoğlu, 2010).
- Çamoğlu**, Ersin: Yeni Türk Ticaret Kanun'unda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Prof. Dr. Şener Akyol'a Armağan, İstanbul 2011 (Çamoğlu, Sorumluluk, 2011).

- Çamoğlu**, Ersin: Banka Yönetim Kurulu Üyelerinin İflasının Koşulları, BATİDER, C. XXVII, S. I, 2011, s. 5-17 (Çamoğlu, Banka, 2011).
- Çamoğlu**, Ersin: Anonim Ortaklık Genel Kurulunun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı, Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan, İstanbul 2019, s. 329-340.
- Çamoğlu**, Ersin (**Poroy**, Reha / **Tekinalp**, Ünal): Ortaklıklar Hukuku, C. 1, Giriş, Adî Ortaklık, Ticaret Ortaklıklarına İlişkin Genel Hükümler (Perdenin Kaldırılması, Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme) Kollektif, Komandit, Anonim, Halka Açık Anonim Ortaklıklar, Sermaye Piyasası Hukukunun Esasları, 14. Bası, İstanbul 2019 (**Çamoğlu (Poroy / Tekinalp)**, 2019)
- Çamurcu**, Emin: Anonim Ortaklıklarda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluklarının Belirlenmesi, İstanbul 2015.
- Çalal**, Salih: Türk Ticaret Kanununun Kurumsal Yönetim İlkelerine Etkisi, Terazi Hukuk Dergisi. C. 14, S. 154, 2019, s. 1237-1243.
- Çatakoğlu**, Buket: Halka Arzda İzahnamenin Hukuki Niteliği ve İzahnameden Doğan Hukuki Sorumluluk, Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, S. 11, Ocak 2016, s. 118-132.
- Çeker**, Mustafa: Ticaret Hukuku, 2. Baskı, Adana 2011.
- Çeker**, Mustafa: Şirkete Borçlanma Yasağı, MÜHFHAD, C. 18, S. 2, 2012, s. 663
- Çelik**, Aydın: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası, Ankara 2007 (Çelik, Aydın, İbra, 2007).
- Çelik**, İclal: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Ticari Takdir Yetkisi Ve Bundan Doğan Sorumluluğu, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2011 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). (Çelik, İclal, Ticari Takdir, 2011).
- Çelik**, Nazlı Hilal: (TBK m. 72-75), İstanbul Şerhi Türk Borçlar Kanunu, Yürürlük Kanunu, (Edit. Serozan, Rona / Öz, Turgut / Acar, Faruk / Gökyayla, Emre / Develioğlu, Murat), C. 1, Genel Hükümler, 2. Bası, İstanbul 2018 (Çelik, Nazlı Hilal, İstanbul Şerhi, C. 1, 2018).
- Çetin**, Nusret: Sermaye Piyasası Hukukunda Yatırımcının Korunması İlkesinin Teorik Analizi, GÜHFD, C. XV, S. 1, 2011, s. 1-23.
- Çoştan**, Hülya: Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı, BATİDER, C. 28, S. 3, 2012, s. 178. (Çoştan, Karar Alma, 2012).

- Çoştan**, Hülya: Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin ve Kamu Tüzelkişilerinin Yönetim Kurulu Üyeliği, BATİDER, C. XXIX, Ankara 2013, s. 126-127 (Çoştan, Tüzel Kişilerin Üyeliği, 2013).
- Dal**, Seniha / **Çalış**, Yıldırım Ercan: Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Şirket Yönetim Kurulunun "Muhasebe Ve Finans Denetim" Sisteminin Kurulmasına İlişkin Devredilemez Görev ve Yetkisi, Mali Çözüm Dergisi, S. 114, 2012, s. 71-83.
- Dedeagaç**, Ender / **Sapan**, Oğuzhan: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Sorumluluğu, Ankara 2013.
- Demir**, Emine Evin: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komiteler, Ankara 2016 (Demir, Emine Evin, Komiteler, 2016)
- Demir**, Zekeriya: Yolsuzlukla Mücadele Çalışmalarında Örnek Ülke Uygulamalarının Değerlendirilmesi Ve Çözüm Önerileri, Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 4, S. 1, 2020, s. 153-183.
- Demirbaş**, Timur: Ceza Hukuku Genel Hükümler, Onaltıncı Baskı, Ankara 2021 (Demirbaş, 2021).
- Demirci**, Ebru: Tüzel Kişi Yönetim Kurulu Üyelerinin Anonim Şirkete Borçlanma Yasağı, AHBVÜ-HFD, C. XXII, S. 2, 2018, s. 37-73.
- Demirel**, Duygu: Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Devri, HÜHFD, C. 7, S. 2, 2017, s. 211-250.
- Develi**, Emine: Tüzel Kişinin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği, Ankara 2016.
- Develioğlu**, Ferit: Osmanlı ve Türkçe Ansiklopedik Lûgat, 32. Baskı, Ankara 2016.
- Dierlamm**, Alfred: Das neue Insiderstrafrecht, NStZ, 1996, 519, s. 519-522.
- Dinçer Araz**, Nilgün: Roma Hukukunda Sözleşmesel Sorumluluk Ölçütlerinden Biri Olarak "Özen Yükümü (DILIGENTIA)", DEÜHFD, C. 22, S. 1, 2020, s. 171-218.
- Dişel**, Buse: Ceza Mahkemesinin Mahkûmiyet Kararının Hukuk Mahkemesi Kararına Etkisi Ve Bekletici Sorun Yapılması, DEÜHD, C. 11, Özel Sayı, 2009, s. 183-224.
- Doğan**, Beşir Fatih: 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanununa göre Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, 2. Baskı, İstanbul 2011 (Doğan, Organizasyon, 2011).
- Doğan**, Beşir Fatih: Yönetim Kurulunun Devredilemez Yetkileri ve Yönetim Yetkisinin Devri, MÜHFHAD, C. 18, S. 2, 2012 (Doğan, Yetki Devri, 2012).

- Doğan Yenisey**, Kübra: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği ve İş Sözleşmesi, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Prof. Dr. Fevzi Şahlanan'a Armağan, C. 74, Özel Sayı, 2016, s. 337-370.
- Doğanay**, İsmail: Türk Ticaret Kanunu Şerhi, Madde: 1-398, C. 1, 2. Baskı, Ankara 1981.
- Doğanay**, İsmail: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin "Hukuki" Sorumlulukları, BATİDER, C. XVII, S. 3, 1994 (Doğanay, Hukuki Sorumluluk, 1994), s. 57-65.
- Doğrusöz (Koşut)**, Hanife: Banka Yöneticilerinin ve Hâkim Ortaklarının Şahsi Sorumluluğu, İstanbul 2010 (Doğrusöz (Koşut), Banka, 2010).
- Doğrusöz Koşut**, Hanife: Anonim Ortalık Yöneticilerinin ve Denetçilerinin Hukuki ve Cezai Sorumluluğu (TTK m. 549 – 563), 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'nu Beklerken 10-11-12 Mayıs 2012 Sempozyumu, MÜHFHAD, Özel Sayı, C. 18, S. 2, 2012, s. 683-696 (Doğrusöz Koşut, AŞ Sorumluluk, 2012)
- Doğrusöz Koşut**, Hanife: Anonim Şirketlerde Hukuki ve Cezai Sorumluluk, (Edit. Karahan, Sami), Şirketler Hukuku, 2. Baskı, Konya 2013 (Doğrusöz Koşut, Sorumluluk, 2013)
- Domaniç**, Hayri: Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi – II, İstanbul 1988.
- Dönmez Aslan**, Şükriye: Anonim Şirketlerde Borca Batıklık Ve Sıradan Çekilme Sözleşmeleri, YBHD, S. 1, 2020, s. 365-402.
- Dönmezer**, Sulhi / **Erman**, Sahir: Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku Genel Kısım, 9. Baskı, C. 2, İstanbul 1986.
- Dural**, H. Ali: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi ve Hukuki Sonuçları, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2005, (Yayımlanmamış Doktora Tezi) (Dural, Kurulun Kilitlenmesi, 2005).
- Dural**, H. Ali: Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Toplantı Ve Karar Yetersayıları, İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukuku'na Etkileri, İstanbul 2009 (Dural, Yeter Sayılar, 2009).
- Dural**, Halil Ali: Anonim Şirketin Önemli Miktarda Varlığının Satışına İlişkin Genel Kurul Kararının İçeriği Ve Kapsamı, Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s. 237-239.

- Dural**, Mustafa / **Öğüz**, Tufan: Türk Özel Hukuku ve Kişiler Hukuku, C. 2, 22. Baskı, İstanbul 2021 (Dural / Öğüz, 2021).
- Dursun**, Selman: Sermaye Piyasasında Gerçeğe Aykırılıktan Doğan Suçlar, İstanbul 2010.
- Efe**, Ahmet: Uluslararası Hukuk Çerçevesinde Yolsuzlukla Mücadele, Journal of Politics, Economy and Management (JOPEM), C. 4, S. 2, 2021, s. 59-86.
- Elvan**, Sevi Fırat: Uluslararası Antlaşmalar Işığında Rüşvetle Mücadelenin Yeni Boyutu ve Tüzel Kişinin Ceza Sorumluluğu, İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul 2019, (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- Eminoğlu**, Cafer: Türk Ticaret Kanunu'nda Kurumsal Yönetim (Corporate Governange), İstanbul 2014 (Eminoğlu, Kurumsal Yönetim, 2014).
- Eminoğlu**, Cafer: Anonim Şirket Özelinde Fiilî Yönetim Organı, Ankara 2022 (Eminoğlu, Fiilî Yönetim Organı, 2022).
- Erbek Odabaşı**, Özge: Borç İlişkisinden Doğan Yan Yükümlerin Edim Yükümleriyle Karşılaştırılması, İzmir Barosu Dergisi, S. 3, Eylül 2020, s. 61-155.
- Ercan**, Taner: Vergi Ceza Hukukunda Vergi Suçları Kapsamında Cezayı Etkileyen Hususlar, ASBİ Abant Sosyal Bilimler Dergisi, C. 21, S. 3, 2021, s. 545-571.
- Ercoskun Şenol**, Kübra: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantıları, MÜHFHAD, C. 19, S. 2, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, C. 19, S. 2 Özel Sayı, 2013, s. 1693-1726.
- Erdem**, Ercüment: Yönetim Kurulunun Oluşumu, Yetkileri ve Yetki Devri, (Edit. Altınbaş, Ayşegül / Özaltan, Yurdal), Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun İŞ Dünyasına Etkileri, Ankara 2014, s. 25-62.
- Eren**, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 26. Baskı, Ankara 2021 (**Eren**, Genel Hükümler, 2021).
- Eren**, Fikret: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 9. Baskı, Ankara 2021 (Eren, Özel Hükümler, 2021).
- Eriş**, Gönen: Ticari İşletme ve Şirketler, Madde 417-644, C. 2, Ankara 2013, s. 2952-2954.
- Erişen**, Muhammet: Bankacılık Zimmeti, Sayıştay Dergisi, S. 83, 2011, s. 97-123.
- Eroglu**, Muzaffer / **Demir**, Aybüke: Anonim Şirkette Organlar Arası İşbölüm ve Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri, KHAS HFD, C. 2 S. 2, 2014, s. 79-99.
- Ersoy**, Uğur: Hileli ve Taksirli İflas Suçları, CHD, S. 33, 2017, s. 67-114.

- Ertas**, Şeref: Sürekli Borç İlişkilerinde (Dauerschuldverhaeltnisse) Zamanaşımı, Hakan Pekcanitez'e Armağan, DEÜHFD, 2015, C. 16, Özel Sayı 2014, s. 3093-3104.
- Eryiğit**, Harun: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Ortaklıklarda Sermayenin Korunması İlkesi, İstanbul 2020.
- Esener**, Turhan: Mukayeseli Hukuk ve Hususiyle Türk-İsviçre Borçlar Hukukunda Mümessilin Kendi Kendisiyle Mukavele Yapması, AÜHFD, C. 14, S. 1-4, 1957, s. 72-110.
- Esener**, Turhan / **Gündoğdu**, Fatih: Borçlar Hukuku I, İstanbul 2017.
- Eufinger**, Alexander: Zu den historischen Ursprüngen der Compliance, CCZ 2012, 21, s. 21-22.
- Eufinger**, Alexander: Grundsätze der Arbeitnehmerhaftung und Compliance-Verstöße, CCZ, 2017, 130 s. 130-137.
- Evik**, Ali Hakan: Türk Ceza Hukuku'nda Hileli ve Taksirli İflas Suçları, 2. Baskı, İstanbul 2015 (Evik, 2015).
- Evik**, Ali Hakan: Hileli İflas Suçu, HFD, S. 3, 2016, s. 1-58 (Evik, 2016).
- Gencel**, Ufuk: Vergi Kaçakçılığı Suçlarında İştirak Müessesesi ve Sorunları, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, S. 3, 2014, s. 71-87.
- Girgin**, Ömer Ali: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda Göre Adi Ortaklıkta Temsil ve Borçlardan Sorumluluk, İstanbul 2017.
- Göksoy**, Yaşar Can: Ortaklıklar Hukukunda Rekabet Yasaklarının Kapsamı, DEÜHFD, C. 9, Özel Sayı, 2007, s. 633-681.
- Göktürk**, Neslihan: Türk Hukuku'nda Suçların İçtimaı, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi (CHKD), C. 2, S. 1-2, 2014, s. 31-59 (Göktürk, Neslihan, 2014).
- Göktürk**, Kürşat: Amerikan, Alman, İsviçre ve Türk Hukukunda İşadamı Kararı İlkesi, İnÜHFD, C. 2, S. 2, 2011, s. 207-246 (Göktürk, İşadamı Kararı İlkesi, 2011)
- Göktürk**, Kürşat: Banka Yönetici ve Ortaklarının Hukuki Sorumluluğu, Ankara 2013 (Göktürk, Banka, 2013).
- Göktürk**, Kürşat: Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Özellikle Yetki Devri Halinde Gözetim Sorumluluğu ve Hukuku Belirlilik Sorunu, TBB Dergisi, S. 114, 2014, s. 179-200 (Göktürk, Gözetim Sorumluluğu, 2014)
- Göktürk**, Kürşat: Şirketler Topluluğunda sorumluluk Esasları, Ankara 2015 (Göktürk, Şirketler Topluluğu, 2015).

- Göktürk**, Kürşat / **Can**, Mehmet Çelebi: Farklılaştırılmış Teselsülün - Özellikle - Dış İlişki Bakımından Anlamı Ve Bankacılık Kanununun Şahsi İflas Sorumluluğu İle Karşılaştırılması, *İNÜHFD*, C. 2, S. 2, 2011, s. 247-283.
- Gönen**, Ramazan: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu'nun Devredilemeyen Görev ve Yetkileri, Yönetim Yetkisinin Devri ve Devir Halinde Sorumluluk, *İstanbul Barosu Dergisi*, C. 86, S. 6, 2012, s. 125-136.
- Große Vorholt**, André / **Dimarch**, Verena: Haftung von Führungskräften und die Konsequenzen für die Praxis, *NZA-Beilage* 2018, 108, s. 108-114.
- Grunewald**, Barbara: Interne Aufklärungspflichten von Vorstand und Aufsichtsrat, *NZG*, 2013, 841, s. 841-846.
- Gül**, İbrahim: Zararın Birliği İlkesi ve Sonuçları, *TBB Dergisi*, S. 140, 2019, s. 221-237.
- Gülşen**, Recep: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Düzenlenen Suçlar, *Zirve Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 2, 2013, s. 7-25.
- Gümüş**, Mustafa Alper: Alman Hukukuyla Karşılaştırmalı Olarak İsviçre-Türk Borçlar Hukukunda İbra Sözleşmesi, *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul 1995 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Gümüş**, Mustafa Alper: Türk-İsviçre Borçlar Hukukunda Vekilin Özen Borcu, İstanbul 2001 (Gümüş, Özen Borcu, 2001).
- Gümüş**, Mustafa Alper: Borçlar Hukuku Genel Hükümleri, Ankara 2021 (Gümüş, Genel Hükümler, 2021).
- Günay**, Ece Deniz: Sermaye Piyasası Hukuku'nda Örtülü Kazanç Aktarımı ve Türk Ticaret Kanunu Açısından Değerlendirilmesi, İstanbul 2018 (Günay, Örtülü Kazanç Aktarımı, 2018)
- Günay**, Yavuz Selim: Anonim Şirketlerin Temsili, İstanbul 2020 (Günay, Temsil, 2020).
- Gürbüz Gökberk**, İdil Nur: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Bakımından Eşit İşlem İlkesi, İstanbul 2020.
- Gürbüz Usluel**, Aslı: Tür Özel Hukukunda Özellikle Anonim Şirketlerde Ticari Sırların Korunması, İstanbul 2009, s. 141-169. (Gürbüz Usluel, Ticari Sır, 2009).
- Gürbüz Usluel**, Aslı E.: Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme Yoluyla Yeniden Yapılanma İşlemlerinde Yöneticilerin Hukuki Sorumluluğu, *BATİDER*, C. XXIX, S. 1, 2013, (Gürbüz Usluel, Sorumluluk, 2013).

- Gürgen**, Nurdan: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Mesleki Sorumluluk Sigortası, Prof. Dr. Akar Öcal Armağanı, AndHD, Eskişehir 2016, s. 247-266.
- Güngör**, Devrim: 5411 Sayılı Bankacılık Kanununda Zimmet Suçu, Ankara Barosu Dergisi, S. 4, 2009, s. 23-29.
- Gürpınar**, Bünyamin / **Celep**, Faruk: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Ve Temsil Yetkisinin Devri Bağlamında Yöneticinin Özen Borcunun Rekabet Ve Temsil Sorunu İle İlişkisi, BÜHFD, C. 1, S. 1, 2015, s. 11-28.
- Gürsoy**, Kemal Tahir: Birden Fazla Kimselerin Aynı Zarardan Sorumluluğu, Mahmut Koloğlu'ya 70. Yaş Armağanı, AÜHFD, C. 30, S. 1-4, 1975, s. 57-83.
- Gürsoy**, Kemal T. / **Eren**, Fikret / **Cansel**, Erol: Türk Eşya Hukuku, 2. Baskı, Ankara 1978.
- Fleischer**, Holger: Handbuch des Vorstandsrechts, München 2006 (Fleischer, 2006).
- Fleischer**, Holger: Konzernuntreue zwischen Straf- und Gesellschaftsrecht: Das Bremer Vulkan-Urteil, NJW, 2004, 2867, s. 2867-2870 (Fleischer, 2004).
- Fleischer**, Holger: Zum Grundsatz der Gesamtverantwortung im Aktienrecht, NZG 2003, 449, s. 449-459 (Fleischer, 2003).
- Fleischer**, Holger: Corporate Compliance im aktienrechtlichen Unternehmensverbund, CCZ, 2008, 1, s. 1-6 (Fleischer, 2008).
- Fleischer**, Holger: Aktuelle Entwicklungen der Managerhaftung, NJW, 2009, 2337, s. 2337-2342.
- Fleischer**, Holger: Aktienrechtliche Compliance-Pflichten im Praxistest: Das Siemens/Neubürger-Urteil des LG München I, NZG, 2014, 321, s. 321-329 (Fleischer, 2014).
- Forstmoser**, Peter / **Meier-Hayoz**, Arthur / **Nobel**, Peter: Schweizerisches Aktienrecht, Bern 1996.
- Franko**, Nisim: Ticaret Şirketlerinde Rekabet Memnuiyeti, BATİDER, C. 13, S. 1, 1985, s. 21-64 (Franko, Rekabet Memnuiyeti, 1985).
- Franko**, Nisim: Anonim Şirketlerde Murahhas Azanın Hukuki Durumu, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, XVII, Ankara 2000, s. 33-47 (Franko, Murahhas Aza, 2000).
- Hacımahmutoğlu**, Sibel: AT Düzenlemeleri Işığında "İçeriden Öğrenilen Bilgi" Kavramının Değerlendirilmesi, Turgut Kalpsüz'e Armağan, Ankara 2003, s. 147 (Hacımahmutoğlu, İçeriden Öğrenilen Bilgi, 2003)

- Hacımahmutoğlu**, Sibel: The Business Judgment Rule: İşadamı Kararı mı Yoksa Ticari Muhakeme Kuralı mı?, *BATİDER*, C. XXX, S. 4, 2014, s. 112-160 (Hacımahmutoğlu, Ticari Muhakeme Kuralı, 2014).
- Hacımahmutoğlu**, Sibel: Anonim Ortaklığın Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü: Fonksiyonel Bir Yaklaşım, *BATİDER*, C. XXXI, S. 3, 2015, s. 112-160 (Hacımahmutoğlu, Özen Yükümlülüğü, 2015).
- Hacımahmutoğlu**, Sibel: Anonim Ortaklıkta Ultra Vires Doktrini ve Ortaklığı Bağlamaya Yetkili Organın (Yönetim Kurulunun) Yetkilerinin Sınırlanması, Ankara 2016 (Hacımahmutoğlu, Ultra Vires, 2016).
- Hacımahmutoğlu**, Sibel: Anonim Ortaklığın Yönetim Kurulu Üyelerinin Kendilerine Verilen Yetkiler İçinde İşlem Yapma ve Yetkileri Veriliş Amaçlarına Uygun Kullanma Yükümlülükleri, *BATİDER*, C. XXXIII, S. 1, 2017, s. 101. (Hacımahmutoğlu, Yetkileri Uygun Kullanma, 2017).
- Hafızoğulları**, Zeki / **Özen**, Muharrem: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 11. Baskı, Ankara 2018 (Hafızoğulları / Özen, 2018).
- Hahn**, Christopher / **Naumann**, Daniel: Organhaftung trotz sachverständiger Beratung – Entscheidungskonflikte zwischen dem „Gebot des sichersten Weges“ und unternehmerischer Wagnis CCZ, 2013, 156, s. 156-164.
- Hakeri**, Hakan: Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Ankara 2013.
- Haşit**, Günkar / **Uçar**, Aslı: Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) Kurumsal Yönetim İlkelerinden Yönetim Kurulu İlkesinin İncelenmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma, *Sakarya İktisat Dergisi*, C. 3, S. 2, 2014, s. 85-113.
- Hatemi**, Hüseyin: Kişiler Hukuku, 6. Baskı, İstanbul 2017 (Hatemi, Kişiler Hukuku, 2017).
- Hatemi**, Hüseyin / **Gökyayla**, K. Emre: Borçlar Hukuku Genel Bölüm, İstanbul 2011.
- Hatemi**, Hüseyin / **Serozan**, Rona / **Arpacı**, Abdülkadir: Eşya Hukuku, İstanbul 1991.
- Hauschka**, Christoph E.: Compliance, Compliance-Manager, Compliance-Programme: Eine geeignete Reaktion auf gestiegene Haftungsrisiken für Unternehmen und Management?, *NJW*, 2004, 257, s. 257-261.
- Havutçu**, Ayşe: Haksız Fiil Sorumluluğunda Zamanaşımı Sürelerinin Başlangıcı, *DEÜHFD*, C. 12, Özel Sayı, 2010, s. 579-605.
- Hein**, Oliver: Compliance – Haftungsrisiken der Unternehmensleitung, *EweRK*, 2015, 63, s. 63-75.

- Heiniger**, Matthias: Der Konzern im Unternehmensstrafrecht gemäss Art. 102 StGB - Die strafrechtliche Erfassung eines wirtschaftlichen Phänomens, Abhandlungen zum Schweizerischen Recht Band/Nr. 781, 2011, s. 136-149 <https://www.swisslex> (Erişim Tarihi: 22.08.2017).
- Helvacı**, Mehmet: Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 1995 (Helvacı, Hukuki Sorumluluk, 1995).
- Helvacı**, Mehmet: Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğunun Müteselsil Olmasının Anlamı ve İsviçre Borçlar Kanunu 759. Maddesi ile Getirilen Müteselsil Sorumluluğun Anlamının Tanıtılması, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, C. 1, Ticaret Hukuku Medeni Usul Hukuku İcra ve İflâs Hukuku, İstanbul 2001 (Helvacı, Müteselsil Sorumluluk, 2001).
- Helvacı**, Mehmet: Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeleri ve Müdürlerin Ortaklığa Karşı Sorumluluklarının Tabi Olduğu Zamanaşımı (Edit. Akın, Murat Yusuf), Prof. Dr. Fahiman Tekil'in Anısına Armağan, İstanbul 2003 (Helvacı, Zamanaşımı, 2003).
- Helvacı**, Mehmet: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu (Organı) Konusunda Getirdiği Yenilikler, (Edit. Özkorkut, Korkut), Avrupa Birliği Perspektifinden Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Sermaye Piyasasına Etkileri, Uluslararası Konferans, Ankara 2010 (Helvacı, Yenilikler, 2010).
- Helvacı**, Mehmet: Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül, (Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi 26 Ekim 2013), GSÜHFD, S. 2, 2013 (Helvacı, Farklılaştırılmış Teselsül, 2013).
- Helvacı**, Mehmet: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Hakkında Düşünceler, (Edit. Altınbaş, Ayşegül / Özaltan, Yurdal), Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun İş Dünyasına Etkileri, Ankara 2014 (Helvacı, Üyelerin Sorumluluğu, 2014).
- Helvacı**, Mehmet: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluk Sistemindeki Başlıca Yenilikler, Türk Ticaret Kanunu nun 5. Yılı Sempozyum (Türkiye Adalet Akademisi), Ankara 2017, s. 319-342.
- Helvacı**, Mehmet: Anonim Ortaklık Bakımından Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davalarında Genel Kurul Kararının Gerekli Olup Olmadığı Sorunu, (Yayına Hazırlayanlar: Kendigelen, Abuzer / Çonkar, M. Halil / Zengin, İ. Çağrı / Tokcan, F. Pelin / Sönmez, Numan S. / Kesici, Buğra), Yürürlüğünün 5. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında

Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu – 20 Ekim 2017, İstanbul 2018, s. 143-176 (Helvacı, Sorumluluk Davası, 2018).

Helvacı, Mehmet / **Çamurcu**, Emin / **Türkyılmaz**, İsmail: Özellikle Anonim Şirket Açısından Şirket Menfaati Kavramı, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s. 309-330 (Helvacı / Çamurcu / Türkyılmaz, 2017).

Herz, Pirmin Jonas: Informationelle Gleichbehandlung und Informationsprivilegien im Aktienrecht, NZG, 2020, 285, s. 285-291.

Hızır, Serdar: Anonim Şirkette Pay Sahibinin Şirkete Borçlanma Yasasını Düzenleyen TTK m. 358 Üzerine Bazı Değerlendirmeler, BATİDER, C. 29, S. 2, 2013, s. 227-289.

Hızır, Serdar / **Merki**, Duygu: Anonim Şirketlerde Borçlanma Yasasına Aykırılık Teşkil Eden Fiillerin Cezai Sonuçları, AÜHFD, C. 63, S. 4, 2014, s. 779-812.

Hilgendorf, Eric: Fragen der Kausalität bei Gremienentscheidungen am Beispiel des Lederspray-Urteils, NStZ, 1994, 561, s. 561-566.

Hırş (Hirsch), Ernst E.: Ticaret Hukuku Dersleri, 3. Bası, İstanbul 1948.

Honsell, Heinrich (Çev. Kaya, Ümmühan): İsviçre Borçlar Kanunu / OR 2020'ye İlişkin Eleştirel Düşünceler, YBHD, S. 2, 2017, s. 189-197.

Hölters, Wolfgang: AktG § 93 Sorgfaltspflicht und Verantwortlichkeit der Vorstandsmitglieder, in: Aktiengesetz Kommentar, 3. Auflage, München 2017.

Hupka, Jan: Das Insiderrecht im Lichte der Rechtsprechung des EuGH, EuZW 2011, 860, s. 860-865.

Hüffer, Üwe / **Koch**, Jens: AktG § 93 Sorgfaltspflicht und Verantwortlichkeit der Vorstandsmitglieder, in: Aktiengesetz, 13. Auflage, München 2018.

Işıka, Sertaç: Hileli İflas Suçu, İÜHFM, C. LXXI, S. 1, 2013, s. 607-624.

İçel, Kayıhan: Suçların İçtimaı (Genel Bilgiler – Fikri İçtima – Müteselsil Suçlar – Görünüşte İçtima), İstanbul 1972.

İkizler, Metin: Tüzel Kişilerin İlkeli Kişiliği, Bu Uğurda Ana Statünün Anlamı ve İşlevi, Ankara 2012.

İmregün, Oğuz: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Toplantı ve Karar Yetersayıları ve Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları, Prof. Dr. Hayrı Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, C. 1, Ticaret Hukuku Medeni Usul Hukuku İcra ve İflâs Hukuku, İstanbul 2001 (İmregün, Yeter Sayılar, 2001).

- İtişgen**, Rezzan: Türk Ceza Hukukunda Zimmet Suçu, İÜHFİM, C. LXXI, S. 1, 2013, s. 639-672.
- İzmirli**, Yadiğâr: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Organ Niteliğini Kaybetmesi ve Hukuki Sonuçları, Ankara 2001.
- Kalender**, Emre: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma Hakkı (TTK m. 392), Ankara 2017 (Kalender, Bilgi Alma Hakkı, 2017).
- Kalender**, Emre: İsviçre Anonim Şirketler Hukukunda Yönetim Kurulu Sekreteri ve Türk Hukuku Bakımından Bir Öneri, TFM, C. 6, S. 2, 2020, s. 253 vd. (Kalender, Yönetim Kurulu Sekreteri, 2020).
- Kangal**, Zeynel: Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu, Ankara 2003.
- Kapancı**, Kadir Berk: Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Mahkemesi Kararlarına Etkisi (TBK m. 74), İnÜHFD, C. 7, S. 1, 2016, s. 511-552 (Kapancı, 2016).
- Kapancı**, Kadir Berk: (TBK m.61-62), İstanbul Şerhi Türk Borçlar Kanunu, Yürürlük Kanunu, (Edit. Serozan, Rona / Öz, Turgut / Acar, Faruk / Gökyayla, Emre / Develioğlu, Murat), C. 1, Genel Hükümler, 2. Bası, İstanbul 2018 (Kapancı, İstanbul Şerhi, 2018).
- Kaplan**, Ahmet Emre: Bağlı Tacir Yardımcılarının Rekabet Yasağı, İstanbul 2017 (Kaplan, Ahmet Emre, 2017)
- Kaplan**, İbrahim: Banka Gizliliği- Bankanın Sır Saklama Borcu, BATİDER, C. XV, S. 4, 1990, s. 3-21.
- Kaplan**, İbrahim: Banka İdare Meclisi Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XI, Ankara 1994.
- Kaplan**, İbrahim: Bankaların Gözetimi, Denetimi ve Hukuki Sorumluluk, BATİDER, C. XXIII, S. 3, 2006, s. 7-29.
- Kaplan**, İbrahim: 6102 Sayılı YTTK Hükümlerine Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri ve Diğer Üst Yöneticilerin, Şirkete, Ortaklara Ve Şirket Alacaklılarına Karşı Hukuki Sorumluluğu, AÜHFD, S. 65, 2016, s. 3499, 3505.
- Karaaslan**, Reşit: Şirket Yöneticilerinin Suç Genel Teorisi Çerçevesinde Ceza Sorumlulukları, Kurul Hâlinde Alınan Kararlarda Nedensellik Bağı ve Faillik, Ankara 2022.
- Karaca**, Bekir: Anonim Ortaklıkta Müdürler ve Hukuki Sorumlulukları, İstanbul 2010.

- Karaege**, Özge: Yeni Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyelğine Seçilme Koşulları, GÜHFD, C. XVI, S. 3, 2012, s. 67-94 (Karaege, Üyelğe Seçilme, 2012).
- Karaege**, Özge: Anonim Şirketlerde Genel Kurulun Yönetim Kurulu Üyelerini Görevden Alma (Azil) Yetkisi (TTK m. 364), Ankara Barosu Dergisi, S. 1, 2014, s. 70-110 (Karaege, Azil, 2014).
- Karahan**, Abdurrahman Burak: Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini (CMK m. 133), İstanbul 2021.
- Karakehya**, Hakan: Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2022.
- Karasu**, Bülent: Karşılaştırılmalı Hukuk Işığında Türk Hukukunda Doğrudan ve Dolaylı Temsil, İstanbul 2018 (Karasu, Bülent, 2018).
- Karasu**, Rauf: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Üyelik Sıfatı Sona Erdikten Sonra Şirketle Rekabet Etme Yasağı, Rekabet Dergisi, S. 20, 2004, s. 21-22 (Karasu, Rauf, Rekabet Yasağı, 2004).
- Karasu**, Rauf: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, MÜHFHAD, C. 18, S. 2, İstanbul 2012 (Karasu, Rauf, Emredici Hükümler, 2012).
- Karasu**, Rauf: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu İle Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim İle İlgili Getirilen Yenilikler, İnÜHFD, C. 4, S. 2, 2013, s. 33-60 (Karasu, Rauf, Kurumsal Yönetim, 2013).
- Karasu**, Rauf: Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, 2. Bası, Ankara 2015 (Karasu, Rauf, Emredici Hükümler İlkesi, 2015).
- Karasu**, Rauf: Limited Şirket Esas Sözleşmesi İle Ortakların Diğer Ortaklarla Rekabet Etme Yasağı Öngörülebilir mi?, GÜHFD, C. XX, S. 2, 2016, s. 65; (Karasu, Rauf, Limited Şirket Rekabet Yasağı, 2016).
- Karauz**, Agah Kürşat: Sulh Sözleşmesi, Ankara 2014.
- Karayalçın**, Yaşar: Üst Kuruluşlar Hukuku, BATİDER, C. XVI, S. 1, 1991, s. 7-47 (Karayalçın, Üst Kuruluşlar Hukuku, 1991)
- Karayalçın**, Yaşar: İsviçre Hukukunda Müteselsil Sorumluluk Konusunda Tartışmalar ve Yasal Gelişmeler, Bilgi Toplumunda Hukuk, Prof. Dr. Ünal Tekinalp'e Armağan, C. 2, İstanbul 2003, s. 651-672 (Karayalçın, Müteselsil Sorumluluk, 2003).
- Karayalçın**, Yaşar: İsviçre Hukukunda Müteselsil Sorumluluk Konusunda Tartışmalar ve Yasal Gelişmeler, Ankara Barosu Dergisi, Yıl. 65, S. 4, 2007, s. 107-119. (Karayalçın, Müteselsil Sorumluluk Tartışmaları, 2007).

- Kaşak**, Esra: Anonim Şirketlerde Genel Kurul ile Yönetim Kurulu Arasındaki Yetki Dağılımına İlişkin Temel Esaslar, İstanbul 2019.
- Kaşak**, Esra / **Ganbari**, Muhammed Kiomers: İsviçre Borçlar ve Ticaret Hukukunda Zamanaşımı Revizyonu, HBVÜHFD, C. XXIV, S. 1, 2020, s. 93-Sa. 1 93-126.
- Katoğlu**, Tuğrul: Ekip Halinde Yürütülen Faaliyetlerde Güven İlkesi ve Ceza Sorumluluğu, TBB Dergisi, S. 68, 2007, s. 28-42 (Katoğlu, 2007).
- Katoğlu**, Tuğrul: Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları, AÜHFD, C. 61 S. 2, 2012, s. 657 (Katoğlu, 2012).
- Katoğlu**, Tuğrul: Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ve Limited Şirket Yöneticilerinin Ceza Sorumluluğu, BATİDER, C. XXIX, S. 1, 2013, s. 5-41 (Katoğlu, 2013).
- Kaya**, Mustafa İsmail: Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Denetim ve Gözetim Görevi, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, DEÜHFD, C. 16, Özel Sayı, 2014, s. 3261-3286.
- Kayaer**, Nebahat: Atık ve Artıklarla Çevrenin Kasten Kirletilmesi Suçu (TCK m. 181/1), DEÜHFD, C. 21, S. 1, 2019, s. 139-203.
- Kayar**, İsmail: Yeni TTK'ya Göre Anonim Şirkette Sermaye Kaybı Ve Borca Batıklığın Tespiti Ve Sonuçları, MÜHFHAD Özel Sayı, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'nu Beklerken 10-11-12 Mayıs 2012 Sempozyumu, C. 18, S. 2, 2012, s. 643-658.
- Kayar**, İsmail / **Çelikleş**, İlyas: Limited Şirkette Müdür-Ortakların Rekabet Yasağı, Fahiman Tekil'e Armağan, İstanbul 2003, s. 309-319.
- Kayar**, İsmail / **Özatlan**, Yurdal: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Davasında Kusur ve İspat, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, C. 14, S. 151, Özel Sayı, 2019, s.17-30.
- Kayıhan**, Şaban: 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Üst Gözetim, Ankara 2011.
- Kayıhan**, Şaban / **Ünlütepe**, Mustafa: Medeni Hukuka Giriş ve Türk Medeni Kanunu'nun Başlangıç Hükümleri, 2. Baskı, Ankara 2017.
- Kayırgan**, Hasan: Yönetim Kurulu Üyesi ile Anonim Şirket Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği, ERÜHFD, C. 8, S. 1, 2013, s. 247-258.
- Kayrak**, Musa: Yolsuzlukla Mücadelede Uluslararası Örgütler, Sosyoekonomi Dergisi, S. 2, 2006, s. 85-107.

- Keçelioğlu**, Elvan: Sırf Hareket Suçu Soyut Tehlike Suçu Mudur?, AHBVÜ-HFD, C. XXV, S. 2, 2021, s. 433-464.
- Kendigelen**, Abuzer: Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler Yenilikler ve ilk tespitler, İstanbul 2011 (Kendigelen, İlk Tespitler, 2011)
- Kendigelen**, Abuzer: Yeni Ticaret Kanunu: Değişiklikler Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, İstanbul 2016 (Kendigelen, İlk Tespitler, 2016).
- Kendigelen**, Abuzer / **Çonkar**, M. Halil: Genel Kurula İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Güncel Sorun, Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan, İstanbul 2019 (Kendigelen, Genel Kurul, 2019).
- Kervankıran**, Emrullah: Alman Hukuku'nda Business Judgment Rule'nin Kodifikasyonu – Türk ve Amerikan Hukuku ile Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, C. 1, İstanbul 2007, s. 249-265.
- Keskin**, Mustafa: Halka Açık Anonim Ortaklıkların Kamuyu Aydınlatma Yükümlülüğü, İstanbul 2018.
- Kılıcı**, Hakan: Kurumsal Yönetimde Kamuyu Aydınlatma Ve Şeffaflık İlkesinin Yeri Ve Önemi, JOEEP / Journal Of Emerging Economies And Policy, Vol. 2 (1), 2017, s. 48-54.
- Kılıçoğlu**, Ahmet M.: Haksız Fiillerden Sorumlulukta Ceza Hukuku ile Medeni Hukuk İlişkisi, AÜHFD, C. 29, S. 3, 1973, s. 185-225 (Kılıçoğlu, Ahmet, 1973).
- Kılıçoğlu**, Ahmet M.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 22. Bası, Ankara 2018 (Kılıçoğlu, Ahmet, Genel Hükümler, 2018).
- Kılıçoğlu**, Ahmet M.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 25. Bası, Ankara 2021 (Kılıçoğlu, Ahmet, Genel Hükümler, 2021).
- Kılıçoğlu**, Mustafa: Bir Zarardan Birden Çok Kişinin Sorumlu Olması (Müteselsil Sorumluluk ve Rücu), Yargıtay Dergisi, C. 29, S. 4, Ankara 2003, s. 431-449 (Kılıçoğlu, Mustafa, Müteselsil Sorumluluk, 2003).
- Kırca**, Çiğdem: Müteselsil Sorumlulukta Borçlar Kanunu Tasarısı İle Getirilen Değişiklikler, Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Ankara 2006 (Kırca, Çiğdem, Müteselsil Sorumluluk, 2006).
- Kırca**, İsmail: Ticaret Şirketlerinde Temsil Yetkisine Getirilen ve Caiz Olmayan Sınırlandırmaların Üçüncü Kişilere Etkisi, BATİDER, C. 17 S. 3, 1994 (Kırca, İsmail, Temsil Yetkisinin sınırlandırma etkisi, 1994).
- Kırca**, İsmail: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi – Özen Borcu, BATİDER, C. XXII S. 3, 2004, s. 85-96 (Kırca, İsmail, Özen Borcu, 2004).

- Kırca, İsmail:** Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyesinin İbra Oylamasında Temsilci Sıfatıyla Oy Kullanıp Kullanamayacağı Sorunu, AÜHFD, C. 53, S. 1, 2004, s. 65-76 (Kırca, İsmail, İbra Oylaması, 2004).
- Kırca, İsmail:** İbra Kararının Geri Alınması Ve Bankacılık Kanunu'nun 133. Maddesi Uyarınca Açılacak Sorumluluk Davalarında İbranın İptali Ve Zamanlaşımı, BATİDER, C. XXIII, S. 3, 2006, s. 33-51 (Kırca, İsmail, İbra, 2006).
- Kırca, İsmail:** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Ehliyeti ve Birleşmesi, Bankacılar Dergisi, S. 79, 2011 (Kırca, İsmail, Ehliyet ve Birleşme, 2011).
- Kırca, İsmail:** Anonim şirketlerde tüzel kişilerin yönetim kurulu üyeliği, BATİDER, C. 28, S. 2, 2012 (Kırca, İsmail, Üye Tüzel Kişiler, 2012).
- Kırca, İsmail:** TTK m. 371.7 Hakkında Bir İnceleme: AB'ye Üyelik Yolunda Geri Adım, BATİDER, C. XXX, S. 3, 2014, s. 13-37 (Kırca, İsmail, TTK m. 371/7, 2014).
- Kırca, İsmail / Şehirali Çelik, Feyzan Hayal / Manavgat, Çağlar:** Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Ankara 2013 (Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat)).
- Kırca, İsmail / Şehirali Çelik, Feyzan Hayal / Manavgat, Çağlar:** Anonim Şirketler Hukuku, C. 2/2, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Ankara 2016 (Kırca (Şehirali Çelik / Manavgat), Genel Kurul, 2016).
- Kırca, İsmail / Gürel, Murat:** Bağlı ve Bağımsız Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Şirkete Borçlanması ve Şirketler Topluluğuna İlişkin Hükümlerin Özgül Ağırlığı. BATİDER, C. XXX, S. 2, 2014, s. 6, 8;
- Kiethe, Kurt:** Die zivil- und strafrechtliche Haftung von Vorstandsmitgliedern einer Sparkasse für riskante Kreditgeschäfte, BKR, 2005, 177, s. 177-186.
- Krieger, Steffen / Günther, Jens:** Die arbeitsrechtliche Stellung des Compliance Officers - Gestaltung einer Compliance-Organisation unter Berücksichtigung der Vorgaben im BGH-Urteil vom 17. 7. 2009, NZA, 2010, 367, s. 367-373.
- Koca, Mahmut:** Suçun Özel Görünüş Şekillerine İlişkin Yargıtay İçtihatlarının Değerlendirilmesi, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi (CHKD), C. 3, S. 2, 2015, s. 103-118.
- Koca, Mahmut / Üzülmez, İlhan:** Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. Baskı, Ankara 2022 (Koca / Üzülmez, Genel Hükümler, 2022).
- Koca, Mahmut / Üzülmez, İlhan:** Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. Baskı, Ankara 2022 (Koca / Üzülmez, Özel Hükümler, 2022).

- Kocayılmaz**, Şule / **İstemi**, Tefvik Ercüment: Türkiye’de Vergi Kaçakçılığı, İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu-ABMYO Dergisi. S. 39, 2015, s. 47-54.
- Kocayusufpaşaoğlu**, Necip / **Hatemi**, Hüseyin / **Serozan**, Rona / **Arpacı**, Abdulkadir: Borçlar Hukuku Genel Bölüm, C. 1, Borçlar Hukukuna Giriş, Hukuki İşlem, Sözleşme, 7. Bası, İstanbul 2017.
- Kocher**, Dirk: Zur Reichweite der Business Judgment Rule, CCZ, 2009, 215, s. 215-221.
- Koç**, Himmet: Anonim Şirketlerde İç Yönerge ile Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri, 2020 (Koç, İç Yönerge, 2020).
- Koç**, Himmet: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Sorumluluklarına Genel Bir Bakış, NEÜHFD, C. 3, S. 1, 2020, S. 63-82 (Koç, Farklılaştırılmış Teselsül, 2020).
- Korkmaz**, Ezgi: Anonim Şirketlerde Sınırlı Yetkili Temsilci Tayini Ve Sorumluluk, 2. Baskı, İstanbul 2020 (Korkmaz, Sınırlı Yetkili Temsilci, 2020).
- Korkut**, Ömer: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyesinin Şirkete Ait Belgelerin Kopyasını Alma Yetkisi, EÜHFD, C. X, S. 3-4, 2006, s. 521-531 (Korkut, Belgelerin Kopyasını Alma, 2006).
- Korkut**, Ömer: Anonim Şirketlerde İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği, Ankara 2007 (Korkut, İnançlı Üyelik, 2007).
- Korkut**, Ömer: Anonim Şirketlerde İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği ve İnançlı Üyeye Verilebilecek Talimatların Sınırı, Ankara Barosu Dergisi, Yıl. 65 S. 3, 2007, s. 129-137 (Korkut, Talimat Sınırı, 2007).
- Korkut**, Ömer: Anonim Şirketlerde Şirket Menfaati Kavramının Somutlaştırılması, ÇÜSBED, C. 11, S. 2, 2007, s. 1-9 (Korkut, Şirket Menfaati, 2007).
- Korkut**, Ömer: Anonim Şirketlerde Fiili Yönetim Kurulu Üyeliği, Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, C. 1, Ankara 2010, s. 1367-1386 (Korkut, Fiil Üyelik, 2010).
- Kort**, Michael: Verhaltensstandardisierung durch Corporate Compliance, NZG, 2008, 81, s. 81-86.
- Kortunay**, Ayhan: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerinin Bilgi Edinme Hakkı, İstanbul 2015.
- Köhler**, Tanja / **Hitz**, Rüdiger: Die Vermögensbetreuungspflicht des Steuerberaters im Mandat und die Gefahr einer Strafbarkeit wegen Untreue gemäß § 266 StGB, DStR, 2013, 1053, s. 1053-1056.

- Krell**, Paul: Zur Bedeutung der „Drittnormen“ für die Untreue, NStZ, 2014, 62, s. 62-65.
- Kubiciel**, Michael: Gesellschaftsrechtliche Pflichtwidrigkeit und Untreuestrafbarkeit, NStZ, 2005, 353, s. 353-361.
- Kuru**, Baki / **Arslan**, Ramazan / **Yılmaz**, Ejder: Medenî Usul Hukuku Ders Kitabı, 22. Baskı, Ankara 2011.
- Küçük**, Damla: Anglo Amerikan Hukuku'nda Şirket Yöneticilerinin Özen ve Sadakat Yükümlülüklerinin Yargısal Denetiminde Kullanılan Üç Testin Kısa Bir Takdimi, (Edit. Karagöz, Havva / Özcanlı, F. Beril / Palanduz, Seda), Tüzel Kişilik Penceresinden Anonim Ortaklık Sempozyumu, 20-22 Temmuz 2020, İstanbul 2021.
- Küçüktaşdemir**, Özgür: Ekonomik Suçlar Bağlamında Türk Ticaret Kanununda Düzenlene Suçlar ve Cezalar, Ankara 2018.
- Leipold**, Klaus: Unternehmensstrafrecht – Eine rechtspolitische Notwendigkeit?, ZRP 2013, 34, s. 34-37.
- Liese**, Jens: Corporate Compliance, Handbuch der Haftungsvermeidung im Unternehmen, (Hrsg: Hauschka, Christoph E. / Moosmayer, Klaus / Lösler, Thomas), 3. Auflage, München 2016 (Liese, 2016).
- Loritz**, Karl-Georg / **Wagner**, Klaus-R.: Haftung von Vorständen und Aufsichtsräten, DStR, 2012, 2189, s. 2189-2195.
- Mahmutoğlu**, Fatih Selami: TTK Yer Alan Suç Ve Kabahatler Ceza Kabahatler Hukuku Prensipleri Değerlendirme, (Edit. Altınbaş, Ayşegül / Özaltan, Yurdal), Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun İş Dünyasına Etkileri, Ankara 2014, s. 86-123.
- Manavgat**, Çağlar: Türk Hukukunda “İçerden Öğrenen” Kavramı, BATİDER, C. XIX, S. 4, 1998, s. 177 (Manavgat, İçerden Öğrenen, 1998).
- Manavgat**, Çağlar: Anonim Ortaklıklarda Kurumsal Yönetimde Kamunun İşlevi, BATİDER, C. XXIV, S. 2, 2007, s. 473-498 (Manavgat, Kurumsal Yönetim, 2007).
- Manavgat**, Çağlar: Hukuki Bakımdan Halka Açık Anonim Ortaklıklar ve Halka Arz, Ankara 2016 (Manavgat, Halka Arz, 2016).
- Meier**, Bernd-Dieter: Überlegungen zur strafrechtlichen Produkthaftung nach der “Lederspray”-Entscheidung des BGH, NJW, 1992, 3193, s. 3193-3199.
- Meier-Gubser**, Stefanie: Der Treuhänder als Verwaltungsrat, 4/2017, s. 210-218. <https://www.swisslex> (Erişim Tarihi: 22.08.2017).

- Melis, Andrea** (Çev: Cenker Değirmenci): Kurumsal Yönetim Başarısızlıkları: Parmalat Ne Ölçüde Özellikle Bir İtalyan Olayıdır?, Prof. Dr.Hüseyin Ülgen'e Armağan, C. 1, İstanbul 2007, s. 265-285.
- Memiş, Mehmet Ünsal**: Kurumsal İşletme Yönetiminde Denetimin Önemi, Ekonomi Bilimleri Dergisi, C. 8, No 1, 2016, s. 34-49.
- Meraklı, Serkan**: Güveni Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 155), DEÜHFD, C. 11, Özel Sayı, 2010, s. 1657-1713 (Meraklı, 2010).
- Meraklı, Serkan**: Şirket Faaliyetleri Kapsamında İşlenen Suçlarda Şirket Yetkililerinin Ceza Hukuku Sorumluluğunun Esasları, Ankara 2022 (Meraklı, 2022).
- Mertens, Hans-Joachim / Cahn, Andreas**: in: Kölner Kommentar zum Aktiengesetz, Bd.2/1, §§ 76-94 AktG, 2. Auflage, Frankfurt 2010.
- Mimaroglu, Sait Kemal**: Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mes'uliyeti, Ankara 1967.
- Mitsch, Wolfgang**: Die Untreue – Keine Angst vor § 266 StGB!, JuS 2011, 97, s. 97-103.
- Mohan Bursalı, Yeliz**: Kurumsal Yönetim İlkeleri Işığında Etik Kurallar Ve Sosyal Sorumluluk, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C. 32, S. 2, 2018, s. 505-531.
- Moosmayer, Klaus**: Modethema oder Pflichtprogramm guter Unternehmensführung? – Zehn Thesen zu Compliance, NJW, 2012, 3013, s. 3013-3017.
- Moroğlu, Erdoğan**: Anonim Ortaklıkta Yönetim ve Denetim Kurulu Üyelerinin İbralarının Zamanı, Kapsamı ve Geri Alınması, BATİDER, C. XXI, S. 2, 2001, s. 5-15 (Moroğlu, İbra, 2001).
- Moroğlu, Erdoğan**: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı, Değerlendirme ve Öneriler, (Tasarı), 6. Baskı, İstanbul 2009 (Moroğlu, Tasarı, 2009).
- Moroğlu, Erdoğan**: Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 7. Bası, İstanbul 2014 (Moroğlu, Hükümsüzlük, 2014).
- Mülazımoğlu, Mehmet**: Anonim Şirketler Hukukunda Sermayenin Korunması İlkesi (Alternatif Bir Sistem Önerisiyle Birlikte), İstanbul 2020.
- Müller, Knut**: Führungskräfte: Haftung und Enthftung, NZA-Beilage, 2014, 30, s. 30-37.
- Münch, Johann Amos**: Kollektive Haftung im Wirtschaftsstrafrecht, Frankfurt, 2015.

- Nazlıoğlu**, Burcu / **Özerhan**, Yıldız: Yeni Türk Ticaret Kanununda Yapılan Düzenlemelerin Kurumsal Yönetim İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi, BAFAD, C. 3, S. 2, 2016, s. 16-27.
- Nietsch**, Michael: Die Garantenstellung von Geschäftsleitern im Außenverhältnis, CCZ, 2013, 192, s. 192-198.
- Nişancı**, Dilaver: Yolsuzluk Ve Yolsuzluğun Önlenmesine İlişkin Olarak OECD Rüşvetle Mücadele Sözleşmesi'ndeki Denetim Süreci, TBB Dergisi, S. 114, 2014, s. 315-346.
- Nomer**, Füsün: Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Sadakat Yükümlülüğü, İstanbul 1999 (Nomer, Füsün, Sadakat Yükümlülüğü, 1999)
- Nomer**, Halûk N.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, İstanbul 2015 (Nomer, Halûk N., Genel Hükümler, 2015)
- Odman Boztosun**, N. Ayşe: Hukuksal Açıdan Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliliği, Ankara 2013 (Odman Boztosun, Bağımsız Üyelilik, 2013).
- OECD/G20 Kurumsal Yönetim İlkeleri, OECD'nin G20 Bakanlar ve Merkez Bankası Başkanlarına Raporu, OECD, Eylül 2015
- Oğuzman**, M. Kemal / **Öz**, M. Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 1, 16. Bası, İstanbul 2018 (Oğuzman / Öz, C. 1, 2018).
- Oğuzman**, M. Kemal / **Öz**, M. Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 2, 14. Bası, İstanbul 2018 (Oğuzman / Öz, C. 2, 2018).
- Oğuzman**, Kemal / **Seliçi**, Özer / **Oktay Özdemir**, Saibe: Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 14. Bası, İstanbul 2014.
- Oğuzman**, M. Kemal / **Seliçi**, Özer / **Oktay-Özdemir**, Saibe: Eşya Hukuku, 17. Bası, İstanbul 2014.
- Oppenheim**, Robert: Die Pflicht des Vorstands zur Einrichtung einer auf Dauer angelegten Compliance-Organisation Zugleich Besprechung von LG München I, Urteil vom 10. 12. 2013, 5 HK 1387/10 (n. rkr.), DStR, 2014, 1063, s. 1063-1065.
- Oral**, Tuğçe: Tüzel Kişilerin Manevi Zararının Tazmini, İstanbul 2018.
- Oran**, Ozan: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu İç Yönergesi, Ankara 2021.
- Orbay Ortaç**, Nurdan / **Al Kılıç**, Şengül: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Ve Murahhasların Genel Kurula Katılması, TFM, C. 4, S. 2, 2018, s. 211-238.

- Ömercioğlu**, Abdullah / **Dayıoğlu**, Melike Rena / **Arslan**, Cem Barlas: Vergi Suçlarının Türkiye’de Adli Görünümü, KÜSBD, C. 8, S. 1, 2018, s. 51-70.
- Önder**, M. Fahrettin / **Karademir**, Halis: İbra Kararında Oy Hakkından Yoksunluk, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 4, Ekim 2017.
- Öz**, Gamze: Rekabet Hukuku Uyum Programları ve Bankacılık Alanında Uygulanması, BATİDER, C. XXIV, S. 3, 2013, s. 111-145.
- Öz**, Ersan / **Armağan**, Ayşe: Yargı Organları Kararlarına Göre Vergi Kaçakçılığı Suçlarını Önlemede Adli Vergi Cezalarının Rolü, TAAD, S. 33 2018, s. 1-38.
- Özbek**, Veli Özer: Ekonomi Ceza Hukuku, Birinci Kitap – Genel Hükümler, Ankara 2020.
- Özboyacı**, Alper: Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası ve Özellikle İbranın Sorumluluk Davalarına Etkisi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2011 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) (Özboyacı, 2011).
- Özboyacı**, Alper: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin TTK 560 Uyarınca Uzamış Zamanaşımına Göre Sorumlu Tutulması, SÜHFD, C. 29, S. 2, 2021, s. 1037-1077 (Özboyacı, 2021).
- Özcan**, Onur: Vergi Suçları, Ankara 2015.
- Özdamar**, Mehmet: 6552 Sayılı Kanun ile TTK’da Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Anonim Şirketlerin Temsili, GÜHFD, C. 18, S. 3-4, 2014 (Özdamar, Temsil, 2014).
- Özdamar**, Mehmet / **Doğan**, İlker: Banka Anonim Şirketi Yönetim Kurulu Üyelerinin Borçlanma Yasağı, Bankacılar Dergisi, S. 86, 2013, s. 9, 3, 10
- Özdemir**, Semih Sırrı: İş Adamı Kararı İlkesi (Business Judgment Rule) Ve Türk Hukukunda Uygulanabilirliği, İstanbul 2017 (Özdemir, İş Adamı Kararı, 2017).
- Özdoğan**, Burak / **Öncü**, Semra: Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Kurumsal Yönetim Uygulamaları sonrası İç Denetimin Gelişen Rolü: Türkiye’de İç Denetçilerin Algısı Araştırması, AÜSBD, C. 16, Özel Sayı, 2016, s. 219-231.
- Özen**, Mustafa: Çevreye Karşı İşlenen Suçlar (TCK m. 181, 182), SÜHFD, C. 18, S. 1, 2010, s. 9-43 (Özen, 2010).
- Özen**, Mustafa: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda Düzenlenen Suçlar, ERÜHFD, C. VIII, S. 1, 2014, s. 333-403 (Özen, TTK’da Suçlar, 2014).

- Özen**, Mustafa: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Düzenlenen Kabahatler, İstanbul Barosu Dergisi, C. 89, S. 3, 2015, s. 118-137 (Özen, TTK'da Kabahatler, 2015).
- Özen**, Mustafa: Türk Ticaret Kanunu'nda Düzenlenen Hileli ve Taksirli İflas Suçları (TCK m. 161, 162), AÜHFD, C. 65, S. 4, 2016, s. 3567-3584 (Özen, Hileli iflas, 2016).
- Özen**, Mustafa: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin TTK m. 562'deki Düzenlemeye Göre Cezai Sorumluluğu, İstanbul Barosu Dergisi, C. 91, S. 3, 2017, s. 57-77 (Özen, TTK m. 562, 2017).
- Özekes**, Muhammet / **Seven**, Vural / **Meriç**, Nedim: Sermaye Şirketlerinde Sorumluluk Davası (TTK m. 549 vd.) Ticaret Hukuku ve Usul Hukuku Kapsamında, İstanbul 2021.
- Özer**, Işık: Türk ve Yabancı Hukuk Sistemlerinde Anonim Şirket Yöneticilerinin Mali Hakları, Ankara 2013 (Özer, Yöneticilerin Mali Hakları, 2013).
- Özer**, Işık: Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Müzakerelere Katılma Yasağına Aykırılığın Hukuki Sonuçları, (Edit. Alışkan, Murat / Mersin, Bilge Utkun / Sarıkaya, Sinan), Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu (19 Haziran 2019), İstanbul 2020 (Özer, Müzakerelere Katılma Yasağı, 2019).
- Özgenç**, İzzet: Zimmet Suçu, Ankara 2009 (Özgenç, 2009).
- Özgenç**, İzzet: Zimmet Suçu, 2. Bası, Ankara 2012 (Özgenç, 2012).
- Özgenç**, İzzet: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 9. Bası, Ankara 2013 (Özgenç, Genel Hükümler, 2013).
- Özkaya**, Eraslan: Özel Hukukumuzda Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Süreler, 2. Baskı, Ankara 2016.
- Özkorkut**, Korkut: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, Ankara 1996 (Özkorkut, Kararların İptali, 1996).
- Özkorkut**, Korkut: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Şirkete Borçlanma Yasağı, Finansal Raporlama Ve Bağımsız Denetime İlişkin Değişiklikler, BATİDER, C. XXVIII, S. 3, 2012, s. 45-71. (Özkorkut, Borçlanma Yasağı, 2012).
- Özsu**, Güroy: Ekonomik Bir Bütünlük Olarak Şirketler Topluluğunda Hukuki Sorumluluk, Ankara 2021.
- Özsunay**, Ergun: Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiler, 5. Bası, İstanbul 1982.

- Öztan**, Bilge: Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Ankara 1970 (Öztan, Bilge, Organ Fiilinden Sorumluluk, 1970).
- Öztan**, Fırat: Kıymetli Evrak Hukuku, 2. Baskı, Ankara 1997 (Öztan, Fırat, Kıymetli Evrak, 1997).
- Öztürk**, Nurten: Şirket Faaliyetleri Sırasında İşlenen Suçlarda Şirket Yöneticilerinin Taksire Dayalı Cezai Sorumluluğu, İstanbul 2021 (Öztürk, 2021).
- Park**, Tido: Kapitalmarktstrafrecht und Anlegerschutz, NStZ, 2007, 369, s. 369-377.
- Paslı**, Ali: Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetim (Corporate Governance), İstanbul 2004 (Paslı, Kurumsal Yönetim, 2004).
- Paslı**, Ali: "Compliance" kavramının Anonim Ortaklıklar Hukukundaki Anlamı ve Sorumluluk Sistemine Etkisi, İÜHFM, C. LXXI, S. 2, 2013, s. 317-334 (Paslı, Compliance, 2013).
- Paslı**, Ali: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyeleri Dışında Sorumluluk Sistemine Tabi Olan Kişiler, (Edit. Altınbaş, Ayşegül / Özaltan, Yurdal), Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun İş Dünyasına Etkileri, Ankara 2014 (Paslı, Sorumluluğa Tabi Kişiler, 2014).
- Pekcanitez**, Hakan / **Özkes**, Muhammet / **Akkan**, Mine / **Taş Korkmaz**, Hülya: Medeni Usul Hukuku, C. 1, 15. Bası, İstanbul 2017.
- Pelz**, Christian: Corporate Compliance, Handbuch der Haftungsvermeidung im Unternehmen, (Hrsg: Hauschka, Christoph E. / Moosmayer, Klaus / Lösler, Thomas), 3. Auflage, München 2016 (Pelz, 2016).
- Pınar**, Hamdi: Yönetim Kurulu Üyelerinin Şirketler Hukuku Açısından Rekabet İhlallerinden Dolayı Hukuki Sorumluluğu, Prof. Dr. Reha Poroy'a Armağan, BATİDER, C. XXV, S. 4, Aralık 2009 (Pınar, Hukuki Sorumluluk, 2009).
- Pınar**, Hamdi: Volkswagen (VW) Grubu Dizel Arabalarındaki Emisyon Manipülasyonu Ve Hukuki Sonuçları, İÜHFM, C. LXXIV, S. 2, 2016, s. 843-875.
- Pietzke**, Rudolf: Die Verantwortung für Risikomanagement und Compliance im mehrköpfigen Vorstand, CCZ, 2010, 45, s. 45-53.
- Poroy**, Reha / **Tekinalp**, Ünal / **Çamoğlu**, Ersin: Ortaklıklar Hukuku, C. 1, 13. Bası, İstanbul 2014.
- Poroy**, Reha / **Tekinalp**, Ünal / **Çamoğlu**, Ersin: Ortaklıklar Hukuku, C. 1, Giriş, Adî Ortaklık, Ticaret Ortaklıklarına İlişkin Genel Hükümler (Perdenin

Kaldırılması, Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme) Kollektif, Komandit, Anonim, Halka Açık Anonim Ortaklıklar, Sermaye Piyasası Hukukunun Esasları, 14. Bası, İstanbul 2019.

Poroy, Reha / Tekinalp, Ünal / Tekinalp, Gülören: Ortaklıklar Hukukunda Organların Sorumluluğu, İHFM, C. XLV-XLVII, S. 1-4, Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan, İstanbul 1982, s. 349-380.

Poroy, Reha / Tekinalp, Ünal: Kıymetli Evrak Hukuku Esasları, 21. Bası, İstanbul 2013.

Pörnbacher, Karl / Mark, Jonas: Auswirkungen des UK Bribery Act 2010 auf deutsche Unternehmen, NZG, 2010, 1372, s. 1372-1375.

Pulaşlı, Hasan: Corporate Governance (Kurumsal Yönetim İlkeleri) Anonim Şirket Yönetiminde Yeni Model, Ankara 2003 (Pulaşlı, Corporate Governance, 2003).

Pulaşlı, Hasan: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Yönetim Kurulu Üyeliğinin Temsili, Prof. Dr. Fahiman Tekil'in Anısına Armağan, İstanbul 2003, s. 165-177 (Pulaşlı, Temsil, 2003).

Pulaşlı, Hasan: Türk Yabancı Sistemlerde CEO'nun Hukuki Durumu, 2007, BATİDER, C. XXIV, S. 1, 2007, s. 17-62 (Pulaşlı, CEO, 2007).

Pulaşlı, Hasan: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü ve Müteselsil Sorumluluğu, BATİDER, C. XXV, S. 1, 2009, s. 27-63 (Pulaşlı, Özen Yükümlülüğü, 2009).

Pulaşlı, Hasan: Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Yöneticilerin Hukuki Sorumluluğu, (Edit. Ünal, Mehmet / Başpınar, Veysel / Ozanoğlu, Hasan Seçkin / Yılmaz, Süleyman), Prof. Dr. Ali Naim İnan'a Armağan, Ankara 2009, s. 571-590, (Pulaşlı, Yöneticilerin Sorumluluğu, 2009).

Pulaşlı, Hasan: Yeni Şirketler Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2012 (Pulaşlı, Genel Hükümler, 2012).

Pulaşlı, Hasan: Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt I-II, 2. Baskı, Ankara 2014 (Pulaşlı, Şirketler Hukuku Şerhi, C. 1-2, 2014).

Pulaşlı, Hasan: Anonim Şirketlerde Esas Sözleşme ile Oy Hakkının Sınırlandırılması, Buna İlişkin Yöntemler ve Oyun Donduğu Haller, BATİDER, C. XXXIII, S. 3, 2017, s. 5-38 (Pulaşlı, Oy Hakkının Sınırlandırılması, 2017)

Pulaşlı, Hasan: Compliance Kavramı ve Yönetim Organının Compliance Sorumluluğu, BATİDER, C. XXXV, S. 2, 2019, s. 27-59 (Pulaşlı, Compliance, 2019).

- Pulaşlı, Hasan:** Yönetim Kurulunun İşadamı Kararının Yargı Denetimine Tabi Tutulmaması Gerektiğine İlişkin Paradigma: “Geriye Bakış Hatası”, (Edit. Topaloğlu, Mustafa / Özer, Işık), Prof. Dr. Ersin Çamoğlu’na Saygı Günü Şirketler Hukukunun Güncel Sorunlar Sempozyumu (30 Ekim 2017), İstanbul 2019 (Pulaşlı, Geriye Bakış Hatası, 2019).
- Pulaşlı, Hasan:** Kurumsal Sosyal Sorumluluk Bağlamında Uluslararası İnsan Hakları Ve Çevre Standartlarının Çok Uluslu Şirketlerin Merkez Yönetim Organının Hukuki Sorumluluğuna Etkisi, *BATİDER*, C. XXXVI, S. 4, 2020, s. 5-37 (Pulaşlı, Sosyal Sorumluluk, 2020)
- Pulaşlı, Hasan:** Anonim Şirketlerde Temsil Şekli, Özel Temsil Halleri ve Temsil Yetkisinin Murahhaslara Devri, *BATİDER*, C. XXXVI, S. 2, 2020, s. 5-39 (Pulaşlı, Murahhaslara Devir, 2020).
- Pulaşlı, Hasan:** Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, 9. Baskı, Ankara 2021 (Pulaşlı, Kıymetli Evrak, 2021).
- Pulaşlı, Hasan:** Şirketler Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Ankara 2021 (Pulaşlı, Genel Hükümler, 2021).
- Pulaşlı, Hasan:** Şirketler Hukuku Genel Esasları, 8. Baskı, Ankara 2022 (Pulaşlı, Genel Hükümler, 2022)
- Pulaşlı, Hasan:** Şirketler Hukuku Şerhi (Kommentar Zum Gesellschaftsrecht), C. 1, 4. Baskı, Ankara 2022 (Pulaşlı, Şerh, C. 1, 2022).
- Pulaşlı, Hasan:** Şirketler Hukuku Şerhi (Kommentar Zum Gesellschaftsrecht), C. 2, 4. Baskı, Ankara 2022 (Pulaşlı, Şerh, C. 2, 2022).
- Pulaşlı, Hasan:** Şirketler Hukuku Şerhi (Kommentar Zum Gesellschaftsrecht), C. 3, 4. Baskı, Ankara 2022 (Pulaşlı, Şerh, C. 3, 2022).
- Pulaşlı, Hasan:** Şirketler Hukuku Şerhi (Kommentar Zum Gesellschaftsrecht), C. 4, 4. Baskı, Ankara 2022 (Pulaşlı, Şerh, C. 4, 2022).
- Pustu, Yusuf:** Yolsuzlukla Mücadele ve Medya, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, S. 9, 2017, s. 3-23.
- Reese, Jürgen:** Die Haftung von „Managern“ im Außenverhältnis, *DStR*, 1995, 688, s. 688-694.
- Renz, Hartmut T. / Leibold, Michael:** Die neuen strafrechtlichen Sanktionsregelungen im Kapitalmarktrecht, *CCZ*, 2016, 157, s. 157-172.
- Reisoğlu, Safa:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 10. Bası, İstanbul 1995.
- Reisoğlu, Seza:** Bankacılık Kanunu Şerhi (Madde 73-171), C. 2, Ankara 2007.

- Saliger**, Frank: Rechtsprobleme des Untreuetatbestandes, JA 2007, 326, s. 326-334.
- Sarıgül**, Ali Tanju: Suça İştirak, Ankara 2022.
- Sarıkaya**, Yalçın Elif: Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Devri Bağlamında Yönetim Kurulunun Üst Gözetim Yükümlülüğü, AHBVÜ-HFD, C. XXIV, S. 2, 2020, s. 204-205.
- Savaş**, Fatma Burcu: Pay Sahiplerinin Anonim Şirkete Karşı Sadakat Yükümlülüğü, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, C. 2, İstanbul 2007.
- Schaefer**, Hans / **Missling**, Patrick J.: Haftung von Vorstand und Aufsichtsrat, NZG, 1998, 441, s. 441-447.
- Schaefer**, Hans / **Baumann**, Diethelm: Compliance-Organisation und Sanktionen bei Verstößen, NJW, 2011, 3601, s. 3601-3605.
- Schaupensteiner**, Wolfgang J.: Rechtstreue im Unternehmen – Compliance und Krisenmanagement Konzertiertes Vorgehen statt einzelbetriebliche Maßnahmen, NZA-Beil., 2011, 8, s. 8-15.
- Schmidt-Husson**, Franck G.: Corporate Compliance, Handbuch der Haftungsvermeidung im Unternehmen, (Hrsg: Hauschka, Christoph E. / Moosmayer, Klaus / Lösler, Thomas), 3. Auflage, München 2016 (Schmidt-Husson, 2016).
- Schockenhoff**, Martin: Geheimhaltung von Compliance-Verstößen Gesellschaftsrecht – Kapitalmarktrecht – Rechnungslegung, NZG, 2015, 409, s. 409-419.
- Schulz**, Fritz: Roma Hukukunun Prensiplerinden Sadakat, İÜHFM, C. 48, S. 1-4, 1983, s. 389-396.
- Schulz**, Martin R.: Wirksames Compliance-Management – Anreize und Orientierungshilfen zur Vermeidung von (Verbands-) Sanktionen, CCZ 2020, 49, s. 49-57.
- Serder**, Selen: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun İşletme Konusu Dışında Kalan İşlemler Nedeniyle Sorumluluğu, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, C. 14, Özel Sayı, Mart 2019, s. 93-111.
- Sevi**, Ali Murat: Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticilerin Özen Yükümlülüğü, Ankara 2021 (Sevi, Özen Yükümlülüğü, 2021).
- Sieg**, Oliver / **Zeidler**, Simon-Alexander: Corporate Compliance, Handbuch der Haftungsvermeidung im Unternehmen, (Hrsg: Hauschka, Christoph E. / Moosmayer, Klaus / Lösler, Thomas), 3. Auflage, München 2016 (Sieg / Zeidler, 2016).

- Sirmen**, Lâle: Eşya Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2017.
- Solak**, Mutlucan: İşadamı Kararı İlkesinin Türk Hukuku'nda Uygulanması, Koç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Sopacı Öztuna**, Birgül: Yönetim Kuruluna Karşı Açılan Sorumluluk Davasının Zamanaşamı Başlangıcına İlişkin Sorunların İsviçre Borçlar Kanunu Madde 760'ın Yeni Düzenlemesi Işığında Değerlendirilmesi, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 17, S. 208, 2022, s. 503-542.
- Soyaltın Colella**, Diğdem: Uluslararası ve Bölgesel Yolsuzlukla Mücadele Rejimlerinde Yapırım ve Sosyal Baskı: Karşılaştırmalı Bir Analiz, Gaziantep University Journal of Social Sciences, C. 19, S. 1, 2020, s. 61-77,
- Soyaslan**, Doğan: Ceza Hukuku Genel Hükümler, 5. Baskı, Ankara 2012.
- Soyaslan**, Doğan: Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Ankara 2016 (Soyaslan, 2016).
- Soykan**, İsmail Cem: Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu, İstanbul 2012 (Soykan, Organ Yokluğu, 2012).
- Spindler**, Gerald / **Stilz**, Eberhard: Kommentar zum Aktiengesetz, Band 1: §§ 1-1149, 3. Auflage, München 2015 (Spindler / Stilz, 2015).
- Sulu**, Muhammed: Rekabet Yasağı Sözleşmeleri, MÜHFHAD, C. 22, S. 2, İstanbul 2016, s. 575-600 (Sulu, Rekabet Yasağı, 2016).
- Sulu**, Muhammed: Anonim Ortaklıklarda Şirket Menfaati Kavramı, İstanbul 2019, (Sulu, Şirket Menfaati, 2019).
- Şahin**, Ekrem: Anonim Şirketlerde Sermaye Kaybı ve Borca Batıklık, Vergi Dünyası, S. 373, 2012.
- Şener**, Oruç Hami: Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku –Ders Kitabı-, Ankara 2012 (Şener, Ortaklıklar Hukuku, 2012).
- Şener**, Oruç Hami: Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku –Ders Kitabı-, 3. Bası, Ankara 2017 (Şener, Ortaklıklar Hukuku, 2017).
- Şener**, Oruç Hami: Ticari Temsilci ve Ticari Temsil Yetkisi, Ankara 2015 (Şener, Temsil, 2015).
- Talas**, Serdar: Türk Ceza Kanunu'nda Çevrenin Kasten ve Taksirle Kirletilmesi Suçları, İÜHFMC C. LXXI, S. 1, 2013, s. 1147-1158.

- Tamer**, Ahmet: Yeni Türk Ticaret Kanunu İle Getirilen Bir Yenilik; Pay Sahiplerinin (Ortakların) Şirkete Borçlanma Yasası (TTK. m. 358), TBB Dergisi, S. 102, 2012, s. 93-114.
- Tandoğan**, Haluk: Hükmi Şahısların Anonim Şirket İdare Meclisinde Temsili, BATİDER, C. 1, S. 1, 1961 (Tandoğan, Temsil, 1961)
- Tandoğan**, Halûk: Türk Mes'uliyet Hukuku, (1961 Yılı Birinci Basıdan Tıpkı Bası), İstanbul 2010 (Tandoğan, Mesuliyet, 2010 (1961)).
- Taş**, Ali / **Çavuş**, Mustafa Fedai: Türkiye'deki Profesyonel Yöneticiler Üzerine Bir İnceleme: Nasıl Seçiliyorlar? Hangi Özellikleri Ön Plana Çıkıyor? Hangi Yetkilerle Donatılıyorlar?, ÇÜSBED, C. 19, S. 1, 2010, s. 185-201.
- Taşar**, Mehmet Okan / **Çevik**, Savaş: Yolsuzluk ve Rüşvetin Kültürel Belirleyicileri, SÜHFD, S. 38, 2017, s. 140-153.
- Taşdelen**, Nihat: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticari Defterler, İnÜHFD, C. 3, S. 1, 2012, s. 257-294.
- Taşkın Kapusuzoğlu**, Beril: Suça İştirakte Bağlılık Kuralı, İstanbul 2017.
- Taştekin**, Sinem: Vekilin Vekâlet Sözleşmesinden Kaynaklanan Özen Borcu, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 2, 2019, s. 83-105.
- Tekil**, Fahiman: Borçlar Hukuku, İstanbul 1980 (Tekil, Borçlar Hukuku, 1980).
- Tekil**, Fehiman: Anonim Şirketler Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 1998 (Tekil, Şirketler Hukuku, 1998).
- Tekil**, Fehiman: Anonim Şirketlerde Yetki Sorunları, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, İÜHFM, İstanbul 1999, (Tekil, Yetki Sorunu, 1999).
- Tekinalp**, Ünal: Fondaki Bankanın Hukuku, İstanbul 2003 (Tekinalp, Fondaki Banka, 2003).
- Tekinalp**, Ünal: Anonim Ortaklıkların Yönetim Kurullarında Tüzel Kişilerin Temsili, Ankara 1965 (Tekinalp, Temsil, 1965).
- Tekinalp**, Ünal: Tek Kişilik Ortaklık I, Tek Payscale Anonim Ortaklık, İstanbul 2011 (Tekinalp, 2011)
- Tekinalp**, Ünal: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 3. Bası, İstanbul 2013 (Tekinalp, 2013)
- Tekinalp**, Ünal: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 4. Bası, İstanbul 2015 (Tekinalp, 2015)

- Tekinay**, Salâhattin Sulhi / **Akman**, Sermet / **Burcuoğlu**, Halûk / **Alttop**, Atilâ: Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, İstanbul 1993.
- Teoman**, Ömer: Yürürlükteki hukukumuzda ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarına Katılmak Zorunda olanlar, *BATİDER*, C. XXV S. 41, 2009, s. 19-33 (Teoman, Toplantılara Katılma, 2009).
- Teoman**, Ömer: Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Anonim Ortaklık Yönetim Kuruluna İlişkin Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi, (Tasarı), *BATİDER*, C. XXVI, S. 3, Ankara 2010, s. 5-16 (Teoman, 2010).
- Theile**, Hans / **Petermann**, Stefan: Die Sanktionierung von Unternehmen nach dem OWiG, *JUS*, 2011, 496, s. 496-501.
- Tiedemann**, Klaus: (Çev: Ayşe Nuhuğlu), Ekonomi Ceza Hukuku, Ankara 2017.
- Tiryaki**, Betül: Özen Yükümlülükleri ile Sözleşmeden Doğan Koruma Yükümlülüklerinin ispat Yükü Bakımından Karşılaştırılması, *EÜHFD*, C. 12, S. 3-4, 2008.
- Tok**, Ozan: Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Yargılaması Üzerindeki Etkisinin Hukuki Niteliği Üzerine, *MÜHFHAD*, C. 22, S. 2, 2016, s. 437-464.
- Tok**, Ahmet / **Gün Tok**, Sabiha: Vekâlet Sözleşmesinde Vekilin Özen Borcu, İstanbul Barosu Dergisi, C. 90, S. 5, 2016.
- Toraman Çolgar**, Emek: Şirkete Borçlanma Yasası, İstanbul 2019, s. 171-172, 343
- Toroslu**, Nevzat / **Toroslu**, Haluk: Ceza Hukuku Genel Kısım, 24. Baskı, Ankara 2018 (Toroslu / Toroslu, 2018).
- Tödtmann**, Ulrich / **Winstel**, Marc: Compliance als Vorstandsaufgabe, (Hrsg: Semler, Johannes / Peltzer, Martin / Kubis, Dietmar), *Arbeitshandbuch für Vorstandsmitglieder*, 2. Auflage, München 2015 (Tödtmann / Winstel, 2015).
- Turanboy**, K. Nuri: İbra Sözleşmesi, Ankara 1998.
- Turanlı**, Hüseyin: Yeni Türk Ticaret Kanunu Işığında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü, *GÜHFD*, C. XVII, S. 1-2, 2013, s. 939-960.
- Türk**, Ahmet: Müdürlerin Temsil Ve Yönetim Yetkileri Bakımından Hukuki Durumu Ve Anonim Ortaklığa Ticari Mümessil Atanıp Atanamayacağı Sorunu, *BATİDER*, C. 20, S. 4, 2000 (Türk, Müdürler, 2000).
- Türk**, Ahmet: Anonim Ortaklıkta Borca Batıklık ve İflâsın Ertelenmesi Konusunda 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Yürürlük Kanunu ile Getirilen Yenilik ve Değişiklikler, *BATİDER*, C. XXXII, S. 1, 2016 (Türk, Borca Batıklık, 2016).

- Türk Dil Kurumu:** Türkçe Sözlük, 11. Baskı, Ankara 2011.
- Türkal,** Hasan / **Ekici,** Mehmet Sena / **İnan,** Mahmut: Vergi Suç ve Kabahat Kavramı, 4369 Sayılı Yasa Öncesinden Günümüze Yürürlükteki Vergi Suçları – Kabahatleri ve Cezaları, SÜHFD, C. 18, S. 1, 2010.
- Türkiye Adalet Akademisi,** Hukuk Rehberi, (Edit. Adnan Dönderalp), Cilt. 1, Ankara 2022 (Hukuk Rehberi, C.1, 2022).
- Ulusoy,** Erol: Şirketler Hukukunda İbranın Hukuki Niteliği, (Edit. Ansay, Şakir Tuğrul), Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan, Ankara 2003 (Ulusoy, İbra, 2003).
- Ulusoy,** Erol: Anonim Şirketlerde Şirketle İşlem Yapma Yasağı ve Çift Temsil, Ankara 2005 (Ulusoy, İşlem Yapma Yasağı, 2005).
- Uyar,** Talih: Taksiratlı (Taksirli) ve Hileli İflas, DEÜHFD, C. 11, Özel Sayı: 2009, 2010, s. 941-972.
- Uzel,** Necdet: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Kusurun İspatı, (Edit. Baysal, Başak), Sorumluluk Hukuku, Seminerler – Makaleler, 2017, İstanbul 2017, s. 375-413.
- Uzunallı,** Sevilay: Anonim Şirkette İşletme Konusu, Ankara 2013 (Uzunallı, İşletme Konusu, 2013).
- Üçışık,** Güzin / **Çelik,** Aydın: Anonim Ortaklıklar Hukuku (1. Cilt), Ankara 2013.
- Ünal,** Ertuğrul: Vergi Usul Kanununun 359'uncu Maddesinin b Fıkrasında Düzenlenen Vergi Kaçakçılığı Suçu, MÜHFHAD, C. 27, S. 2, 2021, s. 1260-1297.
- Ünal,** Mehmet / **Başpınar,** Veysel: Şekli Eşya Hukuku -Zilyetlik Tapu Sicili -, 9. Baskı, Ankara 2017.
- Ünal,** Mustafa: Anonim Ortaklıklarda Yönetim ve Yönetim Görevlerinin Murahhaslara Bırakılması, BATİDER, C. XI, S. 3, 1982, s. 49-89. (Ünal, Mustafa, Murahhas, 1982).
- Ünal,** Sedef: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Odağında Şirket Yetkililerin Gerçeğe Aykırılıktan Doğan Kabahat ve Suç Sorumlulukları, İstanbul 2021 (Ünal, Gerçeğe Aykırılık, 2021).
- Ünlü,** Ufuk: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri, Temsil Yetkileri ve Sorumluluk Alanlarına Ayrıntılı Bir Bakış, Terazi Hukuk Dergisi, C. 11, S. 117, 2016.
- Ünver,** Yener / **Hakeri,** Hakan: Ceza Muhakemesi Hukuku, 19. Baskı, Ankara 2022.

- von Busekist**, Konstantin / **Hein**, Oliver: Der IDW PS 980 und die allgemeinen rechtlichen Mindestanforderungen an ein wirksames Compliance Management System (1) – Grundlagen, Kultur und Ziele, CCZ, 2012, 41, s. 41-48.
- von Busekist**, Konstantin / **Hein**, Oliver: Der IDW PS 980 und die allgemeinen rechtlichen Mindestanforderungen an ein wirksames Compliance Management System (2) – Risikoermittlungspflicht, CCZ, 2012, 86, s. 86-95.
- Walter**, Tonio: Sanktionen im Wirtschaftsstrafrecht, JA, 2011, 481, s. 481-486.
- Wellhöfer**, W. / **Peltzer**, Martin / **Müller**, Welf: Die Haftung von Vorstand, Aufsichtsrat, Wirtschaftsprüfer, 1. Auflage, München 2008 (Wellhöfer / Peltzer / Müller, 2008).
- Werner**, Rüdiger: Die Enthftung des Vorstands: Die strafrechtliche Dimension, CCZ, 2011, 201, s. 201-207.
- Weyland**, Peter: Rechtsirrtum und Delegation durch den Vorstand, NZG, 2019, 1041, s. 1041-1045.
- Wicke**, Hartmut: Der CEO im Spannungsverhältnis zum Kollegialprinzip - Gestaltungsüberlegungen zur Leitungsstruktur der AG, NJW, 2007, 3755, s. 3775-3758.
- Yağcıoğlu**, Kaan Muharrem: Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi, Ankara 2018.
- Yanlı**, Veliye: İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda "işbölümü İlkesi" ve Yönetim Kurulunun Münhasır Yetkileri, İHFİM, C. 55, S. 3, 1997 (Yanlı, İşbölümü İlkesi, 1997), s. 261-277.
- Yanlı**, Veliye: Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Ve Pay Sahiplerinin Ortaklık Alacaklılarına Karşı Sorumlu Kılınması, İstanbul 2000 (Yanlı, Tüzel Kişilik Perdesi, 2000).
- Yanlı**, Veliye: Kamuyu Aydınlatma Açısından Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkelerinin Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, C. 2, İstanbul 2007, s. 1581-1595.
- Yanlı**, Veliye: Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri Sadece Yönetim Kurulu Tarafından Mı Atanabilir?, İÜHFİM, C. LXXI, S. 2, 2013 (Yanlı, İmza Yetkilileri, 2013).
- Yanlı**, Veliye / **Okutan Nilsson**, Gül: Anonim Ve Limited Şirketlerde Sınırlı Yetkili Temsilci Tayini, BATİDER, C. XXX, S. 4, 2014, s. 5-42.
- Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk Ticaret Kanunu İlişkin Kararları 2014 (Yayına Hazırlayanlar: Kendigelen, Abuzer / Akay, Hasan Onur / Aktepe, M.

- Yasir / Balsever, Sergül / Aşıkoğlu, Ş. İpek / Özsoy, M. Akif), İstanbul 2018 (Yargıtay Kararları, 2014).
- Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk Ticaret Kanunu İlişkin Kararları 2015-2016 (Yayına Hazırlayanlar: Kendigelen, Abuzer / Zengin, İ. Çağrı/ Tokcan, F. Pelin / Sönmez, Numan S. / Güney, Zehra), İstanbul 2018 (Yargıtay Kararları, 2015-2016).
- Yargıtay Hukuk ve Ceza Dairelerinin Türk Ticaret Kanunu İlişkin Kararları 2017 (Yayına Hazırlayanlar: Kendigelen, Abuzer / Uzel, Necdet / Savur Demirkaya, Asena / Evlek, Müge / Yıldız, Nurgül), İstanbul 2018 (Yargıtay Kararları, 2017).
- Yargıtay Hukuk ve Ceza Dairelerinin Türk Ticaret Kanunu İlişkin Kararları 2018 (Yayına Hazırlayanlar: Kendigelen, Abuzer / Soykan, İsmail Cem / Ayrınalp, Yasemin / Oğuz, Elif / Şanda, Onur), İstanbul 2019 (Yargıtay Kararları, 2018).
- Yargıtay Hukuk ve Ceza Dairelerinin Türk Ticaret Kanunu İlişkin Kararları 2019 (Yayına Hazırlayanlar: Kaya, Arslan / Zengin, İbrahim Çağrı / Sor-kun, A. Furkan / Yıldız, Nurgül / Yıldız, M. Enes / Oğuz, Elif), İstanbul 2020 (Yargıtay Kararları, 2019).
- Yasaman**, Hamdi: Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davaları, GSÜHFD, S. 2, 2013, s. 97-112.
- Yasan**, Mustafa: Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Rekabet Yasağı (TTK m. 335), Prof. Dr. İrfan Baştuğ Anısına Armağan, DEÜHFD, C. 7, Özel Sayı, 2005, s. 416-417
- Yaşar**, Tuğçe Nimet: Anonim Şirketler Hukukunda “uyum” (Compliance), İstanbul 2020 (Yaşar, 2020).
- Yaşar**, Tuğçe Nimet: Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Uyum (Compliance) Yükümlülüğü, (Edit. Karagöz, Havva / Özcanlı, F. Beril / Palanduz, Seda), Tüzel Kişilik Penceresinden Anonim Ortaklık Sempozyumu, 20-22 Temmuz 2020, İstanbul 2021, s. 247-282 (Yaşar, 2021).
- Yatağan Özkan**, Çiğdem: Anonim Şirketlerde Altın Paylar, İstanbul 2016.
- Yazgılı**, Ayşegül: Sermaye Piyasası ve Kurumsal Yönetim, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2020 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Yenidünya**, Ahmet Caner / **Canpolat**, Can: Sermaye Piyasası Kanunu’nda Düzenlenen Güveni Kötüye Kullanma Suçu (SPK. m. 110/1, 3), Banka ve Finans Hukuku Dergisi, C. 3, S. 9, 2014, s. 109-159.

- Yeşil**, Salih: Küreselleşme ve Değişen Çevre Dinamikleri Işığında Yeni Yönetim Yaklaşımlardan Seçme Konular, Ankara 2013.
- Yıldırım**, Ali Haydar: Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirket Müdürlerinin Hukuki Durumu, İzmir 2008.
- Yıldız**, Burçak: AT ve İngiliz hukuk sistemlerinde şirketlerin ehliyeti ("Ultra Vires" ilkesi), BATİDER, C. 23, S. 3, 2006, s. 185-206 (Yıldız, Burçak, Ultra Vires, 2006).
- Yıldız**, Burçak: TTK Tasarında şirketlerin Ehliyeti ve bu bağlamda TTK m. 137 hükmündeki Ultra Vires Sınırlamasının Yerindeliliğinin Değerlendirilmesi, (Tasarı), AÜHFAD, C. 55, S. 1, 2006, s. 321-353 (Yıldız, Burçak, Ultra Vires Sınırlaması, 2006).
- Yıldız**, Burçak: Şirketlerin Ehliyetine İlişkin Olarak Özellik Arz Eden Bazı Hukuki İşlem Ve Sözleşmeler, Ankara Barosu Dergisi, S. 2, 2006, s. 55-86 (Yıldız, Burçak, Şirketlerin Ehliyeti, 2006).
- Yıldız**, Burçak: Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından İşletme Konusu Unsuru ve Ticaret Şirketlerinin İşletme Konusu Dışındaki İşlemlerinin Hukuki Niteliği, BATİDER, C. 27, S. 3, 2011, s. 111-134 (Yıldız, Burçak, İşletme Konusu, 2011),
- Yıldız**, Nurgül: Bağlı Tacir Yardımcılarının Temsil Yetkisi, İstanbul 2020 (Yıldız, Nurgül, Temsil, 2020)
- Yıldız**, Şükrü: Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yetersayısı ve Yargıtay Kararları, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu (XVIII), Ankara 2001 (Yıldız, Şükrü, Yeter Sayılar, 2001).
- Yıldız**, Şükrü: Limited Ortaklıklarda Müdürlerin Sorumluluğu, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 12, S. 24, 2013, s. 61-79 (Yıldız, Şükrü, Müdürlerin Sorumluluğu, 2013).
- Yıldız**, Şükrü: Hukuki Mütalaalar – 2, İstanbul 2015.
- Yılmaz**, Ejder: Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Ankara 2012 (Yılmaz, HMK Şerhi, 2012)
- Yılmaz**, Ömrü / **Öncel**, Hakan / **Şahin**, Ümit: Banka Zimmeti, Ankara 2018.
- Yılmaz**, Sacit: Çevre Hukuku Bağlamında Türk Ceza Kanunundaki Çevre Suçları, 2. Baskı, Ankara 2022 (Yılmaz, Sacit, 2022)
- Yılmaz**, Zahit: Müşterek Faillik ve Dolaylı Faillik Kurumlarının İhmalî Suçlar Yönünden Değerlendirilmesi, MÜHFAD, C. 24, S. 1, 2018, s. 122-131 (Yılmaz, Zahit, 2018).

Yiğit, Uğur: Bankacılık Suçları, İstanbul 2006.

Yongalık, Aynur: 'İstisnalar Dar Yorumlanır'' Kuralı ve Değerlendirilmesi, AÜHFD, C. 60, S. 1, 2011, s. 1-15.

Yördem, Yılmaz: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi, Ankara 2017.

Yüce, Aydın Alber: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, 3. Bası, İstanbul 2018 (Yüce, Kararların Butlanı, 2018).

Yüksel, Sinan: Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunun Şartları Ve Yargının Bunlara Yaklaşımı, İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukuku'na Etkileri, İstanbul 2009.

Editörler

Doç. Dr. Ahmet AKMAN

Dr. Bahaddin KARAKUŞ

**RÛHU'L-MECELLE
KİTABÜ'L-BÜYÛ ŞERHİ**

HACI REŞİD PAŞA

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Rûhu'l Mecelle Kitabü'l-Büyû Şerhi

Editörler: Ahmet Akman - Bahaddin Karakuş

Hukuk Yayınları Dizisi – 3733

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 537 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

HACI REŞİD PAŞA (1858 -1918) VE RUHU'L-MECELLE

*Dr. Bahaddin Karakuş**

1. Hayatı

Çeşitli kaynaklardaki bütün bilgiler bir arada düşünüldüğünde tam isminin Safranbolulu¹ Hacı Şerif Ahmed Reşid Paşa olduğu anlaşılmaktadır. Müellifi olduğu eserlerde ismini “*esbak Musul valisi Mekteb-i Hukuk'tan mezun Hacı Reşid Paşa*” olarak kayıtlamaktadır.

Şerif Ahmed Reşid Paşa, Konya vilayet defterdarlarından Numan Fikri Efendi'nin oğludur.² 1858 (25 Şaban 1274) de İstanbul'da doğdu. Üvey babası ile beraber Edirne'de bulunduğu esnada Rüşdiye mektebine devam ederek şehadetname aldı. Hoca Mecid Efendi (ö. 1880) merhumdan Arapça ve Farsça bazı eserler okuyarak medrese tahsili yaptı. Muallim-i mahsûs'ta okudu, Hukuk Mektebi'ne girdi.³ Üçüncü sene mezunlarının birincisi olarak mezuniyet diploması aldı.

Reşit Paşa, devletin çeşitli kademelerinde üstlendiği görevlerin yanı sıra hukukçu, tarihçi ve sufi kimliğe sahiptir. 1872'de Şura-yı Devlet Fihrist, daha sonra Mazbata kalemlerine girip tedricen mülazımlığa, muavinliğe, Tanzimat Dairesi Baş Muavinliği'ne ve 1895'te azalığa kadar yükseldi. Yine o sene Rumeli Beylerbeyliği payesi ile Halep vilayeti vali muavinliğine tayin ve sonrasında Adana vali muavinliğine nakledildi. Bir müddet Mersin mutasarrıflığı vekâletinde bulundu. Muavinliğe Hristiyan tayini lazım geldiğinden bu görevden ayrılmak durumunda kaldı. Bosna muhacirlerinin

* Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, bahaddinkarakus42@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1980-0705

1 Doğum yeri İstanbul olmakla birlikte ailesinin Safranbolulu olmasına binaen böyle denilmiştir. Künyesini şöyle kaydeder: el-Hâc Şerif Ahmed Reşid Paşa b. Seyyid Nu'mân Fikrî Efendi b. Seyyid İsmâil Ağa b. Molla Seyyid Ahmed b. Molla Seyyid Mehmed Zağferanbolîli.

2 Abdülhamit Kırmızı, *Abdülhamid'in Valileri*, Klasik Yayınları, İstanbul: 2017, 70.

3 Kırmızı, 75.

Müellifin mezhep içi istidlallere, hükümlerin delillerine ve teknik usul tartışmalarına değinmeksizin metnini yazması, eserin hazırlanışında vasat seviyede fıkıh bilgisine sahip olanların dikkate alındığını hissettirmektedir. Bu dönemde medreselerin revaçta olmaması, *Mecelle* ile iştiğal eden Mekteb-i Hukuk öğrencilerinin daha çok bu mektepteki vasat fıkıh eğitiminin geçmiş olması bu durumu gerekli kılmış olmalıdır. Nitekim Ali Haydar'ın *Dürer*'ine göre oldukça kolay bir üslupla kaleme alınmıştır. Bunun dışında eserin büyü kitabı ve sonrasında dikkat çeken bazı özelliklerini şöyle sıralamak mümkündür:

1. Büyü kitabının başında akit nazariyesi ve bey akitlerinin vasıfları hakkında mühim bilgiler vermektedir. Kabzın mahiyeti, çeşitleri ve hükümleri gibi kadim dönem fıkıh kitaplarında dağınık olan bilgileri sistematik bir biçimde, derli-toplu sunması eserden istifadeyi arttıran hususlardandır.

2. Kavram analizlerine önem verilmiş, sadece kazuistik metoda dönük değil, meseleleri nazariye şeklinde vermeyi amaçlayan bir yazım metodu geliştirme çabasında olduğu gözlemlenmektedir. Mesela 235. maddede verdiği hukuk tanımı bu çabanın bir göstergesidir.

3. *Mecelle*'nin yürürlüğe girmesinden sonra hızla değişen ticarî örf dolayısıyla bazı *Mecelle* maddelerinin hükümlerinin güncellenmesi gerekmiştir. Müellif kanunun yürürlüğe girmesinden yaklaşık kırk yıl sonra eserini yazmış olduğundan yer yer, örf dolayısıyla değişen ahkâma işaret etmeyi ihmal etmemiştir (Mesela bk. 244. madde).

KAYNAKÇA

Algül, Ayşe Betül. "Safranbolulu Hacı Şerif Ahmed Reşid Paşa'nın Rûhu'l-Mecelle İsimli Eserinde Zarûret Prensibine Dair Yorumları", Uluslararası Geçmişten Günümüze Karabük ve Çevresinde Dini, İlmi ve Kültürel Hayat Sempozyumu, Karabük Üniversitesi Yayınları, Karabük: 2019,

Arslan, Mehmet. *Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü*, "Şerif Ahmed Reşid Paşa" <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/resid-serif-ahmed-resid-pasa> (Erişim: 16.12.2023).

Bayer, Rıdvan. *Hacı Reşid Paşa ve Ruhu'l-Mecelle Adlı Eseri*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya: 2012.

Bilgili, İsmail. "Ahmed Reşid Paşa'nın İmâm-ı A'zam'ın Siyâsî Tercüme-i Hâli Adlı Eseri ve Değerlendirmesi", *Tahkik İslami İlimler Araştırma ve Neşir Dergisi* 2/2 (Aralık 2019).

Ceyhan, Semih. "Mecelle Şârihi Hacı Reşid Paşa'nın Nazarında Aşk ve Muhabbet", Sabah Ülkesi <https://www.sabahulkesi.com/2020/11/16/mecelle-sarihi-haci-resid-pasanin-nazarinda-ask-ve-muhabbet/> (Erişim: 01.04.2023)

Erdem, Sami. "Rûhu'l-Mecelle", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (İstanbul: TDV Yayınları, 2008).

Fahri, Ziyaeddin. "Türk Hukuk Tarihinde Namık Kemal", *Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1940, Sayı: 4

İbnülemin, Mahmud Kemal İnal. *Son Asır Türk Şairleri*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul: t.s

Karakuş, Bahaddin. "Osmanlı Son Döneminde Siyâset-i Şer'iyeye Tartışmaları: İbnü'l-Hâzım Ferîd Örneği", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4/1 (30 Haziran 2021).

Kırmızı, Abdülhamit. *Abdülhamid'in Valileri*, Klasik Yayınları, İstanbul: 2017

Mehmet Tahir, Bursalı. *Osmanlı Müellifleri*, Matbaa-i Âmire, İstanbul: 1342

Özege, Seyfettin. *Eski Harflerle Basılmış Türkçe Eserler Kataloğu*, y.y., t.s.

Söylemez, Ayşe. *Reşid Paşa Dîvânı*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara: 2016

Şimşek, Murat. "Safranbolulu Hacı Reşid Paşa'nın Fıkıh Tarihine Bakışı -Rûhu'l-Mecelle'nin Mukaddimesi Özelinde-", *Uluslararası Geçmişten Günümüze Karabük ve Çevresinde Dini, İlmi ve Kültürel Hayat Sempozyumu*, Karabük Üniversitesi Yayınları, Karabük: 2019.

AHMED REŞİD PAŞA VE HUKUK-I TİCARET

Doç. Dr. Ahmet Akman*

Giriş

Ahmed Reşid Paşa 1274/1858 yılında İstanbul'da doğmuştur. Tam adı Şerîf Ahmed Reşid Paşa'dır. Reşid Paşa'nın şairliği de vardır.¹ Şiirlerinde Reşid mahlasını kullanmıştır. Şûrâ-yı Devlet'in çeşitli kademelerinde çalışmıştır. 1895 yılında ise Tanzimat Dairesi üyeliği görevini üstlenmiştir. Tanzimat Dairesi, kanun ve nizamname tasarını hazırlamakla görevi olan önemli bir birimdir.² Musul ve Hicaz valiliklerinde bulunmuştur. Halen bazı eserleri yazma halindedir. Tarihçi ve hukukçu olarak birçok esere imza atmıştır. Ahmed Reşid Paşa, Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye'ye Ruhu'l-Mecelle isminde bir şerh yazmıştır. Bu eser 1326-1328 yılları arasında 8 cilt olarak basılmış olup, toplamı 2100 sayfadır. Yine hukukla alakalı olarak Hukûk-ı Ticâret isimli bir şerh kitabı da telif etmiştir. Bu kitap, ticarete taalluk eden bütün Osmanlı kanun ve nizamnamelerini şerh etmektedir. Kitabın ilk cildinin ilk baskısı Avramaki Papadopoulos ile birlikte basılmıştır. İkinci baskı ise yalnız Ahmed Reşid Paşa imzasıyladır. Toplamı 8 cilt olup, 1303, 1311, 1312, 1316 yıllarında İstanbul'da basılmıştır. Bunlardan ilk baskısının (1303) ilk cildinin baş tarafında Avramaki Papadopoulos ile yazdıkları sonraki baskılarda olmayan bir mukaddime vardır. İhtiva ettiği kavram ve hususları değerli bulduğumuzdan çalışmamızın ilk kısmını bu mukaddimeye yer alan kavram ve düşünceler kapsamında ele aldık. Mukaddimeye yer alan bazı konuları daha kapsamlı izah etmeye çalıştık. Bu mukaddimeye ayrıca çalışmamızın ekinde (Ek:1) olarak yer verdik. Çalışmamızın bundan sonraki kısmında ise, 1893/1311'de yapılan ikinci baskısı-

* Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi (aakman@erbakan.edu.tr) ORCID: 0000 00028697 1662

1 İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnal, *Son Asır Türk Şairleri* (İstanbul: Dergâh Yayını, 1988), 3/1437, 1438.

2 Ali Akyıldız, "Şûrâ-yı Devlet", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (DİA), 39/236; Abdülmecit Mutaf, *Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Şûrâ-yı Devlet, Yüksek Lisans Tezi* (İzmir: DEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997), 48-49.

âdet hukukunun değişimlere hızlı cevap verme kabiliyetindeki problemlerin yazılı hukuk kurallarıyla çözülmesi üzerinde durulur. Pozitif hukuktaki muhtemel eksiklere rağmen kamu düzeninin sağlanması bakımından herkes uymakla yükümlüdür. Konu bakımından ise aile, ceza ve borçlar gibi birtakım branşlara ayrılmakla, her birinin ilgi alanları, ihtiyaçları ve temel kaideleri birbirinden farklılaşacağından kendilerine ait özgün özellikleri bulunmaktadır. Ahmed Reşid'in şerhi bir Medhal ile dört kitaptan, Medhal de dört makaleden müteşekkildir. İlk makalenin birinci kısmı kendisine "*Şer'i Şerif ile İlm-i Fıkıhın Tarifi*"ni konu edinir. Bu meyanda şer'î ahkam, şeriat ve fıkıh ilmi bağlamında usûl ve fûrû'-ı fıkıh, deliller ve icthad konuları ele alınır. Bunlarla ilgili görüş ve düşüncelerine Mecelle'ye yazdığı şerhi Ruhu'l-Mecelle'nin Medhal kısmında da detaylı yer verecektir. Bu kavramları metinde de temas ettiğimiz üzere anlaşılır bir uslûp ile verdikten sonra bir neticeye ulaşır. O da fikhî ahkâmın külli vasfından yola çıkarak devletin memleket işlerini düzenleme ve tedbir alma ile alakalı şer'an veliyyülemre bırakılan alanda, devletin bu yetkisini kullanarak kaideler vaz' etmesiyle, kanun ve nizamdan oluşan hukuk düzeninin meydana gelecek oluşudur.

KAYNAKÇA

Ahmed Reşid ve Avramaki Papadapulos, *Hukuk-ı Ticaret*, İstanbul: Şirket-i Mürettebe Matbaası, 1303.

Ahmed Reşid, *Hukuk-ı Ticaret (Medhal)*, I. Kitap (İstanbul: Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi Matbaası, 1311.

Ahmed (Hacı) Reşid Paşa, *Ruhu'l Mecelle 1*, İstanbul; Dâru'l Hilafet-i'l-Âliye, 1326.

Aksu, Zahit, *İslam'ın Doğuşunda Toplumsal Realite*, Ankara: 2005.

Akyıldız, Ali, "Şûrâ-yı Devlet", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, 39/236-239.

Ali Haydar Efendi, *Dürerü'l-Hükkâm Şerhu Mecelleti'l-Ahkâm*, çev. Raşit Gündoğdu, Osman Erdem, 2. Baskı, İstanbul: DİB Yayınları, 2017.

Ansay, Sabri Şakir, *Hukuk Tarihinde İslâm Hukuku*, 4. Baskı, Ankara: 2002.

Apaydın, H. Yunus, "İctihad", *DİA*, 21/432-445.

Arı, Abdüsselam, "Hz. Ömer'in Ebû Musâ el-Eş'arî'ye Gönderdiği Mektubun Yargılama Hukuku Açısından Analizi", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 2 (2003), 85-99.

Âtîf Bey, *Mecelle-İ Ahkâm-ı Adliye*, İstanbul: Mahmud Bey Matbaası, 1318.

Atar, Fahrettin, *İslâm Yargılama Hukukunun Esasları*, İstanbul: 2017.

Avcı, Mustafa, *Türk Hukuk Tarihi*, 12. Baskı, Ankara: Adalet, 2023.

Aybakan, Bilal, "Muâmelât", *DİA*, 30/316-317.

Aydın, M. Âkîf, *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul: 2019.

Aydın, M. Âkîf, "Osmanlı Sulhunun (Pax Ottomana) Kurulmasında Hukukun Rolü", *Osmanlı Devleti'nde Hukuk ve Adalet*, 2. Baskı (İstanbul: Klasik, 2017, 97-113.

Aydın, M. Âkîf, "Aile", *DİA*, 2/196-200.

Ayengin, Tevhit, "İslam, Hukuk ve Sosyal Realite", *Fıkıh Sosyolojisi*, ed. Mutafa Tekin, Ankara: 2016, 39-55.

Balı, Ali Şafak, "Hukukun Bilimselliği Sorunu", *SÜHFD*, 12, 1-2 (2004), 223-237.

Bardakoğlu, Ali, "Hak", *DİA*, 15/139-151.

Berki, Ali Himmet, *Açıklamalı Mecelle (Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye)*, 2. Baskı, İstanbul: Hikmet Yayınları, 1979.

Bilmen, Ömer Nasuhi, *Hukuk-ı İslâmiyye ve Istılahatı Fıkhiyye Kamusu*, İstanbul: Bilmen Yayınevi, 1967.

Buhârî, Alâüddîn Abdülazîz b. Ahmed b. Muhammed, *Keşfü'l-esrâr fî şerhi Usûli'l-Pezdevî*, Beyrut: Daru'l-Kitâbi'l-İslâmî, ts.

Büyük Haydar Efendi, *Usul-i Fıkıh Dersleri*, 2. Baskı, İstanbul: Meral Yayınları, ts.

Çağırıcı, Mustafa, "Hak", *DİA*, 15/137-139.

Çelik, Celâleddin, "Şehir ve Fıkıh-Değişim Sosyolojisinde Şehir ve Fıkıh İlişkisi-", *Fıkıhın Sosyolojik Anatomisi -Fıkıh Sosyolojisi II-*, Ed. Prof. Dr. Mutafa Tekin (Ankara: 2022), 163-189.

Demiray, Mustafa, *Hak Zâil Olmaz Roma, Türk ve İslâm Hukuklarında Eksik Borç*, İstanbul: Klasik, 2009.

- Döndüren, Hamdi, *İslam Hukukuna Giriş*, Konya: 2017.
- Düzgün, Şaban Ali, *Din Birey Toplum*, Ankara: 1997.
- Ebu Zehra, Muhammed, *İslam Hukuku Metodolojisi Fıkıh Usûlü*, çev. Abdulkadir Şener, 13. Baskı, Ankara: 2017.
- Erdoğan, Mehmet, *Fıkıh ve Hukuk Terimleri*, 6.Baskı, İstanbul: 2016.
- Erdoğan, Mehmet, *Fıkıh İlmine Giriş*, 3. Baskı, İstanbul: 2013.
- Ernst E. Hirsch, "Ticaret Hukuku İlmi IV", çev. Halil Arslanlı, *İÜHFİM*, 2 (1936), 149-168.
- Fayda, Mustafa, "Bedevî", *DİA*, 5/311-317.
- Göksoy, İsmail Hakkı, "Endonezya", *DİA*, 11/197-203.
- Güngör, Erol, *Ahlak Psikolojisi ve Sosyal Ahlak*, İstanbul: 1995.
- Hakçalı, Abdurrahman, "İlgili Literatür Çerçevesinde Makâsîd İctihadının Tarihi Seyri", *Makâsîd ve İctihad İslâm Hukuk Felsefesi Araştırmaları*, haz. Ahmet Yaman, Üçüncü baskı, (İstanbul: İfav, 2017), 199-239.
- Hamidullah, Muhammed, *İslâm'da Devlet İdaresi*, çev. Kemal Kuşçu, Ankara: 1963.
- Hamidullah, Muhammed, *İslâm'ın Hukuk İlmine Katkıları*, ed. Prof. Dr. Vecdi Akyüz, İstanbul: 2005.
- Hodgson, M.G.S., *İslâm'ın Serüveni*, İstanbul: 1995.
- Huart, Clement, "Kanun", *İslam Ansiklopedisi*, İstanbul: MEB Yayını, 1977, 6/167-168.
- İbn Haldun, *Mukaddime*, çev. Halil Kendir, İstanbul: 2004.
- İbn Manzûr, *Lisanü'l-Arab*, Beyrut: Daru Sâdır, 1414.
- İnal, İbnü'l-Emin Mahmud Kemal, *Son Asır Türk Şairleri*, İstanbul: Der-gah Yayını, 1988.
- el-İsfehânî, Râgıb Hüseyin b. Muhammed, *el-Müfredât fî garîbi'l-Kur'ân*, 2 Cilt, b.y.: Mektebetü Nezar Mustafa el-Bâz, ts.
- İzveren, Adil, *Hukuk Felsefesi*, Ankara: 1988.
- Kallek, Cengiz, "Süftece", *DİA*, 38/19-21.
- Karaman, Hayreddin, *İslam Hukukunda İctihad*, 4. Baskı, İstanbul: 2010.

Karaman, Hayreddin, *İslâm Hukuk Tarihi*, 11. Baskı, İstanbul: İz Yayıncılık, 2016.

Karaman, Hayreddin, *Fıkıh Usûlü*, 11. Baskı, İstanbul: 2013.

Karaman, Hayreddin, "Fakih", *DİA*, 12/126-127.

Karaman, Hayreddin, "Fıkıh", *DİA*, 13/1-14.

el-Kâsânî, Alâüddîn Ebû Bekr b. Mes'ûd b. Ahmed, *Bedâi'ü's-sanâi' fi tertîbi's-şerâi'*, Beyrut: Darü'l-Kütübi'l-İlmiye, 1406/1986.

Kaşıkçı, Osman, *İslam ve Osmanlı Hukukunda Mecelle*, İstanbul: OSAV, 1997.

Kenanoğlu, M. Macit, *Ticaret Kanunnâmesi ve Mecelle Işığında Osmanlı Ticaret Hukuku*, Ankara: Lotus, 2005.

Kılınc, Ahmet - Karakaya Harun, "Batılı Devletlerin Karma Ticaret Mahkemelerinde Mecelle'nin Uygulanmasına Yönelik Eleştirilerinin Değerlendirilmesi", *Kırkkale Hukuk Mecmuası*, 2, 1 (2022), 59-89.

Kozalı, Abdurrahim, *Kıyas/İstihsan ve Doğal Hukuk İlişkisi*, Doktora Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi, 2004.

Köksal, Asım Cüneyd - Dönmez, Kâfi Dönmez, "Usûl-i Fıkıh", *DİA*, 42/201-210.

Köprülü, M. Fuad/Barthold, W., *İslam Medeniyeti Tarihi*, Ankara: 1973.

Köse, Saffet, *İslam Hukukuna Giriş*, İstanbul: 2019.

el-Maverdi, Ebu'l-Hasan Habib, *el-Ahkâmü's-Sultaniye İslam'da Devlet ve Hilafet Hukuku*, çev. Ali Şafak, İstanbul: Bedir, 2018.

Mehmed Servet, *Mukaddime-i İlm-i Hukuk*, 2. Tab', Dersaadet: İkdam Matbaası, 1328.

Midilli, Muharrem, *Klasik Osmanlı Ceza Hukukunda Şeriat-Kanun Ayırımı*, İstanbul: Klasik, 2019.

Mutaf, Abdülmecit, *Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Şûrâ-yı Devlet*, Yüksek Lisans Tezi, İzmir: DEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.

Münif Paşa, *Hikmet-i Hukuk*, İstanbul: Şirket-i Mürettebiyye, 1302.

Namur, P., *Medhal-i İlm-i Hukuk*, çev. Münif Paşa, İstanbul: Mektebi Sanayi-i Şâhâne Matbaası, 1299.

Neseî, Necmüddîn Ömer b. Muhammed b. Ahmed es-Semerkindî, *Tahsîlü Usûli'l-Fıkıh*, ta'lik. Bahaddin Karakuş, tashih. Ahmet Yaman, İstanbul: İlim Kapısı Yayıncılık, 2023.

Seydişehrî, Mahmud Esad, *Şerh-i Kanun-ı Ceza*, İstanbul: 1302.

Şâban, Zekiyüddin, *Usûlü'l-Fıkıh (İslâm Hukuk İlminin Esasları)*, çev. İbrahim Kâfi Dönmez, Ankara: TDV Yayınları, 2017.

et-Taftâzânî Sa'dettin Mesud bin Ömer eş-Şafî, *Şerhü't-Telviḥ ale't-Tevziḥ li'Metni't-Tenkih fi'l-Usûli'l-Fıkıh*, tah. Zekeriya Amîrât, Beyrut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1416/1996.

Türcan, Talip, *İslam Hukuk Biliminde Hukuk Normu*, 2. Baskı, Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2016.

Türcan, Talip, "Fıkıhdan İslâm Hukukuna", *İHAD*, 6 (2005).

TDV İslam Ansiklopedisi, "Kanun", *DİA*, 24/323-324.

Yaman, Ahmet - Çalış, Halit, *İslam Hukuku*, Ankara: 2018.

EK: 1

Ahmed Reşid ve Avramaki Papadapulos, Hukuk-ı Ticaret, Şirket-i Mürettebe Matbaası, İstanbul 1303.

(3) Mukaddime

Hukemadan biri "hukuk hayattır" demiş.

Vâkıa tabiat-ı beşeriyye nazar-ı mülâhazaya alındıkta Hak Teâla hazretlerinin insanı kuvâ-yı cismaniyye ve ruhaniyyece sâir mahlukattan mümtaz olarak yaratıp nâmütenâhi isti'dâd hassesini ihsan ettiği görülür.

Bu kuvvânın mâhiyet-i mülâhaza olundukta anlaşılıyor ki, dünyada insandan âli, insandan muktedir hiçbir şey yoktur.

Maamâfih kemâl-i ulviyet ve iktidar kendisine mahsus olan insan min cihetin o kadar acizdir ki, en aciz, en zayıf gördüğümüz hayvanlar bile başlı başına yahut az bir (4) iâne ile muhafaza-i hayatı için lazım olan şeyleri tedarike muktedir oldukları halde insanlar her hususta yekdiğerine teâvün ve tenasuruna muhtaç olup münferiden yaşamaları tasavvur olunamaz. Bu sebebe mebnidir ki, insana "hayvân-ı medenî" denmiştir.

Dr. Öğretim Üyesi
Salih KORKMAZ

UYGUR

HUKUKU

IX-XIV. Asır Uygur Hukuk
Vesikalarına Göre

ADALET YAYINEVİ
Ankara – 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Uygur Hukuku

Salih Korkmaz

Hukuk Yayınları Dizisi – 3736

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 552 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Abası, Pairezhatı. "İslamiyeti Kabul Etmeden Önceki Uygurların Sosyokültürel Hayatı", Yüksek Lisans Tezi, **İbn Haldun Üniversitesi Medeniyetler İttifakı Enstitüsü**, 2019.
- Açıl, Okan. "Bozkır Kavimlerinde Hukuk Anlayışı (Başlangıcından Uygur Dönemi Sonuna Kadar) ", Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi SBE**, 2016.
- Adams, B. S. "Notes On An Uyğur Text", **TDAY-Belleten**, C.16, 1968, s.53-57.
- Adams, B. S. "Bir Uygur Metni Üzerine Notlar", Çev. Bilge Karasu, **TDAY-Belleten**, C.16, 1968, s.59-63.
- Ağca, Ferruh. "Eski Uygur Türkçesi ile Yazılmış Eserlerin Ses ve Şekil Özelliklerine Göre Tarihlendirilmesi", Doktora Tezi, **Hacettepe Üniversitesi SBE**, 2006.
- Ağca, Ferruh. **Dillik Ölçütlere Göre Eski Uygurca Metinlerin Tarihlendirilmesi**, Ankara, TDK, 2021.
- Akgündüz, Ahmed. "Uygur Hukuku", **Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi**, S.57, 1988, s.17-31.
- Akkaya, Şükrü. "Uygur Türklerini ve Kültürlerini Tanıyalım", **Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi**, C.1, S.3, Mart-Nisan 1943, s.75-86.
- Alinge, Curt. "Moğol Kanunları", Çev. Coşkun Üçok, **Ankara Üniversitesi HFD**, C.9, S.3, 1952, s.235-261.
- Alinge, Curt. **Moğol Kanunları**, Çev. Coşkun Üçok, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1967.
- Apaydın, H. Yunus. "*Karz*", **DİA**, C.24, İstanbul, TDV, 2001, s.520-525.
- Arat, Reşid Rahmeti. "Uygurca Yazılar Arasında", **Türk Tarih Arkeolojisi ve Etnografya Dergisi**, C.II, İstanbul, 1936, s.101-112.
- Arat, Reşid Rahmeti. "Eski Türk Hukuk Vesikaları", **Türk Kültürü Araştırmaları**, Yıl:1, Sayı:1, Ankara, 1964, s.5-51.
- Arat, Reşid Rahmeti. "Uygurca Yazılar Arasında-II", **Türk Dili Ve Edebiyatı Dergisi**, C.XXIII, 1979, s.17-28.
- Arık, Feda Şamil. "Eski Türk Ceza Hukukuna Dair Notlar Suçlar ve Cezalar", C.17, S.28, 1995, **Tarih Araştırmaları Dergisi**, s.1-50.
- Arsal, Sadri Maksudi. "Türk Hukuku Tarihi", Haz. Fethi Gedikli-Ali Adem Yörük-Mahmud Esad Kalıpçı, C. LXXV, 2017, **İstanbul Üniversitesi HFM**, Ord. Prof. Sadri Maksudi Arsal'a Armağan Özel Sayısı, s.711-833.
- Arsal, Sadri Maksudi. "Beşeriyet Tarihinde Devlet ve Hukuk Mefhumu ve Müesseselerinin İnkişafında Türk Irkının Rolü", **II. Türk Tarih Kongresi**, 1937, s.1062-1093.

- Arsal, Sadri Maksudi. **Türk Tarihi ve Hukuk**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1947.
- Arsal, Sadri Maksudi “Eski Türklerin Hususi Hukuku”, **Türkler**, Ed. Hasan Celal Güzel-Kemal Çiçek-Salim Koca, C.3, Yeni Türkiye Yayınları, s.142-158.
- Atik, Kayhan. “Türklerdeki İktisat Sisteminin Karşılaştırmalı Tarih Açısından Değerlendirilmesi”, **Sosyal Bilimler Dergisi**, S.28, 2018, s.176-183.
- Avcı, Mustafa. **Türk Hukuk Tarihi**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2023.
- Aybakan, Bilal. “Trampa”, **DİA**, C.41, İstanbul, TDV, 2012, s.305-306.
- Aydın, M. Âkif. “Evlât Edinme”, **DİA**, C.11, Ankara, TDV, 1995, s.527-529.
- Aydın, M. Âkif. **Türk Hukuk Tarihi**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2009.
- Aydın, Mehmet Âkif-Hamîdullah, Muhammed. “Köle”, **DİA**, C.26, 2002, TDV, Ankara, s.237-246.
- Ayiter, Ferit. “Eski Türk Hususi Hukukuna Ait Bazı Notlar”, **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası**, C.11, 1949-1950, s.417-436.
- Barthold, V. Vladimiroviç. **Moğol İstilasına Kadar Türkistan**, Haz. Hakkı Dursun Yıldız, Ankara, TTK, 1990.
- Barthold, Wilhelm. **Türkistan Halklarının Tarihi**, Çev. Gülnisa Aynakulova, Ankara, Astana Yayınları, 2018.
- Başar, Muhammed Serkan. “İslamiyet Öncesi Eski Türk Hukuku”, Yüksek Lisans Tezi, **Erciyes Üniversitesi SBE**, Tez No: 387731, 2013.
- Bedir, Murteza. “Osmanlı Öncesi Türk Hukuk Tarihi Yazıcılığı”, **TALİD**, C.3, S.5, 2005, s.27-84.
- Bilge, Ahmet Harun. “Bey’ Bi’l-Vefa Ve Osmanlı Uygulamasındaki Yeri”, **İstanbul Üniversitesi SBE**, Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Bilmen, Ömer Nasuhi. **Hukuk-i İslamiyye ve İstılahatı Fıkhiyye Kamusu**, C.6, İstanbul, Enes Sarmaşık Yayınları.
- Bınark, İsmet “Türk Dünyasının En Eski İctimai Yardım Müessesesi, Vakıflar ve Uygur Türklerinde Vakıf”, **Türk Kültürü**, Yıl.7, S.78, Nisan 1969, s.422-432.
- Bozkurt, Gülnihal. “Eski Hukuk Sistemlerinde Kölelik”, **Ankara Üniversitesi HFD**, C.38, S.1, s.65-103.
- Caferoğlu, Ahmet. “Öz Hukuk Dili”, **Öz Dilimize Doğru**, S.5, 1932, s.72-74.
- Caferoğlu, Ahmet. “Uygur Türklerinde Millî Hukuk İstılahları”, **Öz Dilimize Doğru**, S.8, 1932, s.130-135.
- Caferoğlu, Ahmet. “Uygurlarda Hukuk ve Maliye İstılahları”, **Türkiyat Mecmuası**, C.IV, İstanbul, 1934, s.1-43.
- Caferoğlu, Ahmet. “Türk Taamül Hukukunda Evlâtlık Müessesesi”, **Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası**, C.II, İstanbul, 1939, s.97-118.

- Cantay, Gönül. "Türklerde Vakıf ve Taş Vakfiyeler", **Vakıf Haftası Dergisi**, S.11, 1994, s.147-162.
- Cin Halil - Akgündüz, Ahmed. **Türk Hukuk Tarihi**, OSAV, İstanbul, 2011.
- Clark, Larry Vernon. "Introduction to the Uyghur Civil Documents of East Turkestan (13th-14th Cc.) ", Doktora Tezi, Bloomington, Edinburg, 1975.
- Clark, Larry Vernon. "Mongol Elements in Old Turkic", JSFO, Cilt: LXXV, 1977, s.110-168.
- Çakan, Varis. "Uygur Türklerinin Moğol İmparatorluğundaki Rolü", **Asya Araştırmaları Dergisi**, C.3, S.1, s.19-28.
- Çandarlıoğlu, Gülçin. "Uygurlar", **DİA**, C.42, İstanbul, TDV, 2012, s.242-244.
- Çin Elçisi Wang Yen-te'nin Uygur Seyahatnamesi**, Çev. Özkan İzgi, Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989.
- Demir, Abdullah. "Kadim Çin Hukuku", **Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi**, C.3, S.3, 2017, s.32-42.
- Donuk, Abdulkadir. "Çeşitli Topluluklarda ve Eski Türklerde Aile", **Tarih Dergisi**, S.33, 1982, s.147-168.
- Dönmez, İbrahim Kâfi. "Şüfa", **DİA**, C.39, İstanbul, TDV, 2010, s.248-252.
- Eberhard, Wolfram. **Çin Tarihi**, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1995.
- Eberhard, Wolfram. **Çin'in Şimal Komşuları**, Çev. Nimet Uluğtuğ, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1996.
- Ekinci, Ekrem Buğra. **Hukukun Serüveni**, İstanbul, Arı Sanat Yayınevi, 2011.
- Ekinci, Ekrem Buğra. **Osmanlı Hukuku**, İstanbul, Arı Sanat Yayınevi, 2014.
- Ekinci, Ekrem Buğra. "Yaya Kaldın Tatar Ağası", <https://www.ekrembugraekinci.com/article/?ID=177&yaya-kaldin-tatar-agasi>, (Erişim tarihi 12.10.2023) .
- Ekinci, Ekrem Buğra. <https://ekrembugraekinci.com/question/?ID=18999> (erişim 30.06.2022) .
- Eren, Fikret. "Türk Medeni Kanunu'na Göre Yasal Önalım Hakkı", **Gazi Üniversitesi HFD**, C.XII, S.1-2, 2008.
- Eren, Fikret **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2022.
- Ertürk, Ahmet Gökhan. "Ötüken Uygur Kağanlığı'nda Devlet Teşkilatı (744-840) ", Yüksek Lisans Tezi, **Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi SBE**, 2020.
- Esin, Emel "Resimli Bir Uygur Varakı", **Reşid Rahmeti Arat İçin (Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Ayrıbasım)** , Ankara, 1966, s.189-207.
- Fındık, Ayşe Şeyma. "Köle Pintun Hakkında Düzenlenen Uygur Hukuk Belgeleri", **Esengü Bitig -Zuhal Ölmez Armağanı-**, Haz. Tümer Karaayak-Uğur Uzunkaya, İstanbul, 2021, s.355-369.
- Gedikli, Fethi "Yasa", **DİA**, C.43, İstanbul, TDV, 2013, s.336-340.

- Gedikli, Fethi. **Hukuk Dili ve Adli Yazışmalar**, İstanbul Üniversitesi AUZEF, 2019.
- Gedikli, Fethi. **Trabzon Kadı Sicilleri Trabzon Mahkemesi Mşh. Şsc. D.8514 (Eski 1819) Numaralı Sicil**, Trabzon, Akçaabat Belediyesi Kültür Yayınları, 2020.
- Genç, Zekiye. "Uygurlarda Kadın", Yüksek Lisans Tezi, **Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi SBE**, 2009.
- Le Goff, Jacques. **Ya Paramı Ya Canımı -Orta Çağda Ekonomi ve Din-**, Çev. Enes Öztürk, İstanbul, Dergâh Yayınları, 2021.
- Gömeç, Saadettin. **Uygur Türkeri Tarihi**, Berikan Yayınevi, Ankara, 2009.
- Gözler, Kemal. **Hukuka Giriş**, Bursa, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2018.
- Gül, Bülent. "Eski Türk Tarım Terimleri", **Hacettepe Üniversitesi SBE**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2004.
- Gümrükçüoğlu, Saliha Okur. "Hukuk Tarihi Açısından Hüseyin Namık Orkun ve Fasikülleri", **TALİD**, C.3, S.5, 2005, 805-822.
- Günay, Hacı Mehmet. "Vakıf", **DİA**, C.42, İstanbul, TDV, 2012, s.475-479.
- Güneri, Onur. "Kanundan Doğan Önalım Hakkı ile Sözleşmeden Doğan Önalım Hakkı ve Bu Kavramların Mukayesesi", **Yeditepe Üniversitesi HFD**, C.XVIII, 2021/2.
- Güngör, Harun. "Göktürk Kitabeleri ve Uygur Metinlerinin İnsanî Değer ve Hukuk Açısından İncelenmesi", **Türk Kültürüne Hizmet Vakfı**, İstanbul, 1992, s.201-220.
- Güzel, Hasan. "Eski Uygur Sivil Belgelerinde İktisat Terimleri", **Hacettepe Üniversitesi SBE**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2013.
- Güzel, Pınar. "Taşınmaz Üzerinde Geri Alım Hakkı", **İnönü Üniversitesi HFD**, 2020, C.11, s.242-259.
- Halaçoğlu, Yusuf. "Menzil", **DİA**, C.29, Ankara, TDV, 2004, s.159-161.
- el-Halebî, İbrâhim b. Muhammed. **Mülteka'l-Ebhur**, C.3, Çev. Mustafa Uysal, Konya, Uysal Yayınevi, 1971.
- İbn Âbidîn, **Reddü'l-Muhtâr**, C.4, Beyrut, 1407(1987).
- İnan, Abdülkadir "Göçebe Türk Boylarında Evlatlık Müesseseleriyle İlgili Gelenekler", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, Cilt VI. Sayı: 3, 1948, s.127-137.
- İzgi, Özkan. "İslâmiyetten Önceki Türklerde Kadın", **Türk Kültürü Araştırmaları**, XI-XII-XIII-XIV, Ankara, 1973-1975.
- İzgi, Özkan. "Uygur Alım-Satım Vesikalarında Cezanın Ödendiği Bazı Müessese ve Şahıslar", **Türk Tarih Kongresi**, C.II, S.VIII, 1976, Türk Tarih Kurumu, s.799-802.
- İzgi, Özkan. "Kao-ch'ang Uygurları Hakkında", **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi**, S.32, Mart 1979, s.1-10.
- İzgi, Özkan. **Kutluk Bilge Kül Kağan Böğü Kağan ve Uygurlar**, Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986.

- İzgi, Özkan. **Uygurların Siyasi ve Kültürel Tarihi (Hukuk Vesikalarına Göre)**, Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1987, Seri:3, Sayı:A.17.
- İzgi, Özkan. "Uygurlardaki Vergilere Ait Bazı Düşünceler", **IX. Türk Tarih Kongresi'nden Ayırbaşım**, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1988, s.579-585.
- İzgi, Özkan. "Turfan Uygurları Kültürü Hakkında Bazı Düşünceler", **Uluslararası Osmanlı Öncesi Türk Kültürü Kongresi**, Ankara, 1989.
- İzgi, Özkan. "Turfan Uygurlarında Kiralama Vesikaları", **X. Türk Tarih Kongresi'nden Ayırbaşım**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1991.
- İbrahim Kafesoğlu, "Millî Varlık ve Gayelerimiz Bakımından Türk Tarih ve Kültürünün Ehemmiyeti", **Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü**, Konferanslar-I, Ankara, 1965, s.42-49.
- Kafesoğlu, İbrahim "Eski Türk Dini", **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi**, S.3, 1972, s.1-34.
- Kafesoğlu, İbrahim. **Türk Milli Kültürü**, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınlarından, Ankara, 1977.
- Kafesoğlu, İbrahim **Eski Türk Dini**, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1980.
- Kasai, Yukiyo. "Manichaeism and Buddhism in Contact: The Significance of the Uyghur History and Its Literary Tradition", **Entangled Religions**, C.14, S.2, 2023, <https://er.ceres.rub.de/index.php/ER/article/view/9645/9714> (erişim 23.10.2023).
- Kâşgarlı Mahmûd, **Divânü Lügâti't-Türk**, İstanbul, Kabalcı Yayınevi, 2005.
- Kaşıkçı, Osman. **Eski Hukukumuzda Bir Hile-i Şer'iyeye Örneği: Geri Alım Şartlı Satım (Bey' Bi'l-Vefâ)**, Konya, Mimoza Yayınları, ty.
- Osman Kaşıkçı, "Eski Türklerde Devlet Başkanlığı ve Hakanlık", **Türkler**, C.2, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, s.888-893.
- Kayapınar, Hüseyin. "Müzâraa", **DİA**, C.32, İstanbul, TDV, 2006, s.234-236.
- Keskin, Berker. "Eski Uygurlar Neyi, Nasıl ve Neden Kiralıyordu?", **VIII. Uluslararası Türkoloji Kongresi**, 2019, s.79-86.
- Keskin, Berker. "Eski Uygur Türkçesi Hukuk Belgeleri Ve Söz Varlığı", Doktora Tezi, **İstanbul Üniversitesi SBE**, 2020.
- Keskin, Berker. "Eski Uygur Borç Sözleşmelerine Dair Sekiz Fragman," **Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, S.51, Nisan 2021, s.253-272.
- Keskin, Berker. **Eski Uygur Türkçesi Hukuk Belgeleri**, Ankara, TDK, 2022.
- Keskin, A. Dilşad. "Kesin Vadeli İşlemlerde İfa Etmeme: Temerrüt Ve İmkânsızlık," **Gazi Üniversitesi HFD**, C.11, S.1-2, 2007, s.209-231.
- Kılıç, Seval. **Osmanlı Komşuluk Hukuku**, Adalet Yayınları, İstanbul, 2022.
- Koca, Salim. "Eski Türklerde Devlet Geleneği ve Teşkilatı", **Türkler**, C.2, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, ss.823-844.

- Koçak, Kürşat. "İslamiyet'ten Önceki Türk Devlet Geleneklerine Göre Tahta Çıkma Töreni ve Yöntemleri", **Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi**, S.4, 2011, s.101-117.
- Korkmaz, Salih. "Trabzon 1816 Numaralı Şer'iyye Sicili ve Hukuki Değerlendirmesi", Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Üniversitesi SBE**, 2014.
- Korkmaz, Salih. "Vergi Hukukuna İlişkin İşlemlerde Mahkemenin Rolü -Trabzon 1816 Numaralı (M.1560-1561) Şer'iyye Sicili Örneği", **Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları Dergisi**, S.15, s.5-23.
- Korkmaz, Salih. **Osmanlı Hukukunda Bir Kredi Vasıtası Olarak Muamele-i Şer'iyye (XVII. Asır)**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Korkmaz, Salih. "Uygur Hukuk Vesikaları Üzerine Türkçe Literatürün Hukuki Tahli", **Adalet Dergisi**, S.69, 2022, s.249-291.
- Korkmaz, Salih. "Bey' Bi'l-Vefâ'nın Menşei Üzerine Bir Katkı -Uygur Hukuk Vesikalarında Bey' Bi'l-Vefâ Tatbikatı-", **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi -Arş. Gör. Zühre Elvan'a Armağan-**, C.12, S.2, 2022, s.773-797.
- Korkmaz, Salih. "Uygur Hukukunda Faiz -Uygur Hukuk Vesikalarına Göre-", **Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi HFD**, C.5, S.1, 2023, s.242-266.
- Korkmaz, Salih. "Uygur Hukukunda Şu'fa (Önalım) Hakkı - X-XIV. Asır Uygur Hukuk Vesikalarına Göre-", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi HFD**, C.27, S.4, s.337.364.
- Korkmaz, Salih. "Uygur Hukukunda Birbirine Karıştırılan Üç Müessesese "Evlatlık, Evlat Rehni ve Çocuk Satışı", **9. Asos Uluslararası Hukuk Sempozyumu Özet Kitapçığı**, 2023, s.366-367, https://kongre.akademikiletisim.com/files/asos2023/asoshukuk9_ozet_kitapcigi.pdf, (Erişim Tarihi 12 Haziran 2023) .
- Kozak, İbrahim Erol. **Kadîm Dönemler Genel Hukuk Tarihi**, Konya, Palet Yayınları, 2015.
- Köprülü, Bülent. "Tarihte Vakıflar", **Ankara Üniversitesi HFD**, C.8, S.3, 1951, s.479-518.
- Köprülü, M. Fuad. "Ortazaman Türk Hukuki Müesseseleri İslam Amme Hukukundan Ayrı Bir Türk Amme Hukuku Yok mudur?", **II. Türk Tarih Kongresi**, İstanbul, 1937, s.383-418.
- Köprülü, Fuad. "Vakıf Müessesesi ve Vakıf Vesikalarının Tarihi Ehemmiyeti", **Vakıflar Dergisi**, S.1, 1938, s.1-6.
- Köprülü, Fuad. "Vakıf Müessesesinin Hukuki Mahiyeti ve Tarihi Tekâmülü", **Vakıflar Dergisi**, S.2, 1942, s. 1-36.
- Kunter, Halim Baki. "Türk Vakıfları ve Vakfiyeleri Üzerine Mücmel Bir Etüd", **Vakıflar Dergisi**, S.1, 1938, s.103-129.
- Lei, Mao-Mingguang, Chen. "中国古代的"人牙子"与人口买卖", "Antik Çin'de "İnsan Satan Araçlar ve İnsan Ticareti"", **Researches in Chinese Economic History**, 2000/1, s. 126-133. <https://core.ac.uk/download/pdf/41346106.pdf> (Erişim tarihi 04.10.2023) .

- May, Timothy. **Moğol İmparatorluğu**, Çev. Ülke Evrim Uysal, İstanbul, Kronik Yayıncılık, 2023.
- Matsui, Dai. "Unification of Weights and Measures by the Mongol Empire as Seen in the Uigur and Mongol Documents", **Turfan Revisited, The First Century of Research into the Arts and Culture of the Silk Road**, Ed. By D. Durkin-Meisterernst, Berlin, 2004, s.197-202.
- Matsui, Dai. "Uygur Ve Moğol Vesikalarında Görülen Moğol İmparatorluğu Ağırlık Ve Ölçü Birleşimi", Çev. Ayşe Kılıç, **Türk Kültürü**, S.1, 2015, s.113-126.
- Mori, Masao. "Siçi ve Şşü-chih", **Ankara Üniversitesi DTCF Tarih Araştırmaları Dergisi**, Cilt: VI, Sayı: X-XI, 1968, s.217-223.
- Moriyasu, Takao "New Developments in the History of East Uighur Manichaeism", **Open Theology**, C.1, 2015, s.316-333.
- Moriyasu, Takao- Zieme, Peter. "From Chinese to Uyghur Documents", **Studies on the Inner Asian Languages**, C.14, 1999, s. 73-102.
- Oğuzman, M. Kemal-Seliçi, Özer -Oktay Özdemir, Saibe. **Eşya Hukuku**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2018.
- Okandan, Recai Galip. **Umumî Hukuk Tarihi Dersleri**, İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1951.
- Orkun, Hüseyin Namık. "Türk Hukuk Tarihinin Uygur Vesikaları", **Türk Hukuk Tarihi -Araştırmalar ve Düşünceler-**, Ankara, 1935, s.533-548.
- Ögel, Bahaeddin **İslamiyetten Önce Türk Kültür Tarihi (Orta Asya Kaynak ve Buluntularına Göre)**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1962.
- Ögel, Bahaeddin. **Türk Kültürünün Gelişme Çağları**, İstanbul, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, 2001.
- Ölmez, Mehmet. "Old Uyghur Documents concerning the Postal System of the Mongol Empire", **International Journal of Old Uyghur Studies**, C.1, S.2, 2019, s.319-323.
- Özgüdenli, Osman Gazi. "Moğollar", **DİA**, C.30, Ankara, TDV, 2020, s.225-229.
- Özyetgin, Ayşe Melek. "Eski Türklerde ödeme Araçları: Kağıt Para Çav'ın Kullanımı", **Modern Türklük Araştırmaları Dergisi**, C:1, Sayı:1, 2004, s.90-105.
- Özyetgin, Ayşe Melek. **Eski Türk Vergi Terimleri**, KÖKSAV, Ankara, 2004.
- Özyetgin, Ayşe Melek. "Eski Türklerde ödeme Araçları: Kağıt Para Çav'ın Kullanımı", **Modern Türklük Araştırmaları Dergisi**, C:1, Sayı:1, 2004, s.90-105.
- Özyetgin, Melek. "Turfan Uygurlarında Ceza Hukukuyla İlgili Uygulamalar", **Belle-ten**, C.LXXV, S.273, 2011, s.337-360.
- Özyetgin, Ayşe Melek. **İslam Öncesi Uygurlarda Toprak Hukuku**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2014.
- Özyetgin, A. Melek. "Eski Uygurlarda İşçi", **Esengü Bitig -Zuhal Ölmez Armağanı-**, Haz. Tümer Karaayak-Uğur Uzunkaya, İstanbul, 2021, s.664-674.

- Özyetgin, A. Melek. "Eski Uygurlardaki Hizmet Sınıfına Bir Örnek: "İşçi"", **Esengü Bitig -Doğumunun 60. Yılında Zühal Ölmez Armağanı**, Haz. Tümer Karaayak-Uğur Uzunkaya, İstanbul, Kesit Yayınları, 2021, s.663-674.
- Pamir, Aybars. "Orta-Asya Türk Hukukunda "Töre" Kavramı", **Ankara Üniversitesi HFD**, C.58, S.2, 2009, s.359-375.
- Pamir, Aybars. "Eski Orta Asya Türk Hukuku'nda Kurultay Müessesesi", **Çukurova Üniversitesi HFD**, C.2, S.3, 2015, s.11-50.
- Pamir, Aybars. "Eski Orta Asya Türk Devletlerinde Törenin Oluşmasında Kurultayların Rolü", **Adalet Dergisi**, 2019, s.213-234.
- Ramstedt, G. J. "Four Uigurian Documents", **Across Asia from West to East in 1906-1908**, Ed. C. G. Mannerheim, Helsinki, 1940, s.1-12.
- Roux, Jean Paul. **Türklerin Tarihi**, Çev. Galip Üstün, İstanbul, 1997.
- Roux, Jean Paul. **Babur Büyük Moğolların Tarihi**, Çev. Lale Arslan-Özcan, İstanbul, Kabcacı Yayınevi, 2008.
- Ruben, W. "Buddhist Vakıfları Hakkında", Çev. Meliha Torkak, **Vakıflar Dergisi**, Sayı.2, 1942, s.173-181.
- Serahsî, **Mebûsât**, C.12, Ed. Prof. Dr. Mustafa Cevat Akşit, İstanbul, Gümüşev Yayınları, 2008.
- Sertkaya, Osman Fikri. "Turfan metinleri ve yapılan yayınları. 1. Das uigurische Insadi-Sûtra (Uygurca İnsadi-Sûtra) ", **Türkiyat Mecmuası**, C.XIX, 1980, s.309-334.
- Sertkaya, Osman Fikri. "Turfanda bulunan Uygur metinleri Türkiye kütüphanelerine nasıl geldi? (I) ", **Türk Kültürü**, XXI/247 Kasım 1983, s.740(52) - 746(58) .
- Sertkaya, Osman Fikri. "Uygur para belgeleri (I. Bölüm: Kümüş) ", *Issledovanie Yazikovih Sistem v Sinhronim i Diahronim, K 70-letiyü E. R. Tenişeva*, Moskova 1991, s. 114-136.
- Sertkaya, Osman Fikri. "Eski Uygur Türklerinden Hukuk Belgeleri Örnekleri", **Tarih Boyunca İnsanî Değerler ve İnsan Hakları**, İstanbul 1992, s.131-148.
- Sertkaya, Osman Fikri-Alimov, Rysbek. **Eski Türklerde Para, Göktürklerde Uygurlarda Türgişlerde**, İstanbul, Ötüken Yayınları, 2016.
- Shujing, Mao. "论中国古代的人口买卖", "Antik Çin'de İnsan Ticareti Üzerine", **Puyang Mesleki ve Teknik Koleji Dergisi**, C.22, S.4, 2009, s.34-35.
- Starr, S. Frederick. **Kayıp Aydınlanma -Arap Fetihlerinden Timur'a Orta Asya'nın Altın Çağı-**, Çev. Yusuf Selman İnanc, İstanbul, Kronik Yayınları, 2021.
- Sümer, Faruk. "Dokuz Oğuzlar", **DİA**, C.9, İstanbul, TDV, 1994, s.500-502.
- Şen, Abdullah. "Uigurische Sprachdenkmaler'den Seçme Uygur Hukuk Belgeleri", Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Üniversitesi SBE**, 2004, Tez No: 14609.

- Şirin, İzzet. “Uygur Sivil Dokümanlarının Söz Varlığı”, Yüksek Lisans Tezi, **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi SBE**, 2014.
- el-Tâi, Saad Hâdi Hasan İrhim. **el-Uygur -Dirâse fî Usûlihimi't-Târihiyye ve Ahvâlihimi'l-Âmme- (H.127-656/M. 744-1258)** , Bağdat, 2016 (Birinci baskı 2012) .
- Taşagül, Ahmet. “Eski Türk İdaresi”, **Tarih ve Medeniyet**, S.58, 1999, s.58-62.
- Taşagül, Ahmet. “Turfan”, **DİA**, C.41, İstanbul, TDV, 2012, s.414-416.
- Taşagül, Ahmet. **Çin Kaynaklarına Göre Eski Türk Boyları -M.Ö. III-M.S. X. Asır-**, Ankara, TTK, 2013.
- Tekin, Şinasi. “Uygur Harfleri İle Yazılmış Karahanlılar Devrine Ait Tarla Satış Senetleri”, **Selçuklu Araştırmaları Dergisi**, 1975, s.157-186.
- Tekin, Talat. “Bir Türk Kölenin Efendisini Şikayeti: Türkçe En Eski Dava Dilekçesi”, **Tarih ve Toplum**, C.12, S.69, 1989, s.54-56.
- Tekinay, Selâhattin Sulhi. **Taşınmaz Mülkiyetinin Takyitleri**, C. II/1, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1988.
- Temizsu, Habibe. “Cengiz Yasalarının Moğol Devletlerindeki Uygulanışı, Etkileri Ve Değişimleri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi SBE**, 2012.
- Tokyürek, Hacer. Eski Türkçede Kölelik, **Esengü Bitig -Zuhal Ölmez Armağanı-**, Haz. Tümer Karaayak-Uğur Uzunkaya, İstanbul, 2021, s.755-772.
- Toros Kurtoglu, Yasemin. “Eski Orta Asya Türk Devletlerinde Aile Hukuku”, Yüksek Lisans Tezi, **Uludağ Üniversitesi SBE**, 2015.
- Toros Kurtoglu, Yasemin. **Eski Orta Asya Türk Devletleri'nde Aile**, Ankara, TTK Yayınları, 2019.
- Turan, Osman. **Selçuklular ve İslamiyet**, İstanbul, 1993.
- Türkmen, Ahmet. “Çin Medenî Kanununa Genel Bir Bakış”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, S.16, 2020, s.407-447.
- Umur, Ziya. **Türk Hukuk Tarihi Dersleri**, İstanbul, Beta, 1987.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı. **Osmanlı Devleti Teşkilâtına Medhal**, Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1988.
- Üçok, Coşkun-Mumcu, Ahmet-Bozkurt, Gülnihal. **Türk Hukuk Tarihi**, Ankara, Savaş Yayınevi, 2002.
- Vér, Márton. “The Postal System of the Mongol Empire in Northeastern Turkestan”, **University of Szeged Doctoral School of History Medieval Studies Program**, PhD Dissertation, Szeged, 2016.
- Vér, Márton. **Old Uyghur Documents Concerning the Postal System of the Mongol Empire**, Berliner Turfantexte XLIII, Brepols, 2019.
- Weiwei, Shen-Yi, Jiang. “中国古代的家长权及其意义”, “Ataerkillik ve Antik Çin'deki Anlamı”. [http://www.360doc.com/content/21/0804/21/27364867_989536824.shtml_\(Erişim_tarihi_04.10.2023\)](http://www.360doc.com/content/21/0804/21/27364867_989536824.shtml_(Erişim_tarihi_04.10.2023)) .

- Wilkins, Jens. **Handwörterbuch des Altuigurischen Altuigurisch - Deutsch - Türkisch Eski Uygurcanın El Sözlüğü Eski Uygurca - Almanca - Türkçe**, Göttingen, Universitätsverlag Göttingen, 2021.
- Yakut, Esra. “Eski Türklerde Hukuk”, **Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, C.1, S.3, s.401-426.
- Yamada, Nobuo. “Uygur Satış Mukavelesi Belgelerinin Şekilleri”, Çev. Emine Gürsoy Naskali, **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi**, C.26, İstanbul, 1993, s.195-234.
- Yamada, Nobuo. “Tamgha- and Nishan-Form of Uighurian Contract Discovered in East Turkestan”, Trudy dvadcat’ pyatogo Mejdunarodnogo Kongressa Vostokovedov (Moskva 9-16 avgusta 1960) , Moskova 1963, s. 321-322.
- Yıldız, Naciye. “Friedrich Wilhelm Radloff”, **DİA**, C.34, İstanbul, TDV, 2007, s.388-390.
- Yılmaz, Bilen. “Uygur Sivil Belgelerinin Moğol Tarihi Araştırmalarındaki Önemi”, **Türkbilig**, 2020\40, s.251-260.
- Yusuf Has Hâcip, **Kutadgu Bilig**, Çev. Reşid Rahmetî Arat, Ankara, TTK, 1985.
- Zeren, Münevver Ebru. “Maniheizm Ve Budizm’in Uygurlar’ın Kültür Hayatına Etkileri”, Doktora Tezi, **İstanbul Üniversitesi SBE**, 2015.
- Zuhaylî, Vehbe. **Hanefi Fıkhi**, C.2, Çev. Yusuf Ciğer, İstanbul, Sağlam Yayıncılık, 2020.
- “古时候贩卖子女犯法吗？” “Eski Zamanlarda Çocuk Satmak Yasa Dışı mıydı?”. https://www.zhuhu.com/question/20464187/answer/506239332?utm_id=0.(Erişim tarihi 04.10.2023)
- “父母无力抚养孩子,贩卖合法”, “Song Hanedanı: Ebeveynlerin Çocuklarını Büyütme İmkânı Yok, İnsan Ticareti İse Yasal”, https://www.sohu.com/a/138239361_119039 (Erişim tarihi 04.10.2023)

Av. N. Nisa OK

TÜKETİCİ SENETLERİNİN DEVİRİ VE SONUÇLARI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Tüketici Senetlerinin Devri ve Sonuçları

N. Nisa Ok

Hukuk Yayınları Dizisi – 3796

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 564 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- ACAR, Hakan, **“6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu İle 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’un Taksitle Satışa İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi”**, ERÜHFD, C.8, S.2, 2013.
- AKÇAAL, Mehmet/UYUMAZ, Alper, **“6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Bazı Hükümlerine (m. 1-16) İlişkin Bir İnceleme”** İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, 2013.
- AKDENİZ, Umut, **“Kambiyo Senetlerinde Defiler”**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.
- AKIN, Gürçağ Emin; **“Kambiyo Senetlerinin Menfi Tespit Davasına Konu Olması”**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, BÜSBE, İstanbul 2019.
- AKİPEK, Şebnem, **Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisi**, Ankara 1999.
- AKSOY, Sami: **“6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Taşıma Hukukuna Müdahalesi”**, BATİDER, C. XXXI, S. 2, 2015.
- AKSU, Ezgi, **“Ödemezlik Defi”**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2021.
- AKTEKE, Mustafa Yasir, **“Kambiyo Senetlerinde Defiler”**, Yüksek Lisans Tezi, Ağustos 2017.
- AL KILIÇ, Şengül, **“Tüketici İşlemleri Dolayısıyla Düzenlenen/Düzenlendiği İddia Edilen Kambiyo Senetlerinde Görevli Mahkeme Meselesi”**, 7. Uluslararası Asos Congress Hukuk Sempozyumu.
- ARIKAN, Yasemin, **“Tüketici Kavramı ve Kapsamı”**, İdarecinin Sesi Dergisi, Mayıs Haziran.
- ARKAN, Sabih, **Ticari İşletme Hukuku**, B.25, Ankara 2005.
- ARSLAN, İbrahim, **“Kambiyo Senetlerinde Geçersizlik Defileri”**, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.16, S.1.
- ARSLANLI, Halil, Kara **Ticaret Hukuku Dersleri**, Umumi Hükümler, İstanbul, 1960.
- ASLAN, İsmail Yılmaz, **Tüketici Hukuku Dersleri**, 2013.
- ASLAN, İsmail Yılmaz, **Tüketici Hukuku**, 4. Baskı, Bursa 2014. (“Tüketici”)
- ASLAN, İsmail Yılmaz, **6502 Sayılı Kanuna Göre Tüketici Hukuku**, Ekin, 5. Bası, Bursa 2015. (“Tüketici Hukuku”)

- ASLAN, İsmail Yılmaz, **Bankacılar İçin Tüketici Hukuku**, Aryan Yayınevi,2016.
- ATAOĞLU, Gülşah,, **“Tüketici Senetleri”**, İstanbul Barosu Dergisi, C.95,S.4,2021.
- ATASOY, Ömer Adil,/ TAŞKIN, Mustafa/ ACAR, Hakan, **Tüketiciyi Koruma Hukuku**, 6. Baskı, Eskişehir, Yargı Yayınevi, Ekim 2014.
- AYAN, Mehmet, **Kişiler Hukuku**,5. Baskı, Konya 2014.
- AYDOĞDU, Murat, **“6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un Getirdiği Yeniliklere Genel Bakış, Sözleşmeye Aykırılık, Ayıplı İfa Kavramlarına Getirdiği Farklı Yaklaşım Ve Bu Konudaki Önerilerimiz”**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 15, Sayı: 2, 2013.
- AYDOĞDU, Murat, **Tüketici Hukuku Dersleri**, Adalet Yayınevi Ankara, 2015.
- AYLI, Ali/ÜÇER, Mehmet, **“Çekte Bedelsizlik İddiası Ve Açılabilir Dava”**, DÜHFD, C.23, S.39, 2018.
- BAHTİYAR, Mehmet/ HAMAMCIOĞLU, Esra, **“Tüketicinin Kıymetli Evrak İle Borçlanması ve Sonuçları”**, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.3, S.1, Haziran 2015.
- BAHTİYAR, Mehmet, **Ticari İşletme Hukuku**, 16. Bası, İstanbul 2015.
- BAHTİYAR, Mehmet/BİÇER, Levent, **“Adi İş / Ticari İş / Tüketici İşlemi Ayırımı Ve Bu Ayırımın Önemi”**, Cevdet Yavuz’a Armağan.
- BAHTİYAR, Mehmet, **Kıymetli Evrak Hukuku**,12. Baskı. İstanbul 2014. (“Kıymetli Evrak”)
- BATTAL, Ahmet, **Kıymetli Evrak Hukuku**, Ankara 2005.
- BİLGE, Necip, **Hukuk Başlangıcı**, Turhan Kitabevi, Ankara, Mayıs 2016.
- BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan, **Ticari İşletme Hukuku**, Bursa, 2014.
- BİLGİLİ, Fatih/ DEMİRKAPI, Ertan, **Kıymetli Evrak Hukuku**, 10. Baskı, Dora Basımevi, Bursa 2019. (“Kıymetli Evrak”)
- CAN, Hasan, **“Yargıtay Kararları Işığında Kambiyo Senetlerinde Senet Metninden Anlaşılan Def’iler”**, Terazi Hukuk Dergisi, S.185, Ocak 2022.
- ÇABRİ, Sezer, **Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi**, Ankara, Adalet Yayınları, Kasım 2016.
- COŞKUN, Mahmut, **Hukuki Ve Cezai Yönleriyle Kıymetli Evrak Hukuku**, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2016.
- ÇUKADAR, Neslihan, **Borç İlişkilerinde Def’i Hakkı ve İtirazlar**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2014.

- DERYAL, Yahya, **“Tüketici Hukuku Ders Kitabı”**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2008.
- DERYAL, Yahya / KORKMAZ, Yakup, **Yeni Tüketici Hukuku Ders Kitabı**, 3. Baskı, Ankara 2015.
- DİNÇ, Serhat, **“Yargıtay Kararları Işığında Tacir Olmanın Hüküm ve Sonuçları Hususunda 6102 Sayılı TTK’nin Getirdiği Düzenlemeler”**, Terazi Hukuk Dergisi, C. 13, S. 137, Ocak 2018.
- DOĞAN, Özgür, **“Tüketici Senetleri”**, Ankara Barosu Dergisi, 2018.
- DOĞAN, Yasemin, **“Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Çerçevesinde Ayıplı Hizmetten Sorumluluk”**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul,2020.
- DOĞAN, Vahit, **“Tüketici Akitlerine Uygulanacak Hukukun Tespiti”**, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1-2 (Prof. Dr. M. Şakir Berki’ye Armağan).
- DOMANIÇ, Hayri, **Türk Ticaret Kanunu Şerhi I**, İstanbul 1988.
- DOMANIÇ, Hayri, **Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması**, Temel Yayınları, İstanbul 1990.
- DÖNER, Kemal, **“Tüketici Mahkemelerinin Görevli Olduğu Uyuşmazlıklar”**, DÜHFD, C. 22, S. 36, 2017.
- DURGUT, Ramazan, **“Kıymetli Evrak Hukuku”**, İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Hukuk Büro Yönetimi Ve Sekreterliği Ön Lisans Programı, İstanbul 2017.
- DÜNDAR, Hamit, **“Kambiyo Senetlerinde Mücerretlik İlkesi Yargıtay İçtihatları ile Birlikte İncelenmesi”**, Terazi Hukuk Dergisi, C.3, S.26, 2008.
- EREN, Fikret, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Yetkin Yayınları, Ankara 2017,22.Baskı.
- ERİŞ, Gönen, **Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Kıymetli Evrak**, Seçkin Yayınevi.
- FIRINCIOĞULLARI, Feray, **“Tüketici İşlemlerinde Şahsi Teminatlar”**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2017.
- FRANKO, Nisim, **“Alacağın Temliki”**, 1981.
- GEZDER, Ümit, **Tüketici Kredisi Sözleşmeleri**, İstanbul 1998.
- GÖKTÜRK, Kürşat, **“Ticari İş Kavramı, Sınırlandırılması ve Faiz Meselesi”**, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.19, S.2, 2015.
- GÜMÜŞ, Mustafa, Alper, **6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi**, İstanbul 2014,C.1.
- GÜRBÜZ, Hulusi A., **Yargıtay Uygulaması Işığında Ticari Senetlerin İptal Davaları ve Ticari Senetlere Özgü Sorunlar**, İstanbul,1984.

- HELVACI, Mehmet, **“Kambiyo Senetlerinde Defiler”**, Yüksek Lisans Tezi, 1985, İstanbul Üniversitesi SBE.
- HELVACI, Mehmet, **“Kambiyo Senetlerine Özgü Takip Yolları”**, İÜHFM, C. LXXI, S. 2, 2013.
- İLHAN, Cengiz, **Tüketiciin Korunması Hakkında Kanun Şerh**, TBB Yayınevi, Ankara 2006.
- İMREGÜN, Oğuz, **Kıymetli Evrak**, İstanbul, 1998.
- İMREGÜN, Oğuz, **Kara Ticareti Hukuku Dersleri**, İstanbul 2001.
- İNAL, H. Tamer, **Açıklamalı-İçtihatlı Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredisi Sözleşmeleri**, İsviçre Hukuku-Fransız Hukuku ve Avrupa Birliği Konseyi Yönergeleri Işığında, Beta 2002.
- İNAL, H.Tamer, **Tüketici Hukuku**, Seçkin Hukuk, Temmuz, Ankara 2014.
- İNAN, Nurkut **“İstirdat Davasında İspat Yükü - Çekin İktisadi Niteliği”**, Batider, C. V, S. 1.
- KADIOĞLU, Kamil, **“4077 Sayılı Tüketiciin Korunması Hakkında Kanun’da 4822 Sayılı Kanun’la Yapılan Değişiklikler Hakkında İnceleme”**, TBB Dergisi, Sayı 55, 2004.
- KANDEMİR, Burcu, **“Taksitle Satış Sözleşmelerinde Tüketiciin Korunması”**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ağustos 2020.
- KARA, İlhan, **Tüketici Hukuku**, 2. B., Ankara 2015.
- KARAAHMETOĞLU, Cihat Alp, **“Kambiyo Senetlerinde Defiler”**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016.
- KARAGÖZ, Kadir Oğuzhan, **“Tüketici Senetlerinde Nama Yazılı Olmamaya Dair Geçersizliğinin Takip Alacaklısına Karşı İleri Sürülebilirliğine Dair Karar İncelemesi”**, Eskişehir Barosu Dergisi, C:8, S:1.
- KARAHAN, Sami, **Ticari İşletme Hukuku**, Konya 1998.
- KARAHAN, Sami/ARI, Zekerriya/ BOZGEYİK, Hayri/SARAÇ, Tahir/ÜNAL, Mücahit, **Kıymetli Evrak Hukuku**, Konya 2014.
- KARAYALÇIN, Yaşar, **Ticaret Hukuku – II. Ticari Senetler (Kambiyo Senetleri)**, 4. Bası, Ankara 1970.
- KAYIHAN, Şaban/ YASAN, Mustafa, **Kıymetli Evrak Hukuku**, Seçkin Yayınları, Ankara 2017.
- KENDİGELEN, Abuzer, **Çek Hukuku**, Arıkan Yayınları, İstanbul 2007.
- KINACIOĞLU, Naci, **Kıymetli Evrak Hukuku**, Nobel Akademik Yayıncılık, 1999.

- KURU, Baki, **İcra ve İflas Hukuku El Kitabı**, İstanbul, Ocak 2006.
- KURU, Baki/ ARSLAN, Ramazan/ YILMAZ, Ejder, **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı**, 25.Baskı, Ankara,2014.
- KUTAY, Begüm Dilan, **“Taksitle Satımlarda Tüketicinin Korunması”**, Hukuk Gündemi Dergisi, S.5, 2006.
- KUTLU, Cengiz, **“Kambiyo Senetlerinin Devri”**, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli 2013.
- MAKARACI BAŞAK, Aslı, **“Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Gereğince Ayıplı Hizmet Hükümlerinin Uygulama Alanı”(Prof. Dr. Özer Seliç’in Anısına Armağan)**, BÜHFD, Y. 2016, C.2, S. 145-146.
- MERTOL, Can, **Kıymetli Evrak Hukuku**, Ankara, İmaj Yayınevi,2012.
- MERTOL, Can, **“Yargı Kararları Işığında Tüketici Hukukunun Kambiyo Senetleri Tatbikatını Etkileyen Hükümlere İlişkin Kısa Bir Değerlendirme”**, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.5, S.2, Ekim 2020.(Kambiyo Senetleri)
- OZANOĞLU, Hasan Seçkin, **Tüketicinin Korunması Açısından Taksitle Satım Sözleşmesi**, Ankara, Sözkese Matbaacılık, 1999.
- OZANOĞLU, Hasan Seçkin, **“Tüketici Sözleşmeleri Kavramı (Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Maddi Anlamda Uygulanma Alanı)”**, AÜHFD, S.1, 2001.
- ÖZEL, Çağlar/ZEVKLİLER, Aydın, **Tüketicinin Korunması Hukuku**, Seçkin Yayınevi, 2016 Kasım.
- ÖZEN, Burak, **“Özen Şerhi”**, Milli Şerh (National Commentary) 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, İstanbul 2016.
- ÖZTAN, Fırat, **Kıymetli Evrak Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara 2019,23. Baskı.
- PEKCANITEZ, Hakan/ATALAY, Oğuz/ÖZEKES, Muhammet, **Medeni Usul Hukuku**, 14. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2013.
- PEKCANITEZ, Hakan/ ATALAY, Oğuz/ SUNGURTEKİN ÖZKAN, Meral/ÖZEKES Muhammet, **İcra Ve İflas Hukuku Ders Kitabı**, On İki Levha Yayıncılık, 7.Bası, Eylül 2020.
- POROY, Reha/ÜNAL, Tekinalp, **Kıymetli Evrak Hukuku Esasları**, 12. Bası, İstanbul, 1995.
- POROY, Reha/ÜNAL, Tekinalp, **Kıymetli Evrak Hukuku Esasları**, Vedat Kitapçılık,2010.
- POROY, Reha/YASAMAN, Hamdi, **Ticari İşletme Hukuku**, Seçkin Yayınevi,2022 Ekim.

- PULAŞLI, Hasan, **Kıymetli Evrak Hukuku**, 5.Bası, İstanbul, 2001. (“Kıymetli Evrak”)
- PULAŞLI, Hasan, **Şirketler Hukuku Şerhi**, C.I, Ankara 2011, s.72, N.15.(“Şirketler”)
- PULAŞLI, Hasan, **Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları**, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- SARIKAYA, Merve, **Kambiyo Senetlerinde Teminat Kaydı**, 1. B. Vedat Kitapçılık 2018.
- SERT SÜTÇÜ, Selin, **Şematik Tüketici Hukuku**, Seçkin Hukuk, Ankara 2023.
- SEVEN, Vural, **“Kambiyo Senetlerinde (Police, Bono Ve Çek) “Alonj”**, İzmir Barosu Dergisi, Ocak 2017.
- SEZER, Ahmet, **“Kıymetli Evrakın Özellikleri”**, Terazi Hukuk Dergisi, C.2, S.5, Ocak 2007.
- SEZER, Ahmet, **“Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nda Nama Yazılı Senetler”**, Terazi Hukuk Dergisi, Mart 2008, C.3, S.19.
- SÖNMEZ, Numan Sabit, **“Kambiyo Senetlerinde Şahsi Defi’ler”**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2016.
- SİRMEN, Lâle: **“Tüketici Hukukunun Amacı Ve Özellikleri”**, Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi, Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan, C. III, İzmir 2013.
- ŞAHİN MCCARTHY, Oya, **“Sözleşme Serbestisinin Bir Sınırı Olarak Tüketici Hukuku ve Uygulaması”**, İBD, C.85, S.5, 2011.
- ŞEKER, Tacettin, **“6502 Sayılı Kanun Kapsamında Tüketici İşleminin Temel Özellikleri Ve Temel İlkeleri Tüketici Mahkemeleri ve Hakem Heyetlerinin Görev Alanı Hakem Heyetlerine İlişkin Tüketici Hukuku ve Usul Uygulamaları”**, 2015.
- TAŞDELEN, Nihat, **“6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Tüketici Sıfatı”**, İKÜHFD, C:16, S:2, Temmuz-Ağustos 2017.
- TUNA, Ergun, **Ticari İşletme Hukuku Cilt I, Ticari İşletme**, İstanbul 1993.
- TURAN, Ramazan, **Teminat Altına Alınmış Alacakların Devri**, Yıl:12, Sayı:45, Ocak 2021.
- TUTUMLU, Mehmet Akif, **“Tüketici Davalarında Tüketici Kavramı”**, Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi”, C.1, S.1, Ocak 2016.
- TUTUMLU, Mehmet Akif, **Tüketici Hukuku Davaları**, Teori-Uygulama, (Ed.: Şahin Mccarthy, Oya/Dinç, Mutlu), Ankara 2017.
- TÜZEMEN ATİK, Ebru, **“Tüketici Senetlerinin Nama Yazılı Düzenlenmesi Zorunluluğu ve Sonuçları”**, C.1, İstanbul 2021.

- UZUNALLI/EROĞLU, Sevilay, “**Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un Kıymetli Evrak Hukukuna Etkileri**”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.6, S.1.
- ÜLGEN, Hüseyin/HELVACI, Mehmet/KENDİGELEN, Abuzer/KAYA, Aslan, **Kıymetli Evrak Hukuku**, İstanbul,2013.
- ÜNLÜTEPE, Mustafa, “**6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Taksitle Satış Sözleşmesi**”, Ankara Barosu Dergisi, 2014, S.2.
- YEŞİLTEPE, Salih Ömer, “**6502 Sayılı TKHK m.4/5 Çerçevesinde Kıymetli Evrakın Tüketici Yönünden Geçersizliği Meselesi**”, Hukuk Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,20.Cilt, 2.Sayı.
- YILDIRIM, Abdulkerim/AYTUĞAR, Bilge, “**Tüketici İşlemlerinde Kıymetli Evrak Düzenlenmesi**”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.XXIV, Y. 2020, S. 2.
- YILMAZ, Gülşah, “**Yargıtay Kararları Işığında Bononun Ta’lili**”, Ankara Barosu Dergisi, 2020.
- YÜCER AKTÜRK, İpek, “**Tüzel Kişi Tacirin Tüketici Sıfatı**”, GÜHFD, C. 10, S. 2, 2016.
- ZEVKLİLER, Aydın/AYDOĞDU, Murat, **Tüketicinin Korunması Hukuku**, Ankara 2004.
- www.karararama.yargitay.gov.tr
 - www.mevzuat.gov.tr
 - <http://app.e-uyar.com/login>
 - kazanci.com.tr
 - alomaliye.com.tr
 - www.mevzuat.gov.tr
 - www.legal.com.tr
 - <https://tez.yok.gov.tr>
 - <https://dergipark.org.tr>
 - <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr>
 - <https://scholar.google.com.tr>
 - www.tuketicihukukukongresi.com
 - www.jurix.com.tr
 - www.lexpera.com.tr

Halil ÇİFTÇİ

UYGULAMAYA İLİŞKİN TÜM YÖNLERİYLE

GAYRİMENKUL

DAVALARI

VE YARGILAMA İŞLEMLERİ

- ⇒ Tapu İptali ve Tescil Davaları
- ⇒ Elatmanın Önlenmesi Davaları
- ⇒ Ecrimisil (Haksız İşgal Tazminatı) Davaları
- ⇒ Yıkım (Kal) Davası
- ⇒ Kamulaştırma Bedelinin Tespiti ve Taşınmazın İdare Adına Tescili Davası
- ⇒ Kamulaştırmasız El Atma Nedeniyle Tazminat Davası
- ⇒ Tapuda Kayıt Düzeltim Davası

CİLT - III

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Uygulamaya İlişkin Tüm Yönleriyle Gayrimenkul Davaları ve Yargılama İşlemleri
Halil Çiftçi

Hukuk Yayınları Dizisi – 2474

Üçüncü Baskı : Ocak, 2024

ISBN (Takım) : 978 – 605 – 264 – 591 – 8

ISBN (3.Cilt) : 978 – 605 – 264 – 637 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

- **REMZİ**, Mehmet/**AYDIN**, Sezer/**ISPARTALI**, Murat, Medeni Hukuk, İkinci Sayfa Yay., İstanbul 2010
- **OĞUZMAN**, M. Kemal/**SELİÇİ**, Özer, Eşya Hukuku, 9. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2002
- **KILIÇ**, Halil, 2402 Sayılı Kadastro Kanunu, Ankara 2008
- www.kazanci.com.tr
- **PEKCANITEZ**, Hakan/**ATALAY**, Oğuz/**ÖZEKES**, Muhammet, Medeni Usul Hukuku, 12. Bası, Yetkin Yayınevi, Ankara 2011
- **REİSOĞLU**, Safa, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 22. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2011
- **ŞENYÜZ**, Doğan, Borçlar Hukuku Genel ve Özel Hükümler, 4. Baskı, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa 2009
- **KAYAR**, İsmail, Borçlar Hukuku, Altınca Tıpkı Bası, Ankara 2007
- **ÜNAL**, Oğuz, Türk Medeni Kanunu'nda Akitten Doğan Şufa Hakkı, Ankara Barosu Dergisi, Yıl 1972, Sayı:5, s.803-809
- **YAVUZ**, Cevdet, Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler). Beta Yayınevi, İstanbul 2010
- **KILIÇ**, Halil, Gayrimenkul Davaları, Cilt 2, 4. Baskı, Sözkese Matbaacılık, 2007
- **ERKAN**, Vehbi Umut, Türk Medeni Kanunu'nda Yasal Önalım Hakkı, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk (Medeni Hukuk) Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006;
- **EREN**, Fikret, Türk Medeni Kanunu'na Göre Yasal Önalım Hakkı, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, C:VII, Y:2008, S. 1-2, s. 103-126
- **KAZAN**, Metin, Yargıtay Kararları Işığında Taşınmaz Hukukundan Doğan Hazine Davaları, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayını, Yayın No: 2012/422, Ankara 2012
- **AKBABA**, Fadime (Y1.HD Üyesi), Orman Kanunu 2/B - Kıyı Kanunu Uyuşmazlıkları ve Türk Yargıtay'ı İçtihatları, www.yargitay.gov.tr/abproje/belge/.../Akbaba_2BKiyiKanunu.doc, s. 4, (erişim tarihi: 16/01/2013)

- **ZEVKLİLER**, Aydın/**GÖKYAYLA**, K. Emre, Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, 11. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2010
- **KOSTAKOĞLU**, Cengiz, İnşaat Hukuku ve Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmesi, 8. Bası, Beta Yayınevi, Mayıs 2011
- **ERMAN**, Hasan, Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesi, 2. Baskı, İstanbul 2007
- **YAŞAR**, Halis, Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmesinde Üçüncü Kişinin (Alıcı) Hak ve Sorumlulukları, TBB Dergisi, 2012 (102)
- **SURLU**, Mehmet Handan, Taşınmaz Satış Vaadi, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2011
- **ÖZKAYA**, Eraslan, Elatmanın Önlenmesi Davaları 1, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2008
- **TURAN**, Ahmet Uğur, Tapulu Taşınmazlara Elatmanın Önlenmesi Davaları, Seçkin Yayınevi, Ankara 2009
- **TUTAR**, Muzaffer/**PULAK**, T.Murat, Kamulaştırma Davaları, Adalet Yayınevi, Ankara 2006
- **AKGÜN**, Kenan, Yüksek Yargı Kurumlarının Avrupa Standartları Bakımından Rollerinin Güçlendirilmesi Ortak Projesi Kamulaştırma Konferansı, Kamulaştırmaz El Atma Davaları Ve Yargıtay İçtihatı Tanımı Ve Niteliği, s. 1, http://www.yargitay.gov.tr/abproje/belge/sunum/conf5/KAkgun_ElatmaDavaları.pdf
- **ARCAK**, Ali, Kamulaştırmaz Elkoyma ve Yeni Hükümler, Seçkin Yayınevi, Ankara 1987
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>

Dr. Ali YEŞİLYURT DURAN

**İDARİ YARGIDA
DAVA AÇMA SÜRESİ AÇISINDAN
ESKİ HALE GETİRME**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İdari Yargıda Dava Açma Süresi Açısından Eski Hale Getirme
Allı Yeşilyurt Duran

Hukuk Yayınları Dizisi – 3897

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 593 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

- Akbal, Mehmet. "Medeni Yargılama Hukukunda Adli Yardım". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. 93 (2011): 147-173.
- Akbulut, Emre. "İdari İşlemlerde Kanun Yolu ve Süresini Gösterme Yükümlülüğünün Yargısal Denetime Etkisi". *TBB Dergisi*. 22/81 (Mart Nisan 2009): 225-245.
- Akıllıoğlu, Tekin. "Yönetmelik İşlemlerde Yürürlüğe Giriş Sorunu". *Amme İdaresi Dergisi*. 12/2 (1979): 33-44.
- Akıncı, Müslüm. *İdari Yargıda Adil Yargılanma Hakkı*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2008.
- Akıncı, Müslüm. "Normatif Düzen Kalitesi". *İNÜHFD*. 3/1(2012):187-213.
- Akil, Cenk. "Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Kararları Işığında Avukatın Görevini Özenle Yerine Getirme Yükümlülüğü". *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*.2/1 (2012): 11-26.
- Akkaya Kia, Rukiye. *Moderniteden Postmoderniteye Egemenlik ve Hukuk*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2006.
- Akman, Sermet, Halûk Burcuoğlu ve Atilla Altop. *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1993.
- Akmansu, Mehmet. "Danıştayda İdari Dava Süresinin Durması ve Uygulama Şekli Üzerine Düşünceler". *Ankara Barosu Dergisi*. 2 (1978): 265-269.
- Aksoylu, Özge. "Anayasa md. 40/2'nin Uygulanmasına İlişkin Belirsizliklerin K. 2022/1 Sayılı Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu Kararı Işığında Değerlendirilmesi". *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. XX/1 (2023): 23-76.
- Akyılmaz, Bahtiyar. "İkibinli Yıllarda Türkiye'de İdari Usul: Yoksa Var Mı?". İçinde Danıştay ve İdari Yargı Günü 148. Yıl Sempozyumu. Ankara: Danıştay Yayınları no:91, 2016.
- Akyılmaz, Bahtiyar, Murat Sezginer ve Cemil Kaya. *Türk İdare Hukuku*. Ankara: Savaş Yayınevi, 2019.
- Akyılmaz, Bahtiyar, Murat Sezginer ve Cemil Kaya. *Türk İdari Yargılama Hukuku*. Ankara: Savaş Yayınevi, 2021.
- Alan, Nuri. "Danıştay'ın Kuruluşunun 133. Yıldönümü ve 'İdari Yargı Günü' Nedeniyle 10 Mayıs 2001 Tarihinde Yaptığı Konuşma". *Danıştay Dergisi*. 104 (31): 5-14.

- Albayrak, Hakan. *Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Yaklaşık İspat*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2013.
- Albayrak Sekban, Esengül. *İdari Yargıda Dava Açma Süreleri ve Genel Esasları*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Aldemir, Hüsnü. *Uygulamada Avukatlık Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Alver, Celal. *İdari Yargılama Usulü Kanunu*. Ankara: Feryal Matbaacılık, 1994.
- Ansay, Sabri Şakir. *Hukuk Yargılama Usulleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1960.
- Apak, Sedat. "Vergi Hukukunda Mücbir Sebep ve Dor Durum Ayrımı". *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 2 (2009): 31-47.
- Arat, Nilay. "İdari Uyuşmazlıkların Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri İle Halli Önündeki Engeller", *İÜHFİM*, LXIX/1-2 (2011): 891-906.
- Arıkan, Abdullah. *Vergi Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi*. (Ankara: Adalet Yayınevi, 2022).
- Arslan, Ramazan vd. *Medeni Usul Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Arslan, Ramazan. *Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi*. Ankara: Turhan Kitabevi, 1977.
- Atalay, Oğuz. "İspat". İçinde *Medeni Usul Hukuku, Cilt 2*, ed. Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan ve Hülya Taş Korkmaz, 1580-1763. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2017.
- Atalay, Oğuz. "Yargılama Giderleri ve Adli Yardım". İçinde *Medeni Usul Hukuku, Cilt 3*, ed. Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan ve Hülya Taş Korkmaz, 2383-2433. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2017.
- Atar, Yavuz. *Türk Anayasa Hukuku*. Konya: Mimoza Yayınları, 2013.
- Atay, Ender Ethem. *İdari Yargılama Hukuku (İİBF, SBF ve MYO'lar için)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Ayanoğlu, Taner. *Bireysel İdari İşlemlere Karşı Dava Açma Süresinin Başlangıcı*. İstanbul: On İki Levha, 2019.
- Aydın, Alper. "Mahkemeye Erişim Hakkı Işığında Vergi Mahkemelerinde Dava Açma Süreleri". *TAAD*. 34 (9-2018): 537-585.
- Aydın, Bihter. "Türk İdari Yargı Düzeninde Mahkemeye Erişim Hakkı". *TAAD*. 15 (4-Ekim 2013): 271-296.
- Ayaydın, Cem. "İdari Yargı'nın Sahip Olduğu İşlevler Ve Tabi Olduğu Sınırlamalar Hakkında Bazı Tespitler Ve Değerlendirmeler". *İÜHFİM*. LXIX/1-2 (2011): 505-592.

- Aydın, Mesut. "Anayasa Mahkemesi Kararlarında Hak Arama Özgürlüğü". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*. 61/3 (2006): 1-37.
- Ayhan, Taha, "Avrupa Topluluğu Mahkemesi Kararları Işığında AB İdare Hukuku'nda Genel Düzenleyici İşlemlerde Hukuk Güvenliği İlkesi". *Amme İdare-si Dergisi*. 43/3, (2010): 153-186.
- Azrak, Ali Ülkü. "İdarenin Yargısal Denetimine İlişkin Sorunlar". İçinde *Uluslararası Anayasa Kurultayı*, 441-469. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayın No: 12, 2001.
- Bağrıaçık, Ahmet ve M. Ayhan Tekinsoy. "Tam Yargı Davası Özelinde İdari Yargıda Dava Açma Süresi". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 26/3 (2022): 585-618.
- Bal, Yakup, Karabulut, Mustafa ve Şahin, Yahya. *İdari Yargılama Usulü İle İlgili Danıştay 10. Dairesinin Seçilmiş Kararları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2003.
- Balkar, Kemal Galip. "Kronik: Devlet Şurasında Süre Aşımı". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*. 13/3 (Eylül 1958): 286-296.
- Batum, Süheyl vd. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Adil Yargılanma İlkesi Işığında Hukuk Devleti ve Yargı Reformu*. TÜSİAD, 2003.
- Belgesay, Mustafa Reşit. *Hukuk Usulü Muhakemeleri Şerhi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1939.
- Belgesay, Mustafa Reşit. *Hukuki Muamelelerde Temsil*. İstanbul: Rıza Koşkun Matbaası, 1941.
- Berber, Şayan. *Türk Vergi Hukukunda Mücbir Sebep ve Zor Durum*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul, 2014.
- Berki, Şakir. "Eski Hale Getirme". *Sabri Şakir Ansay'ın Hatırasına Armağan*. Ankara, 1964: 149-168.
- Berki, Şakir. "Hukukda Müddet Çeşitleri". *AÜHFD*. 25/1 (Mart 1968): 99-116.
- Berkin, Necmeddin M.. *Medeni Usul Hukuku Esasları*. İstanbul: Hamle Matbaası, 1969.
- Bier, Wolfgang ve Christine Steinbeiß-Winkelmann. "VwGO § 60". İçinde *Verwaltungsgerichtsordnung*, ed. Friedrich Schoch ve Jens-Peter Schneider. München: C.H. Beck, 2021.
- Bilge Necip ve Ergun Önen. *Medeni Yargılama Hukuku Dersleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1978.
- Bıyan, Özgür. *Mali Hukuk Açısından Mücbir Sebep*. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2020.
- Bostan, Ana D. "The Right To A Fair Trial: Balancing Safety And Civil Liberties". *Cardozo Journal of International and Comparative Law*. 12/1 (2004): 1-40.

- Bölükbaşı, Mustafa Oğuzhan. "Devlet İşlemlerinde Kanun Yolları, Merciler ve Başvuru Sürelerini Gösterme Yükümlülüğü (Anayasa'nın 40/2. Maddesi)". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*. 8/15 (Haziran 2020): 97 – 122.
- Bradley, A. W. "Administrative Justice: a Developing Human Right". *European Public Law*. 1/3 (1995): 347-369.
- Bräuer, Jacqueline. "Wiedereinsetzung: Der Wegfall des Hindernisses". *Anwaltsblatt*. 8-9 (2007): 621-623.
- Brenner, Michael. "VwGO § 74". İçinde *Verwaltungsgerichtsordnung*, ed. Helge Sodan ve Jan Ziekow, 1643-1664. Baden-Baden: Nomos, 2018.
- Brink, Stefan, "VwGO § 60". İçinde BeckOK Verwaltungsgerichtsordnung, ed. Herbert Posser ve Heinrich Amadeus Wolff, 350-359. München: C.H.Beck, 2018.
- Bucaktepe, Adil. "Depremden Dolayı İdarenin Sorumluluğu". *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 17-18/26-27-28-29, (2012-2013): 93-122.
- Buchheister, Joachim. "VwGO § 60". İçinde *Verwaltungsgerichtsordnung* (Beck'sche Kompakt-kommentare), ed. Peter Wysk, 339-345. München: C.H. Beck, 2020.
- Buchheister, Joachim. "VwGO § 70". İçinde *Verwaltungsgerichtsordnung* (Beck'sche Kompakt-kommentare), ed. Peter Wysk, 373-376. München: C.H. Beck, 2020.
- Buchheister, Joachim. "VwGO § 74". İçinde *Verwaltungsgerichtsordnung* (Beck'sche Kompakt-kommentare), ed. Peter Wysk, 382-385. München: C.H. Beck, 2020.
- Buri, Eugen. "Die Wiedereinsetzung in den vorigen Stand im Widerspruchsverfahren". *Die Öffentliche Verwaltung*. 13 (1963): 498-501.
- Büttner, Helmut. *Wiedereinsetzung in den vorigen Stand*. Bonn: Deutscher AnwaltVerlag, 1999.
- Canpolat, Can. "Ceza Muhakemesi Hukukunun Amacı "Objektif gerçeğin keşfi mi? Yargısal (kazai) bir gerçeklik inşa etmek mi?"". *ERÜHFD*. 15/2 (2020): 451-499.
- Candan, Turgut. *Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Cappelletti, Mauro ve Bryant Garth. "Access to Justice: The Newest Wave in the Worldwide Movement to Make Rights Effective". *Buffalo Law Review*. 27/2 (1978): 181-292.
- Cemal Ruhi, Ahmet. *Adli Yardım, Tebligat ve İstinabe*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.

- Centel, Nur. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Eski Hale Getirme". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. 51/1-4 (1985): 197-220.
- Citron-Piorkowski, Renate ve Percy MacLean. "Die Zurechnung des Anwaltsverschuldens bei Versaumung der Klagefrist im Asylverfahren". *Informationsbrief Ausländerrecht*. (1981): 257-261.
- Coşkun Karadağ, Neslihan. "Zamanaşımı Sürelerine Etkisi Açısından "Mücbir Sebepler" ve "Ödeme"ye Eleştirel Bakış". *AÜHFD*. 61/3, (2012):1017-1055.
- Coşkun, Sabri ve Müjgan Karyağdı. *İdari Yargılama Usulü*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2001.
- Cousins, Mel. "Access to the Courts: The European Convention on Human Rights and European Community Law". *Dublin University Law Journal*. 14 (1992): 51-64.
- Czybulka, Detlef ve Sebastian Kluckert. "VwGO § 60". İçinde *Verwaltungsgerichtsordnung*, ed. Helge Sodan ve Jan Ziekow, 1289-1356. Baden-Baden: Nomos, 2018.
- Çağlar, Selda. *Hukuk Devletinin Hukuki Belirlilik İlkesi Üzerinden Değerlendirilmesi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2013.
- Çağlayan, Ramazan. "İdari Eylemden Doğan Tam Yargı Davalarında Dava Açma Süreleri". *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*. IX/3-4(2005): 17-33.
- Çağlayan, Ramazan. *İdari Yargılama Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Çağlayan, Ramazan. "Fransız ve Türk İdari Yargılama Hukuklarında İvedi Yargılama Usulü". *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. XVIII/3-4 (2014): 1-41.
- Çalışkan, Ahmet Ziya. *İdari Yargıda Tarafların Değişmesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2012.
- Çalışkan, Suat. *Ceza Muhakemesinde Eski Hale Getirme ve Yok Hükmünde Uygulaması*. İstanbul: Platon Plus Yayıncılık, 2021.
- Çapar, Asuman. "Eski Hale Getirme Kurumunun İdari Yargı Alanında Uygulanabilirliği". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 28/1 (2022): 184-204.
- Çaptuğ, Mehpara. *İdari Usul Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Çaptuğ, Mehpare. "Hukuki Güvenlik İlkesinin Kavramsal Gelişimi". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*. 17/9 (2021): 133-160.

- Çeçen, Anıl. "Hukukta Norm ve Adalet". *AÜHFD*, 32/1 (1975): 71-115.
- Çelik Şeşen, Hülya. "Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde İdari Yargıda Dava Açma Süresi". *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 8/16 (2017): 1-20.
- Çelik, Yüksel ve Hakan Arslaner. "Türk Vergi Hukukunda Yer Alan Sürelere Etki Eden Faktörler". *Mali Hukuk Dergisi*. 15/175 (2019): 1435-1460.
- Çınar, Sinan. "Bireysel Başvuruda Haklı Mazeret ve Sonuçları", *İnsan Onuru İçin Anayasa Mahkemesinde 25 Yıl, Haşim Kılıç'a Armağan*, C: I, Anayasa Mahkemesi Yayınları, 1341-1371.
- Çıtak, Halim Alperen. "Güncel Bireysel Başvuru Kararları ve İdari Yargıda İptal Davası Açma Süresi". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C.XXI, S.2, Y. 2017, s. 221-240.
- Çoban, Ali Rıza. "Türk Hukukunda Hak Arama Özgürlüğü", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 1995.
- Dalkılıç, Elvin Evrim. *Avrupa ve Türk İdare Hukukunda Hukuki Güvenlik ve Meşru Beklentilerin Korunması*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2016.
- Decker, Andreas. "VwGO § 60". İçinde *Verwaltungsgerichtsordnung-Verwaltungsverfahrensgesetz*, ed. Heinrich Amadeus Wolff ve Andreas Decker, 188-195. München: C.H. Beck, 2007.
- Derleder, Peter. "Parteinotlagen und Wiedereinsetzung in den vorigen Stand". *Das Juristische Büro*. 10 (1993): 580-583.
- Dinç, Güney. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Göre Adil Yargılanma Hakkı*. İzmir Barosu Yayınları, 2006.
- Doğru, Osman ve Atilla Nalbant. *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar, 1. Cilt*. Ankara: Legal Yayıncılık, 2012.
- Dolde, Klaus-Peter ve Winfried Porsch. "VwGO § 70". İçinde *Verwaltungsgerichtsordnung*, ed. Friedrich Schoch ve Jens-Peter Schneider Friedrich Schoch, München: C.H. Beck, 2021.
- Dönmez, Halit. "CMK 102 deki Tutukluluk Süresiyle İlgili Değerlendirme". *Ankara Barosu Dergisi*. 68 (2010/4): 189-198.
- Duran, Lütfi. "İdari Kazada Dava Açma Müddeti". *İÜHF*. 11/1-2 (1945): 238-263.
- Ebnet, Peter. "Rechtsprobleme bei der Verwendung von Telefax". *Neue Juristische Wochenschrift*. 47/17 (1992): 2985-2991.
- Ekinci, Ahmet. "Anayasa Mahkemesi'nin Bireysel Başvuru Kararlarında Mahkemeye Erişim Hakkı". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. XVIII/3-4 (2014): 821-848.
- Ekinci, Hüseyin ve Musa Sağlam. *66 Soruda Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru*. 2012.

- Ekmekci, Esra, Gülsen Güneş, Mahmut Kaşıkçı ve Gamze Gümüşkaya. "Vergi Hukukunda Mücbir Sebep ve Hukuksal Sonuçları Üzerine Eleştirel Bir Yaklaşım ve Öneriler". *İstanbul Hukuk Mecmuası*. 78/2 (2020): 1069-1138.
- Eranıl, Nuri. "Mücbir Sebep Halleri ve Sonuçları". *Vergi Raporu*. 106 (2008): 91-97.
- Erdem Karahanoğulları, Özlem. "İdari Davalarda Süre Sorunları". İçinde *İdari Yargı Panel*, (Mersin: 11-12 Nisan 2003), 87-121. (<http://tbb yayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/iy-03.pdf>).
- Erdoğan, Mustafa. *Anayasal Demokrasi*. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2010.
- Erdönmez, Güray. "Eski Hale Getirme". İçinde *Medeni Usul Hukuku, Cilt 1*, ed. Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan ve Hülya Taş Korkmaz, 473-484. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Erdönmez, Güray. "Medeni Usul Hukukuna Hakim Olan İlkeler". İçinde *Medeni Usul Hukuku, Cilt 1*, ed. Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan ve Hülya Taş Korkmaz, 775-922. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2010.
- Eren, Fikret. *Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyyet Bağı Teorisi*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1975.
- Ergen, Cafer. *İdari Yargıda Dava Açma Süreleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2007.
- Erkut, Celal. "İdari Yargı". İçinde *İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 30. Yılında İdari Yargı Sempozyumu*, 36-42. Ankara: 09 Mart 2012.
- Eroğlu Durkal. Müzeyyen. *İdari Makamların Sükutu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Erol, Ahmet. "Mükellef Hakkı Olarak Mücbir Sebepler ve Sonuçları". *TBB Dergisi*, 103 (2012): 199-222.
- Ersoy, Neşet. "İdari Davalarda Süre". *Türk İdare Dergisi*. 326/41 (Eylül Ekim 1970): 20-27.
- Evren, Çınar Can. "Bir Örnek Olay Üzerinden Mahkeme Kararlarında İstikrar". *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*. 2019/2 (4): 113-136.
- Evren, Çınar Can. "İdari Yargıda Uygulama İşlemi". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. XVII/1-2 (2013): 1405-1422.
- Evren, Teoman. "Hak Arama Özgürlüğü ve Savunma". *TBB Dergisi*. 1 (1988): 5-15.
- Fellner, Christoph. "Der Anspruch auf Gewährung rechtlichen Gehörs und dessen Schutz". *Monatsschrift für Deutsches Recht*. 11 (2008): 602-605.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin. *Anayasa Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2015.
- Förster, Karsten. "Anwaltsverschulden, Büroversehen und Wiedereinsetzung". *Neue Juristische Wochenschrift*. 9/33 (1980): 432-433.

- Gerards Janneke H. ve Glas Lize R. "Access to Justice in the European Convention on Human Rights System". *Netherlands Quarterly of Human Rights*. 35/1 (2017): 11-30.
- Gerken, Uwe. "ZPO § 233", içinde *Zivilprozessordnung und Nebengesetze, Band 3*, ed. Bernhard Wieczorek ve Rolf A. Schütze, 853-897. Berlin-Boston: De Gruyter, 2012.
- Gölcüklü, Feyyaz. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde 'Adil Yargılama'". *AÜSBF Dergisi*. 49/1-2 (1994): 199-234.
- Gönen, Yakup. "Hak Arama Özgürlüğü Bağlamında Tam Yargı Davasındaki Usul Ve Sürelerin Haksız Fiilden Kaynaklanan Tazminat Davası İle Karşılaştırılması". *İNÜHFD*. 7/1(2016): 451-478.
- Gössel, Karl Heinz. "Wiedereinsetzung in den vorigen Stand ohne Antrag". *Juristische Rundschau*. 3 (1987): 94-98.
- Gözübüyük, A. Şeref. "İdari Yargıda Dava Açma Süresi". *Amme İdaresi Dergisi*. 2/4 (1969): 3-20.
- Gözübüyük, A. Şeref. *Yönetmelik Yargı*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2020.
- Gözübüyük, A. Şeref ve Feyyaz Gölcüklü. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2011.
- Gözübüyük, A. Şeref ve Turgut Tan. *İdare Hukuku Cilt II-İdari Yargılama Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2016.
- Gözübüyük, A. Şeref. *Türkiye'nin Yönetim Yapısı*. Ankara: Turhan kitabevi, 2013.
- Greger, Stephan Julius. *Das Rechtsinstitut der Wiedereinsetzung in den vorigenstand in der Zivilprozessordnung*. Aachen: Shaker, 1998.
- Guttenberg, Ulrich. "Öffentliche Zustellung und Wiedereinsetzung in den vorigen Stand". *Monatsschrift für Deutsches Recht*. 11 (1993): 1049-1051.
- Gül, Cengiz ve Fatih Birtek. "Hak Arama Özgürlüğü ve Türk Pozitif Hukukunda Yargı Yolu Kapalı İşlemler". *ERÜHFD*. II/1-2 (2007): 3-41.
- Gündüz, F. Ebru. "Mücbir Sebepin İdari Dava Açma Süresine Etkisi". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 23/2 (2019): 237-266.
- Günergök, Özcan. *Avukatlık Sözleşmesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2003.
- Güran, Sait vd., "İdari Yargılama İle İlgili Konular". *Danıştay ve İdari Yargı Günü 135. Yıl*, 119-132. Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları No: 68, 9 Mayıs 2003.
- Gürbüz, Reşit. *İdari Yargılama Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2020.
- Gürbüz, İlyas. "Danıştay'da İdari Dava Açma Süresi". *Ankara Barosu Dergisi*. 5 (1973): 923-933.
- Güriz, Adnan. "Adalet Kavramı". *Anayasa Yargısı Dergisi*. 7 (1990): 13-20.

- Hamdemir, Berkan. *Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Harris, David vd. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku*. Avrupa Konseyi, 2013.
- Henneke, Sebastian. "Form- und Fristfragen beim Telefax". *Neue Juristische Wochenschrift*. 30/51 (1998): 2194-2195.
- Heiß, Wolfgang. "Wiedereinsetzung in den vorigen Stand bei Verschulden von Behördenbediensteten". *Bayerischen Verwaltungsblätter*. 21 (1984): 646-650.
- Hermstädt, Horst. "Antrag auf Wiedereinsetzung in den vorigen Stand". *BetriebsBerater*. 12/32 (1977): 587-590.
- Herrmann, Dirk. "Fristberechnung und -kontrolle durch Behörden". *Kommunaljurist*. 5/5 (2008): 167-170.
- Heß, Josef. "Die Wiedereinsetzung in den vorigen Stand in der höchstrichterlichen Rechtsprechung". *Deutsche Steuer-Zeitung*. 1-2 (1999): 41-49.
- Hoppe, Michael. "VwGO § 60". İçinde *Verwaltungsgerichtsordnung*, ed. Erich Eyermann ve Ludwig Fröhler, 454-467. München: C.H. Beck, 2022.
- Hoppmann, Hans Dieter. "Telefax: Sorgfalts- und Beratungspflichten des Anwalts". *Zeitschrift für Versicherungsrecht, Haftungs- und Schadensrecht*. 25/43 (1992), 1068-1069.
- Hüttenbrink, Jost. "VwGO § 70". İçinde *BeckOK Verwaltungsgerichtsordnung*, ed. Herbert Posser ve Heinrich Amadeus Wolff, 427-433. München: C.H.Beck, 2022.
- İkinciogulları, Füzuan. "Hukuk Devleti". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 1/1(1997): 28-30.
- İnceoğlu, Sibel. *Adil Yargılanma Hakkı ve Yargı Etiği*. Ankara: Şen Matbaa, 2007.
- İnceoğlu, Sibel. *İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılanma Hakkı (Kamu ve Özel Hukuk Alanlarında Ortak Yargısal Hak ve İlkeler)*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2013.
- Jecht, Hans. "Zur Form der Wiedereinsetzungsentscheidung im Verwaltungsgerichtsprozeß". *Neue Juristische Wochenschrift*. 12/17 (1964): 533-534.
- Kahl, Wolfgang ve James Bews. "Die Wiedereinsetzung in den vorigen Stand im öffentlichen Recht-Teil 2". *Jurische Ausbildung*. 40/4 (2018): 339-348.
- Kalabalık, Halil. *İdari Yargılama Usulü Hukuku*. Ankara: Sayram Yayınları, 2021.
- Kaplan, Gürsel. *İdari Yargıda Dava Açma Süreleri*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2011.
- Kaplan, Gürsel. *İdari Yargılama Hukuku*. Bursa: Ekin Yayınevi, 2020.

- Kaplan, Gürsel. "İdari Yargılama Hukukunda Dava Açmanın Sonuçları". *İNÜHFD*. 10/2 (2019): 660-676.
- Kaplan, Gürsel. "İdari Yargılama Hukukunda Usulü Kazanılmış Hak". *TBB Dergisi*, 76 (2008): 231-287.
- Kapucu, Gizem ve Metin Kocatepe. "Vergi Yargılamasında Tanık". *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 7/1 (2021): 133-165.
- Karahanogulları, Onur. *İdari Yargı-İdarenin Hukuka Zorlanması*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2019.
- Karahanogulları, Onur. *Türkiye'de İdari Yargı Tarihi*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2005.
- Karakoç, Yusuf. *Genel Vergi Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2014.
- Karakoç, Yusuf. "Hukukun adaleti: Hakkaniyet". *Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi*, 28. *Kitap*. İstanbul Barosu Yayınları, 2019. 251-260.
- Karakoç, Yusuf. "Mücbir Sebeplerin Vergi Yargılaması Hukukunda Dava Açma ve Kanun Yollarına Başvurma Sürelerine Etkisi". *Mükellefin Dergisi*. 101 (2001): 45-52.
- Karakoç, Yusuf. *Vergi Yargılama Hukukunda Süreler*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2000.
- Karslı, Abdurrahim. *Medeni Muhakeme Hukuku*. İstanbul: Alternatif Yayıncılık, 2012.
- Kasapoğlu Turhan, Mine. "İdari Yargıda İvedi Yargılama Usulü". *Ankara Barosu Dergisi*. 2015/3 (73): 183-219.
- Kaya, Asım. Bireysel Başvuruda Başvuru Süresi ve Eski Hale İade. *Terazi Hukuk Dergisi*. 14/158 (2019): 1993-2001.
- Kaya, Cemil. "İdari Yargılama Usulünde Davanın Taraflarında Değişme". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 12/1-2 (2004): 143-166.
- Kaya Seyithan ve Taha Kurt. *Anayasa Yargısı ve Bireysel Başvuru*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Kayıoğlu, M. Bahaettin. "İdari Davalarda Süre". *Ankara Barosu Dergisi*. 1 (1972): 46-53.
- Keskinsoy, Ömer, Hande Seher Demir ve Semih Batur Kaya. *Türk Anayasa Yargısında Adil Yargılanma Hakkı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Kızılot, Şükrü. *Vergi Usul Kanunu ve Uygulaması, C.6*. Ankara: Yaklaşım Yayınları, 1994.
- Kılıç, Ramazan ve Demet Şekerci. "Türk Vergi Hukukunda Mücbir Sebep ve Zor Durum". 30. Türkiye Maliye Sempozyumu Bildiri Kitabı. 20-24 Mayıs 2015-Antalya: 843-870.

- Kılıçoğlu, Ahmet M.. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2020.
- Kintz, Roland. "Zustellung und Fristen in der öffentlich-rechtlichen Arbeit". *Juristische Schulung*. 37/12 (1997): 1115-1124.
- Klemm, Georg. "Die Wiedereinsetzung in den vorigen Stand im steuerlichen Verwaltungsverfahren (§ 110 AO)". *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht*. 2/8 (1989): 102-109.
- Koch, Raphael. "Anforderungen an die Postausgangskontrolle im Rahmen der Wiedereinsetzung in den vorigen Stand". *Neue Juristische Wochenschrift*. 33/67 (2014): 2391-2394.
- Koch, Raphael. "Die Glaubhaftmachung beim Antrag auf Wiedereinsetzung". *Neue Juristische Wochenschrift*. 41/69 (2016): 2994-2997.
- Koehl, Felix. "Aus der Praxis: Verschuldensbegriff bei Wiedereinsetzung in den vorigen Stand". *Juristische Schulung*. 56/12(2016): 1086-1088.
- Kopp, Ferdinand O. "Wiedereinsetzung und Nachsicht bei Versäumung materiellrechtlicher Fristen". *Bayerische Verwaltungsblätter*. 2/23 (1997): 33-37.
- Köksal, Mustafa. "Adli Yardım (Müzaheret Adliye) Kurumunun İdari Yargıdaki Uygulaması". *Terazi Hukuk Dergisi*. 40 (2009): 97-112.
- Köküsarı, İsmail. *Anayasa Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2015.
- Köküsarı, İsmail. "Hak Arama Özgürlüğü ve 2010 Anayasa Değişiklikleri". *GÜHFD*. XV/1 (2011): 163-208.
- Krausnick, Daniel. "VwGO § 60". İçinde *Verwaltungsgerichtsordnung mit Nebengesetzen*, ed. Klaus F. Gärditz, 459-479. Köln: Carl Heymanns, 2018.
- Kreuder, Thomas. "Verfassungsrechtliche Vorgaben zur Wiedereinsetzung in den vorigen Stand". *Betriebs-Berater*. 26/55 (2000): 1348-1350.
- Kuhla, Wolfgang ve Jost Hüttenbrink. *Der Verwaltungsprozeß*. München: C.H.Beck, 1998.
- Kuru, Baki. *Hukuk Muhakemeleri Usulü, Cilt 5*. İstanbul: Demir Demir Müşavirlik ve Yayıncılık, 2001.
- Kummer, Peter. *Wiedereinsetzung in den vorigen Stand*. München: C.H. Beck, 2003.
- Kutlu, Meltem. "Deprem ve İdarenin Sorumluluğu". *Amme İdaresi Dergisi*. 32/4 (1999): 15-27.
- Kutlu Gürsel, Meltem. "Hukuk Devleti İlkesinden Hukukun Üstünlüğüne Geçiş Sürecinde "Yönetimde Demokrasinin Gereklere Biri Olarak" Birey ile

- İdare Arasındaki İlişkilerin Düzenlenmesi ve Fransa Örneği". İçinde Danıştay ve İdari Yargı Günü 148. Yıl Sempozyumu. Ankara: Danıştay Yayınları no:91, 2016.
- Küçük, Çolpan Mücahit. "İdari Yargıda Kanun Yollarındaki İçtihat Farklılıklarının Hukuki Güvenlik İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi", *AÜHFĐ*, 72/1(2023): 343-380.
- Lange, Hans-Friedrich. "Wiedereinsetzung in den vorigen Stand und Verfassungsrecht". *Deutsches Steuerrecht*. 27 (2000): 1145-1149.
- Letsas, George. "The Truth in Autonomous Concepts: How To Interpret the ECHR". *European Journal of International Law*. 15/2 (2004): 279-305.
- Lopez, Maria Luisa Villamarin. "Access to Civil Justice under European Case Law". *International Journal of Procedural Law*. 7/1 (2017): 130-155.
- Mann, Thomas ve Volker Warendorf. *Verwaltungsprozessrecht*. München: Franz Vahlen, 2015.
- Meissner, Claus ve Wolfgang Schenk. "VwGO § 74". İçinde *Verwaltungsgerichtsordnung*, ed. Friedrich Schoch ve Jens-Peter Schneider, München: C.H. Beck, 2021.
- Mole, Nuala ve Catharina Harby. *Adil Yargılanma Hakkı (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. Maddesi'nin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz), İnsan Hakları Kitapları No:3*. Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 89, 2005.
- Mutluer, Mehmet Kamil. *Vergi Hukuku Genel ve Özel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2011.
- Müller, Gerda. "Typische Fehler bei der Wiedereinsetzung in den vorigen Stand". *Neue Juristische Wochenschrift*. 11/46 (1993): 681-688.
- Odyakmaz, Zehra. "İdare Hukuku Açısından Hasta Hakları Uygulamaları". *TAAD*. 1/ 5 (2-20 Nisan 2011): 1-57.
- Odyakmaz, Zehra ve Bayram Keskin. "Yeni Anayasa Çalışmalarında İdare Hukuku Açısından Gözönünde Bulundurulması Gereken Hususlar". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*. 5 (2015): 617-665.
- Odyakmaz, Zehra. 30. Yılda İdarî Yargı İle İlgili Öneriler. İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 30. Yılında İdari Yargı Sempozyumu. 09 Mart 2012 -Ankara. 187-237.
- Oğurlu, Yücel ve Cüneyd Altıparmak. *101 Soruda İdari Yargılama Hukuku El Kitabı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Oğuzman, M. Kemal ve Turgut Ö. Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 2. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2020.
- Oktar, Salim Ateş. *Vergi Hukuku*. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2013.
- Onar, Sıddık Sami. *İdare Hukukunun Umumi Esasları, III. Cilt*. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1966.

- Önen, Ergun. *Medeni Yargılama Hukuku*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1979.
- Öncel, Mualla, Ahmet Kumrulu ve Nami Çağan. *Vergi Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2011.
- Özbek, Veli Özer vd. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013.
- Özbudun, Ergun. *Türk Anayasa Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2004.
- Özcan, Emrah. "Dava Açma Süresi Gösterilmeyen Ödeme Emirlerinde Dava Açma Süresine İlişkin "Pozitif" ve "İdeal" Bir Değerlendirme". *Ankara Barosu Dergisi*. 2014/1 (72): 271-286.
- Özdeş, Orhan. İdari Yargı ve İdari Yargılama Usulünün Özellikleri. *Danıştay Dergisi*. 12-13/4, (1974): 9-17.
- Özekes, Muhammet. "Kanun Yolları". İçinde *Medeni Usul Hukuku, Cilt 3*, ed. Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan ve Hülya Taş Korkmaz, 2149-2346. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2017.
- Özekes, Muhammet. *Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2003.
- Özen, Atilla. *Avukatlık Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Özkök, Gülriz. "Hukuki Belirsizlik Problemi Üzerine", *AÜHFD*, 51/2 (2002): 1-18.
- Öztürk, Bahri vd. *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık: 2009.
- Öztürk, K. Burak. *Hak Arama Özgürlüğü Çerçevesinde Zorunlu İdari İtiraz*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2015.
- Pape, Gerhard ve Martin Notthoff. "Prozessrechtliche Probleme bei der Verwendung von Telefax". *Neue Juristische Wochenschrift*. 7/49 (1996): 417-426.
- Paunio, Elina. "Beyond Predictability – Reflections on Legal Certainty and the Discourse Theory of Law in the EU Legal Order". *German Law Journal*. 10/11 (2009): 1469-1493.
- Pekcanitez, Hakan ve Cemil Simil. *İcra- İflas Hukukunda Şikayet*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017.
- Pekcanitez, Hakan ve Hülya Taş Korkmaz. "Taraflar". İçinde *Medeni Usul Hukuku, Cilt 1*. ed. Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan ve Hülya Taş Korkmaz. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Peters, Wilfried. "VwGO § 74". İçinde *BeckOK Verwaltungsgerichtsordnung*, ed. Herbert Posser ve Heinrich Amadeus Wolff, 448-455. München: C.H.Beck, 2022.

- Peters, Wilfried. "VwGO § 81". İçinde *BeckOK Verwaltungsgerichtsordnung*, ed. Herbert Posser ve Heinrich Amadeus Wolff, 579-585. München: C.H.Beck, 2021.
- Pickel, Harald. "Fristen, Termine und Wiedereinsetzung". *Die Sozialgerichtsbarkeit*. 3/45 (1998): 93-97.
- Plagemann, Hermann. "Die Wiedereinsetzung in den vorigen Stand im Sozialverwaltungsverfahren". *Neue Juristische Wochenschrift*. 39/36 (1983): 2172-2178.
- Postacıoğlu, İlhan E. *Medeni Usul Hukuku Dersleri*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1975.
- Porz, Winfred ve Hans-Jörg Holtbrügge. "VwGO § 60". İçinde *Verwaltungsrecht-Handkommentar*, ed. Michael Fehling, Berthold Kastner ve Rainer Störmer, 1919-1931. Baden-Baden: Nomos, 2021.
- Redeker, Martin ve Hans-Joachim von Oertzen. *Verwaltungsgerichtsordnung*. Stuttgart: Kohlhammer, 2014.
- Riese, Kai-Uwe. "VwGO § 81". İçinde *Verwaltungsgerichtsordnung*, Werkstand: 41, ed. Friedrich Schoch ve Jens-Peter Schneider, München: C.H. Beck, 2021.
- Roth, Herbert. "ZPO § 233". İçinde *Kommentar zur Zivilprozessordnung*, ed. Friedrich Stein ve Martin Jonas, 451-516. Tübingen: Mohr Siebeck, 2016.
- Roth, Wolfgang. "Wiedereinsetzung nach Fristversäumnis wegen Belegung des Telefaxempfängers des Gerichts". *Neue Juristische Wochenschrift*. 12/61 (2008): 785-791.
- Rotter, Hubertus. "Die Wiedereinsetzung in den vorigen Stand ohne Antrag". *Deutsches Verwaltungsblatt*. 86 (1971): 379-382.
- Rozakis, Christos. "The Right To A Fair Trial in Civil Cases". *Judicial Studies Institute Journal*. 4/2 (2004): 96-106.
- Ruhi, Canan ve Ahmet Cemal Ruhi. *Tebliğat Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Saenger, Ingo. "Verwaltungsgerichtliche Entscheidungen, Rechtsmittel und Rechtsbehelfe". *Juristische Schulung*. 32/9 (1992): 779-783.
- Sancakdar, Oğuz. "İdari Yargılama Usulünde İvedi Yargılama ve Grup Davaları". İçinde *Danıştay ve İdari Yargı Günü 146. Yıl Sempozyumu*, 109-198. Ankara: Danıştay Yayınları no:86, 2014.
- Sancar, Mithat. "İdari Yargılama Usulü Kanununun 10 ve 11. Maddeleri Bağlamında İptal Davalarında Süre". *Amme İdaresi Dergisi*. 23/1 (1990): 69-88.
- Sarıca, Ragıp. *İdari Kaza Cilt I, İdari Davalar*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, Kenan Matbaası, 1949.

- Schenke, Wolf- Rüdiger. *Verwaltungsprozessrecht*. Heidelberg: C.F. Müller, 2017.
- Schenke, Wolf- Rüdiger. "VwGO § 60". İçinde *Verwaltungsgerichtsordnung*, ed. Wolf- Rüdiger Schenke, 748-777. München: C.H. Beck, 2020.
- Schmid, Karsten. "Versäumung prozessualer Fristen bei Einschaltung von Hilfspersonen". *Betriebs-Berater*. 23/56 (2001): 1198-1201.
- Schmidt Aßmann, Eberhard. "Verfahrensfehler als Verletzungen des Art.103 Abs.1 GG". *Die Öffentliche Verwaltung*. 23 (1987): 1029-1037.
- Schmidt, Rolf. *Verwaltungsprozessrecht*. Hannover: Verlag Dr. Rolf Schmidt GmbH, 2015.
- Schmidt, Thomas Ingo. "Vorfristiger Widerspruch und Wiedereinsetzung in den vorigen Stand". *Die Öffentliche Verwaltung*. 20 (2001): 857-862.
- Schmitz, Michael. "Klagefrist und Fristversumnis bei der Anfechtungsklage". *Juristische Schulung*. 55/10(2015): 895-899.
- Schneider, Egon. "Problemfälle aus der Prozeßpraxis: Unterschriftsmängel und Wiedereinsetzung". *Monatsschrift für Deutsches Recht*. 9 (1988): 747-748.
- Schneider, Egon. "Problemfälle aus der Prozeßpraxis: Wiedereinsetzung nach PKH- Ablehnung". *Monatsschrift für Deutsches Recht*. 11 (1990): 974-975.
- Schrerer, Wiltrud. "Die Wiedereinsetzung bei Versäumung der Widerspruchsfrist". Doktora Tezi, Ludwig-Maximilians-Universität München, 1967.
- Selçuk, Seyhan. *Medeni Usul Hukukunda Dava Vekâletnameleri*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2011.
- Serttaş, Seher. "Mahkemeye Erişim Hakkı Bağlamında Türk İdari Yargılama Hukukunda Dava Açma Süresi". *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 8/15 (2020): 75-103.
- Seubert, Otto. "Zur Wiedereinsetzung in den vorigen Stand". *Bayerische Verwaltungsblätter*. 94/9 (1963): 208-210.
- Sezginer, Murat. *İptal Davasının Uygulama Alanı Bakımından Ayrılabilir İşlem Kuramı*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2000.
- Soysal, Mümtaz. *100 Soruda Anayasa'nın Anlamı*. İstanbul: Gerçek Yayınevi, 1977.
- Späth, Wolfgang. "Anforderungen an die (zeitliche) Sorgfalt bei Ausnutzung einer Notfrist bis zum letzten Tag". *Neue Juristische Wochenschrift*. 22/53 (2000): 1621-1623.
- Späth, Wolfgang. "Nochmals: Problemfälle aus der Prozeßpraxis- Unterschriftsmängel und Wiedereinsetzung". *Monatsschrift für Deutsches Recht*. 1 (1989): 35.

- Späth, Wolfgang. "Versämung von Fristen infolge verzögerter Postbeförderung-Wiedereinsetzung in den vorigen Stand (Nachsicht) nach den Vorschriften der VwGO und FGO". *Zeitschrift für Versicherungsrecht, Haftungs- und Schadensrecht*. 1/26 (1975): 16-22.
- Stackmann, Nikolaus. "ZPO § 233", içinde *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung mit Gerichtsverfassungsgesetz und Nebengesetzen, Band 1*, ed. Wolfgang Krüger ve Thomas Rauscher, München: C.H. Beck, 2020.
- Stern, Klaus ve Hermann-Josef Blanke. *Verwaltungsprozessrecht in der Klausur*. München: C.H.Beck, 2008.
- Strnischka, Jochen. "Die Verbindung von fristgebundener Klageerhebung und Prozesskostenhilfeantrag im verwaltungsgerichtlichen Verfahren". *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht*. 3/24 (2005): 267-270.
- Şanlı Atay, Yeliz. "İdari İşlemlerde Başvuru Yollarının Gösterilmesi Yükümlülüğü". *TBB Dergisi*. 96, (2011): 293-318.
- Şen, Mahmut. "İdarenin Yargısal Denetiminin Sınırlarına İlişkin Modeller". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. XVII/1-2(2013): 1623-1641.
- Şenocak, Zarife. "Avukatın Akdi Sorumluluğunun Şartları". *Ankara Barosu Dergisi*. 1988/2(55): 5-33.
- Şenyüz, Doğan. *Vergi Ceza Hukuku*. Bursa: Ekin Yayınevi, 2020.
- Şişman, Gülden. "Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Vergi Hukukunda Öngörülebilirlik". *AÜHFD*, 65/4 (2016): 2423-2444.
- Jubran, Kerem. "Mücbir Sebep ve Zor Durum Hallerinin Vergi Yargılaması Açısından Etkileri". *Mali Hukuk Dergisi*. 16/185 (2020): 1349-1370.
- Taş Korkmaz, Hülya. "Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerine Göre Eski Hale Getirme". *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 15/2 (2016): 635-679.
- Taşdelen, Okan. "Çelişkili Yargı Kararlarının Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Değerlendirilmesi". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*. 7 (2016): 987-1024.
- Taşpınar Ayvaz, Sema. "Türk Borçlar Kanunu ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun İmza Atamayanlarla İlgili Yeni Düzenlemesine Eleştirel Bir Bakış". *AÜHFD*. 61/1(2012), 321-350.
- Taşyıldız, Şükür, Aylin Soykök ve Sevil Eskicioğlu. "Federal Alman İdari Yargılama Usulü Kanunu Türkçe Tercümesi". İçinde Fransız, Türk, Federal Alman İdari Yargılama Usulü Kanunları, ed. Oğuz Sancakdar, 309-404. Ankara; Seçkin Yayıncılık, 2020.

- Tercan, Erdal. "Bireysel Başvuru Süresi". *İnsan Onuru İçin Anayasa Mahkemesinde 25 Yıl, Haşim Kılıç'a Armağan*, C: I, Anayasa Mahkemesi Yayınları, 417-464.
- Tercan, Erdal. *Medeni Usul Hukukunda (Kesin Sürelerin Kaçırılması Halinde) Eski Hale Getirme*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2006.
- Tezcan, Durmuş vd. *İnsan Hakları El Kitabı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem ve Oğuz Sancakdar. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004.
- Tosun, Öztekin. *Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri- Cilt 1*. İstanbul: Acar Matbacılık Tesisleri, 1984.
- Toussaint, Guido. "Fristversäumnis wegen Erkrankung des Rechtsanwalts". *Neue Juristische Wochenschrift*. 4/64 (2014): 200-202.
- Turan, Hüseyin. "Adil Yargılanma Hakkının İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'ndeki Yeri ve Önemi". *TBB Dergisi*. 84 (2009): 213-230.
- Turna, Fatma. "Vergi Hukukunda Zamanaşımına İlişkin Güncel Sorunlar". 30. Türkiye Maliye Sempozyumu Bildiri Kitabı. 20-24 Mayıs 2015-Antalya: 813-842.
- Türkoğlu Üstün, Kamile. *İdari Yargılama Usulüne Hakim Olan İlkeler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Uler, Yıldırım. *İdari Yargıda İptal Kararının Sonuçları*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1970.
- Uler, Yıldırım. "Yönetsel Yargıda Dava Açma Süresi". İçinde *I. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, Birinci Kitap*, 209-262. Ankara: Danıştay Matbaası, 1991.
- Ultsch, Michael L.. "Zugangsprobleme bei elektronischen Willenserklärungen". *Neue Juristische Wochenschrift*. 45/50 (1997): 3007-3009.
- Ulusoy, Ali Dursun. *Yeni Türk İdare Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Ulusoy, Ali Dursun. *İdari Yargılama Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Uyar, Talih. "Avukatın "Özen Yükümlülüğü" (Av. K. m. 34; TBK. m. 506/III) ve "Görevi Kötüye Kullanma Suçu" (TCK. m. 257/2)". *TBB Dergisi*. 131(2917): 373-404.
- Uygur, Gülriz. "Adalet ve Hukuk Devleti". *AÜHFD*. 53/3 (2004): 29-38.
- Ünlüçay, Mehmet Rıza. "İdari Yargı". İçinde *İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 30. Yılında İdari Yargı Sempozyumu*, 18-23. Ankara: 09 Mart 2012.
- Üstündağ, Saim. *Medeni Yargılama Hukuku, Cilt 1-2*. İstanbul: 2000.
- van Dijk, Pieter. "The Right Of Access To Court Under Article 6 And The Right To An Effective Remedy Under Article 13 Of The European Convention On

- Human Rights-Their Applicability in Administrative Procedures". İçinde *Introductory Lecture at the Conference on Access to Court, 1-22*. Sofia: 26 Mayıs 2008.
- Vitkauskas, Dovydas ve Grigoriy Dikov. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Adil Yargılanma Hakkının Korunması*, Çev. Av. Serkan Cengiz, Avrupa Konseyi, 2018.
- Weidemann, Holger. "Wiedereinsetzung in den vorigen Stand im Widerspruchsverfahren". *Deutsche Verwaltungspraxis*. 3/66 (2015): 101-106.
- Woerner, Lothar. "Wiedereinsetzung in den vorigen Stand – Anforderungen an Büroorganisation". *Betriebs-Berater*. 10/38 (1983): 624-626.
- Wolff, Heinrich Amadeus. "Überschneidungen der Wiedereinsetzung in den vorigen Stand (§ 60 I VwGO) mit dem Wiederaufgreifen des Verfahrens (§ 51 VwVfG)". *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht*. 6/15 (1996): 559-560.
- von Albedyll, Jörg. "VwGO § 60". İçinde *BeckOK Verwaltungsgerichtsordnung*, ed. Johann Bader, Michael Funke-Kaiser, Thomas Stuhlfauth ve Jörg von Albedyll, 394-427. Heidelberg: C.F.Müller, 2018.
- Wöckel, Holger. "VwGO § 74". İçinde *Verwaltungsgerichtsordnung*, ed. Erich Eyermann ve Ludwig Fröhler, 547-552. München: C.H. Beck, 2022.
- Württemberg, Thomas. *Verwaltungsprozessrecht Ein Studienbuch*. München: C.H. Beck, 2011.
- Yasin, Melikşah. "İdari Yargılama Usulünde Davadan Feragat ve Davayı Kabul". *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*. VIII/ 3-4 (2004): 149-184.
- Yenice, Kazım. "Hak Arama Özgürlüğü ve Danıştay". *Danıştay Dergisi*. 38-39 (10): 5-16.
- Yenice, Kazım ve Yüksel Esin. *Açıklamalı - İçtihatlı - Notlu İdari Yargılama Usulü*. Ankara: Arısan Matbaacılık, 1983.
- Yerlikaya, Gökhan Kürşat. "Türk Vergi Hukukunda Mücbir Sebep Halinin Dava ve Temyiz Süresini Durdurup Durdurmayacağı Sorunu". *Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 1 (2012): 43-56.
- Yeşiltan, Asım Turgut. "Eski Hale Getirme-Hali Sabıka İrca". *Adalet Dergisi*. 63/3(1972):256-271.
- Yıldırım, Turan. "Danıştay Kararlarında Mücbir Sebep Kavramı". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 25/2 (Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı)(2019): 1520-1538.

- Yılmaz, Ejder. "Hukuk Davaları Bakımından Adalet Hizmetlerinin İyileştirilmesi İhtiyacı ve Yapılması Gerekenler". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 5/1-2(1996): 55-76.
- Yılmaz, Harun. *Türk İdare Hukukunda İdari İstikrar İlkesi*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2019.
- Yılmaz Özel, Nurcan. *Adil Yargılanma Hakkı Kriterlerinin Türk İdari Yargılama Hukuku Açısından Muhtemel ve Gerçekleşen Etkileri*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Yiğit, Uğur. "Vergi Usul Kanununda Düzenlenen Mücbir Sebeplerin Vergi Davası Açma Süresine Etkisi". *Legal Malî Hukuk Dergisi*. 4/37 (Ocak 2008); 119-132.
- Yolcu, Mehmet. "Vergi Hukukunda Mücbir Sebepler ve Mücbir Sebep Kapsamında Değerlendirilen Haller". *Vergi Raporu*. 144/ (2011): 13-24.
- Zabunoğlu, Yahya K. "İdari Yargıda Dava Açma Süresi (2577 Sayılı İYUK'un 10. ve 11. Maddeleri Açısından Bir İnceleme)". İçinde *I. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, Birinci Kitap*, 187-207. Ankara: Danıştay Matbaası, 1991.
- Zupancic, Bostjan M. "Access to Court as a Human Right According to the European Convention of Human Rights". *Nottingham Law Journal*. 9/2 (2000): 1-16.

ONLİNE KAYNAKLAR

- Akyılmaz, Bahtiyar vd.. "İdari Yargıda İş Yükünün Azaltılması Amacıyla Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağı Hakkında Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Görüşü". https://www.academia.edu/35584682/%C4%B0DAR%C4%B0_YARGIDA_%C4%B0%C5%9E_Y%C3%9CK%C3%9CN%C3%9CN_AZALTIMASI_AMACIYLA_BAZI_KANUN_VE_KANUN_H%C3%9CKM%C3%9CNDE_KARARNA_MELERDE_DE%C4%9E%C4%B0%C5%9E%C4%B0KL%C4%B0K_YAPILMA_SINA_DA%C4%B0R_KANUN_TASARISI_TASLA%C4%9EI_HAKKINDA_GAZ%C4%B0_%C3%9CN%C4%B0VERS%C4%B0TES%C4%B0_HUKUK_FAK%C3%9CLTES%C4%B0_G%C3%96R%C3%9C%C5%9E%C3%9C_1, E.T. 06.04.2024.
- Kıvanç, H. Hakan ve Emre Poyraz. "Ağır Hastalık ve Kaza Hallerinin Mücbir Sebep Olması ve Yarattığı Sonuçlar". www.alomaliye.com E.T. 10.03.2024.

Av. Birsen ELMAS
Yargıtay Emekli Tetkik Hakimi

UYUŞTURUCU
VE
UYARICI MADDE
SUÇLARI

Genişletilmiş

6. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları
Birsen Elmas

Hukuk Yayınları Dizisi – 1705

Altıncı Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 594 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Sözkesen Matbaacılık Sanayi ve Tic. A.Ş.
İvedik OSB 1518.Sokak Mat-Sit İş Merkezi No. 2/40 Yenimahalle/Ankara
Tel: (0312) 395 21 10
Sertifika No: 49363

KAYNAKÇA

- AKKAYA, Çetin; Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları (2013)
- ARTUÇ, Mustafa; Malvarlığına Karşı Suçlar, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018
- ARTUÇ, Mustafa; Hüküm Kurma Sanatı (2015)
- BALCI, Murat; Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu Madde Suçları (2009)
- CENTEL, Nur/ ZAFER Hamide/ÇAKMUT, Özlem; Türk Ceza Hukukuna Giriş (2006)
- CENTEL, Nur/ZAFER, Hamide/ÇAKMUT, Özlem. Türk Ceza Hukukuna Giriş, Beta 10. Bası, (2017)
- ÇETİN, Soner Hamza, Kullanmak İçin Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek, Bulundurmak ya da Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanmak Suçu, Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 65(4) (2016)
- ÇAKIN, Özgür; Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu(m.220), Ankara Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi (2015)
- DEMİRBAŞ, Timur; Ceza Hukuku Genel Hükümler (2009)
- DEMİRBAŞ, Timur; Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, (2017)
- DOĞAN, Fatma Karakaş; Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları (2015)
- EREM, Faruk; Türk Ceza Kanunu Şerhi Özel Hükümler (1993)
- ERMAN, Sahir /ÖZEK, Çetin; Kamunun Selametine Karşı İşlenen suçlar (1995)
- EVİK, Vesile Sonay; Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C:19, S:2, İstanbul, (2013)
- GÜNAL, H.Yılmaz; Uyuşturucu Madde Suçları (1976)
- GÜNDEL, Ahmet; Türk Ceza Kanunu Açıklaması, Seçkin Yayınevi, (2009)
- GÜNGÖR, Şener/KINACI, Ali; Uyuşturucu ve Psikoaktif Maddelerle İlgili Suçlar (2001)
- GÖKTÜRK, Neslihan; Fikri İçtima, Adalet Yayınevi, Ankara (2013)
- HAFIZOĞULLARI, Zeki/ ÖZEN, Muharrem; Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Topluma Karşı Suçlar, US-A Yayıncılık, 3.Bası(Tıpkı Basım), Ankara (2017)
- HÜSÜNBEYİ, Oğuzhan; Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Özendirme Suçu, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul (2022)
- İÇEL, Kayıhan; Ceza Hukuku Genel Hükümler, 4. Baskı (2017)
- İÇEL, Kayıhan; II. Ulusal Adli Tıp Günleri-Panel Serbest Bildirileri (1986)
- İÇEL, Kayıhan; Suçların İçtimaı (1972)
- KOCA, Mahmut; Fikri İçtima, CHD, Ağustos (2007)
- KOCA, Mahmut; Yeni Nesil Psiko-aktif Maddeler Sempozyumu ATK(2013)

- KOCA, Mahmut/ÜZÜLMEZ İlhan; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler (2014)
- KURT, Şahin/KURT, Ela; Uygulamada Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları (2007)
- MAHMUTOĞLU, Fatih Selami/KARADENİZ, Serra; Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler Şerhi, Beta İstanbul (2017)
- MALKOÇ, İsmail; Türk Ceza Kanunu (2001)
- MALKOÇ, İsmail; Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu (2007)
- ÖNER, Mehmet Zülfi; Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçları (2011)
- ÖZBEK, Veli Özer; Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, (2006)
- ÖZBEK, Veli Özer/KANBUR, Mehmet Nihat/DOĞAN, Koray/BACAŞIZ, Pınar/TEPE, İlker; Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara (2015)
- ÖZEN, Mustafa; Ceza Hukukunda Fikri İctima, TBB Dergisi, Sayı 73, Kasım-Aralık (2007)
- ÖZGENÇ, İzzet; G.Ü.Türk Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi Türk Ceza Kanununun 188 ve Devamı maddelerinde Tanımlanan Suçların Konusuna İlişkin Açıklamalar
- ÖZGENÇ, İzzet; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler (2008)
- ÖZGENÇ, İzzet; Suç Örgütleri, 12. Bası, Seçkin Yayınevi (2019)
- ÖZTÜRK, Bahri/TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/SIRMA, Özge/KIRIT, Yasemin f.saygılar/ÖZAYDIN, Özdem/AKCAN, Esra Alan/ERDEN, Efser; Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku Ders Kitabı (2014)
- PARLAR, Ali/DEMİREL, Güleç; Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu ve Uyarıcı madde Suçları (2015)
- PARLAR, Ali/HATİPOĞLU, Muzaffer; Türk Ceza Kanunu Yorumu (2007)
- SAĞAR, Erdem; TCK 190 Madde Uyarınca Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Kolaylaştırma ve Alenen Özendirme Suçları, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İzmir (2022)
- SANCAR, Türkan Yalçın; Müteselsil Suç (1995)
- SAVAŞ Vural/MOLLAMAHMUTOĞLU Sadık; Türk Ceza Kanununun Yorumu (1994)
- SARITAŞ, Erkan; Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları, İstanbul Ceza Hukuku ve Kriminoloji Arşivi, İstanbul (2018=
- SELBES, Ece; Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçu, Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Ankara 2016
- SEVÜK, Yokuş Handan; Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasına İlişkin Suçlar (2007)
- SOYASLAN, Doğan; Ceza Hukuku Özel Hükümler (1997)
- ŞEN, Katre Rabia; Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Kullanılmasını Kolaylaştırma ve Özendirme Suçu (TCK 190) Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul (2022)
- TANDOĞAN, Haluk; Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri
- TEZCAN/ERDEM/ÖNOK; Teorik ve Pratik Ceza hukuku, 6. Baskı (2008)
- TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/ÖNOK, Murat. Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 15. Baskı, Ankara, Seçkin, (2017)

- TOROSLU, Nevzat.** Ceza Hukuku Genel Kısım, 11. Bası, (2008)
- TDK;** Türkçe Sözlük
- YALVAÇ, Gürsel;** Karşılaştırmalı-Gerekçeli-İçtihatlı Türk Ceza Kanunu (2008)
- YAŞAR, Osman/GÖKCAN, Hasan Tahsin/ARTUÇ, Mustafa;** Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu (2014)
- YAŞAR, Yusuf;** En Son Değişikliklerle Öğreti ve Yargıtay Uygulamalarına Göre Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçları, İstanbul, Digesta Yayınevi (2015)
- YAVUZ GÜNDÜZ, Tuğçe;** Türk Ceza Kanununda Yer Alan Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçu(TCK. m.188), Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi İstanbul 2018
- Yargıtay Ceza Daireleri Uygulamasında Sıklıkla Rastlanan Bozma Sebepleri(CMK-TCK-Özel Yasalar),** Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Genişletilmiş 2. Bası, Ankara 2018
- YENİDÜNYA, A.Caner/ İÇER, Zafer;**Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C:19, S:2, İstanbul (2013)
- YURTCAN, Erdener;** Yargıtay kararları ışığında Uyuşturucu Suçları (2012)
- YURTLU, Fatih;** Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma, Kurulmuş Örgüte Üye Olma veya Bu Örgüte Üye Olma, Gazi Üniversitesi Ankara Yüksek Lisans Tezi (2013)
- YÜKSEKTEPE, Mert Asker;** Örgüt Suçları, Aristo (2018)
- YOLCU, Ferit;** Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçu(TCK m.188), Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Diyarbakır 2015

Av. Doç. Dr. İslam Safa KAYA

Av. Yüksel TOLUN

UYGULAYICILAR İÇİN
TÜRKİYE'DE, AVRUPA'DA
VE CALIFORNIA'DA
KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİ

KVKK - GDPR KARŞILAŞTIRMASI
CALIFORNIA TÜKETİCİ GİZLİLİĞİ YASASI (CCPA) İNCELEMESİ
CALIFORNIA GİZLİLİK HAKLARI YASASI (CPRA) İNCELEMESİ

Genişletilmiş 3. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Uygulayıcılar için Türkiye’de, Avrupa’da ve California’da
Kişisel Verilerin İşlenmesi
İslam Safa Kaya - Yüksel Tolun

Hukuk Yayınları Dizisi – 2638

Üçüncü Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 599 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- AEA Komitesi, "6 Temmuz 2018 tarih ve 154/2018 numaralı kararı", (Erişim) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A22018D1022>, 28 Aralık 2019
- Akshatha Kamath, "What Is the California Consumer Privacy Act (CCPA) and How Organizations Should Prepare for This Regulation", (Erişim) <https://www.moengage.com/blog/what-is-the-california-consumer-privacy-act-and-how-your-organization-should-prepare-for-this-regulation/>, 15.10.2021
- Albrecht, Jan Philipp, "How the GDPR Will Change the World", European Data Protection Law Review (EDPL), Cilt 2, Sayı 3, 2016, s. 287-289
- Anı, Nevzat Ali, Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Açık Rıza, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2018
- Article 29 Data Protection Working Party Opinion 3/2010 on the principle of accountability
- Avrupa Birliği Adalet Divanı, "1.10.2015 tarih ve C-201/14 sayılı kararı", (Erişim) <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-201/14>, 20 Aralık 2019
- Avrupa Birliği Adalet Divanı, "13.05.2014 tarih ve C-131/12 kararı", (Erişim) <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-131/12>, 20 Aralık 2019
- Avrupa Birliği Adalet Divanı, "24.09.2019 tarih ve C-507/17 kararı", (Erişim) <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-507/17>, 20 Aralık 2019
- Avrupa Birliği Adalet Divanı, "6 Kasım 2003 tarih ve C-101/01 sayılı kararı", (Erişim) <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-101/01>, 20 Aralık 2019
- Aysal, Necdet, "Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Giyim ve Kuşamda Çağdaşlaşma Hareketleri", Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, Cilt 10, Sayı 22, 2011, s. 3-32
- Bârsan, Maria-Magdalena, "A Partial Overview of the Data Subjects' Control over Their Personal Data under the General Data Protection Regulation", Bulletin of the Transilvania University of Braşov Series VII: Social Sciences., Cilt 11, Sayı 2, 2018, s. 129-134

- Bietti, Elettra, "Consent as a Free Pass: Platform Power and the Limits of the Informational Turn", *Pace Law Review*, Cilt 40, Sayı 1, 2020, s. 307-397
- Blackmer, W. Scott, "Google Fined \$57 Million under GDPR", (Erişim) <https://www.infolawgroup.com/insights/2019/1/23/google-fined-57-million-under-gdpr>, 21 Kasım 2019
- Calder, Alan, *EU GDPR A Pocket Guide*, IT Governance Publishing, Cambridgeshire, 2016
- Commission Nationale de l'Informatique et des Libertés, "The CNIL's restricted committee imposes a financial penalty of 50 Million euros against GOOGLE LLC", (Erişim) <https://www.cnil.fr/en/cnils-restricted-committee-imposes-financial-penalty-50-million-euros-against-google-llc>, 21 Kasım 2019
- Çekin, Mesut, "6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun'un Big Data (Büyük Veri) Ve İrade Serbestisi Açısından Değerlendirilmesi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt 74, Sayı 2, 2016, s. 629-644
- Çokmutlu, Metin, *Türk Ceza Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli, 2014
- Data Protection Commission, "One Stop Shop (OSS)", (Erişim) <https://www.dataprotection.ie/en/organisations/one-stop-shop-oss>, 10 Eylül 2019
- DataGuidance, Future of Privacy Forum, "Comparing privacy laws: GDPR v. CCPA", (Erişim) https://fpf.org/wp-content/uploads/2018/11/GDPR_CCPA_Comparison-Guide.pdf 16.10.2021
- Datastreams, "Explicit vs. unambiguous consent: what's the difference?", (Erişim) <https://www.datastreams.io/explicit-vs-unambiguous-consent-whats-the-difference/>, 2 Aralık 2019
- De Hert, Paul, Papakonstantinou, Vagelis, Malgieri, Gianclaudio, Beslay, Laurent, Sanchez, Ignacio, "The right to data portability in the GDPR: Towards user-centric interoperability of digital services", *Computer Law & Security Review*, Cilt 34, Sayı 2, 2018, s. 193-203
- de la Torre, Lydia, *A Guide to the California Consumer Privacy Act of 2018*, Kasım 2018, s. 4

- De Terwangne, Cécile, "The work of revision of the Council of Europe Convention 108 for the protection of individuals as regards the automatic processing of personal data", *International Review of Law, Computers & Technology*, Cilt 28, Sayı 2, 2014, s. 118-130
- Devin Coldewey, "California passes landmark data privacy bill", (Erişim) <https://techcrunch.com/2018/06/28/landmark-california-privacy-bill-heads-to-governors-desk/>, 15.10.2021
- DocuSign, "Who is Covered by CCPA and What Does It Require?", (Erişim) <https://www.docusign.com/blog/who-is-covered-by-ccpa-and-what-does-it-require>
- Elgesem, Dag, "The structure of rights in Directive 95/46/EC on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and the free movement of such data", *Ethics and Information Technology*, 1999, s. 283-293
- Erdoğan, Canan, "Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması (Sosyal Medya Örneği Kapsamında)", *DEÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 21, Sayı Özel, 2019, s. 2445-2467
- European Commission, "Adequacy decisions", (Erişim) https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/international-dimension-data-protection/adequacy-decisions_en, 20 Ocak 2020
- European Union Agency for Fundamental Rights and Council of Europe, *Handbook on European Data Protection Law*, Imprimerie Centrale, Luxembourg, 2018
- Gabel, Detlev, Hickman, Tim, "Chapter 8: Consent – Unlocking the EU General Data Protection Regulation", (Erişim) <https://www.whitecase.com/publications/article/chapter-8-consent-unlocking-eu-general-data-protection-regulation?s=consent>, 20 Mart 2020
- Golden Data Law, "A guide to the California Consumer Privacy Act (CCPA)", (Erişim) <https://medium.com/golden-data/a-guide-to-the-california-consumer-privacy-act-ccpa-3a916756ed36> 12.10.2021
- Gözüküçük, Merve, *Veri İşleme Süreçlerinde Tartışmalı Bir Çözüm: Veri Anonimleştirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2014*

- Gunathunga, Sagara, "All you need to know about GDPR Controllers and Processors", (Erişim) <https://medium.com/@sagarag/all-you-need-to-know-about-gdpr-controllers-and-processors-248200ef4126> 19 Ocak 2020
- Güner, Oğuz, Günar, Altuğ, "Protection of Personal Data in the European Union-turkey Relations: Effect of Visa Liberalisation Dialogue", *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Cilt 17, Sayı 4, 2019, s. 35-58
- Gürsel, Esin, Düğmeci, Fatih, "Yapısal Anlamda Türkiye Kişisel Verileri Koruma Kurumu'na İlişkin Bir Değerlendirme", *R&S - Research Studies Anatolia Journal*, Cilt 1, Sayı 2, 2018, s. 318-329
- Helvacı, İhsan, *Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Hukuki Mütalaa*, TBB, İstanbul, 2018
- Henkoğlu, Türkay, "Kişisel Verileriniz Ne Kadar Güvende? Bilgi Güvenliği Kapsamında Bir Değerlendirme", *Arşiv Dünyası Dergisi*, Sayı 17-18, 2017, s. 46-56
- Information Commissioner's Office, "Guide to the Privacy and Electronic Communications Regulations", (Erişim) <https://ico.org.uk/media/for-organisations/guide-to-pecr-2-4.pdf>, 24 Aralık 2019
- Information Commissioner's Office, "What responsibilities and liabilities do controllers have when using a processor?", (Erişim) <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/contracts-and-liabilities-between-controllers-and-processors-multi/responsibilities-and-liabilities-for-controllers-using-a-processor/>, 15 Ocak 2020
- Information Commissioner's Office, "What responsibilities and liabilities do processors have in their own right?", (Erişim) <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/contracts-and-liabilities-between-controllers-and-processors-multi/responsibilities-and-liabilities-for-processors-in-their-own-right/>, 16 Ocak 2020
- Information Commissioner's Office, "Accountability and Governance", (Erişim) <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/accountability-and-governance/>, 15 Ocak 2020
- IT Governance Privacy Team, *EU General Data Protection Regulation (GDPR)*, third edition, IT Governance Publishing, Cambridgeshire, 2019

- i-scoop, "Explicit consent and how to obtain it – new GDPR consent guidelines", (Erişim) <https://www.i-scoop.eu/gdpr/explicit-consent/>, 1 Ocak 2020
- i-scoop, "Personal data breach notification and communication duties under the GDPR", (Erişim) <https://www.i-scoop.eu/gdpr/personal-data-breach-notification/>, 4 Ocak 2020
- Jackson Lewis PC, "Does the CCPA Apply to Your Business?", (Erişim) <https://www.natlawreview.com/article/does-ccpa-apply-to-your-business>, 15.10.2021
- Kartal, Mustafa Tevfik, "Kişisel Verilerin Korunması: Türk Bankacılık Sektörü Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme", Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi, Cilt 4, Sayı 1, 2018, s. 1-18
- Kaya, Cemil, "Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Ekseninde Hasas (Kişisel) Veriler ve İşlenmesi", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt 69, Sayı 1-2, 2011, s. 317-334
- Kersten, Jenna, "What is GDPR Personal Data and Who is a GDPR Data Subject?", (Erişim) <https://kirkpatrickprice.com/blog/what-is-gdpr-personal-data-and-who-is-a-gdpr-data-subject/>, 20 Ocak 2020
- Khitrov, Mikhail, "Talking passwords: voice biometrics for data access and security", Biometric Technology Today, Cilt 2013, Sayı 2, 2013, s. 9-11
- Kılınç, Doğan, "Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 61, Sayı 3, 2012, s. 1089-1169
- Kierkegaard, Sylvia, Waters, Nigel, Greenleaf, Graham, Bygrave, Lee A., Lloyd, Ian, Saxby, Steve, "30 years on – The review of the Council of Europe Data Protection Convention 108", Computer Law & Security Report, Cilt 27, Sayı 3, 2011, s. 223-231
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "Açık Rıza", (Erişim) <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/66b2e9c4-223a-4230-b745-568f096fd7de.pdf>, 24 Ocak 2020
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunmasını İsteme Hakkı", (Erişim) <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/cf706768-36ab-472c-bbd6-cb0b773405da.pdf>, 23 Ocak 2020
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "Kanun Kapsamında Hak Ve Yükümlülükler", (Erişim) <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4192/Kanun-Kapsamindaki-Hak-ve-Yukumlulukler>, 20 Şubat 2020

- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "Kurumsal e-posta hizmetinin, Google (Gmail) üzerinden yine aynı uzantıya sahip olarak kullanılıp kullanılmayacağına ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31.05.2019 tarihli ve 2019/157 sayılı karar özeti", (Erişim) <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5493/2019-157>, 18 Kasım 2019
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "Yurtdışına Veri Aktarımında Veri Sorumlularınca Hazırlanacak Taahhütnamede Yer Alacak Asgari Unsurlar", (Erişim) <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4236/Yurtdisina-Veri-Aktariminda-Veri-Sorumlularinca-Hazirlanacak-Taahhutnamede-Yer-Alacak-Asgari-Unsurlar>, 20 Ocak 2020
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "İlgili kişinin kişisel verisi niteliğindeki cep telefonu numarasının, Digitürk kampanyaları hakkında bilgilendirmede bulunmak amacıyla aranması ve SMS gönderilmesi suretiyle işlenmesi" hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 02/12/2021 tarih ve 2021/1210 sayılı Karar Özeti", (Erişim) <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7152/2021-1210>, 3 Kasım 2023
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "İlgili kişinin internet arama motorlarında yapılan aramalardan elde edilen iş yeri e-postasının açık rızası alınmaksızın veri sorumlusu bir pazarlama şirketi tarafından ticarî elektronik ileti gönderilmesi suretiyle işlenmesi" hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 01/09/2022 tarihli ve 2022/861 sayılı Karar Özeti", (Erişim) <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7580/2022-861>, 4 Kasım 2023
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "İlgili kişinin kişisel verilerinin iş akdinin feshinden sonra işveren tarafından işlenmeye devam edilmesi" hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 20/10/2022 tarihli ve 2022/1147 sayılı Karar Özeti", (Erişim) <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7581/2022-1147>, 4 Kasım 2023
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "Veri sorumlusu tarafından iş yerinde güvenlik kamerası vasıtasıyla ve işe giriş-çıkışlarda yüz tanıma sistemi kullanılması suretiyle kişisel verilerin hukuka aykırı işlenmesi" hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 04/08/2022 tarih ve 2022/797 sayılı Karar Özeti", (Erişim) <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7434/2022-797>, 3 Kasım 2023
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, " Kişilerin Ad ve Soyadı ile Arama Motorları Üzerinden Yapılan Aramalarda Çıkan Sonuçların İndeksten Çıkarılmasına Yönelik Talepler ile ilgili olarak Kişisel Verileri Koruma

Kurulunun 23/06/2020 Tarihli ve 2020/481 Sayılı Kararı", (Erişim) <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6776/2020-481>, 3 Kasım 2023

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "Unutulma hakkı kapsamında ilgili kişinin arama motorunda adı ve soyadı ile bağlantılı sonuçların kaldırılması talebi"ne ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 08/12/2020 tarihli ve 2020/927 sayılı Karar Özeti", (Erişim) <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6871/2020-927>, 5 Kasım 2023

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "Veri sorumlusu bünyesinde çalışan bir kişinin iş akdinin sonlandırılması hususunun veri sorumlusuna ait sosyal medya hesabında paylaşılması" hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 21/04/2022 tarihli ve 2022/386 sayılı Karar Özeti", (Erişim) <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7562/2022-386>, 5 Kasım 2023

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "Aynı isme sahip bir kişi tarafından internet üzerinden sipariş verilirken ilgili kişinin e-posta adresinin kullanılması üzerine faturanın ilgili kişiye gönderilmesi suretiyle kişisel verilerinin işlenmesi" hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 17/03/2022 tarihli ve 2022/243 sayılı Karar Özeti", (Erişim) <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7297/2022-243>, 3 Kasım 2023

O'Donoghue, Cynthia, Splittgerber, Andreas, Schwind, Florian and Pierce, Alexander, "CJEU rules on DPO conflicts of interest under the GDPR", (Erişim) <https://www.technologylawdispatch.com/2023/02/privacy-data-protection/cjeu-rules-on-dpo-conflicts-of-interest-under-the-gdpr/>, 3 Kasım 2023

Tessian, "30 Biggest GDPR Fines So Far (2020, 2021, 2022)", (Erişim) <https://www.tessian.com/blog/biggest-gdpr-fines-2020/>, 5 Kasım 2023

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, 100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, KVKK Yayınları, Ankara, 2018

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı (1/541) ve Adalet Komisyonu Raporu

Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi

Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesine Ek Denetleyici Makamlar Ve Sınıraşan Veri Akışına İlişkin Protokol

- Korkmaz, İbrahim, "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Bir Değerlendirme", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt 29, Sayı 124, 2016, s. 81-152
- Kranenborg, Herke, "Google and the Right to Be Forgotten (Case C-131/12, Google Spain)", European Data Protection Law Review, Cilt 1, Sayı 1, 2015, s. 70-79
- Kuner, Christopher, European data protection law: Corporate compliance and regulation, Oxford University Press, Oxford, 2007
- Küzeci, Elife, Kişisel Verilerin Korunması, Turhan Kitapevi, Ankara, 2019
- Lievens, Eva, Verdoodt, Valerie, "Looking for needles in a haystack: Key issues affecting children's rights in the General Data Protection Regulation", Computer Law & Security Review, Cilt 34, Sayı 2, 2018, s. 269-278
- Memiş, Tekin, "Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen Arasındaki İlişkiler ve Sorumluluk Düzeni", Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 3, Sayı 6, 2017, s. 9-23
- Mourby, Miranda, Mackey, Elaine, Elliot, Mark, Gowans, Heather, Wallace, Susan, E. Bell, Jessica, Smith, Hannah, Aidinlis, Stergios, Kaye, Jane, "Are 'pseudonymised' data always personal data? Implications of the GDPR for administrative data research in the UK", Computer Law & Security Review, Cilt 34, Sayı 2, 2018, s. 222-233
- Oğuz, Habip, "Elektronik Ortamda Kişisel verilerin Korunması, Bazı Ülke Uygulamaları ve Ülkemizdeki Durum", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Cilt 0, Sayı 3, 2014, s. 1-38
- Özcan, Göknül, Bankacılık İş Ve İşlemlerinde Kişisel Verilerin Korunması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019
- Pekmez, Cüneyt, "Overview of the Definitons of Data Controller and Data Processor within the Scope of The Turkish Code of Personal Data Protection (TCDP)", Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul, Sayı 67, 2019, s. 59-71
- Pinsent Masons, "Identifying people on-line violates Data Protection laws, says European Court", (Erişim) <https://www.pinsentmasons.com/out-law/news/identifying-people-on-line-violates-data-protection-laws-says-european-court>, 13 Ocak 2020

- Shastri, Supreeth, Wasserman, Melissa, Chidambaram, Vijay, "The seven sins of personal-data processing systems under GDPR", (Erişim) <https://arxiv.org/pdf/1903.09305.pdf>, 3 şubat 2020
- Singel, Ryan, "Netflix Spilled Your Brokeback Mountain Secret, Lawsuit Claims", (Erişim) <https://www.wired.com/2009/12/netflix-privacy-lawsuit/>, 22 Kasım 2019
- Solmaz, Eren, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları'nın "Kişisel Verilerin Korunması"na Katkısı", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, Cilt 18, Sayı 1, 2019, s. 61-78
- Sullivan, Clare, "EU GDPR or APEC CBPR? A comparative analysis of the approach of the EU and APEC to cross border data transfers and protection of personal data in the IoT era", Computer Law & Security Review, Cilt 35, Sayı 4, 2019, s. 380-397
- Tekin, Nurullah, "Kişisel Verilerin Korunması İle İlgili Türkiye'deki Kanun Tasarısının Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Işığında Değerlendirilmesi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Cilt 0, Sayı 4, 2014, s. 222-262
- The GDPR Group Ltd., "Understanding GDPR Fines", (Erişim) <https://www.gdpr.associates/what-is-gdpr/understanding-gdpr-fines/>, 20 Ocak 2020
- The Office of the Data Protection Authority, "Accountability and Governance ", (Erişim) <https://odpa.gg/wp-content/uploads/2018/03/Accountability.pdf>, 20 Kasım 2019
- Tikkinen-Piri, Christina, Rohunen, Anna, Markkula, Jouni, "EU General Data Protection Regulation: Changes and implications for personal data collecting companies", Computer Law & Security Review, Cilt 34, Sayı 1, 2018, s. 134-153
- Torre, Lydia F de la, "Google Spain & the Right to be Forgotten", (Erişim) <https://medium.com/golden-data/google-v-spain-the-right-to-be-forgotten-aaee50dae43c>, 3 şubat 2020
- Torre, Lydia F de la, "The right to restrict processing under EU data protection law", (Erişim) <https://medium.com/golden-data/what-is-the-right-to-restrict-processing-under-eu-data-b6627db1319f>, 2020 Ocak 3
- Torre, Lydia F de la, "What is 'personal data' under EU data protection law?", (Erişim) <https://medium.com/golden-data/what-is-personal-data-under-eu-data-protection-law-a9983fb2e483>, 27 şubat 2020

- Torre, Lydia F de la, "What is a 'filing system' under EU data protection law?", (Erişim) <https://medium.com/golden-data/what-is-a-filing-system-under-eu-data-protection-law-6e7222743f71>, 3 Ocak 2020
- Turan, Metin, Karşılaştırmalı Hukukta Kişisel Verilerin Korunması, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2019
- University of Reading, "Data Protection Glossary", (Erişim) <https://www.reading.ac.uk/internal/imps/DataProtection/imps-d-p-glossary.aspx>, 5t Şubat 2020
- Verdoodt, Valerie, Valcke, P (Supervisor), Lievens, E (Co supervisor), Children's Rights And Advertising Literacy In The Digital Era: Towards An Empowering Regulatory Framework For Commercial Communication, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ghent University, Faculty Of Law And Criminology, Ghent, 2018
- Voss, W. Gregory, "European Union Data Privacy Law Reform: General Data Protection Regulation, Privacy Shield, and the Right to Delisting", The Business Lawyer, Cilt 72, Sayı 1, 2016, s. 221-234
- Wachter, Sandra, "The GDPR and the Internet of Things: a three-step transparency model", Law, Innovation and Technology, Cilt 10, Sayı 2, 2018, s. 266-294
- Waem, Heidi, van Essen, Jacqueline, Wellens, Vincent, "Can the GDPR's Main Players still fulfil their Roles Effectively in an Era Characterised by Developments such as the Blockchain and the Internet of Things?", (Erişim) <https://www.e-nautadutilh.com/56/2412/landing-pages/part-2---gdpr.asp?sid=c5019f94-05ff-4f2c-a894-a5ba75ac9208>, 5 Şubat 2020
- Wiebke Kummer, "The New California Privacy Rights Act (CPRA)", (Erişim) <https://www.datenschutz-notizen.de/the-new-california-privacy-rights-act-cpra-5030659/> 20.10.2021
- Wolters, P.T.J., "The Control by and Rights of the Data Subject Under the GDPR", Journal of Internet Law, Cilt 22, Sayı 1, 2018, s. 7-18
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2015/4348E. ve 2015/4865K. Sayılı Kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2017/150E. ve 2017/6231K. Sayılı Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2012/1510E. ve 2014/331K. Sayılı Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2012/1514E. ve 2014/312K. Sayılı Kararı

Yücedağ, Nafiye, "Kişisel verilerin korunması kanunu kapsamında genel ilkeler", *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 2019, s. 47-63

Yücedağ, Nafiye, "Medeni Hukuk Açısından Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun Uygulama Alanı Ve Genel Hukuka Uygunluk Sebepleri", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt 72, Sayı 2, 2017, s. 765-790

Orhan Gazi YAŞAR

Hâkim

KİŞİSEL VERİLERİ
HUKUKA AYKIRI OLARAK
VERME VEYA ELE GEÇİRME SUÇU

(TCK m.136/1-2)

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme Suçu
Orhan Gazi Yaşar

Hukuk Yayınları Dizisi – 3641

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 607 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKLAR

- AKBULUT, Berrin**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 8.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, Ekim, 2021
- AKDAĞ, Hale**, Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- AKGÜL, Aydın**, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Kişisel Verilerin Korunması Hakkı", Terazi Hukuk Dergisi, C:9, S:92, Nisan 2014
- AKİPEK, Jale/AKINTÜRK, Turgut/ATEŞ, Derya**, Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, 16. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2020
- AKSOY, Hüseyin Can**, Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması, Çakmak Yayınevi, Ankara, 2010
- AKTAŞ, Batuhan**, Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suçu, Der Yayınevi, İstanbul, 2017
- AKYÜREK, Güçlü**, Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suçu, 3.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021
- AKÇALI GÜR, Berna**, "Uluslararası Hukuk ve AB Hukuku Boyutuyla Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Derneği, C:25, S:2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baysal Armağanı, Aralık 2019
- ARTUK, Mehmet Emin/GÖKCEN, Ahmet/ALŞAHİN, Mehmet Emin/ÇAKIR, Kerim**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Adalet Yayınevi, Şubat, Ankara, 2020
- ATAK, Songül**, "Avrupa Konseyi'nin Kişisel Verileri Açısında Sağladığı Güvenceler", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S:87, 2010
- ATALAY, Ayşe Özge**, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Moleküler Genetik İncelemelerin Özel Nitelikli Kişisel Verilerin Korunması Açısından Değerlendirilmesi", Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, C:7, S:2, 2019
- AYDEMİR, Muhammed Emin**, Kamu Yönetiminde Açıklık ve Bilgi Edinme Hakkı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020
- AYDIN, Akgül**, "Kişisel Verilerin Korunmasına Yeni Bir Hak: 'Unutulma Hakkı' ve AB Adalet Divanı'nın 'Google Kararı'", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S:116, 2016
- AYDIN, Nizamettin**, "Tıp Ceza Hukukunda Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme ve Ele Geçirme Suçu (TCK m. 136.)", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:21, S:2, Y:2013

- BAŞALP, Nilgün**, Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması, Yetkin Yayınları, Ankara, 2004
- BAYKAL, Sanem/Göçmen, İlke**, Avrupa Birliği Kurumsal Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara, Kasım 2016
- BAYRAKTAR, Çiler Damla**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Bir Koruma Tedbiri Olarak Otomatik Veri Taraması (Rasterfahndung): İnsan Hakları Bağlamında Bir Analiz”, Ceza Hukuku Dergisi, Y:13, S:38, Aralık 2018
- BOZKURT YÜKSEL, Armağan Ebru**, “Sokak Fotoğrafçılığı ve Kişisel Verilerin Korunması”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C:1, S: 42, 2021
- BÖREKÇİ, Eşref Barış**, Kişisel Verileri Verme, Yayma veya Ele Geçirme Suçu (TCK M.136), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, Kasım, 2020
- BÜK, Alaattin**, Bilişim Alanında Kişisel Verilerin Korunması, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021
- CAN, Neslihan**, Kolluk ve Adli Makamlar Tarafından İşlenen Kişisel Verilerin Korunması, 1.Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, Şubat, 2021
- CAN, Neslihan**, “Hasta Mahremiyet Hakkı”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, C:32, S:147, Mart 2020
- ÇALIŞKAN, Ayla**, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:5, S:1, Nisan 2020
- ÇEKİN, Mesut Serdar**, Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, 2.Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019
- ÇELİKEL, Serdar**, Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Kapsamında Veri Sorumlusu ve Veri Sorumlusunun Yükümlülükleri, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2022
- ÇOKMUTLU, Metin**, Türk Ceza Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Kocaeli, 2014
- DAL, Ufuk**, “Avrupa Birliği Genel Koruma Tüzüğü’nün Ülke Dışı Uygulama Yetkisi ve Bu Yetkinin Uluslararası Hukukta Meşruiyeti”, Kişisel Verileri Koruma Dergisi, C:1, S:1; 2019
- DÖNMEZER, Sulhi/ ERMAN, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Cilt II, 14.Bası, Der Yayınları, İstanbul 2019
- DURAL, Mustafa/ÖĞÜZ, Tufan**, Türk Özel Hukuku Cilt II, Kişiler Hukuku Gerçek ve Tüzel Kişiler, 22.Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2021
- DURMUŞ, Tezcan**, “Özel Hayat Açısından Kişisel Verilerin Korunması”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:16, S:1, Ocak 2017
- DÜLGER, Murat Volkan**, Bilişim, Kişisel Verilerin Korunması ve İnternet İletişimi Mevzuatı,7. Bası, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021

- DÜLGER, Murat Volkan**, Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, 3. Baskı, Hukuk Akademisi Yayıncılık, İstanbul, 2020
- DÜLGER, Volkan**, Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku, 8.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2020
- EKİCİ ŞAHİN, Meral**, Ceza Hukukunda Rıza, On İki Levha Yayıncılık, 1.Baskı, İstanbul, 2012
- ELMALICA, Hasan**, "Bilişim Çağının Ortaya Çıkardığı Temel Bir İnsan Hakkı Olarak Unutulma Hakkı", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:65, S:4, 2016
- ERARSLAN, Sevgi**, "Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması Sorunu: Açık Rıza Kapsamında Bir Değerlendirme", Kırıkkale Hukuk Mecmuası, C:1, S:1, 2021
- ERDOĞAN, Yavuz**, "Kişisel Verilerin Korunması Bakımından Türk Ceza Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:8, S:2, 2013
- GÖÇMEN UYARER, Sinem**, Kişisel Verilerine Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2020
- GÖÇMEN, İlke**, Avrupa Birliği Hukukunun Temelleri, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021
- GÖKTÜRK, Neslihan**, "Suçun Yasal Tanımında Yer Alan 'Hukuka Aykırılık' İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon." İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 7, No:1, 2016
- GÖKTÜRK, Neslihan**, "Türk Hukuku'nda Suçların İçtimai", Ceza Hukuk ve Kriminoloji Dergisi, C:2, S:1-2, 2014
- GÜLTEKİN, Nil Melek**, Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Yönünden Korunması, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mayıs, İstanbul, 2012
- GÜNDÜZ, F. Ebru/YAZICIOĞLU, İsmail**, "Bilgi Edinme Hakkı Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması", Anayasa Yargısı Dergisi, C:38, S:1, Haziran 2021
- GÜNEŞ, Ahmet Mithat**, "Avrupa Birliği Yönergelerinin Doğrudan Etkisi", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:58, S:2, 2009
- HAFIZOĞULLARI, Zeki/ÖZEN, Muharrem**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı Suçlar, USA Yayınevi, Ankara, Eylül, 2017
- HAFIZOĞULLARI, Zeki/ÖZEN, Muharrem**, "Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar", Ankara Barosu Dergisi, Y:67, S:4, Güz 2009
- İÇEL, Kayıhan**, "Ceza Hukuku Açısından Kişisel Verilerin Korunmasında 'Kişisel Veri' ve 'Hukuka Aykırılık' Kavramları," İstanbul Barosu Dergisi, C:94, S:2, 2020

- İÇEL, Kayıhan**, “ Görünüşte Birleşme (İçtima) İlkeleri ve Yeni Türk Ceza Kanunu” İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Y:7, S:14, Güz 2008
- İÇEL, Kayıhan**, Suçların İçtimaı, İstanbul Üniversitesi Yayınları No. 1762, Sermet Matbaası, İstanbul, 1972
- İTİŞGEN, Rezzan**, “Türk Ceza Hukukunda Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme Suçu”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y:6, S:23, Ekim 2015
- KANGAL, Zeynel T.**, Kişisel Verilerin Ceza ve Kabahatler Hukukunda Korunması, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019
- KANGAL, Zeynel T.**, “Ceza Hukukunda Varsayılan Rıza”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: XV, S: 4, Y:2011
- KATOĞLU, Tuğrul**, Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık, 1.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003
- KETİZMEN, Muammer**, Türk Ceza Hukukunda Bilişim Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008
- KILINÇ, Doğan**, “Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:61, S:3, Eylül 2012
- KILINÇ, Ümit**, “İsim ve Soyisim Hakkının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Korunması”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, C:23, S:29, Temmuz 2010
- KIZILIRMAK, Baran**, “Kişisel Verilerin İşlenmesinde Adli ve Önleyici Amaçla Öngörülen İstisnaların Ulusal ve Uluslararası Hukuka Göre Değerlendirilmesi”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:7, S:2, Aralık 2019
- KOCA, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12 Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, Eylül, 2019
- KOCA, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 6. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, Ekim, 2019, s.524.
- KOCA, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan**, “Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu (TCK m.135)”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:21, Özel Sayı:Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, 2019
- KOÇ, Buğrahan**, Tıp Alanında Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme Suçu, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019
- KORKMAZ, İbrahim**, Kişisel Verilerin Ceza Hukuk Kapsamında Korunması, 2.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2019
- KUŞKONMAZ, Elif Mendos**, Kişisel Verilerin Türk Ceza Kanunu Kapsamında Korunması, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2013
- KÜZECİ, Elif**, Kişisel Verilerin Korunması, 4.Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020

- MADEN, Mehmet**, Ceza Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, Adalet Yayınevi, Ankara, Mayıs, 2021
- OĞUZMAN, M. Kemal/SELİÇİ, Özer/OKTAY-ÖZDEMİR, Saibe**, Kişiler Hukuku Gerçek ve Tüzel Kişiler, 18.Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2019
- OKUYUCU-ERGÜN, Güneş**, "Soruşturmanın Gizliliği" Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:59, S:2, Y:2010
- ORHAN, Uğur**, "Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Türk Ceza Hukuku Düzenlemeleri Üzerine Değerlendirmeler", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:70, S:4, 2021
- ÖLMEZ, Cansu Büşra**, "Türk Hukukunda Haberleşme Özgürlüğüne Müdahalenin Ölçüsü", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:23, S:1, 2015
- ÖNOK, R. Murat/ÖNAY, Işık**, "Hukuk Düzeninin Birliği İlkesi Çerçevesinde Zorunluluk Hâlinin Hukukî Niteliği", İstanbul Hukuk Mecmuası, Y:2019, C:77, S:2.
- ÖZBEK, Veli Özer/ DOĞAN, Koray/ BACAKSIZ, Pınar/ TEPE, İlker**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, Eylül, 2018
- ÖZBEK, Veli Özer/ DOĞAN, Koray/BACAKSIZ, Pınar**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021
- ÖZDEMİR, Hayrunnisa**, Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2009
- ÖZER DENİZ, Miray**, "İşçilerin Özel Nitelikli Kişisel Verilerinin Korunması ve Bundan Doğan Sorumluluk", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S:45, Y:12, Ocak 2021
- ÖZGENÇ, İzzet**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15.Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, Eylül, 2019
- ÖZTÜRK, Bahri/ALTINOK ÇALIŞKAN, Elif/SEYHAN, Serkan**, Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Teorik ve Pratik Çalışma Kitabı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021
- SALİHPAŞAOĞLU, Yaşar**, "Özel Hayatın Kapsamı: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Işığında Bir Değerlendirme", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:17, S:3, 2013
- SELEK, Ozan**, Kişisel Verilerin Korunması ve Verileri Yok Etmeme Suçu (TCK m.138), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021
- SERT, Şeyma**, Kişisel Verilerin Türk Ceza Kanunu Kapsamında Korunması, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2019
- SINAR, Hasan**, "Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme, Yayma veya Ele Geçirme Suçu (TCK md.136) ", Kişisel Verileri Koruma Dergisi, C:2, S:1, 2020
- SİRMEN, A. Lale**, Eşya Hukuku, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019

- SOLMAZ, Eren**, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları’nın “Kişisel Verilerin Korunmasına” Katkısı”, *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, C:18, S:1,2019
- SOYKAN, Cavidan**, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarında Bilgi Edinme Hakkı”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C:56, S:2, Haziran 2007
- SULUK, Cahit/KARASU, Rauf/NAL, Temel**, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 5.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021
- ŞİMŞEK, Oğuz**, *Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, Beta Basım, İstanbul, 2008
- TANSUĞ, Çağla**, “4982 Sayılı Kanun Uyarınca Bilgi Edinme Hakkının İçeriği”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C:2, S:1, Ocak 2003
- TOROSLU, Nevzat/TOROSLU, Haluk**, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, Savaş Yayınevi, Ankara, Eylül 2021
- TÜMAY, Murat**, “Kişilik Hakları ve Basın Hürriyeti Çatışmasında İfade Hürriyeti Dengesi”, *Anayasa Yargısı Dergisi*, C:31, S:1, 2015
- ULUTÜRK, Hande**, “Basın Özgürlüğü Çerçevesinde Haber Verme ve Haber Alma Hakları”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C:13, S:167, Temmuz 2018
- YERDELEN, Erdal**, *Türk Ceza Hukuku Yaptırımları ve İnfazı*, 1.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021
- YILMAZ, Sabire Sanem**, *Tıp Alanından Kişisel Verilerin Korunması*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021
- YILMAZ, Süleyman/ÇAVUŞOĞLU Gökçe Filiz**, *Kişisel Verileri Koruma Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020,
- YOKUŞ SEVÜK, Handan**, “Haberleşmenin Gizliliğini İhlal Suçu”, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C:12-13, S:16-17-18-19
- YÜKSEL, Mehmet**, *Hukuk Sosyolojisi Yazıları*, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2011
- ZAFER, Hamide**, *Ceza Hukuku Genel Hükümler TCK m.1-75*, 8.Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, Eylül, 2021
- ZAFER, Hamide**, “Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmemesi Suçu (TCK m. 280)”, *İÜHFMC*: LXXI, S: 1, 2013

İlhami GÜNEŞ

İzmir Ekonomi Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğretim Görevlisi
Emekli Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Hakimi
Avukat

6769 SAYILI SINAÎ MÜLKİYET KANUNU IŞIĞINDA

UYGULAMALI MARKA HUKUKU

Genişletilmiş ve Güncellenmiş

4. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Uygulamalı Marka Hukuku

İlhami GÜNEŞ

Avukat

Emekli İzmir Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Hakimi

İEÜ Hukuk Fakültesi Öğr. Görevlisi

ilhamigunes@yahoo.com

bilgi@ilhamigunes.av.tr

Hukuk Yayınları Dizisi – 2280

Dördüncü Baskı : Ocak, 2024

Üçüncü Baskı : Ekim, 2021

İkinci Baskı : Şubat, 2020

Birinci baskı : Haziran, 2018

ISBN : 978 – 605 – 264 – 608 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salamat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKLAR

- AKER, Yeşim;** Türk Patent ve Marka Kurumu Kararlarına Karşı Başvurulabilecek Hukuki Yollar, Ankara 2021
- ALICA, Türkey/MERDİVAN, Fethi/YAVUZ Levent;** Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, C. 1, Ankara 2014
- ALICA Türkey;** 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunundan Önceki Hakların Etkisi, 6769 Sayılı SMK Sempozyumu, Editör F. H. Çelik; BATİDER, 2017
- ARIDEMİR GENÇ, Arzu;** Sözleşmeye Aykırılıktan Doğan Manevi Tazminat, İstanbul 2008
- ARIKAN, Ayşe Saadet;** "Fikri- Sınai Hakların Tükenmesi ve Rekabet Hukuku", Uluslararası Hukuk Kurultayı, Ankara 2002
- ARIKAN, A. Saadet;** "Hakkın Tükenmesi" BATİDER, 2017, 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Sempozyumu, 9-11 Mart 2017 Ankara.
- ARKAN, Sabih;** Marka Hukuku, C. 1 Ankara 1997
- ARKAN, Sabih;** "Marka Hakkına Tecavüz-İşaretin Markasal Kullanılması Zorunluluğu, BATİDER, 2000, C. XX, S. 3
- ASLAN Adem;** 6769 Sayılı SMK'nun Uygulamasının Birinci Yıl Değerlendirmesi Sempozyumu, Bahçeşehir Üniv. 4.03.2018 İstanbul.
- ASLAN, Adem;** Türk ve AB Hukukunda Fikri Mülkiyet Haklarının Tükenmesi, İstanbul 2004
- ARSLAN, Çetin;** "Türk Hukukunda Marka Suçları", AÜHF Dergi, 2016
- ATASOY, Kemal;** Anadolu Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, 2015
- AYDIN, Fatih;** Sınai Mülkiyet Kanunu ve Yargıtay Uygulamasında Marka Hukukunda Tazminat, TBB Dergisi, 2017/133
- AYDIN, Hüseyin;** "Sınai Mülkiyet Hakları Aleyhine İşlenen Suçlar", Yetkin Yayınları, Ankara 2003.
- AYOĞLU, Tolga;** Marka Hakkının Tükenmesi, Galatasaray Üniv. Doktora tezi 2001
- BAHADIR, Zeynep;** Markanın Hükümsüzlüğü ve İptali, Ankara 2018

- BAYRAK Önder;** Sınai Mülkiyet Haklarına Tecavüz Teşkil Eden Suçlar, BAU 6769 Sayılı SMK'nun Uygulanmasının Birinci Yılına Değerlendirilmesi Sempozyumu, 04.05.2018, İstanbul.
- BİLGİLİ, Fatih;** Marka Hukukunda Hakkın Kötüye Kullanılması, Ankara 2006
- BÜYÜKKILIÇ, Gül;** "6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Madde 6/5 Kapsamında Ayırt Edicilik", Ekim 2020, <https://www.researchgate.net>.
- CENGİZ, Dilek;** Türk Hukukunda İktibas Veya İltibas Suretiyle Marka Hakkına Tecavüz, 1995
- ÇAĞLAR, Hayrettin;** Marka Hukuku Temel Esaslar, Ankara 2015
- ÇOLAK, Uğur;** Türk Marka Hukuku, 2. bası, İstanbul 2014
- ÇOLAK Uğur;** Türk Marka Hukuku, İstanbul 2016
- ÇOLAK Uğur;** Türk Marka Hukuku, 5. Baskı İstanbul, 2023.
- ÇOLAK, Uğur;** "Paris Sözleşmesi 6bis Anlamında Tanınmış Markalar", FMR S. 204, /2
- DİRİKKAN, Hanife;** Tanınmış Markanın Korunması, Ankara 2003
- DOĞAN, Beşir Fatih;** "Soyut Renklerin Marka Olarak Tescil Edilebilirliği" FMR, 2005/4
- DÜZGÜN, Ülgen A.;** Türk Hukukunda Markanın İzinsiz Kullanılması, 2018, Mediterranean International Conference on Social Sciences
- ERDİL Engin;** Haksız Rekabet Hukuku, İstanbul 2012
- EREN Fikret;** Borçlar Hukuku, 2. Bası, Ankara 2015
- ERGÜL, Gökhan;** "Türkpate Marka Sicili Tutamaz mı?", <https://iprgezgini.org/2020/04/21/turkpatent-taninmis-marka-sicili-tutamaz-mi/>
- ERMAN, Sahir;** Ticari Ceza Hukuku, I. Genel Kısım, İstanbul 1992
- ERTABAK, Ünal;** Tek Satıcının Müşteri Tazminatı Talebi, İstanbul 2009
- EYÜBOĞLU, Samiye;** Tanınmış Marka, Ankara Barosu Fikri Mülkiyet Ve Rekabet Hukuku Dergisi, S. 2001/2
- GANGJEE DEV**(editör:DREYFUS Rochelle/PILA Justine); The Oxford Handbook of Intellectual Property Law, 2018

- GÖKCAN, Hasan Tahsin;** Hukukumuzda Haksız Fiil Sorumluluğu Ve Tazminat Davaları, Ankara, 2003
- GÖZLER; Kemal;** İdare Hukuku, 2. Bası, C. 1, Bursa 2009
- GÖZÜBÜYÜK A. Şeref/TAN, Turgut;** İdari Yargılama Hukuku, 2008
- GÜN, Buket;** Marka Hukukunda Birlikte Var Olma, İstanbul 2019
- GÜNDOĞDU, Gökmen;** Türk Hukukunda Coğrafi İşaret Kavramı ve Korunması, İstanbul 2006
- GÜNDÜZ Deren;** Olumlu Zarar, İstanbul 2020, İÜ Doktora Tezi
- GÜNEŞ, İlhami;** Fikri Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları, Ankara 2023
- GÜNEŞ, İlhami;** Marka Hukukunda Önceye Dayalı Haklar, Ankara, 2023
- GÜVEN Şirin;** Haksız Rekabet Hukukunun Amacı ve Koruduğu Menfaatler, Ankara 2012
- İŞİK, Egemen;** Marka Hukukunda Sesiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı, İstanbul 2017
- KARACA Osman Umud;** Markayı Kullanma Zorunluluğu ve Kullanmamanın Hukuki Sonuçları, Ankara 2017
- KARACA Osman Umud;** Sınai Mülkiyet Haklarının Mirasın Paylaşımına Konu Olması, Çankaya Hukuk F. Dergisi, 2016 C.1
- KARACA, O. Umud;** "Dava Şartı Olan Arabuluculuk Kapsamındaki Sınai Mülkiyet Uyuşmazlıkları" FMR 2019/1
- KARACA, O. Umud;** "Birden Çok Sahipli Sınai Mülkiyet Haklarında, Hak Sahipleri Arasında Devre Alternatif Bir Mülkiyet Geçiş Yöntemi Önerisi: Paya İlişkin Haktan Vazgeçme", www.gossipdergi.com
- KARAN, Hakan/KILIÇ Mehmet;** Markaların Korunması, 556 Sayılı KHK Şerhi, 2004
- KARAHAN, Sami;** Marka Hukukunda Hükümsüzlük Davaları, Ankara 2007.
- KARAHAN, Sami;** Haksız Rekabet Davalarında Zamanaşımı Süreleri ve Sessiz Kalma Nedeniyle Hakkın Kaybedilmesi İlkesi, Hayri Domaniç'e Armağan, C. I, İstanbul, 2001

- KARSLI, Abdürrahim;** İcra İflas Hukuku, 3. Bası, İstanbul 2014
- KAYA Arslan;** Marka Hukuku, İstanbul 2006
- KAYHAN, Fahrettin;** “Paralel İthalat ve Marka Hakkının Tükenmesi”, FMR, 2001/1
- KAYHAN, Fahrettin;** Türk Patent Enstitüsü’nün Marka Hakkının Tescil Sürecinde Aldığı Kararların İptali Davası, FMR 2003-4
- KENDİGELEN Abuzer;** Yeni Ticaret Kanunu, 2. Bası, İstanbul 2012
- KERVANKIRAN, Emrullah;** “Reklam Sloganları ve Hukuken Korunması”, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı, 2012
- KESKİN Serap;** Fikri Mülkiyet (Düşünsel) Hukukunda Patent ve Markanın Ceza Normlarıyla Korunması, Ankara 2003
- KOÇYİĞİT İlker/ BULUR Alper;** Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk, Ankara 2019
- KORKMAZ Ramazan;** Haksız İhtiyati Tedbirden ve İhtiyati Hacizden Kaynaklanan Tazminat Davası, İstanbul 2020
- KURU Baki- ARSLAN Ramazan- YILMAZ Ejder;** Medeni Usul Hukuku, Ders Kitabı 6100 Sayılı Yasaya Göre Yeniden Yazılmış, 22. Bası, Ankara 2011
- KUTLU, Oytaç;** “Son Uluslararası Değişikliklerle Marka Hukuku”, İstanbul 1999
- LAFRANCE, Mary;** Understanding Trademark Law, Lexis Nexis, US 2005
- MEMİŞ, Tekin;** Alan İsmi Etrafında Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar, <http://www.teknoturk.org/docking/yazilar/tt000116-yazi.htm>
- MERDİVAN Fethi;** “Tescilli Marka Hakkına Dayalı Tecavüz Davasında Kullanmama Def’i” A.Ü. Hukuk Fakültesi, Bankacılık ve Ticaret Hukuku, Araştırma Enstitüsü, 9-10 Mart 2017
- MERDİVAN, Fethi,** “Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı” FİSAUM 20. YIL Etkinliği, 12.05.2017
- MILLER, R. Arthur/DAVIS H. Michael;** Intellectual Property, Patents, Trademarks and Copyright, 2007
- MOROĞLU, Erdoğan;** “Karşılaştırmalı Reklam ve Yargıtay Kararları”, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, XI, Ankara Mayıs 1994,BATİDER

- MOSS, Marianna;** Trademark “Coexistence” Agreements: Legitimate Contracts or Tools of Consumer Deception?” *Loyola Consumer Law Review* (*lawecommons.luc.edu*)
- NART Serdar;** “Haksız Fiillerde Zamanaşımına İlişkin Hüküümlerin Değerlendirilmesi” *Marmara H. F. Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Sempozyum özel sayı, 3-4 Haziran 2011
- NOYAN Erdal;** Marka Hukuku, Ankara 2015
- NOYAN Erdal;** Ceza Davası, Adalet Yayınları, Ankara 2006
- OĞUZ,Ezgi/KORKUT Fatma;** Üç Boyutlu Markaların Tasarım Ve Fikri Mülkiyet biyografileri: Tasarım, Mimarlık Ve Teknoloji İkonları, UTAK 2018 Üçüncü Ulusal Tasarım Araştırmaları Konferansı: Tasarım ve Umut Bildiri Kitabı, edited by G. Töre Yargın, A. Karadoğaner and D. Oğur, 587-608. Ankara: ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, 2018
- OĞUZ, Sefer;** İnternet Alan Adı Haklarının Korunması, Ankara 2014
- OĞUZMAN, Kemal/BARLAS Nami;** Medeni Hukuk, 19. Bası, 2013 İstanbul
- OĞUZMAN K./ SELİÇİ Ö;** Eşya Hukuku, 9. Baskı, İstanbul 2002
- ORTAN, Ali Necip;** Patent Lisans Sözleşmesi, 1979
- OYTAÇ Kutlu;** “Son Uluslararası Değişikliklerle Marka Hukuku”, İstanbul 1999
- OYTAÇ KUTLU;** Karşılaştırmalı Markalar Hukuku, İstanbul 2002
- ÖZDAMAR, Erdoğan;** Markanın Kullanılmaması Sebebiyle Hükümsüzlüğü, TBB Dergi
- ÖZDEMİR, S. Oktay;** Sınai Haklara İlişkin Lisans Sözleşmeleri ve Rekabet Hukuku Düzenlemelerinin Lisans Sözleşmelerine Uygulanması, 2002
- ÖZKAYA Eraslan;** Özel Hukukumuzda Zaman Aşımı ve Hak Düşürücü Süreler, Ankara, 2012
- ÖZKAYA, Eraslan;** Özel Hukukumuzda Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Süreler, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2016
- ÖZSOY, H. Saadet;** Türk Hukukunda Patent Lisans Sözleşmesi, Ankara 2011
- PASLI Ali/SOYKAN Cem;** Marka Tescilinde 35.08 Sınıfın Anlamı ve Kapsamı, Fikri Mülkiyet Yıllığı, 2010
- PASLI, Ali;** Marka Hukukunda Ürün Benzerliği, İstanbul 2018

- PATTISHALL, Beverly W-HILLIARD David C.- WELCH, Joseph N.;** Trademarks and Unfair Competition, 5. bası, Lexis nexis, New York 2002
- PEKCANITEZ Hakan/ATALAY Oğuz/ÖZEKES Muhammet;** Medeni Usul Hukuku, Ankara 2015
- PHILLIPS, Jeremy,** Trade Mark Law, A Practical Anathomy, New York 2003
- PHILLIPS Jeremy/FIRTH Alison;** Introduction to Intellectual Property Law, UK 2001
- POROY Reha/YASAMAN Hamdi;** Ticari İşletme Hukuku, İstanbul 2017
- SARAÇ, Tahir;** Patente Tecavüz Davaları, Ankara 2008
- SCHECHTER, Frank Isaac;** The Rational Basis of Trademark Protection, Harvard Law Review, Nisan 1997, S. 40, No. 6, s. 813-833
- SHERMAN Brad/BENTLY Lionel;** Intellectual Property Law, 2002 Oxford
- SULUK Cahit;** Sınai Mülkiyet Hukukunda Tescil Güvenli Liman'ı mıdır?, Fikri Mülkiyet Yıllığı, 2013
- SULUK Cahit;** "Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Tasarımların Kümülatif Olarak Korunması" Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Der-gisi (FMR), S. 2001/3
- SULUK Cahit/KARASU RAUF/ NAL Temel;** Fikri Mülkiyet Hukuku, 2019 Ankara
- ŞARLAK Zeynep;** İnternet Alan Adının (Domain Name) Hukuki Niteliği ve Marka Üzerindeki Etkisi, A.Ü. SBE Yüksek Lisans Tezi, <http://acikarsiv.ankara.edu.tr>
- ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal;** Tasarımların Haksız Rekabet Hükümlerine Göre Korunması, Ankara 2014
- ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal;** Patent Hakkının Korunması, Ankara 1998
- ÇELİK ŞEHİRALİ, Hayal F;** "Sınai Mülkiyet Hakkı Tescilinin Anlamı Üzerine Bir İnceleme", BATİDER Haziran 2018, S. 2
- ŞENER, O. Hami;** Ticari İşletme Hukuku, Ankara 2016
- TAYLAN, Marka Hakkının Kullanımıyla Paralel İthalatın Önlenmesi,** Ankara, 2001
- TEKİNALP, Ünal;** Fikri Mülkiyet Hukuku, 5. Bası, İstanbul 2012

- TEKİNAY, S. Sulhi/ AKMAN Sermet/ BURCUOĞLU Haluk/ ALTOP,** BorçlarHukuku Genel Hükümler, İstanbul 1993
- TEOMAN, Ömer;** Yaşayan Ticaret Hukuku, Cilt I: Hukukî Mütalâalar
- TEWARİ Rupinder/BHARDWAJ Mamta;** Intellectual Property A Primer For Academia, Penhap University Chandigarh, 2021
- TRITTON, Guy;** Intellectual Property in Europa, Londra 2002
- UZUNALLI Sevilay;** Markanın Köken Ayırt Etme Gücü ve Bununla Bağlantılı Diğer Kavramların Yorumu, İstanbul 2008
- UZUNALLI Sevilay;** Marka Hakkının Korunmasının Kapsamı ve Tazminat Talebi, Ankara 2012
- UZUNALLI, Sevilay;** Marka Hukuku, Ankara 2019
- UZUNALLI, Sevilay;** Marka Hukuku, 2. Bası, Ankara 2021
- VONTUHR, Andreas;** Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı, Cilt: 1-2, çeviren: Cevat Edege,
- YASAMAN, Hamdi;** Marka Hukuku, C. 1, 2, 2004 İstanbul
- YASAMAN Hamdi/AYOĞLU Tolga/BİLGİN Y. Fülürya/KARTAL M. Pınar/YÜKSEL SH. Sinan/YASAMAN Zeynep;** Sınai Mülkiyet Kanunu Şerhi, 2021 Ankara C. 1, 2 ve 3.
- YASAMAN, Hamdi;** “Fikri Haklarda Tazminat İle İlgili Bazı Sorunlar”, Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı, C.I, Beta Yayınları, İstanbul 2002
- YILMAZ, A. Lerzan;** Marka Olabilecek İşaretler ve Mutlak Tescil Engelleri, I. Bası, İstanbul, 2008
- YÖRDEM, Yılmaz/BİÇİMLİ Emrah;** Markanın Kullanım Yükümlülüğü ve Kullanılmamasının Hukuki Sonuçları, Adalet Akademisi Dergisi, Temmuz 2022, S. 51.
- Sınai Mülkiyet Kanunu (RG 29944, 10.01.2017)
- Yargıtay HGK,19. CD, 7. CD ve 11. HD kararları, UYAP veri tabanı
- Anayasa Mahkemesi Kararları
- EUIPO Temyiz Kurulu Karar Veri tabanı, www.euipo.europa.eu
- AB Marka Tüzüğü ve Direktifleri, www.eur.lex.europa.eu
- www.turkpatent.gov.tr

Av. Beyza Nur TOPAL GİZLENCİ

CEZA MUHAKEMESİNDE
BELİRTİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesinde Belirti

Beyza Nur Topal Gizlenci

Hukuk Yayınları Dizisi – 3647

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 612 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Acar, Kemalettin. "Kan Lekesi Model Analizi", içinde *Adli Tıp ve Adli Bilimler*, ed. Halis Dokgöz, 715-731. Ankara: Akademisyen Kitabevi, 2020.
- Açıkgöz, Nihal, İ. Hamit Hancı ve Hadi Çakır, "DNA Laboratuvarının İşleyişi". *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi (STED)*. 11/4 (2002), 126-128.
- Açıkgöz, Nihal, Özer Kendi, Yaşar Bilge. "Modifiye Lattes Metoduyla AB0 Grup Tayinine Oda Sıcaklığının ve Buzdolabı Şartlarının Etkilerinin Araştırılması." *Adli Bilimler Dergisi*. 1/2(2002): 63-66.
- Açikkol, Münevver. *Adli Toksikolojide Temel Kavramlar*. 4. *Tıp Hukuk Günleri Adli Toksikoloji Prof. Dr. Emre Murad ALBEK Anısına*, Editör Oya Yeter, Bülent Şam, Sermet Koç, 80-88, s.80. İstanbul: Türk Tabipleri Birliği, 2015.
- Adli Tıp Kurumu, <https://www.atk.gov.tr/>
- Adli Tıp Uzmanları Derneği Adli Tıp Hizmet Modeli ve İnsan Gücü Planlaması. Editör Yasemin Balcı. Adana: 07/04/2007. E.T. 09.05.2022. https://www.atud.org.tr/wp-content/uploads/2016/07/hizmet_modeli.pdf
- Afşin, Hüseyin, Beytullah Karadayı ve Yalçın Büyük. "Adli Dış Hekimliğinin Adli Bilimlerdeki Rolü- Bölüm 1: Felaket Kurbanlarının Kimliklendirilmesi ve Adli Olaylarda Dışlerden Yaş Tahmini". *Adli Tıp Dergisi*. 28/3 (2014): 275-286.
- Afşin, Hüseyin, Fusun Yaşar ve Elif Günce. "Dışlerden Kimliklendirme Metodları". *Adli Bilimler Dergisi*. 2/3 (2003): 9-15.
- Afşin, Hüseyin, Fusun Yaşar ve Hamit Hancı. "Hayvan Isırık İzleri". *Adli Bilimler Dergisi*. 4/3 (2005): 53-57.
- Aka, Sema. "Dış Hekimliği Fakültelerinde Adli Dış Hekimliği Eğitimi". *Adli Bilimler Dergisi*. 7/4 (2008): 7-14.
- Akaoğlu, Serdar. "Ayakkabı İzlerinden Failin Tespiti". *CHD*. 2/3 (2007): 169-178.
- Akaoğlu, Serdar. "Balistik İncelemede Yeni Bir Yöntem: Ateşli Silahların Sürgülerinden Silikonla Kalıp Alınarak Yapılan Kovan Karşılaştırılması". *CHD*. 2/5(2007): 309-317.
- Akay, Hatice Burcu. "Tarihin Tozlu Sayfalarında Adalet Arayışı". *Hukuk Gündemi*. 1(2017): 39-40.
- Akgül Altıkat, Meliha. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Belirti Delilleri ve İspat Gücü*, Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2014.

- Akhmatalieva, Gulzhar. *Türkiye ve Kırgızistan Ceza Muhakemesi Hukukunda Belirti Delili, Doktora Tezi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2020.
- Akın, Galip ve Nursel Dostbil. "Türkiye'de Kan Grubu Araştırmaları". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*. 45/2(2005): 1-15.
- Akkaş, Ahmet Hulusi. *Ceza Muhakemesi Bağlamında Yargı Mercileri Kararlarının Birbirleri Üzerindeki Etkisi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- Aktaş, Alper, Bahadır Giray ve Güliz Aktaş. "Tükürük (Salya); Özellikleri ve Görevleri Tanı Açısından Değeri". *ADO Klinik Bilimler Dergisi*. 3/2(2009): 361-367.
- Aktay, Göknur, Nihal Açıkgöz ve Hamit Hancı. "Adli Bilimlerde Yeni Bir Araştırma Alanı: Entomotoksikoloji". *Mevzuat Dergisi*. 6/68 (2003): 1-8.
- Akyazı, Rana. "Akaroloji'de Yeni Bir Dal: Adli Akaroloji". *Türk Entomoloji Bülteni*. 1/4(2011): 257-269.
- Arslan, Çetin, "Dijital Delil ve İletişimin Denetlenmesi". *CHKD*, 3/2(2015): 253-266.
- Arslan, Murat Nihat ve Deniz Oğuzhan Melez. "Adli Bilimler Profesyonellerinin Kan Lekesi Model Analizi Bilgi Düzeyi". *Adli Tıp Dergisi*. 29/2(2015): 131-140.
- Arslan, Murat Nihat ve Faruk Aşıcıoğlu. "Kan Lekesi Model Analizi: Terminoloji". *Adli Bilimler Dergisi*. 9/4 (2010): 50-53.
- Arslan, Murat Nihat. "Adli Tıp Kurumunda Kan Lekesi Model Analizinin Son Beş Yılı". *Adli Tıp Dergisi*. 32/2(2019): 42-45.
- Arslan, Zehra ve Hamit Hancı. "Kemik İliği Nakli DNA'mızı Değiştirir mi?". *Adli Bilimler Dergisi*. 19/4 (2020): 31-33.
- Atasoy, Fatih ve Evren Erdem. "Köpek Duyuları". *Lalahan Hay. Araşt. Enst. Derg.* 1/54 (2014): 33-38.
- Atasoy, Fatih. "Köpek Duyuları ve Yerli Irklar". İçinde *Adli Koku*, editör Yener Ünver ve İ. Hamit Hancı, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017), 81-99.
- Ateş, İsmail. *Adli Toksikoloji Laboratuvarında İnceleme Süreçleri*. 4. *Tıp Hukuk Günleri Adli Toksikoloji Prof. Dr. Emre Murad ALBEK Anısına*, Editör Oya Yeter, Bülent Şam ve Sermet Koç, 89-94, s. 89. İstanbul: Türk Tabipler Birliği, 2015.
- Avşar, Abdullah vd., "Hidrojen Sülfür Zehirlenmesine Bağlı İki Ölüm Olgusu". *Adli Tıp Dergisi*. 29/3(2015): 219-225.
- Aydın, Devrim. *Ceza Muhakemesinde Deliller*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2014.
- Aygörmez Uğurlubay, Gülsün Ayhan. "Almanya, İsviçre ve Avusturya Hukuku Bağlamında Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Adli DNA Analizleri". *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*. 5/2(2017): 29-87.

- Aygün, Aydın. "Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alma". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*. 0/8(2016): 49-73.
- Ballard, Carol. *Olay Yeri İnceleme*, Çeviren Nihal Demirkol Azak, Ankara: Tübitak Popüler Bilim Kitapları, 2014.
- Başlar, Yusuf, "Elektronik Delilin Toplanması ve Muhafazası", *Hacettepe HFD*, 10/1(2020): 82.
- Battal, Dilek. "Adli Toksikoloji Analizlerinde Biyolojik Örnek ve Analitik Yöntem Seçimleri". *Adli Tıp Dergisi*. 27/1 (2013): 44-53.
- Bayram, Hasan. "Kriminal Amaçlı Olarak Araba Boyalarının Pigment Analizi". Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, 2015.
- Bıçak, Vahit. *Suç Muhakemesi Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2011.
- Bilge, Yaşar. *Adli Tıp*. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi, 2013.
- Bingöl, Sedat. "Tanzimat İlkeleri Işığında Osmanlı'da Adli Tababete Dair Notlar". *Tarih Araştırmaları Dergisi*. 26/42 (2007): 37-65.
- Birtek, Fatih. *AIHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- Bora, Taner, Nurcan Üresin ve Yasin Ataç. "Taramalı Elektron Mikroskobu Kullanılarak Bazı Kumaş Liflerinin İncelenmesi". *Adli Bilimler Dergisi*. 11/2 (2012): 19-24.
- Bulut, Özgür ve İsmail Hızlıoğlu. "Kırık Kafatası Kemiklerinin Rekonstrüksiyonu ve Adli Kimliklendirmeye Pozitif Etkisinin Tek-Kör Çalışma Yöntemi ile Değerlendirilmesi". *Adli Bilimler Dergisi*. 13/4(2014): 26-32.
- Burucu, Erkan. "Aynı Konuşmacıya Ait Sesbilgisel Parametrelerin Yaşa Bağlı Olarak Değişiminin Adli Sesbilgisel Açından İncelenmesi". Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, 2016.
- Büken, Erhan vd. "Damlama Yüksekliği ve Çarpma Açısının Kan Lekelerinin Saçılma Özellikleri Üzerine Etkisi". *Adli Bilimler Dergisi*. 10/2(2011): 16-24.
- Büker, Hasan. "Ayakkabı İzlerinin Delil Olarak Değeri: O. J. Simpson Davasında Ayakkabı İzi Delilleri". *Polis Bilimleri Dergisi*. 4/3-4 (2002): 155-170.
- Büyük, Yalçın vd. "Balıran Otu Zehirlenmesine Bağlı Ölüm: Olgu Sunumu". *Adli Tıp Dergisi*. 27/3(2013): 199-204.
- Büyük, Yalçın ve Faruk Aşıcıoğlu. "Kan Lekesi Analizinde İhtimali Reaktifler: Özgüllük, Özgünlük ve Kontaminasyonun Etkisi". *Adli Bilimler Dergisi* 13-21.
- Can, Muhammet vd. "Adli Tıpta Giysi İncelemesinin Yeri". *Adli Tıp Bülteni*. 10/2(2005): 56-61.

- Cantürk, Nergis, Gürol Cantürk ve Bülent Doğan. "Ankara'da 2005 Yılında Otopsi Yapılan Ateşli Silah Yaralanması Sonucu Ölüm Olgularının Değerlendirilmesi". *Adli Bilimler Dergisi*. 7/3 (2008): 16-23.
- Cavlak, Mehmet ve Ali Rıza Tümer. "Kriminalistik". içinde *Adli Tıp ve Adli Bilimler*, ed. Halis Dokgöz, 695-714. Ankara: Akademisyen Kitabevi, 2020.
- Cavlak, Mehmet ve Faruk Aşıcıoğlu. "Kılın Morfolojik Karşılaştırılması". *Adli Tıp Dergisi*. 28/2(2014): 121-131.
- Centel, Nur ve Hamide Zafer. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2014.
- Corning Museum of Glass, "All About Glass- Chemistry of Glass", (E.T. 31/07/2023), <https://www.cmog.org/article/chemistry-glass>
- Coşkun, Kağan, Tahir Özer ve Ali İhsan Uzar. "Ateşli Silah Yaralanmalarında Yara Balistiği". *Adli Bilimler Dergisi*. 9/1(2010): 35-44.
- Could Insects Be Used as Instruments of Biological Warfare? E.T. 23.07.2022. <https://www.voanews.com/a/a-13-a-2003-01-29-38-could-67584012/389124.html>
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu Adli Tıp Kurumu Başkanlığı'nın 2007,2008, 2009 Yıllarına Ait Faaliyet ve İşlemlerinin Denetimi İle Adli Tıp Kurumu Hizmetlerinin Etkin ve Verimli Şekilde Yürütülmesinin ve Geliştirilmesinin Sağlanması İle İlgili Denetleme Raporu, 2010/12, 01.07.2010, E.T. 09.05.2022. <https://docplayer.biz.tr/5781391-T-c-cumhurbaskanligi-devlet-denetleme-kurulu%02denetleme-raporu-raporun-konusu.html>.
- Çam, Emrah ve Nergis Cantürk. "Elma Kabuğu Üzerinde 24 Saatlik Zaman Süresi Sonrası Parmak İzi İncelemesi". *Türkiye Klinikleri JournalForensicScienceLegMed*. 1/2(2018): 61-65.
- Çeker, Deren. "İnsan Kemiklerinin Analizi ve Adli Antropoloji'de Kimliklendirmede Önemi". *Mimarlar Arkeologlar Sanat Tarihçileri Restoratörler Ortak Platformu E-Dergisi*. 11/17 (2017).
- Çetli, Elif, Fırat Koç ve Vahdet Özkoçak. "Parmak İzi ve Yapay Sinir Ağları Sistemlerinin Adli Bilimler Açısından Gelişimi". *Turkish Studies*. 14/5 (2019): 37-51.
- Çınar, Tuncay. "Olay Yerinde Tespit Edilen Ayak İzlerinin Değerlendirilmesi: İki Olgu Sunumu". *Adli Tıp Dergisi*. 18/3-4(2004): 21-26.
- Çıngı, Hacı İsmail. "Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması". *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 15/40(2022): 470-502.

- Değirmenci, Olgun. *Ceza Muhakemesinde Sayısal (Dijital) Delil*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Delice, Murat, Ali Duman ve Şaban Ali Özel. "Parmak İzi Tipi İle Suç Türü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". *Akademik Bakış Dergisi*. 43/Mayıs-Haziran (2014). <http://www.akademikbakis.org>
- Demir, Abdullah. *Hukuki Terimler Sözlüğü*. Ankara: Astana Yayınları, 2017.
- Demirci Kayıran, Serpil. "Dioscorides'in De MateriaMedica Adlı Eserindeki Tıbbi Bitkilerin Doğu Akdeniz Bölgesi'ndeki Güncel Kullanımlarının Araştırılması". *Lokman Hekim Dergisi*. 9/2 (2019): 189-202.
- Demirdal, Balkan. "Ceza Hakiminin Vicdani Kanaati Üzerine Bir Değerlendirme". *ÇÜHFD*. 5/1 (2020): 1021-1042.
- Demirhan, Osman ve Bülent Demirbek. "Çocuğunun Teyzesi Olmak: Tetragametik Kimerizm". *Bilim ve Teknik*. (2006): 54-57.
- Derdiman, Cengiz. "Ceza Muhakemesinde İspat Kavramı ve Kapsamı". *Bursa Barosu Dergisi*. 43/109 (2019): 74-83.
- Dinler, Veysel. "Ceza Muhakemesinde Delillerin Toplanması". Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Suç Araştırmaları Anabilim Dalı, 2009.
- Doğan Alakoç, Yeşim ve Öcal Kayabaşı. "Kadavra Köpekleri". *Adli Bilimler Dergisi*. 3/1 (2004): 27-33.
- Doğan, Cahit. "Olay Yerine Palinolojik Bir Yaklaşım". *Adli Bilimler Dergisi*. 4/2(2005): 41-46.
- Doğan, Muhammed, Özlem Bülbül Ercan ve Gönül Filoğlu Tüfek. "Tırnak Altı DNA Materyalinin Adli Genetik Açısından Önemi ve Farklı Çalışma Metotlarının Karşılaştırılması". *Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi*. 17/2(2020): 162-166.
- Doğan, Muzaffer Berna. "Adli Bilimlerde Adli Tıp ve Adli Tıp Dışı Alanların Türkiye'deki Yapılanması ile İlgili Sorunlar: İki Rapor ile Değerlendirme". *Adli Tıp Bülteni* 27/1(2022): 66-77.
- Doğan, Yıldırım B. "Koku Üzerine". İçinde *Adli Koku*, editör Yener Ünver ve İ. Hamit Hancı, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017), 65-79.
- Dokgöz, Halis ve Uğur Koçak. "Adli Bilimler", içinde *Adli Tıp ve Adli Bilimler*, editör Halis Dokgöz, (Ankara: Akademisyen Kitabevi, 2020)
- Donay, Süheyl. *Ceza Yargılama Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınları, 2012.
- Dönmez, Kezban Gökdemir ve Yüksel Sarıkaya. "Polivinil Alkol Yöntemi İle El Üzerindeki Atış Artıkları Dağılımının Belirlenmesi". *Adli Bilimler Dergisi*. 4/1(2005): 5-8.

- Durmuş, Kürşat. *Olay Yeri İnceleme Uygulamalarında Dokümantasyon Standartlarının Oluşturulması*. İstanbul: Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2010.
- Dülger, Murat Volkan. *Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Eagleman, David. *Beyin Senin Hikayen*, Çeviren Zeynep Arık Tozar, İstanbul: Domingo Yayıncılık, 2018.
- Efeoğlu Özşeker ve Pınar Nebile Dağlıoğlu. "Adli Toksikolojik Analizlerde Alternatif Örnek: Tırnak". *Adli Tıp Bülteni*. 23/1(2018): 47-52.
- Efeoğlu, Pınar vd. "Cinsel Saldırılarda Kullanılan İlaçlar: Özellikleri ve Toksikolojik İncelemeleri". *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*. 22/3 (2013): 418-425.
- Elyıldırım, Selma. "Adli Dilbilim". İçinde *Adli Dilbilim*, editör İ. Hamit Hancı ve Selma Elyıldırım, 15-28. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Emniyet Genel Müdürlüğü Kriminal Daire Başkanlığı. E.T. 11.08.2022. <https://www.egm.gov.tr/kriminal/>
- Epözdemir, Rezan. "Bilişim Sistemlerinde Arama ve Elkoyma Tedbirleri", *Terrazi Hukuk Dergisi*, 13/142 (2018): 89.
- Erdem, Mustafa Ruhan, Durmuş Tezcan ve Bahri Öztürk, *Dijital Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Erem, Faruk. *Ceza Usulü Hukuku*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1978.
- Ergüzel, Serkan. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Olay Yeri İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2014.
- Erişir, Cengiz. "Köpek ve Koku". İçinde *Adli Koku*, editör Yener Ünver ve İ. Hamit Hancı, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017), 18-22.
- Erman, Barış. "Adli Yargı Sisteminde DNA Örnekleri ve Profilleri- S. ve Marper- Birleşik Krallık Davası". *Fasikül Hukuk Dergisi*, 2/11 (2010): 20-23.
- Erman, Barış. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Belirti ve İspat Değeri". *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 9/1 (2010): 679-701.
- Erszebet, Ballane Füzster. "Edmond Locard – Father of the Crime Lab". *Magyar Rendeszlet*. 16/2 (2016):21-26.
- Eryılmaz, Mesut Bedri. *Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2012.
- Esen Melez, İpek. *Adli Genetiğe Giriş*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi, 2013.

- Feyzioğlu, Metin. "Belirtilerin Şüphenin Yenilmesindeki İşlevi ve Benzer İsnadlara Ait Delil Araçlarının Somut Olayın Çözümünde Birlikte Değerlendirilmesi". *Ankara Barosu Dergisi*. 1 (2000): 19-46.
- Feyzioğlu, Metin. *Ceza Muhakemesinde Vicdani Kanaat*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2002.
- Filoğlu, Gönül, Havva Altunçul ve Özlem Bülbül. *Adli Genetik ve Genetik Kimliklendirme*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Garraud F. "Kıta Avrupası Delil Sistemi Tarihi". Çeviren Devrim Aydın. *Ceza Hukuku Dergisi*. 11/32 (2016): 197-203.
- Gazi Üniversitesi. "Bilişim Sistemleri Hakkında". E.T. 19.09.2022. <https://be.gazi.edu.tr/view/page/286398/bilisim-sistemleri-hakkinda#>:
- Gedik, Doğan. "Bilişim Suçlarında IP Tespiti ile Ekran Görüntüleri Çıktılarının İspat Değeri". *Bilişim Hukuku Dergisi*. 1/1 (2019): 51-84.
- Gerçek, Zuhâl. *Adli Kimya*. Ankara: Nobel Yayınevi, 2014.
- Gökçen, Ahmet vd. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Göksal, Nevin ve Ezgi Karalı. "Adli Bilimlerde Odontoloji Uygulamaları". *Adli Bilimler Dergisi*. 17/3 (2018): 36-40.
- Gönenç, Fulya İlçin ve Kemale Aslanova. "Biyobankalar ve Milli DNA Veri Bankası Kanunu Tasarısı". *Hukuk Fakültesi Dergisi*. 4/2 (2018): 13-32.
- Güneş, İsmail. "Suçların Aydınlatılmasında Parmak İzi". *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 3/2 (2006): 425-433
- Güngör, Devrim ve Ozan Bakşi. "Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Bedenden Örnek Alınması ve Genetik İncelemeler". *Adli Bilimler Dergisi*. 8/3(2009): 63-71.
- Güngör, Devrim. "Ceza Muhakemesinde Tanık Beyanının Delil Değeri Üzerine Bazı Tespit ve Değerlendirmeler". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 6/2 (2015): 307-318.
- Gürel, Begüm ve İpek Mengilli. "Dijital Delil Kavramı ve Yargılamadaki Yeri". *Leges Hukuk Dergisi*. Temmuz-Ağustos-Eylül (2021): 78-108.
- Hancı, İ.Hamit vd. "Ayak İzleri". *Ankara Barosu Dergisi*. 3(2002): 159-169.
- Hancı, İ.Hamit, Aysım Tuğ ve Yeşim Doğan. "Kriminalistik Kriminoloji Değildir!". *TBB dergisi*. 48 (2003): 261-266.
- Hancı, İ.Hamit. "Adli Entomoloji". *TBB Dergisi*. 49(2003): 400-405.
- Hepper, Petter G. ve Deborah L. Wells. "How Many Footsteps Do Dogs Need to Determine the Direction of an Odour Trail?". *Chemical Senses*, 30/4 (2005): 291-298.

- Houck, Max M. ve Jay A. Siegel. *Adli Bilimlerin Temeli*, Çeviren Yeşim Doğan, Ankara: Nobel Yayıncılık, 2016.
- HUDOC – The Council Of Europe, <https://hudoc.echr.coe.int/>
- Human Right Council. E.T. 21.09.2022. <https://www.ohchr.org/>.
- Innocence Project’s. <https://innocenceproject.org/exonerations-data/>
- Innocence Project’s. <https://innocenceproject.org/research-resources/>
- İşbilen, Ayşe ve Veysel Dinler. *Adli Olayların Çözümünde Tekstil Yüzey ve Akse-suarları*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi 3. Anadolu Adli Bilimler Kongresi. Eskişehir, 2004.
- Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı. E.T. 11.08.2022. <https://www.jandarma.gov.tr/kriminal/>
- Kadı, Gülsüm ve Yasemin Balcı. “Tükürük Lekelerinde Kart Test Yöntemiyle İnsan Alfa Amilaz Enzim Aktivitesi Varlığının İncelenmesi”. *Ege Klinik Tıp Dergisi*. 57/2 (2019): 226-232.
- Kandemir, Eyüp vd. “Adli Tıp Kurumu Ses Analizi Laboratuvarına Gelen Ol-guların Değerlendirilmesi”. *Adli Bilimler Dergisi*. 10/1 (2011): 7-14.
- Kaplan, Mahmut ve Özgür Aydın. “Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alınması”. *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2/3(2016): 113-133.
- Kara, Oğuz Kasım. “Adli Amaçlı Ses Analizinde Otomatik Konuşmacı Tanuma Yazılımı Kullanılarak Kardeşler Arası Ses Benzerliklerinin ve Farklılıklarının Belirlenmesi”. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2011.
- Karaarslan, Emine Şirin vd. “Diş Hekimliğinde Arşivlemenin Adli Bilimler Açısından Önemi”. *Adli Bilimler Dergisi*. 6/3(2007): 25-31.
- Karabulut, Ferhat, Ersin Karapazarlıoğlu ve Hamza Tosun. “Ceza Muhakemesinde Delil Kavramı ve Kovuşturma Sürecinde Hakimlerin Delil Algısı”. *TBB Dergisi*. 120 (2015): 385-422.
- Karaca, Ayten ve Murat Mert. “Adli Toprak Bilimi”. *Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Dergisi*. 1/1 (2012): 40-46.
- Karadayı, Beytullah, Hüseyin Afşin ve Melda Bekcan. “Adli Diş Hekimliğinin Adli Bilimlerdeki Rolü- Bölüm 2: Isırık İzleri, Cinsiyet Tespiti, Dişten DNA Analizi, Dudak- Damak İzleri ve Travma Zararları”. *Adli Tıp Dergisi*. 29/1 (2015): 38-47.
- Karakaş, Gülin Gökçen, Emrah Emiral ve İ. Hamit Hancı. “İnsanda Koku ve Adli Koku”. İçinde *Adli Koku*, editör Yener Ünver ve İ. Hamit Hancı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017. 23-32.
- Karakehya, Hakan. “Ceza Muhakemesinin Amacı”. *İÜHFİM*. 65/2 (2007): 121-141.

- Karakehya, Hakan. *Ceza Muhakemesi Hukuku-1*. Ankara: Savaş Kitap ve Yayınevi, 2014.
- Karakuş, Oğuz vd. "Tek Yumurta İkizlerinin Parmak İzleri". *Adli Bilimler Dergisi*. 7/2(2008): 26-34.
- Karakuş, Oğuz, Sadık Demir ve Maksut Coşkun. "Görünmeyen Parmak İzlerini Geliştirmede Kullanılan Süperglu Yönteminin Porların Görünümüne Etkisi". *Polis Bilimleri Dergisi*. 9/1-4 (2007): 45-64.
- Karakuş, Oğuz, Yalçın Atmaca ve Ersin Karapazarlıoğlu. "Adli Tekstil". *Adli Bilimler Dergisi*. 7/2 (2008): 40-49.
- Karakuş, Oğuz. *Kriminalistik*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2009.
- Karaman, Feryal. "Adli Diş Hekimliğinde Güncel Yaklaşımlar". *Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi*. 30/3 (2020): 492-498.
- Karaman, Gökçe ve Hakan Özdemir. "Mermi Çekirdeği Silinti Halkasının Değerlendirilmesinde Dikkat Çeken Farklılıklar". *Adli Tıp Bülteni*. 21/2 (2016): 9-11.
- Karapazarlıoğlu, Ersin. *Olay Yeri İnceleme*. Ankara: Polis Akademisi Yayınları, 2013.
- Kaya, Ahsen vd. "Acil Servislerde Isırık İzlerinin Çocuk İstismarı Açısından Değerlendirilmesi". *Haseki Tıp Bülteni*. 53/3 (2015): 181 – 186.
- Kayabaşı, Öcal, Yeşim Doğan ve İ.Hamit Hancı. "K9- Görev Köpekleri". İçinde *Adli Koku*, editör Yener Ünver ve İ. Hamit Hancı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017. 101-113.
- Kaygısız, Mustafa. "Suç Soruşturmasında Olay Yerinde Personel ve İşlevleri". *Polis Bilimleri Dergisi*. 5/3-4 (2003): 13-22.
- Kaygısız, Mustafa. *Kriminalistik Olay Yeri İnceleme- Suç Yeri ve Delil Güvenliği*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2010.
- Kaygısız, Mustafa. *Suç Yeri ve Delil Güvenliği*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2010.
- Kaygısız, Mustafa. *Temel Kriminalistik Kavram-Teori-Uygulama*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Kaygusuz, Ziyaettin. "Olay Yeri Koruma Şeridi". *Adli Bilimler Dergisi*. 1/2 (2002): 17-20.
- Kaygusuz, Ziyaettin. *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Kollukta Olması Gereken Olay Yeri İncelemesi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2005.
- Kazancı Hukuk Otomasyonu, <https://www.kazanci.com.tr/>.

- Keskin, İlknur ve Tangül Müdok. "Bir Ben Var Benden İçeri; Kimerizm". *Ibni Sina Journal of Medical Sciences*. 1/2 (2016): 1-6.
- Kılıç, Mehmet Serkan. "Elektronik Delillerin Hukukan Geçerliliği Açısından İlk Müdahalenin Önemine İlişkin Bir İnceleme". *Terazi Hukuk Dergisi*, 10/102 (2015): 36.
- Kızılpınar, İlginç vd. "Kriminal Olaylarda Palinomorfların Kullanımı". *Adli Bilimler Dergisi*. 3/3(2004): 75-81.
- Koca, Mahmut. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Deliller". *CHD*. 1/2(2006): 207-225.
- Koç, Sermet ve Ümit Biçer. *Adli Tıbbın Tarihsel Gelişimi, Türkiye'deki Yapılanması ve Sorunları*. Klinik Gelişim, 2009/22, E.T.09/04/2022, <http://www.klinikgelisim.org.tr/>.
- Koç, Ziya. "Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarında Kişisel Kullanım Amacının Belirlenmesi". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 23/2 (2021): 1143-1191.
- Kolay, Fatih. "Adli Taş". *Adli Bilimler Dergisi*. 13/4(2014): 38-44.
- Korkmaz, Yunus ve Aytuğ Boyacı. "Adli Bilişim Açısından Ses İncelemeleri". *Fırat Üniv. Müh. Bil. Dergisi*.30/1 (2018): 329- 343.
- Kök, Ahmet Nezih. "Parmak İzlerinin Delil Olarak Kullanılması". *AÜEHFD*. 7/3-4 (2003): 3-8.
- Kök, Ahmet Nezih. *Türk Ceza Adaleti Sisteminde Adli Tıp Uygulamaları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Kundakçı, Hacı Yavuz Selim. "IP Adresleri Tek Başına Delil Olabilir Mi? IP Adreslerine Yargılamada Ne Kadar Güvenilir?". *İstanbul Barosu Dergisi*. 92/5 (2018): 215-223.
- Kunt, Veysel. "Adli Vakalarda Atışın Yeniden Yapılandırılması". *Adli Bilimler Dergisi*. 12/2(2013): 55-66.
- Kunter, Nurullah, Feridun Yenisey ve Ayşe Nuhoglu. *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2010.
- Kunter, Nurullah. *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*. İstanbul: Fakülteler Matbaası İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1978.
- Laf Sözlük. "Merminin Yapısı". E.T. 04.10.2022. <https://www.lafsozluk.com/2015/02/mermi-nedir-ne-demektir-anlami.html>.
- Law Enforcement Standards Laboratory National Engineering Laboratory. *The Characterization of Auto Headlight Glass by Refractive Index and Density*. Washington: U.S. Department of Commerce, 1981.
- Lexpera Hukuk Veri tabanı, <https://www.lexpera.com.tr/>.

- Marchal, Sophie vd. "Köpeklerin Tıtt Eğitiminin İnsan Kokusu ve Numune Eşleştirme Performanslarında Yüksek Doğruluğa Yol Açması". İçinde *Adli Koku*, editör Yener Ünver ve İ. Hamit Hancı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017. 161-165.
- McCRERY, Nigel. *Ölüler Sır Saklamaz: Adli Bilimler Tarihi*, Çeviren Algan Sezgintüredi, Ankara: Nika Yayınevi, 2017.
- Mehmet Bilgin. "Dioscorides ve De Materia Medica". E.T. 25.04.2022. <https://www.zdergisi.istanbul/makale/dioscorides-ve-de-materia-medica-21>.
- Menek, Necati ve Uğur Taşdöven. "Adli Bilimlerde Kriminalistik ve Luminol". *Adli Bilimler ve Suç Araştırmaları Dergisi*. 3/1-2 (2021): 3-17.
- Mengü, Güven. "Adli Sesbilgisi". İçinde *Adli Dilbilim*, editör İ. Hamit Hancı ve Selma Elyıldırım, 123-139. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Mert, Murat. "Adli Bilimlerde Toprak İncelemeleri". *Adli Bilimler Dergisi*. 13/3(2014): 40-46.
- Mutlu, Emre ve Faruk Aşıcıoğlu. "Adli Bilimler Açısından Kokunun Önemi". *Adli Tıp Bülteni*. 24/3(2019): 262-273.
- Müdok, Tangül. "Bir Bedende İki Kod İki Karakter". *SD (Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi)*. Eylül-Ekim-Kasım (2015): 98-101.
- Ntakirutimana, Theogene ve Asha Rajiv. "Identification of Headlight and Windshield Glass of Car". *Research Journal of Recent Sciences*. 4 (2015): 166-170.
- Okkesim, Alime vd. "Adli Bilimlerde Diş Hekimliğinin Yeri". *ADO Klinik Bilimler Dergisi*. 9/1(2018): 1593-1600.
- Orhan, Şükrü. "Köpek Eğitim Merkezi (KEM) Tarihçesi". İçinde *Adli Koku*, editör Yener Ünver ve İ. Hamit Hancı, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017), 127-138.
- Öner, Gökay vd. "Köpek Eğitim Merkezi Arge Faaliyetleri". İçinde *Adli Koku*, editör Yener Ünver ve İ. Hamit Hancı, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017), 147-149.
- Öz, Esra. "Koku ve Yaşam". İçinde *Adli Koku*, editör Yener Ünver ve İ. Hamit Hancı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017. 33-40.
- Özbek, Murat. "Adli Bilişim Uygulamalarında Orijinal Delil Üzerindeki Hash Sorunları". İçinde *1st International Symposium on Digital Forensics and Security*. editör Asaf Varol ve Murat Karabatak. Elazığ: Fırat Üniversitesi, 2013.
- Özbek, Veli Özer, Pınar Bacaksız ve Koray Doğan. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.

- Özcan, Hatice ve Sabri Candar. "Adli Palinolojik Araştırmalarda Polenlerin Dikkate Alınan Genel Morfolojik Özellikleri". *Adli Bilimler Dergisi*. 9/3(2010): 71-78.
- Özcan, Şebnem vd. "Köpeklerin Adli Alanda Kullanımı İle İlgili Bir Derleme". *Polis Bilimleri Dergisi*. 11/1(2009): 149-174.
- Özcan, Şebnem. "Köpeklerin Suç Önleme ve Adli Alanda Kullanımı İle İlgili Bir Derleme". *Polis Bilimleri Dergisi*. 9/1-4 (2007): 21-44.
- Özdemir, Çağlar ve Coşkun Yorulmaz. "Olay ve Olay Yeri Rekonstrüksiyonu". *İçinde Adli Tıp ve Adli Bilimler*. editör Halis Dokgöz, 277-288. Ankara: Akademisyen Kitabevi, 2020.
- Özdemir, Çağlar. "Trafik Kazaları ve Bilirkişilik". *İçinde Birinci Basamakta Adli Tıp*, editör Sermet Koç ve Muhammet Can. İstanbul: İstanbul Tabip Odası, 2011. 81-92.
- Özen, Fatma Zehra. "İkizim Benimle: Kimerizm". E.T. 04.08.2022. <https://www.bezelyedergi.net/post/i-kizim-benimle-kimerizm>.
- Özen, Mustafa. *Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Özmerinoğlu Demir, Yester. "Adli Olaylarda Karşılaşılabilecek Cam Örneklerinin Mikroanalitik Yöntemler Kullanılarak Tanımlanması ve Farklılandırılması". Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2008.
- Öztürel, Adnan. "A, A1, A2, B, AB, 0, MN, S, P, K (Kell), Fya (Duffy), Rh (C,D,E,L (Lewis), Lutheran), Jk (Kid) Kan Grupları Dağılımı". E.T. 02.08.2022. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/630845>
- Öztürel, Adnan. "Kan, Meni ve Diğer Lekelerden Kan Grubu Tayini". E.T. 02.08.2022. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/634077>
- Öztürk Cemal. "Delillerde Farklı Bir Sınıflandırma Anlayışı". *THD*. 1/2 (2006): 71-79.
- Öztürk, Bahri vd. *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Öztürk, Bahri. *Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları 1991.
- Öztürk, Cemal. "Ceza Muhakemesi ve Silah İncelemesi (Balistik)". *THD*. 2/5 (2007): 121-134.
- Öztürk, Cemal. *Ceza Muhakemesinde İz Bilimi Kriminalistik Gerçeği*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2006.
- Petridis, Gavril ve Bülent Üner. "Parmak İzlerinden Elde Edilen DNA'nın Mini STR Tekniği ile İncelenmesi". *Journal of Medical Sciences*. 1/5 (2020): 46-58.

- Polat, Oğuz. *Kriminoloji ve Kriminalistik Üzerine Notlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Polis Dergisi. "Dedektör Polis Köpekleri Suçu Kokluyor". E.T. 20.12.2022, <https://polisdergisi.pa.edu.tr/dedektor-polis-kopekleri-sucu-kokluyor-1085-haber>.
- Poyraz, Raşit. "Parmakizi Kullanımının Ülkemizdeki Gelişimi (1)". *Adli Bilimler Dergisi/Turkish Journal Of Forensic Sciences*. 4/4(2005): 57-64.
- Poyraz, Raşit. "Parmakizi Kullanımının Ülkemizdeki Gelişimi (2)". *Adli Bilimler Dergisi/Turkish Journal Of Forensic Sciences*. 5/1(2006): 55-62.
- Sarıbey, Aylin Yalçın ve Derya Aşangil. "Kısa Namlulu Silahlarla Kumaş Yüzeylere Yapılan Atışlar Sonrasında Hedef Yüzeyde Oluşan Atış Artıklarının GFAAS ile İncelenmesi". *Adli Bilimler Dergisi*. 9/4 (2010): 7-17.
- Sarsıkoğlu, Şenel. "Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat Hukuku Açısından Elektronik Delil (E-Delil) Kavramı". *TAAD*, 6/22 (2015): 507-534.
- Selçuk, Sami. "Kanıtların Toplanmasında Yasallık, Dürüstlük ve Total Ceza Adaleti". *Yargıtay Dergisi*, 3/2 (1975): 51.
- Sevim, Ayla, Ayşen, Açıkkol. "Adli Arkeoloji". *Adli Bilimler Dergisi*, 2/4(2003): 23-29.
- Seyhan, Ercan. *Delil- Kavram, Teori, Uygulama Strateji, Taktik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Soyaslan, Doğan. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2007.
- Sönmez, Çilem. "Suç Mahallinin Aydınlatılmasında Ayak ve Ayakkabı İzlerinin Önemi". *Adli Bilimler Dergisi*. 11/2 (2012): 33-39.
- Steinberg, Harold L. *Auto Headlight Glass: Visible Features of Forensic Utility*. Washington: U.S. Department of Commerce, 1978.
- Şafak, Ali ve Vahit Bıçak. *Ceza Muhakemesi Hukuku ve Polis*. Ankara: Roma Yayıncılık, 2005.
- Şahin, Cumhur ve Neslihan Göktürk. *Ceza Muhakemesi Hukuku Cilt 2*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Şen, Ersan. "Telefon Dinleme Yoluyla Elde Edilen Delillerin İspat Gücü ve Bu Delillerdeki Hukuka Aykırılıkların Sonuçları İle Uygulamadaki Hatalar". *İstanbul Barosu Dergisi*, 86/2 (2012): 19-36.
- T. Miller, Marilyn, "Crime Scene Investigation". "Forensic Science: An Introduction to Scientific and Investigative Techniques". E.T. 20.03.2022.
<https://www.cbsd.org>
TBMM Tutanak. https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/CS_/t19/c044/b017/cs__190440170431.pdf

- techWORM, "Rayyür", E.T. 27.06.2022. <https://www.tech-worm.com/rayyur-yiv-ve-setin-cekirdek-uzerinde-biraktigi-iz/>
- techWORM, "Yiv ve Set", E.T. 27.06.2022. <https://www.tech-worm.com/yiv-ve-set-nedir-ne-ise-yarar/>
- Tekeli, Evrim ve Cüneyt Elma. "Antropolojik Kemik Örneklerinden Antik DNA Çalışmaları". *Antropoloji Dergisi*. 32 (2016): 23-41.
- Tekiner, Mehmet Ali ve Aybüke Ayşe Turan. *Adli Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar*. Ankara: Polis Akademisi Yayınları, 2021.
- Tezcan, Abbas. *Fotoğraf Üzerinden Elde Edilen Ayakkabı İzi Boyutlarından Boy Uzunluğu ve Vücut Ağırlığının Tespit Edilmesi*. İstanbul: Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Toroslu, Nevzat ve Metin Feyzioğlu. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Savaş Yayınları, 2015.
- Tosun, Öztekin. *Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri (Cilt 1)*. İstanbul: Acar Matbaacılık Tesisleri İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1984.
- Tuğ, Aysim, Yeşim Doğan Alakoç ve İ. Hamit Hancı. "Mardin- Kasımiye Medresesindeki Lekelerin İncelenmesi". *Adli Bilimler Dergisi*. 4/1(2005): 9-15.
- Tuğ, Aysim. "Masumiyet Projesi: Bilimin Akladığı İnsanlar". *Adli Bilimler Dergisi*. 4/4 (2005): 33-39.
- Turknet Blog. "İnternet Terimleri, CGNAT (Carrier Grade NAT) Nedir?". E.T. 26.12.2022. <https://turk.net/blog/cgnat-carrier-grade-nat-nedir/#>
- Turla, Ahmet, Berna Aydın ve Halil Boz. "Av Tüfeği Parçalanması- Atipik Lezyon: Bir Olgu Sunumu". *Adli Bilimler Dergisi*. 3/4 (2004): 49-54.
- Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/>
- Türkdöğru, Pınar. "Adli Oto Boya Örneklerinin İndüktif Eşleşmiş Plazma-Kütle Spektrometresi (ICP-MS) ve Fourier Dönüşümlü Kızıl Ötesi Spektrometresi (FTIR) ile Karşılaştırmalı Analizi". Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, 2023.
- Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Hukuk Sözlüğü. E.T. 09.02.2022. <https://sozluk.adalet.gov.tr/>.
- Urry, Lisa vd. "*Campbell Biyoloji*" Çeviren Ertunç, Gündüz ve İsmail Türkan. Ankara: Palme Yayınevi, 2022.
- Uysal, Serdar. "Çeşitli Yüzeylerde Seri Numarası Restorasyonu". Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, 2022.
- Uzunkol, Şermin. "Nürnberg Fürth Yüksek Mahkemesinin 12.12.2013 Tarih ve 13 Kls 372 Js 9454/12 Sayılı Kararı". İçinde *Adli Koku*. Editör Yener Ünver ve İ. Hamit Hancı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017. 216-227.

- Üner, Bülent vd. "Atış Yapan Eldeki Barut Artıklarının Lokalizasyonu". *Adli Tıp Bülteni*. 4/3 (1999): 90-93.
- Üner, Bülent ve Faruk Aşıcıoğlu. "Fiziksel Delil Olarak Cam". *İHFM*. 56/1-4 (1998): 281-293.
- Üner, Bülent ve Faruk Aşıcıoğlu. "Toprağın Adli Karakteristiği". *İHFM*. 55 (1996): 451-461.
- Ünver, Yener ve Hakan Hakeri. *Ceza Muhakemesi Hukuku (3 Cilt)*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Ünver, Yener. "Ceza Muhakemesinde İspat, CMK ve Uygulamamız". *CHD*. 1/2 (2006): 103-205.
- Ünver, Yener. "Köpeklerin Koku Alma Duyuları ve Buna Dayalı Tepkilerinin İspat Araç ve Yöntemi Bağlamında Yargılama Hukuku Açısından Değerlendirilmesi". İçinde *Adli Koku*, editör Yener Ünver ve İ. Hamit Hancı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017, 167-186.
- Varlık, Abdullah ve Özşen Çorumluoğlu. "Dijital Fotogrametri Teknikleri İle Kişi Tanıma", *Harita Teknolojileri Elektronik Dergisi*, 3/2 (2011): 1-24.
- Winek, Charles L. vd. "Winek's Drug And Chemical Blood-Level Data 2001". *Forensic Science International*. 122/2-3 (2001): 107-123.
- www.kararara.com.tr
- Yaşar, Füsün, Burcu Eşiyok ve İrfan Korkusuz. "Diş Hekimlerinin Adli Diş Hekimliği Konusundaki Bilgi Düzeyleri". *Adli Bilimler Dergisi*. 5/1 (2006): 19-23.
- Yaşar, Füsün, Hüseyin Afşin ve Hamit Hancı. "Adli Diş Hekimliği", *TBB Dergisi*, 54(2004): 351-354.
- Yaşar, Zehtiye Füsün ve Gülümser Gültekin Akduman. "Çocuk İhmali-İstismarı ve Adli Diş Hekimliği". *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*. 6/5 (2007): 389-394.
- Yavuz, Handan ve Adil Denizli. "Adli Kimya". *Tübitak Bilim ve Teknik*. 518 (2011): 68-71.
- Yenisey, Feridun ve Ayşe, Nuhoglu. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Yenisey, Feridun. "Ceza Muhakemesi Hukukunda (Hukuka Uygun Elde Edilmiş) Delil". *CHD*. 2/4(2007): 5-60.
- Yeşilova, Çetin. "Çürüme ve Buna Bağlı Gerçekleşen Kokuların Toprakdan Geçişini Etkileyen Faktörler". İçinde *Adli Koku*. editör Yener Ünver ve İ. Hamit Hancı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017. 41- 63.

- Yıldırım, Emine Firdevs vd. "Artısı Eksisiyle Adli Bilimlerde Mitekondriyal DNA Analizleri". *Adli Bilimler Dergisi*. 15/4 (2016): 13-20.
- Yılmaz, Eyüp, Ramazan Akcan ve Süleyman Gören. "Yeniden Yüzlendirme ve Tarihsel Gelişimi". *Adli Bilimler Dergisi*. 9/3 (2010): 62-70.
- Yurtcan, Erdener. *Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Yurtcan, Erdener. *Ceza Yargılaması Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Yurtcan, Erdener. *Yargıtay Kararları Işığında Ceza Davalarında İspat*. İstanbul: Aristo Yayıncılık, 2020.
- Yücel Beyaztaş, Fatma. "Av Tüfeği İle Yapılan Atışlarda Atış Mesafesi Belirlenmesi". *C.Ü Tıp Fakültesi Dergisi*. 25/1(2003): 43-46.
- Yüksel, Bayram vd. "Grafit Fırınli Absorbsiyon Spektrometresi İle Atış Artıklarının El Svaplarında Antimon Elementinin Belirlenmesi". *Adli Tıp Dergisi*. 30/2 (2016): 110-116.
- Yüksel, Elif. *Tırnak Altı Materyalinden Elde Edilen DNA Delillerinin Toplanması ve Analizi Üzerine Bir Karşılaştırma Çalışması*. İstanbul: Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2022.
- Yükseloğlu, Emel Hülya vd. "Olay Yerinde Bakteriyel Kontaminasyona Maruz Kalan Dışkı ve İdrar Örneklerinden Kimliklendirme". *Adli Tıp Dergisi*. 28/3 (2014): 234-244.
- Yükseloğlu, Hülya, Ş. Şebnem Özcan ve Beyhan Ceylan. "Olay Yeri İncelemesi ve Türkiye'deki Uygulamalar". *Polis Bilimleri Dergisi*. 10/1(2008): 61-80.

Hakan HAKERİ

Yener ÜNVER

CEZA MUHAKEMESİ HUKUKU

TEMEL BİLGİLER

Hâkimlik, KPSS ve Diğer Meslek Sınavları
Ceza Muhakemesi Hukuku Soruları

22. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesi Hukuku Temel Bilgiler

Hakan Hakeri - Yener Ünver

Hukuk Yayınları Dizisi – 2012

Yirmiikinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 39 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

BİBLİYOGRAFYA VE KISALTMALAR

AKY: Adli Kolluk Yönetmeliği

AÖAY: Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği

BMGİFKY: Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmelik

C/Z: Centel, Nur/Zafer, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, 3.B., İstanbul 2005.; 6.Baskı, İstanbul 2008.

ÇKK: Çocuk Koruma Kanunu

gsh: gecikmede sakınca halinde

Gündel: Gündel, Ahmet, Açıklamalı-İçtihatlı Atatürk'e, Cumhurbaşkanı'na, Cumhuriyet'e, Hükümet'e Hakaret Suçları ile Yasadışı Yakalanan ve Tutuklanana Tazminat Verilmesi Davaları, Ankara 1997.

İçel/Ünver: İçel, Kayıhan/Ünver, Yener, Uygulamalı Ceza Hukuku, İstanbul 2000.

İHAM: İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi.

İHAS: İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi.

K/Y: Kunter, Nurullah/Yenisey, Feridun, Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. B., İstanbul 1998.

K/Y/N: Kunter, Nurullah/Yenisey, Feridun/Nuhoğlu, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. B., İstanbul 2005.

Kühne: Kühne, Hans-Heiner, "Türk Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Koruma Tedbirleri", Hukuki Perspektifler Dergisi, S. 3, Nisan 2005, s. 45-48.

M-G: Meyer-Goßner, Strafprozessordnung, 47. B., München 2004.

Ö/E/Ö: Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan, Özbek, Veli Özer, Ceza Muhakemesi Hukuku, 7.B., Ankara 2002.

Ö/E: Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. B., Ankara 2006; 11.B., Ankara 2007.

Ö: Özbek, Veli Özer, CMK İzmir Şerhi, Ankara 2005.

Pfeiffer, Strafprozessordnung, 5. B., München 2005.

S: Soyaslan, Doğan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. B., Ankara 2006.

Ş: Şahin, Cumhuriyet, Ceza Muhakemesi Kanunu Gazi Şerhi, Ankara 2005.

T/E/S: Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sancakdar, Oğuz, AİHS Işığında Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, Ankara 2004.

T: Turhan, Faruk, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2006.

T2: Turhan, Faruk, Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi ve Tıp Hukuku, Özellikle AİHM Kararları Işığında Şüpheli veya Sanığın Zorla Muayenesi Konusunun Değerlendirilmesi, Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, V. Türk Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, Ankara 2008, s. 1025-1075.

T3: Turhan, Faruk, Ceza Muhakemesinde Tehlike İçindeki Tanıkların Korunması, Ankara 2009.

Taner: Taner, Tahir, "Adli Hataların Tamiri", Mukayeseli Hukuk Dergisi, S.2 (Mart-Nisan 1956).

TMK: Terörle Mücadele Kanunu

Tosun: Tosun, Öztekin, Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri, C.2, İstanbul 1976.

Ü/H: Ünver, Yener/Hakeri, Hakan, Sorularla Ceza Muhakemesi Hukuku, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Sorularla Hukuk Dizisi 5, Ankara 2006.

Y: Yurtcan, Erdener, Ceza Yargılaması Hukuku, 7.B., İstanbul 1998.

Ye: Yenisey, Feridun, Hazırlık Soruşturması ve Polis, 3.B., İstanbul 1993.

YGİY: Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği.

YKD: Yargıtay Kararları Dergisi.

Bu çalışmada kullanılan karikatürler, Penguin ve Uykusuz dergileri ile bu dergilerin internet sayfalarından; <http://www.duslersokagi.com/yigitozgur> ve www.komikaze.net, Misvak ve facebook karikatür sayfalarından alınmıştır. Gazete haberleri ise 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 36/1 maddesinin "basın veya radyo tarafından umuma yayılmış bulunan günlük havadisler ve haberler serbestçe iktibas olunabilir" hükmü gereğince kullanılmıştır.

Avukat, LL.M. Ceren MERCAN

**KAMBIYO SENETLERİNİN
KRİPTO VARLIKLARLA
BLOCKCHAIN ALTYAPISINDA
TEDAVÜLE ÇIKMASI**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kambiyo Senetlerinin Kripto Varlıklarla Blockchain Altyapısında Tedavüle Çıkması
Ceren Mercan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3649

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 614 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Vadi Grafik Tasarım Ltd. Şti.
İvedik Org. San. Bölgesi 1420. Cadde
No: 58/1 Yenimahalle/Ankara
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

REFERANSLAR

- ADIGÜZEL, Burak**, “6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nda Sermaye Piyasası Aracı Kavramı”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C.3, S.1, 2017 (s.1-8).
- AKİPEK, Jale / AKINTÜRK, Turgut / ATEŞ, Derya**, Eşya Hukuku, 2. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- AKİPEK, Jale**, Türk Eşya Hukuku (Aynî Haklar) Birinci Kitap Zilyetlik ve Tapu Sicili, 2. Baskı, Sevinç Matbaası, Ankara, 1972.
- AKKAYA Hüseyin / YÜCE, Mehmet**, “Kripto Paraların Vergilendirilmesine Yönelik Çalışmalar: Türkiye İçin Öneri”, Akademik Bakış Dergisi, S.77, 2021 (s. 34-62).
- AKSOY DURSUN, Sanem**, Eşya Kavramı, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- AKSOY, Nazım**, “Elektronik Çek’e İlişkin Kanun Çalışmalarına Yönelik Türk Ticaret Kanunu (645, 756, 780, 1526) ile İcra İflas Kanunu’nun (167) İlgili Madde Hükümleri Açıklarından Güncel Bir Bakış”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C.7, S.2, 2021 (s.179-191).
- ALJOHANI, Azizah**, “Bitcoin: Technology, Economics and Business Ethics”, Master of Science in System Science Faculty of Engineering, University of Ottawa, Ontario Canada, 2017.
- ALPTEKİN, Volkan / METİN, İsmail / AKCAN, Ahmet Tayfur**, Kripto Para Ekonomisi, 1. Baskı, Eğitim Yayınevi, Konya, 2018.
- ALTAŞ, Gökben / ANIL, Ceylan / SALT TÜR K, Onur**, “Avrupa ve Orta Doğu’da Kripto Varlık Düzenlemeleri”, Gösterge Dergisi, Bahar 2021 (s.77-121).
- ANAYURT, Ömer**, Anayasa Hukuku Temel Kavramlar ve Türk Anayasa Hukuku, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- ANIL, Ceylan / SALT TÜR K, Onur**, “Amerika’da Kripto Varlık Düzenlemeleri”, Gösterge Dergisi, Bahar 2021 (s. 41-52).
- ANTALYA, O. Gökhan / TOPUZ, Murat**, Eşya Hukuku Cilt: IV/1, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- ANTALYA, O. Gökhan / TOPUZ, Murat**, Medeni Hukuk Cilt: I, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.

- ANTONOPOULOS, Andreas M.**, "Mastering Bitcoin", 2nd Edition, O'Reilly, ABD, 2017.
- ARAALAN, Cemal**, Elektronik Ödeme Sistemlerinde Siber Güvenlik, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- ARICI, M. Fatih**, Kambiyo Senetlerinde Temsilcinin Yetkisini Aşarak Kambiyo Taahhüdünde Bulunmasından Doğan Sorumluluk, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, (İstanbul Üniversitesi Yayınları), İstanbul, 1999. https://www.academia.edu/36359150/Kambiyo_Senetlerinde_Temsilcinin_Yetkisini_A%C5%9Farak_Kambiyo_Taahh%C3%BCd%C3%BCnde_Bulunmas%C4%B1ndan_Do%C4%9Fan_Sorumluluk_Prof_Dr_Erdo%C4%9Fan_Moroglu_nu_65_Ya%C5%9F_G%C3%BCn%C3%BCn_Arma%C4%9Fan%C4%B1_%C4%B0stanbul_1999 (E.T: 18.02.2023).
- ARIKAN, Necip İhsan**, "Kripto Paraların Dünya Genelindeki Hukuki Durumuna İlişkin Bir İnceleme", Düzce İktisat Dergisi, C.2, S.1, 2021 (s.1-9).
- ARIKAN, Necip İhsan**, "Para Kuramı Açısından Kripto Paraların Ekosistemi", Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya, 2020.
- ASLANTAŞ ATEŞ, Burcu**, "Kripto Para Birimleri, Bitcoin ve Muhasebesi", Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.7, S.1, 2016 (s. 349-366).
- AŞICI, Cem**, Bitcoin, 1. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2019.
- ATAKAN, Murat Can**, "Kıymetli Evrak Hukuku'nda Yeni Bir Öneri: Elektronik Çek. Alman Elektronik Kıymetli Evrak Kanunu Tasarısı (Ewpg-E) Işığında Bir İnceleme", Yargıtay Dergisi, C.47, S.2, 2021 (s. 541-580).
- ATEŞ, Derya**, "Borçlunun Temerrüdünde Aynen İfa Kavramının Edim Özellikleri Yönünden Değerlendirilmesi", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.13, S.2, 2022 (s. 447-461).
- ATILGAN YAŞA, Ayşe**, "Kamu Sektöründe Blok Zincir Teknolojisi Kullanımı: Türkiye'de Mevcut Durum Analizi", Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, C.17, S.66, 2022 (s. 615-633).
- AYAN, Mehmet**, Eşya Hukuku I, 14. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- AYBAY, Aydın / HATEMİ, Hüseyin**, Eşya Hukuku, 4. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.
- AYOĞLU, Tolga**, Sermaye Piyasası Hukukunda Halka Arz Kavramı ve Halka Arza Aracılık Sözleşmeleri, 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2008.
- AYTEKİN, Alper / YÜCEL, Yakup Bahadır**, "Yeni Ödeme Teknolojilerinin İş Hayatına Etkileri", Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, C.4, S.12, 2017 (s. 93-115).

- AYTEKİN, Burak / ARSLAN, Ramiz**, “Kripto Varlıkların Dünyadaki ve Türkiye’deki Hukuki Konumu”, Baseak CORE Papers No:9, 2021.
- BABAOĞLU, Cenay / KARASOY, Hasan**, “Kamu Yönetiminde Blokzincir: Kullanım Alanları ve Örnek Uygulamalar”, Sosyoekonomi, C.30, S.52, 2022 (s. 283-297).
- BAHTİYAR, Mehmet / TAŞDELEN, Nihat / BİÇER, Levent / HAMAMCIOĞLU, Esra**, Kıymetli Evrak Hukuku, 1. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- BAKIRCI, Halil Ahmet**, “Kıymetli Evrakın Zayi Olması ve İptali”, Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi, Mersin, 2021.
- BALIKÇI, Eylül**, “Dava ve Takip Konusu Olabilmesi Bakiminden Kripto Paralar” Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVI, S. 2, 2021 (s. 273-312).
- BALL, Victoria**, “Bitcoin as property: AA v Persons Unknown Re Bitcoin”, Conveyancer and Property Lawyer, V.2, 2020 (p.186-194).
- BAŞBUĞ, Bengü / LOKMANOĞLU, Ensar**, Yeni Dünya Düzeninde Kripto Para Reklamcılığı: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme, E Ticaret ve Kripto Para, (Ed. Mustafa Latif EMEK), (İktisad Yayınevi), Ankara, 2021.
- BER, Ahmet Said**, “Blokzincir (Blockchain) Teknolojisi Kapsamında Elektronik Çek.” Journal of Marine and Engineering Technology, C.2, S.1, 2022 (s.1-20).
- BHATIA, Rindhashi / KUMAR, Pravaeen / BANSAL, Shilpi / RAWAT, Seema**, “Blockchain-The Technology Of Crypto Currencies”, In 2018 International Conference On Advances In Computing And Communication Engineering (ICACCE), France, 2018.
- BİLGİLİ, Fatih / CENGİL, M. Fatih**, “İcra ve İflas Hukuku Yönüyle Kripto Paralara İlişkin Bazı Meseleler”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.7, S.1, 2019 (s.99-109).
- BİLGİLİ, Fatih / CENGİL, M. Fatih**, Blockchain ve Kripto Para Hukuku, Dora Yayıncılık, Bursa, 2022.
- BİLGİLİ, Fatih / DEMİRKAPI, Ertan**, Kıymetli Evrak Hukuku, 9. Baskı, Dora Yayıncılık, Bursa, 2018.
- BİLİR, Hakan / ÇAY, Şerif**, “Elektronik Para ve Finansal Piyasalar Arasındaki İlişki”, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.9, S.2, 2016 (s.21-31).
- BOLAK, Mehmet**, Sermaye Piyasası Menkul Kıymetler ve Portföy Analizi, 2. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 1994.
- BOZER, Ali / GÖLE, Celal**, Kıymetli Evrak Hukuku, 10. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2021.

- BOZKANAT, Esra**, “Walter Benjamin Nft’lere Tanıklık Etseydi: Kripto Sanata Onun Gözünden Bakmak”, *Moment Dergi, Visual Culture*, C.9, S.1, 2022 (s. 35-51).
- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan Ebru, “Elektronik Para, Sanal Para, Bitcoin ve Linden Doları’na Hukukî Bir Bakış (Looking At Electronic Money, Virtual Money, Bitcoin and Linden Dollars From A Legal Perspective)”, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, C.73, S.2, 2015 (s.173-220).
- BÖHME, Rainer/ CHRISTIN, Nicolas / EDELMAN, Benjamin / MOORE, Tyler**, “Bitcoin: Economics, Technology and Governance”, *Journal of Economic Perspectives*, Vol.29, No.2, 2015 (p. 213-218).
- BUNJAKU, Flamur / GJORGIEVA-TRAJKOVSKA, Olivera / MITEVA-KACARSKI, Emilija**, “Cryptocurrencies Advantages and Disadvantages” *Journal Of Economics*, Vol.2, No.1, 2017 (p. 31-39).
- CAN, Saffet**, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’ndaki Poliçeye İlişkin Bazı Maddelerin Kaynağa Uygunluğu Üzerine”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 64, 2006 (s. 306-320).
- ÇAMOĞLU, Ersin**, Kıymetli Evrak Hukukunun Temel İlkeleri, 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020.
- ÇARKACIOĞLU, Abdurrahman**, “Kripto-Para Bitcoin”, *Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Dairesi Başkanlığı Raporu*, 2016.
- ÇEKİN, Mesut Serdar**, “Kripto Varlıklar Üzerinde Gerçekleştirilen İşlemlerin Borçlar Hukuku ve Eşya Hukuku Açısından Değerlendirilmesi”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.9, S.1, 2022 (s.187-216).
- ÇOTUKSÖKEN, Emre**, “Dijitalleşme, Elektronik Çek ve Blockchain İlişkisi”, *Finans Hukuku Gündemi Dergisi*, S.4, 2020 (s.18-28).
- DİNLER, Zeynel**, *İktisada Giriş*, 18. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2018.
- DULATOVA, Natalya / RAZAK, Abd Hakim Abd**, “The Ecosystem of Cryptocurrency as an Object of Civil Rights in BRICS Countries”, *BRICS Law Journal*, V. 7, N. 2, 2020 (p. 37-65).
- DULUPÇU, Murat Ali / YİYİT, Mehmet / GENÇ, Asena Gizem**, “Dijital Ekonominin Yükselen Yüzü: Bitcoin’in Değeri ile Bilinirliği Arasındaki İlişkinin Analizi”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.22, Kayfor 15 Özel Sayısı, 2017 (s. 2241-2258).
- DURMUSH, Gulnara**, “Kripto Para ve İcra Hukuku Yönünden Düşündürdükleri”, *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2019.
- DÜLGER, Murat Volkan**, *Suç Gelirlerinin Aklanmasına İlişkin Suçlar ve Yaptırımlar*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2011.

- DÜLGER, Murat Volkan**, “Blockchain ve Hukuksal Kullanım Alanları”, Hukuk ve Daha Fazlası Dergisi, S.7, 2019 (s. 42-47).
- DÜLGER, Murat Volkan**, “Dijital Çağda Dijital Ödeme Aracı: Bitcoin ve Dijital Para”, Hukuk ve Daha Fazlası Dergisi, S.7, 2019 (s. 4-9).
- EKŞİ, Zehra / SCHREITL, Daniel**, “Closing a Bitcoin Trade Optimally under Partial Information: Performance Assessment of a Stochastic Disorder Model”, Mathematics, Vol.157, No.10, 2022 (p.1-13).
- EKŞİOĞLU, Erdoğan**, “Elektronik Para Kullanımının Ekonomik Etkileri (Türkiye Üzerinden Uygulama)”, Doktora Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, 2017.
- ERDOĞAN, İhsan / KESKİN, Dilşad**, Türk Medeni Hukuku, 3. Baskı, Gazi Kitabevi, 2020.
- ERGÜNE, Mehmet Serkan**, Taşınır Mülkiyeti, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- ERMAN, Hasan**, Eşya Hukuku Dersleri, 9. Baskı, Der Yayınları, İstanbul, 2020.
- ESENER, Turhan / GÜVEN, Kudret**, Eşya Hukuku, 8. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2017.
- FİDAN, Murat / DİLEK, Serkan / ESEV, Ayşegül**, “Dünden Bugüne Paranın Tarihi ve Türkiye’de Kâğıt Para Kullanımı”, Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.9, S.18, 2019 (s. 141-162).
- GEDİZ ORAL, Burcu**, “Değiştirilemez Jetonların (NFT) Vergilendirilmesi”, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.20, S.3, 2022 (s.1-14).
- GORJÓN, Sergio**, “El Papel De Los Criptoactivos Como Moneda De Curso Legal: El Ejemplo De El Salvador”, Banco de España, 2021, s. 8. <https://repositorio.bde.es/bitstream/123456789/18991/1/be2104-art35.pdf> (E.T: 29.10.2022).
- GÖKTAŞ, Pınar / AKSU, Berkay**, “Endüstri 4.0 ile Beraber Blok Zincir (Blockchain) Teknolojisi, Bitcoin ve Sanal Paraların Gelecekteki Olası Etkileri”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.26, S.3, 2021 (s. 279-293).
- GÖZÜBÜYÜK, Barış**, “Gelişen Blokzincir Teknolojisinin Vadettikleri Karşısında Türkiye’de Müzik Alanında Faaliyet Gösteren Meslek Birliklerinin Rolü”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C.7, S.2, 2021 (s. 323-349).
- GÜÇLÜTÜRK, Osman Gazi**, Hukukçular İçin Blokzincir Teknolojisinin Teknik İşleyişi: Bitcoin Örneği, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I- Blokzincir ve Hukuk, (Ed. Eylem AKSOY RETORNAZ / Osman Gazi GÜÇLÜTÜRK), (On İki Levha Yayıncılık), İstanbul, 2021 (s.21-72).

- GÜÇLÜTÜRK, Osman Gazi**, "Türk Hukukunda Kripto Varlıkların Para ve Elektronik Para Niteliğinin İncelenmesi", *Regesta Ticaret Hukuku Dergisi*, C.4, S.3, 2019 (s. 383-408).
- GÜLEÇ, Ömer Faruk / ÇEVİK, Emre / BAHADIR, Nur**, "Bitcoin ile Finansal Göstergeler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", *Kırklareli Üniversitesi İktisadî ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.7, S.2 (Özel Sayı: Finansal Raporlamada Güncel Yaklaşımlar), 2018 (s.18-37).
- GÜLTEKİN, Özkan**, *Kıymetli Evrakın Ziyai ve İptali*, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- GÜN, Banu**, "İlk Dijital Para Arzının (Initial Coin Offering) Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi", *GSI Articleletter*, C. 26, S.62, 2022.
- GÜRBÜZ GÖÇ, Diğdem**, *Kıymetli Evrakın Zayi Olması ve İptali*, 1. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2017.
- GÜVEN, Çiğdem / IRMAK, Onur**, "6493 Sayılı Kanun'da Elektronik Para ve Elektronik Para Kuruluşlarının Tabi Olduğu Hukuki Çerçeve", *Bankacılık Dergisi*, C.30, S.111, 2019 (s. 28-51).
- GÜVEN, Vedat / ŞAHİNÖZ, Erkin**, *Blokzincir Kripto Paralar Bitcoin*, 2. Baskı, Kronik Kitap Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- HAN, Ayşegül / ARIKAN, Necip İhsan / KONAT, Gökhan**, "Türkiye'de ve Dünyada Sorunlu Kripto Para Ticareti Üzerine Bir Değerlendirme", *Uluslararası Ticaret ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, C.5, S.2, 2021 (s. 83-89).
- HASSAN, Sammer / DE FILIPPI, Primavera**, "The Expansion of Algorithmic Governance: From Code Is Law to Law Is Code", *Field Actions Science Reports, The Journal of Field Actions*, Special Issue 17, 2017 (p. 88-90).
- HOUBEN, Robby / SNYERS, Alexander**, *Cryptocurrencies and Blockchain: Legal Context and Implications For Financial Crime, Money Laundering and Tax Evasion*, European Union, 2018.
- İMAMOĞLU, Deniz Alp**, *Kripto Para Birimleri ve Türk Hukukunda Düzenlenmesi*, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- İMREGÜN, Oğuz**, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 3. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2003.
- İNCİ, Serkan / ALPEN, İsmail**, *Bitcoin Devrimi Değişen Dünya Ekonomisinde Kripto Para Sistemi, Blockchain, Altcoinler*, 1. Baskı, Elma Yayınevi, Ankara, 2018.
- İNCİ, Serkan / İNCİ, Alpen**, *Bitcoin Devrimi*, Elma Yayınevi, 2018.
- KAHRAMAN, Deniz**, "Asya'da Kripto Varlık Düzenlemeleri", *Gösterge Dergisi*, Bahar 2021 (s. 53-76).

- KAPANCI, Kadir Berk**, Özel Hukuk Penceresinden Blokzincir: Sanal Para Değerleri ve Akıllı Sözleşmeler Üzerine Değerlendirmeler, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I- Blokzincir ve Hukuk (Ed. Eylem AKSOY RETORNAZ / Osman Gazi GÜÇLÜTÜRK), (On İki Levha Yayıncılık), İstanbul, 2020.
- KARAHAN, Sami / ARI, Zekeriya / BOZGEYİK, Hayri / SARAÇ, Tahir / ÜNAL, Mücahit**, Kıymetli Evrak Hukuku, 2. Baskı, Mimoza Yayınevi, Konya, 2014.
- KARAHAN, Sami / ARI, Zekeriya / BOZGEYİK, Hayri / SARAÇ, Tahir / ÜNAL, Mücahit**, Kıymetli Evrak Hukuku, 3. Baskı, Mimoza Yayınevi, Konya, 2015.
- KARDAŞ, Süleyman**, "Blokzincir Teknolojisi: Uzlaşma Protokolleri", DÜMF Mühendislik Dergisi, C.10, S.2, 2019 (s. 481-496).
- KAYA, Ümmühan**, "Sözleşmenin Uyarlanmasında Sonradan Değişen Şartlar ve Öngörülemezlik İlkesi", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.22, S.3, 2016 (s.1569-1593).
- KAYIHAN, Şaban / ÜNLÜTEPE, Mustafa**, Medeni Hukuka Giriş ve Türk Medeni Kanunu'nun Başlangıç Hükümleri, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- KENDİGELEN, Abuzer / KIRCA, İsmail**, Kıymetli Evrak Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, 5. Baskı, İstanbul, 2021.
- KESER BERBER, Leyla**, İnternet Üzerinden Yapılan İşlemlerde Elektronik Para ve Dijital İmza, 1. Baskı, Ankara, 2002.
- KESER BERBER, Leyla**, Kurumsal Güven Bağlamında Güven Hizmet Sağlayıcı (Trust Service Provider), Güven Hizmetleri ve Karşılıklı Tanıma Sorunu, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- KIRAN, Süleyman**, "Kambiyo Senetlerinde Bedelin Kripto Para Olarak Belirlenmesi", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 20, S. 2, 2021 (s. 2029-2069).
- KOCAMAN, Arif Burhanettin**, Türk Borçlar Hukukunda Havale, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- KOCAMAN, Arif**, "Havalenin Bir Ödeme Aracı Olması ve Bunun Temel İlişki Bakımından Değerlendirilmesi", Çukurova Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, S.1, 2022 (s.111-128).
- KOÇ, Yasemin Deniz / KARPUZ, Esra**, Dijital Finans ve Kripto Para Piyasası, E Ticaret ve Kripto Para, (Ed. Mustafa Latif EMEK), (İktisad Yayınevi), Ankara, 2021 (s. 101-131).

- KÖLE, Mehmet / GÖRGÜLÜ, Fatma**, “Son Düzenlemeler Işığında Çekin Şekil Şartları ve Çeke Dayalı Kambyo Senetlerine Özgü Takip Yolları”, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.21, S.35, 2016 (s. 79-157).
- KÜÇÜKALİ, Canan**, “Bilgisayar Programlarının Fikri Mülkiyet Kapsamında Korunması”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Bahar (Covid19-Özel Sayısı), 2020 (s.104-127).
- LEBE, Fuat**, Kripto Paralar İle İlgili Merak Edilen Soru: Para Niteliği Taşıyor Mu?, E Ticaret Ve Kripto Para, (Ed. Mustafa Latif EMEK), (İktisad Yayınları), Ankara, 2021 (s.133-179).
- LEWENBERG, Yoad / SOMPOLINSKY, Yonatan / ZOHAR, Aviv**, Inclusive block chain protocols, International Conference on Financial Cryptography and Data Security, (Ed. Rainer BOHME / Tatsuaki Okamoto), Springer, Berlin, Heidelberg, 2015.
- MANDIĆ, Adam**, Effects of Cryptocurrencies on Financial Markets, Undergrade Thesis, Croatia, 2021.
- MEMİŞ, Tekin / TURAN, Gökçen**, Sermaye Piyasası Hukuku, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2020.
- METE, Mustafa / TEKİN, İbrahim**, Kripto Para Teknolojisi, Ulusal ve Uluslararası Piyasalardaki Önemi Gelişimi ve Ülkelerin Yaklaşımları, Tam Metin Bildiriler, (Ed. Vadim KUZMIN /Ali KORKUT / Nadejda AÇAN / Hasan KARACAN), Rusya, 2021.
- MONTANARO, Marco / SARTI, Chiara**, “Cryptocurrencies as Property: Solving the Riddle”, De Lege Ferenda, Vol. IV, Issue. i, 2021 (p.1-18).
- MÖSER, Malte / SOSKA, Kyle / HEILMAN, Ethan / LEE, Kevin / HEFFAN, Henry / SRIVASTAVA, Shashvat / HOGAN, Kyle / HENNESSEY, Jason / MILLER, Andrew / NARAYANAN, Arvind / CHRISTIN, Nicolas**, “An Empirical Analysis of Traceability in The Monero Blockchain”, arXiv preprint arXiv:1704.04299, 2018 (p.1-21).
- MUTLUOĞLU, Derya**, “Kripto Para Birimleri ve Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu”, Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2020.
- OĞUZMAN, M. Kemal / SELİÇİ, Özer / OKTAY ÖZDEMİR, Saibe**, Eşya Hukuku Kısaltılmış Ders Kitabı, 3. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2020.
- OĞUZMAN, M. Kemal / SELİÇİ, Özer / OKTAY ÖZDEMİR, Saibe**, Eşya Hukuku, 19. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2016.
- ORHAN, Osman Z. / ERDOĞAN, Seyfettin**, Para Politikası, 1. Baskı, Avcı Ofset, İstanbul, 2005.

- ÖZBAŞ, M. Yılmaz**, “Elektronik Para ve Sanal Para: Bitcoin Geleceğin Para Birimi Olabilir Mi?”, *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, C.2, S.1, 2019 (s. 85-104).
- ÖZBEK, Veli Özer**, *Ekonomi Ceza Hukuku – İkinci Kitap: Özel Hükümler*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- ÖZDEMİR, Gençer**, “Kripto Paraların Eşya Niteliği”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.11, S.1, 2021 (s. 289-306).
- ÖZSOY, İlker Mete**, *Kripto Para Haczi*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- ÖZTAN, Fırat**, *Kıymetli Evrak Hukuku*, Yetkin Yayınevi, 25. Baskı, Ankara, 2021.
- ÖZTÜRK, Nurettin / KOÇ, Asuman**, “Elektronik Para, Diğer Para Türleriyle Karşılaştırılması ve Olası Etkileri”, *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, C.6, S.11 (s.207-243).
- PARASIZ, M. İlker**, *Para Banka ve Finansal Piyasalar*, 10. Baskı, Ezgi Kitabevi, Bursa, 2018.
- PAYA, M. Merih**, *Para Teorisi ve Para Politikası*, 6. Baskı, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2013.
- PEKCANITEZ, Hakan / ATALAY, Oğuz / ÖZEKES, Muhammed**, *İcra ve İflas Hukuku Temel Bilgiler*, 14. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017.
- PİRİNÇÇİ, Ayşe Esra**, “Yeni Dünya Düzeninde Sanal Para Bitcoin’in Değerlendirilmesi”, *International Journal of Economics Politics Humanities and Social Sciences*, Vol.1, No.1, 2018 (p. 45-52).
- PISA, Michael / JUDEN, Matt**, “Blockchain and Economic Development: Hype Vs. Reality”, *Center for Global Development Policy Paper*, Vol. 107, No. 150, 2017 (p.1-42).
- POLAT, Alp**, *FED Politika Kararı ve Kripto Para Varlık Getirileri: Olay Çalışması Analizi*, 1. Baskı, Efe Akademi Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- POROY, Reha / TEKİNALP, Ünal**, *Kıymetli Evrak Hukuku Esasları*, 24. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2021.
- PULAŞLI, Hasan**, *Kıymetli Evrak Hukukununun Esasları*, 8. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- RYZNAR, Margaret**, “The Future of Bitcoin Futures” *Houston Law Review*, Vol. 56, No.3, 2019 (p. 537-538).
- SEKMEN, Fuat**, *Para Teorisi*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- SEROZAN, Rona**, *Eşya Hukuku I*, 3. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2014.

- SEROZAN, Rona**, "Hukukta Yöntem", Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 2013, C.8, Özel Sayı, 2013 (s. 2324-2440).
- SERT, Turan**, Sorularla Blokzincir, BCTR Yayınları, İstanbul, 2019.
- SEYMAN, Seda**, Kripto Paraların Hukuki Nitelikleri, Geçmişten Günümüze Para, Bankacılık ve Finans Tartışmaları, (Ed. Mahmut KARĞIN / Süleyman Emre ÖZCAN / Doğan BAKIRTAŞ), 1. Baskı, (Ekin Kitabevi), Bursa, 2022.
- SİRMEN, Lale**, Eşya Hukuku, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- SONAT, K. Ali**, "Nakit Dışı Ödeme Usulleri Çerçevesinde Para Borcunun Banka Havalesi Yoluyla Ödenmesi", Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi, Ankara, 2010.
- SONGUR, Damla Gülseren**, Sermaye Piyasası Aracı Kavramı, Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan III, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 2011.
- STEGĂROIU, Carina Elena**, "Bitcoin-The Currency of A New Economy?", Annals of Constantin Brâncuşi University of Targu-Jiu. Economy Series, No.11 (Special Issue), 2017 (p.114-119).
- SULU, Muhammed**, "Kambiyo Senetlerinde Yetkisiz Temsil ve Temsil Yetkisinin Kötüye Kullanılması Sorunları", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.26, S.3, 2022 (s.145-182).
- ŞAHİN, Ayşe**, "Bitcoin Örneği Üzerinden Kripto Varlıkların Anonim Şirketlere Sermaye Getirilme Olanakları", Terazi Hukuk Dergisi, C.16, S.182, 2021 (s. 1984-1998).
- ŞARKAYA İÇELLİOĞLU, Cansu / ENGİN ÖZTÜRK, Merve Büşra**, "Bitcoin ile Seçili Döviz Kurları Arasındaki İlişkinin Araştırılması: 2013-2017 Dönemi için Johansen Testi ve Granger Nedensellik Testi", Maliye Finans Yazıları, C.1, S.109, 2018 (s. 51-70).
- SEZGİN, Gökmen**, Takibin ve Haczin Konusu Bakımından Kripto Paralar, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- ŞENER, Oruç Hami**, "Ecash Sisteminde Üretilen Elektronik Paranın (Nakdi) Para Kavramı Bakımından Değerlendirilmesi", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, Özel Sayı, 2007 (s. 455-490).
- ŞİŞMAN, Gülден**, "Bitcoin'in Vergilendirilmesi", Mali Hukuk Dergisi, C.14, S.159, 2018 (s. 34-43).
- TANÖR, Reha**, Türk Sermaye Piyasası Cilt 2: Halka Arz, 2. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2000.
- TAŞ, Oğuzhan / KIANI, Farzad**, "Blok Zinciri Teknolojisine Yapılan Saldırıları Üzerine bir İnceleme", Bilişim Teknolojileri Dergisi, C.11, S.4, 2018 (s. 369-382).

- TEKİNALP, Ünal**, “Evraksız Kıymetli Evraka veya Kıymet Haklarına Doğru”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C.14, S.3, 1988.
- TEVETOĞLU, Mete**, “Elektronik Çek ve Bono Kanunu Teklifi ile Yapılması Planlanan Düzenlemelere Dair Düşünceler”, Bilişim Hukuku Dergisi, C.3, S.1, 2021 (s. 31-75).
- TEVETOĞLU, Mete**, “Ethereum ve Akıllı Sözleşmeler”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.12, S.1, 2021 (s.193-208).
- TEVETOĞLU, Mete**, Kripto Varlıklar ve Kripto Varlıkların İlk Arzı, 2. Baskı, Aristo Yayınevi, İstanbul, 2021.
- TOPALOĞLU, Mustafa**, “Elektronik Ticarete Ödeme Sistemleri: Kredi Kartları, Elektronik Para, Elektronik Çek”, Terazi Hukuk Dergisi, C.12, S.130, 2017 (s.70-80).
- TOPLU, Erberk**, “Bitcoin’in Kullanım Sebepleri ve Rezerv Para Birimleriyle Karşılaştırılması”, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne, 2021.
- TURAN, Metin**, Bilişim Hukuku, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- TURANBOY, Asuman**, “Kripto Paraların Ortaya Çıkmaları ve Hukuki Nitelikleri”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C.35, S.3, 2019 (s. 47-62).
- TURANBOY, Asuman**, 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu Açısından Sermaye Piyasası Aracı ve Menkul Kıymet Kavramları, Prof. Dr. Sabih Arkan’a Armağan, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- TURANBOY, Asuman**, Varakasız Kıymetli Evrak, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1998.
- TÜFEK, Burak Ünsal**, “Elektronik Ödeme Araçları ve Geleceğin Yaklaşımı Kripto Para”, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul, 2017.
- TÜFEKÇİ, Aslıhan / KARAHAN, Çetin**, “Blokzincir Teknolojisi ve Kamu Kurumlarınınca Verilen Hizmetlerde Blokzincirin Kullanım Durumu”, Verimlilik Dergisi, T. C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yayını, S.4, 2019 (s.157-193).
- TÜRKARSLAN, Mustafa Engin**, “Uluslararası Ticaretin Muhasebesi ve Vergilendirilmesinde Elektronik Para ve Kripto Para Uygulamaları ve Ekonomik Sonuçları”, Yüksek Lisans Tezi, Ufuk Üniversitesi, Ankara, 2022.
- TÜZEMEN ATİK, Ebru**, “Açık Kambiyo Senetleri”, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2017.
- TÜZEMEN ATİK, Ebru**, Kambiyo Senetlerinde Senet Bedelinin Farklı Şekillerde Gösterilmesi ve Hayatın Olağan Akışına Aykırılık Kıstası, (Ed. Alper UYUMAZ / Mehmet AKÇAAL / Ebru TÜZEMEN ATİK), Selçuk Hukuk Kongresi Özel Hukuk Tebliğleri Tam Metin Kitabı, (Nobel Yayınevi), Ankara, 2020 (s. 65-89).

- USTA, Ahmet / DOĞANTEKİN, Serkan**, Blockchain 101 v2, 2. Baskı, BKM Yayınevi, 2018.
- ÜLGEN, Hüseyin / HELVACI, Mehmet / KAYA, Arslan / NOMER ERTAN, N. Füsün**, Kıymetli Evrak Hukuku, 14. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2021.
- ÜNAL, Gökhan / ULUYOL, Çelebi**, "Blok Zinciri Teknolojisi", Bilişim Teknolojileri Dergisi, C.13, S.2, 2020 (s.167-175).
- ÜNAL, Mehmet / BAŞPINAR, Veysel**, Şekli Eşya Hukuku, 9. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2018.
- ÜZÜMCÜ, Rabia / YILDIRIM, Yasin**, "Kripto Paraların Hukuki Statüleri ve Sözleşmeler İçerisindeki Yerleri", Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, C.13, S.33, 2022 (s.271-291).
- WAN, Jiangping / ZHANG, Jing**, "Blockchain Empowers Financial Innovation", The Twenty one Wuhan International Conference on E-Business Emerging Technologies and Social Commerce, 2022 (p. 317-323).
- YARDIMCI, Taner Emre**, "İcra Takibi Yoluyla Bitcoin Alacağına İleri Sürülmesi ve Borçlunun Bitcoininin Hazedilmesi", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.23, S.3, 2019 (s.197-128).
- YASLIDAĞ, Beyhan**, Kripto Paralar, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- YAVUZ, Melih Sefa**, "Ekonomide Dijital Dönüşüm: Blockchain Teknolojisi ve Uygulama Alanları Üzerine Bir İnceleme", Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.4, S.1, 2019 (s.15-29).
- YELMEN, Adem**, "Bitcoinin Satış Sözleşmesinin Bedel Unsuru Açısından Değerlendirilmesi", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 28, S. 1, 2020 (s. 265-294).
- YERLİKAYA, Tarık / BULUŞ, Ercan / BULUŞ, Nusret**, "Kripto Algoritmalarının Gelişimi ve Önemi", Akademik Bilişim Konferansları, C.9, S.11, 2006 (s.1-5).
- YERMACK, David**, "Is Bitcoin a Real Currency?", An Economic Appraisal, 2014 (p.1-23). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2361599>
- YILDIRIM, Murat**, "Blok Zincir Teknolojisi, Kripto Paralar ve Ülkelerin Kripto Paralara Yaklaşımları", Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.10, S.20, 2019 (s. 265-277).
- YILDIRIM, Utkuhan**, "Terörizmin Finansmanını Takip Programı Kapsamında Veri Paylaşımı: Swift Ağı Güvenliği ve Kişisel Verilerin Kullanılması", Güvenlik Bilimleri Dergisi, 2. Uluslararası Güvenlik Kongresi Özel Sayısı (İstihbarat ve Güvenlik), 2021 (s.157-174).

- YILMAZ, Asuman**, Türk Sermaye Piyasası Hukuku Açısından Kripto Para Birimi Bitcoin, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- YILMAZ, Ejder**, Hukuk Sözlüğü, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, 2014.
- YILMAZ, Süleyman / YILDIRIM, Abdülkerim**, Medeni Hukuk – I, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- YILMAZ, Yaşar**, “Blokzincir Teknolojisi ve Kripto Paraların Finansal Piyasalar Üzerine Muhtemel Etkileri”, Turkish Business Journal, C.2, S.4, 2022 (s.1-26).
- YILMAZER, Onur**, “Ülkelerin Kendi Kripto Paralarını Üretme Girişimleri ile Bu Girişimlerin Kripto Paraların Geleceğine Etkisi”, Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi, C.49, Mart Sayısı, 2021 (s. 31-44).
- YUMUŞAKER, Mehmet Can**, “Kripto Para ve Tipleri, Bitcoin Olgusu ve Muhasebesi”, OPUS International Journal of Society Researches, Vol.12, No.18, 2019 (p.1007-1029).
- YURTÇİÇEK, Mehmet Sıddık**, Hukuki Açıda Elektronik Para, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.
- YÜCE, Aydın Alber**, “9 Haziran 2021 Tarihli Alman Elektronik Kıymetli Evrak Kanunu (eWpG) Üzerine Düşünceler”, İstanbul Hukuk Mecmuası, C.79, S.3, 2021 (s.729-759).
- YÜKSEL, Filiz**, “Kripto Varlıklar ve IFRS Kapsamında Kripto Paraların Muha-sebeleştirilmesi”, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, C.13, S.2, 2020 (s. 429-451).
- ÇEVİRİMİÇİ KAYNAK**
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu**, Kripto Para Araştırma Raporu, Ankara, Sektörel Araştırma ve Strateji Geliştirme Dairesi, 2020. <https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/arastirma-raporlari/kripto-para-raporu-5f11dfe709c25.pdf> (E.T: 31.08.2022).
- Binance Research**, “The Fuel of The Binance Ecosystem”, 2020. <https://research.binance.com/en/projects/bnb> (E.T: 31.08.2022).
- BKM / TÜBİTAK / BİLGEM**, Blokzincirlerde Güvenlik ve Mahremiyet, 2020. https://bkm.com.tr/wp-content/uploads/2015/06/blokzincirlerde_guvenlik_ve_mahremiyet.pdf (E.T: 03.10.2022).
- Foundation For Economic Education (FEE)**, FEE’s Essential Guide to Cryptocurrency and Bitcoin, 2018. <https://fee.org/resources/fee-essential-guide-to-cryptocurrency-and-bitcoin/> (E.T: 31.08.2022).

- Hukuk, Düzenlemeler ve Kamu İlişkileri Çalışma Grubu**, Blokzinciri Teknolojisi Terminoloji Çalışması, Türkiye Bilişim Vakfı, İstanbul, 2019. https://bctr.org/dokumanlar/Blokzinciri_Teknoloji_Terminoloji.pdf (E.T: 31.08.2022)
- KARAMANLIOĞLU, Argun**, “Son Gelişmeler Işığında Kripto Paraların Hukuki Niteliği ve Kripto Para Borsalarına Dair Tespit ve Öneriler”, 30 Nisan 2021. <https://hukukbulteni.khas.edu.tr/bulten/45> (E.T: 03.11.2022).
- Library of Congress**, “Regulation of Cryptocurrency Around the World: November 2021 Update”, 2021. <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l1/llglrd/2021687419/2021687419.pdf> (E.T: 04.10.2022).
- Library of Congress**, “Regulation of Cryptocurrency Around the World”, 2018. <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l1/llglrd/2018298387/2018298387.pdf> (E.T: 04.10.2022).
- NAKAMOTO, Satoshi**, “Bitcoin: Uçtan Uca Elektronik Nakit Ödeme Sistemi”, 2008. https://bctr.org/wp-content/uploads/2019/03/t%C3%BCrk%C3%A7e_bitcoin.pdf (E.T: 31.08.2022); Makalenin İngilizce hâli için bkz. Satoshi NAKAMOTO, “Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System”, 2008, s.1. <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı**, 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi, Ankara, 2019. <https://www.sanayi.gov.tr/assets/pdf/SanayiStratejiBelgesi2023.pdf> (E.T: 26.09.2022).
- TEVETOĞLU, Mete**, “Kripto Para ile Ödeme Yapılabilir mi?”, 28 Eylül 2022. <https://kriptokoin.com/kripto-para-ile-odeme-yapilabilir-mi/> (E.T: 17.06.2023).
- The Central Bank of Russian Federation**, “Cryptocurrencies: Trends, Risks, and Regulation”, Moscow, 2022. https://www.cbr.ru/Content/Document/File/132242/Consultation_Paper_20012022_eng.pdf (E.T: 23.10.2022).

Dr. Halil POLAT

Avukat

Ceza Yargılamasında

AVUKATIN PRATİK EL KİTABI

Dijital Ortamda (UDF, PDF, WORD) Dilekçe Örnekleriyle

2. Baskı

Ceza davasında avukatın konumu	■	Koruma tedbirleri ned. tazminat
Görevin başlaması/sona ermesi	■	Ceza yargılamasında süreler
Avukatın hak ve yetkileri	■	Avukatların cezaî ve dis. sor.
Avukatın ifade ve sorgudaki rolü	■	Tebliğat kuralları
CMK görevlendirmeleri	■	Hüküm türleri
Duruşma aşaması ve Avukatın rolü	■	Kanun yollarında avukat
Seri muhakeme usulü	■	İnfaz hukukunda avukat
Basit yargılama usulü	■	Yargılama gid. ve vekâlet ücreti
Koruma tedbirleri	■	TCK'daki önemli suçlar
Tekzip kararı	■	Dilekçe örnekleri (udf, pdf, word)
Erişimin engellenmesi kararı	■	Uzlaştırma
TCK genel hükümleri	■	Pratik notlar
HAGB	■	Önemli vurgular

Adalet Yayınevi
Ankara 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Yargılamasında Avukatın Pratik El Kitabı

Halil Polat

Hukuk Yayınları Dizisi – 3368

İkinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 617 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Dizgi ve Sayfa Tasarımı:

Halil Polat

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salamat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

- **ACAR**, Ayşe Ece *Elektronik Tebligat*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: LXXIV, Sayı: 1, İstanbul 2016
- **AKBULUT**, Berrin, Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Rızanın Niteliği, CHD, C.14 S.40, Ağustos 2019
- **AKKAN**, Mine, *Elektronik Ortamda Tebligat Yapılmasına İlişkin Gelişmeler*, Haluk Konuralp Anısına Armağan, Cilt I, Yetkin Yayınevi, Ankara 2009
- **AKKAYA**, Çetin, Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara 2018 (Cinsel Suçlar)
- **AKKAYA**, Çetin, Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2013 (Uyuşturucu)
- **AKPINAR**, Gürsel, Yeni Tck'na Göre Suçun Unsurları Bağlamında Kast, Taksir ve Kast-Taksir Kombinasyonu(Netice sebebiyle ağırlaşmış suç), s. 6, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/178.doc>
- **AKTAŞ**, Batuhan, İnsan Öldürme Suçu Açısından Olası Kast-Bilinçli Taksir Ayrımının Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi, THD, C.10, S.112, Aralık 2015
- **ALBAYRAK**, Mustafa, Türk Ceza Kanunu Öz Kitap, 12.Baskı, Ankara 2013
- **ALBAYRAK**, Zeki Murteza, Ceza Muhakemesi Kanunu Öz Kitap, Ankara 2020, 12. Baskı
- **ALDEMİR**, Hüsnü, Ceza Yargılamasında Kanun Yolları, Adalet Yayınevi, Ankara 2021
- **ARÇELİK**, Mustafa, Genel Olarak Fikri İçtima, http://www.onlinehukuk.org/default.asp?section=makale&action=goster&m_id=176
- **ARSLAN**, Çetin/**AZİZGAOĞLU**, Bahattin, Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi, Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti, 2004
- **ARSLAN**, Ramazan/**YILMAZ**, Ejder/**TAŞPINAR AYYAZ**, Sema/**HANAĞASI**, Emel, İcra ve İflas Hukuku, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018
- **ARTUÇ** Mustafa, Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Adalet Yayınevi, Ankara 2008 (HAGB)
- **ARTUÇ**, Mustafa, Cinsel Taciz Suçu, THD, C.2, S. 11, Temmuz 2007, s. 103-113 (Cinsel Taciz)
- **ARTUÇ**, Mustafa, Malvarlığına Karşı Suçlar, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020. (Malvarlığına)
- **ARTUÇ**, Mustafa/**HIRSLI**, Tahir, Hüküm Kurma Esasları, Adalet Yayınevi, Ekim 2008
- **ARTUK**, Mehmet Emin, Cinsel Taciz Suçu (TCK m. 105), CHD, C.3, S.6, s. 5-19 (Cinsel Taciz)
- **ARTUK**, Mehmet Emin/**GÖKCEN**, Ahmet/**YENİDÜNYA**, A. Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 4. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2003 (Özel-4.bsk)
- **ARTUK**, Mehmet Emin/**YENİDÜNYA**, Ahmet Caner, "Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Ertelenme Müessesesi", Prof. Dr. Sahir Erman'a Armağan, İstanbul 1999
- **ARTUK**, Mehmet Emin/**GÖKCEN**, Ahmet/**YENİDÜNYA**, A. Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 15. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015 (Özel-15. bsk)
- **AYDIN**, Devrim, Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2022
- **AYDIN**, Murat, *Cinsel İstismara Bağlı Olarak Beden ve Ruh Sağlığının Bozulması Kavramı*, THD, C.4, S.40, Aralık 2009
- **AYTAÇ**, İkbâl, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçlarında Failin Kastının Belirlenmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021
- **BAKICI**, Sedat, 5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Genel Hükümleri, Adalet Yayınevi, Ankara 2007 (Genel)
- **BAKICI**, Sedat, Ceza Hukuku Özel Hükümleri, Adalet Yayınevi, Ankara 2010 (Özel)
- **BALCI**, Murat, Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu Madde Ticareti Suçları (TCK m. 188), Marmara Üniv. SBE, Doktora Tezi, İstanbul 2009
- **BEKRİ**, M. Nedim, Gerekçeli Karar Hakkı, Ankara Barosu Dergisi, 2014/3
- **BİNİCİ**, Hüsamettin, Yeni Türk Ceza Kanununa Göre Suçların İçtimaı, Adalet Dergisi Sayı:25, http://www.yayin.adalet.gov.tr/25_sayi%20İçtenik/Hüsamettin%20BİNİCİ.htm
- **BİRTEK**, Fatih, Kasten Öldürmeye Teşebbüs ve Kasten Yaralama Suçlarının Manevi Unsur Bakımından Ayırt Edilmesi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2009 C. 58, S. 2, s. 231-279

Kaynakça

- **CENTEL**, Nurl/**ZAFER**, Hamide/**ÇAKMUT**, Özlem, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, 4.Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul 2017 (Kişilere)
- **CENTEL**, Nur/**ZAFER**, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, 7. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2010
- **CENTEL**, Nur/**ZAFER**, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, El Kitabı, Beta yay., İstanbul 2006
- **CENTEL**, Nur/**ZAFER**, Hamide/**ÇAKMUT**, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 10. Bası, Beta Yayınevi, İstanbul 2017 (Ceza Hukukuna Giriş)
- **DEMİRBAŞ**, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022 (Ceza Genel)
- **DEMİRBAŞ**, Timur, İnfaz Hukuku, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021 (İnfaz)
- **DEMİRBAŞ**, Timur, Türk Ceza Hukukunda Memuriyet Görevini İhmal ve Kötüye Kullanma Cürümleri, Prof. Dr. Kudret Ayiter Armağanı, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.III, S.1-4, Ankara 1987.
- **DÖNMEZER** Sulhi, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 16. Bası, İstanbul 2001
- **EKİCİ-ŞAHİN**, Meral, Dolandırıcılık Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2019
- **EKİNCİ**, Mustafa/**ESEN**, Sinan, Anlatımlı ve Gerekçeli Yeni Türk Ceza Kanununda Yer Alan Hırsızlık, Yağma, Güveni Kötüye Kullanma, Dolandırıcılık, Hileli ve Taksirli İflas, Karşılıksız Yararlanma, Belgelere Sahtecilik ve Bilişim Alanında Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara Eylül 2005
- **ELMAS**, Birsen, Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018 (Uyuşturucu)
- **ELMAS**, Fevzi, *Cinsel Suç Mağdurlarının Adli Tıp Kurumuna Sevkinin Gerekli Haller ve Cinsel Suçlarda Beden ve Ruh Sağlığının Bozulması Kavramı*, THD, C.5, S.44, s. 141-150
- **ERDOĞAN**, Oktay, İnfaz Hukuku, Acar Basım, İstanbul 2008
- **EREM**, Faruk/**TORSLU**, Nevzat, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 5. Baskı, Ankara 1983
- **ERMAN**, Sahir/**ÖZEK**, Çetin, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 1994
- **ERMAN**, Sahir/**ÖZEK**, Çetin, Ceza Hukuku Özel Bölüm Kişilere Karşı Suçlar, İstanbul 1994
- **EROL**, Haydar, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, Ankara 2007
- **ERTAŞ**, Şeref, Eşya Hukuku, 4. baskı, Ankara 2002
- **ESENER**, Turhan/**GÜVEN**, Kudret, Eşya Hukuku, Ankara 1993
- **GÖKCAN**, Hasan Tahsin/**ARTUÇ**, Mustafa, Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi ve Özel Soruşturma Usulleri (Memur Yargılaması), 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2016
- **GÖKCEN**, Ahmet/**BALCI**, Murat, Kasten Öldürme, Kasten Yaralama, Organ ve Doku Ticareti Suçları, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015 (Kasten Öldürme)
- **GÜNAY**, Erhan, Açıklamalı-Uygulamalı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve İlgili Mevzuat, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006 (İnfaz)
- **GÜNGÖR**, Şener/**KINACI**, Ali, Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerle İlgili Suçlar, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2001
- **HAKERİ** Hakan, Kasten Öldürme Suçları, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006 (Kasten Öldürme)
- **İÇEL**, Kayıhan, Ceza Hukukunda Taksirden Doğan Sorumluluk, İstanbul 1967
- **İÇEL**, Kayıhan/**EVİK**, A. Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Kitap, 4. Bası, Beta Yayınevi, İstanbul 2007
- **İÇEL**, Kayıhan/**SOKULLU-AKINCI**, Fusun/**ÖZGENÇ**, İzzet/**SÖZÜER**, Adem/**MAHMUTOĞLU**, Fatih S./**ÜNVER**, Yener, İçel Yaptırım Teorisi, 3. Kitap, Beta Yayınevi, Nisan 2000 İstanbul.(İçel ve Diğerleri, Yaptırım Teorisi)
- **KAMER**, Vehbi Kadri, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2007
- **KARAKEHYA**, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. Baskı, Savaş Kitabevi, Ankara 2016
- **KAYMAZ** Seydi, Ceza Muhakemesinde Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Seçkin Yayınevi, Ankara 2009
- **KAYMAZ**, Seydi/**GÖKCAN**, Hasan Tahsin, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Taksirle Adam Öldürme ve Yaralama Suçları, Ankara 2006
- **KEKLİK**, Ramazan, Ceza Yargılamasında İletişimin Denetlenmesi, Adalet Dergisi, S.25

Avukatın Pratik El Kitabı | Halil Polat

- **KESKİN**, O. Kadri, Tedbirsizlik ve Dikkatsizlikle Ölüme ve Yaralamaya Sebepiyet, İstanbul 1995
- **KIDIL**, Fahrettin, Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2020
- **KOCA**, Mahmut, Fikri İltima, CHD, Ağustos 2007
- **KOCA**, Mahmut, Yağma Cürümleri, Ankara 2003
- **KOCA**, Mahmut/**ÜZÜLMEZ**, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017 (Özel)
- **MALKOÇ**, İsmail, Yeni Türk Ceza Kanununda Cinsel Saldırı Suçları, Malkoç Kitabevi, Ankara 2005
- **NOYAN**, Erdal, Ceza Davası, Adalet Yayınevi, Ankara 2006
- **OKUYUCU-ERGÜN**, Güneş, Dolandırıcılık Suçunun Susmak Suretiyle İşlenmesi, İnönü Ün. HFD, 12(1), 2021, s. 304-312
- **ÖNCÜ**, Fatih/**SERCAN**, Mustafa, "Ceza Hukukunda Adli Psikiyatri" Adli Psikiyatri Uygulama Klavuzu, Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları, Ankara 2007
- **ÖNDER**, Ayhan, "Ceza Hukukunda Tecil ve Benzeri Müesseseler "Tecil", İstanbul, 1963
- **ÖNDER**, Ayhan, Ceza Hukuku Dersleri, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992
- **ÖNER**, Mehmet Zülfi, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2011 (Uyuşturucu)
- **ÖZBEK**, Veli Özer, TCK izmir Şerhi, Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Anlamı (TCK'nın Anlamı), 2.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2005 (TCK'nın Anlamı)
- **ÖZBEK**, Veli Özer/**DOĞAN**, Koray/**BACAĞSIZ**, Pınar, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019 (Genel)
- **ÖZBEK**, Veli Özer/**DOĞAN**, Koray/**BACAĞSIZ**, Pınar, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019 (Özel)
- **ÖZBEK**, Veli Özer/**MERAKLI**, Serkan, Ceza Hukukunda Avukatın Kamu Görevlisi Olarak Kabul Edilebilirliği Sorunu, Dr. Dr. h.c. Silvia Tellenbach'a Armağan, Ankara 2018
- **ÖZEK/ERMAN**, Kamunun Selametine Karşı Suçlar
- **ÖZEN**, Atilla, Avukatlık Hukuku, 5. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2022
- **ÖZGENÇ İzzet**, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi Genel Hükümler, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayını, Üçüncü Bası, Ocak 2006 (Gazi Şerhi)
- **ÖZGENÇ**, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2009 (Genel-4.Bsk)
- **ÖZGENÇ**, İzzet/ **ŞAHİN**, Cumhur, Uygulamalı Ceza Hukuku, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2001, s. 154
- **ÖZTÜRK** Bahri/ **ERDEM** Mustafa Ruhan, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, Yeni TCK'ya Göre Yenilenmiş 9.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006 (CMK)
- **ÖZTÜRK**, Bahri, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020 (Uygulamalı)
- **ÖZTÜRK**, Bahri/**ERDEM**, Mustafa Ruhan, Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Yeni CMK'ya Göre Yenilenmiş 10. Baskı, Ankara 2006.(CMK)
- **ÖZTÜRK**, Sami, Güveni Kötüye Kullanma, Bedelsiz Senedi Kullanma, Dolandırıcılık Suçları ve TCK Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2022 (Güveni Kötüye Kullanma)
- **PALUT**, Adem, Kasten Adam Öldürme Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2019
- **PARLAR**, Ali/ **DEMİREL**, Güleç, Taksirle Ölüme, Yaralanmaya ve Tehlikelere Neden Olma Suçları, Adil Yayınevi, Ankara 2002
- **PARLAR**, Ali/**HATİPOĞLU**, Muzaffer, 5237 sayılı TCK'da Özel ve Genel Hükümler Açısından Sulh Ceza Davaları, Adalet Yayınevi, Ankara 2007, (Sulh Ceza Davaları)
- **PARLAR**, Ali/**HATİPOĞLU**, Muzaffer, 5237 Sayılı TCK'da Özel ve Genel Hükümler Açısından Ağır Ceza Davaları, Ankara 2007
- **PARLAR**, Ali/**HATİPOĞLU**, Muzaffer, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, Ankara Şubat 2007, (TCK Yorumu)
- **POLAT**, Halil, Teori ve Uygulamada Cumhuriyet savcısının El Kitabı, Adalet Yayınevi, Ankara 2008

Kaynakça

- **SEKMEN**, Berivan, Ceza Hukuku Bağlamından Akranlar Arası Cinsel Eylemler, İstanbul Bilgi Üniv. Lisansüstü Programlar Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020, s. 117 vd.
- **SELVİ-AKPINAR**, Aslı. Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Ticareti Suçu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021
- **SEVDİM**, Ali Erdem, Uyuşturucu Madde Ticareti Suçu, Selçuk Üniv. SBE, Doktora Tezi, Konya 2013
- **SINAR**, Hasan, Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Ticareti Suçları, Disiplinler Arası ve Ceza Hukuku Boyutlarıyla Uyuşturucu Madde Bağımlılığı ve Ticaretiyle Mücadele, Lale Yayıncılık, Ankara 2015
- **SOYASLAN**, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Gözden Geçirilmiş 6. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2006
- **ŞAN**, Abdulah Ayhan, Özel Soruşturma Usulleri, Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı Yayını, Nisan 2008
- **ŞEN**, Ersan/**AKSÜT**, Ertekin, *Öldürmeye Teşebbüs İle Kasten Yaralama Mukayesesi ve Uygulama Sorunları*, TBBD, C.26, S.109, Kasım 2013, s. 335-352
- **ŞIK**, Hüseyin, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Görevi Kötüye Kullanma Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2008.
- **ŞIK**, Hüseyin, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama, Adalet Dergisi, 26. Sayı, Eylül 2006
- **TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**ÖNOK**, R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019 (Özel-17. Bsk)
- **TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**ÖNOK**, R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 20. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022 (Özel-20. Bsk)
- **TOPDEMİR**, Canan, İstismar Mağduru Çocuğun Korunmasında Bir Uygulama: Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM),
- **TOROSLU**, Nevzat, Ceza Hukuku Özel Kısım, Ankara 2005
- **TOROSLU**, Nevzat, Ceza Hukuku Özel Kısım, Ankara 2005
- **TÖNGÜR** Ali Rıza, Ceza Hukukunda Yeni Boyutlarıyla Erteleme, Adalet Yayınevi, Ankara 2009
- **TURHAN**, Faruk, Ceza Muhakemesi Hukuku, 1.Bası, Asil Yay., 2006
- **ÜNVER**, Yener/**HAKERİ**, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015 (Ceza Muhakemesi)
- **YALÇIN SANCAR**, Türkan, Müteselsil Suç, Ankara 1995
- **YAŞAR**, Osman, Ceza Muhakemesi Kanunu, 9. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2020 (CMK)
- **YAŞAR**, Osman/**GÖKCAN**, Hasan Tahsin/**ARTUÇ**, Mustafa, Türk Ceza Kanunu, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2014
- **YENİDÜNYA**, A. Caner, 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, LHD, Y.3, S.33, Eylül 2015, s. 3284 vd. (Cinsel Suçlar)
- **YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020
- **YERDELEN**, Erdal, Türk Ceza Hukuku ve Yaptırımları, Adalet Yayınevi, Ankara 2021
- **YILMAZ**, Ejder, Hukuk Sözlüğü (Öğrenciler İçin), Yetkin Yayınları, Birinci Baskı, Ankara 2003
- **YILMAZ**, Zekeriya, Ceza Muhakemesinde Mağdur Hakları, Davaya Katılma, Yargılama Giderleri ile Mağdurun veya Suçtan Zarar Görenin Hukuk Mahkemelerinde Açabileceği Maddi ve Manevi Tazminat Davaları, Seçkin Yayınevi, Ankara 2007
- **YOKUŞ SEVÜK**, Handan, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasına İlişkin Suçlar, Seçkin Yayınları, Ankara 2007 (Uyuşturucu)
- **YOKUŞ-SEVÜK**, Handan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2019 (Özel)
- **YURTCAN**, Erdener, Yeni Türk Ceza Kanunu ve Yorumu, İstanbul 2004

Umut GÜNEŞ

ULUSLARARASI HUKUKTA
VE
TÜRK HUKUKU'NDA
GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞI
SUÇU

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Uluslararası Hukukta ve Türk Hukuku'nda Göçmen Kaçakçılığı Suçu
Umut Güneş

Hukuk Yayınları Dizisi – 3652

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 621 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- Acar, Hüseyin. **Türk Ceza Hukukunda Gönüllü Vazgeçme Kurumu**. Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.
- Alşahin, Mehmet Emin. **Ceza Hukukunda Zamanaşımı**. Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- Artuk, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen, Mehmet Emin Alşahin ve Kerim Çakır. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**. 13. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Artuk, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen, Mehmet Emin Alşahin ve Kerim Çakır. **Ceza Hukuku Özel Hükümler**. 19. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Artuk, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen, Mehmet Emin Alşahin ve Kerim Çakır. **Ceza Muhakemesi Hukuku**. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Bailey, Rayna. **Immigration and Migration**. New York: Facts On File, 2008.
- Bakıcı, Sedat. **5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümler – 3**. Ankara: Adalet Yayınevi, 2010.
- Bayraktar, Köksal, Vesile Sonay Evik ve Gülşah Kurt. **Özel Ceza Hukuku-Cilt I: Uluslararası Suçlar**. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Bodvarsson, Örn B. ve Hendrik Van den Berg. **The Economics of Immigration Theory and Policy**. Heidelberg: Springer, 2009.
- Centel, Nur, Hamide Zafer ve Özlem Çakmut. **Türk Ceza Hukukuna Giriş**. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım, 2017.
- Cross, Noel. **Criminal Law and Criminal Justice An Introduction**. London: Sage, 2010.
- Cryer, Robert, Hakan Friman, Darryl Robinson ve Elizabeth Wilmschurt. **An Introduction to International Criminal Law and Procedure**. 2. Edition. New York: Cambridge University Press, 2010.
- Çelikel, Aysel ve Günseli Öztekin Gelgel. **Yabancılar Hukuku**. 11. Baskı. İstanbul: Beta Yayınevi, 2004.
- Demirbaş, Timur. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**. 17. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- Doğan, Koray. **Göçmen Kaçakçılığı Suçu**. Ankara: Seçkin Kitabevi, 2008.
- Dönmezer, Sulhi ve Sahir Erman. **Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku**. Cilt II. 14. Baskı. İstanbul: Der Yayınları, 2019.

- Duff, R. Anthony. **Criminal Attempts**. New York: Oxford University Press, 1996.
- Ercan, İsmail. **Ceza Hukuku Özel Hükümler**. 7. Baskı. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012.
- Erem, Faruk. **Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**. Cilt 1. 7. Baskı. Ankara: Ajans – Türk Matbaası, 1966.
- Farnham, Julie. **US Immigration Laws under the Threat of Terrorism**. New York: Algora Publishing, 2005.
- Fletcher, George P. **Basic Concepts of Criminal Law**. New York/Oxford: Oxford University Press, 1998.
- Geary, Roger. **Understanding Criminal Law**. Portland: Cavendish Publishing, 2002.
- Gökçen, Ahmet. **Belgede Sahtecilik Suçları (m. 204-212)**. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Gökçen, Ahmet ve Murat Balcı. **Kasten Öldürme Kasten Yaralama Organ ve Doku Ticareti Suçları (TCK. m. 81-83, 86-88, 91-93)**. Ankara: Adalet Yayınevi, 2015.
- Gallagher, Anne T. **The International Law of Human Trafficking**. New York: Cambridge University Press, 2010.
- Hakeri, Hakan. **Ceza Hukuku Genel Hükümler Temel Bilgiler**. Altıncı Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2011.
- Hakeri, Hakan. **Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri**. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2003.
- Herring, Jonathan. **Criminal Law**. 3. Baskı. New York: Palgrave Macmillan, 2002.
- Jennings, Robert ve Arthur Watts. **Oppenheim's International Law**. Vol. I. 9. Edition. London: Longman, 1996.
- Kangal, Zeynel T. **Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu**. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2003.
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmez. **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**. 15. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmez. **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**. 7. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Koser, Khalid. **International Migration A Very Short Introduction**. New York: Oxford University Press, 2007.
- Ktlstakis, Yannis. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa Sosyal Şartı Bağlamında Göçmenlerin Korunması Hukukçular İçin El Kitabı**. 2. Baskı. Ankara: Avrupa Konseyi Yayınları, 2016.
- Logomsky, Stephen H. ve Cristina M. Rodriguez. **Immigration and Refugee Law and Policy**. 5. Edition. New York: Foundation Press, 2009.
- Manav, Hakkı. **Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Suçları**. Ankara: Turhan Kitabevi, 2010.

- Molan, Mike, Denis Lanser ve Duncan Bloy. **Bloy and Parry's Principles of Criminal Law. 4. Edition.** London: Cavendish Publishing, 2000.
- Morehouse, Christal. **Combating Human Trafficking Policy Gaps and Hidden Political Agendas in the USA and Germany.** Wiesbaden: VS Research, 2009.
- Obokata, Tom. **Trafficking of Human Beings from a Human Rights Perspective Towards a Holistic Approach.** Leiden/Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2006.
- Özbek, Veli Özer. **Türk Ceza Kanununun Anlamı (Açıklamalı – Gerekeçeli – İctihatlı) Genel Hükümler.** Cilt I. 4. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2010.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız. **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler.** 16. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2021.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız. **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler.** 13. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- Özgenç, İzzet. **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler.** 18. Bası. Ankara: Seçkin Kitabevi, 2022.
- Öztürk, Bahri ve Mustafa Ruhan Erdem, **Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku.** 11. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2011.
- Parlar, Ali ve Muzaffer Hatipoğlu. **5237 Sayılı TCK'da Özel ve Genel Hükümler Açısından Asliye Ceza Davaları.** Ankara: Adalet Yayınevi, 2008.
- Parlar, Ali ve Muzaffer Hatipoğlu. **Ceza Sorumluluğunu Kaldıran veya Azaltan Nedenler.** Ankara: Seçkin Yayınevi, 2010.
- Parlar, Ali ve Muzaffer Hatipoğlu. **Kast ve Taksir.** Ankara: Seçkin Yayınevi, 2010.
- Pazarcı, Hüseyin. **Uluslararası Hukuk.** 17. Baskı. Ankara: Turhan Kitabevi, 2018.
- Peköz, Mustafa. **Küresel Kapitalizm ve Göçmenlik.** İstanbul: Karakoyun, 2012.
- Schloenhardt, Andreas. **Migrant Smuggling: Illegal Migration and Organised Crime in Australia and the Pacific Region.** Amsterdam: Martinus Nijhoff, 2003.
- Shelley, Louise. **Human Trafficking A Global Perspective.** Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
- Simester, AP, JR Spencer, Findlay Stark, GR Sullivan ve GJ Virgo. **Simester and Sullivan's Criminal Law Theory and Doctrine.** 6. Edition. Portland: Hart Publishing, 2016.
- Spencer, Sarah. **The Migration Debate.** Bristol: The Policy Press, 2011.
- Şen, Ersan ve Hüsnü Sefa Eryıldız. **Suç Örgütü.** Ankara: Seçkin Yayınevi, 2018.
- Şen, Ersan ve Erkam Malbeleşli. **Türk Ceza Kanunu'nda Uluslararası Suçlar.** Ankara: Seçkin Yayınevi, 2011.
- Taner, Fahri Gökçen. **Ceza Hukukunda Zamanaşımı.** Ankara: Seçkin Yayınevi, 2008.

- Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem ve R. Murat Önok. **Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku**. 19. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2021.
- Triandafyllidou, Anna ve Thanos Maroukis. **Migrant Smuggling Irregular Migration from Asia and Africa to Europe**. New York: Palgrave Macmillan, 2012.
- Ultan, Mehlika Özlem. **Avrupa Birliği'nde Yasadışı Göçün Önlenmesi Ve Ülke Uygulamaları**. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2016.
- Valtonen, Kathleen. **Social Work and Migration Immigrant and Refugee Settlement and Integration**. London: Routledge, 2008.
- Wright, Alan. **Organised Crime**. Portland: Willan Publishing, 2006,
- Yaşar, Osman, Hasan Tahsin Gökcan ve Mustafa Artuç. **Yorumlu – Uygulamalı Türk Ceza Kanunu**. 2. Cilt. 2. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.
- Yaşar, Yusuf. **Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Temini ve Ticareti Suçları**. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2019.
- Yurtcan, Erdener. **Yargıtay Kararları Işığında Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti**. Ankara: Türkiye Barolar Birliği, 2016.
- Yurtcan, Erdener. **Yargıtay Kararları Işığında Sahtecilik Suçları**. Ankara: Türkiye Barolar Birliği, 2018.
- Zhang, Sheldon X. **Smuggling and Trafficking in Human Beings All Roads Lead to America**. Wetsport/Connecticut/London: Praeger, 2007.

SÜRELİ YAYINLAR

- Aljehani, Abdelnaser. "The Legal Definition of the Smuggling of Migrants in Light of the Provisions of the Migrant Smuggling Protocol", **The Journal of Criminal Law**. Vol.79, No.2, 2015, ss.122-137.
- Aloyo, Eamon ve Eugenio Cusumano. "Morally evaluating human smuggling: the case of migration to Europe", [Electronic Version] *Critical Review of International Social and Political Philosophy*, 2018, ss.1-24.
- Antonopoulos, Georgios A. ve John Winterdyk, "The Smuggling of Migrants in Greece An Examination of its Social Organization", **European Journal of Criminology**. Vol.3, No.4, 2006, ss. 439-461.
- Arslan, Çetin. "Göçmen Kaçakçılığı Suçları (TCK m. 201/a)", **Yargıtay Dergisi**. Cilt.29, Sayı.3, Temmuz 2003, ss. 279-310.
- Arslan, Çetin. "İnsan Ticareti Suçu (TCK m. 201/b)", **AÜHF**. Cilt.53, Sayı.4, Ankara 2004, ss.19-83.
- Atak İdil ve James C. Simeon. "Human Trafficking Mapping the Legal Boundaries of International Refugee Law and Criminal Law", **Journal of International Criminal Justice**. Vol.12, No.5, 2014, ss. 1019-1038.
- Arango, Joaquin. "Explaining Migration: A Critical View", **International Social Science Journal**. Vol. 52, No.165, ss. 283-296.

- Artuç, Mustafa. "Göçmen Kaçakçılığı, Suçu", **Terazi Hukuk Dergisi**. Aralık 2007, Cilt. 2, Sayı.16, ss.53-68.
- Artuk, Mehmet Emin ve Mehmet Emin Alşahin, "Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamanaşımı", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 19, S. 2, ss. 17-44.
- Aydın, Devrim. "Dolandırıcılık Suçu", **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.11, S.2, 2021, s. 654.
- Aydın, Gökhan "Deniz Yoluyla Gerçekleştirilen Düzensiz Göç ile Mücadelede Devletlerin Yetki ve Uygulamaları", **Göç Araştırmaları Dergisi**. Cilt.2. Sayı.2, Aralık 2016, ss.120-211.
- Bahadır, Busenaz. "Türk Ceza Kanunu'nda Göçmen Kaçakçılığı Suçu", **KHÜHFD**. Cilt.7, Sayı.2, Aralık 2019, ss.199-224.
- Baldwin-Edwards, Martin. "Migration between Greece and Turkey: from the "Exchange of Populations" to non-Recognition of Borders", **SEER: Journal for Labour and Social Affairs in Eastern Europe**. Vol.9, No.3, 2006, ss. 115-122.
- Bales, Kevin ve Peter T. Robbins. "'No One Shall Be Held in Slavery or Servitude': A Critical Analysis of International Slavery Agreements and Concepts of Slavery", **Human Rights Review**. Vol.2, No.2, 2001, s.18-45.
- Başlar, Yusuf "The Crime of Migrant Smuggling in Turkish Legal System in the Light of Recent Developments", **HÜHFD**. Cilt.8, Sayı.2, 2018, ss.337-366.
- Bayraktar, Köksal. "Göçmen Kaçakçılığı Suçu", **YÜHFD**. Prof. Dr. Duygun Yarsuvat'a Armağan, Cilt.9, Sayı.2, 2012, ss.57-73.
- Baysa, Hüseyin. "İslam Hukukundaki Himaye Geleneği Müvacaahesinde Mültecilik Sistemi", **İlahiyat Akademi: Altı Aylık Uluslararası Akademik Araştırma Dergisi**. Cilt.3, Sayı.4, 2016, ss. 37-47.
- Benton, Daniela Peterka. "Human Smuggling in Austria: A Comparative Analysis of Data on Smuggled Migrants from Former Yugoslavia and the Russian Federation", **International Migration Review**. Vol. 45, No. 2, 2011, ss. 215 – 242.
- Betts, Alexander. "Towards a Mediterranean Solution? Implications for the Region of Origin", **International Journal of Refugee Law**. Vol.18, No.3-4, 2006, ss. 652-676.
- Blanchard, Raoul. "The Exchange of Populations between Greece and Turkey", **Geographical Review**. Vol. 15, No. 3, 1925, ss. 449-456.
- Bodur, M. Zeki. "Ege'de Denizden Yapılan Yasa Dışı Göç Ve Göçmen Profilleri, Göçmenlerin Geleceğe Yönelik Beklentileri ve Öngörüler", **Güvenlik Stratejileri Dergisi**, S.12, 2010, ss.103-133.
- Bond, Jennifer. "Excluding Justice: The Dangerous Intersection between Refugee Claims, Criminal Law and "Guilty" Asylum Seekers", **International Journal of Refugee Law**. Vol.24, No.1, 2012, ss. 37-59.

- Bozdağhoğlu, Yücel. "Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi Ve Sonuçları", **Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi**. Cilt.18, Özel Sayı-3, Ocak 2014, ss. 9-32.
- Böhning, W. R. "International Migration in Western World: Past, Present, Future", **International Migration**. Vol.16, No.1, ss.11-22.
- Brolan, Clarie. "An Analysis of the Human Smuggling Trade and The Protocol Against the Smuggling of Migrants by Land, Air and Sea", **International Journal of Refugee Law**. Vol.14, No.4, 2002, ss.561-596.
- Canca, Hakan Selim. "Denizde Göçmen Kaçakçılığının Önlenmesine Yönelik Uluslararası Hukuk Çerçevesinin İnsan Hakları Ve Denizde Yardım Ve Kurtarma Sorumlulukları Kapsamında İncelenmesi", **International Journal of Human Sciences**. Vol.11, No.1, 2014, ss.1301-1324.
- Carrera, Sergio, Jennifer Allsopp ve Lina Vosyliütė. "Policing the Mobility Society: The Effects of EU Anti-Migrant Smuggling Policies on Humanitarianism", **International Journal of Migration and Border Studies**. Vol.4, No.3, 2018, ss. 236-276.
- Castles, Stephen. "International Migration at the Beginning of the Twenty-First Century: Global Trends and Issues", **International Social Science Journal**. Vol.68, No.227-228, 2018, ss.151-162.
- Centel, Nur. "Ceza Hukukunda Tüzel Kişilerin Sorumluluğu -Şirketler Hakkında Yaptırım Uygulanması-", **AÜHFD**. Cilt 65, Sayı 4, 2016, ss. 3313-3326.
- Chacón, Jennifer M. "Overcriminalizing Immigration", **The Journal of Criminal Law & Criminology**. Vol.102, No.3, 2012, ss. 613-652.
- Çakmut, Özlem Yenerer. "Türk Ceza Yasasında Göçmen Kaçakçılığı Suçu (TCK m. 79)", **İKÜHFD**. Cilt.9, Sayı.2, Temmuz 2010, ss.115-135.
- Cornelius, Wayne A. "Controlling 'Unwanted' Immigration: Lessons from the United States, 1993-2004", **Journal of Ethnic and Migration Studies**. Vol.31, No.4, ss.775-794.
- Değirmenci, Olgun. "Çeşitli Görünümleriyle Uluslararası Suç Kavramı: Dar ve Geniş Anlamda Uluslararası Suçlar ve Türk Hukuku", **İÜHFİM**. Prof. Dr. Füsün Sokullu – Akıncı'ya Armağan. Cilt.71, Sayı.1, 2013, ss.229 – 266.
- Değirmenci, Olgun. "Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur Hakları", **TBBD**. Sayı. 77, 2008, ss. 33-86.
- Değirmenci, Olgun. "Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda İnsan Ticareti Suçu", **TBBD**, Sayı 67, 2006, ss. 57-96.
- Demirci, Kıvanç. "Tüm Göçmen İşçilerin Ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme Ve Türkiye'nin Mevzuat Bakımından Sözleşmeye Uyumu", **Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü e-Dergi**. Cilt.2, Sayı.2, Temmuz 2019, ss. 6-16.

- Doomernik, Jeroen. "Migrant Smuggling between Two Logics: Migration Dynamics and State Policies" **The International Spectator Italian Journal of International Affairs**. Vol.48, No.3, 2013, ss. 113-129.
- Döner, Ayhan ve Mehmet Saydam "TCK'nın 79. Maddesinde Düzenlenen Göçmen Kaçakçılığı Suçunun Sınırtaşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi", **EÜHFD**. Cilt.19, Sayı.1-2, 2015, ss. 1-15.
- Duarte, Melina. "The Ethical Consequences of Criminalizing Solidarity in the EU", **Theoria**. Vol. 86, No. 1, 2020, ss. 28-53.
- Edwards, Alice. "Traffic in Human Beings: At the Intersection of Criminal Justice, Human Rights, Asylum/Migration and Labor", **Denver Journal of International Law and Policy**. Vol.36, No.1, ss.9-53.
- Erel, Kemalettin. "Yargıtay Kararları Işığında Göçmen Kaçakçılığı Suçu", **TBBD**. Sayı.71, Temmuz-Ağustos 2007, ss.264-299.
- Ersan, Aykut. "Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu (TCK md. 220)", **İÜHFM** Cilt. 71, Sayı. 1, 2013, ss.381-408.
- Erten, Rifat. "Yabancılar Ve Uluslararası Koruma Kanunu Hakkında Genel Bir Değerlendirme", **GÜHFD**, Cilt.19, Sayı.1, ss.3-51.
- Esser, Luuk B ve Corinne E Dettmeijer-Vermeulen. "The Prominent Role of National Judges in Interpreting the International Definition of Human Trafficking", **Anti Trafficking Review**. Vol.6, 2016, Special Issue – Prosecuting Human Trafficking, ss.91-105.
- Evik, Ali Hakan. "Göçmen Kaçakçılığı Suçu", **AÜEHFD**, Cilt.IX, Sayı.3-4, 2005, ss. 125-179.
- Evik, Vesile Sonay. "Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu", **MÜHFHAD**. Cilt.19, Sayı.2, 2013, ss.667-697.
- Frelick, Bill. "Barriers To Protection: Turkey's Asylum Regulations", **International Journal of Refugee Law**. Vol.9, No.1, 1997, ss. 8-34.
- Galemba, Rebecca B. "'He Used To Be a Pollero' the Securitisation of Migration and the Smuggler/Migrant Nexus at the Mexico-Guatemala Border", **Journal of Ethnic and Migration Studies**. Vol.44, No.5, 2018, ss. 1-17.
- Gallagher, Anne. "Human Rights and the New UN Protocols on Trafficking and Migrant Smuggling: A Preliminary Analysis", **Human Rights Quarterly**. Vol.23, No.4, 2001, ss. 996.
- Garelli, Glenda ve Martina Tazzioli, "The Humanitarian War Against Migrant Smugglers at Sea" **Antipode**. Vol 50, No.3, 2018, ss.685-703.
- Gathmann, Christina. "Effects Of Enforcement On Illegal Markets: Evidence From Migrant Smuggling Along The Southwestern Border", **Journal of Public Economics**. Vol.92, No.10-11, 2008, ss. 1926-1941.

- George, Suaad Genem. "Stateless in Israel: An International Law Interpretation of the Rights of Palestinians in Israel", **SÜHFD**. Cilt.13, Sayı.2, 2015, ss.79-92.
- Gilbert, Geoff ve Anna Magdalena Rüşch, "Jurisdictional Competence Through Protection to What Extent Can States Prosecute the Prior Crimes of Those toWhomThey Have Extended Refuge?" **Journal of International Criminal Justice**. Vol.12, No.5, 2014, ss. 1093-1114.
- Gilbert, Geoff ve Anna Magdalena Rüşch. "Rule of Law and United Nations Interoperability", **International Journal of Refugee Law**. Vol.30, No.1, 2018, ss.31-70.
- Glendon, Mary Ann. "Knowing the Universal Declaration of Human Rights", **Notre Dame Law Review**. Vol.73, No.5, 1999, s.1153-1190.
- Gökçek, L. Gürkan. "Çivi Yazılı Tabletler Göre Eski Anadolu'da Vergi Uygulamaları ve Kaçakçılık", **Gazi Akademik Bakış**. Cilt.2, Sayı.4, 2009, ss.147-155.
- Göktürk, Neslihan. "Suçun Yasal Tanımında Yer Alan "Hukuka Aykırılık" İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon", **İÜHFD**. Cilt.7, Sayı.1, 2016, ss. 407-450.
- Hafizoğulları, Zeki ve Günal Kurşun. "Türk Ceza Hukukunda Örgütlü Suçluluk", **TBB**. Sayı. 71, 2007, ss. 25-80.
- Hakeri,Hakan. "Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Suçları (TCK 201/a ve 201/b)", **KHUKA**. Cilt.4, Sayı.1, Mart 2004, ss.1-17.
- İçduygu, Ahmet. "The Politics of International Migratory Regimes: Transit Migration Flows in Turkey", **International Social Science Journal**. Vol.52, No.165, 2000, ss.357-367.
- İçduygu, Ahmet ve Şule Toktaş. "How Do Smuggling and Trafficking Operate via Irregular Border Crossings in the Middle East? Evidence from Fieldwork in Turkey", **International Migration**. Vol. 40, No. 6, 2002, ss. 25-54.
- İnceoğlu, Asuman AYTEKİNÇ "Göçmen Kaçakçılığı Suçu", **BÜHFD**. Cilt.14, Sayı.175, Mart 2019, ss. 387-432.
- Jandl, Micheal. "Irregular Migration, Human Smuggling, and the Eastern Enlargement of the European Union", **International Migration Review**. Vol.41, No.2, 2007, ss.297-315.
- Kahya, Yavuz. "Suç Teorileri Işığında Türkiye'de Kaçakçılık Olgusu: Toplumsal Nedenleri, Boyutları ve Algısı", **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**. Cilt.15, Sayı.3, 2015, ss.159-178.
- Kangal, Zeynel T. "Göçmen Kaçakçılığı Suçu", **DEÜHFD**. Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, Cilt.21, Sayı. Özel Sayı. 2019, ss. 221-277.
- Karadeniz, Serra. "Göçmen Kaçakçılığı Suçu", **Suç ve Ceza Ceza Hukuku Dergisi**. Sayı.2, 2013, ss.59-88.
- Kazancı, Behiye Eker ve İlker Zeyrek, "TCK'da Dolandırıcılık Suçu", **DEÜHFD**. Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C.21, Özel S., 2019, ss. 517-583

- Keyman, Selahattin. "Tipiklik ve Ceza Hukuku", **AÜHFD**. Cilt.37, Sayı.1, 1980, s. 59-105.
- Kılınçarslan, Saniye. "Göçmen Kaçakçılığı Sırasında Meydana Gelen Ölüm Olayları", **İKÜHFD**. Cilt.15, Sayı.1, 2016, ss.853-866.
- Kızılsümer, Deniz. "İnsan Ticareti ile Mücadele: Uluslararası Belgeler ve Türkiye'nin Çabaları", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C.62, S.1, 2007, ss. 113 – 145.
- Killias, Martin. "Immigrants, Crime, and Criminal Justice in Switzerland", **Crime and Justice**. Vol.21, 1997, ss. 375-405.
- Kirchner, Andree ve Lorenzo Schiano Di Pepe, "International Attempts to Conclude a Convention to Combat Illegal Migration", **International Journal of Refugee Law**. Vol.10, No.4, ss.662-674.
- Kirişçi, Kemal. "Is Turkey Lifting 'Geographical Limitation'? The November 1994 Regulation on Asylum in Turkey", **International Journal of Refugee Law**. Vol.8, No.3, 1996, ss. 293-318.
- Kleemans, Edward R. "Organized Crime, Transit Crime, and Racketeering", **Crime and Justice**. Vol. 35, No. 1, 2007, ss. 163-215.
- Klug, Anja. "Strengthening the Protection of Migrants and Refugees in Distress at Sea through International Cooperation and Burden-Sharing", **International Journal of Refugee Law**. Vol.26, No.1, 2014, s. 48-64.
- Koca, Mahmut. "İnsan Yağması (Sömürüsü) Suçu (TCK m. 201/1b)", **AÜHFD**. Cilt.52, Sayı.2, 2003, ss.14 –172.
- Kocaoğlu, N. Kağan. "ABD Göçmenlik Reformunun Ana Hatları ve Türk-Amerikan Toplumuna Etkisi", **Ankara Barosu Dergisi**, Cilt.74, Sayı.2016/1, 2006, ss.273-303.
- Kocasakal, Ümit. "İnsan Ticareti Suçu (TCK 201/b)", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**. Sayı.2, Ocak 2003, ss. 40 – 79.
- Koçak, Orhan ve R. Demet Gündüz. "Avrupa Birliği Göç Politikaları ve Göçmenlerin Sosyal Olarak İçerilmelerine Etkisi", **Yalova Sosyal Bilimler Dergisi**. Cilt.7, Sayı.12, 2016, ss. 66-91.
- Koser, Khalid. "Why Migrant Smuggling Pays", **International Migration**. Vol.46, No.2, 2008, ss.1-25.
- Krieg, Sarah H. "Trafficking in Human Beings: The EU Approach between Border Control, Law Enforcement and Human Rights", **European Law Journal**. Vol.15, No.6, 2009, s.775-790.
- Kucharski, Alicja Jac. "The Determinants of Human Trafficking: A US Case Study", **International Migration**. Vol.50, No.6, 2012, ss.150 – 165.
- Kung, Cleo J. "Supporting the Snakeheads: Human Smuggling from China and the 1996 Amendment to the U.S. Statutory Definition of Refugee", **Journal of Criminal Law and Criminology**. Vol. 90, No. 4, 2000, ss. 1271-1316.

- Lelliott, Joseph. "Smuggled and Trafficked Unaccompanied Minors: Towards a Coherent, Protection-Based Approach in International Law", **International Journal of Refugee Law**. Vol.29, No.2, 2017, ss. 238–269.
- Lehti, Martti ve Kauko Aromaa. "Trafficking in Humans for Sexual Exploitation in Europe", **International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice**. Vol.31, No.2, 2007, ss.23-145.
- Martens, Peter L. "Immigrants, Crime, and Criminal Justice in Sweeden", **Crime and Justice**. Vol.21, 1997, ss. 183-255.
- Massey, Douglas S. Joaquin Arango, Graeme Hugo, Ali Kousauci, Adela Pellegrino ve J. Edward Taylor. "Theories of International Migration: A Review and Appraisal", **Population and Development Review**, Vol.19, No.3, 1993, ss.431-466.
- Maviş, Volkan. "Dolandırıcılık Suçunun Hile Unsuruna İlişkin Sorunlar", **İÜHFD**. Cilt.1, Özel Sayı, 2015, ss. 597-626.
- McCreight, Matilde Ventrella. "Smuggling of Migrants, Trafficking in Human Beings and Irregular Migration on a Comparative Perspective", **European Law Journal**. Vol.12, No.1, 2006, ss.106–129.
- Metintaş, Mustafa Yahya ve Melike Metintaş, "Analysis of Turkish-Greek Population Exchange In The Context Of Greek And Turkish Foreign Policy", **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Yakın Tarih Dergisi**. Cilt.1, Sayı.4, 2018, ss.1-16.
- Mountz, Alison. "Human Smuggling, the Transnational Imaginary, and Everyday Geographies of the Nation-State", **Antipode**. Vol.35, No.3, 2003, ss.622 – 644.
- Mussi, Francesca "Countering Migrant Smuggling in the Mediterranean Sea under the Mandate of the UN Security Council: What Protection fort he Fundamental Rights of Migrants?", **The International Journal of Human Rights**. Vol.22, No.4, 2017, ss.488-502.
- Müller, Julian F. "The Ethics Of Commercial Human Smuggling", **European Journal of Political Theory**. Vol.20, No.1, 2018, s. 138-156.
- Nas, Çiğdem. "Türkiye-AB İlişkilerinde Geri Kabul Ve Vize Serbestliği: Hareketliliğin Yönetimi", **Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi**. Cilt. 23, Sayı.2, 2015, ss. 169-186.
- Neske, Matthias. "Human Smuggling to and through Germany", **International Migration**. Vol. 44, No. 4, 2006, ss.121–163.
- Obokata, Tom. "Smuggling of Human Beings from a Human Rights Perspective: Obligations of Non-State and State Actors under International Human Rights Law", **International Journal of Refugee Law**. Vol.17, No.2, 2005, ss.394-415.
- Okolski, Marek. "Recent Trends and Major issues in International Migration: Central and East European Perspectives", **International Social Science Journal**. Vol.52, No.165, 2000, ss. 329-341.

- Önder, Ayhan. "Mütemadi Suç", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**. Cilt. 29, Sayı. 1-2, 1963, ss. 75 – 120.
- Özdemir, Recep. "İslâm Hukukunun Temel İlkeleri Çerçevesinde Suriyeli Mültecilerin Türkiye'deki İltica Hakkının Değerlendirilmesi", **Route Educational and Social Science Journal**. Vol.3, No.5, 2016, ss.191-204.
- Pacurar, Andi. "Smuggling, Detention and Expulsion of Irregular Migrants A Study on International Legal Norms, Standards and Practices", **European Journal of Migration and Law**. Vol.5, No.2, 2003, ss.259-283.
- Palacios, Simón Pedro Izcara. "Corruption at the Border:Intersections between US Labour Demands, Border Control, and Human Smuggling Economies" **Antipode**. Vol.51, No.4, 2019, ss.1210-1230.
- Palacios, Simón Pedro Izcara. "Migrant Smuggling on Mexico's Gulf Route The Actors Involved" Mariana Ortega Breña (İsp.dan İng.e çev.), **Latin American Perspectives**. Vol.44, No.6, 2017, ss.16-30.
- Palacios, Simón Pedro Izcara. "Prostitution and Migrant Smuggling Networks Operating between Central America, Mexico, and the United States" Mariana Ortega Breña (İsp.dan İng.e çev.), **Latin American Perspectives**. Vol.44, No.6, 2017, ss.31-49.
- Palmer, Wayne ve Antje Missbach, "Trafficking within Migrant Smuggling Operations: Are Underage Transporters 'Victims' or 'Perpetrators'?", **Asian and Pacific Migration Journal**. Vol.26, No.3, 2017, ss. 287-307.
- Pastore, Ferruccio, Paola Monzini ve Giuseppe Sciortino. "Schengen's Soft Underbelly? Irregular Migration and Human Smuggling across Land and Sea Borders to Italy", **International Migration**. Vol.44, No.4, 2006, ss.1-25.
- Piotrowicz, Ryszard Wilson ve Liliana Sorrentino. "Human Trafficking and the Emergence of the Non-Punishment Principle", **Human Rights Law Review**. Vol. 16, No. 4, 2016, ss. 669-699.
- Pugh, Micheal "Drowning not Waving: Boat People and Humanitarianism at Sea", **Journal of Refugee Studies**. Vol.17, No.1, 2004, ss.50-69.
- Rikhof, Joseph. "War Criminals Not Welcome; How Common Law Countries Approach the Phenomenon of International Crimes in the Immigration and Refugee Context", **International Journal of Refugee Law**. Vol. 21, No. 3, 2009, 453-507.
- Rystad, Göran. "Immigration History and the Future of International Migration", **International Migration Review**. Vol.26, No.4, 1992, s. 1168-1199.
- Sağlam, Fazıl. "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde Tüm Hak ve Özgürlüklere Yönelik Kurallar Üzerine Bir Deneme", **MÜHFHAD**. Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, Cilt.25, Sayı.2, Aralık 2019, ss. 1236-1252.

- Sanchez, Gabriella "Critical Perspectives on Clandestine Migration Facilitation: An Overview of Migrant Smuggling Research", **Journal on Migration and Human Security**. Vol.5, No.1, 2018, ss. 9-27.
- Sanchez, Gabriella E. ve Sheldon X. Zhang, "Rumors, Encounters, Collaborations, and Survival: The Migrant Smuggling – Drug Trafficking Nexus in the U.S. Southwest", **The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science**. Vol.676, No.1, 2018, ss.135-151.
- Sayın, Hüdai. "Göçmen Kaçakçılığı: Yöntemler, Yollar, Güzergâhlar", **Lectio Socialis**, Cilt.1, Sayı.1, 2017, ss.14-26.
- Schloenhardt, Andreas, "Migrant Smuggling And Organized Crime In Australia", **The University of Queensland Migrant Smuggling Working Group, Research Paper**, 2011, ss.1-23.
- Schloenhardt, Andreas ve Hadley Hickson, "Non-Criminalization of Smuggled Migrants: Rights, Obligations, and Australian Practice under Article 5 of the Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea, and Air", **International Journal of Refugee Law**. Vol.25, No.1, 2013, ss.39-64.
- Schloenhardt, Andreas ve Jessica E. Dale, "Twelve years on: revisiting the UN Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air", **Zeitschrift für öffentliches Recht**. Vol.61, No.1, 2012, ss.129-156.
- Schwarz, Corinne. "Human Trafficking and Meaning Making: The Role of Definitions in Antitrafficking Frontline Work", **Social Service Review**. Vol.93, No.3, 2019, ss.484-523.
- Schwarz, Egon. "Mass Emigration and Intellectual Exile from National Socialism: The Austrian Case" **Austrian History Yearbook**. Vol.27, No.1, 1996, ss. 1-20.
- Senge, Katharina. "Co-Responsibility Between Countries of Origin, Transit and Destination: Lessons From Spain's Experience with Migration", **European View**. Vol.17, No 1, ss. 66-73.
- Siller, Nicole. "'Modern Slavery' Does International Law Distinguish between Slavery, Enslavement and Trafficking?" **Journal of International Criminal Justice**. Vol. 14, No.2, 2016, s. 405-427.
- Spataro, Armando. "Why Do People Become Terrorists? : A Prosecutor's Experiences, **Journal of International Criminal Justice**. Vol.6, No.3, 2008, ss.507-524.
- Tamura, Yuji. "Migrant Smuggling", **Journal of Public Economics**. Vol.94, No.7-8, ss.540-548.
- Tamura, Yuji. "Migrant Smuggling When Exploitation", **Canadian Journal of Economics**. Vol. 46, No.4, 2013, ss.1463-1479.
- Tepealtı, Fahrettin. "Lozan Nüfus Mübadelesi Göçleri ve Türk Mübadillerin İskânı", **Coğrafya Dergisi**. Cilt. 39, 2019, ss.89-98.

- Theodore Baird ve Ilse van Liempt. "Scrutinising the double disadvantage: knowledge production in the messy field of migrant smuggling", **Journal of Ethnic and Migration Studies**. Vol.42, No.3, 2016, s. 400-417.
- Tolbert, David ve Laura A. Smith. "Complementarity and the Investigation and Prosecution of Slavery Crimes", **Journal of International Criminal Justice**. Vol.14, No.2, ss. 429-451.
- Triandafyllidou, Anna. "Migrant Smuggling: Novel Insights and Implications for Migration Control Policies", **The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science**. Vol.676, No.1, 2018, ss.212-221.
- Trotter, Andrew ve Matt Garozzo, "Mandatory Sentencing For People Smuggling: Issues of Law and Policy", **Melbourne University Law Review**. Vol. 36, No.553, 2012, ss.553-617.
- Tunç, Gökçe "Göçmen Kaçakçılığı Suçuna İlişkin Yargıtay Karar Tahlihi", **İAÜHFĐ**. Cilt.2, Sayı.3, 2016, ss. 199-211.
- Tverdova, Yuliya V. "Human Trafficking in Russia and Other Post-Soviet States", **Human Rights Review**. Vol.12, No.3, 2011, ss.329-344.
- Ünver, O. Can. "Almanya'ya Türk İşgücü Göçü - Geçmişten Geleceğe Sorunlar, İmkanlar ve Fırsatlar", **Journal of Social Policy Conferences**. No.45, Ocak 2012, ss.177-226.
- Van der Watt, Marcel ve Amanda van der Westhuizen. "(Re)configuring the Criminal Justice Response to Human Trafficking: A Complex-Systems Persective", **Police Practice and Research**. Vol.18, No.3, 2017, ss. 218-229.
- Van Liempt, Ilse ve Jeroen Doomernik. "Migrant's Agency in the Smuggling Process: The Perspectives of Smuggled Migrants in the Netherlands", **International Migration**. Vol.44, No.4, ss.165-190.
- Van Liempt, Ilse ve Stephanie Sersli. "State Responses and Migrant Experiences with Human Smuggling: A Reality Check", **Antipode**. Vol.45, No.4, 2013, ss.1029-1046.
- Vila,Pablo "Constructing Social Identities in Transnational Contexts: The Case of The Mexico-US Border", **International Social Science Journal**. Vol.51, No.159, 2002, ss.75-87.
- Weisman, Nancy. "Article 1F(a) of the 1951 Convention Relating to the Status of Refugees in Canadian Law", **International Journal of Refugee Law**. Vol.8, No.1-2, 1996, ss.111-143.
- Weitzer, Ronald. "Sex Trafficking and the Sex Industry: The Need for Evidence-Based Theory and Legislation", **Journal of Criminal Law and Criminology**. Vol.101, No.4, 2011, ss.1337-1370.
- Williams, Glenville "The Definition of Crime", **Current Legal Problems**. Vol.8, No.1, 1955, ss.107-130.

- Winkel, Carmen. "The German Refugee Crisis: Narratives of Empathy and the Politics of Memory", **Journal of Arts & Humanities**. Vol.8, No.7, 2019, ss. 16-27.
- Wood, Tamara. "Who is a Refugee in Africa?: A Principled Framework for Interpreting and Applying Africa's Expanded Refugee Definition", [Electronic Version] *International Journal of Refugee Law*, Vol.20, No.20, 2019, ss. 1-31.
- Yaşar, Yusuf. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Gizli Tanıklık", **e-akademi Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi**, Sayı. 133, Ekim 2013, ss.1-42.
- Yaşar, Yusuf ve Umut Güneş. "Uluslararası Hukuk ve Türk Hukuku Açısından Göçmen Kaçakçılığı Suçunda 'Maddi Menfaat Elde Etme Amacı' Kavramı", **MÜHFHAD**, Cilt.28, Sayı.1, 2022, ss.240-255.
- Yaşar, Yusuf ve Zafer İçer. "Tutuklu ve Hükümlülerin Takası ve İadesi", **MÜHFHAD**, Cilt.25, Sayı.2, Aralık 2019, ss.1486-1519.
- Yaşar, Yusuf ve Zafer İçer. ""The Concept of 'Good Faith' in Criminal Law", **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, Cilt.7, Sayı.2, 2019, ss. 255-274.
- Yaycı, Cihat. "Irak'ta Yaşanan Savaşlar ve Türkiye'ye Etkileri", **Güvenlik Stratejileri Dergisi**. Cilt.15, Sayı.30, 2019, ss. 331-352.
- Yenidünya, Ahmet Caner Yenidünya ve Mehmet Emin Alşahin. "Göçmen Kaçakçılığı Suçu (TCK. m.79)", **TBBD**, Sayı.82, 2009, ss.1-50.
- Yenidünya, Ahmet Caner ve Zafer İçer. "Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu", **MÜHFHAD**. Cilt.19, Sayı.2, 2013, ss.797-828.
- Yenidünya, Ali Serdar. "Göçmen Kaçakçılığı Suçları", **Adalet Dergisi**. Sayı.51, ss.22-39.
- Yıldız, Ali Kemal. "Taksirle Yaralama", **BÜHFD**. Cilt.9, Sayı.119-120, Temmuz-Ağustos 2014, ss. 65-101.
- Zafer, Hamide. "Fuhuş Suçu (TCK m.227)", **DEÜHFD, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan**, C.21, Özel S., 2019, s. 3157--3183
- Zhang, Sheldon X. Gabriella E. Sanchez ve Luigi Achilli. "Crimes of Solidarity in Mobility: Alternative Views on Migrant Smuggling", **The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science**. Vol.676, No.1, 2018, ss. 6-15.
- Zhang, Sheldon X. ve Ko-Lin Chin, "Enter The Dragon: Inside Chinese Human Smuggling Organizations", **Criminology**. Vol.40, No.4, 2002, ss.737-768.

KILAVUZ VE RAPORLAR

- Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC). **Legislative guides for the implementation of the United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols**. New York, 2004.

- Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC), **Model Law against the Smuggling of Migrants**. New York, 2010
- Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC). **Issue Paper, Smuggling of Migrants by Sea**. New York, 2011.
- Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC). **The Globalization of Crime. A Transnational Organized Crime Threat Assessment** Viyana, 2010.
- Eurojust. **French Jurisprudence on Illegal Immigrant Smuggling**, 2017.
- Kevin O'neil, Kimberly Hamilton ve Demetrios Papademetriou. **Migration in the Americas (paper prepared for the Policy Analysis and Research Program of the Global Commission on International Migration)**, Washington, D.C., 2005.
- Provera, Mark. "The Criminalisation of Irregular Migration in the European Union", **CEPS (Centre for European Policy Studies) Papers on Liberty and Security in Europe**. 2015.
- Skeldon, Ronald. Myths and Realities of Chinese Irregular Migration, IOM Migration Research Series, No.1, Geneva, **International Organization for Migration**, 2000.
- Annuska Derks, "Combating Trafficking in South-East Asia: A Review of Policy and Programme Responses", IOM, Geneva, International Organization for Migration, 2000.
- United Nations, Department of Economic and Social Affairs Population Division. **International Migration Report 2002**. New York, 2002.
- US Department of State Report on **Human Trafficking**, 2001-2009.
- Vaz Cabral, Gabriella. "Trafficking In Unaccompanied Minors In The European Union A Comparative Approach", IOM & Avrupa Komisyonu STOP Programme II, Eylül 2003.
- World Bank. **Poverty in Mexico: An Assesment of Conditions, Trends and Government Strategy**. 2004.

ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER VE KURUM KARARLARI

- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu A/RES/48/102 Sayılı ve 8 Mart 1994 Tarihli Özel Kararı, <https://undocs.org/en/A/RES/48/102> (29.04.2020).
- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu A/RES/69/167 Sayılı ve 18 Aralık 2014 Tarihli Özel Kararı, https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_69_167.pdf (29.04.2020).
- Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme http://www.danistay.gov.tr/upload/multecilerin_hukuki_durumuna_dair_sozlesme.pdf (09.06.2020).
- Birleşmiş Milletler Sınırşan Örgütlü Suçlara Dair Anlaşmaya Taraf Devletler Konferansı CTOC/COP/2006/7 Sayılı ve 09-18 Ekim 2006 Tarihli Viyana Karar, <https://digitallibrary.un.org/record/599064> (04.05.2020)

- Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol https://www.unodc.org/documents/middleeastandnorthafrica/smuggling-migrants/SoM_Protocol_English.pdf (29.04.2020).
- Yabancıların Federal Ülkede İkametleri, Çalışmaları ve Entegrasyonlarına İlişkin Alman Kanunu https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_aufenthg/englisch_aufenthg.pdf
- Federal Alman Cumhuriyet Pasaport Kanunu İngilizce Metin <https://germanlawarchive.iuscomp.org/?p=271> (06.05.2020).
- Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası Türkçe metin için bkz: <http://www.adalet.gov.tr/duyurular/2011/eylul/anayasalar/ulkeana/pdf/08-ALMANYA%20209-276.pdf> (06.05.2020).
- Avrupa Parlamentosunun 2016/1624 Sayılı Kararı <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AL%3A2016%3A251%3ATOC> (04.05.2020).
- Alman Ceza Kanununun İngilizce Metni http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/englisch_stgb.html#p0676 (07.05.2020).
- <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/203-208.pdf> (06.06.2020).
- https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XVIII-12-b&chapter=18&clang=_en (12.09.2021).

İNTERNET KAYNAKLARI

- <https://www.goc.gov.tr/duzensiz-goc-istatistikler> (01.11.2021).
- https://mevzuat.tbmm.gov.tr/mevzuat/faces/kanunmaddeleri?pkanunlarn_o=260281&pkanunnumarasi=7196 (27.05.2020).
- Kilberg, Rebecca. "Turkey's Evolving Migration Identity", 24 Temmuz 2014, <https://www.migrationpolicy.org/article/turkeys-evolving-migration-identity> (29.07.2021).
- Landry, Rachel. "The 'Humanitarian Smuggling' of refugees Criminal Offence or Moral Obligation?", Oxford University Refugee Studies Centre, Working Papers Series No. 119, 2016 (24.10.2022).
- Osso, Berfin Nur. "Success or Failure? Assessment of the Readmission Agreement between the EU and Turkey from the Legal and Political Perspectives", The Institute of International Relations Prague, IIR Discussion Papers, Ekim 2016, https://www.researchgate.net/publication/309224986_Success_or_Failure_Assessment_of_the_Readmission_Agreement_between_the_EU_and_Turkey_from_the_Legal_and_Political_Perspectives (20.05.2021)
- Oconitrillo, Pablo Rodríguez. "Non-criminalization of smuggled migrants (Notes on the interpretation of article 5 of the Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air)", 2014, <https://www.acnur.org/fileadmin/Documentos/BDL/2014/9791.pdf?view=1> (03.05.2020).

- Özaticı, Cenk. “Uluslararası Göç Rejimi - Stratejik Göç Mühendisliği ve Organize Riyakarlık”, 3 Haziran 2020, <https://21yyte.org/tr/merkezler/islevsel-arastirma-merkezleri/milli-guvenlik-ve-dis-politika-arastirmalari-merkezi/uluslararasi-goc-rejimi-organize-riyakarlik>, (20.08.2020).
- Turhan, Faruk. “Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Uluslararası Suçlar”, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale.htm> (04.05.2020).
- <https://www.amnesty.org.tr/icerik/turkiye-65-yil-once-imzalanan-cenevre-multeci-sozlesmesine-koydugu-sinirlamayi-kaldirmalidir> (09.06.2020).
- <https://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/cj-jp/wc-cdg/wc20112015-cdg20112015/a4.html> (15.01.2021).
- <https://laws.justice.gc.ca/eng/acts/C-45.9/page-2.html#h-114689> (16.01.2021).
- <https://laws.justice.gc.ca/eng/acts/i-2.5/> (19.01.2021).
- https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_TUR.pdf (04.05.2021).
- <https://ailevecalisma.gov.tr/media/1341/isgucuanlasmalari.pdf> (01.08.2021).
- https://www.trtturk.com.tr/haber/balkanlar/bulgaristandan-turklerin-zorunlu-gocu-30uncu-yilinda_5236 (01.08.2021)
- <https://www.goc.gov.tr/kitlesele-akinlar> (01.08.2021).
- Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO), Ek 1 : Karar FAL.11 (37) - kaçak yolcuların girişinin önlenmesi ve kaçak yolcu vakalarının başarılı bir şekilde çözülmesini sağlamak için sorumlulukların dağıtımı ile ilgili gözden geçirilmiş ilke kararları, 9 Eylül 2011, FAL 37/17, <https://www.refworld.org/docid/524bea2e4.html> (17.05.2021)
- <https://www.ihud.org/bilgi-notlari/tum-gocmen-iscilerin-ve-aile-fertlerinin-haklarinin-korunmasina-dair-uluslararasi-sozlesme-bilgi-notu> (02.08.2021).
- https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2312020102044bm_45.pdf (03.08.2021).
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/9a3bfe74-cdc4-4ae4-b876-8cb1d7eeae05.pdf> (07.09.2021).
- <https://www.unhcr.org/il/en/protection/stateless-persons> (07.09.2021).
- <https://frontex.europa.eu/media-centre/news-release/false-and-authentic-documents-online-system-fado--o2Ky1q> (04.05.2020).
- How long is the U.S. shoreline?, <https://oceanservice.noaa.gov/facts/shorelength.html> (26.04.2020).
- <https://tr.usembassy.gov/tr/visas-tr/nonimmigrant-visas-tr/>, (24.04.2020)
- European Commission Factsheet, EU-Turkey Statement: Questions and Answers, 19 March 2016, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_16_963 (29.04.2020).
- Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Anlaşma https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/files/multecilerin_hukuk_i_statusune_iliskin_sozlesme.pdf (06.05.2020).

- <https://www.goc.gov.tr/giris-cikis> (11.05.2020).
- <https://www.goc.gov.tr/duzensiz-goc-istatistikler> (11.05.2020).
- <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> (11.05.2020).
- <https://www.uscis.gov> (22.04.2020)
- <https://www.usa.gov/federal-agencies/u-s-immigration-and-customs-enforcement> (25.04.2020).
- <https://www.ice.gov/about> (25.04.2020)
- <https://www.ice.gov/human-smuggling> (25.04.2020).
- <https://www.dhs.gov/fraud-and-counterfeiting> (25.04.2020).
- <https://www.cbp.gov/sites/default/files/assets/documents/2019-Mar/Staffing%20FY1992-FY2018.pdf>, (26.04.2020).
- http://www8.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdb/au/legis/cth/consol_act/ma1958118/ (26.01.2021).
- <https://www.cdpp.gov.au/crimes-we-prosecute/people-smuggling> (28.01.2021).
- <https://www.afp.gov.au/what-we-do/crime-types/people-smuggling> (22.03.2021).
- <https://www.legislation.gov.au/Details/C2020C00245> (01.05.2021).
- <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5901.pdf> (07.05.2021).
- <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6458.pdf> (07.05.2021).
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=21517&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> (07.05.2021).
- <https://digitallibrary.un.org/record/806095> (20.05.2021).
- <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-106publ386/pdf/PLAW-106publ386.pdf> (22.05.2021).
- https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/2002_90_ec_1.pdf (23.05.2021).
- https://www.unodc.org/documents/commissions/CCPCJ/Crime_Resolutions/1990-1999/1998/General_Assembly/A-RES-53-111.pdf (27.05.2021).
- <https://www.legislation.gov.au/Details/C2010A00050> (29.05.2021).
- <https://www.ag.gov.au/crime/publications/commonwealth-criminal-code-guide-practitioners-0/part-22-elements-offence/division-6-cases-where-fault-elements-are-not-required/62-absolute-liability> (29.05.2021).
- https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Migrant-Smuggling/Issue-Papers/Issue_Paper_-_A_short_introduction_to_migrant_smuggling.pdf (31.05.2021).
- https://www.legislationline.org/download/id/6415/file/Netherlands_CC_a_m2012_en.pdf (09.06.2021).
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1971/77/section/25> (09.06.2021).

- İtalyan Göç Yasası'nın İngilizce Metni <https://www.refworld.org/docid/54a2c23a4.html> (08.07.2021).
- <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-migrant-smuggling-centre-emsc> (11.07.2021).
- AIHS Türkçe Metni. https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf (28.07.2021).
- <https://www.unhcr.org/syria-emergency.html> (29.07.2021).
- <https://ec.europa.eu/echo/node/4365> (29.07.2021).
- <https://undocs.org/A/RES/45/158> (02.08.2021).
- <https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/08/03/GocmenliscilerinVeAileFertlerininHaklarininKorunmasınaDairSozlesme.pdf> (03.08.2021).
- <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2008-77-445> (20.08.2021).
- <https://www.unhcr.org/il/en/protection/stateless-persons> (07.09.2021).
- https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/glossary_search/country-origin_en (08.09.2021).
- https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/glossary_search/country-transit_en (08.09.2021).
- <https://www.uscis.gov/laws-and-policy/legislation/immigration-and-nationality-act> (12.09.2021).
- <https://www.unodc.org/e4j/en/secondary/human-trafficking-and-migrant-smuggling.html> (06.10.2021).
- <https://www.ice.gov/sites/default/files/documents/Report/2017/CSReport-13-1.pdf> (06.10.2021).
- <https://codes.findlaw.com/ca/penal-code/pen-sect-31.html> (15.10.2021).
- <https://data2.unhcr.org/en/situations/syria/location/113> (09.06.2020).
- International Crime Threat Assesment, 2000, https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/DOC_0000497956.pdf, s.22.
- IOM Veri Analiz Merkezi Tarafından Göç Verilerini Aktarmak Üzere Hazırlanmış (Sürekli Güncellenen) Rapor <https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean> (29.04.2020).
- <https://www.cbp.gov/newsroom/local-media-release/nola-border-patrol-arrests-15-illegal-aliens-caught-using-fake>
- <https://www.dfat.gov.au/international-relations/themes/people-smuggling-trafficking/Pages/people-smuggling-and-trafficking> (14.04.2021).
- <https://www.unhcr.org/protection/statelessness/3bbb25729/convention-relating-status-stateless-persons.html> (07.09.2021).

- <https://www.americanimmigrationcouncil.org/research/immigrants-in-the-united-states> (04/04/2022).

İNTERNETTE YAYIMLANAN GAZETE MAKALESİ

- Abubakirova, Sabina. "Azerbaijan's Opposition İn Hot Water Over German Migrant Trafficking Scandal", *Oc-Media.org*. 17 Aralık 2019. <https://oc-media.org/features/azerbaijan-s-opposition-in-hot-water-over-german-migrant-trafficking-scandal/> (07.05.2020).
- Akan, Sertaç. "AB, Sınır Güvenlik Ajansı'nın personel sayısını 2027'ye kadar iki katına çıkaracak", *Euronews*. 4 Eylül 2019. <https://tr.euronews.com/2019/09/04/ab-sinir-guvenlik-ajansinin-personel-sayisini-2027-ye-kadar-iki-katina-cikaracak> (04.05.2020).
- Bonello, Deborah ve Erin Siegal McIntyre. "Is Rape The Price To Pay For Migrant Women Chasing The American Dream?", *Splinter*. 9 Ekim 2014. <https://splinternews.com/is-rape-the-price-to-pay-for-migrant-women-chasing-the-1793842446> (12.05.2020).
- Eustachewich, Lia. "Homeland Security Made Fake University to Lure Illegal Immigrants", *New York Post*. 31 Ocak 2019. <https://nypost.com/2019/01/31/homeland-security-made-fake-university-to-lure-illegal-immigrants/> (25.04.2020).
- Feingold, David A. "Think Again: Human Trafficking", *Foreign Policy*. 20 Ekim 2009. <https://foreignpolicy.com/2009/10/20/think-again-human-trafficking/> (28.04.2020).
- Fernandez, Manny, Miriam Jordan, Zolan Kanno-Youngs ve Caitlin Dickerson. "People Actively Hate Us': Inside the Border Patrol's Morale Crisis", *The New York Times*. 15 Eylül 2019. <https://www.nytimes.com/2019/09/15/us/border-patrol-culture.html> (26.04.2020).
- Hay, Andrew. "Indian Migrant Girl, 6, Died in Arizona Desert as Mother Sought Water", *Reuters*. 15 Haziran 2019. <https://www.reuters.com/article/us-usa-immigration-death/indian-migrant-girl-died-in-arizona-desert-as-mother-sought-water-idUSKCN1TG00B> (26.04.2020).
- Joffe-Block, Jude. "Women crossing the U.S. border face sexual assault with little protection", *PBS*. 31 Mart 2014. <https://www.pbs.org/newshour/nation/facing-risk-rape-migrant-women-prepare-birth-control> (12.05.2020).
- Jordan, Miriam. "Peddled on the Streets of Los Angeles: Ice Cream, Hot Dogs, and Fake Social Security Cards", *The New York Times*. 24.12.2018. <https://www.nytimes.com/2018/12/24/us/undocumented-immigrants-los-angeles.html> (25.04.2020).
- Pierce, Sarah. "The Vital Difference Between Human Trafficking and Migrant Smuggling", *Opendemocracy.net*. 12 Kasım 2014. <https://www.opendemocracy.net/en/beyond-trafficking-and-slavery/vital-difference-between-human-trafficking-and-migrant-smuggling/> (06.10.2021).

- Saulny, Susan. "Here Comes the Bride. Again, And Again...", *The New York Times*. 10 Temmuz 2003. <https://www.nytimes.com/2003/07/10/nyregion/here-comes-the-bride-again-and-again.html> (23.04.2020).
- Shetty, Salil, Ken Roth ve Catherine Woollard. "Say No to a Bad Deal with Turkey", *Amnesty*. 17 Mart 2016. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2016/03/say-no-to-a-bad-deal-with-turkey/> (29.07.2021).
- Towfih Nia, Oliver. "German, Romanian Police Bust Human Smuggling Network", *Anadolu Ajansı*. 14 Aralık 2019. <https://www.aa.com.tr/en/europe/german-romanian-police-bust-human-smuggling-network/1645906> (07.05.2020).
- Vera, Asier. "Cruzar La Frontera De México Con Un Coyote Por 700 Dólares", *El Mundo*. 29 Kasım 2018. <https://www.elmundo.es/internacional/2018/11/29/5bfede2f21efa0c17f8b4690.html> (26.04.2020).
- Refugee Chaperones Are Accessories To Traffickers, German Court Rules, 2019, <https://www.dw.com/en/refugee-chaperones-are-accessories-to-traffickers-german-court-rules/a-51258847> (07.05.2020).
- <https://www.businessinsider.com/feds-forgery-operation-produced-over-10000-fake-documents-2019-3> (25.04.2020)
- <https://www.nytimes.com/2018/12/24/us/undocumented-immigrants-los-angeles.html> (25.04.2020).
- <https://www.npr.org/2019/04/10/711850056/fake-documents-a-growing-problem-among-migrants-crossing-u-s-mexico-border> (25.04.2020).
- <https://www.bbc.com/news/world-europe-54864968> (13.11.2020).
- <https://www.theage.com.au/opinion/the-kadems-fate-intolerably-cruel-20031102-gdwns2.html> (29.05.2021).

SÖZLÜKLER

- <https://sozluk.gov.tr>
- <https://www.spanishdict.com>
- Uluslararası Göç Terimleri Sözlüğü
- https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjlp_mtcH6AhW8SPEDHZpUBc4QFnoECAYQAQ&url=https%3A%2F%2Fpublications.iom.int%2Fsystem%2Ffiles%2Fpdf%2Fiml31_turkish_2ndedition.pdf&usg=AOvVaw0KiGix1pl473z2BNBKpQTA

YAYIMLANMAMIŞ TEZLER

- Akkuş, Ali Soner. “Türkiye’de Göçmen Kaçakçılığı Ve Hukuksal Boyutu”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Trakya Üniversitesi SBE, 2013.
- Aydın, Ömer Faruk. “Türkiye’de Göçmen Kaçakçılığı Suçu İle Mücadelede Yasal Düzenlemelerin Rolü”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi SBE, 2015.
- Aydın, Kübra. “A Critical Assessment of Turkey’s Migration Regime: Securitization Versus Human Rights?”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Ortadoğu Teknik Üniversitesi SBE, 2015.
- Boukli Hacene, Yamane. “United Nations Response to Syrian Civil War”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Altınbaş Üniversitesi Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı, 2021.
- Çaykara, Yusuf Halit. “İtalya ve Türkiye’de Göçmen Kaçakçılığı”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi SBE, 2019.
- Kübra Çetin “UK: Immigration Policy And Racialization of Migrants”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. İstanbul Bilgi Üniversitesi SBE, 2019.
- Durmaz, Hüseyin. “International Police Cooperation as a Response to Transnational Organized Crime in Europe: Improvements In Extradition”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, University Of North Texas, 2005.
- Elitez, Ceren. “The Eu-Turkey “Refugee Deal”: A New Way Of Responsibility-Sharing Or The Collapse Of The International System For The Protection Of Refugees?”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. İstanbul Bilgi Üniversitesi SBE, 2016.
- Farrokhzad, Ardeshir. “İnsan Ticareti Ve Göçmen Kaçakçılığı Suçları”, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Ankara Üniversitesi SBE, 2018.
- Gözügüzel, Eren. “KKTC Üzerinden Yapılan Göçmen Kaçakçılığı”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, 2014.
- Kahya, Yavuz. “Sınırşan Organize Suç Tipi Olarak Göçmen Kaçakçılığı: Türkiye’deki Kaçakçı Profili Ve Organizasyonları”, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, 2012.
- Kalach, Jasmin. “Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Suçları”, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. Ankara Üniversitesi SBE, 2020.
- Koyuncu, Ayşe Seda. “Göçmen Kaçakçılığı İle Mücadele Politikaları”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. İstanbul Bilgi Üniversitesi SBE, 2006.
- Yenigün, Bülent. “Göçmen Kaçakçılığı Suçu”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Marmara Üniversitesi SBE, 2010.
- Sanchez, Gabriella. “Border Crossings: Human Smuggling Operations in the Southwest”, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. Arizona State University, 2011.

- Sarı, Yakup. "Cooperation with Interpol against Foreign Terrorist Fighters: The Case of Turkey", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Ana Bilim Dalı, 2020.
- Saydam, Mehmet. "Türk Ceza Hukukunda Göçmen Kaçakçılığı Suçu (TCK m.79)", **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. Erzincan Üniversitesi SBE, 2015.
- Saygın, Ömer. "Milletlerarası Hukukta Devletlerin Deniz Yoluyla Yapılan Göçmen Kaçakçılığının Önlenmesi Çerçevesinde Müdahale, Yetki Ve Yükümlülükleri", **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri Ve İşletmeciliği Enstitüsü, 2019.
- Sayın, Hüdayi. "Uluslararası Hukuk ve Türk Hukuku Bakımından Göçmen Kaçakçılığı, İnsan Ticareti, Cinsel Sömürü Suçları ve Bunlarla Mücadelede Uluslararası İşbirliği", **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. İstanbul Üniversitesi SBE, 2010.
- Vural, Devrim Gül. "Uluslararası Göçmen Kaçakçılığı Ve İnsan Ticareti", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Isparta Üniversitesi SBE, 2007.
- Yılmaz, Buğra. "The Readmission Agreement between the EU and Turkey Compatible with the right to seek asylum?", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Uppsala Universitet Department of Law, 2014.

EDİTORYAL KİTAP BÖLÜMLERİ

- Allsopp, Jennifer. "The European Facilitation Directive and the Criminalisation of Humanitarian Assistance to Irregular Migrants: Measuring the Impact on the Whole Community", Sergio Carrera ve Elspeth Guild (Ed.), **Irregular Migration, Trafficking and Smuggling of Human Beings Policy Dilemmas in the EU** içinde, Brussels: Centre for European Policy Studies (CEPS), 2016, ss. 47-57.
- Beck-Gernsheim, Elizabeth. "Turkish Brides: A Look at the Immigration Debate in Germany", Y. Michal Bodemann ve Gökçe Yurdakul (Ed.). **Migration, Citizenship, Ethnos** içinde. New York: Palgrave Macmillan, 2006, ss.185-197.
- Deegan, Louise. "The Fire Behind the Smoke", Felia Allum, Francesca Longo, Daniela Irrera ve Panos A. Kostakos (Ed.). **Defining and Defying Organized Crime** içinde. London - New York: Routledge, 2010, ss.133-144.
- Guiraudon, Virginie. "Trafficking And Smuggling In France: Social Problems As Transnational Security Issues" Elspeth Guild ve Paul Minderhoud (Ed.), **Immigration and Criminal Law in the European Union: The Legal Measures and Social Consequences of Criminal Law in Member States on Trafficking and Smuggling in Human Beings** içinde. Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2006, ss. 41-67.
- Hacker, Joseph R. "The Rise of Ottoman Jewry", Jonathan Karp, Adam Sutcliffe (Ed.). **The Cambridge History of Judaism, Chapter 7**, Cambridge, Cambridge University Press, 2018, ss.77-112.

- Hacker, Joseph R. "Jews in the Ottoman Empire", Jonathan Karp, Adam Sutcliffe (Ed.). **The Cambridge History of Judaism, Chapter 7**, Cambridge, Cambridge University Press, 2018, ss. 831-863.
- Irrera, Daniela. "Transnational Organized Crime and the Global Security Agenda", Felia Allum, Francesca Longo, Daniela Irrera ve Panos A. Kostakos (Ed.). **Defining and Defying Organized Crime** içinde. London/New York: Routledge, 2010, ss.71 – 85.
- Kasimis, Charalambos. "Greece, migration 1830s to present", **The Encyclopedia of Global Human Migration** içinde. John Wiley & Sons, 2013, ss.1602-1609.
- Longo, Francesca. "Discoursing Organized Crime Towards a Two-Level Analysis", Felia Allum, Francesca Longo, Daniela Irrera ve Panos A. Kostakos (Ed.). **Defining and Defying Organized Crime** içinde. London/New York: Routledge, 2010, ss.15 – 29.
- Madsen, Frank G. "Organized Crime", Thomas G. Weiss ve Sam Daws (Ed.). **The Oxford Handbook on the United Nations** içinde. New York: Oxford University Press, 2007, ss.611–619.
- Obokata, Tom. "The Legal Framework Concerning the Smuggling of Migrants at Sea under the UN Protocol on the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air", Bernard Ryan ve Valsamis Mitsilegas (Ed.). **Extraterritorial Immigration Control** içinde. Leiden/ Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2010, s.151-169.
- Pradel, Jean. "Criminal Law", George A. Bermann ve Etienne Picard (Ed.), **Introduction to French Law** içinde. Craydon: Wolters Kluwer, 2012, ss. 103-127.
- Shumann, Heribert. "Criminal Law", Mathias Reimann ve Joachim Zekol (Ed.). **Introduction to German Law 2. Edition** içinde. Eastbourne: Kluwer Law International, 2005, ss.387–419.
- Triandafyllidou, Anna. "Governing Migrant Smuggling", Philippe Bourbeau (Ed.). **Handbook on Migration and Security** içinde. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2017, ss.210-232.
- Truong, Thanh-Dam ve Des Gasper, "Transnational Migration, Development and Human Security", Thanh-Dam Truong ve Des Gasper (Ed.), **Transnational Migration and Human Security The Migration-Development-Security Nexus** içinde. Heidelberg: Springer, 2011, ss. 3-22.
- Vernier. Johanne, "French Criminal and Administrative Law Concerning Smuggling of Migrants and Trafficking in Human Beings: Punishing Trafficked People For Their Protection?" Elspeth Guild ve Paul Minderhoud (Ed.), **Immigration and Criminal Law in the European Union: The Legal Measures and Social Consequences of Criminal Law in Member States on Trafficking and Smuggling in Human Beings** içinde. Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2006, ss. 7-40.
- White, Gregory. "Environmental Refugees", Philippe Bourbeau (Ed.). **Handbook on Migration and Security** içinde. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2017, ss.175–191.

- Ziegler, Katja S. "The Legal Framework of Trafficking and Smuggling in Germany: Victim Protection Emerging from Witness Protection?", Elspeth Guild ve Paul Minderhoud (Ed.). **Immigration and Criminal Law in the European Union: The Legal Measures and Social Consequences of Criminal Law in Member States on Trafficking and Smuggling in Human Beings** içinde. Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2006, ss.69-113.

KONGREDE SUNULAN YAYINLAR

- Bozbayındır, Gülşah Bostancı. "Türk Ceza Kanunu'nda Göçmen Kaçakçılığı Suçu". **Disiplinlerarası Göç ve Göç Politikaları Sempozyumu**. İstanbul: İstanbul Zaim Üniversitesi, 29-30 Mayıs 2015, ss. 377-405.
- Balcı, Meral ve Bilgin Birlikseven, "Göçmen Kaçakçılığının Terör Boyutu", **III. Uluslararası Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Sempozyumu**. İstanbul: Isasor, 21-22 Haziran 2019, ss. 138-150.
- Ollus, Natalia. "Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Air and Sea, Supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime: A Tool for Criminal Justice Personnel", **122nd International Training Course, "The Effective Administration of Criminal Justice to Tackle Trafficking in Human Beings and Smuggling of Migrants**, Tokyo: Eylül-Kasım 2002, s.31-43.

(E.) Hâkim Alb. ORHAN ÇELEN

NOTLU, AÇIKLAMALI, İÇTİHATLI

7179 Sayılı

ASKERALMA

KANUNU

VE

ASKERALMA YÖNETMELİĞİ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

7179 Sayılı Askeralma Kanunu ve Askeralma Yönetmeliği
Orhan Çelen

Hukuk Yayınları Dizisi – 3658

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 627 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKLAR

Akdeniz, Yasin

Askeri Ceza Hukukunda Firar Suçları, Y. Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ens. Kamu Hukuk ABD, Ankara 2007

Albayrak, Burak

Ceza Hukukunda Zamaşıımı Kurumu ve İnfaz Zamaşıımı, Ankara Barosu Dergisi 2020/2,

Askeri Adalet Dergisi

Sayı 1 - 128

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Dergisi

Sayı 1 - 30.

Arslan Ertürk, Arzu

7146 Sayılı Kanunla Yapılan Yeni Bedelli Askerlik Düzenlemesi ve Düşündürdükleri, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 25, Sayı 2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağani, Aralık 2019

Arslan, Mehmet

Çanakkale Muharebeleri Esnasında Osmanlı Devletinde İkmal ve Asker Alma İşlemleri, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara 2021

Aslan, Murat

Yeni Asker Alma Sistemi, Seta-Perpektif, Mart 2019, S.232

Ayaydın, Rıdvan

Osmanlı Devleti'nde Askeri Yükümlülükler ve Muafiyetler (1826- 1914), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi Ve Sanatları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi Ve Sanatları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Başbuğ, Aydın

Asker Kişilerin Beden ve Ruh Bütünlüğünün İhlalinden Doğan Zararlardan Milli Savunma Bakanlığının Sorumluluğu, İş ve Hayat, s.233, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/299552>

Bayram, Erdin

Kanun Sistematiğinde Madde, Yasama Dergisi, S.8, Ocak-Şubat-Mart-Nisan-Mayıs 2008, s. 120, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1121376>,

Beşikçi, Mehmet

Birinci Dünya Savaşında Osmanlı Seferberliği, T. İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2015

Bülbül, Basri H.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Vicdani Ret, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1 (2), 2015

Çadircı, Musa

Tanzimat Sürecinde Türkiye-Askerlik, İmge Kitabevi Yayını, 2008, 143s,

Çadircı, Musa

Askeri Tarih Bülteni, Sayı 18

Can, Sibel

İdari Para Cezası, TAAD, Y.7, S.29 (Ocak 2017)

Çelen, Orhan

Şehit Dul ve Yetimleri İle Yaralı ve Malûllere Tanınan Haklarla İlgili Tazminat İşlemleri, Van 21.J.Sn.r.Tug.K.lığı Yayını, Eylül 1995, 146 s

Çelen, Orhan

En Son İçtihatlı, Notlu, Açıklamalı, Ek ve Örnekli Askeri Ceza Kanunu, Ankara 2001, 3. Baskı, 816s.

Çelen, Orhan

En Son İçtihatlı, Notlu, Açıklamalı, Ek ve Örnekli Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, Ankara 2001, 2. Baskı, 864s.

Çelen, Orhan

En Son Değişikliklere Göre, Açıklamalı, Notlu, İçtihatlı, Ek ve Örnekli Askerlik Kanunu - Yedek Subay Kanunu ve İlgili Mevzuat, Ankara 2001, 1. Baskı, 784s.

Çınar, Özgür Heval

Uluslararası İnsan Hakları Hukukunda Vicdani Ret ve Türkiye, 1. Baskı, İstanbul (2014), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, s.20.; Eren, Abdurrahman: Türk Hukukunda Vicdani Ret, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi

Çolak, Haluk-Altun, Uğurtan

Bir Yaptırım Türü Olarak Para Cezalarının Teori ve Uygulamadaki Analizi, TBB Dergisi, Sayı 69, 2007

Çöklü, Şenol

Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Asker Alma Usulleri (Ahz-I Asker), Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2014.

Dağlı, İbrahim

Türkiye'de Askerlik Hizmetine İlişkin Gelirler: Bedelli Askerlik, Dövizle Askerlik ve İdari Para Cezası Uygulamaları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Maliye Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Mayıs 2016, Kayseri

Demir, Seher Hande

Vicdari Ret Hakkı, Ankara Barosu Dergisi, 2011/4

Duran, Gökhan Yaşar

“Askerî Ceza Hukukunda Yoklama Kaçağı, Bakaya, Saklı Suçu (ASCK m.63)”, TBB Dergisi 2017 (128).

Emecen, Feridun

Bedel, Diyanet İslam Ansiklopedisi, c. 5, İstanbul 1992,

Erman, Sahir

Askeri Ceza Hukuku, Umumi Kısım ve Usul, 7 nci Bası, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1983, XXII+528 s.

Günday, Metin

İdare Hukuku, Ankara 1996, 417s.

Harpere Ait Uluslararası Andlaşma, Anlaşma ve Sözleşmeler

Gnkur. Basımevi, Ankara 1976 (Gnkur: MY-1)

Kandil-İsmail-Karagöz, Mevlüt

Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Ordusunda Bedel-i Nakdî Uygulamaları, Harp Tarihi Dergisi, Sayı 4 (Aralık 2021), s. 39-73,

Kara Kuvvetleri Devamlı Emirler Muhtırası,

KKM 368-1, Yayın No: 98/16, (Ankara: Kara Kuvvetleri Basımevi 1998),

Kuzey Atlantik Andlaşması ve Buna Bağlı Anlaşmalar

Genelkurmay Basımevi Ankara 1988.

Mali Yönetim Esasları ve Uygulama Yönergesi (JY 500-2)

J.Gn.K. Yönergesi

Moskos, Charles C. (1977)

From Institution to Occupation: Trends in Military Organization. *Armed Forces & Society*. 4(1):41-50.

Mutlu, Cengiz

Birinci Dünya Savaşında Amele Taburları, İstanbul 2007,

Odyakmaz, Cevad

“Seferberlikte insanlar ve mallar aleyhine işlenen suçlar”, *As.AdI.Mec.*,Y.1, 1 Aralık 1955, S.3.

Onar, Sıddık Sami

“Bedel-i Askeri”, *İslâm Ansiklopedisi*, c. 2, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1979.

Osmanoğlu, Bilal-Kıdıl, Fahrettin

Türk Ceza Hukukunda Terör Örgütü ve Terör Suçu Kavramları Üzerine Bir İnceleme, *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, C.21, Özel S., 2019, s. 1141-1177, s.1158

Önder Ayhan

Ceza Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 1989

Özar, Süleyman

Türk Ceza Hukukunda Zamanaşımı, Adalet Yayınevi, 2021

Özcan, Abdulkadir

Redif, *İslam Ansiklopedisi*, <https://islamansiklopedisi.org.tr/redif--ordu>

Özcan, Hüseyin

Ansiklopedik Hukuk Sözlüğü, 4. Baskı, Ankara 1975, XV+740 s.

Özgenç, İzzet

İltisak İbaresiyile ilgili Bilgi Notu, <https://izzetozgenc.com/makale/iltisak-ibaresi-ile-ilgili-bilgi-notu>

Özgün, Cengiz

Türkiye’nin Askerlik Sisteminin Tarihsel Süreç Bağlamında İncelenmesi, *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* Y. 2017, S.4

Özkan, M. Cemal

“Askeri Ceza Kanununun 130 ncu maddesi üzerinde bir inceleme”, *As.AdI.Mec.*, Y.2, 1 Mart 1957, S.8, s.510

Sevinç, Murat

Türkiye'de ve Batı Demokrasilerinde, Vicdani Ret, Zorunlu Askerlik ve Kamu Hizmeti Seçeneği, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi

Silahlı Kuvvetler İçin Savaş Hukuku Bilgisi

Genelkurmay Başkanlığı Yayını, Gnkur.Basımevi, Ankara 1987.

Taşkın, Rifat

1946 yılına kadar bütün değişiklikleri Yargıtay içtihatlarını havi olan gerekçeli Askeri Ceza Kanunu, Şerh, Sekizinci Basım, Harp Okulu Basımevi, Ankara 1946, 295 s.

Tematik Bilgi Notu – Vicdani Ret

T.C.Adalet Bakanlığı Gayri Resmi Çevirisi, 2015, https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Conscientious_objection_TUR.pdf

Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi

6. Kısım, (1908-1920), C.III, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1971,

Vurmaz, Mehmet

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Asker Alma Sistemi (1826-1970), Y.Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, 2007

Yüksek, Durmuş Ali

Silahlı Kuvvetlerdeki Rol Yönelimsel Değişiklikler: Moskos'un Kurum-Meslek Modeline Yönelik Bir Değerlendirme, Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 8 , Cilt: 8

Dr. Sacit YILMAZ

Yargıtay Cumhuriyet Savcısı

Çevre Hukuku Bağlamında
Türk Ceza Kanunundaki
ÇEVRE SUÇLARI

Çevrenin Kasten Kirletilmesi Suçu (TCK 181)

Çevrenin Taksirle Kirletilmesi Suçu (TCK 182)

Gürültüye Neden Olma Suçu (TCK 183)

İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu (TCK 184)

Zehirli Madde Katma Suçu (TCK 185)

Radyasyon Yayma Suçu (TCK 172)

Tehlikeli Maddelerin İzinsiz Olarak Bulundurulması
veya El Değiştirmesi Suçu (TCK 174)

Zehirli Madde İmal ve Ticareti Suçu (TCK 193)

Çevre Kanunu

Kabahatler Kanunu

3. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Çevre Hukuku Bağlamında Türk Ceza Kanunundaki Çevre Suçları
Sacit Yılmaz

Hukuk Yayınları Dizisi – 1205

Üçüncü Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 633 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No 2 Pursaklar Ankara
Sertifika No 77079

KAYNAKÇA

- Agarkova, Elena – Buttacavoli, Steven - Sneed, Sekret T. - Yang, Jonathan J.- Environmental Crimes, American Criminal Law Review Vol. 37:333
- Akın, Galip - Küresel Çevre Sorunları, C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, Mayıs, 2007, Cilt:31, No:1
- Akıncı, Müslüm - Türk Çevre Hukuku, Kocaeli Kitap Kulübü Yay, Ağustos 1996
- Albrecht, Eike - The Regulation of Environmental Noise in Germany, Journal for European Environmental & Planning Law, 2010
- Altuğ, Fevzi - Çevre Sorunları, Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yay, No:41, Bursa, 1990
- Ansiklopedik Çevre Sözlüğü, Ankara, Türkiye Çevre Vakfı Yayını, 2001
- Arısoy, Mine - 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Y.2, S.13, Eylül 2007
- Artuk, M.Emin – Gökçen, Ahmet – Yenidünya, Caner - Ceza Hukuku Genel Hü-kümler, Turhan Kitabevi, Ankara, 2011
- Artuk, M.Emin - Çevrenin Kasten Kirletilmesi Suçu, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1 (1), Bahar 2014
- Asatekin, Gül - Kültür ve Doğa Varlıklarımız, Ankara, 2004, <http://www.kulturvarliklari.gov.tr/Eklenti/38970,kultur-ve-doga-varliklarimiz.pdf?0>
- Aslan, Ece Fatma – Aygün, Büşra, Avrupa Birliği Çevre Suçları Direktifi Değişiklik Teklifi, wwf.org.tr
- Ataklı, Şermin - Türkiye Uygulamasında Çevresel Etki Değerlendirmesi, Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar, Edit. Mehmet C. Marin, Uğur Yıldırım, Beta Yay, İstanbul, 2004
- Atkins, Andrew - A Complicated Environment: The Problem With Extending Victims' Rights To Victims Of Environmental Crimes, 67 Wash. & Lee L. Rev. 1623 (2010), s.1637
- Aybay, Aydın - İnsan Çevre Toplum, İmge Kitabevi, Ankara, 1992
- Aydın, Devrim - Suça Teşebbüs, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:55, S:1
- Aykul, Ömer - Ekolojik Hukuk, Seçkin Yayınları, Ankara, 2012
- Badur, Emel - Çevreyi Kirletenin Hukuki Sorumluluğu, Çevre Hukuku Sempozyumu, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2006

- Baehr, Tilman - Atıkların Sınırlarötesi Taşınımı, Çevre ve Orman Bakanlığı Yay, Mayıs 2009
- Bahtiyar, Mehmet - Ortaklıklar Hukuku, Beta Yay, İstanbul, 2006
- Bal, Çiğdem - Biyolojik Silahlar, <http://www.travma.org.tr/userfiles/file/cigdem%20bal.pdf>, Erişim Tarihi: 22/11/2012
- Bayraktar, Köksal - Çevrenin Korunması ve Türk Hukuku, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yay, No:465, Ankara, 1981
- Berberoğlu, Ahmet - Çevre Hukukunun İdari Yargı Düzeyinde Uygulanması, Çevre Hukuku Sempozyumu, Türkiye Adalet Akademisi Yay, Ankara, 2006
- Boon, Foo Kim - Environmental Criminal Law in Singapore, Singapore Academy of Law Journal, 9 S.Ac.La.J, 1997
- Bozyiğit, Recep - Karaaslan, Tufan - Çevre Bilgisi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 1998
- Brack, Duncan - International Environmental Crime: The Nature And Control Of Environmental Black Markets, Rua Workshop 27.28 May 2002
- Brunnée, Jutta - The United States and International Environmental Law: Living with an Elephant, EJIL (2004), Vol. 15 No. 4
- Calve, James - Environmental Crimes:Upping The Ante For Noncompliance With Environmental Laws, Military Law Review, Vol:133
- Caner, Oğuz - Akıl, Abdulkadir - Tehlikeli Atıkların Sınır Ötesi Taşınması Ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Konvansiyonu, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Yıl: 7, Sayı 14, Güz 2008
- Ceylan, İbrahim - İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu, Ceza Hukuku Dergisi, Seçkin Yayıncılık, Ağustos 2009, S. 10
- Cohen, Mark - Environmental Crime And Punishment: Legal/Economic Theory And Empirical Evidence On Enforcement Of Federal Environmental Statutes, Heinonline -- 82 J. Crim. L. & Criminology 1108 1991-1992, Vol:82
- Çelik, M. Lamih - İmar Kirliliğine Neden Olma Suçunun Su Abonesi Verme Açısından Tahlili, Mahalli İdareler Dergisi, Ekim 2007, S.159
- Çetin, Süleyman - Kente Karşı Suç, Legal Hukuk Dergisi, Sayı 17, Mayıs 2004
- Çevre Bakanlığı, Çevre Notları, Ankara, 1998
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2011 Türkiye Çevre Durum Raporu, Yayın No:11
- Çımrın, Füsun Kökalan - Bergama Köylü Hareketinin Dünü ve Bugünü, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, C:14, S:53, 2015
- Dağdemir, Özcan - Çevre Sorunlarına Ekonomik Yaklaşımlar ve Optimal Politika Arayışları”, Gazi kitap evi, Ankara, 2003

- Demirbaş, Timur - Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yay, Ankara, 2009
- Dinç, Güney - Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Göre Çevre ve İnsan, TBB Yayınları, No:143, Ankara, 2008
- Dönmezer, Sulhi - Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, Beta Yay, İstanbul, Eylül 2001
- Duman, Bahattin - Çevre, Sakarya Üniversitesi Yay. No:47, 2002
- Dura, Cihan - Çevre Sorunları ve Ekonomi, TÇSV Yayını, Ankara, 1991
- El-Khoury, Janane - Environmental criminality Field and legal study, Energy Procedia 6 (2011)
- Elliott, Lorraine - Transnational environmental crime in the Asia Pacific: an 'un(der)securitized' security problem?, The Pacific Review, Vol. 20 No. 4 December 2007
- Eren, Abdurrahman - Ulusal İnsan Hakları Kurumları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014
- Ergen, Cafer - Böke, Veli - Kaçak Yapı, Seçkin Yay, Ankara, 2006
- Erim, Refet - Türkiye'de Yasama, Yürütme ve Yargının Çevre Yaklaşımları, İnsan Çevre, Toplum, İmge Yay, Ocak, 1992
- Erkiner, Hakkı Hakan - BM Uluslararası Adalet Divanı Kararlarının BM Güvenlik Konseyi Aracılığıyla Uygulanması, MÜHF-HAD, C.23, S.2
- Ertaş, Şeref - Çevre Hukuku ve Hayvan Hakları Hukuku, İleri Yay, İzmir, 2012
- Faure, Michael G. - Zhang, Hao - Environmental Criminal Law In China: A Critical Analysis, Environmental Law Reporter, 1-2011
- Faure Ll .M, Prof. Dr. Michael G., The Implementation Of The Environmental Crime Directives In Europe, Ninth International Conference On Environmental Compliance And Enforcement 2011
- Fitzmaurice, Malgosia - The European Court Of Human Rights, Environmental Damage And The Applicability Of Article 8 Of The European Convention On Human Rights And Fundamental Freedoms, Environmental Law Review, 13 (2011)
- Gemalmaz, Mehmet Semih - Çevre Hakkı ve Türk Düzenlemesi, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C:LII, S:1-4
- Gillespie, Alexander - Environmental Impact Assessments in International Law, RECIEL 17 (2) 2008. ISSN 0962 8797
- Girard, April L. - Day, Suzanne - Snider, Laureen - Tracking Environmental Crime through CEPA: Canada's Environment Cops or Industry's Best Friend?, Canadian Journal of Sociology, 35(2) 2010
- Giyik, Abdalbaki - İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu, TBB Dergisi, 2018 (134)

- Gökçan, Hasan Tahsin – Artuç, Mustafa - Türk Ceza Kanunu Şerhi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021
- Gökdayı, İsmail - Çevrenin Geleceği, Türkiye Çevre Vakfı Yay, Şubat 1997
- Güler, Çağatay - Çevre Sözlüğü, Saypa Yay, Ankara, 1994
- Güneş, Ahmet M. - Avrupa Birliği Çevre Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011
- Güneş, Ahmet M. - Alman Çevre Hukukunun Anayasal Çerçevesi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:58, S:4, 2009
- Güneş, Ahmet M. - Aarhus Sözleşmesi Üzerine Bir İnceleme, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XIV, S:1, 2010
- Güneş, Yusuf – Coşkun, Aynur Aydın - Çevre Hukuku, Kazancı Yayınları, İstanbul, 2004
- Gürpınar, Ergün - Çevre Sorunları, Der Yay, İstanbul, 1988
- Güzel, Alper - Sürdürülebilir Kalkınmada Yerel Yönetimlerin Mali Sorumlulukları, [http:// vizyon 2023.tubitak.gov.tr](http://vizyon.2023.tubitak.gov.tr)
- Hafizoğulları, Zeki - Özen, Muharrem - Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Toplama Karşı Suçlar, Usa Yay, Ankara, 2012
- Hakeri, Hakan - Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yay, Ankara, 2009
- İlgürel, Nuri - Şerefhanoglu, Müjgan - Değişik Sanayi Kuruluşlarında Gürültünün Nesnel, Öznel ve Yönetmelikler Bağlamında İncelenmesi, Megaron Mimarlık Dergisi, YTÜ Yayınları, C1, S 1, İstanbul, 2005
- Kaboğlu, İbrahim - Çevre Hakkı, İletişim Yay, İstanbul, 1992
- Kaboğlu, İbrahim - Çevre Hakkı Üzerine, İnsan Hakları Yıllığı, C:10-11, 1988-1989
- Kaboğlu, İbrahim - İnsan Haklarının Gelişmeci Özelliği ve Anayasa Yargısı, Anayasa Yargısı, No:9, AYM Yayını, Ankara, 1993
- Kalabalık, Halil - İmar Hukuku, Seçkin Yay, 2005, Ankara
- Kangal, Zeynel - Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu, Seçkin Yay, Ankara, 2003
- Kantar, Elvend - Çevre Korunmasına Ait Cezai Müeyyideler, Çevre Hukuku Araştırmaları, Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yay, Ağustos, 1981
- Karakaya, Etem - Paris İklim Anlaşması: İçeriği ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C:3, S:1
- Karavelioğlu, Celal - İçtihatlı İmar Hukuku, Karavelioğlu Hukuk Yay, Ankara, 2007
- Katoğlu, Tuğrul - Yeni Türk Ceza Kanunu ve Çevreye Karşı Suçlar, Mülkiye Dergisi, S:246, C:XXIX

- Katoğlu, Tuğrul - Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:61, S:2, 2012
- Kaya, Yasemin – Ertürk, Hasan - Uluslararası Çevre Suçlarıyla Mücadele ve Çok Taraflı Çevre Anlaşmalarının Etkinliği, Uluslararası Hukuk ve Politika Dergisi, C:4, No:15
- Kaya, Yasemin - Paris Anlaşmasının İklim Adaleti Perspektifinden Değerlendirmek, Uluslararası İlişkiler Akademik Dergi, C:14, S:54, 2017
- Keleş, Ruşen - Hamamcı, Can - Çevrebilim, İmge Kitabevi, Ocak 1997
- Keleş, Ruşen – Ertan, Birol - Çevre Hukukuna Giriş, İmge Kitabevi, Ankara, Ocak 2002
- Kuzu, Burhan - Sağlıklı ve Dengeli Bir Çevrede Yaşama Hakkının Gelişim Süreci, İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, C:20, 1996
- Koca, Mahmut – Üzülmöz, İlhan - Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yay, Ankara, 2009
- Kütükçü, Akif - Uluslararası Hukukta Gemi Kaynaklı Kirlenme ve Devlet Gemilerinin Egemenlikten Doğan Bağışıklığı, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Y:2001, C:6, S:2
- La Franchi, Scott - Surveying The Precautionary Principle Ongoing Global Development: The Evolution of an Emergent Environmental Management Tool, Boston Collage Environmental Affairs Law Review [Vol . 32:679]
- Mandiberg, Susan - Locating The Environmental Harm In Environmental Crimes, Utah Law Review, No.4
- Memiş, Emin - Çevre ve Çevre İdare Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2015
- Mengi, Ayşegöl – Keleş, Ruşen - İmar Hukukuna Giriş, İmge Kitabevi, Ankara, 2003
- O’Hear, Michael - Sentencing The Green-Collar Offender: Punishment, Culpability, And Environmental Crime, The Journal Of Criminal Law & Criminology Vol. 95, No, I, 2004
- Otacı, Cengiz - Çevrenin Kasten ve Taksirle Kirlenmesi Suçuna (TCK 181, 182) İlişkin Yargıtay 4. Ceza Dairesi Kararlarında Belirlenen İlkeler, Ankara Barosu Dergisi, Y: 73, 2015/1
- Özbek, Veli Özer - Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, İzmir Şerhi, C:1, Seçkin Yay, Ankara, 2006
- Özbek, Veli Özer - Zehirli Madde Katma ve Bozulmuş veya Değiştirilmiş Gıdaların Ticareti Suçları, D.E.Ü Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof.Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, C. 21, Özel S., 2019
- Özbek, Veli Özer – Kanbur, Nihat- Bacaksız, Pınar – Doğan, Koray – Tepe, İlker, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yay, Ankara, 2010

- Özdek, Yasemin - İnsan Hakkı Olarak Çevre Hakkı, TODAİE Yay No:249, Ankara, 1993
- Özdemir, Şevket - Türkiye’de Toplumsal Değişme ve Çevre Sorunlarına Duyarlılık, Palme Yay, Ankara, 1988
- Özen, Muharrem - Türk Ceza Kanunu Tasarısının Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğuna İlişkin Hükümlerine Bir Bakış, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:52, S:1-4, 2003
- Özen, Mustafa - Kamu Sağlığına Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C: LXVI, S.2, 2008
- Özkan, Ali Yaşar - Çevre Kirliliğinin Neden Olduğu Zararlardan Doğan Hukuki ve Cezai Sorumluluk, Çevre ve Kent Hukuku Kurultayı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2012
- Özkan, Noyan - Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Çevre Hukuku, Çevre Hukuku Sempozyumu, Türkiye Adalet Akademisi Yay, Ankara, 2006
- Parlar, Ali - Hatipoğlu, Muzaffer - 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, Yayın Matbaacılık Ve Ticaret İşletmesi, C.II, Ankara, 2007
- Pazarıcı, Hüseyin - Çevre Sorunları Konusunda Uluslararası Antlaşmalar ve Türkiye, Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yay, Ocak 1987
- Ruffell, Alastair – Dawson, Lorna - Forensic Geology in Environmental Crime: Illegal Waste Movement & Burial in Northern Ireland, Environmental Forensics, 10, 2009
- Sav, Özden - Devletin Çevre Zararından Doğan Uluslararası Sorumluluğu, Mahkeme Kararlarında Çevre Sorunları, Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yay, Ankara, Eylül 1986
- Saygılı, Abdurrahman - Çevre Hukuku Açısından Çevresel Etki Değerlendirilmesi, İmaj Kitabevi, Ankara, 2007
- Semiz, Yasemin - Anayasa Mahkemesinin Çevre Hakkı Perspektifi, Hacettepe HFD, 4(2) 2014
- Sevük, Handan Yokuş - Çevre Hukuku Doğal Çevrenin Korunması, Adalet Yayınları, Ankara, 2017
- Sevük, Handan Yokuş - Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020
- Stessens, Guy - Corporate Criminal Liability: A Comparative Perspective, International and Comparative Law Quarterly, Vol.43, 1994
- Sütçü, Nezih - İmar Kirliliğine Neden Olma Suçununun Tahlili, Legal Hukuk Dergisi, Mart 2005, S. 27, İstanbul
- Şen, Ersan - Çevre Ceza Hukuku, Kazancı Hukuk Yay, No:140, İstanbul, 1994

- Şen, Ersan - Mukayeseli Hukuk ve Çevre Koruma Anlayışı, Güncel Hukuk Dergisi, Haziran 2005, S:18
- Talas, Serdar (Çeviri), Michael Faure: "Avrupa Çevre Ceza Hukuku: Gerçekten İhtiyacımız Var Mı?", İÜHFİM C. LXX, S. 2, 2012, s. 335, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/97743>
- Taneri, Gökhan - Çevreye Karşı Suçlar, Bilge Yayınevi, Ankara, 2016
- Tezcan, Durmuş; Erdem, Mustafa Ruhan; Sancakdar, Oğuz; Önok, Rıfat Murat - İnsan Hakları El Kitabı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011
- Toroslu, Nevzat - Doğal Çevrenin Kirletilmesi ve Ceza Hukuku, Akif Erginay'a 65. Yaş Armağanı, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No. 460, 1981
- Toroslu, Nevzat - Ceza Hukuku ve Çevre, Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yay, 1982
- Toroslu, Nevzat - Ceza Hukuku Genel Kısım, Savaş Yay, Ankara, 2009
- Tunç, Hasan - Güven, Yusuf - Çevre Hakkı ve 1982 Anayasası, Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C:1, S:1, 1997
- Turgut, Nükhet Yılmaz - Çevre Politikası ve Hukuku, İmaj Yay, Ankara, 2009
- Turgut, Nükhet - Çevre Hukukunun Temel Kavram ve İlkeleri, Çevre Hukuku Sempozyumu, Türkiye Adalet Akademisi Yay, Ankara, 2006
- Turgut, Nükhet - Çevre Hukuku, Savaş Yay, Ankara, 1998
- Tütüncü, Ayşe Nur - Tehlikeli Faaliyetlerden Kaynaklanan Sınır Aşan Zararın Önlenmesi Sorununa Bir Bakış, Milletlerarası Hukuk Bülteni, Y:22, S:2, 2002
- Tütüncü, Ayşe Nur - Lanoux Gölü Hakem Mahkemesi Kararı, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C:LVI, 1998, S:1-4
- Uhlmann, David M. - Environmental Crime Comes Of Age: The Evolution Of Criminal Enforcement In The Environmental Regulatory Scheme, Utah Law Review, No:4
- Uluğ, Erol - İnsan Çevre ve Toplum, İmge Kitapevi Yayınları No:46, Ankara, 1992
- Ural, Engin - Anayasalar ve Çevre, *Çevre Hukuku Araştırmaları*, Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yay, Ankara, Ağustos 1981
- Üçışık, Güzin - Üçışık, Fehim - Çevre Hukuku, Ötüken Yay, İstanbul, 2013
- Ünver, Yener - Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Seçkin Yay, Ankara, 2003
- Ünver, Yener - Nuhoğlu, Ayşe - Federal Almanya Çevre Ceza Hukuku, Beta Yay, İstanbul, 1999
- Walters, Reece - Toxic Atmospheres Air Pollution, Trade and the Politics of Regulation, Crit Crim (2010) 18

- Wang, Shizhou - Environmental Crime and Environmental Criminal Law in the People's Republic of China, uropean Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice, Vol. 12/2, 2004
- White, Rob - Environmental issues and the criminological imagination, Theoretical Criminology 7 (4), 2003
- Wright, Glen - Conceptualising and combating transnational environmental crime, Trends Organ Crim (2011) 14
- Wyatt, Julian - Law-making at the intersection of international environmental, humanitarian and criminal law: the issue of damage to the environment in international armed conflict, International Review of the Red Cross, Volume 92, September 2010
- Uygun, Oktay - Kamu Hukuku İncelemeleri, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011
- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Ceza Muhakemesinde Toplanması Gereken Deliller, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2020
- Yarsuvat, Duygun - Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu, İÜHF Eğt. Öğrt. Yar. Vakfı Yay, İstanbul, 1999
- Yaşamış, Firuz - Çevre Ceza Hukukunda Son Gelişmeler: Yeni Türk Ceza Kanunu ve Kabahatler Kanunu, TBB Dergisi, S:58, 2005
- Yıldız, Ali Kemal - İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu / TCK 184", GSÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof.Dr. Ender KUNTALP'e Armağan, C.2, Kamu Hukuku, Beta Basım Yayım, İstanbul, 2004
- Yılmaz, Zekeriya - Notlu Gerekçeli Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu, Seçkin Yayınları, Ankara, 2004
- Yılmaz, Zahit - Apış, Özge - Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Düzenlemelerinin Değerlendirilmesi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C:26, S:1, Haziran 2020
- Zengin, Mehmet Ali - Çevre Hakkının Korunması Ve Kimyasalların Zararlı Etkilerinin Önlenmesi Bakımından Ab Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi Ve Ruhsatlanması Düzenlemesi, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:1, S:1-2, Haziran 2011
- www.icj-cij.org
- <http://inhak.adalet.gov.tr/ara/karar/taskinvedigerleri2004.pdf>
- <http://www.anayasa.gov.tr>
- <http://www.danistay.gov.tr>
- <http://www.bilkent.edu.tr/~bilheal/aykonu/ay2011/radyasyonturk.htm>
- http://www.cygm.gov.tr/CYGM/Files/Guncelbelgeler/Radyasyon_olcum_sunum.pdf

http://www.cevreonline.com/atik2/nukleer_enerji_radyoaktif_atiklar.htm

<http://nukleer.wordpress.com/2-radyoaktif-madde-nedir/> Erişim Tarihi:

<http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/C-15.31/page-110.html#docCont>

<http://www.mfa.gov.tr/tehlikeli-atiklarin-sinir-asiri-tasinmasi-ve-bertaraf-edil-mesinin-kontrolune-iliskin-basel-sozlesmesi.tr.mfa>

<http://www.cygm.gov.tr/CYGM/Files/mevzuat/genelge/AYD5.doc>

Atık Yönetimi Eylem Planı, Çevre ve Orman Bakanlığı,

<http://atikyonetimi.cevreorman.gov.tr/atikyonetimi/Files/Belgeler/sagmenu/atikeylemplani.pdf>

<http://www.bestecevre.com/cevre-mevzuati>

<https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss438.pdf>

Zeyneb Esra BOZYEL

**BLOKZİNCİR TABANLI DİJİTAL VARLIK:
NİTELİKLİ FİKRİ TAPU (NFT)
VE
VERGİLENDİRİLMESİ**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Blokzincir Tabanlı Dijital Varlık: Nitelikli Fikri Tapu (NFT) ve Vergilendirilmesi
Zeyneb Esra Bozyel

Hukuk Yayınları Dizisi – 3900

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 636 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKLAR

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu

5520 sayılı Kurumlar Vergi Kanunu

5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu

Ahmed, S. (2017). Cryptocurrency & robots: how to tax and pay tax on them. *SCL Rev.*, 69, 697-765.

Akartuna, E. A., Johnson, S. D., & Thornton, A. E. (2023). The Money Laundering And Terrorist Financing Risks Of New And Disruptive Technologies: A Futures-Oriented Scoping Review. *Security Journal*, 36(4), 615-650.

Akcaal, M. (2022). "NFT (Değiştirilemeyen Jeton) Sanat Eserlerinin Miras Yoluyla Geçmesi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 34(159), 363-396.

Akdoğan, A. (2016). *Kamu Maliyesi*. Gazi Kitabevi, Ankara.

Akdoğan, A. (2021). *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*. Gazi Kitabevi, Ankara.

Akkaya, H., & Yüce, M. (2021). "Kripto Paraların Vergilendirilmesine Yönelik Çalışmalar: Türkiye İçin Öneri", *Akademik Bakış Dergisi Journal of Academic Perspective*, 77, 34-62.

Akleylek, S., & Seyhan, K. (2018). "Blok Zinciri Bileşenleri ve Uygulamaları Üzerine Bir Derleme", *İnformasiya Təhlükəsizliyinin Aktual Multi-dissiplinar Elmi-Praktiki Problemləri, IV Respublika Konfransı Bildiri Kitabı*.

Aktan, C. C., & Vural, İ. Y. (2004). "Vergi Rekabeti." *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22, 1-18.

Ali, M., & Bagui, S. (2021). Introduction to NFTs: the future of digital collectibles. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, 12(10), 50-56.

Allianz, "NFT Nedir? Nasıl Alınır? Nasıl Üretilir?" https://www.allianz.com.tr/tr_TR/seninle-guzel/nft-nedir.html Erişim Tarihi:12.10.2023.

Alm, J., Beebe, J., Kirsch, M. S., Marian, O., & Soled, J. A. (2019). "New Technologies and The Evolution of Tax Compliance", *Va. Tax Rev.*, 39, 287-356.

Alnaçık, B. (2019). "Kripto Paraların Dünya ve Türkiye'deki Güncel Durumu Üzerine Bir İnceleme", *R&S-Research Studies Anatolia Journal*, 2(4), 21-30.

Alpago, H. (2018). "Bitcoin'den Selfcoin'e Kripto Para", *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 3(2), 411-428.

Altıntaş, M. "Bir Vergilendirme Sorunu Daha mı? NFT (Non-Fungible Token)" <https://www.vergisizdunya.net/yazi/bir-vergilendirme-sorunu-daha-mi-nft-non-fungible-token/2021/04/12/> Erişim Tarihi:12.08.2023.

Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. H.D 13.11.2020 T.2020/1149 E. 2020/905 K. Sayılı Mahkeme Kararı

Ante, L., & Fiedler, I. (2020). "Cheap Signals in Security Token Offerings (Stos)", *Quantitative Finance And Economics*, 4(4), 608-639.

Art Is Crime in Latvia <https://www.art-is-crime.com/> Erişim Tarihi: 12.05.2023.

Arvas, İ. S. (2022). "Gutenberg Galaksisinden Meta Evrenine: Üçüncü Kuşak İnternet, Web 3.0", *AJIT-E: Academic Journal Of Information Technology*, 13(48), 53-71.

Astakhova, L. V., & Kalyazin, N. V. (2022). "Non-Fungible Tokens (NFT) As A Means And Object of Ensuring Information Security", *Automatic Documentation And Mathematical Linguistics*, 56(3), 116-121.

ATO, "Non-fungible Tokens" <https://www.ato.gov.au/Individuals/Investments-and-assets/Crypto-asset-investments/Transactions---acquiring-and-disposing-of-crypto-assets/Non-fungible-tokens/> Erişim Tarihi: 14.10.2023.

ATO, What Are Crypto Assets? Australian Taxation Office, <https://www.legacy.ato.gov.au/individuals/Investments-and-assets/cryp-to-asset-investments/what-are-crypto-assets/> Erişim Tarihi: 03.08.2023

Atzori, M. (2015). "Blockchain Technology And Decentralized Governance: Is The State Still Necessary?", Available At SSRN 2709713.

Avunduk, H., & Aşan H. (2018). Blok Zinciri (Blockchain) Teknolojisi ve İşletme Uygulamaları: Genel Bir Değerlendirme. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 33(1), 369-384.

Ay, M. & Adıyaman, G. (2022). "Bitcoin ve Altcoinler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (47), 31-46.

Bal, A., (2013). Stateless Virtual Money in The Tax System.

Bal, A., (2022). "Demystifying NFTs and VAT," <https://news.bloombergtax.com/daily-tax-report-international/demystifying-nfts-and-vat> Erişim Tarihi: 28.05.2023.

Basel Committee on Banking Supervision, "Discussion Paper Designing a Prudential Treatment For Cryptoassets" <https://www.bis.org/bcb/publ/d490.pdf> Erişim Tarihi: 12.04.2023.

Bashir, I. (2017). Mastering Blockchain. Packt Publishing Ltd.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) (2022). "Metaverse ve NFT Tehditler ve Fırsatlar Araştırma Raporu", Ankara.

Binance Academy, (2021) "En Yaygın 7 NFT Kullanım Alanı", <https://academy.binance.com/tr/articles/top-7-nft-use-cases> Erişim Tarihi: 10.09.2023.

Birinci, N. (2019). "Dijitalleşmenin Vergi Matrahına Etkisi ve Tek Taraflı Önlemler", Maliye Dergisi, 176(5050.527).

Bitlo, "Audiis (Audio) Nedir?" <https://www.bitlo.com/rehber/audiis-audio-nedir> Erişim Tarihi: 12.05.2023.

Bitlo, "Stable Coinler". <https://www.bitlo.com/kripto-paralar/stable> Erişim Tarihi: 17.04.2023

BlueWeave Consulting, "Global Non-Fungible Token (NFT) Market Size to Reach USD 20 Billion by 2028," <https://www.globe-newswire.com/news-release/2022/09/12/2514295/0/en/Global-Non->

Fungible-Token-NFT-Market-Size-to-Reach-USD-20-billion-by-2028-BlueWeave-Consulting.html Erişim Tarihi:28.05.2023.

Bozdoğanoglu, B. (2023). "Blokzincir Teknolojisi ve Kamu İdarelerinde Kullanılabilirliği: Ülke Örnekleri ve Türkiye Değerlendirmesi", Sayıştay Dergisi, (130), 335-385.

Bozdoğanoglu, B., (2023). "Metaverse'de Vergilendirme Sorunları: Sanaal Dijital Varlık Kavramı ve Hindistan Vergi Sistemi Çerçevesinde Değerlendirme", Maliye Dergisi, 184:197-224.

Browning, S., (2023). Commons Library Research Briefing, Cryptocurrencies <https://commonslibrary.parliament.uk/> Erişim Tarihi: 19.05.2023.

Castro, D. (2023). "NFTs: US Policies and Priorities in 2023" <https://itif.org/publications/2023/04/24/nfts-us-policies-and-priorities-in-2023/> Erişim Tarihi:12.07.2023.

CBDDO, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, "NFT'nin Türkçe Karşılığı Belli Oldu" <https://cbddo.gov.tr/haberler/6354/nft-nin-turkce-karsiligi-belli-oldu> Erişim Tarihi: 16.07.2023

CEF, "NFT Sertifika Dönemini Başlattı" <https://www.sektorel.com.tr/haber/sabanci-universitesi-cef-nft-sertifika-donemini-baslatti-33520> Erişim Tarihi:23.08.2023.

Cemil, L. İ. V. (2022). "İslâm Hukuku Açısından NFT ve Metaverse Ürünlerin Satım Sözleşmesine Konu Olması", Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi, 22(2), 1055-1086.

Chatham, M., & Duncan, T. K. (2020). "Taxation as a Barrier to Blockchain Innovation", Available at SSRN 3662619.

Chaum, D. (1983). "Blind Signatures For Untraceable Payments. In Advances In Cryptology: Proceedings Of Crypto", Boston, MA: Springer US.

Cheong B. C., "Application of Blockchain-enabled Technology: Regulating Non-fungible Tokens (NFTs) in Singapore", <https://lawgazette.com.sg/feature/application-of-blockchain-enabled-technology-nfts/> Erişim Tarihi: 13.07.2023

Chipolina, S. (2021) "IRS Commissioner Concerned NFTs May Be Used for Tax Evasion", <https://decrypt.co/66589/irs-commissioner-concerned-nfts-may-be-used-for-tax-evasion> Erişim Tarihi: 10.05.2023.

Chod, J., & Lyandres, E. (2021). "A Theory Of Icos: Diversification, Agency, and Information Asymmetry", *Management Science*, 67(10), 5969-5989.

Coin Base, "Stabil kripto nedir?", <https://www.coinbase.com/tr/learn/crypto-basics/what-is-a-stablecoin> Erişim Tarihi: 17.04.2023

CoinTelegraph Research. "Blockchains vie for NFT Market, but Ethereum Still Dominates", <https://cointelegraph.com/news/blockchains-vie-for-nft-market-but-ethereum-still-dominates-report> Erişim Tarihi: 26.07.2023.

Cointelegraph, "A Beginner's Guide On The Legal Risks And Issues Around Nfts", [Https://Cointelegraph.Com/Nonfungible-Tokens-For-Beginners/A-Beginners-Guide-On-The-Legal-Risks-And-Issues-Around-Nfts](https://Cointelegraph.Com/Nonfungible-Tokens-For-Beginners/A-Beginners-Guide-On-The-Legal-Risks-And-Issues-Around-Nfts) Erişim Tarihi: 14.06.2023.

Crypto.com, (2023). "The Most Expensive NFTs Ever Sold" <https://crypto.com/university/most-expensive-nfts> Erişim Tarihi: 10.08.2023.

Çağan, N., (1982). *Vergilendirme Yetkisi, Kazancı Hukuk Yayınları*, İstanbul.

Çallı, F. (2021). "NFT Teknolojisine Turizm Perspektifi ile Bir Bakış", *Journal Of New Tourism Trends*, 2(2), 161-172.

Çamurcu, Z. N. (2021). "Gayri Maddi Varlıklara İlişkin İşlemlerde Em-sallere Uygunluk İlkesinin Uygulanması-Bazı Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(2), 815-836.

Çekin, M. S. (2022). "Kripto Varlıklar Üzerinde Gerçekleştirilen İşlemlerin Borçlar Hukuku ve Eşya Hukuku Açısından Değerlendirilmesi", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(1), 187-216.

Çelen, M. (2018). "Türk Vergi Mevzuatına Göre Kripto Paraların Vergilendirilmesi", *Bilimevi İktisat Dergisi*, (2).

Davutoğlu, N. A., & Akgül, B. (2019). "Dördüncü Sanayi Devrimi'nin (Sanayi 4.0) Oluşum Sürecinde Üretim Faktörlerinin Yapısındaki Değişim ve Olası Yeni Üretim Faktörleri", *International Journal Of Social Humanities Sciences Research*, 6(42), 2543-2558.

Decrypto, (2021). "IRS Commissioner Concerned NFTs May Be Used for Tax Evasion", <https://decrypt.co/66589/irs-commissioner-concerned-nfts-may-be-used-for-tax-evasion> Erişim Tarihi:10.05.2023.

Demir, İ. (2023). Anadolu Ajansı, "Cumhurbaşkanı Erdoğan "2023 Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü" sahiplerini açıkladı.", <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/cumhurbaskani-erdogan-2023-cumhurbaskanligi-kultur-ve-sanat-buyuk-odulu-sahiplerini-acikladi-/3037389> Erişim Tarihi: 31.11.2023.

Deniş, H. E., & Demircioğlu, F. (2023). "Türk Dünyası Ortak Kripto Para Vizyonu: TDCoin", *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(2), 786-796.

Diffie, W., & Hellman, M. E. (2022). "New Directions in Cryptography" Democratizing Cryptography: The Work Of Whitfield Diffie And Martin Hellman, 365-390.

Digiconomist, "Bitcoin Energy Consumption Index" <https://digiconomist.net/bitcoin-energy-consumption> Erişim Tarihi: 29.07.2023.

Dijital Koleksiyonların Dalgası Geriliyor ve NFT Uyumluluğuna Giden Yol Giderek Daha Net Hale Geliyor <https://www.163.com/dy/article/HD7JVDE705199NPP.html> Erişim Tarihi:12.06.2023.

Dikilitaş, Y., Toka, K. O., & Sayar, A. (2021). "Current Research Areas in Blockchain" *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (26), 488-492.

Dionisio, J. D. N., Iii, W. G. B., & Gilbert, R. (2013). "3D Virtual Worlds And The Metaverse: Current Status And Future Possibilities", *ACM Computing Surveys (CSUR)*, 45(3), 1-38.

Doğan, A., & Kabayel, M. (2016). "Küresel Vergi Rekabeti ve Vergi Cennetleri Üzerine Değerlendirmeler", *Liberal Düşünce Dergisi*, (81), 75-98.

Doğan, A., Anadolu Ajansı (2021). "Kripto Para Yatırımcılarına 'Sanal Cüzdan' Uyarısı", <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/kripto-para-yatirimcilarina-sanal-cuzdan-uyarisi/2414910> Erişim Tarihi:17.09.2023.

Durdu, M. (2023). "Mali Egemenlik Boyutuyla Blokzincir Teknolojisi" *Adalet Yayınları*, 22.

Dursun, N. (2021). "Nft/Kripto Sanat ve Hareketli Grafik İlişkisi", *Sciences*, 7(40), 1037-1055.

E-Estonia - We Have Built A Digital Society And So Can You, <https://e-estonia.com/story/> Erişim Tarihi:25.11.2023.

Elyashiv, T. (2022). "Non-Fungible Tokens for the Supply Chain", <https://www.sdexec.com/software-technology/ai-ar/article/21915598/spice-vc-nonfungible-tokens-for-the-supply-chain> Erişim Tarihi: 22.09.2023.

Elzweig, B., & Trautman, L. J. (2022). "When Does a Non-Fungible Token (NFT) Become a Security?", Ga. St. UL Rev., 39, 295-336.

Erdağ, H. Erdağ, N. (2013). Bilişim Sektöründe Vergi, Ankara.

European Parliament, "Proposal For a Regulation of The European Parliament and of The Council on Markets in Cryptoassets", <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-europe-fit-for-the-digital-age/file-crypto-assets-1> Erişim Tarihi: 24.02.2023.

European Securities and Markets Authority (ESMA) "Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCA)" <https://www.esma.europa.eu/esmas-activities/digital-finance-and-innovation/markets-crypto-assets-regulation-mica> Erişim Tarihi:14.07.2023.

Exmundo, J. (2022). "Muse: Everything to Know About the New Chart-Eligible NFT Album" <https://nftnow.com/music/muse-is-launching-the-worlds-first-chart-eligible-nft-album/> Erişim Tarihi: 20.08.2023.

EY Global, "How Nfts Cause Tax And Legal Issues for Businesses", https://www.ey.com/en_gl/tax/how-nfts-cause-tax-and-legal-issues-for-businesses Erişim Tarihi:17.10.2023.

Factsheet: Cryptoassets- Key Terms And Definitions (2023) <https://www.gov.uk/government/publications/economic-crime-and-corporate-transparency-bill-2022-factsheets/factsheet-cryptoassets-key-terms-and-definitions> Erişim Tarihi:03.08.2023.

FATF, (2021). Updated Guidance for a Risk-Based Approach to Virtual Assets and Virtual Asset Service Providers, FATF, Paris, www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/Updated-Guidance-RBA-VA-VASP.html Erişim Tarihi: 14.07.2023

Federal Financial Supervisory Authority, (BaFin), (2023). "Non-Fungible Tokens: What Matters is The Content" <https://www.bafin.de/>

SharedDocs/Veroeffentlichungen/EN/Fachartikel/2023/fa_bj_2303_NFT_en.html Erişim Tarihi: 14.07.2023.

Fernandez, P., (2021). "Non-Fungible Tokens And Libraries", Library Hi Tech News, 38(4), 7-9.

Fincen (The Financial Crimes Enforcement Network) Nedir?" <https://searchsanctions.com/tr/blog/mali-suclari-engelleme-agi-fincen-nedir> Erişim Tarihi:13.07.2023.

Foley, S., Karlsen, J. R., & Putniņš, T. J., (2019). Sex, Drugs, And Bitcoin: How Much İllegal Activity İs Financed Through Cryptocurrencies?. The Review Of Financial Studies, 32(5), 1798-1853.

Fowler, A., & Pirker, J. (2021). "Tokenfication-The Potential Of Non-Fungible Tokens (NFT) For Game Development." In Extended Abstracts Of The 2021 Annual Symposium On Computer-Human Interaction In Play, 152-157.

Frank, R. CNBC, (2021). "IRS is Probing The Dark Web To Look For Cryptocurrency And NFT Tax Evasion, Says IRS Commissioner" <https://www.cnbc.com/2021/04/14/irs-is-probing-the-dark-web-to-look-for-cryptocurrency-nft-tax-evasion.html> Erişim Tarihi: 10.05.2023.

Fujimoto, S., & Omote, K. (2022). "Proposal Of A Smart Contract-Based Security Token Management System", In 2022 IEEE International Conference On Blockchain (Blockchain), 419-426.

Gandal, N., Hamrick, J. T., Moore, T., & Vasek, M. (2021). The rise and fall of cryptocurrency coins and tokens. Decisions in Economics and Finance, 44(2), 981-1014.

Gem: Why We're Building the Blockchain for Healthcare https://www.finyear.com/Gem-Why-We-re-Building-the-Blockchain-for-Healthcare_a36058.html, Erişim Tarihi:02.08.2023

Gerger, G. Ç., & Gerçek, A. (2016). "Elektronik Ticaretin Vergilendirilmesi Açısından Katma Değer Vergisinin Uygulama Sorunlarının Değerlendirilmesi", International Journal Of Public Finance, 1(1), 61-74.

Gheorghiu, L. (2023). "Policy Forum: Non-Fungible Tokens and Their Income Tax Treatment", Canadian Tax Journal/Revue fiscale canadienne, 71(1), 83-99.

Gıde A., (2022). "NFT Cross-Border Perspectives on Unprecedented Regulatory Challenges" Erişim Tarihi:16.09.2023.

Gkritsi E., Tan E., Shumba, C. (2022). "A Peculiar Flavor of NFTs Is Thriving in China – One Regulators Can Abide" <https://www.coindesk.com/layer2/2022/09/14/a-peculiar-flavor-of-nfts-is-thriving-in-china-one-regulators-can-abide/> Erişim Tarihi: 11.06.2023.

Godoy J., Reuters, (2022). "Two U.S. Men Arrested For \$1 Mln Non-Fungible Token 'Rug Pull' Scheme" <https://www.reuters.com/legal/government/two-us-men-arrested-1-mln-non-fungible-token-rug-pull-scheme-2022-03-24/> Erişim Tarihi: 17.08.2023.

Golosova, J., & Romanovs, A. (2018). "Overview Of The Blockchain Technology Cases. In 2018", 59th International Scientific Conference On Information Technology And Management Science Of Riga Technical University (ITMS), 1-6.

Gonserkewitz, P., Karger, E., & Jagals, M. (2022). Non-Fungible Tokens: Use Cases Of Nfts And Future Research Agenda. Risk Governance & Control: Financial Markets & Institutions, 12(3).

Gökbunar, A. R. (2010). Organize Suçlarla Mücadelede Sivil Silah: Vergi, Yayın No: 94, Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları.

Gökkoyun, S. C., Anadolu Ajansı, (2022). "NFT'nin Türkçe karşılığı 'Nitelikli Fikri Tapu' olarak belirlendi" <https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/nftnin-turkce-karsiligi-nitelikli-fikri-tapu-olarak-belir-lendi/2570316> Erişim Tarihi:10.08.2023.

Gökoğlan, K., Çetin, S., & Bilen, A. (2022). "Blockchain Technology And its Impact On Audit Activities", Journal of Economics Finance and Accounting, 9(2), 72-81.

Gökpınar, S. (2021). "Blok Zinciri Teknolojisinin Geleceği: Kripto Para Birimleri ve Ötesi", Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (28), 211-231.

Gölçek, A. G. (2023). "Dijital Ekonomide Vergi Planlaması: Vergilemede Zorluklar ve Fırsatlar", Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(2), 543-573.

Griffin, D. (2023). "Mining the NFT Goldrush: A Prospective Guide to Drafting NFT Contracts", Mercer Law Review, 74(2), 693-731.

Grobys, K., Junttila, J., Kolari, J. W., & Sapkota, N. (2021). On the stability of stablecoins. *Journal of Empirical Finance*, 64, 207-223.

Gronager, M., (2022). Chainalysis. "The Value of The Internet of Value". <https://www.chainalysis.com/blog/the-value-of-the-internet-of-value/> Erişim Tarihi: 20.09.2022.

Gücenmez, B. (2014). "Terörizmin finansmanı: PKK, ETA ve IRA terör örgütlerinin karşılaştırılması" (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Haber, S., & Stornetta, W. S. (1991). "How To Time-Stamp A Digital Document", Springer Berlin Heidelberg, 437-455.

Harvard, (2021). "Explaining Ethereum: Interview with Vitalik Buterin" <https://hir.harvard.edu/vitalik-buterin-ethereum-1/> Erişim Tarihi:05.11.2023.

Hayek, F. A. (1990). *Denationalisation Of Money: The Argument Refined: An Analysis Of The Theory And Practice Of Concurrent Currencies* (Vol. 70). Institute Of Economic Affairs.

He, P. (2010). A Typological Study On Money Laundering. *Journal Of Money Laundering Control*, 13(1), 15-32.

HM Treasury, Financial Conduct Authority, Bank of England, (2018). "Cryptoassets Taskforce: Final Report", Erişim Tarihi: 25.05.2023.

Hofstetter, R., de Bellis, E., Brandes, L., Clegg, M., Lamberton, C., Reibstein, D., ... & Zhang, J. Z. (2022). "Crypto-Marketing: How Non-Fungible Tokens (Nfts) Challenge Traditional Marketing", *Marketing Letters*, 33(4), 705-711.

Holbein, J. (2022). Evolving Legal Issues for NFTs <https://www.jdsupra.com/legalnews/evolving-legal-issues-for-nfts-5461995/> Erişim Tarihi:25.11.2023.

Houben, R., Snyers, A., (2018). "Cryptocurrencies and Blockchain: Legal Context and Implications for Financial Crime, Money Laundering and Tax Evasion", European Parliament, *Journal of Transportation Technologies*, 12, 1, 1-86.

<https://cbddo.gov.tr/sss/blokzincir-sozlugu/> Erişim Tarihi: 18.09.2023.

<https://irglobal.com/article/regulatory-update-on-tax-treatment-of-non-fungible-tokens-nfts/> Erişim Tarihi: 13.07.2023.

<https://turkishlawblog.com/insights/detail/istinaf-kabul-etti-nftye-iliskin-tedbir-karari> Erişim Tarihi:14.07.2023.

<https://www.bloomberght.com/simsek-kripto-ve-hissede-kazanca-dayali-degil-sinirli-bir-islem-vergisi-ongoruyoruz-2354338> Erişim Tarihi: 10.07.2024

<https://www.channelnewsasia.com/watch/lawrence-wong-tax-transaction-sales-revenue-non-fungible-tokens-2557261> Erişim Tarihi: 13.07.2023.

https://www.finyear.com/Gem-Why-We-re-Building-the-Blockchain-for-Healthcare_a36058.html, Erişim Tarihi:02.08.2023.

<https://www.gib.gov.tr/node/443/pdf> Erişim Tarihi: 18.09.2023.

https://www.ntv.com.tr/n-life/kultur-ve-sanat/refik-anadolun-nft-eseri-acik-artirmada21milyontlyesatildi,Y589Thyt6k6su_TcVvEiRQ Erişim Tarihi: 14.07.2023.

<https://www.straitstimes.com/singapore/nfts-can-be-considered-property-singapore-high-court-rules> Erişim Tarihi: 13.07.2023.

Idelberger, F., & Mezei, P. (2022). "Non-fungible tokens", *Internet Policy Review*, 11(2), 1-9.

IDnow, "Nfts – The New Art Of Money Laundering?" <https://www.idnow.io/blog/nft-non-fungible-tokens-new-art-money-laundering/> Erişim Tarihi:14.06.2023.

IMF, International Monetary Fund, (2023). "IMF Policy Paper Elements Of Effective Policies For Crypto Assets." <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2023/02/23/Elements-of-Effective-Policies-for-Crypto-Assets-530092> Erişim Tarihi: 25.11.2023.

Independent Türkçe, (2023). "Son 1,5 yılda Türkiye'de kripto para kullanımını yüzde 52'ye çıkı", <https://www.indyturk.com/node/658641/ekonomi%CC%87/son-15-y%C4%B1lda-t%C3%BCrkiyede-kripto-para-kullan%C4%B1m%C4%B1-y%C3%BCzde-52ye-%C3%A7%C4%B1kt%C4%B1> Erişim Tarihi:05.10.2023.

Intellectual Market Insights Research, IMIR, “Non-Fungible Token (NFT) Market Size, Share & Trends Analysis Report By Type (Art, Real Estate, Automobile, Collections, Game, Insurance, Others), By Application (Commercial Use, Personal Use), COVID-19 Impact Analysis, Regional Outlook, Growth Potential, Price Trends, Competitive Market Share & Forecast, 2022 – 2028” <https://www.intellectualmarketinsights.com/report/non-fungible-token-nft-market-size/jimi-000008> Erişim Tarihi:23.08.2023.

IRAS e-Tax Guide – GST: Digital Payment Tokens (2019), Erişim Tarihi:13.07.2023.

IRS, “Digital Assets” <https://www.irs.gov/businesses/small-businesses-self-employed/digital-assets> Erişim Tarihi: 12.07.2023.

IRS, “Frequently Asked Questions on Virtual Currency Transactions” <https://www.irs.gov/individuals/international-taxpayers/frequently-asked-questions-on-virtual-currency-transactions> Erişim Tarihi:03.08.2023.

IRS, (2022). “J5 Releases NFT Red Flags to Warn Public of Risks” <https://www.irs.gov/pub/irs-utl/j5-media-release-4-28-2022.pdf> Erişim Tarihi: 19.07.2023.

IRS, Notice 2023-27, Treatment of Certain Nonfungible Tokens as Collectibles Erişim Tarihi:13.07.2023.

İçözü, T. (2022). “Müzikte Web3 Devrimi: NFT öncüleri Snoop Dogg ve Steve Aoki'nin yeni NFT albümü”, <https://webrazzi.com/2022/05/23/muzikte-web3-devrimi-nft-onculeri-snoop-dogg-ve-steve-aoki-nin-yeni-nft-albumu/> Erişim Tarihi: 12.05.2023.

İçten, T. (2022). “NFT Uygulamaları ve Vergilendirilmesi Mevcut Durum ve Öneriler” Vergi Dünyası Dergisi, (494), 138-164.

Jones Day, (2021). “NFTs: Key U.S. Legal Considerations for an Emerging Asset Class” <https://www.jonesday.com/en/insights/2021/04/nfts-key-us-legal-considerations-for-an-emerging-asset-class> Erişim Tarihi: 14.06.2023

Jordanoska, A. (2021). “The Exciting World Of Nfts: A Consideration of Regulatory and Financial Crime Risks”, Butterworths Journal Of International Banking And Financial Law, 10, 716-720.

Kakavand, H., Kost De Sevres, N., & Chilton, B. (2017). "The Blockchain Revolution: An Analysis Of Regulation And Technology Related To Distributed Ledger Technologies", Available At SSRN 2849251.

Kara, A., & Demireli, E. (2023). "Kripto Para Piyasasında Bitcoin ve Seçilmiş Altcoinler Arası Eşbütünlüşme ve Nedensellik Analizi", Journal Of Business Economics & Management Research, 6(1), 53-69.

Karacan A. İ, Karacan E. (2021). Kripto Varlıklar, Scala Yayıncılık.

Karakaş, İ. (2023). "NFT (Non-fungible Token) Özelinde Kripto Varlıkların Vergilendirilmesi", İktisadi ve İdari Bilimlerde Uluslararası Araştırma ve Derlemeler, 250-270.

Kaya, M. G., & Akçay, E. (2017). "Digital Ekonominin Yarattığı Vergisel Komplikasyonların (İş Yeri Oluşması, Gelirin Elde Edildiği Yer, Gelirin Türü Vb.) Değerlendirilip Zararlı Vergi Uygulamalarının Önlenmesi", Mali Çözüm Dergisi/Financial Analysis, (139), 57-65.

Kessler, G. C. (2003). An overview of cryptography.

Kienle, D. S. M, Fan Tokens: The Cryptocurrency That Is Reshaping The Football Business <https://www.linkedin.com/pulse/fan-tokens-cryptocurrency-reshaping-football-business-montes-kienle/> Erişim Tarihi: 23.08.2023.

Kızıl, E. (2019). "Türkiye'de Kripto Paranın Vergilendirilmesi ve Muhasebeleştirilmesi", Mali Cozum Dergisi/Financial Analysis, 29(155), 179-196.

Koenraadt, J., & Leung, E. (2022). "Investor Reactions To Crypto Token Regulation", European Accounting Review, 1-31.

KPMG, "FTX'in Çöküşü". <https://kpmg.com/tr/tr/home/gorusler/2023/01/ftx-cokusu.html> Erişim Tarihi: 04.09.2023

Kubar, Y., & Toprak, Y. (2021). "Bitcoin Ve Altcoin'ler Arasındaki İlişkinin Granger Nedensellik Testi İle Analizi". JOEEP: Journal of Emerging Economies and Policy, 6(1), 233-247.

KUCoin, (2023). "Türkiye'deki Kripto Kullanıcılarını Anlamak", <https://www.kucoin.com/tr/blog/more-than-half-of-Turkish-adults-invest-in-crypto-tr> Erişim Tarihi:05.10.2023.

Kugler, L. (2021). "Non-Fungible Tokens And The Future Of Art". *Communications of the ACM*, 64(9), 19-20.

Kurita T, One Asia Lawyers Group (2021). "How Legal Are Nfts (Non-Fungible Token) İn Singapore? ~ Comparison With Japanese Laws".

Kurt, S. (2022). "NFT (Non Fungible Tokens) Nedir? Vergi Kanunları Açısından Değerlendirilmesi", *Vergi Raporu*, (270), 25-35.

Kurtoğlu, Y. (2022). "Blok Zincir Teknolojileri ve Ekonomik Faaliyetler", *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 23(51), 119-139.

Lambert, T., Liebau, D., & Roosenboom, P. (2021). "Security Token Offerings" *Small Business Economics*, 1-27.

Lansky, J. (2018). "Possible State Approaches To Cryptocurrencies", *Journal Of Systems İntegration*, 9(1), 1-31.

Lederman, L., & Dugan, J. C. (2020). "Information Matters in Tax Enforcement", *BYU L. Rev.*, 145-218.

LeewayHertz, "Fractional Nft's" <https://www.leewayhertz.com/fractional-nft/> Erişim Tarihi: 04.07.2023.

Levi, S. D. (2021). "Opening Remarks:" NFTs: Future or Fad?"" *Colum. JL & Arts*, 45, 307-314.

Lin, I. C., & Liao, T. C. (2017). "A Survey Of Blockchain Security Issues And Challenges", *Int. J. Netw. Secur.*, 19(5), 653-659.

Liu, B. (2021). "Overview of the Basic Principles of Blockchain", In 2021 International Conference on Intelligent Computing, Automation and Applications (ICAA), 588-593.

Lovells, H., Panizo, A. (2022). First Spanish Ruling On The VAT Treatment Of The Sale Of Nfts" <https://www.jdsupra.com/legalnews/first-spanish-ruling-on-the-vat-8369351/> Erişim Tarihi:12.07.2023.

Lyons, R. K., & Viswanath-Natraj, G. (2023). "What Keeps Stablecoins Stable?", *Journal Of International Money And Finance*, 131, 102777, 1-20.

Maas, T. (2019). "Initial Coin Offerings: When Are Tokens Securities in The EU And US?" Available At SSRN 3337514, 1-77.

Manski, S. (2017). "Building The Blockchain World: Technological Commonwealth Or Just More Of The Same?", *Strategic Change*, 26(5), 511-522.

Marian, O. (2013). "Are Cryptocurrencies Super Tax Havens?", *Mich. L. Rev. First Impressions*, 112, 38-48.

Marian, O. (2015). "A Conceptual Framework For The Regulation Of Cryptocurrencies", *U. Chi. L. Rev. Dialogue*, 82, 53-68.

Marian, O. (2018). "Blockchain Havens And The Need For Their Internationally-Coordinated Regulation", *NCJL & Tech.*, 20, 529-568.

MAS, Monetary Authority of Singapore, (2022). <https://www.mas.gov.sg/news/parliamentary-replies/2022/reply-to-parliamentary-question-on-regulation-of-nft-activities> Erişim Tarihi: 13.07.2023

McIntosh, R. (2021). "NFTs Are Creating Robust Economies in Online Gaming: Here's How" <https://www.financemagnates.com/cryptocurrency/news/nfts-are-creating-robust-economies-in-online-gaming-heres-how/> Erişim Tarihi:10.07.2023

Mendelson, M. (2019). From initial coin offerings to security tokens: A US Federal Securities law analysis. *Stan. Tech. L. Rev.*, 22, 52.

Mettler, M. (2016). "Blockchain technology in healthcare: The revolution starts here." In 2016 IEEE 18th International Conference On e-Health Networking, Applications and Services (Healthcom), 1-3.

Michel, V. (2022). "Understanding The Art of NFT Taxes." *Entrepreneur*.

Miers, I., Garman, C., Green, M., & Rubin, A. D. (2013, May). Zerocoin: Anonymous Distributed E-Cash From Bitcoin. In 2013 IEEE Symposium On Security And Privacy 397-411.

Milmo, D. (2022). *The Guardian*. "Ethereum Cryptocurrency Completes Move To Cut CO2 Output By 99%" <https://www.theguardian.com/technology/2022/sep/15/ethereum-cryptocurrency-completes-move-to-cut-co2-output-by-99> Erişim Tarihi: 13.08.2023.

Mishkin, F. S. (2012). "The Economics Of Money, Banking, And Financial Markets", Pearson Education.

Mondoh, B. S., Johnson, S. M., Green, M., & Georgopoulos, A. (2022). "NFT Legal and Regulatory Compliance: Connoisseurship and Critique", *Aris*, 1-35.

Mourant, (2022). "Cryptocurrency: Worldwide Taxation Approaches." 1-8.

Murthy, M. Zastrin Course Licenses As Nfts Experiment To Tokenize Courses 16 Ocak 2019 <https://medium.com/zastrin/zastrin-course-licenses-as-nfts-9b80e3554406> Erişim Tarihi:16.07.2023.

Musharraf M., ERC Token'ları Nedir ve Bunları Neden Kullanırsınız? <https://www.ledger.com/tr/academy/blockchain/erc-tokenlari-nedir-ve-bunlari-neden-kullaniriz> Erişim Tarihi: 28.02.2023

Nadaroğlu, H. (1996). Kamu Maliyesi Teorisi, Beta Basım Yayın, 9. Baskı, İstanbul.

Nakamoto, S. (2008). "Bitcoin: A Peer-To-Peer Electronic Cash System. Decentralized Business Review".

Nguyen, A. Q. (2022). The Mysteries Of NFT Taxation And The Problem Of Crypto Asset Tax Evasion. SMU Sci. & Tech. L. Rev., 25, 323-351.

Nguyen, J. K. (2022). "Racial Discrimination In Non-Fungible Token (NFT) Prices? CryptoPunk Sales And Skin Tone", Economics Letters, 218, 110727.

Nguyen, Q. K., & Dang, Q. V. (2018). "Blockchain Technology for the Advancement of the Future", In 2018 4th International Conference On Green Technology And Sustainable Development (GTSD) (pp. 483-486). IEEE.

NTA, "NFT" <https://www.skatteetaten.no/en/person/taxes/get-the-taxes-right/shares-and-securities/about-shares-and-securities/digital-currency/nft/#:~:text=Income%20from%20NFTs%20is%20generally,claim%20a%20deduction%20for%20them>. Erişim Tarihi: 15.07.2023.

NTV Spor, (2021). "Galatasaray'da Tarihe Geçen Satış" <https://www.ntvspor.net/futbol/galatasaray-da-rekor-satis-59-saniyede-tukendi-6157418b37b14c116ceb819c> Erişim Tarihi:23.10.2023.

ODTÜ, Türkiye'nin eğitimdeki ilk "NFT" sertifikalarını öğrencilerine takdim etti" <https://www.aa.com.tr/tr/egitim/odtu-turkiyenin-egitimdeki-ilk-nft-sertifikalarini-ogrencilerine-takdim-etti/2648646> Erişim Tarihi: 16.07.2023.

OECD, (2018), "Blockchain and Its Use in the Public Sector", <https://www.slideshare.net/OECD-GOV/blockchain-and-its-use-in-the-public-sector-oecd> Erişim Tarihi: 25.11.2023.

OECD, Organisation for Economic Co-operation and Development, "Crypto-Asset Reporting Framework and Amendments to the Common Reporting Standard." Erişim Tarihi: 25.11.2023.

Orçun, A. "The Taxational Dimension of NFTs", İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 12(2), 645-660.

Orkun, K. B. (2022). "Kripto Varlıkların Vergilendirilmesi", On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 124.

Ortaç, R. (2000). Gelir Vergisinin Üniter Yapısı. Gazi Kitabevi.

Ortaç, F. R., Ünsal, H., & Yılmaz, E. (2016). "Yeni Gelir Vergisi Kanunu Tasarısı Çerçevesinde Ön Vergileme Uygulamasının Vergi Sistemine Etkileri Açısından Değerlendirilmesi", International Journal of Public Finance, 1(1), 75-94.

Osivand, S. (2021). "Smart Collectibles; Use Case Of NFT Tokens", Open Access Research Journal Of Engineering And Technology, 1(2), 24-31.

Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmelik

Öncel, M., Kumrulu, A., & Çağan, N. (2017). Vergi Hukuku, Gözden geçirilmiş Değişiklikler İşlenmiş 26. Baskı, Turhan Kitabevi.

Özdemir, G. (2021). "Kripto Paraların Eşya Niteliği", Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11(1), 289-306.

Özsoylu, A. F. (2017). "Endüstri 4.0", Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(1), 41-64.

Öztürk, S. A. (2022). "Yeni Bir Dijital Varlık Olarak NFT: Pazarlama Dünyasındaki Yeri Üzerine Değerlendirmeler." Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(4), 1153.

Paar, C., & Pelzl, J. (2009). Understanding Cryptography: A Textbook For Students And Practitioners. Springer Science & Business Media.

Parham, A., & Breitinger, C. (2022). "1Non-fungible tokens: Promise or peril?" arXiv preprint arXiv:2202.06354.

Park, A., Kietzmann, J., Pitt, L., & Dabirian, A. (2022). "The Evolution Of Nonfungible Tokens: Complexity And Novelty Of NFT Use-Cases", IT Professional, 24(1), 9-14.

Parker, K. "Most Artists Are not Making Money off NFTs and Here Are Some Graphs to Prove It" <https://www.benzinga.com/markets>

/cryptocurrency/21/04/20476681/analysts-suggest-silent-crash-may-be-underway-as-nft-prices-floors-plummet Erişim Tarihi 18.06.2023.

Paya, M. M. (1998). Para ve Teorisi Para Politikası. Filiz Kitabevi.

Peng, L., Feng, W., Yan, Z., Li, Y., Zhou, X., & Shimizu, S. (2021). "Privacy Preservation In Permissionless Blockchain: A Survey", Digital Communications And Networks, 7(3), 295-307.

Petrov, T. (2022). "Building AML Compliance for NFT Marketplaces" <https://sumsub.com/blog/nft-aml-compliance/> Erişim Tarihi: 14.07.2023.

Polat, Ö. (2022). "Blok Zincir Teknolojisi ve Vergileme", Sosyal Bilimler Alanında Teori, Uygulama, Tarihsel ve Güncel Tartışmalar, 115-125.

Prat, J., Danos, V., & Marcassa, S. (2021). Fundamental pricing of utility tokens. Yüksel, F. (2020). Kripto Varlıklar ve Ifrs Kapsamında Kripto Para-ların Muhasebeleştirilmesi. Journal of Accounting and Taxation Studies, 13(2), 429-451.

Prisco, G. (2016). "The Blockchain For Healthcare: Gem Launches Gem Health Network with Philips Blockchain Lab." <https://bitcoinmagazine.com/business/the-blockchain-for-healthcare-gem-launches-gem-health-network-with-philips-blockchain-lab-1461674938> Erişim Tarihi: 25.11.2023.

Prolific Studio, "How Much Does Minting An NFT Cost?" <https://prolificstudio.co/how-much-does-it-cost-to-mint-an-nft/> Erişim Tarihi: 05.06.2023.

PwC, "NFT İşlemlerine Detaylı Bir Bakış" <https://www.pwc.com.tr/nft-islemlerine-detayli-bir-bakis> Erişim Tarihi: 14.07.2023.

PwC, "Non-Fungible Tokens (NFTs): Legal, Tax And Accounting Considerations You Need To Know Report" Erişim Tarihi: 17.07.2023.

Rahman Ravelli, "NFT's (Non-Fungible Tokens)- Risks, Regulation and The Law" <https://www.rahmanravelli.co.uk/expertise/nfts-non-fungible-tokens-risks-regulation-and-the-law/> Erişim Tarihi:12.07.2023.

Rahman, J., & Jin, Y. (2023). The Control Of Tax Corruption: Evidence From Nonfungible Token Market in China. Journal Of Money Laundering Control, 1066-1082.

Rajasekaran, A. S., Azees, M., & Al-Turjman, F. (2022). A Comprehensive Survey On Blockchain Technology. Sustainable Energy Technologies and Assessments, 52, 102039, 1-12.

Regner, F., Urbach, N., & Schweizer, A. (2019). "Nfts in Practice–Non-Fungible Tokens As Core Component Of A Blockchain-Based Event Ticketing Application", Fortieth International Conference on Information Systems, 1-17.

Rehman, W., e Zainab, H., Imran, J., & Bawany, N. Z. (2021). "NFT's: Applications and Challenge", In 2021 22nd International Arab Conference on Information Technology (ACIT), 1-7.

Reid, F., & Harrigan, M. (2013). "An Analysis Of Anonymity In The Bitcoin System", Springer New York.

Reuters, (2021). "NFT Sales Surge As Speculators Pile In, Sceptics See Bubble" <https://www.reuters.com/technology/nft-sales-surge-speculators-pile-sceptics-see-bubble-2021-08-25/> Erişim Tarihi:10.08.2023.

Rimol, M.,Gartner.(2022). "Predicts 25% of People Will Spend At Least One Hour Per Day in the Metaverse by 2026" <https://www.gartner.com/en/newsroom/press-releases/2022-02-07-gartner-predicts-25-percent-of-people-will-spend-at-least-one-hour-per-day-in-the-metaverse-by-2026> Erişim Tarihi: 22.09.2023.

Rolling Stone, (2021). "Kings of Leon Will Be the First Band to Release an Album as an NFT" <https://www.rollingstone.com/pro/news/kings-of-leon-when-you-see-yourself-album-nft-crypto-1135192/> Erişim Tarihi:21.07.2023.

Rooke, H. (2022). "Legal issues (part 1) Is my NFT a security?" <https://www.reedsmith.com/en/perspectives/metaverse/2022/08/is-my-nft-a-security> Erişim Tarihi:12.07.2023.

Sargın, B., & Özkan, E. (2008). "Vergi Usul Kanunu'na Göre Değerleme Esasları", Vergi Raporu Dergisi, 111, 13-21.

SBB, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/11/2023-Yili-Cumhurbaskanligi-Yillik-Programi.pdf> Erişim Tarihi: 07.04.2023.

Scamacci, A. (2021). The matter of double taxation and fintech. *Curentul Juridic*, 86(3), 72-87.

Scheiding, R. (2023). "Designing The Future? The Metaverse, Nfts, & The Future As Defined By Unity Users", *Games and Culture*, 18(6), 804-820.

Scott, J. (2023). "Dapper Labs Faces Lawsuit Claiming Nba Top Shot Nfts Are Securities" *Betakit*, <https://betakit.com/dapper-labs-faces-lawsuit-claiming-nba-top-shot-nfts-are-securities/> Erişim Tarihi: 12.08.2023.

SEC, "Nearly Doubles Size of Enforcement's Crypto Assets and Cyber Unit", <https://www.sec.gov/news/press-release/2022-78> Erişim Tarihi:12.07.2023.

Sektörel, (2022). "Sabancı Üniversitesi Cef, Nft Sertifika Dönemini Başlattı" <https://www.sektorel.com.tr/haber/sabanci-universitesi-cef-nft-sertifika-donemini-baslatti-33520> Erişim Tarihi:13.07.2023.

Sezgin, F. S., & Özdurak, C. (2023). "Are Crypto Assets Connected to Real World Shocks? The Nexus Between Terrorist Attacks, Bitcoin and NFTs. *Journal of Economic Policy Researches*", 10(1), 113-132.

Shah, V. (2022). "NFT: An Overview, Investment Perception And Its Sustainability", *International Journal For Research In Applied Science & Engineering Technology (IJRASET)*, 10(3), 1525-1530.

Shaw, A. "NFT Breakthrough: Ethereum Co-Founder Joe Lubin Creates 99% Energy Efficient Blockchain—And Damien Hirst Is Its First Artist" <https://www.theartnewspaper.com/2021/03/30/nft-breakthrough-ethereum-co-founder-joe-lubin-creates-99percent-energy-efficient-blockchain-and-damien-hirst-is-its-first-artist> Erişim Tarihi: 13.08.2023.

Shin-Kim "Taxation of Virtual Assets and NFTs" <https://www.shin-kim.com/eng/media/newsletter/2118#:~:text=The%20effective%20date%20of%20this,be%20taxed%20from%20January%202025.> Erişim Tarihi: 12.09.2023.

Sitnik, A. A. (2022). "NFT As An Object Of Legal Regulation. Actual Problems of Russian Law", 17(12 (145)), 84-93.

So Legal. (2022). "What are the legal issues around NFTs?" <https://www.solegal.co.uk/insights/what-are-legal-issues-around-nfts> Erişim Tarihi: 13.07.2023.

Sönmez, P., "NFT ve Akıllı Sözleşmeler Hakkında Bilmeniz Gerekenler." <https://nftify.com.tr/nft-ve-akilli-sozlesmeler-hakkinda-bilmeniz-gerekenler/> Erişim Tarihi:11.08.2023.

Stablecoins: Definition, How They Work, and Types" <https://www.investopedia.com/terms/s/stablecoin.asp> Erişim Tarihi: 22.09.2023.

Stempel J., (2023). "U.S. Judge Permits Lawsuit Claiming Nba Top Shot Nfts Are Securities" Reuters, <https://www.reuters.com/legal/us-judge-permits-lawsuit-claiming-nba-top-shot-nfts-are-securities-2023-02-22/> Erişim Tarihi: 12.08.2023.

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik.

Sunyaev, A., Kannengießer, N., Beck, R., Treiblmaier, H., Lacity, M., Kranz, J., ... & Luckow, A. (2021). Token economy. *Business & Information Systems Engineering*, 63(4), 457-478.

Swan, M. (2015). *Blockchain: Blueprint for a new economy.* " O'Reilly Media, Inc."

Şağban, E. E. (2021). Nft'ler Özelinde Siber Sigortaya Bir Bakış. *Bilişim Hukuku Dergisi*, 3(2), 430-493.

Şahin, I. F. O., & Çiftçi, T. E. (2022). "Metaverse'de Gerçekleştirilen İşlemlerin Vergilendirilmesi", *Fiscaoeconomia*, 6(2), 677-698.

Şenbayram, E. A. (2019). Paranin Geldiği Uç Nokta: Bitcoin. *Econharan*, 3(4), 72-92.

Şener, O. H. (2007). "E-cash Sisteminde Üretilen Elektronik Paranın (Nakdi) Para Kavramı Bakımından Değerlendirilmesi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9, 455-490.

Şenkardeş, Ç. G. (2022). Blokzincir Teknolojisi ve NFT'ler. *Ceres Yayınları*.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu, (MASAK) (2015). "Faaliyet Raporu 2015." http://www.masak.gov.tr/userfiles/file/2015_Faaliyet_Raporu.pdf Erişim Tarihi: 10.08.2023.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Vergi Konseyi Kripto Varlıkların Vergilendirilmesi Çalışma Grubu Raporu <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites>

/8/2024/01/6Kripto-Varliklarin-Vergilendirilmesi-2022-1.pdf Erişim Tarihi: 10.01.2024

Tanrıverdi, M., Uysal, M., & Üstündağ, M. T. (2019). "Blokzinciri teknolojisi nedir? Ne değildir? Alanyazın İncelemesi", *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 12(3), 203-217.

Taşkan, Y. Z. (2022). *Vergi Hukuku Genel Hükümler ve Türk Vergi Sistemi*. Adalet Yayınevi.

Tekelioğlu, N. (2022). "Eşya Kavramını Yeniden Düşünmek: NFT'lerin Eşya Niteliği ve Eşya Hukuku Bakımından Geleceği Üzerine Bir İnceleme", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 30(3), 1301-1329.

Teller, A. (2023). "The Essential NFT Tax Guide for 2023" <https://tokentax.co/blog/nft-tax-guide> Erişim Tarihi:13.10.2023.

The Economist. (2015). "How Bitcoin Mining Works." <https://www.economist.com/the-economist-explains/2015/01/20/how-bitcoin-mining-works> Erişim Tarihi:15.09.2023.

The Forever Rose, <https://perma.cc/3G3K-HRDR> Erişim Tarihi: 14.08.2023.

The National Law Review, Gatto J., Parsafar Y., Khoury G. vd. (2022). "Tokenization and the Law: Legal Issues with NFTs" <https://www.nat-lawreview.com/article/tokenization-and-law-legal-issues-nfts> Erişim Tarihi: 12.05.2023.

The New York Times. (2021). "Charlie Bit My Finger' Is Leaving YouTube After \$760,999 NFT Sale" <https://www.nytimes.com/2021/05/24/arts/charlie-bit-my-finger-nft-auction.html> Erişim Tarihi:12.07.2023.

The White House, (2022). "Executive Order on Ensuring Responsible Development of Digital Assets," <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/presidential-actions/2022/03/09/executive-order-on-ensuring-responsible-development-of-digital-assets/>. Erişim Tarihi:12.07.2023.

Thurman, A. "'Silent Crash' as Price Floors Collapse Across NFT Space." <https://cointelegraph.com/news/silent-crash-as-price-floors-collapse-across-nft-space> Erişim Tarihi:18.06.2023.

Tidy J., BBC, (2021). "Fake Banksy NFT Sold Through Artist's Website For £244k" <https://www.bbc.com/news/technology-58399338> Erişim Tarihi: 10.08.2023.

Trading View, Total Crypto Market Capitalization and Volume, <https://www.tradingview.com/markets/cryptocurrencies/global-charts/> Erişim Tarihi:14.09.2023.

Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımını Hakkında Genel Tebliğ (Seri No: 1)

Treiblmaier, H. (2021). "The Token Economy As A Key Driver For Tourism: Entering The Next Phase Of Blockchain Research." *Annals of Tourism Research*, 91, 103177, 1-4.

Triple-A, Cryptocurrency Ownership Data <https://triple-a.io/cryptocurrency-ownership-data/#:~:text=As%20of%202023%2C%20we%20estimated,420%20million%20crypto%20users%20worldwide.> Erişim Tarihi:14.09.2023.

Tunç, Z. (2021). "Vergi Hukukunda Temsil ve Sorumluluk." İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Doktora Tezi.

Turanboy, A. (2019). Kripto Paraların Ortaya Çıkmaları ve Hukukî Nitelikleri. *Banking & Commercial Law Journal/Banka ve Ticaret Hukuk Dergisi*, 35(3), 47-62.

Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) (2019). "Blokzinciri Teknolojisi Terminoloji Çalışması"

Türkiye'nin İlk NFT Dersi Ankara Üniversitesinden" <https://www.ankara.edu.tr/turkiyenin-ilk-nft-dersi-ankara-universitesinden/> Erişim Tarihi:16.07.2023.

U.S. Securities and Exchange Commission (SEC), "SEC Charges LA-Based Media and Entertainment Co. Impact Theory for Unregistered Offering of NFTs" <https://www.sec.gov/news/press-release/2023-163> Erişim Tarihi:05.10.2023.

United States Office of Government Ethics "Financial Disclosure Reporting Considerations for Collectible Non-Fungible Tokens and Fractionalized Non-Fungible Tokens" July 15, 2022. Erişim Tarihi:13.07.2023.

Ustaoglu, E., Kiran, S., Bağcı, M., & Emre, İ. E. (2022). Nft (Non-Fungible Token) ve Uygulama Alanları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(4), 1801-1821.

Ünal, G., & Uluyol, Ç. (2020). Blok zinciri teknolojisi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 13(2), 167-175.

Valeonti, F., Bikakis, A., Terras, M., Speed, C., Hudson-Smith, A., & Chalkias, K. (2021). "Crypto Collectibles, Museum Funding And Openglam: Challenges, Opportunities And The Potential Of Non-Fungible Tokens (Nfts)", *Applied Sciences*, 11(21), 993 1-19.

Versprille, A. (2022). "NFT Investors Owe Billions in Taxes and IRS Sets Sights on Evaders" <https://www.advisorperspectives.com/articles/2022/01/18/nft-investors-owe-billions-in-taxes-and-irs-sets-sights-on-evaders> Erişim Tarihi: 10.05.2023.

Viswanathan, M. (2017). "Tax Compliance in a Decentralizing Economy", *Ga. St. UL Rev.*, 34, 283-333.

Volosovych, S., & Baraniuk, Y. (2018). Tax control of cryptocurrency transactions in Ukraine. *Banks & bank systems*, (13, Iss. 2), 89-106.

Voreacos D. (2018). "IRS Cops Are Scouring Crypto Accounts to Build Tax Evasion Cases" <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-02-08/irs-cops-scouring-crypto-accounts-to-build-tax-evasion-cases#xj4y7vzkg> Erişim Tarihi: 16.09.2023.

Vurdu, S. A. (2021). Uluslararası Ticarete Blokzincir Uygulamaları, İstanbul.

World Economic Forum. (2021). "Why is 'NFT' the Collins Dictionary's word of the year?" <https://www.weforum.org/agenda/2021/12/non-fungible-token-collins-dictionary-word-of-the-year-2021/> Erişim Tarihi: 18.09.2023.

Wright, A., & De Filippi, P. (2015). Decentralized Blockchain Technology And The Rise Of Lex Cryptographia. Available At SSRN 2580664, 1-58.

Xiao, B. (2022). "Copyright Law And Non-Fungible Tokens: Experience From China", *International Journal of Law and Information Technology*, 30(4), 444-471.

Yanık, T. "Madenciligi tamamlanan Bitcoin sayısı 19 milyona ulaştı" AA, Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/madenciligi-tamamlanan-bitcoin-sayisi-19-milyona-ulasti/2556644> Erişim Tarihi: 08.03.2023.

Yaşa, A. A. (2022). Kamu Sektöründe Blok Zincir Teknolojisi Kullanımı: Türkiye'de Mevcut Durum Analizi. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 17(66), 615-633.

Yavuz, H. (2015). Türkiye ile Türki Cumhuriyetler Arasındaki Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmalarının Muhtemel Katkıları. *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 47-66.

Yayman, D. (2023). Taxation in Virtual Worlds: Analysis Under United States of America and Turkish Tax Regulations. *Sosyoekonomi*, 31(55), 211-231.

Yıldırım, M. (2019). Blok zincir teknolojisi, kripto paralar ve ülkelerin kripto paralara yaklaşımları. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(20), 265-277.

Yılmaz B. E., Batı, M. (2023) *Türk Vergi Sistemi Seçkin Yayınevi*.

Zhang K., Huang, T. (2023). "Introduction to NFT-related Legal Issues in Mainland China – Centered on Digital Collectibles" <https://www.leetsai.com/ltp-special-column/introduction-to-nft-related-legal-issues-in-mainland-china-centered-on-digital-collectibles> Erişim Tarihi: 10.06.2023.

Zheng, Y. (2022). The Research of NFT Money Laundering Risks and Regulatory Measures. *Frontiers in Business, Economics and Management*, 6(3), 78-80.

Zwiezen, Z. (2022). "Seth Green Created A TV Show Around His NFT Ape, Then Someone Stole It" <https://kotaku.com/seth-green-celeb-nft-stolen-bored-apes-tv-show-crypto-s-1848971988> Erişim Tarihi: 09.08.2023.

Bünyamin TOPCU

**HAKSIZ REKABET HUKUKUNDA
GEÇİCİ HUKUKİ KORUMALAR**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Haksız Rekabet Hukukunda Geçici Hukuki Korumalar
Bünyamin Topcu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3664

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 641 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Acun-Mekengeç, Merve. *"Türk Hukuku'nda Teminat Gösterme Yükümlülüğü."*, MHB, C. 37, S. 2, s. 1-33.
- Akıntürk, Turgut ve Ateş, Derya. *Medeni Hukuk*. İstanbul: Beta Yayınları, 2017.
- Akıntürk, Turgut ve Ateş-Karaman, Derya. *Borçlar Hukuku*. İstanbul: Beta Basım, 2017.
- Akil, Cenk. *"Medeni Yargılama Hukukunda Mahkemelerce Yapılan Delil Tespiti."*, AÜHFD, C. 58, S.1, (2009): s. 1-62. (Delil Tespiti)
- Akkan, Mine. *"Medeni Usul Hukukunda Tarafların Farklı Olması Durumunda Kesin Hükmün Delil Niteliği."*, Prof. Dr. Bilge Umar'a Armağan I, İzmir: DEÜHFD, C. 11, Özel Sayı, (2009): s. 3-62. (Kesin Hüküm)
- Akkaya, Tolga. *Medeni Usul Hukukunda İstinaf*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2009.
- Aksoy, Mehmet Ali. *"Haksız Rekabet Halleri ve Haksız Rekabetin Tespiti."* Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, 2011.
- Akşit, Mustafa Cevat. *Modern Ticaret Hukuku ve İslam Ticaret Hukukunda Haksız Rekabet*. İstanbul: Gaye Vakfı Yayınları, 1425/2004.
- Akyol-Aslan, Leyla. *Medeni Usul Hukukunda Delil Tespiti*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2011.
- Alangoya, H. Yavuz/Yıldırım, M. Kamil/Deren-Yıldırım, Nevhis. *Medeni Usul Hukuku Esasları*, İstanbul: Beta Yayınları, 2009. (Medeni Usul).
- Alangoya, Yavuz. *Makaleler*. Derleyen: Mert Namlı. İstanbul: Beta Basım, 2012 (Makaleler).
- Albayrak, Adem. *İhtiyati Tedbir*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Albayrak, Hakan. *Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Yaklaşık İspat*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2013. (Yaklaşık İspat).
- Ansay, Sabri Şakir. *Hukuk Yargılama Usulleri*. Ankara: Güzel Sanatlar Matbaası, 1960.

- Arıkan, Serdar. *"Tecavüz Davaları ve Talepler."*, 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Sempozyumu, Editör: Feyzan Hayal Şehirali Çelik, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, (2017): s. 471-480.
- Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar-Ayvaz, Sema. *Medeni Usul Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2017.
- Arslandoğan, Birce. *Medeni Yargılama Hukukunda Delil Tespiti*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Atalı, Murat. *"Hukuk Yargılamamızda Genel Mahkemeler, Görev Kavramı ve Görevsizlik Kararı."*, Prof. Dr. Halil CİN'e Selçuk Üniversitesinde 10. Hizmet Yılı Armağanı, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (Konya, 1995): s. 525-551. (Görev).
- Atalı, Murat/Ermenek, İbrahim/Erdoğan, Ersin. *Medeni Usul Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Atamer, Yeşim. *Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılması Sorunu Çerçevesinde Genel İşlem Şartlarının Denetlenmesi*. İstanbul: Beta Yayın Dağıtım, 2001.
- Ateş, Turan. *"Uygulamada Kusursuz Sorumluluk."*, Borçlar Kanunu Genel Hükmeler Konferansları II- İsmet Sungurbey'e Armağan, Editör: Herdem Belen, İsmail Altay, İstanbul Barosu Yayınları, (2014): s. 150-166.
- Bakır, Ayhan. *Türk Haksız Rekabet Hukukunda Dürüstlük Kuralına Aykırı Genel İşlem Şartı Kullanımı ve Yaptırımı*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2017.
- Ballı, Mehmet. *"Türk Ticaret Kanunu'na Göre Haksız Rekabet Kavramı ve Unsurları."*, Gümrük & Ticaret Dergisi, S. 5, (2015): s. 62-72.
- Basım, Aybüke. *"Kısmi Dava, Belirsiz Alacak Davası ve Manevi Tazminat Taleplerinin Bu Davalara Konu Olup Olamayacağı Sorunu."*, AÜHFD, S. 65/4, (2016): s. 2685-2723.
- Başözen, Ahmet. *"Güncel Yargıtay Kararları Işığında İhtiyati Tedbirlerde 'Yaklaşık İspat' ve 'İhtimal' Kavramı."*, Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ'e Armağan, DEÜHFD, C. 16, Özel Sayı (2014): s. 653-694.
- Belgesay, Mustafa Reşit. *Türk Kanunu Medeni Şerhi*. İstanbul: Ahmet Kamil Matbaası, 1929.
- Berberoğlu Yenipınar, Filiz. *Hukuk Mahkemelerinde Bilirkişilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016. (Bilirkişilik).
- Berberoğlu-Yenipınar, Filiz. *İhtiyati Haciz*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Berkin, Necmeddin M. *Medeni Usul Hukuku Esasları*. İstanbul: Hamle Matbaası, 1969.

- Bilge, Necip ve Önen, Ergun. Medeni Yargılama Hukuku Dersleri. Ankara: Sevinç Matbaası, 1978.
- Bilgili, Fatih ve Demirkapı, Ertan. Ticaret Hukuku Dersleri. Bursa: Dora Basım, 2012.
- Bloomeyer, Arwed. “*Kesin Hüküm Tesiri ve Sınırları.*”, Çeviri: İrfan Yazman, AÜHFD, (1968/3-4): s. 225-238.
- Bozbel, Savaş. “*Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Karşılaştırmalı Reklam.*”, Yeni Türk Ticaret Kanunu’nun Ticari İşletme Hukuku Alanında Getirdiği Yenilikler Sempozyumu, (İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Yayınları, 2012): s. 111-119. (Karşılaştırmalı).
- Bozgeyik, Hayri. Görüşler ve Kararlar-Ticaret Hukuku. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018. (Görüşler).
- Budak, Ali Cem ve Karaaslan, Varol. Medeni Usul Hukuku. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Budak, Ali Cem. “*Alangoya’ya Göre Yargılamanın Amacı ve Hâkimin Gerçeği Aramaktan Vazgeçmesi*”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 6 (2), (Güz 2019): s. 33-43.
- Bulut, Uğur. Medeni Usul Hukukunda Davaların Yığılması. Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Camcı, Ömer. Haksız Rekabet Davaları-I. İstanbul: Ufuk Reklamcılık ve Matbaacılık, 2002. (Haksız Rekabet I).
- Camcı, Ömer. Haksız Rekabet Davaları-II. İstanbul: Ufuk Reklamcılık ve Matbaacılık, 2002. (Haksız Rekabet II).
- Can, Mustafa. “*Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Haksız Rekabet.*”, TBB Dergisi, S. 69, (2007): s. 151-176.
- Çakır, Murat. “*Türk Ceza Hukukunda Dava Zamanaşımı*”, İÜHF C. LXXI, S. 1, (2013): s. 207-228.
- Çakmak, Gonca Duygu. Medeni Usul Hukukunda Kısmi Hüküm ve Kısmi Kesinleştirme. İstanbul: Aristo Yayınevi, 2021.
- Çeker, Mustafa. Ticaret Hukuku. Adana: Karahan Kitabevi, 2014.
- Çelikbaş, Nil Merve. Haksız Rekabette Yazılı Basının Sorumluluğu. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.
- Çınar Karabağ, Nihal. Türk Ticaret Kanunu’na Göre Haksız Rekabet ve Yaptırımları. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.

- Deren-Yıldırım, Nevhis. Haksız Rekabet Hukuku ile Fikri ve Sınai Mülkiyet Hukukunda İhtiyati Tedbirler, İstanbul: Alkim Yayınevi, 1999.
- Deryal, Yahya. Türk Hukukunda Bilirkişilik. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2010.
- Deynekli, Adnan ve Saldırım, Mustafa. Öğreti ve Uygulamada İhtiyati Haciz. Ankara: Turhan Kitabevi, 2011.
- Diñ, Serhan. Türk Ticaret Kanununa Göre Haksız Rekabet Halleri ve Buna İlişkin Davalar. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Diñer, Yasin. Marka Hukukunda Geçici Hukuki Korumalar. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Dural, Mustafa ve Sarı, Suat. Türk Özel Hukuku C. I. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2016.
- Ercan Özler, Meltem. Medeni Usul Hukukunda Dava Konusu. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Erdil, Engin. Haksız Rekabet Hukuku. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012. (Haksız Rekabet).
- Erdoğan, Ersin. "6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Çerçevesinde Patent Hakları Açısından Öngörülen İhtiyati Tedbirlere İlişkin Bazı Düşünceler.", Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, S. 3(1), (2017): s. 47-65.
- Erişir, Evrim. Geçici Hukuki Korumanın Temelleri ve İhtiyati Tedbir Türleri. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013. (Geçici Hukuki Koruma).
- Eroğlu, Sevilay. "Haksız Rekabete İlişkin İhtiyati Tedbirler.", İzmir Barosu Dergisi, S.1, (2000/Ocak): s. 39-68.
- Franko, Nisim. "Haksız Rekabet Sebebiyle Tesbit, Men, İzale Davaları ve Tarafları.", Prof. Dr. Şükrü Postacıoğlu'na Armağan, (İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları No: 81, 1997): s. 55-83.
- Franko, Nisim. "İltibas Sebebiyle Haksız Rekabet.", Prof. Dr. Mahmut Tevfik Birsel'e Armağan, (İzmir, 2001): s. 115-140. (İltibas).
- Görgün, Şanal. Medeni Usul Hukuku. Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.
- Gözütok, Zeki ve Albayrak, Adem. Alfabetik Medeni Usul El Kitabı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Güneş, İlhami. "Sınai Mülkiyet Kanunu Kapsamında Delil Tespiti, İhtiyati Tedbirler ve Hızlı İmha Süreci.", 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Sempozyumu, Editör: Feyzan Hayal Şehirali Çelik, (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2017): s. 525-542. (Sınai Mülkiyet)

- Güneş, İlhami. Uygulamada Fikri Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016. (Haksız Rekabet).
- Gürem, Didem. "7251 Sayılı Kanun ile Getirilen Değişiklikler ile Birlikte Usul Hukukunda İhtiyati Tedbir.", İzmir Barosu Dergisi, (Eylül/2020): s. 263-290.
- Gürsel, Nurettin. Noterlik Mevzuatı ve Tatbikatı. İstanbul: Sıralar Matbaası, 1964.
- Güven, Şirin. "Saldırgan Ticari Uygulamaların Haksız Rekabet Hukuku Çerçevesinde Değerlendirilmesi.", Türk Ticaret Kanunu'nun 5. Yıl Sempozyumu, (Ankara: Türkiye Adalet Akademisi, 2018): s. 85-95. (Saldırgan Ticari Uygulamalar).
- Güven, Şirin. Haksız Rekabet Hukukunun Amacı ve Koruduğu Menfaatler. Ankara: Adalet Yayınevi, 2012.
- Hasırcı, Hakan ve Tekin, Ufuk. "Bir Topluluk Davası Örneği Olarak TTK m. 56/3.", YÜHFD, C. XVIII, (2021/2): s. 953-965.
- Hatemi, Hüseyin. Medeni Hukuk'a Giriş. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- İyilikli, Ahmet Cahit. Hukuk Yargılamasında Kesin Hüküm. Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.
- Kaçak, Nazif. İhtiyati Haciz. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2005.
- Kale, Serdar ve Keser, Salih. "Medeni Yargılama Hukukunda Delil Sistemi", MÜHF-HAD, C. 21, S. 2, (2015): s. 701 – 726.
- Kale, Serdar. Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale Getirme Davası. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2004. (Eski Hale Getirme).
- Kanberoğlu, Zülfişar Şükrü. "Hukuk Muhakemeleri Kanunu Kapsamında Delil Tespiti." Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, 2017.
- Kaplan, Mikail Bora. Sınai Mülkiyet Kanunu'nda İhtiyati Tedbirler. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Kara, Enes. "Sınai Mülkiyet Haklarının Haksız Rekabet Hükümleri Çerçevesinde Korunması.", Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Medeniyet Üniversitesi, 2020.
- Karaaslan, Varol. "Manevi Tazminat Davaları Belirsiz alacak Davası Olarak Açılabilir mi?", MİHDER, C. 10, S. 29, (2014): s. 37-58.
- Karaaslan, Varol. Medeni Usul Hukukunda Hakimin Davayı Aydınlatma Ödevi. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019. (Davayı Aydınlatma).

- Karadağ, Özgür. Türk Borçlar Kanununda Genel İşlem Koşulları ve Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar. Ankara: Adalet Yayınevi, 2015.
- Karademir, Dilek. "İhtiyati Tedbir Hakkındaki Kararların Temyizi ve 2013/1 E. 2014/1 K. Sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı", TAAD, Yıl:7, S. 26, (Nisan/2016): s. 429-460.
- Karademir-Aydemir, Dilek. Medeni Usul Hukukunda Mahkemelerin Yetkisi. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Karafakih, İsmail Hakkı. Hukuk Muhakemeleri Usulü Esasları. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1952.
- Karahan, Sami. Ticari İşletme Hukuku, Konya: Mimoza Yayınları, 2014.
- Karaman Odabaşı, Fatma. Uygulamada Fikri Mülkiyet Haklarının Haksız Rekabete Konu Olması. Ankara: Adalet Yayınevi, 2015.
- Karavaşin, Yasin Alperen. "Genel İşlem Şartlarının Denetlenmesi Açısından Türk Ticaret Kanunu'nun 55. Maddesinin İşlevleri.", Türk Ticaret Kanunu'nun 5. Yıl Sempozyumu, (Ankara: Türkiye Adalet Akademisi, 2018): s. 173-190.
- Karslı, Abdürrahim. Medeni Muhakeme Hukuku. İstanbul: Alternatif Yayıncılık, 2014.
- Kayar, İsmail. Ticari İşletme Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018. (Ticari İşletme).
- Kayıhan, Şaban ve Yasan, Mustafa. Ticari İşletme Hukuku, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Kelekçi, Seda. "Kötüleme Yoluyla Haksız Rekabet." Yüksek Lisans Tezi. Altınbaş Üniversitesi, 2019.
- Kenaroğlu, Soner. "Haksız Rekabet Hukuku'nda Karşılaştırmalı Reklâm." Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 2008.
- Kendigelen, Abuzer/Zengin, İ. Çağrı/Tokcan, Pelin/Sönmez, Numan S./Güney, Zehra. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları (2015-2016). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Kılıçoğlu, Ahmet. Borçlar Hukuku-Genel Hükümler. Ankara: Turhan Kitabevi, 2019. (Borçlar).
- Kılınç, Ayşe. Medeni Usul Hukukunda Adli Yardım. Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.
- Kırca, İsmail. "Tüketicilerin Hislerine Yönelik Reklamlar.", Prof. Dr. Ali Bozer'e Armağan, (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1998): s. 333-347. (Tüketici).

- Koçak Gündüz, Şirin. "Haksız Rekabette Hukuk Davaları." Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, 2019.
- Konuralp, Cengiz Serhat. "6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre İhtiyati Tedbirler.", İÜHFM, C. LXXI, S. 2, (2013): s. 225-274. (6100 Sayılı).
- Konuralp, Cengiz Serhat. İcra ve İflas Hukukunda İhtiyati Tedbirler. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013. (İhtiyati Tedbirler).
- Korkmaz, Ramazan. Haksız İhtiyati Tedbir ve İhtiyati Hacizden Kaynaklanan Tazminat Davası. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020. (Haksız İhtiyati Tedbir).
- Kuru, Baki. Hukuk Muhakemeleri Usulü C. I. İstanbul: Evrim Basım Yayım Dağıtım, 1990.
- Kuru, Baki. Hukuk Muhakemeleri Usulü C. IV. İstanbul: Demir Demir Müşavirlik, 2001. (Hukuk Muhakemeleri IV).
- Kuru, Baki. İcra ve İflas Hukuku-El Kitabı. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2004. (İcra-El Kitabı).
- Kuru, Baki. Medeni Usul Hukuku El Kitabı C. II. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020. (Usul El Kitabı II).
- Kuru, Baki/Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder. İcra ve İflas Hukuku- Ders Kitabı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2013. (İcra).
- Memiş, Tekin. "Türk Ticaret Kanunu'nun 55/1-f Hükmünün Yorumunda Gözden Kaçanlar.", Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı, (Ankara, 2015): s. 225-242.
- Mistaçoğlu, Yasemin. Medeni Yargılama Hukuku'nda İhtiyati Tedbir Yargılaması. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Moroğlu, Erdoğan. "Karşılaştırmalı Reklam ve Yargıtay Kararları.", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1994): s. 3-32. (Karşılaştırmalı).
- Moroğlu, Erdoğan. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu-Değerlendirme ve Öneriler. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012. (Değerlendirme).
- Moroğlu, Erdoğan. Hukuki Mütalaalar. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2007. (Mütalaalar).
- Muşul, Timuçin. İcra ve İflas Hukuku-Temel Bilgiler. Ankara: Adalet Yayınevi, 2012. (Temel Bilgiler).
- Muşul, Timuçin. Medeni Usul Hukuku. Ankara: Adalet Yayınevi, 2012. (Medeni Usul).

- Muşul, Timuçin. Medeni Usul Hukukunda Terdit İlişkileri. Ankara: Yetkin Yayınları, 2009. (Terdit).
- Nomer Ertan, Füsun. Haksız Rekabet Hukuku. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016. (Haksız Rekabet).
- Nomer, Haluk Nami. Borçlar Hukuku Genel Hükümler. İstanbul: Beta Basım, 2017.
- Oğuzman, M. Kemal ve Barlas, Nami. Medeni Hukuk. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016.
- Oğuzman, M. Kemal ve Öz, M. Turgut. Borçlar Hukuku-Genel Hükümler C. 2. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2014.
- Oruç, Murat. Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2009.
- Oy, Osman ve Ulusoy, Teoman. İhtiyati Haciz. İstanbul: Beta Basım, 2010.
- Özbay, İbrahim. *“Dünyada Grup Davası Uygulamaları ve Türkiye’de Uygulanabilirliği.”* EÜHFD, C. XIX, S. 1–2, (2015): s. 83-129.
- Özbek, Mustafa Serdar. Hukuk Yargılama Usulünde Gider Avansı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2018. (Gider Avansı).
- Özbek, Mustafa Serdar. Noter Senetlerinde Sahtelik. Ankara: Yetkin Yayınları, 2018. (Noter).
- Özbek, Veli Özer. TCK İzmir Şerhi-Türk Ceza Kanunununun Anlamı C. I. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2010.
- Özçelik, Volkan, *“İhtiyatî Haciz Talebinde Bulunan Alacaklının Teminat Gösterme Zorunluluğu”*, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 12, (Aralık/2018): s. 563-584.
- Özdemir, Mehmet. Yargıtay ve İstinaf Uygulamasında Geçici Hukuki Korumalar. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018. (Yargıtay).
- Özdemir, Semih Sırrı. Haksız Rekabet Kavramı Açısından Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklamlar. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013.
- Özekes, Muhammet ve Erişir, Evrim. *“Konusu Para Alacağı Olan Geçici Hukuki Korumaların Karşılaştırılması ve Değerlendirilmesi.”*, MİHDER, S. 5, (2006/3): s. 1235-1274.
- Özekes, Muhammet. *“Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İhtiyati Tedbir.”*, DEÜHFD, C. 4, S. 2, (İzmir, 2002): s. 89-138. (Fikir ve Sanat Eserleri).

- Özekes, Muhammet. "Zorunlu Arabuluculukta Geçici Hukuki Korumaların Durumu." İzmir Barosu Dergisi, S. 253, (2020): s. 253-284.
- Özekes, Muhammet. İcra İflas Hukukunda İhtiyati Haciz. Ankara: Seçkin Yayınevi, 1999. (İhtiyati Haciz).
- Özekes, Muhammet. Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2003. (Hukuki Dinlenilme).
- Özekes, Muhammet. Pekcanitez Usul-Medeni Usul Hukuku C. III. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017. (Pekcanitez Usul)
- Özel, Çağlar ve Özdemir, Semih Sırrı. "Türk Hukukunda Haksız Rekabete İlişkin Düzenlemeler.", Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan. DEÜHFD, C. 19, (2017): s. 189-206.
- Özel, Çağlar. Tüketicinin Korunması Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016. (Tüketici).
- Özgenç, İzzet. Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi. Ankara: Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayınları, 2006.
- Özkan, Hasan. Açıklamalı- İçtihatlı Sulh Hukuk Davaları ve Tatbikatı. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2015.
- Özkan, Hasan. İhtiyati Tedbir, Delil Tespiti ve İhtiyati Haciz ile Kamu Alacağının Tahsilinde İhtiyati Haciz. Ankara: Adalet Yayınevi, 1997. (İhtiyati Tedbir).
- Özmumcu, Seda. "Davanın Açılmasına Bağlanan Hukuki Sonuçların Davanın Açılmamış Sayılması Halinde Değerlendirilmesi.", İÜHFM, C. LXX, S. 2, (2012): s. 183-206.
- Öztan, Fırat. Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku. Ankara: Turhan Kitabevi, 2008.
- Pekcanitez, Hakan. "Belirsiz Alacak Davası.", Prof. Dr. Bilge Umar'a Armağan I, DEÜHFD, C. 11, (2009): s. 509-552. (Belirsiz Alacak).
- Pekcanitez, Hakan. Belirsiz Alacak Davası (HMK m. 107). Ankara: Yetkin Yayınları, 2011.
- Pekcanitez, Hakan. Medeni Usul Hukukunda Fer'i Müdahale. Ankara, DEÜHF Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, 1992. (Fer'i Müdahale).
- Pekcanitez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet, "Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair 7251 Sayılı Kanun Hakkında Değerlendirme.", TBB Dergisi, 2020 (150): s. 247-299. (Değişiklik).
- Pekcanitez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet. İcra ve İflas Hukuku- Temel Bilgiler. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020. (Temel Bilgiler).

- Pekcanitez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet. Medeni Usul Hukuku. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019. (Medeni Usul).
- Pekcanitez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet. Medeni Usul Hukuku, Ankara: Yetkin Yayınları, 2012.
- Pekdiñer, Remzi Tamer. Haksız Rekabet ve Marka Hukukuna İlişkin Bilirkişi Raporları ve Mütalaalar-II. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Pınar, Hamdi. "Reklam ve Satış Yöntemlerine İlişkin Haksız Rekabet Hâlleri.", MÜHF-HAD, C. 18, S. 2, (2012): s. 129-156.
- Poroy, Reha ve Yasaman, Hamdi. Ticari İşletme Hukuku. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015.
- Postacıoğlu, İlhan E. Medeni Usul Hukuku Dersleri. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1975.
- Poyraz, Zeynelabidin. İş Şartlarına Uymamak Suretiyle Haksız Rekabet Hali. İstanbul: Legal Kitabevi, 2011.
- Sanan, Melih. "Delil Tespiti." Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Kültür Üniversitesi, 2014.
- Sarıkaya, Sinan. Haksız Rekabet Hukukunda Sözleşmeyi İhlale veya Sona Erdirmeye Yönelme. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015.
- Sarıöz, Ayşe İpek. Haksız Rekabetten Doğan Uyuşmazlıklarda Uygulanacak Hukuk ve Yetkili Mahkeme. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012.
- Sarısözen, M. Serhat. "İhtiyati Tedbir Kararlarına Karşı Başvuru Yolu ve İçtihadı Birleştirme Kararı." Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, DEÜHFD, C. 16, (2014): s. 1321-1350.
- Simil, Cemil. Belirsiz Alacak Davası. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013.
- Sungurtekin-Özkan, Meral. Türk Medeni Yargılama Hukuku. İzmir: Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi, 2013.
- Şehirali Çelik, Feyzan Hayal. "6102 Sayılı TTK m. 55.1.c Kapsamında Başkanlarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Yararlanma.", Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı, (Ankara, 2015): s. 341-402.
- Şener, Oruç Hami. Ticari İşletme Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016. (Ticari İşletme).
- Tamer, Ahmet. Yanlış veya Yanıltıcı Beyan ve Hareketlerle Haksız Rekabet. Ankara: Adalet Yayınevi, 2011.
- Tanrıver, Süha. Noterlik Hukukuna İlişkin İncelemeler. Ankara: Adalet Yayınevi, 2011. (İncelemeler).

- Tekelioğlu, Numan. Tüketicinin Korunması Açısından Hukuka Aykırı Reklamlar. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Tekinalp, Ünal. "Sınai Mülkiyet Kanununun Öne Çıkan Yenilikleri.", 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Sempozyumu, Editör: Feyzan Hayal Şehirli Çelik, (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2017): s. 5-84. (Yenilikler).
- Tekinay, Selahattin Sulhi. Medeni Hukuka Giriş Dersleri. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1987.
- Teoman, Ömer. "Tek Satıcılık Hakkının Üçüncü Kişiler Tarafından İhlali Durumunda Haksız Rekabete İlişkin Kuralların Uygulanma Olanakları.", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1993): s. 24-57. (Tek Satıcılık).
- Teoman, Ömer. Otuz Yıl Ticaret Hukuku-Tüm Makalelerim II. İstanbul: Beta Basım, 2001. (Makalelerim II).
- Teoman, Ömer. Yaşayan Ticaret Hukuku-Hukuki Mütalaalar C. II. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011. (Mütalaalar II).
- Tercier, Pierre/Pichonnaz, Pascal/Develioğlu, H. Murat, Borçlar Hukuku Genel Hükümler. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Tombaloğlu, Nermin. "Anayasa Mahkemesi Kararlarında Kamu Yararı Kavramı.", İnÜHFD, C. 5, S. 1, (2014): s. 353-388.
- Topuz, Murat. "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Uyarınca Haksız Fiilden Doğan Borç İlişkilerine Dair Yargılamalarda Geçici Ödemeler (TBK m. 76).", 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi Sempozyumu, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, MÜHF-HAD, (İstanbul: Legal Yayıncılık, 2012): s. 247-286.
- Tunçomağ, Kenan. Borçlar Hukuku I. İstanbul: Garanti Matbaası, 1968.
- Tunç-Yücel, Müjgan, HMK Uyarınca Tahkimde İhtiyati Tedbir ve Delil Tespiti. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013. (Tahkimde Geçici Hukuki Koruma).
- Tunç-Yücel, Müjgan. "Haksız Rekabet Hukukunda Teminat Amaçlı İhtiyati Tedbirler", Prof. Dr. Ergun Önen'e Armağan, (İstanbul: Alkım Yayınevi, 2003): s. 417-429.
- Turan, Sinem. Medeni Usul Hukukunda Delil Tespiti Kurumunun Fonksiyonları. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Ulukapı, Ömer ve Atalı, Murat. Noterlik Hukuku. Konya: Mimoza Yayınları, 1994.

- Ulukapı, Ömer. “Yargıtay Kararları Işığında Medeni Usul Hukukunda Yargılama-ya Hakim Olan İlkelerden Taraflarca Hazırlama İlkesi.”, Prof. Dr. Süleyman Arslan’a Armağan, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 1-2, C. 6, (1998): s. 713-732. (Taraflarca Hazırlama).
- Ulukapı, Ömer. Medeni Usûl Hukuku. Konya: Mimoza Yayınları, 2015. (Medeni Usul).
- Umar, Bilge. Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi. Ankara: Yetkin Yayınları, 2014. (Şerh).
- Usta, Merve. “Medeni Usul Hukukunda Tespit Davalarında Hukuki Yarar.” Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 2020.
- Uygur, Turgut. Açıklamalı-İçtihatlı Borçlar Kanunu-Sorumluluk ve Tazminat Hukuku C. I. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2010. (Borçlar I).
- Uygur, Turgut. Açıklamalı-İçtihatlı Borçlar Kanunu-Sorumluluk ve Tazminat Hukuku C. II. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2010. (Borçlar II).
- Ülgen, Hüseyin/Helvacı, Mehmet/Kendigelen, Abuzer/Kaya, Arslan/Nomer-Ertan, Füsün. Ticari İşletme Hukuku. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- Üstündağ, Saim. İhtiyati Tedbirler-Geçici Hukuki Himaye Önlemleri. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1981. (İhtiyati Tedbirler).
- Üstündağ, Saim. Medeni Yargılama Hukuku. İstanbul: Yaylacık Matbaası, 1992. (Medeni Yargılama).
- von Tuhr, Andreas. Borçlar Hukuku 1-2. Çeviren: Cevat EDEGE. Ankara: Yargıtay Yayınları-Olgaç Matbaası, 1983.
- Yağcıoğlu, Kaan Muharrem. “Haksız Rekabet Hukukunda Emek İlkesi ve Uygulaması.”, Prof. Dr. Şeref Ertas’a Armağan, DEÜHFD, C. 19, (2017): s. 2345-2372.
- Yasaman, Hamdi. “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun Haksız Rekabet ile İlgili Getirdiği Yenilikler.”, Yeni Türk Ticaret Kanunu’nun Ticari İşletme Hukuku Alanında Getirdiği Yenilikler Sempozyumu, (İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Yayınları, 2012): s. 33-46. (Yenilikler).
- Yasaman, Hamdi. Haksız Rekabet ve Rekabet Yasağı-Makaleler, Hukuki Mü-talaalar, Birlikli Raporları. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021. (Makaleler).
- Yasaman, Hamdi/Altay, Sıtkı Anlam/Ayoğlu, Tolga/Yusufoğlu, Fülürya/Yüksel, Sinan. Marka Hukuku-556 Sayılı KHK Şerhi C. II. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2004.

- Yaşar, Sinan Barış. "Rekabet Hukuku ve Haksız Rekabet Hukuku İlişkisi." Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 2020).
- Yaşasın Ali, "Medeni Usul Hukuku'nda Delil Tespiti." Yüksek Lisans Tezi. Kadir Has Üniversitesi, 2017
- Yavaş, Murat ve Saçar, Ömer Faruk. "Ortak Yetkili Mahkemenin Kesin Yetkili Olup Olmadığına İlişkin Bir Değerlendirme (HMK m. 7).", MÜHF-HAD, C. 27, S. 2, (2021): s. 1416-1423.
- Yavaş, Murat. "Haksız Rekabet Kavramı ve Bu Alandaki Koruyucu Dava ve Tedbir Türleri.", Mehmet Somer'e Armağan, (İstanbul: Beta Yayınları, 2006): s. 771-795.
- Yavaş, Murat. "Medeni Usul Hukukunda Delil Tespiti." Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, 1999. (Delil Tespiti).
- Yılmaz, Ejder. Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri C. I. Ankara: Yetkin Yayınları, 2001. (Geçici Hukuki Himaye I).
- Yılmaz, Ejder. Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri C. II. Ankara: Yetkin Yayınları, 2001. (Geçici Hukuki Himaye II).
- Yılmaz, Ejder. Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi-II. Cilt. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021. (Şerh II).
- Yılmaz, Ejder. Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi-III. Cilt. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021. (Şerh III).
- Yılmaz, Ejder. Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi-IV. Cilt. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021. (Şerh IV).
- Zevkliler, Aydın. Açıklamalı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2001. (Tüketici).

ÇEVİRİMİÇİ KAYNAKLAR

www.legalbank.net

www.lexpera.com.tr/

www.resmigazete.gov.tr

<http://lugatim.com/s/H%C3%8ELE>

<http://yargitay.blogspot.com/2006/10/x-hafta-haksiz-rekabet.html>

<https://karararama.yargitay.gov.tr/>

<https://sozluk.gov.tr/>

<https://uygulama.gtb.gov.tr/FSMH/Klavuz/fsmhebasvururehberi.pdf/>

<https://uygulama.gtb.gov.tr/FSMH/Klavuz/fsmhebasvururehberi.pdf/>

<https://www.kazancihukuk.net/y11hd-2122010-e20089072-k2010591/>

<intranet.uyap.gov.tr>

Ezgi KARABAYIR ŞAHİN

**KAMBIYO SENETLERİNDE
SEBEPSİZ ZENGİNLEŞME**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kambiyo Senetlerinde Sebepsiz Zenginleşme
Ezgi Karabayır Şahin

Hukuk Yayınları Dizisi – 3667

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 643 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kirtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Burak** (2017) 'Aval Veren (Avalist) Başvuru Hakkı' İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:16, S:2, s.31-50.
- Ak, Aslınur** (2020) 'Zamanaşımı Savunması' (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aksoy, Nazım** (2019) 'Kambiyo Senetlerine Dayalı Sebepsiz Zenginleşme Davaları' Terazi Hukuk Dergisi, C:14, S:153, s.954-964.
- Akteke, Mustafa Yasir** (2017) 'Kambiyo Senetlerinde Defiler' (Yüksek Lisans Tezi) Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altınay, Özgür Serhat** (2019) 'Karşılıksız Çek ve Çekin Karşılıksız İşlemine Sebep Verilenler Hakkında Uygulanacak Hukuki ve Cezai Yapıtlar' (Yüksek Lisans Tezi), Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Antalya, Gökhan** (2019) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Atalay, Ersan** (2004) 'Kambiyo Senetlerinde Sebepsiz İktisap Davası' (Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atasoy, Ömer Adil / Kandemir, Burcu** (2018) 'Kambiyo Senetlerinde İhbar Zorunluluğunun Yerine Getirilmemesinden Doğan Sorumluluk' İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:4, S:1, s.83-104.
- Ayli, Ali / Üçer, Mehmet** (2018) 'Çekte Bedelsizlik İddiası ve Açılacak Dava' Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:3, S:39, s.413-451.
- Bahtiyar, Mehmet** (2013) '5941 Sayılı Çek Kanunu Açısından İleri Tarihli Çek' Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:1, S:2, s.47-58, <<https://jurix.com.tr/article/4242>>, s.e.t. 27.06.2021.
- Bahtiyar, Mehmet** (2022) Kıymetli Evrak Hukuku Ders Notları Soru Örnekleri, 19. Baskı, İstanbul, Beta Yayınevi.
- Başak, Levent** Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye'de Yabancı Bankaların Vergilendirilmesi, s.23, <<http://www.tbb.org.tr/content/upload/dokuman>>, s.e.t. 22.10.2022.

- Bilgen, Mahmut** (2010) Uygulamada Kambiyo Senetleri, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Bilgili, Fatih / Demirkapı, Ertan** (2022a) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 17.Baskı, Bursa, Dora Yayınevi.
- Bilgili, Fatih / Demirkapı, Ertan** (2022b) Kıymetli Evrak Hukuku, 12.Baskı, Bursa, Dora Hukuk.
- Bozer, Ali / Göle, Celal** (2001) Bankacılar İçin Kıymetli Evrak Hukuku Bilgileri, 12.Baskı, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Bozer, Ali / Göle, Celal** (2021) Kıymetli Evrak Hukuku, 10.Baskı, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Bozgeyik, Hayri** (2003) 'Kambiyo Senetlerinde Sebepsiz Zenginleşme' AÜEHF Dergisi, C:7, S:1-2, s.589-628.
- Budak, Muhammed Alparıslan** (2020) 'Sebepsiz Zenginleşmede İade Borcunun Türleri ve İadenin Kapsamı' (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bulur, Alper** (2022) İcra ve İflas Hukuku, 11.Baskı, Ankara, Monopol Yayınları.
- Büyüksişli, Ahmet** (2020) Karşılıksız Çeke Bağlanan Sonuçlar, 1.Baskı, Ankara, Seçkin Yayınları.
- Can, Mertol** (1998) 'Çek Hamilinin Muhatap Bankaya Karşı Hukuki Durumu' Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:2, S:2, s.1-19.
- Can, Mertol** (2019) Kıymetli Evrak hukuku (Ders Kitabı), 4.Baskı, Ankara, İmaj Yayınevi.
- Cinbaş, Mustafa Eser** (2020) Bonoda Ödeme, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Çağlayan Aksoy, Pınar** (2015) 'Sebepsiz Zenginleşme Hukukunda İade Talebinde Bulunulmasını Engelleyen TBK Madde 81 Hükmü Üzerine Bir İnceleme' Batıder, C:31, S:4, s.131-178.
- Çağlayan Aksoy, Pınar** (2016) Hukuka ve Ahlaka Aykırılık Unsurları Çerçevesinde Salt Malvarlığı Zararlarının Tazmini, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.

- Çamoğlu, Ersin** (2019a) 'Kambiyo Senetlerinde Borçlunun Defileri' Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C:35, S:3, s.5-35.
- Çamoğlu, Ersin** (2019b) 'Çizilmiş Cironun Hukuki Sonuçları' Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C:35, S:2, s.5-23.
- Çamoğlu, Ersin** (2020) Kıymetli Evrak Hukukunun Temel İlkeleri, 1.Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Çetiner, Bilgehan / Furrer, Andreas / Chen, Markus Müller** (2021) Borçlar Hukuku Genel Hükümler,1.Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Çimen, Murat** (2006) Çekte Kabul ve Teyit, Bursa Barosu Dergisi, S:81, s.47-54 <jurix.com.tr/article/17676> s.e.t. 24.05.2021.
- Çoşkun, Mahmut** (2015) Hukuki ve Cezai Yönleriyle Kıymetli Evrak Hukuku, 2.Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Demirkapı, Ertan** (2014) 'Noterlik Uygulaması Açısından Kambiyo Senetlerinde Protestolar' TNBHD (Hakemli), C:1, S:2, s.23-58.
- Doğan, Murat / Şahan, Gökhan / Atamulu, İsmail** (2021) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2.Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Doğrusöz Koşut, Hanife** (2017) 'Kambiyo Senetlerinde Beyaz Ciro' İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:16, S:2, s.629-649.
- Domaniç, Hayri** (1975) Kıymetli Evrak Hukuku, 2. Baskı, İstanbul, Fakülter Matbaası.
- Domaniç, Hayri** (1990) Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması, Türk Ticaret Kanunu, 1. Baskı, İstanbul, Temel Yayınları.
- Dural, H. Ali** Lexpera Blog,' COVID-19 Salgını Nedeniyle Yürürlüğe Giren 7226 Sayılı Kanun'un Geçici 1.Maddesinin Çek Açısından Sonuçları', <<https://blog.lexpera.com.tr/covid-19-salgini-nedeniyle-7226-sayili-kanunun-cek-acisindan-sonuclari>>, s.e.t. 09/04/2020.
- Durgut, Ramazan** (2005) Kambiyo Senetlerinde Sebepsiz Zenginleşme, 1.Baskı, İstanbul, Vedat Yayıncılık.
- Dursun, Alev Deniz** (2019) 'Karşılıksız Çek Keşide Etmenin Hukuki ve Cezai Sorumluluğu' (Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erdem, Nuri** (2005) 'Kambiyo Senetlerinde Senet Metninde Değişiklikler' (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Erdoğan, İhsan** (2019) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 4.Baskı, Ankara, Gazi Kitabevi.
- Eren, Fikret** (2021) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 26.Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi.
- Eriş, Gönen** (2016) Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Kıymetli Evrak, 2.Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Eyilik, İsmail** (2017) 'Çekte Başvurma Hakkı' (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Feenstrar, Leyden / Karadeniz, Özcan** (1972) 'Hukuk Tarihi Açısından Sebepsiz Zenginleşme Dogmatığı' Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:29, S:1, s.307-324.
- Göle, Celal** (2015) Kambiyo Senetlerinde Yetki Kaydı, Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan, 1. Baskı, Ankara, Yetkin Yayıncılık.
- Gülerci Altan, Fahri** (2018) Borçlar Hukuku Dersleri (Genel Hükümler), 2.Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Günay, Cevdet İlhan** (2015) Türk Borçlar Kanunu Şerhi, 2. Baskı, Ankara Yetkin Yayınevi.
- Günay, Erhan** (2018) 'Bonoda Sorumluluk' Terazi Hukuk Dergisi, C:13, S:143, s.103-111.
- Gürel, M.** (2015) 'Ticaret Sicilinin Üçüncü Kişilere Etkisi Bağlamında Kambiyo Senetlerinde Yetkisiz Temsile İlişkin Bazı Sorunlar' Batıder, C:31, S:1, s.231-250.
- Hacıömeroğlu, Abdülhamid Oğuzhan** (2017) Kıymetli Evrak Hukukunda Ciro, 1. Baskı, Ankara, Yetkin Yayıncılık.
- İnan, Ali Naim** (1984) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Kandemir, Süleyman** (2018) 'Sebepsiz Zenginleşme Davasının Açılmayacağı Haller' Terazi Hukuk Dergisi, C:13, S:139, s.84-97.
- Kandırallı, Merve** (2020) 'Çeki Düzenleyenin Hukuki Sorumluluğu' (Yüksek Lisans Tezi), Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kandırallıoğlu, Çağla** (2011) Kambiyo Senedi Olma Niteliğini Kaybetmiş Olan Çeklerde Hamilin Sahip Olduğu Hukuki İmkânlardan Sebepsiz Zenginleşme, Fasikül Hukuk Dergisi, C:3, S:11, s.41-47, < <https://jurix.com.tr/article/3385> >, s.e.t. 24.4.2021.

- Kara, Mustafa Sencer** (2016) 'Haksız Protesto' Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:20, S:2, s.171-207.
- Karayalçın, Yaşar** (1973) 'Sebepsiz İktisap' Batıder, C:7, S:3, s.717-718.
- Kaya, Asım** (2015) 'Çekte Kabul Yasağı ve Hukuki Sonuçları' Terazi Hukuk Dergisi, C:10, S:105, s.82-88.
- Kayıhan, Şaban** (2021) Kıymetli Evrak Hukuku, 8.Baskı, Ankara, Seçkin Hukuk.
- Kayıhan, Şaban / Günergök, Özcan** (2020) Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler, 1.Baskı, İstanbul, Umuttepe Hukuk.
- Kayış, Ferhat** (2018) 'Zamanaşımına Uğramış Kambiyo Alacaklarına Dayalı İhtiyati Haciz Talepleri' Terazi Hukuk Dergisi, C:13, S:144, s.70-86.
- Kendigelen, Abuzer** (2016) Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3.Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Kendigelen, Abuzer** (2021) Çek hukuku, 6.Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Kendigelen, Abuzer / Kırca, İsmail** (2022) Kıymetli Evrak Hukuku, 6. Baskı, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.** (2022) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 26.Baskı, Ankara, Turhan Kitapevi.
- Kınacıoğlu, Naci** (1968) 'Görüldüğünde Ödenecek Poliçeler' Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C:4, S:3, s.477-492.
- Koçyiğit, İlker / Bulur, Alper** (2019) Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arbuluculuk, <<https://adb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/1512021090954Ticari%20Uyu%C5%9Fmazlıklarda%20Dava%20%C5%9Eart%C4%B1%20Arbuluculuk.pdf>> s.e.t. 22.01.2022.
- Kurtulan, Gökçe** (2017) 'Haksız Fiilde Hukuka Aykırılık Unsuru' Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:23, S:1, s.465-503.
- Narbay, Şafak / Çelik, Ferhat** (2016) 'Süresi İçerisinde İbraz Edilmeyen Çekin Hukuki Niteliği' Legal Hukuk Dergisi, C:14, S:167, s.6040-6073.
- Oğuzman, M. Kemal / Öz, Turgut** (2018) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Öz, Turgut** (1990) Öğreti ve Uygulamada Sebepsiz Zenginleşme, 1. Baskı, İstanbul, Kazancı Yayınevi.

- Özakel, Emine** (2021) 'Kambiyo Senetlerinde Sebepsiz Zenginleşme' Adana Barosu Dergisi, C:1, S:14, s.47-63.
- Özçelik, Pelin** (2021) 'Karar İncelemesi: Kambiyo Senetlerine İlişkin Sebepsiz Zenginleşme Davasında Hamil Kavramı ve Senedi Ciro Etmemiş Lehhtarın Bu Davayı Açıp Açamayacağı Sorunu' Terazi Hukuk Dergisi, C:16, S: 179, s.1328-1338.
- Özdemir, Semih Sırrı** (2021) 'Çek Kanunu Çerçevesinde Bankanın Hesap Açtırmak İsteyen Kişiye İlişkin Araştırma Yükümlülüğü Üzerine Değerlendirmeler' Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:70, S:3, s.761-799.
- Özgenç, İzzet** (2021) Çek Kanunu, 9.Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Öztan, Fırat** (2022) Kıymetli Evrak Hukuku, 26.Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Pekcanitez, Hakan / Atalay, Oğuz / Özokes, Muhammmet** (2022) Medeni Usul Hukuku (Ders Kitabı), 10.Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Poroy, Reha / Tekinalp Ünal** (2021) Kıymetli Evrak Hukuku Esasları, 24.Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Pulaşlı, Hasan** (2021) Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, 9.Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Ruhi, Ahmet Celal / Ruhi Canan** (2017) Kambiyo Senetleri ve Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yolu ile İcra Takibi, 1.Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Saatçı, Mahmut** (2020) 'Çekin Unsurları' (Yüksek Lisans Tezi), Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sadi, Selin** (2020) 'Kambiyo Senetlerinde Mücbir Sebep' (Yüksek Lisans Tezi), Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sarıkaya, Sinan / Sarıkaya, Merve** (2021) '7226 sayılı Kanun Geçici Madde 1'in Çek İbraz Sürelerine Etkisi' Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:25, S:1, s.243-266.
- Serozan, Rona** (2016) 'Sebepsiz İktisap'ta Yoksullaşma Ögesine Yer Var Mıdır?' Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C:22, S:3, s.2497-2504.
- Serozan, Rona** (2022) Borçlar Hukuku Genel Hükümler 3.Cilt İfa-İfa Engelleri-Haksız Zenginleşme, 8.Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.

- Soydemir, Muzaffer** (2014) 'Çekte Vade Sorunu' (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Süphandağ, Yavuz** (2013) Kıymetli Evrak Hukuku, 2.Baskı, Ankara, Bilge Yayınevi.
- Şimşek, Edip** (1977) 'Kambiyo Senetlerinde Haksız İktisap' *Batıder*, C:9, S:2, s.365.
- Tahancı, Fatih** Tahancı Hukuk Bürosu, Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yoluyla Takip, <<https://www.tahanci.av.tr/kambiyo-senetlerine-ozgu-haciz-yolu-ile-takip/>> s.e.t. 24.07.2022.
- Teoman, Ömer** (2009) 'İki Farklı (Keşide) Tarihi İçeren Çeklerin Hukuki Durumu', *Ticaret Hukuku ve Yargı Kararları Sempozyumu, Bildiriler- Tartışmalar, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü*, Ankara, s.11-22.
- Topçuoğlu, Metin** (2010) 'Yeni Çek Kanunu'na Göre Tüzel Kişileri Temsilen Çek Düzenlenmesi ve Sonuçları' *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C:14, S:2, s.141-167.
- Turanboy, Kürşad Nuri** (1997) 'Sebepsiz Zenginleşmenin Aslılığı ve Taliliği' *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C:1, S:2, s.94-104.
- Turgut Günbay, Pınar** (2007) 'Sebepsiz Zenginleşenin İade Borcu' (Yüksek Lisans Tezi), *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Uzunallı, Sevilay / Yıldırım, Ali Haydar** (2021) *Uygulamalı Kıymetli Evrak Hukuku*, 3. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınları.
- Ülgen, Hüseyin / Helvacı, Mehmet / Kaya, Arslan / Ertan, Füsün Nomer** (2021) *Kıymetli Evrak Hukuku*, 13.Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Yasan, Mustafa** (2008) 'Kambiyo Senetlerinde Sebepsiz Zenginleşme' (Doktora Tezi), 1. Baskı, Ankara, Yetkin Yayıncılık.
- Yavuz, Mustafa** (2019) 'Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Olarak Arabuluculuk' *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, C:5, S:15, s.52-61.
- Yavuz, Nihat** (2011) *Uygulamada Sebepsiz İktisap*, 1.Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Yavuz, Nihat** (2015) *Türk Borçlar Kanunu Şerhi*, 2.Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Yıkar, Mehmet Emin** (2021) 'Çekten Doğan Borcun Götürülecek Borçtan Aranılacak Borca Dönüşmesi' *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C:18, S:2, s.1247-1263.

- Yıldırım, Ali Haydar** (2017) 'Türk Hukuku'nda Vadeli Çek (İleri Tarihli Çek) ve Bunun Doğurduğu Sonuçlara İlişkin Bazı Tespitler' Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:21, S:4, s.91-119.
- Yıldız, Şükrü** (2003) 'İbraz Süresini Geçiren Çek Hamilinin Hukuki Durumu ve Yargıtay Kararları', Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, s.153-205.
- Yusufoğlu, Fülürya** (2015) 'Poliçede Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Talep Hakkı' Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:14, S:1, s.123-160.

Elektronik Kaynaklar

<<http://covid19.saglik.gov.tr>>, s.e.t. 20.09.2022.

Uzm. Arb. Av. Songül İSHAKBEYOĞLU

4857 Sayılı Kanuna Göre

FAZLA ÇALIŞMA

VE

İSPATI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

4857 Sayılı Kanuna Göre Fazla Çalışma ve İspatı

Uzm. Arb. Av. Songül İshakbeyoğlu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3671

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 647 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Açıl, G. (2018). *Serbest Zaman Hakkında Bilinmesi Gerekenler*. Erişim Tarihi: 19.11.2021 tarihinde Web Sitesi: <https://www.alomaliye.com/2018/01/17/serbest-zaman-nedir/> adresinden alındı
- Ağır, Ç. (2013). "İş Hukukunda Normal Fazla Çalışma". *İstanbul Barosu Dergisi*. 87 (1), 101-127.
- Akşengür, G. (2011). *4857 Sayılı Kanuna Göre Normal Fazla Çalışma*. (Yayın No:306452). [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. İstanbul <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Aktay, A. N., Arıcı, K. ve Senyen Kaplan T., (2007). *İş Hukuku*. 2. B. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Akyiğit, E. (2005). "Telafi Çalışması". *Türk Ağır Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası*. 19 (3), 1-16. Erişim Tarihi: 01.12.2021 tarihinde Web Sitesi: HYPERLINK "<http://www.tuhis.org.tr/index.php?go=sayfa&pageId=dergidetay&id=547>" <http://www.tuhis.org.tr/index.php?go=sayfa&pageId=dergidetay&id=547> adresinden alındı.
- Akyiğit, E. (2015). "Yeni İş Yasasında Normali Aşan Çalışmalar". *Türk Ağır Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası*. 19 (4), 1-26.
- Akyiğit, E. (2016). *İş Hukuku*. 11. B. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Aktuğlu, Z. S. (2011). *Fazla Mesai Uygulamasının İşgücü Maliyetine Etkisi: Sipariş Üzerine Üretim Yapan Firma Örneği* (Yayın No: 292993). [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. İzmir <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Alp, M. (2021). "Fazla Çalışmaları Ücrete Dahil Eden Sözleşme Kayıtlarının Geçerliliği ve Denetimi". *Çalışma ve Toplum Dergisi* 68 (1), 20-21.
- Alpagut, G. (2008). "AB'nde Güvenceli Esneklik ve Türkiye'deki Yasal Düzenlemeler". *Tisk Akademi* 3(5), 6-37.
- Aracı, M. (2009). *Yeni İş Kanunu'nda Normal ve Normali Aşan Çalışma Süreleri*. (Yayın No:253010). [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. Sakarya <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

- Astarlı, M. (2008). *İş Hukukunda Çalışma Süreleri*. Ankara: Turhan Kitapevi.
- Astarlı, M. (2011). *Üst Düzey Yöneticilerin Çalışma Süreleri ve Fazla Çalışma Ücreti Talepleri (Yargıtay Kararlarına Genel Bir Bakış)*. İş Dünyası ve Hukuk Prof. Dr. Tankut Centel'e Armağan. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Astarlı, M. (2008). "Alman ve Türk Hukukların Fazla Saatlerle Çalışma Ücretlerinin Asıl Ücrete Dahil Olduğuna İlişkin Sözleşme Hükümleri ve Geçerlilik Koşulları". *Kamu-İş*. 9 (4)
- Aşçı, M. S. (2020). "Bedeli Ödenmeyen Fazla Çalışma". *Çalışma ve Toplum*. 3(66), 1527-1539.
- Aydoğdu Günalp, A. (2021). *Fazla Çalışmanın İspatı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Aykaç. H. B. (2023). "Çağrıya Hazır Nöbette Beklemek ve Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin İcap Nöbeti İçtihadına İlişkin Bir Değerlendirme. *Mess Sicil İş Hukuku Dergisi* 1 (49), 98-119.
- Balkan, H. (2021). *Bireysel İş Hukuku Açısından Kısmi Süreli İş Sözleşmeleri*. 1. B. İstanbul: Beta Yayınları.
- Baycık, G. (2014). "Çalışma Sürelerinde Güvenceli Esneklik Uygulamaları". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 20 (1), 223-262.
- Baysal, M. (2020). "İşçilerin Sahip Olduğu İzin Haklarının 4857 Sayılı İş Kanunu Bakımından Değerlendirilmesi". *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi* 9 (24), 268-283.
- Bilgili, A. (2020). *Fazla Çalışmanın Tanıkla İspatı*. 2. B. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Can, B. H. (2022). *Fazla Çalışma ve İspatı*. (Yayın No: 728432). [Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Lisans Üstü Enstitüsü]. İstanbul <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Caniklioğlu, N. ve Canbolat, T. (2004). "4857 Sayılı İş Kanunu'nda Para Cezasına Bağlanan Yükümlülükler ve Bu Para Cezalarının Özellikleri", *Kamu-İş Dergisi*, Yargıç Resul Aslanköylü'ye Armağan, 7(3), 1-57.
- Caniklioğlu, N. (2005). *4857 sayılı İş Kanunu'nun Çalışma Sürelerine İlişkin Düzenlemeleri*. III. Yılında İş Yasası. Bodrum: Toprak İşveren Sendikası.
- Caniklioğlu, N. (2005). "4857 sayılı Kanuna Göre Çalışma Süresi ve Bu Sürenin Günlere Bölünmesi". *Toprak İşveren Makaleler*, 66, 6-21. Erişim Tarihi: 16.11.2022 tarihinde Web Sitesi:<https://toprakisveren.org.tr> adresinden alındı.

- Canıklıoğlu, S. (2002). *Türk İş Hukukunda Normal Fazla Çalışma*. (Yayın No: 110757) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. İstanbul <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Centel, T. (1992). *Kısmi Çalışma*. İstanbul: Kazancı Matbaacılık.
- Çelik, N., C., Nurşen, Canbolat T. ve Özkaraca E. (2022). *İş Hukuku Dersleri*. 35. B. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Çenberci, M. (1984). *İş Kanunu Şerhi*. Ankara: Olgaç Yayınları.
- Çetin, H. E. (2021). *İşçi İşveren Uyuşmazlıklarında Yargılama Süreci ve İspat*. (Yayın No: 670969). [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. Ankara <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Civan, E. O. (2010). İş Hukukunda Uzaktan Çalışma (Evde Çalışma/Tele Çalışma). *Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*. 26, 525- 573.
- Çil, Ş. (2022). *İş Hukuku Yargıtay İlke Kararları*. 9. B. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Çil, Ş. ve Kar, B. (2012). *İş Yargısında Belirsiz Alacak Davası ve Kısmi Dava*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Çil, Ş. (2007). "4857 Sayılı İş Kanununa Göre Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma". *Çalışma ve Toplum Dergisi*. (3), 57-79.
- Çil, Ş. (2018). *İş Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk ve 7036 sayılı İ.M.K. Uygulaması Tazminat ve Alacaklarda Hesaplamalar İş Güvencesi*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Çil, Ş. (2014). "6100 Sayılı HMK'ya Göre İş Yargısında İspat Yükü ve Deliller". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 72 (2).
- Demir, F. ve Gerşil, G. (2008). Çalışma Hayatında Esneklik Ve Türk Hukukunda Esnek Çalışma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (16), 68-89.
- Demir, F. (2019). *Yargıtay Kararları Işığında İş Hukuku ve Uygulaması 4857 Sayılı İş Kanunu ile Yeniden Düzenlenmiş*. 12. B. İzmir: Alfa Aktüel Yayınları.
- Demir, F. (2016). "Toplu İş Sözleşmesi ile İşçinin Onayının Önceden Alınması". *Sicil İş Hukuk Dergisi*, (93).
- Doğan, S. (2019). "İş Hukukunda İşçinin Ara Dinlenmesi". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 26(2),1179-1202.
- Duman, B. (2019). "4857 Sayılı İş Kanunu Çerçevesinde Doğum Ve Evlat Edinmeye Bağlı Yarım Çalışma İzni". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(1), 187-201.

- Ekmekçi, Ö. ve Yiğit, E. (2022). *Bireysel İş Hukuku Dersleri*. 4. B., İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Ekmekçi, Ö. (2005). "4857 Sayılı İş Kanununda Telafi Çalışması Kavramı, Koşulları ve Hükümleri". *Çimento İşveren Dergisi*, (6), 30-39.
- Ekmekçi, Ö. Aslan, V. ve Yılmaz, H. (2022). "Anayasa Mahkemesinin Fazla Çalışmaya İlişkin Bireysel Başvuru Kararının Değerlendirilmesi (Onur Özdamar Başvurusu)". *Çimento İşveren Dergisi*, 36(4), 8-35.
- Ekonomi, M. (2002). "Bireysel İş İlişkisinin Kurulması ve İşin Düzenlenmesi, Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin Kararların Değerlendirilmesi". *ÇMİS Yayın*. Ankara.
- Ekonomi, M. (2004). "4857 Sayılı İş Kanununa Göre Fazla Çalışma Kavramı". *Kamu-İş Dergisi*. Yargıç Resul Arslanköylü'ye Armağan, 7(3), 159-172.
- Ekonomi, M. (2004). "Telafi Çalışması". *Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, 1(4), 1247- 1260.
- Erdut, Z. (2022). "Avrupa Birliği'nde İş Süresinin Düzenlenmesi ve Türkiye". *İş Hukuku ve İktisat Dergisi*. *Türk Ağır Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası*, 17(4-5).
- Eren, F. (2022). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. 27. B. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Esener, T. (1978). *İş Hukuku*. Yeniden Gözden Geçirilmiş 3. B., Ankara: Sevinç Matbaası.
- Evren, Ö. K. (2011). *İş Hukukunda Ücret ve Uygulaması*. 2. B. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Eyrenci, Ö. (2001). "İşin Düzenlenmesinde Değişim ve Esneklik Gerekliliği". *Türk Ağır Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası*.16-17(6-1),1-12.
- Eyrenci, Ö. (2004). "4857 Sayılı İş Kanunu ile Getirilen Yeni Düzenlemeler Genel Bir Değerlendirme". *Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, (1),15-55.
- Eyrenci, Ö. (2007). "4857 Sayılı İş Kanunu'nda Telafi Çalışmaları". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9 (31-42).
- Eyrenci, Ö. (2014). *4857 Sayılı İş Kanunu'nun İş Sözleşmesinin Türleri ve İşin Düzenlenmesine İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi*. Türkiye Toprak, Seramik, Çimento ve Cam Sanayii İşverenleri Sendikası. İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Akademik Forumu. İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Eyrenci, Ö., Taşkent, S., Ulucan, D. ve Başkan, E. (2020). *Bireysel İş Hukuku*. 10. B. İstanbul: Beta Yayınları.

- Güloğlu, E. (2002). "İş Hukukunda Fazla Sürelerle Çalışma Kavramı". *Osmaniye Barosu Dergisi*, (87).
- Günay, C. İ. (2015). *İş Kanunu Şerhi*. 4. B. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Günay, C. İ. (2004). "Çalışma Sürelerinde Esneklik". *Kamu-İş Dergisi*,7(3),1-17. Erişim Tarihi: 21.12.2022 tarihinde Web Sitesi: HYPERLINK "https://tuhis.org.tr" <https://tuhis.org.tr> adresinden alındı.
- Günay, C. İ. (2007). *Türk İş Hukukunda Fazla Saatlerle Çalışma Ücreti*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Günay, C. İ. (2017). *İş Yargısı ve Arabuluculuk*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Günay, C. İ. (2006). "Ücret Ödemede Gecikmenin Hukuki Sonuçları". *Mess Sicil İş Hukuku Dergisi*, (1), 36-52. Erişim Tarihi: 26.05.2023 tarihinde Web Sitesi: HYPERLINK "https://www.mess.org.tr/" <https://www.mess.org.tr/> adresinden alındı.
- Günay, C. İ. (2007). "Fazla Saatlerle Çalışmanın Hukuki Sonuçları". *Sicil İş Hukuku Dergisi*, (6), 5-26.
- Gürkan, E. S. (2021). *İşverenin İşçiyi Koruma Ve Gözetme Borcu Kapsamında İşçilere Bilgi Verme Yükümlülüğü*. (Yayın No:707492) [Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. İstanbul <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Güven, E. ve Aydın U. (2021). *Bireysel İş Hukuku*. 6. B. Eskişehir: Nisan Kitabevi.
- Hekimler, A. (2004). "AB Hukuku Işığında Türkiye'de Çalışma Sürelerinin Düzenlenmesine İlişkin Yeni Hükümler". *Çimento İşveren Dergisi*,18(2), 16-27.
- Kabul, S. (2011). *Türk İş Hukukunda Çalışma Süreleri*. (Yayın No: 294019), [Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. Trabzon <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Kar, B. (2021). *Deniz İş Hukuku*. 3. B. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Kılıçoğlu, M. (2013). *4857 Sayılı İş Kanunu Yorumu ve Yargıtay Uygulaması*. 2. B. İstanbul: Bilge Kitabevi.
- Karacan Çetin, H. (2019). *4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Fazla Çalışma*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Karademir, A. ve Ekinci, H. (2019). *İşçilik Alacakları*. 2. B. İstanbul: Seçkin Yayınevi.

- Kaşıkcı Akın, S. (2019). *4857 sayılı İş Kanununda Çalışma Süreleri, Fazla Süreli Çalışma ve Fazla Süreli Çalışmanın Ücretlendirilmesiyle İlgili Bir Araştırma*, (Yayın No: 569820), [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. İstanbul <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Kaynar, D. (2022). *Türk Hukukunda Çağrı Üzerine Çalışma*. (Yayın No: 725271), [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. Ankara <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Keser, H. (2018). “İşverenin Fazla Çalışma Yapılması Yönündeki Talimatına Uymayan ya da Fazla Çalışma Onayını Geri Alan İşçinin İş Sözleşmesinin İşverence Feshine İlişkin Değerlendirme”. *Sicil İş Hukuku Dergisi*, (39), 19-43, Erişim Tarihi: 28.03.2023 tarihinde Web Sitesi: www.hukukturk.com adresinden alındı.
- Köseoğlu, A. C. ve Kabul, S. (2014). “4857 Sayılı İş Kanunu Bağlamında Çalışma Süresinin Aşılması: Fazla Çalışma”. *İÜHFİM*. C. LXXII. (2), 238-268.
- Köseoğlu, A. C. ve Kabul, S. (2011). *Türk İş Hukukunda Çalışma Süreleri*, Sarper Süzek'e Armağan. (1), İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Köseoğlu, A. C. (2009). “Eğitim Amaçlı Düzenlenen Toplantıların Fazla Mesai Olarak Kabul Edilmemesi, Fazla Çalışma Süresinin Hesaplanması”. *Sicil Dergisi*, 4(13), 119.
- Köseoğlu, A. C. (2016). “Türk İş Hukukunda Analık”. *İş ve Hayat Dergisi*, (4),111. Erişim Tarihi: 16.10.2021 tarihinde Web Sitesi: HYPERLINK “http://www.sekeris.org.tr/dergi/multimedia/dergi/41_turk_is_hukukunda_analik.pdf” http://www.sekeris.org.tr/dergi/multimedia/dergi/41_turk_is_hukukunda_analik.pdf, adresinden alındı.
- Kuru, B. (2016). *Medeni Usul Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Kuru, B. ve Aydın, B. (2022). *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış: Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*. 7. B. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Mollamahmutoğlu, H., Astarlı, M. ve Baysal, U. (2022). *İş Hukuku Ders Kitabı*. 6. B. Ankara: Lykeion Yayınları.
- Mollamahmutoğlu, H. (2004). *İş Hukuku*. Ankara: Turhan Kitapevi.
- Mülayim, B. O. (2019). “Fazla Çalışmanın İspatlanması”. *İş ve Hayat* 5(9), 130-161.
- Mülayim, B. O. (2019). “Türk İş Hukukunda Avrupa Birliği Yönergeleri Çerçevesinde Denkleştirme Uygulaması”. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 68(3),635-664.

- Mülayim, B. O. ve Aydınalp, A. K. (2019). "Fazla Çalışma Ücretinin Hesaplanması". *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(2), 412-451.
- Narmanlıoğlu, Ü. (2014). *İş Hukuku Ferdi İş İlişkileri I. Yeni Mevzuata Göre Gözden Geçirilmiş 5. B.* İstanbul: Beta Yayınları.
- Ocak, U. (2022). *Fazla Çalışma*. Gaziantep: Kalkan Matbaacılık.
- Odaman, S. (2013). *Esneklik Prensibi Çerçevesinde Yargıtay Kararları Işığında Türk İş Hukukunda Çalışma Süreleri ve Yöntemleri*. 1. B. İstanbul: Legal Yayınevi.
- Oğuzman, M. K. ve Öz M. T. (2022). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. 20. B. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Otay, D. (2022). "Denkleştirme Esasının Hüküm ve Sonuçları". *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(23), 33-56.
- Öktem Songu, S. ve Birben, E. (2007). "Çalışılmayan Cumartesi Günü Telafi Çalışması Yaptırılması Mümkün Müdür?". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. Prof. Dr. Ünal Narmanlıoğlu'na Armağan. 9. Özel Sayı. 273-288.
- Öktem Songu, S. (2007). *Türk İş Hukukunda Çalışma Sürelerinin Düzenlenmesi*, (Yayın No: 205372) (Yayınlanmamış Doktora Tezi). [Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. İzmir <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Önen, E. (1979). *Medeni Yargılama Hukuku*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Özalp, H. (2013). *Türk İş Hukukunda Fazla Çalışma ve Ücreti*. (Yayın No: 356426), [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. İstanbul <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Özcan, K. (2006). *4857 Sayılı İş Kanunu'nda Çalışma Sürelerinin Düzenlenmesi*. (Yayın No: 206040) (Yayınlanmamış Doktora Tezi). [Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. Diyarbakır <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Özdemir, C. S. (2020). "Postalar Halinde Çalışan İşçinin Hafta Tatili". *Mali Çözüm Dergisi*, (30), s. 307-316.
- Özdemir, C. S. (2020). "Üst Düzey Yöneticinin Fazla Çalışma Ücretine Hak Kazanması". *Vergi Dünyası Dergisi*, 1(463), 119-122.
- Özdemir, E. (2006). *İş Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklarda İspat Yükü ve Araçları*. İstanbul: Beta Basım Yayım.

- Özdemir, E. (2005). "İş Hukukunda Mutlak Emredici Hükümlerin Yeri". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 54(3), 95-120.
- Özdemir, E. (2008). "Fazla Çalışmaya İlişkin Güncel Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi". *Sicil İş Hukuku Dergisi*, (12), 80-97.
- Öztürk, M., Şen, O. ve Korkmaz, A. (2019). "Türk İş Hukukundaki İş Güvencesinin İş Tatminine Etkisi: Konya-Seydişehir'de Bir Uygulama". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(4), 1111-1130.
- Pekcanitez, H., Atalay, O. ve Özekes, M. (2020). "Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Daire 7251 Sayılı Kanun Hakkında Değerlendirme". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*,(150), 247-299.
- Pekcanitez, H., Atalay, O. ve Özekes, M. (2022). *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*. 10. B. İstanbul: Oniki Levha Yayınevi.
- Poyraz, B. İ. (2018). *Telaflı Çalışması Ve Hukuki Sonuçları*,(14),Erişim Tarihi: 20.11.2022, Web Sitesi: <http://www.bedriyeiclalpoyraz.av.tr>. adresinden alındı.
- Sadıç, V. (2022). "Hükümet Programları Ve Kalkınma Planları Çerçevesinde Katılım Hakkı". *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*,6(2),493-504.
- Senyen Kaplan, E. T. (2022). *Bireysel İş Hukuku*. 12. B. Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Sevimli, Ahmet. (2019). *4857 Sayılı İş Kanununda Düzenlenen Kısmi Süreli İş Sözleşmeleri*. 1. B. İstanbul: Beta Yayınları.
- Soyer, P. (2004). "Yeni Düzenlemeler Karşısında Fazla Saatlerle Çalışmaya İlişkin Bazı Düşünceler". *Legal İş ve Sosyal Güvenlik Hukuk Dergisi*, (3), 797-808.
- Subaşı, İ. (2005). *İş Hukukunda Çalışma Süreleri*. A. Can Tuncay'a Armağan. İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Süzek, S. (2021). *İş Hukuku*. Yenilenmiş 21. B. İstanbul: Beta Basım.
- Şahin Emir, A. (2022). "İcap Nöbetinde Geçen Sürenin Çalışma Süresinden Sayılması". *Çalışma ve Toplum*,1(72), 329-348.
- Şakar, M. (2007). *Fazla Çalışma ve Fazla Çalışma Sorunları*. Erişim Tarihi:20.03.2023 Web Sitesi:<http://www.muhasibetr.com/makaleler/027/> adresinden alındı.
- Şen, M. (2011). "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre İş Hukukunda İbra Sözleşmesi". *Sicil İş Hukuku Dergisi*,74-88.

- Şen, S. (2004). *Esnek Üretim ve Esnek Çalışma ve Endüstri İlişkilerine Etkileri*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Tanrıver, S. (2016). *Medeni Usul Hukuku*. C. 1. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Taşkın, A. (2016). "Mobbing Davalarında İspat Sorunu". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*,20(2),391-437.
- Terzioğlu, A. (2021). "İş Sürelerindeki Esnekliğin Bir Yönü Olarak Telafi Çalışması". *Mali Çözüm Dergisi*, 31(166), 169-185.
- Tiritoğlu Ersoy, H. H. (2022). *İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda Ev Hizmetlerinde Çalışanlar*. (Yayın No: 771372) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü] Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Tunçomağ, K. ve Centel, T. (2022). *İş Hukukunun Esasları*. 10. B. İstanbul: Beta Yayınları.
- Uçar Kılınç, G. (2019). *Belirli Süreli İş Sözleşmesi*. (Yayın No: 602061) [Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]Kırıkkale. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Uğur, Ö. (2021). "4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Kısmi Süreli İş Sözleşmelerinde Ücret". *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(11), 97-123.
- Uncular, S. (2018). *İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması*. 2. B. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ünal Adınır, C. (2023). *İş Hukukunda Üst Düzey Yöneticiler*. 1. B. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Ünal, T. (2019). *Türk İş Hukukunda Çalışma Süresi Kavramı ve Çalışma Süresinden Sayılan Haller*. (Yayın No: 597748) [Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü] Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Üstündağ, S. (2000). *Medeni Yargılama Hukuku*. 7. B. İstanbul: Filiz Kitapevi.
- Üstüner Yıldırım, D. (2019). *4857 Sayılı İş Kanununa Göre Fazla Çalışma ve Yargıtay Kararları Çerçevesinde Fazla Çalışma Sayılmayan Haller*. (Yayın No: 568672) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü] İstanbul. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Yamakoğlu, E. (2011). *Türk İş Hukukunda Fazla Saatlerle Çalışma*. 1. B. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınevi.
- Yıldırım, K. (2011). "Uluslararası Düzenlemelerde Fazla Çalışma ve Ülke Uygulamaları". *Türk Ağır Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası*, 23(4), Erişim Tarihi:16.10.2021, Web Sitesi: <http://www.tuhis.org.tr/upload/dergi/1347536887.pdf> adresinden alındı.

- Yıldız, G. B. (2011). *Güvenceli Esneklik ve 4857 sayılı İş Kanunu*. Sarper Süzek'e Armağan. C. 1. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Yılmaz, G. (2021). *İş Hukukunda Fazla Çalışma*. Ankara: Aristo Yayınevi.
- Yılmaz, O. (2018). "Türk İş Hukukunda Postalar Halinde Çalışma". *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*,1(1).
- Yılmaztürk, H. (Mart, 2022). *Çalışma Süreleri Ve Dinlenme Sürelerinin Düzenlenmesinde İşverenin Yönetim Hakkı ve Sınırları*. (Yayın No: 726502) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Fakültesi] Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Yorulmaz, Ç. (2020). "Türk İş Hukukunda Zorlayıcı Neden Kapsamında Yeni Koronavirüs Salgınının Değerlendirilmesi". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*,28(3),1343-1382.
- Yuvalı, E. (2009). "Türk Hukukunda Olağan Nedenlerle Fazla Çalışma Ve AB Ülkelerindeki Fazla Çalışma Hükümlerine Genel Bir Bakış". *Kamu-İş Dergisi*,10(4),55-83.
- Yücel Bodur, M. (2019). "Yoğunlaştırılmış İş Haftası, Denkleştirme Süresi Ve Bundan Doğan Hukuki Sorunlar". *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(1),285-352.
- Zora, F. (2010). *Medeni Usul Hukukunda Şahit İle İspat Edilebilecek Haller*. (Yayın No: 280483) [Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü] Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Hilal TAĞTEKİN

BİREYSEL İŞ HUKUKUNDA ÖZEL İSTİHDAM BÜROLARI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Bireysel İş Hukukunda Özel İstihdam Büroları
Hilal Tağtekin

Hukuk Yayınları Dizisi – 3675

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 650 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Akıntürk Türkmen, Hülya** : İş ve İşçi Bulmaya Aracılık Faaliyeti Açısından Ödünç İş İlişkilerinin Değerlendirilmesi, Yargıtay Dergisi, C.25, S.3, Temmuz 1999, 338-357 (Anılış: İş Aracılığı).
- Akıntürk Türkmen, Hülya** : İşgücüne Yönelik Olarak İşçinin Üçüncü Bir Kişiye Devri: Ödünç İş İlişkisi, Yargıtay Dergisi, C.25, S.1-2, Ocak-Nisan 1999, 130-149.
- Akpınar, Fatih** : Ödünç İş İlişkisinde İşverenlerin Koruma Yükümlülüklerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Kapsamı, Legal İSGHD, C.17, S.66, 2020, 595-628.
- Akyiğit, Ercan** : Alt İşverenlik ve Benzer İlişkilerden Farkı, TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi, C.22, S.1-2-3, Şubat/Mayıs/Ağustos 2008, 1-38 (Anılış: Alt İşverenlik).
- Akyiğit, Ercan** : İş Aracılığında Son Gelişmeler (Almanya Örneği), Çimento İşveren Dergisi, C.10, S.3, Mayıs 1996, 3-10 (Anılış: İş Aracılığı).
- Akyiğit, Ercan** : İş Hukuku Açısından Ödünç İş İlişkisi, Ankara 1995.
- Akyiğit, Ercan** : İş Hukuku, Ankara 2016 (Anılış: İş Hukuku).
- Alpagut, Gülsevil** : AB'nde Güvenceli Esneklik ve Türkiye'deki Yasal Düzenlemeler, TİSK Akademi, C.3, S.5, 2008/I, 7-37.
- Alpagut, Gülsevil** : Mesleki Anlamda Geçici İş İlişkisi ve Yargıtay'ın Konuya İlişkin Bir Kararının Düşündürdükleri, Legal İSGHD, C.3, S.10, 2006, 570-584 (Anılış: Karar İncelemesi).
- Arslanoğlu, Mehmet Anıl** : İş Kanunu'nda Esneklik Temelli Üçlü Sözleşmesel İlişkiler, İstanbul 2005.
- Ateş, Zehra Gizem** : Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Eğitimeleri, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.28, S.2, 2020, 713-744.
- Aydınlı, İbrahim** : Borç İlişkisinin Nisbilik Özelliğine Getirilen İstisnalar Işığında İşçi-İşveren İlişkisi, Çalışma ve Toplum, C.1, S.16, 2008, 39-83.
- Baskan, Ş. Esra** : Türk İş Hukukunda Meslek Edinilmiş Geçici İş İlişkisi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.21, S.2, 2017, 3-46.

- Benli, Abdurrahman/Yiğit, Yusuf** : 4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Geçici İş İlişkisi ve Bu İlişkinin Sonuçları, Kamu-İş, İş Hukuku ve İktisat Dergisi, C.8, S.4, 2006, 6/a.
- Beytar, Erbil** : İşçinin Kişiliğinin ve Kişisel Verilerinin Korunması, İstanbul, 2017.
- Cam, Erdem** : Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmeleri Çerçevesinde Özel İstihdam Bürosu ve Çeşitleri, Çimento İşveren Dergisi, C.22, S.1, Ocak 2008, 20-30.
- Caniklioğlu, Nurşen** (Editör: Uçum, Mehmet) : Türk İş Hukukunda Üçlü İlişkiler (Legal Vefa Toplantıları II Prof. Dr. Nuri Çelik'e Saygı), İstanbul 2008.
- Caniklioğlu, Nurşen** : Atipik İstihdam Biçimi ile Çalışanların -Özellikle Kısmi Süreli Çalışanların- Sosyal Güvenliği, Prof. Dr. Turhan Esener'e Armağan, İKÜHFD, C.1, Özel Sayı, 2016, 43-78 (Anılış: Atipik İstihdam).
- Cengiz, Selvinaz** : Özel İstihdam Bürosu Aracılığıyla Kurulan Geçici İş İlişkisi, İstanbul 2018, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi (<http://tez.yok.gov.tr>).
- Cerev, Gökçe** : İş Kanunu Kapsamında Esnek Çalışmaya Yeni Yasal Yaklaşımların Çalışma Hayatına Etkisi, Karatahta İş Yazıları Dergisi, S.5, 2016, 65-80.
- Civan, Orhan Ersun** (Editörler: Doğan Yenisey, Kübra/Ergüneş Emrağ, Seda) : "Meslek Edinilmiş Ödünç İş İlişkisi ile İlgili Güncel Gelişmeler", İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar, İstanbul 2017, 103-122.
- Civan, Orhan Ersun** : Meslek Edinilmiş Ödünç (Geçici) İş İlişkisi, Ankara 2008, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi ("<http://tez.yok.gov.tr>", E.T. 11.07.2022).
- Civan, Orhan Ersun** : İş Sağlığı ve Güvenliğinde Özel Politika Gerektiren Gruplar, Ankara Barosu Dergisi, C.75, S.4, 2017, 203-290 (Anılış: İş Sağlığı ve Güvenliği).
- Civan, Orhan Ersun** : Yeni Düzenlemeler Çerçevesinde Meslek Edinilmiş Ödünç (Geçici) İş İlişkisi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.66, S.2, 2017, 311-397 (Anılış: Geçici İş İlişkisi).
- Civan, Orhan Ersun/Çağlayan Aksoy, Pınar**: Meslek Edinilmiş Ödünç İş İlişkisi ile İlgili Yargıtay Kararının İncelenmesi, Legal İSGHD, C.12, S.45, 2015, 185-211 (Anılış: Karar İncelemesi).

- Çankaya, Osman Güven/Çil, Şahin:** İş Hukukunda Üçlü İlişkiler, Ankara 2009.
- Çelebi Demir, Duygu :** Karşılaştırmalı Olarak Türk ve Alman Hukukunda Meslek Edinilmiş Geçici İş İlişkisi, Ankara 2019.
- Çelebi Demir, Duygu :** Özel İstihdam Bürolarının Meslek Edinilmiş Geçici İş İlişkisi Kurma İzni, Sicil İş Hukuku Dergisi, S.41, 2019, 183-205 (Anı-lış: Geçici İş İlişkisi Kurma İzni).
- Çelik, Nuri/Caniklioğlu, Nursen/Canbolat, Talat/Özkaraca, Ercüment:** İş Hukuku Dersleri, İstanbul 2021.
- Çetiz, Ali Baran :** İş Hukukunda Özel İstihdam Büroları Aracılığıyla Geçici İş İlişkisi, Ankara 2020.
- Demircioğlu, Murat/Kaplan, Hasan Ali :** 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenli-ği Yasası Çerçevesinde İşyerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Örgütlenmesi, Sicil İş Hukuku Dergisi, S.30, 2013, 5-23.
- Doğan Yenisey, Kübra** (Editörler: Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz/Demir, En-der): “Yeni Bir Tasarı Işığında Mesleki Faaliyet Olarak Geçici İş İlişkisi”, Prof. Dr. Turhan Esener Armağanı, I. İş Hukuku Uluslararası Kongresi, Ankara 2016, 133-171.
- Doğan, M. Sait :** 21. Yüzyılda Esnek Çalışma Biçimleri ve Toplumların İş Hayatına Uygulanması, İstanbul Journal of Sociological Studies, S.31, 2005, 93-98.
- Dulay Yangın, Dilek :** Mesleki Anlamda Geçici İş İlişkisinde Eşit İşlem İlkesi Üzerine Değerlendirmeler, Sicil İş Hukuku Dergisi, S.38, 2017, 112-124.
- Ekin, Ayşegül :** İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda Mesleki Anlamda Geçici İş İlişkisi, Ankara 2020.
- Ekin, Nusret :** Türkiye’de İş Piyasasının Yeniden Yapılanması: Özel İstih-dam Büroları, Ankara 2001.
- Ekmekçi, Ömer :** 4857 Sayılı İş Kanunu’nda Geçici (Ödünç) İş İlişkisinin Kurulması, Hükümleri ve Sona Ermesi, Legal İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, C.1, S.2, 2004, 367-382.
- Ekmekçi, Ömer/Yiğit, Esra :** Bireysel İş Hukuku Dersleri, İstanbul 2022.
- Erdoğan, Canan :** Geçici İş İlişkisinde İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliği Ön-lemleri Alma Yükümlülüğü, Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, S.2, 2017, 127-158.

- Erol, Hatice/Özdemir, Abdullah:** Türkiye’de Özel İstihdam Büroları ve Geçici İş İlişkisi, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C.30, S.5, 2016, 1095-1110.
- Eyrenci, Öner/Taşkent, Savaş/Ulucan, Devrim/Baskan, Esra:** İş Hukuku, İstanbul 2020.
- Güler, Şerafettin :** 4857 Sayılı İş Kanunu’na Göre Ödünç İş İlişkisi, TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi, C.21, S.2-3, Kasım 2007/Şubat 2008, 90-114.
- Günaydın, Davuthan/Edemir, Özkan:** Güvenceli Esneklik Kapsamında Özel İstihdam Büroları Aracılığıyla Ödünç İş İlişkisi, International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal, C.4, S.1, 2018, 1-23.
- Gündoğan, Naci :** İşe Yerleştirme Sistemi İçinde Özel İstihdam Bürolarının Yeri ve Önemi, Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.14, S.1, 1998, 549-566.
- Güzel, Ali/Heper, Hande :** Sürekli İstihdamdan Geçici Atipik İstihdam!...:Mesleki Amaçlı Geçici İş İlişkisi, Çalışma ve Toplum, C.1, S.52, 2017, 11-58.
- Güzel, Ali/Okur, Ali Rıza/Caniklioğlu, Nurşen :** Sosyal Güvenlik Hukuku, İstanbul 2021.
- Hekimler, Alpay :** Avrupa Birliği’nde Mesleki Anlamda Ödünç İş İlişkisi ve Türkiye İçin Değerlendirmeler, Sicil İş Hukuku Dergisi, S.29, 2013, 253-265 (Anılış: Mesleki Anlamda Ödünç İş İlişkisi).
- Hekimler, Alpay :** Avrupa Birliği’nde Mesleki Anlamda Ödünç İş İlişkisi ve Türkiye İçin Değerlendirmeler, Sicil İş Hukuku Dergisi, S.29, 2013, 253-265.
- ILO :** The Role of Private Employment Agencies in the Functioning of Labour Markets, 1994.
- İncirlioğlu, Lütfi :** Çalışma Hayatında Esnek Çalışma Uygulamaları, Ankara 2020.
- İncirlioğlu, Lütfi :** Özel İstihdam Büroları Aracılığıyla Geçici İş İlişkisi, Terazi Hukuk Dergisi, C.12, S.135, 2017, 29-44 (Anılış: Geçici İş İlişkisi).
- İren, Ertan :** Geçici İş İlişkisinde İşverenlerin İş Sağlığı ve Güvenliği Önlemleri Alma Yükümlülüğü, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.60, S.2, 2011, 281-307.

- İsbir, Begüm** : Özel İstihdam Bürosu Açma İzninin Hukuksal Niteliği, Kamu-İş, İş Hukuku ve İktisat Dergisi, C.14, S.2, 2015, 29-45.
- Kabakçı, Mahmut** : 5920 Sayılı Kanunun Ödünç İş İlişkisi Hakkındaki Veto Edilen Hükmünün AB Yönergesi Işığında Değerlendirilmesi, Çalışma ve Toplum, C.4, S.31, 2011, 73-112.
- Keser, Hakan** : İşverenin İşçiyi Gözetme Borcunun Geçici İş İlişkisine Yansımaları, Legal İSGHD, C.3, S.9, 2006, 65-109.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu** : 100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, Ankara 2019 ("<https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/185c2130-8070-4b2b-a91e-1d48322ca352.pdf>", E.T. 13.05.2023).
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip/Hatemi, Hüseyin/Serozan, Rona/Arpacı, Abdülkadir**: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Üçüncü Cilt, İstanbul 2014.
- Koçaker, Burak** : Özel İstihdam Bürolarının Çalışma Hayatındaki Yeri, Ankara 2022.
- Koçer, Sevim/Öksüz, Gülden**: Elektronik İşe Alma Sürecinde Özel İstihdam Bürolarının Rolü: Adecco Türkiye ve Kariyer.Net İncelemesi, Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, C.11, S.24, 2015, 181-203.
- Manav, Eda** : İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.19, S.2, 2017, 99.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/Astarlı, Muhittin/Baysal, Ulaş**: İş Hukuku, Ankara, 2022.
- Nazlı, Seçkin** : İş Kanununda Düzenlenen Mesleki Anlamda Geçici İş İlişkisine Yönelik Hükümlerin Değerlendirilmesi, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.3, S.1, 2016, 149-168 (Anılış: Geçici İş İlişkisi).
- Nazlı, Seçkin** : Özel İş Aracılığı, İstanbul, 2009.
- Nurmukhambetova, Aigul** : İş Kanununun Yeni Düzenlemesi Karşısında Geçici İş İlişkisi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.19, S.2, 2017, 177-221.
- Odaman, Serkan** : Türk ve Fransız İş Hukukunda Ödünç İş İlişkisi, İstanbul 2007.
- Odaman, Serkan** : Yeni Düzenlemeler Çerçevesinde Türk İş Hukukunda Ödünç İş İlişkisi Uygulaması, Sicil İş Hukuku Dergisi, S.36, 2016, 41-61 (Anılış: Ödünç İş İlişkisi).

- Odaman, Serkan/Çavuş, Ö. Hakan** : İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Ödünç İş İlişkisi, Prof. Dr. Turhan Esener'e Armağan, İKÜHFD, C.1, Özel Sayı, 2016, 249-277.
- Öktem Songu, Sezgi/Şahin Emir, Asiye**: Sosyal Güvenlik Hukuku Bakımından Özel İstihdam Bürosu Aracılığıyla Kurulan (Meslek Edinilmiş) Geçici İş İlişkisi Kapsamında Çalışan İşçiler, Sicil İş Hukuku Dergisi, S.43, 2020, 234-253.
- Önal, Esin** : İş Kanununda Geçici İş İlişkisi (I), Legal İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, C.9, S.34, 2012, 113-140 (Anılış: Geçici İş İlişkisi (I)).
- Özdemir, Erdem** : İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku Dersleri, İstanbul 2020 (Anılış: Ders Kitabı).
- Özdemir, Erdem** : İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, İstanbul 2014 (Anılış: İş Sağlığı ve Güvenliği).
- Özdemir, Erdem** : Mesleki Faaliyet Olarak Geçici İş İlişkisi: Düzenlenmeli Ama Nasıl?, Sicil İş Hukuku Dergisi, S.18, 2010, 20-32.
- Özkaraca, Ercüment** : Özel İstihdam Bürosu Aracılığıyla Geçici İş İlişkisi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku 2016 Yılı Toplantıları (03-04 Haziran 2016, Galatasaray Üniversitesi), İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2018, 53-102.
- Öztürk, Berna** (Editörler: Doğan Yenisey, Kübra/Ergüneş Emrağ, Seda) : "Özel İstihdam Bürosu Aracılığıyla Kurulan Meslek Edinilmiş Geçici İş İlişkisinde Tarafların İş Sağlığı ve Güvenliği Yükümlülükleri", İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar, İstanbul 2017, 207-256.
- Özveri, Murat** : Güvencesiz Çalışmanın Hukuki Dayanakları, Çalışma ve Toplum, C.2, S.33, 2012, 147-172 (Güvencesiz Çalışma).
- Sargeant, Malcolm** : Health and Safety of Vulnerable Workers in a Changing World of Work, Working Paper Adapt, 2009, 3 ("http://www.bollettinoadapt.it/old/files/document/4433WP_09_101.pdf", E.T. 05.02.2023).
- Sarıkaya, Ecenur** : Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Geçici İş İlişkisi, Legal İSGHD, C.18, S.69, 2021, 259-290.
- Sayın, Ali Kemal** : Emek Piyasalarını Düzenleyen Uluslararası Normlar, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, S.48, 2004, 53-96 (Anılış: Uluslararası Normlar).
- Sayın, Ali Kemal** : Emek Piyasasında Aracılık ve Özel İstihdam Büroları, Ankara 2002.

- Serin, İlhan** : 4857 Sayılı İş Kanunu'nda Geçici (Ödünç) İş İlişkisi, Legal İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, C.2, S.7, 2005, 1055-1090.
- Sözer, Ali Nazım** : Türkiye'de İş Aracılığı Faaliyetleri, Çimento İşveren Dergisi, C.8, S.6, Kasım 1994, 3-7.
- Süral Nurhan** : Özel İstihdam Büroları Aracılığıyla Geçici İş İlişkisi Semineri, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Ankara 2013.
- Süzek, Sarper** : İş Hukuku, İstanbul 2019.
- Süzek, Sarper** : Türk İş Hukukunda İşveren, Sicil İş Hukuku Dergisi, S.17, 2010, 17-26 (Anılış: İşveren).
- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı** (Editör: Aydın, Fazıl) : Çalışma Mevzuatı ile ilgili Avrupa Birliği Direktifleri, Ankara 2014.
- Taşkent, Savaş/Kurt, Dilek** : Mesleki Anlamda Ödünç İş İlişkisi, Kamu-İş, İş Hukuku ve İktisat Dergisi, C.13, S.1, 2013, 1-8.
- Taştan, Furkan Güven** : Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, İstanbul, 2017.
- Tatar, Gülsüm** : Sosyal Güvenlik Hukukunda Müteselsil Sorumluluk, Çalışma ve Toplum, C.4, S.55, 2017, 2133-2170.
- TİSK** : İşgücü Piyasalarında Özel İstihdam Bürolarının Önemi, TİSK İnceleme Yayınları 16, Ankara 2003 (Anılış: Özel İstihdam Bürolarının Önemi).
- TİSK** : İşsizlik Sigortası, Aktif İstihdam Politikaları ve Özel İstihdam Büroları, 2000 (Anılış: Özel İstihdam Büroları).
- Tuncay, A. Can** : Bir Seminerin Ardından: Özel İstihdam Büroları, Çimento İşveren Dergisi, C.9, S.1, Ocak 1995, 3-12.
- Ulucan, Devrim** : Karar İncelemesi, Çalışma ve Toplum, C.3, S.3, 2004, 145-152.
- Uşen, Şelale** : 2008/104/EC Sayılı Ödünç İş İlişkisine İlişkin Avrupa Birliği Yönergesinin Getirdiği Yeni Düzenlemelerin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi, Çalışma ve Toplum, C.3, S.26, 2010, 169-190.
- Uşen, Şelale** : Avrupa Birliği'nde Ödünç İş İlişkisi: İtalya Uygulaması ve Türkiye, İstanbul 2006, 69-70 (Anılış: Ödünç İş İlişkisi).
- Victoria, Howes** : Who is Responsible for Health and Safety of Temporary Workers – EU and UK Perspectives, European Labour Law, C.2, S.4, 2011, 379-400.

- Warmerdam, John/Katteler, Herman/Hugen, Frank** : Application of EU Directive on Occupational Health and Safety Protection of Employees with Temporary Work Contracts, Nijmegen 2007.
- WEC** : Social Impact Report 2021 (["https://wecglobal.org/private-employment-industry/#economicreport"](https://wecglobal.org/private-employment-industry/#economicreport), E.T. 04.08.2022).
- Yardımcıoğlu, Didem** : Türk İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda Mevsimlik İş Sözleşmesi, İstanbul 2020.
- Yiğit, Esra** : Özel İstihdam Büroları Aracılığıyla Geçici İş İlişkisi, İstanbul 2019.
- Yiğit, Esra** : İş İlişkisinde Kişisel Verilerin Korunması, İstanbul 2022 (Anılış: Kişisel Veriler).

Dilek ÖZBEK

UYUŞMAZLIKTAN KESİN HÜKME KADAR

AİLE DAVALARI REHBERİ

Dilekçe-Tensip-Yazışma ve
Onanmış Karar Örnekleriyle

Genişletilmiş ve Güncellenmiş

2. Baskı

- ◆ Nişan Davaları
- ◆ Boşanma Davaları
- ◆ Nafaka Davaları
- ◆ Evlenmenin Hükümsüzlüğü
- ◆ Kişisel İlişki
- ◆ Maddi ve Manevi Tazminat

- ◆ Velayet
- ◆ Soybağı
- ◆ Tanıma
- ◆ Mal Rejimleri
- ◆ Evlat Edinme
- ◆ Ve diğer tüm davalar

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Aile Davaları Rehberi

Dilek Özbek

Hukuk Yayınları Dizisi – 2567

İkinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 656 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 47771
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

- **ACAR**, Faruk, Aile Konutu Mal Rejimleri Eşin Yasal Miras Payı, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara 2012
- **AKINTÜRK**, Turgut/**ATEŞ KARAMAN**, Derya, Aile Hukuku, 2.Cilt, 15. Baskı, İstanbul 2013
- **DURAL**, Mustafa/**ÖĞÜZ**, Tufan/**GÜMÜŞ**, Mustafa Alper, Türk Özel Hukuku, Aile Hukuku, C. III, Filiz Kitabevi, İstanbul 2011
- **HATEMİ**, Hüseyin/**KALKAN OĞUZTÜRK**, Aile Hukuku, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, 2013
- **KÖSEOĞLU**, Bilal/**KOCAAĞA**, Köksal, Aile Hukuku ve Uygulaması, Ekin Yayınevi, 2011
- **ÖZTAN**, Bilge, Medeni Hukukun Temel Kavramları, 9. Bası, Turhan Kİtabevi, 2002
- **ÖZUĞUR**, Ali İhsan, Boşanma, Ayrılık ve Evlenmenin İptali Davaları, Adalet Yayınevi, 3. Bası Ankara 2008
- **PEKCANITEZ**, Hakan/**ATALAY**, Oğuz/**ÖZEKES**, Muhammet, Medeni Usul Hukuku, 12. Bası, Yetkin Yayınevi, Ankara 2011
- **REMZİ**, Mehmet/**AYDIN**, Sezer/**ISPARTALI**, Murat, Medeni Hukuk, İkinci Sayfa Yayınları, İstanbul 2010
- **ZEYTİN**, Zafer, Zafer, Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2008

<https://karararama.yargitay.gov.tr/#>

Ayşe İldeş Erdem

Avrupa Patent Vekili

**PATENT VE MARKA
VEKİLİNİN
REHBERİ**

Genişletilmiş

2. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Patent ve Marka Vekilinin Rehberi

Ayşe İldeş Erdem

Hukuk Yayınları Dizisi – 2903

İkinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 657 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

Okunacak Dokümanlar ve Kaynaklar

Sevgili okur, bizim iş; gelişen teknolojiyi hazırladığımız patent başvuruları ile koruma altına almaktır. O nedenle en güncel bilgi aslında kitaplarda değil internettedir. Mesleki temel bilgileri hariç tutuyorum. Örneğin kariyerin en başında okuman gereken kitaplar gibi. Aşağıda vereceğim internet linkleri bu kitap basıldığı tarihteki güncel linklerdir. Eğer sen kitabı aldığında bu linkler çalışmıyorsa aynı başlıklarla internette sen kaynak arayabilirsin. Okunacaklar listesini kolaydan zora göre sıraladım.

6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ve onun Uygulama Yönetmeliği

Türk Patent ve Marka Kurumu (turkpatent.gov.tr)
Patent Mevzuat ara sayfasından ulaşabilirsiniz.

Türk Patent Marka Kurumu internet sitesinde en altta hizmetler bölümünde Patent/Faydalı Model başlığı altında Patent Eğitim Setinin satır satır okuyunuz. EPO Teaching Kit'in Türkçesidir.

Patent Eğitim Seti (turkpatent.gov.tr)

Avrupa Patent Ofisi Teaching Kit tüm modülleri mutlaka okuyun. Hem Türkçesini hem İngilizcesini okumak her iki dilde terminolojiyi öğrenmenizi sağlar.

EPO - IP Teaching Kit

Türk Patent Marka Kurumu Patent ve Faydalı Model Başvuru Kılavuzu

522B990B-E529-4378-8287-66E77494B4FA.pdf (turkpatent.gov.tr)

Avrupa Patent Ofisi Guideline

EPO - Guidelines for Examination in the European Patent Office

Avrupa Patent Konvensiyonu

EPO - The European Patent Convention

Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı Patent Drafting Manual

WIPO Patent Drafting Manual

Ayhan SORGUCU

Avukat

(E) Hava Askeri Hâkim

HAVA ve UZAY HUKUKU

Air & Space Law

Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş

6. Baskı

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hava ve Uzay Hukuku (Air & Space Law)
Ayhan Sorgucu

Hukuk Yayınları Dizisi – 1748

Altıncı Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 660 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

Kaynakça

- ADIGÜZEL, Mehmet B. **Hava Hukuku ve Havacılık Yayınları**, THK Matbaası, Ankara, 2000
- AKİPEK, Ömer İlhan. **Devletler Hukuku**, İkinci Kitap, Ankara, İstiklal Matbaası, 1964.
- AKİPEK, Ömer İlhan. **Hava Sahasının Devletler Hukuku Bakımından Durumu**, İstiklal Matbaası, Ankara, 1959,
- ALASYA, H. Fikret: **Tarihte Kıbrıs**, İstanbul, 1988
- ARMAOĞLU, Fahir: **19. Yüzyıl Siyasi Tarihi**, TTK, Ankara, 1999
- ATUN, Ali F.: **İkinci Kıbrıs Seferi**, H.A.K. yayınları, İstanbul, 1999
- Avrupa Konseyi'nin Aralık 2000 Tarihli **"Single European Sky"** Adlı Raporu.
- BAL, Ali. **Uluslararası Hava Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2019.
- BARGIACCHI, Paolo. **The Freedom of Overflight in the High Seas**, The Aegean Sea 2000 Symposium, TUDAV Yayınları, İstanbul, 2000.
- BAŞEREN, Sertaç H. **Ege Sorunları**, TUDAV Yayınları, İstanbul, 2003.
- BAYKAL, Ferit Hakan. **Deniz Hukuku Çalışmaları**, İstanbul, Alfa Yayınları, 1988.
- BELBEZ, Hikmet. Hava Hukuku, AÜHF Dergisi.
- BERGER Adolf: **Encyclopedic Dictionary of Roman Law**, 1991
- BİLSEL, Cemil: **Milletlerarası Hava Hukuku**, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1948
- BOZKURT, Enver. **Türkiye'nin Uluslararası Hukuk Mevzuatı**, Ankara, 1992.
- BROWLIE, Ian: **Principles Of Public International Law** Fifth Ed. Oxford, 1998

- CANBOLAT, Ayşe Gül: **Hava Taşıma Sözleşmelerinde Taşıyıcının Sorumluluğu**, Ankara 2009,
- CİN, Turgay. **Türkiye ve Yunanistan Bakımından Ege'deki Karasuları Genişliği Sorunu**, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2000.
- COQAOZ, Raphael. **Le Droit prive International Aerien**, 1938,
- ÇAĞA, Tahir: **Hava Hukuku**, İ.Ü Hukuk Fakültesi Yayını, İstanbul, 1963
- ÇELİK, Edip. **Milletlerarası Hukuk**, İkinci Kitap, İstanbul,1989.
- Denizde Silahlı Çatışma Hukuku**, İstanbul, HAK Yayınları, 1999.
- DARCAN, Ahu İlknur, **Türk-Yunan İlişkilerinin Psikopolitiği ve Hava Sahası Sorunları**, (basılmamış yüksek lisans dönem projesi), Ankara, 2008.
- DYKE, Jonathan M. **The Interconnected Ageean Sea Disputes, Problems of Regional Seas Symposium**, İstanbul, TÜDAV Yayınları, 2001.
- GLAHN, Gerhard: **Law Among Nations** 5th Ed. Mac Millan New York, 1986
- GOLDSTEIN, F. **US-CHINA Relations**, USA,1975.
- GÖKNİL, Mahzar Nedim. **Hava Hukuku**, İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1951.
- GÖNLÜBOL, Mehmet. **Barış Zamanında Sahil Sularının Hukukî Statüsü**, Ankara, 1959.
- GÖNLÜBOL M. ve Ö. KÜRKÇÜOĞLU. **Olaylarla Türk Dış Politikası (1919-1995)**, Ankara,1996
- GÜLER, Erdoğan. **Uluslar arası Hava Hukuku Bakımından Türk-Yunan Hava Sahası Sorunu**, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2005.
- GÜNDÜZ, Aslan. **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Teşkilatlarla İlgili Temel Metinler**, İstanbul,1989.
- GÜNEL, Reşat Volkan, **Uluslararası Havacılık Hukuku**, İstanbul, 2010

- GRIEF, N. **Açık Denizler Üzerindeki Hava Sahasındaki Uluslararası Kamu Hukuku**, Hollanda, Martinus Nijhoff Yayınevi, 2000.
- HOLLİCK, A. **Ocean Law**, Institute of Strategic Studies, Number 41, USA, 1995.
- HOLLİCK, A. **Senate Approval of UNCLOS**, Institute for Strategic Studies, Number 41, 1995.
- İNAN, Yüksel. **Devletler Hukuku Bakımından Kıyı Suları Balıkçılığı ve Sorunları**, Ankara, 1976.
- İNAN, Yüksel; BAŞEREN, Sertaç H.: **Status of Kardak Rocks / Kardak Kayalıklarının Statüsü**, Ankara, 1997
- İSMAİL, Sabahattin: **150 Soruda Kıbrıs**, Kastaş Yayınları, İstanbul, 1988
- KANER, İnci: **Hava Hukuku**, İstanbul, 2004
- KIRMAN Ahmet, **Havayolu ile Yapılan Uluslararası Yolcu Taşımalarında Taşıyıcının Sorumluluğu**, Ankara, 1990
- KÖNİ, Hasan: **Uçaklara Karşı Girişilen Eylemlerin Uluslararası Hukukta Doğurduğu Sorunlar**, Ankara, 1977.
- KURUMAHMUT, Ali. **Uluslararası Boğazlardan Geçiş ve Türk Boğazlarının Hukukî Statüsü**, HAK Yayınları, İstanbul, 1999.
- KURUMAHMUT, Ali. **EGE'de Temel Sorun**, Ankara, TTK Yayınları, 1998.
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Resmi Gazetesi**, Lefkoşa, 3 Ocak 1992.
- MERAY Seha L. **Devletler Hukukuna Giriş**, Ankara, 1968.
- NATO Güneydoğu Avrupa Müttefik K.K.K.'lığı Yayınları **EGE'de Türk Yunan Askeri Sorunları**, İzmir, 1995.
- ÖZMAN, Aydoğan. **Deniz Hukukunda Yeni Gelişmeler**, Ege'de Deniz Sorunları Semineri, Ankara, A.S.B.F. Yayınları, 1986.

ÖZTÜRK Yaşar: Hava Hukuku I,Samsun, 2010

PAZARCI, Hüseyin. **Doğu EGE Adalarının Askerden Arındırılmış Statüsü**, Ankara, A.Ü.S.B.F Yayınları,1986.

PAZARCI, Hüseyin. **Uluslararası Hukuk Dersleri**, II. Kitap, Ankara, Turhan Kitabevi, 1999.

PAZARCI, Hüseyin. **Uluslararası Hukuk**, Ankara, Turhan Kitabevi, 2003.

The Commander's Handbook on The Law of Naval Operations,US Navy Publication, USA ,1992.

TOLUNER, Sevin. **Milletlerarası Hukuk Dersleri**, İstanbul, Fakülte-ler Matbaası, 1979.

TOLUNER, Sevin. **Türkiye'nin Bazı Dış Politika Sorunları**, İstanbul, Betaş Yayınları, 2000.

TOLUNAY, Tuncay, Yüzbaşı, Hava Kuvvetleri Komutanlığı Trafik Şube Md.

ÜLGEN Hüseyin, **Hava Taşıma Sözleşmesi**, İstanbul 1987

YÜZBAŞIOĞLU, Aynur, **Hava Hukuku Açısından Ege Hava Saha-sına İlişkin Sorunlar**, (basılmamış yüksek lisans tezi), Ankara, 1989, s.89.

İnternet Siteleri

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği. www.abgs.org

ABD Deniz Kuvvetleri. www.nwc.navy.mil

Yunanistan Dışışleri Bakanlığı. www.hellenicmfa.gov.gr

BM. www.un.org

ICAO. www.icao.org

Dışışleri Bakanlığı. www.mfa.gov.tr

Adalet Bakanlığı. www.adalet.gov.tr

DHMİ. www.dhmi.gov.tr

Sivil Toplum Kuruluşu. www.diaspora-net.org

Hukuk Sitesi. www.lawbiz.ch/airlaw.htm

Hukuk Sitesi. www.nsulaw.nova.edu

Hukuk Sitesi. www.hanara.kmaritime.ac.kr

Hukuk Sitesi. www.legalisplatform.net

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Sitesi <http://www.shgm.gov.tr>

Dış İşleri Bakanlığı Resmi Sitesi <http://www.mfa.gov.tr>

Devlet Hava Meydanları İşletmesi Hava Seyrüsefer Dairesi Başkanlığı
Resmi Sitesi

<http://www.ans.dhmi.gov.tr>

Eurocontrol - Avrupa Hava Seyrüsefer Güvenliği Teşkilatı Resmi
Sitesi

<http://www.eurocontrol.int>

JAA – Birleşik Havacılık Otoriteleri Resmi Sitesi. <http://www.jaa.nl>.

Avrupa Birliği Sitesi. <http://www.europa.eu.int>

Türk Silahlı Kuvvetleri Resmi Sitesi <http://www.tsk.mil.tr>

Yunan Dış İşleri Bakanlığı Resmi Sitesi. <http://www.mfa.gov.gr>.

Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi Sitesi <http://www.avsam.org/tr/>

KKTC Resmi Sitesi <http://www.trncpio.org>

NTV Haber Sitesi <http://www.ntvmsnbc.com>

Haber Sitesi <http://www.gokyuzuhaberci.com>

Bilgi Sitesi <http://www.wikipedia.org>

Resim Sitesi: <http://www.scienceandsociety.co.uk>

Resmi Belgeler

Yunan Resmi Gazetesi (Eftmeris tis Kiverniseos) No 68. Law 2569/1921.

Yunan Resmi Gazetesi (Eftmeris tis Kiverniseos) No 158. 13 June 1931.

Lozan Andlaşması, 1923.

Montrö Andlaşması, 20 Temmuz 1936.

Şikago Sözleşmesi ve Ekleri, 7 Aralık 1944.

Cenevre Deniz Hukuku Sözleşmesi, 29 Nisan 1958.

Hamburg Denizde Arama ve Kurtarma Uluslararası Sözleşmesi,
1979.

BM Deniz Hukuku Sözleşmesi, 1982.

2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu, 19 Ekim 1983.

2674 sayılı Kara suları Kanunu R. G., 29 Mayıs 1982, S. 17708

2565 Sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu

Hudut Bölgeleri Uçuş Yönetmeliği, 16 Aralık 1982.

Türk Arama Kurtarma Yönetmeliği, 7 Ocak 1989.

AIP TURKEY

“ICAO İkinci Ortadoğu Bölgesel Toplantısı Dokümanı” Kasım 1950
İstanbul, ICAO Doc 7055, MID/2-RAC ICAO Montreal,
February 1951, (Final Report of the Rules of the Air and
Air Traffic Control Committee, Second Middle East
Regional Air Navigation Meeting (Istanbul, October –
November 1950)

“ICAO Üçüncü Ortadoğu Bölgesel Toplantısı Dokümanı”, Mart 1952
Paris, ICAO Doc 7280, EUM III/1952

“ICAO Dördüncü Avrupa Bölgesel Toplantısı Dokümanı”, 21 Şubat
1958 Cenevre, ICAO Doc 7870

“ICAO Ortadoğu-Uzakdoğu (MID/SEA) Bölgesel Hava Seyrüsefer Toplantısı Dokümanı”, 7 Ocak–3 Şubat 1959 ROMA, ICAO Doc 7697

“ICAO Ortadoğu Özel Bölgesel Hava Seyrüsefer Toplantısı Dokümanı”, 4–23 Ekim 1965 Cenevre, ICAO Doc 8553

714 Sayılı NOTAM

1066 Sayılı NOTAM

1157 Sayılı NOTAM

13 Haziran 1931 tarihli 5017 Sayılı Yunan Kanununu (1931 Kraliyet Kararnamesi)

ICAO Konseyinin 6 Ağustos 1982 Tarihli, AN 1/12/82/119 Sayılı Kararı

Prof. Dr. Hasan PULAŞLI
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku Öğretim Üyesi

ŞİRKETLER HUKUKU

GENEL ESASLAR

(Allgemeine Grundlagen
des Gesellschaftsrechts)

Güncellenmiş ve Genişletilmiş

9. Baskı

- Adî şirket
- Kollektif şirket
- Komandit şirket
- Sermayesi paylara bölünmüş
komandit şirket
- Şirketler topluluğu
- Anonim şirket
- Limited şirket

ADALET YAYINEVİ
ANKARA - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Şirketler Hukuku Genel Esaslar
Hasan Pulaşlı

Hukuk Yayınları Dizisi – 1778

Dokuzuncu Baskı : Ocak 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 662 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

BİBLİYOGRAFYA

- Affolter**, Markus; Die Durchsetzung von Informationspflichten im Zivilprozess (Diss. St. Gallen 1993 = St. Galler studien zum Privat-, Handels- und Wirtschaftsrecht 36).
- Akbilek**, Nevzat, Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda Şirket Birleşmelerinde Pay Sahiplerinin Korunması, 1. baskı, Ankara 2009.
- Akdağ Güney**, Necla, Umwandlung öffentlicher Unternehmen in der Türkei, (Diss.), Frankfurt a. M./Berlin/Bern, 2002.
- Akdağ Güney**, Necla, Türk Ticaret kanunu Tasarısında Şirketlerin Yeniden Yapılanmasına İlişkin Düzenlemeler hakkında Genel Değerlendirme, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl. 2005, C. II, Sa.1.
- Akdağ Güney**, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. bası, İstanbul 2010.
- Akdağ Güney**, Necla, 6552 Sayılı Torba Kanun İle TTT Md. 371'e Eklenen Yedinci Fıkra İlişkin Değerlendirmeler, Arslanlı Bilim Arşivi, (2014) s. 1 vd.
- Akdağ Güney**, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012.
- Akdağ Güney**, Necla, Anonim Şirketlerde Eşitlik İlkesi, GÜHFD, C.XVIII, ıl. 2004, Sa. 3-4, s.115-135.
- Aker**, Halit; Hâkim İşletme İle Bağımlı Şirket Arasındaki Hukukî İlişki ve Hâkim İşletmenin Sadakat Borcu.
- Aker**, Halit, (Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Kolektif ve Komandit Şirketlerde Şirket Kararlarına İlişkin Oy Hakkı Düzenlemeleri (TK Tasarı m.226,309) Hakkında Bazı Düşünceler, Legal Hukuk Dergisi, Eylül 2009, Yıl.7, Sa. 81, s. 2799-28129).
- Akın**, Murat Yusuf, Şirketler Hukukunda ve Özellikle Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Sadakat Borcu, İstanbul, 2002.
- Akünel**, Teoman, Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı, Mukayeseli Hukuk Dergisi, 1969, Sa.5, 257 vd.
- Akünel**, Teoman; Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, İstanbul 1995.
- Akyol**, Şener.; Know-How – Management – Joint Venture Ve Büyük Çaplı İnşaat Sözleşmeleri, Borçlar Hukuku (Özel Borç İlişkileri), Iı.Fasikül, İstanbul 1997.
- Al Kılıç**, Şengül, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşmesi, 1. Basım, İstanbul 2009.
- Alışkan**, Murat, Limited Şirket, Tarihçe Niteliği, İstanbul 2013.
- Altay**, Sıtkı Anlam, 4672 Sayılı Kanun'un Bankaların yeniden yapılandırılmasına ve Tasfiyesine İlişkin Sistem Üzerine Etkileri, Ömer Teoman'a 55. Yaş Armağanı, İstanbul 2002.

- Altay**, Sıtkı Anlam, “Türk Ve İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Esas Sözleşmesel Bağlam”, Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi, İsviçre Borçlar Kanunu’nun İktisabının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku’nun Türk Ticaret Hukukuna Etkileri, İstanbul 2009, S.563-638.
- Ansay**, Tuğrul, Yargıtay Uygulamasında Anonim Şirketler Hukuku, Ankara 1981.
- Ansay**, Tuğrul, İnfisah Eden Bir Anonim Şirket Ana Sözleşmesinin Değiştirilebilmesi Sorunu, Ticaret Hukuku Ve Yargıtay Kararları Sempozyumu Iıı, Ankara 1986.
- Ansay**, Tuğrul; Adî Şirket, Dernek ve Ticaret Şirketleri, Ankara 1967.
- Ansay**, Tuğrul; Anonim Şirketler Hukuku, 6. Bası, Ankara 1982.
- Appenzeller**, Hansjürg; Werden Internet-Gv Bald Zu Einer Alternative?, Finanz Und Wirtschaft Vom 16. Februar 2000, S. 27 Vd.
- Arat**, Tuğrul, Ticaret Şirketlerinin Tâbiyeti, Ankara, 1970.
- Arıcı**, Fatih, Alacak Hakkının Anonim Ortaklığa Sermaye Olarak Taahhüdü, İstanbul 2003.
- Arkan**, Sabih, Ticari İşletme Hukuku, 19. Baskı, Ankara 2014.
- Arslan**, İbrahim, Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması, (Dok.Tezi), Konya 1994.
- Arslanlı**, Halil, Anonim Şirketler I, Umumî Hükümler, 3. baskı, İstanbul 1960.
- Arslanlı**, Halil, Ticari Bey’, 4. baskı, İstanbul 1955.
- Arslanlı**, Halil, Anonim Şirketler II-III. Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahvil-ler, İstanbul 1960.
- Arslanlı**, Halil, Anonim Şirketler I-Iı, İstanbul 1960.
- Arslanlı/Domaniç**, Limited Şirket Hukuku ve Uygulaması, Hisseli Komandit Şirketler, C. Iıı, İstanbul 1989.
- Atabek**, Reşat, Tek Ortaklı Şirket, Batider, 1983, C.Xıv, Sa.1, 23-35.
- Atalay**, Oğuz, Anonim Şirketlerin İflası, İzmir 1996.
- Atan**, T. Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mesuliyeti, Ankara, 1967.
- Atasoy**, Ömer Adil, Avrupa Şirketinde Çalışanların Yönetime Katılması, Eskişehir 1995.
- Ayan**, Özge, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları, Ankara 2013.
- Aydın**, Alihan, Anonim Ortaklıkta Çoğunluk Pay Sahiplerinin Azınlığa Karşı Korunması, Prof. Dr. E. Moroğlu’na Armağan, İstanbul 1999, S. 29 Vd.
- Ayoğlu**, Tolga, Bankalar Hukukunda Malî yapının Bozulması kavramı Malî Yapısı Bozulan Bankaların Temettü Avansı Müessesinden yararlanma İmkânı, Ömer Teoman’a 55. Yaş Armağanı, İstanbul 2002, s. 66 vd.

- Ayoğlu**, Tolga, “Yeni Pay Alma Hakkının Sınırlandırılması ve Kaldırılması”, İsviçre Borçlar Kanunu’nun İktisabının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku’nun Türk Ticaret Hukukuna Etkileri, İstanbul 2009, S. 659-712.
- Ayoğlu**, Tolga, “Anonim Ortaklıkların Kendi Paylarını İktisap Etmeleri Ve Karşılıklı Katılmalar Meselesi”, Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi, İsviçre Borçlar Kanunu’nun İktisabının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku’nun Türk Ticaret Hukukuna Etkileri, İstanbul 2009, S. 525-562.
- Aytaç**, Zühtü, Anonim Ortaklıklarda İbra, Ankara 1982.
- Aytaç**, Zühtü, Sermaye Piyasası Hukuku Ve Hisse Senetleri, Ankara, 1988.
- Aytaç**, Zühtü, Bağlı İşletmeler Hukuku ve Türk Hukukundaki Görünüm, Batider, C.VIII, 1976, Sa.4, S. 97 Vd.
- Aytaç**, Zühtü, Deutsches und türkisches Konzernrecht im Vergleich, Freiburg i. Br., Diss. 1975.
- Aytaç**, Zühtü, Anonim Ortaklıklarda İbra, Ankara 1982.
- Brechbühl**, B., Haftung Aus Erweckten Kozernvertrauen, Diss. Bern 1998.
- Bächtold**, Thomas Christian, die Informationen des Verwaltungsrates, Diss. Bern 1997.
- Baer**, Jakob, Die Abwehr der Überfremdung nach schweizrischem Aktienrecht, ZGR,1976, S. 62 Vd.
- Baer**, Jakob, Führung und Kontrolle von Unternehmen, Der Schweizer Treuhänder (St), 2006/11, S. 800.
- Bahtiyar**, Mehmet, Anonim Ortaklıkta Kayıtlı Sermaye Sistemi Ve Sermaye Artırımı, İstanbul 1996.
- Bahtiyar**, Mehmet, Anonim Ortaklık Anasözleşmesi, İstanbul 2001.
- Bahtiyar**, Mehmet, Anonim Ortaklıkta Kayıtlı Sermaye Artırımını Tescili Ve Tescilin İşlevi, Batider C.XVIII S.4, 1996.
- Ballar**, Suat, Türk Dernekler Hukuku, İstanbul, 1987.
- Barlas**, Nami, Adî Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri, İstanbul 1998 Ve 2. Baskı 2008.
- Bärtschi**, Harald, Verantwortlichkeit Im Aktienrecht, Diss. Zürich 2001(Sshw, Bd. 210).
- Barz**, C.H. Grosskommentar zum Aktiengesetz, 3.Aufl. Berlin 1973.
- Başpınar**, Veysel, Borç Sözleşmelerinin Kısmî Butlanı, Ankara 1998.
- Baştuğ**, İ./Göksoy, Y.C., Limited Şirkette Ortakların Denetleme Hakları, Oğuz İmregün’e Armağan, İstanbul 1998.
- Baştuğ**, İrfan; Şirketler Hukukunun Temel İlkeleri, İzmir 1974.
- Battal**, Ahmet, Bankacılık Kanunu Şerhi (5411 Sayılı Kanun ve Açıklaması), Ankara 2006 ve izleyen baskıları.
- Baudenbacher**, Basler Kommentar, Obligationenrecht II, 2. Aufl. Basel / Genf /München 2002.

- Baumbach/Hueck**, Aktiengesetz, Kurzkommentar, 13.Auflage München 1968.
- Becker**, H. Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch Bd. V. Obligationenrecht, 2. Abteilung, Bern 1934.
- Benckendorf**, Andreas, Der Erwerb eigener Aktien im deutschen und US-amerikanischen Recht, Baden-Baden 1998.
- Benz**, Ulrich; Aktienbuch und Aktionärwechsel, Diss, Zürich 1981.
- Berber**, Leyla, K.; İnternet Üzerinden Yapılan İşlemlerde Elektronik Para ve Dijital İmza, Ankara 2002.
- Bertsch**, Wilfried, Die Auflösung der Aktiengesellschaft aus wichtigen Gründen, diss. Zürich 1947.
- Bertschinger**, Urs, Aktienrechtliche Verantwortlichkeit: Weisungen des Aktionärs an die Verwaltungsräte schliessen Anspruch der Gesellschaft aus, in: SZW 72 (2000), s. 197 vd.
- Beuthien**, Volker; Unternehmenskonzentration und Kleineraktionärsschutz, JuS 1970.
- Biçer**, Levent/**Hamamcıoğlu**, Esra, Limited Şirket Payının Rehni, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. I, S. 2, Ankara 2013, s. 59-88.
- Bilge**, Mehmet Emin, Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Temsilci Aracılığıyla Oy Vermede İnternet Kullanımı, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi (Aühfd), C.VII, S.1-2, S. 341-367.
- Bilge**, Mehmet Emin, Pay Sahiplerinin Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarına İnternet Ortamında Katılımı, Bilgi Toplumunda Hukuk, Prof. Dr. Ünal Tekinalp'e Armağan İstanbul 2003. C. I, S. 219.
- Bilgili**, Fatih/**Demirkapı**, Erhan, Şirketler Hukuku, 9. Basım, Bursa 2013,
- Bilgili**, Fatih, "İsviçre Ve Alman Hukuku Işığında Türk Ortaklıklar Hukukunda Gizli Ortaklık İlişkileri, Ankara 2003.
- Bilgili**, Fatih, İnternet Ve Anonim Ortaklık Genel Kurulu, Prof. Dr. Necip Kocayusufoğlu İçin Armağan, Ankara 2004, S.565 Vd.
- Bilgili, Fatih**, İsviçre Ve Alman Hukuklarında Anonim Ortaklıkların Organlarının Davranışlarından Dolayı Üçüncü Kişiler Karşısındaki Sorumluluğu Ve Organların Tazminat Borcu, Ankara 2004.
- Bilgili**, Fatih; Adi Ortaklığın Fiil Ehliyeti Ve Alman Federal Mahkemesi'nin Verdiği Yeni Karar Karşısında Ortaya Çıkan Durum, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Armağanı, İstanbul 2002, S. 197 Vd.
- Bilgili**, Fatih; Publizitätspflichten Von Aktiengesellschaften Nach Dem Türkischen Kapitalmarktrecht –Vergleich Und Hinweise Auf Die Deutsche Lösung–, Frankfurt Am Main 2000.
- Binder**, Andreas, Die Verfassung der Aktiengesellschaft, Zürich 1988.
- Birsel**, Mahmut T. Anonim Şirketlerde Tali Yüküm, Batider, C.VIII, Sa. 3, s. 41 Vd.
- Birsel**, Mahmut T., Yargıtay Kararları Işığında Şirket Kârı Konusunda Anonim Şirket İle Pay Sahibi Arasındaki Menfaat Tartışması, Ankara 1971.

- Birsel**, Mahmut T., Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları, İmran Öktem'e Armağan, Ankara, 1970, S. 639 vd.
- Bischoff**, Jörg, Das Shareholder Value-Konzept, Wissbaden 1994.
- Blanquet**, Françoise: “Das Statut der Europäischen Aktiengesellschaft (Societas Europaea «SE»)", ZGR 1/2002, s. 20 ff. ZGR 1/2002, s. 59.
- Blättler**, Jörg, Basler Kommentar, 4. Auflage 2012, Art. 660 vd. (*Neuhaus*, Markus R. ile birlikte).
- Blum**, Oliver, Rechtliche Aspekte der Due Diligence, Der Schweizer Treuhänder 4/2006, s. 233 vd.
- Boemle**, Max, Aktienzertifikate, interims- und Lieferscheine, Diss. St. Gallen 1955.
- Boemle**, Max, Wird die nennwertlose Aktie die Volksaktie bringen? Der Schweizerischer Treuhänder 5/2002, s. 500 vd.
- Bosman**, Aleidus Gerard, Konzernverbundenheit ihr Auswirkungen auf Veträge mit Dritten, Zürich 1984.
- Bozgeyik**, Hayri. Halka Açık Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı, Batider C.XX. 2000, Sa. 3, s. 117 vd.
- Bozkurt**, Enver/**Özcan**, Mehmet/**Köktaş**, Arif, Avrupa Birliği Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2004.
- Boztosun Odman**, Nuriye Ayşe, Hukuksal Açidan Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği, Ankara 2013.
- Böckli**, Peter, Schweizer Aktienrecht, 2. Auflage, Zürich 1996.
- Böckli**, Peter, Aggressive Aktienaufkäufer und Unternehmensleistungen in Clich, Neue Zürcher Zeitung, Nr.48, 27/28.2.1988.
- Böckli**, Aktienrechtliche Sondervermögen und Darlehen an Aktionäre, in: Festschrift für Frank Vischer, Zürich 1983, s. 527 vd.
- Böckli**, Der Schweizer Treuhänder 3/2000, s. 133vd.
- Böckli**, Neun Regeln der «Best Practice» für den Rückkauf nichtkотиerten eigener Aktien, Der Schweizer Treuhänder, 2001, 575 ff.
- Böckli**, Peter; Corporate Governance auf Schnellstrassen und Holzwegen, Schweizer Treuhänder, 3/2000, s. 135 ff.
- Böckli**, Peter, Rechtsfragen zum Spaltungsverfahren des Fusionsgesetzes, Der Schweizerischer Treuhänder, 11/2004 s. 899 ff.
- Böckli**, Peter, Schweizer Aktienrecht, 3. Aufl., Zürich-Basel-Genf 2004.
- Böckli**, Peter, Rechtsfragen, Schweizerischer Treuhänder, 11/2004, s. 906.
- Bröcker**, Norbert/**Schouler**, Oliver; Bereit für die Online-Hauptversammlung?, in: Dirk Zetzsche (Hrsg.), Berlin 2002.
- Brügger**, Urs, Aspekte des börsenhaldels mit vinkulierten Namenaktien SZW 1992, 215 vd.
- Bucher**, Eugen,: Berner Kommentar, Bd.I/1, 1. Teilband.

- Butzke**, Volker, in *Obermüller, W/Werner, W/Winden, K*; Die Hauptversammlung der Aktiengesellschaft, 4. Auflage, Berlin 2008.
- Bühler**, Christoph, B., US Corporate Governance Reform: Impact on NYSE-Listed Swiss Companies, Zürich 2004.
- Bürgi**, Wolfgang, Das Obligationenrecht, 5. Teil, Die Aktiengesellschaft, Zürich 1969.
- Bürgi/Nordmann**, Zürher Kommentar, Die Aktiengesellschaft. (Art. 739-771), Zürich 1979.
- Caffisch**, Silvio; Die Bedeutung und die Grenzen der rechtlichen Selbständigkeit der abhängigen Gesellschaft im Recht der Aktiengesellschaft, Zürich 1961.
- Camponovo**, Rico A.; Die Verantwortlichkeit der Revisionsstelle im Spiel von Rechtsprechung. Der Schweizer Treuhänder (ST) 1-2/2004, s. 71 vd.
- Candan**, Turgut, Kanunî Temsilcilerin Vergisel Sorumluluğu, Ankara 1994.
- Carbonara/von der Crone**, Aushändigung von Jahresabschlüssen, SWZ 1/2004, s. 88 ff.
- Cassut**, Andreas, Sonderprüfung im künftigen schweizerischen Aktienrecht, Diss. Zürich 1991.
- Cassut**, Andreas, Das Institut der Sonderprüfung, Der Schweizer Treuhänder 1991.
- Cihanhiroğlu**, Celal, Alman ve İsviçre Hukuku ile Mukayeseli Olarak Türk Hukukunda Kollektif Ortağın Mesuliyeti (Tez), 1974, s.25 vd. 43 vd.
- Claussen**, Carsten, P., Die Hauptversammlung im Wandel, in: Dirk Zetzsche (Hrsg.), Berlin 2002.
- von Büren**, Roland, Der Konzern im neuen Aktienrecht, Grundfragen des neuen Aktienrechts, Bern 1993.
- von BÜREN**, Roland.: Fusion, Umwandlung und Vermögensübertragung unter Beteiligung von Instituten des öffentlichen Rechts, SZW/RSDA 3/2004, s.178 vd.
- von BÜREN**, R./Stoffel,W,A./Schnyder,A.K./Christen-Westenberg, C., Aktienrecht, Zürich 2000.
- von COLBE/BUSE**; Was ist und was bedeutet Shareholder Value aus wirtschaftlicher Sicht, ZGR 1997, s. 271.
- Coştan**, Hülya, Anonim Ortaklıklarda Bölünme, Ankara 2004.
- Coştan**, Hülya, Türk Ticaret Kanunu tasarısı Hükümlerine Göre Anonim Şirketin Birleşme, Bölünme ve Tür Değişirme yapılanmasında Alacaklının Korunması, Ankara 2009.
- Coştan**, Hülya, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hükümlerine Göre Anonim Şirketin Birleşme, Bölünme ve Tür Değişirme Yoluyla Yeniden Yapılanmasında Alacaklıların Korunması, Ankara 2009 ve 3. bası 2012.
- von der Crone**, H.C./Beyeler,K./Dédeyan, D., Stakeholder im Aktienrecht, Zeitschrift für Schweizerisches Recht (SZR), 4. Heft, 1. Halbband, Zürich.

- von der Crone**, H.C., Die Internet-Generalversammlung, Festschrift für Peter Forstmoser zum 60. Geburtstag, Zürich 2003, s. 158 vd.
- von der Crone**, H.C., Die Leitung der Generalversammlung, SZW/RSDA 1/2004, 2 vd.
- von der CRONE**, H.C.; Arbeitsteilung im Verwaltungsrat, SSHW (Schweizer Schriften zum Handels- und Wirtschaftsrecht, Zürich 2006, s. 79 vd.
- von der CRONE**, H.C.; Die Internet-Generalversammlung, Festschrift für Peter Forstmoser zum 60. Geburtstag, Zürich 2003, s. 155.
- von der Crone**, H.C./Martinez, Marolda; Vermögensübertragung, SZW/RSDA 3/2004, s. 297 vd.
- von der Crone**, Hans Caspar; Interessentkonflikte im Aktienrecht SZW 1994, s. 7.
- von der Crone**, Hans Caspar A. **Carbonara**, L.M. **Martinez**, Corporate Governance und Führungsorganisation in der Aktiengesellschaft, (SJZ [Schweizerische Juristenzeitung], 100 (2004), Nr. 17, S.405-412.
- von der Crone**, Hans Caspar, Arbeitsteilung im Verwaltungsrat (SSPHW Band, 76, Bern, 2006, s. 79-86.
- von der **CRONE**, Karin **BEYELER**, Daniel **DÉDEYAN**, ZSR/NF bd. 122, 2003, I.Hb. s. 409 vd.
- von der Crone / Gersbach / Kessler / Dietrich/Berlinger**, Fusionsgesetz, Fusion: Executive Summary s. 1/2. Internetplattform zum Transaktionsrecht, <<http://www.fusg.ch/site/fusion/summary/index.php?datum=2004-07-01>>,Stand:01.07.2004, besucht am 17.11.2004.
- von der Crone**, Hans Caspar; Bericht zur Teilrevision des Aktienrechts, Teil 4: Stimmrechtsvertretung/Dispoaktien, www.rwi.unizh.ch/vdc. 20.7.2006.
- Çağa**, Barbaros, Limited Şirkette Ortaklık Payının Devri, Batider, C.VII (1974), Sa. 3, s. 581 vd..
- Çağlar**, Hayrettin, Anonim Şirketlerde Esas Sermayenin Azaltılması, Ankara 2010.
- Çamoğlu**, Ersin, Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 1972 ve 3. Baskı 2010.
- Çamoğlu**, Ersin, Kollektif Ortaklıkta Haklı Sebep Kavramı ve Ortağın Haklı Sebep ile Çıkarılması, İstanbul 1976.
- Çamoğlu**, Ersin, Limited Ortaklıktan Çıkarılma, Batider, C.XXX,(Eylül 2014), Sa.3, s. 5-20.
- Çebi**, Hakan, Türk Ticaret Tasarısına Göre Anonim Ortaklıkların Bölünmesi, 1. baskı İstanbul 2010.
- Çeker**, Mustafa, Halka Açık Anonim Şirketlerde Temsilci Aracılığıyla Oy Kullanma Ve Pay Sahiplerine Çağrıda Bulunularak Vekâlet Toplanması, Batider, C. XVIII. (1995), S.1-2, s. 173 vd.
- Çeker**, Mustafa, Anonim Ortaklık Payı Üzerinde Hapis Hakkı Bulunması Halinde Oy Hakkı Kime Aittir? (Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin Bir Kararı Münasebetiyle), Batider C. XVIII (1996), S.4, s. 157 vd.

Bibliyografya

- Çeker**, Mustafa; Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması (doktora tezi), Ankara 2000.
- Çelik**, Aytekin; Türk Ticaret Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerin Denetimi, Prof. Dr. Tuğrul Ansay'a Armağan, Ankara 2006, s. 543 vd.
- Çelik**, Aytekin, Anonim Şirketler Ortaklıktan Çıkarılma, Ankara 2012.
- Çeliktaş**, İlyas, Anonim Ortaklığın Kendi Paylarını İktisabı, İstanbul 2006.
- Çemberci**, Mustafa, Kollektif Şirket Hangi Halde Sona Ermiş Sayılır, Batider, 1967, C. IV, Sa.1, s. 77 vd.
- Çevik**, Kemal; Türk Hukukunda Tek Ortaklı Şirket/Sınırlı Sorumlu Ticarî İşletme, Prof. Dr. Ali Bozer'e Armağan, Ankara 1998, s. 41 vd.
- Çiğsar**, Melih Gizem, Limited Şirkette Esas Sermaye Payının Rehni, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- Dağ**, Üner, Pay Defterinin Niteliği ve Anonim Ortaklığın Pay Sahiplerine İlişkin Diğer Kayıtlar, İkt. ve Mal. C.XXXVI, Sa. 4 (1989), s. 152 vd.
- Dayınlırlı**, Kemal, Joint Venture Sözleşmesi, Ankara 1989.
- Demirkapı**, Ertan, Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklıkta Payın Devri, İzmir 2008.
- Develi**, Bilge, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Ayrılma Akçesi, GÜHFD, C.17, Sa. 1-2, s. 443-489
- Dietrich**, Nikolas; The "Business Judgement Rule": Whose judgement, Corporate Governance Reiw, June/July 2002.
- Dinç**, İlhan, Sermaye Piyasası Kurulunun Seri: IV, No.44 Sayılı Tebliği Kapsamında Çağrıda Bulunma Yükümlülüğüne İlişkin Son Gelişmeler, Batider, 2010, C. XXVI, Sa. 2, s. 243 vd.
- Doğan**, Beşir Fatih; Anonim Şirketlerin Kendi Paylarını İktisabının Fayda Ve Zararları, Prof. Dr. Fikren Eren'e Armağan, Ankara 2006, S. 449 Vd.
- Doğan**, Beşir Fatih; Der Erwerb eigener Aktien im deutschen und türkischen Recht im Hinblick auf europäisches Recht, Hamburg 2004.
- Doğan**, Beşir Fatih; Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, İstanbul 2011.
- Doğanay**, İsmail, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin "Hukukî" Sorumluluğu, Batider, C.XVII, sa. 3, s. 57 vd.
- Doğanay**, İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C.1, Ankara 1990.
- Domaniç**, Hayri, Kıymetli Evrak Hukuku, İstanbul 1975.
- Domaniç**, Hayri, Anonim Şirket Ana Mukavelelerine Yazılması Gerekli ve Mümkün Unsurlar, Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan, İstanbul, 1978, s. 309. vd .
- Domaniç**, Hayri, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi II, İstanbul 1988.
- Domaniç**, Hayri, Hisse Senetlerinin Çıkarılma Zamanı ve Mecburiyeti, Yaklaşım Dergisi. 1994, Sa. 15, s. 5 vd.

- Domaniç**, Hayri, Ticaret Hukukunun Umumi Esasları, İstanbul, 1970.
- Domaniç**, Hayri, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C.I, Adi Kollektif ve Komandit Şirketler, AKKŞ), 3. bası, İstanbul 1988.
- Druey**, Jean Nicolas, Das Informationsrecht des einzelnen Verwaltungsratsmitglieds, SZW 65 (1993), s. 49 vd.
- Druey**, Jean-Nicolas, Organ und Organisation. Zur Verantwortlichkeit aus aktienrechtlicher Organshaft, SAG 53 (1981), s. 77 vd.
- Druey/Vogel**; Das schweizerische Konzernrecht in der Praxis der Gerichte, Zürich 1999.
- Dubois**, Maurice, Unternehmungsstrategie und Strategische Risikoanalyse, Kernaufgaben der der Unternehmungsführung, Der Schweizer Treuhänder 2006/10, s. 723 vd.
- Dubs/Truff**, Obligatinenrecht II, Basler Kommentar, 2. und 3. Auflage, Basel, Genf München 2002.
- Ebenroth**, Carsten Thomas, Konzernbildungs- und Konzernleitungskontrolle, 1987.
- Egolf**, Andreas Konrad, Das Pastulat der Erleichterung der Neuausgabe von Aktien im Rechte der schweizerischen Aktiengesellschaft, Diss, Zürich, 1975, s. 21 vd.
- Eisenhardt**, Ulrich, Gesellschaftsrecht, 10. ergänzte und überarbeitete Auflage, München 2002.
- Emch**, Daniel; Gegenwärtiger Stand und wichtigste Neuerungen der GmbH-Rechtsrevision, s.1.
- Emmerich**, V./Habersack, M., Aktien- und GmbH-Konzernrecht, München 2003.
- Emmerich**, Volker / Sonnenschein, Jürgen, Konzernrecht, 5. Auflage München 1993.
- Epeçeli**, Sevgi, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Bölünmeye İlişkin 159, 160 ve 16. Maddeleri Üzerine Bir İnceleme, İBD. 84, Sa.1, s. 193-216.
- Eppenberger**, Matthias; Informations des Aktionärs- Auskunfts- oder Mitteilungspflicht? Diss. St. Gallen, Bern 1990.
- Ercan** Tevfik, Ticaret Kanunu Yargıtay İlke Kararları, Ankara 2014.
- Erdem**, Hüseyin Ercüment, Türk ve İsviçre Hukuklarında Eşit İşlem İlkesi, İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukukunun Türk Ticaret Hukukuna Etkileri, İstanbul 2009, s. 393 vd.
- Erdem**, Nuri, Anonim Ortaklığın haklı Sebep Feshi, İstanbul 2012.
- Erem**, Turgut, S, Ticaret Hukuku Prensipleri, 7. Bası, İstanbul 1977.
- Eren**, Fikret; Borçlar Hukuku, Genel Hükümler 14. Baskı Ankara 2012.
- Erimez**, R. Şirketlerde Kâr Dağıtım ve Yedek Akçeler, İstanbul 1972.
- Eriş**, Gönen, Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu, C.II. Ankara 1988.
- Eriş**, Gönen, Anonim Şirketler Hukuku, Ankara 1995.
- Eriş**, Gönen, Ticari İşletme ve Şirketler, 3. bası, Ankara 2004.
- Eriş**, Gönen, Ticari işletme ve Şirketler 2. bası İstanbul 1989.

- Ettinger**, Jochen, Stock-Options, Köln 1999.
- von Steiger**, F. Die Nutzniessung an Aktien, SAG 17 (1944/45), s. 54.
- Feddersen**, Dieter; Aktienoptionasprogramme für Führungskräfte aus kapitalmarktrechlicher und steuerlicher Sicht, ZHR 161 (1997), s.269 vd.
- Fleischer**, Holger, Aktiengesetz Kommentar, in: K. Schmidt/Lütter, Köln, 2008. § 53a vd.
- Flume**, Werner. Gesellschaft und Gesamthand, ZHR, 136, (1972), s. 177 vd.
- Forstmoser, P/Meier-Hayoz, A./Nobel, P.**; Schweizerisches Aktienrecht, Bern 1996.
- Forstmoser**, Peter, Die aktienrechtliche Verantwortlichkeit, 2. Aufl. Zürich 1987.
- Forstmoser**, Peter, Die Informations- und Meinungsäusserungsrechte des Aktionärs, in: Rechtsfragen um die Generalversammlung, Schriften zum neuen Aktienrecht 11, Zürich 1997.
- Forstmoser**, Peter, Schweizerisches Aktienrecht, Bd. I, Lieferung 1, Zürich 1981.
- Forstmoser/Meier-Hayoz**, Schweizerisches Gesellschaftsrecht, 9. vollständig bearbeitete Auflage, Bern 2004 ve 11. Auflage 2012
- Franko**, Nisim, Ticaret Şirketlerinde Rekâbet Memnuiyeti, Batider, 1985, Cilt XIII, Sayı 1vd.
- von Gamm**, Otto-Friedrich F., Das Bürgerliche Gesetzbuch mit besonderer Berücksichtigung der Rechtssprechung und des Bundesgerichtshofes, Kommentar, Bd. 2, 12. Aufl. Berlin- New York 1978.
- Gautschi**, Georg, Fiduziarisches Rechtverhältnisse besonderer Art, SJZ, 1949, 301.
- Georg, F.Thomas/Leuering**, Dieter, Die Europäische Aktiengesellschaft- Societas Europaea, NJW, 2002, Heft 20, s. 1449 vd.
- Giger**, Gion; Corporate Governance als neues Element im schweizerischen Aktienrecht, Zürich 2003.
- Glanzmann**, Lukas, Die Verantwortlichkeitsklage unter Corporate-Governance-Aspekten, ZSR NF 119 (2000), s. 135 vd.
- Glanzmann**, Lukas; Der Fusions-, Spaltungs- und Umwandlungsbeschluss im neuen Fusionsgesetz, SJZ, 101 (2005), Nr.7, s. 157 vd.
- Göksoy**, Can, Y. Anonim Ortaklıkta Payın Rehni, Ankara 2001.
- Göle**, Celal, Ticari İşletmenin Merkez ve Şubesinin Tayini Sorunu, Prof. Dr. E. Hirsch'in Hatırasına Armağan, Ankara, 1986, s. 188 vd.
- Grass**, Andrea, R., Business Judgment Rule, Schranken richterlichen Überprüfbarkeit von Management-Entscheidungen in aktienrechtlichen Veantwortlichkeitsprozessen, Zürich 1998.
- von Greyerz**, Christoph, Die Aktiengesellschaft, Schweizerisches Privatrecht VIII/2, Basel 1982.
- Gröppler,Hendrikje/Huberle,Claudia/Jürgend,Caspar**; Die virtuelle Hauptversammlung, in: Dirk Zetzsche (Hrsg.), Berlin 2002.

- Grundmann, Stefan- Müllbert, O. Peter**, Corporate Governance-Europäische Perspektiven (Symposium zum 60.Geburstag von Klaus J. Hopt am 1./2. September 2000 in Mainz), ZGR 2/2001, s. 215 vd.
- Grunewald, Barbara**, Gesellschaftsrecht, 8. Auflage Köln 2011.
- Güçük, Turgut**, Genel Kurula Katılma ve Oy Hakkının Engellenmesi, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu Iv,1987,S. 255 Vd.
- Gürel, Murat**, Anonim Şirketin Kandı Paylarının İktisabı Amacıyla Finansal Destek Verme Yasağı, Ankara 2014.
- Handschin, Lukas/ Truniger, Christof**, Die neue GmbH, 2. vollständig neu bearbeitete Auflage, Zürich-Basel-Genf 2006.
- Handschin, Lukas**, Der Konzern im geltenden schweizerischen Privatrechts, Zürich 1994.
- Handschin, Lukas**, Die Verantwortlichkeit des Verwaltungsrates ausserhalb des Konkurses seiner Gesellschaft, Festschrift 100 Jahre Aargauischer Anwaltverband, Zürich/Basel/Genf 2005.
- Hasenböhler, Stefan**, Die Haftungsvoraussetzungen der Verantwortlichklage nach Art. 754 OR im Vergleich zum US-amerikanischen Recht, Basler Diss. Zürich 2003.
- Hasselbach, Kai/Schumacher, Stephan**, Hauptversammlung im Internet, ZGR 29 (2000), s. 263 vd.
- Hatemi, Hüseyin, Önceki ve Bugünkü Türk Hukukunda Vakıf Kurma Muamelesi**, İstanbul 1969.
- Heberlein, R.**, Die Kompetenzausscheidung bei der Aktiengesellschaft in Liquidation, Zürich 1969.
- Hefermehl/Bungeroht**, Kommentar zum Aktiengesetz, Bd. I, München 1973.
- Heize, Meinhard**, Die Europäische Aktiengesellschaft, ZGR1/2002, s.67 vd.
- Helvacı, Mehmet**, Anonim Ortaklıkta Ticaret Kanunundan Kaynaklanan Azınlık Haklarının Hukukî Niteliği ve Tanımı, Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul, 1998, s. 297 vd.
- Helvacı, Mehmet**, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Mütessesil Sorumluluğunun Anlamı ve İsviçre Borçlar Kanunu 759. Maddesi İle Getirilen Mütessesil Sorumluluğun Anlamının Tanıtılması, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2001, C. I, s. 230 vd.
- Helvacı, Mehmet**; Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukukî Sorumluluğu, 2. Bası, İstanbul 2001.
- Helvacı, Mehmet**, Anonim Ortaklıkların Bölünmesi (Yeniden Yapılandırma Modeli Olarak Bölünme), İstanbul 2004.
- Henn, G.**; Die Gleichbehandlung der Aktionäre in Theorie und Praxis, AG 9/1985, s. 240 vd.
- Hensler, Marianne**, Die bedingte Kapitalerhöhung, Zürich 1982.

- Hermann**, Rüdiger; Funktion, Kontrolle und Haftung der Leitungsorgane von Aktiengesellschaften in Deutschland, der Schweiz, Australien und den USA, Frankfurt am Main 1996.
- Herschson**, Heinrich; Ankauf eigener Aktien, SJZ (1967) 14, s. 215 vd.
- Hızır**, Serdar, 6098 Sayılı (Yeni) Borçlar Kanunu'nun 633'ncü Maddesine Göre Adi Şirketten Çıkmanın ve Çıkarılmanın Genel şartları ve Koşulları, Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, İstanbul 2011, C.III, s. 2817 vd.
- Hirsch**, Ernst, E. Ticaret Hukuku Dersleri, İstanbul 1946.
- Hirsch**, Ernst, E. Das Türkische Aktienrecht, Frankfurt a.M., Berlin 1958.
- Homburger**, Eric, Kommentar Schweizerischen Zivilgesetzbuch (Zürcher Kommentar), 5. Teil,- Die Aktiengesellschaft, Teilband V 5b, Der Verwaltungsrat, Art. 707-726 OR, Zürich 1997.
- Homburger**, Eric, Leitfaden zum neuen Aktienrecht Zürich, 1991.
- Hommelhoff**, Peter, Die OECD-Principles on Corporate Governance- ihre Chancen und Risiken aus dem Blinkwinkel der deutschen corporate governance- Bewegung, ZGR 2001, 238.
- Hopt**, K. J. in: *Heldrich/Hopt* (Hrsg), 50 Jahre BGH (Festgabe aus der wissenschaft), Bd. II, 2000, S.497, 525 ff.
- Hopt**, K. J. Gemeinsame Grundsätze der Corporate Governance in Europa? Überlegungen zum Einfluss der Wertpapiermärkte auf Unternehmen und Ihre Regulierung und zum Zusammenwachsen von common law und civil law im Gesellschafts- und kapitalmarktrecht, ZGR 6/2000, 779-818.
- Hueck**, Alfred, Gesellschaftsrecht, 6.Auflage, München, Berlin, 1965.
- Huguenin**, J., Das Gleichbehandlungsprinzip im Aktienrecht, Zürich 1994.
- Hüffer**, Üwe, Aktiengesetz, 5. neuarbeitete Auflage, München 2002.
- Hüffer**, Üwe, Aktiengesetz, Beck'sche Kurz Kommentar, 10. Aufl. München 2012.
- İmregün**, Oğuz, Anonim Şirketlerde Pay Sahipleri Arasında Umumi Heyet Kararlarından Doğan Menfaat İhtilâfları ve Bunların Telif Çareleri, İstanbul 1962.
- İmregün**, Oğuz, Anonim Şirketler, 3. bası, İstanbul 1974.
- İmregün**, Oğuz, Kara Ticaret Hukuku Dersleri, İstanbul 1979.
- İmregün**, Oğuz, Anonim Ortaklıklar, 4. bası, İstanbul 1989.
- İmregün**, Oğuz, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin Ortaklığa karşı Hukuksal Sorumu, E. Moroğlu'na 65. Yaş Armağanı, İstanbul, 1999, s. 255 vd.
- İşeri**, Ahmet, Türk Medeni Kanununa Göre Vakıf (Tesis), Ankara, 1960.
- Jacops**, Cläire, H., Das aktienrechtliche Gleichbehandlungsprinzip im Aktienrecht, Zürich 1994.
- Jäggi**, Peter, Überlegungen, Festschrift für T.GUHL, 1950, 199.
- Jäger**, Axel, Aktiengesellschaft, unter besondere Berücksichtigung der KGaA, München 2004.

- Jäger, C.**, Die Spaltung von aktiengesellschaften zwecks privatisierung im Vergleich Deutschland-Franchreich, Freiburg 1994.
- Kumich, K.** Haftung aus «Konzernvertrauen», Diss. Zürich 1998.
- Kabaalioğlu, Haluk**, Sermaye Piyasasında Kamuyu Aydınlatma İlkesi, İstanbul, 1985.
- Käch, S.**, Die Rechtsstellung des Vertreters einer jurischen Person im Verwaltungsrat der Aktiengesellschaft, Zürich 2001.
- Kaczynski, Daniel Christian**: Der aktive Grossaktionär in der Publikumsgesellschaften, Diss. Zürich 2000.
- Kağıtcıoğlu, Mutlu**, Anonim Şirketlerde Kısmi Bölünme, İstanbul 2012.
- Kahyaoğlu, E.C.** -1975 tarihli Tasarıya Göre- Avrupa Anonim Ortaklığında (“SE”) Yürütme Kurulu (Ikt. Mal. C: XXXIII, Sa. 5, 1986, s.155 vd.
- Karahan, Sami**, Anonim Şirketlerde Tasfiye, Konya 1998.
- Karahan, Sami**, Anonim ve Limited Şirketlerde Ek Tasfiye, Ömer Teoman’a 55. Yaş Armağanı, İstanbul 2002, s. 445 vd.
- Karahan, Sami**, Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması, İstanbul, 1991.
- Karahan, Sami**, Anonim ve Limited Ortaklıklarda Fesih Kararının Geri Alınması, Prof. Dr. Ö. Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2002, s. 563 vd.
- Karasu, Rauf**, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, Ankara 2009.
- Karayağçın, Yaşar**, Şirketler Hukuku. Ankara 1973.
- Karayağçın, Yaşar**, Anonim Şirketlerde Çıplak Payın Haczedilmesi ve Paraya Çevrilmesi, XVI. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, 1999 Ankara, 149 vd.
- Karayağçın, Yaşar**, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Hangi Kararları Aleyhine Dava Açılabilir? Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, III, 1986, s. 239-283.
- Karayağçın, Yaşar**, İsviçre Borçlar Kanununda Anonim Şirketler Hukuku Alanında Yapılan Değişiklikler, Batider, 1993, C.XVII, Sa.1, s. 5 vd.
- Karayağçın, Yaşar**, Mecburi-Kanuni Yedek Akçeler ve Kullanılması, Baditer, C. IV. S. 3, s. 554 vd.
- Karayağçın, Yaşar**, Meseleler ve Görüşler I. 1982.
- Karayağçın, Yaşar**, Meseleler ve Görüşler II, 1983.
- Karayağçın, Yaşar**, Muhasebe Hukuku, Ankara 1988.
- Karayağçın, Yaşar**, Özel Hukukta Meseleler ve Görüşler III, 1988.
- Karayağçın, Yaşar**, Özel Hukukta Meseleler ve Görüşler IV, Ankara 1992.
- Karayağçın, Yaşar**, Özel Hukukta Meseleler Görüşler, V. Ankara 1997.
- Karayağçın, Yaşar**, “Anonim Şirkette Çoğunluk-Azınlık İlişkisi Bakımından Kontrol (Blok) Satışı ve Genel Alım Önerisi”, Prof. Dr. Haluk Tandoğan’a Armağan, Ankara 1990, s. 351.

- Karayalçın**, Yaşar, Şirketler Hukuku Dersleri, Ankara 1965.
- Karayalçın**, Yaşar, Ticaret Hukuku, C.II, Şirketler Hukuku, 2. bası, Ankara 1973.
- Karayalçın**, Yaşar, Yeniden Değerleme, Fadıl Hikmet Sur'un Hatırasına Düzenlenen Konferans, Ankara 1983, s. 33 vd.
- Karayalçın**, Yaşar, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Başkanının Üstün Oyu, Batider, C.VI.1972, Sa. 4, s. 667.
- Karayalçın**, Yaşar, İsviçre Borçlar kanununda Anonim Şirketler Hukuku Alanında Yapılan Değişiklikler, Batider, 1993, C.XVII, S.1, s.5 vd.
- Kaya**, Arslan, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, Ankara 2001.
- Kayar**, İsmail, Adı Şirketin Ticaret Unvanı ve Ticaret Siciline Tescili, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55.Yaş Armağanı, C. I, İstanbul 2002, s. 479 vd.
- Kayar**, İsmail, Anonim Ortaklıkta Malî Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler, Konya 1997.
- Kayıhan**, Şaban, Anonim ortaklıklarda genel Kurul ve İnternet, Batider 2003, C.XXII, Sa.1, s. 79 vd.
- Kendigelen**, Abuzer, İptal Davası Açma Hakkı ve Pay Sahipliği Sıfatının Cüz'î Halefiyet (Payların Devri) Sonucu Değişmesi, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80.Yaş Günü Armağanı, C I, s. 319.
- Kendigelen**, Abuzer, Anonim Ortaklık Payı (Pay Senedi) Üzerinde Hapis Hakkı ve Bu Hakka Konu Oluşturan Paya İlişkin Oy Hakkının Kime Ait Olduğu Sorunu, Batider, 1997. C.XIX, s. 103 vd.
- Kendigelen**, Abuzer, Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı, (Doktora tezi), İstanbul 1994.
- Kendigelen**, Abuzer, İsviçre Hukukunda Oy Hakkında İmtiyazlı Paylar (Stimmrechtsaktie), Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s. 335 vd .
- Kendigelen**, Abuzer, Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, İstanbul, 1999.
- Kendigelen**, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, İstanbul 2011 ve 2. bası 2013.
- Kırca**, İsmail, Tüzel Kişiliğin Kazanılmasından Önce Anonim Şirket Adına Yapılan İşlemler (TTK m. 301/II), Batider, C. XIX, Sa. 4, s. 85 vd.
- Kırca**, İsmail, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi-Özen Borcu, Batider 2004 (Haziran), C. XXII, Sa.3, s. 85 vd.
- Kırca**, İsmail, Ticaret Şirketlerinde Temsil Yetkisine Getirilen ve Tescili Caiz Olmayan Sınırlandırmaların Üçüncü Kişilere Etkisi, Batider, 1994. C. XVII, Sa.3. s.149 vd.
- Kırca**, İsmail, TTK m. 371.7 hakkında Bir İnceleme: AB'ye Üyelik Yolunda Geri Adı, Batider, C.XXX (Eylül 2014), Sa. 3, s.23 vd.,
- Kırca.İ/Şehirali Çelik**, F.H./Manavgat,Ç. Anonim Şirketler Hukuku C.1Temel kavram ve İlkeler Kuruluş Yönetim Kurulu, Ankara 2013.

- Kıyıcı**, Osman Nazım; Hukuk ve Ekonomi Terimleri Sözlüğü, München 1999.
- Kızılot**, Şükrü; Danıştay Kararları ve Özelgeler, C.II, Ankara 1995.
- Kindler**, “Die Aktiengesellschaft für den Mittelstand –Das Gesetz für kleine Aktiengesellschaften und zur Deregulierung des Aktiengesetzes”, NJW 1994, s. 3041.
- Kleindiek**, Detlef; Stock Options und Erwerb eigener Aktien, Gesellschaftsrecht Köln 1997.
- Klug**, Michael, Erwerb eigener Aktien als Instrument zur Abwehr feindlicher Übernahmen, Münster 2001.
- Kohler**, Klaus; Stock Options für Führungskräfte aus der Sicht der Praxis, ZHR 161 (1997), s. 246 vd.
- Kopp**, Hans Joachim; Erwerb eigener Aktien, ökonomische Analyse vor dem Kapitalmarktes, Wiesbaden 1996.
- Koppensteiner**, Kommnetar zum Aktiengesetz, 2. Auflage 1987 Köln.
- Korkut**, Ömer, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Şirkete Ait Belgelerin Kopyasını Alma Yetkisi, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (Aralık 2006), C. X. Sa. 3-4, s. 521 vd.
- Korkut**, Ömer, Anonim Şirketlerde İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği (Doktora tezi), Ankara 2007.
- Korkut**, Ömer, 6012 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, (doçentlik tezi) Adana 2012.
- Köprülü**. B./**Kaneti**. S.; Sınırlı Aynî Haklar, İstanbul 1982.
- Körber**, Torsten, Heidelberger Kommentar zum Aktiengesetz, herausgegeben von Tobias Bürgers/Torsten Körber, Heidelberg 2008.
- Kösekeya**, Fatih, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Mesleki Sorumluluk Sigortası, Ankara 2013.
- Kraft**, Alfons/**Kreutz**, Peter; Gesellschaftsrecht, Berlin 1992.
- Kraft**, Gerhard/**Altvater**, Christian; Die zivilrechtliche, bilanzielle und steuerliche Behandlung des Rückkaufs eingener Aktien, NZG (Neue Zeitschrift für Gesellschaftsrecht) 1998.
- Kraft**, Kölner Kommentar zum Aktiengesetz, Köln 1985.
- Krenate**, Georg, Praxiskommentar Verwaltungsrat, Art. 707-726,754 OR und Spezialgesetze, 2. Auflage Zürich 2005.
- Krnet**, Georg, Praxiskommentar, Verwaltungsrat, Art. 707-726, 754 OR und Spezialgesetze, Ein Handbuch für Verwaltungsräte, Bern 2001.
- Kubilay**, Huriye, Genel Kurul Toplantı ve Karar Yetersayıları Hakkında Şirket Sözleşmesi Hükmünün Yorumu Üzerine Bir Karar İncelemesi, Prof. Oğuz İmreğün’e Armağan, İstanbul 1998, s. 387 vd .

- Kubilay**, Huriye, Anonim ve Limited Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Müdürlerin Sorumluluk Sigortası, Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan, İstanbul 2003, s.537 vd.
- Kummer**, Andreas, Organisationsreglement in der Aktiengesellschaft. Der Schweizer Treuhänder, 2006/12, s. 916 vd.
- Kunz**, Peter, V.,Die Auskunfts- und Einsichtsrechte des Verwaltungsratsmitglieds, AJP 1993, s. 49 vd.
- Kunz**, Rudolf, Die Annahmeverantwortung von Mitgliedern des Verwaltungsrats, Diss. St Galen, Bamberg 2004.
- Kuru**, Baki, Şahıs Şirketleri ve Ortaklarının İflâsı, Ankara 1963.
- Kuru**, Baki, İcra ve İflâs Hukuku, Ankara 1983.
- Küçükşavaş**, Nihat, Genel Muhasebe, İlkeler ve Uygulaması, Genişletilmiş 9. bası, İstanbul 2001 ve izleyen basılar
- Küng**, Manfred, in: Obligatinenrecht II, Basler Kommentar, 2. und 3. Auflage, Basel, Genf München 2002.
- Ladner**, Thomas: Das Vorwegzeignungsrecht des Aktionärs unter Berücksichtigung von Corporate Governance-Aspekten: Zugleich ein Beitrag zum Begriff des Gesellschaftsinteresses im schweizerischen Aktienrecht, Diss. St. Galen 1996.
- Länzlinger**, Andreas; in: Obligatinenrecht II, Basler Kommentar, 2. und 3. Auflage, Basel, Genf, München 2002.
- Larenz**, Karl, Lehrbuch des Schuldrechts, Bd. II, München 1977.
- Lehmann**, Hans, Das Gesellschaftsrecht, 2.Auflage Frankfurt 1959.
- Liebscher**, Thomas; Beck'sches Handbuch der AG-mit KGaA-Gesellschaftsrecht-Steuerrecht- Börsengang, (Herausgegeben von Welf **Müller** ve Thomas **Rödder**,) München 2004.
- Lazopoulos**, Michael, Interessenkonflikte und Verantwortlichkeit des fudiziarischen Verwaltungsrates, Zürich, Basel, Genf 2004.
- Lutter**, Marcus, in: Einer im 2. Halbjahr erscheinenden Schweizer Festschrift, Für Haftung wegen des Erstrebens von Marktvertrauen und des damit verbundenen Wettbewerbsvorteils, NZG 2002, 10,11.
- Lutter**, Marcus, vergleichende Corporate Governance- Die deutsche Sicht, ZGR, 2/2001, s. 224 vd.
- Lutter**, Marcus, in: Köllner Kommentar zum Aktiengesetz, Band 1, Köln-Berlin-Bonn-München 1970.
- Lutter**, Marcus; Die Erklärung zum Corporate Governance Kodex gemäß § 161 AktG, Pflichtverstöße und Binnenhaftung von Vorstands- und Aufsichtsratsmitgliedern, ZHR 166, (2202), 523 vd.
- Lutter**, Marcus; Die Zivilrechtliche Haftung in der Unternehmensgruppe, ZGR 1982, s. 244.

- LUTTER, M./GRUNEWALD, B.** zur Umgehung von Vinkulierungsklauseln, in Satzungen von Aktiengesellschaften und Gesellschaft M.H., AG.1/1989, 109 vd.
- Lutz, Peter**, Vinkulierte Namenaktien, Zürich, 1988.
- Lücken, Christian P.**, Der Erwerb eigener Aktien nach §§ 71 ff. AktG, Berlin 2004.
- Lütolf, S.H.** Strafbarkeit der juristischen Personen, Dis. Zürich 1997.
- Lyk, Reto**; Entwicklungstendenzen bei der Übertragung schweizerischer kotierter Namenaktien, SAG. 51 (1979), 9.
- Manavgat, Çağlar, Alenî Pay Satın Alım Teklifi** (Tender Offer – Takeover Bid), Ankara 1997.
- Manavgat, Çağlar**; Sermaye Piyasasında Aracı Kurumlar, Ankara 1991.
- Martens, Klaus-Peter**; Der Erwerb eigener Aktien zum Umtausch im Verschmelzungsverfahren, Festschrift für Karlheinz Boujong zum 65. Geburtstag, München 1996, s. 335 vd.
- Martens, Klaus-Peter**, Erwerb und Veräusserung eigener Aktien im Börsenhandel, AG 1996.
- Marxer, Florian**, Die personlistische Aktiengesellschaft im leichtensteinischen Recht. Eine Analyse unter besonderer Berücksichtigung des Rechtes der Vinkulierung und Aktionärsbindungsverträge, SSHW band 263, Diss. Zürich 2007.
- Meier/Hayoz/Forstmoser**; Schweizerisches Gesellschaftsrecht, Bern 2004 ve 11. Auflage, 2012.
- Meier-Hayoz, Arthur**, Personengesellschaftliche Elemente im Recht der Aktiengesellschaft. In: Festschrift für Walther Hug, Professor Dr. jur., S. J. D. Harvard, zum 70. Geburtstag, 14. April 1968.
- Meier-Hayoz/Forstmoser**, Schweizerisches Gesellschaftsrecht, 9. Aufl. Bern 2004.
- Meier-Hayoz/von der Crone**, Wertpapierrecht, Bern 1985.
- Meier-Hayoz-Forstmoser**, Schweizerisches Gesellschaftsrecht, 8. Aufl. Zürich 1998.
- Meier-Hayoz-Forstmoser**, Schweizerisches Gesellschaftsrecht, vollständig neu bearbeitete elfte Auflage Bern 2012.
- Meier-Schatz, C. J.** Der unabhängiger Verwaltungsrat, Festschrift für Nicolas Druy zum 65. Geburtstag, Zürich 2002, s. 479 vd.
- Meier-Schatz, C. J.** Unabhängigkeit als gesellschaftsrechtlicher Eigenwert und daraus resultierende Verwaltungspflichten des Verwaltungsrates, ZSR, 2002/121, Sa.3, s. 291 vd.
- Mestmäcker, Hans-Joachim**, Verwaltung, Konzerngewalt und Rechte der Aktionäre, Karlsruhe 1958.
- Metzger, Peter**, Schweizerisches juristisches Wörterbuch, Bern, Stuttgart, Wien 1996.
- Mimaroglu, Sait Kemal**, Anonim Şirketlerde İdare Meclis Azalarının Hukuki Mes'uliyeti, Ankara, 1967.

- von Moos-Busch**, Irene, Das Organisationsreglement, Diss. Zürich 1996.
- Moroğlu**, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 2. Bası, Ankara, 1993 ve izleyen baskılar.
- Moroğlu**, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Özel Denetçi, İÜHFM C.XLII 1976, S.1-4, E. Hirsch'e Armağan, s. 341 vd.
- Moroğlu**, Erdoğan, Anonim Ortaklık Anasözleşmesi ve Hukuki Niteliği, Prof. Dr. M.Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İstanbul 2000, s. 522.
- Moroğlu**, Erdoğan, Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davet İçin Azınlık Pay sahiplerini Yetkilendiren Mahkeme Kararının Uygulanmasının Ertelemesi, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Armağanı, İstanbul 2001, s. 355 vd.
- Moroğlu**, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurulun Toplantıya Daveti Merasimine Aykırılığın Genel Kurul Kararına Etkisi ve Yargıtay Kararları, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, VIII, s.39vd.
- Moroğlu**, Erdoğan, Kurucu İntifa Hakkı Sahiplerinin Kâr Payı Talep Hakları ve Yargıtay Kararları, Prof. Dr. O. İmregün'e Armağan, İstanbul, 1998,s.421 vd.
- Moroğlu**, Erdoğan, Notlu-İçtihatlı, Türk Ticaret Kanunu ve İlgili mevzuat, İstanbul, 1999 ve 2001.
- Moroğlu**, Erdoğan, Oy Sözleşmeleri, İstanbul 1978.
- Moroğlu**, Erdoğan; Özellikle Anonim ve Limited Şirketlerde Oy Sözleşmeleri, 2. bası, Ankara 1996.
- Mutter**, Stefan, Unternehmerische Entscheidungen und Haftung des Aufsichtsrates der Aktiengesellschaft, Köln 1994.
- Muthers**, Christof/**Ulbrich**, Martin, Internet und Akteingesellschaft, (Wertpapier-Mitteilungen (WM) Heft 5/2005, 215.
- Mülbert**, Peter, Shareholder Value aus rechtlicher Sicht, ZGR 1997, s. 131 vd.
- Müller/Lipp/Plüss**, Der Verwahrungsrat, Ein Handbuch für Praxis, 2. Auflage, Zürich 1999.
- Müller-Freienfels**, Wolfram, Zur Lehre vom sogenannten "Durchgriff" bei juristischen Personen im Privatrecht, AcP 156 (1957), s. 522 vd.
- Narbay**, Şafak/**Deliduman**, Seyithan, Alman Federal Mahkemesinin (Dış-) Adi Şirketin Hak ve Taraf Ehliyetine Sahip Olduğuna İlişkin 29.1.2001 Tarihli Kararı, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Armağanı, İstanbul 2002, s. 577 vd.
- Narbay**, Şafak, Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu'nda (AktG) Değişiklik Yapan "Nama Yazılı Pay Senetleri Kanunu (NaStraG)"nun "Pay Defteri (*Aktienbuch*) Konusundaki Yeni Düzenlemeleri, Prof. Dr. H: Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2001, s. 365 vd.
- Narbay**, Şafak; Anonim Ortaklıkta Pay Defteri, Ankara 2003.
- Narbay**, Şafak, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre anonim Ortaklıkta Özel Denetim Yapılması Şartları ve Özel Denetçinin Atanma Usulü, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, İstanbul 2007, s. 287-327.

- Narbay**, Şafak, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre anonim Ortaklıkta Özel Denetim, İstanbul 2010.
- Nenninger**, John, Der Schutz der Minderheiten in der Aktiengesellschaft nach schweizeischem Recht, Diss. Basel 1974.
- Neuhaus**, R. Markus/**Balkanyi**, Patrick, Basler Kommentar, 4. Auflage, Basel 2012.
- Noack**, Ulrich; Zukunft der Hauptversammlung- Hauptversammlung der Zukunft, *in*: Dirk Zetzsche (Hrsg.), Berlin 2002.
- Noack**, Ulrich, Hauptversammlung und Internet: Information-Kommunikation-Entscheidung, s. 18, <http://www.jura.uni-duesseldorf.de/service/hv/Symposion%20Tuebingen.rtf>, s. 18-19.
- Nobel**, Peter, Aktienrechtliche Entscheide, 2. Aufl. Zürich 1991.
- Nobel**, Peter, Das neue Fusionsgesetz und die gernzüberschreitende Fusion und Sitzverlegung in der EU: rechtsvergleichende Bemerkungen, SZW/RSDA 3/2004, s. 162 vd.
- Nomer**, Fisun, Anonim Ortaklıklarda Oydan Yoksun Paylar, İstanbul, 1994.
- Nomer**, Fisun; Anonim Ortaklıkta Eşit Davranma (Eşit İşlem) İlkesi, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s. 469 vd.
- Nomer**, Fisun, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin sadakat Yükümlülüğü, İstanbul 1999.
- Nomer**, Füsun, 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda Kolektif Yatırım Kuruluşları ve Özellikle Değişken Sermayeli Yatırım Ortaklığı, İÜHFM, Yıl.2013, C. LXXI, Sa. 2, s.131 vd.
- Noyan**, Erdal, Banka Hukuku, Ankara 2002.
- Oertli**, Mathias/Thomas **Christensen**; Das neue Fusionsgesetz - Ein zivil- und steuerrechtlicher Überblick - Fusion und Spaltung, Der Schweizer Treuhänder 1-2/2004, s. 105 vd.
- Oertle/du Pasquier**, Obligationenrecht II, Basler Kommentar, Basel-Genf-München 2002 ve 2008 ve 2012 basıları.
- Oftinger**, Karl, Schweizerisches Haftpflichtrecht, Bd. I, 4. Aufl. Zürich 1975.
- Oğuzman**, Kemal, Tüzel Kişiler Hukuku Dersleri, 4.bası, İstanbul 1988.
- Oğuzman**, Kemal/**Barlas**, Nami, Medeni Hukuk, Giriş, Kaynaklar, temel Kavramlar, 10. bası, İstanbul 2003.
- Okçuoğlu**, Yavuz, Anonim ve Kooperatif Şirketler Genel Kurur Kararlarının İptali İçin Gerekli Olan Muhalefet ve Muhalefetin Tutanağa Geçirilmesi, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyum. II, 1985, 264vd.
- Okçuoğlu**, Yavuz, Anasözleşmesinde Belirtilen Sürenin Bitmesine Rağmen Faaliyetine Devam Eden Anonim Şirketin Hukuki Durumu, Prof. Dr. Ernest E.Hirsch'in Hatırasına Armağan, Ankara, 1986, 239 vd.
- Okur**, Yiğit, Tahsin, İktisat ve Maliye Dergisi, C.XVIII, Sa.7. 273 vd; 11.HD.28.5.1981. 2243/2678 (YKD.C.VII.Sa.10.1300).
- Okutan Nilsson**, Gül, Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Birikimli Oy kullanımı, Ünal Tekinalp'e Armağan, İstanbul 2003, s. 563 vd.

- Okutan- Nilsson**, Gül; Anonim Ortaklıklarda Pay Sahipleri Sözleşmeleri, İstanbul 2003.
- Okutan-Nilsson**, Gül, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Şirketler Topluluğu Hukuku, İstanbul 2009.
- Olgıati**, Lorenzo, Schweizerische Nominees im Aktienregister amerikanischer Publikums-gesellschaften, Diss. Zürich 1995.
- Omağ**, Merih Kemal; Anonim Şirketler Hukukunda Eşit İşlem İlkesi, Hukuk Araştırmaları Dergisi, 1986, C.1, No.1, s. 1 vd.
- Öçal**, Akar, Anonim Şirket Genel Kurullarında Mektupla Oy kullanma (Fransız Örneği), İkt.Mal. C. 34. (1987-88), s.378 vd.
- Öçal**, Akar, Kollektif Şirkete Sonradan Giren Ortağın Sorumluluğu, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80 Yaş Armağanı, İstanbul 2001.
- Öçal**, Akar, Kollektif Şirket Ortaklarının Tabi Olduğu Rekabet Yasağına Mukayeseli Hukuk Açısından Genel Bir Bakış (İkt.Mal. C.XXVII, Sayı 11 (Şubat 1981)).
- Öçal**, Akar, Anonim Şirketlerde Malî Durumun Bozulmasının Ortaya Çıkardığı Bazı Hukukî Sorunlar, Ankara Ticaret Odası Dergisi, 1975/6, s. 9 vd.
- Örerler**, Esin, Okay; Finansal Değerlendirme Açısından Finansal Tabloların Şeffaflığı, Muhasebe ve Denetime Bakış, Yıl 5, Sa.15, Mayıs 2005, s. 1 vd.
- Özatlan**, Yurdal, Anonim Şirketlerde Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davası (Denkleştirme Davası), XII Levha Yıncılık AŞ, İstanbul 2014.
- Özdamar**, Mehmet, Anonim Ortaklıkların Kendi Paylarını İktisap Etmesi, Ankara 2005.
- Özenli**, Soysal, Uygulamada Adî Ortaklık ve Neden Olduğu Davalar, Ankara, 1988.
- Özer**, Işık, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirket Genel Kuruluna Elektronik Ortamda Katılım, Batider, C.XXV, Sa. 4, s. 662 vd.
- Özer**, Işık, Türk ve Yabancı Hukuk Sistemlerinde Anonim Şirket Yöneticilerinin Mali Hakları, (*doktora tezi*), Ankara 2013.
- Özer**, Işık, Katılma İntifa Senedi Sahipleri Özel Kurulu, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl. 2015, C.1, Sa.1, s. 369-399.
- Özkorkut**, Korkut, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, Ankara 1996.
- Özkorkut**, Korkut, Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeleri, Ankara 2007.
- Özkorkut**, Korkut, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerin Denetiminde Yeni Bir Dönem: Bağımsız Denetleme Kuruluşları, Serbest Muhasebeci Malî Müşavirler ve Yeminli Malî Müşavirler, Batider, C.XXIII, Sa.2, 31 vd.
- Özsunay**, Ergun, Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiler, İstanbul 1982.
- Özsunay**, Ergun, Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler, İstanbul, 1968.
- Öztan**, Bilge, Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Ankara 1970.

- Öztañ**, Bilge, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, 3. bası, Ankara 1998.
- Öztañ**, Fırat; Kıymetli Evrak Hukuku, Ankara 1975 ve izleyen yıllar.
- Pash**, Ali; Anonim Ortaklık Kurumsal yönetimi, Corporate Governance, İstanbul 2004.
- Pash**, Ali, Anonim Ortaklığın Devralınması,(doktora tezi), Vedat Kitapçılık İstanbul 2009
- Pash**, Ali,"Compliance" Kavramının Anonim Ortaklıklar Hukukundaki Anlamı ve Sorumluluk Sistemine Etkisi, İÜHFM, Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Armağan, Yıl.2013, Sa.2, s. 317 vd.
- Patak**, Sascha Daniel, Die virtuelle Generalversammlung im schweizerischen Aktienrecht, Zürich, Basel, Genf 2005.
- Pedroja**, G. Die Sonderprüfung im neuen Aktienrecht, AJP 1992, s. 780.
- Pekcanitez**, Hakan, Anonim Ortaklıkların İflâsı, Ankara 1991.
- Pellanda**, Roth Katja, Organisation des Verwaltungsrates. Zusammensetzung, Arbeitsteilung, Informationen und Verantwortlichkeit, Diss. Zürich 2007.
- Pellens**, Bernhard/**Hillebrand**, Franca, Vorzugsaktien vor dem Hintergrund der Corporate Governance- Diskussion, AG, 2/2001, s. 57 vd.
- Peltzer**, Martin/**von Werder**, Axel, Der "German Code Corporate Governance (GCCG)" des Berliner İniaktivkreises, AG 1/2001, heft 1, s. 1-15.
- Pestalozzi/Henggl** R. Die Namenaktien und ihre Vinkulierung, Aarau 1948.
- Picenoni**, Vito, Rechtsformen Konzernmässiger Abhängigkeit, SJZ 1955, s. 321 vd.
- Plattner**, Jürgen, Die Zwillingssaktie, Diss. Zürich 1970.
- Pulaşlı**, H. Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen ve Mütessesil Sorumluluğu- Batider, C.XXV, Mart/ 2009, Sa. 1, s. 27-63.
- Pulaşlı**, H. Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Yöneticilerin Hukukî Sorumluluğu, Prof. Dr. Ali Naim İnan'a Armağan, Ankara 2008. 571-590.
- Pulaşlı**, H, Anonim Şirketlerde Temsil Şekli, Özel Temsil Halleri ve Temsil Yetkisinin Murahhaslara Devredilmesi, Batider,2020, C.XXXVI, Sa. 2, s. 5-39
- von Planta**, Thomas, Der Schutz der Aktionäre bei der Kapitalerhöhung, Basel-Frankfurt a.M. 1982.
- von Planta**, Andreas, Die Haftung des Hauptaktionärs, Diss. Basel und Frankfurt a.M. 1981.
- von Planta**, Thomas, Der Schutz der Aktionäre bei der Kapitalerhöhung, Basel, Frankfurt a.M. 1992.
- von Planta/Lenz**, Obligatinenrecht II, Basler Kommentar, 2. und 3. Auflage, Basel, Genf, München 2002.
- Pletscher**, Vinkulierungsvorschriften bei kotierten Gesellschaften und Statutarische Freiheit, SZW 1992, s. 210 vd .
- Plüss**, Adrian; Die Rechtsstellung des Verwaltungsratsmitgliedes, Diss. Zürich 1990.

- Poroy, R.(Tekinalp, Ü./Çamoğlu, E.):** Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 9. bası, İstanbul 2004 ve izleyen diğer basılar.
- Poroy, Reha;** Halka Açık Anonim Şirketlerde Çağrı Yoluyla Oyda Vekalet veya Hisse Senedi Toplanmasına İlişkin Sorunlar, Hayri Domaniç'e Armağan, İstanbul, 1995, 189 vd.
- Postacioğlu, İlhan;** Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mesuliyeti İle İlgili Bazı Meseleler, Arslanlı'ya Armağan, İstanbul 1978, s. 479 vd.
- Priester,** "Die kleine AG– ein neuer Star unter den Rechtsformen?", BB 1996, s. 333.
- Pulaşlı, Hasan,** Şarta Bağlı İşlemler ve Hukuki Sonuçları, Ankara 1989.
- Pulaşlı, Hasan,** Şirketler Hukuku, 1. bası, Adana 1989 ve 12. baskı 2012.
- Pulaşlı, Hasan.** Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Geçerlilik Şartları, Adana Barosu Dergisi, 1992, s. 34 vd.
- Pulaşlı, Hasan,** Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri, Ankara 1992.
- Pulaşlı, Hasan** Limited Şirketlerde Haklı Sebeplerle Çıkma ve Çıkarılma, Adana Barosu Dergisi, Nisan 1997, Yıl:6, Da.17, s. 11 vd.
- Pulaşlı, Hasan,** Anonim Şirketlerde Yönetimde İmtiyaz ve Buna İlişkin Esas Sözleşme Düzenlemelerinin Anlam ve Etkisi, Moroğlu'na 65.Yaş Günü Armağanı, İstanbul, 1999, 563 vd.
- Pulaşlı, Hasan,** Yeni Tüzük Hükümlerine Göre Avrupa Anonim Şirketi", Batider, XXI, (Aralık 2002), Sa.4, s. 5 vd.
- Pulaşlı, Hasan,** Eski Yönetim Kurulu Üyesinin Bilgi Alma Hakkı Var mıdır? Batider, C.XXII, Sa. 3 s. 53 vd.
- Pulaşlı, Hasan;** Şirketler Hukuku, güncelleştirilmiş 4. bası, Adana 2003.
- Pulaşlı, Hasan,** Anonim Şirket Yönetiminde Yeni Model: Corporate Governance, Ankara 2003.
- Pulaşlı, Hasan,** Alman Hukukunda Büyük Pay Sahiplerinin Azınlığı Şirkten Çıkarma Hakkı, Ünal Tekinalp'e Armağan, İstanbul 2003, s. 649 vd.
- Pulaşlı, Hasan;** Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeliğinin Temsili, Fehiman Tekil'e Armağan, İstanbul 2003, s. 165 vd.
- Pulaşlı, Hasan,** Corporate Governance ve Yeni Düzenlemeler Işığında Şirket Yöneticilerinin Ücretlerinin Açıklanma Yükümü, *Batider*, C.XXIII (Haziran 2005), Sa.1, s.31 vd.
- Pulaşlı, Hasan,** Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Değerlendirilmesi ve Eleştirilen Hükümler, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Sempozyumu, 27-28 Mayıs 2005 İstanbul Yeditepe Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.II, Sa.1, yıl. 2005, s. 429 vd.
- Pulaşlı, Hasan,** Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevinin Kendiliğinden Sona Ermesine İlişkin Esas Sözleşme Hükümlerinin Türk Ticaret Kanunu ve Tasarıya Göre Değerlendirilmesi. XXI. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, 9-11 Aralık 2005, Ankara. s. 9 vd.

- Pulaşlı, Hasan**, Türk Ticaret Kanunu ve Tasarısına Göre Anonim Şirket Genel Kurullarında Oy Hakkının Kullanılması, Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Ankara 2006, s. 785 vd.
- Pulaşlı, Hasan**, Eski Yönetim Kurulu Üyelerinin Genel Kurulun İbra Etmeme Kararının İptalini Dava Etme Hakkının Türk Ticaret Kanununa ve Tasarıya Göre Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Tuğrul Ansay'a Armağan, Ankara 2006.
- Pulaşlı, Hasan**, Alman Federal Mahkemesinin Ön Şirkete İlişkin 23.10.2006 Tarihli Kararı ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Bakımından Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, İstanbul 2007.
- Pulaşlı, Hasan**, Temel Kavramlar, 6. bası, Adana 2006 ve izleyen yıllar.
- Pulaşlı, Hasan**, Kıymetli Evrak Hukuku, Güncellenmiş 3. bası, 2013.
- Pulaşlı, Hasan**, Elektronik Ortamda Genel Kurula İlişkin Düzenlemelerin Evrimi ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunundaki Durum, Prof. Dr. Alper Süzek'e Armağan, İstanbul 2011.
- Pulaşlı, Hasan**, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımı, Batider, 2006 (Aralık), C. XXIII, Sa.4, s. 35 vd.
- Pulaşlı, Hasan**, Anonim Şirketler Hukukunda CEO'nun Hukukî Durumu, Batider, C.XXIV, Sa. 1, s.19 vd.
- Pulaşlı, Hasan**, Anonim Şirketlerde İç Yönerge, Legal Hukuk Dergisi, (LHD), Yıl. 2013, C.11, Sayı. 125, s. 35-47.
- Pulaşlı, Hasan**, İsviçre ve Alman Hukuku ile karşılaştırılmalı, Notlu ve İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Ticari Mevzuat, Ankara 2013.
- Pulaşlı, Hasan**, Şirketler Hukuku, Genel Esaslar, Güncellenmiş 2. baskı, Ankara 2013.
- Pulaşlı, Hasan**, Türk Hukuk Sisteminde Bulunması Gereken Bir Ortaklık Tipi "meslektaş ortaklığı" (*Partnerschaftsgesellschaft*), Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Mart 2013, Sayı: 3, s. 5-14.
- Pulaşlı, Hasan**, Alman Hukukundaki Adi Ortaklığın Hak ve Taraf Ehliyetinin Türk Hukukunda Adi Ortaklığa Uygulanabilirlik Sorunu, Kazancı Hukuk Araştırmaları Dergisi (KHD), Nisan 2014, Sa.2, s. 123 vd.
- Pulaşlı, Hasan**, Avrupa'da Avukatlık Mesleğinin Sermaye Şirketi Olarak Şeklinde İcrası ve Türk Avukatlık Kanunu Taslağındaki Avukatlık Şirketine İlişkin Kısımının Değerlendirilmesi, Legal Hukuk dergisi (LHD), C.12, Sa. 140, Ağustos 2014, s. 51-99.
- Pulaşlı, Hasan**, 6552 Sayılı (Torba) Kanunla Türk Ticaret Kanununa Eklenen Yeni Hükümlerin Değerlendirilmesi, LHD, C.12, Sa. 142, s. 39 vd.
- Pulaşlı, Hasan** "Sermayesiz" Sermaye Şirketi İle Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar ve Bunlara Karşı Alınması Gereken Hukuki Önlemler, Batider 2018, S.2, C.XXXIV, s. 5-19.
- Pulaşlı, Hasan**, Yönetim Kurulunun İşadamı Kararının Yargı Denetimine Tabi Olmaması Gerektiğine İlişkin Paradigma:"Geriye Bakış Hatası" (Rückschaufehler-Hindsight Bias), Prof Dr. Ersin Çamoğlu'na Saygı Günü, Şirketler Hukuku nun Güncel Sorunları Sempozyumu, Seçkin Yayınları, 2019, s. 25 vd.
- Pühler, Roland**, Aktienrecht, 2. Aufl. Köln, Berlin, Bonn, München 2004.

Bibliyografya

- Raiser**, Thomas, Recht der der Kapitalgesellschaften, 3. neubearbeitete Auflage, München 2001.
- Raiser**, Thomas, Rechtsform und Realität juristischer Personen, Berlin- Tübingen, 1955, tıpkı 2. bası 1980.
- Rehbinder**, Eckard; Konzernausussenrecht und allgemeines Privarrecht, Bad Hom- burg; Berlin, Zürich 1969.
- Reiff**, Felix, Beiräte als Beratungs- und Führungsgremien bei schweizerischen Akti- engesellschaften, Diss. Zürich 1988.
- Schmidt R.H./ Spindler**. G. Shareholder Value Zwischen Ökonomie und Recht, in Festschrift für F. Kübler, 1999.
- Reisoğlu**, S. Bankalar Hukuku Şerhi, ve Bankacılık Uygulamasında Diğer Hukuki Kavramlar, Ankara 2002.
- Riegger**, Bodo, Hauptversammlung und Internet, ZHR 165 (2001), s. 209.
- Ringleb**, Henrik-Michael; Kommentar zum Deutschen Corporate Governance, München- 2003.
- Ringleb/Kremer/Lutter/von Werder**, Kommentar zum Deutschen Corporate Go- vernance Kodex, München 2003.
- Salzgeber/Dürig**, E., Das Vorverkaufsrecht und verwandte rechte an Aktien, Diss. Zürich 1970= ZBR 345 vd.
- Sauber**, Thomas; Zur aktienrechtlichen Verantwortlichkeit stiller und verdeckter Verwaltungsratsmitglieder, Diss. Zürich 1987.
- Sayhan**, İsmet; Anonim Şirketlerde Aktiflerin Pasifleri Karşılyamamasının Sonucu Olarak İflâs ve İflâsın Ertelenmesi, Batider, C.XXIII, Sa.1, s.78 vd.
- Schaad**, H.P. in : Basler Kommentar, Obligatinenrecht II, 2. und 3. Auflage, Basel, Genf, München 2002 ve 2012.
- Schanz**, Kay-Michael; Feindliche Übernahme und Strategien der Verteidigung, NZG 2000, s. 338.
- Schenker**, Franz, in: Obligatinenrecht II, Basler Kommentar, 2. Auflage 2002; 3. Auflage, 2008 ve 4. Auflage Basel, Genf München 2012.
- Schleifer**, Patrick, Der Gesetzliche Stimmrechtsausschluss im Schweizerischen Aktienrecht, Diss. Zürich 1993.
- Schluep**, Walter. A. SAG 34 (1961/62), 228.
- Schluep**, W. A. Die Wohlerworbene Rechte des Aktionärs und Ihre Schutz nach schweizerischem Recht, Diss. St. Gallen 1955.
- Schmid** Harald, Die Umwandlung von Inhaber- und Namenaktien und umkehrt. einschliesslich der Vinkulierung und Devinkulierung von Namenaktien nach schweizerischem und deutschem Recht, Diss, Fribourg, 1956.
- Schmid**, Harald, Die Umwandlung von Inhaber Namenaktien Umgekehrt, Diss., Freiburg 1956.

- Schmidt**, Karsten, Gesellschaftsrecht, 2. Aufl. Köln, Berlin, Bonn, München 1991.
- Schmidt**, Karsten, Zum Verständnis des konzernrechtlichen Abhängigkeitsberichts –Vergleich des Art. 152 e des türkischen Konzernrechtsentwurfs mit § 312 des deutschen Aktiengesetzes–, Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan, İstanbul 2003, C. I, s. 663.
- Schmidt**, Reinhard H./ **SPINDLER**, Gerald, Shareholder Value Zwischen Ökonomie und Recht, in Festschrift für F. Kübler, 1999. s. 535 vd.
- Schmidt**, K/M. **Lutter**, (Hrsg.) Aktiengesetz Kommentar, Köln 2008.
- Schneider**, H.Uwe, Gesetzliches Verbot für Stimmrechtsbeschränkungen bei der Aktiengesellschaft. AG. 2/1990, 56 vd.
- Schrieber**, Dietmar Auswirkungen des interneteinsatzes auf die Präsenz bei der Hauptversammlungen, in:Dirk Zetzsche (Hrsg.), Berlin 2002, s.216 vd.
- Schrötter**, Die Grenzen der Abschliessbarkeit personenbezogener Aktiengesellschaften, Diss, 1976. 137 vd.
- Schucany**, Emil, Die Beschlussfassung des Verwaltungsrates, SAG 1957/58, s. 167 vd.
- Schucany**, Emil, Kommentar zum schweizerischen Aktienrecht, 2. Aufl. Zürich, 1960.
- Schucany**, Emil, Stimmenkumulierung und –konzentrierung bei der Wahl des Verwaltungsrates, SAG 1958/59, s. 129 vd.
- Schumacher**, Andreas, Beck'sches Handbuch der AG, -mit KGaA- Gesellschaftsrecht, Steuerrecht, Börsengang, München 2004.
- von Savigny**, F.C. System des heutigen römischen Rechts Bd. II, Berlin 1840.
- SEIBT**, H. Christoph, Deutscher Corporate Governance Kodex und Entsprechens-Erklärung (§ 161 AktG-E), AG 5/2002, s. 249 vd.
- Semler**, Johannes; Leitung und Überwachung der Aktiengesellschaft, Köln-Berlin-München 1996.
- Sengir**, T. Anonim Ortaklıklarda Tasfiye İşlemlerinin Gayesi, Batider, C. XIV, s. 699.
- Serozan**, Rona; Tüzel Kişiler, İstanbul 1994.
- Siegwart**, A. Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, V. Band, OR 5.Teil: Die Aktiengesellschaft, a. Allgemeine Bestimmungen (Art. 620-659), Zürich 1945.
- Sieveling/Technau**, Das Problem sogenannter "disponibler Stimmrechte" zur Umgehung der Vinkulierung von Namenaktien, AG. 1/1989, 17 vd.
- Siger**, J. **Hasselbach**, Kai, Der Ausschluss von Minderheitenaktionären nach den neuen §§ 327a ff AktG, ZGR 1/2002, s.120 vd.
- Solchà**, Carlo, Societe anonyme et droit des successionns, Thèse, Fribourg, 1964.
- Spindler**, in; K.**SCHMIDT/LUTTER**, Aktiengesetz Kommentar, Köln 2008.
- Stahlin**, Max, Gedanken zur Dissoziierung von Aktienrechten, ZSR 79 (1960), 326;
- Stauber**, Eric, F. Das Recht des Aktionärs auf Gesetz- und Statutenmässige Verwaltung, Diss. Zürich 1985.

- Stauber, Eric, F.;** Das recht des Aktionärs auf Gesetz- und statutenmässige Verwaltung und seine Durchsetzung nach schweizerischem Recht, Diss. Zürich 1998.
- Stechel, Hubert,** Der erbrechtliche Übergang vinkulierter Namenaktien, Diss, Freiburg 1958.
- Stefan/Mutter,**'in (Unternehmerische Entscheidungen und Haftung des Aufsichtsrates der Aktiengesellschaft), Köln 1994.
- v. Steiger, W.,** Obligationenrecht. V; Die Gesellschaft mit beschränkter Haftung, Zürich 1951.
- von Steiger, Fritz,** İsviçre'de Anonim Şirketler Hukuku, (çev. Çağa.T.), İstanbul 1968.
- von Steiger, Fritz,** Das recht der Aktiengesellschaft in der Schweiz, 4.Auflage, Zürich 1970.
- von Steiger, Fritz,** Der sog. Verwaltungsratsproporz (Art. 708 Abs. 4, 5 und 6 OR), SAG 1938/39, s. 193 vd.
- von Steiger, Fritz,** Zur Frage der rechtlichen Stellung des "abhängigen" Verwaltungsrates, SAG 1954, s. 33, 38.
- von Steiger, Werner,** Zürcher Kommentar V/5c, Zürich 1965, Vorb. Zu Art 808-819.
- von Steiger, Werner,** Gesellschaftsrecht, Allgemeiner Teil und Personengesellschaften, in: Schweizerisches Privatrecht, Bd. VIII/1, Basel Stuttgart 1976
- von Steiger, Werner,** Gesellschaftsrecht, Schweizerisches Privatrecht VIII/1, Stuttgart / Basel 1976.
- von Steiger, Walter,** Zürcher Kommentar zum BGB, V. Band, Die Gesellschaft mit beschränkter Haftung, Zürich 1965.
- Sumer, Ayşe;** Anonim Ortaklıkta Azınlık Haklarının Korunması ve Anonim Ortaklığın haklı Nedenlerle Feshi, İstanbul 1991.
- Sünner, Eckart,** Effizienz von Unternehmensorganen als Grundsatz der Corporate Governance, AG, 11/2000.
- Şahin, Ayşe,** Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi, İstanbul 2013.
- Şener, Oruç Hami,** Teorik ve Uygulamalı Şirketler Hukuku Ders Kitabı, Ankara 2012.
- Şener, Oruç Hami,** Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2017.
- Şenocak, Kemal,** Mesleki Sorumluluk Sigortası, Ankara 2000.
- Tandoğan, Haluk,** Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C.I/1, Ankara, 1985.
- Tandoğan, Haluk,** Özel Borç İlişkileri, 1982.
- Tandoğan, Haluk,** Anonim Şirketlerde Hissedarların Umumi Heyete İştirak ve Rey Haklarının Esas Mukavele İle Tahdidi, I. Ticaret ve Banka Hukuku Haftası, Ankara, 1960, s. 98 vd.
- Tandoğan, Haluk,** Kamu Hükmi Şahısların Anonim Şirket İdare Meclisinde Temsili, Batider, C.I. Sa. 3, s. 7 vd.

- Tanner**, Brigitte, Quoren für die Beschlussfassung in der Aktiengesellschaft, Diss. Zürich 1987.
- Tanner**, Brigitte; Obligationenrecht, 5. Teil Die Aktiengesellschaft, Teilband V 5b Die Generalversammlung, Zürich 2003.
- Tekil**, Fahiman, Hükümsüzlük ve İptal Edilebilirlik Ayırımı Hakkında Bir Yargıtay kararı Üzerine Düşünceler, Prof. Dr. E. Moroğlu'na 65.Yaş Günü Armağanı, İstanbul, 1999, s. 593 vd.
- Tekil**, Fahiman, Anonim Şirketler Hukuku, İstanbul 1998.
- Tekil**, Müge, Sermaye Piyasası Kurulu'nun Sermaye Piyasası Kanunu'na Tabi Anonim Ortaklıkların Genel Kurul Kararları Aleyhine İptal davası Açma Yetkisi –4487 Sayılı Kanun İle SerPK 46/I, (c)'de Yapılan Değişiklik Üzerine Düşünceler, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, C.I, İstanbul 2002, s.765 vd .
- Tekil**, Müge; Anonim Ortaklık Yöneticileri İle Denetçileri İçin Sorumluluk Sigortası, Prof. Dr. Fehiman Tekil'in Anısına Armağan, s. 115 vd.
- Tekinalp**, Gülören; Türk Hukukunda Ortakların Vatandaşlığı, İ.Ü.Hukuk Fakültesi 50.Yıl Armağanı, s.551 vd.
- Tekinalp**, Ünal, Anonim Ortaklık Yönetim Kurullarında Tüzel Kişilerin Temsili, Ankara 1965.
- Tekinalp**, Ünal, “Bilançonun Ertelenmesi ile Etkilenecek Maddeler ölçütü” (Azınlığın Bilançonun Onaylanmasına İlişkin Müzakerenin Ertelenmesi İstemi – Sorunlar, düşünceler-, İHFM.C. XLII. S. 1-4 (1977), ayrı bası, s. 7).
- Tekinalp**, Ünal, İmtiyazlı Paylara İlişkin Bazı Sorunlar, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XIII, 1996, Ankara, s. 1- 23.
- Tekinalp**, Ünal; Anonim Ortaklıklara İlişkin Yeni Hukuk Politikalarının Dinamikleri ve Bunlar Arasındaki İlişki, Prof. Dr. T. Kalpsüz'e Armağan, Ankara 2003, s. 227 vd.
- Tekinalp**, Ünal; Fondaki Bankanın Hukuku, İstanbul 2003.
- Tekinalp**, Ünal; Ticaret Ortaklıklarında Birleşme Kavramı, Sınırları ve Bazı Problemler, Banka Der., C.VIII, Sa.10 (Ekim 1970), s. 28.
- TEKİNALP**, Ünal, Hakların En Az Zarar Verecek Şekilde Kullanılması İlkesi, İkt. ve Mal. C. XXVI, 1970, sh.78-80.
- Tekinalp**, Ünal, Tek Kişilik Ortaklık I, Tek Paysahipli Anonim Ortaklık, İstanbul 2011.
- Tekinalp**, Ünal, Anonim Ortaklıkta Yeni bağlam Sisteminin Esasları, Pay Defteri Hukuku ile, İstanbul 2012.
- Tekinalp**, Ünal, Birleşmede Ayrılma Akçesi, Regesta, Yıl. 2012, C.2, s. 21-27.
- Tekinalp**, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Güncelleştirilmiş 3. baskı, İstanbul 2013.
- Tenker**, Nejat, Türkiye'de Holdingler ve Vergi Muhasebesi Açısından İncelenmesi, Ankara, 1979.

Bibliyografya

- Temel**, Erhan; Die Aktienrechtliche Haftung der Mitglieder des Vorstands/Verwaltungsrates einer Konzernunabhängigen Aktiengesellschaft nach deutschem und türkischem Recht, Frankfurt a.M. 2001.
- Teoman**, Ömer; Yargıtay'ın Limited Ortaklıklarda Oy Hakkı ve Kâr Dağıtımına İlişkin Son Kararları, Sempozyum IV (1987), 285 vd.
- Teoman**, Ömer, Kendilerine Yasal Danışman Atanan Kişilerin Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyesi Olup Olmayacakları Sorunu, İkt.Mal. 1980, C.XXVI, Sh.416 vd., 422 vd.
- Teoman**, Ömer, Alman ve İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukukunda Pay Bedelinin Ödenme Oranının Oy Hakkına Etkisi ve Türk Sistemi Üzerine Düşünceler, H. Arslanlı'nın Anısına Armağan, İstanbul 1978, s. 599 vd.
- Teoman**, Ömer, Anonim Ortaklıklarda Dinleyicilerin Katılması, İkt.Mal. C. XXIII, 1976, Sa. 3, s. 113 vd.
- Teoman**, Ömer, Anonim Ortaklıkta Paylar Üzerinde İntifa hakkının Bulunması Durumunda Oy Hakkı Dışındaki Yönetim Haklarının Kimin Tarafından Kullanılacağı Sorunu, Ekonomik Hukuk Dergisi, 1978, Sa. 4, s. 49 vd.
- Teoman**, Ömer, Anonim Ortaklık Genel Kurullarında Pay Sahiplerinin Konuşma Süresinin Sınırlandırılması, İkt.Mal., C.XXVII, Sa.12 (Mart, 1981), 457 vd.
- Teoman**, Ömer, Azınlığın Bilânço Görüşmelerinin Ertelenmesini İsteme Hakkı («6762 sayılı»TTK m. 377) Konusundaki Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi, V. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, V, 1988 Ankara, 75 vd.
- Teoman**, Ömer, “Toplantılara Katılmayan Bir Yönetim Kurulu Üyesinin Kazanç Payı Alabilip Alamayacağı Sorunu. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, C.XI (13–14 Mayıs 1994), Ankara 1994, s. 93 vd.
- Teoman**, Ömer, Yaşayan Ticaret Hukuku, (YTH) C.I, K.6, 1994, s. 35.
- Teoman**, Ömer, Otuz Yıl Ticaret Hukuku, Tüm Makalelerim, C.II. İstanbul 2001.
- Thalmann**, A., Die Treupflicht der Verwaltung der Aktiengesellschaft, Zürich 1975.
- Topaloğlu**, Mustafa, Maden ve Taşocakları Hukuku, Adana 2003.
- Topaloğlu**, Mustafa, Bilişim Hukuku, Adana 2005.
- Trüb**, Hans, Die Eigentumsübertragungen vinkulierten Namenaktien und Anteilen der Gesellschaft mit beschränkter Haftung, Diss., Bern 1946.
- Tschäni**, R, Unternehmensübernahmen nach schweizerischem Recht. Basel, Frankfurt/ a. M. 1989.
- Tschäni**, Obligatinenrecht II, Basler Kommentar, 2. und 3. Auflage, Basel, Genf München 2002.
- von Tuhr/Edege**, Borçlar Hukuku C.I-II, Ankara 1983.
- Tuncel**, Kürşat, Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Türkiye Uygulaması, Ankara 1997.
- Tunçomağ**, Kenan; Borçlar Hukuku, C.I. Genel Hükümler, İstanbul 1968.
- Turanboy**, Asuman, Varakasız Kıymetli Evrak, Ankara 1998.

- Turanboy**, Asuman; Anonim Şirketlerde Temsilci Aracılığıyla Oy Kullanma ve Hissedarlara Çağrı Yoluyla Oyda Vekâlet Toplama, AÜHFD, 1996, C.45, Sa. 1-4, s. 433 vd.
- Türk**, Ahmet, Sermaye Kaybı, s. 86 vd, 120 vd.; Anonim Ortaklıkta Gizli Yedek Akçeler, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.IV, Sa.2, İzmir 2002, s. 173 vd.
- Türk**, Ahmet, Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Hukukî Sonuçları (TTK m. 324), Ankara 1999.
- Türk**, Hikmet Sami, Anonim Ortaklık Pay Senetlerinde İtibarî Değer Farklılıkları, Prof. Dr. M. Koloğlu'ya Armağan, Ankara, 1975, s.567 vd.
- Türk**, Hikmet Sami, Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Gündeme Bağlılık İlkesi ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Azil veya Seçimi, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, (Sempozyum I) Ankara, 1984, C.I, 179 vd .
- Türk**, Hikmet Sami, Süreleri Sona Eren Anonim Ortaklıklara İlişkin Danıştay ve Yargıtay Kararları, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu III, Ankara 1986, 113 vd.
- Türk**, Hikmet Sami; Ticaret Ortaklarının Birleşmesi, Ankara 1986.
- Türker**, Kaya, Türk Hukukunda Kollektif Şirket, Ankara 1980. Tüzel Kişiler, Özellikle: Dernekler ve Vakıflar, 2 bası, İstanbul 1994.
- Uçkan**, Özcan, Türk Hukukunda Madencilğe İlişkin Haklar ve Bunların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesi, Eskişehir, 1983.
- Ulmer**, Peter: Der deutsche Corporate Governance Kodex – ein neues Regulierungsinstrument für börsennotierte Aktiengesellschaften, ZHR 166 (2002), 150 ff (157).
- Ulmer**, P. Müncher Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Bd.3, 2. Aufl. München 1994.
- Ulmer**, Peter; Der Gläubigerschutz im faktischen GmbH-Konzern beim Fehlen von Minderheitsgesellschafter, ZHR 1984, s. 391.
- Ulusoy**, Erol; Anonim Şirketlerde Şirketle İşlem Yapma Yasağı ve Çifte Temsil, Ankara 2005.
- Ulusoy**, Erol; Şirketler Hukukunda İbranın Hukukî Niteliği, Turgut Kapsüz'e Armağan, Ankara 2003.
- Üçışık**, Oğuz, Güzin, Türk Hukukunda Kollektif Ortaklıkta Ortakların Sorumluluğu, İstanbul, 1985.
- Ünal**, Mustafa, Anonim Ortaklıklarda Yönetim ve Yönetim Görevlerinin Murahhaslara Bırakılması (Batider, 1982, C.XI. Sa.3, 49 vd.).
- Ünal**, Mustafa; Anonim Şirketlerde Kanuni Temsilcilerin Kamu Alacağından Sorumluluğu (Türk Ticaret Kanunu (TTK) ve Maliye Bakanlığı'nın Seri No.lu Tahsilat Tebliği Açısından Konuya Bakış). Yaklaşım Yıl.4. S. 47, Kasım 1996, s. 59 vd.

- Ünal**, Mücahit, Sermaye Piyasası Araçlarının Kaydileştirilmesi, Ankara 2012.
- Ünal**, Oğuz Kürşat; Halka Açık Anonim Ortaklıklar, Ankara 1999.
- Ünal**, Oğuz Kürşat; Sermaye Piyasası Hukuku ve Mevzuatı, Ankara 2005.
- Ünal**, Şeref, Ana sözleşmelerindeki Süreleri Biten ve Sürelerini Uzatmamış Olan Anonim Şirketlerin Hukuki Durumu. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu I, Ankara 1984, 75 vd.
- Usluel Gürbüz**, Aslı E., Birleşme, Bölünme ve Tür Değişirme Yoluyla Yeniden Yapılanma İşlemlerinde Yöneticilerin Hukuki Sorumluluğu, Batider,(2013), C.XXIX, Sa.1, s. 141-65.
- Uzel**, Necdet, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununa Göre Anonim Ortaklıkta Esas sözleşmesel Bağlam, İstanbul 2013.
- Uzunalli**, Sevilay, Anonim Şirkette İşletme Konusu, Ankara 2013
- Valk**, Tobias; Unternehmenstransaktion und Due Diligence, Integraler Bestandteil des Transaktionsprozesses, Der Schweizer Treuhänder, 4/2006, s. 244 vd.
- Velidedeoglu**, Hıfzı Veldet, Türk Medeni Hukuku, Şahsın Hukuku., C.I, 2. Cüz, İstanbul 1963.
- Vischer**, Frank; 10 Jahre neues Aktienrecht, Würdigung aufgrund der Gerichtspraxis, Der Schweizer Treuhänder 5/2002, s. 391 vd. (393).
- Vogel**, A., Die Haftung der Muttergesellschaft als materielles, faktisches oder gundgegebenes Organ der Tochtergesellschaft, Diss. St. Gallen = St. Galler Studien 51.
- Vetter**, Eberhard, Handgeld für in der Hauptversammlung präsekte Aktionäre, AG 1-2/2006, s. 32 vd.
- von Werder**, Axel: Der "German Code Corporate Governance (GCCG)" des Berliner İniaktivkreises, AG 1/2001, heft 1, s. 1-15.
- Watter**, Rolf, / Urs, **Kägi**; Der Übergang von Verträgen bei Fusionen, Spaltungen und Vermögensübertragungen, SZW/RSDA 3/2004, s. 231 vd.
- Watter/Honsell/Vogt**.; Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Obligationenrecht II, Art. 716-731, 726-731a, 752-753, Basel/Frankfurt a.M. 1994 ve 2012.
- Weber**, H., der Anspruch des Aktionärs auf das Bezugsrecht, SAG 5 (1962/63), s. 321 vd.
- Weber**, Martin; Vertretung im Verwaltungsrat, Qualifikation – Zulässigkeit-Schranken, Diss. Zürich 1994.
- Weber**, Rolf.H., E-Commer und Recht, Zürich 2001; Rechtsfragen des Electronic Commerce; herausgegeben von **EHLERS**, Dirk, **WOLFGANG**, Hans-Michael, **PÜNDER**, Hermann Köln 2001.
- Weiss**, G., Zum schweizerischen Aktienrecht, Bern 1968.
- Wellkamp**, Ludger; Vorstand, Aufsichtsrat und Aktionär, 2. aktualisierte Aufl. Bonn 2000.

- Wenninger**, Renate; Die aktienrechtliche Schweigepflicht, Diss. Zürich 1983.
- Wernli**, Martin, in: Basler Kommentar (Hrsg) Honsell/Vogt/Wetter, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht (KSP), Obligationenrecht II, Art. 707-715a, Basel/Frankfurt a.M. 1994. ve 2012.
- Wettstein**, G., Die nicht voll einbezahlte Aktie, Diss. Zürich 1948.
- Widder**, Stefan / **KOCHER**, Dirk: Die Behandlung eigener Aktien im Rahmen der Mitteilungspflichten nach §§ 21 ff. WpHG, AG, 2007, Heft 1-2, s. 13 vd.
- Wiedemann**, Hebert. Die Übertragung und Vererbung von Mitgliedschaftsrechten bei Haldelsgesellschaften, München-Berlin 1965.
- Wiedemann**, Herbert; Organverantwortung und Gesellschafterklagen in der Aktiengesellschaft. In: Rheinisch-Westfälische Akademie der Wissenschaften Vorträge G. 296, Opladen 1989.
- Wieland**, K. Zur Übertragbarkeit und Übertragungsform unbeurkundeter Aktienrechte und von aktienrechtlichen Rechten, SAG 21, s. 141 vd.
- Wilhelm**, Jan; Rechtsform und Haftung bei der juristischen Person, Köln, Berlin, Bonn, München 1981.
- Winkler**, Max, das Aktienbuch, Diss. Bern 1940.
- Wohlmann**, Hebert, Die Treupflicht des Aktionärs, Diss. Zürich 1968.
- Wohlmann**, Herbert; Zur Organvertretung im neuen schweizerischen Aktienrecht, SJZ 90 (1994), s. 116 vd .
- Wohlmann**, Herbert; SZW 2001, s. 154 vd.
- Wohlwend**, Corrado; Die Hauptversammlung im Wandel der Kommunikationsformen, Diss. Frankfurt a.M. 2001.
- Wolf**, Ulrich; Shareholder Value und Aktiengesetz, BB 1997, s. 373 vd.
- Wunderer**, Rolf, Der Verwaltungsrats-Präsident, Diss. St. Gallen 1995.
- Würdinger**, H., Aktienrecht und der verbundenen Unternehmen, 4. Auflage, Karlsruhe 1981.
- Würdinger**, H., Aktien- und Konzernrecht, 3. Aufl. Karlsruhe 1973.
- Würdinger**, Hans, Grosskommentar zum AktG, 3. Aufl. Karlsruhe 1975.
- Würzer**, W., Die Zuordnung der Rechte aus gespaltenen Aktien, Diss, St.Gallen 1982.
- Yanlı**, Veliye, Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılarak Pay Sahiplerinin Ortaklık Alacaklılarına Karşı Sorumlu Kılınması, Doçentlik Tezi, İstanbul, 2000.
- Yanlı**, Veliye, İnançlı Yönetim Kurulu Üyeleri ve Konzernlerdeki Durumu, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s. 654.
- Yanlı**, Veliye, Anonim Ortaklıklar Hukukunda "Küçük Anonim Ortaklıklar ve Anonim Ortaklıklar Hukukunun Kuralılaşdırılması Hakkında Kanun" İle Yapılan Değişiklikler, İHFM C.LVI, S.1-4 (1998), s.269 vd.

Bibliyografya

- Yanlı, Veliye**, Limited Ortaklıkta Amme Borçlarından Dolayı Ortakların Sorumluluğu, E. Moroğlu'na 65. Yaş Armağanı, İstanbul, 1999, s. 743 vd.
- Yanlı, Veliye**; Sermaye Piyasası Hukuku Çerçevesinde Halka Açık Şirketler ve Kamunun Aydınlatılması, İstanbul 2005.
- Yaralı, Levent**, Şirketler Hukukuna İlişkin Yargıtay Kararları C. I, Ankara 2012.
- Yaralı, Levent**, Anonim Şirketin Vergi Borçlarından Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu, İstanbul 2013.
- Yasaman, Hamdi**; İsviçre ve Fransız Hukukunda Yatırım Fonları ve Türk Hukukunda Uygulama İmkânları, İstanbul 1980.
- Yasaman, Hamdi**, İsviçre ve Fransız Hukukunda Yatırım Fonları ve Türk Hukukunda Uygulama İmkânları, İstanbul, 1980.
- Yasaman, Hamdi**; Anonim Ortaklıkların Birleşmesi, Ankara, 1987.
- Yasaman, Hamdi**, Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi, İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktisabının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukukuna Etkileri, İstanbul 2009, s. 713-734.
- Yavuz, Nihat**, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Getirdiği Değişiklikler ve Yenilikler, 3. bası, Ankara 2012, s. 883 vd.
- Yıldız, Şükrü**, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku, İstanbul 2007.
- Yıldız, Şükrü**, BTHE Sempozyumu, XVII, Ankara.
- Yıldız, Şükrü**, Anonim Ortaklıkta İhraç Primleri (Agió), AÜEHFD, C.IV, Sa.1-2, (2000).
- Yıldız, Şükrü**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi, Ankara 2004.
- Yıldız, Şükrü**, Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı, Doktora Tezi, İstanbul 1996.
- Yıldız, Şükrü**, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin Kamu Borçlarından Sorumluluğu, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65.Yaş Günü Armağanı, İstanbul 1999.
- Yılmaz, A. Lerzan**, Die Verantwortlichkeit im Konzern nach schweizerischem, türkischem und deutschem Recht, Bern 1988.
- Yılmaz, A. Lerzan**, Konzernmäßige Abhängigkeit und deren Rechtsfolgen nach deutschem Aktiengesetz, Hukuk Araştırmaları, C.4, sa. 1-3. 1989.
- Yılmaz, Ejder**; Hukuku Sözlüğü, 5. baskı, Ankara 1996.
- Yongalık, Aynur**, Adi Şirkette Sermaye Payı, Ankara 1991.
- Zetzsche, Dirk**, Die virtuelle Hauptversammlung, Bank- und Kapitalmarktrecht (BKR), 18/2003.
- Zientek, Niklas**, Verlagerung der Hauptversammlung ins Internet? Die Virtuelle Hauptversammlung, s. 17-18. <http://www.jura.uni-duesseldorf.de/dozenten/noack/Texte/Sonstige/iklas.İentekseina-acit.pdf>.

- Zindel**, Aktionäre ohne Stimmrecht und stimmrechtslose Aktionäre, in: Festschrift für *Forstmoser*, 1993.
- Zindel**, P.R./**Isler**, G.G., Basler Kommentar zum Schweizerischem Privatrecht, Obligationenrecht II, Art. 530-1186 OR, 2. Auflage, Basel-Genf-München 2002.
- Zobl**, D., Berner Kommentar, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Das Sachenrecht, 2. Abt. Die beschränkten dinglichen Rechte, 5. Teilband: Das Fahrnispfand, Bern 1996.
- Zobl**, Dieter, Zur Verpfändung vinkulierter Namenaktien nach neuem Aktienrecht, SZW, 4/1994.
- Zöllner**, in: Kölner Kommentar zum Aktiengesetz Köln 1968.
- Zweifel**, Martin; Holdingsgesellschaften und Konzern Zürich 1973.
- Zwicker**, Stefan; Der Inhalt des Organisationsreglementes nach dem neuen Aktienrecht, Der Schweizer Treuhänder, 1-2/1994.

KANUN GEREKÇELERİ

- BOTSCHAFT** zur Änderung des Obligationenrechts (Aktienrecht und Rechnungslegungsrecht sowie Anpassungen im Recht der Kollektiv- und Kommanditgesellschaft, im GmbH-Recht, Genossenschafts-, Handelsregister- sowie Firmenrecht) vom 21. Dezember 2007, BBl 2007.
- BOTSCHAFT** zur Revision des Obligationenrechts (GmbH-Recht sowie Anpassungen im Aktien-, Genossenschafts-, Handelsregister- und Firmenrecht), vom 19.12.2001, BBl 2002.
- TASARI (TÜRK TİCARET KANUNU)**, Ankara 2005 ve 2008.

Prof. Dr. Islambek RUSTAMBEKOV

Prof. Dr. Said GULYAMOV

Prof. Dr. Hayri BOZGEYİK

Dr. Hilola SHARİPOVA

DİJİTAL DEVLET YÖNETİŞİMİNİN TEORİK VE HUKUKİ TEMELLERİ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Dijital Devlet Yönetişiminin Teorik ve Hukuki Temelleri

Islambek Rustambekov - Said Gulyamov - Hayri Bozgeyik - Hilola Sharipova

Hukuk Yayınları Dizisi – 3784

Birinci Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 666 - 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKLAR

- Aaronson, S. A. (2018). What are we talking about when we talk about digital protectionism?. *World Trade Review*, 17(3), 533-558.
- Abadi, M., Chu, A., Goodfellow, I., McMahan, H. B., Mironov, I., Talwar, K., & Zhang, L. (2016). Deep learning with differential privacy. In *Proceedings of the 2016 ACM SIGSAC conference on computer and communications security* (pp. 308-318).
- Abbott, K. W. (2019). Orchestrating experimentation in non-state environmental commitments. *Environmental Politics*, 28(5), 791-812.
- Abbott, R. (2014). Subprime attention crisis: Advertising and the time bomb at the heart of the internet. FSG.
- Abbott, R. (2016). I think, therefore I invent: Creative computers and the future of patent law. *BUL Rev.*, 96, 1093.
- Abdul, A. S., Vermeulen, J., Wang, D., Lim, B. Y., & Kankanhalli, M. 2018. Trends and trajectories for explainable, accountable and intelligible systems: An HCI research agenda. *Proceedings of the 2018 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 1-18.
- Abramson, M. A., & Morin, T. L. 2018. Managing the network: Collaborative governance in the digital age. *International Public Management Journal*, 212, 197-235.
- Abu-Shanab, E. A. 2015. E-government familiarity influence on Jordanians' perceptions. *Telematics and Informatics*, 321, 103-113.
- Acemoglu, D., & Restrepo, P. (2020). Robots and jobs: Evidence from US labor markets. *Journal of Political Economy*, 128(6), 2188-2244.
- Acquisti, A., Brandimarte, L., & Loewenstein, G. (2016). Privacy and human behavior in the age of information. *Science*, 347(6221), 509-514.
- Agile Alliance. 2022. Agile 101.
- AI HLEG High-Level Expert Group on Artificial Intelligence. 2019. Ethics guidelines for trustworthy AI. European Commission.
- Al Athmay, A. A. A. 2015. E-government acceptance: Literature review and a proposed integrated technology acceptance model. *International Review of Social Sciences*, 311, 264-277.
- Al-Haddad, S., & Kotnour, T. 2015. Integrating the organizational change literature: a model for successful change. *Journal of Organizational Change Management*, 282, 234-262.

- Al-Hujran, O., Al-Debei, M. M., Chatfield, A., & Migdadi, M. 2015. The imperative of influencing citizen attitude toward e-government adoption and use. *Computers in Human Behavior*, 53, 189-203.
- Alam, M. G. R., Masum, A. K. M., Beh, L. S., & Hong, C. S. 2021. ICT usage and awareness about e-government services in Malaysia. *Telematics and Informatics*, 57, 101532.
- Albrecht, J. 2016. *Compliance programs: Global best practices for compliance and business integrity*. Thomson Reuters.
- Alcaide Muñoz, L., Rodríguez Bolívar, M. P., Cobo, M. J., & Herrera-Viedma, E. 2017. Analysing the scientific evolution of e-Government using a science mapping approach. *Government Information Quarterly*, 343, 545-555.
- Alghamdi, S., & Beloff, N. 2016, December. Innovative framework for e-government adoption in Saudi Arabia: A study from the business sector perspective. In *2016 Federated Conference on Computer Science and Information Systems FedCSIS* pp. 1657-1664. IEEE.
- Alketbi, A., Nasir, Q., & Talib, M. A. 2018. Blockchain for government services—Use cases, security benefits and challenges. *2018 15th Learning and Technology Conference L&T*, 112-119.
- Almarabeh, T., & AbuAli, A. 2010. A general framework for e-government: definition maturity challenges, opportunities, and success. *European Journal of Scientific Research*, 391, 29-42.
- Alper, A. 2021. Colonial Pipeline was hit by ransomware attack. Reuters.
- Alper, M. 2017. *Giving voice: Mobile communication, disability, and inequality*. MIT Press.
- Amoretti, F. 2007. International organizations ICTs policies: e-government for developing countries. *The Information Society*, 235, 353-361.
- Ananny, M., & Crawford, K. (2018). Seeing without knowing: Limitations of the transparency ideal and its application to algorithmic accountability. *new media & society*, 20(3), 973-989.
- Ananthakrishnan, U. M., Li, B., Smith, K., & Fern, X. Z. 2020. Amplifying generalizability with synthetic data in deep learning for intelligible flu complication detection. *arXiv preprint arXiv:2007.01155*.
- Andersen, K. V., Henriksen, H. Z., Secher, C., & Medaglia, R. 2010. Costs of e-participation: The management challenges. *Transforming Government: People, Process and Policy*, 42, 174-202.
- Anderson, H. J., Baur, J. E., Griffith, J. A., & Buckley, M. R. 2017. What works for you may not work for GenMe: Limitations of present leadership theories for the new generation. *The Leadership Quarterly*, 281, 245-260.
- Anderson, M., & Perrin, A. 2017. *Barriers to adoption and attitudes towards technology*. Pew Research Center.

- Anderson, S. 2008. The digital divide: conceptual, methodological and empirical findings. *Applied Geography Conferences*, 31, 231.
- Anderson, S. 2010. The digital divide: A survey of the digital divide and how it affects the learning opportunities of working adults. *New Horizons in Adult Education and Human Resource Development*, 241, 31-35.
- Angwin, J., Larson, J., Mattu, S., & Kirchner, L. 2016. Machine bias. *ProPublica*, May, 23.
- Ani, U. P., He, H., & Tiwari, A. 2019. Review of cybersecurity issues in industrial critical infrastructure: manufacturing in perspective. *Journal of Cyber Security Technology*, 31, 1-31.
- Anjomshoae, S., Najjar, A., Calvaresi, D., & Främling, K. 2019. Explainable agents and robots: Results from a systematic literature review. In 2019 18th IEEE International Conference on Machine Learning and Applications (ICMLA) (pp. 617-622). IEEE.
- Ansell, C., & Gash, A. 2007. Collaborative governance in theory and practice. *Journal of public administration research and theory*, 18(4), 543-571.
- Ansell, C., Sørensen, E., & Torfing, J. 2017. Improving policy implementation through collaborative policymaking. *Policy & Politics*, 45(3), 467-486.
- Anthopoulos, L., Reddick, C. G., Giannakidou, I., & Mavridis, N. 2016. Why e-government projects fail? An analysis of the Healthcare.gov website. *Government Information Quarterly*, 33(1), 161-173.
- Appelbaum, S. H., Habashy, S., Malo, J. L., & Shafiq, H. 2012. Back to the future: revisiting Kotter's 1996 change model. *Journal of Management Development*, 31(8), 764-782.
- Apter, D. E. 1987. *Rethinking development: Modernization, dependency, and postmodern politics*. Sage Publications.
- Arellano, D., Hernández-Monllor, B., & Figueroa, A. 2019. Who benefits from open data? Assessing the impacts of the Mexican Transparency Portal. *Policy & Internet*, 11(3), 341-367.
- Armbrust, M., Fox, A., Griffith, R., Joseph, A. D., Katz, R., Konwinski, A., ... & Zaharia, M. 2010. A view of cloud computing. *Communications of the ACM*, 53(1), 50-58.
- Arnold, M., Bellamy, R. K., Hind, M., Houde, S., Mehta, S., Mojsilović, A., ... & Varshney, K. R. 2020. FactSheets: Increasing trust in AI services through supplier's declarations of conformity. *IBM Journal of Research and Development*, 64(4/5), 6-1.
- Assar, S., Boughzala, I., & Boydens, I. 2011. Back to practice, a decade of research in e-government. Practices and emerging challenges. In M. Janssen, H. J. Scholl, M. A. Wimmer, & Y.-H. Tan Eds., *Electronic Government Vol. 6866*, pp. 1-12. Springer Berlin Heidelberg.

- Atlantis, M. 2020. Connecting the unconnected: The role of digital inclusion in achieving the SDGs. Consultancy Africa Intelligence.
- Australian Government. 2021. Digital transformation strategy: Joining up government to deliver better services.
- Avgerou, C., Ganzaroli, A., Poulymenakou, A., & Reinhard, N. 2009. Interpreting the trustworthiness of government mediated by information and communication technology: lessons from electronic voting in Brazil. *Information Technology for Development*, 152, 133-148.
- Avolio, B. J., Walumbwa, F. O., & Weber, T. J. 2009. Leadership: Current theories, research, and future directions. *Annual review of psychology*, 60, 421-449.
- Axelsson, K., & Melin, U. 2008. Citizen participation and involvement in e-government projects: An emergent framework. In *Electronic government* (pp. 207-218). Springer, Berlin, Heidelberg.
- Baiocchi, D., & Welser IV, W. 2010. The orbital debris environment for spacecraft designed to operate in the low-Earth orbit regime. NASA STI/Recon Technical Report N, 12.
- Balahur, A. 2013. Sentiment analysis in social media texts. In 4th workshop on computational approaches to subjectivity, sentiment and social media analysis (pp. 120-128).
- Bannick, M., & Goldman, P. 2012. Priming the pump: The case for a middle market stimulus program. *Innovations*, 7(2), 31-38.
- Bannister, F., & Connolly, R. 2011. The trouble with transparency: a critical review of openness in e-government. *Policy & Internet*, 32, 158-187.
- Bannister, F., & Connolly, R. 2014. ICT, public values and transformative government: A framework and programme for research. *Government Information Quarterly*, 321, 119-128.
- Bannister, F., & Connolly, R. 2015. The great theory hunt: Does e-government really have a problem? *Government Information Quarterly*, 321, 1-11.
- Bannister, F., & Connolly, R. 2020. The future's bright, the future's... open: open public services, digital government, and virtual public administration. *Information Polity*, 25(1), 1-16.
- Barocas, S., & Nissenbaum, H. 2014. Big data's end run around procedural privacy protections. *Communications of the ACM*, 57(11), 31-33.
- Barroso, L. A., & Hölzle, U. 2009. The datacenter as a computer: An introduction to the design of warehouse-scale machines. *Synthesis lectures on computer architecture*, 41, 1-108.
- Bason, C. 2018. Leading public sector innovation: Co-creating for a better society. Policy Press.
- Bélanger, F., & Carter, L. 2012. Digitizing government interactions with constituents: an historical review of e-government research in information systems. *Journal of the Association for Information Systems*, 135, 1.

- Belli, L. 2017. Net neutrality, zero-rating and the Minitel: a brief history of how the french telematics industry changed internet governance. *Internet Policy Review*, 61.
- Benjamin, R. 2019. *Race after technology: Abolitionist tools for the new jim code*. John Wiley & Sons.
- Benkler, Y. 2015. Peer production, the commons, and the future of the firm. *Strategic Organization*, 132, 264-274.
- Bennett, C. J., & Raab, C. D. 2018. Revisiting the governance of privacy: Contemporary policy instruments in global perspective. *Regulation & Governance*, 122, 263-278.
- Bennett, J. M., & ILoveLibraries, A. 2021. The public library response to COVID-19: A statewide survey. *Public Libraries*, 60(1).
- Bennett, R. M. 2011. Management of information assets on retirement of information technology systems. *Records Management Journal*.
- Beno, M., Figl, K., Umbrich, J., & Polleres, A. 2017. Open data hopes and fears: determining the barriers of open data. In *Conference for E-Democracy and Open Government* (pp. 69-81).
- Benthall, S., & Haynes, B. D. 2019. Racial categories in machine learning. In *Proceedings of the Conference on Fairness, Accountability, and Transparency* (pp. 289-298).
- Berk, R., Heidari, H., Jabbari, S., Kearns, M., & Roth, A. 2018. Fairness in criminal justice risk assessments: The state of the art. *Sociological Methods & Research*, 50(1), 3-44.
- Bertot, J. C., Jaeger, P. T., & Grimes, J. M. 2010. Using ICTs to create a culture of transparency: E-government and social media as openness and anti-corruption tools for societies. *Government Information Quarterly*, 273, 264-271.
- Bhatnagar, S. 2008. *Unlocking E-Government Potential: Concepts, Cases and Practical Insights*. Sage Publications India Pvt Ltd.
- Bhatnagar, S. C. 2002. E-government: Lessons from implementation in developing countries. *Regional Development Dialogue*, 232, 164-174.
- Bhatt, G. D. 2000. Organizing knowledge in the knowledge development lifecycle. *Journal of knowledge management*.
- Bimbraw, K. 2015. Autonomous cars: Past, present and future a review of the developments in the last century, the present scenario and the expected future of autonomous vehicle technology. In *2015 12th International Conference on Informatics in Control, Automation and Robotics (ICINCO)* (Vol. 1, pp. 191-198). IEEE.
- Binns, R. 2018. Algorithmic accountability and public reason. *Philosophy & Technology*, 31(4), 543-556.

- Birhane, A. 2021. Algorithmic injustice: a relational ethics approach. *Patterns*, 2(2), 100205.
- Birhane, A., & Cummins, C. 2021. Algorithmic harm: On the philosophical and ethical foundations of artificial intelligence. In *Proceedings of the 2021 ACM Conference on Fairness, Accountability, and Transparency* (pp. 1-12).
- Black, J. 2001. Decentring regulation: understanding the role of regulation and self-regulation in a 'post-regulatory' world. *Current legal problems*, 54(1), 103-146.
- Black, J. 2002. Critical reflections on regulation. *Austl. J. Leg. Phil.*, 27, 1.
- Black, T. 2018. *Computational fluid dynamics*. John Wiley & Sons.
- Bloom, N., Liang, J., Roberts, J., & Ying, Z. J. 2015. Does working from home work? Evidence from a Chinese experiment. *The Quarterly Journal of Economics*, 130(1), 165-218.
- Bodó, B., Helberger, N., Irion, K., Zuiderveen Borgesius, F., Moeller, J., van de Velde, B., ... & de Vreese, C. 2017. Tackling the algorithmic control crisis-the technical, legal, and ethical challenges of research into algorithmic agents. *Yale JL & Tech.*, 19, 133.
- Boeren, E. 2019. Understanding sustainable development goal (SDG) 4 on "quality education" from micro, meso and macro perspectives. *International Review of Education*, 65(2), 277-294.
- Bohøj, M., Borchorst, N. G., Bødker, S., Kensing, F., & Simonsen, J. 2011. Public deliberation in municipal planning: supporting action and reflection with mobile technology. In *Proceedings of the 5th International Conference on Communities and Technologies* pp. 88-97.
- Booz Allen Hamilton. 2018. *Digital transformation: Are government agencies tuned in or turned off?*
- Bostrom, R. P., & Heinen, J. S. 1977. MIS problems and failures: a socio-technical perspective, part I: the causes. *MIS quarterly*, 17-32.
- Bourgault, J. 2021. *Digital government and transformation: Public administration between modernization and disruption in the digital age*. Georgetown University Press.
- Bouskela, M., Casseb, M., Bassi, S., De Luca, C., & Facchina, M. 2016. *The path to smart cities: Mitigating risks and fostering sustainability of the city through smart technologies*. The Inter-American Development Bank.
- Bovens, M., & Zouridis, S. 2002. From street-level to system-level bureaucracies: How information and communication technology is transforming administrative discretion and constitutional control. *Public Administration Review*, 622, 174-184.
- Boyle, P., Halfacree, K., & Robinson, V. (2015). *Exploring contemporary migration*. Routledge.

- Bracking, S. (2019). Financialisation, climate finance, and the calculative challenges of managing environmental change. *Antipode*, 51(3), 709-729.
- Brenner, N. (2012). What is critical urban theory? *The Urban*, 2(1), 1-15.
- Brewer, G. A., Neubauer, B. J., & Geiselhart, K. (2006). Designing and implementing e-government systems: Critical implications for public administration and democracy. *Administration & Society*, 38(4), 472-499.
- Brewer, T. L. (2017). The multilateral trading system and preferential trade agreements: Can their negative effects be minimized? *Global Governance*, 23(1), 71-89.
- Bridenstine, J. (2020). Artemis: Our return to the Moon. *Nature Astronomy*, 4(5), 413-414.
- Brooks, R. (2021). Artificial intelligence in the public sector: Possibilities and challenges. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 31(2), 286-302.
- Brown, I. (2008). Internet censorship: Be careful what you ask for. In *Proceedings of the International Conference on Communication, Media, Technology and Design* (pp. 61-67).
- Brown, I. (2013). The future of privacy in the surveillance age. In *European Data Protection: Coming of Age* (pp. 349-366). Springer, Dordrecht.
- Brown, I. (2017). *The technical and social history of software engineering*. Addison-Wesley Professional.
- Brown, I. (2018). *Interoperability as a tool for competition regulation*. OpenForum Academy.
- Browne, J. (2015). *Securing a sustainable future for higher education: An independent review of higher education funding and student finance*. Department for Business, Innovation and Skills.
- Brownsword, R. (2008). *Rights, regulation, and the technological revolution*. Oxford University Press.
- Brundage, M., Avin, S., Clark, J., Toner, H., Eckersley, P., Garfinkel, B., ... & Amodei, D. (2018). The malicious use of artificial intelligence: Forecasting, prevention, and mitigation. *arXiv preprint arXiv:1802.07228*.
- Buchanan, A. E. (1997). Theories of secession. *Philosophy & Public Affairs*, 26(1), 31-61.
- Buchanan, J. M., & Tullock, G. (1962). *The calculus of consent: Logical foundations of constitutional democracy*. University of Michigan Press.
- Buckee, C. O., Balsari, S., Chan, J., Crosas, M., Dominici, F., Gasser, U., ... & Schroeder, A. (2020). Aggregated mobility data could help fight COVID-19. *Science*, 368(6487), 145-146.
- Budd, J., & Harris, L. (2020). Managing governance in a pandemic: Lessons from the UK. *Public Money & Management*, 40(7), 515-517.

- Budiono, A., Absori, A., Wardiono, K., Yuspin, W., & Gulyamov, SS 2023. Cyber Indoctrination Victims in Indonesia and Uzbekistan: Victim Protection and Indoctrination in Practice. *Journal of Human Rights, Culture and Legal System*.
- Buiten, M. C. (2019). Towards intelligent regulation of artificial intelligence. *European Journal of Risk Regulation*, 10(1), 41-59.
- Bunea, A. (2017). Designing stakeholder consultations: Reinforcing or alleviating bias in the European Union system of governance? *European Journal of Political Research*, 56(1), 46-69.
- Burrell, J. (2016). How the machine 'thinks': Understanding opacity in machine learning algorithms. *Big Data & Society*, 3(1), 2053951715622512.
- Burri, M. (2013). Should there be new multilateral rules for digital trade? The E15 Initiative, Geneva: International Centre for Trade and Sustainable Development (ICTSD) and World Economic Forum.
- Burri, M. (2017). The regulation of data flows through trade agreements. *Georgetown Journal of International Law*, 48(1), 407-448.
- Bushell, S., Colley, T., & Workman, M. (2021). A unified narrative for climate change. *Climate and Development*, 13(7), 587-596.
- Busuioc, M. (2020). Accountable artificial intelligence: Holding algorithms to account. *Public Administration Review*, 81(5), 825-836.
- Bwalya, K. J., & Mutula, S. M. (2014). E-government: Implementation, adoption and synthesis in developing countries. Walter de Gruyter GmbH & Co KG.
- Calleja, R., Lupiáñez, F., & Cánovas, G. M. (2019). Identity governance and administration in the digital society. *International Journal of Information Management*, 49, 319-329.
- Campbell, T. A. (2015). Sensor-driven challenges to the fourth amendment. *U. Ill. L. Rev.*, 737.
- Capobianco, E., Pawelec, A., & Ypsilanti, D. (2020). Algorithms and collusion: Competition policy in the digital age. OECD.
- Caragliu, A., & Del Bo, C. F. (2022). Smart cities: The policy challenge. *CESifo Forum* 23(1) 14-20.
- Caramenico, A. (2020). Will AI replace us? Springer Nature.
- Carter, L., & Bélanger, F. (2005). The utilization of e-government services: Citizen trust, innovation and acceptance factors. *Information Systems Journal*, 15(1), 5-25.
- Cate, F. H. (2006). The failure of fair information practice principles. In *Consumer protection in the age of the information economy* (pp. 369-388). Routledge.
- Cath, C., Wachter, S., Mittelstadt, B., Taddeo, M., & Floridi, L. (2018). Artificial intelligence and the 'good society': The US, EU, and UK approach. *Science and Engineering Ethics*, 24(2), 505-528.

- Cats-Baril, W., & Thompson, R. (1995). Managing information technology projects in the public sector. *Public Administration Review*, 55(6), 559-566.
- Cave, J., Aitken, K., & Lalonde, L. (2019). Bridging the AI accountability gap: Defining an end-to-end framework for internal algorithmic auditing. arXiv preprint arXiv:1902.06001.
- Cavoukian, A. (2009). Privacy by design: The 7 foundational principles. Information and Privacy Commissioner of Ontario, Canada, 5, 12.
- Cavoukian, A., & Jonas, J. (2012). Privacy by design in the age of big data. Information and Privacy Commissioner of Ontario, Canada.
- Cerrillo-i-Martínez, A. (2017). The reuse of public sector information in Europe and its impact on transparency. *European Law Journal*, 23(5), 412-437.
- Chakravorti, B., Bhalla, A., & Chaturvedi, R. S. (2021). Which economies showed the most digital progress in 2020? *Harvard Business Review*.
- Chakravorty, M. (2020). Artificial intelligence-assisted tax administration: The road ahead for India. *Indian Journal of Tax Law and Policy*, 1(1), 35-53.
- Chambers, S. (2003). Deliberative democratic theory. *Annual Review of Political Science*, 6(1), 307-326.
- Chan, C. M. L. (2013). From open data to open innovation strategies: Creating e-services using open government data. In 2013 46th Hawaii International Conference on System Sciences (pp. 1890-1899). IEEE.
- Chatterjee, R., & Bhushan, B. (2019). E-governance development in India: Comparative analysis of Maharashtra, Andhra Pradesh, and Kerala. In *The state of economic development in South Asia* (pp. 341-362). Palgrave Macmillan, Cham.
- Chew, H. E. (2013). IDA's role in implementing intelligent nation 2015. In *Proceedings of the 46th Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS-46)*, IEEE, New York.
- Chopra, A. K., & Wright, M. (2018). Situating privacy in the context of software engineering. *IEEE Security & Privacy*, 16(3), 8-11.
- Chopra, S., & White, L. F. (2011). *A legal theory for autonomous artificial agents*. University of Michigan Press.
- Ciarli, T., Kenney, M., Massini, S., & Piscitello, L. (2018). Digital technologies, innovation, and skills: Emerging trajectories and challenges. *Research Policy*, 50(7), 104289.
- Cihon, P. (2021). Standards for AI governance: International standards to enable global coordination in AI research & development. In *Science, Technology, & Human Values*, 46(6), 1198-1207.
- Cimpanu, C. (2020). Ransomware gangs are abusing the Windows BITS service. *ZDNet*.

- Cimpanu, C. (2021). Germany warns companies working in Russia to do more to protect themselves against cyber attacks. *The Record*.
- Citron, D. K. (2008). Technological due process. *Washington University Law Review*, 85(6), 1249-1313.
- Citron, D. K., & Pasquale, F. (2014). The scored society: Due process for automated predictions. *Washington Law Review*, 89, 1.
- Clark, J. (2015). Artificial intelligence and machine learning: Current applications in academic libraries. In M. Griffis (Ed.), *Exploring the future of access services*. Chicago, Illinois (pp. 51-76). American Library Association.
- Clarke, R. (2018). Regulatory alternatives for AI. *Computer Law & Security Review*, 35(4), 398-409.
- Clohessy, T., Acton, T., & Morgan, L. (2017). The impact of cloud-based digital transformation on IT service providers: Evidence from focus groups. *International Journal of Cloud Applications and Computing (IJCAC)*, 7(4), 1-19.
- Coglianesi, C., & Lehr, D. (2017). Regulating by robot: Administrative decision making in the machine-learning era. *Geo. LJ*, 105, 1147.
- Cohen, J. E. (2017). Law for the platform economy. *UCDL Rev.*, 51, 133.
- Collins, K. P. (2019). *Minsky and Papert, Perceptrons: An introduction to computational geometry, expanded edition*. The MIT Press, 2017, 308 pp. \$30 HB (US\$). ISBN-13: 978-026253-477-5. *Artificial Intelligence*, 270, 98-101.
- Conradie, P., & Choenni, S. (2014). On the barriers for local government releasing open data. *Government Information Quarterly*, 31, S10-S17.
- Cooper, M. (2017). Russian state-sponsored cyber actors targeting network infrastructure devices. *US Cert*.
- Cordella, A., & Iannacci, F. (2010). Information systems in the public sector: The e-Government enactment framework. *The Journal of Strategic Information Systems*, 19(1), 52-66.
- Costanza-Chock, S. (2020). *Design justice: Community-led practices to build the worlds we need*. The MIT Press.
- Cougnaud, D. (2020). CAHAI-Ad hoc committee on artificial intelligence (CAHAI). Council of Europe.
- Couldry, N., & Mejias, U. A. (2019). *The costs of connection: How data is colonizing human life and appropriating it for capitalism*. Stanford University Press.
- Coursey, D., & Norris, D. F. (2008). Models of e-government: Are they correct? An empirical assessment. *Public Administration Review*, 68(3), 523-536.

- Courtney, K. (2022). The role of trust in the regulation of artificial intelligence. *Computer Law & Security Review*, 44, 105646.
- Coyne, A., & Menn, J. (2016). Google AI gains access to 1.2 million confidential NHS patient records. *The Telegraph*.
- Craglia, M., Annoni, A., Benczur, P., Bertoldi, P., Delipetrev, P., De Prato, G., ... & Vesnic Alujevic, L. (2018). Artificial intelligence: A European perspective.
- Crane, C. S. (2014). Social structures and cloud computing: Ethics in new technology. In 2014 IEEE International Symposium on Ethics in Science, Technology and Engineering (pp. 1-6). IEEE.
- Crootof, R. (2016). A meaningful floor for meaningful human control. *Temple Int'l & Comp. LJ*, 30, 53.
- Cruz-Castro, L., & Sanz-Menéndez, L. (2019). Technology-driven administration: The digital transformation of national research funding agencies. In P. Dumas & M. de Boer (Eds.), *Co-creation and co-production in the public sector* (pp. 147-162). Springer, Cham.
- Csernaton, R. (2018). Constructing the EU's high-tech borders: Frontex and dual-use drones for border management. *European Security*, 27(2), 175-200.
- Culnane, C., Rubinstein, B. I., & Teague, V. (2020). Privacy assessment of de-identified Opal data: A report for transport for NSW. arXiv preprint arXiv:2007.04887.
- Cummings, M. L. (2017). *Artificial intelligence and the future of warfare*. Chatham House.
- Custers, B., van der Hof, S., Schermer, B., Appleby-Arnold, S., & Brockdorff, N. (2013). Informed consent in social media use-the gap between user expectations and EU personal data protection law. *SCRIPTed*, 10(4), 435-457.
- Dameri, R. P., & Rosenthal-Sabroux, C. (Eds.). (2014). *Smart city: How to create public and economic value with high technology in urban space*. Springer International Publishing.
- Davis, J. P. (2019). Applying AI to augment government capabilities and delivery services to citizens. In *Artificial Intelligence for the American People*. The White House.
- Davis, J. P. (2021). Artificial intelligence in government: Challenges and opportunities. In *Artificial Intelligence and the Future of Government*. McKinsey & Company.
- Dawes, S. S. (1996). Interagency information sharing: Expected benefits, manageable risks. *Journal of Policy Analysis and Management*, 377-394.
- Dawes, S. S. (2008). The evolution and continuing challenges of e-governance. *Public Administration Review*, 68(s1), S86-S102.

- Dawes, S. S. (2009). Governance in the digital age: A research and action framework for an uncertain future. *Government Information Quarterly*, 26(2), 257-264.
- De Hert, P., & Gutwirth, S. (2002). Privacy, data protection and law enforcement: Opacity of the individual and transparency of power. Erik Claes, Antony Duff & Serge Gutwirth (eds.) *Privacy and the Criminal Law*, Intersentia, 61-104.
- Dener, C., Watkins, J. A., & Dorotinsky, W. L. (2011). Financial management information systems: 25 years of World Bank experience on what works and what doesn't. The World Bank.
- Denhardt, R. B., & Denhardt, J. V. (2000). The new public service: Serving rather than steering. *Public Administration Review*, 60(6), 549-559.
- Denhardt, R. B., & Denhardt, J. V. (2007). The new public service: Serving, not steering. ME Sharpe.
- Department of Higher Education and Training. 2022. National skills development strategy. Government of South Africa.
- Desouza, K. C. (2022). Transforming digital government: How to deliver public services for the future. Emerald Group Publishing.
- Desouza, K. C. 2018. Delivering Artificial Intelligence in Government: Challenges and Opportunities pp. 1-34. IBM Center for The Business of Government.
- Desouza, K. C., & Smith, K. (2020). Artificial intelligence (AI) for social good in developing countries: Leveraging AI to improve government service delivery and achieve sustainable development. IBM Center for The Business of Government.
- Diakopoulos, N. (2016). Accountability in algorithmic decision making. *Communications of the ACM*, 59(2), 56-62.
- Diakopoulos, N. (2020). Transparency. In *The Oxford Handbook of Ethics of AI* (pp. 197-213). Oxford University Press.
- Diakopoulos, N., & Friedler, S. (2016). How to hold algorithms accountable. *MIT Technology Review*, 17.
- Diaz, A. (2016). Through the Google goggles: Sociopolitical bias in search engine design. In *Web search* (pp. 11-34). Springer, Berlin, Heidelberg.
- DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, 147-160.
- Dobber, T., Fathaigh, R. Ó., & Borgesius, F. Z. (2019). The regulation of online political micro-targeting in Europe. *Internet Policy Review*, 8(4), 1-17.
- Dodel, M., & Mesch, G. S. (2021). Perceptions about the impact of automation in the workplace. *Information, Communication & Society*, 24(5), 665-680.

- Druga, S., Park, J. S., & Kroll, J. A. (2021). The Effect of Including AI Ethics on AI Bias: Does It Increase Fairness?. In Proceedings of the 2021 AAAI/ACM Conference on AI, Ethics, and Society (pp. 976-984).
- Dunleavy, P., Margetts, H., Bastow, S., & Tinkler, J. (2006). New public management is dead—long live digital-era governance. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 16(3), 467-494.
- Dwivedi, Y. K., Hughes, L., Ismagilova, E., Aarts, G., Coombs, C., Crick, T., ... & Williams, M. D. (2019). Artificial Intelligence (AI): Multidisciplinary perspectives on emerging challenges, opportunities, and agenda for research, practice and policy. *International Journal of Information Management*, 57, 101994.
- Dwork, C. (2014). The reusable holdout: Preserving validity in adaptive data analysis. *Science*, 349(6248), 636-638.
- Easton, C. (2013). Website accessibility and the European Union: Citizenship, procurement and the proposed Accessibility Act. *International Review of Law, Computers & Technology*, 27(1-2), 187-199.
- Eastwood, J. G., Georgiou, A., Whelan, P., & Sir, J. 2012. What computational ontologies can do for augmentative and alternative communication. *Semantic Web*, 31, 101-110.
- Eggers, W. D. 2007. *Government 2.0: Using technology to improve education, cut red tape, reduce gridlock, and enhance democracy*. Rowman & Littlefield.
- EIPP. 2009. Participatory budgeting.
- El Masri, K., & Navathe, S. B. (2020). The Impact of AI on Government—Exploring the Intersection of Technology, Politics and Governance. In Proceedings of the 21st Annual International Conference on Digital Government Research (pp. 326-327).
- El-Haddadeh, R., Osmani, M., Thakker, D., Weerakkody, V., & Kapoor, K. (2019). Examining citizens' perceived value of internet of things technologies in facilitating public sector services engagement. *Government Information Quarterly*, 36(2), 310-320.
- Ellis, K., & Kent, M. (2011). *Disability and new media*. Routledge.
- ENISA. 2020. Data breach detection and notification.
- Estevez, E., & Janowski, T. 2013. Electronic governance for sustainable development—Conceptual framework and state of research. *Government Information Quarterly*, 30, S94-S109.
- Etzioni, O., & Etzioni, A. (2017). Incorporating ethics into artificial intelligence. *The Journal of Ethics*, 21(4), 403-418.
- EU Commission. 2017. Tallinn declaration on eGovernment.
- EU Commission. 2022. 2030 Digital Compass: The European way for the Digital Decade.

- EU Parliament. 2020. Ethical aspects of cyber-physical systems.
- Eubanks, V. 2018. Automating inequality: How high-tech tools profile, police, and punish the poor. St. Martin's Press.
- Eubanks, V. 2019. Digital dead end: Fighting for social justice in the information age. MIT Press.
- EUR-Lex. 2016. Regulation EU 2016/679 General Data Protection Regulation.
- EUR-Lex. 2020. Regulation EU 2021/694 Digital Europe Programme.
- EUR-Lex. 2021. Regulation EU 2021/694, Article 15.
- European Commission 2021. Ethics Guidelines for Trustworthy AI. Publications Office of the European Union.
- Evans, J. (2021). Governance by dashboard. In *A Modern Guide to Public Policy*. Edward Elgar Publishing.
- Fang, J. (2019). Intelligent robots and the future of warfare. *The Journal of Strategic Studies*, 42(7), 1043-1058.
- Farrell, H. (2003). Constructing the international foundations of e-commerce—the EU-US Safe Harbor Arrangement. *International Organization*, 57(2), 277-306.
- Fast, E., & Horvitz, E. (2017). Long-term trends in the public perception of artificial intelligence. In *Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence* (Vol. 31, No. 1, pp. 963-969).
- Fasterling, B. (2017). Human rights due diligence as risk management: Social risk versus human rights risk. *Business and Human Rights Journal*, 2(2), 225-247.
- Fazli, A. 2021. Biometrics use for humanitarian purposes: Applications, limitations, and recommendations. *Case Studies in the Environment*.
- Federal Trade Commission. 2019. FTC imposes \$5 billion penalty and sweeping new privacy restrictions on Facebook.
- Feldstein, S. (2019). The global expansion of AI surveillance. *Carnegie Endowment for International Peace*.
- Ferris, J. M., Grady, E. A., Fang, F., & Cheng, Z. (2005). *Foreign aid: Diplomacy, development, domestic politics*. University of Chicago Press.
- Ferro, E., & Sorrentino, M. 2010. Can intermunicipal collaboration help the diffusion of E-Government in peripheral areas? Evidence from Italy. *Government Information Quarterly*, 27(1), 17-25.
- Fineman, M. A. (2004). The vulnerable subject: Anchoring equality in the human condition. *Yale Journal of Law & Feminism*, 20(1), 1-23.
- FireEye. 2021. *M-Trends 2021 Report*.

- Fishenden, J., & Thompson, M. 2013. Digital government, open architecture, and innovation: why public sector IT will never be the same again. *Journal of public administration research and theory*, 234, 977-1004.
- Fishkin, J. S. (2018). *Democracy when the people are thinking: Revitalizing our politics through public deliberation*. Oxford University Press.
- Floridi, L. 2020. The fight for digital sovereignty: What it is, and why it matters, especially for the EU. *Philosophy & Technology*, 333, 369-378.
- Floridi, L., & Taddeo, M. (2016). What is data ethics? *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences*, 374(2083), 20160360.
- Floridi, L., Cowls, J., Beltrametti, M., Chatila, R., Chazerand, P., Dignum, V., ... & Vayena, E. (2018). AI4People—an ethical framework for a good AI society: Opportunities, risks, principles, and recommendations. *Minds and Machines*, 28(4), 689-707.
- Floridi, L., Cowls, J., King, T. C., & Taddeo, M. (2020). How to design AI for social good: Seven essential factors. *Science and Engineering Ethics*, 26(3), 1771-1796.
- Fountain, J. E. 2001. *Building the virtual state: Information technology and institutional change*. Brookings Institution Press.
- Fuerth, L. S., & Faber, E. M. (2012). *Anticipatory governance practical upgrades: Equipping the executive branch to cope with increasing speed and complexity of major challenges*. National Defense University.
- Fuller, T., & Loogma, K. (2009). Constructing futures: A social constructionist perspective on foresight methodology. *Futures*, 41(2), 71-79.
- Fung, A. (2006). Varieties of participation in complex governance. *Public Administration Review*, 66(s1), 66-75.
- Fung, A. 2015. Putting the public back into governance: The challenges of citizen participation and its future. *Public Administration Review*, 754, 513-522.
- Gallagher, R. J., Reagan, A. J., Danforth, C. M., & Dodds, P. S. (2018). Divergent discourse between protests and counter-protests: # BlackLivesMatter and # AllLivesMatter. *PloS One*, 13(4), e0195644.
- Gallagher, S. 2021. Chinese state-sponsored hackers exploit Exchange Server flaws. *Ars Technica*.
- Galpaya, H. (2017). *Gaining insights from big data for public policy*. LIRNEasia.
- Ganapati, S., & Reddick, C. G. (2018). Prospects and challenges of sharing economy for the public sector. *Government Information Quarterly*, 35(1), 77-87.
- Garcia, C., Garrastazu, R., Piza, E. L., & Wang, S. (2021). The impact of licence plate reader technology on crime and disorder: A multi-city longitudinal analysis. *Justice Quarterly*, 38(5), 900-925.

- Gasco-Hernandez, M., Sandoval-Almazan, R., & Gil-Garcia, J. R. (2018). Are governments and citizens ready to engage in open and collaborative policy and service co-creation? An analysis of loose and tight coupling factors in five developing countries. *Journal of Public Affairs*, 18(2), e1653.
- Gasco, M. (2003). New technologies and institutional change in public administration. *Social Science Computer Review*, 21(1), 6-14.
- Gasser, U., & Almeida, V. A. (2017). A layered model for AI governance. *IEEE Internet Computing*, 21(6), 58-62.
- Gaycken, S. (2012). Stuxnet and the risks of cyberwar. *Journal of Military Ethics*, 11(1), 80-85.
- Gebru, T., Morgenstern, J., Vecchione, B., Vaughan, J. W., Wallach, H., Daumé III, H., & Crawford, K. (2021). Datasheets for datasets. *Communications of the ACM*, 64(12), 86-92.
- Gelb, A., & Diófasi, A. (2016). Using identification for development: Some guiding principles. Center for Global Development.
- Georghiou, L., Edler, J., Uyerra, E., & Yeow, J. (2014). Policy instruments for public procurement of innovation: Choice, design and assessment. *Technological Forecasting and Social Change*, 86, 1-12.
- Getman-Pavlova, Irina & Yerpileva, Natalia & Rustambekov, Islambek. 2022. Reform of Private International Law in The Republic of Uzbekistan. *Review of Law Sciences*.
- Giest, S., & Raaphorst, N. (2018). Unraveling the hindering factors of digital public service delivery at street-level: The case of electronic health records. *Policy Design and Practice*, 1(2), 141-154.
- Gil-Garcia, J. R. (2012). Towards a smart State? Inter-agency collaboration, information integration, and beyond. *Information Polity*, 17(3, 4), 269-280.
- Gil-Garcia, J. R., & Pardo, T. A. (2005). E-government success factors: Mapping practical tools to theoretical foundations. *Government Information Quarterly*, 22(2), 187-216.
- Gil-Garcia, J. R., Helbig, N., & Ojo, A. (2014). Being smart: Emerging technologies and innovation in the public sector. *Government Information Quarterly*, 31, 11-18.
- Gil-Garcia, J. R., Pardo, T. A., & Gasco-Hernandez, M. (2021). Artificial intelligence in government. Emerald Group Publishing.
- Gilroy, A. (2017). Artificial intelligence: The challenge of regulating a moving target. *Journal of Internet Law*, 21(6).
- Girard, J., & Girard, J. (2015). Defining knowledge management: Toward an applied compendium. *Online Journal of Applied Knowledge Management*, 3(1), 1-20.

- Goldsmith, J. (2000). Unilateral regulation of the Internet: a modest defense. *European Journal of International Law*, 11(1), 135-148.
- Goldsmith, S., & Crawford, S. (2014). *The responsive city: Engaging communities through data-smart governance*. John Wiley & Sons.
- Gomez-Uribe, C. A., & Hunt, N. (2015). The netflix recommender system: Algorithms, business value, and innovation. *ACM Transactions on Management Information Systems (TMIS)*, 6(4), 1-19.
- Gomez, J., Salazar, I., & Vargas, P. (2013). Factors Determining ICT Adoption in SMEs. In *Proceedings of the 7th European Conference on Innovation and Entrepreneurship: ECIE* (p. 185). Academic Conferences Limited.
- Gonzalez, R., Gasco, J., & Llopis, J. (2010). Information systems outsourcing: An empirical study of success factors. *Human Systems Management*, 29(3), 139-151.
- Goodin, D. (2021). Russia's "Cozy Bear" hackers are back, UK and US officials warn. *Ars Technica*.
- Goodman, B., & Flaxman, S. (2017). European Union regulations on algorithmic decision-making and a "right to explanation". *AI Magazine*, 38(3), 50-57.
- Goodwin, M. (2014). Predictive policing: The future of reasonable suspicion. *Emory Law Journal*, 62(2), 259-26.
- Goold, B. J. (2010). How much surveillance is too much? Some thoughts on surveillance, democracy, and the political value of privacy. *Surveillance in a constitutional government. The Political Value of Privacy*, 38-48.
- Gordon, S. R., & Ford, R. (2006). On the definition and classification of cybercrime. *Journal in Computer Virology*, 2(1), 13-20.
- Graham, A. C., Stephens, J. C., & Hernandez, M. (2020). Just Energy Transitions: Social Justice Dimensions of the Renewable Energy Transition. *Current Sustainable/Renewable Energy Reports*, 7(1), 1-9.
- Green, B. (2019). *The smart enough city: Putting technology in its place to reclaim our urban future*. MIT Press.
- Greenleaf, G. (2014). *Asian data privacy laws: Trade & human rights perspectives*. OUP Oxford.
- Greenleaf, G. 2021. *Global data privacy laws 2019: 132 national laws & many bills*. 157 *Privacy Laws & Business International Report*, 14-18.
- Greer, S. L., Wismar, M., Pastorino, G., & Kosinska, M. (2019). Civil society and health: Contributions and potential. WHO Regional Office for Europe on behalf of the European Observatory on Health Systems and Policies.
- Guerra, G. A., Daniel Stanley, F., Silva, N. B., & Casanova, D. (2021). The early warning and response system for public health emergencies of the state of São Paulo, Brazil: A descriptive study of its design, implementation and operation. *Frontiers in Public Health*, 9, 620223.

- Guerra, G. A., Graham, M., & Jordan, L. 2014. Defining the boundaries between ICT and communication policy: Telecentres and pluralised policy formulation for the information society in Peru. *Journal of Information Policy*, 4, 346-368.
- Guerra, S., Parisi, F., & Sartor, G. (2014). The use of legal knowledge by legal expert systems. *Expert Systems with Applications*, 41(4), 1385-1389.
- Gulyamov, S. 2023. Synergy of artificial intelligence and metaverse in the legal context. *Uzbek Journal of Law and Digital Policy*.
- Gulyamov, S. S. "AI Authorship and Ownership of Intellectual Property in Industrial Power and Control Systems," 2023 5th International Conference on Control Systems, Mathematical Modeling, Automation and Energy Efficiency SUMMA, Lipetsk, Russian Federation, 2023.
- Gulyamov, S. S., Alikulovich Fayziev, R., Rodionov, A. A. and Rustambekov, I. R. "The Role of Information in Developing Ethical and Accurate AI for Energy Systems," 2023 5th International Conference on Control Systems, Mathematical Modeling, Automation and Energy Efficiency SUMMA, Lipetsk, Russian Federation, 2023.
- Gulyamov, S. S., Fayziev, R. A., Rodionov, A. A. and Jakupov, G. A. "Leveraging Semantic Analysis in Machine Learning for Addressing Unstructured Challenges in Education," 2023 3rd International Conference on Technology Enhanced Learning in Higher Education TELE, Lipetsk, Russian Federation, 2023.
- Gulyamov, S. S., Increasing Financial Literacy and Security: Optimizing Household Budgets Through Training in Smart-Program Usage. Preprint.
- Gulyamov, S. S., Rodionov, A. A., Rustambekov, I. R. and Yakubov, A. N. "The Growing Significance of Cyber Law Professionals in Higher Education: Effective Learning Strategies and Innovative Approaches," 2023 3rd International Conference on Technology Enhanced Learning in Higher Education TELE, Lipetsk, Russian Federation, 2023.
- Gulyamov, S. T. 2023. The role of artificial intelligence in investigations. *NFSU Journal of Law & Artificial Intelligence*.
- Gulyamov, S., & Jurayev, S. 2023. Cybersecurity threats and data breaches: Legal implication in cyberspace contracts.
- Gulyamov, S., & Rustambekov Islombek Rustambekovich. 2023. Code of Ethics for the Responsible Use of AI Chatbots in Science, Education and Professional Activities. *Uzbek Journal of Law and Digital Policy*.
- Gulyamov, S., Khudoberganov, A, Sharopov, R., & Abduvaliev, B., 2023. Adapting legal systems to the development of artificial intelligence: solving the global problem of AI in judicial processes. *International Journal of Cyber Law*.
- Gulyamov, S.S. 2024. Legal Frameworks for the Integration of Artificial Intelligence. In: Sontea, V., Tiginyanu, I., Railean, S. eds 6th International Conference on Nanotechnologies and Biomedical Engineering. ICNBME 2023. IFMBE Proceedings, vol 92. Springer, Cham.

- Guo, K. H., Yuan, Y., Archer, N. P., & Connelly, C. E. 2011. Understanding nonmalicious security violations in the workplace: A composite behavior model. *Journal of management information systems*, 282, 203-236.
- Gupta, A. (2019). Blockchain technology for security in the internet of things. In *Handbook of Research on Cloud and Fog Computing Infrastructures for Data Science* (pp. 496-515). IGI Global.
- Gupta, N. 2019. Technology, law and disability: A new Indian discourse. *Asian Journal of Legal Education*, 51, 73-91.
- Hagendorff, T. (2020). The ethics of AI ethics: An evaluation of guidelines. *Minds and Machines*, 30(1), 99-120.
- Hall, P. A., & Taylor, R. C. (1996). Political science and the three new institutionalisms. *Political studies*, 44(5), 936-957.
- Hall, R. E. (2014). *Secular stagnation*. Stanford University Manuscript, 1-8.
- Hall, W., & Pesenti, J. (2017). Growing the artificial intelligence industry in the UK. Department for Digital, Culture, Media & Sport and Department for Business, Energy & Industrial Strategy. Part of the Industrial Strategy UK and the Commonwealth.
- Hamilton, D. K. 2004. Developing regional regimes: a comparison of two Canadian approaches. *Economic Development Quarterly*, 183, 294-301.
- Hammer, M. (1990). Reengineering work: don't automate, obliterate. *Harvard business review*, 68(4), 104-112.
- Harbitz, M., & Tamargo, M. C. (2009). The significance of legal identity in situations of poverty and social exclusion. Technical Note, Inter-American Development Bank, Washington, DC.
- Harris, B. (2017). Are We Safer?. *The Washington Post*.
- Harris, K. (2019). Artificial Intelligence in Law: A Call for Law and Technology Curricula. *Computer Law Review International*, 20(2), 39-43.
- Harrison, T. M., Guerrero, S., Burke, G. B., Cook, M., Cresswell, A., Helbig, N., ... & Pardo, T. 2012. Open government and e-government: Democratic challenges from a public value perspective. *Information Polity*, 172, 83-97.
- Hartzog, W. (2018). The case against idealising control. *European Data Protection Law Review*, 4(4), 423-432.
- Harwell, D. 2019. ICE just abandoned its dream of 'extreme vetting' software that could predict whether a foreign visitor would become a terrorist. *Washington Post*.
- Harwell, D., & Nakashima, E. (2020). Federal prosecutors accuse zoom executive of working with Chinese government to surveil users and suppress video calls. *The Washington Post*.

- Harwell, D., & Nakashima, E. 2020. Federal government is scrambling to strengthen cybersecurity after massive hack. *Washington Post*.
- Hassandoust, F., & Techatassanasoontorn, A. A. (2020). Understanding citizens' continuance intention to use digital public services: An expectation-confirmation perspective. *Information Systems Frontiers*, 1-15.
- Haßler, J., Shneiderman, B., Fatemi, H., & Akpinar, E. (2019). The Role of Social Media for Community Engagement and Civic Participation. *ACM Transactions on Social Computing*, 2(1), 1-26.
- Hatfield, J. M. (2018). Social engineering in cybersecurity: The evolution of a concept. *Computers & Security*, 73, 102-113.
- Heeks, R. (2001). *Understanding e-governance for development*. Manchester, UK: Institute for Development Policy and Management, University of Manchester.
- Heeks, R. (2002). e-Government in Africa: Promise and practice. *Information Polity*, 7(2, 3), 97-114.
- Heeks, R. (2006). *Implementing and managing eGovernment: An international text*. Sage.
- Heeks, R., & Stanforth, C. 2007. Understanding e-Government project trajectories from an actor-network perspective. *European Journal of Information Systems*, 162, 165-177.
- Helbing, D., Frey, B. S., Gigerenzer, G., Hafen, E., Hagner, M., Hofstetter, Y., ... & Zwitter, A. (2019). Will democracy survive big data and artificial intelligence? In *Towards digital enlightenment* (pp. 73-98). Springer, Cham.
- Helfer, L. R. (2004). Regime shifting: the TRIPs agreement and new dynamics of international intellectual property lawmaking. *Yale J. Int'l L.*, 29, 1.
- Hennen, L., & Nierling, L. (2015). A next wave of Technology Assessment? Barriers and opportunities for establishing TA in seven European countries. *Science and Public Policy*, 42(1), 44-58.
- Henningsson, S., Gal, U., Bjorn-Andersen, N., & Tan, C. W. 2011. Introduction to the special issue on transforming government through ICT. *Government Information Quarterly*, 283, 331-333.
- Henriksen, H. Z. (2014). Policy-design for digital governance: understanding the institutional tools, their affordances, and constraints. In *15th Annual International Conference on Digital Government Research* (pp. 312-313).
- Hilbert, M. 2011. Digital gender divide or technologically empowered women in developing countries? A typical case of lies, damned lies, and statistics. *Women's Studies International Forum*, 346, 479-489.
- Hildebrandt, M. (2008). *Defining Profiling: A New Type of Knowledge? In Profiling the European Citizen* (pp. 17-45). Springer, Dordrecht.

- Hill, R. P. (2018). Theory of marketplace morality and impoverished consumers. *Marketing Theory*, 18(3), 411-420.
- Hiller, J. S., & Bélanger, F. 2001. Privacy strategies for electronic government. *E-government*, 200, 162-198.
- Hintz, A., & Brown, I. (2017). Enabling digital citizenship? The reshaping of surveillance policy after Snowden. *International Journal of Communication*, 11, 782-801.
- Hintz, A., & Brown, I. 2017. Enabling digital citizenship? The reshaping of surveillance policy after Snowden. *International Journal of Communication*, 11, 782-801.
- HM Government. 2022. Digital Government in the United Kingdom.
- Ho, A. T. K. (2002). Reinventing local governments and the e-government initiative. *Public administration review*, 62(4), 434-444.
- Holstein, K., Vaughan, J. W., Daumé III, H., Dudik, M., & Wallach, H. (2019). Improving fairness in machine learning systems: What do industry practitioners need?. In *Proceedings of the 2019 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems* (pp. 1-16).
- Hon, W. K., Millard, C., & Walden, I. (2012). Negotiating cloud contracts: Looking at clouds from both sides now. *Stan. Tech. L. Rev.*, 16, 79.
- Hood, C. (1991). A public management for all seasons?. *Public administration*, 69(1), 3-19.
- Hoppner, T. (2009). Competition law in intellectual property and copyright: Inquiry into the limits on exercising intellectual property rights and copyright under Article 82 EC. Springer Science & Business Media.
- Hughes, J., & Scott Morton, M. S. (2006). The transforming power of complementary assets. *MIT Sloan Management Review*, 47(4), 50.
- Hurley, B., Hurley, C., Novotny, E., & Palmer, D. 2019. An analysis of the relationship between funding portfolios at NSF and other federal agencies.
- IBM Center for the Business of Government. 2008. A manager's guide to online communities.
- ILO. 2021. ILO policy brief on the future of work.
- Irion, K., Yakovleva, S., & Bartl, M. (2016). Trade and privacy: Complicated bedfellows? How to achieve data protection-proof free trade agreements. *Institute for Information Law, Amsterdam*, 22.
- ITU. 2021. Measuring digital development Facts and figures.
- Iwarsson, S., & Ståhl, A. (2003). Accessibility, usability and universal design—positioning and definition of concepts describing person-environment relationships. *Disability and rehabilitation*, 25(2), 57-66.

- Jackson, C. (2020). *Managing and Transforming Waste Streams: A Tool for Communities- Developing a Decentralized Waste Management System*. Northeastern University.
- Jaeger, P. T., & Thompson, K. M. 2003. E-government around the world: lessons, challenges, and future directions. *Government Information Quarterly*, 204, 389-394.
- Jahankhani, H., Hessami, A. G., & Hussaan, A. N. Eds.. 2020. *Globalisation, technology diffusion and gender disparity: Social impacts of ICTs*. IGI Global.
- Janka, C., & Kesan, J. P. (2020). The next frontiers in E-Government, E-Democracy, and E-Voting. In *The Cambridge Handbook of the Law of Algorithms* (pp. 639-679). Cambridge University Press.
- Janowski, T. (2015). Digital government evolution: From transformation to contextualization. *Government Information Quarterly*, 32(3), 221-236.
- Janssen, M., & Estevez, E. 2013. Lean government and platform-based governance-Doing more with less. *Government Information Quarterly*, 30, S1-S8.
- Janssen, M., & Kuk, G. (2016). The challenges and limits of big data algorithms in technocratic governance. *Government Information Quarterly*, 33(3), 371-377.
- Janssen, M., & van den Hoven, J. (2015). Big and open linked data (BOLD) in government: A challenge to transparency and privacy? *Government Information Quarterly*, 32(4), 363-368.
- Janssen, M., Charalabidis, Y., & Zuiderwijk, A. (2012). Benefits, adoption barriers and myths of open data and open government. *Information systems management*, 29(4), 258-268.
- Jenik, I., & Lauer, K. (2017). *Regulatory sandboxes and financial inclusion*. Washington, DC: CGAP.
- Jetzek, T., Avital, M., & Bjørn-Andersen, N. (2019). The sustainable value of open government data. *Journal of the Association for Information Systems*, 20(6), 6.
- Jia, K., & Liang, Y. (2017). Do intergovernmental transfers promote economic growth? Evidence from China. *China Economic Review*, 44, 19-33.
- Jobin, A., Ienca, M., & Vayena, E. 2019. Artificial intelligence: the global landscape of ethics guidelines. *Nature Machine Intelligence*, 19, 389-399.
- Johnson, K. (2021). *Reducing bias in AI-based financial services*. MIT Technology Review.
- Jones, M. L. (2010). Mediated exhibitionism: The naked body in performance and virtual space. *Sexuality & Culture*, 14(4), 253-269.
- Jones, M. L. (2014). *Ctrl+ Z: The right to be forgotten*. NYU Press.
- Jordana, J., Levi-Faur, D., & i Marín, X. F. (2011). The global diffusion of regulatory agencies: Channels of transfer and stages of diffusion. *Comparative political studies*, 44(10), 1343-1369.

- Jordon, T., Helbing, D., Haen, E., & Zwitter, A. (2018). Will democracy survive big data and artificial intelligence? *Scientific American*.
- Jung, T., & Lee, H. (2015). An analysis of the relationship between e-government and government competitiveness. *Journal of Information Technology Management*, 26(4), 1-12.
- Jussila, J., Lehtonen, T., Sillanpää, V., Helander, N., & Kallio, J. (2019). Can e-government solutions enhance the work in municipalities?: empirical evidence from case Lupapisti. In *Proceedings of the 52nd Hawaii International Conference on System Sciences*.
- Jussila, J., Sillanpää, V., Helander, N., Boedeker, M., & Kuuluvainen, V. (2019). Implementing E-government in municipalities: The role of multilevel collaboration and dynamic capabilities. In *Encyclopedia of Information Science and Technology, Fourth Edition* (pp. 3382-3393). IGI Global.
- Kaka, N., Madgavkar, A., Kshirsagar, A., Gupta, R., Manyika, J., Bahl, K., & Gupta, S. (2020). *Digital India: Technology to transform a connected nation*. McKinsey Global Institute.
- Kalvet, T. (2012). Innovation: a factor explaining e-government success in Estonia. *Electronic Government, an International Journal*, 9(2), 142-157.
- Kampanakis, P. 2014, January. E-government: Past, present and future. In *2014 International Conference on Social Media & Society* pp. 1-2. IEEE.
- Kang, J. A. (2022). Fostering Digital Government Transformation: Understanding Organizational Tensions and Strategies to Address Them. *Review of Policy Research*, 39(4), 497-525.
- Kapczynski, A. (2008). The access to knowledge mobilization and the new politics of intellectual property. *Yale LJ*, 117, 804.
- Karunasena, K., & Deng, H. (2012). Critical factors for evaluating the public value of e-government in Sri Lanka. *Government information quarterly*, 29(1), 76-84.
- Katsh, E., & Rule, C. (2004). What we know and need to know about online dispute resolution. *SCL Rev.*, 67, 329.
- Kazeem, Y. (2020). Startup funding in Africa broke more records in 2019. *Quartz Africa*.
- Kegan, R., & Lahey, L. L. (2009). *Immunity to change: How to overcome it and unlock potential in yourself and your organization*. Harvard Business Press.
- Keil, M., Tan, B. C., Wei, K. K., Saarinen, T., Tuunainen, V., & Wassenaar, A. 2000. A cross-cultural study on escalation of commitment behavior in software projects. *MIS quarterly*, 299-325.
- Kelion, L. (2021). Apple and Google block NHS Covid app update over privacy breaches. *BBC News*.
- Kennedy, M., & Zysman, J. 2016. The rise of the platform economy. *Issues in Science and Technology*, 323, 61.

- Khan, A., & Pessoa, M. (2010). Conceptual design: A critical element in the process of implementing government financial management information systems. *World Bank Blog*, 1-3.
- Khan, H. (2017). Attitudes towards digital payments in India and Bangladesh. IFMR Finance Foundation.
- Kim, H. J., & Hak Ju, K. (2019). Investigating the Roles of Government Support for ICT Development: The Case of South Korea. *Journal of Information Technology & Politics*, 16(1), 36-51.
- Kim, H. J., Pan, G., & Pan, S. L. 2007. Managing IT-enabled transformation in the public sector: A case study on e-government in South Korea. *Government Information Quarterly*, 24(2), 338-352.
- Kirkpatrick, D. L., & Kirkpatrick, J. D. (2006). Evaluating training programs: The four levels. Berrett-Koehler Publishers.
- Kish-Gephart, J. J., Harrison, D. A., & Treviño, L. K. (2010). Bad apples, bad cases, and bad barrels: meta-analytic evidence about sources of unethical decisions at work. *Journal of applied psychology*, 95(1), 1.
- Kitchin, R. (2015). Making sense of smart cities: addressing present shortcomings. *Cambridge journal of regions, economy and society*, 8(1), 131-136.
- Klein, B. D., & Mettler, T. (2022). Electronic Identity for Public Services: The Evolution of a Shared Infrastructure in Europe and Emerging Challenges. *IEEE Access*, 10, 48659-48673.
- Kleinman, D. L., Delborne, J., & Anderson, A. A. (2015). Engaging citizens. *Issues in Science and Technology*, 27(2).
- Klievink, B., Bharosa, N., & Tan, Y. H. 2016. The collaborative realization of public values and business goals: Governance and infrastructure of public-private information platforms. *Government Information Quarterly*, 33(1), 67-79.
- Knopjes, E. 2013. Trust in government institutions: The effects of performance and participation in the Netherlands. *International Review of Administrative Sciences*, 79(3), 401-418.
- Koops, B. J., Newell, B. C., Timan, T., Škorvánek, I., Chokrevski, T., & Galič, M. (2017). A typology of privacy. *U. Pa. J. Int'l L.*, 38, 483.
- Kotter, J. P. (1995). Leading change: Why transformation efforts fail. *Harvard Business Review*.
- Kotter, J. P. (2014). Accelerate: Building strategic agility for a faster-moving world. Harvard business review press.
- Kraemer, K. L., & King, J. L. (2005). Information technology and administrative reform: will e-government be different?. In *Proceedings of the 38th Annual Hawaii International Conference on System Sciences* (pp. 221c-221c). IEEE.

- Kraemer, K. L., King, J. L., Dunkle, D. E., & Lane, J. P. (2011). *Managing information systems: Change and control in organizational computing*. John Wiley & Sons.
- Kraemer, K., Gurbaxani, V., & King, J. (1989). The impact of information technology on organizations: Lessons from case studies. In *Proceedings of the Twenty-Second Annual Hawaii International Conference on System Sciences*. Volume III: Decision Support and Knowledge Based Systems Track (pp. 218-227). IEEE.
- Krishnan, S. (2010). National culture and e-Government development: A comparative study of India and the USA. *Journal of Global Information Management (JGIM)*, 18(3), 46-79.
- Krishnan, S., & Teo, T. S. (2012). Moderating effects of governance on information infrastructure and e-government development. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 63(10), 1929-1946.
- Krishnan, S., Teo, T. S., & Tuan, N. A. (2020). E-Government, E-Business, and National Economic Performance. In *Proceedings of ICIS 2020*.
- Krishnan, S., Teo, T., & Lymm, J. (2016). Electronic participation: Conceptualisation and operationalisation. In *Proceedings of the 2016 International Conference on Electronic Government and the Information Systems Perspective* (pp. 219-233). Springer, Cham.
- Kroll, J. A. (2018). The fallacy of inscrutability. *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences*, 376(2133), 20180084.
- Kroll, J. A., Barocas, S., Felten, E. W., Reidenberg, J. R., Robinson, D. G., & Yu, H. (2017). Accountable algorithms. *U. Pa. L. Rev.*, 165, 633.
- Kruse, C. S., Frederick, B., Jacobson, T., & Monticone, D. K. (2018). Cybersecurity in healthcare: A systematic review of modern threats and trends. *Technology and Health Care*, 25(1), 1-10.
- Kshetri, N. (2021). China's artificial intelligence prowess: Implications for security and political stability. *IEEE Security & Privacy*, 19(1), 20-27.
- Kuan, K. Y. (2011). Effects of digital certificates on e-government adoption intentions: A case study of Taiwan. *Journal of Global Information Management (JGIM)*, 19(3), 42-62.
- Kumar, R. (2021). COVID-19 and the public distribution system in India. *International Journal of Public Administration*, 44(11-12), 920-931.
- Kyoon Yoo, W., Suh, E., & Lee, M. B. (2006). Exploring the factors enhancing member participation in virtual communities. In *Advanced Topics in Information Resources Management*, Volume 5 (pp. 192-213). IGI Global.

- La Rue, F. (2011). Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression. Human Rights Council. Seventeenth session Agenda, 3.
- Lacity, M., & Willcocks, L. P. (2016). Robotic process automation at Telefónica O2. London School of Economics and Political Science.
- Landemore, H. (2015). Inclusive constitution-making: The Icelandic experiment. *Journal of Political Philosophy*, 23(2), 166-191.
- Lane, N. E. (2000). A history of the national science foundation's role in the development of the internet, 1985-1995. *The Internet: a guide to the information superhighway*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Lara, P. (2020). The digital divide in the post-Snowden era. *Media and Communication*, 8(3), 39-48.
- Lazer, D. M., & Radford, J. (2017). Data ex machina: introduction to big data. *Annual Review of Sociology*, 43, 19-39.
- Leavitt, H. J. (2014). Applied organizational change in industry: Structural, technological and humanistic approaches. In *Handbook of organizations* (pp. 1150-1170). Routledge.
- Lee, A. S. (2006). What are the social responsibilities of information systems researchers? *MIS Quarterly*, 30(2), iii-x.
- Lee, A. S. (2013). Challenges and risks of big data analytics and automated intelligent decisions. *MIS Quarterly Executive*, 12(2), 85-89.
- Lee, C. P. (2010). Boundary negotiating artifacts: Unbinding the routine of boundary objects and embracing chaos in collaborative work. *Computer Supported Cooperative Work (CSCW)*, 16(3), 307-339.
- Lee, F. L. (2019). *Frontiers in new media research*. Routledge.
- Lee, G., & Kwak, Y. H. (2012). An open government maturity model for social media-based public engagement. *Government information quarterly*, 29(4), 492-503.
- Lee, J., & Kim, J. 2007. Grounded theory analysis of e-government initiatives: Exploring perceptions of government authorities. *Government Information Quarterly*, 241, 135-147.
- Lee, J., Bagheri, B., Scerri, P., Ghosh, S., & Nof, S. Y. (2019). Collaborative customization: Fundamentals, technologies and tools. In *Customization 4.0* (pp. 441-474). Springer, Cham.
- Lember, V., Kattel, R., & Tõnurist, P. (2018). Technological capacity in the public sector: the case of Estonia. *International Review of Administrative Sciences*, 84(2), 214-230.
- Lennon, S., Beaton, J., Miller, K., & Tanner, L. (2017). Benchmarking the user experience of digital government services. In *Proceedings of the 28th Australian Conference on Computer-Human Interaction* (pp. 523-527).

- Leo, M., Sharma, S., & Maddulety, K. (2019). Machine learning in banking risk management: A literature review. *Risks*, 7(1), 29.
- Levendowski, A. (2018). How copyright law can fix artificial intelligence's implicit bias problem. *Wash. L. Rev.*, 93, 579.
- Levi, M. (2017). The 'Fraud Justice Network' and the infrastructure of anti-fraud in the United Kingdom. *The Architect of Modern Japan: Okubo Toshimichi and His Legacy*, 44(1), 45-60.
- Lewis, J. (2013). The war on Huawei. The Center for Strategic and International Studies (CSIS) Technology Policy Program.
- Lian, J. W., & Yen, D. C. 2014. Online tax filing—An empirical study. *Information & Management*, 515, 566-582.
- Liao, Y., Liao, K., & Xu, C. (2012). The potential benefits of the eSourcing capability model for clients and suppliers. *International Journal of Production Research*, 50(13), 3539-3554.
- Lim, E. T., Tan, C. W., Cyr, D., Pan, S. L., & Xiao, B. (2012). Advancing public trust relationships in electronic government: The Singapore e-filing journey. *Information Systems Research*, 23(4), 1110-1130.
- Lin, Y. L. (2012). A critical review of Charles Lindblom's *The Intelligence of Democracy*. *Journal of Public Administration*, 50(3), 425-454. (In Chinese)
- Lindblom, C. E. (1959). The science of "muddling through". *Public administration review*, 79-88.
- Lindblom, C. E. (1979). Still muddling, not yet through. *Public administration review*, 517-526.
- Linders, D. (2012). From e-government to we-government: Defining a typology for citizen coproduction in the age of social media. *Government Information Quarterly*, 29(4), 446-454.
- Linders, D. (2013). Towards open development: Leveraging open data to improve the planning and coordination of international aid. *Government Information Quarterly*, 30(4), 426-434.
- Lindgren, I., Madsen, C. Ø., Hofmann, S., & Melin, U. (2019). Close encounters of the digital kind: A research agenda for the digitalization of public services. *Government Information Quarterly*, 36(3), 427-436.
- Lips, M. 2012. E-Government is dead: Long live public administration 2.0. *Information Polity*, 173, 4, 239-250.
- Liu, S., Chan, F. T., Yang, J., & Niu, B. (2019). Understanding the effect of cloud computing on organizational agility: An empirical examination. *International Journal of Information Management*, 43, 98-111.
- Lodge, M. (2004). Accountability and transparency in regulation: Critiques, doctrines and instruments. *The politics of regulation: Institutions and regulatory reforms for the age of governance*, 124, 375.

- Lodge, M., & Wegrich, K. (2014). Crowdsourcing and regulatory reviews: A new way of challenging red tape in British government?. *Regulation & Governance*, 9(1), 30-46.
- Loucks, J., Davenport, T., & Schatsky, D. (2020). *State of AI in the Enterprise Survey*, 3rd Edition. Deloitte Insights.
- Luca, M. (2019). Designing online marketplaces: Trust and reputation mechanisms. In *Innovation Policy and the Economy*, Volume 17 (pp. 77-93). University of Chicago Press.
- Luger, E., & Rodden, T. (2013). An informed view on consent for UbiComp. In *Proceedings of the 2013 ACM international joint conference on Pervasive and ubiquitous computing* (pp. 529-538).
- Lum, K., & Isaac, W. S. 2016. To predict and serve? *Significance*, 135, 14-19.
- Luna-Reyes, L. F., & Gil-Garcia, J. R. (2014). Digital government transformation and internet portals: The co-evolution of technology, organizations, and institutions. *Government information quarterly*, 31(4), 545-555.
- Lyon, D. (2014). Surveillance, Snowden, and big data: Capacities, consequences, critique. *Big data & society*, 1(2), 2053951714541861.
- Maali, F., Cyganiak, R., & Peristeras, V. (2010). Enabling interoperability of government data catalogues. In *International Conference on Electronic Government* (pp. 339-350). Springer, Berlin, Heidelberg.
- Madary, M., & Metzinger, T. K. (2016). Real virtuality: a code of ethical conduct. Recommendations for good scientific practice and the consumers of vr-technology. *Frontiers in Robotics and AI*, 3, 3.
- Majaski, C. (2021). *Digital transformation*. Investopedia.
- Malaysia Digital Economy Corporation. 2022. *National eCommerce Workforce Upskilling Initiative*.
- Mansell, R. (2002). From digital divides to digital entitlements in knowledge societies. *Current sociology*, 50(3), 407-426.
- Mantelero, A. (2018). AI and Big Data: A blueprint for a human rights, social and ethical impact assessment. *Computer Law & Security Review*, 34(4), 754-772.
- Marchant, G. E., Allenby, B. R., & Herkert, J. R. (Eds.). (2011). *The growing gap between emerging technologies and legal-ethical oversight: The pacing problem* (Vol. 7). Springer Science & Business Media.
- Margetts, H. Z. (1999). *Information technology in government: Britain and America*. Psychology Press.
- Margetts, H., & Dorobantu, C. (2019). Rethink government with AI. *Nature*, 568(7751), 163-165.

- Margetts, H., & Dunleavy, P. (2013). The second wave of digital-era governance: a quasi-paradigm for government on the Web. *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences*, 371(1987), 20120382.
- Marks, G., Hooghe, L., & Schakel, A. H. (2008). Measuring regional authority. *Regional and federal studies*, 18(2-3), 111-121.
- Martin, K. (2018). Ethical implications and accountability of algorithms. *Journal of Business Ethics*, 160(4), 835-850.
- Martin, K. (2020). Breaking the Privacy Paradox: The Value of Privacy and Associated Duty of Firms. *Business Ethics Quarterly*, 30(1), 65-96.
- Matz, S. C., Kosinski, M., Nave, G., & Stillwell, D. J. (2017). Psychological targeting as an effective approach to digital mass persuasion. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 114(48), 12714-12719.
- Mayer-Schonberger, V. (2009). *Delete: The virtue of forgetting in the digital age*. Princeton University Press.
- Mayer-Schonberger, V. & Zappia, Z. (2011). *Participation and Power: Intermediaries of Open Data*. Conference for eDemocracy and Open Government.
- MBZUAI Mohamed Bin Zayed University of Artificial Intelligence. 2022. Home.
- McGinnis, J. O. (2021). Accelerating AI. *Nw. UL Rev.*, 104, 366.
- McGinnis, J. O., & Pearce, R. G. (2019). The great disruption: How machine intelligence will transform the role of lawyers in the delivery of legal services. *Fordham L. Rev.*, 82, 3041.
- McKinsey & Company (2021). *The state of AI in 2021*.
- McKinsey, A. D. (2009). Skill and technology development strategies of telecommunications operators: Coping with disruption. *International Journal of Technology Management*, 48(1), 1-18.
- McNabb, David E. 2019. *The new face of government: How public managers are forging a new approach to governance*. Routledge.
- Mehr, H. 2017. *Artificial intelligence for citizen services and government*. Ash Center for Democratic Governance and Innovation, Harvard University.
- Mehrabi, N., Morstatter, F., Saxena, N., Lerman, K., & Galstyan, A. (2021). A survey on bias and fairness in machine learning. *ACM Computing Surveys (CSUR)*, 54(6), 1-35.
- Meijer, A. (2015). E-governance innovation: Barriers and strategies. *Government Information Quarterly*, 322, 198-206.
- Meijer, A. (2015). Government transparency in historical perspective: From the ancient regime to open data in the Netherlands. *International Journal of Public Administration*, 38(3), 189-199.

- Meijer, A. (2020). Technocratic anxiety and the turn against democracy. In *Democracy Reinvented* pp. 119-140. Edward Elgar Publishing.
- Meijer, A. J., & Bekkers, V. J. 2015. A metatheory of e-government: Creating some order in a fragmented research field. *Government Information Quarterly*, 323, 237-245.
- Meijer, A. J., Curtin, D., & Hillebrandt, M. 2012. Open government: connecting vision and voice. *International Review of Administrative Sciences*, 781, 10-29.
- Meijer, A., & Bovens, M. (2022). *Electronic government*. Routledge.
- Meijer, A., & Thaens, M. (2020). The Dark Side of Public Innovation. *Public Performance & Management Review*, 43(6), 1311-1332.
- Mello, M. M., Wang, C. J., Kraft, S. A., Hernandez, A. F., Flory, J. H., Krucoff, M. W., ... & Platt, R. (2022). The ethics of using AI to infer health risks from consumer behavior. *JAMA*.
- Mergel, I. (2016). Agile innovation management in government: A research agenda. *Government Information Quarterly*, 33(3), 516-523.
- Mergel, I., Edelman, N., & Haug, N. (2019). Defining digital transformation: Results from expert interviews. *Government Information Quarterly*, 36(4), 101385.
- Meta. (2022). AI research and development.
- Miller, C. A. (2012). Is There a Human Right to Democracy: Beyond Interventionism and Indifference. In *APSA 2012 Annual Meeting Paper*.
- Misuraca, G. 2009. e-Government 2015: exploring m-government scenarios, between ICT-driven experiments and citizen-centric implications. *Technology Analysis & Strategic Management*, 213, 407-424.
- Mitchell, M., Wu, S., Zaldivar, A., Barnes, P., Vasserman, L., Hutchinson, B., ... & Gebru, T. (2019). Model cards for model reporting. In *Proceedings of the Conference on Fairness, Accountability, and Transparency* (pp. 220-229).
- Mittelstadt, B. (2019). Principles alone cannot guarantee ethical AI. *Nature Machine Intelligence*, 1(11), 501-507.
- Mittelstadt, B. D., Allo, P., Taddeo, M., Wachter, S., & Floridi, L. (2016). The ethics of algorithms: Mapping the debate. *Big Data & Society*, 3(2), 2053951716679679.
- Moerel, L. (2017). GDPR conundrums: Processing special categories of data. *Deloitte Inside Magazine*, 17, 30-35.
- Moor, J. H. (2006). The nature, importance, and difficulty of machine ethics. *IEEE intelligent systems*, 21(4), 18-21.
- Moore, M. (1995) *Creating Public Value*. Harvard University Press, Cambridge, MA
- Moore, M. & Hartley, J. (2008). Innovations in Governance. *Public management review*, 10(1), 3-20.

- Moore, M. H. (2013). *Recognizing public value*. Harvard University Press.
- Moore, M. H. (2016). *Creating efficient, effective, and just educational systems through multi-sector strategies of reform*. OECD Centre for Educational Research and Innovation.
- Mora, H., Pérez-delHoyo, R., Paredes-Pérez, J. F., & Mollá-Sirvent, R. A. (2018). Analysis of social networking service data for smart urban planning. *Sustainability*, 10(12), 4732.
- Morris, M. G., & Venkatesh, V. (2000). Age differences in technology adoption decisions: Implications for a changing work force. *Personnel psychology*, 53(2), 375-403.
- Moynihan, D. P. (2005). Goal-based learning and the future of performance management. *Public Administration Review*, 65(2), 203-216.
- Mukherjee, K., & Sushil 2020. Examining sustaining e-government service innovations through citizen's eyes. *Transforming Government: People, Process and Policy*, 141, 16-35.
- Mulgan, G. (2021). *Governing AI: The challenge, the opportunity, the future*. Nesta.
- NAO National Audit Office. 2022. *Improving government's planning and delivery of digital services*.
- Naphade, M., Banavar, G., Harrison, C., Paraszczak, J., & Morris, R. (2011). Smarter cities and their innovation challenges. *Computer*, 44(6), 32-39.
- Napitupulu, D. 2017. Analyzing critical success factors of e-government implementation. *Journal of Theoretical & Applied Information Technology*, 959.
- National Archives and Records Administration NARA. 2020. *Transition to electronic records Bulletin 2020-01*.
- Natriello, G. (2005). Modest changes, revolutionary possibilities: Distance learning and the future of education. *Teachers College Record*, 107(8), 1885-1904.
- Ndou, V. (2004). E-Government for developing countries: opportunities and challenges. *The electronic journal of information systems in developing countries*, 18(1), 1-24.
- Neo, B. S. (1998). Managing new information technologies: Lessons from Singapore's experience with EDI. *Information & Management*, 34(6), 317-326.
- Nesta. 2020. *Using procurement to drive innovation: A practical handbook for policy makers and practitioners*.
- Newman, A. L., Zysman, J., & Murray, J. (2022). *Digital Transformation: An international perspective*. MIT Press: Cambridge MA.
- Nez, H. (2021). *The Wiley Blackwell Companion to Social Movements*. John Wiley & Sons.

- Ngai, E. W., Hu, Y., Wong, Y. H., Chen, Y., & Sun, X. (2011). The application of data mining techniques in financial fraud detection: A classification framework and an academic review of literature. *Decision support systems*, 50(3), 559-569.
- Niskanen, W. (1971). *Bureaucracy and public economics*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing Limited.
- Nissenbaum, H. (2004). Privacy as contextual integrity. *Wash. L. Rev.*, 79, 119.
- Norman, D. A. (2011). *Living with complexity*. MIT press.
- Norris, D. F., & Lloyd, B. A. (2006). The scholarly literature on e-government: Characterizing a nascent field. *International Journal of Electronic Government Research (IJEGR)*, 2(4), 40-56.
- Norris, D. F., & Reddick, C. G. 2013. Local e-government in the United States: Transformation or incremental change?. *Public Administration Review*, 731, 165-175.
- Norris, P. (2001). *Digital divide: Civic engagement, information poverty, and the Internet worldwide*. Cambridge University Press.
- O'Neil, C. (2016). *Weapons of math destruction: How big data increases inequality and threatens democracy*. Broadway Books.
- O'Neil, C. (2017). The era of blind faith in big data must end. Talk presented at the 2017 Ted Talk series.
- O'Neil, C. 2016. *Weapons of math destruction: How big data increases inequality and threatens democracy*. Broadway Books.
- O'Reilly, T. 2009. What is web 2.0. "O'Reilly Media, Inc."
- O'Toole Jr, L. J. 1997. Treating networks seriously: Practical and research-based agendas in public administration. *Public administration review*, 45-52.
- Obar, J. A., & Oeldorf-Hirsch, A. (2018). The biggest lie on the internet: Ignoring the privacy policies and terms of service policies of social networking services. *Information, Communication & Society*, 23(1), 128-147.
- Obermeyer, Z., Powers, B., Vogeli, C., & Mullainathan, S. (2019). Dissecting racial bias in an algorithm used to manage the health of populations. *Science*, 366(6464), 447-453.
- OECD. 2020. *Innovative citizen participation and new democratic institutions: Catching the deliberative wave*.
- Ohm, P. (2009). Broken promises of privacy: Responding to the surprising failure of anonymization. *UCLA L. Rev.*, 57, 1701.
- Ohm, P. (2010). Broken promises of privacy: Responding to the surprising failure of anonymization. *UCLA Law Review*, 57, 1701-1777.
- Olagunju, A., & Oyero, O. 2020. An examination of the challenges of e-governance adoption in the Nigerian public sector. *Journal of Contemporary Research in the Built Environment*, 21, 12-35.

- Opderbeck, D. W. (2021). The Ethics of Artificial Intelligence in Decision-Making Domains: A Survey and Research Proposal. *Journal of Law, Technology & Policy*, 2021(1), 1-60.
- Open Data Charter. 2015. International Open Data Charter.
- Open Government Partnership. n.d.. Open Government Declaration.
- Osborne, D., & Gaebler, T. (1992). *Reinventing government: How the entrepreneurial spirit is transforming government*. Reading Mass. Adison Wesley Public Comp.
- Osoba, O. A., & Welser IV, W. (2017). *An intelligence in our image: The risks of bias and errors in artificial intelligence*. Rand Corporation.
- Ottow, A. 2015. Market & competition authorities and the digital data-driven economy – European perspectives. *Concurrences*, 2, 46-52.
- Papadopoulos, N. (2021). Digital Governance Models: A Comparative Analysis among EU Countries. *European Quarterly of Political Attitudes and Mentalities*, 10(2), 27-43.
- Pardo, T. A., Nam, T., & Burke, G. B. 2011. E-government interoperability: Interaction of policy, management, and technology dimensions. *Social Science Computer Review*, 30(1), 7-23.
- Park, H. M. (2013). *Comparing group means: t-tests and one-way ANOVA using Stata, SAS, R, and SPSS*.
- Paskaleva, K. A. (2009). Enabling the smart city: The progress of city e-governance in Europe. *International Journal of Innovation and Regional Development*, 1(4), 405-422.
- Pasquale, F. 2015. *The black box society: The secret algorithms that control money and information*. Harvard University Press.
- Pathak, P., Pal, P. R., Shrivastava, M., & Ora, P. (2019). Fifth revolution: applied AI & human intelligence with cyber physical systems. *International Journal of Engineering and Advanced Technology*, 8(3), 23-27.
- Pawluczuk, A., Hall, H., Webster, G., & Lindsay, S. 2015. Public participation in e-government: analyzing an e-petition system. *JITCAR*, 151.
- Pearson, S. (2013). Privacy, security and trust in cloud computing. In *Privacy and security for cloud computing* (pp. 3-42). Springer, London.
- Pell, S. K. (2019). The ironies of automation law: tying policy knots with fair automation practices principles. *Vand. J. Ent. & Tech. L.*, 22, 77.
- Pennock, M. J. (2004). Legislating citizen engagement: The case of e-petitions. In *PSA Annual Conference* (pp. 5-8).
- Peppet, S. R. (2014). Regulating the internet of things: first steps toward managing discrimination, privacy, security and consent. *Tex. L. Rev.*, 93, 85.

- Pereira, G. V., Macadar, M. A., Luciano, E. M., & Testa, M. G. 2017. Delivering public value through open government data initiatives in a Smart City context. *Information Systems Frontiers*, 192, 213-229.
- Perrow, C. (1999). *Normal Accidents: Living with High-Risk Technologies-Updated Edition (Vol. 13)*. Princeton University Press.
- Perry, J. L., Hondeghem, A., & Wise, L. R. (2010). Revisiting the motivational bases of public service: Twenty years of research and an agenda for the future. *Public administration review*, 70(5), 681-690.
- Perspective. *Government Information Quarterly*, 101574.
- Phillips, P. J. (2017). How AI is disrupting the way governments and citizens interact. *World Economic Forum*.
- Pichai, S. (2018). AI at Google: our principles. *Google Blog*.
- Pierson, P. (2000). Increasing returns, path dependence, and the study of politics. *American Political Science Review*, 94(2), 251-267.
- Pina, V., Torres, L., & Royo, S. 2010. Is e-government promoting convergence towards more accountable local governments?. *International public management journal*, 134, 350-380.
- Platt, J. E., Raj, M., & Kardia, S. L. (2020). The public's trust and information brokers in health care, public health and research. *Journal of Health Organization and Management*, 34(7), 929-941.
- Pollitt, C., & Bouckaert, G. (2004). *Public management reform: A comparative analysis*. Oxford University Press, USA.
- Pollitt, C., & Bouckaert, G. (2011). *Public Management Reform: A comparative analysis-new public management, governance, and the Neo-Weberian state*. Oxford University Press.
- Prado, T. S., & Marzal, M. Á. (2013). Incorporating data literacy into information literacy programs: Core competencies and contents. *Libri*, 63(2), 123-134.
- Presidencia de la República. 2020. *National Digital Strategy*. Government of Mexico.
- Price, D. P. S., & Chahal, K. (2006). A strategic framework for change management. *Construction management and economics*, 24(3), 237-251.
- Privacy International. 2018. *Privacy and freedom of expression in the age of artificial intelligence*.
- Raghavan, M. (2019). *The Future is Not AI, it's a Human-Centered AI*. UC Berkeley School of Information.
- Raghavan, M. 2019. The national biometric ID project should worry all Indians. *ORF Issue Brief*, 307, 1-42.
- Rahman, M. 2018. Improving transparency in public procurement: An open contracting approach. *Management and Public Policy Journal*, 11, 85-102.

- Rahwan, I. (2018). Society-in-the-loop: programming the algorithmic social contract. *Ethics and Information Technology*, 20(1), 5-14.
- Rajagopalan, M. (2020). How China Is Using "Social Credit Scores" to Reward and Punish Its Citizens. *Time*.
- Raji, D., Smart, A., White, R. N., Mitchell, M., Gebru, T., Hutchinson, B., Smith-Loud, J., Theron, D., & Barnes, P. (2021). Closing the AI accountability gap: Defining an end-to-end framework for internal algorithmic auditing. In *Proceedings of the 2021 ACM Conference on Fairness, Accountability, and Transparency* pp. 33-44.
- Raji, I. D., & Buolamwini, J. (2019). Actionable auditing: Investigating the impact of publicly naming biased performance results of commercial ai products. In *Proceedings of the 2019 AAAI/ACM Conference on AI, Ethics, and Society* (pp. 429-435).
- Raji, I. D., Scheuerman, M. K., & Amironesei, R. (2021). "You Can't Sit With Us": Exclusionary Pedagogy in AI Ethics Education. In *Proceedings of the 2021 ACM Conference on Fairness, Accountability, and Transparency* (pp. 515-525).
- Raman, B. (2018). Moving towards robust and smart data protection. *Medianama*.
- Raman, N. V. (2018). Privacy and Data Protection in the Digital Era: Contemporary Paradigms in Public Policy. *Vikalpa*, 43(2), 88-100.
- Ramanathan, R. (2018). A human rights approach to artificial intelligence. *Association for Progressive Communications*.
- Ramirez-Alujas, Á., & Dassen, N. (2014). Winds of change: the progress of open government policymaking in Latin America and the Caribbean. *Inter-American Development Bank*.
- Rana, N. P., & Dwivedi, Y. K. (2015). Citizen's adoption of an e-government system: Validating extended social cognitive theory (SCT). *Government Information Quarterly*, 32(2), 172-181.
- Rana, N. P., Dwivedi, Y. K., & Williams, M. D. (2013). Analysing challenges, barriers and CSF of egov adoption. *Transforming Government: People, Process and Policy*, 7(2), 177-198.
- Ranchordas, S. (2012). Book Review: *Constitutional Sunsets and Experimental Legislation-a Comparative Perspective*, by Sofia Ranchordas. *European Journal of Risk Regulation*, 3(1), 154-155.
- Rashid, M. A., Hossain, L., & Patrick, J. D. (2002). The evolution of ERP systems: A historical perspective. *Enterprise resource planning: Global opportunities & challenges*, 1-16.
- Ratcliffe, J., Taylor, R., & Fisher, R. (2021). Innovations in policing domestic violence: a state-of-the-art review. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 15(2), 687-703.

- Ravi, S. (2010). Impact of Transparency and Accountability Initiatives. *The Governance Brief*, 31, 1-13.
- Raymond, M., & DeNardis, L. (2015). Multistakeholderism: anatomy of an inchoate global institution. *International Theory*, 7(3), 572-616.
- Raza, A., Zainab, T., & Malik, S. (2015). A Review on Trust Models in E-Government. *International Journal of Advanced Research in Computer Science and Software Engineering*, 5(3), 1-6.
- Redden, J. (2018). Democratic governance in an age of datafication: Lessons from mapping government discourses and practices. *Big Data & Society*, 5(2), 2053951718809145.
- Reggi, L., & Dawes, S. (2016). Open government data ecosystems: Linking transparency for innovation with transparency for participation and accountability. In *International conference on electronic government* (pp. 74-86). Springer, Cham.
- Reidenberg, J. R. (2015). The data surveillance state in the United States and Europe. *Wake Forest L. Rev.*, 49, 583.
- Reisdorf, B. C., & Groselj, D. (2017). Internet (non-) use types and motivational access: Implications for digital inequalities research. *New Media & Society*, 19(8), 1157-1176.
- Reisman, D., Schultz, J., Crawford, K., & Whittaker, M. (2018). Algorithmic impact assessments: A practical framework for public agency accountability. *AI Now Institute*, 1-22.
- Rejeski, D., Olson, R., & Lvarsson, P. (2018). Data Governance in the Age of Large-Scale Data-Driven Decision Making. In *Proceedings of the 19th Annual International Conference on Digital Government Research: Governance in the Data Age* (pp. 1-3).
- Renda, A. (2017). How can sustainable development goals be 'mainstreamed' in the EU's better regulation agenda?. *CEPS Policy Insights*, 2017(12).
- Rey-Moreno, C. (2017). Supporting the creation and scalability of affordable access solutions: understanding community networks in Africa. *Internet Society*.
- Reyes, A. (2017). Conceptual framework for contextual algorithmic fairness. In *Workshop on Trustworthy Algorithmic Decision-Making*, Association for Computing Machinery (ACM).
- Reyna, A., Martín, C., Chen, J., Soler, E., & Díaz, M. (2018). On blockchain and its integration with IoT. Challenges and opportunities. *Future Generation Computer Systems*, 88, 173-190.
- Ribeiro, G. C. B., Roig, A., & Neto, A. C. (2016). Multifaceted transparency: conceptual basis, typology and impact on government-citizen relations. *Revista de Administração Pública*, 50(6), 969-992.

- Richards, N. M. (2013). The dangers of surveillance. *Harv. L. Rev.*, 126, 1934.
- Richardson, R., Schultz, J., & Crawford, K. (2019). Dirty data, bad predictions: How civil rights violations impact police data, predictive policing systems, and justice. *NYUL Rev. Online*, 94, 15.
- Ridsdale, C., Rothwell, J., Smit, M., Ali-Hassan, H., Bliemel, M., Irvine, D., ... & Wuetherick, B. (2015). Strategies and best practices for data literacy education: Knowledge synthesis report.
- Rieder, B., & Simon, J. (2016). Datatrust: Or, the political quest for numerical evidence and the epistemologies of Big Data. *Big Data & Society*, 3(1), 1-6.
- Ries, E. (2011). *The lean startup: How today's entrepreneurs use continuous innovation to create radically successful businesses*. Currency.
- Risch, M. (2007). Why Do We Have Trade Secrets. *Marq. Intell. Prop. L. Rev.*, 11, 1.
- Robert, L. P. (2000). Interpretive flexibility, technology design, and organizational change. In *Proceedings of the twenty first international conference on Information systems* (pp. 42-51).
- Roberts, A. (2006). *Blacked out: Government secrecy in the information age*. Cambridge University Press.
- Roberts, A. (2010). A great and revolutionary law? The first four years of India's Right to Information Act. *Public Administration Review*, 70(6), 925-933.
- Roberts, H., Cows, J., Morley, J., Taddeo, M., Wang, V., & Floridi, L. (2021). The Chinese approach to artificial intelligence: an analysis of policy, ethics, and regulation. *AI & Society*, 36(1), 59-77.
- Rocher, L., Hendrickx, J. M., & De Montjoye, Y. A. (2019). Estimating the success of re-identifications in incomplete datasets using generative models. *Nature communications*, 10(1), 1-9.
- Rodriguez, M. C. (2018). Public participation and transparency: Local challenges to global commitments. *openDemocracy*.
- Rodriguez, M. E. (2020). *Artificial Intelligence in Latin America and the Caribbean: The Regional Landscape and Future Considerations*. Technical Note No. IDB-TN-02208, Inter-American Development Bank.
- Rogers, E. M. (1962). *Diffusion of innovations*. Simon and Schuster.
- Rogers, E. M. (2010). *Diffusion of innovations*. Simon and Schuster.
- Romanosky, S., Telang, R., & Acquisti, A. (2011). Do data breach disclosure laws reduce identity theft?. *Journal of Policy Analysis and Management*, 30(2), 256-286.
- Romer, P. (1994). New goods, old theory, and the welfare costs of trade restrictions. *Journal of Development Economics* 43, 5-38.
- Rørpke, I., & Christensen, T. H. (2012). Energy impacts of ICT-Insights from an everyday life perspective.

- Rustambekov Islombek Rustambekovich. 2023. Examining the Role and Qualification Requirements of Experts in Digital Arbitration. *Uzbek Journal of Law and Digital Policy*.
- Rustambekov, I. and Yerniyazov, I. 2023 The Application of Arbitration in Resolving Disputes in International Road Construction Contracts. *Beijing Law Review*.
- Sá, F., Rocha, Á., & Cota, M. P. (2016). Potential dimensions for a local e-Government services quality model. *Telematics and Informatics*, 33(2), 270-276.
- Sæbø, Ø., Rose, J., & Flak, L. S. (2008). The shape of eParticipation: Characterizing an emerging research area. *Government information quarterly*, 25(3), 400-428.
- Sag, M. (2019). The new legal landscape for text mining and machine learning. *Journal of the Copyright Society of the USA*, 66, 291.
- Saha, P., Nath, A. K., & Salehi-Sangari, E. 2010. Success of government e-service delivery: does satisfaction matter?. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*.
- Sanders, E. B. N., & Stappers, P. J. 2008. Co-creation and the new landscapes of design. *Co-design*, 41, 5-18.
- Sandvig, C., Hamilton, K., Karahalios, K., & Langbort, C. (2014). Auditing algorithms: Research methods for detecting discrimination on internet platforms. *Data and discrimination: converting critical concerns into productive inquiry*, 22, 4349-1387.
- Sarıtaş, O., & Burmaoğlu, S. (2015). Foresight for science parks: the case of Ankara University. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 195, 1720-1727.
- Sarıtürk, M. 2023. Dijital Dönüşüm and Paradigmatik Değişim Olarak Dijital Yönetişim. *Uluslararası Sosyal and Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi*, 10100, 2784-2800.
- Savelyev, A. (2017). Contract law 2.0: 'Smart' contracts as the beginning of the end of classic contract law. *Information & Communications Technology Law*, 26(2), 116-134.
- Sayogo, D. S., Zhang, J., Pardo, T. A., Tayi, G. K., Hrdinova, J., Andersen, D. F., & Luna-Reyes, L. F. (2014). Going beyond open data: Challenges and motivations for smart disclosure in ethical consumption. *Journal of theoretical and applied electronic commerce research*, 9(2), 1-16.
- Scheinin, M. (2005). Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of human rights and fundamental freedoms while countering terrorism. United Nations.
- Schjolberg, S., & Hubbard, A. M. (2005). Harmonizing national legal approaches on cybercrime. In *WSIS Thematic Meeting on Cybersecurity*. ITU.
- Schneier, B. (2015). *Data and Goliath: The hidden battles to collect your data and control your world*. WW Norton & Company.

- Scholl, H. J. (2003). E-government: a special case of ICT-enabled business process change. In 36th Annual Hawaii International Conference on System Sciences, 2003. Proceedings of the (pp. 12-pp). IEEE.
- Scholl, H. J. (2007). Understanding the challenges for electronic governance: Insights from research. In *Electronic government* (pp. 41-51). Springer, Boston, MA.
- Scholl, H. J. (2014). The EGOV research community: An update on where we stand. In *International Conference on Electronic Government* (pp. 1-16). Springer, Berlin, Heidelberg.
- Scholl, H. J. J., Kubicek, H., Cimander, R., & Klischewski, R. (2012). Process integration, information sharing, and system interoperation in government: A comparative case analysis. *Government Information Quarterly*, 29(3), 313-323.
- Scholl, H. J., & Klischewski, R. (2007). E-government integration and interoperability: framing the research agenda. *International Journal of Public Administration*, 30(8-9), 889-920.
- Schwab, K. (2017). *The fourth industrial revolution*. Currency.
- Schwester, R. (2009). Examining the barriers to e-government adoption. *Electronic Journal of e-government*, 7(1).
- Schwester, R. W. (2010). Implementation challenges in public sector IT projects: comparative case analysis. In *Comparative E-Government* (pp. 147-169). Springer, New York, NY.
- Seger, A. (2021). Artificial intelligence and criminal justice: an overview of the main challenges. In *AI and Law* (pp. 47-58). Routledge.
- Selbst, A. D. (2019). A New HUD Rule Would Effectively Encourage Discrimination by Algorithm. *Slate*.
- Selbst, A. D., & Barocas, S. (2018). The intuitive appeal of explainable machines. *Fordham Law Review*, 87, 1085.
- Selbst, A. D., & Powles, J. (2017). Meaningful information and the right to explanation. *International Data Privacy Law*, 7(4), 233-242.
- Selbst, A. D., Boyd, D., Friedler, S. A., Venkatasubramanian, S., & Vertesi, J. (2019). Fairness and abstraction in sociotechnical systems. In *Proceedings of the conference on fairness, accountability, and transparency* (pp. 59-68).
- Shah, A. K. (2016). Using default rules and incentives to change behavior. *The Decision Lab*. Retrieved June, 7, 2020.
- Shah, A. K. (2018). Heuristics made easy: an effort-reduction framework. *Psychological bulletin*, 144(12), 1259.
- Shareef, M. A., Kumar, V., Kumar, U., & Dwivedi, Y. K. (2016). Factors affecting citizen adoption of transactional electronic government. *Journal of Enterprise Information Management*, 29(4), 419-445.

- Sheng, S., Holbrook, M., Kumaraguru, P., Cranor, L. F., & Downs, J. (2010). Who falls for phish? A demographic analysis of phishing susceptibility and effectiveness of interventions. In Proceedings of the SIGCHI conference on human factors in computing systems (pp. 373-382).
- Siau, K., & Wang, W. (2018). Building trust in artificial intelligence, machine learning, and robotics. *Cutter Business Technology Journal*, 31(2), 47-53.
- Silver, D. (2018). Mastering chess and shogi by self-play with a general reinforcement learning algorithm. *Almageddon*.
- Simon, H. A. (1957). *Models of man; social and rational*. Wiley.
- Singh, J., & Singh, H. (2010). Continuous improvement philosophy—literature review and directions. *Benchmarking: An international journal*, 17(1), 75-119.
- Smith, A. (2010). Government online: The internet gives citizens new paths to government services and information. Pew Internet & American Life Project.
- Smith, A. (2017). Algorithmic bias: A counterfactual perspective. The NSF Workshop on Fairness, Accountability, and Transparency in Machine Learning, Halifax, Canada.
- Smith, A. (2018). Public attitudes toward computer algorithms. Pew Research Center.
- Smith, A. (2019). More than half of U.S. adults trust law enforcement to use facial recognition responsibly. Pew Research Center.
- Smith, A. (2021). Public attitudes toward AI, machine learning, and automated decision making. Pew Research Center.
- Smith, M., Neupane, S., & Bendavid, E. (2018). Incorporation of an "ethical AI" framework into FDA regulation of AI-based medical devices. Stanford University.
- Sokol, K., & Flach, P. (2020). Explainability fact sheets: a framework for systematic assessment of explainable approaches. In Proceedings of the 2020 conference on fairness, accountability, and transparency (pp. 56-67).
- Solove, D. J. (2004). *The digital person: Technology and privacy in the information age* (Vol. 1). NyU Press.
- Solove, D. J. (2013). Introduction: Privacy self-management and the consent dilemma. *Harv. L. Rev.*, 126, 1880.
- Solow-Niederman, A. (2019). The Institutional Life of Algorithmic Risk Assessment. *Berkeley Technology Law Journal*, 34(21), 705-744.
- Spotts, H. E. (2011). Evidence-based marketing. Expert opinion on marketing insights. *Journal of Applied Business and Economics*, 12(4), 13-21.
- Srirama, S. N., Jadhav, P., Mukkamala, R. R., & Dutta, S. (2016). Privacy and security issues in big data. In *Big Data Analytics* (pp. 501-524). Springer, New Delhi.

- Srivastava, S. C. (2021). Big data analytics to reduce corruption in public administration. *MISQ Executive*, 20(2), 1.
- Stahl, B. C. (2021). Artificial intelligence for a better future. An ecosystem perspective on the ethics of AI and emerging digital technologies. *SpringerBriefs in Research and Innovation Governance*.
- Stevens, K. R., Philbin, M. K., & Roberson, C. J. (2021). Using Artificial Intelligence Ethically to Influence Human Behavior in Healthy Ways. *Nursing administration quarterly*, 45(2), 126-132.
- Stilgoe, J., Owen, R., & Macnaghten, P. (2013). Developing a framework for responsible innovation. *Research Policy*, 42(9), 1568-1580.
- Stillman, S. J. (2010). Tapping the potential of EGOV: A Framework for Mobile-based Transactional Services. *ICTD2010*.
- Stoilova, M., Nandagiri, R., & Livingstone, S. (2019). Children's understanding of personal data and privacy online—a systematic evidence mapping. *Information, Communication & Society*, 1-19.
- Stone, A. 2017. The dark future of social media bots. *Vice Motherboard*. *Vice*
- Stubbs, M., & Ringhand, L. A. (2013). The Supreme Court and Defining Marriage: An Update. Available at SSRN.
- Stucke, M. E. (2018). Should We Be Concerned About Data-opolies?. *Geo. L. Tech. Rev.*, 2, 275.
- Suchman, L., & Bishop, L. (2000). Problematizing 'innovation' as a critical project. *Technology Analysis & Strategic Management*, 12(3), 327-333.
- Suresh, H., & Guttag, J. (2021). A framework for understanding sources of harm throughout the machine learning life cycle. *Equity and Access in Algorithms, Mechanisms, and Optimization*, 1-9.
- Suri, N. (2017). Meaningful nudges. *Science*, 356(6344), 1320-1320.
- Taddeo, M., & Floridi, L. (2018). How AI can be a force for good. *Science*, 361(6404), 751-752.
- Taddeo, M., & Floridi, L. (2021). The ethics of artificial intelligence. In *The ethics of technology* (pp. 169-194). Routledge.
- Taylor, F. W. (1911). *The principles of scientific management*. Harper & brothers.
- Taylor, V. F. (2021). Blurring the public/private divide: The interplay between social media and face-to-face communication in a stigmatized context. *Sociology Compass*, 15(6), e12873.
- Thaler, R. H. (2015). *Misbehaving: The making of behavioral economics*. WW Norton & Company.
- Thaler, R. H., & Sunstein, C. R. (2008). *Nudge: Improving decisions about health, wealth, and happiness*. Yale University Press.

- Thaler, R. H., Sunstein, C. R., & Balz, J. P. (2013). Choice architecture. *The behavioral foundations of public policy*, 428-439.
- Thapa, D., & Sæbø, Ø. (2014). Exploring the link between ICT and development in the context of developing countries: A literature review. *The Electronic Journal of Information Systems in Developing Countries*, 64(1), 1-15.
- Thelle, M. H., Rytter Sunesen, E., Basalisco, B., Laugesen, M. H., & la Cour Sonne, M. (2018). Attitudes to fair data practices.
- Thicke, L. (2019). Predictive policing and the politics of patterns. *British Journal of Criminology*, 59(3), 674-692.
- Thomas, J. C. (2009). Citizen, customer, partner: Rethinking the place of the public in public management. *Public Administration Review*, 69(6), 1119-1126.
- Thomas, S. (2018). AI in smart cities: Privacy, trust and ethics. *Medium*.
- Thompson, R. (2021). Habitual ethics? Treatise on a practice theory of ethics. *Philosophy & Social Criticism*, 47(8), 997-1018.
- Tian, F., & Chao, K. M. (2011). The communication design of web surveys in the context of information and communication technologies. *International Journal of Human-Computer Interaction*, 27(12), 1195-1213.
- Tiwana, A. (2021). Evolutionary Competition in Platform Ecosystems. *Information Systems Research* 32(4), 1081-1102.
- Tjang, L. L. 2014. Optimising e-government in developing countries based on SEM and AHP analysis. *Computer and Information Science*, 73, 25.
- Tufekci, Z. (2014). Engineering the public: Big data, surveillance and computational politics. *First Monday* 19(7).
- Tutt, A. (2017). An FDA for algorithms. *Admin. L. Rev.*, 69, 83.
- Twizeyimana, J. D., & Andersson, A. (2019). The public value of E-Government–A literature review. *Government information quarterly*, 36(2), 167-178.
- Ubaldi, B. (2013). Open Government Data: Towards Empirical Analysis of Open Government Data Initiatives. *OECD Working Papers on Public Governance*, No. 22, OECD Publishing, Paris
- UK Government Digital Service. 2012. *Government Digital Strategy*.
- UK National Audit Office. 2017. *Digital transformation in government*.
- Ulnicane, I. (2021). Artificial intelligence in the European Union: Policy, ethics, and regulation. In *Research Handbook on EU Law and Artificial Intelligence*. Edward Elgar Publishing.
- Uysal, Y., Kurban, S. & Çığman, M. Z. 2023. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi and E-Yönetişim. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2578, 211-231.
- Valdés, G., Solar, M., Astudillo, H., Iribarren, M., Concha, G., & Visconti, M. (2011). Conception, development and implementation of an e-Government maturity model in public agencies. *Government Information Quarterly*, 28(2), 176-187.

- Valdma, M. (2014). Formation of an Effective Anti-corruption Strategy in Estonia: From Anarchy to the Rule of Law. *Hague Journal on the Rule of Law*, 6(2), 165-182.
- Van Deursen, A. J., & Van Dijk, J. A. (2019). The first-level digital divide shifts from inequalities in physical access to inequalities in material access. *New media & society*, 21(2), 354-375.
- Van Est, R., & Brom, F. (2012). Technology assessment, analytic and democratic practice. *Encyclopedia of applied ethics*, 4, 306-20.
- Varghese, A., Agyeman-Budu, E., & Weller, A. (2018). Artificial Intelligence: Challenges for Public Administration and Public Management. In *Proceedings of the 19th Annual International Conference on Digital Government Research: Governance in the Data Age* (pp. 1-2).
- Varshney, K. R. (2019). Trustworthy AI. *XRDS: Crossroads, The ACM Magazine for Students*, 25(3), 26-29.
- Venable, J., Pries-Heje, J., Bunker, D., & Russo, N. L. (2021). Ethics by design: An ethical framework for designing AI systems. In *Digital Transformation and Challenges to Data Security and Privacy* (pp. 45-71). IGI Global.
- Verizon. (2021). *Data Breach Investigations Report*. Verizon Business.
- Vig, N. J., & Paschen, H. (2000). *Parliaments and technology: The development of technology assessment in Europe*. SUNY Press.
- Villasenor, J. (2020). *Artificial Intelligence and the Future of Geopolitics*. Brookings Institution.
- Vladeck, D. C. (2014). Machines without principals: liability rules and artificial intelligence. *Wash. L. Rev.*, 89, 117.
- Von Solms, R., & Van Niekerk, J. (2013). From information security to cyber security. *Computers & security*, 38, 97-102.
- Vu, Q. H., & Asal, R. (2012). Legacy systems: a challenge in digital transformation. In *Proceedings of the 27th Annual ACM Symposium on Applied Computing* (pp. 735-740).
- Wachter, S. (2020). Affinity profiling and discrimination by association in online behavioural advertising. *Berkeley Technology Law Journal*, 35(2), 367-468.
- Wachter, S., Mittelstadt, B., & Floridi, L. (2017). Why a right to explanation of automated decision-making does not exist in the general data protection regulation. *International Data Privacy Law*, 7(2), 76-99.
- Wagner, B. (2018). Ethics as an escape from regulation: From ethics-washing to ethics-shopping. *Being profiling. Cogitas ergo sum*, 84-90.
- Walker, S. (2019). *Digital identity: the foundation for citizen-centric service delivery*. World Bank Blogs.
- Wall, D. (Ed.). (2007). *Cybercrimes: The transformation of crime in the information age* (Vol. 4). Polity.

- Wang, Z., Vinogradov, S., & Olsen, C. B. (2019). Willing to share public sector innovation? Comparing Estonia and Norway. *Public Performance & Management Review*, 42(3), 695-721.
- Ward, S. J. (2016). Digital media ethics. Center for Journalism Ethics, School of Journalism & Mass Communication, University of Wisconsin-Madison.
- Ward, S., & Vedel, T. (2006). Introduction: The potential of the Internet revisited. *Parliamentary Affairs*, 59(2), 210-225.
- Warkentin, M., Gefen, D., Pavlou, P. A., & Rose, G. M. (2002). Encouraging citizen adoption of e-government by building trust. *Electronic markets*, 12(3), 157-162.
- Warschauer, M. (2004). *Technology and social inclusion: Rethinking the digital divide*. MIT press.
- Warschauer, M., Knobel, M., & Stone, L. (2004). Technology and equity in schooling: Deconstructing the digital divide. *Educational policy*, 18(4), 562-588.
- Weber, M. (1922). *Wirtschaft und Gesellschaft (Economy and Society)*. JCB Mohr.
- Weber, R. H. (2021). How does artificial intelligence change the legal profession?. *Internet Policy Review*, 10(3).
- Weerakkody, V., El-Haddadeh, R., & Al-Shafi, S. (2011). Exploring the complexities of e-government implementation and diffusion in a developing country. *Journal of Enterprise Information Management*, 24(2), 172-196.
- Weerakkody, V., Irani, Z., Lee, H., Osman, I., & Hindi, N. (2015). E-government implementation: A bird's eye view of issues relating to costs, opportunities, benefits and risks. *Information systems frontiers*, 17(4), 889-915.
- Wentz, E., Vujnovic, M., Bozicevic, D., Abdul-Hamid, A., & Ninkovic, M. A. (2015). Social Inclusion in Bosnia and Herzegovina through Online Media: Potential and Challenges. In *AICEI2015* (p. 17).
- White, J. D. (2020). *Managing information in the public sector*. Routledge.
- Whittaker, M., Crawford, K., Dobbe, R., Fried, G., Kaziunas, E., Mathur, V., ... & Schwartz, O. (2018). *AI now report 2018*. AI Now Institute at New York University.
- Whittlestone, J., Nyrup, R., Alexandrova, A., Dihal, K., & Cave, S. (2019). *Ethical and societal implications of algorithms, data, and artificial intelligence: a roadmap for research*. Nuffield Foundation.
- Widdershoven, G. (2001). Dialogue in evaluation: A hermeneutic perspective. *Evaluation*, 7(2), 253-263.
- Williams, R. (2015). Public participation in the governance of science and technology. *The Handbook of Global Science, Technology, and Innovation*, 260-276.
- Wilson, G. (2012). Community resilience, policy corridors and the policy challenge. *Land Use Policy*, 31, 298-310.

- Wilson, J. (2017). "Ethical technology" need not be an oxymoron. *The Economist*.
- Wilson, J. (2019). The Urban Unconnected: Local Autonomy and Digital Divides in American Cities. In *Proceedings of the 52nd Hawaii International Conference on System Sciences*.
- Wilson, M. (2020). *Artificial Intelligence. The geographic encyclopedia of human development*. University of California Press.
- Wimmer, M. A., Traunmuller, R., & Liao, C. (2015). Modern e-government research: An overview of the field. *Government Information Quarterly*, 32(3), 219-220.
- Winkler, V. A., & Wood, P. (2021). Machine Learning Supply Chain Risk Management: An Introductory Overview. In *2021 IEEE International Conference on Big Data (Big Data)* (pp. 3546-3553). IEEE.
- Wirtz, B. W., Weyerer, J. C., & Geyer, C. (2019). Artificial Intelligence and the Public Sector—Applications and Challenges. *International Journal of Public Administration*, 42(7), 596-615.
- Wizner, B. (2017). What changed after Snowden? A U.S. perspective. *International Journal of Communication*, 11, 11.
- Wong, P. H. (2018). Democratizing algorithmic fairness. *Philosopher's Imprint*, 19(3).
- Wong, P. H. (2020). Democratizing Algorithmic Fairness. *Philosophy & Technology*, 33(2), 225-244.
- Wong, P. H., & Henderson, L. (2021). Decolonising algorithms: A taxonomy of the algorithmic colonisation. In *Proceedings of the 2021 ACM Conference on Fairness, Accountability, and Transparency* (pp. 1075-1076).
- Woods, W. J., Lakin, J., Lane, K., Wells, M., & Morgan, V. (2021). The Artificial Intelligence Governance Challenge: Considerations of AI Ethics and Oversight for Government Autonomous Systems. *Public Performance & Management Review*, 1-30.
- World Bank. (2015). *Impact evaluation in practice* (2nd ed.). The World Bank.
- World Bank. (2016). *Digital Governance: Concepts and Practice in Africa*. World Bank.
- Worthy, B. (2015). The impact of open data in the UK: Complex, unpredictable, and political. *Public Administration*, 93(3), 788-805.
- Wright, D. (2011). A framework for the ethical impact assessment of information technology. *Ethics and information technology*, 13(3), 199-226.
- Wright, D. (2018). The Ethics of Driverless Cars. In *Proceedings of the 1st Workshop on Implementing Machine Ethics*.
- Wright, D., & De Hert, P. (Eds.). (2012). *Privacy impact assessment*. Springer Science & Business Media.

- Yang, F., Huang, Z., & Scholtz, J. (2019). AI in government: Ready for prime time?. *IEEE Intelligent Systems*, 35(1), 5-9.
- Yang, T. M., & Anam, M. S. U. M. (2014). E-participation initiatives, social inequality, and e-government maturity: evidence from local governments in the united states. In *Proceedings of the 15th Annual International Conference on Digital Government Research* (pp. 181-188).
- Yao, M. Z., Rice, R. E., & Wallis, K. (2007). Predicting user concerns about online privacy. *Journal of the American society for Information science and Technology*, 58(5), 710-722.
- Yar, M. (2013). The policing of Internet sex offences: Pluralised governance versus hierarchies of standing. *Policing and Society*, 23(4), 482-497.
- Yeung, K. (2017). 'Hypernudge': Big Data as a mode of regulation by design. *Information, Communication & Society*, 20(1), 118-136.
- Yeung, K. (2018). Algorithmic regulation: A critical interrogation. *Regulation & Governance*, 12(4), 505-523.
- Yıldız, M. (2007). E-government research: Reviewing the literature, limitations, and ways forward. *Government information quarterly*, 24(3), 646-665.
- Young, M. M., Bullock, J. B., & Lecy, J. D. (2019). Artificial discretion as a tool of governance: A framework for understanding the impact of artificial intelligence on public administration. *Perspectives on Public Management and Governance*, 2(4), 301-313.
- Yuspin, W., Wardiono, K., Budiono, A., & Saidakhrarovich, G. S. (2022). The law alteration on artificial intelligence in reducing Islamic bank's profit and loss sharing risk. *Linguistics and Culture Review*, 6(S4), 183-198.
- Zarsky, T. (2016). The trouble with algorithmic decisions: An analytic road map to examine efficiency and fairness in automated and opaque decision making. *Science, Technology, & Human Values*, 41(1), 118-132.
- Zavolokina, L., Dolata, M., & Schwabe, G. (2016). The FinTech phenomenon: antecedents of financial innovation perceived by the popular press. *Financial Innovation*, 2(1), 1-16.
- Zeng, J., Chan, C. H., & Schäfer, M. S. (2020). Contested artificial intelligence: What stakeholders think governments and companies should consider in developing AI. In *Proceedings of the 2020 Conference on Artificial Intelligence, Ethics, and Society*.
- Zerilli, J., Knott, A., Maclaurin, J., & Gavaghan, C. (2019). Algorithmic decision-making and the control problem. *Minds and Machines*, 29(4), 555-578.
- Zhang, S., Xiong, W., Ni, W., & Li, X. (2015). Value of big data to finance: observations on an internet credit Service Company in China. *Financial Innovation*, 1(1), 1-18.

- Zheng, T., Liu, Z., Chen, Z., Liu, Y., Luo, S., Fan, Y., ... & Li, Y. (2020). Continuously optimized and updated models for forecasting the spread of COVID-19. arXiv preprint arXiv:2004.13564.
- Zheng, Y., Yu, H., Cui, L., Miao, C., Leung, C., & Yang, Q. (2018). SmartHS: An AI platform for improving government service provision. In Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence (Vol. 32, No. 1).
- Zittrain, J. (2014). Engineering an election. *Harv. L. Rev. F.*, 127, 335.
- Zuboff, S. (2019). *The age of surveillance capitalism: The fight for a human future at the new frontier of power*. Profile books.
- Zuiderveen Borgesius, F. J. (2015). Behavioural sciences and the regulation of privacy on the Internet. In *Nudging and the law* (pp. 179-208). Hart Publishing.
- Zuiderwijk, A., & Janssen, M. (2014). Open data policies, their implementation and impact: A framework for comparison. *Government Information Quarterly*, 31(1), 17-29.
- Zuiderwijk, A., & Janssen, M. (2014b). The negative effects of open government data-investigating the dark side of open data. In proceedings of the 15th Annual International Conference on Digital Government Research (pp. 147-152).
- Zuiderwijk, A., & Janssen, M. 2014. Open data policies, their implementation and impact: A framework for comparison. *Government Information Quarterly*, 311, 17-29.
- Zuiderwijk, A., Janssen, M., & Davis, C. (2014). Innovation with open data: Essential elements of open data ecosystems. *Information Polity*, 19(1, 2), 17-33.
- Zuiderwijk, A., Janssen, M., & Dwivedi, Y. K. (2015). Acceptance and use predictors of open data technologies: Drawing upon the unified theory of acceptance and use of technology. *Government Information Quarterly*, 32(4), 429-440.
- Zuiderwijk, A., Janssen, M., Choenni, S., Meijer, R., & Alibaks, R. S. (2012). Socio-technical impediments of open data. *Electronic Journal of e-Government*, 10(2), 156-172.
- Zuiderwijk, A., Janssen, M., Poulis, K., & van de Kaa, G. 2015. Open data for competitive advantage: insights from open data use by companies. In 16th Annual International Conference on Digital Government Research dg.o 2015 pp. 79-88. ACM.
- Zuñiga, L. (2020). Transparency, participation and accountability: the role of civic tech platforms in Latin America. In *E-Participation in Smart Cities: Technologies and Models of Governance for Citizen Engagement* (pp. 107-125). Springer, Cham.
- Zwitter, A. (2014). Big data ethics. *Big Data & Society*, 1(2), 2053951714559253.

Prof. Dr. Zakir AVŞAR

Doç. Dr. Sami NARTER

İLETİŞİM HUKUKU

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İletişim Hukuku

Zakir Aşar - Sami Narter

Hukuk Yayınları Dizisi – 3727

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 676 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 47771
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKLAR

- AKINTÜRK, Turgut / ATEŞ KARAMAN, Derya, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 24. Baskı, Beta Basım, İstanbul, 2015
- AKINTÜRK, Turgut, Hukuka Giriş, 6. Baskı, Anadolu Üniversitesi Yayın No:1359, Eskişehir, 2006
- AKKURT, Ali, Basın Özgürlüğünün Kapsamı ve Sınırları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014
- AKMAN, T. Koray, Genel İletişim, İlya İzmir Yayınevi, İzmir 2015
- ANAYURT, Ömer, Anayasa Hukuku Genel Kısım, Şeçkin Yayınevi, Ankara, 2021
- ANAYURT, Ömer, Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, Şeçkin Yayınları, Ankara, 2013
- ANTALYA, O. Gökhan, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Beta Basım, İstanbul, 2012
- ATAY, Ender Ethem, Hukuk Başlangıcı, 8. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2020
- AVŞAR. Zakir / DEMİR Vedat, Düzenleme ve uygulamalarla Medyada Denetim, Piramit Yayıncılık, Ankara, 2005
- AVŞAR. Zakir / ELDEN Müge, Reklam ve Reklam Mevzuatı, RTÜK yayınları, Ofset Fotomat, Ankara, 2004
- AVŞAR. Zakir / ÖNGÖREN Gürsel, Bilişim Hukuku, Bankalar Birliği yayınları, Pasifik Ofset, İstanbul, 2010
- AVŞAR. Zakir / ÖNGÖREN Gürsel, Radyo ve Televizyon Hukuku, RTÜK yayınları, Gökçe Ofset, Ankara, 2003
- AVŞAR. Zakir, Kamu Hizmeti Yayıncılığı, Uluslararası Yaklaşımlar ve Radyo Televizyon Kurulu, Yeni Düşünceler, Yıl:1, Sayı:1, 2005
- AYBAY, Rona / AYBAY Aydın, Hukuka Giriş, 2. Baskı, Aybay Yayınları, Yayın No: 8, İstanbul, 1991
- AZİZ, Aysel, Elektronik Yayıncılıkta Temel Bilgiler, TRT Basım ve Yayın Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1989 (Elektronik Yayıncılık)

- AZİZ, Aysel, Radyo ve Televizyona Giriş, A.Ü. SBF ve Basın -Yayın Yüksekoku-
lu Yayınları, Ankara, 1976 (Radyo ve Televizyona Giriş)
- AZİZ, Aysel, Radyo Yayıncılığı, Nobel Yayınlan, Ankara, 2002 (Radyo Yayıncılığı)
- BATTAL Ahmet, Hukukun Temel Kavramları, Gazi kitabevi, Ankara, 2005
- BAYINDIR, Sinan / APİŞ Özge / ERSÖZ Oğuz, Kitle İletişim Hukuku, On İki
Levha yayınları, İstanbul, 2018
- BİLGE, Necip, Hukuk Başlangıcı, 11. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 1996
- Bilişim Terimleri Sözlüğü, İngilizce – Türkçe, TSE, Onur Matbaacılık, Ankara, 2006
- Bireylerarası İletişim, Murat Yayınları, y.y, t.y
- BÜLBÜL A. Rıdvan, Uluslararası İletişim, Damla Ofset, Konya, 2000
- BÜLBÜL, A. Rıdvan, Genel Gazetecilik Bilgileri, Damla Ofset, Konya, 2000
- BÜLBÜL, A. Rıdvan, Haberin Anatomisi ve Temel Yaklaşımlar, Nobel Basım
Dağıtım, Ankara, 2001
- BÜLBÜL, A. Rıdvan, İletişim ve Etik, Damla Ofset, Konya, 2000
- CİHANGİROĞLU, Celal, Hukuka Giriş, 3. Baskı, Celal Bayar Üniversitesi İİBF,
İzmir, 1996
- ÇANKAYA, Özden / BATUR YAMANER Melike, Kitle İletişim Özgürlüğü,
Turhan Kitabevi, Ankara 2006
- ÇAPMAN Nedim, Kitle Haberleşmesi (Mass Communication), Etiket Matbaası,
İzmir, 1970
- ÇETİNKOK Nejat, Radyo Bilgisi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları, İstanbul,
2007
- ÇİFTÇİ Ahmet / KIRGIL Sevinç, Türk Basın-Yayın Mevzuatı (İçtihatlı), 3. Baskı,
Adalet Yayınevi, Ankara, 2019
- ÇOLAK Nusret İlker, Kitle İletişim Hukuku, XII Levha Yayıncılık, İstanbul,
2013
- DANIŞMAN Ahmet, Basın Özgürlüğünün Sağlanması Önlemleri, A.Ü. Basın
Yayın Yüksek Okulu Yayınları, Ankara, 1982
- DERYAL, Yahya, Hukukun Temel Kavramları, Derya Kitabevi, Trabzon, 2005
- DİNÇKOL. Abdullah, Temel Hukuk Bilgisi, Der Yayınları, İstanbul, 2020
- DOĞAN, İlyas, Hukuka Giriş, Astana Yakınları, Ankara, 2020
- DOĞAN, Orhan, Sağlık Hizmetlerinde İletişim, Songür Yayıncılık, Ankara, 2007

- DÖKMEN Üstün, İletişim Çatışmaları ve Empati, 17. Baskı, Sistem Yayıncılık, Ankara, 1989
- DÖNMEZER, Sulhi, Basın Hukuku, 2. Bası, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1964
- DÖNMEZER, Sulhi, BAYRAKTAR, Köksal, Basın Hukuku, Genişletilmiş 6. Bası, Beta Matbaası, İstanbul, 2016
- ERDOĞAN, İlker, Dördüncü Gücün İlettiği: Amerikan Örneği, K. Alemdar (1999) (der.) Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar. Ankara: TUSES. s. 33-43. Erişim: 29.11.2023
- ERDOĞAN, İlker, Dördüncü Güç Medyadan Beşinci Güç İnternete: Demokratik Bir Dönüşüm Mü Yaşanıyor? <https://www.irfanerdogan.com/makaleler1/d%F6rd%FCnc%FCg%FCc.pdf>, Erişim: 29.11.2023
- EREN, Fikret, Türk Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Değiştirilmiş 14. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012. (14. Baskı)
- EROĞLU Erhan / ATAİZİ Murat / YÜKSEL N. Aysun / YÜKSEL A. Haluk, EROĞLU Erhan (Ed), YÜKSEL A. Haluk (Ed), Etkili İletişim Teknikleri, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2013
- ESENER, Turhan, Hukuk Başlangıcı, Alkım Yayınları, İstanbul, 1998
- FEYZİOĞLU, Feyzi Necmeddin, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1976
- GELLER Valeria, Çev: KARTOP Mustafa Soner Ömer, Güçlü Radyonun Ötesinde İletişimcinin İnternet Çağı Rehberi, Değişim Yayınları, İstanbul, 2022
- GİRİTLİ İsmet, Günümüzde Haberleşme Olaylar, Sorunlar – Gözlemler, Der Yayınları, İstanbul, 1988
- GÖNENÇ Özgür, Dünya Medyası, Truva Yayınları, İstanbul, 2010
- GÖZLER, Kemal, Hukuka Giriş, 16. Baskı, Ekin Basım Yayım Dağıtım, Bursa, 2019
- GÖZLER, Kemal, Türk Anayasa Hukuku Dersleri, 24. Baskı, Ekin Basım Yayım Dağıtım, Bursa, 2019
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref, Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017
- GRİFFEY Julia, Çev: ARIKAN Ömer, İneraktif Dijital Medyaya Giriş, Değişim Yayınları, İstanbul, 2022
- GÜNGÖR, Nazife, İletişime Giriş, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2011
- GÜNLER, Kemal, Teoride ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Kitle İletişim Özgürlüğü, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum-2006

- GÜRİZ, Adnan, Hukuk Başlangıcı, 13. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2011
- HOGAN Kevin / STUBBS Ron, Çev: DÜZGÜN Meliha, Etkili İletişimin Önündeki Sekiz Engel, Yakamoz Kitap, İstanbul, 2003
- IŞIK, Metin (Ed.), İletişim ve Etik, 2. Baskı, Eğitim Yayıncı, onya 2014, s. 7.
- IŞIK, Metin / BİBER Levent / ÖZTEKİN Ahmet / ÖZTEKİ Hülya; IŞIK, Metin (Ed.), Genel ve Teknik İletişim, 2. Baskı, Eğitim Kitabevi, Konya 2008
- IŞIKŞAÇAN Tarık, Etkili İletişim 3. Baskı, Kumsaati Yayıncılık, İstanbul, 2011
- İÇEL, Kayıhan, Kitle İletişim Hukuku, Beta yayınları, İstanbul, 2021
- KARAKUZU BAYTAN, Dilek, Fikir Mülkiyeti Hukuku Kavramlar, Beta yayınları, İstanbul, 2005
- KEYMAN, Selahattin, Hukuka Giriş, Yetkin Yayınları, Ankara, 2002
- KILIÇ Levend / BAYRAM Nazlı / ALTUNAY Alper / CANGÖZ İncilay / UZTUĞ Ferruh / GÖKALP Emre; BAYRAM Nazlı (Ed), Toplum ve İletişim, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir, 2004
- KILIÇOĞLU, Ahmet M., Şeref Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırlardan Hukuksal Sorumluluk, Turhan Kitapevi, Ankara 2016. (Basında Sorumluluk)
- KILIÇOĞLU, Ahmet M., Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler Yeni Türk Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre Hazırlanmış, 14. Bası, Turhan Kitapevi, Ankara 2011. (14. Bası)
- KORKMAZ, Ömer, Düşünce Özgürlüğü ve Sınırları, (Erişim:08.11.2023) <https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2020/01/Korkmaz-6.pdf>
- KÖKTÜRK Kahraman, Genel ve Teknik İletişim, abp Yayınevi, Trabzon, 2007
- MISIRLI İrfan, Genel ve Teknik İletişim Kavramlar-İlkeler-Uygulamalar, 5. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara, 2010
- NARTER, Sami, İş Sağlığı ve Güvenliği Hukukunda İdari, Cezai ve Hukuki Sorumluluk 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019 (İSG Hukuku)
- NARTER, Sami, Kusursuz Sorumluluk, Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Hukuku, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016
- NARTER, Sami, Uygulamada Manevi Tazminat, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022 (Manevi Tazminat)
- NERAD, Hasan, Hukuka Giriş, Ege Basım AŞ, İzmir, 1992
- OSKAY Ünsal, Kitle Haberleşme Teorilerine Giriş, A.Ü. SBF ve Basın -Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara, 1985 (Kitle İletişim)

- OSKAY, Ünsal, İletişimin ABC'si, İnkılap Kitabevi, İstanbul 2017 (İletişimin ABC'si)
- ÖZDİLEK Ali Osman, İnternet ve Hukuk, Papatya yayıncılık, İstanbul, 2002
- ÖZGENÇ, İzzet, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 7. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.
- ÖZKAN, Zehra, Avrupa Özel Hukukunun Uyumlaştırılması (Harmonization of European Private Law), Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 66 (1) 2017: 157-199, s. 173
- ÖZTAN Fırat, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara, 2008
- RTÜK, Çocukların Yeni Medya Kullanım Alışkanlıkları ve Siber Zorbalık Araştırması, Değişim Yayınları, İstanbul, t.y
- RTÜK, Gençlerin Medya Kullanımı ve Dijital Okuryazarlık Araştırması, Değişim Yayınları, Arel Görsel Tanıtım, Ankara, 2022
- RTÜK, Televizyon Yayınlarında Şiddet Araştırması, Değişim Yayınları, İstanbul, 2020
- SARMAŞIK, Jale, Kitle İletişim Hukuku, Beta yayınları, İstanbul, 2022
- SARPKAYA Pınar / ŞEKERCİOĞLU Sevil, Sözlü ve Yazılı İletişim, Şafak Basım Yayın, Manisa, 1995
- SOYASLAN, Doğan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.
- SOYUGÜZEL Meltem, Etkili İletişimin Gücü, Eftalya Kitap, İstanbul, 2018
- SÜMER, Haluk Hadi, Hukuka Giriş, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2018
- ŞEN, Ersan / ERYILDIZ H. Sefa, Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019
- TANDOĞAN, Haluk, Türk Mesuliyet Hukuku, Vedat kitapçılık, İstanbul, 2010
- TANÖR, Bülent, Osmanlı – Türk Anayasal Gelişmeleri, Yapı Kredi Yayınları, 36. Baskı, İstanbul, 2022
- TAŞKIN Mustafa, Adli ve İstihbari Amaçlı İletişimin Denetlenmesi, Seçkin yayınları, Ankara, 2008
- TİFTİK, Mustafa, Akit Dışı Sorumlulukta Maddi Tazminatın Kapsamı, Yetkin Yayınları, Ankara, 1994
- TSE, Bilişim Terimleri Sözlüğü, İngilizce – Türkçe, Onur Matbaacılık, Ankara, 2006
- TUNÇ, Hasan, Türk Anayasa Hukuku, Gazi Kitabevi, Ankara, 2018

- TUNÇER, Polat, Temel Hukuk Bilgisi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021
- TUNÇOMAĞ, Kenan, Türk Borçlar Hukuku, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1972. (Türk Borçlar Hukuku)
- TUTAR, Hasan / ALTINÖZ Mehmet, Büro Uygulamaları ve İletişim Teknikleri, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2002
- TUTAR, Hasan / YILMAZ, M. Kemal / ERSÖNMEZ Cumhur, Genel ve Teknik İletişim, Seçkin Yayıncılık Tıpkı Basım 4. Baskı, Ankara, 2008
- TÜFEK, Ömer Faruk, Basın Yoluyla Kişilik Haklarının İhlali ve Bu İhlale Karşı Özel Hukuk, Ceza Hukuku ve İHAS Koruması, Adalet Yayınevi, Ankara, 2006
- TÜRKMEN, Ali, İslam İletişim Hukuku, Ensar yayınları, İstanbul, 2014
- ULUYAĞCI Canan / ÇALIŞKAN Özgür / OKUMUŞ Fatma / YÜKSEL Ahmet / KARADAŞ Nergiz / BAYÇU Sevil; ULUYAĞCI Canan (Ed), Sözlü ve Sözsüz İletişim, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2013
- UMAR, Bilge, Hukuk Başlangıcı, 13. Baskı, Dokuz Eylül üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, İzmir, 1997
- USLUATA Ayseli, Cep Üniversitesi İletişim, Yeni Yüzyıl Kitaplığı, İletişim Yayınları, t.y
- YAVUZER, M. Salih, Hukuka Giriş ve Temel Kavramlar, Manisa, 2008
- YILDIZ, Ferhat, Türk Anayasa Hukukunda Basın Özgürlüğü, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- YILDIZ, Sevil, Medya ve Hukuk, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara 2017
- YILMAZ, Süleyman, Hukuk Başlangıcı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019
- YÜKSEL, A. Haluk / KÜNÜÇEN, H. Hale / DEMİRAY, Emine / UZTUĞ, Ferruh / ONURSOY, Sibel / VURAL, İzlem / ARSLAN, Berna / ARSLAN, Erhan / ECEVİT, Fatih / ÖZEN, Özgür / DEMİRAY, Uğur; DEMİRAY, Uğur (Ed), Genel İletişim, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2007
- YÜZER, Dilara, 1982 Anayasasında Basın Özgürlüğü Karşısında Kişilik Hakkı ve Korunması, Yetkin Yayınları, Ankara 2013
- ZILLIOĞLU, Melih / YÜKSEL Ahmet Haluk / GÜRGEN Haluk / YILMAZ R. Ayhan / CANGÖZ İncilay, YÜKSEL N. Aysun (Ed), İletişim Bilgisi, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir, 2008

Prof. Dr. Hacı CAN
DEU Hukuk Fakültesi
Milletlerarası Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Başkanı

**ALMANYA'DA
YABANCILARIN İKAMETİ,
KAZANÇ SAĞLAYICI FAALİYETİ
VE ENTEGRASYONU**

*AUFENTHALT, ERWERBSTÄTIGKEIT UND
INTEGRATION VON AUSLÄNDERN IN
DEUTSCHLAND*

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2023

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Almanya'da Yabancıların İkameti, Kazanç Sağlayıcı Faaliyeti ve Entegrasyonu
Aufenthalt, Erwerbstätigkeit und Integration von Ausländern in Deutschland
Hacı Can

Hukuk Yayınları Dizisi – 3710

Birinci Baskı : Aralık, 2023

ISBN : 978 – 605 – 264 – 682 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

ÖNERİLEN KAYNAKÇA (Empfohlene Literatur)

- Bergmann, Jan/Dienelt, Klaus**, Ausländerrecht, Aufenthaltsgesetz, Freizügigkeitsgesetz/ EU und ARB 1/80 (Auszug), Europäische Menschenrechtskonvention (Auszug), Grundrechtecharta und Artikel 16a GG, Asylgesetz, Kommentar, 14. Auflage. 2022, XLIII, 2676 S., C.H.BECK, ISBN 978-3-406-78267-1, München.
- Decker, Andreas/Bader, Johann/Kothe, Peter**, Migrations- und Integrationsrecht, Kommentar Buch, 2021, XXXII, 2867 S., C.H.BECK, ISBN 978-3-406-77516-1, München.
- Dietz, Andreas**, Ausländer- und Asylrecht, Nomos Verlag, 5. Auflage, 2023, ISBN 978-3-8487-7466-1, Baden Baden.
- Dörig, Harald**, Handbuch Migrations- und Integrationsrecht, Handbuch, 2. Auflage. 2020, XL, 1017 S., C.H.BECK, ISBN 978-3-406-74752-6, München.
- Dörig, Harald/Hocks, Stephan** (Hrsg.), Münchener Anwaltshandbuch Migrations- und Integrationsrecht Handbuch, 3. Auflage, 2024, Rund 1200 S.C.H.BECK, ISBN 978-3-406-80165-5, München.
- Grotkopp, Jörg**, Abschiebungshaft, Voraussetzungen - Verfahren - Rechtsschutz, Einzeldarstellung Buch, 2020, XXIII, 243 S., C.H.BECK, ISBN 978-3-406-75317-6, München.
- Hailbronner, Kai** (Hrsg.), Ausländerrecht - ohne Aktualisierungsservice Kommentar, Loseblatt, in 5 Ordnern Loseblattwerk mit 131. Aktualisierung. 2023, Rund 9286 S., ISBN 978-3-8073-2396-1, Rehm.
- Hailbronner, Kai** (Hrsg.), Ausländerrecht - mit Aktualisierungsservice Kommentar, Loseblatt, in 5 Ordnern, Loseblattwerk mit 131. Aktualisierung. November 2023, Rund 9286 S., ISBN 978-3-8073-2394-7, Rehm.
- Haubner, Petra / Kalin, Maria**, Einführung in das Asylrecht, Asylverfahren - Asylgerichtsverfahren - Materielles Recht Handbuch, 2017, 190 S., Nomos. ISBN 978-3-8487-3053-7, Baden Baden.
- Hofmann, Reiner M.** (Hrsg.), Ausländerrecht, AufenthG|FreizügG|EU|Assoziationsrecht|EU-Abkommen|AsylG|GG|StAG |BVFG, Kommentar, 3. Auflage. 2023, 3600 S., Nomos. ISBN 978-3-8487-3378-1, Baden Baden.
- Huber, Bertold/Eichenhofer, Johannes/Endres de Oliveira, Pauline**, Aufenthaltsrecht, Einzeldarstellung Buch, 2. Auflage. 2024, Rund 540 S., C.H.BECK, ISBN 978-3-406-80411-3, München.
- Huber, Bertold/Mantel, Johanna**, Aufenthaltsgesetz/Asylgesetz mit Freizügigkeitsgesetz/ EU und ARB 1/80, Kommentar, 3. Auflage, 2021, XXXVI, 1708 S. C.H.BECK, ISBN 978-3-406-74953-7, München.

- Klaus, Sebastian/Mävers, Gunther/Offer, Bettina**, Das neue Fachkräfteeinwanderungsrecht, Einzeldarstellung, 2020, XXI, 297 S. C.H.BECK, ISBN 978-3-406-74044-2, München
- Klaus, Sebastian/Wittmann, Philipp**, Aufenthaltsverordnung, Kommentar, 2022, XIX, 530 S., C.H.BECK, ISBN 978-3-406-77016-6 München.
- Kloesel, Arno/Christ, Rudolf/Häußer, Otto**, Deutsches Migrations- und Aufenthaltsrecht, Kommentar und Vorschriftensammlung, Loseblatt. In 3 Ordnern Loseblattwerk mit 43. Aktualisierung, Oktober 2023, 6284 S., Kohlhammer. ISBN 978-3-17-017831-1, Stuttgart.
- Kluth, Winfried/Heusch, Andreas**, Ausländerrecht, AufenthG, BeschV, AsylG, FreizügG/EU, ARB 1/80, AEUV, EMRK, GG, StAG Kommentar Buch, 2. Auflage. 2021, XXVI, 2647 S., C.H.BECK, ISBN 978-3-406-74955-1, München.
- Kluth, Winfried/Hornung, Ulrike/Koch, Andreas**, Handbuch Zuwanderungsrecht, Allgemeines Zuwanderungs- und Aufenthaltsrecht nach deutschem und europäischem Recht Handbuch Buch, 3. Auflage, 2020, XXXIX, 962 S., C.H.BECK. ISBN 978-3-406-74950-6, München.
- Marx, Reinhard**, Aufenthalts-, Asyl- und Flüchtlingsrecht, Handbuch, 8. Auflage. 2023, 1357 S., Nomos, ISBN 978-3-8487-7448-7, Baden Baden.
- Marx, Reinhard** (Hrsg.), Ausländer- und Asylrecht, Verwaltungsverfahren, Prozess Formularbuch Buch inkl. Online-Nutzung, 4. Auflage. 2020, 662 S. Inklusive Online-Zugang, Nomos, ISBN 978-3-8487-5699-5, Baden Baden.
- Mosbacher, Andreas**, Ausländerstrafrecht, Kommentar, 2024, Rund 750 S.C.H.BECK, ISBN 978-3-406-78865-9, München.
- Offer, Bettina/Mävers, Gunther**, Beschäftigungsverordnung, BeschV mit AufenthG (Auszug zur Arbeitsmigration), Kommentar, 2. Auflage. 2022, XX, 515 S., C.H.BECK, ISBN 978-3-406-74954-4, München.
- v. Harbou, Frederik/ Weizsäcker, Esther**, Einwanderungsrecht, Das Recht der Arbeits- und Bildungsmigration Einzeldarstellung Buch, 2. Auflage, 2020 XXI, 371 S., C.H.BECK, ISBN 978-3-406-74906-3, München.
- Welte, Hans-Peter/Fanßen-de la Cerda, Stefan Sobotta**, Aufenthaltsgesetz mit Aktualisierungsservice, Kommentar Loseblattwerk inkl. Online-Nutzung. In 3 Ordnern Loseblattwerk mit Aktualisierungen, Dezember 2023, 4284 S., Walhalla Fachverlag, ISBN 978-3-8029-3008-9, Regensburg.

Dr. Ferhat BÜYÜKAY

MENFİ TESPİT DAVASI

(İİK m. 72)

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Menfi Tespit Davası (İİK m. 72)

Ferhat Büyükay

Hukuk Yayınları Dizisi – 3722

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 686 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.

Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara

Sertifika No: 70086

KAYNAKÇA ❖

- ADDOR, Felix, Gegenstandslosigkeit des Rechtsstreits, Zürich 1997.
- AEPLİ, Viktor, Zürcher Kommentar, Das Erlöschen der Obligationen, Art. 114-126 OR, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, Kommentar zur 1. und 2. Abteilung (Art. 1-529 OR), Zürich 1991.
- AK, Aslınur, Davada ve İcra Takibinde Zamaşımı Def'i, İstanbul 2020.
- AKGÜN, Canan, Kambiyo Senetlerinde Menfi Tespit Davası, YL Tezi, 2022 (YOKTEZ).
- AKİL, Cenk, "İtirazın İptali Davasında İcra İnkâr Tazminatının Şartı Olarak Borçlunun İtirazın Haksızlığına Karar Verilmesi", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 3 (2012), s. 317-338 (İtirazın İptali)
- AKİL, Cenk, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arbuluculuk Kanunu'nun Kapsamı, Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan Cilt I, Ankara 2014, s. 75-138.
- AKİL, Cenk, İstinaf Kavramı, Ankara 2010. (İstinaf)
- AKİL, Cenk, Kısmî Dava, Ankara 2013. (Kısmi Dava)
- AKİL, Cenk, Takip Konusu Adi Senetteki Sahtelik İddiasının İcra Takibine Etkisi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 16 (2014), s. 2405-2422. (Sahtelik)
- AKKAN, Mine, "İcra Hukukunda Menfi Tespit ve İtirazın İptali Davaları Arasındaki Derdestlik ve Kesin Hüküm İlişkisi", DEÜHFD, Cilt 12, Sayı 12, s. 1-41.
- AKKAYA, Tolga, 5236 ve 5311 Sayılı Kanunlarla Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Yeni Kanun Yolu Sistemine Göre İlâmlı İcrada İcranın İadesi, MİHDER, Yıl 2008, Sayı 11, s. 677-698. (İcranın İadesi)
- AKKAYA, Tolga, İstinaf İncelemesi Sonunda İlk Derece Kararının Kaldırılması ve Dosyanın İlk Derece Mahkemesine Gönderilmesi, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde İstinaf, MİHBİR 15. Antalya Toplantısı 6-7 Ekim Antalya 2017, Ağustos 2018, s. 115-182. (Akkaya, MİHBİR)
- AKMAN, Muhittin, İcra İflas Hukukunda İcra İnkâr Tazminatı, YL Tezi, Konya 2009.
- AKSOY, Mehmet Ali, Türk Ticaret Kanunu Bağlamında Defter Tutma Yükümlülüğü, Hacettepe HFD, 6(2) 2016, s. 135-168.
- AKTEPE-ARTIK, Sezin, "İstinaf Kanun Yolunda Kamu Düzeni Kavramı", TBB Dergisi 2018 (134), s. 257-292.

❖ erişim kaynağı belirtilmeyen yargı kararlarının tamamına Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi (www.lexpera.com.tr) üzerinden erişim sağlanmıştır.

- AKYAZAN, Sıtkı, İcra ve İflas Kanunumuzda Yeni ve Değişik Hükümler Üzerine İnceleme ve Açıklamalar, Ankara 1965.
- AKYOL ASLAN, Leyla, Dava Konusu Dışında Kalan Hususların Sulhun Kapsamına Dahil Edilmesi (HMK m. 313/3), Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, C. 1, Ankara 2014, s. 167-210.
- ALANGOYA, Yavuz, "Senede Karşı Senetle İspat" Kuralı ve "Hayatın Olağan Akışı" Kavramı, "Prof. Dr. Necip Kacayusufpaşaoğlu'na Armağan", Ankara 2004, s. 521-531. (Senet)
- ALANGOYA, Yavuz, Medenî Usul Hukukunda Vakıaların ve Delillerin Toplanması İlişkin İlkeler, İstanbul 1979.
- ALANGOYA, Yavuz/ YILDIRIM, Kâmil/ DEREN-YILDIRIM, Nevhis, Medeni Usul Hukuku Esasları, İstanbul 2009.
- ALFRED, Kôlz/ ISABELLE, Häner/ MARTİN, Bertschi, Verwaltungsverfahren und Verwaltungsrechtspflege des Bundes, 3. Aufl., Zürich 2013.
- AMONN, Kurt / WALTHER, Fridolin, Grundriss des Schuldbetreibungs- und Konkursrechts, Bern 2013.
- AMONN, Kurt/ GASSER, Dominik, Grundriss des Schuldbetreibungs- und Konkursrechts, Bern 1997.
- ANSAY, Sabri Şakir, "Tesbit Davaları", AD 1940, Sayı 2, s. 70-86. (Tespit Davaları)
- ANSAY, Sabri Şakir, Hukuk İcra ve İflas Usulleri, Ankara 1960. (İcra ve İflas Usulleri)
- ANTALYA, O. Gökhan, "İcranın İadesi", Yargıtay Dergisi, C. 9, S. 4, Y. 1993, s. 579-585.
- ARAS, Ashı, "İtirazın İptali Davasında Dava Konusunun Devri", Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 121, Eylül 2014, s. 151-167.
- ARKAN, Sabih, Ticari İşletme Hukuku, Bankacılık ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, Ankara 2016.
- ARSLAN, Aziz Serkan, İcra Takip İşlemleri, Ankara 2018. (İcra Takip İşlemleri)
- ARSLAN, Aziz Serkan, İcra ve İflas Hukukunda Teminat, YL Tezi, 2003. (Teminat)
- ARSLAN, Ramazan/ YILMAZ, Ejder/ TAŞPINAR AYVAZ, Sema, HANAĞASI, İcra ve İflas Hukuku, Ankara 2022 (İcra).
- ARSLAN, Ramazan/ YILMAZ, Ejder/ TAŞPINAR AYVAZ, Sema/ HANAĞASI, Emel, Medeni Usul Hukuku, Ankara 2022.
- ARSLAN, Tuğba, İcra ve İflâs Hukukunda İcranın İadesi, YL Tezi, Diyarbakır 2006.
- ARVE, Kristin/ TALBOT, Philip, Zur Klage nach Art. 85a SchKG, ZZZ 56/2021, s. 766-772.
- ASLAN, Kudret, Hacizde İstihkak Davası, Ankara 2005.

- AŞIK, İbrahim, İcra Sözleşmeleri, Ankara 2006.
- AŞIK, İbrahim/ DEMİR, Ömer Faruk, Menfi Tespit Davasının İstirdat Davasına Dönüşmesi. Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 26 (45), s. 345-362.
- AŞIK, İbrahim/ ORUÇ, Yakup/ TOK, Ozan/ SAÇAR, Ömer Faruk, İcra ve İflas Hukuku, Ankara 2022.
- ATALAY, Oğuz, Emare İspatı, Manisa Barosu Dergisi, Sayı 70, 1999, s. 7-22. (Emare İspatı)
- ATALAY, Oğuz, Medeni Usul Hukukunda Menfi Vakıaların İspatı, İzmir 2001.
- ATALI, Murat/ ERMENEK, İbrahim/ ERDOĞAN, Ersin, İcra ve İflas Hukuku, Ankara, 2022. (İcra)
- ATALI, Murat/ ERMENEK, İbrahim/ ERDOĞAN, Ersin, Medeni Usul Hukuku, Ankara 2021.
- AY, Orhan Onur, İcra Hukukunda İtirazın İptali Davası, YL Tezi, Gaziantep 2021.
- AYHAN, Rıza/ ÇAĞLAR, Hayrettin, Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar, Ankara 2017.
- AYLI, Ali/ YARDIMCIOĞLU, Didem, "Çekte Düzenleme Tarihi ve Önemi". Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 16 (2014), s. 3195-3239.
- BAHTİYAR, Mehmet: "Yargıtay Kararları Işığında Kambiyo Senetlerinde Keşide Tarihi ve İmkânsızlığı", Makaleler I, İstanbul 2008, s. 237-248.
- BAHTİYAR, Mehmet/ BİÇER, Levent, Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticari Defter Tutma Yükümlülüğü ve Ticari Defterlerin İspat Gücü, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1(1), s. 15-32.
- BAKER, McKenzie, Schweizerische Zivilprozessordnung (ZPO), SHK - Stämpflis Handkommentar 2010 (Gösterim: SHK ZPO, Yazar)
- BAL, Nurullah, Haksız Takip Nedenine Dayanan Tazminat Sorumluluğu, Doktora Tezi, Ankara 2022.
- BALZER, Christian/ WALTHER, Bianca Beweisaufnahme und Beweiswürdigung im Zivilprozess, 4. Auflage, Berlin 2018.
- BARTHOLD, Beat M., Die Geltung des Gerichtsstandes des Betreibungsortes gemäss Art. 85a SchKG im Anwendungsbereich des Lugano-Übereinkommens, AJP 1997, s. 1351-1358.
- BAŞOĞLU, Başak, "Cezalandırıcı Tazminat (Punitive Damages) Yaptırımı ve Bu Yaptırımın Türk Hukukuna Etkilerinin Değerlendirilmesi", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15.1, (2016), s. 617-637.
- BAŞÖZEN, Ahmet, Medeni Usul Hukukunda İlk Görünüş İspatı, Ankara 2010.

- BAŞÖZEN, Ahmet/ BÜYÜKAY, Ferhat, 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu Geçici 11. Maddesinin Anayasa Mahkemesi'nin 16/2/2023 Tarihli ve E.: 2022/126, K.: 2023/29 Sayılı Kararı ile İptalinin Derdest Davalara ve Yargılama Giderlerine Etkisi, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 31 (2), s. 461-487.
- BAŞPINAR, Veysel, Borç Sözleşmesinin Kısmi Butlanı, Ankara 1998.
- BAUER, Fritz/ STÜRNER, Rolf/ BRUNS, Alexander, Zwangsvollstreckungsrecht, C.F. Müller, Heidelberg 2022.
- BAUMGÄRTEL, Gottfried, Beweislastpraxis im Privatrecht. Die Schwierigkeiten der Beweislastverteilung und die Möglichkeiten ihrer Überwindung, Köln/Berlin/Bonn/München 1996.
- BECKER HERMANN, Berner Kommentar, Allgemeine Bestimmungen, Art. 1-183 OR, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, 2. Aufl., Bern 1945.
- BELGESAY, Mustafa Reşit, Dava Teorisi, İstanbul 1943. (Dava Teorisi)
- BELGESAY, Mustafa Reşit, İcra ve İflas Kanunu Şerhi Cilt I, 4.Bası, İstanbul 1955.
- BELGESAY, Mustafa Reşit, İcra ve İflas Kanunu Şerhi, Birinci Bölüm Sentetik İzah I, İcra, İstanbul 1948. (Sentetik İcra)
- BELGESAY, Mustafa Reşit, İspat Külfeti, İstanbul 1972. (İspat Külfeti)
- BELGESAY, Mustafa Reşit, Profesör Leeman Tarafından İcra ve İflâs Kanununun Tadili Hakkında Adliye Vekâletine Verilen Rapora Dair Mütalâa. (Leeman Raporu)
- BELGİN GÜNEŞ, Derya, Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Mahkemeleri Bakımından Etkileri, İstanbul 2019.
- BERGER Max B./ NOGLER Roman, Beweisrecht- die Last mit dem Beweis(en), recht 2012, s. 168-175.
- BERGER, Bernhard/ GÜNGERICH, Andreas, Zivilprozessrecht, Bern 2021.
- BERKİN, Necmeddin M., Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi, Cilt I, İstanbul 1979.
- BERKİN, Necmeddin, İcra ve İflas Hukuku Rehberi, İstanbul 1980.
- BERKİN, Necmeddin, Medenî, Usul Hukuku Rehberi, İstanbul 1982.
- BERKİN, Necmettin, İhtiyati Haciz, İstanbul 1962.
- BERTI, Stephan V., Einführung in die Schweizerische Zivilprozessordnung, Basel 2010.
- BERTI, Stephen V., Zürcher Kommentar, Das Erlöschen der Obligationen, Zweite Lieferung, Art. 127-142 OR, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, Kommentar zur 1. und 2. Abteilung (Art. 1-529 OR), 3. Aufl., Zürich- Basel- Genf 2002.

- BİLGE, Necip/ ÖNEN, Ergun, Medenî Yargılama Hukuku Dersleri, 3. B., Ankara 1978.
- BLOMEYER, Arwed, Zivilprozeßrecht-Vollstreckungsverfahren, Springer, Berlin-Heidelberg-New York 1975.
- BLUMENSTEIN Ernst, Handbuch des schweizerischen Schuldbetriebsrechtes, Bern 1911.
- BODMER, Bernhard, Die allgemeine Feststellungsklage im schweizerischen Privatrecht, Basel-Frankfurt am Main 1984.
- BOHNET, François/ DROESE, Lorenz, Präjudizienbuch ZPO, 2018.
- BOOG, Severin, Echte Teilklage im vereinfachten Verfahren und negative Feststellungswiderklage (unter Berücksichtigung von BGE 143 III 506), Zürich 2018.
- BORAN GÜNEYSU, Nilüfer, İcra Takip İşlemleri, TBB Dergisi 2012 (101), s. 31-61.
- BORAN, Nilüfer, İcra Takibinin İptali ve Taliki, İzmir 2006.
- BOZER, Ali/ GÖLE, Celal, Kıymetli Evrak Hukuku, Ankara 2018.
- BÖRÜ, Levent, Dava Konusu Kavramı ve Teorileri, BATİDER, Sayı 28/2, Yıl 2012, s. 257-296.
- BÖRÜ, Levent, Dava Konusunun Devri, Ankara 2012. (Dava Konusunun Devri)
- BÖRÜ, Levent, İddia ve Somutlaştırma Yükü, Ankara 2016. (İddia Yükü)
- BÖRÜ, Levent, Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yolu ile Takipte İmzaya İtirazın Takibi Durdurup Durdurmayacağını Değerlendirilmesi, BATİDER 2012/4, s. 257-265. (Kambiyo Senetleri)
- BRÄNDLİ, Beat, Eine kurze Einführung in die Prozessökonomie, ZZZ 32/2013, s. 247-253.
- BRÖNNİMANN, Jürgen, Die Behauptungs- und Substanziierungslast im schweizerischen Zivilprozessrecht, Diss. Bern 1989. (Behauptungs- und Substanziierungslast)
- BRÖNNİMANN, Jürgen, Zur Klage nach Art. 85a SchKG ("Negative Feststellungsklage"), AJP 1996 s. 1394-1400. (AJP)
- BRUNNER, Alexander/ GASSER, Dominik/ SCHWANDER, Ivo, ZPO Schweizerische Zivilprozessordnung Kommentar (DİKE ZPO), 2016. (Gösterim: DIKE Komm. ZPO, Yazar).
- BUDAK, Ali Cem, "Alangoya'ya Göre Yargılamanın Amacı ve Hâkimin Gerçeği Aramaktan Vazgeçmesi, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 6 (2), Güz 2019, s. 33-43.

- BUDAK, Ali Cem, "Ticari Davalarda Dava Şartı Arabuluculuk", MİHDER, Y. 2019, C. 42, S. 1, s. 25-40.
- BUDAK, Ali Cem/ KARAASLAN, Varol, Medeni Usul Hukuku, Ankara 2022.
- BUDAK, Ali Cem/ KARADEMİR, Dilek, "Şartları Oluşmadığı Halde Belirsiz Alacak Davası Açılırsa Hâkim Nasıl Karar Vermelidir?", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 1, Ocak 2017, s. 130-142.
- BUZ, Vedat, Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar, Ankara 2005.
- BÜYÜKAY, Ferhat, "Alman İcra Hukukunda İcraya Karşı Dava", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 14 / 1 (Haziran 2023), s. 181-194.
- BÜYÜKAY, Ferhat, Arabuluculuk Anlaşma Belgesi ve İcra Edilebilirlik Şerhi, Ankara 2018.
- CAN, Mertol, Kıymetli Evrak Hukuku, Ankara 2019.
- CEYLAN, Nurettin, Kambiyo Senetlerine Dayalı Açılan Menfi Tespit Davası, YL Tezi, 2021, (YOKTEZ).
- CHERN, Chii-Chwei, Die Feststellungsklage im Zivilprozeß, Inaugural-Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde einer Hohen Rechtswissenschaftlichen Fakultät der Universität zu Köln, Köln 1997.
- ÇAĞA, Tahir, "Ödeme Emrine İtirazın İptali Davasına Dair", BATİDER, VIII (3), 1976, s. 21-31.
- ÇAMOĞLU, Ersin, "Kambiyo Senetlerinde Borçlunun Defileri (Savunmaları)", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, 35(3), 2019, s. 5-35.
- ÇELİK, Yasin, İcranın İadesi, YL Tezi, Ankara 2018.
- ÇİÇEKLİ, Ali Fuat, "Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yoluyla Takipte Menfi Tespit Davasının Nitelikleri", Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11 (2), s. 839-901.
- ÇİFTÇİ, Murat Özgür, Medeni Yargılama Hukukunda İstinaf, Ankara 2016. (ÇİFTÇİ, M.)
- ÇİFTÇİ, Pınar, İcra Hukukunda Menfaat Dengesi, Ankara 2010.
- ÇİFTÇİOĞLU, Cengiz Topel, "Temel Hak ve Özgürlüklerin Kötüye Kullanılması Yasası", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 11, Sayı:2, Temmuz 2012, s. 177-205.
- ÇİL, Şahin/ KAR, Bektaş, 6100 Sayılı HMK'ye Göre İş Yargısında Belirsiz Alacak Davası ve Kısmi Dava, Ankara 2012.
- ÇOŞKUN, Mahmut, Kıymetli Evrak Hukuku Bono – Poliçe – Çek, Ankara 2022, s. 386.
- ÇUKADAR, Neslihan, Borç İlişkilerinde Def'i Hakkı ve İtirazlar, Ankara 2014.
- DAUNER-LİEB, Barbara/ LANGERN, Werner, BGB Schuldrecht, Nomos Kommentar, Band II: §§ 241-853 (NK-Yazar)

- DEMİR, Ömer Faruk, İstirdat Davası, Ankara 2020.
- DEMİR, Şamil, Avukatın Uzlaşma Sağlama Yetkisi, Ankara 2011.
- DEREN-YILDIRIM, Nevhis, “Dava Şartı Olarak Hukuki Himaye İhtiyacına Eleştirel Bir Bakış”, YD 1995/3, s. 224-243.
- DEREN-YILDIRIM, Nevhis, Türk, İsviçre ve Alman Medeni Usul Hukukunda Kesin Hükümün Sübjektif Sınırları, İstanbul 1996.
- DEYNEKLİ, Adnan/KISA, Sedat, İtirazın İptali Davaları ve İcra İnkâr Kötü Niyet Tazminatı, 3. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013.
- DİŞER, Buse, Dava Takip Yetkisi, İstanbul 2020.
- DOĞAN, Mehmet. Hukuk Muhakemeleri Usulünde Gıyapta Yargılama ve Dosyanın İşlemden Kaldırılması. Ankara, 1979.
- DOĞANAY, Abdullah, Türk Hukukunda İhtiyati Haciz, YL Tezi, 2019.
- DROESE, Lorenz, Res iudicata ius facit, Bern 2015.
- DUR, Orhan, Tüketici “Uyuşmazlıklarının Çözümünde Özel Dava Şartları ve İlamsız İcra Takibi”, TAAD, Yıl: 12, Sayı: 48 Ekim 2021, s. 217-244.
- DURSUN, Hasan, Medeni Usul Hukukunda Davanın Açılmamış Sayılması, YL Tezi, Ankara 2007 (YÖKTEZ).
- EICHEL, Florian, Materiellrechtliche «SchKG-Klagen» auf dem Weg zur «ZPO-Klage», ZZZ 57/2022, s. 28-38.
- EKMEKÇİ, Ömer/ ÖZEKES Muhammet/ ATALI, Murat/ SEVEN Vural, Hukuk Uyuşmazlıklarında İhtiyari ve Zorunlu Arabuluculuk, İstanbul 2019.
- ELGÜN TOĞRUL, Emel Şeyda, Borçtan Kurtulma Davasında Teminat, Medenî Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, C. 18, Sa. 53, 2022, s. 699 – 752.
- ELGÜN, Emel Şeyda, Medeni Usul Hukukunda Davanın Açılmamış Sayılması ve Sonuçları, YL Tezi, Ankara 2010. (YÖKTEZ)
- EMMEL, Frank, Echte Teilklage vor Arbeitsgericht und negative Feststellungswiderklage, BJM 2012, s. 61-83.
- ENGLER, Thomas, Aus der neueren Zürcher Rechtsprechung zum SchKG, BJSchK 2021, s. 117-131.
- ERBEYİN, Necip Fazıl, Uluslararası Tahkimde İcra İnkâr Tazminatı, MÜHFHAD, Cilt 29, Sa. 1, Haziran 2023, s. 810-839.
- ERCAN ÖZLER, Meltem, Medeni Usul Hukukunda Dava Konusu, İstanbul 2019.
- ERCAN, İbrahim, Bir Yargıtay Kararı Işığında İcra ve İflâs Kanunu Madde 170’te Düzenlenen Kötü Niyet Tazminatı Hakkında Bazı Düşünceler, Yıl 2014, Cilt 16 Özel Sayı, s. 2207-2219.

- ERDEM, Mehmet, Özel Hukukta Zamanaşımı, Ankara 2010.
- ERDEM, Murat, İcra ve İflas Hukukunda İtirazın İptali Davası, Doktora Tezi, Ankara 2010.
- ERDOĞAN, Ersin, Hakem Kararlarının Kesin Hüküm Etkisi, Ankara 2020. (Kesin Hüküm)
- ERDOĞAN, Hasan, Borçtan Kurtulma, Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, Ankara 1999.
- ERDÖNMEZ, Adi ve Resmi Senette Sahtelik İddiasının Hukuk Davalarına ve İcra Takiplerine Etkisi, TBB Dergisi 2016 (123), s. 147-208.
- EREN, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2022.
- EREN, Fikret/ DÖNMEZ, Ünsal, Eren Borçlar Hukuku Şerhi, Cilt I m. 1-48, Ankara 2023.
- ERİŞ, Gönen, Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Kıymetli Evrak Polİçe – Bono – Çek Makbuz Senedi – Varant, Ankara 2016, s. 629;
- ERİŞİR, Evrim, Geçici Hukuki Korumanın Temelleri ve İhtiyati Tedbir Türleri, İstanbul 2013.
- ERMENEK, İbrahim, Medeni Usul Hukukunda Davayı Kabul, Ankara 2009.
- ERMENEK, İbrahim/AZAKLI ARSLAN, Betül, “İcra ve İflas Hukuku Açısından Ticari Davalarda Arabulucuya Başvuru Zorunluluğu”, TBB Dergisi, (148), 2020, s.135-196.
- FASCHING, Hans, Lehrbuch des Österreichischer Zivilprozessrechts, Wien 1990.
- FEYZİOĞLU, N. Feyzi, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt II, İstanbul 1997.
- FRITZSCHE, Hans / WALDER, Hans Ulrich, Schuldbetreibung und Konkurs SchKG, Band I, Schulthess Polygraphischer Verlag, Zürich 1984.
- FURRER, Andreas/ SCHNYDER, Anton K., Handkommentar zum Schweizer Privatrecht Band 3, Obligationenrecht Allgemeine Bestimmungen. Art. 1-183 OR, 2016. (Yazar, CHK OR)
- GASSER, Dominik/ RİCKLİ, Brigitte, Schweizerische Zivilprozessordnung (ZPO) Kurzkomentar, 2. Auflage 2014.
- GAUL, Hans Friedhelm,” Yargılamanın Amacı Güncelliğini Koruyan Bir Konu, Çeviren: DEREN-YILDIRIM, Nevhis, İlkeler Işığında Medeni Yargılama Hukuku, Derleyen: YILDIRIM, M. Kâmil, İstanbul 2012, s. 75-106.
- GEHRİ, Myriam A./ JENT-SØRENSEN, Ingrid/ SARBACH, Martin, ZPO Kommentar, Schweizerische Zivilprozessordnung, OFK - Orell Füssli Kommentar, 2. Auflage 2015. (Gösterim: OFK ZPO, Yazar).
- GERHARD WALTER, Zur Abweisung einer negativen Feststellungsklage, ZBJV 123/1987, s. 553-565.

- GÖKSOY, Yaşar Can, Kambiyo Senetlerine Dayalı Menfi Tespit Davalarında Hayatın Olağan Akışı Kavramı, Ticaret Hukuku Sempozyumu 9-12 Şubat 2021, Bildiri Kitabı, Ankara 2021, s. 539-562.
- GÖKSU, Tarkan, Schiedsgerichtsbarkeit, Zürich/St. Gallen 2014.
- GÖRGÜN, Şanal, İcra ve İflas Hukukunda Menfi Tespit Davası, Doçenlik Tezi, Ankara 1980.
- GÖRGÜN, Şanal/ BÖRÜ, Levent/ KODAKOĞLU, Mehmet, İcra ve İflas Hukuku, Ankara 2022.
- GÖRGÜN, Şanal/ BÖRÜ, Levent/ KODAKOĞLU, Mehmet, Medeni Usul Hukuku, Ankara 2022.
- GÖRGÜN, Şanal/ BÖRÜ, Levent/ TORAMAN, Barış/ KODAOĞLU, Mehmet, Medeni Usul Hukuku, Ankara 2020.
- GRAHAM-SIEGENTHALER, Barbara/ BERNHEİM Marc, Die bundesgerichtliche Rechtsprechung zur negativen Feststellungsklage gemäss Art. 85a SchKG -- eine kritische Würdigung, SJZ 96/2000, s. 177-183.
- GULDENER, Max, Beweiswürdigung und Beweislast nach schweizerischem Zivilprozessrecht, Zürich 1955. (Beweiswürdigung)
- GULDENER, Max, Schweizerisches Zivilprozessrecht, 3. Auflage, Zürich 1979.
- GUT, Nicolas, Die prozessrechtlichen Wirkungen des eine negative Feststellungsklage abweisenden Urteils, in: Das Zivilrecht und seine Durchsetzung Festschrift für Professor Thomas Sutter-Somm, Zürich 2016.
- GÜL, Mehmet Akif, Medeni Usul Hukukunda Dava Değeri, İstanbul 2022.
- GÜLERYÜZ, M. Tarık/ ZORLUOĞLU YILMAZ, Ayça, "Bir Anglo – Amerikan Hukuku Müessesesi Olarak Cezalandırıcı Tazminatın [Punitive Damages] Bazı Türk Hukuku Müesseseleri ile Mukayesesi", TBB Dergisi, 2019, 31 (141), s. 325-362.
- GÜR DOĞAN, Deniz, Kambiyo Senetlerinde Bedelsizliğe Dayanan Menfi Tespit Davası, YL Tezi, 2021, (YOKTEZ).
- GÜRBÜZ, A. Hulusi, Ticari Senetlerin İptali Davaları ve Ticari Senetlere Özgü Sorunlar, İstanbul 1984.
- GÜRDOĞAN, Burhan, İcra Hukuku Dersleri, Ankara 1970.
- GÜRDOĞAN, Burhan, Medeni Usul Hukukunda Kesin Hüküm İtirazı, Ankara 1960.
- HAAS, Ulrich/ MARGHİTOLA, Reto, Fachhandbuch Zivilprozessrecht, FHB – Fachhandbuch, 2020 (Gösterim: Yazar, FHB).
- HAAS, Ulrich/ SCHLUMPF, Michael, Teilklage und Feststellungswiderklage nach der neuen ZPO, SJZ 107/2011, s. 302-309.

- HABSCHEID, Edgar J., Die allgemeine Feststellungsklage - dritte Rechtsschutzform des Schweizer Bundesrechts auf Grund der Bundesverfassung (effektiver Rechtsschutz), AJP 2002, s. 269-273. (Feststellungsklage)
- HABSCHEID, Walther, Die materielle Rechtskraft des die negative Feststellungsklage aus Beweisgründen abweisenden Urteils, BGH NJW 1988, s. 2641-2644.
- HANAĞASI, Emel, Davada Menfaat, Ankara 2009.
- HATEMİ, Hüseyin/ GÖKYAYLA, K. Emre, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2011.
- HAU, Wolfgang/ POSECK, Roman, BeckOK BGB, 67. Editon, C.H.BECK München 2023. (BeckBGB/ Yazar)
- HAUSHEER, Heinz/ JAUN, Manuel, Die Einleitungsartikel des ZGB, SHK ZGB, Art. 1-10 ZGB, Bern 2003.
- HAUSHEER, Heinz/ WALTER Hans Peter, Berner Kommentar, Einleitung, Art. 1-9 ZGB, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Einleitung und Personenrecht, Bern 2012. (BK ZGB, Yazar)
- HAUSHEER, Heinz/ WALTER, Hans Peter, ZPO, Band I: Art. 1-149 ZPO; Band II: Art. 150-352 ZPO und Art. 400-406 ZPO Schweizerische Zivilprozessordnung, BK - Berner Kommentar, Bern 2012 (Gösterim: BK ZPO, Yazar)
- HEIDEL, Thomas/ HÜßTEGE, Rainer/ MANSEL, Heinz-Peter/ NOACK, Ulrich, BGB Allgemeiner Teil / EGBGB, Band I, 4. Auflage, Nomos, Baden-Baden 2021.
- HUBER, Melanie, Die Vollstreckung von Urteilen nach der Schweizerischen ZPO, Zürich/St. Gallen 2016.
- HUNKELER, Daniel, Kurzkomentar SchKG, Basel 2014 (KUKO SchKG, Yazar).
- HUYSAL, Burak, Milletlerarası Ticari Tahkimde Tahkime Elverişlilik, İstanbul 2010.
- İNAN, Nurkut, Türk Hukukunda Hatır Senetleri ve Özellikle Hatır Bonoları, Ankara, 1969.
- İYİLİKLİ, Ahmet Cahit/ ALAÇAM, Emel/ DALDAL, Ayten, Takip Hukukunda İcranın Geçici Durdurulması, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi - Yıl 8, Sayı 16, Aralık 2020, s. 203-257.
- JACOBS, Matthias, Der Gegenstand des Feststellungsverfahrens, Rechtsverhältnis und rechtliches Interesse bei Feststellungsstreitigkeiten vor Zivil- und Arbeitsgerichten, Tübingen 2005.
- JAEGER, Carl/ WALDER, Hans Ulrich/ KULL, Thomas M./ KOTTMANN, Martin, Das Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs (SchKG), Zürich 1997-2001,

- JAUERNİĞ, Othmar/ BERGER, Christian/KERN, Christoph Alexander: Zwangsvollstreckungsrecht, 24. Auflage, C.H. BECK, München 2021.
- JAUERNİNG, Othmar, Bürgerliches Gesetzbuch: BGB, 19. Auflage, C.H.BECK München 2023. (JAUERNİNG/ Yazar)
- JUNGO, Alexandra, Zur Beweislast bei der Mängelrüge, BR 2019, s. 173-176.
- JUNGO, Alexandra, Zürcher Kommentar, Beweislast, Art. 8 ZGB, 3. Aufl., Zürich-Basel- Genf 2018.
- KAÇAK, Nazif, İlâmlı İcra, 2. Bası, Ankara 2007.
- KALE, Serdar, Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti, İstanbul 2010.
- KÄLİN Oliver, Besprechung von ZR 109 (2010) Nr. 6, AJP 2010, s. 799-802.
- KÄNZİG, Philipp/ GUT, Eva, Art. 85a SchKG – Revision geglick?, AJP 2019, s. 903-919.
- KARAFAKİH, Hakkı, Vasıtalı Deliller, Sabri Şakir Ansay Armağanı, Ankara 1964, s. 169-180.
- KARAYALÇIN, Yaşar, Ticaret Hukuku Dersleri, II, Ticari Senetler, Ankara 1970.
- KARSLI, Abdurrahim, İcra ve İflas Hukuku, İstanbul 2022. (İcra)
- KARSLI, Abdurrahim, Medeni Muhakeme Hukuku, İstanbul 2012.
- KARSLI, Abdurrahim/ KOÇ, Evren/ KONURALP, Cengiz Serhat, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Problemler Konular, İstanbul 2014.
- KAVASOĞLU, Abdurrahman, ÇON, Ömer, "İsviçre Usul Hukukuna Genel Bir Bakış", Yıl 2018, Cilt 8, Sayı 1, s. 49-58.
- KENDİGELEN, Abuzer / KIRCA, İsmail, Kıymetli Evrak Hukuku, İstanbul 2020.
- KESER, Salih, Medeni Yargılamada Delil Başlangıcı, İstanbul 2016.
- KILIÇOĞLU, Evren, İcra Sözleşmeleri, İstanbul 2005.
- KILINÇ, Ayşe, "İcra Tazminatına Hükmedilmesinde Talep Koşulu ve Taleple Bağlılık İlkesi Bakımından Değerlendirilmesi", DEHFD Cilt 21, Sayı 1, 2019, s. 205 – 231. (İcra Tazminatı)
- KILINÇ, Ayşe, Borçtan Kurtulma Davasının Menfi Tespit Davasına Dönüşmesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi HFD, C. 8, Sa. 2, Eylül 2023, s. 865 – 886.
- KİNDL, Johann/ MELLER-HANNİCH, Caroline/SCHNEİDERS, Uwe, Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung, 4. Auflage, Nomos, Baden-Baden 2021.
- KİRAZ, Taylan Özgür, Âdi Senetlerde Sahtelik İddiasına İlişkin Düalist Yapı Üzerine Bir İnceleme, MİHDER 2013/1, s. 43-72.
- KİRAZ, Taylan Özgür, İcra Mahkemesinde İtirazın Kaldırılması, Ankara 2013.

- KİRAZ, Taylan Özgür, Senetle İspat Kuralı Karşısında Hayatın Olağan Akışına Aykırılık Kriterinin Türk Hukukunda İzlediği Seyir, Avukatın El Kitabı, Editör: Talih Uyar, Ankara 2022, s. 529-551. (Senetle İspat)
- KNEZEVIĆ, Tanja/ KAMBER Marco, Prozessuale Anforderungen an die objektiv gehäufte Teilklage, AJP 2017, s. 1039-1041.
- KOCAYUSUPFAŞAOĞLU, Necip, Borçlar Hukukuna Giriş, Hukuki İşlem, Sözleşme, Ankara 2010.
- KOÇYİĞİT, İlker/ BULUR, Alper, TİCARİ UYUŞMAZLIKLARDA DAVA ŞARTI Arabuluculuk, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı Yayını, Birinci Baskı, Ankara 2019.
- KONURALP, Cengiz Serhat, İcra ve İflas Hukukunda İhtiyati Tedbirler, İstanbul 2013. (KONURALP, S.)
- KONURALP, Haluk, İcra Takibinden Önce Açılan Menfi Tespit Davasında Yetkili Mahkeme, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1982-1987, Cilt 39, Sayı 1-4, s. 265-272.
- KONYALI, Sinan Can, "İtirazın İptali Davasının Türk Milletlerarası Usul Hukuku Yönünden Değerlendirilmesi", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 13 / 2 (Aralık 2022) s. 519-533.
- KORKMAZ, Ramazan, Haksız İhtiyati Tedbir ve ihtiyati Hacizden Kaynaklanan Tazminat Davası, İstanbul 2020.
- KOSTAKOĞLU, Cengiz, Banka Kredi Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklar ve Akreditif, İstanbul 2001.
- KOSTKIEWICZ, Jolanta Kren, Gerichtsstände im revidiertem SchKG, AJP/PJA 1996, s. 1360-1369.
- KOSTKIEWICZ, Jolanta Kren/ WOLF, Stephan/ AMSTUTZ, Marc/ FANKHAUSER, Roland, OR, OFK, 2023. (Yazar, OFK OR)
- KOSTKIEWICZ, Jolanta Kren, Schuldbetreibungs- und Konkursrecht, Zürich 2018.
- KÖLE, Mehmet, İlamlı İcra Takibinde İcra Mahkemesi Tarafından İcranın Geri Bırakılması, İstanbul 2020.
- KÖYLÜOĞLU, Egemen, İcra İnkâr Tazminatı, YL Tezi, Ankara 1999.
- KRAMER Ernst A./ SCHMIDLİN Bruno, Berner Kommentar, Allgemeine Einleitung in das schweizerische Obligationenrecht und Kommentar zu Art. 1-18 OR, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen, Bern 1986. (KRAMER/ SCHMIDLİN, BK OR 1986)
- KRAUSKOPF, Frédéric/ BİTTEL, Emanuel, Zum Verhältnis von zivilprozessualer Rechtshängigkeit und privatrechtlicher Verjährung, in: Fankhauser Roland/Widmer Lüchinger Corinne/Klingler Rafael/Seiler Benedikt (Hrsg.), Das Zivilrecht und seine Durchsetzung, Festschrift für Professor Thomas Sutter-Somm, Zürich- Basel- Genf 2016, s. 363-378.

- KREN KOSTKIEWICZ, Jolanta/ VOCK, Dominik (Hrsg.), Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG, 4. Aufl., Zürich - Basel - Genf 2017. (Yazar, SK SchKG)
- KREN KOSTKIEWICZ, Jolanta, SchKG Kommentar, Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz mit weiteren Erlassen, Zürich 2020 (OFK SchKG).
- KREN KOSTKIEWICZ, Jolanta/ WOLF Stephan/ AMSTUTZ Marc/ FANKHAUSER Roland (Hrsg.), OR, Kommentar zum Schweizerischen Obligationenrecht, 4. Aufl., Zürich 2023. (OFK OR)
- KUMMER, Max, Berner Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Band I, Einleitung und Personenrecht, 1. Abteilung, Einleitung, Art. 1-10 ZGB, Bern 1966.
- KURT KONCA, Nesibe, "Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı (Zorunlu) Arabuluculuk", Seta Perspektif, Y. 2018, Sa. 225, s. 1-6.
- KURT-KONCA, Nesibe/ DAMAR, Ceren, "İş Yargısında İstinaf Kanun Yolu", TBB Dergisi 2016 (215), s. 185-230.
- KURU, Baki, "Dava Şartları", Ord. Prof. Sabri Şakir Ansay'ın Hatırasına Armağan, Ankara 1964, s. 109-147. (Dava Şartları)
- KURU, Baki, "Hukuk Davasında Adı Senetteki İmzanın İnkâr Edilmesinin İcra Takibine Etkisi", MİHDER, 2012/3, s. 3-10. (Sahtelik)
- KURU, Baki, "İcra Takibi Konusu Alacağın Temlik", A.Ü. 50. Yılı Armağanı, Ankara 1977, s. 213-221. (Temlik)
- KURU, Baki, "Medeni Yargıda Kısmi Alacak Davası Öldü, Yaşasın Belirsiz Alacak Davası ve İdari Yargıda Yaşasın Genişletilmiş Kısmi Alacak Davası", Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan, C.2, Ankara 2015, s. 1063-1071.
- KURU, Baki, "Ödeme Emrine İtirazın İptali Davası ve İcra İnkâr Tazminatı", Adalet Dergisi, (7-8), 1961, s. 676-694. (İtirazın İptali),
- KURU, Baki, Hukuk Muhakemeleri Usulü, Cilt I-VI, İstanbul 2001 (KURU, Usul).
- KURU, Baki, İcra Hukuku Cilt I, Ankara 1965.
- KURU, Baki, İcra İnkâr Tazminatı, Yargıtayın Yüzüncü Yıl Armağanı, Ankara 1968, s. 725-765.
- KURU, Baki, İcra ve İflas El Kitabı, Ankara 2013. (El Kitabı)
- KURU, Baki, İcra ve İflâs Hukuku, C. III, 3. Bası, Ankara 1993.
- KURU, Baki, İcra ve İflas Hukuku, Cilt I, İstanbul 1988. (İcra Cilt I)
- KURU, Baki, İcra ve İflas Hukukunda Menfi Tesbit Davası ve İstirdat Davası, Ankara 2003. (Menfi Tespit)
- KURU, Baki, İlamsız İcrada Zamanaşımının İleri Sürülmesi (Prof. Dr. Hikmet Belbez'in Hatırasına Armağan Batider Cilt XIII I 986/3-4 s. 91-110.

- KURU, Baki, Menfi Tespit Davasının İstirdat Davasına Dönüşmesi, Yasa Hukuk Dergisi, 1987/1, C. 10, S. 1, s. 313-339.
- KURU, Baki, Tespit Davaları, Ankara 1963.
- KURU, Baki/ AYDIN, Burak, Medeni Usul Hukuku El Kitabı, Bası 2, Ankara 2021.
- KURU, Baki/ BUDAK, Ali Cem, Tespit Davaları, İstanbul 2010.
- KÜÇÜK, Alper Tunga, İhtiyati Tedbirin Etkisinin Süre Bakımından Sınırı, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 12 (2), s. 1215-1239.
- LEIPOLD, Dieter Beweislastregeln und gesetzliche Vermutungen, insbesondere bei Verweisungen zwischen verschiedenen Rechtsgebieten, Berlin 1966.
- LEUENBERGER, CHRISTOPH/ UFFER-TOBLER, Beatrice, Schweizerisches Zivilprozessrecht, Bern 2010.
- LÜKE, Wolfgang: Zivilprozessrecht I, 11. Auflage, C.H. BECK, München 2021.
- LÜKE, Wolfgang: Zivilprozessrecht II, 11. Auflage, C.H. BECK, München 2021.
- MEİER, Isaak, İsviçre Hukuku Açısından İcra Hukukunun Güncel Sorunları (Çeviren: Nilüfer BORAN GÜNEYSU), Medeni Usul ve İcra-İflas Hukukçuları Toplantısı VII, İzmir 2008.
- MEİER, Isaak, Schweizerisches Zivilprozessrecht: Eine kritische Darstellung aus der Sicht von Praxis und Lehre – PB, Zürich 2010.
- MEİER, Isaak/ HAMBURGER, Carlo E., “Vollstreckungsrechtliche Klagen mit Reflexwirkung auf das materielle Recht – ein exportwürdiges Institut der schweizerischen Verfahrensdogmatik?”, BLSchK 2014 s. 201-224.
- MEİER, Isaak/ WYSS, Claudia, Aktuelle Probleme der Zwangsvollstreckung aus Sicht des schweizerischen und türkischen Rechts, BLSchK 2010, s. 1-34.
- MEİER, Isaak/SOGO, Miguel, Schweizerisches Zivilprozessrecht, Zürich 2010
- MEİER, Raoul, Die Behauptungs-, Bestreitungs- und Substantiierungslast im ordentlichen und vereinfachten Verfahren nach dem Verhandlungsgrundsatz der Schweizerischen Zivilprozessordnung, Basel 2015.
- MERİÇ, Nedim, Türk Hukukunda Maddi Anlamda Kesin Hükümün Objektif Sınırları, MİHDER 2007, C. 3, S. 7, s. 377-434.
- MİSTAÇOĞLU, Yasemin, “Medeni Usul Hukukunda Dosyanın İşlemden Kaldırılmasının Sonuçları”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, S. 30, Y. 15, 2016, s. 215-232.
- MUSİELAK, Hans-Joachim, Die Grundlagen der Beweislast im Zivilprozess, 1975.
- MUSİELAK, Hans-Joachim/ VOİT, Wolfgang/ LACKMANN, Rolf: Zivilprozessordnung, 19. Auflage, Franz Vahlen, München 2022. (Gösterim: MUSİELAK/ VOİT/ Yazar).

- MUSİELAK, Hans-Joachim/ WOLFGANG, Grundkurs ZPO, München 2022.
- MUŞUL, Timuçin, İcra ve İflâs Hukuku Cilt I-II, Ankara 2013. (İcra)
- MUŞUL, Timuçin, İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, Ankara 2017. (İstihkak)
- MUŞUL, Timuçin, İcra ve İflas Hukukunda; Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, Ankara 2020.
- MUŞUL, Timuçin, Medenî Usul Hukukunda Terdit İlişkileri, Ankara 2009.
- MUŞUL, Timuçin, Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, Ankara 2020.
- MÜLLER, Dominique/ VOCK Dominik, Behauptungs-, Bestreitungs- und Substantiierungslast im Rechtsöffnungsverfahren, ZZZ 38/2016, s. 130-136.
- NAMLI, Mert, İcra Hukukunda Taşınmaz Malların Haczi ve Paraya Çevrilmesi, İstanbul 2019.
- NOMER, Ergin, Devletler Hususi Hukuku, İstanbul 2015.
- OBERHAMMER, Paul/ DOMEJ, Tanja/ HAAS, Ulrich, Kurzkommentar ZPO Schweizerische Zivilprozessordnung, 2. Auflage 2011 (Gösterim: KUKO ZPO, Yazar)
- OKÇUOĞLU, Yavuz, Kambiyo Senetlerinde Borçlunun Dava Açmasıyla Zamanaşımı Kesilir mi?", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu III, Ankara, 1986, s.
- OKUR, Mustafa, Adli Teminat, Ankara 2011.
- OLGAÇ, Senai, İcra ve İflas, Cilt I, Ankara 1978.
- ONAR, Sıddık Sami/ BELGESAY, M. Reşit, Adliye Hukukunun Umumi Esasları, İstanbul 1944.
- ÖKTEMER, Semih, İcra ve İflas Kanununda Yapılan Değişiklikler Hakkındaki Düşünceler, S. 5, 1989, s. 482-496.
- ÖKTEMER, Y. Semih, "Menfi Tespit Davası", AD. S. 8-9, s. 579-588.
- ÖNEN, Ergun, Hukuk Davasının Hangi Tarihte Açılmış Sayılacağını Belirleyen Bir Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı Üzerine, Selçuk Üniversitesi HFD, 1998, s. 207-218. (Davanın Açılması)
- ÖNEN, Ergun, Medenî Yargılama Hukuku, Ankara 1979.
- ÖNEN, Ergün, İnşai Dava, Ankara 1981.
- ÖZBEK, Mustafa Serdar, Noter Senetlerinde Sahtelik, Ankara 2009.
- ÖZBEK, Mustafa Serdar: Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda İlâmlı İcranın Etkinliği, Ankara 2011.
- ÖZÇELİK, Volkan, İhtiyati Haciz Talebinde bulunan Alacaklının Teminat Gösterme Zorunluluğu, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Yıl 6, Sayı 12, Aralık 2018, s. 563-584.

- ÖZDEN MERHACI, Selin, Karşılaştırmalı Hukukta Cezalandırıcı Tazminat Punitive Damages, Ankara 2013.
- ÖZEKES, Muhammet, “İstinaf İncelemesi Sonunda Verilecek Kararlar”, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde İstinaf, MİHBİR 15. Antalya Toplantısı 6-7 Ekim Antalya 2017, Ağustos 2018, 85-112. (Özekes, MİHBİR)
- ÖZEKES, Muhammet, HMK Bakımından Dava Dilekçesinde Eksiklik Halinde Yapılması Gereken İşlemler, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 16(2014), s. 263 – 300.
- ÖZEKES, Muhammet, İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler, Adalet Yayınevi, Ankara, 2009. (İlkeler)
- ÖZEKES, Muhammet, İcra ve İflas Hukukunda İhtiyati Haciz, Ankara 1999. (İhtiyati Haciz)
- ÖZEKES, Muhammet/ ÇİFTÇİ, Pınar, Menfi Tespit Davalarını Zorunlu Arabuluculuğa Dahil Saymanın Gereksizliği Üzerine (İstanbul Bam Kararları Örneğinden Bir Bakış), TBB Dergisi, TBB Dergisi (148), 2020, s.101-134.
- ÖZKAN, Yönel, İcra İflas Hukukunda İtirazın İptali Davası, Ankara 2004.
- ÖZKAYA-FERENDECI, Hamide Özden, Kesin Hükmün Objektif Sınırları, İstanbul 2009.
- ÖZKAYA-FERENDECI, Hamide Özden, “Alman Medeni Usul Hukukundaki Ara Tespit Davası ve Buna İlişkin Düşünceler”, MÜHFHAD, 2007/1-2, s. 193-209.
- ÖZSUNAY, Ergun, Medeni Hukuka Giriş, İstanbul 1986.
- PAMUKÇU, Bengü, Medenî Yargılama Hukukunda Dosyanın İşlemden Kaldırılması, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- PASLI, Ali, “Ticari İşletme ve Ticaret Şirketleri Bakımından Zorunlu Arabuluculuğun Değerlendirilmesi: Türk Ticaret Kanunu 5/A Maddesinin Yorumlanması, Ticari Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuk (Ed.: SÜRAL EFEÇİNAR, Ceyda/YARDIM, Mehmet Ertan), Ankara 2019, s. 13–25.
- PEKCANITEZ, Hakan, Bekletici Sorun (Meselei Müstehire), EÜHFD 1980/1 s. 249-271.
- PEKCANITEZ, Hakan, Belirsiz Alacak Davası, (HMK m. 107), Ankara 2011. (Belirsiz Alacak)
- PEKCANITEZ, Hakan, Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku, 15. Bası, İstanbul 2017. (Gösterim: Yazar, Pekcanitez Usul)
- PEKCANITEZ, Hakan, Yargıtay Yönünden Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun Değerlendirilmesi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 32(144), s. 383-419.
- PEKCANITEZ, Hakan/ ATALAY, Oğuz/ SUNGURTEKİN ÖZKAN, Meral/ ÖZEKES, Muhammet, İcra ve İflas Hukuku, İstanbul 2022.

- PEKSÖZ, Vildan, "Borç Yapılandırma Sözleşmelerinin İtirazın İptali Davasına Etkisi", Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 12 (2022), s. 1185-1214.
- POLAT, İlayda İrem, Ticari Defterlerin Delil Değeri, Ankara 2015.
- POROY, Reha/ TEKİNALP, Ünal, Kıymetli Evrak Hukuku Esasları, İstanbul 2018.
- POSTACIOĞLU İlhan/ ALTAY, Sümer, Medeni Usul Hukuk Dersleri, İstanbul 2020.
- POSTACIOĞLU İlhan/ ALTAY, Sümer, Medeni Usul Hukuk Dersleri, İstanbul 2015. (2015)
- POSTACIOĞLU, İlhan, "İcrada İnkâr Tazminatı Üzerine Düşünceler ve Bazı İhtilafli Noktalar", BATİDER 1978, Cilt IX, Sayı:4, s. 951-970.
- POSTACIOĞLU, İlhan, "Ödeme Emrine İtirazın İptali Mevzuunda Bazı Zarurî Açıklamalar", BATİDER, X (4), 1980, s. 965-980. (İtirazın İptali),
- POSTACIOĞLU, İlhan, İcra Hukuku Esasları, İstanbul 1982. (İcra)
- POSTACIOĞLU, İlhan, İcra İflas Kanununun Muaddel Hükümlerine Göre Menfi Tesbit Davası, İstanbul Üniversitesi HFD, 32 (2-4), 824-845.
- POSTACIOĞLU, İlhan/ ALTAY, Sümer, İcra Hukuku Esasları, İstanbul 2010. (İcra)
- PRÜTTING, Hanns, Gegenwartsprobleme der Beweislast, München 1983.
- PRÜTTING, Hans/ GEHRLEIN, Markus/ SCHEUCH, Silke: ZPO-Kommentar, 14. Auflage, Luchterhand, Köln 2022.
- PULAŞLI, Hasan, Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, Ankara 2020.
- RAUSCHER, Thomas/ KRÜGER, Wolfgang: Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung mit Gerichtsverfassungsgesetz und Nebengesetzen, 6. Auflage, C.H. BECK, München 2020 (Gösterim: MüKoZPO/ Yazar, ZPO § 256).
- ROSENBERG, Leo, Die Beweislast auf der Grundlage des bürgerlichen Gesetzbuchs und der Zivilprozessordnung, München 1965.
- ROSENBERG, Leo/ GAUL, Hans Friedhem/ SCHILKEN, Eberhard/ BECKER-EBERHARD, Ekkehard, Zwangsvollstreckungsrech, C.H. Beck München 2010.
- ROSENBERG, Leo/ SCHWAB, Karl Heinz/ GOTTWALD, Peter, Zivilprozessrecht, München 2018.
- RUEDIN ROLAND, Die Anerkennungsklage (Art. 79 SchKG), SJK 979a, 1986.
- RÜZGARESEN, Cumhur, Medeni Muhakeme Hukukunda Usul Ekonomisi İlkesi, Ankara 2013.
- RÜZGARESEN, Cumhur, Medeni Usul Hukukunda Dosyanın İşlemden Kaldırılması, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.

- SÄCKER, Franz Jürgen/ RIXECKER, Roland/ OETKER, Hartmut/ LIMPERS, Bettina, Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, 9. Auflage, München 2021. (MüKoBGB/Yazar)
- SAENGER, Ingo, Nomos Kommentar Zivilprozessordnung, 9. Auflage, Baden-Baden 2021.
- SALDIRIM, Mustafa, Öğretide ve Uygulamada Bütün Yönleriyle İhtiyati Haciz, Ankara 1997.
- SCHALLER, Jean-Marc, Einwendungen und Einreden im schweizerischen Schuldrecht, Zürich/St.Gallen, 2010.
- SHELLHAMMER, Kurt, Zivilprozess, C.F. Müller, 2012.
- SCHMID, Hans, Negative Feststellungsklagen, AJP 2002, s. 774-783.
- SCHNEIDER, Egon, Die Klage im Zivilprozess, 2007.
- SCHRANER, Marius, Die Erfüllung der Obligationen, Art. 68-96 OR, Zürcher Kommentar, 3. Auflage, 2000. (SCHRANER, ZK OR)
- SCHREIBER, Klaus, "Die Klagearten der ZPO", JURA Juristische Ausbildung | Volume 31: Issue 10, 2009, s. 754-758.
- SCHULZE, REINER, Bürgerliches Gesetzbuch, 11. Auflage, Nomos, Baden-Baden 2022. (HK-BGB/ Yazar)
- SCHUSCHKE, Winfried/ WALKER, Wolf-Dietrich/ KESSEN, Martin/ THOLE, Christoph/ RAEBEL, Bernd, Vollstreckung und Vorläufiger Rechtsschutz, 7. Auflage, Carl Heymanns, Köln 2020.
- SEROZAN, Rona, Sözleşmeden Dönme, İstanbul 2007.
- SEZGİN HUYSAL, Ayşe, Yeni TTK ve HMK Çerçevesinde Ticari Defterler, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Yıl 2012, Cilt: 18 Sayı: 2, s. 191-204.
- SPÜHLER, Karl/ DOLGE, Annette, Schuldbetreibungs- und Konkursrecht I – Betreibungs- und Arrestrecht, 8. A., Zürich 2020.
- SPÜHLER, Karl/ DOLGE, Annette/ GEHRİ, Myriam, Schweizerisches Zivilprozessrecht, Bern 2010.
- SPÜHLER, Karl/ TENCHİO, Luca, Feststellungsklagen gemäss Art. 85 a Abs. 1 SchKG nach gültig erhobenem Rechtsvorschlag?, AJP 1999 s. 1241-1248.
- SPÜHLER, Karl/ TENCHİO, Luca/ INFANGER, Dominik, Schweizerische Zivilprozessordnung (ZPO), Basler Kommentar, Basel 2017. (Gösterim: BSK ZPO, Yazar).
- STAEHELİN, Adrian / STAEHELİN, Daniel / GROLİMUND, Pascal, Zivilprozessrecht – Unter Einbezug des Anwaltsrechts und des internationalen Zivilprozessrechts, 3. A., Zürich 2019.

- STAEHELİN, Daniel/ BAUER, Thomas/ LORANDİ, Franco, Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs I (Art. 1-158 SchKG) + II (Art. 159-352 SchKG), Basler Kommentar, Basel 2021. (Gösterim: BSK SchKG, Yazar)
- STANCHIERİ, Alessandro/ van der STROOM, Sandra, Rechtshängigkeit bei fehlender Zuständigkeit und falscher Verfahrensart, SJZ 117/2021 s. 753-762.
- STEİN, Friedrich/ JONAS, Martin/ MÜNZBERG, Wolfgang: Kommentar zur Zivilprozessordnung, Band 4 §§ 253–327, 22. Auflage, Mohr Siebeck, Tübingen, (Gösterim: STEİN/ JONES/ Yazar, ZPO).
- STEİN, Friedrich/JONAS, Martin/MÜNZBERG, Wolfgang, Kommentar zur Zivilprozessordnung, 22. Auflage, Band 7, Mohr Siebeck, Tübingen 2002.
- STOLL, Florian: Implikationen des Formalisierungsprinzips in der Zwangsvollstreckung, Peter Lang GmbH, Internationaler Verlag der Wissenschaften, Frankfurt-Berlin-Bern-Bruxelles-New York-Oxford-Wien 2015, s.13.
- SULU, Muhammed, Kambiyo Senetlerinde Yetkisiz Temsil ve Temsil Yetkisinin Kötüye Kullanılması Sorunları, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXVI. Y. 2022, Sa. 3, s. 145-182.
- SUNAR, Gülcan, İcra Hukukunda İcra Tazminatı, YL Tezi, İstanbul 1995.
- SUTTER-SOMM, Thomas / SEİLER, Benedikt, Drucken, Handkommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung (ZPO), Zürich 2021.
- SUTTER-SOMM, Thomas, Schweizerisches Zivilprozessrecht, 2. Auflage, Zürich 2012.
- SUTTER-SOMM, Thomas/ HASENBÖHLER, Franz/ LEUENBERGER, Christoph, Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung (ZPO), Schulthess Juristische Medien AG, 3. Auflag, 2016. (Gösterim: SK ZPO, Yazar, Art.)
- SUTTER-SOMM, Thomas/LÖTSCHER, Cordula/ SCHENK, Sebastian/ SENN Daniel, Tafeln zum Schweizerischen Zivilprozessrecht, 2. Aufl., Zürich - Basel - Genf 2017.
- TANERİ, Gökhan, Uygulama Örnekleri İle Menfi Tespit Davası, Ankara 2021.
- TANRIVER, Süha, “İcranın İadesi (İİK m.40)”, Makalelerim I, Ankara 2005. (İcranın İadesi)
- TANRIVER, Süha, Dava Şartı Arabuluculuk Üzerine Bazı Düşünceler, TBB Dergisi, Cilt: 32, Sayı: 147, Mart 2020, Sayfa: 111-142 (Dava Şartı Arabuluculuk).
- TANRIVER, Süha, İlamlı İcra Takibinin Dayanakları ve İcranın İadesi, Ankara 1996. (İlamlı İcra)
- TANRIVER, Süha, Konkordato Komiseri, Ankara 1993.

- TANRIVER, Süha, Medeni Usul Hukuku Cilt I, Ankara 2018.
- TANRIVER, Süha, Medeni Usul Hukukunda Derdestlik İtirazı, Ankara 2007. (Derdestlik)
- TANRIVER, Süha, Türk Medeni Yargılama Hukukunda İkrarın Bölünüp Bölünemeyeceği Sorunu, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 1993/2, s. 212-243.
- TAŞ KORKMAZ, Hülya, Hukuk Davalarında Gerçek Tarafın Belirlenmesi, İstanbul 2021.
- TAŞPINAR AYVAZ, Sema, "İcranın İadesi", Medeni Usul ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı-XIV, İlamlı İcra, Ankara 2018, s. 385-395.
- TAŞPINAR AYVAZ, Sema, Ticari Defterlerin İbrazi ve İspat, Ticaret Hukukuna Hukukun İlgili Diğer Alanlarıyla Birlikte Bakış Sempozyumu, (15-16 Mayıs 2014), 2015.
- TAŞPINAR, Sema, Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımdaki Rolü, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 45 (1996), s. 533-572.
- TEKİNAY, Selehattin Sulhi, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 1985.
- TEKİNAY, Selehattin Sulhi, Medeni Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku, İstanbul 1992.
- TENCHIO, Luca, Negative Feststellungsklagen und Feststellungsprozess nach Art. 85a SchKG, Zürich 1999.
- THOMAS, Heinz/PUTZO, Hans: Zivilprozessordnung, 42. Auflage, C.H. BECK, München 2021.
- TİEDTKE, Klaus, Zur Rechtskraft eines die negative Feststellungsklage abweisenden Urteils, NJW 1990, s. 1697-1701.
- TOK, Ozan, "İcranın İadesi Kurumunun Hukuki Niteliği ve Buna Bağlı Sonuçlar", Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 6-7 / 1-2 (Mayıs 2021), s. 135-158.
- TOPUZ, Gökçen, Medeni Usul Hukukunda Karinelerle İspat, Ankara 2012.
- TORAMAN, Barış, "İflâs Davasının Dava Şartı Arabuluculuğa Elverişli ve Dava Şartı Arabuluculuk Kapsamında Olup Olmadığı Üzerine", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2020, C. 30, s. 1027-1059.
- TROMMLER, Stefan, Die Teilklage im Zivilprozess: Eine Untersuchung im Lichte der Prozesstaktik und der Verhaltensanforderungen in Prozesskostenhilfe und Rechtsschutzversicherung, Tübingen 2018.
- TROMMLER, Stefan, Die Teilklage im Zivilprozess: Eine Untersuchung im Lichte der Prozesstaktik und der Verhaltensanforderungen in Prozesskostenhilfe und Rechtsschutzversicherung, Tübingen 2018.

- TUNÇ YÜCEL, Müjgan, HMK m. 222 Çerçevesinde Ticari Defterlerle İspata İlişkin Bazı Sorunlar, *Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Dergisi*, Yıl 2013, 9(25), s. 115-140.
- TUNÇ-YÜCEL, Müjgan, HMK Uyarınca Tahkimde İhtiyati Tedbir ve Delil Tespiti, Ankara 2013.
- TUNÇ-YÜCEL, Müjgan, HMK Uyarınca Tahkimde İhtiyati Tedbir ve Delil Tespiti, Ankara 2013.
- TÜRK, Ahmet, Kambyo Senedi Borçlusu Tarafından Açılan Bedelsizliğe ve Hükümsüzlüğe Dayalı Menfi Tespit Davalarının Gösterdiği Özellikler, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7 (2005), s. 307-382. (Kambyo Senetleri)
- TÜRK, Ahmet, Menfi Tespit Davası, Ankara 2006.
- TÜYSÜZ, Cemre, Milletlerarası Ticari Tahkim Açısından İcra ve İflas Hukukundaki Davalar, İstanbul 2017.
- UĞUR, Aynaz, “Belirsiz Alacak Davası (HMK m. 107) ve Temel İşçilik Alacakları Bakımından İncelenmesi”, *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, S. 3, Yıl 2014, s. 323-340.
- ULUKAPI, Ömer, Medeni Usul Hukukunda Tarafların Duruşmaya Gelmemesi, Mimosza Yayınları, Konya, 1997.
- ULUSOY, Erol, “Modern Türk Hukukunun Oluşumu ve Gelişimi”, (http://archiv.jura.uni-saarland.de/turkish/Ulusoy.html#_ftnref64).
- UMAR, Bilge, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Ankara 2014.
- UMAR, Bilge/ YILMAZ, Ejder, İspat Yükü, İstanbul 1980.
- UYAR, Talih, “Kambyo Senetlerindeki Mücerretlik İlkesi’, ‘Kambyo Senedinin Hayatın Olağan Akışına Aykırı Olduğu’ İddiasına Dayalı ‘Menfi Tespit Davası’nın Açılmasını Engeller mi?”, *İstanbul Barosu Dergisi*, 87(3), 2013, s. 243-257. (Mücerretlik İlkesi)
- UYAR, Talih, “İcra Hukukunda Borçtan Kurtulma Davası (İİK m.69/II, III, IV, V)”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sa. 58, 2005, s. 323-339.
- UYAR, Talih, “Takip Konusu İlamın Yargıtay’ca Bozulması Üzerine İcra Dairesince Yapılacak İşlem (İcranın Durdurulması-İcranın İadesi)”, *ABD*, S. 1, Y. 1981, s. 33-40 (Bozma).
- UYAR, Talih, Hayatın Olağan Akışına Aykırı Olduğu İddiası İle Bir Senedin İptaline Karar Verilebilir Mi?, *Legal Hukuk Dergisi*, 13. Sayı, Yıl 2015, s. 195 -201.
- UYAR, Talih, İcra Hukukunda İlamlı Takipler, Manisa 1991 (İlamlı Takipler).
- UYAR, Talih, İcra Hukukunda Olumsuz Tesbit ve Geri Alma Davaları, Manisa 1983. (2. Bası),

- UYAR, Talih, İcra Hukukunda Olumsuz Tesbit ve Geri Alma Davaları, İzmir 1993 (3. Bası).
- UYAR, Talih, İcra Hukukunda Olumsuz Tesbit ve Geri Alma Davaları, Manisa 1983 (2. Bası)
- UYAR, Talih, İcra ve İflas Hukukumuzun Tarihçesi, Adalet Dergisi, s. 72-78. (Tarihçe)
- UYAR, Talih, Menfi Tespit Davalarında “Takibin Durdurulması” İçin Borçlu Tarafından Yatırılan Teminatın İşlevi, TBB, Sa. 136, s. 395-410. (Teminat)
- UYAR, Talih/ UYAR, Alper/ UYAR, Cüneyt, (İcra ve İflas Hukukunda) Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, Ankara 2022.
- ÜLGEN, Hüseyin / HELVACI, Mehmet / KENDİGELEN, Abuzer/ KAYA, Arslan, Kıymetli Evrak Hukuku, İstanbul 2013.
- ÜRÜN, Ali Kayhan, İcra ve İflas Hukukunda İhtiyati Haciz, YL Tezi, Ankara 2022.
- ÜSTÜNDAĞ, Saim, İcra Hukukunun Esasları, İstanbul 2004. (İcra)
- ÜSTÜNDAĞ, Saim, İcra ve İflas Kanunu’nun Dünü ve Bugünü, İstanbul 1990.(Tarihçe)
- ÜSTÜNDAĞ, Saim, Medeni Yargılama Hukuku Cilt I-II, İstanbul 2000 (Usul 2000).
- ÜSTÜNDAĞ, Saim, Medenî Yargılama Hukuku, C. 1-2, 7. B., İstanbul 2000.
- ÜSTÜNDAĞ, Saim, Medeni Yargılama Hukuku, İstanbul 1997.
- VELİDEDEOĞLU, Hıfzı, Türk Medeni Hukuku, İstanbul 1963.
- VOCK, Dominik/ MEİSTER-MÜLLER, Danièle, SchKG-Klagen nach der Schweizerischen ZPO, Zürich, 2018.
- VOLKER Behr, Strafschadenersatz im deutschen Recht – Wiederauferstehung eines verdrängten Phänomens ZJS 2010, s. 292–296.
- VONZUN Reto/ EQUEY André, Mittel und Wege zur Beseitigung der negativen Auswirkungen des Betreibungsregistereintrags grundloser Betreibungen, AJP 2011, s. 1337-1354.
- VORWERK, Volkert/ WOLF, Christian: BeckOK ZPO, 47. Edition, C.H. BECK, München 2022. (Gösterim: BeckOK ZPO/Yazar.)
- WACH, Adolf, Der Feststellungsanspruch, Ein Beitrag zur Lehre vom Rechtsschutzanspruch, Leipzig 1889, s. 48 (BODMER, s. 51).
- WAGNER, Remo, Die negative Feststellungsklage nach Art. 85a SchKG, AJP 2021, s. 1460-1469.
- WALKER, Wolf-Dietrich, “Alman Hukukunda Cebri İcrada Temel Hakların İhlâli ve Korunması”, Çev. Erişir, Evrim, Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı-VII, TBB Yayınları 16, s.

- WALTER, gerhard, Zur Abweisung einer negativen Feststellungsklage, ZBJV 123/1987.
- WEBER Rolf H., Berner Kommentar, Die Erfüllung der Obligation, Art. 68-96 OR, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen, 2. Aufl., Bern 2005. (BK OR)
- WEBER, Flavia Vanessa, Die Feststellungsklage nach der Schweizerischen Zivilprozessordnung, Basel 2013.
- WEISS, Bruno, Nichtigkeit, Anfechtbarkeit und Widerruf von Betreibungshandlungen, Winterthur 1957.
- WIECZOREK, Bernhard/ SCHÜTZE, Rolf A./ASSMANN, Dorothea, Zivilprozessordnung und Nebengesetze: Band 4: §§ 253-299a, 4. Auflage, 2013.
- WIEDERKEHR, René/ MEYER, Christian/ BÖHME, Anna, Prozessökonomie als Verfahrensgrundsatz: gesetzliche Beschleunigungsmittel und praktische Argumentationsfelder, recht 2021, s. 130-143.
- WİGET, Lukas, Abwehr ungerechtfertigter Betreibungen, TREX 2015, s. 234-237.
- WİLDHABER Isabelle/DEDE Sevda, Berner Kommentar, Die Verjährung, Art. 127-142 OR, Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen, Bern 2021.
- YAVAŞ, Murat, Bölge Adliye Mahkemelerinin Göreve Başlamasından Sonra Medeni Usul Hukukunda Temyiz, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Temyiz, MİHBİR 15. Antalya Toplantısı 6-7 Ekim Antalya 2017, Ağustos 2018, s. 237-307.
- YAVAŞ, Murat, Senetle İspat ve Senede Karşı Senetle İspat Kuralları İle Bu Kuralların İstisnaları, Ankara 2009.
- YAVUZ, Nihat, Uygulama ve Öğretide Menfi Tespit ve İstirdat (Geri Alma) Davası, Ankara 2007.
- YELKENCİ, Işıl, "Cezalandırıcı Tazminat Kavramına İngiliz Hukuku Odaklı Bir Bakış", MÜHF-HAD, Cilt 28, Sayı, 2, Aralık 2022, s. s. 1176-1212.
- YEŞİLDAL, Gül Sema, Kambiyo Senetlerine Özgü İcra Yolu İle Takipte Menfi Tespit Davaları, TL Tezi, 2010 (YOKTEZ).
- YEŞİLİRMAK, Ali, Geçerli Bir Tahkim Anlaşmasının Varlığına Rağmen Genel Haciz Yoluyla Takip Yapılabilir mi?, TBB Dergisi, Yıl: 2011 Cilt: 0 Sayı: 96 s. 205-228.
- YILDIRIM, Kâmil, "İstinaf Sebepleri ve İlk Derece Mahkemesinin Hatalı Vakıa Tespitleri", Medeni Usul Hukukunda Kanun Yolları ve Arabuluculuk Kanun Tasarısı, TBB MİHBİR 6. Toplantı, İzmir 2007, s. 89-132. (İstinaf Sebepleri)
- YILDIRIM, Kâmil, Medenî Usul Hukukunda Dava Konusu Teorileri, HAD 1991/1-3, s. 23-50.
- YILDIRIM, Mehmet Kâmil/DEREN-YILDIRIM, Nevhis, İcra ve İflâs Hukuku, İstanbul 2016.

- YILMAZ, Ejder, "Tahkimde İtirazın İptali Davası ve Tahkime Elverişlilik Kuralı". Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 16 (2014), s. 531-554 (Tahkime Elverişlilik)
- YILMAZ, Ejder, "İcra Tazminatı", Haluk Konuralp Anısına Armağan C. II, Ankara 2009, s. s.675-754. (İcra Tazminatı)
- YILMAZ, Ejder, Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri, Cilt I, Ankara 2001.
- YILMAZ, Ejder, Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri, Cilt II, Ankara 2001.
- YILMAZ, Ejder, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Ankara 2012. (Şerh 2012)
- YILMAZ, Ejder, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Ankara 2021.
- YILMAZ, Ejder, İcra ve İflâs Hukuku Şerhi, Ankara 2016 (Şerh).
- YILMAZ, Ejder, İcra ve İflas Kanunumuz Yine Değişti, ABD S. 1, 1989, s. 105-135.
- YILMAZ, Ejder, İtirazın İptali Davasının Hukuki Niteliği, Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan, Ankara 2009.
- YILMAZ, Ejder, Ticari Defterlerin Delil Olması (HMK m.222) ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Bu Konuda Getirdiği Yenilikler, Bankacılar Dergisi Özel Sayı, 2013, s. 28-41.
- YILMAZ, Ejder, Usul Ekonomisi, AÜHFD 2008, S. 1, C. LVII, Prof. Dr. Necip Bilgeye Armağan, s. 243-274. (Usul Ekonomisi)
- YILMAZ, Orhan, İhtiyati Tedbir, Ereğli 1982.
- ZÖLLER, Richard/ HERGET, Kurt, ZÖLLER Zivilprozessordnung, 34. Auflage, Otto Schmidt, Köln 2022.

Dr. Halil POLAT

Avukat

Türk Hukukunda

**AŞIRI YARARLANMA
(GABİN)**

Adalet Yayınevi

Ankara-2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Hukukunda Aşırı Yararlanma (Gabin)

Halil Polat

Hukuk Yayınları Dizisi – 3731

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 687 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.

Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara

Sertifika No: 70086

YARARLANILAN ESERLER

- Acabey**, Beşir: *Aşırı Yararlanma (TBK. m. 28)*, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi Sempozyumu, Sempozyum No: III, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, 2011, s. 111-121.
- Acar**, Faruk: *Rehin Hukuku Dersleri*, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017 (Rehin).
- Acar**, Faruk: *Müteselsil Alacaklılıkta Gabinin Etkisi*, Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, Ankara 2004, s. 379-404 (Gabin).
- Acemoğlu**, Kevork: *İrade Bozuklukları Yüzünden Sözleşme ile Bağlı Kalmak İstemediğini Bildirme Bir Üst Süre ile Sınırlandırılmış mıdır?* İÜHFİM, C.: 30, S.3- 4, s.915-920.
- Ağbayram**, Yusuf: *Türk Borçlar Hukukunda Gabin*, Marmara Ün. SBE, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1999.
- Akartepe**, Alpaslan: *Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi*, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010.
- Akçaal**, Mehmet: *Borçlar Kanununun Genel İşlem Koşullarına Dair Hükümleri Hakkında Bir İnceleme*, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C: XVIII, Y: 2014, S: 1, s.49-69 (Genel İşlem Koşulları).
- Akçaal**, Mehmet: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2023 (Borçlar).

Akça, Neslihan: *İvazlı Miras Sözleşmeleri*, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.

Akçura-Karaman, Tuba: *Sona Ermiş veya Geçersiz Sözleşmelerde Tarafların İfa Etmiş Oldukları Edimlerin İadesi*, Galatasaray Ün. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.17, S.1, Y.2018, s.285-333.

Akdağ-Güney, Necla: *Banka Gabine Maruz Kalabilir mi? İktisat Bankası'nın Gabine Maruz Kaldığına Dair İddiasının Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun Konuya İlişkin Kararları Çerçevesinde İncelenmesi*, BATİDER, C.23, S.4, Aralık 2006, s. 143-179.

Akıncı, Şahin: *Borçlar Hukuku Bilgisi*, 13.Baskı, Sayram Yayınları, Konya 2022 (Borçlar).

Akıncı, Şahin: *Roma Hukuku Dersleri*, 17. Baskı, Sayram Yayınları, Konya 2022 (Roma).

Akipek Öcal, Şebnem: *Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi*, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.6, S.1, Y.2018, s. 83-91.

Akipek, Şebnem ve **Küçükgüngör**, Erkan: *Sözleşmeler Rehberi*, Yetkin Yayınları, Ankara 2010.

Akkan, Mine: *Arabuluculuk Faaliyeti Sonucunda Anlaşılan Hususlarda Dava Açma Yasağı ve Sonuçları*, DEÜHFD, C.20, S.2, Y.2018, s. 1-31.

Akkurt, Sinan Sami: *Elektronik Ortamda Hizmet Sunumu ve Buna İlişkin Sözleşmelerin Hukukî Özellikleri*, AÜHFD, S: 60 (1), Y: 2011, s.19-46.

Akyol, Şener: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Filiz Kitabevi, İstanbul 1995.

Aksu, Raziye, *Avukatlık Sözleşmesinin Unsurları ve Hukukî Niteliği*, TAAD, Yıl:7, Sayı:27 (Temmuz 2016)

Altop, Atilla: *Borçlar Kanununa Getirilen Yenilikler (Seminer)*, İzmir Barosu Dergisi, Y.77, S.2, Mayıs 2012, s.14 (Yenilikler).

- Altop**, Atilla: *Genel İşlem Koşulları*, Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu, 1. Baskı, İstanbul 2012, s. 30-44 (Genel İşlem).
- Anık**, Gülgün: *Borçlunun Temerrüdünden Dolayı Sözleşmeden Dönme*, TBB Dergisi, S. 59, 2005, s. 214-236.
- Antalya**, Gökhan: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. V/1,1, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- Antalya**, Gökhan ve **Sağlam**, İpek: *Miras Hukuku*, 5. Baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul 2015.
- Apaydın**, Eylem: *Satım Hukuku Özelinde Uluslararası Sözleşme Hukukunun Birleştirilmesi Çalışmalarının Kronolojisi*, Yaşar Üniv. E-dergisi, C.8, Özel Sayı, Y.2013, s.201-274 (Satım).
- Apaydın**, İrem: *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Aşırı Yararlanma*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020 (Aşırı Yararlanma).
- Aral**, Fahrettin ve **Ayrancı**, Hasan: *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 15. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Arıkan**, Mustafa: *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda Genel İşlem Koşulları*, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi Sempozyumu, Sempozyum No: III, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, 2011, s. 69-74.
- Arsebük**, Esat: *Borçlar Hukuku*, Üçüncü Kısım, Birinci C. ve İkinci Cilt, Güney Matbaacılık ve Gazetecilik T.A.O., Ankara 1950.
- Aslan**, Çiğdem Mine: *Gabinin Unsurları ve Hukuki Sonuçları*, Yetkin Yayınları, Ankara 2006.
- Astarlı**, Muhittin: *İş Hukukunda İkale (Bozma Sözleşmesi)*, 2. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2016
- Ataay**, Aytekin: *Borçlar Hukukunun Genel Teorisi*, Birinci Yarım, Üçüncü Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1981.

- Atalay, Oğuz:** *Medeni Usul Hukukunda Menfi Vakıaların İspatı*, Dokuz Eylül Üniv. Yayını, İzmir 2001.
- Atamer, Yeşim M.:** *Genel İşlem Şartlarının Denetiminde Yeni Açılımlar*, Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, Seçkin Yayınevi, Ankara 2004, s.291-331 (Açılımlar).
- Atamer, Yeşim M.:** *Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılması Sorunu Çerçevesinde Genel İşlem Şartlarının Denetlenmesi*, Beta Yayınevi, İstanbul 2001. (Genel İşlem Şartları).
- Atlan-Gürer, Hülya:** *Aldatmanın Etkisiyle Yapılan Sözleşmenin Onanması Halinde Talep Edilebilecek Tazminat*, Ankara Barosu Dergisi, C.80, S.3, Y.2022, s. 215-254.
- Atmaca, Gökhan:** *İslam Hukukunda Gabin ve Akde Etkisi*, Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Y.2008, s. 129-150.
- Avcı, Mehmet Özgür:** *İrade Bozukluğu Hallerinden Korkutmanın Hukuka Aykırılığı*, MÜHF-HAD, C.27, S.1, Y.2021, s. 642-657.
- Avcı-Braun, Cihan ve Tekben, Tuğçe:** *Miras Sözleşmesinde Tarafların Ehliyet Durumu ve Ehliyetsizliğe Bağlanan Hukuki Sonuçlar*, Türk-Alman Üniv. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.4, S.2, Y.2022, s. 407-484.
- Ayan, Mehmet:** *Aşırı Yararlanma*, Konya Barosu Dergisi, Y.40, S. 23, s.14-17 (Aşırı Yararlanma)
- Ayan, Mehmet:** *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 12. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020 (Borçlar).
- Aybay, Aydın:** *Borçlar Hukuku Dersleri*, Genel Bölüm, 15. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2020.
- Aybay, Memet Erdem:** *Sözleşmenin Değişen Koşullara Göre Uyarlanması*, Cevdet Yavuz'a Armağan, s. 323-347.
- Aydın, Ramazan:** *Aşırı Yararlanma (TBK m. 28)*, EÜHFD, C: VIII, S: 1, Y:

2013, s. 87-106 (Aşırı Yararlanma)

Aydın, Ramazan: *Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar (TKHK m. 5)*, Erciyes Ün. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.11, S.1, Y.2016, s. 83-123 (Haksız Şartlar)

Aydoğdu, Murat: *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Düzenlenen Genel İşlem Koşullarının Kişi Bakımından Uygulama Alanı*, DEÜHFD, C: 13, S: 2, Y: 2011, s. 571-621.

Aydoğdu, Murat ve **Kahveci**, Nalan: *Türk Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, İzmir 2021 (Borçlar).

Aydoğdu Murat ve **Kahveci**, Nalan: *Genel İşlem Koşulları Şerhi*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023 (Genel İşlem Koşulları).

Aydoğdu, Murat ve **Nart**, Serdar: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Adalet Yayınevi, Ankara 2022

Ayık, İsmail Hakkı: *Gabnin Mahiyeti ve Unsurları*, Adalet Dergisi, Y.1952, S.43.

Ayoğlu, Tolga: *Lex Mercatoria*, 2. Baskı, Vedat Yayınevi, İstanbul 2011.

Badur, Emel: *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Genel Hükümler Açısından İncelenmesi*, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu, Ankara Barosu, 12-13 Mayıs 2011, s. 127-138.

Bardakoğlu, Ali: *Gabin, DİA, XIII*, s.268-273.

Barıkan, Aziz: *Akdi İfsad Eden Hallerden Gabin: Nazariyat ve Tatbikatı*, Ankara Barosu Hukuk Dergisi, C. 5, Mayıs 1949, S. 61, s. 1-15.

Barlas, Nami: *Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri*, 4. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2016.

Baş, Ece: *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda Genel İşlem Koşulu Kavramı ve İçerik Denetimi*, Prof. Dr. Mustafa Dural'a Armağan, Filiz Kitabevi, İstanbul 2013, s. 276-306.

- Baş,** Seda: 6325 Sayılı Kanun İle Öngörülen Dava Açma Yasağının Bir İstisnası Olarak Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin İptali, İnÜHFD, 13(1), 2022, s. 176-189 (Arabuluculuk).
- Baş,** Seda: *Türk Borçlar Hukukunda İptal Edilebilirlik Yaptırımı*, Yetkin Yayınları, Ankara 2022 (İptal Edilebilirlik)
- Başpınar,** Veysel: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na İlişkin Genel Değerlendirme, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi Sempozyumu, Sempozyum No: III, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, 2011, s. 21-31 (Değerlendirme).
- Başpınar,** Veysel: *Hukuk Tekniği Açısından Türk Borçlar Kanunu Tasarısının Değerlendirilmesi*, Prof. Dr. Ali Naim İnan'a Armağan, Ankara 2009, s. 215-237 (Tasarının Değerlendirilmesi).
- Baygın,** Cem ve **Nar,** Ahmet: *Medeni Hukuk Dersleri-I*, Başlangıç Hükümleri ve Kişiler Hukuku, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2023.
- Baysal,** Başak: *Sözleşmenin Uyarlanması*, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2009.
- Becker,** C.: *Die Lehre von der Laesio Enormis in der Sicht Der heutigen Wucherproblematik*, Ausgewogenheit als Vertragsinhalt und § 138 BGB., Köln / Berlin / Bonn / München 1993.
- Becker,** Herman: *İsviçre Borçlar Kanunu Şerhi*, Yargıtay Yayınları (No-24), Ankara 1993 (Çeviren: Dr. Suat Dura) (Şerh).
- Becker,** Herman: *İsviçre Medeni Kanunu Şerhi* (Bern Şerhi), C. 6, Ankara, Adalet Bakanlığı Yayınları, Yeni Seri, S.8, 1967 (Çev. Olçay, Bülent) (Medeni)
- Belen,** Herdem: *6098 Sayılı Borçlar Kanunu Genel Hükümler (Kısa Şerh)*, Beta Yayınları, İstanbul 2014.

- Belgesay**, M. Reşit: *Borçlar Kanunu Şerhi*, İstanbul 1940
- Bilge**, Necip: *Borçlar Hukuku, Özel Borç Münasebetleri*, Ankara 1971.
- Berki**, Şakir: *Borçlar Hukuku Umumi Hükümler*, 1. Cilt, Ankara 1958.
- Bilgiç**, Yargı: *Aşırı Yararlanma*, İstanbul Üniv. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.15, S.2-1, Temmuz-Ağustos 2016, s. 331-357.
- Bilmen**, Ömer Nasuhi: *Hukûk-i İslâmiyye ve Istilâhât-ı Fıkhiyye Kamusu*, 1.Baskı, C.6, Ravza Yayınları, İstanbul 2013.
- Binatlı**, Yusuf Z.: *Türk Borçlar Hukuku*, Genel Hükümler, 2. Baskı, Sevinç Matbaası, Ankara 1966 (Borçlar).
- Binatlı**, Yusuf Z.: *Faiz ve İslam Hukukunda Faiz*, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/795061>, s. 147-183. (Faiz). (Erişim tarihi: 28/12/2019).
- Birel**, Melike: *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Aşırı Yararlanma*, Bahçeşehir Üniv. SBE, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2022.
- Birsen**, Kemaleddin: *Borçlar Hukuku Dersleri*, Birinci Kitap, Borçların Umumi Hükümleri, Üçüncü Bası, Tahsin Onuk Matbaası, İstanbul 1954.
- Bonell**, Michael Joachim: *An International Restatement Of Contract Law*, Third Edition, Transnational Publishers, Inc., Ardsley, New York-USA, 2004 (Contract Law).
- Bonell**, Michael Joachim: *The Unidroit Principles In Practice*, 2nd Edition, 2006, America (Unidroit).
- Bozer**, Ali: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 2. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2007.
- Burcuoğlu**, Haluk: *Borçlar Kanununa Getirilen Yenilikler (Seminer)*, İzmir Barosu Dergisi, Y.77, S.2, Mayıs 2012, s. 35-42 (Seminer).
- Burcuoğlu**, Halûk: *İsviçre Federal Mahkemesi'nin Satım Sözleşmesinde*

Alıcının Ayıp Hükümlerine ya da Hata Hükümlerine Başvurma Yollarından Birini Seçebileceğine İlişkin 7 Haziran 1988 tarihli Kararının Değerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, No: 18, İstanbul 1990, s.89-103 (Federal Mahkeme).

Buz, Vedat: *Borçlunun Temerrüdünde Sözleşmeden Dönme*, Yetkin Yayınları, Ankara 1998 (Sözleşmeden Dönme).

Buz, Vedat: *Gabin Halinde Edimler Arasındaki Oransızlığın Giderilerek Sözleşmenin Ayakta Tutulması*, İsviçre Federal Mahkemesi'nin 26/06/1997 Tarihli Kararı (BGE 123 III 292 vd.) Üzerine *Düşünceler*, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Aralık 1998, C. XIX, Sayı 4, s. 51-82 (Gabin).

Buz, Vedat: *İrade Sakatlığı ile Malûl Bir Satım Sözleşmesinde Alıcının Ayıba Karşı Tekeffül Hükümlerine Başvurmasının Satım Sözleşmesine İcazet Verme Anlamına Gelip Gelmeyeceği Sorunu*, Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Yetkin Yayınları, Ankara 2006, s. 295-317. (İrade Sakatlığı).

Buz, Vedat: *Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar*, Yetkin Yayınları, Ankara 2005 (Yenilik Doğuran Haklar).

Bütün-Yılmaz, Derya Gülsüm: *Mütelâhik (Hakların Yarıştığı) Dava*, Ankara Üniv. SBE, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2017.

Büyükkay, Yusuf: *Eser Sözleşmesi*, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2019.

Büyükkay, Ferhat: *Arabuluculuk Anlaşma Belgesi ve İcra Edilebilirlik Şerhi*, Adalet Yayınevi, Ankara 2018 (Arabuluculuk).

Cansel, Erol ve **Özel**, Çağlar: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. 1, Seçkin Yayınları, 2014.

Chamboredon, Anthony: *Çeşitli Görünümleriyle Avrupa Özel Hukuk*

Kodifikasyonu, MÜHF, C: 18, S: 1, s.335-352 (Çeviren: Yrd. Doç. Dr. Meltem **Sarıbeyoğlu**).

Çabri, Sezer: *Kiraya Verenin Ayrıptan Sorumluluğu*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023 (Kira)

Çabri, Sezer: *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021 (Tüketici)

Çağlar, Hayrettin: *Aşırı Yararlanma (Gabin) Hükümlerinin Tacirler Bakımından Uygulanması (TBK m. 28)*, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C.32, S.4, Aralık 2016, s. 69-93.

Çağlayan-Aksoy, Pınar: *6098 sayılı Yeni Türk Borçlar Kanunu'nun İrade Sakatlıkları ve Gabine (Aşırı Yararlanmaya) İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi 90. Kuruluş Yılı Dönümü Uluslararası Hukuk Kurultayı Kitabı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2017, 489-506.

Çakar, Sait: *Türkçe-Almanca, Almanca-Türkçe Hukuk Sözlüğü*, 2.Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2007.

Çakırca, Seda İrem: *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Aşırı Yararlanma Kavramı*, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015.

Çalışkan, Suat, **Orak**, Ümit ve **Gürel**, Begüm, *Avukatlık Sözleşmesi ve Avukatlık Ücreti*, 2. Baskı, Platon Hukuk Yayınevi, Ankara 2023

Çavdar, Pelin: *İsviçre Borçlar Kanunu 2020 Tasarısı'nda Aşırı Yararlanma ve İrade Sakatlığı Hükümlerinin Düzenlenişi ve Türk Borçlar Kanunu ile Karşılaştırılması*, MÜHFHAD, Y.2019, C.: 25, S.: 1, s. 434-439.

Çetin, Süleyman ve **Ateş**, Derya, *Avukatlık ve Noterlik Hukuku*, 5. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2022

Çınar, Ömer: *Tüketici Hukukunda Haksız Şartlar*, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2009

- Dalamanlı**, Lütfi: *Tatbikatta Satış Vaadleri Ölüncüye Kadar Bakma ve Miras Taksim Sözleşmeleri*, İstanbul 1980.
- Dayınlarlı**, Kemal: *UNIDROIT Milletler Arası Ticari Sözleşmelere İlişkin İlkeler*, Dayınlarlı Yayınları, Ankara 2005.
- Demirbaş**, Harun: *Türk Borçlar Kanunu'nda Korkutmanın (İkrah) Şartları ve Sonuçları*, İstanbul Ün. SBE, Doktora Tezi, İstanbul 2012.
- Demirsatan**, Barış: *Miras Sözleşmelerinde Aşırı Yararlanmanın Uygulanabilirliği*, DEÜHFD, C.22, S.2, Y.2020, s. 1053-1088.
- Develioğlu**, Hüseyin Murat: *Kefalet Sözleşmesini Düzenleyen Hükümler Işığında Bağımsız Garanti Sözleşmeleri*, İstanbul 2009.
- Di Marzo**, Salvatore: *Roma Hukuku*, İkinci Baskı, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul 1959 (Çeviren: Ziya Umur).
- Dinç**, Mutlu: *Yeni Borçlar Kanununda Neler Değişti*, 5. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2012.
- Dizdar**, Ali Murat: *Genel İşlem Şartları*, Bankacılar Dergisi, S. 72, Mart 2010, s.85-93.
- Doğan**, Gül: *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Genel İşlem Koşulları*, Prof. Dr. Mustafa Dural'a Armağan, Filiz Kitabevi, İstanbul 2013, s.459-473 (Genel İşlem Koşulları).
- Doğan**, Gülmelihat: *Aşırı İfa Güçlüğü Nedeniyle Sözleşmenin Değişen Koşullara Uyarlanması*, TBB Dergisi, Y: 2014, S: 111, s. 9-36. (Aşırı İfa).
- Doğan**, Murat: *Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinin Sona Ermesi*, Adalet Yayınevi, Ankara 2011 (Konut).
- Doğan**, Murat: *Kira Hukuku Davaları*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, (Editör: Hayrunnisa Özdemir) (Kira).
- Doğan**, Murat, **Şahan**, Gökhan, **Atamulu**, İsmail: *Borçlar Hukuku Genel*

Hükümler, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021.

Doğanay, Ümit Yaşar: *Adi Şirket Akdi*, İstanbul 1968.

Dural, Mustafa ve **Sarı**, Suat: *Türk Özel Hukuku (Cilt 1), Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri*, Filiz Kitabevi, İstanbul 2018.

Dural, Mustafa ve **Öz**, Turgut: *Türk Özel Hukuku, C.IV, Miras Hukuku*, 18. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2022.

Durğun-Şanlı, İrem: *Haksız İşgal-Ecrimisil Tazminatı*, İstanbul Üniv. SBE, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019

Edis, Seyfullah: *Türk-İsviçre Borçlar Hukuku Sistemine Göre Akdin Lüzumlu Vasıflarında Hata*, Sevinç Matbaası, Ankara 1973.

Efendi, Ali Haydar: *Şerhu Mecellet'l Ahkâm*, 1.Cilt, Osmanlı Yayınevi, (Osmanlıca Aslından Çevirenler: Raşit Gündoğdu-Osman Erdem).

Egger, A., **Escher**, Arnold, **Haab**, Robert, **Homberger**, A., **Oser**, H., **Schönenberger** ve W., **Siegwart**, A.: *İsviçre Medeni Kanun Şerhi*, IV. Cilt, Ayni Haklar, Zürich 1938 Schuthess – Co., Ankara Yeni Cezaevi Matbaası 1950 (Çeviren: Suat **Berkin**).

Elbir, Halid Kemal: *Fransız Hukukunda Gabin Hakkında Bir İnceleme*, A. Samim Gönensay'a Armağan, İstanbul 1955, s. 513-525 (Fransız Hukuku).

Elbir, Halid Kemal: *Gabine Müteallik Umumi Hüküm Muvacehesinde Fahış Faiz Meselesi*, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1949 (Faiz).

Elbir, Halid Kemal: *Gabnin Müddeti ve Hükümleri*, İÜHFİM, Cilt XVII, Sayı 1-2'den ayrı bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1951 (Hükümler).

Elbir, Halid Kemal: *Gabnin Unsurları*, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1951 (Unsurlar).

- Elbir**, Halid Kemal: *İslam Hukukunda Gabin*, İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü Dergisi, Y.1, S.1 Osman Yalçın Matbaası, İstanbul 1963 (İslam Hukuku).
- Elbir**, Halid Kemal: *Ticaret Hukukunda Gabin İddiası*, İleri Hukuk, Y.1950, S.56 (Ticaret).
- Elbir**, Halid Kemal: *Türk Pozitif Hukukunda Gabin*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kütüphanesi, İstanbul 1957 (Tez)
- Erdoğan**, İhsan: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 4. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara 2019.
- Erdoğan**, Belgin: *Roma Borçlar Hukuku Dersleri*, Der Yayınları, İstanbul 2018,
- Eren**, Fikret: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 28. Baskı, Legem Yayınevi, Ankara 2023 (Genel).
- Eren**, Fikret: *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 10. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022 (Özel).
- Eren**, Fikret ve **Dönmez**, Ünsal: *Eren Borçlar Hukuku Şerhi*, C.I, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Ergüne**, Mehmet Serkan: *Olumsuz Zarar*, Beta Yayınları, İstanbul 2008.
- Erman**, Hasan: *Eşya Hukuku Dersleri*, 9. Basım, Der Yayınları, İstanbul 2020.
- Ertaş**, Şeref: *Eşya Hukuku*, 15. Baskı, Barış Yayınları, İzmir 2020.
- Erzurumluoğlu**, Erzan: *Borçların Genel Kuralları*, Gazi Üniversitesi Yayınları, 1983.
- Esener**, Turhan ve **Güven**, Kudret: *Eşya Hukuku*, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2017.
- Esener**, Turhan ve **Gündoğdu**, Fatih: *Borçlar Hukuku I*, Sözleşmelerin

- Kuruluşu ve Geçerliliği, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.
- Feyzioğlu**, Feyzi Necmeddin: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Cilt I, 2. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1976.
- Figen**, Seçil: *Ecrimisil Talepleri*, İstanbul Bilgi Ün. Lisans Üstü Programlar Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2022.
- Funk**, Fritz: *Borçlar Kanunu Şerhi, Umumi Hükümler I*, Üniversite Kitabevi, İstanbul 1969 (Türkçe'ye çevirenler: Hıfzı Veldet, Cemal Hakkı Selek).
- Furrer**, Andreas, **Muller-Chen**, Markus ve **Çetiner**, Bilgehan: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 2. Baskı, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2022.
- Gemici**, Mustafa Fikri: *Türk Özel Hukuku'nda Ecrimisil Tazminatı*, Hasan Kalyoncu Ün. SBE, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep 2018
- Gönen**, Doruk: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Filiz Kitabevi, İstanbul 2021.
- Gönensay**, A. Samim: *Borçlar Hukuku*, Birinci Cilt, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1948.
- Görgün**, L. Şanal, **Börü**, Levent,
- Toraman**, Barış ve **Kodakoğlu**, Mehmet: *Medeni Usul Hukuku*, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.
- Gözlülü**, Cem: *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Aşırı Yararlanma Kavramı*, Bahçeşehir Ün. SBE, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2022.
- Gül**, İbrahim: *İrade Bozukluğunun Sonucu Olarak İptal Edilebilirlik*, Yetkin Yayınları, Ankara 2020.
- Gülekli**, Yeşim: *Aşırı İfa Güçlüğü ve Alacaklının Tasavvurunun Boşa Çıkması Halinde İşlem Temelinin Çökmesi Öğretisi*, İstanbul Üniversitesi

Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, No: 18, İstanbul 1990, s. 43-69.

Gülerci, Altan Fahri ve **Kılınç**, Ayşe: *6098 Sayılı TBK ile Karşılaştırmalı Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2011.

Gümüş, Mustafa Alper: *Yeni 6098 Sayılı Borçlar Kanunu'na Göre Kira Sözleşmesi*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012 (Kira)

Gümüş, Mustafa Alper: *Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri*, Yetkin Yayınları, Ankara 2021 (Genel).

Gümüş, Mustafa Alper: *Borçlar Hukuku Özel Hükümler Kısa Ders Kitabı*, 6. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2022 (Ders Kitabı).

Gümüş, Mustafa Alper: *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, C.II, 3. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014. (Özel).

Gümüş, Mustafa Alper: *Türk-İsviçre Borçlar Hukukunda İbra Sözleşmesi*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015 (İbra).

Günay, Cevdet İlhan: *Türk Borçlar Kanunu Şerhi*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2015.

Günay, Erhan: *Ölünceye Kadar Bakıp Gözetme Sözleşmesinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2016.

Güner, Semih, *Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti*, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2014

Günergök, Özcan ve **Kayıhan**, Şaban: *Borçlar Hukuku Dersleri Genel Hükümler*, Umuttepe Yayınları, İstanbul 2020.

Günergök, Özcan, *Avukatlık Sözleşmesi*, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2013

Gürlek-İlgün, Mühübe: *Ecrimisil (Haksız İşgal Tazminatı) Davaları ve Yargılama Usulü*, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2019

Gürpınar, Bünyamin: *Elektronik Ticaretin Hukuksal Boyutu Üzerine*, <https://>

//ab.org.tr/ab07/bildiri/217.doc s. 1-11 (erişim tarihi: 05/09/2019).

- Gürpınar**, Damla: *Eser Sözleşmesinde Ücretin Artırılması ve Eksiltilmesi*, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir 2006.
- Gürsoy**, Kemal Tahir: *Hususi Hukukta Clausula Rebus Sic Stantibus (Emprevizyon Nazariyesi)*, Ankara 1950. (Emprevizyon)
- Gürsoy**, Kemal Tahir: *Bankacılar İçin Medeni Hukuk ve Borçlar Hukuku Bilgisi*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 1959 (Medeni)
- Hatemi**, Hüseyin ve **Gökyayla**, Emre: *Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 5. Baskı*, Filiz Kitabevi, İstanbul 2021.
- Hatemi**, Hüseyin: *BK. 19-20 ve TBK. 27'nin Karşılaştırılması*, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi Sempozyumu, Sempozyum No: III, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, 2011, s. 99-101 (Karşılaştırma).
- Hatemi**, Hüseyin: *Miras Sözleşmelerinde Gabin Söz Konusu Olabilir Mi?* Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, Seçkin Yayınevi, Ankara 2004, s. 189- 193 (Miras).
- Havutçu**, Ayşe: *İfa Engelleri ve İfa Engellerine Bağlanan Hukukî Sonuçlar*, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi Sempozyumu, Sempozyum No: III, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, 2011, s. 317-337 (İfa Engelleri).
- Havutçu**, Ayşe: *Tam İki tarafa Borç Yükleyen Sözleşmelerde Temerrüt ve Müspet Zararın Tazmini*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları No: 60, İzmir, 1995 (Temerrüt).
- Havutçu**, Ayşe: *Açık İçerik Denetimi Yoluyla Tüketicinin Genel İşlem Şartlarına Karşı Korunması*, Güncel Hukuk Yayınları, 2003 (Genel

İşlem Şartları).

Honsell, Heinrich: İsviçre Borçlar Kanunu/OR 2020'ye İlişkin Eleştiriler Düşünceler, Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, Y.2017, 2017/2-189, s. 189-197. (Çeviren: Ümmühan **Kaya**)

Helvacı, İlhan: *Borçlar Hukuku (Özellikle Sözleşmesel Uyuşmazlıklar), Miras Hukuku ve Eşya Hukukuna İlişkin Hukukî Mütalaalar (2000-2010)*, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2010 (Borçlar).

Helvacı, İlhan: *Yeni Türk Borçlar Kanunu ve Türk Borçlar Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun*, Oniki Levha Yayınları, 1.Baskı, Kasım 2011 (Kanun).

Hızır-Asrav, Fatma: *Sulh Sözleşmesi*, Adalet Yayinevi, Ankara 2019.

Honig, Richard: *Roma Hukuku*, Matbaai Ebüzziya, İstanbul 1938 (Tercüme eden: Şemseddin Talip).

İmre, Zahit ve **Erman**, Hasan: *Miras Hukuku*, Der Yayınları, 16. Baskı, İstanbul 2022.

İnan, Ali Naim ve **Yücel**, Özge: *İnan Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 4. Baskı, Seçkin Yayınları 2012.

İnce-Akman, Nurten ve **Özyakışır**, Özkan: *Alman ve İsviçre Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak Türk Hukukunda Başlangıç Kira Bedelinin Sınırlandırılması Meselesi*, Süleyman Demirel Üniv. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.11, S.2, Aralık 2021, s. 725-770.

İnceoğlu, M. Murat: *Kira Hukuku*, Cilt I, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2014

İstemi, Mehmet: *Kullanma Menfaatinin İadesi Talebinin Hukuki Dayanağı-Ecrimisil Sorunu*, TBBD, 1998/1, s. 38-70.

Kalkan, Burcu: *Türk Hukukunda Gabin*, Vedat Kitapçılık, 2004.

Kaneti, Selim: *İsviçre Federal Mahkemesinin Borçlar Hukuku Kararları*

- (1955-1964), *Borçların Genel Hükümleri I*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1968.
- Kaplan**, İbrahim: *Borçlar Hukuku Dersleri (Genel Hükümler)*, 7. Baskı, Ankara 2021 (Borçlar).
- Kaplan**, İbrahim: *Borçlar Kanunu Tasarısı Hakkındaki Görüşlerim*, Terazi Hukuk Dergisi, Y.3, S.25, Eylül: 2008, s.17-37 (Tasarı).
- Karabey**, Fatih: *Türk Borçlar Hukukunda Hile Kavramı*, Afyon Kocatepe Üniv. SBE, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 2018
- Karabulut**, Kerem: *11 Teşrinisani 1942 Tarihli Varlık Vergisi'ne Bir Bakış*, Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S: 27, Erzurum 2005, s. 325-339.
- Karaca Öz**, Ayşe: *Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Aşırı Yararlanma Sebebiyle İptali*, Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.11, S.2, Aralık 2023, 1406-1428
- Karadağ**, Özgür: *Türk Borçlar Kanununda Genel İşlem Koşulları ve Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar*, Adalet Yayınevi, Ankara 2010.
- Karadeniz Çelebican**, Özcan: *Roma Hukuku*, 18. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2020.
- Karahasan**, Mustafa Reşit: *Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Üçüncü Cilt, Beta Yayınları 2004.
- Karakurt-Akkaya**, Tubanur: *Uygulamada Gabin*, Ankara Üniv. SBE, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2008.
- Karaman**, Hayreddin: *Anahatlarıyla İslam Hukuku*, Cilt3, Ensar Neşriyat, Temel Kültür Dizisi 7, İstanbul.
- Kaşıkcı**, Osman: *İslam ve Osmanlı Hukukunda Mecelle*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları No: 16, İstanbul 1997.
- Kılıçoğlu**, Ahmet M.: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 26. Bası, Turhan

Yayınevi, Ankara 2022.

- Kırkbeşoğlu**, Nagehan: *Türk Özel Hukukunda Kısmî Hükümsüzlük*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011.
- Kırkbeşoğlu**, Nagehan: *Tüketim Ödücü (Karz) Sözleşmesi Kısa Şerhi*, Aristo Yayınları, İstanbul 2023 (Tüketim Ödücü)
- Kocabaş**, Gediz: *Aşırı Yararlanmanın Şartları ve Aşırı Yararlanmaya Bağlanan Hukukî sonuçlar*, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Y.2014, C.20, S.2, s.105-142.
- Kocayusufpaşaoğlu**, Necip: *Güven Nazariyesi Karşısında Borç Sözleşmelerinde Hata Kavramı*, Garanti Matbaası, İstanbul 1968.
- Kocayusufpaşaoğlu**, Necip, **Hatemi**, Hüseyin, **Serozan**, Rona ve **Arpacı**, Abdülkadir: *Borçlar Hukuku Genel Bölüm*, Birinci Cilt, 7. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2017.
- Koç**, Nevzat: *Türk Medeni Hukukunda ve Roma Hukukunda Hükümsüzlük (Butlan)*, <http://webb.deu.edu.tr/hukuk/dergiler/ilk/yil2sayi2/yil2sayi2/koc7.pdf>, (E.T.: 02/01/2016), s.127-172.
- Koç**, Evren: *Aşırı Yararlanmanın Sulhe Etkisi*, Süleyman Demirel Ün. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.11, S.1, Y.2021, s. 307-330 (Aşırı Yararlanma).
- Korkmaz**, Tekin: *Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi*, Ankara Ün. SBE, Yüksek Lisan Tezi, Ankara 2008.
- Korkusuz**, M. Refik ve **Korkusuz**, M. Halit, *Avukatlık Hukukuna Giriş*, 6. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa 2022
- Köroğlu**, Emre: *İrade Bozukluğu Hallerinden Korkutma*, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2020 (Korkutma).
- Köroğlu**, Emre: *İrade Bozukluğu Hallerinden Korkutmada Korkutulanın Culpa İn Contrahendo Sorumluluğu Kapsamında Sahip Olduğu*

Tazminat Hakkı, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.13, S.1, Y. 2022, s. 79-93 (Tazminat Hakkı).

Köroğlu, Emre: *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Taşınır Satış Sözleşmesinin Sona Ermesi*, Adalet Yayınevi, Ankara 2016 (Taşınır)

Köroğlu, Emre: *Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve Türk Medeni Kanunu'na Göre İspat Yükü*, Yargıtay Dergisi, S.1, C.43, Y.2017, s. 181-223 (İspat Yükü).

Kumaş, Ali: *İslam Borçlar Hukukunda Gabin*, Doktora Tezi, Konya 2011.

Kurşat, Zekeriya: *Borçlar Hukuku Alanında Hile Kavramı*, Kazancı Hukuk Yayınları No: 168, İstanbul 2003.

Kurşun, Ali Suphi: *Aşırı Yararlanma ve Ahlâka Aykırılıkta Taleplerin Yarışması*, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.15, S.2-2, Y.2016, s. 189-213.

Kurt, Ekrem: *Tapu Sicilini Düzeltme Davasının Hukuki Niteliği*, Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan, C.2, İstanbul 2009, s. 1189-1197 (Tapu Sicili).

Kurt, Ekrem: *Tüketim Ödücü Sözleşmesi (Karz Akdi)*, Adalet Yayınevi, Ankara 2014 (Tüketim Ödücü)

Kurtoğlu, Tülin, *Akdi Vekalet Ücreti ve Avukatın Hukuki Sorumluluğu*, Ankara 2016

Küçükgüngör, Erkan ve **Emiroğlu**, Haluk: *Roma Hukukunda ve Bazı Çağdaş Hukuk Düzenlerinde Laesio Enormis (Gabin)*, AÜHFD, Y.2004, C.53, S.1, s. 77-87.

Küçükyalçın, Arzu: *Karşılaştırmalı Hukukta Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılması*, AÜHFD, Y.2004, C. 53, S.4, s.101-124.

Lando, Ole: *Salient Features of the Principles of European Contract Law: A Comparison with the UCC*, Pace International Law Review (Fall

2001) s. 339-369 (<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/lando.html>, erişim tarihi: 03/09/2015), (Salient Features).

Lando, Ole: *The Common Core of European Private Law and the Principles of European Contract Law*, Hastings International and Comparative Law Review, Summer 1998, s.809-823 (<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/lando4.html>, erişim tarihi: 03/09/2015), (Commen Core).

Martin, Alfret: *Borçlar Kanunu Şerhi* (Adalet Bakanlığı Tercümesi), 2.Bası, Ankara 1936.

Meral, Nevin: *Türk Borçlar Kanunu ve Ole Lando İlkeleri'nde Sözleşmenin Devri*, İn.ÜHFD, C: 5, S: 1, Y: 2014, s. 327-352.

Mete, Cansu: *Taşınır Rehni*, DEÜHFD, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, C.19, Özel Sayı 2017, s. 1439-1471.

Mısır, M. Haşim, *Avukatlık Sözleşmesi ve Ücret*, (Soru-Cevap), TBB Yayınları, Ankara 2020

Nart, Serdar: *Borçlar Hukuku (Genel Hükümler-Özel Hükümler)*, Adalet Yayınevi, Ankara 2014.

Nievod, Abraham: *Undue İnfluence in Contract and Probate Law*, Journal of Questioned Document Examination, March 1992, Volume 1, Number 1, pp.14-26.

Nomer, Haluk N.: *Aşırı Yararlanma (Gabin) Hâlinde Sömürülen, Kendisine Tanınan Haklardan Dilediğini Seçmekte Tamamen Serbest midir?*, Prof. Dr. Hasan Erman'a Armağan, Der Yayınları, İstanbul 2015, s. 637-649 (Gabin)

Nomer, Haluk N.: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 19. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2023 (Borçlar)

- Nomer**, Haluk Nami ve **Ergüne**, Mehmet Serkan: *Eşya Hukuku*, 5. Bası, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2017
- Oftinger**, Karl ve **Jeanpretre**, Raymond: *Borçlar Kanunu'nun Genel Kısımına İlişkin Federal Mahkeme İçtihatları*, İkinci Baskı, Dayınlarlı Yayınları, Karar No: 24, S. 110 (Çev. Kemal Dayınlarlı).
- Oğuz**, Arzu: *Lex Mercatoria*, Yetkin Yayınları, Ankara 2004 (Lex Mercatoria.).
- Oğuz**, Cemal: *Standart Sözleşmelerin BK. 21 ile 99/2 ve 100/3 Hükümlerine Göre Hâkim Tarafından Kontrolü*, TBB Dergisi, 1988/1, s.25-37, (Standart Sözleşmeler).
- Oğuzman**, Kemal ve **Barlas**, Nami: *Medeni Hukuk*, 24. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2018.
- Oğuzman**, M. Kemal ve **Öz**, M. Turgut: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Cilt 1, 21. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2023.
- Oğuzman**, M. Kemal, **Seliçi**, Özer ve **Oktay Özdemir**, Saibe: *Eşya Hukuku*, 24. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2022.
- Okumuş**, Selmani: *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Aşırı Yararlanma (Gabin)*, Yetkin Yayınları, Ankara 2015.
- Olgaç**, Senai: *Türk Borçlar Kanunu Genel Hükümler*, İkinci Baskı, Hak Kitabevi, İstanbul 1969
- Orak**, Cem Çağatay: *Milletlerarası Ticari Tahkim Bakımından UNIDROIT İlkeleri*, Ankara Barosu Dergisi, Y: 2004, S: 3, s.85-106.
- Oser H.** ve **Schönenberger**, W.: *Borçlar Hukuku*, Birinci Kısım, İkinci Bası, Ankara 1947, (Çeviren: Recai Seçkin).
- Ozanemre-Yayla**, Hatice Tolunay: *Gabinin Şartları*, Çankaya Üniversitesi Journal of Law, 7/2, Şubat 2011, s. 195-217 (Gabin)
- Ozanemre-Yayla**, Hatice Tolunay: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 4.

Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023 (Borçlar)

Öncel, Yeşim Ezgi: *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Aşırı Yararlanma Kavramı*, İstanbul Ticaret Ün. SBE, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2017.

Önen, Gonca: *Türk Hukukunda Gabin*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya 2007 (Önen, G.)

Önen, Turgut: *Borçlar Hukuku*, Ankara 1990 (Önen, T.)

Öz, Turgut: *Yeni Borçlar Kanununun Getirdiği Başlıca Değişiklikler ve Yenilikler*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011 (Yenilikler).

Öz, Turgut: *Borçlu Temerrüdünde Sözleşmeden Dönmenin Bu Sözleşme Gereğince Kazanılmış Aynı Haklara Etkisi Ve Klasik Dönme Kuramı İle Yeni Dönme Kuramının Kısa Bir Karşılaştırmalı Eleştirisi*, İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.13, S.16, Y.1996, s. 131-172. (Sözleşmeden Dönme).

Öz, Turgut: *İş Sahibinin Eser Sözleşmesinden Dönmesi*, Kazancı Kitap, İstanbul 1989 (Eser Sözleşmesi)

Öz, Turgut, **Acar**, Faruk **Develioğlu**, Murat **ve Gökyayla**, Emre: *İstanbul Şerhi-Türk Borçlar Kanunu- Yürürlük Kanunu*, 3. Baskı, C.I (Madde 1-82), Vedat Kitapçılık, İstanbul 2019

Özaltuğ, Alparslan: *Ecrimisilin Hukukî Niteliği*, Yeditepe Ün. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XVIII, 2021/2, s. 1407-1422

Özdemir, Hayrunnisa: *Eser Sözleşmesinde İş Sahibinin Ücret Ödeme Borcu*, Aristo Yayınları, İstanbul 2018 (Eser).

Özdemir, Oylum: *Aşırı Yararlanma*, İstanbul Ün. SBE, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019 (Aşırı Yararlanma).

Özdemir, Hilal: *Ecrimisil Tazminatı*, Selçuk Ün. Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi, C.3, S.1, Y.2020, s.83-108 (Ecrimisil).

- Özen**, Burak: *Kefalet Sözleşmesi*, 4. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017 (Kefalet)
- Özen**, Bülent: *Haksız Zilyetlikte İade*, Beta Yayınları, İstanbul 2003 (Haksız Zilyetlik)
- Özen**, Atilla, *Avukatlık Sözleşmesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021 (Avukatlık Sözleşmesi)
- Özer**, Mustafa Tolga: *Medeni Hukukta Hata Kavramı*, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2019
- Özkaya**, Eraslan: *Aşırı Yararlanma (Gabin) Davaları*, 4.Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2020 (Gabin).
- Özkaya**, Eraslan: *Yanılma-Aldatma-Korkutma Davaları*, 4.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019 (Yanılma).
- Özkaya**, Eraslan: *Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2007 (Ölünceye).
- Özkaya**, Eraslan: *Özel Hukukumuzda Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Süreler*, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2016 (Zamanaşımı).
- Özmumcu**, Seda: *Davanın Açılmasına Bağlı Hukukî Sonuçların Davanın Açılmamış Sayılması Halinde Değerlendirilmesi*, İÜHFİM, C: LXX, S: 2, Y: 2012, s.183-206.
- Özsunay**, Ergun: *Borçlar Hukuku*, I, Filiz Kitabevi, İstanbul 1983.
- Öztan**, Bilge: *Medeni Hukukun Temel Kavramları*, 9. Bası, Turhan Kitabevi, İstanbul 2002.
- Özyiğit**, Mehmet Hulusi: *Türk Hukukunda Yolsuz Tescil*, Adalet Yayınevi, Ankara 2019, s. 159.
- Rado**, Türkan: *Roma Hukuku Dersleri-Borçlar Hukuku*, 11. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2014.
- Reisoğlu**, Safa: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 22. Baskı, Beta Yayınevi,

İstanbul 2011.

Reisoğlu, Seza: *Türk Kefalet Hukuku*, Ankara 2013 (Kefalet).

Ridge, Pauline: *The Liability Of Third Party Volunteers For Undue Influence*, s. 1-27.

Rösler, Hannes: *Alman ve Uluslararası Sözleşme Hukukunda Değişen ve Öngörülemeyen Koşullar*, İÜHF M C. LXVI, S: 1, Y: 2008, s. 353-364, (Çev.: Araş. Gör. Tülay **Aydın-Ünver**).

Ruhi Canan ve **Ruhi**, Ahmet Cemal: *Haksız İşgal Tazminatı (Ecrimisil) Davaları*, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.

Rüzgar, Yurdağül: *Türk Borçlar Kanunu Tasarısı'nın Genel Hükümlerinin Bankaları Doğrudan İlgilendiren Yenilik ve Değişiklikler Açısından Değerlendirilmesi*, Türkiye Bankalar Birliği, Bankacılar Dergisi, S. 72, Mart 2010, s.65-84.

Sağlam, İpek: *Elektronik Sözleşmeler*, Legal Yayınevi, İstanbul 2007.

Saltık, Bay Veli: *Hulasalar (Borçlar)*, Köyhocası Matbaası, Ankara 1934.

Sapanoğlu, Süleyman: *Tapu İptali ve Tescil Davaları*, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.

Sarı, Suat: *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Aşırı Yararlanma (Gabin Hükümlerinde Gerçekleştirdiği Değişiklikler*, Prof. Dr. Mustafa Dural'a Armağan, Filiz Kitabevi, İstanbul 2013, s.1026-1040.

Sarıal, M. Enis: *Beklenmeyen Halin Sözleşmeye Etkisi (I)*, Yargı Dergisi, Y: 1980, s. 24-28.

Saymen, Ferit H. ve **Elbir**, Halid K: *Borçlar Hukuku*, Umumi Hükümler, Birinci Cilt, Hak Kitabevi, İstanbul 1958.

Saymen, Ferit Hakkı: *Borçlar Hukuku Dersleri*, Umumi Hükümler, Cilt I, İstanbul 1950 (Borçlar)

Saymen, Ferit Hakkı: *Gabinde İvazlar Arasında Nisbetsizlik*, İÜHFM, C.XI,Y.1945, S.3-4, s.145-159 (Nisbetsizlik).

Saymen, Ferit Hakkı ve

Köprülü, Bülent: *Medeni Hukuk Dersleri, C.II, Borçlar Hukuku*, İstanbul 1965.

Schwarz, Andreas B.: *Borçlar Hukuku Dersleri*, Kardeşler Basımevi, İstanbul 1948 (Çeviren: Bülent Davran).

Serozan, Rona: *Karşılıklı Sözleşmelerde Baştan Dayatılmış veya Sonradan Oluşmuş Edimler Arası Dengesizliğin Uyarlama Yoluyla Düzeltilmesi*, Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İstanbul 2000, s. 1013-1030 (Edimler Arası Dengesizlik).

Serozan, Rona: *Yeni Borçlar Kanunu'nda Hukuki İşlemin (özellikle sözleşmenin) Oluşmasıyla İlgili Kurallardaki Yenilikler*, Prof. Dr. Şener Akyol'a Armağan, İstanbul 2011 (Yenilikler).

Serozan, Rona: *Eşya Hukuku I*, 3. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2014 (Eşya).

Serozan, Rona: *Taşınır Eşya Hukuku, Eşya Hukukunun Temel Kavramları ve İlkeleri, Zilyetlik, Mülkiyet, İntifa ve Rehin, Uygulama Çalışmaları*, İstanbul, Filiz Kitabevi, İstanbul 2017 (Taşınır Eşya).

Serozan, Rona: *Sözleşmeden Dönme*, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, Ankara 2007 (Sözleşmeden Dönme).

Sezer, Nuri: *Türk Borçlar Hukukuyla mukayeseli olarak İslam Hukukunda Gabin*, Atatürk Üniv. SBE, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 2016

Sirmen, Lale: *Eşya Hukuku*, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.

Somer, Pervin: *100 Soru 100 Cevap Roma Borçlar Hukuku*, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010.

Sonalp, Ayşegül: *Aşırı Yararlanma*, Bahçeşehir Üniv. SBE, Yüksek Lisans

Tezi, İstanbul 2019.

Sungurtekin-Özkan, Meral, *Avukatlık Hukuku*, 1. Baskı, Barış Yayınları, Fakülteler Kitabevi, İzmir 2006

Şahin, Turan: *Elektronik Sözleşmelerin Kuruluşuna İlişkin İrade Beyanları ve Bu Beyanların Geri Alınması*, TBB Dergisi 2011, s.331-376. (Elektronik).

Şahin, Turan: *Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi*, Yetkin Yayınları, Ankara 2019 (Ölünceye Kadar).

Şener, Oruç Hami: *Adi Ortaklık*, Yetkin Yayınları, Ankara 2008.

Şentürk, Ekin: *İngiliz Hukukunda Sözleşmenin Yapıldığı Andaki Koşulların Değişmesi ve Frustration Teorisi*, Prof. Dr. Mustafa Dural'a Armağan, Filiz Kitabevi, İstanbul 2013, s.1023-1037.

Tahiroğlu, Bülent: *Roma Borçlar Hukuku*, Der Yayınları, İstanbul 2014.

Tamer, Diler: *Roma Hukuku Uygulamaları*, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2008.

Tandoğan, Halûk: *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*, C.1/1, Vedat Kitapçılık, 6. Tıpkı Basım, İstanbul 2008 (Özel 1).

Tandoğan, Halûk: *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*, C.1/2, Vedat Kitapçılık, 4. Basım, İstanbul 2008 (Özel 2).

Tekdoğan, Aydın: *Ecrimisil Davaları*, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023

Tekil, Fahiman: *Yokluk, Hükümsüzlük ve İptal Edilebilirlik Sorunları*, Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İstanbul 2000, s. 1091-1114.

Tekinay, Selâhattin Sulhi, **Akman**, Sermet, **Burcuoğlu**, Halûk ve **Alttop**, Atilla: *Tekinay Borçlar Hukuku*, Yedinci Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1993 (Borçlar).

- Tekinay**, Selâhattin Sulhi, **Akman**, Sermet, **Burcuoğlu**, Halûk ve **Altop**, Atilla: *Eşya Hukuku*, C.I, 5. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 1989 (Eşya).
- Tercier**, Pierre, **Pichonnaz**, Pascal ve **Develioğlu**, Murat: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Onikilevha Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 2016.
- Tereci**, Hülya: *Ömür Boyu Gelir Sözleşmesi*, Terazi Hukuk Dergisi, C.9, S.100, Y.2014, s. 223-230.
- Tezcan**, Mehmet: *Clausula Rebus Sic Stantibus İlkesi ve Sözleşmenin Değişen Koşullara Uyarlanması*, Ankara 2004.
- Thilo**, Emile: “*Laesio Enormis*” ve “*Clausula Rebus Sic Stantibus*” İle Bir Para Borcunda Mücbir Sebep Hakkında Not, İÜHFMD, Y.1, 1935, s. 344-351 (Çeviren: Bülent N. Esen).
- Tiftik**, Mustafa: *Borç Sözleşmelerinin İrade Sakatlığı Sebebiyle İptalinde Uğranılan Zararların Tazmini*, EBYÜNHFMD, Y.2006, C.X, S.3-4, s. 397-417 (İrade Sakatlığı)
- Tiftik**, Mustafa: *Borç Sözleşmesinin İptali*, BATİDER, C. XXIII, S. 4, 2006, s. 55-102 (Borç Sözleşmeleri)
- Topuz**, Murat: *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Genel İşlem Koşullarında Kapsam (Yürürlük) Denetimi*, Prof. Dr. Mustafa Dural’a Armağan, Filiz Kitabevi, İstanbul 2013, s.1138-1174 (Genel İşlem Koşulları).
- Topuz**, Murat: *Fahiş Gabin’in (Laesio Enormis) Roma Sözleşmeler Hukukunda Uygulama Alanı ve Fahiş Gabin’e Bağlanan Sonuçlar*, Maltepe Üniv. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.6, S.1, Y.2007, s.463-495 (Fahiş Gabin).
- Topuz**, Murat: *Roma Hukukunda Fahiş Gabin (Laesio Enormis)*, Prof. Dr. Aydın Aybay’a Armağan, 2004, s. 301-329 (Roma).

- Topuz, Murat:** *Yargıtay Kararları Işığında Türk Borçlar ve Ticaret Hukukunda Gabin (Aşırı Yararlanma)*, Doç. Dr. Mehmet Somer Anısına Armağan, İstanbul 2006 (Gabin).
- Topuz, Murat:** *İsviçre Borçlar Kanunu'nun (OR) Genel Hükümlerine İlişkin 2020 Tasarısında Haksız Fiilden Doğan Borç İlişkilerinin Düzenleniş Biçimi ve Türk Borçlar Kanunu İle Karşılaştırılması*, MÜHFHAD, Y.: 2016, C.: 22, S.: 3, s. 2693-2714 (OR2020).
- Topuz, Seçkin:** *Türk-İsviçre ve Alman Borçlar Hukukunda Denge Bozulması ve İfa Güçlüğü Durumlarında Sözleşmeye Müdahale*, Yetkin Yayınları, Ankara 2009 (Denge Bozulması).
- Tunçomağ, Kenan:** *Türk Borçlar Hukuku Dersleri*, Genel Hükümler, 1.Cilt, Altıncı Baskı, Sermet Matbaası, İstanbul 1976.
- Turan Başara, Gamze ve Başara, İzzet:** *Borçlar Kanunu Tasarısında İrade Sakatlıkları*, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, Cilt I, Ankara 2010, s. 335-351
- Turan, Gamze:** *Elektronik Sözleşmeler ve Elektronik Sözleşmelere Uygulanacak Hukukun Tespiti*, TBB Dergisi, S: 77, Y: 2008, s. 87-119 (Elektronik Sözleşmeler).
- Turan, Gamze:** *Ölüme Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü*, Yetkin Yayınları, Ankara 2009 (Ölüme Bağlı Tasarruflar).
- Turanboy, Kürşad Nuri:** *Sebepsiz Zenginleşme Davasının Asli-Tali Niteliği*, GÜHFD, C.1, S.2, Y.1997, s. 94-104.
- Türker, Güray:** *İvazlı Alacağın Devrinde Sözleşmeden Dönme ve Buna Bağlı Sonuçların Türk Hukuku ve İsviçre Borçlar Kanunu Genel Tasarısı Çerçevesinde Değerlendirilmesi*, İnÜHFD, C.13 (2), Y.2022, s. 306-322.
- Türkmen, Ahmet:** *Bağışlamanın Geri Alınması*, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.

- Ulusan**, İlhan: *Genel İşlem Şartlarında ve Özellikle Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Haksız Şartlara İlişkin İçerik Denetimi*, İKUHFHD, C: 3, S: 1-2, Y: 2014, s. 27-46.
- Umar**, Bilge ve **Yılmaz**, Ejder: *İspat Yükü*, Ankara 1980.
- Umur**, Ziya: *Roma Hukuku Ders Notları*, 3. Baskı, İstanbul 1999 (Ders Notları).
- Umur**, Ziya: *Roma Hukuku Lügati*, İstanbul 1976, (Lügat).
- Uygur**, Turgut: *Türk Borçlar Kanunu Şerhi*, Cilt I, 2. Baskı, 2012.
- Uyumaz**, Alper: *Elektronik Sözleşmelerin Web Siteleri Aracılığıyla Kurulması ve Bu sözleşmelerin İfası*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. 9, Özel Sayı, 2007, s. 907-930.
- Üçer**, Mehmet: *Roma Hukukunda Laesio Enormis ve Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Gabın*, AÜHFHD, Y.2005, C. 54, S. 4, s. 521-542.
- Ünal**, Akın: *Kelepçeleme Sözleşmeleri*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.
- Ünal**, Akın ve **Koroğlu**, Emre: *Genel İşlem Şartlarının İçerik Denetiminin Sonuçları*, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S.13, Y.2019, Haziran 2019, s. 523-550.
- Ünal**, Mehmet ve **Başpınar**, Veysel: *Şekli Eşya Hukuku*, 9. Baskı, Savaş Kitabevi, Ankara 2017.
- Ünlütepe**, Mustafa: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Ünsal**, Görkem, *Avukatlık Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Hukukî Sonuçları*, Ankara Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2018
- Velidedeoğlu**, Hıfzı Veldet ve **Özdemir**, Refet: *Türk Borçlar Kanunu Şerhi*, Yargıtay Yayınları, Ankara 1987.

- Velidedeoğlu, H.** Veldet ve **Kaynar** Reşad: *Borçlar Hukuku Umumi Hükümler*, İstanbul Matbaacılık, İstanbul 1955
- Vogenauer, Stefan** ve **Kleinheisterkamp, Jan**: *Commentary On The Unidroit Principles of International Commercial Contracts (PICC)*, Oxford University Press, s.449- 456.
- Von Tuhr, Andreas**: *Borçlar Hukukunun Umumi Kısımı*, Cilt 1-2, Yargıtay Yayınları: 15, Ankara 1983, (Çev.: Cevat Edege).
- Yağcıoğlu, Ali** Haydar: *Model Bir Kanun Niteliğindeki İsviçre Borçlar Kanununun Genel Hükümleri Hakkındaki 2020 Tasarısı (OR 2020) Hükümlerine İlişkin Açıklamalar*, Adalet Yayınevi, Ankara Aralık 2021.
- Yalçınduran, Türker**, *Vekalet Sözleşmesinde Ücret*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2007
- Yaşaroğlu, Kamil**: *İslam Hukuku'nda Gabin*, Marmara Üniv. SBE, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1990
- Yavuz, Cevdet**: *Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler)*, 15. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2018. (Yayına Hazırlayanlar: Cevdet Yavuz, Faruk Acar ve Burak Özen), (Yavuz C.)
- Yavuz, Nihat**: *6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerhi*, Cilt 1, Adalet Yayınevi, Ankara 2013 (Şerh).
- Yavuz, Nihat**: *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Getirdiği Değişiklikler ve Yenilikler*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2012 (Yenilikler).
- Yavuz, Nihat**: *Satış Sözleşmeleri*, Adalet Yayınevi, Ankara 2016 (Satış).
- Yavuz, Nihat**: *Uygulamada ve Öğretide Muvazaa, İnançlı İşlem, Nam-ı Müstear ve Kanuna Karşı Hile*, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2014 (Muvazaa).
- Yavuz, Nihat**: *Uygulamada Ecrimisil (Haksız İşgal Tazminatı) Davaları*, 3.

Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2010 (Ecrimisil).

Yavuzaslan, Ceren: *Ecrimisil*, 2. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2021

Yee, Tina: *The Etridge Influence On Undue Influence*, School of Law, University, of Canterbury Masters of Law 2008.

Yelmen, Adem: *Türk Borçlar Kanunu'na Göre Genel İşlem Şartları*, Yetkin Yayınları, Ankara 2014.

Yeniocak, Umut: *Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre Genel İşlem Koşullarının Yargısal Denetimi*, TBB Dergisi, Y: 2013, S: 107, s.75-96 (Genel İşlem)

Yeniocak, Umut: *Türk Borçlar Kanunu'nun Getirdiği Değişiklikler ve Yenilikler*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013 (Borçlar).

Yıldırım, Abdülkerim: *Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 14. Baskı, Monopol Yayınları, Ankara 2023 (Yıldırım, A., Borçlar).

Yıldırım, Mustafa Fadıl: *BorçlarHukukunaGöre Sözleşmenin Kuruluşunda Hile*, Nobel Yayınları, Ankara Kasım 2002 (Hile).

Yıldırım, Mustafa Fadıl: *Borçlar Kanunu Tasarısında İrade Sakatlığı Halleri*, Prof. Dr. Ali Naim İnan'a Armağan, Ankara 2009, s. 931-944 (İrade Sakatlığı).

Yıldırım, Mustafa Fadıl: *Satım Sözleşmesinde Ayıba Karşı Tekeffül (BK. M. Hükümleriyle 194 vd) Borçlar Kanunundaki Genel Hükümlerin (BK. M. 21-24-28-41-96) Yarışması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Eylül 1992 (Ayıba Karşı Tekeffül).

Yılmaz, Ejder: *Hukuk Sözlüğü*, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2014.

Yurdakul, Aylâ: *Menkul ve İstihkak Davalarının MK'na Göre Tetkiki (618/2-902)*,

http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabaru_su/tekmakale/1964-4/01.pdf

Zevkliler, Aydın ve **Gökyayla**, Emre: *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 18. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2018.

Zevkliler, Aydın, **Acabey**, M. Beşir ve **Gökyayla**, Emre: *Medeni Hukuk*, 6.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 1999.

Mehmet Beyhan SEÇKİN
Yargıtay Birinci Ceza Dairesi Üyesi

TEORİ VE UYGULAMADA
KASTEN ÖLDÜRME
SUÇLARI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Teori ve Uygulamada Kasten Öldürme Suçları
Mehmet Beyhan Seçkin

Hukuk Yayınları Dizisi – 3732

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 688 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salamat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 47771
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Akbulut, Berrin**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2020
- Akbulut, Berrin**, “Bağlılık Kuralı”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIV, Yıl 2010, Sayı 1, s. 167-214
- Akbulut, Berrin**, “Kasten Öldürme Suçunun Nitelikli Halleri”, Adalet Dergisi, Yıl 2020/2, Sayı 65, s. 99-165
- Akıncı, Füsun Sokullu**, Kriminoloji, Beta Basım Yayım, İstanbul 2013
- Akıncı, Salih**, Türk Özel Hukukunda İnsan Kökenli Biyolojik Madde (Organ-Doku) Nakli Kavramı ve Bundan Doğan Hukuki Sonuçlar, Yetkin Yayınları, Ankara 1996
- Akkaya, Çetin**, Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara 2017
- Apaydın, Cengiz**, Ceza Hukukunda Doğrudan Kast, Olası Kast, Basit Taksir ve Bilinçli Taksir Kavramları, 2009
- Arslan, Çetin / Azizağaoğlu, Bahattin**, Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi, Asil Yayın Dağıtım, Ankara 2004
- Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Alşahin, M.Emin / Çakır, Kerim**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2019
- Artuk, M. Emin / Gökçen, Ahmet**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2020
- Baba, Yasemin**, “5411 Sayılı Bankacılık Kanununda Düzenlenen Zimmet Suçu Bağlamında Etkin Pişmanlık Uygulaması”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl 3, Sayı 9, 2012, s. 253-280
- Bakıcı, Sedat**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2007
- Bakıcı, Sedat**, “Kan Gütme Saiki ile Adam Öldürme Suçu ve Unsurları”, Ankara Barosu Dergisi, Sayı 2, Yıl 1994, s. 195-206
- Balcı, Fidan / Öztürk, Seyithan**, Hırsızlık ve Yağma Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2017

- Bozbayındır, Ali Emrah**, Olası Kast Kavramı ve Sınırları, Adalet Yayınevi, Ankara 2018
- Centel, Nur / Zafer, Hamide / Çakmut, Özlem**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, Beta Basım Yayım, İstanbul 2020
- Centel, Nur / Zafer, Hamide / Çakmut, Özlem**, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar C.I. Beta Basım Yayım, İstanbul 2007-2011-2017
- Cirit, İsmail Rüştü**, "Kasten Öldürme ve Kasten Yaralama Suçlarının Manevi Unsur Bağlamında İncelenmesi", Yargıtay Dergisi, Cilt 43, Sayı 4, Ekim 2017, s. 797-898
- Cirit, İsmail Rüştü / Atalay, Osman**, Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar, Türkiye Adalet Akademisi, Ankara 2020
- Çanakçıoğlu, Hasan**, "Yangın Emniyet Yolları ve Yangın Emniyet Şerhleri", İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt XX, Sayı 1, 1970, s. 121-155
- Demirbaş, Timur**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019
- Demirbaş, Timur**, Kriminoloji, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016
- Devellioğlu, Ferit**, Osmanlıca Türkçe Sözlük, Rafet Zaimler Kitabevi, İstanbul 1975
- Dönmezer, Sulhi**, Kriminoloji, Beta Basım Yayım, İstanbul 1994
- Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım Cilt 1, Beta Basım Yayım, İstanbul 1997
- Dönmezer, Sulhi**, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, Beta Basım Yayım, İstanbul 2001
- Ekinci, Mustafa / Özcan, Şerafettin**, Açıklamalı-İçtihatlı Kasten Adam Öldürme Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2004
- Erem, Faruk**, "Adam Öldürme", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 10, Sayı 1, Yıl 1953, s. 33-91
- Erem, Faruk**, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Özel Hükümler, Cilt 4, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1985
- Erem, Faruk**, Ceza Hukuku Umumi Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1995
- Erem, Faruk**, "Teammüd", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 1980, Cilt XXXVII, Sayı 1-4, s. 18

- Erem, Faruk / Toroslu, Nevzat.** Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Savaş Yayınevi, Ankara 2000
- Erkekoğlu, Pınar,** “Kimyasal Silah Ajanları: Tarihçeleri, Toksikiteleleri, Sap-tanmaları ve Hazırlıklı Olma”, Hacettepe University Journal of the Faculty of Pharmacy”, Cilt 38, Sayı 1, Ocak 2018, s. 24-38
- Erman, Sahir / Özek, Çetin,** Ceza Hukuku Özel Bölüm-Kişilere Karşı İşle-nen Suçlar, Dünya Yayıncılık, İstanbul 1994
- Esin, Kemal,** Uygulamada Adam Öldürme Suçları, Yetkin Yayınları, Anka-ra 1989
- Fendoğlu, Hasan Tahsin,** Anayasal Derinlik, Yetkin Yayınları, Ankara 2012
- Gödeklı, Mehmet,** “Türk Ceza Öğretisi ve Uygulamasında Etkin Pişman-lık”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Sayı 29, 2017, s. 277-360
- Gökcan, Hasan Tahsin / Artuç, Mustafa,** Türk Ceza Kanunu Şerhi, Cilt 2-3, Adalet Yayınevi, Ankara 2021
- Gökcan, Hasan Tahsin / Artuç, Mustafa,** Ceza ve Usul Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı ve Özel Soruşturma Usulleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2007
- Gökcan, Ahmet / Balcı, Murat / Alşahin, M. Emin / Çakır, Kerim,** Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2017
- Gökcan, Ahmet / Balcı, Murat,** “Kasten Öldürme Suçu (TCK m. 81/1)”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 17, Sayı 1-2, 2011, s. 95-218
- Gökcan, Ahmet / Balcı, Murat,** Kasten Öldürme, Kasten Yaralama, Organ ve Doku Ticareti Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2015
- Göktürk, Neslihan,** Fikri İçtima (Suçların İçtiması), Adalet Yayınevi, Anka-ra 2013
- Gözlüğü, Said Vakkas,** “Nükleer Korku Gölgesinde Uluslararası Barış ve Güvenlik”, Ankara Barosu Dergisi, Yıl 2013, Sayı 2, s. 222-245
- Güngör, Devrim,** Ceza Hukukunda Fiil Üzerinde Hata, Yetkin Yayınları, Ankara 2007
- Hafızoğulları, Zeki / Özen, Muharrem,** Türk Ceza Hukuku Genel Hüküm-ler, US-A Yayıncılık, Ankara 2016
- Hafızoğulları, Zeki / Özen, Muharrem,** Türk Ceza Hukuku Özel Hüküm-ler Toplumla Karşı Suçlar, US-A Yayıncılık, Ankara 2016

- Hafizoğulları, Zeki / Ketizmen, Muammer**, "5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Hayata Karşı Suçlar", Ankara Barosu Dergisi, Yıl 66, Sayı 1, Kış 2008, s. 143-154
- Hakeri, Hakan**, Tıp Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018
- Hakeri, Hakan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2014
- Hakeri, Hakan**, Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013
- Hakeri, Hakan**, Kasten Öldürme Suçları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2006
- Hancı, İ. Hamit / Özdemir, Çağlar / Bozbıyık, Arif / Tuğ, Ayşim**, "Biyolojik Silahlar: Etkileri, Korunma Yöntemleri", Sürekli Tıp Dergisi, Cilt 10, Sayı 9, s. 330-332
- İçel, Kayıhan**, İçel Suç Teorisi, Beta Basım Yayın, II. Kitap, İstanbul 2000
- İskender, Salih Zeki**, "Öğreti ve Yargısal Kararlar Işığında Töre Saikiyle Öldürme Suçunun (Namus Cinayetlerinin) Değerlendirilmesi", Yargıtay Dergisi, Cilt 35, Sayı 1-2, Ocak-Nisan 2009, s. 5-60
- İşten, İnanç**, Türk Hukukunda Suçların İçtimaı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021
- Karataş, Salih**, Uluslararası Hukukta Silahsızlanma ve Kimyasal Silahların Yasaklanması Örgütü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2014
- Kaygusuz, Serap**, Taksirle Öldürme, Taksirle Yaralama, Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2022
- Kaymaz, Seydi**, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma, Adalet Yayınevi, Ankara 2022
- Kaymaz, Seydi**, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa Göre İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Nitelikli Hallerin Diğer Suç Ortaklarına Geçiş Sorunu", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt XVI, Yıl 2012, Sayı 2, s. 117-167
- Kavalalı, Mümin**, "Kan Gütme", Adalet Dergisi, Yıl 54, Sayı 3-4, Mart-Nisan 1963, s. 261-275
- Kılıç, Selçuk**, "Biyolojik Silahlar ve Biyoterörizm", Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi, Cilt 63, No 1-2-3, 2006, s. 1-20
- Koca, Mahmut/ Üzülmez, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2013-2017-2020
- Koca, Mahmut / Üzülmez, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2014

- Koca, Mahmut / Üzülmez, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019-2020
- Malkoç, İsmail / Güler, Mahmut**, Uygulamada Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, 4. Cilt, Adil Yayınevi, Ankara
- Otacı, Cengiz**, Genel Hükümlerle Bağlantılı Olarak Kasten İnsan Öldürme Suçları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009
- Otacı, Cengiz**, "Saikle Öldürme Suçlarında Haksız Tahrik Sorunu", Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Yıl 6, Sayı 59, Temmuz 2011, s. 29-43
- Otacı, Cengiz**, "Hukuka Uygunluk Nedeni Olarak Zilyetliğin Korunması", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl 3, Sayı 10, 2012, s. 537-568
- Otacı, Cengiz**, "Karar İncelemesi, Kan Gütme Saikiyle ve Canavarca Hisle Kasten Öldürme Suçu", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt LXXI, Sayı 1
- Ozansü, Mehmet Cemil**, Ceza Hukukunda Kasttan Doğan Sübjektif Sorumluluk, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2007
- Önder, Ayhan**, Ceza Hukuku Dersleri, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992,
- Özbek, Veli Özer**, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, Cilt 2, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2008
- Özbek, Veli Özer / Doğan, Koray / Bacaksız, Pınar**, Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019
- Özbek, Veli Özer / Kanbur, Nihat / Bacaksız, Pınar**, Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019
- Özbek, Veli Özer / Doğan, Koray / Bacaksız, Pınar**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2019
- Özen, Mustafa**, "5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun İştirak Kurumuna Bakışı", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 70, Yıl 2007, s. 239-254
- Özgenç, İzzet**, Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hukuk Müşavirliği Yayınları, İstanbul 1996
- Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler), Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı, Ankara 2005
- Özgenç, İzzet**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014-2017
- Palut, Adem**, Kasten Adam Öldürme Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2019
- Sancar, Türkan Yalçın**, Mütessesil Suç, Ankara 1995

- Sancar, Türkan Yalçın**, Çok Failli Suçlar, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1998
- Seçkin, Mehmet Beyhan / Beyaz, Süleyman / Sarıgül, Seyfettin**, Hayata Karşı Suçlar, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara 2022
- Seçkin, Mehmet Beyhan**, "Ceza Muhakemesinde Mağdur ve Şikâyetçinin Hakları", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Sayı: 15, Haziran 2020, s. 621-664
- Seçkin, Mehmet Beyhan**, "Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Başvuru Kararları Işığında, Yaşam Hakkından Kaynaklanan Kamu Gücü İhlallerinin Değerlendirilmesi", Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 74, Sayı: 2016/2, s. 419-439
- Seçkin, Mehmet Beyhan / Yerdelen, Erdal**, "Genel Tehlike Yaratmak veya Tehlikeli Vasıtalar Kullanmak Suretiyle Kasten Öldürme Suçu", Ankara Hacı Bayram Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt XXVII, Temmuz 2023, Sayı 3, s. 229-259
- Seçkin, Mehmet Beyhan / Yerdelen, Erdal**, "Canavarca Hisle Öldürme", Ceza Hukuku Dergisi, Aralık 2020, s. 789-830
- Seçkin, Mehmet Beyhan / Yerdelen, Erdal**, "Tasarlayarak Öldürme Suçunda Özel Durumlar ve Yargıtay Yorumu", Ceza Hukuku Dergisi, Aralık 2016, s. 29-61
- Selçuk, Sami**, "Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Canavarca His Sevkiyle Adam Öldürme", Yargıtay Dergisi, Cilt 14, Sayı 4, Ekim 1988, s. 467-482
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Yetkin Yayınları, Ankara 2012
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, Ankara 2012
- Sözüer, Adem**, Suça Teşebbüs, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul 1994
- Şahin, Meral Ekici**, "İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayeti", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı 64 (3) Yıl 2015, s. 637-686
- Şener, Şerife Büşra**, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşan Yaralama Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2023
- Tancı, Metin**, Kasten Öldürme Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2021
- Taner, M. Tahir**, Ceza Hukuku Umumî Kısım, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1949

- Temiz, Bilgehan Savaşçı**, “İştirak Hükümleri Açısından Bağlılık Kuralı”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 65 (4), Yıl 2016, s. 2487-2512
- Tezcan, Durmuş / Erdem, Ruhan / Önok, Murat**, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2006-2014-2017-2020
- Toroslu, Nevzat**, Ceza Hukuku Özel Kısım, Savaş Yayınevi, Ankara 2005
- Turan, Ersin / Otacı, Cengiz**, Kasten İnsan Öldürme Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2016
- Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2011
- Ünver, Yener / Hakeri, Hakan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Cilt 2, Adalet Yayınevi, Ankara 2013
- Yavuz, Ahmet**, “Mukayeseli Hukukta Yaşama Hakkı”, Adalet Dergisi, Sayı 48, 2014, s. 82-120
- Yenen, Osman Şadi**, “Biyolojik Silahlar: Geçmişten Günümüze”, http://www.floradergisi.org/getFileContent.aspx?op=html&ref_id=100&file_name=2..., s. 1-2
- Yenisey, Feridun / Nuhoğlu / Ayşe**, Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararlarının Değerlendirilmesi (2018-2019), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020
- Yenisey, Feridun / Nuhoğlu, Ayşe**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2014
- Yerdelen, Erdal**, Cezanın Belirlenmesi (Türk ve Alman Uygulaması), Adalet Yayınevi, Ankara 2013
- Yerdelen, Erdal / Avcı, Mustafa**, “Garantörsel İhmali Suçta İhmali ve İcrai Davranış Ayrımı”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt XIX, Sayı 1, Ocak 2015, s. 163-190
- Yücel, Mustafa Tören**, Kriminoloji, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara 2014
- Yüksel, Turgut**, Adam Öldürme – Yaralama - İntihara Yönlendirme - İşkence ve Ezizet Suçları, Kazancı Hukuk Yayınevi, İstanbul 2007
- Zafer, Hamide**, Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m.1-75), Beta Basım Yayım, İstanbul 2015

Av. Fatma Dilara İŞLER ALBAYRAK

YAPAY ZEKÂNIN
PATENT HUKUKU ÇERÇEVESİNDE
BULUŞ SAHİPLİĞİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Yapay Zekânın Patent Hukuku Çerçevesinde Buluş Sahipliği
Fatma Dilara İşler Albayrak

Hukuk Yayınları Dizisi – 3706

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 689 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- A Neural Network for Machine Translation, at Production Scale, 27.09.2016, <<https://ai.googleblog.com/2016/09/a-neural-network-for-machine.html>> E. T. 15.09.2023.
- ABADI**, Hamidreza, H. N. / **PECH**, Michael: Artificial Intelligence Trends Based on the Patents Granted by the United States Patent and Trademark Office, IEEE Access, C. 8, 2020, s. 81633–81643.
- ABBOTT**, Ryan: Artificial Intelligence, Big Data and Intellectual Property: Protecting Computer-Generated Works in the United Kingdom, Research Handbook on Intellectual Property and Digital Technologies, Tanya Aplin (Ed.), Edward Elgar Publishing Ltd, 2017, SSRN: <<https://ssrn.com/abstract=3064213>> E. T. 15.09.2023 (Big Data).
- ABBOTT**, Ryan: I Think, Therefore I Invent: Creative Computers and the Future of Patent Law, Boston College Law Review, Vol. 57, S. 4, 2016, s. 1079-1126 (I Think, Therefore I Invent).
- ABBOTT**, Ryan: The Reasonable Robot: Artificial Intelligence and Law, Cambridge University Press, 2020 (The Reasonable Robot).
- ALPAYDIN**, Ethem: Yapay Öğrenme: Yeni Yapay Zekâ, B. 3, Tellekt Yayınları, İstanbul, 2022.
- ARSLAN KART**/ Özlem: “Yapay Zekâ ve Patentlenebilirlik”, **DEMİREZEN**, Umut (Ed.), Geleceği Şekillendiren Teknoloji Yapay Zekâ, Nobel Yayınevi, B.1, 7. Bölüm, Ankara, 2023, s. 185-204.
- ATEŞ**, Mustafa: Fikri Mülkiyet Koruması ve Rekabet Hukuku, Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu-VII, No. 237, 17.04.2009, <<https://www.rekabet.gov.tr/Dosya/etkinlik-yayinlari/24-pdf>> E. T. 15.09.2023.
- Australian Government**, Australia’s AI Ethics Principles, 07.11.2019 <<https://www.industry.gov.au/publications/australias-artificial-intelligence-ethics-framework/australias-ai-ethics-principles#footnote-1-ref>> E. T. 15.09.2023.
- Australian Government**, Australia’s Artificial Intelligence Action Plan, 18.06.2021, <https://webarchive.nla.gov.au/awa/20220816053410/https://www.industry.gov.au/data-and-publications/australias-artificial-intelligence-action-plan>> E. T. 15.09.2023.

- Australian Government**, Safe and responsible AI in Australia, Discussion paper, 01.06.2023 <https://storage.googleapis.com/converlens-au-industry/industry/p/prj2452c8e24d7a400c72429/public_assets/Safe-and-responsible-AI-in-Australia.pdf> E. T. 15.09.2023 (Safe and responsible AI in Australia).
- Australian Government**, Supporting responsible AI: discussion paper, 01.06.2023, <<https://consult.industry.gov.au/supporting-responsible-ai>> E. T. 15.09.2023.
- BAYINDIR**, Anıl Sena: Yapay Zekâ Teknolojilerinin Ortaya Koyduğu Buluşların Patentlenebilirliği, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- BAUM**, Seth/ **GOERTZEL**, Ben/ **GOERTZEL**, Ted: How Long Until Human-Level AI? Results from an Expert Assessment, Technological Forecasting & Social Change, Vol.78, 2011, <https://sethbaum.com/ac/2011_AI-Experts.pdf> E. T. 15.09.2023.
- BERTOLINI**, Andrea: Artificial Intelligence and Civil Liability, Study Requested by the JURI Committee of European Parliament, 2020, <[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/621926/I_POL_STU\(2020\)621926_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/621926/I_POL_STU(2020)621926_EN.pdf)> E. T. 15.09.2023.
- BIBI**, Kainat/ **QUDDUS**, Usman/ **AMIRUDDIN**, Norazuan: Artificial Intelligence and its impact on Intellectual Property Law, Baltic Journal of Law & Politics, V.16, No.1, 2023, s. 259-273, <<https://versita.com/menuscrypt/index.php/Versita/article/view/1131>> E. T. 15.09.2023.
- BONADIO**, Enrico/ **MCDONAGH**, Luke/ **DINEV**, Plamen: Artificial Intelligence As Inventor: Exploring The Consequences For Patent Law, Goldsmiths Research Online, Intellectual Property Quarterly, No.1, 2021, s. 48-66, <<https://research.gold.ac.uk/id/eprint/31858/1/SSRN-id3798767.pdf>> E. T. 15.09.2023.
- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan Ebru: Avrupa Komisyonu'nun Yapay Zekâ Tüzük Teklifi'ne Genel Bir Bakış, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y.13, S.51, 2022, s.19-46, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2520688>> E. T. 15.09.2023 (Yapay Zekâ Tüzük Teklifi).
- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan Ebru: Buluşçu Yapay Zekâ ve Patent Hukuku, Aristo Yayınevi, İstanbul, 2020 (Buluşçu Yapay Zekâ).
- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan Ebru: Robot Hukuku, B.1, Aristo Yayınevi, İstanbul, 2020 (Robot Hukuku).
- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan Ebru: Yapay Zekâ, Endüstri 4.0 ve Robot Üreticiler, Hukuki Bakış, B.2, Aristo Yayınevi, İstanbul, 2021 (Endüstri 4.0).

- BRYNJOLFSSON, Erik/ MCAFEE, Andrew:** Yapay Zekânın Vaadettikleri, **GÖKTEM, Levent** (Çev.), Yapay Zekâ (Dijital Dönüşüm), Harvard Business Review Press, B. 1, Optimist Yayın, İstanbul, 2020.
- BUCHHOLZ, Katharina:** The Companies with the Most AI Patents, 26.01.2023, <<https://www.statista.com/chart/18211/companies-with-the-most-ai-patents/>> E. T. 15.09.2023.
- CHEONG, Benjamin/ QIAO, Linda/ PEIYI, Yu:** China Issues Draft Administrative Measures for Generative Artificial Intelligence Services, Rajah & Tann, Çin, 2023, <<https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=0ed3aaf3-bb22-4e01-9683-f6063684322e>> E. T. 15.09.2023.
- Council of European Union:** ChatGPT in the Public Sector, 2023, <https://www.consilium.europa.eu/media/63818/art-paper-chatgpt-in-the-public-sector-overhyped-or-overlooked-24-april-2023_ext.pdf> E. T. 15.09.2023.
- DAVIES, R. Colins:** An Evolutionary Step in Intellectual Property Rights-Artificial Intelligence And Intellectual Property, Computer Law & Security Review, Vol. 27, No. 6, 2011, s. 601-619.
- DEMİRKOL, Zafer:** Herkes İçin Yapay Zekâ, Destek Yayınevi, B.3, İstanbul, 2022.
- DOĞAN, Mehtap:** Yapay Zekâ Felsefesinde Bilinç Problemi, Doktora Tezi, Ankara, 2020.
- DORNIS, Tim W:** Artificial Creativity: Emergent Works and the Void in Current IP Doctrine, Yale Journal of Law & Technology, Vol. 22, 2020, s. 1-60, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3451480> E. T. 15.09.2023.
- EBERS, Martin:** Regulating AI and Robotics: Ethical and Legal Challenges, Algorithms and Law, Cambridge University Press, 2019, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3392379> E. T. 15.09.2023.
- EBRAHİM, Tabrez:** Artificial Intelligence Inventions & Patent Disclosure, Penn State Law Review, Vol. 125, No. 1, 2020, s. 147-221, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3722720> E. T. 15.09.2023.
- ENGEL, Andreas:** Can a Patent Be Granted for an AI-Generated Invention, GRUR International: Journal of European & International IP Law, C. 69 S. 11, 2020, s. 1123-1129.
- ERDOĞAN, Gökhan:** Yapay Zekâ ve Hukukuna Genel Bir Bakış, Adalet Dergisi, S.66, 2021, s. 117-192, <<https://dergipark.org.tr/tr/pub/adaletdergisi/issue/62377/940007>> E. T. 15.09.2023.
- ERSOY, Çağlar:** Robotlar, Yapay Zekâ ve Hukuk, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.

- European Commission:** Coordinated Plan on Artificial Intelligence, COM (2018) 795 final, Brussels, 07.12.2018, <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0795>> E. T. 15.09.2023.
- European Commission:** Proposal for a Regulation of The European Parliament and of The Council Laying Down Harmonised Rules on Artificial Intelligence (Artificial Intelligence Act) and Amending Certain Union Legislative Acts, COM (2021) 206 final, Brussels, 21.4.2021, <<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/proposal-regulation-laying-down-harmonised-rules-artificial-intelligence>> E. T. 15.09.2023 (Proposal for a Regulation on AI).
- European Commission:** Artificial Intelligence for Europe, Communication from The Commission to The European Parliament, The European Council, The Council, The European Economic and Social Committee and The Committee of The Regions-, COM (2018) 237 final, Brussels, 25.4.2018, <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A237%3AFIN>> E. T. 15.09.2023.
- European Commission:** Communication on Fostering a European approach to Artificial Intelligence, COM (2021) 205 final, Brussels, 21.4.2021, <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=COM%3A2021%3A205%3AFIN>> E.T. 15.09.2023.
- European Commission:** Digital Transformation Monitor – Germany Industrie 4.0, 2017, <https://ati.ec.europa.eu/sites/default/files/2020-06/DTM_Industrie%204.0_DE.pdf> E. T. 15.09.2023.
- European Commission:** Independent High-Level Expert Group on Artificial Intelligence, A definition of AI: Main Capabilities and Disciplines, <<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/definition-artificial-intelligence-main-capabilities-and-scientific-disciplines>> E. T. 15.09.2023 (A definition of AI).
- European Commission:** Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on adapting non-contractual civil liability rules to artificial intelligence (AI Liability Directive), Brussels, 28.9.2022 COM (2022) 496 final, 2022/0303 (COD), <https://commission.europa.eu/system/files/2022-09/1_1_197605_prop_dir_ai_en.pdf> E. T. 15.09.2023.
- European Commission:** Tackling deepfakes in European policy, 2021, <[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690039/EPRS_STU\(2021\)690039_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690039/EPRS_STU(2021)690039_EN.pdf)> E. T. 15.09.2023 (Tackling deepfakes in European policy).
- European Commission:** White Paper on Artificial Intelligence, A European Approach to Excellence and Trust, Brussels, 19.2.2020 COM (2020) 65 final, <https://commission.europa.eu/document/d2ec4039-c5be-423a-81ef-b9e44e79825b_en> E. T. 15.09.2023 (White Paper on Artificial Intelligence).

- European High-Performance Computing Joint Undertaking:** MareNostrum5: a new EuroHPC world-class supercomputer in Spain, 16.06.2022, <https://eurohpc-ju.europa.eu/marenostrum5-new-eurohpc-world-class-supercomputer-spain-2022-06-16_en> E. T. 15.09.2023.
- European Parliament:** Artificial intelligence: How does it work, why does it matter, and what can we do about it?, 2020, <[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/641547/EPRS_STU\(2020\)641547_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/641547/EPRS_STU(2020)641547_EN.pdf)> E. T. 15.09.2023.
- European Parliament:** Civil Law Rules on Robotics, European Parliament resolution of 16 February 2017 with recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics (2015/2103(INL)) (2018/C 252/25) C 252/239, <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017IP0051>> E. T. 15.09.2023.
- European Parliament:** Recommendation to the EU Commission on Civil Law Rules on Robotics (2015/2103(INL), <[https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0005_EN.html#:~:text=1\),conflict%20with%20the%20First%20Law](https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0005_EN.html#:~:text=1),conflict%20with%20the%20First%20Law)> E. T. 15.09.2023.
- European Parliament:** Report on Intellectual Property Rights for The Development of Artificial Intelligence Technologies, (2020/2015(INI)), 02.10.2020, <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0176_EN.html> E. T. 15.09.2023.
- European Patent Office:** Artificial Intelligence, 02.05.2022, <<https://www.epo.org/news-events/in-focus/ict/artificial-intelligence.html>> E. T. 15.09.2023.
- European Patent Office:** Guidelines for Examination in the EPO, Münih, 2023, <https://www.epo.org/modules/epoweb/acdocument/epoweb2/468/en/CA-PL_5-20_en.pdf> E. T. 15.09.2023.
- EVANS, Andrew/ HEIMANN, Anja:** AI Activity in UK Business (An assessment of the scale of AI activity in UK businesses and scenarios for growth over the next twenty years), Londra, 2022, <https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1045381/AI_Activity_in_UK_Businesses_Report_Capital_Economics_and_DCMS_January_2022_Web_accessible_.pdf> E. T. 15.09.2023.
- Executive Order on Memorandum, Guidance for Regulation of Artificial Intelligence Applications, M-21-06, 17.11.2020 <<https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2020/11/M-21-06.pdf>> E. T. 15.09.2023.
- FRASER, Erica:** Computers as Inventors - Legal and Policy Implications of Artificial Intelligence on Patent Law, SCRIPTed: A Journal of Law, Technology and Society, C. 13, S. 3, 2016, s. 305-333.

- FUJII**, Hidemichi/**MANAGI**, Shunsuke: Trends and Priority Shifts in Artificial Intelligence Technology Invention: A Global Patent Analysis, Economic Analysis and Policy, 2018, s. 60-69.
- GEIGER**, Christophe/**FROSIO**, Giancarlo/**BULAYENKO** Oleksandr: Text and Data Mining: Articles 3 and 4 of the Directive 2019/790/EU, Centre for Intellectual Property Studies Research Paper, No: 2019-08, 2019, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3470653> E. T. 15.09.2023.
- GODULLA**, Alexander/ **HOFFMANN**, Christian/**SEIBERT**, Daniel: Dealing with deepfakes- An interdisciplinary examination of the state of research and implications for communication studies, Studies in Communication and Media, 2021, s.72-96, <https://www.researchgate.net/publication/350663190_Dealing_with_deepfakesan_interdisciplinary_examination_of_the_state_of_research_and_implications_for_communication_studies> E. T. 15.09.2023.
- GOERTZEL**, Ben: Artificial General Intelligence: Concept, State of the Art, and Future Prospects, Journal of Artificial General Intelligence, Vol.5, No.1, 2014, s. 1-46, <https://www.researchgate.net/publication/271390398_Artificial_General_Intelligence_Concept_State_of_the_Art_and_Future_Prospects> E. T. 15.09.2023.
- GOODMAN**, Jordana: Homography of Inventorship: DABUS and Valuing Inventors, Duke Law and Technology Review, Vol. 20, No.1, 2022, s. 1-35, <<https://scholarship.law.duke.edu/dltr/vol20/iss1/1/>> E. T. 15.09.2023.
- GÜNEŞ**, İlhami: Sınai Mülkiyet Kanununun Işığında Uygulamalı Patent ve Faydalı Model Hukuku, B.2, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- HARTMANN**, Christian/ **ALLAN**, E.M. Jacqueline/ **HUGENHOLTZ**, P. B/ **QUINTAIS**, P. Joao/ **GERVAIS**, Daniel: Trends and Developments in Artificial Intelligence: Challenges to the Intellectual Property Rights Framework, Final Report, European Commission, 2020, <https://www.ivir.nl/publicaties/download/Trends_and_Developments_in_Artificial_Intelligence-1.pdf> E. T. 07.06.2023.
- HASHIGUCHI**, Mizuki: The Global Artificial Intelligence Revolution Challenges Patent Eligibility Laws, Journal of Business & Technology Law, C. 13 S. 1, 2017, s. 1-35.
- HEINECKE**, Grace: Pay the Troll Toll: The Patent Troll Model Is Fundamentally at Odds with the Patent System's Goal of Innovation and Competition, Fordham Law Review, V. 84, No. 3, 2015, s. 1153-1200, <<https://core.ac.uk/download/pdf/144231015.pdf>> E. T. 30.08.2023.
- HINTZE**, Arend: Understanding the Four Types of AI, from Reactive Robots to Self-Aware Beings, 14.11.2016, <<https://theconversation.com/understanding-the-four-types-of-ai-from-reactive-robots-to-self-aware-beings-67616>> E. T. 15.09.2023.

- HU**, Shuijing: “Comparative Study on Patent Eligibility of Artificial Intelligence in the United States, China and Japan”, 2020 International Conference on Intelligent Transportation, Big Data & Smart City (ICITBS), 2020, s. 965-968 (Patent Eligibility of Artificial Intelligence).
- HU**, Shuijing: “The Influence of Artificial Intelligence Development on Patent Legislation” 2019 International Conference on Robots & Intelligent System (ICRIS), 2019, s. 110-113 (Patent Legislation).
- HU**, Shuijing/ **JIANG**, Tao: “Artificial Intelligence Technology Challenges Patent Laws,” 2019 International Conference on Intelligent Transportation, Big Data & Smart City (ICITBS), 2019, s. 241-244.
- INTERESSE**, Gulia: China to Regulate Deep Synthesis (Deepfake) Technology Starting 2023, China Briefing, 2022, <<https://www.china-briefing.com/news/china-to-regulate-deep-synthesis-deep-fake-technology-starting-january-2023/>> E. T. 15.09.2023.
- JOSHI**, Naveen: 7 Types of Artificial Intelligence, 19.06.2019, <<https://www.forbes.com/sites/cognitiveworld/2019/06/19/7-types-of-artificial-intelligence/?sh=1d8a2c64233e>> E. T. 15.09.2023.
- JOSHUA**, Park: Your Honor, AI, Harvard International Review, 03.04.2020, <<https://hir.harvard.edu/your-honor-ai/>> E. T. 15.09.2023.
- KARA KILIÇARSLAN**, Seda: Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar, Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, Y. 4, S. 2, 2019, s. 363-389, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/775111>> E. T. 15.09.2023.
- KARACA**, Uğur/**KARATAŞ**, Esra: Yapay Zeka Tarafından Meydana Getirilen Fikri Ürünlerin 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa Göre Korunması, MÜHFD, 2022, S.1, s. 17-50, <<https://dergipark.org.tr/tr/pub/mhfd/issue/70711/1137744>> E. T. 15.09.2023.
- KAVUŞTURAN**, Elif: Reforming U.S. Patent Law to Enable Access to Essential Medicines in the Era of Artificial Intelligence, Northwestern Journal of Technology and Intellectual Property, Vol. 18, No. 1, 2020, s. 51-90, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3587523> E. T. 15.09.2023.
- KEISNER**, Andrew/**RAFFO**, Julio/**WUNSCH-VINCENT**, Sacha: Breakthrough technologies- Robotics, innovation and intellectual property, WIPO, Economic Research Working Paper, No. 30, 2015, <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_econstat_wp_30.pdf> E. T. 15.09.2023.
- KESKİN**, Serap: Patent ve Markanın Ceza Normları ile Korunması, Seçkin Yayınevi, B.1, Ankara, 2003.

- KIM**, Daria: "AI-Generated Inventions": Time to Get the Record Straight?, GRUR International, Vol. 69, No. 5, 2020, s. 443-456, <<https://academic.oup.com/grurint/article/69/5/443/5854752>> E. T. 15.09.2023 (AI-Generated Inventions).
- KIRMAZ**, Birol: Yapay Zekâ ve Hukuk, Ankara Batı Adliyesi Dergisi, Y.4, S.7, 2022, s. 62-71.
- Learning from Tay's introduction, 25.03.2016, <<https://blogs.microsoft.com/blog/2016/03/25/learning-tays-introduction/>> E. T. 15.09.2023.
- LEMLEY**, Mark A./ **CASEY**, Bryan: Remedies for Robots, The University of Chicago Law Review, Vol. 86, No. 5, 2019, s. 1311 - 1396 <<https://chicagounbound.uchicago.edu/uclrev/vol86/iss5/3/>> E. T. 15.09.2023 (Remedies for Robots).
- LEMLEY**, Mark A./ **CASEY**, Bryan: You Might Be a Robot, Cornell Law Review, 2019, s. 287-361, <<https://ssrn.com/abstract=3327602>> E. T. 15.09.2023.
- LOHR**, Jason: Artificial intelligence drives new thinking on patent rights, LimGreen IP News, 15.07.2016, s. 2, <<https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=cfb71b99-e4ac-4a13-96cf-7c1fd6e98543>> E. T. 15.09.2023.
- Maintaining American Leadership in Artificial Intelligence, Executive Order, No. 13859, 16.06.2022, <<https://www.federalregister.gov/documents/2019/02/14/2019-02544/maintaining-american-leadership-in-artificial-intelligence>> E. T. 15.09.2023.
- MANYIKA**, James: 10 imperatives for Europe in the age of AI and automation, 02.10.2017, <<https://www.mckinsey.com/featured-insights/europe/ten-imperatives-for-europe-in-the-age-of-ai-and-automation>> E. T. 15.09.2023.
- MAZZI**, Francesca: Patentability of AI Generated Drugs, EPLR, Vol. 4, No. 1, 2020, s. 17-33.
- MCCABE**, David: White House Pushes Tech C.E.O.s to Limit Risks of A.I., 05.05.2023, The New York Times, <<https://www.nytimes.com/2023/05/04/technology/us-ai-research-regulation.html>> E. T. 15.09.2023.
- MCCARTHY**, John/ **MINSKY**, Marvin/ **ROCHESTER**, Nathaniel/ **SHANNON**, Claude: A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence, 31.08.1955, <<http://jmc.stanford.edu/articles/dartmouth/dartmouth.pdf>> E. T. 15.09.2023.
- MCLAUGHLIN**, Michael: Computer-Generated Inventions, 2018, <<https://ssrn.com/abstract=3097822>> E. T. 15.09.2023.

- National Artificial Intelligence Research and Development Strategic Plan 2023 Update, Select Committee on Artificial Intelligence of the National Science and Technology Council, 2023, <<https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2023/05/National-Artificial-Intelligence-Research-and-Development-Strategic-Plan-2023-Update.pdf>> E. T. 15.09.2023.
- OECD**, AI Principles overview, 2019, <<https://oecd.ai/en/ai-principles>> E. T. 15.09.2023.
- OECD**: Artificial Intelligence in Society, OECD Publishing, Paris, 2019 (Artificial Intelligence in Society).
- OECD**: Regulatory Sandboxes in Artificial Intelligence, OECD Digital Economy Papers, OECD Publishing, No. 356, 2023, <<https://www.oecd.org/publications/regulatory-sandboxes-in-artificial-intelligence-8f80a0e6-en.htm>> E. T. 15.09.2023.
- ORIAKHOGBA**, Desmond: Dabus Gains Territory in South Africa and Australia: Revisiting the AI-Inventorship Question, South African Journal of Intellectual Property Law, No.9, 2021, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3998162> E. T. 15.09.2023.
- ÖNDER**, Murat: Yapay Zekâ: Kavramsal Çerçeve, Yapay Zekâ Stratejileri ve Türkiye, ULİSA12, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, S. 2, 2020, s. 3-10.
- ÖZÇELİK**, Şemsi Barış: Yapay Zekânın Veri Koruma, Sorumluluk ve Fikri Mülkiyet Açısından Ortaya Çıkardığı Hukuki Gereksinimler, Adalet Dergisi, No. 66, 2021, s. 87-116.
- ÖZÇELİK**, Şemsi Barış/ **GÜMÜŞ**, Ata: "Hukuksal Bakış Açısıyla Yapay Zekâ", **DEMİREZEN**, Umut (Ed.), Geleceği Şekillendiren Teknoloji Yapay Zekâ, Nobel Yayınevi, B. 1, 7. Bölüm, Ankara, 2023, s. 143-184.
- ÖZKAN ŞAHİN**, Gizem/**ŞAHİN**, Çağatay: Yapay Zekâlı Varlıklara Elektronik Kişilik Tanınmasına İlişkin Eurobotics Raporu ve Fikri Mülkiyet Bağlamında Meseleye Yaklaşım, İnÜHFD, C.13, S.1, 2022, s. 110-128, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1917818>> E. T. 15.09.2023.
- ÖZTÜRK**, Özgür: "Sınai Mülkiyet Kanunu'nda Patent ve Faydalı Modellere İlişkin Düzenlemeler ve Yenilikler", **ŞEHİRALİ ÇELİK**, Feyzan Hayal (Ed.), 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Sempozyumu, Bankacılık ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2017, s. 341-384.
- ÖZTÜRK**, Özgür: Türk Hukukunda Patent Verilebilirlik Şartları, Arıkan Yayıncılık, İstanbul, 2008 (Patent Verilebilirlik Şartları).
- ÖZYİĞİT**, Sinem: "Karşılaştırmalı Hukuktaki Gelişmeler Işığında Deepfake Teknolojisinin Regülasyonu ve Türk Hukuku İçin Öneriler", Bilişim ve Teknoloji Hukuku Yıllığı, Adalet Yayınevi, İstanbul, 2022, s. 479-513.

PARKER, Lynne: The American AI Initiative: The U.S. strategy for leadership in artificial intelligence, OECD. AI, 11.05.2020, <<https://oecd.ai/en/wonk/the-american-ai-initiative-the-u-s-strategy-for-leadership-in-artificial-intelligence>> E. T. 15.09.2023.

POLAT, Cemre: Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukukunda Otonom Sistemler, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.

Preparing for the future of Artificial Intelligence, Executive Office of the President National Science and Technology Council Committee on Technology, Washington D.C., 2016, <https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/whitehouse_files/microsites/ostp/NSTC/preparing_for_the_future_of_ai.pdf> E. T. 15.09.2023.

Press release, Initial £100 million for expert taskforce to help UK build and adopt next generation of safe AI, 24.04.2023, <<https://www.gov.uk/government/news/initial-100-million-for-expert-taskforce-to-help-uk-build-and-adopt-next-generation-of-safe-ai>> E. T. 15.09.2023.

RAMALHO, Ana: Patentability of AI-Generated Inventions-Is a Reform of the Patent System Needed?, Summary Report, Harmonization of Industrial Property Right Systems, 2017, <https://www.iip.or.jp/e/summary/pdf/detail2017/e29_02_Ramalho.pdf> E. T. 15.09.2023.

RAVID, S. Yanisky/ **LIU** Xiaoqiong: When Artificial Intelligence Systems Produce Inventions: An Alternative Model for Patent Law at the 3A Era, Cardozo Law Review, S. 6, 2018, s. 2215-2264.

RUSSELL, Stuart/ **NORVIG**, Peter: Artificial Intelligence: A Modern Approach, B.3, 2010.

Safe and responsible AI, 01.06.2023, Media Releases, <<https://www.minister.industry.gov.au/ministers/husic/media-releases/safe-and-responsible-ai>> E. T. 15.09.2023.

SARI, Onur: Türk Patent Kurumu Nezdinde Patent Edinme Sürecinin Hukuki Değerlendirmesi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.144, 2019, s. 299-354, <<http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2019-144-1876>> E. T. 15.09.2023 (Patent Edinme Süreci).

SARI, Onur: Yapay Zekânın Türk Fikri Mülkiyet Hukukuna Göre Korunması, İzmir Barosu Dergisi 2020, C. 85, S. 1, s. 53-116, <<https://www.izmirbarosu.org.tr/pdfdosya/yapay-zek-nin-t20206417229946.pdf>> E. T. 15.09.2023 (Yapay Zekânın Fikri Mülkiyet Hukukuna Göre Korunması).

SAY, Cem: 50 Soruda Yapay Zekâ, 7 Renk Basım Yayın, B.21, İstanbul, 2021.

- SCHERER**, Matthew U: Regulating Artificial Intelligent Systems: Risks, Challenges, Competencies, and Strategies, Harvard Journal of Law & Technology, Vol. 29, No. 2, 2016, s. 354-398, <<https://jolt.law.harvard.edu/articles/pdf/v29/29HarvJLTech353.pdf>> E. T. 15.09.2023.
- SCHOLZ**, Samuel: A Siri-ous Societal Issue: Should Autonomous Artificial Intelligence Receive Patent Or Copyright Protection?, Cybaris: An Intellectual Property Law Review, C. 11, 2020, s. 81-133.
- SCHUSTER**, W. Michael: Artificial Intelligence and Patent Ownership, Washington & Lee Law Review, Vol. 75, No. 4, 2018, s. 1945-2004.
- SEZGİN**, Şennur: Economics of Law, BİLTÜRK Journal of Economics and Related Studies, Vol. 1, No. 1, 2019, s. 84-11, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/643870>> E. T. 15.09.2023.
- SHEMTOV**, Noam: A Study on Inventorship in Inventions Involving AI Activity, Commissioned by the European Patent Office, 2019, <[https://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/3918F57B010A3540C125841900280653/\\$File/Concept_of_Inventorship_in_Inventions_involving_AI_Activity_en.pdf](https://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/3918F57B010A3540C125841900280653/$File/Concept_of_Inventorship_in_Inventions_involving_AI_Activity_en.pdf)> E. T. 15.09.2023.
- SOMERS**, James: The Man Who Would Teach Machines to Think, The Atlantic, 2013, <<https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2013/11/the-man-who-would-teach-machinesto-think/309529/>> E. T. 15.09.2023.
- STIERLE**, Martin: A De Lege Ferenda Perspective on Artificial Intelligence Systems Designated as Inventors in the European Patent System, GRUR International: Journal of European & International IP Law, C. 70, S. 2, 2021, s. 115-133.
- SULUK**, Cahit/ **KARASU**, Rauf/ **NAL**, Temel: Fikri Mülkiyet Hukuku, B.5, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- SUMMERFIELD**, Mark: The Impact of Machine Learning on Patent Law, Part 3: Who is the Inventor of a Machine-Assisted Invention?, Patentology, 21.01.2018, <<https://blog.patentology.com.au/2018/02/the-impact-of-machine-learning-on.html>> E. T. 15.09.2023.
- SUMMERFIELD**, Mark: The Impact of Machine Learning on Patent Law, Part 2: Machine-Assisted Inventing, Patentology, 21.01.2018, <https://blog.patentology.com.au/2018/01/the-impact-of-machine-learning-on_21.html> E. T. 15.09.2023.
- Supporting the Development of Guidelines for Ethical Development of Artificial Intelligence, Resolution, H.RES.153, 27.02.2019, <<https://www.congress.gov/bill/116th-congress/house-resolution/153/text>> E. T. 15.09.2023.
- ŞEHİRALİ**, Feyzan Hayal: Patent Hakkının Korunması, Ankara, 1998.

- TEKİNALP**, Ünal: Fikri Mülkiyet Hukuku, B.5, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012.
- THALDAR**, Donrich/**NAIDOO**, Meshandren: AI inventorship: The right decision?, South African Journal of Science, V. 117, No. 11/12, 2021, <https://www.researchgate.net/publication/356613402_AI_inventorship_The_right_decision> E. T. 15.09.2023.
- THALER**, Stephen: Dabus Faq, 15.01.2023, <<https://www.linkedin.com/pulse/dabus-faq-dr-stephen-thaler/>> E. T. 15.09.2023.
- TULL**, Susan Y. / **Miller**, Paula E.: Patenting Artificial Intelligence Issues of Obviousness, Inventorship, and Patent Eligibility, RAIL: The Journal of Robotics, Artificial Intelligence & Law 2018, C. 1, S. 5, s. 313-326, <<https://www.finnegan.com/a/web/197825/PUBLISHED-The-Journal-of-RoboticsArtificial-Intelligence-L.pdf>> E. T. 15.09.2023.
- TURING**, Alan: Computing Machinery and Intelligence, Mind, Vol. 59, No. 236, 1950, Oxford University Press, s. 433-460, <<https://www.cs.mcgill.ca/~dprecup/courses/AI/Materials/turing1950.pdf>> E. T. 15.09.2023.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi**, Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi (2021-2025), 2021, <<https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/Genel/File/TR-UlusalYZStratejisi2021-2025.pdf>> E. T. 15.09.2023.
- UK Government**, A pro-innovation approach to AI regulation, Presented to Parliament by the Secretary of State for Science, Innovation and Technology by Command of His Majesty, 29.03.2023, <https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1146542/a_pro-innovation_approach_to_AI_regulation.pdf> E. T. 15.09.2023 (A pro-innovation approach to AI regulation).
- UK Government**, Algorithmic Transparency Recording Standard Hub, 05.01.2023, <<https://www.gov.uk/government/collections/algorithmic-transparency-recording-standard-hub>> E. T. 15.09.2023.
- UK Government**, Guidance, National AI Strategy-AI Action Plan, 18.07.2022, <<https://www.gov.uk/government/publications/national-ai-strategy-ai-action-plan/national-ai-strategy-ai-action-plan>> E. T. 15.09.2023.
- UK Government**, Guidance, Turing Artificial Intelligence, 18.10.2022, <<https://www.gov.uk/government/publications/turing-artificial-intelligence-fellowships/turing-artificial-intelligence-fellowships>> E. T. 15.09.2023.
- UK Government**, Skills Bootcamps training providers, <<https://www.gov.uk/government/publications/skills-bootcamps-training-providers>> E. T. 15.09.2023.

- UK Government:** National AI Strategy, Presented to Parliament by the Secretary of State for Digital, Culture, Media and Sport by Command of Her Majesty, 22.09.2021, <https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1020402/National_AI_Strategy_-_PDF_version.pdf> E. T. 15.09.2023.
- ÜNAL,** Erdem: Yapay Zekâdan Sanatçıya, Bilim ve Teknik, S. 613, Aralık, 2018, s. 58-66, <https://bilimteknik.tubitak.gov.tr/system/files/makale/2018_aralik_613_bilim_ve_teknik_58.pdf> E. T. 15.09.2023.
- VERTINSKY,** Liza: Boundary-Spanning Collaboration and the Limits of Joint Inventorship Doctrine, Houston Law Review, Vol.55, No.1, 06.12.2017, s. 401-450, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3083471> E. T. 15.09.2023.
- WANG,** Li/ **HU,** Shuijing: "Patent Protection for Artificial Intelligence in Europe," 2020 International Conference on Intelligent Transportation, Big Data & Smart City (ICITBS), 2020, s. 591-594.
- WIPO:** Opposition and Administrative Revocation Mechanisms, <https://www.wipo.int/scp/en/revocation_mechanisms/> E. T. 15.09.2023.
- YUSUFOĞLU,** Fülürya: Patent Verilebilirlik Şartları, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.
- YILMAZTEKİN,** Hasan Kadir: Türk Fikri Haklar Hukuku Yapay Zekâ Tarafından Meydana Getirilen Eserleri Korumak İçin Hazır Mı?, GSÜHFD, Vol. 19, No. 2, 2020, s. 1513-1586, <<https://dosya.gsu.edu.tr/docs/hukukfakultesi/tr/fakultedergisi/GSUHFD-2020-2.pdf#page=970>> E. T. 15.09.2023.

KARARLAR

Boards of Appeal of the European Patent Office, J 0008/20.

EPO Temyiz Kurulu Kararı, T 32/81, Case Law of the Boards of Appeal of the European Patent Office, 2010.

EPO, 27.01.2020, EP 18 275 163.6.

EPO, 27.01.2020, EP 18 275 174.3.

England and Wales High Court (Patents Court) Decisions, Thaler v The Comptroller-General of Patents, Designs and Trade Marks, [2020] EWHC 2412 (Pat), 21.09.2020.

The High Court of Justice Business and Property Courts of England and Wales Patents Court (ChD), 21.09.2020, Bus LR 2146, Thaler v. The Comptroller-General of Patents, Designs and Trade Marks, [2020] EWHC 2412 (Pat), 21.09.2021.

England and Wales Court of Appeal (Civil Division) Stephan Thaler v. Comptroller General of Patents Trademarks and Designs, Court of Appeal (Civil Division), A3/2020/1851, EWCA Civ. 1374, 2021, 21.09.2021.

USPTO, 16/524,350, 22.04.2020.

United States Court of Appeals for the Federal Circuit, Univ of Utah v. Max-Planck-Gesellschaft Zur Forderung der Wissenschaften E.V., 734 F.3d 1315 (Fed. Cir. 2013)

United States Court of Appeals for the Federal Circuit, Beech Aircraft Corp. v. EDO Corp., 990 F.2d 1237 (Fed. Cir. 1993).

US District Court for The Eastern District of Virginia, Civil Action No. 1:20cv903, Thaler v. Hirshfeld, 24.02.2021.

Supreme Court of United States, Mohamad v. Palestinian Auth, 566 U.S. 449, 18.04.2012.

Australian Patent Office, No. 2019363177, Stephan L. Thaler, APO 5, 09.02.2021.

Federal Court of Australia, Thaler v. Commissioner of Patents, FCA 879, Federal Court of Australia, 30.07.2021.

Federal Court of Australia-Full Court, Commissioner of Patents v. Thaler v., FCAFC 62, 13.04.2022

German Patent and Trademark Office, Patent Application No. 10 2019 128 120.2,
File No. 11 W (pat) 5/21, 11.11.2021

Intellectual Property Office of New Zealand, Stephen L. Thaler NZIPOPAT 2,
31.01.2022.

Federal Court of Australia, JMVB Enterprises Pty Ltd v Camoflag Pty Ltd, FCAFC
141, 2006, 154 FCR 348.

UK Intellectual Property Office, 04.12.2019, BL O/741/19

E D İ T Ö R L E R

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba BAYRAKTAR
Dr. Öğr. Üyesi Ufuk Ramazan ÇAKMAK

İNSAN HAKLARI HUKUKU

3. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İnsan Hakları Hukuku Kitap adı

Editörler: Tuğba Bayraktar – Ufuk Ramazan Çakmak

Hukuk Yayınları Dizisi – 3217

Üçüncü Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 691 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Sözkesen Matbaacılık Sanayi ve Tic. A.Ş.

İvedik OSB 1518.Sokak Mat-Sit İş Merkezi No. 2/40 Yenimahalle/Ankara

Tel: (0312) 395 21 10

Sertifika No: 49363

BİRİNCİ KISIM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Arş. Gör. Rabia TEPEKAYA

I. İNSAN HAKLARI HUKUKUNDA TEMEL KAVRAMLAR

İnsan hakları hukuku hem felsefi hem de hukuki boyutu olan çeşitli kavramlar içerir. Hak, özgürlük, ödev, insan onuru, kamu özgürlükleri, temel hak ve özgürlükler gibi kavramlar insan haklarının ne olduğunun bir çerçeveye oturtulması için büyük önem arz eder. Üstelik bu kavramların felsefi ve ideolojik düzlemdeki görünümleri genel olarak insan, devlet, toplum ve hukuk hakkında da ipuçları taşır. Öyle ki insanın değeri, demokrasi, liberalizm, adalet, hukuk devleti gibi olgular insan haklarından ve onun ilişkili olduğu kavramlardan bağımsız düşünülemez. Zihnimizde bir insan hakları tablosunun oluşması için öncelikle bu kavramların ne anlama geldiğine bakalım.

A. Özgürlük Kavramı

İnsan hakları denildiğinde akla ilk olarak hak ve özgürlük kavramları gelir. İnsan hakları hukukunun temelinde de insanın hak ve özgürlükleri vardır. Bunlardan özgürlük kavramı öyle geniş ve çeşitli anlamlar içerir ki ortak bir tanımda buluşulması imkânsızdır. Hakikaten özgürlüğün ne olduğu, sınırlarının olup olmadığı, insanın ne zaman özgür sayılacağı, özgürlüğün gerçekleşmesi için neler yapılabileceği gibi sorular etik, psikoloji, sosyoloji ve benzeri pek çok alanda, çok çeşitli şekillerde yanıtlanmıştır. Kavramın bu felsefi derinliğiyle pratikteki karşılığı arasında bir denge kurmaksa yüzyıllardır çözümlenememiş bir meseledir. Biz bu başlıkta özgürlük kavramının insan hakları ve hukuku açısından anlamları üzerinde duracağız. Bu anlamları biçimlendirdiği ölçüde felsefi bakış açılarını da ihmal etmeyeceğiz.

Özgürlüğün sözlük anlamı, herhangi bir kısıtlama ve zorlamaya bağlı olmaksızın düşünüp davranabilme, her türlü dış etkiden bağımsız olarak insanın kendi iradesine, kendi düşüncesine dayanarak karar vermesi du-

KAYNAKLAR

- AĞAOĞULLARI, Mehmet Ali, "Aydınlanma: Düşünceler Yumağı", Sokrates'ten Jakobenlere Batı'da Siyasal Düşünceler, 5. Baskı, Editör: AĞAOĞULLARI, Mehmet Ali, İletişim Yayınları, Ankara, 2015.
- AĞAOĞULLARI, Mehmet Ali, "Fransız Devriminde Birey-Devlet İlişkisi (1789-1794)", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C: 44, S: 03, 1989, s. 195-228.
- AĞAOĞULLARI, Mehmet Ali, "Jean-Jacques Rousseau: Halk Kendini Yaratıyor", Sokrates'ten Jakobenlere Batı'da Siyasal Düşünceler, 5. Baskı, Editör: AĞAOĞULLARI, Mehmet Ali, İletişim Yayınları, Ankara, 2015.
- AKAD, Mehmet/ VURAL DİNÇKOL, Bihterin/ BULUT, Nihat, Genel Kamu Hukuku, 13. Baskı, Der Yayınları, İstanbul, 2017.
- AKYILDIZ, Ali, "Sened-i İttifak", TDV İslam Ansiklopedisi, C: 36, s. 512-514.
- ARENDDT, Hannah, İnsanlık Durumu, 10. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul, 2021.
- AYBAY, Rona, İnsan Hakları Hukuku, 3. Baskı, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2017.
- BİLMEZ, Nurettin, "Osmanlı Devleti'nde İnsan Hakları Alanında Yaşanan Dönüşüm Üzerine Bir Değerlendirme", Social Science Development Journal, C: 3, S: 9, 2018, s. 146-156.
- BOWKER, Wilbur F., "Basic Rights and Freedoms: What are They", Canadian Bar Review, C: 37, S: 1, 1959, s. 43-66.
- BROWN, Chris, "Universal Human Rights: A Critique", The International Journal of Human Rights, C: 1, S: 2, 1997, s. 41-65.
- CMIEL, Kenneth, "The Recent History of Human Rights", The American Historical Review, C: 109, S: 1, 2004, s. 117-135.
- ÇEÇEN, Anıl, "Devlet ve İnsan Hakları", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S: 6, 1989, s. 826-845.
- D'AMATO, Anthony, "The Concept of Human Rights in International Law", Columbia Law Review, C: 82, S: 6, 1982, s. 1110-1159.
- DİNÇKOL, Bihterin, "Atina Demokrasısından Roma Cumhuriyetine – Demos'tan Populus Romanus'a", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 23, S: 3, 2017, s. 751-765.

- DOĞAN, İlyas, "İnsan Hakları Hukukunun Temel Özellikleri", Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Ed.: DOĞAN, İlyas, Astana Yayınları, Ankara, 2019, s. 3-32.
- DOĞAN, İlyas, "Avrupa Konseyi Çerçevesinde İnsan Haklarını Koruma Sistemi", Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Ed.: DOĞAN, İlyas, Astana Yayınları, Ankara, 2019, s. 33-66.
- DOMARADZKI, Spasimir/ KHVOSTOVA, Margaryta/ PUPOVAC, David, "Karel Vasak's Generations of Rights and the Contemporary Human Rights Discourse", Human Rights Review, 2019, S: 20, s. 423-443.
- DONNELLY, Jack, Teoride ve Uygulamada Evrensel İnsan Hakları, Çeviren: ERDOĞAN, Mustafa, KORKUT, Levent, Yetkin Yayınları, Ankara, 1995.
- ENGLE, Eric, "Third Party Effect of Fundamental Rights (Drittwirkung)", Hanse Law Review, C: 5, S: 2, 2009, s. 165-173.
- ERDOĞAN, Mustafa, "İnsan Haklarına Kavramsal Bir Yaklaşım", YTD, S: 21, 1998, s. 7-16.
- FEINBERG, Joel, "Duties, Rights and Claims", American Philosophical Quarterly, C:3, S: 2, 1966, s. 137-144.
- GILTAIJ, Jacob, "Human Rights, Roman Law and Stoicism", Academy of Athens Yearbook of the Research Centre for the History of Greek Law, C: 46, 2016, s. 105-131.
- GARDBAUM, Stephen, "The Horizontal Effect of Constitutional Rights", Michigan Law Review, C: 102, S: 3, 2003, s. 387-459.
- GÖZLER, Kemal, "Anayasa Değişikliğinin Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması Bakımından Getirdikleri ve Götürdükleri: Anayasanın 13'üncü Maddesinin Yeni Şekli Hakkında Bir İnceleme", Ankara Barosu Dergisi, C: 59, S: 4, 2001, s. 53-67, <https://www.anayasa.gen.tr/madde13.htm> [Erişim Tarihi: 20. 07. 2022]
- GÖZLER, Kemal, İnsan Hakları Hukukuna Giriş, 2. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2020.
- GÜRİZ, Adnan, Hukuk Başlangıcı, 19. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2019.
- ISHAY, Micheline, The History of Human Rights: From Ancient Times to the Globalization Era, University of California Press, California, 2004.
- KALABALIK, Halil, İnsan Hakları Hukukuna Giriş, 3. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2021.

- KAPANİ, Münci, *Kamu Hürriyetleri*, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 1993.
- KARAKAYA, Talip, "Varoluşçu Felsefede Başkası ve Özgürlüğün Sınırı Problemi", *Birinci Uluslararası Felsefe Kongresi*, Editör: SERİN, İsmail, Bursa, 14-16 Ekim 2010, s. 82-91.
- KARAL, Enver Ziya, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C: 1, Ankara, t.y.
- KATEB, George, *Human Dignity*, Harvard University Press, London, 2011.
- KLEINING, John/ EVANS, Nicholas G., "Human Flourishing, Human Dignity, and Human Rights", *Law and Philosophy*, S: 32, 2013, s. 539-564.
- LANE, Lottie, "The Horizontal Effect of International Human Rights Law in Practice", *European Journal of Comparative Law and Governance*, C: 5, S: 1, 2018, s. 5-88.
- LESCUYER, Georges, "Libertés Publiques", *Encyclopædia Universalis France*, <https://www.universalis.fr/encyclopedie/libertes-publiques/> [Erişim Tarihi: 28. 06. 2022]
- MCCORQUODALE, Robert, "Impact on State Responsibility", *The Impact of Human Rights on General International Law*, Editör: KAMMINGA, Menno, SCHEININ, Martin, Oxford University Press, 2019, s. 235-254, [Erişim Tarihi: 28. 07. 2022]
- MERCIER, Andre, "İnsan Haklarının Temelleri", *İnsan Haklarının Felsefi Temelleri*, 4. Baskı, Editör: KUÇURADİ, İoanna, Türkiye Felsefe Kurumu, Ankara, 2016, s. 25-38.
- MONTESQUIEU, Kanunların Ruhu, Çeviren: BALDAŞ, Fehmi, Hiperlink Yayınları, İstanbul, 2014.
- PIECHOWIAK, Marek, "Plato and the Universality of Dignity", *Themis Polska Nova*, C: 9, S: 2, 2015, s. 5-25.
- ROUSSEAU, Jean Jacques, *İnsanlar Arasındaki Eşitsizliğin Kaynağı*, Çeviren: İLERİ, Rasih Nuri, Say Yayınları, İstanbul, 2013.
- ROUSSEAU, Jean Jacques, *Toplum Sözleşmesi*, 30. Baskı, Çeviren: GÜNYOL, Vedat, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2021 (ROUSSEAU (2021))
- SALİHPAŞAOĞLU, Yaşar, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Yargılamada Kullandığı Yöntem, İlke ve Usuller", *Adalet Yayınevi*, Ankara, 2020.
- SALİHPAŞAOĞLU, Yaşar/ GÜMÜŞ BOYACI, Özgem Tuğçe, "Bir Modern Devlet ve Egemenlik Miti: Westphalia Barışı", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C: 15, S: 1, 2020, s. 191-224.

- SEN, Amartya, "Elements of a Theory of Human Rights", *Philosophy & Public Affairs*, C: 32, S: 4, 2004, s. 315-356.
- STIRN, Bernard, "Ordre public et libert es publiques", *Archives de philosophie du droit*, C: 58, 2015, s. 5-15.
- STROSSEN, Nadine, "Civil Liberties", *Civil Rights Law Journal*, C: 4, S: 2, 1994, s. 253-274.
- SULMASY, Daniel P., "Human Dignity and Human Worth", *Perspectives On Human Dignity: A Conversation*, Springer, Dordrecht, 2007, s. 9-18.
- SUTER, Keith, "The Third Era of Human Rights", *Medicine, Conflict and Survival*, C: 23, S: 3, 2007, s. 213-227.
- TEZCAN, Durmuş/ ERDEM, Mustafa Ruhan/ SANCAKDAR, Oğuz/ ÖNOK, Rifat Murat, *İnsan Hakları El Kitabı*, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- UYGUN, Oktay, *Devlet Teorisi*, 7. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- ÜLKEN, Hilmi Ziya, *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi*, 14. Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2018.
- VASAK, Karel, "Human Rights: A Thirty-Year Struggle: The Sustained Efforts to Give Force of Law to The Universal Declaration of Human Rights", *UNESCO Courier*, 1977, C: 30, S: 11, s. 29-32.
- ZABCI, Filiz, "Bodin'den Hobbes'a Doğru", *Sokrates'ten Jakobenlere Batı'da Siyasal Düşünceler*, 5. Baskı, Editör: AĞAOĞULLARI, Mehmet Ali, İletişim Yayınları, Ankara, 2015.
- ZABCI, Filiz, "Montesquieu: Yasaların Ruhu ve Siyasal  zg rl k", *Sokrates'ten Jakobenlere Batı'da Siyasal Düşünceler*, 5. Baskı, Editör: AĞAOĞULLARI, Mehmet Ali, İletişim Yayınları, Ankara, 2015.

İKİNCİ KISIM

HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN DÜZENLENMESİ VE SINIRLANMASI

Dr. Öğr. Üyesi Cansu Büşra ÖLMEZ

I. HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN DÜZENLENMESİ

A. Genel Olarak Düzenleme Kavramı

Hak ve özgürlüklerin çoğu etkili olabilmek için garanti ettikleri yaşam alanı ve ilişkilerinin hukuksal açıdan düzenlenmesine ihtiyaç duyarlar¹. Hak ve özgürlükler alanında düzenleme kavramı, hukuki metinlerde o hak ve özgürlüğün varlığını, esaslarını ve öz kısmını belirleyip ortaya koymak anlamına gelmektedir. Başka bir deyişle, hak ve özgürlüklerin düzenlenmesi onların kullanım şartları, şekil ve usulleri ile sınırlarının ve güvencelerinin belirlenmesi demektir². Bu belirleme, devletin hukuk sistemi tarafından değişik düzey ve şekillerde yapılmaktadır. Hak ve özgürlükler pozitif hukuk metninin türüne göre anayasa, kanun ve kanun altı normlar olmak üzere değişik norm türleri tarafından tanınmakta ve düzenlenmektedir³. Ancak bunlar içinde en yaygın olanı hak ve özgürlüklerin anayasa ile düzenlenmesidir. Günümüzde hemen hemen her ülkenin anayasası hak ve özgürlükleri düzenlemekte ve güvence altına almaktadır. Böylece pozitif hukukun bir parçası haline gelen hak ve özgürlükler hukuken bağlayıcı bir güce kavuşmakta ve daha güvenceli hale gelmektedir⁴.

¹ GÖREN, Zafer, Anayasa Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 487.

² GÖZLER, Kemal, İnsan Hakları Hukukuna Giriş, Ekin Yayınları, Bursa, 2021, s. 159.

³ GÖZLER, Kemal, Anayasa Hukukunun Genel Teorisi C.II, Ekin Yayınları, Bursa, 2020, s. 518.

⁴ EREN, Abdurrahman, Türkiye’de İnsan Haklarının Korunması Uluslararası Koruma Mekanizmaları ve Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Rolü, Turhan Kitabevi, Ankara 2007, s. 95.

KAYNAKLAR

- AIHM, Tematik Bilgi Notu (2015), Olağanüstü Hallerde Yükümlülükleri Askıya Alma, https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Derogation_TUR.pdf, 23/5/2022. T.C. Adalet Bakanlığı, 2015.
- AKAD, Mehmed/ VURAL DİNÇKOL, Bihterin/ BULUT, Nihat, Genel Kamu Hukuku, Der Yayınları, İstanbul, 2021.
- ANAYURT, Ömer, Türk Anayasa Hukukunda Toplanma Hürriyeti, Kazancı Yayınları, İstanbul, 1998.
- ARSLAN ÖNCÜ, Gülay, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin Yetki Saptırması Yasağı (Md. 18) Bağlamında İspat Yükü ve İspat Standardı Meselesi”, Anayasa Hukuku Dergisi, C. 10, S. 19, 2021, s. 93-166.
- ATAR, Yavuz, Türk Anayasa Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- BAKIRCI, Hasan, “Anayasa Mahkemelerinin Olağanüstü Hâllerde Temel Hakların Korunmasındaki Rolü”, Anayasa Yargısı Dergisi 34, Anayasa Mahkemesi Yayınları: 68, Ankara, 2017, s. 91-95.
- BÜYÜK, Mehmet Emin, Uluslararası Hukukta Hukukun Genel İlkeleri, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2018.
- BYERS, Michael, Custom, Power and the Power of Rules: International Relations and Customary International Law, Cambridge University Press, 1999.
- DOĞAN, İlyas, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Astana Yayınları, Ankara, 2021.
- DUYMAZ, Erkan, “Hak ve Özgürlüklerin Kısıtlanmasında Yetkinin Kötüye Kullanılması ve Yetki Saptırması”, İtir Aladağ Görentaş (ed), Avrupa İnsan Hakları Sistemi ve Türkiye Seçilmiş Haklar Bakımından Bir Değerlendirme, Nobel Bilimsel Eserler, 2020.
- ERDOĞAN, Mustafa, İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku, Hukuk Yayınları, Ankara, 2020.
- EREN, Abdurrahman, Özgürlüklerin Sınırlanmasında Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri, Beta Yayınları, İstanbul, 2004. (EREN 2004).
- EREN, Abdurrahman, Türkiye’de İnsan Haklarının Korunması Uluslararası Koruma Mekanizmaları ve Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Rolü, Turhan Kitabevi, Ankara 2007.
- EREN, Abdurrahman, Anayasa Hukuku Dersleri (Genel Esaslar-Türk Anayasa Hukuku), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020. (EREN 2020).

- ESEN, Selin, Karşılaştırmalı Hukukta ve Türkiye’de Olağanüstü Hal Rejimi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008.
- GOLDSMITH, Jack L. /POSNER, Eric A., A Theory of Customary International Law, The University of Chicago Law Review, Vol. 66, No. 4, 1999, s. 1113-1177.
- GÖLCÜKLÜ, Feyyaz/ GÖZÜBÜYÜK, Şeref, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, 11. Ek Protokole Göre Hazırlanıp Genişletilmiş 3. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2002.
- GÖREN, Zafer, Anayasa Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- GÖREN, Zafer, “Temel Hakların Sınırlanması- Sınırlamanın Sınırları”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Y. 6, S. 12 Güz 2007/2, s. 39-59.
- GÖZLER, Kemal, Anayasa Hukukunun Genel Teorisi C.II, Ekin Yayınları, Bursa, 2020. (GÖZLER 2020/1a)
- GÖZLER, Kemal, İnsan Hakları Hukukuna Giriş, Ekin Yayınları, Bursa, 2021. (GÖZLER, 2021/1a)
- GÖZLER, Kemal, Türk Anayasa Hukuku, Ekin Yayınları, Bursa, 2021. (GÖZLER 2021/1b)
- GÖZLER, Kemal, İnsan Hakları Hukuku, Ekin Yayınları, Bursa, 2020. (GÖZLER 2020/1b)
- GÜNEŞ, Ahmet M., İnsan Hakları Hukukuna Giriş, Adalet Yayınları, Ankara, 2020.
- HAKYEMEZ, Yusuf Şevki, “Temel Hak ve Özgürlüklerde Objektif Sınır Kavramı ve Düşünce Özgürlüğünün Objektif Sınırları”, AÜSBFD C. 57, S.2, s.17-40.
- KABOĞLU, İbrahim Ö., Anayasa Hukuku Dersleri (Genel Esaslar), Legal Yayıncılık, İstanbul, 2020. (KABOĞLU 2020)
- KABOĞLU, İbrahim Ö., Düşünce Özgürlüğü, İnsan Hakları, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2000.
- KABOĞLU, İbrahim Ö., Özgürlükler Hukuku İnsan Hakları Genel Kuramına Giriş, İmge Kitabevi, İstanbul, 2013. (KABOĞLU 2013)
- KALABALIK, Halil, İnsan Hakları Hukukuna Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- KANADOĞLU, Korkut, Türk ve Alman Anayasa Yargısında Anayasal Değerlerin Çatışması ve Uyumlaştırılması, Beta Yayınları, İstanbul, 2000.
- KAPANİ, Münci, Kamu Hürriyetleri, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.

- METİN, Yüksel, *Ölçülülük İlkesi Karşılaştırmalı Bir Anayasa Hukuku İncelemesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2002. (METİN 2002).
- METİN, Yüksel, "Temel Hakların Sınırlandırılması ve Ölçülülük: Ölçülülük İlkesi Evrensel Bir Anayasal İlke Midir?", *SDÜHFD C. 7, S. 1*, 2017, s. 1-74. (METİN 2017)
- OĞURLU, Yücel, "AİHM Kararları ve Türk İdare Hukukunda Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılmasında Bir Yargısal Denetim Ölçütü Olarak "Ölçülülük İlkesi"", *DEÜHF Turhan Tufan Yüce Armağanı, C.4, S.1*, 2001, s. 485-521.
- OĞURLU, Yücel, *Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük İlkesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2002.
- ÖLMEZ, Cansu Büşra, "Prohibition of Abuse of Right Within The Scope of Individual Application to The Constitutional Court", 7. Uluslararası Asos Congress Hukuk Sempozyumu, 27-29 Mayıs 2021, s. 479-492.
- ÖZBUDUN, Ergun, *Türk Anayasa Hukuku, Yetkin Yayınları*, Ankara, 2021.
- ÖZPOLAT, Haşim, "Anayasa Mahkemesi'nin Bireysel Başvuru Kararlarında Maddi Anlamda Kanun Kriteri", *TAAD, Y. 9, S. 33*, Ocak 2018, s. 609-622.
- RAINEY, Bernadette/ WICKS, Elizabeth/ OVEY, Clare, *The European Convention on Human Rights*, 7th edn, OUP 2017.
- SABUNCU, Yavuz, *Anayasaya Giriş, İmaj Kitabevi*, Ankara, 2014.
- SAĞLAM, Fazıl, *Temel Hakların Sınırlanması ve Özü*, AÜSBF Yayınları, Ankara, 1982.
- SALİHPAŞAOĞLU, Yaşar, *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Yargılamada Kullandığı Yöntem, İlke ve Usuller*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- SCHABAS, William. A., *The European Convention on Human Rights: A Commentary*, Oxford Commentaries on International Law, 2015.
- SEROZAN, Rona, "Alman Federal Anayasa Mahkemesi Kararları", *İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 4, S. 6*, 1970, s. 243-253.
- TAN, Floris, "The Dawn of Article 18 ECHR: A Safeguard Against European Rule of Law Backsliding?", *Goettingen Journal of International Law 9*, 2018, s. 109-141.
- TANÖR, Bülent, *İki Anayasa 1961-1982*, Beta Yayınları, İstanbul, 1994.
- TANÖR, Bülent/ YÜZBAŞIOĞLU, Necmi, *1982 Anayasasına Türk Anayasa Hukuku*, Beta Yayınları, İstanbul, 2020.
- TEZİÇ, Erdoğan, *Anayasa Hukuku*, Beta Yayınları, İstanbul, 2021.

- TSAMPI, Katerine, "The New Doctrine on Misuse of Power under Article 18 ECHR: Is it About the System of Contre-Pouvoirs within the State after all?"" , Vol. 38, No. 2, Netherlands Quarterly of Human Rights, 2020.
- TUNAYA, Tarık Zafer, Siyasi Müesseseler ve Anayasa Hukuku, Araştırma, Eğitim, Ekin Yayınları, İstanbul, 1982.
- UYGUN, Oktay, 1982 Anayasasında Temel Hak ve Özgürlüklerin Genel Rejimi, Kazancı Yayınları, İstanbul, 1992.

MAHKEME KARARLARI

- AYM, E.1962/208, K.1963/1, K.T. 4/1/1963.
- AYM, E.1963/17, K.1963/84, K.T. 8/4/1963.
- AYM, E.1963/207, K.1963/175, K.T. 1/7/1963.
- AYM, E.1970/42, K.1971/30, K.T. 9/3/1971.
- AYM, E.1970/48, K. 1972/3, K.T. 9/2/1972.
- AYM, E.1971/31, K.1972/5, K.T. 16/2/1972.
- AYM, E. 1973/41, K.1974/13, K.T. 25/4/1974.
- AYM, E.1973/38, K. 1975/23, K.T. 25/2/1975.
- AYM, E. 1976/27, K. 1976/51, K.T. 22/11/1976.
- AYM, E.1987/16, K.1988/8, K.T. 19/4/1988.
- AYM, E.1997/59, K.1998/71, K.T. 18/11/1998.
- AYM, E.2006/142, K.2008/148, K.T. 17/4/2008.
- AYM, E.2006/142, K.2008/148, K.T. 24/09/2008.
- AYM, E.2009/59, K.2011/69, K.T. 28/4/2011.
- AYM, E.2016/16, K.2016/37, K.T. 5/5/2016.
- AYM, E.2017/130, K.2017/165, K.T. 29/11/2017.
- AYM, E.2017/130, K.2017/165, K.T. 29/11/2017.
- AYM, E.2018/69, K.2018/47, K.T. 3/5/2018.
- AYM, E.2018/69, K.2018/47, K.T. 3/5/2018.
- AYM, E.2021/117, K.2022/10, K.T. 26/1/2022.
- AYM, E. 2018/69, K. 2018/47, K.T. 31/5/2018.
- Kemal Karanfil, Başvuru No: 2017/24776, K. T. 24/5/2018.
- Ferhat Üstündağ, Başvuru No: 2014/15428, K.T. 17/7/2018.
- Youtube Llc Corporation Service Company ve diğerleri [GK], Başvuru No: 2014/4705, K.T. 29/5/2014.

- Hasan ve Chaush/ Bulgaristan [BD], Başvuru No: 30985/96, K. T. 26/8/2000.
- Abdullah Öcalan [GK], Başvuru No: 2013/409, K.T. 25/6/2014.
- Mehmet Ali Aydın [GK], Başvuru No: 2013/9343, K.T. 4/6/2015.
- Bekir Coşkun [GK], Başvuru No: 2014/12151, K.T. 4/6/2015.
- Mehmet Ali Aydın [GK], Başvuru No: 2013/9343, K.T. 4/6/2015.
- Halime Sare Aysal, [GK], Başvuru No:2013/1789, K. T. 11/11/2015.
- AİHM, Handyside/ Birleşik Krallık, Başvuru No: 5493/72, K.T. 7/12/1976.
- AİHM, Dudgeon/ Birleşik Krallık, Başvuru No: 7525/76, K.T. 22/10/1981.
- AİHM, Aksoy/ Türkiye, Başvuru No: 21987/93, K.T. 18/12/1996.
- AİHM, İrlanda/ İngiltere, Başvuru No: 5310/71, K.T. 18/1/1978.
- AİHM, Sunday Times/ Birleşik Krallık, Başvuru No: 6538/74, K. T. 26/4/1979.
- AİHM, Lawles/ İrlanda, Başvuru No: 332/57, K.T. 1/7/1961.
- AİHM, Éditions Plon/ France, Başvuru No: 58148/00, K.T. 18/5/2004.
- AİHM, Greece/ The United Kingdom, Başvuru No: 176/56, K.T. 26/9/1958.
- AİHM, Lawless/ Republic of Ireland, Başvuru No: 332/57, K.T. 19/12/1959.
- AİHM, Navalnyy/ Russia, [GC], Başvuru No: 29580/12, 36847/12, 11252/13, 15/11/2018.
- AİHM, Merabishvili v. Georgia, [GC], Başvuru No: 72508/13, 28/11/2017.

ÜÇÜNCÜ KISIM

İNSAN HAKLARININ KORUNMASI

BİRİNCİ BÖLÜM

İNSAN HAKLARININ ULUSAL HUKUK DÜZENİNDE KORUNMASI

Arş. Gör. Murat AÇIL

GİRİŞ

İnsan hakları, bireye devlet karşısında dokunulmaz bir özgürlük alanı yaratan ilke ve değerler bütünüdür. Nitelikleri gereği bu haklar, öncelikli olarak devlete hitap etmekte ve devlete karşı ileri sürülmektedir¹. Zira meşru şiddet kullanım tekeli ve en üstün buyurma gücünü elinde tutan modern devlet, insan haklarının potansiyel ihlalcisi konumundadır. Böyle olmakla birlikte, insan haklarını koruma görevi de öncelikle devlete düşmektedir. Ferdietçi-liberal anlayışa göre insan haklarının korunması, devletin hem varlık nedenini hem de temel meşruiyet zeminini oluşturmaktadır. Devletin insan haklarını koruması, bu hakların kendisi tarafından ihlal edilmemesini ve yetki alanı içindeki kişi ve grupların gerçekleştirebileceği ihlallerin önlenmesini ifade eder². Ayrıca bir insan hakkı ihlalinin vukuu halinde, ihlalin durdurulması ve sonuçlarının ortadan kaldırılması da devletin sorumluluğu kapsamındadır.

İnsan haklarının korunması meselesi uzun bir dönem salt bir iç hukuk sorunu olarak kabul edilmekte iken, II'nci Dünya Savaşı'ndan sonra bu mesele uluslararası bir boyut kazanmıştır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (1948), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (1950), İkiz Sözleşmeler (1966) gibi çok sayıda devletin taraf olduğu uluslararası insan hakları belgeleri ile temel insan hakları tanınmış ve güvence altına alınmış; ayrıca

¹ ERDOĞAN, Mustafa, İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku, Orion Kitabevi, Ankara, 2015, s. 303; GÖZLER, Kemal, İnsan Hakları Hukuku, Ekin Basın Yayım Dağıtım, Bursa, 2017, s. 422.

² ERDOĞAN, s. 303.

KAYNAKLAR

I. KİTAP VE MAKALELER

- Anayasa Mahkemesi, Bireysel Başvuru Formu Kılavuzu, https://www.anayasa.gov.tr/files/bireyselbasvuru/basvuru_kilavuzu.pdf, E.T. 03.07.2022.
- Anayasa Mahkemesi, Bireysel Başvuruya Dair Sık Sorulan Sorular, Hazırlayanlar (Yunus Emre YILMAZOĞLU, İsmail Emrah PERDECİOĞLU, Özcan ALTAY, Hilmi Can TURAN), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2019.
- Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi, 2018, https://www.echr.coe.int/Documents/Admissibility_guide_TUR.pdf, E.T. 01.07.2022.
- ERDOĞAN, Mustafa, İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku, Orion Kitabevi, Ankara, 2015.
- GÖZLER, Kemal, İnsan Hakları Hukuku, Ekin Basın Yayım Dağıtım, Bursa, 2017.
- İNCEOĞLU, Sibel, Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru: Türkiye ve Latin Modelleri, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- KALABALIK, Halil, İnsan Hakları Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.
- KARALİ SAUNDERS, Melek, "Bireysel Başvuruda Kişi Bakımından Yetki Kriteri", Bireysel Başvuru Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi, (Editörler Muharrem İlhan Koç ve Recep Kaplan), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2017.
- KARAN, Ulaş, Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Rehberi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2015.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Verilerin Korunması Kanununa İlişkin Uygulama Rehberi, KVKK Yayınları, Ankara, 2018
- MELLINGHOF, Rudolf, "Federal Almanya Cumhuriyetinde Anayasa Şikayeti", Anayasa Yargısı, C. 26, Y. 2009.
- ŞİRİN, Tolga, Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Bireysel Başvuru Hakkı, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- ŞİRİN, Tolga, Bireysel Başvuru Usul Hukuku, Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi, Ankara, 2019.

ŞİRİN, Tolga, Bireysel Başvuru Usûlü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri Eğitim Modülü, Mrk Baskı ve Tanıtım, Ankara, 2018.

ŞİRİN, Tolga, Türkiye’de Anayasa Şikâyeti (Bireysel Başvuru): İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi ve Alman Uygulaması ile Mukayeseli Bir İnceleme, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna Bireysel Başvuru Rehberi, <https://www.tihек.gov.tr/upload/fileeditor/2021/08/1629465532.pdf>, E.T. 29.07.2022.

II. YARGI KARARLARI

A. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

- AİHM, Bursa Barosu Başkanlığı ve Diğerleri/Türkiye, B.N. 25680/05, K.T. 19.06.2018.
- AİHM, Döşemealtı Belediyesi/Türkiye, B.N. 50108/06, K.T. 23.03.2010.
- AİHM, Islamic Republic of Iran Shipping Lines/Türkiye, B.N. 40998/98, K.T. 13.12.2007.
- AİHM, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi/Türkiye, B.N. 40355/14, K.T. 28.01.2020.
- AİHM, Loizidou/Türkiye, B.N. 15318/89, K.T. 18.12.1996.
- AİHM, Radio France ve Diğerleri/Fransa, B.N. 53984/00, K.T. 23.09.2003.
- AİHM, Hasan Uzun v. Türkiye, B.N. 10755/13, K.T. 30.04.2013.
- AİHM, The Holy Monasteries/Yunanistan, B.N. 13984/88, K.T. 09.12.1994.

B. Anayasa Mahkemesi Kararları

- AYM, A.C. ve diğerleri Başvurusu [GK], B.N. 2013/1827, K.T. 25.02.2016.
- AYM, Abdullah Kaya ve Diğerleri Başvurusu, B. N. 2016/1430, K. T. 22.11. 2023.
- AYM, Abdurrehman Uray Başvurusu, B.N. 2013/6140, K.T. 05.11.2014.
- AYM, Abdülkadir Yılmaz ve diğerleri (2) Başvurusu, B.N. 2016/13649, K.T. 29.01.2020.
- AYM, Adnan Oktar (3) Başvurusu, B.N. 2013/1123, K.T. 02.10.2013.

- AYM, Ahmet Çiftçi Başvurusu, B.N. 2018/3752, K.T. 26.05.2021.
- AYM, Ahmet Özışık Başvurusu, B.N. 2013/2714, K.T. 06.10.2015.
- AYM, Ahmet Sağlam Başvurusu, B.N. 2013/3351, K.T. 18.09.2013.
- AYM, Ali Zeki Irmak Başvurusu, B.N. 2014/15990, K.T. 16.02.2017.
- AYM, Ankara Barosu Başkanlığı Başvurusu, B.N. 2015/17941, K.T. 07.03.2018.
- AYM, Arman Mazman Başvurusu, B.N. 2013/1752, K.T. 26.06.2014.
- AYM, Ayşe Hülya Potur Başvurusu, B.N. 2013/8479, K.T. 06.02.2014.
- AYM, Ballıdere Belediye Başkanlığı Başvurusu, B.N. 2012/1327, K.T. 12.02.2013.
- AYM, Bayram Gök Başvurusu, B.N. 2012/946, K.T. 26.03.2013.
- AYM, Behzet Çakar ve Diğerleri (2) Başvurusu [GK], B.N. 2019/2333, K.T. 01.07.2021.
- AYM, Bizim Fm Radyo Yayıncılığı ve Reklamcılık A.Ş. Başvurusu [GK], B.N. 2014/11028, K.T. 18.10.2017.
- AYM, Büğdüz Köyü Muhtarlığı Başvurusu, B.N. 2012/22, K.T. 25.12.2012.
- AYM, Cemal Günsel Başvurusu [GK], B.N. 2016/12900, K.T. 21.01.2021.
- AYM, Deniz Baykal Başvurusu, B.N. 2013/7521, K.T. 04.12.2013.
- AYM, Dılafruz Kochkarova Başvurusu, B.N. 2019/28112, K.T. 30.03.2022.
- AYM, E. 2006/140, K. 2008/185, K.T. 25.12.2008.
- AYM, E. 2020/76, K. 2023/172, K. T. 11. 10. 2023.
- AYM, E. 2022/155, K. 2023/38, K.T. 22.02.2023.
- AYM, E. 2023/132, K. 2023/183, K. T. 26. 10. 2023.
- AYM, Evanur Bozdağ ve Fatma Bozdağ, B.N. 2018/33655, K.T. 13.4.2022.
- AYM, Gökhan Ünal Başvurusu, B.N. 2012/30, K.T. 05.03.2013.
- AYM, H.P. Başvurusu, B.N. 2018/37926, K.T. 16.03.2022.
- AYM, Hamit Yakut Başvurusu [GK], B.N. 2014/6548, K.T. 10.06.2021.
- AYM, Hürremgül Öngen Başvurusu, B.N. 2019/15974, K.T. 03.03.2022.
- AYM, İbrahim Kızılkaya Başvurusu, B.N. 2014/2517, K.T. 05.04.2017.

- AYM, İhsan Asutay Başvurusu, B.N. 2012/606, K.T. 20.02.2014.
- AYM, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Başvurusu, B.N. 2013/1430, K.T. 21.11.2013.
- AYM, K. V. Başvurusu, B.N. 2014/2293, K.T. 01.12.2016.
- AYM, Kadir Turgut Başvurusu, B.N. 2014/4985, K.T. 06.07.2017.
- AYM, Kadri Enis Berberoğlu (3) Başvurusu [GK], B.N. 2020/32949, K.T. 21.01.2021.
- AYM, Kasım Biner Başvurusu, B.N. 2014/11399, K.T. 22.11.2017.
- AYM, Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu [GK], B.N. 2018/14884, K.T. 27.10.2021.
- AYM, Mahmut Tanal ve Diğerleri Başvurusu, B.N. 2014/18803, K.T. 10.12.2014.
- AYM, Mehmet Ali Kurtuldu Başvurusu, B.N. 2013/5504, K.T. 28.05.2014.
- AYM, Mehmet Doğan Başvurusu [GK], B.N. 2014/8875, K.T. 07.06.2018.
- AYM, Mehmet Güzeloğlu (3) Başvurusu, B.N. 2017/33273, K.T. 11.12.2019.
- AYM, Menduh Ataç Başvurusu, B.N. 2013/1751, K.T. 13.06.2013.
- AYM, Nafi Tahmaz Başvurusu, B.N. 2012/1040, K.T. 09.01.2014.
- AYM, Necati Gündüz ve Recep Gündüz Başvurusu, B.N. 2012/1027, K.T. 12.02.2013.
- AYM, Nevriye Kuruç Başvurusu [GK], B.N. 2021/58970, K.T. 05.07.2022.
- AYM, Nevruz Bozkurt Başvurusu, B.N. 2013/664, K.T. 17.09.2013.
- AYM, Orhan Ersoy Başvurusu, B.N. 2013/2844, K.T. 20.03.2014.
- AYM, Osman Sandıkçı Başvurusu, B.N. 2013/6297, K.T. 10.03.2016.
- AYM, Ömer Faruk Gergerlioğlu Başvurusu [GK], B.N. 2019/10634, K.T. 01.07.2021.
- AYM, Rıda Boudraa Başvurusu, B.N. 2013/9673, K.T.21.01.2015.
- AYM, Sait Orçan Başvurusu, B. N. 2016/29085, K.T. 19.07.2017.
- AYM, Sebahat Tuncel Başvurusu, B.N. 2012/1051, K.T. 20.02.2014.
- AYM, Sema Öktem Başvurusu, B.N. 2013/852, 06.3.2014.

- AYM, Sevim Akat Eşki Başvurusu, B.N. 2013/2187, K.T. 19.12.2013.
- AYM, Sinem Hun Başvurusu, B. N. 2013/5356, K.T. 08.05.2014.
- AYM, Süleyman Kurt Başvurusu [GK], B.N. 2016/14581, K.T. 18.05.2022.
- AYM, Şahin Alpay (2) Başvurusu [GK], B.N. 2018/3007, K.T. 15.03.2018.
- AYM, Tahir Canan Başvurusu, B.N. 2012/969, K.T. 18.09.2013.
- AYM, Tasfiye Halinde Nuri Aykon Gazetecilik Ltd. Şti. Başvurusu, B.N. 2015/956, K.T. 25.10.2018.
- AYM, Türk Pediatrik Onkoloji Grubu Derneği Başvurusu, B.N. 2012/95, K.T. 25.12.2012.
- AYM, Türkiye Büro Bankacılık ve Sigortacılık Hizmet Kolu Kamu Görevlileri Sendikası Başvurusu, B.N. 2017/17837, K.T. 19.04.2018.
- AYM, Y.T. Başvurusu [GK], B.N. 2016/22418, K.T. 30.05.2019.
- AYM, Yaprak Yüksek Başvurusu, B.N. 2013/9116, K.T. 14.10.2015.
- AYM, Yasemin Ekşi Başvurusu, B.N. 2013/5486, K.T. 04.12.2013.
- AYM, Yasin Yaman Başvurusu, B.N. 2012/1075, K.T. 12.02.2013.
- AYM, Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş. ve diğerleri Başvurusu [GK], B.N. 2016/5903, K.T. 10.03.2022.
- AYM, Z.C. Başvurusu, B.N. 2018/23887, K.T. 26.05.2021.
- AYM, Zeki Kartal Başvurusu, B.N. 2013/2803, K.T. 21.01.2016.

İKİNCİ BÖLÜM

İNSAN HAKLARININ ULUSLARARASI HUKUK DÜZENİNDE KORUNMASI

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba BAYRAKTAR

İkinci Dünya Savaşı, tüm dünyada ama özellikle de savaşın merkezi konumunda bulunan Avrupa'da siyasi, toplumsal ve ekonomik olarak ciddi sarsıntılara yol açmıştır¹. Savaştan hemen sonra 26 Haziran 1945 tarihinde imzalanan Birleşmiş Milletler (BM) Andlaşması² insan haklarının uluslararası alanda korunması açısından gerçek anlamda bir dönüm noktası olmuştur³. BM'nin kurulması, barışın sağlanması ve insan haklarının korunmasının birbirleriyle bağlantılı olduğunu ortaya çıkarmıştır. Buna göre, yoğun insan hakkı ihlalleri dünya barışını tehlikeye düşürmektedir ve devletler insan haklarına riayet etmeyi ancak uluslararası araçlarla sağlayabilirler⁴.

BM öncesi dönemde insan hakları kural olarak uluslararası hukukun konusu değildi ve uluslararası hukukun tek hak öznesi devletlerdi. İnsan hakları sorunları, tümüyle devletin iç hukuk sorunu olarak görülmekteydi. BM insan hakları sistemi bunu değiştirmiş ve birey uluslararası hukukta hak sahibi özne olarak görülmeye başlanmıştır. Gerek evrensel gerekse bölgesel düzeyde insan haklarına ilişkin andlaşmalar ve bunların koruma sistemleri BM Andlaşması'nın ilk kez uluslararası hukuk alanında insan haklarına yer vermesiyle ortaya çıkmıştır. Devletlerin artık ülkelerindeki

¹ BOZKURT, Enver ve KANAT, Selim, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Başvuru El Kitabı, Asil Yayınları, 1. Baskı, Ankara 2004, s. 1.

² BM Andlaşması, 26 Haziran 1945 tarihinde San Francisco'da imzalanmış ve 110. maddeye uygun olarak 24 Ekim 1945'te yürürlüğe girmiştir. Türkiye, Andlaşmayı Milletlerarası Adalet Divanı Statüsü ile birlikte 15 Ağustos 1945'te onaylamıştır. 4801 Sayılı Onay Kanunu 24 Ağustos 1945 gün ve 6902 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

³ BM Andlaşması, Önsözünde insan haklarının korunmasını BM'nin amaçlarından biri olarak kabul etmiştir. UN-charter-turkish_0.pdf (Erişim Tarihi: 10.05.2022).

⁴ DÖNER, Ayhan, İnsan Haklarının Uluslararası Alanda Korunması ve Avrupa Sistemi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003, s. 35.

KAYNAKLAR

- AÇIK, Coşkun, Ulusal İnsan Hakları Kurumları ve Türkiye Örneğine Eleştirel Yaklaşım (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2011.
- ALPBAZ, Mustafa Mert, "Türkiye'de İç ve Dış Politika Tartışmalarına Kaynaklık Eden Bir Belge Olarak İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ve Anayasa Mahkemesi Kararları: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile Karşılaştırmalı Bir İnceleme", İnsan Hakları Yıllığı, C. 37, Y. 2019.
- ANAYURT, Ömer, Avrupa İnsan Hakları Hukukunda Kişisel Başvuru Yolu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2004.
- ASLAN, Volkan, "Amerikalılar Arası İnsan Hakları Sistemi", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.3, S. 2, Y. 2012.
- ATAKAN, Arda, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Takdir Yetkisi Doktrinine İlişkin Bir İnceleme", MÜHF-HAD, C. 16, S. 3-4.
- AYBAY, Rona, İnsan Hakları Hukuku, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2015.
- BİLİR, Faruk, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Yapısı ve 14 Nolu Protokol", AÜHFD, C.55, S.1, Y. 2006.
- BOZKURT, Enver ve KANAT, Selim, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Başvuru El Kitabı, Asil Yayınları, Ankara 2004.
- BOZKURT, Enver; ERDAL, Selcen; POYRAZ, Yasin, Devletler Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2017.
- CANDAN, Turgut, "İnsan Hak ve Özgürlüklerinin Etkin Korunmasında İdari Yargının Rolü", <https://turgutcandan.com/2021/11/14> (Erişim Tarihi: 21.06.2022).
- CEYLAN, Ali, "Teori ve Uygulamada Ölçülülük İlkesi", (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2008.
- ÇAKMAK, Ufuk Ramazan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Yargılamasında Hakkaniyete Uygun Tatmin, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- DİDİNMEZ, Mehmet Alp, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Üç Aşamalı Testi", Kırıkkale Hukuk Mecmuası, C. 1, S. 1, Y. 2021.

- DOĞAN, İlyas, İnsan Hakları Hukuku Ders Kitabı, Astana Yayınları, Ankara 2013.
- DOĞAN, İlyas, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Astana Yayınları, Ankara 2019.
- DÖNER, Ayhan, İnsan Haklarının Uluslararası Alanda Korunması ve Avrupa Sistemi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003.
- EREN, Abdurrahman, "Hukuki Yorum Yöntemleri Açısından Bireysel Başvuru Kararlarının Anayasanın Yorumuna Etkileri", Anayasa Yargısı 33(2016).
- ERGÜL, Ergin, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Bireysel Başvuru ve Uygulaması, Yargı Yayınevi, Ankara 2012.
- ESEN, Egemen, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi İçtihatları Işığında Takdir Marjı Doktrini, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- GEMALMAZ, H. Burak, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde Mülkiyet Hakkı, Beta Yayınları, İstanbul 2017.
- GÖKLER, Ahmet Metin, "Çeyrek Asırlık Yolculuğun Sonu: Avrupa Konseyinin Rusya'yı Üyelikten İhracı, Süreçte Yaşananlar ve İhraç Kararının Sonuçları", https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/304202316333227_inhak9_1072022102133inhakdergi9.pdf (Erişim Tarihi: 16.08.2024).
- GÖZLER, Kemal, İnsan Hakları Hukuku, Ekin Yayınları, Bursa 2020.
- GÖZLÜGÖL, Said Vakkas, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve İç Hukumuza Etkisi, Yetkin Yayınları, Ankara 2002.
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref ve GÖLCÜKLÜ Feyyaz, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İnceleme ve Yargılama Yöntemi, Turhan Kitabevi, Ankara 2013.
- GÜL, Yunus Emre, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Kararlarında Yararlandığı Klasik ve Özgün Yorum Yöntemleri", Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, C. 18, S. 36, Y. 2018.
- HATİPOĞLU, Mehmet, "Kamu Görevlilerine Disiplin Cezalarının Uygulanmasında Ölçülülük İlkesi, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/Dergi/Dergi143/193/> (Erişim Tarihi: 31.07.2022).
- İNCEOĞLU, Sibel, "Anayasa ve İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi İlişkisi", İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme, Ed. Sibel İNCEOĞLU, Beta Yayınları, İstanbul 2013.

- KALABALIK, Halil, *İnsan Hakları Hukukuna Giriş*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- KARAKUL, Selman, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Açılan Devletlerarası Davalar", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 7, S. 2, Y. 2020.
- KAYA, Semih Batur, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesiyle Karşılaştırmalı Olarak Anayasal Hakların Hukuki Rejimi ve Yorumu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- METİN, Yüksel, "Temel Hakların Sınırlandırılması ve Ölçülülük: Ölçülülük İlkesi Evrensel Bir Anayasal İlke midir?", *SDÜHFD*, C. 7, S. 1, Y. 2017.
- MOLU, Benan, "*İHAS'a Ek 16 Numaralı Protokol, 1 Ağustos 2018'de Yürürlüğe Girecek.*" Anayasa Gündemi (anayasagundemi.com) (Erişim Tarihi: 20.06.2022).
- ODUNCU, Leyla Nur, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Pilot Karar Usulü", *İnsan Hakları Yıllığı*, C. 38, Y. 2020.
- ORDU, Özgecan, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlama Nedeni Olarak Avrupa Kamu Düzeni" (yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2008.
- ÖZBEY, Özcan, *Türk Hukukunda Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Hakkı*, Adalet Yayınevi, Ankara 2012.
- ÖZDEMİR, Omca, "Amerika Kıtasında İnsan Haklarının Korunması Bölgesel Rejimi", *İnsan Hakları Hukuku Ders Kitabı*, Ed. İlyas DOĞAN, Astana Yayınları, Ankara 2013.
- ÖZELER, Neslihan, "İnsan ve Halkların Hakları Sözleşmesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Karşılaştırılması", *YBHD*, Y. 2, S. 2017/2.
- SAMANCI, Uğur, "Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesinin Denetim Organları ve Amerikalılar-Arası İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının Uygulanmasının Denetimi", *D.E.Ü Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C. 21, Özel Sayı, 2019.
- SEYMEN ÇAKAR, Ayşen, "Sosyal Hakların Gerçekleştirilmesinin Amerikan Devletleri Örgütü Sisteminde Denetimi", *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.3, S. 2, Aralık 2018.
- SUNAY, Reyhan, "İnsan Haklarının Yatay Etkisi ve Devletin Sorumluluğu", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 23, S. 1, Y. 2015.

- ŞİRİN, Tolga, "Takdir Marjı Doktrini ve Türkiye Anayasa Mahkemesi Açısından Anlamı", *Anayasa Hukuku Dergisi*, C. 2, S. 4, Y. 2013.
- TARHANLI, Turgut, "Birleşmiş Milletler Örgütü ve İnsan Haklarının Korunmasına İlişkin Başlıca Usuller", *İnsan Hakları*, YKY, İstanbul 2000.
- TAWAKULİ, Hadi, "Birleşmiş Milletler Kapsamında İnsan Haklarını Koruma Mekanizmaları", (yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2020.
- TERZİ, Mahir ve YENAL, Serkan, "İnsan Haklarının Afrika'da Hukuki Korunma Sistemi Üzerine Bir İnceleme (Bölgesel Karşılaştırmalar ve Orta Doğu Üzerine Bazı Öneriler)", *Avrasya Etüdüleri*, S.55, Y. 2019, 3.pdf (avrasyaetudleri.com) (Erişim Tarihi: 07.07.2022).
- TOPAL, Ahmet Hamdi, "Birleşmiş Milletler Sisteminde İnsan Haklarının Korunması", *Mevzuat Dergisi*, Y. 2004/7, S. 83, (mevzuatdergisi.com) (Erişim Tarihi: 07.06.2022).
- ÜNAL, Şeref, *Temel Hak ve Özgürlükler ve İnsan Hakları Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara 1997.
- YILDIZ, Mustafa, *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Yargısı*, Alfa Yayınları, İstanbul 1998.

DÖRDÜNCÜ KISIM

AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ'NDE YER ALAN HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER

BİRİNCİ BÖLÜM

AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ'NİN 2-7. MADDELERİNDE DÜZENLENEN HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER

Arş. Gör. Aydın Furkan KAYNAK

YAŞAM HAKKI

Madde 2: Yaşam Hakkı

- "1. Herkesin yaşam hakkı yasayla korunur. Yasanın ölüm cezası ile cezalandırıldığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın infaz edilmesi dışında, hiç kimsenin yaşamına kasten son verilemez.*
- 2. Ölüm, aşağıdaki durumlardan birinde mutlak zorunlu olanı aşmayacak bir güç kullanımı sonucunda meydana gelmişse, bu maddenin ihlaline neden olmuş sayılmaz:*
 - a) Bir kimsenin yasa dışı şiddete karşı korunmasının sağlanması;*
 - b) Bir kimsenin usulüne uygun olarak yakalanmasını gerçekleştirme veya usulüne uygun olarak tutulu bulunan bir kişinin kaçmasını önleme;*
 - c) Bir ayaklanma veya isyanın yasaya uygun olarak bastırılması"*

GİRİŞ

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi tarafından güvence altına alınan ilk hak, Sözleşme'nin 2. maddesinde düzenlenen yaşam hakkı, en temel insan hakkıdır¹. Tüm insan haklarının eşit değerinde olduğu tartışmasız olmakla

¹ HARRIS, David /O'BOYLE, Michael/WARBRICK, Colin; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Çev. Ulaş KARAN/Mehveş BİNGÖLLÜ, Oxford University Press, Oxford 2009, s. 37.

KAYNAKLAR

- AKANDJİ-KOMBE, Jean-François, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Pozitif Yükümlülükler, Çev. Özgür Heval Çınar / Abdulcelil Kaya, Council of Europe, İnsan Hakları El Kitapları No. 7, 2008
- BOYAR, Oya, “İşkence ve Kötü Muamele Yasağı”, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa (Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme), Ed. Sibel İnceoğlu, Avrupa Konseyi, Ankara 2013
- DOĞAN, İlyas/ÇAMURCUOĞLU, Gülden, “İşkence ve Kötü Muamele Yasağı”, İnsan Hakları Hukuku (İlyas Doğan Ed.), Astana Yayınları, Ankara 2015, ss. 451-474.
- DUTERTRE, Gilles, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarından Örnekler, Avrupa Konseyi Yayınları, Ankara 2007
- KALABALIK, Halil, İnsan Hakları Hukukuna Giriş; Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, 3. Baskı
- GÖZLER, Kemal, İnsan Hakları Hukuku, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa 2018, 2. Baskı
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref/GÖLCÜKLÜ, Feyyaz, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, Turhan Kitabevi, Ankara 2013
- HARRIS, David/O’BOYLE, Michael/WARBRICK, Colin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Çev. Ulaş KARAN/Mehveş BİNGÖLLÜ, Oxford University Press, Oxford 2009
- MUTAF, Hasan, “Kötü Muamele Yasağının Kapsamı ve İkincillik İlkesi”, Anayasa Yargısı Dergisi, C. 37, S. 1, 2020, ss. 237-279
- ÜNAL, Şeref, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İnsan Haklarının Uluslararası İlkeleri, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları, No: 89, Ankara 2001
- YALÇIN, Berk, “Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi Bağlamında Ülke Ziyaretleri ve Türkiye”, Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi, C. 1, S. 2, 2017, ss. 60-68
- YILMAZ, Enes/ACAR, Eray, “Uluslararası Belgelerde Eziyet Yasağı Ve Anayasa Mahkemesinin Eziyet Yasağını Ele Alışı”, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, C. 21, Özel S., 2019, ss. 1375-1409

KAYNAKLAR

- AKANDJİ-KOMBE, Jean-François, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Pozitif Yükümlülükler, Çev. Özgür Heval Çınar / Abdulcelil Kaya, Council of Europe, İnsan Hakları El Kitapları No. 7, 2008
- BAL, Ali, "Kölelik, Zorla Çalıştırma ve Benzer Uygulamalara İlişkin Yasaların Uluslararası Hukuk ve AİHM İçtihatları Çerçevesinde Gelişimi", YBHD, S. 2019/2, 2019, ss. 55-112.
- DOĞAN, İlyas/ÖZDEMİR, Omca, "Kölelik ve Kulluk Yasağı", İnsan Hakları Hukuku (İlyas Doğan Ed.), Astana Yayınları, Ankara 2015, ss. 475-492.
- DUTERTRE, Gilles, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarından Örnekler, Avrupa Konseyi Yayınları, Ankara 2007
- GÖÇMEN, İlke; "Bir Temel Hak Olarak İnsan Ticareti Yasağı: Avrupa Özelinde Bir İnceleme", Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, C. 34, S. 1, 2014, ss. 1-29
- GÖZLER, Kemal, İnsan Hakları Hukuku, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa 2018, 2. Baskı
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref/GÖLCÜKLÜ, Feyyaz, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, Turhan Kitabevi, Ankara 2013
- HARRIS, David/O'BOYLE, Michael/WARBRICK, Colin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Çev. Ulaş KARAN/Mehveş BİNGÖLLÜ, Oxford University Press, Oxford 2009
- KALABALIK, Halil, İnsan Hakları Hukukuna Giriş; Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, 3. Baskı
- KARAN, Ulaş, "Kölelik, Kulluk, Zorla Çalıştırma ve Zorunlu Çalışma Yasağı", İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa (Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme), Ed. Sibel İnceoğlu, Avrupa Konseyi, Ankara 2013
- KARAN, Ulaş, "Kölelik, Kulluk, Zorla Çalıştırma ve Zorunlu Çalışma Yasağı: Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Bağlamında Karşılaştırmalı Analiz", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 67, S. 2, 2018, ss. 415-462.
- TAHTALI, Murat Buğra; "Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nda Öngörülen Mecburi Hizmet Süresi – Zorla Çalıştırma Yasağı İlişkisi", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. 5, S. 2, 2014, ss. 407-458.

KAYNAKLAR

- AKANDJİ-KOMBE, Jean-François, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Pozitif Yükümlülükler, Çev. Özgür Heval Çınar / Abdulcelil Kaya, Council of Europe, İnsan Hakları El Kitapları No. 7, 2008
- DOĞAN, İlyas/ÖZDEMİR, Omca, "Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği", İnsan Hakları Hukuku (İlyas Doğan Ed.), Astana Yayınları, Ankara 2015, ss. 493-540.
- DUTERTRE, Gilles, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarından Örnekler, Avrupa Konseyi Yayınları, Ankara 2007
- DUYMAZ, Erkan, "Özgürlük ve Güvenlik Hakkı İhlalleri Serisinde Yeni Perde: AİHM'nin Kavala/Türkiye Kararı Üzerine Kısa Bir Değerlendirme", Anayasa Hukuku Dergisi, C. 8, S. 16, 2019, ss. 479-490.
- GÖZLER, Kemal, İnsan Hakları Hukuku, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa 2018, 2. Baskı
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref/GÖLCÜKLÜ, Feyyaz, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, Turhan Kitabevi, Ankara 2013
- HARRIS, David/O'BOYLE, Michael/WARBRICK, Colin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Çev. Ulaş KARAN/Mehveş BİNGÖLLÜ, Oxford University Press, Oxford 2009
- KALABALIK, Halil, İnsan Hakları Hukukuna Giriş; Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, 3. Baskı
- KARAN, Ulaş, "Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkı", İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa (Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme), Ed. Sibel İnceoğlu, Avrupa Konseyi, Ankara 2013
- KAZANCI EKER, Behiye, "AİHS ve AİHM Kararları Çerçevesinde Yakalama ve Tutuklama Koruma Tedbiri ile Kişi Güvenliği ve Hürriyetinin Sınırlandırılması", TBB Dergisi, S. 98, 2012, ss. 75-104.
- MACOVEI, Monica; "Kişinin Özgürlük ve Güvenlik Hakkı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 5. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz", İnsan Hakları Kitapçıkları, No. 5, Council of Europe, 2002
- NİŞANCI, Dilaver, "AİHM Kararları Işığında Özgürlük ve Güvenlik Hakkı (AİHS m. 5) ve Bu Hakkın İfade Özgürlüğü (AİHS m. 10) ile Amaçta Saptırma Yasağı (AİHS m. 18) Açısından İrdelenmesi", DÜHFD, C. 26, S. 44, 2021, ss. 37-74.

- ULUS, Selçuk, “Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkı Kapsamında Oda/Disiplin Hapsi”, *İş ve Hayat*, C. 4, S. 7, 2018, ss. 9-18
- ŞAHİN, Adil/KALYONCU, Betül, “Türk Pozitif Hukukunda ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Bağlamında Bir Koruma Tedbiri Olarak Yakalama Usulü”, *Liberal Düşünce Dergisi*, Yıl: 22, S. 85, 2017, ss. 191-215
- ŞİRİN, Tolga, “Özgürlük ve Güvenlik Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi 1”, Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi, 2018

KAYNAKLAR

- BOYAR, Oya, "Suç ve Cezada Yasallık İlkesi", İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa (Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme), Ed. Sibel İnceoğlu, Avrupa Konseyi, Ankara 2013
- DOĞAN, İlyas/DEMİRDAL, Balkan, "Suç ve Cezaların Yasallığı ve Geçmişe Yürütülememesi İlkesi", İnsan Hakları Hukuku (İlyas Doğan Ed.), Astana Yayınları, Ankara 2015, ss. 575-586.
- DUTERTRE, Gilles, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarından Örnekler, Avrupa Konseyi Yayınları, Ankara 2007
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref/GÖLCÜKLÜ, Feyyaz, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, Turhan Kitabevi, Ankara 2013
- HARRIS, David/O'BOYLE, Michael/WARBRICK, Colin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Çev. Ulaş KARAN/Mehveş BİNGÖLLÜ, Oxford University Press, Oxford 2009

İKİNCİ BÖLÜM

AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ'NİN 8-14. MADDELERİNDE DÜZENLENEN HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER

Dr. Öğr. Üyesi Ufuk Ramazan ÇAKMAK

I. ÖZEL HAYATA VE AİLE HAYATINA SAYGI HAKKI

Madde 8: Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Hakkı

- "1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.*
- 2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu otoritesinin müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu emniyeti, ülkenin ekonomik refahı, düzensizliğin ya da suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir."*

A. Giriş

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS veya Sözleşme) 8, 9, 10 ve 11. maddeleri sistematik açıdan benzerlik gösterir. Söz konusu maddelerin ilk fıkralarında ilgili hakkın kapsamı ortaya konulmaktayken; ikinci fıkralarda hangi şartlar altında bu haklara müdahale edilebileceği düzenlenmektedir. Görüldüğü gibi bu haklar mutlak nitelikte olmayıp belli şartlar altında sınırlandırılabilir¹.

Sözleşme'nin 8. maddesinde dört farklı menfaatten bahsedilmektedir. Söz konusu maddede "özel hayata saygı hakkı", "aile hayatına saygı hakkı", "konuta saygı hakkı" ve "haberleşmeye saygı hakkı" güvence altına alınmıştır. Ancak bu hakların tanımı yapılmamıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM veya Mahkeme), bahsi geçen menfaatlere içtihat yoluyla belli bir içerik kazandırmıştır². Mahkeme, 8. maddeyi yorumlarken

¹ GÖZÜBÜYÜK, Şeref/ GÖLCÜKLÜ, Feyyaz, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulanması, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013, s. 330.

² GÖZÜBÜYÜK/GÖLCÜKLÜ, s. 334.

KAYNAKLAR

- AKTAŞ, Batuhan, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Açısından Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suçu, Der Yayınları, İstanbul, 2017.
- ARSLAN ÖNCÜ, Gülay, “Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı”, içinde: İNCEOĞLU, Sibel (Ed.), İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Beta Yayınları, İstanbul, 2013.
- ARSLAN ÖNCÜ, Gülay, Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-8, Avrupa Konseyi Yayınları, Ankara, 2019.
- ÇAKMAK, Ufuk Ramazan, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde Evlenme Hakkı”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 25, Sy. 2, 2017, ss. 163-184.
- ÇAKMAK, Ufuk Ramazan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Yargılamasında Hakkaniyete Uygun Tatmin, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- DİDİNMEZ, Mehmet Alp, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Üç Aşamalı Testi”, Kırkkale Hukuk Mecmuası, C. 1, Sy. 1, 2021, ss. 149-174.
- DOĞAN, İlyas, “Özel ve Aile Hayatına Saygı Gösterilmesi Hakkı”, içinde: DOĞAN, İlyas (Ed.), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Astana Yayınları, Ankara, 2021.
- DOĞRU, Osman / NALBANT, Atilla, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi: Açıklama ve Önemli Kararlar, Cilt 2, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- EIJKHOLT, Marleen, “The Right to Found a Family as a Stillborn Right to Procreate?”, Medical Law Review, Vol. 18, No. 2, 2010.
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref / GÖLCÜKLÜ, Feyyaz, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013.
- HARRIS, David / O’BOYLE, Michael / WARBRICK, Colin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Çev. KARAN, Ulaş / BİNGÖLLÜ, Mehveş, Oxford University Press, Oxford, 2009.
- HAZAR, Zeynep, “Siyasi Partilerin Kapatılması ve Demokratik Toplumda Gereklik İlkesi: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Bir İnceleme”, Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, Sy. 2018/1, 2018, ss. 73-106.

- HELVACI, Serap / KOCABAŞ, Gediz, "Fransız, Alman, İsviçre ve Türk Hukuklarında Kadının Soyadı", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 21, Sy. 2, 2015, ss. 615-644.
- KALENDER, Ahmet, "6502 Sayılı TKHK Hükümlerine Göre Konut Finansmanı Sözleşmelerinin Karşılaştırılması", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 23, Sy. 2, 2015.
- KARAN, Ulaş, "Evlence ve Aile Kurma Hakkı", içinde: Sibel İNCEOĞLU (Ed.), İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Beta Yayınevi, İstanbul, 2013.
- LEACH, Philip, Taking A Case to The European Court of Human Rights, Oxford University Press, New York, 2011.
- MACOVEI, Monica, İfade Özgürlüğü: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. Maddesi'nin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, İnsan Hakları El Kitapları, No. 2, 2005.
- ROAGNA, Ivagna, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Gösterilmesi Hakkının Korunması, Çev. ALKIŞ SCHÄLING, Ayşe Gül, Avrupa Konseyi İnsan Hakları El Kitapları, Ankara, 2013.
- SALİHPAŞAOĞLU, Yaşar, "Özel Hayatın Kapsamı: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İtihatları Işığında Bir Değerlendirme", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVII, Sy. 3, 2013, ss. 227-266.
- TACİR, Hamide, "Evlence Kadının Kendi Soyadını Kullanması Konusunda Anayasa Mahkemesinin Yaklaşımının Temel Hak ve Özgürlükler Bakımından Değerlendirilmesi", Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, Sy. 1, Haziran 2017, ss. 49-70.

KAYNAKLAR

- AĞIRBAŞLI, Şennur, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Din ve Vicdan Özgürlüğü", TBB Dergisi, Sy. 101, 2012, ss. 83-102.
- ANAYURT, Ömer, Avrupa İnsan Hakları Hukukunda Kişisel Başvuru Yolu, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004.
- ARMAĞAN, Servet, Din ve Vicdan Hürriyeti ve Laiklik, İnsan Yayınları, İstanbul, 2003.
- DEMİR, Hande Seher, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Türkiye'de Din ve Vicdan Özgürlüğü, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011.
- DOĞAN, İlyas, "Din ve Vicdan Özgürlüğü", içinde: DOĞAN, İlyas (Ed.), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Astana Yayınları, Ankara, 2021.
- DOĞRU, Osman / NALBANT, Atilla, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi: Açıklama ve Önemli Kararlar, Cilt 2, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- HARRIS, David / O'BOYLE, Michael / WARBRICK, Colin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Çev. KARAN, Ulaş / BİNGÖLLÜ, Mehveş, Oxford University Press, Oxford, 2009.
- MURDOCH, Jim, Protecting the Right to Freedom of Thought, Conscience and Religion under the European Convention on Human Rights, Council of Europe Human Rights Handbooks, Strasbourg, 2012.
- NAL, Sabahattin, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Düşünce, Vicdan ve Din Özgürlüğü", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C. 57, Sy. 4, 2002, ss. 65-93.
- ÖZİPEK, Bekir Berat, "Din ve Vicdan Özgürlüğü: Türkiye İçin Bir Anayasal Çerçeve Önerisi", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sy. 19, 2011, ss. 207-219.
- ŞİRİN, Tolga / DUYSMAZ, Erkan / YILDIZ, Deniz, Türkiye'de Din ve Vicdan Özgürlüğü: Sorunlar, Tespitler ve Çözüm Önerileri, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2016.
- TAYLOR, Paul M., Freedom of Religion: UN and European Human Rights Law and Practice, Cambridge University Press, Cambridge 2005.
- TOKUZLU, Lami Bertan, "Düşünce, Vicdan ve Din Özgürlüğü", içinde: İNCEOĞLU, Sibel (Ed.), İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Beta Yayınları, İstanbul, 2013.

KAYNAKLAR

- ÇELİK, Elif, "Nefret Söylemi İfade Özgürlüğünün Neresinde?", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, Sy. 2, 2013.
- DOĞRU, Osman / NALBANT, Atilla, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi: Açıklama ve Önemli Kararlar, Cilt 2, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- ERYILMAZ, Bedri, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine Göre İfade Özgürlüğü ve Türk Hukuku, İfade Özgürlüğü v. Türkiye", Ankara Barosu Dergisi, Sy 2001/1, 2001.
- HARRIS, David / O'BOYLE, Michael / WARBRICK, Colin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Çev. KARAN, Ulaş / BİNGÖLLÜ, Mehveş, Oxford University Press, Oxford, 2009.
- KARAN, Ulaş, İfade Özgürlüğü: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-2, Avrupa Konseyi Yayınları, Ankara, 2018.
- KESKİN, Erdoğan, "AİHM'nin Türkiye Hakkında İfade Hürriyetine İlişkin Verdiği Kararlarda Takdir Marjı", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 69, Sy. 3, 2020, ss. 1379-1414.
- KÜZECİ, Elif, "AİHS'nin 10. Maddesi Işığında Nefret İçerikli ve Irkçı Nitelikli Düşünce Açıklamaları", TBB Dergisi, Sy. 71, 2007.
- LEACH, Philip, Taking A Case to The European Court of Human Rights, Oxford University Press, New York, 2011.
- SUNAY, Reyhan, Avrupa Sözleşmesinde ve Türk Anayasasında İfade Hürriyetinin Muhtevası ve Sınırları, Liberal Düşünce Topluluğu, Ankara, 2011.
- TANÖR, Bülent / YÜZBAŞIOĞLU, Necmi, 1982 Anayasası'na Göre Türk Anayasa Hukuku, Beta Yayınevi, İstanbul, 2004.
- TÜFEK, Ömer Faruk, Basın Yoluyla Kişilik Haklarının İhlâli ve Bu İhlâlê Karşı Özel Hukuk, Ceza Hukuku ve İ.H.A.S. Koruması, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007.
- URAN, Peri, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Türk Anayasa Mahkemesi'nin Basın Özgürlüğüne Yaklaşımı", TBB Dergisi, 120, 2015, ss. 87-130.
- UYGUN, Oktay, Devlet Teorisi, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2021.

KAYNAKLAR

- AKBULUT, Olgun, “Toplantı ve Örgütlenme Özgürlükleri”, içinde: İNCEOĞLU, Sibel (Ed.), İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Beta Yayınları, İstanbul, 2013.
- AKKURT, Sinan Sami/ ERDOĞAN, Kemal / TOKAT, Hüseyin, Medeni Hukuk, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- DOĞAN, İlyas, “Örgütlenme Özgürlüğü”, içinde: DOĞAN, İlyas (Ed.), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Ankara, 2021.
- DOĞRU, Osman, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Uygulamasında Toplanma ve Örgütlenme Özgürlüğü, TBB Dergisi, Sy. 64, 2006, ss. 39-69.
- DOĞRU, Osman / NALBANT, Atilla, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi: Açıklama ve Önemli Kararlar, Cilt 2, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- DUYGUN, Ahmet Mert, “Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hakkının Kullanılmasında Bir Bilinmeyen: Spontane ve Acele Eylemler”, Anayasa Hukuku Dergisi, C. 3, Sy. 6, 2014, ss. 133-161.
- DÜNDAR SEZER, Tijen, “Dernek Kurma Özgürlüğünün İçeriği ve Gelişim Süreci Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 10, Sy. 1, 2008.
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref / GÖLCÜKLÜ, Feyyaz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013.
- Guide on Article 11 of the European Convention on Human Rights-Freedom of Assembly and Association, https://www.echr.coe.int/documents/guide_art_11_eng.pdf, (E. T. 26. 06. 2022).
- HARRIS, David / O'BOYLE, Michael / WARBRICK, Colin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Çev. KARAN, Ulaş / BİNGÖLLÜ, Mehveş, Oxford University Press, Oxford, 2009.
- KARAN, Ulaş, Örgütlenme ve Toplanma Özgürlüğü: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-3, Avrupa Konseyi Yayınları, Ankara, 2018.
- METİN, Yüksel / ASLAN, Gamze, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde Dernek Özgürlüğü”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 12, Sy. 3, 2007, ss. 271-298.
- TANYAR, Ziya Çağa, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihadında Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hakkı”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 60, Sy. 3, 2011, ss. 593-634.

KAYNAKLAR

- DOĞRU, Osman / NALBANT, Atilla, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi: Açıklama ve Önemli Kararlar, Cilt 2, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- KARAMAN, Ebru, Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Bireysel Başvuru Yolu, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- İNCEOĞLU, Sibel, "Etkili Başvuru Hakkı", içinde: İNCEOĞLU, Sibel (Ed.), İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Beta Yayınları, İstanbul, 2013.
- TEZCAN, Durmuş / ERDEM, Mustafa Ruhan / SANCAKDAR, Oğuz / ÖNOK, Rifat Murat, İnsan Hakları El Kitabı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- ÇAKMAK, Ufuk Ramazan, "İkincillik İlkesi Çerçevesinde Türkiye'de İnsan Hakları Tazminat Komisyonu", Terazi Hukuk Dergisi, C. 16, Sy. 177, Mayıs 2021.
- HARRIS, David / O'BOYLE, Michael / WARBRICK, Colin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Çev. KARAN, Ulaş / BİNGÖLLÜ, Mehveş, Oxford University Press, Oxford, 2009.
- ÖZBEK, Nimet / KUŞÇU, Döndü, "Anayasa Mahkemesinin 30.05.2019 Tarihli Pilot Kararı (Y.T. Kararı) İncelemesi Ve Sınır Dışı Kararına Karşı Etkili Başvuru Üzerine Bir Değerlendirme", Ankara Hacı Bayram Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XXIV, Sy. 3, 2020, ss. 3-39.
- Pabel/Schmahl, IntKommEMRK, Carl Heymanns Verlag, 4. Lieferung Mai 2004, Art 13. Rn. 42, 44, Aktaran; DOĞAN, İlyas, "Etkili Başvuru Hakkı", içinde: DOĞAN, İlyas (Ed.), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Astana Yayınları, Ankara, 2021.
- DEMİRKIRAN, Eyüp Kaan, "İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve 1982 Anayasası Bağlamında Etkili Başvuru Hakkı ve Adil Yargılanma Hakkının Kapsam Alanlarının Karşılaştırılması", Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, Sy. 1, 2020, ss. 49-88.

KAYNAKLAR

- BAYRAKTAR, Tuğba, “Eşitlik İlkesi ve Pozitif Ayrımcılık Üzerine Kavramsal Bir İnceleme”, KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, Sy. 2, 2016, ss. 97-120.
- DOĞAN, İlyas, “Ayrımcılık Yasağı”, içinde: DOĞAN, İlyas (Ed.), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Astana Yayınları, Ankara, 2021
- DOĞRU, Osman / NALBANT, Atilla, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi: Açıklama ve Önemli Kararlar, Cilt 2, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- GEMALMAZ, Mehmet Semih, Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş, Legal Yayınları, İstanbul, 2012.
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref / GÖLCÜKLÜ, Feyyaz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013.
- GÜL, İdil Işıl / KARAN, Ulaş, Ayrımcılık Yasağı: Kavram, Hukuk, İzleme ve Belgeleme, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2011.
- HARRIS, David / O’BOYLE, Michael / WARBRICK, Colin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Çev. KARAN, Ulaş / BİNGÖLLÜ, Mehveş, Oxford University Press, Oxford, 2009.
- KARAN, Ulaş, “Bireysel Başvuru Kararlarında Ayrımcılık Yasağı ve Eşitlik İlkesi”, Anayasa Yargısı Dergisi, C. 32, 2015, ss. 235-306.
- KARAN, Ulaş, “Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı”, içinde: İNCEOĞLU, Sibel (Ed.), İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Beta Yayınları, İstanbul, 2013.
- ÖZKAN DUVAN, Ayşe, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Türk Anayasa Mahkemesi Kararlarında Eşitlik Hakkı ve Ayrımcılık Yasağı”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sy. 2, 2017.
- TEZCAN, Durmuş / ERDEM, Mustafa Ruhan / SANCAKDAR, Oğuz / ÖNOK, Rifat Murat, İnsan Hakları El Kitabı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- ULUCAN, Devrim “Eşitlik İlkesi Ve Pozitif Ayrımcılık”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 15, Özel Sy. 2013, ss. 369-383.
- YILDIRIM, Turan / GÖÇGÜN, Muhammed, “İdarenin Düzenleyici İşlemlerinde Eşitlik İlkesi”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, Sy. 2, 2016, ss. 39-60.

Arş. Gör. Dr. Funda KAYA BOZOK

HÜKÜMLÜLERİN ÇALIŞTIRILMASI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hükümlülerin Çalıştırılması

Funda Kaya Bozok

Hukuk Yayınları Dizisi – 3698

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 692 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salamat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 47771
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKLAR

- Abanoz, Buket. "Suçun Önlenmesinde Hapis Cezası ile Seçenek Yaptırımların Etkinliğinin Karşılaştırılması: Meta-Analiz Çalışmalarının Sistemantik Olarak İncelenmesi", *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 5, sy. 2, (2017): 1-8.
- Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü. "Adli İstatistikler 2019". <https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/22420211427211062020170359HizmeteOzel-2019-bask%C4%B1-%C4%B0SA.pdf> (E.T. 17.06.2022).
- Aebi, Marcelo, Natalia Delgrande, and Yann Marguet. "Have community sanctions and measures widened the net of the European criminal justice systems?", *Punishment & Society*, 17, sy. 5, (2015): 575-597.
- Ağtaş, Özkan. *Ceza ve Adalet*. İstanbul: Metis Yayınları, 2013.
- Akashi, Fumiko. "The Role of Volunteer Probation Officers in Japan – Recent Challenges and Responses" *International Journal of Law Crime and Justice*, 54, (2018): 121-132.
- Akbıyık, Taliye. "Tutuklu ve Hükümlülerin Çalışmasının Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Değerlendirilmesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 69, sy. 4, (2020): 1569-1607.
- Akbulut, Berrin. "5739 Sayılı Kanun Değişikliğinin TCK'nın 50. Maddesiyle İlgili Getirdikleri", *Dünyada ve Türkiye'de Ceza Hukuku Reformları Kongresi*, editör: Adem Sözüer, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2, 2013.
- Akkaya, Çetin. *Açıklamalı ve İçtihatlı Cezaların İnfazı ve İnfaz Hukuku* (6. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Aksoy Retornaz, Eylem. "Sağlık, Velayet ve Çalışma Hakkı", *7242 Sayılı Kanunla Yapılan Değişikliklere İlişkin Değerlendirmeler*, Türk Ceza Hukuku Derneği, (25 Haziran 2020): 50-57, Erişim 2 Mart, 2022. <https://www.tchd.org.tr/wp-content/uploads/2020/06/infaz.pdf>
- Aktaş, Sururi. "Cezalandırmanın Amacı Üzerine", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XIII, sy. 1-2, (2009): 1-25.
- Akyiğit, Ercan. *İş Hukuku* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Alıcı, Burhan. "Belçika Ceza Hukukunda Çalışma Cezası", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15, sy. 3, (2011): 131-164.
- Allain, Jean. *Slavery in International Law: Of Human Exploitation And Trafficking*. Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2012.
- Anderson, Clare. *Subaltern Lives: Biographies of Colonialism in the Indian Ocean World, 1790-1920*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
- Andrees, Beate. "Defending Rights, Securing Justice: The International Labour Organization's Work On Forced Labour", *Journal Of International Criminal Justice*, (2016): 349-352.

- Angevine, Christopher. "The Consociative Value of Work: What Homelessness-to-Work Programs Can Teach us about Reforming and Expanding Prison Labor", *Criminal Law Brief*, 4, sy. 1, (2009): 19-34.
- Arıcı, Kadir. *Türk Sosyal Güvenlik Hukuku*. Ankara: Gazi Kitabevi, 2015.
- Artuk, Mehmet Emin ve Mehmet Emin Alşahin. "Hapis Cezalarının ve Cezaevlerinin Tarihi Gelişimi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Dergisi*, 21, sy. 2, (2015): 297-338.
- Artuk, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen ve Caner Yenidünya. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (16. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Artuk, Mehmet Emin. "Ceza Kanununun Suç Siyaseti Bilimi Açısından Değerlendirilmesi", *Ceza Hukuku Dergisi*, 1, sy. 2, (2006): 9-18.
- Ashworth, Andrew. *Sentencing and Criminal Justice* (5. Baskı). Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
- ATIGIP, *Comment se Déroule une Peine de TIG?* Erişim 28 Nisan, 2023. <https://www.travail-interet-general.fr/fonctionnement>
- ATIGIP, *TIG - Travail D'intérêt Général*, Erişim 28 Nisan, 2023. https://www.atigip-justice.fr/static/updatables/plaquette_TIG.pdf
- ATIGIP, *TIG, Le Guide du Tuteur - 2021*. Erişim 28 Nisan, 2023. https://www.atigip-justice.fr/static/updatables/guide_tuteur_tig_numerique.pdf
- Auvergnon, Philippe and Caroline Guillemain. *Le Travail Penitentiaire En Question- Une Approche Juridique Et Comparative*, Mission de recherche "Droit et Justice", 2005.
- Avcı, Mustafa, *Hürriyeti Bağlayıcı Cezalara Seçenekler* (Yayımlanmamış doktora tezi), İstanbul Üniversitesi, 1994.
- Avcı, Mustafa. *Osmanlı Ceza Hukukuna Giriş*. Konya: Mimoza Yayınları, 2008.
- Aykaç, Hande Bahar. "Ceza İnfaz Kurumları Dışında Çalıştırılan Hükümlülerin Sosyal Güvenliği", *TİSK Akademi*, Eylül 2015.
- Bacaksız, Pınar. "Cezalandırma ve topluma yeniden kazandırma." *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16 (2015): 4917-4941.
- Bair, Asatar. *Prison Labor in the United States - An Economic Analysis*. New York: Taylor & Francis Group, LLC, 2008.
- Bal, Ali. "Kölelik, Zorla Çalıştırma ve Benzer Uygulamalara İlişkin Yasağın Uluslararası Hukuk ve AİHM İçtihatları Çerçevesinde Gelişimi", *YBHD*, 4, sy. 2, (2019): 55-112.
- Bal, Kudret Yalçın. "İnfaz Hukuku (Uygulamadaki Aksaklıklar, Nedenleri Sonuçları)", *Türkiye'nin İnfaz Rejimi (Sorunlar ve Çözümler)*, Ankara: TC. Adalet Bakanlığı Eğitim Daire Başkanlığı, 1997, s. 51-62.
- Bales, William, Catie Clark, Samuel Scaggs, David Ensley, Philip Coltharp, Alexa Singer and Thomas Blomberg. *An Assessment of the Effectiveness of Prison Work Release Programs on Post-Release Recidivism and Employment*, The Florida Department of Corrections and Florida State University College of Criminology and Criminal Justice, Nisan 2016, Erişim 11 Aralık, 2022. <https://www.ojp.gov/pdffiles1/nij/grants/249845.pdf>

- Bandır, Oğuz. *Türk Ceza Hukukunda Adli Para Cezası* (1. Baskı). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- Banks, Cyndi. *Criminal Justice Ethics: Theory and Practice* (1. Baskı). Londra: Sage Publications, 2004.
- Barth, Sebastian. "Gefangenenarbeit Meilen- oder Stolperstein der Resozialisierung? Eine rechtliche Betrachtung von Gefangenenarbeit in Bezug auf das Resozialisierungsziel", *Rechtswissenschaftliche Beiträge der Hamburger Sozialökonomie*, Kai-Oliver Knops, Marita Körner, Karsten Nowrot (Hrsg.), Heft 34, April 2020.
- Bazemore, Gordon and David Karp. "A civic justice corps: Community service as a means of reintegration", 2004. Erişim 18 Mart, 2023. <https://www.researchgate.net/publication/228802509>
- Bazemore, Gordon and Jeanne Stinchcomb. "A Civic Engagement Model of Reentry: Involving Community Through Service and Restorative Justice", *Federal Probation Journal*, 68, (2004): 14.
- Benech, Caroline, Ingrid Dupuis and Marta Gazzola. "Perspectives Des Instruments Européens Pour La Réinsertion Des Détenus: Quels Moyens Pour Quels Résultats?" *Think Tank Européen Pour La Solidarité (PLS)*, (2013): 64.
- Bentham, Jeremy. *Ahlak ve Yasama İlkeleri*, (Çev.: Ömer Saruhanlıoğlu - Uğur Kâşif Boyacı), İstanbul: Litera Yayıncılık, 2017.
- Bicknell, Christine and Malcolm Evans. "Monitoring Prisons: The Increasingly Complex Relationship Between International and Domestic Frameworks", Ed. Daems & Robert, *Europe in Prisons*, 11-35. London: Palgrave Macmillan, 2017.
- Boll, Friederike, and Cara Röhner. "Resozialisierung durch Ausbeutung? Arbeit und Gewerkschaftsbildung in deutschen Gefängnissen", *Kritische Justiz*, 50, sy. 2 (2017): 195-206.
- Bosma, Ulbe. "European Colonial Soldiers in the Nineteenth Century: Their Role in White Global Migration and Patterns of Colonial Settlement", *Journal of Global History*, 4, (2009): 317-336.
- Bowen, Phil. "Smarter Community Sentences", Erişim 10 Ocak, 2023. https://justiceinnovation.org/sites/default/files/media/documents/202009/smarter_community_sentences.pdf
- Böhme, Hannes. *Anteile der Gefangenenarbeit an der Resozialisierung des Menschen – Wegweiser in ein straffreies Leben oder Euphemisierung eines Grundproblems?* Bachelorarbeit, Hochschule Merseburg, 01.06.2017.
- Breysem, Alexander. *Profiting From Punishment? – Prison Privatization in A Globalized World*, Lund University Faculty of Law, 2017.
- Brunson, Taylor. "The New S-Word: How Prison Labor Has Developed into Legalized Slavery", *Royal Road*, 2019. Erişim 17 Ocak, 2023. https://utampa.dspspacedirect.org/bitstream/handle/20.500.11868/682/Brunson_RoyalRoad_3_2019_A.pdf?sequence=1&isAllowed=y

- Buehler, Emily. "Justice Expenditures and Employment in the United States, 2017", *Bureau of Justice Statistics Bulletin*, Temmuz 2021. Erişim 11 Ekim, 2022. <https://bjs.ojp.gov/sites/g/files/xyckuh236/files/media/document/jeeus17.pdf>
- Bureau of Justice Assistance, *Prison Industry Enhancement Certification Program Brief*, Ağustos 2018. Erişim 10 Aralık, 2022. https://bja.ojp.gov/sites/g/files/xyckuh186/files/Publications/PIECP-Program-Brief_2018.pdf
- Cao, Lan. "Made in USA: Race, Trade And Prison Labor", *New York University Review of Law & Social Change*, 43 (2019): 1.
- Centel, Nur, Hamide Zafer ve Özlem Yenerer Çakmut, *Türk Ceza Hukukuna Giriş* (11. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayın, 2020.
- Centel, Nur. "Cezanın Amacı ve Belirlenmesi", *Prof. Dr. Tuhan Tufan Yüce'ye Armağan*, 337-372. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 2001.
- Centel, Tankut. *İş Hukuku Cilt 1 Bireysel İş Hukuku* (2. Baskı). İstanbul: Beta Yayınları, 1994.
- Charnovitz, Steve. "The Influence of International Labour Standards on the World Trading Regime: A Historical Overview", *International Labour Review*, Vol. 126, No. 5 (September-October 1987), Geneva: International Labour Office, s. 565-584.
- Chellaney, Brahma. "China's Newest Exports: Convicts", *The Guardian*, 29.07.2010, Erişim 23 Ocak, 2023. <https://www.theguardian.com/commentisfree/libertycentral/2010/jul/29/china-export-convict-labour>
- Cicero, Pedro Henrique de Moraes. "Between Right, Duty and Exploitation: Labour Relations in The Brazilian Prison System", *Argumentum, Vitória*, 11, (2019): 107-121.
- Coates, Timothy. *Convicts and Orphans - Forced and State-Sponsored Colonizers in the Portuguese Empire, 1550-1755*. Kaliforniya: Stanford Üniversitesi Yayıncılık, 2002.
- Confessore, Nicholas. *Prisoner Proliferation*, 19.12.2001. Erişim 17 Ocak, 2023. <https://prospect.org/justice/prisoner-proliferation/>
- Cowen, Jonathan. "One Nation's "Gulag" is Another Nation's "Factory Within A Fence", *Prison-Labor in the People's Republic of China and the United States of America*", *UCLA Pacific Basin Law Journal*, 12 (1993): 190.
- Cox, Robynn. *The Effect of the Prison Industry Enhancement Certification Program on Labor Market Outcomes of Prison Releasees*, Duke University, Ocak 2010. Erişim 11 Aralık, 2022. <http://fds.duke.edu/db/attachment/1047>
- Coyle, Andrew and Helen Fair. *A Human Rights Approach To Prison Management, Institute For Criminal Policy Research at Birkbeck*, London: University of London, 2018.
- Coyle, Andrew. *Cezaevi Yönetimine İnsan Haklarını Göz Önüne Alan Bir Yaklaşım*. Londra: Uluslararası Cezaevi Araştırmaları Merkezi, 2002.

- CPT, *2nd General Report on the CPT's activities, covering the period 1 January to 31 December 1991*, CPT/Inf (92) 3. Erişim 11 Haziran, 2023, <https://rm.coe.int/1680696a3f>
- CPT, *Ceza İnfaz Kurumlarında Mahkûm Başına Düşen Yaşam Alanı: CPT Standartları*, 15 Aralık 2015 CPT/Inf (2015) 44. Erişim 11 Haziran, 2023, <https://rm.coe.int/1680727fa5>
- CPT, *Report to the Governments of Belgium and the Netherlands on the visit to Tilburg Prison carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 17 to 19 October 2011*, Strasbourg, 26 June 2012. Erişim 23 Ocak, 2023, <https://rm.coe.int/1680697812>
- CPT, *Report to the Turkish Government on the visit to Turkey carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 6 to 17 May 2019*. Erişim 11 Haziran, 2023, <https://rm.coe.int/16809f20a1>
- Craven, Mathew, *The International Covenant on Economic, Social, and Cultural Rights: A Perspective on its Development*, Clarendon Press, Revised Edition, 1998.
- Crétenot, Marie and Barbara Liaras. *Prison Conditions in France*, European Commission, Roma: Eylül 2013. Erişim 9 Ocak, 2022, [http://www.prisonobservatory.org/upload/Prison conditions in France.pdf](http://www.prisonobservatory.org/upload/Prison%20conditions%20in%20France.pdf)
- Crétenot, Marie. *From National Practices To European Guidelines: Interesting Initiatives in Prisons Management*, Rome: European Union, 2013.
- Crittenden, Courtney, Barbara Koons-Witt and Robert Kaminski. "Being Assigned Work in Prison: Do Gender and Race Matter?", *Feminist Criminology*, 1-23, (2016).
- Çağlar Doğan, Duygu. *Hapis Cezasına ve İnfazına Seçenek Kurumlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Çatma, Erol. *Zonguldak Madenlerinde Hükümlü İşçiler*. Zonguldak: KESK Maden-Sen Zonguldak Şubesi Yayınları, 1996.
- Çetin, Soner Hamza. *Türk Ceza Kanunu'nda Seçenek Yaptırımlar*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2011.
- Çolak, Haluk ve Uğurtan Altun. "Bir Yaptırım Türü Olarak Para Cezalarının Teori Ve Uygulamadaki Analizi", *TBB Dergisi*, 69 (2007): 241-338.
- Danjuma, Ibrahim, Rohaida Nordin, and Mohd Munzil Muhamad. "Rights of Prisoners under International Law: Rights against Forced Labour; Ill Treatments or Punishments; and Right to Work and Receive Wages." *Law Review* (2017): 272-288.
- Davis, Lois, Robert Bozick, Jennifer Steele, Jessica Saunders and Jeremy Miles. *Evaluating the Effectiveness of Correctional Education A Meta-Analysis of Programs That Provide Education to Incarcerated Adults*, Washington DC: RAND Corporation, 2013.

- De Jonge, Gerard. "Still 'Slaves of the State': Prison Labour and International Law", *Prison Labour: Salvation Or Slavery?* Ed: Dirk Van Zyl Smit ve Frieder Dünkkel, 313-335. İspanya: Onati International Institute for the Sociology of Law, 1999.
- De Vito, Christian, Linchtenstein, Alex. "Writing a Global History of Convict Labour", *International Review of Social History*, 58, *Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis*, (2013): 285-325.
- De Vito, Christian. "Convict Labor", *Handbook The Global History of Work*, Editör: Karin Hofmeester ve Marcel van der Linden, De Gruyter Oldenbourg, Berlin, 2018.
- De Vito, Christian. "Paradoxical Outcomes?: Incarceration, War and Regime Changes in Italy, 1943–1954", *Incarceration and Regime Change - European Prisons during and after the Second World War*, Christian G. De Vito, Ralf Futselaar ve Helen Grevers, (Paradoxical Outcomes).
- Deady, Carolyn, *Incarceration and Recidivism: Lessons from Abroad*, Pell Center For International Relations And Public Policy, Mart 2014. 13 Haziran, 2023. http://www.antonioacasella.eu/nume/Deady_march2014.pdf (E.T. 13.06.2022).
- Décarpes, Pascal, Chris Frost and Ioana Mihaela Mora. *European Experience in Attracting Prisoner Labour (German, British, Romanian Examples)*, Council of Europe Publishing, F-67075 Strasbourg Cedex, 2022.
- Demir, Ender. "İş Hukuku Bakımından Çalışan Mahkumların Hakları", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16 sy. 2, (2017): 591-606.
- Demirbaş, Timur. *İnfaz Hukuku, Özellikle Cezaevlerinin Tarihçesi, Uluslararası Belgelerle Karşılaştırmalı Olarak Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfazı ve Ceza İnfaz Kurumlarının İdaresi*, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 8. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021, (İnfaz Hukuku).
- Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı. Çalışma Raporu, Ankara, 2021. Erişim 12 Mayıs, 2022, <https://rayp.adalet.gov.tr/resimler/581/dosya/2021-calisma-raporu26-04-20222-19-pm.pdf>
- Denny, Meagan. "Norway's Prison System: Investigating Recidivism And Reintegration", *Bridges: A Journal Of Student Research*, 10 (2016): 22-37.
- Derrick, Frederick, Charles Scott and Thomas Hutson. "Prison Labor Effects on the Unskilled Labor Market", *The American Economist*, 48, 2 (2004): 74-81.
- Deutscher Bundestag. *Möglichkeit der Abwendung einer Ersatzfreiheitsstrafe durch "freie Arbeit"*, Wissenschaftliche Dienste, Sachstand, WD 7- 3000- 171/19. Erişim 18 Nisan, 2023, <https://www.bundestag.de/resource/blob/673722/25a096a617ec322ed6d7a63a434bd10a/WD-7-171-19-pdf-data.pdf>
- Development Services Group. *Restitution/Community Service*. Bethesda, Maryland: Development Service Group, 2006.
- Dick, Amanda. "The Immature State of Our Union: Lack of Legal Entitlement To Prison Programming In The United States As Compared To European Countries", *Arizona Journal Of International & Comparative Law*, 35, 2 (2018): 287-324.

- Direction De L'administration Pénitentiaire, *Droits Devoirs Dela Personne Détenue*, 2009.
- Disparites Dans La Justice Penale, *Le Travail En Détenion : Une Offre Insuffisante, Inégale Et Peu Utile À La Réinsertion*, Aralık 2022. Erişim 19 Ocak, 2023, <https://www.observatoire-disparites-justice-penale.fr/les-conditions-de-d%C3%A9tention/le-travail-en-d%C3%A9tention>
- Dolcini, Emilio. "Ceza İnfazı Meselesi: Bir Ceza Hukukçusu Gözüyle Ara Bilanço", Çev. Duygu Çağlar Doğan, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (2016): 3355-3374.
- Donay, Süheyl. *Para Cezaları*. Konya: Kervan Yayınları, 1972.
- Dotson, John and Teresa Vanfleet. *Prison Labor Exports from China and Implications for U.S. Policy*, U.S. China Economic and Security Review Commission Staff Research Report, 9 Temmuz 2014. Erişim 24 Şubat, 2022, https://www.uscc.gov/sites/default/files/Research/Staff%20Report_Prison%20Labor%20Exports%20from%20China_Final%20Report%20070914.pdf
- Dönmezer Sulhi. "Şahsi Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfazında Milletlerarası Standartlar", *Türkiye'nin İnfaz Rejimi (Sorunlar ve Çözümler)*, Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı Eğitim Daire Başkanlığı, 1997. (Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfazı).
- Dönmezer, Sulhi ve Sahir Erman. *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku: Genel Kısım, Cilt II*. (11. Bası). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 1997.
- Dönmezer, Sulhi. "Suç Siyaseti", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 52, sy. 1-4, (Temmuz 2011): 1-33, (Suç Siyaseti).
- Dubéchet, Patrick, Élodie David and Pierre Le Quéau. *Paroles De Détenus Sur Le Travail*, Département "Évaluation Des Politiques Sociales", Centre De Recherche Pour L'étude Et L'observation Des Conditions De Vie, Aralık 2002.
- Dünkel, Frieder and Sonja Snacken. "Karşılaştırmalı Avrupa Ceza İnfaz Sistemi: Sorunlar, Uygulama ve Perspektifler", Çev. Nezih Pala, *İnfaz Hukukunun Sorunları-24/25.11.2000 Sempozyum*, (2001) 323-353.
- Dünkel, Frieder. "Germany", *Prison Labour: Salvation Or Slavery?*, Editörler: Dirk Van Zyl Smit ve Frieder Dünkel, 77-104. Onati International Institute for the Sociology of Law, 1999.
- Ekonomi, Münir. *İş Hukuku, Ferdi İş Hukuku, C.1*, (3. Baskı). İstanbul: Teknik Üniversite Matbaası, 1984.
- Ellis, Rachel. "Prison Labor in a Pandemic", *Contexts*, 19, 4, (Aralık 2020). Erişim 27 Ekim, 2022, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1536504220977950>
- Engin, Murat. "Suçu Önleyici Tedbirler Bağlamında Ceza İnfaz Kurumlarında Çalışma ve Eski Hükümlü İstihdamı", *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 3, sy. 2, (Temmuz 2012): 24-35.
- Erdem, Mustafa Ruhan ve Bahri Öztürk. *Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.

- Erdem, Mustafa Ruhan. "Kısa Süreli Özgürlüğü Bağlayıcı Cezaların İnfazı ve Yeni Seçenekler", *İnfaz Hukukunun Sorunları Sempozyumu*, 192-213. Ankara: Goethe İnstitut Ankara-Başkent Üniversitesi Yayınları, 2001.
- Erdoğan, Gürbüz, *İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku*, Ankara: Detay Yayıncılık, 2014.
- Erem, Faruk. *Adalet Psikolojisi*, (5. Baskı) Ankara: Ajans Türk Matbaası, 1964.
- Erem, Faruk. *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler Cilt: II*, (12. Baskı). Ankara: Seçkin Kitabevi, 1985.
- Eren, Mustafa ve Yusuf Engin. *Türkiye'de İşçi Mahpusların Güncel Durumu – Aralık 2018*, İstanbul: Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği – TCPS Kitaplığı, 2018.
- Eren, Mustafa. *Kapatılmanın Patolojisi: Osmanlı'dan Günümüze Hapishanenin Tarihi*, İstanbul: Kalkedon Yayıncılık, 2014.
- Erman, Eyüp Sabri. *İş Davaları ve Tatbikatı*. Ankara: Memleket Matbaası, 1956.
- European Court of Human Rights, *Guide on Article 4 of the European Convention on Human Rights - Prohibition of Slavery and Forced Labour*, 31.08.2021. Erişim 5 Aralık, 2021, https://www.echr.coe.int/documents/guide_art_4_eng.pdf
- European Court of Human Rights, *Guide on the case-law of the European Convention on Human Rights – Prisoners' Rights*, 31.08.2021. Erişim 5 Aralık, 2021, https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Prisoners_rights_ENG.pdf
- Federal Bureau of Prisons, *Work Programs for Inmates – FPI*, 23.02.2017, Number: 8120.03, OPI: FPI/FMB, Erişim 20 Ocak, 2023, https://www.bop.gov/policy/progstat/8120_003.pdf
- Feest, Johannes, Wolfgang Lesting and Michael Lindemann. *Strafvollzugsgesetze Kommentar (AK-StVollzG)*, (7. Baskı). Carl Heymanns Verlag, 2017.
- Fenwick, Colin. *Regulating Prisoners' Labour in Avustralia: a Preliminary View*, The University of Melbourne Faculty of Law Legal Studies Research Paper No. 77, 2004.
- Fink, Erik. "Union Organizing & Collective Bargaining for Incarcerated Workers", *Idaho Law Review*, 52, 3 (2016): 953.
- Foucault, Michel. *Hapishanenin Doğuşu*, İstanbul: İmge Kitabevi Yayınları, 2019.
- Fulcher, Patrice. "Emancipate the FLSA: Transform the Harsh Reality of Working Inmates", *Journal of Civil Rights and Economic Development*, 27, 4 (2015): 679-707.
- Gallas, Wilhelm. "Cezalandırılabilirliğin Temelleri ve Sınırları (Suç Kavramı Üzerine Düşünceler)", Çev. İzzet Özgenç, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4, sy. 1-2, (Haziran 1994): 305-327.
- Geiran, Vivian and Ioan Durnescu. "Implementing Community Sanctions and Measures", *Council of Europe*, (December 2019).
- Gibson-Light, Michael. *The Prison As Market: How Penal Labor Systems Reproduce Inequality*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, University of Arizona, 2019.
- Gisler, Charlotte, Pruin Ineke and Hostettler Ueli. *Experiences with Welfare, Rehabilitation and Reintegration of Prisoners – Lessons Learned?*, Working Paper 2018/5 – The United Nations Research Institute for Social Development (UNRISD), Nisan 2018.

- Goodridge, Julie, Mari Schwartzer, Christine Jantz and Leslie Christian. *Prison Labor in the United States: An Investor Perspective*, North Star Asset Management, Nisan 2018. Erişim 10 Aralık, 2022, <https://missioninvestors.org/sites/default/files/resources/Prison%20Labor%20in%20the%20United%20States%20-%20An%20Investor%20Perspective.pdf>
- Gölcüklü, Feyyaz. *Türk Ceza Sistemi (Hürriyeti Bağlayıcı Cezalar)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Yayınları, 1966.
- Gören, Zafer. "Sosyal Devlet", *Seyfullah Edis'e Armağan*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, 2000.
- Graebisch, Christine and Schorsch Melanie. *Prison Conditions in Germany*, European Commission, Roma: Eylül 2019. Erişim 4 Ocak, 2022, https://drive.google.com/file/d/1EhAgNVEd47QcowFtGJwkBFsi2RT_zxoW/view
- Guido, Mario. "Private Prison Labour: Paradox or Possibility? Evaluating Modern-Day Systems and Establishing a Model Framework Through The Lens of The Forced Labour Convention." *UCL Journal of Law and Jurisprudence*, 8 (2019): 33. Erişim 10 Nisan, 2022, https://pdfs.semanticscholar.org/915f/f25f3c59-3dfc82890648a4b9d7a5643c0049.pdf?_ga=2.78119828.1406584413.1649592439-1330099738.1641981970
- Guilbaud, Fabrice and Philippe Auvergnon., *Quarante Ans D'emploi Pénitentiaire: Vers Un Droit Des Travailleurs Détenus?, Cahiers de la sécurité*, 12 (2010).
- Günay, Cevdet İlhan. *İş Hukuku Yeni İş Yasaları* (3. Baskı). Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2004.
- Günther, Klaus. "Ceza İnfaz Hukukunun İnsan İmgesi", *İnfaz Hukukunun Sorunları Sempozyumu*, Ankara: Goethe İnstitut Ankara-Başkent Üniversitesi Yayınları, 2001.
- Güzel, Ali, Ali Rıza Okur ve Nurşen Caniklioğlu. *Sosyal Güvenlik Hukuku* (14. Baskı). İstanbul: Beta Yayınları, 2012.
- Hafizoğulları, Zeki ve Muharrem Özen. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (13. Baskı). Ankara: US-A Yayıncılık, 2021.
- Hairong, Yan ve Barry Sautman. "Chasing Ghosts: Rumours and Representations of the Export of Chinese Convict Labour to Developing Countries", *The China Quarterly*, 210 (June 2012): 398-418.
- Hardwick, Nick and Rachel Murray. "Regularity of OPCAT visits by NPMs in Europe", *Australian Journal of Human Rights*, 2019: 66-90.
- Harris, Alexes, Heather Evans and Katherine Beckett. "Drawing Blood From Stones: Legal Debt and Social Inequality in the Contemporary United States", *American Journal of Sociology*, 115, 6 (2010): 1753-1799.
- Harris, Robert and Wing Lo. "Community Service: Its Use in Criminal Justice", *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 46, 4, (2002): 427-444.
- Haslam, James. "Prison Labor Under State Direction: Do Inmates Have the Right to FLSA Coverage and Minimum Wage?", *Brigham Young University Law Review*, (1994): 369.

- Hatton, Erin. "When work is punishment: Penal subjectivities in punitive labor regimes." *Punishment & Society* 20, 2 (2018): 174-191.
- Heben, Ethan. "Prisoners as" Quasi-Employees." *University of Florida Journal of Law & Public Policy*, 31, 2 (2021): 1.
- Hillebrand, Johannes, *Organisation und Ausgestaltung der Gefangenenarbeit in Deutschland*, (2. Baskı). Mönchengladbach: Forum Verlag Godesberg, 2009.
- Hillsman, Sally T., Joyce L. Sichel and Barry Mahoney. *Fines in Sentencing: A Study of the Use of the Fine as a Criminal Sanction*, National Institute of Justice, November 1984.
- Hindeya, Tilahun Weldie. "Unilateral Trade Sanctions as a Means to Combat Human Rights Abuses: Legal and Factual Appraisal", *Mizan Law Review*, 7, 1 2(013): 101-125.
- Hudson, Joe and Burt Galaway. "Community service: toward program definition", *Federal Probation*, (1990): 54.
- Hurst, Natalie. "Prisoners are not for Sale: Incarcerated Workers Deserve Employee Status", *University of Cincinnati Law Review*, (2020): 1-9.
- ILO Declaration On Fundamental Principles and Rights Atwork and Its Follow-Up, Erişim 10 Nisan, 2022, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---declaration/documents/publi cation /wcms_467653.pdf
- ILO, *Background Guide B*, Erişim 10 Nisan, 2022, <https://static1.squarespace.com/static/57b632432994cab0 b44562ae/t/605538 00eba5de42aa69b2d9/161-6197659927/ilo+topic+b+%281%29.pdf>
- ILO, *Combating Forced Labour: A Handbook For Employers And Business* (2. Baskı), Geneva: ILO, 2015, Erişim 10 Nisan, 2022, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---declaration/docume nts/pub lication/wcms_101171.pdf
- ILO, *Prison Labour And Employment Conditions Of Convicts in Mongolia: An Empirical Study*, Erişim 10 Nisan, 2022, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/ public/---asia/---ro-bangkok/---ilo-beijing/ doc uments/publication/wcms_497510.pdf
- Institut Montaigne, *Travail En Prison: Préparer (Vraiment) L'après*, Rapport Février, 2018.
- International Labor Organization. "Prison Labor - I", *International Labour Review*, XXV, 3 (1932): 311-331, Erişim 17 Ocak, 2023. [https://www.ilo.org/public/libdoc/ilo/P/09602/09602 \(1932-25-3\)311-331.pdf](https://www.ilo.org/public/libdoc/ilo/P/09602/09602 (1932-25-3)311-331.pdf)
- International Labor Organization. "Prison Labor - II", *International Labour Review*, XXV, 4 (1932): 499-524, Erişim 17 Ocak, 2023, [https://www.ilo.org/public/libdoc/ilo/P/09602/09602 \(1932-25-4\)499-524.pdf](https://www.ilo.org/public/libdoc/ilo/P/09602/09602 (1932-25-4)499-524.pdf)
- International Labour Conference, *Abolition of Forced Labour*, General Survey by the Committee of Experts on the Application of Conventions and Recommendations, 1979, Erişim 17 Ocak, 2023, [https://www.ilo.org/public/libdoc/ilo/P/09661/ 09661\(1979-65-4B\).pdf](https://www.ilo.org/public/libdoc/ilo/P/09661/ 09661(1979-65-4B).pdf)
- İçel, Kayıhan, Füsün Sokullu Akıncı, İzzet Özgenç, Adem Sözüer, Fatih S. Mahmutoğlu ve Yener Ünver. *Yaptırım Teorisi*, 3. Kitap, (1. Baskı). İstanbul: Beta Basım, 2000.

- İnce, Hüseyin. "Kısa Süreli Hapis Cezasına Uygulanabilecek Seçenek Yaptırımlar dan Kamuya Yararlı Bir İşte Çalıştırma" Yaptırımı -Community Service Labor Program" (Kamuya Yararlı Bir İşte Çalıştırma), *Adalet Dergisi*, 30 (Ocak 2008): 177-198.
- İnsan Hakları Derneği, *2020 Yılı Hapishaneler Raporu*, Erişim 10 Nisan, 2022, https://www.ab.gov.tr/siteimages/trkiyeraporustrateji_belgesi_2020/turkeyreport30.10.2020.pdf
- Jareborg, Nils. "Criminalization As Last Resort (Ultima Ratio)," *Ohio State Journal Of Criminal Law*, 2 (Spring 2005): 521-534.
- Jijilenko, Alexander. *Genel Ceza Doktrini Üzerine Denemeler*, Petrograd, 1927.
- Joint Statement By The Government of Denmark And The Government of Kosovo On Strengthening The Cooperation Between The Two Countries, Erişim 23 Ocak, 2023, <https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2021/12 /Joint-statement-by-The-Government-of-Denmark-and-The-Government-of-Kosovo.pdf>
- Joutsen, Matti. "Re-Assessing The Role Of Community-Based Sentences In The Context Of The Sustainable Development Goals", *174th International Senior Seminar Visiting Experts' Papers, Resource Materral Series No. 111*, October 2020.
- Junger-Tas, Josine. *Alternatives to Prison Sentences Experiences and Developments*, Amsterdam, 1994.
- Kalmthout, Anton M. Van. "Kamu Yararına Çalışmadan 'Toplumsal Yaptırımlara': Karşılaştırmalı Bir Bakış Açısı." çev.: Burhan Alıcı, *Küresel Bakış Dergisi*, 1 (2011): 1.
- Kamer, Vehbi Kadri. "Cezaevi Sosyolojisi Açısından İşyurtları Faaliyetleri", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, sy. 1 (2020): 87-104.
- Karagözler, Meriç. *Bir Temel Hak Olarak Çalışma Hakkı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Karakaş Doğan, Fatma. *Cezanın Amacı ve Hapis Cezası*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, 2009.
- Karakehya, Hakan. "Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfazıyla Hükümlünün İslahının Sağlanması Mümkün müdür?", *Dr.Dr.h.c. Silvia Tellenbach'a Armağan*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Kaya, Musa. *Türk Ceza Adaleti Sisteminde Kamuya Yararlı Bir İşte Çalıştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, 2016.
- Kearney, Melissa, Benjamin Harris, Elisa Jácome and Lucie Parker. *Ten Economic Facts about Crime and Incarceration in the United States*, The Hamilton Project, Mayıs 2014, Erişim 10 Ekim, 2022, https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/v8_thp_10crimefacts.pdf
- Keller, Peggy, *Die Entkriminalisierung von Bagatelldelikten – zur Notwendigkeit und zu den Auswirkungen auf die Strafvollstreckung*, Limbach-Oberfrohna, Erişim 16 Nisan, 2023, <https://opus.bsz-bw.de/hsf/frontdoor/deliver/index/docId/1234/ file/Diplomarbeit.pdf>,

- Kerezsi, Klara. "Alternative Sanctions: Rehabilitation, Deserved Punishment, Decreasing of Crime", 46 *Annales U. Sci. Budapestensis Rolando Eotvos Nominatae* 229, 2005,
- Kett-Straub, Gabrielle. "Die Gefangenenarbeit im Strafvollzug – Konzeption, Ausgestaltung und Ziele oder die große Kluft zwischen Anspruch und Wirklichkeit", *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft* 125 (2013): 883-906.
- Kılıçkaya Kapanoğlu ve Zeynep Güldane. *The Right To Work In International Labor Law and The Case of Turkey*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bilkent Üniversitesi, 2017.
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmöz. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (14. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Koç, Tayfun. *Türkiye'de İşçi Mahpus Olmak*. İstanbul: TCPS Kitaplığı, 2016.
- Köseoğlu, Özde Nalan. *Türkiye'de Hükümlü Emeği*, İstanbul: Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2017.
- Kunter, Nurullah. "Suçluların Terbiye ve Islahı", *Adliye Ceridesi*, 34, 7 (1943): 524-542.
- Kury, Helmut. "Almanya'da Ceza İnfaz Pratiği ve Sorunları", Çev. Nezih Pala, *İnfaz Hukukunun Sorunları*. Ankara: Goethe Institut ve Başkent Üniversitesi Yayını, 2001: 98-123.
- Lafer, Gordon. "Captive Labor: America's Prisoners As Corporate Workforce", *The American Prospect*, (September 1999).
- Langbein, John. "The historical origins of sanction of imprisonment for serious crime," *The Journal of Legal Studies*, 5, 1 (1976): 25-60.
- Laogai Research Foundation, *Building on the Backs of Prisoners – Examining the Imports of a Canadian Construction Company*, Ocak 2011.
- Lazarus, Liora. "Conceptions of Liberty Deprivations", *The Modern Law Review*, 69, 5 (2006): 738-769.
- Leblond, Manon, *Le Principe D'individualisation De La Peine En Droit Pénal Français*, Docteur Thèse (PhD Thesis), De L'université De Montpellier, 16.04.2021. Erişim 28 Nisan, 2023, https://theses.hal.science/tel-03605518/file/2021_LEBLOND_arch.pdf
- Legrand, Valentine, *Le Travail D'intérêt Général, Une Peine En Pleine Évolution*, Aix-Marseille Université Faculté De Droit Et De Science Politique Master These, Erişim 28 Nisan, 2023, <https://dumas.ccsd.cnrs.fr/dumas-03559718/document>
- Leung, Katerine. "Prison Labor As A Lawful Form Of Race Discrimination", *Harvard Civil Rights-Civil Liberties Law Review*, 53, 2 (2018): 681-708.
- Levin, Benjamin. "Inmates For Rent, Sovereignty For Sale: The Global Prison Market", *Southern California Interdisciplinary Law Journal*, 23: 509-554.
- Lewis, David, *From Newgate to Dannemora: The Rise of the Penitentiary in New York, 1796-1848*, (2. Baskı). New York: Cornell University Press, 2012.

- Liebling, Alison, Berit Johnsen, Bethany E. Schmidt, Tore Rokkan, Kristel Beyens, Miranda Boone, Mieke Kox and An-Sofie Vanhouche "Where two 'exceptional' prison cultures meet: Negotiating order in a transnational prison." *The British Journal of Criminology* 61, 1 (2021): 41-60.
- Lin, Mao-hong, *On Legitimacy: How the Prison-Labor Complex Changes with the Political Terrain in China*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Berkeley Üniversitesi, Kaliforniya, 2016, Erişim 11 Ocak, 2022, https://escholarship.org/content/qt9ng6w3mf/qt9ng6w3mf_noSplash_ae630059eaeac315054ef1d9d261c73f.pdf?t=owiuha
- Linebaugh, Peter and Marcus Rediker. *The Many-Headed Hydra: Sailors, Slaves, Commoners, and the Hidden History of the Revolutionary Atlantic*, (2. Baskı). Boston: Beacon Press, 2013.
- Lippke, Richard L. "Prison labor: Its control, facilitation, and terms." *Law and Philosophy*, 17 (1998): 533-557.
- Maden, Mehmet. *Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2012.
- Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları (Mandela Kuralları), Türkiye İnsan Hakları Vakfı Yayınları 121, Ankara, Haziran, 2019.
- Mantouvalou, Virginia *Human Rights for Working Prisoners*, September 8, 2021. Erişim 17 Şubat, 2022, <https://uklabourlawblog.com/2021/09/08/human-rights-for-working-prisoners-by-virginia-mantouvalou/>
- Mariani, Marie-Marguerite, *La Disponibilité Concrète De La Peine De Travail D'intérêt Général*, Institut de Droit et Economie d'Agen - Droit de l'exécution des peines et Droits de l'Homme Master These, Erişim 28 Nisan, 2023, https://www.enap.justice.fr/sites/default/files/master2022_flego_ophelie_memoire.pdf
- Marie Crétenot, *Alternatives to Prison in Europe – France*, European Prison Observatory, Erişim 28 Nisan, 2023, <http://www.prisonobservatory.org/alternatives/ALTERNATIVES%20TO%20PRISON%20IN%20EUROPE.%20FRANCE.pdf>
- Martin, Rex. *A System Of Rights*. Oxford: Clarendon Press, 2003.
- Maruschak, Laura and Emily Buehler. *Census of State and Federal Adult Correctional Facilities*, 2019 – Statistical Tables, November 2021, NCJ 301366, 13. Erişim 8 Ekim, 2022, <https://bjs.ojp.gov/content/pub/pdf/csfac19st.pdf>
- Matthews, Roger. *Doing Time – An Introduction to the Sociology of Imprisonment* (2. Baskı) Palgrave Macmillan, 2009.
- McGonigle, Erin Paige. "First Responders, Second Priority: Georgia's Inmate Firefighter Program and International Human Rights Standards." *Georgia International Journal*, 48, 1 (2019). Erişim 6 Aralık, 2022, <https://digitalcommons.law.uga.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2471&context=gjicl>
- McMahon, Stephanie Hunter. "Inmates May Work, But Don't Tell Social Security", *South Carolina Law Review*, 72 (2020): 757.

- McNeil, Walter, *Recidivism Reduction Strategic Plan: Fiscal Year 2009-2014*, Florida Department of Corrections, Erişim 11 Aralık, 2022, <https://www.yumpu.com/en/document/read/51280411/recidivism-reduction-strategic-plan-for-fiscal-year-2009-2014>
- Meagan, Denny. "Norway's Prison System: Investigating Recidivism And Reintegration," *Bridges: A Journal Of Student Research*, 10, 10 (2016): 22-37.
- Melander, Sakari. "Ultima Ratio in European Criminal Law", *Oñati Socio-Legal Series [Online]*, 3, 1 (2013): 42-61, Erişim 11 Aralık, 2022, <http://ssrn.com/abstract=2200871>
- Meltzer, Joshua. "Climate Change and Trade –The EU Aviation Directive and the WTO", *Journal of International Economic Law*, 15, 1 (March 2012): 111-156.
- Micah, Globerson. "Using Border Trade Adjustments to Address Labor Rights Concerns Under the WTO", *Labor & Employment Law Forum* 3, 1 (2013): 48-87.
- Miethe, Terance and Hong Lu. *Punishment, A Comparative Historical Perspective*. New York: Cambridge University Press, 2005.
- Ministère De La Justice - Département De L'administration Pénitentiaire, *Carte Des Droits Et Des Devoirs Des Détenus Et Des Internés*, Décret Du Ministre De La Justice Du 5 Décembre 2012.
- Ministère de la Justice, *Le travail d'intérêt général, Guide Pratique À L'usage Des Structures D'accueil*, Erişim 28 Nisan, 2022, http://www.justice.gouv.fr/publication/guide_tig.pdf
- Minke, Linda Kjaer vd. "Multiple Perspectives On Imprisonment in Europe", *Nordic Journal Of Criminology*, 2016, s.311-333. Erişim 28 Nisan, 2023, https://www.researchgate.net/publication/325595667_Multiple_perspectives_on_imprisonment_in_Europe
- Monnery, Benjamin, Anna Montagutelli and Saïd Souam. *Economie Du Travail En Prison: Enjeux, Résultats Et Recommandations*, 2021-26 Document de Travail/ Working Paper, Université Paris Nanterre, Eylül 2021.
- Morris, Norval and Michel Tonry,, *Between Prison and Probation; Intermediate Punishments in a Rational Sentencing System*, Oxford University Press, 1990.
- Mosher, Steven. "Chinese Prison Labor", *Society Abroad*, (Kasım-Aralık 1991): 49-59.
- Nellis, Ashley, *The Color of Justice Racial And Ethnic Disparity in State Prisons*, The Sentencing Project, 2016. Erişim 28 Nisan, 2022, <https://www.sentencingproject.org/publications/color-of-justice-racial-and-ethnic-disparity-in-state-prisons/>
- Neves, Pedro, Reis, Susana, Leitão, Tiago, *Prison Work Models Critical Review – Prison Work Comparison Framework*, ECOPRIS – Ecological Economics in Prison Work Administration, Kasım 2015. Erişim 28 Nisan, 2022, <https://www.euopris.org/file/prison-work-models-critical-review-ecopris-project/?download=1>
- Nilsson, Linus. *Abandon All Labour Rights, Ye Who Enter Here – The Labour Rights Of Prisoners*. Lund University Faculty of Law, 2017.

- Notes and Comments on the United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, Erişim 28 Nisan, 2022, https://www.unodc.org/documents/justiceandprisonreform/AGMs/Notes_and_comments-1250048-DMU_version.pdf
- Nursal, Necati. *Avrupa Cezaevi Kuralları ve Yorumu*. Ankara, 2007.
- Observatoire International Des Prisons – Section Française, *Le Travail En Prison, En France, En 2020*, Erişim 20 Ocak, 2023, <https://oip.org/wp-content/uploads/2020/03/oip-travail-prison-2020.pdf>
- Odabaşı, Levent. *Cezaevi Endüstrileri ve Cezaevi Özelleştirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2016.
- Omay, İbrahim Saffet. *Cezaevi (İş Esası Üzerine Kurulu)*. İstanbul: Cumhuriyet Matbaası, 1947.
- Oshinsky, David. “Worse Than Slavery”, *Parchman Farm and the Ordeal of Jim Crow Justice*, Erişim 06 Ocak, 2023, <https://www.washingtonpost.com/wp-srv/style/longterm/books/chap1/worsethan-slavery.htm>
- Osment, Lana. *The Complexity of Rehabilitation in Open and Closed Prison Setting*. Master Thesis, Lund University 2018.
- Othmani, Ahmed. *Hapishaneden Çıkış*, Çev. Işık Ergüden. İstanbul: Metis Yayıncılık, 2003.
- Ölmez, Gökhan, Osman Gazi Ünal, Efe Can Karabulut and Funda Kaya. *İnfaz Hukuku Temel Hukuk Dizini*, Editörler: İzzet Özgenç, Cumhur Şahin, (4. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Önder Ayhan. *Ceza Hukuku Dersleri (Ceza Hukuku Dersleri)*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1992.
- Özbek, Veli Özer, M. Nihat Kambur, Pınar Bacaksız, Koray Doğan ve İlker Tepe. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (4. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013,
- Özbek, Veli Özer. *İnfaz Hukuku*, (14. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Özdek, Yasemin. “Küreselleşme Sürecinde Ceza Politikalarındaki Dönüşümler”, *Amme İdaresi Dergisi*, 33, 4 (Aralık 2000): 21-48.
- Özdemir, Burhan ve Çağlar Özel. “International Labour Standards and the ILO Declaration of Fundamental Principles And Rights”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 13 (2005): 127-135.
- Özer, Hatice Duygu ve Dilek Dulay Yangın. “Ceza İnfaz Mevzuatı Kapsamında Çalışan Tutuklu ve Hükümlülerin Sosyal Güvenliği”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 25, 2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı (Aralık 2019): 727-756.
- Özgenç, İzzet ve İhsan Yılmaz Bayraktarlı. “İnfaz Kurumlarındaki Hükümlü Sayısındaki Artış Sorunu ve Çözüm Önerisi”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XXIII, 1 (2019): 129-139.
- Özgenç, İzzet. “Bir Ceza İnfaz Rejimi Olarak Erteleme”, *Anayasa Yargısı*, 18 (2001): 99-148.

- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (16. Bası). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Padfield, Nichola. "Front Door And Backdoor Sentencing", 2014 Edition, *Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice*, Ed: Gerben Bruinsma, David Weisburd New York: Springer, 2018.
- Pektaş, Özdeniz. *Neoliberal Politikalar Çerçevesinde Sermayenin Hükümlü Emeği Kullanımı ve Türkiye Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, 2011.
- Pelaez, Vicky. *The Prison Industry in the United States: Big Business or a New Form of Slavery?* Erişim 3 Haziran, 2022, <http://www.globalresearch.ca/the-prison-industry-in-the-united-states-big-business-or-anew-form-of-slavery/8289>
- Pelzer, Robert and Mika Moeller. *Rehabilitation and Reintegration of Released Islamist Extremists in Germany*, Berlin: Counter Extremism Project Germany, 2020.
- Penal Institutions in Japan, Correction Bureau, Ministry of Justice, Japan, Erişim 21 Şubat, 2022, <http://www.law.tu.ac.th/blog/wp-content/uploads/2020/06/Penal-Institutions-in-Japan.pdf>
- Penal Reform International / Thailand Institute of Justice, *Global Prison Trends 2020*. Erişim 21 Şubat, 2022, <https://cdn.penalreform.org/wp-content/uploads/2020/05/global-prison-trends-2020-penal-reform-international-second-edition.pdf>
- Penal Reform International / Thailand Institute Of Justice, *Global Prison Trends 2016*. Erişim 21 Şubat, 2022, https://cdn.penalreform.org/wpcontent/uploads/2016/05/global_prison_trends_report_2016.pdf
- Penal Reform International. *Discrimination of Women in Criminal Justice System*, Ocak 2012.
- Petersik, Thomas, Tapan Nayak and Katie Foreman. *Identifying Beneficiaries of Pie Inmate Incomes*, The George Washington University Center for Economic Research, 31.07.2003. Erişim 27 Ekim, 2022, https://www.criminallegalnews.org/media/publications/gwu_center_for_economic_research_re_identifying_beneficiaries_of_pie_inmate_incomes_jul_31_2003.pdf
- Picard, Sarah, Tallon, Jennifer, Lowry, Michela, Kralstein, Dana, *Court-Ordered Community Service- A National Perspective*, Center for Court Innovation, New York, Temmuz 2019
- Pierzchala, Kazimierz. "The Process Of Social Reintegration Of Convicts On The Background Of World Penitentiary System. The Analytical And Synthetic Outline Of The Issue," *Polish Political Science Yearbook*, 44 (2015): 154-170.
- Polak-Rottmann, Sebastian. "The safest country in the world? Notions of risk and security in the Japanese private security industry." *Vienna Journal of East Asian Studies* 10, 1 (2018): 83-106.

- Prison Conditions in Japan, Human Rights Watch /Asia Human Rights Watch Prison Project, 1995.
- Radulović, Darko. "Community Service as an Alternative Criminal Sanction", *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, Ljubljana 70 (2019): 4.
- Ragghianti, Marie Fajardo, *Prison Industries In South Carolina: 1996–2005 Why and How The PIE Model Prospered*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Graduate School of the University of Maryland, 2008.
- Rahimov, İlham. *Suç ve Ceza*, Çev. Tuğrul Veli, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2014.
- Ramm, Gerard. "'Work Don't Hurt Me" A Study Of Prison Labor And Prison Industries In America", *The Morning Side Review*. 7 (2011): 36-44.
- Reithmayr, Carina Monika. (*Gemeinnützige*) *Arbeit Als Strafe*, Johannes Kepler Universität, Linz, 18.09.2020. Erişim 16 Nisan, 2023, <https://epub.jku.at/obvulih/download/pdf/5554145?originalFilename=true>
- Reynaud, A. *Hapishanelerde İnsan Hakları*, Çev. İhsan Kuntbay, Ankara: TODAİE İnsan Hakları Araştırma ve Derleme Merkezi, 1992.
- Riggs, Charles Trowbridge. "Yetişkinlerde Suç", *İstanbul 1920*, Ed: Clarence Richard Johnson, (1. Basım). İstanbul: Türk Tarih Vakfı Yayınları, 1995.
- Roberts, Darrin, *Characteristics of Community Service Programs and Probationers in Texas*, Master Thesis, University of North Texas, 2002.
- Roeder, Oliver, Lauren Brooke Eisen and Julia Bowling. *What Caused The Crime Decline?*, Brennan Center For Justice, 2015. Erişim 5 Ocak, 2022, https://www.brennancenter.org/sites/default/files/publications/What_Caused_The_Crime_Decline.pdf
- Rogan, Mary. "Prison Inspection and Monitoring: The Need To Reform European Law and Policy", *European Journal on Criminal Policy and Research*, 27 (2021): 285-305.
- Roscoe, Katy, *Convicts and the Sea: the naval influence on Gibraltar Convict Establishment*, Erişim 6 Ocak, 2023, <https://staffblogs.le.ac.uk/carchipelago/2018/07/25/convicts-and-the-sea-the-naval-influence-on-gibraltar-convict-establishment/>
- Rusche, George. "Labor Market and Penal Sanction: Thoughts on the Sociology of Criminal Justice", Çeviren: Gerda Dinwiddie, *Crime and Social Justice*, 10 (fall-winter 1978): 2-8.
- Savcı, İlkay. *Cezaevi İşyurtlarında Çalışan Hükümlüler Bir Alan Araştırması*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 2004.
- Saylor, William and Gerald Gaes. *Training Inmates through Industrial Work Participation and Vocational and Apprenticeship*. U.S. Federal Bureau of Prisons, 1996.
- Service-Public.fr, *Travail D'intérêt Général (TIG)*. Erişim 28 Nisan, 2023, <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F1407>

- Shang, Xixue and Guido Van Limberghen. "How Could Prison Products Come into the International Market? Analysis of the Consistency between WTO and ILO Rules", *Journal of Arts and Humanities*, 6, 3 (2017): 70-82.
- Shea, Evelyn. *Why Work?: A Study Of Prison Labour in England, France and Germany*, Duncker & Humblot, 2008.
- Silva, John. "Corrections in Japan", *The Encyclopedia of Corrections*, Ed. Kent R. Kerley, 1-7. John Wiley & Sons Publication, 2017.
- Silvestri, Arianna, *Prison conditions in the United Kingdom, European Commission*, Roma: Eylül 2013, Erişim 5 Ocak, 2022, http://www.prisonobservatory.org/index.php?option=com_content&view=article&id=19&catid=13&Itemid=128
- Sipahi, Ali. "Convict Labor in Turkey, 1936-1953: A Capitalist Corporation in the State?", *International Labor and Working-Class History*, 90 (Fall 2016): 244-265.
- Smith, Peter Scharff. "Imprisonment And İnternet-Access Human Rights, The Principle of Normalization And The Question Of Prisoners Access To Digital Communications Technology", *Nordic Journal of Human Rights*, 30, 4 (2012): 454-482.
- Smith, Rhona. *International Human Rights Law*, (9. Baskı). Oxford University Press, 2019.
- Snacken, Sonja. "A Reductionist Penal Policy And European Human Rights Standards", *European Journal on Criminal Policy and Research*, (2006): 143-164.
- Sokullu Akıncı, Fusun. "Adalet Reformu ve Alternatif Ceza Yaptırımları", *Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan*, İstanbul, 1998.
- Soyaslan, Doğan. "Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfaz Rejimleri", *İnfaz Hukukunun Sorunları Sempozyumu*, 162-191. Ankara: Goethe İntitüt Ankara-Başkent Üniversitesi Yayınları, 2001,
- Sözüer, Adem, İzzet Özgenç ve Mahmut Koca. "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", Erişim 29 Nisan, 2023, [https://cms.hacibayram.edu.tr/api/files/1/Hac%C4%B1bayram%20AHBV/turkcemer\(tr-TR\)/i%CC%87nfaz-kanunu-de%C4%9Fi%C5%9Fiklik-teklifi-de%C4%9Ferlendirmesi\(2020.04.06\).pdf](https://cms.hacibayram.edu.tr/api/files/1/Hac%C4%B1bayram%20AHBV/turkcemer(tr-TR)/i%CC%87nfaz-kanunu-de%C4%9Fi%C5%9Fiklik-teklifi-de%C4%9Ferlendirmesi(2020.04.06).pdf)
- Spillane, Ed. "Why I Refuse to Send People to Jail for Failure to Pay Fines", 2016, *The Washington Post*, Erişim 12 Mayıs, 2023, <https://www.washingtonpost.com/posteverything/wp/2016/04/08/why-i-refuse-to-send-people-to-jail-for-failure-to-pay-fines/>
- Standing Senate Committee of Human Rights, *Report on the Human Rights of Federally Sentenced Prisoners*, Haziran 2021. Erişim 11 Haziran, 2022, https://sencanada.ca/content/sen/committee/432/RIDR/reports/2021-06-16FederallySentenced_e.pdf
- Stapleton, Adam, Dirk Van Zyl Smit, and Dilafruz Nazarova. *A Compendium of Comparative Prison Legislation, Penal Reform International*, First edition, 2008.
- Stephan, James. *Census of State and Federal Correctional Facilities, 2005*, U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, October 2008, NCJ 222182, Erişim 6 Aralık, 2022, <https://bjs.ojp.gov/content/pub/pdf/csfcf05.pdf>

- Süslü, Güven. *Ceza İnfaz Kurumlarında Hükümlülük*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Swepton, Lee. *Forced and Compulsory Labour in International Human Rights Law. "Shaping the Definition of Human Trafficking"*, Dickson Poon School of Law, King's College London, 2014.
- Şahin, Cumhur ve Neslihan Göktürk. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Şahin, Cumhur. "Tahliye Öncesi ve Sonrası Hükümlüye ve Eski Hükümlüye Yardım", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, V, 1-2 (Haziran- Aralık 2001): 121-153.
- Şen, Ömer. *Osmanlı'da Mahkum Olmak Avrupalılaşıma Sürecinde Hapishaneler*. İstanbul: Kapı Yayıncıları, 2007.
- T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu, *Parasal Sınırlar*. Erişim 9 Şubat, 2022, https://iydb.adalet.gov.tr/Resimler/BilgiBankasi/272022112551AMp_arsal%20s%C4%B1n%C4%B1rlar2022.pdf
- T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu, *Performans Programı 2021*. Erişim 3 Şubat, 2021, <https://iydb.adalet.gov.tr/Resimler/BilgiBankasi/29120211607002021%20performans%20nihai.pdf>
- T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu, *2019 Yılı Faaliyet Raporu*, Erişim 24 Aralık, 2021, <https://iydb.adalet.gov.tr/Resimler/BilgiBankasi/2822020202750Faaliyet%20Raporu%202019.pdf>
- T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu, *2020 Yılı Faaliyet Raporu*, Erişim 19 Aralık, 2021, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/MbH28+ceza_infaz_2020_FR.pdf
- T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu, *2021 Yılı Faaliyet Raporu*. Erişim 18 Ocak, 2023, <https://isyurtlari.gov.tr/Resimler/Dokuman/111020221350376272022113507AM2021%20faaliyet%20raporu.pdf>
- Taner, Tahir. "Türk Ceza Kanununun 09.07.1953 Tarih ve 6123 Sayılı Kanunla Değiştirilen Hükümleri". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 19 (1953): 523-575.
- Tarhanlı, Turgut. "Ceza İnfaz Sisteminde Reformlar ve Sivil Toplumun Rolü (I)", *Ceza İnfaz Sistemi ve Sivil Toplum Konferansı Raporu*, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, 21-23 Mart 2007, Ankara.
- Taşkın, Ozan Ercan. "Son Çare (Ultima Ratio) Olarak Ceza Hukuku", *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15, 1 (Haziran 2016): 59-91.
- TBMM Adalet Komisyonu Tarafından Hazırlanan TCK Tasarısına İlişkin Rapor, 03.08.2004, Esas: 1/593, Karar: 60. Erişim 15 Eylül, 2023, <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/tutanak/tbmm/d22/c059/tbmm22059119ss0664.pdf>
- Thalmann, Vanessa. *Prison Labour for Private Corporations: The Impact of Human Rights*, Yüksek Lisans Tezi, McGill University, 2004.
- The Process of Review of The UN Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, Erişim 24 Mayıs, 2021, <https://cdn.penalreform.org/wp-content/uploads/2013/07/joint-ngo-briefing-smr-review-updated-january-2016.pdf>

- The U.S.-China Economic and Security Review Commission, *2008 Annual Report to Congress*, Kasım 2008. Erişim 3 Haziran, 2022, https://www.uscc.gov/sites/default/files/annual_reports/2008Report-to-Congress-0.pdf
- The United States District Court, Eastern District of Missouri, Eastern Division. United States of America, Plaintiff, v. The City of Ferguson, Defendant: Consent Decree. No. 4:16-cv-000180-CDP, 2016. Erişim 12 Mayıs, 2023, <https://clearinghouse.net/doc/82040/>
- Tonry, Michael. "Community Punishments", *Reforming Criminal Justice*, Volume 4: Punishment Incarceration, and Release, 2017.
- Toreld, Eva Marie, Kristin Opaas Haugli and Anna Lydia Svalastog. "Maintaining Normality When Serving A Prison Sentence in the Digital Society", *Croatian Medical Journal*, (December 2018): 335-339.
- Tripodi, Stephen, Johnny Kim and Kimberly Bender. *Is Employment Associated With Reduced Recidivism? The Complex Relationship Between Employment and Crime*, International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, 54 5 (October 2010): 706-720.
- Tunçomağ, Kenan ve Tankut Centel. *İş Hukukunun Esasları*. İstanbul: Beta Yayınları, 2008.
- Turhan, Faruk ve Abdurrahim Altıkat. "Yeni Bir Ceza İnfaz Usulü Olarak Denetimli Serbestlik Ve Bu Usulden Yararlanma Şartlar", *S.D.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2, 2 (2012): 1-46.
- Turhan, Faruk. "Yeni Türk Ceza Kanunu'na Göre Cezaların Ertelenmesi ve Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar", *EÜHFD*, X, 3-4, (2006): 4-28.
- Turner, Jennifer, Mariana Olaizola Rosenblat, Nino Guruli, Claudia Flores, vd, *Captive Labor – Exploitation of Incarcerated Workers*, American Civil Liberties Union and the University of Chicago Law School Global Human Rights Clinic, Erişim 8 Ekim, 2022, <https://chicagounbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1003&context=ghrc>
- Uluslan, Şayan. "Türkiye'nin Milletler Cemiyeti'ne (Cemiyet-i Akvam) Girişi, Öncesi ve Sonrası", *ÇTTAD*, VII/16-17, (2008/Bahar-Güz): 237-258.
- UNDOC, *Custodial And Non-Custodial Measures Social Reintegration*. New York: United Nations, 2006.
- United Nations Office On Drugs and Crime. *Handbook of basic principles and promising practices on Alternatives to Imprisonment*, New York: Criminal Justice Handbook Series, 2007.
- United Nations Department of Economic and Social Affairs. *Prison Labour*, New York: United Nations Publication, 1955.
- United Nations Office on Drugs and Crime, *Roadmap for the Development of Prison-Based Rehabilitation Programmes*, Criminal Justice Handbook Series, United Nations, Viyana 2017. Erişim 27 Ocak, 2022, https://www.unodc.org/documents/middleeastandnorthafrica/2018/Roadmapfor_the_Development_of_Prisonbased_Rehabilitation_Programmes_ENG.pdf

- United Nations Office On Drugs And Crime. *Prison Reform and Alternatives to Imprisonment Concept Note*, Prepared by the Justice Section, Division for Operations February 2011.
- Uşan, Fatih. "İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Tutuklu ve Hükümlü Çalışması", *Prof. Dr. Nuri Çelik'e Armağan*, C. II, İstanbul, 2001.
- Ünal, Şeref. "Cezaların İnfazı Sürecinde Tutuklu ve Hükümlülerin Dış Dünya ile Olan İlişkileri", *İnfaz Hukukunun Sorunları*, Goethe – Institut ve Başkent Üniversitesi Yayını, 253-261. Ankara: Öz Özen Matbaacılık, 2001,
- Ünver, Yener. "*Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer*", (Birinci Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2003.
- Ünver, Yener. "Suç Politikası", *Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 5*, Prof. Dr. Dr. H.C. Mult. Claus Roxin'e Armağan, 2006.
- Van Der Linden, Marcel. *Workers of the World – Essays Toward a Global Labour History*, Leiden: Brill Publishing, 2008.
- Van Zyl Smit, Dirk and Sonja Snacken. *Principle of European Prison Law and Policy Penology and Human Right*, (First Edition). Oxford University Press, 2009.
- Von Hirsch, Andreas and Andrew Ashworth. *Principled Sentencing: Reading on Theory and Policy*, (2. Baskı). Oxford: Hart Publishing, 1998.
- Wagner, Peter and Bernadette Rabuy. *Prison Policy Initiative, Following the Money of Mass Incarceration*, 25 Ocak 2017. Erişim 10 Ekim, 2022, <https://www.prisonpolicy.org/reports/money.html>
- Ward, Kerry, *Networks of Empire: Forced Migration in the Dutch East India Company*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
- Weaver, Beth, Cyrus Tata Mary Munro and Monica Barry Monica. "The Failure of Recall To Prison: Early Release, Front-Door and Back-Door Sentencing and The Revolving Prison Door in Scotland." *European Journal of Probation* 4, 1 (2012): 85-98.
- White Paper on Crime 2019, Research and Training Institute, Ministry of Justice, Japan, Erişim 10 Ocak, 2022, https://hokusyo1.moj.go.jp/en/68/WHITE_PAPER_ON_CRIME2019.pdf
- Whitehouse, Mary Rose. "Modern Prison Labor: A Reemergence Of Convict Leasing Under The Guise Of Rehabilitation And Private Enterprises", *Loyola Journal Of Public Interest Law*, 18, 1 (Spring 2017): 89-113.
- Wickham, Chris. *The Inheritance of Rome: A History of Europe from 400 to 1000*, Londra: Penguin Books, 2008.
- Wilbur, Martin, "Industrial Slavery in China During the Former Han Dynasty (M.Ö. 206 – M.S. 25)". *Journal of Economic History*, 3 (1943): 56-69.
- Wilde, Frank. "Wenn Armut Zur Strafe Wird - Die Freie, Gemeinnützige Arbeit In Der Aktuellen Sanktionspraxis", *Neue Kriminalpolitik*, Jahrgang 29 (2017), Heft 2, Erişim 16 Nisan, 2023, https://www.researchgate.net/publication/317799718_Wenn_Armut_zur_Strafe_wird_Die_freie_gemeinnutzige_Arbeit_in_der_aktuellen_Sanktionspraxis

- Wright, Kevin. "The Desirability of Goal Conflict Within The Criminal Justice System", *Journal of Criminal Justice*, 9 (1981): 209-218.
- Yenidünya, Caner. "5237 sayılı TCK'da Hapis Cezasının Ertelemesi", *Hukuki Perspektifler Dergisi*, 7 (Temmuz 2006): 62-69.
- Yenidünya, Caner. "5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Adli Para Cezası Ve İnfazı", *AÜEHFD*, X, sy. 1-2, (2006): 121-154.
- Yenidünya, Caner. *Yeni İnfaz Düzenlemeleri Işığında Koşullu Salıverme, Hükümlülerin Açık Cezaevine Ayrılması ve Denetimli Serbestlik*. Erişim 2 Mart, 2022, <https://www.yenidunyahukuk.com/dosyalar/yeni-infaz-duzenlemeleri.pdf>.
- Yenisey, Feridun. "İnfaz Hukukunun İnsan Hakları Yönü", *İnfaz Hukukunun Sorunları*, 237-252. Ankara: Öz Özen Matbaacılık, 2001.
- Yenisey, Feridun. *Tehlikeli Tutuklular ve Tehlikeli Hükümlüler Sorunu, Türkiye'nin İnfaz Rejimi Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Ankara, 1997.
- Yerdelen, Erdal. "Alman Ceza İnfaz Hukukunun Esasları", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 8, sy. 16, (Aralık 2020): 449-485.
- Yerdelen, Erdal. *Türk Ceza Hukuku Yaptırımları ve İnfazı* (Birinci Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Zafer, Hamide. *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (6. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık, 2016.
- Zatz, Noah, Tia Koonse, Theresa Zhen, Lucero Herrera, Han Lu, Steven Shafer and Blake Valenta,, *Get to Work or Go to Jail: Workplace Rights Under Threat*, 2017, Los Angeles: The UCLA Labor Center, Erişim 12 Mayıs, 2023, <https://irle.ucla.edu/wp-content/uploads/2016/03/Get-To-Work-or-Go-To-Jail-Workplace-Rights-Under-Threat.pdf>
- Zatz, Noah. "Working at the Boundaries of Markets: Prison Labor and the Economic Dimension of Employment Relationships", *Vanderbilt Law Review*, 61, 3 (April 2008): 857-958.

Dr. Sinem ŞİRİN

PARLAMENTONUN
MÜZAKERE İŞLEVİNİN
TEMEL ARACI:
GENEL GÖRÜŞME

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Parlamentonun Müzakere İşlevinin Temel Aracı: Genel Görüşme
Sinem Şirin

Hukuk Yayınları Dizisi – 3699

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 693 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- ABADAN Nermin, "Parlamentolar Yeterli midir?", **Milliyet Gazetesi**, 20 Ocak 1969, s. 2.
- ABADAN Yavuz, **Amme Hukuku ve Devlet Nazariyeleri**, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları 26-8, Ankara: Güney Matbaacılık ve Gazetecilik T.A.O., 1952.
- ABDULHAKİMOĞULLARI Erdal, "Türk Anayasa Hukukunda Parlamento (Meclis) Kararlarının Yargısal Denetimi Sorunu", **Yasama Dergisi**, Sayı 5, Yıl 2007, s. 5-26.
- ADADAĞ ÜLGEN Özen, "Türk Hukukunda Milletvekillerine Uygulanan Disiplin Cezaları", **Legal Hukuk Dergisi**, Vol.17, No. 200, 2019, s. 3237-3290.
- Addendum To The Standing Orders Of The House Of Commons Relating To Public Business**, The House of Commons, 23 June 2010, https://publications.parliament.uk/pa/cm200910/cmstords/3977/add_3977.pdf
- AĞAOĞLU Samet, **Kuvayı Milliye Ruhu, "Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi"**, 2. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2018.
- AHMAD Feroz, **İttihat ve Terakki 1908-1914**, İstanbul: Kaynak Yayınları, 11. Baskı, 2017.
- AKARTÜRK Ekrem Ali, "2007 anayasa değişikliği hükümet sistemini yarı başkanlık hükümet sistemine dönüştürmüş müdür?", **Türkiye'nin Anayasa Gündemi**, Der. İbrahim Ö. Kaboğlu, İstanbul: İletişim Yayınları, Gözden Geçirilmiş Genişletilmiş Baskı, 2018, s. 264-267.
- AKARTÜRK Ekrem Ali, **Oy Hakkının Anayasal İlkeleri**, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2017.
- AKARTÜRK Ekrem Ali, **Parlamentar Rejim Uygulamaları ve Parti Sistemleri**, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Yayınları, 2010.
- AKARTÜRK Ekrem Ali, "Türk Anayasal Gelişmelerinde Kopma: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi", **Seçim, Demokrasi ve Seçim Sistemleri Sempozyumu**, Ed. Havva Karagöz, Atagün Mert Kejanlıoğlu, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 3-16.
- AKARTÜRK Ekrem Ali, KÜÇÜK Tevfik Sönmez, **Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem, Teori ve Uygulama**, Ankara: Adalet Yayınevi, Şubat 2021.

- AKILLIOĞLU Tekin, "Yönetimde Açıklık, Gizlilik ve Bilgi Alma Hakkı", **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, Cilt: 46, Sayı: 1-2, 1991, s. 1-12.
- AKIN Rıdvan, "Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu Layihasını Müzakeresi", **Tarık Zafer Tunaya'ya Armağan**, İstanbul: İstanbul Barosu Yayını, 1992, s. 343-359.
- AKIN Rıdvan, **Gazi'den Günümüze Cumhurbaşkanlığı 1923-2007**, İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları, 2009.
- AKIN Rıdvan, **TBMM Devleti (1920-1923), Birinci Meclis Döneminde Devlet Erkleri ve İdare**, 2. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, 2008.
- AKIN Rıdvan, **Türkiye'nin Siyasal Gelişmeleri (1876-1923)**, İstanbul: Nora Kitap, 2022.
- AKIN Rıdvan, **Türkiye'nin Siyasal Gelişmeleri (1923-2018)**, İstanbul: Nora Kitap, 2022.
- AKIN Rıdvan, **Türk Siyasal Tarihi 1908-2000**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010.
- AKKAYA KİA Rukiye, "Devlet Sırrı, Kimin Sırrı?", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, 2013, 19 (2), s. 749-755.
- AKŞİN Sina, "Birinci Meşrutiyet Meclis-i Mebusanı (I)", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 25, S. 1, 1970, s. 19-39.
- AKTAŞ Batuhan, **İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Açısından Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suçu**, İstanbul: Der Yayınları, 2017.
- AKTAŞ Kadir, "TBMM'nin Etkinliğine İlişkin Tartışmalarda Gözden Kaçan Odak: 'Müzakere' Yöntemi", **Yasama Dergisi**, Yıl 2020, S. 41 (Ocak-Haziran), s. 87-106.
- ALDIKAÇTI Orhan, **Anayasa Hukukumuzun Gelişmesi ve 1961 Anayasası**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, Fakülteler Matbaası, 4. Bası, 1982.
- ALİEFENDİOĞLU Yılmaz, "Türkiye Anayasalarında Parlamenter Sistem ve Uygulama (Gelenek-Kültür-Din-Resmi İdeoloji Eksenli)", **Bülent Tanör Armağanı**, İstanbul: Legal Yayınları, 2004, s. 99-128.
- Almanya Parlamentosunda Yasama, Denetim ve Bütçe Süreçleri**, TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı, Ankara: TBMM, Aralık 2019.
- ALPAGUT Leyla, **Milli Egemenlik ve Mekân, Türkiye Büyük Millet Meclisi**, Ankara: TBMM Basımevi, Kasım 2022.

- ALTAY Özcan, **Analiz: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine Geçerken Yeni TBMM İçtüzüğü**, Sayı: 213, İstanbul: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı, 2017.
- ALTUĞ Yılmaz, **Parlamento Hukuku**, İstanbul: Çağlayan Kitabevi, 2003.
- ANAYURT Ömer, **Anayasa Hukuku: Genel Kısım (Temel İlkeler, Kavram ve Kurumlar)**, Güncellenmiş 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- ARASLI Oya, **Özel Yaşamın Gizliliği Hakkı ve T.C. Anayasasında Düzenlenişi**, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, Ankara Üniversitesi, 1979.
- ARMAĞAN Servet, **Memleketimizde İçtüzükler**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, Fakülteler Matbaası, 1972.
- ARMAĞAN Servet, "Türkiye'de Parlamento Seçimleri", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Yıl: 1967, Cilt: 33, Sayı: 3-4, s. 45-100.
- ARSEL İlhan, "Çift Meclis Sisteminin Memleketimizde Tatbiki Hususunda Bazı Düşünceler", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 12, Sayı 3, Yıl 1955, s. 59-99.
- ARSEL İlhan, **Türk Anayasa Hukukunun Umumi Esasları I, Birinci Kitap Cumhuriyetin Temel Kuruluşu**, Ankara: Mars Matbaası, 1965.
- ARSLAN Kahan Onur, **Türk Parlamento Hukuku**, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- ARSLAN M. Şükrü, "İçtüzüklerin Hukuki Niteliği ve Anayasa Yargısındaki Yeri", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt 42, Sayı 1-4, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 1976, s. 61-83.
- ARSLAN ÖNCÜ Gülay, "Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı", **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme**, Ed. Sibel İnceoğlu, İstanbul: Beta, 3. Baskı, 2013, s. 301-332.
- ARSLAN ÖNCÜ Gülay, **Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-8**, Ankara: Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi, 2019.
- ARSLAN Zühtü, **Türk Parlamento Tarihi, TBMM-XI. Dönem (1957-1960), I. Cilt**, Ankara: TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları, 2013.
- ARTER David, "Introduction: Comparing The Legislative Performance of Legislatures", **The Journal of Legislative Studies**, Vol. 12: 3-4, September-December 2006, s. 245-257.
- ARTER David, "Conclusion. Questioning the 'Mezey Question': An Interrogatory Framework for the Comparative Study of Legislatures", **The Journal of Legislative Studies**, Vol. 12, No: 3-4, September-December 2006, s. 462-482.

- ARTER David, **The Nordic Parliaments, A Comparative Analysis**, London: C. Hurst & Company, 1984.
- The National Assembly in The French Institutions**, Translated by M. Declan Mc Cavana, Paris: Assemblée Nationale-Service des Affaires Internationales et de Défense, February 2011.
- ATLAY Kamil, "Türk Parlamentosu Hukukunda Gensoru", **Yasama Dergisi**, Y. 2010, S. 16, s. 57-102.
- Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinin Özel Yaşam Hakkı Üzerine 1165 (1998) Sayılı Kararı**, Çev. H. Burak Gemalmaz, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 7, Özel Yaşam, Medya ve Ceza Hukuku**, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Ankara: Seçkin, 2007, s. 137-139.
- BÄCHTİGER André, "Debate and Deliberation in Legislatures", **The Oxford Handbook of Legislative Studies**, Ed. Shane Martin, Thomas Saalfeld ve Kaare W. Strøm, UK: Oxford University Press, 2014, s. 145-166.
- BAGEHOT Walter, **The English Constitution**, New York: Cornell University Press, 1966.
- BAILEY Sydney D., **British Parliamentary Democracy**, Second Edition Revised, Boston: Houghton Mifflin Company, t.y.
- BAKIRCI Fahri, "Anayasa Mahkemesinin Eylemli İçtüzük Kuralına İlişkin İçtihat Değişikliğinin Gerekçesi Üzerine", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı 112, Yıl 2014, s. 257-296.
- BAKIRCI Fahri, "Avusturya Parlamentosu Üzerine", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 17, 2013, S. 1-2, s. 1181-1242.
- BAKIRCI Fahri, **Kuruluşundan Günümüze TBMM'nin Denetim Yetkisinin Sönümlenmesi (Denetimden Kaçış)**, Ankara: Lykeion Yayıncılık, Temmuz 2021.
- BAKIRCI Fahri, "Muhalefet Hakkı ve Parlamentosu", **Ankara Barosu 10. Uluslararası Hukuk Kurultayı**, Ankara: Ankara Barosu, 2018, s. 373-380.
- BAKIRCI Fahri, **TBMM Genel Kurulu'ndaki Yerleşik Uygulamalar**, Ankara: TBMM Basımevi, 2015.
- BAKIRCI Fahri, "TBMM Genel Kurulunun Birleşimi ve Gündemi Üzerine", **Ergun Özbudun'a Armağan**, s. 91-126.
- BAKIRCI Fahri, "TBMM'nin Askeri Güç Kullanması ve Kabulüne İlişkin Tezkereleri Görüşme Yöntemi Üzerine", **Mülkiye Dergisi**, Yıl: 2005, Cilt: 29, Sayı: 247, s. 87-97.
- BAKIRCI Fahri, **TBMM'nin Çalışma Yöntemi**, Ankara: İmge Kitabevi, 2000.
- BAKIRCI Fahri, İBA Şeref, **Gerekçeli ve Notlu 1982 Anayasası**, Ankara: Turhan Yayınevi, 2017.

- BAKIRCI Fahri, GENÇKAYA Ömer Faruk, ERGÜL Ozan, KILIÇ Abbas, AS-LAN Gündüz Alp, YÜKSEL İsmail, **Parlamento Hukukuna Giriş**, Ankara: Lykeion Yayıncılık, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 2. Baskı, Mart 2022.
- BAKIRCI Fahri, YALOVA Yüksel, "TBMM'nin Denetim Yetkisinin Gelişimi Üzerine-Parlamentar Sistemden Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine Sözlü Soru Önergesi", **Vira Verita E-Dergi: Disiplinlerarası Karşılaşmalar**, Sayı: 13, Mayıs 2021, s. 352-395, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1586542>
- BALTA Tahsin Bekir, **Türkiye'de Yürütme Kudreti**, Ankara: Ajans Türk Matbaası, 1960.
- BAŞ Sezgin, **Türk Anayasa Hukukunda Yasama İşlemleri Teorisi ve Parlamento Kararları**, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2016.
- BAŞGİL Ali Fuat, **Esas Teşkilat Hukuku, Türkiye Siyasi Rejimi ve Anayasa Prensipleri, Cilt I**, Fasikül 1 ve 2, İstanbul: Baha Matbaası, 1960 Tarihli Baskıdan Tıpkı Basım, İstanbul: Yağmur Yayınevi, Nisan 2019.
- BAŞOĞLU Mehmet, "İngiltere Parlamentosu'nda Bütçe Süreci", **Yasama Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 28, Eylül 2014, s. 30-65.
- BAYLEY Paul, "Introduction: The Whys and Wherefores of Analysing Parliamentary Discourse", **Cross-Cultural Perspectives on Parliamentary Discourse**, Ed. Paul Bayley, Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2004, s. 1-44.
- BAYRAKTAR Köksal, "Ceza Hukuku Açısından Bilgi Edinme Hakkı", **Bilgi Edinme Hakkı Paneli**, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Birinci Baskı, Haziran 2004, s. 109-117.
- BAYRAMOĞLU Sonay, **Parlamentonun Krizi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı, Ankara: 1998.
- BİLİR Faruk, "Türk Anayasa Hukukunda Gensorunun Düzenlenişi ve Etkililiği", **Yasama Dergisi**, Yıl: 2013, Sayı: 25, s. 7-16.
- BİLGİN Murat, "Parlamentar Engelleme: Tanımı, Amaçları, Yöntemleri ve Avrupa Örnekleri", **TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığınca Hazırlanan Karşılaştırmalı İçtüzük Çalışmaları Raporu-** Ekim 2018, Ankara: TBMM Basımevi, s. 295-311.
- BLONDEL Jean, **Comparative Legislatures**, New Jersey: Prentice-Hall Inc., 1973.
- BOZKURT Rauf, İBA Şeref, **100 Soruda Parlamento-Türk Parlamento Hukukuna Giriş**, Ankara: Nobel Yayınları, 2004.

- BRADSHAW Kenneth, PRING David, **Parliament and Congress**, London: Quartet Books, 1972.
- BULUT Nihat, "Eski Yunan'dan Aydınlanma Çağına İnsan Onuru Kavramının Gelişimine Genel Bir Bakış", **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 12, S. 3-4, 2008, s. 1-12.
- Business of The House and Its Committees-A Short Guide**, Department of Chamber and Committee Services, House of Commons, May 2010.
- CAN Osman, AKTAŞ ŞİMŞEK Duygu, "Yasama Sorumsuzluğunun İşlevsizleştirilmesi", **Terazi Hukuk Dergisi**, Cilt: 13, Sayı: 145, 2018, s. 61-72.
- CANDAN Kadir, "Koalisyon Kültürüne Dayalı Bir Parlamenter Sistem Örneği: Almanya Federal Cumhuriyeti", **Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri Parlamenter Sistem, Almanya, Güney Afrika, Hindistan, İngiltere, İtalya ve Japonya Örnekleri**, Ankara: TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı Yayınları, 2017, s. 33-101.
- CANETTİ Elias, **Kitle ve İktidar**, Çev. Gülşat Aygen, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 7. Basım, 2016.
- CAVILL Paul, "Polydore Vergil and the first English parliament", **Writing The History of Parliament In Tudor and Early Stuart England**, Ed. Paul Cavill, Alexandra Gajda, Manchester University Press, 2018, s. 37-59.
- CHABBOT Cristophe, "Un Nouveau Role Pour Le Parlement: La Démocratie Délibérante Et La Démocratie Responsable", **Le Parlement, Aujourd'hui?**, İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Yayınları, 2005, s. 199-217.
- COBB Louise, "Adding Value to an Arena Legislature? A Preliminary Examination of Topical Debates in the British House of Commons", **The Journal of Legislative Studies**, Vol. 15, No. 4, December 2009, s. 535-546.
- ÇAĞAN Nami, **Vergilendirme Yetkisi**, İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları, 1982.
- ÇAKMAK Fevzi, "Halkevlerinin Kapatılması ve Cumhuriyet Halk Partisi Mallarına El Konulması", **Journal of History Studies**, Volume 7, Issue 3, September 2015, p. 1-21, <https://aturkilkeleri.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2015/01/Halkevlerinin-Kapatılması-ve-Cumhuriyet-Halk-Partisi-Mallarına-El-Konulması.pdf>
- ÇEKİÇ Onur, "Türk Parlamento Hukukunda Yasama İşlemi Türleri ve Diğer (İsimsiz) Yasama İşlemleri", **Yasama Dergisi**, Sayı: 12, Mayıs-Haziran-Temmuz-Ağustos 2009, s. 107-135.
- ÇELEBİ Aykut, "Doğrudan Demokrasi ya da Temsili Hükümet Modelinin Demokratikleştirilmesi Üzerine", **Demokratik Anayasa**, Hazırlayanlar: Ece Göztepe, Aykut Çelebi, İstanbul: Metis Yayınları, 2012, s. 467-497.

- ÇELİK Demirhan Burak, "16 Nisan Anayasa Değişikliği: Osmanlı-Türkiye Anayasacılığının İkinci Büyük Kopuşu", **Anayasa Hukuku Dergisi**, Yıl 2017, C. 6, S. 12, s. 715-720.
- ÇELİK Demirhan Burak, **Kurucu İktidar-Hükümet Sistemi-Vatandaşlık ve İdari Yapılanma Tartışması Çerçevesinde 1924 Anayasası'nın Yapım Süresi**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.
- ÇELİK Burak, **Ulusal Kurtuluş Savaşı Döneminde Anayasal Gelişmeler ve 1921 Anayasası**, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2007.
- ÇİZMELİ Şevket, **Menderes Demokrasi Yıldızı?**, Ankara: Arkadaş Yayınevi, 2. Baskı, 2007.
- ÇOKER Fahri, **Türk Parlamento Tarihi, Cumhuriyet Senatosu Denetim Etkinlikleri, Cilt 1 ve 2**, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları No: 29, Ankara, 2002.
- ÇUFALI Mustafa, **Türk Parlamento Tarihi, TBMM-VIII. Dönem, (1946-1950), I. Cilt, Döneme Genel Bakış, Yasama Faaliyetleri ve Parlamento Kararları**, Ankara: TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları No: 146, 2012.
- ÇUFALI Mustafa, **Türk Parlamento Tarihi, TBMM-VIII. Dönem, (1946-1950), II. Cilt: Denetim Faaliyetleri ve Dış İlişkiler**, Ankara: TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları No: 146, 2012.
- DAL Kemal, **Türk Esas Teşkilat Hukuku**, Ankara: Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu Basımevi, 1984.
- DALTON Russell J., FARRELL David M. and McALLISTER Ian, **Political Parties and Democratic Linkage, How Parties Organize Democracy**, United States: Oxford University Press, 2011.
- DEBBASCH Charles, PONTIER Jean-Marie, BOURDON Jacques, RİCCİ Jean-Claude, **Droit Constitutionnel Et Institutions Politiques**, Paris: Economica, 2é Edition, 1989.
- DEMİRCİ H. Aliyar, **İkinci Meşrutiyet'te Âyan Meclisi 1908-1912**, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2006.
- DERELİ Esen, **Siyasa Yapım Sürecindeki Etkinlikleri Yönünden Yasama Meclisleri**, İstanbul: Der Yayınları, 1996.
- DEVELLİOĞLU Ferit, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, 26. Baskı, Ankara: Aydın Kitabevi, 2010.
- DİKMEN CANIKLIOĞLU Meltem, "Ulusal ve Uluslararası Hukuk Işığında Türkiye'nin 2003 Tezkere Serüvenine İlişkin Görüşler-Düşünceler", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2007, Cilt: 9, Sayı: 2, s. 29-97.

- DOĞANAY Ülkü, **Demokratik Usuller Üzerine Yeniden Düşünmek**, Ankara: İmge Kitabevi, 2003.
- DONAY Süheyl, **Meslek Sırrının Açıklanması Suçu**, İstanbul: Sulhi Garan Matbaası Varisleri Kol. Şirketi, 1978.
- DÖRING Herbert, "Time as a Scare Resource: Government Control of the Agenda", **Parliaments and Majority Rule in Western Europe**, Ed. Herbert Döring, A publication of The Mannheim Centre for European Social Research (MZES) at the University of Mannheim, Frankfurt: Campus, 1995, s. 223-246.
- Draft Report on The Role of The Opposition, CDL-DEM(2009)003**, Strasbourg, 5 June 2009, European Commission For Democracy Through Law (Venice Commission), [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.asp?pdffile=CDL-DEM\(2009\)003-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.asp?pdffile=CDL-DEM(2009)003-e)
- DREXHAGE Betty, **Bicameral Legislatures, An International Comparison**, The Hague: Publication Ministry of the Interior and Kingdom Relations Directorate of Constitutional Affairs and Legislation, 2015.
- DRYZEK John S., LIST Christian, "Social Choice Theory and Deliberative Democracy: A Reconciliation", **British Journal of Political Science**, Vol. 33, No. 1, January 2003, s. 1-28.
- DUYGUN Mert, "Karşılaştırmalı Hukukta Pasifist Anayasa Anlayışı", **Anayasa Hukuku Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 14, Yıl: 2018, s. 423-456.
- EKEN Musa, "Kamu Yönetiminde Gizlilik Geleneği ve Açıklık İhtiyacı", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt 27, Sayı 2, Haziran 1994, s. 25-54.
- Emergency debates in the House of Commons since 1979**, House of Commons Library, <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/sn04569/>
- ERASLAN Cezmi, OLGUN Kenan, **Osmanlı Devleti'nde Meşrutiyet ve Parlamento**, İstanbul: 3F Yayınevi, 2006.
- ERDEM Tarhan, **Anayasalar ve Belgeler (1876-2012)**, İstanbul: Doğan Kitap, 2012.
- ERDOĞAN Mustafa, "'Kamusal alan' ve hukuk", **Radikal Gazetesi İnternet Sitesi**, 03/12/2002, <http://www.radikal.com.tr/yorum/kamusal-alan-ve-hukuk-653304/>
- ERDOĞAN Mustafa, "Müzakereci Demokrasi ve Sınırları", **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Yıl:11, Sayı: 22, Güz 2012/2, s. 25-43.
- ERDOĞAN Mustafa, "Silahlı Kuvvetlerin Türk Anayasa Düzeni İçindeki Yeri", **Anayasacılık, Parlamenterizm, Silahlı Kuvvetler**, Der. Mustafa Erdoğan, Ankara: Siyasal Kitabevi, 1993, s. 119-159.

- ERDOĞAN Mustafa, "T.C. Anayasasına Göre Silahlı Kuvvet Kullanılmasına İzin Verme Yetkisi", **Anayasacılık, Parlamentarizm, Silahlı Kuvvetler**, Der. Mustafa Erdoğan, Ankara: Siyasal Kitabevi, 1993, 160-168.
- EREN Abdurrahman, **Anayasa Hukuku Dersleri**, Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara: Seçkin, Eylül 2021.
- EREN Abdurrahman, "Özgürlükler Mekânı Olarak Kamusal Alan", **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 9, S. 3-4, 2005, s. 95-124.
- ERGÜL Ozan, "Parlamento Hukukunda Meclis Araştırması ve Genel Görüşme", **Parlamentar Denetim Sempozyumu**, Ed. Hasan Erikli, Bahadır Yeşilirmak, Ankara: TBMM Yayınları, 2012, s. 88-94.
- ERGÜL Ozan, BAKIRCI Fahri, "TBMM'de İçtüzük Değişiklikleri ve 2008 İçtüzük Uzlaşma Komisyonu Deneyimi Üzerine", **Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüzüncü Yıl Armağanı, Hukuk, Siyaset Bilimi ve Tarih**, Yayın Editörü: Anayasa Hukuku Araştırmaları Derneği, İstanbul: Tekin Yayınevi, Ekim 2022, s. 677-723.
- EROĞUL Cem, **Anayasayı Değiştirme Sorunu**, Ankara: Sevinç Matbaası, 1974.
- EROĞUL Cem, **Çağdaş Devlet Düzenleri (İngiltere, Amerika, Fransa, Almanya)**, Gözden Geçirilmiş 7. Baskı, Ankara: İmaj Yayınevi, 2010.
- EROĞUL Cem, **Demokrat Parti (Tarihi ve İdeolojisi)**, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları, İkinci Baskı, 1990.
- EROĞUL Cem, **Devlet Nedir?**, İstanbul: Yordam Kitap, 2014.
- EROĞUL Cem, **Türk Anayasa Düzeninde Cumhuriyet Senatosu'nun Yeri**, A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 398, Ankara: A.Ü. Basımevi, 1977.
- ESEN Bülent Nuri, **Anayasa Hukuku Genel Esaslar**, Ankara: Ayyıldız Matbaası, 1970.
- ESEN Selin, "18 Nisan 1960 Tarihli Tahkikat Komisyonu", **Mülkiye Dergisi**, Yıl: 2010, Cilt: 34, Sayı: 267, s. 167-192.
- ESEN Selin, "2016 Anayasa Değişiklik Teklifinin Değerlendirilmesi", **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl 2016, S. 4, s. 45-73.
- EVERETT Michael, (contact: Richard Kelly), **Early Day Motions Standard Note, SN/PC/6941**, Parliament and Constitution Centre, 17 July 2014.
- EYUBOĞLU İsmet Zeki, **Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü**, Birinci Bası, İstanbul: Sosyal Yayınlar, 1988.
- EZHERLİ İhsan, **Türkiye Büyük Millet Meclisi (1920-1998) ve Osmanlı Meclisi Mebusanı (1877-1920)**, Geliştirilmiş 2. Baskı, Ankara: TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları, 1998.

- FEARON James D., "Deliberation as Discussion", **Deliberative Democracy**, Ed. Jon Elster, UK: Cambridge University, 1998, s. 44-68.
- FELLMETH Aaron X., HORWITZ Maurice, **Guide to Latin in International Law**, Oxford: Oxford University Press, 2009, <https://ebookcentral.proquest.com/lib/ikbu-ebooks/reader.action?docID=3053797&query=Guide+to+Latin+in+International+Law#>
- FENDOĞLU Hasan Tahsin, **Anayasa Hukuku**, 10. Tıpkı Basım, Ankara: Yetkin Yayınları, Ekim 2022.
- FENDOĞLU Hasan Tahsin, **Parlamento Hukuku**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- FERİDUN Server, **Anayasalar ve Siyasal Belgeler**, İstanbul: Aydın Güler Kitabevi, 1962.
- FRIEDRICH Carl J., **Constitutional Government and Democracy: Theory and Practice in Europe and America**, Boston: Little, Brown and Company, 1941.
- GAMBETTA Diego, "'Claro!': An Essay on Discursive Machismo", **Deliberative Democracy**, Ed. Jon Elster, UK: Cambridge University, 1998, s. 19-43.
- GAZEL Ahmet Ali, "Birinci Meşrutiyet Parlamentosunda Parlamenter Denetim: İstizah (Gensoru), Meclis Araştırması, Meclis Soruşturması, Genel Görüşme", **Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, Yıl 2005, Sayı 17, s. 267-294.
- GAZEL Ahmet Ali, "İkinci Meşrutiyet Döneminde Osmanlı Parlamentosu'nun Denetim İşlevi", **Türk Yurdu Dergisi**, Nisan 2011, Sayı 284, <https://www.turkyurdu.com.tr/yazar-yazi.php?id=1448>
- GAZEL Ahmet Ali, "Osmanlı Devleti'nde Parlamento Fesihleri (1877-1920)", **Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi**, Yıl 18, Sayı 35 (Bahar 2022), s. 67-101.
- GENÇKAYA Ömer Faruk, "Türkiye'de Parlamento Reformu: Tarihsel Bir Değerlendirme", **Devlet Reformu, TBMM'nin Etkinliği**, Koordinatör: İlter Turan, TESEV Yayınları, İstanbul: Acar Matbaacılık, 2000, s. 31-62.
- Glossary of Parliamentary Procedure**, House of Commons of Canada Official Website, https://www.ourcommons.ca/procedure/glossary/index-e.html#allotted_day_e
- GOODSELL Charles T., "The Architecture of Parliaments: Legislative Houses and Political Culture", **British Journal of Political Science**, Vol. 18, No. 3 (Jul., 1988), pp. 287-302, Published By: Cambridge University Press, <https://www.jstor.org/stable/193839>
- GORDON Strathearn, **Our Parliament**, London: Chiswick Press, Fourth Edition, 1952.

- GÖKÇE Ali Fuat, "TBMM'nin Yürütmeyi Denetlemesinde Meclis Araştırması Komisyonlarının İşlevselliği", **Yasama Dergisi**, Sayı: 11, Ocak-Şubat-Mart-Nisan 2009, s. 76-92.
- GÖNENÇ Levent, "Muhalefet Hakkı ve Parlamento", **Ankara Barosu 10. Uluslararası Hukuk Kurultayı**, Ankara: Ankara Barosu, 2018, s. 362-368.
- GÖNENÇ Levent, **Yargının Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı**, TEPAV Anayasa Çalışma Metinleri, 2011, https://www.tepav.org.tr/upload/files/1299851562-0.Yarginin_Bagimsizligi_ve_Tarafsizligi.pdf
- GÖNENÇ Levent, KONTACI Ersoy, "Yaşayan Anayasa 2003 ve 2004 Yılları Anayasa Gelişmeleri", **TBB Dergisi**, Sayı 61, 2005, s. 107-239.
- GÖNENÇ Levent, KONTACI Ersoy, "2017 Tarihli Anayasa Değişikliği Sonrasında Yasama-Yürütme İlişkileri", **TBB Dergisi**, Yıl 2019, S. 145, s. 53-79.
- GÖREN Zafer, **Anayasa Hukuku**, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 5. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- GÖZLER Kemal, **Elveda Anayasa, 16 Nisan 2017'de Oylayacağımız Anayasa Değişikliği Hakkında Eleştiriler**, Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları, Mart 2017.
- GÖZLER Kemal, "İngiltere'de Parlamento Neden ve Nasıl Ortaya Çıktı: Malî Hukukun Anayasa Hukukundan Eskiliği Üzerine Bir Deneme", **Prof. Dr. Mualla Öncel'e Armağan**, Ankara: AÜHF Yayınları, 2009, C. I, s. 365-374.
- GÖZLER Kemal, **Referandumdan Önce, Referandumdan Sonra**, 1. Baskı, Bursa: Ekin Basın Yayın, Mayıs 2017.
- GÖZLER Kemal, **Türk Anayasa Hukuku**, Güncellenmiş, Düzeltilmiş ve Genişletilmiş 3. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2019.
- GÖZLER Kemal, "Türk Anayasa Hukukunda Teamül Olabilir mi?", **Türkiye Günlüğü**, Sayı 56, Yaz 1999, s. 36-44.
- GÖZTEPE Ece, "Amerika'nın İkinci Irak Müdahalesinin Uluslararası Hukuk ve Türkiye'nin Bu Savaşa Katılımının Türk Anayasa Hukuku Açısından Bir Değerlendirmesi ya da 'Haklı Savaş'ın Haksızlığı Üzerine", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Yıl: 2004, Cilt: 59, Sayı: 3, s. 79-103.
- GÖZTEPE Ece, "Cumhurbaşkanı'nın Cezai Sorumluluğu-Almanya ile Karşılaştırmalı Bir İnceleme", **Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüzüncü Yıl Armağanı, Hukuk, Siyaset Bilimi ve Tarih**, Yayın Editörü: Anayasa Hukuku Araştırmaları Derneği, İstanbul: Tekin Yayınevi, Ekim 2022, s. 174- 215.
- GRANT Moyra, **The UK Parliament**, Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd., 2009.
- Guide to Parliamentary Work**, Summer 2018, Office of The Leader of The House of Commons.

- GÜNEŞ İhsan, **Türk Parlamento Tarihi, Meşrutiyete Geçiş Süreci: I. ve II. Meşrutiyet, 1. Cilt**, Ankara: TBMM Vakfı Yayınları No: 14, 1997.
- GÜVEYİ Ümit, **Anayasa Hukuku Açısından Yasama Meclisi Üyeliği**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- GÜZEL Mehmet Nuri, "1924 Anayasası Döneminde Uygulanan Adı Konmamış Kendine Özgü Bir Parlamenter Denetim Yolu: İzahat Talebi", **DÜHFD**, Cilt 24, Sayı: 41, Yıl: 2019, s. 319-343.
- HAFIZOĞULLARI Zeki, KÜÇÜKTAŞDEMİR Özgür, "Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk", **Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 1, Sayı 2, Temmuz 2015, s. 123-170.
- HAFIZOĞULLARI Zeki, ÖZEN Muharrem, "Türk Ceza Hukukunda Devlet Sırrına Genel Bir Bakış", **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl: 68, Sayı: 2010/1, s. 21-30.
- HAGUE Rod, HARROP Martin, MCCORMICK John, **Comparative Government and Politics**, Eleventh Edition, London: Red Globe Press, 2019.
- HAMILTON Alexander, JAY John, MADISON James, **The Federalist**, Indiana: Liberty Fund, Inc., 2001.
- HARPER Douglas, **The Online Etymology Dictionary**, 2001, <https://www.etymonline.com/search?q=assembly>
- HAS Volkan, **Türk Parlamento Hukukunun Kaynakları ve TBMM'nin Çalışma Düzeni**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2009.
- HEYWOOD Andrew, **Politics**, London: Macmillan, 1997.
- İBA Şeref, **Anayasa ve Siyasal Kurumlar (100 Soruda)**, Ankara: Turhan Kitabevi, 2006.
- İBA Şeref, "Anayasa Tarihimize Senato Tartışmaları", **Prof. Dr. Mehmet Akad'a Armağan**, İstanbul: Der Yayınları, 2012, s. 563-580.
- İBA Şeref, "Muhalefet Hakkı ve Parlamento", **Ankara Barosu 10. Uluslararası Hukuk Kurultayı**, Ankara: Ankara Barosu, 2018, s. 368-373.
- İBA Şeref, **Parlamenter Denetim, Yolları, Etkinliği ve Susurluk Örneği**, Ankara: Bilgi Yayınevi, Ağustos 1997.
- İBA Şeref, **Parlamento Hukuku**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, Güncellenmiş 8. Baskı, 2022.
- İBA Şeref, "Parlamento Hukukunda Obstrüksiyon ve Giyotin Kavramları", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 52, Sayı 1, 2003, s. 147-165.
- İBA Şeref, **Parlamento İçtüzük Metinleri**, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2009.
- İBA Şeref, **Siyasi Partiler ve Seçim Hukuku**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, Güncellenmiş 4. Baskı, 2020.

- İBA Şeref, "TBMM İçtüzüğünden Doğan Bir Yasama Aktörü Olarak Danışma Kurulu", **Yasama Dergisi**, Sayı 18, 2011, s. 35-50.
- İBA Şeref, "TBMM'nin Toplantı Düzeni Yönünden Kapalı (Gizli) Oturum Kavramı ve Türk Parlamento Tarihinde Kapalı Oturumlar", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt: 59, Sayı: 3, 2004, s. 105-129.
- İBA Şeref, "Türk Parlamento Hukukunda Milletvekillerinin Kural-Dışı Tutum ve Davranışları ve Disiplin Cezası Uygulamaları", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt: 57, Sayı: 1, 2002, s. 35-53.
- İBA Şeref, "Türk Parlamento Hukukunda 'Yasama İşlemi' ve 'Karar' Kavramları", **Anayasa ve Parlamento Üzerine İncelemeler**, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ekim 2010, s. 457-482.
- İBA Şeref, **Türkiye'de Meclis Başkanlığı ve Başkanlık Divanı**, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, Ağustos 2001.
- İBA Şeref, TEKİN Yusuf, "Görüşme ve Yasama Yöntemi Bağlamında 1921 Anayasasının Kanunlaşma Süreci", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt 53, Sayı 2, Haziran 2020, s. 1-18.
- İki Seminer ve Bir Reform Önerisinde Tartışılan Anayasa**, Derleyen: Osman Balçığıl, İstanbul, Birikim Yayınları, Nisan 1982.
- İLKİZ Fikret, "Ticari Sır", 08 Mart 2004, **Bianet İnternet Sitesi**, <https://bianet.org/bianet/siyaset/30720-ticari-sir>
- İNANICI Haluk, "Türk Yargı Kültürü ve Hukuk Estetiği", **Türkiye'de Hukuku Yeniden Düşünmek**, Derleyen: Haluk İnanıcı, İstanbul: İletişim Yayınları, 1. Baskı, Kasım 2015, s. 151-164.
- İNCEOĞLU Sibel, "ABD Anayasa Hukukunda Mahremiyet Hakkı", **İnsan Hakları Yıllığı**, Cilt 19-20, 1997-1998, s. 173-186.
- İNCEOĞLU Sibel, "Hak ve Özgürlükleri Sınırlama ve Güvence Rejimi", **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme**, Ed. Sibel İnCEOğlu, İstanbul: Beta, 3. Baskı, 2013, s. 23-52.
- İNCEOĞLU Sibel, **İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılanma Hakkı**, Tıpkı 4. Bası, İstanbul: Beta, 2013.
- İSLAM Nadir Latif, **Türkiye'de Gensoru ve Meclis Tahkikatı**, Ankara: Kardeş Matbaası, 1966.
- İZGİ Ömer, GÖREN Zafer, **Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Yorumu**, Cilt II, Ankara: TBMM Basımevi, 2002.
- JEANNEAU Benoit, **Droit Constitutionnel et Institutions Politiques**, Paris: Mémentos Dalloz, Huitieme Edition, 1991.
- JENNINGS W. Ivor, **Parliament**, Cambridge: The Universty Press, 1948.

- JENNINGS W. Ivor, **The British Constitution**, Cambridge: The Universty Press, 1943.
- JUDGE David, "Parliaments and Parliamentary Systems" in **International Encyclopedia of the Social Sciences**, Volume 6, Editor in Chief William A. Darity Jr., Second Edition, USA: Macmillian, 2008, s. 145-147.
- JONES Bill, NORTON Philip, **Politics UK**, Seventh Edition, England: Pearson Education Limited, 2010.
- JONES Bill, NORTON Philip, HERTNER Isabelle, **Politics UK**, Tenth Edition, Routledge, 2022.
- KABOĞLU İbrahim Ö., **Anayasa Hukuku Dersleri (Genel Esaslar)**, Güncellenmiş ve Sadeleştirilmiş 16. Baskı, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2021.
- KABOĞLU İbrahim Ö., **Anayasasızlaştırma ve Demokrasi Umudu**, 2. Baskı, İstanbul: Tekin Yayınevi, 2019.
- KABOĞLU İbrahim Ö., **Özgürlükler Hukuku 1, İnsan Hakları Kuramına Genel Giriş**, Yenilenmiş 7. Baskı, Ankara: İmge Kitabevi, Ekim 2013.
- KABOĞLU İbrahim Ö., "Ulusal Parlamentolar ve Avrupa: Türkiye Örneği", **Le Parlement, Aujourd'hui?**, İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Yayınları, 2005, s. 321-328.
- KALAYCIOĞLU Ersin, "Yasamanın Yüzyıllık Kurumsallaşma Öyküsü: Türkiye Büyük Millet Meclisi", **Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüzüncü Yıl Armağanı, Hukuk, Siyaset Bilimi ve Tarih**, Yayın Editörü: Anayasa Hukuku Araştırmaları Derneği, İstanbul: Tekin Yayınevi, Ekim 2022, s. 313-357.
- KAMA IŞIK Sezen, "Değişen Yönleriyle Sui Generis Bir Örnek Olarak İngiliz Anayasal Sistemi ve Yazısız Anayasanın Geleceği", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XXVII, S. 2, Nisan 2023, s. 399-441.
- KANADOĞLU Korkut, "Silahlı Kuvvetlerin Kullanımının Parlamento Tarafından Denetimi", **Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan**, Cilt: III, İstanbul: Beta Yayınevi, 1. Baskı, 2003, s. 413-421.
- KANADOĞLU Korkut, DUYGUN Ahmet Mert, **Anayasa Hukukunun Genel Esasları**, 2. Baskı, İstanbul: On İki Levha, Eylül 2021.
- KAPANİ Münci, **Kamu Hürriyetleri**, Yedinci Baskı (Tıpkı Basım), Ankara: Yetkin Yayınları, 2013.
- KAPANİ Münci, **Politika Bilimine Giriş**, 31. Basım, Ankara: Bilgi Yayınevi, 2012.
- KAPANİ Münci, "Oynanmayan Rol", **Milliyet Gazetesi**, 19 Ocak 1969, s. 2.
- Kapitel 11.2 Aktuelle Stunden**, Deutscher Bundestag, Referat Parlamentsdokumentation, 31.05.2022, https://www.bundestag.de/resource/blob/196224/4fe24cb51cbf991871f81f7696366a7c/Kapitel_11_02_Aktuelle_Stunden-data.pdf

- KARAMUSTAFAOĞLU Tunçer, **Yasama Meclisinde Komisyonlar**, Ankara: Ajans Türk Matbaası, 1965.
- KARAMUSTAFAOĞLU Tunçer, **Yasama Meclislerini Fesih Hakkı**, AÜHFY No: 465, Ankara: Çağ Matbaası, 1982.
- KARAN Ulaş, **İfade Özgürlüğü, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-2**, Ankara: Avrupa Konseyi Program Ofisi, Nisan 2018.
- KARATAŞ Murat, "Cumhuriyet Halk Partisi'nin Siyasal İktidar Anlayışı (1946-1950)", **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 29, s. 505-524, <https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/the-political-power-concept-of-the-republican-peoples-party-19461950.pdf>
- KAVUŞ Seçil, "'Sağır Cumhuriyet' Üzerine: Sesin Siyasal Anlamı", **Hukuk Defterleri**, Sayı: 32, Temmuz-Ağustos 2021, s. 37-40.
- KAYA Arslan, "Ticaret Hukuku Açısından Bilgi Edinme Hakkı", **Bilgi Edinme Hakkı**, Ankara: Türkiye Barolar Birliği, 05 Mayıs 2004, s. 127-141.
- KAYA Cemil, "State Secret as an Instrument to Maintain State Security", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 14, Sayı 1, 2006, s. 33-55.
- KAYA Semih Batur, **Hükümet Sistemi Sınıflandırmasında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Analizi: Denge-Denetim Ağı ve Demokratiklik Sorunu**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- KEANE John, **Demokrasi ve Sivil Toplum, Avrupa Sosyalizminin Açmazları, Toplumsal ve Siyasal İktidarın Denetlenmesi Sorunu ve Demokrasi Beklentileri Üzerine**, Çev. Necmi Erdoğan, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, Birinci Baskı, 1994.
- KELLY Richard, **Modernisation: Revitalising the Chamber**, Standard Note: SN/PC/04542, 12 December 2007, Parliament and Constitution Centre, **House of Commons Library**, <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/sn04542/>
- KELLY Richard, **Prime Minister's Questions Standard Note: SN/PC/05183**, 9 February 2015, House of Commons Library, Section: Parliament and Constitution Centre, <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/SN05183/SN05183.pdf>
- KELLY Richard, **The Backbench Business Committee Briefing Paper**, Number 7225, 20 March 2020, House of Commons Library, <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-7225/CBP-7225.pdf>
- KELLY Richard, **The Sub Judice Rule Standard Note (SN/PC/1141)**, 31 July 2007, Parliament and Constitution Centre, House of Commons Library, <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/SN01141/SN01141.pdf>

- KERROUCHE Eric, "The French Assemble'e Nationale: The Case of a Weak Legislature?", **Comparing and Classifying Legislatures**, Ed. David Arter, s. 79-108.
- KESKİNSOY Ömer, KAYA Semih Batur, "2017 Anayasa Değişikliğinin Demokratik Nitelik Sorunu", **TBB Dergisi**, Yıl 2021, S. 155, s. 51-78.
- KILIÇ Abbas, **Türkiye'de Parlamento Kararlarının Hukuki Rejimi**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- KIRATLI Metin, **Parlmanter Muafiyetler**, Ankara: Sevinç Matbaası, 1961.
- KİLİ Suna, GÖZÜBÜYÜK Şeref, **Sened-i İttifak'tan Günümüze Türk Anayasa Metinleri**, Yenilenmiş 3. Baskı, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2006.
- KREPPPEL Amie, "Legislatures", **Comparative Politics**, Ed. Daniele Caramani, UK: Oxford University Press, Third Edition, 2014, s. 113-130.
- KREPPPEL Amie, "Typologies and Classifications", **The Oxford Handbook of Legislative Studies**, Ed. Shane Martin, Thomas Saalfeld, and Kaare W. Strøm, UK: Oxford University Press, 2014, s. 82-100.
- KOCAMAN Habip, "Yargıya İntikal Eden Olaylarda Yasama Kısıtı", **Yasama Dergisi**, Sayı 1, Yıl: 2006, s. 5-24.
- KOCAMAN Habip, GÖKÇİMEN Semra, **Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü, Değişiklikler, Gerekçeler, Tutanaklar, I., II. ve III. Cilt**, Ankara: TBMM Basımevi, 2012.
- KOÇAK Cemil, **Rejim Krizi, Türkiye'de İki Partili Siyasi Sistemin Kuruluş Yılları (1945-1950)**, Cilt 3, İstanbul: İletişim Yayınları, 2013.
- KUBALI Hüseyin Nail, **Anayasa Hukukunun Genel Esasları ve Siyasi Rejimler**, İstanbul: Ersa Matbaacılık, 1964.
- KUBALI Hüseyin Nail, "Devlet Hukuk Nizamı ve Hükûmet Edenlerle Hükûmete Tabi olanların Bu Nizam İçindeki Vaziyetleri", **Tahir Taner'e Armağan**, İÜHF, İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1956, s. 457-490.
- KUBALI Hüseyin Nail, **Türk Esas Teşkilat Hukuku Dersleri**, İstanbul: Tan Matbaası, 1960.
- KURU Baki, **Hâkim ve Savcılarının Bağımsızlığı ve Teminatı**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara: Sevinç Matbaası, 1966.
- KUŞOĞLU Baran, "Türk Anayasa Hukukunda Silahlı Kuvvetlerin Yurt Dışına Gönderilmesine Dair Tezkereler", **Yasama Dergisi**, Sayı 17, Ocak-Nisan 2011, s. 5-38.
- KÜÇÜK Tevfik Sönmez, "Türkiye'de Parlamentonun Bilgi Edinme Araçlarının Etkinliği", **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 13, Sayı: 2, Ocak 2017, s. 155-180.

- LINN Susanne, SOBOLEWSKI Frank, **The German Bundestag Functions and Procedures, 18th Electoral Term**, NDV GmbH & Co. KG, Rheinbreitbach: Kürschners Politikkontakte, 2015.
- LOCKE John, **Two Treatises of Government**, Ed. Peter Laslett, Cambridge University Press, 1988.
- LOEWENBERG Gerhard, PATTERSON Samuel Charles, **Comparing Legislatures**, USA: University Press of America Inc., 1988.
- MACRIDIS Roy C., **Modern Political Regimes**, USA: Little, Brown and Company 1986.
- MANIN Bernard, **The Principles of Representative Government**, Cambridge: The Press Syndicate of the University of Cambridge, 1997.
- MAY Erskine, **Treatise on the Law, Privileges, Proceedings and Usage of Parliament** (25th edition, 2019) <https://erskinemay.parliament.uk>
- METİN Yüksel, "Türkiye'de Yargı Bağımsızlığına İlişkin Kimi Sorunlar ve Çözüm Önerileri", **Anayasa Yargısı**, Yıl 2010, Cilt 26, Sayı 1, s. 217 – 272.
- MILL John Stuart, **Considerations on Representative Government**, UK: Andrews, 2011.
- MİCELİ Vincenzo, **Modern Parlamentolar**, Çev. Atif Akgüç, Ankara: Ulus Basımevi, 1946.
- MEZEY Michael, "Classifying Legislatures", **Legislatures**, Edited by Philip Norton, USA: Oxford University Press, 1990, s. 149-176.
- MULDER David, "Parliaments around the world: what can architecture teach us about democracy?", 7 Feb 2017, **Hansard Society Website**, <https://www.hansardsociety.org.uk/blog/parliaments-around-the-world-what-can-architecture-teach-us-about-democracy>
- National Democratic Institute For International Affairs, Legislative Research Series Paper 3**, https://www.ndi.org/sites/default/files/029_ww_onechamber_0.pdf
- NEZİROĞLU İrfan, **TBMM Genel Kurulu'nda Usul Hakkında Görüşmeler, III. Cilt**, Ankara: TBMM Basımevi, 2011.
- NEZİROĞLU İrfan, **Türk Parlamento Hukukunun Temel Kavramları**, Ankara: Seçkin, 2008.
- NEZİROĞLU İrfan, "Türkiye Büyük Millet Meclisinde Parlamenter Denetim Aracı Olarak Sözlü Soru Önergelerinin Etkinliği", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 8, Sayı: 2, 2006, s. 151-168.
- NEZİROĞLU İrfan, "Türkiye Büyük Millet Meclisinde Teamüllerin Oluşmasında Usul Görüşmelerinin Rolü", **Prof. Dr. Ergun Özbudun'a Armağan, Cilt II-Anayasa Hukuku**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2008, s. 459-486.

- NORTON Philip, "Parliaments: A Framework for Analysis", **West European Politics**, Volume 13, Issue 3, 1990, pp. 1-9.
- NORTON Philip, "General Introduction", **Legislatures**, Ed. Philip Norton, United States: Oxford University Press, 1990, s. 1-16.
- NORTON Philip, "Making Sence of Opposition", **Parliamentary Opposition in Old and New Democracies**, The Journal of Legislative Studies, Vol. 14, Nos. 1/2, March-June 2008, Ed. Ludger Helms, London and NY: Routledge, 2009, s. 236-250.
- ODER Bertil Emrah, "Parlamentonun Kurumsal Değeri ve Türkiye'de Parlamentonun Geleceği", **Güncel Hukuk**, Aralık 2016, s. 16-19.
- ODER Bertil Emrah, "Silahlı Kuvvet Gönderme ve Kullanma Bakımından Amerikan Anayasa Hukukunda Yasama-Yürütme İlişkileri ve Türkiye", **Ünal Tekinalp'e Armağan**, Cilt III, İstanbul: Beta Yayınevi, 1. Baskı, 2003, s. 423-455.
- ODER Bertil Emrah, "Turkey's ultimate shift to a presidential system: the most recent constitutional amendments in details", 31 January 2017 <https://constitutionnet.org/news/turkeys-ultimate-shift-presidential-system-most-recent-constitutional-amendments-details> (E.T. 11.3.2023)
- OKANDAN R. Galip, "Pozitif Amme Hukukumuzun Gelişmesi Bakımından 1945-1960 Devrinin Özellikleri", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt: 29, Sayı: 1-2, Yıl: 1963, s. 3-16.
- OLSON David M., **Democratic Legislative Institutions: A Comparative View**, New York: M.E. Sharpe, 1994.
- ONAR Erdal, "Güncel Demokrasilerde Parlamentonun Rolü: Türkiye Büyük Millet Meclisi Örneği", **Erdoğan Teziç'e Armağan**, Galatasaray Üniversitesi Yayınları Armağan Serisi No: 5, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2007, s. 91-122.
- ONAR Erdal, "Dünyada Parlamento Kavramının Doğuşu, Gelişimi ve Günümüzdeki Görünümü", **Milli Egemenlik ve Demokrasi Kurultayı**, Ankara: TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları No: 77, 1995, s. 43-56.
- ONAR Erdal, **Meclis Araştırması**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 419, Ankara: Sevinç Matbaası, 1977.
- ONAR Erdal, "1982 T.C. Anayasası'nda Türkiye Büyük Millet Meclisinin Hükümeti Denetleme İşlevi", **6. Milli Egemenlik Sempozyumu "TBMM ve Milli Egemenlik"**, 22 Nisan 1990, Ankara: TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları No: 47, s. 28-76.
- ORAK Cem Çağatay, "Parlamento Hukukundaki İşlevselliği Bakımından Genel Görüşme Yöntemi", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 48, Eylül-Ekim 2003, s. 29-39; <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2003-48-76> (E.T. 06.06.2022)

- ORTAYLI İlber, **İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı**, 45. Baskı, İstanbul: Timaş Yayınları, 2017.
- ORTAYLI İlber, "İlk Osmanlı Parlamentosunun Yapısında Eyalet İdare Meclislerinin Etkisi", **Türk Parlamentoculuğunun İlk Yüzyılı 1876-1976**, Hazırlayan: Siyasi İlimler Türk Derneği, Ankara: Ajans- Türk Gazetecilik ve Matbaacılık Sanayii, 1976, s. 433-442.
- ÖZBEK Veli Özer, DOĞAN Koray, BACAŞIZ Pınar, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 14. Baskı, Ankara: Seçkin, 2021.
- ÖZBUDUN Ergun, **1924 Anayasası**, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Mayıs 2012.
- ÖZBUDUN Ergun, **Anayasalcılık ve Demokrasi**, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, Eylül 2015.
- ÖZBUDUN Ergun, "Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi, sistemi dönüşüme uğratmış mıdır?", **Türkiye'nin Anayasa Gündemi**, Der. İbrahim Ö. Kaboğlu, İstanbul: İletişim Yayınları, Gözden Geçirilmiş Genişletilmiş Baskı, 2018, s. 268-274.
- ÖZBUDUN Ergun, **Parlâmenter Rejimde Parlâmentonun Hükûmeti Murakabe Vasıtaları**, AÜHF Yayınları No: 171, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1962.
- Ergun Özbudun, "Parlamento Kararları ve Yasama Meclislerinin İçtüzükleri", **Ankara Üniversitesi HFD**, Yıl: 1979, C. 36, S. 1, s. 3-26.
- ÖZBUDUN Ergun, "Seçim Sistemleri ve Türkiye", **AÜHFD**, Yıl 1995, Cilt 44, Sayı 1, s. 521-539.
- ÖZBUDUN Ergun, **Türk Anayasa Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 22. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2002.
- ÖZBUDUN Ergun, **Türk Anayasa Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 7. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- ÖZDEMİR Ali Murat, SAYGILI Abdurrahman, ZABUNOĞLU Hamdi Gökçe, DEMİRLİ Aynur, AYKUT Ebubekir, KARACAOVA TÜRKÖĞLU Ezgi Nur, UĞURLU Göksu, ŞAHİN Ozan Giray, **Genel Kamu Hukuku, Kuramsal Yaklaşım**, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları, 2019.
- ÖZEK Çetin, **Basın Özgürlüğünden Bilgilenme Hakkına**, İstanbul: Alfa Yayınevi, Eylül 1999.
- ÖZENÇ Berke, **Hukuk Devleti, Kökenleri ve Küreselleşme Çağındaki İşlevi**, İstanbul: İletişim Yayınları, 2014.
- ÖZER Mehmet Akif, "TBMM'ce Uygulanan Parlamento Denetimi: Eleştirel Bir İnceleme", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 33, Sayı: 2, Haziran 2000, s. 35-55.

- ÖZKAN ÜRÜN Özgül, **Parlamentar Hükümet Sisteminde Denetimin Etkinleştirilmesi: Soru, Genel Görüşme, Meclis Araştırması**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale, Ocak 2016.
- ÖZSOY Şule, **1982 Anayasası'nın Yapım Süreci**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010.
- ÖZSOY Şule, "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Meclis'in Değişen Rolü ve Gücü", **Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüzüncü Yıl Armağanı, Hukuk, Siyaset Bilimi ve Tarih**, Yayın Editörü: Anayasa Hukuku Araştırmaları Derneği, İstanbul: Tekin Yayınevi, Ekim 2022, s. 905-949.
- ÖZSOY Şule, "Cumhuriyet'in Kuruluşundan Bu Yana Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı Seçimleri Meselesi", **Prof. Dr. Erdal Onar'a Armağan, Cilt I**, Ankara Üniversitesi Yayınları No: 391, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 2013, s. 367-431.
- ÖZSOY BOYUNSUZ Şule, **Başkanlı Parlamentar Sistem, Cumhurbaşkanının Halk Tarafından Seçildiği Parlamentar Hükümet Modeli ve Türkiye İçin Tavsiye**, İstanbul: On İki Levha, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Haziran 2014.
- ÖZSOY BOYUNSUZ Şule, **Dünyada Başkanlık Sistemleri**, Ankara: İmge Kitabevi, 2017.
- ÖZSOY BOYUNSUZ Şule, ESEN Berk, **Türkiye İçin Yeni Bir Hükümet Sistemi-Hükümet Sistemi Kaynaklı Sorunlar ve Çözüm Önerileri**, İstanbul Politik Araştırmalar Enstitüsü Politika Raporu, Aralık 2020, https://istanpol.org/Uploads/ContentManagementFile/c80586_6a562ba050bb4af7b0acf37226c53109.pdf
- ÖZTÜRK Kâzım, **İzahlı, Gerekçeli, Anabelgeli ve Maddelere Göre Tasnifli Bütün Tutanakları ile Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Cilt I/Temel Metinler, Cilt II/Madde 1-75 ve Cilt III/Madde 76-157**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara: Ajans Türk Matbaası, 1966.
- ÖZTÜRK Kâzım, **Türk Parlamento Tarihi, TBMM-IX. Dönem (1950-1954), II. Cilt**, Ankara: TBMM Vakfı Yayınları No: 21, 1999.
- ÖZTÜRK Mehmet Utku, **1961 Kurucu Meclisi**, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2016.
- ÖZTÜRK Merve, ÇELİK Durukan, "1927'den Günümüze Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğüne İlişkin Değişiklik Teklifleri", **Yasama Bülteni 5-2020**, TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı, Yayına Hazırlayan Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı Araştırma ve İnceleme Bürosu, Ankara: TBMM Basımevi, 2021, s. 197-251.

PALONEN Kari, "A Comparison Between Three Ideal Types Of Parliamentary Politics: Representation, Legislation and Deliberation", **Parliaments, Estates and Representation**, Vol. 38, No. 1, s. 6-20.

Parameters on The Relationship Between The Parliamentary Majority And The Opposition In A Democracy: A Checklist, CDL-AD(2019)015, Venice Commission (Venice, 21-22 June 2019), Bogdan Aurescu, Regina Kiener, Hanna Suchocka, Kaarlo Tuori, Ben Vermeulen, Strasbourg, [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2019\)015-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2019)015-e)

PARLA Taha, **Türkiye'de Anayasalar**, İstanbul: İletişim Yayınları, 1991.

PETROSYAN Yuriy Aşatoviç, **Sosyalist Açıdan Jöntürk Hareketi**, Çev. Ayşe Hacıhasanoğlu, Mazlum Beyhan, Birinci Baskı, İstanbul: Yordam Kitap, Aralık 2015.

PRZEWORKSKI Adam, "Deliberation and Ideological Domination", **Deliberative Democracy**, Ed. Jon Elster, UK: Cambridge University Press, 1998, p. 140-160.

PITKIN Hanna Fenichel, **The Concept of Representation**, USA: Universty of California Press, 1967.

POLLARD Albert Frederick, **The Evolution of Parliament**, Second Edition Revised, London: Longmans, Green and Co. Ltd., 1926.

POLAT Hasan Ali, "Halaskâr Zâbitân Müdahalesinden Bâbiâli Baskını'na Osmanlı Bürokrasisinin Siyasetle İmtihanı: (Siyasetle İştigal Edilmeyeceğine Dair Taahhütnameler)", **Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, Sayı: 65, Güz 2019, s. 301-341.

POLSBY Nelson W., "Legislatures", **Legislatures**, Edited by Philip Norton, USA: Oxford University Press, 1990, s. 129-148.

RANNEY Austin, **Governing: An Introduction to Political Science**, N.J. Prentice Hall: Englewood Cliffs, 1993.

RASCH Bjørn Erik, "Legislative Debates and Democratic Deliberation In Parliamentary Systems", **Presentation at the Oslo-Yale International Workshop on Epistemic Democracy in Practice**, Yale University, New Haven, 20-22 October, 2011.

Rights and Responsibilities of the Opposition in a Parliament, Parliamentary Assembly of the Council of Europe, European Conference of President of Parliament, Limassol, Cyprus, 10-12 June 2010, http://www.assembly.coe.int/LifeRay/APCE/pdf/ConfPres/2010Limassol/Droitsetresponsabilite_sparlement_E.pdf

- Report On The Role Of The Opposition In A Democratic Parliament**, CDL-AD(2010)025, Angelika Nussberger, Ergun Özbudun, Fredrik Sejersted, European Commission For Democracy Through Law, Venice 15-16 October 2010, [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2010\)025-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2010)025-e)
- ROGERS Robert, WALTERS Rhodri, **How Parliament Works**, Seventh Edition, New York: Routledge, 2015.
- ROMMETVEDT Hilmar, "The Norwegian Storting: The Central Assembly of the Periphery*" **Scandinavian Political Studies**, Vol. 15, No. 2, 1992, s. 79-97, https://tidsskrift.dk/scandinavian_political_studies/article/view/32744
- ROSKIN Michael G., CORD Robert L., MEDEIROS James A., JONES Walter S., **Political Science, An Introduction**, Fourteenth Edition, USA: Pearson Education, 2017.
- Rules of Procedure of the German Bundestag and Rules of Procedure of the Mediation Committee**, Deutscher Bundestag, Berlin, August 2022.
- SABUNCU Yavuz, **Anayasaya Giriş**, Yenilenmiş 14. Baskı, Ankara: İmaj Yayınevi, 2009.
- SAĞLAM Salih, "TBMM'nin Hükümeti Denetleme İşlevi Açısından Bir Model Olarak Avam Kamarası Bünyesindeki Bakanlıklar ile İlgili Özel Komisyonlar", **Yasama Dergisi**, Sayı 11, Ocak-Şubat-Mart-Nisan 2009, s. 5-49.
- SANCAR Mithat, "**Devlet Aklı**" **Kıskacında Hukuk Devleti**, 9. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, 2020.
- SARICA Murat, **100 Soruda Fransız İhtilali**, İstanbul: Gerçek Yayınevi, 1970.
- SARICA Murat, "27 Mayıs 1960'tan 1961 Anayasasının Hazırlanışına Kadar Geçen Dönemde Anayasa Hareketleri", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinin 50. Yıl Armağanı, Cumhuriyet Döneminde Hukuk**, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1973, s. 53-107.
- SARINAY Yusuf, **Türk Parlamento Tarihi: Milli Güvenlik Konseyi ve Danışma Meclisi II. Cilt, (1982 Anayasası'nın Hazırlanması ve Kabulü), (1981-1982)**, Ankara: TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları, 2014.
- SARTORİ Giovanni, **Karşılaştırmalı Anayasa Mühendisliği**, Çev. Ergun Özbudun, Ankara: Yetkin Yayınları, 1997.
- SAVCI Bahri, "Ara Seçimleri Üzerinde Tartışmalar", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Yıl: 1958, Cilt: 13, Sayı: 3, s. 244-252.
- SCHMITT Carl, **Parlamentar Demokrasinin Krizi**, Çev. A. Emre Zeybekoğlu, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları, Aralık 2014.
- SCHMITT Carl, **Siyasal Kavramı**, Çev. Ece Göztepe, İstanbul: Metis Yayınları, 4. Basım, Şubat 2018.

- Session 2021-22 List of Subjects Debated**, Published 1 July 2022, The House of Commons, <https://committees.parliament.uk/publications/22907/documents/168138/default/>
- SEVİNÇ Murat, DEMİRKENT Dinçer, **Kuruluşun İhmal Edilmiş İstisnası, 1921 Anayasası ve Tutanakları**, İstanbul: İletişim Yayınları, 2017.
- SEYİT Günel, “Türkiye Büyük Millet Meclisinde Mutabakat Statüsü ve Bağlayıcılığı”, **Yasama Bülteni, Sayı 6-2021**, Yayına Hazırlayan: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı Araştırma ve İnceleme Bürosu, Ankara: TBMM Basımevi, 2022, s. 109-112.
- SEZER Selim, “Meclis-i Mebusan’ı Kapattıran Muhtıra: Halaskâr Zabitan Bildirisi”, **Osmanlı’dan Günümüze Darbeler**, Hazırlayan: Mehmet Ö. Alkan, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, Mart 2017, s. 41-52
- SHELL Donald R., “Second Chamber”, **World Encyclopedia of Parliaments and Legislatures, Vol. 2**, Ed. George Thomas Kurian, USA: Congressional Quarterly Inc., 1998, s. 848-853.
- SHEPHARD Mark, “Administrative Review and Oversight: The Experience of Westminster” **Legislatures and Oversight**, Edited by Riccardo Pelizzo and Rick Staphenurst, World Bank Institute Series on Contemporary Issues in Parliamentary Development, Washington: The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank, 2004, s. 40-46.
- SINAR Hasan, “Devlet Sırrı Kanunu Tasarısı Üzerine Düşünceler”, **Fasikül Hukuk Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 42, Mayıs 2013, s. 7-10.
- SİTEMBÖLÜKBAŞI Şaban, “Liberal Demokrasinin Çıkmazlarına Çözüm Olarak Müzakereci Demokrasi”, **Akdeniz İİBF Dergisi**, Cilt: 3, Sayı: 10, 2005, s. 139-162.
- SKEAT Walter William, **An Etymological Dictionary of The English Language**, Oxford: Clarendon Press, 1888.
- SMITH Alastair, “Election Timing in Majoritarian Parliaments”, **British Journal of Political Science**, Vol. 33, No. 3, Jul. 2003, pp. 397-418.
- SOYSAL Mümtaz, **100 Soruda Anayasanın Anlamı**, İstanbul: Gerçek Yayınevi, Baştan Başa Yeniden Yazılmış Altıncı Baskı, Mayıs 1986.
- SOYSAL Mümtaz, **Anayasaya Giriş**, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları, 3. Baskı, Kasım 2011.
- SOYSAL Mümtaz, **Dış Politika ve Parlamento**, Ankara: AÜSBF Yayınları, Sevinç Matbaası, 1964.
- SOYSAL Mümtaz, “Parlamento Görevini Yitiriyor Mu? Eksik Forum”, **Milliyet Gazetesi**, 21.01.1969, s. 2.

- STEFFANI Winfried, **Parlamentarische und präsidentielle Demokratie, Strukturelle Aspekte westlicher Demokratien**, Opladen: Westdeutscher Verlag, 1979.
- STRØM Kaare, SWINDLE Stephen M., "Strategic Parliamentary Dissolution", **The American Political Science Review**, Vol. 96, No. 3, (Sep., 2002), pp. 575-591.
- STRAYER Joseph R., **Modern Devletin Kökenleri**, Çev. Erarslan Candan, İstanbul: Say Yayınları, 2020.
- SULU Muhammed, **Ticari Sırların Korunması**, İstanbul: On İki Levha, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Ocak 2017.
- ŞİRİN Tolga, **Karşılaştırmalı Anayasa Hukukunda Kanun Kavramı (İHAM, FAYM ve AYM)**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2. Baskı, Ocak 2019.
- TAHMAZOĞLU ÜZELTÜRK Sultan, "Parlamento İşlemleri ve Kanun Kavramı", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2018, Sayı: 2, İstanbul: Beta Basım Yayım, s. 583-602.
- TAN Turgut, "1982 Anayasası'nın Geçici 15. Maddesi Üzerine", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Yıl 1994, Cilt 49, Sayı 1, s. 373-385.
- TANİLLİ Server, **Devlet ve Demokrasi, Anayasa Hukukuna Giriş**, 3. Basım, İstanbul: Adam Yayınları, 2002.
- TANİLLİ Server, **Yüzyılların Gerçeği ve Mirası, İnsanlık Tarihine Giriş, Cilt 4, XVIII. Yüzyıl**, İstanbul: Cem Yayınevi, Üçüncü Bası, 1994.
- TANÖR Bülent, **İki Anayasa 1961-1982**, 4. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012.
- TANÖR Bülent, **Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri (1789-1980)**, 31. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, Mart 2018.
- TANÖR Bülent, **Türkiye'de Kongre İktidarları (1981-1920)**, 3. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2009.
- TANÖR Bülent, YÜZBAŞIOĞLU Necmi, **1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku**, 17. Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2020.
- TBMM, **Kuruluş Safhasında Belgelerle Türkiye Büyük Millet Meclisi**, Ankara: TBMM Basımevi, Ocak 2021.
- TBMM, **TBMM Albümü, 4. Cilt, 1960-1983**, Editörler: Sema Yıldırım, Behçet Kemal Zeynel, Ankara: TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları No: 1, İkinci Basım, Haziran 2020.
- TBMM, **TBMM Başkanı Sayın İsmet Sezgin'in 19. Yasama Dönemi Çalışmalarının Değerlendirilmesi ile İlgili Basın Toplantısı**, 9 Aralık 1995, Ankara: TBMM Basımevi, <https://acikerisim.tbmm.gov.tr/bitstream/handle/11543/1889/199601035.pdf?sequence=1&isAllowed>

- TBMM, **Yasama Bülteni, İçtihatlar-Mütâlaalar, Sayı 2/2017**, Yayına Hazırlayan: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı Araştırma İnceleme Birimi, Ankara: TBMM Basımevi, 2018.
- TBMM, **Yasama El Kitabı**, Editörler İrfan Neziroğlu, Habip Kocaman ve Semra Gökçimen, Ankara: TBMM Basımevi, Eylül 2011.
- TBMM, **Yeni Sisteme Göre Yasama El Kitabı**, Yayına Hazırlayan: Kanunlar ve Kararlar Daire Başkanlığı, Ankara: TBMM Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Başkanlığı Basımevi, 1. Baskı, Temmuz 2018.
- T.C. Anayasa Mahkemesi, **Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Gerekçeli)**, Hazırlayanlar: Yunus Emre Yılmazoğlu & İsmail Emrah Perdecioğlu, Ankara: Anayasa Mahkemesi Yayınları, 3. Baskı, Mart 2021.
- TEKİN Abdurrahman, **Liberal Anayasal Sistemlerde Parlamento İçi Muhalefetin Rolü**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, Kasım 2019.
- TEKİN Yusuf, ÇİFTÇİ Sabri, **1877'den Günümüze Türkiye'de Parlamento, 22. Dönem TBMM'nde Parlamento ve Parlamenter Rol Algısı**, Ankara: Siyasal Kitabevi, 2007.
- TEZİÇ Erdoğan, **Anayasa Hukuku**, Yirminci Baskıdan Tıpkı 22. Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2018.
- TEZİÇ Erdoğan, "Batı Demokrasilerinde 'Yürütme'nin Üstünlüğü ve Yeni Kurumlar Dengesi", **İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi**, Y. 1980, C. 1, S. 2, s. 91-106.
- TEZİÇ Erdoğan, "Parlamento Kararı ve Kanun", **Anayasa Yargısı Dergisi**, Cilt: 5, 1988, s. 121-130.
- TEZİÇ Erdoğan, **Türk Parlamento Hukukunun Kaynakları ve İlgili Anayasa Mahkemesi Kararları**, İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 2726, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1980.
- TEZİÇ Erdoğan, **Türkiye'de 1961 Anayasasına Göre Kanun Kavramı**, İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 1761, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1972.
- The Concise Oxford Dictionary of Current English**, Ed. J. B. Sykes, 7. Edition, Oxford: Clarendon Press, 1983.
- The Constitution of Sweden The Fundamental Laws and the Riksdag Act**, Stockholm, Sweden: Sveriges Riksdag, 2016.
- The Standing Orders of the Sejm of the Republic of Poland**, http://oide.sejm.gov.pl/oide/en/index.php?option=com_content&view=article&id=14798:the-standing-orders-of-the-sejm-of-the-republic-of-poland&catid=7&Itemid=361#31
- The UK Constitution, A Summary, with Options for Reform**, Political and Constitutional Reform Committee of House of Commons, London: HC, March 2015.

- THOMPSON Faith, **A Short History of Parliament, 1295-1642**, Minneapolis: University of Minnesota Press, 1953.
- TODD Tom, **Unicameral or Bicameral State Legislatures: The Policy Debate**, Policy Brief Minnesota House of Representatives Research Department, August 1999 (<https://www.house.leg.state.mn.us/hrd/pubs/uni-bicam.pdf>).
- TOPAL Emre, "Eylemli İçtüzük Değişiklikleri", **Yasama Dergisi**, Sayı 16, Yıl: 2010, s. 35-56.
- TÖGEL Akif, **Başkanlık Sisteminde Parlamentolar, Karşılaştırmalı Bir Araştırma**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- TUNAYA Tarık Zafer, **Türkiye'de Siyasal Partiler, Cilt 1, İkinci Meşrutiyet Dönemi**, İstanbul: Hürriyet Vakfı Yayınları, 2. Baskı, Ocak 1988.
- TUNAYA Tarık Zafer, **Siyasal Kurumlar ve Anayasa Hukuku**, İstanbul: Araştırma, Eğitim, Ekin Yayınları, 5. Bası, 1982.
- TUNCER Erol, "Türkiye'de Seçim Uygulamaları/ Sorunları Işığında Temsilde Adalet-Yönetimde İstikrar İlkelerinin İşlevselliği", **Anayasa Yargısı**, Yıl 2006, Cilt 22, Sayı 1, s. 167-182.
- TUNÇ Hasan, **Parlamento İçi Muhalefet**, Konya: Cemre Yayınevi, 1997.
- TURAN İlter, "İstikrar ne anlama gelir?", **Türkiye'nin Anayasa Gündemi**, Der. İbrahim Ö. Kaboğlu, İstanbul: İletişim Yayınları, Gözden Geçirilmiş Genişletilmiş Baskı, 2018, s. 86-90.
- TURAN İlter, "Parlamentar Demokraside Denetim İşlevi ve Türkiye", **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, Cilt: 33, Sayı: 01, Ocak 1978, s. 1-33.
- TURAN İlter, "Parlamentoların Etkinliği ve Türkiye Büyük Millet Meclisi", **Devlet Reformu TBMM'nin Etkinliği**, İstanbul: TESEV Yayınları, 2000, s. 15-30.
- TURGUT Nükhet, **Siyasal Muhalefet**, Ankara: Birey ve Toplum Yayınları, Birinci Baskı, 1984.
- TURHAN Mehmet, **Hükümet Sistemleri ve 1982 Anayasası**, Diyarbakır: DÜHF Yayınları, 1989.
- Turkey Opinion On The Amendments To The Constitution Adopted By The Grand National Assembly On 21 January 2017 and to Be Submitted to A National Referendum On 16 April 2017**, CDL-AD(2017)005, European Commission For Democracy Through Law (Venice Commission), 13 March 2017, [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2017\)005-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2017)005-e)
- TÜRK Ender, "Parlamentonun Müzakere İşlevi: Türkiye Büyük Millet Meclisi Örneği", **Anayasa Hukuku Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 9, 2016, s. 87-129.

- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1982): Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu Görüşme Tutanağı**, Cilt 12, Hazırlayan: Süleyman Tuncel, (t.y.); TBMM Kütüphanesi Kataloğu.
- ULUŞAHİN Nur, “Savaş Hali İlanı ve Silahlı Kuvvet Kullanılmasına İzin Verme Yetkisi ve Anayasa Mahkemesi’nin 24.9.1990 Tarihli Kararı”, **Prof. Dr. Turgut Kalpsüz’e Armağan**, Ankara: Turhan Kitabevi, 1. Baskı, Ağustos 2003, s. 1039- 1065.
- UNAT Faik Reşit, “Atatürk’ün Toplamak İsteddiği ‘Meclisi Müessisan’”, **Belle-ten**, Cilt XXI, Sayı 83, Yıl 1957, s. 438-487.
- URAN Peri, **Yasama İşlevinin Yerine Getirilmesinde Çift Meclis Sistemi ve Türk Siyasal Tarihindeki Yeri**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2008.
- UYGUN Oktay, **Demokrasi, Tarihsel, Siyasal ve Felsefi Boyutlar**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, Ekim 2011.
- ÜLGEN Özen, **İptal ve İtiraz Başvuruları Bakımından Anayasa Yargısında İlk İnceleme**, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2013.
- ÜNVER Yener, HAKERİ Hakan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 18. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- ÜZELTÜRK Sultan, **1982 Anayasası ve İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesine Göre Özel Hayatın Gizliliği Hakkı**, İstanbul: Beta, Mayıs 2004.
- VERNEY Douglas V., “Parliamentary Government and Presidential Government”, **Parliamentary Versus Presidential Government**, Ed. Arend Lijphart, UK: Oxford University Press, 2004, s. 31-47.
- WALDRON Jeremy, “Principles of Legislation”, **The Least Examined Branch: The Role of Legislatures in the Constitutional State**, Ed. Richard W. Bauman&Tsvi Kahana, New York: Cambridge University, 2006, s. 15-32.
- WARREN Samuel D., BRANDEIS Louis D., “Mahremiyet Hakkı”, Çev. Gülay Arslan, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 7, Özel Yaşam, Medya ve Ceza Hukuku**, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Ankara: Seçkin, 2007, s. 19-42.
- WATTS Duncan, **A Glossary of UK Government and Politics**, Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd, 2007.
- WIBERG Matti, “Parliamentary Questioning: Control by Communication?”, **Parliaments and Majority Rule in Western Europe**, Ed. Herbert Döring, s. 179-222.
- YAMAMOTO Hironori, **Tools For Parliamentary Oversight A Comparative Study of 88 National Parliaments**, Published by Inter-Parliamentary Union, Switzerland: PCL Presses Centrales SA, 2007.

- YANCI ÖZALP Nihan, **Türkiye’de Aktivizm ve Kendi Kendini Sınırlandırma Çerçevesinde Anayasa Mahkemesinin Yargısal Yorumu**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- YAPICI KAYA Havvana, KAYA Engin, **İçtüzük El Kitabı**, Ankara: TBMM Basımevi, 2014.
- Yasama Bülteni, Sayı 6-2021**, Yayına Hazırlayan: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı Araştırma ve İnceleme Bürosu, Ankara: TBMM Basımevi, 2022.
- YASAMAN Hamdi, “Patent Hukukunda Ticari Sırların Korunması”, **Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı**, Yıl 2009, Cilt 1, Ed. Tekin Memiş, İstanbul: On İki Levha, Kasım 2009, s. 367-387.
- Yassıada Broşürü**, İstanbul: T.C. Milli Birlik Komitesi İrtibat Bürosu, Ekim 1960.
- YAŞAMIŞ Firuz Demir, “Anayasa ve İnsan Hakları Bağlamında Bilgi Edinme Kanunu”, **Bilgi Edinme Hakkı Paneli**, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Birinci Baskı, Haziran 2004, s. 21-76.
- YENİSEY Feridun, PLAGEMANN Gottfried, **Alman Ceza Kanunu Strafgesetzbuch (StGB)**, İstanbul: Beta, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, Nisan 2015.
- YILDIZ Abdulkadir, “Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararlarının Anayasa Mahkemesi Tarafından Denetlenmesi”, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 25, Sayı 1, 2017, s. 73-114.
- YILMAZ Didem, **Bir Denge unsuru Olarak Anayasal Muhalefetin Parlamento İçindeki İktidarı**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.
- YILMAZ Didem, “Çift Meclis Tercihi Türkiye için Savunulabilir mi?”, **Türkiye’nin Anayasa Gündemi**, Der. İbrahim Ö. Kaboğlu, 2. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, 2016, s. 255-259.
- YILMAZ Didem, “Müzakere İşlevi Açısından Yasama Organı”, **Anayasa Hukuku Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 9, 2016, s. 55-85.
- YILMAZ Didem, “Yasamanın Güçlendirilmesi için TBMM İçtüzüğü’ne İlişkin Tespit ve Öneriler”, Politika Notu, **Politikayol İnternet Sitesi**, 7.7.2021, <https://www.istanpol.org/post-yasamanin-guclendirilmesi-i-in-tbmm-i-t-z-g-ne-i-liskin-tespit-ve-oneriler>
- YILMAZ Halit, **Türkiye’nin Yargı Bağımsızlığına İlişkin Sorunları**, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2009.
- YILMAZ Meltem, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 8. Maddesi Kapsamında Dış Görünüş Tercihleri**, İstanbul: On İki Levha, 2020.
- YAZICI Serap, **Başkanlık ve Yarı-Başkanlık Sistemleri, Türkiye İçin Bir Değerlendirme**, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Mart 2002.

- YOKUŞ Sevtap, “Özgürlükler Bağlamında 1982 Anayasası’nın Evrimi”, **Anayasa Yargısı**, Y. 2020, C. 37, S. 2, s. 1-30.
- YOKUŞ Sevtap, “Türkiye’de Yeni Anayasa Arayışları ve 2017 Anayasa Değişiklikleri”, **Anayasa Hukuku Dergisi**, Yıl 2017, C. 6, S.12, s. 665-682.
- YOKUŞ Sevtap, **Türkiye’de Yürütme Erkinde Değişen Dengeler**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2010.
- YÜCEKÖK Ahmet N., **Siyaset Sosyolojisi Açısından Türkiye’de Parlamento-nun Evrimi**, Ankara: Ankara Üniversitesi SBF Yayınları, No: 533, 1983.
- YÜCEL Bülent, “Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Hakkında Bir Siyasal Niteleme: Yasamasızlaştırma’ Sürecinin Son Halkası”, **Cumhurbaşkanının İşlemleri, Hukuki Niteliği Normlar Hiyerarşisindeki Yeri ve Denetimi**, Ed. Oktay Uygun, Egemen Esen, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020, s. 53-103.
- YÜCEL Bülent, **Pârlamenter Hükümet Sisteminin Rasyonelleştirilmesi ve Türkiye Örneği**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2009.
- YÜCEL Bülent, **Temsili Demokratik Sistemde Yasama Erki ve Kural Koyma Faaliyetinin Belirleyicileri**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Yüksek Adalet Divanı, Anayasayı İhlal Davası, Esas: 1960/1**, TBMM Açık Erişim Koleksiyonu, <https://acikerisim.tbmm.gov.tr/handle/11543/2659>
- YÜKSEL Saadet, “6771 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanundaki Denge-Denetim Mekanizmalarına İlişkin Genel Değerlendirme”, **Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil’in Anısına Armağan**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 1043-1062.
- YÜKSELBABA Ülker, “Kamusal Alan Modelleri ve Bu Modellerin Bağlamları”, **İÜHFİM**, Cilt 66, S. 2, 2008, s. 227-272.
- YÜZBAŞIOĞLU Necmi, AKARTÜRK Ekrem Ali, “Türkiye’de Parlamenter Rejim Uygulamaları ve Başkanlık Modeli Üzerine Düşünceler”, **Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl 2005, S. 2, s. 213-248.
- ZABUNOĞLU Gökçe, “Bir Radikal Demokrasi Teorisi Olarak Müzakereci Demokrasi”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 66, Sayı: 4, 2017, s. 795-817.
- ZÜRCHER Erik Jan, **Modernleşen Türkiye’nin Tarihi**, İstanbul, İletişim Yayınları, 7. Baskı, 2000.

Yararlanılan İnternet Kaynakları

Avrupa Parlamentosu Resmi İnternet Sitesi: <https://assembly.coe.int/>

Birleşik Krallık Parlamentosu: www.parliament.uk

Britannica Ansiklopedisi İnternet Sitesi: www.britannica.com

ConstitutionNet İnternet Sitesi: www.constitutionnet.org

Cumhuriyet Gazetesi İnternet Sitesi: www.cumhuriyet.com.tr

Etimoloji Sözlüğü İnternet Sitesi: www.etymonline.com

Federal Almanya Cumhuriyeti Parlamentosu İnternet Sitesi: www.bundestag.de/en

HeinOnline İnternet Sitesi: <https://home.heinonline.org/>

Inter-Parliamentary Union Resmi İnternet Sitesi: <https://www.ipu.org>, <https://data.ipu.org/>

Nişanyan Etimoloji Sözlüğü İnternet Sitesi: www.nisanyansozluk.com

T24 Bağımsız İnternet Gazetesi: <https://t24.com.tr>

TBMM Cumhuriyet Dönemi Meclisleri Genel Kurul Tutanakları: <https://www.tbmm.gov.tr/kutuphane-tutanaklara-erisim>

Tük Dil Kurumu: www.tdk.gov.tr

Yüksek Seçim Kurulu Resmi İnternet Sitesi: <https://www.ysk.gov.tr>

Cansu Ceren AYDEMİR

5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU'NA GÖRE
KİŞİSEL VERİLERİN
KAYDEDİLMESİ SUÇU

(M. 135)

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na Göre Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu (m. 135)
Cansu Ceren Aydemir

Hukuk Yayınları Dizisi – 3700

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 694 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Artuk, M. E., Gökçen, A., Alşahin M.E., Çakır, K. (2022), Ceza Hukuku Genel Hükümler (16. Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Artuk, M. E., Gökçen, A., Alşahin M.E., Çakır, K. (2022), Ceza Hukuku Özel Hükümler (20. Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Artuk, M. E., Gökçen, A., Alşahin M.E., Çakır, K.(2022), Gerekçeli Ceza Kanunları (24. Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aydın, S.E. (2015), AİHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu (1. Baskı), İstanbul: On İki Levha Yayıncılık
- Börekçi, E.B. (2020), Kişisel Verileri Verme, Yayma veya Ele Geçirme Suçu (TCK m. 136) (1. Baskı), İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Çelik, N., Canikoğlu, N., Canpolat, T. (2018), Türk İş Hukuku Dersleri (31. Baskı), İstanbul: Beta Yayıncılık
- Çekin, M.S.(2020), Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 sayılı Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku (3. Baskı), İstanbul: On İki Levha Yayıncılık
- Dural, M., Ögüz, T. (2017), Türk Özel Hukuku Cilt 2 Kişiler Hukuku (19. Baskı), İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Dülger, M.V. (2018), Bilişim Suçları İnternet ve İletişim Hukuku (7. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Dülger, M.V. (2020), Kişisel Verilerin Korunması Hukuku (3. Baskı), İstanbul: Hukuk Akademisi Yayıncılık.
- Dülger, M.V. (2021), Ceza Hukuku Genel Hükümler (1. Baskı), İstanbul: Hukuk Akademisi Yayıncılık.
- Ekici, Ş. (2023), Bilişim ve Teknoloji Hukuku (2. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Göçmen Uyarer, S. (2019), Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması (1. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- İçel, K. (2018), Kitle İletişim Hukuku (13. Baskı), İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Kangal, Z.T. (2019), Kişisel Verilerin Ceza ve Kabahatler Hukukunda Korunması (1. Baskı), İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Kaya, M.B. (2022), İnternet Hukuku (1. Baskı), İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Koca, M., Üzülmüş, İ.(2022), Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler (15. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Korkmaz, İ. (2017), *Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Kapsamında Korunması* (1. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Köse Aysun, M. (2021), *Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu* (2. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Küzeci, E.(2020), *Kişisel Verilerin Korunması* (2. Baskı), Ankara: Turhan Kitapevi.
- Özbek, V.Ö., Doğan, K., Bacaksız, P., Tepe, İ. (2018), *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (12. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özgenç, İ.(2022),*Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (18. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Öztürk, B., Tezcan, D., Erdem, M.R., Sırma Gezer, Ö., Saygılar Kırıt, Y.F., Alan Akcan, E., Özaydın, Ö., Tütüncü, E.E., Altınok Vilemini D., Tok, M. (2018), *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku* (12. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Taşçı Aydemir, E. (2022), *Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu* (1. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık. Turan, M.(2019), *Karşılaştırmalı Hukukta Kişisel Verilerin Korunması* (2. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

TEZLER

- Doğan, B. (2019), *Kişisel Verilerin İşlenme Şartları Bağlamında Açık Rıza, Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

MAKALELER

- Akçalı Gür, B. (2019), “Uluslararası Hukuk ve AB Hukuku Boyutuyla Kişisel Verilerin Yurtdışına Aktarılması”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 25/ 2: 850- 872.
- Akkurt, S.S. (2020), “Kişisel Veri Kavramının Hukuki Niteliğine İlişkin Yaklaşımlara Mukayeseli Bir Bakış”, *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, 2/1: 20- 32.
- Aktan, E. (2018), “Büyük Veri: Uygulama Alanları, Analitiği ve Güvenlik Boyutu”, *Ankara Üniversitesi Bilgi Yönetimi Dergisi*, 1/1: 1-22.
- Atak, S. (2010), “Avrupa Konseyi’nin Kişisel Veriler Açısından Sağladığı Temel Güvenceler”, *TBB Dergisi*, 22/ 87, 90- 120.
- Başbüyük, İ. (2017), “İletişim Sırasında Elde Edilen Gizli Ses Kayıtlarının Ceza Muhakemesinde Delil Olarak Kabul Edilebilirliği Sorunu”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19/ 1, 161- 204.
- Bilir, F. (2006), “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Yapısı ve 14 Nolu Protokol”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 55/ 1, s. 135- 156.
- Bozkurt, T. (2008), “Haklarında Özel Bir Sınırlama Nedeni Öngörülmemiş Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması Sorunsalı: Özellikle Sözleşme Hürriyeti Bakımından Durum”, *Ankara Barosu Hukuk Gündemi Dergisi*, 1/9, 134- 142.
- Çimen Bulut, İ. (2020), “Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Kapsamına Getirilen Yeni Teknik ve Yaptırım Mekanizmaları”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20/ 2, 127- 142.

- Dülger, M.V. (2016), "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Bağlamında Kişisel Verilerin Ceza Normlarıyla Korunması", İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 3/2, 101- 167.
- Dülger, M.V. (2019), "Avrupa Birliği Genel Koruma Tüzüğü Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması", Yaşar Hukuk Dergisi, 1/2: 71- 174.
- Erkal, A. (2020), "Avrupa Veri Genel Koruma Düzenlenmesi Bağlamında Memurların Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı", Anayasa Yargısı Dergisi, 37/ 2: 205- 253.
- Gökcan, H.T. (2015), "Türk Ceza Kanunu Uygulamasında Kamu Görevlisi Kavramı", Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, 3/ 2, 147- 160.
- Göktürk, N. (2006), "Suçun Yasal Tanımında Yer Alan Hukuka Aykırılık İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7/ 1, 407- 450.
- Gürler, H.E. (2019), "Türk Hukukunda Kişisel Verilerin İşlenmesinin Sınırları", İstanbul Barosu Dergisi, 98/5, 38- 59.
- Gürpınar, D. (2017), "Kişisel Verilerin Korunmamasından Doğan Hukuki Sorumluluk", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, 19/ Özel Sayı, 679- 694.
- Hoşnut, Y. (2019), "Uluslararası Düzenlemelerde ve Türkiye'de Kişisel Verilerin Korunması", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Yeni Medya Hakemli E-Dergisi, 6: 32- 45. E-ISSN: 2587-1285.
- Kaplan, M. (2015), "Türk Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı", Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 5/ 2, 49- 77.
- Kılıç, D. (2012) "Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması", Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 61/3, 1089- 1169.
- Koca, M., Üzülmez, İ. (2019), "Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, 21/ Özel Sayı: 69- 93.
- Kokott, J., Sobotta, C. (2013), "The distinction between privacy and data protection in the jurisprudence of the CJEU and the ECtHR", International Data Privacy Law Dergisi, 3/ 4, 222- 228.
- Kuntoğlu, Ö.F. (2021), "Elektronik Ticarete Kişisel Verilerin Korunması", Bilişim Hukuku Dergisi, 3/1, 176- 229.
- Küzeci, E. (2014), "İstatistiki Birimler ve Bilgilerin Geleceğini Belirleme Hakkı", İnsan Hakları Yıllığı Dergisi, 32: 53- 75.
- Nalbantoğlu, S. (2018), "Bir Hak Olarak Unutulma Hakkı", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 9/ 35: 583- 605.
- Orhan, U. (2021), "Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Türk Ceza Hukuku Düzenlemeleri Üzerine Değerlendirmeler", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 70/ 4, 1359- 1384.

- Öksüzöğlü, H.T. (2019), "6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Avrupa Birliği Hukukunda Kişisel Verilerin Silinmesi ve Düzeltilmesi", Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Bilişim Hukuku Dergisi,1/ 2, 185- 240.
- Ömeroğlu, A. (2020), "Kişilik Haklarının Alkaya- Türkiye Davası Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması Hukukuna Göre İncelenmesi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, 8/15, 309- 342.
- Özer Deniz, M. (2021), "İşçilerin Özel Nitelikli Kişisel Verilerinin Korunması ve Bundan Doğan Sorumluluk", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 12/45, 355-378.
- Selek, O. (2019), "Genel Veri Koruma Tüzüğü Işığında Kişisel Verilerin İşlenmesinde Rıza Açıklaması", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 21/ 2, 911- 951.
- Solmaz, E. (2019), "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları'nın Kişisel Verilerin Korunmasına Katkısı", İdare Hukuk ve İlimler Dergisi, 28/1, 61- 78.
- Soysal, T. (2019), "Unutulma Hakkının Avrupa Birliği'nin Genel Veri Koruma Tüzüğü Çerçevesinde İncelenmesi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, 7 /13: 329- 422.
- Şen, E. (2019), "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı'nın Değerlendirilmesi", İstanbul Barosu Dergisi, 83/ 3: 1197- 1214.
- Tansuğ, Ç. (2017), "Fransız Hukukunda Kişisel Verileri Koruma Otoritesi: CNIL", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 14/2, 335- 353.
- Uçak, M. (2021), "Kişisel Verilerin Hukuka Uygun İşlenmesinde Çocuğun Rızası", Kişisel Verileri Koruma Dergisi, 3/1, 41- 60.
- Ünsal, Z. (2013), "Google'ın Yeni Gizlilik Politikası Google Inc. Tarafından 1 Mart 2012 Tarihinde Yayımlanan Politikasının Kişisel Verilerin Korunması İlkeleri İle Uyumluluğu ve Avrupa Birliği'nin 95/ 46/ Sayılı Veri Koruma Direktif'i Açısından Değerlendirilmesi", Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 3/ 1, 99- 124.
- Üstün, Y., Günal, A.N. (2020), "İş İlişkilerinde Bazı Yaygın Uygulamaların Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Değerlendirilmesi", Kişisel Verileri Koruma Dergisi, 2/ 2, 62- 73.
- Yılmaz, S., Erkan, V.U. (2020), "Sosyal Medya Hesaplarının Miras Yoluyla İntikal Edip Edemeyeceği Sorusunun Kişisel Verileri Koruma Hukuku Kapsamında İncelenmesi", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11/ 2: 567- 586.

İNTERNET ADRESLERİ

- AIHM'nin Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Tematik Bilgi Notu, Erişim Tarihi: 07.08.2022.
- Avrupa Veri Koruma Tüzüğü, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN>, Erişim Tarihi: 11.08.2022.
- Avrupa Veri Koruma Tüzüğü, <https://gdpr-info.eu/>, Erişim Tarihi: 26.10.2022.
- Avrupa Veri Koruma Tüzüğü Türkçe Tercümesi, https://www.kisiselverilerin-korunmasi.org/wp-content/uploads/2017/09/GDPR-T%C3%BCrk_%C3%A7e-%C3%87eviri-AB-Bakan%C4%B1%C4%9F%C4%B1.pdf, Erişim Tarihi: 06.08.2022.
- Ayşe Nur Akıncı, Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün Getirdiği Yenilikler ve Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi, T.C. Kalkınma Bakanlığı İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Çalışma Raporu 6. (2017 Haziran), http://www.bilgitoplumu.gov.tr/wp-content/uploads/2017/07/AB_Veri_Koruma_Tuzugu.pdf, Erişim Tarihi: 23. 0. 2022.
- Bilişim Terimleri Sözlüğü, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 13. 02. 2021, 12.10.2022.
- Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Temel İlkeler Rehberi s. 1- 19 İçin Bkz. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4189/Kisisel-Verilerin-Islenmesine-Iliskin-Temel-Ilkeler>, Erişim Tarihi: 13.08.2022.
- Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Sıkça Sorulan Sorular, s. 29- 30. Bkz. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4196/Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanunu-Hakkinda-Sikca-Sorulan-Sorular>, Erişim Tarihi: 21.03.2021.
- Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Uygulaması, <https://www.kvkk.gov.tr/yayinlar>, Erişim Tarihi: 28.07.2022.
- Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı (1/541) ve Adalet Komisyonu Tasarısı, <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss117.pdf>, Erişim Tarihi: 27.07.2022, 05.08.2022, 10.08.2022, 16.11.2022.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Verilerin İşlenme Şartları, s. 7., Bkz. <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/9feefe58-9b0f-49c9-a0c7-2b2eb8c012bb.pdf>, Erişim Tarihi: 16.11.2022.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Bankacılık Sektörü İyi Uygulamalar Rehberi, Temmuz 2022, S. 29- 31. Rehberin tamamı için bkz. <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/12236bad-8de1-4c94-aad6-bb93f53271fb.pdf>, Erişim Tarihi: 16.11.2022.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Madde ve Gerekeşi ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Bilgi Notu ve Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Terimler Sözlüğü (2019),

- <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5388/Madde-ve-Gerekcesi-ile-Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanunu-Bilgi-Notu-ve-Kisisel-Verilerin-Korunmasina-Iliskin-Terimler-Sozlugu>, Erişim Tarihi: 25.12.2020
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Açık Rıza Rehberi, s. 1-7. Bkz. <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/e3c6aa10-9de4-46f8-9b51-71bcf07c09b5.pdf>, Erişim Tarihi: 09.08.2022.
- Kişisel Verilerin Korunması Kurumu, 6698 Sayılı Kanunda Yer Alan Temel Kavramlar, s. 2-3. Bkz. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4187/6698-Sayili-Kanun'da-Yer-Alan-Temel-Kavramlar#:~:text=GDPR'a%20g%C3%B6re%20r%C4%B1za%3B%20bir,i%C3%A7ermeyen%20bir%20ifadesi%20olarak%20tan%C4%B1mlanm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r.>, Erişim Tarihi: 05.12.2022.
- Kişisel Verileri Koruma Kurulu, 11.08.2022 tarihli 2020/ 622 sayılı karar, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6816/2020-622#:~:text=say%C4%B1l%C4%B1%20Karar%20C%396zeti,18%20ya%C5%9Ft%C4%B1n%C4%B1%20doldurmam%C4%B1%C5%9Ft%20ilgili%20ki%C5%9Fiye%20ait%20sa%C4%9Fl%C4%B1k%20raporunun%20imha%20edilmesine,tarihli%20ve%202020%2F622%20say%C4%B1l%C4%B1>, Erişim Tarihi: 15.12.2022.
- Kişisel Verileri Koruma Kurulu, 17.02.2022 tarihli 2022/137 sayılı Kişisel Verileri Koruma Kurulu karar, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7192/2022-137>, Erişim Tarihi: 14.08.2022.
- Kişisel Verileri Koruma Kurulu, 01.12.2020 tarihli 2020/ 915 sayılı kararı, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6872/2020-915>, Erişim Tarihi: 12.06.2023.
- Kişisel Verileri Koruma Kurulu, 20.05.2020 tarihli 2020/ 404 sayılı karar, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6913/2020-404>, Erişim Tarihi: 10.08.2022.
- Kişisel Verileri Koruma Kurulu, 12.03.2020 tarihli 2020/ 216 sayılı karar, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6992/2020-216>, Erişim Tarihi: 14.08.2022
- Kişisel Verileri Koruma Kurulu, 18.09.2019 tarihli 2019/ 271 sayılı karar, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5547/2019-271>, Erişim Tarihi: 14.08.2022.
- Kişisel Verileri Koruma Kurulu 24.01.2019 tarihli 2019/ 10 sayılı karar, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5362/Veri-Ihlali-Bildirimi>, Erişim Tarihi: 13.08.2022.
- Kişisel Verileri Koruma Kurulu, 31.01.2018 tarihli 2018/10 sayılı Kararı, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4110/2018-10>, Erişim Tarihi: 23. 01. 2021.
- Murat Volkan Dülger/ Cansu Ceren Kahraman, Kişisel Verilerin Korunması Kurulunun 02. 04. 2020 Tarihinde Yayımlanan 2019/ 138- 206- 273- 297- 333 ve 2020/ 34- 41- 43- 58- 65- 67 Sayılı Kararlarına İlişkin Değerlendirme Yazısı, https://www.academia.edu/42649029/Kişisel_Verilerin_Korunması_Kurulu_nun_02_04_Kararlarına_İlişkin_Değerlendirme, Erişim Tarihi: 22. 07. 2021.
- Sorularla Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi (VERBİS) Rehberi, https://verbis.kvkk.gov.tr/UploadedFiles/SORULARLA_VERB%C4%B0S.pdf, Erişim Tarihi: 13.08.2022.

- Türkiye Cumhuriyeti Strateji ve Bütçe Başkanlığı 11. Kalkınma Planı 2019- 2023, <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/07/OnbirinciKalkinmaPlani.pdf>, Erişim Tarihi: 22. 01. 2022.
- Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 26.12.2020, 05.12.2022, 08.12.2022
- Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180310-6.htm>, Erişim Tarihi: 13.08.2022.
- 95/46/ AT sayılı Direktif, <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31995L0046:en:HTML>, Erişim Tarihi: 11.08.2022.
- <https://www.btg-bestellservice.de/pdf/80207000.pdf>, s. 14. Erişim Tarihi: 30.01.2022.
- 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Doğru Bilinen Yanlılar 2. Rehberi, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7151/6698-Sayili-Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanunu-Hakkinda- Dogru-Bilinen-Yanlislar2#:~:text=Opt%2Din%3B%20%C3%B6nceden%20se%C3%A7ili%20olarak,i%C5%9Flendi%C4%9Fini%20g%C3%B6steren%20bir%20r%C4%B1za%20y%C3%B6nte midir.>, Erişim Tarihi: 13.08.2022.
- <https://www.cnil.fr/en/steps-cnils-law-enforcement-process>, Erişim Tarihi: 05.08.2022.
- <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=declarations-by-treaty&numSte=181&codeNature=0>, Erişim Tarihi: 08.08.2022.
- <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2019-09/cp190112en.pdf>, Erişim Tarihi: 23.01. 2022.
- https://www.dataguidance.com/sites/default/files/france_data_protection_act.pdf, Erişim Tarihi: 05.08.2022.
- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_3183, Erişim Tarihi: 04.08.2022. https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Data_TUR.pdf, Erişim Tarihi: 10.07.2021. https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf, Erişim Tarihi: 10. 07. 2021. https://www.echr.coe.int/Documents/50Questions_TUR.pdf, Erişim Tarihi: 09.04.2023. https://www.echr.coe.int/documents/rules_court_tur.pdf. Erişim Tarihi: 09.04.2023.
- https://en.wikipedia.org/wiki/Children%27s_Online_Privacy_Protection_Act#:~:text=The%20act%2C%20effective%20April%2021,or%20service%20is%20U.S.%2Dbased., Erişim Tarihi: 04.08.2022.
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31995L0046&from=EN>, Erişim Tarihi: 13. 02. 2021, 14.03.2021.
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN>, Erişim Tarihi: 15.12.2022.
- <https://www.ftc.gov/legal-library/browse/statutes/childrens-online-privacy-protection-act>, Erişim Tarihi: 04.08.2022.

- <https://www.hutchlaw.com/blog/an-overview-of-the-virginia-consumer-data-protection-act#:~:text=What%20does%20the%20Virginia%20Consumer,access%20and%20confirm%20personal%20data,> Erişim Tarihi: 04.08.2022. https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bdsge/englisch_bdsge.html#p0338, Erişim Tarihi: 05.08.2022.
- <https://gdpr-info.eu/art-4-gdpr/>, Erişim Tarihi: 13. 02. 2021. <https://gdpr-info.eu/art-3-gdpr/>, Erişim Tarihi: 13.03.2021. <https://ico.org.uk/about-the-ico/>, Erişim Tarihi: 04.08.2022.
- <https://www.infosecurity-magazine.com/blogs/uk-gdpr-brexit-need-to-know/#:~:text=The%20regulations%20amended%20the%20Data,is%20known%20as%20UK%20DGD> PR., Erişim Tarihi: 03.08.2022.
- https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2712020140848108_tur.pdf, Erişim Tarihi: 20.06.2022.
- <https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/media/uploads/2016/03/29/KisiselVerilerinOtomatikIslemeTabiTutulmasiKarsisindaBireylerinKorunmasiSozlesmesi.pdf>, Erişim Tarihi: 13. 02. 2021.
- <https://itlaw.bilgi.edu.tr/media/document/2019/09/avrupa-konseyi-108plus-konvansiyon-tercume.pdf>, Erişim Tarihi: 03.07.2022.
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 16.11.2022.
- <https://kisiselveri.com/yargitay-ceza-genel-kurul-karari-kisisel-veri-ozel-hayatin-gizlilik>, Erişim Tarihi: 09. 07. 2021.
- <https://kisiselverihlali.com/Anasayfa/3286/>, Erişim Tarihi: 05.08.2022.
- <https://www.kisiselverilerin korunmasi.org/wp-content/uploads/2017/09/GDPR-T%C3%BCrk%C3%A7e-%C3%87eviri-AB-Bakanl%C4%B1n%C4%9F%C4%B1.pdf>, Erişim Tarihi: 06.08.2022.
- <https://kvkk.gov.tr/yayinlar/ANAYASAL%20B%4%B0R%20HAK%20LARA%20K%4%B0%5%9E%4%B0SEL%20VER%4%B0LER%4%B0N%20KORUNMASINI%20%4%B0STEME%20HAKKI.pdf>, Erişim Tarihi: 03. 07. 2021. <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7201/Ilke-Kararlari>, Erişim tarihi: 05.08.2022. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7192/2022-137>, Erişim Tarihi: 14.08.2022. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6992/2020-216>, Erişim Tarihi: 14.08.2022. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6926/2020-507>, Erişim Tarihi: 27. 07. 2021.
- <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6895/2020-307>, Erişim Tarihi: 07.08.2022. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6710/2019-273>, Erişim Tarihi: 27. 07. 2021. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5547/2019-271>, Erişim Tarihi: 14.08.2022.
- <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4195/Veri-Sorumlusu-ve-Veri-Isleyen#:~:text=Veri%20i%5%9Fleyenin%20faaliyetleri%20veri%20i%5%9Flemenin,amac%C4%B1n%C4%B1%20ve%20y%C3%B6ntemini%20belirleyen%20ki%C5%9Fidir,> Erişim Tarihi: 10.08.2022.

- <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2037/Acik-Riza-Alirken-Dikkat-Edilecek-Hususlar#:~:text=Belirli%20bir%20konu%20ile%20s%C4%B1n%C4%B1rl%20and%C4%B1r%C4%B1l%20mayan,edilmekte%20ve%20hukuken%20ge%C3%A7%20ersiz%20say%C4%B1lmaktad%C4%B1r.>, Erişim Tarihi: 11.08.2022.
- <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5463/-Bir-market-zincirinin-sadakat-kart-uygulamasina-iliskin-ihbar-ve-sikayetler-hakkinda-Kisisel-Verileri-Koruma-Kurulunun-25-03-2019-tarihli-ve-2019-82-sayili-Karari>, Erişim Tarihi: 11.08.2022.
- <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5362/Veri-Ihlali-Bildirimi>, Erişim Tarihi: 13.08.2022.
- <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/fcbcf082-1c32-4e53-af98-b90ac7aa298e.pdf>, Erişim Tarihi: 11.04.2023.
- <https://www.kvkverbis.com/kvk-arsiv/dunyada-kvk/021-2003-Germany-Federal-Data-Protection-Act-kvkverbis.com.pdf>, Erişim Tarihi: 30.01.2022.
- <https://leg.colorado.gov/bills/sb21-190#:~:text=The%20act%20creates%20personal%20data,consumer%20per%20calendar%20year%3B%20or>, Erişim Tarihi: 04.08.2022.
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/12/contents/enacted>, Erişim Tarihi: 03.08.2022.
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/12/part/6/crossheading/p-enalties>, Erişim Tarihi: 04.08.2022.
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1984/35/enacted>, Erişim Tarihi: 04.08.2022.
- <https://lib.kazanci.com.tr/kho3/ibb/files/dsp.php?fn=12cd-2014-23302.htm&kw=ki%C5%9Fisel+verilerin+kaydedilmesi&cr=yargitay#fm>, Erişim Tarihi: 21.03.2021.
- <https://lib.kazanci.com.tr/kho3/ibb/files/dsp.php?fn=12cd-2014-18988.htm&kw=ki%C5%9Fisel+verilerin+kaydedilmesi&cr=yargitay#fm>, Erişim Tarihi: 21.03.2021.
- <https://www.mbkaya.com/it-law-cdpa-usa-virginia-consumer-data-protection-act/>, Erişim Tarihi: 04.08.2022.
- <https://pro.bloomberglaw.com/brief/data-privacy-laws-in-the-u-s/>, Erişim Tarihi: 04.08.2022.
- <https://rm.coe.int/guide-data-protection-eng-1-2789-7576-0899-v-1/1680a20af0>, Erişim Tarihi: 08.08.2022.
- https://sherloc.unodc.org/cld/uploads/res/document/french_penal_code_html/french_penal_code.pdf, Erişim Tarihi: 05.08.2022.
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Birle%C5%9Fik_Krall%C4%B1k%27%C4%B1n_Avrupa_Birli%C4%9F%27nden_ayr%C4%B1lmas%C4%B1#:~:text=Genel%20se%C3%A7imden%20sonra%20Avrupa%20Parlamentosu,edecekleri%20bir%20ge%C3%A7%20%20d%C3%B6nem%20ba%C5%9Flam%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r., Erişim Tarihi: 03.08.2022.

- <https://verbis.kvkk.gov.tr/UploadedFiles/VER%C4%B0%20SORUMLULARI%20S%C4%B0C%C4%B0L%C4%B0%20B%C4%B0LG%C4%B0%20S%C4%B0STEM%C4%B0%20KLAVUZU%20VERS%C4%B0YON%201.0.pdf>, Erişim Tarihi: 14.03.2021.

MAHKEME KARARLARI

- AYM, 03.03.2022, 2019/ 20473, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2019/20473>Erişim Tarihi: 04.07.2022.
- AYM, 10.03.2022, 2018/ 11988, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/11988>, Erişim Tarihi: 09.08.2022.
- AYM, 17.09.2020, 2016/ 13010, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/10/20201014-5.pdf>, Erişim Tarihi: 05.08.2022.
- AYM, 11.11.2015, 2013/ 1789, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/1789>, Erişim Tarihi: 09.08.2022.
- AYM, 10.01.2018, 2014/ 14187, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/14187>, Erişim Tarihi: 09.08.2022.
- AYM,30.12.2015, 2014/122, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar /KararPDF/2015-123-nrm.pdf>, Erişim Tarihi: 26.09.2022.
- AYM, 25.12.2014, 2014/201, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2014/201>, Erişim Tarihi: 07.08.2022.
- AYM, 09.04.2014, 2014/74, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/Karar PDF/2014-74-nrm.pdf>, Erişim Tarihi: 07.12.2022.
- AİHM, 04.11.2003, 101/01, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:62001CJ0101&from=EN>, Erişim Tarihi: 06.08.2022.
- AİHM, 21.10.2008, 37483/ 02, <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22languageisocode%22:%5B%22TUR%22%5D,%22appno%22:%5B%2237483/02%22%5D,%22documentcollectionid%22:%5B%22CHAMBER%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-125749%22%5D%7D>, Erişim Tarihi: 08.08.2022.
- AİHM, 04.12.2008, 30562/ 04- 30566/ 04, <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22marper%22%5D,%22documentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-90051%22%5D%7D>, Erişim Tarihi: 06.08.2022.
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 17.06.2014, E. 2012/ 1510, K. 2014/ 331, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 09. 07. 2021.
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 26.10.2022, E. 2022/ 5398, K. 2022/ 7413, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 12.06.2023.
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 13.04.2022, E. 2021/ 2855, K. 2022/2914., <https://karararama.yargitay.gov.tr/#>, Erişim Tarihi: 12.06.2023.

- Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 23.03.2022, E. 2019/ 14037, K. 2232, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 12.06.2023.
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 16.03.2022, E. 2021/ 10561, K. 2022/ 2028, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 12.06.2023.
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 15.01.2020, E. 2019/12886, K. 2020/513, <https://lib.kazanci.com.tr/kho3/ibb/files/12cd-2019-12886.htm>. Erişim Tarihi: 25.12.2020.
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 26.09.2018, E. 2018/226, K. 2018/8746, <https://lib.kazanci.com.tr/kho3/ibb/files/12cd-2018-2226.htm>, Erişim Tarihi: 15.05.2021.
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 21.03.2018, E. 2017/ 6201, K. 2018/ 3219, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 17.12.2022.
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 30.03.2016, E. 2015/ 4349, K. 2016/ 5349, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 21.03.2022.
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 09.06.2015, E. 2013/ 27273, K.2014/ 14172, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 09.10.2022.
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 06.04.2015, E. 2014/ 23302, K. 2015/ 5841, <https://lib.kazanci.com.tr/kho3/ibb/files/12cd-2018-2226.htm>, Erişim Tarihi: 15.05.2021.
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 27.10.2014, E. 2014/ 3107, K. 2014/ 20959, <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 27.09.2022.
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 07.07.2014, E. 2014/ 607, K. 2014/ 16665. Bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 09.10.2022.
- Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 23.02.2021, E. 2021/ 478, K. 2021/ 1604, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 12.06.2023.
- Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 20.10.2008, E. 2007/ 17220, K. 2008/ 13614, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 12.06.2023;

Mehmet TAŞTAN

E. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı

Açıklamalı İçtihatlı

**KORUMA TEDBİRLERİ NEDENİYLE
TAZMİNAT DAVALARI**

Genişletilmiş ve Güncellenmiş

2. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Açıklamalı İçtihatlı Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları
Mehmet Taştan

Hukuk Yayınları Dizisi – 2366

İkinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 696 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- AKSOY, Şemsettin**, Önleme ve Koruma Tedbiri Olarak Arama, 2007.
- ALBAYRAK, Mustafa/ ÖZER, Fatma/ İLHAN, Fikret/ ERDOĞAN, Mustafa**, Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- ALDEMİR**, Hüsnü, Adli-Önleme Arama ve Elkoyma, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- AYCI, Emrullah**, Ceza Yargılamasında Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- BİÇER, Yılmaz**, Haksızca Tutuklananlara Devlet Ödencesi, Yargıtay Dergisi, S: 1-2, Ocak- Nisan, 1978.
- ÇOLAK, Haluk/ TAŞKIN, Mustafa**, Uygulamalı Ceza Muhakemesi Kanunu, 2005.
- DOĞRU, Osman/ NALBANT, Atilla**, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi, Açıklama ve Kararlar, 1. Cilt, 1. Baskı, Yargıtay Başkanlığı, 2012.
- DÜZGÜN, Nuri/ ELMACI, Şerafettin**, Haksız Yakalama, Elkoyma ve Tutuklamadan Kaynaklanan Tazminat Davaları, Ankara 2010.
- FEYZİOĞLU, Metin**, Tutuklamadan Doğan Zararların Giderilmesi, Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 50, Sayı: 1, Ocak 1993.
- GEDİK, Doğan**, Yeni Ceza Muhakemesi Kanununa Göre Basit Elkoyma, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Yıl:2, Sayı:6, Şubat 2007.
- GÖKCAN, Hasan Tahsin**, Haksız Fiil Hukuku ve Maddi-Manevi Tazminat Davaları, 2. Baskı, Ankara 2009.
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref/ GÖLCÜKLÜ, Feyyaz**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İnceleme ve Yargılama Yöntemi Ankara, 2007.
- GÜLTAŞ, Veysel**, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Işığı Altında Tutuklama ve Kanun Yolları, Bilge Yayınevi, 2008 Ankara, 2. Baskı.
- GÜNAY, Erhan**, Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat ve Hâkimlerin Hukuki Sorumluluğu, Seçkin Yayınevi, 2. Baskı, 2018, Ankara.
- HAKERİ, Hakan**, Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, 2021.
- HAKERİ, Hakan**, Türk ve Alman Hukukunda Koruma Tedbirlerinden Dolayı Tazminat, Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'e Armağanı, C. II, Ankara, 2008, (Hakeri, Dönmezer Armağanı).

- İNÇİ, Z. Özen**, Bir Koruma Tedbiri Olarak Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Tutuklama, 2008.
- KARAHASAN, Mustafa Reşit**, Tazminat Hukuku, Ankara 1996.
- KAVALALI, A. Mümin/ ÜNVER, M. Naci**, Hukukumuzda Yasadışı Yakalanan veya Tutuklananlara Tazminat Verilmesi, İstanbul 1979.
- KORKMAZ, Muzaffer**, Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları ve Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru, Ankara, 2019.
- KUNTER, Nurullah/ YENİSEY, Feridun**, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. Baskı, İstanbul 1998.
- KUNTER, Nurullah/ YENİSEY, Feridun/ NUHOĞLU, Ayşe**, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 16. Bası, İstanbul 2008.
- KURU, Baki/ ARSLAN, Ramazan/ YILMAZ, Ejder**, Medeni Usul Hukuku, 15. Bası, Ankara 2004.
- MUNGAN, Özlem**, Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat, [www.mungan.av.tr/yazi/haksiz yakalama.doc](http://www.mungan.av.tr/yazi/haksiz_yakalama.doc), Nisan 2006.
- MURATOĞLU, Tahir**, Devletin Yargısal Faaliyetinden Kaynaklanan Sorumluluğu, Ankara, 2016.
- ÖZALP, Nabi**, Uygulamada Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat (CMK md. 141-144), TBBD, Ankara, 2019.
- ÖZBEK, Veli Özer**, Yeni Ceza Muhakemesi Kanununun Anlamı, 2005.
- ÖZBEK, Veli/ DOĞAN, Koray/ BACAKSIZ, Pınar/ TEPE, İlker**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. Baskı, Ankara, 2017.
- ÖZTÜRK, Bahri/ERDEM, Mustafa Ruhan**, Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Baskı, Ankara, 2007.
- SURLU, Mehmet Handan**, Hukuk ve Cezada Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Nedeniyle Yargılamanın Yenilenmesi, Ankara 2003.
- ŞEN, Ersan/ BİLGEHAN, Özdemir**, Tutuklama, Uygulamada Şüpheli ve sanık Haklarının Korunması, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara, 2011.
- TAŞKIN, Mustafa/ ÇOLAK, Haluk**, Ceza Muhakemesi Hukuku Şerhi, Ankara 2007.
- TEZCAN, Durmuş**, Türk Hukukunda Haksız Yakalama ve Tutuklama (Önleyici ve Giderici Tedbirler), Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1989.
- UNGAN, Abdulkadir**, Haksız Fiil Tazminatı ile Koruma Tedbirlerine Aykırılıktan Doğan Tazminat, Ankara, 2017.
- ÜNVER, Yener/ HAKERİ, Hakan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Adalet Yayınevi, 6. Baskı, Ankara, 2012.

- ÜNVER, Yener/HAKERİ, Hakan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Baskı, C. II, Ankara, 2020.
- www.tdk.gov.tr/index.
- YALVAÇ, Gürsel**, Ceza Hukuku Dergisi, Cilt: 3, sayı:2, 2015.
- Yargıtay Kararları, (UYAP'tan alınmıştır)
- YAŞAR, Osman**, Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu, 3. Baskı, Ankara, 2007.
- YILDIRIM, Ferhat/ PARLAR, Ali**, Haksız Yakalama ve Tutuklamaya İlişkin Tazminat Davaları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2001.
- YIRTIMCI, Kaan**, Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat, Hukuk Gündemi Dergisi, S. 3, Aralık 2005.
- YURTCAN, Erdener**, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Şerhi ve İlgili Mevzuat, Kazancı Hukuk Yayınları, 3. Cilt, İstanbul, 1988.
- YÜCE, Turhan**, Medeni Hukukumuzda Manevi Tazminat, Adalet Dergisi, Yıl: 1952.

Dr. Nisa Nur ODABAŞI ANŞIN

**ABD VE TÜRÖK HUKUKLARINDA
KONUT SATIŞLARINDA
AYDINLATMA
YÜÖÜMLÜLÜÖÜ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

ABD ve Türk Hukuklarında Konut Satışlarında Aydınlatma Yükümlülüğü
Nisa Nur Odabaşı Anşin

Hukuk Yayınları Dizisi – 3707

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 697 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Açıkgül, Hacı Ali, *Türk ve Amerikan Hukukunda Satılanın Ayıplı Olması Nedeniyle Tüketicinin Sözleşmeden Dönmesi*, (Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2015.
- Aday, Nejat, *Özel Hukukta Yüklenti Kavramı ve Sonuçları*, Beta Yayınevi, İstanbul 2000.
- Adıgüzel, Sibel, "Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğü", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, No. 19, Ankara 2014, 943-995.
- Adıgüzel, Sibel, "Sözleşme Görüşmelerinde Kusurlu Davranıştan Sorumluluk", *TAAD*, Ankara 2012, 281-312.
- Akipek, Jale G/ Akıntürk Turgut/ Ateş Karaman, Derya, *Türk Medeni Hukuku- Başlangıç Hükümleri- Kişiler Hukuku (9. Baskı)*, C.1, Beta Yayınevi, İstanbul 2012.
- Albano, Alessandra E., "Caveat Emptor: Real Property Law's "Get out of Jail Free" Card v. the Property Condition Disclosure Act", *Touro Law Review*, No. 36, 2020, 467-408.
- Alderman, Richard M./ Pridgen Dee, *Consumer Credit and The Law*, Cilt V.I. Thomson Reuters, 2021.
- Alderman, Richard M., *The Lawyer's Guide to the Teas Deceptive Trade Practices Act*, LexisNexis, 2013.
- Alderman, Richard M./ Pridgen, Dee, *Consumer Credit and The Law*, Cilt V. II. Thomson Reuters, 2021.
- Altın Yolcu, Fatma Zeynep, *6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Çerçevesinde Konut Satışlarında Satıcının Ayıptan Sorumluluğu*, (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul 2018.
- Altunkaya, Mehmet, *Edimin Başlangıçtaki İmkânsızlığı*, Yetkin Yayınevi, Ankara 2005.
- Antalya, Gökhan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Cilt V/1,1, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019.
- Antalya, Gökhan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Cilt V/1, 2, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019.
- Antalya, Gökhan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Cilt V/1, 3, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019.
- Aral, Fahrettin/ Ayrancı, Hasan, *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Yetkin Yayınevi, Ankara 2012.

- Arat, Ayşe, *Konut Satışında Üç Köşeli İlişkilerden Doğan Sorumluluk*, On İki Levha Yayınevi, İstanbul 2018.
- Arıkan, Mustafa, "Culpa In Contrahendo Sorumluluğu", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 17, 2009, 69-89.
- Aslan, Yılmaz, *6502 Sayılı Kanuna Göre Tüketici Hukuku (4. Baskı)*, Ekin Yayınevi, Bursa 2014.
- Atamer, Yeşim, *Yeni Türk Borçlar Kanunu Hükümleri Uyarınca Genel İşlem Koşullarının Denetlenmesi- TKHK m.6 ve TTK m. 55, f. 1 (f) İle Karşılaştırmalı Olarak*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınevi, Ankara 2012.
- Ayan, Mehmet, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler (12. Baskı)*, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- Aydınlı, İbrahim, *İşverenin Sosyal Temas ve İş İlişkisinden Doğan Edimden Bağımsız Koruma Yükümlülükleri ve Sonuçlar*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2004.
- Aydoğdu, Murat, *Türk Borçlar Hukukunda Genel İşlem Koşullarının ve Tüketici Hukukunda Haksız Şartların Denetimi*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2014.
- Balo, Yusuf Solmaz, "Amerika Birleşik Devletleri Mahkeme Teşkilatı", *AÜEHFD*, No. 61, 2012, 973-1015.
- Baygın, Cem, "Culpa In Contrahendo Sorumluluğu ve Amerikan Hukukundaki Uygulaması" *AÜEHFD*, No. 1-2, 2000, 345-377.
- Bearman, Leo, "Caveat Emptor in Sales of Realty--Recent Assaults upon the Rule" *Vanderbilt Law Review*, No. 14, 1961, 541-580.
- Berberoğlu Yenipınar, Filiz, *Örnek İçtihatlarla Kira Davaları*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022.
- Bernhardt, Roger, "Broker's Agency Disclosure Law: Misinformation or Disinformation?", *Golden Gate University Law Digital Commons*, 1988, 476-488.
- Bernstein, Leonard A./ Magera, George F., "Seller Disclosure Laws Gain Popularity" *Loyola Consumer Law Reporter*, 1(9), 1996, 43-53.
- Bissell, James D., "Concealment and Non-Disclosure of Quality-Related Defects in Contracts", *University of New Brunswick Law Journal*, No. 25, 1976, 54-78.
- Bogart, Daniel B./ Brown, Carol Necole, *Inside Property Law What Matters and Why*. Aspen Yayınevi, New York 2012.
- Bouwman, Jacquelyn A., "Murdering the Market: How Stigmatized Property Disclosure Requirements in South Dakota Unreasonably Diminish Economic Value in the Residential Real Estate Market", *South Dakota Law Review*, 2(63), 2018, 387- 417.
- Brown, Kathryn J., "Expansion of a Real-Estate Broker's Duties: Is Easton v. Strassburger in Illinois' Future?", *Northern Illinois University Law Review*, 1984, 97-121.

- Brown, Ronald B. / Thurlow, Thomas H., "Buyers Beware: Statutes Shield Real Estate Brokers and Sellers Who Do Not Disclose That Properties Are Psychologically Tainted", *Okla Law Review*, No. 49, 1996, 625-650.
- Bucher, Eugen, "Der Rechtsmissbrauch bei Formvorschriften", *ZBGR*, 56, 1975.
- Burger, Michael Adam/ Lourdes I. Reyes Rosa, "Your Money and Your Life! AIDS and Real Estate Disclosure Statutes", *Hofstra Property Law Journal* 20, No. 5, 1993, 349-380.
- Can, Mustafa, "ABD Hukukunda Yargı Sistemi ve Uyuşmazlıkların Çözümü", *Mevzuat Dergisi*, No. 69, 2003, 1-14.
- Chapman, David/ Ludlum Marty, "Teaching Stigmatized Property: You Don't Have a Ghost of a Chance", *Journal of Business Cases and Applications*, No. 11, 2014, 1-8.
- Cheng, Glen, "Legislation Without Implementation: Mandatory Lead Paint Hazard Inspection and Remediation of Housing Rented in New Jersey", *Environmental Claims Law Journal*, No. 21(2), 2009, 120-141.
- Cross, Frank B./ Murray, Paula C., "Liability for Toxic Radon Gas in Residential Home Sales", *North Carolina Law Review*, Vol. 66, 1988, 687-740.
- Çapri, Sezer, *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*, Adalet Yayınevi, İstanbul 2016.
- Çetiner, Bilgehan, "Yeni Türk Borçlar Kanunu'nda Yarar ve Hasarın İntikali ile Satıcının Ayıptan Sorumluluğuna İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi", *İÜHFİM*, LXVII, No. 1-2, İstanbul 2009, 97-114.
- Daivia S. Kasper, "Ohio's Homeowner Disclosure Law" *Case Western Reserve Law Review*, No. 45, 1995, 1149-1190.
- Dallon, Craig W., "Theories of Real Estate Broker Liability and The Effect of the "As Is" Clause" *Florida Law Review*, No. 54, 396-450.
- Demircioğlu, Huriye Reyhan, "Culpa In Contrahendo Sorumluluğu", *Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2007.
- Demircioğlu, Huriye Reyhan, *Güven Esası Uyarınca Sözleşme Görüşmelerindeki Kusurlu Davranıştan Doğan Sorumluluk*, Yetkin Yayınevi, Ankara 2009.
- Dolar, Neyzen Fehmi, *Sigortacının Aydınlatma Yükümlülüğü*, (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2022.
- Doğan, D. Mehmet, *Büyük Türkçe Sözlük (26. Baskı)*, C.1., Yazar Yayınevi, Ankara 2020.
- Doğar, Mehmet, "Karma Kullanım Amaçlı Bir Konut Satışı Açısından TKHK Hükümlerinin Uygulanması Sorunu", *YBHD*, S.1, 2021, 305-326.
- Dursun, Selman, "Özellikle Mağduru Çocuk Olan Mükerrer Cinsel Suç Faillerine Karşı Toplumun Korunması Bağlamında Megan Kanunu Hakkında Soru ve Cevaplar", *CHKD* 2, No. 1-2, 2014, 235-240.

- Dursun, Selman, "Megan Kanunu (ABD'nde Cinsel Suç Faillerinin Sicile Kaydı ve Sicil Bilgilerinin Kamuya Açıklanması," *AÜEHFD VIII*, No. 1-2, 2004, 233-262.
- Edmiston, Stuart C., "Secrets Worth Keeping: Toward A Principled Basis For Stigmatized Property Disclosure Statutes", *UCLA Law Review*, no. 58, 2010, 281-320.
- Er, Sefa, *Sigortacının Aydınlatma Yükümlülüğü*, (Doktora Tezi), Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara 2022.
- Erbek Odabaşı, Özge, "Borç İlişkisinden Doğan Yan Yükümlerin Edim Yükümleriyle Karşılaştırılması", *İzmir Barosu Dergisi*, No. 3, 2020, 61-155.
- Erbek, Özge, *Tüketici Satımlarında Satıcının Sözleşme Öncesi Aydınlatma Yükümlülüğü ve İhlalinin Sonuçları*, (Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir 2010.
- Eren, Fikret, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler (9. Baskı)*, Yetkin Yayınevi, Ankara 2021.
- Eren, Fikret, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler (26. Baskı)*, Yetkin Yayınevi, Ankara 2021.
- Ergüne, Mehmet Serkan, *Olumsuz Zarar*, (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2007.
- Franklin, Eric H., "Mandating Precontractual Disclosure", *University of Miami Law Review*, No. 67, 2013, 553-594.
- Gaffney, Gary S., "Real Estate Broker Liability in Florida: Is Mandatory Housing Inspection in Florida's Future?" *Nova Law Review*, 11(2), 1987, 825-848.
- Garwin, Larry T., "Uncertainty and Error in the Law of Sales: The Article Two Statute Of Limitations" *Boston University Law Review*, No. 345, 2003.
- Genç, Ali Ahmet, *Satıcının Ayıptan Sorumluluğunda Alıcının Dönme Hakkının Sınırları*, Oniki Levha Yayınevi, İstanbul 2020.
- Gezder, Ümit, *Türk-İsviçre Hukukunda Culpa in Contrahendo Sorumluluğu*, Beta Yayınevi, İstanbul 2009.
- Goforth, Carol R., "Sales of Structurally Defective Homes: The Potential Liability of Sellers and Real Estate Brokers", *Oklahoma Law Review*, No. 41, 1988, 447-462.
- Goldberg, Hilary M., "Disclosing The Inevitable: Reconciling The Varied Requirements For The Disclosure of Death on Real Property", *Notre Dame Journal of Law*, No. 32, 2018, 183-220.
- Gül, İbrahim, "ABD Hukukunun Genel Özellikleri ve Türk Hukukundan Başlıca Farkları" *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, No. 10, 2015, 9-27.

- Gümüş, Mustafa Alper, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler Kısa Ders Kitabı* (5. Baskı), Filiz Yayınevi, Ankara 2020.
- Gümüş, Mustafa Alper, *Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri*, Yetkin Yayınevi, Ankara 2021.
- Gürpınar, Damla, *Sözleşme Dışı Yanlış Tavsiyede Bulunma, Öğüt veya Bilgi Vermeden Doğan Hukukî Sorumluluk*, Güncel Hukuk Yayınevi, İzmir 2006.
- Güvenç, Özgür, "Culpa in Contrahendo Sorumluluğu Bağlamında Sözleşme Görüşmelerinin Kesilmesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, No. 3-4, 2014, 363- 405.
- Hartmann, Stephan, *Die vorvertraglichen Informationspflichten und ihre Verletzung*, Universitätsverlag Freiburg Schweiz, Freiburg 2001.
- Hartog, Ross R., "The Psychological Impact of AIDS on Real Property and a Real Estate Broker's Duty to Disclose", *Arizona Law Review*, No. 3, Vol. 36, 1994, 757-784.
- Hatemi, Hüseyin/ Serozan Rona/ Arpacı, Abdülkadir, *Borçlar Hukuku Özel Bölüm*, Filiz Yayınevi, İstanbul 1992.
- Hatemi, Hüseyin/ Gökyayla, Emre, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm (5. Baskı)*, Filiz Yayınevi, İstanbul 2021.
- Havutçu, Ayşe, *Açık İçerik Denetimi Yoluyla Tüketicinin Genel İşlem Şartlarına Karşı Korunması*, Güncel Hukuk Yayınevi, İzmir 2003.
- Henry, Dawn/ Reiner, Joseph/ Gotanda, Jennifer/ Dorsey Megan, *California Real Estate*. Rockwell Yayınevi, Bellevue 2016.
- Herrmann, Robert O., "The Historical Development of the Content of Consumer Education: An Examination of Selected High School Text 1938-1978", *The Journal of Consumer Affairs*, No. 16, 1982, 195-223.
- İkizler, Metin, "ABD Hukukunda Konutta Gerçekleşen Ölüm Hakkında Alıcının Aydınlatılması ve Psikolojik Açıdan Lekelenmiş Konut Kavramına İlişkin Bir Değerlendirme", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23(1), 2021, 39- 67.
- Isacco, Michael D., "A Massachusetts Real Estate Broker's Duty to Disclose: The Quandary Presented by AIDS Stigmatized Property", *New England Law Review*, No. 27, 1993, 1211-1234.
- Jacobsen, Karen Lee, "California Escrow Agents: A Duty to Disclose Known Fraud" *Pacific Law Journal*, Vol. 17, 1985, 309- 326.
- Jason, Peter D. "Silent Fraud: Is It Time to Speak Up", *Thomas M. Cooley Law Review*, 3(15), 1998, 455- 478.
- Johnson, Robert B., "Breaking Down Small Claims in The New Justice Court", *Journal of Consumer and Commercial Law*, 1(17), 2013.

- Jones, Richard M., "Risk Allocation and the Sale of Defective Used Housing in Ohio - Should Silence Be Golden", *Capital University Law Review*, No. 20, 1991, 215-240.
- JSTOR, "Imposing Tort Liability On Real Estate Brokers Selling Defective Housing", *Harvard Law Review*, 1986, 1861-1875.
- Kara, Doğan, *Satış Sözleşmesi Çerçevesinde Ayıptan Sorumlulukta Zamanaşımı ve Ayıptan Doğan Defi Hakları*, On İki Levha Yayınevi, İstanbul 2020.
- Kara, Doğan, "İsviçre- Türk Hukuk Sisteminde Ayıptan Sorumluluk Çerçevesinde Doğrudan ve Dolaylı Zarar Ayrımı", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, İstanbul 2018, 1, 483- 530,
- Keller, Max/ Schöbi, Christian, *Das Schweizerische Schuldrecht*, Cilt I., Allgemeine Lehren des Vertragsrechts, Basel 1988.
- Kessler, Friedrich/ Fine, Edilth, "Culpa in Contrahendo, Bargaining in Good Faith, and Freedom of Contract: A Comparative Study", *Harvard Law Review*, No. 77, 1964 401-449.
- Kılıçoğlu, Ahmet M., *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, (3. Baskı), Turhan Yayınevi, Ankara 2021.
- Kılıçoğlu, Ahmet M., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler (25. Baskı)*, Turhan Yayınevi, Ankara 2021.
- Kırca, Çiğdem, *Bilgi Vermeden Dolayı Üçüncü Kişiyeye Karşı Sorumluluk*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2004.
- Klinger, Joachim, *Aufklärungspflichten im Vertragsrecht*, Düsseldorf 1981.
- Kuhne, Gunther, "Reliance, Promissory Estoppel and Culpa in Contrahendo: A Comparative Analysis", *Tel Aviv University Studies in Law*, No. 10, 1990, 279-296.
- Kuru, Baki, *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*, Yetkin Yayınevi, Ağustos 2017.
- Küçükbay, Esmâ, *Tüketici İşlemi Niteliğindeki Taşınmaz Satış Sözleşmelerinde Satıcının Ayıptan Sorumluluğu*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021.
- Larsen, James E./Coleman, Joseph W., "Psychologically Impacted Houses: Broker Disclosure Behavior and Perceived Market Effects in an Unregulated Environment", *Journal of Real Estate Practice and Education*, Vol. 4, 2001, 1-16.
- Lefcoe, George, "Property Condition Disclosure Forms: How The Real Estate Industry Eased The Transition From Caveat Emptor To "Seller Tell All"", *American Bar Association*, Vol 39, 2004, 193- 250.
- Leitereg, Neal J, *How to sell a house with a notorious past? Sometimes it means getting creative*, 16 Nisan 2016, <https://www.latimes.com/business/realestate/hot-property/la-fi-hp-0416-selling-murder-house-20160416-story.html> (Erişim Tarihi: Şubat 2023).

- Lipka, Michael, *18% of Americans say they've seen a ghost*, 30 Ekim 2015, <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/10/30/18-of-americans-say-theyve-seen-a-ghost/> (Erişim Tarihi: Şubat 17, 2023).
- Lucrezia, Philip, "New York's Property Condition Disclosure Act: Extensive Loopholes Leave Buyers and Sellers of Residential Real Property Governed by the Common Law", *St. John's Law Review*, 2(77), 2003, 401- 444.
- Makaracı Başak, Aslı, "Türk Borçlar Kanunu Madde 225/II Hükümünün Değerlendirilmesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, No. 22, 2016, 1915-1930.
- Marsh, Gene A., *Consumer Protection Law*, West Academic Press, St. Paul 1999.
- Marsh, Gene., "The Liability of Home Inspectors in Residential Real Estate Sales", *Alabama Law Review*, No. 59, 2007, 107-160.
- McEvoy, Sharlene A., "Caveat Emptor Redux: Psychologically Impacted Property Statutes", *Western State University Law Review*, No. 18, 1991, 579-588.
- McGee, Dawn K., "Potential Liability for Misrepresentations in Residential Real Estate Transactions: Let the Broker Beware", *Fordham Urban Law Journal*, Vol. 16, 1988, 127-154.
- McHargue, Valerie, "Real Estate Broker Liability: The Duty of the Seller's Agent to the Buyer in Missouri", *UMKC Law Review*, No. 57, 1989, 931-948.
- Meyer, Paul, "Illinois Real Estate Brokers: The Duties of Disclosure and Accuracy", *Loyola University Chicago Law Journal*, No. 23, 1992, 241-272.
- Mirmina, Steven A., "A Comparative Survey of CULPA in Contrahendo, Focusing on Its Origins in Roman, German, and French Law as Well as Its Application in American Law", *Connecticut Journal of International Law*, No. 8, 1992, 77-108.
- Muldowney, Timothy/ Harrison Kendall W., "Stigma Damages: Property Damage and the Fear of Risk", *Defense Counsel Journal*, 4(62), 1995, 525-538.
- Nielsen, Utpal Bhattacharya/ Daisy Huang/ Kasper Mesiner, "Spillovers in Asset Prices: The Curious Case of Haunted Houses", *Aalto Univ. School of Business*, <https://deliverypdf.ssrn.com/delivery.php?ID=07102611806801001401911912209009300>.
- Nixon, Richard J., "Protection for the Purchaser against Defects in Used Housing: The Emerging Home Inspection Profession", *Osgoode Hall Law Journal*, No. 20, 1982, 155-190.
- Nomer, Halûk Nami, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler (17. Baskı)*, Beta Yayınevi, İstanbul 2020.
- Nomer, Halûk Nami, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler El Kitabı*, Beta Yayınevi, İstanbul 2019.
- O'Laughlin, D. Patrick, *California Property Law For Paralegals*, Wolters Kluwer Yayınları, New York 2011.

- Olson, Todd G., "Real Estate Broker Liability to the Seller in California: Seller-Financed Real Estate Sales", *Southern California Law Review*, No. 58, 1985, 1073-1106.
- Ozanoğlu, Hasan, "Hekimlerin Hastaları Aydınlatma Yüklümlüğü", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 52, No. 3, 2003, 55-77.
- Ozanoğlu, Hasan Seçkin, *Tüketıcının Korunması Açısında Taksitle Satım Sözleşmesi*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınevi, Ankara 1999.
- Oğuzman, Kemal/ Seliçi, Özer/ Oktay Özdemir, Saibe, *Eşya Hukuku Kısaltılmış Ders Notları*, (4. Baskı), Filiz Yayınevi, İstanbul 2021.
- Oğuzman, Kemal/ Barlas, Nami, *Medeni Hukuk (25. Baskı)*, Vedat Yayınevi, İstanbul 2019.
- Oğuzman, Kemal/ Öz, Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Cilt 1., Vedat Yayınevi, İstanbul 2013.
- Oğuzman, Kemal/ Öz, Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Cilt 2, Vedat Yayınevi, İstanbul 2013.
- Önal, Ali. *Amerikan, Avrupa Birliği ve Türk Hukuku Kapsamında Haksız Fiillerde Uygulanacak Hukuka Dair Genel Kural*, Yetkin Yayınevi, Ankara 2021.
- Özçelik, Ş. Barış, "6502 Sayılı Tüketıcının Korunması Hakkında Kanun'a Göre Taşınmazlarda Ayıptan Sorumluluk", *AÜHFD*, No. 64 (4), Ankara 2015, 1161-1188.
- Özdamar, Mehmet. *Sigortacının Sözleşme Öncesi Aydınlatma Yüklümlüğü*, Yetkin Yayınevi, Ankara 2009.
- Özdemir, Hayrunnisa, "Türk Borçlar Kanunu'na ve Milletlerarası Satım Sözleşmesine Göre Ayıbın İhbar Edilmesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(3), İstanbul 2016, 2305-2348.
- Pendergrass, J. Clark, "The Real Estate Consumer's Agency and Disclosure Act: The Case against Dual Agency", *Alabama Law Review*, No. 48, 1996, 277-300.
- Peterson, Megan, "Seller Beware: Mandatory Disclosure Provisions in Iowa Put Sellers of Residential Real Estate on Alert", *Drake Law Review*, No. 50, 2002, 569-592.
- Pierson, Gregory L., "Striking down the Impervious Shields: Why Caveat Emptor Must Be Abandoned in Commercial Real Property Sales and Leases", *Stetson Law Review*, No. 47, 2017, 111-142.
- Pohlman, Andre, *Die Haftung wegen Verletzung von Aufklärungspflichten*, Berlin 2002.
- Powell, Frona M., "The Seller's Duty to Disclose in Sales of Commercial Property", *American Business Law Journal*, No. 28, 1990, 245- 274.
- Realtor Obligated To Tell Potential Buyers About Murder Happening In Basement*. 21 Eylül 2017, <https://www.theonion.com/realtor-obligated-to-tell-potential-buyers-about-murder-1819580336> (Erişim Tarihi: Şubat 17, 2023).

- Rehm, Gebhard M, *Aufklärungspflichten im Vertragsrecht*, Verlag C.H.Beck, München 2003.
- Remzi, Mehmet/ Aydın Sezer, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, (8. Baskı), İkinci Sayfa Yayınevi, İstanbul 2015.
- Robert M. Washburn, "Residential Real Estate Condition Disclosure Legislation", *DePaul Law Review*, No. 44, 1995, 381-460.
- Roberts, Florrie Young, "Disclosure Duties in Real Estate Sales and Attempts to Reallocate the Risk", *Connecticut Law Review*, No. 34, 2001, 1-54.
- Rothschild, Donald P./ Carroll David W., *Consumer Protection Text and Materials*. Cincinnati: Anderson Press, 1977.
- Said, Rosli/ Majid, Rohayu Ab./ Geng, Chuah Teong, "Making Sense of Stigmatised Property: A Cross-Professional Perspective", *8th International Real Estate Research Symposium*, 2016. 1-23.
- Sanchez-Behar, Daniel, "Disclosing Stigmatized Properties — A Real Estate Agent's Quandary", *The Professional Line*, No. 8, 2008, 1-4.
- Scheid Jr, John H., "Mandatory Disclosure Law: A Statute for Illinois", *John Marshall Law Review*, No. 27, 1993, 155-192.
- Schmidlin, Bruno, *Mängel des Vertragsabschlusses, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Das Obligationenrecht, Art. 23-31*, Berner Kommentar, Bern 2013.
- Selçuk Mahmatlı, Perihan, "Satış Sözleşmesinde Ayıptan Doğan Sorumluluğun Kanuni Şartları ve Bunların Yerine Getirilmemesinin Sonuçları", *ABÜHFD*, 6(12), 2018, 133-158.
- Serozan, Rona, "Culpa in Contrahendo, Akdin Müspet İhlali ve Üçüncü Kişiyi Korumaya Etkili Sözleşme Kurumlarının Ortak Temeli: Edim Yükümlülüğünden Bağımsız Borç İlişkisi" *Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, No. 2, 1969, 108-129.
- Serozan, Rona, *İfa, İfa Engelleri Haksız Zenginleşme*, (6. Baskı), Filiz Yayınevi, İstanbul 2016.
- Shisler, Robert H., "Caveat Emptor Is Alive And Well And Living In New Jersey: A New Disclosure Statue Inadequately Protects Residential Buyers", *Fordham Environmental Law*, No. 8, 2011, 180-220.
- Sinex, Don, "Seller's Duty to Disclose to Buyer", *Annual Institute on Mineral Law*, 47, 2000, 197-220.
- Steadman, Dillon J., "Cleaning Up Someone Else's Meth: Seeking Protection For Innocent Homebuyers Outside of Property Law", *Arizona Journal of Environmental Law & Policy*, 2013, 1-4.
- Strickland, Robert T., "Implied Warranties in New Home Sales--Is the Seller Defenseless", *South Carolina Law Review*, No. 35, 1984, 469-502.

- Şenocak, Zarife, *Borçlunun İfa Yardımcılarından Dolayı Sorumluluğu*, Dayınlarlı Yayınevi, Ankara 1995.
- Tandoğan, Halûk, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Cilt II., Vedat Yayınevi, İstanbul 2010.
- Tekinay, Selahattin Sulhi/ Akman, Sermet/ Burcuoğlu, Haluk/ Altop, Atilla, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler (7. Baskı)*, Filiz Yayınevi, İstanbul 1993.
- The Harris Poll*, “Americans Belief in God, Miracles and Heaven Declines”, <https://www.prnewswire.com/news-releases/americans-belief-in-god-miracles-and-heaven-declines-236051651.html>.
- Turgut, Cemile, “Türk Borçlar Kanunu Uyarınca Satış Sözleşmesinde Ayıp Nedeniyle Bedelde İndirim Hakkı”, *iÜHFİM*, LXXV, 2017, 453-468.
- Türkmen, Ahmet, “Tüketici İşlemlerinde Ayıplı Mal Ve Hizmetten Doğan Seçimlik Hakların Tabi Olduğu Zamanaşımı ve Bunun Garanti Taahhütleriyle İlişkisi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 16, 2015, 3389-3448.
- Uluslan, İhsan, *Culpa in Contrahendo Üstüne*, Aristo Yayınevi, İstanbul 2021.
- Ünal, Elif, *Satış Sözleşmesinde Hasarın Geçişi*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2022.
- Walsh, Michael, *What will happen to the Las Vegas shooter's suite at Mandalay Bay?* 5 Ekim 2017, https://news.yahoo.com/news/will-happen-las-vegas-shooters-room-mandalay-bay150549171.html?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly93d3cuZ29vZ2xlLmNvbS8&guce_referrer_sig=AQAAAL_1VPnn9x49EoG_5NWWhFfG-J8oHbBj4bcv8X0Uuztv2QaoxkV5Ob3-h3LKKIMPgsXNiHxZDxMaF3XJ0-5 (Erişim Tarihi: Şubat 17, 2023).
- Warner, Daniel M., “Caveat Spiritus: A Jurisprudential Reflection Upon the Law of Haunted Houses and Ghosts”, *Valparaiso University Law Review*, Vol. 28, 1993, 207-245.
- Webb, Eileen, “Houses with a history — Disclosure obligations and ‘psychologically stigmatised’ property”, *Australian Property Law Journal*, No. 13, 2006, 67-100.
- Weinberger, Alan M., “Let the Buyer Be Well Informed - Doubting the Demise of Caveat Emptor”, *Maryland Law Review*, No. 55, 1996, 387-424.
- Werres, Rüdiger, *Aufklärungspflichten in Schuldverhältnissen und deren Grenzen*, Köln, 1985.
- Williams, Evelyn, “To Disclose or Not to Dislose, That is the Question for Michigan Residential Sellers”, *Michigan Bar Journal*, 2006, 34-37.
- Yıldız, Kübra, *Satış Sözleşmesinde Ayıp Bildirimi*, Oniki Levha Yayınevi, İstanbul 2020.
- Yılmaz, Hamdi, “Sözleşme Görüşmelerinde Kusur “Culpa In Contrahendo” ve Sorumluluğun Hukuksal Niteliğinde Yeni Görüşler”, *Yargıtay Dergisi*, 3(11), Temmuz 1985, 234-252.

- Yalman, Süleyman, *Türk- İsviçre Hukukunda Sözleşme Görüşmelerinden Doğan Sorumluluk*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006.
- Yarar, İbrahim/ Yarar, Hilal/ Yerlikaya, Kübra, *Tüm Yönleriyle Tazminat Hukuku*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021.
- Yavuz, Cevdet/ Acar, Faruk/ Özen, Burak, *Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler) (21. Baskı)*, Beta Yayınevi, İstanbul 2021.
- Yazıcıoğlu, Emine, *“Sigortacının Bilgilendirme (Aydınlatma) Yükümlülüğü*, On İki Levha Yayınevi, İstanbul 2018.
- Yünlü, Semih, “Türk Borçlar Kanunu Hükümlerince Satıcının Ayıp Sorumluluğu Bakımından Alıcının Külfetleri”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, S.25, No. 1, 2019, 329-359.
- Zevkliler, Aydın/ Gökyayla, Emre, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri (21. Baskı)*, Vedat Yayınevi, İstanbul 2021.
- Zevkliler, Aydın/ Aydoğdu, Murat, *Tüketicinin Korunması Hukuku*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2004.

Av. Cansu ÇEVİK ERDOĞAN

**KADINA ŞİDDET
VE
HUKUKİ FEMİNİZM**

Emsal Yargı Kararları
Işığında Bir İnceleme

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kadına Şiddet ve Hukuki Feminizm Emsal Yargı Kararları Işığında Bir İnceleme
Cansu Çevik Erdoğan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3708

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 698 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- ATEŞ Mustafa, "4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve Bu Kanundaki Değişiklikler Üzerine Düşünceler", Ankara Barosu Dergisi, Y. 65, S. 3, 2007, s. 161-172
- BADUR Emel, "Ailenin Korunması Alanındaki Son Gelişmeler", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2009/84, s. 63-90.
- GAZIOĞLU, E. (2013). Kadın Cinayetleri: Kavramsallaştırma ve Sorunlu Yaklaşımlar. *Sosyal Politika Çalışmaları*, 7(30), 89-100.
- HART, H.L.A., (2017) Hukuk-Ahlak Ayrımı. İstanbul : Tekin Yayınevi.
- İÇLİ, Tülin Günşen (1994), "Aile İçi Şiddet: Ankara-İstanbul-İzmir Örneği", Hacettepe Üniv. Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt:11, Sayı:1-2; 7 -20.
- JEWKES, Sen ve Garcia-Moreno, 2002, (2002) Sexual Violence. Word Report on Violence and Health. Word Health Organization, Geneva.
- KAV, G. (2020). *Yaşasın Kadınlar*. İstanbul: Doğan Kitap.
- NIYAZI, M. (2017). Fara Tahlile Avamele Moeser Bar Khoshoonat Aleyhe Zanan, Pajooeshname Zanan, 8(4), 83- 104.
- PİNELO, A. J. (2015). *A Theoretical Approach To The Concept Of Femicide/Feminicide*, Netherlands: Universiteit Utrecht, The Netherlands Media and Cultural Studies Department.
- RUSSEL, D. E. H. (2008). Femicide: Politicizing the Killing of Females. *Strengthening Understanding of Femicide, Using Research to Galvanize Action and Accountability* içinde (s.26-31). Washington DC: PATH, MRC, WHO, IGWG.
- SCALES, Ann. (2006), Hukuki Feminizm, Aktivizm, Savunma ve Hukuk Kuramı. Ankara : Dost Kitabevi.

- SÜMER, Neslihan (1998), “Kültür, Yasa ve Aile İçi İlişkiler”, 20. Yüzyılın Sonunda Kadınlar ve Gelecek, Edt. Oya Çitçi, TODAİE Yayınları, Ankara.
- TAŞ, G. (2016). “Feminizm Üzerine Genel Bir Değerlendirme: Kavramsal Analizi, Tarihsel Süreçleri ve Dönüşümleri.” (“FEMİNİZM ÜZERİNE GENEL BİR DEĞERLENDİRME_ KAVRAMSAL ANALİZİ, TARİHSEL ...”) Akademik Hassasiyetler, 3(5),0-0. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akademik-hassasiyetler/issue/27268/287075>) Erişim Tarihi 05 Mayıs 2022
- UĞUR Hüsamettin, “Kadın ve Ailenin Şiddete Karşı Ceza Hukuku Araçlarıyla Korunması”, İnsan Hakları Standartlarının Etkili Uygulaması Bağlamında Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Uluslararası Sempozyumu, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, İstanbul, 2012, s. 573- 596. (Kadın ve Ailenin Şiddete Karşı Korunması)
- UYSAL, A. (2006). Aile içi şiddet. Aile içi şiddet aile okulu eğitim kitabı, Türkiye Yerel Gündem 21 Programı, Yerel Projelere Destek Programı, /2/İzmir 1/Yayın No 2, 29-35.
- WHO (2012), “Femicide”, Understanding and Addressing Violence Against Women, World Health Organisation, 2,3.
- Vienna Declaration on Femicide (2013), Symposium on Femicide, U.N. Office in Vienna, 26 November 2012, Femicide A Global Issue That Demands Action, Academic Council on the United Nations System (ACUNS) Vienna Liaison Office. (“Woman Killing is Political and What Should Be Done To ... - ResearchGate”) https://www.unodc.org/documents/commissions/CCPCJ/CCPCJ_Sessions/C_CPCJ_22/_E-CN15-2013-NGO1/E-CN15-2013-NGO1_E.pdf, Erişim Tarihi: 03.05.2023.
- *https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/77421/WHO_RHR_12.38_eng.pdf;jsessionid=F396AF68E09EBDE2F73651DFD85987EF?sequence=1, Erişim Tarihi: 28.04.2023.

Çetin AKKAYA
Yargıtay Üyesi

**CİNSEL
DOKUNULMAZLIĞA
KARŞI SUÇLAR**

3. BASI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar
Çetin Akkaya

Hukuk Yayınları Dizisi – 2197

Üçüncü Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 700 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKÇA

- Akçay, Ecem Ceylan**, Çocukların Cinsel İstismarı Suçu, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022
- Akçin, İhsan**. Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, Yargıtay Dergisi, Ocak-Nisan 2006, Sayı 1–2
- Akıncı, Şahin**. Türk Özel Hukukunda İnsan Kökenli Biyolojik Madde (Organ-Doku) Nakli Kavramı ve Bundan Doğan Hukuki Sonuçlar, Yetkin Yayınevi, Ankara 1996
- Arslantürk, Mustafa**. Türk Ceza Kanunu Uygulamasında Cinsel Suçlar, Seçkin Kitabevi, Ankara 2017, 3. Baskı
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, Caner**. Ceza Hukuku Özel Hükümler, 7. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara (2006)
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, Caner**. Türk Ceza Kanunu Şerhi, C.III. Turhan Kitabevi Ankara 2009
- Baş, Eylem**. Türk Ceza Hukukunda Cinsel *Taciz Suçu*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2016, S. 4, C. I
- Bakıcı, Sedat**. Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler, Ankara 1994
- Baytemir, Erdal**. Cinsel Dokunulmazlığa, Kişi Hürriyetine ve Genel Ahlak Karşı Suçlar, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, 2009
- Baytemir, Erdal**. Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, Adalet Yayınevi 2019
- CAN YAŞAR, Münevver/ KARACA, Nezahat Hamiden/ KAYA, Ümit Ünsal**, “Çocuk Cinsel İstismarını Bildirimine Yönelik Öğretmen Tutum Ölçeği'nin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması”, *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 4, Sayı 2, 2018
- Centel, Nur**. “Cinsel Suç Mağduru Kadının Korunması”, Prof. Dr. Kenan Tunç Omağ'a Armağan, İstanbul 1997
- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut, Özlem**. Türk Ceza Hukukuna Giriş, 4. B, 2006
- Coşkun, Serdar**. Cinsel Suçların İspatında Mağdur Beyanı Delili, Adalet Yayınevi, Ankara 2023
- Çöloğlu, A.Sedat**. Adli Tıp Sözlüğü, İstanbul, 1993
- Demirbaş, Timur**. Ceza Hukuku Genel Hükümler, 5. Baskı, Ankara 2007
- Erem, Faruk**. Türk Ceza Kanunu Şerhi, Özel Hükümler, C:II, Ankara 1993
- Erol, Cihan**. Kişisel Özgürlüğü Sınırlama Cürümü, İÜHFİM, 1975
- Gökçan, Hasan Tahsin**. Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu, Yargıtay Dergisi, C.39, S. 3, Temmuz 2013
- Gökçan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa**. Kamu Görevlisi Kavramı ve Özel Soruşturma Usulleri, Seçkin Yayınevi, Ankara 2012
- Gökçan, Hasan Tahsin/Kaymaz, Seydi**. Uygulamada Sulh Ceza Davaları, Genişletilmiş 2. basım, Adil Yayınevi, Ankara 2002

- Gülşen, Recep.** Hürriyeti Tahdit Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2002
- Gündüz, Remzi.** Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, 2.Bası, Bilge Yayınevi, Ankara 2017
- Hakeri, Hakan.** Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7.Bası, Ankara 2008
- Hafızoğulları, Zeki/ Özen, Muharrem.** Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı Suçlar, 4. Baskı, Ankara, Us-a Yayıncılık 2015
- İpekçioğlu, Pervin Aksoy.** Türk Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs, Seçkin 2009
- Kantarci, Nurullah.** Türk Ceza Hukukunda Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu, Adalet 2016
- Kartal Memiş, Pınar.** Çocukların Cinsel İstismarı, Der Yayınları 2014
- Keser, Ömer Faruk.** Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2022
- Kerpişçi, Özge Nur.** Cinsel Taciz Suçu, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022
- Koca, Mahmut/ Üzülmez, İlhan.** Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 6.Baskı Adalet 2019
- Koca, Mahmut/ Üzülmez, İlhan.** Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 4.Baskı Adalet 2017
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan.** Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan.** Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 3. Baskı
- Kocaoğlu S. Sinan.** Yargı Kararları Işığında Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, Yetkin Ankara, 2016
- Kurt, Bülent.** Çocukların Cinsel İstismarı Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2020
- Malkoç, İsmail.** Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu, Malkoç Kitabevi, 1.Baskı, Ankara 2006
- Malkoç, İsmail.** Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler, Turhan Kitabevi, Ankara 2001
- Malkoç, İsmail.** Yeni Türk Ceza Kanununda Cinsel Saldırı Suçları, Malkoç Kitabevi, Ankara 2005
- Önder, Ayhan.** Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 4. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 1994
- Önok, R. Murat.** Uluslararası Boyutuyla İşkence Suçu, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006
- Özbek, V.Özer.** Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, Özel Hükümler, Seçkin Yayınevi, Ankara 2008
- Özbek, Veli Özer / Kanbur, Nihat / Bacaksız, Pınar.** Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, 14. Bası, Seçkin 2019
- Özbek, V.Özer/Kanbur, M.Nihat/Bacaksız, Pınar/Doğan, Koray/Tepe, İlker.** Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınevi, Ankara 2010
- Özgenç, İzzet.** Ceza Hukuku Genel ve Özel Hükümler Karar İncelemeleri Sınav Soru ve Cevapları, Seçkin Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2022
- Özgenç, İzzet.** Türk Ceza Kanununun Cinsel Suçlara İlişkin Düzenlemelerinin Dayandığı Felsefi Temel, Cinsel Suçlara İlişkin Kanun Hükümlerinin Uygulanmasından Kaynaklanan Sorunlar, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXIV, Y. 2020, Sa. 1
- Parlar, Ali/Hatipoğlu, Muzaffer.** Türk Ceza Kanunu Yorumu, Ankara 2007
- Pakır, Yusuf.** Cinsel Saldırı Suçu, Adalet Yayınevi 2018

- Polat, Oğuz.** Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı, Tanımlar, 2007
- Savaşçı, Bilgehan.** Çocukların Cinsel İstismarı Suçu, Legal 2013
- Sevük, Handan Yokuş.** 6545 Sayılı Kanun İle Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi, CHKD, Cilt: 3, Sayı: 2, 2015
- Sevük, Handan Yokuş.** 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Suçları, TBB Dergisi, 2005, Sayı: 57
- Sevük, Handan Yokuş.** 5237 sayılı TCK'da Çocukların Cinsel İstismarı ve Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçları, Hukuk ve Adalet Dergisi, Nisan 2005, Sayı 5
- ŞARE, Ersin.** Türk Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 130, 2017
- Şen, Ersan.** Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Yorumu, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2006
- Şimşek, Alahattin.** Cinsel Saldırı ve Cinsel İstismar Suçlarının Hafif Şekli Sarkıntılık, *Ceza Hukuku Dergisi*, Ağustos 2015
- Taner, Fahri Gökçen.** Ceza Hukukunda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar, Seçkin Yayınevi, 3.Baskı, Ankara 2023
- Taner, Fahri Gökçen.** Türk Ceza Kanununda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar, Seçkin Kitabevi, Ankara 2017, 2. Bası
- Taner, Fahri Gökçen.** 6545 Sayılı Kanun Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Suçlarına Ne Getirdi? Ne Getirebilirdi?, TBB Dergisi 2017(özel sayı)
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Ruhan Erdem/Önok, Murat.** Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 15. Baskı, 2017
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Ruhan Erdem/Önok, Murat.** Teorik ve Pratik Ceza Hukuku 5. Baskı, 2007
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Ruhan Erdem/Önok, Murat.** Teorik ve Pratik Ceza Hukuku 6. Baskı, 2007
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Ruhan Erdem/Önok, Murat.** Teorik ve Pratik Ceza Hukuku, 3. Baskı, 2006
- Toroslu, Nevzat.** Ceza Hukuku Özel Kısım, Savaş Yayınevi, Ankara, Eylül 2019
- Toroslu, Nevzat.** Ceza Hukuku Özel Kısım, Savaş Yayınevi, Ankara, Ekim 2005
- Tuğrul, Ahmet Ceylani.** Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar ve Enstet İlişkiler, Adalet 2013
- Turhan, Engin.** Türk ve Alman Ceza Hukukunda Çocukların Cinsel İstismarı Suçu, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021
- Ünver, Yener.** Ceza Hukuku Açısından Mobbing, Stalking ve Cinsel Taciz Eylemleri, *Ceza Hukuku Dergisi*, Aralık 2009, Sayı 11
- Üzülmez, İlhan.** Yeni Türk Ceza Kanununda Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran-Aralık 2007, C.XI, Sayı 1-2
- Yeldan, Ali/Taneri Gökhan.** Cinsel Suçlarda İspat ve Sübut, 2017
- YURTCAN, Erdener.** Yargıtay Kararları Işığında Cinsel Suçlar, Güncelleştirilmiş 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019

Editörler

Prof. Dr. Ömer KORKUT

Dr. Öğr. Üyesi Seda BAŞ

ÇOCUK HUKUKU

GENEL ESASLAR

VE

GÜNCEL MESELELER

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Çocuk Hukuku Genel Esaslar ve Güncel Meseleler

Editörler: Prof. Dr. Ömer Korkut - Dr. Öğr. Üyesi Seda Baş

Hukuk Yayınları Dizisi – 3631

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 701 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇOCUĞUN ANAYASAL HAKLARI

Dr. Müberra AKBOĞA ALGAN*

I. ÇOCUĞUN ANAYASAL HAKLARIN ÖZNESİ OLARAK KABULÜ SÜRECİ

Çocuğun bir hak öznesi olarak kabulü ve anayasalarda çocuklara özgü hakların tanınması yeni sayılabilecek bir gelişmedir¹. Bu gelişme hukuk önünde çocuğun nesne kabul edildiği bir diğer ifadeyle çocuğu ilgilendiren her türlü ilişki bakımından ana babanın, ailenin ve diğer kişilerin yararlarının, çocuğun yararından önce geldiği; ana babasının haklarından ayrı herhangi bir hakkının olamayacağı yönündeki yaklaşımın terk edilerek² ilk olarak çocuğun korunması³ daha sonra çocuk olmaktan kaynaklanan haklarının tanınması ve menfaatlerinin öncelikle dikkate alınması gerektiği yönündeki kuramsal değişim⁴ çocuğun hak öznesi olarak kabulünü beraberinde getirmiştir⁵.

* Avukat, Ankara Barosu.

- İnan**, Ali Naim: Çocuk Hukuku, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1968, s. 3; **Archard**, David: Children, Family and The State, Ashgate Publishing, Hampshire, 2003, s. 1; **Van Bueren**, Geraldine: The International Law on the Rights of the Child, Martinus Nijhoff Publishers, The Hague - Boston - London, 1998, s. 1, 33. **Veerman**, Philip E.: The Rights of the Child and the Changing Image of Childhood, Martinus Nijhoff Publishers, Dordrecht - Boston, 1992, s. 5-11; **Verhellen**, Eugène: "Changes in the Images of the Child", içinde: **Freeman** Michael - **Veerman**, Philip: The Ideologies of Children's Rights, Martinus Nijhoff, Dordrecht, 1992, ss. 79-94, s. 79,80; **Théry**, Irène: "Nouveaux Droits de L'enfant, la Potion Magique?", *Esprit*, S. 180 Mart-Nisan 3/4, 1992, ss. 5-30; s. 10; **Youf**, Dominique: Penser les Droits de l'Enfant, 1. Baskı, Presses Universitaires de France, Collection Questions d'Éthique Serisi, 2002, Paris, s. 2; **Bonfils**, Philippe - Adeline **Gouttenoire**: Droit des Mineurs, Dalloz, 2014, s. 57.
- Eekelaar**, John: "The Emergence of Children's Rights", *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol. 6, No. 2, 1986, ss. 161-182. s. 163.
- Algan**, Müberra: Anayasa Hukukunda Çocuk Hakları, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, s. 73.
- Dingwall**, Robert-**Eekelaar**, John-**Murray**, Topsy: "Childhood as a Social Problem: A Survey of the History of Legal Regulation", *Journal of Law and Society*, Vol. II, No. 2, 1984, ss. 207-232, s. 208; **Eekelaar**, s. 175; **Rasson-Roland** Anne: "Une Approche Comparative sur les Droits de l'Enfant. Quelques Variations sur les Jeux d'Enfants", *Parcours des droits de l'Homme, Liber Amicorum Michel Melchior*, Limal, Anthémis, Liège, Strasbourg, Bruxelles, 2010, s. 1026.
- Bu konuda ayrıntılı inceleme için bkz: **Algan**, s. 78.

KAYNAKÇA

- Algan, Bülent:** Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Hakların Korunması, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007.
- Algan, Müberra:** Anayasa Hukukunda Çocuk Hakları, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Amandin, Picard:** “Le Concept d’Autonomie à l’Épreuve des Décisions de Santé Relatives aux Mineurs” *Le Sociographe*, C. 5, Y. 2013, ss. 69-82.
- Archard, David:** Children, Family and The State, Ashgate Publishing, Hampshire, 2003.
- Breen, Claire:** Age Discrimination and Children’s Rights Ensuring Equality and Acknowledging Difference, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden – Boston, 2006.
- Brems, Eva,** “Indirect Protection of Social Rights by the European Court of Human Rights”, Exploring Social Rights: Between Theory and Practice, eds. **Erez, D. Barak - Gross, A.M.**, Oxford, Hart, 2007, ss. 135-167.
- Chisholm, A. Barbara,** “Toward a Position on Children’s Rights”, *Interchange*, 1977, Vol. 8, No. 1, 1977, ss. 39-51.
- Clements, Luke – Simmons, Alan:** “European Court of Human Rights: Sympathetic Unease”, Social Rights Jurisprudence Emerging Trends in International and Comparative Law, ed. Malcolm Langford, Cambridge, Cambridge University Press, 2009, ss. 409-427.
- Dingwall Robert - Eekelaar J. M. – Murray Topsy:** “Victims or Threats? Children in Care Proceedings”, *Journal of Social Welfare Law*, Vol. 4, No. 2, 1982, ss. 68-82.
- Dingwall Robert - Eekelaar John – Murray Topsy:** “Childhood as a Social Problem: A Survey of the History of Legal Regulation”, *Journal of Law and Society*, Vol. II, No. 2, 1984, ss. 207-232.
- Eekelaar, John:** “The Emergence of Children’s Rights”, *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol. 6, No. 2, 1986, ss. 161-182.
- Hugue, Anne-France,** “Les Droits de l’Enfant à la Lumière de la Jurisprudence de la Cour Constitutionnelle.” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2024-2025.
- İnan, Ali Naim:** Çocuk Hukuku, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1968.
- Mapulanga-Hulston, Jackbeth K.,** “Examining the Justiciability of Economic, Social and Cultural Rights”, *The International Journal of Human Rights*, Vol. 6, No. 4, 2002, ss. 29-48.
- Moreau, Thierry:** “ Un Siècle d’Approche Protectrice des Mineurs en Dangers : Du Droit à la Protection à la Protection des Droits ? ”, *J.T.*, 2012.
- Moreau, Thierry:** “Intérêt et Droits de l’enfant ou les Deux Éléments Constitutifs du Droit de l’Enfant au Respect” içinde: Le Droit de l’Enfant au Respect, Edt: **Moreau, Thierry- Rasson-Roland, Anne,** et Marc, **Verdussen:** Limal, Anthemis, 2013, s. 148;
- Moreau, Thierry:** L’autonomie du mineur en justice, içinde: **Jadoul, Pierre et al.,** *L’autonomie du mineur, Publications des FUSL, Bruxelles*, 1998, ss. 161-214. <https://books.openedition.org/pusl/12342>.

- Ngwena, Charles - Pretorius, Loot:** "Substantive Equality for Disabled Learners in State Provision of Basic Education: A Commentary on Western Cape Forum for Intellectual Disability V. Government of the Republic of South Africa", *South African Journal of Human Rights*, S. 28, Y. 2012, ss. 81-115.
- Ngwena, Charles:** "Western Cape Forum for Intellectual Disability v. Government of the Republic of South Africa: a Case Study of Contradictions in Inclusive Education", *African Disability Rights*, Y. 2013, C. 1, ss. 139-164,
- Nylund, Anna:** "Children's Right to Participate in Decision-Making in Norway", içinde: Edit: **Haugli, Trude-Nylund, Anna-Sigurdson, Randi-Bendiksen, Lena R. L.**, Children's Constitutional Rights in the Nordic Countries, Brill Nijhoff, 2019, ss. 201-225.
- Oder, Bertil Emrah:** "Devletin Olumlu Edimini Gerektiren Sosyal Hakların Anayasal Düzeyde Korunması ve Yargısal Tutumlar", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2008, S. 7, ss. 199-231.
- Ovey, Clare-White Robin CA-Jacobs Francis Geoffrey:** The European Convention on Human Rights, 5. Baskı, Oxford Üniversitesi Yayınları, 2010, s. 255-260.
- Ozansoy, Cüneyt:** "Öznesini Arayan Nesnelere: Çocuk ve Çocuk Hakları", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Yıl 12, 1999, ss. 39-62, s. 50; çocuğun korunmasını temel alan yaklaşım hakkında ayrıntılı bilgi için
- Öden, Merih:** "Türk Anayasa Hukukunda Devletin Kadınları Ev-İçi Şiddete Karşı Koruma Ödevi", *Sosyal Adalet ve Ev-İçi Şiddet Uluslararası Konferansı*, 2-4 Nisan 2012, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2012.
- Pekin, Faruk,** Demokrasi, Sendika Özgürlüğü ve Sosyal Haklar, Alan Yayıncılık, İstanbul, 1985.
- Rasson-Roland Anne:** "Une Approche Comparative sur les Droits de l'Enfant. Quelques Variations sur les Jeux d'Enfants", *Parcours des droits de l'Homme, Liber Amicorum Michel Melchior*, Limal, Anthémis, Liège, Strasbourg, Bruxelles, 2010.
- Rasson, Anne-Catherine; Rasson-Roland, Anne:** "Les droits Constitutionnels des Enfants", içinde: Les droits Constitutionnels en Belgique, Enseignements Jurisprudentiels de la Cour Constitutionnelle, du Conseil d'Etat et de la Cour de Cassation, Edt: **Verdussen, Marc-Bonbled, Nicola:** Bruxelles, Bruylant, C. 2, 2011, ss. 1599-1636.
- Renchon, Jean Lois:** "Les droits de l'enfant dans le Conflit Parental", içinde Enfants, Sujet de Droits: Rêve ou Réalité?, " Liège, Jeune Barreau de Liège Yayınları, Liège, 1995, ss. 154-182.
- Renchon, Jean Louis:** "Les Droits de l'Enfant dans le Conflit Parental", içinde Enfants, Sujet de Droits : Rêve ou Réalité?, " Jeune Barreau de Liège Yayınları, Liège, 1995.
- Sigurdson, Randi:** "Children's Right to Respect for Their Human Dignity", içinde: Edit: **Haugli, Trude - Nylund, Anna - Sigurdson, Randi - Bendiksen, Lena R. L.**, Children's Constitutional Rights in the Nordic Countries, Brill Nijhoff Yayınevi, Leiden-Boston, 2019, ss. 19-36.
- Sloth-Nielsen Julia - Kruise Helen:** "A Maturing Manifesto: The Constitutionalisation of Children's Rights in South African Jurisprudence 2007-2012." *The International Journal of Children's Rights*, 21.4 (2013), ss. 646-678.

- Théry, Irène:** "Nouveaux Droits de L'enfant, la Potion Magique?", *Esprit*, S. 180 Mart-Nisan 3/4, 1992, ss. 5-30.
- Tolonen, Hannele:** Children's Right to Participate and Their Developing Role in Finnish Proceedings, içinde: Edit: **Haugli**, Trude-**Nylund**, Anna-**Sigurdson**, Randi-**Bendiksen**, Lena R. L., Children's Constitutional Rights in the Nordic Countries, Brill Nijhoff, 2019, ss. 225-249.
- Tremper, Charles Robert:** "Respect for the Human Dignity of Minors: What the Constitution Requires", *Syracuse Law Rev.*, C. 39, 1988, ss. 1294-134.
- Van Bueren, Geraldine:** The International Law on the Rights of the Child, Martinus Nijhoff Publishers, The Hague - Boston - London, 1998.
- Veerman, Philip E.:** The Rights of the Child and the Changing Image of Childhood, Martinus Nijhoff Publishers, Dordrecht - Boston, 1992.
- Verhellen, Eugène:** "Changes in the Images of the Child", içinde: **Freeman** Michael – **Veerman**, Philip: The Ideologies of Children's Rights, Martinus Nijhoff, Dordrecht, 1992, ss. 79-94.
- Youf, Dominique:** Penser les Droits de l'Enfant, 1. Baskı, Presses Universitaires de France, Collection Questions d'Éthique Serisi, 2002, Paris, s. 2; **Bonfils**, Philippe - Adeline **Gouttenoire:** Droit des Mineurs, Dalloz, 2014.

İKİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI HUKUKTA ÇOCUK HAKLARININ KORUNMASI

*Dr. Erman EKİNGEN**

I. ULUSLARARASI HUKUKTA ÇOCUK HUKUKU VE ÇOCUK HAKLARININ ÖNEMİ

Çocuk hakları yirminci yüzyılın başından bu yana hem ulusal hem de uluslararası hukuk düzenlemelerinin en önemli tartışma konularından biri olarak varlık göstermektedir. Her ne kadar kısa bir süreçte tartışılmaya ve üzerinde düzenleme yapılmaya başlanmış olsa da çocuk hakları ve çocuk hukukuna ilişkin birçok önemli köşe taşı olarak ifade edebileceğimiz gelişmenin bu sürece sığdığını ifade etmek yanlış olmayacaktır. Çocuk haklarına ilişkin temel kaygılar çocuklar için ayrı kurumların, çocuk mahkemelerinin, farklı ceza sistemlerinin oluşturulması doğrultusunda başlamıştır. Sonrasında çocukların gelişiminin vazgeçilmez niteliği olarak kabul edilen çocuklar için zorunlu eğitim sisteminin oluşturulması gerekliliğinin tartışılmaya başlanmasıyla birlikte eğitim, sosyal hayat, yaşam koşulları ve çocukların sağlıklı gelişimi üzerine birçok tartışma bu alanı şekillendirmiştir¹. Günümüzde ise var olan sosyal, ekonomik ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda ilgili tartışmalar çok daha kapsamlı bir hal almış ve çocuk hukuku, üzerinde tartışılacak oldukça önemli sorunların olduğu bir alan haline gelmiştir. Tüm bu gelişmeler çocuk haklarının korunması boyutunda uluslararası düzenlemelerin varlığını çok daha vurgulu bir hale getirmiştir.

Her çocuk içerisinde bulunduğu toplumun bir yansıması olarak varlığını sürdürmektedir. Dolayısıyla içerisinde doğmuş olduğu toplum, toplumun sahip olduğu hukuk kuralları ve bu kuralların çocuğu konumlandığı alan bir çocuğun kaderinin en önemli etkenlerinden biri olacaktır. Bir çocuğu sadece ulusal hukukun kendisine çizdiği alan içerisinde görmek ise birçok noktada

* Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Avrupa Birliği Hukuku Anabilim Dalı, eeking@cu.edu.tr; erman.ekingen@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-9534-2860.

¹ **Freeman**, Michael D. A.: "Introduction: Rights, Ideology and Children", in Freeman, Michael; Veerman, Philip (ed.) *The Ideologies of Children's Rights*, 23. Baskı, Brill, Londra, 2021, s. 2-3.

altında, tehlikeli yüksekliklerde veya kapalı alanlarda çalışmayı gerektiren çocukların güvenliğini tehlikeye atacak işler, tehlikeli makine, ekipman ve aletlerle çalışmayı veya ağır yük taşımayı gerektiren işler, sağlığa zararlı tehlikeli maddelere, ajanlara veya işlemlere ya da sıcaklıklara, gürültü seviyelerine veya titreşimlere maruz kalmayı gerektiren işler ve uzun saatler boyunca çalışma ya da gece çalışması gerektiren işler çocuklar için tehlikeli iş olarak belirlenmiştir.

Bu sözleşmelerin uluslararası hukuktaki önemi oldukça büyüktür. Yukarıda bahsi geçen ILO sözleşmeleri, iş dünyasında çocuk haklarını korumak ve çocuk işçiliğini engellemek için bir çerçeve sağlamaktadır. Sağlanan bu çerçeve ile, ülkelerin çocuk haklarına saygı göstermeleri ve çocukların korunmalarına yönelik ulusal politika ve yasalarını güçlendirmeleri teşvik edilmektedir.

KAYNAKÇA

- African Union:** "African Charter on the Rights and Welfare of the Child", (1999), < https://au.int/sites/default/files/treaties/36804-treaty-african_charter_on_rights_welfare_of_the_child.pdf>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- Akshita, B. N. / Sujith, Sundar S./ Prakash, Raja:** "Right to Privacy of Children over the Internet," *Supremo Amicus*, 2023, C. 32, s. 206-214.
- Akyüz, Emine:** Çocuk Hukuku Çocukların Hakları ve Korunması, 8. Baskı, Pegem Akademi, Ankara, 2021.
- Alston, Philip / Goodman, Ryan:** International Human Rights The Successor to International Human Rights in Context: Law, Politics and Morals, Oxford University Press, Oxford, 2013.
- Archard, David:** "Children's Rights", in Cushman, Thomas (ed.) Handbook of Human Rights, Routledge, New York, 2012, s. 324-332. (Anılış: Children's Rights)
- Archard, David:** Children Rights and Childhood, 3. Baskı, Routledge, New York, 2015. (Anılış: Childhood)
- Bowen, Joseph:** "Beyond Normative Control: Against the Will Theory of Rights. Canadian Journal of Philosophy", *Canadian Journal of Philosophy*, 2020, C. 50, S. 4, s. 427-443.
- Bölükbaşı, Özge:** "Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Kararların Tenfizi: Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2011, C. 15, S. 3-4, s. 267-287.
- Campbell, Tom D.:** "The Rights of the Minor: As Person, As Child, As Juvenile, As Future Adult", in Alston, Philip/Parker, Stephen/Seymour, John, Children Rights and the Law, Oxford University Press, Oxford, 1992, s.1-24.
- Craig, Paul / de Búrca, Gráinne:** EU Law: Text, Cases, and Materials UK Version, 7. Baskı, Oxford University Press, Oxford, 2020.
- Donnelly, Jack / Whelan, Daniel J.:** International Human Rights, 6. Baskı, Routhledge, New York, 2020.
- Eekelaar, John:** "The Emergence of Children's Rights", *Oxford Journal of Legal Studies*, 1986, C. 6, S. 2, s. 161-182.

- European Commission:** “EU Strategy on the Rights of the Child”, (2021), 24 Mart 2021, < https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:e769a102-8d88-11eb-b85c-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- European Council:** “European Convention on Human Rights”, (1950), < https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ENG>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- European Council:** “European Convention on the Exercise of Children's Rights”, (1996), < <https://rm.coe.int/european-convention-on-the-exercise-of-children-s-rights/1680a40f72>>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- European Council:** “Convention on Contact concerning Children”, (2003), European Treaty Series-No. 192< <https://rm.coe.int/168008370f>>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- European Council:** “Council of Europe Convention on the Protection of Children Against Sexual Exploitation and Sexual Abuse”, (2007), < <https://rm.coe.int/1680084822>>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- European Parliament, the Council and the Commission:** “Charter Of Fundamental Rights of the European Union”, (2016), Official Journal of the European Communities C 202/389; 7 Haziran 2016, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:12016P/TXT&from=EN>>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- European Union:** European Union, Treaty on European Union (Consolidated Version), Treaty of Maastricht, (1992), Official Journal of the European Communities C 325/5; 24 December 2002, < https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0023.02/DOC_1&format=PDF>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- Fagan, Andrew:** “Philosophical Foundations of Human Rights”, in Cushman, Thomas (ed.) Handbook of Human Rights, Routledge, New York, 2012, s. 9-22.
- Freeman, Michael D. A.:** “Introduction: Rights, Ideology and Children”, in Freeman, Michael; Veerman, Philip (ed.) The Ideologies of Children’s Rights, 23. Baskı, Brill, Londra, 2021, s. 3-6. (Anlış: Introduction)
- Freeman, Michael D. A.:** “The Limits of Children’s Rights”, in Freeman, Michael; Veerman, Philip (ed.) The Ideologies of Children’s Rights, 23. Baskı, Brill, Londra, 2021, s. 29-46. (Anlış: The Limits of Children’s Rights).
- Güriz, Adnan:** Hukuk Başlangıcı, 20. Baskı, Siyasal Kitabevi, 2022.
- Hague Conference on Private International Law:** “Convention for the Settlement of Guardianship of Minors”, (1902), < <https://archives.ungeneva.org/convention-pour-regler-la-tutelle-des-mineurs-conclue-a-la-haye-le-12-juin-1902-adhesions-etc-recueil-des-traites-vol-88-p-416/download>>, Erişim Tarihi 30 Eylül.
- Hague Conference on Private International Law:** “Convention of 24 October 1956 on the Law Applicable to Maintenance Obligations Towards Children”, (1956), < <https://assets.hcch.net/docs/ba880fff-dfc8-4081-aa34-5f6ed0b5ea13.pdf>>, Erişim Tarihi 30 Eylül.
- Hague Conference on Private International Law:** “Convention of 5 October 1961 Concerning the Powers of Authorities and the Law Applicable in Respect of the Protection of Infants”, (1961), < <https://assets.hcch.net/docs/d79fb51a-00f8-41f4-8790-28339b415bae.pdf>>, Erişim Tarihi 30 Eylül.
- Hague Conference on Private International Law:** “Convention of 2 October 1973 on the Law Applicable to Maintenance Obligations”, (1973), < <https://assets.hcch.net/docs/86a87ff7-e700-4e05-a40c-61090beecb9c.pdf>>, Erişim Tarihi 30 Eylül.

- Hague Conference on Private International Law:** “Convention of 25 October 1980 on the Civil Aspects of International Child Abduction”, (1980), < <https://assets.hcch.net/docs/e86d9f72-dc8d-46f3-b3bf-e102911c8532.pdf>>, Erişim Tarihi 30 Eylül.
- Hague Conference on Private International Law:** “Convention of 29 May 1993 on Protection of Children and Co-operation in Respect of Intercountry Adoption”, (1993), < <https://assets.hcch.net/docs/77e12f23-d3dc-4851-8f0b-050f71a16947.pdf>>, Erişim Tarihi 30 Eylül.
- Hague Conference on Private International Law:** “Convention of 19 October 1996 on Jurisdiction, Applicable Law, Recognition, Enforcement and Co-operation in Respect of Parental Responsibility and Measures for the Protection of Children”, (1996), < <https://assets.hcch.net/docs/f16ebd3d-f398-4891-bf47-110866e171d4.pdf>>, Erişim Tarihi 30 Eylül.
- Hague Conference on Private International Law:** “Convention of 23 November 2007 on the International Recovery of Child Support and Other Forms of Family Maintenance”, (2007), < <https://assets.hcch.net/docs/14e71887-0090-47a3-9c49-d438eb601b47.pdf>>, Erişim Tarihi 30 Eylül.
- International Labour Organization:** “ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work”, (1998), < https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---declaration/documents/normativeinstrument/wcms_716594.pdf>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- International Labour Organization:** “C138 - Minimum Age Convention”, (1973), < https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ilo_code:C138>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- International Labour Organization:** “C182 - Worst Forms of Child Labour Convention”, (1999), < https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C182>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- International Labour Organization:** “R146 - Minimum Age Recommendation”, (1973), < https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:12100::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312484>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- International Labour Organization:** “R190 - Worst Forms of Child Labour Recommendation”, (1999), < https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:R190>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- Kilkelly, Ursula:** “The Best of Both Worlds for Children’s Rights? Interpreting the European Convention on Human Rights in the Light of the UN Convention on the Rights of the Child”, *Human Rights Quarterly*, 2001, C. 23, S. 2, s. 308-326.
- Kosher, Hanita / Ben-Arieh, Asher / Hendelsman, Yael:** *Children’s Rights and Social Work*, Springer, New York, 2017.
- Lopatka, Adam:** “The Rights of the Child Are Universal: The Perspective of the UN Convention on the Rights of the Child”, in Freeman, Michael; Veerman, Philip (ed.) *The Ideologies of Children’s Rights*, 23. Baskı, Brill, Londra, 2021, s. 47-52.
- Metin, Yüksel:** “Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 2002, C. 57, S. 4, s. 35-63.
- Nardinelli, Clark:** “Child Labor and the Factory Acts.”, *The Journal of Economic History*, 1980, C. 40, S. 4, s. 739-755.
- Organization of American States:** “American Convention on Human Rights “Pact of San Jose, Costa Rica” (B-32)”, (1969), < https://www.oas.org/dil/treaties_b-32_american_convention_on_human_rights.pdf>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.

- Organization of American States:** “Report on Corporal Punishment And Human Rights of Children and Adolescents”, (2009), < <https://www.cidh.oas.org/Ninez/CastigoCorporal2009/CastigoCorporal.1eng.htm>>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- Reynaert, Didier / Bouverne-de-Bie, Maria / Vandeveldde, Stijn:** “A Review of Children’s Rights Literature Since the Adoption of the United Nations Convention on the Rights of the Child”, *Childhood*, 2009, C. 16, S. 4, s. 518-534.
- Robinson, Sandra:** “Children’s Rights: Historic Developments”, *Cumberland Lodge*, 2015, < <https://www.cumberlandlodge.ac.uk/sites/default/files/Childrens%20Rights.pdf> f>, s. 1-11, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- Sandbæk, Mona:** “The Council of Europe’s Policy to Promote Children’s Rights – Achievements and Challenges”, *International Journal of Child & Family Welfare*, 2008, C. 4, s.146-154.
- Seatzu, Francesco:** “The Interpretation of the American Convention on Human Rights through the Prism of the United Nations Convention on the Rights of the Child A Reality, A Promise, A Possibility, or A Problem?”, *International Human Rights Law Review*, 2020, C. 9, s. 1-26.
- Tanrıbilir, Feriha Bilge:** Çocuk Haklarının Uluslararası Korunması ve Koruma Mekanizmaları, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- Tunçer, Polat:** “Avrupe Birliği’nde Çocuk İstismarına Genel Bir Bakış”, *Journal of Institute of Economic Development and Social Researches*, 2018, C. 4, S. 10, s. 418-439.
- United Nations Committee on the Rights of the Child:** “Convention on the Rights of the Child, General Comment No. 25 (2021) on Children’s Rights in Relation to the Digital Environment”, (2021), < <https://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2FPPrICAqhKb7yhsqIkirKQZLK2M58RF%2F5F0vEG%2BcA Ax34gC78FwvnmZXGFU19nJBDpKR1dfKekJxW2w70%2B3nRpHZVnUfEOn49xuI gBmsRD7nyWwxR%2FYnIpnMdh>>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- United Nations General Assembly:** “Universal Declaration of Human Rights”, (1948), < <https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/2021/03/udhr.pdf>>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- United Nations General Assembly:** “International Covenant on Civil and Political Rights”, (1966), < <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-civil-and-political-rights>>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- United Nations General Assembly:** “International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights”, (1966), < <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-economic-social-and-cultural-rights>>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- United Nations General Assembly:** “Convention on the Rights of the Child”, (1989), < <https://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/crc.pdf>>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights:** “Protection and Promotion of The Rights of Children Working and/or Living on the Street”, (2012), < <https://digitallibrary.un.org/record/743446/files/OHCHRBrochureStreetChildren.pdf?ln=en>>, Erişim Tarihi 30 Eylül 2023.
- Vinogradoff, Paul:** “The Foundations of a Theory of Rights.”, *The Yale Law Journal*, 1924, C. 34, S. 1, s. 60–69

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK MEDENİ HUKUKUNDA ÇOCUK

ÇOCUĞUN KİŞİLİĞİ VE EHLİYETİ

Dr. Öğr. Üyesi Azim ÖNCÜ*

I. ÇOCUĞUN KİŞİLİĞİ

A. Kişi ve Kişilik Kavramları Çerçevesinde Çocuğun Kişiliği ve Çocuk Kavramı

Kişi kavramı, sözlük anlamı ve hukuki terim anlamı bakımından ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Sözlük anlamıyla kişi, "*kadın veya erkeğe verilen genel ad; can, şahıs, şahsiyet, zat, nefes, nüfus*" şeklinde ifade edilmektedir¹. Hukuken kişi kavramı ise borç altına girmesi ve hak sahibi olabilmesi mümkün olan varlıkları ifade edebilmek için kullanılmaktadır². Hukukî anlamda kişi olarak kabul edilebilecek, borç altına girebilme ve hak sahibi olabilme kabiliyetini haiz varlıkların çerçevesini ise kanun koyucu çizmektedir³. Bu hususta kişi olarak TMK m. 8 ila 46 hükümleri arasında öncelikle gerçek kişiler ele alınmış, devamında ise m. 47 ila 117 hükümleri arasında tüzel kişileri düzenleyen hükümlere yer verilmiştir.

Gerçek kişi olarak, her insanın hak ehliyetine sahip olduğunu ifade eden TMK m. 8 hükmü bağlamında insanlara hak sahibi olabilme ve borç altına girebilme yetkisinin tanındığı ifade edilmelidir. Diğer bir ifadeyle, modern hukuk sistemlerinde ve bu çerçevede hukuk düzenimizde hak süjesi varlık olarak evvela insanların kabul edildiği söylenebilir⁴. Bu bağlamda, TMK m. 8 hük-

* İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medenî Hukuk Anabilim Dalı, azim.oncu@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6043-1054

¹ Bkz. TDK, Erişim: <https://sozluk.gov.tr>, E.T.: 3.8.2023.

² **Oğuzman**, M. Kemal/ **Seliçi**, Özer/ **Oktay-Özdemir**, Saibe: Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 21. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2022, N. 4.

³ **Özcan**, Bilge: Şahsî Hukuku: Hakiki Şahıslar, Genişletilmiş 6. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 1994, s. 5.

⁴ Kölelik uygulamasının bulunduğu hukuk sistemlerinde insanların tamamının bu anlamda hak süjesi olarak ele alınmadığı ifade edilmelidir. Doğdukları anda hak sahibi olamayan kölelerin sadece insan olmaları hasebiyle Roma hukukunda hak süjesi olarak kabul edilmedikleri

KAYNAKÇA

- Akipek, Jale:** Türk Medenî Hukuku, Şahsın Hukuku, Ankara 1961.
- Akkanat, Halil:** Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi, İstanbul 2004.
- Ataay, Aytekin:** Şahıslar Hukuku, Birinci Yarım, Giriş-Hakiki Şahıslar, 3. Bası, İstanbul 1978.
- Aydın Ünver, Tülay:** Ceninin Hukuki Konumu, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2011.
- Beretta, Piera** (Art. 31): Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I (Herausgeber: **Geiser**, Thomas/ **Fountoulakis**, Christiana), Art. 1-456 ZGB, 7. Auflage, 2022.
- Birinci Uzun, Tuba:** “Türk Medenî Kanunu’na Göre Velâyetin Kullanılması ve Çocuğun Yüksek (Üstün) Yararı İlkesi Doğrultusunda Boşanmada ve Evlilik Dışı İlişkide Birlikte Velâyet Modeli”, *Hacettepe HFD*, S. 6(1), Y. 2016.
- Breitschmid, Peter** (Art. 467-536): Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch II (Herausgeber: **Geiser**, Thomas/ **Wolf**, Stephan), Art. 457-977 ZGB- Art. 1-61 SchlT ZGB, 7. Auflage, 2023.
- Bucher, Andreas:** Natürliche Personen und Persönlichkeitsschutz, 4. Aufl., Basel 2009.
- Çetiner, Selma:** “Velayet Müessesesinin Tarihi Gelişimi ve Hukuki Niteliği”, *DEÜHFD*, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ’a Armağan, C. 19, Özel Sayı- 2017, s. 25-46.
- Dural, Mustafa/ Öğüz, Tufan:** Türk Özel Hukuku, C. II, Kişiler Hukuku, Filiz Kitabevi, 23. Baskı, İstanbul 2022.
- Erkan, Vehbi Umud/ Yücer, İpek:** “Ayırt Etme Gücü”, *AÜHFD*, 60(3), 2011: s. 485-522.
- Erol, Yasemin:** Yapay Dölllenme Yöntemleri ve Taşıyıcı Annelik, Yetkin Yayınları, Ankara 2012.
- Fankhauser, Roland** (Art. 11-21): Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I (Herausgeber: **Geiser**, Thomas/ **Fountoulakis**, Christiana), Art. 1-456 ZGB, 7. Auflage, 2022.
- Gören, Zafer:** “Çocuğun Temel Hakları”, *Anayasa Yargısı Dergisi*, C. 15 (s. 113-176), Y. 1998.
- Guggenbühl, Markus** (Art. 32-34): Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I (Herausgeber: **Geiser**, Thomas/ **Fountoulakis**, Christiana), Art. 1-456 ZGB, 7. Auflage, 2022.
- Gümüş, Mustafa Alper:** Türk Medeni Hukukunda Kayımlık, İstanbul 2006.
- Helvacı, Serap:** Gerçek Kişiler, 3. Bası, Legal Yayıncılık, İstanbul 2010.
- İlyaz, Emine:** Milletlerarası Aile Hukukunda Çocuğun Vesayeti, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2019.
- İyilikli, Ahmet Cahit/ Ersöz, Oğuz:** “Ergin Kısıtlıya Ana ve Babanın Veli Atanmasının Hukukî Sonuçları”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Y. 2018/6, S.11, s. 169-215.
- Keskin, Dilşad:** “Ergin Kısıtlı Üzerindeki Velâyet Hakkı (Uzatılmış Velâyet)”, *ERÜHFD*, C. IX, S. 2, Y. 2014, s. 27-60.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip:** Miras Hukuku, 3. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 1987.
- Lardelli, Flavio** (Art. 35-38): Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I (Herausgeber: **Geiser**, Thomas/ **Fountoulakis**, Christiana), Art. 1-456 ZGB, 7. Auflage, 2022.
- Oğuzman, M.Kemal/ Selici, Özer/ Oktay-Özdemir, Saibe:** Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 21. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2022.

- Öz, Kerem:** “Türk-Alman Hukukunda Küçüğün Bir Meslek veya Sanatı Kendi Başına Yürütmesi ve Bu Durumun Hukukî İşlem Ehliyeti Üzerindeki Etkileri”, *UAÜHFD*, Y. 2014, S. 4.
- Özdemir, Hayrunnisa/ Ruhi, Ahmet Cemal:** Çocuk Hukuku ve Çocuk Hakları, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2016.
- Özsunay, Ergun:** Gerçek Kişilerin Hukukî Durumu, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş Dördüncü Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1979.
- Öztan, Bilge:** Şahsî Hukuku: Hakiki Şahıslar, Genişletilmiş 6. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 1994.
- Öztürk, Gülay:** “Vesayet Kurumunda Velayet Hükümlerinin Uygulanması”, *Terazi Hukuk Dergisi*, Y. 2007, S. 12.
- Riemer, Hans Michael:** Personenrecht des ZGB, Studienbuch und Bundesgerichtspraxis, 2. Aufl., Bern 2002.
- Schmid, Hermann:** Erwachsenenschutz. Kommentar zu Art. 360–456 ZGB, Zürich/St. Gallen 2010.
- Schwander, Iwo** (Art. 537-550): Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch II (Herausgeber: **Geiser, Thomas/ Wolf, Stephan**), Art. 457-977 ZGB- Art. 1–61 SchlT ZGB, 7. Auflage, 2023
- Schwenzer, Ingeborg / Cottier, Michelle** (Art. 296-306): Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I (Herausgeber: **Geiser, Thomas/ Fountoulakis, Christiana**), Art. 1-456 ZGB, 7. Auflage, 2022.
- Serozan, Rona:** Çocuk Hukuku, İkinci Basıdan Tıpkı Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017 (Çocuk Hukuku).
- Serozan, Rona:** Medenî Hukuk, Genel Bölüm-Kişiler Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011. (Kişiler)
- Serozan, Rona:** Tüzel Kişiler: Özellikle Dernekler ve Vakıflar, Filiz Kitabevi, İstanbul 1994 (Tüzel Kişiler).
- Sezgin, Sedat:** “Vesayet Altındaki Kişinin Vasi Rızası Gerektirmeksizin Bizzat Yapabileceği İşlemler”, *NKÜHFD*, 2022(1), s. 55-86.
- Tokat, Hüseyin:** Türk Hukukunda Gaiplik, Seçkin Yayınları, Ankara 2018.
- Tuor, Peter/ Schnyder, Bernhard/ Schmid, Jörg / Jungo, Alexandra:** Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, 14. Aufl., Zürich 2015.
- Ülker, Gürkan:** “Kişilik Kavramının Evrimi”, Prof. Dr. Hamide Topçuoğlu’na Armağan, Ankara 1995.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

- <https://sozluk.gov.tr/>, E.T.: 21.8.2023.
- <https://www.resmigazete.gov.tr>
- Legalbank Hukuk Bilgi Bankası

ÇOCUĞUN NİŞANLANMASI VE EVLENMESİ

*Dr. Öğr. Üyesi Esen KABAŞ TEZCAN**

Nişanlanma ve evlenme, aile hukukunun en teferruatlı müesseselerinden biridir. Nişanlanma ve evlenmenin tüm yönleriyle ele alınması hem bu çalışmanın hacmini açacak hem de gereksiz tekrara sebep olacaktır. Bu sebeple çalışmamızda, konu hakkında kısa ve öz bilgi verilerek, esas itibarıyla konunun çocuk bağlamında ele alınması ve çocuğun bu tür işlemleri yapma ehliyetinin bulunup bulunmadığı, bulunmakta ise hangi şartlar altında yapabileceği üzerinde durulacaktır.

I. ÇOCUĞUN NİŞANLANMASI

A. Genel Olarak Nişanlanma

1. Nişanlanma Kavramı ve Tanımı

Nişanlanma, toplumun temelini oluşturan aile kurumunun meydana gelmesinde ilk ve önemli bir adımı oluşturmaktadır¹. Nitekim evlenmek isteyen kişilerin, evlenmeden önce giriştikleri, kısa veya uzun bir süreç olan nişanlılığa hemen her toplumda rastlanmaktadır. Fakat her ülkenin nişanlılığa yaklaşımı aynı değildir. Bazı ülkeler nişanlılığı sosyal bir olay, ahlâkî veya fiilî bir ilişki olarak görürken; bazı ülkeler, hukukî bir ilişki olarak değerlendirip kanunlarında düzenleme altına almaktadır². Türk hukukunda da kanun koyucu nişanlanmayı hukukî bir kurum olarak kabul edip Türk Medenî Kanunu'nda düzenleme altına almıştır. Böylece nişanlanma sadece ahlâkî veya fiilî bir ilişki

* Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medenî Hukuk Anabilim Dalı, esen.kabas@erdogan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0845-6470.

1 **Abik**, Yıldız: "Nişanlanma ve Nişanlılık", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2005, C. 54, S. 2, s. 65; **Öztan**, Bilge: Aile Hukuku, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015, s. 26; **Kılıçoğlu**, Ahmet M.: Aile Hukuku, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2022, s. 9.

2 **Dural**, Mustafa/**Öğüz**, Tufan/**Gümüş**, Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku, 16. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2021, s. 14; **Tuor**, Peter/**Schnyder**, Bernhard/**Schmid**, Jörg/**Rumo-Jungo**, Alexandra: Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, Schulthess, 2009, s. 189, N. 1-2. Anglo-Amerikan hukuk sistemleri ile Alman, İsviçre, İtalyan Medenî Kanunlarında nişanlanma kurumu hüküm altına alınmıştır. Örn. Alman MK m. 1297 – 1302 (BGB § 1297–1302); İsviçre MK m. 90–93 (ZGB Art. 90–93); İtalyan MK m. 77–79 (CCit Art. 77-79). Buna karşılık Fransız Medenî Kanunu nişanlanmaya yer vermemiştir. Bkz. **Tuo/Schnyder/Schmid/Rumo-Jungo**, s. 189, N. 1; **Abik**, s. 68 ve dn. 8; **Akıntürk**, Turgut/**Ateş**, Derya: Türk Medenî Hukuku, İkinci Cilt, Aile Hukuku, 23. Baskı, Beta Basım Yayın, İstanbul, 2021, s. 24; **Dural/Öğüz/Gümüş**, s. 14.

cuk açısından bireysel olduğu kadar toplumsal bakımdan da olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Gerçekten de bu mesele, sadece çocuk haklarını değil, yeni nesillerin yetiştirilmesini de ilgilendirmekte, sosyal ve ekonomik kalkınmışlık bakımından da önem arz etmektedir. Dolayısıyla bu meselenin, ülkemizin gelişmemesinin sebeplerinden biri olarak düşünülmesi ve daha geniş bir perspektifle değerlendirilmesi daha doğru olur²²¹.

Tüm bunlardan hareketle evlenme bakımından on yedi yaşın ideal bir evlenme yaşı olmadığını belirtmek gerekir. Zira aile kurumunun ciddiyeti ve bu kurumun eşlere yüklediği yükümlülüklerin bir çocuk tarafından yerine getirilmesi mümkün değildir²²². Ayrıca evlenebilmek için öncelikle ekonomik bağımsızlığın elde edilmesi gerekir. Ekonomik bağımsızlık için her iki eşin de sürekli gelir getiren bir işe, mesleğe sahip olması gerekir. Ülkemiz şartlarında üniversite mezunu olanların iş bulma yaşı otuzlu yaşlara uzanırken, üniversite mezunu olmayanlar için işe başlama, ekonomik bağımsızlık seviyesine ulaşılması vs. her hâlükârda yirmili yaşları bulmaktadır. Bu durumda on yedi yaşından sonra hemen evlenenler ailelerine ekonomik anlamda bağımlı kalmaktadırlar. Bu durum ise ekonomik ve sosyal çatışmaların yaşanmasına ve çoğu durumda evliliğin boşanma ile sonuçlanmasına neden olmaktadır²²³. Netice itibarıyla özellikle kız çocuklarının sağlığını, eğitimini ve ekonomik bağımsızlığını olumsuz yönde etkileyen küçük yaşta evliliklerin son bulması için evlilik yaşının, erginlik yaşından daha büyük bir yaş olarak belirlenmesi daha isabetli bir tercih olur²²⁴.

KAYNAKÇA

- Abik, Yıldız:** "Nişanlanma ve Nişanlılık", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2005, C. 54, S. 2, s. 65-152.
- Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya:** *Türk Medenî Hukuku, İkinci Cilt, Aile Hukuku*, 23. Baskı, Beta Basım Yayım, İstanbul, 2021.
- Akkanat Öztürk, Elif Beyza:** "Karar İncelemesi: Nişanlanma Sözleşmesinin Şekli", <https://blog.lexpera.com.tr/karar-incelemesi-nisanlanma-sozlesmesinin-sekli/> (Erişim Tarihi: 19.07.2023).
- Akyüz, Emine:** *Çocuk Hukuku, Çocukların Hakları ve Korunması*, 7. Baskı, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Baş, Seda/Baş, Sezgin:** "Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması Konularında 7343 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler ve Çocuk Hakları Perspektifinden Bir Değerlendirme", *ÇÜHAD* 2023, S. 1, s. 1-32.

²²¹ Bkz. **Sungurtekin Özkan**, s. 2177-2178.

²²² **Namlı**, s. 258.

²²³ Bkz. **Köseoğlu**, s. 310-311.

²²⁴ Bu yönde bkz. **Köseoğlu**, s. 310; **Vardar Hamamcıoğlu**, s. 86. Evlenme yaşının erginlik yaşı olan on sekize yükseltilmesi gerektiği konusunda bkz. **Havutçu**, s. 1379; **Erlüle**, s. 1026.

- Başpınar, Veysel:** "Türk Medeni Kanunu ile Aile Hukukunda Yapılan Değişiklikler ve Bu Konuda Bazı Önerilerimiz", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2003, C. 52, S. 3, s. 79-101.
- Burcuoğlu, Haluk:** "Nişanlanmada Şekil Konusu ve Yargıtay İçtihadı", Prof. Dr. Necla Giritlioğlu'na Armağan, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Can, Hacı/Tuna, Ekin/Tuna, Nehir:** Çocuk Hukuku, 1. Basım, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Çelik, Nazlı Hilâl:** Evlenmenin Hükümsüzlüğü, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Demir, Yasemin/Özel, Cansın/Sütçü, Semih:** "Erken Yaşta Evliliklerin Bireysel ve Toplumsal Sonuçları", *Disiplinlerarası Çocuk Hakları Araştırmaları Dergisi* 2022, S. 3, s. 49-62.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Gümüş, Mustafa Alper:** Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku, 16. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2021.
- Erdem, Mehmet/Makaracı Başak, Aslı:** Aile Hukuku, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Eren, Fikret/Dönmez, Ünsal:** Eren Borçlar hukuku Şerhi Cilt I m. 1-48, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Ergüne, Mehmet Serkan:** "Nişanın Bozulmasında Maddi Tazminat", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 2016, C. LXXIV, S. 2, s. 757-771.
- Erkan, Vehbi Umut/Yücer, İpek:** Ayırt Etme Gücü, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2011, C. 60, S. 3, s. 485-522.
- Erlüle, Fulya:** "Erken Yaşta Evlilikle Mücadele Kapsamında Ergin Olmayanlarla Evliliğin Bir Süresiz Geçersizlik (Mutlak Butlan) Sebebi Olarak Düzenlendiği İsviçre Medeni Kanunu'nun Revizyonuna Yönelik Ön-Tasarı", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 2022, C. 28, S. 2 (Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin Kuruluşunun 40. Yılı Özel Sayısı), s. 1003-1028.
- Gayretli Aydın, Seda:** "7343 Sayılı Kanun'un Çocuk Teslimi, Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına ve Velayetin Değiştirilmesine İlişkin Getirdiği Yenilikler", *Terazi Hukuk Dergisi* 2022, C. 17, S. 187, s. 15-34.
- Götz, Ernest:** Berner Kommentar, Familienrecht, II. Band, I. Abteilung Eheschliessung, (Art. 90- 136 ZGB), Bern 1964.
- Grassinger, Gülçin Elçin:** Türk Medenî Kanununda Yer Alan Velâyet Hükümleri Kapsamında Küçüğün Kişi Varlığının Korunması İçin Alınacak Tedbirler, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009.
- Hatemi, Hüseyin:** Aile Hukuku, 9. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Havutçu, Ayşe:** "Mukayeseli Hukuktaki Gelişmeler Işığında Türk Medeni Kanunu Açısından Zorla Evlenme Probleminin Değerlendirmesi", *Journal of Yasar University* 2013, S. 8 (Özel Sayı), s. 1341-1382.
- Helvacı, Serap/Erlüle, Fulya:** Medeni Hukuk, Medeni Hukuka Giriş, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku, 6. Bası, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2020.

- Honsell, Heinrich/Vogt, Nedim Peter/Geiser, Thomas:** Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB, 3. Auflage, Helbing&Lichtenhahn, Basel, Genf, München, 2006.
- Işıntan, Pelin:** "Güncel Yargıtay Kararları Işığında Nişanlanmanın Geçerliliğine İlişkin Bazı Hukuki Meseleler", Prof. Dr. Halûk Burcuoğlu'na Armağan, C. II, İstanbul, 2020, s. 1041-1070.
- İkizler, Metin:** Evlenmenin Hükümsüzlüğü, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- İmamoğlu, Hülya:** "Çocuğun Kişiliğinin Ana Babaya Karşı Korunması", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2005, C. 54, S. 2, s. 183-218.
- İnal, Tamer:** "Nişanlılığın Hukukî Niteliği", *Terazi Hukuk Dergisi* 2016, C. 11, S. 118, s. 119-142.
- Keskin, Dilşad:** "Küçük Yaşta Evlenmenin Müeyyidesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2011, C. XV, S. 4, s. 65-83.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.:** Aile Hukuku, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2022.
- Koç, Nevzat:** Türk-İsviçre Hukukunda Nişanlanma Sözleşmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 2002.
- Köseoğlu, Bilal:** "Ailenin Şiddetten Korunması", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 2008, S. 77, s. 307-341.
- Namlı, Mert:** "Yeni Medenî Kanunun Evlilik Hukukunda Yaptığı Değişiklikler", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2003, C. 2, S. 2, s. 241-388.
- Oğuzman, M. Kemal/Dural, Mustafa:** Aile Hukuku, 3. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2001.
- Özdemir, Hayrunnisa/Ruhi, Ahmet Cemal:** Çocuk Hukuku, 4. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Özmen, Etem Saba:** "Nişanın Bozulmasında Cayma Akçası ve Cezai Şart (M.K 83. Madde Değişikliği)", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 1995, S. 4, s. 520-577.
- Öztan, Bilge:** Aile Hukuku, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015.
- Öztan, Bilge:** "Medeni Kanun'un Kabulünün 70'nci Yılında Aile Hukuku", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1995, C. 44, S. 1, s. 79-125. (Anılış: Medenî Kanun)
- Reyhani Yüksel, Sera:** "Türk Medenî Kanunu'ndaki Evlenme Yaşına İlişkin Düzenlemenin Çocuk Hakları Açısından Değerlendirilmesi", *Hukuk ve Adalet Dergisi* 2015, C. 7, S. 17, s. 21- 42.
- Sağlam, İpek:** Turkish Family Law (Engagement, Marriage, Divorce and the Consequences of Divorce), 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Saymen, Ferit, Hakkı/Elbir, Halid Kemal:** Türk Medenî Hukuku, C. III, Aile Hukuku, 2. Bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1960.
- Schwarz, Andreas B.:** Aile Hukuku I, (Çeviren: Bülent Davran), 2. Bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1946.
- Serozan, Rona:** Çocuk Hukuku, 3. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017.
- Serozan, Rona/Başoğlu, Başak/Kapanıcı, Berk:** "Aile Hukukunun Özellikleri, İlkeleri ve Gelişimi", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2016, C. 15, S. 2, s. 531-560.

- Sirmen, Lale:** “Nişanın Bozulmasında Manevi Tazminat”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 50. Yıl Armağanı (1925 – 1975), Cilt I, Ankara 1977, s. 359-379.
- Suata, İlay Zeynep:** Çocuk Hukuku, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Sungurtekin Özkan, Meral:** “Erken Yaşta Evliliklerin Önlenmesi Konusunda Yargının Üstlenebileceği Rol”, *Journal of Yasar University* 2013, S. 8 (Özel Sayı), s. 2177-2189.
- Şahin, Mustafa:** “İsviçre Medeni Kanununda Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Türk Hukukunda Ayırt Etme Gücüne Sahip Küçük ve Kısıtlıların (Sınırlı Ehliyetlilerin) Nişanlanma Ehliyeti (TMK 16/I, TMK 118/II)”, *Ankara Barosu Dergisi* 2014, S. 4, s. 81-104.
- Şahin Şengül, Eda/Çelt, Damla Özden:** “Yargıtay Kararları Işığında Nişanın Bozulmasında Manevi Tazminat”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2021, C. 12, S. 2, s. 520-538.
- Tarakçıoğlu, İhsan:** “Türk Medeni Kanununa Göre Nişanlanma ve Hukuki Niteliği”, <http://acikarsiv.atilim.edu.tr/browse/56/ihsantarakcioglu2.pdf> (Erişim: 21.07.2023).
- Tekinay, Selâhattin Sulhi:** Türk Aile Hukuku, 7. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1990.
- Tuor, Peter/Schnyder, Bernhard/Schmid, Jörg/Rumo-Jungo, Alexandra:** Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, Schulthess, 2009.
- Tüzüner, Özlem:** “On Altı Yaşını Doldurmuş Kişinin Evlenmesine İzin Verilmesi”, *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2012, C. 11, S. 1, s.7-29.
- Tüzüner, Özlem:** “Türk ve İslam Hukuku Bakış Açısından Evlenmenin Hukukî Niteliği Hakkında Bir İnceleme”, *Ankara Barosu Dergisi* 2013, S. 1, s. 125-148. (Anılış: Evlenmenin Hukukî Niteliği).
- Vardar Hamamcıoğlu, Gülşah:** “Yürürlükten Kaldırılması Gereken Bir Hüküm Olarak Olağanüstü Durumlarda ve Pek Önemli Bir Sebep Evlenmeye İzin Verilmesi (TMK m. 124/II)”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2021, C. 12, S. 1, s. 85-99.
- Velidedeoğlu, Hıfzı Veldet:** Türk Medenî Hukuku, C. II, Aile Hukuku, 5. Bası, Nurgök Matbaası, İstanbul 1965.
- Yılmaz, Süleyman/Yıldırım, Abdulkerim:** Medeni Hukuk-I (Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku-Aile Hukuku), 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Yücel, Özge:** “Çocuğun Yüksek (Üstün) Yararı Bağlamında Çocuğun İradesi”, *Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2013, S. 2, s.117-137.
- Zevkliler, Aydın/Acabey, Beşir/Gökyayla, Emre:** Medeni Hukuk, Giriş, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku, 6. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2000.

İŞTİRAK NAFKASI

*Dr. Ayşe KARACA ÖZ**

I. İŞTİRAK NAFKASI KAVRAMI

A. Genel Olarak

Velayet küçüklerin ve istisnai olarak da ergin kısıtlı çocukların şahıslarına ve malvarlıklarına özen gösterme ve onları temsil etme hususunda kanun tarafından ana babaya tanınan hakları ve yüklenen yükümlülükleri ifade eder¹. Velayet ana ve babaya hem haklar hem de yükümlülükler getirir. Bu yönden velayetin çift yönlü olduğu söylenebilir.

Türk Medenî Kanunu (TMK) m. 185 hükmüne göre, eşler çocukların bakımına, eğitimine ve korunmasına birlikte özen göstermekle yükümlüdürler. Bu sebeple çocukların bakımı, eğitimi ve korunması için yapılan giderleri karşılarlar (TMK m. 327). Çocuğun bakımı, eğitimi ve korunması için harcama yapma yükümlülüğü velayetten bağımsız olarak ana ve babaya yüklenmiştir. Zira bu yükümlülük velayetten değil soybağından doğan bakım yükümlülüğüdür². Bakım yükümlülüğü evlilik birliği içerisinde olduğu gibi ayrılık veya boşanmanın söz konusu olduğu durumlarda boşanmadan sonra da devam eder. Diğer yandan, velayet hakkı ana veya babadan ya da her ikisinden kaldırılrsa dahi çocuğun bakım ve eğitim giderlerini karşılama yükümlülüğü devam eder³.

* Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi Hukuk Bilimleri Anabilim Dalı, E Posta: akaraca@atu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4806-0171.

1 **Ruhi**, Canan/ **Ruhi**, Ahmet Cemal: Nafaka Hukuku, 4. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2021, s. 64; **Arat**, Ayşe, "Medeni Kanun'da Velayetin Kaldırılması Tedbiri ve Bu Tedbirin Uygulanması", *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 11, S. 2, s. 276; **Feyzioğlu**, Feyzi: Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 1986, s. 503; Koçoğlu, Safa: Boşanmanın Çocuk Açısından Sonuçları, Beta Yayınevi, İstanbul, 2018, s. 27; **Suata**, İlay Zeynep: Çocuk Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2021, s. 61; **Özer Taşkın**, Özden: "Velayet Hakkının Kullanılması, Velayetin Değiştirilmesi", *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S.1, 2020, s. 241; **Sağlam**, İpek: Turkish Family Law, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022, s. 198 vd.

2 **Serozan**, Rona: Çocuk Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2005, s. 112; **Öztan**, Bilge: Aile Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara 2015, s. 1009; **Bozovalı**, Haluk: Mevzuattaki Son Değişikliklerle Öğretide ve Uygulamada Türk Medeni Hukukunda Bakım Nafakaları, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul 1990, s. 5; **Birinci Uzun**, Tuba: "Eğitime Devam Eden Ergin Çocuğa Ödenen Nafakanın Bazı Yargıtay Kararlarında Yardım Nafakası Olarak Nitelendirilmesi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 20, S. 2, 2018, s. 92.

3 **Akıntürk**, Turgut/**Ateş**, Derya: Aile Hukuku, 2. Cilt, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021, s. 400.

KAYNAKÇA

- Akıntürk**, Turgut/**Ateş**, Derya: Aile Hukuku, 2. Cilt, 23. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Aras**, Bahattin: “Anlaşılabilir Boşanma Davalarında Tarafların Tazminat ve Nafaka Taleplerinin Karara Bağlanması”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 5, S. 47, 2010, s. 73-87.
- Arat**, Ayşe, “Medeni Kanun’da Velayetin Kaldırılması Tedbiri ve Bu Tedbirin Uygulanması”, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 2, s. 275-296
- Atar**, Eray Aksın: “Nafakadan Feragat”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.22, S. 3, Aralık 2016, s. 251-267.
- Aydın Ünver**, Tülay: “Yargıtay Kararları Işığında İştirak Nafakası”, Türk Medeni Kanunu Hükümlerinin Çocuk Hakları ile Uyumlaştırılması (Editörler: Aslı Makaracı Başak, Seda Öktem Çevik, Gülen Sinem Tek), Seçkin Yayıncılık, 2021, s. 199-220.
- Bağdatlı**, Selahattin: Hukuk Sözlüğü, Derin Yayıncılık, İstanbul 2012.
- Baygın**, Cem: Soybağı Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010.
- Birinci Uzun**, Tuba: “Eğitimine Devam Eden Ergin Çocuğa Ödenen Nafakanın Bazı Yargıtay Kararlarında Yardım Nafakası Olarak Nitelendirilmesi”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 20, S. 2, 2018, s. 89-125.
- Bozovalı**, Haluk: Mevzuattaki Son Değişikliklerle Öğretide ve Uygulamada Türk Medeni Hukukunda Bakım Nafakaları, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul 1990.
- Bulut**, Harun: Aile Hukukunda Velayet (Çocukla Kişisel İlişki Kurulması) ve Nafaka Davaları, Beta Yayınları, İstanbul 2007.
- Ceylan**, Ebru: “İştirak Nafakasının Belirlenmesiyle İlgili Seçilmiş Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi”, TBB Dergisi 2017, C.0, S. 133, s. 299-324.
- Demir**, Remzi: “İştirak Nafakasının Miktarının Belirlenmesinde, Çocuğun Üstün Yararı İlkesinin Benimsenmesi, Prof. Dr. Ali Naim İnan Anısına Çocuk Hukuku Armağanı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2022, s. 523-552.
- Doğan**, İzzet: “Türk Medeni Kanununun Düzenlemelerine Göre Tedbir, Yoksulluk Ve İştirak Nafakası”, Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, C. 35, S. 1, s. 59-95.
- Doğancı**, Doğa Ekrem: “İştirak Nafakası Hesaplama Metodları: Türk ve İsviçre Hukuku Karşılaştırmalı Bir İnceleme ve Bazı Öneriler”, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIII, S. 1, 2023, s. 701-817.
- Dural**, Mustafa/ **Öğüz**, Tufan/ **Gümüş**, Mustafa Alper: Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 2020.
- Ergün**, Zafer: Boşanma Davaları, Adil Yayınevi, Ankara 2004.
- Feyzioğlu**, Feyzi: Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 1986.
- Gençcan**, Ömer Uğur: Boşanma, Tazminat ve Nafaka Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2013. (**Gençcan**, Nafaka Hukuku)
- Gençcan**, Ömer Uğur: Velayet Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2015. (**Gençcan**, Velayet Hukuku).

- Güvenç, Özgür:** “Çocuk Mallarının Yönetimi”, Türk Hukukunda Çocuk (Editörler: Ersin Erdoğan, Belkıs Vural Çelenk, Özgün Özyüksel), Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s. 457-506.
- Hamzaçebi, Mehmet:** “Türk Medeni Kanununa Göre Boşanma ve Ayrılık Hallerinde Tedbir, Yoksulluk ve İştirak Nafakası”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 3-4, 2002, s. 23-48.
- Hegnauer, Cyril:** BK- Berner Kommentar Band/Nr. II/2/2/1, Die Gemeinschaft der Eltern und Kinder, Kommentar zu Art. 270-275 (mit Supplement); Die Unterhaltspflicht der Eltern, Kommentar zu Art. 276-295 ZGB.
- İnal, Nihat:** Boşanma ve Nafaka Davaları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Karaca Öz, Ayşe:** “Evli Olmayan Kişinin Tek Başına Evlat Edinmesi”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 26, S. 3, 2022, s. 253-274.
- Kaşak, Fahri:** “İştirak Nafakası”, Türk Hukukunda Çocuk (Editörler: Ersin Erdoğan, Belkıs Vural Çelenk, Özgün Özyüksel), Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s. 373-408.
- Kılıkçier, Onur:** Boşanma ve Nafaka Rehberi, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- Koçoğlu, Safa:** Boşanmanın Çocuk Açısından Sonuçları, Beta Yayıncılık, İstanbul 2018.
- Kurt, Ekrem:** “Boşanma Davasında Hâkimin Alacağı Geçici Önlemler”, Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi, S. 1, 2013, s. 97-109.
- Özdemir, Hayrunnisa/Ruhi, Ahmet Cemal:** Çocuk Hukuku (Ders Kitabı), 4. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021. (Çocuk Hukuku Ders Kitabı)
- Özdemir, Hayrunnisa/Ruhi, Ahmet Cemal:** Çocuk Hukuku ve Çocuk Hakları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016. (Çocuk Hukuku ve Çocuk Hakları)
- Özdemir, Hayrunnisa:** “Yargıtay Kararları Işığında Türk Medeni Hukukunda Yardım Nafakası, Terazi Hukuk Dergisi, C. 9, S. 100, 2014, s. 65-78.
- Özer Taşkın, Özden:** “Velayet Hakkının Kullanılması, Velayetin Değiştirilmesi”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S.1, 2020, s. 239-262.
- Öztan, Bilge:** Aile Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara 2015.
- Özüğür, Ali İhsan:** Nafaka Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015.
- Peker, Betül:** Tedbir Nafakası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Roelli, Bruno/ Meuli Lehni, Roswitha:** CHK- Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Personen- und Familienrecht inkl. Kindes- und Erwachsenenschutzrecht (Herausgeber: Peter Breitschmid, Alexandra Rumo-Jungo), Art. 1-456 ZGB, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich/Basel/Genf 2012.
- Ruhi, Canan/ Ruhi, Ahmet Cemal:** Nafaka Hukuku, 4. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2021.
- Sarı Fidan, Özlem:** “Karşılaştırmalı Hukuk Perspektifinden Babalık Karinesi”, Adalet Dergisi, S. 70, 2023/1, s. 121-143.
- Serozan, Rona:** Çocuk Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2005.
- Sağlam, İpek:** Turkish Family Law, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Sırma, Özgecan:** Yoksulluk ve İştirak Nafakası, Platon Plus Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Suata, İlay Zeynep:** Çocuk Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.

- Tekin**, Helin Neval: Anlaşmalı Boşanma, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- Tutumlu**, Mehmet Akif: Boşanma Yargılaması Hukuku, Cilt 1, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2005.
- Türkmen**, Ahmet: “Eğitim Nafakası (TMK md. 328/II)”, Yaşar Üniversitesi Dergisi, C.8, Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan Özel Sayısı, 2013, s. 2707-2767.
- Wullschleger**, Stephan: Scheidung, FamKomm (Herausgeber: Ingeborg Schwenzer), Stämpfli Verlag, Berlin 2005.
- Yazıcı**, Burçin: İcra ve İflâs Hukukunda Nafaka Alacağı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- Yücel**, Sevtap. “Yargıtay Kararları Işığında Anlaşmalı Boşanma Davası Sonrasında Nafaka ve Tazminat Talepleri”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. IV, S.1, 2018, s. 239-257.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

- Kazancı İçtihat Bankası, www.kazancı.com.tr
- Legalbank, <https://legalbank.net/>
- Lexpera, www.lexpera.com
- Swisslex, <https://www.swisslex.ch/>

SOYBAĞININ KURULMASI

Doç. Dr. Selin SERT SÜTÇÜ*

I. SOYBAĞININ TANIMI VE KURULMASI

Soybağı, genel anlamıyla çocukla anne ve baba arasındaki bağı anlatmak için kullanılmaktadır¹. Soybağı öğretide geniş ile dar anlamda olmak üzere iki şekilde ifade edilmektedir². Geniş anlamda soybağı “birbirinden üreyen kişiler arasındaki hukuki bağlanma” anlamına gelen ve baskın görüşe göre bir kimse- nin ana babası, büyükannesi büyükbabası ile onların da ana-babalariyla olan bağlantılarını anlatmaya yarayan üst kavramdır³. Dar anlamda soybağı ise bir kimse ile ana babası ve çocuğu arasındaki kan bağıını ifade etmek için kullanılmaktadır. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, Aile Hukuku kitabında düzenlenen soybağı kurumu da dar anlamda soybağıını esas almıştır⁴.

Türk Medeni Kanunu soybağıının kurulmasında kan bağı esasını veya evlat edinme ilişkisinin kurulması olmak üzere iki yöntem kabul etmiştir. Kanun koyucunun kan bağı esasına dayanan soybağı ilişkisi ile evlat edinme yoluyla soybağıının kurulması ilişkisini düzenlerken ikisinin arasındaki farklılıkları da

* Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı, selinnsert@akdeniz.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7483-6394.

1 **Dural**, Mustafa/ **Öğüz**, Tufan/ **Gümüş**, Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku, 18. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2023, s. 282; **Erdem**, Mehmet/ **Makaracı Başak**, Aslı: Aile Hukuku, 1. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022, s. 332; **Zeytin**, Zafer/ **Ergün**, Ömer: Türk Medeni Hukuku, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013, s. 195; **Yılmaz**, Süleyman: Medeni Hukuk, C.III, Aile Hukuku, 1. Bası, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2023, s. 435; **Ruhi**, Ahmet Cemal: Nüfus ve Soybağı Davaları, 1.Bası, Adalet Yayınevi, Ankara 2021, s. 591.

2 **Baygın**, Cem: Soybağı Hukuku, 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010, s. 1 dn. 1; **Baygın**, Cem: “Kan Bağına Dayanan Soybağı”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2002, C.VI, S. 1-4, s. 256; **Hatemi**, Hüseyin: Aile Hukuku, 7. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 139.

3 **Kırkbeşoğlu**, Nagehan: Soybağı Alanında Biyoetik ve Hukuk Sorunları, 1. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2006, s. 8; **Serozan**, Rona: Çocuk Hukuku, 2. Basıdan Tıpkı Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017, s. 143; **Baygın**, Soybağı Hukuku, s. 1, yazar geniş anlamda soybağıının Batı dillerindeki düz çizgi kan hısımlığıını ifade ettiğini belirtmektedir; **Acabey**, Beşir: Soybağı Kurulması Genel Olarak Sonuçları Özellikle Evlilik Dışında Doğan Çocukların Mirasçılığı, 1. Bası, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir 2002, s. 5; **Paksoy**, Gülnihal: “Soybağıının Reddi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Y. 2011, S. 97, s. 354; **Gençcan**, Ömer Uğur: 743 ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’na göre Soybağıının Kurulması, Reddi, Düzeltilmesi, İtiraz Davaları ve Soybağıının Hükümleri, 1. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s. 197; **Erlüle**, Fulya: “Babalık Karinesi”, Prof. Dr. Hüseyin Hatemi’ye Armağan, C.1, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2009, s. 685, dn. 1.

4 **Baygın**, Soybağı Hukuku, s. 2; **Kırkbeşoğlu**, s. 8; **Acabey**, s. 6; **Gençcan**, s. 32-33; **Serozan**, s. 86; **Dural/Öğüz/ Gümüş**, s. 283.

KAYNAKÇA

- Abik**, Yıldız: Kadının Soyadı ve Buna Bağlı Olarak Çocuğun Soyadı, 1. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2005.
- Acabey**, Beşir: Soybağı Kurulması Genel Olarak Sonuçları Özellikle Evlilik Dışında Doğan Çocukların Mirasçılığı, 1. Bası, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir 2002.
- Akıntürk**, Turgut/ **Ateş**, Derya: Aile Hukuku, 23. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Akkayan Yıldırım**, Ayça: “Evlilik Dışı Çocuğun Soyadı ve 02.07.2009 Tarih 2005/114 Esas 2009/105 Karar Sayılı Anayasa Mahkemesi Kararının Bu Bağlamda Değerlendirilmesi”, Prof. Dr. Rona Serozan’a Armağan, 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, C.1, İstanbul 2020, ss. 69-89.
- Aksoy Dursun**, Sanem: “Soybağı Davalarındaki Hak Düşürücü Sürelere İlişkin Anayasa Mahkemesi Kararlarının Değerlendirilmesi”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 76, S. 2, 2018, ss. 393-416.
- Altunkaya**, Mehmet: “Türk Özel Hukukunda Evlilik Dışı Doğan Çocukların Hukuki Durumu”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2001, C. 9, S. 1, ss. 389-434.
- Antalya**, Gökhan: “Soybağının Reddine İlişkin Dava Sürelerinin Haklı Sebep Uzaması”, *Legal Hukuk Dergisi*, C. 3, S. 27, Y. 2005, ss. 1009-1013.
- Ateş**, Derya: “İsviçre Hukukundaki Gelişmeler Işığında Ana Babanın Ergin Çocuğun Bakım ve Eğitim Giderlerini Karşılama Yükümlülüğü”, *TAAD*, S. 47, Y. 2021, ss. 179-214.
- Aydın-Ünver**, Tülay: “Soybağının Reddi Davasında Hak Düşürücü Sürenin Haklı Sebep Uzaması”, *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 8, S. 1, Y. 2022, ss. 43-76.
- Aydoğdu**, Murat: Çağdaş Hukuki Gelişmeler Işığında Evlat Edinme, 1. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- Aytaç**, Mehlika: “Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlat Edinme Konusunda İşbirliğine Dair Lahey Sözleşmesi Hakkında İnceleme”, *Adalet Dergisi*, Y. 94, S. 14, 2003, ss. 34-65.
- Baş Süzel**, Ece/ **Kurtulan**, Gökçe: “Çocuğun Soyadına İlişkin Anayasa Mahkemesi Kararının İncelenmesi”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 10, S. 135-136, Y. 2015, ss. 77-90.
- Bauder**, Harald: “Domicile Citizenship, Human Mobility and Territoriality”, *Progress in Human Geography*, 2014, Vol. 38 (1), ss. 3-177.
- Baygın**, Cem: “Kan Bağına Dayanan Soybağı”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2002, C. VI, S. 1-4, ss. 255-284. (Kan Bağı)
- Baygın**, Cem: Soybağı Hukuku, 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010. (Soybağı Hukuku)
- Baysal**, Başak: “Çocuğun Kökenini Öğrenme Hakkı”, Prof. Dr. Rona Serozan’a Armağan, 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010, ss. 493-533.
- Birinci Uzun**, Tuba: “Erginlerin veya Kısıtlıların Evlat Edinilmesinde Evlat Edinenin Altsoyunun Açık Muvafakatinin Bulunması Koşulu”, *DEÜHFD*, C. XIX, Özel Sayı (Prof. Dr. Şeref Ertaş Armağanı), 2017, ss. 535-572. (Açık Muvafakat)

- Birinci Uzun**, Tuba: "Aile Soyadı Çıkmazı-Anayasa Mahkemesi'nin Çocuğun Soyadı Velayeti Kendisine Bırakılan Annesi Tarafından Değiştirilmesi Hakkındaki 25 Haziran 2015 Tarihli ve 2013/3434 Başvuru Sayılı Kararının İncelenmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, 2016, ss. 99-138. (Aile Soyadı)
- Büchler**, Andrea/ **Ryser**, Nadine: "Das Recht des Kindes auf Kenntnis seiner Abstammung", *FamPra.ch* 1, S. 1 (2009), ss. 1-22.
- Demir**, Mehmet: "Bazı Ülke Yasaları ile Karşılaştırmalı Olarak Evlat Edinmenin Yasal Koşulları", *AÜFHD*, C. 52, S. 3, Y. 2003, ss. 253-274.
- Demirbaş**, Feride: "Baba ile Çocuk Arasındaki Soybağına İlişkin Davalarda Davacı Olabilecek Kişiler", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 22, S. 3, 2018, ss. 3-36.
- Doğan**, Vahit: *Türk Vatandaşlık Hukuku*, 18. Bası, Savaş Yayınları, Ankara 2022.
- Dönmez**, Zeynep: "Kökeninin Tespiti Talebinin Temel Haklarla İlişmesine İlişkin Bir Değerlendirme", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Y. 2018, S. 36, ss. 171-196.
- Dural**, Mustafa/ **Öğüz**, Tufan/ **Gümüş**, Mustafa Alper: *Türk Özel Hukuku*, Cilt III, Aile Hukuku, 18. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2023.
- Dursun**, Esra: *Türk Medeni Hukukunda Kadın ve Çocuğun Soyadı*, 1. Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2018.
- Erdem**, **Bahadır**: *Türk Vatandaşlık Hukuku*, 8. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Erdem**, Mehmet/ **Makaracı Başak**, Aslı: *Aile Hukuku*, 1. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Erlüle**, Fulya: "Babalık Karinesi", Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan, C. 1, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2009, ss. 685-696.
- Erlüle**, Fulya: "Çocuk ile Kişisel İlişki Kurulması", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 16, S. 3-4, ss. 217-248.
- Ertaş**, Şeref: "Yeni Medeni Kanunumuzda Velinin Çocuk Malları Üzerindeki Tasarruf Yetkisi", Prof. Dr. Ünal Narmanlıoğlu' na Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Cilt: 9, Özel Sayı, ss. 391-398, Y. 2007, http://hukuk.deu.edu.tr/dosyalar/dergiler/dergimiz9_ozel/sertas.pdf.
- Genç Arıdemir**, Arzu: "Tanıma Yoluyla Kurulan Soybağı", Prof. Dr. Zahit İmre'ye Armağan, 1. Bası, Der Yayınları, İstanbul 2009, ss. 1-37.
- Gençcan**, Ömer Uğur: 743 ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'na göre Soybağının Kurulması, Reddi, Düzeltilmesi, İtiraz Davaları ve Soybağının Hükümleri, 1. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Grassinger**, Gülçin Elçin: "Çocuğun Menfaati Gereği Görüşünün Alınmaması Gereken Durumlar", Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010, ss. 823-846.
- Grassinger**, Gülçin Elçin: *Türk Medeni Kanunu'nda Yer Alan Velayet Hükümleri Kapsamında Küçüğün Kişi Varlığının Korunması İçin Alınacak Tedbirler*, 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2009.
- Hatemi**, Hüseyin: *Aile Hukuku*, 8. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.
- İmamoğlu**, S. Hülya: "Çocuğun Kişiliğinin Ana Babaya Karşı Korunması", *AÜFHD*, C. LIV, S. 2, ss. 183-216.

- Kaya**, Cengiz: Türk Hukukunda Evlat Edinme, 1. Bası, Beta Yayıncılık, Ankara 2009.
- Kılıçoğlu**, Ahmet M.: Medeni Kanun'unuzun Aile- Miras- ve Eşya Hukuku'nda Getirdiği Yenilikler, 1. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2014.
- Kılıçoğlu**, Ahmet: Aile Hukuku, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2022 (Aile Hukuku).
- Kırkbeşoğlu**, Nagehan: "28.02.2008 Tarihli İsviçre Federal Mahkemesi Kararının (BGE 134 III 241) Çevirisi ve Kökenini Öğrenme Hakkı ile İlgili Genel Bir Değerlendirme", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Y. 7, S. 24, 2016, ss. 199-223.
- Kırkbeşoğlu**, Nagehan: Soybağı Alanında Biyoetik ve Hukuk Sorunları, 1. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2006.
- Kızır**, Mahmut: "Türk Hukukunda Evlat Edinme", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 17, S. 1, Y. 2004, ss. 151-184.
- Körber**, Sandro/ **Steinegger**, Heidi: "Zu wissen, von wem man abstammt, ist mehr als ein Grundrecht", *FamPra.ch* 1, S. 59 (2020), ss. 60.
- Köroğlu**, Emre: "Tanıma Yoluyla Kurulan Soybağının İrade Bozukluğu Hallerinden Korkutma Sebebiyle İptali", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 30, S. 1, 2022, ss. 89-122.
- Kutoğlu**, Tuba: "Türk Mevzuatında ve İçtihatlarında Babalık Hükümü", *DEÜHFD*, C. 12, Y. 2010, s. 945-984.
- Nomer**, Ergin: Türk Vatandaşlık Hukuku, 30. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2023.
- Oktay Özdemir**, Saibe/ **Tek**, Gülen Sinem: "Türk Hukukunda Tıp Bilimindeki Gelişmelerin Soybağına Etkileri", Prof. Dr. Mustafa Dural'a Armağan, 1. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2013, ss. 909-931.
- Oktay Özdemir**, Saibe: "Boşanma Davalarında Çocuklara İlişkin Kararlar Bakımından Çocuğun Dinlenme Hakkı", Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan, II. Cilt, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2009, ss. 1219-1242.
- Öcal Apaydın**, Bahar: "Son Yargı Kararları Işığında Kadının Soyadı Meselesi Çözümüne Kavuşturulmuş Mudur?", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 2, Y. 2015, ss. 425-458.
- Öz**, Turgut: "Soybağının Reddi Davasında İspat ve Süreler", Medeni Hukuk Alanındaki Güncel Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi Sempozyumları, C. II, Aile Hukuku, Nisan 2017, 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, ss. 319-346.
- Özcan Büyüktanır**, Burcu G.: Çocuğun Kişilik Hakkı ve Çocuğun Kişilik Hakkının Hukuka Aykırı Fillere Karşı Korunması, 1. Bası, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- Özcan**, Didem: "Evlat Edinmede Rıza", *İÜHFMD*, C. LXXV, S. 2, Y. 2017, ss. 707-721.
- Özdemir**, Hayrunnisa/ **Ruhi**, Ahmet Cemal: Çocuk Hukuku, 4. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Özdemir**, Hayrunnisa: "Çocuk Mallarının Yönetimi, Kullanılması, Harcanması ve Korunması", *GÜHFD*, C. XVII, Y. 2013, S. 3, ss. 81-106.
- Özen**, Burak: "Soyadının Soybağı Yoluyla Kazanılması ve Bu Yolla Kazanılan Soyadında Değişiklik Yapılması", *MÜHFHAD*, C. 16, S. 3-4, Y. 2010, ss. 171-196.
- Öztan**, Bilge: Aile Hukuku, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2015.

- Paksoy**, Gülnihal: “Soybağının Reddi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Y. 2011, S. 97, ss. 353-376.
- Reyhani Yüksel**, Sera: Velayet Hakkının Anayasal Sınırları, 1. Bası, Legal Yayıncılık, Erzincan 2016.
- Ruhi**, Ahmet Cemal: Nüfus ve Soybağı Davaları, 1. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- Sagiri**, Yasin: “Babalık Davası”, *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 3, S. 2, Aralık 2017, ss. 55-72.
- Serdar**, İlknur: “Kişisel İlişki Kurma Hakkı”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 9, Y. 2007, ss. 739-781.
- Serozan**, Rona: “Soybağı Hukuku Üzerine Çeşitlemeler”, Prof. Dr. Bilge Öztan’a Armağan, 1. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2008, ss. 759-777.
- Serozan**, Rona: Çocuk Hukuku, 2. Basıdan Tıpkı Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.
- Sert Sütçü**, Selin: “Yurtdışında Üniversite Eğitimi Gören Ergin Çocuğun Öğrenimi İçin Yararlandığı Burs ve Ödemelerin Geri Ödenmesi Meselesinin Türk Medeni Kanunu’nda Düzenlenen Eğitim Nafakası Hakkı Hükümleri ile Birlikte Değerlendirilmesi”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 9, S. 2, Y. 2018, ss. 499-526.
- Sıpka**, Şükran: “Medeni Kanun’a Göre Büyükanne ve Büyükbabalar ile Torunlar Arasındaki Hukuksal İlişkiler”, Prof. Dr. Zahit İmre’ye Armağan, 1. Bası, Der Yayınları, İstanbul 2009, ss. 399-409.
- Tokuş**, Aylin: Evlilik Birliğinin Boşanma ile Sona Ermesi Durumunda Birlikte Velayet, 1. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Tuncer Kazancı**, İdil: “Hukukî Dinlenilme Hakkı ve Çocuğun Katılma Hakkı Bağlamında Yargılamada Çocuğun Dinlenilmesi”, *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2023, C. 9, S. 1, ss. 57-80.
- Turan Başara**, Gamze: “Çocuğun Biyolojik Ana- Babasını Öğrenme Hakkı”, Evrensel Hukuk İlkeleri Işığında Türk Medeni Hukukunda Değişimler Sempozyumu, 1. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016, ss. 265-283.
- Turanboy**, Kürşat Nuri: “Ana ve Babanın Çocuk Mallarını Kullanma ve Sarf Etmek Hakkı”, Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, C. 2, 1. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2010, ss. 2122-2139.
- Turgut**, Turhan/ **Tanrıbilir**, Feriha Bilge: Vatandaşlık Hukuku, 4. Bası, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2017.
- Türkmen**, Ahmet: “Eğitim Nafakası”, *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, Prof. Dr. Aydın Zevkliler Armağanı, C. 8, Y. 2013, ss. 2707-2764.
- Yılmaz**, Canan: Velayet Hukuku, 1. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023 (Velayet Hukuku).
- Yılmaz**, Süleyman: Medeni Hukuk, C. III, Aile Hukuku, 1. Bası, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Zevkliler**, Aydın/ **Acabey**, Beşir/ **Gökyayla**, Emre: Zevkliler Medeni Hukuk, 6. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1999.
- Zeytin**, Zafer/ **Ergün**, Ömer: Türk Medeni Hukuku, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013.

TÜRK MEDENİ KANUNU'NA GÖRE KÜÇÜKLERİN EVLAT EDİNİLMESİ

*Doç. Dr. A. Özge YENİCE CEYLAN**

I. EVLAT EDİNME KURUMUNUN AMACI

Evlât edinme kurumu sayesinde, biyolojik olarak çocuk sahibi olamayan kişiler, yapay bir soybağı kurmak suretiyle çocuk sahibi olabilmek ve mirasçı bırakabilme imkânına kavuşmaktadır. Böylece evlat edinilen çocuklar, aile ilişkisi içerisinde bakılmakta ve yetiştirilmektedir¹.

Evlât edinme kurumu, çocuksuz veya istediği sayıda çocuk sahibi olmamış kişilerin çocuk özlemini giderebilmelerine imkân sağlamaktadır. Çocuksuz ailelerde evlat edinme yoluyla evlilik birliği ayakta kalmakta, kimsesiz veya bakıma muhtaç çocuklar sıcak bir aile ortamına kavuşabilmekte, çocuğun psikolojik gelişimine katkı sağlanmakta, aile ortamına kavuşan çocuklar topluma yararlı insanlar olarak yetiştirilebilmekte ve suç işleme olasılığı azalmaktadır².

Evlât edinme kurumunun, belirtilen faydaları yanında, evlat edinen ve onun mirasçıları ile evlatlık için bazı sakıncaları da vardır. Evlat edinme, mirasçılardan miras kaçırma aracı olarak kullanılmış olabilir³. Evlatlığı ucuz bir hizmetçi veya uşak olarak kullanmak amacı söz konusu olabilir⁴. Bu gibi sakıncaları gidermek amacıyla, evlat edinme, hukukumuzda çocuğun yüksek yararını dikkate alarak ve detaylı bir şekilde düzenlenmiştir. Evlat edinmede asıl amaç çocuk sevgisi ve arzusunun tatmini olup bu kurumdan, kanuni mi-

* Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı, oyenice@cu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3701-4732.

1 **Külahçı**, Şölen: "Türk Hukuku'nda ve KKTC Hukuku'nda Küçüklerin Evlat Edinilmesi", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 19, Sayı: 2, Yıl: 2013, s. 1208.

2 **Külahçı**, Şölen: KKTC Özel Hukuku Cilt 1 Aile Hukuku (Türk Hukuku ile Karşılaştırmalı), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020, (Aile Hukuku), s. 180, 181. Benzer yönde bkz. **Vatanserver Öztürk**, Müge: "Türk Hukukunda Evlat Edinme Müessesesinin Tarihi Gelişimi", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, Yıl: 2023, Sayı: 2, s. 334.

3 **Aydoğdu**, Murat: Çağdaş Hukuki Gelişmeler Işığında Evlat Edinme, Adalet Yayınları, Ankara 2010, s. 61-62; **Kaya**, Cengiz: Türk Hukuku'nda Evlat Edinme, Beta Yayınları, İstanbul 2009, s.7; **Şipka**, Şükran: "4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "Evlât Edinmeye İlişkin Hükümlerinin İncelenmesi", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt: 57, Sayı: 1-2, Yıl: 1999, s. 301-322, s. 305.

4 **Vatanserver Öztürk**, s. 334.

verilir" hükmüyle evlat edinmeyle ilgili davanın üç aşamadan oluştuğunu belirtmektedir. Bu aşamalar dava, araştırma, dinleme ve görüş alma olarak adlandırılmaktadır⁹⁹.

Dava sonucunda, evlat edinme aracılığıyla yeni bir soybağı ilişkisi kurulmaktadır. Bu nedenle, dava kurucu yenilik doğuran bir dava, mahkeme kararı da inşai nitelikli bir karardır¹⁰⁰. Yargıtay da mahkeme kararından sonra yapılan nüfusa tescil işleminin bildirici nitelikte olduğunu, asıl olanın mahkeme kararı olduğunu hükme bağlamış ve böylece mahkeme kararının inşai nitelikli olduğunu dolaylı olarak belirtmiştir¹⁰¹.

KAYNAKÇA

Basılı Kaynaklar

- Akyüz, Emine:** "Evlat Edinmeye İlişkin Uluslararası Sözleşmeler, Çağdaş Hukuk Sistemleri ve Türk Medeni Kanunu", Prof. Dr. Hamide Topçuoğlu'na Armağan, Ankara 1995.
- Arpacı, Şaziye Emel:** "Türk Medeni Kanunu'na Göre Evlat Edinme ve Kardeşin Evlat Edinilmesi", *İstanbul Barosu Dergisi*, Cilt: 90, Sayı: 2, Yıl: 2016, s. 165-167.
- Ataay, Aytekin:** "Eşinin Evlâd Edinmesine Onamını Bildirmesi Gereken Öteki Eşin Ayırt Etme Gücünden (Temyiz Kudretinden) Yoksunluğu", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt: 38, Sayı: 1-4, Yıl: 1973, (439-443), İstanbul, 1973.
- Aydoğdu, Murat:** Çağdaş Hukuki Gelişmeler Işığında Evlat Edinme, Adalet Yayınları, Ankara 2010.
- Aydos, Oğuz Sadık:** "Yeni Medeni Kanuna Göre Evlat Edinme", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 2, Yıl: 2000, Ankara 2000, (sayfa numarası bilgisi olmadığından, sayfa atıfları 1-23 olarak yapılmıştır).
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/789893> (Erişim: 15.10.2023).
- Baygın, Cem:** "Evlat Edinmenin Koşulları", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2003, C. VII, S.3-4, (s. 591-626), Erzincan, 2003.
- Belen, Herdem:** Yeni Medeni Kanun Hükümleri Uyarınca Evlat Edinme, Beta Yayınları, İstanbul 2005.
- Demir, Mehmet:** "Bazı Ülke Yasaları ile Karşılaştırılmalı Olarak Evlat Edinmenin Yasal Koşulları", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.52, S. 3, Y. 2003, (s. 253-274), Ankara, 2003.
- Dural, Mustafa / Öğüz, Tufan / Gümüş, Alper:** Türk Özel Hukuku – Aile Hukuku, Cilt: III, Filiz Kitabevi, İstanbul 2011.
- Işık, Mehmet:** Yeni Türk Medeni Kanun Hükümlerine Göre Evlat Edinme, Adalet Yayınevi, Ankara 2005.

⁹⁹ Aydoğdu, s. 445; Külahçı, s. 1226.

¹⁰⁰ Aydoğdu, s. 447; Belen, s. 7; Dural / Öğüz / Gümüş, s. 500.

¹⁰¹ Y. HGK., 29/05/2002, E.2002/2-441, K. 2002/433. (www.lexpera.com.tr).

- Kaleli, Şakir**, “Evlat Edinmenin Koşulları”, *Yargıtay Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 1, Yıl: 1979, s. 65-80.
- Kaya, Cengiz**: Türk Hukuku’nda Evlat Edinme, Beta Yayınları, İstanbul 2009.
- Kılıçoğlu, Ahmet**: Medeni Kanunumuzun Aile- Miras- Eşya Hukukuna Getirdiği Yenilikler, Turhan Kitabevi, Ankara 2003.
- Külahçı, Şölen**: “Türk Hukuku’nda ve KKTC Hukuku’nda Küçüklerin Evlat Edinilmesi”, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 19, Sayı: 2, Yıl: 2013, s. 1209-1228.
- Külahçı, Şölen**: KKTC Özel Hukuku Cilt 1 Aile Hukuku (Türk Hukuku ile Karşılaştırma-1), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020. (Aile Hukuku).
- Özcan, Didem**: “Evlat Edinmede Rıza”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt: 75, Sayı: 2, Yıl 2017, (s. 707 – 722), İstanbul, 2017.
- Özmen, İsmail**: Evlat Edinme Davaları, Kartal Yayınevi, Ankara 2004.
- Öztan, Bilge**: Aile Hukuku, 5. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2004.
- Ruhi, Cemal Ahmet**: Türk Hukukunda Evlat Edinme ve Evlat Edinme ile İlgili Yabancı Mahkeme Kararlarının Türkiye’de Tanınması, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003.
- Şıpka, Şükran**: “4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu’nun “Evlat Edinmeye İlişkin Hükümlerinin İncelenmesi”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt: 57, Sayı: 1-2, Yıl: 1999, s. 301-322.
- Tekinay, Selahattin Sulhi**: Türk Aile Hukuku, 7. Baskı, Filiz Yayınları, İstanbul 1990.
- Vatansever Öztürk, Müge**: “Türk Hukukunda Evlat Edinme Müessesesinin Tarihi Gelişimi”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, Yıl: 2023, Sayı: 2, s. 313-355.
- Velidedeoğlu, Veldet Hıfzı**: Türk Medeni Hukuku, Cilt II, Cüz 1, Aile Hukuku, 4. Bası, İstanbul 1960.
- Yalman, Süleyman**: “Evlat Edinmede Rıza”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 2, Yıl: 2004, (sayfa numarası bilgisi olmadığından, sayfa atıfları 1-16 olarak yapılmıştır). <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/789843>. (E.T. 05.09.2023).
- Yünlü, Semih / Tekben, Tuğçe**: “Erginlerin veya Kısıtlıların Evlat Edinilmesi”, Prof. Dr. Necla Giritlioğlu’na Armağan, (s. 564-569), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.

ÇEVİRİMİÇİ KAYNAKLAR

- www.fedlex.data.admin.ch/filestore/fedlex.data.admin.ch/eli/cc/24/233_24_5_233/20210101/de/pdf-a/fedlex-data-admin-ch-eli-cc-24-233_245_233-20210101-de-pdf-a.pdf. (İsviçre Medeni Kanunu güncel Almanca metni) (Erişim: 15.10.2023).
- <https://www.gesetze-im-internet.de/bgb/> (Alman Medeni Kanunu) (Erişim: 15.10.2023).
- www.ilhanhelvacidersleri.com/turk-medeni-kanunu/turk-medeni-kanunu-madde-308.
- www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070721/ (Fransız Medeni Kanunu güncel metin) (Erişim: 15.10.2023).
- www.lexpera.com.tr
- www.resmigazete.gov.tr

TÜRK MEDENİ KANUNU'NA GÖRE ÇOCUĞUN VELAYETİ

Doç. Dr. A. Özge YENİCE CEYLAN*

I. VELAYET HAKKININ TARİHSEL GELİŞİMİ

A. Roma Hukukunda Velayet

Roma Hukukunda Hristiyanlık öncesi dönemde devletin toplum yapısı ataerkil bir mahiyet taşımakta ve *Pater familias* denilen baba, aile üyeleri üzerinde sınırsız bir hâkimiyet yetkisine sahip bulunmaktaydı. *Ius Civile*'ye göre, Eski Roma Döneminde, "*Patria Potestas*" adı verilen¹, mutlak, sınırsız ve hayat boyu devam eden bir baba hâkimiyeti vardı². *Patria potestas*, babaya çocuğun vücut bütünlüğü ve yaşam hakkı üzerinde dahi söz sahibi olma yetkisini veren çok geniş bir velayet ilişkisini ifade etmekteydi³. *Pater familias* denilen aile babası her ailenin başında yer almaktaydı. Bu sistemde baba hâkimiyeti altındaki kişiler hak ehliyetine sahip değildi. Sadece tek bir birey, *pater familias*, "kişi" olarak kabul ediliyor, hak edinebiliyor ve borç altına girebiliyordu⁴. Anne de baba hakimiyeti altında yer aldığından, doğurduğu çocuğu üzerinde velayet hakkına sahip bulunmamaktaydı⁵.

Patria potestas yasal olarak sınırlandırılmış olmasa da örf ve âdete dayalı bazı sınırlandırmalar vardı. Roma'da devlet içinde gelenekleri korumakla görevli olan, *ensor* denilen organlar, aile evlatlarının öldürülmesi, aile evlatlarına eziyet edilmesi, satma hakkının kötüye kullanılması gibi durumlarda aile

* Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı, oyenice@cu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3701-4732.

¹ *Patria potestas*, dar anlamıyla babaya ait olan güç ve baba egemenliğini ifade ederken; geniş anlamıyla ailenin başı olan *Pater familias*'ın, ailesinde yer alan tüm çocukları, torunları, aileye dahil diğer kişiler ve köleler üzerindeki hakimiyetini ifade ediyordu. Bkz. **Doğancı**, Kamil / **Kocakuşak**, Fulya: "Eski Roma Ailesinde Pater Familias ve Patria Potestas Kavramları", Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 16, Sayı: 27, 2014/2, Bursa 2014, s. 233.

² **Ziyan**, Ayşe: Velayet İlişkisi Bağlamında Çocuğun Ebeveyni Tarafından Temsili, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 3; **Karadeniz Çelebican**, Özcan: Roma Hukuku (Tarihi Giriş – Kaynaklar – Genel Kavramlar – Şahsın Hukuku – Hakların Korunması), 3. Bası, Ankara 1986, s. 158.

³ **Kahraman**, Süheyla: Türk Milletlerarası Aile Hukukunda Ortak Velayet, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 6-7.

⁴ **Erlüle**, s. 83.

⁵ **Kahraman**, s. 7.

sadece anne veya babadan birisi sahip iken, bu kişiden velayet hakkı alınır, velayet hakkının diğer ebeveyne verilip verilmeyeceği konusunda bir inceleme yapılır. Çocuğun menfaati gerektiriyor ise, vasi atanır¹⁰⁴. Velayetin kaldırılması çocuğun korunmasına ilişkin tedbirler açısından en ağır olduğu için, ancak son çare olarak başvurulacak bir yoldur.

KAYNAKLAR

BASILI KAYNAKLAR:

- Aksakal, Sultan:** “Boşanmadan Sonra Çocuğun Velayeti”, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (KSÜ) İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1(2003), (167-190), Kahramanmaraş, 2003.
- Akyüz, Emine:** Çocuk Hukuku, Çocukların Hakları ve Korunması, Pegem Akademi, Ankara, 2010.
- Algan, Müberra:** Anayasa Hukukunda Çocuk Hakları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, Haziran 2021.
- Batıgün, Elif Selen:** Milletlerarası Aile Hukukunda Velayet ve Çocuğun Korunması, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş İkinci Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Berki, Şakir:** Türk Medeni Kanunu'nda Velayetin Küçüğün Şahıs ve Malları Bakımından Şumûlü, Ankara, 1970.
- Çatalbaş, İlay:** Türk Medeni Kanunu'nda Velayet ve Ortak Velayet, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Çelikel, Serdar:** Boşanmanın Çocuklara İlişkin Hukuki Sonuçları, Adalet Yayınları, Ankara 2012.
- Çetiner, Selma:** “Velayet Müessesinin Tarihi Gelişimi ve Hukuki Niteliği”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, C. 19, Özel Sayı-2017, (25-46), İzmir, 2017.
- Çınar, Ömer:** “Ana ve Babanın Çocuk Mallarını Kullanma Hakkı”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt: LXXI, Sayı: 1, Yıl: 2013, (s. 1355-1364). İstanbul 2013.
- Doğancı, Kamil / Kocakuşak, Fulya:** “Eski Roma Ailesinde Pater Familias ve Patria Potestas Kavramları”, Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 16, Sayı: 27, 2014/2, (233-250), Bursa 2014.
- Erbay, İsmail:** “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Türk Medeni Hukukundaki Velayet Hakkının Kaldırılması (TMK m. 348 vd) Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 2, Yıl: 2012, (s. 11-61), Malatya, Aralık 2012.
- Erlüle, Fulya:** İsviçre Medeni Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler Işığında Boşanmada Birlikte Velayet, Ankara, Yetkin Yayınları, 2019.
- Ertaş, Şeref:** “Yeni Medeni Kanunumuzda Velinin Çocuk Malları Üzerindeki Tasarruf Yetkisi”, Prof. Dr. Ünal Narmanlıoğlu'na Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Cilt: 9, Özel Sayı 2007, (s. 391-398), İzmir 2007.

¹⁰⁴ Erbay, s. 42.

- Grassinger, Gülçin Elçin:** Küçüğün Kişi Varlığının Korunması İçin Alınacak Tedbirler (MK md. 346, md. 347, md.348), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, Ocak 2009.
- Kahraman, Süheyla:** Türk Milletlerarası Aile Hukukunda Ortak Velayet, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, Mart 2019.
- Karadeniz Çelebican, Özcan:** Roma Hukuku (Tarihi Giriş – Kaynaklar – Genel Kavramlar – Şahsın Hukuku – Hakların Korunması), 3. Bası, Ankara 1986.
- Koçhisarlıoğlu, Cengiz:** Boşanmada Birlikte Velayet ve Yasanın Aşılması, Turhan Kitabevi, Ankara, 2014.
- Kurt, Leyla Müjde:** “Boşanma Durumunda Birlikte (Ortak) Velayet”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 2, Yıl: 2018, (s. 157-186), Malatya, 2018.
- Özdemir, Hayrunnisa:** “Çocuk Mallarının Yönetimi, Kullanılması, Harcanması ve Korunması”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XVII, Sayı: 3, Yıl: 2013, (s. 81-105), Ankara 2013.
- Öztan, Bilge:** Aile Hukuku, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015.
- Ruhi, Canan / Ruhi, Ahmet Cemal:** Velayet Hukuku (En Son Bölge Adliye Mahkemesi ve Yargıtay Kararları ile), Seçkin Yayıncılık, Ankara, Eylül 2017.
- Ruhi, Ahmet Cemal:** Birlikte Velayet Kurumu ve Birlikte Velayete İlişkin Yabancı Mahkeme İlamlarının Tanınması ve Tenfizi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.
- Sarı, Suat:** “Evlilik Birliğinde Ana ve Babanın Velayeti Birlikte Kullanması”, Legal Hukuk Dergisi, Sayı: 49, Ocak 2007, (s. 83-94), İstanbul 2007.
- Serozan, Rona:** Çocuk Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017.
- Taşatan, Caner:** “Velayetin Değiştirilmesi”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 28, Sayı: 1, Yıl: 2022, (s. 1334-1353), İstanbul, 2022.
- Turgut, Cemile:** “Türk Medeni Kanunu, Çocuk Hakları Sözleşmesi ve AİHM Kararları Işığında Velayet Altındaki Çocuğun Eğitim Hakkı”, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 133, Ankara Eylül 2017, (s. 22-31).
- Usta, Sevgi:** Çocuk Hakları ve Velayet, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- Ziyan, Ayşe:** Velayet İlişkisi Bağlamında Çocuğun Ebeveyni Tarafından Temsili, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.

ÇEVİRİMİÇİ KAYNAKLAR

- www.lexpera.com.tr
- www.mevzuat.gov.tr
- https://www.nvi.gov.tr/kurumlar/nvi.gov.tr/mevzuat/nufusmevzuat/milletlerarası/DigerSozlesmeler/cocuklarin_velayetine_iliskin_tenfizi_cocuklarin_velayetin_in_jadesine_dair_avrupa_sozlesmesi.pdf (Çocukların Velayetine İlişkin Kararların Tanınması ve Tenfizi ile Çocukların Velayetinin İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi).
- www.resmigazete.gov.tr
- www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-daires%C3%B6zle%C5%9Fme (Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme)

ÇOCUK MALLARI

*Dr. Öğr. Üyesi Seda BAŞ**

I. TARİHSEL SÜREÇ İÇERİSİNDE ÇOCUK MALLARI

A. Roma Hukukunda

Roma hukukunda çocuğun ayrı bir malvarlığı edinmesi söz konusu değildir. Nitekim hak ehliyeti bulunmayan çocuk, *pater familias*'ın egemenliği altında bulunuyordu ve babanın malvarlığına dahildi¹. Aile malvarlığı üzerinde tek hak sahibi de *pater familias* idi. Bununla birlikte, *pater familias*, hukuken kendisine ait olmaya devam etmekle birlikte, çocuklarına "*peculium*" denilen bir miktar sermaye verebilirdi. Bu sermayeye ilişkin hukuki işlemler çocuk tarafından yapılabilirdi. Bu işlemlerden doğan borçlardan dolayı *pater familias*'ın sorumluluğunun sınırını, *peculium*'un değeri belirlemekteydi².

Klasik hukuk döneminden itibaren meydana gelen gelişmeler³, çocuğun bazı malları iktisap edebilmesinin de yolunu açmıştır. Çocuklara miras yoluyla anne tarafından kalan ve *bona materna* denilen malların korunması özellik arz eder. Nitekim bu malların yönetimi de *pater familias*'a aittir. Klasik hukuk sonrası dönemde bu mallar üzerinde *pater familias*'ın tasarruf yetkisi aşamalı bir şekilde sınırlandırılmıştır⁴. *Iustinianus* döneminde ise *pater familias*'ın bu mallar üzerinde hiçbir hak sahibi olmadığı, çocuk hukuki işlem ehliyetine sahip olduğu sürece dilediği gibi tasarruf yetkisinin bulunduğuna yönelik yasal düzenleme getirilmiştir⁵. Çocuğun *pater familias*'a mirasçı olması dolayısıyla sahip olduğu ve babasından kalan mallar anlamına gelen *bona paterna* üzerinde ise; dul kalan annenin yeniden evlenmek istemesi, annenin çocuğa vasi

* İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, seda.bas@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5382-2663.

¹ **Ziegler**, Charles: *Freies Kindesvermögen nach dem Zivilgesetzbuch unter Berücksichtigung der geschichtlichen Entwicklung*, Druck von Robert Noske, Bern 1919, s. 2; **Çelebican**, Özcan Karadeniz: *Roma Hukuku*, 18. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2020, s. 170-171; **Fırat Şimşek**, Ayşe: *Çocuk Mallarının Yönetimi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2004, s. 15.

² **Ziegler**, s. 2-3; **Çelebican**, s. 171.

³ Manus'suz evlenmelerin artması, kan hısımlığı hususundaki yasal düzenlemeler, kadının üzerindeki vesayetin ortadan kalkması, kadının vesayetname düzenleyebilme özgürlüğüne kavuşması gibi gelişmeler, çocuğun da özellikle anneden gelen miras yoluyla mal edinebilmesine imkân tanımıştır. Bu hususta ayrıntılı bilgi için bkz., **Günveren**, Güzide Burcu: *Roma Hukukunda Çocuk*, Filiz Kitabevi, İstanbul 2022, s. 197.

⁴ **Günveren**, s. 200-201.

⁵ **Günveren**, s. 201-202.

KAYNAKÇA

- Affolter-Fringeli, Kurt / Vogel, Urs:** Berner Kommentar, Die elterliche Sorge / der Kinderschutz, Art. 296-317 ZGB - Das Kindesvermögen, Art. 318-327 ZGB - Minderjährige unter Vormundschaft, Art. 327a-327c ZGB Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Stämpfli Verlag AG, 2016.
- Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya:** Türk Medeni Hukuku – Aile Hukuku, 23. Bası, Beta Yayıncılık, Ankara 2021.
- Akyüz, Emine:** Çocuk Hukuku, 4. Baskı, Pegem Akademi, Ankara 2015 (Çocuk Hukuku).
- Akyüz, Vecdi:** “Kur’an ve Sünnette Ebeveyn ve Çocuk Hakları”, Kur’an ve Sünnete Göre Temel İnsan Hakları, Tartışmalı İlimi Toplantı, İstanbul 2014.
- Albayrak, Süleyman:** “Çocuğun Serbest Malları”, *SÜHFD*, C. 26, S. 2, 2018, ss. 443-471.
- Altınkan, Onur:** “Ana ve Babanın Çocuk Mallarına İlişkin Tasarruf İşlemi Yapmaları Konusunda Hukuk Durum”, *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 11, S. 1, 2021, ss. 63-128.
- Altunkaya, Mehmet:** “Çocuğun Mallarının Yönetimi ve Kullanma Hakkı”, Prof. Dr. Fikret Eren’e Armağan, Yetkin Yayınları, Ankara 2006, ss. 111-129.
- Ayanoğlu, Ahu:** “Velayetin Ana Babaya Yüklediği Görev ve Yetkilerin Kullanılmasının Üçüncü Kişilere Bırakılması ve Sınırları”, Türk Medeni Kanunu Hükümlerinin Çocuk Hakları ile Uyumlaştırılması, Editörler: Aslı Makaracı Başak, Seda Öktem Çevik, Gülen Sinem Tek, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, ss. 269-283.
- Baygın, Cem / Doğan, Murat:** “Çocuk Mallarının Yönetimi, Kullanılması ve Sarfı”, *AÜEHFD*, 2005, C. IX, S. 1-2, ss.
- Bozer, Ali:** “Medeni Kanunumuza Göre Ana Babanın Çocuğun Mallarının İdaresinde Haiz Oldukları Serbestinin Hududları”, *AÜHFD*, C. 9, S. 3, 1952, ss. 198-211.
- Çeker, Orhan:** İslam Hukukunda Çocuk, Kayıhan Yayınları, İstanbul 1990.
- Çelebican, Özcan Karadeniz:** Roma Hukuku, 18. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2020.
- Çınar, Ömer:** “Ana ve Babanın Çocuk Mallarını Kullanma Hakkı”, *İÜHFM*, C. 71, S. 1, 2013, ss. 1355-1363.
- Dural, Mustafa / Ögüz, Tufan / Gümüş, Mustafa Alper:** Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku, 16. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2021.
- Ertas, Şeref:** “Yeni Medeni Kanunumuzda Velinin Çocuk Malları Üzerindeki Tasarruf Yetkisi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 9, Özel Sayı, 2007, ss. 391-398.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin:** Çocuk Hukuku, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- Fırat Şimşek, Ayşe:** Çocuk Mallarının Yönetimi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2004.
- Gökkaya, Vildan:** “Ana ve Babanın Çocuğun Malları Üzerindeki Kullanma Hakkı”, *TBBD*, S. 133, 2017, ss. 325-348.

- Günveren, Güzide Burcu:** Roma Hukukunda Çocuk, Filiz Kitabevi, İstanbul 2022.
- Güvenç, Özgür:** "Çocuk Mallarının Yönetimi", Türk Hukukunda Çocuk, Editörler: Ersin Erdoğan, Belkis Vural Çelenk, Özgün Özyüksel, Yetkin Yayınları, Ankara 2022, ss. 457-505.
- Hausheer, Heinz / Geiser, Thomas / Aebi-Müller, Regina E.:** Das Familienrecht des Schweizerischen Zivilgesetzbuches, 7. Auflage, Stämpfli Verlag, Bern 2022.
- Hegnauer, Cyril:** Der Ausschluss des Pflichtteils des unmündigen Erben von der elterlichen Verwaltung (Art. 322 ZGB), Festschrift für Frank Vischer, hrsg. V. Peter Böckli et al., Zürich 1983, ss.
- Kılıçoğlu, Ahmet:** Aile Hukuku, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2022.
- Özdemir, Hayrunnisa:** "Çocuk Mallarının Yönetimi, Kullanılması, Harcanması ve Korunması", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013, C. XVII, S. 3, ss.
- Özdemir, Hayrunnisa / Ruhi, Ahmet Cemal:** Çocuk Hukuku ve Çocuk Hakları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016 (Çocuk Hukuku).
- Özdemir, Hayrunnisa / Ruhi, Ahmet Cemal:** Çocuk Hukuku (Ders Kitabı), 5. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2023 (Ders Kitabı).
- Özkan, Mehmet:** "İslam Hukukunda Velayet Sahiplerinin Çocuğun Malları Üzerindeki Tasarruf Yetkisi", *Balıkesir İlahiyat Dergisi*, S. 13, 2021, ss. 137-179.
- Schiesser, H.:** Der Schutz des Kindesvermögens im schweizerischen Zivilrecht, Polygraphischer Verlag A. G. Zürich, Zürich 1945.
- Serozan, Rona:** Çocuk Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2005.
- Usta, Sevgi:** Velayet Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016.
- Yılmaz, Canan:** Velayet Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Ziegler, Charles:** Freies Kindesvermögen nach dem Zivilgesetzbuch unter Berücksichtigung der geschichtlichen Entwicklung, Druck von Robert Noske, Bern 1919.
- Ziyan, Ayşe:** Velayet İlişkisi Bağlamında Çocuğun Ebeveyni Tarafından Temsili, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

CEZA HUKUKU AÇISINDAN ÇOCUK

ÇOCUK CEZA HUKUKUNUN GENEL ESASLARI, YAŞ KÜÇÜKLÜĞÜNÜN KUSUR YETENEĞİNE ETKİSİ VE ÇOCUKLARA ÖZGÜ GÜVENLİK TEDBİRLERİ

*Dr. Mehmet Emre YILDIZ**

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇOCUK CEZA HUKUKUNUN GENEL ÇERÇEVESİ, ÇOCUK CEZA HUKUKUNA HÂKİM OLAN İLKELER

I. ÇOCUK CEZA HUKUKU İLE İLGİLİ GENEL AÇIKLAMALAR

A. Çocuk Ceza Hukuku Kavramı

Bedensel, zihinsel, ekonomik ve sosyal yönden yeterince gelişmemiş olmaları nedeniyle çocukların, toplum içinde ceza normları karşısında davranışları suretiyle konumlarını belirlemeleri erişkin bireyler gibi olmamaktadır. Bu nedenle ceza hukuku sisteminde suça sürüklenmiş ya da suça itilmiş olan çocukların ele alınmasında erişkin bireyler için geçerli olan kurallardan farklılaşma zorunlu olarak görülmelidir. Söz konusu farklılaşma gerekliliği çocuk ceza hukuku kavramının ortaya çıkmasında etkili olmuştur.

Çocuk ceza hukuku kavramı, içeriğini “çocuk” ve “ceza hukuku” kavramlarının oluşturduğu ceza hukuku sisteminin bir parçasını ifade etmek için kullanılan bir kavramdır. Esasen çocuk ceza hukuku, çocuk adalet organları (savcılık ve mahkemeleri) tarafından çocukların işlemiş olduğu suç teşkil eden fiillere gösterilmesi gerekli reaksiyonun ne şekilde olması gerektiğine ilişkin kuralları kapsamaktadır¹. Bu nedenle çocuk ceza hukuku ile erişkin bireyler için geçerli olan ceza hukukunun bağlantı noktasını “suç” teşkil eden fiiller oluş-

* Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, meyildiz@cu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9969-7730.

¹ **Ostendorf**, Heribert/**Drenkhahn**, Kirstin: Jugendstrafrecht, 11. Auflage, Nomos, Baden-Baden 2023, kn. 22, s. 43.

KAYNAKÇA

- Akbulut, Berrin:** “Bağlılık Kuralı”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2010, C. XIV, S. 1, s. 167-214.
- Akbulut, Berrin:** “Ceza Mevzuatında Çocuk ve Çocukların Yakalanması, Gözaltına Alınması”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (Prof. Dr. Nur Centel’ e Armağan)*, Y. 2013, C. 19, S. 2, s. 541-586. (Anılış: Çocukların Yakalanması, Gözaltına Alınması).
- Akbulut, Berrin:** Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2016. (Anılış: Ceza Hukuku Genel Hükümler).
- Akyüz, Emine:** “Medeni Kanuna Göre Çocuğun Ana-Babasına Karşı Korunması”, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, Y. 1991, C. 1, S. 2, s. 1-17.
- Artuk, Mehmet Emin /Alan Akcan, Esra:** “Mukayeseli Hukuk ve Türk Ceza Hukukunda Güvenlik Tedbirleri”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2016, C. 3, S. 2, s. 5-37.
- Artuk, M. Emin/Gökçen, Ahmet/Alşahin, M. Emin/Çakır, Kerim:** Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner:** Ceza Hukuku Makaleleri, Güven Kitap Kırtasiye, İstanbul 2002.
- Aslan, M. Yasin:** “Çocuk Suçluluğu Hakkında Uluslararası ve Ulusal Hukuk Düzenlemeleri”, *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 2008, S. 5, s. 88-96.
- Avcı, Artun:** “Çocuğun İfade Özgürlüğü, Katılım Hakkı ve Medya Hukuki Boyut”, *I. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi Bildiriler Kitabı C. I*, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul 2013, s. 141-171.

c) Kendisini bizzat savunmak veya seçeceği bir müdafinin yardımından yararlanmak; eğer avukat tutmak için gerekli maddi olanaklardan yoksun ise ve adaletin yerine gelmesi için gerekli görüldüğünde, resen atanacak bir avukatın yardımından ücretsiz olarak yararlanabilmek;

d) İddia tanıklarının sorguya çekmek veya çektirmek, savunma tanıklarının da iddia tanıklarıyla aynı koşullar altında davet edilmelerinin ve dinlenmelerinin sağlanmasını istemek;

e) Mahkemede kullanılan dili anlamadığı veya konuşamadığı takdirde bir tercümanın yardımından ücretsiz olarak yararlanmak.”

⁴²⁶ “... Diğer temyiz itirazları yerinde görülmediğinden reddine, ancak; Suça sürüklenen çocukların suç tarihi itibarıyla 18 yaşını ikmal etmemiş olması karşısında, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6/3-c maddesi ve yerleşik Yargıtay İçtihatları gözetilmeksizin 5271 sayılı CMK'nin 150/2 ve 234/2. maddeleri uyarınca suça sürüklenen çocuklara atanan zorunlu müdafii ücretinin hazine üzerinde bırakılması yerine suça sürüklenen çocuklardan tahsiline karar verilmesi, Bozmayı gerektirmiş, ...” (Y. 3. CD, 11.05.2015, E. 20515/1645, K. 2015/16666); “Dosya içeriğine göre diğer temyiz nedenleri yerinde görülmemiştir. Ancak;

1-5271 sayılı CMK'nun 150/2. maddesi uyarınca, suça sürüklenen çocuklar için görevlendirilen zorunlu müdafilere ödenen avukatlık ücretlerinin, dosyadaki bilgilerden mali olanaklardan yoksun olduğu anlaşılan suça sürüklenen çocuklara, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6/3-c maddesindeki düzenlemeye açıkça aykırı biçimde yargılama gideri olarak yükletilmesine karar verilmesi (...).Bozmayı gerektirmiş, suça sürüklenen çocuklar ..., ... müdafilerinin temyiz nedenleri bu bakımdan yerinde görülüş olduğundan, hükümlerin bu sebeplerden dolayı 1412 sayılı CMK'nun 321. maddesi gereğince BOZULMASINA ...” (Y. 2. CD, 05.04.2021, E. 2020/21157, K. 2021/7365).

- Avrupa Konseyi:** Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Çocuk Dostu Adaletle İlişkin Rehber, Avrupa Konseyi Yayını, Strazburg 2013.
- Centel, Nur:** "Cezanın Amacı ve Belirlenmesi", *Prof. Dr. Turhan Tûfan Yüce'ye Armağan*, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, İzmir 2001, s. 337-372.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut, Özlem:** Türk Ceza Hukukuna Giriş, Beta Yayıncılık, İstanbul 2016.
- Çınar, Ali Rıza:** Çocuk Ceza Hukuku Suça Sürüklenen Çocukların Ceza Sorumluluğu ve Yargılanmaları, Yetkin Yayınları, Ankara 2020.
- Demirbaş, Timur:** Ceza Hukuku Genel Hükümler, Güncellenmiş 18. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023. (Anılış: Genel Hükümler).
- Demirbaş, Timur:** Soruşturma Evresinde Şüphelinin İfadesinin Alınması, Güncellenmiş 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022. (Anılış: Soruşturma Evresinde Şüphelinin İfadesinin Alınması).
- Demirel, Muhammed:** Suça İştirakte Bağlılık Kuralı, Oniki Levha Yayınevi, İstanbul 2017.
- Dönmez, Burcu:** Çocuk Yargılaması Ceza Muhakemesi Hukukunda Çocuklara Özel Soruşturma ve Kovuşturma Kuralları, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Dönmezer, Sulhi/Erman, Sahir:** Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım C: II, 12. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 1999.
- Dülger, Murat Volkan:** Ceza Hukuku Genel Hükümler, Hukuk Akademisi Yayını, İstanbul 2021.
- Eisenberg, Ulrich:** Jugendgerichtsgesetz (JGG), 19. Auflage, C.H. Beck Verlag, München 2017.
- Eisenberg, Ulrich/Kölbel, Ralf:** Jugendgerichtsgesetz: JGG, 24. Auflage, C. H. Beck Verlag, München 2023.
- Ekici Şahin, Meral:** "İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayeti", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2015, C. 64, S. 3, s. 637-686.
- Erdoğan, Oktay:** Çocuk Ceza Hukuku, Bilge Yayınevi, Ankara 2012.
- Erem, Faruk/Danışman, Ahmet/Artuk, Mehmet Emin:** Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 1997.
- Ersoy, Uğur:** "Türk ve Alman Ceza Hukuku Sistemlerinde Kusur Prensibinin Kapsamı ve Objektif Cezalandırılabilme Şartlarının Kusur Prensibi ile Bağdaştırılabilirliği", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Y. 2013, S. 109, s. 203-250.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin:** Çocuk Hukuku, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa:** Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi Cilt 1 (m. 1-44), Adalet Yayınevi, Ankara 2021. (Anılış: Cilt 1).
- Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa:** Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi, Cilt 2 (m. 45-85), Adalet Yayınevi, Ankara 2021. (Anılış: Cilt 2).
- Gökcen, Ahmet/Balcı, Murat/Alşahin, M. Emin/Çakır, Kerim:** Ceza Muhakemesi Hukuku, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- Gropp, Walter:** Strafrecht Allgemeiner Teil, Springer-Verlag, Berlin 2015.
- Hafızoğulları, Zeki:** Ceza Normu: Normatif Bir Yapı Olarak Ceza Hukuku Düzeni, Seçkin Kitabevi, Ankara 1987.

- Hafizoğulları, Zeki/Özen, Muharrem:** Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. Baskı, U S-A Yayıncılık, Ankara 2021.
- Hakeri, Hakan:** Ceza Hukuku Genel Hükümler, 28. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023. (Anılış: Ceza Hukuku Genel Hükümler).
- Hakeri, Hakan:** Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri, Seçkin Yayınevi, Ankara 2003.
- Hirsch, Hans Joachim:** "Das Schuldprinzip und seine Funktion im Strafrecht", *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft*, Y. 1994, C. 106, S. 4, s. 746-765.
- İçel, Kayihan:** Suçların İçtimaı, Sermet Matbaası, İstanbul 1972.
- İlal, Ersan:** "Magna Carta", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Y. 1968, C. 34, S.1-4, s. 210-241.
- İmamoğlu, S. Hülya:** "Çocuğun Kişiliğinin Ana Babaya Karşı Korunması", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2005, C. 54, S. 2, s. 183-218.
- Jescheck, Hans-Heinrich/ Weigend, Thomas:** Lehrbuch des Strafrecht Allgemeiner Teil, 5. Auflage, Duncker & Humboldt GmbH, Berlin 1996.
- Kangal, Zeynel:** "Cezalandırılabilirliğin Objektif Koşulları", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Y. 2010, C. LXVIII, S. 1-2, s. 151-167.
- Karacan, Olcay:** Dönüştürücü Adalet ve Annelik, Karahan Kitabevi, Adana 2023.
- Kaya, Saliha Merve:** Uygulamada Çocuk Yargılaması: İstanbul Anadolu Adliyesi Çocuk Mahkemelerinde Dosya İncelemesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan:** Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Lackner, Karl/Kühl, Kristian:** Strafgesetzbuch Kommentar, C. H. Beck Verlag, München 2014.
- Lenckner, Theodor:** "Strafe, Schuld und Schuldfähigkeit", Handbuch der forensische Psychiatrie I (Hrsg. H. Göppinger/H. Witter), Springer-Verlag, Berlin 1974, s. 3-286.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami/Karadeniz, Serra:** Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler Şerhi, 2. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Maurach, Reinhart/ Zipf, Heinz/Dölling, Dieter:** Strafrecht Allgemeiner Teil Band 2: Erscheinungsformen des Verbrechens und Rechtsfolgen der Tat, 8. Auflage, C. F. Müller Verlag, München 2014.
- Meier, Bernd-Dieter/Bannenberg, Britta/Höffler, Katrin:** Jugendstrafrecht, 4. Auflage, C. H. Beck Verlag, München 2019.
- Meyer, Benedikt:** "Die Unterbringung in einem psychiatrischen Krankenhaus gem. § 63 StGB", *Juristische Schulung*, 2014, s. 408-411.
- Murmann, Uwe:** Grundkurs Strafrecht: Allgemeiner Teil, Tötungsdelikte, Körperverletzungsdelikte, 3. Auflage, C. H. Beck Verlag, München 2015.
- Müller-Dietz, Heinz:** Grundfragen des strafrechtlichen Sanktionensystems, R. V. Decker' s Verlag, Heidelberg-Hamburg 1979.
- Nuhoğlu, Ayşe:** Ceza Hukukunda Emniyet Tedbirleri, Adil Yayınevi, Ankara 1997.
- Ostendorf, Heribert/Drenkhahn, Kirstin:** Jugendstrafrecht, 11. Auflage, Nomos, Baden-Baden 2023.

- Önder, Ayhan:** "Mütemadî Suç", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Y. 1963, C. 29, S. 1-2, s. 75-120.
- Özdemir, Hayrunnisa/Ruhi, Ahmet Celal:** Çocuk Hukuku (Ders Kitabı), 5. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2023.
- Özdemir, Nadire:** Kültürel Savunma: Dönüştürücü Adalet Yaklaşımı ile Bir Değerlendirme, Turhan Kitabevi, Ankara 2021.
- Özgenç, İzzet:** "Kusur Yargısı ve Yaş Küçüklüğü", *Adliye ve Çocuk Suçluluğu Sempozyumu 26-28 Ekim 1992, Facultatis Decima Anniversaria*, İstanbul 1993, s. 251-275. (Anılış: Kusur Yargısı ve Yaş Küçüklüğü).
- Özgenç, İzzet:** Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik, İmaj Ofset Ltd. Şti., İstanbul 1996.
- Özgenç, İzzet:** Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020. (Anılış: Ceza Hukuku Genel Hükümler).
- Özkan, Özge:** Ceza Muhakemesi Hukukunda Suça Sürüklenen Çocukların Yargılanması, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- Öztürk, Bahri:** "Türkiye' de Çocuk Güvenlik Tedbirleri (Ceza) Hukukunun Temel Sorunları", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2017, C. 16, S. 2-3, (Temmuz-Ağustos), s. 201-222.
- Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan:** Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, 23. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Öztürk, Bahri/Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sırma Gezer, Özge/Saygılar Kırt, Yasemin F./Alan Akcan, Esra/Özaydın, Özdem/Erden Tütüncü, Efser/Altınok Vilemin, Derya/Tok, Mehmet Can:** Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Güncellenmiş 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Peker, İlbilge Selcen:** Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Roxin, Claus:** Strafrecht Allgemeiner Teil Band I: Grundlagen, Der Aufbau der Verbrechenslehre, C. H. Beck Verlag, München 2006.
- Roxin, Claus/Greco, Luis:** Strafrecht Allgemeiner Teil Band I: Grundlagen, Der Aufbau der Verbrechenslehre, 5. Auflage, C. H. Beck Verlag, München 2020.
- Savaşçı Temiz, Bilgehan:** "Çocuk Ceza Adaleti İlkeleri Çerçevesinde 12-15 Yaş Arası Çocukların Cezai Sorumluluğunun Değerlendirilmesi", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2023, C. 14, S. 1, s. 244-259.
- Schaffstein, Friedrich/Beulke, Werner:** Jugendstrafrecht: Eine systematische Darstellung, 14. Auflage, Kohlhammer W. Verlag, Stuttgart 2002.
- Schmidhäuser, Eberhard:** Strafrecht Allgemeiner Teil, 2. Auflage, J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen 1975.
- Schöch, Heinz:** Leipziger Kommentar Strafgesetzbuch: StGB Band 1 Einleitung: §§ 1 bis 31, De Gruyter, Berlin 2007.
- Schönke, Adolf/Schröder, Hörst:** Strafgesetzbuch Kommentar: StGB Band 1, Einleitung: §§ 1 bis 31, De Gruyter, Berlin 2007.
- Schreiber, Hans Ludwig:** "Schuld und Schuldfähigkeit im Strafrecht", *Justiz und Recht: FS aus Anlass des 10jährigen Bestehens der Deutschen Richterakademie in Trier*, Heidelberg 1983, s. 73-85.

- Schreiber, Hans Ludwig/Rosenau, Henning:** "Rechtliche Grundlagen der psychiatrischen Begutachtung", *Psychiatrische Begutachtung: Ein praktisches Handbuch für Ärzte und Juristen* (Hrsg. Harald Dreißig/Elmar Habermeyer), Elsevier Urban & Fischer Verlag, München 2015, s. 90-152.
- Serozan, Rona:** Çocuk Hukuku, 2. Basıdan Tıpkı Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.
- Streng, Franz:** Strafrechtliche Sanktionen: Die Strafzumessung und ihre Grundlagen, 3. Auflage, Kohlhammer Verlag, Stuttgart 2012.
- Şirin, Memduh Cemil:** "Çocuğun Yararı Gözüyle Çocuğun Yüksek Yararı İlkesine Bakış", *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, Y. 2019, C. 4, S. 8, s. 219-240.
- Taşkın Kapusuzoğlu, Beril:** Suça İştirakte Bağlılık Kuralı, Oniki Levha Yayınevi, İstanbul 2017.
- Toroslu, Nevzat:** "Objektif Cezalandırılabilirlik Şartları", *Uğur Alacakaptan' a Armağan C. 1*, İstanbul 2008, s. 705-709.
- Uçar Kılınc, Gülay:** Geniş Açıklamalı Çocuk Yargılamalarında Yapılan Tüm Hatalar ve Bozma Nedenleri, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- Ünver, Yener:** "Sebebinde Serbest Hareketler Kuramı", *Prof. Dr. Sahir Erman' a Armağan*, İstanbul 1998, s. 801-887.
- Ünver, Yener:** "YTCK' da Kusurluluk", *Ceza Hukuku Dergisi*, Y. Ekim 2006, S. 1, s. 41-78. (Anılış: YTCK' da Kusurluluk).
- Üzülmez, İlhan/Akkaş, Ahmet Hulisi:** "Suçun Yapısında Objektif Cezalandırılabilme Şartları", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2007, C. 2, S. 1-2, s. 71-87.
- Yalçın Sancar, Türkan:** "Yeni Türk Ceza Kanunu'nda 'Zincirleme Suç'", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2007, S. 70, s. 244-259.
- Yaşar, Osman/Otacı, Cengiz:** Yeni İçtihatlarla Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu C: 2, (m. 157-335), Güncellenmiş 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Yenisey, Feridun/Plagemann, Gottfried:** Alman Ceza Kanunu: Strafgesetzbuch (StGB), 2. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2015.
- Yerdelen, Erdal:** Türk Ceza Hukuku Yaptırımları ve İnfazı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- Yıldız, Mehmet Emre:** "Ceza Hukukunda Failin İrade Özgürlüğü Tartışmaları", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2021, C. 70, S. 4, s. 1439-1478. (Anılış: Failin İrade Özgürlüğü Tartışmaları)
- Yıldız, Mehmet Emre:** Ceza Hukukunda Akıl Hastalığının Kusur Yeteneğine Etkisi ve Akıl Hastalarına Özgü Güvenlik Tedbirleri, Adalet Yayınevi, Ankara 2020. (Anılış: Ceza Hukukunda Akıl Hastalığı)
- Yılmaz, Candan:** "Suça Sürüklenen Akıl Hastası Çocuğa Uygulanabilecek Güvenlik Tedbirleri Üzerine Bir İnceleme", *Çocuk Yazıları* (Yayına Hazırlayan: Prof. Dr. Türkân Yalçın, Savaş Yayınevi, Ankara 2022, s. 971-1013.
- Yokuş Sevik, Handan:** "Adalet Komisyonu' nda Kabul Edilen Türk Ceza Kanunu Tasarısı' nın Yaş Küçüklüğüne İlişkin 31. Maddesi' nin Değerlendirilmesi", *Türk Ceza Kanunu Reformu İkinci Kitap Makaleler, Görüşler, Raporlar*, Ed. Teoman Ergül, TBB Yayınları, Ankara 2004. (Anılış: Yaş Küçüklüğü).
- Yokuş Sevik, Handan:** "Çocuk Yargılaması Hukukunda Hazırlık Soruşturması", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2004, C. 8, S. 1-2, s. 199-232. (Anılış: Hazırlık Soruşturması).

- Zafer, Hamide:** “Küçük ve Genç Ceza Muhakemesinde Son Soruşturma Safhasına İlişkin Bazı Özellikler”, *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2004, C. 3, S.1-2, s. 331-353. (Anılış: Son Soruşturma).
- Zafer, Hamide:** “Küçük/Genç Ceza Muhakemesinde Hazırlık Soruşturmasının Özellikleri”, *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2004, C. 3, S. 1-2, s. 291-330. (Anılış: Hazırlık Soruşturmasının Özellikleri).
- Zafer, Hamide:** “Savunma Hakkı ve Sınırları”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Y. 2013, C. 19, S. 2, s. 507-540. (Anılış: Savunma Hakkı).
- Zafer, Hamide:** “Vesayet Makamı ve Emniyet Tedbiri Yargılaması Yapan Makam Olarak Çocuk Mahkemeleri”, *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. Haziran-Temmuz 2004, S. 1-2, s. 257-290. (Anılış: Vesayet Makamı).
- Zafer, Hamide:** Ceza Hukuku Genel Hükümler: TCK m. 1-75, 4. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2015. (Anılış: Ceza Hukuku Genel Hükümler).

İNTERNET KAYNAKLARI

- Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Eylem Planı, <https://insanhaklarieylemplani.adalet.gov.tr/resimler/eylemplani.pdf>, Erişim Tarihi: 17.11.2023.
- AİHM, Blokhin/ Rusya Kararı, Başvuru No: 47152/06, Karar Tarihi: 23.03.2016, <http://www.cocukgozlemevi.org/storage/app/uploads/public/5ab/e18/4c5/5abe184c5e73c096913744.pdf>, Erişim Tarihi: 07.10.2023.
- AİHM, Khamtokhu ve Aksenchik/Rusya kararı, Başvuru No: 60367/08, 961/11, Karar Tarihi: 24.01.2017, <http://www.cocukgozlemevi.org/aihm-davaları/khamtokhu-ve-aksenchik-rusya>, Erişim Tarihi: 21.09.2023.
- **Akarca, Mehmet:** “Çocukların Ceza Hukukundaki Yeri ve Çocukların Korunması Uluslar Arası Sözleşme Ve Protokoller”, <https://www.anayasa.gov.tr/media/3626/akarca.pdf>, Erişim Tarihi: 15.09.2023.
- Avrupa Ayrımcılık Yasası El Kitabı, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/handbook_non_discri_law_tur, Erişim Tarihi: 04.11.2023.
- Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Danışmanlık Tedbiri Uygulamaları El Kitabı, https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_08/28114710_danmanlktedbiriuygulamalarelkitab26.8.15.pdf, Erişim Tarihi: 20.10.2023.
- UNICEF Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Uygulama El Kitabı, Tamamı Gözden Geçirilmiş, https://www.unicef.org/turkiye/media/2321/file/TURmedia_Uygulama%20Elkitabi%20TR.pdf.pdf, Erişim Tarihi: 10.09.2023.
- Yaş Ayrımcılığı: Kanun Önünde Eşitlik ve Çocuk Hakları Politika Belgesi, https://insanhaklariizleme.org/vt/yayin_view.php?editid1=381, Erişim Tarihi: 07.11.2023.
- **Yenisey, Feridun:** Mukayeseli Hukuk Açısından Ceza Sorumluluğu Yaşı ve Ceza Sorumluluğu Olmayan Çocuklar Ve Gençler İçin Ceza Hukukunda Uygulanan Alternatif Yaptırımlar, s. 38, https://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/egitimbasvuru_basvuru/mukayeseli hukukta.pdf, Erişim Tarihi: 15.11.2023.

ÇOCUKLARA ÖZGÜ İNFAZ HUKUKU

Arş. Gör. Deniz GÜNAŞTI*

I. İNFAZ HUKUKU KAVRAMI, İNFAZ HUKUNUN KONUSU OLAN ÇOCUKLAR VE ÇOCUK ADALET SİSTEMİNDE İNFAZ HUKUKU

A. İnfaz Hukuku Kavramı

İnfaz sözcüğü Arapça kökenli olup, Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından “bir kararı, bir yargıyı yerine getirme; uygulama ve yürütüm” olarak tanımlanmaktadır¹. Hukukumuzda infaz kelimesi olarak yerleşmiş olan bu kavram, ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulanması noktasında karşımıza çıkmaktadır. Hukuk sistemimizde infaz ile amaçlanan hükümlünün iyileşmesi ve tekrar suç işlemesinin önlenmesidir².

Yakın zamanlara kadar nesnel ceza hukukunun bir bölümü olarak kabul edilen infaz hukuku, artık bağımsız bir hukuk dalı olarak önemli bir kesim tarafından da kabul görmektedir³. İnfaz kavramı, hüküm sonucu kesinleşen ceza veya güvenlik tedbirleri ile birlikte soruşturma ve kovuşturma aşamalarında mahkeme tarafından verilen koruma tedbirlerinin de uygulanmasına dair esas ve usulleri içermektedir. Buna ilaveten hükümlü ve tutukluların da haklarını, yükümlülüklerini, ödülleri, disipline aykırı hareketlere karşı yaptırımları, ceza infaz kurumlarının yönetim ve denetimleri gibi birçok durumu kapsayan bir hukuk sistemidir⁴. Diğer yandan, infaz hukukunun cezadan hem amaç hem de oluş bakımından farklı oluşu, onun kendine özgü kurallar içeren bir hukuk dalı olarak benimsenmesine etki etse de niteliği itibarı ile ceza ve ceza yargılama hukukundan ayrılamayacak ortak kurallar da içermektedir. Öyle ki, infaz hukukuna ilişkin kuralların bir kısmı hem ceza hem ceza yargılama kanunlarında bulunmakla birlikte, ayrıca bu iki dalın da önemli bazı infaz sistemleri bulunmaktadır⁵.

* Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, denizgnst@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0114-608X.

1 Türk Dil Kurumu Dijital Sözlüğü, <https://sozluk.gov.tr/> (20.09.2023).

2 **Özgeç**, İzzet /**Şahin**, Cumhuriyet: İnfaz Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 29.

3 **Donay**, Sühely: Türk Ceza İnfaz Hukuku, Birinci Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2014, s. 1.

4 **Akın**, Abdülkadir: İnfaz Hukuku, Güncellenmiş 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016, s. 25; **Altındağ Kaplan**, Beyza Nur: Türk Ceza İnfaz Hukukunda Çocuklara Özgü İnfaz Rejimi, Adalet Yayınevi, Ankara 2021, s. 19.

5 **Donay**, s. 1-2.

KAYNAKÇA

- Akın, Abdülkadir:** İnfaz Hukuku, Güncellenmiş 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016.
- Akkaya, Çetin:** Cezaların İnfazı ve İnfaz Hukuku, Adalet Yayınevi, 6. Baskı, Ankara 2018.
- Altındağ Kaplan, Beyza Nur:** Türk Ceza İnfaz Hukukunda Çocuklara Özgü İnfaz Rejimi, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- Ataş Mustafa:** “Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Eğitimevleri İnceleme Raporu”, [“https://www.tbmm.gov.tr/Files/Komisyonlar/insanHaklari/belge/cocuk_ve_genclik.pdf”](https://www.tbmm.gov.tr/Files/Komisyonlar/insanHaklari/belge/cocuk_ve_genclik.pdf)
- Balo, Yusuf:** Teori ve Uygulamada Çocuk Ceza Hukuku, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2005.
- Bulgurcuoğlu, Sultan Ebru/ Duyan Çamur, Gülsüm:** “Hükümlü Çocuklar: İstanbul Ve Ankara Çocuk Eğitimevi Örneği”, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Bahar 2019, ss. 167-190.
- Çelikyay, Hakan Sabri:** “Ceza İnfaz Kurumları Ve Tutukevleri İzleme Kurulları”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2014, Sayı:113, ss. 161-215.
- Çoban, Sevgi:** “Juvenile Justice System in Turkey and Children in Reformatory Centers”, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*, 2015/22, ss. 99-119.
- Demirbaş, Timur:** “İnfaz Hukuku”, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.
- Dinç, Aybüke:** “Türkiye’de Çocuk Mahkemelerinin Çocuk Adalet Sistemindeki Yeri”, *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2020/5, ss. 62-79.
- Doğan, Recep:** “Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Çocuk Ceza Adalet Sistemi, Uluslararası Boyut ve Çocuklara Özgü Hükümler”, Ütopya Yayınevi, Ankara 2018.
- Donay, Sühely:** Türk Ceza İnfaz Hukuku, Beta Yayınları, İstanbul 2014.
- Erbay, Ayhan:** “Çocuk Ceza İnfaz Kurumlarının Çocuk Tutuklu/Hükümlüler Üstündeki Psikolojik Etkileri”, *Aydın Toplum ve İnsan Dergisi*, 2017, Yıl:3 Sayı 1, ss. 23-33.
- İlbilge Selcen Peker:** Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Öntaş Cankurtaran, Özlem:** “Çocuk Adalet Sistemi ve Çocuk-Polis İlişkisi”, *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 2008, C.19, S. 2, ss. 21-37.
- Özbek, Veli Özer:** İnfaz Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Özgenç, İzzet/Şahin, Cumhur:** İnfaz Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 3. Bası, Ankara 2020.
- Şahin, Cumhur:** “Tahliye Öncesi ve Sonrası Hükümlüye ve Eski Hükümlüye Yardım”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2001, Cilt:5, Sayı:2.
- Sevük Yokuş, Handan:** Uluslararası Sözleşmelerdeki İlkeler Açısından Çocuk Suçluluğu ile Mücadelede Kurumsal Yaklaşım, Beta Yayınları, İstanbul 1998.
- Topaloğlu, Mahir:** Türk Hukukunda Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri, Legal Yayıncılık, İstanbul 2010.
- Yavuzer, Haluk:** Çocuk ve Suç, Remzi Kitapevi, İstanbul 2013.
- Yurtcan, Erdener:** Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Kanunu ve Yorumu, Beta Basım Yayım, İstanbul 2005.

BEŞİNCİ BÖLÜM

MEDENİ USUL VE İCRA İFLAS HUKUKUNDA ÇOCUK

MEDENİ USUL HUKUKU AÇISINDAN ÇOCUK

*Doç. Dr. Hakan ALBAYRAK**
*Ar. Gör. Esra BULUT***

I. GENEL OLARAK

Çocuğun medeni usul hukuku boyutuyla incelenmesi bakımından öncelikle çocuğun taraf ehliyeti ve dava ehliyeti konularının ele alınması gerekmektedir. Çalışmada bu inceleme yapılırken taraf ehliyeti ve dava ehliyetinin maddi hukuk ile olan sıkı bağı nedeniyle bu kavramlar maddi hukuk hükümleri çerçevesinde de değerlendirilmeye çalışılmıştır. Böylece usul hukuku ile maddi hukukun kesiştiği noktaların daha iyi anlaşılabilceği düşünülmüştür.

Daha sonra medeni usul hukuku açısından önemli diğer bir konu olan çocuğun tanıklığı ele alınmıştır. Burada buna yönelik uluslararası sözleşmeler ve ulusal düzenlemeler çerçevesinde çocuğun tanıklık yapıp yapamayacağı hususu, yapabileceği durumlar; çocuk tanık yargılamada yer aldığındaki özellik arz eden hususlar ve son olarak da çocuk tanığın beyanlarının delil olarak değerlendirilmesinin nasıl olacağı açıklanmaya çalışılmıştır.

II. ÇOCUĞUN TARAF EHLİYETİ

Taraf ehliyeti, usuli hukuki ilişkinin öznesi olabilme yeteneğidir¹. Şekli taraf teorisinin kabulü halinde bir davada dava dilekçesinde davacı ve dava-

* Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı, hkналbayrak@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6097-1296.

** Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi, esrabulut.00@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5881-0813.

¹ Taraf ehliyetine ilişkin öğretilerdeki tanımlamalar için bkz.: **Umar**, Bilge: "Medeni Usul Hukukunda Davanın Dinlenme Şartı Olarak Ehliyet", İÜHFİM, 1956; **Erişir**, Evrim: Medeni Usul Hukukunda Taraf Ehliyeti, Güncel Yayınevi, İzmir 2007, s. 29-30; **Kale**, Serdar: Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2010, s. 13.

KAYNAKÇA

- Akıntürk, Turgut/ Ateş, Derya:** Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku, C. II, 20. Bası, Beta Yayınları, İstanbul 2017.
- Akipek, G. Jale/ Akıntürk, Turgut:** Türk Medeni Hukuku, Yeni Medeni Kanuna Uyarlanmış Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, C. I, 5. Bası, İstanbul 2004.
- Akipek, G. Jale/ Akıntürk, Turgut/ Ateş, Derya:** Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, Cilt I, 14. Bası, Beta Yayınları, İstanbul 2018.
- Akkan, Mine:** "Medeni Usûl Hukukunda Tanığa Soru Kağıdı Gönderilmesi", Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, İzmir 2014, s. 555-609.
- Alangoya, Yavuz/ Yıldırım, Kamil/ Deren Yıldırım, Nevhis:** Medeni Usul Hukuku Esasları, Tıpkı 8. Bası, İstanbul 2011.
- Ansay, Sabri Şakir:** Hukuk Yargılama Usulleri, Ankara 1960.
- Arslan, Ramazan/ Yılmaz, Ejder/ Taşpınar Ayvaz, Sema/ Hanağası, Emel:** Medeni Usul Hukuku 4. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.
- Atalı, Murat/ Ermenek, İbrahim/ Erdoğan, Ersin:** Medeni Usul Hukuku, Ankara 2020.
- Berkin, Necmeddin M.:** Medeni Usul Hukuku Esasları, İstanbul 1969.
- Bilge, Necip:** "Evli Kadının Dava Ehliyeti", AD, Sayı 1, 1948, s. 19-41.
- Bilge, Necip/ Önen, Ergun:** Medeni Yargılama Hukuku Dersleri, Ankara 1978.
- Budak, Ali Cem/ Karaarslan, Varol:** Medeni Usul Hukuku, Ankara 2020.
- Bulut, Uğur:** "Medeni Usul Hukukunda Çocuğun Tanıklığı", Türk Hukukunda Çocuk, Editörler: Ersin Erdoğan/Belkıs Vural Çelenk/Özgün Özyüksel, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Coşkun, Umut Haydar/ Sarıca, Ayşe Dolunay/ Coşkun, Yeliz:** "Velayet Davalarında Çocukların Duruşma Salonunda Dinlenmesine İlişkin Hâkim, Avukat ve Uzman Görüşleri", Yaşar Hukuk Dergisi, C. 1, S. 2, Temmuz 2019, s. 248- 270.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan:** Türk Özel Hukuku C. II Kişiler Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 2016.
- Elgün Toğrul, Emel Şeyda:** Medeni Usul Hukukunda Dava Ehliyeti, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- Erişir, Evrim:** Medeni Usul Hukukunda Taraf Ehliyeti, Güncel Yayınevi, İzmir 2007.
- Ertanhan, Mesut:** Medeni Yargılama Hukukunda Tanık ve Tanıklık, Seçkin Yayınevi, Ankara 2005.
- Gençcan, Ömer Uğur:** Boşanma Tazminat ve Nafaka Hukuku, Yargıtay Uygulaması Bilimsel Açıklama- En Son İçtihatlar, Yetkin Yayınları, Ankara 2015.
- Gençcan, Ömer Uğur:** Çocuk Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- Görgün, Şanal/ Börü, Levent/ Toraman, Barış/ Kodakoğlu, Mehmet:** Medeni Usul Hukuku, 8. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2019.

- Hatemi, Hüseyin/ Kalkan Oğuztürk, Burcu:** Kişiler Hukuku, Vedat Yayıncılık, İstanbul 2014.
- Helvacı, Serap:** Gerçek Kişiler, 2. Bası, İstanbul 2007.
- Helvacı, Serap/ Erlüle, Fulya:** Medeni Hukuk, 4. Bası, Legal Yayınları, İstanbul 2016.
- Kale, Serdar:** Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2010.
- Karaca, Hilal:** Velayetin Kapsamı ve Hükümleri, Seçkin Yayınevi, Ankara 2015.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.:** Aile Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara 2015.
- Kurt, Ekrem:** "Türk Hukukunda Kişiye Sıkı Sıkıya Bağlı Haklar ve Hukuki Sonuçları", İKÜHFD, S. 15 (2), 2016, s. 121- 187.
- Kuru, Baki:** Hukuk Muhakemeleri Usulü, Cilt I, 6. Bası, İstanbul 2001.
- Kuru, Baki:** Hukuk Muhakemeleri Usulü, Cilt III, 6. Bası, İstanbul 2001.
- Kuru, Baki/ Arslan, Ramazan/ Yılmaz, Ejder:** Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 25. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2014.
- Oğuzman, Kemal/ Seliçi, Özer/ Oktay-Özdemir, Saibe:** Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 16. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2016.
- Pekcanitez, Hakan/ Taş Korkmaz, Hülya:** Pekcanitez Usul, On İki Levha Yayınları, 15. Bası, İstanbul 2017.
- Postacıoğlu, İlhan E.:** Medeni Usul Hukuku Dersleri, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015.
- Postacıoğlu, İlhan E./ Altay, Sümer:** Medeni Usul Hukuku Dersleri, İstanbul 2015.
- Tanrıver, Süha:** Medeni Usul Hukuku, Cilt I, Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması, Tümüyle Gözden Geçirilmiş, Yenilenmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.
- Tanrıver, Süha:** Noterlik Açısından Vekalet (Temsil), 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2001 (Tanrıver, Vekalet).
- Tekinay, S. Selahattin:** Medeni Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku, İstanbul 1992.
- Tuncer Kazancı, İdil:** "Hukuki Dinlenilme Hakkı ve Katılma Hakkı Bağlamında Yargılamada Çocuğun Dinlenilmesi", Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 9, S. 1, Ocak 2023, s. 57- 80.
- Umar, Bilge:** "Medeni Usul Hukukunda Davanın Dinlenme Şartı Olarak Ehliyet", İÜHFM, 1956.
- Üstündağ, Saim:** Medeni Yargılama Hukuku, C. I- II, 7. Baskı, İstanbul 2000.
- Yenice, Kazım:** "Dava Yeterliliği", Adalet Dergisi, Ocak Şubat 1963, Yıl: 54, Sayı1-2.
- Yılmaz, Ejder:** "'Çocuk Hakları' Açısından Çocuğun Davada Temsilinin ve İradesinin Önemi", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 11, Özel Sayı, 2009, (Basım Yılı: 2010), s. 819-841.
- Yılmaz, Ejder:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Cilt III, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.

ÇOCUK TESLİMİ VE ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINA DAİR İLAMLARIN VEYA TEDBİR KARARLARININ YERİNE GETİRİLMESİ

*Doç. Dr. Hakan ALBAYRAK**
*Ar. Gör. Esra BULUT***

I. GENEL OLARAK

Türk Medeni Kanunu (TMK) m. 185/3 ile eşlere birlikte yaşama yükümlülüğü getirilmiştir. Yine TMK m. 339/4'te kural olarak çocukların anne babası ile yaşaması öngörülmüştür. Aile bireylerinin hep bir arada yaşaması durumunda çocuk teslimi yahut çocukla kişisel ilişki kurulması kavramları gündeme gelmeyecektir. Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması kavramları akıllara genellikle boşanma davalarını getirmektedir. Ancak söz konusu kararlar farklı dava ve taleplerden de kaynaklanabilir. Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması hususu, "boşanma kararı (TMK m. 336/III), ayrılık kararı (TMK m. 182), evliliğin butlanı kararı (TMK m. 157/II), velayetin geçici/tedbiren verilmesi, kaldırılması, değiştirilmesi (TMK m. 336/II, m. 348, m. 349), aile yanına, bir kuruma yerleştirme (TMK m. 347/I), ortak hayata son verilmesi (TMK m. 336/II), ayrılık halinin gerçekleşmesi (TMK m. 336/II)" gibi hallerde ortaya çıkabilir¹. Çocuğun korunması amacıyla mahkeme tarafından birtakım geçici hukuki koruma tedbirlerine de hükmedilebilir.

Çocukla kişisel ilişki kurulması TMK m. 323-326 hükümleriyle düzenlenmiştir. Buna göre, ana ve babadan her biri, velâyeti altında bulunmayan veya kendisine bırakılmayan çocuk ile uygun kişisel ilişki kurulmasını isteme hakkına sahiptir. Koşulları varsa eğer çocukla üçüncü kişilerin de kişisel ilişki kurması mümkündür². Kişisel ilişkinin düzenlenmesi kamu düzenine ilişkindir³.

* Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı, hknalbayrak@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6097-1296.

** Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi, esrabulut.00@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5881-0813.

¹ **Mardin**, Çağrı: Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamların İcrası, Yetkin Yayınevi, Ankara 2019, s. 51 vd.; **Gençcan**, Ömer Uğur: Çocuk Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2021, s. 1003 vd.

² **Dural**, Mustafa/ **Öğüz**, Tufan/ **Gümüş**, Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku Cilt III, Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 2021, s. 148, 149.

³ **Gençcan**, s. 1013.

KAYNAKÇA

- Albayrak, Hakan:** Tebligat Hukuku, 2. Baskı, Seçkin, Ankara 2022.
- Algan, Müberra:** Anayasa Hukukunda Çocuk Hakları, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2021.
- Atalı, Murat:** Pekcanitez Usul, Medeni Usul Hukuku, C. III, 15. B., On İki Levha Yayınları, İstanbul 2017.
- Baş, Seda/ Baş, Sezgin:** “Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması Konularında 7343 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler ve Çocuk Hakları Perspektifinden Bir Değerlendirme”, *Çukurova Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, S. 1, 2023, s. 1-32.
- Belgin Güneş, Derya:** Çocuk Koruma Kanunu’na Göre Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlamların ve Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesi, Yetkin, Ankara 2022. (Anılış: Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlamların ve Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesi).
- Belgin Güneş, Derya:** “Mağdur Hakları Kanunu Taslağı’nın Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 29, S. 2, 2021, s. 913-931. (Anılış: Mağdur Hakları Kanunu Taslağı’nın Hükümlerinin Değerlendirilmesi).
- Börü, Levent/ Parlak Börü, Şafak:** “Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin Mahkeme Kararlarının Yerine Getirilmesi: Karşılaştırmalı Hukuk ve 7343 sayılı Kanun’un Getirdiği Değişiklikler Çerçevesinde Değerlendirmeler”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 71 (3), 2022, s. 1227- 1277.
- Çelikoğlu, Cengiz Topel:** “Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin Mahkeme Kararlarının İcrasına Dair Mevzuat Değişikliği Hazırlık Çalışmalarının Değerlendirilmesi”, Prof. Dr. Selçuk Özteke’ye Armağan, Filiz Kitabevi, İstanbul 2022, s. 843-965.
- Dural, Mustafa/ Ögüz, Tufan/ Gümüş, Mustafa Alper:** Türk Özel Hukuku Cilt III, Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 2021.
- Erdoğan, Ersin:** “Çocuk Teslimine İlişkin İlamların Yerine Getirilmesi (İcrası) (7343 Sayılı Kanunla Gerçekleştirilen Değişiklikler Kapsamında)”, *Türk Hukukunda Çocuk*, Editörler: Ersin Erdoğan, Belkis Vural Çelenk, Özgün Özyüksel, Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s. 355-372.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin:** Çocuk Hukuku, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- Gayretli Aydın, Seda:** “7343 sayılı Kanun’un Çocuk Teslimi, Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına ve Velayetin Değiştirilmesine İlişkin Getirdiği Yenilikler”, *Terazi Hukuk Dergisi*, S. 187, Mart 2022, s. 15-34.
- Gençcan, Ömer Uğur:** Çocuk Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- İmir, Muhammed Seyit:** Çocuk Koruma Kanunu Kapsamında Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Kurt Konca, Nesibe:** “Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasında Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerinin İşlem ve Kararlarına Karşı Şikayet ve İtiraz”, *MİHDER*, 2022, 8 (52), s. 367- 404.

- Mardin, Çağrı:** Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamların İcrası, Yetkin Yayınevi, Ankara 2019. (Anılış: Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamların İcrası).
- Mardin, Çağrı:** “Çocuk Teslimi ve Kişisel İlişki: Çocuk Koruma Kanunu’nun Yeni Hükmeleri Hakkında İlk Tespitler”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Bülteni, 2021, <https://hukukbulteni.khas.edu.tr/bulten/62>, (E.T. 3.9.2023). (Anılış: İlk Tespitler).
- Mavi, Ömer:** “İcra Takibiyle Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasının Sebepleri, İcrada Uzmanın Rolü ve Çocuğun Durumu”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2008, (74), s. 269- 281.
- Özbay, İbrahim:** “Türk Hukukunda Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamların İcrası Hakkındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi*, Y. 4, S. 2, 2017, s. 31- 110.
- Pekcanitez, Hakan/ Akkan, Mine:** “7343 sayılı Kanunla İcra İflas Kanunu’nda Yapılan Değişikliklerin Zaman Bakımından Uygulanması”, *TBB Dergisi*, 2022, S. 160, s. 259-297.
- Reyhani Yüksel, Sera:** “Üçüncü Kişilerin Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasını İsteme Hakkı”, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 25, S. 2, 2019, s. 1539- 1556.
- Sarısozen, Serhat:** “İcra ve İflas Hukukunda Canlı Haczi”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 10, S. 2, 2015, s. 53-96.
- Tanrıver, Süha:** İlamlı İcra Takibinin Dayanakları ve İcranın İadesi, Yetkin Yayınları, Ankara 1996.
- Topal, Önder:** “Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamların İcrasında Yeni Dönem”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 30 (3), 2022, s. 1331- 1365.
- Umar, Bilge:** İcra ve İflas Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi, İzmir 1973.
- Uyar, Talih:** “Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamlı Takip-ler”, (www.e-uyar.com, E.T. 4.8.2023).
- Yardımcı, Taner Emre:** “Ölçülülük İlkesi Bakımından Çocuk Teslimine ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Yönelik Cebri İcra Araçları”, *Terazi Hukuk Dergisi*, 15 (167), 2020, s. 1485-1490.

ALTINCI BÖLÜM

İŞ VE SOSYAL GÜVENLİK HUKUKUNDA ÇOCUK

İŞ HUKUKU KAPSAMINDA “ÇOCUK”

*Dr. Deniz ALKIŞ CEMİLOĞLU**

I. GENEL OLARAK

Çocukların korunması denildiğinde, korunmaya muhtaç dezavantajlı bir grup olarak öncelikle çalışan çocukların akıllara geliyor olması şaşırtıcı değildir. Günümüzün hala önemli evrensel sorunlarından biri olan çocuk istihdamı, henüz bedensel ve ruhsal gelişimlerini tamamlamadıklarından, çoğu zaman çocuklar bakımından telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğurabilmektedir¹. Kötü koşullardaki iş yerleri, düşük ücretler, insanlık dışı çalışma saatleri yetersizlikler için bile katlanılması güç durumlar iken, çocuklar için kesinlikle acımasız olacaktır. Dolayısıyla çocukların çalışması, sakıncaları da göz önüne alındığında, arzu edilen bir durum değildir.

Çocuk hakları ile amaçlanan, çocukların fiziksel ve ruhsal sağlığının korunması, kişiliklerin gelişmesine imkân tanınması ve kendileri için uygun bir eğitim almasının sağlanmasıdır. Bu doğrultuda, çocuk işgücünün çalışma hayatından tamamen kaldırılması ideal olan gibi görünse de hayat gerçekleri karşısında, özellikle gelişmemiş/gelişmekte olan ülkeler bakımından, ne yazık ki ütopyik bir hedefin ötesine geçememektedir². Dahası çocukların çalışmasını tamamen yasaklamanın çocuk işçiliğini engellemeyeceği; aksine kayıt dışı çalışmayı arttıracığı, bunun da çocukların sömürüye varan kötü ve tehlikeli

* Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı, dcemiloglu@cu.edu.tr. ORCID: 0000-0003-0213-0987.

¹ **Hekimler**, Alpay: “Karşılaştırmalı Bir Perspektif ile Türk ve Alman Hukukunda Genç İşçilerin Çalıştırılmasına Yönelik Mevzuatın Temel Esasları”, *Çalışma ve Toplum*, C. 4, S. 75, s. 2550; **Tuğ**, Adnan/ **Baysal**, Ulaş: “İş Hukukunda Çocuk ve Genç İşçilerin Korunması”, Prof. Dr. Sarp Sözek’e Armağan, C. II, Beta, İstanbul 2011, s. 1869; **Güven**, Ercan/**Aydın**, Ufuk: Bireysel İş Hukuku, 6. Baskı, Nisan Kitabevi, Eskişehir 2020, s. 487.

² **Servais**, Jean- Michael: *International Labour Law*, 3rd Edt. Wolters Kluwer, Alphen aan den Rijn 2011, s. 137; **Kılıç**, Şebnem: “Türk Hukukunda Çocuk İşçi Tanımının Uluslararası Standartlara Uygunluğu”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 13, S. 165-166, Y. 2018, s. 137.

KAYNAKÇA

- Akın, Levent:** "Working Conditions of the Child Worker in Turkish Labour Law", *Employ Responnds Rights Journal*, Y. 2009, V. 21:53, s. 53-67.
- Akyüz, Emine:** Çocuk Hukuku, 8. Baskı, Pegem Akademi, Ankara 2021.
- Ansell, Nicola:** Children, Youth and Development, Routledge, London 2005.
- Aykaç, Hande B.:** "Hukuksal Açıdan Çocuk ve Genç İşçiliği", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Y. 2016, S. 116, s. 335-386.
- Bakırcı, Kadriye:** Çocuk ve Gençlerin Haklarının Korunması (Uluslararası, Bölgesel ve Türk Hukuku Bakımından), Beta Basım, İstanbul, 2004.
- Bayram, Fuat:** " İlerleme Raporlarındaki (1998-2006) Tespit ve Eleştiriler Çerçevesinde Türk İş Hukuku Mevzuatında Yapılması Gerekli Değişiklikler", *Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, S. 13, Y. 2007, s. 51-96.
- Blanpain, Roger:** European Labour Law, 14th Edt., Wolters- Kluwer, Alphen aan den Rijn 2013.
- Bozkurt- Gümrükçüoğlu, Yeliz:** Mevzuatımızda Çocuk ve Genç İşçilerin Çalışma Yaşamında Korunmasına İlişkin Düzenlemelere Genel Bir Bakış", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. M. Polat Soyer'e Armağan, C. 15, Özel Sayı, Y. 2013, s. 481-545.
- Bulut, Işıl:** Psiko-Sosyal Gelişim Sorunları Sanayi Bölgelerinde Çalışan Çocukların Sorunları, TİSK Yayınları, Ankara, 1997.
- Caniklioğlu, Nurşen:** "Türk Borçlar Kanunu'nun Hizmet Sözleşmesinin Kurulmasına, Tarafların Hak ve Borçlarına İlişkin Hükümlerinin Genel Bir Değerlendirilmesi", *Çalışma Hayatı Açısından Yeni Borçlar Kanunu ve Ticaret Kanunu Semineri*, TİSK, İstanbul 2011, s. 78-109
- Cartwright, Mark:** "Child Labour in the British Industrial Revolution", *World History Encyclopedia*, 2023, <https://www.worldhistory.org/article/2216/child-labour-in-the-british-industrial-revolution/>, (E.T. 10.10.2023).
- Centel, Tankut:** Çocuklar ile Gençlerin İş Güvenliği, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1982.
- Centel, Tankut:** "Türk Hukuku Açısından Çocuk ve Genç İşçi Haklarının Avrupa Sosyal Şartı'yla Korunması", *İnsan Hakları Yıllığı*, Ankara 1990, s.125-138. (Avrupa Sosyal Şartı)
- Civan, Ersun O.:** "İş Sağlığı ve Güvenliğinde Özel Politika Gerektiren Gruplar", *Ankara Barosu Dergisi*, Y.2017, S. 4, s. 205-290.
- Çelik, Nuri/Caniklioğlu, Nurşen /Canbolat, Talat /Özkaraca, Ercüment:** İş Hukuku Dersleri, Yenilenmiş 36. Bası, Beta, 2023 İstanbul.
- Çil, Şahin:** "Avrupa Sosyal Şartı ve Yargıtay Kararları", *Sicil*, S. 18, Y. 2010, s.56-69.
- Çil, Şahin:** "Yargıtay Kararlarına Göre İşçinin Ücreti", *Sicil*, S. 15, Y. 2009, s.70-89. (Ücret)
- Demir, Fevzi:** "Çalışma Hayatında Çocukların Korunması", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 12, Özel Sayı, Y. 2012, s. 547-577.
- Doğan- Yenisey, Kübra:** "Hizmet Sözleşmesi", *Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu: Makaleler- Tebliğler*, İstanbul 2012, s. 297-336.

- Ekmekçi, Ömer/ Köme- Akpulat, Ayşe/ Akdeniz, Ayşe Ledün:** İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Engin, Murat:** "Gençlerin İş Güvenliği", Çimento İşveren Dergisi, S. 8(5), Y. 1994, s. 11-31
- Erdoğan, Canan/ Vural- Çelenk, Belkis:** "Protection of Child In Turkish Labor Law System", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 1, S.1, Y. 2020, s. 1231-1251.
- Erdoğan, Gülnur:** "Avrupa Sosyal Şartı ve Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.77, Y. 2008, s. 123-166.
- Gözübüyük, Abdullah P.:** "Avrupa Çocuk Hakları Beyannamesi", *Adalet Dergisi*, Y. 45, S. 12, s.1385-1387.
- Güneş, Başak/ Mutlay, F. Barış:** "Yeni Borçlar Kanunu'nun "Genel Hizmet Sözleşmesi"ne İlişkin Hükümlerinin İş Kanunu ve 818 sayılı Kanun'la Karşılaştırılarak Değerlendirilmesi", *Çalışma ve Toplum*, Y. 2011, C.30, S. 3, s. 231-288.
- Gürsel, İlke:** "Çalışan Çocuk ve Gençlerin Korunması", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Prof. Dr. Fevzi Şahlanan'a Armağan*, LXXIV, Özel Sayı, Cilt I, Y. 2016, s. 415-464
- Güven, Ercan/Aydın, Ufuk:** Bireysel İş Hukuku, 6. Baskı, Nisan Kitapevi, Eskişehir 2020.
- Hekimler, Alpay:** "Karşılaştırmalı Bir Perspektif ile Türk ve Alman Hukukunda Genç İşçilerin Çalıştırılmasına Yönelik Mevzuatın Temel Esasları", *Çalışma ve Toplum*, C.4, S.75. Y. 2022, s. 2549-2582.
- ILO:** Child Labour: A Textbook for University Students, Geneva 2004, s. 14, https://www.ilo.org/ipec/Informationresources/WCMS_IPEC_PUB_174/lang--en/index.htm (E.T. 17.08.2023).
- Kapar, Recep:** "Çocuk Emeginin En Kötü Biçimleri ve Türkiye", *Çalışma ve Toplum* C. 4, S. 63, Y. 2019, s. 2461-2502.
- Kılıç, Şebnem:** "Türk Hukukunda Çocuk İşçi Tanımının Uluslararası Standartlara Uygunluğu", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 13, S. 165-166, Y. 2018, s. 123-162.
- Kökkılınç, Ayşe Nur:** Çocuk İşçinin İş İlişkisi, 1. Baskı, Legal, İstanbul 2023.
- Kökkılınç- Eraltuğ, Ayşegül/ Fırat- Şimşek, Ayşe:** "Çocuk ve Genç İşçinin İş İlişkisinde Veli ve Vasinin Rolü", *Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, S.21, Y. 2009, s. 89-117.
- Manav, A. Eda:** "2000/43, 2000/78, 2006/54 Sayılı AB Direktifleri Çerçevesinde İş Hukukunda Ayrımcılıkla Mücadele ve Türkiye'deki Uygulamalar", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, C. 15, Y. 2013, s. 731-780.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/ Astarlı, Muhittin/ Baysal, Ulaş:** "İş Hukuku", Güncellenmiş 7. Bası, Lykeion, Ankara 2022.
- Narmanlıoğlu, Ünal:** "İş Hukukunda Çocukların Korunması", *Seyfullah EDİS'e Armağan*, İzmir 2000, s. 669- 68.
- Okur, Zeki:** 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Bakımından Sendika Üyelikinin Kazanılması ve Kaydedilmesi", *Çalışma ve Toplum*, 2013/4, s.69-110.
- Öğüz, Tufan:** "Çocuk ve Genç İşçiler ile Özürlülerin İş Sözleşmesi Yapma Ehliyetine İlişkin Esaslar", *Sicil*, Mart 2008, S.9, s. 23-26.

- Özkaraca,ERCÜMENT/ ÜNAL, CANAN:** “Küçüklerin Çalışmasına İlişkin Yasak ve Sınırlamalar ile Bunlara Aykırılık Halinde İş Sözleşmesinin Geçersizliği Sorunu”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Prof. Dr. Ali Rıza Okur’a Armağan, C. 20, S. 1, Y. 2014, s. 355- 410.
- Seçer, Öz:** “Çocuk ve Genç İşçilerle İş Sözleşmesinin Kurulması ve Bu Sözleşmeden Doğan Ücret Üzerinde Çocuk ve Genç İşçilerin Tasarruf Hakkı”, *Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, Y. 2011, s. 1425-1453.
- Senyen Kaplan, Emine Tuncay:** Bireysel İş Hukuku, 11. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara 2020.
- Servais, Jean- Michael:** International Labour Law, 3rd Edt. Wolters Kluwer, Alphen aan den Rijn 2011.
- Soyer, Polat:** “Türk Borçlar Kanunu Tasarısı’nın Genel Hizmet Sözleşmesine İlişkin Bazı Hükümleri Üzerine Düşünceler”, *Prof. Dr. Devrim ULUCAN’a Armağan*, İstanbul 2008, s. 149-167.
- Sur, Melda:** İş Hukuku Toplu İlişkiler, Güncelleştirilmiş 10. Bası, Turhan, Ankara 2002.
- Süzek, Sarper:** İş Hukuku, 22. Bası, Beta, İstanbul 2022.
- Süzek, Sarper:** “Yeni Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde İş Akdinin Geçersizliği”, *Prof. Dr. Ali Rıza Okur’a Armağan*, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 20, S. 1, Y. 2014, s. 123-141 (Geçersizlik).
- Şahin, Barış:** Çocuk İşçilerin Korunması, Yetkin, 2010 Ankara.
- Şahin, Levent:** “Geçmişten Günümüze Çocuk İşçiliği”, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, C. II, Y.2012, s.103-118.
- Şahlanan, Fevzi:** Toplu İş Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Ter Haar, Beryl P.:** “EU Age Discrimination Law: A Curse or a Blessing for EU Youth Policy?”, *EU Anti-Discrimination Law beyond Gender*, (ed. Uladzislau Belavusau / Kristin Henrard), Hart Publishing, Oxford 2018, <https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/access/item%3A2973856/view> (E.T., 20.09.2023), s. 1-23.
- Tuğ, Adnan/ Baysal, Ulaş:** “ İş Hukukunda Çocuk ve Genç İşçilerin Korunması”, *Prof. Dr. Sarper Süzek’e Armağan*, C. II, Beta, İstanbul 2011, s. 1869-1880.
- Tunçcan, Nilgün:** “Çocuk İşçiliği: Nedenleri, Boyutları ve Küreselleşen Dünyadaki Konumu”, *Journal of Social Policy Conferences*, S. 43-44, Y. 2000, s. 243- 258.
- Tunçomağ, Kenan/ Centel, Tankut:** İş Hukukunun Esasları, 10. Bası, Beta, İstanbul 2022.
- Ünal, Canan:** “Çocukların Korunması Hakkı Kapsamında Çocuk İşçiliği Sorununun Çözümü Ve Çözumsuzlüğü”, *Sosyal İnsan Hakları Ulusal Sempozyumu VI*, İstanbul 2014, s. 289-305.
- Watson, Alison V.S.:** The Child in International Political Economy: A Place at the Table, Routledge, London 2008.
- Yardımcıoğlu, Didem:** “Çocuk İşçiliğini Önlemeye Yönelik Yeni Bir Adım: Avrupa Parlamentosu ve Konseyi’nin Kurumsal Sürdürülebilirlik Durum Tespitine Dair Direktif Önerisi”, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 28, S. 48, Y. 2023, s. 225- 276.
- Yayla, Yavuz:** “Küresel Dünya’da ve Türkiye’de Çocuk İşçiliği: Uluslararası ve Ulusal Yasal Düzenlemeler ve Ampirik Göstergeler”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 128, Y. 2017, s. 413- 436.

Yürekli, Sabahattin: “Alt İşvereninin Taraf Olduğu Toplu İş Sözleşmesinin Muvazaa Nedeniyle Hükümsüzlüğünün Geçmişe Etkili Olmaması”, *Sicil*, Y.2013, S. 30, s.93-102.

İNTERNET KAYNAKLARI

- https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_774760.pdf, (E.T. 20.07.2023).
- <https://www.ilo.org/ankara/areas-of-work/child-labour/lang--tr/index.htm>, (E.T. 20.07.2023).
- https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_836901.pdf, (E.T. 17.08.2023).
- <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Child-Labour-Force-Survey-2019-33807> (E.T. 15.09.2023).
- <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2022-49674> (E.T. 15.09.2023).
- http://www.isigmeclisi.org/site_icerik/2021/1ocak/2020rapor.pdf (E.T. 02.08.2023).
- <https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/08/03/EkonomikSosyalKulturelHaklarSozlesmesi.pdf> (E.T. 19.09.2023).
- <https://www.ilo.org/static/english/inwork/cb-policy-guide/declarationofPhiladelphia1944.pdf> (E.T.12.09.2023).
- https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C182 (E.T. 13.09.2023).
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32000L0078>, (E.T. 21.09.2023).
- https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:bc4dcea4-9584-11ec-b4e4-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF (E.T. 20.09.2023).
- <https://www.csgb.gov.tr/media/89897/cocuk-isciligi-ile-mucadele-ulusal-programi-eylem-plani-2017-2023-ocak-haziran-2022-mevcut-durum-dokumani.pdf>, (E.T. 20. 09.2023).

TÜRK SOSYAL GÜVENLİK HUKUKUNDA ÇALIŞAN ÇOCUKLARIN SİGORTALILIĞI

*Dr. Ebru ERENER YILMAZ**
*Dr. Öğr. Üyesi Seda ARSLAN DURMUŞ***

GİRİŞ

Çocukların çalışma hayatında yer alması geçmişten günümüze kadar sıklıkla karşılaşılan bir olgudur. Fakat çocukların daha zayıf ve korunmaya muhtaç yapısı, onların kolayca sömürülmesi ihtimalini de gündeme getirmektedir. Bu nedenle sosyal devletin, çocukların çalışmasına ilişkin temel ilkeleri belirlemesi ve asgari şartlar getirmesi beklenir. Çocukların çalışma hayatında yer almasıyla ülkemizde de sıklıkla karşılaşılmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2019 yılı Çocuk İşgücü Anketi¹ sonuçlarına bakıldığında; 5-17 yaş arasındaki çocuklarla yapılan araştırmada çalışan çocukların %79.7'sini 15-17 yaş grubundakiler, %15.9'unu 12-14 yaş grubundakiler, %4.4'ünü ise 5-11 yaş grubundaki çocuklar oluşturmuştur. Çalışan çocukların %65.7'sinin aynı zamanda eğitime devam ettiği görülmüştür. Çocukların çalışmasının sektörel dağılımına bakıldığında ise, %30.8'i tarım, %23.7'si sanayi, %45.5'i hizmet sektöründe yer almıştır. Sektörel dağılım yaş grubuna göre incelendiğinde; 5-14 yaş grubunda çalışan çocukların %64.1 ile tarım sektöründe, 15-17 yaş grubunda çalışan çocukların %51.0 ile hizmet sektöründe ağırlıklı olarak çalıştığı görülmüş ve ayrıca çalışan çocukların %63.3'ünün ücretli veya yevmiyeli; 0.5'inin ise kendi hesabına çalıştığı tespit edilmiştir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Çocuk İşçiliği İle Mücadele Ulusal Programı'nda (2017-2023)², sosyal güvenlik ağının tüm toplumu kapsamamasının, ailelerin çocukların istihdamına yönelmelerine yol açtığı ve çocuk işçiliğini arttırdığına işaret edilmektedir. Bu doğrultuda, sosyal güvenlik yelpazesinin genişletilmesinin, sosyal güvenliğin yoksulluğun azaltılmasında etkin bir araç olarak kullanılmasının ve sağlık hizmetlerinin toplumun tüm kesimlerine etkin ve kaliteli bir biçimde ulaştırılmasının esas olduğu belirtilmektedir.

* Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı, erenerebru@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9077-9710.

** Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı, arslans@cu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0561-3741.

¹ TÜİK Çocuk İşgücü Anketi Sonuçları, 2019. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Child-Labour-Force-Survey-2019-33807> (Erişim: 20.07.2023).

² https://www.csgb.gov.tr/media/1322/cocukisçiligimucadele_2017_2023_tr.pdf, s. 53.

ilgili görevde çalışması nedeniyle m. 4/1, b ve m. 4/1, c kapsamında sigortalı ise (m. 6/2), artık kendi sigortalılığı dolayısıyla m. 60/1, a kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılacaktır.

18 yaşını doldurmayan çocuklardan bağımsız veya kamu görevlisi olarak çalışmasına rağmen m. 6/1, h hükmü nedeniyle sigortalı sayılmayanların genel sağlık sigortalılığı ise m. 60/2 hükmünde düzenlenmektedir. Buna göre, 6/1, h bendinde sayılanların öncelikle, genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi olup olmadığına bakılacaktır. Eğer genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi ise tescili yapılmayacak; genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi değilse m. 60/1 hükmünden durumuna uyan bende göre genel sağlık sigortalısı sayılacaktır.

Kanununun 60. maddesinde yer almamakla beraber, m. 5/1, b hükmü gereği, çırak ve stajyerler de genel sağlık sigortalısı sayılmaktadır. SSGSSK m. 5/1, b hükmüne göre, “...*Bu bentte sayılanlar, 4’üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar ve bunlardan bakmakla yükümlü olunan kişi durumunda olmayanlar hakkında ayrıca genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır.*”. Çırak ve stajyer olanların prim oranı ise, prime esas kazancın % 6’sıdır. Bu oranın % 1’i kısa vadeli sigorta kolları, % 5’i genel sağlık sigortası primidir (5510 s. K. m. 81/d). SSGSSK m. 5/1, b’de belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim görenler ile meslekî veya teknik ortaöğretimde okumakta iken staja tâbi tutulan öğrenciler ile tamamlayıcı eğitim ya da alan eğitimi gören öğrenciler için Milli Eğitim Bakanlığı veya bu öğrencilerin eğitim gördükleri okullar veya kurumlar, yüksek öğrenim sırasında staja tâbi tutulan veya işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler için öğrenim gördükleri yüksek öğretim kurumudur (5510 s. K. m. 87/1, e).

KAYNAKÇA

- Alper, Yusuf:** Sosyal Güvenlik Hakkı ve Sosyal Güvenliğin Finansmanı, Sosyal Güvenlik Üzerine Yazılar’ım, Türk Metal Yayını, Ankara 2019.
- Arıcı, Kadir:** Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri, Yargıtay’ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 2017, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019 (2017 Değerlendirme).
- Arıcı, Kadir:** Türk Sosyal Güvenlik Hukuku, Gazi Kitabevi, Ankara 2022.
- Aslanköylü, Resul:** “5510 Sayılı Kanun’a Göre Karşılaştırmalı Malullük Sigortası”, *Sicil*, Aralık 2010, S. 20, s. 187-198.
- Aydın, Önal:** “Çalışan Çocuklar Çocuk ve Sosyal Güvenlik Hukuku”, *Fasikül Hukuk Dergisi*, 2012, C. 4, S. 33, s. 18-21.
- Aydın, Ufuk:** “Sosyal Sigortalarda Sigortalılık Niteliğinin Kazanılması Ve Yitirilmesi”, *TÜHİS*, Mayıs 2000, s. 32-50 (Sigortalılık Niteliği).
- Aykaç, Hande Bahar:** “Hukuksal Açıdan Çocuk ve Genç İşçiliği”, *TBBD*, 2016 (116), s. 335-386.

- Bakırcı, Kadriye:** Çocuk ve Genç İşçilerin Korunması, Beta Yayıncılık, İstanbul 2004.
- Baş, Seda/ Baş, Sezgin:** “Çocuk Teslimi Ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması Konularında 7343 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Ve Çocuk Hakları Perspektifinden Bir Değerlendirme”, *ÇÜHAD*, 2023/1, s. 1-32.
- Bilgili, Özkan:** “Çocuk İşçiliğinin Denetimi”, *Sosyal Güvenlik Dergisi*, Aralık 2018, C. 8, S. 2.
- Bostancı, Yalçın:** “Sosyal Güvenlik Hukukunda Genel Sağlık Sigortası”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2008, C. 16, S. 1.
- Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz:** “Mevzuatımızda Çocuk ve Genç İşçilerin Çalışma Yaşamında Korunmasına İlişkin Düzenlemelere Genel Bir Bakış”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013, Cilt: 15, Özel Sayı, s. 481-545.
- Caniklioğlu, Nurşen:** “5510 Sayılı Kanun’a Göre Malullük Aylığı”, *Sicil*, Eylül 2006, S. 3, s. 145-161.
- Centel, Tankut:** Türk Sosyal Güvenlik Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Çelik, Nuri/Caniklioğlu, Nurşen/Canbolat, Talat/Özkaraca, Ercüment:** İş Hukuku Dersleri, Beta Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Doğan Yenisey, Kübra:** İş Hukukunun Emredici Yapısı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2014.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan:** Türk Özel Hukuku Cilt II, Kişiler Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 2020.
- Ekin, Ali:** “Genel Sağlık Sigortasından Yararlanma Şartları ve Esasları”, *TBB*, 2012 (100).
- Ekin, Ali:** “Zorunlu Sigortalılık İlkesi Kapsamında Sigortalılık Hallerinin Çakışması ile Gelir ve Aylıkların Birleşmesi”, *Sosyal Güvenlik Dergisi*, Mart 2016, Cilt 6, Sayı 1, s. 94-125 (Çakışma).
- Ekmekçi, Ömer/Yiğit, Esra:** Bireysel İş Hukuku, 4. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Ermumcu, Senem:** “Sigortalılığın Zorunluluğu İlkesi ve Bu İlkeye Aykırı Olan Hükümlerin Değerlendirilmesi”, *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1), s. 1383-1403.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin:** Çocuk Hukuku, 2. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, 2021.
- Güzel, Ali/ Okur, Ali Rıza/ Caniklioğlu, Nurşen:** Sosyal Güvenlik Hukuku, 19. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Karabacak, Ebru:** Prim Ödeme Yükümlülüğüne Aykırılığın Hukuki Sonuçları, Legal Yayıncılık, İstanbul 2017.
- Koç Tangün, Sedef:** “Stajyer Kavramı ve Stajyerlerin Sigortalılığı”, *Sicil*, 2018, S. 40, s. 132-144.
- Kökkılınc, Ayşe Gül:** Çocuk İşçinin İş İlişkisi, Legal Yayıncılık, İstanbul 2023.
- Kurt, Resul:** İş Hukuku ve Sosyal Sigorta Mevzuatında Usul ve Esaslar, İstanbul Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası Yayınevi, İstanbul 2003.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/Astarlı, Muhittin/Baysal, Ulaş:** İş Hukuku, Lykeion Yayınları, Ankara 2022.

- Mutlay, Faruk Barış:** Sosyal Sigorta Yardımlarına Hak Kazanma Koşulları ve Eşitlik İlkesi, Beta Yayıncılık, İstanbul 2014.
- Okur, Ali Rıza:** Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri, Yargıtayın İş Hukuku-na İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2004, TİSK Yayını, Ankara 2006.
- Özdemir, Hayrunnisa/Ruhi, Ahmet Cemal:** Çocuk Hukuku ve Çocuk Hakları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016.
- Özkaraca,ERCÜMENT/ Ünal, Canan:** “Küçüklerin Çalışmasına İlişkin Yasak Ve Sınırlamalar İle Bunlara Aykırılık Halinde İş Sözleşmesinin Geçersizliği Sorunu”, Prof. Dr. Ali Rıza Okur’a Armağan, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2014, Özel Sayı, C. 20, S. 1, s. 355-410.
- Özok, Özdemir:** “Sosyal Güvenlik”, *TBB*, 2004, S. 53, Y. 31.
- Sosyal Güvenlik Kurumu,** Çocuk ve Sosyal Güvenlik, SGK Yayın No 134, Ankara 2014.
- Sözer, Ali Nazım:** Öğrencilerin Sosyal Güvenliği, Prof. Dr. Sarper Süzek’e Armağan, C. II, Beta Yayıncılık, İstanbul 2011 (Öğrenciler).
- Sözer, Ali Nazım:** Sosyal Sigorta İlişkisi, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir 1991 (SSİ).
- Sözer, Ali Nazım:** Türk Sosyal Sigortalar Hukuku, 5. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021 (Sosyal Sigortalar).
- Suata, İlay Zeynep:** Çocuk Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- Sümer, Haluk Hadi:** Sosyal Güvenlik Hukuku, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Tunca, Merda Elvan:** “İşçi Statüsüne Sahip Olmamakla Birlikte 5510 Sayılı Kanunda Kısmî Sigortalı Sayılan Kişiler”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2020, C. 28, S. 2, s. 777-818.
- Tuncay, A. Can:** Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri, Yargıtay’ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 2013, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015 (2013 Değerlendirme).
- Tuncay, A. Can/ Ekmekçi, Ömer:** Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 21. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Uğur, Ömer:** İş Sözleşmesiyle Çalışanlar Bakımından Yaşlılık Sigortası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Uşan, M. Fatih:** Çıracılık Sözleşmesi, Mimoza Yayıncılık, Konya 1994 (Çıracılık).
- Uşan, M. Fatih:** Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri, Yargıtay’ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 2011, Kamu-İş Yayını, Ankara 2013.
- Uşan, M. Fatih/ Erdoğan, Canan:** İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Ünal, Canan:** Özürlülerin Sosyal Güvenlik Hakları, Dünyadaki Yeni Yaklaşımlar Işığında Öneriler, Beta Yayıncılık, İstanbul 2012.
- Yılmaz, Zehra:** Sosyal Güvenlik Hukukunda Çocuklar, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016.

BAZI ULUSLARARASI ANLAŞMALAR VE AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ KARARLARINDA ÇOCUĞUN VATANDAŞLIK KAZANMASI

*Doç. Dr. Kazım Sedat SİRMEN**

ÖZET

Pek çok ulusal ve uluslararası metinde yer alan “çocuğun üstün menfaati” ilkesinin dikkate alındığı alanlardan biri de vatandaşlık hukukudur. İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi'nin 15. Maddesi her insanın bir vatandaşlık hakkı olduğunu belirtir. Çocuk Hakları Sözleşmesi her çocuğun bir vatandaşlık edinme hakkına sahip olduğunu ifade etmektedir. Vatansızlığın Azaltılmasına İlişkin 1961 Sözleşmesi'nin amacı ve hedefi vatansızlığı önlemek ve azaltmak, böylece her çocuğun vatandaşlık kazanma hakkı da dahil olmak üzere her bireyin vatandaşlık hakkını güvence altına almaktır. Çocukların vatandaşlık haklarını koruyucu en önemli sözleşmelerden bir tanesi bölgesel anlamda kabul edilen 1997 tarihli Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi de her âkit devlete kendi ülkesinde bulunmuş olan ve vatandaşlık verilmediği takdirde vatansız kalacak olan çocuklara kendi vatandaşlığını ex lege kazanmasını sağlayacak hükümleri iç hukukunda koyma yükümlülüğü getirmiştir. Uluslararası hukukta güçlü bir biçimde vurgulanmış olan çocuğun vatansız kalmaması anlayışı, milli hukuk düzenlerince de dikkate alınmış ve buna uygun düzenlemeler yapılmıştır. Bölgesel düzeyde en etkin uluslararası mahkemelerden olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde pozitif bir insan hakkı olarak “vatandaşlık” başlığı düzenlenmemiş olsa da özellikle ayrımcılık yasağı yahut özel ve aile hayatına saygı başlıkları kapsamında çocuğun üstün menfaatini vatandaşlık alanında da korumaya özen göstermiştir.

SUMMARY

One of the areas where the principle of “best interests of the child” is considered in many national and international texts is citizenship law. Article 15 of the Universal Declaration of Human Rights states that every human being has the right to a nationality. The Convention on the Rights of the Child states that every child has the right to acquire a nationality. The aim and objective of the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness

* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Özel Hukuk Anabilim Dalı, ksedat.sirmen@ogu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9174-8759. Makaleyi baştan sona dikkatlice okuyup, tashih eden ve son değerlendirmelerini yapan Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Araştırma Görevlisi *Hilal Büşra Osmanlı*'ya teşekkürlerimi sunarım.

KAYNAKÇA

- Adjami, Mirna/Harrington, Julia:** “The Scope and Content of Article 15 of the Universal Declaration of Human Rights”, *Refugee Survey Quarterly*, 27/3, (2008).
- Aybay, Rona/Özbek, Nimet/Ersen Perçin,** Gizem: “Vatandaşlık Hukuku”, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2019.
- Bhabha, J./Matache, M.:** Are Children’s Rights to Citizenship Slippery or Slimy?, *The Human Right to Citizenship: A Slippery Concept* (Editors: Rhoda E. Howard-Hassmann, Margaret Walton-Roberts), University of Pennsylvania Press, 2015.
- Council of Europe,** Recommendation CM/Rec(2009)13 of the Committee of Ministers to member States on the nationality of children, 9 December 2009, CM/Rec(2009)13.
- Doek, Jaap:** “The CRC and the Right to Acquire and Preserve a Nationality”, *Refugee Survey Quarterly* 25 (2006).
- Doğan, Vahit:** Türk Vatandaşlık Hukuku, 19.Baskı, Rehber Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Göçmen, İlke:** Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Avrupa Birliği ve Türkiye Göç Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015.
- Gümüşlü Tunçağıl, Gülce:** “Vatandaşlığa İlişkin Bazı Meseleler Hakkında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları”, *Public and Private International Law Bulletin* 2021, Vol.41, N.1.
- Güngör, Gülin:** Tâbiyet Hukuku Gerçek Kişiler, Tüzel Kişiler, Şeyler, 11. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Moulin, Carolina:** Mobilizing Against Statelessness: The Case of Brazilian Emigrant Communities, *The Human Right to Citizenship: A Slippery Concept* (Editors: Rhoda E. Howard-Hassmann, Margaret Walton-Roberts), University of Pennsylvania Press, 2015.
- Rene de Groot, Gerard:** “Children, Their Right to a Nationality and Child Statelessness”, *Nationality and Statelessness* Ed: Alice Edwards and Laura van Waas (pp. 144-168). Cambridge: Cambridge University Press 2014.
- Sizer, Merve:** Ülkeden Uzaklaştırmaya İlişkin Kararlarda Çocuğun Yüksek Menfaati İlkesinin Rolü, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- Tabachnik, Maxim:** “Report on Citizenship Law: Azerbaijan”, *Globalcit Country Report*, January 2019 N.2.
- The Nationality of Children,** Recommendation CM/Rec(2009)13 and Explanatory memorandum, Council of Europe Publications, Strasbourg 2010 (Explanatory Memorandum).
- Van Waas, Laura:** Nationality Matters. Statelessness under International Law, Intersentia, Antwerp/Oxford/Portland 2008.

ÇOCUKLAR VE HAK ÖZNELİĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Olcay KARACAN*

Özet

“Çocuğun hak öznesi olma mücadelesi, tarihsel bir arka plana sahiptir. Geçmişten günümüze çocuğu tanımlama ve anlama biçimleri her dönemde farklılık arz etmiştir. Kimi zaman bir eşya statüsünde olan çocuk, kimi zaman minyatür bir yetişkin kimi zaman da ilk günahın taşıyıcısı olarak tanımlanmıştır. Bugün hala çocuğun kim olduğu sorusuna net bir cevap verilememektedir.”¹ Oysa özne olmak kim olunduğu sorusuyla çok yakından ilişki olmasına rağmen hak öznesi olmak, özellikle de liberal hukuk düzenlerinde, yaygın olarak kim olunduğu sorusundan uzak biçimde soyut bireylik üzerinden anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, hak öznesi olmak hem kişiler hem de kişilerin içinde buldukları koşullar yok sayılarak; kişilerin sadece haklara sahip olmaları ve sorumluluk üstlenmeye ehil olmaları üzerinden tanımlanmaktadır². Ancak hak özneliğinin sadece haklara sahip olma ve sorumluluk üstlenmeye kendiliğinden ehil olma üzerinden düşünülmesi çocukların hak özneliğinin değerlendirilmesi için yeterli değildir. Özellikle de suça sürüklenen, çalışmak zorunda kalan, yoksul, mülteci, yerinden edilmiş, istimara uğramış çocuklar gibi toplumların daha dezavantajlı kesimlerinden gelen çocuklar söz konusu olduğunda çocukların hak özneliğini ele almak için soyut birey anlayışı yeterli değildir. Bu nedenle çocukların özellikle de toplumların daha dezavantajlı kesimlerinden gelen çocukların hak özneliği onların içinde buldukları adaletsiz koşullar görünür kılınarak ele alınmalıdır. Ayrıca çocukların hak özneliği, çocukların içinde buldukları koşulları onların haklarını koruyucu biçimde dönüştürmede devletlerin sorumlulukları da hesaba katılarak tartışılmalıdır³.

Abstract

“The struggle of the child to be the subject of rights has a historical background. The ways of defining and understanding the child differed in each era. Sometimes the child, who is in the status of an object, is sometimes defined as a miniature

* Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı, olcaykrncn@yahoo.com, ORCID: 0000-0003-0066-8097.

1 **Kösesoy**, Elif: Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Çocukların İhmal ve İstismardan Korunma Hakkı, Onikilevha Yayınları, Ankara, 2020, s.1.

2 **Naffine**, Ngaire: “Who Are Law’s Persons? From Cheshire Cats To Responsible Subjects”, The Modern Law Review 2003, Issue 66, Number 3, s. 346-367; **Sağdıç**, Şeyma: “Hukuk Öznesi Işığında Türkiye’de Anayasa Önerileri ve Yurttaşlık Tartışmaları”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2017, s. 33-45.

3 **Kösesoy**, s. 205-216.

KAYNAKÇA

- Baumtrog, Micheal D.:** "Navigating a necessary inequality: Children and knowledge-based injustice" *Alternate Routes: A Journal of Critical Social Research*, No 29, (2018): 294-306.
- Duchak, Oksana:** "Marginalization of young people in society." *International Letters of Social and Humanistic Sciences* 18, (2014): 70-79.
- Ezer, Tamar:** "A positive right to protection for children" *Yale Hum. Rts. & Dev. LJ* 7 (2004): 1-50.
- Fieller, Danielle/ Loughlin, Michael:** "Stigma, epistemic injustice, and "looked after children": The need for a new language." *Journal of Evaluation in Clinical Practice* 28.5 (2022): ss. 867-874.
- Fricke, Miranda:** *Epistemic Injustice: Power the Ethics of Knowing*, Oxford University Press, 2007.
- Güriz, Adnan:** *Hukuk Başlangıcı, Siyasal Kitabevi*, Ankara, 2011.
- Kösesoy, Elif:** *Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Çocukların İhmal ve İstismardan Korunma Hakkı*, Ankara, 2020.
- Ngair, Naffine:** "Who are law's persons? From Cheshire cats to responsible subjects", *The Modern Law Review* 66.3 (2003): 346-367.
- Ozansoy, Cüneyt:** "Öznesini Arayan Nesnelere: Çocuk ve Çocuk Hakları," *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, C:11, Sayı:1 (1999) 39-62.
- Özdemir, Nadire:** *Kültürel Savunma: Dönüştürücü Adalet Yaklaşımıyla Bir Değerlendirme*, Turhan, Ankara, 2021.
- Sağdıç, Şeyma:** "Hukuk Öznesi Işığında Türkiye'de Anayasa Önerileri ve Yurttaşlık Tartışmaları", *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, 2017.
- Sağlam, Mehmet/ Aral, Neriman:** "Tarihsel süreç içerisinde çocuk ve çocukluk kavramları" *Çocuk ve Medeniyet* (2016): 43-56.
- Schües, Christina:** "Epistemic injustice and children's well-being." *Justice, education and the politics of childhood: Challenges and perspectives* (2016): 155-170.
- Stoetzler, Marcel Davis/ Yuval, Nira:** "Standpoint theory, situated knowledge and the situated imagination" *Feminist Theory* 3.3 (2002): 315-333.
- Uygur, Gülriz:** "Yargılamada Karşılığı Bulmayan Anlatılar-Karşılığı Bulunamayan Anlatılar" *Hukukta Anlatı Hukukun Anlatısı*, (Ed. Gülriz Uygur/ Zeynep İspir), Seçkin Yayınevi, Ankara, (2021): 41-70.
- Uygur, Gülriz:** "Epistemic Adaletsizlik Hukuk Devleti ve Kırılğan Hukuk Öznesi" 21. Yüzyılda Hukuk Devleti Konferansı, Adana, 22.11. 2022.
- Uygur, Gülriz:** *Hukukta Adaletsizliği Görmek*, Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, Ankara, 2013.
- Ümit, Eylem:** *Mekândan İmkana Çocuk Suçluluğunun Habitusu Ceza Ehliyeti İlişkisi*, Ankara Barosu Yayınları, Ankara, 2007.

DİJİTAL OYUNLAR BAKIMINDAN ÇOCUĞUN FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI

*Dr. Öğr. Üyesi Özlem AKINCI ALBAYRAK**

ÖZET

Dijital oyun sektörü, her geçen gün hızla ilerleyen bir sektör olarak hayatlarımızın önemli bir parçası haline gelmiştir. Dijital oyunlar, esasen her yaş grubuna hitap etmekle birlikte çocuklarla oldukça yakın temasta olmasına rağmen yasal düzenlemeler bakımından karşılığına çok rastlanmamaktadır. Bu açıdan çocukların dijital oyunlar bakımından fikri mülkiyet haklarına ilişkin sorunların tespiti ve değerlendirilmeler yapılması hususu önem arz etmektedir. Dijital oyunların eser kategorisine yönelik değerlendirme hem Türk hukukunda hem de karşılaştırmalı hukukta tartışmalıdır. Bu kapsamda yapılacak değerlendirmeler korunacak değerlerin belirlenmesi açısından önem arz etmektedir. Çocuklar hem eser sahibi hem de oyuncu olarak dijital oyunlara ilişkin pek çok hukuki ilişkinin süjesi konumundadır. Çocukların dijital oyun eser sahibi olarak fikri mülkiyet hakları ve bu hakların konu olduğu sözleşmeler bakımından iradesinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca oyuncu çocuğun dijital oyuna katkıları ve oyun içi varlıkları açısından hak sahipliğine ilişkin bazı sorunlu alanlar yer almaktadır. Mevcut düzende çocuklar, yaygın bir biçimde oyuncu sıfatıyla oyunu oynayıp tarzlarını bir sunuş eşliğinde video platformlarında paylaşmaktadırlar. Bu video yayınlarının da fikri haklar açısından değerlendirilmesi gerekir. Ayrıca anılan fikri mülkiyet hakları ihlal edilen çocuğun, başvuracağı hukuki koruma yolları ile bu koruma yolları açısından taraf ve dava ehliyeti incelenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Oyunlar, Çocuk Hakları, Çocuğun Fikri Mülkiyet Hakları.

INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS OF THE CHILD WITH RESPECT TO DIGITAL GAMES

ABSTRACT

The digital gaming industry has become an important part of our lives as a rapidly advancing sector. Although digital games appeal to all age groups and are in close contact with children, they are not very common in terms of legal regulations. In this respect, it is important to identify and evaluate the problems regarding children's intellectual property rights in terms of digital games. The

* Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Hukuk Bilimleri Anabilim Dalı, oalbayrak@atu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1274-7334.

KAYNAKÇA

- Akipek**, Jale/ **Akıntürk**, Turgut/ **Ateş**, Derya: Kişiler Hukuku, Birinci Cilt, Beta Yayıncılık, İstanbul 2016.
- Arslan**, Ramazan/ **Yılmaz**, Ejder/ **Taşpınar- Ayvaz**, Sema/ **Hanağası**, Emel: Medenî Usul Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Atalı**, Murat/ **Ermenek**, İbrahim/ **Erdoğan**, Ersin: Medenî Usûl Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2023.
- Atasoy**, Evrim: “Birlikte Eser Sahipliği Kavramı, Türlerinin Birbirleri İle Olan Benzerlikleri ve Farklılıkları”, *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, Sayı: 2, 2013.
- Ataşlar**, Abdullah Harun/ **Ülgen**, İlkin: Türk Hukukunda Dijital Oyunların Korunması, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Bozkurt**, İkbal: Velinin Velayetten Doğan Hak Görev ve Yetkileri, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010.
- Bozkurt-Yüksel**, Armağan, Ebru: “Intellectual Property Rights of Gamers in Esports”, *Law & Justice Review*, Yıl: 11, Sayı: 21, January 2021, s. 275-307.
- Budak**, Ali Cem/ **Karaaslan**, Varol: Medenî Usul Hukuku, Filiz Kitapevi, İstanbul 2022.
- Burk**, Dan L.: “Electronic Gaming and the Ethics of Information Ownership”, *International Review of Information Ethics*, Cilt: 4, Sayı: 12, 2005, s. 39- 45.
- Doğan**, Derya/ **Özocak**, Gürkan: “Dijital Oyunlar, Multimedya Yaratımlar ve Güncel Hukuki Problemler”, *3. Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı*, İzmir 2013, s. 70-83.
- Durmuş**, Muhammed Enes: Bilgisayar Oyunlarının Türk Hukukunda Korunması, İstanbul Şehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020.
- Erdoğan**, Ersin/ **Vural Çelenk**, Belkas/ **Özyüksel**, Özgün (Ed.), Türk Hukukunda Çocuk, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Esposito**, Nicolas, “A Short and Simple Definition of What a Videogame Is”: The Digital Games Research Conference: Changing Views – Worlds in Play, Vancouver 2005.
- Götting**, Horst-Peter/ **Lauber- Rönsberg**, Anne/ **Rauer**, Nils: BeckOK Urheberrecht, C.H. Beck Verlag, München 2023.
- Jungar**, Eirik: “Streaming Video Games: Copyright Infringement or Protected Speech”, *Press Start*, Cilt: 3, Sayı: 2, 2016, s. 22-47.
- Karimov**, Elnur: “Bilgisayar (Video) Oyunlarının Fikir ve Sanat Eserleri Kapsamında Korunmasında Uygun Eser Kategorisi Sorunu”, *TFM*, Cilt: 7, Sayı: 1, s. 93-110.
- Kaya**, Muhammed Afif, Video Oyunlarının Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Korunması, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2018.
- Kılıç**, Taylan: Bilgisayar Oyunlarının Eser Niteliği, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.

- Koç Kaynak**, Selva/ **Tevetoğlu**, Mete: “Bilgisayar Oyunlarının Telif Hakkı Korumasından Yararlanması”, *Fikri ve Sınai Haklar Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 30, 2012, s. 55- 91.
- Loewenheim**, Ulrich: Handbuch des Urheberrechts, C.H Beck Verlag, München 2021.
- Oğuzman**, Kemal/ **Seliçi**, Özer/ **Oktay- Özdemir**, Saibe: Kişiler Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 2015.
- Özdemir**, Hayrunnisa/ **Ruhi**, Ahmet Cemal: Çocuk Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2023.
- Serozan**, Rona: Çocuk Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.
- Stein**, Julian: The Legal Nature of Video Games – Adapting Copyright Law to Multimedia, Press Start 2015, Cilt:2, Sayı: 1, s. 43- 55.
- Suluk**, Cahit/ **Karasu**, Rauf/ **Nal**, Temel: Fikri Mülkiyet Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Tekinalp**, Ünal: Fikri Mülkiyet Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012.
- Uysal**, Emin Hamdi: Bilgisayar Oyunlarının Hukuku Durumu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Wandtke**, Artur-Axel, Medienrecht- Praxishandbuch Band 2: Schutz von Medienprodukten, Kapitel 5 Computerrecht – Computerspiele, De Gruyter Berlin; New York 2011.
- Wandtke**, Arthur Alex/**Bullinger**, Winfried: Praxiskommentar Urheberrecht, C.H. Beck Verlag, 6. Auflage, 2022.
- Wiebe**, Andreas / **Leupold**, Andreas/ **Glossner**, Silke: IT Recht, Recht, Wirtschaft und Technik der digitalen Transformation, C.H. Beck Verlag, München 2021.
- Vining**, Monica: Copyrights From a Child's Perspective, Journal of Intellectual Property Law, Cilt: 9, Sayı:2, 2022, s. 387-410.
- Yılmaz**, Ejder: “Çocuk Hakları” Açısından Çocuğun Davada Temsili ve İradesinin Önemi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 11, Özel S.: 2009, s. 819-841.
- Yücel**, Özge: “Çocuğun Yüksek (Üstün) Yararı Bağlamında Çocuğun İradesi”, *Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, Aralık 2013, s. 117-137.
- Ziyan**, Ayşe: Velayet İlişkisi Bağlamında Çocuğun Ebeveyni Tarafından Temsili, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.

İŞ HUKUKU BAĞLAMINDA TÜRKİYE'DE ÇOCUK OYUNCULARIN HAKLARI ve KORUNMASI

*Dr. Öğr. Üyesi Ece Sıla HAFIZOĞLU**

ÖZET

Genel olarak toplumda “çocuk oyunculuğu”, “önlenmesi gerektiği kabul edilen çocuk işçiliği” kapsamında değerlendirilmemektedir. Çocuk oyuncularının, yetişkin oyunculara dahi zarar veren çalışma koşulları ve içinde buldukları tehlikeler göz ardı edildiğinden, diğer sektörlerdeki çocuklar gibi korunmaya ihtiyaçları oldukları düşünülmemektedir. Çocuk oyunculuğuna karşı bu anlayış, çocukların korunma ihtiyacını daha da artırmakta ve özel kanun düzenlemeleriyle haklar tanınarak güvenceler oluşturulmasını hayati hale getirmektedir.

2015 yılında İş Kanunu m. 71’de yapılan değişiklikle ilk kez doğrudan çocuk oyuncularına yönelik düzenlemeler kabul edilmiştir. Ayrıca “14 yaşını doldurmamış çocukların sanat, kültür ve reklam faaliyetlerindeki çalışmaları” hukuki bir temele oturtulmuştur. Sağlanacak korumalar ve çalışma koşullarının düzenlenmesi ise, esasen İş Kanunu m. 71/VI uyarınca çıkarılacak olan “Sanat, Kültür ve Reklam Faaliyetlerinde Çocukların Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik”e bırakılmıştır.

Çalışmamızda öncelikle konuyla ilgili temel kavramlar açıklanmıştır. Ardından çocuk oyuncuların sorunları ve korunmalarının gereği ortaya konmuştur. Bu doğrultuda çocuk oyuncuların mevcut hakları, 2016’da ilgili taraflarla paylaşılmış Yönetmelik Taslağı’yla karşılaştırılıp durum de lege lata ve de lege ferenda olmak üzere her iki yönden değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Oyuncu, Çocuk Oyuncu, Çocuk İşçi, Çocuk Oyuncuların Hakları, Çocuk Oyuncuların Korunması, Sanat, Kültür ve Reklam Faaliyetlerinde Çocuklar.

* İzmir Demokrasi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı
silahafizoglu@hotmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5486-9014>.

nın daha uygun olacağı” yönündeki görüş kabul edilebilirse de; şu an yeni doğmuş bebeğin bile oynatılabildiği oyunculuk sektörüne “12 ay” sınırı getirilmesi çocuklar açısından hayati bir ilerleme olacaktır.

Sonuç olarak, doktrinde de vurgulandığı gibi, revize edilmiş ya da mevcut haliyle ama bir an önce Yönetmelik çıkarılmalıdır. Çünkü eğitimsel, ruhsal, ahlaksal ve fiziksel yönden olmak üzere pek çok tehlikeyle karşı karşıya olan çocuk oyuncuların daha fazla zarar görmemeleri ve telafisi olmayan sonuçları bir daha yaşamamaları adına, hak ve güvencelerinin ayrıntılı şekilde düzenlenip en kısa zamanda kabul edilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Ak, Yüstra/Toktaş, Demet:** “Çocuk Emeği Kullanımından Kaynaklanan Sosyal Hukuk Sorunları”, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, Y. 2021, S. 81, s. 245-283.
- Akbulut Gün, Özlem:** “Çocuk Oyuncuların Hukuki Durumu Üzerine Bir İnceleme”, Nisan 2014, s. 1-4, http://gunhukuk.com/wp-content/uploads/Makale_%C3%87ocuk-Oyuncular%C4%B1n-Hukuki-Durumu_Av-%C3%96zlem-Akbulut-G%C3%BCn_07_11_2014-1.pdf, (01.10.2023).
- Akmeşe Takcı, Nurbanu:** Oyuncu Sözleşmesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Akyüz, Emine:** Çocuk Hukuku - Çocukların Hakları ve Korunması, 7. Baskı, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara 2020.
- Aykaç, Hande Bahar:** “Hukuksal Açıdan Çocuk ve Genç İşçiliği”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Ocak-Şubat 2015, Y. 27, S. 116, s. 335-386.
- Bakırcı, Kadriye:** Çocuk ve Genç İşçilerin Haklarının Korunması (Uluslararası, Bölgesel ve Türk Hukuku Açısından), Beta Kitap, İstanbul 2004.
- Baş, Seda/ Baş, Sezgin:** Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması Konularında 7343 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler ve Çocuk Hakları Perspektifinden Bir Değerlendirme”, Çukurova Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Y. 2023, S. 1, s. 1-32.
- Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz:** “Mevzuatımızda Çocuk ve Genç İşçilerin Çalışma Yaşamında Korunmasına İlişkin Düzenlemelere Genel Bir Bakış”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2013, C. 15, Prof. Dr. M. Polat Soyer’e Armağan, Özel Sayı, Basım Yılı: 2014, s. 481-545.
- Büyüksungur, İncinur:** Çocuk İşçi Kavramı ve Çocuk İşçilerin Hakları, Yüksek lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2022.
- Centel, Tankut:** Çocuklar ile Gençlerin İş Güvenliği, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1982.
- Centel, Tankut:** “Kobi’lerde Çalışan Çocukların Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi”, Prof. Dr. Seyfullah Edis’e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir 2000, s. 659-667, (Anlıış: Kobi’lerde Çalışan Çocuklar).
- Civan, Orhan Ersun:** “İş Sağlığı ve Güvenliğinde Özel Politika Gerektiren Gruplar”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 2017, C. 75, S. 2, s. 203-290.

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı:** 30 Soruda Çocuk ve Genç İşçilere Özel Çalışma Koşulları El Kitabı, Ankara 2017.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü:** Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı (2017-2023) Eylem Planı, Ocak - Haziran 2022 Dönemi İzleme ve Değerlendirme Mevcut Durum Dokümanı, <https://www.csgb.gov.tr/media/89897/cocuk-isciligi-ile-mucadele-ulusal-programi-eylem-planı-2017-2023-ocak-haziran-2022-mevcut-durum-dokumani.pdf>, (11.10.2023).
- Çelik, Nuri/ Caniklioğlu, Nurşen/Canbolat, Talat/Özkaraca,ERCÜMENT:** İş Hukuku Dersleri, Yenilenmiş 35. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, Ekim, 2022.
- Değirmencioğlu, M. Serdar:** “Medyada Çocuk Emeği ve Reklamların Çocuk İşçileri” Türkiye’de Çocuk Emeği, Ütopya Yayıncılık, Ankara 2010, s. 313-329.
- Demir, Fevzi:** “Çalışma Hayatında Çocukların Korunması”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Burhan Ceyhan’a Armağan, Y. 2010, C. 12, Özel Sayı, Basım Yılı: 2012, s. 547-577.
- Diken, İbrahim/ Güre Şenalp, Serap:** Sanatsal ve Kültürel Aktivitelere Çalışan Çocuklar Pilot Araştırma Projesi Raporu, Uluslararası Çalışma Örgütü, ILO, Ankara 2011.
- Dinç, İstemi Ceysu:** İş Sözleşmesi ile Çalışan Çocukların Hukuki Durumu, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2019.
- Erbay, ERCÜMENT:** Çocuk Hakları Perspektifinden Çocuk İşçiliği, Nobel Yayıncılık, Ankara 2020.
- Ertuş, Ecenur:** İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Sanat, Kültür ve Reklam Faaliyetlerinde Çalışan Çocuklar, Yüksek Lisans Tezi, KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2019.
- Evren, Öcal Kemal:** “Çalıştırma ve Başka İş Gördürme Yasakları”, Çalışma ve Toplum, Y. 2007/4, S. 15, ss. 117-150.
- Gayretli Aydın, Seda:** “7343 Sayılı Kanun’un Çocuk Teslimi, Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına ve Velayetin Değiştirilmesine İlişkin Getirdiği Yenilikler”, Terazi Hukuk Dergisi, Y. 2022, C. 17, S. 187, s. 15-34.
- Gökalt, Özge Tuğçe:** “Türk İş Hukukunda Çocuk İşçi Çalıştırma”, Electronic Journal of Vocational Colleges, Y. 2012, C. 2, S. 1, s. 125-135.
- Gülle, Aysel:** İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda Oyuncu, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Güneş, İlhami:** “FSEK’te Yer Alan İcracı Hakları ve Uygulama”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2012, C. 14, S. 1, Basım Yılı: 2013, s. 169-181.
- Gürsel, İlke:** “Çalışan Çocuk ve Gençlerin Korunması”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Y. 2016, C. 74, Prof. Dr. Fevzi Şahlanan’a Armağan Sayısı, s. 415-464.
- Hekimler, Alpay:** “Karşılaştırmalı Bir Perspektif ile Türk ve Alman Hukukunda Genç İşçilerin Çalıştırılmasına Yönelik Mevzuatın Temel Esasları”, Çalışma ve Toplum, Y. 2022/4, S. 75, s. 2549-2581.
- Hoş, Zeynep:** “İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı Bağlamında Ülkemizde Sanatçıların İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkı”, Çalışma İlişkileri Dergisi, Y. 2019, C. 10, S. 1, s. 55-67.

- İnan, Ali Naim:** “Çocuğun ve Çocuk Haklarının Korunmasına İlişkin Mevzuatımızda Yetersizlik ve Giderilme Çareleri”, Dr. H. C. Oğuzoğlu’na Armağan, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No. 303, Ankara 1972, s. 271-289.
- Kara, Ece Güneş:** 4857 Sayılı İş Kanunu’na Göre Çocuk İşçi Kavramı ve Çocukların Korunması, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.
- Karasu, Rauf/ Suluk, Cahit/Nal, Temel:** Fikri Mülkiyet Hukuku, Güncellenmiş 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Kılıç, Cem:** “Gelişmekte Olan Ülkelerde ve Türkiye’de Çocuk İşgücü Kullanımı (Çocuk İşçiliğini Önleme Uluslararası Programı – IPEC)”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2001, C. 9, S. 1-2, s. 49-63.
- Kılıç, Mehmet:** “İcracı Sanatçılar ve Hakları”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Mayıs 1998, S. 2, s. 594-610, (Anılış: İcracı Sanatçı).
- Kılıç, Şebnem:** Türk İş Hukukunda Çocuk İşçi Kavramı ve Çocuk İşçinin Hakları, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2011, (Anılış: Çocuk İşçi).
- Kökkılınç, Ayşe Gül:** Çocuk İşçinin İş İlişkisi, Legal Yayıncılık, İstanbul 2023.
- Kökkılınç Eraltuğ, Ayşegül/ Fırat Şimşek, Ayşe:** “Çocuk ve Genç İşçinin İş İlişkisinde Veli ve Vasinin Rolü”, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, Y. 2009, C. 6, S. 21, s. 91-117.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/Astarlı, Muhittin/Baysal, Ulaş:** İş Hukuku, Güncellenmiş 7. Baskı, Lykeion Yayıncılık, Ankara 2022.
- Narmanlıoğlu, Ünal:** “İş Hukukunda Çocukların Korunması”, Prof. Dr. Seyfullah Edis’e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir 2000, s. 669-681.
- Öktem Songu, Sezgi:** Türk İş Hukukunda Çalışma Süresinin Düzenlenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir 2007.
- Özdemir, Hayrunnisa/Ruhi, Ahmet Cemal:** Çocuk Hukuku (Ders Kitabı), 3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.
- Özeren, Esra Emine:** İş Hukukunda Çalışan Çocuk, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Mayıs-Haziran 2004, Y. 17, S. 52, s. 162-171.
- Özkaraca,ERCÜMENT/ÜNAL, CANAN:** “Küçüklerin Çalışmasına İlişkin Yasak ve Sınırlamalar ile Bunlara Aykırılık Halinde İş Sözleşmesinin Geçersizliği Sorunu”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Özel Sayı, Y. 2014, C. 20, S. 1, s. 355-410.
- Seçer, Öz:** “Çocuk ve Genç İşçilerle İş Sözleşmesinin Kurulması ve Bu Sözleşmeden Doğan Ücret Üzerinde Çocuk ve Genç İşçilerin Tasarruf Hakkı”, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, Y. 2010, C. 7, S. 28, s. 1425-1452.
- Süzek, Sarper:** İş Hukuku, Yenilenmiş 21. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Şahin, Barış:** Çocuk İşçilerin Korunması, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2009.

Tekin Yılmaz, Tülay: “Çocuk İşçiliğinin Yeni Formları: Çocuk Oyuncular”, Çalışma ve Toplum, Y. 2014, C. 1, S. 40, s. 211-230.

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı: Dizi Sektöründe Çalışanların Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi Programlı Teftişi – Genel Değerlendirme Raporu, Ankara, 2018, s. 20, https://www.csgeb.gov.tr/medias/11980/dizi-sektoeruende-%C3%A7al%C4%B1%C5%9Fanlar%C4%B1n_press.pdf, (01.10.2023), (Anılış: Genel Değerlendirme Raporu).

Tuna, Ekin: Milletlerarası Özel Hukukta Çocuğun Üstün Yararı, Kadir Has Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2022.

Tunçcan, Nilgün: “Çocuk İşçiliği: Nedenleri, Boyutları ve Küreselleşen Dünyadaki Konumu”, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, Y. 2000, S. 43-44, s. 243-259.

Uluslararası Çalışma Ofisi ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu: Çocuk İşçiliği, 2020 Küresel Tahminler, Eğilimler ve Önümüzdeki Yol, ILO ve UNICEF, New York, 2021.

Ünal, Canan: “Çocukların Korunması Hakkı Kapsamında Çocuk İşçiliği Sorununun Çözümü ve Çözumsuzlüğü”, VI. Sosyal İnsan Hakları Ulusal Sempozyumu, 13-14 Kasım 2014, Petrol-İş Yayını, İstanbul 2014, s. 219-235.

Yalçıntaş, Didem: Çocuğun İş Kanunu Madde 71 Kapsamında Sanat, Kültür ve Reklam Faaliyetlerinde Çalıştırılması, Yüksek Lisan Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2018.

Yaşar, Mert: “Sanat, Kültür ve Reklam Faaliyetlerinde Çocukların Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik Taslağı ile İlgili Görüşler (28.06.2016)”, https://www.academia.edu/27530917/_Sanat_K%C3%BCl%C3%BCr_ve_Reklam_Faaliyetlerinde_%C3%87ocuklar%C4%B1n_%C3%87al%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r%C4%B1lma_Usul_ve_Esaslar%C4%B1_Hakk%C4%B1nda_Y%C3%B6netmelik_Tasla%C4%9F%C4%B1_Hakk%C4%B1nda_G%C3%B6r%C5%9Fler, (19.10.2023).

Yıldız Hakkakul, Özge: “Sahne ve Perde Çalışanlarının Hukuki Statüsü”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Y. 2016, C. 74, Prof. Dr. Fevzi Şahlanan'a Armağan Sayısı, s. 815 – 848.

<https://www.aile.gov.tr>

<https://www.csgeb.gov.tr>

<https://www.ilo.org>

<https://www.iskur.gov.tr>

<https://karararama.yargitay.gov.tr>

<https://www.legalbank.net>

<https://www.lexpera.com.tr>

<https://sozluk.gov.tr>

İDARENİN DENETLENMESİNDE ÇOCUK OMBUDSMANLIĞININ ÖNEMİ

*Dr. Gonca KOZANOĞLU**

ÖZET

Günümüzde kamu hizmetlerindeki çeşitliliğin ve bu hizmetleri sunan idarelerin sayısının giderek artmasına paralel olarak idarenin hukuka ve hakkaniyete aykırı uygulamalarında ciddi bir artış yaşanmaktadır. İdarenin eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarında meydana gelen haksızlıklardaki bu artış, hak sahibi bireyin idare karşısında korunması ihtiyacını da beraberinde getirmektedir. Hukuk devletinin güvencesi olan idarenin denetlenmesi konusunda en etkili yöntem olarak karşımıza çıkan yargı yolunun, idarenin sadece eylem ve işlemleri ile sınırlılığı, pahalılığı ve uzun soluklu bir sürece yayılması daha pratik denetim araçları arayışlarına gidilmesine neden olmuştur. Böylece özellikle yargı denetimine nazaran daha kapsamlı, masrafsız ve kolay bir yöntem olarak ombudsman denetimi, idarenin denetlenmesinde yargı dışı bir denetim mekanizması olarak etkin bir rol oynamaya başlamıştır.

Bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin korunması ve güvence altına alınması, insan hakları içinde özel bir öneme sahip çocuk hakları bakımından da önem arz etmektedir. İnsan hakları bakımından dezavantajlı bir grup olarak görülen çocukların haklarının korunması ve iyileştirilmesi hukuk devleti ile doğrudan ilişkilidir. Çocuk ombudsmanlığı, temel hak ve hürriyetlerin korunması bakımından çok önemlidir. Bu nedenle çocuk ombudsmanlığının, idarenin denetlenmesi ve elbette hukuk devleti amacına yönelik işlevselliğinin artırılması gereklidir. Bu çalışmada, Türkiye'deki çocuk ombudsmanlığının önündeki hukuki engellerin ortaya konulması ve bu engellerin kaldırılabilmesi adına neler yapılabileceğine dikkat çekmek amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İdarenin Denetlenmesi, Hukuk Devleti, Ombudsman, Çocuk Ombudsmanlığı, Kamu Denetçiliği Kurumu.

ABSTRACT

Today, in parallel with the increasing diversity in public services and the increasing number of administrations providing these services, there is a serious increase in the unlawful and unjust practices of the administration. This increase in injustices occurring in the administration's actions, transactions, attitudes and behaviors brings with it the need to protect the

* Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı, gkozanoglu@cu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3559-3056.

KAYNAKÇA

- Akıncı, Müslüm:** İsveç İdare Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2010.
- Akyılmaz, Bahtiyar / Sezginer, Murat / Kaya, Cemil:** Türk İdare Hukuku, 17. B., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023. (Anılış: İdare Hukuku).
- Akyılmaz, Bahtiyar / Sezginer, Murat / Kaya, Cemil:** Türk İdari Yargılama Hukuku, 9. B., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023. (Anılış: İdari Yargılama Hukuku).
- Aldemir, Ceray:** “Kadın, Çocuk ve Aile Ombudsmanlığı”, Ombudsmanlık Dünyada Uygulanan Özel Amaçlı Ombudsmanlık Türleri ve Uygulamaları, Editör: Oğuzhan Erdoğan, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 305-327.
- Atar, Yavuz:** Türk Anayasa Hukuku, 16. B., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Atay, Ender Ethem:** “Hukuk Devleti İlkesi Işığında İdarenin Denetimi ve Kamu Denetçiliği Kurumu”, *Ombudsman Akademik, Kamu Denetçiliği Kurumu Dergisi*, 2014, S. 1, s. 1-30. (Anılış: Kamu Denetçiliği Kurumu).
- Atay, Ender Ethem:** İdari Yargılama Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Ateş, Betül:** Karşılaştırmalı Çocuk Ombudsmanlığı ve Türkiye İçin Bir Model Önerisi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Avşar, B. Zakir:** Ombudsman (Kamu Hakemi) Türkiye İçin Bir Model Önerisi, Hak-İş Eğitim Yayınları, Ankara.
- Baş, Sezgin:** Türk Anayasa Hukukunda Yasama İşlemleri Teorisi ve Parlamento Kararları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- Boyalı, Hande / Gündoğdu, Serkan:** “Kamu Denetçiliği Türü Önerisi Olarak Çocuk Ombudsmanlığı'nın Türkiye'de Uygulanabilirliği”, Güncel Akademik Araştırmalar: Sosyal Bilimlere Yönelik Stratejik Bakış Açısı, Editör: Ömer Kürşad Tüfekci, Hiperyayın, İstanbul, 2018, s. 95-126.
- Büyükavcı, Mustafa:** “Ombudsmanlık Kurumu”, *Ankara Barosu Dergisi*, 2008, Y. 66, S. 4, s. 10-13.
- Ceylan, Mahmut:** “Hukuk Devletinin Bir Gereği Olarak Çocuk Ombudsmanlığı”, Prof. Dr. Metin Günday Armağanı, 2020, C. 1, s. 235-251.
- Cheshmedzhieva, Margarita:** “Children's Rights Ombudsman, Efficient Defense Mechanism”, *Journal of Politics and Law*, 2015, Vol. 8, Issue 2, s. 137-141.
- Coşkun, Bayram / Şen, Eyüp / Pank Yıldırım, Çiğdem:** “Ombudsmanlık ve Türkiye: Tarihteki İzler ve Günümüzdeki Durum”, Ombudsmanlık Dünyada Uygulanan Özel Amaçlı Ombudsmanlık Türleri ve Uygulamaları, Editör: Oğuzhan Erdoğan, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 1-33.
- Çocuk Haklarının Hayata Geçirilmesinde Çocuk Ombudsmanlığı, Sempozyum Nihai Raporu, “Bilmese de Haklı”, İstanbul Bilgi Üniversitesi, 17-18 Kasım 2014.
- Dilaveroğlu, Arzu:** “Çocuk Haklarının Korunmasında Kamu Denetçiliği Kurumu'nun Rolü”, *Ombudsman Akademik*, 2021, Y. 8, S. 15, s. 103-133.
- Efe, Haydar / Demirci, Murat:** “Ombudsmanlık Kavramı ve Türkiye'de Kamu Denetçiliği Kurumundan Beklentiler”, *Sayıştay Dergisi*, 2013, S. 90, s. 49-72.
- Erdinç, Tahsin:** Ombudsman ve Türkiye'de Kamu Denetçiliği, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2015.

- Erhürman, Tufan:** "Ombudsman", *Amme İdaresi Dergisi*, 1998, C. 31, S. 3, s. 87-102.
- Erhürman, Tufan:** "Türkiye İçin Nasıl Bir Ombudsman Formülü?", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2000, C. 40, S. 1-4, s. 155-180. (Anılış: Nasıl Bir Ombudsman?).
- Eryılmaz, Bilal:** Kamu Yönetimi – Düşünceler / Yapılar / Fonksiyonlar / Politikalar, 4. B., Okutman Yayıncılık, Ankara, 2011.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin:** Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık), Yetkin Yayınları, Ankara, 2011. (Anılış: Kamu Denetçiliği).
- Fendoğlu, Hasan Tahsin:** "Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) ve Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Hakkı", *Ankara Barosu Dergisi*, 2013, S. 4, s. 21-49. (Anılış: Bireysel Başvuru Hakkı).
- Fendoğlu, Hasan Tahsin:** Çocuk Hukuku, 2. B., Yetkin Yayınları, Ankara, 2021. (Anılış: Çocuk Hukuku).
- Fendoğlu, Hasan Tahsin:** Hak Arama Kurumları ve Ombudsmanlık (Türkiye’de İnsan Hakları Kurumsallaşması), 2. B., Yetkin Yayınları, Ankara, 2023. (Anılış: Hak Arama Kurumları).
- Flekkoy, Malfrid Grude:** "The Children’s Ombudsman as an Implementer of Children’s Rights", *Transnational Law & Contemporary Problems*, 1996, Vol. 6, Issue 2, s. 353-372.
- Güner Yaşar, Gizem:** "Anayasal Bir Hak Olarak Dilekçe Hakkının Etkinliğinin Değerlendirilmesi", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2023, C. 25, S. 2, s. 789-822.
- Kahraman, Mehmet:** "Hukuk Devletine Katkıları Bakımından Kamu Denetçiliği", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2011, C. 8, S. 16, s. 355-373.
- Kahraman, Mehmet / Balkan, Ali:** "Kamu Denetçiliği Kurumu Kararlarında Denetim Ölçütü Olarak Kullanılan İyi Yönetim İlkeleri", *Ombudsman Akademik*, 2020, Y. 6, S. 12, s. 71-101.
- Kamu Denetçiliği Kurumu / UNICEF:** Kamu Denetçiliği Kurumu Çocuk Başvurularına Yönelik El Kitabı (Tüm Birimler). (Anılış: El Kitabı).
- Kamu Denetçiliği Kurumu / UNICEF:** Kamu Denetçiliği Kurumu (KDK) Çocuk Hakları Kararları. (Anılış: Çocuk Hakları Kararları).
- Kamu Denetçiliği Kurumu / UNICEF:** Kamu Denetçiliği Kurumu Çocuk Hakları Stratejisi. (Anılış: Çocuk Hakları Stratejisi).
- Kaplan, Çetin / Güven, Ahmet / Macit, Mustafa:** Türkiye’de Ombudsmanlık Kurumu, Kriter Yayınevi, İstanbul, 2019.
- Kestane, Doğan:** "Çağdaş Bir Denetim Organizasyonu Olarak Ombudsmanlık (Kamu Denetçiliği)", *Maliye Dergisi*, 2006, S. 151, s. 128-142.
- Kilkelly, Ursula / Logan, Emily:** "Ireland’s Ombudsman for Children – Combining Power and Influence to Advance Children’s Rights", *The Roles of Independent Children’s Rights Institutions in Advancing Human Rights of Children*, 2022, Vol. 28, s. 39-54.
- Lutfullayevna, Miruktamova Feruza:** "Institute of Children’s Ombudsman as a Mechanism of Protection of Juveniles’ Rights", *International Journal of Law*, 2016, Vol. 2, Issue 5, s. 70-73.
- Mamur Işıkçı, Yasemin:** "Türkiye’de Çocuk Refahı İçin Çocuk Ombudsmanlığı Önerisi", *Journal Of Emerging Economies And Policy*, 2016, Vol. 1, s. 125-135.
- Mamur Işıkçı, Yasemin / Ateş, Betül:** "Children’s Ombudsman Applications", Being a Child in a Global World, Emerald Publishing Limited, 2022, s. 175-181.

- Mamur Işıkcı, Yasemin / İnce, Doğukan:** “Çocuk Haklarının Korunması ve Geliştirilmesinde Örnek Bir Model: Norveç Çocuk Ombudsmanı”, *Ankara Barosu Dergisi*, 2018, C. 76, S. 4, s. 51-74.
- Melton, Gary B.:** “Lessons from Norway: The Children’s Ombudsman as a Voice for Children”, *Case Western Reserve Journal of International Law*, 1991, Vol. 23, Issue 2, s. 197-254.
- Mutta, Serdar:** İdarenin Denetlenmesi ve Ombudsman Sistemi, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul, 2005.
- Odyakmaz, Zehra:** “Kamu Denetçiliği(Ombudsmanlık) Kurumunun Tanıtılması ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değerlendirilmesi”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2013, Y. 4, S. 14, s. 1-85.
- Oytan, Muammer:** “Ombudsman Eli İle İdarenin Denetimi Konusunda Kıyaslamalı Bir İnceleme”, *Danıştay Dergisi*, 1975, Y. 5, S. 18-19, s. 193-214.
- Önen, S. Mustafa / Ergüzel, Enis:** “İskandinavya Çocuk Ombudsmanlığı Sistemi ve Türkiye’ye Uygulanabilirliği”, *Ombudsman Akademik*, 2021, Y. 7, S. 14, s. 33-65.
- Özdemir, Birol:** Kamu Denetçiliği Kurumunun İşlevi, Yapısı ve Devlet Teşkilatındaki Konumu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015.
- Özden, Kemal:** Ombudsman (Kamu Denetçisi) ve Türkiye’deki Tartışmalar, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2010.
- Özbudun, Ergun:** Türk Anayasa Hukuku, 17. B., Yetkin Yayınları, Ankara, 2017.
- Parlak, Bekir / Doğan, Kadir Caner:** Kamu Yönetiminde Denetim Karşılaştırmalı Ülke İncelemeleri Bağlamında Türkiye’de Kamu Denetçiliği Kurumu’nun (Ombudsmanın) Uygulanabilirliği, Ekin Yayınevi, Bursa, 2015.
- Reif, Linda C.:** “The Ombudsman and the Protection of Children’s Rights”, *Asia Pacific Law Review*, 2009, Vol. 17, Issue 1, s. 27-52.
- Şahin, Muhammed Serkan:** Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) Uygulama Örnekleri, 2. B., Astana Yayınları, Ankara, 2020.
- Sengül, Ramazan:** “Ombudsman Kurumu Kötü Yönetime Çare Olabilir Mi?”, Siyasette ve Yönetimde Etik Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 18-19 Kasım 2005, Sakarya Üniversitesi İİBF Yayını, Sakarya, 2005, s. 127-141.
- Tayşi, İsmet:** “Ombudsman Kurumu ve Ülkemizde Uygulanabilirliği”, *Sayıştay Dergisi*, 1997, S. 25, s. 106-123.
- T.C. Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık):** Kamu Denetçiliği Kurumu Başvuru ve İyi Yönetim Rehberi, Nisan 2022.
- T.C. Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık):** İyi Yönetim İlkeleri Rehberi, Ankara, 2019, <https://paylasim.ombudsman.gov.tr/dokuman/documentuploads/iyi-yonrtim-ilkeleri-turkce/mobile/index.html#p=1>, ET. 12.10.2023.
- Temizel, Zekeriya:** Yurttaşın Yönetime Karşı Korunmasında Bağımsız Bir Denetim Organı Ombudsman, IULA- EMME, Kent Basımevi, İstanbul, 1997.
- Tortop, Nuri:** “Ombudsman Sistemi ve Çeşitli Ülkelerde Uygulanması”, *Amme İdaresi Dergisi*, 1998, C. 31, S. 1, s. 3-11.
- Tutal, Erhan:** Dünyada ve Türkiye’de Ombudsmanlık, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014. <https://kdkcocuk.gov.tr/anasayfa/hakkimizda/index.html?theme=the-box>, ET. 04.09.2023.

ÇOCUĞUN DİN HÜRRIYETİ

*Dr. Sezgin BAŞ**

ÖZET

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren uluslararası insan hakları metinlerinin yayımlanması ve devletlerin bu metinleri onaylamasıyla çocuğun kendisinin din hürriyetine sahip olduğu genel olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Ancak, din hürriyetinin, çocuğun katılım haklarından olması nedeniyle çocuk bu hakkını kullanırken tam bir özerkliğe sahip değildir. Çocuk Hakları Sözleşmesi, çocuğun din hürriyetini kullanması durumunda, ebeveynlerin yönlendirme hakkını, çocuğun gelişen yetenekleri ölçüsünde tanımıştır. Dolayısıyla uluslararası hukuka göre çocuk, yeterli olgunluğa eriştiğinde din hürriyetini kendisi kullanabilecektir. Devlet, din hürriyetinin kullanımı ile ilgili konularda, çocuğun kendisinin bu hakkı kullanabilmesi için belirli bir yaşı tamamladığına yönelik bir düzenleme yapmadıkça, mahkemeler, çocuğun dini olgunluğa erişip erişmediğine karar verecektir. AİHM, çocuğun din hürriyetinin kullanımı konusundaki kararlarında, genel olarak, devletin sınırlandırıcı eylem ve işlemlerini meşru gören bir kanaati ortaya koymuştur. Bu durum, özellikle Müslüman bireyler hakkındaki olaylarda, din ve vicdan hürriyetinin özünün yok olmasına yol açmıştır.

CHILD'S FREEDOM OF RELIGION

ABSTRACT

Since the second half of the 20th century, with the publication of international human rights texts and the approval of these texts by states, it has been started to be acknowledged that the child has freedom of religion. However, since freedom of religion is one of the child's participation rights, the child does not have full autonomy in exercising this right. The Convention on the Rights of the Child recognizes the right of parents to direct the child's exercise of religious freedom to the extent of the child's developing abilities. Therefore, according to international law, the child will be able to exercise his freedom of religion on his own when he reaches sufficient maturity. In matters related to the exercise of religious freedom, unless the state makes a regulation that the child has reached a certain age in order to exercise this right, the courts will decide whether the child has reached religious maturity. In its decisions on the exercise of the child's freedom of religion, the ECHR has generally expressed an opinion that considers the restrictive actions and procedures of the state as legitimate.

* Araştırma Görevlisi, Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı, szgnbas@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6368-7263

na İslam Şeriatı'nın uygulanmasına oldukça sınırlı bir alan tanırken, bu hakkı İslam'a ve yolundan gidenlere tanımamaktadır. AİHM'in kullandığı mantık çerçevesi geçerli kabul edilecek olursa Müslümanlar da İslam Şeriatı'nı tesis etmek ve korumak amacıyla İslam Şeriatı'nı dokunulamaz bir norm haline getirebilir. Ancak, AİHM, tabii ki bu hakkı Müslümanlara tanımamaktadır. Bu kararlar, AİHM sisteminde ve Türkiye'de Müslümanlar bakımından gerçek bir din ve vicdan hürriyetinin bulunmadığı göstermektedir¹²⁴. Türkiye'nin Allah'ın razı olacağı bir toplum olabilmesi için İslami dini eğitim norm haline getirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Algan, Müberra:** Anayasa Hukukunda Çocuk Hakları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021,
- Assim, U. M.:** Civil Rights and Freedoms of the Child”, International Human Rights of Children, ed. Ursula Kilkelly and Ton Liefwaard, Springer, 2019,
- Baş, Sezgin:** “Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuru Kararlarında Din ve Vicdan Hürriyeti”, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 4, Sayı 1, 2022, ss. 384-439.
- Bueren, Van Geraldine:** “Children’s Rights in the Family”, Routledge Handbook of International Family Law, ed. Barbara Stark and Jacqueline Heaton, Routledge, London, 2019,
- Demir-Gürsel, Esra:** “Hudoyberganova-Özbekistan ve Leyla Şahin-Türkiye Kararlarına İlişkin Bir Değerlendirme”, Hukuk Kuramı, C. 3, S. 1, Ocak-Şubat 2016, ss. 1-10.
- Ercivelek, Halit Serhan:** “Dini Eğitim ve Öğrenim Hakkı,” İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 5, Sayı 8, 2020, ss. 25-41.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin:** Çocuk Hukuku, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Gören, Zafer:** “Çocukların Temel Haklarının Anayasal Garantisi”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl:11 Sayı: 22 Güz, 2012/2, ss.
- Gümrükçüoğlu, Süleyman:** “Din Eğitimi Açısından Çocuğun Hakkını Korumada Ailenin Sorumluluğu” Turkish Studies-Religion, Cilt 15, Sayı 2, 2020, ss. 177-209.
- Karakaş, Fatma Tülay:** Kişiyeye Sıkı Sıkıya Bağlı Haklar, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015.
- Kılıçkaya, Belkis:** “Fransa’da Müslümanlar için yeni yasaklar”, Türkiye Araştırmaları Vakfı, 12 Eylül 2023, <https://turkiyearastirmalari.org/2023/09/12/fransada-muslimanlar-icin-yeni-yasaklar/> (28.11.2023).
- Kilkelly, Ursula:** “The Child’s to Religious Freedom in International Law: The Search for Meaning”, Family Rights and Religion, ed. John Eekelaar, London: Routledge, 2017, ss.
- Küçük, Adnan:** “AB Üyesi Bazı Ülkeler ile ABD ve Türkiye’de Din Eğitimi ve Öğretiminin Hukukî Çerçevesi”, Liberal Düşünce, Cilt 14, Sayı 55, 2009, ss. 61-92.

¹²⁴ **Baş, Sezgin:** “Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuru Kararlarında Din ve Vicdan Hürriyeti”, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 4, Sayı 1, 2022, s. 397, 398; **Küçük**, s. 89.

- Langlaude, Sylvia:** “The child’s religious freedom, religious upbringing and the prevention of coercion in international law and English law”, 2012-2013. Available at Social Sciences Research Network. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2445972 (24.09.2023).
- Novaković, Uroš:** “Religion in Family Relations – Right of the Child to Choose Religion and/or Right of Parents to Raise the Child According to Their Own Religious Beliefs”, *Politics and Religion Journal*, Vol. 12, No. 1, 2022, ss. 151-183.
- Okçu, Davut:** “Çocukların Eğitim Tarzını Belirlemede Anne ve Babaların Hakkı Üzerine Bir Deneme”, *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty)*, 2018, Cilt 15, Sayı 1, ss. 998-1024.
- Özdemir, Hayrunnisa ve Ruhi, Ahmet Cemal:** *Çocuk Hukuku ve Çocuk Hakları*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- Öztürk, Fatih:** “Manifestation of Religion and Religious Education Under the EHRC Jurisdiction”, *İÜHF C.LXIX*, S. 1-2, 2011, ss. 1105-1124.
- Rohe, Mathias:** “Religion in Schools from a Legal Viewpoint”, in *Human Rights and Religion in Educational Context*, ed. Manfred L. Pirner, Johannes Lähnemann and Heiner Bielefeldt, Springer, 2016, ss. 73-90.
- Ruggiero, Roberto:** “The Right to Freedom of Thought, Conscience, and Religion”, *Monitoring State Compliance with the UN Convention on the Rights of the Child*, ed. Ziba Vaghri, Jean Zermatten, Gerison Lansdown and Roberta Ruggiero, Springer, Cham, 2022,
- Schweitzer, Freidrich:** “The Child’s Right to Religion. Religious Education as a Human Right?”, in *Human Rights and Religion in Educational Context*, ed. Manfred L. Pirner, Johannes Lähnemann and Heiner Bielefeldt, Springer, 2016, ss.161-170.
- Şahin, Sami:** “Sivas Gök Medrese (Sahibiye Medresesi) Ve Kitabelerindeki Rivayetlerin Hadis Değeri”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt X, Sayı 1, 2006, ss. 145-163.
- Ulusal, Şemsettin:** “Din Eğitiminde Ebeveyn ve Çocuğun Hak ve Özgürlüğü”, *Diyanet İlmî Dergi*, Cilt 48, Sayı 1, 2012, ss. 67-92.
- Usta, Sevgi:** “Çocuğun İnanç Özgürlüğü ve Bir Müdahale: Ana Babanın Çocuğun Dini Eğitimini Belirleme Hakkı”, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, 2010, ss.
- Vural, Hasan Sayım:** *Türkiye’de Din Özgürlüğüne İlişkin Anayasal Güvence*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013.
- Yıldız, İbrahim:** “Kur’ân Çerçevesinde Farklı Dine Mensup Ebeveyn-Çocuk Arasındaki İlişkinin Sınırları”, *Din İlimleri Akademik Araştırma Dergisi*, Cilt 21, Sayı 1, 2021, s. 237-266.
- Yüksel, Sera Reyhani:** *Velayet Hakkının Anayasal Sınırları*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2016
- Zengin, Mehmet Ali:** “AİHM’nin Hasan ve Eylem Zengin – Türkiye Kararının Değerlendirilmesi”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 19, Sayı 2, 2011,
- Zorlu, Süleyman Emre:** “Günümüz ve İslam hukukunda Çocuk Hakları Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 21, Sayı 2, 2013, ss.

Prof. Dr. Mehman A. DAMIRLI

GENEL HUKUK TEORİSİ

TÜRKİYE'DE TARİHİ GELİŞİMİ VE ÇAĞDAŞ DURUMU

ADALET YAYINEVİ

Ankara – 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Genel Hukuk Teorisi: Türkiye’de Tarihî Gelişimi ve Çağdaş Durumu

Prof. Dr. Mehman A. Damirli

Hukuk Yayınları Dizisi – 3712

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 703 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

EK 1: TÜRKÇEDE GENEL HUKUK TEORİSİ BİBLİYOGRAFYASI

A. TÜRKÇE KALEME ALINMIŞ GENEL HUKUK TEORİSİ ESERLERİ BİBLİYOGRAFYASI

- Abadan, Yavuz. *Hukuk Başlangıcı ve Tarihi*, 1. baskı. İstanbul: İÜHF Talebe Cemiyeti Yayını, 1942; 2. baskı. İstanbul: Arkadaş Basımevi, 1943.
- Abik, Yıldız. "Normun Koruma Amacı Teorisi". *AÜHFD* 59(3) (2010): 345-448.
- Ada, Abdullah. "Yapay Olgu Teorilerinin Hukuki Pozitivizm ve Doğal Hukuk Teorisi ile Uyumluluğu". *Hukuk Kuramı* 6(2) (Mayıs-Ağustos 2019): 22-47.
- Adal, Erhan. *Hukukun Temel İlkeleri*, El Kitabı, Genişletilmiş 12. baskı. İstanbul: Legal Yayınları, 2012.
- Adam, Tahsin. "Hâkim ve Nasafet". *AC* 32(6) (1941): 366-72.
- Adam, Tahsin. "Hâkimin Teşriî Salâhiyeti". *AC* 32(4) (1941): 236-42.
- Akal, Cemal Bali. *Hukuk Nedir?* İstanbul: Dost Kitabevi, 2017.
- Akbaş, Kasım vb. *Çağdaş Hukuk Düşüncesine Giriş*, ed. Ertuğrul Uzun. İstanbul: İthaki, 2015.
- Akbaş, Kasım. "Friedrich Carl Von Savigny: Tarihsel Hukuk Okulu Geleneği". *İÜHF* 74(1) (2016): 53-72.
- Akbaş, Kasım. "İdeoloji Olarak Hukuk". *HFS* 15 (2006): 81-95 ve *Hukuk Kuramı* 5(3) (Eylül-Aralık 2018): 50-71.
- Akbaş, Kasım. *Hukukun Büyübozumu – Eleştirel Hukuk Çalışmaları Hareketi*. İstanbul: Legal Yayınları, 2006.
- Akbay, Muvaffak. "Kelsen'in Hukuk ve Devlet Teorisi", *AÜHFD* 4(1) (1947): 29-47 ve *HFS* 15 (2006): 41-55.
- Akçabay, F. Ceren. "Hukukun Kültürle İmtihanı". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* (Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan) 19(2) (2013): 1321-37.
- Akçabay, Fehmiye Ceren. "Hukuka Uymak ya da Uymamak İşte Tüm Mesele Bu: Psikolojik Hukuk Yaklaşımı Çerçevesinde Hukuka Uyma ve Meşruluk İlişkisi". *İç. Prof. Dr. Adnan Güriz'e Armağan*, ed. S. Üye vb., 39-71. Ankara: Ankara Üniversitesi, 2016.

- Akgüner, Tayfun. "John Stuart Mill'in Felsefesi ve Hukuk Görüşü". *İÜHFEM* 11(1-4) (1974): 632-40.
- Akı, E. İrem. "Hukukun İç Ahlakı: Lon L. Fuller'ın Görüşleri Çerçevesinde Bir İnceleme". *AÜHFD* 64(1) (2015): 1-35.
- Akıl, Abdülkadir. "Hukukun Genel İlkeleri ve Hukukun Gelişimine Etkisi". *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi HFD* 7(3-4) (Aralık 2003): 385-423.
- Akıllıoğlu, Tekin. *Hangi Hukuka Giriş? (Hukuk Üstünlüğü İncelemesine Giriş)*, 4. bası. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Akıntürk, Turgut, *Temel Hukuk*, 4. baskı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 1992; 6. baskı. 2002.
- Akil, Cenk. "Hâkimin Hukuku Kendiliğinden Uygulaması İlkesi". *AÜHFD* 57(3) (2008): 1-32.
- Akman, Şefik Taylan. "Hukuk – Politika İlişkisinin Niteliği Üzerine", *HFSA* 26 (2014): 7-19.
- Akman, Şefik Taylan. "Hukuk Politika İlişkisi Bağlamında Eleştirel Hukuk Çalışmaları Hareketi". *AUHFED* 61(4) (2012): 1271-306.
- Akman, Şefik Taylan. "Hukuksal Ampirizmin Hukuk Disiplini Yöntemi Olarak Ortaya Çıkışı ve Erken Gelişim Dönemi: Petrazycki ve Ehrlich'in Görüşleri". *İHM* 79(1) (2021): 251-74.
- Akman, Şefik Taylan. *Hukuk ve Politika İlişkisi. Eleştirel Hukuk Çalışmaları ve Hukukun Politik Karakteri*, Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.
- Akman, Şefik Taylan. *Hukuk ve Politika İlişkisi. Hukukun Politik Analizi ve Liberal Hukuk Düzeninin Eleştirisi*. Ankara: İmge Kitabevi, 2016.
- Aksu, Şener. "Yaşamaları – Otorite İlişkisi Açısından Hukuk". *HFSA* 23 (2012): 7-11.
- Aktaş, Sururi. "Hukuk Kavramının Analizi", *AUHFED* 67(2) (2018): 227-52.
- Aktaş, Sururi. "Hukuksal Geçerlilik Sorunu". *HFSA* 11 (2005): 63-79.
- Aktaş, Sururi. "Hukukta Yorum Çabaları". *EUHFED* 15(3-4) (2011): 1-33.
- Aktaş, Sururi. "İdeal Hukuk Kavramı Üzerine". *EUHFED* 13(3-4) (2009): 1-21.
- Aktaş, Sururi. "Liberal Hukuk Kavramı Üzerine Genel Bir Bakış". *Kamu Hukuku Arşivi* 5(2) (2002): 96-102.

- Aktaş, Sururi. "Pozitif Hukukta Boşluk Kavramı". *EUHFD* 14(1-2) (2010): 1-28.
- Aktaş, Sururi. "Pozitivist Hukuk Kavramı Üzerine Eleştirel Bir Refleksi-yon". *Atatürk Üniversitesi Erzincan HFD* 4 (2000): 257-74.
- Aktaş, Sururi. *Eleştirel Hukuk Çalışmaları*. İstanbul: Kazancı Kitap, 2006.
- Aktaş, Sururi. *Hayek'in Hukuk ve Adalet Teorisi*. Ankara: Liberte Ya-yınları, 2001.
- Aktaş, Sururi. *Prosedüral Doğal Hukuk: Lon L. Fuller'in Hukuk Kavramı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2011.
- Algan, Müberra. "İçtüzük Düzenlemesi Niteliğindeki Parlamento Ka-rarlarının Hukuksal Rejimi". *AÜHFD* 63(4) (2014): 687-736.
- Altıntaş, Ömer Faruk. "Hukukun Kökeniyle İlgili Teorilere Genel Bir Bakış". *19 Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 8(8) (Eylül 1996): 221-38.
- Anayurt, Ömer. *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, 18. baskı. Ankara: Seçkin, 2018.
- Anıl, Yaşar Şahin. *Hakimin Takdir Görevi ve Takdirin Sınırları*. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2013.
- Ankara Hukuk Toplantıları – Norm Koyma ve Hüküm Verme (17-18 Nisan 2009)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2011.
- Ansay, Sabri Şakir. "Kanun ve Tefsiri", *AC* 29(12) (1938): 2036-59.
- Ansay, Sabri Şakir. *Hukuk Bilimine Başlangıç*, İlaveli 5. baskı. Ankara: Son Havadis Matbaası, 1955.
- Ansay, Sabri Şakir. *Kanun ve Tefsiri* (Ankara: Yeni Cezaevi Basımevi, 1938)
- Aral, Namık Zeki. "Kanun Yapma Sanatı". *SİM* 254 (Mayıs 1952): 44-46.
- Aral, Vecdi. "Bir Adalet Bilimi Olarak Hukuk Bilimi". İç. *Adalet Kavramı*, ed. A. Güriz, 59-75. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu, 2001.
- Aral, Vecdi. "Hukuk Felsefesinde Değer Rölativizmine Karşı Değer Objektivizmi". *İÜHFM* 40(1-4) (1974): 521-52.
- Aral, Vecdi. "Hukuk İmini Gerçek Bir İlim Haline Getirmek için Hukuka Bir Objektivite Kazandırma Gayretleri ve Bunların De-ğeri". *İÜHFM* 31(1-4) (1965): 220-41.
- Aral, Vecdi. "Hukuk Nedir?" *HFSA* 26 (2014): 19-31.

- Aral, Vecdi. "Hukuk ve Ahlâkın Değininim Noktası". İç. *Mahmut R. Belik'e Armağan*, 3-12. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1993.
- Aral, Vecdi. "Hukuk ve Hukukun Geliştirilmesi". *İBD* 66(7-8-9) (1992): 437-49.
- Aral, Vecdi. "Hukuka İlişkin Değişik Görüşler ve Bunların Değerlendirilmesi ile Birlikte Doğru Görülebilecek Bir Hukuk Anlayışı". *İÜHF* 39(1-4) (1974): 305-51.
- Aral, Vecdi. "Hukukta İrade Özgürlüğü". *İÜHF* 48(1-4) (1983): 249-82.
- Aral, Vecdi. "Hukuku Bilim Yapan Nedir?", *HFS* 6 (2003), 17-22 ve iç. İdem, *İnsan Özgür mü?* 351-61.
- Aral, Vecdi. "İnsan ve Norm". *İÜHF* 72(1) (2014): 17-42.
- Aral, Vecdi. "Kelsen'in Hukuk Anlayışı". *İÜHF* 34(1-4) (1968): 513-52.
- Aral, Vecdi. "Kültür ve Hukuk". *İÜHF* 53(1-4) (1990): 253-65.
- Aral, Vecdi. *Beklediğimiz ve Bizden Beklenen Adalet*. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2014.
- Aral, Vecdi. *Hukuk Felsefesinin Temel Sorunları*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1992.
- Aral, Vecdi. *Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine*, 1. bası. İstanbul: Fakülter Matbaası, 1971; 2. bası. İstanbul: Fakülter Matbaası, 1975.
- Aral, Vecdi. *İnsan Özgür mü?* İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, 2004.
- Aral, Vecdi. *Kelsen'in Saf Hukuk Teorisinin Metodu ve Değeri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1978.
- Aral, Vecdi. *Tek ve Bağımsız Hukuk*. İstanbul: Beta Yayınevi, 2011.
- Aral, Vecdi. *Toplum ve Adaletli Yaşam*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1988.
- Aral, Ayşe. "Hukuk ve Dil". *Akdeniz Üniversitesi HFD* 4(1) (Haziran 2014): 145-73.
- Arsal, Orhan. "Hukukta Diyalektik Hareket". *Hukuk Kuramı* 2(5) (Eylül-Ekim 2015): 25-31.
- Arsal, Orhan. *Hukukta Diyalektik Hareket*. Ankara: Cumhuriyet Halk Partisi Yayını, 1938.
- Arsal, Sadri Maksudi. "Hukuk İlmi ve Sosyoloji". *AUHF* 1(1) (1943): 20-34 ve *HFS* 17 (2007): 60-72.
- Arsal, Sadri Maksudi. "İngiliz Amme Hukukunun İnkişafı Safhaları". *İÜHF* 6(1) (1940): 3-22.

- Arsal, Sadri Maksudi. "Teokratik Devlet ve Lâik Devlet". *Tanzimat I* (1939): 138-55.
- Arsal, Sadri Maksudi. *Hukuk Felsefesi Tarihi (Ahlâk, Hukuk ve Devletin Mahiyet, Menşe ve Gayelerine Dair Mühim Felsefî Doktrin ve İlmî Nazariyelerin Hulâsa ve Tahlili)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti Yayını, 1945.
- Arsal, Sadri Maksudi. *Hukukun Umumî Esasları (Hukukun Pozitif Felsefesi)*, 1. c. Ankara: Ankara Hukuk Fakültesi Neşriyatı, Recep Ulusoğlu Basımevi, 1937.
- Arsebük, Ahmet Esat. *Garb Hukuku Nazariyeleri, 1. Kısım, Hukukta Gaye*, İstanbul: Matbaa-i Ebüzziya, 1927.
- Arsebük, Esat. "Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinin 1943-1944 Yılı Açılış Dersi" ["Hukuk Ne Demektir"]. *AÜHFD* 1(2) (1944): 181-91.
- Arsebük, Esat. "Kanun Karşısında Hukukun Rolü". *AÜHFM* 3(2) (1946): 293-307.
- Arslan, Ezgi. "Hukuki Çoğulluk olgusunun Hukuk Devleti İlkesi Bakımından Değerlendirilmesi". *İnönü Üniversitesi HFD* 13(2) (2022): 462-75.
- Asal, Barkın. *Yasalaştırma: Kodifikasyon Teorisi ve Politikası*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2013.
- Aslan, Yılmaz. *Hukuka Giriş*, 2. baskı. Ankara: Ekin Kitabevi, 2001.
- Atalay, Ahmet Halûk ve Gökçe Çataloluk. "Hukukun Feneri ve Günümüzde Hukukun Bir Sanat Olarak Öğretimi". *Hukuk Kuramı* 2(6) (Kasım-Aralık 2015): 52-58.
- Atalay, Ahmet Halûk. "Bir Hukuk Mantiği Var mıdır?". İç. *Prof. Dr. Nuri Çelik'e Armağan*, 105-36. İstanbul: Beta Basım, 2001 ve *Hukuk Kuramı* 2(6) (Kasım-Aralık 2015): 22-40.
- Atalay, Ahmet Halûk. "Kelsen ve Hart: Bilinebilir Hukuk". *HFSA* 19 (2010): 104-13.
- Atalay, Ahmet Halûk. "Öğretim Hedefleri Bakımından Hukuk Felsefesi ile Hukuk Genel Kuramı İlişkileri". *HFSA* 18 (2008): 154-58.
- Atalay, Ahmet Halûk. *Hukuksal Uslamlamanın Formelleştirilmesi*, Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 1998.

- Atar, Yavuz vb. *Hukuk Bilimine Giriş*, ed. Haluk Sadi Sümer ve Ömer Ulukapı, 3. baskı. Konya: Mimoza Yayınları, 1997.
- Atasoy, Ömer Adil. *Temel Hukuk (Hukukun Temel Kavramları)*. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Basımevi, 2007.
- Aybay, Rona ve Aydın Aybay. *Hukuka Giriş*, 6. bası. İstanbul: Aybay Yayınları, 2000; 10. bası. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2014.
- Aydemir, İbrahim Ahmet. "Türk Hukuk Dili Üzerine Araştırmalar I". *TDAY-Belleten*, II (2010): 19-36.
- Aydemir, İbrahim Ahmet. "Türk Hukuk Dili Üzerine Araştırmalar II". *Prof. Dr. Mehmet Özmen Armağanı*, ed. Nurettin Demir ve Faruk Yıldırım, 47-60. Adana: Çukurova Üniversitesi Basımevi Müdürlüğü, 2014.
- Aydın, Melisa Belkıs. *Hukuka Hermeneutik Yaklaşım: Hans-Georg Gadamer'in Felsefi Hermeneutiği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/146461/yokAcikBilim_10244860.pdf?sequence=-1&isAllowed=y (e.t. 16.12.2022).
- Balı, Ali Şafak. *Hukuk – Tanım, Kavram, İşlev ve Nitelik Sorunları*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları, 2005.
- Balı, Ali Şafak. "Çok Kültürlülük, Hukuk ve Adalet". *HFSA* 8 (2003): 12-58.
- Balı, Ali Şafak. "Hukuk ve Bilim". İç. Ali Şafak Balı, *Hukuk – Toplum – Siyaset Üzerine Söyleşiler*, 11-32. Konya: Çizgi, 2011.
- Balı, Ali Şafak. "Hukuk ve Meşruluk". İç. Ali Şafak Balı, *Hukuk – Toplum – Siyaset Üzerine Söyleşiler*, 115-36. Konya: Çizgi, 2011.
- Balı, Ali Şafak. "Hukuk ve Toplumsal Gerçeklik". *HFSA* 11 (2005): 125-37.
- Balı, Ali Şafak. "Hukukun Bilimselliği Sorunu". *Selçuk Üniversitesi HFD* 12(1-2) (Haziran 2004): 223-37.
- Balı, Ali Şafak. "Hukukun Meşruluğu". *HFSA* 16 (2007): 72-85.
- Balı, Ali Şafak. "İdeolojilerin Hukuku mu? Hukuk İdeolojisi mi?". *HFSA* 19 (2010): 142-57.

- Balta, Tahsin Bekir ve Hüseyin Nail Kubalı. "Türkiye'de Hukuk Devleti Anlayışı". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* 15 (3) (1960): 1-10.
- Başbuğ, Aydın. *Hukukta Yöntem*. İstanbul: Beta Yayınevi, 2020.
- Başgil, Ali Fuad, *Hukukun Ana Mesele ve Müesseseleri (Siyasi ve Sivil Hukuk Üzerinde Etütler)*. İstanbul: Hak Kitabevi, 1946.
- Başgil, Ali Fuad. "Devlet Nizamı ve Hukuk. Devletle Hukuk Arasındaki Münasebete Üzerinde Bir İzah Denemesi". *İÜHFİM* 16(1-2) (1950): 27-52.
- Başgil, Ali Fuad. "Devlet Nizamı ve Hukuk. Devletle Hukuk ve Hak ile Kanun Arasındaki Münasebete dair Bir İzah Denemesi". *İÜHFİM* 19(3-4) (1954): 576-91.
- Başgil, Ali Fuad. "Kanunların Tatbik Sahasının Zaman İçinde Hudu du ve Müktesep Haklar Meselesi". *İç. Üniversite Haftası*, II, 344-56. Diyarbakır, 1942.
- Battal, Ahmet. *Hukukun Temel Kavramları*, Geliştirilmiş 3. baskı. Ankara: Gazi Kitabevi, 2005.
- Bayraktar, Köksal. *Hukukun Üstünlüğü*, 3. baskı. İstanbul: Der Yayınları, 2021.
- Bayraktaroğlu, Hayri. *Hukuk Ders Kitabı*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1969.
- Belbez, Hikmet. "Kanun Hazırlama Tekniği". *SİM* 127 (Ekim 1941): 292-95.
- Belgesay, Mustafa Reşit. "Hukukun Esası ve Mevzuat". *AD* 54(9-10) (1963): 879-84.
- Belgesay, Mustafa Reşit. "Kanun ile Muahede Arasında Münasebet", iç. *Cemil Bilsel'e Armağan*, 101-12. İstanbul: Kenan Basımevi, 1939.
- Belgesay, Mustafa Reşit. *Mahkeme İçtihatları*, 1. Kısım. İstanbul: Arkadaş Basımevi, 1938.
- Bereket, Zuhul. *Hukukun Genel İlkeleri ve Danıştay*. Ankara: Yetkin Yayınları, 1996.
- Berki, Ali Hikmet. "Kanun Yapma Sanatı". *AD* 56(7-8) (1965): 797-804.
- Berki, Ali Himmet. *Hukuk Mantığı ve Tefsir: Kanun ve Mukavelelerin Tanzim ve Tefsirine Ait Kaide ve Asıllar*. Ankara: Güney Matbaacılık, 1948.

- Bilge, Necip. *Hukuk Başlangıcı: Hukukun Temel Kavram ve Kurumları*, 9. baskı. Ankara: Turhan Kitabevi, 1994; 35. baskı. Ankara: Turhan Kitabevi, 2017.
- Bilgin, Ahmet Burak. "Avrupa Birliği Hukukunda Hukukun Genel İlkeleri". *İÜHF* 74(1) (2016): 73-94.
- Binath, Yusuf Z. *Hukukun Genel İlkeleri ve Medeni Hukuk*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1975.
- Bozkurt, Enver. *Hukukun Temel Kavramları*, 3. baskı. Ankara: Nobel, 2002.
- Bravo, Işıl Bayar. "Ahlak mı Hukuku Önceler, Hukuk mu Ahlakı: Hegel'in Yanıtı". *HFS* 19 (2010): 169-72.
- Bravo, Işıl Bayar. "Aristoteles'in Adalet Anlayışı: Mesotes Öğretisi". *HFS* 16 (2007): 308-14.
- Büyük, Mehmet Emin, *Uluslararası Hukukta Hukukun Genel İlkeleri*. İstanbul: On İki Levha, 2018.
- Can, Cahit. "Zerdüştlük, Zerdüş ve Hukuk (Avesta)". *AÜHF* 25(1-2) (1968): 273-88.
- Can, Halil ve Semih Güner. *Hukukun Temel Kavramları*, 2. baskı. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2001.
- Cansel, Erol. *Hukuk Başlangıcı. Hukukun Temel İlkeleri*. Ankara: Doğu Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1997.
- Ceylan, Şule Şahin. "HLA Hart'ın Yaklaşımıyla Hukuk Kavramı". *HFS* 23 (2012): 79-86.
- Ceylan, Şule Şahin. *H. L. A. Hart'ın Hukuk Kavramı*. İstanbul: On İki Levha, 2014.
- Ceylan, Şule Şahin. *Hak Kavramı: Toplumdan Bireye Doğru*. İstanbul: On İki Levha, 2021.
- Ceylan, Yasin. "Hukuk ile Dünya Görüşü Arasındaki İlişki". *HFS* 19 (2010): 195-97.
- Coşkun, M. Gürşad. "İçtihatların Birleştirilmesi". *Ankara Barosu Dergisi* 58(1) (2001): 87-147.
- Cumhurbaşkanı İşlemlerinin Hukuki Niteliği, Normlar Hiyerarşisindeki Yeri ve Denetimi, ed. Oktay Uygun ve Egemen Esen. İstanbul: On İki Levha, 2020.
- Çağlı, Orhan Münir. "19. Asrın Sonları ile 20. Yüzyılın Başları Arasında Alman Hukuk Felsefesinde Bazı Gelişmeler". <https://dergipark.org.tr/download/article-file/96521> (e.t. 07.07.2022).

- Çağıl, Orhan Münir. "Bir Eser Münasebetiyle Hukuk Mefhumu ve Hukuk İdesine Dair Bazı Düşünceler". *IUHFM* 24(1-4) (1959): 388-431.
- Çağıl, Orhan Münir. "Bugünkü Teknik Terakki Karşısında Hürriyet Kategorisi Olarak Hukuk ve Hürriyet Felsefesi Olarak Hukuk Felsefesi". *IUHFM* 33(1-2) (1967): 183-253.
- Çağıl, Orhan Münir. "Eser Tahlil ve Tenkitleri: Yörük, Abdülhak Kemal, Hukukun Umumi Prensipleri, İstanbul, 1949". *İÜHFM* 16(1-2) (1950): 495-505.
- Çağıl, Orhan Münir. "Felsefenin Işığında Hürriyet, Adalet, 'Hukuk Devleti' ve 'Hukuk Kültürü'". *İÜHFM* 26(1-4) (1960): 226-93.
- Çağıl, Orhan Münir. "Hukuk Tarihinin Kıymet ve Ehemmiyetine Dair Bazı Düşünceler". *İÜHFM* 18(3-4) (1952): 1041-64, devamı: 22(1-4) (1957): 253-99.
- Çağıl, Orhan Münir. "İnsan Hakları ve Hukuk". *İÜHFM* 50(1-4), (1984): 69-115.
- Çağıl, Orhan Münir. "Jheiring'in Hukuk Nazariyesinin Ana Hatları II". *IUHFM* 13(1) (1947): 259-86.
- Çağıl, Orhan Münir. "Jhering'in Hukuk Nazariyesinin Temel Fikirleri I". *İÜHFM* 11(3-4) (1945): 225-51.
- Çağıl, Orhan Münir. *Hukuk Başlangıcı Dersleri*, 1. Kitap, 2. baskı. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1963.
- Çağıl, Orhan Münir. *Hukuk İlmine Giriş – Hukuk Başlangıcı Dersleri*, 1. bası. İstanbul: IUHFY, 1961.
- Çağıl, Orhan Münir. *Hukuka ve Hukuk İlmine Giriş (hukuk başlangıcı dersleri)* I-II, 3. bası. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1966.
- Çağıl, Orhan Münir. *Hukuka ve Hukuk İlmine Giriş (Hukukun Varlığı, Manası, Değeri ve Ruhü Üzerine Kritik bir Reflexion)*, Yeniden Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 4. bası. İstanbul: İÜHFY, 1971.
- Çağıl, Orhan Münir. *Ruh ve Mana (Manevi Nefs) Metafiziği kontra "Nietzsche" ve Kozmolojik Nihilizm (İnsan Ruhü, Hürriyet, Thanssandans, Varlık ve Tanrı İdesi Üzerine Kritik Bir Reflexion)*, Birinci Kısım. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1978.
- Çağıl, Orhan Münir. *Umumî Metodoloji Çerçevesi İçinde Hukuk Metodolojisi Dersleri*. İstanbul: Kenan Matbaası, 1949; 2. bası. İstanbul: Nazir Akbasan Matbaası, 1952; 3. bası. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1962 (2. ve 3. basıların ismi sadece *Hukuk Metodolojisi Dersleri*).

- Çağırın, Mehmet. "Raymond Aron ve Uluslararası Hukukun Hukuk Niteliği". *İÜHF* 56(1-4) (1998): 71-96.
- Çağlar, Selda. *Hukuk Devletinin Hukuki Belirlilik İlkesi Üzerinden Değerlendirilmesi*. İstanbul: Beta Yayınları, 2013.
- Çapar, Gürkan. "Jeremy Waldron ve Prosedürel Hukuk Devleti Anlayışı". *İHM* 79(4) (2021): 1285-321.
- Cataloluk, Gökçe. "Hukuk Çalışmaya Devam Etmeli miyiz? Sistemik Bir Analiz". *Hukuk Kuramı* 5(1) (OcakNisan 2018): 1-24.
- Cataloluk, Gökçe. "Hukuk ve Siyasetin Kesişim Alanı Olarak Avrupa Birliği". *HFSA* 16 (2007): 58-71.
- Cataloluk, Gökçe. *Hukuk Sistemi ve Autopoiesis*. İstanbul: On İki Levha, 2012.
- Çeçen, Anıl. "Hukukta Norm ve Adalet". *AÜHF* 32 (1-4) (1975): 71-115.
- Çetinkaya, Hüsamettin. "İnsan Hakları Politikası". *HFSA* 9 (2004): 206-18.
- Çiftpınar, Bülent. "Toplumsal Kuralların metni olan Hukuk ve Hukuk Dili". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 1(5) (2008): 180-91.
- Çobanoğlu, Rahmi. "Fenomen ve İdeal Olarak Hukuk". *İÜHF* 29(3) (1962): 664-92.
- Çobanoğlu, Rahmi. *Hukukta Gaye Problemi*. İstanbul: Sermet Matbaası, 1964.
- Damirli, Mehman. "Umumi (Genel) Türk Hukuk Tarihi: Konseptsel Sorunlar". İç. *II. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri*, II. c., ed. Fethi Gedikli, 141-60. İstanbul: On İki Levha, 2016.
- Dâver, Bülent. "Kanunla İlgili Meseleler". *AÜSBFD* 16(4) (1961): 217-46 ve İç. *Türkiye Büyük Millet Meclisinin 100. Yılına Armağan*, der. Hamit Emrah Beriş, 291-315. Ankara: TBMM Basımevi, 2022.
- Demir, Nazlı Hilal. "Brian Tamanaha: Hukuk Teorilerinin 'Kayıp Kolu' Işığında Hukuk Kavramını Yeniden Düşünmek". *SDUHFD* 11(1) (2021): 1-34.
- Demir, Abdullah ve Yahya Deryal. *Hukuk Başlangıcı ve Hukuk Metodolojisi: Metodolojik Hukuka Giriş*. Ankara: Adalet Yayınları, 2013.
- Demir, Abdullah. "Mantıkta Tanım ve Hukuk Açısından Önemi". İç. *Cevdet Yavuz'a Armağan Kitabı*, 3219-30. İstanbul: Legal Kitabevi, 2012.

- Demir, Abdullah. *Hukuk Metodolojisi*, 1. baskı. Ankara: Astana Yayınları, 2016.
- Demir, Gökhan Yavuz. "Ertelenmiş Adalet: Hukuk ve Dekonstrüksiyon". *HfSA* 23 (2012): 113-19.
- Demir, Murat Cem ve Asiye Aka. "Bourdieu'nun Diliyle Hukuk Alanını Okumak". *HfSA* 19 (2010): 238-42.
- Demirdöven, İsmail H. "Aristoteles ve Hukuk". *HfSA* 19 (2010): 243-47.
- Demirdöven, İsmail H. "Meslek Olarak Hukuk ve Etik". *HfSA* 16 (2007): 303-7.
- Dengiz, Hüseyin. *Hans Kelsen'in Temel Norm Kuramı*. İstanbul: On İki Levha, 2021.
- Derbil, Süheyp. "Kavram Bilimleri ve Hukuk". *AÜHFD* 2(4) (1945): 18-39.
- Derbil, Süheyp. "Kural Bilimleri ve Hukuk". *AÜHFD* 3(2) (1946): 308-27.
- Derbil, Süheyp. "Olay Bilimleri ve Hukuk". *AÜHFD* 3(1) (1946): 32-45.
- Dinç, Uğur. *Semantik Doğal Hukuk ve Hukuki Yorum – Michael S. Moore'un Kuramı*. İstanbul: Legal Yayınevi, 2014.
- Dinçkol, Abdullah. "Hâkimin Karar Verme Sürecinde Temel İlkeler". *HfSA* 2 (1995): 159-87.
- Dinçkol, Abdullah. "Hakimin Takdir Yetkisinin Kullanılması Sürecinde Hakkaniyet". *HfSA* 9 (2004): 173-88.
- Dinçkol, Abdullah. *Hukukun Temel Kavramları*, Gözden Geçirilmiş 4. basım. İstanbul: DER Yayınları, 2007.
- Doğan, Mürsel. "Hukuk ve Adalet (I)". *Yargıtay Dergisi* 5(3) (Temmuz 1979): 431-53.
- Dönmezer, Sulhi. "Mukayeseli Hukukta Yasalaştırma Eğilimi ve İlkeleri". *İÜHF* 45(1-4) (1981): 815-40.
- Dursun, H. "Hukuku Bilim Kılabilmek". *TBB Dergisi* 64 (2006): 251-95.
- Duvan, Ayşe Özkan. "İnsan Hakları Hukukunun İctihadî Kaynakları". *Gazi Üniversitesi HFD* 20(4) (2016): 137-69.
- Edis, Seyfullah. "Hukukun Uygulamasında Yargıca Tanınmış Takdir Yetkisi". *AÜHFD* 30(1) (1973): 169-96.
- Effimianidis, Yorgaki. *Kanun Yapmak Bir Sanat mıdır?* İstanbul: Çituri Biraderler Basımevi, 1938.
- Effimianidis, Yorgaki. "İctihadın, Hukuk Bilgilerinin İnkişafında; Kanunların Tamamlanmalarında veyahut Evrimine Uydurulmalarında Oynadığı Önemli Rol". *AC* 29(9) (1938): 1390-409.

- Effimianidis, Yorgaki. "Kanun Yapmak Bir Sanat Mıdır? Bir Sanatsa Bunun Metod ve Bilgileri ve Aletleri Nelerdir?". *AC* 30(6) (1939): 810-20.
- Erişirgil, Mehmet Emin. "Hukukun Muhtelif Cepheleri ve Hukuk İlmi", *AC* 29(10) (1938): 1633-41.
- Erişirgil, Mehmet Emin. "Hukukun Üç Cephesi ve Hukuk Tedrisatı", *SİM* 7 (1938) 587-95.
- Erişirgil, Mehmet Emin. *Hukukun Muhtelif Cepheleri ve Hukuk İlmi* (Ankara: Hukuk İlmini Yayma Cemiyeti, 1938).
- Erkut, Celal. *Hukuka Uygunluk Bloku: İdare Hukukunun Genel Prensipleri Teorisi*. İstanbul: Kavram Yayınları, 1996.
- Erman, Eyüp Sabri. "Hukukun Kaynakları ve Oluşum, Gelişim ve Değişimde Başlıca Faktörler". *AD* 64(1) (1973): 7-15.
- Erman, Hasan. "Del Vecchio'nun Hukuk Görüşü". *İÜHFİM* 37(1-4) (1971): 265-89.
- Erman, Peyami. "Hukuku Diğer İçtimai Vakıalardan Ayıran Vasıflar". *SİM* 95 (Şubat 1939): 6-10.
- Ernest Hırş. *Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi Dersleri*, 3. basım. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2001.
- Ernest Hırş. *Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi Dersleri*. Ankara: Güney Matbaacılık, 1949.
- Ertuğ, Hasan Refik. "Kanun Diline Dair". *SİM* 263 (Şubat 1953): 446-50;
- Ertuğ, Hasan Refik. "Kanun Tekniğimiz Üzerinde Düşünceler". *SİM* 137 (Ağustos 1942): 181-84.
- Ertuğ, Hasan Refik. "Kanunlarımız ve Kanun Yapma Sanatı". *SİM* 242 (Mayıs 1951): 44-47.
- Ertuğ, Hasan Refik. "Mevzuat ve İçtihatlar" (1-14). *SİM* 265 (Nisan 1953): 20-28; 266 (Mayıs 1953): 66-70; 267 (Haziran 1953): 134-36; 268 (Temmuz 1953): 176-78; 269 (Ağustos 1953): 230-34; 271 (Ekim 1953): 297-99; 272 (Kasım 1953): 329-36; 273 (Aralık 1953): 366-70; 274 (Ocak 1954): 401-7; 275 (Şubat 1954): 456-61; 276 (Mart 1954): 509-11; 277 (Nisan 1954): 21-25; 278 (Mart 1954): 65-69; 279 (Haziran 1954): 107-10.
- Esen, Bülent Nuri. "Hukuk Dilini Türkçeleştirme". *İzmir Barosu Dergisi* 3(23) (1941-1942): 283-87 ve *Ulus*, 12 Mart 1942.

- Esener, Turhan. *Hukuk Başlangıcı. Genel Hukuk Bilgisi*, 4. baskı. İstanbul: Alkim Yayınevi, 2001.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin. *Hukuk Bilimine Giriş*, 2. baskı. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1997.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin. *Hukuka Giriş*, 9. baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Fındıkoğlu, Ziyaeddin Fahri. "İbn Haldun'un Hukuka Ait Fikirleri ve Tesiri". *İÜHF* 5 (1939): 138-55.
- Fındıkoğlu, Ziyaeddin Fahri. "Kanun Yapma Sanatı". *SİM* 209 (Ağustos 1948): 212-16.
- Furtun, Ayşen. *Hukuk Kavramı*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 1999.
- Furtun, Ayşen. *John Austin'in Hukuk ve Devlet Teorisi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1997.
- Gedikli, Fethi, *Hukuk Dili ve Adli Yazışmalar*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, 2019, http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/adalet_ao/hukukdiliveadliyazisma.pdf
- Göğer, Erdoğan, *Hukuk Başlangıcı Dersleri*, 1. c., 4. bası. Ankara: AÜHF Yayınları, 1976.
- Göğer, Erdoğan, *Hukuk Başlangıcı Dersleri*, 2. c., 2. bası. Ankara: AÜHF Yayınları, 1979.
- Göktolga, Sevdâ Gültekin ve Oğuzhan Göktolga. "Postmodern Dönem ve Hukuk". *HFS* 23 (2012): 212-17.
- Göktürk, Hüseyin Avni. "Hukuk ve Halk". *Mil. Mec.* 10 (1943): 289-92.
- Göktürk, Hüseyin Avni. "Hukukla Hayat Arasındaki Ahenk". *HBM* 13(10) (1942): 7695-97.
- Görgün, Şanal. *Hukukun Temel Kavramları*, Genişletilmiş 5. baskı (Ankara: Yetkin yayınları, 1996).
- Gözler, Kemal. "'Hukuk' Kelimesi Kaç Yaşında? Etimoloji Bize Ne Söyler?" <https://www.anayasa.gen.tr/hukuk-kac-yasinda.htm> (e.t. 23.07.2022).
- Gözler, Kemal. *Anayasa Hukukununun Metodolojisi*, 2. baskı. Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları, 1999.
- Gözler, Kemal. *Genel Hukuk Bilgisi*, Güncellenmiş 21. baskı. Bursa: Ekin, 2022.
- Gözler, Kemal. *Hukuk Dilinin Öz Türkçeleşmesi Üzerine*. Bursa: Ekin, 2021.

- Gözler, Kemal. *Hukuka Giriş*, 16. baskı. Bursa: Ekin, 2019.
- Gözler, Kemal. *Hukukun Genel Teorisine Giriş: Hukuk Normlarının Geçerliliği ve Yorumu Sorunu*. Ankara: US-A Yayıncılık, 1998.
- Gözler, Kemal. *Hukukun Temel Kavramları*, Güncellenmiş 20. baskı. Bursa: Ekin, 2022.
- Gözler, Kemal. *Kanun Hükmünde Kararnamelerin Hukuki Rejimi*. Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları, 2000.
- Gözübüyük, A. Şeref. *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, 8. bası. Ankara: Turhan Kitapevi, 1993.
- Gurgen, Orhan. "Kanunların Hukukî Mahiyetinin İzahı". *AD* 42(11) (1951): 1691-706.
- Güler, Mehmet Nuri. "Hukukun Üstünlüğü Kuramı ve İslam'da Hukukun Üstünlüğü'ne İlişkin Yaklaşımlar", *İslami Araştırmalar Dergisi* 14(2) (2001): 211-44.
- Gülgeç, Berkol. *Lex Superior İlkesi: Hukuki Geçerliliği ve Uygulaması*. İstanbul: On İki Levha, 2018.
- Gülgeç, Yahya Berkol. "Geçerlilik, Etkililik ve Cebirlik Arasındaki İlişki". *AÜHFD* 66(4) (2017): 677-730.
- Gülgeç, Yahya Berkol. "Teorik Perspektiften Jus Cogens Sorunu". *AÜHFD* 66(1) (2017): 73-116.
- Gülgeç, Yahya Berkol. "Uluslararası Hukukun Teorik Kaynağı Olarak Temel Norm ve Tanıma Kuralının Değerlendirilmesi". *Gala-tasaray Üniversitesi HFD* 2 (2017): 81-148.
- Gülgeç, Yahya Berkol. *Normativite ve Pozitivizm* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020).
- Gülgeç, Yahya Berkol. *Normlar Hiyerarşisi: Türk, Alman ve İngiliz Hukuk Sistemlerinde Kural İşlemlerin ve Mahkeme Kararlarının Hiyerarşik Gücü*, 2. baskı (İstanbul: On İki Levha, 2018).
- Güller, Abdülsamet. "Carl Schmitt'in Hukuk ve Politika Yaklaşımına Bir Bakış". *Necmettin Erbakan Üniversitesi HFD* 4(2) (2021): 597-613.
- Güneş, Ahmet M. *Hukuk Metodolojisi*, Güncellenmiş 3. baskı. Bursa: Ekin, 2020.
- Gürbüz, Ahmet. "Evrensel Hukuk Değerleri ve İlkelerinin Somut Hukuk Disiplinleri Bağlamında Detaylandırılması Sorunu". *HFSA* 23 (2012): 218-24.

- Gürbüz, Ahmet. "Hukuksal Meşruluğun Ölçütü Olarak Evrensel Hukuksal Değerler". *HFSA* 11 (2005): 80-108.
- Gürbüz, Ahmet. *Hukuk ve Meşruluk*, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi. Diyarbakır, 1997.
- Gürbüz, Ahmet. *Hukuk ve Meşruluk: Evrensel Erdem Üzerine Bir Deneme*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 1998.
- Gürbüz, Ahmet. *Hukuk ve Meşruluk: Meşru Hukukun Temel Unsurları*, 3. baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2013.
- Gürgey, Çağlar ve Fatma İrem. "'Feminist Hukuk Teorisi' Nedir?". *Hukuk Kuramı* 1(5) (Eylül-Ekim 2014): 28-44.
- Güriz, Adnan ve Peter Benedict. *Türk Hukuku ve Toplumuna Üzerine İncelemeler*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1974.
- Güriz, Adnan. *Faydacı Teoriye Göre Ahlak ve Hukuk*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 1963.
- Güriz, Adnan. *Hukuk Başlangıcı*, 18. bası. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2017.
- Gürkan, Ülker. "Hukuki Realizm Akımı". İç. *Çağdaş Hukuk Felsefesi ve Hukuk Kuramı İncelemeleri*, haz. Hayreddin Ökçesiz, 492-97. İstanbul: Alkım Yayınevi, 1997.
- Gürkan, Ülker. *Hukuki Realizm Akımı*. Ankara: AÜHF Yay., 1967.
- Gürler, Sercan. "Çağdaş Ahlak Kuramlarının Hukuk Felsefesine Yanışmasına Örnek Olarak Lawrence Solum'un 'Erdem Ahlakına Dayalı Hukuk Kuramı'". *HFSA* 16 (2007): 141-68.
- Gürler, Sercan. "Çağdaş Hukuki Formalizm ve Ernest Weinrib'in Yaklaşımı". *İÜHF* 66(2) (2008): 91-127.
- Gürler, Sercan. "Dilde, Fikirde, İşte Sadri Maksudi: *Hukukun Umumi Esasları ve Hukuk Felsefesi Tarihi* Kitapları Üzerine Bir Değerlendirme". *IUHFM – Ord. Prof. Sadri Maksudi Arsal'a Armağan Özel Sayısı* 75 (2017): 239-72.
- Gürler, Sercan. "Vecdi Aral'da Hukukun Bilimselliği Sorunu". *Dokuz Eylül Üniversitesi HFD* 18(2) (2016): 1-40.
- Güven, Kudret. *Türk Hukukunun Genel Esasları (Hukuk Başlangıcı)*. Ankara: Savaş Yayınevi, 2021.
- Hacıkadiroğlu, Vehbi. "Doğal Hukuk Sorunu". *HFSA* 4 (2002): 5-14.
- Hacıkadiroğlu, Vehbi. "Hukuk ve Özgürlük". *HFSA* 12 (2005): 107-9.

- Hafizoğulları, Zeki. "Bir Kültür Ürünü Olarak Hukuk Düzeni". *AÜHFD* 45(1) (Ocak 1996): 3-21.
- Hafizoğulları, Zeki. "Hukuk ve Ceza Hukuku Biliminin Konusu ve Sınırları Sorunu". *AÜHFD* 35(1-4) (1978): 235-79.
- Hafizoğulları, Zeki. *Ceza Normu: Normatif Bir Yapı Olarak Ceza Hukuku Düzeni*. Ankara: Seçkin Kitabevi, 1987; 2. baskı. Ankara: US-A Yayıncılık, 1996.
- Hakkı [Paşa], İbrahim. *Hukuk İlimine Giriş (Mukaddime-i Ilm-i Hukuk)*, haz. Ömer Can Baş ve Abdullah Özçelik, 1. baskı. İstanbul: DBY, 2021.
- Hakkı, İbrahim. *Mukaddime-i Ilm-i Hukuk*. İstanbul: Karabet Matbaası, 1319 [1903].
- Halatçı, Ülkü. "Hukuk, Politika ve Adalet İlişkinin Yasıada Davası Örneğinde İncelenmesi". *HFSA* 15 (2006): 112-24.
- Hatemi, Hüseyin. *Hukuk Devleti Öğretisi*. İstanbul: İşaret Yayınları, 1989.
- Hatemi, Hüseyin. *Hukuka ve Ahlaka Aykırılık Kavramı ve Sonuçları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1976.
- Hatemi, Seni. "Kanunlar ve Örfler". *İş* 30-31 (1942): 160-61.
- Haydar, Rifat. "Tatbikatı Hukukiye". *HBM* 3(2) (1928): 967-78.
- Heper, Altan. "Alexy'nin Hukuksal Pozitivizm Eleştirisi, Hukukla Ahlak Arasındaki İlişki". *HFSA* 12 (2005): 65-74.
- Heper, Altan. "Feminizm ve Hukuk". *Hukuk Kuramı* 1(5) (Eylül-Ekim 2014): 11-27.
- Heper, Altan. "Hukuk Argümentasyon Teorisi". *HFSA* 16 (2007): 288-302.
- Heper, Altan. "Postmodernizm ve Hukuk – Kısa Bir Bakış". *Hukuk Kuramı* 2(2) (Mart-Nisan 2015): 1-6.
- Heper, Altan. *Serbest Hukuk Akımı (Sosyal Bir Olgu Olarak Hukuk)*. İstanbul: On İki Levha Yay., 2016.
- Hilmi, Ziya. "Hukuk ve Cemiyet". *İş* 30-31 (1942): 162-64.
- Hirsch, Ernst. "Hukuk Neşriyatı Bibliyografyası (1934-1940)". *İÜHFEM* 6(4) (1940): 860-992.
- Hirş, Ernest. "Kanun Başlıklarile Fasil Ünvanları ve Matlaplar Hukuk Kaidelerinden midir?" *AD* 35(11) (1944): 903-19.
- Hirş, Ernest. "Pratik Hukukta İlmî İspat ve Tefsîr". *AÜHFD* 1(2) (1944): 192-99.

- Hirş, Ernest. *Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi Dersleri*, 3. tıpkı basım. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2001.
- Hirş, Ernest. *Pratik Hukukta Metod*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 1944; 8. baskı, Genişletip Değiştirerek İşleyen Avukat Volf Çernis. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2022.
- Hirş, Ernst. "Hukuk Bir Bilim Kolu Mudur?". *AÜHFD* 2(1) (1944): 19-61.
- Honig, Richard. *Hukuk Başlangıcı ve Tarihi Dersine Ait Hülâsa*, terc. Yavuz, 1. baskı. İstanbul, 1934.
- Honig, Richard. *Hukuk Başlangıcı ve Tarihi*, 2. baskı, terc. M. Yavuz. İstanbul: Burhanettin Basımevi, 1935.
- Hoş, H. Serdar. "Hukuki Çoğulluk". *HFSa* 26 (2014): 181-92.
- Hukuk Devleti*, haz. Hayrettin Ökçesiz. İstanbul: Afa Yayınları, 1998.
- Hukuk Güvenliği*, haz. Ece Göztepe. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2015.
- Hukuk Politikası*, ed. Ali Şafak Balı. Ankara: Astana Yayınları, 2016.
- Hünler, Solmaz Zelyut. "Hukuk Nedir? Sorusu". *HFSa* 11 (2005): 39-41.
- Işıқтаç, Yasemin ve Metin Sevtap. *Hukuk Metodolojisi*, 4. baskı. İstanbul: Filiz, 2013.
- Işıқтаç, Yasemin. "Bir Hukuk Tanımı Vermenin Zorunluluğu". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi HFD* 2(2) (1998): 1-8, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/48138/608879> (e.t. 25.07.2022).
- Işıқтаç, Yasemin. "Dil, Yorumlama ve Hukuk İlişkileri". *ABD* 1 (2001): 23-35.
- Işıқтаç, Yasemin. "Hukuk Felsefesi Açısından Yeni Kantçı Yaklaşımların Türkiye'deki Yansımaları". *HFSa* 11 (2005): 138-54.
- Işıқтаç, Yasemin. "Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Argümanlarının Hukuk Uygulamasında Kullanılma Olanakları". *HFSa* 8 (2003): 127-35.
- Işıқтаç, Yasemin. "Hukuk, Etik İlişkisinde Yeni Gelişmeler". *İÜHFMD* 58(1-2) (2000): 3-14.
- Işıқтаç, Yasemin. "Hukukun Çağdaş Gelişme Eğilimlerinin Hukukun Kaynakları Kavramına Etkileri". *İÜHFMD* 54(1-4) (1994): 385-401.
- Işıқтаç, Yasemin. "Hukukun Çok Boyutlu Tanımı ve Yarattığı İmkanlar". *Pasajlar Sosyal Bilimler Dergisi* 1 (2019): 15-21.
- Işıқтаç, Yasemin. "Hukukun Kaynağı Olarak Örf ve Adet Hukuku". *Argumentum* 1(9) (1991): 133-36.

- Işıқтаç, Yasemin. "Max Weber'in İdeal Tip Kuramının Hukukun Ortaya Çıkışı Biçimleri ve Gelişim Sürecine Uygulanması". *Argumentum* 1(10) (1991): 146-49.
- Işıқтаç, Yasemin. "Örf ve Adet Hukukunun Tanımı ve Bu Tanımdan Çıkan Ayırt Edici Özellikler". *Argumentum* 3(27) (1992): 435-37.
- Işıқтаç, Yasemin. "Yargıcın Hukuk Yaratma Fonksiyonu Üzerine Bir İnceleme". *İBD* 62(1-2-3) (1998): 81-85.
- Işıқтаç, Yasemin. "Yeni Kantçı İstanbul Okulu", iç. *I. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri*, ed. Fethi Gedikli (İstanbul: On İki Levha, 2014).
- Işıқтаç, Yasemin. *Hukuk Başlangıcı*, 1. baskı. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2010; 5. baskı, 2021.
- Işıқтаç, Yasemin. *Hukuk Felsefesi*, 4. baskı. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2015.
- Işıқтаç, Yasemin. *Hukuk Normunun Mantıksal Analizi ve Uygulanması*, 2. baskı. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2004.
- Işıқтаç, Yasemin. *Hukukun Kaynağı Olarak Örf ve Adet Hukuku*, Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991.
- Işıқтаç, Yasemin. *Hukukun Kaynağı Olarak Örf ve Adet Hukuku*. İstanbul: Kazancı Yayınları, 1992.
- Işıқтаç, Yasemin. *Hukukun Kaynağı Olarak Sözleşme*, 2. (tıpkı) baskı. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2014.
- İnsel, Ahmet. "İktisat ve Hukuk Arasındaki Karmaşık İlişki". *Güncel Hukuk*, Aralık 2005. <https://www.birikimdergisi.com/guncel/902/iktsat-ve-hukuk-arasindaki-karmasik-iliski> (e.t. 02.09.2022).
- İsmayılov, İlyas. *Hukuk Devleti*. Kesit Yayınları, 2015.
- Kaboğlu, İbrahim. "Hukukun Genel İlkeleri ve Anayasa Yargısı". İç. *Anayasa Yargısı-8* (25-27 Nisan 1991), 291-322. Ankara, 1991.
- Kalabalık, Halil. *Temel Hukuk Bilgisi*, Genişletilmiş 3. basım. İstanbul: Değişim Yayınları, 2003.
- Kale, Nesrin. "Hukukun Adalet Uygunluğu". *HfSA* 9 (2004): 60-66.
- Kanlıgöz, Cihan. "Hukuk Devletin Maddi (Siyasal ve Toplumsal) Boyutu Üzerine Bir Deneme". *Ankara Barosu Dergisi* 54(1) (1997): 65-70.
- Kanun Yapma Tekniği*, haz. Yener Üner. Ankara: Türkiye Barolar Birliği, 2015.
- Kaplan İbrahim. "Kanun Yapma San'atı ve Tekniği". *AÜSBFD* 47(1) (1992): 99-101.

- Karabatak, Rüstem, *Hukukun Anlam Bakımından Uygulanması: Yorum ve Nitelendirme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul, 1996.
- Karagöz, Havva. *Hukuk Kuralı (Regula Iuris) Kavramı*. İstanbul: On iki Levha Yayıncılık, 2010.
- Karahanoğulları, Onur. "Marksizm ve Hukuk". *AÜSBFD* 57(2) (2002): 61-92.
- Karahanoğulları, Onur. "Paşukanis ve Sönümlenmecî Hukuk Kuramı". İç. *Modern Zamanlar Bir Yokmuş Bir Varmış, Fikret Başkaya'ya Saygı II*, 101-45. Ankara: NotaBene Yayınları, 2013.
- Karahasan, Mustafa Reşit. *Sorumluluk Hukuku (Öğreti, Yargıtay Kararları)*, 6. baskı. İstanbul: Beta Yayınevi, 2003.
- Karakaş, Jale. "Hermeneutik ve Hukuk". *HFSA* 12 (2005): 102-6.
- Karakoç, Yusuf. "Hukuk – Etik İlişkisi". *HFSA* 24 (2012): 91-95.
- Karakoç, Yusuf. "Sosyal Düzen Kurallarının İşlevi". *HFSA* 26 (2014): 215-18.
- Karakoç, Yusuf. "Yargı Kararlarının Dili ve Gereğesi". *HFSA* 16 (2007): 275-82.
- Karaman, Buket. "Bir Frankenstein Olarak Hukuk ve Hukuk Metodolojisinin İki Yüzü: Ütopya/Distopya". *Hukuk Kuramı* 6(1) (Ocak-Nisan 2019): 45-65.
- Karaoğlan, Fahrettin. "İçtihadın Yolunda Durak Yerleri: İctihadın Tesis ve Tebdili". *AC* 28(2) (1937): 111-29; 28(6) (1937): 395-408.
- Karataş, Tuba Dilşat. *Teorik Açından Hakim'in Hukuk Yaratması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzincan: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Karayalçın, Yaşar ve Aynur Yondalık, *Hukukta Öğretim – Kaynaklar – Metod: Problem Çözme*, 8. baskı. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2020.
- Karayalçın, Yaşar. "Hukukun Üstünlüğü (Kavram-Bazı Problemler)". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* (1998): 193-214.
- Karayalçın, Yaşar. *Hukukta Öğretim – Kaynaklar – Metod: Problem Çözme*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1986.
- Kaşak, Fahri Erdem. "Hâkimin Karar Verirken Bilimsel Görüşlerden Yararlanması (TMK m. 1/III)". *İHM* 79(4) (2021): 1127-67.
- Kavas, Dadaşhan Celalettin. "Hukuk Çatışması Kavramı, Sorun ve Çözüm Önerileri". *HFSA* 15 (2006): 207-29.

- Kaya, Emir. *Hukuk Zihniyeti*, 3. baskı. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2018.
- Kayhan, Fahrettin. "Özel Hukuk Uygulamasında Yargı İçtihatlarının ve İçtihadı Birleştirme Kararlarının Normatif Gücü". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 2 (1999): 341-63.
- Kayhan, Fahrettin. "Yargısal İçtihatlardan Yararlanma Yöntemi ve Türk Hukuku". İç. *Yargıtay Kararları Sempozyumu (XVI)*, 7-61. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1999.
- Kayıhan, Şaban. *Hukukun Temel Kavramları*, 7. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Keskin, Oğuzhan Bekir. Vlog İncelemesi: Ertuğrul Uzun – Hukuk Başlangıcı Dersleri [https://www.youtube.com/channel/UC2Q9n1CCQn2rcV4HqT0qbxPg]. *Hukuk Kuramı* 5(1) (Ocak-Nisan 2018): 38-45.
- Keyman, Selahattin, *Hukuka Giriş*, 1. baskı. Lefkoşa, Yakın Doğu Üniversitesi, 1997; 2. baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2000.
- Keyman, Selahattin. "Hukukta Bir Tanım Denemesi". İç. *Prof. Dr. Akif Erginay'a 65'inci Yaş Armağanı*, 3-29. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1981 ve İç. *Çağdaş Hukuk Felsefesi ve Hukuk Kuramı İncelemeleri*, haz. Hayrettin Ökcesiz, 182-203. İstanbul: Alkim Kitapevi, 1997.
- Keyman, Selahattin. "Hukukun Bilimselliği Üzerine". *HfSA* 5 (2002): 5-14 ve İç. *Yıldırım Uler'e Armağanı*, haz. Muhammed Erdal, 367-78. Lefkoşa: YDÜ Yayınları, 2014.
- Keyman, Selahattin. "Tipiklik ve Ceza Hukuku". *AÜHFD* 37(1) (1980): 59-105.
- Keyman, Selahattin. *Hukuka Giriş ve Metodoloji*. Ankara: Doruk Yayınları, 1981.
- Keyman, Selahattin. *Hukuka Giriş*, 2. baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2000.
- Kılıç, Muharrem. "Hukuk-Ahlak İlişkinin Temellendirilmesi ve Ayırım Kriterlerinin Analizi". İç. *Teorik ve Pratik Yönleriyle Ahlak*, ed. Recep Kaymakcan, Mevlut Uyanık, 585-602. İstanbul: DEM Yayınları, 2007.
- Kılıç, Muharrem. "Hukuksal ve Teolojik Metinleri Anlama Sorunu: Felsefi Hermenötik Bağlamında Bir Analiz". *HfSA* 12 (2005): 90-101.
- Kılıç, Muharrem. "Hukukun Kökeni Sorunsalına Rasyonalist-Doğal Hukuksal Bir Bakış: Ebu Hanife – Aşkın Değerler ve İdeler ile Pozitif Hukuk Arasındaki İlişkinin Evrensel Niteliği". *HfSA* 10 (2004): 72-82.

- Kılıç, Recep Orhun. *Hukuki Nihilizm*. Ankara: Seçkin, 2022.
- Kıllıoğlu, İsmail. *Ahlak Hukuk İlişkisi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1988.
- Kırca, Çiğdem. "Örtülü (Gizli) Boşluk ve Bu Boşluğun Doldurulması Yöntemi Olarak Amaca Uygun Sınırlama (Teleologische Reduktion)". *AÜHFED* 50(1) (2001): 91-119.
- Kırdım, Şahin Eray ve Atahan Demirkol. "Uluslararası İnsan Hakları Hukukunun Bir Kaynağı Olarak Uluslararası Örf ve Adet Hukuku". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi HFD* 25 (4) (2021): 379-434.
- Kia, Rukiye Akkaya. "Uygarlık, Modernite ve Medeniyet Sözcüklerinin Hukuka Bakan Yüzü". *İÜHFEM* 64(2) (2006): 103-18.
- Kia, Rukiye Akkaya. *Moderniteden Postmoderniteye Egemenlik ve Hukuk*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2006.
- Kocaman, Arif. *Temel Hukuk Bilgisi*, 6. baskı. Ankara: Temel Eğitim ve Stay Merkezi Yayınları, 2001.
- Koloş, Umut. "Leon Petrazycki ve Hukukun Gerçekliği Sorunu: Bir Psikolojik Hukuk Kuramı". İç. *Prof. Dr. Adnan Güriz'e Armağan*, ed. S. Üye vb., 493-540. Ankara: Ankara Üniversitesi, 2016.
- Koloş, Umut. *Foucault, İktidar ve Hukuk: Modern Hukukun Soybilimi*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2015.
- Kök, Saadet. "Uluslararası Hukukun Ulusal Hukuka Üstünlüğü Problemi". İç. *Hukuk Politikası*, ed. Ali Şafak Balı, 277-301. Ankara: Astana Yayınları, 2016.
- Kuçuradi, İoanna. "Etik İlkeler ve Hukuk". *HFSA* 8 (2003): 5-11.
- Kuçuradi, İoanna. "Etik İlkeler ve Hukukun Temel İlkeleri Olarak İnsan Hakları". *HFSA* 13 (2005): 36-41.
- Kuçuradi, İoanna. "Normların Bilimsel Temellendirilebilirliği". İç. *Çağın Olayları Arasında*, 175-82. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, 2009.
- Kudat, Aydın. "Hak ve Hukuk Kavramları Üzerinde Bir Değerlendirme". *Adam Akademi Sosyal Bilimler Dergisi* 4(2) (2014): 87-106.
- Kulaksızoğlu Mercan, Nergis. "Çağdaş Hukuk Düşüncesinde Madde-Şekli Hukuk Devleti Ayrımı". İç. *Anayasa Hukukundaki Gelişmelerin Işığında Kamu Hukuku Sempozyumu* (30-31 Temmuz 2021), ed. İbrahim Şahbaz, Gonça Kuru, Melike Ezgi Yetimoğlu, 110-18. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Yayınları, 2022.

- Kulaksızoğlu Mercan, Nergis. *Hukukun Üstünlüğü Kavramının Felsefi Temelleri*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Kunter, Nurullah. "'Hukuk', 'Muhakeme Hukuku' ve 'Ceza Muhakemesi Hukuku'". *İÜHFEM: Atatürk'e Armağan sayısı* 45-47(1-4) (1979/81): 797-807.
- Kunter, Nurullah. "Hukuk Ümumi Teorisinde 'Fiil' ve Bir Suç Unsuru Olarak 'Netice'". İç. *Samim Gönensay'a Armağan*, 194-211. İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1955.
- Kunter, Nurullah. "Kunter Hocanın Öğrencilerine Veda Konuşması", *Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan* (İstanbul: İÜHFY, 1998), XVII-XXIII.
- Kunter, Nurullah. *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, Yenileştirilmiş ve geliştirilmiş 9. bası. İstanbul: Yayıncılık Matbaası, 1989.
- Kunter, Nurullah. *Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1949.
- Kunter, Nurullah. *Suçun Maddî Unsurları Nazariyesi: Hareket, Netice, Sebepiyet Alakası*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1954.
- Kuş, Elif. "Farklı Hukuk Anlayışları ve Adaletle İlişkin Ortak Görüşler". *HFSA* 16 (2007): 238-50.
- Kuzu, Burhan. "Hukuk Devleti ve Hukuk Zihniyeti". *Akademik Araştırmalar Dergisi* (2001): 1-25.
- Küçük, Merve. "Uluslararası Hukukun Kaynakları Arasında Hiyerarşi Var mıdır?", *Selçuk Üniversitesi HFD* 29(4) (2021): 2975-3004.
- Liberal Hakların, Hukukun ve Devletin Sınırları*, ed. Bora Erdağı. İstanbul: Nota Bene Yayınları, 2015.
- Marksist Devlet ve Hukuk Teorisi*, ed. Taner Yelkenci, 2. baskı. İstanbul: Nota Bene Yayınları, 2017.
- Medhâl-i İlm-i Hukuk*, P. Namur nam müellif ve muallim-i meşhurun âsârı ve efkârı üssü'l-esas ittihaz olunarak meydana gelmiş bir eserdir. İstanbul: Mekteb-i Sanayi-i Şahâne Matbaası, 1299. <http://193.255.3.191/hukukpdf/DKYZY00074.pdf> (e.t. 17.18.2022).
- Menemenci, Etem. "Hukukî Müesseseler ve Tekâmül Kanunu". *Aylık Siyasal Bilgiler Mecmuası* 62 (Mayıs 1936): 37-42, 48.
- Menemenci[oğlu], Ethem. "Profesör Poger Bonnard'a Göre Sübjektif Hukuk". *İÜHFEM* 1(1) (1935): 48-59.

- Menemencioğlu, Erdem. "Toplum ve Hukuk". *İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi* 3(2) (1958): 69-71.
- Menemencioğlu, Ethem, *Léon Duguit'nin Cemiyet, Hukuk ve Devlet Nazariyeleri*. İstanbul: Maarif Matbaası, 1939.
- Meri, Seyhan Karaca. "Hukuk, Dil ve Hukuki Belirsizlik". *HfSA* 24 (2012): 64-68.
- Metin, Sevtap. "Hukuksal Argumentasyon Teorisi ve Hukuk Uygulamasındaki Görünümü". *HfSA* 8 (2003): 136-53.
- Metin, Sevtap. "Ronald Dworkin'in Hukuk Teorisinde Yorum Yaklaşımı". *İÜHFEM* 61(1-2) (2003): 35-83.
- Metin, Sevtap. *Hukuk Normunun Yorumu*, Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2002.
- Narmanlıoğlu, Ünal. "Kanunun Anlam Bakımından Uygulanması". İç. *Turhan Tüfân Yüce'ye Armağan*, 93-118. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 2001.
- Necmi, İ. "Bir Prensip Meselesi. Umumi Kanun Önünde Hususi Kanunlar". *İstanbul Barosu Mecmuası* 3(28-4) (1929): 95-101 ve *İBD* 82(3) (2008): 1769-74.
- Oğuz, Fuat. "Hukukun Ekonomik Analizi: Genel Bir Değerlendirme". *Piyasa* 2 (2002): 3-23.
- Olgun, İhsan. "Hukuk ve Adalet". İç. *Prof. Dr. Osman F. Berki'ye Armağan*, 587-93. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1977.
- Onar, Sıddık Sami. "Nizamname ve Talimatnameler". *İzmir Barosu Dergisi* 7 (1937): 264-68.
- Otacı, Cengiz. "Hermeneutik (Yorum Bilim) ve Ceza Kanunlarının Yorumu". *TBB Dergisi* 89 (2010): 439-91.
- Ozankaya, Özer. "Demokrasi Hukuku ile Toplumsal-Ekonomik Geleşme Arasındaki İlişki". *HfSA* 11 (2005): 117-22.
- Ökçesiz, Hayrettin. "Cumhuriyet Aydınlanması Işığında Hukuk Devleti Uygulamasına Eleştirel Bir Bakış". *HfSA* 3 (2007): 167-78.
- Ökçesiz, Hayrettin. "Doğru Hukukun Bilgisi". *HfSA* 8 (2003): 120-26.
- Ökçesiz, Hayrettin. "Hukuk ve Dil". *Argumentum* 2(14) (Eylül 1991): 205-7 ve İç. *Çağdaş Hukuk Felsefesi ve Hukuk Kuramı İncelemeleri*, haz. Hayrettin Ökçesiz, 472-77. İstanbul: Alkım Yayınevi, 1997.

- Ökçesiz, Hayrettin. "Hukuk ve Siyaset Geriliminde Hukuk Kültürünün Yapısı Üzerine Yedi Üçüzlü Bir Açıklama Şeması". *HFSA* 7 (2003): 107-18.
- Öktem, Niyazi. "Hukukun Bilimselliği". *HFSA* 11 (2005): 26-34.
- Öktem, Niyazi. *Fenomenoloji ve Hukuk: Hukukun Özünü Sorunu*. İstanbul: Üçdal Neşriyat, 1982; yeni baskısı: Ankara, Yetkin, 2012.
- Öktem, Niyazi. *Özgürlük Sorunu ve Hukuk*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1977.
- Önder, A. R. "Geleneksel Halk Hukuku". *Yargıtay Dergisi* 1 (1975): 19-37.
- Örs, H. Birsen. "Küresel ve Postmodern Dünyada İdeolojinin Dönüşümü ve Hukuk". *HFSA* 21 (2010): 71-83.
- Örücü, Esin. "Hukuk Sosyo-Kültürel Karşılaşımca: Kültürel Çoğulculuk, Hukuksal Çoğulculuk ve Pragmatizm". *İÜHFİM* 69(1-2) (2011): 79-89.
- Özarpaz, Hilmi. *Genel Hukuk Bilgisi*. İstanbul: A. Sait Basımevi, 1948.
- Özbilgen, Tarık. "Antinatüralist Sosyoloji Anlayışının Jüstifikasyonu Bakımından Komprensif Sosyoloji Anlayışının Lejitimasyonu". *İÜHFİM* 42(1-4) (1976): 475-514.
- Özbilgen, Tarık. "Antinatüralist Sosyoloji Anlayışının Jüstifikasyonu Bakımından Fenomenolojik Sosyoloji Anlayışının Lejitimasyonu". *İÜHFİM* 43(1-4) (1977): 221-69.
- Özbilgen, Tarık. "Antinatüralist Sosyoloji Anlayışının Pratik Portresi Üzerine". *İÜHFİM* 41(3-4) (1975): 319-45.
- Özbilgen, Tarık. "Hukuk, Kültür ve Sosyoloji", *Hıfzı Timur'un Anısına Armağan*, 599-629. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Enstitüsü, 1979.
- Özbilgen, Tarık. "Hukukun Anlamı". *İÜHFİM* 50(1-4) (1984): 329-47.
- Özbilgen, Tarık. "Hukukun Fenomenolojisi". *İÜHFİM* 45(1-4) (1981): 617-41.
- Özbilgen, Tarık. "Hukuk Sosyolojisinin Etiko-Filozofik Temelleri". *İÜHFİM* 39(1-4) (1974): 249-303.
- Özbilgen, Tarık. "Hukuk ve Sosyal Hayat Bağlılığının Çeşitli Yönleri". *İstanbul Journal of Sociological Studies* 4 (1963): 93-102.
- Özbilgen, Tarık. "Sosyolojinin Verileri Açısından Sosyalizmin Meşruluk Sınırları". *İÜHFİM* 32(1) (1966): 219-69.

- Özbilgen, Tarık. "Tabii Hukuk Görüşünden Sosyolojik Hukuk Görüşüne". *İÜHF* 30(1-2) (1964): 281-304.
- Özbilgen, Tarık. "Ziya Gökalp'in Hukuk Sosyolojisi ile Alakalı Etüdümlerin Tahlili". *İş* 21(171) (1955): 146-48.
- Özbilgen, Tarık. *Eleştirel Hukuk Başlangıcı Dersleri*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1976.
- Özbilgen, Tarık. *Eleştirel Hukuk Sosyolojisi Dersleri (Cilt 1: Genel Esaslar ve Presosyolojik Dönem)*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1971.
- Özbilgen, Tarık. *Hukukta Meşruiyet Meselesi Üzerine Bir Deneme (Ferdiyetçi Bir Hukuk Anlayışının Müdafaası)*, Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 1957.
- Özbilgen, Tarık. *Hukukta Sosyolojik Görüşün Değeri*, Doçentlik Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 1960.
- Özcan, Mehmet Tefvik. "Çok Hukukluluk Hayaline İlişkin İhmal Edilen Notlar". *Suç ve Ceza* 1 (2009): 213-46.
- Özcan, Mehmet Tefvik. "Etik ve Hukuk: Hukuksal Pozitivizm Üstüne Yeniden Değerlendirme". İç. *Prof. Dr. Adnan Güriz'e Armağan*, Ed. Saim Üye vb., 541-81. Ankara: Ankara Akdeniz Üniversitesi Yayınları, 2016.
- Özcan, Mehmet Tefvik. "Hukuk Devleti ve İnsan Erdemi". *HFSA* 21 (2010): 128-37.
- Özcan, Mehmet Tefvik. "Hukuk Devleti: Modern Toplumun Hukuk Aracılığıyla Siyasal Meşruiyeti". *İÜHF* 64(2) (2006): 119-144 ve *HFSA* 16 (2007): 190-208.
- Özcan, Mehmet Tefvik. "Hukuk İdeolojisi: Adalet Sorununa Sosyolojik Bir Yaklaşım". İç. *Adalet Kavramı*, ed. Adnan Güriz, 57-75. Ankara: TFK, 1994.
- Özcan, Mehmet Tefvik. *John Locke'da Devlet ve Hukuk*, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1984.
- Özcan, Mehmet Tefvik. *Modern Toplum ve Hukuk Devleti*, 2. baskı. Ankara: Tekin Yayınevi, 2017.
- Özcan, Tarık. "Erken Cumhuriyet Döneminde Hukuk Dilinin Özleştirilmesine Ait Sivil Arayışlar". *THTA* 30 (Güz 2020): 5-54.
- Özdemir, Hakan. *Cumhuriyet Tarihinde Hukuk Dilindeki Değişmeler ve Gelişmeler*, Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, 2006.

- Özdemir, Nadire. "Hukukta Ad Hominem Mantık Hatası". *AÜHFĐ* 68(4) (2019): 863-91.
- Özdemir, Nadire. *Kültürel Savunma: Dönüştürücü Adalet Yaklaşımıyla Bir Değerlendirme*. Ankara: Turhan Kitapevi, 2021.
- Özdemir, Şennur. "Hukukta 'Minimum Etik' Üzerine Bir Deneme". *HFS A* 21 (2010): 138-51.
- Özkes, Muhammed. *Temel Hukuk Bilgisi*, 11. bası. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2021.
- Özkes, Muhammet. "Oyun Teorisi: Hukuk Uygulaması ve Adil Yargılanma Hakkı". *HFS A* 14 (2005): 80-87.
- Özel, Kadir Can. "Etik ve Etik-Hukuk İlişkisi". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 3 (2018): 685-708.
- Özenç, Berke. *Hukuk Devletin Kökenleri ve Küreselleşme Çağındaki İşlevi*, Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.
- Özenç, Berke. *Hukuk Devleti: Kökenleri ve Küreselleşme Çağındaki İşlevi*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2014.
- Özkan, Işıl. "Uluslararası Hukuk – Ulusal Hukuk İlişkileri". *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi* 8 (Prof. Dr. Aydın Zevkililer'e Armağan) (2013): 2127-76.
- Özkök, Gülriz. "Hukuki Belirsizlik Problemi Üzerine". *AÜHFĐ* 51(2) (2002): 1-18.
- Özkurt, Hülya. *Jeremi Bentham'ın Faydacı Ahlak ve Hukuk Teorisi*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2013.
- Özle, Doğan. "Ahlak Hukuku Önceler". *HFS A* 4 (2002): 15-27.
- Özüak, Derviş. "Kanunlarımızın Tatbikatında Rastlanılan Aksaklıklar". *AD* 43(8) (1952): 979-86.
- Özyörük, Mukbil. *Hukuka Giriş*. Ankara: Ege Matbaası, 1959.
- Reşit, M. "Kanunların Tefsiri". *HBM* 4(9) (1930): 1892-96.
- Reyhani, Nebil. "Hukuk ve Relativizm". *HFS A* 11 (2005): 162-66.
- Sadak, Necmeddin. "Kanunların Sık Sık Tâdili Meselesi". *HBM* 12 (1941): 7514-16.
- Sağlam, Rabia. "Hukuk Bilimi'nin Yapıbozumsal Okuması". *İÜHF M* 72(1) (2014): 449-70.
- Sancar, Mithat. *Devlet Akli Kıskaçında Hukuk Devleti*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2000.

- Sancar, Mithat. *Hukuk Devletinin Genel Teorisi*. Ankara: Dipnot, 2006.
- Sanlı, Kerem Cem. "Hukuk ve Ekonomi Yönteminden Haksız Fiil Hukuku". İç. *Sorumluluk Hukuku, Seminerler, Makaleler*, ed. Başak Baysal, 3-22. İstanbul: On İki Levha, 2017.
- Sanlı, Kerem Cem. *Haksız Fiil Hukukunun Ekonomik Analizi – Hukuk ve Ekonomi Öğretisi*. İstanbul: Arıkan Yayınevi, 2007.
- Sarğın, İzzet. "Toplumsal Düzen Açısından Hukuk ve Devlet". *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9(2) (2009): 157-78.
- Sarıbay, Ali Yaşar. "Hukuk ve Politika: Luhmann Sosyolojisi Bağlamında Bir Tartışma". *HfSA* 14 (2005): 5-14.
- Savaş, Vural Fuat. "Hukuk ve İktisat". *Yeditepe Üniversitesi HFD* 1(2) (2004): 3-13.
- Saymen, Ferit Hakkı. "Matlaplar Kanun Mudur?". *İÜHFİM* 10(3-4) (1945): 564-78.
- Saymen, Ferit Hakkı. "Türkiye Büyük Millet Meclisinin Son Bir Kararı Dolayısıyla; Medeni Kanun'un Kenar Başlıkları". *Hukuk Dünyası* 1(2) (1944): 51-55.
- Saymen, Ferit Hakkı. "Yine Matlaplara Dair". *İÜHFİM* 12(1) (1946): 270-79.
- Serozan, Rona. "Hukukta Yöntem". *Yaşar Üniversitesi Dergisi* 8(Özel sayı) (2013): 2423-40.
- Serozan, Rona. *Hukukta Yöntem – Mantık*, 2. baskı. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017.
- Servet, Mehmet. *Mukaddime-i İlm-i Hukuk*. İstanbul, Cihan Matbaası, 1325 [1909]; 2. tab. İstanbul: Kanaat Kütüphanesi sahibi İlyas; İkdam Matbaası, 1328 [1912].
- Sever, Dilşad Çiğdem. "Hukuk Eğitimine Feminist Bir Bakış ve Yöntem Arayışları". *Hukuk Kuramı* 3(3) (Mayıs-Haziran 2016): 16-43.
- Seyit, Günal. *Türkiye'de Hukuk Dilinin Dönüşümü*. İstanbul: On İki Levha, 2018.
- Sezer, Abdullah vb. *Hukuk Devleti*. İstanbul: Mısırlı-ATRA Matbaacılık, 2003.
- Sezgin, Erkut. "Hukuk Kurallarının Temeli, ya da 'Adalet Duyarlığı'/'Vicdan' Üzerine". *HfSA* 13 (2005): 85-88.
- Sözer, Ali Nazım. *Hukukta Yöntembilim*, 4. baskı. İstanbul: Beta, 2013.
- Surlu, Aydan Ömür. "Hart'ta Kurallar Sistemi". *HfSA* 21 (2010): 197-204.

- Surlu, Aydan Ömür. "Léon Duguit'nin Devlet ve Hukuk Anlayışı". *Erzincan Üniversitesi HFD* 12(3-4) (2009): 107-32.
- Şahin Ünver, Fatma Süzgül. *İrade Serbestliği Temelinde Sorumluluk Anlayışı ve Hukuka Yansıması*, Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
- Şahin, Fatma Süzgül. "Kolektif Sorumluluk". *Hukuk Kuramı* 3(4-5) (Temmuz-Ekim 2016): 17-29.
- Şakar, Müjdat. *Genel Hukuk*, Yenilenmiş 8. baskı. İstanbul: Beta Yayınları, 2021.
- Şener, Akyol. *Sözleşmenin Yorumu*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010.
- Şirin, Tolga. *Karşılaştırmalı Anayasa Hukukunda Kanun Kavramı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Şişman, Gülden, Şenel Sarsıkoğlu ve Nibal Fatma Savrun, *Hukuk Başlangıcı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Tahiroğlu, Bülent. "Platon'un Hukuk Anlayışı". *İÜHFİM* 36(1-4) (1970): 349-70.
- Taşdöğen, Salih. "Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri". *AÜHFD* 65(3) (2016): 937-66.
- Taştan, Furkan Güven. "Hukukta Zihin Haritalama". *TAAD* 7(30) (Nisan 2017): 353-75.
- Tepe, Harun. "Hukuk ve Etik: Hukukun Etik Temelleri". *HFSFA* 11 (2005): 58-62.
- Tevfik. *Mukaddime-i Ilm-i Hukuk*. Süleymaniye Ktb., İzmirli İsmail Hakkı Blm., no 1790.
- Timuçin, Afşar. "Hukuk ve Adalet Karşıtlığı". *HFSFA* 13 (2005): 68-71.
- Toku, Neşet. "Liberal Demokrasilerde Kültürel Çoğulculuk, Kamusal Alan ve Hukuk Sorunsalı". *HFSFA* 16 (2007): 434-41.
- Tolga, Muammer. "Hukuk Siyaseti". *İBM* 12 (1940): 726-28.
- Toluner, Sevin. *Milletlerarası Hukuk ile İç Hukuk Arasındaki İlişkiler*. İstanbul: S. Garan Matbaası, 1973.
- Topakkaya, Arslan. *Hukuk Hermeneutiği (Hukukta Anlama ve Yorumlama Sanatı)*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Topakkaya, Arslan. *Hukuk ve Adalet*, II. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.

- Topcuoğlu, Hamide. *XIX. Yüzyıl Sosyologlarında Hukuk Anlayışı*. Ankara: Ajans-Türk Matbaası, 1961.
- Topcuoğlu, Hamide. *Kanuna Karşı Hile (Kanundan Kaçınma Yolları)*, Basılmış Doktora Tezi. İzmit: Selüloz Basımevi, 1950.
- Topcuoğlu, Hamide. *XX. Yüzyılda Tabii Hukuk Rönesans'ı*. Ankara: İstiklal Matbaacılık ve Gazetecilik Koll. Ort., 1953.
- Topuzkanamış, Engin. "Hukuk ve Modernlik Üstüne Bazı Notlar". *HfSA* 25 (2012): 7-12.
- Topuzkanamış, Engin. *Hukuk ve Disiplin: Modern Toplumda Hukuka Uymanın Dayanakları*, 2. baskı. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2014.
- Torun, Yıldırım. *Hugo Grotius'un Hukuk ve Siyaset Felsefesi*. İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2005.
- Tunçel, Ahu. "Terazinin İki Kefesi: Devlet Hukuku – Hukuk Devleti". İç. *Felsefe Söyleyişleri V-VI*, ed. Betül Çotuksöken, Ahu Tunçel, 123-37. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Yayınları, 49(8) 2011.
- Turan, Müslüm. "Liberalizm: Devlet ve Hukuk İlişkisi Üzerine". *HfSA* 5 (2002): 19-27.
- Tutumlu, Mehmet Akif. "Hukukun Gerçekleşmesinde Yargıcın Rolü". *HfSA* 25 (2012): 13-28.
- Türkbağ, Ahmet Ulvi. "Hart-Dworkin Tartışmasının Ana Hatları". *HfSA* 16 (2007): 322-29
- Türkbağ, Ahmet Ulvi. "Hukuk ve Ahlakın Kesişim Noktası Olarak Hukuk Normu". *Galatasaray Üniversitesi HFD* 7(2) (2008): 29-36.
- Türkbağ, Ahmet Ulvi. "Hukuk ve Ekonomi Anlayışı ya da Hukukun Ekonomik Analizi". *HfSA* 8 (2003): 58-68.
- Türkbağ, Ahmet Ulvi. "İki Soruda Postmodernizm ve Hukuka Yanışması". *HfSA* 5 (2002): 28-32 ve *İÜHF* 61(1-2) (2003): 175-83.
- Türkbağ, Ahmet Ulvi. "Leon Duguit ve Nesnel Hukuk". İç. *Vecdi Aral'a Armağan*, 271-75. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2001.
- Türkbağ, Ahmet Ulvi. "Postmodernite ve Hukuk İdealleri". *Doğu Batı* 13 (2000): 200-11.
- Türkbağ, Ahmet Ulvi. *Kanıtlanmayı Kanıtlamak: Ronald Dworkin'in Hukuk Kuramı*. Derin Yayınları, 2010.
- Tüzel, Sadık. *Temel Hukuk*. Bornova-İzmir: Ege Üniversitesi Matbaası, 1973.

- Uğur, Aydın. "Hermeneutik: Eski Bir Yorum Yönteminin Yeniden Gündeme Gelişi ve Hukuk Alanına Uygulanması". *AÜSBFD* 38(1-4) (1983): 181-95.
- Uman, Osman Nuri. "Kanun Başlıkları ile Fasil Unvanları ve Hâşiyeye Notları (Matlaplar) Kanun Metni Sayılabilir mi?" *AD* 36(4) (1945): 329-35.
- Umar, Bilge. *Hukuk Başlangıcı*, Ders Kitabı. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1997.
- Uygun, Oktay. *Hukuk Teorileri*. İstanbul: On İki Levha, 2017.
- Uygun, Gülriz. "Adalet ve Hukuk Devleti". *AÜHFD* 53(3) (2004): 29-38.
- Uygun, Gülriz. "Hukuk Kavramı: Normların Türetilmesi ve Geçerliliği Aynı Sorunlar mıdır? İnsan Hakları Bakımından Bir Değerlendirme". İç. *Felsefe Söyleyişleri V-VI*, ed. Betül Çotuksöken, Ahu Tunçel, 139-54. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Yayınları, 49(8) 2011.
- Uygun, Gülriz. "Hukuk ve Ahlakilik Arasındaki İlişkiye Dair Liberal Gelenek: John Rawls'un Yaklaşımı". *HFSA* 11 (2005): 42-48.
- Uygun, Gülriz. "Katılanın Perspektifi Bakımından Hukuk ve Etik İlişkisi". *HFSA* 22 (2010): 6-10.
- Uygun, Gülriz. *Hukuk, Etik ve İlkeler*. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2006.
- Uygun, Gülriz. *Hukukta Adaletsizliği Görmek*. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu, 2013.
- Uzun, Ertuğrul, *Hukuk Metodolojisi: Ders Kitabı*. Ankara: Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, 2014.
- Uzun, Ertuğrul. "Analitik Pozitivizmin Özü: Hukukun Ahlakten Ayırılması", *Günışığı – Aylık Hukuk Dergisi* 14 (2004), <http://ertugrulu/home.anadolu.edu.tr/analitikpozitivizminozyu.pdf> (e.t. 15.08.2022).
- Uzun, Ertuğrul. "Hukuk Normu Üzerine Bir Not". *Hukuk Kuramı* 1(6) (Kasım-Aralık 2014): 38-41.
- Uzun, Ertuğrul. "Hukuk Yorumdur". *İÜHFM* 72(1) (2014): 99-104.
- Uzun, Ertuğrul. "Hukuksal Pozitivizmi Doğru Okumak". *Hukuk Kuramı* 5(3) (Eylül-Aralık 2018): 89-98.
- Uzun, Ertuğrul. "Hukuksal Usavurmada Dedüksiyonun Yersizliği Üzerine". *HFSA* 22 (2010): 11-25.

- Uzun, Ertuğrul. "Hukuku Anlatı Olarak Görmek, Hukukta Anlatıyı Görmek". İç. *Hukukta Anlatı – Hukukun Anlatısı*, ed. Gülriz Uygur, Zeynep İspir, 1. baskı. Ankara: Seçkin, 2021): 25-40.
- Uzun, Ertuğrul. "Hukukun Saf Kuramı-Okuma Notları". *Hukuk Kuramı* 1(5) (Eylül-Ekim 2014): 52-63.
- Uzun, Ertuğrul. "Kitap İncelemesi: Uğur Dinç, Semantik Doğal Hukuk ve Hukuki Yorum – Michael S. Moore'un Kuramı". *Hukuk Kuramı* 2(3) (Mayıs-Haziran 2015): 72-75.
- Uzun, Ertuğrul. "Vecdi Aral'ın Hukuki Yorum Anlayışı". *Hukuk Kuramı* 3(1) (Ocak-Şubat 2016): 1-5.
- Uzun, Ertuğrul. "Yapısalcı Hukuk Göstergebilimi ve Hukukta Anlam Yarattılması". İç. *Anlam Kavramı Üzerine Yeni Denemeler*, 343-55. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2008.
- Uzun, Ertuğrul. "Yorum Yöntemlerini Bilmek Yorum Yapabilmek İçin Yeterli midir? – Hukuk Doktrini, Klasik Yorum Yöntemleri ve Hukuki Argümantasyon Teorisi". *HFSA* 25 (2012): 72-96.
- Uzun, Ertuğrul. "Yorumu Hukuktan Kurtarmak". *Ankara Barosu Dergisi* 2 (2016): 229-64.
- Uzun, Ertuğrul. *Akl Tutkunu Hukuk – A. Peczenik'in Hukuki Argümantasyon Teorisi Üzerine Bir İnceleme* (İstanbul: On İki Levha, 2010).
- Uzun, Ertuğrul. *Hukuk Göstergebilimi*. İstanbul: Nora Kitap, 2007.
- Uzun, Ertuğrul. *Hukuk Metodolojisinin Sorunları*. İstanbul: Nora Yayınevi, 2017.
- Uzun, Ertuğrul. *Hukukun Göstergebilimsel Analizi*, Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- Ünsal, Ahmet. "Hukukun Temeli ile İlgili Yaklaşımlar". *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9(18) (2010/2): 5-23.
- Ünsal, Artun. "Hukuk ve Toplumsal Yaşam". *AÜHFĐ* 29(3-4) (1974): 146-66.
- Ürek, Ogün. "İde, Kavram, Olgu Bağlamında Hukuk Kavramı". *HFSA* 22 (2010): 62-67.
- Usköl Engin, Zeynep Özlem. "Olan Hukuk-Olmayan Hukuk". *HFSA* 23 (2012): 150-64.

- Üstündağ, Mustafa Emir. "Hukukta Yorum Metodları". *İzmir Barosu Dergisi* 76(2) (2011): 170-74.
- Üye, Saim. "Amerikan Hukuku ve Asya Kültürü: Bir Karşılaşma". *HFSA* 17 (2007): 108-19.
- Üye, Saim. *Teoride ve Pratikte Hukuki Çoğulluk*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2013.
- Velidedeöglü, Hıfzı Veldet. *Toplumsal Yaşam ve Hukuk*. İstanbul: Öztürk Matbaası, 1983.
- Yaşar, Halis. "Objektif Zamana Uygun Yorum ile Objektif Tarihi Yorum Arasındaki Farklar". *Leges Hukuk Dergisi* 38 (Şubat 2013): 24-39.
- Yaşar, Tuğçe Nimet. "Türk Mahkemelerinde Yabancı Hukukun Uygulanması". *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni* 33(2) (Mart 2016): 75-114.
- Yaylalı, Mustafa. *Jürgen Habermas: Demokrasi ve Hukuk*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Yeğengil, Rasih. "Hukukun Doğuş ve Tekamülü". *AC* 30(1) (1939): 114-31.
- Yeğengil, Rasih. "Kanunlar ve İçtihatlar". *AC* 30(3) (1939): 434-42.
- Yeğengil, Rasih. "Kanunların Tefsiri". *AC* 30(7) (1939): 1039-51.
- Yeğengil, Rasih. "Kazaî Tefsir", *AC* 29(10) (1938): 1489-509.
- Yıldırım, Serhan. *19. Yy. Alman Hukuk Teorisinin Tarih Bilinci Bağlamında Oluşumu ve Etkileri*. İstanbul: On İki Levha, 2018.
- Yıldırım, Şahban. "Tabii Hukuk Teorisi Bağlamında Hukukun Etik Karakteri ve Etik (Meriyeti) Geçerliliği". *İÜHFM* 73(1) (2015): 249-58.
- Yıldırım, Şahban. "Thomas Aquinas'tan Orhan Münir Çağıl'a Teolojik Tabii Hukuk", *TAAD* 12(45) (Ocak 2021): 379-97.
- Yılmaz, Ejder. *Hukuk Dilinin Gelişmesi ve Sadeleşmesi*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- Yılmaz, Halit. "Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Konu Bakımından Yetki Sınırları". *İHM* 78(1) (2020): 225-63.
- Yongalık, Aynur. "'İstisnalar Dar Yorumlanır' Kuralı ve Değerlendirilmesi". *AÜHFD* 60(1) (2011): 1-18.
- Yörük, Abdülhak Kemal. "Ahlâkla Hukukun Münasebeti [1]". *AC* 33(7) (1942): 915-26.

- Yörük, Abdülhak Kemal. "Hukuk Süjesi Hakkındaki Nazariyelerin Teşrih ve Tenkidi". *İzmir Barosu Dergisi* 2 (1937): 329-50.
- Yörük, Abdülhak Kemal. "Sofistler ve Hukuk Görüşleri". *İÜHFİM* 14(3-4) (1948): 850-70.
- Yörük, Abdülhak Kemal. *Ahlakla Hukukun Münasebeti*. Ankara: Türk Hukuk Kurumu, 1942.
- Yörük, Abdülhak Kemal. *Hukuk Başlangıcı*. İstanbul: Sülhi Garan Matbaası, 1956.
- Yörük, Abdülhak Kemal. *Hukuk Felsefesi Dersleri*. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1952.
- Yörük, Abdülhak Kemal. *Hukuk Süjesi*. İzmir, 1938.
- Yörük, Abdülhak Kemal. *Hukukun Umumî Prensipleri*. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1949.
- Yörükoğlu, Ömer, *Léon Duguit'in Hukuk Kaidesi Teorisi*, Yayımlanmamış Doçentlik Tezi. İstanbul, 1963.
- Yörükoğlu, Ömer, *Yirminci Yüzyılın İlk Yarısında Amerika Birleşik Devletlerinde Hakim Olan Hukuk Teorisi*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1982.
- Yücel, Murat. "Liberal Düşünce ve Hukuk Anlayışı". *Legal Hukuk Dergisi* 19 (2004): 1873-84.
- Yücel, Murat. "Marksizm ve Hukuk Anlayışı". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 13(3-4) (2007): 19-39.
- Yüksel, Mehmet. "'Hukuk Kültürü' Kavramının Problemleri". *HFSA* 8 (2003): 181-93.
- Yüksel, Mehmet. "Hukuk Kültürü Kavramına Sosyolojik Bir Bakış". *HFSA* 26 (2014): 491-508.
- Yüksel, Mehmet. "Modern Kültürde Hukuk ve Ahlak", *HFSA* 25 (2012): 113-28.
- Yüksel, Mehmet. *Modernite, Postmodernite ve Hukuk*, 2. baskı. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2004.
- Yüksel, Murat. "Postmodernist Düşünce ve Hukuk". *İç. Prof. Dr. Ali Güzel'e Armağan*, c. 2, 1721-33. İstanbul: Beta, 2010.
- Yüksel, Murat. *Hukuka Postmodern Yaklaşım*. İstanbul: On İki Levha, 2010.

- Yüksel, Murat. *Hukuki Plüralizm*. İstanbul: Beta Basım Yayın, 2003.
- Yükselbaba, Ülker. "Feminist Perspektiften Hukuk". *İÜHFEM* 74(1) (2016): 123-38.
- Yükselbaba, Ülker. "Postmodernizm ve Hukuk". *İÜHFEM* 74(1) (2016): 139-56.
- Zorlu, Abdulkadir. "Devlet-Toplum Arasında Hukukun Ruhu". *HFSA* 22 (2013): 167-75.

B. YABANCI DİLLERDEN TÜRKÇEYE ÇEVİRİLMİŞ GENEL HUKUK TEORİSİ ESERLERİ BİBLİYOGRAFYASI

- Adams, Beverly C. "Hukuk Etiği", çev. Hatice Derya Ormanoğlu. *Hukuk Kuramı* 2(4) (Temmuz-Ağustos 2015): 20-25.
- Adler, Matthew. "Düzenleyici Kuram", çev. Ezgi Yıldırım. *İÜHFEM* 69(1-2) (2011): 121-39.
- Adomeit, Klaus. "Hukuki Yöntem", çev. Altan Heper. *HFSA* 10 (2004): 43-49.
- Ambroz, Matjaz. "Normativizm ve Suçun Yapısına Etkisi", çev. Selman Dursun. *İÜHFEM* 70(1) (2012): 359-61.
- Amselek, Paul. "Norm ve Yasa", çev. Tuğba Ballıgil. *HFSA* 1 (1993): 33-52.
- Atienza, Manuel. "Hukuki Pozitivizm Sürdürülebilir Bir Hukuk Kuramı mıdır?", çev. Gökçe Çataloluk. *İÜHFEM* 66(2) (2008): 369-82.
- Aoimi, Junicbi. "Hukuksal Kararlarda Mantiğin Düzenleyici İşlevi", çev. Ahmet Ulvi Türkbağ. *HFSA* 4 (2002): 115-17.
- Arendt, Hannah. *Sorumluluk ve Yargı*, çev. Müge Serin. İstanbul: Sel Yayıncılık, 2019.
- Atienza, Manuel. "Hukukta Argumantasyon", çev. Ertuğrul Uzun. *Hukuk Kuramı* 1(4) (Temmuz-Ağustos 2014): 16-20.
- Austin, John. *Hukukun Belirlenmiş Alanı*, çev. Ü. Yükselbaba, S. Üye, U. Koloş, 1. baskı. İstanbul: Tekin Yayınevi, 2015.
- Barber, Nick. "İnternet Çağında Hukuk Akademisyeni", çev. Oğuzhan Bekir Keskin. *Hukuk Kuramı* 5(1) (Ocak-Nisan 2018): 25-32.

- Bastiat, Frederik. *Hukuk*, çev. Yıldırım Arsan. Ankara: Liberte Yayınları, 2005.
- Bayles, Michael D. "Hukuk Felsefesi Neye Dairdir? Hukuk Kuramları, Tanımları, Kavramları ya da Kavrayışları Mı?", çev. Uğur Dinç. *İÜHFMD* 73(2) (2015): 393-408.
- Beccaria, Cesare. *Suçlar ve Cezalar Hakkında*, çev. Sami Selçuk. Ankara: İmge, 2004.
- Bentham, Jeremy. *Yasamanın İlkeleri*, çev. Barkın Asal. İstanbul: On İki Levha, 2011.
- Bentham, Jeremy. "Ahlak ve Yasama İlkelerine Giriş", çev. Aysel Doğan. *AÜHFMD* 57(4) (2008): 381-90.
- Black, Donald. *Hukukun Hareket Tarzı*, çev. Hasan Basri Çıfci, 1. baskı. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2020.
- Bobbio, Norberto. "Kelsen ve Hukukun Kaynakları", çev. Bilge Açımız, iç. *Devlet Kuramı*, der. Cemal Bali Akal, 459-69. Ankara: Dost Yayınları, 2000.
- Bonnard, Roger. "Tabii Hukuk ve Pozitif Hukuk", çev. Mehmet Ali Aybar. *HFSA* 15 (2006): 24-40.
- Bruhl, Henri Levy. "Hukuk ile Sosyolojinin Münasebetleri", çev. K. Fikret Arık. *SİM* 130 (Ocak 1942): 395-99.
- Bulygin, Eugenio. "Hukuki Argümantasyon Kuramına Karşı Normatif Pozitivizm", çev. Gökçe Çataloluk. *İÜHFMD* 66(2) (2008): 361-67.
- Burge-Hendrix, Brian. "Hukukun Zorunlu Eğitsel İşlevi Üzerine", çev. Saim Üye. *HFSA* 18 (2008): 49-60.
- Burlamaqui, Jean Jacques. *Doğal Hukukun İlkeleri*, çev. Barkın Asal. İstanbul: Pinhan, 2019.
- Campbell, A. "Uluslararası Hukuk ve İlkel Hukuk", çev. Seda Akay ve Zeynep Özkul. *HFSA* 19 (2010): 173-94.
- Capitant, H. "Mahkeme İçtihatlarının Tetkiki", çev. İ. Postaçoğlu. *İzmir Barosu Dergisi* 15-16 (1941): 196-200.
- Cardozo, Benjamin N. *Yargı Sürecinin Doğası*, çev. Sedat Erçin, Muzaffer Dülger. İstanbul: Tekin, 2018.

- Chevallier, Jacques. *Hukuk Devleti* (L'état de droit), çev. Ertuğrul Cenk Gürcan. Ankara: İMAJ Yayıncılık, 2010.
- Collins, Hugh. *Marksizm ve Hukuk*, çev. Umre Deniz Tuna. Ankara: Dipnot Yayınları, 2013.
- Cotterrell, Roger. *Hukuk Biliminin Politikası*, çev. Saim Üye. İstanbul: Pünhan Yay., 2018.
- Crozat, Charles. "Thomas d'Aquin'in Hukuk ve Devlet Nazariyesi", çev. Recai G. Okandan. *İÜHFİM* 4(16) (1938): 585-637.
- Crozat, Charles. "'Defensor Pacis'de Devlet ve Hukuk Nazariyesi", çev. Recai G. Okandan. İç. *Cemil Bllsel'e Armağan*, 113-59. İstanbul: Kenan Basımevi, 1939.
- Cuche, Paul. "Hukukun Esası Nedir?", çev. Nazim İzzet. *İBD* 33(9) (1929): 305-25.
- Daives, Margaret. "Feminizm ve Yassı Hukuk Kuramı", çev. Mürvet Ece Büyükçalık. *Hukuk Kuramı* 5(3) (Eylül-Aralık 2018): 16-49.
- Davies, Margaret. "Derrida ve Hukuk: Hususi Kurgular", çev. Rabia Sağlam ve Kasım Akbaş. İç. *Prof. Dr. Adnan Güriz'e Armağan*, ed. S. Üye vb., 727-49. Ankara: Ankara Üniversitesi, 2016.
- De Grazia, Alfred. "Hukuk ve Davranış Araştırmalarına Birleşik Bir Yaklaşım", çev. Ahmet Türkbağ. *İÜHFİM* 54(1-4) (1994): 453-60.
- Decugis, Henri. "Zamanaşımı", çev. Ferzan Arif Araş. *AÜHFİD* 3(2) (1946): 668-76.
- Deflem, Mathieu. "Habermas'ın İletişimsel Eylem Kuramı'nda Hukuk", çev. Ülker Yükselbaba. *IUHFM* 72(1) (2014): 877-93.
- Denis, J. "Kadim Yunan'da Ahlaki ve Hukuki Fikirler", çev. Z. Fındıkoğlu. *İÜHFİM* 10(3-4) (1945): 773-93.
- Derrida, Jacques. "Yasa Gücü: Otoritenin Mistik Temeli", çev. Zeynep Direk. İç. *Şiddetin Eleştirisi Üstüne*, der. Aykut Çelebi, 43-133. İstanbul: Metis, 2010.
- Dewey, John. "Antropoloji ve Hukuk", çev. Muzaffer Dülger. *Hukuk Kuramı* 4(2) (Mart-Nisan 2017): 35-40.

- Dilcher, Gerhard. "Bilimsel Metot ve Siyasal Karar Alma Aracı Olarak Hukuki Pozitivizm", çev. Ahmet Mumcu. *AÜHFD* 31(1-4) (1974): 467-85.
- Dicey, A.V. "Amme Efkarı ile Hukuk Arasındaki Münasebet", çev. Adnan Güriz. *AD* 51(1) (1960): 48-57.
- Douzinas, Costas. "İnsan Hakları Üzerine Yedi Tez: (1) İnsanlık Fikri", çev. Cevher Elgin. *Hukuk Kuramı* 7(1-2) (Ocak-Ağustos 2020): 72-76.
- Douzinas, Costas. *Hukuk, Adalet ve İnsan Hakları (Eleştirel Bir Yaklaşım)*, çev. ve Sunuşlar Rabia Sağlam ve Kasım Akbaş, 2. bası. Ankara: NotaBene Yayınları, 2016.
- Douzinas, Costas. *İnsan Haklarının Sonu: Yeni Binyılda Eleştirel Hukuk Kuramı*, çev. Kasım Akbaş ve Umre Deniz Tuna. Ankara: Dipnot Yayınları, 2018.
- Dreier, Ralph. "Hukuk Kavramı", çev. Altan Heper. *HFSFA* 2 (1995): 2-25.
- Duguit, Leon, *Hak Kavramı ve Devletin Dönüşümü Üzerine Üç Konferans*, çev. Edip Serdengeçti. İstanbul: Pinhan, 2019.
- Durkheim, Emile. *Ahlak ve Hukuk Kaideleri Hakkında Dersler*, çev. Hüseyin Nail Kubalı. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1947.
- Durkheim, Emile. *Sosyolojik Yöntemin Kuralları*, çev. Cemal Bâli Akal. Ankara: Dost, 2015.
- Durkheim, Emile. *Toplumsal İşbölümü*, çev. Özer Ozankaya. İstanbul: Cem, 2006.
- Dworkin, Ronald. "Şüphe Ölümcül Olursa", çev. Altan Heper. *HFSFA* 18 (2008): 242-46.
- Dworkin, Ronald. *Hakları Ciddiye Almak*, çev. Ahmet Ulvi Türkdag. Ankara: Dost Kitabevi, 2007.
- Dworkin, Ronald. *Hukukun Hükümranlığı*, çev. Ertuğrul Uzun. İstanbul: Nora Kitap, 2018.
- Eco, Umberto. *Yorum ve Aşırı Yorum*, 2. basım, çev. Kemal Atakay. İstanbul: Can Yayınları, 1997.

- Eflatun, *Sokrates'in Müdafası*, çev. Niyazi Berkes. İstanbul Maarif Basımevi, 1942, yeni baskısı – Platon, *Sokrates'in Savunması*. Ankara: Seçkin, 2014.
- Endicott, Timothy. "Hukuk ve Dil", çev. Furkan Karamaz. *Akdeniz Üniversitesi HFD* 4(1) (Haziran 2014): 145-73.
- Feeley, M. "Sosyal Bilimlerde Hukuk Kavramı, Genişletilmiş Bir Bakışa İlişkin Eleştiri ve Notlar", çev. E. Öz. *Kocaeli Üniversitesi HFD* 1(1) (2007): 571-600.
- Feller, A.H. "Bir 'Dünya Hukuku'na Doğru", çev. Vehbi Belgil. *SİM* 225 (Aralık 1949): 339-44.
- Feteris, Eveline T. *Hukuki Argümantasyonun Temelleri – Yargı Kararlarının Gerekçeleştirme Teorileri Üzerine Bir Araştırma*, çev. Ertuğrul Uzun. İstanbul: Paradigma, 2010.
- Foucault, Michel. *Hapishanenin Doğuşu*, çev. Mehmet Ali Kılıçbay. Ankara: İmge Kitabevi, 1992.
- Foucault, Michel. *Hermenötik'in Kökeni*, çev. Şule Çiltaş Solmaz. İstanbul: Ayrıntı Yayınevi, 2017.
- Freud, Sigmund. *Totem ve Tabu*, çev. Kamuran Şipal. İstanbul: Say, 2010.
- Fuller, Lon L. *Hukukun Ahlakı*, çev. Engin Arıkan İstanbul: Tekin Yayınevi, 2016.
- Savigny, Friedrich Carl von, *Çağımızın Yasama ve Hukuk Bilimi Konusundaki Görevi Üzerine*, çev. Alı Acar. İstanbul: Pinhan Yayınevi, 2018.
- Gadamer, Hans-Georg. *Hakikat ve Yöntem*, çev. Hüsamettin Arslan ve İsmail Yavuzcan. İstanbul: Paradigma Yayınları, 1. c., 2008, 2. c., 2009.
- Gibbs, Jack. "Hukuk Tanımları ve Ampirik Sorular", çev. M. Tevfik Özcan. *İÜHFM* 53(1-4) (1990): 301-15.
- Godwin, William. "Adalet", çev. Muzaffer Dülger. *Hukuk Kuramı* 5(2) (Mayıs-Ağustos 2018): 29-37.

- Golding, Martin P. ve William A. Edmundson (ed.), *Hukuk Felsefesi ve Hukuk Teorisi Rehberi*, Türkçe çev. ve ed. Ertuğrul Uzun. İstanbul/İzmir: İslık Yayınları, 2021.
- Goodhart, A. L. "Bugünkü Hukuk Nazariyeleri: Amerikan Hukuk Terakkisi (1)", çev. Hasan Şükrü Adal. *Mülkiye İçtimai İlimler Mecmuası* 41 (Ağustos 1934): 21-24.
- Goodhart, A. L. "Bugünkü Hukuk Nazariyeleri: Amerikan Hukuk Terakkisi (2)", çev. Hasan Şükrü Adal. *Mülkiye İçtimai İlimler Mecmuası* 42 (Eylül 1934): 22-28.
- Gordon, Robert W. "Bazı Eleştirel Hukuk Teorilerinin Eleştirisi", çev. Serkan Gölbaşı. *İÜHFM* 64(2) (2006): 387-409.
- Gouët, Yves. "Carré de Malberg'in Hukuk ve Devlet Telakkisi", çev. Mustafa Emin. *Aylık Siyasi Bilgiler Mecmuası* 55 (Ekim 1935) 20-24.
- Grotius, Hugo, *Savaş ve Barış Hukuku. Seçmeler*, çev. Seha Meray. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1967.
- Guisa, François. "Saf Hukuk İlmi: Roguin ve Kelsen (1)", çev. K. Fikret Arık. *SİM* 126 (Eylül 1941); 257-64.
- Guisa, François. "Saf Hukuk İlmi: Roguin ve Kelsen (2)", çev., K. Fikret Arık. *SİM* 127 (Ekim 1941): 302-11.
- Guisa, François. "Saf Hukuk İlmi: Roguin ve Kelsen (3)", çev. K. Fikret Arık. *SİM* 128 (Kasım 1941): 344-52.
- Gurvitch, Georges. "Tabii Hukuk mu, Yoksa Sezgiye Dayanan Müspet Hukuk mu?", çev. Hamide Uzbar. *AÜHFD* 2(4) (1945): 156-96.
- Habermas, Jürgen. *İletişimsel Eylem Kuramı*, çev. Mustafa Tüzel. İstanbul: Kabalıcı, 2001.
- Haferkamp, Hans. "Normların Oluşumu ve Gelişimi", çev. Korut Kanadoğlu. *HFSA* 2 (1995): 130-41.
- Hart, Herbert Lionel Adolphus. *Hukuk, Özgürlük ve Ahlâk*, çev. Erol Öz. Ankara: Dost, 2000.
- Hayek, Friedrich A. *Hukuk, Yasama ve Özgürlük – Adaletin ve Politik İktisadın Liberal İlkelerinin Yeni Bir İfadesi*, C. 1 (Kurallar ve Düzen), çev. Atilla Yayla, 2. baskı. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1996.

- Hegel, Georg W. Friedrich. *Hukuk Felsefesinin Prensipleri*, çev. Cenan Karakaya. İstanbul: Sosyal Yayınlar, 1991; 2. baskı. İstanbul: Sosyal Yayınlar, 2004.
- Heller, Agnes. *Bir Ahlak Kuramı*, çev. A. Yılmaz, K. Tütüncü ve E. Demirel. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2006.
- Hillenkamp, Thomas ve Kai Cornelius. "Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Maddi Koşullarının Hatalı Varsayılması Kastı Ortadan Kaldırır mı?", çev. Buket Abanoz Öztürk. *İHM* 78(4) (2020): 2111-29.
- Hilgendorf, Eric. "İki Arada Bir Derede Argümantasyon Teorisi", çev. Altan Heper. *HFSA* 18 (2008): 231-41.
- Himma, Kenneth Einar. *Hukukun Ahlaki Kriterleri – Kapsayıcı ve Dışlayıcı Pozitivistler Arasındaki Tartışma*, çev. Saim Üye. Bilgesu Yayıncılık, 2010.
- Hobbes, Thomas. *Leviatan*, çev. Semih Lim. İstanbul: Yapı Kredi, 2012.
- Holmes Jr., Oliver Wendell. "Hukukun İstikameti", çev. Berk Özçelik. *Dokuz Eylül Üniversitesi HFD* 24(1) (2022): 559-79.
- Honig, Richard. "Hukuk İdesinin Müspet Hukuk için Ehemmiyeti", çev. Yavuz Abadan. *İÜHFEM* 3 (1937): 161-76 ve İç. *Üniversite Konferansları 1936-1937*, 96-112. İstanbul, 1937.
- Honig, Richard. "Hukukun Tarifine Dair (Hak Mefhumunun Tesbiti)", çev. Yavuz Abadan. *Huk. Gaz.* 1(8) (1935): 5-6.
- Honsell, Heinrich. "Amerikan Hukuk Kültürü", çev. Murat Topuz. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 16(3-4) (2010): 355-73.
- Husa, Jaakko. "Hukuk Dillerini Anlamak: Bir Karşılaştırılmalı Hukukçunun Dilbilimsel Endişeleri", çev. Mehmet Şeker. *Küresel Bakış* 8(23) (Aralık 2017): 89-112.
- Jellinek, G. *İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi Üzerine*, çev. Rezzan İtişgen Dülger ve Muzaffer Dülger. İstanbul: Pinhan Yay., 2017.
- Jennings, W. İvor. "Bugünkü Hukuk Nazariyeleri: İnstitution Nazariyesi", çev. Hasan Şükrü Adal. *Mülkiye İçtimai İlimler Mecmuası* 43 (Ekim 1934): 20-28.

- Jhering, A. von. "Hukukçu Kimdir, Hukuk Bilmek Nedir ve Her Kanun Bilen Hukukçu Mudur?", çev. Demirel Hakkı. *Ankara Barosu Dergisi* 5(6) (1956): 171-74.
- Jhering, Rudolf von, *Hukuk Uğrunda Savaş*, çev. Rasih Yeğengil. İstanbul: Sinan, 1935.
- Jhering, Rudolf von. "Hukuk Nazariyesinin Kurumuna Doğru", çev. Es. Arsebük. *AC* 8 (Ağustos 1935): 455-82.
- Jhering, Rudolf von. "Tasarruf Nazariyesi", çev. Es. Arsebük. *AC* 2 (Şubat 1935): 44-63.
- John, Rawls. "Bölüştürücü Adalet", çev. Vural Fuat Savaş. *HFSA* 7 (2003): 19-53.
- Krichmann, Julius Hermann v. "İlim Olmak Bakımından Hukukun Değersizliği", çev. Coşkun Üçok. *AÜHFD* 6(1) (1949): 181-212 ve *HFSA* 17 (2007): 7-31.
- Kant, Immanuel. *Ahlâk Metafiziğinin Temellendirilmesi*, çev. İoanna Kuçuradi. İstanbul: T. Felsefe Kurumu, 2009.
- Kaufmann, Arthut. "Hukuk Felsefesi, Hukuk Kuramı, Hukuk Dogmatığı", çev. Ökçesiz, Hayrettin. *HFSA* 1 (1993): 7-26.
- Kelsen, Hans. "Mahs Hukuk Nazariyesinin Usulü ve Esaslı Mefhumu", çev. Mehmet Karahasan. *İBD* 11 (1937): 584-87, 12 (1937) 617-34.
- Kelsen, Hans. "Mahz Hukuk Nazariyesi Nedir?", çev. Orhan Münir Çağıl. *İÜHFM* 22(1-4) (1957): 398-417.
- Kelsen, Hans. "Norm ve Değer", çev. Kasım Akbaş. *HFSA* 15 (2006): 64-69 ve *Hukuk Kuramı* 2(5) (Eylül-Ekim 2015): 20-24.
- Kelsen, Hans. "Saf Hukuk Kuramı Nedir?", çev. Kasım Akbaş, *HFSA* 15 (2006): 56-63 ve *Hukuk Kuramı* 5(3) (Eylül-Aralık 2018): 99-107.
- Kelsen, Hans. "Yorum Teorisi Üzerine", çev. M.B. Aydın ve E. Uzun. *Hukuk Kuramı* 1(5) (Eylül-Ekim 2014): 45-51.
- Kelsen, Hans. *Demokrasi. Mahiyeti, Kıymeti*, çev. Ethem Menemencioglu. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1938.

- Kelsen, Hans. *Saf Hukuk Kuramı*, çev. Ertuğrul Uzun. İstanbul: Nora Kitap, 2016.
- Kennedi, Duncan, *Modern Hukukun Kaderi*, çev. A. Zeynep Yıldırım Türkyılmaz. Ankara: Dost Kitabevi, 2017.
- Kivotidis, Dimitrios. "Marksist Hukuk Kuramı: Proletarya Diktatörlüğü", çev. Furkan Yılmaz. *Hukuk Kuramı* 7(1-2) (Ocak-Ağustos 2020): 63-71.
- Koch, Klaus-Fredrich. "Hukuk ve Antropoloji. Disiplinler Arası Araştırma Üzerine Notlar", çev. M. Tevfik Özcan. *İÜHF* 54(1-4) (1994): 435-51.
- Kronman, Antony T. "Hukuk ve Sözleşme: Sözleşme Hukuku ve Dağıtıcı Adalet", çev. Sevtap Metin. *HFS* 15 (2006): 230-54.
- Kymlicka, Will. "Çok Kültürlülük: Başarı, Başarısızlık ve Gelecek", çev. Fatih Öztürk. *İÜHF* 70(2) (2012): 297-332.
- Lambert, Ed. *Sosyal İlim ve Arşulusal İlim Olarak Hukuk*, çev. Osman Nuri Uman. *AC* 29(8) (1938): 1104-11.
- Lambert, Ed. *Sosyal İlim ve Arşulusal İlim Olarak Hukuk*, çev. Osman Nuri. Ankara: Hapishane Basımevi, 1938.
- Lampe, Ernst Joachim. "Hukukun Kavramı ve Gelişimi", çev. Ahmet Ulvi Türkbağ. *HFS* 2 (1995): 26-47.
- Larenz, Karl. "Hukuk İlminde Anlam Sorunu", çev. Hasan Pulaşlı. *Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi İktisat Fakültesi Dergisi* 2(1) (1981): 192-206.
- Laski, Harold J. "Bugünkü Hukuk Nazariyeleri: Duguit'nin Devlet Nazariyesi", çev. Hasan Şükrü Adal. *Mülkiye İçtimai İlimler Mecmuası* 44 (Kasım 1934): 27-36.
- Lauterpacht, H. "Bugünkü Hukuk Nazariyeleri: Kelsen'in Pür Hukuk İlmi", çev. Hasan Şükrü Adal. *Aylık Siyasi Bilgiler Mecmuası* 46 (Ocak 1935): 4-11.
- Lauterpacht, H. "Bugünkü Hukuk Teorileri: Kelsen'e Göre Devletle Hukukun Ayniyeti", çev. Hasan Şükrü Adal. *Aylık Siyasi Bilgiler Mecmuası* 50 (Mayıs 1935): 35-39.

- Le Fur, Louis. XVII. Asırdanberi Tabii Hukuk Nazariyesi ve Modern Doktrin, çev. Nihat Erim. İstanbul: Kenan Basımevi, 1940.
- Lindner, Josef Franz. "Adalet Bilimi Olarak Hukuk Bilimi", çev. Mustafa Başar. *ViraVerita E-Dergi: Disiplinlerarası Karşılaşmalar* 10 (Aralık, 2019): 221-49.
- Loughlin, Martin. *Politik Hukukbilim – Bodin'den Modern Sonrasına*, çev. Kıvılcım Turanlı. Ankara: Fol, 1922.
- MacCormack, Geoffrey. "Antropoloji ve Hukuk Teorisi", çev. Onur Sinan Vatansver. *IUHFM* 67(1-2) (2009): 255-68.
- Machiavel. *Hükümdar*, çev. Haydar Rifat. İstanbul Matbaacılık ve Neşriyat TAŞ, 1931.
- Marx, Karl ve Friedrich Engels. *Devlet ve Hukuk Üzerine*, çev. Rona Serozan. İstanbul: Ağaç, 2010.
- Marx, Karl. *Hegel'in Hukuk Felsefesinin Eleştirisi*, çev. Kenan Sommer. Ankara: Sol Yayınları, 1997.
- Maspétiol, Roland. "Hukuk Güvencesi ve Toplumsal Dinamizm", çev. Tuğba Ballıgil. *HFSA* 2 (1995): 142-47.
- Max, Weber. *Protestan Ahlâkı ve Kapitalizmin Ruhu*, çev. Milay Köktürk. Ankara: Bilgesu, 2011.
- Miedzianogora, J. "Yargıçlar, Boşluklar ve İdeoloji", çev. Tuğba Ballıgil. *İUHFM* 51(1-4) (1985): 539-47.
- Montesquieu, Charles Louis de Secondat. *Kanunların Ruhu Üzerine I*, çev. Fehmi Baltaş. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1963.
- Montesquieu, Charles Louis de Secondat. *Kanunların Ruhu Üzerine II*, çev. Fehmi Baltaş. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1965.
- Montesquieu, Charles-Louis. *Kanunların Ruhu Üzerine*, çev. Şevki Özbilen. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Morin, Gaston. "Hukukun Hazırlanmasında Doktrinin Rolü", çev. K. Fikret Arık. *SİM* 131 (Şubat 1942): 429-34.
- Munday, Roderick. "İngiliz Hukukunda ve Common Law Ülkelerinde Kanunilik İlkesi", çev. Zeynel T. Kangal. *İUHFM* 61(1-2) (2003): 441-64.

- Nagel, Stuart ve Marian Neef. "Nedensellik Analizi ve Yasal Süreç", çev. Songül Atak. *HFSA* 4 (2002): 118-39.
- Nietzsche, Friedrich. *Ahlakın Soykütüğü Üstüne*, çev. Ahmet İnam. İstanbul: Yorum Yayınevi, 2001.
- Nozick, Robert. *Anarşi, Devlet ve Ütopya*, çev. Alişan Oktay. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2000.
- Olivecrona, Karl. "Realizm ve İdealizm: Hukuk Felsefesindeki Temel Sorun Hakkında Bazı Görüşler", çev. Ertuğrul Uzun. *Hukuk Kuramı* 6(3) (Eylül-Aralık 2019): 76-87.
- Otar, Gogilaşvili. "Doğal ve İradi Hukuk Arasındaki İlişki", çev. Ahmet Açıan. *HFSA* 10 (2004): 144-47.
- Pashukanis, Evgeny. "Hukuk Nesnesi", çev. Can Şimşek. *Hukuk Kuramı* 1(6) (Kasım-Aralık 2014): 42-34.
- Paşukanis, Evgeny B. *Genel Hukuk Teorisi ve Marksizm*, çev. Onur Karahanoğulları. İstanbul: Birikim Yayınları, 2002.
- Paye, Jean Claude. *Hukuk Devletin Sonu: Olağanüstü Halden Diktatörlüğe Terörle Mücadele*, çev. G. Demet Lüküslü. Ankara: İmge Yayınevi, 2009.
- Perelman, Chaim. "Hukuksal Usullama ve Hukuk Mantığı", çev. Tuğba Ballıgil. *İÜHFM* 52(1-4) (1987): 701-24.
- Platon. *Devlet*, çev. Mehmet Ali Cimcoz ve Sabahettin Eyüboğlu. İstanbul: İş Bankası, 2011.
- Platon. *Yasalar*, çev. Candan Şentuna ve Saffer Babür. İstanbul: Kabalıcı, 2007.
- Radbruch, Gustav. *Hukukta Bilgelik Dolu Özlü Sözler*, 2. baskı, çev. Vecdi Aral (İstanbul: On İki Levha, 2008).
- Radbruch, Gustav. "Hukuk Kavramı", çev. Melike Belkıs Aydın. *Anadolu Üniversitesi HFD* 1(2) (2015): 144-50.
- Radcliffe-Brown, A.R. "İlkel Hukuk", çev. M. Tevfik Özcan. *HFSA* 1 (1993): 141-48.
- Rawls, John. *Bir Adalet Teorisi*, çev. Vedat Ahsen Coşar. Ankara: Phoenix, 2017.

- Rawls, John. *Hakkaniyet Olarak Adalet*, çev. Osman Baş. İstanbul: Pinhan Yay., 2020.
- Rawls, John. *Halkların Yasası ve Kamusal Akıl Düşüncesinin Yeniden Ele Alınması*, çev. Gül Evrin. İstanbul: Bilgi, 2007.
- Rawls, John. *Siyasi Liberalizm*, çev. M. Fevzi Bilgin. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yay., 2007.
- Raz, Joseph. *Otorite ile Yorum arasında Hukukun Doğası*, çev. Ertuğrul Uzun. Ankara: Fol Kitap, 2022.
- Raz, Joseph. *Otorite ile Yorum arasında Hukukun Teorisi*, çev. Ertuğrul Uzun. Ankara: Fol Kitap, 2022.
- Raz, Joseph. "Kelsen'in Temel Norm Kuramı", çev. Şule Şahin Ceylan. *AÜHFD* 62(4) (2013): 1169-93.
- Raz, Joseph. "Hukuk Devleti ve Erdemi", çev. Bilal Canatan. İç. *Hukuk Devleti: Hukuki Bir İlke Siyasi Bir İdeal*, ed. Ali Rıza Çoban, Bilal Canatan ve Adnan Küçük, 149-66. Ankara: Adres Yayınları, 2008.
- Redfield, Robert. "İlkel Hukuk", çev. Haydar Gemalmaz. *İÜHF* 60(1-2) (2002): 387-88.
- Rehbinder, Manfred. "Hukukun Toplumsal Fonksiyonları", çev. Ülker Gürkan. *AÜHF* 28(1-4) (1971): 455-76.
- Ricoeur, Paul. *Yorumların Çatışması*, çev. Hüsamettin Arslan. İstanbul: Paradigma, 2009.
- Rigaux, François. "Kelsen ve Uluslararası Hukuk". çev. Elif Başkaracaoğlu. *İÜHF* 65(1) (2007): 377-412.
- Roberts, Simon. *Düzen ve Kargaşa: Hukuk Antropolojisine Giriş*, çev. A. Erkan Koca. Ankara: Bileşik Yayınevi, 2010.
- Roberts, Simon. *Hukuk Antropolojisine Giriş*, çev. E. Erkan Koca. Ankara: Birleşik Yayınları, 2017.
- Rouast, André. "Hukukta Mücerretlik ve Müşahhaslık", çev. Sulhi Dönmezer ve Mahmut R. Belik. *İÜHF* 7(4) (1941): 994-1014.
- Rousseau, Jean Jacques. *Toplum Anlaşması*, çev. Vedat Günyol. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1946.

- Rousseau, Jean-Jacques. *Toplum Sözleşmesi*, çev. Vedat Günyol. İstanbul: İş Bankası, 2011.
- Rousseau, Jean-Jacques. *İnsanlar Arasındaki Eşitsizliğin Kaynağı ve Temelleri Üzerine Konuşma*, çev. Rasih Nuri İleri. İstanbul: Say, 2010.
- Russo, François. "Hukuki Gerçeklik – Sosyal Gerçeklik", çev. Rasih Arsebük. *AÜHFİM* 9(3) (1952): 293-306, *AÜHFİM* 10(1) (1953): 704-21.
- Rümelin, Max. "Örf ve Adetin Bağlayıcı Kudreti", çev. Muammer Tolga. *İstanbul Barosu Mecmuası* (6) (1939): 365 vd., (7) (1939): 420 vd.
- Rüthers, Bernd, Christian Fischer ve Axel Birk. *Hukuk Teorisi*, çev. İlyas Doğan, Rukiye Aldudak ve Huri Eyman Aydın. Ankara: Astana Yayınları, 2020.
- Sava Paşa. *İslâm Hukuku Nazariyatı Hakkında Bir Etüd*, 2 c., çev. Baha Arıkan. Ankara: Yeni Matbaa, 1955.
- Schlesinger, Rudolf. *Marksizm ve Sovyet Hukuk Teorisi*, çev. Metin Aktan. İstanbul: Sinan Yayınları, 1974.
- Schlink, Bernhard. *Geçmişe İlişkin Suç ve Bugünkü Hukuk*, çev. Reyda Ergün, 2. baskı. İstanbul: Zoe Yayıncılık, 2019.
- Schmit, Carl. *Değerlerin Tiranlığı: Bir Hukukçunun Değer Felsefesi Hakkındaki Mülahazaları*, çev. Mehmet Cemil Ozansü. İstanbul: Pinhan Yay., 2022.
- Schmit, Carl. *Hukuki Düşüncenin Üç Türü*, çev. Toros Güneş Es-gün. Pinhan Yayıncılık, 2021.
- Schmit, Carl. *Kanunîlik ve Meşrûiyet*, çev. Mehmet Cemil Ozansü. İstanbul: İthaki, 2016.
- Schröder, Jan. "Yöntembilim, Tarihsel", çev. Melike Belkıs Aydın. *Hukuk Kuramı* 3(2) (Mart-Nisan 2016): 6-19.
- Schubert, Glendon. "Davranışsal Hukuk Bilimi", çev. Sevtap Me-tin. *IUHFM* 58(1-2) (2000): 319-45.
- Schwarz, A.B. *Kanun ve İçtihat, Hukuki Hayatta Mahkeme İçtihatları-nın Rolü*, çev. H. Veldet. Ankara, 1936.

- Shreiber, Viktor. "Felsefe, Kant ve Karar Alma Sistemi", çev. Ülker Yükselbaba. *HFSFA* 22 (2010): 249-59.
- Smith, Adam. *Hukuk Üzerine: Adalet, Kamu Düzeni, Devletin Gelirleri ve Silahlı Güçler*, çev. Ahmet Celiloğlu. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2018.
- Smits, Jan M. "Hukuk ve Disiplinlerarasılık: Hukuk Araştırmalarının Kaçınılmaz Normatifliği Üzerine", çev. Ertuğrul Uzun. *Hukuk Kuramı* 2(6) (Kasım-Aralık 2015): 59-68.
- Solomon, Robert C. *Adalet Tutkusu*, çev. Ertuğrul Altınay. İstanbul: Ayrıntı Yayınlar, 2004.
- Stolleis, Michael. "Hukuk Tarihi, Hukukun Temel Bilimleri ve Almanya'da Bugünkü Hukuk Eğitiminin Eleştirisi", çev. Muhammed İkbâl İmamoğlu. *THTA* 8 (Güz 2009): 63-75.
- Supiot, Alain. *Homo Juridicus – Hukukun Antropolojik İşlevi Üzerine Bir Deneme*, çev. Bilge Açımız Ünal. Ankara: Dost Kitabevi, 2008.
- Susskind, Richard. *Yarının Hukukçuları: Mesleğin Geleceğine Bir Giriş*, çev. Çağdaş Özcan. Ankara: Lukeion Yayıncılık, 2022.
- Taekema, Sanne. "Hukuk Araştırmasında Teorik ve Normatif Çevreler: Teorinin Uygulamaya Aktarımı", çev. Sezai Çağlayan. *Hacettepe HFD* 11(2) (2021): 1524-52.
- Timsit, Gérard. "Matematik ve Hukuk", çev. Tuğba Ballıgil. *HFSFA* 1 (1993): 53-60.
- Turner, Jonatan H. "Hukuksal Sistem Evrimi: Analitik Bir Model", çev. Haydar Gemalmaz. *İÜHFİM* 61(1-2) (2003): 417-40.
- Usami, Makoto. "Politika Olarak Hukuk: Adalet ve Yarar", çev. Şule Şahin Ceylan. *AÜHFİM* 61(1) (2012): 429-58.
- Varga, Csaba. "Hukukta Kuram ve Uygulama: Hukuk Tekniğinin Sihirli İşlevi", çev. Hüseyin Öntaş. *HFSFA* 15 (2006): 5-17.
- Vecchio, Giorgio Del. "Adalet ve Hukuk", çev. Şemsettin Talip. *İÜHFİM* 3 (1937): 432-41 ve *HFSFA* 15 (2006): 18-23.
- Vecchio, Giorgio Del. "Hukuk İliminde Buhran", çev. Nail Kadri Gidel. *Aylık Siyasi Bilgiler Mecmuası* 65 (Ağustos 1936): 7-18.

- Vecchio, Giorgio Del. "Hukuk ve İktisat (1)", çev. Kamuran Acet. *SİM* 88 (Temmuz 1938): 198-205.
- Vecchio, Giorgio Del. "Hukuk ve İktisat (2)", çev. Kamuran Acet. *SİM* 89 (Ağustos 1938): 260-69.
- Vecchio, Giorgio Del. "Hukuk ve İktisat (3)", çev. Kamuran Acet. *SİM* 90 (Eylül 1938): 308-15.
- Villey, Michel. "Hukuk Bilimi ile Hukuk Felsefesinin İlişkileri", çev. Tuğba Ballıgil. *HFSA* 1 (1993): 27-32.
- Vinogradoff, P. "Devlet ve Hukuk", çev. H. Erker. *İzmir Barosu Dergisi* 1 (1935): 32 vd.
- Viola, Francesko. "Hukuki Çoğulçuluk ve Hukukun Üstünlüğü", çev. Sercan Gürler. İç. Prof. Dr. Adnan Güriz'e Armağan, ed. S. Üye vb., 699-726. Ankara: Ankara Üniversitesi, 2016.
- Wasks, Raymond. *Hukuk Kuramını Anlamak. Hukuk Felsefesi ve Hukuk Kuramına Giriş*, çev. Fatma Süzgül Şahin Ünver ve Serdar Ünver. Ankara: Astana Yayınları, 2016.
- Watson, Alan. "Hukuksal Evrim ve Kanun Yapma", çev. Ahmet Akyazan. *İÜHF* 67(1-2) (2009): 231-53.
- Weyl, Monique-Roland. *Gerçekte ve Eylemde Hukuk'un Payı*, çev. Şiar Yalçın. İstanbul: Konuk Yayınları, 1975.
- Van der Burg, Wibren. "Lon L. Fuller'dan Yasa Koyuculara Dersler", çev. E. İrem Akı. *Hukuk Kuramı* 1(3) (Mayıs Haziran 2014): 58-64.
- Wolf, Hans J. "Hukuk Prensibi (Principium Iuris) Olarak Adalet Dair", çev. Orhan Münir Çağlı. *İÜHF* 20(1-4) (1955) 210-31.
- Zelaniec, Wojciech. "Yapıcı Kuralların Anlamı Üzerine", çev. Ayşegül Çakal. *HFSA* 10 (2004): 138-43.
- Zimmermann, Reinhard. "Kodifikasyon – Avrupa Ortak Satım Hukuku Arifesinde Kıta Avrupası Deneyimlerinin Değerlendirilmesi", çev. Ece Baş Süzel ve Meliha Sermin Paksoy. *İÜHF* 73(2) (2015): 409-36.
- Zitelmann, E. *Kanun Koyma Sanatı*, çev. S. Şakir Ansay. Ankara: AÜHF Hususi Hukuk Enstitüsü Yayınları, 1950.

EK 2: GENEL HUKUK TEORİSİ ALANINDA YABANCI DİLLERDEKİ TEMEL ESERLER BİBLİYOGRAFYASI

Aşağıdaki listelerde halen Türkçeye çevrilmemiş ama çevrilmesi gereken genel hukuk teorisine ait kayda değer temel metinlerin (başlıca olarak kitapların) tüketicilik iddiasında bulunmayan bibliyografik künyesi sunulmaktadır. Bu metinler iki gruba ayrılmaktadır. Birinci gruba, tercümesi ilk sırada (ivedi olarak) gereken klasik temel genel hukuk teorisi metinleri, ikinci gruba ise tercümesi bir sonraki aşamada gerçekleştirilebilecek genel hukuk teorisi metinleri dahil edilmiştir. Genel hukuk teorisi alanında yabancı dillerdeki eserlerin daha eksiksiz bibliyografyası ise yazarın hazırlanmakta olan dünyada genel hukuk teorisinin tarihsel ve çağdaş görünümüne hasredilen kitabında bulunabilecektir.

A. İLK SIRADA TERCÜMESİ GEREKEN KLASİK TEMEL GENEL HUKUK TEORİSİ ESERLERİ BİBLİYOGRAFYASI

- Austin, John. *Lectures on Jurisprudence, or the Philosophy of Positive Law*, revised and edited by Robert Campbell, in two vols. London: John Murray, 1885.
- Bentham, Jeremy. *Of Laws in General*, ed. H. L. A. Hart. London: Athlone, 1970.
- Bergbohm, Karl. *Jurisprudenz und Rechtsphilosophie*. Leipzig: Verlag von Duncker und Humblot, 1892.
- Bierling, Rudolf Ernst. *Juristische Prinzipienlehre*, 5 Bände. Leipzig: Mohr/Paul Siebeck, 1894, 1898, 1905, 1911, 1917.
- Binding, Karl. *Die Normen und ihre Übertretung: Eine Untersuchung über die rechtmäßige Handlung und die Arten des Delikts*, 1. Band. 1. Abtheilung: Normen und Strafgesetze. Leipzig: Engelmann, 1872, 2. Auflage, 1890.
- Clark, Edwin Charles. *Practical Jurisprudence, A Comment on Austin*. Cambridge: University Press, 1883.
- Gray, John Chipman. *The Nature and Sources of the Law*. New York: Columbia University Press, 1909.

- Hart, H.L.A. *The Concept of Law*. Clarendon Press, Oxford, 1961; 2nd ed., 1994; 3rd ed., Leslie Green, Joseph Raz and Penelope A. Bulloch eds., 2012.
- Hedemann, Justus Wilhelm. *Einführung in die Rechtswissenschaft*. Berlin und Leipzig: Walter de Gruyter & Co, 1927.
- Hohfeld, Wesley N. *Fundamental Legal Conceptions as Applied in Judicial Reasoning*, re-issued W.W. Cook (ed.) (New Haven, CT: Yale University Press, 1919, 1964).
- Holland, Thomas Erskine. *Elements of Jurisprudence*. Oxford: Clarendon Press, 1880.
- Holmes (Jr.), Oliver Wendel. *The Common Law*. Boston: Little, Brown and Company, 1881; Cambridge, Mass.: The Belknap Press of Harvard University, 1967.
- Jellinek, Georg. *Das Recht Des Modernen Staates*. Berlin: Verlag von Häring, 1900.
- Kantorowicz, Hermann. *The Definition of Law*. Cambridge: University Press, 1958.
- Kelsen, Hans. *Allgemeine Theorie Der Normen*, hg. V.K. Ringhofer, und R. Walter. Wien: Manz Verlag, 1979; ing. çev. *General Theory of Norms*, trans. and ed. Michael Hartney. Oxford: Clarendon Press, 1991.
- Kelzen Hans, *General Theory of Law and State*, trans. Anders Wedberg. Cambridge: Harvard University Press, 1945.
- Kohler, Josef. *Einführung in die Rechtswissenschaft*. Leipzig: Deichert, 1908.
- Markby, William. *Elements of Law, considered with Reference to Principles of General Jurisprudence*. Oxford: Clarendon Press, 1871.
- Merkel, Adolf. "Recht und Macht", *Jahrbuch für Gesetzgebung, Verwaltung und Volkswirtschaft*, Bd. 5. Leipzig, 1881; In. Adolf Merkel, *Hinterlassene Fragmente und Gesammelte Abhandlungen, Teil 2, Hälfte 1: Gesammelte Abhandlungen aus dem Gebiet der allgemeinen Rechtslehre und des Strafrechts*, 400-28. Straßburg: Trübner, 1899.

- Merkel, Adolf. "Über das Verhältnis der Rechtsphilosophie zur 'positiven' Rechtswissenschaft und zum allgemeinen Theil derselben." In *Zeitschrift für das Privat- und Öffentliche Recht der Gegenwart*, Bd. I, 1-10; Bd. XIV, 402-21. Wien, 1874.
- Merkel, Adolf. "Elemente der Allgemeinen Rechtslehre." In *Holzen-dorffs Encyclopadie der Rechtswissenschaft*, 5 Auflage, 1-44. Leipzig, 1889, keza bkz. In Merkel, Adolf. *Hinterlassene Fragmente und Gesammelte Abhandlungen, Teil 2, Hälfte 2: Gesammelte Abhandlungen aus dem Gebiet der allgemeinen Rechtslehre und des Strafrechts*, 577-647. Straßburg: Trübner, 1899.
- Olivecrona, Karl. *Law as Fact*. Oxford University Press, 1939; 2nd ed. Stevens & Sons, London, 1971.
- Pollock, Frederick. *A First Book of Jurisprudence for Students of the Common Law*. London: Macmillan and Co., 1896; fourth ed., 1918.
- Pollock, Frederick. *Essays in Jurisprudence and Ethics*. London: Macmillan and Co., 1882.
- Pound, Roscoe. *Contemporary Juristic Theory*. Claremont: Claremont Colleges, 1940.
- Pound, Roscoe. *Jurisprudence*, 5 volumes. St. Paul, Minn: West Publishing Co., 1959: Vol 1 Part 1 – Jurisprudence, Part 2 – The End of Law; Vol 2 Part 3 – The Nature of Law; Vol 3 Part 4 – The Scope and Subject of Law, Part 5 – Sources, Forms Modes of Growth; Vol 4 Part 6 – Application and Enforcement of Law, Part 7 – Analysis of General Juristic Concepts; Vol 5 Part 8 – The System of Law.
- Pound, Roscoe. *Law and Morals*. The University of North Carolina Press, 1924.
- Pound, Roscoe. *Theory of Judicial Decision*. Harvard Law Review Association, 1923.
- Pulszky, Augustus. *The Theory of Law and Civil Society*. London: T. Fisher Unwin, 1888.
- Radbruch, Gustav. *Einführung in die Rechtswissenschaft*. Leipzig: Quelle und Meyer, 1910.

- Romano, Santi. *L'ordinamento Giuridico*, 2. ed. Firenze: Sansoni, 1946; ing. çev. Romano, Santi, *The Legal Order*, ed. and trans. Mariano Croce. Abingdon-New York: Routledge, 2017.
- Ross, Alf. *On Law and Justice*. Berkeley: University of California Press, 1959.
- Ross, Alf. *Towards a Realistic Jurisprudence: a criticism of the dualism in law*, trans. by Annie I. Fausboll, Copenhagen: Einar Munksgaard. 1946; Darmstadt: Scientia Verlag Aalen, 1989.
- Roubier, Cf. Paul. *Théorie Générale du Droit*, Paris, Recueil Sirey, 1949.
- Jhering, Rudolf von. *Der Zweck im Recht*, Vol. I. Leipzig: Breitkopf and Härtel, 1877; Vol. II. Leipzig: Breitkopf and Härtel, 1883; ing. çev. *Law as a Means to an End*, trans. by Isaac Husik. Boston: The Boston Book Company, 1913; fr. çev. *L'évolution du Droit (Zweck im Recht)*, traduit sur la 3e édition allemande par O. de Meulenaere. Paris: Librairie A. Marescq, 1901.
- Salmond, John W. *Jurisprudence or the Theory of the Law*. London: Stevens and Haynes, 1902; *Jurisprudence*, 7th ed. Sweet & Maxwell, London, 1924.
- Schmidt, Richard. *Einführung in die Rechtswissenschaft. Grundzüge des Deutschen Rechts mit den Anfangsbegriffen der Rechtslehre und den Anfangsgründen der Rechtsphilosophie*, 2. Aufl. Leipzig: F. Meiner, 1923.
- Somló, Felix. *Juristische Grundlehre*. Verlag von Felix Meiner, 1917.
- Stammler, Rudolf. *Theorie der Rechtswissenschaft*. Halle: Waisenhaus, 1911.
- Stammler, Rudolf. *Wirtschaft und Recht*, 2nd ed. Leipzig: Veit & Co., 1906.
- Theodor, Sternberg. *Allgemeine Rechtslehre*, 1. Teil, Die Methode, 2. Teil, Das System. Leipzig: G.J. Göschen, 1904.
- Theodor, Sternberg. *Einführung in die Rechtswissenschaft, T. 1, Methoden-und Quellenlehre*. Berlin: Walter de Gruyter, 1912; T. 2, *das Rechtssystem*. Berlin: Leipzig, 1922.
- Sturm, August. *Die psychologische Grundlage des Rechts. Ein Beitrag zur allgemeinen Rechtslehre*. Hannover: Helwing, 1910.

Thon, August. *Rechtsnorm und subjektives Recht: Untersuchungen zur allgemeinen Rechtslehre*. Weimar: Hermann Böhlau, 1878.

Петражицкий, Лев Иосифович. *Очерки философии права*. Вып. 1. *Основы психологической теории права. Обзор и критика современных воззрений на существо права* [Hukuk Felsefesi Denemeleri. 1. Psikolojik hukuk teorisinin esasları. Hukukun mahiyetine dair görüşlerin özeti ve eleştirisi]. С.-Петербург: Типография Ю. Н. Эрлих, 1900.

Петражицкий, Лев Иосифович. *Теория права и государства в связи с теорией нравственности* [Ahlak Teorisi ile Bağlantılı Olarak Hukuk ve Devlet Teorisi], Т. 1-2. С.-Петербург: Типография СПб Акц. Общ. «Слово», 1907.

B. BİR SONRAKİ AŞAMADA TERCÜMESİ GEREKEN ÇAĞDAŞ GENEL HUKUK TEORİSİ ESERLERİ BİBLİYOGRAFYASI

Alexy, Robert and Ralf Dreier. "The Concept of Jurisprudence." *Ratio Juris* 3 (1990): 1-13.

Allott, Antony N. *The limits of law* (London: Butterworths, 1980).

Ávila, Humberto Bergmann. *Theory of Legal Principles*. Dordrecht: Springer, 2007.

Bergel, Jean-Louis. *Théorie générale du droit*. Paris: Dalloz, 1985.

Bix, Brian. "Conceptual Jurisprudence and Socio-Legal Studies." *Rutgers Law Journal* 32 (2000): 227-39.

Bix, Brian. "Conceptual Questions and Jurisprudence." *Legal Theory* 1 (1995): 465-79.

Coleman, Jules. *The Practice of Principle: In Defence of a Pragmatist Approach to Legal Theory*. Oxford: Oxford University Press, 2001.

Coyle, Sean. "Our Knowledge of the Legal Order." *Legal Theory* 5 (1999): 389-413.

Cross, Rupert and J. W. Harris. *Precedent in English Law*, 4th ed. Oxford: Clarendon Press, 1991.

Cross, Rupert, John Bell and George Engle. *Statutory Interpretation*. 3rd ed., LexisNexis, London, 1995.

Cross, Rupert. *Statutory Interpretation*. Butterworths, London, 1976.

Culver, Keith and Michael Giudice. *Legality's Borders: An Essay in General Jurisprudence*. New York: Oxford University Press, 2010.

- Dagan, Hanoch. "The Realist Conception of Law." *University of Toronto Law Journal* 57 (2007): 607-60.
- Diskson, J. *Evaluation and Legal Theory*. Oxford: Hart Publishing, 2001
- Dreier, R. *Was ist und wozu Allgemeine Rechtstheorie?* Tübingen: Mohr, 1975.
- Ehrenberg, Kenneth M. "Defending the Possibility of a Neutral Functional Theory of Law." *Oxford Journal of Legal Studies* 29 (2009): 91-113.
- Finnis, John M. *Natural Law and Natural Rights*. Oxford: Clarendon Press, 1980, 2nd ed., 2011.
- Finnis, John. "Grounds of Law and Legal Theory: A Response." *Legal Theory* 13 (2007): 315-44.
- Freeman, Michael. *Lloyd's Introduction to Jurisprudence*, 9th ed. London: Sweet & Maxwell, 2014.
- Funke, Andreas. *Allgemeine Rechtslehre als juristische Strukturtheorie*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2004.
- Gény, François. *The Method of Interpretation and Sources of Private Positive Law*, trans. Jaro Mayda. West, 1954.
- George, Robert P., ed. *The Autonomy of Law: Essays on Legal Positivism*. Oxford: Clarendon Press, 1996.
- Glenn, H. Patrick. *Legal Traditions of the World*, 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- Goldstein, Laurence, ed. *Precedent in Law*. Oxford: Clarendon Press, 1987.
- Green, Leslie. "The Political Content of Legal Theory." *Philosophy of the Social Sciences* 17 (1987): 1-20.
- Greenawalt, Kent. *Legal Interpretation: Perspectives from Other Disciplines*. Oxford: Oxford University Press, 2010.
- Habermas, Jürgen. *Between Facts and Norms: Contributions to a Discourse Theory of Law and Democracy*, trans. William Rehg. Cambridge, Mass.: MIT Press, 1996.
- Hacker P. "Definition in Jurisprudence." *The Philosophical Quarterly* 19 (77) 1969: 343-47.
- Hägerström, Axel. *Inquiries into the Nature of Law and Morals*, ed. Karl Olivecrona, trans. C.D. Broad. Stockholm: Almqvist & Wiksell, 1953.

- Halpin, Andrew and Volker Roeben, eds. *Theorising the Global Legal Order*. Oxford: Hart, 2009.
- Harris, J. W. *Law and Legal Science*. Oxford: Clarendon Press, 1979.
- Hart, H.L.A. "Definition and Theory in Jurisprudence." *Law Quarterly Review* 70 (1954): 37-60, reprinted in *Essays in Jurisprudence and Philosophy*, 21-48. Oxford: Clarendon Press, 1983.
- Hart, H.L.A. *Law, Liberty and Morality*. Oxford: Oxford University Press, 1963.
- Hart, H.L.A. *Essays in Jurisprudence and Philosophy*. Oxford: Clarendon Press, 1983.
- Hart, Henry M., Jr., and Albert M. Sacks. *The Legal Process: Basic Problems in the Making and Application of Law*, eds. William Eskridge, Jr. and Philip P. Frickey. Westbury. N.Y.: Foundation Press, 1994.
- Kelsen, Hans. *Introduction to the Problems of Legal Theory*, trans. Bonnie L. Paulson and Stanley L. Paulson. Oxford: Clarendon Press, 1992.
- Krygier, Martin. "The Concept of Law and Social Theory." *Oxford Journal of Legal Studies* 2 (1982): 155-80.
- La Torre, Massimo. *Law as Institution*. Springer Science+Business Media B.V., 2010.
- Llewellyn, Karl N. *The Common Law Tradition: Deciding Appeals*. Little, Brown, & Co., Boston, 1960.
- Luhmann, Niklas. *Das Recht der Gesellschaft*. Frankfurt: Suhrkamp, 1993; ing. çev. *Law as a Social System*, trans. Kalus A. Ziegart, eds. Fatima Kastner, Richard Nobles, David Schiff and Rosamund Ziegert. New York: Oxford University Press, 2004.
- Lyons, David. *Moral Aspects of Legal Theory*. Cambridge: Cambridge University Press, 1993.
- MacCormick, N. and W. Twining. "Legal Theory and Common Law". In B. Simpson, ed. *Legal Theory and Legal History: Essays on the Common Law*, Chapter 13. London: Hambledon Press, 1987.

- MacCormick, N., and O. Weinberger, eds. *An Institutional Theory of Law*. Dordrecht: D. Reidel, 1986.
- MacCormick, Neil. *Institutions of Law: An Essay in Legal Theory*. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- MacCormick, Neil. *Legal Reasoning and Legal Theory*. Oxford: Clarendon Press, 1994.
- Madry, Alan. "The Possibility of Normative Jurisprudence." *Legal Theory* 4 (1998): 207-39.
- Marmor, Andrei. *Interpretation and Legal Theory*. Oxford: Clarendon Press, 1992; 2nd ed. Oxford: Hart Publishing, 2005.
- Marmor, Andrei. *The Language of Law*. Oxford: Oxford University Press, 2014.
- Morrison, W. *Jurisprudence: From the Greeks to Post-modernism*. London: Cavendish, 1997.
- Murphy, James Bernard. *The Philosophy of Positive Law: Foundations of Jurisprudence*. New Haven and London: Yale University Press, 2005.
- Murphy, Jeffrie G. and Jules L. Coleman. *Philosophy of Law: An Introduction to Jurisprudence*, revised ed. Routledge, 2013.
- Murphy, Mark C. "Natural Law Jurisprudence." *Legal Theory* 9 (2003): 241-67.
- Nawiasky, Hans. *Allgemeine Rechtslehre als System der rechtlichen Grundbegriffe*. Einsiedeln, 1941.
- Oakeshott, Michael. "The Concept of a Philosophical Jurisprudence." *Politica* 3 (1938): 203-22 and 345-60.
- Perry, Stephen. "Interpretation and Methodology in Legal Theory." In *Law and Interpretation*, ed. A. Marmor, 97-122. Oxford: Clarendon Press, 1995.
- Perry, Stephen. "Method and Principle in Legal Theory." *Yale Law Journal* 111 (2002): 1757-814.
- Posner, Eric A. *Law and Social Norms*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2000.
- Posner, Richard A. *Economic Analysis of Law*, 9th ed. Wolters Kluwer, New York, 2014.

- Posner, Richard A. *Frontiers of Legal Theory*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2001.
- Posner, Richard A. *The Problems of Jurisprudence*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1993.
- Postema, G.J. "Jurisprudence as Practical Philosophy." *Legal Theory* 4 (1998): 329-57.
- Postema, Gerald J. *Philosophical Jurisprudence: A Vision* (November 27, 2021). UNC Legal Studies Research Paper, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3972708> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3972708>
- Rappaport, Aaron. "The Logic of Legal Theory: Reflections on the Purpose and Methodology of Jurisprudence." *Mississippi Law Journal* 73 (2003-4): 559-637.
- Raz, Joseph. *Practical Reason and Norms*. Oxford University Press, 1999.
- Raz, Joseph. *The Concept of a Legal System*, 2nd ed. Oxford: Clarendon Press, 1980.
- Röhl, Klaus Friedrich, und Hans Christian Röhl. *Allgemeine Rechtslehre*, 3. Aufl. München: Heymann, 2008.
- Schauer, Frederick. *The Force of Law*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2015.
- Shapiro, Scott J. "The Planning Theory of Law" (2017), https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2937990
- Shapiro, Scott J. *Legality*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2011.
- Shiner, Roger. *Norm and Nature*. Oxford: Clarendon Press, 1992.
- Somek, Alexander. *Rechtstheorie zur Einführung*. Hamburg: Junius, 2017.
- Somek, Alexander. *The Legal Relation: legal theory after legal positivism*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017.
- Soper, Philip. "Legal Theory and the Problem of Definition." *University of Chicago Law Review* 50 (1983): 1170-200.

- Stavropoulos, Nicos. "Interpretivist Theories of Law." *Stanford Encyclopedia of Philosophy* (2003), available at <http://plato.stanford.edu/entries/law-interpretivist/>.
- Stavropoulos, Nicos. *Objectivity in Law*. Oxford: Clarendon Press, 1996.
- Strömholm, Stig. *Allgemeine Rechtslehre*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1976.
- Summers, Robert S. *Form and Function in a Legal System: A General Study*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006.
- Sumner, Wayne. *Legal Theory*. Toronto, Ont: Faculty of Law, University of Toronto, 1988.
- Tamanaha, Brian. *A General Jurisprudence of Law and Society*. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- Tamanaha, Brian. *Realistic Socio-Legal Theory: Pragmatism and a Social Theory of Law*. Oxford: Clarendon Press, 1997.
- Tamanaha, Brian. "Enhancing the Prospects for General Jurisprudence." *University of Miami International and Comparative Law Review* 15 (2007–8): 69–84.
- Tamanaha, Brian. "Understanding Legal Pluralism: Past to Present, Local to Global." *Sydney Law Review* 30 (2008): 375–411.
- Teubner, Gunther. *Law as an Autopoietic System*. Oxford: Blackwell, 1993.
- Twining, William L., Maksymilian Del Mar, and Michael Giudice. *Legal Theory and the Legal Academy*. Farnham, Surrey, England: Ashgate, 2010.
- Twining, William. *General Jurisprudence: Understanding Law from a Global Perspective*. Cambridge: University Press, 2009.
- Twining, William. *Globalisation and Legal Theory*. London: Butterworths, 2000.
- Vesting, Thomas. *Rechtstheorie*. München: Beck, 2007.
- Ward, Ian. *An Introduction to Legal Theory*. London: Cavendish Publishing Limited, 1998.

Dr. Onur OCAKLI

**İYİ REGÜLASYON İLKELERİ
ÇERÇEVESİNDE
PAYA DAYALI
KİTLE FONLAMASI**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İyi Regülasyon İlkeleri Çerçevesinde Paya Dayalı Kitle Fonlaması
Dr. Onur Ocaklı

Hukuk Yayınları Dizisi – 3713

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 704 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Akdağ-Güney, Necla : **Anonim Şirket Yönetim Kurulu**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016.
- Akerlof, George M. : “The Market for Lemons: Quality Uncertainty and the Market Mechanism”, **The Quarterly Journal of Economics**, Vol.84, 1970, ss.488-500.
- Altay, Sıtkı Anlam : **Anonim Ortaklıkta Yönetim Yetkilerinin Devrinin Sorumluluğa Etkileri**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011.
- Arıcı, M. Fatih : “İmtiyazlı Paylar”, **Yürürlüğünün 7. Yılında ve Yarğıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu**, On İki Levha, 2020, ss.151-194.
- Armour, John/Enriques, Luca : “The Promise and Perils of Crowdfunding: Between Corporate Finance and Consumer Contracts”, **The Modern Law Review**, C.81, 2018, ss.51-84.
- Armour, John/Enriques, Luca : “Individual Investors’ Access to Crowdfunding: Two Regulatory Models”, **The Economics of Crowdfunding – Startups, Portals, and Investor Behavior**, Palgrave Macmillan, 2018, ss.255-278, (Armour/Enriques, Two Regulatory Models).
- Arner, Douglas/Barberis, Janos/Buckley, Ross : “FinTech, regTech, and the reconceptualization of financial regulation”, **Northwestern Journal of International Law and Business**, 37, 2017, ss.373-415.
- Ayanoğlu, Taner : “Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Düzenleme Yetkisi ve TAPDK Örneği”, **İÜHFİM**, C.LXV, 2007, ss.39-84
- Ayoğlu, Tolga : **Halka Arz Kavramı ve Halka Arza Aracılık Sözleşmeleri**, Vedat, İstanbul, 2008.
- Baldwin, Robert : “Better Regulation: The Search and the Struggle”, **The Oxford Handbook of Regulation**, Oxford University Press, 2010, ss.259-278, (Baldwin, Better Regulation).
- Baldwin, Robert : “Better Regulation in Troubled Times”, **Health Economics Policy and Law**, Vol.1(3), 2006, ss.203-207, (Baldwin, Better Regulation in Troubled Times).
- Baldwin, Robert/Cave, Martin/Lodge, Martin : **Understanding Regulation – Theory, Strategy, and Practice**, Oxford University Press, Oxford, 2012.

- Barlas, Nami : “Mevduat Rehnine İlişkin Bazı Bankacılık Uygulamalarının Değerlendirilmesi”, **Prof. Dr. Haluk Burcuoğlu’na Armağan Cilt II**, Filiz Kitabevi, 2020, ss.1315-1356.
- Baytemür, Deniz : “Kitle Fonlaması Kavramı ve Hukuki Altyapısı”, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, 8:31, 2019, ss.595-634.
- Belleflamme, Paul/Lambert, Thomas : “An Industrial Organization Framework to Understand the Strategies of Crowdfunding Platforms”, **International Perspectives on Crowdfunding**, Emerald Group Publishing Limited, Bingley, 2016, ss.1-19.
- Belleflamme, Paul/Lambert, Thomas/Schwienbacher, Armin : “Crowdfunding: Tapping the Right Crowd”, **Journal of Business Venturing**, Vol.29(5), 2014, ss.585-609.
- Belleflamme, Paul/Lambert, Thomas/Schwienbacher, Armin : “Individual Crowdfunding Practices”, **Venture Capital**, Vol.15(4), 2013, ss.313-333, (Belleflamme/Lambert/Schwienbacher, Individual).
- Belleflamme, Paul/Omrani, Nessrine/Peitz, Martin : “The Economics of Crowdfunding Platforms”, **Information Economics and Policy**, Vol.33, 2015, ss.11-28.
- Better Regulation Commission : “Risk, Responsibility and Regulation – Whose risk is it anyway?”, BRC Report, London, 2006, (BRC, Risk, Responsibility and Regulation).
- Better Regulation Executive : “The Nine Statement of New Regulation”, BIS/14/P96B, Department for Business, Innovation & Skills, London, 2014, (BRE, The Nine Statement of New Regulation).
- Better Regulation Task Force : “Regulation – Less is More: Reducing Burdens, Improving Outcomes”, BRTF Report, London, 2005, (BRTF, Regulation - Less is More).
- Better Regulation Task Force : “The Five Principles of Good Regulation”, BRTF Report, London, 2003, (BRTF, The Five Principles of Good Regulation).
- Better Regulation Task Force : “Better Regulation: From Design to Delivery”, Annual Report, BRTF, London, 2005, (BRTF, From Design to Delivery).
- Better Regulation Task Force : “Routes to Better Regulation – A guide to alternatives to classic regulation”, BRTF Report, London, 2005, (BRTF, Routes to Better Regulation).

- Black, Julia/Jacobzone, Stephane : "Tools for Regulatory Quality and Financial Sector Regulation: A Cross-Country Perspective", **OECD Working Papers on Public Governance No. 16**, OECD Publishing, 2009.
- Blaseg, Daniel/
Cumming, Douglas/
Koetter, Michael : "Equity Crowdfunding: High-Quality or Low-Quality Entrepreneurs?", **Entrepreneurship Theory and Practice**. 45(3), 2021, ss.505-530.
- Boyer, Robert : "Introduction", **Régulation Theory: The State of the Art**, Routledge, London, 2002, ss.1-10.
- Bozkurt, Tamer : **Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Sınırlandırılması (Bağlam)**, On İki Levha, 2016.
- Bradford, Steven C. : "Crowdfunding and the Federal Securities Laws", **Columbia Business Law Review**, Vol.2012(1), 2012, ss.1-150, (Bradford, Crowdfunding and the Federal Securities Laws)
- Bradford, Steven C. : "Online Arbitration As A Remedy For Crowdfunding Fraud", **Florida State University Law Review**, Vol.45, 2018, ss.1170-1214, (Bradford, Online Arbitration).
- Brummer, Chris : "Disruptive Technology and Securities Regulation", **Fordham Law Review**, Vol.84, 2015, ss.977-1052.
- Brunetti, Federico : "Web 2.0 as Platform for the Development of Crowdfunding", **Crowdfunding for SMEs, A European Perspective**, Ed. Roberto Bottiglia, Flavio Pichler, Palgrave Macmillan, 2016, ss.45-60.
- CAMAC : "Crowd Sourced Equity Funding", Discussion Paper, Sydney, 2013, (CAMAC, Discussion Paper).
- Cankat, Rifat : **Anonim Ortaklıklar Hukukunda İlişkili Taraf İşlemleri**, On İki Levha, 2022.
- Capizzi,
Vincenzo/Carluccio,
Emanuele Maria : "Competitive Frontiers in Equity Crowdfunding: The Role of Venture Capitalists and Business Angels in the Early-Stage Financing Industry", **Crowdfunding for SMEs, A European Perspective**, Ed. Roberto Bottiglia, Flavio Pichler, Palgrave Macmillan, 2016, ss.117-158.
- Carvajal, Ana/Elliott,
Jennifer. : "The Challenge of Enforcement in Securities Markets: Mission Impossible?", **IMF Working Paper**, WP/09/168, 2009.
- Baid,
Chandresh/Allison,
Thomas H. : "How Crowdfunding Deals Get Done: Signalling, Communication and Social Capital Perspectives", **Handbook of Research on Crowdfunding**, Edward Elgar Publishing, 2019, ss.191-225.

- Cumming, Douglas J./Johan, Sofia A. : **Crowdfunding – Fundamental Cases, Facts, and Insights**, Elsevier Academic Press, 2020.
- De Buysere, Kristof/Gajda, Oliver/Kleverlaan, Ronald/Marom, Dan : **A Framework for European Crowdfunding**, European Crowdfunding Network, 2012.
- Dellarocas, Chrysanthos N., : “Designing Reputation Systems for the Social Web”, Boston U. School of Management Research Paper No. 2010-18, <https://ssrn.com/abstract=1624697> (erişim tarihi: 06.05.2023).
- Demir, Abdullah : “Mantıkta Tanım ve Hukuk Açısından Önemi”, **Prof. Dr. Cevdet Yavuz’a Armağan, MÜHF-HAD**, C.22, 2016, ss.3219-3230.
- Department for Business, Energy & Industrial Strategy : **Better Regulation Framework – Interim Guidance**, Department for Business, Energy & Industrial Strategy. London, 2020, (**Department for Business, Energy & Industrial Strategy**, Interim Guidance).
- Department for Business, Energy & Industrial Strategy : Better Regulation: Government’s annual report 2018-19, HC 80, Department for Business, Energy & Industrial Strategy, London, 2020.
- Dorff, Michael B. : “The Siren Call of Equity Crowdfunding”, **Journal of Corporation Law**, Vol.39, 2014, ss.493-523.
- Duarte, Jefferson/Siegel, Stephan/Young, Lance : “Trust and Credit: The Role of Appearance in peer-to-peer lending”, **Review of Financial Studies**, Vol.25(8), 2012, ss.2455-2484.
- Duran, Arif : **Örtülü Kazanç Aktarımı Yasası (SerPK m.21)**, On İki Levha, İstanbul, 2021.
- Dushnitsky, Gary/Zunino, Diego : “The Role of Crowdfunding in Entrepreneurial Finance”, **Handbook of Research on Crowdfunding**, Edward Elgar Publishing, 2019, ss.46-92.
- EBA : Opinion of the European Banking Authority on Lending-Based Crowdfunding, European Banking Authority, EBA/OP/2015/03, 2015, (**EBA**, Opinion).
- Eren, Fikret : **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Yetkin, Ankara, 2014.
- ESMA : Investment Based Crowdfunding (ESMA/2014/1560), Advice, 2014, (**ESMA**, Advice).
- ESMA : Questions and Answers on the European Crowdfunding Services Providers For Business Regulation (ESMA35-42-1088), 2021, (**ESMA**, Q&A).

- European Commission : “Unleashing the potential of Crowdfunding in the European Union”, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Brussels, 2014, (EC, Unleashing the potential of Crowdfunding in the European Union).
- European Commission : Interinstitutional Agreement between the European Parliament, the Council of the European Union and the European Commission on Better Law-Making, Official Journal L 123/1, 13.04.2016.
- European Commission : European Governance, A White Paper, COM 2001 428 Final, 25.07.2001, (EC, White Paper).
- European Commission : Communication from the Commission on Impact Assessment, COM 2002 276, 2002, (EC, Impact Assessment).
- European Commission : “Better Regulation Guidelines”, SWD 2017 350 Final, Commission Staff Working Document, Brussels, 2017, (EC, Better Regulation Guidelines).
- European Commission : Communication From The Commission, Towards a reinforced culture of consultation and dialogue - General principles and minimum standards for consultation of interested parties by the Commission, COM 2002 704, Final, 2002, (EC, Consultation).
- European Commission : “Better Regulation for Growth and Jobs in the European Union”, Communication from the Commission to the Council and the European Parliament, COM (2005) 97, 16 March 2005.
- European Commission : “Smart Regulation in the European Union”, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and The European Economic and Social Committee and The Committee of The Regions, COM (2010), 543 Final, 08.10.2010, (EC, Smart Regulation in the EU).
- European Commission : “Better regulation for better results - An EU agenda”, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and The European Economic and Social Committee and The Committee of The Regions, COM(2015) 215 Final, 2015, (EC, Better Regulation Agenda).
- European Commission : “Better Regulation Toolbox”, November 2021 Edition, European Commission, 2021, (EC, Better Regulation Toolbox).

- European Commission : “Better Regulation Guidelines”, November 2021, SWD (2021) 305 Final, European Commission, 2021, (EC, Better Regulation Guidelines).
- FCA : Consultation Paper, The FCA’s regulatory approach to crowdfunding and similar activities CP13/13, FCA, 2013, (FCA, Consultation Paper).
- FCA : Policy Statement, The FCA’s regulatory approach to crowdfunding over the internet, and the promotion of non-readily realisable securities by other media PS14/4, FCA, 2014, (FCA, Policy Statement).
- FCA : Regulatory Sandbox, Report, FCA, 2015.
- Fleckner, Andreas Martin : “Regulating Trading Practices”, **The Oxford Handbook of Financial Regulation**, Oxford University Press, 2015, ss.596-630.
- Fox, Merritt B. : “Regulating Public Offerings of Truly New Securities: First Principles”, **Duke Law Journal**, Vol.66, 2016, ss.673-727.
- Freedman, David M./Nutting, Matthew R. : **Equity Crowdfunding for Investors**, Wiley Finance Series, 2015.
- FSB/IMF/BIS : Guidance to assess the Systemic Importance of Financial Institutions, Markets and Instruments: Initial Considerations and Background paper, Report to G-20 Finance Ministers and Governors, FSB, IMF, BIS, 2009.
- Gerrit, Ahlers/Cumming, Douglas/Günther, Christina/ Schweizer, Denis : “Signaling in Equity Crowdfunding”, **Entrepreneurship Theory and Practice**, Vol.39, 2015, ss.955-980.
- Goshen, Zohar/Parchomovsky, Gideon : “The Essential Role of Securities Regulation”, **Duke Law Journal**, Vol.55(4), 2006, ss.711-782.
- Gözler, Kemal : **İdare Hukuku Cilt I**, 3.Bs., Ekin, Bursa, 2019.
- Gullifer, Lousie/Payne, Jennifer : **Corporate Finance Law: Principles and Policy**, Hart Publishing, Oregon, 2015.
- Gümüş, Alper : **Borçlar Hukuku Özel Hükümler Cilt I**, 3.Bs., Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013, (Gümüş, Cilt I).
- Gümüş, Alper : **Borçlar Hukuku Özel Hükümler Cilt II**, 3.Bs., Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013, (Gümüş, Cilt II).
- Günel, Vural/Okat, Yalçın Özge : **Piyasası Hukukunun Esasları**, On İki Levha, İstanbul, 2021.

- Gunningham, Neil : “Enforcement and Compliance Strategies”, **The Oxford Handbook of Regulation**, Oxford University Press, 2010, ss.120-145.
- Hacıömeroğlu, Abdülhamid Oğuzhan : “Paya Dayalı Kitle Fonlamasında Kamuyu Aydınlatma”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, C.8(15), ss.273-307.
- Hagiu, Andrei/Wright, Julian : “Multi-Sided Platforms”. **International Journal of Industrial Organization**, Vol.43, 2015, ss.162-174.
- Hainz, Christa : “Fraudulent Behavior by Entrepreneurs and Borrowers”, **The Economics of Crowdfunding – Startups, Portals, and Investor Behavior**, Palgrave Macmillan, 2018, ss.79-99.
- Hampton, Philip : “Reduction in Administrative Burdens: Effective Inspection and Enforcement”, Report, HM Treasury, London, 2005.
- Hayek, Friedrich : “The Use of Knowledge in Society”, **American Economic Review**, Vol.35, 1945, ss.519-530.
- Hazen, Thomas Lee : “Crowdfunding or Fraudfunding? Social Networks and the Securities Laws-Why the Specially Tailored Exemption Must Be Conditioned on Meaningful Disclosure”. **North Carolina Law Review**, Vol.90, 2012, ss.1735-1770.
- Hızır, Serdar : **Halka Açık Ortaklık Statüsünün Sona Ermesi**, On İki Levha, Ankara, 2019, (Hızır, Halka Açık Ortaklık).
- Hızır, Serdar : “Anonim Şirkette Pay Sahibinin Şirkete Borçlanma Yasağını Düzenleyen TTK M. 358 Üzerine Bazı Değerlendirmeler”, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C.29, 2013, ss.227-228, (Hızır, Borçlanma Yasası).
- HM Government : “One-in, one-out: Statement of New Regulation”, URN 11/P96A, HM Government, London, 2011, (HM Government, One-in, one-out).
- HM Government : “Reforming the Framework for Better Regulation”, Summary of Responses to the Consultation, London, 2022, (HM Government, Summary of Responses).
- Hornuf, Lars/Schmitt, Matthias/Stenzhorn, Eliza : “Equity crowdfunding in Germany and the United Kingdom: Follow-up funding and firm failure”. **Corp Govern Int Rev**. Vol.26, 2018, ss.331– 354.
- ICSA : Principles for Better Regulation, ICSA, 2006.
- İhtiyar, Mustafa : **Sermaye Piyasası Hukukunda Kamuyu Aydınlatma İlkesi**, Beta, İstanbul, 2006.

- IOSCO : Fit and Proper Assessment – Best Practice Final Report, Emerging Markets Committee of the International Organization of Securities Commission, 2009, (**IOSCO**, Fit and Proper Assessment).
- IOSCO : Objectives and Principles of Securities Regulation, 2017, (**IOSCO**, Principles).
- IOSCO : Methodology for Assessing Implementation of the IOSCO Objectives and Principles of Securities Regulation, 2017, (**IOSCO**, Methodology).
- IOSCO : “Mitigating Systemic Risk – A Role for Securities Regulators”, Discussion Paper, Technical Committee of the International Organization of Securities Commissions, 2011, (**IOSCO**, Mitigating Systemic Risk).
- IOSCO : Fact Sheet, International Organization of Securities Commissions, 2021, (**IOSCO**, Fact Sheet).
- İşiner, Nisa : **Sermaye Piyasası Hukukunda Paya Dayalı Kitle Fonlaması**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2021.
- İslamoğlu, Gülşah : **Sermaye Piyasası Hukukunda İzahname Sorumluluğu**, Seçkin, Ankara, 2019.
- Jenik, Ivo/Lyman, Timothy/Nava, Alessandro : “Crowdfunding and Financial Inclusion”, **CGAP Working Paper**, 2017.
- Karakaş, Tülay : **Portföy Yönetimi Sözleşmesi**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2000.
- Kaya, Mustafa İsmail/Gözübüyük, Barış : “Kitle Fonlamasının Teknoloji Alanında Yenilik Getiren Fikirlerin Finansmanında Rolü ve Kitle Fonlaması Sisteminde Yatırımcıların Korunmasının Önemi”, **Hacettepe HFD**, C.12(2), 2022, ss.1081-1127.
- Kendigelen, Abuzer : **Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler**, 3.Bs, On İki Levha, İstanbul, 2016
- Kirby, Eleanor/Worner, Shane : “Crowd-funding: An Infant Industry Growing Fast”, **Staff Working Paper of the IOSCO Research Department**, (SWP3/2014).
- Kırca, İsmail/Şehirali Çelik, Feyzan H./Manavgat, Çağlar : **Anonim Şirketler Hukuku Cilt 1**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2013.
- Konuralp, Ayşen Çilenti : **Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme**, On İki Levha, İstanbul, 2020.

- Koop, Christel/Lodge, Martin C. : "What is Regulation? An Interdisciplinary Concept Analysis", **Regulation & Governance**, C.11, 2015, ss.95-108.
- Korkmaz, Özgecan : **Amerikan Hukuku İle Karşılaştırmalı Paya Dayalı Kitle Fonlaması**, On İki Levha, İstanbul, 2020.
- Kraakman, Reinier/Enriques, Luca/Hertig, Gerard/Kanda, Hideki/Ringe, Wolf-Georg/ Armour, John/Davies, Paul/Hansmann, Henry B./Pargendler, Mariana/ Hopt, Klaus J. : **The Anatomy of Corporate Law**, 3.Bs, Oxford University Press, Oxford, 2017.
- Kubilay, Huriye : "Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Ücretlerinin Belirlenmesi", **Ticaret Hukuku ve Yarıtmay Kararları Sempozyumu**, 2012, ss.11-64.
- Küçükgüngör, Aslı : **Sermaye Piyasası Hukukunda Erken Aşama Girişimlerin Paya Dayalı Kitle Fonlaması Yoluyla Finansmanı**, Yetkin, Ankara, 2020.
- Leboeuf, Gael/Schwienbacher, Armin : "Crowdfunding As a New Financing Tool", **The Economics of Crowdfunding, Startups, Portals, and Investor Behavior**, Ed. Douglas Cumming, Lars Hornuf, Palgrave Macmillan, 2008, ss.11-24.
- Lin, Yan/Boh, Wai/Goh, Kim : "How Different are Crowdfunders? Examining Archetypes of Crowdfunders and Their Choice of Project", **Journal of the Association for Information Science and Technology**, C.71, 2020, ss.1357-1370.
- Macneil, Iain : "Enforcement and Sanctioning", **The Oxford Handbook of Financial Regulation**, Oxford University Press, 2015, ss.280-306.
- Manavgat, Çağlar : "Türk Ticaret Kanunu'nun Halka Arz Kavramına Yaklaşımı", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C.18(2), 2012, ss.401-410 (**Manavgat**, Halka Arz Kavramı).
- Manavgat, Çağlar : "Halka Açık Anonim Ortaklık Tanımı Bakımından Kitle Fonlaması" **Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan**, On İki Levha, İstanbul, 2019, ss.765-786, (**Manavgat**, Kitle Fonlaması).
- Manavgat, Çağlar : **Hukuki Bakımdan Halka Açık Anonim Ortaklıklar ve Halka Arz**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2016, (**Manavgat**, Halka Açık Anonim Ortaklıklar).

- Mandelkern Group on Better Regulation : Final Report, Mandelkern Group on Better Regulation, 2001, (**Mandelkern Raporu**).
- Marchant, Gary E. : “The Growing Gap Between Emerging Technologies and the Law”, **The Growing Gap Between Emerging Technologies and Legal-Ethical Oversight**, Springer, 2011, ss.19-35.
- Memiş, Tekin/Turan, Gökçen : **Sermaye Piyasası Hukuku**, Seçkin, Ankara, 2020.
- Meral, Nevin : **Sermaye Piyasasında Kamuyu Aydınlatma Belgelerinden Doğan Hukuki Sorumluluk**, On iki Levha, İstanbul, 2021.
- Mollick, Ethan : “The Dynamics of Crowdfunding: An Exploratory Study”, **Journal of Business Venturing**, Vol.29, 2014, ss.1-16.
- Moloney, Niamh : “Financial Services and Markets”, **The Oxford Handbook of Regulation**, Oxford University Press, 2010, ss.437-461, (**Moloney**, Financial Services)
- Moloney, Niamh : “Regulating The Retail Markets”, **The Oxford Handbook of Financial Regulation**, Oxford University Press, 2015, ss.737-768, (**Moloney**, Retail Markets).
- Moroğlu, Erdoğan : **Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı**, On İki Levha, İstanbul, 2018.
- Mülazımoğlu, Mehmet : **Anonim Şirketler Hukukunda Sermayenin Korunması İlkesi**, On İki Levha, İstanbul, 2020.
- Nehme, Marina : “The Rise of Crowd Equity Funding: Where to now?”, **International Journal of Law in Context**, Vol.13(3), 2017, ss.253-276, (**Nehme**, The Rise of Crowd Equity Funding).
- Nehme, Marina : “Regulating Crowd Equity Funding - the Why and the How”, **Journal of Law and Society**, Vol:45(1), 2018, ss.116-135, (**Nehme**, Regulating Crowd Equity Funding).
- Nilsson, Gül Okutan : **Sermaye Piyasası Hukukunda Birleşme Amaçlı Ortaklık**, On İki Levha, İstanbul, 2016.
- OECD : Guiding Principles for Regulatory Governance and Performance, Paris, 2005, (**OECD**, Regulatory Governance and Performance).
- OECD : Policy Framework for Effective and Efficient Financial Regulation, OECD Recommendation and Principles, 2009, (**OECD**, Recommendation and Principles).

- OECD : Policy Framework for Effective and Efficient Financial Regulation, General Guidance and High-Level Checklist, 2010, (OECD, General Guidance).
- OECD : Recommendation of the Council for Agile Regulatory Governance to Harness Innovation, OECD/LEGAL/0464, 2021, (OECD, Agile Regulatory Governance).
- OECD : Regulatory effectiveness in the era of digitalization, 2019, (OECD, Regulatory effectiveness in the era of digitalization).
- OECD : “Reviewing the Stock of Regulation”, OECD Best Practice Principles for Regulatory Policy, OECD Publishing, Paris, 2020, (OECD, Reviewing the Stock of Regulation).
- OECD : “Regulatory Enforcement and Inspections”, OECD Best Practice Principles for Regulatory Policy, OECD Publishing, Paris, 2014, (OECD, Regulatory Enforcement and Inspections).
- OECD : “Shaping the Future of Regulators: The Impact of Emerging Technologies on Economic Regulators”, The Governance of Regulators, OECD Publishing, Paris, 2020, (OECD, Shaping the Future of Regulators).
- OECD : Recommendation of the Council on Regulatory Policy and Governance, OECD Publishing, Paris, 2012, (OECD, Recommendation of the Council on Regulatory Policy and Governance).
- OECD : Recommendation of the Council on Open Government, OECD/LEGAL/0438, 2012, (OECD, Open Government).
- OECD : Recommendation of the Council on Improving the Quality of Government Regulation, OECD/LEGAL/0278, 1995, (OECD, Improving the Quality of Government Regulation).
- Önder, Murat : “Mevzuat Yapımında Düzenleyici Etki Analizi ve Uygulama Sorunları”, **Türk İdare Dergisi**, C.485, 2017, ss.771-810.
- Özdemir, Ceyda : **Kitle Fonlaması: Paya Dayalı Modelde Başarı Faktörleri**, Nobel, Ankara, 2020.
- Özer, Selçuk : **Mevduat Rehni**, Der Yayınları, 2016 (S. Özer, Mevduat Rehni)
- Özer, Şeref : **Sermaye Piyasası Kanununa Göre Kitle Fonlaması (Crowdfunding)**, Seçkin, Ankara, 2022.

- Palta, Nihan : “Türk ve İsviçre Anonim Şirketler Hukukunda Organ Kavramı”, **Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.12(1), 2022, ss.357-391.
- Parsont, Jason W. : “Crowdfunding: The Real and The Illusory Exemption”, **Harvard Business Law Review**, Vol.2014/4, 2014, ss.281-343.
- Paslı, Ali/Sönmez, Numan S. : “Crowdfunding in Turkish and European Union Law”, **EU Financial Regulation and Markets: Beyond Fragmentation and Differentiation**, University of Zagreb, 2020, ss.178-191.
- Pehlivanoglu, Murat Can : “Kitle Fonlaması Platformunun Bilgi Formundan Sorumluluğu”, **İzmir Barosu Dergisi**, C.85(2), İzmir, 2020 ss.199-233, (Pehlivanoglu, Bilgi Formu).
- Pehlivanoglu, Murat Can : “Paya Dayalı Kitle Fonlamasında Fon Kullanımının Denetimi Üzerine Bir Değerlendirme”, **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.7(1), İstanbul, 2020, ss.273-296, (Pehlivanoglu, Fon Kullanımı).
- Pehlivanoglu, Murat Can : “Paya (Ortaklığa) Dayalı Kitle Fonlaması ve Limited Şirketler”, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.2, İstanbul, 2020, ss.1321- 1344, (Pehlivanoglu, Limited Şirketler).
- Pichler, Flavio/Tezza, Ilaria : “Crowdfunding as a New Phenomenon: Origins, Features and Literature Review”, **Crowdfunding for SMEs, A European Perspective**, Ed. Roberto Bottiglia, Flavio Pichler, Palgrave Macmillan, 2016, ss.5-43.
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin : **Ortaklıklar Hukuku I**, Güncellenmiş Yeniden Yazılmış 14.Bs, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, (Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Cilt I).
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin : **Ortaklıklar Hukuku II**, Güncellenmiş Yeniden Yazılmış 14.Bs, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, (Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Cilt II).
- Pulaşlı, Hasan : **Şirketler Hukuku Şerhi Cilt I**, 4.Bs, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Pulaşlı, Hasan : **Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II**, 4.Bs, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Pulaşlı, Hasan : **Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III**, 4.Bs, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Pulaşlı, Hasan : **Şarta Bağlı İşlemler ve Hukuki Sonuçları**, Radioğlu Matbaası, Ankara, 1989 (Pulaşlı, Şart).

- Reichenbach, Felix/Walther, Martin : “Signals in equity-based crowdfunding and risk of failure,” **Financial Innovation, Southwestern University of Finance and Economics**, vol.7(1), 2021, ss.1-30.
- Renda, Andrea/Schrefler, Lorna/Luchetta, Giacomo/Zavatta, Roberto : “Assessing the Costs and Benefits of Regulation”, Final Report, Study for the European Commission, Secretariat General, Brussels, 2013.
- Salomon, Victoriya : “Evolving Crowdfunding Models”, **Handbook of Research on Crowdfunding**, Edward Elgar Publishing, 2019, ss.357-379.
- Schwartz, Andrew A. : “The Digital Shareholder”, **Minnesota Law Review**, Vol.100, 2015, ss.610-685.
- SEC : Crowdfunding, CFR Parts 200, 227, 232, 239, 240, 249, 269, and 274, Release Nos. 33-9974; 34-76324; File No. S7-09-13, RIN 3235-AL37, Final Rule, 2015, (**SEC**, Final Rule).
- SEC : Crowdfunding, Parts 200, 227, 232, 239, 240 and 249, Release Nos. 33-9470; 34-70741; File No. S7-09-13, RIN 3235-AL37, Proposed Rules, 2013, (**SEC**, Proposed Rules).
- SEC : Facilitating Capital Formation and Expanding Investment Opportunities by Improving Access to Capital in Private Markets, 17 CFR Parts 227, 229, 230, 239, 240, 249, 270, and 274, Final Rule, 2021, (**SEC**, 2021 Amendment).
- SEC : Regulation Crowdfunding Report 2019, Report to the U.S. Securities and Exchange Commission, 2019, (**SEC**, 2019 Report).
- Şen, Canberk : **Hukuki Yönleri ile Paya Dayalı Kitle Fonlaması**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2022.
- Sever, Çiğdem D. : “Türkiye’de Düzenleyici Kurumların Yapısı, İşlevi ve Dönüşümü”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.64, 2015, ss.195-236.
- Signori, Andrea/Vismara, Silvio : “Does success bring success? The post-offering lives of equity-crowdfunded firms”, **Journal of Corporate Finance**, Vol.50, 2018, ss.575-591.
- Sirmen, Lale : **Türk Özel Hukukunda Şart**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1992.

- Solak, Ekrem : “Türk ve Amerikan Kitle Fonlaması Düzenlemelerindeki Yatırımcının Korunması ile Kitle Fonlama Maliyetinin Düşürülmesi Amaçları Arasındaki Dengenin İncelenmesi”. **Prof. Dr. Haluk Burcuoğlu’na Armağan**, C.II, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2020, ss.1651-1702.
- Solove, Daniel J. : **The Future of Reputation: Gossip, Rumor, and Privacy on the Internet**, Yale University Press, 2007.
- Somer, Mehmet : **Sermaye Piyasası Kanunu Hükümlerinin Türk Ticaret Kanununun Tedrici Kuruluş Sistemi Üzerinde Etkileri**, Vedat, İstanbul, 1990.
- Störmer, Eckhard/Bontoux, Laurent/Krzysztofowicz, Maciej/Florescu, Elisabeta/ Bock, Anne-Katrin/Scapolo, Fabiana : “Foresight – Using Science and Evidence to Anticipate and Shape the Future”, **Science for Policy Handbook**, Elsevier, 2020, ss.128-142.
- Surowiecki, James : **The Wisdom of Crowds**, Anchor Books, New York, 2005.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı : **Düzenleyici Etki Analizi Rehberi**, T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2023, (**Cumhurbaşkanlığı DEA Rehberi**).
- T.C. Kalkınma Bakanlığı : **On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) Finansal Hizmetlerin Geliştirilmesi Özel İhtisas Komisyonu Raporu**, 2018, T.C. Kalkınma Bakanlığı, Ankara.
- Tekinalp, Ünal : **Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku**, Güncellenmiş 5.Bs, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020.
- Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin : **Sermaye Piyasası Hukukunun Temel İlkeleri ve Gerekçeli Sermaye Piyasası Kanunu**, Açıklamalı Genişletilmiş İkinci Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2018, (**Tekinalp/Çamoğlu**, Sermaye Piyasası Hukuku)
- Tekinsoy, Ayhan M. : “Bağımsız İdari Otoriteler ve Regülasyon Anlayışı – Tartışmalar, Sorunlar”, **Ankara Barosu Dergisi**, C.65, 2007, ss.119-134.
- Tenca, Francesca/Franzoni, Chiara : “Crowdfunding: risk, fraud and regulation”, **Handbook of Research on Crowdfunding**, Edward Elgar Publishing, 2019, ss.323-355.
- Turan, Gökçen : “Türk Hukukunda İzahnameden Doğan Hukuki Sorumluluğun Esasları”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.XX, 2016, ss.191-231.

- TÜSİAD : “Kitle Fonlaması Hakkında Sermaye Piyasası Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’na İlişkin Türk Sanayicileri ve İşinsanları Derneği Görüşü”, TS/EKO/2017-04, <https://www.tusiad.org/tr/component/k2/item/9744-sermaye-piyasaları-c-g-go-ru-s-u-6362-sayıli-sermaye-piyasasi-kanununda-deg-is-iklik-yapilmasina-dair-kanun-tasarisi-kitle-fonlamasi>, (erişim tarihi:18.04.2023), (**TÜSİAD Görüşü**).
- Ural, Ahmet Emin : **Türk, ABD ve AB Hukuku Düzenlemeleri Çerçevesinde Kitle Fonlaması**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2022.
- Uzunallı, Sevilay : **Anonim Şirkette İşletme Konusu**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- Vismara, Silvio : “Information Cascades Among Investors in Equity Crowdfunding”, **Entrepreneurship Theory and Finance**, Vol.42, 2018, ss.467-497, (**Vismara, Information Cascades**).
- Vismara, Silvio : “Equity Retention and Social Network Theory in Equity Crowdfunding”, **Small Business Economics**, Vol.46, 2016, ss.579-590, (**Vismara, Equity Retention**).
- Vismara, Silvio : “Signaling to Overcome Inefficiencies in Crowdfunding Markets”, **The Economics of Crowdfunding – Startups, Portals, and Investor Behavior**, Palgrave Macmillan, 2018, ss.29-55, (**Vismara, Signaling**).
- Vismara, Silvio/Benaroio, Davide/Carne, Federica : “Gender in entrepreneurial finance: matching investors and entrepreneurs in equity crowdfunding”, **Gender and Entrepreneurial Activity**, Ed. Albert Link, Edward Elgar, 2017, ss.271-288.
- Vulkan, Nir/Astebro, Thomas/Sierra, Manuel Fernandez : “Equity Crowdfunding: A New Phenomena”, **Journal of Business Venturing Insights**, C.5, 2016, ss.37-49.
- Willbrand, David J./Kapil, Medha : “Blurred Lines: Crowdfunding, Venture, Capital, and the Capitalization of Start-ups”, **University of Cincinnati Law Review**, 505, 2014, ss. 505-514.
- Yanlı, Veliye : “Paya Dayalı Kitle Fonlaması Düzenlemesi”. **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C.36, 2020, ss.31-56.
- Yanlı, Veliye/Nilsson, Gül Okutan : Kaydileştirilmiş Paylar Bakımından Pay Defteri Gereklidir mi?”, **Prof. Dr. Sabih Arkan’a Armağan**, On İki Levha, İstanbul, 2019, ss.1327-1348.

- Yavuz, Cevdet : **Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, Beta, İstanbul, 2014.
- Yiğit, Yunus Salih : **“Çok Tarafli Dijital Pazarlarda İlgili Ürün Pazarının Tanımlanması”**, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri, No:223, 2022, Ankara.
- Yıldız, Burçak : **Sermaye Piyasası Hukukunda Genel Yatırım Tavsiyesi Sunma Faaliyeti ve Yatırım Danışmanlığı Faaliyet Kapsamında Yatırım Tavsiyeleri**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2015.
- Yıldız, Burçak : “Sermaye Piyasası Hukukunda Genel Yatırım Tavsiyesi Kavramı Hakkında (SPK M. 38.1.C)”, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C.30, 2014, ss.198-200, (Yıldız, Genel Yatırım Tavsiyesi Kavramı).
- Yıldız, Burçak : “TTK Tasarısı’nda Şirketlerin Ehliyeti ve Bu Bağlamda TTK m.137 Hükmündeki ‘Ultra Vires’ Sınırlamasının Yerindeğinin Değerlendirilmesi”, **AÜHFĐ**, C.55, 2006, s.321-353, (Yıldız, Ultra Vires).
- Yüce, Melek Bilgin : **Garanti Sözleşmesinin Bir Türü Olarak Üçüncü Kişinin Fiilini Taahhüt Sözleşmesi**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2007.
- Yüksel, H. Sinan : “Sermaye Piyasası Hukukunda Kitle Fonlamasına İlişkin Düzenlemelerin Değerlendirilmesi”, **Prof. Dr. Ali Necip Ortan’a Armağan**, Banka ve Finans Hukuku Dergisi, C.8, İstanbul, 2019, ss.1933-1960.
- Zhang, Juanjuan/Liu, Peng : “Rational Herding in Microloan Markets,” **Management Science**, Vol.58, 2012, ss.892-912.

İnternet Kaynakları

Andrew Griffiths, "Business Impact Target", 20 Haziran 2018 Tarihli Açıklama <https://questions-statements.parliament.uk/written-statements/detail/2018-06-20/HCWS776> (erişim tarihi:01.03.2021).

David Cromwell, Letter to SEC, <https://www.sec.gov/comments/s7-09-13/s70913-22.htm> (erişim tarihi:02.08.2020).

Egirişim, Bilgi Formu <https://invest.fonbulucu.com/kampanya/ERURRT#bilgi-formu> (erişim tarihi:27.01.2023).

Egirişim, Kitle Fonlama Kampanya Sayfası <https://invest.fonbulucu.com/kampanya/ERURRT> (erişim tarihi:21.01.2023)

European Commission, Knowledge Service, Competence Centre on Foresight, https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight_en (erişim tarihi:07.08.2022).

FCA, About us, Promoting Competition <https://www.fca.org.uk/about/promoting-competition> (erişim tarihi:12.09.2022).

FCA, Principles of Good Regulation <https://www.fca.org.uk/about/how-we-regulate/handbook/principles-good-regulation> (erişim tarihi:22.05.2023).

GlobalGiving, About Us, <https://www.globalgiving.org/aboutus/> (erişim tarihi:05.06.2022).

Gofundme, <https://www.gofundme.com/> (erişim tarihi:05.06.2022).

Gofundme, Pricing in United States, <https://www.gofundme.com/c/pricing> (erişim tarihi:05.06.2022).

Gogivecampus, <https://go.givecampus.com/about-us/> (erişim tarihi:05.06.2022).

Indiegogo, About us, <https://www.indiegogo.com/about/our-story> (erişim tarihi:05.06.2022).

Indiegogo, Entrepreneur-friendly pricing, <https://learn.indiegogo.com/pricing-and-fees/> (erişim tarihi:24.12.2020).

Kickstarter, <https://www.kickstarter.com/about?ref=global-footer> (erişim tarihi:05.06.2022).

Kiva, How Kiva Works, <https://www.kiva.org/about/how> (erişim tarihi:05.06.2022).

Lending Club, Does LendingClub Still Issue New Notes?, <https://help.lendingclub.com/hc/en-us/articles/360050574891-Important-Updates-to-the-LendingClub-Notes-Platform> (erişim tarihi:24.01.2021).

Networkdry, Kampanya Sayfası, <https://invest.fonbulucu.com/kampanya/NRB6DR#hakkinda> (erişim tarihi:01.04.2023).

Press Release, White House, Remarks by the President at JOBS Act Bill Signing, 05.04.2012. <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2012/04/05/remarks-president-jobs-act-bill-signing> (erişim tarihi:03.02.2022).

SEC, Emerging Growth Companies <https://www.sec.gov/smallbusiness/goingpublic/EGC> (erişim tarihi:09.04.2020).

SEC, What We Do <https://www.sec.gov/Article/whatwedo.html> (erişim tarihi:08.04.2020).

Shoffman, Marc, Why retail investor are still vital to P2P lending, <https://www.p2pfinancenews.co.uk/2020/04/28/why-retail-p2p-investors-are-still-vital/> (erişim tarihi:24.01.2021).

SPK, 03.10.2019 Tarihli Kitle Fonlaması Basın Duyurusu, <https://spk.gov.tr/duyurular/basin-duyurulari/2019> (erişim tarihi:30.05.2023).

SPK, Basın Duyuruları, 03.01.2019, <https://spk.gov.tr/duyurular/basin-duyurulari/2019/paya-dayali-kitle-fonlamasi-teblig-taslagi> (erişim tarihi:04.09.2022).

SPK, Bilgi formu <https://spk.gov.tr/sirketler/kitle-fonlama-platformlari/bilgi-formlari> (erişim tarihi:18.02.2023).

UK Government, Guidance Better regulation framework, <https://www.gov.uk/government/publications/better-regulation-framework> (erişim tarihi:01.06.2023).

WeFunder, Are there contracts I can send to my lawyer?, https://help.wefunder.com/spvs-custodians-founders/are-there-contracts-i-can-send-to-my-lawyer?from_search=120160972 (erişim tarihi: 02.06.2023).

WeFunder, SAFE Primer, https://wefunder-production.s3.amazonaws.com/static/SAFE_Primer.pdf (erişim tarihi:24.01.2022).

WeFunder, SPVs & More, <https://help.wefunder.com/#/investor/spvs-custodians> (erişim tarihi:24.11.2021).

WeFunder, Terms & Conditions <https://wefunder.com/terms#investor%20> <https://wefunder.com/terms#investor> (erişim tarihi: 02.11.2022).

Ahmet ER
Yargıtay
12. C.D. Başkanı

Ömür TOPAÇ
Yargıtay
12. C.D. Üyesi

Serap KAYGUSUZ
Yargıtay
12. C.D. Tetkik Hakimi

YARGITAY - DANIŞTAY - ANAYASA MAHKEMESİ
VE AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
KARARLARI IŞIĞINDA

TIBBİ MÜDAHALEDEN
KAYNAKLANAN
HUKUKİ CEZAI VE İDARİ
SORUMLULUK

Genişletilmiş ve Güncellenmiş

2. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Tıbbi Müdahaleden Kaynaklanan
Hukuki Cezai ve İdari Sorumluluk**
Ahmet Er - Ömür Topaç - Serap Kaygusuz

Hukuk Yayınları Dizisi – 2743

İkinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 705 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKÇA

- **Adli Tıp Kurumu** tarafından hazırlanan "'Türk Ceza Kanunu'nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi" kılavuzu, 2019.
- **Artuk/Gökçen**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 18. Baskı, 2019.
- **Battal Yılmaz**, Hekimin Hukuki Sorumluluğu, 4. Baskı 2020.
- **Battal Yılmaz**, Diş Hekiminin Hukuki Sorumluluğu, 2021.
- **Centel/Zafer/Çakmut**, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, 5. Baskı 2021.
- **Ejder Yılmaz**, Hukuk Sözlüğü, 5. Baskı 1996.
- **Elvan Keçelioğlu**, Taksirli Suçun Dogmatığı, Ankara 2015.
- **Gültezer Hatırnaz Erol**, Diş Hekimlerinin Hukuki Sorumluluğu ve Hasta Hakları.
- **Gültezer Hatırnaz Erol**, Özel Hastanelerin Hukuki Sorumluluğu ve Hasta Hakları.
- **Hakeri Hakan**, Tıp Hukuku, 16. Baskı 2019.
- **Hakan Hakeri**, Tıp Hukuku Genel Hükümler, 23. Baskı 2021.
- **Hakan Hakeri**, Tıp Ceza Hukuku, 2. Baskı 2022.
- **Hasan Tahsin Gökcan**, Tıbbi Müdahaleden Doğan Hukuki ve Cezai Sorumluluk, 4. Baskı 2022.
- **İlhan Üzülmez**, Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar, Ankara 2013.
- **İsmail Rüştü Cirit/Osman Atalay**, Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar Kasten Yaralama Suçları, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları 2020.
- **Mahmut Koca/İlhan Üzülmez**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 9. baskı.
- **Mahmut Koca/İlhan Üzülmez**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 5. baskı 2018
- **Mehmet Demir**, Hekim ve Hastane Yönünden Tıbbi Sorumluluk Hukuku, 2018.
- **Mevci Ergün**, Hekimlerin Sorumluluğu, Ankara 2022
- **Mustafa Artuç**, Türk Ceza Kanunu, 5. Baskı.
- **Mustafa Artuç**, Ceza Muhakemesi Kanunu, 2. Baskı.
- **Nejdet Şatır**, Hekimlerin Hukuki ve Cezai Sorumluluğu, 2. Baskı.
- **Serap Kaygusuz**, Taksirle Öldürme, Taksirle Yaralama, Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçları 3. Baskı 2022.

- **Serap Kaygusuz**, Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar, 2. Baskı, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları 2023.
- **Serkan Çınarlı/Munise Seray Göncü Döner/Kerim Azak**, Kamu Görevlilerine Rücu Davaları, 2. Baskı, 2022.
- **Serkan Çınarlı/Fidan Ermumcu/Orhan Meral/Kerim Azak**, Tıbbi Uygulamadan Doğan İdari Yargı (Tam Yargı) Davaları, 2. Baskı, 2021
- **TC. Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı** Türk Ceza Hukuku Mevzuatı Prof. Dr. Cumhur Şahin, Prof. Dr. İzzet Özgenç, birinci baskı Mart 2007.
- **TC Adalet Bakanlığı Adalet Dergisi**, Yıl: 147, Dönem: VI 2020/1 Sayı:64.
- **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Ocak 2023, Sayı: 53, Yıl:14
- **IV. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiri Kitapları** (Editörler: Hakan Hakeri-Cahid Doğan) Aristo Yayınevi 2021
- **IV. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiriler Kitabı** (Editörler: İbrahim Subaşı, Fulya İlçin Gönenç, Nur Zeliha Kaman)

YARARLANILAN İNTERNET SİTELERİ

- <https://www.saglik.gov.tr>
- www.resmigazete.gov.tr
- <https://tr.m.wikipedia.org/wiki/>
- turkdermatoloji.org.tr
- www.sozluk.adalet.gov.tr
- www.ttb.org.tr
- <https://www.sozluk.gov.tr>
- www.etikkurul.hacettepe.edu.tr
- <https://teletip.saglik.gov.tr>
- www.sbsgm.saglik.gov.tr
- www.ombudsman.gov.tr
- titck.gov.tr/mevzuat
- <https://www.anayasa.gov.tr/kararlar-bilgi-bankasi>
- <https://hudoc.echr.coe.int>

İbrahim KOÇER

**İDARİ YARGILAMA USULÜ HUKUKUNDA
YARGILAMANIN YENİLENMESİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İdari Yargılama Usulü Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi
İbrahim Koçer

Hukuk Yayınları Dizisi – 3716

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 707 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- ACUN, Barış.** İdari Yargılama Usulünde Yargılamanın Yenilenmesi Başvurusu. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 2020, Cilt 11, 1, s. 338-352.
- AKCAN, Recep ve KAYA, Cemil.** Medeni ve İdari Yargıda Hakimin Davaya Bakmaktan Yasaklılığı ve Reddi. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası.* 2010, Cilt 68, 1-2, s. 171-196.
- AKYILMAZ, Bahtiyar; SEZGİNER, Murat ve KAYA, Cemil.** *Türk İdari Yargılama Hukuku.* 1. Ankara: Savaş Yayınevi, 2019.
- AKYÜREK, Güçlü.** *Yargılamanın Yenilenmesi.* 1. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015.
- ALANGOYA, Yavuz; YILDIRIM, Kamil ve DEREN YILDIRIM, Nevhis.** *Medeni Usul Hukuku Esasları.* 6. İstanbul: Alkım Yayınevi, 2006.
- ALNIAK, İlhan.** Türk Alman Sistemleriyle Mukayeseli Olarak Fransız Ceza Usul Hukukunda İadei Muhakeme. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası.* 1970, Cilt 36, 1-4, s. 233-288.
- ANSAY, Sabri Şakir.** *Hukuk Yargılama Usûlleri.* 7. Ankara: Güzel Sanatlar Matbaası, 1960.
- ARSLAN, Ramazan.** *Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi.* Ankara: Turhan Kitabevi, 1977.
- ATALI, Murat.** Karar ve Hüküm. [kitap yaz.] Hakan PEKCANİTEZ. *Pekcanitez Usul.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, Cilt 3, s. 1967-2087.
- BİLİR, Faruk.** Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Yargılamanın Yenilenmesi. *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 2006, Cilt 1, 2, s. 3-29.
- . Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Yapısı ve 14 Nolu Protokol. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 2006, Cilt 55, 1, s. 135-156.

- BLOOMEYER, Arvved.** Kesin Hüküm Tesiri ve Sınırları. [dü.] İrfan YAZMAN. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 1968, Cilt 25, 3, s. 225-238.
- BOZ, Selman Sacit ve diğerleri.** *Türk İdari Yargılama Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi*. 1. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- CANDAN, Turgut.** *Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu*. 4. Ankara: Adalet Yayınevi, 2011.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan.** *İdari Yargıda Kanun Yolları (Kararlara Karşı Başvuru Yolları)*. 2. Ankara: Asil Yayın Dağıtım, 2008.
- . İdari Yargıda Kesin Hüküm. *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 1999, Cilt 3, 1, s. 123-141.
- . İdari Yargıda Yargılamanın Yenilenmesi Sebepleri ve Sınırlılığı. *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 2002, Cilt 6, 1-4, s. 61-76.
- ÇULHA, Cem.** *Türk İdari Yargılama Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi Müessesesi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Antalya: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- DOMANİÇ, Hayri.** *Hukukta Kazıyyei Muhkeme ve Nisbi Kuvveti*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1964.
- ERDEM, Mustafa Ruhan ve KORKMAZ, Ömer.** Yargılamanın Yenilenmesi Nedeni Olarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin İhlali. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2003, Cilt 5, 2, s. 182-212.
- ERDOĞMUŞ, Talha.** İdari Yargılama Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi Sebebi Olarak Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuru Kararları. *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 2020, Cilt 8, 1-2, s. 39-64.
- EREM, Faruk.** *Ceza Usulü Hukuku*. 4. Ankara: Sevinç Matbaası, 1973.
- . Ceza Usulünde Kesin Hüküm. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 1963, Cilt 20, 1, s. 37-52.
- . Muhakemenin Yenilenmesi Hakkında Genel Bilgiler. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 1962, Cilt 19, 1, s. 3-48.

- EROĞLU, Hamza.** *İdare Hukuku Dersleri.* Ankara: Sevinç Matbaası, 1972.
- GEMALMAZ, Mehmet Semih.** *Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş.* 6. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2007.
- GÖLCÜKLÜ, Feyyaz.** Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde Adil Yargılama. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi.* 1994, Cilt 49, 1, s. 199-234.
- GÖZLER, Kemal.** *İdare Hukuku.* Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım, 2019. Cilt 1-2.
- . Res İudicata'nın Türkçesi Üzerine. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 2007, Cilt 56, 2, s. 45-61.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref ve TAN, Turgut.** *İdare Hukuku; Genel Esaslar.* 10. Ankara: Turhan Kitabevi, 2014. Cilt 1.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref ve TAN, Turgut.** *İdare Hukuku; İdari Yargılama Hukuku.* 7. Ankara: Turhan Kitabevi, 2014. Cilt 2.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref; GÖLCÜKLÜ, Feyyaz ve SAYGILI, Abdurrahman.** *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması - Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İnceleme ve Yargılama Yöntemi.* 12. Ankara: Turhan Kitabevi, 2019.
- GÜNDAY, Metin.** *İdari Yargılama Hukuku.* 2. Ankara: Turhan Kitabevi, 2022.
- HIZLI, Mine.** İdari Yargılama Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.* İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- İNCEOĞLU, Sibel.** *İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılanma Hakkı - Kamu ve Özel Hukuk Alanlarında Ortak Yargısal Hak ve İlkeler.* 4. İstanbul: Beta Basım Yayım, 2013.
- İŞIKLAR, Celal.** İdari Yargıda Derdestlik. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 2012, Cilt 16, 1, s. 63-106.
- KANADOĞLU, Osman Korkut.** *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru.* 1. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- KAPLAN, Gürsel.** *Fransız İdari Yargılama Hukukunda Kararlara Karşı Başvuru Yolları.* 1. Bursa: Ekin Yayınevi, 2016.

- KAŞIKÇI, Mahmut.** *Vergi Yargılaması Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi*. 1. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2017.
- KAYA, Cemil.** İdari Yargılama Usulünde Davanın Taraflarında Değişme. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 2004, Cilt 12, 1-2, s. 143-166.
- KURU, Baki.** *Hukuk Muhakemeleri Usulü*. İstanbul: Demir - Demir Yayıncılık, 2001. Cilt V.
- KURU, Baki; ARSLAN, Ramazan ve YILMAZ, Ejder.** *Medeni Usul Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2011.
- NAMLI, Mert.** Türk ve Fransız Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi. 1. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. İstanbul: Doktora Tezi, 2014.
- ODYAKMAZ, Zehra.** *Türk İdari Yargılama Usulünde Kararlara Karşı Başvuru Yolları*. 1. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım, 1993.
- OĞUZMAN, M. Kemal ve ÖZ, M. Turgut.** *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. 5. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2006.
- ONAR, Sıddık Sami.** *İdare Hukukunun Umumi Esasları*. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1966. Cilt 1-3.
- ÖZEKES, Muhammet.** Kanun Yolları. [kitap yaz.] Hakan PEKCANİTEZ. *Pekcanitez Usul*. 15. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, Cilt 3, s. 2150-2346.
- ÖZTÜRK, Bahri ve diğerleri.** *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*. 1. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2009.
- PEKCANİTEZ, Hakan.** Bireysel Başvuru Sonunda Verilen Kararların Medenî Yargıya Etkisi. *Anayasa Yargısı Dergisi*. 2018, Cilt 35, 1, s. 73-104.
- PINAR, İbrahim.** *İdari Yargı Kararlarının Uygulanması ve Anayasa Mahkemesince İptal Edilen Hükümlerin Yeniden Yürürlüğe Konulması*. 1. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008.
- RADBRUCH, Gustav.** *Rechtsphilosophie*. Leipzig: Quelle & Meyer, 1932.
- SUNAY, Zühal Aysun.** *İptal Davalarında Gerekçeli Karar Hakkı*. 1. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.

- SURLU, Mehmet Handan.** *Hukuk ve Cezada Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararı Nedeniyle Yargılamanın Yenilenmesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2003.
- ŞİRİN, Tolga.** *Bireysel Başvuru Usul Hukuku Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-7*. 1. Ankara: Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi, 2018.
- TANRISEVEN, Musa.** *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin İhlal Kararları Sebebiyle Yargılamanın Yenilenmesi ve Uluslararası Hukukun İç Hukuka Etkilerindeki Değişim*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara: Doktora Tezi, 2010.
- TANRIVER, Süha.** *Medeni Usul Hukuku*. 2. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022. Cilt 2.
- . *Tabii Hâkim İlkesi ve Medenî Yargı*. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. 2013, 104, s. 11-35.
- TANSUĞ, Çağla.** *İdari Yargılama Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi*. 1. İstanbul: Beta Yayınları, 2016.
- TELLİ, Semih Tekin.** *"İdarî Yargıda Kesin Hüküm" İdare Hukuku ve İdarî Yargı İle İlgili İncelemeler III*. 1. Ankara: Danıştay Yayınları, 1980.
- TUNCAY, Aydın; ÖZDEŞ, Orhan ve BAŞPINAR, Recep.** *İdari Yargılama Usulü, Yüzyıl Boyunca Danıştay*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1968. s. 598-729.
- TÜRKOĞLU, Kamile.** *İdari Yargılama Usulünde Kesin Hüküm*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- ULER, Yıldırım.** *İdari Yargıda İptal Kararlarının Sonuçları*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1970.
- ULUSOY, Ali Dursun.** *Yeni Türk İdare Hukuku*. 3. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- UMAR, Bilge.** *Türk Medeni Usul Hukukunda İadei Muhakeme*. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. 1963, Cilt 29, 1-2, s. 261-298.
- ÜNAL, Şeref.** *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının Türk İç Hukukuna Etkileri*. *Anayasa Yargısı Dergisi*. 2000, Cilt 17, 1, s. 63-85.

- ÜSTÜN, Gül.** 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda Öngörülen Yeni Bir Yargılamanın Yenilenmesi Sebebi: Geçici 9. Madde. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 2019, Cilt 25, 1, s. 15-26.
- YASİN, Melikşah.** İdari Yargılama Usulünde Davaya Müdahale. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. 2011, Cilt 69, 1-2, s. 439-451.
- YENİCE, Kazım ve ESİN, Yüksel.** *Açıklamalı İctihatlı Notlu İdari Yargılama Usulü*. 1. Ankara: Arısan Matbaacılık, 1983.
- YILDIRIM, Ramazan.** Türk İdari Yargısında Yargılamanın Yenilenmesi. *Prof. Dr. Nuri Çelike Armağan*. 1., 2001, Cilt 1, s. 418-447.
- YILDIRIM, Zeki.** 6384 Sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun - İnsan Hakları İhlallerinin Çözümüne Dair Farklı Bir Yaklaşım. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 2013, Cilt 17, 2, s. 1725-1756.

Beran ÇELEBİ

Sulh Ceza Hakimi

**MASUMİYET KARİNESİ BAĞLAMINDA
TUTUKLAMA TEDBİRİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Masumiyet Karinesi Bağlamında Tutuklama Talebinin Değerlendirilmesi
Beran Çelebi

Hukuk Yayınları Dizisi – 3717

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 708 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKLAR

- Akıncı Korkmaz, M. (2016). *Adli Kontrol* [Yüksek Lisans Tezi].
- Algan, B. (2015). Anayasa mahkemesi ve Avrupa insan hakları Mahkemesi'nin kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı yaklaşımı: Hebat aslan ve Firas aslan kararı örneği. *Anayasa Yargısı*, 31(1), 185-206.
- Alptekin, T. Türk anayasa hukukunda tutuklama tedbirine karşı bireysel başvuru yolu. (2019)
- Anayurt ÖMER, Adil Yargılanma İlkesi Olarak Masumiyet Karinesi, Dr. Şükrü Alpaslan'a Armağan, İstanbul Barosu Yayınları, 2007
- Anthony GRAY, *Presumption of Innocence in Peril*, Lexington Yayınları, Londra 2017
- Andrew STUMMER, *The Presumption of Innocence Aidental and Human Rights Perspective*, Oregon Yayınları, Oxford ve Portland 2010
- Aras, B. (2021). Disiplin soruşturmaları bakımından hukuki güvenlik ve belirlilik ilkeleri. *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16(1), 235-276.
- Bahri Öztürk, Tutuklama Sebepleri, Manisa Barosu Dergisi, Sayı. 24, 1988
- BİLİR Faruk, 1982 Anayasasının 90. Maddesi Çerçevesinde Uluslararası Sözleşmeler ve İç Hukuka Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2007

- Centel Nur\ Zafer Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, Beta Yayınevi, İstanbul, 2005
- Çakır, E. (2022). Medya yoluyla masumiyet karinesine müdahale. *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(2), 371-394.
- Çakır, K. (2020). Hapis cezasının koşullu salıverilme uygulanarak infazı. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 26(2), 669-698.
- Çayan, G. (2020). Masumiyet karinesi doktrini. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 1(42),
- Çelik ADEM, Aihş ve Türk Hukukunda masumiyet Karinesi, Terazı hukuk Dergisi, Ağustos 2009
- Çelebi Beran, (ed. Bayram Doğan, Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması Hukuku), Adli Hizmetlerde Kişisel Verilerin korunması, Legal Yayınevi, İstanbul, 2022
- DONAY Süheyl, İnsan Hakları Açısından Sanığın Hakları ve Türk Hukuku, İletişim Yayınları, İstanbul, 1982
- D. John JACKSON/J. Sarah SUMMERS, The Internationalisation of Criminal Evidence Beyond the Common Law and Civil Law Traditions, Cambridge Üniversitesi Yayınları, Birleşik Krallık 2012
- Değirmencioğlu BURCU, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçti-hatları Işığında Masumiyet Karinesinin Korunması, ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, 2019

- ERTÜRK Eray, Türk Hukukunda Lekelenmeme Hakkı, yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, 2020
- FEYZİOĞLU Metin, Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, AÜHFD c. 48, sy. 1-4
- FEYZİOĞLU Metin, Tutuklamaya Dair Uygulamada Görülen Bazı Sorunlar, Tespitler, Değerlendirmeler, Ankara Hukuk Fakültesi Dergisi, Ankara 2009, ss.1189-1193
- İnceoğlu SİBEL, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılanma Hakkı, Beta Yayınları, 2013
- İsa bin DEBUSİ, (Çeviren: Mehmet Boynukalın), Takvimü'l-edille, Beyrut, Dar'ul Kütüb'il İlmîyye
- Göçmen, Ö. K. (2016). Adli kontrol koruma tedbirinin insan hakları ışığında değerlendirilmesi. *ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 65(4). 1749-1814.
- GÖKALP Ziya, Yüksek Mahkeme, Küçük Mecmua, Diyarbakır,18 Aralık 1922
- Gözler, K. (2014). Sulh ceza hâkimlikleri ve tabî hâkim ilkesi. *Criminal Judgeships And The Principle Of Natural Judge*, *İN Türk Anayasa Hukuku Sitesi*
- GÜLSÜN Ramazan, "İnsan Onuru ve Lekelenmeme Hakkı, International Journal of Legal Progress, 2015, V.1, S.2
- Güzel, Çetin. *Ceza Muhakemesinde Tutuklamaya Alternatif Bir Tedbir Olarak Adli Kontrol*. [Yüksek Lisans Tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011

- Horozgil Denizhan, İfade ve Basın Özgürlüğü Çerçevesinde Soruşturma Evresinde Yayın Yasakları Üzerine Bazı Tespit ve Değerlendirmeler, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012, S: 2(2)
- KAŞIKARA Serhat, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Adil Yargılanma Hakkı ve Türkiye, Adalet Yayınevi, Ankara, 2009
- KARA Eyüp, Lekelenmeme Hakkı, Adalet Dergisi, Ankara, 2012, S: 43
- KIRMIZIGÜL Hüsamettin, "Uygulama ve Teoride Disiplin Suç ve Cezaları ve Denetim Yolları", Kazancı Kitap ve Ticaret A.Ş., İstanbul 1998
- Koç, Z. (2013). Elektronik izleme ile hapis cezasının konutta çektirilmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, 1(2).1-19.
- Korkmaz, F. (2015). Adli kontrol. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6(3) 521-542.
- Korkut, L. (2014). Türkiye'de tutukluluk sürelerinin insan hakları boyutu: hukuki çerçeve ve uygulama üzerine bir değerlendirme. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1), 75-106.
- Kuru, A. E. (2021). Bireysel başvuru kararlarında ceza muhakemesi hukukuna ilişkin uyumsuzluklar bakımından makul sürede yargılanma hakkı. *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (1), 615-647.
- Larry LAUDAN, Truth, Error and Criminal Law: An Essay in Legal Epistemology, Cambridge Üniversitesi Yayınları, Birleşik Krallık, 2006

- Mahmut, A. (2013). *Adil Yargılama Hakkı* [Yüksek Lisans Tezi], Niğde Üniversitesi.
- Nalbant, A. (2015). Avrupa insan hakları mahkemesi ve anayasal bireysel başvuru. *Anayasa Yargısı*, 31(1), 423-442.
- Nişancı, D. (2020). Özgürlük ve güvenlik hakkı özelinde tutuklama ve tutuklama süreleri ile Yargıtay'ın tutuklama sürelerine ilişkin bir kararının AIHS ışığında incelenmesi. *Sosyal Araştırmalar Ve Davranış Bilimleri*, 6(12), 427-443.
- Nihat YALÇIN, 1572-1587 (H. 980-995) Yılları Arası Üsküdar Mahkemesi Kadı Sicilleri'nin Sosyal ve İktisadi Açından Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2009
- Nurullah Kunter \ Feridun Yenisey, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku (Ek Kitap), Arıkan Yayınevi, İstanbul, 2005
- Oğuz SANCAKDAR, Disiplin Yaptırımı Olarak Devlet Memuriyetinden Çıkarma ve Yargısal Denetimi, Yetkin Yayınevi, Ankara 2001
- Ormanoğlu, H. D. (2016). Anayasal bağlamda ve avrupa insan hakları sözleşmesi boyutuyla suçsuzluk karinesi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65(4), 2241-2276.
- Ömeroğlu, Ö. (2013). Ceza muhakemesinde gaip ve kaçak sanığa güvence belgesi verilmesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 17(3). 195-226
- ÖZEN Muharrem / KÖKSAL Atacan, "Suçsuzluk Karinesi Bağlamında Soruşturmayaya Yer Olmadığı Kararı", AÜHF Dergisi, S: 68(1), 2019

- Öztürk, E. (2014). *Avrupa insan hakları mahkemesi kararları ışığında tutuklama* (Yüksek Lisans Tezi).
- Öztürk, U.. (2019). *Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat*. [Yüksek Lisans Tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü,
- Pekel, U. N. (2012). Hükümlerinin denetiminde ve topluma kazandırılmasında yeni bir yöntem olarak elektronik izleme. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 61(4), 1337-1368.
- Satar, G. (2020). *Suçsuzluk karinesi* [Yüksek Lisans Tezi], Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahin Cumhur \ Göktürk Neslihan, *Ceza Muhakemesi Hukuku-I*, C: 1, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 10. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2019
- Şahin, A., & Kalyoncu B. (2017). Türk pozitif hukukunda ve İnsan Hakları Sözleşmesi bağlamında bir koruma tedbiri olarak yakalama usulü. *Liberal Düşünce Dergisi*, 8(5), 191-215.
- Şık, H. (2012). Suçsuzluk karinesi. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, (1), 103-145.
- Tekin, A. (2017). Adli kontrol tedbirleri. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 3(2), 283-313.
- Tezcan, D. (2015). *Ceza Muhakemesi Kanununda Yeni Bir Kurum Olarak Sulh Ceza Hakimliği*
- TOZMAN Önder, "Suçsuzluk Karinesi: Türk Hukukundaki Sonuçları", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, "EÜHFD, Yıl: 2007, Cilt: 11, Sayı: 3-4

- TURAL Uğur, Soruşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019
- ÜNAL Recep, Bireysel Başvuru Çerçevesinde İfade Özgürlüğü, (Doktora) Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014
- ÜZÜLMEZ İlhan, "Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları", TBB Dergisi, Yıl: 2005, Sayı: 58
- Yeşil, U. (2019). *Hukuk ve insan hakları bağlamında OHAL uygulamaları*. Alternatif Yayıncılık.
- YILDIRIM Akif, Anayasa Mahkemesi Uygulamasında Masumiyet Karinesi, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, sayı 9, 2020
- Yılmaz, B. A. (2022). Adli kontrol tedbiri kapsamında konutunu terk etmeme yükümlülüğü: ev hapsi. *Ankara Barosu Dergisi*, 80(2), 101-187.
- Yılmaz, İ. (2016). *5271 Sayılı ceza muhakemesi kanununda adli kontrol*. [Yüksek Lisans Tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü,
- Yüzer, D. (2014). Basın yoluyla adli haberlerin verilmesi ve suçsuzluk karinesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(8), 1653-1694.
- Yüzüncüdür, A. (2015). *Adli Kontrol* [Yüksek Lisans Tezi], Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Att. Ayb¼ke KESKİN, LL.M.

**THE IMPACT OF
DIGITALISATION ON
COMPANY LAW**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

The Impact Of Digitalisation On Company Law

Aybüke Keskin

Hukuk Yayınları Dizisi – 3718

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 709 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

REFERENCES

- “11/12 March 2013 Chain Fork Information”. *Bitcoin*, 16 May 2013. <https://bitcoin.org/en/alert/2013-03-11-chain-fork>.
- Aarvik, Per. “Anti-Corruption Reforms Have Been Successful in Georgia, but Blockchain Is Stealing the Limelight”. *U4 Anti-Corruption Resource Centre Blog*, 25 October 2022. <https://www.u4.no/blog/anti-corruption-reforms-successful-in-georgia-blockchain-stealing-limelight>.
- Abou-El-Sood, Heba, Amr Kotb, and Amir Allam. “Exploring Auditors’ Perceptions of the Usage and Importance of Audit Information Technology”. *International Journal of Auditing* 19, no. 3 (November 2015): 252–66. <https://doi.org/10.1111/ijau.12039>.
- “About Us”. Accessed 28 May 2023. <https://www.mkk.com.tr/en/about-us/about-us>.
- “Acht Leitlinien Für Künstliche Intelligenz”. Bundesverband Digitale Wirtschaft (BVDW), 22 January 2019. https://www.bvdw.org/fileadmin/bvdw/upload/publikationen/KI/RZ_BVDW_KI_8Prinzipien_ES_20190122.pdf.
- Adeyolu, Ademola. “Artificial Intelligence and the Future of Law Practice in Africa”. *SSRN Electronic Journal*, 2018. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3301937>.
- Aghion, Philippe, Benjamin F Jones, and Charles I Jones. “Artificial Intelligence and Economic Growth”. In *The Economics of Artificial Intelligence: An Agenda Ajay Agrawal, Joshua Gans & Avi Goldfarb Eds.*, 237–82, n.d.
- Agnew, Harriet. “Auditing: Pitch Battle”. *Financial Times*, 9 May 2016. <https://www.ft.com/content/268637f6-15c8-11e6-9d98-00386a18e39d>.
- “AI and Due Diligence: The Breakthrough That Changes the M&A Game”. Admincontrol. Accessed 5 December 2022. <https://admincontrol.com/content/uploads/2020/11/AI-and-due-diligence.pdf>.
- “AI Due Diligence”. *Ansarada*. Accessed 5 December 2022. <https://www.ansarada.com/due-diligence/ai>.
- Akdağ Güney, Necla. *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*. 2. Istanbul: Vedat Kitapçılık, 2016.

- Akdemir Altunbaşak, Tuğçe. "Blok Zincir (Blockchain) Teknolojisi ile Ver-gilendirme". *Maliye Dergisi*, no. 174 (June 2018): 360–71.
- Akgiray, Vedat. "Blockchain Technology and Corporate Governance Technology, Markets, Regulation and Corporate Governance". OECD, 2018. [https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DAF/CA/CG/RD\(2018\)1/REV1&docLanguage=En](https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DAF/CA/CG/RD(2018)1/REV1&docLanguage=En).
- Akın, İrfan. "Dijital Gelişmelerin Şirketler Hukuku Üzerindeki Etkisi". *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4, no. 1 (2022): 3–26.
- Akın, Murat Yusuf, and Muhammed Sulu. "Yönetim Kurulu Üyelerinin Menfaati ile Şirket Menfaatinin Çatışması Bağlamında Sorumluluk". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 25, no. 1 (28 June 2019): 169–84. <https://doi.org/10.33433/maruhad.583680>.
- Alareeni, Bahaaeddin. "A Review of Auditors' GCOs, Statistical Prediction Models and Artificial Intelligence Technology". *International Journal of Business Ethics and Governance* 2, no. 1 (31 January 2019): 19–31. <https://doi.org/10.51325/ijbeg.v2i1.30>.
- Albawwat, Ibrahim, and Yaser Al Frijat. "An Analysis of Auditors' Perceptions towards Artificial Intelligence and Its Contribution to Audit Quality". *Accounting*, 2021, 755–62. <https://doi.org/10.5267/j.ac.2021.2.009>.
- Allemand, Isabelle, Jean Bédard, Bénédicte Brullebaut, and Jérôme Deschênes. "Role of Old Boys' Networks and Regulatory Approaches in Selection Processes for Female Directors". *British Journal of Management* 33, no. 2 (April 2022): 784–805. <https://doi.org/10.1111/1467-8551.12485>.
- Allen, Kim. "Garbelman Winslow CPAs Adopt MindBridge Ai Auditor™". *Allenvision Inc*, 21 November 2017. <https://allenvisioninc.com/garbelman-winslow/>.
- Altaş, Soner. *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketler Açıklamalı, İctihatlı, Örnekli*. 12. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Andrikos, John. "Blockchain-Based Land Registry in Honduras". *The Borgen Project*, 7 January 2021. <https://borgenproject.org/blockchain-based-land-registry/>.
- Angwin, Julia, Jeff Larson, Surya Mattu, and Lauren Kirchner. "Machine Bias: There's Software Used across the Country to Predict Future Criminals. And It's Biased against Blacks." *ProPublica*, 23 May 2016. <https://www.propublica.org/article/machine-bias-risk-assessments-in-criminal-sentencing>.

- Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik, Official Gazette No: 28395 Ş (2012). <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=16548&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5>.
- Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelik, Official Gazette No: 28481 Ş (2012). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16800&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>.
- Arabacı, Özlem. “Anonim Şirketlerde Sermaye, Sermaye Artırımı Sistemleri İle Yöntemleri Hakkında Genel Bilgi ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunuyla Konuya İlişkin Getirilen Temel Yenilikler”. *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, no. 1 (2013): 28–33. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1020972>.
- “Are Virtual Board & Committee Meetings Legal?” *OnBoard*. Accessed 11 January 2023. <https://www.onboardmeetings.com/resources/virtual-board-meetings-law/>.
- Arenas-Torres, Felipe, Miguel Bustamante-Ubilla, and Roberto Campos-Troncoso. “Diversity of the Board of Directors and Financial Performance of the Firms”. *Sustainability* 13, no. 21 (22 October 2021): 11687. <https://doi.org/10.3390/su132111687>.
- Armour, John, and Horst Eidenmüller. “Self-Driving Corporations?” *Harvard Business Law Review* 10 (2020): 87–116.
- “Artificial Intelligence, Eng. Oxford Dictionaries”. Accessed 10 August 2022. https://www.lexico.com/definition/artificial_intelligence.
- Ashour, Samar. “Artificial Intelligence in the Boardroom: An Outright Exposure to Directorial Liability?”, 12 October 2020. <https://www.law.ox.ac.uk/business-law-blog/blog/2020/10/artificial-intelligence-boardroom-outright-exposure-directorial>.
- “AST Completes Successful Pilot of Blockchain-Based Solution for Proxy Voting, Processing at Volumes Simulating the Largest Proxy Campaigns”. *Businesswire*, 13 December 2017. <https://www.businesswire.com/news/home/20171213005230/en/AST-Completes-Successful-Pilot-of-Blockchain-based-Solution-for-Proxy-Voting-Processing-at-Volumes-Simulating-the-Largest-Proxy-Campaigns>.
- Ataünal, Levent, and Aslı Aybars. “Gender Diversity in The Board Room and Its Financial Performance Effect: Evidence from an Emerging Market”. *Maliye Finans Yazıları* 1, no. 109 (1 April 2018): 71–90. <https://doi.org/10.33203/mfy.344407>.

- Atif, Muhammad, Benjamin Liu, and Allen Huang. "Does Board Gender Diversity Affect Corporate Cash Holdings?" *Journal of Business Finance & Accounting* 46, no. 7–8 (July 2019): 1003–29. <https://doi.org/10.1111/jbfa.12397>.
- Avila Negri, Sergio M. C. "Robot as Legal Person: Electronic Personhood in Robotics and Artificial Intelligence". *Frontiers in Robotics and AI* 8 (23 December 2021): 789327. <https://doi.org/10.3389/frobt.2021.789327>.
- Aydoğan, Fatih. *Tek kişi Ortaklığı*. Istanbul: Vedat Kitapçılık, 2012.
- — —. "Tek Kişi Ortaklığı". in *Türk Hukukunun Avrupa Birliği Hukukuna Uyumlu Özel Hukuk*, edited by Arslan Kaya, Baki İlkey Engin, Şehriban İpek Aşıkoğlu, and Elif Oğuz Şenesen, 270–80. 270-280. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2020. <https://cdn.istanbul.edu.tr/file/JTA6CLJ8T5/EAF037142E1148C5AB3D0981BBFF644D>.
- Ayhan, Rıza, Hayrettin Çağlar, and Mehmet Özdamar. *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*. 5. Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.
- Aziz, Saqib, and Michael Dowling. "Machine Learning and AI for Risk Management". In *Disrupting Finance*, edited by Theo Lynn, John G. Mooney, Pierangelo Rosati, and Mark Cummins, 33–50. Cham: Springer International Publishing, 2019. https://doi.org/10.1007/978-3-030-02330-0_3.
- Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar, 6434 § (2022). (Decision No. 6434 on the Determination of the Companies Subject to Independent Audit).
- Bağımsız Denetim Yönetmeliği, Official Gazette No: 28509 § (2012). (Regulation on Independent Audit).
- Bahtiyar, Mehmet. *Ortaklıklar Hukuku*. 13. İstanbul: Beta, 2019.
- Bainbridge, Stephen M. "Corporate Directors in the United Kingdom". *William & Mary Law Review Online* 59 (2017): 21. <https://scholarship.law.wm.edu/wmlronline/vol59/iss1/3>.
- — —. "Director Primacy and Shareholder Disempowerment". *Harvard Law Review* 119, no. 6 (2006): 1735–58. <http://www.jstor.org/stable/4093531>.
- — —. "Director v. Shareholder Primacy in the Convergence Debate". *SSRN Electronic Journal*, 2002. <https://doi.org/10.2139/ssrn.299727>.
- Bajic, Elena. "Why Companies Need To Build More Diverse Boards". *Forbes*. Accessed 8 December 2022. <https://www.forbes.com/sites/elenabajic/2015/08/11/why-companies-need-to-build-more-diverse-boards/?sh=76e75612662c>.

- Bakšys, Rokas. "Digitalisation of Company Law: Trends and Future Opportunities". Master's thesis, Mykolas Romeris University, Faculty of Law, 2018.
- Baldwin, Amelia A., Carol E. Brown, and Brad S. Trinkle. "Opportunities for Artificial Intelligence Development in the Accounting Domain: The Case for Auditing". *Intelligent Systems in Accounting, Finance and Management* 14, no. 3 (July 2006): 77–86. <https://doi.org/10.1002/isaf.277>.
- Bambara, Joseph J., and Paul R. Allen. *Blockchain A Practical Guide to Developing Business, Law, and Technology Solutions*. McGrawHill Education, 2018.
- Bamberger, Kenneth A. "Technologies of Compliance: Risk and Regulation in a Digital Age". *Texas Law Review* 88, no. 4 (n.d.): 669–739.
- Bankewitz, Max, Carl Aberg, and Christine Teuchert. "Digitalization and Boards of Directors: A New Era of Corporate Governance?" *Business and Management Research* 5, no. 2 (12 June 2016): p58. <https://doi.org/10.5430/bmr.v5n2p58>.
- Barocas, Solon, and Andrew D. Selbst. "Big Data's Disparate Impact". *SSRN Electronic Journal*, 2016. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2477899>.
- Barrios, John M, Pietro A Bianchi, Helena Isidro, and Dhananjay Nanda. "Boards of a Feather: Homophily in Foreign Director Appointments Around the World". *University of Chicago, Becker Friedman Institute for Economics Working Paper*, no. 2020–20 (March 2020): 1–65.
- Bartolacelli, Alessio. "A New(?) Framework(?) On Digitalisation in European (?) Company(?) Law?" *INTEREULAWEAŠT Journal for International and European Law, Economics and Market Integrations* 5, no. 2 (December 2018): 1–68. <https://doi.org/10.22598/iele.2018.5.2.1>.
- — —. "A New(?) Framework(?) On Digitalisation in European (?) Company(?) Law?" Presented at the 3rd International Conference on European Company Law and Corporate Governance, Zagreb, 6 December 2018. https://eclcg-conf.weebly.com/uploads/2/5/1/8/25181752/1-3_bartolacelli.pdf.
- Bashir, Imran. *Blockchain Consensus: An Introduction to Classical, Blockchain, and Quantum Consensus Protocols*. Berkeley, CA: Apress, 2022. <https://doi.org/10.1007/978-1-4842-8179-6>.
- — —. *Mastering Blockchain: A Deep Dive into Distributed Ledgers, Consensus Protocols, Smart Contracts, DApps, Cryptocurrencies, Ethereum, and More*. Third edition. Expert Insight. Birmingham Mumbai: Packt, 2020.

- Bayam-Trojanowska, Beyza. "Use the Excellence of Artificial Intelligence (AI) to Improve Your Compliance Posture". *Nordcloud*. Accessed 9 November 2022. <https://nordcloud.com/how-ai-can-help-you-obtain-regulatory-compliance/>.
- Bayern, Shawn. "The Implications of Modern Business–Entity Law for the Regulation of Autonomous Systems". *19 STAN. TECH. L. REV.* 93 7, no. 2 (2015): 93–112. <https://doi.org/10.1017/S1867299X00005729>.
- Bayern, Shawn J. "Of Bitcoins, Independently Wealthy Software, and the Zero-Member LLC". *NW. U. L. REV.* 108, no. 4 (2014). <https://doi.org/10.2139/ssrn.2366197>.
- Beckhard, Richard. "An Organization Improvement Program in a Decentralized Organization". *The Journal of Applied Behavioral Science* 2, no. 1 (1966): 3–25. <https://doi.org/10.1177/002188636600200102>.
- Beecher-Monas, Erica. "Marrying Diversity and Independence in the Boardroom: Just How Far Have You Come, Baby?" *SSRN Electronic Journal*, 2007. <https://doi.org/10.2139/ssrn.985339>.
- Bell, David A., Ron C. Llewellyn, and Julia Forbess. "SEC Adopts Nasdaq Rules on Board Diversity". *Harvard Law School Forum on Corporate Governance*, 19 August 2021. <https://corpgov.law.harvard.edu/2021/08/19/sec-adopts-nasdaq-rules-on-board-diversity/>.
- Ben Ayed, Ahmed. "A Conceptual Secure Blockchain Based Electronic Voting System". *International Journal of Network Security & Its Applications* 9, no. 3 (30 May 2017): 01–09. <https://doi.org/10.5121/ijnsa.2017.9301>.
- Berle, Adolf A., and Gardiner C. Means. *The Modern Corporation and Private Property*. Revised Edition. New York: Harcourt, Brace & World, Inc., 1968.
- Bertolini, Andrea. "Artificial Intelligence and Civil Liability". *Artificial Intelligence and Civil Liability, Legal Affairs. Study for the European Parliament*, July 2020, 136.
- Bheemaiah, Kariappa. *The Blockchain Alternative*. Berkeley, CA: Apress, 2017. <https://doi.org/10.1007/978-1-4842-2674-2>.
- Bilgili, Fatih, and Ertan Demirkapı. *Şirketler Hukuku*. 9. Bursa: Dora, 2013.
- — —. *Ticaret Hukuku Bilgisi*. 19. Bursa: Dora, 2021.
- Bilgin, Hüsrev, and Nick Arbuthnott. "Shareholder Identification & Targeting". IPREO, 2015. https://www.tuyid.org/files/seminerler/Ek_3_IPREO_%20ShareID_and_Targeting.pdf.

- “Blockchain Company Formation”. *GBO International Financial Services*, 12 January 2022. <https://gbo-licensing.com/blockchain-company-formation/>.
- “Board Meeting Requirements”. *DLA Piper*, 27 June 2022. <https://www.dlapiperintelligence.com/goinggloabl/corporate/index.html?t=31-board-meeting-requirements&c=TW>.
- Boillet, Jeanne. “Why Success with AI in the Audit Starts with Asking the Right Questions”. *EY*, 17 June 2019. https://www.ey.com/en_gl/assurance/why-success-ai-audit-starts-with-asking-right-questions.
- Bourdieu, Pierre. *Language and Symbolic Power*. 1. publ. in paperb., Repr. Cambridge: Polity Press, 1991.
- Bozkurt, Tamer. *Şirketler Hukuku*. 15. Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.
- — —. *Ticaret Hukuku*. 5. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- — —. *Ticaret Hukuku Konu Kitabı*. 6th ed. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Brahma, Sanjukta, Chioma Nwafor, and Agyenim Boateng. “Board Gender Diversity and Firm Performance: The UK Evidence”. *International Journal of Finance & Economics* 26, no. 4 (October 2021): 5704–19. <https://doi.org/10.1002/ijfe.2089>.
- Braun-Dubler, Nils, Hans-Peter Gier, Tetiana Bulatnikova, Manuel Langhart, Manuela Merki, Florian Roth, Antoine Burret, and Simon Perdrisat. *Blockchain: Capabilities, Economic Viability, and the Socio-Technical Environment*. Edited by TA-SWISS. 1st ed. vdf Hochschulverlag AG an der ETH Zürich, 2020. <https://doi.org/10.3218/4017-3>.
- Brennan, Bill, Mike Flynn, and Mike Baccala. “Artificial Intelligence Comes to Financial Statement Audits”. *CFO*, 2 February 2017. <https://www.cfo.com/accounting-tax/2017/02/artificial-intelligence-audits/>.
- Bruner, Christopher M. “Distributed Ledgers, Artificial Intelligence and the Purpose of the Corporation”. *The Cambridge Law Journal* 79, no. 3 (November 2020): 431–58. <https://doi.org/10.1017/S0008197320000756>.
- Brynjolfsson, Erik, and Andrew McAfee. *Race against the Machine: How the Digital Revolution Is Accelerating Innovation, Driving Productivity, and Irreversibly Transforming Employment and the Economy*. Lexington, Massachusetts: Digital Frontier Press, 2011.
- — —. “The Business of Artificial Intelligence”. *Harvard Business Review*, 2017, 20.

- Burkett, David. "Digitisation and Digitalisation: What Means What?" *Working Mouse- Innovation*, 19 December 2017. <https://workingmouse.com.au/innovation/digitisation-digitalisation-digital-transformation/>.
- Buterin, Vitalik. "DAOs, DACs, DAs and More: An Incomplete Terminology Guide". *Ethereum Foundation Blog*, 6 May 2014. <https://blog.ethereum.org/2014/05/06/daos-dacs-das-and-more-an-incomplete-terminology-guide>.
- — —. "Ethereum Whitepaper". *Ethereum*, 19 January 2023. <https://ethereum.org/en/whitepaper/>.
- Buxton, Gregory, and Hsueh-ming Teng. "Conducting Virtual Board and Stakeholder Meetings in Taiwan". *AmCham Taiwan*, 21 February 2022. <https://topics.amcham.com.tw/2022/02/conducting-virtual-board-and-stakeholder-meetings/>.
- Caliskan, Aylin, Joanna J. Bryson, and Arvind Narayanan. "Semantics Derived Automatically from Language Corpora Contain Human-like Biases". *Science* 356, no. 6334 (2017): 183–86. <https://doi.org/10.1126/science.aal4230>.
- Carcello, Joseph V., Dana R. Hermanson, and Zhongxia (Shelly) Ye. "Corporate Governance Research in Accounting and Auditing: Insights, Practice Implications, and Future Research Directions". *AUDITING: A Journal of Practice & Theory* 30, no. 3 (1 August 2011): 1–31. <https://doi.org/10.2308/ajpt-10112>.
- Carter, David A., Frank D'Souza, Betty J. Simkins, and W. Gary Simpson. "The Gender and Ethnic Diversity of US Boards and Board Committees and Firm Financial Performance". *Corporate Governance: An International Review* 18, no. 5 (September 2010): 396–414. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8683.2010.00809.x>.
- Carter, David A., Betty J. Simkins, and W. Gary Simpson. "Corporate Governance, Board Diversity, and Firm Value". *The Financial Review* 38, no. 1 (February 2003): 33–53. <https://doi.org/10.1111/1540-6288.00034>.
- CFI Team. "Double-Spending: A Problem Caused by Transacting Digital Currency That Involves the Same Tender Being Spent Multiple Times". *Corporate Finance Institute*. Accessed 23 December 2022. <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/cryptocurrency/double-spending/>.
- Charan, Amita. "E-Governance A New Dimension of Corporate Governance", 17 July 2011. <https://ssrn.com/abstract=1641622>.
- Chekhovskaya, Svetlana. "A New Outline of Corporate Law". *SSRN Electronic Journal*, 2018. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3161341>.

- Chen, Ming-Yuan, and Chun-Lin Kao. "Women on Boards of Directors and Firm Performance: The Mediation of Employment Downsizing". *The International Journal of Human Resource Management* 33, no. 13 (2021): 2597–2629. <https://doi.org/10.1080/09585192.2020.1867617>.
- Chesterman, Simon. "Artificial Intelligence and the Limits of Legal Personality". *International and Comparative Law Quarterly* 69, no. 4 (October 2020): 819–44. <https://doi.org/10.1017/S0020589320000366>.
- — —. "Artificial Intelligence and the Problem of Autonomy". *The Notre Dame Journal on Emerging Technologies*, 2020. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3450540>.
- — —. "Through a Glass, Darkly: Artificial Intelligence and the Problem of Opacity". *The American Journal of Comparative Law* 69 (2021): 271–94. <https://doi.org/10.1093/ajcl/avab012>.
- Chiu, Iris H-Y, and Ernest WK Lim. "Technology vs Ideology: How Far Will Artificial Intelligence and Distributed Ledger Technology Transform Corporate Governance and Business?" *SSRN Electronic Journal*, 2020, 1–52. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3695006>.
- Chohan, Usman W. "The Decentralized Autonomous Organization and Governance Issues". *SSRN Electronic Journal*, 2017. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3082055>.
- Choudhury, Barnali, and Martin Petrin. "Revisions to the G20/OECD Principles of Corporate Governance—Sustainability in Name Only". *The Oxford Business Law Blog*, 3 November 2022. <https://blogs.law.ox.ac.uk/blog-post/2022/11/revisions-g20oecd-principles-corporate-governance-sustainability-name-only>.
- Çınar, Sevda Bora. "Şirketler Hukukunun Geleceği Üzerine Bir İnceleme: Şirket Yönetiminde Yapay Zekâ". PhD thesis, Akdeniz Üniversitesi, 2022.
- Coen, Louise. "Virtual Annual General Meetings – A Global Update: We Take a Look at the Benefits of Virtual AGM and the Legal Situation in Different Countries." *EQS Group*, 22 March 2022. <https://www.eqs.com/ir-blog/virtual-annual-general-meetings-update/>.
- Colson, Eric. "What AI-Driven Decision Making Looks Like". *Harvard Business Review*, 8 July 2019. <https://hbr.org/2019/07/what-ai-driven-decision-making-looks-like>.
- "Commercial Record-Keeping on the Blockchain", 2023. https://www.youtube.com/watch?v=YCHJL_xM4QI.

- Commerford, Benjamin P., Sean A. Dennis, Jennifer R. Joe, and Jenny W. Ulla. "Man Versus Machine: Complex Estimates and Auditor Reliance on Artificial Intelligence". *Journal of Accounting Research* 60, no. 1 (1 March 2022): 171–201. <https://doi.org/10.1111/1475-679X.12407>.
- "Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Artificial Intelligence for Europe COM/2018/237 Final", 25 April 2018. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A237%3AFIN>.
- "Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Coordinated Plan on Artificial Intelligence", 7 December 2018. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0795>.
- "Computer Simulating 13-Year-Old Boy Becomes First to Pass Turing Test". *The Guardian*, 9 June 2014. <https://www.theguardian.com/technology/2014/jun/08/super-computer-simulates-13-year-old-boy-passes-turing-test>.
- Corporate Transparency and Register Reform White Paper: Policy Overview and Response to Final Consultations. London: Dandy Booksellers Ltd, 2022.
- Costea, Corina Georgiana. "Blockchain-Based Solutions for Financially Distressed or Insolvent Companies". *Challenges of the Knowledge Society*, 2019, 276–80.
- Cotes, Claro Manuel. "Aspectos Sobre La Vigencia Del Decreto 398 de 2020 Para Continuar Las Reuniones Virtuales de Órganos Societarios Habiéndose Finalizado La Emergencia Sanitaria". *Lexir*, 25 July 2022. <https://lexir.co/2022/07/25/aspectos-sobre-la-vigencia-del-decreto-398-de-2020-para-continuar-las-reuniones-virtuales-de-organos-societarios-habiendose-finalizado-la-emergencia-sanitaria/>.
- Cowgill, Bo. "Bias and Productivity in Humans and Algorithms: Theory and Evidence from Résumé Screening", 21 March 2020, 35. https://conference.iza.org/conference_files/MacroEcon_2017/cowgill_b8981.pdf.
- Culligan, Anthony. "Computershare and SETL Demonstrate Australia's First Working Blockchain Solution". *SETL- Insights/Press Releases*, 28 April 2016. <https://setl.io/computershare-and-setl-demonstrate-australias-first-working-blockchain-solution/>.
- Çebi, Hakan. *Şirketler Hukuku*. 1. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Çelik, Aytekin. *Ticaret Hukuku*. 12th ed. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.

- Çetiner, Selma, and Armağan Ebru Bozkurt Yüksel. *Ticari İşletme ve Şirketler Hukuku*. 5. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Daley, Sam. "Blockchain Voting: The Future of Elections?" *Built In*, 21 September 2022. <https://builtin.com/blockchain/blockchain-voting-future-elections>.
- Dallas, Lynne L. "The Multiple Roles of Corporate Boards of Directors" 40 (n.d.): 781–820.
- De Medeiros, Michael. "VR Interaction Puts Introverts at Ease". *VR Fitness Insider*, 16 February 2017. <https://www.vrfitnessinsider.com/vr-interaction-puts-introverts-ease/>.
- "Deep Knowledge Venture's Appoints Intelligent Investment Analysis Software VITAL as Board Member". *GlobeNewswire*, 13 May 2014. <https://www.globenewswire.com/news-release/2014/05/13/635881/10081467/en/Deep-Knowledge-Venture-s-Appoints-Intelligent-Investment-Analysis-Software-VITAL-as-Board-Member.html>.
- "Delaware General Corporation Law", n.d. <https://delcode.delaware.gov/title8/c001/sc04/>.
- DeMarinis, Richard, and Fredrik Voss. "Is Blockchain the Answer to E-Voting? Nasdaq Believes So". *Nasdaq*, 23 January 2017. <https://www.nasdaq.com/articles/blockchain-answer-e-voting-nasdaq-believes-so-2017-01-23>.
- Demir, Koray. *Şirketler Hukuku Temel Bilgileri*. 1. Ankara: LYKEION Yayıncılık, 2023.
- Dewey, Josias. *Blockchain & Cryptocurrency Regulation*. First edition. London, United Kingdom: Global Legal Group Ltd., 2019.
- "Digital Darwinism: Thriving in the Face of Technology Change". The Association of Chartered Certified Accountants, 2013. <https://www.accaglobal.com/us/en/technical-activities/technical-resources-search/2013/october/digital-darwinism.html>.
- Dignam, Alan J. "Artificial Intelligence: The Very Human Dangers of Dysfunctional Design and Autocratic Corporate Governance", no. 314/2019 (3 May 2019). <https://ssrn.com/abstract=3382342>.
- Dilger, W. "Decentralized Autonomous Organization of the Intelligent Home According to the Principle of the Immune System". In *1997 IEEE International Conference on Systems, Man, and Cybernetics. Computational Cybernetics and Simulation*, 1:351–56. Orlando, FL, USA: IEEE, 1997. <https://doi.org/10.1109/ICSMC.1997.625775>.

- Dimitropoulos, Georgios. "The Law of Blockchain". *SSRN Electronic Journal*, 2020. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3559970>.
- Dinç, Serhan. "6102 Sayılı Kanuna Göre Anonim Şirketlerde Sona Erme". *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, no. 2 (2016): 223–48.
- "Directive 2007/36/EC of the European Parliament and of the Council of 11 July 2007 on the Exercise of Certain Rights of Shareholders in Listed Companies". n.d.
- "Directive 2009/102/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 in the area of company law on single-member private limited liability companies". Accessed 1 June 2023. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32009L0102>.
- "Directive (EU) 2017/828 of the European Parliament and of the Council of 17 May 2017 Amending Directive 2007/36/EC as Regards the Encouragement of Long-Term Shareholder Engagement", n.d., 25.
- "Directive (EU) 2019/1151 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 Amending Directive (EU) 2017/1132 as Regards the Use of Digital Tools and Processes in Company Law". Accessed 6 January 2023. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019L1151>.
- Drescher, Daniel. *Blockchain Basics: A Non-Technical Introduction in 25 Steps*. Berkeley, CA: Apress, 2017. <https://doi.org/10.1007/978-1-4842-2604-9>.
- Drydakis, Nick. "Artificial Intelligence and Reduced SMEs' Business Risks. A Dynamic Capabilities Analysis During the COVID-19 Pandemic". *Information Systems Frontiers* 24, no. 4 (August 2022): 1223–47. <https://doi.org/10.1007/s10796-022-10249-6>.
- Durmuş, Dilan. "Kurumsal Yönetimde Bağımsız Denetimin Rolü ve Hukuki Esasları". Master's thesis, Gaziantep University, 2019.
- Eder, Georg. "Digital Transformation: Blockchain and Land Titles". In *The 2019 OECD Global Anti-Corruption & Integrity Forum*, 2019.
- "E-Genel Kurul". Accessed 29 May 2023. <https://egk.mkk.com.tr/egkweb/en/>.
- "E-GENEL KURUL (Electronic General Meeting System)". MKK. Accessed 29 May 2023. <https://www.mkk.com.tr/en/corporate-governance-services/egem-electronic-general-meeting-system>.
- "EGovernment Action Plan". *Shaping Europe's Digital Future*, 7 June 2022. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/egovernment-action-plan>.

- Eisenberg, Melvin Aron. "The Structure of Corporation Law". *Columbia Law Review* 89, no. 7 (November 1989): 1461. <https://doi.org/10.2307/1122809>.
- Eknath, Varun, Tiziana Londero, and Syuzanna Simonyan. "Are Virtual Meetings for Companies' Shareholders and Board Members the New Normal?", 26 July 2021. <https://blogs.worldbank.org/developmenttalk/are-virtual-meetings-companies-shareholders-and-board-members-new-normal>.
- El Faqir, Youssef, Javier Arroyo, and Samer Hassan. "An Overview of Decentralized Autonomous Organizations on the Blockchain". In *Proceedings of the 16th International Symposium on Open Collaboration*, 1–8. Virtual conference Spain: ACM, 2020. <https://doi.org/10.1145/3412569.3412579>.
- Eminoğlu, Cafer. *Türk Ticaret Kanunu'nda Kurumsal Yönetim (Corporate Governance)*. 1. Istanbul: On İki Levha Yayıncılık A.Ş., 2014.
- Enriques, Luca, and Dirk Andreas Zetzsche. "Corporate Technologies and the Tech Nirvana Fallacy". *SSRN Electronic Journal*, 2019. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3392321>.
- "Entwurf eines Gesetzes zur Umsetzung der Digitalisierungsrichtlinie (DiRUG)", 31 March 2021. <https://dserver.bundestag.de/btd/19/281/1928177.pdf>.
- Erel, Isil, Léa H Stern, Chenhao Tan, and Michael S Weisbach. "Research: Could Machine Learning Help Companies Select Better Board Directors?", 2018. <https://hbr.org/2018/04/research-could-machine-learning-help-companies-select-better-board-directors>.
- — —. "Selecting Directors Using Machine Learning", 2018, 57. https://www.marshall.usc.edu/sites/default/files/2019-03/lea_stern_selecting_directors.pdf.
- — —. "Selecting Directors Using Machine Learning". Edited by Itay Goldstein. *The Review of Financial Studies* 34, no. 7 (18 June 2021): 3226–64. <https://doi.org/10.1093/rfs/hhab050>.
- "E-Residency to Support Nasdaq in Transforming Shareholder Participation". *E-Estonia*, 12 February 2016. <https://e-estonia.com/e-residency-to-support-nasdaq-in-transforming-shareholder-participation/>.
- Ergün, Mevci. *Anonim Şirketler Hukuku*. 1. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Eroğlu, Muzaffer. "Anonim Şirket Yönetim Kurullarında Üye Çeşitliliğinin Sağlanması İçin Belirli Nitelikte Üye Atanmasına İlişkin Zorunluluk İçeren Kurallar". *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 0, no. 2-1 *duplicate*-18585 (2014): 575–630. <http://search/yayin/detay/201767>.

- Eroğlu, Muzaffer, and Meltem Karatepe Kaya. "Impact of Artificial Intelligence on Corporate Board Diversity Policies and Regulations". *European Business Organization Law Review*, 24 May 2022. <https://doi.org/10.1007/s40804-022-00251-5>.
- "Establishing a Business". *Presidency of the Republic of Türkiye Investment Office*. Accessed 29 May 2023. <https://www.invest.gov.tr/en/investmentguide/pages/establishing-a-business.aspx>.
- "Estonian Blockchain Technology". *E-Estonia*. Accessed 3 January 2023. <https://e-estonia.com/wp-content/uploads/2020mar-nochanges-faq-a4-v03-blockchain-1-1.pdf>.
- "E-ŞİRKET (Companies Information Portal)". Accessed 29 May 2023. <https://www.mkk.com.tr/en/corporate-governance-services/e-company-companies-information-portal>.
- "ETUC Guidelines on the Transposition of the Directive on Digital Tools and Processes in Company Law". The European Trade Union Confederation, 2021. https://www.etuc.org/sites/default/files/2021-06/Guidelines_digital%20tools%20Directive%20EN.pdf.
- Eulerich, Marc, Adi Masli, Jeffrey Pickerd, and David A. Wood. "The Impact of Audit Technology on Audit Task Outcomes: Evidence for Technology-Based Audit Techniques". *SSRN Electronic Journal*, 13 October 2022. <https://ssrn.com/abstract=3444119> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3444119>.
- "European Business Register". Accessed 19 February 2023. <https://ebr.lv/en/>.
- "Explained: What Is Hashing in Blockchain?" *Bybit Learn*, 17 December 2020.
- Falcioğlu, Mete Özgür. *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat Kapsamında Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul*. Ankara: Yetkin, 2016.
- "Federal Law No. 259-FZ 'On Digital Financial Assets, Digital Currency and on Amendments to Certain Legislative Acts of the Russian Federation'". Accessed 12 February 2023. <https://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=126432>.
- Fedyk, Anastassia, James Hodson, Natalya Khimich, and Tatiana Fedyk. "Is Artificial Intelligence Improving the Audit Process?" *Review of Accounting Studies* 27, no. 3 (September 2022): 938–85. <https://doi.org/10.1007/s11142-022-09697-x>.
- Fenwick, Mark, and Erik P.M. Vermeulen. "Technology and Corporate Governance: Blockchain, Crypto, and Artificial Intelligence". *SSRN Electronic Journal*, 2018. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3263222>.

- Frey, Carl Benedikt, and Michael A. Osborne. "The Future of Employment: How Susceptible Are Jobs to Computerisation?" *Technological Forecasting and Social Change* 114 (17 September 2013): 254–80. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2016.08.019>.
- G20/OECD Principles of Corporate Governance 2015*. OECD Publishing, 2015. <https://doi.org/10.1787/9789264236882-en>.
- Gal, Graham, and Matthew Sherwood. "The External Financial Statement Audit Process and Blockchain Technology". *TIDE Academia Research* 3, no. 1 (2021): 103–40.
- Gandía, Juan L. "Corporate E-Governance Disclosure in the Digital Age: An Empirical Study of Spanish Listed Companies". *SSRN Electronic Journal*, 2005. <https://doi.org/10.2139/ssrn.531182>.
- Geis, George S. "Traceable Shares and Corporate Law". *Northwestern University Law Review*, 2018, 52.
- "Georgia Develops Blockchain Land Registry Platform". *Agenda.Ge*, 27 April 2016. <https://agenda.ge/en/news/2016/1002>.
- Gerard, David. *Attack of the 50 Foot Blockchain: Bitcoin, Blockchain, Ethereum & Smart Contracts*, 2017.
- Giannetti, Mariassunta, and Tracy Yue Wang. "Public Attention to Gender Equality and Board Gender Diversity". *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 19 April 2022, 1–27. <https://doi.org/10.1017/S0022109022000400>.
- Gillan, Stuart L., and John D. Martin. "Corporate Governance Post-Enron: Effective Reforms, or Closing the Stable Door?" *Journal of Corporate Finance* 13, no. 5 (December 2007): 929–58. <https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2007.03.008>.
- Göktürk, Kürşat. "Anonim Şirket Pay Sahipliği Haklarının Kullanılmasında Muhalefet Şartı". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 31 December 2017, 53–78. <https://doi.org/10.21492/inuhfd.338779>.
- Goldman, Michael D., and Eileen M. Filliben. "Corporate Governance: Current Trends and Likely Developments for the Twenty-First Century". 25 *DEL. J. CORP. L.*, 2000, 683–713.
- Golembiewski, Jeff. "What Blockchain Technology Is and What Your Association Should Know about This Trending Technology." *NIMBLE AMS*, 18 July 2019. <https://www.nimbleams.com/blog/preparing-your-association-for-blockchain/>.

- Gompers, Paul A., Joy L. Ishii, and Andrew Metrick. "Corporate Governance and Equity Prices". *Quarterly Journal of Economics* 118, no. 1 (February 2003): 107–55.
- Gordon, Jason. "Shareholder Register - Explained: What Is the Shareholder Register?", 25 September 2021. https://thebusinessprofessor.com/en_US/business-governance/shareholder-register-definition.
- Goyal, Monica. "Hong Kong VC Firm Appoints AI to Board of Directors", 16 May 2014. <https://www.itbusiness.ca/blog/hong-kongvc-firm-appoints-ai-to-board-of-directors/48815>.
- Goyal, Mukta, and Adarsh Kumar. "Sustainable E-Infrastructure for Blockchain-Based Voting System". In *Digital Cities Roadmap*, edited by Arun Solanki, Adarsh Kumar, and Anand Nayyar, 1st ed., 221–51. Wiley, 2021. <https://doi.org/10.1002/9781119792079.ch7>.
- Gözübüyük, Barış. "Yapay Zeka Algoritmalarının Anonim Ortaklıklarının Kurumsal Yönetimine Sağlayabileceği Olası Katkılar (Possible Contributions of Artificial Intelligence Algorithms to the Corporate Management of Joint Stock Companies)". *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11 November 2021. <https://doi.org/10.32957/hacettepehdf.1018788>.
- Gramitto Ricci, Sergio Alberto. "Artificial Agents in Corporate Boardrooms". *Cornell Law Review* 105, no. 3 (20 August 2020): 40. <https://ssrn.com/abstract=3677627>.
- Greenman, Cindy. "Exploring the Impact of Artificial Intelligence on the Accounting Profession". *Journal of Research in Business, Economics and Management* 8, no. 3 (2017): 1451–54. <http://scitecresearch.com/journals/index.php/jrbem/article/view/1063>.
- Güntert, Michael, Florian Schnyder, Christoph Lang, Beat Schwarz, and Christian Leuenberger. "Ledger-Based Securities: Introduction of DLT Shares in Switzerland". *Lexology*, 19 March 2021. <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=b4f6e6cd-d595-4f3a-9506-0672f36d3bfe>.
- Haber, Stuart, and W Scott Stornetta. "How to Time-Stamp a Digital Document". In *Advances in Cryptology - CRYPTO '90, LNCS*, edited by Alfred J. Menezes and Scott A. Vanstone, 537:437–55. Berlin Heidelberg: Springer-Verlag, 1991. https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/3-540-38424-3_32.pdf?pdf=inline%20link.

- Haerlein, Michael, and Andreas Kaplan. "A Brief History of Artificial Intelligence: On the Past, Present, and Future of Artificial Intelligence". *California Management Review* 61, no. 4 (August 2019): 5–14. <https://doi.org/10.1177/0008125619864925>.
- Hagendorff, Thilo. "The Ethics of AI Ethics: An Evaluation of Guidelines". *Minds and Machines* 30, no. 1 (March 2020): 99–120. <https://doi.org/10.1007/s11023-020-09517-8>.
- Hamdani, Assaf, Niron Hashai, Eugene Kandel, and Yishay Yafeh. "Technological Progress and the Future of the Corporation". *Journal of the British Academy* 6, no. s1 (2018): 215–45. <https://doi.org/10.5871/jba/006s1.215>.
- Hansen, James V., James B. McDonald, and James D. Stice. "Artificial Intelligence and Generalized Qualitative-Response Models: An Empirical Test on Two Audit Decision-Making Domains". *Decision Sciences* 23, no. 3 (May 1992): 708–23. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5915.1992.tb00413.x>.
- Hart, Paul't. "Irving L. Janis' Victims of Groupthink". *Political Psychology* 12, no. 2 (June 1991): 247. <https://doi.org/10.2307/3791464>.
- Hassan, Samer, and Primavera De Filippi. "Decentralized Autonomous Organization". *Internet Policy Review* 10, no. 2 (20 April 2021). <https://doi.org/10.14763/2021.2.1556>.
- Haugeland, John. *Artificial Intelligence: The Very Idea*. Cambridge, Mass: MIT Press, 1985.
- Hickman, Eleanore, and Martin Petrin. "Trustworthy AI and Corporate Governance: The EU's Ethics Guidelines for Trustworthy Artificial Intelligence from a Company Law Perspective". *European Business Organization Law Review* 22, no. 4 (1 December 2021): 593–625. <https://doi.org/10.1007/s40804-021-00224-0>.
- Higgins, Stan. "LHV Bank Develops Wallet App Built on Bitcoin's Blockchain". *CoinDesk*, 21 September 2021. <https://www.coindesk.com/business/2015/06/08/lhv-bank-develops-wallet-app-built-on-bitcoins-blockchain/>.
- High-Level Expert Group on Artificial Intelligence. "Ethics Guidelines for Trustworthy AI". European Commission, 2019.
- Hilliard, Tyra W. "The Law of Virtual Board Meetings". *Corbin Ball & Co*. Accessed 11 January 2023. <https://www.corbinball.com/article/31-liability-and-legal-issues-in-meeting-planning/127-the-law-of-virtual-board-meetings>.
- Hjalmarsson, Friorik P., Gunnlaugur K. Hreioarsson, Mohammad Hamdaqa, and Gisli Hjalmtýsson. "Blockchain-Based E-Voting System". In *2018 IEEE 11th International Conference on Cloud Computing (CLOUD)*, 983–86. San Francisco, CA, USA: IEEE, 2018. <https://doi.org/10.1109/CLOUD.2018.00151>.

- “Holding a Hybrid Annual General Meeting (AGM)”. *Co-Operatives UK*. Accessed 11 January 2023. <https://www.uk.coop/coronavirus/covid-19-governance-advice/holding-hybrid-annual-general-meeting-agm>.
- Hollister, Sean. “Uber Won’t Be Charged with Fatal Self-Driving Crash, Says Prosecutor”. *The Verge*, 6 March 2019. <https://www.theverge.com/2019/3/5/18252423/uber-wont-be-charged-with-fatal-self-driving-crash-says-prosecutor>.
- Hong, Lu, and Scott E. Page. “Groups of Diverse Problem Solvers Can Outperform Groups of High-Ability Problem Solvers”. *Proceedings of the National Academy of Sciences* 101, no. 46 (16 November 2004): 16385–89. <https://doi.org/10.1073/pnas.0403723101>.
- Houghton, Keith A., and Christine A. Jubb. “Auditor Selection: What Influences Decisions by Listed Companies?” *Australian Accounting Review* 13, no. 31 (2003): 67–72. <https://doi.org/10.1111/j.1835-2561.2001.tb00173.x>.
- “How AI Is Changing Legal Due Diligence: Artificial Intelligence-Based Tools Are Becoming Increasingly Commonplace”. Mergermarket, 2020. <https://www.traverssmith.com/media/6382/how-ai-is-changing-legal-due-diligence.pdf>.
- Hsieh, Ying-Ying, Jean-Philippe Vergne, Philip Anderson, Karim Lakhani, and Markus Reitzig. “Bitcoin and the Rise of Decentralized Autonomous Organizations”. *Journal of Organization Design* 7, no. 1 (December 2018): 14. <https://doi.org/10.1186/s41469-018-0038-1>.
- Hu, Kuang-Hua, Fu-Hsiang Chen, Ming-Fu Hsu, and Gwo-Hshiung Tzeng. “Identifying Key Factors for Adopting Artificial Intelligence-Enabled Auditing Techniques by Joint Utilization of Fuzzy-Rough Set Theory and MRDM Technique”. *Technological and Economic Development of Economy* 27, no. 2 (7 September 2020): 459–92. <https://doi.org/10.3846/tede.2020.13181>.
- “Human Driver of ‘Driverless’ Car Charged in 2018 Ped Death”. *Streetsblog*, 16 September 2020. <https://usa.streetsblog.org/2020/09/16/human-driver-of-driverless-car-charged-in-2018-ped-death/>.
- Iacoviello, Giuseppina, MariaCaterina Mazzei, and Giovanni Riccardi. “The Gender Composition of the Board and Firm Performance. The Role of Regulatory Measures”. *Corporate Ownership and Control* 13, no. 1 (2015): 1385–95. <https://doi.org/10.22495/cocv13i1c11p10>.
- IBM Watson*. Accessed 8 November 2022. <https://www.ibm.com/watson>.

- “Industrial Strategy: Building a Britain Fit for the Future”. Accessed 12 August 2022. <https://www.gov.uk/government/publications/industrial-strategy-building-a-britain-fit-for-the-future>.
- “Introduction to Smart Contracts”. *Ethereum*, 19 January 2023. <https://ethereum.org/en/smart-contracts/>.
- Ivashkovskaya, Irina, and Ilya Ivaninskiy. “What Impact Does Artificial Intelligence Have on Corporate Governance?” *Journal of Corporate Finance Research* 14, no. 4 (2020): 90–101. <https://doi.org/10.17323/j.jcfr.2073-0438.14.4.2020.90-101>.
- Iyer, Kedar, and Chris Dannen. *Building Games with Ethereum Smart Contracts*. Berkeley, CA: Apress, 2018. <https://doi.org/10.1007/978-1-4842-3492-1>.
- İçözü, Tuğçe. “E-Devlet’e Girişte Blockchain Tabanlı Dijital Kimlik Kullanımı İçin Çalışmalar Başladı”. *Webrazzi*, 3 January 2023. <https://webrazzi.com/2023/01/03/e-devlet-e-giriste-blockzincir-tabanli-dijital-kimlik-kullanimi-icin-calismalar-basladi/>.
- İpekeli Kayalı, Fena. “Turkish Company Law”. In *Turkish Private Law*, edited by Korkusuz M. Refik and Fena İpekeli Kayalı, 2., 239–60. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Jafar, Uzma, Mohd Juzaidin Ab Aziz, and Zarina Shukur. “Blockchain for Electronic Voting System—Review and Open Research Challenges”. *Sensors* 21, no. 17 (31 August 2021): 5874. <https://doi.org/10.3390/s21175874>.
- Janis, Irving L. *Victims of Groupthink*. Boston: Houghton Mifflin, 1972.
- Janvrin, Diane, James Bierstaker, and D. Jordan Lowe. “An Examination of Audit Information Technology Use and Perceived Importance”. *Accounting Horizons* 22, no. 1 (1 March 2008): 1–21. <https://doi.org/10.2308/acch.2008.22.1.1>.
- Jariwala, Bhumi. “Exploring Artificial Intelligence & the Accountancy Profession: Opportunity, Threat, Both, Neither?” *International Federation of Accountants*, 1 June 2015. <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/developing-accountancy-profession/discussion/exploring-artificial-intelligence-accountancy-profession-opportunity-threat-both-neither>.
- Jensen, Michael C., and William H. Meckling. “Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure”. *Journal of Financial Economics* 3, no. 4 (1976). <https://www.sfu.ca/~wainwrig/Econ400/jensen-meckling.pdf>.

- Jentzsch, Christoph. "Decentralized Autonomous Organization to Automate Governance". Accessed 18 January 2023. <https://lawofthelevel.lexblogplatformthree.com/wp-content/uploads/sites/187/2017/07/WhitePaper-1.pdf>.
- — —. "The History of the DAO and Lessons Learned". *Slock.It Blog*, 24 August 2016. <https://blog.slock.it/the-history-of-the-dao-and-lessons-learned-d06740f8cfa5>.
- Juan Barus, Gultom, Murwaningsari Etty, Umar Haryono, and Mayangsari Sekar. "Reciprocal Use of Artificial Intelligence in Audit Assignments". *Journal of Accounting, Business and Finance Research* 11, no. 1 (2021): 9–20. <https://doi.org/10.20448/2002.111.9.20>.
- Kaal, Wulf A. "Blockchain-Based Corporate Governance". *Stanford Journal of Blockchain Law & Policy* 4, no. 1 (2021). <https://doi.org/10.2139/ssrn.3441904>.
- Kahan, Marcel, and Edward B Rock. "The Hanging Chads of Corporate Voting". *Faculty Scholarship at Penn Law* 164: 1227–81. Accessed 1 January 2023. https://scholarship.law.upenn.edu/faculty_scholarship/164.
- Kallas, Kaja. "Digital Company Law and Corporate Governance", 2017.
- Kamalnath, Akshaya. "Gender Diversity as the Antidote to 'Groupthink' on Corporate Boards". *Deakin Law Review* 22, no. 1 (23 February 2018): 85. <https://doi.org/10.21153/dlr2017vol22no1art723>.
- — —. "The Perennial Quest for Board Independence- Artificial Intelligence to the Rescue?", 2019, 1–16.
- "KAP (Public Disclosure Platform)". MKK. Accessed 29 May 2023. <https://www.mkk.com.tr/en/corporate-governance-services/pdp-public-disclosure-platform>.
- Kaplan, Andreas, and Michael Haenlein. "Siri, Siri, in My Hand: Who's the Fairest in the Land? On the Interpretations, Illustrations, and Implications of Artificial Intelligence". *Business Horizons* 62, no. 1 (January 2019): 15–25. <https://doi.org/10.1016/j.bushor.2018.08.004>.
- Kaplan, Jerry. *Artificial Intelligence: What Everyone Needs to Know*. What Everyone Needs to Know. New York, NY, United States of America: Oxford University Press, 2016.
- Karadeniz, Salih. "Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul". *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7, no. 13 (2022): 491–520.

- — —. “Yapay Zekânın Anonim Şirket Yönetim Kuruluna Üyeliği ve Üyelikten Doğan Sorumluluğunun Değerlendirilmesi”. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, no. 54 (3 April 2023): 255–88. <https://doi.org/10.54049/taad.1274437>.
- Karatepe Kaya, Meltem. “Notion of Protection of Minority Shareholders; Theoretical Framework”, 2020, 195–220.
- — —. “Yapay Zekanın Şirket Yönetimine Olası Katkılarının Türk Şirketler Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi ve Yapay Zekanın Hukuki Statüsünün Belirlenmesinde Şirketler Hukukundan Çıkarılabilecek Derler”. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10 August 2021, 69–106. <https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.979208>.
- Katyal, Sonia K. “Private Accountability in the Age of Artificial Intelligence”, 2019, 88. <https://www.uclalawreview.org/private-accountability-age-algorithm/>.
- Katz, Daniel Martin, and John J. Nay. “Machine Learning and Law”. In *Legal Informatics*, edited by Daniel Martin Katz, Ron Dolin, and Michael J. Bommarito, 1st ed., 94–98. Cambridge University Press, 2021. <https://doi.org/10.1017/9781316529683.010>.
- Kaya, Mustafa İsmail, and Burçak Tatlı. *Ticaret Hukuku - I Ticari İşletme ve Ortaklıklar Hukuku*. 4. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Kayıhan, Şaban. *6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirketlerde Üst Gözetim*. 1. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2011.
- — —. *Şirketler Hukuku*. 5. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Keay, Andrew. “Shareholder Primacy in Corporate Law: Can It Survive? Should It Survive?” *European Company and Financial Law Review* 7, no. 3 (2010): 369–413.
- Keenoy, C. L. “The Impact of Automation on the Field of Accounting”. *The Accounting Review* 33, no. 2 (1958): 230–36. <http://www.jstor.org/stable/241233>.
- Keith, Harlow. “Role of an External Auditor in Corporate Governance”. *Chron*, 2021. <https://work.chron.com/role-external-auditor-corporate-governance-27754.html>.
- Kersley, Richard, Eugene Klerk, Betty Jiang, Sara Carnazzi Weber, Joelle Natzkoff, Akanksha Kharbanda, Bahar Sezer Longworth, and Pascal Zumbühl. “The CS Gender 3000 in 2021: Broadening the Diversity Discussion”. Credit Suisse Research Institute, n.d..

- Kim, Christine. "Northern Trust Wins Patent for Storing Meeting Minutes on a Blockchain", 13 September 2021. <https://www.coindesk.com/markets/2018/06/06/northern-trust-wins-patent-for-storing-meeting-minutes-on-a-blockchain/>.
- Kinney, William R. "Audit Technology and Preferences for Auditing Standards". *Journal of Accounting and Economics* 8, no. 1 (March 1986): 73–89. [https://doi.org/10.1016/0165-4101\(86\)90011-X](https://doi.org/10.1016/0165-4101(86)90011-X).
- Kirkos, Efstathios, Charalambos Spathis, and Yannis Manolopoulos. "Audit-Firm Group Appointment: An Artificial Intelligence Approach". *Intelligent Systems in Accounting, Finance & Management* 17, no. 1 (17 December 2009): 1–17. <https://doi.org/10.1002/isaf.310>.
- Kirsch, Anja. "The Gender Composition of Corporate Boards: A Review and Research Agenda". *The Leadership Quarterly* 29, no. 2 (April 2018): 346–64. <https://doi.org/10.1016/j.leaqua.2017.06.001>.
- Kılınc, Ümit. "E-Devlet'e Büyük Kolaylıklar Getirecek 'Dijital Kimlik' Duyuruldu: Peki Ne İşe Yarayacak?" *Webtekno*, 2 January 2023. <https://www.webtekno.com/dijital-kimlik-duyuruldu-h131091.html>.
- Koç, Himmet. "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Sorumluluklarına Genel Bir Bakış". *NEÜHFD* 3, no. 1 (2020): 62–82.
- Kokina, Julia, and Thomas H. Davenport. "The Emergence of Artificial Intelligence: How Automation Is Changing Auditing". *Journal of Emerging Technologies in Accounting* 14, no. 1 (1 March 2017): 115–22. <https://doi.org/10.2308/jeta-51730>.
- Kolbjørnsrud, Vegard, Richard Amico, and Robert Thomas. *The Promise of Artificial Intelligence: Redefining Management in the Workforce of the Future*, 2016.
- Korkut, Ömer, Fatih Cengil, Mehmet Durdu, İdil Nur Gürbüz Gökberk, and M. Zahit Doğanay. *Şematik Şirketler Hukuku*. 3. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Krishnan, Armin. 'Blockchain Empowers Social Resistance and Terrorism Through Decentralized Autonomous Organizations'. *Journal of Strategic Security* 13, no. 1 (April 2020): 41–58. <https://doi.org/10.5038/1944-0472.13.1.1743>.
- Krupansky, Jack. "Untangling the Definitions of Artificial Intelligence, Machine Intelligence, and Machine Learning", 14 June 2017. <https://jackkrupansky.medium.com/untangling-the-definitions-of-artificial-intelligence-machine-intelligence-and-machine-learning-7244882f04c7>.

- Kumar, Dinesh, Rajinder Kaur, and Puneetish Kaur. "Legal Analysis of Artificial Intelligence in Corporate Board Rooms". *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education* 12, no. 7 (2021): 1514–21.
- Kurt, Cem Arslan. "Cumhurbaşkanı Yardımcısı Duyurdu: E-Devlet'te Blockchain Tabanlı Dijital Cüzdan". *Cointelegraph Türkiye*, 2 January 2023. <https://tr.cointelegraph.com/news/digital-wallet-announcement-from-the-vice-president>.
- Kurzweil, R. *The Age of Intelligent Machines*. Kurzweil Foundation, 1990. <https://books.google.com.tr/books?id=SI1QAAAAMAAJ>.
- Kurzweil, Ray. *The Singularity Is Near: When Humans Transcend Biology*. New York: Viking, 2005.
- Lafarre, Anne, and Christoph Van der Elst. "Blockchain Technology for Corporate Governance and Shareholder Activism". *SSRN Electronic Journal*, 2018. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3135209>.
- Lamboglia, Rita, Domenica Lavorato, Eusebio Scornavacca, and Stefano Za. "Exploring the Relationship between Audit and Technology. A Bibliometric Analysis". *Meditari Accountancy Research* 29, no. 5 (21 September 2021): 1233–60. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-03-2020-0836>.
- Langevoort, Donald C. "Caremarkand Compliance: A Twenty Year Lookback". *Temple Law Review* 90 (2018): 727–42.
- — —. "Overcoming Resistance to Diversity in the Executive Suite: Grease, Grit, and the Corporate Promotion Tournament", n.d., 31.
- Laptev, Vasilii Andreevich, and Daria Rinatovna Feyzrakhmanova. "Digitalization of Institutions of Corporate Law: Current Trends and Future Prospects". *Laws* 10, no. 4 (2 December 2021): 1–19. <https://doi.org/10.3390/laws10040093>.
- Laurence, Tiana. *Blockchain. --For Dummies*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 2017.
- Law, Kelvin, and Michael Shen. "How Does Artificial Intelligence Shape Audit Firms?" *Nanyang Business School Research Paper*, no. 20–31 (12 July 2020). <https://ssrn.com/abstract=3718343> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3718343>.
- Lazanis, Ryan. "How Technology Behind Bitcoin Could Transform Accounting As We Know It". *BrainStation*, 22 January 2015. <https://brainstation.io/magazine/how-technology-behind-bitcoin-could-transform-accounting-as-we-know-it>.

- Le Van, Duong. "Convening Efficient Company Meetings in Today's Environment". *Vietnam Investment Review*, 27 September 2021. <https://vir.com.vn/convening-efficient-company-meetings-in-todays-environment-88000.html>.
- Lehner, Othmar Manfred, Kim Ittonen, Hanna Silvola, Eva Ström, and Alena Wührleitner. "Artificial Intelligence Based Decision-Making in Accounting and Auditing: Ethical Challenges and Normative Thinking". *Accounting, Auditing & Accountability Journal* 35, no. 9 (21 June 2022): 109–35. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-09-2020-4934>.
- Lener, Raffaele, and Salvatore L. Furnari. "Company Law during the Blockchain Revolution. The Rise of 'CorpTech'". *Open Review of Management, Banking and Finance*, 2020. <https://openreviewmbf.org/2020/11/09/company-law-during-the-blockchain-revolution-the-rise-of-corpotech/>.
- "Liquidate Your Limited Company". *Selling Your Business and Closing Down*. Accessed 1 February 2023. <https://www.gov.uk/liquidate-your-company>.
- Lohe, Timothy, Hadley Rupert Stern, Raghav Chawla, Christopher Scott Parsons, and Thomas Charles McGuire. The Crypto Voting and Social Aggregating, Fractionally Efficient Transfer Guidance, Conditional Triggered Transaction, Datastructures, Apparatuses, Methods and Systems ("SOCOACT"). US 2017/0046689 A1, filed 14 July 2016, and issued 16 February 2017. <https://patentimages.storage.googleapis.com/49/f4/22/74c201ca2c8dca/US20170046689A1.pdf>.
- LoPucki, Lynn M. "Algorithmic Entities". *Washington University Law Review* 95, no. 4 (2018): 68.
- Magnuson, William. *Blockchain Democracy: Technology, Law and the Rule of the Crowd*. 1st ed. Cambridge University Press, 2020. <https://doi.org/10.1017/9781108687294>.
- Manita, Riadh, Najoua Elommal, Patricia Baudier, and Lubica Hikkerova. "The Digital Transformation of External Audit and Its Impact on Corporate Governance". *Technological Forecasting and Social Change* 150 (January 2020): 119751. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2019.119751>.
- Marchisio, Emiliano. "In Support of 'No-Fault' Civil Liability Rules for Artificial Intelligence". *SN Social Sciences* 1, no. 2 (February 2021): 54. <https://doi.org/10.1007/s43545-020-00043-z>.
- Massaad, Lamia. "How Does AI Help in the Due Diligence Process?" *Cedar Rose*. Accessed 5 December 2022. https://www.cedar-rose.com/article/15458-how-does-ai-help-in-the-due-diligence-process_.

- Mateos de Cabo, Ruth, Siri Terjesen, Lorenzo Escot, and Ricardo Gimeno. "Do 'Soft Law' Board Gender Quotas Work? Evidence from a Natural Experiment". *European Management Journal* 37, no. 5 (October 2019): 611–24. <https://doi.org/10.1016/j.emj.2019.01.004>.
- McCarthy, John, Marvin L. Minsky, Nathaniel Rochester, and Claude E. Shannon. "A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence, August 31, 1955." 27, no. 4 (2006): 12–14. <https://doi.org/10.1609/aimag.v27i4.1904>.
- McCarty, L. Thorne. "Finding the Right Balance in Artificial Intelligence and Law". In *Research Handbook on the Law of Artificial Intelligence*, by Woodrow Barfield and Ugo Pagallo, 55–87. Edward Elgar Publishing, 2018. <https://doi.org/10.4337/9781786439055.00013>.
- McPherson, Miller, Lynn Smith-Lovin, and James M Cook. "Birds of a Feather: Homophily in Social Networks". *Annual Review of Sociology* 27, no. 1 (August 2001): 415–44. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.27.1.415>.
- Mehboob Khan, Kashif, Junaid Arshad, and Muhammad Khan. "Secure Digital Voting System Based on Blockchain Technology". *International Journal of Electronic Government Research* 14 (1 January 2018): 53–62. <https://doi.org/10.4018/IJEGR.2018010103>.
- Meier, Andreas. "Blockchain-Voting für MyPolitics und OurPolitics". In *Blockchain: Grundlagen, Anwendungsszenarien und Nutzungspotenziale*, edited by Hans-Georg Fill and Andreas Meier, 337–53. Edition HMD. Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden, 2020. <https://doi.org/10.1007/978-3-658-28006-2>.
- Meijer, Ellen. "Blockchain and Our Planet: Why Such High Energy Use?", 6 June 2022. <https://pre-sustainability.com/articles/blockchain-and-our-planet-why-such-high-energy-use/#:~:text=Once%20a%20blockchain%20network%20reaches,the%20power%20consumption%20of%20Thailand>.
- Melendez, Carlos. "Artificial Intelligence Gets into Auditing, What's Next?" *InfoWorld*, 16 March 2016. <https://www.infoworld.com/article/3044468/artificial-intelligence-gets-into-auditing-whats-next.html>.
- "Memorandum and Articles of Association". *Set up a Limited Company: Step by Step*. Accessed 11 January 2023. <https://www.gov.uk/limited-company-formation/memorandum-and-articles-of-association#:~:text=a%20'memorandum%20of%20association'%20%2D,directors%20and%20the%20company%20secretary>.

- Merchant, Murtaza. "How Blockchain Technology Can Help Halve the Average Global Carbon Footprint by 2050". *Moneycontrol*, 31 October 2022. <https://www.moneycontrol.com/news/business/cryptocurrency/how-blockchain-technology-can-help-halve-the-average-global-carbon-footprint-by-2050-9419391.html>.
- "Merkezi Kayıt Kuruluşu Central Securities Depository of Türkiye", 1 May 2023. <https://www.mkk.com.tr/sites/default/files/2023-05/MKK-Corporate-Profile.pdf>.
- Meservy, Rayman D., Eric L. Denna, and James V. Hansen. "Application of Artificial Intelligence to Accounting, Tax, and Audit Services: Research at Brigham Young University". *Expert Systems with Applications* 4, no. 2 (January 1992): 213–18. [https://doi.org/10.1016/0957-4174\(92\)90112-6](https://doi.org/10.1016/0957-4174(92)90112-6).
- Metjahic, Laila. "Deconstructing the Dao: The Need for Legal Recognition and the Application of Securities Laws to Decentralized Organizations". *Cardozo Law Review* 39, no. 4 (2018): 1533–67.
- Miller, Geoffrey Parsons. *The Law of Governance, Risk Management, and Compliance*. Second Edition. New York: Wolters Kluwer, 2017.
- "Minority Shareholder Rights – What Are My Rights and How Do I Protect Them?" *Harper James*, 8 July 2022. <https://harperjames.co.uk/news/minority-shareholder-rights-and-protection/>.
- Mohan, Anusree. "Evolving Technologies in the External Audit Industry". *Beroe Inc*, 8 March 2020. <https://www.beroeinc.com/blog/evolving-technologies-external-audit-industry/>.
- Moldovan, Darie, and Simona Mutu. "Learning the Relationship Between Corporate Governance and Company Performance Using Data Mining". In *Machine Learning and Data Mining in Pattern Recognition: 11th International Conference, MLDM 2015, Hamburg, Germany, July 20-21, 2015, Proceedings*, edited by Petra Pernert, 1st ed., 368–81. Lecture Notes in Artificial Intelligence 9166. Cham: Springer International Publishing : Imprint: Springer, 2015. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-21024-7>.
- Morgenstern, Leora. "Toward Automated International Law Compliance Monitoring (TAILCM)": Fort Belvoir, VA: Defense Technical Information Center, 1 July 2014. <https://doi.org/10.21236/ADA608547>.
- Möslein, Florian. "Blockchain Applications and Company Law". *Legal Technology Transformation in Practice*, 2020.
- — —. "Blockchain Applications and Company Law". *Oxford Business Law Blog*, 23 February 2021. <https://blogs.law.ox.ac.uk/business-law-blog/blog/2021/02/blockchain-applications-and-company-law>.

- — —. “Robots in the Boardroom? Artificial Intelligence & Corporate Governance”. Presented at the Webinar, University of Glasgow, 2 December 2020. https://www.gla.ac.uk/media/Media_767458_smxx.pdf.
- — —. “Robots in the Boardroom: Artificial Intelligence and Corporate Law”. In *In: Barfield, W. & Pagallo, U. (Eds), Research Handbook on the Law of Artificial Intelligence*, 649-670., 19. Cheltenham, UK: Edward Elgar, 2018.
- Moynihan, Kieran. “What Will the Board of the Future Look Like?”, n.d., 1.
- Munoko, Ivy, Helen L. Brown-Libur, and Miklos Vasarhelyi. “The Ethical Implications of Using Artificial Intelligence in Auditing”. *Journal of Business Ethics* 167, no. 2 (November 2020): 209–34. <https://doi.org/10.1007/s10551-019-04407-1>.
- Muñoz-Izquierdo, Nora, María-del-Mar Camacho-Miñano, María-Jesús Segovia-Vargas, and David Pascual-Ezama. “Is the External Audit Report Useful for Bankruptcy Prediction? Evidence Using Artificial Intelligence”. *International Journal of Financial Studies* 7, no. 2 (8 April 2019): 20. <https://doi.org/10.3390/ijfs7020020>.
- Nakamoto, Satoshi. “Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System”. Accessed 16 December 2022. <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>.
- Naqvi, Ali S. *Artificial Intelligence for Audit, Forensic Accounting, and Valuation: A Strategic Perspective*. 1. Hoboken: Wiley, 2020.
- “Nasdaq Tech Spotlight: Strate”. *Technology*, 7 May 2020. <https://www.nasdaq.com/articles/nasdaq-tech-spotlight%3A-strate>.
- “Nasdaq to Deliver Blockchain E-Voting Solution to Strate”. *Press Releases*, 22 November 2017. <https://ir.nasdaq.com/news-releases/news-release-details/nasdaq-deliver-blockchain-e-voting-solution-strate>.
- “NASDAQ’S Blockchain Technology to Transform the Republic of Estonia’s E-Residency Shareholder Participation”. Accessed 3 January 2023. <https://ir.nasdaq.com/news-releases/news-release-details/nasdaqs-blockchain-technology-transform-republic-estonias-e?releaseid=954654>.
- Ndichu, David. “Ahead of the Curve: The Technology of Tomorrow”. *Gulf Business*, 20 March 2021. <https://gulfbusiness.com/ahead-of-the-curve-the-technology-of-tomorrow/>.
- Nikishova, Maria I. “Prospects of Digital Technologies Application in Corporate Governance”, 2018. <https://scieuro.com/wp-content/uploads/2018/05/86-95.pdf>.

- Noordin, Nora Azima, Khaled Hussainey, and Ahmad Faisal Hayek. "The Use of Artificial Intelligence and Audit Quality: An Analysis from the Perspectives of External Auditors in the UAE". *Journal of Risk and Financial Management* 15, no. 8 (31 July 2022): 339. <https://doi.org/10.3390/jrfm15080339>.
- Nowik, Paweł. "Electronic Personhood for Artificial Intelligence in the Workplace". *Computer Law & Security Review* 42 (September 2021): 105584. <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2021.105584>.
- OECD Publishing. *Corporate Governance: Improving Competitiveness and Access to Capital in Global Markets: A Report to the OECD by the Business Sector Advisory Group on Corporate Governance*. Paris., 1998. <https://doi.org/10.1787/9789264162709-en>.
- O'Flaherty, Kevin. "What Are Minority Shareholders? | What Power Does A Minority Shareholder Have?" *O'Flaherty Law*, 16 November 2020. <https://www.oflaherty-law.com/learn-about-law/what-are-minority-shareholders-what-power-does-a-minority-shareholder-have>.
- Ohlheiser, Abby. "Trolls Turned Tay, Microsoft's Fun Millennial AI Bot, into a Genocidal Maniac". *The Washington Post*, 25 March 2016. <https://www.washingtonpost.com/news/the-intersect/wp/2016/03/24/the-internet-turned-tay-microsofts-fun-millennial-ai-bot-into-a-genocidal-maniac/>.
- "Online Formation of Corporations: The Requirements of the Digitalization Directive at a Glance". *Deloitte*. Accessed 6 January 2023. <https://www2.deloitte.com/dl/en/pages/legal/articles/online-gruendung-digitalisierung-richtlinie.html>.
- Özdin, Funda. "2019/1151 sayılı AB Dijitalleşme Yönergesi ve Alman Hukuku (DİRUG) Uyarınca Online Şirket Kuruluşu, Sicile Online İbraz ve Sicil Kayıtlarının Online İlanı". *İstanbul Hukuk Mecmuası / Istanbul Law Review* 80, no. 3 (15 September 2022): 721–52. <https://doi.org/10.26650/mecmua.2022.80.3.0001>.
- Özkan Şahin, Gizem, and Çağatay Şahin. "Yapay Zekalı Varlıklara Elektronik Kişilik Modeli Tanınmasına İlişkin Eurobotics Raporu ve Fikri Mülkiyet Sorunu Bağlamında Meseleye Yaklaşım". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 13, no. 1 (30 June 2022): 110–28. <https://doi.org/10.21492/inuhfd.981080>.
- Paal, Boris P. "Die Digitalisierte GmbH". *Zeitschrift Für Unternehmens- Und Gesellschaftsrecht* 46, no. 5 (2017): 590–620. <https://doi.org/10.1515/zgr-2017-0026>.

- Palmer, Stephanie. "Nasdaq and Estonia in Blockchain Project". *Asset Servicing Times*, 15 February 2016. https://www.assetservicingtimes.com/assetservicesnews/technologyarticle.php?article_id=6446.
- Paslı, Ali. *Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi (Corporate Governance)*. 1. İstanbul: Beta, 2004.
- — —. "'Compliance' Kavramının Anonim Ortaklıklar Hukukundaki Anlamı ve Sorumluluk Sistemine Etkisi". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 71, no. 2 (2013): 317–34.
- Pasquale, Frank. "A Rule of Persons, Not Machines: The Limits of Legal Automation". *The George Washington Law Review* 87, no. 1 (2019): 55.
- Patel, Deepesh. "Trade Finance Registry: Singapore Launches the World's First Blockchain-Based Solution Aimed at Preventing Double Financing Fraud", 12 December 2022. <https://www.tradefinanceglobal.com/posts/singapore-launches-the-worlds-first-blockchain-based-solution-aimed-at-preventing-double-financing-fraud/>.
- "Peer-to-Peer". In *Peer-to-Peer*. Cambridge Dictionary. Accessed 13 December 2022. <https://dictionary.cambridge.org/tr/s/%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/peer-to-peer>.
- Petrin, Martin. "Corporate Management in the Age of AI". *SSRN Electronic Journal* 2019, no. 3 (2019): 965–1030. <https://doi.org/10.7916/cblr.v2019i3.5118>.
- Pick, Leon. "Estonia's LHV Bank Testing Colored Coins-Based 'Cuber'". *Finance Magnates*, 9 June 2015. <https://www.financemagnates.com/cryptocurrency/news/estonias-lhv-bank-testing-colored-coins-based-cuber/>.
- "Points of Single Contact". *Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs*. Accessed 25 January 2023. https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/services/directive/points-single-contact_en.
- Pollmann, Monique M.H., Jan Potters, and Stefan T. Trautmann. "Risk Taking by Agents: The Role of Ex-Ante and Ex-Post Accountability". *Economics Letters* 123, no. 3 (June 2014): 387–90. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2014.04.004>.
- Poole, David, Alan Mackworth, and Randy Goebel. *Computational Intelligence: A Logical Approach*. Oxford University Press, 1998.
- Poroy, Reha, Ünal Tekinalp, and Ersin Çamoğlu. *Ortaklıklar Hukuku I. Güncellenmiş, Yeniden Yazılmış* 14. Bası. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.

- “Practical Considerations of Using AI in Due Diligence”. *Dentons*, 2 September 2022. <https://www.dentons.com/en/insights/articles/2022/august/31/practical-considerations-of-using-ai-in-due-diligence>.
- “Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on Adapting Non-Contractual Civil Liability Rules to Artificial Intelligence (AI Liability Directive) COM(2022) 496 Final”, 28 September 2022. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/contract-rules/digital-contracts/liability-rules-artificial-intelligence_en.
- “Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on single-member private limited liability companies” (2014). https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:100dbdec-c08b-11e3-86f9-01aa75ed71a1.0002.01/DOC_1&format=PDF.
- Pugh, Will. “Why Not Appoint an Algorithm to Your Corporate Board?” *Slate*, 24 March 2019. <https://slate.com/technology/2019/03/artificial-intelligence-corporate-board-algorithm.html>.
- Pulaşlı, Hasan. “Compliance Kavramı ve Yönetim Organının Compliance Sorumluluğu”. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi XXXV*, no. 2 (2019): 27–59. <https://hasanpulasli.com.tr/wp-content/uploads/Pulasli-2019-Compliance-Kavrami-ve-Yonetim-Organinin-Compliance-Sorumlulugu.pdf>.
- — —. *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*. 8. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- — —. *Şirketler Hukuku Şerhi*. 4. Vol. 1. 4 vols. Adalet Yayınevi, 2022.
- “PwC Wins ‘Audit Innovation of the Year’ at 2016 International Accounting Bulletin Awards”. *PwC*. Accessed 22 November 2022. <https://www.pwc.com/lv/en/news/pwc-wins-audit-innovation-of-the-year.html>.
- Ramanathan, S. “Compliance Culture – Its Importance and How to Prevent It from Becoming Just a Buzzword”, 16 July 2019. <https://cfo.economictimes.indiatimes.com/news/compliance-culture-its-importance-and-how-to-prevent-it-from-becoming-just-a-buzzword/70224217?redirect=1>.
- Raphael, Jon. “How Artificial Intelligence Can Boost Audit Quality”. *CFO*, 15 June 2015. <https://www.cfo.com/accounting-tax/2015/06/artificial-intelligence-can-boost-audit-quality/>.
- Reddy, Sudheer, and Aditya Mohan Jadhav. “Gender Diversity in Boardrooms – A Literature Review”. Edited by Yogesh Pai P. *Cogent Economics & Finance* 7, no. 1 (1 January 2019): 1644703. <https://doi.org/10.1080/23322039.2019.1644703>.

- “Regulation Driving Banking Transformation: Insights into the Key Regulatory Developments Shaping APIs, Artificial Intelligence, Blockchain and Cloud”. Global Transaction Banking, Deutsche Bank, October 2018.
- “Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the Protection of Natural Persons with Regard to the Processing of Personal Data and on the Free Movement of Such Data, and Repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation)”, 2016. <https://doi.org/10.5040/9781782258674>.
- “Regulation (EU) 2022/1925 of the European Parliament and of the Council of 14 September 2022 on Contestable and Fair Markets in the Digital Sector and Amending Directives (EU) 2019/1937 and (EU) 2020/1828 (Digital Markets Act)”, 12 October 2022. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022R1925>.
- “Regulation (EU) 2022/1925 of the European Parliament and of the Council of 14 September 2022 on Contestable and Fair Markets in the Digital Sector and Amending Directives (EU) 2019/1937 and (EU) 2020/1828 (Digital Markets Act)”. Accessed 30 November 2022. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?toc=OJ%3AL%3A2022%3A265%3ATOC&uri=uriserv%3AOJ.L_.2022.265.01.0001.01.ENG.
- “Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a Single Market For Digital Services and Amending Directive 2000/31/EC (Digital Services Act)”, 27 October 2022. <https://doi.org/10.5040/9781782258674>.
- Reinsel, David, John Gantz, and John Rydning. “The Digitization of the World from Edge to Core”, 2018, 28. <https://www.seagate.com/files/www-content/our-story/trends/files/idc-seagate-dataage-whitepaper.pdf>.
- “Report of Investigation Pursuant to Section 21(a) of the Securities Exchange Act of 1934: The DAO”. The United States Securities and Exchange Commission, 25 July 2017. <https://www.sec.gov/litigation/investreport/34-81207.pdf>.
- Report of the Committee on the Financial Aspects of Corporate Governance*. London: Gee, 1992. <https://ecgi.global/code/cadbury-report-financial-aspects-corporate-governance>.
- “Report on the Safety and Liability Implications of Artificial Intelligence, the Internet of Things and Robotics. COM (2020) 64 Final”, 19 February 2020. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0064>.

- “Report with Recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics”. European Parliament, 2015.
- “Reunión Del Máximo Órgano Social o de Junta Directiva Puede Ser Presencial, No Presencial o Mixta”. *ÁMBITO JURÍDICO*, 19 July 2022.
- “Reuniones Virtuales de Órganos Sociales Después de La Emergencia Sanitaria”. *BéndiksenLaw*, 7 July 2022. <https://www.bendiksenlaw.co/virtual-meetings-of-corporate-organs-after-the-health-emergency/>.
- Reyes, Carla L., Nizan Geslevich Packin, and Ben Edwards. “Distributed Governance”. *SSRN Electronic Journal*, 2017. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2884978>.
- Rivera, Lauren A. “Hiring as Cultural Matching: The Case of Elite Professional Service Firms”. *American Sociological Review* 77, no. 6 (December 2012): 999–1022. <https://doi.org/10.1177/0003122412463213>.
- Rizzo, Pete. “Broadridge Completes Blockchain Proxy Voting Trial”. *CoinDesk*, 11 September 2021. <https://www.coindesk.com/markets/2017/04/13/broadridge-completes-blockchain-proxy-voting-trial/>.
- “Rulebook - The Nasdaq Stock Market- 5600. Corporate Governance Requirements”. Accessed 12 November 2022. <https://listingcenter.nasdaq.com/rulebook/nasdaq/rules/nasdaq-5600-series>.
- Russell, Stuart J., and Peter Norvig. *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. 3rd ed. Prentice Hall Series in Artificial Intelligence. Upper Saddle River: Prentice Hall, 2010.
- Sarhan, Ahmed, Collins G. Ntim, and Basil Al-Najjar. “Board Diversity, Corporate Governance, Performance and Executive Pay”. *International Journal of Finance and Economics* 24, no. 2 (2019): 761–86. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3534932>.
- Schneider, Nathan. “Are You Ready to Trust a Decentralized Autonomous Organization?” *Shareable*, 14 July 2014. <https://www.shareable.net/are-you-ready-to-trust-a-decentralized-autonomous-organization/>.
- Schubert, Nicolaus Emmanuel. “Digital Corporate Governance - Möglichkeiten für den Einsatz neuer Technologien im Gesellschaftsrecht”. *Institut für Wirtschaftsrecht Forschungsstelle für Transnationales Wirtschaftsrecht Juristische und Wirtschaftswissenschaftliche Fakultät der Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg*, no. 166 (September 2019).

- Seethamraju, Ravi Chandra, and Angela Hecimovic. "Impact of Artificial Intelligence on Auditing - An Exploratory Study". *AMCIS 2020 Proceedings* 8 (2020): 1–10.
- Shill, Gregory H, and Matthew L Strand. "Diversity, ESG, and Latent Board Power" 46 (n.d.): 71.
- Shubik, Martin. "Incentives, Decentralized Control, the Assignment of Joint Costs and Internal Pricing". *Management Science* 8, no. 3 (April 1962): 325–43. <https://doi.org/10.1287/mnsc.8.3.325>.
- "Singapore Banks Pick MonetaGo to Build Trade Finance Registry", 15 June 2022. <https://www.finextra.com/newsarticle/40454/singapore-banks-pick-monetago-to-build-trade-finance-registry>.
- Singh, Mohini. "Blockchain Technology for Corporate Reporting: An Investor Perspective". CFA Institute, September 2020. https://www.cfainstitute.org/-/media/documents/article/position-paper/cfa-blockchain-wp_text.pdf.
- Sjafjell, Beate. "Gender Diversity in the Boardroom and It's Impacts: Is the Example of Norway a Way Forward?" *Deakin Law Review* 20, no. 1 (18 September 2015): 25. <https://doi.org/10.21153/dlr2015vol20no1art501>.
- Sklaroff, Jeremy M. "Smart Contracts and the Cost of Inflexibility". *University of Pennsylvania Law Review- Prize Winning Papers* 166, no. 9 (2018): 263–304. https://scholarship.law.upenn.edu/prize_papers/9/.
- Solaimani, Reem, Fatima Rashed, Shahad Mohammed, and Walaa Wahid ElKelish. "The Impact of Artificial Intelligence on Corporate Control". *Corporate Ownership and Control* 17, no. 3 (2020): 171–78. <https://doi.org/10.22495/cocv17i3art13>.
- Solak, Ekrem. "The Evolving Role of Shareholders and the Future of Director Primacy Theory". PhD thesis, The University of Edinburgh, 2018.
- Spindler, Gerald. "Gesellschaftsrecht und Digitalisierung". *Zeitschrift für Unternehmens- und Gesellschaftsrecht* 47, no. 1 (14 February 2018): 17–55. <https://doi.org/10.1515/zgr-2018-0002>.
- "Starbucks to Webcast 2020 Annual Meeting of Shareholders". *Starbucks Investor Relations*, 13 March 2020. <https://investor.starbucks.com/press-releases/financial-releases/press-release-details/2020/Starbucks-to-Webcast-2020-Annual-Meeting-of-Shareholders/default.aspx>.
- "Starting a Business". *Your Europe*, 17 August 2022. https://europa.eu/youreurope/business/running-business/start-ups/starting-business/index_en.htm.

- Sunstein, Cass R. "Algorithms, Correcting Biases". *Social Research: An International Quarterly* 86, no. 2 (2019): 499–511.
- Surden, Harry. "Artificial Intelligence and Law: An Overview". *GA. ST. U. L. REV.* 35 (2019): 1305. <https://scholar.law.colorado.edu/articles/1234>.
- Szabo, Nick. "Smart Contracts", 1994. <https://www.fon.hum.uva.nl/rob/Courses/InformationInSpeech/CDROM/Literature/LOTwinterschool2006/szabo.best.vwh.net/smart.contracts.html>.
- Şener, Oruç Hami. *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı*. 4. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Tere, Juhan. "New World Record in Estonia: Creation of a Company in Internet with 18 Minutes". *The Baltic Course*, 13 November 2009. <http://www.baltic-course.com/eng/energy/?doc=20451>.
- "The Companies Act, 2017", 30 May 2017. <https://www.secp.gov.pk/document/companies-act-2017/?wpdmdl=28472>.
- "The Most Effective, Simple, and Secure Way to Run Your Board Meetings". *OnBoard*. Accessed 11 January 2023. <https://www.onboardmeetings.com/>.
- Tokmakov, M.A. "Corporate Governance Modernization: Legal Trends and Challenges". Edited by V. Mantulenko. *SHS Web of Conferences* 71 (2019): 04011. <https://doi.org/10.1051/shsconf/20197104011>.
- "Trade Finance Registry". *Blockdata*. Accessed 31 May 2023. <https://www.blockdata.tech/profiles/trade-finance-registry>.
- "Transitioning from In-Person to Virtual Board Meetings." *Acclime*, 30 August 2022. <https://www.acclime.com/insights/virtual-board-meetings/>.
- Trautman, Lawrence J, and Kara Altenbaumer-Price. "The Board's Responsibility For Information Technology Governance". *J. Marshall J. Computer & Info. L.* 313 28 (2011): 31.
- Turing, A. M. "Computing Machinery and Intelligence". *Mind, New Series* 59, no. 236 (1950): 433–60. <http://www.jstor.org/stable/2251299>.
- Tyma, Bridget, Rina Dhillon, Prabhu Sivabalan, and Bernhard Wieder. "Understanding Accountability in Blockchain Systems". *Accounting, Auditing & Accountability Journal* 35, no. 7 (22 August 2022): 1625–55. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-07-2020-4713>.
- "Umazi Collaborates with Artesian: DueDil to Automate and Accelerate SME Corporate Due Diligence". *Fintech News*, 7 February 2022. <https://www.fintechnews.org/umazi-collaborates-with-artesian-duedil-to-automate-and-accelerate-sme-corporate-due-diligence/>.

- Van der Elst, Christoph. "Corporate Governance and Blockchain Technology (DLT)". Presented at the 3rd International Conference on European Company Law and Corporate Governance, Zagreb, 2018. https://eclcg-conf.weebly.com/uploads/2/5/1/8/25181752/1-5_van_der_elst.pdf.
- Van der Elst, Christoph, and Anne Lafarre. "Blockchain and Smart Contracting for the Shareholder Community". *European Business Organization Law Review* 20, no. 1 (March 2019): 111–37. <https://doi.org/10.1007/s40804-019-00136-0>.
- Vermeulen, Erik P. M. "Corporate Governance in a Networked Age". *Tilburg Law School Legal Studies Research Paper Series*, no. 16/2015 (9 August 2015). https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2641441.
- "Virtual Board Meetings: An In-Depth Guide for Board Members". *Board Portal*, 3 June 2021. <https://board-room.org/blog/virtual-board-meetings/>.
- Volkov, Michael. "Artificial Intelligence, Hype and Financial Misconduct". *Corruption, Crime & Compliance*, 25 July 2018. <https://blog.volkovlaw.com/2018/07/artificial-intelligence-hype-and-financial-misconduct/>.
- Vural Çelenk, Belkıs. "Akıllı Sözleşmeler (Smart Contracts) Nedir?", 7 September 2017. <https://startiphukuku.com/akilli-sozlesmeler-smart-contracts-nedir/>.
- Wachudi, John, and Josphat Mboya. "Effect of Board Gender Diversity on the Performance of Commercial Banks in Kenya". *European Scientific Journal* 8 (2012): 128–48.
- Walport, Mark. "Distributed Ledger Technology: Beyond Block Chain- A Report by the UK Government Chief Scientific Adviser". Government Office for Science, December 2015. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/492972/gs-16-1-distributed-ledger-technology.pdf.
- Welzel, Christian, Klaus-Peter Eckert, Fabian Kirstein, and Volker Jacumeit. *Mythos Blockchain: Herausforderung für den öffentlichen Sektor*. 1. Auflage. Berlin: Kompetenzzentrum Öffentliche IT, Fraunhofer-Institut für Offene Kommunikationssysteme FOKUS, 2017.
- Werbach, Kevin. *The Blockchain and the New Architecture of Trust*. Information Policy Series. Cambridge, MA: MIT Press, 2018.
- Werbach, Kevin, and Nicolas Cornell. 'Contracts Ex Machina'. *Duke Law Journal* 67, no. 313 (2017): 101–70. <https://ssrn.com/abstract=2936294>.

- “What Is E-Residency?” *Republic of Estonia E-Residency*. Accessed 31 May 2023. <https://www.e-resident.gov.ee/>.
- “White Paper on Artificial Intelligence—a European Approach to Excellence and Trust. COM (2020) 65 Final”, 19 February 2020. https://ec.europa.eu/info/publications/white-paper-artificial-intelligence-european-approach-excellence-and-trust_en.
- Wile, Rob. “A Venture Capital Firm Just Named An Algorithm To Its Board Of Directors — Here’s What It Actually Does”. *Business Insider*, 13 May 2014. <https://www.businessinsider.com/vital-named-to-board-2014-5?IR=T>.
- Wilkens, Robert, and Richard Falk. *Smart Contracts: Grundlagen, Anwendungsfelder und rechtliche Aspekte*. essentials. Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden, 2019. <https://doi.org/10.1007/978-3-658-27963-9>.
- Williamson, Oliver E. “Transaction-Cost Economics: The Governance of Contractual Relations”. *The Journal of Law & Economics* 22, no. 2 (1979): 233–61. <http://www.jstor.org/stable/725118>.
- Winston, Patrick Henry. *Artificial Intelligence*. 3rd ed. Addison-Wesley, 1992.
- Wolf, Neesha. “Virtual AGMs in Taiwan: No Pandemic Required”. *Asian Corporate Governance Association (ACGA)*, 13 October 2022. <https://www.linkedin.com/pulse/virtual-agms-taiwan-pandemic-required->
- “Wolters Kluwer and Chartis Research to Explore Benefits of Artificial Intelligence for Managing Regulatory Change”. *Bloomberg*, 2 May 2019. <https://www.bloomberg.com/press-releases/2019-05-02/wolters-kluwer-and-chartis-research-to-explore-benefits-of-artificial-intelligence-for-managing-regulatory-change>.
- Wong, Oli, and Hannah Kuo. “Taiwan FSC Promulgated Relevant Requirements for Virtual Shareholders” Meetings of Public Companies’. *Lee, Tsai & Partners*, April 2022. <https://www.leetsai.com/general-corporate-affairs/the-taiwan-fsc-promulgated-relevant-requirements-for-virtual-shareholders-meetings-of-public-companies>.
- Wongpinunwatana, Nitaya, Colin Ferguson, and Paul Bowen. “An Experimental Investigation of the Effects of Artificial Intelligence Systems on the Training of Novice Auditors”. *Managerial Auditing Journal* 15, no. 6 (1 August 2000): 306–18. <https://doi.org/10.1108/02686900010344511>.
- World Economic Forum. “Deep Shift: Technology Tipping Points and Societal Impact”, September 2015. https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/46-wef_gac15_technological_tipping_points_report_2015-toconnected.pdf.

- Wragg, Eleanor. "MonetaGo Picked to Deliver Singapore's Trade Finance Registry". *Global Trade Review*, 15 June 2022. <https://www.gtreview.com/news/fintech/monetago-picked-to-deliver-singapores-trade-finance-registry/>.
- Wright, Aaron, and Primavera De Filippi. "Decentralized Blockchain Technology and the Rise of Lex Cryptographia". *SSRN Electronic Journal*, 2015. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2580664>.
- "Wyoming Decentralized Autonomous Organization Supplement". Accessed 9 February 2023. https://sos.wyo.gov/Forms/WyoBiz/DAO_Supplement.pdf.
- Xing, Zhang, Li Zhu, and Zhang Lijun. "A Study on the Application of the Technology of Big Data and Artificial Intelligence to Audit". In *2020 International Conference on Computer Engineering and Application (ICCEA)*, 797–800. Guangzhou, China: IEEE, 2020. <https://doi.org/10.1109/ICCEA50009.2020.00174>.
- "X-Road". *E-Estonia*. Accessed 28 January 2023. <https://e-estonia.com/solutions/interoperability-services/x-road>.
- "Yahoo Recount Shows Large Protest: Yang's Approval At 66, Not 85 Percent". *The Huffington Post*, 25 May 2011. https://www.huffpost.com/entry/yahoo-recount-shows-large_n_117195.
- Yanisky-Ravid, Shlomit, and Sean K Hallisey. "'Equality and Privacy by Design': A New Model of Artificial Intelligence Data Transparency via Auditing, Certification, and Safe Harbor Regimes". *Urban Law Journal* 46, no. 2 (n.d.): 428–86.
- Yasan, Mustafa. *Ortaklıklar Hukuku*. 2. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Yaşar, Tuğçe Nimet. *Anonim Şirketler Hukukunda Uyum (Compliance)*. 1. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık A.Ş., 2020.
- — —. "Şirketler Hukuku Açısından 'Compliance' Kavramı ve Borsaya Kayıtlı Şirketlerde Uygulanması", 2018.
- Yayla, Ümit. *Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları Elektronik Genel Kurullar*. 1. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık A.Ş., 2013.
- Yermack, David. "Corporate Governance and Blockchains". *Review of Finance*, 10 January 2017, 7–31. <https://doi.org/10.1093/rof/rfw074>.
- Yılmaz Orhan, Bilge Zeynep. "Merkeziyetsiz Otonom Organizasyonlar, Kurumsal Yönetim ve Blokzincir (Decentralized Autonomous Organizations, Corporate Governance and Blockchain)". *MHFD*, no. 2 (2022): 153–64.

- Yoder, Landry. "BitPesa and GBG: The Evolution of Payments in Africa". *GBG*. Accessed 5 January 2023. <https://www.gbgplc.com/en/blog/bitpesa-evolution-of-payments-in-africa/>.
- Yüce, Aydın Alber. *Şirketler Hukuku*. 2. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- — —. *Şirketler Hukuku Ders Notları*. 1. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Zemánková, Aneta. "Artificial Intelligence and Blockchain in Audit and Accounting: Literature Review". *WSEAS TRANSACTIONS on BUSINESS and ECONOMICS* 16 (2019): 568–81.
- Zetsche, Dirk. "Corporate Technologies – Zur Digitalisierung im Aktienrecht". *Die Aktiengesellschaft* 64, no. 1–2 (1 January 2019): 1–17. <https://doi.org/10.9785/ag-2019-641-212>.
- Zetsche, Dirk A., Ross P. Buckley, and Douglas W. Arner. "The Distributed Liability of Distributed Ledgers: Legal Risks of Blockchain". *SSRN Electronic Journal*, 2017. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3018214>.
- Zuiderveen Borgesius, Frederik. "Discrimination, Artificial Intelligence, and Algorithmic Decision-Making", 2018. <https://rm.coe.int/discrimination-artificial-intelligence-and-algorithmic-decision-making/1680925d73>.

Prof. Dr. Ergin ERGÜL
Ankara Medipol Üniversitesi
Genel Kamu Hukuku Öğretim Üyesi

İNSAN HAKLARI HUKUKU DERSLERİ

S u n u ş

Doç. Dr. Juan Carlos da Silva OCHOA
İspanya Bask Bölgesi Yüksek Mahkemesi Hâkimi
Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi Üyesi

Gözden Geçirilmiş, Güncel ve İlaveli

2. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İnsan Hakları Hukuku Dersleri

Ergin Ergül

Hukuk Yayınları Dizisi – 3352

İkinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 710 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

- Açıkgül, Hacı Ali. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine Ek Protokoller İle Getirilen Yenilikler, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, sy. 48, 2021, ss. 109-50
- Algan, Bülent. İnsan Hakları, Kavramsal ve Kuramsal Çerçeve, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Anayurt, Ömer. Avrupa İnsan Hakları Hukukunda Kişisel Başvuru Yolu, Seçkin Yayınları, Ankara: 2004.
- Anayurt, Ömer. Toplantı Hürriyeti Kavramı ve Türk Anayasa Hukukunda Toplanma Hürriyeti, Kazancı Yayınları İstanbul 1998.
- Arslan, Zühtü. Konuşmalar, <https://www.anayasa.gov.tr/tr/baskan/baskanin-konusmalari/>
- Arslan, Zühtü. Anayasal Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılması, <https://www.anayasa.gov.tr/tr/baskan/konusmalar/anayasal-hak-ve-ozgurluklerin-sinirlandirilmesi>
- Arslan, Zühtü. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Din Özgürlüğü, Liberal Düşünce Topluluğu, Ankara 2005.
- Aybay, Rona. Açıklamalı İnsan hakları Bildirgesi, TBB Yayınları, Ankara 2006, <http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/iheb.pdf>
- Aybay, Rona. İnsan Hakları Hukuku, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 2015
- Aybay, Rona. İnsan Hakları, Seçilmiş Makaleler, pencere yayınları, İstanbul 2010.
- Berber, A Emre. İnsan Haklarının Yükü, on iki levha yayınları, İstanbul 2018
- Braudo, Serge, Dictionnaire juridique <https://www.dictionnaire-juridique.com/definition/jurisprudence.php>
- Clément, Hélène. "les demandes d'asile", (Lambert, Pierre et Pettiti, Christophe) (éd),(2006), Les mesures relatives aux étrangers a l'épreuve de la convention européenne des droits de l'homme, Bruylant. Bruxelles 2006.
- Çalık, Tacettin. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Sözleşmeleri Kapsamında İnsan Haklarının Korunması, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2016, 24 (1), 69-120
- Çavuşoğlu, Naz, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Avrupa Topluluk Hukuku'nda Temel Hak ve Hürriyetler Üzerine, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İnsan Hakları Merkezi Yayını, Ankara 1994.

- Çiçekfidan, Halil. Avrupa Birliğinde Temel Hakların Korunması: Temel Haklar Şartı ve Onu Doğuran Süreç Üzerine Bir İnceleme, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2020
- Docquir, Pierre- François, (2004), "Droit à la vie privée et familial des ressortissants étrangers: vers la mise au point d'une protection floue du droit de séjour?" RTDH, 60/2004), s.921-949.
- Doğru, Osman. "Kişi Özgürlüğü: İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 5. Maddesinin İnsan Hakları Mahkemesi Tarafından Yorumu", Sempozyum, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Adli Yargı, Ankara: TBB yayını, ss.181-287.
- Doğru, Osman. İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Hukukunda İşkence ve Kötü Muamele Yasağı, Legal Yayınları, İstanbul 2006.
- Donay, Süheyl. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Türkiye, Kavram yayınları, İstanbul 1996.
- Donna, Gomien. Vademecum de la Convention européenne des droits de l'homme, Conseil de l'Europe, Strazburg 1999.
- Döner, Ayhan. İnsan Haklarının Uluslararası Alanda Korunması ve Avrupa Sistemi, Seçkin Yayınları, Ankara 2003.
- Ducroquetz, Anne-Lise. "l'expulsion des étrangers en droit international et européen", Université Lille 2 – droit et santé, Faculte des sciences juridiques, politiques et sociales, 2007,Thèse de doctorat, Lille (hal. archives-ouvertes.fr/docs/00/19/63/12/PDF/alducroquetz07.pdf (Erişim tarihi: 28.12.2009).
- Dutertre, Gilles. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarından Örnekler, Avrupa Konseyi, Ankara 2007.
- Erdal, Uğur ve Bakırcı, Hasan. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. Maddesi, Uygulama El Kitabı. OMCT, Cenevre 2006.
- Eren, Abdurrahman. Anayasa Hukuku Dersleri, Seçkin Yayınları, Ankara 2020.
- Ergül, Ergin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Uygulaması, Yargı Yayınevi, Ankara 2004.
- Ergül, Ergin, Droits de l'Homme dans la Science de la Société et de la Civilisation d'Ibn Khaldoun, La Revue de Droit&Société, No 8, Janvier-Mars 2023, Pages: 20-37 <https://journals.sms-institute.com/archives/1848>
- Ergül, Ergin, Hukukçu ve Yöneticiler İçin Mevlana Bilgeliği, Orient Yayınları, Ankara 2011.
- Ergül, Ergin, İnsan Hakları, Barış Yayınevi, Ankara 1999
- Ergül, Ergin. "Rereading Jalāl Al-Dīn Al-Rūmī's Wisdom Approach to Justice and Injustice." Teosofi: Jurnal Tasawuf dan Pemikiran Islam 11, no. 2 (October 27, 2021): <http://jurnalfuf.uinsby.ac.id/index.php/teosofi/article/view/1771>.

- Ergül, Ergin. Anayasa Mahkemesine ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Bireysel Başvuru ve Uygulaması, Yargı Yayınevi, Ankara 2012.
- Ergül, Ergin. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Türk hukukunda, Sınır Dışı Etme, Geri Gönderme ve Geri Verme, Yargı Yayınevi, Ankara 2012.
- Ergül, Ergin. İbn Haldun'un Temel Kavramlarının Devlet Teorisi Işığında Çevirisi, Ombudsman Akademik, Yıl 2021, Cilt 8, Sayı 15, s. 43-81
- Favareau, Louis, Galia, Parick, Ghevantian Richard etc. Droit constitutionnel, Dalloz, v. 2, 22e édition, Paris 2022
- Goffin, Léon-Goffin, Julie. Convention européenne des droits de l'homme, édition du Juris-classeur-6,1999 fasc 20
- Geçit, Bekir. İnsan Hakları Nedir? Çizgi Yayınevi, İstanbul 2022.
- Gözler, Kemal. İnsan Hakları Hukukuna Giriş, 4. Baskı, Bursa 2022
- Güney, Dinç. Sorularla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Türkiye Barolar Birliği, Ankara 2006,
- İlkiz, Fikret, İfade Özgürlüğü ve Devlet, Güncel Hukuk, Mart 2011.
- Jonathan, Gérard Cohen. Aspects européens des droits fondamentaux, Montchrestien, 2e édition, Paris 1999.
- Julien-Laferrriere, François. "L'application par ricochet de l'article 3 de la CEDH" : l'exemple des mesures d'éloignement des étrangers", La portée de l'article 3 de la Convention européenne des Droits de l'Homme / sous la dir. de Catherine-Amélie Chassin. Bruylant, Bruxelles 2006, ss. 141-155.
- Kaboğlu, Ö. İbrahim. Özgürlükler Hukuku 1, İmge Yayınları, 7. Baskı, Ankara 2013.
- Kalabalık, Halil. İnsan Hakları Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara 2009.
- Kapani, Münci. Kamu Hürriyetleri, 2. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2013
- Ludovic, Hennebel. Typologies et hiérarchie(s) des droits de l'Homme. In: Annuaire international de justice constitutionnelle, 26- 2010, 2011. Constitutions et droit pénal - Hiérarchie(s) et droits fondamentaux. pp. 423-435
- Maran, R. Teaching human rights in the universities: Paradoxes and prospects. G.J. Andreopoulos & R.P. Claude (Eds), in Human rights education for the twenty-first century (p. 194-208). University of Pennsylvania Press Philadelphia 1997.
- Mole, Nuale. Le droit d'asile et la Convention européenne des droits de l'homme, Strazbourg 2008: Conseil de l'Europe
- Olgunsoy, Feyzan, Terörle Mücadelede İstihbarat Faaliyetlerinin Özgürlükler Rejimine Etkisi (Türkiye, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri), İstanbul 2020: On İki Levha Yayıncılık

- Özkan Duvan, A. "İnsan Hakları Hukukunun İctihadi Kaynakları" . Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 20 (2016) : 137-170,
- Patrick Macklem. The Sovereignty of Human Rights, Oxford University Press USA, 2015
- Reisoğlu, Safa. Uluslararası Boyutlarıyla İnsan Hakları, İstanbul 2001: Beta yayınları
- Renucci, Jean- François. Introduction to the European Convention on Human Rights: The Rights Guaranteed and the Protection Mechanism, Council of Europe, Strazbourg 2005.
- Robin C.A.White, Clare Ovey. The European Convention on Human Rights, Fifth edition, Oxford University Press: New-York 2010.
- Sabuncu, Yavuz. Anayasaya Giriş, İmaj Yayınevi, 16. Baskı, Ankara 2014
- Sağlam, Fazıl. Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması ve Özü AÜSBF Yayınları 1982.
- Schmidt Noël, Aline. La limitation des droits fondamentaux en droit constitutionnel comparé, Thèse de doctorat: Université de Neuchâtel, 2011
- Selbourne, D., Le Principe de devoir, Paris, L'Éclat, 1997
- Sudre, Frédéric. Droit européen et international des droits de l'homme, puf. Paris 2008.
- Tepe, Harun. İnsan Hakları Felsefesi, BilgeSu Yayınları, Ankara 2018.
- Uygun, Oktay. Devlet Teorisi, XII Levha Yayınları, İstanbul 2015

İnternet Kaynakları

- www.ohchr.org/fr/instruments-and-mechanisms/international-human-rights-law
- www.ohchr.org/fr/instruments-and-mechanisms/international-human-rights-law
- www.ohchr.org/fr/what-are-human-rights
- https://www.oas.org/fr/themes/droits_homme.asp
- <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>
- <https://inhak.adalet.gov.tr/>
- <https://www.echr.coe.int/>
- <https://au.int/fr/node/3587>
- <https://www.humanrights.ch/fr/pfi/fondamentaux/sources-juridiques/suisse/>
- <https://www.lepetitjuriste.fr/les-droits-et-libertes-fondamentales-dans-lordre-juridique-espagnol/>
- <https://www.un.org/fr/universal-declaration-human-rights/>
- <https://islamansiklopedisi.org.tr>

Muhammet Kerim COŞKUN

**KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI
HUKUKU KAPSAMINDA**

**ÖNLEYİCİ KOLLUK HİZMETLERİNDE
VERİLERİN ELDE EDİLMESİ
VE
KORUNMASI**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Kapsamında
Önleyici Kolluk Hizmetlerinde Verilerin Elde Edilmesi ve Korunması**
Muhammet Kerim Coşkun

Hukuk Yayınları Dizisi – 3715

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 711 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKLAR

Kitap, Makale, Tez ve Raporlar

- AB Komisyonu, **Prüm: an effective weapon against terrorism and crime?**, Published by the Authority of the House of Lords, 18th Report of Session 2006-07, 09.05.2007, <https://www.statewatch.org/media/documents/news/2007/may/eu-hol-prum-report.pdf>.
- Adalet Bakanlığı, **Avrupa Birliğinde Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği**, Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü Yayını, 2021.
- AKALIN, Mehmet, "Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı - Interpol'ün Terörle Mücadeleye Tarihsel Yaklaşımı", **Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi**, C. 5, S. 1, 2014, ss.103-117.
- AKÇALI GÜR, Berna, "Uluslararası Hukuk ve AB Hukuku Boyutuyla Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması", **MÜHF-HAD**, C. 25, S. 2, 2019, ss.850-872.
- AKDAĞ, Hale, **Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- AKGÜL, Aydın, "İşkence Nedeniyle Açılan Tam Yargı Davalarında Danıştay Ölçütleri", **TBB Dergisi**, S. 112, 2014, ss.189-236.
- AKGÜL, Aydın, "Kişisel Verilerin Korunması Açısından İdarenin Hukuki Sorumluluğu Ve Yargısal Denetimi", **Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli, 2013.
- AKGÜL, Aydın, "Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında Biyometrik Yöntemlerin Kullanımı Ve Danıştay Yaklaşımı", **TBB Dergisi**, S. 118, 2015, ss.199-222.
- AKGÜL, Aydın, "Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Bir Hak: 'Unutulma Hakkı' ve AB Adalet Divanı'nın 'Google Kararı'", **TBB Dergisi**, C. 27, S. 116, 2015, ss.11-38.
- AKGÜL, Aydın, **Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması**, 2. Baskı, Beta Basım Yayın, İstanbul, 2016.
- AKINCI, Ayşe Nur, **Büyük Veri Uygulamalarında Kişisel Veri Mahremiyeti**, Uzmanlık Tezi, T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Sektörler ve Kamu Yatırımları Genel Müdürlüğü, Ankara, 2019.
- AKINCI, Ayşe Nur, **Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün Getirdiği Yenilikler ve Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi: Çalışma raporu-6**, T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2017.

- AKINTUNDE, Salami Emmanuel, "The Impact of Directive (EU) 2016/680 on the Processing of Personal Data by Competent Authorities for The Purposes of the Prevention, Investigation, Detection or Prosecution of Criminal Offences or the Execution of Criminal Penalties and On the Free Movement of Such Data on the Existing Privacy Regime", 06.02.2017, ss.1-14. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2912449>.
- AKKURT, Sinan Sami, "Kişisel Veri Kavramının Hukuki Niteliğine İlişkin Yaklaşımlara Mukayeseli Bir Bakış", **Kişisel Verileri Koruma Dergisi**, C. 2, S. 1, 2020, ss.20-32.
- ALLEN, David / van BEEK, Evelien / BORKING, John, **Practical Guide on the Use of Personal Data in the Police Sector**, Council of Europe, Strasbourg, 2018.
- ALTIN, Aytuğ, "İdari Kolluğun Temel Faaliyet Alanı Olarak Kamu Düzeni Kavramı", **VI. Yıldız Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi**, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 12-13 Aralık 2019, ss.733-745.
- AMBROSE, Meg Leta / AUSLOOS, Jef, "The Right To Be Forgotten Across The Pond", **Journal Of Information Policy**, C. 3, 2013, ss.1-23.
- ARMAĞAN, Servet, **Temel Haklar ve Ödevler**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1980.
- ARSLAN ÖNCÜ, Gülay, **Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı; Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi - 8**, 2. Baskı, Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi Yayınları, 2019.
- ARSLAN, Çetin, "Dijital Delil ve İletişimin Denetlenmesi, Ceza Hukuku Ve Kriminoloji Dergisi", **CHKD**, C. 3, S. 2, 2015, ss.253-266.
- ARSLANTAŞ TOKTAŞ, Selma / BİNARK, Mutlu / DİKMEN, Ergin Şafak / FİDANER, Işık Barış / KÜZECİ, Elif / ÖZAYGEN, Alkım, **Türkiye'de Dijital Gözetim: TC. Kimlik Numarasından E-Kimlik Kartlarına Yurttaşın Sayısal Bedenlenişi**, Alternatif Bilişim Derneği, İstanbul, 2012.
- AŞIKOĞLU, Şehriban İpek, **Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması ve Büyük Veri**, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2018.
- ATAK, Songül, "Avrupa Konseyi'nin Kişisel Veriler Açısından Sağladığı Temel Güvenceler", **TBB Dergisi**, C. 22, S. 87, Mart-Nisan 2010, ss.90-120.
- ATAY, Ender Ethem, "Hukuk Devleti, İdari İşlemler ve İdari Sözleşmeler", **İdare Hukuku**, Ed. Şerife YILDIZ AKGÜL, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2019, ss.167-201.
- ATLI, Turan, "Kişisel Verilerin Önleyici, Koruyucu Ve İstihbari Faaliyetler Amacıyla İşlenmesi", **Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 2, S. 1, 2019, ss.4-22.
- Avrupa Birliği, 2002/187/JHA: Council Decision of 28 February 2002 setting up Eurojust with a view to reinforcing the fight against serious crime (2002/187/JHA sayılı Karar).

- Avrupa Birliği, 2002/58/EC sayılı Direktif, 12.07.2002.
- Avrupa Birliği, 2004/512/EC: 2004/512/EC: Council Decision of 8 June 2004 establishing the Visa Information System (VIS).
- Avrupa Birliği, 2006/24/EC sayılı Direktif, 15.03.2006.
- Avrupa Birliği, 2016/680 sayılı Kolluk ve Ceza Muhakemesi Direktifi.
- Avrupa Birliği, 95/46/EC Kişisel Verilerin İşlenmesi Ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımına Dair Bireylerin Korunması Direktifi, 24.10.1995.
- Avrupa Birliği, 97/66/EC sayılı Direktif, 15.12.1997.
- Avrupa Birliği, Avrupa Adli Yargı Ağı Konsey Kararı - Council Decision 2008/976/JHA of 16 Aralık 2008 on the European Judicial Network (2008/976/JHA sayılı Karar).
- Avrupa Birliği, Council Decision 2007/533/JHA, 12.06.2007.
- Avrupa Birliği, Council Framework Decision 2009/315/JHA of 26 February 2009 on the organisation and content of the exchange of information extracted from the criminal record between Member States (2009/315/JHA sayılı Çerçeve Karar).
- Avrupa Birliği, Council Regulation (EC) No 2725/2000 of 11 December 2000 concerning the establishment of 'Eurodac' for the comparison of fingerprints for the effective application of the Dublin Convention.
- Avrupa Birliği, Europol (European Union Agency for Law Enforcement Cooperation), <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/europol.html>.
- Avrupa Birliği, Official Journal of the European Union (OJEU), Declarations Annexed to The Final Act of The Intergovernmental Conference Which Adopted The Treaty of Lisbon, signed on 13.12.2007, C 326/337, 26.10.2012.
- Avrupa Birliği, Regulation (EC) No 1987/2006 of the European Parliament and of the Council of 20 December 2006 on the establishment, operation and use of the second generation Schengen Information System (SIS II) (1987/2006 sayılı Tüzük).
- Avrupa Birliği, Regulation (EU) 2018/1727 of the European Parliament and of the Council of 14 November 2018 on the European Union Agency for Criminal Justice Cooperation (Eurojust), and replacing and repealing Council Decision 2002/187/JHA (2018/1727 sayılı Tüzük).
- Avrupa Birliği, The Schengen acquis - Convention implementing the Schengen Agreement of 14 June 1985 between the Governments of the States of the Benelux Economic Union, the Federal Republic of Germany and the French Republic on the gradual abolition of checks at their common borders (1985 tarihli Schengen Müktesebatı).
- Avrupa Komisyonu, "Communication from the Commission to the European Parliament and the Council: Overview of Information Management in the Area of Freedom, Security and Justice", 2010/0385, 20.07.2010.

- Avrupa Komisyonu, 2015 Yılı Türkiye Raporu, SWD (2015) 216, 10.11.2015.
- Avrupa Komisyonu, 2016 Türkiye Raporu, SWD (2016) 366 nihai, 09.11.2016.
- Avrupa Komisyonu, 2018 Türkiye Raporu, SWD (2018) 153 nihai, 17.04.2018.
- Avrupa Komisyonu, 2019 Türkiye Raporu, SWD (2019) 220 nihai, 29.05.2019.
- Avrupa Komisyonu, 2022 Türkiye Raporu, SWD (2022) 333 nihai, 12.10.2022.
- Avrupa Komisyonu, 29. Madde Çalışma Grubu, "Opinion on some key issues of the Law Enforcement Directive (EU 2016/680) - WP 258", 29.11.2017.
- Avrupa Komisyonu, 444/2009 sayılı Tüzük ile değişik 2252/2004 sayılı Üye Devletler Tarafından Düzenlenecek Pasaport ve Seyahat Belgelerinde Güvenlik Standartları ve Biometrik Veri Kullanılmasına Dair 2252/2004 sayılı Tüzük, 13.12.2004.
- Avrupa Komisyonu, Cezai Konularda Polis ve Adli İşbirliği Çerçevesinde İşlenen Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin 27 Kasım 2008 tarih ve 2008/977/JHA sayılı Konsey Çerçeve Kararı.
- Avrupa Konseyi, 28.01.1981 tarihli Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi (108 sayılı Sözleşme), https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2712020140848108_tur.pdf.
- Avrupa Konseyi, Convention 108 +: Convention for the protection of individuals with regard to the processing of personal data, 2018.
- Avrupa Konseyi, European Commission For Democracy Through Law, Opinion – On Video Surveillance in Public Places by Public Authorities and the Protection of Human Rights, Adopted by the Venice Commission at its 70th Plenary Session, Venice, 16-17.03.2007, CDL-AD(2007)014.
- Avrupa Konseyi, Özellikle Terör ve Sınır Ötesi Suçla Mücadelede Sınır Ötesi İşbirliğinin Hızlandırılmasına İlişkin 23 Haziran 2008 tarihli 2008/615/JHA Sayılı Konsey Kararı.
- Avrupa Konseyi, Polis Sektöründe Kişisel Verilerin Kullanılmasını Düzenleyen Üye Devletlere Yönelik Bakanlar Komitesi R (87) 15 Sayılı Tavsiye Kararı, 17.09.1987.
- Avrupa Konseyi, **Sığınma, Sınırlar ve Göç ile İlgili Avrupa Hukuku El Kitabı**, Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı, 2014.
- AYDIN, Ahmet Hamdi, "Suç Önlemenin Önemi ve Etkisi", **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, C. 16, S.(Özel Sayı I), 2014, ss.82-84.
- AYDIN, Necmettin, "Genel Bilgi Toplama Yönergesi ve GBT Uygulaması", <http://www.muhammedbalci.com/hukukdunyasi/makaleler/birikimlerIII/126.pdf>.
- AYDIN, Sedat Erdem, **AİHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.

- AYHAN, Ufuk, **Özel Güvenlik Hukuku I**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2020.
- AYÖZGER ÖNGÜN, Ayşe Çiğdem, **Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Özel Düzenlemeler Dahil**, 2. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2019.
- AYYILDIZ, Hakan, "Kolluk Faaliyetlerinin Denetimi Hakkında Genel Bir Değerlendirme", **TBB Dergisi**, S. 143, 2019, ss.143-180.
- BABUTA, Alexander, **Big Data and Policing: An Assessment of Law Enforcement Requirements, Expectations and Priorities**, Royal United Services Institute (RUSI), 2017.
- BÄCKER, Matthias / HORNING, Gerrit, "Data Processing by Police and Criminal Justice Authorities in Europe - The Influence of the Commission's Draft on the national Police Laws and Laws of Criminal Procedure", **Computer Law & Security Review**, C. 28, S. 6, 2012, ss.627-633, <http://dx.doi.org/10.1016/j.clsr.2012.09.004>.
- BAŞALP, Nilgün, "Avrupa Birliği Veri Koruması Genel Regülasyonu'nun Temel Yenilikleri", **MÜHF-HAD**, C. 21, S. 1, 2015, ss.77-106.
- BAŞALP, Nilgün, **Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2004.
- BEŞE, Ertan, **Terörizm, Avrupa Birliği ve İnsan Hakları**, Seçkin Yayıncılık, İstanbul, 2002.
- BIGNAMI, Francesca, "Privacy and Law Enforcement in the European Union: The Data Retention Directive", **Chicago Journal of International Law**, C. 8, S. 1, 2007, ss.233-256.
- BİRTEK, Fatih, "İstihbarat Amacıyla İletişim Özgürlüğüne Müdahale Edilmesi ve Müdahaleden Elde Edilen Materyallerin Delil Olarak Kabul Edilebilirliği", **CHD**, C. 6, S. 16, 2011, ss.100-148.
- BORGESIOUS, Frederik J. Zuiderveen, "Informed Consent: We Can Do Better to Defend Privacy", **IEEE Security and Privacy**, C. 13, S. 2, 2015, ss.103-107.
- BOSTANCI BOZBAYINDIR, Gülşah, "Avrupa Birliği Ceza Hukuku'nda Polis ve Ceza Adaleti Otoritelerine Yönelik 2018/680 Sayılı Direktif: Kişisel Verilerin Ceza Adalet Mekanizmalarında Korunmasına Getirilen Standartlar ve Direktife Yönelik Eleştiriler", **GÜHFD**, C. 2, S. 2, 2018, ss.51-103.
- BOZLAK, Ayhan, "Kamusal Bağlamda Özel Hayatın Korunması: ABD Federal Yüksek Mahkemesi ve AİHM Uygulaması Arasında Mukayeseli Bir İnceleme", **TBB Dergisi**, S. 109, 2013, ss.55-92.
- BUENAVENTURA, Andres Eduardo, "Interpol's Evolving Approach to Innovation and Research-Based Policing", **European Police Science and Research Bulletin**, C. 14, 2016, ss.9-17.

- BULUT, Metin, "Özel Bir Hukuksal Koruma ve Veri Kategorisi Alanı: Hassas Kişisel Veriler", **Ankara Barosu Dergisi**, C. 78, S. 3, 2020, ss.99-150.
- BÜKEN, Nüket Örnek / ÜNSAL, Çağrı Zeybek, "Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Biyomedikal Alana Yansımaları Açısından Değerlendirilmesi", **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 7, S. 2, 2017, ss.33-54.
- CAN, Bilal, "Kolluk Güçleri Denetimi Modeli Olarak İngiltere Bağımsız Polis Şikâyetleri Komisyonu", **Türk İdare Dergisi**, S. 469, 2010, ss.51-62.
- CARUANA, Mireille M., "The Reform of the EU Data Protection Framework in the Context of the Police and Criminal Justice Sector: Harmonisation, Scope, Oversight and Enforcement", **International Review of Law, Computers & Technology**, C. 33, S. 3, 2019, ss.249-270.
- CENTEL, Nur, "5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na Göre Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi", Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan, **GSÜHFD**, C. 9, S. 1-1, 2010, ss.161-192.
- CİN, Onursal, "Kolluğun Zor Kullanma Yetkisi", **SÜHFD**, C. 8, S. 1-2 Milenyum Armağanı, 2000, ss.665-686.
- COCQ, Celine C., "EU Data Protection Rules Applying to Law Enforcement Activities: Towards an Harmonised Legal Framework?", **New Journal of European Criminal Law**, C. 7, S. 3, 2016, ss.263-276. <https://doi.org/10.1177/203228441600700302>.
- COLONNA, Liane, "The New EU Proposal To Regulate Data Protection in the Law Enforcement Sector: Raises the Bar But Not High Enough", **IRI Promemoria**, C. 4, S. 2, 2012, ss.1-10, <https://docplayer.net/31141949-Iri-pm-iri-promemoria-2-2012-liane-colonna.html>.
- COŞKUN, Muhammet Kerim, "Kolluk Hizmetlerinde Kişisel Verilerin Korunması", **Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması**, Ed. Bayram DOĞAN, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022, ss.195-238.
- CUSTERS, Bart / SEARS, Alan M. / DECHESNE, Francien / GEORGIEVA, Ilina / TANI, Tommaso / van der HOF, Simone, **EU Personal Data Protection in Policy and Practice**, C. 29, Information Technology and Law Series, TMC Asser Press, Almanya, 2019.
- ÇAM, Ali Rıza, **Adli Bilişim ve Kolluk**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- ÇEKİN, Mesut Serdar, **Avrupa Birliği Hukuku ile Mukayeseli Olarak 6698 sayılı Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, 3. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2020.
- ÇELİK, Yeşim, "Özel Hayatın Gizliliğinin Yansıması Olarak Kişisel Verilerin Korunması Ve Bu Bağlamda Unutulma Hakkı", **TAAD**, Y. 8, S. 32, 2017, ss.391-410.
- ÇETLİ, Elif / ÖZKOÇAK, Vahdet, "Use Of Recorded Personal Data In Forensic Sciences", **Eurasian Academy of Sciences Eurasian Art & Humanities Journal**, C. 10, 2018, ss.1-12, <http://dx.doi.org/10.17740/eas.art.2018-V10-01>.

- ÇEVİK, Hasan Hüseyin / FİLİZ, Orhan, "Polis Teşkilatında Bilgi Yönetimi", **Türk İdare Dergisi**, Y. 80, S. 458, 2008, ss.165-184.
- ÇİÇEK, Lütfi, "İade Sürecinde Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatının (INTERPOL) Rolü ve Uluslararası Yakalama Kararlarının Yerine Getirilmesi", **Cezai Konularında Uluslararası Adli İşbirliği Sempozyumu**, 13-14 Nisan 2018, Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara, 2020, ss.93-99.
- ÇULHA, Rifat / DEMİRCİ, Turgay / YENİSEY, Feridun, **Soruşturma Evresinde Görev Yapan Müdafî İçin CMK Cep Kitabı**, 2. Baskı, TBB, 2012.
- DAL, Ufuk, "Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün Ülke Dışı Uygulama Yetkisi Ve Bu Yetkinin Uluslararası Hukukta Meşruiyeti", **Kişisel Verileri Koruma Dergisi**, C. 1, S. 1, 2019, ss.21-33.
- de BUSSER, Els / VERMEULEN, Gert, "Towards a coherent EU policy on outgoing data transfers for use in criminal matters? The adequacy requirement and the framework decision on data protection in criminal matters A transatlantic exercise in adequacy", **EU and International Crime Control: Topical Issues**, C. 4, Ed. Marc Cools, Brice De Ruyver, Marleen Easton, Lieven Pauwels, Paul Ponsaers, Gudrun Vande Walle, Tom Vander Beken, Freya Vander Laenen, Gert Vermeulen & Gerwinde Vynckier, Governance of Security Research Group, Maklu, 2010, ss.95-122.
- de HERT, Paul / PAPAKONSTANTINOÜ, Vagelis, "The New Police and Criminal Justice Data Protection Directive. A First Analysis", **New Journal of European Criminal Law**, C. 7, S. 1, 2016, ss.7-19.
- de HERT, Paul / PAPAKONSTANTINOÜ, Vagelis, "Three Scenarios for International Governance of Data Privacy: Towards an International Data Privacy Organization, Preferably a UN Agency", **A Journal of Law and Policy**, C. 9, S. 2, 2013, ss.271-324.
- DEMİRCAN, Gülçin, "Gözetim ve Gözetimin Toplumsal Meşruiyeti Üzerine Bir İnceleme", **DEÜHFD**, C. 21, S. Özel Sayı, 2019, ss.2033-2062.
- DERDİMAN, R. Cengiz / TATAROĞLU, Nihal, "Devlet Gözetimi ile İnsan Haklarının Uyumlaştırılması Sorunu ve Çözüm Önerileri", **İÜHFD**, C. 7, S. 1, 2016, ss.247-294.
- DERDİMAN, R. Cengiz, **Polis Yönetimi ve Hukuku**, 3. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, 2007.
- DEVELİOĞLU, Hüseyin Murat, **6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- DOĞRU, Osman, "İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarının İç Hukuklara Etkileri", **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 17, 2000, ss.194-225.

- DURAN, Lütfi, **İdare Hukuku Ders Notları**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1982.
- DURMUŞ, Enes, “Sosyal Medya ve Telekomünikasyon Alanında Kişisel Veri İhlali”, **Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması**, Ed. Bayram DOĞAN, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022, ss.239-272.
- DÜLGER, Murat Volkan / ÖZKAN, Onur, “Kolluk Teşkilatında ve Ceza Yargılamalarında Kişisel Verilerin Korunması: “Unutulan” Direktifin Kapsamlı Ve Karşılaştırmalı Analizi”, **CHD**, C. 15, S. 42, 2020, ss.85-149.
- DÜLGER, Murat Volkan, “İnsan Hakları ve Temel Hak ve Özgürlükler Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması”, **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 5, S. 1, 2018, ss.71-144.
- DÜLGER, Murat Volkan, “Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması”, **Yaşar Hukuk Dergisi**, C. 1, S. 2, 2019, ss.71-174.
- DÜLGER, Murat Volkan, “Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Bağlamında Kişisel Verilerin Ceza Normlarıyla Korunması”, **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 3, S. 2, 2016, ss.101-168.
- DÜLGER, Murat Volkan, **Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, 3. Baskı, Hukuk Akademisi Yayınları, İstanbul, 2020.
- ENGELS, Barbara, “Data Portability Among Online Platforms”, **Internet Policy Review**, C. 5, S. 2, 2016, ss.1-17, Doi: 10.14763/2016.2.408.
- ER, Cüneyd, **Biyometrik Yöntemler ve Özel Yaşamın Gizliliği Hakkı**, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2007.
- ERDAÇ, Ali İhsan, “Kolluğun ‘Durdurma ve Kimlik Sorma’ Yetkisi (PVSK madde 4/A)”, **Ankara Barosu Dergisi**, Y. 68, S. 4, 2010, ss.37-60.
- ERDEM, M. Ruhan / ÖZBEK, Veli Özer, “4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Çerçevesinde Uzakla Haberleşmenin Denetlenmesi”, Prof. Dr. Seyfullah Edis’e Armağan, **Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını**, İzmir, 2000, ss.249-303.
- ERMAN, R. Barış / ÖZCAN, Onur / YETKİN, Erdi / BÖREKÇİ, Eşref Barış / ÜZELTÜRK, Saba Şahika Tahmaz, **Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunu Teklifi Hakkında Tespit, Düşünce Ve Eleştiriler**, Yeditepe Üniversitesi Yayınevi, 2020.
- ERSOY, Eren, “Gizlilik, Bireysel Haklar, Kişisel Verilerin Korunması”, **4. Bilgi Teknolojileri Kongresi**, Akademik Bilişim, Pamukkale Üniversitesi, Denizli, 2006.
- ERYILMAZ, M. Bedri, “Demokratik Ülkelerde Kolluk Güçleri Arasında Yetki ve Görev Alanı Paylaşımı: Türkiye Örneği”, **TBB Dergisi**, S. 64, 2006, ss.179-188.
- GALLI, Francesca, “The interception of communication in France and Italy-what relevance for the development of English law?”, **The International Journal of Human Rights**, C. 20, S. 5, 2016, ss.666-683.

- GAUL, Thomas, "Untersuchung der verfassungsrechtlichen Anforderungen an Videoüberwachungsmaßnahmen des Staates im öffentlichen Raum mit und ohne biometrische Erkennungsverfahren unter besonderer Berücksichtigung der hermeneutischen Erkenntnismethoden im Verfassungsrecht", **der Juristischen Fakultät der Julius-Maximilians-Universität**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Würzburg, 2007.
- GELERİ, Aytekin, "Türkiye'de Terör ve Organize Suçlarla Mücadelede İletişimin Denetlenmesi", **Polis Bilimleri Dergisi**, C. 13, S. 2, 2011, ss.73-96.
- GIAKOUMOPOULOS, Christos / BUTTARELLI, Giovanni / O'FLAHERTY, Michael, **Handbook on European Data Protection Law**, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2018.
- GÖDEKLİ, Mehmet, "Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı", **İÜHFİM**, C. 71, S. 1, 2013, ss.511-546.
- GÖZLER, Kemal, **İdare Hukuku**, C. II, 2. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2009.
- GÜL, Yunus Emre, "PVSK'de Önleme Araması ve Durdurma", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 92, S. 3, 2018, ss.218-238.
- GÜL, Zakir, "Stratejik İstihbarat ve Genel Yanılgılar", **Güvenlik Bilimleri Dergisi**, C. 4, S. 1, 2015, ss.111-132.
- GÜLTEKİN VARKONYI, Gizem, "Yolcu İsim Kayıtlarının Terörle Mücadele Kapsamında Yurt Dışına Yasal Aktarımı: Avrupa Birliği Uygulamaları ve Türkiye", **TBB Dergisi**, C. 30, S. 132, 2017, ss.339-382.
- GÜNEŞ, Mehmet, "Kamu Özgürlüklerinin Sınırlandırılmasında Kamu Güvenliği Gereğesinin Hukukiliği", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 27, S. 3, 2019, ss.435-457.
- GÜR, İkbal, **Kişisel Verilerin Korunması Hususunda AB ile ABD Arasında Çıkan Uyuşmazlıklar ve Çözüm Yolları**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010.
- GÜRPINAR, Damla, "Kişisel Verilerin Korunamamasından Doğan Hukuki Sorumluluk", **D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 19, S. Özel Sayı, 2017, ss.679-694.
- GÜRSEL, İlke, **İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- HAMZAOĞLU, Nurcan / TÜRK, Burcu / SANAL, Yasemin, "Ceza Soruşturması ve Yaptırımlarının Caydırıcılık Etkisinin Değerlendirilmesi", **Adli Tıp Bülteni**, C. 24, S. 3, 2019, ss.198-208.
- HENKOĞLU, Türkay, **Bilgi Güvenliği ve Kişisel Verilerin Korunması**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2015.
- Home Office (İçişleri Bakanlığı), "Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardım Talebi; Birleşik Krallık Dışındaki Makamlar için Yol Gösterici Esaslar" (Adli Yardım Talebi), 2022.
- İÇER, Zafer / DÖNMEZ, Elif, "Yüz Tanıma Teknolojilerinin Önleyici Ceza Hukuku ve Ceza Muhakemesi Süreçlerindeki Kullanımı ve Sınırları", **CHD**, Y. 15, S. 43, 2020, ss.421-461.

- JASSERAND-BREEMAN, Catherine, "Reprocessing of Biometric Data for Law Enforcement Purposes: Individuals' Safeguards Caught at the Interface between the GDPR and the 'Police' Directive?", **University of Groningen**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Groningen, 2019.
- JAYAWICKRAMA, Nihal, **The Judicial Application of Human Rights Law: National, Regional and International Jurisprudence**, Cambridge University Press, Cambridge, 2002.
- KAMA IŞIK, Sezen, **Avrupa Veri Koruma Hukukuna Anayasal Bir Bakış: 2016/679 sayılı GVKT (GDPR) ile 6698 Sayılı KVKK'nin Detaylı Analiz ve Karşılaştırması İle**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- KAPLAN, Orhan / SAĞIROĞLU, Şeref / ÇOLAKOĞLU, Ömer F., "Araç Plaka Tanıma Sistemi", **Erciyes Üniversitesi**, 2002, <https://docplayer.biz.tr/4568909-Arac-plaka-tanima-sistemi.html>.
- KARAALİ, Celalettin / YILDIRIM, Ömer, "Global Konum Belirleme Sistemi (GPS)", **Mühendislik Bilimleri Dergisi**, C. 2, S. 2, 1996, ss.103-108.
- KARAMAN, İsmail / KATMAN, Filiz, "Terörizm İle Mücadelede Uluslararası Polis İşbirliği", **International Social Sciences Studies Journal**, C. 5, S. 50, 2019, ss.6701-6712.
- KARAN, Ulaş, **İfade Özgürlüğü: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi - 2**, Avrupa Konseyi, Ankara, 2018.
- KAYA, Kübra, "Özel Hayatın Gizliliği Hakkı İle Kişisel Verilerin Korunması Hakkı Bağlamında Ortaya Çıkan Bir Hak Olarak Unutulma Hakkının Değerlendirilmesi", **TİHEK Akademik Dergisi**, Y. 5, S. 8, 2022, ss.177-196.
- KAYA, Mine, "Telekomünikasyon Alanında Kişilik Haklarının Korunması", **Ankara Barosu Dergisi**, C. 68, S. 4, 2010, ss.279-334.
- KAYA, Sezgin, "INTERPOL, EUROPOL ve Uluslararası Terörizm", **Güvenlik Stratejileri Dergisi**, C. 1, S. 2, 2005, ss.31-51.
- KAYGUSUZ, Ziyaettin, "Kimlik Sorma ve Kimlik Tespiti", **Polis Bilimleri Dergisi**, C. 10, S. 1, 2008, ss.81-116.
- KESER, Leyla / KAYA, Mehmet Bedii / KINIKOĞLU, Batu, **Türkiye'de Kişisel Verilerin Korunmasının Hukuki ve Ekonomik Analizi**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Bilişim ve Teknoloji Hukuku Enstitüsü, İstanbul, 2014.
- KETİZMEN, Muammer, **Türk Ceza Hukukunda Bilişim Suçları**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008.
- KIELY, Terrence F., **Forensic Evidence: Science and The Criminal Law**, CRC Press, 2001.
- KILINÇ, Doğan, "Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması", **AÜHFD**, C. 61, S. 3, 2012, ss.1089-1172.
- KILKELY, Ursula, **Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Gösterilmesi Hakkı: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. Maddesi'nin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz**, İnsan Hakları El Kitapları No.1, Avrupa Konseyi, Almanya, 2001.

- KIZILIRMAK, Baran, “Kişisel Verilerin İşlenmesinde Adli ve Önleyici Amaçla Öngörülen İstisnaların Ulusal ve Uluslararası Hukuka Göre Değerlendirilmesi”, **KHASHFD**, C. 7, S. 2, 2019, ss.225-261.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Kişisel Verilerin Korunması Alanında Uluslararası Ve Ulusal Düzenlemeler**, KVKK Yayınları, Ankara, 2017.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Kişisel Verilerin Korunması Kanununa İlişkin Uygulama Rehberi**, KVKK Yayınları, Ankara, 2018.
- KOCA, Halil İbrahim, “Stratejik İstihbarat”, **Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi**, C. 6, S. 4, 2019, ss.2187-2198.
- KOCSİS, Richard N., **Criminal Profiling: Principles and Practice**, Humana Press, 2006.
- KOÇ, Coşkun, “Avrupa Birliği Üyelik Sürecinin Kolluk Mevzuatı ve Uygulamaları Üzerine Etkisi”, **Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.
- KORFF, Douwe, EC Study On Implementation Of Data Protection Directive 95/46/EC, 2002.
- KORKMAZ, İbrahim, **Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Kapsamında Korunması**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017.
- KÖK, Ahmet Nezih, “Parmak İzlerinin Delil Olarak Kullanılması”, **AÜEHFD**, C. 7, S. 3-4, 2003, ss.3-8.
- KÖKSAL, Atacan, “Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesi”, **AÜHFD**, C. 65, S. 4, 2016, ss.2133-2176.
- KÖKSAL, Tuğçe Duygu, “Yüz Tanıma Teknolojilerinin Temel Hak ve Özgürlükler Üzerindeki Etkileri”, **Yapay Zekâ Çağında Hukuk**, Ed. Selin ÇETİN / Elif BABAN / C. Sümeyye UÇAR / Kübra İSLAMOĞLU BAYER / Zeynep ÖĞRETMEN KOTİL / Tarık T. YAZICILAR / Damlanur İPEK / Benay ÇAYLAK / Nihan ÜÇER / Pınar SARUHAN / Zeynep Cemre DEMİRTAŞ / Mikal İPEK / Beyza Nur GEMCİ / Ayşegül SİVRİ, İstanbul Barosu, 2021, ss.47-63.
- KULOĞLU, Gökhan, **İç Güvenlik İstihbaratı ve Kolluk: ABD Örneği**, Beta Yayınevi, İstanbul, 2015.
- KÜÇÜK, Tevfik Sönmez, “Kişisel Verilerin Korunması Hakkı Çerçevesinde Kamuya Açık Alanların Kamu Tüzel Kişileri Tarafından Video Kamera Aracılığı İle Önleyici Amaçla İzlenmesi”, **YÜHFD**, C. 15, S. 1, 2018, ss.49-87.
- KÜZECİ, Elif, “Anayasal Bir Hak: Kişisel Verilerin Korunması”, **Bilişim Dergisi**, S. 128, 2011, ss.142-149.
- KÜZECİ, Elif, “İstatistikî Birimler ve Bilgilerin Geleceğini Belirleme Hakkı”, **İnsan Hakları Yılığ**, C. 32, 2014, ss.1-23.
- KÜZECİ, Elif, **Kişisel Verilerin Korunması**, 4. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.

- MADEN, Mehmet, "Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Bakımından Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde Delil Yasakları", **Anayasa Yargısı**, C. 32, S. 1, 2015, ss.207-234.
- MARIA SCHAAL, Ingrid, **Beweisverwertungsverbot bei informatorischer Befragung im Strafverfahren**, C. 8, TENEA, 2002.
- MENSAH, Barbara, **European Human Rights Case Summaries**, Cavendish Publishing, United Kingdom, 2002.
- NOHUTÇU, Ahmet, "Kolluk", **İdare Hukuku**, Ed. Şerife YILDIZ AKGÜL, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2019, ss.167-227.
- O'NEILL, Maria, "The Issue of Data Protection and Data Security in the (Pre-Lisbon) EU Third Pillar", **Journal of Contemporary European Research (J CER)**, C. 6, S. 2, 2010, ss.211-235, Doi:10.30950/jcer.v6i2.264.
- OCAK, Ayşenur, "İnsan Hakları Açısından Devlet Tarafından İşlenen Kişisel Verilerin Açıklanması", **Ankara Barosu Dergisi**, C. 78, S. 4, 2020, ss.39-74.
- OĞURLU, Yücel, **Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük İlkesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2002.
- ORMANOĞLU, Hatice Derya, "Kişisel Verilerin Korunmasının Anayasal Temelleri", **Kişisel Verilerin Korunması Alanında Yeni Gelişmeler Sempozyumu**, Ed. Hüseyin ÖZCAN / Mehmet BAŞAR / Ferhat KAYIŞ / H. Derya ORMANOĞLU, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021, ss.105-120.
- OSMANOĞLU, Bilal, "Genel Bilgi Toplama (GBT) Sisteminde Kişilere İlişkin Tutulan Kayıtlar Üzerine Bir İnceleme", **MÜHF-HAD**, C. 26, S. 2, 2020, ss.946-979, <https://doi.org/10.33433/maruhad.790410>.
- OVALI, Şevket, "AB'nin Terörizmle Mücadele Politikasındaki Dönüşüm: 11 Eylül ve Madrid Saldırılarının Etkileri", **Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi**, C. 5, S. 3, 2006, ss.77-102.
- ÖZAY, İl Han, "Anayasa: Özgürlükler ve İdari Kolluk Etkinlikleri", 2001 Yılında Yapılan Anayasa Değişikliklerinin Hak ve Özgürlüklere Yansımaları, **Anayasa Mahkemesinin 40 ıncı Kuruluş Yıldönümü Sempozyumu**, Anayasa Yargısı, Antalya, C. 18, S. 1, 2002.
- ÖZAY, İl Han, "İdari Kolluk - Adli Kolluk", **İÜHF**, C. 71, S. 1, 2013, ss.947-961.
- ÖZAY, İl Han, "İdari Kolluk Eylemlerinde 'Amaç'", Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan, **İÜ. Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 45, S.1-4, 1982, ss.315-319.
- ÖZBEK, Veli Özer, "Organize Suçlulukla Mücadelede Ön Alan Soruşturmaları", **DEÜHFD**, C. 4, S. 2, 2002, ss.57-88.
- ÖZDEMİR, Hayrunnisa, "Haberleşmenin Gizliliği ve Kişisel Veriler", **EÜHFD**, C. 13, S. 1-2, 2009, ss.285-303.
- ÖZER, Hazan Dicle, "MOBESE İzleme Ve Kayıtları: Gözetim Toplumu Bağlamında Bir Değerlendirme", **DEÜHFD**, C. 24, S. 1, 2022, ss.459-500.

- ÖZGÜR, Erdem / ERCİYES, Erdem, “Kamu Yönetiminde Yaşanan Dönüşümlerin İç Güvenlik Sektörüne Yansımaları”, **Güvenlik Bilimleri Dergisi**, C. 6, S. 1, 2017, ss.79-109.
- ÖZKAN, Halid, “MOBESE İzleme ve Kayıtlarının Ceza Muhakemesi Hukuku Açısından Değerlendirilmesi”, **CHD**, C. 11, S. 30, 2016, ss.63-103.
- ÖZKAN, Kazım Murat / DEMİRCİ, Ömer Furkan, “Birleşik Krallık’ın Terörizmle Mücadelesinde Yasal Düzenlemelerin Sonuçları”, **SAVSAD**, C. 31, S. 2, 2021, ss.287-318.
- PAJUNOJA, Lauri J., “The Data Protection Directive on Police Matters 2016/680 protects privacy - The evolution of EU’s data protection law and its compatibility with the right to privacy”, **University of Helsinki**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Helsinki, 2017.
- PAŞAOĞLU, Cengiz / ADJE, Kayode Hadilou / DEMİRTAŞ, Orkun, “A Review On Privacy Preserving Biometric Authentication Methods”, **Kişisel Verileri Koruma Dergisi**, C. 1, S. 1, 2019, ss.34-46.
- PEERS, Steve, The Directive on Data Protection and Law Enforcement: A Missed Opportunity?, Statewatch, 2012, ss.1-5.
- PINARBAŞI, Mesut, “Türk Hukukunda Önleyici Maksatlı İletişimin Denetlenmesi Tedbirinin Değerlendirilmesi”, **Güvenlik Bilimleri Dergisi**, C. 3, S. 2, 2014, ss.41-65.
- PURTOVA, Nadezhda, “Between The GDPR and The Police Directive: Navigating Through The Maze of Information Sharing in Public-Private Partnerships”, **International Data Privacy Law**, C. 8, S. 1, 2018, ss.52-68.
- REDING, Viviane, “The European data protection framework for the twenty-first century”, **International Data Privacy Law**, C. 2, S. 3, 2012, ss.119-129.
- RILEY, K. Jack / TREVERTON, Gregory F. / WILSON, Jeremy M. / DAVIS, Lois M., **State and Local Intelligence in the War on Terrorism**, Rand, 2005.
- SAJFERT, Juraj / QUINTEL, Teresa, “Data Protection Directive (EU) 2016/680 for Police and Criminal Justice Authorities”, **Edward Elgar Publishing**, 2019.
- SAKA, Rıza / ÇAĞLAYAN, Ramazan / KOCA, Mahmut, **Avrupa Birliği Hukuku, İdare Hukuku ve Ceza Hukuku Açısından Kişisel Verilerin İmhası**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- SEMİZ, Hasan, “Uluslararası Terör Suçları Bakımından Terör Suçlarında Kolluk Yetkileri”, **Harp Akademisi Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.
- SERT, Şeyma, **Kişisel Verilerin Türk Ceza Kanunu Kapsamında Korunması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- SEYHAN, Kazım / ERYILMAZ, M. Bedri, “Gelişmiş Ülkeler ve Türkiye Uygulamasında Suç Önleme Stratejileri”, **Liberal Düşünce Dergisi**, S. 34, 2006, ss.5-34.

- SEZER, Mehmet Sıraç, "İnterpol Mekanizmalarının Başta Suriye Olmak Üzere Bazı Arap Devletleri Tarafından Muhaliflerine Karşı Bir Araç Olarak Kullanılmasının Hukukiliği Sorunu", **GÜHFD**, C. 19, S. 4, 2015, ss.353-384.
- SEZGİN, Fatih, "Edward Snowden Olayı'nın ABD-Rusya İlişkileri Üzerindeki Etkileri", **Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi**, C. 1, S. 1, 2014, ss.24-31.
- SOYSAL, Tamer, "Unutulma Hakkının Avrupa Birliği'nin Genel Veri Koruma Tüzüğü Çerçevesinde İncelenmesi", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Y. 7, S. 13, 2019, ss.339-422.
- SÖZÜER, Adem, "Türkiye'de ve Karşılaştırmalı Hukukta Telefon, Teleks, Faks ve Benzeri Araçlarla Yapılan Özel Haberleşmenin Bir Ceza Yargılaması Önlemi Olarak Denetlenmesi", **İÜHF**, C. 55, S. 3, 1997, ss.65-110.
- STRAW, Jack, "Counter-Terrorism Legislation and Practice: A Survey of Selected Countries", İngiliz Dış İşleri ve Milletler Topluluğu Bakanlık Raporu, 2005, ss.1-38.
- SÜMER, Seda Yağmur, "Ceza Muhakemesinde Mobil Telefona / Akıllı Telefona Elkoyma ve Müdahale İmkanları", **İzmir Barosu Dergisi**, Y. 87, S. 1, 2022, ss.61-119.
- ŞİMŞEK, Oğuz, **Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması**, Beta Yayınları, İstanbul, 2008.
- TAHMAZOĞLU ÜZELTÜRK, Sultan, "Özel Hayatın Korunmasına İlişkin Başlıca Sorunlar", **GSÜHFD**, C. 7, S. 1, 2008, ss.95-130.
- TANSUĞ, Çağla, "2016/679 Sayılı Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Karşısında Kişisel Verileri Koruma Kurumunun Bağımsızlığı", **Legal Hukuk Dergisi**, C. 16, S. 183, 2018, ss.1159-1178.
- TAŞCI, Ufuk, "Güvenlik Amaçlı Gözetim Aracı Olarak Türkiye' de MOBESE ve Eleştiriler", **CBÜSBD**, C. 14, S. 2, 2016, ss.159-189.
- TBMM, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı (1/541) ve Adalet Komisyonu Raporu, Sıra Sayısı 117, 2016.
- TEZCAN, Durmuş, "Özel Hayat Açısından Kişisel Verilerin Korunması", **İKÜHFD**, C. 16, S. 1, 2017, ss.17-26.
- The European Consumers' Organisation (BEUC), A Comprehensive Approach On Personal Data Protection In The European Union; European Commission's Communication (AB Komisyonu Tebliği), 24.01.2011.
- THIEL, Markus, "Die Vermessung der Welt? - Zur Nutzung biometrischer Identifikationssysteme durch die Sicherheitsbehörden", **Zeitschrift für Rechtspolitik**, C. 49, S. 8, 2016, ss.218-221.
- TURİNAY, Faruk Y., "Ceza Muhakemesi Hukukunda Teknik Araçlarla İzleme", **TAAD**, Y. 12, S. 46, 2021, ss.413-454.

- TÜRKOĞLU ÜSTÜN, Kamile, "Güvenlik Soruşturmasında Kişisel Verilerin Korunması", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 25, S. 2, 2021, ss.787-837.
- UÇAR, İsmail, "İdare Hukukunda Kamu Gücü Ayrıcalığı Kavramı Ve Bir Kamu Gücü Ayrıcalığı Olarak Hukuka Uygunluk Karinesi", **GÜHFD**, C. 20, S. 3, 2016, ss.331-373.
- ÜLKER, Halil, "Ulusal Güvenlik Politikalarının Oluşturulmasında Stratejik İstihbaratın Önemi", **International Journal of Politics and Security (IJPS)**, C. 4, S. 2, 2022, ss.13-38.
- VERVAELE, John A. E., "Terrorism and information sharing between the intelligence and law enforcement communities in the US and the Netherlands: emergency criminal law?", **Revue Internationale de Droit Pénal**, C. 76, S. 3-4, 2005, ss.409-443.
- VOIGT, Paul / von dem BUSSCHE, Axel, *The EU General Data Protection Regulation (GDPR): A Practical Guide*, Springer, Switzerland, 2017.
- WÜRTEMBERGER, Thomas, "**Tehlike Kavramı**" ve **Alman Uygulaması Ekseninde Kolluk Hukuku**, Çev. Feridun YENİSEY, Asayiş Dairesi Başkanlığı, Ankara, 2008.
- YAKOVLEVA, Svetlana, "Should Fundamental Rights to Privacy and Data Protection be a Part of the EU's International Trade 'Deals'?", **World Trade Review**, C. 17, S. 3, 2018, ss.477-508.
- YOKUŞ SEVÜK, Handan, "Kolluk Tarafından Suçun Önlenmesine Yönelik Yapılan İletişimin Denetlenmesine İlişkin Değerlendirmeler", **TBB Dergisi**, S. 67, 2006, ss.41-56.
- YÜKSEL CİVELEK, Dilek, **Kişisel Verilerin Korunması ve Bir Kurumsal Yapılanma Önerisi**, Bilgi Toplumu Dairesi Başkanlığı, DPT Uzmanlık Tezi, 2011.
- YÜKSEL, Mehmet, "Mahremiyet Hakkı ve Sosyo-Tarihsel Gelişimi", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 58, S. 1, 2003, ss.181-213.
- YÜKSEL, Saadet, **Özel Yaşamın Bir Parçası Olarak Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Gizliliğine Önleyici Denetimle Müdahale**, Beta Yayınları, İstanbul, 2012.
- ZUNIC, Tijana / DUKIC, Tijana, "Defence Rights and Police Investigation in the EU", *Zbornik Radova*, C. 46, S. 2, 2012, ss.575-596.

Yargı Kararları

- ABDYM, *Brown v. Texas*, 443 U.S. 47 (1979), 25.06.1979.
- ABDYM, *Miranda v. Arizona*, 384 U.S. 436 (1966), 27.02.1996.
- ABDYM, *New York v. Quarles*, 467 U.S. 649 (1984), 18.01.1984.
- ABDYM, *People v. Foster* (1995), F021241, 01.05.1995.
- ABDYM, *Sibron v. New York*, 392 U.S. 40 (1968), 10.06.1968.
- ABDYM, *Terry v. Ohio*, 392 U.S. 1 (1968), 10.06.1968.
- AİHM, *Affaire Ağaoğlu c. Turquie*, B. No: 27310/95, 06.12.2005.
- AİHM, *Affaire Brunet c. France*, B. No: 21010/10, 18.09.2014.
- AİHM, *Affaire P.G. et J.H. c. Royaume-Uni*, B. No: 44787/98, 25.12.2001.
- AİHM, *Affaire Prado Bugallo c. Espagne*, B. No: 58496/00, 18.05.2003.
- AİHM, *Antović and Mirković v. Montenegro*, B. No: 70838/13, 28.11.2017.
- AİHM, *Biancardi v. Italy*, B. No: 77419/16, 25.02.2022.
- AİHM, *Case of Ahmet Yıldırım v. Turkey*, B. No. 3111/10, 18.12.2012.
- AİHM, *Case of Amann v. Switzerland*, B. No: 27798/95, 16.02.2000.
- AİHM, *Case of Ekimdzhev and Others v. Bulgaria*, B. No: 70078/12, 11.01.2022.
- AİHM, *Case of Fox, Campbell and Hartley v. The United Kingdom*, B. No: 12244/86; 12245/86; 12383/86, 30.08.1990.
- AİHM, *Case of Halford v. The United Kingdom*, B. No: 20605/92, 25.06.1997.
- AİHM, *Case of IV. Finland*, B. No: 20511/03, 17.07.2008.
- AİHM, *Case of Khan v. The United Kingdom*, B. No: 35394/97, 12.05.2000.
- AİHM, *Case of Klass and Others v. Germany*, B. No: 5029/71, 06.09.1978.
- AİHM, *Case of Kruslin v. France*, B. No: 11801/85, 24.04.1990.
- AİHM, *Case of López Ribalda and Others v. Spain*, B. No: 1874/13 ve 8567/13, 17.10.2019.
- AİHM, *Case of M.N. and Others v. San Marino*, B. No: 28005/12, 07.07.2015.
- AİHM, *Case of Malone v. The United Kingdom*, B. No: 8691/79, 02.08.1984.
- AİHM, *Case of Mialhe v. France*, B. No: 18978/91, 26.09.1996.
- AİHM, *Case of Peck v. The United Kingdom*, B. No: 44647/98, 28.01.2003.
- AİHM, *Case of Telfner v. Austria*, B. No: 33501/96, 20.06.2001.
- AİHM, *Case of The Sunday Times v. The United Kingdom*, B. No: 6538/74, 26.04.1979.
- AİHM, *Case of X and Y v. The Netherlands*, B. No: 8978/80, 26.03.1985.
- AİHM, *Haralambie v. Romania*, B. No: 21737/03, 27.01.2010.

- AİHM, Herbecq and the association "Ligue des droits de l'homme" v. Belgium, B. No: 32200/96 ve 32201/96, 14.01.1998.
- AİHM, Perry v. the United Kingdom, B. No: 63737/00, 17.07.2003.
- AİHM, Rotaru v. Romanya Davası, B. No: 28341/95, 04.05.2000.
- AİHM, Söderman v. Sweden, B. No: 5786/08, 12.11.2013.
- Avrupa Adalet Divanı, C-293/12 - Digital Rights Ireland and Seitlinger and Others [BD], B. No: C-293/12 ve C-594/12, 08.04.2014.
- Avrupa Adalet Divanı, C-491/01 - The Queen v Secretary of State for Health, ex parte British American Tobacco (Investments) Ltd and Imperial Tobacco Ltd, 2002 I-11453, 10.12.2002.
- Avrupa Adalet Divanı, Case C-376/98, European Court Reports 2000 I-08419, 05.10.2000.
- Avrupa Adalet Divanı, Joined cases C-465/00, C-138/01 and C-139/01, European Court Reports (ECR) 2003 I-04989, 20.05.2003.
- Avrupa Adalet Divanı, Karar C-131/12, Google Spain SL ve Google Inc. v Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González, Adalet Divanı (Grand Chamber) of 13.05.2014, ECR [2014] 317, (Google İspanya Kararı).
- Avrupa Adalet Divanı, Karar C-362/14, Maximillian Schrems v. Data Protection Commissioner, ECLI:EU:C:2015:650, 06.10.2015.
- Avrupa Adalet Divanı, Productores de Música de España (Promusicae) v Telefónica de España SAU [BD], B. No: C-275/06, 29.01.2008.
- AYM, B.Y. Başvurusu, B. No: 2018/30296, 7.9.2021, R.G. Tarihi: 14.10.2021, Sayısı: 31628.
- AYM, Bülent Kaya Başvurusu, B. No: 2013/2941, 11.05.2016.
- AYM, E. 1963/128, K. 1964/8, 28.01.1964, R.G. Tarihi: 17.04.1964, Sayısı:11685.
- AYM, E. 2014/180, K. 2015/30, 19.03.2015.
- AYM, E. 2014/87, K. 2015/112, 08.12.2015.
- AYM, E. 2015/61, K. 2016/172, 02.11.2016, R.G. Sayısı: 29913, R.G. Tarihi: 9.12.2016.
- AYM, E. 2018/163, K. 2020/13, 19.02.2020.
- AYM, E. 2018/73, K. 2019/65, 24.07.2019.
- AYM, E. 2018/91, K. 2020/10, 19.02.2020.
- AYM, E. 2020/24, K. 2021/39, 03.06.2021.
- AYM, E.Ç.A. Başvurusu [GK], B. No: 2014/5671, 07.06.2018, R.G. Tarih ve Sayı: 24.07.2018-30488.

- AYM, Ercan KANAR Başvurusu, B. No: 2013/533, 09.01.2014.
- AYM, Fatih SARAMAN Başvurusu [GK], B. No: 2014/7256, 27.02.2019.
- AYM, N.A., B. No: 2013/5076, 06.04.2016.
- AYM, Yasemin Çongar ve diğerleri, B. No: 2013/7054, 06.01.2015.
- BundesVerfassungsgericht - BVerfGE 65, 1 - Volkszählung, 15.12.1983,
<https://www.servat.unibe.ch/dfr/bv065001.html>.
- Bundesverfassungsgericht (BVerfGE), 1 BvR 2368/06, 23.02.2007,
http://www.bverfg.de/e/rk20070223_1bvr236806.html.
- Danıştay 10. Daire, E. 2007/1376, K. 2007/4756, 17.10.2007.
- Danıştay 10. Daire, K. 2006/7450, 27.12.2006.
- Danıştay 15. Daire, E. 2014/4562, 11.09.2014.
- Danıştay 5. Daire, E. 2013/7949, T. 15.11.2013.
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E. 2015/2958, K. 2018/682, 28.02.2018.
- İYM, Rice v. Connolly [1966] 2 QB. 414, 03.05.1966.
- Yargıtay 1. Ceza Dairesi, E. 2014/3725, K. 2014/3727, 04.07.2014.
- Yargıtay 17. Ceza Dairesi, E. 2016/7362, K. 2018/8871, 19.06.2018.
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2016/544, K. 2020/127, 25.02.2020.

İnternet (Diğer) Kaynakları

- ABANOZ ÖZTÜRK, Buket, “Biri Bizi Hukuka Aykırı Gözetliyor: MOBESE Kameraları”, Lexpera, 10.10.2019, <https://blog.lexpera.com.tr/biri-bizi-hukuka-aykiri-gozetliyor-mobese-kameralari/>, E.T. 20.05.2023.
- Adalet Bakanlığı, “Avrupa Adli Yargı Ağı - EJN”, https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/uluslararası_isbirligi/uluslararası_orgutler/ejn.html, E.T. 15.05.2023.
- Adli ve Sabıka Kayıtları Yasası (Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens - WJSG), <https://wetten.overheid.nl/BWBR0014194/2022-07-01>, E.T. 01.01.2023.
- AKBULAK, Yavuz, “Alman Federal Finans Sektörü Otoritesi’nin (BaFin) Bankacılık, Sigortacılık ve Menkul Kıymet Sektörü Denetimi Dışındaki Diğer İşlevleri”, Legal Blog, 14.11.2022, <https://legal.com.tr/blog/genel/alman-federal-finans-sektoru-otoritesinin-bafin-bankacilik-sigortacilik-ve-menkul-kiymet-sektoru-denetimi-disindaki-diger-islevleri/>, E.T. 29.05.2023.
- AKBULAK, Yavuz, “SWIFT”, Legal Blog, 03.03.2022, <https://legal.com.tr/blog/genel/swift/>, E.T. 21.05.2023.
- ALBAYRAK, Barış, “Parmak izi sistemi nedir? Nasıl çalışır? Nerelerde kullanılır?”, Moonwell Teknoloji, 29.01.2019, <https://www.moonwell.com.tr/parmak-izi-sistemi-nedir-nasil-calisir-nerelerde-kullanilir/>, E.T. 30.12.2022.
- Alman Bankacılık Yasası (Kreditwesengesetz - KWG), 09.09.1998, https://www.gesetze-im-internet.de/kredwgf/_24c.html, E.T. 21.05.2023.
- Alman Ceza Muhakemesi Kanunu (Strafprozeßordnung - StPO), 07.04.1987, <https://dejure.org/gesetze/StPO/111.html>, E.T. 19.05.2023.
- Anadolu Ajansı (AA), “Avrupa telefon dinlemelerini nasıl yapıyor?”, 27.03.2018, <https://www.memurlar.net/haber/448080/avrupa-telefon-dinlemelerini-nasil-yapiyor.html>, E.T. 21.05.2023.
- Avrupa Birliği, Europol Antlaşması, C 316/2, 27.11.1995, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A41995A1127%2801%29>, E.T. 08.03.2023.
- Avrupa Komisyonu, “AB’de veri koruma için yeni bir dönem: Mayıs 2018’den sonra neler değişiyor?”, 24.05.2018, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_19_6373, E.T. 31.12.2022.
- Avrupa Komisyonu, “Access rights and data protection: How is personal data protected?”, https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-information-system/access-rights-and-data-protection_en, E.T. 12.03.2023.
- Avrupa Komisyonu, Eurodac, https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/eurodac_en, E.T. 16.05.2023.
- Avrupa Komisyonu, Visa Information System (VIS), https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-information-system_en, E.T. 13.03.2023.

- Avrupa Konseyi, "Protection of European Union classified information (EUCI)", 06.04.2022, <https://www.consilium.europa.eu/en/general-secretariat/corporate-policies/classified-information/>, E.T. 10.03.2023.
- Avrupa Konseyi, Data Protection, <https://rm.coe.int/leaflet-data-protection-final-26-april-2019/1680943556>, E.T. 20.11.2022.
- Avrupa Konseyi, Polis Sektöründe Kişisel Verilerin Kullanılmasına İlişkin Pratik Rehber (Practical Guide on The Use of Personal Data in The Police Sector), T-PD-2018-01, 15.02.2018, <https://rm.coe.int/t-pd-201-01-practical-guide-on-the-use-of-personal-data-in-the-police-/16807927d5>, E.T. 30.12.2022.
- Avusturya Veri Koruma Yasası (DSG), <https://www.jusline.at/gesetz/dsg>, E.T. 02.04.2023.
- Baden-Württemberg Polis Kanunu (Baden-Württemberg Polizeigesetz - BWPoG), 13.01.1992, https://dejure.org/gesetze/PolG_bis_16.01.2021/26.html, E.T. 19.05.2023.
- Bavyera Polis Kanunu (Polizeiaufgabengesetz - PAG), Gesetz über die Aufgaben und Befugnisse der Bayerischen Polizei, BayRS 2012-1-1-I, 14.09.1990, <https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayPAG-31>, E.T. 21.05.2023.
- BBC News, "İstiklal Caddesi'ndeki bombalı saldırı ve sonrasında yaşananlar hakkında neler biliyoruz?", 16.11.2022, <https://www.bbc.com/turkce/articles/c0vq1d5eexqo>, E.T. 22.05.2023.
- BBC, "Türkiye internet engeline son vermelii", 21.12.2012, https://www.bbc.com/turkce/haberler/2012/12/121221_turkey_internet_hrw#:~:text=Avrupa%20İnsan%20Hakları%20Mahkemesi%2C%20Ahmet,tümüyle%20bloke%20edilmesi%20kararı%20almıştı., E.T. 13.05.2023.
- BD Hukuk Bürosu, "Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında ve Kütüklerinde Arama, Kopyalama ve Elkoyma", <https://barandogan.av.tr/blog/mevzuat/cm-k-madde-134-bilgisayarlarda-bilgisayar-programlarında-ve-kutuklerinde-arama-kopyalama-ve-elkoyma.html>, E.T. 21.05.2023.
- BirGün, "Özel Güvenlik ordusu: Sayıları Emniyet'i solladı", 24.08.2017, <https://www.birgun.net/haber/ozel-guvenlik-ordusu-sayilari-emniyet-i-solladi-176222>, E.T. 28.02.2023.
- ÇİÇEK, İbrahim, "GBT Kaydının Silinmesi", 17.11.2015, <http://www.hukukmedeniyeti.org/haber/6099/gbt-kaydinin-silinmesi-ibrahim-cicek-c-savcısı/>, E.T. 15.04.2023.
- DALAMAN, Cem, "Bavyera'da 'Polis Devleti' Endişesi", VOA, 17.05.2018, <https://www.voaturkce.com/a/bavyera-da-polis-devleti-endisesi/4398189.html>, E.T. 12.04.2023.
- Datalynx, "Police National Database: Connecting law enforcement throughout the UK", <https://www.datalynx.net/case-studies/police-national-database/>, E.T. 14.04.2023.
- Davranış Sertifikası (Certificate of conduct - VOG), <https://www.netherlandsworldwide.nl/declaration/vog>, E.T. 01.01.2023.

- Deutsche Welle (DW), “Alman istihbaratı WhatsApp yazışmalarını okuyabilecek”, 21.10.2021, <https://www.dw.com/tr/alman-istihbarati-whatsapp-yazismlarini-okuyabilecek/a-55344466>, E.T. 21.05.2023.
- Deutsche Welle (DW), “Almanya’da polisin yetkileri genişletiliyor”, 12.11.2008, <https://www.dw.com/tr/almanyada-polisin-yetkileri-genisletiliyor/a-3786697>, E.T. 09.04.2023.
- Deutsche Welle (DW), “Beş Soruda İnterpol”, 21.08.2017, <https://www.dw.com/tr/beş-soruda-interpol/a-40176464>, E.T. 16.03.2023.
- Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü (DİABGM), Kırmızı Bülten, https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/adli_yardimlasma/adli_isbirligi_ceza/kbulten.html, E.T. 14.03.2023.
- DİNÇ, Ali, “Devletin bireyleri gözetimi genişliyor”, Bianet, 09.05.2023, <https://m.bianet.org/bianet/print/278458-av-altinok-devletin-bireyleri-gozetimi-genisliyor>, E.T. 19.05.2023.
- DOĞAN, Baran, “İletişimin Tespiti, Dinlenmesi, Kaydedilmesi veya Değerlendirilmesi Nedir?”, <https://barandogan.av.tr/blog/ceza-hukuku/iletisimin-tespiti-dinlenmesi-kaydedilmesi-ve-telefonun-dinlenmesi.html>, E.T. 21.05.2023.
- Dünya Gazetesi, “MOBESE’ler ‘kanunsuz’ çıktı”, 02.05.2013, <https://www.dunya.com/gundem/mobese039ler-039kanunsuz039-cikti-haberi-209824>, E.T. 03.04.2023.
- EGM, “Bilgi Teknolojileri ve Haberleşme Daire Başkanlığı - PolNet”, 02.01.2018, <https://www.egm.gov.tr/bilgiteknolojilerivehaberlesme/projeler/>, E.T. 13.04.2023.
- EGM, “Bilgi Teknolojileri Ve Haberleşme Daire Başkanlığı; Kimlik Bildirim Sistemi”, 14.11.2017, <https://www.egm.gov.tr/bilgiteknolojilerivehaberlesme/kimlikbildirimsistemi>, E.T. 19.05.2023.
- EGM, “Çarşı ve Mahalle Bekçilerinin Kimlik Sorma Yetkisi Hakkında Basın Açıklaması”, 21.11.2019, <https://www.egm.gov.tr/carsi-ve-mahalle-bekcilerinin-kimlik-sorma-yetkisi-hakkinda-basin-aciklamasi>, E.T. 24.12.2022.
- EGM, “İnterpol-Europol Dairesi Başkanlığı; Türkiye - Europol İlişkileri”, 13.02.2013, <https://www.egm.gov.tr/interpol/turkeuropoliliski-13-02-201341>, E.T. 11.03.2023.
- EGM, “İnterpol-Europol Dairesi Başkanlığı”, 22.02.2022, <https://www.egm.gov.tr/interpol/interpolutaniyalim>, E.T. 14.03.2023.
- EGM, “Özel Güvenlik İstatistikleri - 02.05.2023”, <https://www.egm.gov.tr/ozelguvenlik/ozel-guvenlik-istatistikleri>, E.T. 14.05.2023.
- EGM, Stratejik Planı 2009-2013, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/GILse+emniyet_genel_mudurlugu_Stratejik_Planı.pdf, E.T. 02.04.2023.
- Euronews, “Dünyada en fazla güvenlik kamerasına sahip şehirler: İstanbul ilk 50’de”, 25.07.2020, <https://tr.euronews.com/2020/07/25/dunyada-en-fazla-guvenlik-kameras-na-sahip-sehirler-istanbul-ilk-50-de#:~:text=İkinci%20sırada%20300%20bin%20kamera,içerisinde%2042.%20sırada%20yer%20alıyor>, E.T. 11.06.2023.

- European Data Protection Supervisor (EDPS), "Opinion 6/2015 - a further step towards comprehensive EU data protection: EDPS recommendations on the Directive for data protection in the police and justice sectors", 28.01.2015, https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/15-10-28_directive_recommendations_en.pdf, E.T. 28.01.2023.
- European Judicial Network (EJN) - Connecting Justice, http://www.cep-probation.org/wp-content/uploads/2021/10/CEP_Newsletter_EJN-secoc21.pdf, E.T. 12.03.2023.
- Garanti BBVA, "Swift Kodu Nedir? Swift Kodu Nasıl Öğrenilir?", 15.03.2022, <https://www.garantibbva.com.tr/blog/swift-kodu-nedir#:~:text=Swift%20nedir%3F,11%20bin%20üyesi%20olduğu%20bilinir,> E.T. 13.04.2023.
- GENÇTÜRK, Tuğçe, "Schengen Anlaşması ve Schengen Alanı", **TUİÇ Akademi**, 2012, <https://www.tuicakademi.org/schengen-anlasmasi-ve-schengen-alani/>, E.T. 12.03.2023.
- Golden Data Law, "Case study: A SWIFT Affair", 24.07.2020, <https://medium.com/golden-data/case-study-a-swift-affair-7cdcae2659d>, E.T. 21.05.2023.
- GOLDSTEIN, Joseph / WATKINS, Ali, "She Was Arrested at 14. Then Her Photo Went to a Facial Recognition Database", 2019, <https://www.nytimes.com/2019/08/01/nyregion/nypd-facial-recognition-children-teenagers.html>, E.T. 25.12.2022.
- GÖZLER, Kemal / KAPLAN, Gürsel, "İdari Eylemlerden Kaynaklanan Zararlara İlişkin Davalar Adli Yargının Görev Alanına Sokulabilir mi? (HMK m.3 ve TBK, m.55/2 Hakkında Eleştiriler)", 27.01.2012, <http://www.idare.gen.tr/gozler-kaplan-hmk-m3.htm>, E.T. 13.05.2023.
- GÜLEÇ, Merve Gülçin, "Türk Hukukunda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Önemi", **TUİÇ Akademi**, 09.07.2012, <https://www.tuicakademi.org/turk-hukukunda-avrupa-insan-haklari-sozlesmesinin-onemi/>, E.T. 07.05.2023.
- HAMANN, Kristin / SMITH, Rachel, "Facial Recognition Technology: Where Will It Take Us?", American Bar Association, https://www.americanbar.org/groups/criminal_justice/publications/criminal-justice-magazine/2019/spring/facial-recognition-technology/, E.T. 06.12.2022.
- Hukuklu, "İdari Kolluk / Adli Kolluk", 22.03.2020, <https://www.hukuklu.com/gonderi/idari-kolluk-adli-kolluk/>, E.T. 28.05.2023.
- Interpol, "1923 - tarihimiz nasıl başladı", <https://www.interpol.int/Who-we-are/INTERPOL-100/1923-how-our-history-started>, E.T. 14.02.2023.
- Interpol, "Facial recognition", 2020, <https://www.interpol.int/How-we-work/Forensics/Facial-Recognition>, E.T. 08.01.2023.
- Interpol, Bildirimler Hakkında, <https://www.interpol.int/How-we-work/Notices/About-Notices>, E.T. 14.03.2023.
- Interpol, Bildirimler, <https://www.interpol.int/How-we-work/Notices>, E.T. 20.04.2023.
- Interpol, Üye ülkeler, <https://www.interpol.int/Who-we-are/Member-countries>, E.T. 30.04.2023.

- Interpol, Yasal belgeler, <https://www.interpol.int/Who-we-are/Legal-framework/Legal-documents>, E.T. 14.03.2023.
- İstanbul Bilgi Üniversitesi Bilişim ve Teknoloji Hukuku Enstitüsü, "Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 2016/680 Sayılı ve 27 Nisan 2016 Tarihli Kişisel Verilerin Yetkili Otoritelerce Suçların Önlenmesi, Soruşturulması, Ortaya Çıkarılması veya Kovuşturulması veya Cezaların İnfazı Amacıyla İşlenmesiyle İlgili Gerçek Kişilerin Korunmasına ve Bu Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin ve 2008/977/JHA Sayılı Konsey Çerçeve Kararı'nı Yürürlükten Kaldıran Direktif Hakkında Bilgi Notu", <https://itlaw.bilgi.edu.tr/media/2019/7/27/law-enforcement-directive-bilgi-notu.pdf>, E.T. 13.04.2023.
- JGK, "2021 Yılı Faaliyet Raporu", 24.02.2022, <https://www.jandarma.gov.tr/jandarma-genel-komutanligi-2021-yili-faaliyet-raporu>, E.T. 26.05.2023.
- JGK, "Jandarma Entegre Muhabere ve Bilgi Sistemi", <https://www.islem.com.tr/uploads/proje/JEMUS.pdf>, E.T. 13.04.2023.
- KAHRAMAN, Halis, "Polis MOBESE kameralarıyla sizi gözetliyor..!", Türkiye Haber Ajansı, 10.09.2020, <https://www.turkiyehaberajansi.com/yazarlar/halis-kahraman/polis-mobese-kameralariyla-sizi-gozetliyor/1548/>, E.T. 20.05.2023.
- KARA-KAŞKA, Merve, "KİM uygulaması: Süleyman Soylu'nun telefonundaki uygulama hakkında neler biliniyor?", BBC News, 08.05.2023, <https://www.bbc.com/turkce/articles/cd1rmnrjgyo>, E.T. 21.05.2023.
- KIZILOT, Şükrü, "Sevgilinizle beraberken kırmızı ışığa dikkat", 26.02.2012, <https://www.hurriyet.com.tr/sevgilinizle-beraberken-kirmizi-isiga-dikkat-20001413>, E.T. 09.01.2023.
- KOCABAL, Ahmet, "Cumhuriyet, Türk Polisi ve Bilgi İşlem", https://www.caginpolicisi.com.tr/eski_sitemiz/70/30-31-32.htm#_ftn1, E.T. 20.05.2023.
- KUŞ, Emrah, "İstanbul'un gözü kulağı: Kent Güvenlik Yönetim Sistemi", TRT Haber, 22.02.2021, <https://www.trthaber.com/haber/turkiye/istanbulun-gozu-kulagi-kent-guvenlik-yonetim-sistemi-558623.html>, E.T. 03.04.2023.
- LEISER, Mark, "Directive 2016/680 Personal Data in Law Enforcement", Introduction of The Data Protection Reform to The Judicial System Inform, <https://www.universiteitleiden.nl/binaries/content/assets/rechtsgeleerdheid/instituut-voor-metajuridica/presentation-leiser-inform.pdf>, E.T. 04.04.2023.
- MAKAS, Murat, "ASELSAN mühendislerinin ürettiği yerli sistem depremde ayakta kaldı! 9 şiddetine dayanıklı, konum bilgisi de veriyor", TGRT Haber, 18.02.2023, <https://www.tgrthaber.com.tr/fotogaleri/aselsan-muhendislerinin-urettigi-yerli-sistem-depremde-ayakta-kaldi-9-siddetine-dayanikli-konum-bilgisi-de-veriyor-31484>, E.T. 21.05.2023.
- MARAL, Maşallah, "Polis Hukuku Kapsamında Ön Alan Araştırması", Hukuki Haber, 09.01.2020, https://www.hukukihaber.net/polis-hukuku-kapsaminda-on-alan-arastirmasi#_ftn2, E.T. 13.05.2023.

- memurlar.net, "Kayıp çocukların bulunması için polise özel yetki", 27.03.2018, <https://www.memurlar.net/haber/637601/kayip-cocuklarin-bulunmasi-icin-polise-ozel-yetki.html>, E.T. 11.04.2023.
- Metropolitan Police, "Facial Recognition Technology", <https://www.met.police.uk/advice/advice-and-information/fr/facial-recognition/>, E.T. 04.04.2023.
- Metropolitan Police, MPS LFR Policy Document, 29.11.2022, <https://www.met.police.uk/SysSiteAssets/media/downloads/force-content/met/advice/lfr/policy-documents/lfr-policy-document.pdf>, E.T. 02.04.2023.
- Milliyet, "Trafik cezası evlerde kavga çıkarttı", 01.02.2013, <https://www.milliyet.com.tr/gundem/trafik-cezasi-evlerde-kavga-cikartti-1663203>, E.T. 01.01.2023.
- MORRIS, Seren / BULBUL, Nuray, "Explained: The live facial recognition technology the Met Police is using in London", Evening Standard, 15.03.2023, <https://www.standard.co.uk/news/uk/what-is-live-facial-recognition-met-police-technology-london-oxford-circus-b1012429.html>, E.T. 02.04.2023.
- NARANJO, Diego, "Protecting Personal Data Worldwide: Convention 108+", Edri, 24.04.2019, <https://edri.org/protecting-personal-data-world-wide-convention-108/>, E.T. 07.05.2023.
- ÖĞRETMEN KOTİL, Zeynep, Alman Federal Anayasa Mahkemesi Otomatik Veri Analizinin Suç Eylemlerinin Önlenmesinde Kullanılmasının Anayasaya Uygunluğuna İlişkin Karar, Federal Anayasa Mahkemesi, 20.03.2023, <https://kisiselveri ihlali.com/Anasayfa/4163/>, E.T. 13.05.2023.
- ÖMEROĞLU, Abdullah, Kırmızı Bülten ve İade İlişkisi, 28.03.2019, <https://www.hukukihaber.net/makale/kirmizi-bulten-ve-iade-iliskisi-h428067.html>, E.T. 16.03.2023.
- Personnel Checks, "What is The Police National Computer (PNC)?", <https://www.personnelchecks.co.uk/knowledge-hub/what-is-pnc>, E.T. 14.04.2023.
- Perspektif, "Alman Federal Polisine Telefonları Dinleyip ve Epostaları Okuma Yetkisi", 03.12.2020, <https://perspektif.eu/2020/12/03/alman-federal-polisine-telefonlari-dinleyip-ve-epostalari-okuma-yetkisi/>, E.T. 09.04.2023.
- Polis Akademisi, Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı (Interpol), Polis Dergisi, <https://polisdergisi.pa.edu.tr/uluslararasi-kriminal-polis-teskilati-interpol-1324-haber>, E.T. 14.03.2023.
- Sabah, "MOBESE ve güvenlik kameralarına yeni düzenleme! Bakan Soyly açıkladı: Tüm Türkiye'yi ilgilendiriyor", 23.06.2022, <https://www.sabah.com.tr/gundem/2022/06/22/son-dakika-mobese-ve-guvenlik-kameralarina-yeni-duzenleme-bakan-soyly-acikladi-tum-turkiyeyi-igilendiriyor>, E.T. 22.05.2023.
- ŞARDAN, Tolga, "Pol-Net'te keyfi sorgulama!", memurlar.net., 27.03.2018, <https://www.memurlar.net/haber/140285/pol-net-te-keyfi-sorgulama.html>, E.T. 13.04.2023.

- ŞEN, Bilal, "Elektronik Gözetim", https://www.cagipolisi.com.tr/eski_sitemiz/30/44-45-46-47.htm, E.T. 21.05.2023.
- ŞEN, Ersan, "MOBESE ve Güvenlik Kameralarının Özel Hayata Müdahalesi ve Delil Vasfı", Hukuki Haber, 21.11.2019, <https://www.hukukihaber.net/mobese-ve-guvenlik-kameralarinin-ozel-hayata-mudahalesi-ve-delil-vasfi>, E.T. 20.05.2023.
- ŞENGÜL, Murat, "Eve gelen EDS cezası, kıskançlık krizine yol açtı! Eşi ile arasına pelüş ayı girdi", 03.04.2022, <https://www.sabah.com.tr/yasam/eve-gelen-eds-cezasi-kiskanclik-krizine-yol-acti-esi-ile-arasina-pelus-ayi-girdi-5936469>, E.T. 11.04.2023.
- ŞİRİN, Osman, "Gizli Koruma Tedbirleri", <https://slideplayer.biz.tr/slide/2428921/>, E.T. 05.04.2023.
- TBMM, "Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunu Teklifi ve Gerekçesi", 22.01.2020, <https://www.tbmm.gov.tr/d27/2/2-2555.pdf>, E.T. 26.12.2022.
- TETİK, Erdoğan, "Kimlik Tespitinde Parmak İzi Arşivlerinin Gerekliliği ve Ülkemizdeki Durumun Değerlendirilmesi", https://www.cagipolisi.com.tr/eski_sitemiz/35/42-43-44-45-46-47.htm, E.T. 29.03.2023.
- The Guardian, "Edward Snowden's digital 'misuse' has created problems, says Ban Ki-moon", 03.07.2013, <https://www.theguardian.com/world/2013/jul/03/edward-snowden-digital-misuse-ban-ki-moon>, E.T. 28.04.2023.
- UK Parliament, "Police National Computer", C. 687, 18.01.2021, <https://hansard.parliament.uk/Commons/2021-01-18/debates/BA42E21A-6FE3-42D2-9810-9C71321D05FA/PoliceNationalComputer>, E.T. 14.04.2023.
- WP29, "Press Release on the SWIFT Case following the adoption of the Article 29 Working Party opinion on the processing of personal data by the Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (SWIFT)", 23.11.2006, https://ec.europa.eu/justice/article-29/press-material/press-release/art29_press_material/2006/pr_swift_affair_23_11_06_en.pdf, E.T. 13.04.2023.
- Wunderweib, "Was deine Hände über deine Gesundheit verraten", 01.05.2020, <https://www.wunderweib.de/was-die-haende-ueber-unsere-gesundheit-verraten-781.html#diabetes-abdruck-an-daumen-und-kleinem-finger>, E.T. 19.05.2023.
- YENİSEY, Feridun, Aleni Alanların Video Kamera ile Denetlenmesi, https://www.cagipolisi.com.tr/eski_sitemiz/120/8-9.htm, E.T. 05.01.2022.
- YILMAZ, Sabire Sanem, "Video Gözetimi, Yapay Zeka ve Kişisel Verilerin Korunması Hakkı", 17.09.2019, <https://www.hukukihaber.net/video-gozetimi-yapay-zeka-ve-kisisel-verilerin-korunmasi-hakki>, E.T. 02.04.2023.
- YILMAZ, Turan, "İsteyen GBT'sine ulaşabilecek", 10.08.2012, <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/isteyen-gbt-sine-ulasabilecek-21195728>, E.T. 15.04.2023.

Prof. Dr. Murat BALCI
FSMVÜ Ün. Hukuk Fakültesi
Öğretim Üyesi

Av. Emre YEŞİLKAYA
T. Emlak Katılım Bankası
Hukuk Müşaviri

BANKACILIKTA ULUSLARARASI EKONOMİK YAPTIRIMLAR

- Birleşmiş Milletler Yaptırımları
- Amerika Birleşik Devletleri Yaptırımları ve OFAC
- Avrupa Birliği Yaptırımları
- SWIFT Sistemi
- Muhabir Bankacılık

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Bankacılıkta Uluslararası Ekonomik Yaptırımlar

Murat Balcı - Emre Yeşilkaya

Hukuk Yayınları Dizisi – 3721

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 712 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- ABI-SAAB, Georges. "The Concept of Sanction in International Law", Vera GOWLLAND-DEBBAS (Ed.), **United Nations Sanctions in International Law**, The Hague/London/Boston: Kluwer Law International, 2001.
- ACAR, Serdar. **Ekonomik Yaptırımlar**, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015.
- ACAR, Serdar. "CAATSA Yaptırımları, Doğrusu/Yanlışı", 2020. <https://www.academia.edu>
- AKANDE, Dapo. "The International Court of Justice and The Security Council: Is There Room for Judicial Control of Decisions of The Political Organs of The United Nations?", **International and Comparative Law Quarterly**, Vol.46, No.2, 1997.
- AKKUTAY, Berat Lale. "Birleşmiş Milletler Andlaşması Çerçevesinde Ekonomik Yaptırımların Hukuki Niteliği ve Yargısal Denetimi", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S.111, 2014.
- AKSOY, Tamer. **Çağdaş Bankacılıktaki Son Eğilimler ve Türkiye'de Uluslararası Bankacılık**, Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları, 1998.
- AL KILIÇ, ŞENGÜL. "Uluslararası Ticarete Vesaik Mukabili Ödeme Yöntemi", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.14, S.2, 2010.
- ALEXANDER, Kern. **Economic Sanctions, Law and Public Policy**, Houndmills, Basingstoke, Hampshire [England]: Palgrave Macmillan, 2009.
- ALLEN, Susan Hannah. "The Determinants of Economic Sanctions Success and Failure" **International Interactions**, Vol.31, No.2, 2005.
- ALICI, Yaşar. **Bankacılık Kanunu Şerhi**, Cilt 1, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- ALTINER COŞKUN, Sümeyra. "Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Yönelik Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin Akıllı Yaptırım Kararları", **Doktora Tezi**, Ankara Üniversitesi SBE, 2015.
- ALWAZIR, Jihad, Fazurin JAMALUDIN, et al. "Challenges in Correspondent Banking in The Small States of The Pacific" **IMF Working Paper**, 2017.
- AMARILES, David Restrepo and Matteo M. WINKLER, "US Economic Sanctions and The Corporate Compliance of Foreign Banks", **The International Lawyer**, Vol.51, No.3, 2018.
- ANDREAS, Peter. "Criminalizing Consequences of Sanctions: Embargo Busting and Its Legacy" **International Studies Quarterly**, Vol.49, No.2, 2005.
- ARAS, İlhan. "Avrupa Birliği'nin Kırım'ın İlhakına Bakışı: Rusya'ya Yönelik Yaptırımlar", **Karadeniz Araştırmaları**, C.14, S.53, 2017.

- ASADA, Masahiko. "Defination and Legal Justification of Sanctions", Masahiko ASADA (Ed.), **International Law And Practice**, New York: Routledge, 2020.
- ASKARI, Hossein. **Economic Sanctions, Examining Their Philosophy and Efficacy**, Greenwood Publishing Group, 2003.
- ASLAN, Murat. "ABD'nin Nükleer Anlaşmadan Çekilmesinin Ekonomik Sonuçları", **İran Araştırmaları Merkezi**, Ankara, 2018.
- ASLAN, Murat. "ABD'nin Yaptırım Programları Kapsamında CAATSA: Türkiye'nin Durumu", **İran Araştırmaları Merkezi**, Ankara, 2019.
- AYIRAN EKŞİOĞULLARI, Tuğba. "Uluslararası Bankacılıkta Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi", **Yüksek Lisans Tezi**, Marmara Üniversitesi SBE, 2010.
- BAPAT, Navin A. and T. Clifton MORGAN, "Multilateral Versus Unilateral Sanctions Reconsidered: A Test Using New Data", **International Studies Quarterly**, Vol.53, No.4, 2009.
- BELKIS, Seval. **Uluslararası Ticaret ve Kambiyo**. 1. Basım, İstanbul: Interbank Uluslararası Eğitim Müdürlüğü Yayınları, 1985.
- BLANCHARD, Jean-Marc F. and Norrin M. RIPSAN, "Asking The Right Question: When Do Economic Sanctions Work Best?" **Security Studies**, Vol.9, No.1, 1999.
- BLANCHARD, Jean-Marc F. and Norrin M. RIPSAN, "A Political Theory of Economic Statecraft", **Foreign Policy Analysis**, Vol.4, No.4, 2008.
- BOON, Kristen. **Terminating Security Council Sanctions**, New York: International Peace Institute, 2014.
- BOYLE, Andrew. "Checking The President's Sanction Powers: A Proposal to Reform The International Emergency Economic Powers Act", **Brennan Center For Justice**, 2021.
- BRAVERMAN, Burt. "Congress Enacts the Export Controls Act of 2018, Extending Controls to Emerging and Foundational Technologies" <https://www.dwt.com>
- BUZAN, Barry. **Uluslararası İlişkilerde İngiliz Okulu**, İstanbul: Uluslararası İlişkiler Kütüphanesi, 2015.
- CANBEYLİ, Armanç ve Eda AKIN. "Dersimiz: İhracat Kontrolleri- ABD'nin Yaptırım Rejimine Uyum Konusunda Hazırlıklar Ne Düzeyde?", <https://blog.lexpera.com.tr>
- CANTEKİN, Celalettin. **Dış Ticaret İşlemleri ve Uluslararası Bankacılık**, 4. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- CARDWELL, Paul James. "The Legalisation of European Union Foreign Policy and The Use of Sanctions", **Cambridge Yearbook of European Legal Studies**, Vol.17, 2015.
- CARTER, Barry E. **Economic Sanctions**, Max Planck Encyclopedia of Public International Law, 2011.

- CARUSO, Raul. "The Impact of International Economic Sanctions on Trade: An Empirical Analysis", **Peace Economics, Peace Science and Public Policy**, Vol.9, No.2, 2003.
- CASEY, Christopher A., Ian FERGUSSON, Dianne E. RENNACK and Jennifer K. ELSEA, "The International Emergency Economic Powers Act: Origins, Evolution and Use", **Congressional Research Service**, 2019.
- CHA Kiho, Tilo STOLZ and Maarten WAMMES, "United Nations Security Council Sanctions and The Rule of Law: Ensuring Fairness in The Listing and De-Listing Process of Individuals and Entities Subject to Sanctions", **The Whitehead Journal of Diplomacy and International Relations**, Vol.13, 2012.
- CIPRIANI, Marco, Linda S. GOLDBERG and Gabriele La SPADA, "Financial Sanctions, SWIFT, and The Architecture of The International Payments System", **Federal Reserve Bank of New York Staff Reports**, No.1047, 2023.
- CRAWFORD, James. "Counter-Measures as Interim Measures", **European Journal of International Law**, Vol.5, 1994.
- ÇAĞLAR, Mehmet Turan. "BMGK Daimi Üyelerinin Suriye Krizine Yaklaşımı: Uyuşmayan Talepler ve Çatışan Çözümler", **USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi**, C.2, S.4, 2020.
- ÇELİK, Şener. "ABD Yaptırımlarının Uluslararası İnsan Haklarına Etkisi: GMA ve CAATSA Kapsamında Bir Değerlendirme", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C.77, S.1, 2022.
- ÇOKIŞLER, Elvan. "Uluslararası Hukukta İkincil Yaptırımlar Açısından Amerika'nın Hasmılarıyla Mücadele Yasası" **Uluslararası İlişkiler Dergisi**, C.18, S.69, 2021.
- DAĞISTAN, Canan. "Muhabir Bankacılık", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, 1992.
- DAVIS, Lance and Stanley ENGERMAN, "History Lessons: Sanctions: Neither War nor Peace", **The Journal of Economic Perspectives**, Vol.17, No.2, 2003.
- DENK, Erdem. **Birleşmiş Milletler Sistemi**, Ankara: Siyasal Kitabevi, 2015.
- DİLEK, Mehmet Sait ve Şafak OĞUZ. "Trump Yönetiminin CAATSA Hamlesi (14 Aralık 2020) Ne Anlama Geliyor?", **Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi**, C.5, S.1, 2021.
- DOĞAN, Vahit. **Milletlerarası Ticaret Hukuku**, 1. Baskı, Ankara: Savaş Yayınevi, 2020.
- DOST, Süleyman ve Zehra KORKMAZ, "Savaşa Varmayan Zorlama Yolu Olarak Zararla Karşılık ve Bazı Uygulamalar", **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.5, S.2, 2015.
- EARLY, Bryan R. and Keith PREBLE, "Enforcing Economic Sanctions: Analyzing How OFAC Punishes Violators of US Sanctions" **Social Science Research Network**, 2018.
- EICHENGREEN, Barry, "Sanctions, SWIFT, and China's Cross-Border Interbank Payments System", **CSIS Policy Brief**, 2022.

- ESEN, Barış. “Ekonomik Yaptırımlar ve Enflasyon”, Sadi UZUNOĞLU ve diğerleri (Ed.), **Güncel Ekonomik Sorunlar: Enflasyon Çıkmazı**, (75-95), İstanbul: Literatür Yayıncılık, 2022.
- EKŞİ, Nuray. **Milletlerarası Ticaret Hukuku**, 4. Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2020.
- EKŞİ, Nuray. “ABD Dışişleri Bakanı'nın CAATSA Yaptırımlarına İlişkin Kararının ve Doğu Akdeniz'deki Sondaj Faaliyetleri Nedeniyle AB'nin Aldığı Kısıtlayıcı Önlemlere İlişkin Tüzüğü'nün Türkçe Tercümesi”, Ali Cem BUDAK, **Prof. Dr. Selçuk ÖZTEK'e Armağan** (1039-1066), İstanbul: Filiz Kitabevi, 2022, s. 1041.
- ERDEM, H. Ercüment. **Milletlerarası Ticaret Hukuku**, 2. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- ERTEM, Üner. **Bankacılık ve Kambiyo İşlemleri**, Bursa: Ekin Yayınevi, 2015.
- ERTEM, Üner. **Uluslararası Finansman**, Bursa: Ekin Yayınevi, 2015.
- FARRALL, Jeremy Matam. **United Nations Sanctions and The Rule of Law**, Cambridge: Cambridge University Press, 2007.
- FASSBENDER, Bardo. “The United Nations Charter as Constitution of The International Community”, **Columbia Journal of Transnational Law**, Vol.36, 1998.
- FASSBENDER, Bardo. “Targeted Sanctions Imposed by the UN Security Council and Due Process Rights”, **International Organizations Law Review**, Vol. 3, No.2, 2006.
- FENNELLY, David. “Cape Town Convention and International Sanctions: The Case of European Union Sanctions against Russia”, **Cape Town Convention Journal**, Vol.4, No.1, 2015.
- FROWEIN, Jochen and Nico KRISCH. “Introduction to chapter VII” in Bruno SIMMA et al. (ed.) **The Charter of the United Nations A Commentary**, Oxford University Press, 2002.
- GALTUNG, Johan. “On The Effects of International Economic Sanctions, With Examples From The Case of Rhodesia” **World Politics**, Vol.19, No.3, 1967.
- GARFIELD, Richard. “The Impact of Economic Sanctions on Health and Well-Being”, **Relief and Rehabilitation Network**, 1999.
- GEISS, Robin. “Humanitarian Safeguards in Economic Sanctions Regimes: A Call for Automatic Suspension Clauses, Periodic Monitoring and Follow-Up Assessment of Long-Term Effects” **Harvard Human Rights Journal**, Vol.18, 2005.
- GIUMELLI, Francesco, Fabian HOFFMANN and Anna KŚIAŻCZAKOVÁ, “The When, What, Where and Why of European Union Sanctions”, **European Security**, Vol.30, No.1, 2021.
- GİRĞİN, Hamdi. “OFAC'ın Ekonomik Yaptırım Programları”, <https://www.procompliance.net>
- GÖÇER, Mahmut. “Uluslararası Adalet Divanı İle Güvenlik Konseyi Arasında Yetki Çatışması”, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.11, S.1, 2007.

- HAASS, Richard N. "Sanctioning Madness", **Foreign Affairs**, Vol.76, 1997, s. 80-81.
- HAGEMEYER-WITZLEB, Teoman M. **The International Law of Economic Warfare**, Vol.16, Berlin: Springer Nature, 2021.
- HALATÇI ULUSOY, Ülkü. **Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Kapsamında Birleşmiş Milletler Akıllı Yaptırımları**, Ankara: Turhan Kitabevi, 2014.
- HART JR, Robert A. "Democracy and The Successful Use of Economic Sanctions" **Political Research Quarterly**, Vol.53, No.2, 2000.
- HAPPOLD, Matthew. **Economic Sanctions and International Law: An Introduction, Economic Sanctions and International Law**, Hart Publishing, 2016.
- HIRSCHMAN, Albert O. **National Power and The Structure of Foreign Trade**, University of California Press, 1980.
- HUFBAUER, Gary Clyde, Jeffrey J. SCHOTT, Kimberly Ann ELLIOTT and Barbara OEGG, **Economic Sanctions Reconsidered**, Third Edition, Washington: Peterson Institute for International Economics, 2007.
- İKİLER, Bora, Armanç CANBEYLİ ve Hazar BAŞAR. "Türkiye-ABD İlişkilerinde Yaptırım Dönemi: CAATSA'nın Hukuki Boyutu", <https://www.rekabetregulasyon.com>
- İKİLER, Bora, Armanç CANBEYLİ ve Hazar BAŞAR. "ABD Yaptırımları Yazı Dizisi I - Bana Bir Şey Olmaz Deme! İhracat Kontrolü (EAR) Uygulamalarının Kapsamı ve Dikkat Edilmesi Gerekenler", <https://blog.lexpera.com.tr>
- İKİLER, Bora, Armanç CANBEYLİ ve Hazar BAŞAR, "ABD Yaptırımları Yazı Dizisi II - OFAC Şahsi Ceza Risklerini ve Uyum Programlarının Önemi Anlatıyor", <https://blog.lexpera.com.tr>
- KAEMPFER, William H. and Anton D. LOWENBERG, "Unilateral Versus Multilateral International Sanctions: A Public Choice Perspective", **International Studies Quarterly**, Vol.43, No.1, 1999.
- KARAGÖZOĞLU, Ceren. "Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Bireye Yönelik Ekonomik Yaptırım Kararları ve İnsan Hakları İlişkisi", **İstanbul Üniversitesi Yayınevi**, C.39, S.1, 2019.
- KAYA, Salih. **Uluslararası Bankacılık Uygulamaları**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2003.
- KAYA, TALAT. **Ekonomik Yaptırımların Uluslararası Ticari Sözleşmelerden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Çözümüne Etkisi**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- KELSEN, Hans. **Principles of International Law**, New Jersey: The Lawbook Exchange Ltd., 2003.
- KERR, Paul K. and Christopher A. CASEY, "The U.S. Export Control System and the Export Control Reform Act of 2018", **Congressional Research Service**, 2019.
- KESKİN, MELTEM. **Uluslararası Bankacılık ve Finans Sistemi**, 3. Baskı, Ankara: Astana Yayınları, 2020.

- KIRDIM, Şahin Eray. "Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin Ultra Vires Kararlarının Sınırları ve Yargısal Denetimi", **Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi**, S.1, 2022.
- KOÇ, Yunus Emre, "Dış Ticarete Değişen Ödeme Yöntemleri ve Bankacılığa Etkisi", **Yüksek Lisans Tezi**, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, 2019.
- KONAK, Ali. "Kırım'ın İlhakı ile Sonuçlanan Ukrayna Krizi ve Ekonomik Etkileri", **Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi**, C.4, S.8, 2019.
- KOTELNIKOV, Andrey. "Economic Sanctions Arbitrability and Public Policy", **International Arbitration Law Review**, Vol.23, No.1, 2020.
- KUTLU, İlyas. "Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde Reform Tartışmaları", **Bilge Strateji**, C.10, S.19, 2018.
- KÜPELİ, Mustafa Şeyhmus. "Dış Politika Aracı Olarak Yaptırımlar: İran'a Uygulanan Yaptırımların Etkileri", **Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi**, C.3, S.1, 2016.
- LAZAROU, Elena and Nicholas LOKKER, "United States: Export Control Reform Act (ECRA)", 2019. <https://www.europarl.europa.eu>
- LÓPEZ-JACOISTE, Eugenia. "The UN Collective Security System and Its Relationship With Economic Sanctions and Human Rights", **Max Planck Yearbook of United Nations Law Online**, Vol.14, No.1, 2010
- MARTIN, Lisa L. **Coercive Cooperation: Explaining Multilateral Economic Sanctions**, New Jersey: Princeton University Press, 1994.
- MEAGHER, Daniel. "Caught in The Economic Crosshairs: Secondary Sanctions, Blocking Regulations, and The American Sanctions Regime", **Fordham Law Review**, Vol.89, 2020.
- MENGİLER, Özgür. **Birleşmiş Milletler Çerçevesinde Uluslararası Uyuşmazlıkların Barışçı Çözümü**, Ankara: Barış Kitabevi, 2005.
- MERAY, Seha L. **Devletler Hukukuna Giriş**, C.2, Gözden Geçirilmiş 4. Bası, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1975.
- MEYER, Jeffrey A. "Second Thoughts on Secondary Sanctions", **University of Pennsylvania Journal of International Law**, Vol.30, 2008.
- MICHAELSEN, Christopher. "Kadi and Al Barakaat v. Council of The European Union and Commission of The European Communities: The Incompatibility of The United Nations Security Council's 1267 Sanctions Regime with European Due Process Guarantees", **Melbourne Journal of International Law**, Vol.10, No.1, 2009.
- MOHAMED, Saire. "Shame in The Security Council", **Washington University Law Review**, S.90, 2012.
- NOSSAL, Kim Richard. "Liberal Democratic Regimes, International Sanctions and Global Governance", **Globalization and Global Governance**, 1999.
- ÖĞÜT, Selman. **21. Yüzyılda Uluslararası Hukuk Çerçevesinde BM Güvenlik Konseyi'nin Yeniden Yapılandırılması**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2014.

- ÖNÜT, Lale Burcu. **Avrupa Birliği Hukukunun Üye Devletlerde Uygulanması**, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- PAPE, Robert A. "Why Economic Sanctions Do Not Work", **International Security**, Vol.22, No:2, 1997.
- PARASIZ, İlker. **Türkiye'de ve Dünyada Bankacılık**, Bursa: Ezgi Kitabevi, 2011.
- PAULUS, Andreas. "Article 29", in Bruno SIMMA et al. (ed.) **The Charter of The United Nations A Commentary**, Oxford University Press, 2012.
- PAZARCI, Hüseyin. **Uluslararası Hukuk Dersleri**, 2. Kitap, Gözden Geçirilmiş 12. Bası, Ankara: Turhan Kitabevi, 2021.
- RATHBONE, Meredith, Peter JEYDEL and Amy LENTZ, "Sanctions, Sanctions Everywhere: Forging A Path Through Complex Transnational Sanctions Laws", **Georgetown Journal of International Law**, Vol.44, 2012.
- REİSOĞLU, Seza. "Hukuki Açıdan Akreditif ve Uygulama Sorunları", **Bankacılar Dergisi**, S.52, 2005.
- REİSOĞLU, Seza. **Bankacılık Kanunu Şerhi**, Cilt 1, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2015.
- RICE, Tara, Goetz VON PETER and Codruta BOAR, "On The Global Retreat of Correspondent Banks" **BIS Quarterly Review**, 2020.
- ROBINSON, Gary, Sabine DORRY and Ben DERUDDER, "Global Networks of Money and Information At The Crossroads: Correspondent Banking and SWIFT", **Global Networks**, 2022.
- ROSAND, Eric. "The Security Council As Global Legislator: Ultra Vires or Ultra Innovative", **Fordham International Law Journal**, Vol.28, 2004.
- RUSSELL, Martin. "Global Human Rights Sanctions Mapping Magnitsky Laws: The US, Canadian, UK and EU Approach", 2021. <https://www.europarl.europa.eu>
- RUYS, Tom and Cedric RYNGAERT, "Secondary Sanctions: A Weapon Out of Control? The International Legality of, and European Responses to, US Secondary Sanctions", **British Yearbook of International Law**, 2020.
- SARUHAN, UTKU. "Türk Hukukunda Muhabir Bankacılık", **Bankacılar Dergisi**, S.124, 2023.
- SCOTT, Susan V. and Markos ZACHARIADIS, "A Historical Analysis of Core Financial Services Infrastructure: Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunications (SWIFT).", **London School of Economics and Political Science**, 2010.
- SCOTT, Susan V. and Markos ZACHARIADIS, **The Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (SWIFT)**, Routledge Global Institutions Series, 2014.
- SIEVERS, Loraine and Sam DAWS, **The Procedure of The UN Security Council**, Oxford University Press, 1998.

- SIMONS, Geoff. **Imposing Economic Sanctions, Legal Remedy or Genocidal Tool**, Pluto Press, 1999.
- SZASZ, Paul. "The Security Council Starts Legislating", **American Journal of International Law**, Vol.96, 2002.
- ŞAFAK, Erdi. "Uluslararası Hukukta Yaptırım Kavramı ve İşleyişi Bağlamında ABD'nin İran'a Karşı Uygulamış Olduğu Yaptırım Kararlarının Analizi", **Esam Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi**, C.2, S.2, 2021.
- ŞANLI, Cemal ve Nuray EKŞİ. **Uluslararası Ticaret Hukuku**, 2. Bası, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2003.
- ŞEN, Onur ve Mustafa ÖZVEREN, "Ekonomik Yaptırımların Yerli Üretim ile İlişkisi: 1975-78 Silah Ambargosundan CAATSA'ya Bir Çıkarım", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, 2022.
- ŞİMŞEK, Galip Engin. "Uluslararası Hukuk Açısından Ekonomik Yaptırımlar ve ABD'nin Tek Taraflı Yaptırımlarının Kısa Bir Değerlendirmesi", **İstanbul Hukuk Mecmuası**, C.78, S.4, 2021.
- TAKAN, Mehmet ve Melek ACAR BOYACIOĞLU, **Bankacılık Teori, Uygulama ve Yöntem**, 7. Baskı, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2015.
- TALAY, Işıl ve Orkun BAYRAM. "Küresel Tedarik Zinciri ve Uluslararası Ticaret Yönetiminde Verimli Ödeme Sistemi Seçimi", **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, C.34, S.3, 2020.
- TALMON, Stefan. "The Security Council As World Legislature", **American Journal of International Law**, Vol.99, No.1, 2005.
- TANKIR, Bayram Enes. "Avrupa Birliği ve Türkiye'nin Ekonomik Yaptırımlarının Hukuki Boyutu", **Yüksek Lisans Tezi**, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, 2022.
- TEKİNALP, Ünal. **Banka Hukukunun Esasları**, 2. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009.
- TELCİ, İsmail Numan. "Ağırlaştırılmış Ekonomik Yaptırımlar: Trump İran'dan Ne İstiyor?", **Seta Perspektif**, S.208, 2018.
- TIMOFEEV, I. N. "Sanctions for Sanctions Violation: U.S. Department of Treasury Enforcement Actions Against The Financial Sector", **Polis. Political Studies**, Vol.6, 2020.
- TOPAL, Ahmet Hamdi. "Uluslararası Barış ve Güvenliğin Sürdürülmesi Kapsamında Barış İçin Birlik Kararı'nın Uygulanabilirliği" **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, C.5, S.19, 2014.
- TUĞLU, DERYA. "Ekonomik Yaptırımlar Altında İran'ın Ekonomi Politikası: Uluslararası Ticaretini Geliştirme Yöntemleri", **Doktora Tezi**, Marmara Üniversitesi SBE, 2021.
- TURHAN, Nihat. **Dış Ticaret ve Akreditifli İşlemlerin Uluslararası Uygulamaları Kılavuzu**, 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.

- TÜRKAY, Hatice. “Güncel Gelişmeler Işığında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin Yeniden Yapılandırılması”, **Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.12, S.2, 2022.
- UYGUN, Ayşe Gülce. “Avrupa Birliği'nin Rusya'ya Yönelik Yaptırımları: Dış Politika Aracı Olarak Yaptırımlar”, **Troyacademy**, C.8, S.1, 2023.
- VURUCU, Mehmet ve Mustafa Ufuk ARI. **Güncel Gelişmeler Işığında Bankacılıkta Dış Ticaret İşlemleri**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- VURUCU, Mehmet ve Mustafa Ufuk ARI. **Güncel Gelişmeler Işığında Uluslararası Bankacılık ve Finans**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- WEBER, Michael A. “The Global Magnitsky Human Rights Accountability Act”, **Congressional Research Service**, 2021.
- WESCHLER, Joanna. “The Evolution of Security Council Innovations in Sanctions” **International Journal**, Vol.65, No.1, 2010.
- WOLFRUM, Rüdiger. “Article I”, in Bruno SIMMA et al. (ed.) **The Charter of the United Nations A Commentary**, Oxford University Press, 2012.
- YILDIRIM, Utkuhan. “Terörizmin Finansmanı Takip Programı Kapsamında Veri Paylaşımı: Swift Ağı Güvenliği ve Kişisel Verilerin Kullanılması”, **Güvenlik Bilimleri Dergisi**, C.10, S.3, 2021.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

- <https://blog.lexpera.com.tr>
- <https://crsreports.congress.gov>
- <https://curia.europa.eu>
- <https://eur-lex.europa.eu>
- <https://finance.ec.europa.eu>
- <https://humanrightsfirst.org>
- <https://kazanci.com.tr>
- <https://ofac.treasury.gov>
- <https://ticaret.gov.tr>
- <https://tr.wikipedia.org>
- <http://unscr.com>
- <https://2017-2021.state.gov>
- <https://www.ab.gov.tr>

- <https://www.academia.edu>
- <https://www.bis.doc.gov>
- <https://www.dwt.com>
- <https://www.eeas.europa.eu>
- <https://www.europarl.europa.eu>
- <https://www.federalregister.gov>
- <https://www.icj-cij.org>
- <https://www.mfa.gov.tr>
- <https://www.procompliance.net>
- <https://www.refworld.org>
- <https://www.rekabetregulasyon.com>
- <https://www.swift.com>
- <https://www.trade.gov>
- <http://www.tsk.tr>
- <https://www.un.org>

Hasan KAYA
Yargıtay Üyesi

Ayşenur KAYA ER
ÇAKÜ Hukuk F. Arş. Gör.

BÜTÜN YÖNLERİYLE
MURİS MUVAZAASI
DAVALARI

2. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Bütün Yönleriyle Muris Muvazaası Davaları

Hasan Kaya - Ayşenur Kaya Er

Hukuk Yayınları Dizisi – 3108

İkinci Baskı : Ocak, 2024

Birinci Baskı : Mayıs, 2022

ISBN : 978 – 605 – 264 – 713 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- ANTALYA**, Gökhan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I, İstanbul 2018.
- AYAN**, Mehmet: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2020.
- ARSEBÜK**, Ahmet Esat: Akitlerde Muvazaa Ve Tatbikattaki Şekilleri, Türk Hukuk Kurumu Konferansları, Ankara 1943.
- EREN**, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2022.
- EREN**, Fikret/**DÖNMEZ**, Ünsal: Eren Borçlar Hukuku Şerhi, C. 1, m. 1-48, Ankara 2023.
- ESENER**, Turhan: Türk Hususi Hukukunda Muvazaalı Muameleler, İstanbul 1956.
- HATEMİ**, Hüseyin/**GÖKYAYLA**, Emre: Borçlar Hukuku Genel Bölüm, İstanbul 2012.
- KAPLAN**, İbrahim: Türk Borçlar Hukuku TBK Madde 1-206 (Genel Hükümler, Ankara 2021.
- KARAYALÇIN**, Yaşar: Mirasbırakanın Muvazaası Mı? Tasarruf Özgürlüğü ve Saklı Payın Korunması Mı? Bir Tartışma, Ankara 2000.
- NOMER**, Haluk N.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2021.
- OĞUZMAN**, M. Kemal/**ÖZ**, M. Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I, İstanbul 2018.
- REİSOĞLU**, Safa: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 1997.
- SAPANOĞLU**, Süleyman: Muvazaa ve İnançlı İşlem Davaları, Ankara 2022.
- SERT SÜTÇÜ**, Selin: Miras Bırakanın Muvazaalı Hukuki İşlemleri ve Sonuçları, Ankara 2018.
- TEKDOĞAN**, Aydın: Muris Muvazaası Nedeniyle Açılan Tapu İptal ve Tescil Davaları, Ankara 2022.
- TEKİNAY**, Selâhattin S./**AKMAN**, Sermet/**BURCUOĞLU**, Halûk/**ALTOP**, Atillâ: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 1993.
- TUNÇOMAĞ**, Kenan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I, İstanbul 1972.
- YILMAZ**, Süleyman: Mirasbırakanın Mirasçılardan Mal Kaçırmaya Yönelik İşlemleri ve Sonuçları (Muris Muvazaası), Ankara 2021.

Kitaptaki yargı kararları Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi ve UYAP'tan alınmıştır.

Dr. Musa KAYA

KESİNTİSİZ
(MÜTEMADİ)
SUÇ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kesintisiz (Mütemadi) Suç

Musa Kaya

Hukuk Yayınları Dizisi – 3719

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 714 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

KAYNAKLAR

- Aden, Menno** (1994), Ständige Rechtsprechung und Gewohnheitsrecht: Das Ende der fortgesetzten Handlung, Juristen Zeitung, 49. Jahrgang, Nr. 22 (18. November 1994), (pp. 1109-1110)
- Akbulut, Berrin** (2009), “Ceza Hukukunda Suçun İşlendiği Yer”, 3. Yılında Ceza Adaleti Sistemi, (Ed. Bahri Öztürk), Ankara, (s. 123-161)
- Akbulut, Berrin** (2010), “Bağlılık Kuralı”Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIV, Y. 2010, Sa. 1
- Akbulut Berrin** (2013), Dava Zamanaşımı Sürelerinin Başlaması, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 2, Aralık 2013, (Sayfa: 149-194)
- Akbulut, Berrin** (2017), Bilişim Alanında Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara
- Akbulut, Berrin** (2018), Ceza Hukuku Genel Hükümler, 5. Baskı, Ankara
- Aksan, Murat** (2019), “Başkası Yerine Ceza İnfaz Kurumuna veya Tutukevine Girme Suçu (Tck M. 291)” Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 9(2), (s. 335 – 404)
- Aksan, Murat** (2022), Hükümlü veya Tutuklunun Kaçması Suçu (Tck M. 292-293), Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 5(1), (s. 236-301)
- Aksoy İpekçioğlu, Pervin** (2009), Türk Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs, Ankara
- Alşahin, Mehmet Emin** (2016), Ceza Hukukunda Zamanaşımı, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara
- Alt, Ralph** (2022), in Münchener Kommentar zum StGB, Band 6, 4. Auflage 2022, StGB § 327
- Alwart Heiner** (1986), “Zur Kritik der strafrechtlichen Stufenlehre”, Golddammers Archiv für Strafrecht
- Artuk, Mehmet Emin/Alan Akcan, Esra** (2019), “Konut Dokunulmazlığını İhlal Suçu (TCK m. 116)”, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, C.21, Özel Sayı, (s. 2703-2728)
- Artuk, Mehmet Emin/Alşahin Mehmet Emin,** (2012), Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu (TCK m. 98), Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 18 (1), (3-38)
- Artuk, M. Emin/ Gökçen, Ahmet/Alşahin, M. Emin/ Çakır, Kerim** (2017), Ceza Hukuku Genel Hükümler, 11. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara
- Artuk, M. Emin/ Gökçen, Ahmet/Alşahin, M. Emin/ Çakır, Kerim** (2019), Ceza Hukuku Özel Hükümler, 18. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara
- Aras, Bahattin** (2022), “Hakim ve Savcılar Hakkındaki Suç Soruşturma ve Kovuşturmalarında Uyulacak Usul ve Esaslar”, Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 71 (1) 2022: 207-279

- Alacakaptan, Uğur** (1961), Suçun Unsurları, Ankara
- Aydın, Devrim** (2013), "Türk Ceza Kanunu'nda Hakaret Suçu", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, (879-918)
- Aytekin İnceoğlu Asuman/ İnceoğlu Murat** (2012). Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali suçları (TCK m. 233), Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 9(2), (s. 349 - 386)
- Babayiğit, Beşir** (2018), "Kumar Oynama ve Kumar Oynanması İçin Yer ve İmkân Sağlama Fiilleri", TAAD, Yıl:9, Sayı:34, Nisan 2018, 283-314
- Baur, Alexander** (2017), "Tatbestandstypenlehre und ihre Bedeutung für die Fallbearbeitung - Ein Examinatorium für das Referendar- und Assessorexamen-Teil 2.", Zeitschrift für das Juristische Studium, 6/2017, (s. 655-666)
- Baumann, Jürgen** (1968), Strafrecht Allgemeiner Teil, 5. Auflage, Bielefeld
- Bauman, Jürgen/ Weber, Ulrich/ Mitsch, Wolfgang** (2003), Strafrecht Allgemeiner Teil Lehrbuch, 11. Auflage, Verlag Ernst und Werner Gieseing, Bielefeld
- Baytemir, Erdal** (2009), Cinsel Dokunulmazlığa Kişi Hürriyetine ve Genel Ahlaka Karşı Suçlar, 1. Baskı, Ankara
- Bertschinger Heinrich** (1905), Das Dauer-Delikt: Eine strafrechtliche Untersuchung, Müller, Werder & Cie., Zürich
- Beling, Ernst** (1906), Die Lehre vom Verbrechen, Tübingen
- Bitzilekis, Nikolaos** (1987), "Über die strafrechtliche Bedeutung der Abgrenzung von Vollendung und Beendigung der Straftat", ZStW 99, Heft4, (s.723-750)
- Bosch, Nikolaus** (2019), in Schönke/Schröder, Strafgesetzbuch, Kommentar, 30. Auflage, StGB, Vorbemerkungen §13
- Bosch, Nikolaus** (2019), in Schönke/Schröder Strafgesetzbuch Kommentar, 30. Auflage, StGB § 78a
- Börner, René** (2006), "Die sukzessive Anstiftung am Beispiel von Trunkenheitsfahrt, Insolvenzverschleppung und Körperverletzung", Juristische Ausbildung (JURA), 28(6)
- Centel, Nur/ Zafer, Hamide/ Çakmut, Özlem** (2011), Türk Ceza Hukukuna Giriş, 7. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul
- Ceyhan, Murat** (2022), Ceza Hukukunda Netice, İstanbul Ceza Hukuku ve Kriminoloji Arşivi, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul
- Centel, Nur/Zafer, Hamide** (2018), Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Baskı, İstanbul
- Centel, Nur/ Zafer, Hamide/ Çakmut, Özlem** (2011), Türk Ceza Hukukuna Giriş, Beta Yayınevi, 7. Baskı
- Cording, Sebastian** (1993), Der Strafklageverbrauch bei Dauer- und Organisationsdelikten, Berlin

- Çataklı, Hasan** (2019), “Kişisel Haksızlık Öğretisini İkna Edici Kılan Suç Dogmatığı ve Norm Teorisine İlişkin Argümanlar”, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XXIII, (s. 277-306)
- Çetin, Soner Hamza** (2016), “Kullanmak İçin Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek, Bulundurmak ya da Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanmak Suçu (TCK m.191)”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 65 (4) 2016: (s. 1353-1480)
- Çınar, Ali Rıza** (2009), “Hükmün Konusu ve Eylemi (Fiili) Değerlendirmede Mahkemenin Yetkisi”, TBB Dergisi, Sayı 84
- Çolak Haluk** (1998), Türk Hukukunda Suçüstü Yargılaması, Adil Yayınevi, 1. Baskı, Ankara
- Dallmeyer, Jens** (2022), in BeckOK StGB, 55. Edition, StGB § 78a
- Demirbaş, Timur** (2019), Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara
- Demirel, Muhammed** (2017), Suça İştirakte Bağlılık Kuralı, İstanbul
- Demirel, Muhammed** (2020), “Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 24 (4), (s. 489-554)
- Demirel, Muhammed** (2020), “Ceza Hukukunda Rızanın İki Boyutu: Tipikliğe Engel Olan Rıza ve Hukuka Uygunluk Nedeni Olan Rıza”, İstanbul Hukuk Mecmuası, 78(3)
- Demirtaş Soner** (2016), Die Konkurrenzlehre im deutschen und türkischen Strafrecht, Eine rechtsvergleichende Darstellung, Duncker und Humblot, Berlin
- Demirtaş, Soner** (2016), “Alman İçtima Öğretisinde Doğal Hareket Tekliği” TAAD, Yıl:7, Sayı:28 (Ekim 2016)
- Demirtaş, Soner** (2018), “Hakkı Olmayan Yere Tecavüz Suçu (TCK m.154)”, Ceza Hukuku Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 36, Nisan 2018, (s. 69-99)
- Demirtaş, Soner** (2021), “Suçun Nitelikli Hallerine Teşebbüs”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XXV, Y. 2021, Sa. 25 (3), (s. 381-429)
- Doğan, Koray** (2014), “Tehlike Suçları ile Zarar Suçları Arasındaki Suçların İçtimalı Sorunu”, TAAD, Yıl 5, Sayı 16
- Döner, İsa** (2005), “Suçu Bildirmeme Suçu (TCK m. 278)”, AÜHFD, C. IX, Sa. 3 - 4
- Dönmezer, Sulhi/Erman, Sahir** (1997), Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku, Genel Kısım Cilt: I, 14. Baskı, İstanbul
- Dönmezer, Sulhi/Erman, Sahir** (1999), Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım Cilt II, 12. Baskı, İstanbul
- Dönmezer, Sulhi/Erman, Sahir** (1997), Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım Cilt III, 12. Baskı, İstanbul
- Dürr, Andreas** (2019), Funktionelle Äquivalente der strafrechtlichen Konkurrenzlehre im Common Law- Zugleich eine Abhandlung über die unechte Idealkonkurrenz im Völkerstrafrecht, Mohr Siebeck

- Egenolf, Heinrich** (1914), *Das Dauer- und Zustandsverbrechen*, Bonn, Emil Eisele
- Engisch, Karl** (1973), "Tun und Unterlassen", *Festschrift für Wilhelm Gallas*, Berlin, New York 1973
- Erb, Volker** (2020), in *Münchener Kommentar zum StGB, Band I, 4. Auflage 2020*, StGB § 32
- Erbaş, Rahime** (2019), "İcrai veya İhmali Olarak Somut Olayda Davranışın Gerçekleştiriliş Biçiminin Tespiti Meselesi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 1, 2019, s. 397-449
- Erem, Faruk** (1955), "Fırar Cürmü", *Adalet Dergisi*, Sa. 9, Yıl 46, (s. 843-854)
- Erem, Faruk** (1963), *Ceza Usulünde Kesin Hüküm*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 20, Sayı 1, (s. 37-52)
- Erem, Faruk** (1968), "Mütemedi Suç Kavramı ve Ümanist Doktrin", *Adalet Dergisi*, Yıl 59, Sa. 7-8, (s.423-432)
- Erem Faruk** (1995), *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku*, Cilt I: Genel Hükümler, 13. Baskı, Ankara
- Erem, Faruk** (1985), *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku*, Cilt II: Genel Hükümler, 12. Baskı
- Eser, Albin/Weißer, Bettina** (2019), in *Schönke/Schröder Strafgesetzbuch Kommentar*, 30. Auflage, StGB § 9
- Eser, Albin/Bosch, Nikolaus** (2019), in *Schönke/Schröder Strafgesetzbuch Kommentar*, 30. Auflage, StGB § 22
- Franzheim, Horst** (1988), "Der Überwachungswert im Strafrecht - ein brauchbares Instrument", *Neue Zeitschrift für Strafrecht im Verlag C.H.Beck*, (s. 208-209)
- Haas, Volker** (2020), in *Matt/Renzikowski Strafgesetzbuch Kommentar*, 2. Auflage 2020, StGB § 27
- Hafkesbring, Paul Adalbert** (1913), *Das Dauerverbrechen*, Dissertation, Bornaleipzig
- Hakeri, Hakan** (2017), *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Adalet Yayınevi, 21. Baskı, Ankara
- Hau, Helmut** (1974), *Die Beendigung der Straftat und ihre rechtlichen Wirkungen*, Duncker und Humblot, Berlin
- Hälschner, Hugo** (1860), *Die Beurtheilung fortgesetzter und fortdauernder Verbrechen bei einem während ihrer Verübung erfolgten Wechsel in der Gesetzgebung*, *Archiv für preußisches Strafrecht*, Herausgegeben durch Goldammer (GA 8), Berlin, (s. 441-460)
- Hecker, Bernd** (2019), in *Schönke/Schröder Strafgesetzbuch, Kommentar*, 30. Aufl. 2019, StGB § 316
- Heger, Martin** (2014), in *Lackner/Kühl Strafgesetzbuch Kommentar*, 28. Auflage, C.H.BECK, StGB, §170

- Heger Martin** (2018), in Lackner/Kühl Strafgesetzbuch Kommentar, 29. Auflage, § 13 Vorbemerkung
- Heger, Martin** (2023), in Lackner/Kühl/Heger Strafgesetzbuch Kommentar, 30. Auflage, StGB § 27
- Heine, Günter/Schuster, Frank** (2019), in Schönke/Schröder Strafgesetzbuch Kommentar, 30. Auflage, StGB § 267
- Heine, Günter/Schittenhelm, Ulrike** (2019), in Schönke/Schröder, Strafgesetzbuch, Kommentar, 30. Auflage, (§ 324- 330), §327
- Heinrich, Bernd** (2016), Strafrecht-Allgemeiner Teil, 5. Auflage, Stuttgart, § 13
- Heinrich, Bernd** (2022), in Münchener Kommentar zum StGB, Band 9, 4. Auflage, WaffG § 52
- Herzberg, Rolf Dietrich** (1972), Die Unterlassung im Strafrecht und das Garantienprinzip, Walter De Gruyter, Berlin
- Heuchemer, Michael** (2022), in BeckOK StGB, Herausgegeben von Dr. Bernd von Heintschel-Heinegg, 54. Auflage, C.H.BECK München, StGB § 13
- Hinüber, D.L von/ Tegtmeyer Werner** (1943), Strafrecht unter Berücksichtigung des kommenden Rechts; Allgemeiner Teil, 9. Auflage, Leipzig
- Hirsch Hans Joachim** (1981), Der Streit um Handlungs- und Unrechtslehre, insbesondere im Spiegel der Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft, 93(3),(s.831-863)
- Hirsch, Hans Joachim** (1982), Der Streit um Handlungs- und Unrechtslehre, insbesondere im Spiegel der Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (Teil II), ZStW 94 (2)
- Hirsch, Hans Joachim** (2002), Handlungs-, Sachverhalts- und Erfolgswert, Gedächtnisschrift für Dieter Meurer / hrsg. von Eva Graul und Gerhard Wolf. - Berlin: De Gruyter Recht, (s. 3-23)
- Hippel, Reinhard** (1966), Untersuchungen über den Rücktritt vom Versuch, Zugleich ein Beitrag zur allgemeinen Versuchslehre, Walter De Gruyter & Co, Berlin
- Hochmayr, Gudrun** (2010), "Das sukzessive Delikt – ein neuer Deliktstypus. Zugleich ein Beitrag zur Anwendung der Strafvorschriften gegen Stalking", Zeitschrift für die Gesamte Strafrechtswissenschaft, Band 122 (s. 757-784), s. 765-766.
- Hoyer, Andreas** (2000), in Systematischer Kommentar zum Strafgesetzbuch (SK-StGB), 7. Auflage, StGB § 25
- Höpfner, Wilhelm (1901)**, Einheit und Mehrheit der Verbrechen, Band 1, Einleitung, das Wesen des Verbrechens, Verbrechenseinheit, Verlag von Franz Vahlen, Berlin
- Hölzel Niki** (2016), Gibt es "Tätigkeitsdelikte"?, 1. Edition, Dike Verlag, Studien zum Strafrecht 75, Zürich/St. Gallen

- Hruschka, Joachim** (1966), Der Begriff der "Tat" im Strafverfahrensrecht, JuristenZeitung, 4. November 1966, 21. Jahrgang, Nr. 21
- Hruschka, Joachim** (1968), Die Dogmatik der Dauerstraftaten und das Problem der Tatbeendigung, in Golddammers Archiv für Strafrecht,
- Hsueh, Chih-Jen** (2013), Abschied vom Begriff der Tatbeendigung im Strafrecht, Duncker & Humblot, Berlin
- Huber, Michael** (2012), Grundwissen – Strafprozessrecht: Die Tat im prozessualen Sinn, Juristische Schulung, JuS 2012, Heft 3
- Hünerfeld, Peter** (1987), "Mittelbare Täterschaft und Anstiftung im Kriminalstrafrecht der Bundesrepublik Deutschland" Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft, 99(2)
- Gaisbauer, Georg** (1986), Straftaten nach dem KJBG, DRdA, 36. Jahrgang, Nr. 1 (Februar)
- Gallas, Wilhelm** (1989), Studien zum Unterlassungsdelikt, R.v. Decker & C.F. Müller, Heidelberg
- Geilhorn, Alexandra** (2023), Karlsruher Kommentar zur Strafprozessordnung, 9. Aufl. 2023, StPO § 7
- Geisler, Claudius** (1998), Offene Fragen und einige Anmerkungen zur „Rechtswirklichkeit“ vor BGHSt 40,138, (Herausgeben von Claudius Geisler (1998), Zur Rechtswirklichkeit nach Wegfall der „fortgesetzten Tat“ - Bestandsaufnahme, Erfahrungsaustausch und Perspektiven), Wiesbaden
- Geppert, Klaus** (2000), "Grundzüge der Konkurrenzlehre (§§ 52 bis 55 StGB) Zweiter und letzter Teil: Ideal-, Real- und Gesetzeskonkurrenz", Jura, Heft 12, (s. 651-657)
- Grabow, Stefan** (2009), " Die sukzessive Anstiftung" Juristische Ausbildung (JURA), 31(6)
- Gropp, Walter** (2015), Strafrecht Allgemeiner Teil, 4. Auflage, Springer-Verlag Berlin Heidelberg
- Grünwald, Gerald** (1959), "Die Beteiligung durch Unterlassen" Golddammers Archiv für Strafrecht, (s. 110-123)
- Gökçen, Ahmet/ İcer, Zafer** (2020), Hükümlü veya Tutuklunun Kaçması, Öngörülen Sürede İlgili Mercilere Teslim Olmaması Suçları (TCK m. 292, 293; CGTİK m. 97/1, 105/A-8, 58/3), Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 16, Aralık 2020, (s. 721-765)
- Gökçe, Teoman** (2002), "Türk Hukukunda Meşhut Suç Kavramı, Unsurları ve Görünüş Şekilleri", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y.2002, Sa.1, (s.85-104)
- Göktürk, Neslihan** (2013), Fikri İctima (Suçların İctimai), Adalet Yayınevi, Ankara
- Göktürk, Neslihan** (2014), Türk Hukuku'nda Suçların İctimai. Journal of Penal Law and Criminology, 2 (1-2), 31-59
- Göktürk, Neslihan** (2016), Haksızlık Yanılgısının Ceza Sorumluluğuna Etkisi, 1. Baskı, Seçkin Yayınevi Ankara

- Göktürk, Neslihan** (2016) "Suçun Yasal Tanımında Yer Alan "Hukuka Aykırılık" İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7 (1), (s. 407-450)
- Gössel, Karl Heinz** (1984), "Zur Lehre vom Unterlassungsdelikt", Deutsche Beiträge zum XIII. Internationalen Strafrechtskongreß in Kairo vom 1. bis 7. Oktober 1984. Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft, 96(2)
- Gössel, Karl Heinz** (1985), "Sukzessive Mittäterschaft und Täterschaftstheorien", Festschrift für Hans-Heinrich Jescheck, Berlin
- Güngör, Devrim** (2009), 5237 ve 5271 sayılı Kanunlar Işığında Şikayet Kurumu, Ankara
- Gutenaeker Hermann** (1912), Das Dauer- und Zustandsverbrechen im Reichsstrafgesetzbuch, Miesbach. Wilh. F. Mayrs Buchdruckerei
- İçel, Kayıhan** (1972), Suçların İçtimaı, Genel Bilgiler-Fikri İçtima, Müteselsil Suçlar-Görünüşte İçtima, İstanbul
- İçel, Kayıhan** (2014), Ceza Hukuku Genel Hükümler, Beta Yayınevi, 6. Baskı, İstanbul
- İşten, İnanç** (2021), Türk Ceza Hukukunda Suçların İçtimaı, Ankara
- Jansen, Scarlett /Hoppen, Charlotte** (2021), Strafklageverbrauch, JuS 2021, Heft 12
- Jäger, Christian** (2017), Examens - Repetitorium Strafrecht Allgemeiner Teil, 8. Auflage
- Jescheck, Hans Heinrich** (1974), "Wesen und rechtliche Bedeutung der Beendigung der Straftat", Festschrift für Hans Welzel zum 70. Geburtstag am 25. März 1974, edited by Günter Stratenwerth, Armin Kaufmann, Gerd Geilen, Hans J. Hirsch, Hans-Ludwig Schreiber, Günther Jakobs and Fritz Loos, Berlin, Boston, (s. 683-700)
- Jescheck, Hans-Heinrich** (1985), in Strafgesetzbuch Leipziger Kommentar; Großkommentar, 1985, 10. Auflage, Erster Band, Einleitung, §§ 1 bis 31, Walter de Gruyter, Berlin-New York, LK Vor § 13
- Jescheck, Hans-Heinrich /Weigend, Thomas** (1996), Lehrbuch des Strafrecht Allgemeiner Teil, 5. Auflage
- Jescheck, Hans-Heinrich** (2007), Alman Ceza Hukukuna Giriş-Kusur İlkesi, (Çeviren: Feridun Yenisey), Beta Yayınevi, İstanbul
- Joecks, Wolfgang/Scheinfeld, Jörg** (2020), in Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch, 4. Auflage, Band I (§ 1-37), StGB § 27
- John, Richard Eduard** (1860), Die Lehre vom fortgesetzten Verbrechen und von der Verbrechenskonkurrenz, Berlin
- Kafes, Veli** (2020), Kişiyi Özgürlüğünden Yoksun Kılma Suçu, İstanbul Ceza Hukuku ve Kriminoloji Arşivi Yayın No: 30, İstanbul
- Karakehya, Hakan** (2009), "Türk Ceza Kanunu'nda Bilişim Sistemine Girme Suçu", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sa. 81, (s. 1-24)

- Karakehya, Hakan** (2013), “Kumar Oynanması İçin Yer ve İmkân Sağlama Suçu”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, 699-713
- Kaufmann, Armin** (1959), Die Dogmatik der Unterlassungsdelikte
- Kaufmann, Armin** (1974), “Zum Stande der Lehre vom personalen Unrecht”, Festschrift für Hans Welzel zum 70. Geburtstag am 25 März 1974, (Ed.: Günther Stratenwerth v.d.), Walter de Gruyter, Berlin New York 1974, (s. 393-414)
- Kaufmann, Arthur** (1961), “Die Bedeutung hypothetischer Erfolgsursachen im Strafrecht”, Festschrift für Eberhard Schmidt zum 70. Geburtstag, Herausgeben von Schmidt, Eberhard/Bockelmann, Paul/ Gallas, Wilhelm, (s. 200-232)
- Katoğlu, Tuğrul** (2008), Ceza Kanunlarının Zaman Yönünden Uygulanması, 1. Baskı, Ankara
- Katoğlu, Tuğrul** (2022), Kesintisiz Suç (Mütemadi Suç), Seçkin Yayınevi, Ankara
- Kaymaz, Seydi** (1998), “Türk Ceza Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Öntasarısı Hükümleri Işığında Konut ve İşyeri Dokunulmazlığını Bozma Suçu”, Yargıtay Dergisi, Sayı.4, (s. 623-644)
- Kaymaz, Seydi** (2012), “5237 Sayılı Türk Ceza Kanuna Göre İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Nitelikli Hallerin Diğer Suç Ortaklarına Geçişi Sorunu”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVI, Sa.2
- Kaymaz, Seydi** (2019), “Davasız Yargılama Olmaz İlkesinin İhlal Edilmesi ve Sonuçları”, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C.21, Özel S., (s. 295-326)
- Kaymaz, Seydi** (2023), Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (TCK m. 87/4), 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara
- Kelep Pekmez, Tuğba** (2019), Ceza Muhakemesinde Fiil, 1. Baskı, İstanbul
- Keller, Christoph** (2004), Zur tatbestandlichen Handlungseinheit, Duncker & Humblot, Berlin
- Khettal, Tarik** (2020), “Vollendung und Beendigung echter Unterlassungsdelikte im Wirtschaftsstrafrecht”, Berliner Rechtszeitschrift, 2/2020, (s. 116-128)
- Kılıçarslan İsfen, Sibel** (2013), Alman ve Türk Ceza Hukukunda Trafik Güvenliğini Kasten Tehlikeye Sokma Suçları (AlmCK m.315 ila 316 ve TCK md.179)
- Kılıç, Ali Şahin** (2020), Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi
- Kienapfel, Diethelm/Höpfel, Frank** (2009), Grundriss des Strafrecht Allgemeiner Teil, 13. Auflage, Wien
- Kindhäuser, Urs** (2008), Strafrecht Allgemeiner Teil, 3. Auflage, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, § 8

- Kitzinger, Friedrich** (1902), Ort und Zeit der Handlung im Strafrecht, Zugleich eine Betrachtung der Erscheinungsformen des Deliktes, München, C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung (Oskar Beck)
- Koca, Mahmut** (2007), "Fikri İctima", Ceza Hukuku Dergisi, Yıl 2, Sayı 4
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan** (2020), Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. Baskı, Ankara
- Koch, F. W** (1956), Zur fortgesetzten Fahrlässigkeitstat, Neue Juristische Wochenschrift
- Kohler, Josef** (1906), Begriff der fortgesetzten Missetat, Archiv für Strafrecht und Strafprozess, Begründet durch Dr. Goltdammer, 53. Jahrgang, Berlin, (s. 153-164)
- Kotz, Peter/ Oğlakcioğlu, Mustafa Temmuz** (2018), in Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch: StGB, Band 6: JGG (Auszug), Nebenstrafrecht I, 3. Auflage), BtMG § 29
- Köhler, Christian** (2000), Beteiligung und Unterlassen beim erfolgs qualifizierten Delikt am Beispiel der Körperverletzung mit Todesfolge (§ 227 I StGB), Springer-Verlag, Berlin/Heidelberg
- Köstlin, Reinhold** (1855), System des deutschen Strafrechts, Erster Abtheilung, Allgemeiner Theil, Tübingen
- Krauss, Mathias** (2010), in Leipziger Kommentar zum Strafgesetzbuch, Band 5, 12. Auflage, Berlin/Newyork, § 129
- Krauß, Detlef** (1964), "Erfolgsunwert und Handlungsunwert im Unrecht", Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft, 76/1, (s. 19-68)
- Kretschmer, Joachim** (2019), "Konkurrenzlehre (§§ 52 und 53 StGB) im Strafrecht – Teil I", Juristische Arbeitsblätter, Heft 8
- Krumm Carsten** (2010), "Dauerstraftat – Was ist das?", Straßenverkehrsrecht, Heft 7
- Kudlich, Hans** (2008), "Der Versuch des unechten Unterlassungsdelikts", Juristische Arbeitsblätter 2008, Heft 8-9
- Kudlich, Hans** (2022), in BeckOK StGB, v. Heintschel-Heinegg 54. Edition, C.H.BECK München 2022, StGB § 25
- Kuhlen, Lothar** (2011), "Zur Unterscheidung von Tun und Unterlassen", Festschrift für Ingeborg Puppe zum 70. Geburtstag, Herausgegeben von Hans-Ullrich Paeffgen, Martin Böse, Urs Kindhäuser, Stephan Stübinger, Torsten Verrel und Rainer Zaczyk, Duncker & Humblot, Berlin
- Kunter, Nurullah** (1951), Ceza Hukukunda Zamanlaşımı, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, İstanbul
- Kunter, Nurullah** (1951), Müselsel Suç ve Af, İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt: 12, Sa.:3-4
- Kunter, Nurullah** (1954), Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi (Hareket-Netice-Sebebiyet Alakası), İstanbul

- Kutalia, Lasha-Giorgi** (2011), Handlungslehre Strafrechtliche Konzeption, 1. Auflage, Göttingen
- Kühl, Kristian** (1974), Die Beendigung des vorsätzlichen Begehungsdelikts, Duncker und Humblot, Berlin
- Kühl, Kristian** (2001), Die Beendigung des vollendeten Delikts, in: Schönemann, Bernd u. a. (Hrsg.), Festschrift für Claus Roxin zum 70. Geburtstag, Berlin 2001, (s.666-687)
- Kühl, Kristian** (2008), Strafrecht Allgemeiner Teil, 6. Auflage, Verlag Franz Vahlen, München
- Kühl, Kristian** (2011), in Lackner/Kühl Strafgesetzbuch Kommentar, 27. Auflage, München, Vor. § 52
- Kühl, Kristian** (2014), "Täterschaft und Teilnahme", Juristische Arbeitsblätter, Heft 9
- Liepmann, Moritz** (1900), Einleitung in das Strafrecht: eine Kritik der kriminalistischen Grundbegriffe, Berlin
- Lippold, Rainer** (1985), Die Konkurrenz bei Dauerdelikten als Prüfstein der Lehre von den Konkurrenzen- Ein Beitrag zum Problem des Normenkonfliktes, R.v. Decker & C. F. Müller, Heidelberg
- Loening, Richard** (1908), "Die Verjährung", in Birkmeyer, Karl/ Van Calker, Fritz u.a. (Hrsg.), Vergleichende Darstellung des Deutschen und Ausländischen Strafrechts. Vorarbeiten zur deutschen Strafrechtsreform. Allgemeiner Teil, 1. Band, Berlin, (s. 379-471)
- Maurach, Reinhart/ Zipf, Heinz** (1992), Strafrecht Allgemeiner Teil, Teilband 1, 8. Auflage, C. F. Müller Juristischer Verlag, Heidelberg
- Maurach, Reinhart/Gössel, Karl Heinz/Zipf, Heinz,** (2014) Strafrecht Allgemeiner Teil, Teilband 2: Erscheinungsformen des Verbrechens und Rechtsfolgen der Tat, 8. Auflage
- Maihofer, Werner** (1953), Der Handlungsbegriff im Verbrechenssystem
- Maihofer, Werner** (1961), Der soziale Handlungsbegriff, in: Bockelmann, Paul/ Gallas, Wilhelm (Hrsg.), Festschrift für Eberhard Schmidt zum 70. Geburtstag, (s. 156-182)
- Maiwald, Manfred** (1998), "Handeln und Unterlassen-Handeln für einen Anderen", Türk Ceza Kanunu Tasarısı İçin Müzakereler, (s.143-158)
- Mayer, Max Ernst** (1899), Der Causalzusammenhang zwischen Handlung und Erfolg im Strafrecht, Strassburg
- Mayer, Max Ernst** (1901), Die schuldhaftige Handlung und ihre Arten im Strafrecht, Leipzig
- Mayer, Max Ernst** (1915), Der Allgemeine Teil des deutschen Strafrechts, Lehrbuch, Heidelberg

- Memiş Kartal, Pınar** (2019), "Türk Ceza Hukukunda Hayvanın Tehlike Yaratabilecek Şekilde Serbest Bırakılması veya Kontrol Altına Alınmasında İhmal Suçu (TCK. m.177)" D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C.21, Özel Sayı, (s. 327-348)
- Mezger, Edmund** (1949), Strafrecht, Ein Lehrbuch, 3. Auflage, Verlag von Duncker und Humblot, Berlin und München
- Mitsch, Wolfgang** (2009), Verjährung von Bestechungsdelikten und Beendigung der Tat, JURA Heft 7/2009
- Mommsen, Theodor** (2010), Römisches Strafrecht, (Cambridge Library Collection - Classics, pp. I-Vi) Cambridge University Press. Cambridge
- Münzberg, Wolfgang** (1966), Verhalten und Erfolg als Grundlagen der Rechtswidrigkeit und Haftung, Vittorio Klostermann, Frankfurt am Main
- Ortmann, Rudolf** (1874), Das fortgesetzte Verbrechen nach dem Reichs-Strafgesetzbuch, Der Gerichtssaal, Band 26, Stuttgart, (s. 67-78)
- Ostendorf, Heribert** (2017), in Kindhäuser/Neumann/Paeffgen Strafgesetzbuch Nomos Kommentar, 5. Auflage, StGB § 129
- Otto, Harro** (1987), "Schadenseintritt und Verjährungsbeginn", in Küper, Wilfried; Puppe, Ingeborg; Tenckhoff, Jörg, Festschrift für Karl Lackner zum 70. Geburtstag am 18. Februar
- Otto, Harro** (1988), Grundkurs Strafrecht, Allgemeine Strafrechtslehre, 3. Auflage, Walter de Gruyter, Berlin/New York
- Önder, Ayhan** (1961), "Suçun İşlendiği Yer", Adalet Dergisi, Yıl: 52, Sayı:1-2
- Önder, Ayhan** (1963), "Mütemadi Suç", İ.H.F.M. C. XXIX, Sa. 1-2
- Önok, Murat** (2013), "Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi Işığında Siber Suçlarla Mücadelede Uluslararası İşbirliği", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, (s. 1229-1270)
- Özbek, Veli Özer**, "İnternet Kullanımında Ortaya Çıkabilecek Bazı Ceza Hukuku Sorunları" Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 4 (2002) , (s. 101-158)
- Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar** (2019), Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 10. Baskı, Ankara
- Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar** (2020), Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 11. Baskı, Ankara
- Özen Mustafa** (2008), Hakaret Suçu ve İnternet Yoluyla İşlenmesi, TBB Dergisi, Sayı 75
- Özen, Mustafa** (2010), Non Bis İn İdem (Aynı Fiilden Dolayı İki Kez Yargılama Olmaz) İlkesi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIV, Y. 2010, Sa. 1
- Özgenç, İzzet** (1996), Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik, İstanbul

- Özgenç, İzzet** (1999), "Türk Ceza Kanunu Tasarısındaki Suça İştirake İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi", *Yargıtay Dergisi*, Ocak-Nisan 1999, Sa. 1-2
- Özgenç, İzzet** (2005), *Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi*, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara
- Özgenç, İzzet** (2005), *Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi Genel Hükümler*, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara
- Özgenç, İzzet** (2022), *Tür Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 18. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara
- Özgenç, İzzet** (2022), *Suç Örgütleri*, 14. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara
- Özgenç, İzzet**, " 'İzinli' Olarak İnfaz Kurumu Dışına Çıkarılan Hükümlünün Süresinde İzinden Dönmemesi Halinde Ceza Hukuku Sorumluluğuna İlişkin Yargıtay 16. Ceza Dairesi Kararının Değerlendirilmesi", s. 2. <https://izzetozgenc.com/data/contents/%E2%80%9Cizinli%E2%80%9D-olarak-infaz-kurumu-disina-cikarilan-hukumlunun-suresinde-izinden-donmemesi-halinde-ceza-hukuku-sorumluluguna-iliskin-yargitay-16-ceza-dairesi-kararinin-degerlendirilmesi.pdf>
- Özgenç, İzzet** (2021), "İhmali Suç Teorisi", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XXV, Y. 2021, Sa. 4, (s. 303-378)
- Pegel, Christian** (2022), *Münchener Kommentar zum StGB*, 4. Auflage 2022, Band 6, StGB § 315c
- Preiser, Wolfgang** (1959), Einheitsstrafe für eine Mehrheit gleichartiger Handlungen. Einzelstrafen für verschiedenartige Handlungen einer Mehrheit, *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft*, 71(3), (s. 341-384)
- Puppe, Ingeborg** (2005), *Strafrecht, Allgemeiner Teil*, Band 2, 1. Auflage, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, § 52
- Puppe, Ingeborg** (2017), "Die Lehre von der Tateinheit", *Juristische Schulung (Jus)*, Heft 7
- Puppe Ingeborg** (2017), in *Nomos Kommentar Strafgesetzbuch*, in: Herausgeber von Kindhäuser, Urs/Neumann, Ulfrid /Paeffgen, Hans-Ullrich, *Nomos Kommentar, Strafgesetzbuch*, Band 1, 5. Auflage, § 52
- Radbruch, Gustav** (1904), *Der Handlungsbegriff in seiner Bedeutung für das Strafrechtssystem, Zugleich ein Beitrag zur Lehre von der rechtswissenschaftlichen Systematik*, Berlin
- Ranft, Otfried** (2003), *Der Tatbegriff des Strafprozessrechts*, *Juristische Schulung, JuS* 2003, Heft 5
- Riemerschmid, Anton** (1935), *Die Dauerstraftat im Reichsstrafgesetzbuch*, Dissertation, Erlangen
- Rissing-van Saan, Ruth** (2020), *StGB Leipziger Kommentar §§ 52-55: herausgegeben von Gabriele Cirener, Henning Radtke, Ruth Rissing-van Saan, Strafgesetzbuch Leipziger Kommentar, Großkommentar, §§ 38 bis 55, Vierter Band*, 13. Auflage, De Gruyter Recht, Berlin, Vorbemerkungen,

- Roxin, Claus** (2006), Strafrecht Allgemeiner Teil, Band I Grundlagen. Der Aufbau der Verbrechenslehre, 4. Auflage, Verlag C.H. Beck, München
- Roxin, Claus** (2003), Strafrecht Allgemeiner Teil Bd. 2: Besondere Erscheinungsformen der Straftat, 1. Auflage, C.H.BECK
- Roxin, Claus** (2019), Täterschaft und Tatherrschaft, De Gruyter, 10. Auflage
- Röhl, Klaus F.** (1999), "Praktische Rechtstheorie: Die Abgrenzung von Tun und Unterlassen das fahrlässige Unterlassungsdelikt", JA 1999, Heft 11, (s. 895-90)
- Rönnau, Thomas/ Wegner Kilian** (2021), "Grundwissen-Strafrecht: Konkurrenzen", Juristische Schulung (JuS), Jahr 2021, Nummer 1
- Rudolphi, Hans-Joachim** (1985), Die zeitlichen Grenzen der sukzessiven Beihilfe, FS Jescheck, Bd. 1
- Samson, Erich** (1974), Begehung und Unterlassung, Festschrift für Hans Welzel zum 70. Geburtstag am 25. März 1974, Kiel
- Sarıtaş, Erkan** (2018), Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m. 220 - 221), 1. Baskı
- Sağlam, Fazıl** (2019), "Anayasa Hukuku Perspektifi ile "Ağır Cezayı Gerektiren Suçüstü Hali" Kavram Üzerine Bir Deneme", Anayasa Hukuku Dergisi, C. 8, Sa.15
- Schäfer, Gerhard** (1982), "Einige Fragen zur Verjährung in Wirtschaftsstrafsachen", Festschrift für Hanns Dünnebieber zum 75. Geburtstag am 12. Juni 1982, (s. 541-559)
- Schäfer, Jürgen/Anstötz, Stephan** (2021), in Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch, 4. Auflage, Band 3, StGB, § 129
- Schlosky, Arthur** (1942), Über Tateinheit und fortgesetztes Verbrechen, ZStW 61, (s. 245-290)
- Schmid, Johann** (2008), in Strafgesetzbuch. Leipziger Kommentar, Band 3, §§ 56-79b, 12. Auflage
- Schmidhäuser, Eberhard** (1975), Strafrecht Allgemeiner Teil Lehrbuch, 2. Auflage, Tübingen
- Schmitt, Rudolf** (1963), "Die Konkurrenz im geltenden und künftigen Strafrecht". Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft, 75(1)
- Schmitz, Roland** (2001). Unrecht und Zeit: Unrechtsquantifizierung durch zeitlich gestreckte Rechtsgutsverletzung, 1. Auflage, Baden-Baden, Nomos Verlagsgesellschaft
- Schöneborn, Christian** (1974), "Zum Problem der materiellrechtlichen und prozessualen Tateinheit durch Verklammerung", Neue Juristische Wochenschrift, Heft 17
- Schünemann, Bernd** (2006), in Strafgesetzbuch Leipziger Kommentar, 12. Auflage herausgegeben von Heinrich Wilhelm Laufhütte, Ruth Rissing-van Saan, Klaus Tiedemann, Erster Band Einleitung; Vor. § 26

- Seher, Gerhard** (2004), "Zur strafrechtlichen Konkurrenzlehre-Dogmatische Strukturen und Grundfälle", Juristische Schulung (JuS)
- Seier, Jürgen** (1990), "Die Handlungseinheit von Dauerdelikten im Straßenverkehr – Bilanz und Analyse der höchst- und obergerichtlichen Rechtsprechung", Neue Zeitschrift für Verkehrsrecht
- Seuffert, von Johann Adam** (1876), Abhandlungen über Theil I Abschnitt 5 des Strafgesetzbuches für das deutsche Reich. V. Das sogenannte fortgesetzte Delikt, Dr. J. A. Seuffert's Blätter für Rechtsanwendung zunächst in Bayern, Gesamten Folge Band 41 = Neue Folge Band 21
- Seuffert, von Johann Adam** (1877), Abhandlung über Theil I Abschnitt 5 des Strafgesetzbuches für das deutsche Reich: VI. Das fortdauernde oder Dauer-Delikt (delictum continuum vel permanens), Dr. J. A. Seuffert's Blätter für Rechtsanwendung zunächst in Bayern, Gesamten Folge Band 42 = Neue Folge Band 22
- Sevdiren Öznur** (2021), "Yargıtay Kararları Işığında Suçüstü Halinde Şüphelinin Yakalanmasını Sağlamak Amacıyla Silah Kullanma Yetkisi (PVSK m. 16/7)", TBB Dergisi 2021 (153)
- Sowada, Christoph** (1995), "Die natürliche Handlungseinheit - eine Rechtsfigur mit ungewisser Zukunft", Neue Zeitschrift für Verkehrsrecht, Heft 12
- Soyaslan, Doğan** (2018), Ceza Hukuku Genel hükümler, 8. Baskı, Ankara
- Sözüer, Adem** (1994), Suça Teşebbüs, Kazancı Yayınları, İstanbul
- Sternberg-Lieben, Detlev/Bosch, Nikolaus** (2019), in Schönke/Schröder Strafgesetzbuch Kommentar, 30. Auflage, StGB Vorbemerkungen § 52
- Sternberg-Lieben, Detlev/Schittenhelm Ulrike** (2019), in Schönke/Schröder Strafgesetzbuch Kommentar, 30. Auflage, § 123
- Sternberg-Lieben, Detlev /Schuster, Frank** (2019), in Schönke/Schröder Strafgesetzbuch Kommentar, 30. Auflage 2019, StGB § 15
- Struensee, Eberhard** (1971), Die Konkurrenz bei Unterlassungsdelikten, Ludwig Röhrscheid Verlag, Bonn
- Şahin, Cumhur/Göktürk, Neslihan** (2022), Ceza Muhakemesi Hukuku, 13.Baskı, Ankara
- Taner, M. Tahir** (1949), Ceza Hukuku Umumi Hükümler, İstanbul
- Tiemann, Frank** (2023), in Karlsruher Kommentar zur Strafprozessordnung, 9. Auflage, StPO § 264
- Timpe Gerhard** (2012), Der Tatbestand der Beihilfe, Juristische Arbeitsblätter, Heft 6
- Triffterer, Otto** (1981), Optisches Strafrecht, Allgemeiner Teil Ein systematischer Grundriß mit Schaubildern, 1. Halbband Allgemeine Grundlagen, System und Elemente des Verbrechensaufbaus, Verlag Neue Wirtschafts-Briefe, Herne/Berlin

- Triffterer, Otto** (1994), Österreichisches Strafrecht Allgemeiner Teil, 2. Auflage, Springer-Verlag, Wien
- Tozman, Önder** (2009), "İhmal Suçlarında Teşebbüs ve Gönüllü Vazgeçme", TBBD, Sa. 84
- Ünal, Osman Gazi** (2023), Türk Ceza Hukuku'nda Tehlike Suçları, Seçkin Yayınevi, Ankara
- Ünal, Osman Gazi** (2022), "Tehlike Suçu ve Zarar Suçu Arasındaki Suçların İctimai Konusunun Uzlaştırma Kurumu Bakımından Sonuçları", SÜHFD., C. 30, S. 2, 2022, (s. 859-902)
- Üzülmez, İlhan** (2006), "Yeni Ceza Kanunu'nun Sisteminde Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi". Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Sa. X, (s. 203-235)
- von Heintschel-Heinegg, Bernd** (2020), in Müncher Kommentar Strafgesetzbuch, 4. Auflage, StGB § 52
- von Heintschel-Heinegg, Bernd** (2022), in BeckOK Strafgesetzbuch 55. Edition, StGB § 9
- von Hippel, Robert** (1932), Lehrbuch des Strafrechts, Springer-Verlag Berlin/Heidelberg
- von Liszt, Franz** (1903), Lehrbuch des Deutschen Strafrecht, 12 und 13. Auflage, J. Guttentag, Verlagsbuchhandlung, G. m, b. H, Berlin
- von Liszt, Franz** (1932), Lehrbuch des Deutschen Strafrechts, Erster Band: Einleitung und Allgemeiner Teil, 26. Auflage/ bearbeitet von **Eberhard Schmidt**, Walter de Gruyter & Co., Berlin und Leipzig
- von Bar, Ludwig** (1907), Gesetz und Schuld im Strafrecht, Fragen des geltenden deutschen Strafrechts und seiner Reform, Band II: Die Schuld nach dem Strafgesetze, Berlin
- von Buri, Maximilian** (1879), Einheit und Mehrheit der Verbrechen, Stuttgart
- Walter, Tonio** (2004), "Positive und negative Erfolgsdelikte – Handeln und Unterlassen", vol. 116, no. 3, (s. 555-584)
- Walter Tonio** (2015), "Das Märchen von Tätigkeitsdelikte", Festschrift für Werner Beulke zum 70. Geburtstag, Heidelberg
- Warda, Günter** (1964), "Grundfragen der strafrechtlichen Konkurrenzlehre", Juristische Schulung (JuS) Jahr 1964, Nummer 3
- Warda, Günter** (1985), Funktionen und Grenzen der natürlichen Handlungseinheit, in: Festschrift für Dietrich Oehler, Köln Berlin Bonn München 1985
- Wächter, Carl Georg von** (1860), Über die Konkurrenz verschiedener Strafgesetze während des Lautes fortgesetzter oder fortdauernder Verbrechen, Archiv für preußisches Strafrecht, Herausgegeben durch Goldammer, Berlin (GA 8), (s. 3-40)

- Welzel Hans** (1969), Das Deutsche Strafrecht, 11. Auflage, Walter de Gruyter & Co. Berlin
- Werle, Gerhard** (1981), Die Konkurrenz bei Dauerdelikt, Fortsetzungstat und zeitlich gestreckter Gesetzesverletzung, Duncker und Humblot, Berlin
- Wessels, Johannes/ Beulke, Werner** (2009), Strafrecht Allgemeiner Teil, Die Straftat und ihr Aufbau, 39. Auflage
- Yalçın Sancar, Türkan** (1995), Mütessesil Suç, Ankara
- Yalçın Sancar, Türkan** (2007), Yeni Türk Ceza Kanunu'nda "Zincirleme Suç", TBB Dergisi, Sayı 70, Yıl, 2007, (s. 244-259)
- Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa (2014)**, Yorumlu ve Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, 4. Cilt, 2. Baskı, Ankara
- Yenerer Çakmut, Özlem** (2013), "Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu (TCK m.109)", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, C. 19 Sa. 2, (s. 587-602)
- Yerdelen, Erdal** (2014), "Mütemadi Suç", TAAD, Yıl:5, Sayı:18, Temmuz 2014, (s. 113-152)
- Yılmaz, Zahit/ Apiş, Özge** (2013), "Karşılıksız Yararlanma Suçu (TCK m.163)", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, C. 19 Sa. 2, (s. 1749-1779)
- Yurtlu, Fatih** (2018), "Suçu Bildirmeme Suçu", Dr. Silvia Tellenbach'a Armağan, Ankara, (s. 757 - 784)
- Yurtlu, Fatih** (2022), İhmali Suçlar, Seçkin Yayınevi, Ankara
- Yüce, Turhan Tufan** (1985), Ceza Hukukunun Temel Kavramları, Turhan Kitabevi, Ankara
- Zafer, Hamide** (2009), "Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali Suçu (TCK m.233)", Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı 2, Aralık 2009, (s. 109-149)
- Zimmerl, Leopold** (1928), Zur Lehre vom Tatbestand: uebersehene und vernachlässigte Probleme, Breslau
- Zielinski, Diethart** (1973), Handlungs- und Erfolgswert im Unrechtsbegriff, Dunckner & Humblot, Berlin
- Zieschang, Frank** (2011), Das Konkurrenzverhältnis von Zustands- und Dauerdelikt, Festschrift für Ruth Rissing-van Saan zum 65. Geburtstag am 25. Januar 2011
- Zschockelt, Alfons** (1998), Die Auswirkungen des Beschlusses des Großen Senats für Strafsachen (BGHSt 40,138) auf die strafrechtliche Praxis, (Herausgeben von Claudius Geisler Zur Rechtswirklichkeit nach Wegfall der „fortgesetzten Tat“ - Bestandsaufnahme, Erfahrungsaustausch und Perspektiven -), Wiesbaden

Çağrı ÇELİKÖZ

İfade Hürriyetinin
Yatay Etkisi Bağlamında

**SOSYAL MEDYA
PLATFORMLARININ
İDARİ DENETİMİ**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İfade Hürriyetinin Yatay Etkisi Bağlamında Sosyal Medya Platformlarının İdari Denetimi
Çağrı Çeliköz

Hukuk Yayınları Dizisi – 3724

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 716 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKLAR

- AKYILMAZ, Bahtiyar/SEZGİNER, Murat/KAYA, Cemil**, Türk İdare Hukuku, 14. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2021.
- ALİFENDİOĞLU, Yılmaz**, "2001 Anayasa Değişikliklerinin Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılmasında Getirdiği Yeni Boyut", Anayasa Yargısı, C. 19, 2002, ss. 141-176.
- ATAKAN, Arda**, "Friedrich Müller'in "Temel Hakların Nesnel Sınırlılığı" Teorisi Üzerine Bir İnceleme", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 16, S. 3-4, 2010, ss. 3-27.
- ATASAYAN, M. Gözde**, Kamu Hizmetlerinin Süreklilik ve Düzenlilik İlkesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- ATAY, Ender Ethem**, İdare Hukuku, 7. Baskı, Turhan Yayınevi, Ankara, 2021.
- ATİYAS, İzak/ODER, Burak**, Türkiye'de Özelleştirmenin Hukuk ve Ekonomisi, TEPAV Yayınları, Ankara, 2008.
- AYBAY, Rona**, İnsan Hakları Hukuku, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2015.
- BARAK, Aharon**, "Constitutional Human Rights and Private Law", Revue d'etudes Constitutionnelles, C. 3, S. 2, 1996, ss. 218-281.
- BELLING, Detlev W./İNCE, Nurten**, "Türk-Alman Hukukunda Temel Hakların Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi", Legal Hukuk Dergisi, C. 12, S. 137, 2014, ss. 3-59.
- BOZ, Selman Sacit/ÖZDEMİR, Yücel/NACAK, Mehmet/BÖLÜKBAŞI, Mustafa Oğuzhan/ÖNDİN, Hasan Burak/ULUSOY, Sümeyye**, İdare Hukuku Açısından Kamu Düzeni Unsurları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- CEYLAN, Ali**, Teori ve Uygulamada Ölçülülük İlkesi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.
- ÇELİKÖZ, Çağrı**, Seyahat Hürriyetine İlişkin COVID-19 Tedbirlerinin İdare Hukuku Bağlamında İncelenmesi, Seminer Ödevi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021, <https://www.academia.edu/53266299>, e.t. 28.03.2023.
- DE SCHUTTER, Olivier/TULKENS Françoise**, "Rights in Conflict: the European Court of Human Rights as a Pragmatic Institution", ed. E. Brems, Conflicts Between Fundamental Rights, Intersetia, Antwerp-Oxford-Portland, 2008, ss. 169-216.

- DİDİNMEZ, Mehmet Alp**, Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağına Akreditasyon Çerçevesinde Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu İncelemesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- DİNÇ GÖLBAŞI, Aslı**, "Anayasa Hukukunda İsimli Özgürlüklerin Sınırlanması Sorunu", Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 1, 2017, ss. 95-115.
- DJAJIĆ, Sanja/LAZIĆ, Dubravka**, "Artistic Expression: Freedom or Curse? Some Thoughts on Jurisprudence of the European Court of Human Rights from the Theoretical Perspective of Visual and Performance Arts and Rationales Behind Freedom of Political Expression", The Age of Human Rights Journal, C. 17, 2021, ss. 97-124.
- DÖNMEZKUŞ, Dilara**, Temel Hakların Yatay Etkisi ve İfade Özgürlüğü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- DUMAN, Ezgi**, Ayrımcılık Yasağı ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Raporu, Pembe Hayat LGBTT Dayanışma Derneği ve Kaos GL Derneği Yayını, Ankara, 2017.
- DÜĞMECİ, Fatih**, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun Yapısı ve İdare Üzerindeki Ayrımcılık Denetimi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- GİRİTLİ, İsmet/BİLGİN, Pertev/AKGÜNER, Tayfun, BERK/Kahraman**, İdare Hukuku, 5. Baskı, Der Yayınları, İstanbul, 2012.
- GÖZLER, Kemal**, "Anayasa Değişikliğinin Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanması Bakımından Getirdikleri ve Götürdükleri: Anayasanın 13'üncü Maddesinin Yeni Şekli Hakkında Bir İnceleme", Ankara Barosu Dergisi, Y. 59, S. 4, 2001, ss. 53-67.
- GÖZLER, Kemal**, "3 Ekim 2001 Tarihli Anayasa Değişikliği: Bir Abesle İştigal Örneği", Anayasa Yargısı, C. 19, 2002, ss. 326-354.
- GÖZLER, Kemal**, "Hukukta İçerik ve Biçim", <https://www.anayasa.gen.tr/icerik-bicim.htm>, e.t. 01.01.2023.
- GÖZLER, Kemal**, Anayasa Hukukunun Genel Teorisi, C. 2, 2. Baskı, Ekin Yayınevi, 2020, (Anayasa Hukukunun Genel Teorisi).
- GÖZLER, Kemal**, Hukukun Genel Teorisine Giriş: Hukuk Normlarının Geçerliliği ve Yorumu Sorunu, US-A Yayıncılık, Ankara, 1998, (Hukukun Genel Teorisine Giriş).
- GÖZLER, Kemal**, İdare Hukuku, 3. Baskı, C. 1, Ekin Yayınevi, Bursa, 2019, (İdare Hukuku C. 1).
- GÖZLER, Kemal**, İdare Hukuku, 3. Baskı, C. 2, Ekin Yayınevi, Bursa, 2019, (İdare Hukuku C. 2).

- GÖZLER, Kemal**, İnsan Hakları Hukuku, 2. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2018, (İnsan Hakları Hukuku).
- GÖZLER, Kemal**, Türk Anayasa Hukuku, 3. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2019, (Türk Anayasa Hukuku).
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref/TAN, Turgut**, İdare Hukuku Genel Esaslar, 13. Baskı, C. 1, Turhan Yayınevi, Ankara, 2019.
- GÜL, İdil Işıl/KARAN, Ulaş**, Ayrımcılık Yasağı: Kavram, Hukuk, İzleme ve Belgeleme, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2011.
- GÜLAN, Aydın**, "Kamu Hizmeti Kavramı", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C. 9, S. 1-3, 1988, ss. 147-159.
- GÜNDAY, Metin**, İdare Hukuku, 11. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara, 2017.
- GÜRİZ, Adnan**, Hukuk Felsefesi, 14. Baskı, Ankara, 2019.
- HATİPOĞLU, Mehmet**, "Kamu Görevlilerine Disiplin Cezalarının Uygulanmasında Ölçülülük İlkesi", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 143, 2019, ss. 181-220.
- İŞKENCENİN ÖNLENMESİ DERNEĞİ**, Ulusal Önleme Mekanizmalarının Kurulumu ve Tayin Edilmesi, Türkiye İnsan Hakları Vakfı Yayını, Ankara, 2007.
- İZCİ, Yusuf**, "Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Doğuşu ve Paris İlkeleri", Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 8, 2013, ss. 51-78.
- KABOĞLU, İbrahim Özden**, Özgürlükler Hukuku 1: İnsan Hakları Genel Kuramına Giriş, 7. Baskı, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 2013.
- KALABALIK, Halil**, İdare Hukuku Dersleri, 5. Baskı, C. 2, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- KANADOĞLU, Osman Korkut**, Türk ve Alman Anayasa Yargısında Anayasal Değerlerin Çatışması ve Uyumlaştırılması, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.
- KAPANİ, Münci**, Kamu Hürriyetleri, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.
- KARAHANOĞULLARI, Onur**, Kamu Hizmeti: Kavram ve Hukuksal Rejim, 3. Baskı, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara, 2015.
- KARAN, Ulaş**, Avrupa Birliği Ülkelerinde Ayrımcılık Yasağı ve Eşitlik Kurumları, İnsan Hakları Ortak Platformu Yayını, Ankara, 2009.
- KARAN, Ulaş**, İfade Özgürlüğü, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi - 2, Avrupa Konseyi Yayını, Ankara, 2018, (İfade Özgürlüğü).
- KESKİN, Züleyha**, Kamu Hizmetinde Eşitlik İlkesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- KESKİNSOY, Ömer/KAYA, Semih Batur**, "Anayasa Mahkemesi Kararlarını Biçimlendirme Çabası Olarak Yorum", Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1, 2021, ss. 63-105.

- KILIÇ, Muharrem**, "İnsan Haklarının Kurumsallaşması: Ulusal İnsan Hakları Kurumları", Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi, Y. 5, S. 8, 2022, ss. 15-60.
- KÖKÜSARI, İsmail**, Anayasal Hakların Çatışması, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- KUNİG, Philip/SÖZÜER, Adem (ed.)**, Alman Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuruya İlişkin Temel Kararlarının Tercümesi Projesi, Leitentscheidungen des deutschen Bundesverfassungsgerichts zu Vefassungsbeschwerden in türkischer Übersetzung, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2020.
- MEMİŞ, Emin**, Genel İdare Hukuku, 2. Baskı, Filiz Yayınevi, İstanbul, 2017.
- ODER, Bertil Emrah**, "Temel Hakların Yargısallaşmasında Kurumsal Sorunlar: Türkiye Örneği", Anayasa Mahkemesinin Kuruluşunun 60. Yılı Anısına 60 Yıl 60 Makale, C. 2 Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2022, ss. 1091-1108.
- OĞURLU, Yücel**, "İlk Örneklerinden Günümüze Danıştay'ın Ölçülülük İlkesine Yaklaşımı", Danıştay'ın Kuruluş Yıl Dönümü Sempozyumu - 135. Yıl, Mayıs 2003, Ankara, ss. 133-154.
- OĞURLU, Yücel**, İdare Hukukunda "E-Devlet" Dönüşümü ve Dijitalleşen Kamu Hizmeti, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- OĞUŞGİL, V. Atilla**, "Avrupa Birliği Yolunda Türkiye İnsan Hakları Kurumunun Birleşmiş Milletler Paris Prensipleri Işığında Değerlendirilmesi", Bilig Dergisi, Y. 2015, S. 74, ss. 177-198.
- ONAR, Sıddık Sami**, İdare Hukukunun Umumi Esasları, C. 1, 3. Baskı, Hak Kitabevi, İstanbul, 1966.
- ÖNGÜÇ, Bahar**, "Şiddet İçerikli Söylemler Bakımından İfade Özgürlüğünün Sınırlandırılması: AİHM Kararları Işığında Kısa Bir Değerlendirme", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 2, 2020, ss. 587-599.
- ÖZDEMİR, Umut**, "Facebook-Cambridge Analytica Skandalının Katılımcı Kültür, Dijital Emek Sömürüsü ve Mahremiyetin İhlali Çerçevesinde İncelenmesi", Egemia Dergisi, C. 10, ss. 22-34.
- ÖZDEMİR, Yücel**, "Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanmasında Öze Dokunma Yasağı", KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 1, 2017, ss. 65-99.
- ÖZENÇ, Berke**, Demokrasiyi ve Anayasayı Korumak: Kelsen Schmitt'e Karşı, İletişim Yayınları, İstanbul, 2022.
- ÖZER, M. Akif**, Kamu Hizmeti Anlayışında Değişim ve Yeni Sağ Politikalar", HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, C. 8, S. 20, 2019, ss. 10-42.
- RUMPF, Christian**, "Ölçülülük İlkesi ve Anayasa Yargısındaki İşlevi ve Niteliği", Anayasa Yargısı, Anayasa Mahkemesi'nin 31. Kuruluş Yıldönümü Sempozyumu, Ankara, 1993, ss. 25-48.

- SAĞLAM, Fazıl**, “2001 Yılı Anayasa Değişikliğinin Yaratabileceği Bazı Sorunlar ve Bunların Çözüm Olanakları”, *Anayasa Yargısı Dergisi*, C. 18, S. 1, 2002, (https://www.anayasa.gov.tr/files/pdf/anayasa_yargisi/anyarg19/fsaglam.pdf), 10.12.2022, (2001 Yılı Anayasa Değişikliğinin Yaratabileceği Bazı Sorunlar).
- SAĞLAM, Fazıl**, *Temel Hakların Sınırlanması ve Özü*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1982, (Temel Hakların Sınırlanması ve Özü).
- SAĞLAM, Mehmet**, “Ekim 2001 Tarihinde Yapılan Anayasa Değişiklikleri Sonrasında Düzenlendikleri Maddede Hiçbir Sınırlama Nedenine Yer Verilmemiş Olan Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırı Sorunu”, *Anayasa Yargısı Dergisi*, C. 18, S. 1, 2002, https://www.anayasa.gov.tr/files/pdf/anayasa_yargisi/anyarg19/msaglam.pdf, e.t. 12.12.2022.
- SANCAKDAR, Oğuz/ÖNÜT, Lale Burcu/US DOĞAN, Eser/ KASAPOĞLU TURHAN, Mine/SEYHAN, Serkan**, *İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı*, 10. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- SAVAŞ, Vural Fuat**, “Yeni Anayasa İçin Ekonomik Anayasa Önerileri”, *Anayasa Yargısı*, C. 11, 1995, ss. 215-226.
- SEROZAN, Rona**, *Hukukta Yöntem - Mantık*, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık Yayınevi, İstanbul, 2017.
- SERTER, Yusuf Sertaç**, *Kamu Hizmeti Kavramının Ekonomik Nedenlerle Geçirdiği Dönüşüm Bağlamında Virtüel Kamu Hizmeti ve Evrensel Hizmet Kurumları Üzerine Bir Karşılaştırma*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- SEYMEN ÇAKAR, Ayşen**, “Hukuki Bir Kavram Olarak İnsan Onuru”, *Hukukun Gençleri Sempozyumu - III*, 11-12 Ekim 2012, Antalya, ss. 1-8.
- SUNAY, Reyhan**, “Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere ve 1982 Anayasası”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 8, S. 1-2, 2000, ss. 615-632, (Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere).
- SUNAY, Reyhan**, *Avrupa Sözleşmesinde ve Türk Anayasasında İfade Hürriyetinin Muhtevası ve Sınırları*, Avrupa Komisyonu Yayını, Ankara, 2001, (İfade Hürriyetinin Muhtevası).
- TAN, Turgut**, *Ekonomik Kamu Hukuku*, TODAİE Yayınları, Ankara, 1984.
- TİRYAKİ, Refik**, *Ekonomik Özgürlüklerin Anayasal Rejimi*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.
- TURHAN, Mehmet**, “Anayasamız ve Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere”, *Anayasa Yargısı*, C. 8, 1991, ss. 401-420.
- ULUSOY, Ali D.**, *Telekomünikasyon Hukuku*, Turhan Yayınevi, Ankara, 2002.
- ULUSOY, Ali D.**, *Yeni Türk İdare Hukuku*, 4. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2021, (Yeni Türk İdare Hukuku).

- UYGUN, Oktay**, 1982 Anayasası'nda Temel Hak ve Özgürlüklerin Genel Rejimi, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991.
- YAŞAR, Nuri**, "Kamu Hizmeti, Virtüel Kamu Hizmeti ve 1999 Anayasa Değişikliği", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C. 14, S. 1, 2000, ss. 442-452.
- YILDIRIM, Ramazan**, Türk İdari Rejimi Dersleri, C. 2, Konya, 2014.
- YILDIRIM, Turan/YASİN, Melikşah/KAMAN, Nur/ÖZDEMİR, H. Eyüp/ ÜSTÜN, Gül/ÇAKIR, Hüseyin Melih/OKAY TEKİNSOY, Özge**, İdare Hukuku, 8. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- YILMAZ COŞKUN, Sibel**, Anayasal Hakların Çatışması, Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022.

İNTERNET KAYNAKLARI

- BBC**, "Twitter 'permanently suspends' Trump's account", <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-55597840>, e.t. 29.12.2022.
- BBC**, "Why has Twitter banned 1500 accounts and what are NPCs?", <https://www.bbc.com/news/blogs-trending-45888176>, e.t. 29.12.2022.
- DIGITALAGE**, "Modern Sosyal Mühendislik "Cambridge Analytica" Skandalından Çıkan Sonuçlar", <https://digitalage.com.tr/modern-sosyal-muhendislik-cambridge-analytica-skandalindan-cikan-sonuclar/>, e.t. 20.12.2022.
- FACEBOOK**, Hizmet Koşulları, <https://www.facebook.com/legal/terms/update>, e.t. 29.12.2022.
- FORBES**, "On Facebook, History Can Violate Community Standarts", <https://www.forbes.com/sites/petersuciu/2020/05/22/on-facebook-history-can-violate-community-standards/?sh=4d440ca5465b>, e.t. 29.12.2022.
- FORBES**, TikTok's China Problem, <https://www.forbes.com/sites/emilybaker-white/2022/11/28/tiktoks-china-problem/?sh=5efca4df1ee4>, e.t. 29.12.2022.
- REUTERS**, "YouTube blocks all anti-vaccine content", <https://www.reuters.com/technology/youtube-blocks-all-anti-vaccine-content-2021-09-29/>, e.t. 29.12.2022.
- THE GUARDIAN**, "YouTube blocks history teachers uploading archive videos of Hitler", <https://www.theguardian.com/technology/2019/jun/06/youtube-blocks-history-teachers-uploading-archive-videos-of-hitler>, e.t. 29.12.2022.
- THE GUARDIAN**, "YouTube removes more than 9,000 channels relating to Ukraine war", https://www.theguardian.com/technology/2022/may/22/youtube-ukraine-invasion-russia-video-removals?CMP=share_btn_link, e.t. 29.12.2022.

- THE NEW YORK TIMES**, "Twitter Suspends Accounts of Half a Dozen Journalists", <https://www.nytimes.com/2022/12/15/technology/twitter-suspends-journalist-accounts-elon-musk.html>, e.t. 29.12.2022.
- THE WASHINGTON POST**, "Opening the gates of hell: Musk says he will revive banned accounts", <https://www.washingtonpost.com/technology/2022/11/24/twitter-musk-reverses-suspensions/>, e.t. 29.12.2022.
- TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI**, Ulusal Önleme Mekanizması 2021 Yılı Değerlendirme Raporu, 2022, <https://tihv.org.tr/ozel-raporlar-ve-degerlendirmeler/ulusal-onleme-mekanizmasi-2021-yili-degerlendirme-raporu/>, e.t. 24.12.2022.
- TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU**, "Ayrımcılıkla Mücadele Alanında İstişare Komisyonunun İkinci Toplantısı Gerçekleştirildi", <https://tihek.gov.tr/ayrimcilikla-mucadele-alaninda-istisare-komisyonunun-ikinci-toplantisi-gerceklestirildi/>, e.t. 25.12.2022.
- TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU**, "İstişare Komisyonunun Üçüncü Toplantısı Gerçekleştirildi", <https://tihek.gov.tr/istisare-komisyonunun-ucuncu-toplantisi-gerceklestirildi/>, e.t. 25.12.2022.
- TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU**, "TİHEK Üsküdar Üniversitesi ile İşbirliği Protokolü İmzaladı", 26.02.2020, <https://www.tihek.gov.tr/tihek-uskudar-universitesi-ile-isbirligi-protokolu-imzaladi>, e.t. 25.12.2022.
- TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU**, "TİHEK'ten BTK Personeline İnsan Hakları Eğitimi", 17.02.2022, <https://www.tihek.gov.tr/tihekten-btk-personeline-insan-haklari-egitimi>, e.t. 25.12.2022.
- TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU**, "TV Haberleri", <https://www.tihek.gov.tr/kategori/galleryVideo/>, e.t. 25.12.2022.
- TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU**, 2019 Yılı Faaliyet Raporu, <https://www.tihek.gov.tr/public/editor/uploads/1582925332.pdf>, e.t. 25.12.2022.
- TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU**, 2021 Yılı Faaliyet Raporu, Şubat 2022, [https://www.tihek.gov.tr/public/editor/uploads/PDF%20\(5\).pdf](https://www.tihek.gov.tr/public/editor/uploads/PDF%20(5).pdf), e.t. 25.12.2022.
- TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU**, 2022 Yılı Performans Programı, 2022, <https://www.tihek.gov.tr/public/editor/uploads/1640854693.pdf>, e.t. 24.12.2022.
- TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU**, 2022 Yılı'nın İlk Çeyreğinde Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna Yapılan Başvurulara İlişkin İstatistik(1 Ocak-31 Mart Dönemi), 2022, <https://www.tihek.gov.tr/public/editor/uploads/1649166369.pdf>, e.t. 24.12.2022.
- TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU**, İşkence ve Kötü Muamelelere Karşı Ulusal Önleme Mekanizması 2020 Yılı Raporu, 2020, <https://www.tihek.gov.tr/public/editor/uploads/ik2020.pdf>, e.t. 24.12.2022.

- TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU**, Otizmli Çocukların Eğitim Hakkı ve Ayrımcılık Yasağı Raporu, Mart 2020, <https://www.tihek.gov.tr/public/editor/uploads/1585822889.pdf>, e.t. 20.12.2022.
- TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU**, TİHEK Web Sayfası, <https://www.tihek.gov.tr/>, e.t. 25.12.2022.
- ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ**, İnsan Hakları Uygulama ve Araştırma Merkezi Web Sayfası, <https://uskudar.edu.tr/ihamer/>, e.t. 25.12.2022.
- VOX**, “The First Amendment has a Facebook problem”, <https://www.vox.com/policy-and-politics/22356339/free-speech-facebook-twitter-big-tech-first-amendment>, e.t. 29.12.2022.
- YOUTUBE**, Kaba Dil Politikası, <https://support.google.com/youtube/answer/10072685>, e.t. 29.12.2022.
- YOUTUBE**, Nefret Söylemi Politikası, <https://support.google.com/youtube/answer/2801939>, e.t. 29.12.2022.
- YOUTUBE**, Şeffaflık Raporu, <https://transparencyreport.google.com/youtube-policy/removals>, e.t. 30.12.2022.
- YOUTUBE**, Topluluk Kuralları, https://support.google.com/youtube/answer/9288567?hl=tr&ref_topic=6151248#, e.t. 29.12.2022.
- YOUTUBE**, YouTube, Topluluk Kuralları İhlal Eden İçerikleri Nasıl Tespit Eder?, https://www.youtube.com/intl/ALL_tr/howyoutubeworks/policies/community-guidelines/#detecting-violations, e.t. 30.12.2022.
- YOUTUBE**, Zararlı veya Tehlikeli İçerik Politikaları, <https://support.google.com/youtube/answer/2801964>, e.t. 29.12.2022.

Mehmet Fatih İÇER

Avukat

UYGULAMADA
İZALE-İ ŞUYU
(ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ)
DAVALARI

- Mülkiyet/Elbirliği Mülkiyeti/Paylı Mülkiyet
- İzale-i Şuyu/Ortaklığın Giderilmesi
- Elbirliği Mülkiyetinin Paylı Mülkiyete Çevrilmesi
- İİK Madde 121'e Göre Ortaklığın Giderilmesi

Açıklamalı-İçtihatlı-Örnekli

Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş

5. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İzale-i Şuyu (Ortaklığın Giderilmesi) Davaları
Mehmet Fatih İçer

Hukuk Yayınları Dizisi – 2378

Beşinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 717 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Demat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKÇA

- 1- Aydın **Zevkliler**/Şeref **Ertas**/Ayşe Havutçu/M.Beşir **Acabey**/Damla **Gürpınar**, Medeni Hukuk Temel Bilgiler, 10. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2018
- 2- Baki **Kuru**, Hukuk Muhakemeleri Usulü, Ankara 1979–1986. (Muhamkeme)
- 3- Baki **Kuru**, İcra ve İflas Hukuku, Ders Kitabı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2017
- 4- Baki **Kuru**, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2017 (Usul)
- 5- Bilge **Öztan**, Miras Hukuku, 9. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2018
- 6- Ferit H. **Saymen**/Halid Kemal **Elbir**, Türk Eşya Hukuku (Ayni Haklar), İstanbul 1954
- 7- Hakan **Pekcanitez**/Oğuz **Atalay**/Muhammet **Özekes**, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 6. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2018
- 8- Haluk Nami **Nomer**/Mehmet Serkan **Ergüne**, Eşya Hukuku, 6. Baskı, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2019
- 9- Hasan **Erdoğan**, Ortaklığın Giderilmesi (İzalei Şuyu) Davaları, Adalet Yayınevi, Ankara 2008.
- 10- Jale **Akipek**/Turgut **Akıntürk**/Derya **Ateş**, Eşya Hukuku, 2. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2018
- 11- Kemal **Oğuzman**/Özer **Seliçi**, Eşya Hukuku, 9. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2002
- 12- Lale **Sirmen**, Eşya Hukuku, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018
- 13- Mahir Ersin **Germeç**, Kat Mülkiyeti Hukuku, 8. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019.
- 14- Mehmet **Remzi**/Sezer **Aydın**/Murat **Ispartalı**, Medeni Hukuk, İkinci Sayfa Yayınları, İstanbul, Kasım 2010

- 15- Metin **Polat**, Paydaşlıktan Çıkarılma Davasında Dava Şartları, <https://metinpolat.av.tr/paydasliktan-cikarilma-davasinda-dava-sartlari.html>
- 16- Mustafa Reşit Karahasan, Yeni Türk Medeni Kanunu – Eşya Hukuku, İstanbul 2002.
- 17- Mustafa Reşit **Karahasan**, Yeni Türk Medeni Kanunu – Eşya Hukuku, İstanbul 2002
- 18- **Postacıoğlu, İ.E.**, Medeni Usul Hukuku Dersleri, 6.Bası, İstanbul 1975
- 19- Ramazan **Arslan**/Ejder **Yılmaz**/Sema **Taşınar Ayvaz**/Emel **Hanağası**, İcra ve İflas Hukuku, 4. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2018
- 20- Rona **Serozan**, Eşya Hukuku I, 3. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2014
- 21- Şeref **Ertaş**, Eşya Hukuku, 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2002
- 22- Turhan **Esener**/Kudret **Güven**, Eşya Hukuku, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2017
- 23- Zahit **İmre**/Hasan **Erman**, Miras Hukuku, 12. Basım, Der Yayınları, İstanbul 2016

Doç. Dr. Kerim ÇAKIR

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

SUÇA İŞTİRAKTE MÜŞTEREK FAİLLİK

Genişletilmiş ve Güncellenmiş

2. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Suçta İştirakte Müşterek Faillik

Kerim Çakır

Hukuk Yayınları Dizisi – 3234

İkinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 719 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKÇA

- Akbulut, Berrin**, Bağıllık Kuralı, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: XIV, S.: 1, Haziran 2010.
- Akbulut, Berrin**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Ankara 2020.
- Akdağ, Hale**, Gönüllü Vazgeçme, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 3, S.: 2, Y.: 2013.
- Alşahin, Mehmet Emin**, Ceza Hukukunda Zamanaşımı, Ankara 2016.
- Artuk, Emin**, Suç Genel Teorisi, in: Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989.
- Artuk, Emin**, Suçun Özel Görünüş Şekilleri, in: Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989.
- Artuk, Mehmet Emin-Yılmaz, Erkam**, "12 Yaşından Küçük Çocukların Suçta Kullanılması: Azmettirme ve Dolaylı Faillik Dilemması", Hukuk ve Disiplinler Arası Yaklaşımla Şiddet ve Toplumsal Eşitlik, Editörler: Çakmut, Özlem Yenerer ve diğerleri, Ankara 2022.
- Artuk, M. Emin-Gökçen, Ahmet-Alşahin, M. Emin- Çakır, Kerim**, (Artuk-Gökçen), Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. Baskı, Ankara 2021.
- Artuk, M. Emin-Gökçen, Ahmet-Alşahin, M. Emin- Çakır, Kerim**, (Artuk-Gökçen), Ceza Hukuku Özel Hükümler, 19. Baskı, Ankara 2021.
- Artuk, Mehmet Emin- Gökçen, Ahmet- Alşahin, M.Emin- Çakır, Kerim**, (Artuk-Gökçen), Gerekçeli Ceza Kanunları, 24. Baskı, Ankara 2022.
- Artuk, Mehmet Emin-Alşahin, Mehmet Emin**, Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamanaşımı, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.: 19, S.:2, Y.: 2013.
- Atalay, Osman**, Müşterek Faillik, Yargıtay Dergisi, C.: 43, S.: 3, Temmuz 2017.
- Aydın, Devrim**, Suça İştirak Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Sorunlar, Suç ve Ceza, C.: 12, S.: 12.
- Aydın, Devrim**, Türk Ceza Hukukunda Suça İştirak, Ankara 2009.
- Aynural, Ömer Metehan**, Soyut Tehlike Bağlamında Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçu (TCK 179/3), İstanbul 2018.
- Balçı, Meral**, Tek Faillik Sistemine İlişkin Değerlendirme, Ceza Hukuku Dergisi, C.: 15, S.: 44, Aralık 2020.
- Balçı, Murat- Çakır, Kerim**, Sosyal Ağlarda İşlenen Hakaret Suçunda Ceza Sorumluluğu, Legal Hukuk Dergisi, C.: 19, S.: 226, Y.: 2021.
- Balçı, Murat-Çakır, Kerim-Başoğlu, Neşat**, Terörizmin Finansmanı Suçu- Silahlı Terör Örgütüne Yardım Suçu ve Bu Suçların Ayrımı, Ankara 2022.

- Baş, Eylem**, Ceza Hukukunda Fail ve Mağdur, Ankara 2021.
- Başer Doğan, Zehra**, Ceza Hukukunda Nedensellik Bağı Ve Objektif İsnadiyet, Bahçeşehir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Kamu Hukuku Doktora Programı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2020.
- Baumann, Jürgen-Weber, Ulrich-Mitsch, Wolfgang**, Strafrecht Allgemeiner Teil Lehrbuch, 11. Auflage, Bielefeld 2003.
- Becker, Christian**, Das gemeinschaftliche Begehen und die sogenannte additive Mittäterschaft, 2009.
- Bekar, Elif**, Objektif Cezalandırılabilme Koşulları ve Bu Koşullar Bağlamında Türk Ceza Kanunu'nda Yer Alan Suçlar, İstanbul 2017.
- BGH: **Abgrenzung von Mittäterschaft und Beihilfe**, NStZ 2021.
- BGH: **Error in persona des Mittäters**, NStZ 2019.
- BGH: **Mittäterexzess**, NStZ 2017.
- BGH: **Mittäterexzess/tatsituative Vorsatzerweiterung**, NStZ 2013.
- BGH: **Mittäterschaft bei heimlicher Abkehr eines Tatgenossen vom Tatplan**, NStZ 2012.
- BGH: **Mittäterschaft bei Tatausführung durch andere Beteiligte**, NStZ 2009.
- BGH: **Mittäterschaftliche Tatbegehung**, NStZ 2019.
- Birtek, Fatih**, AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat, 2. Baskı, Ankara 2017.
- Birtek, Fatih**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, Ankara 2018.
- Birtek, Fatih**, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 22.05.2012 Tarihli Kararı Bağlamında Teşebbüsün Objektif Unsuru Olarak İcra Hareketlerinin Başlaması, Ceza Hukuku Dergisi, S.: 14, Y.: 8, Nisan 2013.
- Bock, Dennis**, Strafrecht Allgemeiner Teil, Springer-Verlag GmbH, Berlin 2018.
- Bock, Dennis**, Zur Darstellung der Mittäterschaft (§ 25 Abs. 2 StGB) in der Fallbearbeitung, Zeitschrift für das Juristische Studium, ZJS, 5/2020.
- Bode, Lorenz**, Mittäter oder Gehilfe?– Grundsätzliches und Spezifisches zur Abgrenzungsproblematik von Täterschaft und Teilnahme, JA, 2018.
- Bostancı Bozbayındır, Gülşah**, Müşterek Faillikte Sınırın Aşılması ve Şahısta Hata, Legal Hukuk Dergisi,, C.: 17, S.: 202, Y.: 2019.
- Bozbayındır, Ali Emrah**, Türk ve Mukayeseli Ceza Hukukunda Olası Kast Kavramı ve Sınırları, Ankara 2018.
- Bozdağ, Ahmet**, İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Gönüllü Vazgeçmeden Yararlanmak İçin Gösterilmesi Gereken Gayret, SDÜHFD, C.; 10, S.: 2, Y.: 2020.

- Böhringer, Jacob**, Fahrlässige Mittäterschaft, Ein Beitrag zum Verhältnis von Zurechnung und Beteiligung bei Vorsatz- und Fahrlässigkeitsdelikten, 1. Auflage 2017, Baden-Baden 2017.
- Bülte, Jens- Härtl, Sophie**, "Bandendiebstahl und Betrug", JA 2016.
- Centel, Nur-Zafer, Hamide-Çakmut, Özlem**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 11. Baskı, İstanbul 2020.
- Ceyhan, Murat**, Ceza Hukukunda Netice, İstanbul 2022.
- Çiçek, Mustafa**, Türk ve Alman Ceza Hukukunda Yan Yana Faillik, EBYÜ-HFD, C. 26, S. 2, Aralık 2022.
- Çakır, Kerim**, Çevreyi Kirletme Kabahati, Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan, Cilt I, İstanbul 2014.
- Çakır, Kerim**, "Suç Eşyasının Satın Alınması veya Kabul Edilmesi Suçu (m. 165)", Malvarlığına Karşı Suçlar (m. 141-169), Ankara 2018.
- Çakır, Kerim**, Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, 2. Baskı, Ankara 2023.
- Çelen, Ömer**, Bir İştirak Şekli Olarak Yardım Etme (Asli Fail- Yardım Eden Ayrımı), Ankara 2020.
- Demirbaş, Timur**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Ankara 2021.
- Demirbaş, Timur**, Haksız Tahrik, 3. Baskı, Ankara 2021.
- Demirel, Muhammed**, Alman Hukukuyla Karşılaştırmalı Yardım Etme Hareketleri, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi-Journal of Penal Law and Criminology, 5(2), 2017.
- Demirel, Muhammed**, Alman ve Türk Mahkeme Kararlarında Suçun İşlendiği Yerde Bulunmanın İştirak Açısından Niteliği, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.: 25, S.: 2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, Aralık 2019.
- Demirel, Muhammed**, Çifte Özen Anlayışı Çerçevesinde Taksirli Suçtan Doğan Ceza Sorumluluğu, Ankara 2022.
- Demirel, Muhammed**, Suça İştirakte Bağlılık Kuralı, İstanbul 2017.
- Dencker, Friedrich**, Kausalität und Gesamttat, Duncker & Humblot GmbH, Berlin 1996.
- Derksen, Roland**, Heimliche Unterstützung fremder Tatbegehung als Mittäterschaft, Zugleich ein Beitrag zur Struktur der Mittäterschaft, in: GA 1993, (163-176).
- Doğan, Koray**, Birden Fazla Kişinin Kusurlu Hareketinin Nedensel Olduğu İş Kazalarında Cezai Sorumluluğun Tayini İş Kazalarında Cezai Sorumluluğun Tayini, Ankara 2023.

- Doğan, Koray**, Ceza Muhakemesinde Belirsizlik Kuşkudan Sanık Yararlanır İlkesi, 2. Baskı, Ankara 2018.
- Doğan, Koray**, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar, Ankara 2011.
- Dönmezer, Sulhi-Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım, Cilt II, 11. Baskı, İstanbul 1997.
- Dursun, Selman**, Disiplinler Arası Bir Yaklaşımla Ceza Hukukunda Hareket Kavramı ve Terimi, Ankara 2021.
- Dülger, Murat Volkan**, Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Suç Ortaklığı, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 1, S.: 2, Aralık 2004.
- Eisele, Jörg**, Error in persona des Mittäters, JuS 2019.
- Eisele, Jörg**, Strafrecht AT: Mittäterexzess, JuS 2020.
- Ekici Şahin, Meral**, Dolaylı Faillige İlişkin Bazı Sorunlar, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 8.
- Ekici Şahin, Meral**, Dolaylı Faillığın Ortaya Çıkış Biçimleri, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 8, S.: 107-108, Temmuz-Ağustos 2013.
- Ekici Şahin, Meral**, İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayeti, AÜHFD, 64 (3), 2015.
- Erbaş, Rahime**, Türk Ceza Kanunu'nda Görünüşte İhmali Suçlarda Garantörlük, İstanbul 2019.
- Erdem, Mustafa Ruhan**, Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar, Uğur Alacakaptan'a Armağan, Cilt 1, İstanbul 2008.
- Erdem, Mustafa Ruhan**, Organize Yapı İçerisinde Otoriter İlişkilerden Kaynaklanan Egemenliğe Dayalı Dolaylı Faillik Kurumu ve TCK m. 220/5, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, C.: 2, S.: 1-2, Y.: 2014.
- Erdem, Mustafa Ruhan**, Suçun Konusunda Yanılma ve Sapma, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, C.: 21, Özel Sayı 2019.
- Erdem, Mustafa Ruhan**, Yargıtay 1 CD. Kararları Işığında Kasten İnsan Öldürme Suçunda Fail-Yardımlı Edin Ayrımı, Yargıtay Ceza Dairesi Kararlarının Değerlendirilmesi Sempozyumu 1. Ceza Dairesi Kararları (Editör, Prof. Dr. Veli Özer Özbek), Ankara 2022.
- Erdem, Mustafa Ruhan**, Yeni TCK'da Faillik ve Suç Ortaklığı, Hukuki Perspektifler Dergisi, S.: 5, Y.:2005.
- Erem, Faruk**, Suça İştirak, AÜHFM, C.: III, S.: 1, Ankara 1946.

- Erem, Faruk-Danuşman, Ahmet-Artuk, M. Emin**, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara 1997.
- Erman, Sahir**, Suç Genel Teorisine İlişkin Bazı Meseleler, in: Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Karşısında TCK.'nın Elli Yılı ve Geleceği, (22-26 Mart 1976) İstanbul 1977.
- Eryıldız, Hüsnü Sefa**, Täterschaft und Teilnahme im deutschen und türkischen Strafrecht, Hamburg 2016.
- Eser, Albin-Bosch, Nikolaus**, in: Schönke/Schröder, Strafgesetzbuch Kommentar, 30. Auflage, München 2019.
- Evik, Vesile Sonay**, "Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan Özel Sayı, C.: 19, S.: 2, Y.: 2013.
- Evik, Vesile Sonay**, Duygun Yarsuvat'a Armağan Suça İştirakte Suça Etki Eden Nedenlerin Sirayeti Sorunu, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: IX, S.: 2, Vol.: IX, No.: 2, Y.: 2012.
- Evik, Vesile Sonay**, Görevi Kötüye Kullanma Suçları (TCK m. 257), İstanbul 2019.
- Evik, Vesile Sonay**, Suça İştirakte Yardım Edenin Ceza Sorumluluğu, İstanbul 2011.
- Geppert, Klaus**, Die Mittäterschaft (§ 25 Abs. 2 StGB), Repetitorium, Heft 1/2011, JURA.
- Gökcan, Hasan Tahsin- Artuç Mustafa**, Yorumlu- Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi, 1. Cilt, Md. 1- 44, Ankara 2021.
- Gökcen, Ahmet- Balcı, Murat**, Kasten Öldürme Kasten Yaralama Organ ve Doku Ticareti Suçları (TCK. m. 81-83, 86-88, 91-93), 2. Baskı, Ankara 2015.
- Gökcen, Ahmet-Balcı, Murat**, Kasten Öldürme ve Yaralama Suçlarının İhmal Davranışla İşlenmesi (TCK M. 83, 88), Ceza Hukuku Dergisi, S.: 18, Nisan 2012.
- Göktürk, Neslihan**, Yalan Tanıklık Suçu (TCK m. 272), Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.: XX, S.: 1, Y.: 2016.
- Gölcüklü, Feyyaz**, Asıl Faili Bilinmeyen Adam Öldürme Ve Müessir Fiil Suçları (TCK. md. 463) Üzerinde Bazı Düşünceler, AÜSBFD, S.: 22, Y.: 1967.
- Grabow, Stefan-Pohl, Stefan**, Die sukzessive Mittäterschaft und Beihilfe, Vol. 31, No. 9, 2009.
- Gropp, Walter**, Die fahrlässige Verwirklichung des Tatbestandes einer strafbaren Handlung – miteinander oder nebeneinander Überlegungen zur so genannten "fahrlässigen Mittäterschaft", in: GA 2009.

- Gropp, Walter**, Strafrecht Allgemeiner Teil, 4. Auflage, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2015.
- Gültekin Diken, Nil Melek**, Ceza Hukukunda Taksire Dayalı Sorumluluk, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2018.
- Haas, Volker**, Die Theorie der Tatherrschaft und ihre Grundlagen Zur Notwendigkeit einer Revision der Beteiligungslehre, Duncker & Humblot GmbH, Berlin 2008.
- Haas, Volker**, Erscheinungsformen und Problematik der teilweisen Mittäterschaft, Juristische Rundschau, 2014.
- Hacifazlıoğlu, Ali**, Teori ve Uygulamada Suça İştirak, Ankara 2014.
- Hafizoğulları, Zeki- Kurşun, Günal**, Türk Ceza Hukukunda Örgütlü Suçluluk, TBB Dergisi, S.: 71, Y.: 2007.
- Hafizoğulları, Zeki-Özen, Muharrem**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. Baskı, Ankara 2021.
- Hakeri, Hakan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 24. Baskı, Ankara 2021.
- Hakeri, Hakan**, Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri, Ankara 2003.
- Hakeri, Hakan**, Yeni Türk Ceza Kanunu'nda İştirak, Ceza Hukuku Dergisi, Y.: 1, S.: 1, Ekim 2006.
- Harden, Thomas**, Abschied vom trichterlichen Beurteilungsspielraum bei der Abgrenzung von Mittäterschaft und Beihilfe, NSTZ 2021.
- Häring, Daniel**, Die Mittäterschaft beim Fahrlässigkeitsdelikt, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2005.
- Heine, Günter-Weißer, Bettina**, in: Schönke/Schröder, Strafgesetzbuch Kommentar, 30. Auflage, München 2019.
- Heinrich, Bernd**, Ceza Hukuku Genel Kısım -II, (Editör: Yener Ünver), Ankara, 2015.
- Heinrich, Bernd**, Strafrecht Allgemeiner Teil, 6. Auflage, Kohlhammer, Stuttgart 2019.
- Herzberg, Rolf Dietrich**, Täterschaft und Teilnahme: eine systematische Darstellung anhand von Grundfällen, Beck'sche C.H., 1977.
- Hilgendorf, Eric-Valerius, Brian**, Alman Ceza Hukuku Genel Kısım, (Çeviren; Salih Oktar), Ankara 2021.
- Hoyer, Andreas**, Systematischer Kommentar zum Strafgesetzbuch, (in: SK-StGB), Band I §§ 1–37 StGB, Carl Heymanns Verlag, 9. Auflage 2017.

- Hye-Jeong Kim**, (Çev. Erbaş, Rahime) Kore Ceza Hukuku'nda Taksirli ve Netice Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlara Giriş, CHKD, C.: 2, S.: 1-2, Y.: 2014.
- Ingelfinger, Ralph**, "Schein"-Mittäter und Versuchsbeginn, Juristen Zeitung (JZ), 28. Juli 1995, 50. Jahrg., Nr. 14.
- Işıka, Sertaç**, Gönüllü Vazgeçme, İstanbul 2021.
- İçel, Kayıhan- Özgenç, İzzet- Sözüer, Adem- Mahmutoğlu, Fatih S.- Ünver, Yener**, İçel Suç Teorisi, 2. Kitap, İstanbul 1999.
- İçel, Kayıhan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Bası, İstanbul 2021.
- İçel, Kayıhan**, Ceza Hukukunda Taksirden Doğan Sübjektif Sorumluluk, İstanbul 1967.
- İçer, Zafer**, Suça Teşebbüste Hazırlık Hareketleri ile İcra Hareketlerinin Birbirinden Ayrılması, İstanbul 2021.
- İsfen, Osman**, Yeni TCK'da Organize Hakimiyet Mekanizmalarına Dayalı Dolaylı Faillik Kuramı, Hukuki Perspektifler Dergisi, S.: 7, Temmuz 2006.
- Jäger, Christian**, Examens-Repetitorium Strafrecht Allgemeiner Teil Lehrbuch/Studienliteratur, C.F. Müller, 10. Auflage 2021.
- Jäger, Christian**, Irrtum ist ein gefährlicher Gemeinschaftskitt, JA 2019.
- Jakobs, Günther**, Strafrecht Allgemeiner Teil, Die Grundlagen und die Zurechnungslehre – Lehrbuch, Part 1, 2. Auflage, Walter de Gruyter-Berlin-New York 1991.
- Jescheck, Hans-Heinrich-Weigend, Thomas**, Lehrbuch des Strafrechts, Allgemeiner Teil, 5. Auflage, Berlin 1996.
- Joecks, Wolfgang-Scheinfeld, Jörg**, Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch: StGB, Band 1, §§ 1-37, 4. Auflage, C.H. Beck, 2020.
- Kahraman, Recep**, Rüşvet Suçu, Ankara 2019.
- Kamm, Simone**, Fahrlässige Mittäterschaft, Strafrechtliche Abhandlungen, Band 118, Duncker & Humblot GmbH, 1999.
- Kangal, Zeynel T.**, Kabahatler Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 2019.
- Kantarıcı, Nurullah**, Müşterek Faillikte İcra Hareketlerine Başlama Sorunu, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 25, S.: 1, 2023.
- Karaaslan, Reşit**, Ceza Hukukunda Şahısta Hata ve Hedefte Sapma, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi- 2019/2.
- Karaaslan, Reşit**, Ölüm veya Yaralanma ile Sonuçlanan Yasadışı Araba Yarışlarının Olası Kast-Bilinçli Taksir Ayrımı ve Objektif İsnadiyet Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi, TBB Dergisi, Kasım– Aralık 2019, Y.:32, S.: 145.
- Karaaslan, Reşit**, Şirket Yöneticilerinin Ceza Sorumlulukları, 2. Baskı, Ankara 2023.

- Karakehya, Hakan**, Olası Kast, Ceza Hukuku Dergisi, C.: 1, S.: 2, Y.: 2006.
- Kaymaz, Seydi**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanuna Göre İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Nitelikli Hallerin Diğer Suç Ortaklarına Geçişi Sorunu, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.: XVI, S.: 2, Y.: 2012.
- Keçelioğlu, Elvan**, Alman Ceza Hukukunda Faillik, TBB Dergisi, S.: 65, Y.: 2006.
- Keskin, Serap**, Suç Ortaklığı (Suça İştirak), in: Ceza Hukuku Günleri. 70. Yılında Türk Ceza Kanunu -Genel Hükümler- (26-27 Mart 1997-İstanbul), İstanbul 1998.
- Kindhäuser, Urs**, Strafrecht Allgemeiner Teil, 8. Auflage, Baden-Baden 2017.
- Kitapçıoğlu Yüksel, Tülay**, Özgü Suç, İstanbul 2021.
- Knauer, Christoph**, Die Kollegialentscheidung im Strafrecht: zugleich ein Beitrag zum Verhältnis von Kausalität und Mittäterschaft, München, C.H. Beck, 2001.
- Koca, Mahmut**, Müşterek Faillerin Olası Kastla İşledikleri Suçlardan Sorumluluğuna İlişkin Yargıtay 1. Ceza Dairesinin Kararlarının Değerlendirilmesi, Yargıtay Ceza Dairesi Kararlarının Değerlendirilmesi Sempozyumu 1. Ceza Dairesi Kararları (Editör, Prof. Dr. Veli Özer Özbek), Ankara 2022.
- Koca, Mahmut**, Suçun Özel Görünüş Şekillerine İlişkin Yargıtay İçtihatlarının Değerlendirilmesi, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, C.: 3, S.: 2, Y.: 2015.
- Koca, Mahmut-Üzülmez, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara 2021.
- Koca, Mahmut-Üzülmez, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 7. Baskı, Ankara 2020.
- Kretschmer, Joachim**, Der Rücktritt vom Versuch bei mehreren Tatbeteiligten – § 24 II StGB, JA 2021.
- Krey, Volker-Esser, Robert**, Deutsches Strafrecht Allgemeiner Teil, 6. Auflage, Kohlhammer, Stuttgart 2016.
- Kudlich, Hans**, BeckOK StGB, 51. Edition, C.H. Beck, München 2021.
- Kunter, Nurullah**, "Suçortaklığında Sorum ve Ceza", İÜHF.M., C.: XIII, S.: 1, İstanbul 1947.
- Kühl, Kristian**, Strafrecht Allgemeiner Teil, 8. Auflage, 2017.
- Kühl, Kristian**, Täterschaft und Teilnahme, Juristische Arbeitsblätter (JA), 2014.
- Kühl, Kristian-Heger, Martin**, (in: Lackner-Kühl,) Strafgesetzbuch Kommentar, 29. Auflage, München 2018.
- Küper, Wilfried**, Versuchs- und Rücktrittsprobleme bei mehreren Tatbeteiligten (Zugleich ein Beitrag zur Struktur der Mittäterschaft), JZ 1979.

- Lesch, Heiko H.**, Die Begründung mittäterschaftlicher Haftung als Moment der objektiven Zurechnung, Vol. 105, No. 2, 1993.
- Lück, Mirjam**, Fortgeschrittenenklausur – Strafrecht: Betrug – Dieselgate, JuS 2018.
- Mahmutoğlu, Fatih S.**, Kusurluluk Prensibi Açısından Azmettirenin Ceza Sorumluluğu, İÜHFİM, C.: LXIII, S.: 1-2, Y.: 2005.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami- Karadeniz, Serra**, Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler Şerhi, 2. Baskı, Ankara 2021.
- Marlie, Marcus**, Unrecht und Beteiligung: zur Kritik des Tatherrschaftsbegriffung, Nomos, 2009.
- Maurach, Reinhard**, Deutsches Strafrecht, Allgemeiner Teil, 4. Auflage, 1971.
- Maurach, Reinhard-Gössel, Karl Heinz-Zipf, Heinz-Dölling, Dieter-Laue, Christian-Renzikowski, Joachim**, (Renzikowski, in: Maurach-Gössel-Zipf), Strafrecht, Allgemeiner Teil, Teilband 2, Erscheinungsformen des Verbrechens und Rechtsfolgen der Tat, 8. Auflage, 2014.
- Mitsch, Wolfgang**, Nichts ging los im „Münzhändler-Fall“, Zeitschrift für Internationale Strafrechtsdogmatik, ZIS 9-10/2013.
- Murmann, Uwe**, Suça Sonradan İştirakin Koşulları Hakkında, (Çev. Eryıldız, H. Sefa), CHD, C.: 11, S.: 30, Nisan 2016.
- Otto, Harro**, Grundkurs Strafrecht, AT, 7. Auflage, 2004.
- Önder, Ayhan**, Ceza Hukuku Dersleri, İstanbul 1992.
- Önok, R. Murat**, Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçu (TCK m. 179), TBB Dergisi, S.: 121, Y.: 2015.
- Önok, R. Murat**, Yapısal Suçlarda Failin Tespiti, Müşterek Suç Girişimi (*Joint Criminal Enterprise*) ve Örgütsel Hakimiyete Dayalı Dolaylı Faillik Doktrinleri, Ankara 2019.
- Özbek, Veli Özer**, Suç Genel Teorisi Bakımından Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Görüşlerimiz, Ceza Hukuku Dergisi, S.: 15, Nisan 2011.
- Özbek, Veli Özer-Doğan, Koray-Bacaksız, Pınar**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Ankara 2021.
- Özbek, Veli Özer-Doğan, Koray-Bacaksız, Pınar**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 16. Baskı, Ankara 2021.
- Özen Mustafa**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun İştirak Kurumuna Bakışı, TBB Dergisi, S.: 70, Y.: 2007.
- Özen, Mustafa**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 2019.
- Özen, Mustafa**, Ceza Hukukunda Taksir, Ankara 2011.

- Özgenç, İzzet**, İcrai Suça İhmal Davranışla İştirak: Anayasa Mahkemesi'nin Bir Kararı Üzerine Değerlendirmeler, CHKD, C.: 2, S.: 1-2, Y.: 2014.
- Özgenç, İzzet**, İhmal Suç Teorisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: XXV, S.: 4, Y.: 2021.
- Özgenç, İzzet**, İki Taraf Arasında Çıkan Karşılıklı Silahlı Çatışmada, Taraflarla İlgisi Olmayan Bir Kişinin Ölümünden Dolayı Sorumluluk, <https://izzetozgenc.com/data/contents/iki-taraf-arasinda-cikan-karsilikli-silahli-catismada-taraflarla-iligisi-olmayan-bir-kisinin-olumunden-dolayi-sorumluluk.pdf>, (Erişim tarihi, 04.01.2022).
- Özgenç, İzzet**, Kamu Görevi, Yükümlülük Suçları, Yükümlülük Suçlarına İştirak (Karar İncelemesi), Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 4, S.: 1-2, Y.: 1994.
- Özgenç, İzzet**, Müşterek Faillik-Ceza Kanununun 463. Maddesi Hükümünün Ve Buna İlişkin Uygulamanın Değerlendirilmesi, Yargıtay Dergisi, S.: 1-2, Ocak-Nisan 1993.
- Özgenç, İzzet**, Suç Örgütleri, 14. Baskı, Ankara 2022.
- Özgenç, İzzet**, Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik, İstanbul 1996.
- Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17. Baskı, Ankara 2021.
- Özgenç, İzzet**, Yargıtay 1. Ceza Dairesinin Kasten Öldürme Suçunun İhmal Davranışla İşlenmesi (TCK, m. 83) Ve Yardım Ve Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi (TCK, m. 98) Suçları İle İlgili Bir Kararının Değerlendirilmesi, Karar İncelemeleri Dergisi, C.: 1, S.: 1-2, Haziran-Aralık 2022.
- Özkan, Halid**, Ceza Hukukunda Azmettirme, Ankara 2013.
- Öztürk, Bahri-Erdem, Mustafa Ruhan**, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, 21. Baskı, Ankara 2021.
- Öztürk, Bahri-Tezcan, Durmuş-Erdem, Mustafa Ruhan-Sırma Gezer, Özge-Saygılar Kırıt, Yasemin F.- Alan Akcan, Esra- Özaydın, Özdem-Erden Tütüncü, Efser-Altınok Villemin, Derya-Tok, Mehmet Can, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, 12. Baskı, Ders Kitabı, (Editör: Bahri Öztürk), 15. Baskı, Ankara 2021.
- Özyüksel, Özgün**, Türk Ceza Hukukunda Dolaylı Faillik, Ankara 2021.
- Peters, Kristina-Bildner, Anna**, Die Mittäterschaft gem. § 25 II StGB und ihre Herausforderungen in der Fallbearbeitung, JuS 2020.
- Puppe, Ingeborg**, Der gemeinsame Tatplan der Mittäter, ZIS 6/2007.
- Puppe, Ingeborg**, Die Architektur der Beteiligungsformen, in: GA 2013.
- Puppe, Ingeborg**, Strafrecht Allgemeiner Teil, 4. Auflage, Baden-Baden, 2019.

- Puppe, Ingeborg**, Wider die fahrlässig Mittäterschaft, in: GA 2004.
- Ransiek, Andreas**, Das unechte Unterlassungsdelikt, JuS 8/2010.
- Rengier, Rudolf**, Karlsruher Kommentar zum OWiG (in: KK-OWiG), 5. Auflage 2018.
- Rengier, Rudolf**, Strafrecht Allgemeiner Teil: Strafrecht, AT, 12. Auflage, C.H. Beck 2020.
- Rengier, Rudolf**, Täterschaft und Teilnahme, Unverändert aktuelle Streitpunkte, JuS 2010.
- Renzikowski, Joachim**, Die fahrlässige Mittäterschaft, ZIS 2/2021.
- Renzikowski, Joachim**, Restriktiver Täterbegriff und fahrlässige Beteiligung, 1997.
- Renzikowski, Joachim**, Zurechnungsprobleme bei Scheinmittäterschaft und verwandten Konstellationen, JuS 2013.
- Rotsch, Thomas**, "Einheitstäterschaft" statt Tatherrschaft, Mohr Siebeck, 2009.
- Rotsch, Thomas**, "Gemeinsames Versagen" Zu Legitimität und Legalität der fahrlässigen Mittäterschaft, Strafrechtswissenschaft als Analyse und Konstruktion, Festschrift für Ingeborg Puppe zum 70. Geburtstag, Schriften zum Strafrecht, Heft 215, 2011.
- Rotsch, Thomas**, "Lederspray" redivivus–Zur konkreten Kausalität bei Gremienentscheidungen, Zugleich ein Beitrag zu der vermeintlichen Notwendigkeit der Abgrenzung von Tun und Unterlassen und den Voraussetzungen der Mittäterschaft, in: ZIS 1/2018.
- Roxin, Claus**, "Organisationsherrschaft und Tatentschlossenheit", ZIS, 7/2006.
- Roxin, Claus**, Strafrecht Allgemeiner Teil, Band II, Besondere Erscheinungsformen der Straftat, München 2003.
- Roxin, Claus**, Täterschaft und Tatherrschaft, 10. Auflage, De Gruyter, 2019.
- Rönnau, Thomas**, "Grundwissen – Strafrecht: Versuchsbeginn bei Mittäterschaft, mittelbarer Täterschaft und unechten Unterlassungsdelikten", JuS 2014.
- Rudolphi, Hans-Joachim**, Zur Tatbestandsbezogenheit des Tatherrschaftsbegriffs bei der Mittäterschaft, Festschrift für Paul Bockelmann zum 70. Geburtstag, 1979.
- Sancar, Türkan Yalçın**, Çok Failli Suçlar, Ankara 1998.
- Sarıtaş, Erkan**, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m. 220- 221), İstanbul 2018.
- Savaşçı Temiz, Bilgehan**, İştirak Hükümleri Açısından Bağlılık Kuralı, Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 65 (4), 2016.

- Schild, Wolfgang**, (NomosKommentar, Strafgesetzbuch Allgemeiner Teil, Band I, Herausgeber: *Kindhäuser, Urs-Neumann, Ulfrid-Paeffgen, Hans-Ullrich*), in: NK-StGB, 5. Auflage 2017.
- Schüchel, Stefanie**, Alman Ceza Hukuku'nda Teşebbüsün Cezalandırılması ve Birlikte Failliğin Temelleri, (Çev. Bacaksız, Pınar), Ceza Hukuku Dergisi, S.: 26, Aralık 2014.
- Schünemann, Bernd**, Leipziger Kommentar Strafgesetzbuch: StGB, Band 1: Einleitung; §§ bis 31, 12. Auflage, 2007.
- Seher, Gerhard**, Grundfälle zur Mittäterschaft, JuS 2009.
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 9. Baskı, Ankara 2020.
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 10. Baskı, Ankara 2014.
- Sözüer, Adem**, Suça Teşebbüs, İstanbul 1994.
- Stein, Ulrich**, Die strafrechtliche Beteiligungsformenlehre, Duncker& Humblot Berlin 1988.
- Sternberg Lieben, Detlev-Bosch, Nikolaus**, in: Schönke/Schröder, Strafgesetzbuch Kommentar, 30. Auflage, München 2019.
- Şen, Ersan**, Dava Zamaşımının Sirayeti, Terazi Hukuk Dergisi, C.: 11, S.: 17, Mayıs 2016.
- Şen, Ersan**, Müşterek Faillikte Olası Kast, <https://www.kararara.com/>, E. T. 20.05.2020.
- Şen, Ersan**, Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu, C.: I, İstanbul 2006.
- Şen, Ersan-Eryıldız, H. Sefa**, Suç Örgütü, 4. Baskı, Ankara 2021.
- Şen, Ersan-Malbeği, Erkam**, Karar İncelemesi: Karşılıklı İşlenen Suçlarda Üçüncü Kişinin Ölümü veya Yaralanmasında İsnadiyet Sorunu, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, S.: 160, Aralık 2019.
- Şenol, Cem**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa Göre İştirak Hâlinde İşlenen Suçlarda Gönüllü Vazgeçme (TCK M.41), Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Y.: 5, S.: 10, Aralık 2017.
- Taner, Fahri Gökçen**, Türk Ceza Hukukunda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar, 2. Baskı, Ankara 2017.
- Taner, Tahir**, Ceza Hukuku, Umumi Kısım, 3. Baskı, İstanbul 1953.
- Taşkın Kapusuzoğlu, Beril**, Suça İştirakte Bağlılık Kuralı, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2017.
- Tezcan, Durmuş-Erdem, Mustafa Ruhan-Önok, R. Murat**, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 19. Baskı, Ankara 2021.
- Tokdemir, Sercan**, Ceza Hukukunda Akim Kalmış Azmettirme, Ankara 2022.

- Toroslu, Nevzat-Toroslu, Haluk**, Ceza Hukuku Genel Kısım, 26. Baskı, Ankara 2021.
- Tozman, Önder**, "İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Gönüllü Vazgeçme", TBB Dergisi, S.: 82, Y.: 2009.
- Tozman, Önder**, Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu, Ankara 2017.
- Tulay, Muhammed Emre**, "Suç Örgütü Liderinin Cezai Sorumluluğuna İlişkin Hukuki Analiz ve Öneriler (TCK m. 220/5)", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y.: 11, S.: 38, Nisan 2019.
- Turhan, Esma Nur**, Alman Ve Türk Mahkeme Kararları Ve Doktrin Işığında Olası Kast- Bilinçli Taksir Ayrımı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: XXIV, S.: 3, Y.: 2020.
- Turhan, Faruk-Aksan Murat**, Ceza Muhakemesinde Mahkemelerin Yer Bakımından Yetkisi-Doktrin ve Uygulama Işığında Kanun Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan, (Editör: Prof. Dr. Mahmut Koca), Ankara 2020.
- Ünver, Yener**, Türkiye'de Ceza Hukukunda Avrupa Hukukuna Uyum Çalışmaları Bağlamında Üçüncü Yargı Paketinin Genel Değerlendirilmesi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.: 19, S.: 2, Y.: 2013.
- Ünver, Yener**, Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Kusurluluk, Ceza Hukuku Dergisi, S.: 1, Y.: 2006.
- Üzülmez, İlhan**, Dolaylı Faillik (TCK. m. 37/2), Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: I, S.: 2, Y.: 2006.
- Üzülmez, İlhan**, Hakaret Suçu, Ceza Hukuku Dergisi, Y.: 5, S.: 12, Nisan 2010.
- Üzülmez, İlhan-Akkaş, Ahmet Hulusi**, Suçun Yapısında Objektif Cezalandırılabilme Şartları, EÜHFD, C.: II, S.: 1-2, Y.: 2007.
- Valerius, Brian**, NSU-Mitglieder terroristischer Vereinigungen als Mittäter, NJW 2021.
- Walter, Tonio**, Zurechnung statt Schuld?: Sukzessive Beteiligung bei Mord, Raub und Raub mit Todesfolge - Besprechung von BGH, NSTZ 2008.
- Weißer, Bettina**, Gibt es eine fahrlässige Mittäterschaft? in: JZ 1998.
- Weißer, Bettina**, Täterschaft in Europa, Mohr Siebeck, Tübingen 2011.
- Yavuz, Özge Ceren**, Hedefte Sapma Ve Ceza Sorumluluğu, Ankara 2020.
- Yeğrim, Vakkas Korhan**, Türk Ceza Hukukunda Gönüllü Vazgeçme, Ankara 2021.
- Yekebaş, Vehbi**, Suçun ve Suçlunun Taaddüdü ve Cürme İştirak, Ankara 1952.

- Yenidünya, A. Caner-İçer, Zafer,** Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma (TCK. m. 220, 221), İstanbul 2014.
- Yenisey, Feridun-Plagemann, Gottfried,** Alman Ceza Kanunu, Strafgesetzbuch (StGB), İstanbul 2015.
- Yerdelen, Erdal- Yılmaz, Berna Ayşen,** Bir Olası Kast Değerlendirmesi Olarak; Alman Federal Mahkemesi Ku'dam Yarış Kararı, ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, S.: 1, Y.: 2020.
- Yerdelen, Erdal,** Cezanın Belirlenmesi (Türk ve Alman Uygulaması), Ankara 2013.
- Yıldız, Abdulhalik-Beyaz, Süleyman-Bal Kılıçarslan, Elif-Canbolat, Nuray-Perktaş Yavuz, Hatice-Yıldırım, İbrahim-Gürühan, Caner-Kuzulu, Cemal-Yurdakul, Deniz-Gültekin, Çağlar-Pala, Fırat-Bayrak, Adem-Kırat, Emrah-Şahin, Onur-Akyol, Fatih-Uzun, Ercan-Koçyiğit, Savaş-Pelteç, Emrah-Sofuoğlu, Haluk Emre-Çakmak, Kadir,** Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (2015-2020) Birinci Baskı- 1 inci Cilt, Ankara 2020.
- Yıldız, Ali Kemal,** Dolayısıyla Faillik, in: Ceza Hukuku Günleri 70. Yılında Türk Ceza Kanunu-Genel Hükümler- (26-27 Mart 1997- İstanbul), İstanbul 1998.
- Yılmaz, Zahit,** Müşterek Faillik ve Dolaylı Faillik Kurumlarının İhmali Suçlar Yönünden Değerlendirilmesi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.: 24, S.: 1, Haziran 2018.
- Yılmaz, Zahit,** Türk Ceza Hukukunda İştirakin Bir Türü Olarak Dolaylı Faillik, Ankara 2022.
- Yılmaz, Zahit,** Türk Ceza Hukukunda Kışkırtıcı Ajan, Legal Hukuk Dergisi, C.: 18, S.: 205, Y.: 2020.
- Yılmaz, Zahit,** Türk Ceza Kanunu Bakımından Müşterek Failliğin Şartları, Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 11, Sayı: 21, Haziran 2023.
- Yokuş Sevük, Handan,** Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 2. Baskı, Ankara 2019.
- Yurtlu, Fatih,** İhmali Suçlar, Ankara 2022.
- Yüce, Turhan Tufan,** "In Dubio Pro Reo Kaidesi", AD., Y.: 53, S.: 11-12, 1962.
- Zaczyk, Rainer,** in: Nomos Kommentar-Strafgesetzbuch, (NK-StGB) (Editör: Urs Kindhäuser-Ulfrid Neumann- HansUllrich Paeffgen), 5. Auflage 2017.
- Zafer, Hamide,** Ceza Hukuku Genel Hükümler TCK m. 1-75, 8. Bası, İstanbul 2021.

Zafer, Hamide-Pamuk, Gülfem-Çakır, Kerim, Gerekçeli, Açıklamalı, İçtihatlı Kabahatler Kanunu, İstanbul 2014.

Zengin, Mehmet, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçlarının Normatif Ve Olgusal Temelleri, Ankara 2021.

Zopfs, Jan, Vermeintliche Mittäterschaft und Versuchsbeginn, JURA 1996.

Mahkeme Kararlarına Erişimde Yararlanılan İnternet Kaynakları

<https://www.kazanci.com.tr>

<https://karararama.yargitay.gov.tr>

www.lexpera.com.tr

Avukat
Dr. ŞEVKET GÜNEY BİGAT

TÜRK İŐ HUKUKUNDA
YETERLİLİK
VE
İŐ İLİŞKİLERİNE ETKİLERİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk İş Hukukunda Yeterlilik ve İş İlişkilerine Etkileri
Şevket Güney Bigat

Hukuk Yayınları Dizisi – 3723

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 720 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Faks: (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin TEREN

Kapak Tasarımı:

Şevket Güney BİGAT
Yasin ÖZBUDAK

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- ACAR, Ahmet Cevat:** “İnsan Kaynakları Planlaması ve İşgören Seçimi”, İ.Ü İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri (Ed.), İnsan Kaynakları Yönetimi İKY, Bölüm 3, (s. 89-161), Yenilenmiş 8. Baskı, Beta, İstanbul 2018. (İnsan Kaynakları Planlaması ve İşgören Seçimi)
- ACAR, Ahmet Cevat:** “İnsan Kaynakları Yönetimi”, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, İşletme Lisans Programı, Ders Notu, Bkz. “<http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/kok/ikyau206.pdf>” (Erişim Tarihi: 19.5.2020) (İnsan Kaynakları Yönetimi)
- ADAL, Zeki:** “İnsan Kaynakları Yönetiminin Hukuki Boyutları”, İ.Ü İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri (Ed.), İnsan Kaynakları Yönetimi İKY, Bölüm 10, (s. 523-646), Yenilenmiş 8. Baskı, Beta, İstanbul 2018. (İnsan Kaynakları Yönetiminin Hukuki Boyutları)
- ADINIR, Kaptan Merter:** İşverenin Yönetim Hakkı, 1. Baskı, Onikilevha, İstanbul 2019.
- AĞAOĞLU, Samet / HÜDAİOĞLU, Selahattin:** Türkiye İş Hukuku, İş Hukuku Tarihi, C. 1, 1938. (İş Hukuku Tarihi)
- AĞER, İlker:** Türk Çalışma Yaşamında İş Güvencesi, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2006.
- AKAL, Zühal:** İşletmelerde Performans Ölçüm ve Denetimi Çok Yönlü Performansın Göstergeleri, Milli Produktivite Merkezi Yayınları, Ankara 2005.
- AKAN, Hande:** “İş Sözleşmesinin İşçinin Davranışlarından Kaynaklanan Geçerli Sebep Feshi”, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir 2009.
- AKDENİZ, H. Ahmet / DURMAZ, Faruk:** “Verimliliğin Genel Performans Üzerindeki Yansımalarının Uygulanması”, Dokuz Eylül Üniversitesi, İİBF. Dergisi, C.13, S.II, (s. 85-99), İzmir 1998.
- AKDOĞAN, Asuman / DEMİRTAŞ, Özgür:** “360 Derece Performans Değerlendirme Sistemi: Askeri İmalat İşletmesinde Yöneticiler Üzerinde Bir Uygulama”, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C. 23, S. 1, (s. 49 - 71), Erzurum 2009.
- AKI, Erol / ALTINTAŞ, H. Olcay / BAĞÇIVANCILAR, İbrahim:** Uygulamada İş Güvencesi, 1. Baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul 2005.

- AKI, Erol:** “İş Sözleşmesinin Feshinde Geçerli Neden Olarak “Emeklilik”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, IX, Özel Sayı, (s. 3-16), 2007.
- AKI, Erol / DEMİRBİLEK, Tunç:** “Performans Değerlendirme Sistemi ve Performans Düşüklüğü Nedeniyle İş Sözleşmesinin Feshi”, Prof. Dr. Ali Güzel’e Armağan, Cilt I, (s. 5-23), İstanbul 2010. (Performans Düşüklüğü)
- AKIN, Adnan:** “İşletmelerde İnsan Kaynakları Performansını Değerleme Sürecinde Coaching (Özel Rehberlik)”, Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C.3, S.1, (s. 97-113), 2002.
- AKTAY, Ahmet Nizamettin / ARICI, Kadir / SENYEN-KAPLAN, Emine Tuncay:** İş Hukuku, Yenilenmiş 6. Baskı, Gazi Kitabevi Yayınları, Ankara 2013.
- AKTUĞ, Semih:** “İş Güvencesinin Uluslararası Dayanakları”, Erzincan Üniversitesi HFD, C. XIII, S. 1-2, (s. 217-247), 2009. Ayrıca ayrıntılı bilgi için bkz. “https://hukukdergi.ebyu.edu.tr/wp-content/uploads/2015/10/2009-XIII_1-9.pdf”. (Erişim Tarihi: 26.2.2022)
- AKPINAR, Ali:** “Fütüvvet Ruhunun Dini Temelleri”, I. Ahi Evran-ı Veli ve Ahilik Araştırmaları Sempozyumu, C. I, (s. 42-61), 2005.
- AKYİĞİT, Ercan:** İçtihatlı ve Uygulamalı İş Kanunu Şerhi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2001.
- AKYİĞİT, Ercan:** Türk İş Hukukunda İş Güvencesi (İşe İade), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2007. (İşe İade)
- AKYİĞİT, Ercan:** Açıklamalı ve İçtihatlı 4857 sayılı İş Kanunu Şerhi, C. 1, 3. B, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2008.
- ALAYOĞLU, Nihat:** “İnsan Kaynaklarında Yönetimde Yeni Dönem: Yetenek Yönetimi”, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, S. 1, (s. 68-97), 2010.
- ALDERFER, Clayton Paul:** An Empirical Test of a New Theory of Human Needs; Organizational Behaviour and Human Performance, Volume 4, issue 2, (s. 142-175), May 1969.
- ALDERFER, Clayton Paul:** Existence, Relatedness, and Growth; Human Needs in Organizational Settings, New York: Free Press, 1972.
- ALDERFER, Clayton Paul:** “A Critique of Salancik and Pfeffer’s Examination of Need-Satisfaction Theories, Administrative Science Quarterly, (s. 658-669), 22, 1977.
- ALP, Mustafa:** “Ölçülülük İlkesinin Özel Hukuk ve İş Hukukunda Özellikle İş Akdinin Feshinde Uygulanması-Alman Hukukuna Göre”, Yasa Hukuk Dergisi, C. 17, S. 205, (s. 1519-1534), Ocak 1999/12. (Ölçülülük)
- ALP, Mustafa:** “İşçinin Feshe Karşı Korunması (İş Güvencesi Yasası)”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1, (s. 1 - 40), İzmir 2003.

- ALP, Mustafa:** İş Sözleşmesinin Değiştirilmesi, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2005.
- ALP, Mustafa:** "Personel Yönetmeliği ile Yaş Sınırı Getirilmesi", Legal İş ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Yargı Kararları ve İncelemeleri Dergisi, (s. 171-189), 2007/4. (Yaş Sınırı Getirilmesi)
- ALP, Mustafa:** "Tıbbi Tanıtım Sorumlusunun İş Sözleşmesinin Feshi" (Karar incelemesi), Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Yargı Kararları ve İncelemeleri Dergisi, S. 3, (s. 49-74), 2007.
- ALPAGUT, Gülsevil:** İş Sözleşmenin Feshi ve İş Güvencesi, III. Yılında İş Yasası, Türkiye Toprak İşverenleri Sendikası, (s. 200-251), İstanbul 2005.
- ALPAGUT, Gülsevil:** "İş Sözleşmesinin Feshinde Haklı-Geçerli Neden Ayrımı ve Yargıtay'ın Konuya İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi", Sicil, S. 1, (s. 71-83), 2006.
- ALPAGUT, Gülsevil:** "İş Sözleşmesinin Sona Ermesine İlişkin Sözleşmesel Kayıtlar ve Sözleşmenin Tarafların Anlaşmasıyla Sona Ermesi (İkale), İstanbul Barosu ve Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi tarafından ortaklaşa gerçekleştirilen 11. İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Toplantısı, 8 - 9 Haziran 2007, İstanbul Barosu Yayınları, (s. 19-52), İstanbul 2008. (İkale)
- ALPAGUT, Gülsevil:** "Yargıtay Kararları Işığında İş Güvencesi ve Çalışma Koşullarında Esaslı Değişiklik", Bankacılar Dergisi, S.65, (s. 89-110), 2008.
- ALPER, Yusuf / KILKIŞ, İlknur:** İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, 5. Baskı, Dora Yayınevi, Bursa 2020. (İş ve Sosyal Güvenlik)
- ANADOL, Cemal:** Türk-İslam Medeniyetinde Ahilik Kültürü ve Fütüvvetnameler, Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları, Ankara 1991.
- APAN, Ahmet:** "Yeni Kamu İşletimi ve Performans Yönetimi", Türk İdare Dergisi, S. 60, (s. 57-86), Eylül 2008.
- ARAZ, Gözdenur:** "Türk İş Hukukunda İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing)", İstanbul Barosu Dergisi, C. 94, S. 1, (s. 257-259), 2020.
- ARICI, Kadir:** "Türk İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Bakımından Yeni Bir Sorun: Yaşlı İşçiler", Prof. Dr. Aziz Can Tunca'y'a Armağan, (s. 931 - 952), İstanbul 2005.
- ARSLAN ERTÜRK, Arzu:** İş Hukuku Boyutuyla Türkiye'de Psikolojik Taciz (Mobbing) ve Dünyadan Örnekler, Prof. Dr. Ali Rıza Okur'a Armağan, (s. 285-339), İstanbul 2014.
- ARSLAN, Seda:** İşverenin Haklı Nedenle Fesih Hakkı, Onikilevha, 1. Baskı, İstanbul 2012.
- ARSLAN DURMUŞ, Seda:** İş Hukukunda Kıdem Kavramı, 1. Baskı, Onikilevha, İstanbul 2021.

- ASCHEID, Reiner / PREIS, Ulrich / SCHMIDT, Ingrid:** Kündigungsrecht Grosskommentar zum Gesamten Recht der Beendigungen Arbeitsverhältnissen, 2. Auflage, München 2004.
- ASTARLI, Muhittin:** İş Hukukunda İ kale (Bozma Sözleşmesi), 1. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2013.
- ASTARLI, Muhittin:** “İş İlişkinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı, Yargıtay’ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 2015”, (s. 209-385), İstanbul 2017.
- ATAAY, İsmail Durak:** “İş Değerleme”, İ.Ü İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri (Ed.), İnsan Kaynakları Yönetimi İKY, Bölüm 7, (s. 317-367), Yenilenmiş 8. Baskı, Beta, İstanbul 2018.
- ATAAY, İsmail Durak / ACAR, Ahmet Cevat:** “Ücret Yönetimi”, İ.Ü İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri (Ed.), İnsan Kaynakları Yönetimi İKY, Bölüm 8, (s. 371-464), Yenilenmiş 8. Baskı, Beta, İstanbul 2018. (Ücret Yönetimi)
- ATAY, Ender Ethem:** İdare Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- ATEŞ, Merve:** “Türk Hukukunda Hastalık ve Analığın Hizmet Akdine Etkileri”, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul 2009.
- AYDIN, Ufuk:** “İşçinin Sürücü Belgesine El Konulması ve İş Hukuku Bakımından Sonuçları”, Sicil, S. 18, (s. 232-243), 2010.
- AYHÜN, Erşahin Ahmet:** “Anadolu’ya Müslüman Türk Mayası: Âhilik Teşkilatı”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, C. IV, S. 6, (s. 81-100), 2017.
- AYKANAT, Mehmet,** “Mecelle’de İş Sözleşmesi”, Akademik Bakış Dergisi, Sayı: 47 Ocak - Şubat 2015, (s. 53 - 62), Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E - Dergisi, 2015.
- AYTAÇ, Serpil:** Çalışma Yaşamında Kariyer Yönetimi Planlaması Gelişimi ve Sorunları, 2. Baskı, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa 2005.
- AYVERDİ, İlhan:** Misalli Büyük Türkçe Sözlük, 4. Baskı, İstanbul 2020.
- BAHADIR, N. Tuğçe:** Hak Arama Perspektifinden Arabuluculuk, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- BAKIR, Onur:** “Akü Fabrikalarının ‘Kurşun’ İşçileri”, Türk Tabipleri Birliği Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, (s. 16-19), Nisan - Mayıs - Haziran 2007.
- BAKIRCI, Nadi / BAKIRCI GEDİK, Leyla:** “Bir Akü Fabrikasında Çalışan İşçilerde Kurşun Maruziyetinin Değerlendirilmesi”, Marmara Medical Journal 2007; 20 (2); s. 66-74; Ayrıca bkz. “<https://dergipark.org.tr/download/article-file/2526>”. (Erişim tarihi: 26.3.2012)

- BARCA, Mihan Hayrunnisa:** “İşçinin Mesleki Yetersizliği (Performansı) Nedeniyle İş Sözleşmesinin Feshi”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara 2019.
- BARCA, Mihan Hayrunnisa:** İş Sözleşmesinin Mesleki Yetersizlik (Performans) Nedeniyle Feshi, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021. (Mesleki Yetersizlik)
- BARIŞ, Dilara:** İş Sözleşmesinin Feshinde Geçerli Neden Kavramı, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022. (Geçerli Neden Kavramı)
- BASKAN, Ş. Esra:** İş Sözleşmesinin Feshinde Son Çare (Ultima Ratio) İlkesi, Legal Yayıncılık, İstanbul 2021. (İş Sözleşmesinin Feshinde Son Çare)
- BAŞTERZİ, Süleyman:** Çalışmanın Kesintiye Uğramasının Sosyal Sigorta İlişkisine Etkisi, Ankara 2007.
- BAUER, Jobst-Hubertus / RODER, Gerhard / LINGEMANN, Stefan:** Krankheit im Arbeitsverhältnis, 2. Auflage, Heidelberg 1996.
- BAYBORA, Dilek:** “İş İlişkisinin Ücret Yönünden Düzenlenmesi”, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, ALTAN, Ömer Zühtü (Ed.), Bölüm 4, (s. 63 - 69), Anadolu Üniversitesi Yayın No: 1529, 2. Baskı, Eskişehir 2004.
- BAYCIK, Gaye:** İş Hukukunda Yenilik Doğuran Haklar, Yetkin Yayınları, Ankara 2011.
- BAYCIK, Gaye:** İş İlişkisinin Kurulması, Hükümleri ve İşin Düzenlenmesi, Yargıtay’ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 2016, Seminer Ankara 1-2 Aralık 2017, (s. 7-355), İstanbul 2018.
- BAYSAL, Ulaş:** “İş Sözleşmesinin Süreli Feshinde İşçinin Yeterliliğine İlişkin Geçerli Sebepler”, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara 2011.
- BAYSAL, Ulaş:** İşçinin Yetersizliğinden Kaynaklanan Geçerli Sebep İle İş Sözleşmesinin Feshi, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2011. (İşçinin Yetersizliğinden Kaynaklanan Geçerli Sebep)
- BAYSAL, Ulaş:** “Emekliliğin Fesih İçin Geçerli Sebep Oluşturması ve Personel Yönetmeliğinde Değişiklik, Karar İncelemesi”, Sicil, S. 28, (s. 146-153), 2012.
- BAYSAL, Ulaş:** “Şüphe Feshi Kavramı ve Şüphe Feshine İlişkin Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi”, Sicil, S. 35, (s. 83-97), 2016. (Şüphe Feshi)
- BELCHER, David W. / ATCHISON, Thomas J.:** Compensation Administration, Prentice-Hall, New Jersey 1987.
- BENLİGİRAY, Serap:** “İnsan Kaynakları Açısından Otellerde Performans Yönetimi”, Yayın No:1174, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 1999.
- BENLİGİRAY, Serap:** “İş Değerlemesi”, İnsan Kaynakları Yönetimi içinde Bölüm 10 (s. 18 - 206), 1. Baskı, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1561, Açıköğretim Fakültesi Yayını No:820, Eskişehir 2004. (İş Değerlemesi)

- BENLİGİRAY, Serap:** İnsan Kaynakları Yönetimi, Açıköğretim Yayını, Eskişehir 2008.
- BERKOWSKY, Wilfried:** Die Personen - und Verhaltensbedingte Kündigung, 4. Auflage, Verlag C.H. Beck München 2005. (Verhaltensbedingte)
- BETİN, Selma / OCAK, Uğur:** Feshe Bağlı İşçilik Alacakları, 1. Kitap, 8. Baskı, Tercih Kitabevi Yayıncılık, Ankara 2020.
- BETİN, Selma / OCAK, Uğur:** İşe İade Davaları, Tercih Kitabevi Yayıncılık, Ankara 2020. (İşe iade)
- BİGAT, Şevket Güney:** Beden Gücünün Azalmasından Kaynaklanan Tespit Davaları, 1. Baskı, Zigana Yayınları, İstanbul 2008. (Beden Gücünün Azalmasından Kaynaklanan Tespit Davaları)
- BİGAT, Şevket Güney:** “Ülkemizde İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunun Tarihsel Gelişimine Kısa Bir Bakış”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 81, S. 2007 / 1, (s. 43 - 52), İstanbul 2007.
- BİL ÇİÇEK, Ceylan:** “Düşük Performans Nedeniyle İş Sözleşmesinin Feshi”, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir 2010.
- BİLGİLİ, Abbas:** İş Güvencesi Hukuku İşe İade Davaları, 2. Baskı, Karahan Kitabevi, Adana 2005. (İş Güvencesi)
- BİNGÖL, Dursun:** İnsan Kaynakları Yönetimi, Arıkan Basım Yayım Dağıtım, Denizli 2006.
- BİNGÖL, Dursun:** İnsan Kaynakları Yönetimi, 11. Baskı, Beta, İstanbul 2019.
- BLANCHARD, Ken / WAGHORN, Tery:** Geleceği Yönetmek, Mehmet ÖZCAN (Çev.), Yönetim Geliştirme Merkezi Yayını, İstanbul 1997.
- BLANPAIN, Roger:** “European Labour Law”, 12. Ed., Kluwer Law Int., The Netherlands 2010.
- BLOMEYER, Wolfgang:** “Alman Hukukunda Feshe Karşı Korumanın Sosyal ve Ekonomik Önemi”, ULUCAN, Devrim (Çev.), Almanya’da ve Türkiye’de Fesih ve İşçinin Feshe Karşı Korunması, KIRAL, Şemsettin (drl.), BASİSEN Eğitim ve Kültür Yayınları: 5, (s. 71-86), İstanbul 1985.
- BLOMEYER, Wolfgang:** “Almanya’da Feshe Karşı Korumanın Ekonomik ve Sosyal Sonuçları” (Tebliğ), Almanya’da ve Türkiye’de İşçinin Feshe Karşı Korunması, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, (s. 123-155), İstanbul 3-4 Nisan 1997.
- BOECKEN, Winfried / DUWELL, Franz Josef / DILLER, Martin / HANAU, Hans,** Gesamtes Arbeitsrecht, Nomos Verlag, 2016.
- BOSTANCI, Uygur:** “Muvazzaf Askerliğin İş Sözleşmesinin Sürekliliğine Etkisi”, Sicil, S. 40, (s. 168-178), 2018.

- BOZKURT GÜMRÜKÇÜOĞLU, Yeliz:** “Mevzuatımızda Çocuk ve Genç İşçilerin Çalışma Yaşamında Korunmasına İlişkin Düzenlemelere Genel Bir Bakış”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.15, Özel Sayı 2013, (s. 481-545), (Basım Yılı: 2014), İzmir 2014. (Çocuk ve Genç İşçi)
- BUZ, Vedat:** Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar, Yetkin Yayınları, Ankara 2005.
- BYARS, L. Lloyd / RUE, Leslie W.:** Human Resources Management, Mc Graw - Hill / Irwin, 2006.
- CANBOLAT, Talat:** “Psiko-Teknik Muayenede Yetersiz Görülen İşçinin Şoför Olarak Çalıştırılması Doğru Olmayacağından Önceki İşyerine, Çalıştırılması Mümkün Olan İşe İadesine Karar Verilmesi Gerekir”, Sicil, S. 9, (s. 62-76), 2008.
- CANIKLIOĞLU, Nurşen:** Hastalık ve Sakatlığın Hizmet Akdine Etkisi, Beta, İstanbul 2002.
- CANIKLIOĞLU, Nurşen:** “İş Sözleşmesinin İşçiden Kaynaklanan Geçerli Sebeplerle Feshi”, Prof. Dr. Turhan Esener II. İş Hukuku Uluslararası Kongresi, DEMİR, Ender / GEMİCİ FİLİZ, Beste (Ed.), (s. 67-133), Ankara 2017. (İşçiden Kaynaklanan Geçerli Sebeplerle Feshi)
- CANMAN, Doğan:** İnsan Kaynakları Yönetimi, 1.Baskı, Yargı Yayınevi, Ankara 2000.
- CASCIO, Wayne F.:** Managing Human Resources, Mc Graw-Hill, 1989.
- CENTEL, Tankut:** “Çocuklar ve Gençlerin İş Güvenliği”, İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 3041, Hukuk Fakültesi No: 667, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1982.
- CENTEL, Tankut:** İş Hukukunda Ücret, İstanbul 1988.
- CENTEL, Tankut:** “Türk Hukuku Açısından Çocuk ve Genç İşçi Haklarının Avrupa Sosyal Şartıyla Korunması”, İnsan Hakları Yıllığı XII, (1990), Ankara 1990.
- CENTEL, Tankut:** “Türkiye’de Feshe Karşı Korumanın Ekonomik ve Sosyal Sonuçları” (Tebliğ), Almanya’da ve Türkiye’de İşçinin Feshe Karşı Korunması, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, (s. 165-175), İstanbul 3-4 Nisan 1997.
- CENTEL, Tankut:** İş Güvencesi, 1. Baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul 2013.
- CENTEL, Tankut:** İş Güvencesi, Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 2. Baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul 2020. (İş Güvencesi)
- ÇAĞATAY, Neşet:** Bir Türk Kurumu Olan Ahilik, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya 1981.
- ÇAĞATAY, Neşet:** Ahilik Nedir, Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları: 137, Gelenek - Görenek ve İnançlar Dizisi: 7, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1990.

- ÇAKIRER, Mehmet Akif:** Yetenek Pazarlama ve İş Bulma Sanatı, 2. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa 2013.
- ÇAKMAKKAYA, Baki Yiğit / BATUR, Necat / AKPINAR, Teoman:** Adliyelerde Toplam Kalite Yönetimi, 1. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa 2014.
- ÇANKAYA, Osman Güven / GÜNAY, Cevdet İlhan / GÖKTAŞ, Seracettin:** Türk İş Hukukunda İşe İade Davaları, Genişletilmiş 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2006.
- ÇEKİN, Mesut Serdar:** “Covid-19 Pandemisi Karşısında Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesine Dair KVKK Hükümlerinin İş İlişkileri Kapsamında Değerlendirilmesi”, ÖZEKES, Muhammet (Ed.), Covid-19 Salgınının Hukuki Boyutu, (s. 739-751), İstanbul 2020.
- ÇELİK, Ahmet Çelik:** “Hekimlerin ve Sağlık Personelinin Hakları-Salgında Görevli Sağlık Personelinin Sosyal Güvenlik ve Tazminat Hakları” için bkz. “<https://www.tazminathukuku.com/>”. (Erişim tarihi: 26.8.2021)
- ÇELİK, Kader:** “Sürelili Fesihle İşçinin Kişiliğine İlişkin Geçerli Sebep Olarak Yeterliliği ve Davranışları”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara 2006.
- ÇELİK, Nuri:** “Türkiye’de İşçinin Feshe Karşı Korunmasına İlişkin Yasal Düzenlemeler ve Bu Hakkın Sözleşmelerle Sınırlandırılması Konusundaki Uygulamalar” (Tebliğ), Almanya’da ve Türkiye’de İşçinin Feshe Karşı Korunması, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, (s. 49 - 65), İstanbul 3 - 4 Nisan 1997.
- ÇELİK, Nuri:** İş Hukuku Dersleri, Yenilenmiş 16. Baskı, Beta, İstanbul 2003. (İş Hukuku Dersleri)
- ÇELİK, Nuri / CANIKLIOĞLU, Nurşen / CANBOLAT, Talat:** İş Hukuku Dersleri, 31. Baskı, Beta, İstanbul 2018. (İş Hukuku Dersleri 2018)
- ÇELİK, Nuri / CANIKLIOĞLU, Nurşen / CANBOLAT, Talat:** İş Hukuku Dersleri, Yenilenmiş 33. Baskı, Beta, İstanbul 2020. (İş Hukuku Dersleri 2020)
- ÇELİK, Nuri / CANIKLIOĞLU, Nurşen / CANBOLAT, Talat / ÖZKARACA, Ercüment:** İş Hukuku Dersleri, Yenilenmiş 34. Baskı, Beta, İstanbul 2021. (İş Hukuku Dersleri 2021)
- ÇELİK, Adnan:** “Kariyer Kavramı, Kapsamı ve Temel Boyutları”, ŞİMŞEK, M. Şerif / ÇELİK, Adnan / AKATAY, Ayten (Ed.), Kariyer Yönetimi ve İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları, Genişletilmiş 2. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara 2007.
- ÇELİK, Adnan:** “Kariyer Kavramı, Kapsamı ve Temel Boyutları”, ŞİMŞEK, M. Şerif / ÇELİK, Adnan / AKATAY, Ayten (Ed.), “İnsan Kaynakları Yönetimi ve Kariyer Uygulamaları”, Bölüm 6, (s. 125-152), Eğitim Yayınevi, 3. Baskı, İstanbul 2018. (Kariyer Kavramı)
- ÇENBERCİ, Mustafa:** İş Kanunu Şerhi, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1986.

- ÇETİNKAYA, Melek / ÖZUTKU, Hatice:** Üst Düzey Yöneticilerin Sahip Olması Gereken Yönetimsel Yetkinliklerin Belirlenmesine İlişkin Ampirik Bir Çalışma, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, S. 26, Nisan 2010.
- ÇİÇEK, Mustafa:** İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk, Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019
- ÇİFTÇİ, Bestami:** “İnsan Kaynakları Yönetimi – Yeterlilik ve Yetkinlik”, (6.11.2018), “Kişisel Gelişim”, “Mega Hafıza”, “<https://www.kisiselgelisim.com/insan-kaynaklari-yonetimi-yeterlilik-ve-yetkinlik/>”. (Erişim tarihi: 21.09.2021)
- ÇİL, Şahin:** İş Uyuşmazlıklarında Yargıtay Uygulamaları, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2020. (Yargıtay Uygulamaları)
- ÇİL, Şahin:** Koronavirüs Salgınının İş Hukukuna Etkileri, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2020. (Koronavirüs Salgını)
- ÇİL, Şahin,** İş Hukuku Yargıtay İlke Kararları (2019-2021 Yılları), 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021. (Yargıtay İlke Kararları)
- DAOANIS, Liza Estino:** “Performance Appraisal System: It’s Implication to Employee Performance”, International Journal of Economics and Management Sciences, Vol. 2, No. 3, (s. 55 - 62), 2012.
- DeCENZO, David A. / ROBBINS, Stephen P.:** Fundamentals of Human Resource Management, 10. Baskı, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, 2010.
- DEICH, Svenja:** Die rechtliche Beurteilung von Zielvereinbarungen im Arbeitsverhältnis - Schwerpunkt Individualarbeitsrecht - Logos Berlin, 2. Auflage, Berlin 2004.
- DEMİR, Cuma Arif:** “Hastalığın İş İlişisine Etkisi”, Doktora Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul 2021.
- DEMİR, Cuma Arif:** Hastalığın İş İlişisine Etkisi, 1. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2021. (Hastalığın İş İlişisine Etkisi)
- DEMİR, Fevzi:** İş Güvencesi ve 4857 Sayılı İş Kanununun Başlıca Yenilikleri, Türkiye Kooperatif ve Büro İşçileri Sendikası Eğitim Yayınları, İzmir 2003. (İş Güvencesi)
- DEMİR, Fevzi:** “Geçerli Sebep Fesih Kavramı ve Uygulama”, Leg.İşHSGHD., III, 10, (s. 469-498), 2006.
- DEMİR, Şamil:** Avukatın Uzlaşma Sağlama Yetkisi, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2014.
- DEMİRCİOĞLU, Murat / CENTEL, Tankut:** İş Hukuku, 14. Basım, Beta, İstanbul 2010.
- DEMİRKAN EKİCİ, Damla:** “İş Hukuku’nda İkale”, İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019.

- DENİZ, Derya:** Mobbing (İşyerinde Yıldırma) İnsanda Saldırganlığı Açıklayan Kuramlar ve Vaka Örnekleriyle, 1. Baskı, Fam Yayınları, İstanbul 2012.
- DESSLER, Gary:** Human Resources Management, 10. Baskı, Pearson - Prentice Hall, New Jersey 2005.
- DEVELLİOĞLU, Ferit:** Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat (Eski ve Yeni Harflerle), 30. Baskı, Ankara 2013. (Osmanlıca Sözlük)
- DOĞAN, Sevil:** “İş Sözleşmesinin Feshinde Olumsuz Öngörü İlkesi”, Prof. Dr. Savaş Taşkent’e Armağan, (s. 1013 - 1040), İstanbul 2019.
- DOĞAN YENİSEY, Kübra:** “Şüphe Feshi”, Sicil, S. 11, (s. 65-72), 2008. (Şüphe Feshi)
- DOĞAN YENİSEY, Kübra:** “İş İlişkisinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı”, Yargıtay’ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 2016, (s. 385 - 561), İstanbul 2018.
- DÖNMEZ, Ünsal / GÜLLÜ, Gözdenur:** “Covid-19 Gelişmeleri Karşısında Zorunlu Aşı Uygulaması Hakkında Değerlendirmeler”, Covid-19 Küresel Salgısının Hukuktaki Yansımaları, Kemal Şenocak (Ed.), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları-I, (s. 953 - 978), Ankara 2021.
- DRUCKER, F. Peter:** Management: Task, Responsibilities, Practices, Harper Business, New York 1993.
- DUL, Jan / NEUMANN W. Patrick:** Ergonomics Contributions to Company Strategies. Applied Ergonomics, 40 (4), (s. 745 - 752), 2009.
- DULAY, Dilek:** “İş Sözleşmesinin Performansa Dayalı Olarak Feshedilmesi”, Leg.İŞHSGHD., S. 27, (s. 963 - 977), 2010. (Performansa Dayalı Olarak Fesih)
- DULAY YANGIN, Dilek:** “ Karar İncelemesi: İş Sözleşmesinin İş Kanunu Md. 25/I, b Uyarınca Haklı Nedenle Feshinde İşçinin Savunmasının Alınması Gerekli Midir?”, Dokuz Eylül Üniversitesi HFD, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ’a Armağan, C. 19, Özel Sayı, (s. 2029 - 2055), İzmir 2017.
- DURAL, Mustafa / ÖĞÜZ, Tufan:** Türk Özel Hukuku, C. II Kişiler Hukuku, 20. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2019.
- DURŞUN ATEŞ, Sevgi:** İşverenin Yönetim Hakkı, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- DUMAN, Barış:** “4857 Sayılı İş Kanunu Çerçevesinde İş Sözleşmesinin Feshinde İşçinin Savunmasının Alınması”, İnönü Üniversitesi HFD, C. 11, S. 1, (s. 1 - 17), Malatya 2020. (İş Sözleşmesinin Feshinde İşçinin Savunmasının Alınması)
- DÜNDAR, Gönen İlkar:** “Kariyer Geliştirme”, İ.Ü İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri (Ed.), İnsan Kaynakları Yönetimi İKY içinde Bölüm 6 (s. 282 - 314), Yenilenmiş 8. Baskı, Beta, İstanbul 2018.

- EKMEKÇİ, Ömer:** 4773 Sayılı İş Güvencesi Yasası Karşısında Yargının Durumu ve Ortaya Çıkabilecek Uygulama Sorunları Üzerine, MESS Mercek Dergisi, Ekim 2002.
- EKMEKÇİ, Ömer:** “Performans Nedeniyle İş Akdinin Feshi ve Fesihden Kaynaklanan İşe İade Davaları Toplantısı”, 14 Mayıs 2005, TÜSİAD İş Kanunu Toplantı Dizisi III, İstanbul, Yayın No. TÜSİAD-T/2005-08/406, (s. 15 - 26), İstanbul 2005. (Performans)
- EKMEKÇİ, Ömer:** Toplu İş Hukuku Dersleri, 2. Bası, Onikilevha, İstanbul 2019.
- EKMEKÇİ, Ömer:** “Covid-19 Döneminde Fesih Yasağı, Kapsamı ve Yasaya Aykırılığın Sonuçları”, ÖZEKES, Muhammet (Ed.), Covid - 19 Salgınının Hukuki Boyutları içinde (s. 695 - 712), İstanbul 2020.
- EKMEKÇİ, Ömer / YİĞİT, Esra:** Bireysel İş Hukuku Dersleri, 2. Baskı, Onikilevha, İstanbul 2020. (Bireysel İş Hukuku)
- EKONOMİ, Münir:** İş Hukuku, C.I, Ferdi İş Hukuku, 3. Bası, İstanbul 1984.
- EKONOMİ, Münir:** “Türkiye’de Feshe Karşı Korunmanın Kanun Yolu ile Düzenlenmesinin Sosyal ve İktisadi Sonuçları”, Almanya’da ve Türkiye’de Fesih ve İşçinin Feshe Karşı Korunması, KIRAL, Şemsettin (drl.), BASİSEN Eğitim ve Kültür Yayınları: 5, (s. 87 - 99), İstanbul 1985.
- EKONOMİ, Münir:** İş Hukuku, C. I, Ferdi İş Hukuku, B. 3, İstanbul 1987.
- EKONOMİ, Münir:** “Türkiye’de İşçinin Feshe Karşı Korunması Bakımından 158 Sayılı ILO Sözleşmesi ve Yeni Model Arayışı” (Tebliğ), Almanya’da ve Türkiye’de İşçinin Feshe Karşı Korunması, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Alkım Yayınları, (s. 79 - 107), İstanbul 3 - 4 Nisan 1997.
- EKONOMİ, Münir:** “Hizmet Akdinin Feshi ve İş Güvencesi”, Çimento İşveren Dergisi, (s. 1 - 40), Mart 2003, Özel Ek. (İş Güvencesi)
- EKONOMİ, Münir:** “Belirli Bir Hizmet Süresini Dolduran (Yaş Sınırına Gelmenin) ve Emekliliğe Hak Kazanmanın Geçerli Sebep Sayılabilmesi”, Leg.İşHSGHD, (s. 125 - 140), 2006.
- EKONOMİ, Münir:** “Otuz Hizmet Yılına Doldurmuş ve Emekliliğe Hak Kazanmış Olmak İş Sözleşmesinin Feshi İçin Geçerli Sebep Midir?”, Legal İş Hukukuna ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Yargı Kararları ve İncelemeleri Dergisi, (s. 135 vd.), 2006 / 2.
- EKONOMİ, Münir / UÇUM, Mehmet:** “Yeni İş Kanunu Hükümlerine Göre İş Güvencesi”, Leg.İşHSGHD, (s. 1392-1393), Haziran 2003.
- EMİROĞLU, Celal:** Çalışma Ortamında Kazalar ve Mesleki İlk Yardım, Türk - İş, Ankara 2001.
- EMRE, Naci / YILMAZER, Gizem:** “Covid-19 Virüsü Özelinde Pandeminin Hukuki Niteliği ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kapsamında Yeni Tartışmalar”, ÖZEKES, Muhammet (Ed.), Covid-19 Salgınının Hukuki Boyutu, (s. 713 - 727), İstanbul 2020.

- ENGİN, E. Murat:** İş Sözleşmesinin İşletme Gereklere ile Feshi, Beta, 1. Baskı, İstanbul 2003. (İşletme Gereklere)
- ERDEMİR, M. Aymelek:** İşverenin Yönetim Hakkı ve Sınırları, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015.
- ERDOĞAN, Barış:** “Yüklenici Firmaların İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı Birimleri İçin Başarım Tabanlı Bir Bütünleşik Ölçme – Değerlendirme Modeli”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul 2019.
- ERDOĞAN, Canan:** “Şüphe Feshi”, Doktora Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara 2019.
- ERDOĞAN, Canan:** İş Hukukunda Şüphe Feshi, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2019. (Şüphe Feshi)
- EREN, Fikret:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 21. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2017.
- EREN, Fikret:** Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2020. (Borçlar Hukuku)
- ERGİN, Hediye:** Türk ve Alman Hukukunda İş Sözleşmesinin Sağlık Nedeniyle Sona Ermesi, 1. Baskı, Beta, İstanbul 2009. (Sağlık Nedeni)
- ERGİN, Hediye,** “İşçinin Tedavisi Olanaksız Hastalığı Nedeniyle İşverenin Derhal Fesih Hakkı”, Sicil, S. 38, (s. 54-64), 2017. (İşçinin Tedavisi Olanaksız Hastalığı)
- ERTÜRK, Şükran:** “İş Arkadaşlarının Baskısı Sonucu İş Sözleşmesi Feshedilen İşçinin Talep Hakları ve Hukuki Dayanakları”, Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce’ye Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, (s. 59 - 78), İzmir 2001. (İş Arkadaşlarının Baskısı)
- ERTÜRK, Şükran:** “İşçinin İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Hastalık ve Özellikle AIDS Hastalığı Sebebiyle Feshedilmesi ve Sonuçları”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 4, 2002, s. 1-26. (AIDS Hastalığı Sebebiyle Fesih)
- ESEN, Bülent Nuri:** Türk İş Hukuku, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1944.
- EYRENCİ, Öner:** “Feshin Geçerliliğinde Ölçülülük Denetimi”, İş Güvencesi ve İşe İade Davaları, Seminer 29 Mayıs 2010, GÜZEL, Ali / UGAN, Deniz (Ed.), Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve İstanbul Barosu, Kadir Has Üniversitesi Yayınları, (s. 34-52), İstanbul 2010. (Ölçülülük Denetimi)
- EYRENCİ, Öner / TAŞKENT, Savaş / ULUCAN, Devrim,** Bireysel İş Hukuku, 7. Baskı, Beta, İstanbul 2016. (Bireysel İş Hukuku)
- GAMGAM, Zehra:** “Şeker Sanayinde Meydana Gelen İş Kazalarının Önlenmesinde Kişisel Koruyucu Malzeme Kullanımının Önemi”, Şeker - İş, Ankara 1991.
- GÉA, F. / KAUFMANN, O. / KESSLER, F. / MICHEL, S.:** La Rupture du Contrat de Travail en Droits Français et Allemand, Strasbourg 2000, s. 23 - 25.

- GEÇMEZ, Taha Polat:** Bireysel İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- GERBER, Rod:** “How do workers learn in their work ?”, The Learning Organization, C. 5 No. 4, 1998, s. 168 - 175. “<https://doi.org/10.1108/09696479810228469>”. (Erişim Tarihi: 17.5.2021)
- GOODMAN, Andrew:** Arabuluculukta Etkili Taraf Vekilliği Uygulayıcı Rehberi, BIÇAKSIZ, Adnan / ALKIN, Zeynep (Çev.), Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Daire Başkanlığı, 3. Baskı, Ankara 2018.
- GÖNCÜ, Emek Kocatürk Göncü / AKTAN, Şebnem / ATAKAN, Nilgün / BASKAN, Emel Bülbül / ERDEM, Teoman / KOCA, Rafet / ŞAVK, Ekin / TAŞKAPAN, Oktay / UTAŞ, Serap:** “Türkiye Ürtiker Tanı ve Tedavi Kılavuzu - 2016” - “The Turkish Guideline for the Diagnosis and Management of Urticaria - 2016”, Uzlaşma Raporu (Consensus Report), DOI : 10 . 4274 / turkderm . 22438, Turkderm - Arch Turk Dermatol Venerology 2016; 50 : (s. 82 - 98).
- GÖNENCAN, Zahit:** “Osmanlı Döneminde Sosyal Güvenlik Sistemleri”, Çimento İşveren, C. 15, S. 1, Ocak 2001.
- GÖK, Sibel:** 21. Yüzyılda İnsan Kaynakları Yönetimi, 1. Baskı, Beta, İstanbul 2006.
- GÖKÇEK KARACA, Nuray:** Basın İş Hukuku Medya Çalışma İlişkileri, Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- GÖKSEL, Aykut:** İşletmelerde Performans Değerleme Sistemi Tasarımı: Teori - Uygulama - Model, Genişletilmiş 2. Baskı, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara 2013. (Performans Değerleme)
- GÖKTAŞ, Seracettin:** Türk İş Hukukunda Haksız Fesih, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020. (Haksız Fesih)
- GÖKYER, Necmi:** “Değer Temelli Yönetim (Yönetimde Etik)”, CEMALOĞLU, Necati / GÖKYER, Necmi (Ed.), Yönetimde Yeni Yaklaşımlar içinde Bölüm 9, (s. 242 - 286), 1. Baskı, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2021.
- GÖZLER, Kemal:** İdare Hukuku Cilt:1, 1. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa 2003.
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref:** Anayasa Hukuku, 15. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2008.
- GÜLTEN, Zübeyde:** “İnsan Kaynaklarının Etkinliği Açısından İş Analizi ve İş Tanımları”, Yönetimsel ve Örgütsel Açından İnsan Kaynakları, ŞENTURAN, Şermin (Ed.), İstanbul 2007
- GÜLVER, Ender:** “İş Sözleşmesinin İşçinin Savunması Alınmaksızın Sağlık Sebeplerine Dayanılarak İşverence Derhâl Feshi ve İşe İade”, İstanbul Üniversitesi HFD, C. 74, (s. 397 - 414), İstanbul 2016. (Savunma Alınması)
- GÜMÜŞ, Mustafa Alper:** Borçlar Hukuku Özel Hükümler, C. 1, 3. Bası, İstanbul 2013. (Borçlar Hukuku)

- GÜNAY, Cevdet İlhan:** “Türk İş Hukuku Uygulamasında İş Güvencesi”, Prof. Dr. Aziz Can Tuncay’a Armağan, (s. 181 - 202), İstanbul 2005.
- GÜNAY, Cevdet İlhan:** “Geçersiz Feshin Hukuki Sonuçlarına İlişkin Yargıtay Uygulaması”, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi, Yargıtay Kararları Işığında İş Güvencesi, (s. 93 - 147), Ankara 2008.
- GÜNAY, Cevdet İlhan:** “İş Güvencesi Uygulamasında Hukuki Sorunlar ve Öneriler”, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği, Osman Güven Çankaya’ya Armağan, (s. 153 - 179), Ankara 2010. (İş Güvencesi)
- GÜNAY, Cevdet İlhan:** İş Kanunu Şerhi, Cilt 1, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2015.
- GÜNAY, Ömer Faruk:** “Üst Düzey Yöneticilerin Yetiştirilmesi ile İlgili Anayasa Maddesinin İlginç Serüveni”, TBB Dergisi, S. 62, (s. 152 - 172), 2006.
- GÜNEŞ, Volkan:** İş Hukukunda Ücrete İlişkin Hedef Anlaşmaları, 1. Baskı, Lykeion Yayıncılık, Ankara 2021. (Ücrete İlişkin Hedef Anlaşmaları)
- GÜNDÜZ, Selim:** “Türkiye’de Çocuk ve Genç İşçilerin Yasal Konumu”, TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 1 - 2 - 3, Şubat - Mayıs, Ağustos 2009.
- GÜNÖZ, Mustafa:** “Türkiye’de Çocuk İşçiliği Sorunu ve Çözüm Önerileri”, Uzmanlık Tezi, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Ankara 2007.
- GÜNGÖR DELEN, Meltem:** “Performans Değerlendirme”, İ.Ü. Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, Prof. Dr. Halis Yunus ERSÖZ ve Prof. Dr. Levent ŞAHİN (Ed.), İnsan Kaynakları Yönetimi, Bölüm 8 (247 - 278), İstanbul, Ortak Ders. (Performans Değerlendirme)
- GÜRBÜZ, Sait:** İnsan Kaynakları Yönetimi: Teori-Araştırma ve Uygulama, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017. (İnsan Kaynakları Yönetimi)
- GÜRSEL, İlke:** “Performans Değerlendirme Sistemi ve Mesleki Yetersizlik”, Sicil, S. 43, (s. 172-189), 2020. (Performans Değerlendirme Sistemi)
- GÜRSEL, İlke:** “Feshe Bir Alternatif Olarak İşverenin Fesihden Önce İşçiyi Başka İşte Çalıştırması”, Sicil, S. 40, (s. 97 - 113), 2018.
- GÜVEN, Ercan:** İş Kazası Yönünden Sosyal Politika Sorunları, 1. Baskı, Sevinç Matbaası, Ankara 1970.
- GÜVEN, Ercan / AYDIN, Ufuk:** Bireysel İş Hukuku, Güncellenmiş Genişletilmiş 3. Baskı, Nisan Kitabevi, Eskişehir 2010.

- GÜZEL, Ali:** “İş Güvencesine İlişkin Yasal Esasların Değerlendirilmesi”, I. Oturum, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri, İstanbul Barosu ve Galatasaray Üniversitesi 28 - 29 Mayıs 2004, 2004 yılı Toplantısı, İstanbul Barosu Yayını, (s. 15 - 147), İstanbul 2004. (İş Güvencesine İlişkin Yasal Esaslar)
- GÜZEL, Ali:** “Bireysel İş İlişkinin Kurulması, Hükümleri ve İşin Düzenlenmesi, Yargıtay’ın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2005”, (s. 9 - 71), Ankara 2007.
- GÜZEL, Ali:** “İş Sözleşmesinin Geçerli Nedenle Feshinde Ultima Ratio (Son Çare) İlkesi ve Uygulama Esasları”, Prof. Dr. Aziz Can Tuncay’a Armağan, Legal Yayıncılık, (s. 57 - 90), İstanbul 2005.
- GÜZEL, Ali / OKUR, Ali Rıza / CANIKLIOĞLU, Nurşen:** Sosyal Güvenlik Hukuku, 13. Bası, Beta, İstanbul 2010.
- GÜZEL, Ali:** “İş İlişkinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı”, Yargıtay’ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi, 2010, Ankara 2012.
- GÜZEL, Ali:** “İş Hukukunda Yetki ve Değerlendirme”, Prof. Dr. M. İlhan Ulsan’a Armağan, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayısı, C. 3, (s. 355 - 389), Temmuz 2016. (Yetki ve Değerlendirme)
- GÜZEL, Ali:** “İş Hukukunda “Yetki” ve “Özgürlük””, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Turan Esener’e Armağan, C. 15, S. 1, 2016.
- GÜZEL, Ali / OKUR, Ali Rıza / CANIKLIOĞLU, Nurşen:** Sosyal Güvenlik Hukuku, Yenilenmiş 17. Bası, Beta, İstanbul 2018.
- GÜZEL, Ali:** “İş Yargılamasında Yeni Bir Sistem: “Zorunlu” Arabuluculuk (Eleştirel Yaklaşım - I)”, Prof. Dr. Savaş Taşkent’e Armağan, (s. 11 - 90), İstanbul 2019.
- HANAU, Peter:** “Alman Feshe Karşı Korunma Hukuku”, TAŞKENT, Savaş (Çev.), Almanya’da ve Türkiye’de Fesih ve İşçinin Feshe Karşı Korunması, KIRAL, Şemsettin (Drl.), BASİSEN Eğitim ve Kültür Yayınları: 5, (s. 7 - 20), İstanbul 1985.
- HEIDEN, Ralph:** Entgeltrelevante Zielvereinbarungen aus arbeitsrechtlicher Sicht, Nomos, 1. Auflage, Köln 2007.
- HERGENRÖDER, Curt Wolfgang:** Münchener Kommentar zum BGB, 5. Auflage, München 2009.
- HERZBERG, Frederick / MAUSNER, Bernard / SNYDERMAN, Barbara B.:** The Motivation to Work, (2nd ed.), John Wiley and Sons, Baskı, New York 1959.
- HOEFS, Christian:** Die Verdachtskündigung, Berlin 2000.
- HOZAR, Nağme N.:** “Alman Hukukunda Şüphe Feshi”, Sicil, S. 12, (s. 237 - 243), 2008. (Şüphe Feshi)

- HUECK, Alfred / HUECK, Götz / VON HOYNINGEN-HUENE, Gerrick:** Kündigungsschutzgesetz, Aufl.12, München 1997.
- İŞİĞİÇOK, Erkan:** “Performans Ölçümü, Yönetimi ve İstatiksel Analizi”, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Ekonometri ve İstatistik Dergisi, Ekonometri ve İstatistik S.7, İstanbul 2008. (Performans Ölçümü)
- IMAI, Masaaki:** Kaizen, Mc Graw Hill Book Company, New York 1986.
- IMAI, Masaaki:** “Kaizen, Japonya’nın Rekabetteki Başarısının Anahtarı”, için bkz. “file: /// C: / Users / Pc / Downloads / KAIZEN _ Japonyanın _ Rekabetteki _ Basarisini %20 (2) . pdf”. (Erişim Tarihi: 22.3.2020)
- KABAKCI, Mahmut:** Geçerli Fesih Nedeni Olarak Yetersiz (Kötü ve Eksik) İş Görme, 1. Baskı, Beta, İstanbul 2012. (Yetersiz İş Görme)
- KABAKCI, Mahmut:** “İş Hukuku Uygulamasında Hedef Sözleşmeleri”, İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar, II. İstanbul 2016, (s. 211 - 232). (Hedef Sözleşmeleri)
- KABALAK, Yörük:** “Basın İşçilerine İlişkin Yeni Uygulamalar”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 94, S. 2, (s. 40 - 43), İstanbul 2020.
- KAHRAMAN, Muhammed Furkan:** “Türkiye’de Antropometrik Verilere Göre Ofiste Ergonomik İşyeri Tasarımı”, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi / Araştırma, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Ankara 2013.
- KAHRAMAN, Zafer:** “Covid-19 Salgının İfa Engelleri Bakımından Değerlendirilmesi”, Covid-19 Küresel Salgınının Hukuktaki Yansımaları, ŞENOCAK, Kemal (Ed.), Yetkin Yayınları, (s. 11-38), Ankara 2021.
- KAPLAN, Emine Tuncay:** İşverenin Fesih Hakkı, Sınırları, Hüküm ve Sonuçları, Kadioğlu Matbaası, Ankara 1987.
- KAPLAN, Emine Tuncay:** “İşverenin Koruma ve Gözetme Borcunun Kapsamı”, Prof. Dr. Kâmil Turan’a Armağan, Kamu-İş Sendikası, C. 7, S. 2, (s. 1 - 16), 2003.
- KAR, Bektaş:** “Performans Düşüklüğü veya Yetersizliği Nedeni ile Fesihte Yargısal Denetim”, Sicil, S. 11, (s. 34 - 42), 2008. (Performans Düşüklüğü veya Yetersizliği)
- KAR, Bektaş:** “Ölçülülük İlkesinin İş Güvencesinde Uygulanması”, Sicil, S. 15, (s. 60 - 69), 2009. (Ölçülülük İlkesi)
- KAR, Bektaş:** İş Güvencesi ve Uygulaması, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2011.
- KAR, Bektaş:** İş Güvencesi ve Uygulaması, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2017. (İş Güvencesi)
- KAR, Bektaş:** “İşletme, İşyeri ve İşin Gerekerinden Kaynaklanan Nedenlere Dayalı Fesihlerde Yargısal Denetim”, Çal.Topl.D., S. 17, (s. 101-129), 2018 / 2.
- KAR, Bektaş:** İş Yargılaması Usulü, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.

- KARA, Derya:** Performans Değerlendirme Yöntemi Olarak 360 Derece Geribildirim Sürecinin Orta Kademe Yöneticilerin İş Başarısına Olan Etkisi: 5 Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Uygulama, Doğu Üniversitesi Dergisi, S. 11/1, (s. 87 - 97), İstanbul 2010.
- KARA, Etem:** İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Geçerli Nedenle Feshi ve Sonuçları, 3. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2011. (Geçerli Nedenle Fesih)
- KARA, Etem:** “AB, İngiliz, Alman ve Türk Hukukunda Belirli Süreli İş Sözleşmesi”, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 10, (s. 81 - 106), Temmuz 2015.
- KARADEMİR, Artür:** İş Güvencesinde Son Çare İlkesi, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021. (Son Çare İlkesi)
- KARAKULLE, İsmail / AYDIN, Eray:** Kariyer Yönetimi ve Kariyer Planlaması, 1. Baskı, Eğitim Yayınevi, Konya 2021.
- KARPAT, Kemal Haşim:** Türk Demokrasi Tarihi, Sosyal, Ekonomik, Kültürel Temeller, İstanbul 1967.
- KAYIK AYDINALP, Aslıhan:** “Baskı Feshine İlişkin Alman Federal İş Mahkemesi Kararının İncelenmesi”, İnönü Üniversitesi HFD, C. 9, S. 2, (s. 211 - 236), Malatya 2018. (Baskı Feshi)
- KAYIRGAN, Hasan:** Bireysel İş Hukukunda Zorunlu ve Zorlayıcı Nedenler, 2. Baskı, Onikilevha, İstanbul 2021. (Zorunlu ve Zorlayıcı Nedenler)
- KAYMAZ, Kurtuluş:** Performans Değerleme ve Çalışan Verimliliği (Performansta Geri Bildirim), 1. Baskı, Dora Yayınevi, Bursa 2009.
- KAYMAZ, Kurtuluş:** Ücret Yönetimi - Beceri Bazlı Ücretleme Sistemi, 1. Baskı, Dora Yayınevi, Bursa 2010.
- KAYNAK, Tuğrak:** İnsan Kaynakları Planlaması, Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 2. Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul 1996.
- KAZICI, Ziya:** “Ahilik-XIII. yüzyılda Anadolu’da görülmeye başlayan ve bir süre sonra Osmanlı Devleti’nin kurulmasında önemli rol oynayan dinî - içtimâî teşkilât”, Türkiye Diyanet Vakfı, İslam Ansiklopedisi için bkz. “<https://islamansiklopedisi.org.tr/ahilik>”. (Erişim tarihi: 22.11.2020)
- KERR, Michael S. / FRANK, John W. / SHANNON, Harry S. / NORMAN, Robert W. K. / WELLS, Richard P. / NEUMANN, W. Patrick / BOMBARDIER, Claire:** “Biomechanical and Psychosocial Risk Factors for Low Back Pain at Work”, American Journal of Public Health, July 2001, Vol. 91, No. 7, (s. 1069 - 1075).
- KESER, Hakan:** 4857 sayılı İş Kanunu ve Yargıtay Uygulamasında İş Sözleşmesinin Bildirimli Feshinde Geçerli Sebep, Güncellenmiş 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016. (Geçerli Sebep)

- KESER, Hakan:** “İş Sözleşmesinin İşçinin Hastalanarak Rapor Alması Sonucu Ortaya Çıkan Devamsızlık ve Sonrasındaki Performans Düşüklüğü Sebebi ile İşverence Feshi”, Sicil, S. 45, (s. 45 - 74), 2021.
- KILIÇOĞLU, Mustafa:** “4857 Sayılı Yeni İş Kanununun 18. Maddesinin Yorumu”, Prof. Dr. Aziz Can Tuncay’a Armağan, (s. 457 - 490), İstanbul 2005.
- KILIÇOĞLU, Mustafa / ŞENOCAK, Kemal:** İş Güvencesi Hukuku, Legal Yayıncılık, İstanbul 2007. (İş Güvencesi Hukuku)
- KILIÇOĞLU, Mustafa / ŞENOCAK, Kemal:** “Baskı Feshi”, Sicil, S. 5, (s. 47- 49), 2007.
- KILIÇOĞLU, Mustafa / ŞENOCAK, Kemal:** İş Kanunu Şerhi, C. 1, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul 2008. (İş Kanunu Şerhi 2008)
- KILIÇOĞLU, Mustafa / ŞENOCAK, Kemal:** “İş Güvencesinde Ölçülülük İlkesinin İçeriği ve Ultima Ratio Prensibinin Ölçülülük İlkesindeki Konumu”, Osman Güven Çankaya’ya Armağan, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği, (s. 181 - 211), Ankara 2010.
- KILIÇOĞLU, Mustafa / ŞENOCAK, Kemal:** İş Kanunu Şerhi, B. 3, İstanbul 2013.
- KIYLIK, Mustafa Harun:** İslam Borçlar Hukukunda Doğal Afetlerin Akitlere Etkisi, 1. Baskı, Hiperyayın Yayıncılık, İstanbul 2018.
- KİPER, Osman:** Hukuk Davalarında Kanıtlar, 1. Baskı, Adil Yayınevi, Ankara 1995.
- KOÇ, Erdinç:** “The Importance of Productivity Studies in Manufacturing Facilities”, KOÇ, Erdinç (Ed.), Advances in Productivity Researches içinde Bölüm 1, (s. 1 - 20), 1. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara 2020.
- KOÇ, Yıldırım:** “Türkiye - ILO İlişkileri”, Türk-İş Eğitim Yay., No.44, Ankara 2000.
- KOYUNCU, Adem / SANDAL, Abdulsamet / ECİN, Seval Müzeyyen / ÇETİNTEPE, Sultan Pınar / ALAGÜNEY, Mehmet Erdem / KAR KURT, Özlem:** “Ülkelere Göre Meslek Hastalığı, İşle İlişkili Hastalık Tanımları ile Kayıt ve Bildirim Sistemleri”, Ali Naci Yıldız / Abdulsamet Sandal (Ed.), Meslek Hastalıkları İşle İlgili Hastalıklar (Seçilmiş Başlıklarda) içinde. Tıpkı Basım 2. Baskı, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, (s. 7 - 15), Ankara 2018.
- KÖME, Ayşe:** “İş Sözleşmesinin Feshinde Geçerli Neden Kavramı”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul 2009.
- KÖSEOĞLU, Ali Cengiz:** “İşyerinin Kapanmasının İş Sözleşmesine Etkisi”, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul 2004.
- KÖSEOĞLU, Ali Cengiz:** İş Sözleşmesinin İşçiden Kaynaklanan Nedenlerle Bildirimli Feshi, 1. Baskı, Beta, İstanbul 2011. (İşçiden Kaynaklanan Nedenlerle Bildirimli Feshi)

- KÖSEOĞLU, Ali Cengiz:** “İş Sözleşmesinin İşçiden Kaynaklanan Nedenlerle Bildirimli Feshine Genel Bir Bakış”, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S. 36, (s. 85 - 131), 2012.
- KÖŞELİ, Fatih:** Geçerli Fesih Nedeni Olarak İşçinin Yetersizliği, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022. (İşçinin Yetersizliği)
- KUNT, Püren:** “İşçinin Performansı Sebebiyle İş Sözleşmesinin Feshi”, Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi, İstanbul 2007.
- KURT, Resul / KOÇ, Muzaffer:** İş Sözleşmesinin Sona Erdirilmesi İş Güvencesi ve İşe İade Davaları, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 5. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2021. (İş Sözleşmesinin Sona Erdirilmesi)
- KUTAL, Metin:** “İşçinin Feshe Karşı Korunma Kavramı, İktisadi ve Sosyal Boyutları”, İktisadi ve Sosyal Boyutları İş Hukukuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri 2001 Yılı Toplantısı İşçinin Feshe Karşı Korunması 18 - 19 Mayıs 2001, İstanbul Barosu Yayınları, (s. 15 - 34), İstanbul 2002.
- KÜÇÜK, Orhan:** Kalite Kontrol ve Kalite Güvence Sistemleri (Kalite Kavramı - Belgelerin Düzenlenmesi - Örnek El Kitabı - Mesleki Yeterlilik Belgesi), Gözden Geçirilmiş 5. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2016. (Mesleki Yeterlilik Belgesi)
- KÜÇÜK, Orhan:** İşletme Bilgisi ve Yönetimi (Stratejik Planlama - İşletme Performansı - Lojistik), Gözden Geçirilmiş 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- LAPKE, Achim:** Kündigung bei Krankheit, Handbuch für die Betriebliche, Anwaltliche und Gerichtliche Praxis, 13. Auflage, Berlin 2009 - AIDS als Grund für eine Kündigung des Arbeitgebers, (s. 87-94), Recht der Arbeit 2000.
- LÖWISCH, Manfred / CASPERS, Georg / KLUMPP, Steffen:** Arbeitsrecht, 10. Auflage, München 2014.
- LİMON, Resul:** “İşçi veya İşverenin İşyerinde Bulunduğu Sırada veya Yaptığı İş Nedeniyle Koronavirüse Yakalanması İş Kazası yada Meslek Hastalığı Sayılır mı?”, Türkiye Enerji, Su, Gaz İşçileri Sendikası (TES - İŞ), S. 2020 - 1, Ağustos 2020.
- MADRAN, Merve:** “Sigorta Şirketlerinin Mali Tablolarının Analizi”, Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Ankara 2016.
- MANAV, A. Eda:** İş Hukukunda Geçersiz Fesih ve Geçersiz Feshin Hüküm ve Sonuçları, 1. Baskı, Turan Kitabevi, Ankara 2009. (Geçersiz Fesih ve Geçersiz Feshin Hüküm ve Sonuçları)
- MANAV, A. Eda:** “İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIX, Y. 2015, S. 2, (s. 95 - 136), Ankara 2015.

- MASLOW, A. H.:** A Theory of Human Motivation, Psychological Review, 1943, 50, (s. 370 - 396).
- MASLOW, A. H.:** Motivation and Personality, (2nd ed.), New York, Harper & Row., 1970.
- MELEKOĞLU KESER, Burcu:** İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.
- MELLER-HANNICH, Caroline:** Beckonlinegroßkommentar, 1.12.2018, BGB §206 Rn. 4, C.H.Verlag, Gesamt Herausgeber: Gsell / Krünger / Lorenz / Reymann.
- MERCAN, Semra:** "Performansa Dayalı Ücret Sisteminin Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerine Etkileri ve Bir Uygulama", Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010.
- MCCORMICK, Ernest John:** Job Analysis Methods And Applications, Amacom Books, 1979.
- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi / ASTARLI, Muhittin / BAYSAL, Ulaş:** İş Hukuku, 6. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2014. (İş Hukuku I)
- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi / ASTARLI, Muhittin / BAYSAL, Ulaş:** İş Hukuku Ders Kitabı, Bireysel İş Hukuku, C.1, 3. Baskı, Lykeion Kitabevi, Ankara 2019. (İş Hukuku II)
- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi / ASTARLI, Muhittin / BAYSAL, Ulaş:** İş Hukuku Ders Kitabı, Cilt:1 Bireysel İş Hukuku, Güncellenmiş 5. Baskı, Lykeion Yayıncılık, Ankara 2021. (İş Hukuku III)
- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi / ASTARLI, Muhittin / BAYSAL, Ulaş:** İş Hukuku, Güncellenmiş 7. Baskı, Lykeion Yayıncılık, Ankara 2022. (İş Hukuku IV)
- MUES, W. M. / EISENBEIS, E. / LEGERLOTZ, C. / LABER, J.:** Kündigungsrecht, Teil 3 Rz. 4, s. 606.
- NADLER, David A. / LAWLER, Edward E.:** "Motivation: A Diagnostic Approach", Perspective on Behaviors in Organizations, HACKMAN, J. Richard / LAWLER, Edward E. / PORTER, Lyman W. (Ed.), Mc Graw - Hill Inc., New York 1997.
- NARMANLIOĞLU, Ünal:** İş Hukuku, Ferdi İş İlişkileri-I, İzmir 1998.
- NARMANLIOĞLU, Ünal:** "İş Hukukunda Çocukların Korunması", Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, İzmir 2000.
- NARMANLIOĞLU, Ünal:** "İş İlişkinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı", Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirmesi 2007, (s. 105 - 166), İstanbul 2009.
- NARMANLIOĞLU, Ünal:** İş Hukuku Ferdi İş İlişkileri I, Yeni Mevzuata Göre Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, Beta, İstanbul 2012.

- NARMANLIOĞLU, Ünal:** İş Hukuku Ferdi İş İlişkileri I, Yeni Mevzuata Göre Gözden Geçirilmiş 5. Baskı, Beta, İstanbul 2014. (Ferdi İş İlişkileri I)
- NARTER, Sami:** İş Güvencesi, İşe İade Davaları ve Tazminatlar, Güncellenmiş Genişletilmiş 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022. (İş Güvencesi)
- NAUJOK, Volker:** Das Spannungsverhaeltnis Zwischen Verdachtskündigung und Unschuldsvermutung, ArbuR 1998, Heft 10, (s. 398 - 402).
- NEUMANN, Dirk:** “Alman Hukukunda Feshe Karşı Korunma Usulü”, EYRENCİ, Öner (çev.), Almanya’da ve Türkiye’de Fesih ve İşçinin Feshe Karşı Korunması, KIRAL, Şemsettin (drl.), BASİSEN Eğitim ve Kültür Yayınları: 5, (s. 39 - 56), İstanbul 1985.
- OBISI, Chris:** “Employee Performance Appraisal and Its Implication for Individual and Organizational Growth”, Australian Journal of Business and Management Research, Vol. 1, No. 9, 2011.
- OCAK, Ahmet Yaşar:** “Fütüvvetnâme”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. 13, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (s. 264 - 265), İstanbul 1996.
- OCAK, Saim:** “Türk İş Hukukunda Kısa Çalışma”, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul 2008.
- ODAMAN, Serkan:** “Fransız Hukukunda ve Türk Hukukunda İşçinin Davranışları Açısından Geçerli Neden-Haklı Neden Ayrımı”, Çimento İşveren Dergisi, Mayıs 2003.
- ODAMAN, Serkan:** “İş Sözleşmesinin Sağlık Nedenleriyle İşveren Tarafından Derhal Feshinde Savunmanın Gerekmemesi (Karar İncelemesi)”, Sicil, S. 42, (s. 195 - 227), 2019. (Sağlık Nedeniyle Fesihte Savunma)
- OĞURLU, Yücel:** Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük İlkesi, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2002.
- OĞUZMAN, M. Kemal:** Türk Borçlar Kanunu ve İş Mevzuatına Göre “İş” Akdinin Feshi, İstanbul 1955. (İş Akdinin Feshi)
- OĞUZMAN, M. Kemal,** “İşçilerin Feshe Karşı Korunması”, Almanya’da ve Türkiye’de Fesih ve İşçinin Feshe Karşı Korunması, KIRAL, Şemsettin (drl.), BASİSEN Eğitim ve Kültür Yayınları: 5, (s. 21 - 38), İstanbul 1985. (Feshe Karşı Korunma)
- OĞUZMAN, M. Kemal / ÖZ, M. Turgut:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 1, Gözden Geçirilmiş 16. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2018.
- OKUTAN, Bilge:** “İş Güvencesi Açısından Yaşlılık ve Emeklilik”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 95, S. 1, (s. 212-236), İstanbul 2021.
- ORHON, İlkiz:** İşçinin Yetersizliği ve Davranışları Nedeniyle Geçerli Fesih, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021. (İşçinin Yetersizliği ve Davranışları)

- ÖCAL, Mustafa:** Medya ve İletişim Önlisans Programı - İnsan Kaynakları Yönetimi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi, (s. 3 - 14), Ünite 9, Samsun.
- ÖGE, H. Serdar / KARASOY, H. Alpay:** Meslek Yüksek Okulları için İnsan Kaynakları Yönetimi, 2. Baskı, Eğitim Yayınevi, Konya 2018.
- ÖGE, H. Serdar:** İnsan Kaynakları Yönetimi, Güncellenmiş 10. Baskı, Eğitim Yayınevi, Konya 2022. (İnsan Kaynakları Yönetimi)
- ÖKTEM SONGU, Sezgi:** İş Sözleşmesinin Feshine İlişkin Sözleşmesel Kayıtların Geçerliliği”, İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar, İstanbul 2017, s. 179 - 206.
- ÖZ, Bülent:** İnsan Kaynaklarında Performans Değerlendirme Sistemi ve İş Hukukuna Yansımaları (Uygulamalı), 2. Baskı, Ankara 2019.
- ÖZÇELİK, Ayşe Oya:** “Eğitim ve Geliştirme”, İ.Ü. İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri (Ed.), İnsan Kaynakları Yönetimi İKY içinde Bölüm 4 (167-212), Yenilenmiş 8. Baskı, Beta, İstanbul 2018. (Eğitim ve Geliştirme)
- ÖZDEMİR, M. Erdem:** İş Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklarda İspat Yükü ve Araçları, Beta, İstanbul 2006.
- ÖZDEMİR, M. Erdem:** “İşçinin İş Sözleşmesini Hukuki İşlemlerinin Geçerliliği (İstifa ve İkale)”, Seminer 22.02.2008, İstanbul Barosu Yayınları, (s. 13 - 49), İstanbul 2009,
- ÖZDEMİR, M. Erdem:** “İkale ve Alternatif Bir Öneri Olarak “Sulh Sözleşmesi” “, Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası, C. 27, S. 3, (s. 32 - 51), Mayıs 2013.
- ÖZDEMİR, M. Erdem:** “İşe İade Davaları ve Uygulama Sorunları”, İş Hukukunda Güncel Sorunlar 4. Semineri, 22 Şubat 2014, GÜZEL, Ali / UGAN, Deniz (Ed.), Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve İstanbul Barosu, Seçkin Yayıncılık, (s. 17 - 91), Ankara 2014.
- ÖZDEMİR, M. Erdem:** İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku Dersleri, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2020. (İş Sağlığı ve Güvenliği)
- ÖZEKES, Muhammet:** Covid-19 Salgınının Hukuki Boyutu - Hukukun Tüm Alanlarında Değerlendirmeler (Ed.), 1. Baskı, İstanbul 2020.
- ÖZEN, Serap / ÖZBEK, Çağlar:** “Çalışma Yaşamında Yaşlılık: Yaşlı Çalışanlar ve İnsan Kaynakları Uygulamaları”, Çal.Topl.D., S. 53, (s. 547 - 572), Nisan 2017.
- ÖZER, M. Akif:** “Performans Yönetimi Uygulamalarında Performansın Ölçümü ve Değerlendirilmesi”, Sayıştay Dergisi, S. 73, Nisan - Haziran 2009.
- ÖZKAYA, Yücel:** XVIII. Yüzyılda Osmanlı Kurumları ve Osmanlı Toplum Yaşantısı, Ankara 1985.
- ÖZKARACA,ERCÜMENT:** “6356 Sayılı Kanun’da Sendikal Güvenceler”, Çal.Topl.D., S. 38, 2013 / 3, s. 173 - 215.

- ÖZKARACA, Ercüment / ÜNAL, Canan:** “Küçüklerin Çalışmasına İlişkin Yasak ve Sınırlamalar ile Bunlara Aykırılık Halinde İş Sözleşmesinin Geçersizliği Sorunu” Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 20, S. 1, (s. 355 - 410), İstanbul 2014.
- ÖZÖN, Mustafa Nihat:** Büyük Osmanlıca-Türkçe Sözlük, Genişletilmiş 4. Basım, İstanbul 1965. (Büyük Osmanlıca - Türkçe Sözlük)
- ÖZTÜRK, Engin Bağış / DEMİR, Gönenç:** “İnsan Kaynakları Yönetimi ve Hukuk Açılımlarından Performans Değerlendirme: İçtihat Kararları Üzerine Bir İçerik Analizi”, Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi, C. XVI, S. 1, (s. 45-65), Haziran 2014. (Performans Değerlendirme)
- ÖZYÖRÜK, Hasan Ali:** İ kale Sözleşmesi, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.
- PAKALIN, Mehmet Zeki:** Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, C. II, İstanbul 1993.
- PALAMUTÇUOĞLU, Bedrettin Türker / ÇAVUŞOĞLU, Selin / PALAMUTÇUOĞLU, Aynur:** “Performans Değerlendirme Sürecinde Geleneksel Yöntem ile Topsis Yönteminin Karşılaştırılması”, ASOS II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu, Alanya Alaattin Keykubad Üniversitesi, (s. 415 - 433), 10.11.2017. (Performans Değerlendirme)
- PALANDT, Otto / WEIDENKAFF, Walter:** Bürgerliches Gesetzbuch Kommentar, 72. Auflage, München 2013.
- PAYNE, Tim:** “360 Degree Assessment and Feedback”, International Journal of Selection and Assessment, Vol.6, No.1, 1998.
- PREIS, Ulrich:** Prinzipien des Kündigungsrechts bei Arbeitsverhältnissen: eine Untersuchung zum Recht des materiellen Kündigungsschutzes, insbesondere zur Theorie der Kündigungsgründe, München: Beck 1987.
- PREIS, Ulrich:** “Almanya’da İşçinin Feshe Karşı Korunması” (Tebliğ), Almanya’da ve Türkiye’de İşçinin Feshe Karşı Korunması, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, (s. 9 - 37), İstanbul 3 - 4 Nisan 1997.
- REİSOĞLU, Seza:** “Türk Hukukunda İşçinin Feshe Karşı Korunması ile İlgili Düzenlemeler ve İş Mahkemeleri Uygulamaları”, Almanya’da ve Türkiye’de Fesih ve İşçinin Feshe Karşı Korunması, KIRAL, Şemsettin (drl.), BASİSEN Eğitim ve Kültür Yayınları: 5, (s. 57 - 70), İstanbul 1985.
- REDA, Nihat / ONURSAN, Galip:** Borçlar Hukuku, Dördüncü Hukuk Dairesi’nin Emsal Kararlarıyla, C. 1, Ankara 1972.
- RICHARDI, Reinhard / WLOTZKE, Otfried:** Münchener Handbuch zum Arbeitsrecht, B.2, München 1993.
- RODRIGUEZ, Joel / WALTERS, Kelley:** “The Importance of Training and Development in Employee Performance and Evaluation”, World Wide Journal of Multidisciplinary Research and Development, 3 (10), (s. 206 - 212), 2017.

- RÜZGAR, Orhan / TAŞ, Yunus:** İş Mahkemelerinin Görevi ve Yargılama Usulü, Dora Yayınevi, Bursa 2018.
- SABUNCUOĞLU, Zeyyat:** İnsan Kaynakları Yönetimi, 1. Baskı, Ezgi Kitabevi, Bursa 2000.
- SABUNCUOĞLU, Zeyyat:** İnsan Kaynakları Yönetimi, 3. Baskı, Alfa Aktüel Yayınları, Bursa 2008.
- SÄCKER, Franz Jürgen / RIXECKER, Roland / OETKER, Hermut / LIMPERG, Bettina:** Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch Gesamtwerk, C.H.BECK Verlag, 8. Auflage, Rn. 4., München 2018.
- SADULLAH, Ömer:** “İnsan Kaynakları Yönetimine Giriş: İnsan Kaynakları Yönetiminin Tanımı, Önemi ve Çevresel Faktörler”, İÜ İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri (Ed.), İnsan Kaynakları Yönetimi İKY, Bölüm 1, (1-48), Yenilenmiş 8. Baskı, Beta, İstanbul 2018.
- SADULLAH, Ömer:** “İnsan Kaynakları Yönetimine Koruma İşlevi (İş Güvenliği ve İşgören Sağlığı)”, İÜ İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri (Ed.), İnsan Kaynakları Yönetimi İKY, Bölüm 9, (s. 471 - 522), Yenilenmiş 8. Baskı, Beta, İstanbul 2018.
- SARI, Ayşegül:** İş Sözleşmesinin İşçinin Davranışlarından Kaynaklanan Nedenlerle Feshi, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2019. (İşçinin Davranışları)
- SARIBAY ÖZTÜRK, Gizem:** “Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Sonrasında İş Sözleşmesinin Sona Ermesinde Yaşlı Ayrımcılığı”, Sicil, S. 37, (s. 114 - 141), 2017. (Yaşlı Ayrımcılığı)
- SAVAŞ, Fatma Burcu:** İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Haklı Nedenle Feshi, 1. Baskı, Beta, İstanbul 2012.
- SAVAŞ KUTSAL, Fatma Burcu:** Yargıtay Kararları Işığında İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing), Prof. Dr. Fevzi Şahlanan’a Armağan, C. 1, (s. 617 - 643), İstanbul 2016. (Psikolojik Taciz)
- SAVAŞ KUTSAL, F. Burcu / BOZKURT GÜMRÜKÇÜOĞLU, Yeliz / KAYIRGAN, Hasan:** “Covid-19 Pandemisi Döneminde Ücretsiz İzin ve Kısa Çalışma Uygulamaları”, Covid-19 Küresel Salgınının Hukuktaki Yansımaları, ŞENOCAK, Kemal (Ed.), Yetkin Yayınları, (s. 307 - 394), Ankara 2021.
- SAYMEN, Ferit Hakkı:** “Türkiye’de Sosyal Sigortaların Gelişme Hareketleri ve Yeni Temayüller”, İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. XVIII, S. 3 - 4, İstanbul 1953.
- SAYMEN, Ferit Hakkı:** Türk İş Hukuku, Hak Kitabevi, İstanbul 1954.

- SEVİMLİ, Ahmet:** “Veri Koruma Hukuku İlkeleri Işığında Türk Borçlar Kanunu Madde 419”, Sicil, S. 24, (s. 120 - 140), 2011.
- SELAMOĞLU, Ahmet / ÖZVERİ, Murat:** “İşçinin Yetersizliğinden Kaynaklanan Fesih Nedeni Olarak Performans Değerlendirmesi”, Prof. Dr. Fevzi Demir’e Armağan, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, Özel Sayı, (s. 203 - 228), 2016.
- SELİÇİ, Özer:** Borçlar Kanunu’na Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi, İÜHF. Yayınları, İstanbul 1977.
- SCHUL, Asusa / WICHERT, Joachim:** Schlechtleistung des Arbeitnehmers als Grund für verhaltens, personen oder betriebsbedingte Kündigung, DB 2005, (s. 1906 - 1910); (<https://www.iaaeg.de/index.php/de/component/content/article/2-uncategorised/145-call-for-papers-poek>). (Erişim tarihi: 23.4.2021)
- SCHULER, Randall S. / YOUNGBLOOD Stuart A.:** Effective Personnel Management, West Publishing Company, St. Paul 1986.
- SCHULER, Randall S.:** Personnel and Human Resource Management, West Publishing Company, St. Paul 1987.
- SCHUTTE, Reinhard:** Die Verdachtskündigung, Neue Zeitschrift für Arbeitsrecht Beil 2, (s. 17 - 23), 1991.
- SCHWEINGRUBER, De Edwin:** Commentaire du Contrat de Travail (Traduction A. Laissue), Berne 1952.
- SOYER, M. Polat:** “158 Sayılı ILO Sözleşmesi Çerçevesinde Yapılması Gerekenler”, İstanbul Barosu ve Galatasaray Üniversitesi 2001 Yılı Toplantısı, (s. 269 - 294).
- SOYER, M. Polat:** “Feshe Karşı Korunmanın Genel Çerçevesi ve Yargıtay Kararları Işığında Uygulama Sorunları, İş Güvencesi Kurumu ve İşe İade Davaları”, Legal Yayıncılık, (s. 27 - 69), İstanbul 2005.
- SOYER, M. Polat:** “6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nda Yer Alan Genel Hizmet Sözleşmesine İlişkin Bazı Hükümlerin İş Hukuku Açısından Önemi”, İş Hukukunda Güncel Sorunlar 2. Semineri 25 Mayıs 2012, (s. 4 - 51), İstanbul 2012.
- SÖZER, Ali Nazım:** “Hasta İşçinin İş İlişkisi”, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi İktisat Fakültesi Sosyal Politika ve Çalışma Yönetimi Bölümü, İzmir 1981.
- SÖZER, Ali Nazım:** Hasta İşçinin İş İlişkisi, İzmir 1981.
- STAHLHACKE, Eugen / PREIS, Ulrich / VOSSEN, Reinhard:** Kündigung und Kündigungsschutz im Arbeitsverhältnis, 8. Auflage, München, C. H. Beck Vlg. 2002.
- STUCK, Volker:** Low Performer in Recht und Praxis, Arbeitsrecht Aktuell, Stuttgart 2011, s. 651 vd. (<https://www.arbeit-und-arbeitsrecht.de/kommentare/low-performer-weniger-leistung-weniger-geld>). (Erişim tarihi: 23.4.2021)

- SIMONDS, R. H. / GRIMALDI, J.:** Safety Management, Richard D. Irwin Inc., Homewood, ill., 12th Edition, 1973.
- SU, Ali Ercan / AKTAŞOĞLU, Esat / TEKİN, Hülya / TAŞKINER, Uğur / İNER, Mehmet / ERGANİ, Çağrı / AŞKIN, Cengiz:** “Çalışma Mevzuatı ile İlgili Avrupa Birliği Direktifleri”, Fazıl AYDIN (Ed.), T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yayın No: 11, Ankara 2014, s. 1-291. Ayrıntılı bilgi için bkz. “<http://www.casgem.gov.tr/dosyalar/kitap/5/dosya-5-3034.pdf>”. (Erişim tarihi: 24.5.2020)
- SUBAŞI, İbrahim:** Türk İş Hukukunda İş Güvencesi, 1. Baskı, Beta, İstanbul 2011. (İş Güvencesi)
- SUBAŞI, İbrahim:** “İşe İade Davaları ile İlgili Bazı Uygulama Sorunları”, Prof. Dr. Turhan Esener II. İş Hukuku Uluslararası Kongresi (28-30 Nisan 2016), DEMİR, Ender / GEMİCİ FİLİZ, Beste (Ed.), Seçkin Yayıncılık, (s. 591 - 636), 1. Baskı, Ankara 2017.
- SUR, Melda:** “İşverenin Yönetim Hakkının Çağdaş Sınırlamaları ve Sosyal Diyalog”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, C. 21, Özel Sayı, (s. 2281 - 2308), 2019.
- SUR, Melda:** “Şüphe Feshinde İşçinin Adil Yargılanma Hakkı - Anayasa Mahkemesi’nin Üç Kararı”, Çal.Topl.D., S. 67, 2020 / 4, (s. 2487 - 2499).
- SÜMER, Haluk Hadi:** “İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Sağlık Sebepleri ile Feshi (Karar incelemesi)”, Sicil, S. 8, (s. 66-73), 2007.
- SÜMER, Haluk Hadi:** İş Hukuku Uygulamaları, Konya 2010.
- SÜMER, Haluk Hadi:** İş Hukuku, 24. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2019.
- SÜZEK, Sarper:** “İş Akdini Fesih Hakkının Kötüye Kullanılması, İş Güvencesi Konusunda Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, (s. 114 vd.), Ankara 1976.
- SÜZEK, Sarper:** “İşçinin Yetersizliği veya Davranışları Nedeniyle Geçerli Fesih”, Prof. Dr. Aziz Can Tuncay’a Armağan, (s. 565 - 586), İstanbul 2005. (İşçinin Yetersizliği veya Davranışları)
- SÜZEK, Sarper:** İş Hukuku, 6. Bası, Beta, İstanbul 2010.
- SÜZEK, Sarper:** İş Hukuku, 16. Baskı, Beta, Ankara 2018. (İş Hukuku 16)
- SÜZEK, Sarper:** İş Hukuku, Yenilenmiş 18. Baskı, Beta, İstanbul 2019. (İş Hukuku 18)
- SÜZEK, Sarper:** İş Hukuku, 20. Baskı (Tıpkı Basım), Beta, İstanbul 2020. (İş Hukuku 20)
- SÜZEK, Sarper:** İş Hukuku, Yenilenmiş 21. Baskı, Beta, İstanbul 2021. (İş Hukuku 21)
- ŞAHİN, Mehmet / GÖKÜŞ, Şeref:** “Şeyh Ahî Dâî Fütüvvetnâmesi’nde Ahlâkî Değerler”, Turkish Studies - Comparative Religious Studies, Y. 2020, C. 15, S. 2, (s. 237 - 254).

- ŞAHLANAN, Fevzi:** “Bireysel İş Hukukunda İşçinin Feshe Karşı Korunması”, İktisadi ve Sosyal Boyutları İş Hukukuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri 2001 Yılı Toplantısı İşçinin Feshe Karşı Korunması 18-19 Mayıs 2001, İstanbul Barosu Yayınları, (s. 143 - 160), İstanbul 2002.
- ŞAHLANAN, Fevzi:** “İş güvencesinin kapsamı dışında olanlar için toplu iş sözleşmesi ile getirilen iş güvencesi tazminatı (Karar İncelemesi)”, Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası Aylık Dergisi, Hukuk 80, S. 395, (s. 2 - 8), Kasım 2013.
- ŞAHLANAN, Fevzi:** “İşçinin Fiziki Yetersizliği Nedeniyle İş Akdinin Feshi (Karar İncelemesi)”, Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası Aylık Dergisi, Hukuk 82, S. 397, (s. 2 - 8), Ocak 2014. (İşçinin Fiziki Yetersizliği)
- ŞAHLANAN, Fevzi:** “İşyeri Sendika Temsilcisinin Güvencesi (Karar İncelemesi)”, Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası Aylık Dergisi, Hukuk 83, S. 398, (s. 2 - 8), Şubat 2014
- ŞAHLANAN, Fevzi:** “Uzun Süreli Hastalık Nedeniyle İş Akdinin Feshinde de Savunma Alma Zorunluluğu (Karar İncelemesi)”, Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası Aylık Dergisi, Hukuk 19, S. 435, (s. 2 - 8), Mart - Nisan 2018.
- ŞAKAR, Müjdat:** Sosyal Sigortalar Uygulaması, 10. Baskı, Beta, İstanbul 2011.
- ŞAKAR, Müjdat:** İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Beta, Yenilenmiş 14. Baskı, İstanbul 2021. (İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku)
- ŞENEL, Ahmet / AÇIKGÖZ, Aykut:** “İşletmelerde İşgücü Verimliliğinin Artırılmasında Eğitimin Önemi”, Standart Dergisi, S. 512, İstanbul Ağustos 2004.
- ŞENOCAK, Kemal / KILIÇOĞLU, Mustafa:** İş Kanunu Şerhi, 1. Baskı, C.1, İstanbul 2008. (İş Kanunu Şerhi)
- ŞİMŞİRGİL, Ahmet / EKİNCİ, Ekrem Buğra:** Ahmed Cevdet Paşa ve Mecelle, 2. Baskı, KTB Yayınları, İstanbul 2009.
- T.C. ANAYASA MAHKEMESİ:** Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Gerekçeli), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2021.
- TANDOĞAN, Haluk:** Türk Mes’uliyet Hukuku, Ankara 1967.
- TAŞKENT, Savaş:** İşverenin Yönetim Hakkı, İstanbul Teknik Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1981.
- TAŞKENT, Savaş:** İş Güvencesi ve Yeni Yasal Düzenleme, Belediye-İş Sendikası Eğitim Yayınları, Ankara 2002. (İş Güvencesi)
- TAŞKENT, Savaş:** “İş İlişkisinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı” (Tebliğ), Bireysel İş İlişkisinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı Açısından Yargıtay’ın 2004 Yılı Kararlarının Değerlendirmesi, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi, Ankara 2006.

- TAŞKENT, Savaş:** “İş Sözleşmesinin İkale Yoluyla Sona Erdirilmesi”, Kamu-İş Dergisi, C. 11, S. 4, Y. 2011, (s. 1 - 7), Ankara, 2011.
- TAŞKENT, Savaş:** “İş İlişkisinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı Açısından Yargıtay’ın 2009 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi”, Yargıtay’ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirmesi 2009, Kamu - İş, Ankara 2011.
- TAŞKENT, Savaş:** Açıklamalı-İçtihatlı 4857 Sayılı İş Kanunu, B. 11, İstanbul 2018.
- TAŞKIN, Ahmet:** İş Hukukunda İş Sözleşmesinin Performans Nedeniyle Feshi, Yetkin Yayınları, Ankara 2012. (Performans Nedeniyle Fesih)
- TEPEDELEN, Mustafa Kemal:** Yargıtay Uygulamalarıyla İş Hukukunun Temel İlkeleri, Adalet Yayınevi, Ankara 2014.
- TEKİNAY, Selahattin Sulhi / AKMAN, Sermet / BURCUOĞLU, Haluk / ALTOP, Atilla:** Borçlar Hukuku, 7. Baskı, İstanbul 1993.
- TINAZ, Pınar:** “Performans Değerlendirme Sistemlerinin Önemi ve Türkiye’deki Uygulamalarına İlişkin Bir İnceleme”, Celal Bayar Üniversitesi İİBF., Yönetim ve Ekonomi Dergisi, Y. 1999, S. 5, (s. 389 - 406), Manisa 1999.
- TINAZ, Pınar / BAYRAM, Fuat / ERGİN, Hediye:** Çalışma Psikolojisi ve Hukuki Boyutlarıyla İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing), İstanbul 2008.
- TİMUR, Hikmet / KILIÇ, Mustafa:** İş Değerlendirmesinde Puanlama Yöntemi (İki Örnek Uygulama), Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara 2005. (İş Değerlemesi)
- TİYEK, Ramazan / ERVİĞİT, Burak Hamza:** “İş Güvencesi Kapsamında Performans Değerlendirme”, Mevzuat Dergisi, Y. 16, S. 182, Şubat 2013.
- TOPAL, Güneş:** İş Kanunu’na Göre Geçerli Nedenlerle Yapılan Fesih ve İş Güvencesinin Uygulanmadığı Durumlarda Bildirimli Feshin Karşılaştırılması, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2008. (Geçerli Neden ve Bildirimli Fesih)
- TOLU, Hazal:** İş Sözleşmesinin Haksız Feshi, 1. Baskı, Beta, İstanbul 2017. (Haksız Fesih)
- TUĞ, Adnan / BAYSAL, Ulaş:** “İş Hukukunda Çocuk ve Genç İşçilerin Korunması”, Prof. Dr. Sarper Süzek’e Armağan, İstanbul 2011.
- TULUKÇU, Nezihe Binnur:** İş Mahkemeleri Kanunu ve Arabuluculuk Hükümlerine Göre İş Güvencesi - İşe İade, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2017 Ankara. (İş Güvencesi)
- TUNCAY, Aziz Can:** “Geçerli Nedenle İş Sözleşmesinin Feshi ve İşe İade Davaları”, İş Kanunu Toplantı Dizisi, IV, TÜSİAD, (s. 15 - 40), Aralık 2007.
- TUNCAY, Aziz Can:** “Geciken Yaşlılık ve Zorunlu Emeklilik Üzerine”, Sosyal Güvenlik Dergisi, Haziran 2012, C. 2, S. 2, (s. 84 - 102). (Yaşlılık ve Emeklilik)

- TUNÇER, Polat:** “Örgütlerde Performans Değerlendirme ve Motivasyon”, Sayıştay Dergisi, S. 88, (s. 87 - 108), Ocak - Mart 2013.
- TUNÇOMAĞ, Kenan / CENTEL, Tankut:** İş Hukukunun Esasları, 8. Baskı, Beta, İstanbul 2016.
- TUNÇOMAĞ, Kenan / CENTEL, Tankut:** İş Hukukunun Esasları, 9. Baskı, Beta, İstanbul 2018. (İş Hukukunun Esasları)
- TUNÇOMAĞ, Kenan:** İş Hukuku, C. 1, Genel Kavramlar - Hizmet Sözleşmesi, İstanbul 1986.
- TUNÇOMAĞ, Kenan:** Türk Borçlar Hukuku, Cilt I, Genel Hükümler, 6. Baskı, Sermet Matbaası, İstanbul 1976.
- TUNÇOMAĞ, Kenan:** “Türkiye’de İş Hukuku Mevzuatının Gelişmesi”, Sosyal Siyaset Konferansları, XXV. Kitap, (s. 19 vd.), İstanbul 1974.
- TURGUT, Oya:** İş Yargılaması Usul Hükümleri, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- TÜMERDEM, Yıldız:** “Real Age (Gerçek Yaş)”, Turkish Journal of Geriatrics, 9 (3), (s. 195 - 196), 2006.
- TÜRK, Erol:** “İşçinin Sağlık Nedeniyle İşe Devamsızlığının Bekleme Süresini Aşması Haklı Fesih Nedenidir”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 94, S. 5, (s. 51 - 72), İstanbul 2020.
- UÇUM, Mehmet:** Yeni İş Kanunu Seminer Notları, 1. Baskı, Legal Yayınları, İstanbul 2003.
- UÇUM, Mehmet:** Yeni İş Kanunu Hükümlerine Göre İş Güvencesi, Leg.İşHSGHD., C. 1, S. 6, (s. 1385 - 1400), Haziran 2003.
- UGAN ÇATALKAYA, Deniz:** “İş Hukukunda Ölçülülük İlkesi”, Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi, İstanbul 2017.
- UGAN ÇATALKAYA, Deniz:** İş Hukukunda Ölçülülük İlkesi, 1. Baskı, Beta, İstanbul 2019. (Ölçülülük İlkesi)
- ULUCAN, Devrim:** “158 Sayılı ILO Sözleşmesi ve Türkiye’nin Uyumu”, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi, 20. Kuruluş Yılı Kutlama Semineri, Ankara 1997, s. 157 - 169. (158 Sayılı ILO Sözleşmesi)
- ULUCAN, Devrim:** İş Güvencesi, Toprak İşverenleri Sendikası Yayını, 2. Bası, İstanbul 2003. (İş Güvencesi)
- ULUCAN, Devrim:** 4773 Sayılı Kanun Çerçevesinde İş Güvencesi ve Geçerli Sebep Kavramı, İstanbul Barosu ve Galatasaray Üniversitesi İş Güvencesi Semineri, (s. 8 - 39), İstanbul 2003.
- ULUCAN, Devrim:** “İş Güvencesi”, Türkiye Toprak ŞÇSİS, İstanbul 2005.
- ULUSAN, İlhan:** Özellikle Borçlar Hukuku ve İş Hukuku Açısından İşverenin İşçiyi Gözetme Borcu ve Bundan Doğan Hukuki Sorumluluğu, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul 1990.

- URHANOĞLU CENGİZ, İhtar:** “4857 Sayılı İş Kanununa Göre Çocuk ve Gençlerin İş Sözleşmesi Ehliyetlerinin Sınırlandırılmasına Yönelik Düzenlemeler”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, vol. 0, no. 98, (s. 203 - 230), Ankara 2012.
- UŞAN, M. Fatih:** İş ve Sosyal Sigorta Hukuku Uygulamasında Parça Başına Ücret, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003.
- UYARGİL, Cavide:** Performans Yönetimi Sistemi (Bireysel Performansın Planlanması Değerlendirilmesi ve Geliştirilmesi), 4. Baskı, Beta, İstanbul 2017. (Performans Yönetimi Sistemi)
- UYARGİL, Cavide:** “İş Analizi ve İş Dizaynı”, İ.Ü İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri (Ed.), İnsan Kaynakları Yönetimi İKY içinde Bölüm 2 (s. 51 - 87), Yenilenmiş 8. Baskı, Beta, İstanbul 2018. (İş Analizi ve İş Dizaynı)
- UYARGİL, Cavide:** “Performans Değerlendirme”, İ.Ü İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri (Ed.), İnsan Kaynakları Yönetimi İKY içinde Bölüm 5 (s. 218-278), Yenilenmiş 8. Baskı, Beta, İstanbul 2018. (Performans Değerlendirme)
- ÜLGEN, Hayri / MİRZE, S. Kadri:** İşletmelerde Stratejik Yönetim, Literatür Yayınları No:113, İstanbul 2004.
- ÜLKEKUL, Cevat:** Taş Kömürü Havzasında Bahriye Nezareti Yönetimi (1865 - 1908) ve Dilaver Paşa Nizamnamesi, CAN, Ayşe Hande (Çev.), İstanbul 2019.
- ÜNAL, Canan:** “Yaş Ayrımcılığı Yasağı Kapsamında İş Sözleşmesinin Sona Ermesinde Yaş ve Emekliliğin Değerlendirilmesi”, İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar, (s. 313 - 377), İstanbul 2017. (Yaş Ayrımcılığı Yasağı)
- ÜNAL ADINIR, Canan:** “Covid-19 Aşısının İş İlişkilerine Etkileri”, MÜHF - HAD., C. 27, S. 1, (s. 693 - 715), Haziran 2021.
- ÜNÜVAR, Zeycan:** “İş Hukukunda İşe İade Davaları ve Uygulama Sorunları”, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas 2010.
- ÜSTÜNDAĞ, Saim:** Medeni Yargılama Hukuku, B.6, İstanbul 1997.
- VAN DER HEIJDEN, Beatrice I.J.M. / NIJHOF, André H.J.:** “The value of subjectivity; Problems and prospects for 360-degree Appraisal systems”, The International Journal of Human Resource Management, University of Twente Faculty of Business, Public Administration and Technology, (s. 1 - 34).
- VON HOYNINGEN-HUESSELENE, G. / LINCK, R.:** §1 KSchG Rdnr. 176.
- VURAL, Meltem:** İhbar Tazminatı, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- WALLNER, Franz X.:** Die Änderungskündigung, Verlag C.H. Beck, München 2005.

- WERTHER, William B. / DAVIS, Keith:** Human Resources and Personnel Management, Mc Graw - Hill Series in Management, 4th Edition, New York 1993. (Human Resources and Personnel Management)
- YAKIN, Selçuk:** Personel Yönetimi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul İşletme Enstitüsü Yayını, İstanbul 1988.
- YALÇIN, Selçuk:** Personel Yönetimi, İ.Ü. İşletme Fakültesi Yayını No: 246, 4. Baskı, İstanbul 1991.
- YAMAĞOĞLU, Efe:** "Emekliliğe Hak Kazanmanın İş İlişisine Katkısı", Sicil, S. 40, (s. 145 - 165), 2018.
- YAVUZ, Cevdet:** Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, İstanbul 2014.
- YENİSEY DOĞAN, Kübra:** "Şüphe Feshi", Sicil, S. 11, (s. 65 - 72), 2008. (Şüphe Feshi)
- YILDIRIM, Ferhat:** Arabuluculuk ve Ombudsmanlık, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- YILDIRIM, Turan:** "Danıştay Kararlarında Mücbir Sebep Kavramı", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 25, S. 2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, (s. 1520 - 1538), Aralık 2019.
- YILDIZ, Ali Naci / ALAGÜNEY, Mehmet Erdem:** "Meslek Hastalıkları - Tanım ve Sıklığı", Ali Naci Yıldız / Abdulsamet Sandal (Ed.), Meslek Hastalıkları İşle İlgili Hastalıklar (Seçilmiş Başlıklarda) içinde. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Tıpkı Basım 2. Baskı, (s. 3 - 6), Ankara 2018.
- YILMAZ, Birkan:** "Personel Memnuniyetinin İş Verimliliği Üzerine Etkisi: Gümrüksüz Satış Mağazasında Bir Uygulama", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul 2016.
- YILMAZ, Gökhan:** İş Hukuku Davaları, 1. Baskı, Türkiye Adalet Akademisi, Ankara 2022.
- YILDIZ, Gaye Burcu:** "Türk İş Hukukunda Orantılılık İlkesi", Dokuz Eylül Üniversitesi HFD., C. 15, Özel Sayı 2013, (s. 681 - 707), Basım Yılı 2014. (Orantılılık İlkesi)
- YILDIZ, Muhammed Enes:** İş Hukukunda Bildirim, 1. Baskı, Onikilevha, İstanbul 2021. (İş Hukukunda Bildirim)
- YILMAZ, Huriye Hilal:** "Yargıtay Kararları ve Karşılaştırmalı Hukuk Bakımından İş Hukukunda Şüphe Feshi", Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası Dergisi, C. 32, S. 5, Eylül 2018, s. 9-23. (Şüphe Feshi)
- YÜCEL, Gürhan:** "Türkiye'de Üst Kademe Yöneticilerin Yetiştirilmesi", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1992.
- YÜKSEL, Büşra:** "Çalışma İlişkilerine Yönelik İlk Düzenleme: Dilaver Paşa Nizamnamesi ve Çalışma Hayatına Etkileri", Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası, İş ve Hayat Dergisi, S. 6, (s. 155 - 178), Ankara 2017.

- YÜKSEL, Öznur:** İnsan Kaynakları Yönetimi, 6. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara 2007.
- YÜREĞİR, Oya H. / NAKİBOĞLU Gülsün:** “Performans Ölçümü ve Ölçüm Sistemleri: Genel Bir Bakış”, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 16, S. 2, (s. 545-562), Adana 2007. (Performans Ölçümü ve Ölçüm Sistemleri)
- ZAlM, Sabahattin:** “Sosyal Siyaset Açısından Ücret Sistemleri ve İş Değerlendirmesi”, Türkiye’de İş Değerlendirmesi Uygulamasında Geçişin Teknik-Hukuki Mes’eleleri ve Ücret Sistemleri içinde Bölüm 1, (s. 9 - 34), 1. Baskı, Kutay Yayınları, İstanbul 1985. (Ücret Sistemleri ve İş Değerlendirmesi)

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

- <https://www.acibadem.com.tr/ilgi-alani/kisilik-bozukluklari/#belirtiler>
- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
(Anayasa Mahkemesi Kararları)
- <https://adb.adalet.gov.tr/>
(Arabuluculuk Daire Başkanlığı)
- <https://antlasmalar.com/>
- <https://www.arbeit-und-arbeitsrecht.de/kommentare/low-performer-weniger-leistung-weniger-geld>
- <https://careers.turkishairlines.com/kabin-ekibi>
(Türk Hava Yolları)
- <https://www.casgem.gov.tr/dosyalar/kitap/5/dosya-5-3034.pdf>
- <https://calismatoplum.org/>
(Çalışma ve Toplum Ekonomi ve Hukuk Dergisi)
- <https://ceis.org.tr/diger/cimento-isveren-dergisi/dergi-yayinlari/>
(Çimento İşveren Dergisi)
- <https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/>
- <https://covid19.saglik.gov.tr/Eklenti/39058/0/covid-19salginyonetimivecalismarehberipdf.pdf>
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/55609>
- <https://www.dol.gov/>
(U.S. Department of Labor)
(ABD Çalışma Bakanlığı)

- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32000L0078&qid=1620559348270>
- https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/27/317_321_377/en
(Federal Act on the Amendment of the Swiss Civil Code)
(İsviçre Medeni Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Federal Kanun)
- <https://www.fransizcasozluk.net/ceviri.html>
- <https://coachingfederation.org/>
(International Coaching Federation)
(Uluslararası Koçluk Federasyonu)
- <https://www.hukukturk.com/AccessDenied.aspx>
- <https://www.iaaeg.de/index.php?lang=de>
(Institut für Arbeitsrecht und Arbeitsbeziehungen in der Europäischen Union)
(Avrupa Birliği'nde İş Hukuku ve Endüstri İlişkileri Enstitüsü)
- <https://www.icf-events.org/about-icf/>
(International Coaching Federation)
(Uluslararası Koçluk Federasyonu)
- <https://www.icfturkey.org/icf-hakkinda/icf-turkiye/>
- <https://www.icisleri.gov.tr/koronavirus-ile-mucadele-kapsaminda-sokagacikma-kisitlamalari---yeni-kisitlama-ve-tedbirler-genelgeleri>
(İçişleri Bakanlığı)
- <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>
- https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312504:NO
(International Labour Organization)
(Uluslararası Çalışma Örgütü)
- <http://ishukuku-dernek.com/index.html>
(İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği)
- <https://iskanunu.com/portal/wp-content/uploads/2003/11/isvereninhaksiz-is-akdi-feshi.pdf>
- <https://www.iskur.gov.tr/isveren/kisa-calisma-odeneği/genel-bilgiler/>
(İş-Kur)
- <https://islamansiklopedisi.org.tr/>
(İslam Ansiklopedisi)
- <https://www.istanbulbarosu.org.tr/>

- <https://www.istanbulbarosu.org.tr/Yayinlar.aspx>
(İstanbul Barosu Dergisi)
- <https://www.kararara.com/>
- <https://katalog.marmara.edu.tr/vetisbt/?p=1&dil=tr>
(Marmara Üniversitesi)
- <https://www.kazanci.com.tr/>
- <https://www.kisiselgelisim.com/insan-kaynaklari-yonetimi-yeterlilik-ve-yetkinlik/>
- <https://legalbank.net/arama>
- <https://www.legifrance.gouv.fr>
- <https://www.lexpera.com.tr/>
- <https://www.mess.org.tr/tr/yayinlarimiz/sureli-yayinlar/sicil/>
(Sicil İş Hukuku Dergisi)
- <https://mevzuat.gov.tr/>
(Mevzuat Bilgi Sistemi)
- <https://www.mevzuatdergisi.com/2013/02a/01.htm>
- <https://www.myk.gov.tr/>
(Mesleki Yeterlilik Kurumu)
- https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/pensions-at-a-glance-2019_02ab922e-en
- https://www.psikonet.com/impuls-durtu-kontrol-bozuklugu_nedir-127.html
- <https://www.psikolojik.gen.tr/atipik-psikoz.html>
- <https://resmigazete.gov.tr/>
(Resmî Gazete)
- <https://www.seyahatsagligi.gov.tr/Site/HaberDetayi/2286>
- <https://www.sagligim.gov.tr/hastaliklar-durumlar>
(Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü)
- http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/hastalik_ve_analik
- http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/yaslilik_ayligi
(Sosyal Güvenlik Kurumu)
- <https://www.sinerjimevzuat.com.tr/>
- <https://sozluk.gov.tr/>
(Türk Dil Kurumu Sözlükleri)

- <https://www.tazminathukuku.com/>
(Çelik Ahmet Çelik - Araştırma ve İnceleme)
- <http://tekstilisveren.org.tr/dergiler?type=tekstil-isveren>
(Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası Hukuk Dergisi)
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp>
(Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezi)
- <https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/Kanunlar>
(Türkiye Büyük Millet Meclisi)
- <https://www.tkyd.org/tr/default.html>
(Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği)
- <https://www.un.org/development/desa/ageing/resources/international-year-of-older-persons-1999/principles.html>
(Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Bölümü - Yaşlanma)
- <https://yhgmsaglik.gov.tr/TR-82439/2021-yili-65-72-yas-yeniden-atanma-kurasi-icin-talep-toplama.html>
(Sağlık Bakanlığı)
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Mimar_Sinan
- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Grandiy%C3%B6z>
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Rorschach_testi
- <https://www.who.int/>
(World Health Organization)
(Dünya Sağlık Örgütü)

Prof. Dr. Aydın ZEVKLİLER

DEÜ. Hukuk Fakültesi ve Yaşar Üniversitesi
Hukuk Fakültesi emekli Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Emre CUMALIOĞLU

Yaşar Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Dr. Öğr. Ü. Mehmet Beşir ACABEY

Dokuz Eylül Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

ZEVKLİLER

MEDENİ HUKUK – III

AİLE HUKUKU

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Medeni Hukuk – III Aile Hukuku

Aydın Zevkliler - Emre Cumalioğlu - Mehmet Beşir Acabey

Hukuk Yayınları Dizisi – 3725

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 722 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

YARARLANILAN ESERLER

ABİK, Yıldız, Kadının Soyadı ve Buna Bağlı Olarak Çocuğun Soyadı, Ankara, 2005.

ACABEY, Mehmet Beşir, Çocukları İlgilendiren ve Aile Mahkemelerinin Görev Alanına Giren Hukuki Konular”, İzmir Barosu Dergisi, Ekim 2006.

ACABEY Mehmet Beşir, Evlilik Birliğinde Yasal Mal Rejimi, İzmir, 1988 (Bu eser, ilk atıftan sonraki atıflarda, “Acabey (yasal mal rejimi)” şeklinde kısaltılmıştır.

ACABEY, Mehmet Beşir, Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Mal Grupları-İspat Kuralları ve Eşlerin Paylı Mülkiyeti Altındaki Mallara İlişkin Düzenlemeler, Prof. Dr. Ünal Narmanlıoğlu’na Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.9, Y.2007, Özel Sayı, İzmir-2009. Bu eser dipnotlarda ilk atıftan sonra, “Acabey (mal grupları)” şeklinde kısaltılmıştır.

ACABEY, Mehmet Beşir, Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Tartışmalı Bazı Konular Hakkında Düşünceler, İzmir Barosu Dergisi, Y. 73/ S. 2 / Nisan, 2009. Bu eser dipnotlarda ilk atıftan sonra, “Acabey (tartışmalı konular)” şeklinde kısaltılmıştır.

ACABEY, Mehmet Beşir, Medeni Kanun Tasarısının Evlilik Birliğinde Yasal Mal Rejimine İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Hayri Domaniç’e 80. Yaş Armağanı, C.II, İs-tanbul-2001 (Bu eser, ilk atıftan sonraki atıflarda, “Acabey (tasarı)” şeklinde kısaltılmıştır.

ACABEY, Mehmet Beşir, Scheidung und nachehelicher Unterhalt in der Türkei (Türkiye’de Boşanma ve Boşanmanın Parasal- Mali Sonuçları), “Band 08-Scheidung und nachehelicher Unterhalt im europäischen Vergleich” içinde; (Editörler: Prof. Dr. Hofer, Sibylle / Prof. Dr. Schwab, Dieter / Prof. Dr. Dr. h. c. mult. Henrich, Dieter), Giesecking-Verlag/ Bielefeld/ Almanya- 2003.

ACABEY, Mehmet Beşir, Soybağı- Kurulması- Genel Olarak Sonuçları (Özellikle Evlilik Dışında Doğan Çocukların Mirasçılığı), İzmir, 2002 (Bu eser, ilk atıftan sonraki atıflarda, “Acabey (soybağı)” şeklinde kısaltılmıştır.

ACABEY, Mehmet Beşir, Teorik ve Pratik Yönleriyle Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi, 1. Baskı, 2020, Ankara. (Bu eser, ilk atıftan sonraki atıflarda, “Acabey (katılma rejimi)” şeklinde kısaltılmıştır.

ACABEY, Mehmet Beşir, “Türk Hukukunda Eşlerin ve Çocukların Soyadı”, Avukatın Öz-El Kitabı (Aile Davaları Rehberi) İçinde, Editörler: Paluri Arzu Kal Demirci /Ayça Özdoğan, 1. Baskı, 2023, Ankara. (Bu eser, ilk atıftan sonraki atıflarda, “Acabey (soyadı)” şeklinde kısaltılmıştır.

ACAR, Faruk, Mal Rejimleri ve Eşin Yasal Miras Payı, Ankara, 2007.

AKINTÜRK, Turgut, Boşanmanın Hukuki Sonuçları, AHF. 50. Yıl Armağanı,C.II, Boşanma Hukuku Haftası, Ankara 1977, 175 vd.

AKINTÜRK, Turgut/**ATEŞ**, Derya, Türk Medeni Hukuku, Aile Hukuku, İkinci Cilt, 20. Bası, Beta İstanbul 2017.

AKSOY, Muammer, Mukayeseli Hukuk Açısından Karı Koca Mal Rejimi ve Miras Hukuku İle Bağı, Ankara 1964.

AKYOL, Şener, “İsviçre Medeni Kanunu'nun Evlenmenin Genel Hükümleri'ne Dair Öntasarısı Hükümlerinin Türk Medeni Kanunu Öntasarısı İle Karşılaştırılması”, Medeni Kanunun 50. Yıl Sempozyumu,1. Tebliğler, İstanbul 1978.

ALDEMİR, İpek Betül, Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Taraf İradelerinin Etkisi, 2018 – İstanbul, 135 vd.

ANSAY/KRÜGER, Das neue türkische Scheidungsrecht, StAZ, 1988, Nr. 9, 252 vd.

ARBEBEK, Ömer, Boşanmanın Mali Sonuçları, AÜHFD Yıl 2005, C.54 S.1, sh. 115-163

ARSEBÜK, Esat, Medeni Hukuk, C. I, Başlangıç ve Şahsın Hukuku, İstanbul 1938.

ARSEBÜK, Esat, Medeni Hukuk, C.II, 2. Kitap, Aile Hukuku, Ankara, 1940 (Aile)

ATAAY, AYTEKİN, Büyükana ve Büyükbabalarla Torunlar Arasındaki Şahsi Münasebetler İHFM, C XXIII. S. 3 -4, sh. 380 vd.

ATAAY, AYTEKİN, Evlat Edinme, İstanbul 1957.

ATEŞ, Turan, Yeni Medeni Kanun'a Göre Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanması, Legal Hukuk Dergisi, Yıl 4, Şubat 2006, 407 vd.

AUTENRIETH, Anna Landmann, Entwicklungstendenzen im ehelichen Vermögensrecht, Zürich 1977.

AYDIN ÖZDEMİR, Elif, 19.12.2008 Tarihli İsviçre Medeni Kanunu Değişikliği ile Karşılaştırmalı Olarak Türk Medeni Kanunu'nda Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanması Düzenlemesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15(2), 2013.

AYİTER, Nuşin, Medeni Kanunun Nesebe İlişkin Düzenlemesinin Yeni Eğilim ve Gereksinimler Karşısında Değerlendirilmesi, Medeni Kanunun 50. Yılı, Ankara 1977 sh. 43 vd.

BADER, Karl S., Zur Geschichte der Vormundschaft. Ein historischer Überblick, Probleme und Ziele der vormundschaftlichen Fürsorge, Festschrift der Vereinigung Schweizer Amtsvormünder, Zürich 1963, 9 vd.

BALCIOĞLU, İbrahim/BAŞER, Sinem Zeynep, Hekimlerin Karşılaştığı Adli ve Psikiyatrik Problemler, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, Türkiye’de Sık Karşılaşılan Psikiyatrik Hastalıklar Sempozyum Dizisi No:62 Mart 2008, ss.41-47.

BAŞAKLAR, Emin, Nafaka Davaları, Ankara1974.

BAYGIN, Cem, Soybağı Hukuku, On İki Levha, İstanbul, 2010.

BEITZKE, Günther, Familienrecht, München 1970.

BELGESAY, Mustafa Reşit, Türk Kanunu Medenisi Şerhi, C. 1, 1. bası. İstanbul 1945.

BERKİ, Şakir, Medeni Hukuk, Umumi Esaslar, Şahıs ve Aile Hukuku, Ankara 1961.

BERKİ, Şakir: Velayetin Küçüğün Şahıs ve Malları bakımından Şumulü, Ankara 1970.

BİNGÖL, Ediz, “Boşanmış Çiftlerin Ortak Velayet Hakkmm Türk ve İsviçre Hukukları Bakımından Karşılaştırılması”, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt 88, Sayı 2 Yıl 2014.

BİRSEN, Kemalettin, “Medeni Hukuk Dersleri”, 3.Kitap, Aile Hukuku, 5.B., İstanbul 1959.

BİRİNCİ UZUN, Tuba, Türk Medeni Kanunu'na Göre Velayetin Kullanılması Ve Çocuğum Yüksek (Üstün) Yararı İlkesi Doğrultusunda Boşanmadan ve Evlilik Dışı İlişkide Birlikte Velayet Modeli, Hacettepe HFD C.6, S.1, 2016, 135-166.

BORKSTALLER, Josef, Die mehrfache Vormundschaft (Art. 379 Abs. 2 ZGB), Diss Freiburg 1978.

BUCHER, Andreas: Natürliche Personen und Persönlichkeitsrecht, Basel-1986.

BUCHER, Eugen, Kommentar zum schweizerischen zivilgesetzbuch, Berner Kommentar, Bd. 1,2. Abt., 1. Teilband, Einleitung zum Personenreeht, Bern 1976.

BUCHLI-SCHNEIDER, Franziska: Künstliche Fortplanzung aus zivilrechtlicher Sicht, (Dissertation), Bern-1987.

BÜHLER, W./SPÜHLER, K., Kommentar zum schweizerischen ZGB. Berner Kommentar, Bd. 2, 1. Teilband, 2. Hälfte, 2. Lieferung, Bern 1979.

BÜHLER, Walter, Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch. Berner Kommentar, Familienrecht, Bd. II. Abt. 1, Art. 137-144, Bern 1971.

CUMALIOĞLU, Emre: Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanması : Özellikle Psikososyal Engelli Bireyler Bakımından “Elverişli Kurum” Sorunu, İzmir Barosu Dergisi, Yıl 86, Sayı 1, Ocak 2021, ss. 15-5.

CUMALIOĞLU, Emre, Transseksüellerin Sicil Cinsiyetini Değiştirmelerinde Kısırlık ve Ameliyat Zorunluluğu- Türk Medeni Kanunu'nun 40. Maddesi Anayasa'ya Aykırı mıdır? İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt:15 – Sayı:2 Temmuz 2016 – Prof. Dr. M. İlhan Ulusan'a Armağan – Cilt: 1, ss. 439-464, Seçkin Yay., 2016.

CURTI- FORRER, Eugen, Schweizerisches Zivilgesetzbuch mit Erläuterungen, Zürich 1911.

ÇELEBİ, Ali Ergin: Şirketlerde Ortaklık Payı Kazanılmasının Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşlerin Malvarlığına Etkisi, TBB Dergisi S. 133, Y. 2017.

DAĞLI, Mehmet: Türk Medeni Hukukunda Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanması, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Konya 2008.

DE FILIPPIS, Alberto., La tutela di famiglia nel Codice Civile Svizzero, Bellinzona 1931.

DEDE, İsmail, Türk Boşanma Hukukuna Farklı Bir Yaklaşım: Zina ve Haysiyetsiz Hayat Sürme Arasındaki Keskin Sınır, MÜHF - HAD, Prof. Dr. Bülent TAHIROĞLU'na Armağan, ss.643-663
(<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/456992> 02.12.2023).

DEMİR, Şamil: Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Artık Değerin Hesaplanması ve Paylaştırılması, Ankara Barosu Dergisi, 2014/1.

DESCHENAUX, H./TERCIER, P., Le mariage et le divorce, Berne 1974.

DISCHLER, Ralph, Die Wahl des geeigneten Vormunds, Diss., Freiburg 1978.

DURAL, Mustafa / **ÖĞÜZ**, Tufan / **Gümüş**, Alper: Türk Özel Hukuku, C.III, Aile Hukuku, İstanbul-2005.

DURAL, Mustafa/**ÖĞÜZ**, Tufan/**GÜMÜŞ**, Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku C.3 Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 2016.

DUSS-von Werdt, Josef, In Überlegungen zur Familie von Mergen, Zeitschrift für Gemeinnützigkeit, 1972.

EGGER, A., Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, Zürcher Kommentar, Familienrecht, 1. Abt., Das Eherecht, 2. Aufl., Zürich 1936.

EGGER, August: Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, II. Band, Das Familienrecht, 2. Abteilung, Die Verwandtschaft, 2. Auflage, Zürich 1943.

EGGER/ÇERNİS, İsviçre Medeni Kanunu Şerhi, Aile Hukuku, Vesayet, 3. kısım, md. 346-396, Ankara 1952 (Vesayet I).

EGGER/ÇERNİS, İsviçre Medeni Kanunu Şerhi, Giriş ve Kişinin Hukuku, 2. bası, Ankara 1947 (Şahsın H.).

ELBİR, H.K., Boşanma Halinde Maddi ve Manevi Tazminat ve Nafaka Haklarının Toplu Bir Tetkiki, İBD, 1948, S.1, sh.1 vd.

ERAY, Salim, La nature juridique des fiançailles, Neuchâtel 1945.

ERGENEKON, Yılmaz, Türk Medeni Hukukunda Yardım Nafakaları, Ankara 1966.

ERSÖZ, Oğuz: Türk Hukukunda Zina Sebebiyle Boşanma, Oniki Levha, İstanbul 2018.

ESCHER, A., Kommentar zum schweizerischem Zivilgesetzbuch, Zürcher Kommentar, Erbrecht, Bd. III, 1. Halbband, Zürich 1959, 2. Halbband, Zürich 1960.

ESENER, Turhan, L'obligation de réparer les préjudices résultant du divorce en droitsuise, thèse, Lausanne 1951.

ETTER, E., Ehescheidung-Entschädigung, Genugtuung und Unterhalt, SJK, Nr. 455.

FEYZİOĞLU, Feyzi Necmettin: Aile Hukuku, B.3, İstanbul-1986 (Bu basıyı hazırlayanlar: Cumhur Özakman / M.Enis Sarıal).

FEYZİOĞLU, N.F., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 1976.

FEYZİOĞLU, N.F., Hakların Kötüye Kullanılması, Medeni Kanun 50.Yıl Sempozyumu, İstanbul 1978.

FRANKO, Nisim, Şeref ve Haysiyete Tecavülden Doğan Manevi Zararların Tazmini, Ankara 1973.

FREIENFELS, Wolfram Müller: Familienrecht im In- und Ausland, Frankfurt 1978.

FRIEDRICH, Emil, Die Bevormundungsfälle des schweizerischen Rechts, Bern 1917.

FRIEDRICH, H. P., Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, Berner Kommentar, Bd. 1, Einleitung, Bern 1962.

GENÇCAN, Ömer Uğur, Mal Rejimleri Hukuku, Ankara-2007.

GENÇCAN, Ömer Uğur: Mal Rejimine İlişkin Genel Hükümler ve Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, Ankara- 2002.

GERNHUBER, Joachim / **COESTER-WALTJEN**, Dagmar: Lehrbuch des Familienrechts, München-1994.

GERNHUBER, Joachim, Lehrbuch des Familienrechts, München 1980.

GMÜR, M., Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, Berner Kommentar, Familienrecht, 2. Auflage, Bern 1923.

GÖKTÜRK, Hüseyin Avni :Türk Medeni Hukuku, 2. Kitap, Aile Hukuku, B.3, Ankara 1955.

GÖNENSAY, Samim, Medeni Hukuk, Aile Hukuku, 2. Kısım, Karı-Koca, İstanbul 1940.

GÖPPERT, Robert, Die Rechtsstellung des minderjährigen Kindes nach dem Tode eines Elternteiles, Lungern 1946.

GÖTZ, Ernst, Kommentar zum Schweizerischen ZGB. Berner Kommentar, Familienrecht, Bd. II, 1. Abt. Eheschliessung, Art. 90-136, Bern 1964.

GÖZÜM, Asu: Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Kırıkkale, 2011.

GRUNAUER, Adolf, Probleme des schweizerischen Verlöbnisrechts im Vergleich zum deutschen und französischen Recht, Diss., Basel 1943.

GÜMÜŞ, Mustafa Alper, Evliliğin Genel Hükümleri ve Mal Rejimleri, İstanbul, 2008.

GÜMÜŞ, Mustafa Alper: Kısıtlı ve Kısıtlı Olmayan Ergin Kişilerin Koruma Amaçlı Özgürlüğünün Kısıtlanması (TMK 432-437), Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S.2, İstanbul, 2005, ss. 189-228.

GÜNARSLAN, Banu Fatma: Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Değer Artış Payı Alacağı, 2017-Ankara.

GÜNAY, Buket, Boşanmada Maddi ve Manevi Tazminat, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.

GÜRKAN, Ülker, Evlat Edinme ve Beslemelerin Durumu, Türk Hukuku ve Toplum Üzerinde İncelemeler, Ankara 1974.

GÜRKAN, Ülker, Medeni Kanun Eleştirileri, 1., Karının İktisaden Korunması, AHFD, 1973, C.XXX, 317 vd (Kadının Korunması).

GÜRKAN, Ülker: "Karının İktisaden Korunması" (Kısaltma: kadının korunması) AÜHFD, Yıl:1973, C.XXX.

HALLER, Monika, Auf dem Weg zu einem neuen ordentlichen Güterstand, 1971 Zürich.

HATEMİ, H. / SEROZAN, R., Aile Hukuku, İstanbul 1993.

HAUSHEER, Heinz/GEISER, Thomas/KOBEL, Esther, Das Eherecht des Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Bern-2000.

HAUSHEER, Heinz/REUSSER, Ruth/GEISER, Thomas, Berner Kommentar, Band II, I. Abteilung, 3. Teilband, 1. Unterteilband, Bern-1992.

HAVUTCU, Ayşe/KALKANCI, Yasemin, "Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Kararları Işığında Kadının Soyadı". İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 6 (2020): 135-180.

HEFTI, Hans, Die vormundschaftliche Amtsführung nach dem schweizerischen Zivilgesetzbuch, Bern 1916.

HEGNAUER Cyril: Grundriss des Kindesrechts, 3. Aufl., Bern-1989.

HEGNAUER, Cyril, "Der Entwurf des neuen Eherechts", SJZ-1980, S.5.

HEGNAUER, Cyril, Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, Familienrecht, Verwandtschaft, Bern 1975.

HEGNAUER, Cyril: Berner Kommentar, Band II, Das Familienrecht, 2. Abteilung, 1. Teilband, Die Entstehung des Kindesverhältnis, 4. Aufl., Bern-1984.

HENRICH, Dieter, Familienrecht, Berlin 1970.

HESS, Max, Rechtliche Voraussetzungen und fürsorgerische Bedeutung der Entmündigung und Beistandschaft auf eigenes Begehren, ZVW, 1949, Nr. 4.53 vd.

HINDERLING, H., Das schweizerische Ehescheidungsrecht. 3. Aufl., Zürich 1967.

HOHL, Johannes, Die Vertretungsmacht der Eltern und die beschränkte Handlungsfähigkeit des Kindes nach dem schweizerischen Zivilgesetzbuch, Bern 1916.

HUBER, Eugen, System und Geschichte des schweizerischen Privatrechts, Bd. IV, Basel 1893.

HÜBSCHER, J., Unterhalts- und Unterstützungspflicht im Familienrecht des schweizerischen ZGB, Diss., Zürich 1919.

İNAL, N., Uygulamada Boşanma ve Nafaka Davaları, 2. bası, Ankara 1975.

İNAN, Ali Naim, Çocuk Hukuku Ankara 1968.

JORIO, Tino, Der Inhaber der elterlichen Gewalt, Nach dem neuen Kindesrecht, Zürich 1977.

KANETİ, Selim, Le divorce par consentement mutuel, Türkisch-Schweizerische Juristentage 1989, Zürich 1990, 115, vd.

KARAKİMSELİ, Ayşe: Eşler Arasındaki Yasal Mal Rejimine Karşı Alacaklıları Korumaya Düzenlemeler, Ankara-2017.

KARRER, Martin: Gleichberechtigung von Mann und Frau im ehelichen Güterrecht, Zürich 1965.

KAUFMANN, Josef, Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, Berner Kommentar, Familienrecht, 2. Abt., Bern 1924.

KAYA KIZILIRMAK, Cansu, Boşanmada Maddi ve Manevi Tazminat, Oniki Levha, İstanbul 2021.

KEHL, R., Ist die Vormundschaftsbehörde immer Partei im Verfahren nach Art. 157 ZGB, ZBJV, 84.

KELLER, Max, Lehrbuch des Eherechts Bern 1973.

KILIÇOĞLU, Ahmet M., Katkı-Katılma Alacağı; 7. Bası, Ankara-2020. Kısaltma: Bu eser dipnotlarda ilk atıftan sonra, "Kılıçoğlu (katkı -katılma)" şeklinde kısaltılmıştır.

KILIÇOĞLU, Ahmet: Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, 2. Bası, Ankara-2002.

KILIÇOĞLU, Ahmet: Medeni Kanun'umuzun Aile Miras – Eşya Hukukuna Getirdiği Yenilikler, Turhan, Ankara 2003 (Yenilikler).

KOCAAĞA, Köksal: Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanması, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.10, S.1-2, 2006.

KOÇHİSARHOĞLU, Cengiz, Boşanmada Birlikte Velayet ve Yasanın Aşılması, Ankara 2004.

KONUK SOMMER, Bahar: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Anayasa Temelinde Psikososyal Engelli Bireylerin Özgürlük ve Güvenlik Hakkı, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2017 (133) Erişim: <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2017-133-1694> (ZT: 05.12.2019).

KÖPRÜLÜ Bülent / **KANETİ** Selim: Aile Hukuku, 2. Bası, İstanbul 1989.

LEMP, Paul, Kommentar zum ZGB. Berner Kommentar, Das Familienrecht, 1. Abt. 2. Hlb. Bd., Bern 1968.

LINDEGGER, M., Die Rechte des Mündels im schweizerischen ZGB, Bern 1952.

LIPP, Martin / **WAGENIZ**, Thomas: Das neue Kindschaftsrecht Kommentar, Stuttgart, Berlin, Köln - 1999, § 1591 Nr. 2.

MONTANARI, Rudolf, Verlobung und Verlöbnißbruch, Bern 1974.

MOROĞLU, Nazan: Kadının Soyadı, İstanbul, 1999.

MÜLLER, Paul, Die Entmündigung Geisteskranken, Bern 1929.

MÜNİP, Hayri, Le contrat de fiançailles en droit et en jurisprudence suisses et turcs, Thèse, Genève 1933.

NAEF, Kurt, Die Entmündigung von Geisteskranken, Bern 1951.

NAEGELI, Konrad, Bevormundung und beschränkte Handlungsfähigkeit, Bern 1905.

NÄF HOFMANN, Marlies / **NÄF HOFMANN** Heinz: Schweizerisches Ehe- und Erbrecht, Zürich-1998.

ODENDAHL, Hanswerner, Türk Medeni Kanunu'nun Yeni "Mal Rejimi" Hükümleri, Ek-siklikleri ve Sorunları Üzerine Bir Karşılaştırma, Prof.Dr. A.Şeref Gözübüyük'e Armağan, Ankara-2005.

OĞUZMAN, Kemal/ **DURAL**, Mustafa, Aile Hukuku, B.2, İstanbul 1998.

OĞUZOĞLU, Hüseyin Cahit, Aile Hukuku, 5. bası, Ankara 1963.

OLGAÇ, Senai, Medeni Kanun Şehri, Ankara 1975.

ÖCAL APAYDIN, Bahar, "Son Yargı Kararları Işığında Kadının Soyadı Meselesi Çözümüne Kavuşturulmuş mudur?", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt:6 Sayı 2 Yıl 2015.

ÖNCÜ, Özge, "Boşanmada Maddi Tazminat ve Yoksulluk Nafakası," İzmir Medeni Hukuk Günleri - II Aile Hukuku Sempozyumu, İzmir -2018.

ÖZDAMAR, Demet/ **KAYIŞ**, Ferhat/ **YAĞCIOĞLU**, Burcu/ **AKGÜN**, Aliye; Yasal Mal Rejimi ve Tasfiyesi, Ankara- 2017.

ÖZKAN, H., Asliye Hukuk Davaları ve Tatbikatı, 3. bası, Ankara 1976.

ÖZSUNAY, Ergun, Çeşitli Hukuk Çevrelerinde Manevi Zarar Kavramı ve Manevi Zararın Giderimine İlişkin Çözümler, Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler, IV. Sempozyum, Ankara 1983, 1 vd.

ÖZSUNAY, Ergun, Gerçek Kişilerin Hukuki Durumu, İstanbul 1979.

ÖZSUNAY, Ergün: Bülent Davran'a Armağan, İstanbul - 1998.

ÖZTAN, Bilge, Aile Hukuku, 6. Bası, Ankara 2015 (Aile).

ÖZTAN, Bilge, Die neuen Scheidungsgründe nach Art. 134 n. F. t. ZGB, Türkisch—Schweizerische Juristentage 1989, Zürich 1990. 123 vd.

ÖZTAN, Bilge: “Evlilikte Mal Rejimleri” (kısaltma: mal rejimleri) Türk Hukuku ve Toplumuna Üzerine İncelemeler, Türkiye Kalkınma Vakfı Yayınları, (Editörler: Adnan Güriz ve Peter Benedict), Ankara 1974.

ÖZTAN, Bilge: “Evlilikte Mal Rejimleri” Türk Hukuku ve Toplumuna Üzerine İncelemeler, Türkiye Kalkınma Vakfı Yayınları, (Editörler: Adnan Güriz ve Peter Benedict), Ankara 1974.

ÖZTAN, Bilge, “Türk Hukukunda Boşanmada Velayet Sorunu”, Prof. Dr. Tuğrul Ansay Armağanı, Ankara, 2006.

PFYFFER, E., Vom Unterhaltsbeitrag an die geschiedene Frau. SJZ. 54. 33. vd.

PIOTET, Paul: Die Errungenschaftsbeteiligung nach schweizerischem Ehegüterrecht, Bern-1987.

POSTACIOĞLU, İlhan, Şahadetle İspat Memnuiyeti ve Hudutları, İstanbul 1964.

RIEMER, H. M., Grundriss des Vormundschaftsrechts, Bern 1981.

ROGGWILLER, Hans, Der “wichtige Grund” und seine Anwendung in ZGB und OR, Diss Zürich 1958.

Ruh Sağlığında İnsan Hakları Girişimi Derneği, Ruh Sağlığı Alanında İnsan Hakları 2013 Türkiye Raporu https://a01943de-1be1-4a62-a132-72fb9fbdfd51.filesusr.com/ugd/1d1c4a_1e846b560408412c98e43aef34b0c98d.pdf

RUMPF, Christian, Scheidungsfolgen im türkischen Recht zur Frage des nahehelichen Unterhalts unter besonderer Berücksichtigung der Reform vom Mai 1988, Österreichische Zeitschrift für Rechtsvergleichung, 1988, 277 vd.

SARI, Suat, Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, İstanbul-2007.

SAUTER, Karl, Über die analoge Anwendung der Bestimmungen des schweizerischen ZGB. über die Vormundschaft auf Beistandschaft und Beiratschaft, Zürich 1949.

SAYMEN, Ferit H. / **ELBİR**, Halit K., Türk Medenî Hukuku, C.III, Aile Hukuku, B.2, İstanbul- 1960

SCHLÜTER, Wilfried, BGB, Familienrecht, 3. Aufl. Heidelberg 1986.

SCHLÜTER, Wilfried: BGB-Familienrecht, 9. völlig neubearbeitete Auflage, Heidelberg-2001; bu eser dipnotlarda, “Schlüter (Familienrecht)” şeklinde kısaltılmıştır.

SCHNYDER/MURER, Kommentar zum schweizerischen ZGB, Berner Kommentar, Bd. II, 3. Abt., 1. Teilband, Bern 1984.

SCHWAB, Dieter / **WAGENITZ**, Thomas: Familienrechtliche Gesetze, und einer Einführung in die Reformgesetze, 3. Auflage, Bielefeld-1999.

SCHWANDER, V., Die Entschädigung wegen Eheauflösung nach Art. 151 Abs. 1 ZGB, Diss., Freiburg 1937.

SCHWARZ, A., Aile Hukuku, 2. bası İstanbul 1945.

SCHWENZER, Ingeborg/**KELLER**, Tomie: A New Law for The Protection of Adults, International Survey of Family Law (Switzerland), The International Survey of Family Law, Wellington, New Zealand, 2013.

SERDAR, İlknur, Birlikte Velayet, Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10 S. 1, 2008, 255 vd.

SERDAR, İlknur, Mukayeseli Hukuk Işığında Birlikte Velâyetin Kullanılmasının Değerlendirilmesi, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 2, Temmuz 2020, ss. 267-307.

SEROZAN, Rona, Rona Serozan, "Soybağı Hukuku Üzerine Çeşitlemeler", Prof. Dr. Bilge Öztan Armağanı, Ankara 2008.

SEROZAN, Rona: Çocuk Hukuku, 2. Basım Vedat Kitapçılık, 2005.

SERT, Gürkan/**ÖZÇELİK**, Hatice/**YILDIRIM**, Gülay, Türkiye'de Akıl Hastalığı Olan Hastalarda Zorla Yatırma ve Zorla Tedavi/ Hukuki ve Etik Sorunlar, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi, C.9, S.3, 2019, ss. 393 – 404.

SPIRIG, Eugen: Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Das Familienrecht, 3. Abteilung: Die Vormundschaft, Zürcher Kommentar Band/Nr. II/3a, Die fürsorgliche Freiheitsentziehung, Art. 397a-397f ZGB, 1995, Verlag Schulthess Polygraphischer Verlag AG, Erişim: www.Swisslex.ch, 10, Paragraf (P.)27.

SPITZER, G., Die Übertragung und Übernahme vormundschaftlicher Massnahmen, ZVW, 1960, Nr. 15, 1 vd.

STETTLER, Martin: Schweizerisches Privatrecht, Dritter Band Familienrecht, Zweiterteilband Das Kindesrecht, Basel- Farnkfurt am Main- 1992, (Herausgegeben von Jacques-Michel Grossen).

ŞEKER, Muzaffer; Der türkische und der schweizerische gesetzliche Güterstand im Vergleich, 2006-Freiburg.

ŞIPKA, Şükran/**DEMİR**, Pınar Özlem: İsviçre Federal Mahkemesinin “Edinilmiş Malların Tasfiyesi”ne İlişkin Bir Kararının İncelenmesi (BGE 118 II 27-31), Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, Ankara-2004.

ŞIPKA, Şükran; Türk Hukukunda Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Uygulamaya İlişkin Sorunlar, 3. Bası, İstanbul-2013, 22 vd.

TANDOĞAN, Haluk, Aile Hukuku Ders Notları (Teksir) Ankara 1965 (Aile).

TANDOĞAN, Haluk, Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku, Ankara, 1981.

TEKİNAY, S. Sulhi, Türk Aile Hukuku, 2.Bası, 1971.

TEKİNAY, S. Sulhi, Türk Aile Hukuku, 7. bası, İstanbul 1990 (Aksi belirtilmedikçe Tekinay’a yapılan atıflar bu esere yapılmıştır).

TEPECİ, Kâmil, Notlu ve İzahlı Türk Kanunu Medenisi, C. I, Ankara 1955.

TERCIER, Pierre, La réparation du tort moral: crise ou évolution? Festgabe für Henri Deschenaux, Freiburg 1977, 307 vd.

TOPUZ, Gökçen: Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşlerden Birinin Üçüncü Kişilere Borcundan Dolayı Malvarlığının Haczi; Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 19, Sayı 1, Yıl 2011.

TUHR/PETER, Allgemeiner Teil des schweizerischen Obligationenrechts, Bd. I. 1. Lieferung 3, Aufl., Zürich 1974.

TUOR, Peter / **SCHNYDER**, Bernhard / **SCHMID**, Jörg, Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, Zürich-1994.

TUOR, Pier: İsviçre Medeni Kanununun Federal Mahkeme İçtihatlarına Göre Sistemli İzahı (Çev. Artus, Amil), Ankara 1956.

TUOR/SCHNYDER, Das schweizerische Zivilgesetzbuch, 10. Aufl., Zürich 1986.

TÜRKMEN, Ahmet, Eğitim Nafakası (TMK m. 328/II), Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan, ss.2707-2764.

ULUÇ, Yusuf; Mal Rejimleri ve Tasfiyesi, Ankara-2014.

UNGRICHT, Joseph, Das Recht der Verlobten, Diss., Zürich 1930.

ÜÇOK, Coşkun/**MUMCU** Ahmet, Türk Hukuk Tarihi, 7. bası, Ankara 1991.

ÜNAL, Mehmet, Türk Medeni Hukukunda Aile Başkanının Sorumluluğu, Ankara 1979.

VELİDEDEOĞLU, Hıfzı Veldet, Türk Medeni Hukuku, C. II, Aile Hukuku, 5. bası, İstanbul 1965.

WEVER, Reinhardt: Vermögensauseinandersetzung der Ehegatten außerhalb des Güterrechts, 3. Auf. Verlag Ernst und Wener Giesecking, 2002-Bielefeld.

YAĞCIOĞLU, Ali Haydar: Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşlerin Yasal Alım Hakkı, İzmir- 2007.

YALÇINKAYA/KALELİ, Yeni Boşanma Hukuku, C. I, II, Ankara 1988.

YAZICI/ATASOY, Şahıs, Aile ve Miras Hukuku İle İlgili Yargıtay Tatbikatı, 1952—1970, Ankara 1970.

ZEVLİLER, Aydın, Die Scheidungsfolgen im neuen türkischen Ehescheidungsrecht unter Berücksichtigung der nahehelichen Vermögensleistungen, insbesondere nach- ehelicher Bedürftigkeitsunterhalt, Türkisch-Schweizerische Juristentage 1989, Zürich 1990, 81 vd. (Folgen).

ZEVLİLER, Aydın, Die neuen Formvorschriften im türkischen Eheschließungsrecht, StAZ, 1987, NR. 4, sh. 99 vd. (Formvorschriften).

ZEVLİLER, Aydın, Nichtehele Lebens-gemeinschaft nach deutschem und türkischem Recht Unter besonderer Berücksichtigung der geschichtlichen Entwicklung, Echter Verlag, Würzburg / Telos-Verlag, Altenberge 1989.

ZEVLİLER, Aydın/ **HAVUTÇU**, Ayşe/**ACABEY**, Beşir, Zevkliler Medeni Hukuk Pratik Çalışma Serisi- 1/2- Başlangıç Hükümleri- Kişiler Hukuku- Aile Hukuku, 1. Basım, İstanbul- 2021.

ZEYTİN, Zafer, Edinilmiş Mallara Katılma Rejimindeki Artık Değere Katılma Alacağı (veya Değer Artış Payı Alacağı) Haczedilebilir Mi?, Terazi Hukuk Dergisi, Nisan, 2007,Sayı:8, 15 vd.

ZEYTİN, Zafer, “Yasal Mal Rejiminde Katkı Alacağı ve Değer Artış Payı Alacağı İlişkisi”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, C.10, S.36, 2011. Bu eser dipnotlarda ilk atıftan sonra, “Zeytin (Katkı Alacağı)” şeklinde kısaltılmıştır.

ZIEGLER, Charles, Freies Kindesvermögen Nach dem Zivilgesetzbuch, Bern 1916.

ZIHLMANN, Hans, Das Verlöbnißbruch im modernen Recht, Diss., Zürich 1902.

ZINNER, Oskar, Trennung von Tisch und Bett und ihre Wirkungen, Basel 1948.

Av. Ömer ANŞIN

**ANAYASALARIN
İSTİSMAR EDİLMESİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Anayasaların İstismar Edilmesi

Ömer Anşin

Hukuk Yayınları Dizisi – 3726

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 723 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- ALBERT Richard (2009), "Nonconstituional Amendments", *The Canadian Journal of Law and Jurisprudence*, C. 22, No. 1, ss. 5- 47.
- ANAYURT Ömer (2019), *Anayasa Hukuku Genel Kısım (Temel ilkeler, Kavram ve Kurumlar*, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- ANDREA Alexander (2016), *What is Court Packing*, <https://www.rutgers.edu/news/what-court-packing>, E.T. 12.12.2023.
- ATAY Ender Ethem (2008), "Anayasa Kavramının Tanımı, Hazırlanması ve Değiştirilmesi Arasındaki İlişki", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 12, S.1, ss. 85-126.
- BÂLİ Aslı (2013), "Courts And Constitutional Transition: Lessons From The Turkish Case", *International Journal of Constitutional Law*, C. 11, S. 3, ss. 666-701.
- BATUM Süheyl (2017), "Demokrasi Dışı Bir Anayasa Değişikliği", *Güncel Hukuk Dergisi*, C. 3-159, ss. 36-39.
- BATUM Süheyl, YILMAZ Didem ve KÖYBAŞI Serkan (2021), *Anayasa Hukuku Temel Kavramlar ve Genel Esaslar*, On İki Levha Yayınevi, İstanbul.
- BOCKEL Alain (2013), "Türkiye'nin Zorlu Demokratik Anayasa Arayışı", *Anayasa Hukuku Dergisi*, C. 2, S. 4, ss.16-47.
- BOYUNSUZ ÖZSOY Şule (2017), *Dünyada Başkanlık Sistemleri*, İmge Yayınevi, Ankara.
- BUQUET Daniel (2007), Entre la Legitimidad y la Eficacia: Reformas en Los Sistemas de Eleccion Presidencia en AmericaLatina", *Revista Uruguay de Ciencia Política*, S. 16, ss. 35-49.
- CLAYTON Cornell (2005), "ABD'de Mahkemeler, Demokrasi ve Anayasal Değişim: 2004 Seçimlerine Yansımalar", *Demokrasi ve Yargı Sempozyumu*, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, ss. 159-183.

- ÇAĞLAR Bakır (1987), "Parlamentolar ve Anayasa Mahkemeleri, Teori ve Pratikte Anayasa Yargısının Sınırları Problemi Sentetik Bir Deneme İçin Notlar", *Anayasa Yargısı*, ss. 137-187.
- ÇEBİ Sezgin Seymen (2021), *Anayasalcılık ve Politik Olan*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- ÇELİK Demirhan Burak (2018), "16 Nisan Anayasa Değişikliği ve Yeni Hâkimler ve Savcılar Kurulu Üzerine Bir Değerlendirme", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* C. 73 S.4, ss. 1057-1094.
- ÇOBAN Ali Rıza (2011), *Anayasayı Değiştirme Yetkisi*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- ÇOŞAR Vedat Ahsen (2016), "Anayasal Devlet mi Anayasası Olan Devlet Mi", *Ankara Barosu Dergisi*, S.4, ss. 75-80.
- DEMİRKENT Dinçer (2023), *Anayasa Değişikliği Yoluyla Karşı-Anayasacılık*, <https://www.gazeteduvar.com.tr/anayasa-degisikligi-yoluyla-karsi-anayasacilik-makale-1638663>, E.T. 10.12.2023.
- DEMİRKENT Dinçer (2014), "Liberallerin Dinmeyen Özlemi: Anti-Ceberrut, Anti-Derin, Anti-Paralel Devlet ya da Sadece Devlet", <https://ayrintidergi.com.tr/liberallerin-dinmeyen-ozlemi-anti-ceberrut-anti-derin-anti-paralel-devlet-ya-da-sadece-devlet/>, E.T. 07.01.2023.
- DEMİRKENT Dinçer (2023), "Yargı darbesi mi?", <https://www.gazeteduvar.com.tr/yargi-darbesi-mi-makale-1646560>, E.T. 11.12.2023.
- DEVELLİOĞLU Ferit (1970), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Yayınevi, Ankara.
- DİCEY Albert V. (2008), *Hukuk Devleti: Doğası ve Genel Uygulamalar*, Adres Yayınları, Ankara.
- DOĞAN D. Mehmet (2020), *Büyük Türkçe Sözlük*, C. 1, 26. Baskı, Yazar Yayınevi, Ankara.
- DOĞRU Ceren (2022), *Sınırötesi Anayasalcılık Bağlamında Anayasaya Aykırı Anayasa Değişikliklerinin Yargısal Denetimi*, Doktora Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- DURAN UZUN Cem (2018), 6771 Sayılı Kanun'la Anayasada Yargıyla İlgili Yapılan Düzenlemeler", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, No. 11, Vol. 6, ss. 409-433.
- ERGÜL Ozan (2013), "Berraklaştırılmayan Bir Kavram: Yargısal Aktivizm", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 104, ss. 37-54.

- EROĞUL Cem (2016), *Anatüzeze Giriş*, 15. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara.
- EROĞUL Cem (1974), *Anayasayı Değişirme Sorunu (Bir Mukayeseli Hukuk İncelemesi)*, Sevinç Matbaası, Ankara.
- ERTAŞ Türker (2020), “Amerikan Yüksek Mahkemesi’nin Yapısının ve Yargıçlarının Atanma Usulünün Yüksek Mahkeme Kararları Üzerindeki Etkileri: Yargıç Antony Kennedy’nin Belirleyici Oya Sahip Olduğu Seçilmiş Çarpıcı Davalar Işığında Gözlem ve Değerlendirme”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 26, S. 2, ss. 838-899.
- EZE Kevin (2016), “The Efficacy of Presidential Term Limits”, Tartışma Makaleler”, *Mandela Kalkınma Çalışmaları Enstitüsü Gençlik Diyalogu*.
- FENDOĞLU Hasan Tahsin (2020), *Anayasa Hukuku*, 8. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara.
- FENDOĞLU Hasan Tahsin (2021), *Darbeler ve Anayasalar*, Yetkin Yayınevi, Ankara.
- FERTELLİOĞLU Buğrahan (2019), *Anayasal Dilin Semantiği Üzerine: Anayasanın Ruhu Kavramı*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- GÖKSU Hasan Tuna (2012), *Siyaset ve Hukuk Arasında Anayasa Yargısı: Kendini Sınırlama İlkesi (Judicial Self-Restraint)*, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşunun 50. Yılına Armağan, Ankara.
- GÖNENÇ Levent (2014), *Siyasi İktidarın Denetlenmesi ve Dengelenmesi ve Yargı*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- GÖZLER Kemal (2013), “Anayasa Yargısının Meşruluğu Sorunu”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, C. 61, S. 3, ss. 131-166.
- GÖZLER Kemal (2014), “Sulh Ceza Hakimlikleri”, *Güncel Hukuk Dergisi*, ss.46-49. <https://www.anayasa.gen.tr/tabii-hakim.pdf>, E.T. 10.11.2023.
- GÖZLER Kemal (2016a), “16 Nisan’da Oylayacağımız Anayasa Değişikliği Bir “Suistismalci Anayasa Değişikliği” Midir?”, www.anayasa.gen.tr, E.T. 10.11.2023.
- GÖZLER Kemal (2016b), *Kurucu İktidar*, Ekin Yayınevi, Bursa.
- GÖZLER Kemal (2016c), “Elveda Kuvvetler Ayrılığı, Elveda Anayasa”, <https://www.anayasa.gen.tr/elveda-anayasa-v1.pdf>, E.T. 10.11.2023.

- GÖZLER Kemal (2016d), "1982 Anayasası Halâ Yürürlükte mi? Anayasasızlaştırma Üzerine Bir Deneme", HYPERLINK
"<https://www.anayasa.gen.tr/anayasasizlastirma.htm>"
<https://www.anayasa.gen.tr/anayasasizlastirma.htm>, E.T. 10.11.2023.
- GÖZLER Kemal (2017), "Referandum mu, Plebisit mi?",
<https://www.anayasa.gen.tr/plebisit.pdf>, E.T. 10.11.2023.
- GÖZLER Kemal (2019), *Türk Anayasa Hukuku*, 3. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa.
- GÖZLER Kemal (2020a), *Anayasa Hukukuna Giriş*, 29. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa.
- GÖZLER Kemal (2020b), *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi*, Cilt I, Ekin Yayınevi, Bursa.
- GÖZLER Kemal (2020c), *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi*, Cilt II, Ekin Yayınevi, Bursa.
- GÖZTEPE Ece (2017), "Cumhurbaşkanlığı Sistemine Geçiş ve Anayasa Değişikliği", *Güncel Hukuk Dergisi*, S.159, ss. 46-51.
- GÜNDAY Metin (2011), *İdare Hukuku*, 10. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara.
- GINSBURG Tom, MELTON James ve ELKINS Zachary (2011), "On the Evasion of Executive Term Limits", *William and Mary Law Review*, No: 6, Vol. 52, ss. 1807-1873.
- GIOVANNI Sartori (1962), "Constitutionalism: A Preliminary Discussion", *The American Political Science Review*, C.4, S.5 6, ss. 853-864.
- GOLDSWORTHY Jeffrey (2008), "Unwritten Constitutional Principles, Expounding The Constitution: Essays in Constitutional Theory", *Cambridge University Press*, ss. 277-312.
- GREEN Craig (2009), "An Intellectual History of Judicial Activism", *Emory Law Journal* C. 5, S.58, ss. 1195-1264.
- HAKYEMEZ Yusuf Şevki (2010), "2010 Anayasa Değişiklikleri ve Demokratik Hukuk Devleti", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. XIV, S.2, ss. 387- 406.
- HASOĞLU Aynur (2019), "Danıştay Kararları Işığında İdare Hukukunda Sebep İkamesi Kavramı", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.XIV, S.1, ss. 148-173.
- HİRSCHL Ran (2004), *"Towards Juristocracy: The Origins and Consequences of the New Constitutionalism Cambridge"*, Harvard University Press.

- İBA Şeref, KILIÇ Abbas (2023), *Anayasa Yargısı Dersleri*, 6. Baskı, Turhan Yayınevi, Ankara.
- İŞSEVENLER Vahdet (2019), *Kurucu İktidarın Eleştirisi*, Pinhan Yayınevi, İstanbul.
- JACOBSOHN Gary Jeffrey (2006), "An Uncostitutional Constitution? A Comparative Perspective", *International Journal of Constitutional Law*, Volume 4, Issue 3, ss. 460-487.
- KABOĞLU İbrahim Ö. (2021), *Anayasa Hukuku Dersleri Genel Esaslar*, 16. Baskı, Legal Yayınevi, İstanbul.
- KABOĞLU İbrahim Ö. (2018), *Türkiye'nin Anayasa Gündemi*, İletişim Yayınevi, İstanbul.
- KABOĞLU İbrahim Ö. (2019), *Anayasasızlaştırma ve Demokrasi Umudu*, Tekin Yayınevi, İstanbul.
- KABOĞLU İbrahim Ö. (2010), *Değişiklikler Işığında 1982 Anayasası Halk Neyi Oylayacak*, İmge Yayınevi, Ankara.
- KABOĞLU İbrahim Ö. (2013), "Sunuş Yazısı: Anayasa Fetişizmi ve Anayasasızlaştırma İkilemi", *Anayasa Hukuku Dergisi*, C. 2, S. 4, ss. 1-32.
- KABOĞLU İbrahim Ö. ve SALES Eric (2018), *Darbe ve Demokrasi Sarkacında Türk Anayasa Hukuku*, Legal Yayınevi, İstanbul.
- KANADOĞLU Korkut (2017), "Patronlu Bir Hiper Başkanlık Teklifi", *Hukuk Dafterleri* S. 5, ss. 29-33.
- KANADOĞLU Korkut (2018), *Türkiye'nin Anayasa Gündemi*, İletişim Yayınevi, İstanbul.
- KAPLAN ARIK Aslıhan ve EKİNCİ Ahmet (2020), "Devlet Başkanın Anayasal Dönem Sınırını Uzatan ya da Ortadan Kaldıran Anayasa Değişikliklerinin Anayasa Değiştirme İktidarının Kötüye Kullanılması Bağlamında Değerlendirilmesi", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, S.1, ss. 71-122.
- KAWO Juneydi Waliye (2023), "The Relationship Among Nepotism, Disengagement, And Presenteeism: The Moderating Role Of Paternalistic Leadership In Ethiopian Public And Private Organizations", (*Doktora Tezi*), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- KELSEN Hans (2015), "Anayasanın Yargısal Teminatı (Anayasa Yargısı)", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 64, S. 3, ss. 857-914.

- KILIÇ Abbas (2020), *Türkiye’de Parlamento Kararlarının Hukuki Rejimi*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- KILIÇ İlker (2015), *Eşit Yurttaşlık İçin 41 Kere Hayır*, E.T. 12.01.2023.
- KILIÇ İlker (2013), “Marx, Anayasa Konusunda Ne Dedi?”, <https://sendika.org/2013/02/marx-anayasa-konusunda-ne-dedi-ilker-kilic-yurt-92703>, E.T. 12.01.2023.
- KMİEC Keenan D. (2004), “The Origin and Current Meanings of ‘Judicial Activism’” *California Law Review*, C. 5, S. 92, ss. 1441-1477.
- KORUCU Serdar (2013), “Yargısal Aktivizmin Kavramsal Analizi”, *Liberal Düşünce*, S. 69-70, ss. 201- 225.
- KOSAR David ve SIPULOVA Katarina (2023), “Comparative Court- Packing”, *International Journal of Constitutional Law*, Vol. 21, S.1, ss. 80-126.
- KUBALI Hüseyin Nail (1971), *Anayasa Hukuku Dersleri*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- LANDAU David (2019), *Suistimalci Anayasalcılık*, Astana Yayınevi, Ankara.
- LOWENSTEIN Karl (1957), *Political Power and the Government Process*, University of Chicago Press.
- MALTZ Gideon (2007), “The Case For Presidential Term Limits”, *Journal of Democracy*, C. 18, S. 1, ss. 128-142.
- MARSHALL William P. (2002), “Conservatives and the Seven Sins of Judicial Activism”, *University of Colorado Law Review*, C. 4, S. 73, ss. 101-140.
- MULLER Jan Werner (2014), “Erdoğan and the paradox of populism, Project Syndicate”, <https://www.project-syndicate.org/commentary/jan-werner-mueller-examines-the-underpinnings-of-the-new-turkish-president-s-political-staying-power?barrier=accesspayl>, E.T. 12.15.2023.
- MURPHY Walter F. (2007), *Constitutional Democracy: Creating and Maintainin a Just Politice Order*, The John Hopkins University Press, Baltiomare.
- ÖZALP Nihan YANCI (2017), “2017 Anayasa Değişikliklerinin Yasama Yürütme İlişkilerine ve Yargı Bağımsızlığına Etkileri”, *Anayasa Hukuku Dergisi*, C. 6, S. 11, ss. 117-136.
- ÖZBUDUN Ergun (2019), *Anayasalcılık ve Demokrasi*, Yetkin Yayınevi, Ankara.
- ÖZBUDUN Ergun (2021), *Türk Anayasa Hukuku*, 21. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara.

- ÖZBUDUN Ergun (2007), "Türk Anayasa Mahkemesi'nin Yargısal Aktivizmi ve Siyasal Elitlerin Tepkisi", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi (Prof. Dr.Yavuz Sabuncu'ya Armağan)*, C. 62, S.3, ss. 258- 268.
- ÖZENÇ Berke (2022), *Demokrasiyi ve Anayasayı Korumak Kelsen Schmitt'e Karşı*, İletişim Yayınevi, İstanbul.
- POSNER Daniel N, YOUNG Daniel (2007), "The Institutionalization of Political Power in Africa", *Journal of Democracy*, No. 3, Vol. 18, ss. 126-140.
- POZEN David (2016), "Constitutional Bad Faith", *Harvard Law Review*, No.4, Vol. 129, ss. 885-955.
- SAĞLAM Fazıl (2010), "AKP'nin Anayasa Değişikliği Paketi Üzerine Düşünceler" *Mülkiye Dergisi*, C. XXXIV, ss. 15-46.
- SAĞLAM Fazıl (2017), "Anayasa Değişikliklerinde Hâkimler ve Savcılar (Yüksek) Kurulu'nun Konumu", *Güncel Hukuk*, S.3, ss. 42-44.
- SAN Çoşkun (1974), *Anayasa Değişiklikleri ve Anayasa Gelişmeleri*, Ankara İktidar Akademisi Yayınları No:85, Ankara.ç
- SERRAFERO Mario D. (2011), "The Indefinite Presidential Reelection in Latin America", *Journal of Institutions Ideas and Markets*, No. 54, ss. 225-259.
- SIMONS Claudila, TULL Denis M (2017), "The Institutionalisation of Power Revisited: Presidential Term Limits in Africa", *Africa Spectrum*, No.2, Vol. 52, ss. 79-102.
- TANÖR Bülent (2021), *Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri*, 35. Baskı, Yapı Kredi Yayınevi, İstanbul.
- TANÖR Bülent ve YÜZBAŞIOĞLU Necmi (2020), *1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku*, 20. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul.
- TECİMER Cem (2023), "Anayasal Amnezi: Anayasa Mahkemesinin İçtihat Seçiciliği Üzerine Bir Deneme", www.anayasa.gen.tr/tecimer-4.pdf, E.T. 12.12.2023.
- TECİMER Cem (2019), "Recognizing Court-Packing: Perception and Reality in the Case of the Turkish Constitutional Court", <https://verfassungsblog.de/recognizing-court-packing/>, E.T. 12.15.2023.
- TEZİÇ Erdoğan (2020), *Anayasa Hukuku*, 24. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul.
- TÜRK Hikmet Sami (2018), *Anayasa'ya Aykırı Anayasa Değişiklikleri*, Yetkin Yayınevi, Ankara.

- TURHAN Mehmet (1976), "Anayasa Aykırı Anayasa Değişiklikleri", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 33, S. 1, ss. 63-104.
- TURHAN Mehmet (1994), "Anayasa ve Anayasalcılık", *Amme İdaresi Dergisi*, C. 27, S. 3, ss. 3-12.
- TURHAN Mehmet (2005), *Anayasal Devlet*, Naturel Yayınevi, Ankara.
- TURHAN Mehmet (2010), "Halk Egemenliği ve Anayasa Değişikliklerinin Yargısal Denetimi", *Liberal Düşünce*, C. 15, S. 57-58, ss. 33-59.
- TUSHNET Mark (2016), "Varieties of Constitutionalism", *International Journal of Constitutional Law*, C. 14, S.1, ss. 1-5.
- UPRIMNY Rodrigo (2011), "The Recent Transformation of Constitutional Law in Latin America: Trends and Challenges", *Texas Law Review*, Vol. 89, ss. 1587-1609.
- USLU Ferhat (2020), *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine Göre Anayasa Hukuku*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- WALDRON Jeremy (2012), "Constitutionalism: A Skeptical View", *NYU School Of Law, Public Law Research*, ss. 10-87.
- YİĞİT Aziz (2013), "*Türk Anayasa Yargısında Anayasallık Bloğu ve Yargısal Aktivizm*", Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- YÜKSELBABA Ülker (2017), "Milgram Deneyi: Otorite ve İtaate Dair (Milgram Experiment About Authority And Obedience)", *İÜHFİM*, C. LXXV, ss. 227-270.
- YOKUŞ Sevtap (2017), "Türkiye'de Yeni Anayasa Arayışları ve 2017 Anayasa Değişiklikleri", *Anayasa Hukuku Dergisi*, C. 6, S. 12), ss. 665-682.

Prof. Dr. Mustafa ÖZEN

Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi

PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİ
(PROFESYONELLİĞE GEÇİŞ VE TRANSFER)
VE SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN
UYUŞMAZLIKLARIN
ULUSAL VE ULUSLARARASI
ÇÖZÜM MERCİ VE YOLLARI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi (profesyonelliğe geçiş ve transfer)
ve Sözleşmeden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Ulusal ve Uluslararası
Çözüm Mercii ve Yolları**
Mustafa Özen

Hukuk Yayınları Dizisi – 3028

Üçüncü Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 724 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- AKİL, Cenk; Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun Yapısı ve Kararlarının Hukuki Niteliği, Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Sayı 3, Cilt 19, Yıl 2013.
- ALTAY, İsmail; Sporda Uyuşmazlıkların Alternatif Çözümü ve Türk Futbolunda Tahkim, Spor Hukuku Tezler, editör, Av. Kısmet ERKİNER, Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma Ve Uygulama Merkezi, Yayın No:3.
- ARSLAN, Hilmi; Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu Kararlarının Olduğu Yönündeki Anaya Hükmüne Karşı Bir Eleştiri, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt 88, Sayı 2014/4, 2014.
- AYANOĞLU, Taner; Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun İşlevi ve Kararlarının Niteliği, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 74, 2008.
- AYBERS, Alev; Futbol Özelinde İhtilafların Çözümü, Av. Atilla ELMAS Armağanı, Ankara, 2012.
- AYDOS, Oğuz Sadık; Sporcu Sözleşmesinin Feshi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 62, Sayı 3, Yıl 2013.
- BALCI, Murat/TURAN, Turan/AYDIN, Emrullah Alparslan/ ALBAY, Buse/KARAKOÇ, Emek; CAS ve Yargıtay Kararları Işığında Futbolda Hukuki Uyuşmazlıklar, Ankara, 2020.
- BAŞTÜRK, Faruk; İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu, İstanbul, 2007.
- BERK, Kahraman; Türkiye Futbol Federasyonunca Çözömlenen Uyuşmazlıkların Niteliği Bakımından Değerlendirilmesi, Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, Yıl 25, 26, Sayı 1-2, 2005.
- BOZKURT, Murat Nart; Spor Hukuku Uyuşmazlıkları Çözümünde Spor Tahkim Mahkemesi, Ankara Barosu Dergisi, Cilt 68, Sayı 2, 2010.
- CEM, Çağrı; Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi, İstanbul, 2012.
- ÇOBAN, Dilek; Profesyonel Futbolcu Sözleşmeleri, İstanbul Barosu Dergisi, Spor Hukuku Özel Sayısı, Mayıs 2007.
- ERKİNER, Kısmet; I. Uluslararası Spor Hukuku Kurultayı, Ankara Barosu Yayını, Ankara, 2010.
- ERTAŞ, Şeref/PETEK, Hasan; Spor Hukuku, Ankara, 2017.

- ESEN, Emre; Uluslararası Tahkime Tabi Bir Uyuşmazlığın Devlet Mahkemelerine Götürülmesi Halinde Tahkim Anlaşmasının Geçerliliğine İlişkin İtirazların İncelenmesi ve Komptenze-Kmpetenz Prensibi, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. ATA SAKMAR'a Armağan, 2011/1.
- GÜRTEN, Kadir/BAŞTÜRK, Faruk; futbolda sözleşmeden doğan uyuşmazlıkların çözümünde görevli yargı mercii sorunu, av. İsmail inan armağanı, Ankara, 2013.
- HARDAL, Şekip; Spor Sözleşmeleri, İstanbul Barosu Dergisi, Özel Sayısı 3, Mayıs 2007.
- KARADAĞ, Tayyar/ÖZSAYDI, Şinasi; Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi, Av. Atilla SAV Armağanı, Ankara, 2019, s. 392.; HÜRMÜZ, Peyman; Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümünde Yargı Yolu, Av. Akın ATAKSOY Armağanı, Ankara, 2013.
- KARAUZ, Ağah Kürşat: Emiliano Sala Trajedisi Bağlamında Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesinin Hüküm ve Sonuç Doğurduğu Anın Tespiti, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Isparta, 2020, C:10, S:1, s.148, www.dergipark.org.tr E.T: 14.10.2022.
- KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan; Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Milletlerarası Tahkim, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 53, Sayı 2, 2004.
- KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan; Türk Spor Yargılaması, Spor Hukuku Dersleri, Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma Ve Uygulama Merkezi, Yayın No: 2, İstanbul, 2007.
- KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan; Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun Yapısı ve Tahkim Kurulu Kararlarının Niteliği, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 50, Sayı 2, 2001.
- MARMARA, Cihangir; 25/5/2015 günlü TFF Genel Kurulu'nda Kabul Edilen Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun Yeni Yapısına İlişkin Eleştiriler, Av. Mustafa Kemal Kaya Armağanı, Ankara, 2015.
- ORHAN, Ümit; Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun İhtiyari Hakem Heyeti Olarak Verdiği Kararlara İtiraz Mercii, Av. Kısmet ERKİNER Armağanı, Spor Hukuku Yazıları, İstanbul, 2014.
- ÖZDEMİR, Kocasakal; Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözülmesi ve Spor Tahkim Mahkemesi, İstanbul, 2013.
- PETEK, Hasan; Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi, Ankara, 2002.
- ŞAFAK, Tolgahan; Türk Hukukunda TFF Tahkim Kurulu'nun Bağımsızlığı Üzerine Bir Değerlendirme, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Cilt 13, Sayı 139, Mart 2018.

- ŞAHİN, Onur; Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi Ve Bundan Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Sportif Yargı Yoluyla Çözülmesi, İstanbul, 2016.
- TFF Tahkim Kurulu, E: 2009/307, K: 2009/469, T: 20/08/2009, TFF Tahkim Kurulu Kararları 14/02/2008-29/06/2011 Dönemi. Cilt 1, Editörler: Adnan TÜRKKAN-Serap AMASYA.
- TFF Tahkim Kurulu Örnek Kararları, 14/2/2008*-29/6/2011 Dönemi, Cilt I, Editörler: ADNAN TÜRKKAN, SERAP AMAYSA.
- TFF Tahkim Kurulu Örnek Kararları, 14/2/2008*-29/6/2011 Dönemi, Cilt I, Editörler: ADNAN TÜRKKAN, SERAP AMAYSA.
- TFF Tahkim Kurulu, E:2009/307, K: 2009/467, T: 20.8.2009. TFF, Tahkim Kurulu Örnek Kararları 14/2/2008-29/6/2011 Dönemi. Editörler: ADNAN TÜRKKAN/SERAP AMASYA.
- TOPUZ, Gökçen; Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun Yargı Yetkisi Üzerine Düşünceler, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağanı, İzmir, 2017.
- TÜRKKAN, Adnan; Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi ve Opsiyon Hakkı, Av. Atilla ELMAS Armağanı, Ankara, 2012.
- UZ, Abdullah; Sporla İlgili Uyuşmazlıkların Çözümünde Zorunlu Tahkim Yolu: Tahkim Kurulları ve Kararlarının Hukuki Niteliği Üzerine, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 13, Yıl 2011.
- ÜNLÜ, Taner; Futbol Uyuşmazlıklarından Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Çözümü, Av. Ömer Fevzi ARIKAN Armağanı, Ankara, 2013.
- YILMAZ, Alper Çağrı; FIFA, CAS Kuralları Çerçevesinde Uluslar Arası Nitelikli Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Feshi, İstanbul, 2017.
- YILMAZ, Ejder; Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Kararlarına Karşı Hiçbir Yargı Yoluna Başvurulmamasının Yanlışlığı, Av, Atilla Elmas Armağanı, Ankara, 2012.
- YILMAZ, Ejder; Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Kararlarına Karşı Yargılamanın Yenilenmesi, Av. İsmail İNAN Armağanı, Ankara, 2013.
- YİĞİT, Aydan; Türk Hukukunda Futbolcu Sorunlarının Yargısal Çözümü, Av, Ömer Remzi ARIKAN Armağanı, Ankara, 2013.

Selin ARDIÇ

Hakim

İDARİ YARGIDA MİKTAR ARTIRIMI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İdari Yargıda Miktar Artırımı

Selin Ardıç

Hukuk Yayınları Dizisi – 3728

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 725 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKLAR

- AKINCI, Ziya**, “Türkiye’de Milletlerarası Tahkim”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 1, 2015, ss. 13-24.
- AKİL, Cenk**, “Yargıtay Kararları Işığında Zamanaşımı Definin Islah Yolu ile İleri Sürülüp Sürülemeyeceği Meselesi”, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 2, 2012, ss. 1-15.
- AKİL, Cenk-BÜYÜK, Elif İrmak**, “Yargı Kararları Işığında Bozmadan Sonra Islaha Gidilip Gidilemeyeceği Üzerine Düşünceler”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 21, S. 3, 2017, ss. 3-34.
- AKİL, Cenk-MIDİK, Barış**, “Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun Manevi Tazminat Talebinin Islah Yoluyla Davaya Dahil Edilemeyeceğine İlişkin 15.06.2016 Gün ve 2014/4-1193, 2016/800 Sayılı Kararı Üzerine Düşünceler”, İzmir Barosu Dergisi, C. 82, S. 2, 2017, ss. 127-158.
- AKKAYA, Tolga**, “Medeni Usûl Hukukunda Hükmün (Nihai Kararların) Tamamlanması”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 25, S. 1, 2021, ss. 19-60.
- AKYILMAZ, Bahtiyar**, “İdari Yargıda Tazminat Şekilleri ve Hesaplanması”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 1-2 (Prof. Dr. Süleyman Arslan’a Armağan), 1998, ss. 165-219.
- AKYILMAZ, Bahtiyar-SEZGİNER, Murat-KAYA, Cemil**, Türk İdari Yargılama Hukuku, 6. Baskı, Ankara, 2021.
- ANSAY, Sabri Şakir**, “Islah”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 7, S. 1-2, 1950, ss. 122-129.
- APAYDIN, Bahadır**, “6459 sayılı Kanun ve İdari Yargılamada Islah Kurumu”, Prof. Dr. Ejder Yılmaz’a Armağan, C. 1, Ankara, 2014, ss. 211-235.
- ARSLAN, Ramazan-YILMAZ, Ejder-TAŞPINAR AYVAZ, Sema-HANAĞASI, Emel**, Medenî Usul Hukuku, 7. Baskı, Ankara, 2021.
- ASLAN, Esra**, İdari Yargılama Hukukunda Bir Müessese Olarak Islah, İstanbul, 2020.
- ASLAN, Zehreddin**, “Türk İdari Yargı Sisteminde Re’sen Araştırma İlkesi”, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, No. 23, 2000, ss. 53-58, (“Re’sen Araştırma İlkesi”).
- ATALI, Murat**, “Islah Yoluyla İleri Sürülen Talep Bakımından Zamanaşımının Keşildiği Tarih”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, Özel S., 2009, ss. 115-127.
- ATAY, Ender Ethem**, İdari Yargılama Hukuku, 4. Baskı, Ankara, 2022.
- AVCI, Mustafa**, İdarî Yargılama Usûlündeki Son Yenilikler ve İdarî Yargıda İstinaf Kanun Yolu, Ankara, 2017.

- AYDOĞDU, Bennar**, "Tahkim", Bursa Barosu Dergisi, C. 42, S. 100, 2017, ss. 76-78.
- BACANLI, Mehmet Rifat**, "Bir Alternatif Çözüm Yolu Olarak İstanbul Tahkim ve Arabuluculuk Merkezi (ISTAC) Tahkim Yargılamasında Delillerin İbrazi ve Değerlendirilmesi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 8, 2016, ss. 75-113.
- BAĞDATLI, Selahattin**, Hukuk Sözlüğü, İstanbul, 2012.
- BELGİN GÜNEŞ, Derya**, "Medenî Usûl Hukukunda Hükmün Tamamlanması (Hmk m. 305/A)", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 1, 2021, ss. 313-328.
- BERBEROĞLU YENİPİNAR, Filiz**, Uygulamada Islah, Ankara, 2018.
- BİÇKİN, İnci**, "Hakem Sözleşmesi ve Hakem Yargılaması", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 67, 2006, ss. 380-397.
- BİLGİN, Mahmut**, "Usul Hukukunda Islah ve Sonuçları", Fasikül Hukuk Dergisi, C. 11, S. 111, 2019, ss. 711-723, ("Islah ve Sonuçları").
- BİLGİN, Mahmut**, Hukuk Muhakemeleri Kanununda Islah ve Belirsiz Alacak Davası, 5. Baskı, Ankara, 2021.
- BİRTEK, Fatih**, "Tam Yargı Davalarında Fazlaya İlişkin Hakların Saklı Tutulması ve Anayasa Mahkemesi'nin 12.06.2008 Tarihli Kararı", Terazi Hukuk Dergisi, C. 4, S. 35, Temmuz 2009, ss. 19-39.
- BOZ, Selman Sacit-ARDIÇ, Selin-ÇAKICI, Buket-YEKEBAŞ, Dilara**, Türk İdari Yargılama Hukukunda İspat ve Deliller, Ankara, 2022.
- BOZ, Selman Sacit-ERASLAN, Yunus**, "İdari Yargılama Usulünde İncelenmeksizin Ret Kararları", Türk İdare Dergisi, Y. 91, S. 488, 2019, ss. 203-243.
- BOZ, Selman Sacit-NACAĞ, Mehmet-CEYLAN, Can-BAYER, Çağrı**, Türk İdari Yargılama Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, Ankara, 2020.
- BOZ, Selman Sacit-TETİK, Ahmet Talha-BÖLÜKBAŞI, Mustafa Oğuzhan-NACAĞ, Mehmet**, Türk İdari Yargılama Hukukunda Temyiz, Ankara, 2021.
- BUDAK, Ali Cem-KARAASLAN, Varol**, Medenî Usul Hukuku, 6. Bası, İstanbul, 2022.
- BULUT, Uğur**, "Islah Yoluyla Talep Sonucunun Daraltıl(ama)nması", İzmir Barosu Dergisi, C. 83, S. 2, 2018, ss. 15-43.
- BULUTTEKİN, Derya**, "Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre Tahkimin Değerlendirilmesi (HMK m. 407-444)", Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 27, S. 46, 2022, ss. 251-294.
- CANDAN, Turgut**, Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 8. Baskı, Ankara, 2020.
- CEYLAN, Can**, Türk İdari Yargılama Usulünde İddia ve Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi Yasağı ile Islah Müesseseleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2019.

- ÇOŞAR, Ömer Lütfi**, “Belirsiz Alacak Davasında Talebi Artırmak İçin Islah mı Yoksa HMK Md. 107/2 mi Tercih Edilmeli?”, *İstanbul Barosu Dergisi*, C. 87, S. 4, 2013, ss. 93-104.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan**, “İdari Yargılama Hukukunda Yargı Yerinin Sebep İkame Yetkisi”, *Danıştay Dergisi*, S. 141, 2016, (“Sebep İkame Yetkisi”)
- ÇAĞLAYAN, Ramazan**, “İdari Yargıda Yargılamanın Yenilenmesi Sebepleri ve Sınırlılığı”, *Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 1-4, 2002, ss. 61-76, (“Yargılamanın Yenilenmesi”).
- ÇAĞLAYAN, Ramazan**, *İdarî Yargılama Hukuku*, 13. Baskı, Ankara, 2021.
- ÇAPAR, Asuman**, “Eski Hale Getirme Kurumunun İdari Yargıda Uygulanabilirliği”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 28, S. 1, Haziran 2022, ss. 184-204.
- ÇINAR, İbrahim**, “Mahkemeye Erişim Hakkı Kapsamında İdari Yargıda Islah”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 7, 2016, ss. 479-506.
- ÇINARLI, Serkan-AĞAR, Baykal**, “İdari Yargılama Hukukunda Dava Değerinin Artırılması”, *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 12, S. 129, 2017, ss. 22-32.
- DELİKAYA, Zeki**, “Tahkimin Niteliği”, *İstanbul Barosu Dergisi*, C. 91, S. 5, 2017, ss. 213-232.
- DERDİMAN, Cengiz**, *İdari Yargının Genel Esasları*, 4. Baskı, Ankara, 2014.
- EKŞİ, Nuray**, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nda Tahkim*, 2. Bası, İstanbul, 2019.
- ERDOĞAN, Ersin-KORKMAZ, Cansu**, “Yargıtayca Verilen Bozma Yahut Bölge Adliye Mahkemelerince Verilen Gönderme Kararlarından Sonra Islah Yapılıp Yapılamayacağı Sorunu”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, S. 2, 2016, ss. 249-290.
- ERGEN, Cafer**, *İdarî Yargı Davaları*, Ankara, 2008.
- ERKUT, Celâl-SOYBAY, Selçuk**, *Anayasa İdarî Yargılama Hukukuna İlişkin Kanunlar*, İstanbul, 1986.
- EROĞLU, Orhan**, “Islah ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağı Kapsamında Islahın Değerlendirilmesi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, C. 31, S. 138, 2018, ss. 159-208, (“Islahın Değerlendirilmesi”).
- EROĞLU, Orhan**, *Islah*, 4. Baskı, Ankara, 2021.
- ERSÖZ, Ahmet Kürşat**, “İdari Yargıda Islah ve Uygulaması”, *Konya Barosu Dergisi*, Y. 41, S. 24, Temmuz 2013, ss. 90-93.
- EVREN, Çınar Can**, “İptal Davalarında Kendiliğinden Araştırma İlkesi”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 12, S. 1-2, 2008, ss. 701-723.
- GÖREN ÜLKÜ, Nazlı**, *Medeni Yargılama Hukukunda Hakimin Reddi*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2013.

- GÖRGÜN, L. Şanal-BÖRÜ, Levent-KODAKOĞLU, Mehmet**, Medenî Usûl Hukuku, 10. Baskı, Ankara, 2021.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref**, Yönetmelik Yargı, 37. Bası, Ankara, 2020.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref-TAN, Turgut**, İdare Hukuku C. 2 İdari Yargılama Hukuku, 9. Bası, Ankara, 2017.
- GÜNAY, Erhan**, Usul Hukukunda Islah, Ankara, 2021.
- GÜNDAY, Metin**, İdari Yargılama Hukuku, 2. Baskı, Ankara, 2022.
- GÜNDÜZ, Okan**, "Islahla Dava Değerinin Artırılması Sonucunda Ortaya Çıkan Bazı Hukuki Meseleler", Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, S. 1, 2017, ss. 193-214.
- GÜRBÜZ, Reşit**, İdari Yargılama Hukuku, 3. Bası, Ankara, 2020.
- KABASAKAL, Yavuz**, İdari Yargılama Usulü Hukukunda Kanıtlama Yöntemleri ve Araçları, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007.
- KALABALIK, Halil**, İdari Yargılama Usulü Hukuku, 14. Baskı, Ankara, 2020.
- KALAFAT, Ahmet**, "İdari Yargılama Usulü Kanunu'na Göre Üçüncü Şahısların Davaya Katılması (Fer'i Müdahale)", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, C. 20, S. 73, 2007, ss. 196-216.
- KAPLAN, Gürsel**, "Danıştay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Manevi Tazminata Faiz Yürütülmesi Sorunu", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 55, S. 2, 2006, ss. 117-141, ("Manevi Tazminata Faiz Yürütülmesi").
- KAPLAN, Gürsel**, "İddia ve Savunmanın Genişletilmesi veya Değiştirilmesi Yasağı İlkesinin İdari Yargılama Hukukunda Uygulanabilirliği", Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 24, S. 41, 2019, ss. 183-227, ("İddia ve Savunmanın Genişletilmesi veya Değiştirilmesi Yasağı").
- KAPLAN, Gürsel**, İdari Yargılama Hukuku, 7. Baskı, Bursa, 2020.
- KARA, Burkay Can**, "İdari Yargılama Usulünde İddianın ve Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi Yasağı Üzerine Düşünceler", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, S. 20, 2022, ss. 15-31, ("İddianın ve Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi Yasağı").
- KARA, Seyfettin**, "İdari Yargılama Usulünde Islah", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 10, 2017, ss. 409-443.
- KARAARSLAN, Mehmet**, "İdarenin Taraf Olduğu Uyuşmazlıkların Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri ile Giderilmesi", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 140, 2019, ss. 71-113.
- KARAASLAN, Erol-KARASLAN, Varol**, "Hükmün Tamamlanması", İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 8, S. 2, 2021, ss. 557-578.

- KARAKOÇ, Yusuf**, Vergi Yargılaması Hukuku Vergi Anlaşmazlıklarının/Uyuşmazlıklarının Çözüm Yolları, 4. Baskı, Ankara, 2017.
- KARAKUŞ, Mehmet**, “İdari Yargıda Islah”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y. 5, S. 17, Nisan 2014, ss. 383-417.
- KARSLI, Abdurrahim**, Medeni Muhakeme Hukuku, 5. Baskı, İstanbul, 2020.
- KAYA, Cemil**, “Görevsiz Yargı Yerinde Açılan Tam Yargı Davasının ‘Görev Yönünden Reddi’ Üzerine Tazminat Miktarı Değiştirilerek İdari Yargıda Açılmasına İlişkin Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu Kararının İncelenmesi”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 6, S. 59, 2011, ss. 90-93.
- KAYA, Cemil**, “İdari Yargıda Mahkeme Kararlarının Uygulanmaması Nedeniyle Manevi Tazminat İstemi”, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 14, S. 1-2, 2010, ss. 59-77, (“Manevi Tazminat İstemi”).
- KAYA, Cemil-AKCAN, Recep**, “Medeni ve İdari Yargıda İddia ve Savunmanın Genişletilmesi veya Değiştirilmesi Yasağı”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 67, S. 1-2, 2009, ss. 123-141.
- KOÇAK, Nazım Taha**, “Kamu Görevlilerine Ait Mevzuattan Doğan Uyuşmazlıklarda Özlük Hakkı Talebi”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y. 11, S. 42, Nisan 2020, ss. 269-292.
- KURU, Baki**, “Medeni Yargıda Kısmi Alacak Davası Öldü, Yaşasın Belirsiz Alacak Davası ve İdari Yargıda Yaşasın Genişletilmiş Kısmi Alacak Davası”, Prof. Dr. Ramazan Arslan’a Armağan, C. 2, Ankara, 2015, ss. 1063-1072, (“Genişletilmiş Kısmi Alacak Davası”).
- KURU, Baki**, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medenî Usul Hukuku, Ankara, 2016.
- KURU, Baki-ARSLAN, Ramazan-YILMAZ, Ejder**, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 22. Baskı, Ankara, 2011.
- LOKMANOĞLU, Salim Yunus**, “Türk Hukukunda Tahkim Sözleşmesinin Kurucu Unsurları ve Geçerlilik Şartları, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C. 11, S. 41, 2020, ss. 347-368.
- MAZLUM, Nagihan**, “Medeni Usul Hukukunda Teksif İlkesi”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 70, S. 1, 2021, ss. 107-144.
- NOMER, Ergin-EKŞİ, Nuray-ÖZTEKİN GELGEL, Günseli**, Milletlerarası Tahkim Hukuku, C. I, 6. Baskı, İstanbul, 2021.
- OĞURLU, Yücel**, “Danıştay Kararları Işığında İdari Yargılama Usulünde Resen Araştırma İlkesi”, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 1, 1998, ss. 120-133.
- OĞURLU, Yücel-ALTIPARMAK, Cüneyd**, 101 Soruda İdari Yargılama Hukuku El Kitabı, Ankara, 2020.
- ONAR, Sıddık Sami**, İdare Hukukunun Umumi Esasları, C. III, İstanbul, 1966.

- ÖMEROĞLU (HACİBEKİROĞLU), Ekin**, “Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na Göre Tahkim Yargılama Usulü”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 1, 2014, ss. 145-157.
- ÖNCEL, Muâlla-KUMRULU, Ahmet-ÇAĞAN, Nami-GÖKER, Cenker**, Vergi Hukuku, 29. Baskı, Ankara, 2020.
- ÖZBUDAK, Coşkun**, “İdari Yargıda Dava Değerinin Artırılması (“Mış Gibi” Bir Yasma İşlemi)”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 10, S. 116, 2015, ss. 128-135.
- ÖZCAN, Elvin Evrim**, “İdari Yargılama Hukukunda Islah”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 92, 2011, ss. 223-237.
- ÖZELÇİ, Aytaç-SİMİL, Cemil**, “İdari Yargının İşlevi Yönünden Islah Kurumu”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, Özel S. 2009, Y. 2010, ss. 1715-1752.
- ÖZDEMİR, Yücel**, “İdarenin Manevi Tazminat Sorumluluğu ve Manevi Tazminatın Artırılması Sorunu”, KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, 2019, ss. 129-156.
- ÖZTOPRAK, Sezin**, İdari Yargılama Hukukunda Davadan Feragat, Ankara, 2023.
- PARLAK, Bayram**, İdari Yargıda İspat ve İspata Yarayan Araçlar, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006.
- PEKCANITEZ, Hakan-ATALAY, Oğuz-ÖZEKES, Muhammet**, Medenî Usûl Hukuku Ders Kitabı, 9. Bası, İstanbul, 2021.
- POSTACIOĞLU, İlhan E., ALTAY, Sümer**, Medenî Usûl Hukuku Dersleri, 7. Bası, İstanbul, 2015.
- SANCAKDAR, Oğuz**, İdari Yargılama Hukuku Genel Esaslar, 3. Baskı, Ankara, 2019.
- SARI, Mehmet**, “Tahkime Elverişlilik”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 4, S. 32, 2009, ss. 145-172.
- SARISÖZEN, Serhat**, “Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na Göre Hakem Yargılaması”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 12, S. 132, 2017, ss. 105-119.
- SARITAŞ, Hatice**, “4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanununa Göre Hakem Kararlarına Karşı Kanun Yolları”, Sayıştay Dergisi, C. 16, S. 59, 2005, ss. 141-157.
- SEZER, Yasin-BULUT, Uğur**, “İdarî Yargıda Belirsiz Tam Yargı Davası İhtimali”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, C. 27, S. 116, Ocak 2015, ss. 213-246.
- SİMİL, Cemil**, “Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevinin Sınırları”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, 2014, ss. 1351-1376.
- SÖYLER, Yasin**, “İdari Yargılama Usul Hukukunda Sebep İkamesi”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y. 8, S. 31, 2017, ss. 533-566.
- TANRIVER, Süha**, Medenî Usûl Hukuku C. I, 4. Bası, Ankara, 2021.

- TAŞ KORKMAZ, Hülya**, “Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerine Göre Eski Hâle Getirme”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 15, S. 2, 2016, ss. 635-679.
- TEKGÜNDÜZ, Metin**, “İdari Dava Türleri ve Vergi Davası”, Danıştay Dergisi, S. 50-51, 1983, ss. 56-59.
- TERCAN, Erdal**, Medeni Usul Hukukunda (Kesin sürelerin kaçırılması halinde) Eski Hale Getirme, Ankara, 2006.
- TOPCAN, Utku**, “Uluslararası ve Ulusal Tahkim Düzenlemeleri Işığında Tahkim Anlaşmasının Geçerliliği”, İzmir Ekonomi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 1, 2022, ss. 97-113.
- TOSUN, Mehmet-TAN, Emre**, “İdari Yargıda Davaya Müdahale (Uygulama ve Teori Açısından İnceleme)”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 5, 2015, ss. 827-877.
- TUNA, Yalçın**, “İslah”, Ankara Barosu Dergisi, S. 1, 1955, ss. 595-604.
- TUTUMLU, Mehmet Akif**, Hükümün Açıklanması ve Düzeltilmesi (Tavzih ve Tashih), 2. Baskı, Ankara, 2012, (Tavzih ve Tashih).
- TUTUMLU, Mehmet Akif**, Kuram ve Uygulama Işığında Medeni Usul Hukukunda İslah, 6. Baskı, Ankara, 2022.
- TÜRK, Erol**, “İdari Davalarda Yargılamanın Yenilenmesi”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 90, S. 6, 2016, ss. 55-60.
- TÜRKOĞLU ÜSTÜN, Kamile**, İdari Yargılama Usulüne Hâkim Olan İlkeler, Ankara, 2019.
- ULUSOY, Ali D.**, İdari Yargılama Hukuku, 3. Baskı, Ankara, 2022.
- ULUSOY, Ali D.**, Yeni Türk İdare Hukuku, 4. Baskı, Ankara, 2021, (İdare Hukuku).
- ÜLKER, İbrahim**, “Türkiye’de Tahkimde İslam Hukuku Kuralları Uygulanabilir Mi?”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 28, S. 3, 2020, ss. 1083-1110.
- ÜNLÜÇAY, Mehmet**, “İdarenin Tazmin Borcu ve Enflasyon Olgusu”, Danıştay Dergisi, S. 94, Y. 28, 1998, ss. 3-10.
- YAMAN, Sadettin**, “Adli ve İdari Yargıda Davaya Müdahale (Katılma) ve İdari Yargıda Asli Müdahalenin Kabulüne Duyulan İhtiyaç”, Terazi Hukuk Dergisi, S. 22, 2008, ss. 95-104.
- YASİN, Melikşah**, “İdari Yargılama Usulünde Davaya Müdahale”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 69, S. 1-2, 2011, ss. 439-451, (“Davaya Müdahale”).
- YASİN, Melikşah**, İdari Yargılama Usulünde İspat, İstanbul, 2015.
- YAŞAR, Ali-ÖZKAN, Ömer**, “Hakem Kararlarının Hukuki Niteliği: Yabancı, Yerli ve Milletlerarası Hakem Kararları”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 15, S. 29, 2016, ss. 1-22.

YENİCE, Kâzım-ESİN, Yüksel, Açıklamalı-İçtihatlı-Notlu İdari Yargılama Usulü, Ankara, 1983.

YILDIRIM, Ramazan-ÇINARLI, Serkan, Türk İdarî Yargılama Hukuku Dersleri C. 3, 3. Baskı, Ankara, 2021.

YILDIRIM, Turan, İdari Yargı, 2. Baskı, İstanbul, 2010.

YILDIRIM, Turan-FİŞ ÜSTÜN, Gül, Açıklamalı-Notlu İdari Yargılama Usulü Kanunu, Ankara, 2020.

YILMAZ, Ejder, Islah, 5. Baskı, Ankara, 2021.

YILMAZ, Nurcan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarıyla Ortaya Çıkan Adil Yargılanma Hakkı Kriterlerinin Türk İdari Yargılama Hukuku Açısından Muhtemel ve Gerçekleşen Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2015, (Adil Yargılanma Hakkı).

YILMAZSOY, Ebru, "Tahkim ve Hakem Sözleşmeleri", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y. 11, S. 41, Ocak 2020, ss. 389-426.

YOLAL, Halil, "İdari Yargıda 6459 Sayılı Kanun Değişikliği Sonrası Kısmi Dava İhtimali", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y. 13, S. 52, Ekim 2022, ss. 25-48.

YUMUK, Hamit, İdari Yargıda Tazminat Davası, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2015.

Yargı kararlarına erişim "www.uyap.gov.tr" adlı siteden sağlanmıştır.

Av. Eşref Can GÜRBÜZ

DİJİTAL MİRAS

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Dijital Miras

Eşref Can Gürbüz

Hukuk Yayınları Dizisi – 3728

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 726 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

A. Kitap

- AKİPEK, Jale/ AKINTÜRK, Turgut ve ATEŞ Derya: Kişiler Hukuku, BETA Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- AKKANAT, Halil: Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi, Filiz Kitapevi, İstanbul, 2004.
- AKKURT, Sinan Sami: Dijital Varlıkların Miras Yoluyla Bırakılması, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.
- AKSOY, Hüseyin Can: Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması, Çakmak Yayınları, Ankara, 2010.
- ANTALYA, Gökhan: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Borçlar Hukuku Genel Hükümler (C. 1), BETA Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- ANTALYA, Gökhan: Eşya Hukuku Cilt I, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- ANTALYA, Gökhan/ SAĞLAM, İpek: Miras Hukuku Cilt III, Seçkin Yayınları, 2021.
- ASLAN BİNGÖL, Kemale Leyla: Dijital Tereke, Aristo Yayınevi, İstanbul, 2022.
- ATAŞLAR, Abdullah Harun/ ÜLGEN, İlkin: Türk Hukukunda Dijital Oyunların Korunması, On İki Levha Yayıncıları, İstanbul, 2022.
- AYAN, Mehmet ve AYAN, Nurşen: Kişiler Hukuku, Mimoza Yayınları, Konya, 2014.
- AYBAY, Aydın: Miras Hukuku Dersleri, Maltepe Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2003.
- AYİTER, Nuşin: Mamelek Kavramı Üzerinde İnceleme, Sevinç Matbaası, Ankara, 1968.
- AYİTER, Nuşin: Miras Hukuku, S Yayınları, Ankara, 1971.
- AYİTER, Nuşin/ KILIÇOĞLU, Ahmet: Miras Hukuku, Savaş Yayınları, Ankara, 1991.
- BASKIN, Onur: Türk Hukuku Bakımından Kişilik Hakkı Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması, Seçkin Yayınları, Ankara, 2021.
- BELGESAY, Mustafa Reşit: Türk Kanunu Medenisi Şerhi: Miras, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1952.
- BERKİ, Şakir: Miras Hukuku, Ege Matbaası, Ankara, 1959.

- BİLGİLİ, Fatih/ CENGİL, Fatih: Blockchain ve Kripto Para Hukuku, Dora Yayıncılık, Bursa, 2022.
- ÇABRİ, Sezer: Miras Hukuku Şerhi Cilt I, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2022.
- DURAL, Mustafa: Miras Hukuku, AR Basım Yayım, İstanbul, 1983.
- DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut: Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2022.
- ENGİN, Baki İlkey: Dernek Üyeliğinin Kazanılması ve Kaybedilmesi, Alfa Yayınevi, İstanbul, 1995.
- EREN, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017.
- EREN, Fikret: Mülkiyet Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- EREN, Fikret/ YÜCER AKTÜRK, İpek: Türk Miras Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.
- ERTAŞ, Şeref: Eşya Hukuku, Barış Yayınları, İzmir, 2021.
- ESCHER, Arnold: Medeni Kanunu Şerhi: Miras Hukuku (Çev: Sabri Şakir ANSAY), Yeni Cezaevi Basımevi, Ankara, 1949.
- ESENER, Turhan/ GÜVEN, Kudret: Eşya Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.
- GENÇCAN, Ömer Uğur: Miras Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016.
- GÖKTÜRK, Hüseyin Avni: Miras Hukuku, Yeni Cezaevi Matbaası, Ankara, 1955.
- GÖNENSAY, Samim/ BİRSEN, Kemaleddin: Miras Hukuku, İstanbul Üniversitesi Yayınları (Ahmed Said Matbaası), İstanbul, 1963.
- HATEMİ, Hüseyin/ GÖKYAYLA, K. Emre: Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017.
- HATEMİ, Hüseyin: Miras Hukuku, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2022.
- HAVUTÇU, Ayşe: Açık İçerik Denetimi Yoluyla Tüketicinin Genel İşlem Şartlarına Karşı Korunması, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir, 2003.
- İMRE, Zahit: Türk Miras Hukuku (C.1), Sönmez Neşriyat ve Matbaacılık A.Ş., İstanbul, 1960.
- İMRE, Zahit/ ERMAN, Hasan: Miras Hukuku, DER Yayınları, İstanbul, 2018.
- İNAN, Ali Naim: Miras Hukuku, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1969.
- İNAN, Ali Naim/ ERTAŞ, Şeref/ ALBAŞ, Hakan: Miras Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2015.
- İŞGÜZAR, Hasan/ DEMİR, Mehmet/ YILMAZ, Süleyman: Miras Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.

- KILIÇOĞLU, Ahmet Mithat: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Turhan Kitabevi, Ankara, 2018.
- KILIÇOĞLU, Ahmet Mithat: Miras Hukuku, Turhan Kitapevi, Ankara, 2019.
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip: Miras Hukuku, Filiz Kitapevi, İstanbul, 1987.
- KÖPRÜLÜ, Bülent: Miras Hukuku Dersleri, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1985.
- NOMER, Haluk Nami/ ERGÜNE, Mehmet Serkan: Eşya Hukuku, On İki Levha Yayıncıları, İstanbul, 2019.
- OĞUZMAN, Kemal: Miras Hukuku Dersleri, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1978.
- OĞUZMAN, Kemal/ ÖZ, M. Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler (C.1), Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013.
- OĞUZMAN, Kemal/ SELİÇİ, Özer/ OKTAY-ÖZDEMİR, Saibe: Kişiler Hukuku, Filiz Kitapevi, İstanbul, 2015.
- OĞUZMAN, Kemal/ SELİÇİ, Özer/ OKTAY-ÖZDEMİR, Saibe: Eşya Hukuku, Filiz Kitapevi, İstanbul, 2018,
- ÖZTAN, Bilge: Miras Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.
- ÜNAL, Mehmet/ BAŞPINAR, Veysel: Şekli Eşya Hukuku, Savaş Kitabevi, Ankara, 2021.
- SAYMEN, Ferit: Türk Medeni Hukuku Umumi Prensipler (İsmail Akgün Matbaası), İstanbul, 1956.
- SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkey: Miras Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- SEROZAN, Rona: Eşya Hukuku I, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2014.
- SİRMEN, Lale: Eşya Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- ŞEKER, Muzaffer: Yazılmamış Sayılma, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2015.
- TEKİNALP, Ünal: Fikri Mülkiyet Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012.
- TEKİNAY, Selahattin Sulhi: Eşya Hukuku (C.1), Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1978.
- VELDET, Hıfzı: Medeni Hukukun Umumi Esasları (Ahmet Sait Matbaası), İstanbul, 1945.
- YELMEN, Adem: Türk Borçlar Kanunu'na Göre Genel İşlem Şartları, Ankara: Yetkin Yayınları, 2014.

B. Makale

- AGARWAL, Shalabh/ NATH, Asoke: "A Comprehensive Study on Scope and Challenges in Digital Inheritance", International Journal of Scientific Research in Computer Science, Engineering and Information Technology, 2021, C. 7, S. 2, s. 98-104(https://www.researchgate.net/publication/350516322_A_Comprehensiv_e_Study_on_Scope_and_Challenges_in_Digital_Inheritance).
- AKÇAAL, Mehmet: "Borçlar Kanununun Genel İşlem Koşullarına Dair Hükümleri Hakkında Bir İnceleme", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2014, C. 18, S. 1, s. 49-69.
- AKÇAAL, Mehmet: "NFT (Değiştirilemeyen Jeton) Sanat Eserlerinin Miras Yoluyla Geçmesi", Türkiye Barolar Birliği Dergisi 2022, C. 34, S. 159, s. 363-396.
- AKGÜL, Aydın: "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Kişisel Verilerin Korunması Hakkı", Terazi Hukuk Dergisi 2014, C. 9, S. 92, s. 72-81.
- AKİPEK ÖCAL, Şebnem: "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Genel İşlem Koşulları Hükümlerinin Konu Bakımından Uygulama Alanı", İzmir Barosu Dergisi 2015, C. 80, S. 3, s. 187-206.
- ALTINDAL, Hasan/ ARSLAN, Yusuf Enes: "Türk Hukukunda Dijital Miras: Karşılaşılan Sorunlar ve Uluslararası Uygulamalar Çerçevesinde Bazı Çözüm Önerileri", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2021, C. XXV, S. 1, s. 313-351.
- ARAALAN, Cemal: "Akıllı Sözleşmeler", Terazi Hukuk Dergisi, 2020, C. 15, S. 163, s. 502-515.
- BÜYÜKSAĞIŞ, Erdem/ ÖZYİĞİT, Sinem/ MİRKELAM FALAY, Selin/ BULDAĞ, İlay Ezgi/ OKUR, Mustafa Said: "Dijital varlıkların miras yoluyla intikali", Yargıtay Dergisi, 2021, C. 47, S. 2, s. 337-408.
- CUMMINGS, Rebecca G.: "The Case Against Access to Decedents' E-mail: Password Protection as an Exercise of the Right to Destroy", Minnesota Journal of Law Science & Technology, 2014, C. 15, S. 2, s. 897-947 (<https://conservancy.umn.edu/bitstream/handle/11299/163821/Cummings.pdf?sequence=1&isAllowed=y>).
- ÇALIŞKAN, Mustafa/ MENCİK, Yunus: "Değişen Dünyanın Yeni Yüzü: Sosyal Medya", Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi, 2015, S. 50, s. 254-277.
- ÇELİK, Yeşim: "Özel Hayatın Gizliliğinin Yansıması Olarak Kişisel Verilerin Korunması ve Bu Bağlamda Unutulma Hakkı", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 2017, C. 8, S. 32, s. 391-410.
- ÇELİKTAŞ, İlyas: "Vefat Eden Kişinin Elektronik Posta Hesabı Mirasçılara İntikal Eder Mi?", Terazi Hukuk Dergisi, 2011, C. 6, S. 62, s. 34-39.

- ÇINAR, Abdurrahim: "Unutulma Hakkının Ortaya Çıkış Serüveni ve Kapsamının Değerlendirilmesi", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 2022, S. 49, s. 551-584.
- DAĞDELEN, Ahmet Hakan: "Genel İşlem Şartları ve Teşmil ile Yürürlük Denetiminin Esasları", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 2019, C. 25, S. 2, s. 637-652.
- DEĞİRMENCİ, Olgun: "Bulut Bilişim ve Beraberinde Getireceği Hukuksal Sorunlar Üzerine Görüşler", Terazi Hukuk Dergisi, 2017, C. 12, S. 136, s. 106-110.
- DEMİR, Zeynep Rana: "Sosyal Medya Hesaplarının Miras Yoluyla Geçışı Mümkün Müdür?", Prof. Dr. Feyzi Necmeddin Feyzioğlu'nun Anısına Armağan, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2020, s. 161-185.
- DEVECİYAN, Meri Taksi/ ALAY, Hazal Koray: "Sürdürülebilirlik Bağlamında Dijital Miras Kavramı", Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 2022, C. 13, S. 30, s. 114-125.
- DİNLER, Elvin/ ÇALIŞKAN, Zeynep: "Mülkiyetin Tarihsel Gelişimi Üzerine Bir Deneme", Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 2019, S. 77, s. 421-452.
- DOĞANCI, Doğa Ekrem: "Sosyal Medya Kullanıcı Hesabı Sözleşmelerinin Dijital Tereke Yönünden Değerlendirilmesi", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 2022, C. 28, S. 1, s. 329-370.
- FAROOQUI, Mohammad Owais/ SHARMA, Bhavna/ GUPTA, Dhawal: "Inheritance of Digital Assets: Analyzing The Concept of Digital Inheritance On Social Media Platforms", Novum Jus, 2022, V. 16, N. 3, s. 413-435. (<http://www.scielo.org.co/pdf/njus/v16n3/2500-8692-njus-16-03-413.pdf>)
- FUCHS, Angelika: "What Happens to Your Social Media Account When You Die? The First German Judgments on Digital Legacy", ERA Forum 22, 2021, s. 1-7 (<https://link.springer.com/article/10.1007/s12027-021-00652-y>).
- GEMALMAZ, H. Burak: "Sanal Mülkiyet," Hukuka Felsefi ve Sosyolojik Bakışlar - V, İstanbul, 2010, s. 194-200.
- GEZDER, Ümit: "Ölüm Sonrası Hatırayı Koruma Doktrini ve Ölüm Sonrası Kişiliğin Korunması Teorisi", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 2007, C. 65, S. 1, s. 207-222.
- GIANG, Vien/ HUONG, Vo: "Digital Assets In The Context Of The Fourth Industrial Revolution, International Integration, And Vietnamese Law", Cogent Social Sciences, 2023, C. 9, S. 1, s. 1-16 (https://www.researchgate.net/publication/369101101_Digital_assets_in_the_context_of_the_fourth_industrial_revolution_international_integration_and_Vietnamese_law).
- GROCHOWSKI, Mateusz Fabian: "Inheritance of The Social Media Accounts in Poland", European Review of Private Law, 2019, V. 27, N. 5, s. 1195-1206.
- HERZOG, Stephanie: "Der digitale Nachlass und das Erbrecht", AnwBl Online, 2018, s. 472-481.

- HOPKINS, Jamie: "Afterlife in the Cloud: Managing a Digital Estate", *Hastings Science and Technology Law Journal*, 2013, C. 5, S. 2, s. 210-243.
- İLERİ, Çiğdem: "'Dijital Miras" - Alman Federal Mahkemesi'nin "Facebook" Kararı Üzerine Bir İnceleme", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2020, C. 32, S. 146, s. 123-151.
- İMRE, Zahit: "Şahsiyet Haklarından Şahsın Özel Hayatının ve Gizliliklerin Korunmasına İlişkin Meseleler", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1974, C. 39, S. 1-4, s. 147-168.
- İNCE AKMAN, Nurten: "Mirasbırakanın Dijital Bilgilerinin Mirasçılara Geçişi (Dijital Tereke)", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2018, C. 9, S. 2, s. 527-560.
- KELLER, Bertram: "Favor Contractus: Reading The CISG in Favor of the Contract", *Sharing International Commercial Law across National Boundaries*, 2008, s. 247-266.
- KHARITONOVA, Julia: "Digital Assets and Digital Inheritance", *Law & Digital Technologies*, 2021, V. 1, N. 1, s. 19-26 (<https://ldt-journal.com/S123456780015732-6-1>).
- KILINÇ, Doğan: "Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2012, C. 61, S. 3, s. 1089-1169.
- KUNZLE, Hans Rainer: "Digitaler Nachlass nach schweizerischem Recht", *Successio*, 1/2015, s. 39-54. (<https://www.successio.ch/de/artikel/2504-0812-2015-0002/digitaler-nachlass-nach-schweizerischem-recht#footnote-1>).
- MALI, Prashant/ PRAKASH, Aswathy: "Death in The Era of Perpetual Digital Afterlife: Digital Assets, Posthumous Legacy, Ownership and its Legal Implications", *National Law School Journal*, 2019, C. 15, s. 124-141 (https://www.academia.edu/47559493/Death_in_the_era_of_Perpetual_Digital_afterlife_Digital_assets_Posthumous_legacy_ownership_and_its_legal_implications).
- MARAŞLI DİNÇ, Yasemin: "Ölümden Sonra Sosyal Medya Hesaplarının Hukuki Akıbeti: Dijital Miras", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2019, C. 32, S. 142, s. 273-287.
- MATANOVAC VUČKOVIĆ, Romana/ KANCELJAK, Ivana: "Does The Right To Use Digital Content Affect Our Digital Inheritance?", *Eu And Member States – Legal And Economic Issues*, 2019, V. 3, s. 724-746 (https://www.researchgate.net/publication/337486130_DOES_THE_RIGHT_TO_USE_DIGITAL_CONTENT_AFFECT_OUR_DIGITAL_INHERITANCE).
- MEMİŞ, Tekin/ TURGUT, Cemile: "Dijital Miras Konusunda Gözden Kaçanlar", *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2020, C. 6, S. 12, s. 201-215.
- MIKK, Tiina/ SEIN, Karin: "Digital Inheritance: Heirs' Right to Claim Access to Online Accounts under Estonian Law", *Juridica International* 27, 2018, s. 117-128 (https://www.researchgate.net/publication/328658520_Digital_Inheritance_Heirs'_Right_to_Claim_Access_to_Online_Accounts_under_Estonian_Law).

- MURADYAN, Svetlana: "Digital Assets: Legal Regulation And Estimation Of Risks", *Journal of Digital Technologies and Law*, 2023, C. 1, S. 1, s. 123-151 (<https://www.lawjournal.digital/jour/article/view/149>).
- OĞUZ, Sefer: "İnternet Alan Adı Hakkının Hukuki Niteliğinin Değerlendirilmesi", *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2021, C. 9, S. 1, s. 13-30.
- ORUÇ, Murat: "Electronic Will", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2018, C. 76, S. 1, s. 203-217.
- ÖZEL, Çağlar: "Medeni Hukuk Açısından Ölüm Anının Belirlenmesi ve Ceset Üzerindeki Hakka İlişkin Bazı Düşünceler", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2002, C. 51, S. 1, s. 43-77.
- ÖZDEMİR, Hayrunnisa: "Haberleşmenin Gizliliği ve Kişisel Veriler", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2009, C. XIII, S. 1-2, s. 285-303.
- ÖZDEMİR, Gençler: "Kripto Paraların Eşya Niteliği", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2021, C. 11, S. 1, s. 289-306.
- ÖZTÜRK, Sevgi Ayşe: "Yeni Bir Dijital Varlık Olarak NFT: Pazarlama Dünyasındaki Yeri Üzerine Değerlendirmeler", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2022, C. 22, S. 4, s. 1151-1164.
- PATTI, Francesco Paolo/ BARTOLINI, Francesca: "Digital Inheritance and Post Mortem Data Protection: The Italian Reform", *European Review of Private Law*, 2019, s. 1181-1194 (https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3397974).
- PINCH, Rachel: "Protecting Digital Assets After Death: Issues Toconsider In Planning For Your Digital Estate", *Wayne Law Review*, 2014, V. 60, s. 545-565 (<https://www.scribd.com/document/258159195/Protecting-Digital-Assets-after-Death-Issues-to-Consider-in-Planning-for-Your-Digital-Estate#>).
- PREDRAG, Mirković: "Digital Assets – A Legal Approach To The Regulation Of The New Property Law Institute", *Pravo - Teorija i Praksa*, 2023, C. 40, S. 1, s. 17-31 (https://www.researchgate.net/publication/369523882_Digital_assets_A_legal_approach_to_the_regulation_of_the_new_property_law_institute).
- SAĞLAM, İpek: "Devletin Yasal Mirasçılığı", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırmaları Dergisi*, 2016, C. 22, S. 3, s. 2473-2495.
- SARITAŞ, Tuncay: "Eğitimdeki Yenilikçi Teknolojiler: Bulut Teknolojisi", *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2013, C. 2, S. 3, s. 192-201.
- SHERIDAN, Patricia: "Inheriting Digital Assets: Does The Revised Uniform Fiduciary Access To Digital Assets Act Fall Short?", *Ohio State Technology Law Journal*, 2020, C. 16, S. 2, s. 363-394.
- SEILER, Benedikt/SEILER, Daniel: "Sind Kryptowährungen wie Bitcoin (BTC), Ethereum (ETH) und Ripple (XRP) als Sachen im Sinne des ZGB zu behandeln?", *Sui Generis-Die juristische Open Access Zeitschrift*, 2018, s. 149-163 (<https://sui-generis.ch/65>).

- SEROZAN, Rona: “Miras Hukukunun Gelişim Süreci Sosyo-Ekonomik Planda ve Hukuk Politikasında Yaşanan Değişiklikler ve Bu Değişikliklerin Miras Hukukunun Gelişimi Üzerindeki Etkileri”, (Çev: M. S. Paksoy), İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2015, C. LXXIII, S. 1, s. 531-560.
- SEROZAN, Rona: “Mirasçıya Geçen ve Geçmeyen Haklar, Mirasçının Aslından Kazandığı Haklar ve Mirasbırakanın Ölüm Sonrasına Uzanan Hakları”, Prof. Dr. Nihal Uluocak’a Armağan, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1999, s. 311-317.
- SİRMEN, Lale: “Genel İşlem Şartları Kavramı”, İzmir Barosu Dergisi, 2015, C. 80, S. 3, s. 324-360.
- ŞEN, Elif: “Miras Hakkının ve Payının Devri”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 2018, Y. 9, S. 33, s. 557-582.
- TANRIVERDİ, Mustafa/ UYSAL, Mevlüt/ ÜSTÜNDAĞ, Mutlu Tahsin: “Blokzinciri Teknolojisi Nedir? Ne Değildir?: Alanyazın İncelemesi”, Bilişim Teknolojileri Dergisi, 2019, C. 12, S. 3, s. 203-217.
- TEKELİOĞLU, Numan: “Eşya Kavramını Yeniden Düşünmek: NFT’lerin Eşya Niteliği ve Eşya Hukuku Bakımından Geleceği Üzerine Bir İnceleme”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2022, C. 30, S. 3, s. 1301-1329.
- TOYGAR, Alp/ ROHM, Taipe ve ZHU, Jake: “A New Asset Type: Digital Assets”, Journal of International Technology and Information Management, 2013, C. 22, S. 4, s. 113-119.
- TURAN BAŞARA, Gamze: “Kripto Paralarla İlgili Miras Hukukuna Özgü Temel Meseleler”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2023, C. 14, S. 1, s. 15-30.
- TÜRKMEN, Ahmet: “Dijital Vasiyetname ve Vasiyetlerin Şekle Uygunluğunun Türk Pozitif Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2020, C. 19, S. 2, s. 1239-1320.
- UÇAK, Murat: “Kişisel Verilerin Ölümünden Sonra Korunması”, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2021, C. 6, S. 10, s. 97-123.
- ULUSU KARATAŞ, A. Elif: “Türk Miras Hukukunda Mirasın Kazanılmasında Halefiyet Türleri ve Türk Milletlerarası Özel Hukukundaki Yansımaları”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 2016, C. 73, S. 2, s. 357-390.
- YETİM, Servet: “Elektronik Posta Hesabı İçeriği Mirasa Konu Olur Mu?”, Terazi Hukuk Dergisi, 2008, C. 3, S. 21, s. 49-65.
- YILDIRIM, Mustafa Fadıl: “Beklenen Miras Hakkının Devri Sözleşmesi Konusunda İki Gelişme”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2004, C. 53, S. 1, s. 117-130.
- YILDIRIM, Mustafa Fadıl ve MEMİŞ, Tekin: “Elektronik Posta Kutusu Kullanımı İle İlgili Karşılaşılan Hukuki Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2005, C. IX, S. 3-4, s. 331-353.

- YILMAZ, Süleyman/ ERKAN, Vehbi Umut: “Sosyal Medya Hesaplarının Miras Yoluyla İntikal Edip Edemeyeceği Sorusunun Kişisel Verileri Koruma Hukuku Kapsamında İncelenmesi”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2020, C. 11, S. 2, s. 567-586.
- WONG, Claudine: “Can Bruce Willis Leave His Itunes Collection to His Children?: Inheritability of Digital Media In The Face of Eulas”, Santa Clara High Technology Law Journal, 2013, C. 29, S. 4, s. 703-761 (<https://digitalcommons.law.scu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1573&context=chtlj>).

C. Tez

- HATİPOĞLU, Gözde: “Karşılaştırmalı Hukuk Verileri ve Sosyo-Ekonomik Gelişmeler Işığında Miras Hukukunda Yasal Mirasçılık (Özellikle Saklı Paylı Mirasçılık) İle İradî Mirasçılık Arasındaki İlişki”, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.

D. İnternet Kaynakları

- <https://sozluk.gov.tr/>
- https://www.gesetze-im-internet.de/bgb/_90.html
- <https://www.statista.com/topics/1538/social-media-marketing/#topicOverview>
- <https://www.statista.com/statistics/325384/online-shopping-order-values-traffic-source/>
- <https://kisiselveri.com/9546ec-turkce>
- <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6710/2019-273>
- <https://gdpr-info.eu/recitals/no-27/>
- <https://www.cnil.fr/fr/la-loi-informatique-et-libertes#article1>
- <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/502>
- <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1800038.TV>
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/12/contents/enacted>
- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1961-anayasasi/>
- <https://core.ac.uk/download/pdf/76346666.pdf>
- <https://twitter.com/TwitterSupport/status/1199777312054493184?s=20>
- <https://www.apple.com/legal/internet-services/icloud/en/terms.html>
- <https://www.linkedin.com/legal/user-agreement>
- <https://tr-tr.facebook.com/help/memorialized>
- <https://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&nr=86602&pos=0&anz=1>

Ahmet ASLAN
Avukat (E. Cumhuriyet Savcısı)

CUMHURİYET SAVCISI VE SORUŞTURMA

• Genel İlkeler • Adli Kolluk • Müdafilik • İhbar ve Şikâyetin Değerlendirilmesi • Kurumlarla Yazışma • Şüpheli Savunması • Tanık Beyanı • Gizli Tanık • Bilirkişi • Tercüman • Zorla Getirme • Teşhis • Fizik Kimliğin Tespiti • Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alma • Moleküler Genetik İnceleme • Keşif • Yer Gösterme • Otopsi • Kabir Açma • Ulusal ve Uluslararası Yakalama • Gözaltı • Tutuklama • Adli Kontrol • Arama ve El Koyma • Kayyım Atama • İletişimin Denetlenmesi • Teknik Araçlarla İzleme • Gizli Soruşturmacı • Ulusal ve Uluslararası İstinabe • Soruşturma Masrafları • Ön Ödeme • Uzlaştırma • Seri Muhakeme • Çocuklar • Akıl Hastaları • Kamu Görevlileri • Avukat ve Noter Soruşturmaları • Milletvekili Soruşturmaları • Faili Meçhul Suçlar • Ceza Sorumluluğunu Kaldıran ve Azaltan Nedenler • Teşebbüs ve Gönüllü Vazgeçme • İştirak • Suçların İçti-maı • Zamanaşımı • Aile İçi Şiddet • Sağlıkta Şiddet • Erişimin Engellenmesi • Karar Türleri • Kanun Yolları • Türk Ceza Kanunu ve Özel Kanunlarda Yer Alan Suçlara Özgü Usuller

Mevzuat ve İçtihat

Destekli Anlatım

&

300 Örnek Belge

Güncellenmiş
ve
Genişletilmiş

8. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara – 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Cumhuriyet Savcısı ve Soruşturma
Ahmet Aslan

Hukuk Yayınları Dizisi – 2273

Birinci Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 727 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- ASLAN, Ahmet (ed). **Cumhuriyet Savcıları İçin Soruşturma Rehberi**. 2. Basım. İstanbul: İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı, 2019.
- ASLAN, Ahmet (ed). **Cumhuriyet Savcıları İçin İnfaz Rehberi**. 2. Basım. İstanbul: İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı, 2020.
- ASLAN, Ahmet (ed). **Cumhuriyet Savcıları İçin Kovuşturma Rehberi**. 2. Basım. İstanbul: İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı, 2021.
- ASLAN, Ahmet. **Hakaret Sözlüğü**. 4. Basım. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- ASLAN, Ahmet. **Kitle İletişim Suçları**. 1. Basım. Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- ASLAN, Ahmet. **Sanal Âlemin de Bir Hukuku Var**. 1. Basım. İstanbul: İnkılap Kitabevi, 2020.
- ASLAN, Ahmet, Selman Bacaksız ve Okan Yıldız. **Sosyal Medya ve Ceza Hukuku**. 2. Basım. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- DOĞRU, Osman ve Atilla Nalbant. **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi (Açıklama ve Önemli Kararlar)**. 1. Basım. Ankara: Avrupa Konseyi ve Yargıtay Başkanlığı, 2013.
- DÖNMEZER, Sulhi ve Köksal Bayraktar. **Basın Hukuku**. 5. Basım. İstanbul: Beta Yayınları, 2013.
- DÜLGER, M. Volkan. **Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku**. 6. Basım. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015.
- GERÇEKER, Hasan. **Yorumlu&Uygulamalı Türk Ceza Kanunu**. 4. Basım. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- İÇEL, Kayıhan. **Kitle İletişim Hukuku**. 12. Basım. İstanbul: Beta Yayınları, 2017.
- KARA, Eyüp ve Ahmet Aslan. **Ceza Avukatı ve Savunma**. 3. Basım. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- KARA, Eyüp. **Teori ve Uygulamada Spor Suçları**. 1. Basım. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.

- ÖZBEK, Veli, Koray Doğan, Pınar Bacaksız ve İlker Tepe. **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**. 10. Basım. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- POLAT, Oğuz. **Klinik Adli Tıp**. 8. Basım. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- POLAT, Oğuz. **Kriminoloji ve Kriminalistik Üzerine Notlar**. 1. Basım. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2009.
- TURABİ, Selami. **İfade ve Basın Özgürlüğü**. 1. Basım. Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- YARGITAY Cumhuriyet Başsavcılığı. **Ceza Muhakemesinde Toplanması Gereken Deliller**. 1. Basım. Ankara: Yargıtay, 2021.

Doç. Dr. Polat TUNÇER

TEMEL HUKUK BİLGİSİ

Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş
7. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Temel Hukuk Bilgisi

Polat Tunçer

Hukuk Yayınları Dizisi – 1201

Yedinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 728 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Adal, Erhan; *Hukukun Temel İlkeleri*, 10.Baskı, İstanbul, Legal Yay., 2009.
- Akbulut, Pakize Ezgi; “İyiniyet ve Hukuki Hata Arasındaki İlişki”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 15, Sayı 187-188, 2020, s.221-256.
- Akıntürk, Turgut; *Borçlar Hukuku*, 14. Baskı, İstanbul, Beta Yay., 2009.
- Akıntürk, Turgut; *Temel Hukuk*, Ünite: 1-28, Ed. Ömer Zühtü Altan, 2.Baskı, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yay., No: 17, 1999.
- Akıntürk, Turgut; *Medenî Hukuk*, 6. Baskı, Ankara, Savaş Yay., 1996.
- Akıntürk, Turgut ve Derya Ateş Karaman; *Türk Medenî Hukuku*, Cilt II, 14. Baskı, İstanbul, Beta Yay., 2012.
- Akipek, Jale G., Turgut Akıntürk ve Derya Ateş Karaman; *Türk Medenî Hukuku*, Cilt I, 8. Baskı, İstanbul, Beta Yay., 2011.
- Anayurt, Ömer; *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, 3.Baskı, Ankara, Seçkin Yay., 2002.
- Alp, Mustafa ve Duygu Çelebi, “İş Yargılamasında Belirsiz Alacak Davası”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Prof. Dr. Fevzi Şahlanan’a Armağan Özel Sayısı, Cilt I, 2016, s.83-137.
- Andaç, Faruk; *Hukukun Temel Kavramları*, Ankara, Detay Yay., 2008.
- Aslan, M. Yasin; “Türk Hukukunda Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu”, *Ankara Barosu Dergisi*, Cilt 68, Sayı 2, 2010, s.233-246.
- Aydın, Nurullah; *Türk Suç ve Ceza Hukuku*, Ankara, Turhan Kitabevi, 2008.
- Battal, Ahmet; *Hukukun Temel Kavramları*, 2. Baskı, Ankara, Gazi Kitabevi, 2003.
- Bayraklı, Hasan Hüseyin; *Hukukun Temel Kavramları*, 2. Baskı, Trabzon, Murathan Yay., 2009.
- Bozkurt, Enver; *Hukukun Temel Kavramları*, 3. Baskı, Ankara, Asil Yay., 2004.

- Can, Halil ve Semih Güner; *Hukukun Temel Kavramları*, 2. Baskı, Ankara, Siyasal Kitabevi, 2001.
- Cansel, Erol ve Çağlar Özel, “Türk Borçlar Hukukunda Ceza Koşulu”, Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan, *Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi, Özel Sayı*, 2013, s.713-733.
- Coşkun Karadağ, Neslihan; “Zamanaşımı Sürelerine Etkisi Açısından Mücbir Sebepler ve Ödemeye Eleştirel Bakış”, *AÜHFD*, Cilt 61, Sayı 3, 2012, s.1017-1055.
- Derreux, M. G.; “Kanunu Bilmemek Özür Sayılmaz kaidesi hakkında bazı düşünceler”, Çev. Jale Güral, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 4, 1945, s.197-233.
- Deryal, Yahya; *Hukukun Temel Kavramları*, 5.Baskı, Trabzon, 2006.
- Doğan, Mehmet; *Büyük Türkçe Sözlük*,
- Dural, Mustafa ve Suat Sarı, *Türk Özel Hukuku*, Cilt I, 6. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2011.
- Dural, Mustafa ve Tufan Oğuz, *Türk Özel Hukuku*, Cilt: II, Kişiler Hukuku, 11. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2011.
- Ercan, İbrahim; *Genel Hukuk Bilgisi*, Ankara, Gazi Kitabevi, 2010.
- Eroğlu, Hamza; *İdare Hukuku*, 3. Baskı, Ankara, Ankara İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Yay., 1978.
- Ertaş, Şeref; “Eşya Hukuku Ders Notları”, 3 Ekim 2010. <https://savicbey55.wordpress.com/2010/10/03/esya-hukuku-ders-notlari/> (ET: 28 Kasım 2020).
- Esener, Turhan ve Kudret Güven, *Eşya Hukuku*, Ankara, “S” Yayınları, 1990.
- Gerçek, Leyla Çakıcı; *Genel Hukuk Bilgisi*, 2. Baskı, İstanbul, Beta Yay., 2010.
- Görgün, Şanal; *Hukukun Temel Kavramları*, 5. Baskı, Ankara, Yetkin Yay., 1996.
- Gözler, Kemal; *Hukukun Temel Kavramları*, 8. Baskı, Bursa, Ekin Yay., 2011.
- Gözler, Kemal; *Genel Hukuk Bilgisi*, 9. Baskı, Bursa, Ekin Yay., 2009.
- Gözler, Kemal; *İdare Hukukuna Giriş*, 9. Baskı, Bursa, Ekin Yay., 2008.
- Gözler, Kemal; *İdare Hukuku Dersleri*, 9. Baskı, Bursa, Ekin Yay., 2010.
- Gözler, Kemal; *Hukuka Giriş*, 6. Baskı, Bursa, Ekin Yay., 2009.

- Gözübüyük, Şeref; *Hukuka Giriş*, 18. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi, 2003.
- Gültekin, Sadettin ve Hamdi Çiyiltepe; *Hukukun Temel Kavramları*, Trabzon, Murathan Yay., 2009.
- Kayar, İsmail; *Borçlar Hukuku*, 6. Baskı, Ankara, Detay Yay., 2007.
- Kuru, Baki ve Şanal Görgün, *İcra ve İflas Hukuku Bilgisi*, Ankara, 1992.
- Oğuzman, Kemal ve Nami Barlas; *Medenî Hukuk*, 18. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2012.
- Öncel, Mualla, Ahmet Kumrulu ve Nami Çağan, *Vergi Hukuku*, 15. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi, 2008.
- Pulaşlı, Hasan; *Temel Hukuk*, 6. Baskı, Adana, Karahan Kitabevi, 2006.
- Reisoğlu, Safa; *Borçlar Hukuku*, Ankara, "S" Yay., 1986.
- Selçuk, Sami; *Bağımsız Yargı Özgür Düşünce*, İmge Yay., Ankara, 2007.
- Şakar, Müjdat; *Genel Hukuk*, 2. Baskı, İstanbul, Beta Yay., 2011.
- Şen, Ersan; *Hukuka Giriş*, 2. Baskı, İstanbul, Der Yay., 2010.
- Şenyüz, Doğan; *Borçlar Hukuku*, 4. Baskı, Bursa, Ekin Yay., 2009.
- Tunçer, Polat; *İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku*, Bursa, Ekin Yay., 2012
- Uyar, Talih; "Yargıtay Kararlarında "Dürüstlük Kuralı (Objektif İyiniyet)" ve "Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı", Zafer Gören Ataysoy (Editör), *Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan*, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2000, s.439-465.
- Yavaş, Murat; "Medeni Yargılamanın Amacı Bağlamında İspat Yükü Kavramı", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Mehmet Akif Aydın'a Armağan, Cilt 21, Sayı 2, 2015, s.741-762.

Kanun ve Yönetmelikler

- Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun* (26 Eylül 2004/ 5235).
- Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun* (30 Mart 2011/ 6216).
- Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun* (6 Ocak 1982 / 2576).

- Ceza Muhakemesi Kanunu* (4 Aralık 2004/5271).
- Çocuk Koruma Kanunu* (3 Temmuz 2005/ 5395).
- Danıştay Kanunu* (6 Ocak 1982 / 2575).
- Finansal Kiralama Kanunu* (10 Haziran 1985 / 3226).
- Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanun* (18 Mayıs 1955 / 6570).
- Hukuk Muhakemeleri Kanunu* (12 Ocak 2011 / 6100).
- İcra ve İflas Kanunu* (9 Haziran 1932 / 2004).
- İdarî Yargılama Usulü Kanunu* (6 Ocak 1982 / 2577).
- İş Kanunu* (22 Mayıs 2003 / 4857).
- Kat Mülkiyeti Kanunu* (23 Haziren 1965 / 634).
- Kooperatifler Kanunu* (24 Nisan 1969 / 1163).
- Nüfus Hizmetleri Kanunu* (25 Nisan 2006 / 5490).
- Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu* (16 Mayıs 2006/ 5502).
- Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu* (31 Mayıs 2006/ 5510).
- Türk Borçlar Kanunu* (11 Ocak 2011/ 6098).
- Türk Ceza Kanunu* (26 Eylül 2004/ 5237).
- Türk Ticaret Kanunu* (13 Ocak 2011/ 6102).
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası* (18 Ekim 1982/ 2709).
- Umumî Hıfzıssıhha Kanunu* (1930/ 1593).
- Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun* (12 Haziran 1979/ 2247),
- Yargıtay Kanunu* (4 Şubat 1983 / 2797).
- Evlendirme Yönetmeliği* (07 Kasım 1985)
- Tapu Sicili Tüzüğü* (Bakanlar Kurulu Kararı: 18 Mayıs 1994- 94/5623).
- Tapu Planları Tüzüğü* (Bakanlar Kurulu Kararı: 28 Temmuz 2008/14001).

Doç. Dr. Polat TUNÇER

SAĞLIK HUKUKU TEMEL BİLGİLER

Gözden Geçirilmiş

8. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Sağlık Hukuku Temel Bilgiler

Polat Tunęer

Hukuk Yayınları Dizisi – 1799

Sekizinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 729 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Acıduman**, Ahmet; "İbn-i Sina'nın Bilim Tarihindeki Yeri: Kuhn'ca Bir Yaklaşım", *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, Cilt 55, Sayı 2, 2002, s.115-122.
- Adıgüzel**, Recep; "Yeni Türk Ceza Kanununda Olası Kast ve Bilinçli Taksir", *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı 1, 2005, s.63-70.
- Akcan**, Esra Alan, "Ötanazi", *İstanbul Üniversitesi HFM*, Cilt: LXXI, Sayı: 1, 2013, s.3-26.
- Akça**, Çağatay; "Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yollarından Arabuluculuk ve Uzlaştırma", *Hukuk Gündemi*, s.25-36. <http://www.ankarabarusu.org.tr/sites/ankarabarusu/hgdmakale/2009-1/9.pdf> (ET: 15 Şubat 2017).
- Akıntürk**, Turgut, *Medeni Hukuk*, 6. Baskı, Ankara, Savaş Yay., 1996.
- Akıntürk**, Turgut; *Borçlar Hukuku*, 14. Baskı, İstanbul, Beta Yay., 2009.
- Akipek**, G. Jale, Turgut Akıntürk ve Derya Ateş Karaman, *Türk Medenî Hukuku*, Cilt I, 8. Baskı, İstanbul, Beta Yay., 2011.
- Aksu**, Mustafa; "Türk Borçlar Kanununun Getirdiği Yeniliklerden İbra", Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, *E-Journal of Yasar University*, Cilt 8, 2013, s.97-130.
- Akyıldız**, Sunay; "Kısırlaştırma Operasyonlarında Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğü", *Ankara Barosu, III. Sağlık Hukuku Kurultayı 7-8 Mayıs*, 2010, s.12-26.
- Akyolcu**, Neriman; "Acil Birimlerde Triyaj", *İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, Cilt 15, Sayı 58, 2007, s.7-17
- Alatlı**, Alev; *Batıya Yön Veren Metinler*, 1. Baskı, İstanbul, İlk Eğitim ve Sağlık Vakfı Yay., Cilt 3, 2010.
- Alkanat**, Murat B.; "Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk", *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 5, 2002, s.177-180.
- Andaç**, Faruk; *Hukukun Temel Kavramları*, Ankara, Detay Yay., 2008.

- Anıl**, Ayten; Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 47, 1992, s.45-50. <http://www.uyusmazlik.gov.tr/makaleler/001.pdf> (ET: 17 Nisan 2017).
- Antalya**, Osman Gökhan; “Manevi Zararın Belirlenmesi ve Manevi Tazminatın Hesaplanması- Türk Hukukuna Manevi Zararın İki Aşamalı Olarak Belirlenmesine İlişkin Bir Model Önerisi-”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 22, Sayı 3, 2016, s.221-250.
- Apaydın**, Cengiz; “Taksirle Yaralama Suçu”, *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı: 1, 2011, s.59-114.
- Arat**, Sezen; “Klonlama Nedir?”, s.1-30. <http://www.turkhaygen.gov.tr/anasayfa/klonlama.pdf> (ET: 20 Eylül 2018).
- Arda**, Bilgin; “Enfeksiyon Hastalıklarına Giriş”, s.3. <http://infek.med.ege.edu.tr/dersnotlari/infegiris.pdf> (ET: 26 Ocak 2017).
- Arda**, Berna; “Hastalık Olgusunun Tarihsel Açıklanışında Önemli Bir Kavram: Etki Göçü”, *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, Cilt: 4, Sayı:2, 1996, s.105-112.
- Arda**, Berna ve Serap Şahinoğlu Pelin, “Tıbbi Etik: Tanımı, İçeriği, Yöntemi ve Başlıca Konuları”, *Ankara Tıp Mecmuası*, Cilt 48, 1995, s.323-336.
- Ardahan**, Melek ve Fethiye Yelkin Alp, “Hasta Güvenliği ve Hasta Güvenliğini Sağlamada Sağlık Çalışanlarının ve Yöneticilerin Rolü”, *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 2, Nisan 2015, s.85-88.
- Arpacıoğlu**, Işıl Tüzün; “Yapay Döllenenin Soybağına Etkileri”, *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, 2013, s.11-20.
- Arslan**, Mahmut ve A. Ümit Berkman; *Dünyada ve Türkiye’de İş Etiği ve Etik Yönetimi*, İstanbul, TUSİAD Yay., 2009.
- Aslan**, Zehreddin ve Nilay Arat, “Kamu Hizmeti İmtiyaz Sözleşmelerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Tahkim Usulü”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 4, Sayı 8, Güz 2005, s.1-25.
- Aslan**, Çiğdem Mine; “Gabinin Unsurları ve Hukuki Sonuçları”, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Medeni Hukuk Anabilim Dalı*, Yüksek Lisans Tezi. Ankara, 2003, s.1-145.

- Aslan**, Aziz Serkan; "HMK Hükümlerine Göre Teminat Kurumu ve Dava Şartı Niteliği", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 16, Özel Sayı, 2014, (Basım Yılı: 2015), Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, s.943-974.
- Atasay**, Begüm ve Saadet Arslan; *Anne ve Yenidoğan Hakları Barselona Deklarasyonu*, **STED**, 2001, Cilt 10, Sayı 12, s.457-459; <http://www.ttb.org.tr/sted/sted1201/anne.pdf> (ET: 15 Kasım 2015).
- Ateş**, Turan; *Hekimlerin Cezai ve Hukuki Sorumlulukları*, 1. Baskı, İstanbul, Nobel Tıp Kitabevi, 2007.
- Ateş**, Derya; "Sözleşme Özgürlüğü Yönünden Dürüstlük Kuralı", *TBB Dergisi*, Sayı 72, 2007, s.75-93.
- Atmaca**, Gökhan; "İslam Hukukunda Gabin ve Akde Etkisi", *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 18, 2008, s.129-150.
- Aydın**, Erdem; "Tıp Etiğinde Temel İlkeler", *1. Ulusal Uygulamalı Etik Kongresi Kitabı*, 12-13 Kasım 2001 ODTÜ Ankara.
- Aydın**, Çağrı Kan; "Organ ve Doku Ticareti Suçu (TCK, m.91-93)", *Ankara Barosu Dergisi*, 2011 /1, s.129-162.
- Aydın**, Çağrı Kan; "Taksirle Yaralama", *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006, s.1-175.
- Aygörmez** Uğurlubay, Gülsün Ayhan; "İnsan Üzerinde Deney ve Deneme Suçuna İlişkin Bazı Tespitler", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı Cilt:1 Yıl 2015, s.165-206.
- Aygün**, Aydın; "Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alma", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Sayı 8, Aralık 2016, s. 49-73.
- Azizov**, Hâkim; "Uluslararası Ticari Tahkim", *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Özel Hukuk (Medeni Hukuk) Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2004, s.1-109.
- Bağış**, Haydar ve Hakan Sağırkaya, "Klonlama", *J Fac Vet Med*, Sayı 20, 2001, s.187-198.
- Balci**, Muharrem; *İhtilafların Çözüm Yolları ve Tahkim*, 1. Baskı, Danışman Yay., 1999.
- Başaran**, Gamze Turan; "Türk Medeni Kanunu'nun 40'inci Maddesi Kapsamında Cinsiyet Değişikliği ve Hukuki Sonuçları", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı 103, 2012, s.246-266.

- Battal**, Ahmet; *Hukukun Temel Kavramları*, 2. Baskı, Ankara, Gazi Kitabevi, 2003.
- Bayraklı**, Hasan Hüseyin; *Hukukun Temel Kavramları*, 2. Baskı, Trabzon, Murathan Yay., 2009.
- Besiri**, Arzu; “Ötenazi ve Yaşam Hakkı”, *TBB Dergisi*, Sayı 86, 2009, s.188-203.
- Birleşmiş Milletler**, *Etkin Arabuluculuk Rehberi*, (United Nations Guidance for Effective Mediation), s.4-26. http://www.mfa.gov.tr/site_media/html/BM_Etkin_Arabuluculuk_Rehberi_Turkce.pdf (ET: 15 Şubat 2017).
- Birtek**, Fatih; “Kasten Öldürmeye Teşebbüs Kasten Yaralama Suçlarının Manevi Unsur Bakımından Ayırt Edilmesi”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 58, Sayı 2, 2009, s.231-279.
- Bolsoy**, Nursen ve Ümran Sevil, “Sağlık-Hastalık ve Kültür Etkileşimi”, *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, Cilt: 9 Sayı: 3, 2006 s.78-87.
- Bozdemir**, Nafiz ve Sevgi Özcan, “Cinselliğe ve Cinsel Sağlığa Genel Bakış”, *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care (TJFMPC)*, 2011; 5: 37-46.
- Bozkurt**, Enver; *Hukukun Temel Kavramları*, 3. Baskı, Anakara, Asil Yay., 2004.
- Bozkurt**, Enver; “Kısırlaştırma ve İnsan Hakları”, *Ankara Barosu, III. Sağlık Hukuku Kurultayı*, 7-8 Mayıs 2010, s.7-11.
- Can**, Sibel; “Çocuk Düşürtme Suçunun Suç Sonucu Oluşan Gebelikler Açısından Değerlendirilmesi”, *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı 1, 2015, s.81-104.
- Canbolat**, Ferhat (2009); “Kamu Hastanesinde Tıbbi Müdahalede Hekimin Özel Hukuktan Doğan Sorumluluğunun Dayanağı”, *TBB Dergisi*, Sayı 80, s.156-181.
- Cavlak**, Hakan ve Dilek Bostancıoğlu, “Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Türkiye’deki Sağlık ve Hasta Hakları”, *IAAOJ, Social Science*, 2015, 2(2), 27-42.
- Çağlayan**, Ramazan; “İnsanilik Unsuru Açısından Hadımlaştırma Cezası”, *Ankara Barosu, III. Sağlık Hukuku Kurultayı*, 7-8 Mayıs 2010, s.92-114.

- Çakmakçı, Metin**; “Hasta Güvenliği: Bir Paradigma Değişimi”, *Hasta Güvenliği: Türkiye ve Dünya*, Ed. Metin Çakmakçı ve H. Erdal Akalın, 1. Baskı, Türk Tabipleri Birliği Yayınları, Ankara, 2011, s.13-15.
- Coşar, V. Ahsen**; “Hasta Hakları”, *Sağlık Hukuku Digestası*, Yıl, 1, Sayı 1, Ankara Barosu Yay., Ankara, 2009, (s.10-11), s.7-18; <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/1940-2010/kitaplar/pdf/s/sdigesta.pdf> (ET: 15 Kasım 2015).
- Çetin, Gürsel**; “Tıbbi Malpraktis”, *İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi*, Tıp Eğitimi Etkinlikleri, Yeni Yasalar Çerçevesinde Hekimlerin Hukuki ve Cezai Sorumluluğu, Tıbbi Malpraktis ve Adli Raporların Düzenlenmesi Sempozyumu, Dizisi No: 48, Şubat 2006, s.31-42. <http://www.ctf.edu.tr/stek/pdfs/48/4802.pdf> (ET: 29 Ekim 2015).
- Çiftcioğlu, Cengiz Topel**; “Türk Ceza Kanununda Taksir”, *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı 3, 2013, s.317-338.
- Çobanoğlu, Nesrin**; “Ölümcül Olabilen Bulaşıcı Hastalıklarla İlgili Tıbbi Araştırmalarda Etik”, *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık*, Türk Tıp Dizini, 2009, s.29-38.
- Çolak, Ahmet**; “Nöroşirurjide Malpraktis”, *Türk Nöroşirurji Dergisi*, Sayı 12, 2002, s.94-98.
- Dadalı, Ayla**; “659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Kapsamındaki İdarelerin Taraf Oldukları Hukuki Uyuşmazlıkların Sulhen Halli”, *Maliye Bakanlığı Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü*; http://www.bahum.gov.tr/etkinlikler_yeni/sunumlar%5C201301%5C3.pdf (ET: 3 Aralık 2015).
- Daştan, Alev, Gürkan Günel, Lamia İldoğan ve Gözde Somuncu**; “Kök Hücre Teknolojisi”, <http://kisi.deu.edu.tr/bulent.cavas/ders/bok2.pdf> (24 Kasım 2015).
- Değdaş Ulaş Can**; “Hatalı Tıbbi Uygulamadan (Malpraktis) Doğan Hukuki ve Cezai Sorumluluk”, *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 6, 2018, s.41-65.
- Demirbaş, Timur**; *Ceza Hukuku: Genel Hükümler*, 6. Baskı, Seçkin Yay., Ankara, 2009.
- Demirel, Birol**; “Hekimin Yasal Sorumlulukları”, *Gazi Tıp Dergisi*, Cilt 16. Sayı 3, 2005, s.99-106.

- Demirci**, Bahadır; “Türk Ceza Hukukunda Taksirden Doğan Sorumluluk”, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku (Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku) Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*, Ankara, 2011, s.1-247.
- Demirhan**, Ayşegül Erdem; **Tıbbî Deontoloji ve Genel Tıp Tarihi**, Bursa, 1996.
- Deryal**, Yahya; *Hukukun Temel Kavramları*, 5. Baskı, Trabzon 2006.
- Doğan**, Gülmelihat; “Aşırı İfa Güçlüğü Nedeniyle Sözleşmenin Değişen Koşullara Uyarlanması”, *TBB Dergisi*, Sayı: 111, 2014, s.9-36.
- Doğan**, Gülmelihat; “Sürekli Borç İlişkilerinde Borçlunun Temerrüdü”, *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı:4, 2014, s.387-413.
- Doğan**, Murat; “Hadımlaştırmadan Doğan Hukuki Sorumluluk”, *Ankara Barosu, III. Sağlık Hukuku Kurultayı*, 7-8 Mayıs 2010, s.138-151.
- Dönmez, Burcu**; “TCK’da Çocuk Düşürtme Suçu Mukayeseli Hukuk ve AİHM’nin Bakış Açısıyla Ceninin Yaşama Hakkının Sınırlandırılması”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 2, 2007, s. 99-141.
- Dural**, Mustafa ve Suat Sarı, *Türk Özel Hukuku*, Cilt 1, 6. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2011.
- Duysak**, Merve; “Hekimin Tıbbi Uygulama Hatalarından Doğan Cezai Sorumluluğu”, *Hukuk Gündemi Dergisi*, Sayı 3, 2009, s.25-38; <http://www.ankarabarosu.org.tr/siteler/ankarabarosu/hgdmakale/2009-3/5.pdf> (ET: 1 Kasım 2015).
- Dünya** Tabipler Birliği; *Tıp Etiği El Kitabı*, Çev.: M. Murat Civaner, 3. Baskı, Türk Tabipler Birliği Yay., 2015.
- Elçin**, Melih; “Tıp Eğitiminin Tarihçesi”, *Hacettepe Tıp Dergisi*, 2010, Sayı 41, s.195-202.
- Ellidokuz**, Hülya ve Gazanfer Aksakoğlu, “Enfeksiyon Hastalıklarına Epidemiyolojik Bakış”, *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 2002, Cilt 11, Sayı 4, s.291-294.
- Emini**, Mehmet Emin; “Hak Kavramı”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 12, Aralık 2004, s.203-216.
- Ercan**, İbrahim; *Genel Hukuk Bilgisi*, Ankara, Gazi Kitabevi, 2010.

- Erçeltik**, Erman; “Özel Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının Tıbbi Müdahaleden Doğan Hukukî Sorumluluğu”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, 2011.
- Erdemir**, Ayşegül Demirhan; *Tıp Tarihi*, İstanbul, Nobel Yay., 2014.
- Erer**, Sezer; “Sağlık Hizmetlerinde Sorumluluğun Paylaşılması”, *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, Cilt 36, Sayı 1, 2010, s.33-38.
- Ergönül**, Önder; “Enfeksiyon Hastalıkları Epidemiyolojisi”, *İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, Hastane Enfeksiyonları: Korunma ve Kontrol, Sempozyum Dizisi No: 60*, Ocak 2008, s.31-41.
- Ergüneş**, Seda; “Yapay Döllenme”, *Sağlık Hukuku Makaleleri II*, İstanbul Barosu Sağlık Hukuku Merkezi, İstanbul, İstanbul Barosu Yay., 2012, s.167-177.
- Erkan**, Mustafa; “Tahkim Şartının Ayrılabilirliği Prensibinin Asıl Sözleşmenin Yokluğu Durumunda Değerlendirilmesi”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 17, Sayı 1-2, 2013, s.535-562.
- Erkılınç**, Mehmet; “Vaka Değerlendirme ve Fizik Muayene”, *Derman Tıbbi Yayıncılık*, s.55.-85. <http://www.jcam.com.tr/files/KATD-3499.pdf> (ET: 14 Şubat 2017).
- Ersoy**, Nermin; “Tıp Tarihi Dersleri” Ders Notları, s.1-20. tip.kocaeli.edu.tr/docs/ders_notlari/n_ersoy/tip_tarihi-ders_notlari.doc (ET: 19 Ekim 2015).
- Ersoy**, Nermin; “Tıp Etiğine Giriş Ders Notları”, s.1-14. tip.kocaeli.edu.tr/docs/ders_notlari/n_ersoy/tip_etigi-ders_notlari.doc (ET: 15 Şubat 2017).
- Ertuğrul**, Hüseyin; “Türk Ceza Kanunu’nda Çocuk Düşürme Suçu”, *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:6, Sayı:2, Temmuz 2016, s.361-386.
- Eserdağ**, Süleyman; “Sterilizasyon (Kısırlaştırma)”, <http://www.jinekolognet.com/kisirlastirma.asp> (ET: 27 Kasım 2015).
- Fidan**, Nurten; “Hekimin Tıbbi Müdahaleleri Nedeniyle Sorumluluğu”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Cilt:1, Yıl:1, Sayı:3, 20 Ekim 2010, s.349-362.

- Fişek**, Nusret H.; *Halk Sağlığına Giriş*, Hacettepe Üniversitesi-Dünya Sağlık Örgütü Hizmet Araştırma, Araştırmacı Yetiştirme Merkezi Yayını, No.2, Çağ Matbaası, Ankara, 1983.
- Gedik**, Fırat ve Emel Koç, "Hüküm Kurma ve İçtihat", *Ankara Barosu Dergisi*, Cilt: 67, Sayı: 2, Bahar 2009, s.157-163.
- Gerçek**, Leyla Çakıcı; *Genel Hukuk Bilgisi*, 2. Baskı, İstanbul, Beta Yay., 2010.
- Gökçen**, Ahmet ve Murat Balcı, "Organ ve Doku Ticareti Suçları (TCK, m.91-93)", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Araştırmaları Dergisi*, (MÜHF-HAD), Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan Özel Sayısı, Cilt. 19, Sayı: 2, Yıl: 2013, s.111-149.
- Gönenç**, Levent; *Yasaların Anayasaya Uygunluğunun Denetimi ve Anayasa Yargısı*, TEPAV Anayasa Çalışma Metinleri-2, 2010.
- Görgün**, Şanal; *Hukukun Temel Kavramları*, 5. Baskı, Ankara, Yetkin Yay., 1996.
- Gözler**, Kemal; *Hukuka Giriş*, 6. Baskı, Bursa, Ekin Yay., 2009.
- Gözler**, Kemal; *Hukukun Temel Kavramları*, 8. Baskı, Bursa, Ekin Yay., 2011.
- Gözler**, Kemal; *İdare Hukuku Dersleri*, 9. Baskı, Ekin Yay., Bursa, 2010.
- Gözübüyük**, Şeref; *Hukuka Giriş*, 18. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi, 2009.
- Gülsoy**, M. Ziya; "Bilirkişilik Hakkında Hukuki Bir İnceleme", *Türkiye Mühendislik Haberleri*, Ocak 1971, s.38-42. <http://www.imo.org.tr/resimler/ekutuphane/pdf/9178.pdf> (ET: 14 Şubat 2017).
- Gürsoy**, Gülsüm Önal; "Hekim Hakları" *İstanbul'da Sağlık*, s.13-15; http://www.istanbulsaglik.gov.tr/w/dergi/basinpdf/kasim2004/12_13_14_15.pdf (ET: 21 Kasım 2015).
- Gürsoy**, Kemal Tahir; "Birden Fazla Kimselerin Aynı Zarardan Sorumluluğu", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 30 Sayı 1-4, 1973, s.57-83. <http://auhf.ankara.edu.tr/auhfd/auhf-dergisi/yil-1973-cilt-30-sayi-1-4/> (ET: 27 Kasım 2015).
- Güven**, Kudret; "Cinsiyet Değişikliği ve Hukuki Sonuçları", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, Haziran 1997, s.57-92; http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/1_1_5.pdf (ET: 29 Kasım 2015).

- Henzel**, Zahide Olgun; “Hastayı Algılama ve Hasta Kavramı Oluşturma Bağlamında Türk ve Fransız Hekimlerin Karşılaştırılması”, *Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Deontoloji ve Tıp Tarihi Anabilim Dalı*, Doktora Tezi, Adana 2009, s.1-134.
- Hakeri**, Hakan; *Tıp Hukuku*, 7. Baskı, Ankara, Seçkin Yay., 2013.
- Hakeri**, Hakan; *Tıp Hukuku El Kitabı*, 6. Baskı, Ankara, Seçkin Yay., 2013.
- Hakeri**, Hakan; *Ceza Hukuku: Genel Hükümler*, 16. Baskı, Adalet Yay., Ankara, 2013.
- Hakeri**, Hakan; “Hastane Yönetiminin Sorumluluğu”, <http://www.hekimhukuku.com/?p=49> (ET: 15 Şubat 2017).
- Hakeri**, Hakan; “Hekimlerin Uygulama Hatalarından Kaynaklanan Disiplin Sorumluluğu”, <http://www.medimagazin.com.tr/authors/hakan-hakeri/tr-hekimlerin-uygulama-hatalarindan-kaynaklanan-disiplin-sorumlulugu-72-64-1214.html> (6 Aralık 2015).
- Hammurabi Kanunları**: https://tr.wikipedia.org/wiki/Hammurabi_Kanunlar%C4%B1 (ET: 17 Ekim 2015).
- Hancı**, İsmail Hamit; *Hekimin Yasal Sorumluluk ve Hakları (Tıp ve Sağlık Hukuku)*, 2. Baskı, Toprak Ofset, İzmir, 1999.
- Hau**, Kong-lung; “Law and Ethics in Medical Practice: An Overview”, *Medical Section*, Vol. 8, No: 6, Ağustos 2003, p.3-7.
- İçel**, Kayıhan; “Ceza Hukukunda Temel Kusurluluk Şekli Kast”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 6, Sayı 12, Güz 2007/2, s.61-70.
- İlal** Ersan; “Magna Carta”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, s.210-242; www.journals.istanbul.edu.tr/iuhfm/article/download/.../1023003924 (ET: 7 Kasım 2015).
- İpekçioğlu**, Pervin Aksoy; “Ceza Muhakemesi Hukukunda Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alma”, *İÜHFİM*, Cilt LXX, Sayı 1, 2012, s.19-38.
- Jira**, Challi; “Health Ethics and Health Laws”, *Lecture Notes, Health Extension Trainees in Ethiopia*, 2004, p.1-64.
- Karaman**, Hüseyin; “Bir Biyografi Denemesi: Ebu Bekir er-Razi”, *Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt III, Sayı 6, s.101-128.

- Karavaşin**, Tahir; “Embriyonik Kök Hücreler”, *Erciyes Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1, 2012, s.65-71.
- Kaygusuz**, H. Ecehan Armağan; “Türkiye’de Kamu Sağlık Sisteminde Sözleşmeli Yöneticilik Uygulaması”, *Eurasian Journal of Health Technology Assessment (EHTA)* Cilt 6, Sayı 1, 2022, s.46-59.
- Kırca**, İsmail; “Vekâletsiz İş Görmenin Temsil Hukukunda Uygulama Alanı Bulduğu Haller”, *AÜHFD*, Cilt: 44, Sayı: 1-4, 1995, s.443-450. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/298/2762.pdf> (ET: 15 Şubat 2017).
- Koparan**, Mehmet Reşat; “Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Suçları”, Kayseri, 2009, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/197.pdf> (ET: 7 Ekim 2017).
- Kuluçlu**, Erdal; “Türk Hukuk Sisteminde Normlar Hiyerarşisi ve Sayıştay Denetimine Etkileri”, *Sayıştay Dergisi*, Sayı 71, s.3-22.
- Legal** and Ethical Issues in Medical Practice, *Including HIPAA, Chapter: 3*, Medical Assisting, Third Edition, 2003, s.38. (s.37-58). <https://highered.mheducation.com/sites/dl/.../Chapter03.pdf> (ET: 25 Ekim 2017).
- Mahmutoğlu**, Fatih Selami; “Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alınması”, s.1-25. <http://fsmahmutoglu.av.tr/pdf/76b00da1de336791f454b4977f6319d9cdf4656d7818071225.pdf> (ET: 14 Şubat 2017).
- Millî Eğitim** Bakanlığı, *Sağlık Hizmetleri Sekreterliği: Enfeksiyon Zinciri ve Bağışıklık*, Ankara, 2012, s.4.
- Millî Eğitim** Bakanlığı, *Hemşirelik: İnsan Hakları, Hasta Hakları ve Etik*, Ankara, 2013.
- Millî Eğitim** Bakanlığı, *Devlet Yapısı ve Yargı*, Ankara, 2001.
- Millî Eğitim** Bakanlığı, *Meslek Etiği ve İlkeleri*, Ankara, 2015.
- Montaigne**, Michel de; *Denemeler*, Çev. Engin Sunar, Cilt: III, Say Yay., İstanbul, 2011.
- Montaigne**, Michel de; *Denemeler*, Çev. Engin Sunar, Cilt: IV, Say Yay., İstanbul, 2011.
- Odyakmaz**, Zehra; “Genel Olarak İdarenin Sözleşmeleri”, http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/2_12.pdf (ET: 30 Ekim 2015).

- Okuyay**, Ramazan Azim, Muhsin Akbaba, Ecem Kirkit, "Aydınlatılmış Onam ve Aşılama", *Turk J Public Health*, 2015;13(2), s.155-159.
- Oylar**, Ömer ve İsmail Tekin, "Kanser Teşhis ve Tedavisinde Nanoteknolojinin Önemi", *Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, Cilt 16, Sayı 1, 2011, s.147-154.
- Öncel**, Mualla, Ahmet Kumrulu ve Nami Çağan; *Vergi Hukuku*, 15. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi, 2008.
- Oral**, Tuğçe; "Hekimin Aydınlatma ve Hastanın Rızasını Alma Yükümü", *Ankara Barosu Dergisi*, 2011/2, s.186-209.
- Oral**, Tuğçe; "Hekimin Özel Hukuk Açısından Sorumluluğu", http://www.turkhukuksitesi.com/makale_1051.htm (ET: 1 Aralık 2015).
- Özbay**, İbrahim; "Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 10, Sayı 3-4, 2006, s.459-475.
- Özçetin**, Selvi ve Murat Balaban, *Sağlık Hukuku*, 2. Baskı, Seçkin Yay., Ankara, 2015.
- Özçelik**, Ş. Barış; "Sözleşmeden Doğan Borçların İfasında Hukuki İmkân-sızlık ve Sonuçları", *AÜHF*, Cilt: 63, Sayı:3, 2014, s.569-621.
- Özdemir, Hakan**; "Graft ve Flep Cerrahisi (Doku Nakilleri)". http://www.drhakanozdemir.com/graft_ve_flep_cerrahisi_doku_nakilleri (ET: 18 Temmuz 2020).
- Özdemir**, Hayrunnisa; "Teşhis ve Tedavi Sözleşmesinde Hekimin Hastayı Aydınlatma Yükümlülüğü", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt XII, Sayı 3-4, 2008, s.347-379.
- Özen**, Muharrem; "Yargı Bağımsızlığını Zedeleyen Düzenleme ve Uygulamalar ve Bağımsızlığı Sağlamaya Yönelik Çözüm Önerileri", *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl:68, Sayı:1, 2010, s.31-65.
- Özlü**, Tefvik; "Hastaların Ödev ve Sorumlulukları Nelerdir?" <http://www.bunlarlazim.com/hastalarin-odev-ve-sorumluluklari-nelerdir.htmlw> (ET: 16 Kasım 2015).
- Özpınar**, Berna; *Tıbbi Müdahalede Kötü Uygulamanın Hukuki Sonuçları*, 1. Baskı, Ankara Barosu Yay., Ankara, 2007.
- Petek**, Hasan; "Güzelleştirme Amaçlı Estetik Ameliyatlardan Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1, 2006, s.177-239.

- Reisoğlu**, Sefa; *Borçlar Hukuku*, Ankara, "S" Yay., 1986.
- Runzheimer**, Jane and Linda Johnson Larsen; *Medical Ethics For Dummies*, Wiley Publishing, Inc., 2011.
- Sağlam**, İpek; "Türk Medeni Kanunu Madde 40 Üzerine Bir Değerlendirme", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakóltesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 3-4, 2004, s.455-469.
- Sağlam**, Cihan; *Sağlık Bakanlığına Bağlı Hastanelerdeki Sözleşmeli İdarecilerin İş Doyumu Düzeyleri: Ankara İli Örneği*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Kamu Yönetimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Sağlık Bakanlığı**, Temel Sağlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü; *Sağlığın Teşvi ki ve Geliştirilmesi Sözlüğü*, Bakanlık Yayın No: 814, 1. Baskı, Ankara, 2011.
- Sakin**, Sinan; *Türk Ceza Hukuku: Genel Hükümler*, 3. Baskı, Savaş Yay., Ankara, 2016.
- Sarıyar**, Selçuk; *Kusurun Tanımı ve Öznelliği*, İstanbul, 2008, s.3; <http://www.hubyar.eu/SiteFiles/makaleler/kusurun%20tanimi%20ve%20oznelligi.pdf> (ET: 15 Kasım 2015).
- Savaş**, Abdurrahman; "Türk Borçlar Hukukunda İ kale Sözleşmesi", *TAAD*, Yıl:7, Sayı:26, Nisan 2016, s.105-141.
- Saydam**, Mehmet ve Nurten Öztürk; "Türk Ceza Kanunu Bakımından Tak-sir", *TAAD*, Yıl:6, Sayı:23, Ekim 2015, s.135-157.
- Sayek**, Füsün; *Sağlıkla İlgili Uluslararası Belgeler*, 2. Baskı, Ankara, Türk Tabipler Birliği Yay., 2009.
- Sayım**, Ferhat; "Tıbbi Etik ve Deontoloji Kavramları", *Sağlık Piyasası ve Etik*, Bursa, MKM Yayıncılık, 2011, s.51-63.
- Sezer**, Serhat Tolga; "Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Takas", *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Ya-ynlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara, 2010, s.1-114
- Somer**, Pervin; "Alternatif Tıp Nedir? Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliğinin Değerlendirilmesi", *Uluslararası Sağlık Huku-ku Sempozyumu*, (16-17 Ekim 2014 Lefkoşa), Ed. Hakan Hakeri, Cahit Doğan, Türkiye Barolar Birliği, Yay. 306, Ankara, 2015, s.233-265.

- Söyler**, Yasin; “Yargıtay Kararları Işığında Kişisel Kusur”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 14, Sayı 2, 2010, s.555-592.
- Sunay**, Özgür, Ali Kızılkaya, Fahri Mola, Ali Barutçu, Emine Çalış Kızılkaya ve İlknur Gündüz; “Estetik Cerrahin Hukuki Sorumluluğu”, *Türk Plastik Rekonstrüktif Estetik Cerrahi Dergisi*, Cilt 13, Sayı 1, 2005, s.36-38.
- Şahsuvaroğlu**, Bedii Nuri; *Tıbbî Deontoloji*, İstanbul, 1983.
- Şakar**, Müjdat; *Genel Hukuk*, 2. Baskı, İstanbul, Beta Yay., 2011.
- Şatır**, Nejdət; *Hekimlerin Hukuki ve Cezai Sorumluluğu*, Ankara, Yetkin Yay., 2015.
- Şen**, Cemalettin; “Hukuk Açısından Bilincin Haklara Etkisi”, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Bahar 2015, Cilt:3, Yıl:3, Sayı:5, 3: 121-138.
- Şenol**, Pınar Uzun; “Vekâletsiz İş Görmede İş Görenin Hukuki Durumu”, *Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, Sayı 3, 2014, s.293-309.
- Şenyüz**, Doğan; *Borçlar Hukuku*, 4. Baskı, Bursa, Ekin Yay., 2009.
- Tan**, Turgut; “Türk Hukukunda Kanun Hükmünde Kararname Uygulaması ve Sorunlar”, s.335-353; <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/468/5412.pdf> (ET: 7 Kasım 2015).
- Taneri**, Gökhan; **Hasta Hakları**, 1. Baskı, Ankara, Bilge Yay., 2014.
- Tanrıver**, Süha; “Mahkeme Huzurunda Yapılan Sulhler”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt 49, Sayı 1-2, 1994, s.333-348.
- Taştan**, Furkan Güven; “Borçlar Hukuku Genel Hükümler”, *Ders Notları*, Ankara, 2012, s.1-136. http://www.sinerjik.org/wp-content/uploads/2014/02/bhgh_fgt.pdf (ET: 10 Şubat 2017).
- Temel**, Erhan; “Hadımlaştırma Operasyonlarından Dolayı Alman Hukukunda Sorumluluk”, *Ankara Barosu, III. Sağlık Hukuku Kurultayı*, 7-8 Mayıs 2010, s.115-125.
- Tokaç**, Mahmut; “Geleneksel Tıbbi Akademik Yaklaşım: GETTAM”, *SD Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi*, Sonbahar 2013, s.82-85.
- Topdemir**, Hüseyin Gazi; “İslam Dünyasında Tıp”, *Bilim ve Teknik*, 2012, s.90-93.

- Toroslu**, Haluk; “Bilinçli Taksir Üzerine Bir Değerlendirme”, *TBB Dergisi*, Sayı 126, 2016, s.95-122.
- Tunçer**, Polat; *Temel Hukuk*, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yay., 2013.
- Turabi**, Selami; “Kusurluluk ve Kusurluluğu Etkileyen Haller”, *TBB Dergisi*, Sayı: 101, 2012, s. 267-292.
- Turanboy**, Kürşat; “Müteselsil Sorumluluk Kavramı ve Müteselsil Sorumlulukta Borçlar Kanunu Tasarısının Hükümleri”, *E – Akademi, Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi*, Sayı 94, Aralık 2009.
- Tüfekçi**, İbrahim; “İslam Hukukuna Göre Gebeliğin Sonlandırılması”, *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt –Sayı 45, Eylül 2013, s.111-154.
- Türkmen**, Ali; *Hasta ve Hekim Hukuku*, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yay., 2013.
- Türkmen**, Birol; “Hekimin Yasal Sorumlulukları”, *Gazi Tıp Dergisi*, Cilt 16: Sayı 3, 2005, s.99-106.
- Uracin**, A.Metin; “Magna Carta Libertatum (Büyük Özgürlükler Sözleşmesi)”, <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/docs/Magna2017-2.pdf> (Erişim: 15 Aralık 2023).
- Uzluk**, Feridun Nafiz; *Tıp Tarihi*, Ankara, 1958.
- Ünal**, Şeref; “Yargı Bağımsızlığı”, *Amme İdare Dergisi*, Cilt 37, Sayı 3, Eylül 2004, s.63-81.
- Ünver**, Yener; “Yargı Bağımsızlığı Açısından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt 53, Sayı 1-4, 1988-1990, s.153-196.
- Üzülmez**, İlhan; “Hadımlaştırmadan Kaynaklanan Cezai Sorumluluk”, *Ankara Barosu, III. Sağlık Hukuku Kurultayı*, 7-8 Mayıs 2010, s.161-168.
- Yaşar**, Yusuf; “Ceza Muhakemesi Hukukunda Gizli Tanıklık”, *e-akademi, Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler, Aylık İnternet Dergisi*, Sayı: 133, Ekim 2013, s.1-42.
- Yayla**, Hatice Tolunay Ozanemre; “Gabinin Şartları”, *Çankaya University Journal of Law*, Cilt 7, Sayı 2, 2011, s.195-217.
- Yeşilada**, Erdem; “Hekim, Alternatif Tedavi ve Modern Tıp”, *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 6, 2002, s.223-225.

- Yıldırım**, Gülay ve Selim Kadioğlu; “Etik ve Tıp Etiği Temel Kavramları”, *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, Cilt: 29, Sayı: 2, 2007, s.75-83.
- Yıldız**, Ali Kemal; “Ceza Muhakemesi Hukukunda Keşif ve Yer Gösterme”, *İÜHFİM*, Cilt: LXV, 2007, s.127-174.
- Yıldız**, Sevil; “Ceza Hukukunda Akıl Hastalığı ve Akıl Hastalarının Yargılanması”, *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, Sayı: 4, 2002, s.141-151.
- Yılmaz**, Battal; *Hekimin Hukuki Sorumluluğu*, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yay., 2010.
- Yılmaz**, Ejder; “Hukuk Muhakemeleri Kanununda Süreler”, *Journal of Yaşar University*, Cilt: 8, Sayı: Özel, 2013, s.3167-3190.
- Yılmaz**, Ş. Berfin Işık; “Tıbbi Müdahalelerde Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğü”, *TBB Dergisi* 2012, Sayı 98, s.389-410.
- Yılmaz**, Halil; “Uluslararası Tahkim Örgütlenmeleri”, *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı 2, 2004, s.75-104.
- Yiğit**, Onur; “Taksirli Bir Suç Türü Olarak Maden Kazaları”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Sayı: 4, 2014, s.350- 410.
- Yiğit**, Onur; “Yargıtay Kararları Işığında Bilinçli Taksir Kavramı ve Unsurları”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 2, 2015, s.113-136.
- Yücer**, İpek; “Yenileme (Tecdit)”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 1, 2007, s. 233-259
- Williams**, John R.; *Tıp Etiği El Kitabı*, (Dünya Hekimler Birliği), Çev.: Murat Civaner, Türk Tabipler Birliği Yay., 2006. https://www.tb.org.tr/kutuphane/tip_etigi.pdf (ET: 30 Kasım 2015).
- World Medical Association**; *Medical Ethics Manual*, France, 2005. http://www.whcaonline.org/uploads/publications/em_en.pdf (ET: 12 Mayıs 2018).

KANUNLAR

- Adlî Tıp Kurumu Kanunu* (14 Nisan 1982 / 2659).
- Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun* (26 Eylül 2004/ 5235).
- Aile Hekimliği Kanunu* (24 Kasım 2004/ 5258).
- Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun* (6 Ocak 1982/ 2576).
- Ceza Muhakemeleri Kanunu* (04 Aralık 2004/ 5271).
- Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun* (13 Aralık 2004/ 5275).
- Danıştay Kanunu* (6 Ocak 1982/ 2575).
- Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanunu* (18 Aralık 1953/ 6197).
- Hemşirelik Kanunu* (25 Şubat 1954/ 6283).
- Hukuk Muhakemeleri Kanununun* (12 Ocak 2011/ 6100).
- Hususî Hastaneler Kanunu* (24 Mayıs 1933/ 2219).
- İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu* (20 Haziran 2012/ 6331).
- Kan ve Kan Ürünleri Kanunu* (11 Nisan 2007/ 5624).
- Kişisel Verilerin Korunması Kanunu* (24 Mart 2016/ 6698).
- Kozmetik Kanunu* (24 Mart 2005/ 5324).
- Milletlerarası Tahkim Kanunu* (21 Haziran 2001/ 4686).
- Nüfus Planlaması Hakkında Kanun* (24 Mayıs 1983/ 2827).
- Organ ve Doku Alınması, Saklanması, Aşılması ve Nakli Hakkında Kanun* (29 Mayıs 1979/ 2238).
- Sağlık Hizmetleri Kanunu* (7 Mayıs 1987/ 3359).
- Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun* (12 Ocak 1961/ 224).
- Umumî Hıfzıssıhha Kanunu* (24 Nisan 1930/ 1593).
- Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun* (12 Haziran 1979/ 2247).

Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunu (11 Nisan 1928/ 1219).

Türk Dış Hekimleri Birliği Kanunu (7 Haziran 1985/ 3224).

Türk Tabipleri Birliği Kanunu (23 Ocak 1953/ 6023).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (18 Ekim 1982/ 2709).

Türk Medeni Kanun (22 Kasım 2001/ 4721).

Türk Borçlar Kanunu (11 Ocak 2011/ 6098).

Yargıtay Kanunu (4 Şubat 1983/ 2797).

YÖNETMELİKLER

Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliği (25 Ocak 2013/ 28539 sayılı Resmî Gazete).

Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik (15 Şubat 2008/ 26788 sayılı Resmî Gazete).

Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmelik (01 Haziran 2005/ 25832 sayılı Resmî Gazete).

Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname, (26 Eylül 2011/ 659 sayılı KHK).

Hasta Hakları Yönetmeliği; (1 Ağustos 1998/ 23420 sayılı Resmî Gazete).

Hekimlik Meslek Etiği Kuralları, Türk Tabipler Birliği Yayını, Ankara, Mayıs, 2012. https://www.ttb.org.tr/kutuphane/h_etikkural.pdf (ET: 2 Ağustos 2020).

Hemşirelik Yönetmeliği (08 Mart 2010/ 27515 sayılı Resmî Gazete)

Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (11Ekim 2011/ 663 sayılı KHK).

Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi (19 Şubat 1960/ 10436 sayılı Resmî Gazete).

Tıbbi Hizmetlerin Kötü Uygulanmasından Doğan Sorumluluk Kanunu Tasarısı; <http://www2.tbmm.gov.tr/d21/1/1-1030.pdf> (ET: 29 Ekim 2015).

Uzaktan Sağlık Hizmetlerinin Sunumu Hakkında Yönetmelik (10 Şubat 2022/ 31746 sayılı Resmi Gazete).

Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği (13 Ocak 1983/ 17927 sayılı Resmî Gazete)

Rahim Tahliyesi ve Sterilizasyon Hizmetlerinin Yürütülmesi ve Denetlenmesine İlişkin Tüzük (18 Aralık 1983/ 18255 sayılı Resmî Gazete).

BİLDİRGELER

Anne Hakları Bildirgesi (24 Eylül 2001- Barselona/ Espanya), Çev.: Ayşe Kafkaslı, ve Neslihan Tekin; <http://www.hayad.org.tr/anne-haklari-bildirgesi> (ET: 15 Kasım 2015).

Avrupa'da Hasta Hakları Bildirgesi (28-30 Mart 1994 Amsterdam/Hollanda).

Bilgisayarın Tıpta Kullanılmasına İlişkin Duyuru, (1983, Venedik/İtalya).

Dünya Tabipler Birliği'nin Hekim Yardımıyla İntihar İçin Tutumu (Eylül 1992).

Dünya Tıp Birliği Helsinki Bildirgesi (İnsan Denekleri Üzerindeki Tıbbi Araştırmalarda Etik İlkeler).

Dünya Tabipler Birliği Lizbon Hasta Hakları Bildirgesi'nin Gözden Geçirilmiş Şekli, (Eylül 1995, Bali/ Endonezya).

Dünya Tabipler Birliği Ötanazi Bildirgesi, (Ekim 1987, Madrid/İspanya).

Dünya Tabipler Birliği Tokyo Bildirgesi, (Ekim 1975, Tokyo/Japonya).

Dünya Tabipler Birliği Venedik Bildirgesi, (Ekim 1983, Venedik/İtalya).

Lizbon Hasta Hakları Bildirgesi, (1981-Lizbon/Portekiz).

Ruhsal Hastalığı Olan Çocuklar ve Ailelerinin Hakları Bildirgesi; (ABD Çocuk Ruh Sağlığı Koalisyonu Nisan 2007); <http://www.hayad.org.tr/ruh-hastaligi-olan-cocuklar-ve-ailelerinin-haklari-bildirgesi> (ET: 21 Kasım 2015)

Yenidoğan Hakları Bildirgesi, (24 Eylül 2001, Barselona/İspanya).

İNTERNET BAĞLANTILARI

- [http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2010-86-581_\(ET: 9 Kasım 2015\).](http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2010-86-581_(ET: 9 Kasım 2015).)
- [http://www.yasader.org/web/stk_el_kitabi/son/3-ucuncubolum.pdf_\(ET: 9 Kasım 2015\).](http://www.yasader.org/web/stk_el_kitabi/son/3-ucuncubolum.pdf_(ET: 9 Kasım 2015).)
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Hammurabi_Kanunlar%C4%B1 (ET: 17 Ekim 2015).
- <http://www.ombudsman.gov.tr/contents/files/688B1--Insan-Haklari-Evrensel-Beyanname.pdf> (ET: 9 Kasım 2015).
- <http://www.ombudsman.gov.tr/contents/files/3507--Ekonomik,-Sosyal-ve-Kulturel-Haklara-Iliskin-Uluslararası-Sozlesme.pdf> (ET: 11 Kasım 2015).
- <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/53-73.pdf> (ET: 11 Kasım 2015).
- <http://www.eskisehirab.gov.tr/userfiles/files/AVRUPA%20B%C4%B0RL%C4%B0%C4%9E%C4%B0%20TEMEL%20HAKLAR%20%C5%9EARTI.pdf> (ET: 11 Kasım 2015).
- https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/belge/uluslararası_belgeler/kadin_istihdami/ilo_belgeleri/sozlesmeler/118.pdf (ET: 12 Kasım 2015).
- <http://www.diskapieah.gov.tr/mevzuat/ULUSLARARASI/LIZBON%20BILDIRGESI.pdf> (ET: 15 Kasım 2015).
- http://www.migesplus.ch/fileadmin/Publikationen/Patientenrecht_tur.pdf (ET: 16 Kasım 2015).
- <http://www.tugsanyilmaz.av.tr/saglik-hukuku/tedavide-hastanin-yukumlulukleri> (ET: 16 Kasım 2015).
- <http://www.bunlarlazim.com/hastalarin-odev-ve-sorumluluklari-nelerdir.htmlw> (ET: 16 Kasım 2015).
- http://www.erzincan.edu.tr/birim/HukukDergi/makale/2008_XII_2_12.pdf (ET: 17 Kasım 2015).
- <http://www.saglik.gov.tr/TR/belge/1-555/hasta-haklari-yonetmeli.html> (ET: 17 Kasım 2015).

- <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=9.5.17229&sourceXmlSearch=sa%C4%9Fl%C4%B1k%20uygulama&MevzuatIliski=0> (ET: 17 Ekim 2015).
- <http://www.ankarabarosusu.org.tr/siteler/1940-2010/kitaplar/pdf/s/sdigesta.pdf> (ET: 15 Kasım 2015).
- <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=3.5.85319&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=yatakl%C4%B1%20tedav> (ET: 20 Kasım 2015).
- http://www2.perinatal.org.tr/perinatoloji-uzmanligi-nedir/_ (ET: 25 Kasım 2015).
- <http://www.tibbisozluk.com/arama.php?terim=perinatal> (ET: 25 Kasım 2015).
- <http://www.saglik-sigortasi.com/tibbi-terimler-sozlugu> (ET: 26 Kasım 2015).
- <http://www.das.org.tr/kitaplar/kitap2005/6-05.pdf> (ET: 26 Kasım 2015).
- <http://www.hayathastanesi.com.tr/index.php/tum-makaleler/89-makaleler/161-t-bbi-terimler> (ET: 26 Kasım 2015).
- <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/36/859/10903.pdf> (ET: 26 Kasım 2015).
- <http://www.gebelikhesaplama.net/dis-gebelik-ektopik-nedir.html> (ET: 26 Kasım 2015).
- <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/462/5288.pdf> (ET: 3 Aralık 2015).
- <http://www.hakhukukozgurluk.com/cezahukuku/cezamuhakemesi/03yargiyolu.html> (ET: 6 Aralık 2015).
- www.dpb.gov.tr/F/Root/daireler/kamu.../avrupa_sosyal_sarti_metni.pdf (ET: 12 Kasım 2015).
- http://www.unicankara.org.tr/doc_pdf/Viyana_69.pdf (ET: 25 Ocak 2017).
- http://ahmetemreazakli.com/yayinlar/GuncelAnesteziTeorik_AEAzakli.pdf (ET: 26 Ocak 2017).
- <http://infek.med.ege.edu.tr/dersnotlari/infiris.pdf> (ET: 26 Ocak 2017).
- <http://katipten.net/adli-ve-hukuki-terimler-sozlugu.html> (ET: 28 Ocak 2017).
- <http://www.sozluk.adalet.gov.tr/> (ET: 28 Ocak 2017).
- <http://www.hukukrehberi.net/Page.aspx?PageID=102> (ET: 28 Ocak 2017).

- http://www.sakaryaeah.saglik.gov.tr/hastaokulu/rehberler/kanserde_eren_tani.pdf (ET: 29 Ocak 2017).
- <https://www.alzheimer-nederland.nl/sites/default/files/directupload/informatie-in-turks-diagnose.pdf> (ET: 29 Ocak 2017).
- <http://ecdc.europa.eu/en/publications/Publications/Ebola-west-africa-12th-update.pdf> (ET: 29 Ocak 2017).
- <https://www.cdc.gov/vhf/ebola/pdf/ebola-factsheet.pdf> (ET: 29 Ocak 2017).
- <http://www.milliyet.com.tr/ms-hastaliginin-belirtileri-ve-pembenar-detay-kadinsagligi-2064321/> (ET: 29 Ocak 2017).
- <http://www.milliyet.com.tr/ms-hastaliginin-belirtileri-ve-pembenar-detay-kadinsagligi-2064321/> (ET: 29 Ocak 2017).
- http://www.farukturan.com/index.php?mod=MS_Hakkinda (ET: 29 Ocak 2017).
- http://www.wpanet.org/uploads/Sections/Eating_Disorders/Lancet_Psychiatry_AN.pdf; <http://www.thelancet.com/journals/lanpsy/issue/current> (ET: 1 Şubat 2017). [http://dx.doi.org/10.1016/S2215-0366\(15\)00356-9](http://dx.doi.org/10.1016/S2215-0366(15)00356-9)
- http://www.nhs.uk/translation/turkish/Documents/Anorexia_nervosa_Turkish_FINAL.pdf (ET: 1 Şubat 2017).
- http://www.nhs.uk/translation/turkish/Documents/Anorexia_nervosa_Turkish_FINAL.pdf (ET: 1 Şubat 2017).
- <http://infek.med.ege.edu.tr/dersnotlari/infgris.pdf> (ET: 26 Ocak 2017).
- http://ahmetemreazakli.com/yayinlar/GuncelAnesteziTeorik_AEAzakli.pdf (ET: 26 Ocak 2017).
- <http://www.dicle.edu.tr/Contents/2dfd8ff7-3db0-4909-bf3c-a5f29c083abb.pdf> (ET: 29 Ocak 2017).
- http://www.nedc.com.au/files/logos/0638_NEDC_FS_AN_v4.pdf (ET: 1 Şubat 2017).
- http://www.elmadaghukuk.com/img/2014_1_ibraname_sirkler_111438722014_.pdf (ET: 10 Şubat 2017).
- <http://auhf.ankara.edu.tr/auhfd/auhf-dergisi/yil-1973-cilt-30-sayi-1-4/> (ET: 27 Kasım 2015).
- http://www.migesplus.ch/fileadmin/Publikationen/Vergesslich_Tuerkisch.pdf (ET: 29 Ocak 2017).

- http://www.wpanet.org/uploads/Sections/Eating_Disorders/Lancet_Psychiatry_AN.pdf; <http://www.thelancet.com/journals/lanpsy/issue/current> (ET: 1 Şubat 2017). [http://dx.doi.org/10.1016/S2215-0366\(15\)00356-9](http://dx.doi.org/10.1016/S2215-0366(15)00356-9)
- http://www.farukturan.com/index.php?mod=MS_Hakkinda (ET: 29 Ocak 2017).
- http://www.farukturan.com/index.php?mod=MS_Hakkinda (ET: 29 Ocak 2017).
- http://tip.kocaeli.edu.tr/docs/ders_notlari/u_tural/anksiyete.pdf (ET: 28 Ocak 2017).
- http://tip.kocaeli.edu.tr/docs/ders_notlari/u_tural/uyku.pdf (ET: 28 Ocak 2017).
- <http://www.medimagazin.com.tr/medimagazin/tr-anadolu8217da-halk-hekimligi-uygulamalari-676-315-3673.html> (ET: 26 Ocak 2017).
- http://www.sinerjik.org/wp-content/uploads/2014/02/bhgh_fgt.pdf (ET: 10 Şubat 2017).
- http://www.sakaryaeah.saglik.gov.tr/hastaokulu/rehberler/kanserde_erken_tani.pdf (ET: 29 Ocak 2017).
- <http://www.milliyet.com.tr/ms-hastaliginin-belirtileri-ve-pembenar-detay-kadinsagligi-2064321/> (ET: 29 Ocak 2017).
- <http://www.dicle.edu.tr/Contents/9750b84c-68ad-4771-b1bd-781f4207a253.pdf> (ET: 14 Şubat 2017).
- http://www.mfa.gov.tr/site_media/html/BM_Etkin_Arabuluculuk_Rehberi_Turkce.pdf (ET: 15 Şubat 2017).
- <http://pyo.omu.edu.tr/sites/pyo.omu.edu.tr/files/Helsinki%20Bildirgesi.pdf> (ET: 29 Mayıs 2017).
- <https://sbu.saglik.gov.tr/hastahaklari/amsterdam.htm> (ET: 28 Temmuz 2018).
- http://www.ejtn.eu/Documents/THEMIS%202016/Semi%20D/Written_paper_Germany1.pdf (ET: 25 Ekim 2017).
- <https://hukukdestegi.com/tr/2018/09/10/arabuluculuk-uzlastirma-arasindaki-farklar/> (ET: 17 Ocak 2022).
- <http://www.insanhaklarisavunuculari.org/dokumantasyon/files/original/62a72b961dd80b8f7ec55e249ee3d33b.pdf> (ET: 1 Mart 2022).

DEPREMİN HUKUKİ BOYUTLARIYLA DEĞERLENDİRİLMESİ

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Tamer BUDAK - Arş. Gör. Uğur AŞKIN

Dr. Öğr. Üyesi Ali TURAN - Dr. Öğr. Üyesi Aynaz UĞUR -
Arş. Gör. Rümeyza SAVRAN - Prof. Dr. Tamer BUDAK -
Arş. Gör. Osman Kağan ERGÜR - Arş. Gör. Uğur AŞKIN -
Arş. Gör. Burak BİLGE - Dr. Öğr. Üyesi Korhan YEĞRİM -
Arş. Gör. Fatma Dilan TOPUZ - Dr. Öğr. Üyesi Kürşat
AKÇA - Dr. Öğr. Üyesi Murat Buğra TAHTALI -
Dr. Arş. Gör. Hilal ALBAL ULAŞ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Depremin Hukuki Boyutlarıyla Değerlendirilmesi

Editörler: Tamer Budak - Uğur Aşkın

Hukuk Yayınları Dizisi – 3730

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 730 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

HUKUKİ NETİCELERİ İTİBARIYLA OSMANLI DEVLETİ'NDE DEPREMLER

*Ali TURAN**

ÖZET

Ülkemiz, Alp-Himalaya Deprem Kuşağı'nda yer alan bir ülke olup tarihten bugüne kadar çok şiddetli depremlere sahne olmuştur. Bu depremlerde çok sayıda insan hayatını kaybetmiş ve büyük ölçüde maddi ve manevi diğer zararlar söz konusu olmuştur. Son olarak 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli iki devasa ve dehşetli depremle bu tabii afet kendini bir kez daha hatırlatmıştır. Tarihin tozlu sayfaları karıştırıldığında, bu afetin ülkemizin göz ardı edilemez bir hakikati olduğu bariz bir şekilde tezahür etmektedir. Ne yazık ki bu tarihi hakikate rağmen ülkemizde deprem afetiyle bir arada yaşama kültürü henüz tam manasıyla yerleşmemiştir.

Bu çalışma, Osmanlı Devleti'nde gerçekleşen depremlerin yol açtığı ya da açacağı hukuki meseleleri ana hatlarıyla tasrih etmeyi hedeflemiştir. Bu gaye ile Osmanlı Devleti'nde gerçekleşen depremler, deprem ilmine yönelik çalışmalar ve depremlerden sonra meydana çıkan hukuki meseleler tetkik edilmiştir. Çalışmanın hazırlanmasında İstanbul şer'iyeye sicillerine kaydedilen hükümler ile Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri'nde yer alan belgeler başta olmak üzere, Osmanlı dönemi depremleriyle ilgili olarak arşiv belgelerine dayanılarak hazırlanan ilmi çalışmalardan istifade edilmiştir. Böylece hem ülkemizin deprem tehlikesinin tarihi vesikalarla bir kez daha göz önüne serilmesi hem de eslafın depremlere ilişkin hukuki tatbikatlarına şahitlik edilmesi arzulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Hukuku, Osmanlı Devleti, Osmanlı Devleti'nde Depremler, Osmanlı Devleti'nde Depremlerin Hukuki Sonuçları, Osmanlı Devleti'nde Deprem ve Hukuk.

* Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Tarihi Anabilim Dalı | Asst. Prof. İnönü University Faculty of Law, Department of Legal History, ali.turan@inonu.edu.tr. (ORCID: 0000-0001-6563-6315).

deprem cihetiyle şöyle anlamak gerekir: Deprem, kanunu gereğince tabiatın tekerrür etmek zorunda olduğu bir hadisedir; ancak kanun gereği tekerrür eden bu hadise, acı ve hüznün tekerrürüne mani olma noktasında bize ne şekilde hareket edeceğimizi gösteren bir fırsat ve daimi bir ikazdır.

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri:

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri¹⁷³

Şer'îye Sicilleri:

Bab Mahkemesi 54 Numaralı Sicil (H. 1102-M. 1691), Haz. Hüseyin Kılıç vd., Proje Yönetmeni: M. Âkif Aydın, Ed. Coşkun Yılmaz, İSAM Yay., İstanbul 2011.

İstanbul Mahkemesi 25 Numaralı Sicil, Haz. Salih Kahrıman, Mümin Yıldıztaş, Proje Yönetmeni: M. Âkif Aydın, Ed. Coşkun Yılmaz, Kültür Aş., İstanbul, 2019.

Basılı Eserler ve Süreli Yayınlar:

ABDÜRRAHİM EFENDİ: Fetava-yı Abdürrrahim, C. 1, İstanbul 1243.

ADIYEKE, A. Nükhet-ADIYEKE, Nuri: "1856 Girit Depremi", Tarih Araştırmaları Dergisi, C. XXXI, Sa. 51, 2012

AFAD: Türkiye'de Afet Yönetimi ve Doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2018.

AFAD: Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü, T.C.Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2014.

AFYONCU, Erhan-METE, Zekai: "1766 İstanbul Depremi ve Toplum Yaşantısına Tesirleri", Tarih Boyunca Anadolu'da Doğal Afetler ve Deprem Semineri, 22-23 Mayıs 2000, İÜ Edebiyat Fak. Tarih Araştırma Merkezi, 2001.

AKAR, Tuba: "Tanzimat Öncesinde Vakıf Kurumu ve Yapıların Korunması", Vakıflar Dergisi, Sa. 33, 2010.

AKGÜNDÜZ, Ahmet: "Osmanlı Hukukunda Gedik Hakkının Menşei ve Gedik Hakkıyla İlgili Ebüssuud'un Bir Risalesi", Türk Dünyası Araştırmaları, Sa. 46, 1987.

AKGÜNDÜZ, Ahmet: İslâm Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi, TTK Yay., Ankara 1988.

AKGÜNDÜZ, Ahmed: Şer'îye Sicilleri Mâhiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler, C.1, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1988

¹⁷³ Kullanılan arşiv belgelerinin künyeleri dipnotlarda gösterildiği için burada ayrıca verilmesine lüzum görülmemiştir.

- AKIN, Lemi: İlk Müstakil Deprem Kitabı: Risâle-i Zelzele, İÜ Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, C. 44, Sa. 44, 2011.
- ALBINI, Paola: "Venedik Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğu'nun Batı Sınırlarındaki Depremler (17. ve 18. Yüzyıllar), (içinde) Osmanlı İmparatorluğu'nda Doğal Afetler, Ed. Elizabeth Zachariadou, Çev. Gül Çağalı Güven, Saadet Öztürk, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 2001.
- ALEXANDER (ALEXANDROPOULOS), John. C.: "Yeterince İyi Olan Bir Şeyi Güzelleştirmeye Çalışmak: Tesalya, "Hellas", "Vlahia" ve 1544 Depremi", (içinde) Osmanlı İmparatorluğu'nda Doğal Afetler, Ed. Elizabeth Zachariadou, Çev. Gül Çağalı Güven, Saadet Öztürk, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 2001.
- ALİ HAYDAR: *Tertîbü's-sunûffi Ahkâmü'l-vukûf*, İstanbul, 1240.
- ALİ HAYDAR EFENDİ: Dürerü'l-Hükkâm Şerhu Mecelleti'l-Ahkâm, C. II, Haz. Raşit Gündoğdu, Osman Erdem, DİB Yay., İstanbul, 2020
- ALİ MUZAFFER: Zelzele Hakkında Malumat, Kasbar Matbaası, İstanbul 1315.
- AMBRASEYS, N.N.-FINKEL, C.F.: The Seismicity of Turkey and Adjacent Areas: A Historical Review, 1500-1800, Eren Yay., İstanbul, 1995
- AMİR TEVFİK: Hareket-i Arz ve Esbab-ı Zuhuru Hakkında Meşahir-i Erbab-ı Fünundan Bazılarının Akvali, Alem Matbaası, Konstantiniyye 1307.
- ANGELL, Elizabeth: "Bir Şehir Manzarası: İstanbul'un Tarihinde Depremler", Büyük İstanbul Tarihi Ansiklopedisi, C. I, İSAM Yay., İstanbul 2015.
- ARSLANTAŞ, Nuh: İslam Tarihinde Depremler ve Algılanma Biçimleri: İlk On Asırda (h. I-X/m. VII-XVI) Arapça Kaynaklar Bakımından Bir Araştırma, 2. Bs., İz Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- ARSLANTAŞ, Nuh: "II. Abdülhamid Zamanında Kaleme Alınan Bir Deprem Risalesi: Resul Mestî Efendi'nin Siper-i Zelzele'si [Paratreblements De Terre]", MÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sa. 33, 2007.
- AŞÇI, Metin-OYMAK, Rifat-ÇABAŞ, Zübeyde: "Yersarsıntısının (Deprem) Türkçesi Yanılığlar, Yanılışlar, Gerçekler", Turkish Studies, C. 12, Sa. 21, 2017
- ATABEY, Eşref: Deprem, MTA Genel Müdürlüğü Yay., Ankara 2000.
- AVCI, Yasemin: "Osmanlı Devleti'nde Afet Yönetimi ve 1899 Denizli Depremi", Uluslararası Denizli ve Çevresi Tarih ve Kültür Sempozyumu Bildiriler, PÜ Fen Edebiyat Fakültesi tarih Bölümü Yay., Denizli 2007.
- AYKANAT, Mehmet-AYDIN, Melikşah: "Osmanlı Hukukunda Bina veya Yapı Eseri Malikinin Sorumluluğu", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 28, Sa. 1, 2020.
- AYNURAL, Salih: "18. Yüzyılın Sonunda İstanbul Esnafının Alım ve Satım Tekeli ve Gedik Hakkı", Türk Dünyası Araştırmaları, Sa. 130, 2001.
- BARDAKOĞLU, Ali: "İcare", DİA, C. 21, 2000.
- BARKAN, Ömer Lütfi: "Avârız", MEB İslam Ansiklopedisi, C. 2, 1979.

- BAYSUN, M. Cavid: "Evliya Çelebi", MEB İslam Ansiklopedisi, C. 4, 5. Bs., MEB Yay., İstanbul 1979.
- BERKİ, Ali Himmet: Vakıflar I, Cihan Kitabhanesi, İstanbul, 1940.
- BİLGİN, Orhan: "Gökmenzâde'nin İşâret-nûmâ Adlı Deprem Risalesi", Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, C. 1, Sa. 2, Yaz 2010.
- BİLMEN, ÖMER NASUHİ: Hukukî İslâmiyye ve İstilahatı Fıkhiyye Kamusu, C. 7, Bilmen Basım ve Yayınevi, İstanbul, ty.
- CEVDET PAŞA: Tezakir, 1-12, 2. Bs., Haz. Cavid Baysun, TTK Yay., Ankara, 1986.
- ÇAKIR, Abdullah: "İslam Hukuku Açısından Depremde Oluşan Zararlarda Tazmin Sorumluluğu", Darülhadis İslami Araştırmalar Dergisi, Sa. 5, 2023.
- DEMİREL, Şahap: "İbrahim Müteferrika'nın Füyuzatı Mıknatısiyye (Mıknatısın Yararları) Adlı Kitabı", D.T.C.F. Atatürk'ün 100. Doğum Yılına Armağan Dergisi, 1982.
- DİZER, Muammer: Kandilli Rasathanesi, MEB Kandilli Rasathanesi 50. Yıl Yay., İstanbul 1973.
- DİZER, Muammer: "Osmanlıda Rasathaneler", Fatih'ten Günümüze Astronomi: Nüzhet Gökdoğan Sempozyumu, 7 Ekim 1993, İstanbul.
- DÜNDAR, Abdulkadir: Arşivlerdeki Plân ve Çizimler Işığı Altında Osmanlı İmar Sistemi (XVIII. ve XIX. Yüzyıl), Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2000.
- DÜNDAR, Abdulkadir: "Osmanlı Mimarisinde Hassa Mimarları", Dini Araştırmalar, C. 2, Sa. 5, 1999.
- EKİN, Ümit: "1822 Halep-Antakya Depremi ve Bölgeye Etkileri", Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi, Sa. 17, 2007.
- ENGİN, Vahdettin: "1894 Depreminden Sonra Alınan İlk Önlem Padişaha Özel Sismograf!", Popüler Tarih, Sa. 1, 2000.
- EVANGELATOU-NOTARA, Florentia: "İkincil Önemdeki Yunanca Kaynaklarda Doğal Afetler (14. ve 19. Yüzyıllar), (içinde) Osmanlı İmparatorluğu'nda Doğal Afetler, Ed. Elizabeth Zachariadou, Çev. Gül Çağalı Güven, Saadet Öztürk, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 2001.
- EVLİYA ÇELEBİ: Evliya Çelebi Seyahatnamesi, I. Kitap (İstanbul), (Topkapı Sarayı Bağdat 304 yazmasının transkripsiyonu), Haz. Orhan Şaik Gökyay, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1996.
- FAİK SABRİ [DURAN]: "İzmir Depremi Münasebetiyle: Zلزeler, Sebepleri ve Tesirleri", Hayat Mecmuası, C. 3, Sa. 72, 12 Nisan 1928.
- GEÇİLİ, Derya: "Osmanlı Devleti'nde Depremlere Karşı Sismografların Kullanılması", Afet ve Risk Dergisi,, 6(3), 2023.
- GÖNÜLLÜ, Ali Rıza: "Güneybatı Anadolu Bölgesi'nde Meydana Gelen Depremler (1851-1971)", Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, C. XXV, Sa. 74, 2009.

- GRADEVA, Rossitsa: "Osmanlı ve Bulgar Kaynaklarından Orta Balkan Topraklarındaki Depremler (17. ve 18. Yüzyıllar), (içinde) Osmanlı İmparatorluğu'nda Doğal Afetler, Ed. Elizabeth Zachariadou, Çev. Gül Çağalı Güven, Saadet Öztürk, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 2001.
- HALİL EDHEM: Hareket-i Arza Dair Birkaç Söz, Mihran Matbaası, İstanbul, 1312.
- HARUN REŞİD: "Fenni Bahisler: Mühim Bir Zelzele", Hayat Mecmuası, C. 2, Sa. 38, 18 Ağustos 1927.
- İBRAHİM HALEBİ: Şerh-i Mülteka el-Ebhur, C. 4, Trc. Nedim Yılmaz, İlmi Neşriyat, İstanbul, ty.
- İLGÜREL, Mücteba: "1784 Erzincan Depremi", Tarih Boyunca Anadolu'da Doğal Afetler ve Deprem Semineri, 22-23 Mayıs 2000, İÜ Edebiyat Fak. Tarih Araştırma Merkezi, 2001.
- İLGÜREL, Mücteba: "Evliya Çelebi", DİA, C. 11, 1995.
- İPEK, Nedim: "Burdur-Isparta Depremi (1914), Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sa. 1, 1995.
- İŞBİLİR, Ömer: "Nüzül", DİA, C. 33, 2007.
- KARAGEDİKLİ, Gürer: "Osmanlı Şehirlerinde Afetler Sonrası Kamusal Alanın İmarı: 18. Yüzyılda Edirne", ANKARAD, 4(7), 2023.
- KARAGÖZ, Şehrazat: Eskiçağ'da Depremler, Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yay., İstanbul 2005.
- KARAMAN, Hayreddin: Mukayeseli İslâm Hukuku, C. 2, 5. Bs., İstanbul, İz Yayıncılık, 2009.
- KELLNER-HEINKELE, Barbara: "Bir Osmanlı Kadısının Girit'te Çektiği Çileler", (içinde) Osmanlı İmparatorluğu'nda Doğal Afetler, Ed. Elizabeth Zachariadou, Çev. Gül Çağalı Güven, Saadet Öztürk, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 2001.
- KILIÇ, Orhan: "Mühimme Defterlerine Göre XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Devleti'nde Meydana Gelen Depremler", (içinde) Osmanlı V (Toplum), Yeni Türkiye Yay., Ankara, 1999.
- KISKIRA, Constantia: "Missionary Herald'da 19. Yüzyıl Anadolu'sundaki Depremler", (içinde) Osmanlı İmparatorluğu'nda Doğal Afetler, Ed. Elizabeth Zachariadou, Çev. Gül Çağalı Güven, Saadet Öztürk, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 2001.
- KOÇİ BEY: Koçi Bey Risalesi, Haz. Zuhuri Danişman, MEB Yay., İstanbul 1972.
- KOÇU, Reşat Ekrem: "Bursa'da Küçük Kıyamet", Resimli Tarih Mecmuası, C. 3, Sa. 26, 1952.
- KÖPRÜLÜ, Bülent: "Evvelki Hukukumuzda Vakıf Nev'iyetleri ve İcareteynli Vakıflar-1", İÜHF, C. 17, Sa. 1-3, 1951.

- KÖPRÜLÜ, Bülent: "Evvelki Hukukumuzda Vakıf Nev'iyetleri ve İcareteynli Vakıflar-II", İÜHFİM, C. 18, Sa. 1-2, 1952.
- KÜÇÜKALIOĞLU ÖZKILIÇ, Sema: 1894 Depremi ve İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., İstanbul 2015.
- KÜÇÜK, Cevdet: "Bina Emini", DİA, C. 6, 1992.
- KÜÇÜK, Levent: "Osmanlı Vergi Hukukunda Avarız Kavramı ve Avarızın İdaredeki Rolü", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, 2007.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S.: "Buyruldu", DİA, C. 6, 1992.
- M. SADİ: Marmara Havzasının 26-27 Temmuz 1328 Hareket-i Arzı, Resimli Kitap Matbaası, İstanbul, 15 Eylül 1328.
- MARDİNİZADE EBU'LULA: "Mukataa-yı Kadimeli Vakıfların Suret-i Tevarüs ve İntikali", Darülfünun Hukuk Fakültesi Mecmuası, Sa. 11, 1341.
- MAZLUM, Deniz: "Osmanlı Arşiv Belgeleri Işığında 22 Mayıs 1766 İstanbul Depremi ve Ardından Gerçekleştirilen Yapı Onarımları", Yayınlanmamış Doktora Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, 2001.
- MUALLİM NACİ, Lügat-i Naci, Haz. Ahmet Kartal, TDK Yay., Ankara, 2009.
- MUŞMAL, Hüseyin: "Konya Eyaleti Ilgın Kazası'nda Yaşanan 1866 Depremi Üzerine Bir İnceleme", Selçuk Üniversitesi SBE Dergisi, Sa. 20, 2008.
- MÜLÂYİM, Selçuk: "Mimari", DİA, C. 30, 2020.
- OĞUZOĞLU, Yusuf: "Osmanlı Arşiv Kayıtlarına Göre 1855 Bursa Depremi", Bursa Defteri, Sa. 4, 2000.
- OĞUZOĞLU, Yusuf: "İslahat Fermanı Öncesinde Osmanlı Azınlıklarının Durumunu Sergileyen Bir Örnek: 1855 Depreminden Sonra Bursa'daki Azınlıklara Yapılan Özel Uygulamalar", içinde: Ermeni Sorunu ve Bursa Ermenileri, Ed. Saime Yüceer, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa, 2000.
- ÖMER HİLMİ: İthâfû'l-ahlâf fi Ahkâmü'l-evkâf, Matbaa-yı Amire, İstanbul 1307.
- ÖZAYDIN, Neslihan: "Arşiv Belgeleri Işığında 1855 Depremi ve Bursa Yapılarına Etkisi", Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa, 2017.
- ÖZCAN, Besim: "1855 Bursa Depreminde Mağduriyetleri Giderilen Gayrimüslimlerin Şükran İfadeleri", Yeni Türkiye, C. 7, Sa. 38, Ermeni Sorunu Özel Sayısı-II, 2001.
- ÖZCAN, Besim: "Bursa Depremleri (2 Mart,12 Nisan 1855)", Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, Sa. 5, 1999.
- ÖZÇEP, Ferhat-ORBAY, Naci: "Yerküre ile Fiziksel İletişim: Cumhuriyetin 75. Yılında Ülkemizde Jeofizik", İstanbul Üniv. Müh. Fak. Yerbilimleri Dergisi, C. 12, 1999.
- PAMUKCIYAN, Kevork: "Ermenice Yazma Bir Kaynağa Göre: Bursa'nın 1855 Yılı Büyük Depremi", Tarih ve Toplum, C. VI, Sa. 31, 1986.

- SAHİLLİOĞLU, Halil: “Avârız”, DİA, C. 4, 1991.
- SAKİN, Orhan: Tarihsel Kaynaklarıyla İstanbul Depremleri, Kitabevi Yay., İstanbul 2002.
- SALİH PAŞAZADE ABDULLAH MAZHAR: Hareket-i Arz, Matbaa-yı Emiri, Bursa 1315.
- SANNAV, Sabri Can: “1881 Sakız Depremi ve Adanın Yeniden İmarı”, İÜ Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi, Sa. 39, 2004.
- SARIKAYA, Samet: “1766 İstanbul Depremi'nin İstanbul Mahkemesi Kararlarına Yansımaları”, Ankara Barosu Dergisi, C. 81 (Deprem Özel Sayısı), I. Cilt-Kamu Hukuku, 2023.
- SATILMIŞ, Selahattin: “19. Yüzyılda Bir Büyük Felâket: 3 Nisan 1881 Sakız ve Çeşme Depremi”, Tarih İncelemeleri Dergisi, XXIX/2, 2014.
- SATILMIŞ, Selahattin: “1881 Sakız Depreminde Osmanlı Afet Yönetimi ve Vali Sadık Paşa'ya Yönelik Eleştiriler”, Belleten, C. LXXX, Sa. 288, 2016.
- SATILMIŞ, Selahattin: “Çankırı'nın Tarihsel Depremleri (1875-1900)”, Mütefekkir-Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi, C. 7, Sa. 14, 2020.
- SATILMIŞ, Selahattin: “1893 Malatya Depremi ve Afet Yönetimi”, OTAM, Sa. 39, 2016.
- SEZER, Hamiyet: “1894 İstanbul Depremi Hakkında Bir Rapor Üzerine İnceleme”, Tarih Araştırmaları Dergisi, C. XVIII, Sa. 29, 1997.
- SOYSAL, H. vd.: Türkiye ve Çevresinin Tarihsel Deprem Kataloğu (M.Ö. 2100-M.S. 1900), Tübitak Yay., İstanbul 1981.
- ŞAVK, Ülkü Çelik: Sorularla Evliya Çelebi İnsanlık Tarihine Yön Veren 20 Kişiden Biri, Hacettepe Üniversitesi Basımevi., Ankara 2011.
- ŞEYHÜLİSLAM YENİŞEHİRLİ ABDULLAH EFENDİ: Behcetü'l-Fetâvâ, Haz. Süleyman Kaya vd., Klasik Yay., İstanbul, 2011.
- ŞİMŞEK, Selda: “Füyûzât-ı Mıknatısiyye Metin-İnceleme-Dizin, Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- TAHTALI, Murat Buğra: Merkezi ve Yerinden Yönetimlerin Deprem Afeti Riskine Karşı Yapı Denetim ve Kentsel Dönüşümdeki Yükümlülükleri, Adalet Yay., Ankara 2023.
- TAYMAZ, Tuncay: “Deprem”, (içinde) Cogito Deprem Özel Sayısı, Sa. 20, Yapı Kredi Yay., 2020.
- TOZLU, Selahattin: “Erzurum Depremleri (1850-1900)”, Akademik Araştırmalar Sosyal Bilimler Dergisi, Sa. 1, 1996.
- TURAN, Ali-ÖCAL APAYDIN, Bahar: “İcareteynli ve Mukataalı Vakıfların Tasfiyesi”, Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, Sa. 22, 2023.
- TURAN, Şerafettin: “Osmanlı Teşkilâtında Hassa Mimarları”, Tarih Araştırmaları Dergisi, C. 1, Sa. 1, 1963.

- TURAN, Şerafettin: “Mimarbaşı”, DİA, C. 30, 2020.
- UNAT, Yavuz: “Deprem (Fiziksel Yönü)”, DİA, C. 44, 2013.
- ÜREKLİ, Fatma: “1894 İstanbul Depremi”, İstanbul Araştırmaları, Sa. 5, 1998.
- ÜRKMEZ, Naim: “Osmanlı Devleti’nde Bir Toplumsal Dayanışma Örneği: 1893 Malatya Depremi”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 9, Sa. 43, 2016.
- VATIN, Nicolas: 1481 Rodos Depremleri ve Bu Depremlerin tarihçisi Guillaume Caoursin”, (içinde) Osmanlı İmparatorluğu’nda Doğal Afetler, Ed. Elizabeth Zachariadou, Çev. Gül Çağalı Güven, Saadet Öztürk, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 2001.
- VOGHT, Jean: “Osmanlı Topraklarında Tarih Boyunca Depremsellik Batılı Kaynaklardan ve Tanıkların İfadelerinden Örnekler”, (içinde) Osmanlı İmparatorluğu’nda Doğal Afetler, Ed. Elizabeth Zachariadou, Çev. Gül Çağalı Güven, Saadet Öztürk, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 2001.
- YAZICI, Nesimi: “Ocak 1898 Balıkesir Depremi Oluşu ve Sonrası”, Tarih Boyunca Anadolu’da Doğal Afetler ve Deprem Semineri, 22-23 Mayıs 2000, İÜ Edebiyat Fak. Tarih Araştırma Merkezi, 2001.
- YILDIZ, Mehmet: “1855 Bursa Depremleri”, Tarih Boyunca Anadolu’da Doğal Afetler ve Deprem Semineri, 22-23 Mayıs 2000, İÜ Edebiyat Fak. Tarih Araştırma Merkezi, 2001.
- YÜCEL, Erdem: “Tarih Boyunca İstanbul Depremleri”, Hayat Tarih Mecmuası, Sa. 6, 1971.
- ZORLU, Süleyman Emre: “Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye’de Kat Mülkiyetine İlişkin Hükümlerin Hukuki Tahlili”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 30, Sa. 2, 2022.

DEPREMLERİN YABANCILARIN HUKUKİ DURUMUNA ETKİSİ

*Aynaz UĞUR**

ÖZET

Göç kişilerin hayat ilişkilerinin merkezini bir yerden başka bir yere taşıyarak yaptıkları yerleşim yeri değişikliğidir. Göç, muhabere, iç savaş, doğal felaketler gibi bir zorunlu nedenlerle ya da kariyer, eğitim veya daha iyi ekonomik olanaklar elde etmek gibi gönüllü sebeplerle ikamet ülkesinden başka bir ülkeye yerleşmeyi ifade eder. Kötü muamele korkusuyla kendi ülkesinin dışında bulunan, haklı sebeplerle kendi ülkesinden koruma talep etmeyen ya da etmek istemeyen ve bu ülkeye geri dönemeyen kimseye mülteci ismi verilmiştir. İklim mülteciliği ise bu göçün iklim ya da çevresel faktörler nedeniyle zorunlu olarak gerçekleştiği hallere verilen addır.

Deprem, iklim mülteciliğine neden olan doğal afetlerden biridir. Ülkemizde yaşanan 6 Şubat depremleri ülkemiz üzerinde yıkıcı etkiler bırakmakla kalmamış, birçok yeni hukuki problemi de beraberinde getirmiştir. Depremi etkilediği iller yabancı göçmenlerin en yaygın yaşadığı yerlerdir. Deprem ile birlikte bu kimselerin ikamet ve seyahatlerinin yeniden düzenlenmesi konusu elzem olmuştur. Zira seyreltme politikasının 2022 yılında kabulü ile bazı mahalleler göçmenlerin ikamet ve seyahatine kapatılmış olup; deprem bölgesinde de birçok böylesi mahalle bulunmaktadır. Başka bir deyişle bu depremler ülkemizde iklim mülteciliği sorununa yönelik hukuki düzenleme yapma ihtiyacını son derece yükseltmiştir. İdarenin konuyu genelgelerle düzenleme eğilimi öğretilmektedir. Söz konusu çalışmamızda iklim mülteciliği, seyreltme politikası, yabancıların ikamet ve seyahatleri hakkında yasal düzenlemeler, Suriyelilere tanınan geçici koruma statüsü ve depremlerin yabancılar hukukuna etkileri ile deprem sonrası yabancılar için yapılacak yayımlanan genelgeler izah konusu yapılacaktır.

* Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Özel Hukuk Anabilim Dalı | Assistant Professor, Inonu University Faculty of Law, Department of Private International Law, aynaz.ugur@inonu.edu.tr. (ORCID: 0000 0003 1934 1051)

KAYNAKÇA

- ARSLAN** Neslihan, “Küresel İklim Değişikliği: İklim Mültecilerinin Güvenlik Sorunları”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 2023 / 84.
- AYBAY**, Rona, İnsan Hakları Hukuku, 4. baskı, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2019.
- BARAN-ÇELİK**, Neşe, “Türk Hukukunda Uluslararası Koruma Başvurusunda Bulunan veya Uluslararası Korumadan Yararlanan Yabancıların Hak ve Yükümlülükleri”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.6, Özel Sayı, 2015.
- BIERMANN** Frank / **BOAS** Ingrid, “Preparing for a Warmer World: Towards a Global Governance System to Protect Climate Refugees”, Global Environmental Politics, Vol. 10, No. 1, 2010.
- BOED**, Roman, “State of Necessity as a Justification for Internationally Wrongful Conduct”, Yale Human Rights and Development Law Journal, V. 3, No.1, 2000.
- ÇELİKEL**, Aysel / **ÖZTEKİN GELGEL**, Günseli, Yabancılar Hukuku, 26. baskı, İstanbul, Beta Yayıncılık, Nisan, 2021.
- ÇİÇEKLİ**, Bülent, Uluslararası Hukukta Mülteciler ve Sığınmacılar, Seçkin Yayınları, Ankara, 2009.
- ÇÖRTOĞLU KOCA**, Sema: “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Uyarınca Yabancıların Türkiye’de İkameti ve Uzun Dönem İkamet İznine İlişkin Değerlendirmeler”, Ankara Barosu Dergisi, 2016/2.
- DARDAĞAN KİBAR**, Esra: “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısında ve Başlıca Avrupa Birliği Düzenlemelerinde Yabancıların Sınır Dışı Edilmelerine İlişkin Kurallar: Bir Karşılaştırma Denemesi”, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, C. 11, Y. 2012, No: 2.
- EKŞİ**, Nuray, “İklim Mültecileri”, Göç Araştırmaları Dergisi, Volume:2, No: 2, July-December-2016.
- ELÇİN**, Doğa, “Deprem Bölgesinde Bulunan Yabancıların Hukuki Durumu: İklim Mülteciliği Karşısında Türkiye’nin Güncel Seyreltme Politikası”, Ankara Barosu Dergisi 81, Deprem Özel Sayısı-II Özel Hukuk, Ekim- 2023, (Seyreltme).
- ELÇİN**, Doğa, “Türkiye’de Bulunan Suriyelilere Uygulanan Geçici Koruma Statüsü 2001/55 Sayılı Avrupa Konseyi Yönergesi İle Geçici Koruma Yönetmeliği Arasındaki Benzerlik Ve Farklılıklar”, TBB Dergisi, 2016/124, (Suriyeli).
- ERGÜVEN**, N. Sarp / **ÖZTURANLI**, Beyza: “Uluslararası Mülteci Hukuku ve Türkiye”, AÜHFD, 2013, C. 62, S. 4.
- ERTEN**, Rifat, “Yabancılar Ve Uluslararası Koruma Kanunu Hakkında Genel Bir Değerlendirme”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIX, Y. 2015, Sa. 1.

- ESEN**, Emre, *Türk Hukukunda Yabancıların İkamet İzinleri*, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2019.
- KAYA** İbrahim / **YILMAZ EREN** Esra, *Türkiye'deki Suriyelilerin Hukukî Durumu, Arada Kalanların Hakları ve Yükümlülükleri*, İstanbul 2015.
- KERBER**, Karoline, "The Temporary Protection Directive", *European Journal of Migration and Law*, Vol.4, 2002.
- KÜLÜŞLÜ**, Emre, "İklim Göçmenliği Sorununun Hukuki Boyutu", *Public and Private International Law Bulletin*, 40 / 2, Prof. Dr. Cemal Şanlı'ya Armağan, 2020.
- OLCAY**, ZİYA: "Mülteci-Göçmen Belirsizliğinde İklim Mültecileri", *TBB Dergisi*, 2012 / 99.
- ÖVÜNÇ ÖZTÜRK**, Neva, "İklim Mülteciliği Kavramının Hukuki Görünümü: Mevcut Koruma Araçlarının Değerlendirilmesi ve Çözüm Önerileri", *TESEV Değerlendirme Notları*, 2021 / 6.
- SAĞIROĞLU**, Ali Zafer / **ÜNSAL**, Ramazan / **ÖZENCİ**, Furkan, "Deprem Sonrası Göç ve İnsan Hareketlilikleri: Durum Değerlendirme Rapor-15.04.2023", *AYBÜ-GPM Rapor Serisi*, www.aybu.edu.tr.
- SERT**, Deniz / **DANIŞ**, Didem / **SEVİNİN**, Eda, "Göç ve Deprem-Durum Tespit Raporu-13.03.2023", *Göç ve Deprem – Durum Tespit Raporu - Göç Araştırmaları Derneği (gocarastirmalariderneği.org)*.
- TEKİN**, Esra, "Uluslararası Hukuk Bağlamında İklim Mültecilerinin Korunması Sorunu", *TBB Dergisi*, 2020 / 147.
- TEKİNALP**, Gülören: *Türk Yabancılar Hukuku*, İstanbul 2003.
- UZUN**, Aytül, "Günümüzün Sosyal ve Ekonomik Sorunu Olan Suriyelilerin Mülteci ve Ekonomi Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, 2015/1.
- <https://www.goc.gov.tr/mahalle-kapatma-duyurusu-hk2>.
- <https://ihuam.ankara.edu.tr/insan-haklari-evrensel-beyanname/>.
- <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>.
- <https://www.goc.gov.tr/mahalle-kapatma-duyurusu-hk2>.

DEPREMLERİN İŞ SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİNE ETKİSİ

*Rümeysa SAVRAN**

ÖZET

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli, 10 ili ağır şekilde etkileyen depremler sebebiyle birçok can kaybı yaşanmış; ekonomik ve sosyal hayat da derinden sarsılmıştır. Bunun neticesinde işletmeleri ve istihdamı korumak amacıyla Covid-19 dönemindeki düzenlemelere paralel şekilde kısa çalışma uygulaması, ücret nakit desteği gibi uygulamalar öngörülmüştür. Bununla birlikte söz konusu uygulamalar iş sözleşmelerinin sona ermesini engelleyici nitelikte değildir. Zira işçi ve işverenin iş sözleşmelerini sona erdirmeye hakkı her daim mevcut olup deprem neticesinde ortaya çıkan bazı durumlar sözleşmeyi kendiliğinden sona erdirebilirken bazı durumlar fesih için haklı veya geçerli sebep haline gelmektedir. Öte yandan 22.02.2023 tarihli ve 32112 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 125 Numaralı Olağanüstü Hal Kapsamında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Alanına İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile iş sözleşmelerinin feshine ilişkin OHAL süresi ile sınırlı bir yasak öngörülmüştür. Çalışma kapsamında deprem nedeniyle ortaya çıkan sonuçlar, sözleşmenin feshi ve diğer sona erme halleri, fesih yasağına ilişkin düzenleme çerçevesinde incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Mücbir Sebep, Zorlayıcı Sebep, Haklı Nedenle Fesih, Fesih Yasağı.

I. GİRİŞ

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli 10 ili etkileyen deprem felaketi nedeniyle yaşananlar derin acılar bırakmış; hayatımızın her alanında yıkıcı etkilere sebep olmuştur. Ekonomik ve sosyal hayatın bunun

* Araştırma görevlisi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı, Research asistant, İnönü University Faculty of Law, Department of Labour and Social Security Law, rumeysa.savran@inonu.edu.tr. (ORCID: 0009-0003-8704-30).

Deprem sürecinde ve sürecin sonrasında işçinin davranışlarına veya yetersizliğine bağlı geçerli sebeple feshe sebebiyet verebilecek durumlarla karşılaşılması mümkündür. Bununla birlikte söz konusu durumlar bakımından feshin son çare ilkesine başvurulmalı, özellikle de depremin işçiler üzerindeki fiziksel, psikolojik veya ruhsal etkileri dikkate alınarak performans düşüklüğü bakımından beklenebilir kabul edilen durumlar geçerli fesih sebebi olarak değerlendirilmemelidir. Bununla birlikte işyerinin deprem nedeniyle kullanılamaz hale gelmesi nedeniyle kapanması söz konusu olursa, işverenin işçileri çalıştırabileceği başka işyeri olup olmadığının tespiti yapılmalı, olmadığı takdirde yapılan feshe geçerlilik tanınmalıdır.

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile getirilen ahlak ve iyi niyet kuralları ve benzeri haller dışındaki fesih yasağının mutlak anlamda fesih yasağı olmadığı; işverenin fesih hakkını sınırlandıran bir nitelik taşıdığı ifade edilebilecektir. Feshe aykırılığın hukuki yaptırımına ilişkin olarak ise “feshe-dilemez” ibaresinden düzenlemenin emredici niteliği anlaşılmakta ve yasağa aykırı fesihler kesin hükümsüz kabul edilmelidir. Bunun neticesi olarak da işçi TBK m.408 hükmü çerçevesinde çalıştırılmadığı süreye ilişkin haklarını talep edebilmelidir. Düzenlemede belirli süreli iş sözleşmelerinde sürenin sona ermesi, ikale ve diğer sona erme halleri ise fesih niteliği taşımadığından yasak kapsamında kabul edilmemektedir.

KAYNAKÇA

- AKDENİZ**, Ayşe Ledün: İş İlişkilerinde İmkânsızlık, On İki Levha Yayıncılık, 1. Baskı, 2018. (Lexpera).
- AKIN**, Levent: “Covid-19’un İş İlişkilerine Olası Etkileri”, Çimento İşveren Dergisi, C: 34, S:3, 2020.
- ALBAYRAK ZİNCİRLİOĞLU**, Candan: Zorlayıcı Sebepler, Zorlayıcı Sebeplerin İş İlişkisine Etkisi, 1.Baskı, Ankara, 2023.
- ALPAGUT**, Gülsevil: “İş Sözleşmesini Haklı Nedenle Fesheden Tarafın Tazminat Talep Hakkı”, Çalışma ve Toplum, C:3, S:74, 2022. (Haklı Nedenle Fesih)
- ALPAGUT**, Gülsevil: “Yargıtay Kararları Işığında İş Güvencesi ve Çalışma Koşullarında Esaslı Değişiklik”, Bankacılar Dergisi, S.65, 2008. (İş Güvencesi).
- ALPAGUT**, Gülsevil: “Pandemi’nin İş Sözleşmesine Etkisi: Ücretsiz İzin, Fesih Yasağı, Zorlayıcı Neden”, Pandemi Sürecinde İş Hukuku,2020, s. 61-98 (Pandemi)
- ARSLAN Seda**: “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’na Göre İşverenin Genel Yükümlülükleri”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 20, S.1, 2014, 767- 807.

- ATABEK**, Reşat: İş Akdinin Feshi, İstanbul, 1938.
- AYDIN**, Fatih: Kısa Çalışma Uygulaması, Zorlayıcı Sebeplerin İş İlişkisine Etkisi, 1.Baskı, Ankara, 2023.
- BASKAN**, Esra: Zorlayıcı Fesih Sebebiyle Haklı Nedenle Fesih, Zorlayıcı Sebeplerin İş İlişkisine Etkisi, 1.Baskı, Ankara, 2023.
- BAYRAK** Ahmet: “Sık Sık Kısa Süreli Hastalanma Nedeniyle İş Sözleşmesinin Feshi ve Konunun Covid 19 Salgını Bağlamında Değerlendirilmesi”, SÜHFD., C.30, S.1, 2022, s. 259-299.
- BAYCIK**, Gaye/ **TOLU YILMAZ**, Hazal: “Covid-19 Salgınının İş Hukuku Bakımından Nitelendirilmesi”, Ankara Barosu Dergisi, S.3, 2021, 206-251.
- CENTEL**, Tankut:” Covid-19 Salgını ve Türk Çalışma Yaşamı”, Sicil Dergisi, S:43,2020.
- ÇELEBİ DEMİR**, Duygu: İşçinin Davranışlarından Kaynaklanan Geçerli Nedenle Fesih, Zorlayıcı Sebeplerin İş İlişkisine Etkisi, 1.Baskı, Ankara, 2023.
- ÇELİK**, Nuri/**CANİKLİOĞLU**, Nurşen/**CANBOLAT**, Talat/ **ÖZKARACA**, Ercüment: İş Hukuku Dersleri, 34.Baskı, İstanbul.
- ÇİL**, Şahin: İş Hukuku Yargıtay İlke Kararları (2019-2021 Yılları),9.Baskı, Ankara, 2022.
- DEMİR**, Cuma Arif: Açıklamalı ve İçtihatlı İş Güvencesi ve İşe İade Davaları İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk, 1.Baskı, İstanbul,2018.
- DOĞAN**, Sevil: “İş Sözleşmesinin Feshinde Olumsuz Öngörü İlkesi”, Prof. Dr. Savaş Taşkent’e Armağan, 2019, s. 1024-1026.
- ERTÜRK**, Şükran: “İşçinin İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Hastalık ve Özellikle AIDS Sebebiyle Feshedilmesi ve Sonuçları”, C:4, S:2, Y:2002, 1-26.
- EKMEKÇİ**, Ömer: “Covid-19 Döneminde Fesih Yasağı, Kapsamı ve Yasağa Aykırılığın Sonuçları,” COVID-19 Salgınının Hukuki Boyutu,1.Baskı, 2021, s. 1127-1128
- EKMEKÇİ**, Ömer/ **YİĞİT**, Esra: Bireysel İş Hukuku Dersleri, 3.Baskı, İstanbul, 2021.
- EREN**, Fikret: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 26.Baskı, Ankara 2021.
- ERGİN**, Hediye: “Hastalık Riskinden Dolayı İşçinin İş Sözleşmesini Haklı Nedenle Feshi”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 20, S.1, 2014, 177-200.
- ERTEKİN**, Özkan: İş Güvencesi Hukuku ve İşe İade Davaları, 2.Baskı, Ankara, 2017.
- EYRENCİ**, Öner/ **TAŞKENT**, Savaş/ **ULUCAN**, Demir/ **BASKAN**, Esra: Bireysel İş Hukuku, 10. Baskı, İstanbul, 2020.
- GÖKTAŞ**, Seracettin: “İşyeri Kapanmasının İş Güvencesine Etkisi”, Sicil Dergisi, S:16, 2009.(İşyerinin Kapanması)
- GÖKTAŞ**, Seracettin: “Covid-19 Salgınının İş Sözleşmesinin Feshine ve Diğer Sona Erme Nedenlerine Etkisi”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S.43, 2020. (Covid-19)

- GÜLVER**, Ender: “İşçinin Savunması Alınmaksızın Sağlık Sebeplerine Dayanılarak İşverence Derhal Feshi ve İşe İade”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.1, S.74,2016, 397-414.
- GÜRKAN**, Elif Seda: Zorlayıcı Sebeplerden Kaynaklanan İş Yapmaktan Kaçınma Hakkı, Zorlayıcı Sebeplerin İş İlişkisine Etkisi, 1.Baskı, Ankara, 2023.
- ILO**: “The effects of the February 2023 earthquake on the labour market in Türkiye”, Mart 2023. https://www.ilo.org/ankara/publications/WCMS_873893/lang-en/index.htm (E.T.: 15.01.2024)
- KAYIRGAN**, Hasan: Çalışma Koşullarında Değişiklik ve Değişiklik Feshi, Zorlayıcı Sebeplerin İş İlişkisine Etkisi, 1.Baskı, Ankara, 2023. (Çalışma Koşulları)
- KAYIRGAN**, Hasan: Bireysel İş Hukukunda Zorunlu ve Zorlayıcı Nedenler,2.Baskı, İstanbul, 2021. (Zorlayıcı Sebepler)
- KAR**, Bektaş: “Performans Düşüklüğü veya Yetersizliği Nedeni ile Fesihle Yargısal Denetim”, Sicil Dergisi, S.11, Y.2008. (Performans Düşüklüğü)
- KAR**, Bektaş: “İşletme, İşyeri ve İşin Gereklinden Kaynaklanan Nedenlere Dayalı Fesihlerde Yargısal Denetim”, Çalışma ve Toplum, S:2, 2008. (İşletme Gereklileri)
- KAZANCI HUKUK**, (E.T.: 20.12.2023) <https://kazanci.com.tr/>
- KESER**, Hasan: “İş Sözleşmesinin İşçinin Hastalanarak Rapor Alması Sonucu Ortaya Çıkan Devamsızlık ve Sonrasındaki Performans Düşüklüğü Sebebi ile İşverence Feshi”, Sicil Dergisi, S:45,2021.
- KÖSEOĞLU**, Ali Cengiz: İşyerinin Kapanmasının İş Sözleşmelerine Etkisi, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2004.
- KURT**, Resul/ **KOÇ**, Muzaffer: İş Sözleşmesinin Sona Erdirilmesi, İş Güvencesi ve İşe İade Davaları, 5.Baskı, Ankara, 2021.
- LEXPORA HUKUK**, (E.T.:02.01.2024), <https://www.lexpera.com.tr/>
- MANAV ÖZDEMİR**, Eda: “Covid-19 Salgınının Çalışma Şekilleri ve İşçinin İzin ve Ücret Hakları Açısından İş Sözleşmesine Etkisi”, Sicil Dergisi, S:43,2020.
- MOLLAMAHMUTOĞLU**, Hamdi/ **ASTARLI**, Muhittin/ **BAYSAL**, Ulaş: İş Hukuku, 7. Baskı, Ankara, 2022. (İş Hukuku)
- MOLLAMAHMUTOĞLU**, Hamdi/ **ASTARLI**, Muhittin/ **BAYSAL**, Ulaş: İş Hukuku Ders Kitabı, Cilt 1: Bireysel İş Hukuku, 4. Baskı, Ankara, 2021. (Ders Kitabı)
- NARMANLIOĞLU**, Ünal: İş Hukuku Ferdi İş İlişkileri, 5.Baskı, İstanbul, 2014.
- OCAK**, Saim: “İşçinin Ardi Ardına İki İşgünü Devamsızlığı (Yargıtay Kararı Tahlili). Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 20, S.1, 2014, s. 201- 221.
- ÖZCAN**, Durmuş: Öğreti ve Uygulamada İş Sözleşmesinin Feshi, 2.Baskı, Ankara, 2015.
- ÖZER**, Hatice Duygu: Zorlayıcı Sebep ve Toplum Yararına Program Uygulamaları, Zorlayıcı Sebeplerin İş İlişkisine Etkisi, 1.Baskı, Ankara, 2023.

- ÖZKAN KOÇ**, Sema Deniz: “İşçinin İş Görme Borcunu İfa Etmemesi Sebebiyle İşverenin Haklı Nedenle Fesih Hakkı.” Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 25, S:2, 2019.
- PEHLİVAN**, Metin: Telafi Çalışması, Zorlayıcı Sebeplerin İş İlişkisine Etkisi, 1.Baskı, Ankara, 2023.
- SELİÇİ**, Özer: Türk Borçlar Kanunu’na Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi, İstanbul Üniversitesi, 1977.
- SEROZAN**, Rona/ **KOCAYUSUFPAŞAOĞLU**, Necip/ **HATEMİ**, Hüseyin/ **ARPAÇI**, Abdülkadir: Borçlar Hukuku, Genel Bölüm, C.III, 7.Baskı, İstanbul, 2016.
- SOYER**, M. Polat: “Hizmet Sözleşmesinin Sona Ermesine İlişkin “Yeni” Türk Borçlar Kanunu Hükümleri ve İş Hukuku Bakımından Önemi”, Sicil İş Hukuku Dergisi, Y:6, S:21,2011.
- SUBAŞI**, İbrahim: “Küresel Covid-19 Salgını’nın Türk Bireysel İş Hukukuna Etkisi”, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:5, S:9,2020.
- SÜMER**, Haluk Hadi: “İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Sağlık Sebepleri ile Feshi”, Sicil Dergisi, S:8, 2007.
- SÜZEK Sarper**: İş Hukuku, 21.Baskı, İstanbul
- TULUKÇU**, N. Binnur: İş Mahkemeleri Kanunu ve Arabuluculuk Hükümlerine Göre İş Güvencesi, İşe İade, 1.Baskı, Ankara 2017.
- TUNÇOMAĞ**, Kenan/**CENTEL**, Tankut: İş Hukukunun Esasları, 7.Baskı, İstanbul,2015.
- UMUTLU**, Hasan Hüseyin: Yargıtay Kararları Işığında İşverenin İşçinin Ahlak ve İyiniyet Kurallarına Uymayan Davranışları Nedeniyle İş Sözleşmesini Derhal Fesih Hakkı, 1.Baskı, 2021. (Lexpera)
- UŞAN**, M. Fatih/ **ERDOĞAN**, Canan: İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, 4.Baskı, Ankara, 2023.
- YAMAĞOĞLU**, Efe: Fesih Yasağı, Zorlayıcı Sebeplerin İş İlişkisine Etkisi, 1.Baskı, Ankara, 2023.
- YİĞİT** Yusuf: “Bireysel İş Hukuku Açısından Zorlayıcı ve Zorunlu Sebeplere Bağlı Olarak Ortaya Çıkan Çalışma Koşullarının Yeni Koronavirüs (COVID-19) Nedeniyle Gerçekleştirilen Son Yasal Değişiklikler Bağlamında Değerlendirilmesi”, İstanbul Hukuk Mecmuası, C.78, S.2, 2020, 265 – 297.
- YORULMAZ**, Çiğdem: “Türk İş Hukukunda Zorlayıcı Neden Kapsamında Yeni Koronavirüs Salgınının Değerlendirilmesi”, ÜHFD., C. 28, S. 3, 2020, s. 1343-1382.
- YUVALI**, Ertuğrul: “İş Hukukunda Zorlayıcı Neden ve Zorunlu Neden Kavramları ile Bu Kavramların İş Sözleşmesi Üzerindeki Etkileri,” Kamu-İş, C.12, S.3, 2012, 1-30.
- YÜCEL BODUR**, Mehtap: “İşverenin İşletmesel Karar Alma Özgürlüğü”, C:1, S:2, 2015, 137-167.

DEPREMİN TÜRK VERGİ HUKUKUNDAKİ YERİ

*Tamer BUDAK**

*Osman Kağan ERGÜR***

ÖZET

Afetler, Dünya genelinde toplumları pek çok yönden etkileyen ve olumsuz etkiler yaratan olaylardır. Afetlerin bir türü olan doğal afetler, insan kaynaklı olmayıp kişileri sosyal, ekonomik ve fiziksel yönden etkilemekte olup bu afetler arasında deprem olayı en fazla can ve mal kaybına neden olan afetlerin başında gelmektedir. Hukuk biliminin çoğu dalı bakımından da incelenen ve buna ilişkin düzenlemelerde bulunan deprem olayı, vergi hukuku yönünden de değerlendirme konusu olmuş, Türk vergi sisteminde de kendine yer bulmuştur. Vergi hukuku bakımından maddi ve şekli vergi hukuku çerçevesinde incelendiğinde maddi hukuk bakımından Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi, Katma Değer Vergisi, Özel Tüketim Vergisi, Emlak Vergisi, Veraset ve İntikal Vergisi ve buna benzer diğer kanunlarda deprem ile ilgili hususlar düzenlenmiş iken şekli vergi hukuku yönünden Vergi Usul Kanunu, mücbir sebep, terkin, fevkalade amortisman ve iktisadi kıymet değerlendirme uygulamalarında ele alınmış bulunmaktadır. 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler neticesinde mükelleflerin üzerindeki mali yükün giderilmesi amacıyla mücbir sebep hali ilan edilmiş, ardından kanuni düzenlemeler ve bunlara ilişkin tebliğler vasıtasıyla vergilerde çeşitli muafiyet ve istisnalar getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Doğal Afet, Deprem, Vergi Hukuku, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri, Mücbir Sebep

* Prof. Dr., Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Maliye Anabilim Dalı | Prof. Dr., Alanya Alaaddin Keykubat University Faculty of Economics, Administrative and Social Sciences, Department of Public Finance, tamer.budak@alanya.edu.tr. (ORCID: 0000-0003-0062-2734).

** Arş. Gör., Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mali Hukuk Anabilim Dalı | Res. Asst., Fırat University Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Fiscal Law, okergur@firat.edu.tr. (ORCID: 0000-0002-4103-1706).

nakdi yardımlarda gelir vergisi ve damga vergisi istisnası, depremde etkilenenlerin bedelsiz kullanımına bırakılan konutlarda emsal kira bedeli esasının uygulanmaması, depremde vefat edenlerin mirasçılara tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından ve bireysel emeklilik sisteminden yapılan ödemeler üzerinden gelir vergisi tevkifatının yapılmaması, veraset ve intikal vergisi istisnası, defter ve belgelerinin zayı olduğuna ilişkin yetkili mahkemeden ya da il veya ilçe idare kurullarından alınan belge ile yeni defterlerin açılış onayının yaptırılabilmesine imkan tanınması gibi imkanlar tanınmıştır. 7456 sayılı kanun ile ise mücbir sebep ilan edilen yerler ve kanunda belirtilen diğer hususlar hariç olmak üzere bir defaya mahsus olmak üzere ek MTV getirilmiş, depremlerin yol açtığı hasarların giderilmesi amacıyla uluslararası kuruluşlardan sağlanacak dış kredi ve hibelerle finanse edilecek projelerin uygulanması dolayısıyla taşınmaz malların alım, satım, ipotek, tapu-kadastro işlemleri, satın alınacak yahut yeniden inşa edilecek veya onarılacak taşınır ve taşınmaz mallarla ilgili ihale, sözleşme, ruhsatname gibi işlemler için verilecek beyanname, taahhütname ve yapılacak sözleşmeler, her türlü vergi, resim, katılma payı, ücret ve harçtan istisna tutulmuştur. Bunun yanında afetzedelere bağışlanacak konutların inşası dolayısıyla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına yapılan teslim ve hizmetler, 31 Aralık 2024 tarihine kadar KDV'den istisna tutulmuştur.

KAYNAKÇA

- AFAD, "Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü", <https://www.afad.gov.tr/acikla-mali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu>, E.T. 22.12.2023.
- AKDOĞAN**, Abdurrahman: Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi, 16. Baskı, Ankara 2023.
- ARDAN**, Gizem: Vergi Hukukunda Terkin, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- ARKUN**, Osman Fikret: "Vergi Kanunlarına Göre İktisadi Kıymetlerin Değerlendirilmesi", Maliye Enstitüsü Konferansları 9. Seri, 1963, s. 29-43.
- BATI**, Murat: Vergi Hukuku Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 2023.
- BİYAN**, Özgür: "Vergi Hukukunda Terkin Müessesesinin Esasları", Mali Çözüm Dergisi, S. 79, 2007, s. 75-84.
- Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü, "Büyük Depremler", <http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/deprem-bilgileri/buyuk-depremler/>, E.T. 22.12.2023.

COŞKUN KARADAĞ, Neslihan: “Zamanaşımı Sürelerine Etkisi Açısından ‘Mücbir Sebepler’ ve ‘Ödeme’ye Eleştirel Bakış”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 61/3, 2012, s. 1017-1056.

Dan. 3. D., 2000/830 E., 2001/2680 K., 04.07.2001 T.

Dan. 4. D., 1978/2861 E., 1979/719 K., 19.03.1979 T.

DEMİR, Hakan: “Amortisman Kavramı ve Yöntemlerinin Türk Vergi Sistemi, Muhasebe Teorisi ve Muhasebe Standartları Açısından Karşılaştırılması”, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 6/1, 2023, s. 23-81.

EKMEKÇİ, Esra/**GÜNEŞ**, Gülsen/**KAŞIKCI**, Mahmut/**GÜMÜŞKAYA**, Gamze: “Vergi Hukukunda Mücbir Sebep ve Hukuksal Sonuçları Üzerine Eleştirel Bir Yaklaşım ve Öneriler”, İstanbul Hukuk Mecmuası, S. 78/2, 2020, s. 1069-1138.

ERGİN, Numan Emre: “Şapkadan Çıkan Tavşan: Ek Vergi”, <https://www.ekonomim.com/kose-yazisi/sapkadan-cikan-tavsan-ek-vergi/686229>, E.T. 02.01.2024.

ERGÜR, Osman Kağan: “Türk Vergi Hukukunda Terkin Müessesesi”, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11/1, 2021, s. 191-207.

Euronews, “Dünya’da Son 20 Yılda Yaşanan En Ölümcül Depremler”, <https://tr.euronews.com/2023/02/06/dunyada-son-20-yilda-yasanan-en-olumcul-depremler>, E.T. 22.12.2023.

Gelir İdaresi Başkanlığı, “Hazine ve Maliye Bakanlığı Tarafından Kahramanmaraş’ta Meydana Gelen Depremden Etkilenen Yerler İçin Mücbir Sebep Hali İlan Edildi”, <https://www.gib.gov.tr/hazine-ve-maliye-bakanligi-tarafindan-kahramanmarasta-meydana-gelen-depremden-etkilenen-yerler-icin>, E.T. 02.01.2024.

Gelir İdaresi Başkanlığı, “Hazine ve Maliye Bakanlığı Tarafından Kahramanmaraş’ta Meydana Gelen Depremlerden Etkilenen Bazı Yerler İçin Mücbir Sebep Halinin Uzatılmasına İlişkin Duyuru”, <https://www.gib.gov.tr/hazine-ve-maliye-bakanligi-tarafindan-kahramanmarasta-meydana-gelen-depremlerden-etkilenen-bazi>, E.T. 02.01.2024.

Gelir İdaresi Başkanlığı, “Kahramanmaraş İlinde Meydana Gelen Depremden Etkilenen Elazığ İli İçin İlan Edilen Mücbir Sebep Duyurusu”, <https://www.gib.gov.tr/kahramanmaras-ilinde-meydana-gelen-depremden-etkilenen-elazig-ili-icin-ilan-edilen-mucbir-sebep>; Gelir İdaresi Başkanlığı, “Kahramanmaraş İlinde Meydana Gelen Depremden Etkilenen Sivas İli Gürün İlçesinde İlan Edilen Mücbir Sebep Duyurusu”, <https://www.gib.gov.tr/kahramanmaras-ilinde-meydana-gelen-depremden-etkilenen-sivas-ili-gurun-ilcesinde-ilan-edilen-mucbir>, E.T. 02.01.2024.

GÜMÜŞ, Erhan/**ÇİLDİR**, Melih: “Kullanım Süresi Geçen veya Kullanılmayacak Hale Gelen Mallarda KDV Uygulaması”, Vergi Raporu Dergisi, S. 126, 2010, s. 41-47.

İŞÇİ, Coşkun: “Deprem Nedir ve Nasıl Korunuruz?”, Journal of Yasar University, C. 3/9, 2008, s. 959-983.

- KARAKOÇ**, Yusuf: “Mali Hukukta Mücbir Sebeplerin Hüküm ve Sonuçları”, Lexpera Blog, <https://blog.lexpera.com.tr/mali-hukukta-mucbir-sebeplerin-hukum-ve-sonuclari/>, E.T. 27.12.2023.
- KARAKOÇ**, Yusuf: Vergi Hukuku (Genel Vergi Hukuku) Bilgisi, 1. Baskı, Ankara 2020.
- KORKMAZ**, Ahmet: “Fevkalade Amortisman Uygulaması, Muhasebeleştirilmesi ve Kalan Değerin İtfası”, Vergi Raporu Dergisi, S. 168, 2013, s. 84-91.
- MERTER**, Mehmet Emin/**ACAR**, İbrahim Attila/**ARSLAN**, Enver: “Türk Vergi Sisteminde KDV Uygulaması ve Etkinliğinin Analizi”, Maliye Dergisi, S. 153, 2007, s. 24-50.
- ÖNCEL**, Mualla/**KUMRULU**, Ahmet/**ÇAĞAN**, Nami: Vergi Hukuku, 27. Baskı, Ankara 2018.
- ÖNER**, Erdoğan: Türk Vergi Sistemi, 12. Baskı, Ankara 2023.
- ÖZGÜR**, Aysun/**AKDEMİR**, Oğuzcan/**KAYALI**, Cevdet Alptekin: “Amortisman, Yöntemleri ve Fon Yaratma İşlevi”, İda Academia Muhasebe ve Maliye Dergisi, C. 4/1, 2021, s. 37-47.
- PERÇİN**, Necati: Türk Vergi Hukukunda Terkin, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Mali Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- SARAÇOĞLU**, Fatih: “Katma Değer Vergisinde Oransal Yapı ve Vergi Oranlarında Yapılan Değişikliklerin Tüketim ve Tasarruflar Üzerindeki Etkileri”, Sayıştay Dergisi, S. 62, 2006, s. 67-81.
- ŞAFAK**, Havva/**YURTSEVER**, Hatice: “Servet Vergilerinden Veraset ve İntikal Vergisi Üzerine Değerlendirmeler”, Ege Akademik Bakış Dergisi, C. 15/1, 2015, s. 27-37.
- ŞATAF**, Ceyda/**AYGÜN**, Şerife: “Türkiye’de Emlak Vergisine Yönelik Genel Bir Değerlendirme”, Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, C. 11/1, 2019, s. 89-96.
- ŞENYÜZ**, Doğan/**YÜCE**, Mehmet/**GERÇEK**, Adnan: Türk Vergi Sistemi, 19. Baskı, Bursa 2022.
- ŞENYÜZ**, Doğan/**YÜCE**, Mehmet/**GERÇEK**, Adnan: Vergi Hukuku Genel Hükümler, 13. Baskı, Bursa 2022.
- ŞENYÜZ**, Doğan: Vergi Ceza Hukuku, 9. Baskı, Bursa 2016.
- TABİLOĞLU**, Derya: Vergi Hukuku Açısından Doğal Afetler, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- TAYLAR**, Yıldırım: “Vergi Teorisi Açısından Özel Tüketim Vergileri ve Türk Özel Tüketim Vergisi Uygulaması”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Özel Sayı, 2010, s. 435-467.
- TÜRKAY**, İmdat: “Kahramanmaraş’ta Meydana Gelen Depremler Nedeniyle Mücbir Sebep Hali İlan Edilen Yerlerdeki Vergisel İşlemler”, <https://nazaligundem.com/tr/yayinlar/kahramanmarasta-meydana-gelen-depremler-nedeniyle-mucbir-sebep-hli-ilan-edilen-yerlerdeki-vergisel-islemler>, E.T. 02.01.2024.

ULUSOY, İzzettin: "Gelirler Politikası Aracı Olarak Türkiye'de Özel Tüketim Vergisinin Vergi Gelirlerindeki Yeri", Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi, C. 24/2, 2020, s. 269-283.

ÜNSAL, Hilmi/**ORTAÇ**, Fevzi Rifat: Genel Vergi Hukuku, 1. Baskı, Ankara 2019.

ÜNSAL, Hilmi: "Doğal Afetlere Yönelik Vergi Politikaları ve Türkiye Uygulamalarının İncelenmesi", İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 3/2, 2016, s. 1-23.

YILDIRIM, Mahmut Bülent: "Deprem Yardımlarının Vergisel Boyutu", Dünya Gazetesi, 14.02.2023, <https://www.dunya.com/kose-yazisi/deprem-yardimlarinin-vergisel-boyutu/685682>, E.T. 24.12.2023.

YILMAZ, Binhan Elif/**BATI**, Murat: Türk Vergi Sistemi, 3. Baskı, Ankara 2023.

YORULMAZ, Deniz S./**KARADENİZ**, Havva: "Afetlerin Mental Sağlığa Etkileri", Artvin Çoruh Üniversitesi Doğal Afetler Uygulama ve Araştırma Merkezi Doğal Afetler ve Çevre Dergisi, C. 7/2, 2021, s. 392-398.

DEPREMDE BİNALARIN YIKILMASINDAN KAYNAKLI CEZA SORUMLULUĞUNUN BELİRLENMESİ

*Uğur AŞKIN**

Özet

Doğa olaylarından biri olan depremlerin yaşanması sebebiyle bireylerin ceza sorumluluğu doğmaz. Ancak deprem sonucunda ortaya çıkan neticelerin önlenemez ve öngörülebilir olması halinde ceza sorumluluğu söz konusu olur. Gerçekten bireyler tarafından depremlerin oluşması önlenemez olaylar değildir. Bununla birlikte deprem riski altında bulunan bölgelerdeki yapılaşmanın, yaşanabilecek depremlere karşı dayanıklı ve mevzuata uygun olarak oluşturulması gerekir. Aksi halde binaların inşasında teknik veya mevzuata ilişkin aykırılıkların bulunması halinde, binaların depremde yıkılması suretiyle ortaya çıkan neticelerden, kusuru bulunanların ceza sorumluluğuna gidilir.

Binaların inşası; yapım aşamasından, denetim ve kullanıma kadar geniş bir zaman dilimini kapsamaktadır. Bu süreçte birçok kişi binanın inşasında görev almaktadır. Söz konusu kişiler binadaki teknik ve mevzuata aykırılığı icrai veya ihmali hareket ile gerçekleştirerek, suç teşkil eden neticelere sebep olabilir. Oluşan suçların manevi unsurunun belirlenmesi için delillerin toplanması gerekir. Bu kapsamda karot ve demir numuneleri alınmalı, zemin etüdü raporu çıkartılmalı, yapının mimari ve statik projelerine ulaşılmalıdır. Bunlar, teknik analiz amacıyla birikişi incelemesine tabi tutulmalıdır.

Teknik ve mevzuata aykırı yapıların depremde yıkılması halinde, farklı suç tipleri oluşur. Çalışmamızda binaların yıkılması suretiyle oluşan; kasten öldürme ve yaralama, ihmali suretiyle öldürme ve yaralama, takirle öldürme ve yaralama, dolandırıcılık, genel güvenliğin kasten veya

* Arş. Gör., İnönü Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı | Research assistant, Inonu University, Faculty of Law, Department of Criminal and Criminal Procedure Law, ugur.askin@inonu.edu.tr. (ORCID: 0000-0002-3842-8745).

KAYNAKÇA

- AKBULUT**, Berrin, “Deprem Nedeniyle Meydana Gelen Ölüm ve Yaralanmalara Ait Ceza Hukuku Sorunlarına İlişkin Bazı Tespitler”, SÜHFD, C. 31, S. 2, 2023.
- ARTUK**, Mehmet Emin/**GÖKCEN**, Ahmet/**ALŞAHİN**, Mehmet Emin/**ÇAKIR**, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- ARTUK**, Mehmet Emin/**GÖKCEN**, Ahmet/**ALŞAHİN**, Mehmet Emin/**ÇAKIR**, Kerim, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 19. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- AVANER**, Tekin/**AYAS**, Özge, Jandarma Bölgesinde Afet Yönetimi ve Malvarlığına Karşı Suç: Elazığ ve Malatya Depremleri Örnekleri, Global Journal of Economics and Business Studies, C. 10, S. 20.
- AYGÖRMEZ**, Gülsüm Ayhan, Genel Güvenliğin Tehlikeye Sokulması Suçları (TCK mad. 170-171), ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, 2021/2.
- ATEŞ**, Turan, Deprem Hukuku, Bilge Yayınevi, Ankara 2013.
- Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü**, Bölgesel Deprem-Tsunami İzleme ve Değerlendirme Merkezi, <http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/deprem-bilgileri/buyuk-depremler/>.
- CANKURT**, Ezgi, Afet Ceza Hukukunun Sınırlarına İlişkin Değerlendirme, Ulusal Ve Uluslararası Yargı Kararları Işığında Deprem Hukuku Uluslararası Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 24-25 Mayıs 2021, Medipol Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2021.
- CİN**, Mustafa, Hareketli Yer Kabuğu: Depremler ve Türkiye, Pegem Akademi, Ankara 2020.
- ÇALIŞKAN**, Ceza Hukuku Açısından Depremden Doğan Zararlı Sonuçlar ve Kusurluluk Halleri, https://www.hukukihaber.net/ceza-hukuku-acisindan-depremden-dogan-zararli-sonuclar-ve-kusurluluk-halleri#_ftnref19.
- Depremzedeler İçin Hukuk Rehberi**, 3. Baskı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2023.
- KAPLAN**, Mahmut, Yapı Denetim Görevlilerinin Depremde Meydana Gelen Ölüm Ve Yaralanmalardan Kaynaklı Cezai Sorumluluğu, (Ulusal Ve Uluslararası Yargı Kararları Işığında Deprem Hukuku Uluslararası Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 24-25 Mayıs 2021), İstanbul Medipol Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2021.
- KOCA**, Mahmut/**ÜZÜLMEZ**, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- ÖZAR**, Süleyman, Deprem Suçları ve Suçun İşlendiği Tarihin Belirlenmesi, Ankara Batı Adliyesi Dergisi, Y. 5, S. 10, Temmuz-Aralık 2023.
- ÖZBEK**, Veli Özer/**DOĞAN**, Koray/**BACAĞSIZ**, Pınar, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 18. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.

ÖZGENÇ, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 19. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.

SARAÇ, Filiz, Bina Çökmelerinden Doğan Zararların Ceza Hukuku ve AİHM Kararları Kapsamında İncelenmesi, (Ulusal Ve Uluslararası Yargı Kararları Işığında Deprem Hukuku Uluslararası Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 24-25 Mayıs 2021), İstanbul Medipol Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2021.

ŞEN, Ersan, Depremde Yıkılan Binalardan Doğan Ceza Sorumluluğu, 10.02.2023, <https://www.hukukihaber.net/depremlerde-yikilan-binalardan-dogan-ceza-sorumlulugu>.

TMMOB, 6 Şubat Depremleri 8. Ay Değerlendirme Raporu, <https://www.tmmob.org.tr>.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Deprem Sonrası Yaşananlara İlişkin İnsan Hakları ve Ayrımcılık Hukuku Bağlamında İzleme Raporu, Eylül 2023.

Türkiye’de Deprem Gerçeği ve TMMOB Makina Mühendisleri Odasının Önerileri Oda Raporu, Ağustos 2011.

YILDIRIM, Umur/**DEMİR**, Ayhan/**KOÇ**, Gizem/**ALKAN**, Ömer Can/**AYDIN**, Fatih/**YILDIZ**, Egem/**DOĞAN**, Merve/**AKSU**, Özge İrem/**YILDIZ**, Ahmet/**ALBAYRAK**, Özlem, Deprem Hukuku Başvuru Kitabı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.

YURTLU, Fatih, “Mevzuata Aykırı İnşa Edilen Yapıların Depremde Yıkılması Nedeniyle Meydana Gelen Ölüm ve Yaralanmalar Bakımından Ceza Hukuku Sorumluluğu”, Ankara Barosu Dergisi 81, (Deprem Özel Sayısı-I Kamu Hukuku Ekim 2023).

<https://sozluk.gov.tr/>.

<https://tr.wikipedia.org>.

<https://www.aa.com.tr/tr/asrin-felaketi/hataydaki-rende-sitesinde-kolonlarin-kesildigi-iddiasina-takipsizlik-veren-savciya-inceleme/2825655>.

DEPREM ZAMANINDA İŞLENEN HIRSIZLIK SUÇLARI VE CEZA SORUMLULUĞU

*Burak BİLGE**

ÖZET

Çalışmamızda hırsızlık suçunun doğal afet olarak değerlendirilen “deprem” zamanında işlenmesi, Türk Ceza Kanunu’nun suça konu ilgili maddeleri kapsamında incelenmektedir. Bu bağlamda TCK’nın 142. maddesinde hırsızlık suçunun, suçun konusu ve fiilin işleniş tarzı itibariyle nitelikli halleri kapsamında sayılan “Bir afet veya genel bir felaketin meydana getirebileceği zararları önlemek veya hafifletmek amacıyla hazırlanan eşya hakkında” ve “Doğal bir afetin veya sosyal olayların meydana getirdiği korku veya kargaşadan yararlanarak” işlenmesi halleri “deprem” özetinde ele alınmaktadır.

Depremlerin insanlar ve toplum üzerinde uzun süre tesirini hissettirecek ciddi yıkımlara sebep olduğu gerçeği ülkemiz tarafından muhtelif zamanlarda meydana gelen büyük depremlerin akabinde acı bir şekilde tecrübe edilmiştir¹. Depremi doğurduğu yıkıcı etkilerin insanları zor duruma düşürdüğü ve pek çok yönden bireyi korumasız kılmakla birlikte yardıma muhtaç konuma ge-

* Arş. Gör., İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi ABD., ORCID: 0000-0002-1344-9232.

¹ 13 Eylül 1924 Horosan Depremi, 7 Mayıs 1930 Hakkari Depremi, 1939 Erzincan Depremi, 20 Aralık 1942 Niksar-Erbaa Depremi, 20 Haziran 1943 Hendek Depremi, 27 Kasım 1943 Tosya-Ladik depremi, 1 Şubat 1944 Bolu-Gerede Depremi, 28 Mart 1970 Gediz Depremi, 13 Eylül 1924 Horosan Depremi, 7 Mayıs 1930 Hakkari Depremi, 1939 Erzincan Depremi, 20 Aralık 1942 Niksar-Erbaa Depremi, 20 Haziran 1943 Hendek Depremi, 27 Kasım 1943 Tosya-Ladik depremi, 1 Şubat 1944 Bolu-Gerede Depremi, 28 Mart 1970 Gediz Depremi, 1966 Varto Depremi, 19 Ağustos 1966 Varto Depremi, 6 Eylül 1975 Lice Depremi, 1976 Çaldıran Depremi, 17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi, 23 Ekim- 9 Kasım 2011 Van Depremi, 24 Ocak 2020 Sivrice Depremi, 30 Ekim 2020 Seferihisar Depremi, 6 Şubat Kahramanmaraş Depremi (<https://ilkha.com/gundem/turkiyede-yasanan-buyuk-depremler-345272>, Erişim Tarihi: 10/01/2024).

hafifletmek maksadıyla hazırlanan eşya hakkında işlenmesi halinde, eşyanın mutlaka söz konusu amaçlar için tahsis edilmiş olması gerekir. Diğer yandan eşyanın bir depoda ya da açıkta bulunmasının veya özel bir kişiye ya da kamu kurum ve kuruluşuna ait olmasının bir önemi haiz değildir.

Afetlerin (bilhassa depremin) yıkıcı boyutları ülkemizde geçmiş yıllarda üzücü şekilde müşahade edilmiştir. Ülkemiz gibi deprem kuşağında yer alan bir coğrafya bakımından devletin her türlü alanda (sosyal-iktisadi-ekonomik vs.) afetlerin olumsuz etkilerinin önlenmesi ve hafifletilmesine yönelik her türlü tedbiri alması kamu düzeni, refahı ve esenliği bakımından elzemdir. Hatta bu devletin en önemli politikalarından biri olmalıdır. Kamu düzenini bozan ve mülkiyet hakkı ve zilyetlik gibi insanların önemli haklarını ihlal eden hırsızlık fiillerinin doğal afet ve sosyal olaylar zamanında korunması her zamankinden daha elzem hale gelebilmektedir. Zira insanların bu zamanlarda içine düştükleri psikolojik haller kendilerinin malları üzerindeki muhafaza kabiliyetini zayıflatmaktadır. Bu nedenlerle hırsızlık suçu bakımından söz konusu nitelikli hallerin düzenlenmesi oldukça önemli görülmektedir.

KAYNAKÇA

- AKDUR**, Recep: “Afetler ve Afetlerde Sağlık Hizmetleri”, in. Türkiye Sorunlarına Çözüm Konferansı-3, 21. Yüzyılda Türkiye, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 2000, s. 2.
- ALACAKAPTAN**, Uğur: Suçun Unsurları, Ankara 1970.
- ANTALYA**, Gökhan / **TOPUZ**, Murat: Eşya Hukuku, Cilt: IV/1, 3. Baskı, Seçkin, Ankara 2019.
- ARTUÇ**, Mustafa: Pratik Türk Ceza Hukuku, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.
- ARTUK**, Mehmet Emin / **GÖKCEN**, Ahmet / **ALŞAHİN**, Mehmet Emin / **ÇAKIR**, Kerim: Ceza Hukuku Özel Hükümler, 19. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- AŞKIN**, Uğur / **YEĞRİM**, Vakkas Korhan: “Hırsızlık Suçunda Malın Bulunduğu Yerden Alınması”, Trabzon Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1, 2023.
- ATABEY**, Eşref: Deprem, MTA Yayınlar, Ankara 2000, s. 16.
- AYAN**, Mehmet: Eşya Hukuku – I (Zilyetlik ve Tapu Sicili), 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016.
- CAN**, Ali / **TAŞÇI**, Yusuf: “Teoriler Işığında Toplumsal Olayların Gelişimi ve Yönetimi”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 26, S. 1.
- CENTEL**, Nur / **ZAFER**, Hamide / **ÇAKMUT**, Özlem: Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, Cilt 1, 3. Baskı, Beta, İstanbul 2016.

- DÖNMEZER**, Sulhi: Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 15. Bası, Beta, İstanbul 1998.
- DÖNMEZER**, Sulhi / **ERMAN**, Sahir: Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Beta Basım, 9. Baskı, C. II, İstanbul 1986.
- EREM**, Faruk: Türk Ceza Hukuku, Hususi Hükümler, Cilt II, Ajans-Türk Matbaası, Ankara 1965.
- EREM**, Faruk / **TOROSLU**, Nevzat: Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 3. Bası, Sevinç Matbaası, Ankara 1978.
- GÖKTÜRK**, Neslihan: “Suçun Yasal Tanımında Yer Alan “Hukuka Aykırılık İfadesinin” İcra Ettiği Fonksiyon”, İÜHFD, C. 7, S. 1, Y. 2016.
- HEINRICH**, Bernd; Ceza Hukuku Genel Kısım I, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- HERRING**, Jonathon: Criminal Law, Second Edition, Macmillan, Great Britain 2012.
- JEFFERSON**, Michael: Criminal Law, Eleventh Edition, Pearson, UK 2013.
- KATOĞLU**, Tuğrul, Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003.
- KOCA**, Mahmut / **ÜZÜLMEZ**, İlhan: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- KOCA**, Mahmut / **ÜZÜLMEZ**, İlhan: Türk Ceza Hukuku özel Hükümler, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.
- KOCA**, Mahmut / **ÜZÜLMEZ**, İlhan: Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.
- CENTEL**, Nur / **ZAFER**, Hamide / **YENERER**, **ÇAKMUT**, Özlem: Türk Ceza Hukukuna Giriş, Beta, 9. Bası, İstanbul 2016.
- ÖZBEK**, Veli Özer / **DOĞAN**, Koray / **BACAKSIZ**, Pınar: Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Seçkin Yayınevi, 18. Baskı, Ankara 2022.
- ÖZGENÇ**, İzzet: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 19. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2023.
- ŞEN**, Ersan; “Hırsızlık Suçları”, Ankara Barosu Dergisi, 2012/3.
- TANERİ**, Gökhan: “Hırsızlık ve Hırsızlık Suçlarında İspat ve Sübut”, Legal Yayıncılık, İstanbul 2015.
- TEZCAN**, Durmuş / **ERDEM**, Mustafa Ruhan / **ÖNOK**, Murat: Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 21. Baskı, Seçkin, Ankara 2023.
- TOROSLU**, Nevzat: Ceza Hukuku Genel Kısım, Savaş Yayınevi, Ankara 2016.
- TOROSLU**, Nevzat: Ceza Hukuku Özel Kısım, Savaş Yayınevi, Ankara 2018.
- CHAN**, Winnie / A. P. **SIMESTER**: “Duress, Necessity: How Many Defences”, 16:1, KCLJ 121, 2005.
- YENİDÜNYA**, Ahmet Caner: Yargıtay Kararları Işığında Hırsızlık Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.

DEPREMDE MEYDANA GELEN ÖLÜMLERİN USULSÜZ ÖLÜ GÖMÜLMESİ SUÇU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

*Korhan YEĞRİM**

ÖZET

Usulsüz ölü gömülmesi suçu, topluma karşı suçlardan kamunun sağlığına yönelik bir suç olarak TCK m. 196 hükmünde düzenlenmiştir. Bu suç, seçimlik olarak ölü gömülmesine ayrılan yerlerin haricinde başka yerlere ölü gömülmesi ya da gömdürülmesi suretiyle işlenebilmektedir. Fail bakımından özgü suç niteliği bulunmamakta olup, herkesin bu suçun faili olması mümkündür. Ölünün yakın akrabaları tarafından fiilin işlenmesi, cezayı arttıran ya da indirim yapılmasını gerektiren bir neden olarak öngörülmemiştir.

Suç, manevi unsuru yönüyle kasten işlenebilen bir suç niteliğinde olup, kanun koyucu suçun taksirli haline yer vermemiştir. Deprem ve doğal afetler sonucu toplu ölümlerde, ölü gömülmesine ayrılan yerlerin dışında ölü gömülmesi 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 211. madde hükmü uyarınca hukuka uygun kabul edilmektedir. Soyut tehlike suçu özelliğini haiz bu suçta teşebbüs ancak hareketlerin bölünebildiği durumlarda mümkündür. Usulsüz ölü gömülmesi suçu için etkin pişmanlık hükümlerine yer verilmemiştir. Bu suç, yaptırımının üst haddinin 6 ay hürriyeti bağlayıcı ceza olması nedeniyle öğretilde, suç olmaktan çıkarılarak kabahate dönüştürülmesi yönünde eleştiriye uğramaktadır.

Anahtar Kelimeler: Topluma karşı suç, usulsüz ölü gömülmesi, toplu ölüm, ruhsatsız defin, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu.

* Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, korhan.yegrim@inonu.edu.tr ORCID: 0000-0002-3231-0068.

değiştirme suçu arasında içtima ilişkisine rastlanılabılır. Failin ceset üzerinde adli muayene yaptırmadan ölü defnedilmesi gereken yerlerin dışında cesedi toprağa gömmesi hem TCK madde 196 hükmünde düzenlenen hem de TCK m. 281 hükmünde öngörülen suç tipine uygun olacaktır. Bu durumda fail gerçek içtima hükümleri uygulanmak suretiyle her iki suç tipinden de sorumlu olacaktır

Bu suç, yaptırım olarak alt sınırı bir ay üst sınırı 6 ay kişi hürriyetini bağlayıcı hapis cezasını gerektirmektedir. Anılan suç tipine, 2005 yılı sonrası 5326 sayılı Kabahatler kanununda ya da kabahat içeren özel kanunlarda yer verilmeyerek, Türk Ceza Kanunu'nun özel hükümler kitabında bağımsız bir suç tipi olarak yer verilmesi doğru değildir. Bu fiilin suç olmaktan çıkarılması ve kabahate dönüştürülmesi usul ekonomisine daha uygun olacaktır. Ayrıca bu suçun cezai yaptırımının üst sınırının 6 ay hapis cezasını gerektirmesi ön ödeme ve HAGB kurumlarının uygulanmasının tartışılması gerektiği sonucunu doğurur. Ancak bu suçun takibi şikâyete bağlı olmaması ve CMK m. 253 hükmünde yer alan katalog suçlardan birine girmemesi nedenleriyle bu suça ilişkin uzlaştırma yöntemine başvurulamaz.

KAYNAKÇA

- AKALIN**, Şükrü Haluk, Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, 11. Baskı, Ankara 2019.
- ARSLAN**, Çetin/**AZİZAĞAOĞLU**, Bahattin, Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi, Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti, Ankara 2004.
- ARTUÇ**, Mustafa, Pratik Ceza Kanunu, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.
- ARTUK**, M. Emin/**GÖKCEN**, Ahmet/**ALŞAHİN**, M. Emin/**ÇAKIR**, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Adalet yayınevi, Ankara 2022.
- AŞKIN**, Uğur/ **TOPUZ** Veysel / **BİLGE** Burak, Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma, 3. Baskı, Adalet Yayınevi 2021.
- DONAY**, Süheyl, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul 2007.
- EROL** Haydar, Türk Ceza Kanunu, Ankara 2002.
- EROL**, Haydar, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, Ankara 2007.
- GERÇEKER**, Hasan, Yorumlu- Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C. III, 2. Baskı, Ankara 2014.

- HAFIZOĞLLU**, Zeki/**ÖZEN**, Muharrem, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Toplum Karşı Suçlar, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, Us-A Yayıncılık, Ankara 2016.
- İŞÇİ**, Coşkun, Deprem Nedir ve Nasıl Korunuruz? Journal of Yasar University, 3 (9), ss.959-983.
- KAYMAZ**, Seydi/**GÖKCAN**, Hasan Tahsin, Uygulamada Suç Ceza Davaları, Türk Ceza Kanunu ve Özel Yasalardaki Hükümler, 2. Baskı, Adil Yayınevi, Ankara 2002.
- KOCA**, Mahmut/**ÜZÜLMEZ**, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınevi, 15. Baskı, Ankara 2022.
- ÖZBEK**, Veli/**DOĞAN**, Koray/**BACAKSIZ**, Pınar, Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 16. Baskı, Ankara 2023.
- PARLAR**, Ali/**HATİPOĞLU**, Muzaffer, Açıklamalı-Yeni İçtihatlarla 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, C. III, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2008.
- SAVAŞ**, Vural/**MOLLAMAHMUTOĞLU**, Sadık, Türk Ceza Kanunu'nun Yorumu, C. II, Seçkin Yayınevi, Ankara 1999.
- ŞAHBAZ** İbrahim, Açıklamalı ve İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Cilt II (Madde 150-345), Yetkin Yayınları, Ankara 2016.
- ŞAHİN**, Cumhur/**GÖKTÜRK**, Neslihan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 14. Baskı, Ankara 2023.
- TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/ ÖNOK, R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Seçkin Yayınevi, 20. Baskı, Ankara 2022.
- Türkiye Cumhuriyeti Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu.
- YAŞAR**, Osman/**GÖKCAN**, Hasan Tahsin/**ARTUÇ**, Mustafa, Yorumlu- Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 2. Baskı, Adalet Yayınevi, C. IV, Ankara 2014.
- YILDIRIM**, Umur/**DEMİR**, Ayhan/**KOÇ**, Gizem/**ALKAN**, Ömer Can/**AYDIN**, Fatih/**YILDIZ**, Egem/**DOĞAN**, Merve/**AKSU**, Özge İrem/**YILDIZ**, Ahmet/**ALBAYRAK**, Özlem, Deprem Başvuru Kitabı (Ceza/İdare/ Tazminat Hukuku Boyutu), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.

HASARLI BİNALARIN YIKIMI ESNASINDA MEYDANA GELEN ZARARLARIN CEZA HUKUKU BAKIMINDAN İNCELENMESİ

*Fatma Dilan TOPUZ**

ÖZET

Deprem dolayısıyla birçok bina hasar almıştır. Hasarlı binaların yıkılması zorunluluğu doğmuş; ancak mevzuat açısından binaların yıkımına ilişkin gerekli düzenlemeler ve şartlar getirilmiş olsa da iş, uygulama kısmına geldiğinde oldukça büyük sorunlar baş göstermiştir. Yıkımların gerçekleştirilmesi konusunda, hukukun farklı alanlarını ilgilendiren ihmaller ve bu ihmellere karşılık yaptırımlar söz konusudur. Konumuz, deprem dolayısıyla hasar almış binaların depremden sonraki süreçte yıkılması gerekliliğinin doğması durumunda, yıkım esnasında meydana gelebilecek olumsuz sonuçların ceza hukuku boyutuyla incelenmesidir. Bu bağlamda özellikle, yıkım konusundaki mevzuata aykırı hareket edilmesi durumunda, meydana gelebilecek suçlar açısından, tek tek örnekler verilmek suretiyle ihtimaller değerlendirilmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda inşaat ve yıkım mevzuatının karmaşık yapısı karşısında, bu sektörde çalışan kişilerden kimlerin, hangi konularda sorumluluklarının bulunduğu ve buna bağlı olarak hangi suçlar açısından cezai sorumluluklarının gündeme gelebileceği tek tek değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hasarlı binalar, yıkım, zarar, deprem, inşaat, şantiye şefi, müteahhit, fenni mesul.

* Araştırma Görevlisi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı | Research Asistant, İnönü University Faculty of Law, Department of Criminal and Criminal Procedure Law, fatma.celebi@inonu.edu.tr (ORCID: 0000-0002-7872-1823).

KAYNAKÇA

- AKBULUT**, Berrin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 10. Baskı, Eylül 2023, Adalet Yayınevi.
- ALŞAHİN**, M. Emin: Mala Zarar Verme Suçları, 1. Baskı, Ankara 2010.
- ALTUNDERE**, Nazan: “Tıp Ceza Hukuku ve Güven İlkesi”, Sağlık Hukuku Makaleleri, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2012.
- ARTUK**, Mehmet Emin: “Çevrenin Kasten Kirletilmesi Suçu”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, 2014, s. 41 (37-48).
- ARTUK/M. Emin, GÖKCEN/Ahmet, ALŞAHİN/M. Emin, ÇAKIR/Kerim**: Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2022.
- ARTUK/M. Emin, GÖKCEN/Ahmet, ALŞAHİN/M. Emin, ÇAKIR/Kerim**: Ceza Hukuku Özel Hükümler, 20. Baskı, Ankara 2022.
- <https://www.cnnturk.com/video/turkiye/agir-hasarli-bina-yikim-sirasinda-coktu-enkaz-altinda-kalan-kepce-operatoru-oldu>
- <https://www.dailymotion.com/video/x8pn905>
- <https://www.afad.gov.tr/turkiye-afet-mudahale-plani>
- EKİCİ, Özlem Kılıç**, 6 Şubat Depremleri, TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi, Mart 2023, s. 6, https://bilimteknik.tubitak.gov.tr/system/files/makale/6_subat.pdf
- GÖRKEMLİ**, Burcu, “Tıp Hukuku Bağlamında Güven İlkesi ve Ceza Hukuku Açısından Sonuçları”, Ceza Hukuku Dergisi (CHD), S. 32, Aralık 2016.
- <https://sozluk.gov.tr/>
- https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/Genelge/Hasar_Tespit_Genelgesi_ve_Ekleri.pdf https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/Genelge/Hasar_Tespit_Genelgesi_ve_Ekleri.pdf
- KATOĞLU**, Tuğrul: “Ekip Halinde Yürütülen Faaliyetlerde Güven İlkesi ve Ceza Sorumluluğu”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi (TBBD), S. 68, 2007.
- KATOĞLU**, Tuğrul: “Yeni Türk Ceza Kanunu ve Çevreye Karşı Suçlar”, Mülkiye Dergisi, C. XXIX (246), (133-157).
- KOCA**, Mahmut/**ÜZÜLMEZ**, İlhan: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler: 16. Baskı, Ankara 2023.
- OKUYUCU ERGÜN**, Güneş: “Görevi Kötüye Kullanma Suçu”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 82, 2009, (1-31).
- OTACI**, Cengiz: “Çevrenin Kasten ve Taksirle Kirletilmesi Suçuna (TCK 181, 182) İlişkin Yargıtay 4. Ceza Dairesi Kararlarında Belirlenen İlkeler”, Ankara Barosu Dergisi, S. 1, 2015, (279-327).

ÖZEN, Muharrem: Genel Tehlike Yaratan Suçlar, Ankara 2010.

ÖZGENÇ, İzzet: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 19. Baskı, Ankara 2023.

TAŞKIN, Ozan Ercan: “Genel Tehlike Yaratan Suçlara İki Örnek: İnşaat ve Yıkımla İlgili Emniyet Kurallarına Uymama ve Hayvanın Tehlike Yaratabilecek Şekilde Serbest Bırakılması Suçları, Ceza Hukuku Dergisi, C. 11(32), 2016 (63-86).

TEZCAN/Durmüş, **ERDEM**/M. Ruhan, **ÖNOK**/R. Murat: Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 21. Baskı, Ankara 2023.

TÜRKOĞLU ARSLAN/Esra: “Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak Hakkın Kullanılması”, Konya Barosu Dergisi, C. 2(1), 2018, (169-215).

YENERER ÇAKMUT, Özlem: “Türk Ceza Yasası’nda İnşaat ve Yıkımla İlgili Emniyet Kurallarına Uymama Suçu”, İş Dünyası ve Hukuk, Prof. Dr. Tankut Centel’e Armağan, İstanbul 2011. (638-652),

YOKUŞ SEVÜK, Handan: “Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)”, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 23(39), 2018. (257-316).

<https://karararama.yargitay.gov.tr>

<https://www.afad.gov.tr>

TÜRK ANAYASA DÜZENİNDE OLAĞANÜSTÜ HAL VE DEPREMLER

*Kürşat AKÇA**

ÖZET

Olağanüstü yönetim usulleri, ülkelerin olağan işleyişleriyle altından kalkamayacakları kimi kriz ve tehlike durumlarında geçiş yaptıkları hukuki rejimleri ifade eder. Bu rejimlerle birlikte yürütmenin yetkileri genişlemekte ve anayasal bir takım güvence ve tedbirler zayıflatılmakta ya da kaldırılmaktadır. Amaç ülkenin içinde bulunduğu kriz ve tehlike durumunu hızlı ve etkin bir şekilde atlatmaktır. Ancak yürütmeye bu amaçla verilen geniş yetkiler yürütmenin keyfi ve baskıcı yönetimine dönüşme riskini de beraberinde taşımaktadır. Bu sebeple olağanüstü yönetim usullerinin kapsamı birçok ülkede anayasalarda belirlenmektedir. 1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda da olağanüstü yönetim usulü, bu usulün kapsamı ve sonuçları düzenlenmiştir. Anayasal dayanağı çizilen olağanüstü halin uygulamada en son örneği 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli yıkıcı depremler sonrası ilan edilen 6785 sayılı olağanüstü hal kararı olmuştur. Bu karar, Türkiye'de deprem sebebiyle ilan edilen ilk olağanüstü hal kararıdır. Çalışmada 1982 Anayasası'nda, deprem sebebiyle ilan edilebilecek olağanüstü hal rejiminin genel esas ve sonuçları ile bu rejimin bir uygulama örneği olarak 6785 sayılı olağanüstü hal kararı inceleme konusu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Olağanüstü Yönetim Usulü, Olağanüstü Hal, Deprem, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Cumhurbaşkanlığı.

GİRİŞ

Tabii afetler her ülkenin karşılaşabileceği öngörülmesi her zaman mümkün olmayan kitlesel yıkıcı tabiat olaylarını ifade eder. Sel, heyelan,

* Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku Anabilim Dalı | Assistant Professor, Inonu University Faculty of Law, Department of Constitutional Law, kursat.akca@inonu.edu.tr. (ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7439-9438>).

KAYNAKÇA

- ADIGÜZEL**, Rıza: Hukuk Devleti Bağlamında Türkiye’de Olağanüstü Hal Rejiminin Sınırları, Ankara Barosu Dergisi, Cilt: 81 Sayı: 3, 2023.
- AKGÜN**, Mert H.: “6 Şubat Depremleri Sonrasında OHAL İlanı ve Sonuçları”, SETA|PERSPEKTİF, Şubat 2023, Sayı 357.
- ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ’NDEN ÖĞRETİM ELEMANLARI**, Devletin Depremle Hukuku, Birikim, S. 125-126, Eylül/Ekim 1999
- BARIN**, Taylan: “Temel Hak ve Hürriyetlerin Kullanılmasının Durdurulması Ve Sınırlanması Arasında: Kanunlaşan Ohal Khk’larının Yargısal Denetimi”, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 75(2), 2020.
- BERKARDA**, Kemal: Günışığında Yönetim (ed. İl Han Özay), İstanbul 1986
- CAN**, Osman/**AKTAŞ**, Duygu Şimşek: “Olağanüstü Hal Dönemi Kanun Hükmünde Kararnemelerin Yargısal Denetimi Üzerine”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 23 Sayı: 1, 2017.
- DÖNER**, Ayhan: Türk Anayasa Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2023.
- EREN**, Abdurrahman: Anayasa Hukuku Dersleri, 4. Baskı, Ankara 2022.
- FENDOĞLU**, Hasan Tahsin: Türk Anayasa Hukukunda Olağanüstü Hal Kavramı ve Bu Konuda İleri Sürülen Teoriler, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı 5, Diyarbakır 1992
- GEMALMAZ**, Mehmet Semih: Ulusüstü İnsan Hakları Hukukunda ve Türk Hukukunda Olağanüstü Rejim Standartları, 2. Bası, İstanbul 1994.
- GÖZLER**, Kemal: Anayasa Hukukunun Genel Teorisi C. II, Bursa 2020 (Kısaltma: GÖZLER, Genel Teori C. II).
- GÖZLER**, Kemal: Türk Anayasa Hukuku, 4. Baskı, Bursa 2021 (Kısaltma: GÖZLER, Türk Anayasa Hukuku).
- HAZIR**, Hayati: “Olağanüstü Hal Rejimlerinin Hukuki Niteliği ve Pozitif Hukuk Düzeni Üzerindeki Etkisi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 1 Sayı: 1, 1998.
- KAPANI**, Münci: Kamu Hürriyetleri, 7. Baskı, Ankara 2013.
- KUZU**, Burhan: Olağanüstü Hal Kavramı ve Türk Anayasa Hukukunda Olağanüstü Hal Rejimi, İstanbul 1993.
- ÖZBUDUN**, Serap Yazıcı: “6 Şubat depremi ve olağanüstü hâl ilanı”, <https://www.politikyol.com/6-subat-depremi-ve-olaganustu-hal-ilani/>, Erişim Tarihi: 05.01.2024

ÖZTÜRK, K. Burak/**ILGIN** Özkaya Özlüer: “Deprem Sonrası Mekansal Alan Kararlarının Olağanüstü Hal Kararnameler le Düzenlenmesi Hakkında Bir Değerlendirme.” Ankara Barosu Dergisi 81, Deprem Özel Sayısı-I Kamu Hukuku Ekim 2023, ss. 217-239.

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI, 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri Asrın Felaketi, İstanbul, 2023.

TBMM Tutanak Dergisi, 27. Dönem, 6. Yasama Yılı, 85’inci Birleşim, 05.04.2023.

TEKİN, Abdurrahman: “Anayasa Yargısı Dergisi”, Cilt: 39, Sayı: 2, (2022)

YILMAZ, Muharrem: Üç Depreme Bir OHAL’i Çok Görmeyiniz <https://www.yeniufuk.net/uc-depreme-bir-ohali-cok-gormeyiniz-makale,1267.html>, Erişim Tarihi: 10.01.2024.

YÜCEL, Bülent: “Kahramanmaraş Depreminin Hukuksal Yansıması: Olağanüstü Hâl (Ohal) Yönetiminin Anayasal Anlamı”, Ankara Barosu Dergisi, Yıl 2023, Cilt: 81 Sayı: Özel Sayı - Deprem Özel Sayısı-I (Kamu Hukuku).

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

Anayasa Mahkemesi Kararı, Esas Sayısı: 1990/25, Karar Sayısı: 1991/1, Karar tarihi:10/01/1991

Anayasa Mahkemesi Kararı, Esas Sayısı: 1991/6, Karar Sayısı: 1991/20, Karar tarihi: 03/07/1991

Anayasa Mahkemesi Kararı, Esas Sayısı: 2003/28, Karar Sayısı: 2003/42, Karar tarihi: 22/05/2003

Anayasa Mahkemesi Kararı, Esas Sayısı: 2016/166, Karar Sayısı: 2016/159, Karar tarihi:22/05/2003

Anayasa Mahkemesi Kararı, Esas Sayısı: 2018/74, Karar Sayısı: 2019/65, Karar tarihi:24/07/2019.

Anayasa Mahkemesi Kararı, Esas Sayısı:1970/44, Karar Sayısı: 1970/42, Karar tarihi:17/11/1970.

KENTSEL DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE GÖRÜLECEK İPTAL DAVALARINDA DAVA AÇMA SÜRESİ SORUNSALI

*Murat Buğra TAHTALI**

ÖZET

Kentsel dönüşüm süreci, ülkemizin yıllardır dile getirilen ancak bir türlü istenen aşamaya gelinmeyen, kanayan yaralarından biridir. Ancak önemine rağmen uygulamada farklı şekillerde ortaya çıkan aksaklıklar nedeniyle, kentsel dönüşüm işlemleri, idari yargıda iptal ve tam yargı davalarına konu olmaktadır. Her iki dava türünün birbirinden usul ve esas bakımından ayrılan noktaları olduğundan, bu bölümde konu sınırlamasına gidilmiş ve sadece iptal davaları özelinde bir değerlendirme yapılmıştır. İdari yargıda görülen davalarda yürütülecek usul kurallarının düzenlendiği 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda (İYUK.) dava açma süreleri kural olarak iki farklı çerçevede ele alınmaktadır. Bunlardan ilki, 7. maddede yer verilen genel dava açma süreleri iken, diğeri ise 20/A ve 20/B maddelerinde öngörülen sürelerdir.

Ülkemizi ve Malatya'mızı tarihsel, sosyolojik, ekonomik ve psikolojik yönden bir hayli kötü şekilde etkileyen ve 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremlerden sonra, bu depremler nedeniyle açılacak kentsel dönüşüm davaları için İYUK Geçici 11. maddede özel bir düzenlemeye gidilmiş ve dava açma süreleri de dahil yargılama süresince karşımıza çıkacak birçok usul kuralıyla alakalı özel birtakım düzenlemelere yer verilmiştir.

Çalışmamız "depremin hukuki boyutları" üst başlığında olduğundan, kentsel dönüşüm kapsamında ortaya çıkacak uyuşmazlıklarda dava açma süresinin ve uygulanacak diğer usul kurallarının bugün ve daha sonrası için neler olduğunu incelemek, uygulamaya yön vermek açısından son derece önemlidir.

* Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Ana Bilim Dalı I Ass. Prof. Dr., Inonu University Faculty Of Law, Department Of Administrative Law, bugra.tahtali@inonu.edu.tr, (ORCID: 0000-0003-2459-9938)

bir düzenlemeye yer vermektedir. Dolayısıyla 6 Şubat sonrası süreçte yaşanan ve bu depremlere mahsus olan, hak sahipliğine ilişkin işlemler haricindeki işlemlere karşı açılan davalarda dava açma süresi ile ilgili ayrı bir düzenlemeye yer verilmediği için genel dava açma süresi burada da geçerlidir. Ancak dava açıldıktan sonraki usul işlemleri ile alakalı sürelerde değişiklik görülmektedir.

- Geçici 11. maddedeki düzenlemeler sadece dava 6 Şubat depremleri nedeniyle hak sahipliğinden kaynaklı davalar hariç olmak üzere kentsel dönüşüme ilişkin davaları kapsadığından, 6 Şubat depremleri nedeniyle açılan kentsel dönüşümden kaynaklı iptal davalarının konusu Cumhurbaşkanlığı kararı dahi olsa, dava açma süresinin hesaplanmasında İYUK m. 20/A değil, bu davalara mahsus düzenleme olan İYUK geçici 11. madde hükümleri esas alınacağından, dava açma süresinin 30 gün değil, geçici 11. madde gereğince 60 gün olarak belirlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kentsel dönüşüm kapsamında açılacak davalar açısından bir hayli önemli olan bu incelemenin uygulamaya katkıda bulunmasını dilerken, 6 Şubat sabahına uyanamayan memleketimizin güzel insanlarını rahmet ile anar, o gün enkaz başında bekleyip yakınlarını kaybeden binlere sabırlar dilerim.

KAYNAKÇA

AKYILMAZ, Bahtiyar/**SEZGİNER**, Murat/**KAYA**, Cemil: Türk İdari Yargılama Hukuku, Savaş Yayınları, Ankara 2021.

ÇAĞLAYAN, Ramazan: İdari Yargılama Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.

GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref/**TAN**, Turgut: İdare Hukuku Cilt: 2 - İdari Yargılama Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara 2012.

KALABALIK, Halil: İdari Yargılama Usul Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.

KAPLAN, Gürsel: İdari Yargılama Hukukuna Giriş, Ekin Yayınları, Bursa 2018.

SALTIK, Şenol: Tüm Yönleriyle Kentsel Dönüşüm, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.

TAHTALI, Murat Buğra: Merkezi ve Yerinden Yönetimlerin Deprem Afeti Riskine Karşı Yapı Denetim ve Kentsel Dönüşümdeki Yükümlülükleri, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.

TÜRKÜN, Asuman: Kentsel Dönüşüm: Kentsel Ayrışmanın Son Aşaması, 24. Uluslararası Yapı Yaşam Kongresi Bildiri Kitabı, Bursa 2012.

ULUSOY, Ali: İdari Yargılama Hukuku, Yetkin Yayınevi, Ankara 2020.

DEPREM SONRASI ENKAZ KALDIRMA FAALİYETLERİ SIRASINDA ORTAYA ÇIKAN ASBEST VE İDARENİN SORUMLULUĞU

*Hilal ALBAL ULAŞ***

ÖZET

Oldukça dayanıklı ve özel bir materyal olan asbest, inşaat, gemi yapımı, otomotiv, tekstil ve çeşitli endüstriyel sektörlerde geniş bir kullanım alanına sahiptir. Depremlerin ardından gerçekleştirilen enkaz kaldırma faaliyetleri asbest gibi tehlikeli maddelerin serbest kalmasına neden olmaktadır. Asbeste gerek mesleki olarak gerekse asbestin kullanıldığı alanları kullanarak toplu halde maruz kalınması durumunda uzun vadede öksürük, nefes darlığı, aşırı yorgunluk, göğüs ve omuz ağrısı gibi sağlık problemleri söz konusu olabilmektedir. Ayrıca uzun yıllar asbest soluyan kişilerin akciğer kanserine yakalanma riskleri oldukça fazladır. Asbest, özellikle 20. yüzyılın ortalarına kadar inşaat malzemelerinin birincil bileşenlerinden biri olarak kullanılmıştır. Daha sonra sağlık açısından tehlikeli olduğu anlaşılmış ve kullanımı dünya çapında sınırlanmıştır.

2013 yılında Türkiye’de yürürlüğe giren Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik, asbestle ilgili faaliyetlerde sağlık ve güvenlik tedbirlerini düzenleyerek, asbestin çıkarılması, işlenmesi, satılması ve ithalatı ile asbest içeren ürünlerin ithalatı ve satışına dair kapsamlı düzenlemeler getirmiştir. Bu çerçevede, asbest ürünlerinin üretimi ve işlenmesi kesin bir biçimde yasaklanmıştır. Ancak asbest, mevzuat öncesi dönemdeki binalarda büyük oranda kullanılmıştır. Modern yapıların yapımında, asbest içeren malzemeler arasında izolasyon ürünleri, yalıtım malzemeleri ve kiremitler bulunmaktadır. Yine Türkiye Asbest Yatakları Haritasına göre, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve 11 ili kap-

* Dr. Araştırma Görevlisi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı/ Ph.D., Research asistant, İnönü University Faculty of Law, Department of Administrative Law, hilal.albal@inonu.edu.tr, (ORCID: 0000-0002-1645-2154).

** Bu çalışma, 26-27 Ekim 2023 tarihli “Cumhuriyet’in 100. Yılında Nasıl Bir Kamu Yönetimi?” Uluslararası Kamu Yönetimi Kongresi’nde sunulan “Deprem Sonrası Enkaz Kaldırma Faaliyetlerinde Ortaya Çıkan Asbest ve İdarenin Sorumluluğu” başlıklı bildirisinin gözden geçirilmiş ve genişletilmiş halidir.

KAYNAKÇA

- ADAK, Agah: "Afet Tehlikesi ve Olgusu Karşısında İdarenin Konumu ve Görevleri", Seyfullah Edis'e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir 2000, 181-187, s.181.
- Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı: Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü, <https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu>, Erişim: 03.01.2024.
- Afet Yönetimi, Ankara Barosu Yayınları, Editör: Av. Bülent Dağsalı, Ankara, 2023.
- AKYILMAZ, Bahtiyar/ SEZGİNER, Murat/ KAYA, Cemil: Türk İdari Yargılama Hukuku, 14. Baskı, Ankara, 2021.
- ALBAL ULAŞ, Hilal: İdarenin Sorumluluğu Açısından İliyet Bağı, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2023.
- Asbestos Timeline, www.mesotheliomahelp.org:<https://www.mesotheliomahelp.org/asbestos/history/#asbestos-discovery>, Erişim Tarihi: 13.09.2023.
- ATABEY, Eşref: "Türkiye Asbest Haritası (Çevresel asbest maruziyeti-akciğer kanseri-mezotelyoma)", Tuberk Toraks, C. 63, S. 3, 2014.
- ATAY, Ender Ethem: İdare Hukuku, Ankara, 2016.
- ATAY, Ethem E/ ODABAŞI Hasan/ GÖKCAN Hasan Tahsin: İdarenin Sorumluluğu ve Tazminat Davaları, Ankara 2003.
- AZİMLİ ÇİLİNGİR, GÜLCAN, İdarenin Sorumluluğu İlkesi Kapsamında Afetlerin Değerlendirilmesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İİBF Dergisi, C.4, S.8, 2019, s.167-193.
- AZRAK, Ali Ülkü: "İdarenin "Toplumsal Muhatara (Sosyal Risk) Kuramı" na göre Kusursuz Sorumluluğu", Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler Sempozyumu III, Ankara 12-13 Mayıs 1979, İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- BELRHALLI, Hafida: Responsabilite Administrative, LGDJ Lextenso Editions Mouligneaux, 2017.
- BUCAKTEPE, Adil: "Depremden Dolayı İdarenin Sorumluluğu", Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 17-18, S. 26- 27-28-29, Y: 2012-2013.
- DALKILIÇ, Elvin Evrim/ YILMAZ, Zülfiye/ KARAALP, Oktay/ YILMAZ, Aysu Gül: "10 İlde Deprem Nedeniyle Gündeme Gelen Hak İhlallerinin Giderilmesi İçin Anayasa ve İdare Hukuku Kapsamında Sorumluluk", Ankara 2023 Bilkent Üniversitesi İnsan Hakları Çalışmaları Uygulama v Merkezi.
- DURAN, Lutfi: Türkiye İdaresinin Sorumluluğu, Ankara, 1974.
- DÜNDAR, Mustafa Şahin / PALA, M. Fatih: 17 Ağustos 1999 Depremi Sonrası Adapazarı Cadde Tozlarında Ağır Metal Kirliliği, SAU Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, C. 6, S. 3, s. 63-68, s.63.

- ESİN, Yüksel: Danıştay'da Açılacak Tazminat Davaları, İkinci Kitap: Esas, İdarenin Hukuki Sorumluluğu, Ankara, 1976.
- EVREN, Çınar Can: İdarenin Sorumluluğunu Etkileyen Neden Olarak Mücbir Sebep, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIV, S. 1, 263-297.
- Etimoloji, Türkçe Etimoloji Sözlüğü, <https://www.etimolojiturkce.com> (Erişim: 06.01.2024).
- GÖZÜBÜYÜK, Abdullah Pulat: Mücbir Sebepler-Beklenmeyen Haller, Ankara, 1977.
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref/ TAN, Turgut: İdare Hukuku Genel Esaslar, Cilt I, 14. Baskı, Ankara: 2021.
- GUEGUEN, Isterre: "Les Seismes et la Responsabilite Des Pouvoirs Publics", <https://www.fondation-maif.fr/article-20-1255.html>, Erişim: 8 Ocak 2024.
- GÜNDAY, Metin: İdare Hukuku, 10. Baskı, Ankara, 2011.
- GÜNEŞ Merve/ GÜNEŞ Alper/ İLBEYLİ Nurdane/ KAYA Bülent: Asbest Maruziyeti ve Etkileri, Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi, C. 10, S. 1, 2017.
- GÜRSEL, Esin: "İdarenin Doğal Afetler Neticesinde Meydana Gelen Zararlardan Sorumluluğu", R&S- Research Studies Anatolia Journal, Vol:1, Issue:2; pp: 330-343, s.330.
- Halk Sağlığı Uzmanları Derneği, Asbest Bilgi Notu, 2023.
- HARDLY, James: "The History Of Asbestos", History Cooperative, 15 Eylül 2016, <https://historycooperative.org/the-history-of-asbestos/>, Erişim: 20 Ekim 2023.
- ÖZDEMİR, Halit Eyüp: Türk Hukukunda İdarenin Deprem Dolayısıyla Sorumluluğu, Ulusal ve Uluslararası Yargı Kararları Işığında Deprem Hukuku Uluslararası Sempozyumu Bildiriler Kitabı, İstanbul, 2021.
- ÖZDEMİR Necdet: Hizmet Kusuru Teorisi ve İdarenin Sorumluluğu, Ankara, 1963.
- ŞANLI ATAY, Yeliz: Afetler ve İdarenin Hukuki Sorumluluğu, Haklar ve Araştırmalar Derneği, Antalya, 2022.
- ULUSOY, Ali: Depremden Dolayı Devlet Kurumlarının Mali Sorumluluğu, T24 İnternet Gazetesi 22 Şubat 2023 tarihli köşe yazısı.
- VAROL, Gamze: "Deprem Bölgesinde Asbest Tehlikesi: 15 Yıl Sonra Akciğer Zarı Kanseri Patlaması Göreceğiz", Röportaj Yapan: Nurcan Çalışkan, <https://medyascope.tv/2023/06/01/deprem-bolgesinde-asbest-sorunu-15-yil-sonra-akciger-zari-kanseri-patlamasi-gorecegiz/#:~:text=Dr.,bize%20bunlar%C4%B1n%20ya%C5%9Fanaca%C4%9F%C4%B1n%C4%B1%20g%C3%B6steriyor%E2%80%9D%20dedi>, Erişim: 15.09.2023.
- YILDIRIM, Turan: Danıştay Kararlarında Mücbir Sebep Kavramı, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 25, S. 2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, s. 1520-1538.
- World Health Organization, "Asbestos-Hazards and Safe Practise For Clean Up fter Earthquake", 2023.
- World Health Organization, Asbestos Hazards and Safe Practices For Clean Up After Earthquake, Technical Informtion Note By The Country Offices Of WHO And UNEP in Beijing, 9 Haziran 2008.

Av. Ozan Nesin ÖZGÜR

**İDARENİN KUSURSUZ
SORUMLULUK İLKESİ OLARAK
SOSYAL RİSK İLKESİ**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İdarenin Kusursuz Sorumluluk İlkesi Olarak Sosyal Risk İlkesi
Ozan Nesin Özgür

Hukuk Yayınları Dizisi – 3734

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 731 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Akça, Kürşat** (2015) Toplumsal Olaylar Nedeniyle Oluşan Zararlardan İdarenin Sorumsuzluğu, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Özel Sayı C:2, s.987- 1020.
- Akpınar, Mahmut / Yeşilbaş, Mehmet** (2011) Sosyal Risk İlkesi Bağlamında Devletin Objektif Sorumluluğu Ve 5233 Sayılı Yasanın Pratiği, Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi, S:115, s.1-19.
- Akutay, Sercan Semih / Ateş, Davut** (2013) Türkiye'nin Sınırötesi Operasyonlarının Hukuki Çerçevesi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:17, S:3, s.109- 146.
- Akyılmaz, Bahtiyar** (2004) Sosyal Risk İlkesi ve Uygulama Alanı, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:9, S:1-2, s.185-211.
- Akyılmaz, Bahtiyar / Sezginer, Murat / Kaya, Cemil** (2017) Türk İdare Hukuku, 8. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Akyılmaz, Bahtiyar / Sezginer, Murat / Kaya, Cemil** (2023) Türk İdare Hukuku, 16. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Akyılmaz, Bahtiyar / Sezginer, Murat / Kaya, Cemil** (2023) Türk İdari Yargılama Hukuku, 8. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Alcock, Pete, May, Margaret ve Rowlingson, Karen** (2011). Sosyal Politika: Kuramlar ve Uygulamalar, (çev.) Barış Yıldırım vd., Ankara: Siyasal Kitabevi, Aktaran **Özgökçeler, Serhat** (2012), Genişleyen Sosyal Politika Disiplininde “Sosyal-Risk Yönetimi”, Sakarya Üniversitesi, Prof. Dr. Cihangir Akın'a Armağan, s.283-302 Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, Y:1976, S:13.
- Armağan, Tuncay** (1997) İdarenin Sorumluluğu ve Tam Yargı Davaları, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Atay, Ender Ethem** (2006) İdare Hukuku, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Atay, Ender Ethem** (2022) İdare Hukuku, 3.Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Atay, Ender Ethem / Odabaşı, Hasan** (2010) İdarenin Sorumluluğu ve Tazminat Davaları, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Avcı, Adem** (2013) Yargı Kararları Işığında Terör Eylemlerinden Dolayı İdarenin Sorumluluğu, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Azrak, Ali Ülkü** (1980), 'İdarenin Toplumsal Muhatara (Sosyal Risk) Kuramına Göre Kusursuz Sorumluluğu" Sorumluluk Hakkında Yeni Gelişmeler - III Sempozyumu, Ankara 12-13 Mayıs 1979, Fakülteler Matbaası, İstanbul.
- Balta, Tahsin Bekir** (1970) İdare Hukukuna Giriş, Ankara, Türkiye Ve Ortadoğu Amme İdaresi En.stitüsü.

- Bardakçı, Mehmet Akif** (2016), İdarenin Karayollarında Gerçekleşen veya Kamu Motorlu Araçlarının Neden Olduğu Zararlardan Sorumluluğunun Hukuki Esasları ve Sorumluluk Davalarında Görevli Yargı Düzeni, Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, C:12 S:33, s.79-124.
- Başpınar, Recep** (1986) Yüzyıl Boyunca Danıştay, Ankara, Türk Tarih Kurumu.
- Bayer, Çağrı** (2018) Danıştay Kararları Işığında Sosyal Risk İlkesi, Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi, S:1, C:1, s.35-80.
- Berk, Kahraman** (1999) Deprem ve İdarenin Sorumluluğu, İstanbul Barosu Dergisi, C:73, S:7-8-9, s.610-620.
- Bilgin, Hüseyin** (2018) İdari Davalar ve Çözüm Yolları, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Bucaktepe, Adil** (2012-2013) Depremden Dolayı İdarenin Sorumluluğu, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:17-18 S:26-27-28-29, s.93-122.
- Candan, Turgut** (2022) Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 9. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi.
- Çağlayan, Ramazan** (2007) Tarihsel, Teorik ve Pratik Yönleriyle İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, 1. Baskı, Ankara, Asil Yayın.
- Çağlayan, Ramazan** (2009) Risk İlkesi Gereğince İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Bağlamında Sosyal Risk İlkesi, Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu (28-29 Mayıs 2009), Ankara Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara, s.451-495.
- Çağlayan, Ramazan** (2019) İdare Hukuku Dersleri, 7. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Çelikkol, Hüseyin** (1985) İdarenin Objektif Sorumluluğu, İzmir Barosu Dergisi, Y:4 S:2, s.14-26.
- Çıtak, Halim Alperen** (2014) İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Bağlamında Sosyal Risk İlkesi, Ankara, Legal Yayınevi.
- Çoban, Ayşegül** (2003) Yargı Kararları Işığında Sosyal Risk İlkesi, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:11, S:1-2, s.319-337.
- Derbil, Süheyp** (1959), İdare Hukuku, Ankara.
- Duran, Lütfi** (1974), Türk İdaresinin Sorumluluğu, Ankara, Sevinç Matbaası.
- Düren, Akın** (1979) İdare Hukuku Dersleri, Ankara, Sevinç Matbaası.
- Eren, Fikret** (1975) Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyyet Bağı Teorisi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No:361, Sevinç Matbaası.
- Eren, Fikret** (2015) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin, Ankara.
- Eroğlu Durkal, Müzeyyen** (2019) İdarenin Sorumluluğunun Ortaya Çıkışı ve Temeli Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S:1, s.179-210.
- Eroğlu, Hamza** (1985) İdare Hukuku, 5. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi.

- Esin, Yüksel** (1973) Danıştay'da Açılacak Tazminat Davaları - İkinci Kitap: Esas İdarenin Hukuki Sorumluluğu, Ankara, Balkanoğlu Matbaacılık.
- Esin, Yüksel** (1976) Danıştay'da Açılacak Tazminat Davaları - İkinci Kitap: Esas İdarenin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, Ankara, Güven Matbaası.
- Esin, Yüksel** (1980) Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler 3. Sempozyumu(Ankara 12- 13 Mayıs 1979), İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınevi, İstanbul.
- Evren, Çınar Can** (2011) Hizmet Kusuru-Haksız Fiil Ayrımı ve Yargı Düzeni, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S:95, s.175-196.
- Genç, Fatma Neval** (2008) Doğal Afet Riskleri Açısından Türkiye'de Kentleşme, Türk İdare Dergisi, Y:80 S:459, s.81-100.
- Giritli, İsmet / Akgüner, Tayfun** (1985) İdare Hukuku Dersleri, İstanbul, Filiz Kitabevi.
- Giritli, İsmet / Bilgen, Pertev** (1972) İdari Kaza (Teksir), İstanbul.
- Gözler, Kemal** (2019) İdare Hukuku, 3.Baskı, Bursa, Ekin Yayınevi.
- Gözler, Kemal / Kaplan, Gürsel** (2015) İdare Hukuku Dersleri, 16. Baskı, Bursa, Ekin Yayınevi.
- Gözübüyük, Şeref** (1995) Terör Olayları ve Yönetimin Sorumluluğu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi, C:50, S:3-4, s.193-199.
- Gözübüyük, Şeref** (2001) Yönetim Hukuku, 16. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Gözübüyük, Şeref** (2001) Yönetimsel Yargı, 14. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Gözübüyük, Şeref** (2007) Yönetim Hukuku, 25. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Gözübüyük, Şeref** (2016) Yönetimsel Yargı, 35. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Gözübüyük, Şeref / Dinçer, Güven** (1999) İdari Yargılama Usulü, 2. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Gözübüyük, Şeref / Tan, Turgut** (2007) İdare Hukuku Genel Esaslar C:1, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Günday, Metin** (2002) İdare Hukuku, 5. Baskı,, Ankara, İmaj Yayınevi.
- Günday, Metin** (2011) İdare Hukuku, Ankara, İmaj Yayınevi.
- Günday, Metin** (2018) Terör Olayları ve Terörle Mücadele Kapsamında Yürütülen Faaliyetlerden İdarenin Sorumluluğu, Akit Dışı Kusursuz Sorumlulukta Bedensel Zararlar Uluslararası Kongresi, 2018, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Yayınları.
- Günday, Metin** (2022) İdari Yargılama Hukuku, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Gündüz, Fatma Ebru** (2015) Terör Eylemlerinden Dolayı İdarenin Sorumluluğunda Görevli Yargı Yeri Meselesi, Diyarbakır, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:20, S:32, s.97-119.

- Güran, Sait** (1981) "İdarenin ve Ajanın Sorumluluğunun Belirlenmesine İlişkin Düşünceler", Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler II. Sempozyumu (15-16 Aralık 1978), Ankara, Fakülteler Matbaası.
- Güran, Sait** (1979) Türk İdare Hukuku'nda Tazminat Miktarının Saptanması, Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler III. Sempozyumu (12-13 Mayıs 1979), Ankara, Fakülteler Matbaası.
- Kalabalık, Halil** (2021) İdare Hukuku Dersleri, 5. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Kalabalık, Halil** (2022) İdari Yargılama Usulü Hukuku, 16. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi, s.31-32.
- Karahanogulları, Onur** (2022), İdare Hukuku, 1. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi .
- Karahasan, Mustafa Reşit** (2003) Sorumluluk Hukuku, 6. Bası, Ankara, Beta Yayınevi.
- Karakaş, Fatma** (2004) Sosyal Risk Teorisine Göre İdarenin Sorumluluğu, Legal Hukuk Dergisi, C: 2, S: 13, s.49-58.
- Karatepe, Şükrü** (1993) İdare Hukuku, 4. Baskı, İzmir, Üniversite Kitapları.
- Kaya, Cemil** (2007) Avrupa Konseyindeki Gelişmeler Işığında 5233 Sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılınması Hakkında Kanun, Uluslararası Hukuk ve Politika Dergisi, C:3 S:10, s.25-42.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.** (2015) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 19. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Koçak, Nazım Taha** (2022) Tam Yargı Davaları, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Koçhisarlıoğlu, Cengiz** (1984) Objektif Sorumluluğun Genel Teorisi, DÜHFD, S:2, s.175-305.
- Kozanoğlu, Gonca**(2020), Doğal Afetler Nedeniyle İdarenin Sorumluluğu, Adalet Yayınevi, Ankara, s.151.
- Köksal, Mustafa** (2009) Risk İlkesinin İdareye Yüklediği Külfetler ve Güncel Yargı Kararları, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S:85, s.241-272.
- Köksal, Mustafa** (2010) Yasal Düzenlemeler ve İçtihatlar Işığında Terör Zararlarının İdarece Karşılınması Sorunu, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C:1 S:3, s.363- 408.
- Köksal, Mustafa.** (2010) Sosyal Risk İlkesi Tarih Mi Oluyor?, Terazi Hukuk Dergisi, Y: 5 S:42, s.87-106.
- Kutlu, Meltem** (1999) Deprem ve İdarenin Sorumluluğu, Amme İdaresi Dergisi, C:32 S:4, s.15-27.
- Muratoğlu, Tahir** (2016) Devletin Yargısal Faaliyetlerinden Kaynaklanan Sorumluluğu, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Mustafa Köksal**(2009), Risk İlkesinin İdareye Yüklediği Külfetler ve Güncel Yargı Kararları, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S:85, s.241-272.

- Narter, Sami** (2016) Kusursuz Sorumluluk Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Hukuku, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Onar, Sıddık Sami** (1966) İdare Hukukunun Umumi Esasları, 3. Bası, Cilt 3, İstanbul, İsmail Akgün Matbaası.
- Oytan, Muammer** (1999) Hizmet Kusuru Nedeniyle İdarenin Sorumluluğu ve Mücbir Sebep Anlayışındaki Gelişmeler, Ankara.
- Özay, İl Han** (2004) Günışığında Yönetim, İstanbul, Filiz Kitabevi.
- Özdemir, Necdet** (1963) Hizmet Kusuru Teorisi ve İdarenin Sorumluluğu, Ankara, Yeni Desen Matbaası.
- Özgüldür, Serdar** (1996), Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kararları Işığında Tam Yargı Davaları, Ankara, Yetkin Yayınevi.
- Özyörük, Mukbil** (1972) İdare Hukuku Ders Notları (Teksir).
- Sarıca, Ragıp** (1949) Hizmet Kusuru ve Karakterleri, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C:15 S:4, s.858-895.
- Sarsıkoğlu, Şenel** (2016) İdarenin Mali Sorumluluğu Açısından Zarar Kavramı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S:65, s. 2389-2422.
- Sever, Çiğdem Dilşad** (2017) Terörle Bağlantılı Zararlardan Dolayı İdarenin Sorumluluğu, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S:133, 163-209.
- Şaşmaz, Aysema Pelin** (2016), İdarenin Sorumluluğu Ve Danıştay Kararlarındaki Görünümüne Genel Bakış, Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi, S:2 C:2, s.211-235.
- Tan, Turgut** (2014) İdare Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Tandoğan, Haluk** (1981) Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Tandoğan, Haluk** (2010) Türk Mes'uliyet Hukuku, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Tetik, Ahmet Talha** (2020) Türk Hukukunda Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Yayla, Ahmet** (2015) İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, 1. Baskı, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık.
- Yayla, Yıldızhan** (1980) İdarenin Sorumluluğu ve Mücbir Sebep, Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler III.Sempozyumu(Ankara 12-13 Mayıs 1979), İstanbul, Fakülteler Matbaası.
- Yayla, Yıldızhan** (2009) İdare Hukuku, 1. Bası, İstanbul, Beta Yayınevi.
- Yenice, Kazım** (1980) Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler III.Sempozyumu(Ankara 12-13 Mayıs 1979), İstanbul, Fakülteler Matbaası.
- Yıldırım, Ramazan / Çınarlı, Serkan** (2018) Türk İdare Hukuku Dersleri, C:2, Ankara, Astana Yayınları.
- Yıldırım, Ramazan / Çınarlı, Serkan** (2019) Türk İdare Hukuku Dersleri, 1. Baskı, Ankara, Astana Yayınları.

- Yıldırım, Ramazan / Çınarlı, Serkan** (2018) Türk İdari Yargılama Hukuku Dersleri, 1. Baskı, Ankara, Astana Yayınları.
- Yıldırım, Turan/ Yasin, Melikşah/ Kaman, Nur/ Özdemir, Eyüp/ Üstün, Gül/ Okay Tekinsoy, Özge** (2016) İdare Hukuku 6. Baskı, İstanbul, Onikilevha Yayınevi.
- Yıldız, Hayrettin** (2016) İdarenin Sosyal Risk Sorumluluğunda İlliyet Bağı Meselesi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S:116, s.135-178.
- Yılmaz Ejder**, (2006) Hukuk Sözlüğü, Ankara, Yetkin Yayınevi.
- Yılmaz, Ejder** (2001) Hukuk Sözlüğü, 6. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi.
- Yunus Çetin** (2010), “Terör Olaylarından Kaynaklanan Tazminat Davaları ve İdari Kolluk Hizmetlerinden Uğranılan Zararların Tazmini”, Anayasa Mahkemesi sunum metni, (<https://www.anayasa.gov.tr/media/3650/cetinterorolaylari.doc>, son erişim tarihi: 18.06.2023).

İNTERNET KAYNAKLARI:

- www.lexpera.com www.dergipark.com www.anayasa.gov.tr
www.tbbdergisi.barobirlik.org.tr/ www.turcademy.com.tr
- www.anayasa.gov.tr/media/3650/cetinterorolaylari.doc
- www.insanhaklari.gen.tr www5.tbmm.gov.tr

YARGI KARARLARI:

- Anayasa Mahkemesi 2016/7302 başvuru no’lu, 08.09.2020 tarihli Adnan Ceylani Kararı Aktaran, **Günday** (2022), s.40
- Anayasa Mahkemesi E: 1974/42 K: 1975/62 T: 25.03.1975. Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi Y:1976, S:13, s.380
- Anayasa Mahkemesi E: 2006/79 K: 2009/97 T: 25.06.2009. (www.lexpera.com s.e.t 17.06.2023)
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi E: 1987/228 K: 1988/22 T: 03.02.1988. Aktaran: **Özgüldür**, s.313
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi E: 1993/555 K: 1993/519 T: 01.12.1993. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi E: 1993/6 K: 1993/147 T: 14.04.1993. Aktaran: **Çağlayan** (2019), s.670
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi T. E: 1982/297 K: 1983/41 T: 12.01.1983. Aktaran: **Özgüldür**, s.313
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi, E: 2001/858 K: 2003/872 T: 03.12.2003.
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Dergisi(2004), S:19

- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi, E: 1982/681 K: 1982/619, T: 27.10.1982.
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kararları Dergisi(1983), S:2-3-4-5, s. 327 Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi, E: 1986/189 K: 1987/88 T: 24.06.1987.
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi, E: 1986/29 K: 1986/112 T: 17.09.1986. Aktaran: **Özgüldür**, s.313
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi, E: 1987/10 K: 1987/16 T: 21.01.1987. Aktaran **Atay / Odabaşı**, s.213
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi, E: 1993/93 K: 1993/6147 T: 14.04.1993. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi, E: 2000/417 K: 2001/570 T: 22.06.2001.
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Dergisi, S: 17, s. 1178–1180.
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi, E: 2001/440 K: 2002/979 T: 11.12.2002.
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Dergisi, S: 18, s. 858–861
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi, E: 2004/489 K: 2005/785 T: 09.11.2005.
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Dergisi(2006), S:21, s.46
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi, E: 2008/1213 K: 2008/1195 T: 03.12.2008. Aktaran : **Yayla, Ahmet**, s.107
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 3. Dairesi, E: 1974/61 K: 1976/407 T: 03.07.1976 Aktaran : **Özgüldür**, s.326
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 3. Dairesi, E: 1974/512 K: 1976/8150 T: 14.12.1976. Aktaran : **Özgüldür**, s.326
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 3. Dairesi, E: 1975/3715K: 1976/2499 T: 18.05.1976. Aktaran : **Özgüldür**, s.326
- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 3. Dairesi, E: 1993/6 K: 1993/147 T: 14.04.1993. Aktaran : **Özgüldür**, s.326
- Danıştay 10 Dairesi E: 1989/303 K: 1990/2083 T: 10.04.1990. Danıştay Dergisi(1992), S:91 Y:22 s.993-995
- Danıştay 10. Dairesi E: 1982/302 K: 1983/505 T: 14.03.1983. (www.hukukturk.com s.e.t 25.06.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 1982/4042 K: 1983/1823 T: 05.10.1983. (www.hukukturk.com s.e.t 14.07.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 1988/1042 K: 1989/857 T: 20.04.1989. Danıştay Dergisi(1996), S:91 Y:26 s.1123

- Danıştay 10. Dairesi E: 1990/1683 K: 1992/1311 T: 08.04.1992. Danıştay Dergisi(1993) S:86 Y:22, s.577-578
- Danıştay 10. Dairesi E: 1991/3270 K: 1993/979 T: 09.03.1993. Danıştay Dergisi(1994) S:88 Y:23, s.508
- Danıştay 10. Dairesi E: 1992/3372 K: 1993/3777 T: 13.10.1993. Aktaran: **Gözübüyük** (1995), s.198
- Danıştay 10. Dairesi E: 1994/1682 K: 1995/4256 T: 09.10.1995. (www.lexpera.com s.e.t 15.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 1995/1102 K: 1996/5774 T: 04.10.1996 (www.lexpera.com s.e.t 10.04.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 1995/1102 K: 1996/5774 T: 04.10.1996. (www.lexpera.com s.e.t 15.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 1995/2388 K: 1996/5893 T: 08.10.1996. (www.lexpera.com s.e.t 17.06.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 1995/2388 K: 1996/5893 T: 08.10.1996. (www.lexpera.com s.e.t 15.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 1995/53 K: 1996/1913 T: 10.04.1996. (www.lexpera.com s.e.t: 06.06.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 1995/566 K: 1995/5746 T: 16.11.1995. (www.lexpera.com s.e.t 15.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 1996/10292 K: 1998/1190 T: 18.03.1998. (www.lexpera.com s.e.t 26.06.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 1996/1091 K: 1996/7530 T: 13.11.1996. (www.lexpera.com s.e.t 15.06.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 1996/3720 K: 1998/1301 T: 26.03.1998. Danıştay Dergisi (1999) S:97 Y:29 s.690
- Danıştay 10. Dairesi E: 1996/3996 K: 1997/2544 T: 23.06.1997. (www.lexpera.com s.e.t 16.07.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 1999/2162 K: 2000/5120 T: 11.10.2000. (www.lexpera.com s.e.t 17.06.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 2006/5024 K: 2008/2685 T: 21.04.2008. (www.lexpera.com s.e.t 10.04.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 2004/9120 K: 2006/1220 T: 13.02.2006. Danıştay Dergisi (2006), Yıl 36, Sayı : 113, s.309-311
- Danıştay 10. Dairesi E: 2007/1376 K: 2007/4756 T: 17.10.2007. (www.lexpera.com s.e.t 15.06.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 2009/6409 K: 2013/1175 T: 15.02.2013. (www.lexpera.com s.e.t 17.04.2023)

- Danıştay 10. Dairesi E: 2012/1351 K: 2013/1735 T: 27.02.2013. (www.lexpera.com s.e.t 17.06.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 2015/39 K: 2015/3244 T: 24.06.2015 (www.lexpera.com s.e.t 17.04.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E: 2020/15071 K: 2015/256 T: 29.01.2015. (www.lexpera.com s.e.t..27.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E:1987/1324 K: 1990/278 T:15.09.1990. (www.lexpera.com s.e.t 19.07.2023)
- Danıştay 10. Dairesi E:1994/2230 K: 1995/4280 T: 10.10.1995. (www.lexpera.com s.e.t 15.06.2023)
- Danıştay 10. Dairesi T. E: 1994/4115 K: 1995/5152 T: 06.11.1995. Aktaran: **Çağlayan** (2007),s.169
- Danıştay 10. Dairesi T. E: 2002/7028 K: 2002/78 T: 18.01.2002. (www.lexpera.com s.e.t 10.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, 27.06.2000 T. E: 2000/2698 K: 2000/2594. (www.lexpera.com s.e.t 10.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1982/2425 K: 1982/22354 T: 29.11.1982. Aktaran: **Gözler**, s.1239
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1982/2884 K: 1985/912 T: 01.05.1985. (www.lexpera.com s.e.t 26.03.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1982/3322 K: 1985/1065 T: 22.05.1985. (www.hukukturk.com s.e.t 16.07.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1982/3584 K: 1985/455 T: 07.03.1985. (www.hukukturk.com s.e.t 14.07.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1982/4042 K:1983/1823 T: 05.10.1983. (www.hukukturk.com s.e.t 10.06.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1982/4465 K: 1982/622 T: 03.04.1984. (www.hukukturk.com s.e.t 10.06.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1982/777, K: 1982/2952 T: 12.04.1982. (www.lexpera.com s.e.t 10.03.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1982/785 K: 1982/2310 T: 17.11.1982. (www.hukukturk.com s.e.t 14.07.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1992/1449 K: 1993/3681 T: 06.10.1993. (www.lexpera.com s.e.t. 15.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1992/3066 K: 1993/3774 T: 13.10.1993. Aktaran: **Özay**, s.855 Danıştay 10. Dairesi, E: 1992/3372 K: 1993/3777 T: 13.10.1993. (www.lexpera.com s.e.t. 15.05.2023)

- Danıştay 10. Dairesi, E: 1994/1514 K: 1995/4115 T: 04.10.1995. (www.lexpera.com s.e.t. 15.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1994/1682 K: 1995/4256 T: 09.10.1995. (www.lexpera.com s.e.t. 15.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1994/2705 K: 1994/5168 T: 26.10.1994. (www.lexpera.com s.e.t 10.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1994/4711 K: 1995/5058 T: 08.05.2005. Aktaran: **Köksal**(2009), s.254
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1994/4934 K: 1995/5487 T:13.10.1995. (www.lexpera.com s.e.t. 15.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1994/7359 K: 1995/3559 T: 12.07.1995. Aktaran: **Gözler**, s.1239 Danıştay 10. Dairesi, E: 1995/2388 K: 1996/5893 T: 08.10.1996. Danıştay Dergisi (1997) S:93, s.521-522
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1995/53 K: 1996/1913 T: 10.04.1996. Danıştay Dergisi (1997) S:97 Y:25, s.757-758
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1995/53 K:1996/1913 T: 10.04.1996. (www.lexpera.com s.e.t 26.06.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1995/7115, K: 1996/7523 T: 13.11.1996. (www.lexpera.com s.e.t 26.03.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1996/4488 K: 1998/2665 T: 17.06.1998. (www.hukukturk.com s.e.t: 10.06.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1997/5590 K: 1999/6207 T: 22.11.1999. Aktaran: **Çağlayan** (2019), s.631,
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1998/5736 K: 1998/6932 T: 22.12.1998. (www.lexpera.com s.e.t 10.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 1999/1746 K: 1999/5376 T: 02.11.1999. (www.lexpera.com s.e.t. 15.04.223)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2000/6171 K: 2002/2822 T: 16.09.2002. (www.lexpera.com s.e.t 17.03.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2001/1254 K: 2002/4679 T: 10.12.2002. (www.lexpera.com s.e.t 14.07.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2001/1533 K: 2001/77 T: 17.01.2001(www.lexpera.com s.e.t 10.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2001/5349 K: 2001/311 T: 05.02.2001 (www.lexpera.com s.e.t 10.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2003/646 K: 2006/1932 T: 15.03.2006. (www.lexpera.com s.e.t 10.04.2023)

- Danıştay 10. Dairesi, E: 2005/4493 K: 2007/4199 T: 18.09.2007. (www.lexpera.com s.e.t.27.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2006/5024 K: 2008/2685 T: 24.01.2008. (www.lexpera.com s.e.t 15.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2007/3363 K: 2008/2704 T: 24.04.2008. (www.lexpera.com s.e.t 15.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2008/11212 K: 2009/5491 T: 02.06.2009. Aktaran: **Sever**, s.190- 193
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2008/4141 K: 2008/9584 T: 30.12.2008. (www.lexpera.com 15.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2008/5366 K: 2012/423 T: 08.02.2012. (www.lexpera.com 15.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2008/5548 K: 2008/9733 T: 31.12.2008. (www.lexpera.com s.e.t 17.06.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2010/749 K: 2010/5192 T: 04.06.2010. (www.lexpera.com s.e.t 15.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2012/5814 K: 2015/2974 T: 15.06.2015. (www.lexpera.com s.e.t 10.04.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2012/9279 K: 2016/155 T: 15.01.2016. (www.lexpera.com s.e.t 10.04.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2015/1993 K: 2020/6518 T: 17.12.2020. (www.lexpera.com s.e.t 18.06.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2015/3650 K: 2016/357 T: 22.01.2016. (www.lexpera.com s.e.t 05.04.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2016/12593 K: 2018/1049 T: 13.03.2018. (www.hukukturk.com s.e.t 10.04.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2016/13896 K: 2019/6507 T: 10.10.2019. (www.lexpera.com s.e.t 08.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2016/14153 K: 2020/4119 T: 22.10.2020. (www.lexpera.com s.e.t.27.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2016/2197 K: 2021/3738 T: 30.06.2021. (www.lexpera.com s.e.t 27.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2016/2218 K: 2021/3737 T: 30.06.2021. (www.lexpera.com s.e.t 27.05.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2016/3730 K: 2022/473 T: 08.02.2022. (www.lexpera.com s.e.t.05.04.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2017/3235 K: 2020/7036 T: 28.12.2020. (www.lexpera.com s.e.t 27.05.2023)

- Danıştay 10. Dairesi, E: 2020/4599 K: 2021/3754 T: 30.06.2021. (www.lexpera.com s.e.t 10.04.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2020/4599 K: 2021/3754 T: 30.06.2021. (www.lexpera.com s.e.t 10.04.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 2020/5374 K: 2022/1464 T: 21.03.2022 (www.lexpera.com s.e.t 05.04.2023)
- Danıştay 10. Dairesi, E: 92/3372, K: 93/3777, T: 1310.1993. (www.lexpera.com 15.05.2023)
- Danıştay 10.Dairesi, E: 1996/6451 K: 1996/7499 T: 13.11.1996. (www.lexpera.com s.e.t 10.05.2023)
- Danıştay 10.Dairesi, E: 2006/5024 K: 2008/2685 T: 21.04.2008. (www.lexpera.com s.e.t 26.03.2023)
- Danıştay 10.Dairesi, E: 2016/13879 K: 2020/4118 T: 22.10.2020. (www.lexpera.com s.e.t.27.05.2023)
- Danıştay 12. Dairesi E: 1979/14511 K: 1982/126 T: 13.01.1982. Aktaran: **Özay**, s.853
- Danıştay 12. Dairesi E: 1967/2299 K: 1970/125 T: 22.01.1970. (www.hukukturk.com s.e.t 13.03.2023)
- Danıştay 12. Dairesi E: 1967/41 T: 14.04.1967. Aktaran: **Esin** (1973), s.44
- Danıştay 12. Dairesi E: 1968/1992 K: 1969/543 T: 24.03.1969. Aktaran: **Gözler**, s.1238 Danıştay 12. Dairesi E: 1968/374 K: 1969/385 T: 08.05.1969. Aktaran: **Esin**(1973),s.151
- Danıştay 12. Dairesi E: 1969/1774 K: 1971/2479 T: 06.11.1971. Aktaran: **Esin** (1973), s.216
- Danıştay 12. Dairesi E: 1970/5736 K: 1972/1282 T: 29.04.1972. Aktaran: **Esin, Yüksel** (1973) s.79
- Danıştay 12. Dairesi E: 1976/179 K: 1977/1454 T: 31.05.1977. Danıştay Dergisi S: 28-29, s.675
- Danıştay 12. Dairesi E: 1979/11567 K: 1981/1203 T: 10.02.1981. Danıştay Dergisi(1982) S:44-45 Y:12
- Danıştay 12. Dairesi E: 1979/1515 K: 1980/13730 T: 16.10.1980. Danıştay Dergisi(1982) S:42-43 Y:11
- Danıştay 12. Dairesi E: 1983/730 K: 1984/681 T: 13.04.1984. (www.hukukturk.com s.e.t 13.03.2023)
- Danıştay 12. Dairesi, E.69/3328, K.71/2770, T.30.11.1971. Aktaran: **Esin**(1976) s.138-139
- Danıştay 12. Dairesi, E: 1966/1857 K: 1967/29 T: 23.01.1967. (www.hukukturk.com s.e.t 13.03.2023)

- Danıştay 12. Dairesi, E: 1967/1268 Esas K: 1968/1667 T: 25.09.1968. Aktaran: **Esin**(1973), s.171
- Danıştay 12. Dairesi, E: 1967/788 K: 1968/2448 T: 25.12.1968. Aktaran: **Esin** (1973), s.46 Danıştay 12. Dairesi, E: 1967/93 K: 1970/89 T: 20.01.1970. Aktaran: **Esin** (1973):151 Danıştay 12. Dairesi, E: 1968/140, K: 1968/1183 T: 21.05.1968. Aktaran: **Gözler**, s.1238
- Danıştay 12. Dairesi, E: 1968/2424 K: 1969/1911 T: 24.11.1969. Aktaran: **Çağlayan** (2009) s.479
- Danıştay 12. Dairesi, E: 1969/1746, K: 1971/2478 T: 06.11.1971. Aktaran: **Esin** (1973), s.163
- Danıştay 12. Dairesi, E: 1969/1983 K: 1973/1893 T: 10.06.1973. (www.hukukturk.com s.e.t 13.03.2023)
- Danıştay 12. Dairesi, E: 1969/3894 K: 1972/273 T: 25.01.1972. Aktaran: **Gözler** (2019), s.1369
- Danıştay 12. Dairesi, E: 1972/2721 K: 1975/1343 T: 18.06.1975. Aktaran: **Yayla, Yıldızhan**, s.124
- Danıştay 12. Dairesi, E: 1979/1567 K: 1981/203 T: 10.02.1981. Aktaran: **Gözler**, s.1119
- Danıştay 12. Dairesi, E: 1979/515 K: 1980/3750 T: 16.09.1980. Aktaran: **Akça**, s.1008- 1009
- Danıştay 12. Dava Dairesi T: E: 1968/801 K: 1971/1889 T: 15.09.1971 Aktaran: **Günday** (2011), s.382
- Danıştay 12.Dairesi, E: 1965/4330 K: 1967/676 T: 26.04.1967. Aktaran: **Çağlayan** (2009); s.454; **Çağlayan** (2019), s.469
- Danıştay 13. Daireis E: 1967/1838 K: 1969/282 T: 13.02.1969. Aktaran: **Esin** (1973), s.150
- Danıştay 13. Dairesi E: 2015/6183 K: 2016/842 T: 24.03.2016. (www.lexpera.com s.e.t 17.06.2023)
- Danıştay 15. Dairesi E: 2009/4014 K: 2009/5294. (www.anayasa.gov.tr/media/3650/cetinterorolaylari.doc s.e.t: 18.06.2023)
- Danıştay 15. Dairesi E: 2011/9811 K: 2012/2716 T :09.05.2012. (www.lexpera.com s.e.t 15.05.2023)
- Danıştay 15. Dairesi E: 2012/189 K: 2012/7048 T: 18.10.2012. (www.lexpera.com s.e.t 15.05.2023)
- Danıştay 15. Dairesi E: 2014/8997 K: 2018/1434 T: 13.02.2018 (www.lexpera.com s.e.t 26.03.2023)
- Danıştay 15. Dairesi E: 2017/944 K: 2018/2764, T: 20.03.2018. (www.lexpera.com s.e.t 14.07.2023)

- Danıştay 15. Dairesi, E: 2011/11 K: 2011/335 T: 22.6.2011. (www.hukukturk.com s.e.t 29.05.2023)
- Danıştay 15. Dairesi, E: 2011/6719 K: 2012/11433 T: 08.11.2012. Aktaran: **Bilgin**, s.1185
- Danıştay 15. Dairesi, E: 2012/189 K : 2012/7048 T :18.10.2012.(www.lexpera.com s.e.t 15.05.2023)
- Danıştay 15. Dairesi, E: 2014/5402 K: 2017/4944 T: 28.09.2017. (www.lexpera.com s.e.t 26.03.2023)
- Danıştay 15. Dairesi, E: 2014/8984 K: 2017/7629 T: 19.12.2017. (www.lexpera.com s.e.t 26.03.2023)
- Danıştay 15. Dairesi, E: 2015/6230 K: 2017/7584 T: 19.12.2017. (www.lexpera.com s.e.t 26.03.2023)
- Danıştay 15. Dairesi, E: 2016/10067 K: 2017/1422 T: 29.03.2017. (www.lexpera.com s.e.t 18.06.2023)
- Danıştay 5. Dairesi, E: 1966/2776 K: 1967/3126 T: 18.05.1967. Aktaran: **Esin** (1973), s.284
- Danıştay 5. Dairesi, E: 1996/1914 K: 1997/3377 T: 30.12.1997. (www.lexpera.com s.e.t 14.07.2023)
- Danıştay 6. Dairesi E: 1950/1631 K: 1952/84 T: 17.01.1952. Aktaran : **Duran**, s.52 Danıştay 6. Dairesi E: 1979/443 K: 1983/1030 T: 13.03.1983. Aktaran: **Candan**, s.289
- Danıştay 6. Dairesi E: 2007/987 K: 2009/3604 T: 08.04.2009. (www.lexpera.com s.e.t 15.06.2023)
- Danıştay 6. Dairesi, E.1950/1631, K.1952/84, T.17.1.1952. Danıştay Dergisi S:54-57 Danıştay 6. Dairesi, E: 1964/2657 K: 1969/1384 T: 26.05.1969. **Esin** (1973), s.342-343
- Danıştay 7. Dairesi, E: 2000/4056 K: 2002/3285 T: 16.10.2002. (www.lexpera.com s.e.t 26.03.2023)
- Danıştay 7. Dairesi, E: 2001/4650 K: 2005/1507 T: 30.06.2005. (www.lexpera.com s.e.t 26.03.2023)
- Danıştay 7. Dairesi, E: 2002/1901 K: 2005/2955 T: 29.11.2005. (www.lexpera.com s.e.t 26.03.2023)
- Danıştay 7. Dairesi, E: 2007/3245 K: 2008/1256 T: 07.02.2008. (www.lexpera.com s.e.t 26.03.2023)
- Danıştay 8. Dairesi E: 1960/5827 K: 1961/2097 T: 29.05.1961. Aktaran: **Duran**, (1974), s.52
- Danıştay 8. Dairesi E: 2004/672, K: 2004/1829, T: 15.04.2004 (www.legalbank.net s.e.t:08.04.2023)

- Danıştay 8. Dairesi, E: 1960/5862, K: 1961/2149 T: 05.06.1961. Aktaran: **Duran**, s.145
- Danıştay 8. Dairesi, E: 2017/4664 K: 2019/115 T: 16.01.2019. (www.lexpera.com s.e.t 10.04.2023).
- Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulu, E: 1960/177 K: 1962/108 T: 16.02.1962. Aktaran : **Esin**(1976), s.140-141
- Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulu, E: 1960/177 K: 1962/108 T: 16.02.1962. Aktaran: **Esin** (1973), s.140-141
- Danıştay Dava Daireleri Umumi Heyeti E: 1948/8 K: 1948/107 T: 09.11.1948. Aktaran: **Duran**, s.44
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu E: 1962/62 K: 1962/108 T: 16.02.1962. Aktaran : **Atay / Odabaşı**, s.133
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu E: 2007/2113 K: 2011/1468 T: 24.11.2011. (www.lexpera.com s.e.t 14.07.2023)
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu E: 2008/11 E: 2009/3108 T: 17.12.2009 T. Danıştay Dergisi (2010), S:125 Yıl :40 s.36-39
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu E: 2013/4602 K: 2014/1220 T: 26.03.2014. (www.lexpera.com s.e.t 10.04.2023)
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu E: 2015/2652 K: 2017/1271 T: 20.03.2017. (www.lexpera.com s.e.t 14.07.2023)
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu E: 2015/2933 K: 2016/326 T: 18.02.2016. (www.lexpera.com s.e.t 17.06.2023)
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu E: 2020/20 K: 2022/1047 T:30.03.2022. (www.lexpera.com s.e.t. 26.03.2023)
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E: 1995/752 K: 1997/57 T: 17.01.1997. Danıştay Dergisi(1997) S:93 Y:27, s.95-97
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E: 1995/752 K: 1997/57 T: 17.01.1997. (www.lexpera.com s.e.t 14.07.2023)
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E: 2009/901 K: 2010/903 T: 29.04.2010. (www.lexpera.com s.e.t 17.06.2023)
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E: 2011/2540 K: 2014/510 T: 27.02.2014. (www.lexpera.com s.e.t 17.06.2023)
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E: 2013/4602 K: 2014/1220 T: 26.03.2014. (www.lexpera.com s.e.t 17.06.2023)
- Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu, E: 2006/87 K: 2006/287 T: 18.10.2006. Esin(1973), s.171
- Yargıtay 13. Hukuk Dairesi E: 2012/39 K: 2012/7900 T: 22.03.2012. Aktaran : **Sever**, s.199

Merve Dilan ÖZGÜR

**GEÇİCİ KORUMA STATÜSÜ VE
GEÇİCİ KORUMA STATÜSÜNDEKİ
SURİYELİLERİN
TÜRK VATANDAŞLIĞINI
KAZANMASI**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Geçici Koruma Statüsü ve Geçici Koruma Statüsündeki
Suriyelilerin Türk Vatandaşlığını Kazanması**
Merve Dilan Özgür

Hukuk Yayınları Dizisi – 3735

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 732 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- AKINCI, Z.: Milletlerarası Özel Hukuk, 1. Baskı, Vedat Yayıncılık, İstanbul 2020.
- AKŞAHİN POLAT, S.: "Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta Evlilik Yoluyla Vatandaşlığın Kazanılması", Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.2, S.2, 2019, s. 184-200.
- AMBARLI BOZATAY, Ş.: "5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'na Göre Türk Vatandaşlığının Kazanılması", Yönetim Bilimleri Dergisi, C.8, S.2, 2010, s. 169-182.
- ARIKAN, G.: "10 Yıla Yaklaşan Geçici Korumada Geçiciliğin Sonu ve Kalıcı Çözümler". Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.29, S.2, 2021, s. 1435-1475.
- ARIKAN, G.: Göç Hukukunda Yabancıya Sağlanan Uluslararası, Bölgesel ve Ulusal Koruma, 1. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2020.
- ASAR, A.: Yabancılar Hukuku, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- AYBAY, R./ÖZBEK, N./ERSEN PERÇİN, G.: Vatandaşlık Hukuku, 1. Baskı, Siyasal Kitapevi, Ankara 2019.
- AYBAY, R.: Yabancılar Hukuku, 3. Baskı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2010.
- AYGÜN, M./KAYA, C.: "Yabancılar ve Uluslararası Koruma Hukukunda Kalıcı Bir Çözüm Olarak Yerel Entegrasyon", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.7, S.1. 2016, s. 87-142.
- BACANAK, A.O.: Türk Vatandaşlığının İstisnai Yolla Kazanılması, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Özel Hukuk Yüksek Lisans Tezi, Samsun 2018.
- BARAN ÇELİK, N.: "Güncel Gelişmeler Işığında Türk Vatandaşlığının İstisnai Haller Kapsamında Kazanılması", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.130, 2017, s. 356-418.
- BOZKURT BALKAR, S.: "Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Uyarınca Öngörülen Uluslararası Koruma Türleri", Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.10, S.127, 2015, s. 41-80.
- BOZOVALI, E.: Sığınma Hukuku ve Geri Göndermeme İlkesi: AİHM ve AYM İçtihadı Işığında Düzensiz Göçe Yönelik Uygulamaların Ve Türkiye'deki Uluslararası Koruma Mevzuatının Değerlendirilmesi, Onikilevha Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul 2020.
- BAYATA CANYAŞ A.: "Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Kapsamındaki Geri Gönderme Yasasının Uygulanma Koşullarının AİHM Kararları Çerçevesinde İncelenmesi", Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S., 1, 2015, s. 73-90.

- ÇELİK, N. B.: “Türk Hukukunda Uluslararası Koruma Başvurusunda Bulunan veya Uluslararası Korumadan Yararlanan Yabancıların Hak ve Yükümlülükleri”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Özel Sayı, C.1, 2015, s. 67-148.
- ÇELİKEL, A., ERDEM, B.: Milletlerarası Özel Hukuk, 15. Baskı, Beta Yayıncılık, Ankara 2020.
- ÇELİKEL, A./ÖZTEKİN GELGEL G.: Yabancılar Hukuku, 27. Baskı, Beta yayıncılık, İstanbul 2022.
- ÇİÇEKLİ, B. : Yabancılar ve Mülteci Hukuku, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014.
- ÇÖRTOĞLU KOCA, S./KAVŞAT, F.C.: “Geçici Koruma Yönetmeliği Uyarınca Geçici Koruma Kararının Kapsamı”, Alınması ve Sona Ermesi, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S.1, 2015, s. 329-366.
- ÇÖRTOĞLU KOCA, S.: “Türkiye’de Düzensiz Göçmen Olarak Bulunan Afganların Hukuki Statülerine İlişkin Değerlendirmeler”, Public and Private International Law Bulletin, C.2, S. 42, 2022, s. 873-912.
- DEDEOĞLU, A.K.: Mültecilerin ve Geçici Koruma Sağlananların Sağlık Hakkı: Türkiye Örneği, Medipol Üniversitesi Özel Hukuk Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2018.
- DOĞAN, V. : Türk Yabancılar Hukuku, 5. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara 2020.
- DOĞAN, V./YILMAZ, A. Ç./İZMİRLİ, A. L.: Türk Vatandaşlık Hukuku, 18. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara 2022.
- DÜRGEN, B. : Türkiye’deki Suriyelilerin Hukuki Durumu, 1. Baskı, Adalet Yayıncılık, Ankara 2021.
- EKŞİ, N.: “Suriyeliler Örneği Işığında Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma Hakları”, Legal Hukuk Dergisi, C.14, S. 158, 2016, s. 591-604 (Suriyeliler Örneği Işığında Geçici Koruma).
- EKŞİ, N.: “Türkiye’de bulunan Suriyelilerin Hukuki Statüsü”, Legal Hukuk Dergisi, C.10, S. 119, 2012, s. 3-22 (Suriyelilerin Hukuki Statüsü).
- EKŞİ, N.: Yabancılar Hukukuna İlişkin Mevzuat ve Anlaşmalar, 1. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2016 (Mevzuat ve Anlaşmalar).
- EKŞİ, N.: Yabancılar ve Uluslararası Koruma Hukuku, 5. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2018 (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Hukuku).
- ELÇİN, D.: “Türkiye’de Bulunan Suriyelilere Uygulanan Geçici Koruma Statüsü 2001/55 sayılı Avrupa Konseyi Yönergesi ile Geçici Koruma Yönetmeliği Arasındaki Benzerlik ve Farklılıklar”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 124, 2016, s. 9-80.
- EMİR ŞAHİN, A.: “Türkiye’de Geçici Koruma Statüsünde Olan Kişilerin Çalışma Hakkı”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.23, Özel Sayı, 2021, s. 23-42.
- ERDEM, B.B.: Türk Vatandaşlık Hukuku, 9. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2022.

- ERKAN, M.: "Uluslararası Koruma Başvurusu Sahipleri, Uluslararası Koruma ve Geçici Koruma Statüsü Sahiplerinin İş Piyasasına Erişiminin Değerlendirilmesi", B.U.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.37, S. 2, 2018, s.221-247.
- GENCER, T.E.: "Göç ve Eğitim İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme: Suriyeli Çocukların Eğitim Gereksinimi ve Okullaşma Süreçlerinde Karşılaştıkları Güçlükler", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi C.10, S.54, 2017, s. 838-851.
- GÜNGÖR, G.: Tabiiyet Hukuku, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2017.
- HADİMOĞLU ÖZBEK, N.: "Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı'nda Yer Alan İkamet İzni Türleri ile Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun Olağan Telsik Yoluyla Türk Vatandaşlığının Kazanılmasında Aranılan İkamet Şartı Arasındaki İlişki", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.102, 2012, s.149-172.
- İŞİK NERGİZ, Y.: Türkiye'deki Geçici Koruma Statüsü Altındaki Suriyelilerin İşgücü Piyasasına Erişimi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Özel Hukuk Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2021.
- KONYALI, G.: Uluslararası Hukukta Sığınma Hakkı, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- KORKUT, L.: "Avrupa İnan Hakları Mahkemesi Kararlarının Devletlerin Sığınmacıları Sınırdışı Etme Egemen Yetkisine Etkisi: Türkiye Örneği", Ankara Barosu Dergisi, C.66, S.4, 2008, s. 20-35.
- KURTBAŞ, İ./ANDİÇ, H.: "Göç Politikası Bağlamındaki Geçici Koruma Yönetmeliğine Eleştirel Bir Bakış", 1. International Symposium On Migration & Culture, 2016, s. 699-714.
- NOMER, E.: Devletler Hususi Hukuku, 20. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2013 (Devletler Hususi Hukuku).
- NOMER, E.: Türk Vatandaşlık Hukuku, 30. Baskı, Filiz Kitapevi, İstanbul 2022 (Türk Vatandaşlık Hukuku).
- NURDOĞAN, A.K./ÖZTÜRK, M.: "Geçici Koruma Statüsü ile Türkiye'de Bulunan Suriyelilerin Vatandaşlık Hakkı", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.23, S.3, 2018, s. 1163-1172.
- OBA, M. E. : Türk Hukukunda Geçici Koruma Rejimi, Koç Üniversitesi Özel Hukuk Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2018.
- ÖÇAL, B.: Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Hakları, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Özel Hukuk Yüksek Lisans Tezi, Erzincan 2021.
- ÖZEL, S.: "Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi, Uluslararası Koruma Sahibi ile Geçici Koruma Altına Alınanların Hukuki Statülerinin Sığınmacı ve Göçmen Kavramları Özelinde Değerlendirilmesi, Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Üniversitesi Dergisi", C.32, S.2, 2018, s. 251-295 (Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi).

- ÖZEL, S.: “Türkiye’deki Suriyelilerin Hukuki Statüsü”, Yeditepe Üniversite Hukuk Fakültesi Dergisi, C.18, S.2, 2020, s.709-734 (Türkiye’deki Suriyelilerin Hukuki Statüsü).
- ÖZGÜR, Ç.: “Muvazaalı Evlenmelerin Türk Vatandaşlık ve Yabancılar Hukuku Açısından Değerlendirilmesi”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S.42, Y.11, 2020, s. 307-340.
- ÖZKAN, I.: Göç ve Vatandaşlık Hukuku, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, İzmir 2022.
- ÖZTÜRK, N./YARAR, G.: “Türk Vatandaşlığının Evlat Edinilme Yoluyla Kazanılması”, Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, C.7, S.1, 2020, s. 18-26.
- ÖZTÜRK, Ö. N.: “Geçici Korumanın Uluslararası Koruma Rejimine Uyumu Üzerine Bir İnceleme”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 66, S. 1, 2017, s. 201-264.
- POYRAZ, Y.: “Suriye Vatandaşlarının Geçici Korunması ve Uluslararası Mülteci Hukuku”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 20, S. 2, 2012, s. 53-69.
- SARIHAN, H.N.: “Türkiye-Suriye Perspektifinde Evlilik Hukukuna Dair İnceleme”, ([https://humanistburo.org/dosyalar/humdosya/Turkiye%20Suriye%20Perspektifinde%20Evlilik%20Hukukuna%20Dair%20Inceleme%20\(H.N.Sarihan\).pdf](https://humanistburo.org/dosyalar/humdosya/Turkiye%20Suriye%20Perspektifinde%20Evlilik%20Hukukuna%20Dair%20Inceleme%20(H.N.Sarihan).pdf) E.T: 20.04.2023
- ŞANLI, C./ESEN, E./ATAMAN FİGANMEŞE, İ.: Milletlerarası Özel Hukuk, 8. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2020.
- ŞİT KÖŞGEROĞLU, B.: “İstisnai Yoldan Vatandaşlığın Kazanılmasına İlişki Genel Esaslar ve Son değişiklikler Çerçevesinde Türk Vatandaşlığının İstisnai Yoldan Kazanılması”, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.7, S.1, 2017, s. 169-198.
- TEKİNALP, G./ÇAVUŞOĞLU, A.: Milletlerarası Özel Hukuk, 11. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011.
- TOPAL, A.H.: “Geçici Koruma Yönetmeliği ve Türkiye’deki Suriyelilerin Hukuki Statüsü”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.2, S.1, 2015, s.5-22.
- TURAN, A.Y.: Uluslararası Koruma ve Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Türkiye’de Çalışma Hakkı, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.
- TÜYSÜZ, C.: “Türk Vatandaşlığının Sonradan Kazanılmasında İdarenin Takdir Yetkisi”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.13, S.1, 2022, s. 48-65.
- UZUN, A.: “Günümüz Sosyal ve Ekonomik sorunu Olan Suriyelilerin Mülteci ve Ekonomi Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi”, Ankara Barosu Dergisi, S. 73, C.1, 2015, 107-120.
- YARAR, G.: Yabancıların Türkiye’de Taşınmaz Mal Edinmeleri, Akdeniz Üniversitesi Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Antalya, 2014.
- YILMAZ, S.: Kitleli Akın (Sığınma) Durumunda Geçici Koruma Rejimi ve Asgari Muamele Standardı, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016.

YILMAZ EREN, E. : Mülteci Hukukunda Geçici Koruma, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.

ZENGİNKUZUCU, D.M. : “Türkiye’de Geçici Koruma Rejiminin Uluslararası Ölçütler Çerçevesinde Değerlendirilmesi”, Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi, S.1 2018, s. 37-62.

DiĞER KAYNAKLAR

AFAD, 12.10.2015 tarih, 34202324-10.06.02-21628 sayılı Geçici Koruma altındaki Yabancılara İlişkin Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi başlıklı genelge. https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/2311/files/2015_8_Gecici_Koruma_altindaki_Yabancilara_Iliskin_Saglik_Hizmetlerinin_Yurutulmesi.pdf E.T.: 12.12.2022

AFAD, “Türkiye’deki Suriyeli Sığınmacılar 2013 Saha Araştırması Sonuçları”, s. 54. <https://www.afad.gov.tr/suriye-raporlari>, file:///C:/Users/User/OneDrive/Desktop/syrian-refugees-in-turkey-2013_baski_30_12_2013_tr_1_.pdf E.T: 21.05.2023

AFAD, “Türkiye’deki Suriyelilerin Demografik Görünümü, Yaşam Koşulları ve Gelecek Beklentilerine Yönelik Saha Araştırması 2017”, s. 110. <https://www.afad.gov.tr/suriye-raporlari>, file:///C:/Users/User/One Drive/Desktop/17a-Turkiye_deki_Suriyelilerin_Demografik_Gorunumu_Yasam_Kosullari_ve_Gelecek_Beklentilerine_Yonelik_Saha_Arastirmasi_2017.pdf E.T: 21.05.2023

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Suriyeliler ile Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşları Arasındaki Evlilik İlişkileri Araştırması, https://www.aile.gov.tr/Raporlar/ATHGM/Suriyeliler_ile_Turkiye_Cumhuriyeti_Vatandaslari_Arasindaki_Evlilik_Iliskileri_Arastirmasi.pdf. E.T.: 25.03.2023

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI, Türkiye’de Refakatsiz Çocuklara Erişim ve Çocuğun Yüksek Yararına Yönelik hizmet Sunumunun Teşvik Edilmesi Projesi Değerlendirme Raporu, (<https://www.aile.gov.tr/uploads/chgm/uploads/pages/refakatsiz-cocuklara-yonelik-calismalar/egitim-kaynak-dokumani.pdf>) , s. 11. E.T.: 14.05.2023

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, Refakatsiz Çocuklar Yönergesi <https://www.aile.gov.tr/uploads/sgb/uploads/pages/yonergeler/refakatsiz-cocuklar-yonergesi-20-10-2015.pdf> E.T.: 09.05.2023

ANKARA BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 10. İdare Dava Dairesi, E. 2017/1222, K. 2017/1074, T. 15.11.2017. Kazancı İçtihat ve Bilgi Bankası: www.kazanci.com E.T.:04.04.2023

BMMYK TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ, Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme, <https://www.multeci.org.tr/wp-content/uploads/2016/12/1951-Cenevre-Sozlesmesi-1.pdf> E.T.: 23.10.2022

- CNNTÜRK, 174 bin Suriyeli Türk Vatandaşı Oldu, 2021, <https://www.cnnturk.com/turkiye/174-bin-suriyeli-turk-vatandasi-oldu> E.T.: 25.03.2023
- MÜLTECİLER DERNEĞİ, Türkiye'deki Suriyeli Sayısı Mayıs 2023 <https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/> E.T.: 05.06.2023
- GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI, Geçici Korumamız Altındaki Suriyeliler, <https://www.goc.gov.tr/gecici-korumamiz-altindaki-suriyeliler>. E.T.: 07.05.2023
- DANIŞTAY 10. Daire, E. 2012/8144, K. 2015/4051, T. 05.10.2015 <https://www.lexpera.com.tr> E.T.: 04.03.2023
- DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI, "Avrupa Konseyi Uluslararası Teşkilat Künyesi", (https://www.mfa.gov.tr/avrupa-konseyi_tr.mfa), E.T: 16.06.2023
- BİRLEŞMİŞ MİLLETLER MÜLTECİLER YÜKSEK KOMİSERLİĞİ TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ, Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme <https://www.multeci.org.tr/wp-content/uploads/2016/12/1951-Cenevre-Sozlesmesi-1.pdf> E.T.: 25.11.2022
- HABERTÜRK, Suriye'den Kaçan Genç Piyanist Türk Vatandaşı Oldu, <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1017175-suriyeden-kacan-genc-piyanist-turk-vatandasi-oldu> E.T.:09.05.2023
- YENİAKİT, Beşar Esad'dan Suriyelilere Geri Dönün Çağrısı <https://www.yeniakit.com.tr/haber/besar-esaddan-suriyelilere-cagri-geri-donun-1717917.html> E.T: 21.05.2023
- NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, 5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Açıklama, 2009, https://www.nvi.gov.tr/kurumlar/nvi.gov.tr/mevzuat/nufusmevzuat/genelge/5901Sayili_Turk_Vatandasligi_Kanuna_Gore_Aciklama2009.pdf E.T.:04.03.2023
- TC. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI, Geçici Korumamız Altındaki Suriyeliler, <https://www.goc.gov.tr/gecici-korumamiz-altindaki-suriyeliler> E.T.: 22/10/2022
- UNHCR, Glossary Terms <https://www.unhcr.org/glossary/#i> E.T: 01.09.2022

Dr. Selman ÖZDEMİR
Hâkim
Bölge İdare Mahkemesi Üyesi

KUVVETLER AYRILIĞI BAĞLAMINDA
TÜRK İDARÎ YARGISINDA
YERİNDELİK DENETİMİ YASAĞININ
RETROSPEKTİF BİR İNCELEMESİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kuvvetler Ayrılığı Bağlamında Türk İdarî Yargısında Yerindelik Denetimi Yasağının Retrospektif Bir İncelemesi

Selman Özdemir

Hukuk Yayınları Dizisi – 3741

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 734 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Abadan, Yavuz; Savcı, Bahri, *Türkiye’de Anayasa Gelişmelerine Bir Bakış*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1959.
- Adalet Bakanlığı, “Birleşmiş Milletler Antlaşması”,https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2212020141836bm_01.pdf, 20.12.2022.
- Adivar, Halide Edip, “Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu Hakkındaki Konuşma”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 7, Toplantı 1, 07.05.1951.
- Ağaoğlu, Ahmed, *Üç Medeniyet*, Doğu Kitabevi, İstanbul, 2013.
- Ağcakulu, Ali, *Meşrutiyet’ten Cumhuriyet’e Said Nursi’de Din-Siyaset İlişkisi*, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul, 2016.
- Ağır, Ömer, “İkinci Dünya Savaşı Sonrası Dönemde Türkiye’de Tarıma Amerikan Etkisi”, *Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl 2021, Cilt 9, Sayı 1.
- Akandere, Osman, “11 Nisan 1920 (1336) Tarihli Takvim-i Vekâyi’de Kuva-yı Milliye Aleyhinde Yayınlanan Kararlar”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Yıl 1999, Cilt 6, Sayı 24.
- Akandere, Osman, “1946 Genel Seçimleri ve Sonuçları Üzerinde İktidar ve Muhalefet Partileri Arasında Yapılan Tartışmalar”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Yıl 2010, Cilt 26, Sayı 76.
- Akdağ, Ömer, “Torosların Tepesinde Bir Demokrasi Destanı: Aslanköy Olayı”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Yıl 2009, Cilt 25, Sayı 74.
- Akdoğan, Pelin, *Türkiye’de Çok Partili Dönemde Radyo ve İktidar*, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2013.
- Akhan, Aylin, “1980 Darbesi’nin Batı Ülkelerindeki Yankıları”, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 2022, Cilt 9, Sayı 1.
- Akın, Osman Furkan, “Siyaset Bilimi”, https://www.academia.edu/35766113/Siyaset_Bilimi_Ders_Notlar%C4%B1_B%C3%B6l%C3%BCm_5_Siyasal_Sistemler, 22.07.2022.
- Akis Dergisi, 20 Kasım 1954.
- Akis Dergisi, 4 Aralık 1954.
- Akis Dergisi, 14 Mayıs 1955.
- Akis Dergisi, 16 Haziran 1956.
- Akis Dergisi, 30 Mayıs 1960.
- Akis Dergisi, 5 Haziran 1960.

- Akkuş, Fatih, *1954-1957 Yılları Arasında Çıkarılan Kanunlar ve Bu Kanunların Çıkarılması Sırasında Yaşanan İktidar-Muhalefet İlişkisi*, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir, 2019.
- Akkuş, Mehmet Erkan, *Adil Yargılanma Hakkı Bakımından Askerî Ceza Yargısı*, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2015.
- Aksakallı, Alanur; Boyraz, Nagehan, "Türk Siyasal Hayatında 1960 ve 1980 Askeri Darbeleri: Nedenleri, Sonuçları ve Etkileri", <https://www.tuicakademi.org/turk-siyasal-hayatinda-1960-ve-1980-askeri-darbeleri-nedenleri-sonuclari-ve-etkileri/>, 23.07.2023.
- Aksanyar, Necati, "Demokrat Partinin Din Politikalarının Türk Basınında Yansımaları (1950-1954)", *Akademik Bakış*, Sayı 11, Ocak 2017.
- Akşam Gazetesi, 15.05.1954.
- Akyıldız, Ali, "Demokrasinin Sayılarla Sınavı: Seçim Sistemleri", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Yıl 2016, Cilt 0, Sayı 7.
- Akyol, Taha, "Siyasete Din Desteği", <https://farklibakis.net/alinti/taha-akyol-siyasete-din-destegi/>, 04.12.2023.
- Akyol, Taha, *Atatürk'ün İhtilâl Hukuku*, Doğan Kitap, İstanbul, 2016.
- Akyol, Taha, *Kuvvetler Ayrılığı Olmayınca – Otoriter Demokrasi: 1946-1960*, Doğan Kitap, İstanbul, 2021.
- Akyol, Taha, *Osmanlı'da ve İran'da Mezhep ve Devlet*, Doğan Kitap, İstanbul, 2021.
- Akyol, Taha, *Türkiye'nin Hukuk Serüveni (Fıkıhtan Hukuka ve Demokrasiye Geçiş Sorunları)*, Doğan Kitap, İstanbul, 2016.
- Albayrak, Mustafa, "Demokrat Parti Döneminde Millî Korunma Kanunu Uygulamaları (1955 - 1960)", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Yıl 2007, Cilt 23, Sayı 67-68-69.
- Albayrak, Mustafa, *Türk Siyasal Hayatında Demokrat Parti - 2; Demokrat Parti'nin Dört Altın Yılı (1950-1954)*, (Edit, Ali Arslan) Mer-Ak Mersin Akademi Yayınları, Mersin, 2020.
- Ali Fethi Bey, "Meclis Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 3, Cilt 22 İçtima 4, 15.11.1930.
- Aliefendioğlu, Yılmaz, "Danıştay Kararlarına Uyulması", *Danıştay Dergisi*, 1975, Sayı 15-16.
- Alişiroğlu, Osman, "Milletvekilleri Seçimi Kanununun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bâzı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşma", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 1, İçtima F, 30.06.1954.
- Alkan, Haluk, *Karşılaştırmalı Olarak İslâm Siyasî Düşüncesinde Otorite Kavramı*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1994.
- Alpbaz, Mustafa Mert, *Anayasa Mahkemesi Kararlarında Kemalizm ve Otoriterlik: Analitik Bir İnceleme*, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara, 2019.

- Altan, Bilal, "Bir Cumhuriyet Aydını: Cihad Baban'ın Gazeteciliği ve Siyasal Yaşamı", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Yıl 2022, Cilt 38, Sayı 106.
- Altuncuoğlu, Neslihan; Durmuş, Merve, "9 Subay Olayı'nda Samet Kuşçu'nun Rolü", *Journal of Universal History Studies*, Yıl 2020, Cilt 3.
- Amoros, Raul, "Mapped: The State of Global Democracy in 2022", <https://www.visualcapitalist.com/mapped-the-state-of-global-democracy-2022/>, 27.11.2022.
- Anadolu Ajansı, "Artık İnsanlık Harekete Geçsin", <https://www.aa.com.tr/tr/politika/artik-insanlik-harekete-gecsin/188891>, 26.07.2023.
- Anadolu'da Yeni Gün Gazetesi, 23 Nisan 1923.
- Anayasa Mahkemesi, *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Gerekçeli)*, (Haz.: Yunus Emre Yılmazoğlu, İsmail Emrah Perdecioğlu), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2021.
- Anayasa Ön Projesi Hazırlama Komisyonu, "Anayasa Ön Projesi Esasları", <https://www.teoridergisi.com/1961-anayasasinin-esaslari>, 13.06.2023.
- Anayurt, Ömer, "1924 Anayasası'nda Temel Hak ve Hürriyetler", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, 2003.
- Anbarlı Bozatay, Şeniz; Demir, Konur Alp, "Osmanlı Adli ve İdari Sisteminde Kadılık: Kurumsal Bir Değerlendirme", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 6, Sayı 10, 2014 Haziran.
- Apaydın, Fikri, "Basın - Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü Hakkında Kanun Hakkındaki Konuşma", *TBMM Tutanak Dergisi*, Birleşim 91, Oturum 1, 24.05.1949.
- Aral, Rüştü, "Danıştay'ın Tarihçesi Kuruluş ve Görevleri", *Danıştay Dergisi*, Yıl 1971, Sayı 3.
- Aras, Hüseyin, "Özel Güvenlik Görevlilerinde Kurumsal Uzmanlaşma: Bir Model Önerisi", *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, Mayıs 2018.
- Arıkan, Halil Volkan, *Demokrat Parti Dönemi Anayasa Tartışmalarının ve Sorunlarının 1961 Anayasasının Oluşumuna Etkileri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2008.
- Arıkan, Mustafa, "27 Mayıs'a Damgasını Vuran Söz ve Beyanlar", *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1997, Sayı 4.
- Arıkan, Mustafa; Deniz, Ahmet, "Türk Ocaklarının Kapatılışı, Borçları ve Emlâkinin Tasfiyesi", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2004, Sayı 15.
- Arıkan, Zeki, "Halkevlerinin Kuruluşu ve Tarihsel İşlevi", *Atatürk Yolu Dergisi*, Yıl 1999, Cilt 6, Sayı 23.
- Arıkoğlu, Damar, "Çiftçiye Toprak Dağıtılması ve Çiftçi Ocakları Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı Konuşma Metni", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem II, Cilt 17, Toplantı 2, 14.05.1945.
- Arpaguş, Hatice K., "Osmanlı Geleneksel İslamının Temel Kaynakları: İlmihal ve Akfild Eserleri", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Cilt 14, Sayı 28, Yıl 2016.
- Arsel, İlhan, *Anayasa Hukuku (Demokrasi)*, Sıralar Matbaası, İstanbul, 1968.

- Arslan, Ali, "Çok Partili Döneme Geçişten 27 Mayıs'a Türkiye'de Siyaset ve Üniversite", *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2002, Sayı 2.
- Arslan, Mahmut, "Montesquieu'nun Siyaset Sosyoloji", *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, Yıl 1989, Cilt 3, Sayı 1.
- Arslan, Mehmet Serhat, "Akşehir'de Bir Hâkim", <http://www.mehmetserhatarslan.av.tr/aksehirde-bir-hakim/>, 25.12.2022.
- Arslanoğlu, İbrahim, "Şeyh Bedrettin", *Bilim ve Ütopya*, Ağustos 2007, Sayı 158.
- Asker, Ayşe, "DP'nin Radyoyu İktidar Aracı Yapması: 1957 Seçim Sonuçlarının Radyo Aracılığıyla Erken Yayınlanması", *İletişim Araştırmaları Dergisi*, Cilt 12, Sayı 1, 2014.
- Aslan, Seyfettin, "Osmanlılarda Siyasal İktidarı Koruma Çabası ve Kardeş Katli", *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Yıl 2017, Cilt 7, Sayı 12.
- Aslan, Seyfettin; DüNDAR, Tahir, "Cumhuriyet Döneminde İstiklal Mahkemeleri", *Mukaddime*, 2014, Cilt 5, Sayı 1.
- Aşık, Süleyman, "Turgut Özal'ın Cumhurbaşkanı Seçilmesi Sürecinde ve Sonrasında Yaşanan Bazı Gelişmeler", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Cilt 17, Sayı 34, 2017-Bahar.
- Ata, Ramazan, "Mustafa Reşit Paşa ve Tanzimat", *Mütefekkir*, Yıl 2014, C. 1, Sayı 1.
- Atabay, Mithat, "İkinci Dünya Savaşı'nın Başlarında Çanakkale (1939-1942)", *Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ*, Yıl 13, Güz 2015, Sayı 19.
- Atalay, Sırrı, "Genel Kurul Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Dönem 9, Cilt 24, Toplantı 3, 21.06.1954.
- Atalay, Sırrı, "İzmir Mebusu Pertev Arat ve Üç Arkadaşının, Vekâlet, İdare, Müessese Veya Kurum Emrine Alınmak Suretiyle Vazifeden Uzaklaştırılacaklar Hakkında Kanun Teklifi Hakkındaki Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 1, İçtima F, 05.08.1954.
- Atalay, Sırrı, "Milletvekilleri Seçimi Kanununun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bâzı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşma", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 1, İçtima F, 30.06.1954.
- Atalı, Murat, *Medenî Usûl Hukuku*, (Edit. Tolga Akkaya) Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2011.
- Atayakul, Fatma Alev, *Türkiye'de Demokrat Parti Döneminde Genel Seçimler (1950-1954-1957)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.
- Avcı, Casim, "Hilâfet", *İslâm Ansiklopedisi C-17*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1998.
- Avcı, Şebnem, *İzmir Suikastı ve Türk Basını*, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1994.

- Avşar, Zakir; Emre Kaya, Ayşe Elif, "Arapça Ezan Yasağı ve Kaldırılması", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Yıl 2017, Cilt 33, Sayı 95.
- Aybar, Mehmet Ali, "Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Teklife İlişkin Konuşma", *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Dönem 3, Cilt 17, Toplantı 2, 28.08.1971.
- Aybar, Mehmet Ali, "Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Teklife İlişkin Konuşma", *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Dönem 3, Cilt 17, Toplantı 2, 05.09.1971.
- Aybars, Ergün, "İstiklal Mahkemeleri - Prof. Dr. Ergün Aybars Anlatıyor", <https://www.youtube.com/watch?v=BINijLzKV0I>, 04.11.2022.
- Aybay, Rona, *Karşılaştırmalı 1961 Anayasası*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1963.
- Aydın, Mehmet Korkud, "CHP'de Parti İçi Muhalefetin İlk Örneği: Çiftçiye Topraklandırma Kanunu ve TBMM'de Yaşanan Tartışmalar", *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 41, 2018 Sonbahar.
- Aydın, Şükrü, *Kur'an'ın Fırkacılık Olgusuna Yaklaşımı*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Van, 2015.
- Aydoğan, Erdal; Mahmutoğlu, Tansu Barış, "Mustafa Kemal Atatürk Döneminde Yapılan Seçimler ve Karakteristik Özellikleri", *Tarihin Peşinde -Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi-*, Yıl 2013, Sayı 10.
- Aykut, Şeref, *Kamâlizm*, Muallim Ahmet Halit Kitabevi, İstanbul, 1936.
- Azrak, Ülkü, "İdarenin Yargısal Denetimine İlişkin Sorunlar", *Uluslararası Anayasa Hukuku Kurultayı Kitabı*, Ankara, 2001.
- Bacanlı, Hakan, *Cumhuriyet Dönemi Olağanüstü Bölge Yönetim Uygulamaları (Umumî Müfettişliklerden Olağanüstü Hal Bölge Valiliğine)*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara, 2012.
- Bağloğlu, Ahmet, "Mehmet Akif'in Kader Bağlamında Geleneksel Din Anlayışına Eleştirileri", *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı 27/2, Aralık 2022.
- Bakacak, Alper, *Ulus Gazetesi'nin Muhalefet Yılları (1950-1960)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara, 2009.
- Bakar, Bülent, "İstanbul'da Ekmek Karnesi Uygulaması, Karne ve Ekmek Suistimalleri (1942-1946)", *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, Yıl 2013, Cilt 12, Sayı 24.
- Bakoğlu, Aynur, *Türk Basınında 1950 - 1954 Dönemi Cumhuriyet Halk Partisi'nin Demokrasi Konusundaki Muhalefeti*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2000.
- Balcı, İsrail, "Cuma Namazı ve Hutbeler Nasıl Siyasallaştı?", <https://www.youtube.com/watch?v=rNb11EmJuNk&t=665s>, 19.08.2023.

- Balcı, İsrail, "Halifelik Romantizmi ve Sınır Tanımaz Hayalperestlik", <https://www.youtube.com/watch?v=hdoOoYsDc7Y>, 13.08.2023.
- Balcı, İsrail, "İmam Şafî: Kimler Döverek Öldürdü? İbretlik Sonu", <https://www.youtube.com/watch?v=5JIT6uru9c8>, 05.12.2023.
- Balcı, Meral; Karadeniz, Yeşim, "1945 Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu Tartışmalarının Siyasetteki Muhalif Oluşuma Etkisi ve Demokrat Parti'nin Kuruluşu", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 57, Temmuz 2018.
- Bali, Rifat N., "1930 Yılı Belediye Seçimleri ve Serbest Fırka'nın Azınlık Adayları", *Tarih ve Toplum Aylık Ansiklopedik Dergi*, Kasım 1997, Sayı 167.
- Balkaya, İhsan Sabri, "1930 Antalya Belediye Seçimleri ve Yansımaları", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Haziran 2018, Cilt 22, Sayı 2.
- Ballı, M. Mesut, *Ziya Paşa'nın 'Devlet' ve 'Hürriyet' Görüşü*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2014.
- Balta, Tahsin Bekir, "Önsöz", *Gerekçeli Anayasa Tasarısı ve Seçim Sistemi Hakkında Görüş*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1960.
- Baran, Sinan, "24 Ocak Kararları ve 12 Eylül Askeri Darbesinin Basına Olan Etkileri: Milliyet Gazetesi Örneği", *Dördüncü Kuvvet Uluslararası Hakemli Dergi*, Yıl 2018, Cilt 1, Sayı 1.
- Barry, Norman P., *Modern Siyaset Teorisi*, (Çev. Erdoğan, Mustafa, Yusuf Şahin) Liberte Yayınları, İstanbul, 2003.
- Başpınar, Recep, "Danıştay'ın Yetkilerinin Sınırlandırılması Çalışmaları ve Düşündürdükleri", *Danıştay Dergisi*, Yıl 2, Sayı 5, 1972.
- Başvekâlet Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi'nin 10.09.1957 tarih ve 71 - 246/2332 sayılı yazısı eki 5545 Sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun Tadiline ve Bu Kanuna Muvakkat Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Layihası, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d10/c020/tbmm10020091.pdf>, 06.05.2023.
- Başvekâlet Zat ve Yazı İşleri Umum Müdürlüğü'nün 19.06.1957 tarih ve H. No.: 6/2 -1468, U. No.: 1501 sayılı yazısı.
- Bayır, Özgün Erler, "Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş Sürecinde Solda Partileşme", *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Ekim 2011.
- Bayur, Hikmet, "1946 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Bütçe Komisyonu Raporu Hakkındaki Konuşmalar", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem VII, Cilt 20, Toplantı 3, 17.12.1945.
- Bayur, Hikmet, "Meclis Genel Kurulu Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Dönem 9, Cilt 24, Toplantı 3, 21.06.1954.
- Belge, Burhan, "Tahkikat Encümenlerinin Vazife ve Salâhiyetleri Hakkında Kanun Teklifi Hakkındaki Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Dönem 11, Cilt 13, 27.04.1960.

- Benhür, Çağatay, “14 Mayıs 1950 Genel Seçimlerinde CHP ve DP’nin Seçim Kampanyalarının Ana Hatları”, *Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl 2007, Sayı 17.
- Beriş, Hamit Emrah, *Egemenlik: Bir Kavramın Geçmişi, Bugünü ve Geleceği*, Tezkire Yayınları, İstanbul, 2014.
- Beriş, Hamit Emrah, *Millî İradeye ve Demokrasiye İlk Darbe - 27 Mayıs 1960*, TBMM Yayınları, Ankara, 2022.
- Beriş, Hamit Emrah, *Siyasal Düzenin Sınırları*, Tezkire Yayınları, İstanbul, 2015.
- Betil, Zihni, “Vicdan ve Toplanma Hürriyetinin Korunması Hakkında Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşma”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 24, Toplantı 3, 23.07.1953.
- Biberoğlu, Kemal, “Toplantılar ve Gösteri Yürüyüşleri Hakkında Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması”, *TBMM Zabıt Ceridesi*, İçtima 82, Cilt 1, 27.06.1956.
- Bilge, Necip, “Yargıtay Kurullarında Gelişme ve Reform Zorunluluğu”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Yıl 1966, Cilt 22, Sayı 1.
- Birlik, Gültekin Kamil, *Millî Mücadeleden Cumhurbaşkanlığına Kadar Celal Bayar (1919-1950)*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara, 2011.
- Bolat, Mahmut, “27 Mayıs Hürriyet ve Anayasa Bayramı”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Kasım 2018, Cilt 34, Sayı 98.
- Boran, M. Kâmil, “Soru Takriri”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 11, Toplantı 2, 26.12.1951.
- Boran, Mehmet Kâmil, “TBMM Konuşması”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 12, Toplantı 2, 07.01.1952.
- Boyacıgiller, Abdürrahman, “Üniversiteler Kanununun 46 ncı Maddesinin a Fıkрасının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 24, Toplantı 3, 21.07.1953.
- Bozkurt, Mehmet, “Tarih ve Gelecek Bölüm 21: İstiklal Mahkemeleri”, <https://www.youtube.com/watch?v=YhDTEzH9ii0>, 28.10.2022.
- Bölükbaşı, Osman, “Nevşehir Vilâyetine Bağlı Kırşehir Kazasında (Kırşehir) Adiyle Yeniden Bir Vilâyet Kurulması Hakkında Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması”, *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 20, İçtima 3, 12.06.1957.
- Bölükbaşı, Osman, “Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 24, Toplantı 3, 08.07.1953.
- Bölükbaşı, Osman, “Vicdan ve Toplanma Hürriyetinin Korunması Hakkında Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşma”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 24, Toplantı 3, 23.07.1953.
- Bulut, Hasan, *Kur’ân’a Göre İnanç ve Davranışlarda İfrât ve Tefrît*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Malatya, 2019.

- Bulut, Metin, "Türk Anayasal Gelişme Tarihinde Egemenlik Kavramının Geçirdiği Dönüşümün Ana Hatları", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Yıl 2019, Sayı 14.
- Bulut, Sedef, "Millî Korunma Kanunu Çerçevesinde Türkiye'de Kira Denetimi Me-selesi (1940-1960)", *Belgi Dergisi*, Sayı 20, Cilt 2, Yaz 2020.
- Bulut, Serkan, *Samsun'da Siyasî Hayat (1946-1960)*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir, 2019.
- Bülbül, İrfan, "İkinci Dünya Savaşının Türkiye'de Sosyal Hayata Olumsuz Yansımaları", *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, Yıl 2006, Sayı 9.
- Can, Osman, "Anayasayı Değiştirme İktidarı ve Denetim Sorunu", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Yıl 2007, C. 62, Sayı 3.
- Cansen, Ege, "Ege Cansen ile Yaşamayı İnanmazdım #4", <https://www.youtube.com/watch?v=ITRsZu4Yb8w>, 27.10.2023.
- Canşen, Efkân, "Sovyetler Birliği'nden Rusya Federasyonu'na Doğru Değişimin Yan Etkileri", *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Aralık 2011, Sayı 24.
- Cem, İsmail, *Türkiye'de Geri Kalmışlığın Tarihi*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2023.
- Cengiz, Yasin, *Serbest Cumhuriyet Fırkası ve Kapanışı Sonrasında Mutedil – Muhalif Bir Kimlik Olarak Ağaoğlu Ahmed Bey ve Basındaki Sesi : 'Akın'*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi Eki Rapor, Konya, 2008.
- Cevdet, Mehmet, "Göreve İade Talepli Dilekçesi", Dilekçe Komisyonu Haftalık Karar Cetveli, 02.09.1961 Günlü Cetvel, TBMM Yayınları, Ankara, 1961.
- Ceylan, Yılmaz, *Çokkültürlülük ve Anadolu Aleviliği*, Astana Yayınları, Ankara, 2020.
- Cihan, Ali Rıza, (Der.), "İsmet İnönü'nün Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 8. Dönem 1. Yasama Yılına Açış Konuşmaları - 1 Kasım 1946", *İsmet İnönü'nün TBMM'deki Konuşmaları 1920 - 1973*, TBMM Yayınları, Ankara, 1993.
- Cnn Türk, "Başbakan'a Dokunmak Bile Bence İbadettir", <https://www.cnnturk.com/turkiye/basbakana-dokunmak-bile-bence-ibadettir>, 20.08.2023.
- Cnn Türk, "Erdoğan Anayasa Mahkemesi'ni Hedef Aldı", <https://www.cnnturk.com/turkiye/erdogan-anayasa-mahkemesini-hedef-aldi>, 26.07.2023.
- Cnn Türk, "Erdoğan'ı 'Peygamber' İlan Etti", <https://www.cnnturk.com/turkiye/erdogani-peygamber-ilan-etti>, 20.08.2023.
- Cnn Türk, "Yayın Yasağına Dair Reddin Gerekçesi", <https://www.cnnturk.com/turkiye/yayin-yasagina-dair-reddin-gerekcesi>, 26.07.2023.
- Coşkun, İbrahim, "Eş'arî Kelamının Selçuklu/Nizamiye ve Osmanlı Medreselerine Girişi ve Kimi Eş'arî Yorumların Toplumdaki Yansımaları", *Selçuklu Medeniyeti Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2020.
- Coşkunoğlu, M. Kâmil Tuğrul, "Göreve İade Talepli Dilekçesi", Dilekçe Komisyonu Haftalık Karar Cetveli, 02.09.1961 Günlü Cetvel, TBMM Yayınları, Ankara, 1961.

- Coştu, Kamil, "Tek Parti Dönemindeki Bazı Dinî Yayınların Yasaklanma Sebepleri", *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı 33, Yıl 2015.
- Cuma, Muhammed Muhtar, *Mısır Arap Cumhuriyeti Evkaf Bakanlığı İslâmî İşler Yüksek Konseyi Hutbe ve Dinî Dersler Kitabı*, (Çev. Muhammed İzzat Gazi), Mısır Vakıflar Bakanlığı Yayınları, Kahire, 2016.
- Cumhuriyet Gazetesi, "Bozdağ Yargıya Meydan Okudu: 'İlahiyat Mezunları Öğretmendir'", <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/bozdag-yargiya-meydan-okudu-ilahiyat-mezunlari-ogretmendir-873868>, 26.11.2023.
- Cumhuriyet Gazetesi, "Danıştay'dan Belediye Kararı", <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/danistaydan-belediye-karari-29612>, 26.07.2023.
- Cumhuriyet Gazetesi, "Erdoğan İçin Şükür Namazı İstedi", <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/erdogan-icin-sukur-namazi-istedi-117936>, 20.08.2023.
- Cumhuriyet Gazetesi, "Erdoğan'ı Halife Olarak Tanıyor ve Biat Ediyorum", <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/erdogani-halife-olarak-taniyor-ve-biat-ediyorum-443272>, 20.08.2023.
- Cumhuriyet Gazetesi, 1 Aralık 1957.
- Cumhuriyet Gazetesi, 1 Mart 1959.
- Cumhuriyet Gazetesi, 10 Ağustos 1956.
- Cumhuriyet Gazetesi, 10 Aralık 1958.
- Cumhuriyet Gazetesi, 10 Eylül 1980.
- Cumhuriyet Gazetesi, 10 Nisan 1960.
- Cumhuriyet Gazetesi, 11 Aralık 1933.
- Cumhuriyet Gazetesi, 11 Aralık 1958.
- Cumhuriyet Gazetesi, 11 Eylül 1980.
- Cumhuriyet Gazetesi, 11 Mayıs 1931.
- Cumhuriyet Gazetesi, 12 Eylül 1980.
- Cumhuriyet Gazetesi, 12 Nisan 1960.
- Cumhuriyet Gazetesi, 13 Haziran 1956.
- Cumhuriyet Gazetesi, 13 Mart 1971.
- Cumhuriyet Gazetesi, 14 Ağustos 1955.
- Cumhuriyet Gazetesi, 14 Mayıs 1931.
- Cumhuriyet Gazetesi, 14 Temmuz 1957.
- Cumhuriyet Gazetesi, 16 Şubat 1947.
- Cumhuriyet Gazetesi, 16 Temmuz 1980.
- Cumhuriyet Gazetesi, 17 Ocak 1958.
- Cumhuriyet Gazetesi, 17 Temmuz 1957.

- Cumhuriyet Gazetesi, 19 Mayıs 1960.
Cumhuriyet Gazetesi, 19 Şubat 1947.
Cumhuriyet Gazetesi, 2 Kasım 1945.
Cumhuriyet Gazetesi, 2 Mayıs 1959.
Cumhuriyet Gazetesi, 2 Temmuz 1957.
Cumhuriyet Gazetesi, 20 Mayıs 1960.
Cumhuriyet Gazetesi, 20 Temmuz 1980.
Cumhuriyet Gazetesi, 21 Ağustos 1955.
Cumhuriyet Gazetesi, 21 Nisan 1960.
Cumhuriyet Gazetesi, 22 Mayıs 1960.
Cumhuriyet Gazetesi, 23 Mayıs 1960.
Cumhuriyet Gazetesi, 24 Temmuz 1957.
Cumhuriyet Gazetesi, 25 Ocak 1956.
Cumhuriyet Gazetesi, 26 Haziran 1957.
Cumhuriyet Gazetesi, 26 Mayıs 1960.
Cumhuriyet Gazetesi, 26 Nisan 1960.
Cumhuriyet Gazetesi, 26 Ocak 1956.
Cumhuriyet Gazetesi, 27 Haziran 1957.
Cumhuriyet Gazetesi, 27 Şubat 1947.
Cumhuriyet Gazetesi, 27 Şubat 1959.
Cumhuriyet Gazetesi, 28 Haziran 1957.
Cumhuriyet Gazetesi, 28 Mayıs 1971.
Cumhuriyet Gazetesi, 28 Nisan 1960.
Cumhuriyet Gazetesi, 29 Mayıs 1960.
Cumhuriyet Gazetesi, 29 Nisan 1960.
Cumhuriyet Gazetesi, 3 Haziran 1957.
Cumhuriyet Gazetesi, 3 Haziran 1958.
Cumhuriyet Gazetesi, 3 Ocak 1980.
Cumhuriyet Gazetesi, 30 Ağustos 1980.
Cumhuriyet Gazetesi, 30 Nisan 1960.
Cumhuriyet Gazetesi, 4 Mayıs 1956.
Cumhuriyet Gazetesi, 5 Ağustos 1956.
Cumhuriyet Gazetesi, 5 Eylül 1980.

- Cumhuriyet Gazetesi, 6 Eylül 1980.
- Cumhuriyet Gazetesi, 6 Mart 1959.
- Cumhuriyet Gazetesi, 6 Temmuz 1957.
- Cumhuriyet Gazetesi, 7 Eylül 1980.
- Cumhuriyet Gazetesi, 8 Eylül 1980.
- Cumhuriyet Gazetesi, 8 Kasım 1959.
- Cumhuriyet Gazetesi, 8 Nisan 1960.
- Cumhuriyet Gazetesi, 9 Ağustos 1956.
- Cumhuriyet Gazetesi, 9 Aralık 1958.
- Cumhuriyet Gazetesi, 9 Aralık 1959.
- Cumhuriyet Gazetesi, 9 Eylül 1980.
- Cumhuriyet Gazetesi, 9 Haziran 1971.
- Cumhuriyet Gazetesi, 9 Mayıs 1959.
- Cumhuriyet Gazetesi, 9 Nisan 1960.
- Cumhuriyet Halk Fırkası, *CHF Nizamnamesi ve Programı*, TBMM Yayınları, Ankara, 1931.
- Cumhuriyet Halk Fırkası, *Cumhuriyet Halk Fırkası Nizamnamesi*, TBMM Yayınları, Ankara, 1927.
- Cumhuriyet Halk Partisi, *CHP Parti Programı*, Ulus Basımevi, Ankara, 1935.
- Cumhuriyet Halk Partisi, *Program – Tüzük Komisyonu Raporu*, TBMM Yayınları, Ankara, 1946.
- Cumhuriyetçi Millet Partisi, *Ana Nizamname ve Program*, Yeni Matbaa Yayınları, Ankara, 1954.
- Cüleloğlu, Doğan, “Çocuğu Adam Yerine Koymayız”, <https://www.youtube.com/shorts/rGikXL8gMa8>, 07.09.2023.
- Cündioğlu, Düccane, “Cumhuriyet, Demokrasi, Laiklik”, <https://www.youtube.com/watch?v=R6C4RzHDkLU>, 04.12.2023.
- Çağlar, Bakır, “Anayasa Mahkemesi Kararlarında Demokrasi”, *Anayasa Yargısı Dergisi*, Cilt 7, Yıl 1990.
- Çakır, Hamza; Yavalar, Deniz Elif, “Demokrat Parti İktidarı ve Basın”, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl 2017, Cilt 6, Sayı 3.
- Çakmak, Fevzi, “Demokrat Parti İktidarında İzmir (1950 - 1960)”, *İzmir Kent Ansiklopedisi - Tarih - C.II*, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir, 2013.
- Çakmak, Fevzi, “Halkevlerinin Kapatılması ve Cumhuriyet Halk Partisi Mallarına El Konulması”, *Journal of History Studies*, Volume 7, Issue 3, September 2015.
- Çalışkan, Muhammed Ali, “İkinci Dünya Savaşında En Çok Kayıp Veren Ülkeler”, <https://stratejikortak.com/2016/11/ikinci-dunya-savasinda-en-cok-kayip-veren-ulkeler.html>, 04.11.2023.

- Çapa, Mesut, “Yunanistan’dan Gelen Göçmenlerin İskânı”, *Atatürk Yolu Dergisi*, Yıl 1990, Cilt 2, Sayı 05.
- Çaylak, Adem, “1946-50 Arası Dönemde Müfrit Muhafazakar Demokratlar ve Türk Demokrasisinin Almış Olduğu Biçim”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Yıl 2007, Cilt 62, Sayı 1.
- Çaylak, Adem, *İktidar Muhalefet İlişkileri Bağlamında Türkiye’nin Siyasal Hayatında Osman Bölükbaşı ve Siyasal Hareketi*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2010.
- Çeçen, Fehmi İlkey, *Atatürk’ün Kaleminden Yaratılış ve Din*, Yüzleşme Yayınları, İstanbul, 2022.
- Çekiç, Mahmut, “1982 Anayasasının Hükümet Sistemi Açısından Değerlendirilmesi”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Yıl 2016, Sayı 7.
- Çelebi, Esat, “Türkiye’de Devalüasyon Uygulamaları (1923-2000)”, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, Yıl 2001, Cilt 2, Sayı 1.
- Çelebi, Onur, “Taşradan Demokrasiye Açılan Kapı: İsmet İnönü’nün 14 – 26 Eylül 1947 Tarihli Yurtiçi Gezisi”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 10, Sayı 54, Yıl 2017.
- Çelik, Ahmet, “Atatürk Döneminde Türkiye’de Komünist Propagandaya Karşı Alınan Önlemler”, *Journal of History Studies*, Volume 10, Issue 10, December 2018.
- Çelik, İrfan, “Kuvvetler Ayrılığı: Bir İndirgeme ve Dönüşüm”, *Liberal Düşünce Dergisi*, Yıl 16, Sayı 64, Güz 2011.
- Çelik, İrfan, “Kuvvetler Ayrılığı: Bir İndirgeme ve Dönüşüm”, *Liberal Düşünce Dergisi*, Yıl 2011, Sayı 64.
- Çetinoğlu, Sait, “Takrir-i Sükûn Kanunu”, <https://psi203.cankaya.edu.tr/uploads/files/Cetinoglu%20C%20Takrir-i%20Sukun%20Kanunu.pdf>, 18.10.2022.
- Çevik, Abidin, “Türkiye’de Siyasi Partiler Arası Rekabette Din-Devlet İlişkilerine Dair Tartışmalar: Millet Partisi Örneği”, *İnsan & İnsan: Bilim Kültür Sanat Düşünce Dergisi*, Yıl 9, Sayı 34, Güz 2022.
- Çın, Selim, *Demokrasi Ve Hukuk Devleti İkilemi*, Astana Yayınları, Ankara, 2019.
- Çırakman, Erol, “İdarî Dâvalarda Süre”, *İdare Hukuku ve İdarî Yargı ile İlgili İncelemeler – C.I*, Danıştay Yayınları, Ankara, 1976.
- Çiftçi, Ali, “Tek Parti İktidarı Döneminde Çok Partili Siyasal Hayata Alternatif Katılım Modelleri”, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 9, Sayı 24, Yıl 2018.
- Çilek, Gizem Erda, *1930 Yılı Çok Partili Siyasî Hayat Denemesinde İktidar ve Muhalefet Çekişmesi: İnkılâp ve Yarın Gazeteleri Örneği*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale, 2020.
- Çimen, Ali, *1929 Dünya Ekonomik Bunalımının Dünyaya, Türkiye’ye ve İzmir’deki Üzüm Fiyatlarına Etkisi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2007.

- Çora, Emel, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Danıştay'ın Gelişim Süreci*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2015.
- Çufalı, Mustafa, *Türk Parlamento Tarihi VIII. Dönem (1946-1950) - I. Cilt*, TBMM Yayınları, Ankara, 2012.
- Çuluk, Sinan, "Türkçe Ezan", <https://sinanculuk.blogspot.com/2018/11/ezan-turkce-okunup-okunmamas.html?m=1>, 10.11.2023.
- Çuluk, Sinan, "Diploma Törenine Aileler ve Halk Katılmaz", <https://sinanculuk.blogspot.com/2018/10/diploma-torenine-aileler-ve-halk.html?m=1>, 12.12.2023.
- Çuluk, Sinan, "el-Mülûkü Mülhemûn", <https://sinanculuk.blogspot.com/2018/06/el-muluku-mulhemun.html?m=1>, 04.12.2023.
- Çuluk, Sinan, "Medh u Senada Riya", <https://sinanculuk.blogspot.com/2015/10/medh-u-senada-riya.html?m=1>, 04.12.2023.
- Çuluk, Sinan, "Meyvenin Çürüğü Sandık Altına, İyisi Üstüne Dizilir", <https://sinanculuk.blogspot.com/2018/01/meyvenin-curugu-sandik-altina-iyisi.html?m=1>, 06.12.2023.
- Çuluk, Sinan, "Şeyhülislâm Dürrizade'nin Kuva-yı Milliye Aleyhine Fetvası Sureti", <http://sinanculuk.blogspot.com/2015/03/seyhulislam-durrizadenin-kuva-yi.html?m=1>, 07.09.2023.
- Çuluk, Sinan, "Vatan Haini-Devlet Haini", <https://sinanculuk.blogspot.com/2016/09/vatan-haini-devlet-haini.html?m=1>, 05.12.2023.
- Dalkıran, Sayın, "Hâricîlerin "El-Emru Bi'l-Ma'rûf Ve'n-Nehyu Ani'l-Münker" Anlayışı", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 2004, Cilt 3, Sayı 1.
- Danıştay Başkanun Sözcüsünün Mahmut Cahit Conker Davası Hakkındaki Mütalası, *Danıştay Kararlar Dergisi*, Sayı 50 - 51 - 52 - 53, Ekim 1950 - Eylül 1951, Devlet Matbaası, Ankara, 1952.
- Danıştay, "Danıştay'ın, Anayasamızda Yapılması Düşünülen Değişikliklerden, Danıştay'la İlgili Konular Hakkındaki Görüşleri", *Danıştay Dergisi*, Yıl 1, Sayı 3, 1971.
- Daver, Bülent, "Kanunla İlgili Meseleler", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Yıl 1961, Cilt 16, Sayı 4.
- Daver, Bülent, "Prof. Dr. Bülent Daver'in Yorumu", *Anayasa Mahkemesi'nin 22. Kuruluş Yıldönümü Sempozyumu - Anayasa Yargısı*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 1984.
- Demir, Şerif, "27 Mayıs 1960 Darbesinin Gölgesinde Millî Birlik Komitesi ile Silahlı Kuvvetler Birliği Arasındaki Güç ve İktidar Kavgası", *XVIII. Türk Tarih Kongresi Cilt VI*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2022.
- Demir, Şerif, "Adnan Menderes ve 6/7 Eylül Olayları", *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, Yıl 2007, Sayı 12.
- Demir, Şerif, "Adnan Menderes'e Göre Cumhuriyet Halk Partisi ve İhtilal", *History Studies*, Yıl 2019, Cilt 11, Sayı 6.

- Demirci, Tuğba, “Osmanlı Tarih Kitaplarında III. Mehmed’in Cülusunda Öldürülen On Dokuz Şehzade Meselesi”, *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi*, Cilt 5, Sayı 9, Yıl 2019.
- Demirel, Süleyman, “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Teklife İlişkin Konuşma”, *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Dönem 3, Cilt 17, Toplantı 2, 27.08.1971.
- Demirel, Yurdal, “Şark İstiklâl Mahkemesinde Görülen Bir Dava: “Gazeteciler Davası””, *İstiklâl Mahkemeleri Sempozyumu Kitabı*, (Edit. Aynur Yavuz Akengin), Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2016.
- Demirer, Mehmet Arif, *Cumhuriyet Türkiye’sinde Anayasa Oyunları (27 Mayıs 1960 İhtilâlinde Günümüze)*, Toplumsal Dönüşüm Yayınları, İstanbul, 2010.
- Demirli, Aynur, “Devrimin Çocuklarını Yargılamak: Jakobenler”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, Sayı 1, Yıl 2018.
- Demirtaş, Bahattin, “Dörtlü Takrir ve Fuad Köprülü”, *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl 5, Cilt 5, Sayı 16, Eylül 2014.
- Demirtaş, Bahattin, “Türk Basınındaki Yansımalara Göre Serbest Cumhuriyet Fırkası ve 1930 Yerel Seçimleri”, *Ekev Akademi Dergisi*, Yıl 22, Sayı 73, Kış 2018.
- Demiryay, Mustafa, “Erbab-ı Yalaka”, <https://www.usakhabermerkezi.com/erbab-i-yalaka-makale,856.html>, 20.08.2023.
- Demokrat Parti, *Demokrat Parti Programı*, TBMM Kütüphanesi, Ankara, 1946.
- Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2007.
- Devran, Yusuf, *Siyasal İktidar – TRT İlişkisinin Dünü*, Başlık Yayınları, İstanbul, 2011.
- Dıngıl, Fatma Aysel, *İslâm Öncesi Türk Kültüründe Kutsallık İzafe Edilen Maddî Unsurlar*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2012.
- Dikici, Ali, “27 Mayıs 1960 Askerî Darbesi ve Türk Polisi”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Yıl 2014, Cilt 30, Sayı 89.
- Dikici, Ali, “İbadet Dilinin Türkçeleştirilmesi Bağlamında Türkçe Ezan Denemesi ve Buna Gösterilen Tepkiler”, *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, Yıl 2006, Sayı 10.
- Dikmen Caniklioğlu, Meltem, “Hukuk Devletinde Siyasi İktidar Ve Yargının Karşılıklı Konumu-İlişkileri”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 10, Sayı 1, 2008.
- Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü, “Hutbenin Hükümleri”, <https://dinhizmetleri.diyaret.gov.tr/sayfa/87>, 10.11.2023.
- Din İşleri Yüksek Kurulu, ““Allah’ın Zaman ve Mekândan Münezzeh Olması” Ne Anlama Gelir?”, <https://kurul.diyaret.gov.tr/Cevap-Ara/8/allahin-zaman-ve-mekandan-munezzeh-olmasi-ne-anlama-gelir>, 01.09.2023.

- Dinçer, Hasan, "Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bâzi Maddelerinin Değiştirilmesi ve Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Teklife İlişkin Konuşma", *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Dönem 3, Cilt 17, Toplantı 2, 28.08.1971.
- Doğan, Bayram; Geyik, Ali Fuat, "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kuvvetler Ayrılığı İlkesi", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Yıl 2020, Cilt 10, Sayı 2.
- Doğan, Nazire, "1924 Anayasası", *Atatürk Dönemi Demokratikleşme (1920-1938)*, (Edit. Davud Kapucu), İksad Yayınevi, Ankara, 2021.
- Doğu, Aydın, "Millî Korunma Kanunu'nun Ceza Hükümleri ve Demokrat Parti Döneminde Uygulanması", *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, Sayı 39, Yıl 2021.
- Duman, Önder, *Meşrutiyet'ten "Beyaz Devrim"e Canik - Samsun'da Seçimler ve Siyaset (1877-1950)*, Canik Belediyesi Yayınları, Samsun, 2015.
- Dumlu, Emrullah, "XVI. Yüzyıl Osmanlı Uleması Arasında Para Vakıfları Etrafında Cereyan Eden Tartışmalar (Ebussuûd, İbn Kemal- Çivizâde, Birgivi)", *İlahiyat Tetkikleri Dergisi*, 2015/2, Sayı 44.
- Durak, Gökhan, *Demokrat Parti Erzurum Milletvekilleri ve Meclis Çalışmaları (1950-1960)*, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2019.
- Duran, Lütfi, "Atatürk Döneminde Danıştay", *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, Yıl 1981, Cilt 2, Sayı 3.
- Duran, Lütfi, "İdarî Yargı Adlileşti", *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, Yıl 1982, Cilt 3, Sayı 1-3.
- Duran, Muzaffer, "Yazılı ve İkonografik Kaynaklara Göre Antik İnan'da (Persler, Parthlar, Sâsânîler) Hâkimiyet Anlayışı: Tanrısal Seçim", *İran Çalışmaları Dergisi*, Cilt 5, Sayı 2, Yıl 2021.
- Durmuş, Hasan, "Aşırı Tüketim ve İsrâf; Çözüm Olarak Orta Yollu Tüketim", *Uluslararası İslâm Ekonomisi ve Finansı Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2022, Sayı 3.
- Dülger, Bahadır, "Cumhuriyet Halk Partisinin Haksız İktisaplarının İadesi Hakkındaki Kanun Teklifi Hakkındaki Değişiklik Teklifi", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 26, Toplantı 6, 14.12.1953.
- Dündar, Tahir, *Muhalefetin Bastırılması Açısından İstiklal Mahkemeleri*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, 2014.
- Dünya Gazetesi, "Erdoğan: Kuvvetler Ayrılığı Tam Olarak Sağlanmış", <https://www.dunya.com/gundem/erdogan-kuvvetler-ayriligi-tam-olarak-saglanmistir-haberi-358516>, 26.07.2023.
- Dünya Gazetesi, "Kuvvetler Ayrılığı Önümüze Engel Oluyor", <https://www.dunya.com/gundem/kuvvetler-ayriligi-onumuze-engel-oluyor-haberi-194527>, 26.07.2023.
- Düşünsel, Feridun Fikri, "Matbuat Kanununun 50 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı Hakkındaki Konuşma", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem VII, Cilt 24, Oturum 3, 13.06.1946.

- Edi, Ahmet, "1980 Cumhurbaşkanlığı Seçim Süreci", *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, Yıl 2021, Cilt 10, Sayı 4.
- Efeoğlu, Osman Zeki, "TBMM Konuşması", *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Dönem 2, Cilt 21, Toplantı 2, 21.7. 1967.
- Eğilmez, Mahfi, *Yapısal Reformlar ve Türkiye*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2022.
- Ekinci, Ekrem Buğra, "Deryanın Üzerine Kurulan Câmi", <https://www.ekrembugraekinci.com/article/?ID=181&deryanın-%C3%BCzerine-kurulan-c%C3%A2mi>, 07.09.2023.
- Ekinci, Ekrem Buğra, "Osmanlı Hukukunda Şehzâde Katli", *Bayburt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl 2015, Cilt 1, Sayı 1.
- Ekinci, Mustafa, "Hataî Kelimesinin Etimolojisi", *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl 10, Sayı 13, Ocak - Haziran 2004.
- Emek, Atilla, "Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Recep Tayyip Erdoğan ve 264 Milletvekilinin, 7/11/1982 Tarihli ve 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi Hakkındaki Konuşması", *Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Cilt 69, Dönem 23, Birleşim 100, 03.05.2010.
- Emekli, Oğuzhan, "Medrese Literatürüne Bir Katkı: Bağdat Nizamîyesine Eleştirel Bir Bakış", *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 7, Sayı 2, Yıl 2018.
- Engeloğlu, Hafsa Nur, "Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ve Serbest Cumhuriyet Fırkası Özelinde II. ve III. Meclis'te Parlamento İçi Muhalefet Üzerine Bir Değerlendirme", *Yasama Dergisi*, Sayı 42, Temmuz - Aralık 2020.
- Er, Ufuk, "Tasfiyeler Cumhuriyeti: 1926 İzmir Suikast Girişimi ve Sonrası", *Akademik Tarih (TR) Aylık Blog Dergisi*, Mart 2019 Sayısı, <https://www.akademiktarihtr.com/wp-content/uploads/2019/03/Tasfiyeler-Cumhuriyeti-1926-%c4%b0zmir-Suikast-Giri%C5%9Fimi-ve-Sonras%C4%B1.pdf>, 18.11.2022.
- Eraslan, Zeki, "Cumhuriyet Türkiye'sine Geçiş Sürecinde Şûrâ-yı Devlet", *Bellekten Dergisi*, Aralık 2021, C. 85, Sayı 304.
- Eraslan, Zeki, "Danıştay", <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/danistay/?pdf=3702>, 01.12.2022.
- Erat, Muhammet, "Kâzım Karabekir (1882-1948)", *Atatürk Ansiklopedisi*, <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/kazim-karabekir-1882-1948/?pdf=3536>, 17.10.2022.
- Erdem, Ali Kemal, "İlahiyatçı Beşer'in "Müslüman Olmadan İyi Bir İnsan Olunmaz" İddiasına Meslektaşları Ne Cevap Verdi?", <https://www.indyrturk.com/node/235336/ilahiyat%C3%A7%C4%B1-be%C5%9Fer%E2%80%99-%E2%80%9Cm%C3%BCsl%C3%BCman-olmadan-iyi-bir-insan-olunmaz%E2%80%9D-iddias%C4%B1na-meslekta%C5%9Flar%C4%B1-ne>, 07.09.2023.
- Erdem, Çiğdem, "Tek Parti Döneminde Muhalefet Algısı: Serbest Cumhuriyet Fırkası Hareketi Üzerinden Bir İnceleme", *Gazi Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Dergisi*, Yıl 2013, Cilt 15, Sayı 1.

- Erdoğan, Caner, "Tek Parti İktidarı Döneminde (1923-1950) Cumhuriyet Halk Partisi'nin Örgütlenme Yapısının ve Yönetim Anlayışının Çözülmesi", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 10, Sayı 52, Ekim 2017.
- Erdoğan, Haşim, "Demokrat Parti Dönemi İktidar-Muhalefet Çekişmesinin Bir Ürünü: Nevşehir'in İl, Kırşehir'in İlçe Olması", *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, Yıl 2020, Cilt 10, Sayı 2.
- Erdoğan, Mustafa, "Anayasa Mahkemeleri Önemli Midir? Orta Avrupa'da Anayasa Yargısı ve Demokrasinin Pekilişmesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Yıl 2005, C. 54, Sayı 3.
- Erdoğan, Mustafa, *Anayasal Demokrasi*, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2001.
- Erdoğan, Mustafa, *Özgürlük, Hukuk ve Demokrasi*, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2018.
- Erdoğan, Recep Tayyip, https://twitter.com/RErdogan/status/834490459108081665?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E834490459108081665%7Ctwgr%5E0afacc93f9ee321554bcd47c6c2592113ba1ea42%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fsputniknews.com.tr%2F20170222%2Fcumhurbaskani-erdogan-referandum-turkiye-kuvvetler-ayriligi-1027347040.html, 26.07.2023.
- Erdoğan, Recep Tayyip, https://twitter.com/RErdogan/status/834495510606204928?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E834495510606204928%7Ctwgr%5E0afacc93f9ee321554bcd47c6c2592113ba1ea42%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fsputniknews.com.tr%2F20170222%2Fcumhurbaskani-erdogan-referandum-turkiye-kuvvetler-ayriligi-1027347040.html, 26.07.2023.
- Erduman, Sabri, "Meclis Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, İçtima 41, Cilt 3, 22.02.1956.
- Ergin, Murat, *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabı*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2021.
- Ergun, Emin Halim, "Milletvekilleri Seçimi Kanununun 15 inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine ve 24, 25, 27 ve 34 üncü Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı Hakkındaki Konuşma", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem VIII, Cilt 12, Toplantı 2, 02.07.1948.
- Erim, Nihat, "Anayasa Meselelerimiz-I", *Ulus Gazetesi*, 17 Temmuz 1947.
- Erim, Nihat, "Anayasa Meselelerimiz-II", *Ulus Gazetesi*, 18 Temmuz 1947.
- Eriş, Hatice, "Secde Hadisi'nin Tahric-Tahlil ve Değerlendirmesi", *Artvin Çoruh Üniversitesi İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, Haziran 2022, Cilt 6, Sayı 1.
- Erkan, Tugay, *Dünya Dinlerinden Zerdüştilik veya Mecusilik*, Festival Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- Eroğlu, Haldun, "Osmanlılarda İktidarın Değişim Süreci ve Meşruyet Sorunu", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt 43, Sayı 2, Yıl 2003.

- Eroğlu, Haldun, “Selçuklu Sultanizmi’nden Osmanlı İmparatorluğu’na Türk Siyasal İktidarının Gelişimi”, https://www.youtube.com/watch?v=fdPTIO_lqPc, 14.08.2023.
- Eroğlu, İzzet, “1924 Anayasası Döneminde İnsan Haklarının Normatif Çerçevesi ve Uygulaması”, *Yasama Dergisi*, Sayı 14.
- Erozan, Boğaç, “Ağaoğlu Ahmed Bey ve “Nizamlı Hürriyet”: Bir Cumhuriyetçi Yorum Denemesi”, *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, Yıl 14, Sayı 57, Mayıs - Haziran - Temmuz 2011.
- Ertem, Barış, “Siyasal Bir Muhalefet Denemesi Olarak Serbest Cumhuriyet Fırkası”, *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, Aralık 2010.
- Ertem, Barış, “Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin İlk On Yılında Parlamento İçi Muhalefet ve Bir Örnek: Serbest Cumhuriyet Fırkası”, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl 2013, Cilt 172, Sayı 172.
- Ertit, Volkan, “Dinden Uzaklaşan Türkiye - Dr. Volkan Ertit - Sekülerizm Mini Serisi - B01”, <https://www.youtube.com/watch?v=nCNrjAjfEyQ&list=RDCMUC-xTvXTm-lrLWYk308-Km3A&index=2>, 27.08.2023.
- Ertit, Volkan, “Endişeli Sekülerler - Sekülerizm Mini Serisi - Doç. Dr. Volkan Ertit - B04”, <https://www.youtube.com/watch?v=ZM3i-46Y6-M&t=126s>, 27.08.2023.
- Evren, Kenan, “Genelkurmay Başkanı ve Millî Güvenlik Konseyi Başkanı Orgeneral Kenan Evren’in Türk Milletine Açıklaması”, 12.09.1980 tarih ve 17103 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.
- Feridun Fikri Bey, “Tavriri Sükûn Kanunu Lâiyası Hakkındaki Konuşma”, *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre II, Cilt 15, İçtima Senesi II, Altmışdokuzuncu İçtima, 4.3.1341.
- Feyzioğlu, Turan, *Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Kazaî Murakabesi (Yabancı Memleketlerde - Türkiye’de)*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1951.
- Feyzioğlu, Turhan, “Tahkikat Encümenlerinin Vazife ve Salâhiyetleri Hakkında Kanun Teklifi Hakkındaki Konuşması”, *TBMM Zabıt Ceridesi*, Dönem 11, Cilt 13, 27.04.1960.
- Gazete Duvar, “Erdoğan: Bazı Barolar Adli Yılı Provoke Ediyor”, <https://www.gazeteduvar.com.tr/politika/2019/09/02/erdogan-bazi-barolar-adli-yili-provoke-ediyor>, 26.07.2023.
- Gazi Mustafa Kemal Paşa, “1 Kasım 1930 Tarihli Meclis Açış Nutku”, *Tarihe Düşülen Notlar - 1: Yasama Yılı Açılışlarında Cumhurbaşkanlarının Konuşmaları - 1 (1 Mart 1924 - 14 Aralık 1987)*, (Edit. Hasan Yılmaz), TBMM Yayınları, Ankara, 2011.
- Gazi Mustafa Kemal Paşa, *Tarihe Düşülen Notlar-1: Yasama Yılı Açılışlarında Cumhurbaşkanlarının Konuşmaları - Cilt 1*, (Edit. Hasan Yılmaz), TBMM Yayınları, Ankara, 2011.

- Gazi Mustafa Kemal, "Reisicümhur Gazi Mustafa Kemal Hazretlerinin Millete Beyannamesi", 21 Nisan 1931 tarih ve 1780 sayılı Resmî Gazete.
- Gazioğlu, İbrahim, *1946 - 1954 Yılları Arasında Türkiye'de Demokratikleşme Adımları ve CHP'nin Tavrı*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2021.
- Gazioğlu, İbrahim, *1946 - 1954 Yılları Arasında Türkiye'de Demokratikleşme Adımları ve CHP'nin Tavrı*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2021.
- Genç Yılmaz, Ayfer, "Devlet Kapasitesi ve Umumî Müfettişlikler: Altyapısal İktidarın Yerelde İnşası", *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, Yıl 2013, C. 1, Sayı 1.
- Genç, Hafzullah, "Eşarî ve Eşarîlik İlişkisi Üzerine Notlar", *Kader: Kelam Araştırmaları Dergisi*, Cilt 15, Sayı 2, Yıl 2017.
- Genç, Süleyman, "Hz. Ali'nin Halife Seçimlerindeki Tutum ve Tavrı", *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı 26, Yıl 2007.
- Geray, Cevat, "Türkiye'de Toplanma Hürriyetinin Düzenlenmesi", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Yıl 1959, Cilt 14, Sayı 4.
- Gezen, Bünyamin, *Dönemin Tanıklarının Anılarında 12 Mart 1971 Muhtırası*, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2020.
- Gökçeler, Onur, "14 Mayıs 1950 Milletvekili Seçimlerinden 22 Mayıs 1950 Cumhurbaşkanlığı Seçimine İktidarın Değişimi", *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 15, Ekim 2022.
- Gökçen Nalbant, Şerife, *Türkiye'de Merkez Sağın Kuruluşu: Demokrat Parti'nin Gözünden Cumhuriyet Halk Partisi*, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2014.
- Göktürk Çetinkaya, Selma, "Basına İspat Hakkı Tanınması Meselesi ve Muhalif Duruş", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, Yıl 2020, Cilt 35, Sayı 1.
- Göktürk, Gökhan, *1946-1980 Yılları Arasında Siyaset Sosyolojisi Açısından Cumhuriyet Halk Partisi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul, 2012.
- Göktürk, Hüseyin Avni, "Soru Önergesi Cevabı", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 10, Cilt 19, Toplantı 3, 13.05.1957.
- Gönenç, Levent, "Meşruiyet Kavramı ve Anayasaların Meşruiyeti Problemi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Yıl 2001, C.50, Sayı 1.
- Gönülal, İsmet, "Atatürk İnkılâbının Gerekçesi", *Erdem*, Yıl 1988, Cilt 5, Sayı 12.
- Görgülü, Hasan Ali, "Hazreti Peygamber'in Hutbede İzlediği Metod ve Günümüzde Hutbe Uygulamaları", *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* Rektör Prof. Dr. Hasan Gürbüz'e Armağan, Yıl 1996, Sayı 3.

- Görmez, Mehmet, "Taberânî", *İslâm Ansiklopedisi C-39*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2010.
- Gözler, Kemal, "'Cumhurbaşkanlığı Kabinesi'; Var mı Böyle Bir Şey?", <https://www.anayasa.gen.tr/cb-kabinesi.htm>, 26.07.2023.
- Gözler, Kemal, "16 Nisan'da Oylayacağımız Anayasa Değişikliği Bir "Suistimalci Anayasa Değişikliği" Midir?", s.7, <https://www.anayasa.gen.tr/suistimalci.pdf>, 25.07.2023.
- Gözler, Kemal, "Elveda Kuvvetler Ayrılığı, Elveda Anayasa: 10 Aralık 2016 Tarihli Anayasa Değişikliği Teklifi Hakkında Bir Eleştiri", *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl 2016, Sayı 4.
- Gözler, Kemal, "İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi Anayasa Mahkemesine Karşı: Anayasa Mahkemesinin 17 Eylül 2020 Tarihli Enis Berberoğlu Kararından Sonra İstanbul 14. Ceza Mahkemesinin 13 Ekim 2020 Tarihli "Yeniden Yargılama Yapılmasına Yer Olmadığı Kararı" Hakkında Bir Eleştiri", <https://www.anayasa.gen.tr/berberoglu-2.htm>, 30.11.2023.
- Gözler, Kemal, "Sulh Ceza Hâkimlikleri ve Tabiî Hâkim İlkesi; "Sahur Operasyonu" Hakkında Bir Açıklama", *Güncel Hukuk Dergisi*, Ekim 2014.
- Gözler, Kemal, *Anayasa Hukukunun Metodolojisi*, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa, 1999.
- Gözler, Kemal, *İdare Hukuku C-I*, Ekin Yayınları, Bursa, 2009.
- Gözler, Kemal, *Türk Anayasa Hukuku*, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa, 2019.
- Gül, Tülay, "Ulusal Basında Türkiye'nin Kore'ye Asker Gönderme Kararı", *Pamukkale Üniversitesi Belgi Dergisi*, Ocak 2014, Cilt 1, Sayı 7.
- Gülen, Ahmet, "Demokrat Parti Döneminde Adıyaman Vilayetinin Kuruluşuna Dair Bir Tartışma", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Güz 2021, Sayı 104.
- Gülen, Ahmet, "Nihat Erim (1911-1980)", <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/nihat-erim-1911-1980/>, 04.07.2023.
- Güler, Birgül A., "Otuzlu Yıllarda Yönetim", *Açıklamalı Yönetim Zamandizini 1929 – 1939*, (Edit. Birgül A. Güler), Ankara Üniversitesi SBF Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, Ankara, 2007.
- Güler, İnci, *Bekir Refik Koraltan'ın Siyasi Hayatı (1889-1974)*, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2019.
- Gün, Önder, *27 Mayıs Askeri Müdahalesine Doğru DP – CHP Mücadelesinin Zirvesi: 18 Nisan 1960 – Tahkikat Komisyonu'nun Kurulması ve Faaliyetleri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006.
- Gündoğan, Fikret, "Senato Konuşması", *Cumhuriyet Senatosu Tutanak Dergisi*, Cilt 54, Toplantı 9, 11.11.1969.
- Gündüz, Mehmet, *Demokrat Parti'ye Karşı Muhalefet ve Milli Muhalefet Cephesi (1956-1960) (C.H.P., Hür. Parti, C.M.P.)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.

- Güneş, Günver “Serbest Cumhuriyet Fırkası’nın Aydın’da Teşkilatlanması ve 1930 Belediye Seçimleri Üzerinde Oluşan Tartışmalar”, *Tarih Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2006, Cilt 25, Sayı 39.
- Güneş, İhsan, “Serbest Cumhuriyet Fırkası”, <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/serbest-cumhuriyet-firkasi/?pdf=3377>, 28.11.2022.
- Güneş, İhsan, “Tahrir-i Sükûn Kanunu”, <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/tahrir-i-sukun-kanunu/?pdf=3345>, 26.10.2022.
- Güneş, Mehmet, *Hukuk ve Siyaset Biliminde Adalet ve Devlete İtaat*, Astana Yayınları, Ankara, 2019.
- Gürbüz, Özer, “Meclis Konuşması”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 18, Cilt 13, 03.08.1988.
- Gürcan, Gürhan, *6-7 Eylül 1955 Olayları*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006.
- Gürlevik, Selim, *Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2009.
- Güzel, Süleyman Çağrı, “Süleyman Demirel’in Askerî ve Sivil Bürokrasi ile İlişkileri”, *e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, Cilt 9, Sayı 2, Kasım 2017.
- Haber7, “Erdoğan’dan Danıştay’a Sert Eleştiri”, <https://www.haber7.com/siyaset/haber/277851-erdogandan-danistaya-sert-elestiri>, 26.07.2023.
- Habertürk, “Fevai Aslan’ın “Recep Tayyip Erdoğan” Benzetmesi Tepki Çekti”, <https://tv.haberturk.com/tv/gundem/video/fevai-aslanin-recep-tayyip-erdogan-benzetmesi-tepki-cekti/109220>, 20.08.2023.
- Hacımuratlar, Zeliha, “Hukuk-Politika-Adalet İlişkisi Açısından Yassıada Yargılamalarına Kısa Bir Bakış”, *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl 66, Sayı 3, Yaz 2008.
- Hâkimiyet-i Milliye: 08.08.1929, “Eskişehir Halkı ile Bir Konuşma”, <https://www.atam.gov.tr/ataturkun-soylev-ve-demecleri/eskisehir-halki-ile-bir-konusma>, 02.12.2022.
- Hamdullah Subhi Bey, Cumhuriyet Halk Fırkası İkinci Büyük Kongresi Yedinci İçtima Görüşmelerine Ait Tutanaklar; Akt.; Esmâ Tosun, *Sivas’dan Büyük Kongreye Cumhuriyet Halk Partisi*, Kocaeli Üniversitesi Yayınları, Kocaeli, 2003.
- Hatipoğlu, Şevket Raşit, “Çiftçiye Toprak Dağıtılması ve Çiftçi Ocakları Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı Konuşma Metni”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem II, Cilt 17, Toplantı 2, 14.05.1945.
- Haykır, Yavuz; Demir, Özkan, “6326 Sayılı Petrol Kanunu ve Demokrat Parti Dönemi Petrol Politikası”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2017, Sayı 41.
- Heywood, Andrew, *Siyaset*, (Edit. Buğra Kalkan) Liberte Yayınları, Ankara, 2006.
- Heywood, Andrew, *Siyasî İdeolojiler*, (Çev. Ahmet Kemal Bayram, Özgür Tüfekçi, Hüsâmettin İnaç, Şeyma Akın, Buğra Kalkan) Liberte Yayınları, Ankara, 2013.

- Hüner, Mehmet Fatih, "Antik Yunan Demokrasisi – Modern Demokrasi Karşılaştırması", *Hukuk ve Adalet, Eleştirel Hukuk Dergisi*, Yıl 2013, Sayı 13.
- Hürriyet Gazetesi, "Hakkari'de Çifte Pusu", https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/genel-haberler/hakkari-de-cifte-pusu-12-sehit-33-yarali_ID620278/, 26.07.2023.
- Hürriyet Gazetesi, 9 Haziran 1960.
- Hürriyet Partisi, *Parti Ana Nizamnamesi ve Programı*, Örnek Matbaası, Ankara, 1956.
- İhlas Haber Ajansı, "Babacan'dan "Kuvvetler Ayrılığı" Yorumu", <https://www.ihacom.tr/ankara-haberleri/-303726>, 26.07.2023.
- İlgürel, Mücteba, "Ahmed I", *İslâm Ansiklopedisi C-2*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1989.
- İmamoğlu, Abdullah Taha; Karataş, Veli, "İrâde-i Seniyyeyi Hadislerle Desteklemek: II. Mahmud Dönemi Şeyhülislamlarından Yâsincizâde Abdülvehhâb Efendi ve Hulâsatu'l-Burhan fî İtaati's Sultan Adlı Risalesi", *Artuklu Akademi Dergisi*, Yıl 2016, Cilt 3, Sayı 1.
- İnalçık, Halil, "Osmanlı Hukuk Sisteminde Adaletin Üstünlüğü", *Adalet Kitabı*, Adalet Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2007.
- İnan, Süleyman, "İngiliz Belgelerinde Adnan Menderes'in Uçak Kazası", *Belgi Dergisi*, Yıl 2020, Sayı 19.
- İnce, Erdal, "Köylüyü Topraklandırma Kanununun Türk Siyasal Yapısının Oluşumu Üzerindeki Etkileri", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2006, Cilt 5, Sayı 13.
- İnci, İbrahim, "İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Türkiye'de Varlık Vergisi Uygulaması", *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl 2012, Cilt 10, Sayı 2.
- İnönü, İsmet, "1 Kasım 1949 tarihli Meclis Açış Konuşması", *Tarihe Düşülen Notlar - 1: Yasama Yılı Açılışlarında Cumhurbaşkanlarının Konuşmaları - 1 (1 Mart 1924 - 14 Aralık 1987)*, (Edit. Hasan Yılmaz), TBMM Yayınları, Ankara, 2011.
- İnönü, İsmet, "26/XII/1938 Tarihinde Üsnomal Büyük Kurultayda Genel Başkan İnönü Tarafından Söylenen Nutuk", <https://ataturktoday.com/CHP/1938I-nonu1OlaganustuKurultayKonusmasi.htm>, 16.22.2022.
- İnönü, İsmet, "Bursa Mebusu Hulusi Köymen ve İki Arkadaşının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Çalışmalarına 1 Teşrinisani 1955 Gününe Kadar Ara Verilmesi Hakkındaki Takririne İlişkin Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 7, İçtima 1, 21.05.1955.
- İnönü, İsmet, "Cumhuriyet Halk Partisinin Haksız İktisaplarının İadesi Hakkındaki Kanun Teklifi Hakkındaki Konuşma", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 26, Toplantı 6, 14.12.1953.
- İnönü, İsmet, "Meclis Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, İçtima 12, Cilt 2, 06.06.1956.
- İnönü, İsmet, "Meclis Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 12, 27.06.1956.

- İnönü, İsmet, "Tahkikat Encümeni Hakkındaki Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 11, Cilt 13, 18.04.1960.
- İnönü, İsmet, "Toplantılar ve Gösteri Yürüyüşleri Hakkında Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, İçtima 82, Cilt 1, 27.06.1956.
- İnönü, Mustafa İsmet, "VI. İnönü Hükümeti Dönemi - 25 Temmuz 1931 Cumartesi Matbuat Kanunu Tasarısı ve Karma Komisyon Raporu Dolayısıyla Yaptığı Konuşma", *Başbakanlarımız ve Genel Kurul Konuşmaları Cilt 2*, (Haz. İrfan Neziroğlu, Tuncer Yılmaz), TBMM Yayınları, Ankara, 2014.
- İntaş, Özgür, *24 Ocak 1980 Ekonomik Kararların Türkiye Ekonomisine Etkileri, Yansımaları ve Sonuçları*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, 2019.
- İpşirli, Mehmet, "Osmanlı Fetvaları Üzerine Değerlendirmeler ve Bazı Örnekler", *Osmanlı Hukukunda Fetva*, (Edit. Süleyman Kaya, Yunus Uğur, Mustafa Demiray), Klasik Yayınları, İstanbul, 2018.
- İRge, Filiz, *Bürokrasi ve Siyasal İktidar İlişkisi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1986.
- İslamoğlu, Mustafa, "Siretül Kur'an-7.Ders-"Cahiliyye Siyaseti""", <https://mustafaislamoglu.com/siretul-kuran-6-ders-cahiliyye-sirk-ehlinin-dini/>, 13.08.2023.
- İsmet Paşa, "2 Mart 1927 Çarşamba Takriri Sükûn Kanunu'nun İki Sene Müddetle Temdidi Hakkında Kanun Layihası (1/1073) Dolayısıyla Yaptığı Konuşma", *Başbakanlarımız ve Genel Kurul Konuşmaları - Cilt 2*, (Edit. İrfan Neziroğlu, Tuncer Yılmaz), Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2014.
- İstanbul Ekspres Gazetesi, 14 Haziran 1960.
- İz, Mahir, "Amel-i Salih: Nezâfet", *İslâm Düşüncesi*, Aralık 1967, Sayı 4.
- Kaan, Oğuz, "Demokrat Partinin İkinci Kongresinde Kabul Edilen "Milli Teminat Andı"nın İktidar-Muhalefet İlişkilerine Etkisi", *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 14, Sayı 37, Nisan 2021.
- Kaçar, Mücahit, "Fuzûlî Şikâyet-Nâme'sinde Kimi Eleştirdi?", *Bizim Külliye Dergisi*, Mart - Nisan - Mayıs 2020, Sayı 83.
- Kahraman, Alim, "Şinasi", *İslam Ansiklopedisi - C. 39*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2010.
- Kahraman, Nazan, "Kore Savaşı ve Türkiye'nin Savaşa Katılma Kararının Türk Basınına Yansımaları Üzerine Bir Analiz (Haziran-Ağustos 1950)", *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, Cilt 8, Sayı 2.
- Kalyoncu, Hamdi, *Liderlere Tapınma Psikolojisi*, Marifet Yayınları, İstanbul, 2006.
- Kamalak, İhsan; Durna, Özkan, "Güçler Ayrılığı İlkesini Hayata Geçiren Koşullar Üzerine", *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi: Kamu Yönetiminde Değişim*, (Edit. Yüksel Demirkaya), Hiperyayın, İstanbul, 2018.
- Kanal Dünya, "Peygamberimiz Tayyip Erdoğan Başka Peygamber Yok. Sofi Fena Şaşırdu. Mutlaka İzle", https://www.youtube.com/watch?v=4a4-6g_1nQw, 20.08.2023.

- Kanar, Mehmet, *Osmanlıca Türkçesi Sözlüğü*, Say Yayınları, İstanbul, 2009.
- Kanter, M. Fatih, “Şinası'nın Şiirinde Yeni İnsan Tipi”, *Türk Kültürü*, Ekim 2001, Sayı 462.
- Kara, Vehbi, “Cuma Hutbesi Niçin Arapça Okunmalıdır?”, <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/vehbi-kara/cuma-hutbesi-nicin-arapca-okunmalidir-29516.html>, 10.11.2023.
- Karacagil, Ö. Kürşad, “Süreyya (Paşa) İlmen ve Serbest Cumhuriyet Fırkası”, *Tarih Dergisi*, Yıl 2013, Sayı 57.
- Karadaş, Atıl Buğra, “Anayasalcılık ve Demokrasi Arasındaki İlişki: Sürekli Bir Çatışma Mı Simbiyotik Bir Birliktelik Mi?”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, Yıl 5, Sayı 2020/1.
- Karadeniz, Yeşim, “Çok Partili Siyasal Hayatın Dönüm Noktası: 1950 Seçimleri”, *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 8, Cilt 8, Sayı 16, Güz 2018.
- Karahan, Abdülkadir, “Fuzûlî”, *İslâm Ansiklopedisi C-13*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1996.
- Karahanoğulları, Onur, “İdarenin Yargısal Denetimine Yönelik Anayasa Değişiklikleri ve Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi”, *Mülkiye Dergisi*, Cilt 35, Sayı 270, Yıl 2011.
- Karahöyük, Mustafa, “Modern Ötesi Dünyada Yasaların Meşruiyeti”, *Alternatif Politika Dergisi*, Yıl 2017, Cilt 9, Sayı 2.
- Karakaş, Nurullah, *Gazâlî'de Din ve Devlet İlişkisi*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Bursa, 2007.
- Karaman, Hayrettin, “Fıkıh ve Kamu Hukûku”, <https://www.hayrettinkaraman.net/yazi/turkiyeveislam/0007.htm>, 01.09.2023.
- Karaman, Hayrettin; Şafak, Ali, *İslâm Hukukuna Göre Alış Veriş'te Vâde Farkı ve Kâr Haddi*, İslâmî İlimler Araştırma Vakfı Yayınları, İstanbul, 1989.
- Karaosmanoğlu, Fevzi Lütfi, “Toplantılar ve Gösteri Yürüyüşleri Hakkında Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması”, *TBMM Zabıt Ceridesi*, İçtima 82, Cilt 1, 27.06.1956.
- Karataş, Mehmet Veysel, *Türk Ulus Kimliğinin Oluşum Sürecinde Dahil Edilmeyen Bir Alt Kimlik Olarak Kürt Kimliğinin Tepkisel İnşası*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Sakarya, 2022.
- Karayaman, Mehmet, “İsmet İnönü'nün Uşak'ta Taşlanması Olayının Sebep ve Sonuçları”, *Tarih Okulu Dergisi*, Yıl 2010, Cilt 2010, Sayı 8.
- Karpat, Kemal H., *Türk Demokrasi Tarihi*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2010.
- Katğı, İsmail, “Osmanlı Devleti'nde Siyaseten Katlı (Hukuki Maiyeti, Sebepleri, Usulü, İnfazı ve Sonuçları)”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 6, Sayı 24, Kış 2013.

- Kaya, Elif Emre; Avşar, B. Zakir, "İktidar - Muhalefet İlişkilerinde Değerlendirilemeyen Bir İyileşme Şansı: Adnan Menderes'in Uçak Kazası Üzerinden Siyasal İletişim İnşa Çabaları", *History Studies*, Cilt 4, Sayı 4, Kasım 2012.
- Kaya, Murat, *H. Ebû Bekir'in Kur'an'a Hizmetleri ve Tefsirdeki Yeri*, Erkam Yayınları, İstanbul, 2018.
- Kaya, Murat, "Protestan Reformunun Almanya'da Ortaya Çıkış Süreci", *Anasay Dergisi*, Yıl 2020, Sayı 11.
- Kaya, Yakup, "Türk Siyasal Yaşamında 1954 Genel Seçimleri", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, Cilt 7, Sayı 3, Yıl 2018.
- Kayalar, Mazlum, "Tahkikat Encümeni Hakkındaki Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 11, Cilt 13, 18.04.1960.
- Kayalar, Mazlum; Akşit, Baha, "C. H. Partisinin Yıkıcı, Gayrimeşru ve Kanun Dışı Faaliyetlerinin Memleket Sathında Cereyan Tarzı ve Bunların Mahiyetinin Nelerden İbaret Olduğunu Tahkik, Tesbit ve Memleketin Her Tarafında Yaygın Bir Halde Görülen Kanun Dışı Siyasî Faaliyetlerin Muhtelif Sebeplerine İntikal Etmek, Matbuat Meselesi İle Adlî ve İdarî Mevzuatın Ne Suretle Tatbik Edilmekte Olduğunu Tetkik Eylemek Üzere Meclis Tahkikatı Açılmasına Dair Takrir", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 11, Cilt 13, 18.04.1960.
- Kayış, Yasin, "1946 Belediye Seçimleri ve Basın", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2008, Cilt 7, Sayı 16.
- Kayseri Büyükşehir Belediyesi, *Kayseri Ansiklopedisi - Cilt 4*, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Kayseri, 2015.
- Kazanç, Fethi Kerim, "Eş'arî Kelamında Siyasal Otorite Kavramı", *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, Yıl 2004, Cilt 4, Sayı 4.
- Kâzım Karabekir Paşa, "Takriri Sükûn Kanunu Lâiyası Hakkındaki Konuşma", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre II, Cilt 15, İçtima Senesi II, Altmışdokuzuncu İçtima, 4.3.1341.
- Keskin, Yusuf Ziya, *27 Mayıs 1960 Askeri Darbesi ve 12 Mart 1971 Muhtırası'nın Türk Devlet Teşkilatı İle Siyaset Hayatına Etkileri*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Erzurum, 2011.
- Keskin, Yusuf Ziya; Akın, Gülsemin, "12 Eylül Ara Rejimi Döneminde Türkiye'de siyasî Gelişmeler (1980-1983)", *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sonbahar 2020, Sayı 26.
- Kesme, Özkan, *Türk Basınında 1957 Seçimleri ve Partilerin Propagandaları*, Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Yozgat, 2016.
- Keşmir, Halit Nazmi "Eskişehir Mebusu Ahmet Oğuz'un Soru Önergesi Hakkındaki Açıklamalar", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem VIII, Cilt 2, Toplantı 1, 13.09.1946.
- Kılıç, Emrullah, "Kıydan (Doğa) Uzaklaşan İnsana Karşı Jean-Jacques Rousseau'da Yeni İnsan ve Ahlak", *Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 15, Bahar 2021.

- Kılıç, Selâmi, “Şapka Meselesi ve Kılık Kıyafet İnkılâbı”, *Atatürk Yolu Dergisi*, Yıl 1995, Cilt 4, Sayı 16.
- Kılıç, Seval, *Kanun-i Esâsî’de Egemenlik Anlayışı*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2014.
- Kılıçkaya, Ahmed, “Sembolik - Ruhani - Taşeron - Şeklî - Sahte Hilafet Modelleri Tagutî Devletlerin Şeytani Projesidir”, https://islamiyontem.net/sembolik-ruhani-taseron-sekl%C3%8E-sahte-hilafet-modelleri-tagut%C3%8E-devletlerin-seytani-projesidir_189, 28.08.2023.
- Kırca, Coşkun, “Anayasa Mahkemesi Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’a Dair Konuşma Metni”, *TBMM Tutanak Dergisi*, 09.04.1962 tarih ve 71 inci Birleşim.
- Kırdım, Şahin Eray; Demirkol, Atahan, “San Francisco Konferansı Görüşmeleri ve Birleşmiş Milletler Kararları Işığında Self-Determinasyon Kavramının İncelenmesi”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Yıl 2021, Cilt 25, Sayı 1.
- Kıvrak, Ensar, “Osmanlı Erken Modern Döneminde Egemenliğin Sürekliliği Sorunu ve Devlet Tüzel Kişiliğinin Gelişimi (1453-1617)”, *International Journal of Social Inquiry*, Cilt 14, Sayı 2, Yıl 2021.
- Kocaçimen, Sevgi, *Demokrat Parti Döneminde TBMM’de Atatürk ve Laiklik (1950 – 1960)*, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.
- Kocaman, Habip; Ceylan, Mustafa, “Türkiye Cumhuriyetinin İlk Muhalefet Fırkası: Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası”, *Yasama Dergisi*, Sayı 34.
- Koçak, Ali; Kayıklık, Hasan, “Duygular Bağlamında Din Duygusu ve Dinî Duygular”, *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl 2019, Cilt 19, Sayı 2.
- Koçak, Cemil, *Demokrat Parti Karşısında CHP: Bir Muhalefet Analizi*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2017.
- Koraltan, Refik, “Çiftçiye Toprak Dağıtılması ve Çiftçi Ocakları Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı Konuşma Metni”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem II, Cilt 17, Toplantı 2, 14.05.1945.
- Koraltan, Sıtkı, “Millî Korunma Kanunununun Bâzı Maddelerinin Tadiline Dair Kanun Hakkındaki Konuşması”, *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, İçtima 2, 01.06.1956.
- Köksal, Ahmet, *Türk Siyasî Hayatında Bölükbaşı, Osman*, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Trabzon, 2004.
- Köprülü, Fuad, “BM Emniyet Konseyinin 25 Haziran 1950 tarihli ve 473 ve 474 sayılı toplantılarında almış olduğu kararın metni”, *TBMM Tutanak Dergisi*, 30.06.1950, Dönem 9, Yasama 1, 15. Birleşim.
- Köprülü, Fuad, “Üniversiteler Kanununun 46 ncı Maddesinin a Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 24, Toplantı 3, 21.07.1953.

- Köse, Resul, *CHP ve DP Hükümetleri Dönemlerinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu Politikaları*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul, 2019.
- Köymen, Hulusi; Potuoğlu, Abidin; Kurbanoğlu, Muzaffer; Kavrakoğlu, Osman, "Bursa Mebusu Hulusi Köymen ve İki Arkadaşının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Çalışmalarına 1 Teşrinisani 1955 Gününe Kadar Ara Verilmesi Hakkında Takriri", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 7, İçtima 1, 21.05.1955.
- Kubilay, Çağla; Pelivan, Mehmet, "Demokrat Parti ve Radyo: Bir Islahat Girişimi (1954)", *Ankara Üniversitesi İlef Dergisi*, Yıl 2019, Cilt 6, Sayı 1.
- Kumlu, Seray, "Fransız Devrimi Ve Dostluk Üzerine Düşünceler", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt 77, Sayı 1, Yıl 2022.
- Kuruç, Bilsay, *Belgelerle Türkiye İktisat Politikası 2. Cilt (1933-1935)*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1993.
- Kutlu Gürsel, Meltem, "Hukuk Devleti İlkesinden Hukukun Üstünlüğüne Geçiş Sürecinde "Yönetimde Demokrasinin Gerekerlerinden Biri Olarak" Birey İle İdare Arasındaki İlişkilerin Düzenlenmesi ve Fransa Örneği", *Danıştay ve İdari Yargı Günü 148. Yıl Sempozyumu Kitabı*, Danıştay Yayınları, Ankara, 2016.
- Kutlu, Aydoğan, *Antik ve Modern Demokraside Siyasetin Kişiselleşmesi: Devlet Adamı Figürü*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara, 2019.
- Kuzu, Burhan, *Her Yönü ile Başkanlık Sistemi*, Babıali Kültür Yayınları, İstanbul, 2011.
- Küçük, Adnan, "1924 Anayasasında Temel Hak ve Hürriyetler", *Liberal Düşünce Dergisi*, Yıl 2016, Sayı 82.
- Küçükpınar, Aliye, *Maraş Basınında Demokrat Parti (1946-1960)*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş, 2019.
- Mahmud Esat Bey, *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre II, Cilt 10, 8.11,1340 Cumartesi günü 4 üncü İçtima.
- Malkoç, Eminalp, "Erken Cumhuriyet Döneminde İşçi Sınıfına "Resmi" Bir Bakış Açısı: Cumhuriyet Gazetesinin Gözünden Amele Teali Cemiyeti", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Yıl 2015, Cilt 31, Sayı 91.
- Mat, Gülben, *Türkiye'de Çok Partili Dönemde Sıkıyönetimler*, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Doktora Tezi, İzmir, 2008.
- Mehmed Kenan, *Hukuk-ı İdare*, (Edit. Halit Uyanık) İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ord. Prof. Dr. Sıddık Sami Onar İdare Hukuku ve İlimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları, İstanbul, 2018.
- Menderes, Adnan, "Bursa Mebusu Hulusi Köymen ve İki Arkadaşının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Çalışmalarına 1 Teşrinisani 1955 Gününe Kadar Ara Verilmesi Hakkındaki Takririne İlişkin Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 7, İçtima 1, 21.05.1955.

- Menderes, Adnan, "Cumhuriyet Halk Partisinin Haksız İktisaplarının İadesi Hakkındaki Kanun Teklifi Hakkındaki Konuşma", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 26, Toplantı 6, 14.12.1953.
- Menderes, Adnan, "Çiftçiye Toprak Dağıtılması ve Çiftçi Ocakları Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı Konuşma Metni", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem II, Cilt 17, Toplantı 2, 16.05.1945.
- Menderes, Adnan, "Hükümet Programı", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 8, İçtima 2, 14.12.1955.
- Menderes, Adnan, "İstanbul Milletvekili Adnan Menderes'in Kurduğu Hükümetin Programı", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 1, 29.05.1950.
- Menderes, Adnan, "İzmir Mebusu Pertev Arat ve Üç Arkadaşının, Vekâlet, İdare, Müessese Veya Kurum Emrine Alınmak Suretiyle Vazifeden Uzaklaştırılacaklar Hakkında Kanun Teklifi Hakkındaki Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 1, İçtima F, 05.08.1954.
- Menderes, Adnan, "Kırşehir Vilâyetinin Kaldırılmasına ve Nevşehir Kazasında (Nevşehir) Adıyla Yeniden Bir Vilâyet Kurulmasına Dair Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 1, İçtima F, 30.06.1954.
- Menderes, Adnan, "Matbuat Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı Hakkındaki Konuşmalar", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem VIII, Cilt 1, Toplantı 0, 17.09.1946.
- Menderes, Adnan, "Meclis Konuşması", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem VIII, Cilt 1, Toplantı 0, 14.08.1946.
- Menderes, Adnan, "Meclis Konuşması", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 10, Cilt 19, Toplantı 3, 13.05.1957.
- Menderes, Adnan, "Neşir Yoluyla Veya Radyo İle İşlenecek Bâzi Cürümler Hakkında Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 9, Cilt 29, İçtima 4, 07.03.1954.
- Menderes, Adnan, "San Fransisko'da 26 Haziran 1945 Tarihinde Akit ve İmza Edilen Birleşmiş Milletler Anayasası İle Milletlerarası Daimî Adalet Divanı Statüsünün Onanması Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu Hakkındaki Konuşmalar", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem VII, Cilt 10, Toplantı 2, 15.08.1945.
- Menderes, Adnan, "TBMM Konuşması", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 12, Toplantı 2, 07.01.1952.
- Menderes, Adnan, "TBMM Konuşması", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 24, Toplantı 3, 9 Temmuz 1953.
- Menderes, Adnan, "Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 24, Toplantı 3, 08.07.1953.

- Menekşe, Ayşe Nur, *Türk Basınında 1946 – 1950 Dönemi Demokrat Parti'nin Demokrasi Konusundaki Muhalefeti*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2000.
- Menteşe, Halil, "Çiftçiye Toprak Dağıtılması ve Çiftçi Ocakları Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı Konuşma Metni", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem II, Cilt 17, Toplantı 2, 14.05.1945.
- Mete, Ömer, *Anılarda Takrir-i Sükûn Dönemi Uygulamaları (1925-1929)*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2014.
- Metin, Mehmet, *Demokrat Parti Döneminde Kayseri Olayları*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir, 2018.
- Metinsoy, Murat, *İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye – Gündelik Yaşamda Devlet ve Toplum*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2017.
- Millet Meclisi, "Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bâzi Maddelerinin Değiştirilmesi ve Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Teklife İlişkin Konuşma", *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Dönem 3, Cilt 17, Toplantı 2, 05.09.1971.
- Millet Partisi, *Program ve Tüzük*, Sakarya Basımevi, Ankara, 1948.
- Millî Birlik Komitesi 13 Numaralı Tebliği.
- Millî Birlik Komitesi 22 Numaralı Tebliği.
- Millî Birlik Komitesi 29 Numaralı Tebliği.
- Millî Birlik Komitesi 31 Numaralı Tebliği.
- Millî Güvenlik Konseyi, "İdarî Yargılama Usûlü Kanunu Tasarısı Hakkındaki Görüşmeler", *Millî Güvenlik Konseyi Tutanak Dergisi*, Cilt 6, 91 inci Birleşim, 06.01.1982.
- Milliyet Gazetesi, "İkinci Bir Anayasa Mahkemesi Daha Çıktı", <https://www.milliyet.com.tr/siyaset/ikinci-bir-anayasa-mahkemesi-daha-cikti-1032477>, 26.07.2023.
- Milliyet Gazetesi, 28 Mayıs 1960.
- Mustafa Kemal Atatürk, "Cumhuriyet Halk Partisi Dördüncü Büyük Kurultayı Açılış Konuşması", <https://www.atam.gov.tr/ataturkun-soylev-ve-demecleri/cumhuriyet-halk-partisi-dorduncu-buyuk-kurultayini-acarken>, 17.02.2023.
- Mutlu, Sevda, "Tek Parti Döneminde Parti-Devlet Bütünleşmesine Bir Örnek: "Dilek Sistemi"", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Yıl 2013, Cilt 29, Sayı 86.
- Müezzinoğlu, Ersin, "Türk Siyasal Hayatının Vakitsiz Doğan Çocuğu: Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası", *Journal of Universal History Studies*, Cilt 1, Sayı 1, 2018.
- Mynet, "Erdoğan bayram sabahı herkese sert çıktı", <https://www.mynet.com/erdogan-bayram-sabahi-herkese-sert-cikti-110100482117>, 26.07.2023.
- Nal, Sabahattin, *Demokratik Toplum Düzeni ve Parti Yasakları*, Gündoğan Yayınları, İstanbul, 2014.

- Nasuhioğlu, Rükneddin, "Soru Önergesine Cevap", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 11, Toplantı 2, 26.12.1951.
- Nedimoğlu, Kevni, "Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Teklife İlişkin Konuşma", *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Dönem 3, Cilt 17, Toplantı 2, 29.08.1971.
- Nergiz, Bilal, *12 Eylül Döneminde Millî Güvenlik Konseyi'nin Yasama Faaliyetleri (12 Eylül 1980-18 Ekim 1982)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2012.
- Neziroğlu, İrfan, *İstiklal Mahkemeleri (Kanun, Gerekçe ve Genel Kurul Tutanakları) C-1*, (Koord. Abdulhekim Koçin), TBMM Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2015.
- Nizâm'ül-Mülk, *Siyasetname*, (Çev. Aydil Erol), Milenyum Yayınları, İstanbul, 2017.
- Nureddin Paşa, "Şapka İktisası Hakkında (2/479) Numaralı Teklif-i Kanunî Hakkındaki Takriri", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre II, Cilt 19, İçtima Senesi III, Ondördüncü İçtima, 25 Teşrinisani 1341.
- Odatv, "Erdoğan'ı Peygamber İlan Ettiler", <https://www.odatv4.com/siyaset/erdogani-peygamber-ilan-ettiler-0503151200-72506>, 20.08.2023.
- Oktay, Cemil, "Kuvvetler Ayrılığı İlkesinin Yargı Açısından Anlamı ve Türkiye Örneği", *Anayasa Mahkemesi'nin 22. Kuruluş Yıldönümü Sempozyumu Kitabı*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 1984.
- Oktay, Cemil, "Yargı Açısından Kuvvetler Ayrılığı ve Siyasal Kültür", *Siyaset Yazıları*, Der Yayınları, İstanbul, 1998.
- Okur, Ali, *1927-1950 Yılları Arasında Türkiye'de Radyo Yayıncılığı*, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2019.
- Okur, Kâşif Hamdi, "Para Vakıfları Bağlamında Osmanlı Hukuk Düzeni ve Ebusuud Efendinin Hukuk Anlayışı Üzerine Bazı Değerlendirmeler", *Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2005/1-2, Cilt IV, Sayı 7-8.
- Olgun, Hakan, "Katolik Kilisesi'nin Endüljans Uygulaması ve Protestan Reformuna Etkisi", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl 2005, Cilt 18, Sayı 18-19.
- Olgun, İbrahim, "Türkiye'de Laikliği Gerektiren Nedenler", *Bellekten Dergisi*, Kasım 1988, Cilt 52, Sayı 204.
- Olgun, Kenan, "Türkiye'de Cumhuriyetin İlanından 1950'ye Genel Seçim Uygulamaları", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Yıl 2011, Cilt 27, Sayı 79.
- Olgun, Kenan, *Türkiye'de Halkevleri Gerçeği*, İksad Yayınları, Ankara, 2019.
- Onak, Naciye, *Millet Partisi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul, 1993.
- Onar, Sıddık Sami, *İdare Hukukunun Umumî Esasları - C.I*, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1966.

- Onar, Sıddık Sami, *İdare Hukukunun Umumî Esasları – C.III*, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1966.
- Onat, Burhanettin, “Antalya Mebusu Burhanettin Onat’ın Eski İktisat ve Ticaret Vekili Sıtkı Yırcalı, Maliye Vekili Hasan Polatkan ve Devlet Vekili, Başvekil Yardımcısı ve Hariciye Vekâleti Vekili Fatin Rüştü Zorlu Haklarında Meclis Tahkikatı Açılmasına Dair Takriri”, *TBMM Zabıt Ceridesi*, İçtima 22, Cilt 1, 11.01.1956.
- Onat, Burhanettin, “Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 24, Toplantı 3, 08.07.1953.
- Oral, Esra İlbay, “Kardeş Katline Çözüm; Kafes Sistemi (Ekber ve Erşed)”, <https://efendidergi.com/icerik/kardes-katline-cozum-kafes-sistemi-ekber-ve-ersed>, 30.11.2023.
- Oran Arslan, Nebahat, “Türk Ocağından Halkevine Geçişte Bir Örnek: Kars Halkevi”, *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, Yıl 2008, Cilt 1, Sayı 1.
- Oran, Tuna, *1929 Ekonomik Krizinin İstanbul, İzmir ve Ankara Üzerindeki Etkileri*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul, 2009.
- Orkunt, Sezai, “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bâzi Maddelerinin Değiştirilmesi ve Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Teklife İlişkin Konuşma”, *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Dönem 3, Cilt 17, Toplantı 2, 29.08.1971.
- Ortakçoğlu, Hüseyin, “Tahkikat Encümenlerinin Vazife ve Salâhiyetleri Hakkında Kanun Teklifi Hakkındaki Konuşması”, *TBMM Zabıt Ceridesi*, Dönem 11, Cilt 13, 27.04.1960.
- Ortaylı, İlber, “Celali İsyanları Nasıl Başladı?”, <https://www.youtube.com/watch?v=Wm0QQYmw7EE>, 07.09.2023.
- Oruçoğlu, Hulusi, “Çiftçiye Toprak Dağıtılması ve Çiftçi Ocakları Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı Konuşma Metni”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem II, Cilt 17, Toplantı 2, 14.05.1945.
- Ökmen, Mümtaz, “Matbuat Kanununun 50 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı Hakkındaki Konuşma”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem VII, Cilt 24, Oturum 3, 13.06.1946.
- Ökmen, Mümtaz, “San Fransisko’da 26 Haziran 1945 Tarihinde Akit ve İmza Edilen Birleşmiş Milletler Anayasası İle Milletlerarası Daimî Adalet Divanı Statüsünün Onanması Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu Hakkındaki Konuşmalar”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem VII, Cilt 10, Toplantı 2, 15.08.1945.
- Ökte, Sezai Kürşat, *Cumhuriyet Halk Partisi Vilayet/İl Kongrelerinin Parti Politikalarına Etkileri (1930-1950)*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara, 2019.

- Önal, Tekin, "12 Mart Muhtırası: Vesayetın Pekışmesi ve Ara Rejim Süreci (12 Mart 1971-14 Ekim 1973)", *History Studies International Journal of History*, Volume 8, Issue 1, March 2016.
- Önder, Cevat, "Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Teklife İlişkin Konuşma", *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Dönem 3, Cilt 17, Toplantı 2, 27.08.1971.
- Önder, Cevat, "Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Teklife İlişkin Konuşma", *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Dönem 3, Cilt 17, Toplantı 2, 05.09.1971.
- Önder, Cevat, "Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Teklife İlişkin Konuşma", *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Dönem 3, Cilt 17, Toplantı 2, 29.08.1971.
- Örsten Esirgen, Seda, "Osmanlı Parlamentosunda Anayasaya Aykırılık Tartışmaları", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, 2020.
- Öz, Ahmet, *Kur'an'ın Önerdiği Vasat Ümmet*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Konya, 2006.
- Özacun, Orhan, "Siyaset Tarihimizde Milli Kalkınma Partisi", *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, Yıl 2002, Sayı 2.
- Özalper, Mehmet, "Bir Muhalefet Partisinin İlgası: Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası", *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, Haziran 2014.
- Özay, İl Han, *Günışığında Yönetim-II / Yargısal Korunma*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2004.
- Özaydın, Abdülkerim, "Nizâmiye Medresesi", *İslâm Ansiklopedisi C-33*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2007.
- Özbek, H. Sinan, *İnsan Felsefesi Acısından İdeoloji*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul, 1999.
- Özbeyli, Arif, *Mersin Mebusu Salâhaddin Bey'in Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki Faaliyetleri*, Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Samsun, 2015.
- Özbudun, Ergun, "Anayasa Mahkemesi ve Ekonomik Politika", *Fazıl Sağlam 65. Yaş Armağanı*, İmaj Yayınevi, Ankara, 2006.
- Özbudun, Ergun, "Türkiye Büyük Milleti Hükümetinin Hukukî Niteliği", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Sayı 2, Yıl 1985.
- Özbudun, Ergun, "Türkiye'de Anayasa Yargısının Doğuşu: 1961 Anayasası Üzerindeki Kurucu Meclis Görüşmeleri", *Liberal Düşünce*, Yıl 17, Sayı 68, Güz 2012.
- Özcan, Azmi, "İslâmcılık", *İslâm Ansiklopedisi C-23*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2001.
- Özcan, Mehmet Şah, *Türk Siyasal Hayatında Meclis Tahkikatı ve Demokrat Parti Döneminde Cumhuriyet Halk Partisi Hakkındaki Meclis Tahkikatı*, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Çankırı, 2018.

- Özdemir, Hikmet, *Siyasal Tarih (1950–1960), Çağdaş Türkiye 1908–1980 Türkiye Tarihi:4*, (Der. Sina Akşin), Cem Yayınevi, İstanbul, 1995.
- Özdemir, Selman, “İdareler Arası Uyuşmazlıklarda Mecburî Tahkim”, *Türk İdare Dergisi*, Sayı 475, Aralık 2012.
- Özdemir, Selman, “Yerindelik Yasağı Kuralının İdari Yargı Bakımından İncelenmesi”, *Adalet Dergisi*, Sayı 60, Ocak 2018.
- Özden, Mehmet, “Atatürk Döneminde Kemalist Metinler: A'râfda Bir Kemalizm: Tekin Alp ve Kemalizm (1936)”, *Bilig Dergisi*, Yıl 2005, Sayı 34.
- Özden, Mehmet, “Saltanat Kaldırılmadan Önce Rejim Tartışmaları: Lütü Fikri Beyin “Hükümdarlık Karşısında Milliyet ve Mesuliyet ve Tefrik-i Kuvva Mesaili” (1922) Başlıklı Risalesi ve Polemikler”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl 2012, Cilt 29, Sayı 1.
- Özer, Mehmet Akif, Shokhrukh Iskandarov, “Kuvvetler Ayrılığı Bağlamında Hükümet Sistemleri: Türkiye Örneği”, *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, Yıl 2022, Cilt 8, Sayı 2.
- Özer, Sevilay, “Kadına Seçme ve Seçilme Hakkı Verilmesinin Türk Kamuoyundaki Yankıları”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Yıl 2013, Cilt 29, Sayı 85.
- Özkan, Asaf, “1947 Muhtarlık Seçimleri Bağlamında Urfa'da Parti Mücadeleleri (Vali ve Umumî Müfettişin Raporlarına Göre)”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Yıl 2013, Sayı 50.
- Özkan, Cahit, *Tarihî, Siyasî ve Hukukî Yönleriyle Cumhurbaşkanlığı Modeli*, Dün Bugün Yarın Yayınları, İstanbul, 2017.
- Özkan, Mustafa Şeref, *İdare Hukuku Ders Notları*, Köy Hocası Matbaası, Ankara, 1935.
- Özkandaş, Yaşar, “Atatürk Dönemi Basınında Cumhuriyet Halk Partisi'nin Dördüncü Büyük Kurultayı”, 9. *Uluslararası Atatürk Kongresi Bildiriler Kitabı C.III*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2021.
- Özkefeli, Muhittin, “Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması”, *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 1, İçtima F, 21.06.1954.
- Özkul, Fatih, “1961 Anayasasının Türk Anayasacılığındaki Yeri ve Önemi”, *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Yıl 2023, Cilt 13, Sayı 25.
- Özküçük, Adem, “Demokrat Parti'nin Demokrasi Söylemleri (1946-1957)”, *Tarih Okulu*, Ocak - Nisan 2012, Sayı 12.
- Özlu, Hüsnü, “Arşiv Belgelerine Göre, İkinci Dünya Savaşı'nda İzmir ve Trakya'nın Savunmasına Yönelik Türk-İngiliz Heyetlerinin Görüşmeleri ve Alınan Önlemler”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2012, Cilt 12, Sayı 24.
- Özok, Özdemir, “Danıştay'ın Kuruluşunun 135. Yıldönümü ve İdari Yargı Günü Konuşması”, *Danıştay ve İdarî Yargı Günü 135. Yıl*, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2013.

- Özok, Özdemir, “Danıştay’ın Kuruluşunun 138. Yıldönümü ve ‘İdarî Yargı Günü’ Nedeniyle Yapılan Konuşma”, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2006.
- Özsoy Boyunsuz, Şule, *1982 Anayasasının Yapım Süreci*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1995.
- Öztoprak, Sezin, “Türk İdare Hukukunda “Saklı Yetki” Kavramına Kısa Bir Bakış”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 24, Yıl 2020, Sayı 3.
- Öztürk, İbrahim, “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Teklife İlişkin Konuşma”, *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Dönem 3, Cilt 17, Toplantı 2, 29.08.1971.
- Öztürkci, Alpaslan, “Türk Siyasal Tarihinde Demokrat Parti Birinci Büyük Kongresi”, *Cedrus*, Yıl 2019, Cilt 7.
- Pamukoğlu, Arif Hikmet, “Vicdan ve Toplanma Hürriyetinin Korunması Hakkında Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşma”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 24, Toplantı 3, 23.07.1953.
- Pancaroglu, Adnan Ferruh, *Yakın Tarihimizde Millet Partisi Olgusu (1948-1977)*, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar, 2006.
- Pekel, Galib, “Şûrayı Devlet Kanunu Lâyihası Hakkındaki Görüşmeler”, *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre V, Cild 28, İçtima 4, 14.12.1938 Günlü Oturum.
- Piyadeoğlu, Cihan, “Nizâmiye Medreselerinin Kuruluşu ve Önemi”, *Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2018, Sayı 8.
- Sachs, Michael, “Hukukun Üstünlüğü Ve Hukuk Devleti”, *Uluslararası Anayasa Hukuku Kurultayı Kitabı*, Ankara, 2001.
- Sağlam, Hadi, “İslâm İdare Hukukunda Yönetim Şekli”, *Universal Journal of Theology*, Year 2017, Volume 2, Issue 1.
- Sağlam, Hadi, “Hz. Ebû Bekir’in Devlet Başkanı Olarak Yaptığı İlk Konuşmasının İslâm İdare Hukuku Açısından Değerlendirilmesi”, *Kesit Akademi Dergisi*, Yıl 2017, Sayı 7.
- Saka, Zühtü, “Göreve İade Talepli Dilekçesi”, Dilekçe Komisyonu Haftalık Karar Cetveli, 02.09.1961 Günlü Cetvel, TBMM Yayınları, Ankara, 1961.
- Sakal, Fahri, “Ağaoğlu Ahmet Beyin Demokrasi Anlayışı”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Yıl 1996, Cilt 12, Sayı 34.
- Sakal, Fahri, “Türkiye’de Demokrasiye Geçiş Sürecinde Sosyo-Psikolojik ve Tarihsel Durum”, *100. Yılında Türkiye Cumhuriyeti’nde Siyasi, Sosyal ve Ekonomik Hayat – C. II*, (Edit. Mustafa Sıtkı Bilgin), Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2023.
- Salimoğlu, Meltem, “Matbuat Kanunu’nun 50. Maddesi Odağında Türkiye’de Basın Özgürlüğü: Cumhuriyet Gazetesi Örneği (1945-1947)”, *Liberal Düşünce Dergisi*, Yıl 2022, Sayı 107.

- Sarı, İbrahim, *Sünniliğin Kurucusu Sapkın Muaviye*, Net Medya Yayıncılık, e-kitap, 2017.
- Sarı, İsa, "Türkiye Türkçesi 1 – Ders Notları", s.7, http://www.isa-sari.com/ders-notlari/TT_1.pdf, 08.12.2017.
- Saygılı, Oğuzhan, "Emin Sazak'ın Hatıraları", <https://www.millidevletgazetesi.net/KoseYazisi/emin-sazak-in-hatiralari-4024>, 28.11.2022.
- Sazak, Emin, "Çiftçiye Toprak Dağıtılması ve Çiftçi Ocakları Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı Konuşma Metni", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem II, Cilt 17, Toplantı 2, 14.05.1945.
- Selçuk, Sami, "Hukukun Üstünlüğü", *Zorba Devletten Hukukun Üstünlüğüne*, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999.
- Selçuk, Sami, "Hukukun Üstünlüğüne Yaslanan Demokrasi ve Belirleyici Sonuçları", *Zorba Devletten Hukukun Üstünlüğüne*, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999.
- Selçuk, Sami, "Yargı Bağımsızlığı", *Zorba Devletten Hukukun Üstünlüğüne*, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999.
- Sezen, Saim, *Seçim ve Demokrasi*, Gündoğan Yayınları, Ankara, 1994.
- Sezginer, Murat, "Güçlü Yürütme Anlayışı ve Türkiye'deki Görünümü", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Yıl 1990, C. 3, Sayı 1.
- Sırma, İhsan Süreyya, *Hilafetten Saltanata Emeviler Dönemi*, Beyan Yayınları, İstanbul, 2019.
- Sıtkı, Bekir, "Türkiye Birinci İdareciler Kongresi Konuşması", *Birinci İdareciler Kongresi Kitabı*, İçişleri Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1947.
- Sirmen, Ali, "1961 Anayasası'nı Özümseyemedik: 1961 Anayasasının 62. Yıldönümünde Ali Sirmen Sordu; Altan Öymen, Oktay Ekşi ve Alev Coşkun Yanıtladı", <https://www.cumhuriyet.com.tr/yazi-dizileri/1961-anayasasini-ozumseyemedik-2097789>, 18.07.2023.
- Siyasal Bilgiler Fakültesi, *Gereçli Anayasa Tasarısı ve Seçim Sistemi Hakkında Görüş*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1960.
- Sizgen, İbrahim, "Şâfiî Mezhebine Göre Cuma'nın Vücûb, Sıhhat ve Edâ Şartları", *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl 2017, Sayı 30.
- Soylu, M. Furkan, "Medenî Usûl Hukukunda Ortak Yetkili Mahkeme", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C-25, Sayı 2, 2017.
- Soysal, Murat, *Türkiye'de İktidarın Yetkilerinin Sınırlandırılmasının Tarihsel Gelişimi (1808-2010)*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara, 2017.
- Soysal, Mümtaz, *100 Soruda Anayasa'nın Anlamı*, Gerçek Yayınevi, İstanbul 1979.
- Sönmez, Mustafa, "Anayasa'dan "Yerindelik" Ayıklaması ve Tüpraş Örneği...", <http://mustafasonmez.net/anayasa%e2%80%99dan-%e2%80%9cyerindelik%e2%80%9d-ayiklamasi-ve-tupras-ornegi%e2%80%a6/>, 26.11.2023.

- Sönmez, Naim, "Seçim Sisteminin Demokratikleştirilmesinin Bir Aşaması: 1950 Milletvekili Seçim Kanunu", *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 2013, Cilt 6, Sayı 2.
- Sönmez, Vecihi, "Hâkimiyet veya Dini Otoritenin Meşruiyeti", *Dini Otorite Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Ensar Neşriyat, İstanbul, 2006.
- Szyliowicz, Joseph S., "Türkiye Kırsalında Siyasetin Dinamikleri", (Çev. Resul Babaoğlu) *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Sayı 61, Güz 2017.
- Şahin, Enis; Tunç, Bilal, "Demokrat Parti'nin Kuruluş Süreci ve DP - CHP Siyasî Mücadelesi (1945-1947)", *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, Yıl 2015.
- Şarlan, Hamdi, "Çiftçiye Toprak Dağıtılması ve Çiftçi Ocakları Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı Konuşma Metni", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem II, Cilt 17, Toplantı 2, 16.05.1945.
- Şatıroğlu, Aysen, "San Francisco Konferansı Sonrası Dünyada Türkiye'nin Yer Arayışı", *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, Yıl 2006, Cilt 3, Sayı 12.
- Şimşek, Mehmet, "Osmanlı Cemiyetinde Para Vakıfları Üzerinde Münakaşalar", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl 1985, Cilt 27, Sayı 1-4.
- Şimşirgil, Ahmet; Ekinci, Ekrem Buğra, *Ahmed Cevdet Paşa ve Mecelle*, KTB Yayınları, İstanbul, 2008.
- Şükrü Kaya Bey, "Meclis Konuşmaları", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 3, Cilt 22, İçtima 4, 15.11.1930.
- T. C. Cumhurbaşkanlığı, "Anayasa Mahkemesi'nin Kararına Uymuyorum, Saygı da Duymuyorum", <https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/39955/anayasa-mahkemesinin-kararina-uyumuyorum-saygi-da-duymuyorum.html>, 26.07.2023.
- Tahkikat Encümeni Başkanlığı, 2 Numaralı Tebliğ, *Akis Dergisi*, 20 Nisan 1960.
- Tahkikat Encümeni Başkanlığı, 3 Numaralı Tebliğ, *Akis Dergisi*, 20 Nisan 1960.
- Tanör, Bülent, *Osmanlı - Türk Anayasal Gelişmeleri (1789-1980)*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2020.
- Taşer, Tahir, "İzmir Mebusu Pertev Arat ve Üç Arkadaşının, Vekâlet, İdare, Müesese Veya Kurum Emrine Alınmak Suretiyle Vazifeden Uzaklaştırılacaklar Hakkında Kanun Teklifi Hakkındaki Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 1, İçtima F, 05.08.1954.
- Taşer, Tahir, "Soru Önergisi", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 10, Cilt 19, Toplantı 3, 13.05.1957.
- Taşkıran, Tezer, "Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 24, Toplantı 3, 08.07.1953.

- Taşpınar Dağcı, Gül Tuba, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Ordu Siyaset İlişkisi ve 27 Mayıs 1960 Askerî Darbesi*, İlgı Yayınları, İstanbul, 2006.
- Taşpınar, Gül Tûba, *27 Mayıs 1960 Askerî Darbesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1996.
- TBMM, "Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu Tasarısı Gerekçesi", https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/MM_/d03/c024/mm_03024092ss0666.pdf, 29.07.2023.
- TBMM, "Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin Kaldırılması Hakkında Kanun Tasarısı", https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/MGK_/d01/c005/mgk_01005087ss0310.pdf, 29.07.2023.
- TBMM, "Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu Hakkındaki Konuşmalar", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 7, Toplantı 1, 07.05.1951.
- TBMM, "Cumhuriyet Halk Partisinin Haksız İktisaplarının İadesi Hakkındaki Kanun Teklifi Gerekçesi", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 26, Toplantı 6, 14.12.1953.
- TBMM, "Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi 430 Üyesinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Teklifi", <https://www.tbmm.gov.tr/files/anayasa/docs/1961/1961-5/5-sirasayisi.pdf>, 21.07.2023.
- TBMM, "Çorum Mebusu Hüseyin Ortakçı Oğlu ve Üç Arkadaşının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dâhili Nizamnamesinde Yazılı Tahkikat Encümenlerinin Vazife ve Salâhiyetleri Hakkında Kanun Teklifi ve Muvakkat Encümen Mazbatası", <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d11/c013/tbmm11013061.pdf>, 28.05.2023.
- TBMM, "Denizli Mebusu Baha Akşit ve On Bir Arkadaşının Dâhili Nizamnamenin Bâzi Maddelerinin Tadili Hakkındaki Teklifi", <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d11/c001/tbmm11001019.pdf>, 12.05.2023.
- TBMM, "İzmir Mebusu Pertev Arat ve Üç Arkadaşının, Vekâlet, İdare, Müessese Veya Kurum Emrine Alınmak Suretiyle Vazifeden Uzaklaştırılacaklar Hakkında Kanun Teklifi ve Muvakkat Encümen Mazbatası", <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d10/c001/tbmm10001017.pdf>, 06.04.2023.
- TBMM, "Manisa Milletvekili Refik Şevket İnce ve 7 Arkadaşının, Resmî Daire ve Müesseselerin Siyasi Partilere Bedelsiz Mal Devredemeyeceklerine ve Bu Daire ve Müesseselerle Münfesi Derneklere Ait Olup Siyasi Partilere Terkedilmiş Olan Gayrimenkul Mallarla Bu Partiler Tarafından Genel Menfaatler İçin Yaptırılmış Olan Binaların Sahiplerine ve Hazineye İadesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa, İçişleri, Maliye, Adalet ve Bütçe Komisyonları Raporları", <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d09/c009/tbmm09009109.pdf>, 19.02.2023.
- TBMM, "Matbuat Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri Komisyonları Raporları", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem VIII, Cilt 1, Toplantı 0, 17.09.1946.

- TBMM, “Milletvekilleri Seçimi Kanunu Tasarısı ve Geçici Komisyon Raporu”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem VIII, Cilt 24, Toplantı 4, 16.02.1950.
- TBMM, “Milletvekilleri Seçimi Kanununun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bâzı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun Lâyihası ve Dâhiliye, Teşkilâtı Esasiye ve Adliye Encümenlerinin Mazbataları”, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d10/c001/tbmm10001015.pdf>, 24.02.2023.
- TBMM, “Milletvekilleri Seçimi Kanununun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bâzı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Lâyihası İle Trabzon Mebusu Faik Ahmed Barutçu ve Üç Arkadaşının, Milletvekilleri Seçimi Kanununun Bâzı Maddelerinin, Trabzon Mebusu Faik Ahmed Barutçu ve Hamdi Orhon’un, Milletvekilleri Seçimi Kanununun 9 uncu Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifleri ve Dâhiliye Encümeni Mazbatasıyla Trabzon Mebusu Hamdi Orhon ve İki Arkadaşının, Milletvekili Seçimi Kanununa Ek, Tokad Mebusu Ahmet Gürkan’ın Milletvekilleri Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifleri ve Muvakkat Encümen Mazbatası”, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d09/c028/tbmm09028044.pdf>, 25.03.2023.
- TBMM, “Milletvekilleri Seçimi Kanununun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bâzı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun Lâyihası ve Dâhiliye, Teşkilâtı Esasiye ve Adliye Encümenlerinin Mazbataları”, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d10/c001/tbmm10001015.pdf>, 04.04.2023.
- TBMM, “Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 18 inci Maddesinin Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri Komisyonları Raporları”, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d08/c010/tbmm08010045ss0106.pdf>, 07.01.2023.
- TBMM, “Siyasî Partiler”, https://www5.tbmm.gov.tr/kutuphane/siyasi_partiler.html, 22.12.2022.
- TBMM, “Toplantılar ve Gösteri Yürüyüşleri Hakkında Kanun Lâyihası Esbabı Mucibesi”, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d10/c012/tbmm10012082.pdf>, et.30.04.2023.
- TBMM, “Türk Ceza Kanununun 4055 Sayılı Kanunla Değiştirilmiş Olan 526 ncı Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı İle Kayseri Milletvekili İsmail Berkok ve 13 Arkadaşının ve Tokad Milletvekili Ahmet Gürkan’ın, Türk Ceza Kanununun 526 ncı Maddesinin İkinci Fıkracının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu”, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d09/c001/tbmm09001009.pdf>, 12.02.2023.
- TBMM, “Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Lâyihası ve İçişleri, Maliye ve Bütçe Komisyonları Raporları”, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d09/c024/tbmm09024104.pdf>, 02.03.2023.

- TBMM, “Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Lâyihası ve Muvakkat Encümen Mazbatası”, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d10/c001/tbmm10001011.pdf>, 05.03.2023.
- TBMM, “Üniversiteler Kanununun 46 ncı Maddesinin a Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Lâyihası ve Millî Eğitim Komisyonu Raporu”, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d09/c024/tbmm09024113.pdf>, 07.03.2023.
- TBMM, “Vicdan ve Toplanma Hürriyetinin Korunması Hakkında Kanun Lâyihası ve Adalet Komisyonu Raporu”, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d09/c024/tbmm09024115.pdf>, 10.03.2023.
- TBMM, *5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunu*, https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc032/kanuntbmmc032/kanuntbmmc03205545.pdf, 10.01.2023.
- TBMM, Kırşehir Vilâyetinin Kaldırılmasına ve Nevşehir Kazasında (Nevşehir) Adıyla Yeniden Bir Vilâyet Kurulmasına Dair Kanun Lâyihası ve Dâhiliye ve Bütçe Encümenleri Mazbataları, *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 1, İçtima F, 28.06.1954.
- TBMM, *Madde Gerekçeli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası*, TBMM Yayınları, Ankara, 2011.
- TBMM, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem VII, Cilt 24, Toplantı 3, 05.06.1946.
- TBMM, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem VIII, Cilt 1, Toplantı 0, 13.09.1946.
- TBMM, *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 20, İçtima 3, 12.06.1957.
- TBMM, *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 20, İçtima 3, 24.06.1957.
- TBMM, *TBMM Zabıt Ceridesi*, İçtima 22, Cilt 1, 11.01.1956.
- TBMM, *TBMM Zabıt Ceridesi*, İçtima 50, Cilt 1, 25.03.1957.
- TBMM, *Tutanak Dergisi - C. I*, 22. V. 1950 Pazartesi, Dönem 9, Toplantı Olğ.
- TC Başvekâleti, “İstanbul, İzmir ve Ankara Vilâyetlerinde Hükümetçe Örfi İdare İlanına Dair Başvekâlet Tezkeresi”, *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 7, İçtima 1, 12.09.1955.
- Teke, Cevdet, “II. Dünya Savaşı’nda Türkiye’nin İlaş Tedbirleri: İhtikârla Mücadele”, *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1, Mart 2021.
- Tekelioğlu, Sinan, “Soru Önergesi”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 2, Toplantı 1, 20.11.1950.
- Tekelioğlu, Sinan, “Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması”, *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 1, İçtima F, 21.06.1954.
- Tekin, Yusuf, “Osmanlıda Demokrasi Tartışmalarının Miladı Olarak Meşrutiyet Öncesi Tartışma Platformu”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Yıl 2000, Cilt 55, Sayı 3.

- Termen, Ziya, "Meclis Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, İctima 41, Cilt 3, 22.02.1956.
- TESAV, "Cumhuriyet Döneminde Kurulan ve Kapanan Siyasi Partiler", <http://www.tesav.org.tr/wp-content/uploads/2019/01/3.-1923tengunumuzekadar-kurulanvekapanansiyasipartiler.pdf>, 22.12.2022.
- Tevfik Fikret, "Tarih-i Kadim'e Zeyl", *Rübâb-ı Şikeste*, Salkımsöğüt Yayınevi, İstanbul, 2019.
- Tikveş, Özkan, "Anayasa Mahkemesinin Teşkilat ve Fonksiyonları (Mukayeseli Bir İnceleme)", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Yıl 1967, Cilt 33, Sayı 1-2.
- Tokat, Emin Aslan, "Çiftçiye Toprak Dağıtılması ve Çiftçi Ocakları Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı Konuşma Metni", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem II, Cilt 17, Toplantı 2, 16.05.1945.
- Tokmakçioğlu, Erdoğan, *Osmanlı İmparatorluğu'nda İsyanlar*, Geçit Kitabevi, İstanbul, 2006.
- Topçu, Yılmaz, "Lutherizm ve Türk Din Reformu", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tarih Dergisi*, Yıl 2020, Cilt 3, Sayı 1.
- Topuzkanamış, Şafak Evran, "1982 Anayasasında Temel Hak ve Özgürlükler", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, Cilt 21, Özel Sayı, 2019.
- Torun Çelik, Esmâ, "Yasıada Duruşmalarında Ağrı Milletvekili Hüseyin Celal Yardımcı", *Tarih Okulu Dergisi*, Aralık 2020, Yıl 13, Sayı 49.
- Toy, Muhammed, *Siyasi Afişler ve Görsel Kültürün İdeolojisi*, https://www.academia.edu/10820540/S%C4%B0YAS%C4%B0_AF%C4%B0%C5%9ELER_G%C3%96RSEL_K%C3%9CLT%C3%9CR_VE_%C4%B0DEOLOJ%C4%B0, 18.11.2023.
- Tögel, Akif, "Anayasal ve Militan Demokrasi Algısı Üzerine", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, Yıl 2017, Sayı 3.
- Troper, Michel, "Sınırlı İktidar, Hukuk Devleti ve Demokrasi", *Demokrasi ve Yargı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları*, Ankara 2005.
- Tuğluoğlu, Fatih, "27 Mayıs'ı Restore Etme Projesi: Tedbirler Kanunu (1962)", *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, Yıl 2019, Sayı 35.
- Tuna, Ahmet Nusret, "Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay ve 4 Arkadaşının, Hükümetin, Yargı Organlarının Kararlarıyla İlgili Tutumu Hakkında Bir Genel Görüşme Açılmasına Dair Önergesi Hakkındaki Konuşması", *Cumhuriyet Senatosu Tutanak Dergisi*, Cilt 22, Toplantı 14, 19.06.1975.
- Tuna, Işıl, "Verilişinin 70. Yılında Demokratikleşme Belgesi Olarak Türk Siyasal Hayatında Dörtlülük Takrir", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Sayı 30, Bahar 2015, s.207.
- Tuna, Serkan, "Cumhuriyet Ekonomisinin İlk Devalüasyonu: 7 Eylül 1946", *Akdeniz İİBF Dergisi*, Yıl 2007, Cilt 07, Sayı 13.

- Tuncay, Aydın H.; Özdeş, Orhan, Başpınar, Recep, "İdarî Yargılama", *Yüzyıl Boyunca Danıştay*, Ankara, 1968.
- Tunç, Bilal, "Türk Anayasa Tarihinde 1961 Anayasasının Yeri ve Önemi", *Karadeniz Araştırmaları: Balkan, Kafkas, Doğu Avrupa ve Anadolu İncelemeleri Dergisi*, Yıl 2020, Cilt 17, Sayı 67.
- Tunç, Hasan, "Demokrasi Türleri ve Müzakereci Demokrasi Kavramı", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XII, Yıl 2008, Sayı 1-2.
- Turan, İlhan, *İsmet İnönü: Konuşma, Demeç, Makale, Mesaj ve Söyleşileri (1944 – 1950)*, TBMM Yayınları, Ankara, 2003.
- Turan, Murat, "CHP Teşkilatının III. Türk Dil Kurultayı'na Katılımı ve Devletin Müdahaleleri (1936)", *Toplumsal Tarih Dergisi*, Sayı 280, Nisan 2017.
- Turan, Zübeyir, "Dünyadaki ve Türkiye'deki Krizlerin Ortaya Çıkış Nedenleri ve Ekonomik Kalkınmaya Etkisi", *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2011, Cilt 4, Sayı 1.
- Turhan, Mehmet, *Anayasal Devlet*, Gündoğan Yayınları, İstanbul, 1997.
- Turinay, Necmettin, *İstiklâl Marşı'nın 100. Yılında Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı - Safahat*, TBMM Yayınları, Ankara, 2021.
- Tutan, Melih Nadi, *Demokrat Parti Döneminde Demokrasi Anlayışının Değişimi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2018.
- Tuzcu, Güzide Filiz, *Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Antalya, 2006.
- Türk Dil Kurumu, "Vicdan", <https://sozluk.gov.tr/>, 10.03.2023.
- Türk Hukuk Kurumu, *Türk Hukuk Lügati*, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1991.
- Türk, Cezmi, "Vicdan ve Toplanma Hürriyetinin Korunması Hakkında Kanun Lâyhası Hakkındaki Konuşma", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 24, Toplantı 3, 23.07.1953.
- Türk, H. Bahadır, "Jean-Luc Nancy Düşüncesinde Demokrasi Kavramı Üzerine Genel Bir Değerlendirme", *Kaygı - Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, Sayı 29, Güz 2017.
- Türk, Mehmet Cezmi, "TBMM Konuşması", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 11, Toplantı 2, 26.12.1951.
- Türkdoğan, Orhan, "Sosyal Hareketler Olarak Celâli Ayaklanmaları", *Belleten Dergisi*, Ağustos 1996, Cilt 60, Sayı 228.
- Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, "Hilmi Uran Biyografisi", <https://www.iskulttur.com.tr/yazarlar/hilmi-uran>, 16.12.2022.
- Türkiye Köylü Partisi, *Gaye – Prensipler – Tüzük – Program ve Beyanname*, Türkiye Basımevi, İstanbul, 1952.
- Türkoğlu, Kemal, "Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Lâyhası Hakkındaki Konuşması", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 24, Toplantı 3, 08.07.1953.

- Uğur, Ahmet, "Göreve İade Talepli Dilekçesi", Dilekçe Komisyonu Haftalık Karar Cetveli, 02.09.1961 Günlü Cetvel, TBMM Yayınları, Ankara, 1961.
- Ulu, Güher, *İdari İşlemin Yetki Unsuru*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Bursa, 2011.
- Uluçay, Habip; Alp, Şevket, "Osmanlı Kent Yönetiminde Kadı", *Yakın Doğu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl 6, Cilt 6, Sayı 2, 2020.
- Ulus Gazetesi, 18 Kasım 1947.
- Ulus Gazetesi, 19 Mayıs 1958.
- Ulus Gazetesi, 4 Temmuz 1946.
- Ulus Gazetesi, 8 Temmuz 1946
- Unat, Kadri, "Cumhuriyet Halk Partisi'nde Nevi Şahsına Münhasır Bir Muhalif Grup: Otuzbeşler", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Sayı 48, Güz 2011.
- Uslu, Ferhat, *Anayasa Yargısının Sınırları Sorunu*, Adâlet Yayınevi, Ankara, 2014.
- Ustabulut, Batuhan, "Ali Fuad Başgil'in Penceresinden 1924 Teşkilât-ı Esasîye Kanunu'nda Anayasanın Üstünlüğü Prensibi", *Vefatının 50. Yıldönümünde Bir Düşünce İnsanı Olarak "Ali Fuad Başgil ve Siyasî Mücadeleleri" Uluslararası Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Çarşamba Belediyesi Yayınları, Samsun, 2017.
- Utkugün, Ceren; Ortak, Şaban, "İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Türkiye'de İç Borçlanma Çabaları", *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 6, Sayı 11, Haziran 2019.
- Uyanık, Necmi; Sarı, Muhammed, "Cumhuriyet Döneminde Yaşanan Kuraklık Felaketleri Üzerine Bir Değerlendirme", *Tarihin Peşinde: Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl 2011, Sayı 5.
- Uyar, Hakkı, "1950'de Ne Olmuştu?", <https://www.ismetinonu.org.tr/1950de-ne-olmustu/>, 04.02.2023.
- Uyar, Hakkı, *Türk Demokrasi Tarihi ve Seçim Sistemi Açısından 1950 Seçimlerinin Analizi*, Anka Yayınları, İzmir, 2011.
- Uygur, Gülriz, "Adalet ve Hukuk Devleti", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Yıl 2004, Cilt 53, Sayı 3.
- Uzman, Nasrullah, "Adnan Menderes ve M. Fuad Köprülü'nün Cumhuriyet Halk Partisi'nden İhraçları", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2017, Cilt 36, Sayı 62.
- Uzman, Nasrullah, "II. Dünya Savaşı Sonrasında Sovyet Talepleri ve Türkiye'nin Tepkisi", *Akademik Bakış Dergisi*, Cilt 11, Sayı 22, Yaz 2018.
- Uzun, Hakan, "1951 Yılında, Kırşehir'de Atatürk Büstüne Yapılan Saldırı ve Tepkiler", *Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Yıl 4, Sayı 8, 2008.
- Uzun, Hakan, "İktidarını Sürdürmek İsteyen Bir Partinin Kimlik Arayışı: Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1947 Olağan Kurultayı", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Cilt 12, Sayı 25, 2012 Güz.

- Uzun, Hakan, “Tek Parti Döneminde Yapılan Cumhuriyet Halk Partisi Kongreleri Temelinde Değişmez Genel Başkanlık, Kemalizm ve Milli Şef Kavramları”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2010, Cilt 9, Sayı 20.
- Uzun, Hakan, “Tek Parti Döneminde Yapılan Cumhuriyet Halk Partisi Kongreleri Temelinde Değişmez Genel Başkanlık, Kemalizm ve Milli Şef Kavramları”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2010, Cilt 9, Sayı 20.
- Ülker, İbrahim, “İstiklal Mahkemelerinin Kuruluşu ve Çalışmaları”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Yıl 2015, Cilt 23, Sayı 1.
- Ülman, A. Haluk, “Seçim Sistemimiz ve Başlıca Siyasi Partilerimiz”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Yıl 1957, Cilt 12, Sayı 2.
- Ünlüçay, Mehmet, “İdarî Yargının İşlevi ve Görev Alanı”, *İdarî Yargı Paneli 11-12 Nisan 2003* (Mersin), Barolar Birliği – Mersin Barosu Yayınları, Ankara, 2003
- Ünsal, Artun, *Siyaset ve Anayasa Mahkemesi (Siyasal Sistem Teorisi Açısından Türk Anayasa Mahkemesi)*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1980.
- Ünsal, Coşkun, “Kaptan-ı Derya Kılıç Ali Paşa'nın Ölüm Tarihi ve Terekesi Meselesi”, *Harp Tarihi Dergisi*, Yıl 2020, Sayı 2.
- Varınca, Ahmet Kemal, “Yabancı Sermaye Yatırım Kanunu Lâyihası Hakkındaki Konuşma”, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 27, Toplantı 4, 18.01.1954.
- Vasıf Bey, “Meclis Konuşması”, *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 3, Cilt 22, İçtima 4, 15.11.1930.
- Vatan Gazetesi, “CMP Genel İdare Kurulu Bildirisi”, 30 Haziran 1956.
- Vatan Gazetesi, “Danıştay'ın Yanıtı Gecikmedi”, <https://www.gazetevatan.com/gundem/danistayin-yaniti-gecikmedi-215184>, 26.07.2023.
- Vatan Gazetesi, 27 Mayıs 1960.
- Vatan Gazetesi, 8 Ekim 1952.
- Vatan Gazetesi, 9 Haziran 1960.
- Vural, Mehmet, “Hukukun Üstünlüğü Bağlamında Hukuk Devleti Anlayışı”, *Journal of Islamic Resourch*, Vol. 14, No 2, 2001.
- Yalansız, Nedim, “1930'lar Türkiye'sinde Demokrasi ve Kemalizm Tartışmaları”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Yıl 1998, Cilt 3, Sayı 8.
- Yalçın, Osman, “Varlık Vergisi Kanunu ve Uygulaması”, *Avrasya İncelemeleri Dergisi*, Yıl 2012, Cilt 1, Sayı 1.
- Yamaç, Müzehher, *Siyasal Yaşamımız ve Namık Kemal*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul, 2000.
- Yar, Erkan, “Günümüz Kalam Problemi Olarak Akaidin Sloganlaşması”, *Günümüz İnanç Problemleri Sempozyumu Kitabı*, Bizim Büro Basımevi, Erzurum, 2001.
- Yargıtay, “Halil İbrahim Özyörük”, <https://www.yargitay.gov.tr/documents/acilisKonusma/1943-1944.pdf>, 18.04.2023. Yargıtay, “Onursal Birinci Başkanlarımız”, <https://www.yargitay.gov.tr/kategori/69/birinci-baskanlarimiz>, 18.04.2023.

- Yayla, Atilla, "Anayasacılık, Anayasal Demokrasi ve İdeolojiler", *Liberal Düşünce Dergisi*, Yıl 2012, Sayı 66.
- Yaylalı, Derya, *Cumhuriyet Dönemi Bölücü Faaliyetler İçinde Ağrı Dağı Ayaklanmaları (1926-1930)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2007.
- Yaylalı, Mustafa, "Hukuk Devleti ve Hukukun Üstünlüğü Kavramları: Albert Venn Dicey ve Hans Kelsen", *Liberal Düşünce Dergisi*, Yıl 23, Sayı 91-92, Yaz-Güz 2018.
- Yazıcı, Sedat; Yazıcı, Fatih, "Tarihsellik ve Kuramsallık Arasında: 1921 ve 1924 Anayasalarında Kuvvetler Birliği/Ayrılığı Tartışması", *Bilig - Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 59, Güz, 2011.
- Yedek, Şahin, "Erzurum'da Varlık Vergisi Uygulamaları", *History Studies*, Volume 11, Issue 1, February 2019.
- Yegena, Ali Münif, "Çiftçiye Toprak Dağıtılması ve Çiftçi Ocakları Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı Konuşma Metni", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem II, Cilt 17, Toplantı 2, 16.05.1945.
- Yeni Mesaj, "Prof. Dr. Haydar Baş", <https://www.yenimesaj.com.tr/haydar-bas-E1025.htm>, 20.08.2023.
- Yenice, Kâzım, "Anayasa'da Değişiklik ve Danıştay", *Danıştay Dergisi*, Yıl 2, Sayı 5, 1972.
- Yenice, Kâzım, "Karara Saygı", *Danıştay Dergisi*, 1975, Sayı 15-16.
- Yenice, Kâzım, "Sıkıyönetim İlânı Kararı ve Yargısal Denetimi Sorunu", *Danıştay Dergisi*, Yıl 1, Sayı 1, 1971.
- Yenişafak Gazetesi, "1950 Genel Seçimi Sonuçları", <https://www.yenisafak.com/secim-1950/secim-sonuclari>, 04.02.2023.
- Yeşil, Ahmet, "Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın Kapatılmasında Sondan Bir Önceki Gelişme: TPCF Urfa Siverek Şube Kâtibi Mehmet Fethi Bey'in Şark İstiklal Mahkemesinde Yargılanması", *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 8, Sayı 20, Ağustos 2015.
- Yeşiltuna, Serap, *1934 İskân Kanunu ve Türk Basınındaki Yansımaları*, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.
- Yetkin, Nüvit, "Bursa Mebusu Hulusi Köymen ve İki Arkadaşının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Çalışmalarına 1 Teşrinisani 1955 Gününe Kadar Ara Verilmesi Hakkındaki Takririne İlişkin Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 7, İçtima 1, 21.05.1955.
- Yetkin, Nüvit, "İzmir Mebusu Pertev Arat ve Üç Arkadaşının, Vekâlet, İdare, Müesese Veya Kurum Emrine Alınmak Suretiyle Vazifeden Uzaklaştırılacaklar Hakkında Kanun Teklifi Hakkındaki Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 1, İçtima F, 05.08.1954.
- Yetkin, Nüvit, "Milletvekilleri Seçimi Kanununun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bâzı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşma", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 1, İçtima F, 30.06.1954.

- Yetkin, Nüvit, "Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunununun Bâzi Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması", *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 10, Cilt 1, İçtima F, 21.06.1954.
- Yıldırım, Cuma; Bıçakçı, Harun, "Osmanlıdan Günümüze Liberalizm ve Liberal Partiler", *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı 72, Mart - Nisan 2019.
- Yıldırım,ERCÜMENT, "Türklerdeki Kut Anlayışı İle Mezopotamya'daki Kralın Kutsallığı İnancının Karşılaştırılması", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Yıl 2021, Sayı 70.
- Yıldırım, Göksel, "Türkiye Ekonomisinde 'Özallı Yıllar'", <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/turkiye-ekonomisinde-ozalli-yilllar/555964>, 26.11.2023.
- Yıldırım, Sinan, "1950 Seçimleri ve Propaganda", *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2004, Sayı 6.
- Yıldız Taşdemir, Zeynep, "Serbest Cumhuriyet Fırkası", *Atatürk Dönemi Demokratisleşme 1920-1938*, (Edit. Davud Kapucu), İksad Yayınevi, Ankara, 2021.
- Yıldız, Ahmet, "Senato Konuşması", *Cumhuriyet Senatosu Tutanak Dergisi*, Cilt 54, Toplantı 9, 11.11.1969.
- Yıldız, Hakkı Dursun, "Abbâsiler", *İslâm Ansiklopedisi C-1*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988.
- Yıldız, Nuran, "Demokrat Parti İktidarı (1950.1960) ve Basın", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Yıl 1996, Cilt 51, Sayı 1.
- Yıldızdoğan, Ayşegül, "Cumhuriyetin İlanından Önce Kurulmuş ve İlanından Sonra Faaliyetlerine Devam Eden İstiklâl Mahkemeleri İle Günümüz Hukuk Sisteminde Yer Alan Özel Görevli Mahkemelerin Hukuki Bakış Açısı İle Karşılaştırılması", *İstiklâl Mahkemeleri Sempozyumu Kitabı*, (Edit. Aynur Yavuz Akengin), Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2016.
- Yılmaz Uçar, Aslı; Dik, Esra, "Üçüncü Dönem İstiklal Mahkemeleri ve Erken Cumhuriyet Döneminde "Erkler" Arası İlişkiler", *İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, Yaz 2017.
- Yılmaz, Ensar, "1954 Seçimlerinin Önemi, Öne Çıkan Özellikleri ve Siyasi Sonuçları", *e-Journal of New World Sciences Academy*, 2010, V 5, Nu. 4.
- Yılmaz, Ensar, *DP'nin İktidara Geliş Süreci (1945-1950)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Sakarya, 2008.
- Yılmaz, Mehmet, *Medeni Usul Hukukunda Mahkemelerin Kamu Düzenine İlişkin Yetkisi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2004.
- Yılmaz, Murat, "CHP İlkelerinin 1937'de Anayasaya Girişi ve Liberalizmin Yasaklanması", *Modern Türkiye'de Siyasî Düşünce C. 7: (Liberalizm)*, İletişim Yayınları.
- Yılmaz, Murat, "Türkiye'de Kırsal Nüfusun Değişimi ve İllere Göre Dağılımı (1980-2012)", *Doğu Coğrafya Dergisi*, Yıl 2015, Cilt 20, Sayı 33.

- Yılmaz, Yasemin, *Türk Siyasi Hayatında Abdülkadir Kemali Öğütçü: Hayatı ve Faaliyetleri*, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019.
- Yiğit Yüksel, Dilek, "12 Eylül 1980 Askeri Darbesine Giden Süreçte Cumhurbaşkanlığı Seçimi Krizi", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2022, Cilt 22, Sayı 45.
- Yurtseven, Yılmaz; Şahin, Gamze Nur, "Klasik Dönem Osmanlı Hukukunda Padişahın Yargı Yetkisi", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, Yıl 2016, Sayı 1.
- Yurtsever Ateş, Nevin, *Türkiye Cumhuriyetinin Kuruluşu ve Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası*, Sarmal Yayınevi, İstanbul, 1994.
- Yücebaş, Ferit, "İç Denetim Sağlama Aracı Olarak Umumî Müfettişlikler: Birinci Umumî Müfettişlik Örneği" *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 34.
- Yüksek Seçim Kurulu, "1950-1977 Yılları Arasında Yapılan Milletvekili Genel Seçimleri", <https://www.ysk.gov.tr/tr/1950-1977-yillari-arasi-milletvekili-genel-secimleri/3007>, 21.06.2023.
- Yüksek Seçim Kurulu, "1950-1977 Yılları Arasında Yapılan Milletvekili Genel Seçimleri", <https://www.ysk.gov.tr/tr/1950-1977-yillari-arasi-milletvekili-genel-secimleri/3007>, 21.06.2023.
- Yüksek Seçim Kurulu, "1957 Yılı Seçim Sonuçları", <https://www.ysk.gov.tr/tr/1950-1977-yillari-arasi-milletvekili-genel-secimleri/3007>, 07.05.2023.
- Yüksek Seçim Kurulu, "Kırşehir Seçi Sonuçları", <https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/Milletvekili/1950-1977/Kirsehir.pdf>, 03.04.2023.
- Yüksek Seçim Kurulu, "Malatya Seçim Sonuçları", <https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/Milletvekili/1950-1977/Malatya.pdf>, 03.04.2023.
- Yüksel, Musa Şamil, "Timurlu Siyaset (Devlet) Teorisi'nde Sultan", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2009, Cilt 28, Sayı 46.
- Yürük, Hüseyin, *27 Mayıs 1960: Darbe, Ölüm ve Esaret*, Hukukçular Derneği Yayınları, İstanbul, 2022.
- Zabunoğlu, Yahya Kâzım, *Devlet Kudretinin Sınırlanması*, Ajans Türk Matbaası, Ankara, 1963.
- Zafer Gazetesi, 24 Nisan 1950.
- Zengin, Mahmut; İçöz, Elif Arslan, "Dini, Felsefi, Psikolojik Boyutlarıyla Vicdan ve Değerler Eğitimideki Yeri", *Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl 2018, Sayı 10.
- Zeren, Mustafa, "TBMM Konuşması", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 12, Toplantı 2, 07.01.1952.
- Zeren, Mustafa, "Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Lâyihası Hakkındaki Konuşması", *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 9, Cilt 24, Toplantı 3, 08.07.1953.

- Zorbacı, Yusuf Cihat, "Nutuk'ta Rauf Orbay", *Kent Akademisi | Kent Kültürü ve Yönetimi Hakemli Elektronik Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1, Bahar 2018.
- Zorbay, Taner, "6/7 Eylül Olaylarına TBMM ve Kamuoyu Tartışmaları Çerçevesinde Yeni Bir Bakış", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Yıl 2019, Cilt 35, Sayı 99.
- Zorlu, Mihrican, "Millî Korunma Kanunu Versus 3008 Sayılı İş Kanunu: Emeği Denetim Altına Alan ve Sermaye Birikimini Destekleyen Bir Kanun", *Sosyal Güvenlik Dergisi*, Cilt 4, Sayı 1, Yıl 2014.
- "12 Eylül Darbesi", https://tr.wikipedia.org/wiki/12_Eyl%C3%BCL_Darbesi, 25.07.2023.
- "1945 Türkiye Nüfus Sayımı", https://tr.wikipedia.org/wiki/1945_T%C3%BCrkiye_n%C3%BCfus_say%C4%B1m%C4%B1, 02.01.2023.
- "1946 Türkiye Genel Seçimleri", https://tr.wikipedia.org/wiki/1946_T%C3%BCrkiye_genel_se%C3%A7imleri#:~:text=Cumhuriyet%20Halk%20Partisi%20397%2C%20Demokrat,%C3%A7o%C4%9Funluk%20sistemi%20esas%C4%B1na%20g%C3%B6re%20yap%C4%B1ld%C4%B1, 29.12.2022.
- "1950 Türkiye Nüfus Sayımı", https://tr.wikipedia.org/wiki/1950_T%C3%BCrkiye_n%C3%BCfus_say%C4%B1m%C4%B1, 23.02.2023.
- "22. Türkiye Hükûmeti", https://tr.wikipedia.org/wiki/22._T%C3%BCrkiye_H%C3%BCk%C3%BBmeti, 26.02.2023.
- "Atatürk'ün Görüş ve Direktifleri", <https://istihbaratveanaliz.files.wordpress.com/2016/06/atatrkn-gr-ve-drektfler.pdf>, 02.12.2022.
- "Bölükbaşı, Cezaevinde Yemin Etmmişti", <https://www.haberdar.com.tr/politika/bolukbasi-cezaevinde-yemin-etmisti-h8788.html>, 06.05.2023.
- "Bursa Nutku", https://tr.wikipedia.org/wiki/Bursa_Nutku#:~:text=Bursa%20Nutku%2C%20Bursa%27da%20T%C3%BCrk%C3%A7e,s%C4%B1ras%C4%B1nda%20yapt%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20iddia%20edilen%20konu%C5%9Fmad%C4%B1r, 12.05.2023.
- "CHP Genel Bilgi", <https://akifhamzacebi.com/detay/148/chpgenelbilgi.html>, 12.03.2023.
- "Ekim 2007 Dağlıca Saldırısı", https://tr.wikipedia.org/wiki/Ekim_2007_Da%C4%9F%C4%B1ca_sald%C4%B1r%C4%B1s%C4%B1, 26.07.2023.
- "Hareket Ordusu", <https://www.ismetinonu.org.tr/tarihte-bugun-22-nisan/>, 28.05.2023.
- "Hudut Kelimesi", <https://www.etimolojiturkce.com/kelime/hudut>, 08.12.2017.
- "Kırşehir Faciasının İç Yüzü", <https://kirsehirhaberturk.com/haber-kirsehir-faciasinin-ic-yuzu-24922.html>, 03.04.2023.
- "Millet Partisi (1948-1981)", <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/millet-partisi-1948-1981/?pdf=5186>, 26.02.2023.

- “Nizamiye Medreseleri”, <https://www.kirmizilar.com/tr/index.php/tarihten/624-nizamiye-medreseleri>, 13.08.2023.
- “Sınır”, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5a2be8ea62ab09.72876245, 09.12.2017.
- “Şura”, <https://www.luggat.com/index.php#ceviri>, 28.08.2023.
- “Turkey Ranks”, <https://stockholmcf.org/turkey-ranks-103rd-among-167-countries-in-eius-democracy-index-2021/>, 27.11.2022.
- “U-2 Krizi”, https://tr.wikipedia.org/wiki/U-2_Krizi, 21.06.2023.
- “Yeşilhisar”, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Ye%C5%9Filhisar>, 22.05.2023.
- “Yurtta Olup Bitenler”, *Akis Dergisi*, 15 Mayıs 1954.
- 1 Numaralı Yüksek Soruşturma Kurulu Başkan ve Üyelerinin Seçimi Hakkındaki MBK Kararı.
- 16 Numaralı Yüksek Adalet Divanı Başkan, Üye, Yedek Üye ve Başsavcı ile Başsavcı Yardımcılarının Seçimi Hakkındaki MBK Kararı.

Adem ALBAYRAK

Yargıtay Hukuk Genel K. Bşk.

Zeki GÖZÜTOK

Yargıtay Üyesi

HUKUK YARGILAMASINDA

**DURUŞMA
YÖNETİMİ**

Gözden Geçirilmiş

3. Baskı

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hukuk Yargılamasında Duruşma Yönetimi

Adem Albayrak - Zeki Gözütok

Hukuk Yayınları Dizisi – 2345

Üçüncü Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 735 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKLAR

- 1- ALBAYRAK Adem - 6100 Sayılı HMK'ya Göre Hazırlanmış Açıklamalı, Örnekli, İçtihatlı, Uygulamaya Yönelik İhtiyati Tedbir Adalet Yayınevi 2017
- 2- ALBAYRAK Adem - 6100 Sayılı HMK'ya Göre Hazırlanmış Asliye Hukuk Davaları, Açıklamalı, Örnekli, İçtihatlı, Uygulamaya Yönelik Adalet 2017
- 3- ALBAYRAK Adem - 6100 Sayılı HMK'ya Göre Hazırlanmış Hukukta İstinaf Uygulaması, Adalet Yayınevi 2017
- 4- ARSLAN Ramazan, YILMAZ Ejder, TAŞPINAR AYVAZ Sema - Medeni Usul Hukuku, 1.bası Yetkin Yayınevi 2016
- 5- ARSLAN Aziz Serkan, E-Duruşma, Hukuk Yargılamasında Videokonferans Yöntemi HMK m.149, Onikilevha Yayıncılık İstanbul-2023
- 6- ARTUÇ Mustafa, ELMAS Mehmet Tevfik - Ceza Muhakemesinde Duruşma Yönetimi ve İstinaf, Adalet Yayınevi 2017
- 7- GENÇCAN Ömer Uğur, Aile Hukuku, Yetkin Yayınevi 2011
- 8- GÖRGÜN L. Şanal, BÖRÜ Levent, TORAMAN Barış, KODAKOĞLU Mehmet - Medeni Usul Hukuku, 6. baskı
- 9- GÖZÜTOK Zeki - Hukuk Davalarında Hüküm Kurma Esasları ve Gerekeç 4. baskı Adalet Yayınevi 2023
- 10- GÖZÜTOK Zeki - Hukuk Davalarında İstinaf ve Temyiz Uygulama Rehberi 2. baskı, Adalet Yayınevi 2017
- 11- GÖZÜTOK Zeki – ALBAYRAK Adem, Alfabetik Medeni Usul El Kitabı, 1. baskı, Adalet Yayınevi 2021
- 12- KURU Baki - Hukuk Muhakemeleri Usulü, 5. baskı1991
- 13- KURU Baki - Hukuk Muhakemeleri Usulü 6. baskı, Demir Yayıncılık 2011
- 14- KURU Baki - İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku Legal Yayınevi 2016

- 15- KURU Baki, ARSLAN Ramazan, YILMAZ Ejder - Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 22. baskı, Yetkin Yayınevi 2011
- 16- MENDİ Mehmet Akif - Açıklamalı İctihatlı 3402 sayılı Kadastro Kanunu 2008
- 17- MERİÇ, Nedim, ARSLANPINAR Tat Tuğçe:Elektronik Ortamda Duruşma ve Diğer Yargı Faaliyetlerinin İcrası, Dijital Çağda Medeni Yargı, Ankara-2022
- 18- PEKCANİTEZ Hakan / Pekcanıtez Usul - Medeni Usul Hukuku, 15. bası İstanbul 2017
- 19- YAVUZ Nihat - Uygulama ve Öğretide Menfi Tespit ve İtirazın İptali Davaları, Yetkin Yayınevi 2010

Prof. Dr. Nesibe KURT KONCA

Ankara Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

**Medenî Usûl Hukuku ve
İcra - İflâs Hukuku Açısından**

ELEKTRONİK TEBLİGAT

Genişletilmiş ve Güncellenmiş

2. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Medenî Usûl Hukuku ve İcra - İflâs Hukuku Açısından Elektronik Tebligat
Nesibe Kurt Konca

Hukuk Yayınları Dizisi – 3738

İkinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 43 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA*

- Acar**, Ayşe Ece: “Elektronik Tebligat”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2016, C.: LXXIV, Sayı:1, s. 159-174 (**Acar**, Elektronik Tebligat).
- Acar**, Ayşe Ece: “Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi’nde Tutulan Delil Kayıtlarının İspat Kuvveti ve Bu Kayıtların Aksinin İleri Sürülmesi”, *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* Cilt:8 Sayı:1 Haziran 2020, s. 159-174 (**Acar**, Delil Kayıtları).
- Acar**, Ayşe Ece: Medenî Muhakeme Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Niteliği, İstanbul 2013 (**Acar**, Elektronik İmzalı).
- Akcan**, Recep: “İcra İşlerinde Tebligat”, Selçuk Üniversitesi. Hukuk Fakültesi Dergisi, 1999/1- 2, s. 63-95.
- Akıncı**, Ziya: “Usûl Kurallarına Aykırılık ve Dinlenilme Hakkı”, İçinde Tahkimde Hukukî Dinlenilme Hakkı, Editörler: Ziya Akıncı ve Yasin Ekmen, s. 49-63, İstanbul 2022.
- Akil**, Cenk: “11.1.2011 Gün ve 6099 Sayılı Kanun ile 7201 Sayılı Tebligat Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2012, S.101, s. 247-266.
- Akkan**, Emre: Adil Yargılanma Hakkı ve Hukukî Dinlenilme Hakkı Işığında Asker Kişilere Tebligat, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2021.
- Akkan**, Mine: “7101 sayılı Kanunla Elektronik Tebligat Konusunda Getirilen Yeni Düzenlemeler ve Değerlendirilmesi”, İçinde, 7101 sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler (Editör, Muhammet Özekes), İstanbul 2018, s. 149-167 (**Akkan**, 7101).
- Akkan**, Mine: “Elektronik Ortamda Tebligat Yapılmasına İlişkin Gelişmeler”, Halûk Konuralp Anısına Armağan Cilt I, Ankara 2009, s. 31-63 (**Akkan**, Gelişmeler).
- Akkan**, Mine: “Tebligat Kanunu Çerçevesinde Elektronik Tebligat”, Medenî Usûl ve İcra ve İflâs Hukuku Dergisi, S. 39, 2018, s. 23-90 (**Akkan**, Elektronik Tebligat).
- Akkan**, Mine: Medenî Usûl Hukukunda Avukatla Temsil Zorunluluğu, Ankara 2010.
- Akkaya**, Tolga: Medenî Usûl Hukukunda İstinaf, Ankara 2009 (**Akkaya**, İstinaf).

* Bibliyografyada kısaltılmış şekilleri gösterilmemiş olan eserler, metinde, sadece yazarlarının soyadı ile belirtilmiştir. Bir yazarın birden fazla eserine yollama yapılmışsa, kullanılan kısaltmalar, parantez içerisinde ayrıca gösterilmiştir.

- Akkaya**, Tolga: Yargı Örgütü ve Tebligat Hukuku, 5-6. Bölüm, (Editörler, Esra Yakut / Filiz Tepecik) Eskişehir 2020, s. 99 -114 (**Akkaya**, Tebligat).
- Akkurt**, Sinan Sami: “Elektronik Ortamda Hizmet Sunumu ve Buna İlişkin Sözleşmelerin Hukukî Özellikleri”, C. 60, S. 1, 2011, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 19-46.
- Aksakal**, Zeynel Abidin: “Beşinci Günden Önce Açılan Elektronik Tebligatın Tebliğ Tarihi, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 43, Temmuz 2020, s. 265-282.
- Aktepe Artık**, Sezin: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Türk Medenî Usûl Hukuku Açısından Adil Yargılanma Hakkı, Ankara 2014.
- Akyel**, Recai: “Bir Hesap Yargısı Olarak Sayıştay”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Sayı 23 (Ekim 2015), s.1-22.
- Albayrak**, Hakan, Tebligat Hukuku, Ankara 2022 (**Albayrak**, Tebligat).
- Albayrak**, Hakan: “Mukayeseli Hukuk ve Yargı Kararları Işığında Elektronik Tebligatın Yapılmış Sayıldığı Tarih”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 29, S.3, 2021, s. 2414-2453 (**Albayrak**, Tarih).
- Albuquerque**, Bruno/ **Iyer**, Roshan: “The Rise of the Walking Dead: Zombie Firms Around the World”, IMF Working Paper, Strategy, Policy and Review, 23/125, Jun 2023, s. 1-60.
- Aras**, Aslı: “Davada Veya İcra Takibinde Usûlsüz Tebligatın Re’sen Dikkate Alınması Gerekliliği”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2022, S. 158, s. 191-211(**Aras**, Usûlsüz Tebligat).
- Aras**, Aslı: Çekişmesiz Yargıda Yargılama Usûlü, Ankara 2017 (**Aras**, Çekişmesiz Yargı).
- Arslan**, Aziz Serkan: İcra Takip İşlemleri, Etkileri ve Hukuka Aykırılığın Sonuçları, Ankara 2018 (**Arslan**, İcra Takip İşlemleri).
- Arslan**, Mehmet/ **Biniş**, Mine: “Türk Vergi Sisteminde Tebligat ve Elektronik Tebligat”, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, C. 14, S.1, Y. 2016, s. 300-317.
- Arslan**, Ramazan: Medenî Usûl Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, Ankara 1977 (**Arslan**, Yargılamanın Yenilenmesi).
- Arslan**, Ramazan/**Yılmaz**, Ejder/**Taşpınar Ayvaz**, Sema/**Hanağası**, Emel: İcra ve İflâs Hukuku, Ankara 2023 (**Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, İcra).
- Arslan**, Ramazan/**Yılmaz**, Ejder/**Taşpınar Ayvaz**, Sema/**Hanağası**, Emel: Medenî Usûl Hukuku, Ankara 2023 (**Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, Usûl).
- Arslanpınar Tat**, Tuğçe: “Elektronik Tebligat,” İçinde **Meriç**, Nedim / **Arslanpınar Tat**, Tuğçe / **Işık**, Melih/ **Korkmaz**, Nurdan / **Özkan Kıdıl**, Barçın, Olaylarla Tebligat Hukuku, İstanbul 2021, s. 197-214.
- Atalay**, Oğuz: Medenî Usûl Hukukunda Menfi Vakıaların İspatı, İzmir 2001.

- Atalı, Murat/ Ermenek, İbrahim/ Üçüncü, S. Hilal:** Tebligat Hukuku, Ankara 2022.
- Atalı, Murat/Ermenek, İbrahim/Erdoğan, Ersin:** Medenî Usûl Hukuku, Ankara 2021.
- Aydemir, Hüseyin:** Tebligat Hukuku, Ankara 2024.
- Ayyıldırım, Kadir:** Türk Vergi Hukukunda Tebligat, İstanbul 2019.
- Balci, Mustafa:** "VUK Kapsamında Elektronik Tebligatta SMS Gönderilmemesinin Tebligatın Geçerliliğine Etkisi ve Danıştay VDDK Tarafından Verilen Aykırılığın Giderilmesi Kararının Hukukî Sonuçları", Vergi Algı, <https://vergialgi.net/vuk-kapsaminda-elektronik-tebligatta-smsgond-tebligatin-gecerliliğine-etkisi-ve-vddk> (Erişim Tarihi: 15.02.2022).
- Başözen, Ahmet:** İflâs Tasfiyesinde Müflisin Mektuplarına El Konulması ve Müflisin Özel Haberleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılmasına Yönelik Anayasal Sorunlar, Kamu Hukuku Arşivi Y.2005, Mart, S.1, s. 70-80 (**Başözen**, Haberleşme Özgürlüğü).
- Başözen, Ahmet:** Müflisin Tasarruf Yetkisi, Ankara 2005 (**Başözen**, Tasarruf Yetkisi).
- Baştuğ, Muhammet/ Keskin, Harun:** "Okuma Becerilerinin Okuma Ortamı Açısından Karşılaştırılması: Ekran mı kâğıt mı?", Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 16 (2013), s. 73-83 .
- Batı, Murat:** "Elektronik Tebliğ ile Birlikte SMS Gönderme Zorunlu mu?", <https://t24.com.tr/haber/doc-dr-murat-bati-yazdi-elektronik-tebligile-birlikte-sms-gonderme-zorunlu-mu,994629> (Erişim Tarihi: 15.02.2022).
- Berkin, Necmettin:** Tatbikatçılara Medenî Usûl Hukuku Rehberi, İstanbul 1980.
- Boran Güneysu, Nilüfer:** "İcra Takip İşlemleri", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2012, S. 101, s. 31-60).
- Börü, Levent:** "Elektronik Tebligat Yönetmeliği Taslağı'na İlişkin Kısa Bir Değerlendirme", Ankara Barosu Dergisi, S. 2, Y. 70, 2012, s. 405-410 (**Börü**, Değerlendirme).
- Börü, Levent:** "Elektronik Tebligat", Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1, 2020, s. 183-225 (**Börü**, Elektronik Tebligat).
- Börü, Levent:** "Yargı Kararları Işığında New York Sözleşmesi'ne Göre Yabancı Hakem Kararlarının Türkiye'de Tenfizi Engeli Olarak Hukukî Dinlenilme Hakkı Üzerine Bazı Değerlendirmeler", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 72 (2023), s. 811-844 (**Börü**, Hukukî Dinlenilme Hakkı).
- Börü, Levent:** "Yargıtay Kararları Işığında Tüzel Kişiliği Olan Şirketin Adresinin Kapalı Olması Durumunda Şirkete Karşı Noterlikçe Çıkarılan İhtarnamenin Tebliği Sorunsalı (TK m. 21/1)", Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C.13, S. 1 (Haziran 2023), s. 50-75 (**Börü**, İhtarnamenin Tebliği).
- Budak, Ali Cem:** Müflisin Taraf Olduğu Davalarda Tebligatın Kime Yapılacağı, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2011 C.8, sayı 1, 2012 C.9, Sayı 1, Özel Sayı: Prof. Dr. Erhan ADAL'a Armağan, s.403-409.

- Budak**, Ali Cem/ **Karaaslan**, Varol: Medenî Usûl Hukuku, İstanbul 2022.
- Canbek**, Gürol/ **Sağıroğlu**, Şeref: “Bilgi, Bilgi Güvenliği ve Süreçleri Üzerine Bir İnceleme”, *Politeknik Dergisi*, C. 9, S. 3, 2006, s.165-174.
- Clinton** Virginia: “Reading from paper compared to screens: A systematic review and meta-analysis”, *Journal of Research in Reading*, 2019- Wiley Online Library, s. 288-325.
- Çatalkaya**, İbrahim: Tebligat Hukuku, Ankara 2020.
- Çelik**, Muhammed/**Yüce**, Mehmet: “Vergi Hukukunda Tebligat Usûlleri, Muhatabın Önemi”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 16 (Aralık 2020), s. 139-162.
- Dalgıç Tetikol**, Deniz Ece: The Digital Divide in Turkey, İstanbul Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2023, s. xxv.
- Dalkılıç**, Elvin Evrim: “Elektronik Tebligatın İdarî İşlemler Bakımından Değerlendirilmesi”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2014, C. 4, s. 107-124.
- Deliduman**, Seyithan: Tebligat Hukuku Bilgisi, Ankara 2019.
- Demireli**, Cemalettin/ **Bayraktar**, Uğur: “Hizmet Kalitesi ve Hizmet Değerinin Müşteri Memnuniyetine Etkisi: Demiryolu Taşımacılığında Bir Uygulama”, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 13(4), 2014, s. 919-937.
- Demirkol**, Berk: Karşılaştırmalı Hukukta Hakem Kararlarının Tenfizinde Hukukî Dinlenilme Hakkı”, *İçinde Tahkimde Hukukî Dinlenilme Hakkı*, Editörler: Ziya Akıncı ve Yasin Ekmen, s. 179-198, İstanbul 2022.
- Demirkol**, Selami: “Yargılama İçin Öngörülen Makul Sürenin Aşılmasına Sebep Hususlardan; Tebligat Sorunu Vakaları: Görevli Makam ve Yetkililer (P.T.T., Muhtarlık ve Mahkeme Personeli)’den Kaynaklı Gecikmeler”, *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, C. 15, S. 2, y. 2012, s. 117- 132.
- Döner**, Buğra Vehbi: “Savunma Hakkı Bağlamında Vergi Hukuku’nda Elektronik Tebligat Nimet Mi, Külfet Mi?” Prof. Dr. Nami Çağan Anısına Armağan, Ankara, 2020, s. 213-241.
- Dörndorfer**, Josef: ZPO § 173 Zustellung von elektronischen Dokumenten, içinde, **Vorwerk**, Volkert/ **Wolf**, Christian: *Beckscher Online-Kommentar Zivilprozessordnung, München 2023 (Dörndorfer, BeckOK ZPO/ ZPO § 173)*.
- Eker**, Ece Ayça: “Kayıtlı Elektronik Posta Sistemi”, *İstanbul Barosu Dergisi*, C. 93, S. 2, Y. 2019, s. 15-25.
- Ekşi**, Nuray: Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nda Tahkim, İstanbul 2019.
- Erbayraktar**, Burcu: Güvenli Elektronik İmza, İstanbul 2016.
- Ercan**, Aliye Nur/ **Ateş**, Murat: “Ekrandan Okuma ile Kâğıttan Okumanın Anlama Düzeyi Açısından Karşılaştırılması”, *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/7 Spring 2015, s. 395-406, (DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8032>).

- Ercan**, İbrahim/ **Özbay**, İbrahim: “Medenî Usûl Hukukunda Kanun Yollarından Feragat”, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2006, C.10, S., s. 433-458.
- Erdönmez**, Güray: Medenî Usûl Hukukunda Belgelerin İbrazi Mecburiyeti, İstanbul 2014 (**Erdönmez**, Belgelerin İbrazi).
- Erdönmez**, Güray: Pekcanitez Usûl-Medenî Usûl Hukuku, C. I, Editörler, **Pekcanitez**, Hakan/ **Özekes**, Muhammet/ **Akkan**, Mine/ Taş Korkmaz, Hülya, İstanbul 2017 (**Erdönmez**, Pekcanitez Usûl).
- Ermenek**, İbrahim /**Üçüncü**, S. Hilal: “Özgürlüğü Bağlayıcı Ceza Sebebiyle Kısıtlanma Hâlinde Kanunî Temsilciye Tebligat Yapılma Usûlü”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 24, S. 2, 2020, s. 3-30.
- Erturgut**, Mine: Medenî Usûl Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Olarak Değerlendirilmesi, Ankara 2004.
- Esen**, Egemen: İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Işığında Takdir Marjı Doktrini, İstanbul 2020.
- Frei**, Nina J.: Art. 139 ZPO, Band I: Art. 1-149 ZPO, Schweizerische Zivilprozessordnung, BK - Berner Kommentar, (Herausgeber; Hausheer, Heinz, Walter, Peter, Hans) 2012, s. 1554-1560.
- Fritzsche**, Sebastian: “Die Pflicht zum elektronischen Rechtsverkehr – Chancen und Risiken”, NZFam 2022, Heft1, s. 1-14.
- Gözen Bozdoğan**, Kübra: “Mükellefin Bilgisi Dışında Yapılan Elektronik Tebligata Yönelik Bir Değerlendirme”, Vergi Sorunları Dergisi, C. 45, s. 403 (2022), s. 62-69.
- Gül**, Mehmet Akif: “New York Sözleşmesi Bağlamında Hukukî Dinlenilme Hakkının İhlali”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 7, S. 29 (2017), s. 361-406.
- Gülan**, Aydın: “Kamu Hizmeti Kavramı”, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi (Prof. Dr. Lütü Duran’a Armağan Özel Sayısı), Y. 9, S. 1-3, 1988, s. 147-159.
- Güneş**, Derya Belgin: “Tebliğ Yokluğu”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Y. 2016, C. LXXIV, S. 1, s. 221-231.
- Güzel**, Aydın: İcra ve İflâs Hukukunda Tebligat, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2020, s. 47.
- Hanağası**, Emel, Medenî Yargılama Hukukunda Silahların Eşitliği İlkesi, Ankara 2016.
- Hanağası**, Emel/**Özekes**, Muhammet: Yargı Örgütü ve Tebligat Hukuku, Eskişehir 2015.
- Huber**, Lukas: Art. 138-139 ZPO, ZPO Schweizerische Zivilprozessordnung (Alexander Brunner, Dominik Gasser, Ivo Schwander), Zürich/St. Gallen 2016.
- Işık**, Melih: “Tebligatın Yokluğu ve Usûlsüz Tebliğ”, İçinde **Meriç**, Nedim / **Arslanpınar Tat**, Tuğçe / **Işık**, Melih/ **Korkmaz**, Nurdan / **Özkan Kıdıl**, Barçın, Olaylarla Tebligat Hukuku, İstanbul 2021, s. 159- 179 (**Işık**, Usûlsüz Tebliğ).

- Işık**, Serpil: MTK ve HMK Kapsamında Hakem Kararlarına Karşı İptal Davası, İstanbul 2022.
- İleri**, İrem: “Tebliğat Hukukunda Güncel Sorunlar”, İstanbul Barosu Dergisi, Temmuz 2020, Cilt 94, Sayı 4, s. 192-211 (**İleri**, Güncel Sorunlar).
- İleri**, İrem: Tebliğat Kanunu Çerçevesinde Elektronik Tebliğat, İstanbul 2021(**İleri**, Elektronik Tebliğat).
- Jenny**, Reto M /**Jenny**, Danie: Art. 139 ZPO Kommentar Schweizerische Zivilprozessordnung, Orell Füssli Kommentar (OFK)-ZPO, (Herausgeber;Myriam A. Gehri, Ingrid Jent-Sørensen, Martin Sarbach), Zürich 2015.
- Kale**, Serdar/ **Keser**, Salih: “Medenî Yargılama Hukukunda Delil Sistemi”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 21, S. 2 (2015), s. 701-725.
- Kaplan**, Yavuz: “Avrupa Tebliğat Hukukundaki Gelişmeler, Düzenleme Çalışmaları Açısından Almanya Örneği ve Türk Hukuku”, Atatürk Üniversitesi Erzurum Hukuk Fakültesi Dergisi, 2003, C. LII, S. 3, s. 199-227.
- Karaaslan**, Varol: “Elektronischer Rechtsverkehr im Deutschen Recht und Überlegungen zum Türkischen Recht”, Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul, XLI, S. 58, s. 197-217.
- Karabel**, Emine Gökçe/ **Aydemir**, Dilek: “Medenî Usûl Hukukunda Yargılamanın Hızlandırılması ve Adalete Erişim Hakkı Bakımından Çevrimiçi Yargılama ve Yapay Zekanın Kullanımı” Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi C. 29, S. 1, Y. 2023, s. 530-573.
- Karakimseli**, Ayşe: “İcra Takiplerinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) Kullanımı”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 13, S.1 (Mayıs 2018), s. 315-360.
- Karlı**, **Abdurrahim**: Medenî Usûl Hukukunda Usûli İşlemler, İstanbul 2001.
- Kıyak**, Emre: “Büyük Veri ve Yapay Zekâ Teknolojileri ile Adım Adım Zeki Uyar (Ulusal Yargı Ağı Projesi) Ekosistemine Doğru”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 22, S. 1, 2020, s. 79-121.
- Koca**, Geylani: “Tebliğatın Esası, Gecikmesi Sorunu ve Elektronik Tebliğatın Yaygınlaştırılmasının Önemi, Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 2008, Cilt: 82, Sayı: 6, s. 2985-2994.
- Koç**, Evren: “Kamu İhale Hukukunda Tebliğat Esasları,” içinde Kamu İhale Hukuku'na İlişkin Tebliğler ve Makaleler-2, Editörler: Fehim Üçışık, Çetin Arslan ve Seyyid Ahmet Hakkakul, İstanbul 2016, s. 222-240.
- Koç**, Evren: “Zorunlu Elektronik Tebliğatta Delil Kaydı”, Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.8, S.1 (2021), s. 259-271 (**Koç**, Delil Kaydı).
- Koç**, Evren: Medenî Usûl Hukukunda Belge Kavramı, İstanbul 2021 (**Koç**, Belge).
- Koç**, Evren: Tebliğat Hukuku, İstanbul 2022 (**Koç**, Tebliğat).

- Konuralp**, Cengiz Serhat/**Candemir**, Mehmet Ünsal: “Tebliğ Mazbatasının Gerçeğe Aykırılığının İleri Sürülmesi ve İspatı”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 219, 2024, s. 381-416.
- Köksal**, Mehmet: “Elektronik Tebligat”, Legal Hukuk Dergisi, C. 16, S. 184, Y. 2018, s. 1549 – 1580 (**Köksal**, Elektronik Tebligat).
- Köksal**, Mehmet: Tebligat Hukuku Şema- Ders Kitabı, İstanbul 2021 (**Köksal**, Tebligat).
- Kurşat**, Zekeriya /**Koç**, Evren: “Sözleşmelerde Yer Alan Tebligata İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi / 46 (Nisan 2021)s. 37-54
- Kurt Konca**, Nesibe: “Türk Hukukunda Tebligata İlişkin Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Yıl: 2014, S. 114, s. 239-274 (**Kurt Konca**, Tebligat).
- Kurt Konca**, Nesibe: “Yargıda Koronavirüs Önlemleri”, SETA Analiz, S. 315, Nisan 2020, s. 1-22 (**Kurt Konca**, Koronavirüs).
- Kuru**, Baki: Hukuk Muhakemeleri Usûlü, C. V, İstanbul 2001.
- Küçük**, Alper Tunga, “Yargı Kararları Işığında Elektronik Tebligatın Yapılmış Sayılacağı Tarihin Belirlenmesi,” Terazi Hukuk Dergisi 16, S.179 (2021), s. 1319-1327 (**Küçük**, Tarih).
- Küçük**, Alper Tunga: “İcra ve İflâs Hukukunda Tebligata İlişkin Düzenlemeler, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Y. 2016, C.74, Sa. 1, s. 305-329 (**Küçük**, İcra Tebligat).
- Memişoğlu**, Sami Özgür: “Hukuk Yargılamasında İlânen Tebligat Usûlünün Gerçek Kişi Tacirlere ve Sermaye Şirketlerine Uygulanabilirliği”, Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi, C. 6, S.15, Y. 2014, s. 81 - 121.
- Meriç**, Nedim: Tebligatın Anlamı ve İlgili Mevzuat, İçinde **Meriç**, Nedim / **Arslanpınar Tat**, Tuğçe / **Işık**, Melih/ **Korkmaz**, Nurdan / **Özkan Kıdıl**, Barçın, Olaylarla Tebligat Hukuku, İstanbul 2021, s. 1-9 (**Meriç**, Anlamı).
- Meriç**, Nedim: Tebligatın Önemi, Hukukî Niteliği ve Tebliğ Kurallarına Uygun Davranıldığının İlgili Mercî Tarafından Kendiliğinden Dikkate Alınması, İçinde **Meriç**, Nedim / **Arslanpınar Tat**, Tuğçe / **Işık**, Melih/ **Korkmaz**, Nurdan / **Özkan Kıdıl**, Barçın, Olaylarla Tebligat Hukuku, İstanbul 2021, s. 12-26 (**Meriç**, Önemi).
- Mıdık**, Barış: “Teknolojik Gelişmeler Işığında Hukuk Yargılamasını Yeniden Düşünmek: Otomasyondan Köklü Dönüşüme”, Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak / Temmuz – 2022, S. 25 / 26, s. 63-104.
- Muşul**, Timuçin: Tebligat Hukuku, Ankara 2018.
- Oğlakçioğlu**, Onur: Medenî Usûl Hukuku Yönünden Elektronik Adli İletişim, İzmir 2008.

- Okumuş**, Nagehan: “Türk Tahkim Hukukunda Hukukî Dinlenilme Hakkına Riayet Edilmemesi Sebebiyle Hakem Kararlarının İptali (HMK m. 439/ 2, f)”, *Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* XXII (2018) s. 191-208 (**Okumuş**, Hukukî Dinlenilme).
- Okumuş**, Nagehan: *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Hakem Kararlarının İptali*, İstanbul 2021 (**Okumuş**, Hakem Kararları).
- Önen**, Ergun: *Medenî Yargılama Hukuku*, Ankara 1979.
- Özay**, İl Han: “Türkiye’deki Klasik Kamu Hizmeti Anlayışı: “Çok Yaşa” ya da “A Tes Amour”, *İÜHFİM*, C. 56, S. 1-4, 1998, s. 2293-295.
- Özbay**, İbrahim: “6099 Sayılı Kanun ve Elektronik Tebligat Yönetmeliği Çerçevesinde Elektronik Tebligata İlişkin Düzenlemelere Bakış”, Prof. Dr. Ejder Yılmaz’a Armağan, Yetkin Yayınevi, Ankara 2014, s. 1419-1450 (**Özbay**, Elektronik Tebligat Yönetmeliği).
- Özbay**, İbrahim: “6099 Sayılı Kanun ve Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik Çerçevesinde Tebligat Hukukundaki Son Değişiklikler”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2012, C. 16, S. 1-2, s. 115-157 (**Özbay**, Değişiklikler).
- Özbay**, İbrahim/**Korucu**, Yavuz: *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Tahkim*, HMK m. 407-444, Ankara 2016.
- Özbay**, İbrahim/**Okumuş**, Nagehan/**Yalın**, Bedriye Tuğçe: *Tebligat İhlalleri*, Ankara 2023.
- Özbay**, İbrahim/**Yardımcı**, Taner Emre: *Tebligat Hukuku*, Ankara 2021.
- Özbek**, Mustafa Serdar: *Noter Senetlerinde Sahtelik*, Ankara 2018.
- Özçelik**, Volkan: “Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usûlü Hakkında Kanun’a Göre İcra Takibi”, *Uyumsuzluk Mahkemesi Dergisi*, S. 14 (Aralık 2019), s. 375-395.
- Özekes**, Muhammet: “Usûlsüz Tebligat ve Dürüstlük Kuralı (Karar İncelemesi)”, *Manisa Barosu Dergisi*, Manisa 1998, Yıl: 17, S. 66, s. 56-63 (**Özekes**, Usûlsüz Tebligat).
- Özekes**, Muhammet: *Medenî Usûl Hukukunda Hukukî Dinlenilme Hakkı*, Ankara 2003 (**Özekes**, Hukukî Dinlenilme).
- Özer**, Fatma: “6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu’nun Genel Bir Değerlendirmesi”, *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 12, S. 128, Nisan 2017, s. 131-167.
- Özer**, Tülay: *Medenî Usûl Hukuku Bakımından Belge ve Adi Senette Sahtelik İddiası*, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2019.
- Özkan Duvan**, Ayşe: “Bireysel Başvuru Kararlarında Makul Sürede Yargılanma Hakkı”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2019, C. 68, s. 287-336.

- Özkaya Ferendeci**, Özden: “Yeni Hukuk Muhakemeleri Kanunu’ndaki Belge Terimi ve İspat Hukukundaki Yeri,” Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, Özel Sayı 2014, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan, s. 813-830.
- Özmumcu**, Seda: “Davanın Açılmasına Bağlanan Hukukî Sonuçların Davanın Açılmamış Sayılması Halinde Değerlendirilmesi”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 2012, C. 19, C. 2, s.183-205.
- Öztek**, Selçuk: Türk Medenî Yargılama Hukukunda İstinaf ve Temyiz, Ankara 2021.
- Öztoprak**, Sezin: “6475 Sayılı Posta Hizmetleri Kanunu İle Yeniden Yapılandırılan Posta Hizmetleri Teşkilatı; ‘PTT A.Ş.’”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 2014, C. 2, s. 377-94.
- Pekcanitez**, Hakan: “Hukukî Dinlenme Hakkı”, Prof. Dr. Seyfullah Edis’e Armağan, İzmir 2000, s.753-788.
- Pekcanitez**, Hakan/ **Yeşilirmak** Ali: Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku, C. III, İstanbul, 2017 (**Pekcanite /Yeşilirmak**, Pekcanitez Usûl, § 22).
- Pekcanitez**, Hakan/**Atalay**, Oğuz/**Özokes**, Muhammet: Medenî Usûl Hukuku, İstanbul 2022.
- Pekdiñçer**, Tamer/**Giray**, R. Eda/ **Baş**, Kadir: Gerekçeli – Notlu – İctihatlı 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ve İlgili Ulusal – Uluslararası Mevzuat, Ankara 2019.
- Peksöz**, Vildan: Medenî Usûl Hukuku Açısından Adi Ortaklık İlişkileri, İstanbul 2020.
- Peras**, Igor/ **Klemenčić Mirazchiyski**, Eva/ **Japelj Pavešić**, Barbara/ **Mekiš Recek**, Žiga: “Digital versus Paper Reading: A Systematic Literature Review on Contemporary Gaps According to Gender, Socioeconomic Status, and Rurality”, European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education, 13/10, 2023, s. 1986-2005.
- Postacioğlu**, İlhan E.: Medenî Usûl Hukuku Dersleri, İstanbul 1975.
- Püren**, Serap/ **Şanver**, Cahit: “Türk Vergi Sisteminde E-Tebligat Uygulaması ve Ekonomik Boyutu ile İncelenmesi”i International Journal of Social Humanities Sciences Research (JSHSR), Vol.5/25, s. 2306-2318.
- Rençber**, Altan/**Ovaloğlu**, Selin: “Vergi Hukukunda Mükellefiyet Kaydının Re’sen Terkini ve Tebligata İlişkin Ortaya Çıkan Sorunlar”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 14, S. 1, 2023, s. 87-102.
- Ruhi**, Canan/**Ruhi**, Ahmet Cemal: Tebligat Hukuku, Ankara 2023.
- Rüzgaresen**, Cumhuriyet: Medenî Muhakeme Hukukunda Usûl Ekonomisi İlkesi, Ankara 2013.
- Sarıgül Ata**, Bersun: “Belge ve Belgenin Delil Kuvveti”, Ankara Barosu Dergisi, C. 78, S.1, Y. 2020, s. 1-40.
- Selçuk**, Seyhan: Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na Göre Hakem Kararlarının İptali, Ankara 2018.

- Siebert**, Oliver: ZPO § 173 Zustellung von elektronischen Dokumenten, içinde **Saenger** Ingo, Zivilprozessordnung, Familienverfahren, Gerichtsverfassung, Europäisches Verfahrensrecht Handkommentar, Baden-Baden 2023 (**Saenger/ Siebert**, ZPO § 173).
- Siegmund**, Alexander: “Anforderungen bei Nutzung des elektronischen Rechtsverkehrs”, NJW 24/2023, s. 1681-1686.
- Solak Akman**, İnci: “Türk Vergi Hukukunda Norm Koyma ve Normun Uygulanmasında Kronikleşmiş Yetkilendirme Sorununa Yeni Bir Örnek: Elektronik Ortamda Tebliğ Usûlüne İlişkin Yeni Düzenlemeler”, Ankara Barosu Dergisi, 2016, S. 2, s. 267-285.
- Stahelin**, Adrian: Art. 139 ZPO, Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung, (Herausgeber; Sutter-Somm Thomas, Hasenböhler Franz, Leuenberger Christoph) Zürich Zürich, Basel, Genf 2016.
- Sutter-Somm**, Thomas/ **Seiler**, Benedikt: Handkommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung, Art. 1-408 ZPO, CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, 2021, s. 585-589.
- Şahin**, Arzu: “Zombi Şirketlerin Risk Düzeyi ile İlişkili Olan Finansal Özellikleri: İSO 1000 Firmaları ile Bir İnceleme”, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 16 / 6, Ocak 2021, s. 278-297.
- Tahiroğlu** Fatih: “Tebliğat Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Tebliğat Çıkarmaya Yetkili Merciler”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Y.2016, C.74, S.1, s. 389-396.
- Tahiroğlu**, Fatih / **Güneş**, Volkan: “Sosyal Güvenlik Kurumunca Elektronik Ortamda Yapılacak Tebliğata İlişkin Yönetmelik Çerçevesinde Elektronik Tebliğat”, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 2, s. 399-424.
- Tanrıkulu**, Cengiz, “Türk ve Avusturya Hukukunda Elektronik Tebliğat”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2009, S. 85, s. 315-331.
- Tanrıver**, Süha: “Hukuk Yargısında Etkinliğin Sağlanması İçin Alınması Gereken Önlemler Üzerine”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2000, C. 49, s. 67-83.
- Tanrıver**, Süha: Medenî Usûl Hukuku (Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması), C. I, Ankara 2021 (**Tanrıver**, Usûl C.I)
- Tanrıver**, Süha: Medenî Usûl Hukuku, Cilt II, Ankara 2022 (**Tanrıver**, Usûl C.II).
- Taşkın**, Ş. Cankat: “6 Aralık 2018 Tarihinde Resmî Gazetede Yayınlanan Elektronik Tebliğat Yönetmeliği'nin Değerlendirilmesi ile Elektronik Tebliğatın Kayıtlı Elektronik Postadan Farkı”, Bursa Barosu Dergisi; Cilt 2.43, Sayı:107, Bursa Mart 2019, s. 48- 63.
- Toker**, Ali Gümrah: “Milletlerarası Tahkim Yargılamasında Tebliğat”, (İçinde: Tahkim Yargılaması Birinci Bölüm, Editörler: Prof. Dr. Mustafa Erkan ve Dr. Öğr. Üyesi Candan Yasan Tepetaş) İstanbul 2021, s.173-190.

- Tüzüner**, Özlem: “Elektronik Tebligatın Adaletin Kalitesine Katkıları”, İzmir Barosu Dergisi, Ocak 2012, s. 60-88 (**Tüzüner**, Elektronik Tebligat).
- Tüzüner**, Özlem: “Elektronik Tebligatın Kalitatif Yöntemle İncelenmesi”, Ankara Barosu Dergisi, 2011, S. 2, s. 139-159 (**Tüzüner**, Kalitatif Yöntem).
- Uyar**, Talih: “İcra Tebliği (İİK m. 21)”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 71, S. 4, 2013, s. 155-240.
- Ünal**, Feyzullah/ **Kiraz**, İbrahim: “Türkiye’de E-Devlet Uygulamalarının Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Etkinliği: Adalet Bakanlığı UYAP Bilişim Sistemi Örneği”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi / (Aralık 2016), s. 437-450.
- Üstündağ**, Saim: Medenî Yargılama Hukuku, İstanbul 2000.
- Varol**, Asaf/ **Baştürk**, İhsan: “Hukukî ve Teknik Boyutuyla Elektronik Tebligat ile Kayıtlı Elektronik Posta Sistemi”, Ankara Barosu Dergisi, 2015, S.1, s. 263-278.
- Vural**, Yılmaz/ **Sağiroğlu**, Şeref: “Kurumsal Bilgi Güvenliği ve Standartları Üzerine Bir İnceleme”, Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, C. 23, S. 2, 2008, s. 507-522.
- Wakefield**, Jane: “Rusya’nın Ukrayna’yı işgali küresel internetin parçalanmasına yol açabilir mi?” <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-60675016> (Erişim Tarihi: 05.03.2023).
- Wittschier**, Johannes: ZPO § 173 Zustellung von elektronischen Dokumenten, içinde Musielak, Hans-Joachim / Voit, Wolfgang Zivilprozessordnung mit Gerichtsverfassungsgesetz Kommentar, München 2023 (**Musielak/Voit/Wittschier**, ZPO § 173).
- Yamakoğlu**, Alya/**Altoprak**, Serkan: “Elektronik Tebligat Türkiye, İsviçre, Almanya ve İngiltere Karşılaştırılması”, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVI, S. 1, 2019, s. 25-38.
- Yaman**, Havva/ Dağtaş, Abdullah: “Ekrandan okumanın okuduğunu anlamaya etkisi / Impact of reading from screen on reading comprehension” Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları, 1 (2) (2013), s. 64-79 (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/oyea/issue/20480/218127>)
- Yardımcı**, Taner Emre: “Yeni Elektronik Tebligat Yönetmeliği Çerçevesinde Elektronik Tebligat”, Ankara Barosu Dergisi, 2019, C. 77, S. 3, s. 1-39.
- Yavuz Bilgin**, Zeynep Büşra: Adil Yargılanma Hakkı Açısından Elektronik Tebligat, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi, Ankara 2021.
- Yeğrim**, Korhan: “Elektronik Tebligatın Uzlaştırma Kurumunda Uygulanması Sorunsalı”, Ceza Hukuku Dergisi, C. 18, S. 52, 2023, s. 329-361.
- Yeşilova**, Bilgehan, “7201 Sayılı Tebligat Kanunu’nun ve Tebliğe İlişkin Diğer Hükümlerin Tahkimde Uygulama Yeri”, Uluslararası Ticaret ve Tahkim Hukuku Dergisi, C. 3, Sa. 1, Y. 2014, s. 97-128 (**Yeşilova**, Tahkimde Uygulanma).

- Yeşilova**, Bilgehan: “Tebligat Hukuku Açısından İmar Kanunu’nun 32/II. Madde-sinde Düzenlenen (Özel) Tebligat Hükümünün Değerlendirilmesi”, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 8 / Özel Sayı, s. 3099-3166. (**Yeşilova**, Özel Tebligat)
- Yılmaz**, Ejder: İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, Ankara 2016.
- Yılmaz**, Ejder: İflâs İdaresi, Ankara 1975.
- Yılmaz**, Ejder/**Çağlar**, Tacar: Tebligat Hukuku, Ankara 2013.
- Yönder**, Gizem: “Vekil Vasıtasıyla Takip Edilen İşlerde Tebligat”, Nevşehir Barosu Dergisi, Y. 1, S. 1, 2014, s. 95-131.
- Yurtsever**, Hatice: “Vergi Hukukunda Tebligatta Yeni Bir Uygulama: Elektronik Tebligat,” Yönetim ve Ekonomi C. 23, S.2, 2016, s. 451-466.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

- 2019 Yargı Reformu Strateji Belgesi Hedef 4.6.a https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/23122019162931YRS_TR.pdf (Erişim Tarihi: 19.12.2022).
- Botschaft Totalrevision Bundesrechtspflege, <https://www.fedlex.admin.ch/filestore/fedlex.data.admin.ch/eli/fga/2001/731/de/pdf-a/fedlex-data-admin-ch-eli-fga-2001-731-de-pdf-a.pdf> (Erişim Tarihi: 25.05.2023)
- Entwurf eines Gesetzes zum Ausbau des elektronischen Rechtsverkehrs mit den Gerichten und zur Änderung weiterer prozessrechtlicher Vorschriften (<https://dserver.bundestag.de/btd/19/283/1928399.pdf> (Erişim Tarihi: 05.06.2023)).
- ETEBS (Elektronik Tebligat Sistemi Uygulaması) Broşür, (Temmuz 2020), <https://www.turkpatent.gov.tr/yayimlarimiz> (Erişim Tarihi: 19.12.2022).
- Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Gerekçesi için bkz. <https://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0886.pdf> (Erişim Tarihi: 20.12.2022).
- <https://e-tebligat.uyap.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 16.01.2021).
- İcra İş ve İşlemlerinde Sorunlar ve Çözüm Önerileri Raporu https://d.barobirlik.org.tr/2021/icra_sorunlari_cozum_onerileri.pdf, (Erişim Tarihi: 11.12.2022).
- On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) E-Devlet Hizmetlerinin Geliştirilmesi Çalışma Grubu Raporu, Ankara 2018, <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/E-DevletCalismaGrubuRaporu.pdf> (Erişim Tarihi: 15.12.2022).
- Tebligat Kanunu ile Adlî Sicil Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Kahramanmaraş Milletvekili Veysi Kaynak’ın; Tebligat Kanunu ile Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/742, 2/546), <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf> (Erişim Tarihi: 15.03.2022).

- Üstünbaş, Ahmet: Elektronik Tebligat Hukuku ve UYAP Kullanımı Eğitim Videosu, https://www.youtube.com/watch?v=MVmV_6jXdPM&t=921s (12.02.2022).
- White Paper: elektronische Zustellung für Behörden, Wien 2022, https://www.bmf.gv.at/dam/jcr:d453503a-3f87-4cc2-b7d0-582a749e707e/2022%2007%2012%20WHITEPAPER_eZustellung_f%C3%BCr_Beh%C3%B6rden_v2.2.pdf (Erişim Tarihi: 28.05.2023).
- Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (1/913) ve Adalet Komisyonu Raporu, Sıra Sayısı: 524, (<https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf>, Erişim Tarihi: 15.11.2022).

Necip TURGUTER

Sayıştay E. Uzman Denetçisi

Yeminli Mali Müşavir

Bağımsız Denetçi

TÜRK TİCARET KANUNU VE BELEDİYE KANUNU KAPSAMINDA

BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE SAYIŞTAY DENETİMİ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Belediye Şirketlerinde Sayıştay Denetimi
Necip Turguter

Hukuk Yayınları Dizisi – 3739

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 737 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

BİBLİYOGRAFYA

- Aksoy, Mehmet-Kızılkaya, Eyüp: Kamu Zararı ve Sorumluluk, Ankara, 2017.
- Arel, Fahrettin: Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, Ankara, 2003.
- Doğanyığıt, Sadettin-Güvendi, İrfan: Belediye Sorunları Rehberi, Ankara, 2002.
- Güngör, Hayrettin: Belediye Organları, Meclis-Encümen-Başkan, Ankara, 2013.
- Güngör, Hayrettin: Belediyelerde Borçlanma ve İktisadi Girişimler, Ankara, 2015.
- Reisoğlu, Safa: Borçlar Hukuku Genel Hükümleri, İstanbul, 2002.
- Taşdelen, Selim Servet: Bankacılık Kanunu Şerhi, Ankara, 2015.
- Turguter, Necip: Ayniyat Yönetmeliği Açıklaması, Ankara, 1999.
- Turguter, Necip: Belediye Başkanları, Meclis Üyeleri ve Encümen Üyelerinin Sorumlulukları, Ankara, 2022.
- Turguter, Necip: Kamu Zararı Açıklaması, Ankara, 2012.
- Turguter, Necip: Taşınır Mal Yönetmeliği Açıklaması, Ankara, 2014.
- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun madde gerekçeleri
- 5393 sayılı Belediye Kanunu
- 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu

Prof. Dr. Ramazan YILDIRIM

Prof. Dr. Serkan ÇINARLI

Arş. Gör. Kerim AZAK

TÜRK İDARE HUKUKU DERSLERİ

CİLT: II

Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş

6. BASI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk İdare Hukuku Dersleri

Ramazan Yıldırım - Serkan Çınarlı - Kerim Azak

Hukuk Yayınları Dizisi – 2793

Altıncı Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 738 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salamat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKLAR

- AKGÜNDÜZ, Ahmet:** “Arşivo Belgeleri Işığında Şûra-yı Devlet’ten Danıştay’a İdarî Yargı Teşkilatı”, II. Ulusal İdare Hukuku Kongresi Bildiri Özetleri, 10-14 Mayıs 1993, Ankara.
- AKGÜNER, Tayfun:** 1961 Anayasasına Göre Millî Güvenlik Kavramı ve Millî Güvenlik Kurulu, İstanbul, 1983.
- AKGÜNER, Tayfun:** Özel Girişim Özgürlüğü ve Yatırımları Teşvik Tedbirleri, İstanbul, 1979.
- AKILLIOĞLU, Tekin:** “Kamu Yararı Üzerine Düşünceler”, İHİD, Y. 9, S. 1-3, 1988.
- AKILLIOĞLU, Tekin:** “Yönetsel Yargıda İşlemin Neden Ögesinin Yargısal Denetimi”, AİD, C. 21, S. 4.
- AKILLIOĞLU, Tekin:** “İnsan Hakları ve Yönetim Hukuku”, 2000 Yılında İdarî Yargı Sempozyumu, 11-12 Mayıs 2000, Ankara, 2000.
- AKILLIOĞLU, Tekin:** “İnsan Hakları ve Yönetsel Yargı Yöntemimiz”, II. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, 10-14 Mayıs 1993, Ankara, 1993.
- AKOĞLU, Nursel:** “Kişinin Kamu Hizmetine Girme ve Kalma Hakkı”, İnsan Hakları ve Kamu Görevlileri Sempozyumu, Ankara, 1992.
- AKTAŞ, Sururi/ AKKOYUNLU, Abdullah:** “İdari Kolluk Faaliyetlerinin Temel Anayasal Sınırları”, EÜHFD, C. XX, S. 1-2, 2016.
- AKYILMAZ, Bahtiyar/ SEZGİNER, Murat/ KAYA, Cemil:** Türk İdare Hukuku, 17. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2023.
- AKYÜZ, Şafak:** İş Ortaklıklarının Kurumlar Vergisi Kanunu Açısından Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2008.
- ALİEFENDİOĞLU, Yılmaz:** “2001 Yılı Anayasa Değişikliklerinin Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılmasında Getirdiği Yeni Boyut”, Anayasa Yargısı Dergisi, S. 19, 2002.
- ALTAY, Evren:** İdarî Yargı Kararlarının Uygulanmamasından Doğan Uyuşmazlıklar, Ankara, 2004.
- ALTUN, Murat/ KULUÇLU, Erdal:** “Doktrin ve Mevzuat Işığında Kamuoyu Denetimine Genel Bir Bakış”, www.dergi.sayistay.gov.tr/icerik/der56m2.pdf, 16.05.2012.
- ARAL, Vecdi:** Kelsen’in Saf Hukuk Teorisinin Metodu ve Değeri, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1978.
- ARDIÇOĞLU, M. Artuk:** “Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi”, Ankara Barosu Dergisi, S. 3, 2017.
- ARSLAN, Süleyman:** Türkiye’de ve İngiltere’de Merkezi İdarenin Mahalli İdareler Üzerindeki Denetimi, İ.T.İ.A. Yayını, Ankara, 1978.
- ATAAY, Aytakin:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İkinci Bası, 1975.
- ATAAY, Aytakin:** Medenî Hukuk Genel Teorisi, Üçüncü Bası, İstanbul, 1980.
- ATAR, Yavuz:** “Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Hukuki Rejimi ve Anayasallık Denetimi” Anayasa Yargısı Dergisi, C. 36, S. 1, 2019.

- ATAY, Cevdet:** Devlet Yönetimi ve Denetimi, İstanbul, 1999.
- ATAY, E. Ethem:** İdare Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara, 2006.
- ATAY, Ethem/ ODABAŞI, Hasan/ GÖKCAN, Hasan Tahsin:** Teori ve Yargı Kararları Işığında İdarenin Sorumluluğu ve Tazminat Davaları, Ankara 2003.
- AYAN, Mehmet:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 4. Baskı, Konya, 2005.
- AYAN, Mehmet:** Medeni Hukuka Giriş, 2. Baskı, Konya, 2005.
- AZAK, Kerim:** Akademik Personelin Disiplin Rejimi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- AZAK, Kerim:** "Anayasa Mahkemesi Kararlarında Hukuki Güvenlik İlkesi", İzmir Bakırçay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 1, 2020.
- AZRAK, Ali Ülkü:** "Almanya ve Avusturya'da Anayasa Yargısının Esasları", İÜSBF Dergisi, S. 2, Y. 2, 1984.
- AZRAK, Ali Ülkü:** "İptal Davalarının Objektif Niteliği", Hukuk Kurultayı 2000, C.1, Ankara, 2000.
- AZRAK, Ali Ülkü:** "Hukuk Devleti, İdare Hukuku ve Danıştay", II. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, 10-14 Mayıs 1993, Ankara, 1993.
- AZRAK, Ali Ülkü:** "Devletleştirme, Anayasa ve 3082 Sayılı Kanun", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, Y. 4, S. 1-3.
- AZRAK, Ali Ülkü:** "İdarenin Yargısal Denetimine İlişkin Sorunlar", Uluslararası Anayasa Kurultayı, 9-13 Ocak 2001, Ankara.
- AZRAK, Ali Ülkü:** "Yargı ve İdare", İHM, C. 34, S.1-4, 1968.
- AZRAK, Ali Ülkü:** Avrupa Topluluklarında İdarî Yargının Genel Esasları, İstanbul, 1988.
- AZRAK, Ali Ülkü:** "İdari Yargı Denetiminin Sınırı Olarak İdarenin Takdir Yetkisi", İHİD, Y. 6, S. 1-3, 1985.
- BAŞTÜRK, Faruk:** "Finansal Kiralama Sözleşmelerinin Şekli ve Tescili veya Şerhi", AÜHFD, Y. 2008, C. 57, S. 4.
- BAYINDIR, M. Savaş:** "Sağlık Hizmetlerinde İdarenin ve Hekimin Sorumluluğu", GÜHFD (İbrahim Ongün'e Armağan), C. XI, S. 1-2.
- BERKARDA, Kemal:** "Olağanüstü Yönetim Usulleri", in Günışığında Yönetim, İstanbul, 1996.
- BİLGİN, Pertev:** İdare Hukuku Ders Notları İdari Yargıya Giriş, İstanbul 1995.
- BİLGİN, Pertev:** 1961 Anayasasına Göre Sıkıyönetim, İstanbul, 1976.
- BİLGİN, Kamil Ufuk:** "Kamu Yönetiminde Kaliteli Hizmet Anlayışı", Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu, C. I, Ankara, 1995.
- BILLETI Philippe/ LICHÉRE, Francois:** "Regulatory Law in France", in TORT and Insurance Law, Vol. 19 (Ed. European Centre of Tort and Insurance Law), Springer Wien, Newyork, 2007.
- BOZ, Selman Sacit:** "Elektronik İhale (E-İhale)", KHUKA, Y. 16, S. 1-32, 2013/1.
- BOZ, Selman Sacit:** "Kamu Özel İşbirliği (PPP) Modeli", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, 2013.
- BUCAKTEPE, Adil:** Genel İdari Kolluk ve Kolluk İşlemleri, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2008.

- CANOĞLU, Veysel Candan:** Ceza Muhakemesi Hukukunda Gizli Koruma Tedbirleri, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- CANOĞLU, Veysel Candan:** “Anayasa M.38/7 Bağlamında Ceza Sorumluluğunun Şahsi-liği İlkesinin Kabahatler ve Disiplin Suçlarında Uygulanabilirliği”, Suç ve Ceza Dergisi, C. 14, S. 1, 2021.
- CRAIG, P.P.:** Administrative Law, 2. Edition, London, 1989.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan:** “İdarî İşlemin Geri Alınması Üzerine”, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. IV, S. 1-2.
- ÇAKAN, Cemal:** Finansal Kiralama (Leasing) ve Türkiye Uygulamaları, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, 2006.
- ÇINARLI, Serkan/ AZAK, Kerim:** “Kamu Hastanelerinde Covid-19 Nedeniyle Zarar Gören Hastaların İdareye Başvuru Sürecinin Tartışılması (İYUK Madde 13 Kapsamında)” (Covid-19), in BATI, Murat ve ÇAĞLAYAN, Sezai (Edt.), Bir Küresel Salgın ve Hukuk: Covid-19, Ankara, 2021.
- ÇINARLI, Serkan/ AZAK, Kerim:** “Bölge İdare Mahkemelerinin Kesin Kararları Arasındaki Aykırılık veya Uyuşmazlığın Giderilmesi Meselesi”, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 2, 2020.
- ÇINARLI, Serkan/ BOULANGER, Özge Didem/ AZAK, Kerim:** “Kamuda Çalışan Hekimler Yönünden Covid-19 Nedeniyle İdarenin Kusursuz Sorumluluğunun İncelenmesi”, in Covid-19 Hukuk ve Hukuk Sempozyumu, Melda SUR/ Mine KASAPOĞLU TURHAN (Edt.), İstanbul, 2021.
- ÇINARLI, Serkan/ DEMİRKOL, Selami/ GÜZEL, Oğuzhan/ AĞAR, Baykal/ AZAK, Kerim:** Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu Emsal Kararları 2020, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- ÇINARLI, Serkan/ ERMUMCU, Fidan/ MERAL, Orhan/ AZAK, Kerim:** Tıbbî Uygulamadan Doğan İdarî Yargı (Tam Yargı) Davaları, 2. Baskı, Ankara, 2021.
- ÇINARLI, Serkan/ GÖNCÜ DÖNER, Munise Seray/ AZAK, Kerim:** Kamu Görevlilerine Rücu Davaları, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- ÇINARLI, Serkan/ GÖNCÜ DÖNER, Munise Seray/ AZAK, Kerim:** “Kamu Sağlık Çalışanlarına Karşı Açılan Rücu Davalarında Organizasyon Kusuru Nedeniyle Hakkaniyet İndirimi”, Tıp Hukuku Dergisi, S. 21, 2022.
- ÇIRAKMAN, Erol:** “Dava Açma Ehliyeti”, İdare Hukuku ve İdarî Yargı ile İlgili İncelemeler, C. I, Ankara, 1976.
- ÇOBAN, Ayşegül:** İdare Hukukunda Kazanılmış Hak İlkesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Ün. Sos. Bil. Enstitüsü, Konya, 2004.
- DAKİN, J.:** “Planlamayı Tercihler Teorisine Dayandıran Görüşün Değerlendirilmesi”, Çev. KELEŞ, Ruşen, AÜSBFD, C. XIX., S. 2, Haziran, 1964.
- DALLI, Özen:** Fransa’da Bölge Planlama Faaliyetleri, Ankara, 1968.
- DİNÇER, Güven:** “Tüzüklerin Danıştay’ca İncelenmesinin Hukuki Niteliği”, İdare Hukuku ve İdarî Yargı ile İlgili İncelemeler, C. I, Danıştay Yayınları, Ankara, 1976.
- DURAN, Lûtfi:** “İdarî Usul İlkeleri ve Kapsadığı Konular”, İdarî Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu, 17-18 Ocak 1998.
- DURAN, Lûtfi:** “İdarî İşlem Niteliğinde Yargı Kararıyla Vergi Davalarının Çözümü I”, AİD, C. 20, S. 4.

- DURAN, Lûtfi:** İdare Hukuku Ders Notları, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1982.
- DURAN, Lûtfi:** "İdare Alanının Düzenlenmesinde Teşrii ve Tanzimi Tasarrufların Sınırları", İHM, C. 30, S.3-4, 1964.
- DURAN, Lûtfi:** Türkiye İdaresinin Sorumluluğu, Ankara, 1974.
- DÜREN, Akın:** İdare Hukuku Dersleri, Ankara, 1979.
- EKMEKÇİ, Cengiz:** Finansal Kiralama Sözleşmesi ve Vergi Uygulamasında Görülen Sorunlar, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, 2000.
- EREN, Fikret:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Onikinci Baskı, İstanbul, 2010.
- EROL, Ahmet:** "Finansal Kiralama (Leasing)", Mükellefin Dergisi, S. 77, Mayıs 1999.
- ERKAL, Atilla:** "Türk ve Alman Hukukunda Gerekeç Yükümlülüğü", SÜHFD, C. 17, S. 1, 2009.
- ERKUT, Celal:** İdari İşlemin Kimliği, Ankara, 1990.
- ERSÖZ, Ahmet Kürşat:** Türk İdare Hukuku Açısından Sağlık Hizmetlerinden Kaynaklanan Sorumluluk, İstanbul, 2012.
- ERTEKİN, Yücel:** "Planlama Hizmetinin Örgütlenmesi Üzerine Düşünceler", AİD, C. 17, S. 3, Eylül 1984.
- ERYILMAZ, Bilal:** Kamu Yönetimi, İstanbul, 2000.
- EVREN, Çınar Can:** "İdarenin Sorumluluğunu Etkileyen Neden Olarak Mücbir Sebep", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIV, Y. 2010, S. 1.
- ERTUĞ, Hasan Refik:** İdarenin Denetlenmesi, Ankara, 1947.
- FAWCETT, J.E.S.:** The Application Of The European Convention On, Human Right, Oxford University Press, England, 1969.
- GİRİTLİ, İsmet/ BİLGEN, Pertev:** İdari Kaza Ders Notları, İstanbul, 1966.
- GİRİTLİ, İsmet/ AKGÜNER, Tayfun:** İdare Hukuku Dersleri, İstanbul, 1987.
- GİRİTLİ, İsmet/ BİLGEN, Pertev/ AKGÜNER, Tayfun:** İdare Hukuku, İstanbul, 2001.
- GİRİTLİ, İsmet:** Türkiye'nin İdarî Yapısı, 8. Baskı, İstanbul, 1991.
- GÖKPINAR, Mahmut:** "Danıştay Kararlarında Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayırımı", İstanbul Barosu Dergisi, C. 80, S. 5, Y. 2006.
- GÖZE, Ayferi:** Siyasal Düşünceler ve Yönetimler, 5. Baskı, İstanbul, 1989.
- GÖZLER, Kemal:** İdare Hukuku Dersleri, 8. Bası, Ekin Yayınevi, Bursa, 2009.
- GÖZLER, Kemal:** İdare Hukuku, C. I, 3. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2019.
- GÖZLER, Kemal:** İdare Hukuku, C. II, 3. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2019.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref:** Yönetim Hukuku, 21. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2004.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref:** Yönetimsel Yargı, 10. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 1996.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref/ DİNÇER, Güven:** İdari Yargılama Usulü, Turhan Kitabevi, Ankara, 1996.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref/ TAN, Turgut:** İdare Hukuku, C. I, 3. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2004. (Aksi belirtilmediği sürece atıflar bu esere yapılmıştır.)
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref/ TAN, Turgut:** İdare Hukuku Cilt I Genel Esaslar, 13. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2019.

- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref/ TAN, Turgut:** İdare Hukuku, C. II, Turhan Kitabevi, Ankara, 1999.
- GÜLAN, Aydın:** “Kamu Hizmeti Kavramı”, İHİD, Y. 9, S. 1-3, 1988.
- GÜLAN, Aydın:** “Elektronik Haberleşme Kanunu Taslağında Yer Alan Evrensel Hizmet Kavramı”, KHUKA, C. 4, 2004.
- GÜNDAY, Metin:** İdare Hukuku, 11. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara, 2017.
- GÜNDAY, Metin:** İdari Yargılama Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara, 2022.
- GÜNDAY, Metin:** “Terör Olayları ve Terörle Mücadele Kapsamında Yürütülen Faaliyetlerden İdarenin Sorumluluğu”, in Akit Dışı Kusursuz Sorumlulukta Bedensel Zararlar Uluslararası Kongresi, Sema UÇAKHAN GÜLEÇ ve Necdet BASA (Edts.), TBB Yayınları, Ankara, 2018.
- GÜRAN, Sait:** “Egemenlik Ulusundur, Üstünlük Anayasadadır”, Anayasa Yargısı, S. 17, Ankara, 2000.
- GÜZEL, Oğuzhan:** Hukuk Devletinde İdarî Dava Konu Olabilecek İşlem Kavramı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi 2015.
- HANDLER, A. Benjamin:** “The Fundamental Aims of Planning”, Planning The Canadian Environment, GERTLER, L.O./ HARVEST, House (Edts.), Montreal, Canada, 1968.
- HONDU, Selçuk:** “İYUK’da Yer Alan İdarî Usuller ve Uygulaması”, İdari Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu, 17-18 Ocak 1998, Ankara.
- İSKİT, Temel:** “Avrupa Topluluğunun Siyasi ve Hukuki Temelleri ve Bugünkü Düzenindeki Yeri”, Avrupa Topluluğu Sempozyumu, Ankara, 1989.
- İSLAMOV, Nazım:** Joint Venture, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2003.
- KALABALIK, Halil:** İdari Yargılama Usulü, 3. Baskı, Konya, 2009.
- KALABALIK, Halil:** İdari Yargılama Usulü Hukuku, 6. Baskı, 2013.
- KALABALIK, Halil:** İmar Hukuku, Ankara, 2002.
- KANADOĞLU, Osman Korkut/ DUYGUN, Ahmet Mert:** Anayasa Hukukunun Genel Esasları, 3. Baskı, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul, 2023.
- KARAHANOĞULLARI, Onur:** İdare Hukuku, 2. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2023.
- KARAMAN, Zerrin Toprak:** “Ekonomik ve Politik Yönleriyle Güneydoğu Anadolu”, Türk İdare Dergisi, Y. 65, S. 400.
- KARATEPE, Selma:** “Türkiye’de Yönetim-Yurttaş İlişkisi ve Uygulamada Çıkan Sorunlar”, Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu, C. I, Ankara, 1995.
- KARAVELİOĞLU, Celal:** Açıklamalı ve En Son İçtihatlarla İdari Yargılama Usulü Kanunu, Trabzon, 1993.
- KILIÇOĞLU, Ahmet M.:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 3. Bası, Ankara, 2003.
- KILINÇ, Ahmet:** “Hizmet Kusuru ve Fiili Yol”, <http://www.ilkerduman.av.tr/makaleoku.aspx?id=473&Y%C3%96NETSEL%20YARGI/H%C4%B0ZMET%20KUSURU%20VE%20F%C4%B0%C4%B0L%C4%B0%20YOL>, E. T. 26.08.2016
- KIRATLI, Metin:** Koruyucu Kamu Hizmetleri, Ankara, 1973.
- KUBALI, Hüseyin Nail:** Anayasa Hukuku Dersleri, İstanbul, 1971.
- LAIDIE, Yan:** “Kamu Hizmetlerindeki İmtiyaz Sözleşmelerinde Tahkim”, Hukuk Kurultayı 2000, Ankara, 2000.

- LATOURNERIE Roger:** *Conceil D'Etat'nun Yargılama Yöntemleri Üzerine Bir Dene-me, Çev. Yıldızhan YAYLA, İstanbul.*
- MATTARELLA, Bernardo Giorgio:** *"The Influence of European and Global Administrative Law on National Administrative Act"*, in *Global Administrative Law an EU Administrative Law* (ed. Edoardo Chiti/ Bernardo Giorgio Mattarella) Springerlink, 2011.
- MONJARDET, Dominique:** *"Polis"*, Çev., Mansur GÜNEŞ, www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/39/web/ceviri/Mansur_Gunes.htm, E.T. 26.8.2009.
- MUTLU, Servet:** *"G.A.P. Bölgesi'nde Sanayi ve Gerekli Teşvik Sistemleri"*, G.A.P. ve Sanayi Sempozyumu, Ankara, 1993.
- ODYAKMAZ, Zehra:** *"Genel Olarak İdarenin Sözleşmeleri"*, GÜHFD (İhsan Tarakçıoğlu'na Armağan), C. II, S. 1-2.
- ODYAKMAZ, Zehra/ ÇINARLI, Serkan/ AVCIOĞLU AKSOY, Ezgi:** *İdare Hukukunda Yargı Öncesi Uyuşmazlık Çözüm Usulleri*, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2018.
- ODYAKMAZ, Zehra ve GÜZEL, Oğuzhan:** *"İyi İdare Hakkı"*, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 7, S. 8, 2017.
- ODYAKMAZ, Zehra/ KAYMAK, Ümit/ GÜZEL, Oğuzhan:** *Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Işığında T.C. Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık) ve Kararları, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.*
- OĞURLU, Yücel:** *İdare Hukukunda Kazanılmış Haklara Saygı ve Haklı Beklentiler Sorunu*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2003.
- OĞURLU, Yücel:** *Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük İlkesi*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2002.
- OĞUZMAN, Kemal/ ÖZ, M. Turgut:** *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul 2010.
- ONAR, Sıddık Sami:** *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, C. I, 3. Bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1967.
- ONAR, Sıddık Sami:** *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, C. III, 3. Bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1967.
- OZANSOY, Cüneyt:** *"Türkiye'de Kamu Hizmeti Tartışmaları: Bir Hamaset ve Habaset Alanı"* AÜHFD, C. 46, S. 1-4, 1997.
- ÖKSÜZ, İskender:** *Türk'üm Özür Dilerim*, 2. Baskı, İstanbul, 2013.
- ÖNDÜL, Hüsnü:** *"İnsan Onuru"*, www.alevileriz.biz/archive/index.php/t-20314.html, 30.8.2009.
- ÖZAY, İl Han:** *"Anayasa Mahkemesi'nin Bir Kararı Hakkında Kısa Notlar"*, KHUKA, Y. 7, Eylül 2004.
- ÖZAY, İl Han:** *"İdari Yargı Denetiminin Kapsamı ve Smuru"*, Hukuk Kurultayı 2000, Ankara, 2000.
- ÖZAY, İl Han:** *"Komisyonlar Saltanatı' Ülkesinin 'İdare Hukuku'"*, *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, Y. 4, 1983, S. 1-3.
- ÖZAY, İl Han:** *Günüşiğinde Yönetim*, İstanbul, 1996.
- ÖZAY, İl Han:** *"Anayasa: Özgürlükler ve İdari Kolluk Etkinlikleri"*, *Anayasa Yargısı Dergisi*, C. 19, 2002.

- ÖZBUDUN, Ergun:** Türk Anayasa Hukuku, 19. Basım, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2019.
- ÖZDEMİR, Erol:** “Beceri Kazandırma Programları”, G.A.P. 1. Urfa-Harran Kalkınma Sempozyumu, Ankara, 1988.
- ÖZGENÇ, İzzet:** “Kolluk Görevlilerinin Zor ve Silah Kullanma Yetkisi”, Polise Görev, Yetki ve Sorumluluk Veren Mevzuat Uygulamaları Eğitim Projesi Tebliği, Ankara, 2008.
- ÖZGÜLDÜR, Serdar:** Askeri Yüksek İdare Mahkemesi İşığında Tam Yargı Davaları, Ankara, 1996.
- ÖZTÜRK, Azim:** 21. Yüzyıl Türkiye’si İçin Yerel Yönetim Modeli, İstanbul, 1997.
- POLATCAN, İsmet:** Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Gerekçeler Anayasa Mahkemesi Kararları Bilimsel Görüşler, 1. Baskı, İstanbul, 1989.
- POROY, Reha/ TEKİNALP, Ünal/ ÇAMOĞLU, Ersin,** Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 10. Baskı, İstanbul, 2005.
- SAĞLAM, Fazıl:** Temel Hakların Sınırlanması ve Özü, AÜSBF Yayınları, Ankara, 1982.
- SARICA, Ragıp:** İdare Hukuku, Çoğaltılmış Ders Notları, İstanbul, 1970.
- SARICA, Ragıp:** İdarî Kaza, C. I, İstanbul, 1949.
- SELİÇİ, Özer:** “Özel Hukukta Mücbir Sebep Kavramı ve Uygulanış Tarzı”, İdare Hukuku Alanında Sorumluluk, Sorumluluk Hukukundaki Yeni Gelişmeler III. Sempozyumu, Ankara 12- 13 Mayıs 1979, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1980.
- SEZGİNER, Murat:** “İdari İşlem – İcraîlik – Ayrılabilir İşlem – Yargısal Denetim”, İHM, C. 69, S.1-2, 2011, s. 241-250.
- SEZGİNER, Murat:** “İmtiyaz Sözleşmelerinde İhale Süreci”, GÜHFD (İbrahim Ongün’e Armağan), C. XI, S.1-2, 2007.
- STRAUSS, Peter L.:** “The Rule Of Law in Amercan (Administrative) State”, II. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, 10-14 Mayıs 1993, Danıştay Yayınları, Ankara, 1993.
- ŞAHİN, Erdal:** Yasallık İlkesi Bağlamında Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri, Turhan Kitabevi, Ankara, 2021.
- ŞAHİNİZ, Salih:** “Yargıtay Kararları İşığında ‘Kamulaştırmazsız Elkoyma’”, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. I, S. 1.
- ŞİRİN, Tolga:** “İşlemeyen Sistemlerin Fonksiyonel Olmayan Yanıtı: Cumhurbaşkanlığı Kararname-si”, Anayasa Hukuku Dergisi, C. XII, S. 14, 2018.
- ŞİRİN, Tolga ve OCAK, Kasım:** “Kamu Hukukunda Sosyal Medya Sorunu: Resmî Kurum ve Yöneticilerin Sosyal Medya Hesaplarına İlişkin Düşünceler”, İHİD, S. 22, 2023.
- TAĞMA, Korkmaz:** Siyasi Sistemler, Yönetim Modelleri ve Türkiye, İstanbul 2002.
- TAMER, Mustafa:** “Bölge Kalkınması ve Yerel Yönetimler”, Türk İdare Dergisi, Y. 64, S. 396.
- TAN, Turgut:** “Anayasa Mahkemesi Kararlarında Kamu Hizmeti Kavramı”, Anayasa Yargısı Dergisi, S. 8, Ankara, 1991.
- TAN, Turgut:** “İdarenin Özel Hukuk Alanındaki İşlemleri”, II. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, 10-14 Mayıs 1993, Ankara, 1993.
- TAN, Turgut:** “Kamu Hizmeti İmtiyazı Sözleşmelerinin Dünü Bugünü”, Hukuk Kurultayı 2000, Ankara, 2000.
- TAN, Turgut:** Ekonomik Kamu Hukuku, Ankara, 1984.
- TAN, Turgut:** İdari İşlemin Geri Alınması, Ankara, 1970.

- TAN, Turgut:** Planlamanın Hukuki Düzeni, Ankara, 1976.
- TANRIVER, Süha:** “Yabancı Hakem Kararlarının Türkiye’de Tenfizi Bağlamında Kamu Düzenine Etkisi” in Hukukî-Ekonomik Perspektiflerden Uluslararası Tahkim ve Kamu Hizmeti (Ed. Ali Ulusoy), Ankara, 2001.
- TAŞ BEREKET, Zuhâl:** “İdarenin Hukuki Sorumluluğunun Sağlanması Aracı Olarak Tam Yargı Davaları”, İdari Yargı Sempozyumu, 11-12 Nisan 2003, Mersin.
- TEKİNAY, Selahattin Sulhi/ AKMAN, Sermet/ BURCUOĞLU, Haluk/ ALTOP, Atilla:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, İstanbul, 1993.
- TETİK, Ahmet Talha:** Türk Hukukunda Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- TORTOP, Nuri:** Yönetim Bilimi, Ankara, 1983.
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği:** Avrupa Birliği Nedir?, Ankara, 2002.
- ULER, Yıldırım:** İdari Yargıda İptal Kararlarının Sonuçları, Ankara, 1970.
- ULER, Yıldırım:** “Anayasa Hukukunda ve İdare Hukukunda Kamu Hizmeti”, Anayasa Yargısı Dergisi, C. 15, 1998.
- ULUSOY, Ali D.:** Türk İdare Hukuku, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- USTA, Hikmet:** “Neden Adli Polis Kurulmalıdır”, www.yayin.adalet.gov.tr/4_sayi%20i%C3%A7erik/Hikmet%20Usta.htm, 2.10.2009.
- ÜLGEN, Özen:** “Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Niteliği ve Türleri”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 1, 2018.
- ÜSTÜN, Gül:** “İdarenin Usul Dışı Fiillerinden: Fiilî Yol”, Marmara Üniversitesi hukuk Fakültesi Dergisi, C. 13, S.1.2
- ÜSTÜN, Süleyman:** “Kamu Harcamalarında Verimlilik ve Etkinlik”, Kazancı Hukuk Dergisi, S. 10.
- YALÇIN, Enes:** İdare Hukukunda Eksik Kapsamlı Düzenlemelerin Yargısal Denetimi, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- YASİN, Melikşah:** 1982 Anayasasına Göre Türkiye’de Yönetimin Parlamento Tarafından Denetlenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Bölümü, İstanbul, 1998.
- YAYLA, Yıldızhan:** “Sosyal Devletten İktisadi Devlete (Veya Kamu Hizmetinin Sonu)”, Hukuk Araştırmaları, C. 1, S. 1.
- YAYLA, Yıldızhan:** Anayasa Hukuku Ders Notları, 2. Bası, İstanbul, 1986.
- YAYLA, Yıldızhan:** İdare Hukuku I, İkinci Bası, İstanbul, 1990.
- YAYLA, Yıldızhan:** İdare Hukuku, İstanbul, 2009.
- YAYLA, Yıldızhan:** Şehir Planlamasının Başlıca Hukuki Meseleleri ve İstanbul Örneği, İstanbul, 1975.
- YAYLA, Yıldızhan:** “İdarenin Takdir Yetkisi”, İHM, C. 30, S. 1-2, 1964.
- YENİCE, Kazım/ ESİN, Yüksel:** Açıklamalı-İçtihatlı-Notlu İdari Yargılama Usulü, Ankara, 1983.
- YILDIRIM, Ramazan:** “Türk İdarî Yargısında Görev ve Yetki”, AİD, C. 29, S. 3.
- YILDIRIM, Ramazan:** “İptal Davalarının Objektifliği ve İdarenin Takdir Yetkisine İlişkin Danıştay 8. Dairesinin Bir Kararının Değerlendirilmesi”, KHUKA, Mart 2005.
- YILDIRIM, Ramazan:** Açıklamalı ve Kaynakçalı İdare Hukuku Sözlüğü, Konya, 2006.

- YILDIRIM, Ramazan:** Devlet Yapısı ve Nitelikleri, 2. Bası, Diyarbakır, 2003.
- YILDIRIM, Ramazan:** İdare Hukuku Açısından G.A.P, Diyarbakır, 2000.
- YILDIRIM, Ramazan:** İdari Başvurular, 2. Bası, Konya, 2006.
- YILDIRIM, Ramazan/ ÇINARLI, Serkan/ AZAK, Kerim:** Türk İdare Hukuku Dersleri, Cilt 1, Adalet Yayınevi, 8. Baskı, Ankara, 2023.
- YILDIRIM, Ramazan/ ÇINARLI, Serkan/ AZAK, Kerim:** Türk İdarî Yargılama Hukuku Dersleri, Adalet Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2023.
- YILDIRIM, Ramazan/ BİLGİN, Hüseyin/ ÇOBAN ATİK, Ayşegül:** “İnsan Haklarının Korunmasında İdari Yargının Rolü”, SÜHFD, C. 31, S. 3, 2023.
- YILDIRIM, Turan:** “Hukuk Devleti Ayıbı: Anayasanın Geçici 15. Maddesi”, Prof. Dr. Nuri Çelik’e ARMAĞAN, C. I, İstanbul, 2001.
- YILDIRIM, Turan:** “İdari Usul Yasası Kapsamında İdareye Başvuru”, İdari Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu, 17-18 Ocak 1998, Ankara.
- YILDIRIM, Turan:** “Seçilme Yeterliliğini Kaybetme ve Mahkûmiyet Sebebiyle Belediye Başkanlığından Düşürülme”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları, C. 7, S. 1-3, 1992- 1993.
- YILDIRIM, Turan:** “Bağımsız İdari Otoritelerin Yargısal Denetimi”, 2000 Yılında İdari Yargı Sempozyumu, 11-12 Mayıs 2002, Ankara.
- YILMAZ, Ejder:** Hukuk Sözlüğü, 10. Baskı, Ankara, 2011.
- YILMAZ, Halit:** “Türk Silâhlı Kuvvetleri ve Millî Savunma Hizmeti”, AÜHFD, C. 54, S. 4, 2005.
- YILMAZ, Safiye:** İdarenin Manevi Tazminat Sorumluluğu, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2011.
- YİĞİTBAŞI, Şahabettin:** “Emredici ve Yol Gösterici Planlarda Karşılaşılan Genel Sorunlar Metod Yaklaşımları ve Türk Planlamasının Durumu”, Ege Üniversitesi İ.T.B.F. Dergisi, Y. 11, Mart 1977, S. 13.
- YUİLL, Doulas/ ALLEN, Kevin:** Regional Development Agencies In Europe: An Overview, Centre For The Study Of Public Policy in the University Of Strathclyde, Glasgow, Scotland, 1981.
- YÜCE, Turhan Tufan:** “Ceza Hukuku İlkelerinin Disiplin Ceza Hukukunda Geçerliliği Sorunu ve Danıştay Kararlarının Bu Açıdan Tahlili”, Danıştay Dergisi, Y. 24, S. 88, 1994.
- ZABUNOĞLU, Yahya Kazım:** “Bir İdarî Sözleşme Türü Olarak Kamu Hizmeti İmtiyazı Sözleşmeleri”, Hukuk Kurultayı 2000, 2000.
- ZABUNOĞLU, Yahya Kazım:** İdare Hukuku, C. I, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.
- ZABUNOĞLU, Yahya Kazım:** İdare Hukuku, C. II, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.
- ZANOBİNİ, Guidio:** İdare Hukuku, Çev. Atf Akgüç/ Sair Erman, İstanbul, 1945.
- ZEYBEK CEBECİ, Ebru:** “Türk İdare Hukukunda Kamu Hizmetlerinin Belirlenmesinde Objektivist ve Subjektivist Yaklaşımlar”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 25, S. 1, 2019.
- “İngiltere Sanayiciye Ne Teşvikler Veriyor?”, GÖRÜŞ, C. 6, S. 9, Eylül 1978.
- “Bölgesel Kalkınma Politikası”, G.A.P Dergisi, Y. 1, S. 1, 1993.

Prof. Dr. Özgür BİYAN

Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Maliye Bölümü Öğretim Üyesi

VERGİ HUKUKU

*7394, 7417, 7421, 7418, 7423 ve 7491 Sayılı
Kanun Değişiklikleri Dâhil*

Genişletilmiş ve Güncellenmiş

4. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara – 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Vergi Hukuku
Özgür Biyan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3740

Dördüncü Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 739 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKLAR

- A. Volkan Özgüven, **Türk Vergi Hukukunda Geriye Yürümezlik İlkesi**, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara, 2007.
- Adil Nas, "Vergi Hukukunda Mücbir Sebepler", **Vergi Dünyası Dergisi**, Sayı:353, Ocak 2011.
- Adnan Gerçek, **Kamu Alacaklarının Tahsil Hukuku**, 7.b., Ekin Kitabevi, 2023, Bursa.
- Başar Soydan, **Türk Vergi Hukukunda Vergi İncelemesi**, Oniki Levha Yayıncılık, 2015, İstanbul.
- Burçin Bozdoğanoglu, **Dijitalleşme Süreci ve Vergilendirme**, Gazi Kitabevi, Ankara, 2020.
- Burçin Bozdoğanoglu, **Vergileme ve Ceza Kesme İşlemine Karşı Başvuru Yolları**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2022.
- Çiğdem Kırca, "Örtülü (Gizli) Boşluk ve Bu Boşluğun Doldurulması Yöntemi Olarak Amaca Uygun Sınırlama (Teleologische Reduktion)", **AÜHFD**, C.50 Sa.1, 2001.
- Doğan Şenyüz, "Vergi Hukukunda Sürelerin Önemi ve Çeşitleri", **Prof. Dr. Nihat Edizdoğan'a Armağan**, (Ed. Adnan Gerçek - Özhan Çetinkaya), Ekin Kitabevi, Bursa, 2018.
- Doğan Şenyüz, **Vergi Ceza Hukuku**, 10.b. Ekin Kitabevi, Bursa, 2017.
- Doğan Şenyüz, **Vergi Usul Hukukunda Tebligat**, 2.b., Yaklaşım Yayınları, Bursa, 1997
- Doğan Şenyüz, Mehmet Yüce, Adnan Gerçek, **Vergi Hukuku**, 9.b. Ekin Kitabevi, Bursa, 2018.
- Gülşen Güneş, **Verginin Yasallığı İlkesi**, On İki Levha Yayıncılık, 2008, İstanbul.
- Hasan Aykın, "Kimler Vergi İncelemesi Yapmaya Yetkilidir? Bazı Özellikli Durumlar", <https://vergidosyasi.com/2017/03/19/kimler-vergi-incelemesi-yapmaya-yetkilidir/>, (Erişim: 27.02.2018).
- Hasan Hüseyin Bayraklı, **Vergi İcra Hukuku**, Afyon Kocatepe Üniversitesi, 2.b., Yayın No:38, Afyon, 2001.
- Hüseyin Güçlü Çiçek-Sibel Mutlucan Sayın, "Uluslararası Vergi Hukukunun Kaynakları Üzerine Bir Değerlendirme", **Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, C. XXXII, S.2, 2013.

- Kemal Gözler, **İdare Hukuku**, Cilt:1, Güncelleştirilmiş ve Düzeltilmiş İkinci Baskı, Ekin Kitabevi, Ekim, 2009, Bursa.
- Kemal Gözler, **Hukukun Temel Kavramları**, Ekin Kitabevi, 12. Baskı, 2014.
- M. Kâmil Mutluer, **Vergi Genel Hukuku**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2006, İstanbul.
- Mehmet Ali Özzer, **Açıklama ve Örneklerle Vergi Usul Kanunu Uygulaması**, 4.b., Maliye Hesap Uzmanları Derneği, Mart 2008.
- Mehmet Yüce, **Mali Yargılama Hukuku**, 2.b., Ekin Kitabevi, 2016.
- Mehmet Yüce, **Vergi Yargılama Hukuku**, Güncellenmiş 4. Baskı, Ekin Kitabevi, 2015.
- Mualla Öncel, "Türk Vergi Hukukunda Takas", **AÜHF**, Cilt: 35, Sayı:1, 1978.
- Mualla Öncel, Ahmet Kumrulu, Nami Çağan, **Vergi Hukuku**, 20. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2011.
- Murat Batı, **Vergi Hukuku (Genel Hükümler)**, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Murat Özgür, "Faturanın Lehe Delil Olma Şartları ve İspat Gücü", **Vergi Raporu**, Sayı:80, (Şubat-Mart 2006).
- Mustafa Akkaya, **Vergi Hukukunda Ekonomik Yaklaşım**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2002.
- Necmeddin M. Berkin, **İflas Hukuku Dersleri**, Hamle Matbaası, İstanbul, 1966.
- Nihat Edizdoğan, Özhan Çetinkaya, Erhan Gümüş, **Kamu Maliyesi**, 2.b., Ekin Kitabevi, Bursa, 2011.
- Oğuz Kürşat Ünal, **Fatura ve İspat Kuvveti**, 3.b., Asil Yayıncılık, Ankara.
- Özhan Uluatam, Yaşar Methibay, **Vergi Hukuku**, 5.b., İmaj Yayınları, Ankara, 2001.
- Özgür Biyan, "Vergi Hukukunda Terkin Müessesesinin Esasları", **Mali Çözüm**, Ocak-Şubat 2007, Sayı:79.
- Özgür Biyan, **Mali Hukuk Açısından Mücbir Sebep**, Legal Yayınevi, İstanbul, 2020.
- Özgür Biyan, Hüda Carda, "Türk Vergi Hukukunda Geleceğe Dair Bir Öngörü: Blok Zincir Teknolojisinin Olası Etkileri", **Maliye Dergisi**, Sayı:180, Temmuz 2021.
- Özgür Biyan, "Beyanname Verilmesi Ödev Midir Yoksa Hak Mıdır: Anayasal Vergileme İlkeleri Bağlamında Bir Değerlendirme", **İnsan Hakları ve Vergi**, (Editörler: N.Bilici-H.Oral), Türkiye Barolar Birliği Yayınları:480, Ankara, 2023.
- Özgür Biyan ve Güneş Yılmaz, **Vergi Ceza Hukukunda Yanıltma**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.
- S. Ateş Oktar, **Vergi Hukuku**, 12.b., Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2017.

- Salih Şanver, "Vergi Hukukunda Yorum ve Kanıtlama", **Ord. Prof. Reşat Kaynar'a Armağan**, İstanbul İ.T.İ.A., Siyasal Bilimler Fakültesi, İstanbul, 1981.
- Selim Kaneti, **Vergi Hukuku**, Özdem Kardeşler Matbaası, İstanbul, 1986/1987, s.43.
- Sulhi Dönmezer, Sahir Erman, **Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku**, Umumi Kısım, Cilt:II/1, İkinci Bası, İstanbul, 1961.
- Türk Dil Kurumu Online Büyük Türkçe Sözlük**, www.tdk.gov.tr.
- Uğur Alacakaptan, **Suçun Unsurları**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, No.372, Ankara, 1975, (<http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/802.pdf>), (Erişim:25.10.2017).
- Yusuf Karakoç, **Türk Vergi Yargılaması Hukukunda Delil Sistemi**, 2b., DEÜHF Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, No:77, İzmir, 1997.
- Yusuf Karakoç, **Vergi Ceza Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016.
- Yusuf Karakoç, **Genel Vergi Hukuku**, 7.b., Yetkin Yayınları, Ankara.

Batuhan Salim YEŞİLKÖY

**EMİR KAVRAMININ
İDARİ İŞLEM
PERSPEKTİFİNDEN
İNCELENMESİ**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Emir Kavramının İdari İşlem Perspektifinden İncelenmesi

Batuhan Salim Yeşilköy

Hukuk Yayınları Dizisi – 3742

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 740 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Açdoğuran, S., B. (2000). **İdare Hukukunda Yetki ve İmza Devri**. SÜHFD, 8, (1-2), s. 391-402.
- Akad, M. ve Vural Dinçkol, B. (2013). **Genel Kamu Hukuku**. (7. Baskı). İstanbul: Der Yayınları.
- Akalan, A., R. (2007). **Emre Aykırılık Kabahati**, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11, (1-2) s. 369-386.
- Akandji- Kombe, J. (2007). **Positive obligations under the European Convention on Human Rights**. Human rights handbooks, No. 7.
- Akbulut, E. **Türk İdare Hukukunda Kanunî İdare İlkesi**. (2013). İstanbul: Beta.
- Akbulut, B. (2014). **Türk Ceza Kanunu Genel Hükümlerinin Yaptırım Hükümleri Dışında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi**. (2.baskı). Ankara: Adalet.
- Akgüner, T. (2021). **İdare Hukuku**. (9. Baskı). İstanbul: Der Yayınları.
- Akyazan, A., E. (2009). **Maddî Açından İdari İşlemler**. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, (85), s. 220- 240.
- Akyılmaz, B. (2000). **İdari Usul İlkeleri Işığında İdari İşlemin Yapılış Usulü**. Ankara: Yetkin.
- Akyılmaz, B., Sezginer, M., Kaya, C. (2013). **Türk İdare Hukuku**. (4. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Alpsoy, Z. (2021). **İdari yaptırım kavramı ve Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi**. DEÜHFD, 26, (45), s. 261-303.
- Arslan, Z. (2002). **Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanması: Anayasa'nın 13. Maddesi Üzerine Düşünceler**. Anayasa Yargısı, 18, (1), s. 139-155.
- Aslan, Z. (1994). **İdarî Yargı'da Yürütmenin Durdurulması**. İstanbul: Alfa.
- Atakan, A. (2010). **Friedrich Müller'in "Temel Hakların Nesnel Sınırlılığı" Teorisi Üzerine Bir İnceleme**. MÜHF-HAD, 16, (3-4), s. 3-27.
- Atay, A. (1978). **Şahıslar Hukuku Birinci Yarıım**. (3. Baskı). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Fakülteleler Matbaası.
- Atay, Y., Ş. (2011). **Türk İdare Hukukunda Adsız Düzenleyici İşlemler**. Ankara: TODAİE Yayınları.
- Atay, E., E. (2022). **İdare Hukuku**. (8. Baskı). Ankara: Turhan.
- Aybay, R. (2019). **İnsan Hakları Hukuku**. (4. Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Aydın, N. (2008). **3 Ekim 2001 Tarihli Anayasa Değişikliklerinin Temel Hak ve Hürriyetler Üzerine Etkileri**. Bursa: Ekin.

- Bektur, S. (2020). **Amirin Emrine Uyma Zorunluluğunun Kapsamı**. Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi, 3, (1), s. 11-36.
- Bilgen, P. (1980). **Kamu Hizmeti Hakkında**. İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, 1, (1), s. 113-116.
- Canıklıoğlu Dikmen, M. (2001). **Anlamı, Kapsamı ve Sınırlarıyla Temel Haklar ve Anayasalarımız**. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mahmut Tevfik Birsal Armağanı, s. 461-494.
- Ceylan, M. (2021). **İdari Yaptırımların Uygulanmasında Yetki**. Ankara: Seçkin.
- Çağlayan, R. (2005). **İdari Eylemden Doğan Tam Yargı Davalarında Dava Açma Süreleri**. AÜEHFD, 60, (3-4), s. 17-33.
- Çağlayan, R. (2016). **İdare Hukuku Dersleri**. (4. Baskı). Ankara: Adalet.
- Çekiç, O. (2009). **Türk Parlamento Hukukunda Yasama İşlemi Türleri ve Diğer (İsimsiz) Yasama Türleri**. Yasama Dergisi, (12), s. 107-134.
- Darendeli, V. (2013). **İdarî Ceza Hukuku Açısından Görsel – İşitsel Medya Alanındaki İdarî Yaptırımların Hukukî Rejimi**. Ankara: Yetkin.
- Derbil, S. (1959). **İdare Hukuku**. (5. Baskı). Ankara: Yeni Desen Matbaası.
- Derdiman, R., C. (2007). **Polis Yönetimi ve Hukuku**. (3. Baskı). Ankara: Nobel.
- Derdiman, R., C. ve Uysal, Y. (2014). **Türk Kamu Yönetiminde Yetki Devri**. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16, (27), s. 251-277.
- Doğan, İ. (2015). **İnsan Hakları Hukuku**. (2. Baskı). Ankara: Astana.
- Duran, L. (1982). **İdare Hukuku Ders Notları**. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Fakülteler Matbaası.
- Ekinci, M. (2005). **Anlatımlı – Gereçeli Kabahatler Kanunu ile İdari Suç ve Cezalar**. Ankara: Adalet.
- Erdinç Tavil, B. (2023). **Yargısal Emir Kavramı ve Türk Hukukundaki Yansımaları**. İstanbul: Onikilevha.
- Erdoğan, M. (2015). **Anayasal Demokrasi**. (12. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Eren, A. (2020). **Anayasa Hukuku Dersleri**. (2. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Erkut, C., (1988). **İdare Hukukunda Yokluk Teorisi**. İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, 9, (1-3), s. 69-91.
- Erkut, C. (2015). **İptal Davasının Konusunu Oluşturma Bakımından İdari İşlemin Kimliği**. (Tıpkı Basım). Ankara: Danıştay Yayınları.
- Evran Topuzkanamış, Ş. (2019). **1982 Anayasasında Temel Hak ve Özgürlükler**. DEÜHFD, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, 21, (Özel Sayı), s. 1767-1793.
- Fendoğlu, H. T. (2002). **2001 Anayasa Değişikliği Bağlamında Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanması (AY. md.13.)**. Anayasa Yargısı, 18, (1), s. 111-145.
- Fendoğlu, H., T. (2020). **Anayasa Hukuku**. (8. Baskı). Ankara.

- Gedik, D. ve Yüce, E. (2011). **Bir İdari Yaptırım Türü Olarak Kabahatler Hukukunda Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi**. İstanbul: Legal.
- Gemalmaz, M., S. (2012). **Devlet, İnsan ve Özgürlük**. (2. Baskı). İstanbul: Legal.
- Gemalmaz, H., B. (2017). **Mülkiyet Hakkı**. (2. Baskı). İstanbul: Beta.
- Giritli, İ. (1965). **Amme İdaresi Teşkilât ve Personeli**. (2. Baskı). İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Giritli, İ., Akgüner, T. (1985). **İdare Hukuku Dersleri**. Cilt I, İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Giritli, İ., Akgüner, T. (1987). **İdare Hukuku Dersleri**. Cilt II. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Giritli, İ., Bilgen, P., Akgüner, T. (2001). **İdare Hukuku**. İstanbul: Der Yayınları.
- Giritli, İ., Bilgen, P., Akgüner, T. (2006). **İdare Hukuku Dersleri**. İstanbul: Der Yayınları.
- Göçgün, M. (2017). **İdari İşlemin Konu Unsuru**. İstanbul: Onikilevha.
- Gölbashi Dinç, A. (2017). **Anayasa Hukukunda İsimsiz Özgürlüklerin Sınırlandırılması Sorunu**. Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2(1), s. 95-115.
- Gören, Z. (2022). **Temel Hak Genel Teorisi**. (5. Baskı). Ankara: Yetkin.
- Gözler, K. (1990). **Sigara İçme Özgürlüğü ve Sınırları**. Ankara Barosu Dergisi, 47(1), s. 31-67.
- Gözler, K. (2001). **Anayasa Değişikliğinin Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması Bakımından Getirdikleri ve Götürdükleri: Anayasanın 13'üncü Maddesinin Yeni Şekli Hakkında Bir İnceleme**. Ankara Barosu Dergisi, 59(4), s. 53-67.
- Gözler, K. (2020). **Anayasa Hukukunun Genel Teorisi**. Cilt I. (2. Baskı). Bursa: Ekin.
- Gözler, K. (2020). **Anayasa Hukukunun Genel Teorisi**. Cilt II. (2. Baskı). Bursa: Ekin.
- Gözler, K. (2020). **İnsan Hakları Hukuku**. (3. Baskı), Bursa: Ekin.
- Gözler, K. (2019). **İdare Hukuku**. Cilt I. (3. Baskı). Bursa: Ekin.
- Gözler, K. (2019). **İdare Hukuku**. Cilt II. (3. Baskı). Bursa: Ekin.
- Gözler, K. (2021). **Türk Anayasa Hukuku**. Bursa: Ekin.
- Gözübüyük, Ş. (1986). **Anayasa Hukuku**. Ankara: Genel Dağıtım.
- Gözübüyük, Ş. (2012). **Yönetim Hukuku**. (31. Baskı). Ankara: Turhan.
- Gözübüyük, Ş. (2013). **Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları**. (35. Baskı). Ankara: Turhan.
- Gözübüyük, A., Ş., Tan, T. (1998). **İdare Hukuku Genel Esaslar**. Cilt I. Ankara: Turhan.
- Gözübüyük, A., Ş., Tan, T. (2008). **İdare Hukuku Genel Esaslar**. Cilt I. (6. Baskı). Ankara: Turhan.
- Gözübüyük, Ş. ve Tan, T. (2008). **İdare Hukuku**. Cilt II. (3. Baskı). Ankara: Turhan.
- Gülan, A. (1988). **Kamu Hizmeti Kavramı**. İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, 9, (1-3), s. 147-159.

- Günel, Y. (1965). **Âmirin Emrini İcrada, Emrin Meşruyetini Kontrol Meselesi**. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 29, (2), 635-669.
- Gümüş, A., T. (2005). **Türk Anayasasında Kişinin Maddi ve Manevi Varlığını Koruma ve Geliştirme Hakkı**, SÜHFDisi, 13, (2), s. 133-172.
- Günday, M. (2011). **İdare Hukuku**. (10. Baskı). Ankara: İmaj.
- Güriz, A. (1986). **Hukuk Başlangıcı**. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Hakyemez, Y., Ş. (2002). **Temel Hak ve Özgürlüklerde Objektif Sınır Kavramı ve Düşünce Özgürlüğünün Objektif Sınırları**. AÜSBFD, 57(2), s. 17-40.
- Işıklar, C. (2011). **İdare Hukukunda Yokluk ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Uygulaması**. İÜHFD, 69, (1-2), 805-880.
- Işıkaç, Y. (2020). **Hukuk Başlangıcı**. (4. Baskı). İstanbul: Filiz Kitabevi.
- İhtiyaroğlu, U. (2023). **Hukuka Aykırı ve Bağlayıcı Emrin Yerine Getirilmesinde Sorumluluk**. NEÜHFD, 6, (1), s. 183-199.
- İnan, A., N. (1979). **Borçlar Hukuku Genel Hükümler Ders Kitabı**. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Kağıtçıoğlu, M. (2012). **İdari İşlemin İcrailiği**. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 103, s. 267- 283.
- Kalabalık, H. (2016). **İdare Hukuku Dersleri**. Cilt I. (2. Baskı). Konya: Sayram.
- Kalabalık, H. (2016). **İdare Hukuku Dersleri**. Cilt II. (2. Baskı). Konya: Sayram.
- Kaplan, O. (2021). **İdari İşlem Teorisi Açısından İdare Hukukunda Tespit Edici İşlemlerin Yeri**. İstanbul: Onikilevha.
- Karabulut, M. (2008). **İdari Yaptırımların Hukuki Rejimi**. Ankara: Turhan.
- Karagülmez, A. (2005). **Suç Olmaktan Çıkarma**. Ankara: Seçkin.
- Kaneti, S. (1991). **Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'ndaki Boşlukların Anayasa Mahkemesi Tarafından Doldurulması**. Anayasa Yargısı, 8, s. 77-93.
- Kangal, Z., T. (2022). **Kabahatler Hukuku**. (3. Baskı). Ankara: Adalet.
- Karatepe, Ş. (1992). **İdarenin Takdir Yetkisi**, Türk İdare Dergisi, 63, (392), s. 63-121.
- Kent, B. (2011). **Türk ve Alman Hukukunda Genel Düzenleyici İşlemler**. İÜHFD, 69, (1-2), s. 485-504.
- Kırışık, F. ve Aydın, N. (2002). **İdari İşlemin Unsurlarında Takdir Yetkisinin Varlığı Sorunu**, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7, (2), s. 331-344.
- Kırışık, F. (2013). **İdare ile İnsanlar Arasındaki İlişkilerde Güç Dengesizliğinin Giderilmesinde Etkili Bir Yöntem: İdari Usul**, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (37), s. 245-252.
- Kontacı, A., E. (2017). **Anayasada Sayılmayan Hakların Yargısal Korunması**. AÜHFD, 66(2), s. 427-459.
- Korkut, L. ve Otacı, C. (2022). **Türk Kabahatler Hukuku**. (4. Baskı). Ankara: Seçkin.

- Köküsarı, İ. (2020). **Anayasal Hakların Çatışması**. Ankara: Adalet.
- Köprülü, B. (1979). **Medenî Hukuk**. İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Kürkçüer, O., M. (1965). **Esas Teşkilât Hukuku**. (2. Baskı). Ankara: Balkanoğlu Matbaacılık.
- Louglin, M. (2017). **Kamu Hukukunun Temelleri**. (Çev.: Dilşad Çiğdem Sever ve Kivılcım Turanlı). Ankara: Dipnot Yayınları.
- Oğurlu, Y. (2001). **İdarî Yaptırımlar Karşısında Yargısal Korunma**. (2. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Onar, S., S. (1966). **İdare Hukukunun Umumî Esasları**. Cilt I. (3. Baskı). İstanbul: İsmail Akgün Matbaası.
- Onar, S., S. (1966). **İdare Hukukunun Umumî Esasları**. Cilt II. (3. Baskı). İstanbul: İsmail Akgün Matbaası.
- Onar, S., S. (1966). **İdare Hukukunun Umumî Esasları**. Cilt III. (3. Baskı). İstanbul: İsmail Akgün Matbaası.
- Oser, H., Schönenberger, W. (1947). **Borçlar Hukuku Birinci Kısım**. (Çev.: Recai Seçkin). (2. Baskı). Ankara: Yeni Cezaevi Basımevi.
- Özay, İ., H. (1985). **İdarî Yaptırımlar**. İstanbul: Özdem.
- Özay, İ., H. (2017). **Günüşığında Yönetim**. (3. Baskı). İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Özbey, Ö. (2013). **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında İfade Özgürlüğü Kısıtlamaları**, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, (106), s. 41-90.
- Özbudun, E. (2012). **Türk Anayasa Hukuku**. (13. Baskı). Ankara: Yetkin.
- Özen, M. (2013). **İdari Ceza Hukuku**. Ankara: Adalet.
- Pehlivan, A. (2020). **Kabahatler Hukukunun Genel Esasları**. İstanbul: Beta.
- Platon. (2020). **Sokrates'in Savunması**. (22. Baskı). (Çev.: Ari Çokona.), Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Resmî Gazete, <<https://www.resmigazete.gov.tr/>> (Çalışmada alıntılanan tüm mevzuat hükümlerine bu kaynaktan erişilmiştir.).
- Sağlam, F. (1982). **Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanması ve Özü**. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Sağlam, F. (2002). **2001 Yılı Anayasa Değişikliğinin Yaratabileceği Bazı Sorunlar ve Bunların Çözüm Olanakları**. Anayasa Yargısı, 18, (1).
- Sağlam, M. (2002). **Ekim 2001 Tarihinde Yapılan Anayasa Değişiklikleri Sonrasında, Düzenlendikleri Maddede Hiçbir Sınırlama Nedenine Yer Verilmemiş Olan Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırı Sorunu**. Anayasa Yargısı, 18, (1).
- Sancakdar, O., Önüt, L. B., Us Doğan, E., Kasapoğlu Turhan, M., Seyhan, S. (2019). **İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı**. (8. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Sarıca, R. (2011). **Türk Devlet Şurası İçtihatlarına Göre Hükümet Tasarrufları**. İÜHFD, 8, (3-4), s. 457-472.

- Schwarz, A., B. (1948). **Borçlar Hukuku Dersleri**. (Çev.: Bülent Davran). Cilt I. İstanbul: Kardeşler Basımevi.
- Seçkin, S. ve Üstün, G. **İdari İşlemlerde Takdir Yetkisi ve Gerekeçe İlkesi**. MÜHF-HAD, 21, (2), s. 509-534.
- Sever, Ç. (2021). **Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İdare Hukukunda Kanuna Dayanma İlkesi**. Ankara: Turhan.
- Seymen, F., H. (1950). **Borçlar Hukuku Dersleri**. Cilt I. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası.
- Sunay, R. (2000). **Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere ve 1982 Anayasası**, SÜHFD, 8, (1-2), s. 615- 632.
- Şen, M. (2013). **İdarenin Yargısal Denetimine İlişkin Modeller**. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 17, (1-2), s. 1623- 1641.
- Tan, T. (1970). **İdari İşlemin Geri Alınması**. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Tan, T. (2013). **İdare Hukuku**. (2. Baskı). Ankara: Turhan.
- Tanilli, S. (1988). **Devlet ve Demokrasi Anayasa Hukukuna Giriş**. (5. Baskı). İstanbul: Say Yayınları.
- Tanör, B. ve Yüzbaşıoğlu, N. (2001). **1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku**. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Tekinay, S., S. (1979) **Borçlar Hukuku**. (4. Baskı). İstanbul: Sermet Matbaası.
- Tepe, H. (2010). **İnsan Hakları: Kavram, Kapsam ve Ölçüt**, İnsan Hakları (Ed.: Çağlar, S.), İstanbul: Beta, s. 1-31.
- Tetik, A., T. (2017). **Hukuk Devleti Bağlamında Takdir Yetkisi ve Yerindelik Denetimi İlişkisi**, SÜHFD, 25, (2), s. 249-276.
- Teziç, E. (2012). **Anayasa Hukuku**. (14. Baskı). İstanbul: Beta.
- Tunç, H., Bilir, F. ve Yavuz B. (2015). **Türk Anayasa Hukuku**. (6. Baskı). Ankara: Adalet.
- Tunçomağ, K. (1969). **Borçlar Hukuku**. Cilt I. (4. Baskı). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Turhan, M. (1991). **Anayasamız ve Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere**. Anayasa Yargısı Dergisi, 8, s. 401-420.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığı. (1961). T.C. Temsilciler Meclisi Tutanak Dergisi, 3(41), s. 3-51.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığı. (1982). Danışma Meclisi Tutanak Dergisi, 8(130), s. 104-185.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığı. (2001). Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi, 70(132), s. 67-133.
- Ulu, G. (2012). **İdari İşlemin Yetki Unsuru**. Ankara: Seçkin.
- Ulu, G. (2020). **İdari İşlemin Unsurlarının İşlevi**. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19, (38), s. 74-102.
- Ulusoy, A., D. (2013). **İdari Yaptırımlar**. İstanbul: Onikilevha.

- Uran, E. (2012). **Türkiye’de Bağımsız İdari Otoritelerin İdari Yaptırım Yetkisi**. İstanbul: Onikilevha.
- UYAP (Çalışmada alıntılanan tüm yargı kararları sadece meslek içi erişim sağlanabilen bu uygulamadan edinilmiştir.)
- Uygun, O. (1982). **1982 Anayasası’nda Temel Hak ve Özgürlüklerin Anayasal Sınırları**. Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, 8, (2), s. 357-390.
- Uygun, O. (2022). **Devlet Teorisi**. (9.Baskı). İstanbul: Onikilevha.
- Ülker, G. (2022). **İdari İşlemin Yetki Unsuru**. Ankara: Adalet.
- Velidedeoğlu, H., V. (1959). **Türk Medenî Hukuku**. Cilt I. (6. Baskı). İstanbul: İstanbul Matbaacılık.
- Velidedeoğlu, H., V. (1963). **Türk Medenî Hukuku Umumî Esaslar- Şahsın Hukuku- Aile Hukuku- Miras Hukuku- Eşya Hukuku**. (3. Baskı). İstanbul: Nurgök Matbaası.
- Yalçın, İ. (2007). **Tüm Yönleriyle Kabahatler Hukuku**. Ankara: Seçkin.
- Yaşar, H., N. (2013). **İdari Yargı Kararlarının Etkinleştirilmesi Arayışında İdari Yargı İdari Yargıç Yargısal Emir**. (2. Baskı). İstanbul: Onikilevha.
- Yayla, Y. (1964). **İdarenin Takdir Yetkisi**. İÜHFD, 30, (1-2), s. 201-211.
- Yayla, Y. (1985). **İdare Hukuku**. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Yeniay, L., Yeniay, G. (2019). **Türk Hukukunda Yürütme Organının Düzenleme Yetkisi ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi**. Anayasa Yargısı, 36, (1), s. 105- 138.
- Yıldırım, R., Çınarlı, S. (2021). **Türk İdâre Hukuku Dersleri**. Cilt I. (7. Baskı). Ankara: Adalet.
- Yıldırım, R., Çınarlı, S. (2022). **Türk İdâre Hukuku Dersleri**. (5. Baskı). Cilt II. Ankara: Adalet.
- Yıldırım, R. ve Çınarlı, S. (2021). **Türk İdarî Yargılama Hukuku Dersleri**. Cilt III. (3. Baskı). Ankara: Adalet.
- Yıldız, H. ve Düğer, S. (2020). **Genel Kararların Hukuki Rejimi**. TAAD, 1, (42), s. 25-48.
- Yılmaz, D. (2014). **İdari İşlemin İcraîlik Özelliği**. Ankara: Astana Yayınları.
- Yılmaz, H. (2019). **Türk İdare Hukukunda İdari İstikrar İlkesi**. İstanbul: Onikilevha.
- Yurtcan, E. (2020). **Yargıtay Kararları Işığında Kabahatler Kanunu ve Uygulaması**. (4. Baskı). İstanbul: Aristo.
- Yüzer Eltimur, D. (2019). **AİHS Kapsamında Özel Hayatın ve Aile Hayatının Korunmasında Devletin Pozitif Yükümlülükleri**. İstanbul: Onikilevha.
- Zabunoğlu, Y., K. (2012). **İdare Hukuku**. Cilt I. Ankara: Yetkin.
- Zabunoğlu, Y., K. (2012). **İdare Hukuku**. Cilt II. Ankara: Yetkin.
- Zanobini, G. (1964). **İdari Müeyyideler**. (Çev.: Yılmaz Günal). Ankara: Sevinç Matbaası.

Battal YILMAZ

Yargıtay 3.Hukuk Dairesi Üyesi

Açıklamalı - İçtihatlı

HEKİMİN HUKUKİ SORUMLULUĞU

5. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Açıklamalı - İctihatlı Hekimin Hukuki Sorumluluğu

Battal Yılmaz

Hukuk Yayınları Dizisi – 678

Beşinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 741 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd.Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKLAR

- Ağın, Serenay;** "Estetik Tıbbi Müdahalelerin Hukuki Nitelendirmesi ve Hekimin zel Hukuk Sorumluluğu", İzmir Barosu Dergisi, Y:86, S:3, Eylül 2021, s.153-185.
- Ağın, Serenay;** "Hastanın Tedaviyi Ret Hakkı", Yaşar Hukuk Dergisi, 2023, C:5, S:2, s.337-389.
- Ağın, Serenay;** Yetkisiz Hekimlik Suçları, Seçkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Arıncı, Atilla;** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, (Estetik Cerrahide Hekimin Hukuki Sorumlulukları ve Bu Sorumlulukların Eser Sözleşmesi Kap-samında Değerlendirilmesi).
- Aşıoğlu, Çetin;** Tıbbi Yardım ve Elatmalardan Doğan Sorumluluk
- Atamer, Yeşim;** "Transseksüellerin Türk Hukukundaki Durumu", <http://www.lambdaistanbul.org/s/etkinlik/transseksuellerin-turk-hukukundaki-durumu/>, ET: 20.01.2020.
- Ayan Mehmet;** Tıbbi Mdahelerden Doğan Sorumluluk
- Aydın, Erdem;** Tıp Etiği ve Tarihi ED. (www.medinfo.Hacettepe.edu.tr)
- Aygörmez Uğurlubay, Gülsün Ayhan;** "İnsan zerinde Deney ve Deneme Suçuna İlişkin Bazı Tespitler", İnönü Üniversitesi HFD, Y. 2015, C. 1, s. 165-206.
- Çakıroğlu, şölen;** "Tıbbi Müdahalede Zorunluluk Hali", II. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı (Ed. Hakeri/Doğan), Ankara 2018, s. 1121-1140.
- Çakmut, zlem;** Tıbbi Müdahaleye Rızanın Ceza Hukuku Açışından İncelenmesi
- Çeker, Mustafa;** Tıbbi Müdahalelerde Hukuku Uygunluk sorunu (adalet.org)
- Deryal, Yahya;** İnsan Sağlığı ve Vücut bütünlüğüne yönelik tıbbi müdahalelerde hastanın rızası (İstabip.org.tr)
- Doğan, Cahid;** "Sağlık Haklarından Hekimlerin Sır (Kişisel Veri) Saklama Mükellefiyeti", Ankara Barosu- Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sağlık Hukuku Kurultay 1-3 Kasım 2007 Ankara, Ankara Barosu Yayınları, Ankara-2008.

- Doğan, Cahid;** “İnsan Üzerinde Deney ve Tedavi (İyileştirme) Amaçlı Deneme Suçları”, İlaç ve Tıp Alanında Ceza Hukuku, Etik ve Tıbbî Sorunlar Sempozyumu, İstanbul 2008, s.93–114.
- Doğan, Cahid;** “Tıbbî Kayıtların Tutulmasından Cezaî Sorumluluk”, Ankara Barosu III. Sağlık Hukuku Kurultay 7-8 Mayıs 2010 Ankara, Ankara Barosu Yayınları, Ankara- 2011.
- Doğan, Cahid;** “Kısırlaştırma (Sterilization): Öjeni mi? Nüfus Planlaması mı? Adli Bilimciler Derneği I. Ulusal Sağlık Hukuku Kongresi (Marmaris 01-04 Mayıs 2004) Editörler: Prof. Dr. Hamit HANCI & Av. Cahid DOĞAN Seçkin Yayınları, Ankara-2015.
- Doğan, Cahid;** “Hastanın Aydınlatılması ve Rızasının Alınması” Girne-Amerikan Üniversitesi 1. Sağlık Hukuku Sempozyumu 2-3 Mart 2009 Gime/KKTC, Adalet Kitabevi, Ankara-2010.
- Doğan, Cahid;** “Tam yargı Dâvâlarında Rücu” VIII. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, VIII. Türkisch-Deutsches Symposium Zum Medizinrecht, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi –Tıp Fakültesi Augsburg Üniversitesi Hukuk Fakültesi 23-24 /09/ 2011 Diyarbakır, Adalet Yayınevi, Ankara-2012.
- Doğan, Cahid;** “Ötenazi (Acısız Ölüm, Euthanasia)” KKTC Lefke Avrupa Üniversitesi IV. Sağlık Hakkı ve Sağlık Hukuku Sempozyumu (7-8 Mayıs 2012)” Ankara 2013, s. 197- 282 (Ötenazi).
- Doğan, Cahid;** “Hukuksal Açından Hastanın Yükümlülükleri”, ERÜHFD, Y. 2016, C. XI, S. 2, s. 49-81.
- Eren, Fikret;** Borçlar Hukuk Genel Hükümler
- Erman, Barış;** Ceza Hukukunda Tıbbi Müdahelenin Uygunluğu, Seçkin Yayıncılık, İstanbul 2003.
- Göçmen, Erkin-Göçmen Ali;** İlaç kullanımından Doğan Zararlardan Hekimin, Eczacının ve İlaç üreticisinin sorumluluğu (İdeal Hukuk com.)
- Hakeri, Hakan;** Genel Önleyici Aşı Zorunluluğu III, çevrimiçi: <http://www.medimagazin.com.tr/authors/hakan-hakeri/tr-genel-onleyici-asi-zorunluluğu-III-72-64-2918.html>, ET: 26.01.2020. (Önleyici Aşı).
- Hakeri, Hakan;** İlaç Hukuku, Ankara 2015, (İlaç).
- Hakeri, Hakan;** Tıp Hukuku,10. Bası, Seçkin Yayınları, Ankara 2015.
- Hakeri, Hakan;** Tıp Hukuku, 16. Bası, Seçkin Yayınları, Ankara 2019. (16. Bası).

- Hancı, İ. Hamit;** Hekimin Yasal Sorumluluk ve Hakları (Tıp ve Sağlık Hukuk), Toprak ofset, 1999 İzmir (www.med.ege.edu.tr)
- Hancı, İ. Hamit;** Malpraktis Tıbbi Girişimler nedeniyle Hekimin Ceza ve Tazminat Sorumluluğu
- Helvacı, Serap;** Gerçek Kişiler, 6. Bası, Legal Yayıncılık, İstanbul 2016.
- Kasapoğlu Turhan, Mine;** “İdari Kolluk Yetkisi Bağlamında Zorunlu Aşı Uygulaması”, Hacettepe HFD, Y. 2019, C. 9, S. 1, s. 1-40.
- Kirkit, Ecem;** Tıbbî Müdahalenin Hukuka Uygunluğu, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.
- Kirkit, Ecem;** “Özel Hukuk Açısından Varsayılan Rıza Boyutunda Tıbbi Müdahalede Zorunluluk Hali”, II. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı (Ed. Hakeri/Doğan), Ankara 2018, s. 1141-1146. (Varsayılan Rıza)
- Kirkit, Ecem / Yoldaşcan, Elçin / Aytaç, Necdet / Gönültaş, Tülin / Kirkit, Mehmet;** “Yeni Mezun Hemşirelerin Kişisel Verilerin Korunması Hakkındaki Sorumlulukları Konusunda Bilgi Düzeyleri”, II. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı (Ed. Hakeri/Doğan), Ankara 2018, s. 709-719.
- Kovacic, Sanja;** “Informed Consent in Neurological Patients”, Harmonius, 2015.
- Okyay, Ramazan Azim / Akbaba, Muhsin / Kirkit, Ecem;** “Aydınlatılmış Onam ve Aşılama”, Turkish Journal of Public Health, Y. 2015, C. 13, S. 2, s. 155-159.
- Özdemir, Hayrunnisa;** Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması, Ankara 2009.
- Özdemir, Hayrunnisa;** Özel Hukukta Teşhis ve Tedavi Sözleşmesi, Ankara 2004. (Teşhis ve Tedavi).
- Özdemir, Hayrunnisa;** “Teşhis ve Tedavi Sözleşmesinde Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğü”, EÜHFD, C. 12, S. 3-4, Y. 2008, s. 347-379.(Aydınlatma).
- Özdemir, Hayrunnisa;** “Teşhis ve Tedavi Sözleşmesinde Kayda Geçirme ve Sır Saklama Yükümlülüğü”, Sağlık Hukuku Digestası, S. 1, Y. 2009, s. 148-166.(Sır).
- Özdemir, Hayrunnisa;** “Üreme Merkezlerinin Hukuki Sorumluluğu”, VIII. Türk- Alman Tıp Hukuku Sempozyumu (Hekim Sorumluluğu 7-8 Ekim 2011, Diyarbakır), Ankara 2012, s. 453-472.(Üreme).

- Özdemir, Hayrunnisa;** “Tıbbî Müdahalede Küçüğün Rızası”, II. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı (Ed. Hakeri/Doğan), Ankara 2018, s. 41-81.(Küçüğün Rızası).
- Özdilek, Ali Osman;** Tıpta Yanlış Uygulama (Malpraktis) Sebebiyle Hekimin Hukuki Sorumluluğu (Türk Hukuk Sitesi)
- Öztan, Bilge;** Şahsın Hukuku Hakiki Şahıslar
- Öztürk, Erdim, Özbek;** Ceza Hukuk ve Emniyet tedbirleri Hukuku, Ankara 2001.
- Öztürkler, Cemal;** Hukuk Uygulamasında Tıbbi Sorumluluk Teşhis, Tedavi ve Tıbbi Müdahalelerden Doğan Tazminat davaları
- Sütlaç, Mustafa;** Hasta ve Hasta Yakını Hakları, Çivi Yazıları İstanbul 2000.
- Tandoğan, Haluk;** Borçlar Hukuk Özel İlişkileri Cilt. II.
- Tekinya, Selahattin Sulhi – Akman, Sermet Burcuoğlu, Haluk – Altop, Atilla;** Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler
- U. Oral,** Tıbbi Etik, s.9, 1995/1
- Zevkiler Aydın;** Özel Borç İlişkileri
- Zevkliler, Aydın;** “Tedavi Amaçlı Müdahalelerde Kişilik Hakkına Saldırının Sonuçları” DÜHFD. Y.1983.

Prof. Dr. M. Emin ARTUK
İstanbul Medipol Ü. Hukuk Fak.
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. M. Emin ALŞAHİN
Marmara Üniversitesi Hukuk Fak.
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Öğretim Üyesi

KRİMİNOLOJİ

Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş

5. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kriminoloji

M. Emin Artuk - M. Emin Alşahin

Hukuk Yayınları Dizisi – 2093

Beşinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 742 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 47771
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

- Altınölçek, Haşmet**, Tedavide Müzik ve Antik Dönemde Uygulanması, Müzik ve Bilim Dergisi, C.1, S:1, 2004, <http://muzik-sanat-dusunce.blogspot.com/2011/10/tedavide-muzik-ve-antik-donemde.html>.
- Artuk, Emin**, Ceza Hukukuna Giriş (Ders Notları) I, İstanbul 1983.
- Artuk, M.Emin-Gökçen, Ahmet-Alşahin, M.Emin-Çakır, Kerim**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Ankara 2018.
- Artuk, M.Emin-Gökçen, Ahmet-Alşahin, M.Emin-Çakır, Kerim**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 16. Baskı, Ankara 2017.
- Artuk, Mehmet Emin- Yenidünya, Ahmet Caner**, Suçun Önlenmesi ve Medya, İstanbul Barosu Dergisi, C.:75, S.:1-2-3, 2001.
- Aschaffenburg, G.**, Das Verbrechen und seine Bekämpfung, 3. Auflage, Heidelberg 1933.
- Ata, Ahmet Yılmaz**, Ücretler, İşsizlik ve Suç Arasındaki İlişki: Yatay-Kesit Analizi, Çalışma ve Toplum, 2011/4.
- Aytaç, Mustafa- Aytaç, Serpil- Bayram, Nuran**, Suç Türlerini Etkileyen Faktörlerin İstatistiksel Analizi, 8. Türkiye Ekonometri ve İstatistik Kongresi, İnönü Üniversitesi, 24-25 Mayıs 2007.
- Backovic, Lazar**, Österreichs grösster Pfleges skandal, Spiegel Online, 12.4.2014.
- Bahnsen, Uwe**, Das Ende des St. Pauli Killers Welt, www.welt.de.
- Bayındır, Sinan**, Türk Ceza Hukukunda Akıl Hastalığı, İstanbul 2016.
- Beccaria**, Suçlar ve Cezalar yahut Beşeriyetin Mecellesi, (Çev: Muhiddin Göklü), 3.Baskı, İstanbul 1964.
- Belin, Jules**, Trente ans de sureté nationale, Paris 1950.
- Berg, Karl**, Der Sadist. Psychopathologie du vampire de Düsseldorf, Traduction et Préface, Nicolas Castelaux, 2015.
- Besse, François**, Je suis un bandit d'honneur, Bruxelles 1983.
- Blazek, Matthias**, Haarman und Grans-Der Fall, die Beteiligten und die Presseberichterstattung, Stuttgart 2009.
- Bourgoin, Stéphane**, Le livre noir des Serial killers, Dans la tête des tueurs en série, Nord Compo à Villeneuve-D'ascq, 2015.
- Bouzat, Pierre-Pinatel, Jean**, Traité de droit pénal et de criminologie, tome III, Criminologie par Jean Pinatel, 2. Edition, Paris 1970.

- Brauneck, A. E.**, Zum Begriff der kriminellen Anlage, in Festschrift für Engisch, Frankfurt/M. 1969.
- Breinersdorfer, Fred**, Der Hammermörder, Das Psychogramm eines Mörders, der die deutsche Polizei über ein Jahr lang beschäftigte, 2. Auflage, München 1992.
- Bungert, Jürgen**, Ich liebte den “Blaubart von Fehmarn” Kultur&Live-Hamburger Abendblatt, https://www.abendblatt.de/kultur_live.
- Campaniello, Nadia**, Women in crime, IZA World of Labor, November 2014, <http://wol.iza.org/articles/women-in-crime.pdf>.
- Canay-Ağaoğlu, H. Dilara**, Kadın Suçluluğu, İstanbul 2015.
- Cawthorne, Nigel**, Seri Katiller (Çev:Selen Çalık-Hatice Kaymak) İstanbul 2010.
- Cengiz, Mahmut**, Türkiye’de Organize Suç Gerçeği ve Terörün Finansmanı, Ankara 2015.
- Chernoff, Ninan-Simon, Rita J.**, Women and Crime the World Over, Gender Issues, Summer 2000.
- Cihan, Erol**, Demokratik Bir Toplumda Suç Siyaseti Kavramı, in: Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989.
- Collin, Fernand**, Enrico Ferri et l’avant- projet de code pénal italien de 1921, Bruxelles 1925.
- Constant, Jean**, Eléments de criminologie, Liège 1949.
- Constant, Jean**, Traité élémentaire de droit pénal, tome 1, Liège 1965.
- De Greeff, Etienne**, Introduction à la Criminologie, Paris 1948.
- De Vabres, H. Donnedieu**, La crise moderne du droit pénal, La politique criminelle des états autoritaires, Paris 1938.
- De Vabres, H. Donnedieu**, Traité de droit criminel et de législation pénale comparée, 3. Edition, Paris 1947.
- Demirbaş, Timur**, Kriminoloji, 5. Baskı, Ankara 2014.
- Dezza, Ettore-Seminara, Sergio-Vormbaum Thomas**, Moderne italienische Strafrechtsdenker, Springer-Verlag, Berlin, Heidelberg 2012.
- Dilber, Fatma**, Kitle İletişim Araçları ve Suç Olgusu, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 16 (Özel Sayı 1), 2014.
- Dinler, Veysel**, Türkiye’de Kriminolojinin Tarihi (I), Ceza Hukuku Dergisi, Yıl:10, Sayı:29, Aralık 2015.
- Dolu, Osman**, Suç Teorileri, Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji, 5. Baskı, Ankara 2015.

- Dönmezer, Sulhi**, Cezai Mesuliyetin Esası, İstanbul 1949.
- Dönmezer, Sulhi**, Kriminoloji, 6. Bası, İstanbul 1981.
- Dönmezer, Sulhi**, Sosyoloji, 7. Bası, İstanbul 1978.
- Dönmezer, Sulhi-Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım, Cilt II, 11. Bası, İstanbul 1997.
- Dönmezer, Sulhi-Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım, Cilt I, 12. Bası, İstanbul 1997.
- Durkheim, Emile**, İntihar (Çev.: Zühre İlkelen), İstanbul 2013.
- Durkheim, Emile**, Le suicide. Etude de sociologie, Paris 1930.
- Durkheim, Emile**, Sosyolojik Metodun kuralları (Çev: Enver Aytekin), İstanbul 1994.
- Durkheim, Emile**, Toplumbilimin Yöntem Kuralları (çev: Özer Ozankaya), İstanbul 2013.
- Düzenli, Hilal-Taner, Selda**, Müzik ve Suçluluk, in: **Sancar, Türkan Yalçın**, Kriminoloji Yazıları, Ankara 2015.
- Eker, Ahmet**, "Kontrol Teorileri", in Editör: Ekrem Muş, Kriminoloji, Suç Teorileri ve Uygulamalar, Ankara 2016.
- Enç, Mithat**, Ruh Sağlığı Bilgisi, 7. Basım, İstanbul 1978.
- Erem, Faruk**, Adalet Psikolojisi, Suçlu Psikolojisi, Usul Psikolojisi, Mahpusun Psikolojisi, 7. Baskı, Ankara 1977.
- Erem, Faruk- Danışman, Ahmet- Artuk, Mehmet Emin**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara 1997.
- Exner, Franz**, Kriminalbiologie in ihren Grundzügen, Hamburg 1939.
- Ferri**, La sociologie criminelle, Paris 1914.
- Feuerbach-Mittermaier**, Lehrbuch des gemeinen in Deutschland gültigen peinlichen Rechts, 14. Auflage, 1847.
- Fişek, Nusret**, Çocuk Düşürmenin Sosyal Yönü, http://www.ttb.org.tr/n_fisek/kitap_2/23.html
- Florian, Eugenio**, Trattato di diritto penale, tome1, Mailand 1934.
- Frank, Gerd**, Totmacher 1, Arnstadt 2016.
- Friedrichsen, Gisela**, "Die Toten von Herrn Lange" Spiegel Online, Der Spiegel 30/1993.
- Friedrichsen, Gisela**, "Patientin bereits verstorben" Spiegel Online, Der Spiegel 44/1992.
- Fuligni, Bruno**, Dans les archives inédites du ministère de l'intérieur. Un siècle de secrets d'État (1870-1945), Malesherbes 2019.

- Fuligni, Bruno**, Dans les archives secrètes de la police, Malesherbes 2019.
- Garofalo, Baron Rafeale**, La criminologia, 5. Edition, Paris 1905.
- Garofalo, Baron Rafeale**, Criminologia. “Suç, Suçlu ve Ceza” (çev: Dr. Mu-
hittin Göklü), İstanbul, 1957.
- Garofalo, Baron Rafeale**, Riparazione alle vittime del delitto, Torino 1887.
- Garraud, R.**, Traité théorique et pratique du droit pénal français, tome 1, 3.
Edition, Nouveau Tirage Paris 1928.
- Gassin, Raymond-Cimamonti, Sylvie-Bonfils, Philippe**, Criminologie, 7.
Edition, Paris 2011.
- Gelişin, Arkın**, Bir Seri Katilin Anatomisi, Ted Bundy, Ankara 2014.
- Gelişin, Arkın**, Seri Katiller Tarihi, İnsan Avcılarının Peşinde, Ankara 2015.
- Geserick, Gunther-Harbort, Stephan-Pfeiffer, Hans-Schüler, Wolfgang**,
Serienmörder in Deutschland, Leipzig 2005.
- Geserick-Harbort-Pfeiffer-Schüler**; Gisela Friendrichsen, Zuflucht bei den
Nazis, Der Spiegel Online 13/1997.
- Geserick-Vendura-Wirth**, Experiment Frauenmord Hilmar S. (1969) in: Geserick-
Harbort-Pfeiffer-Schüler, Serienmörder in Deutschland, Leipzig 2005.
- Girod, Hans**, Blutspuren, Weitere ungewöhnliche Mordfälle aus der DDR,
München 2003.
- Giuttari, Michele**, Das Monster von Florenz, Anatomie einer Ermittlung
(çev: Katharina Förs-Rita Seuss), Bergisch Gladbach, 2007.
- Goulard, Didier**, L’Affaire Landru in Les grandes affaires criminelles,
Genève 1975.
- Gökpınar, Mahmut**, “Sosyal ve Kriminal Boyutlarıyla Organize Suç”, Türki-
ye Barolar Birliği Dergisi, Sayı:60, 2005, s.214-234.
- Gölcüklü, Feyyaz**, Ceza Hukuku Dersleri, Ankara 1981-1982 (Teksir).
- Gramberg, Michael**, Der Blaubart von Fehmarn, in: Helfried Spitra (Hrsg.):
Die großen Kriminalfälle, Der St. Pauli Killer, der Ausbrecherkönig und
neun weitere berühmte Verbrechen, Frankfurt/Main 2004.
- Grispigni**, Cours de droit pénal, t. I, Cedam, 1932.
- Gruhle**, Die Ursachen der Jugendlichen Verwahrlosung und Kriminalität,
Berlin 1912.
- Gundolf, Hubert**, Verbrecher von A bis Z, Hamburg 1966.
- Gültekin, Mücahit**, Müzik Psikolojisi: Heavy Metal Müziğin Psikososyal Etkileri,
<http://aileakademisi.org/sites/default/files/HEAVY%20METAL%20MÜZİĞİ%20PSİKO-SOSYAL%20ETKİLERİ.pdf>.

- Haddad, Solène**, 50 Affaires Criminelles qui ont marqué la France, City Editions 2013.
- Harbort, Stephan**, Das Hannibal-Syndrom, Phänomenen Serienmord, 13. Auflage, München/Berlin 2016.
- Haarmeyer, Jan**, "Mucki" Pinzner: Das Ende eines Auftragsmörders, Hamburger Abendblatt, www.abendblatt.de.
- Heidensohn, Frances**, The Crimes Of Women, Criminal Justice Matters, Volume 5, 1991.
- Hiess, Peter-Lunzer, Christian**, Mord-Express, die grössten Verbrechen in der Geschichte der Eisenbahn, Wien-München 2000.
- Hippel, R. v.**, Die geschichtliche Entwicklung der Freiheitsstrafe, in: Deutsches Gefängniswesen herausgegeben von Erwin Bumke, Berlin 1928.
- Holtzman, Elizabeth**, Premenstrual Symptoms: No Legal Defense, St. John's Law Review, Vol. 60, 1986, (<http://heinonline.org>)
- Hooton**, Crime an the Man, Cambridge 1931.
- Hooton**, The American Criminal, Cambridge 1939.
- İçli, Tülin Günşen**, Kriminoloji, 8. Baskı Ankara 2013.
- İçli, Tülin Günşen**, Türkiye'de Suçlular, Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Özellikleri, Ankara 1993.
- İoannou, Maria**, "Suça ilişkin bireyselci açıklamalar", in: David Canter, Suç Psikolojisi (Çev: Ali Dönmez-İşıl Çoklar Başer-Meltem Güler) Ankara 2011.
- Jacta, Maximilian**, Berühmte Strafprozesse, Frankreich, München 1963.
- Jescheck, Hans-Heinrich- Weigend, Thomas**, Lehrbuch des Strafrechts, Allgemeiner Teil, 5. Auflage, Berlin 1996.
- Kaiser, Günther**, Kriminologie. Ein Lehrbuch, 3. Auflage, Heidelberg 1996.
- Kaner, Sema**, "Suçluluğu Açıklayan Yaklaşımlar", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt:25, Sayı:2, Ankara 1992.
- Kantar, Baha**, Ceza Hukuku, Başlangıç, Ankara 1937.
- Karablenli, İ. Metin**, Kriminalistik ve Kriminal Polis Lâboratuvarları, in: Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989.
- Karakan Karakaş, Zeynep**, Antisosyal Kişilik Bozukluğu Olan ve Agresif Davranış Sergileyen Erkek Bireylerde y Kromozomu Düzensizliğinin Araştırılması- Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Adana 2009.
- Karaman Kenekçi, Yasemin-Yücedağ Özcan Arife**, Okullarda Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi, <http://www.kriminoloji.com/>.
- Kargın, Vedat**, "Anomi ve Gerilim Teorileri", in: Editör: Ekrem Muş, Kriminoloji, Suç Teori ve Uygulamalar, Ankara, 2016.

- Karınca, Eray**, Sorularla Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Yayın No:179, Ankara 2010.
- Kavlak, Cihan**, Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu, 3. Baskı, Ankara 2017.
- Kaygısız, Mustafa**, Türkiye’de Seri Katiller, Paralel Cinayetler, Ankara 2009.
- Keskin Kiziroğlu, Serap**, Türk Ceza Hukukunda Çocuk Düşürme, Düşürme ve Kısırlaştırma Suçları, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.:19, S.:2 (Özel Sayı), Yıl:2013.
- Kızmaz, Zahir**, Din ve Suçluluk: Suç Teorileri Açısından Kuramsal Bir Yaklaşım, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.:15, S.:1.
- Kızmaz, Zahir**, Ekonomik Yapı ve Suç: Bazı Araştırma Bulguları Üzerine Genel Bir Değerlendirme, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.:13, S.:2, Elazığ 2003.
- Kızmaz, Zahir**, Ortadoğu Ülkelerinde Suç Oranlarına Genel Bir Bakış, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:24, Sayı:1, Elazığ 2014.
- Killias, Martin- Aebi, Marcelo F.- Kuhn, André**, Précis de criminologie, 3. Edition, Berne 2012.
- Kinberg, O.**, Basic problems of criminology, Copenhagen 1935.
- Kleinheyder, Gerd- Schröder, Jan**, Deutsche Juristen aus fünf Jahrhunderten, Karlsruhe und Heidelberg 1976.
- Koç, Kübra Pınar**, Kadına Yönelik Şiddet/Aydın-Efeler Mahallesi Örneği, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antropoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- Kompisch, Kathrin-Otto, Frank**, Monster für die Massen, Die Deutschen und ihre Serienmörder, Leipzig 2004.
- Krauss**, Die psychologie des Verbrechens, Tübingen 1884.
- Kunter, Nurullah**, “Türkiye’de Suçluluğun İctimai Amilleri”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.:8, S.:3-4, 1951, s.98-121.
- Kürzinger, Josef**, Kriminologie, Eine Einführung in die Lehre von Verbrechen, 2. Auflage, Stuttgart- München- Hannover, 1996.
- Larguier, Jean**, Criminologie et science penitentiaire, 10. Edition, Paris 2005.
- Le Bon, Gustave**, Kitleler Psikolojisi (çev: Hasan İlhan), Ankara 2014.
- Le Bon, Gustave**, Psychologie des foules, (Yığınların Psikolojisi), Paris 1895.
- Lessing, Theodor**, Haarmann, Die Geschichte eines Werwolfs, und andere Gerichtsreportagen, Sammlung Luchterhand im dtv, München 1995.
- Lieber, Harry- Stock, Heidi-Paul Louis**, Serienmörder, Bestien in Menschengestalt, München 2000.

- Lindlau, Dagobert**, Der Lohnkiller, Eine Figur aus dem Organisierten Verbrechen, Hamburg 1992.
- Lombroso, Cesare**, Les applications de l'anthropologie criminelle, Paris 1892.
- Lombroso**, Le crime. Causes et remèdes, Paris 1907.
- Lombroso**, Suç İşlemenin Sebepleri (Çev: Sadi Irmak), 2. Baskı, İstanbul 1963.
- Lourie, Richard**, L'affaire Tchikatilo le démon de Rostov, Paris 1993.
- Lygia Négrier Dormont**, Criminologie, Paris 1992.
- M. Laiguel- Lavastine ve V.V. Stanciu**, Précis de criminologie, Paris 1950.
- Mannheim, Hermann**, Vergleichende Kriminologie. Band 1, Stuttgart 1973.
- Matthias, Blazek**, Haarmann und Grans-Der Fall, die Beteiligten und die Presseberichterstattung, Stuttgart 2009.
- Mauz, Gerhard**, "...und das in einem christlichen Haus", Spiegel Online, Der Spiegel 5/1989.
- Mauz, Gerhard**, "Die Staatsanwaltschaft als Partei", Spiegel Online, Der Spiegel 38/1989.
- Mauz, Gerhard**, "...wir haben es mit eiskaltem Mord zu tun", Spiegel Online, Der Spiegel 2/1989.
- Mavili, Aliye**, Şiddetin Psikolojik ve Sosyal Boyutları, in: Güven Toplumunun İnşası, Şiddetin Anatomisi ve Çözüm Yolları, İstanbul 2020.
- Maxwell, J.**, Le crime et la société, Paris 1912.
- Mergen, Armand**, Die Kriminologie. Eine systematische Darstellung, Berlin und Frankfurt am Main, 1967.
- Merle, Roger-Vitu, André**, Traité de droit criminel, tome 1, 5. Edition, Paris 1984.
- Mezger, Edmund**, Kriminologie. München und Berlin 1951.
- Michel, Pascal**, 40 ans d'affaires criminelles, 1969-2009, 2009.
- Murakami, Peter-Murakami, Julia**, Lexikon der Serienmörder, 450 Fallstudien einer pathologischen Tötungsart, 8. Auflage, München 2002.
- Muş, Ekrem- Öz, Salih**, Biyolojik&Psikolojik Teoriler, in: Kriminoloji, Suç Teorileri ve Uygulamalar, Editör: Ekrem Muş, Ankara 2016.
- Neubacher, Frank**, Kriminologie, 3. Auflage, Baden-Baden 2017.
- Neubacher, Frank**, Serienmörder, Kriminalistik 57 (2003).
- Newton, Michael**, Die große Enzyklopädie der Serienmörder, 7. Auflage, Graz 2016.
- Normand, Jean**, Le secret de Landru, Paris 1953.
- Okuyucu, Güneş Ergün-Öntan, Yaprak-Artantaş, Günce**, Kriminoloji ve Kadına Karşı Fiziksel Şiddet, in: Kadına Karşı Şiddet İçeren Suçları İşleyenlerin Kriminolojik Profili, 2. Baskı, Ankara 2021.

- Oyan, Selin-Sağlamtimur, Baybars**, Müziğin İnsanlar ve Çeşitli Canlılar Üzerinde Etkilerinin Değerlendirilmesi, İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi, C.2, S.1, 2016.
- Önder, Ayhan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, C.I, İstanbul 1991.
- Özden, Salih Yaşar**, Adli Psikiyatri, İstanbul 2007.
- Özgenç, İzzet**, Suç Örgütleri, 15. Bası, Ankara 2023.
- Parmentier, Hanno**, Der Würger von Düsseldorf, Leben und Taten des Serienmörders Peter Kürten, Suttent Verlag, Erfurt 2013.
- Pinatel, Jean**, Traité élémentaire de science pénitentiaire et de défense sociale, Paris 1950.
- Polat, Ahmet- Gül, Serdar Kenan**, Suçun Ölçümü, Ankara 2010.
- Polat, Oğuz**, Kriminoloji ve Kriminalistik Üzerine Notlar, 2. Baskı, Ankara 2015.
- Pötzl, Norbert F.**, Der Hammermörder, Blutspur eines Polizisten, in: Helfried Spitza (Hrsg.): Die grossen Kriminalfälle, Deutschland im Spiegel berühmter Verbrechen, Frankfurt/Main 2001.
- Pradel, Jean**, Histoire des doctrines pénales, 2. Edition, Paris 1991.
- Preston, Douglas-Spezi, Mario**, Le monstre de Florence (Çev. Sebastian Danchen), Paris 2010.
- Prins**, Science pénale et droit positif, Bruxelles 1889.
- Ranson, Matthew**, Crime, Weather and Climate Change, M-RCBG Associate Working Paper Series, No:8, s.26, http://ksghauser.harvard.edu/index.php/content/download/67660/1243450/version/1/file/ranson_2012-8.FINAL.pdf
- Reiner, Joachim**, "Ich bin eigentlich sehr sensibel" Zeit Online, 3.2.1989.
- Ressler, Robert K.-Shachtman, Tom**, Ich jagte Hannibal Lecter, Die Geschichte des Agenten der 20 Jahre lang Serienmörder zur Strecke brachte, München 1993.
- Roggenkamp, Viola**, Pinzners erdrückendes Erbe In:Die Zeit Nr. 11, 11.3.1988.
- Rundfunk, Norddeutscher**, Landesfunkhaus Niedersachsen (Hrsg.), Kathrin Pagendarm, Eckhardt Reimann et al., Hannover 2006.
- Sagnier, Christine**, L'Affaire Landru, Paris 1999.
- Saldâna, Quintiliano**, La criminologie nouvelle Presses Universitaires, Paris 1929.
- Sazak, Serkan**, "Organize Suçlarla Mücadele Kapsamında Organize Suç Örgütleri", 2019, s.1-25.
- Schmelck, Robert- Picca, Georges**, Pénologie et droit pénitentiaire, Paris 1967.
- Schmidhäuser, Eberhard**, Einführung in das Strafrecht, Reinbek bei Hamburg, 1972.

- Schneider, Hans Joachim**, Einführung in die Kriminologie, 3. Auflage, Berlin-New York 1993.
- Schwind, Hans-Dieter**, Kriminologie, Eine praxisorientierte Einführung mit Beispielen, 10. Auflage, Heidelberg 2000.
- Sebük, Mehmet Ali**, Kriminoloji, Ankara 1942.
- Seelig, Ernst**, Traité de criminologie, Paris 1956.
- Seelig, Ernst**, Lehrbuch der Kriminologie, neubearbeitet und ergänzt von Hanns Bellavic, 3. Auflage, Darmstadt 1963.
- Sezer, Fahri**, Öfke ve Psikolojik Belirtiler Üzerine Müziğin Etkisi, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, C.8, S.1, Y.2011.
- Sieklucki, Jean-Michel**, les criminels vont-ils tous en enfer?, Quarante ans de cour d'assises, Anovi 2014.
- Sokullu-Akıncı, Füsün**, Kriminoloji, 5. Bası, İstanbul 2007.
- Somakçı, Pınar**, Türklerde Müzikle Tedavi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.15, Y. 2003/2.
- Soyaslan, Doğan**, Kriminoloji (Suç ve Ceza Bilimleri) Dersleri, 3. Baskı, Ankara 2015.
- Stéfani, G.-Lévesseur, G.- Jambu Merlin, R.**, Criminologie et Science pénitentiaire, 2. Edition, Paris 1970.
- Stiegler, Bernd (Hg.)**, Tat ohne Täter, Der Mordfall Fritz Angerstein, Konstanz 2013.
- Şensoy, Naci**, "Cezai Mesuliyeti Tamamen veya Kısmen Kaldıran Akli Malûliyet", in İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt XVI, İstanbul 1950, s.110-156.
- Sözüer, Adem**, "Organize Suçluluk Kavramı ve Batı Ülkelerinde Bu Suçla Mücadele ile İlgili Gelişmeler", Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt. 9, Sayı.1-3, İstanbul 1995, s.255-271.
- Taner, Tahir**, Ceza Hukuku Umumi Kısım, 3. Basım, İstanbul 1953.
- Taş, Kemaleddin-Gürler, Adem**, Din ve Suç İlişkisi Üzerine Uygulamalı Bir Araştırma, Journal of Islamic Research, 2011, 22/1.
- Taylor, Lawrance- Dalton, Katharina**, Premenstrual Syndrome: A New Criminal Defense?, California Western Law Review, Vol.19, 1982-1983, (<http://heionline.org>).
- Thibault, Laurence**, La peine de mort en France et à l'étranger, Saint-Amand (Cher), 1977.
- Thonisen**, Kriminalpolitische Bekämpfungsmethoden, Berlin, 1893.
- Topallı, Fikret**, Seri Katiller 2, İstanbul 2007.

- Topallı, Fikret**, Seri Katiller, 8. Baskı, İstanbul, 2007.
- Többen**, Beiträge zur Psychologie und Psychopathologie der Brandstifter 1917.
- Uzun, Ertuğrul**, Kriminoloji Tarihinde Klasik ve Pozitivist Okullar, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl:4, Sayı:9, Nisan 2009.
- v. Hentig, Hans**, Crime, causes and conditions, New York 1949.
- v. Liszt, Franz**, Traité de droit pénal allemand (çev: M. René Lobstein), Tome Premier, Paris 1911.
- v. Liszt, Franz-Schmidt, Eberhard**, Lehrbuch des Deutschen Strafrechts, 25. Auflage, Berlin und Leipzig, 1927.
- Velidedeoğlu, Hıfzı Veldet**, "Cezai Sosyoloji, Cezaların Şahsileştirilmesi ve Enrico Ferri", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.:6, S.:1, 1940, s.23-35.
- Vidal, Georges-Magnol, Joseph**, Cours de droit criminel et de science pénitentiaire. Tome I, Droit pénal général-science pénitentiaire, 9. Edition, Paris 1949.
- Vouin, Robert- Léauté, Jacques**, Droit pénal et criminologie, Paris 1956.
- Vronsky, Peter**, Femmes Serial Killer, Pourquoi les femmes tuent? (çev: Patricia Barbe-Girault), Paris 2014.
- Wehner, B.**, Die Latenz der Straftaten. Die nicht entdeckte Kriminalität, Wiesbaden 1957.
- Yavuz, Sevinç**, Kolicı Bir Seri Katilin Öyküsü, İstanbul 2001.
- Yaz, Damla**, Seri Katiller, in: **Sancar, Türkan Yalçın**, Kriminoloji Yazıları, Ankara 2015.
- Yıldız Tülin**, Kadına Yönelik Şiddet ve Şiddeti Tanılamada Acil Hemşiresinin Rolü, Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimler Dergisi, Yıl:2011, Cilt:14, Sayı:3.
- Yung, Éric**, Landru, 6 H 10 Temps Clair. -Les pièces du dossier- Paris, 2013.
- Yüce, Turan Tufan**, Ceza Hukuku Dersleri, Cilt 1, Manisa 1982.
- Yücel, Mustafa Tören**, Kriminoloji, Suç ve Ceza, İstanbul 2004.
- Zandberg, Danuta Harrich**, Der St. Pauli Killer, in: Helfried Spitra (Hrsg.): Die großen Kriminalfälle, Der St. Pauli Killer, der Ausbrecherkönig und neun weitere berühmte Verbrechen, Frankfurt/Main 2004.
- Zander, Ulrich**, Schwerin: Die Jagd nachdem "Sandmann", <https://www.svz.de>.
- Zipf, Heinz**, Kriminalpolitik, Eine Einführung in die Grundlagen, Karlsruhe 1973.

MEDENİ HUKUK-II
AİLE HUKUKU

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Medeni Hukuk-II

Aile Hukuku

Ahmet Kalender - Ayşenur Şahin Caner - Dursun Ali Demirboğa
Hatice Karacan Çetin - Hayriye Şen Doğramacı - Metin İközler - Özkan Özyakışır -
Özlem Tüzüner - Pınar Aktaş Avcı - Seda Gayretli Aydın - Senar Çağırğan Tuncer
Semih Yünlü - Sinan Sami Akkurt - Zeynep Özcan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3346

İkinci Baskı : Mart, 2024

Birinci Baskı : Ocak, 2023

ISBN : 978 – 605 – 264 – 743 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

§ 1. AİLE HUKUKUNA GİRİŞ VE NİŞANLANMA* **

I. AİLE HUKUKUNA GİRİŞ

A. Aile Hukukunun Tanımı ve Konusu

Aile, günümüzde, “karı, koca ve çocuk(lar)dan oluşan toplum içindeki en küçük birlik” şeklinde tanımlanabilir¹. Bu birlik, toplumun temelini oluşturmaktadır. Aile kavramı, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nda² açıkça tanımlanmamıştır. Ancak bu Kanun’daki bazı hükümlerde, ailenin farklı anlamlardaki kullanımına rastlanmaktadır. Sadece karı-kocadan oluşan ve evlilik birliği olarak da anılan birlik (TMK m. 185, 186) *dar anlamda aileyi*, karı-koca çocuklardan oluşan ve çekirdek aile olarak adlandırılan birlik *geniş anlamda aileyi*, aynı çatı altında yaşayan uşak-bahçeci gibi kişileri dahi içine alan ve ev düzeni olarak nitelendirilen birlik (TMK m. 367) *en geniş anlamda aileyi* ifade etmektedir³.

TMK sistematüğinde, kişiler hukuku, aile hukuku, miras hukuku ve eşya hukuku olmak üzere dört ayrı kitap bulunmaktadır. Aile hukuku kitabı (TMK m. 118 vd.), “evlilik hukuku”, “hısımlık”, “ve-sayet” olmak üzere üç kısımdan oluşmaktadır. Evlilik ve hısımlığın

* Dr. Öğr. Üyesi Özkan ÖZYAKIŞIR, ORCID ID: 0000-0002-1401-9891.

** Bu bölüme yapılan atıfların künyesi şu şekilde belirtilmelidir: Özyakışır, Özkan, § 1. Aile Hukukuna Giriş ve Nişanlanma, iç. Medeni Hukuk II-Aile Hukuku, ed. İkizler, Metin/Tüzüner, Özlem, Adalet, 2. baskı, Ankara 2024.

¹ Bkz. <https://sozluk.gov.tr/> (ET. 8.2.2022).

² RG 08.12.2001, S. 24607.

³ Aile kavramının farklı anlamlardaki kullanımı için bkz. Öztan, B.: Aile Hukuku, 6. baskı, Ankara 2015, s. 3, 4; Velidedeoğlu, H. V.: Türk Medenî Hukuku, Cilt II, Aile Hukuku, 5. baskı, İstanbul 1965, s. 6; Feyzioğlu, F. N.: Aile Hukuku, 2. baskı, İstanbul 1979, s. 5; Ercan, İ.: Medeni Hukuk, 6. baskı, Ankara 2021, s. 249; Akkurt, S. S./Erdoğan, K./Tokat, H.: Medenî Hukuk Temel Bilgiler, Ankara 2021, s. 317, 318.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Abik, Yıldız: Nişanlanma ve Nişanlılık, AÜHFD, C. 54, S. 2, 2005, s. 65-152.
- Akkurt, Sinan Sami/Erdoğan, Kemal/Tokat, Hüseyin: Medenî Hukuk Temel Bilgiler, Ankara 2021.
- Baysal, Başak: Haksız Fiil Hukuku, İstanbul 2019.
- Doğan, Murat/Şahan, Gökhan/Atamulu, İsmail: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2. baskı, Ankara 2021.
- Doğan, Murat: Nişanlanmanın Sona Ermesi Halinde Hediyelerin Geri Verilmesi, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi, C. II, S. 1, 1998, s. 199- 238.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Gümüş, Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku, 16. baskı, İstanbul 2022.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan: Türk Özel Hukuku, C. II, Kişiler Hukuku, 18. baskı, İstanbul 2017.
- Ercan, İsmail: Medeni Hukuk, 6. baskı, Ankara 2021.
- Erdoğan, İhsan/Keskin, Ayşe Dilşad: Türk Medeni Hukuku (Başlangıç Hükümleri - Kişiler Hukuku), 3. baskı, Ankara 2020.
- Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 26. baskı, Ankara 2021.
- Feyzioğlu, Feyzi Necmeddin: Aile Hukuku, 2. baskı, İstanbul 1979.
- Gümüş, Mustafa Alper: Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri, Ankara 2021.
- Güvenç, Ahenk Çiçek/Turan, Gözde Canan/Ergün, Buğrahan: Nişanın Bozulması Nedeni ile Maddi ve Manevi Tazminat, International Journal of Social Humanities Sciences Research (JSHSR), C. 8, S. 67, 2021, s. 723-732.
- Hatemi, Hüseyin/Kalkan Oğuztürk, Burcu: Aile Hukuku, 5. baskı, İstanbul 2016.
- Hatemi, Hüseyin/ Serozan, Rona: Aile Hukuku, İstanbul 1993.
- Helvacı, Serap: Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar, İstanbul 2001.
- Kılıçoğlu, Ahmet Mithat: Aile Hukuku, 2. baskı, Ankara 2016.

- Kiraz, Betül: Mal Rejimi Sözleşmeleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Türk-Alman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip: Borçlar Hukuku Genel Bölüm, C. I, 5. Basıdan Tıpkı 6. baskı, İstanbul 2014.
- Koç, Nevzat: Türk-İsviçre Hukukunda Nişanlanma Sözleşmesi, İzmir 2002.
- Oğuzman, Mustafa Kemal/Dural, Mustafa: Aile Hukuku, 2. baskı, İstanbul 1998.
- Öztan, Bilge: Aile Hukuku, 6. baskı, Ankara 2015.
- Şahin Caner, Ayşenur: § 7. Kişi Kavramı ve Gerçek Kişiler, iç. Medeni Hukuk I – Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, ed. Metin İkizler/Özlem Tüzüner, Ankara 2021.
- Tekinay, Selâhattin Sulhi: Türk Aile Hukuku, 7. baskı, İstanbul 1990.
- Velidedeoğlu, Hıfzı Veldet: Türk Medenî Hukuku, Cilt II, Aile Hukuku, 5. baskı, İstanbul 1965.
- Yıldırım, Abdulkerim: Türk Aile Hukuku, 3. baskı, Ankara 2020.

§ 2. EVLENMENİN MADDİ VE ŞEKLİ KOŞULLARI * **

I. GENEL OLARAK

Evlenme, bir kadın ve bir erkeğin evlilik birliğini meydana getirmelerini sağlayan hukuki bir işlemdir. Evlenmenin hukuki niteliğine ilişkin doktrinde farklı görüşler bulunmaktadır. Bu görüşler; sözleşme görüşü, kurum görüşü ve şart-tasarruf görüşü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sözleşme görüşüne göre¹; evlenme bir aile hukuku sözleşmesidir. Bu nedenle evleneceklerin karşılıklı ve birbirine uygun irade açıklamaları ile kurulur.

Şart-tasarruf görüşüne göre evlenecekler, kanunen düzenlenen evlilik statüsüne girmek için iradelerini beyan ederler ve evliliğin hükümlerini kararlaştırmakta veya değiştirmekte kural olarak serbest değildirlir; bundan dolayı evlenmenin şart-tasarruf olduğu kabul edilmelidir².

Son olarak Fransız hukukçuları tarafından benimsenen bir görüş olan evlenmenin bir kurum olduğu görüşüne göre evlenme bir sözleşme değil bir kurumdur. Bu görüşe göre; sözleşmelerde taraflar serbestçe hüküm ve koşulları belirleyebilirken evlenmede tarafların böylesine serbestisi bulunmadığından evlenme bir kurumdur³.

* Dr. Öğr. Üyesi Pınar AKTAŞ AVCI, ORCID ID: 0000-0001-8372-1935.

** Bu bölüme yapılan atıfların künyesi şu şekilde belirtilmelidir: Aktaş Avcı, Pınar, §2. Evlenmenin Maddi ve Şekli Koşulları, iç. Medeni Hukuk II-Aile Hukuku, ed. İkizler, Metin/Tüzüner, Özlem, Adalet, 2. baskı, Ankara 2024.

¹ Dural, M./Öğüz, T./Gümüş, M. A.: Türk Özel Hukuku, Aile Hukuku, Ankara 2021, s. 46; Akıntürk T./Ateş, D.: Aile Hukuku, Ankara 2021, s. 60; Öztan, B.: Aile Hukuku, Ankara 2015, s. 64; İkizler, M.: Evlenmenin Hükümsüzlüğü, Ankara 2018, s. 21.

² Dural/Öğüz/Gümüş, 46; Akıntürk/Ateş, 60.

³ Akıntürk/Ateş, 60.

dir. Konsolosluklar da yurt dışından yaptıkları evlendirmeyi bildirir (EvLY m. 23, 32).

3. Evlenmenin Tescil Edilmesi ve Savcılığa Bildirilmesi

EvLY m. 33 uyarınca *“Nüfus idareleri, evlenmeyi aile kütüklerine tescil ederken evlenmenin mutlak butlan sebeplerinden biri ile malul olduğunu tespit ettikleri takdirde, tescil işlemini sonuçlandırmakla beraber gerekli bilgilerle birlikte durumu cumhuriyet savcılığına bildirirler”*. Öyleyse evlenmenin gerçekleştiği hususu kişisel durum sicilinde aile kütüğüne tescil edilir. Nüfus memuru bu tescil esnasında her nasılsa bir mutlak butlan sebebine rastlarsa, durumu derhal savcılığa bildirir ki bunu haber alan savcılık söz konusu evlenmenin mutlak butlanını dava edebilsin.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medenî Hukuku, C. II, Aile Hukuku, 18. baskı, İstanbul 2016.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Gümüş, Mustafa A.: Türk Özel Hukuku, C. III, Aile Hukuku, 17. baskı, İstanbul 2022.
- Erdem, Mehmet: Aile Hukuku, Ankara 2018.
- Feyzioğlu, Feyzi N.: Aile Hukuku, 3. baskı, İstanbul 1986.
- Hatemi, Hüseyin/Kalkan Oğuztürk, Burcu: Aile Hukuku, 3. baskı, İstanbul 2014.
- Hatemi, Hüseyin/Serozan, Rona: Aile Hukuku, İstanbul 1993.
- İkizler, Metin: Evlenmenin Hükümsüzlüğü, Ankara 2018.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.: Aile Hukuku, 6. baskı, Ankara 2022.
- Öztan, Bilge: Aile Hukuku, 6. baskı, Ankara 2015.
- Tekinay, Selahattin S.: Türk Aile Hukuku, 7. baskı, İstanbul 1990.
- Tüzüner, Özlem; Müftülerin Evlendirme Memurları Arasına Katılması Hakkında Güncel Hukukî Gelişmeler ve Öneriler, İnÜHFD, Y. 2019, C. 10, S. 2, s. 614-632
- Zevkliler, Aydın/Acabey, Mehmet B./Gökyayla, Kadir E.: Zevkliler Medeni Hukuk, 6. baskı, Ankara 1999.

§ 3. EVLENMENİN MADDİ VE ŞEKLİ KOŞULLARINA AYKIRILIĞIN SONUÇLARI * **

Bir önceki bölümde ayrıntılı incelenen evlenmenin maddi ve şekli koşulları emredici nitelikte olup her evlenme bu koşullara uygun olarak yerine getirilmelidir. Çoğunlukla da böyle olur. Zira devlet evlenme öncesi süreçte evlendirme memurluğu eliyle etkin denetim yapar; maddi ve şekli koşullara aykırı evlenmenin gerçekleşmesine müsaade etmez. Yine de uygulamada bu koşullara aykırı gerçekleşen evlenmelere rastlanmaktadır. İşte bu durumda hiç kuşkusuz, hukuka aykırı yapılan evlenmelerin yaptırımının ne olacağı ve nasıl sonuç doğuracağı soruları gündeme gelir.

Ne var ki yukarıdaki sorunun basit ve tek yanıtı bulunmamaktadır. Söz konusu olan evlenme gibi, eşler, çocuklar, yakın hısımlar, çevre ve toplum açısından gayet önemli bir sözleşme olunca, bir çırpıda borçlar hukukundaki kesin hükümsüzlük gibi bir yaptırımla onu başlangıçtan itibaren geçersiz kılmak olumsuz ve bireyleri yıpratıcı sonuçlara neden olabilecektir. Örneğin o birliktelik içinde doğan çocukların evlilik dışı bir ilişkiden doğmuş gibi görülmesine yol açabilecektir.

Kanun koyucu tüm bu dengeleri tartarak ihlâl edilen kuralın ağırlığına göre (örneğin kamu düzenine zarar verip vermediğine göre) evlenmenin maddi ve şekli koşullarına aykırılığı farklı yaptırımlara bağlamış ve hatta bazı aykırılıkları yaptırımsız bırakmıştır.

Bu bağlamda evlenmenin maddi ve şekli koşullarına aykırılık bazı durumlarda evlenmenin hükümsüzlüğüne yol açar. Burada hükümsüzlük kavramı altında -ağırdan hafife- üç ayrı yaptırım türü

* Prof. Dr. Metin İKİZLER, ORCID ID: 0000-0002-9318-6291.

** Bu bölüme yapılan atıfların künyesi şu şekilde belirtilmelidir: İvizler, Metin, §3. Evlenmenin Maddi ve Şekli Koşullarına Aykırılığın Sonuçları, *İç. Medeni Hukuk II-Aile Hukuku*, ed. İvizler, Metin/Tüzüner, Özlem, Adalet, 2. baskı, Ankara 2024.

yakından ilgilendirir; zira eş mirasçı olamazsa onların mirastan alacakları pay artar. Bu maksatla, ilgili sıfatı taşıdıkları için, sona ermiş bir evliliğin mutlak butlanla batıl olduğunu mirasçılar karar altına aldırabilirler (TMK m. 147/1). Eğer mahkemece evliliğin batıl olduğu ve sağ kalan eşin de iyiniyetli olmadığı tespit edilirse böylece amaçlarına ulaşmış olurlar.

Nispi butlana gelince, nispi butlan davasını ölen eşin mirasçıları açamaz. Ancak eş sağ iken böyle bir dava açmışsa, açılmış olan davayı devam ettirebilirler⁸¹ (TMK m. 159/c. 1-2). Bu durumda da evliliğin batıl olduğu ve sağ kalan eşin iyiniyetli olmadığı anlaşılırsa bunların miras payları artmış olur.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medenî Hukuku, C. II, Aile Hukuku, 18. baskı, İstanbul 2016.
- Breitschmid, Peter/Rumo-Jungo, Alexandra (Hrsg.): CHK-Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Art. 1-456 ZGB, 2. Aufl., Zürich 2012 (atıf şekli: Yazar adı, in: CHK, ...).
- Büchler, Andrea/Jakob, Dominique (Hrsg.): Kurzkomentar ZGB, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Basel 2012 (atıf şekli: Yazar adı, in: KurzK ZGB,...).
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Gümüş, Mustafa A.: Türk Özel Hukuku, C. III, Aile Hukuku, 17. baskı, İstanbul 2022.
- Egger, August: İsviçre Medeni Kanunu Şerhi, C. II, Aile Hukuku, 1. Kısım, Evlenme Hukuku, ed. Egger, A./Esher, A. u.a., (çev. Çağa, T.), 2. baskı, İstanbul 1943.
- Erdem, Mehmet/Makaracı-Başak, Aslı: Aile Hukuku, Ankara 2022.
- Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 21. baskı, İstanbul 2017.
- Ersöz, Oğuz/Önder, Gizem Şahika: Evlenmenin Yokluğu, Yargıtay Der., C. 44, S. 3, 2018, s. 1059-1128.

⁸¹ "Eş ölmeden önce nispi butlan davası açmış olup, dava sırasında ölmüş ise; davaya mirasçıları tarafından halef sıfatıyla devam edilmesi halinde, mirasçıların sürdürdükleri dava artık bir nispi butlan davası değil, davalı eşin iyi niyetli olmadığına tespiti davası sayılır." Y. HGK, 2.11.2011 T., E. 2011/695, K. 2011/673 (HukukTürk).

- Feyzioğlu, Feyzi N.: Aile Hukuku, 3. baskı, İstanbul 1986.
- Hatemi, Hüseyin/Gökyayla, Kadir E.: Borçlar Hukuku, Genel Bölüm, İstanbul 2011.
- Hatemi, Hüseyin/Kalkan Oğuztürk, Burcu: Aile Hukuku, 3. baskı, İstanbul 2014.
- Hatemi, Hüseyin/Serozan, Rona: Aile Hukuku, İstanbul 1993.
- Hegnauer, Cyril/Breitschmid, Peter: Grundriss des Eherechts, 4. Aufl., Bern 2000.
- Honsell, Heinrich/Vogt, Nedim P./Geiser, Thomas (Hrsg.): Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB, 5. Aufl, Basel, Genf, München 2014 (atf şekli: Yazar adı, in: BaslerK, ...).
- İkizler, Metin: Evlenmenin Hükümsüzlüğü, Ankara 2018.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.: Aile Hukuku, 6. baskı, Ankara 2022.
- Kostkiewicz, Jolanta K./Nobel, Peter/ Schwander, Ivo/Wolf, Stephan (Hrsg.): OFK-Orell Füssli Kommentar (online), ZGB Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch, 2. Aufl., 2011 (atf şekli: Yazar adı, in: OFK, ...).
- Köroğlu, Emre: Türk Medeni Hukukunda Evliliğin Nisbi Butlanı Sebeplerinden Korkutma, İÜHFİM, C. 80, S. 3, 2022, s. 925-966.
- Meroni, Rudolf: Dogmatik und praktische Bedeutung des schweizerischen Eheungültigkeitsrecht, Zürich 1984.
- Oğuzman, M. Kemal/Öz, M. Turgut: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C. I, 15. baskı, İstanbul 2017.
- Öztan, Bilge: Aile Hukuku, 6. baskı, Ankara 2015.
- Schwarz, Andreas B.: Aile Hukuku, C. I, (çev. Davran, B.), 2. baskı, İstanbul 1946.
- Tekinay, Selahattin S.: Türk Aile Hukuku, 7. baskı, İstanbul 1990.
- Uyar, Talih: Türk Medeni Kanunu, Gerekeçeli-İçtihatlı, Aile Hukuku, C. I, 5. Kitap, MK. 118-494, Ankara 2002.
- Velidedeoğlu, Hıfzı V.: Türk Medenî Hukuku, C. II, Aile Hukuku, 5. baskı, İstanbul 1965.
- Yıldırım, Abdülkerim: Türk Aile Hukuku, Ankara 2014
- Zevkliler, Aydın/Acabey, Mehmet B./Gökyayla, Kadir E.: Zevkliler Medeni Hukuk, 6. Baskı, Ankara 1999.

§ 4. BOŞANMA ve BOŞANMANIN SEBEPLERİ * **

Evliliğin sona ermesine hâkim kararıyla zemin hazırlayan boşanma, aile hukukunu ilgilendiren sosyal gerçeklerden biridir¹. Roma aile hukukunda, boşanma (*divortium*) ancak geçerli evlilikte artık evli kalma niyeti (*affectio maritalis*) tükendiyse gündemde yerini bulur². İslâm Aile Hukuku'nda da sağlam teminat şeklinde nitelenen evlilik akdi, talâk, muhâlea ve tefrik gibi yöntemlerden biriyle sona erebilir. Yalnız ilgili hadis gereği talâk, helâller arasında en sevimsizi diye adlandırılır³.

Realist yönden gözleme dayalı bakıldığında, fenomenler arasında boşanmanın nişanlanma veya evlenmeden farkı bulunmamak-

* Prof. Dr. Özlem TÜZÜNER, ORCID ID: 0000-0002-5575-3400.

** Bu bölüme yapılan atıfların künyesi şu şekilde belirtilmelidir: Tüzüner, Özlem, §4. Boşanma ve Boşanmanın Sebepleri, iç. Medeni Hukuk II-Aile Hukuku, ed. İkizler, Metin/Tüzüner, Özlem, Adalet, 2. baskı, Ankara 2024.

- 1 Yıldırım, N.: Türkiye'de Boşanma ve Sebepleri, Bilig, Y. 2004, S. 28, s. 60; Tatlıhoğlu, K./Demirel, N.: Sosyal Bir Gerçeklik Olarak Boşanma Olgusu: Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme, Akademik Sosyal Araştırmalar Der., Y. 2016, S. 22, C. 4, s. 62; Doğan, Ş.: Boşanma Nedenlerine Yönelik Tutumlar: Boşanmayı Artırıcı veya Engelleyici Faktörlere Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması, İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Der., Y. 2016, S. 5, C. 4, s. 992; Ünal, V.: Geleneksel Geniş Aileden Çekirdek Aileye Geçiş Sürecinde Boşanma Sorunu ve Din, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Der., Y. 2013, S. 26, C. 6, s. 592, 593; Hortaçsu, N.: Evlilik ve Boşanma Nedenlerine Verilen Önemi Etkileyen Faktörler Olarak Değerlendirme Yaklaşımı, Cinsiyet ve Medenî Durum, Aile ve Toplum, Y. 1991, C. 1, S. 1, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/198070> (ET. 15.4.2022); Ergün, Z.: TMK'nın 134/4 Maddesi (Fiilî Ayrılık) Sebebi ile Boşanma, Yargıtay Der., Y. 1999, C. 25, S. 1-2, s. 31.
- 2 Gönenç, F. İ.: Roma Hukuku'nda Boşanma (*Divortium*), Atatürk Üniversitesi Erzurum Hukuk Fakültesi Der., Y. 2003, C. 7, S. 1-2, s. 646; Akıntürk, T./Ateş, D.: Türk Medenî Hukuku, Aile Hukuku, C. II, Beta, 24. baskı, İstanbul 2022, s. 236.
- 3 Liv, C.: İslâm Aile Hukuku'nda Boşama Yetisinin Kullanım Şekline Devletin Müdahalesi, İhya Uluslararası İslâm Araştırmaları Der., Y. 2020, C. 6, S. 2, s. 571, 573; ayrıca bkz. Akıntürk/Ateş, 235, 238, 239.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Akbulut, Pakize Ezgi: 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Aile Hukukuna İlişkin İhtilaflarda Türk Mahkemelerinin Yetkisi ile Bu Kuralların 5718 Sayılı MÖHUK'a Etkisi, DEÜHFD, Y. 2010, C. 12, Özel Sayı, s. 1053-1072.
- Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medenî Hukuku, Aile Hukuku, İkinci Cilt, Beta, 24. Baskı, İstanbul 2022.
- Aras, Bahattin: Aile Mahkemelerinde Yargılama Usulü, ABD, Y. 2007 (65), S. 2, s. 158-178.
- Arslan, Aziz Serkan: Türk Aile Mahkemelerinin Yapısı ve Yargılama Usulü, ABD, Y. 2010 (68), S. 1, s. 187-204.
- Atik, Hayriye: Son Beş Yılda Türkiye'de Boşanmaya Etki Eden Faktörler ve Sonuçları: İl Düzeyi Verilerden Hareketle Ampirik Bir Analiz, II. Halit Aydın Bilim ve Araştırma Ödülleri İstanbul Aydın Üniversitesi 2018-2019, İstanbul Aydın Üniversitesi Toplumsal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi, İstanbul 2019, s. 12-58.
- Burcuoğlu, Halûk: Alman Hukuku'nda Yeni Boşanma Sistemi ve Bu Sistem Işığında Türk Boşanma Hukuku'na İlişkin Bazı Öneriler, İÜHFM, Y. 1983, C. 48, S. 1-4, s. 113-140.
- Burcuoğlu, Halûk: Ayrılık Kurumunun Uygulanabilirliği Sorunu, Prof. Dr. Bülent Davran'a Armağan, Beta, İstanbul 1998, s. 59-74 (Burcuoğlu, Ayrılık Kurumu).
- Canarlan, Gökçe: Hayata Kast, Pek Kötü veya Onur Kırıcı Davranışın Genel Boşanma Sebepleriyle İlişkisi, International Journal of Social And Humanities Sciences, Y. 2017, C. 1, S. 2, s. 95-107.
- Canpolat, Eyüp Sabri: Seninle Bir Konuda Anlaştık, O da Boşanma..., Hukuk Gündemi, Y. 2008, S. 9, s. 62-67.
- Canyaş Bayata, Aslı: Yabancı Unsurlu Boşanma Davalarında Hukuk Seçimi, GÜHFD, Y. 2015, C. 19, S. 3, s. 3-24.
- Çiftçi, Pınar: Boşanma Sisteminin Yargılamada Doğurduğu Temel Hak İhlalleri ve İspat Sorunları, DEÜHFD, Y. 2014, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, C. 16, Özel Sayı, s. 1741-1821.
- Dede, İsmail: Türk Boşanma Hukukuna Farklı Bir Yaklaşım: Zina ve Hayisiz Hayat Sürme Arasındaki Keskin Sınır, MÜHF-HAD, Y. 2017, C. 23, S. 3, s. 643-664.

- Demirbaş, Feride: Anlaşmalı Boşanma Protokolünün Taşınmazlar Üzerindeki Aynî Haklara İlişkin Hükümleri ile İlgili Bazı Hukukî Sorunlar, YBHD, Y. 2020 (5), S. 2, s. 559-598.
- Dikmen, Cemil: Boşanmada Maddî Zarar ve Tazmini (MK. m. 143/1), Yargıtay Der., Y. 1982, C. 8, S. 3, s. 364-388.
- Doğan, Şahin: Boşanma Nedenlerine Yönelik Tutumlar: Boşanmayı Artırıcı veya Engelleyici Faktörlere Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması, İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Der., Y. 2016, S. 5, C. 4, s. 991-1011.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Gümüş, Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku, C. III, Aile Hukuku, Filiz, 17. Baskı, İstanbul 2022.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan, Türk Özel Hukuku, C. II, Kişiler Hukuku, Filiz, 22. Baskı, İstanbul 2021.
- Ercan, İbrahim: Boşanma Davalarında Geçerli Olan Yargılama İlkeleri, SDÜHFD, Y. 2014, C. 4, S. 2, MİHBİR Özel Sayısı, 249-269.
- Erdem, Mehmet/Makaracı-Başak, Aslı: Aile Hukuku, Seçkin, Ankara 2022.
- Ergün, Zafer: "TMK'nun 134/4 Maddesi (Fiilî Ayrılık) Sebebi ile Boşanma", Yargıtay Der., Y. 1999, C. 25, S. 1-2, s. 23-31.
- Erol, Yasemin: Akıl Hastalığına Dayalı Boşanma, SÜHFD, Y. 2011, C. 19, S. 1, s. 119-149.
- Ersöz, Oğuz: Suç İşleme ve Haysiyetsiz Hayat Sürme Sebebiyle Boşanma, İAÜHFD, Y. 2018 (4), S. 2, s. 111-146.
- Gönenç, Fulya İlçin: Roma Hukuku'nda Boşanma (*Divortium*), Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Der., Y. 2003, C. 7, S. 1-2, s. 645-654.
- Güven, Kudret: Türk, İsviçre ve Alman Hukuklarında Boşanma Sebepleri ve Esasları Hakkında Karşılaştırmalı Bir İnceleme, BÜHFD, Y. 2015, C. 1, S. 2, s. 35-56.
- Hatemi, Hüseyin: Aile Hukuku, On İki Levha, 9. Baskı, İstanbul 2021.
- Hortaçsu, Nuran: Evlilik ve Boşanma Nedenlerine Verilen Önemi Etkileyen Faktörler Olarak Değerlendirme Yaklaşımı, Cinsiyet ve Medenî Durum, Aile ve Toplum, Y. 1991, C. 1, S. 1, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/198070> (ET. 15.4.2022).
- İkizler, Metin: Eşlerin Çocuk Sahibi Olma Konusunda Uyuşmazlığa Düşmesi, TBB Der., Y. 2017, S. 132, s. 165-182.

- İkizler, M., Metin, Evlenmenin Hükümsüzlüğü, Seçkin, Ankara 2018 (İkizler, Evlenmenin Hükümsüzlüğü).
- İşsever, Halim/Dişçi, Rian: İstanbul'da 1999 Yılında Sonuçlanmış Boşanma Davalarında Boşanma Nedenlerinin Değerlendirilmesi, Adli Tıp Bülteni, Y. 2000, C. 5, S. 3, s. 151-156.
- Kılıçoğlu, M. Ahmet: Medenî Kanunumuzu Nasıl Değiştirdik?, MÜHF-HAD, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan Özel Sayısı, Y. 2016, C. 22, S. 3, s. 1717-1757 (Kılıçoğlu, Medenî Kanunumuz).
- Kılıçoğlu, M. Ahmet: Aile Hukuku, Turhan, 6. baskı, Ankara 2022.
- Kılıncı, Ayşe Nur: Terk Sebebiyle Boşanmaya İlişkin Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 13.3.2015 Tarihli ve 2-1688/1032 Sayılı Kararının Değerlendirilmesi, TAAD, Y. 2018 (9), S. 36, s. 197-210.
- Kibar Fevzi, Ahmet: Türk Hukukunda Hayata Kast Sebebi ile Boşanma ve Doğurduğu Hukukî Sonuçların Değerlendirilmesi, YBHD, Y. 2020 (5), S. 2, s. 633-676.
- Köseoğlu, Bilal/Kocaağa, Köksal: Aile Hukuku ve Uygulaması (Bilimsel Görüşler ve Yargı İçtihatları), Türkiye Barolar Birliği Yayınları 163, Ankara 2009.
- Liv, Cemil: İslâm Aile Hukuku'nda Boşama Yetisinin Kullanım Şekline Devletin Müdahalesi, İhya Uluslararası İslâm Araştırmaları Der., Y. 2020, C. 6, S. 2, s. 567-590.
- Öncü, Özge: Eşlerin Anlaşmalı Boşanma Çerçevesinde Mal Rejiminin Tasfiyesine Yönelik Olarak Yaptıkları Anlaşmalar ve Bu Anlaşmaların Uygulamada Doğurduğu Sorunlar, DEÜHFD, Y. 2017, C. 19, Özel Sayı, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, s. 793-835.
- Özgül, Emin Mehmet: Ortak Hayatın Kurulamaması (Fiilî Ayrılık) Sebebiyle Boşanma Davası, SÜHFD, Y. 2021, C. 29, S. 3, s. 2347-2385.
- Parlak, Tülay: Türk Medenî Kanunu'nun 166'ncı Maddesinin 2'nci Fıkra-sına İlişkin Sorunlar, İzBD, Y. 2020, S. 85, C. 3, s. 37-59.
- Petek, Hasan: Terke Dayalı Boşanmada Manevî Tazminat, DEÜHFD, Y. 2010, C. 12, S. 2, s. 43-78.
- Seçer, Öz: Anlaşmalı Boşanmada Eşlerin Yaptıkları Anlaşma, İÜHFD, Y. 2016, C. 7, S. 2, s. 259-286.
- Tatlıoğlu, Kasım/Demirel, Nuri: Sosyal Bir Gerçeklik Olarak Boşanma Olgusu: Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme, Akademik Sosyal Araştırmalar Der., Y. 2016, S. 22, C. 4, s. 59-73.

- Tekben, Tuğçe: Evlilik Birliğinin Temelinden Sarsılması Sebebine Dayalı Boşanma Üzerine Bir İnceleme, YÜHFD, Y. 2021, C. 18, S. 2, s. 1077-1130.
- Temiz, Yağmur: Türk İslâm Hukuku'ndan Günümüze Zina, İnÜHFD, Y. 2014, C. 5, S. 2, s. 489-514.
- Tüzüner, Özlem: Dava Hakkı Unsuru Olarak Hak, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Der., Prof. Dr. Aydın Aybay'a Armağan, Y. 2007 (Temmuz-Aralık), S. 2, s. 497-507.
- Ünal, Vehbi: Geleneksel Geniş Aileden Çekirdek Aileye Geçiş Sürecinde Boşanma Sorunu ve Din, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Der., Y. 2013, S. 26, C. 6, s. 588-602.
- Ünver Aydın, Tülay/Karaahmetoğlu Dursun, Şeyda: Yargıtay Kararları Işığında Terk İhtarının Boşanma Sebeplerine ve Manevî Tazminat Talebine Etkisi, İUHFM, Y. 2017, C. 75, S. 2, s. 587-608.
- Vincent, Jean/Guinchard, Serge: Procédure Civile, Dalloz, Paris 1996.
- Yağcıoğlu, Burcu: Akıl Hastalığının Evlilikteki Etkilerine Genel Bir Bakış, SÜHFD, Y. 2021, C. 29, S. 2, s. 933-998.
- Yıldırım, Neşide: Türkiye'de Boşanma ve Sebepleri, Bilig, Y. 2004, S. 28, s. 59-81.
- Yılmaz Kılıçoğlu, Kumru: Zinaya Katılan Üçüncü Kişinin Ahlâka Aykırılıktan Sorumluluğu, ABD, Y. 2021 (79), S. 1, s. 223-246.
- Yılmaz, Çiğdem: Evlilik Birliğinin Temelinden Sarsılması Sebebiyle Boşanmada Tarafların Kusuruna İlişkin Yargıtay Kararı İncelemesi, İAÜHFD, Y. 2016 (2), S. 3, s. 149-159.

§ 5. BOŞANMA DAVASI VE HUKUKİ SONUÇLARI ***

Türk hukukunda boşanma ve ayrılık davası, kararı ve hukuki sonuçları TMK m. 167-184'te düzenlenmiştir. Öncelikle boşanma ve ayrılık davaları birbirlerinden ayırt edilmelidir.

I. BOŞANMA VE AYRILIK DAVASI

A. Boşanma ve Ayrılık Davası Arasındaki İlişki

Boşanma sebeplerinin gerçekleşmesi durumunda boşanma davası açmaya hakkı olan eş, dilerse boşanma dilerse ayrılık talebiyle dava açabilmektedir. Boşanma davası evlilik birliğinin sona erdirilmesi amacıyla açılmaktadır. Ayrılık davası ise evlilik birliğini sona erdirmeye yönelik olmayıp, eşlerin ortak hayatını bir nevi tatil etmek amacıyla açılmaktadır¹. Ayrılık kurumu Katolik kilisesinin boşanmaya izin vermemesinden doğmuştur. İsvMK Katolikliğin getirdiği süresiz ayrılığa, eşlerin bir süre ayrı yaşayıp barışma olasılıklarının denenebilmesi için süreli ayrılığı da eklemiştir². TMK'ya

* Doç. Dr. Seda GAYRETLİ AYDIN, ORCID ID: 0000-0001-8478-3310.

** Bu bölüme yapılan atıfların künyesi şu şekilde belirtilmelidir: Gayretli Aydın, Seda, §5. Boşanma Davası ve Hukuki Sonuçları, *iç. Medeni Hukuk II-Aile Hukuku*, ed. İkizler, Metin/Tüzüner, Özlem, Adalet, 2. baskı, Ankara 2024.

¹ Arsebük, E.: *Medenî Hukuk*, C II, Ankara 1940, s. 733; Saymen, F./Elbir K. H.: *Türk Medenî Hukuku*, Cilt III Aile Hukuku, 2. baskı, İstanbul 1960, s. 260; Dural, M./Öğüz, T./Gümüş, M. A.: *Türk Özel Hukuku*, C. III, Aile Hukuku, 16. baskı, İstanbul 2021, s. 128.

² 1988'de eMK m. 134'e eklenen müşterek hayatın kurulamaması hükmü ve TMK m. 166/son'daki özel boşanma sebebinin (ortak hayatın yeniden kurulamaması, fiili ayrılık) kabulünden sonra TMK'nın ayrılık kurumuna yer vermesinin gereksiz olduğu ileri sürülmektedir. Bkz. Hatemi, H.: *Aile Hukuku*, 9 baskı, İstanbul 2021, s. 130. "*Boşanmanın talep edildiği bir davada nispi boşanma nedenlerinden birine dayanıldığı takdirde eşlerin müşterek hayatlarını sürdürmeye olanak bulunmadı-*

ler de durum değişikliğine sebep olabilir¹²¹. Yalnızca velayeti kendine bırakılmış ana ya da babanın yeniden evlenmiş olması velayetin değişmesi sonucunu doğurmaz. Bunun yanında çocuğun üstün yararını tehlikeye düşüren ek sebeplerin de bulunması gerekir. Velayet hakkı sahibi, velayet hakkını kötüye kullanarak çocuğun üstün yararına aykırı olacak şekilde diğer tarafın çocukla kişisel ilişki kurmasını engellerse bu durum da velayetin değiştirilmesi sebebidir (TMK m. 182/2)¹²². Velayet hakkı sahibinin ölmesi otomatik olarak velayeti sağ kalan tarafa geçirmez. Bu durumda hâkim velayeti sağ kalan tarafa verebileceği gibi çocuğa vasi de atayabilir¹²³.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku, C. 2, Aile Hukuku, yenilenmiş 23. baskı, İstanbul 2021.

Akkurt, Sinan Sami/Erdoğan, Kemal/ Tokat, Hüseyin: Medeni Hukuk Temel Bilgiler, 2. Baskı, Ankara 2021.

Althous, Stefanie/Huber, Micheal/Steck, Daniel: Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch, 6. Aufl., Basel 2018

Arkan Serim, Azra: Boşanma Hâlinde Ortak Velayet, LHD, C. 14, S. 167, Y., 2016, s. 6075-6088.

Arsebük, Esat: Medeni Hukuk, C II, Ankara 1940.

Aksu, Mustafa: MK m. 181/II Hükmünün Gizli bir Mirastan Yoksunluk Sebebi Olarak Değerlendirilmesi, Prof Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan, C. I, İstanbul 2009, s. 251-272.

Ayan, Serkan: Evlilik Birliğinin Korunması, Ankara 2004.

¹²¹ Örneğin, ana veya babadan birinin ekonomik gücünde esaslı değişiklikler, hapse girmeleri, ağır hastalıkları, ayırtım gücü kaybı, çocuğun velayet hakkının verilmemesi eşin yaşadığı şehirde okula başlaması durumunun değişmesi olarak değerlendirilebilir. Akıntürk/Ateş, 318.

¹²² Ayrıca Bkz. Taşkın Özer Ö: Velayet Hakkının Kullanılması, Velayetin Değiştirilmesi, AÜHFCD, C. 6, S. 1, Y. 2020, s. 239-262, 252.

¹²³ Öztan, 787, 789.

- Burcuoğlu Haluk: Ayrılık Kurumunun Uygulanabilirliği Sorunu, Bülent Davran'a Armağan, İstanbul 1998, s. 59-74.
- Büchler Andrea/ Clausen Sandro: FamKomm Scheidung, 3. Auflag, Bern 2017.
- Çakır, Nagihan: Boşanma Sonrası Ortak Velayet, Ankara 2020.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Mustafa Alper, Gümüş: Türk Özel Hukuku, C. III, Aile Hukuku, 16. baskı, İstanbul 2021.
- Erdem, Mehmet/Makaracı Başak Aslı: Aile Hukuku, Ankara 2022.
- Erlüle, Fulya: Alman, Avusturya ve İsviçre Medeni Kanunlarında Yapılan Revizyonlar ve Boşanmadan Sonra Birlikte Velayetin Kural Haline Gelmesi, YÜHFD, C. 18, S. 2, Y. 2021, s. 555-576.
- Feyzioğlu, Necmeddin Feyzi: Aile Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 1979.
- Gayretli Aydın, Seda: Kadın ve Kanuni Bekleme Süresi, TBB Der., C. 31, S. 136, Y. 2018, s. 263-292.
- Gayretli Aydın, Seda: 7343 Sayılı Kanun'un Çocuk Teslimi, Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına ve Velayetin Değiştirilmesine İlişkin Getirdiği Yenilikler, THD, S. 187, Y. 2021, s. 15-34.
- Grassinger Elçin, Gülçin: Çocuğun Menfaati Gereği Görüşününün Alınmaması Gereken Durumlar, Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan C.1, İstanbul 2010, s. 823-849.
- Güneş, Zeynep Naz: Almanya ve İsviçre Örnekleriyle Türk Hukukunda Birlikte Velayet, TBB Der., C. 33, S. 150, Y. 2020, s. 157-178.
- Hatemi, Hüseyin: Aile Hukuku, 9. baskı, İstanbul 2021.
- Kılıçoğlu, M. Ahmet: Medeni Kanunumuzun Aile Miras ve Eşya Hukukunda Getirdiği Yenilikler, Genişletilmiş 2. baskı, Ankara 2004.
- Kılıçoğlu, M. Ahmet: Aile Hukuku, 6. baskı, Ankara 2022.
- Koçhisarlıoğlu, Cengiz: Boşanmada Birlikte Velayet ve Yasanın Aşılması, Ankara 2004.
- Öztan, Bilge: Aile Hukuku, 6. baskı, Ankara 2015.
- Öztan, Bilge/Öztan, Fırat: Boşanmada Velayetin Tevdii, ÇÜHFD, C. 2, S. 2 Y. 2016, s. 473-495.
- Saymen, Ferit/Elbir K. Halid: Türk Medeni Hukuku, Cilt III Aile Hukuku, 2. baskı, İstanbul 1960.

Seçer, Öz: Anlaşmalı Boşanmada Tarafların Yaptığı Anlaşma, İÜHFD, C. 7 S. 2, Y. 2016, s. 269-285.

Shwenzer, Ingeborg/Cottier Michelle: Basler Kommenter Zivilgesetzbuch I, 6. Aufl., Basel 2018.

Tanrıver, Süha: Medeni Usul Hukuku, C. 1, 3. baskı, Ankara 2020.

Taşkın Özer, Özden: Velayet Hakkının Kullanılması, Velayetin Değiştirilmesi, AÜHFD, C. 6, S. 1, Y. 2020, 239-262.

Tokuş, Aylin: Evlilik Birliğinin Boşanma ile Sona Ermesi Durumunda Birlikte Velayet, Ankara 2021.

Yüksel, Sera Reyhani: Velayet Hakkı ve Anayasal Sınırları, İstanbul 2020.

Zevkliler, Aydın/Ertuş, Şeref/Havutçu, Ayşe/Gürpınar, Damla: Medeni Hukuk, 9. baskı, Ankara 2015.

§ 6. EVLİLİĞİN GENEL HÜKÜMLERİ * **

TMK'nın ikinci kitabı, "Aile Hukuku" başlığını taşır. Toplam üç kısımdan oluşan bu kitabın birinci kısmı¹, "Evlilik Hukuku" üst başlığında, dört bölümden oluşur. Evliliğin genel hükümleri, boşanma hükümlerinden sonra, birinci kısmın üçüncü bölümünde düzenlenmiştir.

TMK'nın ikinci kitabının birinci kısmının üçüncü bölümünde yer alan evliliğin genel hükümleri, mahkeme tarafından ayrılık kararı verilmesi, birlikte yaşamaya ara verilmesi veya AKK hükümleri kapsamında hâkim tarafından ayrı yaşamaya karar verilmesi gibi hâllerden birinin varlığı durumunda da uygulanma niteliğine sahiptir. Buna göre, taraflar arasında kurulan evlilik birliği, fesih, iptal veya boşanma ya da ölüm ile sona ermediği sürece, eşler arasındaki ilişkilere TMK'nın bu hükümleri uygulanır. Diğer bir ifadeyle, kurulmuş olan bir evlilik, hâkim kararı veya ölümle sona ermedikçe, eşler arasındaki mali, şahsi ya da hukuki ilişkiler, TMK'da yer alan genel hükümlere göre değerlendirilir. Bu hükümlerin uygulanması, evlenmenin geçerli olmasına bağlı değildir. Evlenme, nispi butlan veya mutlak butlan ile hükümsüz olsa dahi evliliğin genel hükümleri, geçerli bir evlilik varmış gibi uygulanır². Ancak evlenmenin yok hükmünde sayılması durumunda, evlilik birliğinden söz edilemeyeceği için, tabii olarak, bu hükümlerin uygulanması mümkün değildir.

Örneğin evlenmenin, evlendirme memuru huzurunda yapılmaması, tarafların farklı cinsten olmaması veya taraf iradelerinin evlendirme memuru huzurunda açıklanmaması durumunda, evlilik

* Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KALENDER, ORCID ID: 0000-0002-3366-2946.

** Bu bölüme yapılan atıfların künyesi şu şekilde belirtilmelidir: Kalender, Ahmet, §6. Evliliğin Genel Hükümleri, iç. Medeni Hukuk II-Aile Hukuku, ed. İkizler, Metin/Tüzüner, Özlem, Adalet, 2. baskı, Ankara 2024.

¹ İkinci kitabın ikinci kısmı, "Hısımlık"; üçüncü kısmı ise "Vesayet" hükümleridir.

² Evlenmenin hükümsüzlüğü hakkında geniş açıklama için bkz. İkizler, M.: Evlenmenin Hükümsüzlüğü, Ankara 2018, s. 24.

yerleşim yeri mahkemesidir. Önlemlerin değiştirilmesi, tamamlanması veya kaldırılması konusunda yetkili mahkeme, önlem kararını veren mahkemedir. Ancak, her iki eşin de yerleşim yeri değişmişse, yetkili mahkeme eşlerden herhangi birinin yeni yerleşim yeri mahkemesidir (TMK m. 201).

TMK'nın üçüncü kısım hariç ikinci kitabı ile YUK'a göre aile hukundan doğan dava ve işlerde görevli mahkeme aile mahkemelelidir (AMahK m. 4/1). Aile mahkemesi bulunmayan yerlerde ise, asliye hukuk mahkemesi bu davalara "*aile mahkemesi sıfatıyla*" bakar.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

Abik, Yıldız: Kadının Soyadı ve Buna Bağlı Olarak Çocuğun Soyadı, Ankara 2005.

Akartepe, Alpaslan: Evlilik Birliğinde Eşlerden Birisinin Bazı Malvarlığı Değerleri Üzerindeki Tasarruf Yetkisinin Sınırlandırılması, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Der., C. XIII, S. 1-2, Y. 2009, s. 167-192.

Aras, Bahattin: Sadakat Yükümlülüğünün İhlal Edilemsi Halinde Eşin ve Üçüncü Kişinin Manevi Tazminat Sorumluluğu, THD, C. 11, S. 116, 2016, s. 14-23.

Akipek, Jale G./Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Aile Hukuku, 23. baskı, İstanbul 2020.

Badur, Emel: Eşin Rızası, TBB Der., S. 109, Y. 2013, s. 251-303.

Badur, Emel/Turan Başara, G.: Aile Hukukunda Sadakat Yükümlülüğü ve İhlalinden Kaynaklanan Manevi Tazminat İstemi, AÜHFD, C. 65, S. 1, 2016, s. 101-136.

Baygın, Cem: 4721 Sayılı Yeni Medeni Kanun'un Evlenme, Boşanma ve Evliliğin Genel Hükümleri Konusunda Getirdiği Değişiklikler, Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan, C. II, İstanbul 2003, s. 437-467 (Değişiklikler).

Baygın, Cem: Soybağı Hukuku, İstanbul 2010, (Soybağı).

Baygın, Cem/Nar, Ahmet/Aksan Nar, Şerife/Bulut, Meltem: Tamamı Çözümlü Medeni Hukuk Pratik Çalışmaları II Aile Hukuku, Ankara 2022

- Ceylan, Ebru: Yeni Türk Medeni Kanunu'nda Aile Konutunun Önemi, TBB Der., S. 128, Y. 2017, s. 203-230 (Aile Konutunun Önemi).
- Ceylan, Ebru: Türk Hukukunda Aile İçi Şiddet ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesiyle İlgili Yeni Düzenlemeler, TBB Der., C. 26, S. 109, Y. 2013, s. 13-54 (Aile İçi Şiddet).
- Çakırca, İrem Seda: Evli Kadının Soyadına İlişkin Güncel Gelişmelerin Değerlendirilmesi, İÜHF, C. LXX, S. 2, Y. 2012, s. 145-166.
- Çakmak, Ufuk Ramazan: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Yargılamasında Hakkaniyete Uygun Tatmin, Ankara 2021.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan: Türk Özel Hukuku, C. II, Kişiler Hukuku, 20. baskı, İstanbul 2019.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Gümüş, Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, İstanbul 2022.
- Ercoskun Şenol, Hatice Kübra: Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Üzerine Bir İnceleme, Uyuşmazlık Mahkemesi Der., Y. 2019 (7), S. 13 (Haziran), s. 423-460.
- Gençcan, Ömer Uğur: Aile Konutu Yargıtay Uygulaması, Ankara 2017.
- Gümüş, Mustafa Alper: Türk Medeni Kanunu'nun Getirdiği Yeni Şerhler, İstanbul 2007, (Şerhler).
- Gümüş, Mustafa Alper: Teoride ve Uygulamada Evliliğin Genel Hükümleri ve Mal Rejimleri (TMK m. 185-281), İstanbul 2008, (Evliliğin Genel Hükümleri).
- Gürpınar, Damla: Eşlerin Evlilik Birliği Giderlerine Katılma Borcu, Yaşar Üniversitesi E-Der., C. 8, Özel Sayı, Y. 2013, s. 1293-1339.
- Havutçu, Ayşe: Evlilik Birliğinin Temsili, Ankara 2006.
- Helvacı, Serap: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Evli Kadının Soyadı, Public and Private International Law Bulletin, C. 35, S. 1, Y. 2015, s. 157-169.
- Helvacı, Serap/Kocabaş, Gediz: Fransız, Alman, İsviçre ve Türk Hukuklarında Kadının Soyadı, MÜHF-HAD, Prof. Dr. Mehmet Akif Aydın'a Armağan, C. 21, S. 2, Y. 2015, s. 615-645.
- Helvacı, Mehmet/Aksu Özkan, Raziye: Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurul Kararı Işığında Avalde Eşin Rızasının Gerekliği, MÜHFHAD. Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, Aralık 2019.

- Honsell, Heinrich/Vogt, Nedim P./Geiser, Thomas (Hrsg.): Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB, 3. Aufl, Basel, Genf, München 2006.
- İkizler, Metin: Evlenmenin Hükümsüzlüğü, Ankara 2018.
- Kılıçoğlu, Ahmet: Aile Hukuku, Ankara 2017, (Aile Hukuku).
- Koçhisarlıoğlu, Cengiz: Aile Hukukunda Eşlerin Eşitliği, AÜHFD, C. XL, S. 1-4, Y. 1988, s. 251-279 (Eşlerin Eşitliği).
- Oğuzman, M. Kemal/Seliçi, Özer/Oktay-Özdemir, Saibe: Kişiler Hukuku, 19. baskı, İstanbul 2020.
- Oktay-Özdemir, Saibe: Anayasa Mahkemesi'nin Soyadı Kanunu m. 4'ü İptal Eden 8.12.2011 Tarih ve 119/165 Sayılı Kararının Değerlendirilmesi, Anayasa Mahkemesinin Medeni Hukuka İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi Sempozyumu, 21 Mayıs 2012, XII Levha, İstanbul 2012.
- Öktem, Seda: Aile Birliğinde Eşlerin Tasarruf Yetkisinin Kısıtlanması, TBBD, S. 67, 2006, s. 317-338.
- Özdemir, Gençer: Ailenin Ekonomik Varlığının Korunması Amacıyla Eşin Tasarruf Yetkisinin Kısıtlanması, THD, C. 16, S. 181, 2021, s. 1708-1720.
- Öztan, Bilge: Aile Hukuku, Ankara 2015.
- Schmid, Ursula: ZGB Kommentar-Schwizerisches Recht, 2. Aufl., 2011.
- Şahinci, Ayşen: Eşlerin Tasarruf Yetkisinin Sınırlandırılması", AÜHFD, C. 59, S. 2, 2010, s. 309-334.
- Tuor, Peter/Schnyder, Bernhard /Schmid, Jörg /Jungo, Alexandra: Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, begr. von Peter Tuor, 14. Aufl., Zürich 2015.
- Yalman, Süleyman: Evlilik Birliğinin Temsili ve Eşlerin Sorumluluğu, SÜHFD, C. 12, S. 3-4, 2004, s. 7-30.
- Yılmaz, Canan: Türk ve İsviçre Medeni Kanunlarına Göre Birlikte Yaşama-ya Ara Verilmesi, Ankara 2016.
- Yılmaz, Süleyman/Bayramoğlu, Necati Şükrü: Eşin Tasarruf Yetkisinin Kısıtlanması, MÜHF-HAD, Cevdet Yavuz'a Armağan, C. 1, S. 3, Y. 2016, s. 3143-3162.

§ 7. EŞLER ARASINDAKİ MAL REJİMİ VE SEÇİMLİK MAL REJİMLERİ * **

Evlilik birliği, eşler için ortak bir yaşamın kurulmasını sağlar. Bu ortak yaşamın temeli, eşlerin birbirine yönelik sevgi, saygı şeklindeki manevi duyguları olmakla birlikte; evlilikten, eşler arasında maddi ilişkiler de meydana gelir¹. Medeni Kanun'da eşler arasındaki maddi ilişkilerin bir kısmı evlilik birliğinin genel hükümlerinde düzenlenirken; bu konu asıl olarak mal rejimlerine ilişkin hükümlerde ele alınmıştır. Evlilik birliğinde mal rejimleri, TMK m. 202-285 arasında, beş ayırımında düzenlenmektedir. Birinci ayırımında genel hükümlere, ikinci ayırımında yasal mal rejimi olan edinilmiş mallara katılma rejimine, üçüncü ve devamı ayırımında da sırasıyla mal ayrılığı rejimi, paylaşmalı mal ayrılığı rejimi ve mal ortaklığı rejimi olmak üzere seçimlik mal rejimlerine yer verilmiştir.

Genel hükümler, kural olarak bütün mal rejimlerinde uygulanacak hükümleri ifade etmektedir. Kitabımızın bu bölümünde öncelikle genel hükümler ardından seçimlik mal rejimleri incelenecektir.

I. GENEL HÜKÜMLER

A. Mal Rejimi Kavramı

Evlilik birliğinde mal rejimleri; eşlerin malvarlıklarına ilişkin çeşitli konuları, mülkiyet hakkını, eşlerin mallarına ilişkin yönetim, yararlanma, mallar üzerinde tasarrufta bulunma yetkilerinin kap-

* Dr. Öğr. Üyesi Senar ÇAĞIRGAN TUNCER, ORCID ID: 0000-0001-8287-562.

** Bu bölüme yapılan atıfların künyesi şu şekilde belirtilmelidir: Çağırğan Tuncer, Senar, §7. Eşler Arasındaki Mal Rejimi ve Seçimlik Mal Rejimi, iç. Medeni Hukuk II-Aile Hukuku, ed. İkizler, Metin/Tüzüner, Özlem, Adalet, 2. baskı, Ankara 2024.

¹ Aksoy, M: Mukayeseli Hukuk Açısından Karı-Koca Mal Rejimi ve Miras Hukuku ile Bağ, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1964, s. 17; Acabey, M. B.: Evlilik Birliğinde Yasal Mal Rejimi, İzmir 1998, s. 2.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Acabey, M. Beşir: Teorik ve Pratik Yönleriyle Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi, Ankara 2020
- Acabey, M. Beşir: Evlilik Birliğinde Yasal Mal Rejimi, İzmir 1998 (Yasal Mal Rejimi).
- Acar, Faruk: Aile Hukukumuzda Aile Konutu Mal Rejimleri ve Eşin Yasal Miras Payı, 3. baskı, Ankara 2012.
- Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku-Aile Hukuku, C.2, 24. baskı, Ankara 2021
- Aksoy, Muammer: Mukayeseli Hukuk Açısından Karı-Koca Mal Rejimi ve Miras Hukuku ile Bağı, Ankara 1964.
- Anton Henninger: Der Ausserordentliche Güterstand Im Neuen Eherecht, Freiburg 1989.
- Dural, Mustafa, Tufan Öğüz ve Mustafa Alper Gümüş: Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, 7. baskı, İstanbul 2013.
- Fikret Eren: Borçlar Hukuku-Genel Hükümler, 14. baskı, Ankara 2012.
- Gümüş, Mustafa Alper: Teoride ve Uygulamada Evliliğin Genel Hükümleri ve Mal Rejimleri (TMK m. 185-281), İstanbul 2008.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.: Aile Hukuku, 2. baskı, Ankara 2006 (Aile Hukuku).
- Kılıçoğlu, Ahmet M.: Katkı-Katılma Alacağı, Ankara 2011 (Katkı-Katılma Alacağı).
- Öztan, Bilge: Aile Hukuku, 4. baskı, Ankara 2004.
- Sarı, Suat: Evlilik Birliğinde Yasal Mal Rejimi Olarak Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, İstanbul 2007.
- Şıpka, Şükran: Türk Hukukunda Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Uygulamaya İlişkin Sorunlar, İstanbul 2011.
- Şıpka, Şükran/Özdoğan, Ayça: Yargıtay Kararları Işığında Soru ve Cevaplarla Eşler Arasındaki Malvarlığı Davaları, 2. baskı, İstanbul 2017.
- Zeytin, Zafer: Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi, 5. baskı, Ankara 2021.

§ 8. EDİNİLMİŞ MALLARA KATILMA REJİMİ * **

Edinilmiş mallara katılma rejimi *yasal mal rejimidir*. Yani eşler arasında edinilmiş mallara katılma rejiminin uygulanması asıldır. Öyle ki 1.1.2002 tarihinde yürürlüğe giren TMK, anılan tarihten önce yapılmış evlilikler bakımından eşler arasındaki yasal mal rejiminin *mal ayrılığı rejimi* olacağına ilişkin eMK düzenlemesinin yerine, artık *edinilmiş mallara katılma rejiminin* eşler arasındaki yasal mal rejimi olacağını hükme bağlamıştır (TMK m. 202/1).

1.1.2002 tarihinden önce yapılmış evliliklerde eşler arasındaki yasal mal rejimi (kural olarak o tarihe kadar) *mal ayrılığı*; 1.1.2002 tarihinden sonra yapılan evliliklerde ve daha önce yapılmakla birlikte hâlen devam eden evliliklerde o tarihten itibaren eşler arasındaki yasal mal rejimi, (şayet mal rejimi sözleşmesiyle eşler tarafından başka bir *seçimlik mal rejimi* tercih edilmemişse veya şartları dâhilinde *olağanüstü mal rejimine* geçilmemişse) *edinilmiş mallara katılma* rejimidir.

1.1.2002 tarihinden önce evlendikleri için o tarihe kadar aralarındaki yasal mal rejimi *mal ayrılığı* olan eşlerin, aralarında sonradan yapacakları bir mal rejimi sözleşmesiyle *edinilmiş mallara katılma rejimine* (veya başka bir *seçimlik rejime*) geçebilmeleri mümkün kabul edilmektedir¹ (TMK m. 202/2, 208/1). Öte yandan 1.1.2002 tarihinden

* Doç. Dr. Sinan Sami AKKURT, ORCID ID: 0000-0002-9421-2412

** Bu bölüme yapılan atıfların künyesi şu şekilde belirtilmelidir: Akkurt, Sinan Sami, §8. Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, iç. Medeni Hukuk II-Aile Hukuku, ed. İkizler, Metin/Tüzüner, Özlem, Adalet, 2. baskı, Ankara 2024.

¹ YUK m. 10/3 hükmü dolayısıyla, 1.1.2002 tarihinden önce evlenen kişilerin evlenme tarihlerinden itibaren geçerli olacak şekilde (yürürlük tarihinden geriye etkili olarak) edinilmiş mallara katılma rejimini seçebilmelerinin yalnızca bir yıllık geçiş döneminde yani 31.12.2002 tarihine kadar mümkün olabileceği; eşlerin bir yıllık geçiş dönemi sona erdikten sonra yapacakları bir mal rejimi sözleşmesiyle evlilik tarihlerinden itibaren edinilmiş mallara katılma rejimini (geriye etkili olarak) kabul edemeyecekleri yönünde görüşler bulunmakla birlikte, bunu mümkün kılan bir yasal düzenlemenin yapılmasının isabetli olacağı yönünde ve konu hakkındaki tartışmalar hakkında ayrıca bkz. Zeytin, Z.: Edinilmiş Mallara

davacı eşin katılma alacağını karşılamaya yetmediğinin belirlenmesiyle mümkündür. Bu bakımdan bir yıllık hak düşürücü sürenin başlangıcını, davacı eşin veya mirasçılarının anılan tüm bu hususları öğrendikleri tarih olarak kabul etmek isabetli görülmektedir¹⁰⁴. Beş yıllık süre ise her halükârda mal rejiminin sona erdiği tarihten itibaren hesaplanır¹⁰⁵. Üçüncü kişiye karşı açılacak bu *eda* davası (tasfiye davası) yenilik doğurucu etkileri haizdir¹⁰⁶.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Acabey, Mehmet Beşir: Teorik ve Pratik Yönleriyle Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi, Ankara 2020.
- Acar, Faruk: Aile Hukukumuzda Mal Rejimleri ve Eşin Yasal Miras Payı, Ankara 2007.
- Aebi-Müller, Regina: Die optimale Begünstigung des überlebenden Ehegatten, ASR Bd. 641, Bern 2000.
- Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medenî Hukuku, C. II – Aile Hukuku, 23. baskı, İstanbul 2021.
- Akkanat, Halil: Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi, İstanbul 2004.
- Akkurt, Sinan Sami/Erdoğan, Kemal/Tokat, Hüseyin: Tablolar, Şemalar ve Örnek Olaylarla Medenî Hukuk – Temel Bilgiler, 2. baskı, Ankara 2021.
- Aldemir, İpek Betül: Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Taraf İradelerinin Etkisi, İstanbul 2018.
- Breitschmid, Peter/Rumo-Jungo, Alexandra (*Hrsg.*): Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Personen- und Familienrecht inkl. Kindes und Erwachsenenschutzrecht, Art. 1-456, Zürich 2012.

¹⁰⁴ Okur, 190-191.

¹⁰⁵ “Boşanma davalarının ve tasfiyenin çok uzun sürebildiği ülkemizde beş yıllık hak düşürücü sürenin isabeti tereddütle karşılanabilir. Zira boşanma davasının açılmasıyla birlikte mal rejimi sona erer ve üst hak düşürücü süre olan beş yıl başlar. Uzun süren boşanma davalarında hak kaybını önlemek adına bizim katılmadığımız görüşe göre, tasfiye davasının açıldığının kazandırmadan istifade eden üçüncü kişiye ihbarı teklif edilmiştir.”. Okur, 191 vd.

¹⁰⁶ Ott, W.: Der Schutz der Anwartschaft auf den Vorschlags anteil unter dem Güterstand der Errungenschaftsbeteiligung mit Hilfe der güterrechtlichen Herabsetzungs- und Rückforderungsklage 289 ff., in: FS Cyril Hegnauer zum 65. Geburtstag, Bern 1986, s. 309; Dural/Öğüz/Gümüş, 260.

- Büchler, Andrea/Jakob, Dominique (Hrsg.): *Kurzkommentar – Schweizerisches Zivilgesetzbuch*, Basel 2012
- Demir, Mehmet: Türk Medeni Kanunu'na Göre Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Değer Artış Payı ve Denkleştirme Alacağı, *TBB Der.*, S. 61, Y. 2005, s. 292 – 303.
- Doğan, Murat: Mal Rejiminin Tasfiyesinde ve Mirasın Paylaşımında Aile Konutu ve Ev Eşyası, *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Der.*, C. 7, S. 3-4, Y. 2003, s. 651-696.
- Doğan, Murat/Köroğlu, Emre: Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Katılma Alacağının Niteliği, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sempozyum Der.*, C. 1, S. 1, Y. 2019, s. 281-298.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Gümüş, Mustafa Alper: *Türk Özel Hukuku, C. III – Aile Hukuku*, 16. baskı, İstanbul 2021.
- Erdem, Mehmet: *Aile Hukuku*, Ankara 2018.
- Ertaş, Şeref: Eski Medeni Kanun Zamanında Evlenen Kişilerin Mal Rejimi Tasfiyesinde Bazı Hukuki Sorunlar, *DEÜHFD, C. 15, Özel Sayı*, Y. 2013, s. 915-932.
- Gençcan, Ömer Uğur: *Mal Rejimine İlişkin Genel Hükümler ve Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi*, Ankara 2002.
- Gümüş, Mustafa Alper: *Evliliğin Genel Hükümleri ve Mal Rejimleri*, İstanbul 2008.
- Günergök, Özcan: Türk Medeni Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un Mal Rejimleri Bakımından Değerlendirilmesi, *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Der.*, C. 4, S. 1-4, Y. 2002, s. 333-342.
- Hatemi, Hüseyin: *Aile Hukuku*, 9. baskı, İstanbul 2021.
- Hausheer, Heinz/Geiser, Thomas/Kobel, Esther: *Das Eherecht des Schweizerischen Zivilgesetzbuch*, Bern 2000.
- Hausheer, Heinz/Reusser, Ruth/Geiser, Thomas: *Berner Kommentar, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht: Das Familienrecht, Das Eherecht, Das Güterrecht der Ehegatten, Allgemeine Vorschriften und der ordentliche Güterstand der Errungenschaftsbeteiligung*, Band II, I. Abteilung, 3. Teilband, 1. Unterteilband, Bern 1992.

- Hausheer, Heinz: Art. 197, N. 6, in: Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Schweizerisches Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB, hrsg. von Honsell, Heinrich/Vogt, Nedim Peter/Geiser, Thomas, 5. Aufl, Basel, Genf, München 2014.
- Hegnauer, Cyril/Breitschmid, Peter: Grundriss des Eherechts, Bern Stämpfli 2000.
- Hegnauer, Cyril: Der Entwurf des neuen Eherechts, SJZ 72, 1980, s. 69 ff.
- Kılıçoğlu, Ahmet Mithat: Aile Hukuku, 5. baskı, Ankara 2020 (Aile).
- Kılıçoğlu, Ahmet Mithat: Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, 2. baskı, Ankara 2002 (Edinilmiş Mal).
- Köseoğlu, Bilal/Kocaağa, Köksal: Aile Hukuku ve Uygulaması, 2. baskı, Ankara 2011.
- Locher, Thomas: Wechselbeziehungen zwischen Sozialversicherungsrecht und ehelichem Güterrecht, SJZ 84,1988, s. 322 ff.
- Näf Hofmann, Marlies/Näf Hofmann, Heinz: Das neue Ehe- und Erbrecht im Zivilgesetzbuch, 2. Aufl., Zürich: Schultes 1989.
- Nägeli, Caterina: Basler Kommentar zum Schweizerischem Privatrecht, Zivilgesetzbuch I, Art. 1 – 456 ZGB, 2. Aufl., Basel 2002.
- Odendahl, Hanswerner: Türk Medeni Kanunu'nun Yeni "Mal Rejimi" Hükmüleri, Eksiklikleri ve Sorunları Üzerine Bir Karşılaştırma, Prof. Dr. A. Şeref Gözübüyük'e Armağan, Ankara 2005, s. 475 – 496.
- Okur, Sinan: Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Katılma Alacağını Borçlu Eşten veya Borçlu Eşin Mirasçılarında Tahsil Edemeyen Katılma Alacaklısı Eşin TMK m. 241'e Göre Üçüncü Kişilere Karşı Dava Hakkı, ERÜHFD, C. 11, S. 1, Y. 2016, s. 147 – 193.
- Ott, Walter: Der Schutz der Anwartschaft auf den Vorschlags Anteil unter dem Güterstand der Errungenschaftsbeteiligung mit Hilfe der güterrechtlichen Herabsetzungs- und Rückforderungsklage 289 ff., in: FS Cyril Hegnauer zum 65. Geburtstag, Bern 1986.
- Özcan, Zeynep: Edinilmiş Mallara Katılma Rejimine Hâkim Olan İlkeler, iç. Uluslararası Hukuk Kongresi: Güncel Temalar & Başlıklar-Aralık 5-9, 2018 (Ed. Çakır, Mustafa), İstanbul 2018, s. 79 vd.
- Özcan, Zeynep/Koç, Yaren: Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Kişisel Mal Grubunun Önemi, LHD, S. 214, Y. 2020, s. 4459-4498.

- Özdamar, Demet/Kayış, Ferhat/Yağcıoğlu, Burcu/Akgün, Aliye: Yasal Mal Rejimi (Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi) ve Tasfiyesi, 5. baskı, Ankara 2019.
- Öztan, Bilge: Aile Hukuku, 5. baskı, Ankara 2004.
- Özuğur, Ali İhsan: Mal Rejimleri, 6. baskı, Ankara 2011.
- Sarı, Suat: Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, İstanbul 2007.
- Şahan, Gökhan: Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Denkleştirme (TMK. md. 230), ERÜHFD, C. 13, S. 1, Y. 2018, s. 71-99.
- Şeker, Muzaffer: Der türkische und der schweizerische gesetzliche Güterstand im Vergleich, Freiburg 2006.
- Şıpka, Şükran: Türk Hukukunda Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Uygulamaya İlişkin Sorunlar, İstanbul 2011.
- Tuor, Peter/Schnyder, Bernhard: Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, Zürich: Schulthess, 1986.
- Tüzüner, Özlem: Aile Hukuku Pratik Çalışmaları, 4. baskı, İstanbul 2021.
- Wiegand, Wolfgang: Die Reform des Eherechts unter besonderer Berücksichtigung des Güterrechts, Der Bernische Notar 45, 1984, s. 265 ff.
- Yağcıoğlu, Ali Haydar: Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşlerin Yasal Alım Hakkı, İzmir 2007.
- Zeytin, Zafer: Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi, 5. baskı, Ankara 2021.

§ 9. SOYBAĞININ KURULMASI: GENEL HÜKÜMLER VE TANIMA * 1**

Türk hukukunda soybağı, TMK'nın ikinci kitabı aile hukukunun ikinci kısmı hısımlık başlığı altında TMK m. 282-363 arasında düzenlenmektedir. İlgili hükümlerde genel olarak soybağının kurulması, açılacak davada yetkili mahkeme ve yargılama usulü, kocanın babalığına ilişkin düzenlemeler, tanıma, babalık hükmü, evlat edinme, soybağı hükümleri, velayet ve çocuk mallarına ilişkin yasal düzenlemeler yer almaktadır.

743 sayılı Eski Medeni Kanun²'de evlilik içinde ve evlilik dışında doğmuş olan çocuklar arasında ayırım yapılmakta ve farklı hükümlere tabi tutulmaktaydı³. Evlilik içinde doğan ile evlilik dışında doğan çocuklar arasında eşitsizliğe sebep olan bu düzenleme TMK'nın yürürlüğe girmesi ile son bulmuştur. Bu kapsamda eMK'da yer verilen sahih nesep-sahi olmayan nesep ayırımı ortadan kalkmış; evlilik içinde doğmuş çocuk ile evlilik dışında doğmuş olup babası ile soybağı doğumdan sonra kurulmuş olan çocuk arasında tabi oldukları soybağı hükümleri bakımından yeknesaklık sağlanmıştır. TMK'da çocuk ile ana ve babası arasında kan bağına dayanan soybağının hangi yolla kurulduğu veya çocuğun evlilik içinde ya da dışında doğmuş olmasına göre bir ayırım bulunmayıp;

* Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN, ORCID ID: 0000-0001-9525-3139.

** Bu bölüme yapılan atıfların künyesi şu şekilde belirtilmelidir: Özcan, Zeynep, § 9. Soybağının Kurulması: Genel Hükümler ve Tanıma, *iç. Medeni Hukuk II- Aile Hukuku*, ed. İkizler, Metin /Tüzüner, Özlem, Adalet, 2. baskı, Ankara 2024.

² RG. T. 4.4.1926, S. 339.

³ Oğuzman, K.: Evlilik Dışı Çocukların Babalarına Mirasçılığı Sorunu, AÜHFĐ, C. 49, S. 1, Ankara 1994, s. 305; Fişek, H.: Nesebin Tashihi, AÜHFĐ, C. 8, S. 1-2, Ankara 1951, s. 555; Kılıçoğlu, A.: 2526 Sayılı Kanun'a Göre Fiili Birleşmelerin Evlilik olarak Tescili ve Evlilik Dışı Doğan Çocukların Neseplerinin Düzeltilmesi, AÜHFĐ, C. 38, S. 1, Ankara 1981, s. 166; Erdem, M/Makaracı Başak, A.: Aile Hukuku, Ankara 2022, s. 332.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Acabey, Mehmet Beşir: Soybağı, İzmir 2002.
- Akıntürk, Turgut /Ateş, Derya: Aile Hukuku, 23.Baskı, İstanbul 2021.
- Akkayan Yıldırım, Ayça: Evlilik Dışı Çocuğun Soyadı ve 02.07.2009 Tarih 2005/114 E. 2009/105 K. Sayılı AYM Kararının Bu Bağlamda Değerlendirilmesi, Rona Serozan'a Armağan, C.1, İstanbul 2010, s. 69-90.
- Akkurt, Sinan Sami / Erdoğan, Kemal / Tokat, Hüseyin: Medeni Hukuk Temel Bilgiler, 2. Baskı, Ankara 2021.
- Baygın, Cem: Soybağı Hukuku, İstanbul 2010.
- Baygın, Cem: Kan Bağına Dayanan Soybağı: AÜHFD, C. VI, S. 1-4, Ankara 2002, s. 255-284 (Baygın, Kan Bağı).
- Dural, Mustafa / Ögüz, Tufan / Gümüş, Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku C. III, Aile Hukuku, 16. baskı, İstanbul 2022.
- Egger, August: Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Das Familienrecht, 2. Abteilung, Die Verwandtschaft, Art. 252-359, 2. Auflage, Zürich 1943.
- Erdem, Mehmet/Makaracı Başak, Aslı: Aile Hukuku, Ankara 2022.
- Feyzioğlu, Necmettin Feyzi/Özakman, Cumhur/Sarıal, Enis: Aile Hukuku, İstanbul 1986.
- Fişek, Hicri: Nesebin Tashihi, AÜHFD, C. 8, S. 1-2, Ankara 1951, s. 555-594.
- Hatemi, Hüseyin: Aile Hukuku, 9. baskı, İstanbul 2021.
- Helvacı, Serap/Erlüle, Fulya: Medeni Hukuk, 7. baskı, İstanbul 2021.
- Hernauer, Cyril: Berner Kommentar, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Das Familienrecht, 2. Abteilung, Die Verwandtschaft, 1. Teilband, Die Entstehung des Kinder Verhältnisses, Art. 252-269c ZGB, Bern 1984.
- Kılıçoğlu, Ahmet: 2526 Sayılı Kanun'a Göre Fiili Birleşmelerin Evlilik olarak Tescili ve Evlilik Dışı Doğan Çocukların Neseplerinin Düzeltilmesi, AÜHFD, C. 38, S. 1, Ankara 1981, s. 165-207.
- Kırkbeşoğlu, Nagehan: Soybağı Alanında Biyogenetik ve Hukuk Sorunları, İstanbul 2006.

- Köprülü, Bülent/Kaneti, Selim: Aile Hukuku, 2. baskı, İstanbul 2009.
- Köseoğlu, Bilal/Kocağa, Köksal: Aile Hukuku ve Uygulaması, Bursa 2011.
- Kutoğlu, Tuba: Türk Mevzuatında ve İçtihatlarında Babalık Hükmü, DEÜHFD., C. 12, Özel S. 2010, s. 945-984 (Basım Yılı: 2012).
- Oğuzman, Kemal: Evlilik Dışı Çocukların Babalarına Mirasçılığı Sorunu, AÜHFD, C. 8, S. 1-2, Ankara 1951, s. 304-310.
- Özcan, Zeynep: Türk Hukuku'nda Taşiyıcı Annelik Sözleşmesi ve Yarattığı Hukuki Sorunlar, International Congress on Social Legal Studies (Uluslararası Sosyal Hukuk Çalışmaları Kongresi), İstanbul 2018, s. 565-578.
- Özcan, Bilge: Aile Hukuku, 6. baskı, Ankara 2015.
- Sarıbaş, Azime: Soybağının Kurulması ve Hükümleri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya 2019.
- Schweizerisches Zivilgesetzbuch I, Art. 1-359 ZGB, Herausgeber: Heinrich Honsell/Nedim Peter Vogt/Thomas Geiser, 2. Aufl. Basel München 2002.
- Silbernagel, Alfred/Wäber, Paul: Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch Familienrecht, II. Abteilung, Die Verwandtschaft, 2. Aufl., Bern 1927.
- Tekinay, Selahattin Sulhi: Türk Aile Hukuku, İstanbul 1990.
- Tüzüner, Özlem: Soybağının Tespiti Davasında Genetik Analize İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi, AÜHFD, 62(4), s. 1139-1166, Ankara 2013.
- Yılmaz, Süleyman/Yıldırım, Abdülkerim: Medeni Hukuk -I, 2. baskı, Ankara 2021.
- Zevkliler, Aydın/Acabey, Mehmet Beşir/Gökyayla, Emre: Zevkliler Medeni Hukuk, Ankara 2000.

§ 10. SOYBAĞININ KURULMASI: BABALIK HÜKMÜ VE EVLAT EDİNME **

I. GİRİŞ

Çalışmamız kapsamında, TMK m. 295 vd. hükümlerde düzenlenen babalık davasının kapsamı, mahiyeti, sahip olduğu hukuki nitelik ve mahkemece tesis edilen yenilik doğurucu karar niteliğindeki babalık hükmü çerçevesine ortaya çıkacak sonuçlar ile TMK m. 305 vd. düzenleme altına alınan evlat edinme ilişkisinin tanımı, tarihçesi, şartları, hukuki sonuçları, kapsam ve mahiyeti incelenecektir.

II. BABALIK HÜKMÜ (DAVASI)

A. Uluslararası Hukuktaki Yeri

Ülkemizde 1949'da yürürlüğe giren 10.12.1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 25'inci maddesinin 2'nci fıkrasının ikinci cümlesine göre, "Tüm çocuklar, evlilik içi ya da dışı doğmuş olmalarına bakılmaksızın, aynı toplumsal korumadan yararlanırlar." Aynı amaca hizmet eden başka düzenleme 20.11.1959 tarihli Çocuk Hakları Bildirgesi'nde yer almaktadır. Bu bildirgenin 2'nci maddesi uyarınca, "Çocuklar özel olarak korunmalı ve onların yasa ve gerekli kurumların yardımı ile fiziksel, zihinsel, ahlaki, ruhsal ve toplumsal olarak sağlıklı, normal koşullar altında özgür ve onurları zedelenmeyecek şekilde yetiştirilmeleri sağlanmalıdır. Bu amaçla çıkarılacak yasalarda çocuğun en yüksek çıkarları gözetilmelidir."

* Doç. Dr. Dursun Ali DEMİRBOĞA, ORCID: 0000-0002-8077-4377.

** Bu bölüme yapılan atıfların künyesi şu şekilde belirtilmelidir: İkizler, Metin, §10. Soybağının Kurulması: Babalık Hükmü ve Evlat Edinme, iç. Medeni Hukuk II-Aile Hukuku, ed. İkizler, Metin/Tüzüner, Özlem, Adalet, 2. baskı, Ankara 2024.

şekilde açıklanamaz.” düzenlemesi uyarınca, mahkeme karar bulunmadığı veya evlat edinilen talep etmediği takdirde evlatlık müessesine ilişkin hiçbir evrak hiçbir şekilde açıklanamaz.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku, İkinci Cilt, 23. baskı, İstanbul 2021.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Gümüş, Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku, 15. baskı, İstanbul 2020.
- Göktürk, Hüseyin Avni: Medeni Hukuk II Aile Hukuku, Ankara 1943.
- Hatemi, Hüseyin/Kalkan Oğuztürk, Burcu: Aile Hukuku, 5. baskı, İstanbul 2016.
- Hausheer, Heinz/Geiser, Thomas/Aebi-Müller, Regina.: Das Familienrecht des Schweizerischen Zivilgesetzbuches, 5. Aufl., Bern 2014.
- Oğuzoğlu, Hüseyin Cahit: Medeni Hukuk II, Aile Hukuku, 3. baskı, Ankara 1956.
- Öztañ, Bilge: Medenî Hukuk'un Temel Kavramları, 46. baskı, Ankara 2021.
- Rusch, Martina/Götschi, Antje: Art. 261, N. 2, in: Kurz Kommentar ZGB, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, hrsg. von Büchler, Andrea/Jakob, Dominique, 2. Aufl., Basel 2018.
- Schnyder, Bernhard/Schimid, Jörg/Rumo-Jungo, Alexandra: Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, 12. Aufl., Zürich/Basel/Genf, 2002.
- Schwenzer, Ingeborg/Cottier, Michelle: Art. 261, N. 18, in: Basler Kommentar Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB, hrsg. von Honsell, H./Vogt, N.P./Geiser, T., 5. Aufl., Basel 2014.
- Yıldırım, Abdulkerim: Türk Aile Hukuku, Ankara 2014.

§ 11. SOYBAĞININ HÜKÜMLERİ: GENEL HÜKÜMLER VE VELAYET * **

I. GİRİŞ

TMK'nın *hısımlık* kısmının ilk bölümünü *soybağının kurulmasına* ayıran kanun koyucu, *genel hükümler*, *kocanın babalığı*, *tanıma ve babalık hükmü*, *evlat edinme* ayırımlarını düzenledikten sonra beşinci ayırımında *soybağının hükümleri* ve altıncı ayırımında ise *velayet* konusunu kaleme almış, *çocuk malları* konulu yedinci ayırımı ile bu bölümü tamamlamıştır. Kitabımızın bu bölümünde beşinci ve altıncı ayırımlar olan *soybağının genel hükümleri* ve *velayet* konuları ele alınacak; son kısımda ise yedinci ayırımında yer alan *çocuk malları* hususu incelenecektir.

Bu kapsamda aşağıdaki üst başlıklardan *soybağının genel hükümleri* başlığında bilhassa TMK m. 321-334 hükümleri incelenecektir; ki bu kısımda soybağının doğrudan velayet hakkına bağlı olmayan kural ve etkilerinin yer aldığını görmekteyiz. İnceleyeceğimiz ikinci üst başlık olan *Velayet* başlığında ise soybağının velayet ilişkisi içerisinde ele alınışına yer verilmektedir; ki bu kısım ise TMK m. 335-351 arasında düzenleme bulmuştur. Çalışmanın son kısmında değineceğimiz *Çocuk Malları* başlığında ise özellikle TMK m. 352-363 hükümleri göz önüne alınacaktır.

Soybağına, ana-baba ve çocuk ilişkilerine, mirasçılığa, vatandaşlığa ve diğer hususlara ilişkin pozitif hukukumuzda çeşitli hükümlere ulaşılabilecek olmakla birlikte, konumuz aşağıda mümkün olduğunca TMK m. 321-363 hükümleri ve sistematığı çerçevesinde işlenecektir.

* Dr. Öğr. Üyesi Semih YÜNLÜ, ORCID ID: 0000-0002-2191-1482.

** Bu bölüme yapılan atıfların künyesi şu şekilde belirtilmelidir: Yünlü, Semih, §11. Soybağının Hükümleri: Genel Hükümler ve Velayet, iç. Medeni Hukuk II-Aile Hukuku, ed. İkizler, Metin/Tüzüner, Özlem, Adalet, 2. baskı, Ankara 2024.

hâkim, özellikle malların yönetimi konusunda talimat verebilir; kendisine verilen bilgi ve hesabı yeterli görmezse, malların tevdi edilmesine veya güvence gösterilmesine karar verebilir.

Diğer taraftan, çocuk mallarının akıbeti hususunda alınan önlemlerin fayda etmediği/etmeyeceği durumlarda, tehlikenin önlenmesi için yönetimin ana-babadan alınabilmesi ve kayyım atanması yetkisi de TMK m. 361/1'de hâkime tanınmaktadır⁷².

Son olarak, velayet veya yönetim hakları sona eren ana-baba, çocuğun mallarını duruma göre ergin çocuğa, onun vasisine veya ilgili kayyımaya devreder. Çocuk mallarının geri verilmesi noktasında ana-babanın vekil gibi sorumlu olmaları; başkalarına dürüstlük kuralına uygun olarak devrettikleri malların yerine sadece aldıkları karşılığı geri vermekle yükümlü olmaları; çocuk veya aile için kanuna uygun olarak yaptıkları harcamalardan dolayı tazminatla yükümlü tutulamamaları hususları, çocuk mallarına ilişkin bu kısımdaki son hüküm olan TMK m. 363'te düzenlenmektedir.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku–İkinci Cilt–Aile Hukuku, 23. baskı, İstanbul 2021.

Aksoy Dursun, Sanem: Çocuk ile Kişisel İlişki Kurma Hakkı ve Uygulamadaki Sorunlar, Türk Medeni Kanunu Hükümlerinin Çocuk Hakları ile Uyumlaştırılması, ed. Makaracı Başak, A./Öktem Çevik, S./Tek, G. S., Ankara 2021.

Akyüz, Emine: Çocuk Hukuku: Çocukların Hakları ve Korunması, 7. baskı, Ankara 2020.

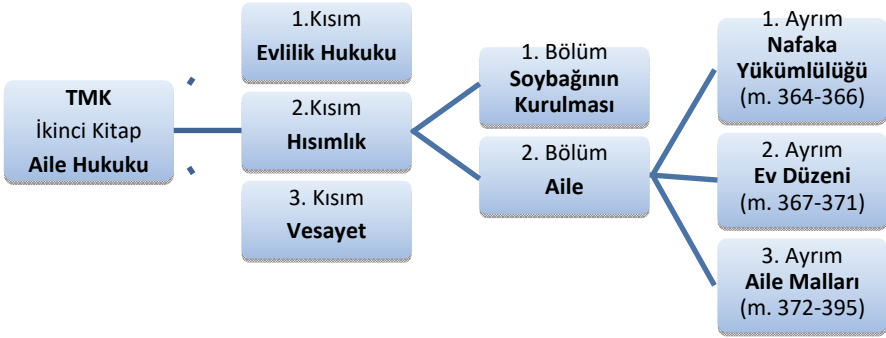
Arkan Serim, Azra: Boşanma Halinde Ortak Velayet, LHD, C. 14, S. 167, Y. 2016, s. 6075-6088.

⁷² “Çocuğun, yönetimi ana ve babaya ait olmayan malları tehlikeye düştüğünde hâkim, aynı önlemlerin alınmasını kararlaştırabilir.” (TMK m. 361/2). “Çocuk mallarının gelirlerinin veya bu mallardan ayrılmış belirli miktarların kanuna uygun şekilde sarf edileceğinden kuşku duyulursa hâkim, bunların da yönetimini bir kayyımaya bırakabilir.” (TMK m. 361/3).

- Başoğlu, Başak: Soybağının ocuğun Soyadına Etkisi, İnÜHFD, C. 8, S. 1, Y. 2017, s. 351-378.
- Baygın, Cem: Soybağı Hukuku, İstanbul 2010.
- Birinci Uzun, Tuba: Türk Medenî Kanunu'na Göre Velâyetin Kullanılması ve ocuğun Yüksek (Üstün) Yararı İlkesi Doğrultusunda Boşanmada ve Evlilik Dışı İlişkide Birlikte Velâyet Modeli, HÜHFD, C. 6, S. 1, Y. 2016, 135-166.
- Ceylan, Ebru: Türk Medeni Kanunu'nda ocuğun Korunmasıyla İlgili Güncel Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi, DEÜHFD, Prof. Dr. şeref ERTAş'a Armağan, C. 19, Özel Sayı, Y. 2017, s. 349-375.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan: Türk Özel Hukuku–Cilt II–Kişiler Hukuku, 22. baskı, İstanbul 2021.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Gümüş, Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku Cilt III-Aile Hukuku, 15. baskı, İstanbul 2020.
- Erdem, Mehmet/Makaracı Başak, Aslı: Aile Hukuku, Ankara 2022.
- Erlüle, Fulya: Alman, Avusturya ve İsviçre Medeni Kanunlarında Yapılan Revizyonlar ve Boşanmadan Sonra Birlikte Velayetin Kural Haline Gelmesi, YÜHFD, C. XVIII, S. 2, Y. 2021, s. 555-576.
- Gayretli Aydın, Seda: ř 10. Hısımlık ve Yerleşim Yeri, iç. Medeni Hukuk – I: Başlangıç Hükümleri – Kişiler Hukuku, ed. İkizler M./Tüzüner Ö., Ankara 2021.
- Güneş, Zeynep Naz: Almanya ve İsviçre Örnekleleriyle Türk Hukukunda Birlikte Velayet, TBB Der., S. 150, Y. 2020, 157-178.
- Hatemi, Hüseyin: Aile Hukuku, 9. baskı, İstanbul 2021.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.: Aile Hukuku, 5. baskı, Ankara 2020.
- Reyhani Yüksel, Sera: Velayet Hakkı ve Anayasal Sınırları, İstanbul 2020.
- Özdemir, Hayrunnisa: ocuk Mallarının Yönetimi, Kullanılması, Harcanması ve Korunması, GÜHFD, C. XVII, S. 3, Y. 2013, s. 81-105.
- Özyakışır, Özkan: ř 8. Hak ve Fiil Ehliyeti, iç. Medeni Hukuk-I Başlangıç Hükümleri – Kişiler Hukuku, ed. İkizler M./Tüzüner Ö., Ankara 2021.
- Usta, Sevgi: Velayet Hukuku, İstanbul 2016.
- Yünlü, Semih: Yardımcı Kişilerin Fiillerinden Sorumluluk, İstanbul 2019.

§ 12. AİLE TOPLULUĞU**

“Aile topluluğu” (*die Familiengemeinschaft, family community*) başlığı altında bu bölümde “yardım nafakası”, “ev düzeni” ve “aile malları” ele alınacaktır. TMK m. 364-395 (İsvMK m. 328-358) arasında “Aile” başlığı altında¹ düzenlenen bu konuları TMK’nın sistematigi içinde aşağıdaki şekilde göstermek mümkündür:

I. YARDIM NAFAKASI

A. Kavram

Aile içinde geçimini kendi imkânlarıyla sağlayamayan kişilere yardım etmek çoğu toplumda dinî ve ahlaki bir yükümlülük olarak

* Dr. Öğr. Üyesi Hatice KARACAN ÇETİN, ORCID ID: 0000-0002-8801-6802.

** Bu bölüme yapılan atıfların künyesi şu şekilde belirtilmelidir: Karacan Çetin, Hatice, §12. Aile Topluluğu, iç. Medeni Hukuk II-Aile Hukuku, ed. İkizler, Metin/Tüzüner, Özlem, Adalet, 2. baskı, Ankara 2024.

¹ Bölümün ilk ayrımında düzenlenen yardım nafakası birlikte yaşasın ya da yaşamasın kan hısımlığına dayalı iken ikinci ayrımında düzenlenen hususlar kan ya da kayın hısımlığının yanı sıra başka herhangi bir sebeple aynı çatı altında yaşayan bireyler arasındaki ilişkileri konu almaktadır. Bu sebeple söz konusu konuların aynı bölümde ele alınması öğretide eleştirilmektedir. Eleştiriler için bkz. Dural, M./Öğüz, T./Gümüş, M. A.: Türk Özel Hukuku C. III Aile Hukuku, 16. baskı, İstanbul 2021, s. 377.

şınmazını üzerinde tasarruf edilemeyecek şekilde aile yurduna öz-gülemesi ile kurulur. Konutlar veya tarıma ya da sanayiye elverişli taşınmazlar aile yurduna tahsis edilebilir.

Aile yurdu kavramı Amerika'da doğmuş ve İsvMK yoluyla hukukumuza girmiştir¹⁵⁶. Aile yurdu, ülkemizde hiç uygulama alanı bulmamıştır¹⁵⁷. Benzer bir durumun yaşandığı İsviçre'de, İsvMK'daki aile yurduna ilişkin hükümler 2000'de yürürlükten kaldırılmıştır¹⁵⁸. Türk hukukunda da aynı yolun izlenmesi isabetli olur.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku İkinci Cilt, 23. baskı, İstanbul 2021.

Baygın, Cem: Soybağı Hukuku, İstanbul 2010.

Birinci Uzun, Tuba: Eğitimine Devam Eden Ergin Çocuğa Ödenen Nafakanın Bazı Yargıtay Kararlarında Yardım Nafakası Olarak Nitelendirilmesi, DEÜHFD, C. 20, S. 2, Y. 2018, s. 89-125.

Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Gümüş, Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku C. III Aile Hukuku, 16. baskı, İstanbul 2021.

Erbay, Celal: İslâm Hukukunda Evlilik ve Hısımlık Nafakası (Kitâbu'n-Nafakat ve Türk Yargı Kararları ile Mukayeseli), İstanbul 1998.

Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 24. baskı, Ankara 2019.

Ergenekon, Yılmaz: Türk Medeni Hukukunda Yardım Nafakaları, Ankara 1966.

Hatemi, Hüseyin: Aile Hukuku, 9. baskı, İstanbul 2021.

İbiş, Funda: Ev Başkanının Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2020.

Kılıçoğlu, Ahmet M.: Aile Hukuku, Ankara 2015.

Koçano Rodoslu, Emine: Ev Başkanının Sorumluluğu, AÜHFD, C. 63, S. 4, Y. 2014, s. 879-899.

¹⁵⁶ Tekinay, 515.

¹⁵⁷ Akıntürk/Ateş, 463. Aile yurduna ilişkin hükümlerin ölü doğduğu yönünde bkz. Dural/Öğüz/Gümüş, 377.

¹⁵⁸ AS 1999 1118, <https://www.fedlex.admin.ch/eli/oc/1999/149/de> (ET. 13.04.2022).

- Koschaker, Paul/Ayiter, Kudret: Modern Özel Hukuka Giriş Olarak Roma Özel Hukukunun Ana Hatları, 7. Baskı, Ankara 1983.
- Nart, Serdar: Ayırt Etme Gücünden Yoksun Kimselerin Hukuki Sorumluluğu (Hakkaniyet Sorumluluğu), Ankara 2014.
- Nomer, Ergin: Yabancılar Arasındaki Nafaka davalarında Türk Mahkemelerinin Yetkisi, İÜHFİM, C. XXXIV, Y. 1969, S. 1-4, s. 635- 652.
- Oğuzman, M. Kemal/ Öz, Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. II, 12. baskı, İstanbul 2016.
- Özcan, Bilge: Aile Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2015.
- Ruhi, Ahmet Cemal: Yargıtay İçtihatlarıyla Nafaka Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2010.
- Saymen, Ferit H./ Elbir, Halid K.: Türk Medeni Hukuku-Cilt III-Aile Hukuku, 2. baskı, İstanbul 1960.
- Sert Sütçü, Selin: Yurtdışında Üniversite Öğrenimi Gören Ergin Çocuğun Öğrenimi İçin Yararlandığı Burs ve Benzeri Ödemelerin Geri Ödenmesi Meselesinin Türk Medeni Kanunu'nda Düzenlenen Eğitim Nafakası Hakkı Hükümleri ile Birlikte Değerlendirilmesi, İnÜHFİM, C. 9, S. 2, Y. 2018, s. 499- 526.
- Tandoğan, Haluk: Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku, Ankara 1981.
- Tekinay, Selahattin Sulhi: Türk Aile Hukuku, İstanbul 1966.
- Türkmen, Ahmet: Eğitim Nafakası (TMK m. 328/II) Education Alimony, Yaşar Üniversitesi E-Der, Y. 2013(8), Özel Sayı (Haziran 2013), s. 2707-2764.
- Ünal, Mehmet: Türk Medeni Hukukunda Aile Başkanının Sorumluluğu, Ankara 1979.
- Velidedeoğlu, Hıfzı Veldet: Türk Medeni Hukuku C. II Aile Hukuku, 5. baskı, İstanbul 1965.

§ 13. VESAYET DÜZENİ * **

Türk hukukunda vesayet, TMK m. 396-494'te düzenlenmiştir. TMK'nın aile hukuku kitabının üçüncü kısmı "Vesayet" başlığını taşır. Anılan hükümler dar anlamda vesayet ilişkilerini konu alır. Dar anlamda vesayet ilişkilerinin aksine geniş anlamda vesayet ilişkilerinin düzenlenmesinde TMK vesayetle ilgili tek kaynak değildir. TBK ile vesayet organlarına atıfta bulunan diğer kanuni düzenlemeler geniş anlamda vesayet ilişkilerinin kaynağını oluşturur. Geniş anlamda vesayeti konu alan kanuni düzenlemelerin önde gelenlerinden biri de Türk Medeni Kanunu'nun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzük'tür¹.

I. VESAYET KAVRAMI

Vesayet, kanunda sayılan çeşitli nedenlerle yardıma ihtiyacı olduğu kabul edilen kişileri koruma amacıyla düzenlenmiş bir yasal temsilcilik türüdür². Vesayet hukuku kapsamında yasal temsilci, vesayeti altındaki kimsenin kişiliğine ve mallarına özen gösterme ve kişiyi temsil etme hak ve yükümlülüklerine sahiptir³. Yasal temsilci

* Dr. Öğr. Üyesi Hayriye ŞEN DOĞRAMACI, ORCID ID: 0000-0002-9186-4407.

** Bu bölüme yapılan atıfların künyesi şu şekilde belirtilmelidir: Şen Doğramacı, Hayriye, §13. Vesayet Düzeni, iç. Medeni Hukuk II-Aile Hukuku, ed. İkizler, Metin/Tüzüner, Özlem, Adalet, 2. baskı, Ankara 2024.

¹ RG. T. 10.8.2003, S. 25195.

² Akıntürk, T./Ateş, D.: Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku İkinci Cilt, Ankara 2021, s. 469; Kılıçoğlu, A.: Aile Hukuku, Ankara 2015 s. 693.

³ Akıntürk/Ateş, s. 470; Kılıçoğlu, s. 693; Kostkiewicz, K.J./Wolf, S./Amstutz, M./Fankhauser R.: Art. 306. N. 2: Schweizerisches Zivilgesetzbuch, OFK-Orell Füssli Kommentar, 2016; Middendorf P./Grob, B.: Handkommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Art. 360 N. 15, CHK, 2012; Öztan, B.: Aile Hukuku, Ankara 2015, s. 1257. Büchler, A./Häfeli, C./Leuba, A./Stettler, M. Erwachsenenschutz, Bern 2013, s. 33. Meier, P., Der Erwachsenenschutz, Die behördlichen Massnahmen, Allgemeine Grundsätze-Die Beistandschaften, Erster Teilband, Art. 388-404 ZGB, ZK- Zürcher Kommentar, Bern 2021, s. 327;

“1. Karar verilirken ilgilinin bunun sebepleri hakkında bilgilendirilmesi ve karara karşı denetim makamına itiraz edebileceğine yazılı olarak dikkatinin çekilmesi zorunludur.

2. Bir kuruma yerleştirilen kişiye, alıkonulma kararına veya kurumdan çıkarılma isteminin reddine karşı en geç on gün içinde denetim makamına itiraz edebileceği derhâl yazılı olarak bildirilir.

3. Mahkeme kararını gerektiren her istem, gecikmeksizin yetkili hâkime ulaştırılır.

4. Yerleştirme kararı veren vesayet makamu veya hâkim durumun özelliklerine göre bu istemin görüşülmesini erteleyebilir.

5. Akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, ağır tehlike arz eden bulaşıcı hastalığı olanlar hakkında, ancak resmî sağlık kurulu raporu alındıktan sonra karar verilebilir.

6. Resmî sağlık kurulu raporunun alınabilmesini temin amacıyla; kişinin vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle kıl, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilir, kişiye gerekli tıbbi müdahaleler yapılabilir ve gerektiğinde kişi, hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebilir.

7. Bu madde kapsamında alınan kararların icrası için gerektiğinde ilgili kişi hakkında zor kullanılabilir ve sağlık görevlilerinden gerekli tıbbi yardım alınabilir.”

BÖLÜM KAYNAKÇASI

Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku C. II, 24. baskı, Ankara 2021.

Büchler, Andrea/Häfeli, Christoph/Leuba, Audrey/Stettler, Martin: Erwachsenenschutz, Bern 2013.

Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Gümüş, M. Alper: Türk Özel Hukuku C.III, Aile Hukuku, 17. baskı, İstanbul 2021.

Gümüş, Mustafa Alper: Türk Medeni Hukukunda Kayyımlik, İstanbul 2006, 13

Kılıçoğlu, Ahmet: Aile Hukuku, Ankara 2015.

Kostkiewicz, Kren Jolante/Wolf, Stephan/Amstutz, Marc/Fankhauser Roland: Art. 306. N. 2: Schweizerisches Zivilgesetzbuch, OFK-Orell Füssli Kommentar, 2016.

Meier, Philippe: Art. 388-404: Der Erwachsenenschutz, Die behördlichen Massnahmen, Allgemeine Grundsätze-Die Beistandschaften, Erster Teilband, ZGB, ZK- Zürcher Kommentar, Bern 2021.

Middendorf, Patrick/Grob, Beatrice: CHK Handkommentar Schweizerisches Privatrecht, ZGB, Bern 2012.

Öztan, Bilge: Aile Hukuku, Ankara 2015.

Schyder, Bernhard/Murer, Erwin: Art. 360-397: Berner Kommentar, Die Vormundschaft: Die allgemeine Ordnung der Vormundschaft, ZGB, 1984.

Spirig, Eugen: Die fürsorgerische Freiheitsentziehung, Art. 397a-397f ZGB, hrsg. von Gauch, P./Schmid, J, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Das Familienrecht, 3. Abteilung: Die Vormundschaft (Art. 360-456 ZGB) ZK - Zürcher Kommentar Band/Nr. II/3a, Zürich, 1995.

Yavuz, Cevdet/Erlüle, Fulya/Topuz, Murat: Yeni Vesayet Hukukuna Doğru: Yetişkinlerin Korunması Hukuku (İsviçre Örneği), İstanbul 2017.

§ 14. VESAYETİN YÜRÜTÜLMESİ VE SONA ERMESİ * **

I. VASİNİN HAKLARI

A. Vasilikten Kaçınma Hakkı

Vasi kural olarak iki yıl için atanır (TMK m. 456/1). Vesayet makamı, bu süreyi her defasında ikişer yıl uzatabilir (TMK m. 456/2). Dört yıl dolunca vasi, vasilikten kaçınma hakkını kullanabilir (TMK m. 456/3).

TMK m. 456/1 hükmünün lafzından da açıkça anlaşılacağı üzere mahkeme iki yıldan daha uzun bir süre için vasi atayabilir. TMK m. 456/3'te vasiye, vasilikten kaçınma hakkı verilmiştir. Bu hüküm gereğince toplamda dört yıl görev yapan vasi, vasilikten kaçınabilir.

B. Ücret Hakkı

Vasi, vesayet altındaki kişinin malvarlığından, olanak bulunmadığı takdirde Hazineден karşılanmak üzere kendisine bir ücret verilmesini isteyebilir. Ödenecek ücret, yönetimin gerektirdiği emek ve yönetilen malvarlığının geliri göz önünde tutulmak suretiyle her hesap dönemi için vesayet makamı tarafından belirlenir (TMK m. 457). Vasiye ödenecek ücret somut olayın özelliklerine ve vasinin yönetim için harcadığı emek ve zamana göre belirlenecek; vasinin yönettiği malvarlığının geliri de ücret takdirinde dikkate alınacaktır¹.

* Dr. Öğr. Üyesi Ayşenur ŞAHİN CANER, ORCID ID: 0000-0002-7443-8617.

** Bu bölüme yapılan atıfların künyesi şu şekilde belirtilmelidir: Şahin Caner, Ayşenur, §14. Vesayetın Yürütülmesi ve Sona Ermesi, iç. Medeni Hukuk II-Aile Hukuku, ed. İkizler, Metin/Tüzüner, Özlem, Adalet, 2. baskı, Ankara 2024.

¹ Akıntürk, T./Ateş, D.: Aile Hukuku, 24. baskı, İstanbul 2021, s. 511; Acar Umut, A.: Vesayet Kurumu ve Vasinin Sorumluluğu, Güncellenmiş 2. baskı, Ankara 2021, s. 103; vasinin ücreti bir hesap devresi için senelik olarak belirlenir, Öztan, B: Aile Hukuku, 6. baskı, Ankara 2015, s. 1369.

Vesayet makamı, son rapor ve kesin hesabın onaylanması veya reddi konusundaki kararı ile birlikte kesin hesabı vesayet altındaki kişiye, mirasçılara veya yeni vasiye, tazminat davası açma hakları bulunduğunu da belirtmek suretiyle tebliğ eder. Bu tebliğde vasinin görevine son verildiği de belirtilir (TMK m. 491/2).

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Acar Umut, Ayşe: Vesayet Kurumu ve Vasinin Sorumluluğu, Güncellenmiş 2. baskı, Ankara 2021.
- Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku, Aile Hukuku, C. II, 24. baskı, İstanbul 2021.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Gümüş, Alper: Türk Özel Hukuku Cilt III, Aile Hukuku, İstanbul 2022.
- Em, Ali: Vesayet Hukuku ve Davaları, 3. baskı, Ankara 2021.
- Gençcan, Ömer Uğur: Vesayet Hukuku, Ankara 2009.
- Guler, Albert; Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Schweizerisches Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB (Herausgeber Honsell, Heinrich/Vogt, Nedim Peter/Geiser, Thomas: 2. Auflage, Basel-Genf-München 2002.
- Gümüş, Mustafa Alper: Türk Medeni Hukukunda Kayımlık, İstanbul 2006.
- Hatemi, Hüseyin: Aile Hukuku, 9. baskı, İstanbul 2021.
- Kaufmann, Joseph: Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Familienrecht Band II, Art. 360-456, 2. Auflage, Bern 1924.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.: Aile Hukuku, Gözden Geçirilmiş 6. baskı, Ankara 2022.
- Koç, Nevzat: Türk Medeni Kanunundaki Düzenlemeler Işığında Vesayet Hukukuna Genel Bir Bakış, DEÜHFD, C. 7, Özel Sayı, Y. 2005, Prof. Dr. İrfan Baştuğ Anısına Armağan, s. 99-120.
- Leuba, Audrey: Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456, 3. Auflage, Basel 2006.
- Özbilen, Arif Barış: Vesayet Altındaki Kişinin Malvarlığının Yönetimi, HÜHFD, C. 11, S. 2, Y. 2021, s. 706-752.
- Öztan, Bilge: Aile Hukuku, 6. baskı, Ankara 2015.

Dr. Abdelbasset KHALED

CEZAYİR AİLE KANUNUNUN
1917 OSMANLI HUKUK-I
AİLE KARARNAMESİ İLE
MUKAYESESİ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Cezayir Aile Kanununun 1917 Osmanlı Hukuk-I Aile Kararnamesi ile Mukayesesi
Abdelbasset Khaled

Hukuk Yayınları Dizisi – 3743

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 744 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

YARGI KARARLAR

- Beykoz Mahkemesi Defteri, D/N: 12/2, D: 14, s. 6, 14/08/1919.
- Beykoz Mahkemesi Defteri, D/N: 12/2, D: 17, s. 41, 22/01/1919.
- Beykoz Mahkemesi Defteri, D/N: 12/2, D: 18, s. 9, 14/09/1918.
- Beykoz Mahkemesi Defteri, D/N: 12/2, D: 21, s. 11, 07/12/1918.
- Beykoz Mahkemesi Defteri, D/N: 12/2, D: 36, s. 51-53, 28/03/1922.
- Beykoz Mahkemesi Defteri, D/N: 12/2, D:12, s. 5, 20/07/1919.
- Cezayir Adliye Bülteni (2001), 1. Sayı, D.N 213571.
- Cezayir Adliye Bülteni (2001), Özel Sayı, D.N 192665.
- Cezayir Adliye Bülteni (2001), Özel Sayı, D.N 245156.
- Cezayir Adliye Bülteni (2004), 1. Sayı, D.N 274207.
- Cezayir Adliye Bülteni (2008), 3. Sayı, D.N 34784.
- Cezayir Adliye Bülteni (2010), 2. Sayı, D.N 90947.
- Cezayir Adliye Bülteni (2016), 1. Sayı, D.N 39463.
- Cezayir Adliye Bülteni (2019), 1. Sayı, D.N 72858.
- Cezayir Adliye Bülteni, 54. Sayı.
- Cezayir Müzakerelerin Resmi Gazetesi, 2005/03, Numara:146.
- Galata Mahkemesi Defteri, D/N 1026, D:138, s. 103, 02/06/2017.
- Galata Mahkemesi Defteri, D/N: 1026, D:192, s. 7, 17/02/2017.
- Galata Mahkemesi Defteri, D/N: 1027, D: 608, s. 69, 12/12/1917.
- Galata Mahkemesi Defteri, D/N: 1028/1, D: 30, s. 12, 11/02/1918.
- Galata Mahkemesi Defteri, D/N: 1029, D: 105, s. 236, 28/04/1918.
- Yargıtay A. M. D, 02/10/1989, (Y/D 1989), D/N 55116.
- Yargıtay A. M. D, 02/10/1989, (Y/D 1989), D/N 55116.
- Yargıtay A. M. D, 03/07/2002, (Y/D 2003), D/N 261925.
- Yargıtay A. M. D, 05/11/1984, (Y/D 1990), D/N 34030.
- Yargıtay A. M. D, 09/05/1988, D/N 49283.
- Yargıtay A. M. D, 11/06/1988, (Y/D 1989), D/N 33652.
- Yargıtay A. M. D, 13.07.1992, (Y/D 1992), D/N 336380.
- Yargıtay A. M. D, 13/ 03/ 1999, (Y/D 1999), D/N 52221.
- Yargıtay A. M. D, 13/07/1993, (Y/D 1993), D/N 92714.
- Yargıtay A. M. D, 14/01/2009, (Y/D 2009), D/N 09-103.
- Yargıtay A. M. D, 16/01/2006, (Y/D 2006), D/N 51715.

- Yargıtay A. M. D, 16/03/1999, (Y/D 2001), D/N 216239.
- Yargıtay A. M. D, 16/04/1984, (Y/D 1990), D/N 34046.
- Yargıtay A. M. D, 16/10/1993, D/N 96801.
- Yargıtay A. M. D, 17/ 03/ 1998, (Y/D 1998), D/N 179696.
- Yargıtay A. M. D, 17/ 03/ 1998, (Y/D 1998), D/N 179696.
- Yargıtay A. M. D, 17/03/2014, (Y/D 2015), D/N 210121.
- Yargıtay A. M. D, 17/05/2006, (Y/D 2006), D/N 35322.
- Yargıtay A. M. D, 18.02.2017, (Y/D 2018), D/N 135640.
- Yargıtay A. M. D, 18/06/1991, D/N 73515.
- Yargıtay A. M. D, 18/06/2009, (Y/D 2011), D/N 75141.
- Yargıtay A. M. D, 18/06/2017, (Y/D 2017), D/N 34327.
- Yargıtay A. M. D, 19.2.1990, (Y/D 1990), D/N 59013.
- Yargıtay A. M. D, 19/11/1984, D/N 35107.
- Yargıtay A. M. D, 23/01/2002, (Y/D 2001), D/N 253366.
- Yargıtay A. M. D, 23/04/1991, (Y/D 1991), D/N 73919.
- Yargıtay A. M. D, 24.10.1995, (Y/D 1995), D/N 123889.
- Yargıtay A. M. D, 26/09/1995, D/N 122443.
- Yargıtay A. M. D, 29/12/2008, (Y/D 2008), D/N 43860.

KİTAPLAR

- Abdelaziz, Amer**, Ahkâmü'l Üsra fi'l Fıkhi-l İslâmî, Mısır, Darül Fikri'l Arabi, 2006.
- Abdel-Aziz, Sâad**, Kanun-ül Üsrâ fî Sevbihî El-Jâdid.Cezayir, Dâr Houma Yayınevi, 2007.
- Abdelfettah, Muhammed**, Hak et-Tavizü'l Medeni Beyne'l Fıkıh ve el-Kanunü'l Medeni, Mısır, Darül Camîâh, 2002.
- Abdelhamid, M.Muhyi eddin**, Ahvâli'-Şahsiyye Fî el-Şariâ El-İslâmiâ, Darü-l Kitabü-l Arabî, Beyrüt, 1984.
- Abdullah b.Ahmet, Makdisi**, Ümdetü'l Fıkıh, Arabistan, Maktabetü't Tarafeyn.
- Abi'l Ferrac, Asfahani**, El-Kevâid, Mısır, Matb'aatü'l Sidki'l Hayriyâh, 1993.
- Abi'l Kasim, Abdullah el-Busayri**, et-Tefr'i, Tahkik eden: ed-Dehmani, Hasan, 1.Baskı, Clt:2, Beyrüt, Darü'l Garb el-İslâmi, 1987.
- Abu el-Hasan, el-İmrani**, el-Bayan Fi el-İmam Şaffî, 1.Baskı, C:11, Beyrüt, el-Minhac Yayınlar, 2000.
- Abu S'âd, Mouhammed**, 'Akdül Ba'ii, 1Baskı, Mısır, Darül Fikri'l 'Arabi, 2000.
- Acar İbrahim**, Talâk, TDV İslam Ansiklopedisi, Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C: 39, 2010, s. 496-500.
- Ahmed b. Muhammed, b. İsmail el-Hanefi Tahtavî**, Hâşiyetü't-Tahtavî ale'd-dürri'l-muhtar, Beyrut, Dârü'lMa'rife, 1975.

- Ahmed, İbrahi**, Ahkamü'l Ahvâli's-Şahsiyye Fi eş-Şeriâh ve el-Kanun, Mısır, Matâabîi Darü'l Cumhuriyâh, 2003.
- Ahmet, Abdülhalim**, Ahkamü'l Üsrâh Fi el-Fıkıhü'l İslamî, 1.Baskı, Mısır, Darü'l Fikr el-Cami'i, 2009.
- Akgündüz, Ahmet**, İslam ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı 2. C: - Özel Hukuk-1, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 2012.
- Akgündüz, Ahmet**, Mukayeseli İslâm ve Osmanlı Hukuku Külliyyeti, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No. 6, Diyarbakır, 1988.
- Akyılmaz, Gül**, İslam ve Osmanlı Hukukunda Kadının Statüsü, Konya, 2000.
- al-Dasouki**, El-Haşiyâh 'Ala ş-Şerhi'l Kabir, C:2, Mısır, Matb'a-t İsa el-Babi el-Halabi.
- Al-jendi, Ahmed**, Şehû kanunü'l usra El-Cezâyîrî", Mısır, Darü Şetât, 2006.
- Altınbaş, Nihan**, Marriage And Divorce In Early Twentieth Century Ottoman Society: The Law Of Family Rights Of 1917, A Ph. D. Dissertation, İhsan Doğramacı Bilkent University, Graduate School of Economics and Social Sciences, 2014.
- Amedi**, el-Ahkâm Fi Usul el-İhkam, Tahkik eden; Afif, Abdulrezzak, 1.Baskı, C: 2, Arabistan, es-Sami'i Yayınlar, 2003.
- Ansay, Sabri Şakir**, Eski aile hukukumuzda bir nazar. Hukuk inkılâbımızı aydınlatan tarihî - teşriî vesikalar. Medenî Kanunumuzun 25 inci Yıldönümü münasebetiyle, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınlar, 1952.
- Arafa, el-Hadi Said**, İsâatü's St'imali'l Hak Fî-t Talak, 1.Baskı, C:1, Mısır, Matb'atü'l Amanâh, 1989.
- Aydın, M. Akif**, "Mehir", DİA, XXVIII, İstanbul, 2003,389-391.
- Aydın, M. Akif**, İslam-Osmanlı Aile Hukuku, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı, İstanbul, 1985.
- Aydın, M. Akif**, Osmanlı Aile Hukuku, 3.Baskı, İstanbul, Klasik Yayınları, 2020.
- Aydın, M. Akif**, Osmanlılarda Aile Hukukunun Tarihi Tekâmülü, T.C Başkanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınlar, 1992.
- Aydın, M. Akif**, TDV İslam Ansiklopedisi, Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C: 27, 2003.
- Baali, Mouhammed**, el-Vaciz fi el-Mûnâzaat'ü-l İdariyah, Annaba, Darü'l ûlûm, 2005.
- Badis, Diyab**, Süvâr Fâkü-r Rabitatü'z Zevciyâh 'Ala Davü'l Kanun ve el-Kadâh Fî'l Cezayir, Cezayir, Darü'l Hudâh, 2007.
- Badran, Eboulini**, Tarihü'l Fıkıhü'l İslamî, Beyrüt, Darü'l Nahdâh el-Arabiyâh.
- Badran, Eboulinin**, el-Binayâh Fi Şerhi'l Hidâyâh, 2.Baskın, Beyrüt, Darü'l Fikr, 1990.
- Bedran, Abou'l-uyun**, Tarihü'l Fikhü'l İslami ve Nzârîyetü'l Mikîyâh, Beyrüt, Darü'l Nahdâh el-Arabiyâh litibâah, 1999.
- Behhuti**, er-Ravdü'l Muraba' Fi Şerhi Zadi'l Müstanka', C: 5, Beyrüt, Müessesetü'r Risalâh.
- Belhâj, Al-Arbî**, Âhkâmü-zevâj Fî Zâvî Kanun-ül Üsrâ El-Jâdîd, Ürdün, Dâru s-Sekafa Lil-n Naşr ve Tevzîi, 2012.
- Bellemare, Alex**, Abd-el-Kader, sa vie politique, Paris, Librairie de la Hachette, 2014.

- Beltadji, Muhammed**, Dirasât Fi Ahkamü'l Üsrâh, Mısır, Mektebü'l Şebâb, 1990.
- Ben amrou El-Tammar**, “ Tilimsan Abra'l-usur”, Cezayir, el-Muassasah el-Vataniyah li-Kitab, 1984.
- Ben Atman Hoca**, Hamdan, “Le Miroir”, Cezayir, ANEP Yayinevi, 2005.
- Ben Chewikh, Rachid**, Şerh-ü Kanun-ül Üsrâ El-Mûadel, 1.Baskı, Darül Haldüniya, Cezayir, 2008.
- Ben Dawed, Abdelkader**, el-vecîz Fî şerhî kanunû'l usra El-cedîd, Cezayir, Darü'l Hilal, 2007.
- Ben Seghir, Mehfoud**, Kadâyâ tâlak fî El-îctihâd el-fikhî ve kanunû'l usra El-Cezâyîrî, Cezayir, Darü'l vâayî, 2012.
- Ben Şevih, er-Raşid**, Şarh Kanun el-Usra el-Cezayiri el-Mü'adel, 8.Baskı, Cezayir, İbn Hakdun Yayınlar, 2008.
- Ben Şih, el-Hüseyn**, El-Murşid Fî Kanunü'l Üsrâh, Cezayir, Huma Yayınlar, 2014.
- Benani, Muhammed**, Haşiyetü'l Banani Âla Şerhi ez-Zrkani, Beyrüt, Darü'l Fikr.
- Berdisi, Zekeriya**, el-Ahkamü'l Şeriyâh Fi'l Ahvâlî's Şahsiyâh, 1.Baskı, Mısır, Darü'l Nahdâh, 1965.
- Beyhaki**, Sünen el-Kübra, Tahkik Eden; Ata, Abdulkadir, 3.Baskı, Beyrüt, Darü'l Kutub el-İlmiyye, 2003.
- Bin Melha, el-Ghouthi**, Kanunu'l Usrâh Min Hilal el-Fıkıh ve el-Kezâh, Cezayir, Dar Houma, 2005.
- Bostancı, Ahmet**, (2003), "Ürdün Ahvâl-i Şahsiye (Hukûk-ı Âile) Kanunlarında Osmanlı Tesiri", MDAD, 3 / 2 (Ekim 2003): 121-142.
- Bou Hviş, Ammar**, “ Tarihu'l Cezayir El-Siyasi Mina'l Bidaya İlä Gayet 1962”, 1.Baskı, Beyrüt, Darü'l Garbi'l İslamiyah, 1997.
- Bouchira, Said**, “ Al-Kanun-ü'l Destürî ve Nüzûm-ü'l Siyasîta”, 13.Baskı, Dîvan-ü'l Matbûat-ü'l Jamîyâ, Cezayir, 2013.
- Boulehya, Noureddin**, Ahkamü't Talak ve el-Feshi ve Asarahüma, 2.Baskı, Tunus, el-Anvar Yayınlar, 2015.
- Buhari**, el-Cami es-Sahih, Tahkik Eden; el-Hatib, Muhib ed-Din, 1.Baskı, Selefîyâh Yayınlar, 1979.
- Buleksibat, Ahmed**, el-Hul' Fî el-İctihadü'l Kadaî el-Cezayiri, et-Turath Journal, C:2, S:3, 2012.
- Cemil, Muhammed**, et-Tedabirü ş-Şer'iyâh Lilhaddi Min et-Talak et-T'asüfi Fî'l Fıkıh ve el-Kanun, 1.Baskı, Ürdün, Darü'l Hamid Linnaşri ve Tevz'i, 2009.
- Cezayir Resmi Gazete, Numara: 76, 08/12/1996.
- Cin, Halil / Akgündüz, Ahmed**, Türk Hukuk Tarihi, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 2011.
- Cin, Halil**, Eski Hukukumuzda Boşanma, Konya, Selçuk Üniversitesi Yayınlar, 1988.
- Cin, Halil**, İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1974.
- Cin, Halil**, İslâm Hukukunda Mehr, AÜHFD, 29 (1), 1972, s. 199-254.
- Cin, Halil/ Akyılmaz, Gül**, Türk Hukuk Tarihi, 10.Baskı, Konya, Sayram Yayınları, 2018.

- Çakan, İsmail Lütfi**, “Câbir B. Zeyd”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, VI, 537-538, İstanbul, 1992.
- Çeker, Orhan**, (1999), Hukuk-i Aile Kararnamesi Giriş ve Tarihçesi, Mehir Bülent, İlkbahar/S:3, 1999.
- Çelebe, Mustafa**, Ehkamü'l Üsrâh Fi'l İslam, Beyrüt, el-Darül Camiyâh.
- Çelebi, Mustfa**, ahkamu'l Usrah, 4.Basın, El-daru'l Camiiyah, Beyrüt, 1983.
- Darekutni**, Sünen Darekutni, Tahkik Eden; Arnavut, Şuaib, 1.Baskı, Beyrüt, Müessesetü'r Risalâh, 2004.
- Delandah, Yousef**, Delil el-Mütakazi Fi Maddet Şuûn el-Üsrâh, Cezayir, Dar Humma, 2007.
- Derdir**, el-Şarhü'l Sağir ve Mâahü Haşiyetü'l Savi, Matbâatü'l Halebî, 1952.
- Derini, Fethi**, Bûhûs Mukâranâh Fi el-Fıkı'l İslami ve Usulihî, 1.Baskı, Beyrüt, Mueseset Risâlâh, 1994.
- Desûki, İbrahim**, el-Akit ve İradetü'l Münferîdâh, 1.Baskı, Kuveyt, Matbûat-ü'l Kuveyt, 1995.
- Djizani, Muhammed İbn Hüseyin**, Fıkhü'n Nevazil, 2.Baskı, Suudi Arabistan, Darü İbn Cevziyâh, 2006.
- Doğangüzel, Semra Betül**, Osmanlı Hukukunda Nişanlanma, 2.Baskı, İstanbul, Adalet yayınevi, 2021.
- Ebou Hasan, el-İmran**, el-Bayan fi el-Mezhebü'l eş-Şaffii, Beyrüt, Darü'l Menhac Liltibâa ve Neşr, 2000.
- Ebu Bekir, el-Keşnavi**, Eshalül Medarik “Şerh İrşadü's Salik Fî Mezhabi İmamü'l Âimâh, C:2, Beyrüt, Darü'l Fikr.
- Ebü Dâvûd**, Sünen Ebü Dâvûd, Tâlik; Esseyid, Adel/ Daas, İzzet Übeyd, 1.Baskı, İbn Hazm Yayınlar, 1997.
- Ebu Zehra, Muhammed**, el-Milkiyâh ve Nazariyettü'l Akit Fi Şariyya İslamiyah, Mısır, Darül Fikr el-Arabi, 1997.
- Ebu zehra, Muhammed**, Muhadarât Fi Akid'z Zevac, Darül Fikri'l Arabi, 1965.
- ed-Derdiri**, eş-Şerhü-s Sağir, 1.Baskı, C:1, Mısır, el-Halabi Yayınlar, 1952.
- el-Azher, Muhammed**, Şerhi Müdevenetü'l Üsrâh, Fas, Mabâat Darü'l Naşr el-Mağribiyâh, 2011.
- el-behouti**, Şerhu Müntehe'l-İrâdât, 1.Basın, Muessestü'l-rislâh, Beyrut, 2000.
- el-Buti, Muhammed Said Ramadan**, Muhâdarat Fî'l Fıkhü'l Mükaren, 2.Baskı, Beyrüt, Darü'l Fikri'l Mü'asir, 1981.
- el-Buti, Said Ramazan**, Muhadârât Fî'l Fıkıh-i'l Mukaren, 2.Baskı, Suriye, Darü'l Fikr, 1981.
- el-Cessas**, Ahkamü'l Kuran, Cilt:1, Beyrüt, Darü'l Kutub el-'Arabi.
- el-Ezhari, Abdelsemü**, el-İklil Fi Şehi Muhtasir Halil, Beyrüt, el-Mektabâ es-Sakafiyâh.
- el-Ghandur**, Ahmed, El-ahvaliş Şahsiyye Fi Teşrii-ü İslâmi, Matbûaat Camiaatü'l Kuveyt, Kuveyt, 1972.

- el-Ghuryani, Sadık Aburrahman**, Müdavineti'l Fıkıhı'l Maliki ve Adilatüh, 1.Baskı, C:2, Beyrüt, Rayan Yayınlar, 2000.
- el-Haşni**, Usulü'l Fetva Fi'l Fıkıh, 1.Baskı, Tunus, ed-Darü'l 'Arabiyâh Lil'Kitab, 1985.
- el-Katırcı, Noha**, "Kevanın el-Usra bayna aş-Şari'a el-İslamiyâh val-İttifakiyat al-Duvliyâh", "Kişisel Statü Mevzuatı Alanında Seküler Zorluklar" başlıklı Dördüncü Şeriat ve Kanun İslam Konferansı, Tarablus, 27-29/05/2011.
- el-Krafî**, Ez-Zehirâ, 1.Baskı, C: 4, Beyrüt, Darül Gharbü'l İslami, 1994.
- El-Maghavri, Mohammed/ Lemghavi, el-Fıkkı**, et-Tefrikü'l Kazai Beynâ'z Zevceyn Lilgiyav ve el-Fükdan, 1.Baskı, Mısır, el-Vefa el-Kanuniyâh Yayınlar, 2011.
- el-Mili, Mobarek**, Tarih el-Cezayir el-Kadim ve el-Hadis, 1.Baskı, Cezayir, el-Muessedese el-Vataniyâh Yayınlar, 2009.
- en-Nefravi, Ahmet**, el-Fevakîh ed-Devânî Âlâ Resalet Abi Zid el-Keyravani, C:2, Mısır, Matbâatü'l Halabi, 1955.
- en-Nisai**, Sünen el-Kübra, Tahkik Eden; Türki, Abdullah Abdulmuhsin, 1.Baskı, Beyrüt, Müessesetü'r Risalâh, 2000.
- er-Ressâa**, Şerh Hudud İbn Arafa, Tahkik Eden; Mamouri, Mouhammed, 1.Baskı, Beyrüt, Darü'l Garbi'l İslamiyâh, 1993.
- es-Sabuni, Aburrahman**, Ahvâli's-Şahsiyye, Camîet Haleb, 1965.
- es-Sanânî**, Subulü's Salam, Cil:3, Mısır, el-Manar Yayınlar, 2002.
- es-Savi**, (1995), Belġatü's Salik LiAkrabi'l Mesalik, 1.Baskı, C:2, Beyrüt, Dâru'l-kütübi'l-ilmîyye, 1995.
- es-Sibâi, Mustafa**, Şerh Müdevvenetü'l Ushrah es-Suri, 6.Baskı, C:1, Suriye, 1963.
- eş-Şenkiti, Ahmet b.Ahmet**, Mevâhîbü'l Calil Min Ediletî'l Halil, Katar, İdaret İhyâa'l Türasü'l İslami, 1986.
- eş-Şerbini**, Muġni'l Muhtac İla Mârifet Elfaz el-Minhâc, C: 3, Beyrüt, Darül Marifâh, 1997.
- eş-Şevkani**, Neylü'l Evtar Fi Müntaka el-Ahbar, Tahkik Eden; Sobhi, Mouhammed, 1.Baskı, C:12, Arabistan, Darü İbn el-Cavzi, 2006.
- eş-Şirazi**, el-Muhazzeb Fi Fıkıh el-İmam Şaffii, Tajkik Eden; Amrit, Zekerriya, 1. Baskı, C: 2, Beyrüt, Darü'l Kutub el-İlmîyye, 1995.
- ez-Zerkah, Mustafa**, el-Mehal el-Fıkıh el-'Am, 2.Baskı, C: 2, Suriye, Darü'l Kalem, 2004.
- ez-Zerkeşi**, el-Bahrü'l Muhit Fi Usul el-Fıkıh, Tahrir eden; Ebu Geddah, Abdul Settâr, 2.Baskı, C: 3, Mısır, es-Savvâh Yayınlar, 1992.
- Faruk, Ali**, El-Vasit Fi Şerhi Kanunü'l Ehvali-Şahsiyâh el-İraki, Irak, Cami'ât es-Sülaymayiâh, 2004.
- Fıġlalı, Ethem Ruhi**, İbadiyenin Doġuşu ve Görüşleri, Ankara, Ankara Üniversitesi İliyyat Fakültesi Yayınlar, 1983.
- Filali, Ali**, En-Nazariyâtü'l 'Ama Lil'akd, 5.Baskı, Cezayir, Mufem Yayınlar, 2008.
- Fouda, Abdülhakim / Munzir, Abdelaziz**, Ahkamü'z Zevac ve Talak Fî'l Mezhep's Sünni ve Şii Fî Davi'l Fıkıh ve el-Kaza, Mısır, el-M'ârif Yayınlar, 2011.
- Fudail, Sâad**, Şerh-ü Kanun-ül Ūsrâ, Cezayir, el-Muasesâh el-vataniyâh Lilkitab, 1986.

- Ghaniya, Kuri**, Şerhi Kanun'ı Üsrâh –Dirasa Mükarinâh Beyna'sş Şar'iatı ve el-Kanun, 1.Baskı, Cezayir, Talyâh Yayınlar, 2011.
- Gözler, Kemal**, “Kısa Anayasa Hukuku”, 18.Baskı, Bursa, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2020.
- Gözler, Kemal**, Hukukun Temel Kavramları, 18.Baskı, Bursa, Ekin Yayınevi, 2018.
- Halil, 'Amru**, İnhilalü'r Rabita ez-Zevciyâh Nihaen 'Ala Talabi'z Zevcah, Mısır, el-Cami'âh el-Cedidâh Yayınlar, 2014.
- Hamdi Döndüren, ÎLÂ**, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C: 22, 2002.
- Hamdi Paşa Ömer**, Dirasat Kanuniyâh Mühtalifâh, Cezayir, Dar Houma, 2002.
- Hamid, Ali Fıkkı**, Ahkamü'r Rac'â Fî'l Fıkhü'l İslami, Mısır, Darü'l Cami'atü'l Cedidâh, 2003.
- Hasbüllah, Ali**, El-Furka Beyn-î Zevceyn, 1.Baskı, Mısır, Darü'l Fikkrü'l 'Arabi, 1968.
- Hattab**, Mevahibü'l Celil Fi Şerhi Muhtaser Halil, 3.Baskı, C: 4, Beyrüt, Darül Fikr, 1992.
- Hilal, Saad Eddin**, el-Basmatü'l Virasiyâh ve 'Alakatihâ eş-Şar'iyâh, Kuvveyt Bilimsel Konsayı, 2001.
- Hüseyin, Ahmet**, Ahkamü'l Usra Fi el-İslâm, Mısır, Darül Camiâh, 2004.
- İbn Abdelbar**, el-İstizkar, Tahkik Eden; Kalacı, Abdulmuti, 1.Baskı, C:16, Suriye, Kutayba Yayınlar, 1993.
- İbn Abidin**, Haşiyetü Raddi'l Muhtar Âlâ'd Dürarı'l Mühtar, C: 3, Amman, Darül Fikr,1992.
- İbn Âbidin**, Redd'ül-Muhtar, Darül Fikr, Beyrut, 1992.
- İbn Arabi**, Ahkamü'l Kuran, C:4, Beyrüt .Darü'l Fikr el Arabi.
- İbn Cezî**, Kavâninü'l Ehkâm el-Şerriyâh ve Mesâil el-Furûu'l Fıkhîyâh, 1.Baskı, Mısır, Âlemü'l Fikr, 1985.
- İbn Cüzey**, Kavâninü'l-ahkâmi'sş-şer'iyeye ve mesâ'ili'l-furû'î'l-fıkhîyye, Alemü'l Fikr, Mısır.
- İbn Daoud Abdel Kader**, el-Veciz Fi Şerhi Kanunu'l Usrâh el-Cedid, Cezayir, Darü'l Hilal, 2001.
- İbn Faris**, Makayis el-Lüğa, C:4, Beyrüt, Darü'l Fikr, 1979.
- İbn Hacer**, Fethi'l Bari 1.Baskı, C:12, Arabistan, Tayba Yayınlar, 2005.
- İbn Hazm**, el-Muhalla Bi-lAsar, Tahkik eden; Muhammed Munir el-Dimaşki, 1.Baskı, C:9, Mısır, et-Tba'a el-Muniriyyâh Yayınlar, 1929.
- İbn Humam**, Fethu'l-kadir, 1. Baskı, C 3, Beyrut, Darul Kütübül İlmiyye, 1995.
- İbn Humam**, Şerhu Fethi'l Kadir, Tahkik eden; Galib Abdulrezzak, 1.Baskı, C:3, Darü'l Kutub el-İlmiyye, 1995.
- İbn Kasir**, Tefsir el-Kuran el-'Azim, 1.Baskı, C:1, Beyrüt, en-Nada Yayınlar, 1988.
- İbn Kesir**, Tefsirü'l Kuran-i el-Azim, 1.Baskı, C: 4, Beyrüt, Darü'l Nahdâh Lil'ttibâa ve Neşir, 1988.
- İbn Kudâme**, “el-Muğni”, Tahkik: Abdullah Abdulmuhsin El-Türkî ve Abdelfettah Mouhammed, Darü-Âlemi Kütüb, Riyadh.
- İbn Mâce**, Sünen, Tahkik Eden; Şiha, Mamun Halil, 1.Baskı, Beyrüt, Darü'l Marifâh, 1996.

- İbn Manzûr, Ebû'l-Fazl Cemâlüddîn Muhammed b. Mükerrerem b. Alî b. Ahmed el-Ensârî erRüveyfî,** Lisânü'l-Arab, Beyrut: Dâru Sâdır Yayınlar, 1993.
- İbn Nüceym,** el-Eşbah ve'n-nezâir 'alâ mezhebi Ebu Hanife enNu'man, Tahkik Eden; Zekeriya Umeyrât C:6,, Beyrut, Dâru'l-kütübi'l-İlmiyye,2010.
- İbn Rüşd,** Bidâyet el-Müctehid ve Nihâyet el-Muktesid, 6.Baskı, Darül Marif, Betrüt, 1989.
- İbn rüşd,** Bidâyetü'l-Müctehid, Dâru'l Marifah, 6.Basın, Beyrüt, 1982.
- İbn Taymiyah,** el-Fetava'l Kübrâh, Beyrüt, Dâru'l-kütübi'l-ilmiiyye, 1.Baskı, C: 5, 1987.
- İbnü'l- Hümmam,** Fethu'l-Kadir, C.:3, Betrüt, Darül Kütübü'l İlmiyâh.
- İmam Mâlik** (1994), El-Müdevventü'l-Kübrâ, 4.Basın, Beyrüt, Dâru'l-kütübi'l-ilmiiyye, 1994.
- İmam, Kemal Eddin Muhammed,** Ahkâm el-Ehvâl eş-Şahsiyâh Lilmüslimin, Mısır, el-Maarif Yayınlar, 2001.
- İmam, Mohammed Kemal,** Ez-Zevac ve Talak Fî'l Fıkıhü'l İslami, Beyrüt, el-Müessesetü'l Cami'iyâh Yayınlar,1996.
- İsmail, A.Ali,** Ahkâmü' Üsrah (ez-Zevac ve Talak) Beyna'l Hanafiyâh ve Şafiiyâh, Ürdün, el-Hamid Yayınlar, 2009.
- Jaziri, Abd al-Rahman,** Al-Fiqh 'Ala Al-Madhahib Al-Arba 'Ah, Darul Kütübil İlmiyye, Beyrüt, 1990.
- Kadri Paşa,** Müşidü'l-Hayran, Mısır, el-Metba'a el-Kubrâh el-Emiriyâh,1891.
- Karadî, Mehveddin,** Mebdâa Riza Fi'l ûkud-Dirasâh Mükaranâh-, 1.Baskı, Beyrüt, Darü'l Beşâyîr İslamiyah, 1985.
- Karaman, Hayrettin,** Mukayeseli İslam Hukuku, İz yayıncılık, 9. Baskı, İstanbul 2016.
- Kasani, Bada'i' al-Sana'i,** 2.Baskı, 2. C, Beyrüt, Darü'l Kutbu'l İlmiyye, 1986.
- Kasani, Ebû Bekir b. Mes'ûd,** Bedâi'u's- sanâi', Beyrut, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1986.
- Kaşbur, Muhammed,** El-Vadih Fî Şerhî Müdevvinetü'l Üsrâh, 3.Baskı, Fas, en-Nacah el-Cedidâh Yayınlar, 2015.
- Kerafi,** ez-Zahira, 1.Baskı, C:4, Beyrüt, Darü'l Garb el-İslâmi, 1994.
- Kerrafi,** ez-Zahira, Tahkik Eden; Mouhammed Bou Hubza, 1.Baskı, C: 4, Beyrüt, Darü'l Garb el-İslâmi, 1994.
- Kharsî, el-Harşi,** 'Alâ Muhtasar Sidi Halil, C:3, Beyrüt, Sadir Yayınlar.
- Kurtubi,** El-Cam'i-ü Llahkami'l Kuran, 1.Baskı, Ci:6, Beyrüt, Müessesetü'r Risalâh, 2006.
- Mahrân, Bilal Mahmut,** Eş-Şurutü'l Mükhtarînâh Bia'kdi-z Zevac Fi el-Fıkıhü'l İslami, Mısır, Darü-s Sakafatü-l el-Arabiyâh, 1985.
- Mâverdü, Ebu'l-Hasen Ali b. Muhammed,** el-Hâvi'l-Kebîr, Tahkik eden; Mohammed Avad, 1.Basın, Beyrut, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1994.
- Maverdi,** el-Havi'l Kabir Fi Fıkıh el-İmam eş-Şaffi, Tahkik Eden; Muaved, Mouhammed, 1.Baskı, C: 9, Beyrüy, Darü'l Kutub el-İlmiyye, 1994.
- Medkur, Muhammed,** Ahkamü'l Üsrâh Fi el-İslam, 1.Baskı, Mısır, Darü'l Nahdâh, 1967.
- Mehaddah, Muhammed,** Dirasat Kanuniyâh Fi Kanun el-Ehvalî eş-Şahsiyâh, yayımlanmamış bir araştırma.
- Mekhit, Muhammed,** Meclletü'l Ahkamü'l Şeriâh, Mısır.

- Melikşah Aydın**, Klasik Dönem Osmanlı Yargılama Hukukunda Tanıklık, İstanbul, Onikilevha Yayınevi, 2021.
- Mevsali, Abdullah**, el-İhtiyar Lit'alil el-Muhtar, Beyrüt, Darü'l Kutub el-İlmiyye.
- Mohammed, Semara**, Ahkâm ve Esarü'z Zevciyâh, 1.Baskı, Ürdün, ed-Darü'd Düvaliâh Yayınlar, 2002.
- Morsi, Zehra Mouhammed**, el-İncabü's Sina'i –Ahkamühü'l Kanuniyâh ve Hududuh's Şeri'a-, 1.Baskı, Mısır, Darü'l Fikrül Arabi, 2008.
- Mouhammed, Yakup**, Ahkamü-n Nafaka-z Zevciyâh, Suudi Arabistan, Darü'l Fazilâh, 2004.
- Moureaux, Serge**, Les Accords d'Evian et l'avenir de la révolution algérienne, Paris, 1962.
- Mu'cemü'l-Vasit**, 4.Baskı, Mısır, eş-Şuruk el-Garbi Yayınlar, 2004.
- Muhammed, Bedreddin Mahmud b. Ahmed b. Musa El-Ayni**, El Binaye fi Şerhil Hidaye, 2.Baskı, C:4, Beyrut, Darul Kütübil İlmiyye, 1990.
- Muhammed, Raafat Othman**, en-Nizaamü'l Kadayi Fi el-İslâm, 1.Baskı, Mısır, 1989.
- Müslim**, Sahih Müslim, Tahkik Eden; Feryabi, Mouhammed, 1.Baskı, Tayba Yayınlar, 2006.
- Naci, B.'Alali**, et-Talak Fî el-Müctam'a el-Cezayiri, Cezayir, Homa Yayınlar, s2013.
- Nevevi**, el-Minhac, 1.Baskı, C:10, Mısır, el-Matb'atü'l Mısıriyâh, 1929.
- Okla, İbrahim**, Hükm İcra el-Ukûd Bivesâil el-İtisâl el-Hadisâh, 1.Baskı, Ürdün, Dar-i d-Diya Lilnaşer ve Tevziî, 1986.
- Ortaylı, İlber**, Osmanlı Toplumunda Aile, İstanbul, Timaş Yayınları, 2009.
- Oubeid, Mensour**, el-Mer'a Madihâ ve Haziriha, Beyrüt, Evrak Şerkiyây Lin'naşr, 2000.
- Öge, Ali**, Osmanlı Hukuk-I Aile Kararnamesi, 5.Baskı, Mehir Vakfi Yayınları, Konya, 2017.
- Öğüt, Salim**, "İSTİBRÂ ve İSTİNCÂ", Diyanet Ansiklopedisi, C23, İstanbul, 1993.
- Raffi**, el-Şarhü'l Kabir, Betrüt, Darül Kütübü'l İlmiyâh, 1997.
- Ramazan, Abdelazziz**, Ahkamü'l Üsrâh Fi el-Fıkıhü'l İslamî ve el-Kanun, Mısır, Darü'l Nahdâh el-Arabiyyâh, 2007.
- Sadullah, Abu elkasem**, Tarih El cezayir El tekafi 1500-1830,, Beyrüt, Darü'l Garbi'l İslamiyah, 2012.
- Sakr, Nabil**, Kanun el-Usra el-Cezayiri Nasan ve Fıkhın ve Tatbikan, Cezayir, el-Huda Yayınlar, 2006.
- Samak, Abdelaziz Ramadan**, Ahkâm el-Usra Fi el-Fıkıh el-İslâmi ve el-Kanun el-Mısri, Mısır, el-Nahda Yayınlar, 2007.
- Samak, Abdelaziz Ramadan**, el-Ferkü Beyna-z Zevceyn Fî'l Fıkıhî'l İslami ve el-Kanunü'l Mısri, Mısır, Darü-s Sakafa el-'Arabiyyâh, 1993.
- Sanhuri, Abdulrezzak**, el-Vasit Fî Şerhî-l Kanunü'l Madani, C:4, Beyrüt, Manşürâtü'l Halabi, 1998.
- Sâvî, Ahmed b. Muhammed**, Bulğatü's-salik li-Akrebi'l-mesalik, 1.Basın, Beyrüt, Darul Kütübil İlmiyye, 1995.
- Serac, Muhammed**, Nazariyetü'l 'Akd ve et-T'asüf Fî İst'imali'l Hak Min Vichat Nazarü'l Fıkıhî'l İslami, Mısır, Darü'l Matbûat-ü'l Jamiyâ.

- Seradj, Ahmed**, Nazariyetü'l 'Akd ve et-Ta'asüf Fi İsti'mal el-Hak Min Cihat el-Fıkıhü'l İslâmi, Mısır, Divanü'l Matbu'at el-Cami'iyâh, 1998.
- Serhasi**, el-Mebstü, 4.Baskı, C: 1, Betrüt, Darül Kütübü'l İlmîyâh, 1993.
- Sertâvî, Mahmud**, Şarhu Kanun'ı-l Ahvâli's-Şahsiyye, 2.Basım, Amman, Darül Fıkr, 2007.
- Sethi, Suad**, "Ahkamü'l İddâh Fî el-Fıkıh el-İslami ve el-Kanun El-Cezayiri", El-M'iyar Dergisi, C:4, S:8, 2004.
- Seyyid Sabik**, Fikhü's Sünnah, C:2, Mısır, el-Feth Yayınlar.
- Sırrı, Erineç**, "Cezayir-Tarih-", Diyanet Ansiklopedisi, C.7, İstanbul 1993.
- Sioudouni, Nasireldin**, el nizam el mali lil-cezayir fi el- ahd el osmani 1792-1830, Cezayir, Darü'l Basayir, 2012.
- Suyuti**, Şerh el-Kevkeb es-Sat'i, Tahkik Eden; Hanafavi, İbrahim, C: 1, Mısır, ei-İman Yayınlar, 2000.
- Şaban, Zekieddin**, el-Ahkamü'l Şeriah LilAhvali-Şahsiyâh, Libya, Menşûrat Camiât Kâr Yunus, 1996.
- Şaffî**, El-Um, Tahkik; Zehri Neccar, 1.Baskı, C: 7,Mısır, Mektebetü'l Külliyyetü'l Ezheriyâh, 1961.
- Şami, Ahmed**, Kanun el-Usra el-Cezayiri Tibkan lit'adil el-Cadid, Mısır, Darü'l Caimi'a el-Cadidâh, 2010.
- Şhata, Reşdi**, el-İştırat Fi Akdi Zevac Fi el-Fıkıh ve el-Kanun, 1.Baskı, Mısır, Darü'l Fıkrü'l Arabi, 2001.
- Şhatâh, Abu Zeyd**, el-İştirat Fi Vesikatü'z Zevac Fi el-Fıkıh el-İslâmi ve Kanun el-ehvl eş-Şehsiyâh, 1.Baskı, Mısır, Darü'l fikr el-Arabi, 2001.
- Şhboun, Abdelkarim**, el-Şaffi Fi Şerhi'l Müdevinetü'l Üsrâh, Fas, Darü'l Marifâh, 2006.
- Şeref Eddin, Abdelazim**, Ahkamü'l Ahvâli eş-Şahsiyâh Fi eş-Şeri'a el-İslâmiyâh, 2.Baskı, Mısır, Lacnetü'l Bayan Yayınlar, 1967.
- Şeyh Nizam**, Fetâvâ-i Hindiyeye, 1.Baskı, C:1, Beyrüt, Darü'l Kutun el-İlmiyye, 2000.
- Şirbînî, Muhammed b. Ahmed el-Hafîb**, Muğni'l-muhtâc, Beyrut, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1993.
- Taç, Abdulrrahman**, eş-Şeriâh el-İslamiyâh Fi Ahvâli's-Şahsiyye, 2.Baskı, Mısır, Matbâat Darü't Taliif, 1952.
- Takiya, Abdülfettah**, Kadayâh Şûunu'l Üsrâh, Cezayir, Talah Yayınlar, 2011.
- Tayşi, Mehmet Serhan**, Kıyâfe, TDV İslam Ansiklopedisi, Ankara, Türkiye Diyanet Vakfi Yayınları, C: 25, 2022.
- Tirmizî**, el-Cami es-Sahih, Tahkik Eden; Abdelbaki, Mouhammed Fuad, 2.Baskı, el-Halabi Yayınlar, 1968.
- Türcan, Talip**, İslam Hukuku, 8.Baskı, Grafiker Yayınlar, Ankara, 2019.
- Ukla, Muhammed**, Nizamü'l Üsrâh, 2.Baskı, C:3, Ürdün, er-Resayilü'l Hadisâh Yayınlar, 1990.
- Uluslararası İslam Fıkıh Akademisi'nin karar ve tavsiyelerinin tamamı, üçüncü kongresi, Amman, 1986, Karar No. 16.
- Umeyravi, Ahmida**, Min Tarihi'l-Cezairi'l-Hadis, Cezayir, Daru'l-Huda Ayn Mliyya, 2004.

- Vehiddin, Muhammed**, et-Tâbir Âan el-Îrade Fi el-Fıkıhü'l İslâmî, Mısır, Darül Kitabü'l Arabî.
- Yusuf, Musa** Mouhammed, Ahkâm el-Ahvâl eş-Şahsiyâh Fi el-Fıkıh el-İslâmî, 1.Baskı, Mısır, Darü'l Kutub el-Arabi, 1956.
- Zeydan, Abdülkerim**, el-Medhal lidiraseti's-Şeriatil-İslamiyye, 9. Basım, Beyrut, 1986.
- Zidan, Abdulkarim**, El-Mûfessâl-ü Fî Ahkâm-ü'l Marâa ve Al-Beytü'l Müslim, Darü'l Alâ, Beyrut, 1993.
- Zühli, Vehbe**, el-Fıkıhu'l-İslâmî ve edilletuhu, C 7, Darü-l Fıkr'ü-l Arabi, Suriye, 2006.

MAKALELER

- Durgan, Hatice**, "Antalya'da Evlilik Ve Boşanma (1918-1919)", GTTAD, C.4, S.7, 2022, s. 283-316.
- İbrahim, Abdülazim**, "Tanzimat Sonrası Gayrimüslim Osmanlı Vatandaşlarının Hukuki Durumu", NEÜHFD, 5 (1), 2022, s. 63-91.
- Jeddil, Kemal**, "ez-Zimmetü'l Maliyâh Liz-Zevceyn Kirâh Fi Nas-i L'madâh 37 Min Kanunü'l Üsrâh, AL- Journal of MIEYAR, C: 6, S: 2, 2015, s. 84-107.
- Kahil, Azeddin/ Boukerkeb, Abdulmadjid**, "Taknînü-l Ahkâm-ş Şerîa ve Dêvrîh-i Fi İsrâa Al-Menzümetü-l Kanûniya El-Cezairiyah", Revue des Sciences Humaines Université Mohamed Khider de Biskra, C:2, Sayı 36/37, 2014.
- Kılınç, Ahmet**, "Çocuk Düşürtme Suçununun 17'nci Yüzyıl İstanbul'undaki Görünümü". DÜHFD 23 / 38 (Mayıs 2018).
- Kılınç, Aysa Nur/ Kılınç, Ahmet**, "Mehrin Türk Pozitif Hukuku Açısından Yeniden Değerlendirilmesi Gerekliliği", İÜHFD, 10 (1), 2019, s. 103-118.
- Küçüktiryaki, Ahmet Yasin**, "Osmanli Devletinde Tanzimat Sonrası Aile Hukuku Alanındaki Gelişmeler ve Hukuk-ı Aile Kararnamesi". HÜİFD, C:13, S: 26, 2015, s. 177-201.
- Mestouri Malika**, "Marriage of patient of the death-illness in Islamic Jurisprudence and Positive Law", Journal of Law and Society is a semiannual, C.9, S.2, 2021, ss. 91-117.
- Samar, Mahmut**, "İslam Borçlar Hukukunda Akitlere Etkisi Bakımından Takyidî Şartlar", MDAD, 18 (2), 2018, ss. 501-526.
- Tişvar, Djilali**, "The Financial Independence Of The Wife Between Islamic Law And Positive Law (comparative Study)", Journal of Sharia and Economics, C: 8, S: 2, 2019, s. 175-182.
- Yalçın, İsmail**, Günümüz İslam Aile Hukuku Kanunlarında Çok Eşlilik Üzerindeki Sınırlamalar. İTBAD, 6 (3), 2017, 1707-1725.
- Yurtseven, Yılmaz**, 1917 Tarihli Hukuk-ı Aile Kararnamesi ve Osmanlı Aile Hukukuna Getirdiği Yenilikler, SÜHFD, 11 (1-2 (S.Ü. Hukuk Fakültesi 20. Yıl Armağanı), 2003.
- Zakia, Chawar**, "El-Tâlik Âlâ'l Mâdâh 16 Mîn Kanunü'l Usrâh", Revue Algérienne des Sciences Juridiques et Politiques, C.45, S.3, 2008.

TEZLER

- Bakırcan, Sâriye Abay**, İslam-Osmanlı Hukukunda Nafaka: İstanbul Bab Mahkemesi Örneği (1249-1253/1833-1837), (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003.
- Belbaşir, Yakup**, Hakü-t Tif Gayr-i Şer'i Fi M'arifet Valideyh, (Yüksek lisans Tezi), Oran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.
- Ben ş-Şevih, Sarah**, Devr ve İradetü'z Zevcâh Fî İnhâa er-Rabitâh ez-Zevciyâh Beyna el-Mudevvinâh el-Mağribiyâh ve Kanunü'l Üsrâh el-Cezayiri, (Doktora Tezi), I.Mouhammed Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009.
- Cemi, Lila**, Himayet et-Tifl Fi ş-Şeri'a ve Kanun el-Ussrah el-Cezayiri, (Doktora Tezi), Oran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- el-'Amri, Aşref**, Nazariyatü't Tafrik Baina-z Zevceyin, (Doktora Tezi), Ürdün Üniversitesi, Sosyal Bilimler, 2005.
- Frihavi, Kemal**, et-Tefrik Lidarar Fî Kaunun'l Üsrâh el-Cezayiri, (Yüksek lisans Tezi), Cezayir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001.
- Kayabaş, Ebru**, Hukuk-ı Aile Kararnamesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- Kema, Taha Müslim**, ed-Devâbitü'l ş-Şer'iyâh Listinbat el-Ahkâmü'l f-Fikhiyâh Lil-n Nevazil el-Mû'asirâh, (Doktora Tezi), Kahire Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- Meryem Ahmed**, el-Kanun el-Vacib el-Tatbik, (Doktora Tezi), Kahire Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996.
- Mesudi, Rida**, en-Nizamü'l Mali Liz-Zevceyn Fi't-Teşri' el-Cezayiri, (Doktora Tezi), Ebu Bekir Belqaid Tlemcen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- Nedhuşi, İbrahim**, Et-Tatlik Li-ş-Şikak ve Zarar Beyn'l Fıkıhü'l Maliki ve Mudvvinatü'l Üsrâh el-Magribiyâh, (Yüksek lisans tezi), el- Madinah International Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021.
- Şükür, Şirin**, İslam Aile Hukukunda Mehîr, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.
- Yılmaz, Ayşe Betül**, Kadri Paşa'nın (Ö. 1888) El-Ahkâmü'ş-Şer'İyye'si İle Hukûk-I Âile Kararnâmesi'nin Nikâh Bölümü Çerçevesinde Mukayesesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, 2021.

İNTERNET KAYNAKLARI

- Uluslararası İslam Fıkıh Akademisi'nin karar ve tavsiyelerinin tamamı, on altıncı kongresi, Mekke-i Mükerreme, 2002, <https://iifa-aifi.org/ar/2364.html>, (eriş 22/01/2023).
- The General Secretariat of the Government, <https://www.joradp.dz/HAR/Index.htm>. Erişim tarihi (20/03/2022).

Serdar ÖZGÜNEY

GEÇİCİ KORUMA STATÜSÜNE
İLİŞKİN
İDARİ PROSEDÜRLER
VE
YARGI SÜREÇLERİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Geçici Koruma Statüsüne İlişkin İdari Personel ve Yargı Süreçleri
Serdar Özgüney

Hukuk Yayınları Dizisi – 3744

Birinci Baskı : Şubat, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 745 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd.Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

KİTAP, TEZ ve MAKALE KAYNAKLARI

Akar, K. (2015). *Soybağı Tespiti*. Seçkin Yayıncılık.

Akbulut, A. (2021). *Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilerin Türkiye Ekonomisine Katılımı ve Entegrasyon Süreci Üzerine Bir Analiz: İzmir İli Örneği* [Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi]. <https://acikerisim.sakarya.edu.tr/bitstream/handle/20.500.12619/96686/T09561.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Akbulut, M. (2018). *Türk Yabancılar Hukukunda İdari Gözetim* [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.

Akın, A. (2006). *Babalık Davası* [Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.

Akyılmaz, B., Sezginer, M., & Kaya, C. (2023). *Türk İdare Hukuku* (16. bs). Seçkin Yayıncılık.

Altınsoy, Z. D. (2015). *Yabancılar Hukuku Çerçevesinde Uluslararası Koruma* [Yüksek Lisans tezi, Çağ Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=d8xrjns-xAOq-OL_Lxa3qg&no=ibon-YbwSD_XhOQoliAhzw.

Anayurt, Ö. (2022). *Anayasa Hukuku (Temel Kavramlar ve Türk Anayasa Hukuku)* (4. bs). Seçkin Yayıncılık.

Anayurt, Ö. (2023). *Anayasa Hukuku Genel Kısım* (5. bs). Seçkin Yayıncılık.

Asar, A. (2016). *Göç Yönetimi* (2. bs). Seçkin Yayıncılık.

Asar, A. (2021). *Yabancılar Hukuku (Temel Konular)* (7. bs). Seçkin Yayınları.

Atar, Y. (2022). *Türk Anayasa Hukuku* (15. bs). Seçkin Yayıncılık.

Atay, E. E. (2022). *İdare Hukuku – Temel Hukuk Dizisi* (3. bs). Seçkin Yayıncılık.

- Aydoğdu, G. (2020). *Türk Hukukunda Geçici Koruma Statüsünün Kapsamı ve Geçici Korumadan Yararlananların Hakları* (1. bs). Adalet Yayınları.
- Barkın, E. (2014). 1951 Tarihli Mülteciliğin Önlenmesi Sözleşmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, 331-360. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/abd/issue/33815/374463>
- Batıgün, E. S. (2022). *Milletlerarası Aile Hukukunda Velayet ve Çocuğun Korunması* (2. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Boz, S. S. (2018). *Temel İdari Yargı Mevzuatı* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Bozkurt, K. (2022). *Güncel Gelişmelerle GÖÇ HUKUKU Avrupa Birliği Politikaları ve Düzenlemeleri Kapsamında Mülteci Statüsü ve Sığınma* (Güncellenmiş 2). Legal Yayıncılık.
- Büyükçalık, M. E. (2014). *Mülteci Hukukunun Gelişimi ve Türkiye’de Mültecilerin Sosyal Hakları* [Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=jfFtwvVygHxpF_0oFST_hA&no=fScj0LCdY-A6a_E_Eyu7_Q.
- Çatalbaş, İ. (2021). *Türk Medeni Kanunu’nda Velayet ve Ortak Velayet*. Seçkin Yayıncılık.
- Çavuşoğlu, M. (2022). *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin İdari Gözetim İctihadı: Gereklilik İncelemesinin Yokluğuna Dair Eleştirel ve Karşılaştırmalı Bir İnceleme* [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMERkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.
- Çelikel, A., & Erdem, B. B. (2021). *Milletlerarası Özel Hukuk. İçinde İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş* (17. bs). Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Çelikel, A., & (Öztekin) Gelgel, G. (2021). *Yabancılar Hukuku. İçinde Yabancılar Hukuku. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş* (26. bs). Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Çiçekli B. (2016). *6458 Sayılı Kanunla Güncellenmiş Yabancılar ve Mülteci Hukuku* (6. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Çinko, M. S. (2023). *Resmi Belgede Sahtecilik Suçu* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Doğan, İ. (2010). *Öğretide ve Uygulamada Milletlerarası Aile Hukuku ve Milletlerarası Usul Hukuku* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.

- Doğan, K. (2021). *Göçmen Kaçakçılığı Suçu* (3. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Doğan, V. (2021). *Türk Yabancılar Hukuku* (6. bs). Savaş Yayınevi.
- Doğu, E. (2021). *Geçici Koruma Kapsamında Bulunan Suriye Uyruklu Yabancıların Evlilik Alışkanlıkları: Nevşehir İli Örneği* [Yüksek Lisans Tezi, Hacı Bektaş Veli Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.
- Ekşi, N. (2014). Geçici Koruma Yönetmeliği Uyarınca Geçici Korumanın Şartları, Geçici Koruma Usulü, Sağlanan Haklar ve Geçici Korumanın Sona Ermesi. *İstanbul Barosu Dergisi Cilt 88 Sayı 6, 88(6)*, 65-90. <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/Yayinlar/Dergi/doc/ibd20146.pdf>
- Ekşi, N. (2018). *Yabancılar ve Uluslararası Koruma Hukuku* (5. bs). Beta Yayıncılık.
- Erdem, M., & Makaracı Başak, A. (2022). *Aile Hukuku* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Eren, A. (2022). *Anayasa Hukuku Dersleri Genel Esaslar – Türk Anayasa Hukuku* (4. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Eren, E. Y. (2021). *Mülteci Hukukunda Geçici Koruma* (2. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Eser, H. B. (ed.). (2022). *Geçici Koruma Statüsündeki Suriyeliler Güncel Tartışmalar* (H. B. Eser, Ed.). Siyasal Kitabevi.
- Gedik, D. (2023). *Ceza Muhakemesinde Şüpheden Sanık Yararlanır İlkesi* (2. bs). Adalet Yayınevi.
- Gözler, K. (2019). *İdare Hukuku* (3. bs). Etkin Yayınevi.
- Güner, C. (2022). *Milletlerarası Özel Hukukta Yetişkinlerin Korunması Bağlamında Vesayet, Kısıtlılık ve Kayımlık* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Güzel, B. (2020). *Türkiye’de İdari Gözetim* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Hamdemir, B. (2018). *Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru* (2. bs). Seçkin Yayıncılık.
- İşçi, J. (2019). *İdari Merci Tecavüzü* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.

- Kahya Nizam, Ö., & Sallan Gül, S. (2017). Türkiye’de Mültecilere Yönelik Yerleşim Politikaları ve Uydu Kentler:Güvenlik Kısılcacında Yaşamlar. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Cilt:22 No: Göç Özel Sayısı*, 1385-1410. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduiibfd/issue/53207/706553>.
- Kalabalık, H. (2019). *İdare Hukuku Dersleri: C. I* (5. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Kalabalık, H. (2021). *İdare Hukuku Dersleri* (5. bs, C. 2). Seçkin Yayıncılık.
- Kalabalık, H. (2022). *İdari Yargılama Usulü Hukuku* (16. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Karaca, H. (2015). *Velayetin Kapsamı ve Hükümleri (LL.M.)* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Kayıkçı, S., & Demir, C. (2018). Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Örneği Üzerinden Türkiye’de Çok Düzlemli Yönetişim. *Türk İdare Dergisi Cilt:90 No:486, 90(486)*, 229-256. <https://www.idealonline.com.tr/IdealOnline/pdfViewer/index.xhtml?uld=78384&ioM=Paper&preview=true&isViewer=true#>.
- Kolbaş, B. T. (2022). *Suçluların İadesi* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Konyalı, G. (2021). *Uluslararası Hukukta Sığınma Hakkı* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Özçelik, G. B., & Aktan, E. (2022). *Avrupa ve Uluslararası Göç Hukuku* (1. bs). Yetkin Yayınları.
- Özgöker, U., & Doğan, G. (2019). *Uluslararası Göç ve Mülteci Krizi*. DER Yayınları.
- Özkan, I. (2022a). *Göç ve Vatandaşlık Hukuku* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Özkan, I. (2022b). *GÖÇ-İLTİCA VE SİĞİNMA HUKUKU* (4. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Öztürk, M. A. (2009). *Velayetin Kaldırılması* [Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.
- Öztürk, N. K. (2021). *Anayasa Hukuku* (3. bs). Seçkin Yayınları.
- Parlak, T. M. (2022). *Avrupa Birliği Göç Hukuku Reformunda Düzensiz Göçmenlerin Statüleri* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.

- Ruhi, C., & Ruhi, A. C. (2017a). *Nüfus Davaları* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Ruhi, C., & Ruhi, A. C. (2017b). *Velayet Hukuku* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Sekban, E. A. (2021). *İdari Yargıda Dava Açma Süreleri ve Genel Esasları* (1. bs). Adalet Yayınevi.
- Şahin, M. (2014). *Normlar Hiyerarşisinin Türk İdare Hukukunda Uygulanması* [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.
- Topal, A. H. (2015, Nisan). Geçici Koruma Yönetmeliği ve Türkiye'deki Suriyelilerin Hukuki Statüsü. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt:2 Sayı:1, 2(1)*, 5-22. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/imuhfd/issue/54306/736960>.
- Topçu, N. K. (2016). *Devlet Güvenliğine Karşı Suçlar* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Tunç, H. (2019). *Türk Anayasa Hukuku* (2. bs). Gazi Kitabevi.
- Türkgenç, B. (2018). *Türkiye'de İdare Gözetim Kurumu: Hukuki Rejim Ve Uygulama* [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.
- Ünal, A., & Sarpkaya, R. (2021). *Eğitim Hakkı* (1. bs). Anı Yayıncılık.
- Yenigün, S. K. (2022). *Türkiye'deki Uluslararası Koruma Statüleri ile Geçici Koruma Statüsünün Hak ve Yükümlülükler Yönünden Karşılaştırılması* [Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.
- Yıldırım, R., & Çınarlı, S. (2018). *Türk İdari Yargılama Hukuku Dersleri* (1. bs). Astana Yayınları.
- Yılmaz, S. (2016). *Kitlesel Akın (Sığınma) Durumunda Geçici Koruma Rejimi ve Asgari Muamele Standardı* (1. bs). Seçkin Yayıncılık.

İNTERNET SİTESİ ve VERİ TABANI KAYNAKLARI

Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, *Resmi Gazete 30988 (24 Aralık 2019)*. Haziran 7, 2023 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/12/20191224-1.htm> adresinden alındı

CMK, Ceza Muhakemesi Kanunu, *Resmi Gazete 25673 (17 Aralık 2004)*. Haziran 7, 2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5271-20110808.pdf> adresinden alındı

COUNCIL DIRECTIVE, Haziran 4, 2023 tarihinde [Eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:212:0012:0023:EN:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:212:0012:0023:EN:PDF) adresinden alındı

GİB, Göç İdaresi Başkanlığı, “*Avrupa Birliğinde Geçici Koruma*”. Haziran 4, 2023 tarihinde <https://www.goc.gov.tr/avrupa-birliğinde-gecici-koruma> adresinden alındı

GİB, Göç İdaresi Başkanlığı, “*Geçici Koruma*”. Haziran 3, 2023 tarihinde <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> adresinden alındı

GİB, Göç İdaresi Başkanlığı, “*Genel Bilgi*”. Haziran 3, 2023 tarihinde Göç İdaresi Başkanlığı: <https://www.goc.gov.tr/genel-bilgi45> adresinden alındı

GKSYÇİDY, Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik, *Resmi Gazete 29594 (15 Ocak 2016)*. Haziran 6, 2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/3.5.20168375.pdf> adresinden alındı

GKY, Geçici Koruma Yönetmeliği, *Resmi Gazete 29153 (22 Ekim 2014)*. Haziran 5, 2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/21.5.20146883.pdf> adresinden alındı

İNHAK, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı, “*28 Temmuz 1951 Tarihli Cenevre Sözleşmesinin 1A (1) Maddesinde Bahsedilen Anlaşma, Sözleşme ve Protokollere göre “Mülteci” Tanımları*”. Haziran 3, 2023 tarihinde https://www.inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2312020094_058bm_12.pdf adresinden alındı

- İYUK, İdari Yargılama Usulü Kanunu, *Resmi Gazete 17580 (20 Ocak 1982)*. Haziran 5, 2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2577.pdf> adresinden alındı
- KK, Kabahatler Kanunu, *Resmi Gazete 25772 (Mükerrer) (31 Mart 2005)*. Haziran 4, 2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5326.pdf> adresinden alındı
- Lexpera, Gaziantep Üniversitesi Kütüphanesi, (Erişim Haziran 3 2023,),
- MÖHUK, Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun, *Resmi Gazete 26728 (12 Aralık 2007)*. Haziran 5, 2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5718.pdf> adresinden alındı
- NHK, Nüfus Hizmetleri Kanunu, *Resmi Gazete 26153 (29 Nisan 2006)*. Haziran 5, 2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5490.pdf> adresinden alındı
- Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun, (Kanun No.7070). (tarih yok). *Resmi Gazete 30354 (Mükerrer) (8 Mart 2018)*. Haziran 11, 2023 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180308M1-3.htm> adresinden alındı
- Refworld. (1933, Ekim 28). *The Leader in Refugee Decision Support*. Haziran 3, 2023 tarihinde "Convention Relating to the International Status of Refugees": <https://www.refworld.org/docid/3dd8cf374.html> adresinden alındı
- Refworld, *Additional Protocol to the Provisional Arrangement and to the Convention concerning the Status of Refugees Coming from Germany*. Haziran 26, 2023 tarihinde <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?page=search&docid=3dd8d1fb4&skip=0&query=League%20of%20Nations,%20Treaty%20Series&querysi=14%20September&searchin=fulltext&sort=relevance> adresinden alındı
- Refworld, *Arrangement Relating to the Legal Status of Russian and Armenian Refugees*. Haziran 26, 2023 tarihinde <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?page=search&docid=3dd8cde56&skip=0&query=League%20of%20Nations,%20Treaty%20Series> adresinden alındı

- Refworld, *Convention concerning the Status of Refugees Coming From Germany*. Haziran 26, 2023 tarihinde <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?page=search&docid=3dd8d12a4&skip=0&query=League%20of%20Nations,%20Treaty%20Series> adresinden alındı
- Refworld, *The Leader in Refugee Arrangement Relating to the Issue of Identify Certificates to Russian and Armenian Refugees*. Haziran 26, 2023 tarihinde <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?page=search&docid=3dd8b5802&skip=0&query=League%20of%20Nations,%20Treaty%20Series> adresinden alındı
- RG, “T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete Tarih: 5 Ağustos 1968 Sayı: 12968 Karar Sayısı:6/10266” Erişim 5 Haziran 2023.. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv12968.pdf> adresinden alındı
- RG, “T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete.” (1968 Sayı:13026 Karar Sayısı 6/10733, Ekim 14). Haziran 5, 2023 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/13026.pdf> adresinden alındı
- T.C. Adalet Bakanlığı, *Hukuk Sözlüğü*. Haziran 14, 2023 tarihinde <https://sozluk.adalet.gov.tr/Sui%20generis> adresinden alındı
- T.C. Anayasası, *Resmi Gazete 17863 (Mükerrer) (9 Kasım 1982)*. Haziran 5, 2023 tarihinde <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/anayasa/> adresinden alındı
- T.C. Anayasa Mahkemesi, *T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası, Erişim 21.08.2023*, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/> adresinden alındı
- T.C. Uyuşmazlık Mahkemesi, *K. 2021/292 (3 Mayıs 2021)*. Erişim 12 Nisan 2023.. <https://kararlar.uyusmazlik.gov.tr/Karar/Content/c0e43321-f7f2-4b07-8ebd-f4eaed5bb58c?excludeGerekce=False&wordsOnly=False> adresinden alındı
- T.C. Uyuşmazlık Mahkemesi, *K.2021/628 (29 Kasım 2021)*. Erişim 11 Nisan 2023. <https://kararlar.uyusmazlik.gov.tr/Karar/Content/92000e39-5662-4e8c-956b-5eb807eaa30e?excludeGerekce=False&wordsOnly=False> adresinden alındı
- T.C. Uyuşmazlık Mahkemesi, *K.2021/671 (27 Aralık 2021)*. Erişim 12 Nisan 2023. <https://kararlar.uyusmazlik.gov.tr/Karar/Content/f172d447-63c8-495b-903c-8326b0d92694?excludeGerekce=False&wordsOnly=False> adresinden alındı

- TBMM, “T.C. Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi Sayı:71-1448/1444 Tarih:05 05 1961” Erişim 5 Haziran 2023. https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/KM_/d00/c002/km_00002024ss0053.pdf adresinden alındı
- TDK, “Türk Dil Kurumu Sözlükleri”. Haziran 4, 2023 tarihinde <https://sozluk.gov.tr> adresinden alındı
- The Nobel Prize. *Nansen International Office for Refugees – History*. Haziran 26, 2023 tarihinde <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/1938/nansen/history/> adresinden alındı
- TMK, *Resmi Gazete 24607 (8 Aralık 2001)*. Haziran 7, 2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4721.pdf> adresinden alındı
- TOYNKTHY, Türkiyede Oturan Yabancıların Nüfus Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelik, *Resmi Gazete 26325 (20 Ekim 2006)*. Haziran 6, 2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/MEvzuatMetin/3.5.200611057.pdf> adresinden alındı
- Turcademy, Gaziantep Üniversitesi Kütüphanesi.
- TVK, *Resmi Gazete 27256 (12 Haziran 2009)*. Haziran 7, 2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5901.pdf> adresinden alındı
- UİK, Uluslararası İşgücü Kanunu, *Resmi Gazete 29800 (13 Ağustos 2016)*. Haziran 6, 2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6735.pdf> adresinden alındı
- UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees, “Yeniden Yerleşim Veri Bulucu”. Ekim 7, 2022 tarihinde <https://rsq.unhcr.org/en/#d7Pr> adresinden alındı
- UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees, *The passion, vision and action of Fridtjof Nansen, humanitarian extraordinaire*. Haziran 26, 2023 tarihinde <https://www.unhcr.org/th/en/39149-the-passion-vision-and-action-of-fridtjof-nansen-humanitarian-extraordinaire.html> adresinden alındı
- UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees, “Türkiye’de geçici koruma altındaki Suriyelilerin bilgilerinin güncellenmesi”. Haziran 6, 2023 tarihinde <https://help.unhcr.org/turkiye/tr/information-for-syrians/verification-of-syrian-nationals-under-temporary-protection/> adresinden alındı

- UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees, “*UNHCR Tarafından Kayıt ve MSB*”. Haziran 6, 2023 tarihinde <https://help.unhcr.org/turkiye/tr/information-for-non-syrians/registration-rsd-with-unhcr/> adresinden alındı
- UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees, “*Yeniden Yerleşim Verileri*”. Ekim 7, 2022 tarihinde <https://www.unhcr.org/resettlement-data.html> adresinden alındı
- Yargıtay HGK, *K. 2011/247 (29 Nisan 2011)*. Erişim 3 Mayıs 2023. <https://karararama.yargitay.gov.tr/#> adresinden alındı
- Yargıtay, 18. Hukuk Dairesi, *K. 2013/18337 (19 Aralık 2013)*. Erişim 5 Mayıs 2023. <https://karararama.yargitay.gov.tr/#> adresinden alındı
- YÇİHK, Yabancıların Çalışma İzni Hakkında Kanun, *Resmi Gazete 25040 (6 Mart 2003)*. Haziran 6, 2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=4817&mevzuatTur=Kanun&mevzuatTertip=5> adresinden alındı
- YUKK, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, *Resmi Gazete 28615 (11 Nisan 2013)*. Haziran 4, 2023 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/04/20130411-2.htm> adresinden alındı
- YUKKY, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik, *Resmi Gazete 29656 (17 Mart 2016)*. Haziran 4, 2023 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/03/20160317-11.htm> adresinden alındı

Dr. Hakan KAŞKA

Afyon Kocatepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Ana Bilim Dalı
Öğretim Üyesi

TÜRK MUHAKEME TEŞKİLATI

2. Baskı

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Muhakeme Teşkilatı

Hakan Kaşka

Hukuk Yayınları Dizisi – 3357

İkinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 746 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- Akgündüz, Ahmet, **Karşılaştırmalı Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye: (Mecelle Ta'dilleri ve Gerekçeleriyle Birlikte)**, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayını, İstanbul, 2013.
- Akyılmaz, Bahtiyar/Sezginer, Murat/Kaya, Cemil, **Türk İdare Hukuku**, 14. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2021.
- Ali Haydar Efendi, **Dürrü'l Hukkâm: Şerhu Mecelleti'l-Ahkâm**, 4. Cilt, Günümüz Türkçesine Aktaran: Gündoğdu, Raşit/Erdem, Osman, Gül Yayınları, İstanbul, yıl yok.
- Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar Ayvaz, Sema/Hanağası, Emel, **Medenî Usul Hukuku**, 6. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Atalı, Murat/Ermenek, İbrahim/Erdoğan, Ersin, **Medenî Usul Hukuku**, 3. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Atalı, Murat/Ermenek, İbrahim/Ünal Kaya, Hilal, **Yargı Örgütü**, 5. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2022.
- Atsız, Hüseyin Nihal, **Bozkurtlar**, Albüm Basım, Ötügen Neşriyat, İstanbul, 2021.
- Avcı, Mustafa, **Türk Hukuk Tarihi**, 11. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Avcı, Mustafa/Aykanat, Mehmet/Ülker, İbrahim, **Hukuk Başlangıcı ve Metodolojisi**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Aydın, Erhan, **Türklerin Bilge Atası: Tonyukuk**, 2. Baskı, Kronik Kitap, İstanbul, 2019.
- Budak, Ali Cem/Karaaslan, Varol, **Medenî Usul Hukuku**, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 21. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Cin, Halil/Akyılmaz, Gül, **Türk Hukuk Tarihi**, 12. Baskı, Sayram Yayınları, Konya, 2020.
- Çağlayan, Ramazan, **İdare Hukuku Dersleri**, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- Çağlayan, Ramazan, **İdârî Yargılama Hukuku**, 14. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2022.
- Çandarlıoğlu, Gülçin, **İslam Öncesi: Türk Tarihi ve Kültürü**, 4. Baskı, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayını, İstanbul, 2019.
- Donay, Süheyl, **Güncelleştirilmiş Ceza Yargılaması Hukuku**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- Erem, Faruk, **Ceza Usulü Hukuku**, 5. Bası, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Sevinç Matbaası, Ankara, 1978.
- Ergül, Ergin, **Türk Yargı Sistemi Dersleri: Temel Kavramlar, Kurallar ve Kurumlar**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.

- Fendoğlu, Hasan Tahsin, **Anayasa Yargısı**, 4. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Gökçen, Ahmet/Balci, Murat/Alşahin, M. Emin/Çakır, Kerim, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Gözler, Kemal, **Anayasa Hukukunun Genel Esasları: Ders Kitabı**, 13. Baskı, Ekin Yayıncılık, Bursa, 2021.
- Gözler, Kemal, **Hukuka Giriş**, 19. Baskı, Ekin Yayıncılık, Bursa, 2022.
- Gözler, Kemal, **Türk Anayasa Hukuku Dersleri**, 26. Baskı, Ekin Yayıncılık, Bursa, 2021.
- Gür, A. Refik, **Hukuk Tarihi ve Tefekkürü Bakımından: Mecelle: Hukuk Sosyolojisi ve Felsefesi Üzerine Bir Kalem Denemesi**, 3. Baskı, Sebil Yayınevi, İstanbul, 1993.
- Kafesoğlu, İbrahim, **Türk Millî Kültürü**, 45. Basım, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2020.
- Kalabalık, Halil, **İdari Yargılama Usulü Hukuku**, 14. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2020.
- Kantar, Baha, **Ceza Muhakemeleri Usulü**, 1. Kitap (Umumî Hükümler), 3. Bası, Güney Matbaacılık, Ankara, 1950.
- Karakehya, Hakan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 4. Baskı, Nisan Kitabevi, Eskişehir, 2022.
- Karatay, Osman, **Bey ile Büyücü**, Kripto Kitaplar, Ankara, 2021.
- Kaya, Emir, **Hukuk Zihniyeti**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- Korkmaz, Zeynep, **Türkiye Türkçesi Grameri: Şekil Bilgisi**, 3. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009.
- Köksal, Mehmet, **Yargı Örgütü Hukuku: Ders Kitabı**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- Kunter, Nurullah, **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak: Ceza Muhakemesi Hukuku**, 9. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1989.
- Kuru, Baki, **Medenî Usul Hukuku Ders Kitabı**, 3. Baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- Nomosgesetze, **Strafrecht**, 29. Baskı, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 2021.
- Ortaylı, İlber, **Hukuk ve İdare Adamı Olarak: Osmanlı Devleti'nde Kadı**, 14. Baskı, Kronik Kitap, İstanbul, 2021.
- Ögel, Bahaeddin, **Dünden Bugüne: Türk Kültürünün Gelişme Çağları**, Yay. Haz.: Yıldırım, Elvin, 5. Baskı, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayını, İstanbul, 2020.
- Ögel, Bahaeddin, **Türklerde Devlet Anlayışı: -13. Yüzyıl Sonlarına Kadar-**, 3. Basım, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2017.
- Ögel, Bahaeddin, **Türk Mitolojisi: Kaynakları ve açıklamaları ile destanlar: I. Cilt**, 8. Baskı, Altınordu Yayınları, Ankara, 2020.
- Özay, İl Han, **Günışığında Yönetim**, Alfa Yayınları, İstanbul 1996.
- Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 15. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2022.
- Özbudun, Ergun, **Türk Anayasa Hukuku**, 20. Basım, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Özen, Mustafa, **Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri**, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.

- Özgenç, İzzet, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 18. Bası, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2022.
- Öztürk, Bahri/Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sırma Gezer, Özge/Saygılar, Yasemin F./Alan, Esra/Özaydın, Özdem/Erden Tütüncü, Efser/Altınok Villemin, Derya/Tok, Mehmet Can, **Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ed. Öztürk, Bahri, 16. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2022.
- Pekcanitez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet, **Medenî Usûl Hukuku**, 10. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Sancakdar, Oğuz/Önüt, Lale Burcu/Us Doğan, Eser/Kasapoğlu Turhan, Mine/Seyhan, Serkan, **İdare Hukuku: Teorik Çalışma Kitabı**, 11. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2022.
- Serozan, Rona, **Hukukta Yöntem**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015.
- Soyaslan, Doğan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 8. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Sungurtekin Özkan/Aykutalp, Aslı, **Yargı Örgütü Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2022.
- Şahin, Cumhur/Göktürk, Neslihan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 13. Bası, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2022.
- Şemseddin Sami, **Kâmûs-ı Türkî: (Latin Harfleriyle)**, Haz.: Gündoğdu, Raşit/Adıgüzel, Niyazi/Önal, Ebul Faruk, İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- Taner, M. Tahir, **Ceza Muhakemeleri Usulü**, 2. Bası, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Duygu Matbaası, İstanbul, 1950.
- Tanör, Bülent/Yüzbaşıoğlu, Necmi, **1982 anayasasına göre türk anayasa hukuku**, 20. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Tanrıver, Süha, **Medenî Usûl Hukuku**, C: I (Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması), Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2016.
- Tanrıver, Süha, **Türk Yargı Teşkilâtı**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Taşağul, Ahmet, **Bilge Türk: Tonyukuk**, Yeditepe Yayınevi, İstanbul, 2020.
- Taşağul, Ahmet, **Gök-Türkler: I-II-III**, 2. Baskı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2014.
- Teziç, Erdoğan, **Anayasa Hukuku**, 24. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Timurtaş, Faruk K., **Tarihî Türkiye Türkçesi Araştırmaları I: Osmanlı Türkçesine Giriş: Eski Yazı - Gramer - Aruz - Metinler**, 25. Baskı, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2008.
- Toroslu, Nevzat/FeYZioğlu, Metin, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 20. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2020.
- Tosun, Öztekin, **Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri**, C: I (Genel Kısım), 3. Bası, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1981.
- Tosun, Öztekin, **Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri: Muhakemenin Yürüyüşü**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1973.
- Turan, Osman, **Türk Cihân Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi: Türk Dünya Nizâmının Millî, İslâmî ve İnsanî Esasları**, 15. Basım, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2005.

- Turhan, Faruk, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2006.
- Türk Hukuk Kurumu, **Türk Hukuk Lûgati**, 3. Baskı, Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1991.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, **Osmanlı Devletinin İlimiye Teşkilâtı**, 4. Baskı, Atatürk, Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2014.
- Ünver, Yener/Hakeri, Hakan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 18. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Yenisey, Feridun/Nuhoğlu, Ayşe, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 9. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- Yılmaz, Ejder, **(Öğrenciler İçin): Hukuk Sözlüğü**, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2006.
- Yiğit, Uğur/Öztürk, İlhami, **Yargı Örgütü: Yargı Görevlileri Yargı Kurumları ve Yargı Yönetimi**, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Yurtcan, Erdener, **Ceza Yargılaması Hukuku**, 16. Bası, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2019.
- Yusuf Has Hacib, **Kutadgu Bilig**, Günümüz Türkçesine Uyar.: Tunçel, Muzaffer, Gençlik Spor Yayınları, Ankara, 2019.

TEZLER

- Özden, İsmail, "Türk Yargılama Hukukunda Maddi Gerçeğin Araştırılması", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara, 2017.

MAKALELER

- "Kunter Hocanın Öğrencilerine Veda Konuşması", içinde: **Prof. Dr. Nurullah KUNTER'e Armağan**, İstanbul, 1998, <https://www.tchd.org.tr/prof-dr-nurullah-kuntere-armagan/>, Erişim Tarihi: 31 Ocak 2023, s. XVII-XXIII.
- Atsız, Hüseyin Nihal, "Türk Tarihine Bakışımız Nasıl Olmalıdır?", içinde: **Bütün Eserleri: 7: Türk Tarihinde Meseleler**, 4. Baskı, İrfan Yayıncılık, İstanbul, 1997, s. 7-14.
- Gökçen, Ahmet, "1296 (1879) Tarihli Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanun-ı Muvakkatı", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Y. 4, S. 1-2 (**Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda Yapılan Son Değişiklikler Sempozyumu Özel Sayısı**), 1994, s. 203-288.
- Kafesoğlu, İbrahim, "Yanlış Kullanılan Türk Kültürü Terimlerinden Birkaç Örnek: Ulus, Yasa, Kurultay", **Umumî Türk Tarihi Hakkında Tespitler, Görüşler, Mülahazalar**, 2. Basım, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2017, s. 67-74.
- Kafesoğlu, İbrahim, "Türk Devleti", **Umumî Türk Tarihi Hakkında Tespitler, Görüşler, Mülahazalar**, 2. Basım, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2017, s. 119-149.
- Keskinsoy, Ömer/Erdil, Kürşat, "Salt Çoğunluk Kavramından Ne Anlaşılması Gerektiği Üzerine", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S: 87, 2010, s. 434-441.
- Selçuk, Sami, "Doğru Terim "Muhakeme" Değil, "Yargılama"dır", **Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C: 19, S: 2 (Özel Sayı), Y: 2013, s. 295-317.

- Soyaslan, Doğan, “Ceza Hukukunun Kaynakları”, içinde: **Ceza Hukuku El Kitabı**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1989.
- Turhan, Mehmet, “Çoğunluk İlkesi”, **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C: 4, S: 4, 1988, s. 45-85.
- Türk, Hikmet Sami, “Seçim, Seçim Sistemleri ve Anayasal Tercih”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, C: 23, 2006, s. 75-113.

MEVZUAT VE İÇTİHAT PROGRAMLARI

Lexpera Yeni Nesil Hukuk Bilgi Sistemi.

İNTERNET SAYFALARI

- <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/18774.pdf>, Erişim Tarihi: 18 Aralık 2022.
- <https://hukuk.aku.edu.tr/2017/06/08/afyon-kocatepe-universitesi-hukuk-fakultesi-egitim-mufredati/>, Erişim Tarihi: 22 Aralık 2022.
- <https://obs.hacibayram.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=06&curSunit=601#>, Erişim Tarihi: 22 Aralık 2022.
- Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin müfredatı için <https://cdn.anadolu.edu.tr/files/anadolu-cms/Z3w8yLla/file/ders-icerikleri-ve-akts-kredileri-4b9bd3faf3bad27c.pdf>, Erişim Tarihi: 22 Aralık 2022.
- [http://hukuk.gantep.edu.tr/upload/files/SON%20Y%C4%B1ll%C4%B1k%20Ders%20Katalogu%20Hukuk%20Fak%C3%BCltesi\(4\).pdf](http://hukuk.gantep.edu.tr/upload/files/SON%20Y%C4%B1ll%C4%B1k%20Ders%20Katalogu%20Hukuk%20Fak%C3%BCltesi(4).pdf), Erişim Tarihi: 22 Aralık 2022.
- <https://webis.akdeniz.edu.tr/file/getfile?guid=fe89ac62-03c5-4d24-8b7a-bf162275a0de>, Erişim Tarihi: 22 Aralık 2022.
- <https://sozluk.gov.tr/>.
- <https://www.judiciary.uk/structure-of-courts-and-tribunals-system/>, Erişim Tarihi: 14 Ocak 2023.
- Ekinci, Ekrem Buğra, “Tanzimat Devri Osmanlı Mahkemeleri”, <https://www.ekrembugraekinci.com/pdfs/tanzimatmahkemeleri.pdf>, Erişim Tarihi: 17 Ocak 2023.
- <https://www.dictionnaire-juridique.com/definition/procureur-general.php>, Erişim Tarihi: 02 Şubat 2023.
- <https://www.etimolojiturkce.com/arama/avukat>, Erişim Tarihi: 31 Ocak 2023.
- <https://www.etimolojiturkce.com/kelime/baro>, Erişim Tarihi: 03 Şubat 2023.
- <https://www.hukukihaber.net/neden-cumhuriyet-savcısı>, Erişim Tarihi: 05 Şubat 2023.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/>.
- <https://www.senate.gov/about/origins-foundations/senate-and-constitution/constitution.htm#a1>, Erişim Tarihi: 11 Şubat 2024.

Prof. Dr. Sevilay UZUNALLI
İzmir Ekonomi Üniversitesi Hukuk Fakültesi

MARKA HUKUKU

Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş
3. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara – 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Marka Hukuku

Sevilay Uzunallı

Hukuk Yayınları Dizisi – 2484

Üçüncü Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 747 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 – Ankara

KAYNAKLAR

- Akın, İrfan:** "Adwords Reklam Sistemi", FMR, S. 2009/1, s. 37 vd.
- Arkan, Sabih:** Marka Hukuku, C. I, Ankara 1997 (Anılış: Yazar, C.1).
- Arkan, Sabih:** Marka Hukuku, C. 2, Ankara 1998 (Anılış: Yazar, C. 2).
- Arkan, Sabih:** "Yabancı Markaların Türkiye'de Korunması", Batider, S. 1999/1, s. 9 vd. (Anılış: Yazar, S. 1991/1).
- Arkan, Sabih:** "5833 Sayılı Kanun İle 556 Sayılı KHK'da Yapılan Değişiklikler", Batider, 2009/1, s. 9 vd. (Anılış: Yazar, 2009/1).
- Arkan, Sabih:** "Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 5.3 Maddesiyle İlgili Bazı Düşünceler", Batider, 2017/3, s. 5 vd.
- Arkan, Sabih:** "Marka Tescil Başvurusunun Lisans Sözleşmesine Konu Olması-Bazı Sorunlar", Batider, 2019/3, s. 39 vd.
- Arslan, Özge:** Marka Hakkının Sona Ermesi, Ankara 2019.
- Aydın, Sevgican:** "Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın Louboutin-Amazon Davasına İlişkin Kararının Değerlendirilmesi", Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2022 (Editör: Prof. Dr. Tekin Memiş), Ankara 2023, s. 477 vd.
- Ayhan, Rıza/ Çağlar, Hayrettin/ Yıldız, Burçak/ İmirlioğlu, Dilek:** Sınai Mülkiyet Hukuku, Ankara 2021.
- Aykurt Karaca, Elif:** Marka Hukukunda Muvafakat ve Muvafakatin Uygulanma Koşulları, Ankara 2020.
- Baydak, Ecrin:** Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni, İstanbul 2018.
- Bayram, Muhammed Enes:** Marka Hukukunda Kullanılmama Savunması, İstanbul 2021.
- Beck'sche Online-Kommentare (BeckOK) MarkenR,** (Hrsg. Kur, Annette/von Bomhard, Verena/Albrecht, Friedrich), 26. Edition Stand: 01.07.2021 München 2021.
- Bektaş, İbrahim:** "Sınai Mülkiyet Kanununa Göre Markanın Kullanmama Nedeniyle İptali -AB Adalet Divanı'nın Güncel Kararları Işığında Bir Değerlendirme", Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi 2018, C. 17, S. 2, s. 219 vd.

- Berger, Mathis:** "Durchsetzung der Lizenz gegenüber Dritten", sic! 2005, s. 163 vd.
- Berlit, Wolfgang:** "Markenrechtsmodernisierungsgesetz: Was ändert sich am 14.1.2019? GRUR-Prax 2019, s.1 vd.
- Bozbel, Savaş:** "Markanın Alan Adı, Yönlendirici Kod (Metatag) ve Anahtar Sözcük (Keywords) Olarak Kullanılması (MarkaKHK m. 9/II, e bendi)", Haluk Konuralp Anısına Armağan, Ankara 2009, s. 234 vd.
- Bozgeyik, Hayri:** "Garanti Markasının Marka Hukukundaki Yeri ve Benzer Kavramlarla İlişkisi", İÜHFM, C. LXXI, S. 2, 2013, s. 91 vd.
- Bozkurt Yaşar, Sevgi:** "Marka Lisansı Sözleşmesinin Şekli ve Sicile Kaydı", Terazi Hukuk Dergisi, Eylül 2006, S. 1, s. 32 vd.
- Bozkurt Yüksel, Armağan Ebru:** Patent Uyuşmazlıklarının Çözüm Yolları Milletlerarası Tahkim ve Devlet Yargısı, Ankara 2009.
- Brehm, Roland:** Berner Kommentar, Bd. VI/1/3/1, Allgemeine Bestimmungen, Die Entstehung durch unerlaubte Handlungen, Bern 2006.
- Büyükkılıç, Gül:** Marka Hukukunda Tanınmış Markanın Sulandırmaya Karşı Korunması, İstanbul 2019.
- Ceylan, Çiğdem:** Marka Lisansı Sözleşmesi, Ankara Barosu FMR Dergisi, S. 2017/1, s. 58 vd.
- Çağlar, Hayrettin:** Marka Hukuku Temel Esaslar, 2. Baskı, Ankara 2015.
- Çapa, M. Sadık:** "Üçüncü Kişiler Tarafından Marka Hakkına Tecavüz Durumunda Basit Lisans Alanların Zararlarının Tazmini", İKÜHFD, 16(2) 2017, s. 567 vd.
- Çolak, Uğur:** Türk Marka Hukuku, 5. Baskı, İstanbul 2023.
- Develioğlu, Hüseyin Murat:** "Haksız Fiilden Doğan Tazminat Taleplerinin Tabi Olduğu Bir Yıllık Zamanaşımı Süresinin Başlangıç Anı", Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, C. 1, İstanbul 2010, s. 799 vd.
- Dirikkan, Hanife:** Tanınmış Markanın Korunması, Ankara 2003.
- Dişel Kumru, Buse:** Dava Takip Yetkisi, İstanbul 2020.

- Doğan, Beşir Fatih:** “Perakende Satış Hizmeti (35.08) İçin Marka Tes-cilinde Ortaya Çıkan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, FMR, C. 9, S. 2009/1, s. 11 vd.
- Ekmekçi, Ömer/ Özekes, Muhammet/ Atalı, Murat/ Seven, Vural:** Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk, 2. Baskı, İstanbul 2019.
- Eminoğlu, Cafer /Erdoğan, Ersin:** Ticari Uyuşmazlıklarda İhtiyari ve Dava Şartı (Zorunlu) Arabuluculuk, Ankara 2020.
- Erdönmez, Güray:** Medeni Usul Hukukunda Belgelerin İbrazı Mec-buriyeti, 2. Baskı, İstanbul 2014.
- Eren, Fikret:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı İstanbul 2010.
- Eriş, Gönen:** Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu, C. 1, 2. Baskı, Ankara 2010.
- Fezer, Karl-Heinz:** Markenrecht, 4. Aufl. München 2009.
- Fischer, Theo:** Schadensberechnung im gewerblichen Rechtsschutz, Urheberrecht und unlauteren Wettbewerb, Basel 1961.
- Gaden, Justus:** Die Wiederholungsmarke Zur Umgehung des markenrechtlichen Benutzungszwangs durch Wiederholungsanmeldungen auf nationaler und europäischer Ebene, Göttingen 2012.
- Gün, Buket:** Marka Hukukunda Birlikte Var Olma, İstanbul 2019.
- Gündoğdu, Gökmen:** Türk Hukukunda Coğrafi İşaret Kavramı ve Korunması, İstanbul 2006.
- Güneş, İlhami:** Sınai Mülkiyet Kanunu Işığında Uygulamalı Marka Hukuku, Ankara 2018.
- Haedicke, Maximilian:** “Nutzungsbefugnisse und Ausgleichspflichten in der Bruchteilsgemeinschaft an Marken”, GRUR 2007, s. 23 vd.
- Hasselblatt, Gordian N.:** MAH Gewerblicher Rechtsschutz, 5. Aufl. 2017.
- Ingerl, Reinhard:** “Die Neuregelung der Agentenmarke im Markengesetz”, GRUR 1998, s. 2 vd.
- Ingerl, Reinhard/ Rohnke, Christian:** Markengesetz, 3. Aufl., 2010.
- Işık, Egemen:** Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı, İstanbul 2017.

- Jacobs, Georg:** "Markenverletzung durch Veränderung von Markenprodukten", GRUR-Prax 2015, s. 521 vd.
- Karaaslan, Pelin:** "Markaların Kapsadığı Ürünler Arasındaki Benzerlik İncelemesinde Lisans Uygulamalarının Rolü", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 28, S.2020/3, s. 887 vd.
- Karaca, Osman Umut:** Markayı Kullanma Zorunluluğu ve Kullanmanın Hukuki Sonuçları, Ankara 2018.
- Karahan, Sami:** "Ortak Marka", Prof. Dr. Ülgen'e Armağan, I. C, İstanbul 2007, s. 1097 vd.
- Karan, Hakan/Kılıç, Mehmet:** Markaların Korunması KHK Şerhi ve İlgili Mevzuat, Ankara 2004.
- Kaya, Arslan:** Marka Hukuku, İstanbul 2006 (Anılış: Yazar, Marka).
- Kaya, Arslan:** "Kullanılmama Sebebi İle Markanın İptali Kararının Etkisi ve İptal Davasında Usul Sorunları Üzerine", Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s. 373 vd.
- Kellerhals, Miriam:** "Der Benutzungszwang im Gemeinschaftsmarkenrecht", GRUR Int. 1999, s. 14 vd.
- Kervankıran, Emrullah:** "Markanın Müşterek (Paylı) Mülkiyete Konu Olması ve Bu Bağlamda Ortaya Çıkabilecek Sorunlar", Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s. 393 vd.
- Kırca, İsmail:** "Tescilli Markanın Başvuru Eserlerinde Yer Alması", Batider, S. 2003/2, s. 13 vd.
- Kırca, İsmail:** Markaların Milletlerarası Tescili (Madrid Sistemi), Ankara 2005.
- Kırca, İ./ Şehirli Çelik, F.H./ Manavgat, Ç.:** Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Ankara 2013.
- Klett, Kathrin:** "Die durchschnittlich aufmerksame Verbraucherin und der durchschnittlich gut ausgebildete Fachmann", GRUR 2001, s. 549 vd.
- Kochendörfer, Mathias:** "Verletzerzuschlag auf Grundlage der Enforcement-Richtlinie?", ZUM 2009, s. 389.

Körner, Eberhard: "Der Verbrauch gewerblicher Schutzrechte durch Schadenersatzzahlungen nach begangener Verletzung, insbesondere im Hinblick auf Parallele ausländische Schutzrechte", GRUR 1980, s. 205 vd.

Köse, Mutlu Yıldırım/ Tınaz, Canan/ Atlı, Tuğçe: "Geleneksel Olmayan Markalar", FMR, S. 2014/2, s. 75 vd.

Lastres, Josè Manuel Otero: "Die Zustimmung des Markeninhabers zur Eintragung einer verwechselbaren Marke nach spanischem Recht" GRUR Int. 1977, s. 261 vd.

Leister, Alexander/ Romeike, Lukas: "Individual-, Kollektiv- oder eigene Garantiemarke? Der Schutz von Gütezeichen in der GMV de lege lata und de lege ferenda", GRUR Int. 2016, s. 122 vd.

Meran, Necati: Marka Hakları ve Korunması, Ankara 2008.

Nertz, Christoph: Der Anspruch auf Zahlung einer angemessenen Vergütung bei rechtswidrige Benutzung fremder Immaterialgüterrechte (sog. Lizenzanalogie) Basel 1995.

Nomer Ertan, Füsün: Haksız Rekabet Hukuku, İstanbul 2016.

Nomer, Haluk N.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 10. Baskı, İstanbul 2011.

Noyan, Erdal: Marka Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2009.

Oğuzman, M. Kemal/ Öz, Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2010.

Oğuzman, M. Kemal/ Seliçi, Özer/Oktay-Özdemir, Saibe: Eşya Hukuku, İstanbul 2013.

Ohly, Ansgar: "Schadenersatzansprüche wegen Rufschädigung und Verwässerung im Marken- und Lauterkeitsrecht", GRUR 2007, s. 925 vd.

Ongan, Burak: Sınai Haklara İlişkin Lisans Sözleşmelerinde Tarafların Hukuki Durumu, Ankara 2007.

Oruç, Harun: "Markanın Ticari Vekil Veya Temsilci Tarafından Tescilli", Jurix Veri Tabanı.

Özel, Çağlar: Marka Lisansı Sözleşmesi, 2. Baskı, Ankara 2015.

- Özök, Başak:** "Marka Başvurusunun Yayımına İtiraz Aşamasında Kullanımın İspatı Talebi", Terazi Hukuk Dergisi 2017, C. 12, S. 128, s. 43 vd.
- Öztaş, İlker:** "Paylı Mülkiyette Paydaşın Kullanma ve Yararlanma Hakkı", İstanbul 2011.
- Pahlow, Louis:** "Anspruchskonkurrenzen bei Verletzung lizenziertes Schutzrechte unter Berücksichtigung der Richtlinie 2004/48/EG", GRUR 2007, s. 1003 vd.
- Paslı, Ali:** Uluslararası Antlaşmaların Türk Marka Hukukunun Esasına Etkileri, İstanbul 2014 (Anılış: Yazar, Uluslararası).
- Paslı, Ali:** Marka Hukukunda Ürün Benzerliği, İstanbul 2018 (Anılış: Yazar, Ürün Benzerliği).
- Paslı, Ali/Soykan, İsmail Cem:** "Marka Tescilinde 35.08. Sınıfın Anlamı ve Kapsamı", Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2010 (Editör: Prof. Dr. Tekin Memiş), İstanbul 2011, s. 441 vd.
- Pehlivan, Hakan:** "Marka Tescilinde Mal ve Hizmet Sınıflandırılmasında Yapılacak Değişiklikler "Nice Sınıflandırma Sistemi 11. Versiyon", FMR Dergisi, 2017, S. 1, s. 149 vd.
- Pekcanitez, Hakan/ Atalay Oğuz/ Özekes Muhammet:** Medeni Usul Hukuku, C. II, 15. Baskı, İstanbul.
- Pınar, Hamdi:** "Marka, Haksız Rekabet ve Rekabet Hukuku Açısından LPG-Tüp Piyasasındaki Bazı Uygulamalar", FMR, S. 2006/3, s. 124 vd.
- Ruess, Peter:** "Just google it? –Neuigkeiten und Gedanken zur Haftung der Suchmaschinenanbieter für Markenverletzungen in Deutschland und den USA-", GRUR 2007, s. 203 vd.
- Saraç, Tahir:** Patentten Doğan Hakka Tecavüz ve Hakkın Korunması, Ankara 2003.
- Schennen, Detlef:** "Der Vertrieb von Waren als Ware oder als Diensleitung", Festschrift für Paul Ströbele zum 75. Geburtstag, 2019, s. 393 vd.
- Schirnbacher, Martin:** "Google-AdWords –Wie geht es weiter für Werbetreibende nach den EuGH-Urteilen?", GRUR-Prax 2010, s. 165 vd.

- Schmidt, Karsten:** Münchener Kommentar zum Handelsgesetzbuch, 2. Aufl. München 2009.
- Schoene, Volker:** Der Benutzungszwang im Markenrecht, 2003.
- Sert, Selin:** Markanın Kullanılması Yükümlülüğü, Ankara 2007.
- Seven, Vural:** Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu'na Göre Taşınır (Varlık) Rehni, 2. Baskı, İstanbul 2019.
- Sönmez, Numan Sabit:** "6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununa Göre Markanın Kullanılmaması Neticesinde Ortaya Çıkan Sonuçlar", İstanbul Hukuk Mecmuası, S. 2018/1, s. 277 vd.
- Spitz, Philippe:** "Überlegungen zum entgangenen Gewinn und zur Gewinnherausgabe im Bereich des gewerblichen Rechtsschutz", sic! 2007, s. 795 vd.
- Steigüber, Christian:** "Der "neue" Anspruch auf Urteilsbekanntmachung im Immaterialgüterrecht?", GRUR 2011, s. 295 vd.
- Steinbeck, Anja:** "Veränderungen bei der Beurteilung der Warenähnlichkeit", GRUR 2005, s. 108 vd.
- Ströbele, Paul/ Hacker, Franz:** Markengesetz Kommentar, 9 Aufl. Köln 2009.
- Suluk, Cahit/ Orhan, Ali:** Uygulamalı Fikri Mülkiyet Hukuku, C. 3 Tasarımlar, Ankara 2008.
- Suluk, Cahit (Karasu, Rauf/ Nal, Temel):** Fikri Mülkiyet Hukuku, 7. Baskı, Ankara 2023.
- Şehirali Çelik, Feyzan Hayal:** "Sınai Mülkiyet Hakkı Tescilinin Anlamı Üzerine -SMK m. 155 Vesilesiyle Bir İnceleme-", Batider, S. 2018/2, s. 33 vd.
- Şenocak, Kemal:** "Tescilli Markanın Aynısının veya benzerinin Alan Adı (Domain Name) Olarak Kullanılması Suretiyle Marka Hakkının İhlali", Batider, S. 2009/3, s. 91 vd.
- Şit-İmamoğlu, Başak:** Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Üzerine Bir İnceleme, Ankara 2017.
- Tandoğan, Haluk:** Türk Mes'uliyet Hukuku, Ankara 1961.

- Tarnec, L. A.** (çev. Öçal, Akar): “Markalara İlişkin Bazı Fransız Mahkeme Kararları”, Eskişehir İTİAD, S. 1965/1, s. 235.
- Tekin, Ufuk:** “Multimedya Markaları”, Batider, S. 2020/2, s. 195 vd.
- Tekinalp, Ünal:** Fikri Mülkiyet Hukuku, 5. Baskı, İstanbul 2012.
- Tekinay, Selahaddin S. /Akman, Sermet/Burcuoğlu, Haluk/Altop, Atilla,** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, İstanbul 1993.
- Ubertazzi, Luigi Carlo:** “Bemerkungen zum Benutzungszwang der Gemeinschaftsmarkenrecht”, GRUR Int. 1995, s. 474 vd.
- Ullmann, Eike:** “Wer sucht, der findet –Kennzeichenverletzung im Internet”, GRUR 2007, s. 638 vd.
- Ullmann, Eike:** “Die bösgläubige Markenmeldung und die Marke des Agentenüberschneidende Kreise”, GRUR 2009, s. 369.
- Utku, Doruk:** Sınai Hakların Rehni, Ankara 2009.
- Uygur, Turgut:** Açıklamalı-İçtihatlı Borçlar Kanunu, Sorumluluk ve Tazminat Hukuku, C. 2, 2. Baskı, Ankara 2003.
- Uzunallı, Sevilay:** Avrupa Birliği’ne Uyum Sürecinde Markanın Köken Ayırt Etme İşlevi İle Bağlantılı Kavramların Yorumu, İstanbul 2008 (Anılış: Yazar, Köken).
- Uzunallı, Sevilay:** Markanın Korunmasının Kapsamı ve Tazminat Talebi, Ankara 2012 (Anılış: Yazar, Tazminat).
- Uzunallı, Sevilay:** “Paylı Mülkiyete Konu Markanın Paydaşlarca Kullanılması”, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2013 (Editör: Prof. Dr. Tekin Memiş), Ankara 2015, s. 495 vd.
- Uzunallı, Sevilay:** “Marka Hukukunda Malların ve/veya Hizmetlerin Benzerliğinin Tespiti Sorunu”, Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan, İstanbul 2017, s. 676 vd. (Anılış: Yazar, Hamdi Yasaman’a Armağan).
- Uzunallı, Sevilay:** “Marka Hakkına Tecavüz Halinde Sicile Kayıtlı Olmayan Lisans Alanın Dava Hakkı”, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2019 (Editör: Prof. Dr. Tekin Memiş), Ankara 2020, s. 247 vd.

- Uzunallı, Sevilay:** "Perakendecilik (Mağazacılık) Hizmet Markasının Üretici Tarafından Fabrika Satış Mağazası Faaliyetinde Kullanılması -Kullanma Zorunluluğu Bakımından Bir Değerlendirme-", Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2022, Ankara 2023 (Editör: Prof. Dr. Tekin Memiş), Ankara 2023, 489 vd.
- Uzunallı, Sevilay:** "Kullanma Zorunluluğu Bağlamında Tekrar Marka ve Hukuki Sonuçlarının Değerlendirilmesi", TFM 2023, 9 (1), s. 93 vd.
- v. Ungern-Sternberg, Joachim:** "Einwirkung der Durchsetzungsrichtlinie auf das deutsche Schadenersatzrecht", GRUR 2009, s. 460 vd.
- Vatansöver, Erman:** "Türk Marka Hukukunda Malların ve Hizmetlerin Sınıflandırılmasında Kullanılan Tebliğ ve Tebliğ'de Kullanılan Alt Grup Sistemi Üzerine Değerlendirmeler", Terazi Hukuk Dergisi, 2020, C. 15, s. 87 vd.
- Weiler, Frank:** "Die Eintragungsfähigkeit von Dienstleistungsmarken des Einzelhandels im deutschen und europäischen Markenrecht-Zugleich eine Besprechung des Urteils des EuGH vom 7. Juli 2005 – C-418/02 -Praktiker" WRP 2006, s. 195 vd.
- Yardım, Mehmet Ertan:** "Ticari Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuğa Başvuru", Ticari Uyuşmazlıklara Zorunlu Arabuluculuk (Editörler: Süral Efeçinar, Ceyda/ Yardım, Mehmet Ertan), Ankara 2019, s. 89 vd.
- Yasaman, Hamdi:** Yasaman SMK Şerhi, Ankara 2021 (Anılış: Yazar, SMK Şerhi).
- Yasaman, Hamdi:** "Marka Hukukunda Markaya Tecavüz Halinde Tazminat Talepleri ve Bazı Sorunlar", Marka Hukuku İle İlgili Mütalaalar Birlikleri Raporları III, İstanbul 2008, s. 3 vd (Anılış: Yazar, Tazminat).
- Yasaman, Hamdi:** "'Atatürk" Markasının Hükümsüzlüğü İle İlgili AB Adalet Divanı Kararı Üzerine Düşünceler", TBB Dergisi 2014 (115), s. 341 vd.
- Yıldız, Burçak:** "Yargıtay Kararları Işığında Coğrafi Markalar", İnÜHFD, S. 2018/2, s. 125 vd.

- Yıldız, Ozan Ali:** “Muvafakatname ve Markaları Konu Alan Bir Arada Var Olma Sözleşmeleri”, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2019 (Editör: Prof. Dr. Tekin Memiş), Ankara 2020, s. 315 vd.
- Yusufoğlu, Fülürya:** Anonim Şirketlerde Gayri Maddi Hakların Sermaye Olarak Konulması, İstanbul 2016.
- Yusufoğlu Bilgin, Fülürya:** “Kullanma Niyeti Olmaksızın Markanın Kötüniyetli Olarak Tescili ve Hükümsüzlüğü”, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2019 (Editör: Prof. Dr. Tekin Memiş), Ankara 2020, s. 345 vd.
- Zahn, Alexander:** Die Herausgabe des Verletzergewinnes, Köln 2005.

Dr. Nebahat KAYAER

**CEZA MUHAKEMESİNDE
HUKUKA AYKIRI
DELİLİN DEĞERİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delilin Değeri
Nebahat Kayaer

Hukuk Yayınları Dizisi – 3745

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 748 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- AÇIKALIN Feride, "Türk Ceza Muhakemesi Hukuku'nda Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesi Aracılığıyla Elde Edilen Delillerin İspat Değeri", Ceza Muhakemesinde Delil (Editör: Pınar MEMİŞ KARTAL), Der Yayınevi İstanbul 2020, ss.211-241.
- AKBULUT Berrin, "Delil Değerlendirme Yasakları", Fasikül Hukuk Dergisi, C. 2, S. 13, Aralık 2010, ss. 6-25.
- AKINCI Fatih, Türk Ceza Yargılamasında Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Yasağının Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde İncelenmesi, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- AKYÜREK Güçlü, "Ceza Yargılamasında Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Sorunu", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2012, S. 101, ss.61-82.
- ARICAN Mehmet, "Ceza Muhakemesi Hukukunda İfade Alma ve Sorgu", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2009, C. 17, S. 1, ss. 43-66.
- ARSLAN Çetin/BAŞTÜRK İhsan, "Belgede Sahtecilik Suçunun Konusu Olarak Elektronik Ortamdaki Veriler", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. VIII, S. 2, 2013, ss. 195-218.
- ARSLAN Çetin/ÖZKUL Fatih, "Yargı Kararları Işığında 1982 Anayasasında Suç ve Cezaya İlişkin Temel İlkelerin Değerlendirilmesi", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y. 4, S. 15, Ekim 2013, ss. 39-66.
- ARTUK Mehmet Emin/ GÖKCEN Ahmet/YENİDÜNYA Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Turhan Kitabevi, 7. Bası, Ankara 2013.
- ASHFORD Peter, "The Admissibility of Illegally Obtained Evidence", Arbitration: The International Journal of Arbitration, Mediation and Dispute Management, Y. 2019, Volume. 85, Issue. 4, pp. 377- 387.
- ASLAN Ahmet, Cumhuriyet Savcısı ve Soruşturma, Adalet Yayınevi, 6. Baskı, Ankara 2018.
- AVCI Feyzullah, Ceza Yargılamasında Özel Hayatın Gizliliği Hak Ve Hürriyetinin Hukuka Aykırı Olarak Elde Edilen Deliller Nedeniyle İhlali, Konya 2006 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- AVŞAR Erdiç, "Cumhuriyet Savcısının Delil Değerlendirmesi", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y. 12, S. 46 (Nisan 2021), ss. 123-144.

- AYDIN Ahmet, "Uygulamada Hukuka Aykırı Deliller", İstanbul Barosu Dergisi, Y. 2013, C. 87, S.2, ss. 269-273 (Uygulamada Hukuka Aykırı Deliller).
- AYDIN Devrim, Ceza Muhakemesinde Deliller, Yetkin Basımevi, Ankara 2014 (Deliller).
- AYDIN Murat, "Cumhuriyet Savcısının Delilleri Değerlendirme Yetkisi ve Kamu Davası Açma Mecburiyeti", Yargı Reformu 2000 Sempozyumu, İzmir 2000, ss. 629-654 (Kamu Davası Açma).
- BADEM Semiyet, "Türk Ceza Muhakemesinde Tanık", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, y. 12, s. 45, ss. 289-326.
- BALTUTYTE Elvira, Opinion On The Status of Illegally Obtained Evidence In Criminal Procedures In The Member States of The European Union, <https://sites.uclouvain.be/cridho/documents/Avis.CFR-CDF/Avis2003/CFR-CDF.opinion3-2003.pdf>, erişim tarihi: 06.10.2023.
- BASS Patricia Walker, "United States v. Williams: The Good Faith Exception to the Exclusionary Rule", Mercer Law Review, C. 32, S. 4, ss. 1329-1339.
- BAŞLAR Yusuf, "Ceza Muhakemesinde İspat", Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2022, C. 12, S. 2, ss. 1383 - 1399.
- BAŞLAR Yusuf, Ceza Yargılamasında Elektronik Delil, Yetkin Basımevi, Ankara 2016 (Elektronik Delil).
- BIÇAK Vahit, "Usulsüz Ulaşılan Delillerin Akıbeti: Katı ve Esnek Yaklaşımlar", 17-18 İnsan Hakları Yıllığı, Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE), 1995- 1996, ss. 247-259 (Usulsüz Ulaşılan Delillerin Akıbeti).
- BIÇAK Vahit, Suç Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2011.
- BİRTEK Fatih, AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2017.
- BOZDAĞ Ahmet/ SARIUSTA Kader, "Ceza Yargılamasında Mağdurun Beyanı ve Delil Değeri", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2017, C. 8, S. 2, ss. 573-602.
- BRADLEY Craig M., "The Exclusionary Rule in Germany", Harvard Law Review, Y.1983, C. 96, S. 5, ss. 1032-1066.
- CALVIN Ng "The Use of Electronic Evidence in Hong Kong: Implications of Evidence Law and Civil Procedure Rules." Hong Kong Journal of Legal Studies, Y. 2013, Issue. 7, pp. 101-120.
- CANPOLAT Can, "Ceza Muhakemesi Hukukunun Amacı "Objektif gerçeğin keşfi mi? Yargısal (kazai) bir gerçeklik inşa etmek mi?"" Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XV, S. 2, (2020), ss. 451-499.

- CENTEL Nur/ZAFER Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 21. Baskı, İstanbul 2022.
- CHOO Andrew L. T./NASH Suzan, "Improperly obtained evidence in the Commonwealth: Lessons for England and Wales?", *The International Journal of Evidence & Proof*, Y. 2007, Issue. 11, pp. 75-105.
- CHOO Andrew L.-T., "Improperly Obtained Evidence: A Reconsideration", *Legal Studies*, Y. 1989, Volume. 9, pp. 261-283.
- CSONGOR Herke, "Evidence and Proofs in the Hungarian Criminal Procedure Law" *Studia Iuridica Auctoritate Universitatis Pecs Publicata*, Y. 2006, Issue. 139, pp. 199-208.
- ÇINAR Ali Rıza, "Hukuka Aykırı Kanıtlar", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Y. 2002, S. 55, ss. 31-64.
- DALY Yvonne Marie, "Exclusion of Evidence: DPP (Walsh) v Cash", *The International Journal Of Evidence & Proof*, Y. 2011, Issue. 15, pp. 62-69 (DPP (Walsh) v Cash).
- DALY Yvonne Marie, "Unconstitutionally Obtained Evidence in Ireland: Protectionism, Deterrence and the Winds of Change", *Irish Criminal Law Journal*, Volume. 19, Issue. 2, pp. 40-50.
- DAWSON J. B. "The Exclusion of Unlawfully Obtained Evidence: A Comparative Study" *International and Comparative Law Quarterly*, Y. 1982, Volume.31, Issue. 3, pp. 513-549.
- DAWSON Joseph R., "Criminal Law: Exclusionary Rule United States V. Williams", *Nova Law Review*, Y. 1980, Volume. 5, Issue. 1, pp. 131-140 (Exclusionary Rule).
- DEĞİRMENCİ Olgun, "Mağdur Tarafından Kaydedilen İletişimin Ceza Muhakemesinde Delil Olarak Kullanılması", *Terazi Hukuk Dergisi*, Y. 2018, C.13, S. 138, ss. 152-158 (Mağdur Tarafından Kaydedilen İletişim).
- DEĞİRMENCİ Olgun, *Ceza Muhakemesinde Sayısal (Dijital) Delil*, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara 2014.
- DEMİRBAŞ Timur, *Soruşturma Evresinde Şüphelinin İfadesinin Alınması*, Seçkin Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara 2015.
- DİZDAR Emre, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi", *Fatih Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 3, S. 2, ss. 143-174.
- DUFF Peter, "Admissibility of Improperly Obtained Physical Evidence in the Scottish Criminal Trial: The Search for Principle", *Edinburgh Law Review* Y. 2004, Volume. 8, Issue. 2, pp. 152-176.

- DUFF Peter, Irregularly Obtained Real Evidence: The Scottish Solution?, *The International Journal of Evidence & Proof*, Y. 2004, Issue. 8, pp. 77-99 (Irregularly Obtained).
- DÜLGER Murat Volkan, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Gäfgen Kararı Bağlamında Ceza Muhakemesinde İşkence Tehdidi İle Elde Edilen Delillerin Kullanımı Sorunu", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Y. 2012, S. 111, ss. 325-410 (Gäfgen Kararı).
- DÜLGER Murat Volkan, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Dışlama Kuralı ve Hukuka Aykırı Delillerin Uzak Etkisi, (Zehirli Ağacın Meyvesi Öğretisi)*, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara 2014 (Dışlama Kuralı).
- DÜNDAR Meltem, *İngiliz ve Türk Ceza Muhakemesi Hukuklarında Hukuka Aykırı Deliller, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2018.*
- ERMAN Barış, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Belirti ve İspat Değeri", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 9, S. 1 (Ocak 2010), ss.679-701.
- ERYILMAZ Ali, *Ceza ve Disiplin Hukukunda Hukuka Aykırı Delil*, HUKAB Yayınları, Ankara 2013.
- FEYZİOĞLU Metin, *Ceza Muhakemesinde İspatın Ölçütü Olarak Vicdani Kanat*, İslık Yayınları, 2. Bası, İstanbul, 2015.
- GARAMVOLGYI Balázs/ LIGETI Katalin/ ONDREJOVÁ Anna/ GALEN Margarete von, "Admissibility of Evidence in Criminal Proceedings in the EU", <https://eucrim.eu/articles/admissibility-evidence-criminal-proceedings-eu/>, Erişim tarihi: 05.10.2023.
- GEDİK Doğan, "Ceza Muhakemesinde Hakim Delilleri Değerlendirme Serbestliği (CMK m.217)", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN' a Armağan, C.21, Özel S., 2019, ss. 913-963.
- GEDİK Doğan/TOPALOĞLU Mahir, *Ceza Muhakemesinde İspat ve Şüphenin Sanık Lehine Yorumlanması*, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2015.
- GIBSON Roger C., "Illegally Obtained Evidence" *University of Toronto Faculty of Law Review*, Y. 1973, Issue. 31, pp. 23-44.
- GIANNELLI, Paul C. "Scientific Evidence in Criminal Prosecutions", *Military Law Review*, Y. 1992, Issue:137, pp.167-186.
- GLESS Sabine, "Truth Or Due Process? The Use of Illegally Gathered Evidence in The Criminal Trial-Germany-", <https://ssrn.com/abstract=1743530> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1743530>, Erişim tarihi: 06.11.2023.
- GLESS Sabine; "Delil Yasakları ve Uzak Etki", (Çeviren: Kerem Öz), *Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat* (Editör Yener ÜNVER), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014, ss. 345-359.

- GÖDEKLİ Mehmet, "Türk Ceza Muhakemesinde Maddi Gerçeğe Ulaşmanın Ön Koşulu Olarak Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Yasağı", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Y. 65, S. 4 ss. 1815-1924.
- GÖKCAN Hasan Tahsin, "İstinaf Kanun Yolunda İspat ve Delilleri Değerlendirme Esasları", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y. 3, S. 10, ss. 421-454 (İstinaf).
- GÖKCEN Ahmet/BALCI Murat/ALŞAHİN M. Emin/ÇAKIR Kerim, Ceza Muhakemesi Hukuku, Adalet Yayınevi 7. Baskı, Ankara 2023.
- GÖKCEN Ahmet/ÇAKIR Kerim, "Ceza Muhakemesinde Delil, Delillerin Muhafazası, Toplanması, Değerlendirilmesi Ve Delil Yasakları", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN' a Armağan, C. 21, Özel S., 2019, s. 2911-2951.
- GÖKTÜRK Neslihan, "Suçun Yasal Tanımında Yer Alan "Hukuka Aykırılık" İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2016, C. 7 S. 1, ss.407-450.
- GROOM R. G. "The Admissibility of Evidence Illegally Obtained" Chitty's Law Journal, Y. 1964, Volume. 13, Issue. 2, pp. 54-57.
- GÜLER İbrahim, "Adil Yargılanma, Özel Hayat Ve Aile Hayatına Saygı İle Etkili Başvuru Hakları Arasındaki İlişkinin Ayrıntılı Değerlendirilmesi Bakımından Önemli Bir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararı: Khan Birleşik Krallık'a Karşı Davası", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2016, S. 123, ss. 9-32.
- GÜLŞEN Recep, "Yargıtay Kararları Işığında Hukuka Aykırı Aramada Elde Edilen Delillerin Ceza Muhakemesinde Değerlendirilmesi", Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, Y. 2015, C. 3, S. 2, ss. 228-251.
- GÜVEYİ Nazmiye, "Anglo-Sakson Hukuk Sistemi ve Kara Avrupası Hukuk Sistemi Boyutuyla Ekonomik İdare Hukuku Üzerine Bazı Düşünceler", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2017, C. XXI, S. 1, ss. 83-122.
- HAFIZOĞULLARI Zeki, "Hukuka Aykırı Surette Elde Edilen Deliller", Türkiye Yargı Reformu, Y. 2, S. 10, 1996 (Özel Sayı), ss. 638-643.
- İNCEOĞLU Sibel, Adil Yargılanma Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi - 4, Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi MRK Baskı Ve Tanıtım Hizm. Tic. Ltd. Şti., Ankara 2018.
- İPEKÇİOĞLU AKSOY Pervin, "Gözaltında Alınan İfadenin Önemi ve Delil Değeri", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2008, S. 57 C. 3, ss. 51-82
- JACKSON John D., "Common Law Evidence and the Common Law of Human Rights: Towards a Harmonic Convergence", William and Mary Bill of Rights Journal, Y. 2019, Volume. 27, Issue. 3, pp. 689-715.

- JAIN Anushka, "Judicial Interpretation of Admissibility of Illegally Obtained Evidence." *Indian Journal of Law and Legal Research*, Y. 2021, Volume. 2, Issue. 2, pp. 1-4.
- JONES John Tracy, "Evidence Illegally Obtained." *Michigan Law Journal*, Y. 1898, Volume. 7, Issue. 5, pp. 150-151.
- KACZYNSKI Stephen J., "Admissibility of Illegally Obtained Evidence: A Comparative Study", *Modern Legal Systems Cyclopedia*, 1988.
- KARABULUT Ferhat / KARAPAZARLIOĞLU Ersin / TOSUN Hamza, "Ceza Muhakemesinde Delil Kavramı ve Kovuşturma Sürecinde Hakimleri Delil Algısı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Y. 2015, S. 120, ss. 388- 422.
- KARAKEHYA Hakan, "Ceza Muhakemesinin Amacı", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Y. 2007, C. LXV, S.2, s. 121-142 (Ceza Muhakemesinin Amacı).
- KARAKEHYA Hakan, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Nisan Kitabevi, 4.Baskı, Eskişehir 2022.
- KARAKEHYA Hakan/ARABACI Murat, "Cumhuriyet Savcısının Hukuki Statüsü, Muhakemedeki Taraf Pozisyonu Ve İspat Yükünün Bulunması Üzerine", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2016, C. 65, S. 4, ss.2059-2081.
- KAŞIKARA M. Serhat "Ceza Mahkemesi Hukukunda Delil Elde Etme Yasakları", *Ceza Hukuku Dergisi*, Y. 2009, C. 4, S. 10, ss. 177 - 208.
- KOCA Mahmut, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Deliller", *Ceza Hukuku Dergisi*, C. 1, S. 2, Aralık 2006, ss. 207-225 (Deliller).
- KOCA Mahmut, "Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delilleri Değerlendirme Yasağı", *Ankara Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. IV, S. 1-2 (2000), ss. 105-146. (Değerlendirme Yasağı).
- KORKMAZ Ramazan, "Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuruda Uyulması Gereken Süreler", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, Özel Sayı 2014, (Basım Yılı: 2015) Prof. Dr. Hakan PEKCANİTEZ'e Armağan, ss. 1951-1986.
- KÖSE Hamid, "Delil Değerlendirme Yasakları Bakımından Zehirli Ağacın Meyvesi Doktrini", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Y. 13, S. 49, ss. 165-202.
- KÖSE Metin, "Amerikan Ceza Muhakemesi Hukukunda Hukuka Aykırı Delillerin Dışlanması", *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2019, C. 9, S. 1, s. 159-195 (Amerikan Ceza Muhakemesi).
- KÖSE Metin, "Ceza Muhakemesinde Tanık Beyanının Delil Olarak Değerlendirilmesi", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XIV, S. 1, 2019, Ss.175-209 (Tanık).

- KRETSCHMER Joachim/FERENDECİ-ÖZKAYA H. Özden, “Alman Ceza Yargılamasında Delillerin Kullanılması Yasağı – Anlamı, İşlevi ve Şartları”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Y. 2018, C. 24, S. 1, ss. 440-445.
- KUNTER Nurullah/YENİSEY Feridun/NUHOĞLU Ayşe, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 18. Baskı, İstanbul 2010.
- KURT Şeyma, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihadında Kötü Muamele Yasağının Etkili Soruşturulması, Konya 2022 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- LABELL Shellie, The Exclusionary Rule: A Comperative Analysis, 2013, <http://www.academia.edu/84992800/The-Exclusionary-Rule-AComperative-Analysis-by-Shellie-Labelle>, s. 3-7 (erişim tarihi, 01.02.2017)
- MADEN Mehmet, “Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Bakımından Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde Delil Yasakları”, Anayasa Yargısı, Y. 2015, C.31, S.1, ss. 207-234.
- MAHMUTOĞLU Fatih Selami, “Yargı Kararları Işığında Ceza ve Hukuk Mahkemelelerinin Hukuka Aykırı Yöntemlerle Elde Edilen Delillere Yaklaşımı”, Suç ve Ceza - Ceza Hukuku Dergisi, Y. 2003, S. 2, ss.177-304.
- MAIR Rafe, “Evidence - Admissibility of Illegally Obtained Evidence”, University of British Columbia Legal Notes, Y. 1956, Volume. 2, Issue. 4, pp. 415-418.
- MALCAI Ofer/LEVINE-SCHNUR Ronit. “When Procedure Takes Priority: A Theoretical Evaluation of the Contemporary Trends in Criminal Procedure and Evidence Law.” Canadian Journal of Law and Jurisprudence, Y. 2017, Volume. 30, Issue. 1, 2017, pp. 187-214.
- MALKOÇ İsmail/YÜKSEKTEPE Mert, Açıklamalar ve Yorumlarıyla 5271 Sayılı Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu, Cilt 2 (Madde 203-335), Malkoç Kitabevi, Ankara 2005.
- MAY Richard/POWLES Steven, Criminal Evidence, Sweet & Maxwell Ltd, Fifth Edition, London, 2004.
- MCEWAN Jenny, “Striking a Balance in Unlawfully Obtained Confession Cases: United Kingdom Pragmatism Against Principle”, San Diego Law. Review, Y.2007, Volume. 44, Issue. 3, pp. 597-610, s. 600-601.
- MEESE Joachim, “The Use Of Illegally Obtained Evidence in Criminal Cases: A Brief Overview”, ERA Forum, Y. 2017, Issue. 18, pp. 287-309.
- MERAKLI Serkan, “İfade Alma-Sorgu Kuralları ve Bu Kurallara Aykırılık Halinde Elde Edilen Beyanların Hukuki Değeri”, Prof. Dr. Feridun Yenisey’e Armağan, C. 1, Beta Basım Yayım, İstanbul 2014, ss. 1549-1632.

- NİYAZMATOV Akmal, “ Evidence Obtained by Cruel, Inhuman or Degrading Treatment: Why the Convention Against Torture’s Exclusionary Rule Should be Inclusive”, (2011). Cornell Law School Inter-University Graduate Student Conference Papers. 44, ss. 1-35, https://scholarship.law.cornell.edu/lps_clacp/44, Erişim tarihi: 02.11.2023.
- O’CONNELL Aisling, “Case Comment D.P.P. v. J.C.”, Irish Judicial Studies Journal, Y. 2017, Volume. 1, ss. 66-69.
- OAKS Dallin H. “Studying the Exclusionary Rule in Search and Seizure”, The University Of Chicago Law Review, Summer 1970, Volume. 37, Issue.4, pp. 665-757.
- OVACIK Mustafa, İngilizce Türkçe Hukuk Sözlüğü, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü No: 182, Ankara 1986.
- ÖZBEK Veli Özer, “Ceza Muhakemesinde Hakimin Vicdani Kanaati”, Hukuk Felsefi ve Sosyolojisi Arkivi, Kitap no:16, 2007, ss.283-287 (Vicdani Kanaat).
- ÖZBEK Veli Özer, Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbiri Olarak Arama, 1. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 1999. (Arama).
- ÖZBEK Veli Özer, İnternet Kullanımında Ortaya Çıkabilecek Bazı Ceza Hukuku Sorunları, Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2002, C. 4, S. 1, ss.101-158 (İnternet).
- ÖZBEK Veli Özer, “Suç Kolluğu”, Yargı Reformu 2000 Sempozyumu, İzmir 2000, ss. 588-607.
- ÖZBEK Veli Özer/DOĞAN Koray/BACAKSIZ Pınar, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022.
- ÖZBOYACI Alper, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil Yasakları, Kazancı Hukuk Yayımevi, İstanbul 2008.
- ÖZDEMİR Sibel Damla, “Hukuka Aykırı Delillerin Uzak Etkisi (Zehirli Ağacın Meyvesi Zehirli Olur Kuralı)”, Prof Dr. Hüseyin Hatemi’ ye 80. Yıl Armağanı (80. Yıl Sempozyumu Tebliğleri), On İki Levha Yayımcılık, İstanbul 2018, ss. 569- 589.
- ÖZEN Muharrem/ÖZEN Mustafa, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil Yasakları”, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2012, C. IX, S. 2 (Prof. Dr. Duygun Yarsuvat’ a Armağan), s. 301-329.
- ÖZEN Mustafa, Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri, Adalet Yayınevi 7. Baskı, Ankara 2022.
- ÖZKUL Fatih, “Ceza Yargılamasında Hukuka Aykırı Şekilde Elde Edilen Delillerin Değerlendirilmesi Sorunu”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Y. 5 S. 9 (Haziran 2017), ss. 397-425.

- ÖZTÜRK Bahri, “Yeni CMK’ da Delil Yasakları”, Uğur Alacakaptan’a Armağan, C. 1, İstanbul 2008, ss. 599-627 (Delil Yasakları).
- ÖZTÜRK Bahri, “CMUK Reformu ve Delil Yasakları”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 1-2 (1994), ss. 39-50 (Delil Yasakları).
- ÖZTÜRK Bahri, Yeni Yargıtay Kararları Işığında Delil Yasakları, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İnsan Hakları Merkezi Yayınları, Ankara 1995. (Yargıtay Kararları Işığında Delil Yasakları).
- ÖZTÜRK Bahri/ ERDEM Mustafa Ruhan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayınevi, 11. Baskı, Ankara 2007.
- ÖZTÜRK Bahri/TEZCAN Durmuş/ERDEM Mustafa Ruhan/SIRMA GEZER Özge/SAYGILAR Yasemin F./ALAN Esra/ÖZAYDIN Özdem/ERDEN TÜTÜNCÜ Efser/ALTINOK VILLEMİN Derya/TOK Mehmet Can, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Güncellenmiş 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- ÖZTÜRK Mustafa Kağan/TULAY Muhammed Emre, “Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Yasağı”, Terazi Hukuk Dergisi, C.16, S. 179 (Temmuz 2021), ss. 1339-1353.
- PARLAR Ali/HATİPOĞLU Muzaffer, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Yorumu ve İlgili Mevzuat (I. Cilt Madde 1-218), Yayın Matbaacılık, Ankara 2008.
- PARLAR Ali/HATİPOĞLU Muzaffer/YÜKSEL Erol Güngör, Açıklamalı- İçtihatlı Ceza Muhakemesi Hukukunda Deliller Çapraz Sorgu ve İspat, Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi, Ankara 2008.
- PATTENDEN Rosemary, “The Exclusion of Unfairly Obtained Evidence in England, Canada and Australia.” International and Comparative Law Quarterly, Y. 1980, Volume. 29, Issue. 4, pp. 664-679.
- PEIRIS G.L, “The Admissibility of Illegall-Obtained Evidence: A Comparative Analysis”, Ottawa Law Review, Y. 1981, Volume. 13, Issue. 2, pp. 309-344.
- PELİT Şura Nur, “Vicdani İspat Sisteminde Bilimsel Delillerin Konumunun Türk Ceza Muhakemesi Hukuku Bağlamında İncelenmesi”, Ceza Muhakemesinde Delil (Editör: Pınar MEMİŞ KARTAL), Der Yayınevi İstanbul 2020, ss. 1-28.
- PENNEY, Steven M. “Unreal Distinctions: The Exclusion of Unfairly Obtained Evidence under S. 24(2) of the Charter.” Alberta Law Review, Y. 1994, Volume. 32, Issue. 4, pp.782-810.
- ROXIN Claus, “İspat Hukukunun Esasları”, (Çeviren:Yener Ünver), İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Y.4 S. 8 (Güz 2005/2) ss.265-289.
- SAMUELS Alec, “Illegally Obtained Evidence: In or Out.” Journal of Criminal Law, Y. 2003, Volume. 67, Issue. 5, pp. 411-414.
- SAYDAM Mehmet, Ceza Muhakemesinde Belge Delili, Adalet Yayınevi, 1. Bası, Ankara 2023.

- SEVEN Hande, "Delil Yasakları", Suç ve Ceza - Ceza Hukuku Dergisi, Y. 2018, S. 3, ss. 115- 144.
- SEVÜK YOKUŞ Handan, "Özel Belgede Sahtecilik Suçu (TCK m. 207)", Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2019, C. 24, S. 41, ss. 229-255.
- SINAR Hasan/ERDEN Efser, "Ceza Muhakemesinde Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesine İlişkin Bir AİHM Kararı - Bykov v. Rusya Kararı", Fasikül Hukuk Dergisi, C. 2, S.13, Aralık 2010, ss. 30-36.
- SKEEN Andrew, "The Admissibility of Improperly Obtained Evidence in Criminal Trials" South African Journal of Criminal Justice, Y. 1988, Volume. 1, Issue. 3, pp. 389-405.
- SKINNIDER Eileen, "Improperly Or Illegally Obtained Evidence: The Exclusionary Evidence Rule in Canada", <https://icclr.org/publications/improperly-or-illegally-obtained-evidence-the-exclusionary-evidence-rule-in-canada/>, pp. 1-26, Erişim tarihi: 02.11.2023.
- SLOBOGIN, Christopher, "A Comparative Perspective on the Exclusionary Rule in Search and Seizure Cases", pp. 1-24, <https://ssrn.com/abstract=2247746> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2247746>, Erişim tarihi: 02.11.2023.
- SOYASLAN Doğan, "Hukuka Aykırı Deliller", Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. VII, S.3-4 (Aralık 2003), ss. 9-26 (Hukuka Aykırı Deliller).
- SOYASLAN Doğan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Yetkin Yayınları, 8. Baskı, Ankara 2020.
- ŞAHBAZ İbrahim, İletişimin Denetlenmesi ve Yasak Deliller, Yetkin Basımevi, Ankara 2009.
- ŞAHİN Cumhur, "Yargıtay Kararları Işığında Hukuka Aykırı Deliller ve Değerlendirmeleri Sorunu", Prof. Dr. Nurullah Kunter' e Armağan, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1998, ss. 343-354 (Hukuka Aykırı Delil).
- ŞAHİN Cumhur, "Telekomünikasyon Yoluyla İletişimin Denetlenmesi - Yargıtay Çerçevesinde Bir Değerlendirme-", Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, (Editör Tefik GÜLSOY), Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ekim 2010, ss. 1-24 (İletişimin Denetlenmesi).
- ŞAHİN Cumhur/GÖKTÜRK Neslihan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 13. Baskı, Ankara 2022.
- ŞEN Ersan, "Telefon Dinleme", (<https://www.hukukihaber.net/telefon-dinleme#>), Erişim tarihi: 14.02.2023), ss. 1-32 (Telefon Dinleme).
- ŞEN Ersan, Türk Ceza Yargılaması Hukuku'nda Hukuka Aykırı Deliller Sorunu, Beta Basım Yayım Dağıtım, 1 Bası, İstanbul 1998.
- ŞENOL Cem, Teori ve Uygulamada Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delillerin Kullanılması ve Değerlendirilmesi, On İki Levha Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2018.

- TEKİN Nurullah, "Resmi Belgede Sahtecilik Suçunda Bazı Özel Durumlar", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C. 5, S. 19, Ekim 2014, ss.903-941.
- TEZCAN Durmuş, "AİHM Kararları Işığında Adil Yargılanma Hakkı Bakımından Delillerin Değeri", Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armağanı (CİLT II), Ankara 2008, ss. 1221-1227.
- THAMAN Stephen C., "Karşılaştırmalı Hukukta Yasak Ağacın Meyveleri", Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat (Editör Yener ÜNVER), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014, ss. 361-485.
- TOROSLU Nevzat, Hukuka Aykırı Deliller Sorunu, Prof. Dr. Hamide Topçuoğlu'na Armağan, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, No. 498, Ankara 1995, ss.55-58.
- TOROSLU Nevzat/FEYZİOĞLU Metin, Ceza Muhakemesi Hukuku, Savaş Yayınevi, 19. Baskı, Ankara: Savaş Yayınevi, 2019.
- TURİNAY Faruk Yasin, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 1996 Tarihli Mialhe v. Fransa Kararı Üzerine Bir İnceleme", Ankara Barosu Dergisi, Y.2014, S. 3, ss. 335-346.
- UZGEL Gökçen, "Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi", Ankara Barosu Dergisi, Y. 2022, C. 80 S. 1, ss. 107 - 133.
- UZUNKAYA Esra, "Yargı Kararları Işığında Türk Ceza Yargılaması Hukukunda Delil Sistemi ve Değeri", http://www.insanihakuk.com/files/articles/esra-uzunkaya-yargi-kararları-ışığında-türk-ceza-yargılaması-hukukunda-delil-sistemi-ve-değeri.pdf_1357819159.pdf, erişim tarihi: 17.07.2023.
- ÜNVER Yener, "Ceza Muhakemesinde İspat, CMK ve Uygulamamız", Ceza Hukuku Dergisi, C.1, S. 2, Aralık 2006, ss. 103-205.
- ÜNVER Yener/HAKERİ Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Adalet Yayınevi, 19.Baskı, Ankara 2022.
- WALTER Tonio, "Ceza Muhakemesinde İspat Yükü" (Çeviren: Yrd. Doç. Dr. Koray DOĞAN), Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014, ss. 541-564.
- WIGMORE, John H. "Using Evidence Obtained by Illegal Search and Seizure" American Bar Association Journal, Y. 1922, Volume. 8, Issue. 8, pp. 479-484.
- WILKES Donald E. "A Critique of Two Arguments Against The Exclusionary Rule: The Historical Error and The Comparative Myth", Washington and Lee Law Review, Y. 1975, Volume. 32, Issue. 4, PP. 881-917.
- WILLIAMS, Peter. "Evidence in Criminal Law: Codification and Reform in the Evidence Act 2006." Auckland University Law Review, Y. 2007, Volume. 13, pp. 228-241.

- WILLIAMS Daryl R., "Use of Video Recordings and Video Links By Courts And Tribunals", *Western Australian Law Review*, Y. 1987, Volume. 17, pp. 257-271 (Use of Video).
- WOOD John. "Recent Judicial Decisions." *Police Journal*, Y. 1986, Volume. 59, Issue. 1, pp.75-80 .
- YARSUVAT Duygun, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Kanuna Aykırı Elde Edilen Delillerin Geçerliliği", <https://docplayer.biz.tr/11090602-Ceza-muhakemesi-hukukunda-kanuna-aykiri-elde-edilen-delillerin-gecerliliği.html>, erişim tarihi: 13.07.2023.
- YAŞAR Osman, *Yeni İçtihatlarla Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu*, Seçkin Yayıncılık, 8. Baskı, Ankara 2018.
- YENİSEY Feridun, "Ceza Muhakemesi Hukukunda (Hukuka Uygun Şekilde Elde Edilmiş) Delil", *Ceza Hukuku Dergisi*, Y. 2007, S.4, ss. 5-60.
- YENİSEY Feridun/NUHOĞLU Ayşe, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi, 10. Baskı,Ankara 2022.
- YILDIZ Ali Kemal, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Yakalama ve Gözaltına Alma", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2006, C. 14, S. 1, Yıl 2006, ss. 131-214 (Yakalama).
- YILDIZ Ali Kemal, "Ses ve/veya Görüntü Kayıtlarının İspat Fonksiyonu", *Ceza Hukuku Dergisi*, C. 1, S. 2, Aralık 2006, ss. 253-264.
- YILMAZ Ejder, *Hukuk Sözlüğü, Yetkin Hukuk Yayınları*, 5. Baskı, Ankara 1996 (Hukuk Sözlüğü).
- YILMAZ Yeşim, *Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delillerin İspat Değeri*, İstanbul 2013. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- YURTCAN Erdener, "Yargıtay Kararları Işığında Hukuka Aykırı Delile Dayanma Yasağı", Prof. Dr. Nurullah Kunter' e Armağan, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1998, ss. 519-534 (Hukuka Aykırı Delil).
- YURTCAN Erdener, *Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) Şerhi*, Adalet Yayınevi, 7. Baskı, Ankara 2015 (CMK Şerhi).
- YURTCAN Erdener, *Ceza Yargılaması Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 16. Bası, Ankara 2019.
- YURTCAN Erdener, *Yargıtay Kararları Işığında Ceza Davalarında İspat*, Aristo Yayınevi, İstanbul 2020 (İspat).
- YÜCEL Bülent, "Yasama Dokunulmazlığı Sorunu", *Bursa Barosu Dergisi*, Y. 2004, C. 28, S. 75, ss. 43-54.
- YÜKSEL KİTAPÇIOĞLU Tülay, "Arama Kararının Hukuka Aykırı Şekilde İcrasından Elde Edilen Delilin Hükme Esas Alınması Sorunu Üzerine Karar İncelemesi", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, Y. 2018, C. 76, S. 1, ss. 109-131.

Hatice Beyza AVCU

**TİCARİ İŞLEMLERDE
TAŞINIR REHNİ KANUNU
KAPSAMINDA
TİCARİ İŞLETME REHNİ**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Kapsamında Ticari İşletme Rehni
Hatice Beyza Avcu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3748

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 749 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Acar**, Faruk: “*Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Bakımından Rehin Alanın ve Rehin Verenin Hak ve Yükümlülüklerine Kısa Bir Bakış*”, Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu (Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi), Ankara 2018, s. 191-198. (Anılış: **Acar**, Sempozyum).
- Acar**, Faruk: Rehin Hukuku Dersleri, B. 2, İstanbul 2017. (Anılış: **Acar**, Rehin Hukuku).
- Acemoğlu**, Kevork: Borçlar Kanununun 179. maddesine Göre Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri, İstanbul 1971.
- Akçaal**, Mehmet: İşletmenin Devri, Ankara 2014.
- Akıncı**, Şahin: Roma Borçlar Hukuku, B. 5, Konya 2016. (Anılış: **Akıncı**, Roma Borçlar).
- Akıncı**, Şahin: Roma Hukuku Dersleri, B. 9, Konya 2016. (Anılış: **Akıncı**, Roma Hukuku).
- Akipek Öcal**, Şebnem: “*Taşınır Rehni Sözleşmeleri ve Sözleşmelerde Şekil*”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1, 2017, s. 81-92.
- Akipek**, Jale G. / **Akıntürk**, Turgut: Eşya Hukuku, İstanbul 2010.
- Antalya**, O Gökhan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 1, B. 2, İstanbul 2013.
- Antalya**, O. Gökhan / **Acar**, Faruk: Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni, B. 3, İstanbul 2020.
- Antmen**, Alpay: Ticarî İşletme Rehni, Ankara 2001.
- Arkan**, Sabih: “*Ticarî İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Açısından Ticarî İşletmenin Rehni*”, Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu (Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi), 16 Şubat 2018, Ankara 2018, s. 141-157. (Anılış: **Arkan**, Sempozyum).
- Arkan**, Sabih: Ticarî İşletme Hukuku, B. 28, Ankara 2022. (Anılış: **Arkan**, Ticarî İşletme).
- Arvas**, Mehmet Mücahit: “*Neden Yeni Bir Taşınır Rehni Modeli?*”, Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu (Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi), 16 Şubat 2018, Ankara 2018, s. 259-261.
- Aslanova**, Kemale: Roma Hukuku’nda Rehin Akti (Pignus), Rehin Hakkı (Hypotheca) ve Türk Hukuku’na Etkileri, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.

- Ayhan**, Rıza / **Çağlar**, Hayrettin / **Özdamar**, Mehmet: Ticari İşletme Hukuku, B. 14, Ankara 2021.
- Aytaç**, Zühtü: "Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kapsamında Taraflar", Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu (Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi), 16 Şubat 2018, Ankara 2018, s. 85-116.
- Baydak**, Ecrin: Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni, İstanbul 2018.
- Baygın**, Cem / **Nar**, Ahmet, Medeni Hukuk Dersleri-I, Ankara 2021.
- Bedir**, Cemre: "Teminat Kavramı ve İpotek", İstanbul Barosu Dergisi, C. 95, S. 2, 2021, s. 212-231.
- Berki**, Şakir: Aynî Haklar, Ankara 1965.
- Biçer**, Levent: "Finansmana Erişim Kolaylığı Açısından Ticarî İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu", Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, S. 35, 2018, s. 73-101.
- Bilgin**, Hikmet: "6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu'na İcra-İflâs Hukuku Açısından Genel Bir Bakış", TAAD, S. 31, 2017, s. 619-658.
- Bozer**, Ali / **Göle**, Celal: Ticari İşletme Hukuku, B.2, Ankara 2013.
- Bozkurt**, Tamer: "Bankacılık Kanunu'nun 62. Maddesinin Hukukî Niteliği, Uygulama Alanı Ve Mülkiyet Ve Miras Hakkı Yönünden Anayasa'ya Aykırılığı Sorunu", TFM, C. 3, S. 1, 2017, s. 23-46 (Anılış: **Bozkurt**, Bankacılık).
- Bozkurt**, Tamer: Ticarî İşletme Hukuku, B. 2, Ankara 2018 (Anılış: **Bozkurt**, Ticari İşletme).
- Can**, Mertol: "Donatma İştirakinin Tacir Sifatının Aidiyeti İle Müşterek Donatanlar Hakkında da İflas Kararının Verilip Verilemeyeceği Meselesi", Ünal Tekinalp'e Armağan, C. 1, İstanbul 2003, s. 914.
- Can**, Mertol: Deniz Ticareti Hukuku, Ders Kitabı, C. 1, Ankara 2000.
- Caner**, Oğuz / **Kandemir**, Süleyman, "Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Kapsamı Dışında Bırakılan Varlıklar" İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Y. 16, S. 32, 2017, s. 137-160.
- Cansel**, Erol: Türk Menkul Rehni Hukuku, Cilt 1, Teslim Şartlı Menkul Rehni Ankara 1967.
- Çağa**, Tahir / **Kender**, Rayegân: Deniz Ticareti Hukuku, C. 1, B. 12, İstanbul 2002.
- Çamurcu**, Emin: "Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sözleşmesinin Tarafları", GÜHFD, C. 21, S. 3, 2017, s. 201-234.
- Çeker**, Mustafa: "Banka Hukuku Açısından Havale İşlemi ve Karşılaşılan Sorunları", GÜHFD, C.12, S. 1-2, 2008, s. 63-76.
- Davran**, Bülent: Rehin Hukuku Dersleri, İstanbul 1972.

- Domaniç**, Hayri / **Ulusoy**, Erol: Ticaret Hukukunun Genel Esasları, TTK Tasarısı ve Gerekçeleri ile Birlikte, B. 5, İstanbul 2007.
- Dural**, Mustafa / **Öğüz**, Tufan / **Gümüş**, Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku, C. 3, Aile Hukuku, B. 17, İstanbul 2022.
- Duran**, Arif: "Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sözleşmesi Taraflarının Hak ve Yükümlülükleri", SÜHFD, C. 4, S. 2, 2016, s. 103-118.
- Edgü**, Ekrem: Ticaret Hukuku I, Umumi Hükümler, Ankara 1964.
- Emiroğlu**, Haluk: "Roma Hukuku'nun Bilgi Kaynaklarından Corpus Iuris Civilis ve Türkiye'de Hukuk Resepsiyonu", AÜHFD, C. 51, S. 3, 2002, s. 85-96.
- Endes**, Nurtaç: "Roma Hukuku'nda Rehin Sözleşmesi ve Lex Commissoria Yasağı", SÜHFD, C. 26, S. 2, 2018, s. 533-561.
- Eren**, Fikret: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, B. 22, Ankara 2017.
- Ergüne**, Mehmet Serkan: "Ticari İşlemlerde Taşınır Rehininin Kuruluşu", Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu (Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi), 16 Şubat 2018, Ankara 2018, s. 117-124.
- Ertaş**, Şeref: "Ticari İşletme Rehni" DEÜHFD, C. 7, S. Özel Sayı, 2005, s. 39-50 (Anılış: **Ertaş**, Ticari İşletme).
- Ertaş**, Şeref: Yeni Türk Medeni Kanunu Hükümlerine Göre Eşya Hukuku, B. 6, Ankara 2005 (Anılış: **Ertaş**, Eşya).
- Erten**, M. Ali: "Ticari İşlemlerde Taşınır Rehininde Teminatın Taşınır Varlık Yönünden Kapsamı", Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu (Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi), 16 Şubat 2018, Ankara 2018, s. 181-190. (Anılış: **Erten**, Sempozyum)
- Erten**, M. Ali: Bankacılık Uygulamasında Ticari İşletme Rehni, Ankara 2001. (Anılış: **Erten**, Bankacılık)
- Göle**, Celal / **Aydoğan**, Gökhan: "Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu'nun Ticaret Hukuku Açısından Değerlendirilmesi", BATİDER, C. 33, S. 1, 2017, s. 5-51.
- Gümüş**, Mustafa Alper : "6750 Sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Bakımından Temerrüt Sonrası Haklar", Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu (Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi), Ankara 2018, s. 199-225.
- Gürpınar**, Damla: "Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Uyarınca Kurulmuş Olan Rehinli Taşınır Sicilinin Tapu Sicili ile Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi", DEÜHFD, C. 19, S. 2, 2017, s. 61-102. (Anılış: **Gürpınar**, Rehinli Taşınır Sicili).
- Gürpınar**, Damla: "Ticari İşlemlerde Taşınır Rehininin Teslime Bağlı Taşınır Rehni Kurallarından Ayrılan Yönleri", DEÜHFD, C. 19, S. 1, 2017, 111-160. (Anılış: **Gürpınar**, Ayrılan Yönler).
- Gürsoy**, Kemal T. / **Eren**, Fikret / **Cansel**, Erol: Türk Eşya Hukuku, Ankara 1978.

- Hasırcı**, Hakan: “6750 Sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu’nun İcra ve İflas Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi”, BATİDER, C. 33, S. 2, 2017, s. 207-269.
- Haziroğlu**, Elif Cemre: “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu’nda Sicilli Taşınır Varlıkların Durumu ve Ticari İşletme Rehninin Bunlar Üzerindeki Etkileri”, BATİDER, C. 33, S. 2, Haziran 2017, s. 177-204.
- Haznedar**, İbrahim Murat: Ticari İşletme Rehni ve Paraya Çevrilmesi, İstanbul 2008.
- Helvacı**, İhsan: “Sanayi İşletmelerinde Ticari İşletme Rehni Üzerine (Ticari İşletme Rehni Kanunu Ek Madde 2)”, İÜHFİM, C. 65, S. 1, 2007, s. 277-284. (Anılış: **Helvacı**, Sanayi)
- Helvacı**, İlhan: Türk Medeni Kanunu’na Göre Lex Commissoria: Mürtehinin Merhunu Temellük Yasağı, İstanbul 1997. (Anılış: **Helvacı**, Lex Commissoria).
- Hırş**, Ernst: Ticaret Hukuku Dersleri, B. 3, İstanbul 1948.
- İmre**, Zahit: Medenî Hukuka Giriş, B. 3, İstanbul 1980.
- İmregün**, Oğuz: Kara Ticareti Hukuku Dersleri, B. 13, İstanbul 2005.
- İpek**, Meliha: Ticari İşletme Rehni, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2002.
- Kandemir**, Süleyman: Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu’nun Tahlili (Ticaret Hukuku ve Eşya Hukuku Boyutuyla), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan 2018.
- Karabel**, E. Gökçe: Ticari İşletme Rehninin Paraya Çevrilmesi, Ankara 2011.
- Karahan**, Sami: Ticari İşletme Hukuku, B. 26, İstanbul 2014.
- Karakuş** Erbaş, Burcu: Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sözleşmesi ve Rehin Alacaklısının Korunması, Ankara 2018.
- Karaman**, Başak : Roma Hukuku’nda Rehin Akti, İstanbul 2008.
- Karayalçın**, Yaşar: Ticaret Hukuku, I. Giriş – Ticari İşletme, B. 3, Ankara 1968.
- Kayar**, İsmail: Ticari İşletme Hukuku, B.9, Kayseri 2013.
- Kayıklık**, Abdurrahman: “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu’nun “Ticari İşlem” Kistası ve Taraf Bakımından Uygulama Alanı”, DEÜHFD, C. 23, S. 2, 2021, s. 1511-1542.
- Kılıçoğlu Yılmaz**, Kumru: “Tam Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 22, S. 3, 2016, s. 1759-1771.
- Kılıçoğlu**, Ahmet M: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, B. 18, Ankara 2014 (Anılış: **Kılıçoğlu**, Borçlar).

- Kılıçoğlu**, Ahmet M: Türk Borçlar Hukukunda Kanunî Halefiyet, Ankara 1979 (Anılış: **Kılıçoğlu**, Halefiyet).
- Kırca**, Çiğdem: “*İnternette Sözleşme Kurulması*”, BATİDER, C. 20, S. 4, 2000, s. 99-119 (Anılış: **Kırca**, Sözleşme)
- Kırca**, Çiğdem: “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehninde Sıra”, Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu (Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi), 16 Şubat 2018, Ankara 2018, s. 159-181 (Anılış: **Kırca**, Rehin).
- Kocayusufpaşaoğlu**, Necip / **Hatemi**, Hüseyin / **Serozan**, Rona / **Arpacı**, Abdülkadir: Borçlar Hukuku, Genel Bölüm, C. 1, B. 5, İstanbul 2010.
- Kuntalp**, Erden: Teminat Hukukunda Son Yargıtay Kararları, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu’ndan ayrı bası, Ankara 1997.
- Küçük**, Alper Tunga: “*İcra Takibinde Borçlunun Temerrüde Düşme Anının Belirlenmesi*”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1-2, s. 2335-2357.
- Makaracı Başak**, Aslı: Taşınır Rehni Sözleşmesi, İstanbul 2014.
- Marzo**, Di Salvatore: Roma Hukuku, B. 2, İstanbul 1959 (Çev. **Umur**, Ziya).
- Mimaroğlu**, Sait Kemal: Ticaret Hukuku, B. 2, Ankara 1970.
- Narbay**, Şafak / **Yıldız**, M. Enes: “*Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Çerçevesinde Ticari İşletme Rehninde “Rehlinli Taşınır Sicili”nin Diğer Sicillerle İlişkisi Üzerine Değerlendirme*”, BATİDER, C. 34, S. 4, Aralık 2018, s. 37-90.
- Ocak**, Nazmi: “*Vakıf Çeşitleri ve Ticari İşletme İşleten Vakıfların Tacir Sıfatı*”, SÜHFD, C. 5, S. 1-2, 1996, s. 237-253.
- Oğuzman**, M. Kemal / **Öz**, M. Turgut: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, B. 11, İstanbul 2014.
- Oğuzman**, M. Kemal / **Seliçi**, Özer / **Oktay Özdemir**, Saibe: Eşya Hukuku, B. 20, İstanbul 2018.
- Oğuzman**, M. Kemal / **Seliçi**, Özer / **Oktay Özdemir**, Saibe: Eşya Hukuku, B. 24, İstanbul 2022.
- Oktay Özdemir**, Saibe : “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanununa Göre Üzerinde Rehin Hakkı Kurulabilecek Ticari İşletmeler Dışındaki Taşınır Varlıklar”, Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu (Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi), 16 Şubat 2018, Ankara 2018, s. 53-85.
- Öz**, Turgut: “*Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu*”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. İur. Merih Kemal Omağ’a Armağan, C. 16, S. 2, (Özel Sayı), Temmuz 2017, İstanbul, s. 151-186. (Anılış: **Öz**, Ticari İşlemler).

- Öz**, Turgut: “*Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanununa Göre Rehinli Malın Birleşmesi ve Karışması (Kanun’da Önemli Değişikliklerle Birlikte)*”, Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu (Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi), 16 Şubat 2018, Ankara 2018, s. 125-139 (Anılış: **Öz**, Sempozyum).
- Özsunar**, Erdal: “*Roma Hukukunda Rehin Hakkı (Pignus Hypotheca)*” DEÜHFD, C. 7, S. 2, 2005, s. 137-164.
- Pembeçiçek**, Fuat: Türk Hukuku’nda Ticari İşletme Kavramı ve Ticari İşletme İşleten Vakıflar, Ankara 1999.
- Poroy**, Reha / **Yasaman**, Hamdi: Ticari İşletme Hukuku, B. 15, İstanbul 2015.
- Pulaşlı**, Hasan: Şarta Bağlı İşlemler ve Hukukî Sonuçları, Ankara 1989.
- Rado**, Türkan: Roma Hukuku Dersleri, Borçlar Hukuku, İstanbul 2001.
- Reisoğlu**, Safa: Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B. 24, İstanbul 2013.
- Reisoğlu**, Seza: Menkul İpoteği: Teslimsiz Menkul Rehni, Ankara 1965.
- Schwarz**, B. Andreas: Roma Hukuku Dersleri, B. 4, İstanbul 1956 (Çev. **Rado**, Türkan).
- Seliçi**, Özer: “*Gayrimenkul Rehni Hukukunda Boş Dereceye İlerleme Hakkı*”, İÜHFM, C. 40, S. 1-4, 1974, s. 427-458.
- Sirmen**, A. Lale: “*Ticari İşlemlerde Taşınır Rehninin Düzenleniş Biçimi, Niteliği ve Rehne Hakim Olan İlkeler*”, Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu (Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi), 16 Şubat 2018, Ankara 2018, s. 21-52. (Anılış: Sirmen, **Sempozyum**).
- Sözer**, Bülent: Deniz Ticareti Hukuku – I, B. 3, İstanbul 2014.
- Şener**, Oruç Hami: Ticari İşletme Hukuku, Ankara 2016.
- Şenocak**, Kemal / **Kahraman**, Zafer / **Tuncer Kazancı**, İdil / **Öcal Apaydın**, Bahar: Ticarî İşlemlerde Taşınır Rehni, Ankara 2019.
- Tekil**, Fahiman: Deniz Hukuku, B. 6, İstanbul 2001 (Anılış: **Tekil**, Deniz Hukuku).
- Tekil**, Fahiman: Ticari İşletme Hukuku, B. 3, İstanbul 1997 (Anılış, **Tekil**, Ticari İşletme).
- Tekinay**, Selâhattin Sulhi / **Akman**, Sermet / **Burcuoğlu**, Halûk / **Altop**, Atillâ: Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B.7, İstanbul 1993.
- Turan**, Gizem: Ticari İşletme Rehni, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2017.
- Turan**, Şahin: “*Elektronik Sözleşmelerin Kuruluşuna İlişkin İrade Beyanları ve Bu Beyanların Geri Alınması*”, TBB Dergisi, S. 95, 2011, s. 331-376.
- Türker**, Erhan: Ticarî İşletme Rehni, Eskişehir 1979.

Umur, Ziya: Roma Hukuku, İstanbul 1982.

Uyumaz, Alper / **Türk**, Mehmet Cemil: “*Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Üzerine Düşünceler*”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, C. 25, S. 2, Aralık 2019, s. 1416-1456.

Uyumaz, Alper: “*Medenî Kanun Dışındaki Kanunlarda Düzenlenmiş Taşınır Rehni Çeşitleri*”, GÜHFD, C. 21, S. 4, 2017, s. 49-90.

Ülgen, Hüseyin / **Helvacı**, Mehmet / **Kaya**, Arslan / **Nomer Ertan**, N. Füsün: Ticari İşletme Hukuku, B. 7, İstanbul 2021.

Velidedeoğlu, Hıfzı Veldet: Türk Medenî Kanununa Göre Medenî Hukuk, B. 2, İstanbul 1956.

von Tuhr, Andreas: Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı, Cilt 1-2, B. 2, Ankara 1983 (Çeviren: **Edege**, Cevat).

Wieland, C.: Aynî Haklar, Kısım 2, Ankara 1949 (Çev. İsmail Hakkı Karafakih).

Yıldız, M. Enes: Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Uyarınca Ticari İşletme Rehni, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan 2019.

Yılmaz, Ejder: “*Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu’na Göre Rehinli Alacaklının Alacağını Tahsil Etme Yolları*”, Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu (Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi), 16 Şubat 2018, Ankara 2018, s. 227-258. (Anılış: **Yılmaz**, Sempozyum).

Yılmaz, Ejder: Hukuk Sözlüğü, B. 6 (Yenilenmiş), Ankara 2016. (Anılış: **Yılmaz**, Sözlük).

Yongalık, Aynur: “*“İstisnalar Dar Yorumlanır” Kuralı ve Değerlendirilmesi*”, AÜHFD, C. 60, S. 1, 2011, s. 1-18.

Zevkliler, Aydın / **Gökyayla** / K. Emre: Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, B. 18, Ankara 2018.

Zevkliler, Aydın: Medeni Hukuk, Giriş ve Başlangıç Hükümleri – Kişiler Hukuku – Aile Hukuku, Ankara 1989.

İNTERNET KAYNAKLARI

- GoogleTranslate : <https://translate.google.com/?hl=tr>
- HukukTürk : <https://www.hukukturk.com/anasayfa>
- Jurix : <https://www.jurix.com.tr/>
- Oxford Languages : <https://languages.oup.com>
- T.C. Mevzuat Bilgi Sistemi : <https://www.mevzuat.gov.tr/>
- TARES : www.tares.org.tr
- TBMM : www.tbmm.gov.tr
- Turcademy : <https://www.turcademy.com/en>
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri : <https://sozluk.gov.tr/>
- Vikipedi Özgür Ansiklopedi : <https://tr.wikipedia.org/wiki/Anasayfa>
- Lexpera : <https://www.lexpera.com.tr/>
- Legalbank : <https://legalbank.net/>
- Legal Online : <https://legal.com.tr/>
- Türkiye Noterler Birliği : <https://portal.tnb.org.tr/Sayfalar/AnaSayfa.aspx>
- Dergi Park : <https://dergipark.org.tr/tr/>
- Ulusal Tez Merkezi : <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

Dr. Kadir ÇAKMAK
Cumhuriyet Başsavcivekili

SORUŞTURMAYI SONA ERDİREN VEYA
DURDURAN KARARLARDA

**CUMHURİYET SAVCISININ
DEĞERLENDİRME YETKİSİ**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Soruşturmayı Sona Erdiren veya Durduran Kararlarda
Cumhuriyet Savcısının Değerlendirme Yetkisi**
Kadir Çakmak

Hukuk Yayınları Dizisi – 3747

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 750 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Abanoz Öztürk, Buket, "Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Maddi Şartlarında Hata", Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2021.
- Acar, Hüseyin, "Ceza Hukukunda Gönüllü Vazgeçme Kurumu", Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
- Adalet Bakanlığı Kanunlar Kararlar Genel Müdürlüğü, *Türkiye Cumhuriyeti Anayasaları*, Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu Matbaası, 2011.
- Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı, *Kanunlar, Yönetmelikler, İlkeler*, Ankara Açık Cezaevi Matbaası, 1999.
- Akbulut, Berrin ve Murat Aksan, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2019.
- Akbulut, Berrin, "Delil Değerlendirme Yasakları", *Fasikül Hukuk Dergisi*, 2/13(2010).
- Akbulut, Berrin, *Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020.
- Akdaş, Muhammed Furkan, "Türk Ceza Hukukunda Karşılıksız Yararlanma Suçu (TCK md.163)", Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Akıncı, Fatih, "Lekelenmeme Hakkı", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 11/43 (2020).
- Aksel, İsmail, *Türk Adalet Yönetimi*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2009.
- Akyılmaz, Bahtiyar, Murat Sezginer ve Cemil Kaya, *Türk İdare Hukuku*, Ankara: Savaş Yayınevi, 2022.
- Altıntaş, Ali, *Yargı Bağımsızlığı Bağlamında Karşılaştırmalı Hukukta ve Türk Hukukunda Adliye Yönetimi*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.
- Arabacı, Murat, "Gönüllü Vazgeçme", Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Arslan Soygüt, Mualla Buket, "Türk Ceza ve Ceza Usul Hukukunda Uzlaştırma Kurumu", Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- Arslantürk, Mustafa, *Etkin Pişmanlık, Vazgeçme, Cezasızlık*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2018.
- Artuk, Mehmet Emin ve Mehmet Emin Alşahin, "Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamanaşımı", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, 19/2 (2013).
- Aslan, Halil İbrahim, "Türk Hukuk Sisteminde Gönüllü Vazgeçme", Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, 2014.

- Aşık, Mustafa Aydın, *6763 ve 7188 sayılı Yasa Değişiklikleri ile Ceza Muhakemesi Hukukunda*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2020.
- Atlıhan, Özen, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Adil Yargılanma Hakkının Temel unsuru Olarak Masumiyet Karinesi", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9/1-2 (2005).
- Avşar, Erdinç, "Cumhuriyet Savcısının Delil Değerlendirmesi", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 12/46 (2021).
- Ayaz, Murat, "İdari Yargıda Savcılık Kurumu", Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- Aydın, Devrim, "Ceza Muhakemesi Kanunu'nda İtiraz", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi(TBBD)*, 65 (2006).
- Aydın, Murat, "İddianamenin Unsurları ve İadesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 10/1-2(2006).
- Aygörmez Uğurlubay, Gülsün Ayhan, Nuran Haydar ve Mehmet Korkmaz, "Seri Muhakeme Usulüne İlişkin Sorunlar", *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi(ASBÜHFD)*, 1/2 (2019).
- Ayhan, Hüseyin Tanfer, "Ceza Muhakemesi Kanunu 171/1. Maddesi Kapsamında Cumhuriyet Savcısının Kamu Davası Açmada Takdir Yetkisi", Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- Baki, Ensar, "CMK m. 171/1 Uyarınca Cumhuriyet Savcısının Kamu Davası Açmada Takdir Yetkisi", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
- Balak, Ahmet Can, "Ceza Hukukunda Hata", Doktora Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2022.
- Balcı Demirel, Nezihe, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- Bekar, Elif, *Objektif Cezalandırılma Koşulları ve Bu Koşullar Bağlamında Türk Ceza Kanununda Yer Alan Suçlar*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2007.
- Bekar, Orhun, "Tarihsel Gelişim Sürecinde Savcılığın Örgütlenmesi ve Soruşturma Evresi İle Soruşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar", Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022.
- Berkin, Necmeddin, "Hâkimler ve Savcılar Hukukuna Yenilik Getiren Hükümler", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 38/1-4 (1973).
- Bezci, Yiğit, "Türk Ceza Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Karşılıksız Yararlanma Suçu (TCK M.163)", Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Bıçak, Vahit, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2018.
- Birtek, Fatih, *Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- Bozbayındır, Ali Emrah, "Ön Ödeme ve Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi," Dr. Dr. H.c. Silvia Tellenbach'a Armağan, Edt. Feridun Yenisey, Ayşe Nuhoglu, İzzet Özgenç, Adem Sözüer, Faruk Turhan, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.

- Bulut, Esra, “Şahsi Cezasızlık Sebepleri”, Yüksek Lisans Tezi, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2021.
- Bütüner, Uğur, “Cumhuriyet Savcısının Soruşturma Evresinde Görev ve Yetkileri”, Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.
- Can, Fatih, “Türkiye’de Savcılık Kurumu”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005.
- Centel, Nur ve Hamide Zafer, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, İstanbul: Beta Yayınları, 2020.
- Cöhce, Melih, “Maslahata Uygunluk İlkesi Çerçevesinde Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, 2013.
- Çetintürk, Ekrem, “Ceza Adalet Sisteminde Uzlaştırma”, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.
- Çetintürk, Ekrem, “Cumhuriyet Savcısının Statüsünün ve Savcılık Teşkilatının Kurumsal Yapısının, Savcılık Faaliyetinin Etkinliğine ve Kalitesine Etkisi”, *Ceza Hukuku Dergisi*, 10/29 (2015).
- Çevik, Yasin, “Ceza Muhakemesi Hukukumuzda İspatın Mahiyeti”, Doktora Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- Çınar, Ali Rıza, “Hukuka Aykırı Kanıtlar”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi (TBBD)*, 55 (2004).
- Çiftçi, Cengiz Topel, “Cumhuriyet Savcısının Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Kararı ve Denetimi”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
- Çiftçi, Cengiz Topel, Ceza Muhakemesi Hukukunda İşkence Yasağı, *Fasikül Hukuk Dergisi*, 7/65 (2015).
- Çitçi, Tuğçe, “Cumhuriyet Savcısının Hukuki Statüsü, Delilleri Değerlendirme Yetkisi ve Sınırları”, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Değirmenci, Olgun, “Ceza Hukukunda Yanılma Kavramı ve Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Yanılma” *Türkiye Barolar Birliği Dergisi (TBBD)*, 110 (2014).
- Değirmenci, Olgun, *Onarıcı Adalet Uygulaması Olarak Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2021.
- Demirağ, Fahrettin, *Ceza Muhakemesi Hukuku İşlemleri ve Adli Yazışmalar*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2021.
- Demirbaş, Timur, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2020.
- Demirel, Fatmagül, *Adliye Nezaretinin Tarihçesi*, Adalet Kitabı, Edt: Halil İnalçık, Bülent Arı, Selim Aslantaş, Ankara: Kadim Yayınları, 2012.
- Denizhan, Hüseyin, “Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Erteleme Kurumu Üzerine Bir İnceleme”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi(TBBD)*, 65 (2006).
- Duranoğlu, Yakup, “Soruşturma Aşamasında Toplanan Delillerin Değerlendirilmesi ve Kamu Davasının Açılması”, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021.

- Duranoğlu, Yakup, Türk Ceza Muhakemesi Hukukundaki Soruşturma Evresinin Tarihi Gelişimi, *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8/1 (2022).
- Durhan, İbrahim, "Yapısı ve İşleyişi İtibariyle Osmanlı Yargı Örgütü ve Tanzimat Dönemindeki Gelişmeler", Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999.
- Dülger, Murat Volkan, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Dışlama Kuralı ve Hukuka Aykırı Delillerin Uzak Etkisi*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2014.
- Dülger, Murat Volkan, Onur Özkan, Merve Bakdur, "Ceza Hukukunda Hata ve Hataya Bağlanan Sonuçlar", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 45 (2021).
- Ekici Şahin, Meral, "Ceza Hukukunda Rıza", Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- Erdem, Ahmet Turgut, "Başkâtibin C. Savcısına ve Sorgu Yargıcına Vekâlet Etmesi", *Adalet Dergisi*, 42/3 (1951).
- Erdem, Mustafa. Ruhan ve Candide Şentürk, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Yeni Bir Kurum Olarak Seri Muhakeme Yöntemi (CMK m.250)", *Ceza Hukuku Dergisi*, 14/41 (2019).
- Erem, Faruk, "Cezalandırılabilme Objektif Şartı (Şartlı Suçlar)", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 27/3 (1970).
- Erkal, Atila, "İdarenin Hukuk Kurallarını Üst Normlara Uygunluk Bakımından Kontrol Etme ve Kuralı Uygulamayı İhmal Etme Yetkisi", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9/1 (2014).
- Ersoy, Uğur, "Hareketin ve Neticenin Haksızlığı Kavramları Işığında Taksirli Suçlarda Meydana Gelen Sonucun/Neticenin Hukuki Niteliği Üzerine Bir İnceleme", *Ceza Hukuku Dergisi*, 36 (2018).
- Ersoy, Uğur, "Objektif Cezalandırılabilme Şartları", Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Ertem, Burcu, "Kamu Davasının Açılması ve İddianamenin İadesi", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.
- Ertemür, Hazal, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Alternatif Bir Çözüm Yolu Olarak Uzlaştırma*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2021.
- Esmein, Adhemar, "Ceza Muhakemesi Sistemleri", Çev. Devrim Aydın, *Ceza Hukuku Dergisi* 11/31 (2016).
- Feeley, Malcolm, *The Process Is the Punishment: Handling Cases in a Lower Criminal Court*, Newyork: Russel Sage Foundation, 1992.
- Feyzioğlu, Metin, "Ceza Muhakemesi Kanununa Göre İddianamenin Hazırlanması ve Kabulüne İlişkin Bazı Düşünceler", *Ceza Hukuku Dergisi*, 1/1 (2006).
- Feyzioğlu, Metin, "Suçsuzluk Karinesi; Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 48//1 (1999).
- Geçer, Ahmet Emrah, "Sermaye Piyasası Hukukunda Piyasa Dolandırıcılığı Suçu", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21/2 (2017).

- Gedik, Doğan, “Ceza Hukukunda Şahsi Cezasızlık Sebepleri”, *Yargıtay Dergisi*, 32/4 (2006).
- Gedik, Doğan, *Ceza Muhakemesinde İspat ve Şüphenin Sanık Lehine Yorumlanması*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Gerçekler, Hasan, *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- Giyik, Abdulkaki, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Akıl Hastalığı*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Gödekli, Mehmet, “Türk Ceza Muhakemesinde Maddi Gerçeğe Ulaşmanın Ön Koşulu Olarak Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Yasağı”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi(AÜHFD)*, 65/4 (2016).
- Gökcan, Hasan Tahsin, “Cumhuriyet Savcısının Delilleri Değerlendirme Yetkisi ve Yargıtay Uygulaması”, *Ankara Barosu Dergisi*, 1 (2012).
- Gökcan, Ahmet ve Kerim Çakır, “Ceza Muhakemesinde Delil, Delillerin Muhafazası, Toplanması, Değerlendirilmesi ve Delil Yasakları”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi(DEÜHFD)*, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, 21 Özel Sayı (2019).
- Gökçe, Teoman, “Savcılık İşlemlerinin Hukuki Niteliği”, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001.
- Gökpınar, Mahmut, “Ceza Muhakemesinde Savcılık”, *Ceza Hukuku Dergisi*, 5/12, (2010).
- Göktürk, Neslihan, “Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Maddi Koşullarında Yanılığın Hukuki Niteliği”, *Ceza Hukuku Dergisi*, 9/26 (2014).
- Göktürk, Neslihan, “Hukuka Uygunluk Nedenleri Objektif Nitelikte Midir?”, *Ceza Hukuku Dergisi*, 27 (2015).
- Göktürk, Neslihan, “Suçun Yasal Tanımında Yer Alan “Hukuka Aykırılık” İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon” *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7/1 (2016).
- Gözler, Kemal, *Türk İdare Hukukuna Giriş*, Bursa: Ekin Kitabevi, 2006.
- Gözübüyük, Şeref ve Turgut Tan, *İdare Hukuku Genel Esaslar*, Ankara: Turhan Kitabevi, Cilt 1, 2004.
- Gül, Ümit, “Sıkıyönetim Yargısı ve İşkence”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993.
- Gülsün, Ramazan, “İnsan Onuru ve Lekelenmeme Hakkı”, *International Journal of Legal Progress* 2/1 (2015).
- Gündüz, Nurcan, *Ceza Muhakemesinde Savcılık*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2016, s. 22.
- Güneş, Seyithan, “Çocuk Ceza Hukuku Açısından Kamu Davasının Ertelenmesi”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 55/3 (1997).
- Güngör, Devrim, “Ceza Hukukunda Fiil Üzerinde Hata” Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.

- Hacıoğlu, Burhan Caner, "Türk Hukukunda Olan ve Olması Gereken Ön Soruşturma", Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 1990.
- Heinrich, Bernd, *Ceza Hukuku Genel Kısım-1*, Editör: Yener Ünver, Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.
- Işıka, Sertaç, "Gönüllü Vazgeçme", Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2019.
- Işıktaç Yasemin, "Türk Hukuk Devriminin Felsefesi", *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi(İLKE)*, Atatürk'ün Doğumunun 125. Yılı ve Cumhuriyetimizin 83. Yılı Özel Sayısı (2006).
- İçel, Kayıhan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul: Beta Yayınları, 2018.
- İnceoğlu, Sibel, *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme*, Ankara: Beta Basım Yayım, 2013.
- İnci, Zekiye Özen, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Cumhuriyet Savcısı ve Sulh Ceza Hâkimi (Soruşturma Makamları) Arasındaki Gri Alan: Gecikmesinde Sakınca Bulunan Hal Kavramı ve Soruşturma Evresinde Temel Haklara Müdahale Sorunu", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65/ 4, (2016).
- İslam Ansiklopedisi Test Yayını, Mekteb-i Nüvvâb Başlığı, Türkiye Diyanet Vakfı, <https://islamansiklopedisi.org.tr/mekteb-i-nuvvab>, e.t. 12/12/2020.
- Kangal, Zeynel, "Cezalandırılabilirliğin Objektif Koşulları", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 68/1-2 (2011).
- Karagöz, Furkan Batuhan, "Cumhuriyet Savcısının Soruşturma Evresindeki Görev ve Yetkileri", Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022.
- Karakehya, Hakan ve Asuman İnce Tunçer, "Seri Muhakeme Usulünün Adil Yargılanma Hakkı ve Diğer Bazı Anayasal İlkeler Açısından Değerlendirilmesi", *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11/1 (2021).
- Karakehya, Hakan ve Murat Arabacı, "Cumhuriyet Savcısının Hukuki Statüsü, Muhakemedeki Taraf Pozisyonu ve İspat Yükünün Bulunması Üzerine", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65/4 (2016).
- Karakoyunlu, Mert, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri Ekseninde Gecikmesinde Sakınca Bulunan Hal Kavramı", *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Dergisi*, 8/1 (2022).
- Kaşlı, Enver, *Ceza Adaleti Sisteminde İtham Pazarlığı*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2017.
- Katoğlu, Tuğrul, *Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2003.
- Kaymaz, Seydi, *Ceza Muhakemesinde Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2011.
- Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, www.lib.kazanci.com.tr
- Keçeligil, Hasan Tahsin, "Türk Ceza Hukukunda Taksirin Esasları", Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.

- Keçelioğlu, Elvan, “Ceza Hukukunda Haksızlık, Hareketin ve Neticenin Haksızlığı (Alman Ceza Hukuku Üzerine Bir İnceleme)”, *Ceza Hukuku Dergisi*, 8/21 (2013).
- Keçelioğlu, Elvan, “Kusurluluğu Ortadan Kaldıran Sebeplerle Hukuka Uygunluk Sebepleri Arasındaki Ayrımın TCK’nın Uygulanması Bakımından Pratik Sonuçları”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 87 (2010).
- Kelep Pekmez, Tuğba, “Ceza Muhakemesinde Objektif Bir Taraf Olarak Savcılık Makamı”, *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7/2 (2021).
- Keser, Hayri ve Fatma Niyazioğlu, “Türkiye’de Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2/2 (2011).
- Keskin, İbrahim, “Cumhuriyet Başsavcılığı Kurumunun Tarihsel Gelişimi, Avrupa Ülkeleri ile Ülkemizdeki Yapısı”, *Adalet Dergisi*, 48(2014).
- Keskin, İbrahim, “Yargısal ve İdari Görevleri Kapsamında Cumhuriyet Başsavcılığı Kurumunun Türk İdari Yapısındaki Yerinin Belirsizliği Sorunu” Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2013.
- Ketizmen, Muammer, *Cezalandırıcı Adaletten Onarıcı Adalete: Türk Ceza Hukukunda Uzlaştırma*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Keyman, Selahattin, *Ceza Muhakemesinde(Asıl Ceza Muhakemesinde) Savcılık*, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1970.
- Kılıç, Ali Şahin, “Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık”, Doktora Tezi, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2020.
- Kılıç, Burak, “Suçun Manevi Unsuru Olarak Amaç ve Saik”, Yüksek Lisans Tezi, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2020.
- Kızılarşlan, Hakan, “7188 Sayılı Kanun’la Ceza Muhakemesi Hukukuna Getirilen Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulleri”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14/183 (2019).
- Kızılarşlan, Hakan, “Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararları (SYOK) ve Bu Kararların Ceza Muhakemesi Sistematiği Açısından İrdelenmesi,” *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 144,(2019).
- Kitapçioğlu, Tülay, “Ceza Muhakemesi Kanunu’nda Soruşturmanın Sonuçlandırılması”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmöz, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020.
- Koca, Mahmut, “Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delilleri Değerlendirme Yasağı”, *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi(AÜEHFD)*, 4/1-2 (2000).
- Koç, Ziya, “Karşılaştırmalı Hukuk ve Uluslararası Mahkeme Kararları Işığında Seri Muhakeme Usulüne Farklı Bir Bakış: Masum Kişilerin Cezalandırılması Tehlikesi”, *Ceza Hukuku Dergisi*, 15/43 (2020).
- Koyuncu Nuran ve Ümmügülsüm Gök, “Türk Hukuk Tarihinde ve Karşılaştırmalı Hukukta Hâkimlik Mesleğine Giriş ve Hâkim Yardımcılığı”, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2/1 (2019).

- Köksal, Osman, "Adliye Örgütünün Problemleri ve Yapılması Gerekli Düzenlemelere Dair II. Abdülhamit'e Sunulan Bir Layiha", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 9 (1998).
- Köse, Metin, "Ceza Kovuşturmasında Delillerin Ortaya Konulması ve Değerlendirilmesi", Doktora Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.
- Kudlich, Hans, "Akademik Bakış: Kusur İlkesi Işığında Objektif Cezalandırılabilme Şartı İçeren Suçlar", *Ceza Hukuku Dergisi*, 7/18(2012).
- Kundakçı, Hacı Yavuz Selim, "IP Adresleri Tek Başına Delil Olabilir Mi? IP Adreslerine Yargılamada Ne Kadar Güvenilir?", *İstanbul Barosu Dergisi*, 92/5, (2018).
- Kunter, Nurullah, Feridun Yenisey ve Ayşe Nuhoğlu, *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, İstanbul: Beta Yayınları, 2008.
- Malkoç, İsmail, *Açıklamalı İctihatlı 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu*, Cilt 1, Ankara: Malkoç Kitabevi, 2008.
- Meraklı, Serkan, "Ceza Hukukunda Kusur", Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017..
- Meraklı, Serkan, "Cumhuriyet Savcısının Kamu Davası Açmada Takdir Yetkisi" Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
- Mole, Nuala ve Catharina Harby, "Adil Yargılanma Hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6'ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz", *İnsan Hakları El Kitapları*, No. 3, Ankara: TBB Yayınları, 2005.
- Oğur, Sinan ve Faruk Turhan, "Son Yasal Değişiklikler Işığında Cumhuriyet Savcısı Tarafından Verilen Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Kararın Denetimi", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12/2 (2022).
- Ölmez, Gökhan, "Suçun Tanımlanabilir ve Değerlendirilebilir Unsurları", Doktora Tezi, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü 2020.
- Özbek, Mustafa Serdar, Orhan CÜNİ ve Merve Özcan, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma Eğitim Kitabı*, Ankara: Adalet Bakanlığı Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı, 2021.
- Özbek, Veli Özer, Koray DOĞAN ve Pınar Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Özen, Mustafa, *Ceza Hukuku Genel Hükümler Dersleri*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Özgenç, İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020.
- Özkorkut, Nevin Ünal, "Savcılık, Avukatlık ve Noterlik Kurumlarının Osmanlı Devleti'ne Girişi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 52/4 (2003).
- Özkul, Fatih, "Anayasalarımızda Yargının Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı", *Ankara Barosu Dergisi*, 3 (2016).
- Özkul, Fatih, "Ceza Yargılamasında Hukuka Aykırı Şekilde Elde Edilen Delillerin Değerlendirilmesi Sorunu", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 5/9 (2017).

- Öztekin, Tosun, "Ceza Muhakemesinde Sistemler", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 34(1968).
- Öztunç, Özgün, "Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Deliller", Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- Öztürk, Bahri vd, *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2020.
- Paksoy, Mustafa, "Cumhuriyet Savcısının Bağımsızlığı Meselesi", *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7/1 (2014).
- Polat, Harun Ersin, "Türk Ceza Hukukunda Hukuka Uygunluk Nedeni Olarak Kanun Hükmünü Yerine Getirme", Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
- Poyraz, Ercan, "Türk Anayasa Mahkemesi Kararlarında Yokluk Müeyyidesi", Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Raviş, Serdar, "Türk Ceza Hukukunda Şahsi Cezasızlık Sebepleri", Yüksek Lisans Tezi, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2022.
- Sapan, Oğuzhan, "Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Cumhuriyet Savcısı veya Kolluk Amiri Tarafından Verilen Adli Arama Kararının Hâkim Onayına Sunulması", *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8/1 (2022).
- Sarıgül, Ali Tanju, "Ceza Hukukunda Hata Kavramı ve Suçun Maddi Unsurlarında Hatanın Ceza Sorumluluğuna Etkisi", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi(EÜHFD)*, 14/2 (2019).
- Sarıgül, Ali Tanju, "Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Hata (TCK m.30/3)", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 24/3 (2020).
- Sarıgül, Ali Tanju, "Suça Sürüklenen Çocuklar Bakımından Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi Kurumu Üzerine Bir Değerlendirme", *Terazi Hukuk Dergisi*, 16/175 (2021).
- Sarsıkoğlu, Şenel, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturma İzni", Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2020.
- Schroeder, Friedrich Christian ve Verrel Torsten,, Çev. Salih Oktar, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Selçuk, Sami, *Suç Yargılama Süreci Hukuku Dogmatığı ve/ya Grameri*, Ankara: İmge Kitabevi, 2022.
- Sever, Ömer, "Hâkim Bağımsızlığı ve Savcılık Teminatı", Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.
- Sonel, Hikmet, "Türkiye'de Savcılığın Kuruluşu", *Adalet Dergisi*, 40/2 (1949).
- Soyaslan, Doğan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Soyaslan, Doğan, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Şahin, Cumhur ve Neslihan Göktürk, *Ceza Muhakemesi Hukuku- I-*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2020.

- Şahin, Cumhur ve Neslihan Göktürk, *Ceza Muhakemesi Hukuku- II-*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2020.
- Şahin, Cumhur, “Ceza Muhakemesinde Uzlaşma”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6/1-2 (1998).
- Şahinkaya, Yalçın, “İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında ce Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi” Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2006.
- Şen, Ersan, *Cumhuriyet Başsavcılarına Ek Yetki Verilmesine Dair Kanun Teklifi*, 29.05.2021 <https://sen.av.tr/tr/makale/cumhuriyet-bassavcilarina-ek-yetki-verilmesine-dair-kanun-teklifi>, e.t. 07.05.2022.
- Şen, İsmail, “İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Gönüllü Vazgeçme”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2022.
- Şenol, Cem, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Yasağı”, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2015.
- Şık, Hüseyin, “Müdde-i Umumiden Savcılığa Evrilen Yolculuk”, *Adalet Dergisi*, 62/63 (2019).
- Şık, Hüseyin, “Suçsuzluk Karinesi”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 1 (2012).
- Şık, Hüseyin, “Türk Adli Yargı Sisteminde Savcılık Kurumu”, Doktora Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
- Talas, Serdar, “Ceza Hukukunda Kusur İlkesi Bağlamında Nedeninde Serbest Hareket (actio libera in causa) Kavramı ve Geçici Nedenlerin Ceza Sorumluluğuna Etkisi”, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
- Tan, Hülya, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- Taner, Fahri Gökçen ve Yaprak Öntan, “CMK’nın 119/4. Maddesi Uyarınca Adli Aramada Bulundurulması Gereken Tanıklar Konusunda İçtihadta Dönüşüm”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi(AÜHFD)*, 65/4 (2016).
- Taner, Fahri Gökçen, “Türk Ceza Hukukunda Meşru Savunma”, *Ceza Hukuku Dergisi*, 5/12 (2010).
- Temsilciler Meclisi Tutanak Dergisi Cilt. 2, S. Sayısı 35, Sahife 47)*
- Tezcan, Durmuş, “Fransa’da ve Belçika’da Savcılık”, (Bir Adli Organ Olarak Savcılık Sempozyumu Ankara 7-9 Temmuz 2006).
- Topçu, Namık Kemal, *Meşru Savunma (İngiliz ve Amerikan Hukukuyla Karşılaştırma)*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Toroslu, Nevzat ve Haluk Toroslu, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, Ankara: Savaş Yayınevi, 2019.
- Toroslu, Nevzat ve Metin Feyzioğlu, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara: Savaş Yayınevi, 2020.
- Tozman, Önder, “Suçsuzluk Karinesi: Türk Hukukundaki Sonuçları”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11/3-4 (2007).

- Töngür, Ali Rıza, "Metrukiyete Uğramış Bir Kurum: Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi", *Fasikül Hukuk Dergisi*, 7/67 (2015).
- Tunç, Kübra, "Ceza Hukukunda Kastı Engelleyen Hata" Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Tural, Uğur, "Soruşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar", Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Turan, Ali, "Osmanlı Devleti'nde Ceza Muhakemesine Dair Hukuki Bir Düzenleme: Divan-ı Ahkam-ı Adliye'ce Hazırlanan Muvakkat Talimatname (1869)", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 29/2 (2021).
- Turinay, Faruk, "Yeterli Şüphe Kıstası Çerçevesinde Cumhuriyet Savcısının Suçun Unsurlarını Değerlendirme Yetkisi", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2 (2021).
- Uğur, Hüsametdin, "Ceza Muhakemesinde Kovuşturma Mecburiyeti İlkesinden Maslahata Uygunluk İlkesine", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 73 (2007).
- Uruşak, Uğur, "Ceza Hukukunda Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak Bir Hakkın Kullanılması", Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.
- Ünver, Yener ve Hakan Hakeri, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara; Adalet Yayınevi, 2010.
- Ünver, Yener, *Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Önsoruşturma mı?*, Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, Editör, Yener Ünver, Ankara; Seçkin Yayınları, 8 (2021).
- Üzülmez, İlhan, "Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 58 (2015).
- Yavuz, Hakan A. *Ceza Muhakemesinde Kovuşturmaya Alternatif Yöntemler*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2021
- Yavuz, Hakan A. "Türk Ceza Hukukunda Haksızlık Hatası (TCK m. 30/4) (Teoride ve Güncel Yargıtay Uygulamasında)", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 12/46 (2021).
- Yavuz, Hakan A. "Seri Muhakeme Usulü Ve Anayasa Mahkemesininin 31.03.2021 ve 21.04.2022 Tarihli İptal Kararlarına İlişkin Düşünceler", *Ankara Batı Adliyesi Dergisi*, 5/9 (2023).
- Yavuz, Hakan A. Çev., Avrupa Savcıları Danışma Konseyi'nin 13(2018) Sayılı "Savcıların Bağımsızlığı, Hesap Verebilirliği ve Etik İlkeler" Konulu Görüşü, *Ceza Hukuku Dergisi*, 14/41 (2019).
- Yavuz, Hakan A. "Daha Yetkin Bir Ceza Adalet Sistemi İçin Güçlendirilmiş Savcılık Modeli", Uluslararası İstanbul Hukuk Kongresinde Sunulan Bildiri, 17-19 Ekim 2016, Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış ilişkiler Genel Müdürlüğü
- Yarsuvat, Duygun, "Türk Ceza Muhakemesi Hukukuna Hâkim İlkeler: İtham Sistemi mi, Tahkik Sistemi mi?" *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9/1(2010).
- Yaşar, Ercan, "Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme Usulü", *Adalet Dergisi*, 2/65 (2020).

- Yaşar, Ercan, *Maddi ve Şekli Suç Hukuku Boyutlarıyla Klasik Ceza Muhakemesine Alternatif Usuller*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- Yaşar, Osman, Hasan Tahsin Gökcan ve Mustafa Artuç, *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*, Cilt I, Ankara: Seçkin Yayınları, 2014.
- Yayla, Mehmet, "Ceza Yargılamasında İspat İçin Yenilmesi Gereken Şüphe; Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri Sistemlerinin İncelenmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, 3(2013).
- Yayla, Mehmet, *Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat ve Şüphe*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2021.
- Yenisey, Feridun ve Ayşe Nuhoglu, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2020.
- Yenisey, Feridun, "Ceza Muhakemesi Hukukunda (Hukuka Uygun Bir Şekilde Elde Edilmiş) Delil", *Ceza Hukuku Dergisi*, 2/4 (2007).
- Yenisey, Feridun, Ceza Muhakemesi Süjelerinin İradelerinin Ceza Muhakemesinin Yürüyüşüne Etkisi Sorunu, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 19/2 (2013).
- Yerdelen, Erdal, Mustafa Serdar Özbek, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Yerli, Fahrettin Kemal, "Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Deliller ve Adli Tıp Yönünden İncelenmesi" Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, 2001.
- Yıldırım, Akif, "Savcılık Kurumu ve Cumhuriyet Başsavcılarının Cumhuriyet Savcıları Üzerindeki Denetim ve Gözetim Yetkisi, *Adalet Dergisi*, 47(2013).
- Yıldız, Ali Kemal, "Ceza Muhakemesinde İspat ve Delillerin Değerlendirilmesi", Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2002.
- Yılmaz, Yeşim, "Ceza Muhakemesinde Pazarlık Yöntemleri ve Kovuşturmaya Bir Yöntem Olarak Seri Muhakeme Usulü, Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022.
- Yılmaz, Zahit ve Özge Apış, "Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Düzenlemelerinin Değerlendirilmesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi(MHFD)*, 26/1 (2020).
- Yurtcan, Erdener, *Ceza Yargılaması Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Yüzer, Dilara, "Basın Yoluyla Adli Haberlerin Verilişi ve Suçsuzluk Karinesi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15 (2013).
- Zafer, Hamide, "Türk Ceza Hukukunda Kusur Kavramı -Normatif Teorinin Öne Çıkışı- Ceza Hukuku ile Ceza Muhakemesi Hukukunun Ayrılmazlığı", *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8/2 (2009).
- Zafer, Hamide, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul: Beta Yayınevi, 2019.

İnternet Kaynakları:

- UYAP
- Birleşmiş Milletler Savcılarının Rolüne Dair İlkeler Yönergesi, <https://www.ombudsman.gov.tr/document/mevzuat/847b13--Savcilarin-Rolune-Dair-Ilkeler.pdf> e.t
- 2000 tarihli Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Ceza Adalet Sisteminde Savcılığın Rolü ile İlgili Üye Devletlere Sunduğu Rec 19 Sayılı Tavsiye Kararı, <https://www.barobirlik.org.tr/dosyalar/duyurular/hsykkanunteklifi/COE%20Bak.%20Kons.%20Rec%202000-19.pdf>
- 2005 tarihli Savcılar İçin Etik ve Davranış Biçimlerine İlişkin Avrupa İlkeleri, <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/d28e036f-72e3-4db7-a602-b86c198eb73c.pdf> e.t.
- 2014 tarihli Avrupa Savcıları Danışma Konseyinin (CCPE) Savcılara İlişkin Avrupa Norm ve İlkeleri Hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Dik-katine Sunduğu 9(2014) Sayılı Görüş, <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/26b555c0-9084-4429-a3e0-584a96a9e77a.pdf> e.t.
- Avrupa Savcıları Danışma Konseyi'nin 13(2018) Sayılı "Savcılarının Bağımsızlığı, Hesap Verebilirliği ve Etik İlkeleri" Konulu Görüşü, Yavuz, Hakan A. Çev. Avrupa Savcıları Danışma Konseyi'nin 13(2018) Sayılı "Savcılarının Bağımsızlığı, Hesap Verebilirliği ve Etik İlkeleri" Konulu Görüşü, *Ceza Hukuku Dergisi*, 14/41 (2019).
- www.aihm.anadolu.edu.tr
- www.alternatifcozumler.adalet.gov.tr
- www.anayasa.gov.tr
- www.anayasa.gov.tr/media/6368/yuce_divan_2011.pdf
- www.barobirlik.org.tr/dosyalar/duyurular/hsykkanunteklifi/COE%20Bak.%20Kons.%20Rec%202000-19.pdf
- www.hsk.gov.tr
- www.hudoc.echr.coe.int/tur
- www.karararama.yargitay.gov.tr
- www.kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr
- www.mevzuat.gov.tr
- www.ombudsman.gov.tr/contents/files/688B1--Insan-Haklari-Evrensel-Beyannamesi.pdf,
- www.resmigazete.gov.tr
- www.sinerjimevzuat.com.tr
- www.sozluk.gov.tr
- www.tbmm.gov.tr/kanunlar
- www.tbmm.gov.tr/tutanaklar

Prof. Dr. İştar URHANOĞLU

Ar. Gör. Tuğba Hilal KÖKEN

ŞEMALARLA
BİREYSEL İŐ HUKUKU

Tablolar ve Şemalar

Çözümlü Olaylar

Yargı Kararları

Özet Bilgiler

Genişletilmiş ve Güncellenmiş

3. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Şemalarla Bireysel İş Hukuku

Prof. Dr. İştar Urhanoğlu (ORCID ID: 0000-0002-3769-9260)

Ar. Gör. Tuğba Hilal Köken (ORCID ID: 0000-0001-9760-4158)

Hukuk Yayınları Dizisi – 2992

Üçüncü Baskı : Mart, 2024

İkinci Baskı : Ekim, 2023

Birinci Baskı : Kasım, 2021

ISBN : 978 – 605 – 264 – 751 – 6

Bireysel İş Hukuku

Dinlenme Süreleri

İş Sözleşmesinden Doğan Borçlar

İş Sağlığı ve Güvenliği

İş Sözleşmesi

İş Güvencesi

İş Sözleşmesinin Sona Ermesi

Çalışma Süreleri

İş Sözleşmesinin Türleri

İşçilik Alacakları

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- ÇELİK**, Nuri / **CANIKOĞLU**, Nursen / **CANPOLAT**, Talat: İş Hukuku Dersleri, Beta Yayınları, Yenilenmiş 36. Baskı, İstanbul, Kasım 2023.
- ÇİL**, Şahin: İş Hukuku Yargıtay İlke Kararları (2019-2021), Yetkin Yayınları, 8. Baskı, Ankara, Mart 2021.
- KARADEMİR**, Artür / **EKİNCİ**, Hakan: İşçilik Alacakları, Seçkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara, Mart 2019.
- KÖKEN**, Tuğba Hilal: İş Hukukunda Belirsiz Alacak Davası ve Kısmi Dava, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- MANAV ÖZDEMİR**, A.Eda / **URHANOĞLU**, İştär, "İşyeri Sendika Temsilcisinin İş Koşulları ve İşyeri Değişikliklerine Karşı Korunması", Yargıtay Dergisi, Cilt 48, Yıl 48, Sayı 4, Ekim 2022, Sıra Sayı 174, s.1077-1120.
- MANAV ÖZDEMİR**, A. Eda / **URHANOĞLU**, İştär, "Türk İş Hukukunda Ücretin Güvencesi", Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, Yıl 2022, Sayı 2, Temmuz, "Prof.Dr.M.Fatih UŞAN'a Dekanlıkta 10. Yıl Anısına Teşekkür Armağanı", s.1437-1472.
- MOLLAMAHMUTOĞLU**, Hamdi / **ASTARLI**, Muhittin / **BAYSAL**, Ulaş: İş Hukuku Ders Kitabı Cilt I Bireysel İş Hukuku, Lykeion Yayınları, 3. Baskı, Ankara, Eylül 2019.
- MOLLAMAHMUTOĞLU**, Hamdi / **ASTARLI**, Muhittin / **BAYSAL**, Ulaş: İş Hukuku, Güncellenmiş 7. Baskı, Lykeion Yayıncılık, Ankara 2022.
- SENYEN-KAPLAN**, E. Tuncay: Bireysel İş Hukuku, Yetkin Yayınları, 13. Baskı, Ankara, Ekim 2023.
- SÜZEK**, Sarper: İş Hukuku, Beta Yayınları, 22. Baskı, İstanbul, Kasım 2022.
- URHANOĞLU**, İştär: Türk Hukukunda Yıllık İzin, Yetkin Yayınları, Ankara, Temmuz 2020.
- URHANOĞLU**, İştär / **KAYNAR**, Damla, "İşçinin Unutulma Hakkı", Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Prof. Dr. Hasan Tahsin Fendoğlu'na Armağan, Yetkin Yayınları, Temmuz 2023, Ankara, s.506-557.

- URHANOĞLU, İştar**, “Yargıtay Kararları Çerçevesinde Belirli Süreli İş Sözleşmesinin Süresi İçerisinde Haksız Fesih ile Sona Ermesi”, Hacettepe Hukuk Fakóltesi Dergisi, HHFD, 12 (1), 2022, s.85-121.
- URHANOĞLU, İştar**, “İşyeri Devrinin Uygulamada Yarattığı Sorunlar”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakóltesi Dergisi, C.30, S.1, 2022, s.123-159.
- URHANOĞLU, İştar**, “Yargıtay Kararları Çerçevesinde Yıllık Ücretli İznin Kullanılma Zamanı”, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakóltesi Dergisi, Yıl 2021, Cilt 3, Sayı 2, s.277-312.
- URHANOĞLU, İştar**, “Yıllık Ücretli İzne Hak Kazanmanın Bir Koşulu Olarak Yapılan İşin Ve İşyerinin Niteliğinin Yıllık Ücretli İzne Elverişli Olması”, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakóltesi Dergisi, SDÜHFD, Sayı 11, No. 2, Yıl 2021, S.645-668.
- URHANOĞLU CENGİZ, İştar / ERSOY, Uğur / KÜÇÜKAY, Alper**, “Hukuki ve Psikolojik Boyutuyla Gece Kavramı ve Buna Bağlılanan Sonuçlar”, Türkiye Barolar Birliğı Dergisi, Mayıs-Haziran 2020, Yıl 33, Sayı 148, s.291-317.
- URHANOĞLU CENGİZ, İştar**, “İşyerinin İşveren Tarafından Kesin ve Sürekli Olarak Kapatılması ile 4857 Sayılı İş Kanunu m.29 Arasındaki İlişki”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, TAAD, Yıl: 11, Sayı: 41 (Ocak 2020), s.369-387.
- URHANOĞLU CENGİZ, İştar**, “Yeni İşverenin Sorumluluğunun Şartları”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakóltesi Dergisi, Cilt 4, Sayı 1, Yıl Nisan 2019, s.77-92.
- URHANOĞLU CENGİZ, İştar**, “İşverenin İş Kazasından Doğan Hukuki Sorumluluğı”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, TAAD, Yıl:9, Sayı:34 (Nisan 2018), s.123-142.
- URHANOĞLU CENGİZ, İştar / ERSOY, Uğur / KÜÇÜKAY, Alper**, “Psikoloji, Hukuki ve Cezai Boyutuyla Mobbing”, SİCİL, İş Hukuku Dergisi, Yıl 2016, Sayı 36, s.62-90.
- URHANOĞLU CENGİZ, İştar**, “İş Sözleşmesinin İradi Devrinin Devreden ve Devralan İşverenler Bakımından Doğurduğu Hüküm ve Sonuçlar”, SİCİL, İş Hukuku Dergisi, Yıl 2015, Sayı 34, s.47-70.
- URHANOĞLU CENGİZ, İştar**, “4857 Sayılı İş Kanununa Göre Çocuk ve Gençlerin İş Sözleşmesi Ehliyetlerinin Sınırlandırılmasına Yönelik Düzenlemeler”, Türkiye Barolar Birliğı Dergisi, Ocak-Şubat 2012, Yıl: 24, Sayı: 98, s.203-230.

- URHANOĞLU CENGİZ**, İhtar, “İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliği Yükümlülükleri ve Bu Yükümlülüklerle Aykırılığın Bir Yapıtırımı Olarak İşin Durdurulması veya İşyerinin Kapatılması”, Prof.Dr.Sarper Süzek’e Armağan, Cilt II, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, Ekim 2011, s.1957-1982.
- URHANOĞLU CENGİZ**, İhtar, “İşyeri Sendika Temsilcilerinin Feshe Karşı Korunması”, Kamu-İş, İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Kamu İşletmeleri İşverenleri Sendikası, Yıl: 2009, Cilt: 11, Sayı: 1, s.59-83.
- URHANOĞLU CENGİZ**, İhtar, “Kadın İşçilerin Hamilelik ve Analık Durumlarının İş Sözleşmesine Etkisi”, Kamu-İş, İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Kamu İşletmeleri İşverenleri Sendikası, Yıl: 2009, Cilt: 10, Sayı: 4, s.21-53.
- URHANOĞLU CENGİZ**, İhtar, “Toplu İşçi Çıkarma Kapsamında Fesihlerde Son Çare Olma İlkesi Bağlamında İşçiye Değişiklik Önerisi ve Değişiklik Feshi”, LEGAL İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, Yıl: 2009, Nisan-Mayıs-Haziran, Sayı: 22, s.553-566.
- URHANOĞLU CENGİZ**, İhtar, Türk Hukukunda Toplu İşçi Çıkarma, Turhan Kitabevi, Ocak 2009, Ankara.
- URHANOĞLU CENGİZ**, İhtar, İş Sözleşmesinin İradi Devri, Turhan Kitabevi, Nisan 2014, Ankara.
- URHANOĞLU CENGİZ**, İhtar, Türk Hukukunda Yıllık Ücretli İzin, Yetkin Yayınları, Temmuz 2020, Ankara.
- URHANOĞLU CENGİZ**, İhtar, “İş Sözleşmesinin Devri Halinde Kıdem Tazminatından Sorumluluk”, Prof. Dr. Savaş Taşkent’e Armağan, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, Kasım 2019, s.811-840.
- URHANOĞLU CENGİZ**, İhtar, “İşçinin Çalışma Hayatında İzlenmesi”, İş Hukukunun Güncel Sorunları Sempozyumu II, Başkent Üniversitesi, 04 Haziran 2021, Editör: Prof.Dr.Tuncay Kaplan, Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s.29-38.

İNTERNET KAYNAKLARI

<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>

<https://www.kazanci.com.tr/>

<https://www.lexpera.com.tr/>

Üner YILDIRIM

Emekli Teftiş Kurulu Başkanı
Bağımsız Denetçi, Mali Müşavir
Atılım Üniversitesi SEM Öğretmen
Bilirkişi, Uzlaştırmacı ve Yeminli Sosyal Arabulucu

**BİR MÜFETTİŞ/DENETÇİ GÖZÜYLE;
DENETİMLERDE TESPİT EDİLEN
HATA, HİLE VE EKSİKLİKLER
(GENEL)**

- Denetim ve Çeşitleri,
- Rapor ve Çeşitleri,
- Denetimlerde Yapılan Tespitler,
- Hile ve Hataların Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler.

2. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Denetimlerde Tespit Edilen Hata, Hile ve Eksiklikler
Üner Yıldırım

Hukuk Yayınları Dizisi – 3524

İkinci Baskı : Mart, 2024
Birinci Baskı : Ağustos, 2023

ISBN : 978 – 605 – 264 – 752 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Duran Topal

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd.Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA:

KİTAPLAR VE MAKALELER:

- ❖ **BOZKURT Nejat**, İşletmelerin Kara Deliği Hile: Alfa yayınları, 2009, 2011
- ❖ **GÜCENME Ümit**, Muhasebe Denetimi, İstanbul, 2004
- ❖ **ÇEKMEN Yılmaz**, Muhasebede Yapılan Hatalar, Hileler ve Adli Muhasebe – İksad Yayınları - 2022
- ❖ **GÜÇLÜ Faruk**, Muhasebe Denetimi İlkeler ve Teknikler; Detay Yayıncılık, Ankara, 2007, 2011, 2013
- ❖ **GÜREDİN Ersin**, Denetim - Ekonomi ve Bilimsel Yayınlar Ltd. Şti. 1983
- ❖ **GÜREDİN Ersin**, Denetim - Beta Yayınları – 1999
- ❖ **GÜREDİN Ersin**, Denetim ve Güvence Hizmetleri – Türkmen Yayınevi - 2014
- ❖ **AKDOĞAN, A.** Kamu Maliyesi, Gazi Kitabevi, Ankara 2007
- ❖ **BAYRAKLI Hasan Hüseyin**, Muhasebe Hata ve Hileleri: Ekin yayınevi, 2012
- ❖ **DAVİA, HOWARD R.**, “ Fraud 101 Techniques and Strategies for Detection”, John Wiley&Sons, USA 2000
- ❖ **DUMAN Ömer**, Muhasebe Denetimi ve Raporlama, Tesmer Yayını, No: 78, Ankara, 2008
- ❖ **IRMAK, R., KURNAZ, G., ÇAĞLAYAN, B., BAL, B.**, Muhasebenin Genel Esasları Muhasebe Hata ve Hileleri ile Bunların Tespit Yöntemleri, Şafak Matbaacılık, Ankara, 2002
- ❖ **KİRACI Murat**, Hileye Yönelik Uluslararası Kuruluşların Hazırladığı Raporların Bağımsız Denetim Açısından Değerlendirmesi
- ❖ **ULUATAM, Ö.** Kamu Maliyesi, İmaj Yayınevi, Ankara 1997
- ❖ **ULUCAN ÖZKUL Fatma**, İşletmelerde Hile Riski Yönetimi: Beta Basım AŞ, 2011
- ❖ **Hesap Uzmanları Derneği, Denetim İlke ve Esasları 1.**Cilt
- ❖ **Hesap Uzmanları Derneği**, Denetim İlke ve Esasları 2004
- ❖ **Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü**; Revizyon ve işletmelerde Vergi İncelemesi, Güneş Matbaası, Ankara, 1973
- ❖ **Association of Certified Fraud Examiners(ACFE)**, 2010 Report to the Nations on Occupational Fraud and Abuse, USA 2010

- ❖ **ÇAVUŞ Abdullah**, Bağımsız Denetçiler Genel Başkanı, “Şirket Yolsuzluklarında Sık Kullanılan Yöntemler”, Makale http://www.abdullahcavus.com.tr/habergoster.asp?haber_id=125 erişim 14.07.2015
- ❖ **KARA Mustafa**, “Yaygın Muhasebe Hata ve Hileleri Nelerdir? <http://www.stratejikboyut.com>, Önbellek Erişim: 30.07.2014
- ❖ **AYGÖRDÜ Ertan** “Muhasebede Hata ve Hileler”, Makale, www.muhasabetr.com <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:rL1uAcrAjbQJ:huseyinust.com/konu-muhasebe-de-hata-vehileler.html+&cd=1&hl=tr&ct=clnk> önbellek erişimi 11.07.2015
- ❖ **KAYA H. Pınar, UZAY Şaban**, HİLELİ FİNANSAL RAPORLAMA VE BAĞIMSIZ DENETÇİNİN SORUMLULUĞU* Araştırma Makalesi - Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi Özel Sayı 2018

DERGİ VE YAYINLAR:

- ❖ **BOZKURT Nejat**, Mali Tablolarda İşletme Yönetimleri Tarafından Yapılan Muhasebe Hileleri: Muhasebe ve Finansman Dergisi, Nisan 2000
- ❖ **BOZKURT Nejat**, “Muhasebe ve Denetim Mesleğinde Yeni Bir Alan “Adli Muhasebecilik”, Yaklaşım Dergisi, Yıl:8, Sayı:94, (Ekim-2000)
- ❖ **SÖYLER Halil**, Alomaliye.com (MÜSBE Muhasebe Finansman Bilim Dalı Doktora Öğrencisi) Özel iletişim e postası
- ❖ ACFE, (2012) Report to Notions Occupatinoal Fraud and Abuse

TEZLER:

- ❖ **ÇİFTÇİ Mehmet**, “Vergilendirilebilir Gelirin Tespitinde Vergi İstihbaratının Önemi Ve İşlevi”, Çukurova Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2012
- ❖ **KÜÇÜK İsmail**, “Finansal Raporlamada Hile-Manipülasyonlar ve önlenmesi”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler, Doktora Tezi, 2008

İNTERNET SİTESİ:

- ❖ www.kgk.gov.tr
- ❖ www.mevzuat.gov.tr
- ❖ www.resmigazete.gov.tr

- ❖ 2012 Yılında Yapılan Denetimlerde Tespit Edilen Uygulama Hataları, www.bal-def.gov.tr, erişim: 25.07.2015
- ❖ <https://bertankaya.net/2009/08/yi-c-denetim-raporu-nasl-yazlr/>
- ❖ www.MuhasebeTR.com – **04.11.2019** - KGK Denetim Standartları
- ❖ info@agdenetim.com- AG Yeminli Mali Müşav. ve Bağımsız Denetim AŞ – Bağımsız Denetim Yapılmazsa Ne Olur?
- ❖ ankara.edu.tr-TSU156 YAZIŞMA TEKNİKLERİ
- ❖ Hesap ve Muhasebe Hileleri <http://www.bursasmmmo.org.tr/yazarlar/makaleler/150IAT.pdf> erişim 14.07.15
- ❖ [accafin.com/muhasebe/muhasebe-skandallari/acfe-fraud-raporu 2022](http://accafin.com/muhasebe/muhasebe-skandallari/acfe-fraud-raporu-2022)
- ❖ (www.lacba.org.lb, 21.03.2013)
- ❖ Vendor Fraud, http://www.georgiaretail.org/VendorFraud.htm#_ftn3 Erişim 17.03.2015

EDİTÖRLER

Kurtuluş Tayanç ÇALIŞIR

Ateş İsmail ÇALIŞIR

KADIN HAKLARI MANİFESTOSU

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kadın Hakları Manifestosu

Editörler: Kurtuluş Tayanç Çalışır - Ateş İsmail Çalışır

Hukuk Yayınları Dizisi – 3749

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 753 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

GİRİŞ

Doğa geçmiştten bugüne insana pek çok şey öğretmiştir. İnsan, uçakla uçmayı bile doğanın bir unsuru olan kuşlardan ilham alarak başarmıştır diyebiliriz. Bu anlamda **doğa hem iyi bir öğretmen hem de ilk ilham kaynağıdır.** Ancak doğanın insanlara öğrettikleri her zaman güzel şeyler olmamakta ya da doğadan öğrenilenler iyi amaçlarla kullanılmamaktadır. İnsanlar doğanın yırtıcı, agresif ve üstünlük kuran yönlerini onunla mücadele sırasında öğrenmiş, gün gelmiş geliştirdiği teknoloji yardımıyla doğaya üstünlük kurmuş, gün gelmiş bu üstünlüğünü olağanüstü doğa olayları karşısında yine yitirmiş, ama hiç yılmamış yeni çareler aramış, bulmuş ve bu süreç böylece devam edegelmiştir. İşte insanın doğa ile olan bu güç mücadelesinde iktidar bazen doğada bazen de insanda olmuştur. İktidar sahibi insan olduğunda doğaya egemen olmuş ve hatta bazen bu egemen olma durumunu kötüye kullanarak gelecek nesillere miras bırakacak, sürdürülebilir bir doğa mirası kalmamacasına doğaya hoyratça davranabilmiştir. Bu da demek oluyor ki insan, güç sahibi olmak, iktidar ve egemen olmak gibi olguları doğayla mücadelesi neticesinde öğrenmiş, sahip olduğu güç ve iktidarı kullanarak amaçları uğruna doğayı nesneleştirmiş; bu mücadele serüveninden öğrendiği güç kullanma, iktidar ve egemen olma anlayış ve pratiğini diğer insanlara karşı da kullanmaya başlayarak, **güç sahibi olanların diğer insanları da nesneleştirebileceği bir dünya yaratmış, yarattığı bu dünyanın egemenleri/güç sahipleri de gücün, iktidarın ve egemen olmanın sağladığı avantajın kullanımı, yani “insanın insana şiddeti” olgusunu pekiştirmiştir.** Öyle ki devlet denilen varlığın icadıyla meşru güç kullanma tekelinin devlette olduğunu, bunun da bütün insanların imzaladığı toplum sözleşmesine göre oluşturulduğunu öne sürerek meşrulaştırmıştır. Egemenler ya da onların çıkarlarına hizmet eden ideoloji de insanların nasıl yaşaması, nasıl düşünmesi nasıl eylemesi gerektiğini din, okul vb. üst yapı kurumlarıyla bütün topluma dayatmış, sonuçta mevcut sistem, kimi dönemlerde adı konulmuş kimi dönemlerde ise, adı konulmamış bir kast ya da kategorik sınıflara ayrılmış; **bu kast ya da kategorik gruplar içinde kadının yeri her zaman kendi sınıfının içinde ikinci planda kalmıştır.** İktidar ilişkisinin olduğu her yerde bir tahakküm ilişkisinin olacağından bahsetmek ise, artık gereksiz bir cümle olacaktır. Zira her iktidar sahibi, üzerinde iktidarını kullandığı insanlara az ya da çok, iyi ya da kötü, meşrulaştırılmış ya da meşrulaştırılmamış isteklerini yaptırma hakkı ile karşısındakinin iradesini zorlama gücüne de sahip olmaktadır.

Tarih ırmağını tersine çevirme adımı olarak gördüğümüz bu talihsiz çekilme adımından vazgeçilerek, İstanbul Sözleşmesi'nin yeniden imzalanacağına mutlak bir inanç ve bu inancımızı hayata geçirmek için devrimci bir irade ve dirençle çalışacağımız sözüyle...

Kurtuluş Tayanç ÇALIŞIR

Ateş İsmail ÇALIŞIR

KAYNAKÇA

- ✓ Altındal, E. (2019). *Töre Saiikiyle Öldürme Suçu*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- ✓ Berktaş, F. (2012). *Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın*, İstanbul: Metis
- ✓ Çalışkan, S. (2019). Tasarlayarak Öldürme Suçlarında Haksız Tahrik Uygulaması, <https://www.hukukihaber.net/tasarlayarak-oldurme-suclarinda-haksiz-tahrik-uygulamasi-makale,6764.html>, Erişim: 16.06.2021
- ✓ Çömlekçi, Y, Deniz, K. (2020). Kamu Kurumlarında Çalışan Kadınlarda Öğrenilmiş Çaresizliğe Yol Açan Faktörler Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Management and Political Sciences Review*, 2 (1), 51-88. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mpsr/issue/57618/756593>
- ✓ Fromm, E. (1992). *Rüyalar Masallar Mitoslar*, (Çev: Arıtan, A. ve Ökten, K.H.), İstanbul: Arıtan
- ✓ Garip, Ç. (2017). *Stockholm Sendromu*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- ✓ Gezgin, İ. (2007). *Masalların Şifresi (Kırmızı Başlıklı Kız'dan İlk Günah'a ...)*, İstanbul; Sel
- ✓ Gödelek, K. (2005). Güç İktidar İlişkisi Bağlamında Kadına Yönelik Şiddet. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 97-107. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/musbed/issue/23525/250663>
- ✓ Göztepe, E. (2005). "Namus Cinayetlerinin" Hukuki Boyutu: Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Bir Değerlendirmesi, *TBB Dergisi*, (59), 29-48
- ✓ Hamzaoğlu, M, Konuralp, E. (2018). Türk Hukuk Sisteminin 'Namus'la İmtihani: Ulusal Mevzuat ve Uluslararası Düzenlemeler Açısından Namus Cinayetleri. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 67-83. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mukatcad/issue/41798/504436>
- ✓ Hemşirelik Terimleri Sözlüğü - 2015, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim: 06.06.2021

- ✓ KAMER Vakfı Yayın Kurulu, (2007). *Kız Olmak, Oğlan Olmak*, Ankara: KAMER
- ✓ Karadaş, N. (2018). Kırbaçsız Efendiler Zincirsiz Köleler: Türk Sinemasında İktidar Bağlamında Efendi-Köle Diyalektiği. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 8 (1), 38-54. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/e-kiad/issue/49306/629649>
- ✓ Kocacıçak, E. (2015). İlerici- Gerici İkileminde Feminist Politika, <http://www.sosyalistfeministkolektif.org/web-yazilari/feminizm/ilericigerici/>, Erişim: 10.06.2021
- ✓ Kutluay, H. (2016). Stockholm Sendromu Nedir, Örnekleri ve Yaşanan Olaylar. <https://www.makaleler.com/stockholm-sendromu-nedir-ornekleri-ve-yasanan-olaylar/>; Erişim: 06.06.2021
- ✓ Soydan, B. (2009). Hintli kadının ateşle imtihanı, <https://www.habervesaire.com/hintli-kadinin-atesle-imtihani-2/>, Erişim: 13.06.2021
- ✓ Suçlu Kim? Projesi Raporu, (2020): Suçlu Kim? II Aile? Devlet? Toplum? Yani Hepimiz?, Diyarbakır: KAMER
- ✓ Uygur, G. (2011). 2006/17 Sayılı Başbakanlık Genelgesi Işığında Kadına Yönelik Şiddeti Önlemeye Yönelik Devletin Ödevi: Değişen Devlet Anlayışı mı?, *Birkaç Arpa Boyu...21. Yüzyıla Girerken Türkiye'de Feminist Çalışmalar*, (Derl.) Serpil Sancar, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları, s.876
- ✓ <https://bianet.org/bianet/kadin/131769-savcinin-akli-hala-eski-tck-438-de>, Erişim: 15.06.2021
- ✓ <https://www.birgun.net/haber/gerici-felsefe-ogretmeni-ercan-harmanci-aciga-alindi-197417>, Erişim: 15.06.2021
- ✓ <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/baslik-parasi-yuzunden-25719284>
- ✓ <http://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/>
- ✓ <https://www.ntv.com.tr/yasam/tecavuze-dar-kot-savunmasi,qBp2dUdFEeiv6TJfoNHzw>, Erişim: 15.06.2021
- ✓ <https://onedio.com/haber/kadinin-adeta-bir-mal-ailenin-ise-pacavra-olarak-goruldugu-utanc-verici-bir-evlilik-sistemi-drahoma-840633>, Erişim: 13.06.2021
- ✓ <https://sensizolmazsessizolmaz.org/home>, Erişim: 20.06.2021
- ✓ https://www.sozcu.com.tr/2019/gundem/kartal-adliyesinde-etek-boyu-tartismasi-4973972/?utm_source=ilgili_haber&utm_medium=free&utm_campaign=ilgilihaber, Erişim: 15.06.2021

KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELEDE İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NİN GEREKLİLİĞİ

*Doç. Dr. Ali İhsan ÖKTEN**

Kadına yönelik şiddet çoğunlukla bir tabu olarak görüldüğünden uzun yıllar göz ardı edilmiş ve belgelenmemiştir. Kadına yönelik şiddet, dünyada ve ülkemizde, kentli – köylü; eğitilmiş – eğitimsiz; varlıklı – yoksul; genç – yaşlı; ev kadını – çalışan kadın farkı olmaksızın kadınların büyük çoğunluğunun yaşadıkları ortak sorundur. Bu durum ister kamusal alanda ister özel yaşamda meydana gelsin, kadının fiziksel, ruhsal, sosyal, cinsel ve ekonomik açıdan zarar görmesine, acı çekmesine, onurunun zedelenmesine, kadının özgüvenini yitirmesine ve kadınlara karşı ayrımcılığın sürmesine yol açan bir eylem olup; tüm dünyada açık bir insan hakları ve özgürlüklerinin ihlali, bir suç, kadınlarla erkekler arasında eşit olmayan güç ilişkisinden kaynaklanan toplumsal ve bir halk sağlığı sorunu olarak ele alınmaktadır.

Kadına yönelik şiddet olaylarına evde, işyerinde, sokakta, okulda, gözetim altında, savaşlarda kısaca kadının olduğu her yerde rastlanmaktadır. Ancak, kadınlar en korunduğu yer diye düşünülen “aile içinde” kendi evinde sevgi, saygı beklediği insan(lar) tarafından daha yaygın bir şekilde şiddete uğramaktadır.

Kadına karşı şiddet ve aile içi şiddet sorunu çözülmedikçe, kadın erkek eşitliğinin sağlanması, kadınlar açısından süregelen özel ve kamusal alanlar arasındaki uçurumun kapatılması mümkün olamayacaktır. Kadınların karar verici konumlarda yeterli sayıda temsil edilememeleri, mağdurun korunması ve şiddetin önlenmesi için kalıcı çözümlerin getirilmesini engellemektedir. Uzun süredir kadına yönelik şiddet, aile içi şiddet toplumsal sorun olarak ele alınmış, koruyucu ve önleyici yasalar çıkarılmış, bu nedenle de ulusal ve uluslararası sözleşmeler yapılmıştır.

Kadına yönelik şiddetin günümüzdeki anlamda bir sorun olarak ele alınması, önlenmeye çalışılması, mağdurun korunması, failin cezalandırılması çalışmaları dünyada çok yakın zamanlarda, 1970'lerden sonra gündeme gelebilmiştir. 1990'lardan sonra da uluslararası belgelerde kapsamlı

* Türk Tabipleri Birliği İkinci Başkanı, Yazar

na gelmektedir. Bugüne kadar İstanbul Sözleşmesi'nin gerekleri uygulanmadığı için pek çok kadın ellerinde uzaklaştırma kararlarıyla karakol kapılarında öldürülmüş, boşanmak istediği için katledilmiş, suç duyurusu olmasına rağmen korunmamış, ölümlerle yaşam arasında kaldığı noktada kaldığında kendini kurtarıp şiddet faili erkeği öldürdüğü için müebbet hapis cezalarıyla yargılanmıştır. Her gün en az bir kadının öldürüldüğü haberini aldığımız bu zamanlarda her öldürülen kadın için şunu söyleyebiliriz; İstanbul Sözleşmesi ve 6284 uygulansaydı bu kadınlarımız bugün yanımızda olabilirlerdi.

KAYNAKLAR

- 1- Nazan MOROĞLU. Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi 6284 Sayılı Yasa ve İstanbul Sözleşmesi. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2012-99-1169>
- 2- Nazan MOROĞLU. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede 6284 Sayılı Yasa ve Uygulama. <https://nazanmoroglu.com/wp-content/uploads/2018/>
- 3- <https://www.evrensel.net/haber/428747/istanbul-sozlesmesi-nedir-kadina-yonelik-siddetle-mucadelede-neden-onemlidir>

KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE İÇİN ETKİLİ BİR POLİTİKA GELİŞTİRMEK MÜMKÜN MÜ?

Av. Özge DEMİR*

Prof. Dr. Ayşe YÜKSEL*

Her gün birden fazla kadın yönelik şiddet haberi ile sarsılıyoruz toplum olarak. Şiddet ise ne yazık ki o kadar uzağımızda değil. Kimi zaman komşumuz kimi zaman annemiz, kardeşimiz kimi zaman da biz şiddetin öznesiyiz. Üstelik şiddeti uygulayanlar çoğunlukla en yakınlarımız ve hatta bazen duygusal yakınlık kurduğumuz kişiler.

Her gün işlenen kadına yönelik şiddetle karşılaştıkça, zifiri bir karanlıkta yandığımızı düşünmeden edemiyoruz. Peki, kadına yönelik şiddeti önlemek mümkün mü? Söz konusu yazıda kadına yönelik şiddetin ne olduğu açıklandıktan sonra Kadına yönelik şiddete karşı çıkan en kapsamlı sözleşme olan İstanbul Sözleşmesi'ne değinilecektir. Son olarak ise kadınların ve kız çocuklarının onurlu bir yaşam sürmeleri için mücadele eden Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin çalışmalarına değinilecektir.

Kadına yönelik şiddet

"Kadınlara yönelik, şiddet ister kamusal ister özel hayatta olsun bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya özgürlükten keyfi olarak yoksun bırakma dâhil olmak üzere, kadınlara fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar veya acı verme sonucu doğuran veya bu sonucu doğurması muhtemel olan, cinsiyete dayalı her türlü şiddet eylemi anlamına gelir¹."

Kadına yönelik şiddetin her geçen gün artmasının sebeplerinden en önemlisi toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin her geçen gün derinleşiyor olmasıdır.

* Avukat, yazar

* Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Genel Başkanı

¹ Kadınlara Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına Dair Bildirge'nin (Declaration on the Elimination of Violence against Women) metni için: https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocities-crimes/Doc.21_declaration%20elimination%20vaw.pdf (Erişim Tarihi: 05/12/2022)

rel düşünce, kodlama, drama, felsefe vb. alanlarda da kız çocuklarımızı geliştirme amaçlı çalışmalar yürütülmektedir. Üniversite eğitimi sırasında da Mentörlük çalışmaları öncelikle genç kadın öğrencilerin meslek yaşamına hazırlanmasını, bir kadın olarak kadın sorunları ve çözümlerine yönelik donanımlı hale gelmelerini sağlıyoruz. Kız Çocuklarımızın anneleri de bizim için çok önemli, yıllardır 'Kadınlarla Elele' çalışması ile annelerin de yetkin kadınlar olmasını sağlamaya gayret ediyoruz. Bu çalışmalar toplumdaki bütün bireylere ulaşabildiğinde, çağdaş topluma ulaşılabilirliğinde, kadına yönelik şiddetin de önü kesilmiş olacaktır.

ÇYDD'nin koruyucu önlemler anlamındaki bu çalışmaların okuttuğu kız çocuklarına sosyal etkisini de ölçme gereksinimi doğmuştur. Bu çalışmadan elde edilen veriler ile koruyuculuğun ne kadar yararlı olduğu görülecektir.

Sonuç Yerine

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, kadınların ve kız çocuklarının onurlu bir yaşam sürmesi için 33 yıldır mücadele ediyor. ÇYDD, kadınların ve kız çocuklarının ancak, laik, aydınlanmacı, kamucu ve hukukun üstünlüğünü savunan bir politika geliştiren Türkiye'de özgürce ve onurlu bir yaşam süreceğini bilmektedir. Bu yüzden mücadele etmeye devam etmektedir.

Hep birlikte, ***İstanbul Sözleşmesi'nden Vazgeçmiyoruz, İstanbul Sözleşmesi Yaşatır.***" diyoruz.

KAYNAKÇA

I- Kitaplar

Gülnur Acar Savran, Nesrin Tuna Demiryontan, **Kadının Görünmeyen Emeği**, Yordam Kitap, İstanbul, 2016

Gülnur Accar Savran, **Beden Emek Tarih-Diyalektik Bir Feminizm İçin**, Dipnot yayınları, Ankara, 2019.

Magdalena Grzyb, Marceline Naudi ve Chaim Marcuello-Servós, **"Femicide Definitions"** içinde **Femicide Across Europe: Theory, Research and Prevention**, (Edt. Shalva Weil vd.), Bristol University yayınları, 2018, s. 17-32.

Özlem Özcan, **Partneri Tarafından Duygusal ve Fiziksel Şiddete Uğramış Ve Uğramamış Kadınların Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi**, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Adli Psikoloji, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul, 2009.

II-Makaleler

- Ayşe Ediz, Şenol Altan, “Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Üzerine Bir Alan Araştırması” **Türkiye Barolar Birliği Dergisi-Özel sayı**, 2017,397-410.
- Şükrü Bardakçı ve Sema Oğlak, “Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi ve Türkiye”, **Toplumsal Politika Dergisi**, 2022, Cilt: 3, Sayı: 1, s. 71-90.
- Sema Ulutürk Akman, “Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Toplumsal Baskı: Türkiye İstatistik Kurumu Yaşam Memnuniyeti Araştırması Üzerine Analizler”, **Ekonomometri ve İstatistik Dergisi**, Sayı: 35, s. 83-109.
- Oğuz Polat, “Şiddet”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cilt 22, Sayı 1, 2016, s. 15 – 34.
- Tijen Harcar, Özlem Çakır, Olca Sürgevil ve Gönül Budak, “Kadına Yönelik Şiddet ve Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu”, **Toplum ve Demokrasi Dergisi**, Cilt: 2, Sayı: 4, 2008, s. 51-70.
- Veda Bilican Gökaya, “Türkiye’de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet”, **Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, Cilt 12, Sayı 2, 2011, s. 101-112.

III-E-Kaynaklar

- 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’a erişmek için <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6284.pdf> (Erişim Tarihi: 12/12/2022)
- AİHM’in 33401/02 başvuru numaralı, 09/06/2009 tarihli ve Opuz / Türkiye isimli kararına erişmek için: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=002-1449> (Erişim Tarihi: 12/12/2022)
- Anıt Savaş, <http://anitsayac.com/?year=2022>, (Erişim Tarihi: 08/12/2022).
- Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği’nin Kavramlar Sözlüğü, 2019, <https://www.stgm.org.tr/sites/default/files/2020-09/cinsel-siddetle-mucadele-derneginden-kavramlar-sozlugu.pdf> (Erişim Tarihi: 07/12/2022).
- Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu’nun 1 Mart 2022 tarihli Kadın Emegi Raporuna erişim için: <https://www.genel-is.org.tr/emar-kadin-emegi-raporu,2,47156#.Y5RcUXZBw2y> (Erişim Tarihi: 06/12/2022)
- Dünya Ekonomik Forumu’nun yayınladığı Küresel Cinsiyet Eşitsizliği raporu: https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2022.pdf (Erişim Tarihi: 05/12/2022.)
- Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği’nin Aralık 2021 tarihli Pandemide Evde Bakım ve Zaman Kullanımı Araştırması isimli raporuna ulaşmak için: <https://konda.com.tr/uploads/hbs-pandemide-evde-bakim-ve-zaman-kullanimi-mart22-9b988a27fa4e80cab2d4e3e5931d464678baac2052a3d4f1bf4d2acf8b94ae4c.pdf> (Erişim Tarihi: 06/12/2022)

“İstanbul Sözleşmesi”, <https://www.cydd.org.tr/haber/istanbul-sozlesmesi-2075/>
(Erişim Tarihi: 15/12/2022.)

“Kadın Destek Uygulaması (KADES)”, İçişleri Bakanlığı, <https://www.icisleri.gov.tr/kadin-destek-uygulamasi-kades>, (Erişim Tarihi: 12/12/2022.)

Kadınlara Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına Dair Bildirge'nin (Declaration on the Elimination of Violence against Women) metni için: https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocity-crimes/Doc.21_declaration%20elimination%20vaw.pdf (Erişim Tarihi: 05/12/2022.)

Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin tanımlar başlıklı 3. maddesinin d bendi <https://rm.coe.int/1680462545> (Erişim Tarihi: 05/12/2022.)

“Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” sağlandı da haberimiz mi yok?” Ekmek ve Gül, <https://ekmekvegul.net/gundem/toplumsal-cinsiyet-esitligi-saglandi-da-haberimiz-mi-yok> (Erişim Tarihi: 07/12/2022)

TUİK Zaman Kullanım Araştırması 2014-2015 raporuna erişmek için: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Zaman-Kullanim-Arastirmasi-2014-2015-18627> (Erişim Tarihi: 06/12/2022)

6284 SAYILI YASA KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE NE KADAR MÜCADELE EDİYOR?

*Av. Burcu DÜZEN**

Kadınlara yönelik şiddetin, erkekler ve kadınlar arasındaki eşitlikçi olmayan güç ilişkilerinin tarihsel bir yansıması olduğu, bu güç ilişkisinin erkekler tarafından kadınlar üzerinde egemenlik kurulmasına ve kadınlara yönelik ayrımcılık yapılmasına neden olduğu düşünüldüğünde gerek Dünya’da gerekse Türkiye’de kadına yönelik şiddetle ancak toplumsal cinsiyet eşitliğinin özümsemesi ile mücadele edilebileceği kaçınılmazdır.

Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddetle mücadelede 2011 yılında atılan en önemli adım ne yazık ki 2022 yılında bir gecede yerle bir oldu... Oysa Türkiye “Kadın ve erkek arasında yasal ve fiili eşitliğin gerçekleşmesinin kadınlara yönelik şiddeti önlemede önemli bir unsur olduğunu kabul ederek” İstanbul Sözleşmesine ilk imzayı atmıştı. Ardından 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun 20/03/2012 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girdi.

Bu yazıda 6284 Sayılı Yasa’nın İstanbul Sözleşmesi ile farklılıkları, 6284 sayılı yasanın uygulamadaki sorunları ele alınacaktır.

Temel Farklılıklara Bir Göz Atalım

6284 Sayılı Yasanın 1/2-a maddesinde kanunun uygulanmasında ve gereken hizmetlerin sunulmasında “Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, özellikle Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi ve yürürlükteki diğer kanuni düzenlemeler esas alınır.” denilmek suretiyle İstanbul Sözleşmesinin aslında bir nevi bu Kanun’un dayanağı olduğu belirtilmiştir.

6284 sayılı yasa ile İstanbul Sözleşmesi arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Ev içi şiddet tanımı ve dolayısıyla 6284 sayılı yasadan faydalanacak kişilerin kapsamı ilk esaslı farklılıklardan biridir. 6284 sayılı Kanun ev içi şiddeti: “şiddet mağduru ve şiddet uygulayanla aynı haneyi paylaşmasa da aile veya

* Mersin Barosu’nda avukat

- Meslek edindirme kurslarına katılmasına, yönelik faaliyetlerde bulunmak şeklinde açık düzenleme bulunmasına rağmen ne yazık ki şiddet uygulayanlar ile ilgili hiçbir çalışma yapılmamaktadır. Oysaki şiddetin önlenmesi için rehabilite çalışmalarının öncelikle şiddet uygulayanlara yapılması gerekmektedir. Şiddet uygulayanın gerekli desteği ve rehabiliteyi almadığı sürece aynı davranışları tekrar etmesi de kaçınılmaz bir gerçek olmaya devam edecektir.

Yasada her ne kadar şiddetin sonlandırılması için çalışan ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapılması hususunda düzenleme bulunsa da bu konuda da bir çalışma olmadığı ve ne yazık ki Bakanlık tarafından iş birliği açısından sivil toplumdaki uzak durulduğu, alanda çalışan birçok sivil toplum kuruluşu tarafından defalarca dile getirilmiştir.

6284 sayılı Yasa'da İlköğretim ve ortaöğretim müfredatına, kadının insan hakları ve kadın erkek eşitliği konusunda eğitime yönelik dersler konulacağı öngörülmüş ise de bu yönde milli eğitim müfredatında herhangi bir değişikliğe gidilmemiştir.

Son Olarak...

Yasa'yı genel olarak değerlendirecek olduğumuzda düzenlemelerin uygulanır olması halinde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede önemli bir rolünün olduğu ve kadın hareketinde çok önemli bir adım olduğu da aşikârdır. Ancak halen yasanın -özellikle uygulama açısından- birçok eksiği bulunmaktadır. Umuyorum ki; 6284 sayılı Yasa'nın toplumsal cinsiyet eşitliğini de içerecek şekilde uluslararası standartları uygun iyileştirmeleri yapılacaktır.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede esas olan toplum farkındalığı, bilinç ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin benimsenmesidir. Bu anlamda topluma etki edecek birçok disiplinin birlikte ve koordineli olarak çalışması, Yasa'nın uygulanmasının sağlanması ve toplumsal cinsiyet eşitliği anlamında ortak bir bilincin oluşması gerekmektedir. Bizi ileriye götürecek unsurlardan vazgeçmek yerine, en iyi uygulayıcı olmayı tercih etmemiz gerekiyor. Son olarak; İstanbul Sözleşmesi'nden VAZ-GEÇ-Mİ-YO-RUZ!

Kaynaklar:

- 6284 Sayılı Yasa
- Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleyle İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NİN ÖNEMİ

*Prof. Dr. Dilek ÖZCENGİZ**

Öz

Kadına yönelik şiddet sadece bir kadının fiziksel, psikolojik şiddete uğramasından öte, önemli bir toplumsal sorundur. İstanbul Sözleşmesi, kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve kadınların korunması amacı ile geliştirilmiş bir metindir. Taraf devletlere önemli ödevler yükleyerek, bütüncül bir toplumsal dönüşümü amaçlar. Özellikle kültürel olarak kadının ayrımcılığa uğradığı toplumlarda Sözleşme içeriğinin uygulanması elzemdir.

Giriş

İçinde bulunduğumuz bu yüzyılda insanlığın Mars'ta koloni kurmasını, transhümanizmi ve genetik hastalıkların tamamen yok edilmesindeki gelişmeleri izliyoruz. İnsan türünün kadın ve erkek cinsiyetten oluştuğunu biliyoruz. Kadın veya erkek olarak doğmak bizlerin seçimi değildir, buna bir katkımız da yoktur. Hiç katkımız olmayan bir durumdan dolayı üstün veya ayrıcalıklı olabilmek mümkün müdür? Günümüzde kadınlar hala şiddete uğramakta, eşleri veya bir yakınları tarafından şiddete maruz kalmaktadır.

Birleşmiş Milletler (BM) kadına yönelik şiddeti "ister kamusal ister özel yaşamda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel veya zihinsel zarar veya ıstırap veren veya verebilecek olan, bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma dâhil, toplumsal cinsiyete dayalı her türlü şiddet eylemi" olarak tanımlamaktadır.¹

Yakın partner şiddeti; fiziksel saldırganlık, cinsel zorlama, psikolojik istismar ve kontrol edici davranışlar dahil olmak üzere fiziksel, cinsel veya psikolojik zarara neden olan yakın bir partner veya eski partnerin davranışlarını ifade eder.

Cinsel şiddet, "herhangi bir ortamda, mağdurla ilişkisi ne olursa olsun herhangi bir kişi tarafından, zorlama kullanılarak bir kişinin cinselliğine yönelik herhangi bir cinsel eylem, cinsel eylemde bulunma girişimi veya başka bir ey-

* MD,MA,PhD. Jure, LLM
dilekozcengiz@gmail.com

¹ United Nations. Declaration on the elimination of violence against women. New York : UN, 1993.

Kaynaklar

1. <https://istanbulsozlesmesi.org/istanbul-sozlesmesinin-onemi/>(Erişim zamanı 16.1.2023 saat 23:28)
2. <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-SRH-21.9>(Erişim zamanı 15.01.2023)
3. United Nations. Declaration on the elimination of violence against women. New York : UN, 1993.
4. Violence against women Prevalence Estimates, 2018. Global, regional and national prevalence estimates for intimate partner violence against women and global and regional prevalence estimates for non-partner sexual violence against women. WHO: Geneva, 2021.

BİR SOSYAL SORUN OLARAK KADINA KARŞI ŞİDDETİN NEDENLERİ SONUÇLARI VE İSTANBUL SÖZLEŞMESİ

*Ece S. Atalay CHIU**

Özet

Şiddet, "yaralamak, istismar etmek, zarar vermek veya yok etmek amacıyla fiziksel güç kullanılması" olarak tanımlanmaktadır.¹ Şiddetin çoğu zaman fiziksel ve zihinsel sağlık ile sosyal işlevsellik üzerinde ömür boyu süren sonuçları vardır, ekonomik ve sosyal kalkınmayı yavaşlatabilir. İnsan şiddeti toplumumuzun ve kültürümüzün kaçınılmaz bir yönüdür, bir çocuğun hayatı anası babası ve evidir. Ailesinde ve evinde ne görürse, ne yaşarsa hayatı o sanar ve öyle yaşar.

Bu çalışmada toplumu ayakta tutabilen temeli oluşturan kadınların uğradığı şiddette, çocuklukta yaşanan travmaların neden olduğu ve bunun erken yaşlarda önlenebilir olduğuna dikkat çekmek amaçlanmaktadır. Bu amaçla çalışmam kadına yönelik yapılan şiddetin nedenleri ve sonuçları üzerinde yoğunlaşacaktır. Ayrıca çalışmamda kabul edilmeyen İstanbul Sözleşmesi ve içeriği değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, şiddet, çocukluk, travma, İstanbul Sözleşmesi

Abstract

Violence is defined as "the use of physical force with the intent to injure, abuse, harm or destroy." Violence often has lifelong consequences on physical and mental health and social functioning. Violence against women can slow down economic and social development. Human violence is an inevitable aspect of our society and culture. The life of a child is his mother, father and home. He thinks his life is what he sees and experiences in his family and home, and he lives it that way.

* Ekonomist

¹ Merriam Webster Sözlüğü. Erişim tarihi: 19 Haziran 2020.

demektir. Öz güvenleri yüksek, cesur, eğitimli ekonomiden siyasete, ticaretten sosyal hayata her alanda kadın sayısının artması ülkemizi daha ileri seviyelere ulaştırır. Toplumun temeli aile, ailenin temeli kadındır.

Kaynakça

- Arendt, Hannah. (1970) Şiddet Üzerine Mariner Kitapları
- Barzillay, Gad. (2003) Topluluklar ve Hukuk: Tüzel Kimliklerin Siyaseti ve Kültürleri Michigan Üniversitesi Yayınları
- Benjamin, Walter ve Giorgio Agamben. Brendan Moran ve Carlo Salzani (ed.) (2017) Şiddetin Eleştirisine Doğru Bloomsbury Akademik ISBN 1474241891
- Council of Europe 2024
- Diamond, Jared M. (2005) İnsan Topluluklarının Kaderi WW Norton & Company, ISBN 0393317552
- DS Schechter, ve diğerleri, (2011) Okul öncesi yaştaki şehir içi pediatri kliniğindeki şiddet yanlısı babaların, travma sonrası stresli annelerin ve semptomatik çocukların ilişkisi Journal of Interpersonal Violence Erişim tarihi: 19 Haziran 2020
- Edwards, KM, Neal, AM ve Rodenhizer-Stämpfli, KA (2016). Aile içi şiddetin önlenmesi
- Fry, Douglas P. (ed.) (2015) Savaş, Barış ve İnsan Doğası: Evrimsel ve Kültürel Görüşlerin Yakınsaması Oxford University Press, ISBN 0190232463
- Garcia-Moreno, C. and others (2005) WHO Multi-country Study on Women's Health and Domestic Violence against Women: Initial Results on Prevalence, Health Outcomes and Women's Responses. Geneva: World Health Organization
- Gilligan, James. (2001) Şiddetin Önlenmesi, Thames ve Hudson, ISBN 0500282781
- Hygum, E., & Pedersen, P. M. (Eds.) (2010) Erken Çocukluk Eğitimi
- Josephine A.V. Allen, (2001) Poverty as a Form of Violence Journal of Human Behavior in the Social Environment S: 45-59 Retrieved June 19, 2020
- Köse, Aslı; Beşer, Ayşe (2007) "Kadının Değiştirilebilir Yazgısı Şiddet, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, S.4: 114-121
- M. Stoltenborgh, et al. (2011) A global perspective on child abuse: Meta-analysis of prevalence around the world Child Maltreatment S: 79-101. Retrieved June 19, 2020

- Martin, Debra L., Ryan P. Harrod ve Ventura R. Pérez (ed.) (2013) Şiddetin Biyoarkeolojisi, Florida Üniversitesi Yayınları, ISBN 0813049504
- McGarry, J. ve Ali, P. (2016) Sağlık ortamlarında aile içi şiddet ve istismarın araştırılması: Zorluklar ve sorunlar. *Hemşirelikte Araştırma Dergisi*, S: 465–476
- Merriam Webster Sözlüğü. Erişim tarihi: 19 Haziran 2020
- Ruth Gilbert, ve diğerleri, (2009) Yüksek gelirli ülkelerde çocuklara kötü muamelenin yükü ve sonuçları *The Lancet* S: 68–81. Erişim tarihi: 19 Haziran 2020
- Şenol ve Mazman, (2016) S: 14
- Teasdale, B. & Bradley, MS (Eds.) Suçu ve Şiddeti Önlemek S: 215–227, Springer Uluslararası Yayıncılık
- Tezcan, Sabahat; Tunçkanat, Hande (2009) Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Kadımların Fiziksel ve Ruhsal Sağlığı Açısından Değerlendirilmesi
- Vazsonyi, Alexander T., Daniel J. Flannery ve Matt Delisi. (2018) *Cambridge Şiddetli Davranış ve Saldırganlık El Kitabı*, Cambridge University Press, ISBN 1316632210
- <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>
- <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/key-facts>
- https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/146/coban.htm

ŞİDDETE SIFIR TOLERANS

*Elif KESTEK**

İnsanlığın varoluşundan bugüne kadar süregelen, insanlık tarihi kadar eski bir kavram olan şiddet, kadın çalışmalarının baş sorunu olarak karşımıza çıkmakta. Şiddet yaygınlaştıkça şiddeti anlamak, şiddeti tasnif etmek neredeyse dünyayı anlamak kadar zorlaşmaktadır (Benjamin 2010).

Şiddet kavramı, pek çok alanda, kişiye ya da bir gruba yönelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözel türleri bulunan cebir ve zorlamayı ifade etmek üzere kullanılan bir kavramdır. Şiddet, kişiye başka kimseler tarafından yöneltilen saldırı eylemleri şeklinde gerçekleşebileceği gibi; bu eylemlerin, birey şiddetinden devlet şiddetine kadar çok geniş bir yelpazede gerçekleşmesi ve hatta kişinin kendisi tarafından yine kendisine yöneltilen fiiller şeklinde ortaya çıkması da mümkündür. Bu sebeple, tanımlanması ve sınırlarının belirlenmesi oldukça zordur. Şiddet, başlangıçta yalnızca fiziksel zarara yol açacak müdahaleleri ifade edecek biçimde kullanılırken, yavaş yavaş, fiziksel saldırılar dışında zarara sebebiyet verebilecek cinsel, sözel ya da psikolojik müdahaleleri de içerecek biçimde ve hatta kasıtlı olarak yapılmayan eylemleri de kapsayacak genişlikte anlaşılmaya başlandığı gözlemlenmektedir. Şiddeti en geniş kapsamıyla; fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdidinin gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanmaya, ölüme ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması olarak açıklayabiliriz (WHO 2016).

Aynı şekilde, bir zarar meydana gelmiş olmasa dahi, eylemin, zarar verme olasılığı dikkate alınarak da şiddet kapsamında değerlendirilmesi mümkün olabilmektedir. Görüldüğü gibi şiddet kavramı, giderek daha kapsayıcı biçimde tanımlanmaya başlanmış ve bilinçli olarak verilen fiziksel zararın yanında, kasıtlı olup olmadığına bakılmaksızın, bir kişi, grup ya da topluluk açısından zarar veya yoksunluğa sebep olması muhtemel, fiziksel, sözlü, psikolojik ve hatta politik ve ekonomik açıdan dezavantaj yaratacak her türlü eylemin şiddet kapsamında kabul edilmesi düşüncesine doğru ilerlenmiştir. Bu kapsamda şiddet, özgürlüklerin ve hakların kısıtlanmasını da içerecek biçimde bir kişi, grup ya da topluluk üzerinde hâkimiyet kurarak o kişi, grup ya da topluluğu istismar etmek amacını taşıyan her türlü eylem ve niyeti ifade edecek genişlik-

* Mersin Büyükşehir Belediyesi'nde Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Şube Müdürü

bir kritere yer vermemesi nedeniyle uygulamada Anayasa 'da teminat altına alınan hak ve özgürlüklerin ihlaline neden olabilecek ciddi sorunlar doğabilir.

Sonuç olarak, aile içi şiddetin ve kadına karşı şiddetin önlenmesi için toplumumuzda şiddeti suç sayan politikaların geliştirilmesi, bütün kurumların bu konuda işbirliği içinde mücadele etmesi, eğitilmiş personelin istihdam edilmesi, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak için güvenli ortamların oluşturulması, yoksulluk ve eğitimsizlikle mücadele edilmesi gerekmektedir.

Öncelikle kadınlarımız başta olmak üzere, tüm dünya ve insanlık için şiddetin olmadığı bir yaşam dileklerimle...

KAYNAKÇA

- Adorno, Theodor W. Walter Benjamin Üzerine. Translated by Dilman Muradoğlu. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2004.
- Bayram, Nuran, Sayılı, Müslüm. "Üniversite Öğrencileri Arasında Siber Zorbalık." İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 2013: 107-116.
- Benjamin, Walter. "Şiddetin Eleştirisi Üzerine." In Şiddetin Eleştirisi Üzerine, edited by Aykut Çelebi, 19-43. İstanbul: Metis Yayınları, 2010.
- Connell, Raewyn. Toplumsal Cinsiyet ve İktidar. İstanbul: Ayrıntı, 1998.
- Hooks, Bell. Feminizm Herkes İçindir. İstanbul: bgst, 2012.
- İstanbul Sözleşmesi. "Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi." İstanbul Sözleşmesi. İstanbul, 5 11, 2011.
- Mavnacıoğlu, Korhan. "İnternette Kullanıcıların Oluşturduğu ve Dağıttığı İçeriklerin Etik Açısından İncelenmesi: Sosyal Medya Örnekleri." Medya ve Etik Sempozyumu. Elazığ: Fırat Üniversitesi İletişim Fakültesi, 2009. 63-73.
- Millett, Kate. Cinsel Politika. Translated by Seçkin Selvi. İstanbul: Payel Yayınları, 1973.
- Moroğlu, Nazan. "Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi: 6284 Sayılı Yasa ve İstanbul Sözleşmesi." <http://portal.ubap.org.tr>. 2012. http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2012-99-1169.pdf (accessed Nisan 10, 2019).
- Oskay, Ünsal. "'Efendi/Köle' İlişkisi Açısından Şiddet ve Görünümleri Üzerine." Cogito, no. 6-7 (1996): 185-196.
- Şimşekcan, Nurcihan. "Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetin Başka Bir Biçimi: Siber Şiddet." Mersin, 2018.
- TÜİK. Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. 2017. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028 (accessed Ocak 12, 2019).
- WHO. Definition and Typology of Violence. 2016. <https://www.who.int/violenceprevention/approach/definition/en/> (accessed Kasım 23, 2018).

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ, HİNÇ SİYASETİ VE AİLE DEĞERLERİ

*Doç. Dr. Fulden İBRAHİMHAKKIOĞLU**

Kimin yaşamının yaşamaya değer, kimininki gözden çıkarılabilir, hangi ölümün yası tutulabilir ve hangisinin tutulamaz olduğu soruları günümüz siyaset felsefesinde birçok tartışmanın eksenindedir. Hapishanelerdeki tecrit uygulamasını incelediği kitabında Lisa Guenther şöyle sorar: “Bugün kimi umursamamaya izniniz var? Kimin hayatı ölümden ayırt edilemeyecek derecede önemsiz kılınmış halde? Kim ‘kullanıp atılabilir’ (Balibar 2002, 24), ‘yası tutulamaz’ (Butler 2006, 35-6), ‘harcanan hayatlar’ (Bauman 2004), ‘konu dışı olan kişiler’ (Dayan 2011, xi), ‘rejimin kalıcı insan dışı varlıkları’ (Rodríguez 2006, 79) olarak konumlandırılır? Ve toplumsal ve sivil hayatın ‘biz’i olarak adlandırdığımız topluluk nasıl kendi dışkılarıyla şekillenir?” Bu yazıda İstanbul Sözleşmesi’nin feshi etrafında üretilen söylemleri ve bu söylemler üzerinden ilerleyen kurumsal uygulamaları bu soruların açtığı düşünme alanı içerisinden ele alıyorum. İstanbul Sözleşmesi’nin feshi geniş bir spektrumda ilerleyen muhtelif siyasi hamlelerden yalnızca biriye, ancak diğer semptomlarla beraber değerlendirildiğinde bize doğru bir tanı verecektir. Buradaki “hastalığın” aslen hınç siyaseti olduğu kanısındayım. Tanımı itibarıyla reaktif olduğu için varlığını sürdürmek adına korkuyu ve paniği silah olarak kullanarak öteki addettiğini daima olumsuzlaması gerekir. Bu doğrultuda kendine kendi varlığını “tehdit” ettiği iddiasıyla belli “düşmanlar” seçer. Egemen olanın (paradoksal bir şekilde) daima tehdit altında ve dolayısıyla kırılğan olduğu kaygısını taşır ve bu perspektiften birtakım yöntemler geliştirir. Tehdit altında olduğunu savunduğu müddetçe kendini kurban olarak kodlar ve tüm faaliyetlerini kurban konumundan sürdürür. Bu görünüşte güçsüzleştirici bir söylem olsa da bu siyasetin temel olarak gücü tam da burada yatar. Ama bu etkinliği kısıtlı bir güçtür; çünkü kaynağı hep başka bir yerde ve dolayısıyla koşullu ve değişkendir. Dönüştürücülüğü kendi içinden değil dışsallaştırılmış tehdit mekanizmaları ile cebelleşmesinden gelir. Burada açığa çıkan korku ve kaygı hisleri her türlü şiddeti bir tür öz savunma olarak gerekçelendirme görevi görebilir.

* fulden@metu.edu.tr
Orta Doğu Teknik Üniversitesi

KAYNAKÇA

- Anzaldúa, Gloria. *Light in the Dark/Luz en lo Oscuro: Rewriting Identity, Spirituality, Reality*. Durham & Londra: Duke University Press, 2015.
- Davis, Angela. *Women, Race & Class*. New York: Vintage Books, 1983.
- de Beauvoir, Simone. *The Second Sex*. Londra: Vintage Books, 1997.
- Deleuze, Gilles; Guattari, Félix. *Anti-Oedipus: Capitalism and Schizophrenia*. Londra: Continuum, 2004.
- Gilmore, Ruth Wilson. *Abolition Geography: Essays Towards Liberation*. Londra & Brooklyn: Verso, 2023.
- Guenther, Lisa. *Solitary Confinement: Social Death and Its Afterlives*. Minneapolis & Londra: University of Minnesota Press, 2013.
- Manne, Kate. *Down Girl: The Logic of Misogyny*. New York: Oxford University Press, 2018.
- Schmitt, Carl. *The Concept of the Political*. Şikago & Londra: University of Chicago Press, 2007.

KADIN, KADINA ŞİDDET, DEVLET VE İSTANBUL SÖZLEŞMESİ

*Prof. Dr. Fulya ÖZTAŞ**

Kadınlık, Kadın Olmak Nedir? Ne değildir?

Kadın insan hakları temelinde siyasi ve sosyal bilincin geliştirilmesine, ekonomik, siyasi ve sosyal başarıların artmasına katkı sağlayan yavrularının anası, geleceğin mimarı, evin tadı –tuzu, hayatı kolaylaştırandır.

Kadın zarafettir, narinliktir, kolay pes etmez, fiziksel olarak güçsüzdür ancak güçlü bir ruha sahiptir. Doğurgandır, üretkendir, anadır, yaratıcıdır, olmayanı varmış gibi gösterebilme yetisine sahip sanatçıdır. Genelde sakindir, naturası gereği sevgi ve şefkatin adresidir, fedakârdır, vatandır. Doğasında terör, şiddet, savaş, taciz, tecavüz yoktur. Ancak, ne yazık ki evde, işyerinde uygulanan şiddet, dünyanın tüm ülkelerinde devam eden evrensel bir olgudur.

Şiddet, dünya sağlık örgütü (WHO) tarafından, yaralanma, ölümlerle sonuçlanan veya sonuçlanma olasılığı yüksek olan, kendine, başka bir kişiye, bir grup veya topluluğa karşı kasıtlı olarak fiziksel güç veya gücün tehdit veya fiilen kullanılması olarak tanımlanmaktadır. Aile içi şiddetin çoğunlukla fiziksel olarak güçsüz olan kadına karşı erkekler tarafından uygulandığı kabul edilir. Ancak kadına karşı uygulanan şiddeti yalnızca fiziksel güç dengesizliği ile açıklamak mümkün olmayıp, cinsel istismar psikolojik/duygusal/sözel ve taciz öğelerini de içeren karmaşık bir olgu olarak değerlendirilebilir. Kadına karşı şiddetin önemli ölçüde erkeğe bağlı olarak ortaya çıktığı, eşin zayıf kişiliği, özgüven eksikliği, ailesini model alması ve bunu başarıma çabası, duygusal yetersizlik veya zayıflık eşler arasında şiddeti tetikleyen temel sebepler olarak görülmektedir.

Kadına karşı şiddet 2000 yılında Birleşmiş Milletlerin aldığı bir kararla suç sayılmış olup, üye ülkelerin kadına yönelik şiddeti önlemek amacıyla bölgesel, ulusal ve milletler arası işbirliği yapması ve gerekli önlemleri almaları talep edilmiştir. Bu bağlamda üye ülkelerin sağlık, eğitim, güvenlik, yargı, medyada gerekli kanuni düzenlemeli kabul edilmiştir. Şiddetten korunmak herkesin hakkı olup, yasalar ile güvence altına alınmıştır. İçinde bulunulan

* Selçuk Üniversitesi Öğretim Üyesi

rilmiş. 15 Ekim 2018 tarihinde devlet raporu, gölge raporlar ve hem devlet hem sivil toplum temsilcileriyle gerçekleştirilen görüşmelerin incelenmesinin ardından GREVIO, Türkiye'ye dair ilk değerlendirme raporunu yayımlamıştır.

Tüm bu gelişmeler Türkiye'de özellikle şiddete uğrayan kadınların korunmasına yönelik önemli kazanımların elde edilmesine olanak sağlamıştır. Ancak sonraki yıllarda özellikle bir kısım politik kaygılar sebebi ile İstanbul Sözleşmesi'nin feshi yönünde bir kısım basın ve yayın organlarında gittikçe etkisini artıran yayınlar yapılmaya başlanmıştır. Sonuç olarak 2020 yılında Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekebileceğine dair açıklaması ve bunu izleyen tartışmalarla, Sözleşme ülkedeki önemli gündem başlıklarından biri haline geldi.

Buna karşılık kadın örgütleri ve feministler tarafından sözleşmeyi savunan ve konuyla ilgili farkındalığı arttırmaya yönelik kampanyalar örgütlendi ve bir kısım ulusal ve uluslararası çalışmalar yapıldı. Hem basında hem sosyal medyada, Sözleşme ve Sözleşme'den çekilme ihtimaline ve sözleşmeye yönelik saldırılara karşı sosyal medya üzerinden haklı gerekçelerle büyük tepki gösterildi. Bunun yanı sıra, Türkiye'nin birçok yerinde haklı sokak eylemleri gerçekleştirildi. Ancak tüm bu çabalara rağmen 20 Mart 2021 tarihinde Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesine dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Resmi Gazete'de yayınlandı ve İstanbul Sözleşmesi Türkiye'de yürürlükten kaldırıldı.

Bu tarihten sonra kararın geri alınmasına yönelik Türkiye'nin pek çok yerinde, Meclis'te, sosyal medyada, kamusal alanlarda eylemler düzenlenmiştir. Ancak bugüne kadar herhangi bir sonuç alınmamıştır. Çekilme kararı aynı zamanda uluslararası kamuoyunda geniş yankılar buldu. Günümüzde kadın örgütleri, feministler ve kamuoyunun bir bölümü İstanbul Sözleşmesi'nin yeniden yürürlüğe girmesi ve eksiksiz uygulanması konusundaki ısrarından vazgeçmemiş olup, ülkemiz kadınlarının haklarının evrensel boyutta korunmasını garanti altına alan bu sözleşmenin yeniden yürürlüğe girmesi için çabalar devam etmektedir ve devam etmelidir. Neyse ki ülkemizde hukuksuzluk karşısında durabilen güçlü kadınlar, akademisyenler dahası hukukçular var.

KAYNAKÇA

WHO. Strengthening the role of the health system in addressing violence, in particular against women and girls, and against children, The Sixty-seventh World Health Assembly. A67/A/CONF./1/Rev.1 Agenda item 14.3. 2014.

UNICEF. domestic violence against women and girls. Innocenti Digest no. 6, june 2000. UNICEF Innocenti Research Centre, Piazza SS. Annunziata, 12 50122 Florence, Italy.

- Mary E, Jansen HAFM, Lori H, Watts CH, Claudia G-M. Intimate partner violence and women's physical and mental health in the WHO multi-country study on women's health and domestic violence: an observational study. *Lancet*. 2008;371:1165-72.
- Bachman R, Saltzman LE. Violence against women: estimates from the redesigned survey, national crime victimization survey. Washington (DC): Department of Justice, Bureau of Justice Statistics Special Report, NCJ-154348; 1995.
- R.E. Dobasli, R.P. Dobasli Wives: the appropriate victims of marital violence *Victimol*, 2 (1978), pp. 426-427.
- L.E. Ferris, P.G. Norton, E.V. Dunn, E.H. Gort, N. Degani Guidelines for managing domestic abuse when male and female partners are patients of the same physician *JAMA*, 278 (1997), p. 851.
- L.W. Hedin, P.O. Janson Domestic violence during pregnancy – the prevalence of physical injuries, substance use, abortions and miscarriages *Acta Obstet Gynecol Scand*, 79 (8) (2000), pp. 625-630.
- A.E. Eyler, M. Cohen Case studies in partner violence *Am Fam Physician*, 60 (9) (1999), pp. 2569-2576.
- J. Abbot, R. Johnson, J. Koziol-McLain, S.R. Lowenstein Domestic violence against women. Incidence and prevalence in an emergency department population *JAMA*, 273 (1995), pp. 1763-1767.
- J.E. Daly, S. Pelowski Predictors of dropout among men who batter: a review of studies with implications for research and practice *Violence Vict*, 15 (2) (2000), pp. 137-160
- C. Le Jeune, V. Folette Taking responsibility: sex differences in reporting dating violence *J Interpersonal Violence*, 9 (1) (1994), pp. 133-140
- W.J. Goode Force and violence in the family. Turkish population and health survey. Hacettepe university, Institute of population studies *J Marriage Fam*, 33 (1971), pp. 624-636
- M.M. McKay The link between domestic violence and child abuse: assessment and treatment considerations *Child Welfare*, 73 (1994), pp. 29-39
- United Nations, Economic and Social Council, Economic Commission for Europe. Agreed conclusions on violence against women and girls. Regional predatory meeting on the 2000. Review of implementation of the Beijing Platform for action 19–21 January; 2000.

ÖZGÜRLEŞİM VE DEMOKRASİ AÇISINDAN KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE İSTANBUL SÖZLEŞMESİ

*Prof. Dr. Hayriye ERBAŞ**

Giriş

Toplumlar zenginlik, saygınlık ve güç gibi maddi ve maddi olmayan mal ve özelliklere sahip olma konusunda hiyerarşik bir yapı özelliği sergiler. Basit teknoloji ve üretim sistemine sahip toplumlar bile eşitlikçi değildir. Tarihsel ve mekânsal olarak eşitsizliğin kaynağı değişse de eşitsizlik ortadan kalkmamaktadır. Bu anlamda toplumlarda en eski eşitsizlikler cinsiyet ve yaş temeline yapılaşmış eşitsizliklerdir (Worsley, 2007: 131). Farklı özellikler ve ölçütler temelli güç eşitsizliği toplumlarda her türden eşitsizliğin ve şiddetin kaynağını oluşturur. Diğer bir ifade ile şiddet, güç eşitsizliğinden ve bu eşitsizliğe dayalı ayrımcılıktan beslenir ve adaletsizlik ve haksızlıkların olduğu hiyerarşik toplum yapısı oluşumuna yol açar. Ancak bu hiyerarşik yapının katılığı toplumdan topluma farklılıklar gösterir. Günümüzde genel anlamda şiddet ve kadına yönelik şiddet daha çok ikili bireysel ilişkiler düzleminde ele alınmaktadır. Oysa güç eşitsizliğinin toplumsal düzlemde ne türden sonuçlarının olduğu toplumsal işleyişleri nasıl etkilediği ve nasıl yapılandırdığı temel sorusu çerçevesinde kadına yönelik şiddetin ele alınması analitik çözümleme açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle kadına yönelik şiddet güç eşitsizliğinden kaynaklı bir ayrımcılık olarak değerlendirilmeli ve özel-kamusal alan ayırımı yapılmaksızın bireysel düzlemi de içerecek biçimde tarihsel ve toplumsal/küresel düzlemde güç ilişkileri ve değişimi bağlamında ele alınmalıdır. Dolayısıyla bu yazıda ilk olarak genel anlamda kadına yönelik ayrımcılık ve bu ayrımcılığın uç noktası olarak fiziksel şiddetin farklı yaklaşımlar tarafından nasıl ele alındığı ve bu yaklaşımlardan hareketle nasıl ele alınması gerektiği sorunsallaştırılacaktır.

İkinci olarak İstanbul Sözleşme'sinin küresel ve ulusal düzlemde feminist mücadelenin bir sonucu ve kazanımı olarak değerlendirildiğinden yazıda feminist mücadele tarihinde İstanbul Sözleşmesi'nin izi sürülmeye çalışılacaktır. Belli toplumlarda kadın haklarının yasal olarak varlığı belli açılardan kadınlara

* Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi.

derinleştirecektir. İstanbul Sözleşmesi'nin iptali veya 6284 sayılı Yasa'nın kaldırılmasının anlamı, kadınları koruyan yasal çerçevenin ortadan kaldırılması ve aile içi şiddetin görünmez kılınması ve meşrulaştırılmasıdır ki bu da aslında suç ortaklığı anlamını taşır. Dolayısıyla kadın haklarına sahip çıkmak sadece kadınların değil, erkeklerin de sorumluluğudur. Çünkü bu yaşanır bir dünya kurma için zorunlu ve de insan olmanın gereğidir.

KAYNAKÇA

- Arendt, H. (1970) *On Violence*, Orlando, FL: Harcourt.
- Baudrillard, J (1995) *The Gulf War Did Not Take Place*, Sydney: Power Publication.
- Bourdieu, P. (1991) *Language and Symbolic Power*, Cambridge: Polity.
- Connell, R W. (2022 [1987]) *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*, İstanbul: Ayrıntı, 5. Basım. Çev, Cem Soydemir.
- Çakır, S., (1994) *Osmanlı Kadın Hareketi*, İstanbul: Metis Yayınları.
- Çakır, S., (2008) "Kapitalizm ve Patriyarkaya Karşı: Sosyalist Feminizm", *Toplum ve Demokrasi*, 2 (4), s. 185-196.
- Davis, A. Y. (1993 [1981]) *Kadınlar, Irk ve Sınıf*, İstanbul: Sosyalist Yayınları, Çev, İnci Çeliker.
- Davis, A. Y. (2008 [1971]) *Eğer Şafakta Gelirlerse*. İstanbul: Agora Kitaplığı, Çev. H. Bozak.
- Erbaş, H (2000) "Küçük Sevimli Dünya: Küreselleşme ve Bazı Yanılgılar", *Doğu-Batı Düşünce Dergisi*, Sayı. 10, ss. 139-151.
- Erbaş H., Erbaş, M. (2007) "Karşıt Kavramlaştırmalarla Üç Küreselleşme ve Güvenlik Sorunları: Modernizm, Tekno-Ekolojizm ve Ütopyanizm Bağlamında Sosyolojik Bir Çerçeve", *Güvenliğin Yeni Boyutları ve Uluslararası Örgütleri, Dördüncü Uluslararası Sempozyum Bildirileri*, Ankara: Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları, ss. 43-77.
- Erbaş, M (2011) "*Kadına Yönelik Şiddet ve Cevap Sosyolojisi*", Baraka, İstanbul OD-TÜ Mezunları Derneği Yayını.
- Ertürk, Y. (2015), *Sınır Tanımayan Şiddet. Paradigma, Politika Ve Pratikteki Yönleriyle Kadına Şiddet Olgusu*, İstanbul: Metis Yayınları.
- Fanon F (1990 [1967]) *The Wretched of the Earth*. London: Penguin.
- Foucault, M. (1997), *Discipline And Punish: The Birth Of The Prison*. London: Penguin.
- Gramsci, A. (1971), *Selections from the Prison Notebooks of Antonio Gramsci*, London: Lawrence and Wishart.

- James, S. (2010 [1974]), *Cinsiyeti Irk, Sınıf: Kadınlardan Yeni Bir Perspektif*, İstanbul: bgst Yayınları, Çev. Ayten Sönmez, Nilgün Ilgıcıoğlu, Sezin Gündoğan).
- Galtung, J. (1969). Violence, Peace and Peace Research. *Journal of Peace Research*, 6(3), 167–191.
- Galtung, J. (1990) “Cultural Violence”, *Journal of Peace Research*, Vol. 27, No. 3. (Aug., 1990), 291-305.
- Parmaksız, P. M. Y. (2023) Türkiye’de Feminizmin Akademide Kurumsallaşması: Fırsatlar ve Çıkmazlar”, *Toplumsal Tarih*, 8 Mart 23 özel sayı, ss. 50-53.
- Pateman, C (2017 [1988]), *Cinsel Sözleşme*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Sancar, S. (2017), “Sosyal Bilimlerin “Cinsiyet Körlüğü” ve Feminist Eleştiri”, Erbaş, H. (2017) *Sosyal Bilimler Tarihini Keşfediyor: 1940 DTCTF Bilim Çevresi ve Sonrası*, (der.) Sentez Yayıncılık, ss. 302-321.
- Walby, S. (2012) “Violence And Society: Introduction To An Emerging Field Of Sociology”, *Current Sociology*. 25, 95- 111.
- Worsley, P. (2007) “Sınıf”, iç. *Fark, Kimlik, Sınıf*, Der. Hayriye Erbaş, Ankara: EOS Yayınları, ss. 132-172. Çev. Hayriye Erbaş.

KADINA ŞİDDET

*Dr. İmbat TAŞKIN**

Şiddet; fiziksel gücün amaçlı olarak bir başkasına veya bir topluluğa karşı psikolojik zarara, gelişim sorunlarına, yoksunluğa, yaralanmaya veya ölüme neden olacak şekilde kullanılmasıdır.¹ Birey ve toplumun gerek fiziksel gerekse ruhsal sağlığını olumsuz etkileyen şiddet, aynı zamanda ciddi bir insan hakları ihlali ve halk sağlığı sorunudur.

Kadına yönelik aile içi şiddetin yaygınlığı, Dünya Sağlık Örgütü'nün 2005 yılında hazırladığı bir raporla çok yönlü olarak ele alınmıştır. 10 farklı ülkeden 24000 kadını kapsayan bu çalışmada; eşleri tarafından fiziksel şiddete uğrama oranının %13 ile %61, cinsel şiddete uğrama oranının %6 ile %59, psikolojik şiddete uğrama oranının ise %20 ile %75 arasında değiştiği belirtilmiştir.

Ülkemizde Altınay ve arkadaşlarının 56 ilde 1800 kadın ile sürdürdüğü çalışmada ise her 3 kadından birinin eşinden fiziksel şiddet görmekte olduğu bu kadınların yarısının bu durumu kimseyle paylaşmadığı belirlenmiştir. Okuryazar olmayan kadınlarda yaşamında en az bir kez şiddet görme oranı %43 iken, yükseköğrenim görmüş olanlarda bu oran %12'dir. Görüşerek ve aile onayı alarak evlenenlerde fiziksel şiddet %28, görücü usulü evlenenlerde %37 ve aile onayı almayan çiftlerde fiziksel şiddet oranı %49 gibi, ne yazık ki oldukça yüksek oranlara varmaktadır.²

Şiddetin Fiziksel Etkileri:

Ölümlle sonlanabilen yaralanma ve kalıcı sakatlıklar görülebilir. İlerleyen yaşla artan kronik ağrılar, sağlık sorunları için doktora gidilmesinin ve sağlığı için gereğinin yapılmasının engellenmesi, düzenli beslenememe, verimli uyuyamama, ruhsal sıkıntıların bedene yansması, bayılma atakları, geçici felç hali, tiroit bezinde sorunlar, mide sırt ve baş ağrıları, kürtaj, artan düşük doğum ağırlıklı bebekler, ölü doğumlar... şiddetin fiziksel belirtileri arasındadır.

* Psikiyatrist

¹ Dünya Sağlık Örgütü DSÖ; 2002, s.4

² Altınay A.G. ve ark (2007) "Türkiye'de kadına yönelik şiddetin araştırma raporu" Tübitak, Ankara.

Güvenlik sağlandıktan sonra; depresyon, travma sonrası stres bozukluğu, kaygı bozuklukları, uyku bozuklukları vb. psikiyatrik rahatsızlıkları ortaya çıkmışsa tıbbi tedavileri düzenlenir. Tıbbi tedaviyle eş zamanlı devam eden korkuları ile baş etmelerine ve onları güçlendirmeye yönelik psikoterapi sürecine başlanabilir. Sosyal beceri eğitimleri ve psikoeğitim ile bu süreçler desteklenir. Şiddet mağduru kadınlar işlevselliklerini kısıtlayan, yaşamları üzerinde kontrolü kaybetmelerine neden olan korkuyla travma odaklı psikoterapiler sayesinde baş eder hale geleceklerdir. Yaşamları üzerindeki kontrol algıları yavaş yavaş artacaktır. Şiddet içermeyen gelecek yaşamlarını yeniden kurmaları için gerekli maddi ve manevi desteğin sağlanması ise en az psikoterapileri kadar önemli bir katkı sağlayacaktır.⁷

Kaynakça

1. Dünya Sağlık Örgütü DSÖ; 2002, 4
2. Altınay A.G. ve ark (2007) 'Türkiye'de kadına yönelik şiddetin araştırma raporu' Tübitak, Ankara.
3. Öztürk ve ark. (2016) Kadına yönelik şiddetin kadın ve toplum sağlığı üzerine etkileri. Sağlık Akademisyenleri dergisi 374(2016) 139-144
4. Anuk D ve arkv (2018) The association of experience of violence and somatization, depression and alexythymia a sample of women with medically unexplained symptoms in Turkey.
5. Şalcıoğlu E. Ve ark. (2017). Anticipatory fear and helplessness predict PTSD and depression in domestic violence survivors. Psychological trauma: Theory, research, practice and policy, 1, 117-125.
6. Abrahams ve ark. (2014) Worldwide prevalence of sexual violence a systematic review. Lancet, 383(9929):1648-1654.
7. Karancı A.N ve ark. Personality, Post traumatic stress and trauma type: Factors contributing to post traumatic growth and its domains in a Turkish community sample. European Journal of Psychotraumatology 3/1 (2012)1-14.

⁷ Karancı A.N ve ark. Personality, Post traumatic stress and trauma type: Factors contributing to post traumatic growth and its domains in a Turkish community sample. European Journal of Psychotraumatology 3/1 (2012)1-14.

KADIN HAKLARINA İLİŞKİN ÖNEMLİ HUKUKİ METİNLERE BAKIŞ

*Kurtuluş Tayanç ÇALIŞIR**

1. İstanbul Sözleşmesi (Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi)

11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzaya açıldığı için kısa adı **İstanbul Sözleşmesi** olarak anılan ve kız çocuklarına ve kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddeti önlemek özel amacıyla hareket eden alanındaki ilk Avrupa sözleşmesi olan ve bir giriş ve on iki bölümden oluşan Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi, 1 Ağustos 2014 günü yürürlüğe girmiş olup, Türkiye bu Sözleşmeyi imzaya açıldığı gün herhangi bir çekince dahi koymadan ilk imzalayan ülke olmuş, 8 Mart 2012 tarihinde ise onaylanmasına dair karar Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. (Bkz. 8 Mart 2012 tarihli ve 28227 mükerrer sayılı Resmi Gazete)

Bugüne kadar kadına yönelik şiddeti önleme konusunda pek çok uluslararası sözleşme, bildiri veya diğer metinler imzalanmış, ulusal düzeyde çeşitli mevzuat hükümleri düzenlenmiş ve başta AİHM olmak üzere pek çok mahkeme içtihadı oluşturulmuş olup, hiç kuşkusuz ki, bunların içinde en etkilisi, en koruyucusu ve en kapsamlısı 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzalanan ve ilk imzacısı da Türkiye olan "Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi" olmuştur. **Bu Sözleşme'nin, tabiri caizse kadına yönelik şiddetle mücadelede uluslararası arenadaki son nokta olduğunu ve bu nedenle de alanında çok ilerici ve ideal bir düzenleme olduğunu söyleyebiliriz.** (Kırbaş Canikoğlu, 2015, s.366)

Sözleşme'nin giriş bölümünde kadına karşı şiddetin, kadınlarla erkekler arasında tarihten gelen eşit olmayan güç ilişkilerinin bir tezahürü olduğu ve bu eşit olmayan güç ilişkilerinin, erkeklerin kadınlara üstünlüğüne, kadınlara karşı ayrımcılık yapmalarına ve kadınların tam anlamıyla ilerlemelerinin engellenmesine yol açtığı vurgulanmış olup; gerçekten de kadına karşı şiddetin

* Cumhuriyet savcısı, yazar, Şair, Felsefeci

formalist uygulamanın nötr kılıfı tarafsızlığı ve maddi adaleti imkansız kılmaktadır. Aksi halde, yani içinde yaşadığı toplumun ataerkil bakış açısıyla hareket ederek nötr bir yaklaşım sergilemesi, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini ve bu eşitsizlik ve ayrımcılıkları sorun olarak bile algılayamayacak, sonuçta mevcut eşitsizlikleri onaylayan kaba bir tarafsızlığı besleyen kararlara imza atmış olacaktır. (Gürgey, 2015, s.71,72)

Kaynakça

- ✓ Bakırcı, K. (2015). İstanbul Sözleşmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, (4), 133-204. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/abd/issue/33839/374687>
- ✓ Cumhuriyet, Ş. (2018). *Ceza Muhakemesi Hukuku I*, Ankara: Seçkin
- ✓ Çınar, A.R.(2019). Ceza Yargılamasında Kamu Davasına Katılma, *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C.21, Özel Sayı, 2801-2836
- ✓ Dumrul, C. (2012) Bakanlık Suçtan Zarar Gören mi?., <http://www.sosyalistfeministkolektif.org/feminist-politika/buelten-mor-nokta/bakanlik-suctan-zarar-goruyor-mu/>,Erişim: 09.06.2021
- ✓ Düğmeci, F, Gürsel, E. (2019). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Hususunda Devletin Yükümlülükleri ve Sorumluluğu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21 (2), 843-873. DOI: 10.33717/deuhfd.644970
- ✓ Ercoşkun Şenol, H. (2019). Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Üzerine Bir İnceleme. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 0 (13), 423-459. DOI: 10.18771/mdergi.581906
- ✓ Geletu, F. (2018). Etiyopya Kadın Hakları Hukuku. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 303-322. DOI: 10.21492/inuhfd.420527
- ✓ Göztepe, E. (2005). "Namus Cinayetlerinin" Hukuki Boyutu: Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Bir Değerlendirmesi, *TBB Dergisi*, (59), 29-48
- ✓ Gürgey, F.İ. (2015). Ev-İçi Şiddet Davalarında Yargıcın Tarafsızlığı. *Ankara Barosu Dergisi*, (4), 55-75. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/abd/issue/33839/374683>
- ✓ Kırbaş Canikoğlu, S. (2015). Kadınlara Yönelik Şiddetin ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesine Dair Ulusal ve Uluslararası Mevzuat (İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Kanun). *Ankara Barosu Dergisi*, (3), 355-378. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/abd/issue/33844/374770>
- ✓ 8 Mart 2012 tarihli ve 28227 mükerrer sayılı Resmi Gazete
- ✓ <https://m.bianet.org/bianet/kadin/228054-polonya-istanbul-sozlesmesi-nden-cekiliyor>, Erişim: 11.06.2021

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİ BAĞLAMINDA KADINLARDA İNTİHAR DAVRANIŞI VE İNTİHAR GİRİŞİMİ

*Dr. Araş. Gör. Zeliha YAMAN**

*Prof. Dr. Mualla YILMAZ***

Özet

İntihar önemli küresel bir halk sağlığı sorunudur. İntihar ile ilgili kavramlar içerisinde; kendine zarar verme, intihar düşüncesi, intihar planları, intihar girişimleri ve tamamlanmış intihar girişiminin yer aldığı görülmektedir. Genel anlamda intihar kavramı; intihar eylemi ve intihar girişimi olarak iki grupta sınıflandırılmaktadır. Dünyanın birçok yerinde erkeklerde intihar oranlarının genellikle kadınlardan daha yüksek olduğu bilinmektedir. Buna karşın ise kadınlarda intihar eğilimin erkeklere göre daha fazla olduğu belirtilmektedir. Kadınların intihar davranışı açısından riskli ve daha hassas bir grupta yer almalarının psikopatolojiye ve psikososyal stres faktörlerine karşı savunmasız olmalarının yanı sıra toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin getirdiği sonuçlardan kaynaklandığı vurgulanmaktadır. Bu durum ise Dünyada ve Türkiye’de toplam morbidite ve mortalite yükü açısından kadın intihar davranış yükünün, kadınlarda erkeklere göre daha fazla olmasına neden olmaktadır. Bu kapsamda intiharı önleme programlarında kadınlara özel stratejilerin yer alması ve özellikle gelişmekte olan ülkelerde kadınlarda intihar davranışı üzerine daha fazla araştırma yapılmasına gereksinim duyulmaktadır.

1. Giriş

Tıp, psikiyatri ve psikoloji alanındaki olumlu değişimler ile birlikte insanların sağlık hizmetlerine erişim olanağının artması; teknolojik gelişim ve değişimler, yaşam koşullarında gerçekleşen iyileşmeler kısacası modern dünyada yaşanan gelişim ve değişimlere rağmen dünyada ve Türkiye’de intihar küresel bir halk sağlığı sorunu olarak önemi korumaktadır. Dünya Sağlık Örgütü

* Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağ.ve Hast.Hemş. AB. Dalı.

** Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağ.ve Hast.Hemş. AB. Dalı.

kabilir. Kadının gereksinimlerinin belirlenmesi ve gereksinim duyduğu sağlık hizmetlerinin sunulması açısından kadınlara sağlık profesyonelleri arasında güvene dayalı bir iletişimin kurulması gereklidir. ^{13,14,51}

Bilgilendirme ve danışmanlık yapılması: Kadınların yaşadıkları durum ve sonrasında geleceğe yönelik planlama yapması aşamasında bilgilendirilmeleri gereklidir. Taburcu olduktan sonra psikososyal müdahalelerin nasıl alınacağı ve sürdürüleceği ya da gereksinim duyduğu ekonomik, barınma ve diğer hizmetler konusunda yardımları nereden sağlayacağı konusunda bilgilendirme ve danışmanlık sağlanmalıdır. ^{13,14,51}

Güvenlik planı oluşturulması: Kadınların yaşadıkları sürece (şiddete maruz vb. durumlar) nedeniyle güvenlik sorunu yaşadıkları durumlarda güvenlik güçlerine nasıl ulaşacakları ve nasıl yardım alabilecekleri konusunda gerekli bilgilendirme yapılmalıdır. ^{13,14,51}

Kayıt tutulması: Kadınların yaşadıkları tüm bu süreçlerde gerekli kayıtların tutulması ve ilgili yerlere bilgilendirmelerin yapılması önemlidir. ^{13,14,51}

Kaynakça

1. World Health Organization (2014). Preventing Suicide: A Global Imperative. Luxembourg: WHO Press.
2. Vijayakumar, L. (2015). Suicide in women. Indian journal of psychiatry, 57(Suppl 2), S233-S238
3. Assarsson, R., Petersen, S., Högborg, B., Strandh, M., Johansson, K. (2018). Gender inequality and adolescent suicide ideation across Africa, Asia, the South Pacific and Latin America—a cross-sectional study based on the Global School Health Survey (GSHS). Global Health Action, 11(sup3), 1663619.
4. World Health Organization. (2018). Preventing suicide: a community engagement toolkit. World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/272860>. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO
5. TÜİK. (2021). İstatistiklerle Türkiye. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası. ss. 15
6. World Health Organization (2023) Erişim Adresi: [https://www.who.int/Data/Gho/Data/İndicators/İndicatorDetails/GHO/Crude-Suicide-Rates-\(Per-100-000-Population](https://www.who.int/Data/Gho/Data/İndicators/İndicatorDetails/GHO/Crude-Suicide-Rates-(Per-100-000-Population)
7. Akçay, S., Taşkın, M. (2019). İntihar ve toplumsal cinsiyet: Sosyal hizmet perspektifinden bir değerlendirme. OPUS International Journal of Society Researches, 14(20), 2278-2299.
8. Moore, M. D., Heirigs, M. H. (2021). Suicide & gender inequality: a cross-national examination. Sociological Spectrum, 41(3), 273-286.

9. Chang, Q., Yip, P. S., Chen, Y. Y. (2019). Gender inequality and suicide gender ratios in the world. *Journal of affective disorders*, 243, 297-304.
10. Cai, Z., Canetto, S. S., Chang, Q., Yip, P. S. (2021). Women's suicide in low-, middle-, and high-income countries: Do laws discriminating against women matter?. *Social Science & Medicine*, 282, 114035.
11. Richardson, C., Robb, K. A., McManus, S., O'Connor, R. C. (2023). Psychosocial factors that distinguish between men and women who have suicidal thoughts and attempt suicide: findings from a national probability sample of adults. *Psychological medicine*, 53(7), 3133-3141.
12. Beautrais AL. (2006). Women and suicidal behavior. *Crisis*. 27:153-6
13. Birol, L. (2013). Hemşirelik süreci: Hemşirelik bakımında sistematik yaklaşım. (10. Baskı). İzmir: Berke Ofset Matbaacılık
14. Grund, F.J., Yearwood, M.S. (2017). Suicide And Non-Suicidal Self-Injury. In Varcarolis' Foundations of Psychiatric-Mental Health Nursing: A Clinical Approach (Halter, M. J. Ed.), 7th ed., United States of America: Elsevier Saunders,
15. World Health Organization. (2016). World Health Statistics 2016: Monitoring Health For The Sdgs, Sustainable Development Goals. France: WHO Press.
16. Türk Dil Kurumu (2023). 01.07.2023 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişildi.
17. Harmancı, P. (2015). Dünya'daki ve Türkiye'deki İntihar Vakalarının Sosyodemografik Özellikler Açısından İncelenmesi. Hacettepe University Faculty Of Health Sciences Journal.
18. Öze A., Keser, N., Köksal, E. İntihar Ve İntihara Teşebbüs Eden Bireylerin Cinsiyeti, Eğitim Düzeyleri Ve Coğrafi Dağılımları: Kütahya Şehri Örneği. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 13(19), 231-250.
19. Ceyhun, A. G., Ceyhun, B. (2003). Lise ve üniversite öğrencilerinde intihar olasılığının değerlendirilmesi. *Klinik Psikiyatri*, 6(2), 217-224.
20. Şimşek, Z. N. Osmanlı Son Döneminde Kadınların İntihar Yöntemleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi (Skad)*, 8(17), 328-360.
21. Yüksel, N. (2001). İntiharın Nörobiyolojisi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 4(Supp: 2), 5-15.
22. Ahmadi A, Mohammadi R, Schwebel DC, Yeganeh N, Soroush A, Bazargan-Hejazi S. (2009). Familial risk factors for self-immolation: A case-control study *J Womens Health (Larchmt)*. 18:1025-31.
23. Temel, M. (2009). İntiharların Önlenmesinde Hemşirenin Sorumlulukları. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(2), 78-83.
24. Kurt, N.G., ARAÇ S. (2018). Batman İli ve Kadın İntiharları. *Konuralp Medical Journal*, 10(1), 94-98.

25. Çevik, A. E., Özcan, H., Uysal, E. (2012). İntihar girişimlerinin incelenmesi: risk faktörleri ve takip. *Klinik Psikiyatri*, 15(4), 218-25.
26. Çetiner, Ő. G. (2006). Aile içi Şiddet yaşayan kadınlarda cinsel sorunlar ve intihar olasılığı, Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
27. Bozkurt, A., İnel, A., Esra, Ünal E. (2023). Kadınlarda Algılanan Duygusal İstismar Düzeyi, İntihara Karşı Tutum ve İntihar Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakóltesi Dergisi*, 7(1), 12-24.
28. Allbaugh, L. J., Florez, I. A., Render Turmaud, D., Quyyum, N., Dunn, S. E., Kim, J., Kaslow N.J. (2017). Child abuse—Suicide resilience link in African American women: Interpersonal psychological mediators. *Journal of aggression, maltreatment & trauma*, 26(10), 1055-1071.
29. Apaydın, H., Özdemir, Ő., Ünal, A. Z. (2016). İntihar girişiminde bulunan bireylerde bazı değerkenlerle intihar girişimi ilişkisi. *Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakóltesi Dergisi*, (6), 7-46.
30. Liu B.P., Qin P., Liu Y.Y., Yuan L, Gu L.X., Jia C.X. (2018). Mental disorders and suicide attempt in rural China. *Psychiatry Research*. 2018; 261: 190-196
31. Batigün, A.D. (2008). İntihar Olasılığı ve Cinsiyet: İletişim Becerileri, Yaşamı Sürdürme Nedenleri, Yalnızlık ve Umutsuzluk Açısından Bir İnceleme. *Türk Psikoloji Dergisi*, 23(62), 65
32. Caravaca-Sánchez, F., Barry, T.J., Aizpurua, E., Ricarte, J.J. (2023). Mental health, substance abuse, prison victimization and suicide attempts amongst incarcerated women. *European Journal of Criminology*, 20(2), 653-671
33. Milner, A., Scovelle, A.J., Hewitt, B., Maheen, H., Ruppanner, L., King, T.L. (2020). Shifts in gender equality and suicide: A panel study of changes over time in 87 countries. *Journal of affective disorders*, 276, 495-500.
34. European Institute for Gender Equality (2023). Gender mainstreaming: Concepts and definitions. Erişim tarihi: 12.06.2023, Erişim adresi: <https://eige.europa.eu/gendermainstreaming/concepts-and-definitions>
35. United Nations (2015). *The Millennium Development Goals Report: 2015*, New York
36. Mayer, P., 2000. Development, Gender Equality, and Suicide Rates. *Psychological Reports* 87, 367-372.
37. Shah, A., 2008. Association of suicide rates for elderly age bands with gender equality. *Psychological Reports* 102, 887-892
38. Kawachi, I., Kennedy, B.P., Gupta, V., Prothrow-Stith, D. (1999). Women's status and the health of women and men: a view from the States. *Social science & medicine*, 48(1), 21-32.
39. Chen, Y.Y., Subramanian, S.V., Acevedo-Garcia, D., Kawachi, I. (2005). Women's status and depressive symptoms: A multilevel analysis. *Social science & medicine*, 60(1), 49-60

40. George, A.S., Amin, A., García-Moreno, C., Sen, G. (2019). Gender equality and health: laying the foundations for change. *The Lancet*, 393(10189), 2369-2371.
41. Hemström, Ö. (1999). Explaining differential rates of mortality decline for Swedish men and women: a time-series analysis, 1945–1992. *Social science & medicine*, 48(12), 1759-1777.
42. Backhans, M.C. Lundberg, M., Månsson, A. (2007). Does increased gender equality lead to a convergence of health outcomes for men and women? A study of Swedish municipalities. *Social Science and Medicine* 64, 1892-1903.
43. Nordenmark, M. (2004). Multiple Social Roles and Well-Being: A Longitudinal Test of the Role Stress Theory and the Role Expansion Theory *Acta Sociologica* 47, 115-126.
44. Sieber, S. D. (1974). Toward a Theory of Role Accumulation. *American Sociological Review* 39 (4):567–78.
45. Marks, S. R. (1977). Multiple Roles and Role Strain: Some Notes on Human Energy, Time and Commitment. *American Sociological Review* 42 (6):921–36.
46. Blom, N., Hewitt, B. (2020). “Becoming a Female-Breadwinner Household in Australia: Changes in Relationship Satisfaction.” *Journal of Marriage and Family* 82 (4):1340–57.
47. Syrda, J. (2020). Spousal Relative Income and Male Psychological Distress. *Personality & Social Psychology Bulletin* 46 (6):976–92.
48. Bianchi, S. M., V. R. Wight. (2011). The Long Reach of the Job: Employment and Time for Family Life. in *Workplace Flexibility: Realigning 20th-Century Jobs for a 21st-Century Workforce*, edited by K. Christenson and B. Schneider. Ithaca: Cornell University Press.
49. Ciciolla, L., Luthar, S.S. (2019). Invisible Household Labor and Ramifications for Adjustment: Mothers as Captains of Households. *Sex Roles* 81 (7–8):467–86.
50. Gibbs, J. P., W. T. Martin. (1964). *Status Integration and Suicide*. Eugene, OR: University of Oregon Press. Hair, J. F., W. C. Black, B. J. Babin, and R. E. Anderson. 2014. *Multivariate Data Analysis*. Harlow, UK: Person Education Limited
51. Zeren, F., Köşgeroğlu, N. (2020). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin hemşirelik mesleğine yansımaları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3), 293-299.
52. Mental Health Newsletter (2020). 06.06.2023 tarihinde <https://mailchi.mp/who/who-mental-healthnewsletter-july-2020?e=1617b83f58> adresinden erişilmiştir.

TÜRKİYE'DE İSTİHDAM POLİTİKALARINDA KADININ TEMEL HAKLARI

*Dr. Muhabbet DOYRAN GÜLHAN**

Giriş

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, kuruluş yıllarından itibaren kadınların toplumdaki yerlerini almaları yönündeki çalışmalarına hız verilmiştir. Özellikle toplum yapısının yeniden düzenlenmesi kadının, aile ve sosyal hayattaki yerinin hukukî zeminini oluşturulması için “Türk Kanunu Medinesi” 17.02.1926’da kabul edilmiştir. Kadına resmi nikâh, özgürlük ve eşitlik hakkı getiren Kanun, çağdaş gelişmiş, laik ve pozitif hukuk alt yapısı için “İsviçre Medeni Kanunu” tercüme edilerek hayata geçirilmiştir. Kanunla, kadının hayatında uygulanmakta olan haksız politikaların ortadan kalkmasına yönelik bir devrim yaşanmıştır. Bununla birlikte 1924 Anayasası’nda yapılan düzenlemelerle kadına seçme ve seçilme hakkın tanınmıştır. Uluslararası ilişkilerin gelişmesiyle birlikte kadın haklarında ivme kazanılmıştır. 1932’de “Milletler Cemiyeti” üyesi olan Türkiye, aynı yıl “Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)”ya da üye olmuş, ILO sözleşmelerinin ilkinin 1937’de onaylayıp, iç hukukuna aktaran Türkiye, kadınların çalışma hayatlarını ilgilendiren pek çok ILO sözleşmesini hayata geçirmiştir. Çalışan gebe kadın sağlığının korunması hakkında yönelik önemli bir gelişme de 1930’da “Umumi Hıfzıssıhha Kanunu” çıkarılmasıyla yaşanmış, yaşanmıştır. Çalışma hayatında sanayinin gelişmesiyle birlikte işçi haklarının korunması, işçi ve işveren ilişkilerini düzenleyen 1936’da “İş Kanunu” hayata geçirilmiştir. İş hayatıyla ilgili düzenlemeyi sağlayan kanunda “iş sözleşmesi yapma hakkı”, “İşçi sağlığının korunması ve iş güvenliği”, “sosyal yardımlarla” ilgili haklar yer almıştır. Kadın-erkek ayrımı yapılmaksızın çalışan işçiler için 1946’da “İşçi Sigortalar Kurumu” kurulmuştur. Önceleri yalnızca iş kazaları ve meslek hastalıkları sigorta kapsamına alınmıştır. 1950’de ihtiyarlık sigortası, 1951’de hastalık sigortası, 1957’de ise maluliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortası kanunu hayata geçirilmiştir. 1965’de kurum, “Sosyal Sigortalar Kurumuna” (SSK) dönüştürülmüş, 1950’de ise kamu çalışanları hakları için T.C. Emekli Sağlığı kurulmuştur. Bütün bu haklara karşın, özellikle kadın istihdamında kayıt dışılık yaygın bir hale gelmiştir. Türkiye’nin Birleşmiş Milletler

* İstanbul Aydın Üniversitesi öğretim Görevlisi

rının elde edilmesine yönelik bir sorun olmamasına karşın uygulamada büyük problemler yaşanmıştır. Dünyada kadının haklarında önemli gelişmelerin yaşandığı 1980'li yıllardan itibaren Türkiye'de bu süreç takip edilmiş, gerekli önlemlerin alınması konusunda çalışmalar yürütülmüştür. Kadınların çalışma haklarında, eşitlikçi ve ayrımcılığa karşı kadın kuruluşları tarafından verilen mücadele sonucunda çok sayıda yasal haklar elde edilmiştir. Siyasi ortamın getirileri doğrultusunda oluşturulan sosyal politikalarındaki hak ihlalleri genellikle uygulamalardan kaynaklanmaktadır. Türkiye'nin yıllık performanslarının değerlendirildiği ve Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan İlerle Raporlarında bu sorunlara yer verilmiştir. Sosyal diyaloglarla çözümlenebilecek hak ihlallerinde istihdam ve eğitim ilişkisinde eşitlikçi bir yaklaşımla politikaların oluşturulması ve hayata geçirilmesi esas kabul edilmiştir. İşe alımlarda cinsiyete dayalı ayrımcılığa karşı yasal çerçeve olmasına karşın, uygulamada kadının ileride anne olma durumu düşünülerek tercih edilmemesindeki ayrımcılık Türkiye'nin sorunlarından yalnızca biridir. Çalışma hayatındaki kadınlar haklarından eşit derecede yararlanamamaktadırlar ve bu durum kadın istihdamının önünde bir engel olarak durmaktadır. "Eşit işe eşit ücret" ilkesinin genelde uygulanmadığı Türkiye'de çalışan kadın haklarında her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılıp, kadın istihdamının artırılması toplumsal barış ve ekonomik kalkınma için gereklidir.

KAYNAKÇA

1- Kitaplar ve Makaleler

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ve Kamu Personeli ile ilgili Mevzuat: 5. Basım, İstanbul, Yalın Yayıncılık, 2010.

Ataman, Hakan: **Avrupa Sosyal Şartı ve Uygulaması**, Ankara, Fredrich Ebrt Stiftung, İnsan Hakları Gündemi Derneği, 2010.

Avrupa Birliği'nde Çalışma Yaşamında Kadın-Erkek Eşitliği Türkiye Açısından Karşılaştırmalı Bir İnceleme: KEİG Kadın Emeği ve İstihdamı Girişimi, Fredircih-Ebert-Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği-Kadın Dayanışma Vakfı, 2008.

Avrupa Sosyal Şartı: Ed. Fazıl Aydın, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yay. No. 06, 2014

Birleşmiş Milletler Binyıl Bildirgesi : BM Enformasyon Merkezi UNC, Ankara, 2000.

Çalışma Hayatında Kadın: Ed. Gülay Akgül Yılmaz, Marmara Üniversitesi Ekonomik ve Sosyal Alanda Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi MÜ BAPKO, 2017.

Çalışma Mevzuatı ile ilgili Avrupa Birliği Direktifleri: Ed. Fazıl Aydın, Ankara, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 2014.

Çeçen, Kadir: **İnsan Hakları**, Bursa, MKM Yayıncılık, 2011.

EĞİTİM SEN:1. Kadın Kurultayı **“Sorgulamak ve Değiştirmek için”** 2-3-4Temmuz 2004.

Ertürk, Şükran: **Uluslararası Belgeler ve Avrupa Birliği Direktifleri Işığında Çalışma Hayatımızda Kadın Erkek Eşitliği**, Ankara, Belediye-İş Yayınları, 2008.

2005-2006 Raporu Yurtdışındaki Vatandaşlarımıza İlişkin Gelişmeler ve Sayısal Bilgiler: Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Yurtdışı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2007.

Kaboğlu, İbrahim, Ö: **Değişiklikler Işığında 1982 Anayasası Halk Neyi Onaylayacak**, Ankara, İmge Yayınevi, 2010.

Kadın Çalışmaları El Kitabı Çalışan Kadınlar: **Hakları ve Yeni Yasal Düzenlemeler:** Haz. Jülide Sarıeroğlu, Hak-İş, Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu Kadın Komitesi, 2011.

Kadının El Kitabı: Yay. Haz. Esra Koç, İstanbul, Helsinki Yurttaşlar Derneği, 2006.

Kadın İstihdamı için Yeni Perspektifler ve Kadın İşgücüne Muhtemel Talep: Ankara, T.C. Başbakanlık Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, 2000.

Tekin, Hülya: **Avrupa Birliği ve Türkiye Örneğinde Ayrımcılıkla Mücadele**, AB Uzmanlık Tezi, Ankara, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, 2008.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı (2008-2013): T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2009.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Koalisyon Hükümetleri, Koalisyon Protokolle-ri, Hükümet Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri: Cilt 3, Haz. İrfan Neziroğlu ve Tuncer Yılmaz, Ankara, TBMM Basımevi, 2015.

Türkiye Tarafından Onaylanan ILO Sözleşmeleri, Ed. Fazıl Aydın, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Yurtdışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yayın No 8, 2004.

Türkiye’de Kadın: T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2017.

Türkiye’de Kadın İstihdamı: Ankara, Türkiye Büyük Millet Meclisi Araştırma Merkezi, 2010

Türkiye’de İşgücü Piyasası ve İşsizlik: Yay. No. TÜSİAD-T, İstanbul, Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, 2002.

Türkiye’nin Uluslararası Çalışma Örgütü Karnesi, DİSKAR, Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Enstitüsü, 2016.

Uluslararası Temel İnsan Hakları Belgeleri: TBMM İnsan Haklarını inceleme Komisyonu, 2001.

2- Makaleler

- “Birleşmiş Milletler Bin Yıl Bildirgesi: **BM Enformasyon Merkezi UNC**, Ankara, 2000, s. 1.
- Çelik, Özge: “Kadınların İnsan Hakları Hareketi”, **Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Sayı 14/1, 2012, s. 149-170.
- Doğan, Murat: “Türk Medenî Kanunu’nun Evliliğin Genel Hükümleri Bakımından Getirdiği Yenilikler”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi** Cilt 53,2001, 93-129.
- İzmirlioğlu, Akın: “Türkiye Ekonomi Politikaları Uygulamalarında Değişmeler”, **T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı’nın 41. Kuruluş Yıldönümü Paneli**, Ankara, Devlet Planlama Teşkilatı Yayın ve Temsil Dairesi Başkanlığı, 2001, 10-16.
- Küçük, Müşerref: “Çalışma Hayatında Kadınlar ve Karşılaştıkları Sorunlar: Bir İşverene Bağlı Olarak Çalışan Emekçi Kadınlara İlişkin Bir Araştırma”, **Ekonomi Bilimleri Dergisi**, Cilt 7, 2015, s. 1-17.

3- Planlar, Programlar, Raporlar

- Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği (2000), 2000 Yılı Genişleme Stratejisi, Türkiye’nin Katılım Yönünde İlerlemesi Üzerine 2000 Düzenli Raporu**, Ankara, Avrupa Birliği Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği, 2001.
- Birleşmiş Milletler Kadın Statüsü Komisyonu 59. Oturumu Kadın ve Demokrasi Derneği Gözlem Raporu**: İstanbul, KADEM Kadın ve Demokrasi Derneği, Ankara, 2015.
- Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005) Toplumda Kadın Katılımı Özel İhtisas Komisyonu Raporu**: T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Basılmamış.
- Türkiye’nin Avrupa Birliğine Katılım Sürecine İlişkin 2003 Yılı İlerleme Raporu**: T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara, Devlet Planlama Teşkilatı Yayın ve Temsil Dairesi Başkanlığı, 2003.
- Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne Katılım Sürecine İlişkin 2003 Yılı İlerleme Raporu**: Avrupa Birliği Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği, Ankara, Avrupa Birliği Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği 2011.
- Türkiye’nin Avrupa Birliğine Katılım Sürecine İlişkin 2004 Yılı İlerleme Raporu ve Tavsiye Metni**: T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara, Devlet Planlama Teşkilatı Yayın ve Temsil Dairesi Başkanlığı 2004.
- Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2001-2005**: T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara, Devlet Planlama Teşkilatı Yayın ve Temsil Dairesi Başkanlığı, 2000.
- Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000) 2000 Yılı Programı**: T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara, Devlet Planlama Teşkilatı Yayın ve Temsil Dairesi Başkanlığı, 2000..

4- Süreli Yayınlar

- Akşam
- Cumhuriyet
- Evrensel
- Gözcü
- Hürriyet
- Millî Gazete
- Milliyet
- Radikal
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanakları
- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete
- Vatan
- Yeni Şafak

5- İnternet Kaynakları

- “1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının İlk ve Son Hali (Karşılaştırma Tablosu)”: Adalet Bakanlığı, (Çevrimiçi), <http://www.adalet.gov.tr/2011/eylul/anayasalar/1982ilkson.pdf>, 18 Ağustos 2016.
- “Türkiye Cumhuriyeti ile Katılım Ortaklığında Yer alan İlkeler, Öncelikler, Ara Hedefler ve Koşullara İlişkin, 8 Mart 2001 Tarihli Konsey Kararı (2001/235/AT)”: (Çevrimiçi), http://www.ab.gov.tr/files/AB_Iliskileri/AdaylikSureci/Kob, 5 Ağustos 2016.
- “Türkiye’nin Onayladığı ILO Sözleşmeleri”: (Çevrimiçi), www.ilo.org, 23 Kasım 2017.

TARİHTEN GÜNÜMÜZE GASP EDİLEN KADIN HAKLARI VE HUKUKU

*Doç. Dr. Murat KÖYLÜ**

Giriş

İlkçağlardan günümüze kadar toplum yaşamında hor görülen kadın, kadim medeniyetlerden (Hint, İbrani, Yunan, Mısır, Çin) beri hep ezilen kesim olarak görülmüştür.¹ Hatta günümüz medeni dünyasının felsefi temellerinin oluşmasında katkıda bulunan Aristo, Eflatun gibi filozoflar bile kadını eksik yaratılmış bir varlık olarak görmüşlerdir.

Kadın Türk destanlarının en canlı ve önemli figürüdür. Yaradılış destanlarının Ak-Ana'sı, cennetten kovulma sebebi Hz. Havva'sı, Manas Destanı'nın da sır verilmemesi gereken, Türeyiş Destanı'nın da yer alan Ay-Va Hatun'undur.² Oğuz Kağan Destanı kadına çok yer verirken, Dede Korkut kitabında kadının erkeği tamamlayan saygıdeğer kişiliğinden sık sık söz etmektedir. Eski Türklerde doğum, iyilik, aşk gibi güzel olan her konun üzerinde bir kutsal kadın motifi yer almaktadır.³ Kadın kimi zaman tanrıça olarak, bazen de zaaf sahibi, sır tutamayan, görevi erkeğine hizmet etmek olarak belirlenmiş öteki sıfatıyla tarihe geçmiştir.⁴

Batı kültüründe durum daha da karmaşıktır. Socrates, yalnızca erkek çocuklara eğitim vermeyi tercih etmiş, kız çocuklarını felsefe dersi için yeterli görmemiştir. Onun öğrencisi Eflatun ise erkek çocukların kızlara göre daha mükemmel yaratıldığını bundan dolayı devlet yönetimi ilgili görevleri erkelere, ev idaresi ile ilgili işleri ise kızlara layık görmüştür.⁵ Yunan kadınının site içinde önemsiz bir yeri vardır. Aristoteles, kadının tedbirlilik, adalet, cesaret ya da ıllımlılık ve kanaatkârlık gibi erdemlere sahip olduğu konusundaki şüphelerini

* Çağ Üniversitesi öğretim üyesi.

¹ Hakan Yıldız, *Osmanlı Devletinde Kadın Eğitimi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1999, s.5.

² İsmail Doğan, *Kadın Toplumsallığında Tarih ve Gelenek*, *Düşünen Siyaset Dergisi*, 1999, s.30.

³ Burhan Göksel, *Çağlar Boyunca Türk Kadını ve Atatürk*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1988, s.112.

⁴ Doğan, a.g.e., s.32.

⁵ Doğan, a.g.e., s.33.

Kaynakça:

- Ağaoğlu, Ahmet. *İslamiyet'te Kadın*, Çev. Hasan Ali Ediz, Olgaç Matbaası, Ankara, 1985.
- Akduman, İrem. "Aile İçi Şiddet Bağlamında Takipçi Taciz", *Suç Önleme Sempozyumu*, 7-8 Ekim 2011, Bursa, Bursa Emniyet Md.lüğü Yayınları No.1, 2012.
- Ali, Necip. *Kadın Hukuku*, Hâkimiyle Milliye Matbaası, Ankara 1931.
- Alkan, Türker, *Kadın-Erkek Eşitsizliği Sorunu*, A.Ü. Sosyal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara 1981.
- Altındal, Aytunç. *Türkiye'de Kadın*, Birlik Yayınları, İstanbul 1975.
- Arat, Necla. *Kadın Sorunu*, Say Yayınları, İstanbul 1986.
- Ankara Ticaret odası (ATO), "Hayatsız Kadınlar", *ATO Raporu 2*, 2004, <http://www.turkhukuksitesi.com/showthread.php?T=3504> ve BM Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Komitesi Nihai Gözlem Yorumları (2016), <http://www.un.org.tr/humanrights/images/pdf/CEDAW-KomitesininNihaiYorumlari.pdf>.
- Atatürk, Gazi Mustafa Kemal. *Nutuk*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2012.
- Avcioğlu, Doğan. *Türklerin Tarihi, 1.2. Kitaplar*, Tekin Yayınevi, Yayıncılık Matbaası, İstanbul 1972.
- Baseri, Ameneh, "Semavi Dinlerde (İslam, Hristiyanlık, Yahudilik) Kadına Şiddet Ve Saygının Karşılaştırılması Hakkında Araştırma", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 16 (Özel Sayı I): 123-127, 2014.
- Benderson, Ney. *Başlangıçtan Günümüze Kadın Hakları (Çev: Şirin Tekeli)*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Berkes, Niyazi. *Türkiye'de Çağdaşlaşma*, Doğu-Batı Yayınları, İstanbul.
- Birleşmiş Milletler Dünya Ekonomik Forumu Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Raporu, 2017. http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2017.pdf.
- Birleşmiş Milletler Dünya Ekonomik Forumu Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Raporu, Ocak 2022. https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2022.pdf
- Bulut, Sedef. "Türkçülerin Penceresinden Osmanlı'da Kadın Meselesi ve Orta Asya Referansı", *Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 2013, Sayı: 10.
- Caporal, Bernard. *Kemalizimde ve Kemaliz Sonrasında Türk Kadını (1919-1970)*, Doktora Tezi, Çev. Dr. Ercan Eyüpoğlu, T. İş Bankası Kültür Yayınları, Tisa Matbaası, Ankara 1982.
- Çakır, Serpil. *Osmanlı Kadın Hareketi*, Metis Yayınları, İstanbul, 2013.
- Doğan, Murat. "Türk Medeni Kanunu'nun Evliliğin Genel Hükümleri Bakımından Getirdiği Yenilikler", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.52, S.4, 2003.

- Doğan, İsmail. Kadın Toplumsallığında Tarih ve Gelenek, *Düşünen Siyaset Dergisi*, 1999, s.30.
- Doğramacı, Emel. *Türkiye`de Kadın Hakları*, Ankara 1982.
- Duroğlu, Sibel. *Türkiye`de ilk Kadın Milletvekilleri*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007.
- Ekinci, Necdet (Çev.). *Türkiye`de Yunan Vahşeti*, Yeniden Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Yayınları, Antalya, 2006.
- Erbay, Hürol. "Tarihsel Süreçte Dünyada Ve Türk Toplumunda Kadın Algısı Ve Haklarının Gelişimi Üzerine Bir Değerlendirme", *Ege Sosyal Bilimler Dergisi / Journal of Ege Social Science*, Cilt 2, Sayı 1, Ocak 2019, Sayfa 1- 25.
- Erkan, Vehbi Umut ve Merhacı, Selin Özden. *Türk Medeni Kanunu ve ilgili Mevzuat Madde Gerekeçleri İsviçre Medeni Kanunu*, Almanca ve İngilizce İlgili Madde Metinleri, Savaş Yayınevi, Ankara, 2015.
- Erten, Özgür. *Yüzyılımızda Kadın ve Kadınlarımız*, I. Baskı, Türkiye Yazıları Yayınları, Ankara 1978.
- Fındıkoğlu, Ziyaeddin. *İçtimaiyat Dersleri*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, Fakülte Matbaası, İstanbul 1971.
- Gedikli, Fethi (Ed), *Hukuk Tarihi*, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim fakültesi Yayınları, Eskişehir 2019.
- Gökalp, Ziya. *Türkçülüğün Esasları*, Baskıya Hazırlayan T. Fikret Göncüler, Otağ Matbaası, İstanbul, 1976.
- Göksel, Burhan. *Çağlar Boyunca Türk Kadını ve Atatürk, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları*, Ankara 1988.
- Grolier International Americana Encyclopedia, Medya Holding, İstanbul, 1993, C.6.
- Gospel, First Epistle of Paul, 11 Chapter, 12- 13item, 177 pages
- Günay, Hüseyin. "6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve Yargısal Uygulamalar", *Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kolluğun Rolü ve Önemi Konferansı*, Jandarma Okullar Komutanlığı, Ankara, 21 Kasım 2012.
- Hanri, Benazus. *Bir Millet Böyle Doğdu Türk Kadınının Uyanışı*, Toplumsal Dönüşüm Yayınları, İstanbul, 2005.
- İnan, Afet. *Atatürk ve Türk Kadın Haklarının Kazanılması*, Tarih Boyunca Türk Kadınının Hak ve Görevleri, MEB Basımevi, İstanbul 1982, s.60.
- Kafesoğlu, İbrahim. *Türk Milli Kültürü*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 1986.
- Kara, Kemal. *Genel Türk Tarihi*, Önde Yayınları, İstanbul 2002.
- Komisyon, Tarih 1, İstanbul MEB Yayınları, 1994.
- Kur'an'ı Kerim ve Türkçe Meali, Diyanet Yayınları, Ankara 1988.

- Meydan, Sinan. *1923 Kuruluş Ayarlarına Dönmek*, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 2017.
- Singer, Kurt. *Asya'da Casusluk ve Kadın Casuslar*, (Çev: Handan Arıkan-Emrullah Tekin), IQ Yayınları, İstanbul 2003.
- Ortaylı, İlber. *Osmanlı Toplumunda Aile*, Plan Yayıncılık, İstanbul 2001.
- Ortaylı, İlber. *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*, Nil Yayınları, İstanbul 1983.
- Özön, Nijat. *Türk Sineması Tarihi 1896-1960*, Doruk, İstanbul, 2013.
- T.B.M.M. *Tutanak Dergisi*, Dönem: 21, Cilt : 76, Yasama Yılı : 4, 24 üncü Birleşim, 22.11.2001, Perşembe, VII. Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler, Yasin Hatipoğlu ile Veysel Candan'nın Başkanlığa Teklifi.
- Tevrat, Genesis Travel-1chapter, Verses of 26–31.
- Tevrat, Seventh book, 12 page, footnote of 20 number.
- Torah, 20 Exit travel, 12 and 3 Item, 115 pages.
- Unat, Nermin Abadan. *Türk Toplumunda Kadın, Toplumsal Değişme ve Türk Kadını*, Araştırma Eğitim Yayınları, İstanbul 1985.
- Yaraman, Ayşegül. *Türkiye'de Kadınların Siyasal Temsili Dışlıksız Siyaset*, Bağlam Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- Yıldız, Hakan. *Osmanlı Devletinde Kadın Eğitimi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1999.
- <http://www.un.org/fr/events/womensday/history.shtml>. E.T. 01.12.2022.
- <https://www.tbmm.gov.tr/tutanak/donem21/yil4/bas/b024m.htm>.
- <https://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/veriler/3003/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platformu-2021-yillik-veri-raporu>
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/03/20120308M1-1.pdf>
- <https://www.haberturk.com/istanbul-sozlesmesi-pdf-tam-metni-istanbul-sozlesmesi-nedir-2757358>.

KADIN HAKLARININ GELİŞİMİNDE KENTSEL DEĞERLERİN ROLÜ¹

*Prof. Dr. Nesrin ÇOBANOĞLU**

*Sibel GAZİ***

Özet

Yunan mitolojisinde, Zeus tarafından insanlığı cezalandırmak için hazırlandığına inanılan ve “Tanrılar Armağanı” anlamına gelen ilk kadın olan Pandora’dan bugüne kadına yönelik bakış açısında ve kadın haklarının gelişmesinde elbette sosyal, ekonomik, siyasal ve dini kültürel etkiler ve değerler son derece önem taşımıştır. Sözü edilen tüm etkenlerin hem oluştuğu, hem yaşandığı mekânlar ise kentlerdir. İnsanın kişisel gelişimini en üst noktaya taşıyabileceği bir ortam olabilmesi için kentin tüm kültürel öğeleri, kadın ve erkek dayanışmasına ve karşılıklı hakların tanınmasına yol açmalıdır. Ancak bilindiği gibi kentler aynı zamanda insan haklarının çiğnendiği mekânlardır.

Yazıda kent kültürünün kadın haklarının gelişimindeki rolü tartışılmaktadır. Bunu yaparken kentsel yaşam ve kırsal yaşamındaki kadın çeşitli boyutlarıyla ele alınarak, kentin kadın için anlamı karşılaştırmalı olarak ortaya konmaya çalışılmaktadır.

Giriş

Kentsel yaşam, bir arada yaşaması gereken heterojen yapıdaki toplumun en iyi ve en ahenkli biçimde yaşama yollarını arayışıdır. Kentsel değerler ise, kentsel yaşamdaki bireylerin ve toplumun, en iyiye doğru kendisini gerçekleştirmesine yönelik olanaklarının, maddesel ve zihinsel itici gücüdür. En iyinin ne olduğu görecelidir. Kent insanı tarafından üretilip, paylaşılan değerler, bir yandan da kent insanının değerler sistemini üretir. Aynı zamanda kentsel toplumsal değerler ve bireyin değerleri karşılıklı olarak birbirini etkilemektedir.

¹ “Kadın Haklarının Gelişiminde Kentsel Değerlerin Rolü” Uluslararası Multidisipliner Kadın Kongresi, 13-16 Ekim 2009, Kongre Özet Kitabında yayınlanan bildiri metni kitap için güncellenmiştir.

* Gazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri öğretim üyesi.

** Yazar, Doktora öğrencisi

adamlarının ve sevilen her branştaki insanların toplumun değer yargılarında kadını yükseltecek söylem ve eylemleri yön verici olacaktır.

KAYNAKÇA

- ALKAN, A. (2004). YEREL SİYASET KADINLAR İÇİN NEDEN ÖNEMLİ?. Birikim Dergisi, 179, 71-77.
- BOOKCHIN, M. (1999). Kentsiz kentleşme: Yurttaşlığın yükselişi ve çöküşü. Ayrıntı.
- ÇALI, İ. (2015). İnsani Değerlerin İnşasında Kentsel Değerler. *İnsani Değerlerin İnşası Temalı Uluslararası Sempozyum Bildirisi*. Erzurum Üniversitesi Yayını.
- ÇETİN, İ., SEVÜKTEKİN, M. (2014). Türkiye’de Kadın İstihdamının Geleceği. *PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*. Temmuz/July 2014, Cilt/Vol: 10, Sayı/Num: 2, Page: 52-83.
- DURKHEIM, E. (1992). İntihar: Toplumbilimsel bir inceleme (çev. Ö. Ozankaya). Ankara: İmge Yay. (Le Suicide: Étude de sociologie . Paris: Alcan. 1897).
- KAGİDER/Erdem: Türkiye’de kadınların yüzde 70’i işgücünün dışında
<https://www.bloomberght.com/kagidererdem-turkiye-de-kadınların-yüzde-70-i-ışgucunun-disında-2332751> internet adresinden 1 Eylül 2023 tarihinde yararlanılmıştır.
- KIŞLALI, A. T. (1987). Siyaset bilimi. Anara Üniversitesi, Basın Yayın Yüksekokulu Yayınları.
- ŞENEL, D. (20) Tarım Sektöründe İstihdamın Yapısal Analizi, International Journal of Social Sciences. Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi. IJSS, 2022, Volume 6, Issue 26, p. 233-253.
- TBMM Kadın ve Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu. (2023). Kadın İstihdamının Arttırılması, Kadın Girişimciliğinin, Kooperatifçiliğinin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Kapsamında Mevcut Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Komisyon Raporu. Yayın No:24.

ÇALINMIŞ YAŞAMLAR

İstanbul Sözleşmesi ve Kadına Karşı Şiddet'e Dair

*Neval SAVAK**

Anaerkil toplum yapısından savaşlarla, ticaretle, dinî etkileşimlerle taşınan kültür göçleri sonucunda benimsenen ataerkil hâkimiyet, kadını baskılayıcı, yok sayan bir yapıdır. Tarihsel süreçte kadına yönelik şiddetin boyutları yalnızca şekil değiştirmiştir.

Günümüzde önemini koruyan ve sürekli gündeme gelen “İstanbul Sözleşmesi” ya da tam adıyla “Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi”, Avrupa Konseyi tarafından hazırlanmış olup Avrupa Birliği ve 45 ülke tarafından imzalanan, kadına yönelik şiddeti önleme ve bununla mücadelede temel standartları ve devletlerin bu konudaki yükümlülüklerini belirleyen bir insan hakları sözleşmesidir. Bu sözleşme, kadının birey olmasından doğan haklarını öne çıkaran, kadına karşı şiddeti hukuki bir zemine taşıyıp çözüm arayan, kadına karşı şiddeti insan hakkı ihlali ve ayrımcılık türü olarak tanımlayan bağlayıcı nitelikte uluslararası ilk düzenlemedir. Sözleşme, bir nevi kadın-erkek eşitliğini onaylayan, kadına kimlik kazandıran tutumuyla, kadına karşı ayrımcılığa karşı çıkma açısından dünyaca önemli bir belgedir.

Ülkemizde kadın haklarının gelişimi için anayasal, kurumsal düzeyde, daha çok uluslararası hukukun, dolayısıyla dış dinamiklerin de etkisiyle önemli düzenlemeler yapılmıştır. Bu gelişmeler Cumhuriyet öncesinden günümüze kadar süregelen bir süreci kapsamaktadır. Türkiye, 11 Mayıs 2011'de Sözleşmeyi ilk imzalayan ve 24 Kasım 2011'de parlamentosunda onaylayan ilk ülke oldu. “İstanbul Sözleşmesi kabul edildiği zaman uygulamada 1998 yılında kabul edilen 4320 sayılı yasa vardı. Bu sözleşme ile yasadaki aksaklıklarını gidermek üzere 8.3.2012 tarihinde 6284 sayılı “Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi”ne dair Kanun TBMM’de kabul edilerek 20 Mart 2012 tarih ve 28239 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanıp yürürlüğe girmiştir.

* Yazar

ğacaktır. Bu, gelenek ve görenek kavramlarındaki kadının yeri eski kalıplaşmış yapıları kırarak yeni önermelerle değiştirilerek mümkün olabilir. Devletin sosyal birimler açıp analitik modelleri devreye sokması gerekmektedir. Geçmiş ve şimdi arasında işe yaramayan ataerkil tüm maddeler kökten kaldırılmalı, devrim niteliğinde marjinal cinsiyetsiz yeni bir oluşum gerçekleştirilmeli, merkeze postmodern insan yerleştirilerek yeni bir rol yüklenmelidir belleklere. Toplumsal cinsiyet anlayışı ile gelen rol dağılımı yerini 'insan' modeli alırsa, aile yapısında doğuştan gelen cinsiyet kimliğini ayrıştırarak kadına doğuştan gelen ayrımcı ev merkezli kimliğin, erkek egemen bakış açısının da ortadan kaldırılmasında etken rol üstlenecektir.

Kaynakça

- 1- Av. Değirmenci, Birgül. "Kadına Yönelik şiddetin Önlenmesi Sadece Kadının Sorunu mudur?", Dergi Feminist Düşün KYD, (Güz, 2012, Sayı:3, s.44-45)
- 2- <https://rm.coe.int/1680462545s.22>
- 3- (çevrimiçi), <https://tarikdemirkan.com/2016/03/08/dunyada-ilk-kadin-haklari-savunucusu-marieolympede-gouges>, 10.02.2019.
- 4- Banoğlu, N. Ahmet, *Nükte, Fıkra ve Çizgilerle Atatürk*, (İstanbul, Nurgök Mat. 1955) s.39
- 5- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6284.pdf>, s.1
- 6- <https://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/veriler/3003/kadincinayetlerini-durduracagiz-platformu-2021-yillik-veri-raporu>
- 7- Taştan, Doç. Dr. Coşkun, Yıldız, Arş. Gör. Aslıhan Küçüker, "Dünyada ve Türkiye'de Kadın Cinayetleri", 2016-2017-2018 Verileri ve Analizler (Ankara: Polis Akademisi Yayınları, Şubat 2019) s.2,4,5,6,7,8,9,11,14,17,20
- 8- <https://www.firtinadergi.com/2020/02/erkek-mahlasli-kadin-yazarlar-saime-sultan-ucar>
- 9- Bilgin, Muhittin / Bilgin, Dr. Ahmet Can. (Eylül, 2014) "Tanıklarıyla Deyimler Sözlüğü III" (İzmir, Yayın-B) s.1593
- 10- Çelik, Can. (Ocak 2022). Hürriyet gazetesi, /Adana, (DHA)
- 11- Faraç, Mehmet. (2014) "Töre Kısacasında Kadın" (İstanbul: Günizi Yayıncılık) s.20-21-22-102
- 12- Gözeger, E. (11.12.2022) Fox TV, Çalar Saat Hafta Sonu Sabah Haberleri s.10,34
- 13- Ulusoy, Ali D. "İstanbul Sözleşmesi'nden Çekilmede Hukuksal Gerçekler", (<https://t24.com.tr/yazarlar/ali-d-ulusoy/istanbul-sozlesmesi-nden-cekilmede-hukuksal-gercekler,30338>), (Yayın tarihi: 24 Mart 2021).

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NE İLİŞKİN TARTIŞMA VE UYGULAMALAR

*Av. E. Neval YILMAZ**

Sözleşme'nin Kapsamı

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi), özellikle toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti önlemek, şiddet mağdurlarını korumak ve failleri cezalandırmak için yasal olarak bağlayıcı standartlar belirleyen Avrupa'daki ilk araçtır.

Tecavüz, taciz ve aile içi şiddet gibi kadınları orantısız bir şekilde etkileyen suçlar da dahil olmak üzere şiddet, açık bir insan hakları ihlalidir ve insan onurunu, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve özsaygıyı zedeler. Bu tür toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, birkaç on yıldır uluslararası ilgi odağı olmuştur ve pek çok ilerleme kaydedilmiştir. Bununla birlikte, Avrupa'daki ülkeler 2014'ten önce kadına yönelik şiddetle ilgili mevzuat çıkarmış olsalar da, mağdurların ve risk altındakilerin ihtiyaçlarına cevap verecek hizmetlerin önleme, koruma, kovuşturma ve yeterli hizmet sunumuna ilişkin standartları belirleyen kapsamlı bir Avrupa çerçevesi bulunmamaktaydı. 2011 yılında kabul edilen ve 2014 yılında yürürlüğe giren Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) artık böyle bir çerçeve sunmaktadır¹.

Avrupa Konseyi'nin kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddeti izleme, mevzuattaki boşlukları tespit etme ve en iyi uygulamaları bulma çalışmalarından ortaya çıkan Sözleşme, bilinçlendirme ve veri toplamaktan farklı şiddet biçimleri kriminalize etmeye yönelik yasal önlemlere kadar uzanan yükümlülükler de dâhil olmak üzere geniş bir yelpazedeki önlemleri kapsamaktadır. Cinsiyete dayalı şiddetle mücadeleye yönelik diğer uluslararası anlaşmalardan farklı olarak İstanbul Sözleşmesi, önleme, kovuşturma ve koruma faaliyetlerinde bulunan ulusal ve hükümet organları arasında kapsamlı ve koordineli politikaların uygulanmasını sağlamaktadır².

* MD, PhD, LLM (Ankara Barosu)

(Ankara Üniversitesi Karşılaştırmalı Hukuk Doktora Öğrencisi) avdrnevalyilmaz@gmail.com

¹ Jurviste, Shreeves, s.1

² İstanbul Sözleşmesi, <https://rm.coe.int/168008482e>

çıkan ülkelerin tereddütlerinin giderilmesi, tüm ülkelerin Sözleşmenin paydaşı olması için gerekli çalışma ve yatırımlar yapılmalıdır.

Aile içi şiddetin yaygın ve global sorun olmaya devam etmesi karşısında bu Sözleşmenin tabanı genişletilerek uygulanmasının son derece büyük önem taşıdığı görüşüdeyiz.

Kaynaklar

- 3rd GENERAL REPORT ON GREVIO'S ACTIVITIES <https://rm.coe.int/prems-055022-gbr-2574-rapportmultiannuelgrevio-texte-web-16x24/1680a6e183>
- Bošković, A. & Puhača, J. (2019). Analysis of practical application of the Law on Prevention of Domestic Violence with a view on applying urgent measures. *NBP. Nauka, bezbednost, policija*, 24(1), 30-48. <https://doi.org/10.5937/nabepo24-20343> s. 32.
- Definitions of Key Gender Terms, https://www.unocha.org/sites/dms/Documents/GenderToolkit1_2_GenderDefinitionsandMandates.pdf
- Grans, L. (2018). The Istanbul convention and the positive obligation to prevent violence. *Human Rights Law Review*, 18(1), 133-155. <https://doi.org/10.1093/hrlr/ngx041> s. 137.
- <https://constitutionnet.org/news/latvia-constitutional-court-finds-istanbul-convention-complies-constitution>,
- <https://www.coe.int/en/web/genderequality/-/the-istanbul-convention-entered-into-force-on-1-november-in-ukraine>
- <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/grevio>
- İstanbul Sözleşmesi, <https://rm.coe.int/168008482e>
- Jurviste U, Shreeves R, The Istanbul Convention: A tool for combating violence against women and girls At a Glance, 2021, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2021/698801/EPRS_ATA\(2021\)698801_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2021/698801/EPRS_ATA(2021)698801_EN.pdf)
- Krizsan, A., & Lombardo, E. (2013). "The Quality of Gender Equality Policies: A Discursive Approach." *European Journal of Women's Studies* 20(1), 77-92. <https://doi.org/10.1177/1350506812456462> s.78.
- Merdović, B., Bjelajac, Ž., & Počuča, M. (2022). Trends in the implementation of the Istanbul convention, *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education (IJCRSEE)*, 10(2), 207-217. S.213.
- Tackling Violence Against Women And Domestic Violence In Europe, The Added Value Of The Istanbul Convention And Remaining Challenges, (2020) [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/658648/IP_OL_STU\(2020\)658648_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/658648/IP_OL_STU(2020)658648_EN.pdf)

KURGULANMIŞ BEDEN VE KURUMSALLAŞMIŞ AİLE POLİTİKALARI BAĞLAMINDA YOK SAYILAN KADIN KİMLİĞİ: NAMUS VE ÖTESİ

*Dr. Ar. Gör. Özen KURTULUŞ**

Özet

Kadın bedeni, hemen her zaman iktidarların en fazla uğraştığı husus ve bunun karşılığında da kadın mücadelesinin ana başlıklarından birisi olmuştur. Yine kadın bedeni mülkiyetin, ırkçılığın, militarizmin de hedefindedir. Beden, ilk başta dinlerin konusuyken ve birtakım yaptırımlara konu edilirken modernizmle birlikte bedenin üzerindeki tahakküm bir parça el değiştirmiş ve bu kez de beden biyo-politikaların bir nesnesi haline gelmiştir. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasının önündeki engeller arasında kadın bedenine yüklenen anlamlar ve aile kavramının öne çıkarılarak kadını yok sayan tahakküm ilişkileri kurulması sayılabilir. Bu çalışmada beden üzerindeki ve aile kurumundaki tahakküm ile uluslararası sözleşmelere verilen tepkilerin feminist okumasından yararlanılarak bir analiz yapılmaya çalışılacaktır. Kadın cinselliği ve bedeninin denetim aracı olarak kullanılan namus kavramı güncel veriler ışığında ele alınarak, aile başlığı altında kaybolan kadının kimliğinin görünüşleri irdelenecektir. Bu şekilde çalışma, kadın ve erkeğe atfedilen rollerin ve cinsiyet tutumlarının namus kavramı söz konusu olduğunda ne şekilde açığa çıktığı, tam da bu tahakküm ilişkilerinin sonucunda oluşan şiddetin ne şekilde durdurulabileceği bağlamında şiddeti besleyen tutumlara dair bir değerlendirme yapmak açısından faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Beden, Aile, Kadın, Namus, Şiddet

Giriş

İçine doğulan kültürel kodlar, bu kodların içine düştüğü andan itibaren, olduğu gibi benimsenir. Bunların en başında da toplumsal cinsiyet rolleri ve toplumsal cinsiyete dair beden kodları, politikaları gelir. Cinsiyet rolleri, hala dünyanın her yerinde toplumsal bir yapılanma olarak varlığını sürdürmektedir. Toplumsal cinsiyete dair eşitsizlikler kadının fizyolojisinden ileri gelme-

* Mersin Üniversitesi Kadın Araştırmaları Anabilim Dalı

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin var olduğu ve tüm kurumlara sirayet ettiği bir düzende erkek de ezilmeyecek, cinsiyet eşitsizliklerinden kaynaklanan pozitif ayrımcılıklara gerek de kalmayacaktır.

Elbette kadına yönelik şiddetin ortadan kalkması için sadece hukuk kuralları yetmez. İnsanlar sadece cezalandırılmaktan korktukları için suç sayılan kötü davranışlardan kaçınmaktalarsa, korku unsuru ortadan kalktığı anda söz konusu bu davranışı yaparlar. Oysa adalet duygusuyla hareket edilirse ancak o zaman şiddetsizlik durumu hayata geçirilebilir. Yani toplumsal cinsiyet eşitliği, her bireyin ve her kurumun içselleştirmesi gereken bir haldir. Erkek bedeninin kocaman bir alanı kapladığı, kadının ise iyice küçülüp görünmez sayıldığı bir aile tasavvuru, şiddetin artmasından başka bir işe yaramayacaktır. Şiddetin önlenmesi içinse beden politikaları ve aile kavramı üzerine düşünülmeli, kadın haklarını ve toplumsal cinsiyet eşitliğini güvence altına alan hukuki çerçeveye önem verilmeli, bu hukuki çerçevenin ülke genelinde tutarlı bir şekilde uygulanması sağlanmalıdır.

Kaynaklar

1. Abdo, N. (2006). Namus cinayetleri, ataerkillik ve devlet: İsrail'de kadın. S. Mojab ve N. Abdo (Eds.). *Namus Adına Şiddet, Kuramsal ve Siyasal Yaklaşımlar* içinde (ss. 63-96). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
2. Akkoç, F. (2007). *Töre ve namus cinayetlerinin sebep-sonuç ilişkisinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Polis Akademisi, Ankara.
3. Aktaş, G. (2013, Haziran). Feminist söylemler bağlamında kadın kimliği: Erkek egemen bir toplumda kadın olmak. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 30(1), 53-72.
4. Bayrak, E. (2010). *Ataerki-hukuk ilişkisi çerçevesinde Türkiye'de namus cinayetleri*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
5. "Birleşmiş Milletler". (2022, 23 Kasım). <https://turkiye.un.org/tr/208765-birle%C5%9Fmi%C5%9F-milletler-kad%C4%B1n-biriminin-katk%C4%B1-sa%C4%9Flad%C4%B1%C4%9F%C4%B1-yeni-rapora-g%C3%B6re-her-saat-ba%C5%9F%C4%B1-5> adresinden alınmıştır.
6. Bourdieu, P. (2014). *Eril tahakküm*. (Çev. B. Yılmaz). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
7. Bora, A. (2005). *Kadınların sınıfı ücretli ev emeği ve kadın öznelliğinin inşası*. İstanbul: İletişim Yayınları.
8. Butler, J. (1990). *Cinsiyet belası: Feminizm ve kimliğin altüst edilmesi*. İstanbul: Metis Yayınları
9. Cohen, D., Vandello J. and Rantilla, A. (1998). The sacred and the social: Cultures of honor and violence. In P. Gilbert and B. Andrews (Eds.), *Shame* (pp. 82-261). New York: Oxford University Press.

10. Delaney, C. (2001). *Tohum ve toprak: Türk köy toplumunda cinsiyet ve kozmoloji* (Çev. S. Somuncuoğlu ve A. Bora.). İstanbul: İletişim Yayınları (Özgün çalışma 1991).
11. Deymencioğlu, G. (2019). *Bedenin sosyo-politik inşasında erillik ve dişlilik: Türk sinemasında beden imajı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
12. Doğanç, K. ve Kocakuşak, F. (2014). Eski Roma ailesinde “pater familias” ve “patria potestas” kavramları. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27, 233-250. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/235993> adresinden alınmıştır.
13. Ecevitoglu, P. (2012). *Namus, töre ve iktidar; kadının çıplak hayat olarak kuruşu*. Ankara: Dipnot Yayınları.
14. Ercan, C. A. (2013). Mitolojide çocuk katili kadınlar: Lilith, Lamia, Medea. *Journal of World of Turks*, 5 (1), 89-103.
15. Engels, F. (1990). *Ailenin, özel mülkiyetin ve devletin kökeni (9.bs.)*. (Çev. K. Somer.). Ankara: Sol Yayınları (Özgün çalışma 1884).
16. Euronews (2023, 8 Mart). Erkeklerden fiziksel veya cinsel şiddet gören kadınların oranı: Avrupa ve OECD'nin lideri Türkiye. <https://tr.euronews.com/2022/03/31/erkeklerden-fiziksel-veya-cinsel-siddet-goren-kad-nlar-n-oran-avrupa-ve-oecd-nin-lideri-tu> adresinden alınmıştır.
17. Foucault, M. (2012). *Cinselliğin tarihi* (4. bs.). (Çev. H. Uğur Tanrıöver). İstanbul: Ayrıntı Yayınları (Özgün çalışma 1984).
18. Glick, P. & Fiske, S. T. (February, 2001). An ambivalent alliance; hostile and benevolent sexism as complementary justifications for gender inequality. *American Psychologist*, 56 (2), 109-118.
19. İlkcaracan, P. (1998). Doğu Anadolu'da kadın ve aile. A. B. Hacimirzaoglu (Ed.). *Bilanço 98: 75 Yılda Kadınlar ve Erkekler* içinde (ss. 173-192). İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
20. İskender, S. Z. (2011). *Öğreti ve yargısal kararlar ışığında töre saikiyle insan öldürmek suçu (namus cinayetleri)*. Ankara: Yetkin Yayınları.
21. “İstanbul Sözleşmesi” (2011, Nisan 7). İstanbul Sözleşmesi'nin Tam Metni. <https://istanbulsozlesmesi.org/sozlesmenin-tam-metni/> adresinden alınmıştır.
22. Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği. (2017). Haklarımız var! <https://kadinininsanhaklari.org/wp-content/uploads/2018/04/HaklarimizWeb.pdf> adresinden alınmıştır.
23. Khan, T. (2002). Namus cinayetleri: Tanımına ve içeriğine bir bakış. *Kadına Yönelik Şiddete Karşılaştırmalı Hukukun Yaklaşımı* içinde (ss. 122-130). İstanbul: İstanbul Barosu.

24. Leung, A. K. ve Cohen, D. (2011). Within- and between- culture variation: Individual differences and the cultural logic of honor, face, and dignity cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 100, 507-526.
25. Ökten, Ş. (2009). Toplumsal cinsiyet ve iktidar: Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin toplumsal cinsiyet düzeni. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 (8), 302-312.
26. Özbek, S. (2009). Matemsiz ölümler: namus cinayetlerinin felsefi bir çözümleme denemesi. *Felsefelogos*, 37, 13-19.
27. Pope, N. (2006). Namus cinayetleri: ataerkil denetim araçları. S. Mojab ve N. Abdo (Ed.), *Namus Adına Şiddet, Kuramsal ve Siyasal Yaklaşımlar* içinde (ss. 107-116). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
28. Salman, D. (2012). Oscar Wilde'in Salome karakteri; feminist mi feminen mi? *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (1), 141-159.
29. Schalatek, L. (2019, 18 Aralık). CEDAW ve ABD: İstisnailik düşüncesi muafiyete dönüşürse. <https://tr.boell.org/tr/2019/12/18/cedaw-ve-abd-istisnailik-dusuncesi-muafiyete-donusurse> adresinden alınmıştır.
30. Sezer, M. Ö. (2010). *Masallar ve Toplumsal Cinsiyet*. İstanbul: Evrensel Basım Yayın.
31. Sirman, N. (2006). Akrabalık, Siyaset ve sevgi: Sömürge sonrası koşullarda namus-Türkiye örneği. S. Mojab ve N. Abdo (Eds.), *Namus Adına Şiddet, Kuramsal ve Siyasal Yaklaşımlar* içinde. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
32. Spierenburg, P. (1998). Masculinity, violence and honor: An introduction. P. Spierenburg (Eds.), *Men and Violence Gender, Honor and Rituals in Modern Europe and America*. USA: The Ohio State University Press
33. Taylor, S. E., Peplau, L. A. ve Sears, D. O. (2010). *Sosyal psikoloji* (2. bs.). (Çev. A. Dönmez). İstanbul: İmge Kitabevi Yayınları.
34. Tekin, F. (2016). Geleneksel dönemden post-modern döneme beden anlayışının değişimi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(2),1153-1172. DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9351>
35. Türk Dil Kurumu Çevrimiçi Sözlük (t.y.). 7 Mart 2023 tarihinde <http://www.tdk.gov.tr/> adresinden alınmıştır.
36. Türk Dil Kurumu Sözlükleri. (t.y.). "Şeref". <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır.
37. Yamuç Uğural, C. (t.y.). Yasanın ardından: Toplumsal cinsiyetin yapıbozumu. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2325898> adresinden alınmıştır.

KADINA YÖNELİK ŞİDDET POLİTİKTİR! İSTANBUL SÖZLEŞMESİ YAŞATIR!

Ö. Özkan ÖZDEMİR*

Elbet sefil olursa kadın, alçalır beşer (insanlık)

Tevfik Fikret

Tarihte özellikle Orta Çağ'da yaşanan "cadı avlarıyla" otoriteye ve ataerkil sisteme boğun eğmeyen yüz binlerce kadın, toplu halde yakılıp öldürülmüştü. Kadına yönelik şiddetin en temel kaynağı olan ataerkil kapitalist sistem, eril dil, "kutsal aile" söylemlerine karşı kadınlar, kendilerini değersizleştiren, yaşam haklarını ortadan kaldıran ve eşitsiz güç ilişkilerine dayalı şiddet politikalarına karşı yerel-ulusal-uluslararası dayanışmayla ortak mücadelelerini sürdürmüşlerdir.

Kadın hakları alanında yürütülen bu mücadelenin somut kazanımları günümüzde çeşitli uluslararası hukuksal metinlerle de güvence altına alınmıştır. Birleşmiş Milletler (BM) düzeyindeki 9 temel insan hakları sözleşmesinden biri olan "Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW)", bu sözleşmeler arasında özellikle kadınların insan haklarını ve toplumsal cinsiyet eşitliğini odağına alan tek sözleşmedir. BM Genel Kurulu'nda 1979'da kabul edilen ve 1981'de yürürlüğe giren sözleşme, Türkiye tarafından 1985'te imzalanmıştır. Bu sözleşmede şiddet tanımlanmamıştır. CEDAW Komitesi'nin 12 No.lu Tavsiye Kararı'nda (1989) kadınların şiddetten korunmasının üye devletlerin yükümlülüğünde olduğu, CEDAW Komitesi'nin 19 No.lu Tavsiye Kararı'nda (1992) ise kadına yönelik şiddetin en önemli sebeplerinden birinin kadına yönelik ayrımcılık olduğu vurgulanmıştır.

CEDAW'dan sonraki en temel uluslararası belge, "Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi-İstanbul Sözleşmesi"dir. 11 Mayıs 2011'de İstanbul'da imzaya açılan sözleşmeyi ilk imzalayan ülke Türkiye'dir. Ülkemizde 14 Mart 2012'de onaylanan sözleşme 1 Ağustos 2014'te yürürlüğe girmiştir. İstanbul Sözleşmesi esas olarak önleme, koruma, kovuşturma ve politika olarak 4 ayak üzerine kurulmuştur.

* Hekim-Hukukçu

Mücadele Birlikteliği Önemli!

Günümüz Türkiye'sinde muhafazakâr politik hareketlerin içinde erkeklerle birlikte, en önde mücadele yürüten "Bu koruma emirleri eziyettir, aileyi yıkar, erkekleri ezer" diyen kadınların varlığı hepimizin malumu. Feminist grupların içinde erkekleri dâhil etmek konusunda işin özüne aykırı olduğu gerekçesiyle haklı olarak direnç gösterenler var. Mesele politikse otoriter din soslu iktidar karşısında en geniş ittifakla mücadele birlikteliği nasıl kurulur, sorusu önemli. Erkek, kadın, genç, yaşlı... Tahrir Meydanı'ndaki gençler, Gezi'deki gençler, Boğaziçi Direnişi'ni yapan gençler... Mücadele birlikte sokakta kazanılır.

İstanbul Sözleşmesi'nden çıkma kararı, ülke genelinde insan haklarına duyarlı kamuoyu, kadın ve LGBTİ örgütlerince fesih kararından bugüne kadar süren "İstanbul Sözleşmesi Yaşatır, İstanbul Sözleşmesi'nden Vazgeçmiyoruz!" eylemleriyle yaygın olarak protesto edilmektedir. Kadın örgütleri, yaşama haklarından, örgütlü mücadeleyle elde ettikleri kazanımlardan ve Sözleşme'den vazgeçmemeye kararlıdır. Kadınlar, iktidarın kadın düşmanı söylemlerine, cezasızlık politikalarına, yasaların yetersizliğine ve uygulamadaki sorunlara ve sözleşmenin feshiyle katillerin cesaretlendirilmesine "Ölmek istemiyoruz" çığlıklarıyla direnmeyi sürdürmektedir. Görünen o ki; iktidar sözleşmeden çekilmiştir ancak kadınlar yaşama haklarından, örgütlü mücadeleyle elde ettikleri kazanımlardan ve Sözleşme'den vazgeçmemeye kararlıdır.

Kaynakça

1. EŞİK (Eşitlik İçin Kadın Platformu), <https://esikplatform.net/>
2. <https://kadinininsanhaklari.org/savunuculuk/uluslararasi-sozlesmeler-ve-mekanizmalar/cedaw/>
3. Tırtıl Lale, "Şiddetin Bütüncül Sağlık Sorunları", Şiddete Maruz Kalan Kadınlara Yönelik Sağlık Hizmeti Mekanizmalarının Güçlendirilmesi Projesi: Kadına Yönelik Şiddet Alanında Servis Sağlayıcılarla Çalıştay" 21. 03. 2023, İstanbul. s. 4-12.
4. Türkmen, Hafize Öztürk, "İstanbul Sözleşmesi Yaşatır", Antalya Tabip Odası 14 Mart Özel Sayısı, 2022, Hekim Güncesi, s. 30-33.
5. Yaşamak İstiyoruz, Yasalar Uygulansın! KESK Bülteni, 2019.

AİLE İÇİ ŞİDDET KAMUNUN SORUNUDUR: ÖZEL, DEĞİL GENEL GENEL!

*Doç. Dr. Veysel DİNLER**

Giriş

Eski dönemlerden beri aile içinde olanın aile içinde kalması gerektiği öne sürülür. Karı ile koca arasında olan her şeyin özel olduğu, böylelikle aile içi işlere başkasının karışmaması gerektiği önerilir. Buna göre koca hem sevendir hem de döven. Koca karısının sahibidir ve dövüyorsa mutlaka haklı bir sebebi vardır.

Karı-koca ilişkisinin sadece onları ilgilendirdiği ve “özele ilişkin” olduğu düşüncesi sadece günlük hayatın sürdürülmesinde, mahalle içinde kalmaz, kanun uygulayıcılar da kanunları uygulamak yerine, çocukluklarından beri kendilerine kanıksatılan bir düşünceyi hayata geçirmeye çalışırlar. Örneğin kocasından şiddet gördüğü için karakola başvuran bir kadın, öncelikle barıştırmaya gidilir. “Kocanı seni sever de döver de!” der babacan polis amiri yahut işten kaçmak isteyen bir polis memuru. Aslında mesele sadece işten kaçmak da değildir. Kolluk icat çıkarılmasına, eski köye yeni adet getirilmesine de karşıdır. Zira bu işlerin “mahrem” olduğu duygusu çocukluğunda verilmiştir ona.

Erkeğin kadının sahibi olduğu ve ona her istediği gibi davranabileceği düşüncesi, sadece bu topraklara ait bir kültürel kod değildir. Dünyanın pek çok yerinde benzer düşünceleri görmek mümkündür. Bu kültürel kodların yerini eşitlikçi ve kadını “kişi” sayan bir anlayışa bırakması kolay olmamıştır. Modern hukukun temellerinin atıldığı 18. yüzyılda bile hukuk düzeni, kadını erkeğe eşit görmekten, kocanın karısı üzerinde çok sınırlı bir tasarruf hakkı olduğunu iddia etmekten çok uzaktaydı. Gerek eşitlik düşüncesi gerekse bireyin diğer bireyler üzerinde çok sınırlı tasarrufu olduğu düşüncesini geliştirmek, hukuk düzeninde kabul etmek yavaş yavaş ve büyük mücadeleler sonucu oldu. Köleliğin tamamen yasaklanması, insanların din, dil, ırk, cinsiyet ayrımı gözetmeksizin hukuk önünde eşit kabul edilmesi günümüzden çok uzak zamana ait değildir. Beşeri iradeye dayanan, seküler modern hukuk eşitliğin, insan

* Doç.Dr., Hitit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü öğretim üyesi. veyseldinler@hitit.edu.tr. ORCID: 0000-0003-4678-3138

Kaynaklar

- Arslan, Kahan Onur. *Köleliğin Evrimi ve Modern Devlette Görünümü*. Adalet, Ankara, 2022.
- Bader, Aynur Eryiğit. "Sünnet Olma ve Kadın Sünneti", *Eskiyeeni*, S. 37, Kış 2018, ss. 81-107.
- Bal, Ali. "Kölelik, Zorla Çalıştırma ve Benzer Uygulamalara İlişkin Yasağın Uluslararası Hukuk ve AİHM İçtihatları Çerçevesinde Gelişimi", *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 4, Sayı 2019/2, s.
- Beccaria Cesare, *Suçlar ve Cezalar Hakkında*, (çev. Sami Selçuk), Ankara: İmge Kitabevi, 2004.
- Fidan, Özlem Sarı. "Yargıtay Kararları Işığında Boşanma Davası Açıldıktan Sonra Eşlerin Sadakat Yükümlülüğünün Değerlendirilmesi." *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi* 4, no. 2 (2022): 1
- Gözler, Kemal. *Hukuka Giriş*, Bursa: Ekin, 2014.
- Hakeri, Hakan. *Tıp ve Sağlık Hukuku El Kitabı*, Seçkin, Ankara, 2022.
- Özdemir, Nadire. *İlişkisel Özerklik Bağlamında Evli Birey*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2016.
- Şenel, Alâeddin. *Eski Yunanda Eşitlik ve Eşitsizlik Üstüne*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1970.
- Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem ve R. Murat Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, Ankara: Seçkin, 2016.
- Yerdelen, Erdal. "Sünneti Kasten Yaralama Suçu Olarak Kabul Eden Köln Eyalet Mahkemesi Kararı ve Alman Kanun Koyucunun Karara Tepkisi". *Kamu Hukuku Arşivi*, Y. 16, S. 1-32, 2013, ss. 1-18.
- Zevkliler, Aydın ve diğ., *Yeni Medeni Kanuna Göre Medeni Hukuk*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2015.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ PERSPEKTİFİNDEN TOPLUMSAL CİNSİYET VE KADININ İKİNCİ CİNS'LİĞİ

*Prof. Dr. Zehragül AŞKIN**

Değerli Felsefe Dostları, yazımın içeriğini İstanbul Sözleşmesi bağlamında “Toplumsal Cinsiyet” sorunsalı oluşturmaktadır. Bilindiği gibi yazıya soru ile başlamak felsefenin Sokratesçi diyalektikten devraldığı bir gelenektir. Bu çok değerli geleneği aktüalize ederek, gerek bireyler, gerek kurumlar, gerekse siyasi iktidar açısından toplumsal cinsiyet sorunsalının baypas edileceği bir dünyaya uyanmak mümkün’ müdür? Sorusuna eşlik eden “nedir toplumsal cinsiyet? Ve neden özellikle kadın odaklıdır? Soruları ile yazıma başlamak istiyorum.

Dikkat ederseniz İki aşamalı bir soru sordum. Şimdi kendi tarihi olarak felsefe tarihinin, nasıl ki, ana iskeletini oluşturan blok soru ve sorunları yanında, temel kavram çatıları varsa, kendi tarihi olarak İnsanlık tarihinin de çağlar üstü diyebileceğimiz kapsayıcı soru ve sorunları vardır. Bilmiyorum bana katılır mısınız? Ben, bu soru ve sorunlara gerek lisans, gerek yüksek lisans gerekse de doktora derslerimde iktidar-güç ve ataerkil cinsiyet yapılanması ile omuz omuza vermiş siyasi otorite tarafından, ivme kazandırılarak üretilen “türümüze özgü düşünce hastalıkları” diyorum. Nedir bu düşünce hastalıkları? diye soracak olursanız: Bunlara, başta ekosistemin tahribi olmak üzere ormanlarımızın ve zeytin ağaçlarımızın kütük yığınlarına, dağlarımızın ise maden ocaklarına dönüştürülmesini, insan ve hayvan hakları ihlali ve sonuçlarını, adaletsiz gelir dağılımını, fakirlik, eğitim ve sağlıkta fırsat eşitsizliğini, göçmen sorunlarını, ırkçılık, ötekileştirme, dogmatik ön kabul ve yargılarımızın başkalarının cehennemini olmasını, toplumun ötekisi olarak görülen kadınlara ve çocuklara karşı yapılan sistematik şiddeti ve yazımın içeriğini oluşturan kadının, erkek karşısındaki ikinci cins’liği yani sistematik olarak üretilen, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini örnek olarak verebilirim. Bu noktada İstanbul Sözleşmesi, toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık, hak ihlalleri, şiddetin önlenmesi ve ortadan kaldırılabilmesi için atılan çok önemli bir adım niteliğindedir. 20 Mart 2012’de Sözleşme’yi parlamentosundan geçiren ilk ülke olmamıza karşın, bir gece yarısı alınan kararlar, “aile yapısı ve değerlerini” bozduğu gerekçesiyle Sözleşme’den geri çekilme kararının alınması, hükümet ve toplumumuz adına geriye doğru atılan anti-

* Mersin Üniversitesi Felsefe Bölümü, Felsefe Tarihi Anabilim Dalı Başkanı

erkek özne merkezli hegemonik iktidar ve güç ilişkilerine eşlik eden, eril bir epistemeye sırtını dayamaktadır.

Episteme, doğal dünya olarak nitelendirdiğimiz ontik dünyayı, ontolojik bir bağlamda bizim dünyamız olarak kurmanın, anlamının ve aynı zamanda değiştirmenin bir yoludur. Beauvier, bilimlerin konusunu oluşturan ontik bilgiyi yok saymıyor; fakat sosyo-kültürel tarihsel bağlamın anlamsal bütünlüğü olarak ontolojik bilginin, episteme etkinliğinden ayırlamayacağını iddia ediyor. Epistemolojik özne, ontolojik bağlamda dünyasallığının anlamsal yapı bütünlüğünü inşa ederek yaratıyor. Marksizim'de proleteryanın sosyo-ekonomik gerçekliği, nasıl ki onun, sınıfsal konumunu belirliorsa, benzer bir şekilde, eril özne merkezli bir epistemoloji de, kadınlık ve erkekliğe ilişkin, toplumsal cinsiyet kalıplarını oluşturuyor. Kadınlık ve dişiliğe ait tanımların, erkeklik ve erillğe atfedilen deneyim ve duruşa göre tanımlanması, toplumsal cinsiyet sorunsalının özünde erkek özne perspektifinden oluşturulmuş, bir kurgu olduğu anlamına gelir. Örneğin, Kadınların, akıl yetileri ve zihinsel performans konusunda erkek ile eşit olmadığını, eksik hatta güdük olduğunu kim söylüyor? Beauvier, bu noktada, kadınlık ve kadınlığa ait, insanlık tarihinde oluşturulmuş tüm cinsiyetçi ön kabul ve tanımların, aslında kadının ikinci cins'liğine ilişkin, resmin bütününe görmemiz açısından, merkezi bir öneme sahip olduğunu belirtiyor (1993b:157-159). Bu noktada geleceğe yönelik, toplumsal cinsiyet sorunsalına ilişkin vizyolumuz ne olmalıdır? Sorusuna yanıt verebiliriz. Beauvier'nın sözleri ile "kadın veya erkek olarak doğmuyoruz; kadın ve erkek oluyoruz". Şimdi bu sonuç, hegemonik erilliğin inşa ettiği toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin, kadınlar ve erkekler olarak, bizlerin gerçek doğasını temsil etmediği ve inşa edilen bir kurgu olduğu anlamına gelmelidir. Eğer Beauvier'nın söylediği gibi, bir kurgu olduğunu kabul ediyorsak, yıkılabileceğini ya da yerini, cinsiyetler arasında, eşit temsiliyete dayanan, yeni bir kurguya, bırakabileceğini de, kabul etmemiz gerekiyor. Değerli felsefe dostları, bu bir ütopya değil. Bunun için kadınlık ve erkeklik tanımlarımızı sil baştan yaparak yeniden tanımlayacak bir zihniyet eğitimi seferberliğine ihtiyacımız var. Çünkü bu konuda toplumumuzda sistematik olarak aktarılan ve üretilen bir cahilliğimiz var. Sonuç olarak, toplumsal cinsiyet eşitsizliği bir insanlık ihlali sorunuysa, temel hak ve hürriyetler perspektifinden, toplumsal cinsiyet eşitliği de, temel bir insanlık hakkıdır.

Kaynakça:

Beauvoir, Simone de, *kinici Cins-Genç Kızlık Çağı*, (Çev: Bertan Onaran) Payel, İstanbul, 1993a

Beauvoir Simone de, *İkinci Cins-Bağımsızlığa Doğru*, (Çev: Bertan Onaran) Payel, İstanbul, 1993b

Hilal Betül GÜNGÜNEŞ ŞAHİN

**TÜRK TİCARET HUKUKUNDA
REKLAM YOLUYLA
HAKSIZ REKABET**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Ticaret Hukukunda Reklam Yoluyla Haksız Rekabet
Hilal Betül Güngüneş Şahin

Hukuk Yayınları Dizisi – 3746

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 754 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd.Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

6. KAYNAKÇA

- Abbasoğlu, Hayriye Dilara** (2021) Sosyal Medya Reklamcılığında Haksız Rekabet, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Açıkgöz, Deniz** (2022) 'İşletme Çalışanlarının Haksız Rekabet Eylemleri' (Yüksek Lisans), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akil, Cenk** (2020) 'Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Olarak Arabuluculuk Hakkında Usûl Hukuku Bakımından Bazı Değerlendirmeler' Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C: 11, S: 41, s. 307-324.
- Aksoy, Mehmet Ali** (2011) 'Haksız Rekabet Halleri ve Haksız Rekabetin Tespiti' (Doktora), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altın, Hayrünnisa** (2020) 'Haksız Fiillere Ceza Kanunlarındaki Zamanaşımının Uygulanması' Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 69, S: 1, s. 1-32.
- Antalya, Osman Gökhan/ Topuz, Murat** (2020) Medeni Hukuk, 4. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Antalya, Osman Gökhan** (2019) Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Aslan, İ. Yılmaz** (2022) Tüketici Hukuku Dersleri, 9. Baskı, Ankara, Ekin Yayıncılık.
- Aslan, Adem** (2012) 'Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda Karşılaştırmalı Reklam' (Doktora), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arıcı, M. Fatih** (2018) Yürürlüğünün 5. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu Tebliğler ve Tartışmalar, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Arkan, Sabih** (2022) Ticari İşletme Hukuku, 28. Baskı, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Arkan, Sabih** (2001) 'Avrupa Topluluğunda Karşılaştırmalı Reklamlar' Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C: 21, S: 1, s. 21-43.
- Arkan, Sabih** (2004) 'Haksız Rekabet, Gelişmeler, Sorunlar' Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Dergisi, C: 22, S: 4, s. 5-20.

- Atalı, Murat/ Ermenek, İbrahim** (2022) Medeni Usul Hukuku, 4. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Avşar, Zakir / Elden, Müge** (2004) Reklam ve Reklam Mevzuatı, 1. Baskı, Ankara, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu.
- Avşar, Zakir/ Elden, Müge/ Çaydere, Osman/ Bakır, Uğur** (2011) Reklam ve Hukuksal Düzenlemeleri, 3.Baskı, İstanbul, Geçit Yayınları.
- Ayan, Mehmet** (2020) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Aydın, İbrahim** (2020) 'Karşılaştırmalı Reklamların Tüketicilerde Neden Olduğu Tutum Farklılıklarının Araştırılması' Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, C:16, S:1, s. 233-255.
- Aydın, İsmail** (2021) 'Ticari Davalarda Dava Şartı Olarak Arabuluculuk' (Yüksek Lisans), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Babacan, Muazzez** (2015) Nedir Bu Reklam, 3. Baskı, İstanbul, Beta Yayıncılık.
- Bağrıaçık, Safiye Nur** (2017) Üretim ve İş Sırlarının Korunması, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Balık, İfakat** (2018) 'Haksız Rekabet Hukuku Açısından Karşılaştırmalı Reklam' (Doktora), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ballı, Mehmet** (2015) 'Türk Ticaret Kanunu'na Göre Haksız Rekabet Halleri ve Unsurları' Gümrük ve Ticaret Dergisi, S:5, s. 62-72.
- Barut, Fadile Aslı** (2022) 'Aldatıcı Reklamlar ve Tüketicinin Korunması' (Yüksek Lisans), Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bayazıt, Didem Zeynep** (2019) Rekabet Aracı Olarak Karşılaştırmalı Reklam, Değişen Rekabetçilik: Makro ve Mikro Değerlendirmeler, 1. Baskı, Ankara, Nobel Akademi Yayıncılık.
- Baydaş, Abdulvahap / Yaşar, Mehmet Emin** (2019) 'Reklam ve Etkili Reklam Unsurlarının Belirlenmesine Yönelik Uygulamalı Bir Araştırma' Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, C: 3, S: 2, s. 204-217.
- Baysal, Başak / İnal, Emrehan** (2008) Reklam Hukuku ve Uygulaması, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.

- Bellican, Cüneyt** (2019) 'Bir Haksız Fiil/ Haksız Rekabet Örneği Olarak Başkalarının veya Ürünlerinin Kötülenmesi' Fasikül Hukuk Dergisi, C: 11, S: 111, s. 663-671.
- Berk Olgun, Ecem** (2019) 'Yeni Düzenlemeler Işığında Karşılaştırmalı Reklam Yolu İle Haksız Rekabet' (Yüksek Lisans), Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Biçer, Levent** (2012) '6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Haksız Rekabet' Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 11, S: 1, s. 101-123.
- Bilgili, Fatih / Demirkapı, Ertan** (2016) Ticari İşletme Hukuku, 6. Baskı, Bursa, Dora Yayıncılık.
- Bozbel, Savaş** (2006) Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Karşılaştırmalı Reklam Hukuku, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Bozbel, Savaş** (2010) 'Adwords Reklamlar Karşılaştırmalı Reklam Teşkil Eder Mi? Avrupa Adalet Divanının Verdiği Kararlar Işığında Bir Değerlendirme' İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C: 9, S: 18, s. 97-113.
- Bozer, Ali / Göle, Celal** (2017) Ticari İşletme Hukuku, 4. Baskı, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Bozgeyik, Hayri** (2018) Görüşler ve Kararlar Ticaret Hukuku: Ticari İşletme, Şirketler, Kıymetli Evrak, Sigorta, Haksız Rekabet, Kooperatif ve Marka Hukuku, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Bozkurt Yüksel, Armağan Ebru** (2014) 'Elektronik Ortamda Haksız Rekabet' Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y: 5, S: 18, s. 79-112.
- Budak, Burcu** (2021) 'İnternet Reklamlarında Haksız Rekabet ve Bunun Önlenmesi ve Sona Erdirilmesi' (Yüksek Lisans), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Büyükkay, Ferhat** (2018) Arabuluculuk Anlaşma Belgesi ve İcra Edilebilirlik Şerhi, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Büyüksağrış, Erdem** (2007) Yeni Sosyo-Ekonomik Boyutuyla Maddi Zarar Kavramı, 1. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Can, Mustafa** (2007) 'Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Haksız Rekabet' Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S: 69, s. 151-176.

- Can, Ozan** (2013) 'Rekabetin Korunmasına İlişkin Anayasal Düzenlemeler: Yeni Anayasa'da Nasıl Bir Rekabet' *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C: 29, S: 2, s. 97-123.
- Cesur Güney, Ezgi** (2021) 'Ticari Uyuşmazlıklar Bağlamında Dava Şartı Olarak Arabuluculuk' (Yüksek Lisans), Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çataloğlu, Burcu Bahar** (2020) 'Reklama Hukuki Açından Bir Bakış' *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, Y: 5, S: 2, s. 599-632.
- Çelik, Nazlı Hilal** (2012) 'Haksız Rekabet' *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C: 9, S: 2, s. 659-690.
- Çelikbaş, Nil Merve** (2012) 'Haksız Rekabette Basının Sorumluluğu' (Yüksek Lisans), Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çetiner, Selma / Bozkurt Yüksel, Armağan Ebru** (2021) *Ticari İşletme ve Şirketler Hukuku*, 5. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Çınar Karabağ, Nihal** (2019) *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Haksız Rekabet ve Yaptırımları*, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Dalamanlı, Lütfü** (1961) 'Haksız Rekabet' *Adalet Dergisi*, C: 52, S: 7-8, s. 664-675.
- Demir, Bahadır** (2020) 'Reklam Sözleşmeleri' (Doktora), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirbaş, Ali** (2020) 'Tüketici Hukuku Açısından Karşılaştırmalı Reklam-Doğrudan mı Dolaylı mı?' *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C: XXIV, S: 1, s. 31-53.
- Demirtaş Uzun, Zeynep Betül** (2020) 'Haksız Rekabet Hukuku Açısından Subliminal Reklamlar' (Yüksek Lisans), Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Deren Yıldırım, Nevhis** (2002) *Haksız Rekabet Hukuku ile Fikri ve Sınai Mülkiyet Hukuku'nda Müdahalenin Men'i Davası ve Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar*, Uluslararası Hukuk Kurultayı Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku, Ankara, Ankara Barosu Yayınları.
- Deren Yıldırım, Nevhis** (2002) *Haksız Rekabet Hukuku ile Fikri ve Sınai Mülkiyet Hukukunda İhtiyati Tedbirler*, 2. Baskı, İstanbul, Alkım Yayınevi.

- Deren Yıldırım, Nevhis** (2003) 'Marka Hukukunda İhtiyati Tedbirlere İlişkin Bazı Sorunlar' Prof. Dr. Ünal Tekinalp'e Armağan, C: 2, s. 199-207.
- Dinç, Serhan** (2020) 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Haksız Rekabet Halleri ve Buna İlişkin Davalar, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Dişbudak, Aylın** (2007) 'Türk Hukukunda Aldatıcı Reklamlar' (Yüksek Lisans), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, Murat/ Atamulu, İsmail/ Şahan, Gökhan** (2021) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Durmaz, Yakup** (2020) Pazarlama İlkeleri, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Eminoğlu, Cafer** (2021) 'Anonim Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Arabuluculuğa Elverişliliği ve Elverişliliğin Tespitinde Ölçüt Önerileri' Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C: 7, S: 2, s. 271-291.
- Eminoğlu, Cafer / Erdoğan, Ersin** (2020) Ticari Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Ener, Oğuz Şükrü** (2015) 'Türk Hukukunda Manevi Tazminatın Niteliği ve Hesaplanması' (Yüksek Lisans), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erdem, H. Ercüment** (2007) Rekabet Hukuku İle İlgili Makaleler, 1. Baskı, İstanbul, Beta Yayınevi.
- Eren, Fikret** (2021) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 26. Baskı, Ankara, Yetkin Yayıncılık.
- Erdil, Engin** (2022) Haksız Rekabet Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Erlüle, Fulya** (2015) Beden Bütünlüğünün İhlali Halinde Manevi Tazminat, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Eroğlu, Ender Canan** (2005) 'Aldatıcı Reklamlar' Ankara Barosu Dergisi, S: 2, s. 15-32.
- Erol, Arzu** (2018) Türk Hukukunda Örtülü Reklam, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.

- Franko, Nisim** (1997) 'Haksız Rekabet Sebebiyle Tespit, Men ve İzale Davaları' Prof. Şükrü Postacıoğlu'na Armağan, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, S: 81.
- Franko, Nisim** (1986) 'Haksız Rekabette Elde Edilmesi Muhtemel Menfaatte Hüküm' Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C: 13, S: 3-4, s. 191-208.
- Göksu, Mustafa** (2023) Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Tahkim, 5. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Göle, Celal** (1983) Ticaret Hukuku Açısından Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketicinin Korunması, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Güçdemir, Yeşim** (2017) Sosyal Medya Halkla İlişkiler, Reklam ve Pazarlama, 1. Baskı, İstanbul, Derin Yayınları.
- Güleç Uçakhan, Selma** (2017) Maddi Tazminat Esasları ve Hesaplanması, 8. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Gültekin, Esra** (2021) 'Aldatıcı Reklamlara Karşı 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Ayıp Hükümlerine Başvurulması' Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 18, S: 2, s. 1177-1198.
- Günay, Erhan** (2021) Usul Hukukunda İhtiyati Tedbir ve İhtiyati Haciz, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Güneş, İlhami** (2021) Uygulamada Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları, 7. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Güney, Baran** (2021) 'Türk Hukukunda Karşılaştırmalı Reklamlar' (Yüksek Lisans), İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü.
- Gürdin, Bahar** (2020) 'Doğrudan ve Dolaylı Karşılaştırmalı Reklamların Etkinliği' Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S: 36, s. 131-163.
- Gürgen, Haluk** (1990) 'Etkileyici İletişim Açısından Reklam Mesajı' Kurgu, C: 7, S: 1, s. 343-349.
- Gürkaynak, Gönenç** (2003) Türk Rekabet Hukuku Uygulaması İçin Hukuk ve İktisat Perspektifinden Amaç Tartışması, 1. Baskı, Ankara, Rekabet Kurumu Yayınları.

- Güven, Pelin** (2008) Rekabet Hukuku, Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara, Yetkin Yayıncılık.
- Güven, Şirin** (2012) Haksız Rekabet Hukukunun Amacı ve Koruduğu Menfaatler, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Güzel, Yakup** (2022) Reklam Hukuku, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Hatemi, Hüseyin / Gökyayla, Emre** (2021) Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 5. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Hırş, Ernst** (1948) Ticaret Hukuku Dersleri, 3. Baskı, İstanbul, İsmail Akgün Matbaası.
- Hür, Ali Turan** (2019) 'Ticari Davalarda Arabuluculuk' İstanbul Barosu Dergisi, C: 93, S: 1, s. 280-284.
- İmrak, İsmet** (2009) 'Reklam Hukuku ve Aldatıcı/Yanıltıcı Reklamlar' (Yüksek Lisans), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İçöz, Derya** (2008) 'Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketicinin Korunması' (Yüksek Lisans), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İnal, Emrehan** (2000) Reklam Hukuku ve Aldatıcı Reklamlar, 1. Baskı, İstanbul, Beta Yayıncılık.
- İnal, Hamdi Tamer** (2015) Ticari İşletme Hukuku, Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- İnan, Nurkut/ Piker, Mehmet** (2007) Rekabet Hukuku El Kitabı, 1. Baskı, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- İnceoğlu, M. Murat / Baş Süzel, Ece / AYTEKİN İNCEOĞLU, ASUMAN** (2016) 'Haksız Fiil Zamanlaşımı ve Suçsuzluk Karinesiyle İlişkisi' Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:11, S: 145-146, s. 149-209.
- İslamoğlu, Fatma** (2022) 'Elektronik Ortamda Haksız Rekabet' (Yüksek Lisans), İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kale, Serdar** (2004) Haksız Rekabet Hukuku'nda Eski Hale Getirme Davası, 1. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Kaplan, Ahmet Galip** (2020) Elektronik Ortamda İşlenen Haksız Rekabet Halleri, 1.Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Kara, Ertuna** (2016) 'Yargıtay Kararları Işığında Haksız Rekabet Açısından Aldatıcı Reklamlar' İstanbul Barosu Dergisi, C: 90, S: 4, s. 291-301.

- Karaaslan, Pelin** (2019) 'Kötüleyici Reklamların Tespitinde Esas Alınacak Ortalama Tüketici Ölçütü' Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y: 11, S: 40, s. 149-173.
- Karabıyık, Çağatay** (2021) Pazarlama İlkeleri ve Bir Meta-Pazarlama Tartışması, 1. Baskı, Konya, Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları.
- Karayalçın, Yaşar** (1968) Ticaret Hukuku I. Giriş- Ticari İşletme, 3. Baskı, Ankara, Güzel İstanbul Matbaası.
- Karpat Aktuğlu, Işıl** (2006) 'Tüketicinin Bilgilendirilmesi Sürecinde Reklam Etiği' Küresel İletişim Dergisi, S: 2, s. 1-20.
- Kaya, Ferzinde** (2018) 'Reklam ve Pazarlama Stratejileri: Bir Reklamda Olması Gerekenler' Mecmua, S: 5, s. 99-111.
- Kayar, İsmail** (2022) Ticari İşletme Hukuku, Güncellenmiş 12. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Kayihan, Şaban** (2021) Ticari İşletme Hukuku, Genişletilmiş 7. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Kayihan, Şaban** (2022) Medeni Hukuk Bilgisi, 5. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Kayihan, Şaban/ Ünlütepe, Mustafa** (2018) Borçlar Hukuku Genel Hükmeler, 6. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Kaynak, Ali Osman** (2020) Fikri Mülkiyet Suçları ve Soruşturma Usulü, 1. Baskı, Ankara, Yetkin Yayıncılık.
- Kasım, Metin** (2004) 'Ürün Reklam- Tanıtımı Açısından Gazetelerdeki Otomobil Reklamlarının İncelenmesi' Selçuk İletişim Dergisi, C: 3, S: 2, s. 137-144.
- Katı, Zülal** (2017) 'Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketicinin Korunması' (Yüksek Lisans), Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kelekçi, Seda** (2019) 'Kötüleme Yoluyla Haksız Rekabet' (Yüksek Lisans), Altınbaş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kenaroğlu, Soner** (2008) 'Haksız Rekabet Hukukunda Karşılaştırmalı Reklam' (Yüksek Lisans), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kendigelen, Abuzer** (2016) Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.

- Kılıç, Fethi/ Kılıç, Ümmügülsüm** (2018) Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye 80. Yıl Armağanı, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Koca, Sultan/ Öcal, Derya** (2019) 'Viral Reklam: Reklamın Yeni İletişim Teknolojileriyle Gelişen Yönü' Atatürk İletişim Dergisi, S: 18, s. 87-104.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip/Hatemi, Hüseyin/Serozan, Rona/Arpacı, Abdülkadir** (2017) Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Birinci Cilt, 7. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi.
- Koçak Gündüz, Şirin** (2019) 'Haksız Rekabette Hukuk Davaları' (Yüksek Lisans), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koçyiğit, İlker / Bulur, Alper** (2019) Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk, 1. Baskı, Ankara, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı Yayını.
- Kortunay, Nevin** (2013) Pazarlamada Uygulanan Rekabet Stratejilerinin Rekabet Hukuku Açısından Değerlendirilmesi, 1. Baskı, Ekin Yayınevi.
- Kostakoğlu, Sultan Fatih** (2017) Modern Ekonomide Rekabet, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Koyuncuoğlu, Hikmet/ Özkul, Zeynep** (2014) 'Türk Ticaret Kanunu'nda Haksız Rekabet Düzenlemesi ve Tüketici Hukuku' İstanbul Barosu Dergisi Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuku Özel Sayısı, C:88, S:1, s. 211-223.
- Kurt Konca, Nesibe** (2018) 'Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Zorunlu Arabuluculuk' Seta Perspektif, S: 225, s. 1-6.
- Kuru, Baki / Budak, Ali Cem** (2010) Tespit Davaları, 2. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Kuru, Baki** (2022) İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 7. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Kuşoğlu, Dilay** (2017) Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Yararlanma Yoluyla Haksız Rekabet, 1. Baskı, Bursa, Ekin Yayıncılık.
- Melekoğlu Keser, Burcu** (2019) Arabuluculuk ve Zorunlu Arabuluculuk, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınları.
- Memiş, Abdullah Berat** (2020) Ticari Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuk Usulü, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.

- Moroğlu, Erdoğan** (2010) Makaleler, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Mucuk, İsmet** (2006) Pazarlama İlkeleri, 17. Baskı, İstanbul, Türkmen Kitabevi.
- Narbay, Şafak / Kesici, Buğra** (2015) 'Rekabet Hukukunun İhlalinden Kaynaklanan Tazminat Davalarında Görevli ve Yetkili Mahkeme Üzerine Kısa Bir Değerlendirme' Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 1, S: 1, s. 195-249.
- Nart, Serdar** (2009) Rekabetin Korunması Kapsamında Fikri ve Sınai Hakların Sınırları, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C: 11, S: 1, s. 113-146.
- Narter, Sami** (2022) Uygulamada Manevi Tazminat, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Nomer Ertan, Füsün** (2016) Haksız Rekabet Hukuku, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Nomer Ertan, Füsün** (2020) Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu III, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Nomer Ertan, Füsün** (2017) Tüketiciler Tarafından Açılan Haksız Rekabet Davalarında Görevli Mahkeme, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Nomer Ertan, Füsün** (2019) Yürürlüğünün 7. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu Tebliğler ve Tartışmalar, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Oğuzman, Kemal / Öz, Turgut** (2022) Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I, 20. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Oğuzman, M. Kemal / Öz, Turgut** (2021) Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt II, 16. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Okan, Neval** (2011) Ağ Reklamları ve Haksız Rekabet, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Oral, Tuğçe** (2018) Tüzel Kişilerin Manevi Zararının Tazmini, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Oruç, Murat** (2008) 'Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası' (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Öncel Taşkıran, Nurdan / Yılmaz, Recep** (2013) 99 Soruda Reklam ve Reklamcılık, 2. Baskı, İstanbul, Derin Yayınları.
- Örs, Fahri Halil** (1958) Türk Hususi Hukukunda Haksız Rekabet, 1. Baskı, Ankara, Ziraat Bankası Matbaası.
- Özdamar, Mehmet / Ermenek, İbrahim** (2007) 'Haksız Rekabet Davaları ve Korunan Menfaat' Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, Y: 7, C: 7, s. 41-73.
- Özdemir, Hayrunnisa** (2004) 'Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketicinin Korunması' Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 53, S: 3, s. 291-301.
- Özdemir, Mehmet** (2021) Geçici Hukuki Korumalar, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Özdemir, Semih Sırrı** (2013) Haksız Rekabet Kavramı Açısından Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklamlar, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Özdemir, Semih Sırrı / Doğanay, Zahid** (2019) 'Bir Mecra Olarak Sosyal Medyanın Reklam Hukuku Açısından Değerlendirilmesi' Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Y: 7, S: 13, s. 295-337.
- Özen, Miyale Tanla** (2023) 'Haksız Rekabetin Elektronik Ortamda Görünüm Biçimleri' (Yüksek Lisans), Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özkan, Ahmet Fatih** (2019) 'İş Şartlarına Uymama Nedeniyle Haksız Rekabet Hali Olarak Fiyat Tarifelerine Aykırılık' Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C:10, S: 37, s. 133-180.
- Özkan, Özgül** (1997) 'Tüketici Hukuku Bakımından Ticari Reklamlar ve Tabi Olduğu Hükümler' Ankara Barosu Dergisi, C: 54, S: 4, s. 3-43.
- Öztan, Fırat / Sengir, Turgut** (1970) Yargıtay Kararları, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C: 5, S: 3, s. 594-638.
- Öztürk, Sevgi Ayşe / Korkmaz, Sezer / Eser, Zeliha** (2017) Pazarlama, 3. Baskı, Ankara, Siyasal Kitabevi.
- Paslı, Ali** 'Ticari İşletme ve Ticaret Şirketleri Bakımından Zorunlu Arabuluculuğun Değerlendirilmesi: Türk Ticaret Kanunu 5/A Maddesinin Yorumlanması': Efeçınar, Ceyda Süral / Yardım, Mehmet Ertan (Editör) (2019) Ticari Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuk, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.

- Pekcanitez, Hakan / Özkes, Muhammet / Akkan, Mine / Taş Korkmaz, Hülya** (2017) Medeni Usul Hukuku, 15. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Pekdinçer, Remzi Tamer** (2017) 'Kötüleme Suretiyle Haksız Rekabet Eylemi ve Bazı Özel Durumlar' İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 16, S: 2, s. 513-538.
- Pekdinçer, Remzi Tamer** (2020) Haksız Rekabet Hukukunda Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklamlar ve Satış Yöntemleri, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Pekdinçer, Remzi Tamer** (2019) Haksız Rekabet ve Marka Hukukuna İlişkin Bilirkişi Raporları ve Mütalaalar II, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Pekdinçer, Remzi Tamer** (2016) 'Haksız Rekabet Davalarında Davacı Sıfatının Belirlenmesi Açısından Zarar Kavramının Değerlendirilmesi' İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 15, S: 2, s. 451-466.
- Pekhamarat Saraç, Büşra** (2018) Haksız Rekabet Halleri ve Sonuçları (Yüksek Lisans) Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pektaş, Hasip** (1987) 'Reklam Nedir? İşlevi ve Etkileri Nelerdir?' On Duz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, C: 2, S: 1, s. 222-231.
- Pınar, Hamdi** (2012) 'Reklam ve Satış Yöntemlerine İlişkin Haksız Rekabet Halleri' Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C: 18, S: 2, s. 129-156.
- Pınar, Hamdi** (2014) 'Reklam Hukuku ve Haksız Rekabet Hukuku İlişkisi' Rekabet Dergisi, C: 15, S: 2, s. 59-89.
- Poroy, Reha** (1973) Ticari İşletme Hukuku, 1. Baskı, İstanbul, Fakülteler Matbaası, s. 157.
- Poyraz, Zeynelabidin** (2011) İş Şartlarına Uymamak Suretiyle Haksız Rekabet Hali, 1. Baskı, İstanbul, Legal Yayıncılık.
- Karasu, Raif / Özdemir, Semih Sırrı** (2022) 'Fahiş Fiyata İlişkin Sınırlamalar ve Aykırılığın Ticaret Hukuku Açısından Sonuçları' Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: XXVI, S: 3, s. 3-28.
- Rıza, Ayhan** (1990) Haksız Rekabet Münasebetiyle Elde Edilen Menfaatlerin İadesi, Konya, Selçuk Üniversitesi Yayınları.

- Rumpf, Christian** (2010) 'Türk Hukuku ile Mukayese Edildiğinde Almanya'da ve Avrupa'da Avukatların Reklam Yapma Hakkı' Ankara Barosu Dergisi, C: 68, S: 1, s. 145-166.
- Sarıdağ, Orhan Gazi** (2021) 'Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İade' (Yüksek Lisans), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Savaş, Firdevs** (2017) 'Reklam Vasıtasıyla Ortaya Çıkan Saldırgan Ticari Uygulamalar' Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C: 18, S: 2, s. 227-248.
- Selçok, Dilara** (2021) 'Eser Sahibinin Manevi Haklarının İhlali Halinde Manevi Tazminat' (Yüksek Lisans), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Seven, Vural** (2015) 'Sosyal Paylaşım Sitelerinin Haksız Rekabet Karşısındaki Durumu' Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, C: 16, S: 14, s. 3343-3350.
- Soydemir, Güzide** (2014) 'İnternette Haksız Rekabetin Önlenmesi' (Doktora), İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahin, Alperen** (2022) 'İş Şartlarına Aykırılık Suretiyle Haksız Rekabet' (Yüksek Lisans), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahinci, Dilek** (2011) İnternette Aldatıcı Reklam ve Reklam Verenlerin Sorumluluğu, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Tamer, Ahmet** (2011) Yanlış ve Yanıltıcı Beyan ve Hareketlerle Haksız Rekabet, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Tatari, Ece** (2019) 'Karşılaştırmalı Reklam Yoluyla Haksız Rekabet' (Yüksek Lisans), Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tekelioğlu, Numan** (2018) 'Reklamın ve Reklam Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği' Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 8, S: 1, s. 1-34.
- Tekelioğlu, Numan** (2016) Tüketicinin Korunması Açısından Hukuka Aykırı Reklamlar, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Tekin, Vasfi Nadir** (2014) Pazarlama İlkeleri: Politikalar, Stratejiler, Taktikler, 3. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Tiftik, Mustafa** (1998) 'Akit Dışı Sorumlulukta Maddi Tazminat' (Doktora), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Toker, Aylin** (2017) 'Haksız Fiilin ve Haksız Fiilden Doğan Maddi Tazminatın Unsurları' (Yüksek Lisans), Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Topcu, Bünyamin** (2022) 'Haksız Rekabet Hukukunda Geçici Hukuki Korumalar' (Yüksek Lisans), İstanbul Medeniyet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Toros, Seçil** (2018) 'Türkiye'de Aldatıcı Reklamların Denetlenmesi' Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, S: 29, s. 353-367.
- Tunç Yücel, Müjgan** (2013) HMK Uyarınca Tahkimde İhtiyati Tedbir ve Delil Tespiti, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Tutumlu, Mehmet Akif** (2019) Medeni Usul Hukuku Sorunları Cilt: 5, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Türk Hukuk Kurumu** (1998) Türk Hukuk Lügati, 4.Baskı, Ankara, Başbakanlık Basımevi.
- Usta, Merve** (2020) 'Medeni Usul Hukukunda Tespit Davalarında Hukuki Yarar' (Yüksek Lisans), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uzun Şenol, Pınar** (2022) Haksız Rekabet ile Rekabetin Korunması Alanları Arasındaki Hukuki İlişki, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Ülgen, Hüseyin / Helvacı, Mehmet / Kaya, Arslan / Nomer Ertan, Füsun** (2021) Ticari İşletme Hukuku, 7. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Ünal, Şeref** (1988) Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Haksız Rekabet, Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, C: 8, S: 1, s. 71-83.
- Ürey, Yelda** (2010) 'Türk Hukukunda Karşılaştırmalı Reklamlar' (Yüksek Lisans), Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Varol, Nazlı** (2020) 'Reklam Harcamaları ve Rekabet Hukuku' Rekabet Dergisi, C: 21, S: 1, s. 4-64.
- Yağcıoğlu, Kaan Muharrem** (2017) 'Haksız Rekabet Hukukunda Emek İlkesi ve Uygulaması' Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:19, Özel Sayı, s. 2345-2370.
- Yağmur, Özgür** (2021) AB ve Türk Hukuku Uygulamalarında Karşılaştırmalı Reklam, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yarar, İbrahim / Yarar, Hilal / Yerlikaya, Kübra** (2021) Tüm Yönleriyle Tazminat Hukuku, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.

- Yasaman, Hamdi / Poroy, Reha** (2022) Ticari İşletme Hukuku, Güncellenmiş 19. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yasaman, İbrahim Hamdi** (2021) Haksız Rekabet ve Rekabet Yasağı, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yasan, Mustafa** (2021) Ticari İşletme Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yaşar, Ali** (2011) Televizyon Reklamlarının Hukuki Niteliği ve Televizyon Reklamları Üzerinde Hak Sahipliği, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Yavaş, Murat** (2006) 'Haksız Rekabet Kavramı ve Bu Alandaki Koruyucu Dava ve Tedbir Türleri' Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Doç. Dr. Mehmet Somer'in Anısına Armağan, s. 771-796.
- Yavuz, Mustafa** (2019) 'Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Olarak Arabuluculuk' Gümrük Ticaret Dergisi, C: 5, S: 15, s. 52-61.
- Yeşil, Tuba** (2021) Rekabet İhlallerinin Özel Hukuk Sonuçları, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, Sevil** (2013) Medya ve Hukuk, 3. Baskı, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yılmaz, Abdüssamet** (2015) Haksız Rekabet Hukukunda Genel İşlem Şartı Kullanımı, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Abdüssamet** (2021) 'Haksız Rekabette İhtiyati Tedbir Uygulamaları ve Özellik Arz Eden Durumlar' Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C: 27, S: 2, s. 1565-1575.
- Yılmaz, Asuman** (2017) '6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Karşılaştırmalı Reklamlarda Gereksiz Yere Kötüleme Yasağı' İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C: 75, S: 2, s. 813-826.
- Yılmaz, Asuman** (2017) 'Türk Ticaret Kanunu'na Göre Karşılaştırmalı Reklamlarda İtibardan Gereksiz Yere Yararlanma Yasağı' Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C: 33, S: 2, s. 45-66.
- Yılmaz, Mehmet** (2006) 'Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısında Haksız Rekabete İlişkin Genel Hükümlerin Karşılaştırılması ile Kötüleme ve Reklamlara İlişkin Özel Haksız Rekabet Halleri' İstanbul Barosu Dergisi, C: 80, S: 4, s. 1479-1536.

Dr. Öğr. Üyesi Firdevs ARSLAN

**PAY ALIM TEKLİFİNE DAYALI
ÇIKARMA VE SATMA HAKKI**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Pay Alım Teklifine Dayalı Çıkarma ve Satma Hakkı

Firdevs Arslan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3750

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 755 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Burak. *Sermaye Piyasası Hukuku*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2. Baskı, 2018.
- Adıgüzel, Burak. "Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Ayrılma Hakkı", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XVIII/2: 2017, 1-51.
- Adıgüzel, Burak. *Taşıma Hukuku*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Akın, Murat Yusuf ve Sulu, Muhammed. "Yönetim Kurulu Üyelerinin Menfaati ile Şirket Menfaatinin Çatışması Bağlamında Sorumluluk", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 25/1:2019,169-184.
- Alcalde Nuria and Ine's Pe'rez-Soba. "Has the EU Takeover Directive Improved Minority Shareholder Protection? The Spanish Evidence", *European Business Organization Law Review*,17-2016,261-283, <https://link.springer.com/article/10.1007/s40804-016-0049-8>.
- Al Kılıç, Şengül. *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşmesi*, İstanbul: Beta Yayınevi, 2009.
- Alkan, Gönül İpek ve Demireli, Erhan. "Türkiye'de Kullanılan Bazı Şirket Değerleme Yöntemleri ve Bir Uygulama", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9/2:2007, 27-39.
- Anbar, Adem ve Karabıyık, Lale. *Sermaye Piyasası ve Yatırım Analizi*, Bursa: Ekin Yayıncılık, 2018.
- Aslan, Ayşegül. "Hâkim Ortağın Azınlık Paylarını Satın Alma Hakkı", Sermaye Piyasası Kurulu Yeterlik Etüdü, Ankara 2005.
- Ayrançı, Hasan. "Sözleşme Kurma Zorunluluğu", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 52/3: 2003, 229-252.
- Bahtiyar, Mehmet. *Ortaklıklar Hukuku*, İstanbul: Beta Yayıncılık, 16. Bası, 2022.
- Bahtiyar, Mehmet. "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Dili İle Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2005/61, 47-106.
- Bates, Thomas W., Lemmon Michael L. and Linck, James S. "Shareholder Wealth Effects And Bid Negotiation In Freeze-Out Deals: Are Minority Shareholders Left Out In The Cold?", *Working Paper Series*, June 25, 81/3(2006),681-708.
- Bebchuk, Lucian Arye and Marcel Kahan. "Adverse Selection And Gains To Controllers In Corporate Freezeouts", *Concentrated Corporate Ownership*, Edited ByMorcki,01/248(2000),https://Papers.Ssrn.Com/Sol3/Papers.Cfm?Abstract_Id=147568.

- Bektaş, İbrahim. "Halka Açık Anonim Ortaklıklarının Önemli Nitelikteki İşlemleri Nedeniyle Doğan Ayrılma Hakkı ve Pay Alım Teklifi Zorunluluğu", *Banka ve Ticaret Hukuk Enstitüsü*, 2015
- Birkner, Albert And Clemens Hasenauer. "A New Takeover Code In Austria", *European Company Law*, August, 4/4(2007), https://www.cerhahempel.com/fileadmin/Docs/Publications/Hasenauer/Ab-Ch_Takeover-20082007.Pdf
- Blanaid, Clarke. "The Takeover Directive: Is A Little Regulation Better Than No Regulation?" *European Law Journal*, Mart 2009, Vol:15, No: 2, <https://proxy.hacibayram.edu.tr:2561/Eds/Pdfviewer/Pdfviewer?Vid=3>
- Bozkurt, Tamer. *Şirketler Hukuku*, Ankara: Legem Yayıncılık, 15. Baskı, 2023.
- Burkart, Mike and Panunzi, Fausto: "Mandatory Bids, Squeeze-Out, Sell-Out And The Dynamics Of The Tender Offer Process", June 2003, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=420940.
- Cantimur, Zeynep. "Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Oy Hakkının Donamsına İlişkin Uygulamaların Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Sermaye Piyasası Mevzuatı Çerçevesinde Değerlendirilmesi", Yeterlik Etüdü, Ankara 2010.
- Chen, Juan. *Regulating The Takeover of Chinese Listed Companies*, Berlin, Heidelberg: Springer, 2014, <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-642-54508-5>.
- Clerc Christophe, Demarigny, Valiant Fabrice Diego and Aramendía, Mirzha De Manuel "A Legal and Economic Assessment of European Takeover Regulation", Ceps Paperbacks, 2012, 6, <https://ssrn.com/abstract=2187837>
- Cohen, Shlomo. "Bell V. Kirby Lumber Corp.: Ascertainig "Fair Value" Under The Delaware Appraisal Statute", *Columbia Law Review*, 81/2(1981). https://proxy.hacibayram.edu.tr:2090/stable/1122154?origin=crossref&seq=4#meta_data_info_tab_contents
- Conac, Pierre-Henri, Luca Enriques and Martin Gelter, "Constraining Dominant Shareholders' Self-Dealing: The Legal Framework In France, Germany, and Italy", *ECFR*, 4-4:2007, <https://proxy.hacibayram.edu.tr:2067/Hol/Page?handle=hein.journals/ecomflr4&div=34&&collection=journals>
- Croci, Ettore, Olaf Ehrhardt and Eric Nowak. "The Corporate Governance Endgame – An Economic Analysis Of Minority Squeeze-Out Regulation In Germany", https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2080745.
- Croci, Ettore, Olaf Ehrhardt and Eric Nowak. "Minority Squeeze-Out Regulation In Germany – Efficiency, Fairness, and Economic Consequences", 2009, <https://www.sciencesouthtyrol.net/blob/14241,,,unibz,90,61.pdf>
- Čulinović-Herc, Edita/ Zubović, Antonija. "Open Issues Of The Squeeze Out Right In Croatian and Eu Court Practices" <https://www.bib.irb.hr/652045>.

- Çabri Sezer. "Kamulaştırmasız El Atma Kavramının Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 15.12.2010 Tarihli Kararı Doğrultusunda Tanımlanması", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. XV/1-2 (2011).
- Çeker, Mustafa "Halka Açık Anonim Şirketlerde Temsilci Aracılığıyla Oy Kullanma ve Pay Sahiplerine Çağrıda Bulunarak Vekalet Toplanması", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. 18/1-2(1995): 177-197.
- Çeker, Mustafa. "Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Ortaklıktan Çıkma Hakkı (Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin Bir Kararı Münasebetiyle)", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. XXIII/1(2005): 61-73.
- Çelik, Aytekin. *Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2016.
- Davies, Paul. "The Notion Of Equality In European Take-Over Regulation", University Of Oxford - Faculty Of Law; European Corporate Governance Institute (Ecgi), January2002, https://Papers.Ssrn.Com/Sol3/Papers.Cfm?Abstract_Id=305979.
- Diñç, Güney. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Mülkiyet Hakkı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı 51, 2004,133-152.
- Diñç, İlhan. *Sermaye Piyasası Hukukunda Çağrı Yoluyla Hisse Senedi Toplanması*, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2006.
- Doğan, Murat, Gökhan Şahan ve İsmail Atamulu. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Domanıç, Hayri. *Adi-Kolektif Ve Komandit Şirketler*, İstanbul: Temel Yayınları, 1998.
- Dunn, Gibson. "The City Code on Takeovers and Mergers", 2013,7, <https://Www.Gibsondunn.Com/Wp-Content/Uploads/Documents/Publications/>.
- Elsland, Silvia/Weber, Martin. "Squeeze-Outs In Germany: Determinants Of The Announcement Effects" <https://Www.Semanticscholar.Org/Paper/Squeeze-Outs-In-Germany-%3a-Determinants-Of-The-Elsland-Weber/05b947d24fff32feaffc6958a96b1887ba46df6e>.
- Elst Christoph Van Der and Steen Lientje Van Den. "Balancing The İnterests Of Minority and Majority Shareholders: A Comparative Analysis Of Squeeze-Out and Sell-Outs Rights", *European Company and Financial Law Review*, Cilt 6, Sayı 4, 2009, S. 392 hein.Journals/Ecomflr6&İd=415&Men_Tab=Srchresults.
- Elst, Christoph Van Der and Steen Lientje Van Den."Opportunities In The Merger and Acquisition Aftermarket: Squeezing Out and Selling Out", *Financial Law İnstitute Workingpaperseries*, 2006, <https://Proxy.Hacibayram.Edu.Tr:2561/Eds/Ebookviewer/Ebook>

- Enriques, Luca. "Enforcing Self-Dealing Constraints on Dominant Shareholders İn Europe" *Law and Economics Workshop*, Mart 2007, <https://Escholarship.Org/Uc/Item/5fp568xk>, s. 31.
- Enriques, Luca. "The Mandatory Bid Rule In The Takeover Directive: Harmonization Without Foundation?", *European Company and Financial Law Review*, 2004. Hol/Page?Handle=Hein.Journals/Corplstd5&Div=4&&Collection=Journals
- Erdem, Nuri. *Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012.
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Eren, Erkan. *Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarma ve Ayrılma Akçesi*, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık: 2022.
- Ertaş, Şeref. *Eşya Hukuku*, Ankara: Barış Yayınları, 2011.
- Ertuğrul, Murat. "Değer-Fiyat Ayrımı ve İşletme Değeri: Kuramsal Bir Bakış", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3/2: 2008, 143-154.
- Eroğlu, Muzaffer. "Çağrı Yoluyla Hisse Senedi Toplanmasında Çıkarma ve Satma Hakkı", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 8/1(2009):25-46.
- Etgü, Mehmet Akif. *Kamu Hukukunda Mülkiyet Hakkı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Mülkiyet Hakkına Bakışı*, İstanbul: 12 Levha Yayıncılık, 2009.
- Fendoğlu, Tahsin. "2001 Anayasa Değişikliği Bağlamında Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılması (Ay. M. 13)", *Anayasa Yargısı Dergisi*, 18-1 (2002):111-149.
- Geis, George S. "An Appraisal Puzzle", *Northwestern University Law Review*, 105/4 (2011). <https://Scholarlycommons.Law.Northwestern.Edu/Nulr/Vol105/İss4/4/>
- Gnos, Urs. "Trends and Developments In Corporate Governance", *The Comparative Law Yearbook Of International Business*, Special Issue, General Editör: Dennis Campbell, Volüme Editor: Susan Woodley, 2003, <https://Books.Google.Com.Tr/Books?İd>
- Goergen Marc, Marina Martynova and Luc Renneboog. "Corporate Governance Convergence: Evidence From Takeover Regulation Reforms, Ecgi, *Law Working Paper*.33/2005, April 2005, https://Papers.Ssrn.Com/Sol3/Papers.Cfm?Abstract_İd=709023
- Gomes, Armando. "Takeovers, Freezeouts and Risk Arbitrage", *University Of Pennsylvania Law School Institute For Law and Economics Research Paper*.01/10(2006), https://Papers.Ssrn.Com/Sol3/Papers.Cfm?Abstract_İd=277109.

- Goshen Zohar and Wiener Zvi. "The Value of The Freezeout Option", *Columbia Law School The Center For Law And Economic Studies Working Paper*, N 10027-7201 Working Paper No. 260/2003.
- Gökmen, Burçin. *Şirket Değerleme Yöntemleri ve Markanın Değerleme Üzerine Etkileri*, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2017.
- Günel, Vural ve Yalçın Özge Okat. *Sermaye Piyasası Hukukunun Esasları*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Günhan, Osman Göktürk ve Hasoğlu, Kevser Afra. "Çekirdeğe Doğru: Hakkın Özü Bağlamında Mülkiyet Hakkına İlişkin Güncel Bir Değerlendirme", *TİHEK Akademik Dergisi*, 6/10:2023, 15-41.
- Hacımahmutoğlu, Sibel. "Ortaklığın Kontrolü Pazarı Teorisi ve Ortaklık Yöneticileri Üzerindeki Etkileri", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. XXIII/ 31(2016): 257-289.
- Hacımahmutoğlu, Sibel. "At Komisyonu'nun Ortaklığı Ele Geçirme Aracı Olarak Pay Alım Önerisine İlişkin 13. Ortaklıklar Hukuku Yönerge Teklifi Üzerine Bir İnceleme", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. 21/1(2001):96-138.
- Hertig, Gerard. "Company and Takeover Law In Europe", *Reforming Company AndTakeoverLawInEuro-pe*.<https://Link.Springer.Com/Content/Pdf/10.1017%2fs1566752903001794.Pdf>
- Hertig Gerard and Joseph Mccahery, "Rewamping The Eu Corporate and Takeover Law Agenda and Making It A Model For The Usa", *Preminilary Version Prepared For The Uc Berkelay Law and Economic Seminar* February 23, 2004, S. 22. <https://Escholarship.Org/Uc/İtem/5fq6978b>
- Helvacı, Mehmet, Necdet Uzel, Numan Sabit Sönmez ve Ahmet Özsoy. *Türk Ticaret Kanunu Ekseninde Sermaye Piyasası Hukuku Toplantı Serisi*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Hızır, Serdar. *Halka Açık Ortaklık Statüsünün Sona Ermesi*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Hızır, Serdar. "Sermaye Piyasası Mevzuatında Son Dönemde Kabul Edilen Düzenlemelerin Borsa Kotundan Çıkma Açısından Meydana Getirdiği Hukuki Sonuçların Değerlendirilmesi", *Necmettin Erbakan Hukuk Araştırmaları Özel Hukuk*, Konya: Neü Yayınları, 2021.
- Hızır, Serdar. "Halka Açık Ortaklık Statüsünün Resen Sona Erdiği Hallerde SPK'nın Pay Alım Teklifi Zorunluluğu Öngörme Yetkisi ve Bu Yetkinin Sınırları", *Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Horbach Matthias and Stefan Koch. "How To Manage Squeeze Outs In Germany", *Internationalfinanciallawreview*,24/10(2005):34, <https://Heinonline.Org/Hol/Welcome?Message>

- Hossfeld, Richard T. "Short-Form Mergers After Glassman V. Unocal Exploration Corp.: Timetoreform appraisal", *Dukelawjournal*, 53/4(2004):1335, https://Proxy.Hacibayram.Edu.Tr:2067/Hol/Page?Collection=Journals&Handle=Hein.Journals/Duklr53&İd=1352&Men_Tab=Srchresults
- İlbasmış Hızlısoy, Özlem. *Anonim Şirketin Haklı Sebepfe Feshi*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- İlbasmış Hızlısoy, Özlem. "Anonim Şirkette TTK m. 421.6 Bağlamında Pay Devri Kısıtlamalarının Geçici Olarak Etkisiz Hale Gelmesi", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 30/4(2022): 2085-2125.
- Jayne, Jennifer. "Takeovers İn English and German Law Portland:Hart Publishing", 2002. <https://Proxy.Hacibayram.Edu.Tr:2471/Eds/Ebookviewer/Ebook/Ztawmh0cl9fmje2mzg2x19btg2?Sid>.
- Jennings, Nicholas. "Mandatory Bids Revisited, Journal Of Corporate Law Studies", 5/1: April 2005, 37-64
<https://Www.Tandfonline.Com/Doi/Pdf/10.1080/14735970.2005.11419929>
- Kaisanlahti, Timo. "When Is A Tender Price Fair In An Squeeze-Out?", *European Business Organization Law Review* 8, 2007.
- Kaiser-Stockmann, Thomas. "Squeeze-Out Of Minority Shareholders, New German Rules and The Experience Of The Nordic Countries", *International Business Lawyer* December 2002, 495-498.
- Kaiser-Stockmann, Thomas. "Squeeze Out Of Minority Shareholders, New German Rules and Expeirence Of The Nordic Countries", *International Business Lawyer*, 30/2002, 495-498.
<https://Proxy.Hacibayram.Edu.Tr:2080/Hol/Page?Handle=Hein.Journals/İbl30&Div=135&>
- Kaplan, Emine Tuncay. "Tamamı Ödenmemiş Hisse Senedi Sahibinin Durumu Ve Konkordato", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. 11/1(1981): 87-94.
- Karababa, Serdar. *Anonim Ortaklıkta Satın Alma ve Çıkarma Hakları*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2016.
- Karacan, Ali İhsan. *Ortaklıktan Çıkarma-Sermaye Piyasası Hukuku Açısından Bir İnceleme*, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2015.
- Karacan, Ali İhsan ve Esra Erişir Karacan. *Pay Alım Teklifi*, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2018.
- Karacan, Ali İhsan. "Sermaye Piyasası Kanunu Bakımından Önemli Nitelikteki İşlemler ve Buna Bağlı Haklar", *Legal Banka ve Finans Hukuku Dergisi*. 14/4(2015): 21-188.
- Karasu, Rauf. "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 18/2(2009):311-331.

- Karayalçın, Yaşar. *Anonim Ortaklıkta Çoğunluk Azınlık İlişkisi Bakımından Kontrol (Blok) Satışı ve Genel Alım Önerisi*, Tandoğan'a Armağan, Ankara: 1990.
- Kaya, Arslan. *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı*, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü, 2001.
- Kaya, Barış. *Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Pay Sahiplerinin Ortaklıktan Ayrılma Hakkı*, İstanbul: Beta Yayınları, 2018.
- Kaya, Mustafa İsmail. "Büyük Pay Sahiplerinin Azınlığı Ortaklıktan Çıkarma Hakkı", *Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*. 11/1-2(2007): 307-332.
- Kendigelen, Abuzer. *Türk Ticaret Kanunu - Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, Güncellenmiş 2. Basıdan 3. (Tıpkı) Bası, 2016.
- Kendigelen, Abuzer. *İsviçre Hukukunda Oy Hakkında İmtiyazlı Paylar*, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998.
- Kendigelen, Abuzer. *Çağrıda Bulunma Yükümlülüğünün İhlalinde Aktif Husumet Ehliyeti*, Makalelerim, İstanbul: Arıkan Basım Yayın, Cilt: II, 2001-2006.
- Keskin, Harun. *Hâkim Pay Sahibinin Azınlığı Şirketten Çıkarma Hakkı*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2022
- Kılıçoğlu, Ahmet. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları, 2015.
- Klaus, Hopt. "Takeover Regulation In Europe-The Battle For The 13th Directive On Takeovers", *Australian Journal of Corporate Law*, 2002/15,1-18.https://Papers.Ssrn.Com/Sol3/Papers.Cfm?Abstract_Id=2553998.
- Krebs, Christian."Freeze-Out Transactinons İn Germany and The U.S.: A Comparativeanalysis", *Gearmanlawjournal*,13/8:2012, <https://Proxy.Hacibayram.Edu.Tr:2067/Hol/Page?Collection=Journals&Handle=Hein.Journals/Germl ajo13&İd>
- Koç, Kenan. "Sermaye Piyasası Hukukunda Pay Alım Teklifi Zorunluluğunun Doğması", *İstanbul Barosu Dergisi*, 91/5(2017): 233-252.
- Kolcuoğlu, Umut. *Sermaye Piyasası Hukukunda Zorunlu Çağrı*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009.
- Korkmaz, Turhan ve Ali Ceylan. *Sermaye Piyasası Temel Konular*, Gözden Geçirilmiş Üçüncü Baskı, Bursa: Ekin Yayınları, 2020.
- Kubilyay, Huriye. "Kaydileştirilmesi Gereken Pay Senetlerini Merkezi Kayıt Kuruluşuna Teslim Etmeyen Kişilerin Hukuki Durumu", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. XVII/ 1-2(2013):805-830.
- Kvintradze, Tamar. "Minority Shareholder Protection İn Georgia and Germany", Central European University, 2010.

- Letsou, Peter V. "The Role of Appraisal In Corporate Law", Boston Collage Law Review,39/1(1998),1-58 https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=10587.
- Levmore, Saul and Hideki Kanda. "The Appraisal Remedy and The Goals Of Corporate Law", University Of Chicago Law School Chicago Unbound, Journal Articles, 32/ 429-473: 1985.
- Levy, Ely R. "Freeze-Out Transactions The Pure Way: Reconciling Judicial Asymmetry Between Tender Offers and Negotiated Mergers", West Virginia Law Review,106/2:2004,<https://Proxy.Hacibayram.Edu.Tr:2067/Hol/Page?Handle=Hein.Journals/Wvb106&Div>
- Luh, Lan Luh Ho Yew Kee and Ng See Leng. "Mandatory Bid Rule: Impact Of Control Threshold On Take-Over Premiums", Published In December 2001 Issue Of SingaporeJournaloflegalStudies,2001,433452.https://Papers.Ssrn.Com/Sol3/Papers.Cfm?Abstract_Id=681858
- Mccahery Joesph, Luc Renneboog, Peer Litter and Sascha Haller. "The Economics Of The Proposed European Takeover Directive", Ceps Reports In Finance and Banking, No. 32, April 2003, Brussels, <https://Www.Ceps.Eu/Ceps-Publications/Economics-Proposed-European-Takeover-Directive/>
- Manavgat, Çağlar. *Aleni Pay Alım Teklifi*, Sermaye Piyasası Kurulu, Ankara 1997.
- Manavgat, Çağlar: "Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Çıkarma ve Satma Hakkı Sermaye Piyasası Hukukunda Yeni Yaklaşımlar", *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 1/2(2005): 93-106.
- Manavgat, Çağlar. "Sermaye Piyasası Kanunu'nun 10/A Maddesi Hükümüne Göre Kaydi Sistemin Esasları", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 50/2:2001, <https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Download/Article-File/629297,159-191>.
- Manavgat, Çağlar. "Türk Ticaret Kanunu Hükümlerinin Halka Açık Anonim Ortaklıklara Uygulanması ve Sınırları" *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, LXXI/2 (2013):285-298.
- Manavgat Çağlar, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Sermaye Piyasasını Etkileyen Yönleri", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2/1(2005):159-191.
- Manne, Henry "Mergers and The Market For Corporate Control", George Washington University Law School, Journal Of Political Economy, 73/2(1965): 110-120.
- Manning, Bayles. " The Shareholder's Appraisal Remedy: An Essay For Frank Coker", The Laye Law Journal, 72/2 (1962): 229 <https://Proxy.Hacibayram.Edu.Tr:2090/Stable/Pdf/794814.Pdf?Refreqid>
- Maul, Silija and Koulouridas, Athanasios. "The Takeover Bids Directive", German Law Journal 5/4 (2004): 355-366.

- Memiş, Tekin ve Gökçen Turan. *Sermaye Piyasası Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Menjucq, Michel. "The European Regime On Takeovers", *European Company and Financial Law Review*, 3/2:2006, 222-236, hein.Journals/ Ecomflr3& Div=14&%3 f&Collection=Journals
- Miliutis, Feliksas. "Fair Price In Squeeze-Out Transactions", *Societal Studies*. 5/2(2013): 769-792.
- Morgenstern, Marc and Peter Nealis. "Going Private: A Reasoned Response To Sarbanes-Oxley?", 2004, <https://www.sec.gov/info/smallbus/pnealis.pdf>, 10
- Moroğlu, Erdoğan. *Oy Sözleşmeleri*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2007.
- Moroğlu, Erdoğan. "Anonim Ortaklıklarda Çoğunluk Pay Sahiplerinin Azınlık ve İmtiyazlı Pay Sahiplerine Karşı Korunması", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 17/3(1994)
- Moroğlu, Erdoğan. *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı İle Yürürlük Ve Uygulama Kanunu Tasarısı Taslağı: Değerlendirme ve Öneriler*, 4. Baskı, İstanbul: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2006.
- Mülbert, Peter. "Make It Or Break It: The Break-Through Rule As A Break-Through For The European Takeover Directive? Reforming Company and Takeover Law In Europe" 13-2003, 711-736. https://Papers.Ssrn.Com/Sol3/Papers.Cfm? Abstract_Id =441120
- Nomer Ertan, Füsün. "6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda Kolektif Yatırım Kuruluşları ve Özellikle Değişken Sermayeli Yatırım Ortaklığı", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. 71/2(2013):131-143.
- Okutan Nilsson, Gül. *Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Birikimli Oy Kullanımı, Bilgi Toplumunda Hukuk*, Prof. Dr. Ünal Tekinalp'e Armağan, C. 1, İstanbul: 2003.
- Oran, Ozan. "Halka Açık Anonim Şirketlerde Zorunlu Pay Alım Teklifi", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16/2(2017): 409-461.
- Oruç, Murat. "6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıktan Haklı Sebep Fesih İstemine Bağlı Çıkarılma", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 27/1(2011): 209-233.
- Ölekli, Neşe. "Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Ayrılma Hakkı", *İstanbul Hukuk Mecmuası*. 76/1(2018): 221-256.
- Özdoğan, Ayşegül. "Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Ortaklıktan Ayrılma Hakkı", *Sermaye Piyasası Kurulu Yeterlik Etüdü*, Ankara, 2002.
- Özkorkut, Korkut. "Sermaye Piyasası Mevzuatı Açısından Finansal Güçlük Kavramı", Prof. Dr. Zühtü Aytaç'a Armağan, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022.

- Öztürk Dirikkan, Hanife. *Limited Şirket Ortağının Ayrılması ve Ayrılma Payı*, İzmir: Yetkin Yayıncılık, 2004.
- Palanduz, Seda. *Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Ortaklıktan Çıkarma Hakkı*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2019.
- Papadopoulos, Thomas. "The Mandatory Provisions Of The Eu Takeover Bid Directive and Their Deficiencies", *Law and Financial Markets Review*. 1/6(2007):525-533.
- Paslı, Ali. "Anonim Ortaklıkta Kontrol Sahibinin Özel Durumu", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, LXVI/2 (2008): 345-358.
- Paslı, Ali. "Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Kullanılan "Oy" Un Hukuki Niteliği", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* LXVII, /1-2 (2009):167-182.
- Pekcanitez, Hakan, Oğuz Atalay ve Muhammet Özekes. *Medeni Usul Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2016.
- Pinta, Leonardo. "The U.S. and Italy: Controlling Shareholders' Fiduciary Duties İn Freeze Out Mergers and Tender Offers", *Nyu Journal Of Law&Business*,7/4 (2011):931-977,<https://Proxy.Hacibayram.Edu.Tr:2067/Hol/Page?Handle=Hein.Journals/Nyujolbu7&Div>.
- Poroy, Reha, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu. *Ortaklıklar Hukuku I*, Yeniden Yazılmış Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017.
- Poroy, Reha, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu. *Ortaklıklar Hukuku II*, Yeniden Yazılmış Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.
- Poroy, Reha, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu. *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*, Güncellenmiş 14. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.
- Pulaşlı, Hasan. *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 5. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Pulaşlı, Hasan. *Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt III*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Pulaşlı, Hasan. "Anonim Şirketlerde Esas Sözleşme İle Oy Hakkının Sınırlandırılması, Buna İlişkin Yöntemler ve Oyun Donduğu Haller", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. XXXIII/3(2017): 15-38.
- Serve, Stephanie and Isabelle Martinez. "The Delisting Decision: The Case of Buy out OfferswithSqueezeOut",31/7:2010,228239. https://Papers.Ssrn.Com/Sol3/Papers.Cfm?Abstract_Id=1833608.
- Siegel, Mary. "Back To The Future: Appraisal Rights İn The Twenty-First Century", *Harvard Journal On Legislation*, 32/79 (1995): 79-144.
- Siems, Mathias M. "The Rules On Conflict Of Laws İn The European Takeover Directive", *European Company and Financial Law Review*, 1/4(2004): 458-476.https://Papers.Ssrn.Com/Sol3/Papers.Cfm?Abstract_Id=853845

- Siska, Karol and Tadránková Lucia: "Shareholders Feel The Squeeze", *International Financial Law Review*, 2007.
- Schuster Edmund-Philipp. "Efficiency In Private Control Sales – The Case For Mandatory Bids", *Lse Law, Society and Economy Working Papers*, No.08/2010, 758-786, https://Papers.Ssrn.Com/Sol3/Papers.Cfm?Abstract_Id=1610259
- Sekmen, Orhan. "Şirketler Hukukunda TTK m. 208 ile Hâkim Şirkete Tanınan Satın Alma Hakkı", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 16/197-198(2021):29-93.
- Subramanian, Guhan. "Fixing Freezeouts", *Yale Law Journal*, 115/1:2005, 1- https://Papers.Ssrn.Com/Sol3/Papers.Cfm?Abstract_Id=634268
- Sunay, Nesrin Akın. "Hâkim Şirketin Azlık Paylarını Satın Alma Hakkı (TTK m. 208)", *Hukuk ve Adalet Eleştirel Dergisi*, 5/14(2013):81-112.
- Sönmez, Yusuf Ziyaeddin. *Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Ortaklıktan Ayrılma Hakkı*, İstanbul: Beta Yayınları, 2009.
- Sönmez, Yusuf Ziyaeddin. "Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kontrolü Kavramı-Yönetim Kontrolünde Değişiklik Olması Ve Buna Bağlı Sonuçlar", *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*. 4/2(2018): 263-325 <https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Pub/Tfm/Issue/41027/495822>
- Sümer, Ayşe. "Türk Ticaret Kanunu Tasarısında Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi", *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28/1(2010): 171-183.
- Şahin, Ayşe. *Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi*, İstanbul: Yetkin Yayıncılık, 2013.
- Şener, Oruç Hami. *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı*, Gözden Geçirilmiş 4. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Şenocak, Kemal. "Anonim Ortaklıkta İskat Kararının Sonuçları", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 11/ 1-2 (2007):279-296.
- Şimşek, Suat. "Mülkiyet Hakkının Kapsamı, Sınırlandırma Nedenleri Ve Şartları Açısından 1983 Anayasası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi: Karşılaştırmalı Bir Analiz-1" *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 92/2011, 312-349.
- Tarhan, Damla Gül. "Payları Borsada İşlem Gören Ortaklıkların Sermaye Piyasası Kurulunun Basın Duyuruları Kapsamında Kendi Paylarını Edinmeleri", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 2022/2: 1511-1544.
- Tekinalp, Ünal. *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, Değişiklikler ve İkincil Düzenlemelerle Güncelleştirilmiş 4. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015.
- Tekinalp, Ünal. "Türk Ticaret Kanunu'nun Azınlık Hakları Sisteminin ve Uygulamasının Değerlendirilmesi", *İktisat ve Maliye Dergisi*, 23/7(1988):227-232.

- Tekinalp, Ünal ve Ersin Çamoğlu. *Sermaye Piyasası Hukukunun Temel İlkeleri ve Gerekçeli Sermaye Piyasası Kanunu*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2018.
- Teoman, Ömer. "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. 25/3(2009):5-24.
- Thompson, Robert. "Squeeze-Out Mergers and The New Appraisal Remedy", *Washington University Law Review*, 62/3(1984): 415-435.
- Tunçay, Merzuke. *Halka Açık Anonim Şirketlerin Halka Kapalı Hale Dönüşmesi*, Sermaye Piyasası Kurulu, Yeterlik Etüdü, Ankara 2003.
- Turan, Gökçen. "Tasarrufun İptali Davası Pay Alım Teklifi Yükümlülüğü Üzerinde Bekletici Bir Etki Yapar Mı?", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*,15/189-190(2020),773-795.
- Turanboy, Asuman. *Varakasız Kıymetli Evrak*, (Ankara:Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1998.
- Turanboy, Asuman. "2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununa 4487 Sayılı Kanunla Eklenen 10/A Maddesine Göre Kaydı Değer Düzenlemesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*,48/1(1999):3955. <https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Pub/Auhfd/Issue/42683/514711>
- Türkyılmaz, İsmail. *Sermaye Piyasası Hukukunda Pay Alım Teklifi Zorunluluğu* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- Tütüncü, Muharrem. "Hâkim Şirketin Azınlığın Paylarını Satın Alma Hakkı", İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul 2016.
- Uzunhasanoğlu, Defne. "Avrupa Topluluğu'nun 2004/25 Sayılı Direktifinin Çağrı Yoluyla Vekâlet Ve Hisse Senedi Toplanmasına İlişkin Sermaye Piyasası Kanunu'nun Düzenlemeleri İle Karşılaştırılması", Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi, 2007.
- Ünal, Oğuz Kürşat. "Sermaye Piyasalarında Halka Arz Sözleşmeleri ve Sözleşme Serbestliği", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 1/1(1997): 81-113.
- Ünal, Şeref. "Anayasa Hukuku ve Milletlerarası Sözleşmeler Açısından Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılması", *Anayasa Yargısı Dergisi*. 11/19 (1994):39-60.
- Ventoruzzo, Marco. "Freeze Outs:Transcontinental Analysis and Reform Proposals",*Virginia Journal Of International Law*, 50/4(2010): 1-66. https://Papers.Ssrn.Com/Sol3/Papers.Cfm?Abstract_Id=1505485
- Ventoruzzo, Marco. "Europe's Thirteenth Directive and Us. Takeover Regulation: Regulatory Means and Political and Economic Ends", *Texas International Law Journal*, January 1, 2006.

- Ventoruzzo, Marco. "Cross-Border Mergers, Change Of Applicable Corporate Laws And Protection Of Dissenting Shareholders: Withdrawal Rights Under Italian Law", Penn State Legal Studies Research Bocconi Legal Studies Research Paper No. 16, European Company and Financial Law Review, 2007, 1-16.
- Yanlı, Veliye ve Okutan Nilsson, Gül. "Türk Ticaret Kanunu'nun 198. Maddesi Uyarınca Bildirim Yapılmamasının Anonim Şirketteki Oy Haklarına Etkisi", Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, 2017,771-788.
- Yeşiltepe, Salih Önder. AB ve Türk Hukukunda Çağrı Yoluyla Ortaklık Paylarının Toplanması, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2011.
- Yeşiltepe, Salih Önder. *Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Çıkarma ve Satma Hakkı*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2015.
- Wang Ying and Henry Lahr. "Takeover Regulation To Protect Shareholders: Wealth Creation Or Wealth Destruction?", *European Financial Management Association Annual Conference*, 2015, 1-54.
- Wertheimer, Barry M. "The Shareholders' Appraisal Remedy and How Courts Determine Fair Value", *Duke Law Journal*, 47/4(1998):613-716. <https://Core.Ac.Uk/Download/Pdf/62549122.Pdf>
- Winter, Jaap, Christensen Schans, Jan Garcia Garrido, Jose Maria, Hopt, Klaus, Rickford Jonathan, Rossi Guido and Simon, Joelle. "Report Of The High Level Group Of Company Law Experts On Issues Relates To Takeover Bids", Brussels, 10 January 2002,825-924.
- Yanlı, Veliye. *Sermaye Piyasası Hukuku Çerçevesinde Halka Açık Anonim Şirketler ve Kamunun Aydınlatılması*, İstanbul: Beta Yayınları, 2005.

Bekir ÖZCAN

**TÜRKİYE'DE
ZİRAİ KAZANÇLARIN
VERGİLENDİRİLMESİ**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türkiye’de Zirai Kazançların Vergilendirilmesi
Bekir Özcan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3751

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 756 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

08.07.1964 tarihli ve 11748 sayılı Resmi Gazete.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu Gerekçesi ve Kanun Tasarısı, *Milli Birlik Komitesine Gönderilen Gerekçe Metni*.

Agriculture of Turkey, *Production, Trade and Policy Reforms*, <https://www.eurasian-research.org/publication/agriculture-of-turkey-production-trade-and-policy-reforms/>, Erişim Tarihi: 02.03.2023.

Akalın, G. (1975). *Tarımımızın Sosyo-Ekonomik Yapısı Vergileme ve Gelişme*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 384, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.

Akdoğan, A. (1980). *Gelir Vergisi Açısından Vergi Adaletine Teknik Bir Yaklaşım*, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Maliye ve Vergi Hukuku Enstitüsü Yayın No: 9, Ankara.

Akdoğan, A. (2017). *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Aksoy, Ş. (1982). "Vergi Yargısının Bağımsızlığı ve Vergi Yargı Sistemleri Zirai Kazançların Gelir Vergisi İçinde Vergilendirilmesi", *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, 28. Seri-1981/1982, İstanbul Üniversitesi Yayınlarından.

Aktan, R. vd. (1965). *Türkiye'de Zirai Vergiler*, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Yayınları, Mars Matbaası, Ankara.

Alaybek, A. (1947). *Gelir Vergisi Davamız*, Kenan Matbaası, İstanbul.

Altun, M. ve Türker, M. (2021). "Çoklu Zamanlı Sentinel-2 Görüntülerinden Tarımsal Ürün Tespiti: Mardin-Kızıltepe Örneği", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 21.

Antep Fıstığı Hasadı ve Ağacın Verimi, <https://wikifarmer.com/tr/antep-fistigi-hasadi-ve-agacin-verimi/#>, Erişim Tarihi: 29.04.2023.

Arda, S. (1949). *Gelir Vergisi Kanunu ve İzahları*, Güney Matbaacılık ve Gazetecilik T.A.O., Ankara.

Arpacı, T. (1982). *Tarımsal Pazar Koordinasyonu ve Ekonomik Gelişme*, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayın No: 170, Ankara.

Arsan, Ü. (1959). "1956 Yılında Türkiye'de Zirai Sektör Üzerindeki Vergi Yüğü", *SBF Dergisi*, XV(2).

Arsan, Ü. (1975). *Vergi Yüğü Üzerinde Bir İnceleme*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.

Atatürk Orman Çiftliği, Atatürk Sözleri, <https://www.aoc.gov.tr/Portal/AtaturkSozleri#>, Erişim Tarihi: 25.03.2023.

- Aygın, M. C. (2019). *Osmanlı Devleti'nde Kazancın Vergilendirilmesi Teşebbüsleri (1907-1914)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Barkan, Ö. L. (1964). "Osmanlı İmparatorluğunda Öşür veya Aşar", *İslam Ansiklopedisi 9. Cilt*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Bayramoğlu, Z. "Tarımsal Kalkınmada Farklı Yaklaşımlar", *Tarım ve Orman Dergisi*, 21.07.2020, <http://www.turktarim.gov.tr/Haber/478/tarimsal-kalkinmada-farkli-yaklasimlar>, Erişim Tarihi: 24.12.2022.
- Bayramoğlu, Z. "Tarımsal Kalkınmada Farklı Yaklaşımlar", *Tarım ve Orman Dergisi*, 21.07.2020, <http://www.turktarim.gov.tr/Haber/478/tarimsal-kalkinmada-farkli-yaklasimlar>, Erişim Tarihi: 24.12.2022.
- Becermen, C. (2008). *Klasik Dönem Osmanlı Vergi Sistemi ve Vergi Türleri*, Vergi Müfettişleri Derneği Yayınları, Ankara.
- Belin, M. (1931). *Türkiye İktisadi Tarihi Hakkında Tetkikler* (Çev. M. Ziya), Devlet Matbaası, İstanbul.
- Blakey, R. (1954). "İyi Bir Vergi Sisteminin Şartları" (Çev. Reşat Aktan), *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 9(2).
- Boratav, K. (1980). *Tarımsal Yapılar ve Kapitalizm*, Ankara Üniversitesi SBF Yayınları No: 454, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Boratav, K. (2005). *Türkiye İktisat Tarihi 1908-2002*, İmge Kitabevi, Ankara.
- Bulutoğlu K. (1978). *Türk Vergi Sistemi*, 1. Cilt, Fakülteler Matbaası, İstanbul.
- Bulutoğlu, K. (1962). *Vergi Politikası*, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Enstitüsü, Sermet Matbaası, İstanbul.
- Demir, M. A. (2008). *20. Yüzyıl Boyunca Türkiye'de Zirai Kazançların Vergilendirilmesinin Hâsılat Açısından Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Devlet İstatistik Enstitüsü (1973). *Türkiye'de Toplumsal ve Ekonomik Gelişmenin 50 Yılı*, Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara.
- Dikmen, O. (1964). *Maliye Dersleri*, Sermet Matbaası, İstanbul.
- Ecemiş, I. (1990). *Türkiye'de Tarım Kesiminin Vergilendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Emecen, F. (1988). "Ağnam Resmi", *TDV İslam Ansiklopedisi 1. Cilt*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Emecen, F. (1992). "Bennâk", *TDV İslam Ansiklopedisi 5. Cilt*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Ensen, İ. (1998). "4369 sayılı Zirai Kazançların Vergilendirilmesinde Yapılan Değişiklikler", *Vergi Raporu Dergisi*, 37, Ekim-Kasım.
- Eralp, A. "Türkiye'de Kayıtlı Ekonomi ile Kayıt Dışı İstihdam Oranı Arasındaki İlişkinin Sektörler İtibariyle İncelenmesi", *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 57(2).

- Erginay, A. (1976). *Kamu Maliyesi*, Sevinç Matbaası, Ankara.
- FAO, *Turkey at a Glance*, <https://www.fao.org/turkiye/fao-turkiye/turkey-at-a-glance/tr/>, Erişim Tarihi: 03.03.2023
- Feyzioğlu, B. N. (1954). "Zirai Kazançların Vergilendirme Meselesi", *İktisat ve Maliye Mecmuası*.
- Gaziantep Ticaret Borsası, *2023 Yılı Mayıs Ayı - Aylık Bülten Endeksi*, <https://www.gtb.org.tr/aylik-bulten>, Erişim Tarihi: 29.04.2023.
- Gelir İdaresi Başkanlığı, *Faaliyet Raporları*, <https://www.gib.gov.tr/kurumsal/stratejik-yonetim/faaliyet-raporlari>, Erişim Tarihi: 01.03.2023.
- Gelir İdaresi Başkanlığı, *Faaliyet Raporları*, <https://www.gib.gov.tr/kurumsal/stratejik-yonetim/faaliyet-raporlari>, Erişim Tarihi: 01.03.2023.
- Gelir İdaresi Başkanlığı, *İstatistikler*, Türkiye Geneli Beyanname Özetleri 1997-2013, <https://www.gib.gov.tr/yarim-ve-kaynaklar/istatistikler>, Erişim Tarihi: 25.02.2023.
- Gelir İdaresi Başkanlığı, *Vergi Mevzuatı*, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu Gerekçesi ve Kanun Tasarısı, Milli Birlik Komitesine Gönderilen Gerekçe Metni, https://www.gib.gov.tr/fileadmin/mevzuatek/gerekceler/GVK/cilt_1_193_sayili_kanun.pdf.
- Gönüllü, A. R. (2015). "Milli Mücadele ve Cumhuriyet Döneminde Hayvanlar Vergisi (1920-1962)", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 38, Güz.
- Grohmann, A. (1964). "Öşür", *İslam Ansiklopedisi 9. Cilt*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Herekman, A. (1989). *Kamu Maliyesi (Genel Vergi Kuramı Cilt II)*, Sevinç Matbaası, Ankara.
- Hiçşasmaz, M. (1957). "Zirai Kazançların Vergilendirilmesi Meselesi", *Ankara SBF Dergisi*, 12(2).
<https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d08/c018/tbmm08018078.pdf>.
- İlkmen, Ş. N. (1943). *Türkiye Vergi Sisteminde Hayvanlar Vergisi*, Yüksek Ziraat Enstitüsü Matbaası, Ankara.
- İnalçık, H. (1959), "İslam Arazi ve Vergi Sisteminin Teşekkülü ve Osmanlı Devrindeki Şekillerle Mukayesesi", *İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi - I'den ayrı basım*, Osman Yalçın Matbaası, İstanbul.
- İrtenk, S. (1973). *Maliye*, Sobe Matbaası, İzmir.
- İstikbal, D. (2022). *Küresel Trendler Çerçevesinde Türkiye Tarımının Gelişimi ve Gelecek Vizyonu*, SETA Yayınları, 374, Mayıs.
- Jeze, G. (1939). *Finans İlmî*, Yeni Cezaevi Matbaası, Ankara.
- Johnston, B. F., Mellor, J. W. (1961). "The Role of Agriculture in Economic Development" *American Economic Review*, September.

- Kazgan, G. (1983). *Tarım ve Gelişme*, Der Yayınları, İstanbul.
- Kazgan, H. (1952). "Türkiye'de Zirai Kazançların Vergilendirilmesi ve Verginin Mevzuu Meselesi", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 14(1-4).
- Keşen, Y. ve Yentürk, N. (2001). *Türkiye Ekonomisi*, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Keyder, B. (1959). "Zirai Sektörde Vergilendirme", *Maliye Enstitüsü Konferansları*, Dördüncü Seri Sene 1958, İstanbul.
- Kılıçdaroğlu, K. (1981). "Kemalist Öğretide Maliye", *Maliye Dergisi Atatürk Özel Sayısı*, Maliye Tetkik Kurulu Yayını, Ekim.
- Kızılyalılı, H. (1969). *Türk Vergi Sisteminin Ekonomik Analizi*, Ankara.
- Korkmaz, E. (2003). *İktisadi Gelişme ve Mali Sistem*, Lebib Yalkın Matbaası, İstanbul.
- Korkmaz, E. (2021). *Ekonomide Derin Göçük*, Asya Şafak Yayınları, İstanbul.
- Kuyucuklu, N. (1983) *Türkiye İktisadı*, Okan Dağıtımçılık Yayıncılık Ltd. Şti., İstanbul.
- Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü, *1999 Yılına Ait Faaliyet Raporu*, Tablo 4, <https://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/faaliyetraporlari/1999/istatistikler.pdf>, Erişim Tarihi: 21.03.2023.
- Marmarabirlik Akademi, *Zeytin Yetiştiriciliği*, <http://www.marmarabirlikakademi.com/tr/zeytin-kutuphanesi/zeytin-yetistiriciligi>, Erişim Tarihi: 29.04.2023.
- Mutlu, A. (2009). *Tanzimattan Günümüze Türkiye'de Vergileme Zihniyetinin Gelişimi*, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayın No: 2009/390, Ankara.
- Müderrişoğlu, A. (1974). *Kurtuluş Savaşının Mali Kaynakları*, Maliye Bakanlığı Ellinci Yıl Yayınları, Ankara.
- Nadaroğlu, H. (2000). *Kamu Maliyesi Teorisi*, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.
- Neumark, F. (1975). *Vergi Politikası* (Çev. İclal Feyzioğlu Cankorel), İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 2090, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- New Holland, *Biçerdöver Perakende Fiyat Listesi*, https://www.newholland.com.tr/getmedia/878e767a-c221-4c40-88c6-ba550356b676/NewHolland_Bicerdover_2023_Ocak_Perakende_Fiyat_Listesi.pdf?ext=.pdf, Agriline, *Biçerdöverler*, <https://agriline.com.tr/-/bicerdoverler--c201>, Erişim Tarihi: 30.04.2023.
- OECD, *Taxation in Agriculture*, https://www.oecd-ilibrary.org/sites/073bdf99-en/1/2/2/14/index.html?itemId=/content/publication/073bdf99en&_csp_=eff68945dd337defc6e9948e27bfdf6&itemIGO=oecd&itemContentType=book#section-d1e28335, Erişim Tarihi: 28.04.2023.
- OECD/FAO (2019). *OECD-FAO Agricultural Outlook 2019-2028*, OECD Publishing, Paris/Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome.
- Oker, N. (1955). *Türkiye'de Vergi Yüğü (Bir Deneme)*, Maliye Tetkik Kurulu Neşriyatı No: 1955-56:64, Emel Matbaası, Ankara 1955.
- Oktar, S. A. (2016). "Vergi Kuralı", *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, 60. Seri, (2).

- Ömercioğlu, A., Dayıoğlu, R., Arslan, C. B. (2018). "Vergi Suçlarının Türkiye'de Adli Görünümü", *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KÜSBD)*, 8(1).
- Özbek, N. (2010). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Gelir Vergisi: 1903-1907 Tarihli Vergi-i Şahsi Uygulaması", *Tarih ve Toplum Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 10, Bahar.
- Özcan, B. (2020). "Güncel İstatistikler Işığında Geçmişten Günümüze Türkiye'de Ücretliler Üzerindeki Vergi Yükünün İncelenmesi ve Değerlendirilmesi: 1985-2018", *İş ve Hayat Dergisi*, 6(11).
- Özer, İ. (1975). *Gelir Vergisi Politikası*, Maliye Bakanlığı Tetkik Kurulu Neşriyatı No: 164-1975, Damga Matbaası.
- Özök, C. S. (2017). "Kayıtdışı Ekonominin Vergi Denetimi ve Parasal Oran Yöntemiyle Analizi: Türkiye Örneği", *Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilişim Bilimleri Dergisi*, 1(1).
- Özyüksel, M. (1985). "İmparatorluk ve Cumhuriyet Dönemlerinde Gelir, Gider, Servet Vergileri", *Uludağ Üniversitesi İktisat ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(1), Nisan.
- Pakdemirli, E. (1991). *Ekonomimizin 1923'den 1990'a Sayısal Görünümü*, Milliyet Yayınları, İstanbul.
- Parasız, İ. (1991). *Türkiye Ekonomisi: 1923'den Günümüze İktisat ve İstikrar Politikaları*, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa.
- Pelin, İ. F. (1937). *Finans İlmi ve Finansal Kanunlar*, Bozkurt Basımevi, İstanbul.
- Ricardo, D. (2018). *Siyasal İktisadın ve Vergilendirmenin İlkeleri* (Çev. Barış ZEREN), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- S.S. Marmara Zeytin Tarım Satış Koop. Birliği Genel Kurul İlanı, <https://www.marmarabirlik.com.tr/2022/marmarabirlik-urun-alim-fiyatlarini-acikladi#>, Erişim Tarihi: 29.04.2023.
- Saçlı, Y. (2009). *Türkiye'de Tarım İstatistikleri Gelişimi, Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Devlet Planlama Teşkilatı Yayın No: 2792, Ankara.
- Saraçoğlu, F. (2001). "Gelir Vergisi Sisteminde Ayırma İlkesi Uygulaması ve Değerlendirilmesi", *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, 40.
- Saraçoğlu, F. (2009). "1930-1939 Döneminde Vergi Politikası", *Maliye Dergisi*, 157, Temmuz-Aralık.
- Saraçoğlu, F. (2014). "Bir Vergi(leme) Unsuru Olarak Traktör", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 22(2).
- Saraçoğlu, F. (2021). *Türk Vergi Sistemi*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Saraçoğlu, F., Pürsünlerli Çakar, E. P. ve Ömercioğlu, A. (2022). *Vergi Hukuku*, Gazi Kitabevi, Ankara, 248-249.
- Saraçoğlu, F. (2022). *Vergi Teorisi Politikası ve Türkiye Uygulamaları*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Saraçoğlu, F. (2023). *Cumhuriyet Dönemi Vergi Yapısı*, Romanoku Yayınları, Ankara.

- Sarıkoçuncu, A. ve Kayıran, M. (1998). "Atatürk, Cumhuriyet ve Türk Tarımı: Atatürk'ün Tarım Politikası ve Souçları", Erdem, 11(31).
- Savaş, V. F. (1961). *Zirai Gelir Vergisi (Teori ve Tatbikat)*, Bozkurt Matbaacılık, Eskişehir.
- Sayar, N. S. (1977). *Türkiye İmparatorluk Dönemi Mali Olayları*, İTİA Nihad Sayar Yayın ve Yardım Vakfı Yayınları No. 281, İstanbul, III.
- Şenel, D. (2022). "Tarım Sektöründe İstihdamın Yapısal Analizi", *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(26).
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı (1963). *Kalkınma Planı (Birinci Beş Yıl) 1963-1967*, Başbakanlık Devlet Matbaası, Ankara.
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, *Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı 1990-1994*, DPT Yayın No: 2174.
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, *Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1985-1989*, DPT Yayın No: 1974.
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, *Dokuzuncu Kalkınma Planı 2007-2013*.
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, *Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2001-2005*.
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, *Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1996-2000*.
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, *Yeni Strateji ve Kalkınma Planı Üçüncü Beş Yıl 1973-1977*, DPT Yayın No: 1272.
- T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, *Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın Sektörel Dağılımı*, <https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/gayri-safi-yurtici-hasilanin-sektorel-dagilimi-i-85707#:~:text=2020%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20vergi%20ve%20s%C3%BCbvansiyonlar,hizmetler%20sekt%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCn%20pay%C4%B1%20%61%20olmu%C5%9Ftur,Erişim Tarihi: 23.01.2023>.
- T.C. Maliye Vekâleti (1961). *Genel Vergi Reformu Raporu (I. ve II. Kısımlar)*, İstanbul.
- Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, *2023 Yılı Damızlık Koyun-Keçi-Köpek-Ceylan Barem Satış Fiyatları*, <https://www.tigem.gov.tr/WebUserFile/DosyaGaleri/2023/2/66baea7a-ea0c-4a63-ad90-ce36c65b6777/dosya/2023%20YILI%20DAMIZLIK%20K%C3%9C%C3%87%C3%9CKBA%C5%9E%20F%C4%B0YATLARI.pdf>, Erişim Tarihi: 29.04.2023.
- Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, *2023 Yılı Damızlık Sığır Satış Fiyatları*, <https://www.tigem.gov.tr/WebUserFile/DosyaGaleri/2023/2/66baea7a-ea0c-4a63-ad90-ce36c65b6777/dosya/2023%20YILI%20DAMIZLIK%20S%C4%9EIR%20SATI%C5%9E%20F%C4%B0YATLARI.pdf>, Erişim Tarihi: 29.04.2023.
- Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, *2023 Yılı Damızlık Sığır Satış Fiyatları*, <https://www.tigem.gov.tr/WebUserFile/DosyaGaleri/2023/2/66baea7a-ea0c-4a63-ad90-ce36c65b6777/dosya/2023%20YILI%20DAMIZLIK%20S%C4%9EIR%20SATI%C5%9E%20F%C4%B0YATLARI.pdf>, Erişim Tarihi: 29.04.2023.

- Taş, M. (1994). *Anayasal Vergileme İlkeleri Açısından Türk Gelir Vergisinin Değerlendirilmesi*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa.
- TBMM Tutanak Dergisi, Havale Edilen Kağıtlar, Dönem: VII, Toplantı: 3,38. Birleşim, 3.4.1946. <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d07/c022/tbmm07022038.pdf>.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre VII, C. 3, İçtima: F, 4.6.1943.
- TBMM, *İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın Yazılı Soru Önergesine Gelen Cevap*, <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/7/7-61634sgc.pdf>, Erişim Tarihi: 22.04.2023.
- Tekeli, E. (1958). *Vergi Politikaları ve Türkiye'de Vergi Politikası*, Maliye Enstitüsü Konferansları, 4(0).
- TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası (1965). *Tarımda Gelir Vergisi ve Tarımla İlgili Diğer Vergiler*, Kongre Tebliği No: 12, (Haz. Ziya Gökalp Mülayim), Türkiye Ziraat Mühendisliği I. Teknik Kongresi, Ankara.
- Tokatlıoğlu, M., Selen, U. ve Leba, R. (2018). "Küreselleşme Sürecinde Tarımın Stratejik Önemi ve Tarımsal Arz Güvenliğinin Sağlanmasında Devletin Rolü", *Journal of Life Economics*, 5(4), Ekim.
- Tufan, A. (1988). *Türkiye'deki Tarımsal Vergiler Üzerine Bir İnceleme*, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları: 1087, Ankara.
- Tuncer, S. (1971). *Kamu Maliyesi*, Yalkın Ofset Matbaası, İstanbul.
- Turhan, S. (1998). *Vergi Teorisi ve Politikası*, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- TÜİK (2022). *Dış Ticaret İstatistikleri*, Ağustos 2022, Ekonomik Faaliyetlere Göre İthalat, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dis-Ticaret-Istatistikleri-Agustos-2022-45543>, Erişim Tarihi: 27.02.2023.
- TÜİK, *İşgücü İstatistikleri*, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-2021-45645>, Erişim Tarihi: 26.02.2022.
- TÜİK, *Kümes Hayvanları Fiyatları*, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/DownloadIstatistikselTablo?p=USMr4oNUylnxZOTIEAiJwI3ov30N7tHXXIqw7p5YhTgoUr2uuUS7e7bPUMMGLPuJ>, Erişim Tarihi: 30.04.2023.
- TÜİK, *Tarım Alanları*, <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Tarim-111>, Erişim Tarihi: 03.03.2023.
- TÜİK, *Tarımsal İşletme Yapı Araştırması 2016*, <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Tarim-111>, Erişim Tarihi: 28.01.2023.
- TÜİK, *Tarımsal İşletme Yapı Araştırması 2016*, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Tarimsal--Isletme-Yapi-Arastirmasi-2016-24869>, Erişim Tarihi: 25.03.2022.
- TÜİK, *Tarımsal İşletme Yapı Araştırması 2016*, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Tarimsal--Isletme-Yapi-Arastirmasi-2016-24869>, Erişim Tarihi: 25.03.2022.
- TÜİK, *Tarımsal Ürün Fiyatları ve Üretim Değerleri*, <http://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=110&locale=tr>, Erişim Tarihi: 11.03.2023.
- TÜİK, *Türlerine Göre Kümes Hayvan Sayıları*, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/DownloadIstatistikselTablo?p=B141GnShCb85p150d4kzg5NrMGV29jP7d2PI411HMArNUXy3yvkkafyTU8ItrfvV>

- TÜİK, Yıllık Gayrisafi Yurt İçi Hâsıla 2021, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yillik-Gayrisafi-Yurt-Ici-Hasila-2021-45834>, Erişim Tarihi: 01.02.2022.
- Türk, İ. (1961). *İktisadi Kalkınmanın Finansmanında Vergi Politikası*, Sevinç Matbaası, Ankara.
- Türk, İ. (1982). "Atatürk ve Türk Mali Sistemi", *Atatürk Dönemi Ekonomi Politikası ve Türkiye'nin Ekonomik Gelişmesi*, Ankara Üniversitesi SBF Yayınları: 513, Ankara.
- Türk, İ. (2009). *Kamu Maliyesi*, Turhan Kitabevi, Ankara.
- Türkiye Çiftçi Teşekkülleri Federasyonu (1971). *Zirai Kazançların Vergilendirilmesi Hakkında Görüşler*, Yayın No: 22, Ankara.
- Türkiye Çiftçi Teşekkülleri Federasyonu, *Zirai Kazançların Vergilendirilmesi Hakkında Görüşler*, a.g.e., 6
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), (2014). *Türkiye Tarım Sektörü Raporu 2013*, TOBB Yayın No: 2014/230, Ankara.
- Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği (1961). *Zirai Kazancın Vergilendirilmesi Mevzuundaki Görüş ve Tekliflerimiz*, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası, Ankara.
- Türkiye Ziraat Odaları Birliği (1972). *Türk Tarımı Sorunlar ve Çözüm Yolları Çiftçilerin Görüşleri*, Türkiye Ziraat Odaları Birliği Yayın No: 80, Ankara.
- TÜSİAD, *Tarım ve Gıda 2020: Sürdürülebilir Büyüme Bağlamında Tarım ve Gıda Sektörünün Analizi*, <https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/10544-tarim-ve-gida-2020-surdurulebilir-buyume-baglaminda-tarim-ve-gida-sektorunun-analizi>, s. 23. Erişim Tarihi: 23.02.2023.
- Uğural, İ. "Türkiye'nin Tarımsal İşletme Yapısı", <https://www.yeniasir.com.tr/yazarlar/ismail-ugural/2021/01/14/turkiyenin-tarimsal-isletme-yapisi>, Erişim Tarihi: 11.03.2023.
- Yalçın Sever, C. ve Oğuz, M. (2019). "Verimli tarım arazisine sahip olmak bir ülkenin dünü, bugünü ve geleceğidir", *Tarım ve Orman Dergisi*, 06.03.2019, <http://www.turktarim.gov.tr/Haber/238/verimli-tarim-arazisine-sahip-olmak-bir-ulkenin-dunu-bugunu-ve-gelecegidir->, Erişim Tarihi: 23.02.2023.
- Yaşa, M. (1980). *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ekonomisi 1923-1978*, Akbank Kültür Yayınları, İstanbul.
- Yaşa, M. (1982). *İktisat, Maliye ve Politika*, Nur Ofset, İstanbul.
- Yıldırım, E. (2021). *1960'lı Yıllarda Türkiye Ekonomisinin Durumu*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Yuluğ, M. (1967). "Türkiye Tarım Kesiminde Vergi Yüğü", *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, 14.

Bariş KANDEĞER

**REFORM SÖYLEMLERİ
ÜZERİNDEN
DEVLETİ OKUMAK**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Reform Söylemleri Üzerinden Devleti Okumak
Barış Kandeğer

Hukuk Yayınları Dizisi – 3753

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 757 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

Birincil Kaynaklar

- Anadolu'da Yeni Gün, 5 Teşrîn-i Evvel 1339, "Fırka Divanı'nın Kararı".
- Anadolu'da Yeni Gün, 26 Teşrîn-i Evvel 1339, "Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'ndaki Tadilat Münasebetiyle Anadolu Ajansı'nın Bir Tebliği".
- Cerideyi Resmiye, Teşkilatı Esasiye Kanunu, 7.2 1337, No.1.
- Dâhiliye Vekâleti, Vilâyet İdaresi Kanunu, Ankara, Yenigün,1929.
- Danışma Meclisi Tutanakları, Cilt 5, Yasama Yılı: I, 94. Birleşim, 13. 05. 1982.
- Danışma Meclisi Tutanakları, Cilt 5, Yasama Yılı: I, 94. Birleşim, 13.5.1982.
- Danışma Meclisi Tutanakları, Cilt 5, Yasama Yılı: I, 94. Birleşim, 13.5.1982, 114 sıra sayılı ek.
- Demokrat Parti, Tüzük ve Programı, Ankara, Doğu Ltd. O. Matbaası, 1953.
- Düstur, 3. Tertip, Cilt 7, s. 886, "Vilâyat Memurini Maliyesinden Bazılarının Sureti Tâyinleri Hakkında Kanun".
- İdarenin Yeniden Düzenlenmesi İlkeler ve Öneriler: İdari Reform Danışma Kurulu Raporu, Türkiye ve Orta Doğu Amme idaresi Enstitüsü Yay., Ankara, 1972.
- İdari Reform ve Reorganizasyon Hakkında Ön Rapor, TODAİE Yay., 1961.
- Kamu Yönetimi Araştırması Genel Rapor, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları No: 238, Ankara, 1991.
- Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma 1: Değişimin Yönetimi İçin Yönetimde Değişim, T.C. Başbakanlık, Ekim, 2003.
- Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma 3: Mahalli İdareler Kanun Tasarıları, T.C. Başbakanlık, Ankara, Ocak 2004.
- Mahalli İdareler Reformu Kanun Taslakları, Çeşitli Kanunlarda Mahalli İdareler İle İlgili Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Taslağı, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Ankara, 1997.
- Mahalli İdareler Reformu Kanun Taslakları, Merkezi İdare İle Mahalli İdareler Arasında Görev Bölüşümü İle Hizmet İlişkilerinin Esaslarının Düzenlenmesi Hakkında Kanun Taslağı, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Ekim 1997.
- Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi (MEHTAP) Yönetim Kurulu Raporu, TODAİE Yay., Ankara, 1966.
- Resmi Gazete, 28.2.1921.

- Resmi Gazete, 1580 Sayılı 1930 Belediye Kanunu, Sayı 1471, 14 Nisan 1930.
- Resmi Gazete, Sayı 8458, 15.07.1953.
- Resmi Gazete, Sayı 8735, 22.06.1954.
- Resmi Gazete, Sayı 8748, 07.07.1954.
- Resmi Gazete, Sayı 9637, 19.06.1957.
- Resmi Gazete, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Sayı 10859, 20 Temmuz 1961.
- Resmi Gazete, 5442 Sayılı 1949 İl İdaresi Kanunu, Sayı 7236, 16. 6. 1949.
- Resmi Gazete, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Sayı 10859, 20 Temmuz 1961.
- Resmi Gazete, Sayı 213643, Ekim 1992.
- Resmi Gazete, Sayı 21215, 29.01.1992.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 1, İçtima Senesi: 1, 19.5.1336.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 3, İçtima Senesi: 1, 18.8.1336.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 4, İçtima Senesi: 1, 18.9.1336.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 5, İçtima Senesi: 1, 19.10.1336.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre 1, Cilt 6, İçtima 1, 29.11.1336.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 6, İçtima: 1, 30. 11. 1336.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 6, İçtima Senesi: 1, 14.12.1336.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 12, İçtima Senesi: 2, 14.12.1336, 5 sıra sayılı ek.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 2, İçtima Senesi: 1, 4.7.1336.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Genç Sancağının Müstakilen İdaresi Hakkında Kanun, Devre 1, Cilt 6, 9.12.1336.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Bayezid'in Müstakil Liva Haline İfrağına Dair Kanun, Devre 1, Cilt 3, 18.8.1336.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Siirt Mutasarrıflığının Müstakil Liva Olmasına Dair Kanun, Devre I, Cilt 4, İçtima: 1, 26.9.1336.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre 1, Cilt 7, İçtima 1, 10.1.1337.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre 1, Cilt 7, İçtima 1, 17.1.1337.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 10, İçtima Senesi: 2, 18.6.1337.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 10, İçtima Senesi: 2, 30.4.1337.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 12, İçtima Senesi: 2, 2.9.1337.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 12, İçtima Senesi: 2, 22.9.1337, 5 sıra sayılı ek.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 13, İçtima Senesi: 2, 24.9.1337.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 13, İçtima Senesi: 2, 26.9.1337.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 14, İçtima Senesi: 2, 26.11.1337.

- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 7, İçtima Senesi: 1, 10.1.1337.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 7, İçtima Senesi: 1, 29.1.1337.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 7, İçtima Senesi: 1, 6.1.1337.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 16, İçtima Senesi: 2, 17.1.1338.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 19, İçtima Senesi: 3, 11.4.1338.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: I, Cilt 20, İçtima Senesi: 3, 4.6.1338.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 1, İçtima Senesi: 1, 1.9.1339.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 1, İçtima Senesi: 1, 16.8.1339.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 2, İçtima Senesi: 1, 19.9.1339.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 2, İçtima Senesi: 1, 20.10.1339.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 22, İçtima Senesi: 1, 20.10.1339.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 2, İçtima Senesi: 1, 3.10.1339.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 2, İçtima Senesi: 1, 6.10.1339.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 3, İçtima Senesi: 1, 21.11.1339.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 4, İçtima Senesi: 1, 20.12.1339.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 4, İçtima Senesi: 1, 29.12.1339.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 4, İçtima Senesi: 1, 8.12.1339.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 5, İçtima Senesi: 1, 21.1.1340.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 6, İçtima Senesi: 1, 16.2.1340.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 6, İçtima Senesi: 1, 21.2.1340.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 6, İçtima Senesi: 2, 20.4.1341.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 7, İçtima Senesi: 1, 9.3.1340.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 7, İçtima Senesi: 2, 8.3.1340.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 8/1, İçtima Senesi: 1, 20.4.1340.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 10, İçtima Senesi: 2, 19.11.1340.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 19, İçtima Senesi: 3, 26.10.1341.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 14, İçtima Senesi: 2, 16.2.1341.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 20, İçtima Senesi: 3, 19.12.1341, ek.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 20, İçtima Senesi: 3, 19.12.1341.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 21, İçtima Senesi: 3, 14.1.1926.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 15, İçtima Senesi: 3, 24.2.1926, ek. Kanun Layihası ve Dâhiliye Encümeni Mazbatası.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 21, İçtima Senesi: 3, 9. 1. 1926, ek. Kanun Layihası ve Dâhiliye Encümeni Mazbatası.

- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 21, İçtima Senesi: 3, 9.1.1926.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 22, İçtima Senesi: 3, 24.2.1926.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 23, İçtima Senesi: 3, 3.3.1926.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 23, İçtima Senesi: 3, 31.3.1926.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 23, İçtima Senesi: 3, 31.3.1926, ek. Dahiliye Encümeni Mazbatası.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 23, İçtima Senesi: 3, 31.3.1926.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 24, İçtima Senesi: 3, 3.4.1926, ek. Kanun Layihası ve Dâhiliye Encümeni Mazbatası.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 24, İçtima Senesi: 3, 3.4.1926.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt 25, İçtima Senesi: 3, 29.5.1926.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 3, Cilt 3, İçtima Senesi: 1, 25.4.1928.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 3, Cilt 10, İçtima Senesi: 2, 18.4.1929, 134 sıra sayılı ek.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 3, Cilt 10, İçtima Senesi: 54, 18.4.1929.
- Resmi Gazete, Vilayet İdaresi Kanunu, Sayı 1184, 5.5.1929.
- TBMM Encümeni Mahsus, Karar No:1, Esas No: 1/862, 21.2.1929.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre IX, Cilt 29, İçtima senesi: 4, 10.III.1954.
- TBMM Zabıt Ceridesi, Devre X, Cilt 20, İçtima senesi: 3, 12.VI.1957.
- TBMM Tutanak Dergisi, Dönem: 22, Cilt 41, Yasama Yılı: 2, 18.02.2004.
- TBMM Kanun Tasarısı, Dönem: 24, Yasama 3, 08.10.2012, ek. Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçişleri Komisyonu Raporu, Esas No: 1/731, Karar No: 57, 14.1.2004.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa Komisyonu Raporu, Esas No: 1/731, Karar No: 18, 16.1.2004.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu, Esas No: 1/731, Karar No: 71, 15.1.2004.

İkincil Kaynaklar

Kitap

- Abélès, Marc (1998). *Devletin Antropolojisi*, (Çev. Nazlı Ökten), İstanbul, Kesit Yayıncılık.
- Acun, Hakkı (2011). *Osmanlı İmparatorluğu Saat Kuleleri*, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Yay.

- Ağaoğlu, Samet (1972). *Demokrat Partinin Doğuş ve Yükseliş Sebepleri Bir Soru*, İstanbul, Baha Matbaası.
- Akar, Rıdvan (1992). *Varlık Vergisi*, İstanbul, Belge Yay.
- Akça, İsmet ve Paker, Evren B. (2010). "Türkiye'de Ordu, Devlet ve Güvenlik Siyaseti Üzerine Bir Değerlendirme", *Türkiye'de Ordu, Devlet ve Güvenlik Siyaseti*, (Ed. İsmet Akça, Evren B. Paker), İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay, ss. 1-32.
- Akın, Rıdvan (2001). *TBMM Devleti (1920-1923): Birinci Meclis Döneminde Devlet Erkleri ve İdare*, İstanbul, İletişim Yay.
- Aksoy, A. Şerif (2008). *İttihat ve Terakki*, İstanbul, Nokta Kitap.
- Alada, Adalet Bayramoğlu (2004) "Osmanlı'dan Cumhuriyete Yerel Yönetim Anlayışı Üzerine Notlar...", *Bülent Tanör Armağanı*, (Ed. Öget Öktem Tanör), İstanbul, Legal Yay., ss. 52-68.
- Alada, Adalet Bayramoğlu (2006). "Tematik Sunum: Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma Üzerine", *Kamu Yönetiminden Planlamaya Yeniden Planlama*, (Haz. Adalet Alada ve Pelin Pınar Özden), İstanbul, TMMOB Şehir Plancıları Odası Yay. 24-26.
- Alada, Adalet Bayramoğlu (2008). *Osmanlı Şehrinde Mahalle*, İstanbul, Sümer Kitabevi.
- Alada, Adalet Bayramoğlu (2008). "Yerel Yönetim Anlayışındaki Değişim ve Türkiye Yansımaları", *Devlet ve Sermayenin Yeni Biçimleri*, (Ed. R. Günlü), İstanbul, Dipnot Yay., ss. 269-301.
- Alada, Bayramoğlu Adalet (2012). "Bütünşehir Yasası", *İ.Ü SBF Kamu Yönetimi Forumlar Dizisi*, Forum 1, 27 Aralık.
- Albayrak, Mustafa (2004). *Türk Siyasi Tarihinde Demokrat Parti (1946-1960)*, Ankara Phoenix Yay.
- Alpkaya, Faruk (1988). *Türkiye Cumhuriyetinin Kuruluşu (1923-1924)*, İstanbul, İletişim Yay.
- Anadol, Cemal (2004). *Türk Siyâset Târihinde Demokrat Parti*, İstanbul, Yeni Kuvayi Milliye Yay.
- Arın, Tülay (2013). *Kriz, Devlet, İktisat ve Sosyal Güvenlik Politikaları*, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay.
- Ataay, Faruk (2005). *Kamu Reformu İncelemeleri*, Ankara, Ankara Tabip Odası Yay.
- Aybars, Ergün (1988). *İstiklâl Mahkemeleri Cilt I-II (1920-1927)*, İzmir, DEÜ Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yay. No:1.
- Aydınlı, Halil İbrahim (2004). *Sosyo-Ekonomik Dönüşüm Sürecinde Belediyeler*, Ankara, Nobel Yay.
- Aytaç, Fethi (1990) "Belediye Kanununun Oluşumu, uygulanması ve değişiklikler", *Türk Belediyeciliğinde 60 Yıl Sempozyumu*, Ankara, Ankara BŞB Yay, ss. 86-118.
- Barkey, Karen (2011) . *Farklılıklar İmparatorluğu "Karşılaştırmalı Tarih Perspektifinden Osmanlılar"*, (Çev. Ebru Kılıç), İstanbul, Versus Kitap.

- Başkaya, Fikret (2004). *Devletçilikten 24 Ocak Kararlarına Türkiye Ekonomisinde İki Bunalım Dönemi*, Ankara, Maki Basın Yayın.
- Behlülgil, Mefahir (1992). *İmparatorluk ve Cumhuriyet Dönemlerinde İllerimiz*, İstanbul, BDS Yay.
- Berberoğlu, Berch (2014). *Küresel Çağda Siyasal Sosyoloji: Devlet ve Topluma Giriş*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay.
- Beriş, Hamit Emrah (2006). *Küreselleşme Çağında Egemenlik*, Ankara, Lotus Yayınevi.
- Berkes, Niyazi (2002). *Türkiye’de Çağdaşlaşma*, (Haz. Ahmet Kuyaş), İstanbul, Yapı Kredi Yay.
- Bilâ, Hikmet (1999). *CHP 1919-1999*, İstanbul, Doğan Kitap.
- Boratav, Korkut (1974). *100 Soruda Türkiye’de Devletçilik*, İstanbul, Gerçek Yayınevi.
- Brancourt, Jean-Pierre (2000). “Estat’lardan Devlete Bir Sözcüğün Evrimi”, *Devlet Kuramı*, (Der. Cemal Bali Akal), Ankara, Dost Kitabevi, ss. 177-190.
- Cem, İsmail (1970). *Türkiye’de Geri Kalmışlığın Tarihi*, İstanbul, Cem Yay.
- Clark, Edward C. (2006). “Osmanlı Sanayi Devrimi”, *Tanzimat: Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu*, (Der. Halil İnalçık ve Mehmet Seyitdanlıoğlu), Ankara, Phoenix Yay., ss. 755-772.
- Coşar, Simten (1999). “Türk Modernleşmesi: ‘Aklileşme’, ‘Patoloji’, Tıkanma”, *DoğuBatı*, Yıl 2, Sayı 8, Ağustos, Eylül, Ekim 1999, s. 60. ss. 59-71.
- Çadırcı, Musa (2007). *Tanzimat Sürecinde Türkiye: Ülke Yönetimi*, Ankara, İmge Kitabevi.
- Çağlar, Bakır (1989). *Anayasa Bilimi: Bir Çalışma Taslağı*, İstanbul, BFS Yay.
- Çakır, Coşkun (2001). *Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliyesi*, İstanbul, Küre Yay.
- Çelik, Mehmet (2010). *Balkanlar’da Tanzimat: Midhat Paşa’nın Tuna Vilayeti Valiliği 1864-1868*, İstanbul, Libra Yay.
- Hasal Ersel, Ahmet Kuyaş ve Ahmet Oktay (Ed.) *Cumhuriyet Ansiklopedisi (1923-1940)*. İstanbul, Yapı Kredi Yay., 2002.
- D’Entréves, Alessandro P. (2000). “Devlet Kavramı”, *Devlet Kuramı*, (Der. Cemal Bali Akal), Ankara, Dost Kitabevi, ss. 193-211.
- Davison, Roderic H. (1997). *Osmanlı İmparatorluğu’nda Reform (1856-1876)*, Cilt 2, İstanbul, Papirüs Yay.
- Deringil, Selim (2007). *Simgeden Millete: II. Abdülhamid’den Mustafa Kemal’e Devlet ve Millet*, İstanbul, İletişim Yay.
- Dural, A. Baran (2013). *Türk Modernleşmesinde Temel Tartışmalar*, Edirne, Paradigma Akademi Yay.
- Erasmus, Desiderius (2000). *Bir Hristiyan Prensın Eğitimi*, Ankara, Öteki Yay.
- Erasmus, Desiderius (2004). *Deliliğe Övgü*, Ankara, Öteki Yay.

- Ergut, Ferdan (2004). *Modern Devlet ve Polis: Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Toplumsal Denetimin Diyalektiği*, İstanbul, İletişim Yay.
- Eroğlu, Haldun (2006). *Osmanlılar, Yönetim ve Strateji*, İstanbul, Gökkuşbu Yay.
- Eroğul, Cem (1990). *Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi*, Ankara, İmge Kitabevi.
- Eryılmaz, Bilal (1998). "Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Bürokrasi-İktidar İlişkileri", *Türkiye'de Yönetim Geleneği: Kurumlar, Sorunlar ve Yeniden Yapılanma Arayışları*, (Ed. Davut Dursun ve Hamza Al), İstanbul, İlke Yay., ss. 153-166.
- Findley, Carter V. (2011). *Modern Türkiye Tarihi: İslam Milliyetçilik ve Modernlik 1789-2007*, (Çev. Güneş Ayas), İstanbul, Timaş Yay.
- Gauchet, Marcel (2000). "Anlam Borcu ve Devletin Kökenleri, İlkelerde Din ve Siyaset", *Devlet Kuramı*, (Der. Cemal Bali Akal), Ankara, Dost Kitabevi, ss. 33-67.
- Giddens, Anthony (2005). *Ulus-Devlet ve Şiddet*, (Çev. Cumhur Atay), İstanbul, Devim Yayıncılık.
- Gökalp, Ziya (1950). *Türkçülüğün Esasları*, Serdengeçti Neşriyatı III, Ankara, Yeni Matbaa.
- Görel, İsmail Hakkı (1952). *İl İdaresi*, Ankara, A.Ü Siyasal Bilgiler Fakültesi Yay.
- Gözübüyük, A. Şeref (2005). *Açıklamalı Türk Anayasaları: Yapılışları, Özellikleri ve Yapılan Değişiklikler*, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Gücüm, Kuntay (2008). *İslahat Fermanı sonrasında (1856-1871) Osmanlı Devlet Yapısındaki Değişime Fransa'nın Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güler, Birgül Ayman (2005). *Yeni Sağ ve Devletin Değişimi: Yapısal Uyarlama Politikaları 1980-1995*, Ankara, İMGE Kitabevi.
- Güler, Birgül Ayman (2005). *Devlette Reform Yazıları: Dünya'da Türkiye'de Ekonomik Liberalizasyondan Siyasi-İdari Liberalizasyona*, Ankara, Paragraf Yay.
- Güler, Birgün Ayman (2005). *Devlette Reform Yazıları*, Ankara, Paragraf Yay.
- Hacısalihoglu, Mehmet (2008). *Jön Türkler ve Makedonya Sorunu (1890-1918)*, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yay.
- Hiçyılmaz, Semih (2008). *Soygun, Rüşvet Cinayet İşte Derin Devlet: Araştırılmayan "Meclis Araştırma Komisyonu Raporları"*, İstanbul, Evrensel Basım Yay.
- Hobbes, Thomas (1993). *Leviathan*, (Çev. Semih Lim), İstanbul, Yapı Kredi Yay.
- Hourani, Albert (1997). "Osmanlı İslahatı ve Seçkinlerin Politikaları", *İslam Dünyası ve Batılılaşma: Değişim ve Sorunlar*, İstanbul, Yöneliş Yay., ss. 87-123.
- Imber, Colin (2006). *Osmanlı İmparatorluğu 1300-1650*, (Çev. Şiar Yalçın) İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay.
- Imbert, Paul (2007). *Osmanlı'da Yenilenme ve Türkiye'nin Sorunları*, (Çev. Hasan Ferhad, Muallim Angel), İstanbul, Profil Yay.

- İnalçık, Halil (2006). "Tanzimat Nedir?", *Tanzimat: Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu*, (Haz. Halil İnalçık ve Mehmet Seyitdanlıoğlu), Ankara, Phoenix Yay.
- İnalçık, Halil (2010). *Devlet-i Aliyye: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Bir Araştırma*, İstanbul, Türkiye İş Bankası Yay.
- İnalçık, Halil ve Seyitdanlıoğlu, Mehmet (2006). *Tanzimat: Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu*, Ankara, Phoenix Yay.
- İnan, Afet (1972). *Devletçilik İlkesi ve Türkiye Cumhuriyetinin Birinci Sanayi Planı 1933*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- İnan, Afet (1982). *İzmir İktisat Kongresi (17 Şubat-4 Mart 1923)*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yay.
- İnan, Kamuran (2003). *Türkiye Gerçeği*, İstanbul, Timaş Yay.
- Kahraman, Hasan Bülent (2007). *Türk Sağı ve AKP*, İstanbul, Agora Kitaplığı.
- Karaca, Ali (1993). *Anadolu Islahatı ve Ahmet Şakir Paşa (1838-1899)*, İstanbul, Eren Yay.
- Karal, Enver Ziya (1983). *Osmanlı Tarihi: Birinci Meşrutiyet ve İstibdat Devirleri 1876-1907*, Cilt VIII, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yay.
- Karal, Enver Ziya (1988). *Osmanlı Tarihi (Nizam-ı Cedid ve Tanzimat Devirleri 1789-1856)*, Cilt V, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yay.
- Karal, Enver Ziya (1998). *Selim III'ün Hat-tı Hümayunları (Nizam-ı Cedid 1789-1807)*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yay.
- Karaosmanoğlu, Yakup K. (1984). *Politikada 45 Yıl*, İstanbul, İletişim Yay.
- Karpat, Kemal (2000). *Osmanlı ve Dünya*, İstanbul, Ufuk Kitapları.
- Karpat, Kemal (2002). *Osmanlı Modernleşmesi: Toplum, Kuramsal Değişim ve Nüfus*, (Çev. Akile Zorlu Durukan ve Kaan Durukan), Ankara, İMGE Kitabevi.
- Karpat, Kemal (2007). *Türkiye'de Siyasal Sistemin Evrimi (1876-1980)*, (Çev. Esin Soğancılar), Ankara, İMGE Kitabevi.
- Kayra, Cahit (2013). *Cumhuriyet Ekonomisinin Öyküsü 1923-1950 Devletçilik Altın Yıllar*, Tarihçi kitabevi, İstanbul.
- Kazgan, Gülten (2006). *Tanzimat'tan 21. Yüzyıla Türkiye Ekonomisi*, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay.
- Reşat Kaynar (1985). *Mustafa Reşit Paşa ve Tanzimat*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Keskin, Nuray (2009). *Devletin Toprak Üzerinde Örgütlenmesi: Türkiye'de İllerin Yönetimi*, Ankara, Tan Kitabevi Yay.
- Keyder, Çağlar (1979). *Emperyalizm, Azgelişmişlik ve Türkiye*, İstanbul Birikim Yay.
- Keyder, Çağlar (1983). "Türk Tarımında Küçük Köylü Mülkiyetinin Tarihsel Oluşumu ve Bugünkü Yapısı", *Toplumsal Tarih Çalışmaları*, Ankara, Dost Kitabevi Yay.

- Kılıçbay, M. Ali (1996). *Uyruktan Vatandaşa Geçimden İktisada*, Ankara, İMGE Kitabevi.
- Kırmızı, Abdulhamit (2007). *Abdülhamid'in Valileri: Osmanlı Vilayet İdaresi 1895-1908*, İstanbul, Klasik Yay.
- Kili, Suna ve Gözübüyük, A. Şeref (1985). *Türk Anayasa Metinleri "Senedi İttifaktan Günümüze"*, Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yay.
- Koçak, Cemil (1996). *Türkiye'de Milli Şef Dönemi (1938-1945)*, Cilt 2, İstanbul, İletişim Yay.
- Koçak, Mustafa (2006). *Devlet ve Egemenlik*, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Koraltürk, Murat (2011). *Erken Cumhuriyet Döneminde Ekonominin Türkleştirilmesi*, İstanbul, İletişim Yay.
- Kuran, Ahmed Bedevi (2000). *İnkılap Tarihimiz ve Jön Türkler*, İstanbul, Kaynak Yay.
- Lewis, Bernard (2008). *Modern Türkiye'nin Doğuşu*, (Çev. Boğaç Babür Turna), Ankara, Arkadaş Yay.
- Lowry, Heath W. (2010). *Erken Dönem Osmanlı Devleti'nin Yapısı*, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay.
- Machiavelli, Nicollo (1994) *Prens*, (Çev. Nazım Güvenç), İstanbul, Anahtar Kitaplar Yay.
- Mantran, Robert (2000). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi I*, (Çev. Server Tanilli), İstanbul, Adam Yay.
- Mantrant, Robert (2000). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi II: XIX. Yüzyılın Başlarından Yıkılışa*, (Çev. Server Tanilli), İstanbul, Adam Yay.
- Mardin, Şerif (1964). *Jön Türklerin Siyasi Fikirleri 1895-1908*, Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yay.
- Mardin, Şerif (1991). *Türk Modernleşmesi*, Makaleler IV, İstanbul, İletişim Yay.
- Mardin, Şerif (1991). *Türkiye'de Toplum ve Siyaset*, Makaleler I, İstanbul, İletişim Yay.
- Mardin, Şerif (2000). "Türk Siyasetini Açıklayabilecek Bir Anahtar Merkez-Çevre İlişkileri, *Türkiye'de Politik Değişim ve Modernleşme*, (Haz. Ersin Kalaycıoğlu ve Ali Yaşar Sarıbay), İstanbul, Alfa Yay., ss. 79-104.
- Mardin, Şerif (2011). *Türkiye, İslam ve Sekülerizm*, Makaleler 5, İstanbul, İletişim Yay.
- Marx, Karl ve Engels, Friedrich (2004). *Siyasal Yazılar*, (Çev. Ahmet Fethi), İstanbul, Hil Yay.
- McAdam, Doug, Tarrow Sidney ve Tilly Charles (2001). *Dynamics of Contention*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Meiksins, Wood Ellen (2007). *Kapitalizmin Arkaik Kültürü*, (Çev. Oya Köymen), İstanbul, Yordam Yay.
- Miliband, Ralph (1989). *Kapitalist Devlet*, (Çev. Osman Akınhay), İstanbul, Belge Yay.
- Mordtmann, Andreas David (1999). *İstanbul ve Yeni Osmanlılar*, (Çev. Gertraude Songu-Habermann), İstanbul, Pera Yay.

- Mütevellioglu, Nergis ve Sönmez, Sinan (2009). *Küreselleşme, Kriz ve Türkiye’de Neoliberal Dönüşüm*, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay.
- Oğuzoğlu, Yusuf (2005). *Osmanlı Devlet Anlayışı*, İstanbul, Eren Yay.
- Oktay, Cemil (2010). “Alem-i Medeniyetin Terakkiyat-ı Hazırası”, *Yadigar-ı Meşrutiyet*, (Haz. Mehmet Ö. Alkan), İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay., ss. 179-187.
- Oktay, Tarkan (2010). *Yerel Yönetim Reformu Sonrasında İl Özel İdareleri*, İstanbul, Hayat Yay.
- Oktay, Tarkan (2011). *Osmanlı’da Büyükşehir Belediye Yönetimi: İstanbul Şehremaneti*, İstanbul, Yeditepe Yay.
- Oppenheimer, Franz (1999). *Devlet*, (Çev. Alâeddin Şenel ve Yavuz Sabuncu), İstanbul, Engin Yay.
- Ortaylı, İlber (1985). *Tanzimatdan Cumhuriyete Yerel Yönetim Geleneği*, İstanbul, Hil Yay.
- Ortaylı, İlber (1994). *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devletinde Kadı*, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Ortaylı, İlber (2000). *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840-1880)*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yay.
- Ortaylı, İlber (2007). *Üç Kitada Osmanlılar*, İstanbul, Timaş Yay.
- Ortaylı, İlber (2008). *Osmanlı’da Değişim ve Anayasal Rejim Sorunu*, İstanbul, Türkiye İş Bankası Yay.
- Ortaylı, İlber (2008). *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, Ankara, Cedit Neşriyat.
- Ortaylı, İlber (2004). *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*, İstanbul, İletişim Yay.
- Ökçün, A. Gündüz (1981). *Türkiye İktisat Kongresi 1923-İzmir (Haberler-Belgeler-Yorumlar)*, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 471.
- Önen, Nizam ve Reyhan, Cenk (2011). *Mülkten Ülkeye: Türkiye’de Taşra İdaresinin Dönüşümü (1839-1929)*, İstanbul, İletişim Yay.
- Öz, Mehmet (2010). “Kanun-ı Kadim: Osmanlı gelenekçi Söylemin Dayanağı mı, Islahat Girişimlerinin Meşrulaştırma Aracı mı?”, *Nizam-ı Kadim’den Nizam-ı Cedid’e III. Selim ve Dönemi*, (Ed. Seyfi Kenan), İstanbul, İSAM Yay.
- Özal, Turgut (1993). *Değişim “Belgeleri”*, İstanbul, Kazancı Matbaacılık.
- Özer, M. Akif (2005). *Yeni Kamu Yönetimi: Teoriden Uygulamaya*, Ankara, Platin Yay.
- Öztan, Güven Gürkan (2014). *Türkiye’de Militarizm: Zihniyet, Pratik ve Propaganda*, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay.

- Öztuna, Yılmaz (1989). *II. Mahmud*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yay.
- Parla, Taha (1989). *Ziya Gökalp, Kemalizm ve Türkiye’de Korporatizm*, İstanbul, İletişim Yay.
- Reyhan, Cenk (2007). *Osmanlı’da İki Tarzı İdare: Merkezîyetçilik-Adem-i Merkeziyetçilik*, Ankara, İMGE Kitabevi.
- Rousseau, J. J. (1996) . *Toplum Sözleşmesi*, (Çev. Alpagut Erenulu), Ankara, Öteki Yayınevi.
- Sabahaddin, Prens (1999). *Görüşlerim*, (Haz. Ahmet Zeki İzgör), İstanbul, Buruc Yay.
- Seyitdanlıoğlu, Mehmet (1994). *Tanzimat Devrinde Meclis-i Vâlâ (1838-1868)*, Ankara, Türk tarih Kurumu Yay.
- Seyitdanlıoğlu, Mehmet (2010). *Tanzimat Döneminde Modern Belediyeciliğin Doğuşu: Yerel Yönetim Metinleri*, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yay.
- Shaw, Stanford J. ve Shaw, Ezel Kural (1983). *Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye*, Cilt II, İstanbul, E Yayınları Tarih Dizisi.
- Small, Albion W. (2001). *The Cameralists: The Pioneers of German Social Polity*, Batoche Books, Kitchener.
- Somel, Selçuk Akşin (2010). *Osmanlı’da Eğitimin Modernleşmesi (1839-1908): İslamlaşma, Otokrasi ve Disiplin*, İstanbul, İletişim Yay.
- Sürgevil, Sabri (2005). *Türkiye’de Çağdaşlaşma Hareketleri*, İzmir, Ege Üniversitesi Basımevi.
- Sürgit, Kenan (1972). *Türkiye’de İdari Reform*, Ankara, TODAİE Yayınları No: 128.
- Şabudak, Özcan (2009). *Unutulmuş Bir Devletçi İktisat Vekili: Mustafa Şeref Özkan*, İstanbul, Libra Yay.
- Şeylan, Gencay (1974). *Türkiye’de Kapitalizm Bürokrasi ve Siyasal İdeoloji*, Ankara, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yay.
- T. C. Başbakanlık (2003). *Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma 1: Değişimin Yönetimi İçin Yönetimde Değişim*, T.C. Başbakanlık.
- Tanör, Bülent (1996). *Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri (1789-1980)*, İstanbul, AFA Yay.
- Tekeli, İlhan (1998). “Bir Modernleşme Projesi Olarak Türkiye’de Kent Planlaması”, *Türkiye’de Modernleşme ve Ulusal Kimlik*, (Ed. Sibel Bozdoğan ve Reşat Kasaba), İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yay., 1998, ss. 136-152.
- Tekeli, İlhan (2009). *Cumhuriyetin Belediyecilik Öyküsü (1923-1990)*, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yay.
- Tekeli, İlhan ve İlkin, Selim (1977). “(Kör) Ali İhsan (İloğlu) Bey ve Temsili-Mesleki Programı”, *Atatürk Döneminin Ekonomik ve Toplumsal Sorunları (1923-1938)*, İstanbul, İstanbul Yüksek İktisat ve Ticaret Mektebi Mezunları Derneği Yay., ss. 283-356.

- Tekeli, İlhan ve İlkin, Selim (2003). *Cumhuriyetin Harcı: Köktenci Modernitenin Doğuşu*, Cilt I, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay.
- Tekeli, İlhan ve İlkin, Selim (1982). *Uygulamaya Geçerken Türkiyede Devletçiliğin Oluşumu*, Ankara, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Yay.
- Tezel, Yahya S. (1982). *Cumhuriyet Döneminin İktisadi Tarihi*, Ankara, Yurt Yay.
- Theda, Skocpol (1985). "Bringing the State Back In: Strategies of Analysis in Current Research", *Bringing the State Back In*, (Ed. Peter B. Evans, Dietrich Rueschemeyer, Theda Skocpol), Cambridge, Cambridge University Press, pp. 3-37.
- Tilly, Charles (2001). *Zor, Sermaye ve Avrupa Devletlerinin Oluşumu*, İstanbul, İM-GE Kitabevi.
- Tokgöz, Erdinç (2002). "Atatürk Dönemi İktisat Politikaları", *Atatürkten Günümüze Türkiye Politikaları*, (Ed. Bahaeddin Yediyıldız) , Siyasal Kitabevi, Ankara, ss. 15-36.
- Toprak, Oğuz (2012). *Refah Devleti ve Kapitalizm: 2000'li Yıllarda Türkiye'de Refah Devleti*, İstanbul, İletişim Yay.
- Toprak, Zafer (2012). *Türkiye'de Milli İktisat 1908-1918*, İstanbul, Doğan Kitap.
- Torun, Esmâ (2003). *Sivas'dan Büyük Kongreye Cumhuriyet Halk Partisi*, Kocaeli, Kocaeli Üniversitesi Yay.
- Tönük, Vecihi (1945) . *Türkiye'de İdare Teşkilatının Tarihi Gelişimi ve Bugünkü Durumu*, Ankara, Kanaat Basım.
- Tunaya, Tarık Zafer (1984). *Türkiye'de Siyasal Partiler: İkinci Meşrutiyet Dönemi*, Cilt I, İstanbul, Hürriyet Vakfı Yay.
- Tunaya, Tarık Zafer (1995). *Türkiyede Siyasi Partiler 1859-1952*, İstanbul, Arba Yay.
- Tunaya, Tarık Zafer (1996). *Türkiye'nin Siyasi Hayatında Batılılaşma Hareketleri*, İstanbul, ARBA Yay.
- Tunaya, Zafer Tarık (2001). *Türkiye'de Siyasal Gelişmeler 1876-1938*, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay.
- Tunçay, Mete (1981). *Türkiye Cumhuriyeti'nde Tek Parti Yönetimi'nin Kurulması (1923-1931)*, Ankara, Yurt Yay.
- Türkay, Mehmet (2006). "Cumhuriyet Aydınlarının Tartışmalarında Devlet Demokrasi Gelişme ve Günümüze Yansıma(ma)ları", *Türkiye'de Kapitalizmin Gelişimi*, (Haz. Demet Yılmaz, Ferhat Akyüz vd.), Ankara, Dipnot Yay., ss. 19-36.
- Ubicini, H. A. (1998). *Osmanlıda Modernleşme Sancısı*, (Çev. Cemal Aydın), İstanbul, Timaş Yay.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1948). *Kanunname-i Al-i Osman, Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yay.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1948). *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yay.

- Mehmet Seyitdanlıoğu (2010). *Tanzimat Döneminde Modern Belediyeciliğin Doğuşu: Yerel Yönetim Metinleri*, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yay.
- Weber, Max (1995). *Toplumsal ve Ekonomik Örgütlenme Kuramı*, (Çev. Özer Ozankaya), Ankara, İmge Kitapevi.
- Weber, Max (2000). *Şehir: Modern Kentin Doğuşu*, (Ed. Don Martindale ve Gertrud Neuwirth, (Çev. Musa Ceylan), İstanbul, Bakış Yay.
- Yayla, Yıldızhan (1982). *Anayasalarımızda Yönetim İlkeleri Tevsi-i Mezuniyet ve Tefrik-i Vezaiif*, İstanbul, Gür-Ay Matbaası.
- Yavuz, Fehmi (1966). *Türk Mahalli İdarelerinin Yeniden Düzenlenmesi Üzerinde Bir Araştırma*, Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Yayman, Hüseyin (2008). *Türkiye'nin İdari Reform Tarihi*, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Yazıcı, Serap (2009). *Yeni Bir Anayasa Hazırlığı ve Türkiye: Seçkincilikten Toplum Sözleşmesine*, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay.
- Yıldırım, Ergün (1995). *Türkiye'nin Modernleşmesi ve İslam*, İstanbul, İnsan Yay.
- Yücel, M. Serhan (2000). *Demokrat Parti*, İstanbul, Ülke Kitapları.
- Zürcher, Erik Jan (1995). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, İstanbul, İletişim Yay.

Makale

- Acar, Şehbâl Deryâ (2008). "Bir Meşrutiyet Aydını Emrullah Efendi'nin Gözüyle Türk Kamu Yönetiminde Merkezîyet, Adem-i Merkezîyet ve Tevsi-i Mezuniyetin Genel Görünümü", *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, Cilt 7, Sayı 13-14, 2008, ss. 107-128.
- Adıgüzel, Şenol ve Tek, Murat (2014). "6360 Sayılı Yasa ve Türkiye'nin Büyükşehir Belediyesi Sisteminde Değişim: Hatay Örneği", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 23, Sayı 3, ss. 73-102.
- Ahıska, Meltem (2006). "Türkiye'de "Çevresiz Merkez" ve Garbiyatçılık", *Toplum ve Bilim*, Sayı 105, ss. 11-29.
- Alada, Adalet Bayramoğlu (2001). "Bir Kanun Hükmünde Kararname Tasarısı Üzerine...", *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Sayı 23-24, Ekim 2000-Mart 2001, ss. 35-46.
- Alada, Adalet Bayramoğlu (2008). "Türkiye'de Yerel Yönetimleri "Özerklik Meselesi" Üzerinden Yeniden Düşünmek", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 17, Sayı 4, ss. 5-44.
- Altınay, Ayşegül ve Tanıl, Bora (2002). "Ordu, Militarizm ve Milliyetçilik", *Modern Türkiye'de Siyasal Düşünce*, Cilt 4, İstanbul, İletişim Yay., ss. 140-154.
- Aydoğan, Erdal (2004). "Üçüncü Umumi Müfettişliğinin Kurulması ve III. Umumi Müfettiş Tahsin Uzer'in Bazı Önemli Faaliyetleri", *AÜ Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Sayı 33-34, ss. 1-14.

- Bayramoğlu, Sonay (2003). "Düzenleyici Devlet" Düzenlenirken: OECD Türkiye Raporu Üzerine Eleştirel Bir Çözümleme, *Praksis*, Sayı 9, ss. 143-162.
- Bayramoğlu, Sonay (2002). "Küreselleşmenin Yeni Siyasal İktidar Modeli: Yönetişim", *Praksis*, Sayı 7, ss. 85-116.
- Coşar, Simten (1999). "Türk Modernleşmesi: 'Aklileşme', 'Patoloji', Tıkanma", *DoğuBatı*, Yıl 2, Sayı 8, ss. 59-71.
- Coşkun, Bayram (2005). "Türkiye'de Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma Tarihsel Geçmiş ve Genel Bir Değerlendirme", *Türk İdare Dergisi*, Sayı 448, ss. 13-47.
- Çelik, Abdullah (2003). "Yerel Özerklik Açısından 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun Genel Bir Değerlendirilmesi", *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, ss. 17-28.
- Çetinsaya, Gökhan (2001). "Kalemiye'den Mülkiye'ye Tanzimat Zihniyeti", *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce*, Cilt 1, İstanbul, İletişim Yay., ss. 54-71.
- Çiçek, Cuma (2011). "Demokratik Özerklik Üzerine", *Birikim Dergisi*, Sayı 261, İstanbul, ss. 45-53
- Çoker, Ziya (1993). "Yerel Yönetimler Reformu", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 2, Sayı 4, ss. 3-9.
- Demirel, Fatih (2012). "Osmanlı Eğitim Sisteminin Modernleşme Sürecinde Hiyerarşı", *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 25, Sayı 2, ss. 507-530.
- Dikmen, Ahmet Alpay (2003). "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Tasarısı Üzerine Değerlendirmeler", *Kamu Yönetimi Reform İncelemeleri: Mülkiye'den Perspektifler (Tartışma Metinleri)*, Özel Sayı, No. 59, AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi Yay., ss. 40-46.
- Ekici, Birol ve Toker, M. Cem (2005). "Avrupa'da ve Ülkemizde Yerel Yönetimlerin Denetimi ve Etkinliği", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 14, Sayı 1, ss. 5-28.
- Ergun, Turgay (1991) . "Yönetimin Yeniden Düzenlenmesi Gereksinmesi ve Kamu Yönetimi Araştırma Projesi", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 24, Sayı 4, ss. 11-23.
- Genç, F. Neval (2010). "Yeni kamu Hizmeti Yaklaşımı", *Türk idare Dergisi*, Sayı 466, ss. 145-159.
- Gök, Nurşen (2007). "Ebubekir Hazım Tepeyran'ın Memleket İdaresine Dair Önerileri." *Tarih Araştırmaları Dergisi*, Cilt 26, Sayı 47, ss. 201-215.
- Gözler, Kemal (2013) . "6360 Sayılı Kanun Hakkında Eleştiriler: Yirmi Dokuz İlde İl Özel İdareleri ve Köylerin Kaldırılması ve İlçe Belediyelerinin Büyükşehir İlçe Belediyesi Haline Dönüştürülmesi Anayasamıza Uygun mudur?", *Legal Hukuk Dergisi*, Cilt 11, Sayı 122, ss.37-82.
- Güler, Birgül A. (1997). "Küreselleşme ve Yerelleşme: Yerel Altyapı Sektörü", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 6, Sayı 3, ss. 62-77.

- Güler, Birgül Ayman (2000). "Yerel Yönetimleri Güçlendirmek mi? Ademi Merkeziyetçilik mi?", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 9, Sayı 2, ss. 14-29.
- Güler, Birgül Ayman (2001). "Yerel Yönetimlerde Reform Sorunu", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 10, Sayı 3, ss. 8-12.
- Güler, Birgül Ayman (2003). "İkinci Dalga: Siyasal Ve Yönetimsel Liberalizasyon Kamu Yönetimi Temel Kanunu", *Kamu Yönetimi Reform İncelemeleri: Mülkiye'den Perspektifler (AÜ SBF GETA Tartışma Metinleri)*, Özel Sayı, No. 59, AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi Yay., ss. 1-34.
- Güler, Birgül Ayman (2005). "22 Şubat 2005 gün ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu Üzerine", *Mülkiye Dergisi*, Cilt XXIX, Sayı 246, ss. 89-120.
- Güran, Sait (1989). "İktidar ve Kamu Yönetimi bağlamında İdare'de Merkezileşme Olgusu", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 22, Sayı 4, ss. 15-19.
- Kandeğer, Barış (2021). "1921 Teşkilatı Esasiye Kanunu Bağlamında Meclis Hükümeti Sistemi, Milli Egemenlik ve Ademi Merkeziyetçilik", *Tarsus Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, ss. 15-32.
- Kandeğer, Barış (2023). "Reflections on "Centralization and the Civil Administrative Division" in the Nation-State Building Process during the Early Period of the Republic", *SİYASAL: Journal of Political Sciences*, Vol. 32, Special Issue on the Centennial of the Turkish Republic, 2023, pp. 57-79.
- Karaer, Tacettin (1987). "Kamu Yönetimini Yeniden Düzenleme Girişimleri ve Sonuçları Üzerine Bir Deneme", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 20, Sayı 2, ss. 25-46.
- Karahanogulları, Onur (2003). "Kamu Yönetimi Temel Kanunu Taslağındaki Anayasaya Aykırılıklar", *Kamu Yönetimi Reform İncelemeleri: Mülkiye'den Perspektifler (AÜ SBF GETA Tartışma Metinleri)*, Özel Sayı, No. 59, AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi Yay., ss. 47-67.
- Karaman, Zerrin Toprak (1997). "Türk Yerel Yönetimlerinin İşlevselliği ve 1997 Mahalli İdareler Reformu", *Türk İdare Dergisi*, Yıl 69, Sayı 417, ss. 45-60.
- Kavruk, Hikmet ve Yaylı, Hasan (2008). "2004 Belediye Reform Çalışmalarında İdari Vesayete İlişkin Düzenlemelerin Değerlendirilmesi ve Bir Araştırma", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Ankara, Cilt 10, Sayı 3, ss. 1-31.
- Kızılboğa, Rüveyda ve Özaslan, Kamil (2013). "İl Özel İdaresi ile Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'nın Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi", *Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler ve Kentsel Politikalar Bildiri Kitabı*, Kaysem 8, Hatay, ss. 789-803.
- Koçak, Cemil (2001). "Osmanlı/ Türk Siyasi Geleneğinde Modern Bir Toplum Yaratma Projesi Olarak Anayasanın Keşfi: Yeni Osmanlılar ve Birinci Meşrutiyet", *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce*, Cilt 1, İstanbul, İletişim Yay., ss. 72-82.

- Korhan, Tuğba (2012). "Cumhuriyet Döneminde Umum Müfettişlikleri ile İlgili Bir Değerlendirme", *DÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 4, Sayı 7, ss. 134-143.
- Mann, Michael (1984). "The Autonomous Power of the State: Its Origins, Mechanisms and Results", *European Journal of Sociology*, Vol. 25, Issue 2, pp. 185-213.
- Nedim, Vedat (1978). "Mefhum Teşkilatı Değil Madde Teşkilatı", *Kadro Dergisi*, (Haz. Cem Alpar), Tıpkı Basım, Sayı 8.
- Nedim, Vedat (1978). "Devletin Yapıcılık ve İdarecilik Kudretine İnanmak Gerek-tir", *Kadro Dergisi*, (Haz. Cem Alpar), Tıpkı Basım, Sayı 15.
- Oktay, Tarkan (2010). "Yerel Yönetim Reformunun İl Özel İdarelerine Etkileri: Kocaeli Örneği", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 19, Sayı 3, ss. 75-100.
- Özdemir, Serkan ve Çağlar, Mehmet (2011). "5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasası'nın Belde Belediyelerinin Planama Süreçleri Üzerinde Yarattığı Etki-ler", *Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi*, Cilt 6, Sayı 3, ss. 171-183.
- Özden, Mehmet (2006). "Türkiye'de Halkçılığın Evrimi (1908-1918)", *Manas Sos-yal Bilimler Dergisi*, Cilt 8, Sayı 16, ss. 89-100.
- Özmen, Abidin (1947). "Genel Müfettişlikler Hakkında Bir Düşünce", *İdare Dergisi*, Cilt 18, Sayı 184, ss. 237-249.
- Öztan, Güven Gürkan ve Bezci, Egemen B. (2015). "Türkiye'de Olağanüstü Hal: Devlet Akli, Askerler ve Siviller", *Mülkiye Dergisi*, Cilt 39, Sayı 1, ss.159-186.
- Polatoğlu, Aykut (2000). "Yerel Yönetim Reformu Üzerine Düşünceler", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1, ss. 3-24.
- Polatoğlu, Aykut (2003). "Türk Kamu Yönetim Sisteminin Yeniden örgütlenmesi Üzerine Düşünceler", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 36, Sayı 4, ss. 1-16.
- Reyhan, Cenk (2000). "1913 Tarihli Vilâyat Genel İdaresi Geçici Kanunu", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1, ss. 129-154.
- Seyitdanlıoğlu, Mehmet (1996). "Yerel Yönetim Metinleri (VI): 1871 Vilayet Nizam-namesi ve Getirdikleri", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 5, Sayı 5, ss. 89-103.
- Sezen, Seriyeye (2009). "Kamu Yönetimi Reformları: Küresel Bir Düzenleme mi?", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 42, Sayı 1, ss. 23-41.
- Süreyya, Şevket (1978). "İnkılap Bitti mi?", *Kadro Dergisi*, (Haz. Cem Alpar), Tıpkı Basım, Sayı 3.
- Sürgit, Kenan (1968) . "Türkiyede İdareyi Yeniden Düzenleme ve Geliştirme çalış-maları", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, ss. 3-17.
- Sürgit, Kenan (1968) "Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi (MEHTAP) Yöne-tim Kurulu Raporu ve Uygulanışı", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, ss. 1-10.
- Sürgit, Kenan (1980). "12 Eylül ve Yönetimin Yeniden Düzenlenmesi", *Amme İda-resi Dergisi*, Cilt 13, Sayı 3, ss. 39-77.

- Tekeli, İlhan (2003). "Siyasal Toplum İle Sivil Toplum Arasında Yerini Belirlemede Olan Yerel Yönetimler", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 12, Sayı 2, ss. 5-15.
- Topal, Aylin (2002). "Küreselleşme Sürecindeki Türkiye'yi Anlamaya Yarayan Bir Anahtar: Yeni Sağ", *Praksis*, Sayı 7, ss. 63-84.
- Tutum, Cahit (1971). "İdari Reformda Başlıca Yaklaşımlar", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 4, Sayı 2, ss. 32-45.
- Tural, Erkan (2004). "Bir Belge: 1861 Hersek İsyanı, 1863 Eyalet Teftişleri ve 1864 Vilayet Nizamnamesi", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 13, sayı 2, ss. 93-123.
- Yalçındağ, Selçuk (1971). "Devlet Kesimini Yeniden Düzenleme Çalışmalarının Amacı ve Stratejisi Üzerine", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 4, Sayı 2, ss. 24-31.
- Yalçındağ, Selçuk (1976). "İlçe Özel Yönetimi: Bir model Denemesi", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 4, ss. 34-73.
- Yalçındağ, Selçuk (1992). "Güçlü ve Özerk Yerel Yönetimler Demokrasimizin ve Yönetim Sistemimizin Temel Kuruluşları Olmalıdır", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, ss. 4-8.
- Yalçındağ, Selçuk (1997). "Yerel Yönetimlerde Etkinlik", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 6, Sayı 1, ss. 3-15.
- Yıldırım, Ramazan (2006). "59. Hükümet Döneminde Yapılan Belediye Reformunun Kısa Bir Değerlendirilmesi", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 15, Sayı 2, ss. 31-60.
- Yıldız, Reyhan ve Çıracı, Hale (2006). "5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun Stratejik Mekânsal Planlama Yaklaşımı Açısından Değerlendirilmesi", *İTÜ Dergisi*, Cilt 5, Sayı 2, ss. 197-206.
- Yılmaz, Ayfer Genç (2013). "Devlet Kapasitesi ve Umumi Müfettişlikler Altyapısal İktidarın Yerelde İnşası", *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, ss. 43-66.

İnternet Kaynakları

- Güler, Birgül Ayman (2005) Kamu Yönetiminde Değişme Nasıl Çalışılabilir II: Reformlar Beyaz Devrimler Kırmızı mı? <http://80.251.40.59/politics.ankara.edu.tr/bguler/pdf/renkler.pdf>
- Hicran Çelikyay, (2014). Değişen Kent Yönetimi ve 6360 sayılı Büyükşehir Yasası. <http://setav.org/tr/degisen-kent-yonetimi-ve-6360-sayili-buyuksehir-yasasi/analiz/16092>
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Principatus>
- <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/19/835/10577.pdf>
- <https://www.sde.org.tr/siyaset/bahceliden-yeni-yerel-secim-sistemi-onerisi-haberi-9905>

Oğuzhan SAPAN

**CEZA MUHAKEMESİNDE
YAPAY ZEKÂ KULLANIMI**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesinde Yapay Zekâ Kullanımı
Oğuzhan Sapan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3752

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 758 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Abanoz Öztürk, Buket. "Derin Sahte (*Deepfake*) Teknoloji Karşısında Türk Ceza Hukuku," *Yapay Zekâ Temelli Teknolojiler ve Ceza Hukuku, Yapay Zekâ Çalışma Grubu Yıllık Rapor* (2021): 60-76, <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/komisyonlar/yzcg/2021yzcgyillikrapor.pdf>
- Acampora, Giovanni, Ciro Di Nunzio, Luciano Garofano, Maurizio Saliva, and Autilia Vitiello. "Applying Density-based Clustering for Bloodstain Pattern Analysis," *2021 IEEE International Conference on Systems, Man, and Cybernetics (SMC)* (2021): 28-33.
- Adalet Bakanlığı. *Yargı Reformu Strateji Belgesi*. (2019): 53s., <https://rayp.adalet.gov.tr/resimler/522/dosya/8-2019-2023-yargi-reformu-stratejisi11-08-202010-25-am.pdf>
- Adalet Bakanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği. *Bozdağ: Yargıda Yapay Zekâ Kullanımı Çalışması Yürütüyoruz*, 28.07.2022, <https://basin.adalet.gov.tr/bozdag-yargida-yapay-zeka-kullanimi-calismasi-yurutuyoruz-bakan-bozdag-hakim-savci-adaylari-ile-bi>
- Adalı, Eşref, Mustafa Afyonluoğlu, Halil Altay Güvenir, Oğuz Ergin, Şeyda Ertekin, Ziya Karakaya, Aydın Kolat, Murat Özbayoğlu, Tolga T. Tuncer, Asaf Varol, Fatoş T. Yarman ve Vural Ali Yazıcı. *Türkiye’de Yapay Zekânın Gelişimi için Görüş ve Öneriler*. (2020): 82s. <https://www.tbd.org.tr/pdf/yapay-zeka-raporu.pdf>
- Ad hoc Committee on Artificial Intelligence (CAHAI). *Feasibility Study*. (2020): 56pp., <https://rm.coe.int/cahai-2020-23-final-eng-feasibility-study-/1680a0c6da>
- *Possible elements of a legal framework on artificial intelligence, based on the Council of Europe’s standards on human rights, democracy and the rule of law*. (2021): 13pp., [https://rm.coe.int/cahai-2021-09rev-elements/1680a6d90d\(Legal Framework\)](https://rm.coe.int/cahai-2021-09rev-elements/1680a6d90d(Legal Framework))
- AI100. *One Hundred Year Study on Artificial Intelligence 2016 Report*. (2016): 52pp., https://ai100.stanford.edu/sites/g/files/sbiybj18871/files/media/file/ai100report10032016fnl_singles.pdf
- Aksoy, Abdulkadir ve Onur Türkölmez. "Dijital Çağa Demokrasiyi Çağırarak: Cambridge Analytica Skandalı," *Journal of Political Administrative and Local Studies* 3.1 (2020): 41-59.
- Aletras, Nikolaos, Dimitrios Tsarapatsanis, Daniel Preotiu-Pietro, and Vasileios Lampos. "Predicting Judicial Decisions of the European Court of Human Rights: A Natural Language Processing Perspective," *PeerJ Computer Science* 2.93 (2016): 1-16.

- Altıparmak, Kerem. "‘Due Process of Law’ Kavramının Amerikan Hukukundaki Yeri Üzerine Bir İnceleme," *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 45.1 (1996): 219-250.
- Alves, Catarina Abegão. "AI Assistance in the Courtroom and Immediacy." *Fairness in Criminal Appeal: A Critical and Interdisciplinary Analysis of the ECtHR Case-Law*. Eds. Helena Morão and Ricardo Tavares da Silva. Cham: Springer Nature, 2023. 177-194.
- Alpaydın, Ethem. *Introduction to Machine Learning*. Third Edition. London: MIT Press, 2014.
- Angwin, Julia, Jeff Larson, Surya Mattu and Lauren Kirchner. "Machine Bias." *Pro Publica*, 23 May 2016, <https://www.propublica.org/article/machine-bias-risk-assessments-in-criminal-sentencing>
- Arf, Cahit. *Makine Düşünebilir Mi ve Nasıl Düşünebilir?* Konferanslar Serisi No: 1, Erzurum: Atatürk Üniversitesi – Üniversite Çalışmalarını Muhite Yayma ve Halk Eğitimi Yayınları, 1959.
- Armutçu, Oya. "Yargıtay Başkanı Mehmet Akarca Hürriyet’e konuştu: Yargıtay 2023’te Yapay Zekaya Geçiyor." *Hürriyet*, 26 Kas. 2022 <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/yargitay-baskani-mehmet-akarca-hurriyete-konustu-yargitay-2023te-yapay-zekaya-geciyor-42177279>
- Artuk, M. Emin, Ahmet Gökçen, M. Emin Alşahin ve Kerim Çakır. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 13. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Balsamo, Antonio. "The Content of Fundamental Rights." *Handbook of European Criminal Procedure*. Ed. Roberto E. Kostoris. Cham: Springer Nature, 2018. 99-170.
- Bampasika, Eftychia. "Artificial Intelligence as Evidence in Criminal Trial," *CEUR Workshop Proceedings* (2021): 133-138.
- Başlar, Yusuf. "Ceza Muhakemesinde İspat," *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi* 12.2 (2022): 1383-1399.
- Berk, Richard, Hoda Heidari, Shahin Jabbari, Michael Kearns, and Aaron Roth. "Fairness in Criminal Justice Risk Assessments: The State of the Art," *Sociological Methods & Research* 50.1 (2018): 1-42.
- Beruzzi, Luca. "EU Commission Postponed AI Treaty Negotiations with Further Delays in Sight." *Euractiv* 5 Oct. 2022, <https://www.euractiv.com/section/digital/news/eu-commission-postponed-ai-treaty-negotiations-with-further-delays-in-sight/>
- Bıyıklı, Hasan. "Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu ve Türk Ceza Hukuku Sistemi (I)," *Yargıtay Dergisi* 7.4 (1981): 505-518.
- Bowcott, Owen and Hannah Devlin. "Police Trial AI Software to Help Process Mobile Phone Evidence." *The Guardian*, 27 May 2018, <https://www.theguardian.com/uk-news/2018/may/27/police-trial-ai-software-to-help-process-mobile-phone-evidence>

- Breland, Ali. "Elon Musk: We need to regulate AI before 'it's too late.'" *The Hill*, 17 July 2017, <https://thehill.com/policy/technology/342345-elon-musk-we-need-to-regulate-ai-before-its-too-late/>
- Brenner, Michael, Jeannie Suk Gersen, Michael Haley, Matthew Lin, Amil Merchant, Richard Jagdishwar Millett, Suproteem K. Sarkar, and Drew Wegner. "Constitutional Dimensions of Predictive Algorithms in Criminal Justice," *Harvard Civil Rights – Civil Liberties Law Review* 55 (2020): 267-310.
- Brownsword, Roger. "Technological management and the Rule of Law," *Law, Innovation and Technology* 8.1 (2016): 100-140.
- Bryan, Kristin L., Kyle R. Fath, and Gicel Tomimbang. "Federal Lawmakers in House and Senate Introduce Algorithmic Accountability Act of 2022." *National Law Review* 12.42, <https://www.natlawreview.com/article/federal-lawmakers-house-and-senate-introduce-algorithmic-accountability-act-2022>
- Buchholtz, Gabriele. "Artificial Intelligence and Legal Tech: Challenges to the Rule of Law." *Regulating Artificial Intelligence*. Eds. Thomas Wischmeyer and Timo Rademacher. Cham: Springer, 2020. 174-198.
- Büyüksağış, Erdem. "Yapay Zeka Karşısında Kişisel Verilerin Korunması ve Revizyon İhtiyacı," *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* XVIII.2 (2021): 529-539.
- Bygrave, Lee A., "Machine Learning, Cognitive Sovereignty and Data Protection Rights with Respect to Automated Decisions," *University of Oslo Faculty of Law Research Paper No. 2020-35* (2020): 33pp., <https://ssrn.com/abstract=3721118>
- Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (CBDDO ve STB). *Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi (2021 – 2025)*. (2021): 104s., <https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/Genel/File/TR-UlusalYZStratejisi2021-2025.pdf>.
- Centel, Nur ve Hamide Zafer. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 17. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2020.
- Chelioudakis, Eleftherios. "Risk Assessment Tools in Criminal Justice: Is There a Need for Such Tools in Europe and Would Their Use Comply with European Data Protection Law?," *Australian National University Journal of Law and Technology* 1.2 (2020): 72-96.
- Chiao, Vincent. "Fairness, Accountability and Transparency: Notes on Algorithmic Decision-making in Criminal Justice." *International Journal of Law in Context* 15 (2019): 126-139. (Notes on...)
- "Predicting Proportionality: The Case for Algorithmic Sentencing," *Criminal Justice Ethics* 37.3 (2019): 238-261. (Sentencing)
- Christakis, Theodore and Alexandre Lodie. "The Conseil d'Etat Finds the Use of Facial Recognition by Law Enforcement Agencies to Support Criminal Investigations "Strictly Necessary" and Proportional," *European Review of Digital Administration & Law* 3.1 (2022): 159-165.

- Chouldechova, Alexandra. "Fair Prediction with Disparate Impact: A Study of Bias in Recidivism Prediction Instruments," *Big Data* 5.2 (2019): 153-163.
- Committee of Experts on Internet Intermediaries (MSI-NET). *Study on the Human Rights Dimensions of Automated Data Processing Techniques (in Particular Algorithms) and Possible Regulatory Implications* (2017): 51pp., <https://rm.coe.int/study-hr-dimension-of-automateddata-processing-incl-algorithms/168075b94a>
- Committee on Artificial Intelligence (CAI). *Revised Zero Draft the [Framework] Convention on Artificial Intelligence, Human Rights, Democracy and the Rule of Law*, CAI(2023)01, (2023): 13pp., <https://rm.coe.int/cai-2023-01-revised-zero-draft-framework-convention-public/1680aa193f>
- Committee on Artificial Intelligence (CAI). *Consolidated Working Draft of the Framework Convention on Artificial Intelligence, Human Rights, Democracy and the Rule of Law*, CAI(2023)18, (2023): 14pp., <https://rm.coe.int/cai-2023-18-consolidated-working-draft-framework-convention/1680abde66>
- Committee on Artificial Intelligence (CAI). *Draft Framework Convention on Artificial Intelligence, Human Rights, Democracy and The Rule of Law*, CAI(2023)28, (2023): 16pp., <https://rm.coe.int/cai-2023-28-draft-framework-convention/1680ade043>
- Communication from the Commission to the European Parliament and the Council. *First report on application and functioning of the Data Protection Law Enforcement Directive (EU) 2016/680 ('LED')*, COM(2022) 364 final, (2022): 38pp., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0364&from=EN>
- Çetin, Selin. "Türk Hukukunda Yapay Zekânın Düzenlenmesi." *Yapay Zekâ Çağında Hukuk: İstanbul, Ankara ve İzmir Baroları Çalıştay Raporu* (2019): 104-106, https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/docs/Yapay_Zeka_Caginda_Hukuk2019.pdf
- Çıtak, Halim Alperen. "Fransız Danıştay'ının Dijitalleşme Olgusuna Bakışı," *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 169 (2023): 545-576.
- Daniele, Marcello and Ersilia Calvanese. "Evidence Gathering." *Handbook of European Criminal Procedure*. Ed. Roberto E. Kostoris. Cham: Springer Nature, 2018. 353-391.
- Değirmenci, Olgun. *Ceza Muhakemesinde Sayısal (Dijital) Delil*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014. (*Dijital Delil*)
- "Sufficiency of Struggling with the Current Criminal Law Rules on the Use of Artificial Intelligence in Crime." *Algorithmic Discrimination and Ethical Perspective of Artificial Intelligence*. Eds. Muharrem Kılıç and Sezer Bozkuş Kahyaoglu. Singapore: Springer Singapore, 2023. 93-104. (*Crime*)
- Department for Digital, Culture, Media and Sport. *Establishing a pro-innovation approach to regulating AI An overview of the UK's emerging approach*. (2022): 25pp., https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1092630/_CP_728_-_Establishing_a_pro-innovation_approach_to_regulating_AI.pdf

- Deniz Atalar, Gülşah. "Cezai Sorumluluk." *Yapay Zekâ Çağında Hukuk: İstanbul, Ankara ve İzmir Baroları Çalıştay Raporu* (2019): 64-73, https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/docs/Yapay_Zeka_Caginda_Hukuk2019.pdf
- Denli, İrem. "Deepfake: Görmek, inanmak mıdır?" *Aposto*, 10 Ekim 2022, <https://aposto.com/s/63431e2f4efb630007df2878>
- Descartes, René. *A Discourse on the Method of Correctly Conducting One's Reason and Seeking Truth in the Sciences*. Trans. Ian Maclean, New York: Oxford University Press, 2006.
- Dieterich, William, Christina Mendoza, and Tim Brennan. *COMPAS risk scales: Demonstrating Accuracy Equity and Predictive Parity*. (2016): 39pp., http://go.volarisgroup.com/rs/430-MBX-989/images/%20ProPublica_Commentary_Final_070616.pdf
- Dietvorst, Berkeley J., Joseph P. Simmons, and Cade Massey. "Overcoming algorithm aversion: People Will Use Imperfect Algorithms If They Can (Even Slightly) Modify Them," *Management Science* 64.3 (2018): 1155-1170.
- Dijkstra, Jaap J. "Legal Knowledge-Based Systems: The Blind Leading the Sheep," *International Review of Law, Computers & Technology* 15.2 (2001): 119-128.
- Doğan, Mehtap. *Yapay Zeka Felsefesinde Bilinç Problemi*. Doktora Tezi. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018. (Tez)
- "Yapay Zekâ ve Özgür İrade: Yapay Özgür İradenin İmkânı," *TRT Akademi* 6.13 (2019): 788-811. (Özgür İrade)
- Donahoe, Eileen and Megan MacDuffee Metzger. "Artificial Intelligence and Human Rights," *Journal of Democracy* 30.2 (2019): 115-126.
- Dönmezer, Sulhi ve Sahir Erman. *Nazarî ve Tatbiki Ceza Hukuku* Cilt I 14. Baskı İstanbul: Der Yayınları, 2016.
- Dupont Benoit, Yuan Stevens, Hannes Westermann, and Michael Joyce. *Artificial Intelligence in the Context of Crime and Criminal Justice: A Report for the Korean Institute of Criminology*. (2018): 228pp., https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3857367
- Dursun, Hasan. "Amerika Birleşik Devletlerinde İdari Suç ve Cezalarda. Kanunilik İlkesinin Uygulanması," *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 9.33 (2018): 463-506.
- Dülger, Murat Volkan. "Yapay Zekalı Varlıkların Hukuk Dünyasına Yansıması: Bu Varlıkların Hukuki Statüleri Nasıl Belirlenmeli?," *Terazi Hukuk Dergisi* 13.142 (2018): 82-87.
- Dyer-Witheyford, Nick, Atle Mikkola Kjøsen, and James Steinhoff. *Inhuman Power Artificial Intelligence and the Future of Capitalism*. London: Pluto Press, 2019.
- Dymitruk, Maria. "Artificial Intelligence as a Tool to Improve the Administration of Justice?," *Acta Universitatis Sapientiae, Legal Studies* 8.2 (2019): 179-189.
- Erdoğan, İrmak. *Yapay Zekâ ve Profilleme Teknolojilerinin Ceza Muhakemesinde Kişisel Veri İşlenmesine Etkileri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.

- Ersoy, Çağlar. *Robotlar, Yapay Zekâ ve Hukuk*. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2020.
- European Commission. *White Paper on Artificial Intelligence: A European approach to excellence and trust*, COM(2020) 65 final, (2020): 27pp., https://commission.europa.eu/system/files/2020-02/commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_en.pdf (*White Paper*)
- European Commission. *Türkiye 2022 Report* SWD(2022) 333 final, (2022): 140pp., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022SC0333>
- European Commission. *Regulation of the European Parliament and of the Council Laying Down Harmonised Rules on Artificial Intelligence (Artificial Intelligence Act) and Amending Certain Union Legislative Acts 2021/0106(COD)*, (2021): 108pp., https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:e0649735-a372-11eb-9585-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF (*Artificial Intelligence Act*)
- European Commission. *Directive of the European Parliament and of the Council on Adapting Non-contractual Civil Liability Rules to Artificial Intelligence (AI Liability Directive) 2022/0303 (COD)*, (2022): 29pp., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022PC0496&from=EN>
- European Committee on Crime Problems (CDPC). *Feasibility Study on a Future Council of Europe Instrument on Artificial Intelligence and Criminal Law*. (2020): 15pp., <https://rm.coe.int/cdpc-2020-3-feasibility-study-of-a-future-instrument-on-ai-and-crimina/16809f9b60>
- European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ). *European ethical Charter on the Use of Artificial Intelligence in judicial systems and their environment*. (2019): 79pp., <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c>
- European Council. "Artificial intelligence act: Council and Parliament strike a deal on the first rules for AI in the World." 9 December 2023, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/12/09/artificial-intelligence-act-council-and-parliament-strike-a-deal-on-the-first-worldwide-rules-for-ai>
- European Council Parliamentary Assembly. Committee on Legal Affairs and Human Rights. *Justice by Algorithm – the Role of Artificial Intelligence in Policing and Criminal Justice Systems* Doc 1515601, Raportör: Boriss Cilevics, (2020): 18pp., <https://assembly.coe.int/LifeRay/JUR/Pdf/DocsAndDecs/2020/AS-JUR-2020-22-EN.pdf>
- European Parliament. *Resolution of 6 October 2021 on artificial intelligence in criminal law and its use by the police and judicial authorities in criminal matters*, (2020/2016(INI)), (2021): 14pp., https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0405_EN.pdf (*Criminal law*)
- European Parliament. *Resolution of 20 October 2020 with recommendations to the Commission on a civil liability regime for artificial intelligence* (2020/2014(INL)), (2020): 31pp., https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0276_EN.pdf

- European Parliament. *Resolution of 3 May 2022 on artificial intelligence in a digital age* (2020/2266(INI)), (2022): 56pp., https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0140_EN.pdf (*Digital Age*)
- European Parliament. *Amendments adopted by the European Parliament on 14 June 2023 on the proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act) and amending certain Union legislative acts (COM(2021)0206 – C9-0146/2021 – 2021/0106(COD))* (2023): 349pp., https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0236_EN.pdf (*Amendments*)
- European Parliament. “Artificial Intelligence Act: Deal on Comprehensive Rules for Trustworthy AI.” 9 December 2023, <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20231206IPR15699/artificial-intelligence-act-deal-on-comprehensive-rules-for-trustworthy-ai>
- Executive Office of the President National Science and Technology Council Committee on Technology. *Preparing for the Future of Artificial Intelligence*. (2016): 58pp., https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/whitehouse_files/microsites/ostp/NSTC/preparing_for_the_future_of_ai.pdf
- Fair Trials. *Automating Injustice: The Use of Artificial Intelligence & Automated Decision-Making Systems in Criminal Justice in Europe*. 45pp., https://www.fairtrials.org/app/uploads/2021/11/Automating_Injustice.pdf
- *Regulating Artificial Intelligence for Use in Criminal Justice Systems in the EU – Policy Paper*. 37pp., <https://www.fairtrials.org/app/uploads/2022/01/Regulating-Artificial-Intelligence-for-Use-in-Criminal-Justice-Systems-Fair-Trials.pdf>
- Feng, Coco. “China’s Court AI Reaches Every Corner of Justice System, Advising Judges and Streamlining Punishment.” *South China Morning Post*, 21 Mar 2022, <https://www.scmp.com/news/china/science/article/3185140/chinas-court-ai-reaches-every-corner-justice-system-advising>
- Fogg, Andrew. “Artificial Intelligence Regulation: Let’s not regulate mathematics!” *Import.io*, 13 Oct. 2016, <https://www.import.io/post/artificial-intelligence-regulation-lets-not-regulate-mathematics>
- Garbade, Michael J. “A Simple Introduction to Natural Language Processing.” *Becoming Human: Artificial Intelligence Magazine*, 15 Oct. 2018, <https://becominghuman.ai/a-simple-introduction-to-natural-language-processing-ea66a1747b32>
- Garrett, Brandon L. and Cynthia Rudin, “The Right to a Glass Box: Rethinking the Use of Artificial Intelligence in Criminal Justice.” *Cornell Law Review, Forthcoming, Duke Law School Public Law & Legal Theory Series No. 2023-03*, (2023): 52pp., <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4275661>
- Gates, Bill. “The Age of AI Has Begun.” *GatesNotes*, 21 Mar 2023, <https://www.gatesnotes.com/The-Age-of-AI-Has-Begun>
- Gedik, Doğan. *Çeza Muhakemesinde İspat*. 4. Baskı. Ankara: Adalet Yayinevi, 2020.
- German Federal Government. *Artificial Intelligence Strategy*. (2018): 45pp., https://www.ki-strategie-deutschland.de/home.html?file=files/downloads/Nationale_KI-Strategie_engl.pdf

- *Artificial Intelligence Strategy 2020 Update*. (2020): 31pp., https://www.ki-strategie-deutschland.de/files/downloads/Fortschreibung_KI-Strategie_engl.pdf
- Gibbs, Samuel. "Chatbot Lawyer Overturns 160,000 Parking Tickets in London and New York." *The Guardian*, 28 June 2016, <https://www.theguardian.com/technology/2016/jun/28/chatbot-ai-lawyer-donotpay-parking-tickets-london-new-york>
- Gless, Sabine. "AI in the Courtroom: A Comparative Analysis of Machine Evidence in Criminal Trials," *Georgetown Journal of International Law* 51 (2019): 195-253.
- Göksoy, Resul. "Delil Tespitinde Yapay Zekâ Kullanımı." *Yapay Zekâ Çağında Hukuk: İstanbul, Ankara ve İzmir Baroları Çalıştay Raporu* (2019): 80-83, https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/docs/Yapay_Zeka_Caginda_Hukuk2019.pdf
- Grady, Patrick. "Extending AI Act's Ban on Social Scoring to the Private Sector Will Hurt Consumers." *Center for Data Innovation*, 11 Jan. 2023, <https://datainnovation.org/2023/01/extending-ai-acts-ban-on-social-scoring-to-the-private-sector-will-hurt-consumers/>
- Gravett, Willem H. "Judicial Decision-Making in the Age of Artificial Intelligence," *Multidisciplinary Perspectives on Artificial Intelligence and the Law* Eds. Henrique Sousa Antunes, Pedro Miguel Freitas, Arlindo L. Oliveira, Clara Martins Pereira, Elsa Vaz de Sequeira, Luís Barreto Xavier, Cham: Springer, 2023. 281-297.
- Greenstein, Stanley. "Preserving the Rule of Law in the Era of the Artificial Intelligence (AI)," *Artificial Intelligence and Law* 30 (2022): 291-323.
- Grimm, Paul W., Maura R. Grossman, and Gordon V. Cormack. "Artificial Intelligence as Evidence," *Northwestern Journal of Technology and Intellectual Property* 19.1 (2021): 9-106.
- Güçlütürk, Osman Gazi. *Türk Hukukunda Makine Öğrenmesine Dayalı Yapay Zekada Verinin Hukuka Uygun Şekilde Kullanılması*. Doktora Tezi. Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Hachem, Mayssa and Bhoopesh Kumar Sharma. "Artificial Intelligence in Prediction of Post Mortem Interval (PMI) Through Blood Biomarkers in Forensic Examination—A Concept," *2019 Amity International Conference on Artificial Intelligence (AICAI)* (2019): 255-258.
- Haskins, Caroline. "New App Lets You 'Sue Anyone By Pressing a Button'." *Vice*, 10 Oct. 2018, <https://www.vice.com/en/article/bj43y8/donotpay-app-lets-you-sue-anyone-by-pressing-a-button>
- High-Level Expert Group on Artificial Intelligence (AI HLEG). *A Definition of AI: Main Capabilities and Scientific Disciplines*. (2018): 9pp., https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/ai_hleg_definition_of_ai_18_december_1.pdf
- *Ethics Guidelines for Trustworthy AI*. (2019): 41pp., https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=60419
- Hildebrandt, Mireille. "The Artificial Intelligence of European Union Law," *German Law Review* 21 (2020): 74-79. (*EU Law*)

- "Law as Computation in the Era of Artificial Legal Intelligence: Speaking Law to the Power of Statistics," *University of Toronto Law Journal* 68.supplement 1 (2018): 12-35. (*Power of Statistics*)
- "Algorithmic Regulation and the rule of Law," *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences* 376 (2018): 20170355. (*Algorithmic regulation*)
- Hill, Kashmir. "Wrongfully Accused by an Algorithm." *The New York Times*, 24 June 2020, <https://www.nytimes.com/2020/06/24/technology/facial-recognition-arrest.html>
- "Another Arrest, and Jail Time, Due to a Bad Facial Recognition Match." *The New York Times*, 29 Dec. 2020, <https://www.nytimes.com/2020/12/29/technology/facial-recognition-misidentify-jail.html>
- "A Dad Took Photos of His Naked Toddler for the Doctor. Google Flagged Him as a Criminal." *The New York Times*, 21 Aug. 2022, <https://www.nytimes.com/2022/08/21/technology/google-surveillance-toddler-photo.html>
- HM Government. *National AI Strategy*. (2021): 64pp., https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1020402/National_AI_Strategy_-_PDF_version.pdf
- Holmes, Aaron. "These clothes use outlandish designs to trick facial recognition software into thinking you're not a human." *Business Insider*, 12 Oct. 2019, <https://www.businessinsider.com/clothes-accessories-that-outsmart-facial-recognition-tech-2019-10>
- Hosanagar, Kartik and Vivian Jair. "We Need Transparency in Algorithms, But Too Much Can Backfire." *Harvard Business Review*, 23 July 2018, <https://hbr.org/2018/07/we-need-transparency-in-algorithms-but-too-much-can-backfire>
- Heikkilä, Melissa. "The AI myth Western lawmakers get wrong." *MIT Technology Review*, 29 Nov 2022, <https://www.technologyreview.com/2022/11/29/1063777/the-ai-myth-western-lawmakers-get-wrong/>
- van Huijstee, Mariëtte, Pieter van Boheemen, Djurre Das, Linda Nierling, Jutta Jahnel, Murat Karaboğa, Martin Fatun, Linda Kool and Joost Gerritsen. *Tackling Deepfakes in European Policy*. (2021): 116pp., https://www.rathenau.nl/sites/default/files/2021-08/tackling_deepfakes_in_european_policy_STOA.pdf
- Hunter, Dan, Mirko Bagaric, and Nigel Stobbs. "A Framework for the Efficient and Ethical Use of Artificial Intelligence in the Criminal Justice System." *Florida State University Law Review* 47 (2020): 749-800.
- Hyatt Jordan M., Steven L. Chanenson, and Mark H. Bergstrom. "Reform in Motion: The Promise and Perils of Incorporating Risk Assessments and Cost-benefit Analysis into Pennsylvania Sentencing," *Duquesne Law Review* 49.4 (2011): 707-749.
- Isaac, William S. "Hope, Hype, and Fear: The Promise and Potential Pitfalls of Artificial Intelligence in Criminal Justice," *Ohio State Journal of Criminal Law* 15: 543-558.

- İçer, Zafer. "Yapay Zekâ Temelli Önleyici Hukuk Mekanizmaları - Öngörücü Polislik." *Yapay Zekâ Temelli Teknolojiler ve Ceza Hukuku, Yapay Zekâ Çalışma Grubu Yıllık Rapor* (2021): 29-46, <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/komisyonlar/yzcg/2021yzcgyillikrapor.pdf>
- İçer, Zafer ve Başak Buluz. *Yapay Zekanın Ceza Muhakemesindeki Rolü ve Geleceği*. (2019): 39s., https://www.academia.edu/41074795/YAPAY_%20ZEKÂNIN_CEZA_MUHAKEMESİNDEKİ%20ROLÜ_VE_GELECEĞİ
- İçer, Zafer, Mümtaz Hacıpaşaoğlu ve Melih Tüzünoğlu. *Hukuk Teknolojileri ve Avukatlık Mesleği Uygulamaları*. (2020): 14s., <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/docs/HukukTeknolojileriveAvukatlıkMeslegindekiUyg072020.pdf>
- İstanbul Barosu Bilişim Hukuku Komisyonu. *Yargıda Yapay Zekâ Kullanımı Hakkında Bildiri*. 13.12.2022, <https://www.istanbulbarosu.org.tr/HaberDetay.aspx?ID=17446>
- Jadhav Ekta B, Mahipal Singh Sankhla, and Rajeev Kumar. "Artificial Intelligence: Advancing Automation in Forensic Science & Criminal Investigation," *Journal of Seybold Report* 15.8 (2020): 2065-2075.
- Jouvenal, Justin. "A secret algorithm is transforming DNA evidence. This defendant could be the first to scrutinize it." *Washington Post*, 13 July 2021, https://www.washingtonpost.com/local/legal-issues/trueallele-software-dna-courts/2021/07/12/66d27c44-6c9d-11eb-9f80-3d7646ce1bc0_story.html
- Kabak Yüce, Emine. "Cezanın Belirlenmesinde Yapay Zeka Temelli Sistemlerin Kullanımının Değerlendirilmesi," *Ceza Hukuku Dergisi* 48 (2022): 77-128.
- Kang, Cecilia. "As Europe Approves New Tech Laws, the U.S. Falls Further Behind." *The New York Times*, 22 Apr. 2022, <https://www.nytimes.com/2022/04/22/technology/tech-regulation-europe-us.html>
- Kaplan, Jerry. *Artificial Intelligence*. New York: Oxford University Press, 2016.
- Kara Kılıçarslan, Seda. "Yapay Zekanın Hukuki Statüsü ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar," *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi* 4.2 (2019): 363-389.
- Karakehya, Hakan. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 4. Baskı. Ankara: Nisan Kitabevi, 2022.
- Karsai, Krisztina. *Algorithmic Decisions within the Criminal Justice Pipeline and Human Rights – An Introduction*. 19pp., https://publicatio.bibl.u-szeged.hu/25781/1/Karsai_2.pdf
- Kaspar, Johannes, Stefan Harrendorf, Felix Butz, Katrin Höffler, Lucia Sommerer, and Stephan Christoph. "Artificial Intelligence and Sentencing from a Human Rights Perspective." *Artificial Intelligence, Social Harms and Human Rights*. Eds. Završnik, Aleš, Katja Simončič. Cham: Palgrave Macmillan, 2023.
- Katz, Daniel Martin, Michael J. II Bommarito, and Josh Blackman. "A General Approach for Predicting the Behavior of the Supreme Court of the United States." *PLoS ONE* 12.4 (2017): 1-18.

- Kehl, Danielle, Priscilla Guo, and Samuel Kessler. Algorithms in the Criminal Justice System: Assessing the Use of Risk Assessments in Sentencing. *Responsive Communities Initiative, Berkman Klein Center for Internet & Society, Harvard Law School* (2017): 37pp., <https://dash.harvard.edu/handle/1/33746041>
- Kelep Pekmez, Tuba. "Otonom Araçların Kullanımından Doğan Cezaî Sorumluluk: Türk Hukuku Bakımından Genel Bir Değerlendirme," *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi* 6.2 (2018): 173-195.
- Kerikmäe Tanel and Evelin Pärn-Lee. "Legal Dilemmas of Estonial Artificial Intelligence Strategy: In between of e-society and Global Race," *AI & Society* 36.2 (2020): 561-572.
- Kılıç, Berker ve Yüksel Öner. "Yargıtay Kararlarının Suç Türlerine Göre Makine Öğrenmesi Yöntemleri ile Sınıflandırılması," *Veri Bilimi* 4 (2021): 61-71.
- Kıyak, Emre. "Büyük Veri ve Yapay Zekâ Teknolojileri ile Adım Adım Zeki UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi) Ekosistemine Doğru," *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 22.1 (2020): 79-121.
- Kızılarşlan, Hakan. *Tüzel Kişilere Özgü Koruma ve Güvenlik Tedbirleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Kızılırmak, Baran. "Yapay Zekâlı Otonom Varlıkların Dahil Olduğu Suçlarda Önerilen Suç Sorumluluğu Modelleri." *Yapay Zekâ Temelli Teknolojiler ve Ceza Hukuku, Yapay Zekâ Çalışma Grubu Yıllık Rapor* (2021): 11-28, <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/komisyonlar/yzcg/2021yzcgillikrapor.pdf> (Otonom)
- "Kişisel Verilerin İşlenmesinde Adli ve Önleyici Amaçla Öngörülen İstisnaların Ulusal ve Uluslararası Hukuka Göre Değerlendirilmesi," *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7.2 (2019): 225-261. (İstisnalar)
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu. *Yapay Zekâ Alanında Kişisel Verilerin Korunmasına Dair Tavsiyeler*. 16s., <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7048/Yapay-Zeka-Alaninda-Kisisel-Verilerin-Korunmasına-Dair-Tavsiyeler>
- Kobie, Nicole. "The Complicated Truth About China's Social Credit System." *Wired*, 7 June 2019, <https://www.wired.co.uk/article/china-social-credit-system-explained>
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmöz. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 13. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Koruculu, Irmak. *Türk Ceza Hukukunda Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Köken, Enes. "Yapay Zekânın Cezai Sorumluluğu," *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 12.47 (2021): 247-286.
- Köksal, Tuğçe Duygu. "Yüz Tanıma Teknolojilerinin Temel Hak ve Özgürlükler Üzerindeki Etkileri." *Yapay Zekâ Temelli Teknolojiler ve Ceza Hukuku, Yapay Zekâ Çalışma Grubu Yıllık Rapor* (2021): 47-59, <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/komisyonlar/yzcg/2021yzcgillikrapor.pdf>
- Kusak, Martyna. "Quality of Data Sets That Feed AI and Big Data Applications for Law Enforcement," *ERA Forum* 23 (2022): 209-219.

- Lane, Lottie. "Artificial Intelligence and Human Rights: Corporate Responsibility Under International Human Rights Law." *Artificial Intelligence, Social Harms and Human Rights*. Eds. Ales Završnik and Katja Simončič. Cham: Palgrave Macmillan Cham, 2023. 183-206.
- Langford, Malcolm and Mikael Rask Madsen. "France Criminalises Research on Judges." *Verfassungblog*, 22 June 2019, <https://verfassungsblog.de/france-criminalises-research-on-judges>
- Lee, Min Kyung. "Understanding Perception of Algorithmic Decisions: Fairness, Trust, and Emotion in Response to Algorithmic Management," *Big Data & Society* 5 (2018): 1-16.
- Leffer, Lauren. "DoNotPay Retires 'Robot Lawyer' Before It Even Has Its First Case." *Gizmodo*, 26 Jan. 2023, <https://gizmodo.com/donotpay-robot-lawyer-ai-parking-ticket-1850031456>
- Levin, Sam and Julia Carrie Wong. "Self-Driving Uber Kills Arizona Woman in First Fatal Crash Involving Pedestrian." *The Guardian*, 19 Mar 2018, <https://www.theguardian.com/technology/2018/mar/19/uber-self-driving-car-kills-woman-arizona-tempe>
- Ma, Minhua, Huiru Zheng, and Harjinder Lallie. "Virtual Reality and 3D Animation in Forensic Visualization," *Journal of Forensic Sciences* 55.5 (2010): 1227-1231.
- Mantelero, Alessandro. *Elaboration of the Feasibility Study: Analysis of the International Legally Binding Instruments Final Report*. CAHAI(2020)08-fin, (2020): 63pp., <https://rm.coe.int/cahai-2020-08-fin-mantelero-binding-instruments-report-2020-def/16809eca33>
- Maslej, Nestor, Loredana Fattorini, Erik Brynjolfsson, John Etchemendy, Katrina Ligett, Terah Lyons, James Manyika, Helen Ngo, Juan Carlos Niebles, Vanessa Parli, Yoav Shoham, Russell Wald, Jack Clark, and Raymond Perrault. *The AI Index 2023 Annual Report*. Stanford University Institute for Human-Centered AI. (2023): 386pp., https://aiindex.stanford.edu/wp-content/uploads/2023/04/HAI_AI-Index_Report_2023.pdf
- Matthews, David. "UK Rejects EU Approach to Artificial Intelligence in Favour of 'Pro-Innovation' Policy." *Science Business*, 19 Jul 2022, <https://sciencebusiness.net/news/uk-rejects-eu-approach-artificial-intelligence-favour-pro-innovation-policy>
- McCarthy, John, Marvin L. Minsky, Nathaniel Rochester, and Claude E. Shannon. "A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence, August 31, 1955," *AI Magazine* 27.4 (2006): 12-14.
- Medvedeva, Masha, Martijn Wieling, and Michel Vols. "Rethinking The Field of Automatic Prediction of Court Decisions," *Artificial Intelligence and Law* 31 (2023): 195-212.
- Metz, Cade. "Tech Giants Are Paying Huge Salaries for Scarce A.I. Talent." *New York Times*, 22 Oct. 2017, <https://www.nytimes.com/2017/10/22/technology/artificial-intelligence-experts-salaries.html>

- Metz, Rachel. "Portland passes broadest facial recognition ban in the US." *CNN Business*, 9 Sept. 2020, <https://edition.cnn.com/2020/09/09/tech/portland-facial-recognition-ban/index.html>
- Metzinger, Thomas. "EU Guidelines: Ethics Washing Made in Europe." *Tagesspiegel*, 8 Apr. 2019, <https://www.tagesspiegel.de/politik/ethics-washing-made-in-europe-5937028.html>
- Mındız, Emine. "Peculium Kavramının Yapay Zekâya Sahip Robotların Hukuki Statülerinin Tespitinde Model Olarak Kullanılması," *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 70.3 (2022): 937-970.
- Moss, Katherine L. "The Admissibility of TrueAllele: A Computerized DNA Interpretation System," *Washington and Lee Law Review* 72.2 (2015): 1033-1076.
- Mökander, Jakob, Prathm Juneja, David S. Watson, and Luciano Floridi. "The US Algorithmic Accountability Act of 2022 vs. The EU Artificial Intelligence Act: What Can They Learn From Each Other?," *Minds and Machines* 32 (2022): 751-758.
- Muller, Cateljne. *The Impacts of Artificial Intelligence on Human Rights, Democracy and Rule of Law*. (2020): 20pp., <https://rm.coe.int/cahai-2020-06-fin-c-muller-the-impact-of-ai-on-human-rights-democracy-/16809ed6da>
- Mumcuoğlu, Emre, Ceyhun E. Öztürk, Haldun M. Özaktaş and Aykut Koç. "Natural language processing in law: Prediction of outcomes in the higher courts of Turkey," *Information Processing & Management* 58.5 (2021): 1-16.
- Murphy, Erin. "The New Forensics: Criminal Justice, False Certainty, and the Second Generation of Scientific Evidence," *California Law Review* 95.3 (2007): 721-779.
- Nemitz, Paul. "Constitutional Democracy and Technology in the Age of Artificial Intelligence," *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences* 376.2133 (2018): 1-14.
- Newman, Jack. "China Develops AI 'Prosecutor' That Can Press Charges 'With 97% Accuracy'" *Mail Online* 27 Dec. 2021, <https://www.dailymail.co.uk/news/article-10346933/China-develops-AI-prosecutor-press-charges-97-accuracy.html>
- Niiler, Eric. "Can AI Be a Fair Judge in Court? Estonia Thinks So." *Wired*, 25 Mar. 2019, <https://www.wired.com/story/can-ai-be-fair-judge-court-estonia-thinks-so/>
- Nittle, Nadre. "Spend 'frivolously' and be penalized under China's new social credit system." *VOX*, 2 Nov. 2018, <https://www.vox.com/the-goods/2018/11/2/18057450/china-social-credit-score-spend-frivolously-video-games>
- Northpointe Inc. d/b/a equivalent. *Practitioner's Guide to COMPAS Core*. (2019): 71pp., <http://www.equivalent.com/wp-content/uploads/Practitioners-Guide-to-COMPAS-Core-040419.pdf>
- Novokmet, Ante, Zvonimir Tomičić and Ivan Vidaković. "Facial Recognition Technology in EU Criminal Justice – Human Rights Implications and Challenges," *EU and Comparative Law Issues and Challenges Series (ECLIC)* 7 (2023): 525-570.

- Nutter, Patrick W. "Machine Learning Evidence: Admissibility and Weight," *University of Pennsylvania Journal of Constitutional Law* 21 (2018): 919-958.
- O'Shaughnessy Matt and Matt Sheehan. "Lessons From the World's Two Experiments in AI Governance." *Carnegie Endowment*, 14 Feb. 2023, <https://carnegieendowment.org/2023/02/14/lessons-from-world-s-two-experiments-in-ai-governance-pub-89035>.
- Özçelik, Ş. Barış. "Civil Liability Regime for Artificial Intelligence: A Critical Analysis of European Parliament's Proposal for a Regulation," *The European Legal Forum* 5/6 (2021): 1-7.
- Öztürk, Bahri, Elif Altınok Çalışkan ve Serkan Seyhan. *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Teorik ve Pratik Çalışma Kitabı*. 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Öztürk, Bahri, Durmuş Tezcan ve Mustafa Ruhan Erdem. *Dijital Ceza Muhakemesi Hukuku*. 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Özbek, Ceren ve Veli Özer Özbek. "Yapay Zekânın Dâhil Olduğu Suçlar Bakımından Ceza Hukuku Sorumluluğunun Belirlenmesi," *Ceza Hukuku Dergisi* 14.41 (2019): 603-622.
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 18. Bası. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Pagallo, Ugo. "Vital, Sophia, and Co. - The Quest for the Legal Personhood of Robots," *Information* 9.9 (2018): 1-11.
- Pagallo, Ugo and Serena Quattrocchio. "The Impact of AI on Criminal Law, and Its Two Fold Procedures." *Research Handbook on the Law of Artificial Intelligence*. Eds Woodrow Barfield and Ugo Pagallo. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2018.
- Palmiotto, Francesca. "Regulating Algorithmic Opacity in Criminal Proceedings: an opportunity for the EU Legislator?," *Maastricht Law, Faculty of Law Working Paper Series* 1 (2020): 1-32.
- Pleasance, Chris. "Chinese Courts Allow AI to Make Rulings, Charge People and Carry Out Punishments." *Daily Mail*, 13 July 2022, <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11010077/Chinese-courts-allow-AI-make-rulings-charge-people-carry-punishments.html>
- Quattrocchio, Serena. *Artificial Intelligence, Computational Modelling and Criminal Proceedings - A Framework for A European Legal Discussion*. Cham: Springer, 2020. (*Artificial Intelligence*)
- "An Introduction to AI and Criminal Justice in Europe," *Rev. Bras. de Direito Processual Penal* 5.3 (2019): 1519-1554. (*Introduction*)
- Quezada-Tavárez, Katherine, Plixavra Vogiatzoglou, and Sofie Royer. "Legal Challenges in Bringing AI Evidence to the Criminal Courtroom," *New Journal of European Criminal Law* 12.4 (2021): 531-551.
- Re, Richard M. and Alicia Solow-Niederman. "Developing Artificially Intelligent Justice," *Stanford Technology Law Review* 22 (2019): 242-289.

- Reiling, A. D. "Courts and Artificial Intelligence," *International Journal for Court Administration* 11.2 (2020): 1-10.
- Reynolds, Emily. "The agony of Sophia, the world's first robot citizen condemned to a lifeless career in marketing." *Wired* 1 June 2018, <https://www.wired.co.uk/article/sophia-robot-citizen-womens-rights-detriot-become-human-hanson-robotics>
- Rigano, Christopher. "Using Artificial Intelligence to Adress Criminal Justice Needs," *NIJ Journal* 280 (2019): 1-10.
- Roth, Andrea. "Trial by Machine," *Georgetown Law Journal* 104 (2015): 1245-1305. (Trial)
- Roth, Andrea. "The Use of Algorithms in Criminal Adjudication." *The Cambridge Handbook of the Law of Algorithms*. Ed. Woodrow Barfield. New York: Cambridge University Press, 2021. 407-431.
- Roth, Andrea. "Machine Testimony," *The Yale Law Journal* 126 (2016): 1972-2053. (Machine Testimony)
- Russell, Stuart and Peter Norvig. *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. Fourth Edition. London: Pearson Education Ltd, 2021.
- Ryberg, Jesper. "Sentencing Disparity and Arificial Intelligence," *The Journal of Value Inquiry* (2021): 16pp., <https://link.springer.com/article/10.1007/s10790-021-09835-9>
- Sachoulidou, Athina. "Going Beyond the 'Common Suspects': To Be Presumed Innocent in the Era of Algorithms, Big Data and Artificial Intelligence," *Artificial Intelligence and Law* (2023): 54pp., <https://doi.org/10.1007/s10506-023-09347-w>
- Sapan, Oğuzhan ve Tuğba Ünsal Sapan. "Moleküler Genetik İncelemeler ve Bu İncelemeler ile Elde Edilen Verilerin Başka Ceza Yargılamalarında Kullanılması Sorunu," *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 160 (2022): 1-46.
- Sapan, Oğuzhan. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Yargı Organları ve Yargı Çalışanlarına Yönelik Söylemlerde İfade Özgürlüğü," *Adalet Dergisi* 67 (2021): 411-443. (İfade Özgürlüğü)
- Sarı, Filiz. "Cahit Arf'in 'Makine Düşünebilir Mi ve Nasıl Düşünebilir?' Adlı Makalesi Üzerine Bir Çalışma," *TRT Akademi* 6.13 (2021): 812-833.
- Saygılar Kırıt, Yasemin Filiz. "Dijital Dünyanın Yeni Nesil Hukukçuları; Ceza Hukuku Boyutu Açısından Bir Değerlendirme," *Fasikül Hukuk Dergisi* 124 (2020): 18-21.
- Scherer, Matthew U. "Regulating Artificial Intelligence Systems: Risks, Challenges, Competencies, and Strategies," *Harvard Journal of Law & Technology* 29.2 (2016): 353-400.
- Schild, Uri J. and John Zeleznikow. "Comparing Sentencing Decision Support Systems for Judges and Lawyers," *Journal of Decision Systems* 17.4 (2008): 523-552.

- Schirmer, Jan-Erik. "Artificial Intelligence and Legal Personality: Introducing 'Teilrechtsfähigkeit': A Partial Legal Status Made in Germany." *Regulating Artificial Intelligence*. Eds. Thomas Wischmeyer and Timo Rademacher. Cham: Springer, 2020.
- Searle, John R. "Minds, Brains, and Programs," *Behavioral and Brain Sciences* 3.3 (1980): 417-424.
- Secretary of State for Science. Innovation and Technology. *A pro-innovation approach to AI regulation*. (2023): <https://www.gov.uk/government/publications/ai-regulation-a-pro-innovation-approach/white-paper>
- Selçuk, Sami. *Suç Hukuku Dogmatığı ve/ya Grameri Giriş*. I. Kitap, Ankara: İmge Kitabevi, 2022. (I)
- *Suç Hukuku Dogmatığı ve/ya Grameri Suç Yargılama Süreci Hukuku*. V. Kitap, Ankara: İmge Kitabevi, 2022. (V)
- Sert, Mehmet Fatih, Engin Yıldırım, and İrfan Haşlak. "Using Artificial Intelligence to Predict Decisions of the Turkish Constitutional Court," *Social Science Computer Review* 40.6 (2022): 1416-1435.
- Sever, D. Çiğdem. "Adalet Hizmetlerinden Doğan Malî Sorumluluk," *Ankara Barosu Dergisi* 2016/1 (2016): 43-80.
- Seyhan, Serkan. *Yapay Zekâ Teknolojileri Kapsamında İdarenin Sorumluluğu*. Doktora Tezi. İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2023.
- Shi, Jiahui. "Artificial Intelligence, Algorithms and Sentencing in Chinese Criminal Justice: Problems and Solutions," *Criminal Law Forum* 33 (2022): 121-148.
- Shneiderman, Ben. "The Dangers of Faulty, Biased, or Malicious Algorithms Requires Independent Oversight," *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America* 113.48 (2016): 13538-13540.
- Silverman, Emily. "AI and the Administration of Justice in the United States of America: Predictive Policing and Predictive Justice," *e-Revue Internationale de Droit Pénal* (2023): 5-77.
- Sprenger, Johanna and Dominik Brodowski. "'Predictive policing', 'Predictive Justice', and the use of 'Artificial Intelligence' in the Administration of Criminal Justice in Germany," *e-Revue Internationale de Droit Pénal* (2023): 5-50.
- Starr, Sonja B. "Evidence-Based Sentencing and the Scientific Rationalization of Discrimination," *Stanford Law Review* 66 (2014): 1-36.
- Strickland, Lloyd. *Leibniz's Monadology A New Translation and Guide*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2014.
- Sourdin, Tania. "Judge v Robot? Artificial Intelligence and Judicial Decision-Making," *University of New South Wales Law Journal* 41.4 (2018): 1114-1133.
- Stobbs, Nigel, Daniel Hunter, and Mirko Bagaric. "Can Sentencing Be Enhanced by the use of Artificial Intelligence?," *Criminal Law Journal* 41.5 (2017): 1-45.

- Surden, Harry. "Artificial Intelligence and Law: An Overview," *Georgia State University Review* 35 (2018): 1305-1337.
- Susskind, Richard. *Online Courts and The Future of Justice*. Oxford University Press: New York, 2019.
- "Detmold's Refutation of Positivism and the Computer Judge," *The Modern Law Review* 49.1 (1986): 125-140.
- Sümer, Seda Yağmur. "Ceza Yargılamasının Geleceği: Robot Hakim," *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23.2 (2021): 1543-1591.
- Szostek, Dariusz. "Is the Traditional Method of Regulation (the Legislative Act) Sufficient to Regulate Artificial Intelligence, or Should It Also Be Regulated by an Algorithmic Code?," *Białostockie Studia Prawnicze* 26.3 (2021): 43-60.
- Şahin, Cumhur ve Neslihan Göktürk. *Ceza Muhakemesi Hukuku -II-*. 10. Bası. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Škop, Michal, Miklós Merényi, Teona Turashvili, Krzysztof Izdebski, and Vujo Ilić. *alGOVrithms: State of Play, Report on Algorithms Usage in Government-Citizens Relations in Czechia, Georgia, Hungary, Poland, Serbia and Slovakia*. (2019): 42pp., <https://crta.rs/wp-content/uploads/2019/05/alGOVrithms-State-of-Play-Report.pdf>
- Tashea, Jason. "France Bans Publishing of Judicial Analytics and Prompts Criminal Penalties." *ABA Journal*, 7 June 2019, <https://www.abajournal.com/news/article/france-bans-and-creates-criminal-penalty-for-judicial-analytics>
- Taner, Fahri Gökçen. *Çelişme ve Silahların Eşitliği*. 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Taşdemir, Özgür, Vefa Özbay ve Onur Kireçtepe. "Robotların Hukuki ve Cezai Sorumluluğu Üzerine Bir Deneme," *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 69.2 (2020): 793-833.
- Tene, Omar and Jules Polonetsky. "Judged by the Tin Man: Individual Rights in the Age of Big Data," *Journal of Telecommunications and High Technology Law* 11 (2013): 351-368.
- Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar ve Rifat Murat Önok. *İnsan Hakları El Kitabı*. 9. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Teo, Kai Xiang. "Your Friendly AI Chatbot Could Know A Lot About You From The Way You Type." *Business Insider*, 18 Oct 2023, <https://www.businessinsider.com/ai-chatbots-discern-race-job-location-from-how-you-type-2023-10>
- Toews, Rob. "Synthetic Data Is About To Transform Artificial Intelligence." *Forbes*, 12 Jun. 2022, <https://www.forbes.com/sites/robtoews/2022/06/12/synthetic-data-is-about-to-transform-artificial-intelligence/>
- Toonders, Joris. "Data Is The New Oil of the Digital Economy." *Wired*, July 2014, <https://www.wired.com/insights/2014/07/data-new-oil-digital-economy>

- Toroslu, Nevzat ve Metin Feyzioğlu. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 21. Baskı, Ankara: Savaş Yayınları, 2021.
- Turing, Alan M. "Computing Machinery and Intelligence," *Mind* 9.236 (1950): 433-460.
- Tversky, Amos and Daniel Kahneman. "Judgment Under Uncertainty: Heuristics and Biases," *Science* 185 (1974): 1124-1131.
- United Nations Human Rights Council. *Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations "Protect, Respect and Remedy"*. A/HRC/17/31 (2011): 27pp. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G11/121/90/PDF/G1112190.pdf>
- Usluadam, Asena Kamer. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Karakter Delili*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022.
- Wachter, Sandra, Brent Mittelstadt, and Chris Russell. "Counterfactual Explanations Without Opening The Black Box: Automated Decisions and the GDPR," *Harvard Journal of Law & Technology* 31.2 (2018): 841-887.
- White House Office of Science and Technology Policy. *Blueprint for an AI Bill of Rights: Making Automated Systems Work for the American People*. (2022): 73pp., <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Blueprint-for-an-AI-Bill-of-Rights.pdf>
- Whittaker, Meredith, Kate Crawford, Roel Dobbe, Genevieve Fried, Elizabeth Kazianas, Varoon Mathur, Sarah Myers West, Rashida Richardson, Jason Schultz, and Oscar Schwartz. "AI Now Report 2018." *AI Now Institute* (2018):62pp. https://ainowinstitute.org/AI_Now_2018_Report.pdf
- Wilson, Alphonse D. and Manuela Baretto. "Applications and Advances in Electronic-nose Technologies," *Sensors* 9.7 (2009): 5099-5148.
- Wischmeyer, Thomas. "Artificial Intelligence and Transparency: Opening the Black Box." *Regulating Artificial Intelligence*. Eds. Thomas Wischmeyer and Timo Rademacher. Cham: Springer, 2020. 75-101.
- Veale, Michael. *Algorithms in the Criminal Justice System The Law Society of England and Wales*. (2019): 80pp., <https://www.lawsociety.org.uk/topics/research/algorithm-use-in-the-criminal-justice-system-report>
- Villasenor, John and Virginia Foggo. "Artificial Intelligence, Due Process and Criminal Sentencing," *Michigan State Law Review* 2 (2020): 295-354.
- Van Roy, Vincent, Fiammetta Rossetti, Karine Perset, and Laura Galindo-Romero. *AI Watch - National Strategies on Artificial Intelligence: A European Perspective, 2021 edition*. (2021): 150pp., https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC122684/ai_watch_report_national_ai_strategies.pdf
- Yantaç, Cavit ve Mete Özgür Falcioğlu. "Yapay Zeka, İnsan ve Hukuk," *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6.11 (2020): 31-56.
- Yao, Jie-jing and Peng Hui. "Research on the Application of Artificial Intelligence in Judicial Trial: Experience of China," *Journal of Physics: Conference Series*. 1487.1 (2020): 1-6.

- Yenisey, Feridun ve Ayşe Nuhoğlu. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 9. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Yıldız, Ali Kemal. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik," *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* X.3-4 (2006): 273-345.
- Završnik, Aleš. "Algorithmic justice: Algorithms and Big Data In Criminal Justice Settings," *European Journal of Criminology* 18.5 (2021): 623-642. (*Algorithmic justice*)
- "Criminal Justice, Artificial Intelligence Systems, and Human Rights," *ERA Forum* 20.4 (2020): 567-583. (*Criminal justice*)
- "In Defence of Ethics and the Law in AI Governance: The Case of Computer Vision." *Artificial Intelligence, Social Harms and Human Rights*. Eds: Aleš Završnik and Katja Simončič. Cham: Springer International Publishing, 2023. 101-139.
- Zhao, Zeyu. "The Application of the Right to be Forgotten in the Machine Learning Context: From the Perspective of European Laws," *Catholic University Journal of Law and Technology* 31.1 (2022): 73-112.

Av. Mehmet ALTINOĞLU

**İCRA HUKUKUNDA
ELEKTRONİK ORTAMDA
AÇIK ARTIRMA YOLUYLA SATIŞ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İcra Hukukunda Elektronik Ortamda Açık Artırma Yoluyla Satış
Mehmet Altınöğlu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3754

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 759 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- AKİL, Cenk. 11.1.2011 Gün ve 6099 Sayılı Kanun ile 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler. Türkiye Barolar Birliği Dergisi. (101), 247-266. Ankara 2012.
- ARSLAN, Ramazan & YILMAZ, Ejder & TAŞPINAR AYVAZ, Sema & HANAĞASI, Emel. İcra ve İflâs Hukuku. Yetkin Yayınları. Ankara 2021.
- ARSLANPINAR TAT, Tuğçe. İcra Dairesi Tarafından Vaktinden Evvel Satış. Türkiye Barolar Birliği Dergisi. (151), 199-234. Ankara 2020.
- AŞIK, İbrahim & ORUÇ, Yakup & TOK, Ozan & SAÇAR, Ömer Faruk. İcra ve İflâs Hukuku. Seçkin Yayıncılık. Ankara 2022.
- ATALI, Murat & ERMENEK, İbrahim & ERDOĞAN, Ersin. İcra ve İflâs Hukuku. Yetkin Yayınları. Ankara 2022.
- ATALI, Murat & ERMENEK, İbrahim & ÜÇÜNCÜ, S. Hilal. Tebligat Hukuku. Seçkin Yayıncılık. Ankara 2020.
- BARLASS, İrfan. Kamu Alacaklarının Haciz Yoluyla Takibi. Onikilevha Yayıncılık. İstanbul 2017.
- BORAN GÜNEYSU, Nilüfer. İcra Hukukunda Taşınmazların Kıymet Takdiri. Yetkin Yayınları. Ankara 2020.
- BOZKURT YÜKSEL, Armağan Ebru. Online International Arbitration. Ankara Law Review, 4(1), 83-93.
- BÖRÜ, Levent. Elektronik Tebligat. Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 10(1), 183-225. Ankara 2020.
- CANDAN, Turgut. Açıklamalı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun. Yetkin Yayınları, Ankara 2018.
- ÇAYHAN, Esra. eEurope: Goals, Achievements, Challenges and Prospects. Marmara Journal of European Studies, 10(2), 45-64. İstanbul 2002.

- ÇELİKOĞLU, Cengiz Topel. 7343 Sayılı Kanunla İİK'da Yapılan Paraya Çevirme ve İhâlenin Feshi'ne İlişin Değişikliklerin Takdim ve İzahı. Adalet Dergisi, (68), 409-450. Ankara 2022.
- DERNBURG, Heinrich. Lehrbuch des Preußischen Privatrechts. 1875.
- ERCAN, İsmail. Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku El Kitabı. Seçkin Yayıncılık. Ankara 2022.
- ERTURGUT, Mine. İcra ve İflâs Hukukunda Menkullerin Paraya Çevrilmesi. Yetkin Yayınları. Ankara 2000.
- ERTURGUT, Mine. Medeni Usul Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Olarak Değerlendirilmesi. Yetkin Yayınları. Ankara 2004.
- ERTÜRK, Begüm Hande. Milletlerarası Tahkimde Yeni Gelişmeler: Tahkim Yargılaması Süreci ve Masrafların Azaltılması. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, 19(2), 1595-1620. İstanbul 2013.
- GÖRGÜN, L. Şanal & BÖRÜ, Levent & KODAKOĞLU, Mehmet. İcra ve İflâs Hukuku. Yetkin Yayınları. Ankara 2022.
- GÖZLER, Kemal & KAPLAN, Gürsel. İdare Hukuku Dersleri. Ekin Yayınları, Bursa 2015.
- GÜNDOĞAN, Atilla. 30.11.2021 Tarihli 7343 Sayılı Kanunun İ.İ.K. Değişiklikleri ve Getirdiği Yenilikler. Aristo Yayınevi. İstanbul 2021.
- GÜNDOĞAN, Atilla. Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesi ve İcra Hukukunda Elektronik Satış. Aristo Yayınevi. İstanbul 2022.
- GÜZEL, Dilşad & DELİGÖZ, Kadir. Uyap Bilişim Sisteminin Türk Yargı Sisteminde Kullanılmasının Toplam Kalite Yönetimi Açısından İncelenmesi. Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 4(7), s. 63-78. Bingöl 2014.
- JAUERNIG, Othmar. Zwangsvollstreckungs und Konkursrecht. Münih 1990.
- KALE, Serdar. İcra ve İflas Hukukunda Online Satış. 2022. <https://blog.lexpera.com.tr/icra-ve-iflas-hukukunda-online-satis/>

- KARAKİMSELİ, Ayşe. İcra Takiplerinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) Kullanımı. Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 13(1), 315-360. Kayseri 2018.
- KAZMAZ TEPE, Büşra. İcra Hukukunda Elektronik Ortamda Teklif Verme. Yetkin Yayınları, Ankara 2016.
- KURU, Baki & AYDIN, Burak. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı. Yetkin Yayınları. Ankara 2021.
- MERİÇ, Nedim. İcra Hukukunda Karşılama Prensibi (Türk – İsviçre Hukuku Kapsamında). Onikilevha Yayıncılık. İstanbul 2022.
- MERİÇ, Nedim. Türk – İsviçre İcra Hukukunda Paylaşırma Kuralları ve Sıra Cetveline Müracaat Yolları. Yetkin Yayınları, Ankara 2015.
- MERİÇ, Nedim & ARSLANPINAR TAT, Tuğçe & IŞIK, Melih & KORKMAZ, D. Nurdan & ÖZKAN KIDIL, Barçın. Olaylarla Tebligat Hukuku. Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- MUŞUL, Timuçin. İcra ve İflâs Hukuku Cilt 1. Adalet Yayınevi. Ankara 2013.
- NAMLI, Mert. İcra Hukukunda Taşınmaz Malların Haczi ve Paraya Çevrilmesi. Onikilevha Yayınları. İstanbul 2019.
- NOBLES, Kimberley Chen. Emerging Issues And Trends In International Arbitration. California Western International Law Journal, 43(1), 77-108. 2012. <https://scholarlycommons.law.cwsl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1025&context=cwilj>
- TAHİROĞLU, Fatih & GÜNEŞ, Volkan. Sosyal Güvenlik Kurumunca Elektronik Ortamda Yapılacak Tebligata İlişkin Yönetmelik Çerçevesinde Elektronik Tebligat. Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 11(2). 399-424. Antalya 2021.
- TOPUZ, Gökçen. Hisse Haczi ve Satışı. Yetkin Yayınları. İstanbul 2009.
- OLGAÇ, Senai. İctihatlarla Tatbikatımızda İcra ve İflâs Kanunu Cilt 2. Yörük Matbaası. İstanbul 1974.
- ÖZEKES, Muhammet (Ed.). Dijital Çağda Medenî Yargı. Adalet Yayınevi. Ankara 2022.

- ÖZKAN, Yavuz. Fikrî ve Sanat Eserlerinde Lisans Söleşmelerinin Sağladığı Lisans Haklarının Haczi ve Paraya Çevrilmesi. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, (32), 367-389. Ankara 2017.
- ÖZTEK, Selçuk. Cebri Satışlarda Elektronik Ortamda Açık Artırma Suretiyle Satışa İlişkin Bazı Notlar. Platon Plus Yayıncılık. İstanbul 2022.
- PEKCANITEZ, Hakan & AKKAN, Mine. 7343 Sayılı Kanunla İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Değişikliklerin Zaman Bakımından Uygulanması. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, (160), 259-297. Ankara 2022.
- PEKCANITEZ, Hakan & ATALAY, Oğuz & SUNGURTEKİN ÖZKAN, Meral & ÖZEKES, Muhammet. İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı. Vedat Kitapçılık. İstanbul 2018.
- PEKCANITEZ, Hakan & MERİÇ, Nedim. Borçlunun Talebiyle Satış. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, (151), 235-258. Ankara 2020.
- PEKCANITEZ, Hakan & SİMİL, Cemil. İcra – İflâs Hukukunda Şikâyet. Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.
- POSTACIOĞLU, İlhan E.. İcra Hukuku Esasları. Fakülteler Matbaası. İstanbul 1982.
- SCHÖNKE, Adolf & BAUR, Fritz. Zwangsvollstreckungs, Konkurs und Verleichtsrecht. 1978.
- STOBBE, Otto. Deutsches Privatrech 2. Berlin 1883.
- SZABO, Nick. Smart Contracts. 1994. <https://www.fon.hum.uva.nl/rob/Courses/InformationInSpeech/CDROM/Literature/LOTwinterschool2006/szabo.best.vwh.net/smart.contracts.html>
- UYAR, Talih. 24/11/2021 Tarihli ve 7343 Sayılı “İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”un Getirdiği Yenilikler. İstanbul Barosu Dergisi. 96(1), 15-101. İstanbul 2022. <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/yayinlar/dergi/ibd20221/files/assets/common/downloads/%C4%B0stanbulBarosuBaroDergisi.pdf?uni=2ea4eccc280373f48df9952c0a92431a>

UYAR, Talih & UYAR, Alper & UYAR, Cüneyt. 6103, 6352 ve 6728 Sayılı Kanunlar ile İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler, Getirilen Yenilikler ve Bu Konulara İlişkin Son İçtihatlar. Bursa Barosu. Bursa 2017.

ÜÇÖK, Coşkun & MUMCU, Ahmet & BOZKURT, Gülnihal. Türk Hukuk Tarihi. Turhan Kitabevi. Ankara 2015.

ÜSTÜN, Ece Su. TBK Kapsamında Geleneksel Sözleşmeler İle Mukayeseli Olarak Akıllı Sözleşmeler – Blok Zincir Teknolojisi. Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.

ÜSTÜN, Ümit Süleyman. Elektronik Haciz Uygulamasının Değerlendirilmesi. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 18(2), 9-37. Konya 2010.

YEŞİLBaş, Mehmet. Türkiye'de Elektronik Devletin İnşa Süreci ve Mevzuattaki Görünümü. Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 1(2), 1-23. Diyarbakır 2011.

YILMAZ, Ejder. Hukuk Sözlüğü. Yetkin Yayınları. Ankara 2005.

6099 sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Gerekçesi, s. 9. https://www.barobirlik.org.tr/dosyalar/duyurular/20111215_e-tebligatppt/6099syKanunvegerekceleri.pdf

UYAP Bilişim Sistemi, Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü, Ankara 2021, s. 25. <https://www.uyap.gov.tr/Kitap>

T.C. Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Stratejisi, Ankara 2009

T.C. Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Stratejisi, Ankara 2015,

T.C. Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Stratejisi, Ankara 2019,

T.C. Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Eylem Planı ve Uygulama Takvimi, Ankara 2021, https://insanhaklarieylemplani.adalet.gov.tr/resimler/%C4%B0nsan_Haklar%C4%B1_Eylem_Plan%C4%B1_ve_Uygulama_Takvimi.pdf

<https://karararama.yargitay.gov.tr>

www.legalbank.net

<https://sozluk.gov.tr/>

<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>

<https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>

<https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/23122019163043Yargi-Reformu-Stratejisi.pdf>

https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/23122019163004Yargi_reformu_stratejisi.pdf

https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/23122019162931YRS_TR.pdf

İlkay NADİR

**ÖRSELENMİŞ KADIN SENDROMU:
GELENEKSEL
MEŞRU SAVUNMA DOKTRİNİ KARŞISINDA
SÜREKLİ ŞİDDET HÂLİ**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Örselenmiş Kadın Sendromu:

Geleneksel Meşru Savunma Doktrini Karşısında Sürekli Şiddet Hâli

İlkay Nadir

Hukuk Yayınları Dizisi – 3755

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 760 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Acar Savran Gülnur:** "Feminizmin Politik Öznesinde Kimler Var?", *Feminizm Yazıları: Kuramdan Politikaya* içinde, Dipnot Yayınları, Ankara 2018, s. 153-158.
- Ağaoğlu Hatike Dilara Canay-Şahin Ünver Fatma Süzgül:** "Feminist Hukuk Metodolojisi ve Feminist Avukatlık", *Kadın Yazıları* içinde (Yay. Haz. Türkan Yalçın), Savaş Yayınevi, Ankara 2020, s. 71-118.
- Akdağ Hale:** *Ceza Hukukunda Kusurluluğu Kaldıran ve Azaltan Nedenler*, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- Allard Sharon Angella:** "Rethinking Battered Woman Syndrome: A Black Feminist Perspective", *UCLA Women's Law Journal*, C.1, S. 191, 1991, s. 191-207.
- Altuntaş Şeyda:** *Türk Ceza Hukukunda Haksız Tahrik*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Ammons Linda L.:** "Mules, Madonnas, Babies, Bathwater, Racial Imagery and Stereotypes: The African -American Woman and the Battered Woman Syndrome", *Wisconsin Law Review*, C. 1995, 1994, s. 1003-1080.
- Andersen Erich D.-Andersen Anne Read:** "Constitutional Dimensions of the Battered Woman Syndrome", *Ohio State Law Journal*, C. 53, S. 2, 1992, s. 363-411.
- Apaydın Cengiz:** "Kötü Muameleye (Şiddete) Maruz Kalan Kadın Reaksiyonunun Meşru Savunma Hukukundaki Yansımaları", *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 12, S. 125, 2017, s. 44-52.
- Apaydın Cengiz:** *Meşru Savunma*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Aydın Devrim:** "Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Haksız Tahrik", *AÜHFĐ*, C. 54, S. 1, 2004, s. 225-254.
- Ayyıldız Elisabeth:** "When Battered Woman's Syndrome Does Not Go Far Enough: The Battered Woman As Vigilante Elisabeth", *The American University Journal of Gender, Social Policy & the Law*, C. 4, S.1, 1995, s. 141-166.
- Bates Jeanne-Marie:** "Expert Testimony on the Battered Woman Syndrome in Maryland", *Maryland Law Review*, C. 50, S. 3, 1991, s. 920-944.
- Berktaş Fatmagül:** *Tarihin Cinsiyeti*, Metis Yayınları, İstanbul 2003.
- Biggers Jacquelyne R.:** "A Dynamic Assessment of the Battered Woman Syndrome and Its Legal Relevance", *Journal of Forensic Psychology Practice*, C. 3, S. 3, 2008, s. 1-22.

- Birdal Yağmur:** *Erkek Adalet Kıskaçında Kadınlar: Örselenmiş Kadın Sendromu ve Feminist Kriminoloji*, Sel Yayıncılık, İstanbul 2023.
- Blowers Anita Neuberger-Bjerregaard Beth:** "The Admissibility of Expert Testimony on the Battered Woman Syndrome in Homicide Cases", *The Journal of Psychiatry & Law*, C. 22, S. 4, 1994, s. 527-560.
- Bostancı Bozbayındır Gülşah:** *Ceza Hukukunda Haksız Tahrik*, Beta Yayınları, İstanbul 2013.
- Browne Angela:** *When Battered Woman Kill*, New York Free Press, New York 1987.
- Callahan A. Renée:** "Will The "Real" Battered Woman Please Stand Up? In Search Of A Realistic Legal Definition Of Battered Woman Syndrome", *Journal of Gender & The Law*, C.3, S.1, 1994, s. 117-152.
- Campbell JC:** "Nursing Assessment for Risk of Homicide with Battered Women", *Advances in Nursing Science*, C. 8, S. 4, 1986, s. 36-51.
- Castel Jacqueline R.:** "Discerning Justice for Battered Woman Who Kill", *University of Toronto Faculty of Law Review*, C. 48, S. 2, 1990, s. 229-258.
- Centel Nur-Zafer Hamide-Çakmut Özlem:** *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, Beta Yayıncılık, B. 8, İstanbul 2014.
- Cookson Cara:** "Confronting Our Fear: Legislating Beyond Battered Woman Syndrome and the Law of Self-Defense in Vermont", *Vermont Law Review*, C. 34, 2009, s. 415- 447.
- Cornia Rebecca D.:** "Current Use of Battered Woman Syndrome: Institutionalization of Negative Stereotypes About Women", *UCLA Women's Law Journal*, C. 8, S. 1, 1997, s. 99-123.
- Crocker Phyllis L.:** "The Meaning of Equality for Battered Women Who Kill Men in Self-Defense", *Harvard's Woman Law Journal*, C. 8, 1985, s. 121-154.
- Cross Meredith B.:** "The Expert as Educator: A Proposed Approach to the Use of Battered Woman Syndrome Expert Testimony", *Vanderbilt Law Review* C. 35, S. 3, 1982, s. 741- 768.
- Dalton Clare-Schneider Elizabeth M.:** *Battered Women and Feminist Lawmaking*, New York Foundation Press, 2000.
- de Than Claire-Heaton Russell:** *Criminal Law Fourth Edition*, Oxford University Press, Hampshire 2013.
- Değirmenci Olgun:** "Ceza Hukukunda Yanılma Kavramı ve Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Yanılma", *TBB Dergisi*, S. 110, 2014, s. 129- 188.
- Demirbaş Timur:** *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayıncılık, B. 16, Ankara 2021.
- Demirbaş Timur:** *Haksız Tahrik*, Seçkin Yayınları, B.3, Ankara 2021.

- Demirci Ömer:** Meşru Savunma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Ankara 2014.
- Doğan Recep:** “Hukuki Bir Kavram Olarak Şiddet Mağduru Kadınlarda Öğrenilmiş Çaresizlik Sendromu ve İngiliz Haksız Tahrik Hukuku Üzerindeki Etkileri”, Ankara Barosu Dergisi, S. 2. 2015, s. 175-194.
- Dönmezer Sulhi-Erman Sahir:** *Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku*, C. II, B. 14, Der Yayınları, İstanbul 2019.
- Dressler Joshua:** “Battered Woman Who Kill Their Sleeping Tormenters: Reflections on Maintaining Respect For Human Life While Killing Moral Monsters”, *Criminal Law Theory: Doctrines of the General Part* içinde, Ed. Stephen Shute- A. P. Simester), Oxford University Press, New York 2005, s. 259-282.
- Dressler Joshua:** *Understanding Criminal Law*, Matthew Bender & Company, Inc., B. 7, 2015.
- Dursun Selman-Bozbayındır Ali Emrah:** “Ceza Hukukunda Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Manevi Unsurları Meselesi”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 73, S. 1, 2015, s. 63-90.
- Dutton Donald-Susan Painter:** “The Battered Woman Syndrome: Effects of Severity and Intermittency of Abuse”, *American Journal of Orthopsychiatry*, C. 63, S. 4, 1993, s. 614-622.
- Dutton Mary Ann:** “Understanding Women’s Domestic Violence: A Redefinition of Battered Woman Syndrome”, *Hofstra Law Review*, C. 21, S. 4, 1993, s. 1191-1242.
- Düzenli Hilal:** *Türk Ceza Hukukunda Meşru Savunma*, Turhan Kitabevi, Ankara 2020.
- Düzenli Hilal:** “Hukuk Pratiğinde Kadını Anlamak: Örselenmiş Kadın Sendromu”, *Kadın Yazıları* içinde (Yay. Haz. Türkân Yalçın), Savaş Yayınları, Ankara, 2012, s. 291-334.
- Easteal Patricia:** “Battered Woman Syndrome: What is Reasonable?”, *Alternative Law Journal*, C. 17, S. 5. 1992, s. 220-227.
- Erden Tütüncü Efser:** “‘Örselenmiş Kadın Sendromu’ Argümanının Türk Hukukunda Meşru Savunma Kapsamında Uygulanabilirliği Üzerine Düşünceler(*)”, *Fasikül Hukuk Dergisi*, C. 11, S. 111, 2019, s. 469-482.
- Erem Faruk:** *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku*, Seçkin Kitabevi, C. 2, B. 12, Ankara 1985.
- Erem Faruk-Danışman Ahmet-Artuk Mehmet Emin:** *Ceza Hukuku Genel Hükmümler*, Seçkin Yayınevi, B. 14, Ankara 1997.
- Ergüne Elif-Sarıtaş Erkan:** “Provokatif Meşru Savunma”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. 26, S. 2, 2022, s. 477-524.

- Eroğlu Fulya-Özeroğlu Alev:** “Kötü Muameleye Maruz Kalmış Kadın Sendromu’nun Meşru Savunma Açısından Değerlendirilmesi”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1-2, 2020, s. 1405-1431.
- Ersan Aykut:** *Ceza Hukukunda Meşru Savunma ve Meşru Savunmada Sınırın Aşılması*, Oniki Levha Yayınları, Ankara 2013.
- Estrich Susan:** *Real Rape*, Harvard University Press, 1987.
- Ewing Charles Patrick-Aubrey Moss:** “Battered Woman and Public Opinion: Some Realities About the Myths”, *Journal of Family Violence*, C. 2, S. 3, 1987, s. 257- 264.
- Ewing Charles Patrick:** *Battered Woman Who Kill: Psychological Self-Defense as Legal Justification*, Lexington Books, Toronto 1987.
- Faigman David L.-Wright Amy J.:** “The Battered Woman Syndrome in the Age of Science”, *Arizona Law Review*, C. 39, S. 1, 1997, s. 67-115.
- Faigman David L.:** “The Battered Woman Syndrome and Self Defense: A Legal and Empirical Dissent”, *Virginia Law Review*, C. 72, S.3, 1986, s. 619-647.
- Ferraro Kathleen J.:** “The Words Change, But the Melody Lingers: The Persistence of the Battered Woman Syndrome in Criminal Cases Involving Battered Women”, *Violence Against Women*, C. 9, S. 1, 2003, s. 110-129.
- Finley Lucinda M.:** “Breaking Women’s Silence in Law: The Dilemma of the Gendered Nature of Legal Reasoning”, *Notre Dame Law Review*, S. 64, 1989, s. 886-910.
- Finley Lucinda M.:** *The Nature Of Domination And The Nature Of Women: Reflections On Feminism Unmodified*, Northwestern University Law Review, C. 82, S. 2, 1988, s. 352-386.
- Follingstad Diane R.:** “Battered Woman Syndrome in Courts”, *Handbook of Psychology* içinde (Ed. Alan M. Goldstein- Irving B. Weiner), John Wiley & Sons, Inc., New Jersey, 2003, s. 485-507.
- Gelles Richard J.:** “No Place To Go: Social Dynamics Of Marital Violence”, *Battered Women: A Social Psychological Perspective, Battered Women: A Psychological Study of Domestic Violence* içinde (Ed. Maria Roy), Litton Educational Publishing, Inc., New York 1977, s. 46-63.
- Gillespie Cynthia K.:** *Justifiable Homicide: Battered Women, Self-Defense, and the Law*, Ohio State University Press, Ohio 1941, s. 148-149.
- Goething Ann:** *Battered Women; Held in Captivity, Encyclopedia of Domestic Violence* içinde (Ed. Nicky Ali Jackson), Routledge, New York 2007, s. 84-86.
- Gondolf Edward W.-Fisher Ellen R.:** *Battered Women as Survivors: An Alternative to Treating Learned Helplessness*, Lexington Books, New York 1988.

- Goodman Emily Jane:** "Legal Solutions: Equal Protections Under the Law", *Battered Women: A Social Psychological Perspective, Battered Women: A Psychological Study of Domestic Violence* içinde (Ed. Maria Roy), Litton Educational Publishing, Inc., New York 1977, s. 138-164.
- Griffith Melanie Frager:** "Battered Woman Syndrome: A Tool for Batterers?", *Fordham Law Review*, C. 64, S. 1, 1995, s. 141-198.
- Günşen İçli Tülin:** *Kadın Suçluluğu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013.
- Hacıfazlıoğlu Tuğçe:** "Meşru Savunmanın Şartları", *Fasikül Hukuk Dergisi*, C. 9, S. 86, 2017, s. 13-21.
- Hafızoğulları Zeki-Özen Muharrem:** *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, US-A Yayıncılık, B. 12, Ankara 2019.
- Hatcher Gena Rachel:** "The Gendered Nature of the Battered Woman Syndrome: Why Gender Neutrality Does Not Mean Equality", *New York University Annual Survey of American Law*, C. 59, 2003, s. 21-50.
- Heinrich Bernd:** *Ceza Hukuku Genel Kısım I*, Adalet Yayınevi, Ankara 2014.
- Hilberman Elaine-Munson Kit:** "Sixty battered women", *Victimology*, C. 2, S. 3-4, 1977, s. 460-470.
- Holden George W. Et. al:** "Parenting Behaviors and Beliefs of Battered Women; Children Exposed to Marital Violence: Theory, Research and Applied Issues", *Battered Women and Feminist Lawmaking* içinde (Ed. Clare Dalton-Elizabeth M. Schneider) New York Foundation Press, 2000, s. 272-275.
- Hudsmith Rebecca:** "The Admissibility of Expert Testimony on Battered Woman Syndrome in Battered Women's Self-Defense Cases in Louisiana", *Louisiana Law Review*, C. 47, S. 5, 1987, s. 979-991.
- Huysal Ayşegül:** "Türk Ceza Hukukunda Kadının Kamusalılığı", *Kadın, Kamusal Alan ve Hukuk* içinde (Ed. Ülker Yükselbaba), Tekin Yayınevi, İstanbul 2017, s. 173-212.
- Hürtaş Sibel:** *Canına Tak Eden Kadınlar*, İletişim Yayınları, B. 4, İstanbul 2021.
- İlkkaracan Pınar-Gülçür Leyla-Arın Canan:** *Sıcak Yuva Masalı: Aile İçi Şiddet ve Cinsel Taciz*, Metis Yayınları, İstanbul 1996.
- Kalmuss Debra S.-Straus Murray A:** "Wife's Marital Dependency and Wife Abuse", *Journal of Marriage and the Family*, C. 44, S.2, 1984, s. 277-286.
- Kanadoğlu O. Korkut:** *Türk ve Alman Anayasa Yargısında Anayasal Değerlerin Çatışması ve Uyumlaştırılması*, Beta Yayınları, İstanbul 2000.
- Kangal Zeynel Temel:** "Türk Ceza Hukukunda Haksız Tahrik", *Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 14, S. 3-4, 2010, s. 19-68.

- Kangal Zeynel Temel:** *Ceza Hukukunda Zorunluluk Durumu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2010.
- Kartal Melik:** *Meşru Savunmanın Hukuki Esası Bağlamında Gereklilik ve Orantılılık*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.
- Kasian Marilyn-Spanos Nicholas P.-Terrance Cheryl A.-Peebles Suzanne:** “Battered Women Who Kill: Jury Simulation and Legal Defenses, Law and Human Behaviour, C. 17, S. 3, 1993, s. 289-312.
- Keegan Katelyn E.:** “The True Man & The Battered Woman: Prospects for Gender Neutral Narratives in Self-Defense Doctrines”, *Hastings Law Journal*, C. 65, S.1, 2013, s. 259-283.
- Koca Mahmut-Üzülmez İlhan:** *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayıncılık, B. 12, Ankara 2019.
- Kochan Deborah:** “Beyond the Battered Woman Syndrome: An Argument for the Development of New Standards and the Incorporation of a Feminine Approach to Ethics”, *Hastings Women’s Law Journal*, C. 1, S.1, 1989, s. 89- 115.
- Koğacıoğlu Dicle:** “Gelenek Söylemleri ve İktidarın Doğallaşması: Namus Cinayetleri Örneği”, *Cogito: Feminizm Özel Dosyası*, S. 58, 2009, s. 350-384.
- Koruculu Irmak:** *Kriminolojide Kadın Suçluluğunu Açıklayan Yaklaşımlar*, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.
- Kultgen Rebecca A.:** “Battered Woman Syndrome: Admissibility of Expert Testimony for the Defense-Smith v. State”, *Missouri Law Review*, C. 47, S. 4, 1982, s. 835-848.
- Küçüktaşdemir Özgür:** “Ceza Hukukunda Örselenmiş Kadın Sendromu”, *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 1, S. 1, 2015, s. 489-528.
- LaFave Wayne R.-Scott Austin W.:** *Handbook on Criminal Law*, West Publishing Company, 1972.
- Long Grace M.:** “Paradoxical Punishments as it Relates to the Battered Woman Syndrome”, *Behavior Modification*, C. 13, S. 2, 1989, s. 192-205.
- Madison Sarah Crippen:** “A Critique and Proposed Solution to the Adverse Examination Problem Raised by Battered Woman Syndrome Testimony in State v. Hennum”, *Minnesota Law Review*, C. 74, 1990, s. 1023-1061.
- Maguigan Holly:** “It’s Time to Move Beyond ‘Battered Woman Syndrome’”, *Criminal Justice Ethics*, C. 17, S.1, 1998, s. 50-57.
- Mahooney Martha:** *Legal Images of Battered Women: Redefining the Issue of Separation*, *Michigan Law Review*, C. 90, S. 1, 1990, s. 1-94.
- Mangum Paula Finley:** “Reconceptualizing Battered Woman Syndrome Evidence Prosecution Use of Expert Testimony on Battering”, *Boston College Third World Law Journal*, C. 19, S. 2, 1999, s. 593-620.

- Mather Victoria M.:** "The Skeleton in the Closet: The Batter on in the Closet: The Battered Woman Syndrome, Self Defense, And Expert", *Mercer Law Review*, C. 39, S. 2, 1988, s. 545-589.
- McCarthy Therese:** "Battered Woman Syndrome: Some Reflections on the Invisibility of the Battering Man in Legal Discourse, Drawing on R v. Raby", *Australian Feminist Law Journal*, C. 4, S, 1, 1995, s. 141-151.
- McMahon Marilyn:** "Battered women and bad science: The limited validity and utility of battered woman syndrome", *Psychiatry, Psychology and Law*, C.6, S. 1, 1999, s. 23-49.
- Meraklı Serkan:** *Ceza Hukukunda Kusur*, Seçkin Yayıncılık, B. 2, Ankara 2020.
- Meran Necati:** "Yeni Türk Ceza Kanunu ve Türk Medeni Kanunu'nda Meşru (Yasal) Savunma ve Zorunluluk Hâli", *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 2, S. 6, 2007, s. 115-129.
- Metin Yüksel:** *Ölçülülük İlkesi: Karşılaştırmalı Bir Anayasa Hukuku İncelemesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2002.
- Mihajlovich Mira:** "Does Plight Make Right: The Battered Woman Syndrome, Expert Testimony and the Law of Self-Defense", *Indiana Law Journal*, C. 62, S. 4, 1987, s. 1253-1282.
- Monaghan Nicola:** *Criminal Law Fifth Edition*, Oxford University Press, Hampshire 2018.
- Murdoch Jeffrey B.:** "Is Imminence Really Necessity? Reconciling Traditional Self-defense Doctrine with The Battered Woman Syndrome", *Northern Illinois University Law Review*, C. 20, S.1, 2000, s. 191-218.
- O'Donovan Katherine:** "Law's Knowledge: The Judge, The Expert, The Battered Woman, and Her Syndrome", *Journal of Law and Society*, C. 20, S. 4, 1993, s. 427-437.
- Osthoff Sue-Maguigan Holly:** "Explaining Without Pathologizing: Testimony on Battering and Its Effects", *Current Controversies on Family Violence içinde* (Ed. Donileen R. Loseke-Richard J. Gelles- Mary M. Cavanaugh), Sage Publications, 2005, s. 225-240.
- Önder Ayhan:** *Ceza Hukuku Dersleri*, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992.
- Özbek Veli Özer-Koray Doğan-Pınar Bacaksız:** *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Seçkin Yayıncılık, B. 17, Ankara 2022.
- Özbek Veli Özer-Doğan Koray-Bacaksız Pınar:** *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayıncılık, B. 11, Ankara 2020.
- Özbek Veli Özer:** *TCK İzmir Şerhi: Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı*, C. 1, B. 3, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2006.

- Özbudun Ergun:** *Türk Anayasa Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara 2014, B. 15.
- Özen Muharrem:** *Türk Ceza Hukukunda Meşru Müdafaa*, Seçkin Yayınevi, Ankara 1995.
- Özen Mustafa:** *Ceza Hukukunda Taksir*, Adalet Yayınları, Ankara 2012.
- Özgenç İzzet:** *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayıncılık, B. 17, Ankara 2021.
- Özgenç Nuri Berkay:** “Meşru Savunmada Orantılılık”, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 24, 2022, s. 245-270.
- Parlar Ali:** *Ceza Hukukunda Meşru Savunma ve Haksız Tahrik*, Bilge Yayınevi, Ankara 2015.
- Polat Akgün Deniz:** Adil Yargılanma Hakkı ve Hukuk Devleti Işığında “Şiddete Uğramış Kadın Sendromu” Üzerine Bir İnceleme Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 1, 2022, s. 145-175.
- Prescott Suzanne-Letko Carolyn:** *Battered Women: A Social Psychological Perspective, Battered Women: A Psychological Study of Domestic Violence* içinde (Ed. Maria Roy), Litton Educational Publishing, Inc., New York 1977, s. 72-96.
- Regehr Cheryl-Glancy Graham:** “Battered Woman Syndrome Defense in Canadian Courts”, *The Canadian Journal of Psychiatry*, C. 40, S. 3, 1995, s. 130-135.
- Roberts Albert R.:** *Battered Wives, Encyclopedia of Domestic Violence* içinde (Ed. Nicky Ali Jackson), Routledge, New York 2007, s. 59-63.
- Roberts Albert R.:** Introduction: Myths and Realities Regarding Battered Women, *Helping Battered Women: New Perspectives and Remedies* içinde (Ed. Albert R. Roberts), Oxford University Press, New York 1999, s. 3-12.
- Robertson Bruce:** “Battered Woman Syndrome: Expert Evidence in Action”, *Otago Law Review*, C. 9, S. 2, 1998, s. 277-300.
- Rosen Richard A.:** “On Self-Defense, Imminence, and Women Who Kill Their Batterers”, *North Carolina Law Review*, C, 71, S. 2, 1993, s. 371- 411.
- Rothenberg Bess:** ““We Don’t Have Time for Social Change”: Cultural Compromise and the Battered Woman Syndrome”, *Gender & Society*, C.17, S.5, 2003, s. 771-787.
- Rothenberg Bess:** “The Success of the Battered Woman Syndrome: An Analysis of How Cultural Arguments Succeed”, *Sociological Forum*, C. 17, S. 1, 2002, s. 81-103.
- Roy Maria:** Some Thoughts Regarding the Criminal Justice System and Wifebeating, *Battered Women: A Social Psychological Perspective, Battered Women: A Psychological Study of Domestic Violence* içinde (Ed. Maria Roy), Litton Educational Publishing, Inc., New York 1977.

- Russell Brenda L.:** *Battered Woman Syndrome As a Legal Defense: History, Effectiveness and Implications*, McFarland & Company, Inc. Publishers, North Carolina 2010.
- Sağlam Fazıl:** *Temel Hakların Sınırlandırılması ve Özü*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara 1982.
- Sağlam Rabia:** *Yapıbozumsal Adalet*, Tekin Yayınevi, İstanbul 2014.
- Schneider Elizabeth M.:** "The Impact of 'Special' Legislation", *Battered Women and Feminist Lawmaking* içinde (Ed. Clare Dalton-Elizabeth M. Schneider) New York Foundation Press, 2000, s. 747-748.
- Schneider Elizabeth M.:** "Women's Self-Defense Claims: Gender Bias and the Role of Expert Testimony", *Battered Women and Feminist Lawmaking* içinde (Ed. Clare Dalton-Elizabeth M. Schneider) New York Foundation Press, 2000, s. 717-723.
- Schopp Robert F.-Sturgis Barbara J.-Sullivan Megan:** "Battered Woman Syndrome, Expert Testimony, and the Distinction Between Justification and Excuse", *University of Illinois Law Review*, C. 1994, S. 1, 1994, s. 45-113.
- Schuller Regina A.-Rzepa Sara:** "Expert Testimony Pertaining to Battered Woman Syndrome: Its Impact on Jurors' Decisions", *Law and Human Behavior*, C. 26, S. 6, 2002, s. 655-673.
- Schuller Regina A.-Vidmar Neil:** "Battered Women Syndrome Evidence in the Courtroom", *Law and Human Behaviour*, C. 16, S. 3. 1992, s. 273-291.
- Schuller Regina A.:** "The Impact of Battered Woman Syndrome Evidence on Jury Decision Processes", *Law and Human Behavior*, C. 16, S.6, 1992, s. 597-620.
- Shaffer Martha:** "The Battered Woman Syndrome Revisited: Some Complicating Thoughts Five Years After R. v. Lavallee", *The University of Toronto Law Journal*, C. 47, S.1, 1997, s. 1-33.
- Sheely Elizabeth-Stubbs Julie-Tolmie Julia:** "Defending Battered Women on Trial: The Battered Woman Syndrome and its Limitations", *Criminal Law Review*, C. 16, S. 6, 1992, s. 369-394.
- Sonkin Daniel Jay-Martin Del -Walker Lenore E. Auerbach:** *The Male Batterer: A Treatment Approach*, Springer Publishing Company, 1985.
- Soyaslan Doğan:** *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Yetkin Yayınları, B. 13, Ankara 2020.
- Stark Evan:** "Re-Presenting Woman Battering: From Battered Woman Syndrome to Coercive Control", *Albany Law Review*, C. 58, S. 4, 1995, s. 973-1026.
- Stark Evan:** *Coercive Control: The Entrapment of Women in Personal Life*, Oxford University Press, New York 2007.

- Stevens Dennis J.:** "Interviews with Woman Convicted of Murder: Battered Woman Syndrome Revisited", *International Review of Victimology*, C. 6, S. 2, 1999, s. 117-135.
- Stubbs Julie-Tolmie Julia Rowenna:** "Race, gender and the Battered Woman Syndrome: an Australian Case Study", *Canadian Journal of Women and the law*, C. 8, S.1, 1995, s. 122-158.
- Stubbs Julie:** "Battered Woman Syndrome: Misunderstood?/The (Un)Reasonable Battered Woman? A Response To Eastal", *Current Issues in Criminal Justice*, C. 3, S. 3, 1992, s. 356- 361.
- Stubbs Julie:** "Battered Woman Syndrome", *Current Issues in Criminal Justice*, C. 3, S. 2, 1991, s. 267-270.
- Stubbs Margot:** "Feminism and Legal Positivism", *Australian Journal of Law and Society*, C. 3, 1986, s. 63-91.
- Stubbs Julie-Tolmie Julia:** "Falling Short of the Challenge? A Comparative Assessment of the Australian Use of Expert Evidence on the Battered Woman Syndrome", *Melbourne University Law Review*, C. 23, S. 23, 1999, s. 709-748.
- Şahin Fatma Süzgün:** *Feminist Hukuk Teorisinde Metodoloji (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, 2006.
- Şare Ersin:** "Yüksek Mahkeme Kararlarında Meşru Savunma", *İzmir Barosu Dergisi*, C. 83, S. 1, 2018, s. 13-58.
- Şen Ersan-Şahin Buğra:** "Önleyici Meşru Savunma", *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 15, S. 162, 2020, s. 346- 351.
- Taner Fahri Gökçen:** "Türk Ceza Hukukunda Meşru Savunma", *Ceza Hukuku Dergisi*, C.5, S. 12, 2010, s. 219-253.
- Taner Fahri Gökçen:** *Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar*, Seçkin Yayıncılık, B.2, Ankara 2014.
- Taşkın Ozan Ercan:** "Kötü Muameleye Maruz Kalmış Kadın Reaksiyonu: Meşru Savunma mı, Mazeret Nedeni mi?", *Ceza Hukuku Dergisi*, C. 8, No. 21, 2013, s. 104-117.
- Terrance Cheryl A.-Plumm Karyn M.-Rhyner Katlin J.:** "Expert Testimony in Cases Involving Battered Women Who Kill: Going Beyond the Battered Woman Syndrome" *North Dakota Law Review*, C. 88, S. 4, 2012, s. 921-955.
- Thyfault Roberta K.:** "Self-Defense: Battered Woman Syndrome on Trial Comments", *California Western Law Review*, C. 20, S.3, 1984, s. 485-510.
- Topçu Namık Kemal:** *İngiliz ve Amerikan Hukukuyla Karşılaştırmalı Meşru Savunma*, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.

- Toroslu Nevzat-Toroslu Haluk:** *Ceza Hukuku Genel Kısım*, Savaş Yayınevi, B. 25, Ankara 2019.
- Uygur Gülriz:** *Hukukta Adaletsizliği Görmek*, Türkiye Felsefe Kurumu, B.3, Ankara 2020.
- Uygur Gülriz:** "Toplumsal Cinsiyet ve Adalet: Hukuk Adaletsizdir", Ankara Barosu Dergisi, S. 4, 2015, s. 121-132.
- Uzun Ertuğrul:** *Hukuk Metodolojisinin Sorunları*, Nora Kitap, B. 4, İstanbul 2016.
- Ümit Atılğan Eylem:** *Türkiye'deki İç Hukuk Kültürü Üzerine Sosyo-Hukuki Bir Araştırma: Haksız Tahrik Kararlarında Eril Tahakküm Kodları*, Turhan Kitabevi, Ankara 2015.
- Walker Lenore E. A.:** Battered Woman Syndrome, Encyclopedia of Domestic Violence içinde (Ed. Nicky Ali Jackson), Routledge, New York 2007, s. 63-70.
- Walker Lenore E. A.:** *The Battered Woman Syndrome*, Springer Publishing Company, B. 4, New York 2017.
- Walker Lenore E.-Temares Amanda E.-Diaz Brandi N.-Gaviria Giselle:** "Psychological Evaluation of Battered Women Who Kill in Self-Defense: A Review of 34 Cases", Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma, 2022, s. 1-21.
- Walker Lenore E.:** "Post-traumatic stress disorder in women: Diagnosis and treatment of battered woman syndrome", Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training, C. 28, S.1, 1991, s. 21-29.
- Walker Lenore:** "Battered Woman Syndrome: Empirical Findings", Annals of the New York Academy of Sciences, S. 1087, 2006, s. 142-157.
- Walker Lenore:** "Battered Women Syndrome and Self-Defence", Notre Dame Journal of Law, Ethics & Public Policy, C. 6, S.2, 2012, s. 321-334.
- Walker Lenore:** "The Battered Woman Syndrome Defense", Battered Woman içinde (Ed. Louise Gerdes), Greenhaven Press, Inc., San Diego 1999, s. 82-92.
- Walker Lenore:** *The Battered Woman Syndrome*, Harper Collins, B. 1, United Kingdom, 1979.
- Wells Celia:** "Battered Woman Syndrome and Defences to Homicide: Where Now?", Legal Studies, C. 14, S. 2, 1994, s. 266-276.
- World Health Organization:** Understanding and Addressing Violence Against Women: Intimate Partner Violence, 2012.
- Yağcı Çetin Fatmanur:** *Türk Ceza Hukukunda Akıl Hastalığı*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Yalçın Sancar Türkân:** *Türk Ceza Hukukunda Kadın*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013.
- Yalçın Türkân-Köprülü Timuçin:** *Ceza Hukuku Genel Hükümler Uygulamalı Çalışmaları*, Savaş Yayınevi, B. 7, Ankara 2020.

ÇEVİRİMİÇİ KAYNAKLAR

Bora Aksu: “Haksız Tahrik, Meşru Müdafa”, Birikim Dergisi, S. 1284, 2014.

<https://archive.org/>

<https://bianet.org/>

<https://dictionary.cambridge.org/>

<https://scc-csc.lexum.com/>

<https://sendika.org/>

<https://t24.com.tr/>

<https://www.evrensel.net/>

<https://www.haberturk.com/>

<https://www.hcourt.gov.au>

<https://www.lexisnexis.com>

<https://www.lexpera.com.tr/>

<https://www.ozgurkocaeli.com.tr/>

Av. Gülsu ELMAS, LL.M.

**TİCARET ŞİRKETLERİNDE
KRİPTO PARA/VARLIKLARIN
SERMAYE OLARAK
KONULMASI**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ticaret Şirketlerinde Kripto Para/Varlıkların Sermaye Olarak Konulması
Gölsu Elmas

Hukuk Yayınları Dizisi – 3756

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 761 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Akkuş, B.:** Kaydî Sermaye Piyasa Araçlarını Konu Edinen Aynî Teminatlar, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Aksu, H.:** Küresel Boyutta Kripto Paralar ve Bunların Türkiye’de Vergilendirilebilirliği Üzerine Bir Değerlendirme, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- Alkin, E.:** İktisat, Filiz Kitapevi, İstanbul.
- Alpago, H.:** *Bitcoin’den Selfcoin’e Kripto Para*, IBAD Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi 2018, C.3, S.2, s. 411-428.
- Altaş, S.:** *Ortaklara Borçlar Anonim ve Limited Şirketlerin Sermaye Artırımında Kullanılabilir mi?*, Vergi Raporu 2014, S. 173, s. 111-116.
- Aluç Demirel, R.:** Kripto Paralar Kullanılarak İşlenen Suçlar ile Bilişim Sistemleri Kullanılarak İşlenen Sermaye Piyasası Suçları (*Edt. Kullular İbrahim, Merve Ayşe*), Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Arıcı, M.F.:** Alacak Hakkının Anonim Ortaklığa Sermaye Olarak Taahhüdü, Beta Yayınları, İstanbul 2003 (Alacak).
- Arıcı, M.F.:** *Sermaye Şirketleri Hukukunda Vadeli Alacağın Sermaye Olarak Konulması Yasağı*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası 2015, C.LXXIII, S. 1, s. 319-337.
- Arkan, S.:** Ticari İşletme Hukuku, 26. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2020.
- Armknrecht, F./Karame, G.O./Mandal, A./Youssef, F./Zenner, E.:** Ripple, Overview and Outlook, 2015.
- Arslan, R./Yılmaz E./Taşpınar Ayvaz, S./Hanağası, E.:** İcra ve İflâs Hukuku, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2019.
- Arslan, R./Yılmaz E./Taşpınar Ayvaz, S./Hanağası, E.:** Medeni Usul Hukuku, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.
- Aydın, M.:** Hacedilemeyen Mal ve Haklar, Adalet Yayınevi, Ankara 2012.

- Ayhan, R./Çağlar, H./Özdamar, M.:** Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar, 13. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2020.
- Ayhan, R./Çağlar, H./Özdamar, M.:** Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021 (Şirketler Hukuku).
- Bahtiyar, M.:** Ortaklıklar Hukuku, 16. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2022.
- Balcı, M./Çakır, K.:** Kripto Para ve Elektronik Para Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Balıkçı, E.:** *Dava ve Takip Konusu Olabilmesi Bakımından Kripto Paralar*, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2021, C.16, S.2, s. 273-312.
- Bhatia, R./Kumar, P./Bansal, S./Rawaat, S.:** Blockchain The Technology of Crypto Currencies, 2018 International Conference on Advances in Computing and Communication Engineering (ICACCE-2018), France 2018.
- Biçkici, A.:** Taşınmazların Anonim Şirketlere Sermaye Olarak Konulması, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021.
- Bilgili, F./Cengil, M. F.:** Blockchain ve Kripto Para Hukuku, 2. Baskı, Dora Yayınları, Bursa 2022 (Blockchain ve Kripto).
- Bilgili, F./Cengil, M. F.:** *Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Eşya Niteliği Sorunu*. (https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3432713, Erişim Tarihi: 19.11.2022)
- Bilgili, F./Cengil, M. F.:** *Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesi*, Ankara Hacı Bayram Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2019, C. XXIII, Sayı. 3, s. 3-23 (Ticaret).
- Bilgili, F./Demirkapı, E.:** Şirketler Hukuku Dersleri, Dora Yayıncılık, Bursa 2021.
- Boehm, F./Pesch, P.:** *Bitcoins: Technische Herausforderungen einer virtuellen Wahrung – Eine erste juristische Einordnung*, MMR 2014, s.75-79.
- Bora, A.:** Temel Ekonomi (Edt. Dikkaya, Mehmet/Özyakışır, Deniz), 5. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara 2018.
- Bozkurt, T.:** Şirketler Hukuku, 15. Baskı, Yetkin yayınları, Ankara 2023.

- Bozkurt Yüksel, E.:** *Elektronik Para, Sanal Para, Bitcoin ve Linden Doları'na Hukuki Bir Bakış*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası 2015, C.LXXIII, S.2, s. 173-220.
- Bülbül, F. M.:** Anonim Şirketlere Ayni Sermaye Olarak Konulabilecek Malvarlığı Unsurları, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006.
- Canlı Akbaş, A.:** Kripto Para Basımı ve Devlet Otoritesi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020.
- Clayton, G.E.:** *Economics: Principles & Practices*, USA 2008.
- Crone, H.C./Monsch, M./Meisser, L.:** "Aktien-Token", GesKR, 2019, s.1-17.
- Crosby, M./Nachiappan/Pattanayak, P./Verma, S./Kalyanamaran, V.:** "Blockchain Technology: Beyond Bitcoin", Sutardja Center for Entrepreneurship & Technology Technical Report, California 2015.
- Çağlak, M.:** Sermaye Piyasası Araçlarının Haczi, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019.
- Çamoğlu, E.:** Limited Ortaklıklar Hukukunun Genel İlkeleri, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2023.
- Çarkacıoğlu, A.:** *Kripto-Para Bitcoin*, SPK Araştırma Dairesi Araştırma Raporu, 2016.
- Çebi, H.:** Şirketler Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara 2020.
- Çelik, A.:** Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2016.
- Çonkar, M.H.:** Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2016.
- Dabrowski, M./Janikowski, L.:** "Virtual Currencies and Central Banks Monetary Policy: Challenges Ahead", Requested by the European Parliament's Committee on Economic and Money, Brussels June 2018.
- Darı, A.:** Ticaret Sicili Müdürünün İnceleme Görevi ve Yetkisi, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- Değirmenci, C.:** Anonim Ortaklıkta İskat, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2006.

- Demir, K.:** Şirketler Hukuk Temel Bilgiler, Lykeion Yayıncılık, Ankara 2023.
- Demir, O./Odabaşı, H.:** *Merkez Bankası Para Sisteminin Avantaj ve Dezavantajları Neler Olabilir?*, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 2021, S.61, s. 199-222.
- Demirbaş, A.A.:** Kripto Varlıkların Sermaye Piyasası Hukuku Açısından Değerlendirilmesi, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022.
- Dinç, H.:** Fikri Mülkiyet Haklarının Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Konulması, Seçkin Yayınları, Ankara 2016.
- Dinler, K.:** İktisat, 13. Basıkı, Ekin Yayınları, Bursa 2021.
- Dinler, Z.:** İktisada Giriş, 24. Baskı, Ekin Yayınları, Bursa 2018 (İktisata Giriş).
- Durdu, E.:** Kripto Para Birimi Olarak Bitcoin ve Ceza Hukuku, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2018.
- Durmush, G.:** Kripto Para ve İcra Hukuku Yönünden Düşündürdükleri, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019.
- Durmuş, A. N.:** Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Anonim Şirketlerde Sermayenin Kaybı ve Borca Batıklık, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- Dülger, M. V.:** *Dijital Çağda Dijital Ödeme Aracı, Bitcoin ve Dijital Para*, Hukuk +Plus Dergisi 2019, S.7, s.4-9.
- Eggen, M.:** "Was ist token?", Aktuelle juristische Praxis 2018, Vol.27(5) s. 558-567.
- Ekinci, H.:** Anonim Şirketlerde Sermaye Koyla Borcunun Yerine Getirilmemesinin Hukuki Sonuçları, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 2010.
- Eren, F.:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, Ankara 2014.
- European Banking Authority:** "EBA Opinion on "Virtual Curriencies", 2014/08, London 4 July, 2014.
- European Central Bank:** Virtual Currency Schemes, Frankfurt am Main October 2012.

- Eryiğit, H.:** 6102 Sayılı Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Ortaklıklarda Sermayenin Korunması İlkesi, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Financial Action Task Force (FATF), Virtual Currencies – Key Definitions and Potential AML/CFT Risks, 2014.
- Fisch, C./Maslak, C./Vismara, S./Block, J.:** *Motives and Profiles of ICO Inventors*, Journal of Business Research 2021, Vol.125, s. 564-576.
- Foundation for Economic Education (FEE), Cryptocurrency & Bitcoin, 2018.
- Fortnow M./Terry, Q.:** The NFT Handbook: How to Create, Sell and Buy Non-fungible Tokens, John Wiley & Sons, New Jersey 2021.
- Gazioğlu A./Özen, A.:** *NFT' nin Gelişimi ve Vergilendirilmesi Üzerine Genel Bir Değerlendirme*, İzmir Sosyal Bilimler Dergisi 2022, C. 4, S.1, s. 23-33.
- Göle, C.:** *Anonim Ortaklıklarda Nakdi Sermaye Koyma Borcu ve Bu Borcu İfada Temerrüt*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 1976.
- Güney Akdağ, N./Gümüş, M.A.:** *"Taşınırın Anonim Şirkete Esas Sermaye Olarak Getirilmesi"*, İstanbul Ticaret Odası Regasta 2013/3, C.3, S.3, s. 3-30.
- Halaburda, H./Sarvary M.:** Beyond Bitcoin, The Economics of Digital Currencies, London 2016.
- Hamburger, J.:** *Bitcoins vs. State Money Transmission Laws: Protecting Consumers or Hindering Innovation*, Journal of Law, Economics and Policy 2015, C.11, S.2, s. 229-253.
- Ison, S./Wall S.:** İktisat Giriş (*Çev. Çakmak, Ahmet/Oktar, Suat/Şişman, Mehmet/Yavuz, Suat*), 3. Baskı, Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul 2013.
- İçel, K./Ünver, Y./Öz, K.:** Kripto Para ve Ceza Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022.
- İmamoğlu, D. A.:** Kripto Para Birimleri ve Türk Hukukunda Düzenlemesi, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022.
- Kahraman, A.:** Türk ve Avrupa Birliği Düzenlemeleri Işığında Elektronik Para, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- Kaplanhan, F.:** *Kripto Paranın Türk Mevzuatı Açısından Değerlendirilmesi "Bitcoin Örneği"*, Vergi Sorunları Dergisi 2018, C.41, S.353, s. 105-123.

- Karakaş Eker, H.:** *Bitcoin ve Kripto Paraların Hukuki Yönden Değerlendirilmesi*, Bursa Barosu Dergisi 2019, C.43, S.107, s. 102-111
- Karaman Coşgun, Ö.:** *Anonim Şirketlerde Sermaye Kavramı ve Aynı Sermaye Değerinin Belirlenmesi*, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı 2012, C.18, S.2, s. 333- 348.
- Karamanlıoğlu, A.:** *Son Gelişmeler Işığında Kripto Paraların hukuki Niteliği ve Kripto Para Borsalarına Dair Tespit ve Öneriler*, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Bülteni, 2021.
- Karsch, G.M.:** *Bitcoin, The Law and Emerging Public Policy: Towards A 21st Century Regulatory Scheme*, Florida A&M University Law Review 2014, C.10, S.1, s. 193-243.
- Kaya, A.E.:** *Anonim Şirkete Sermaye Koyma Borcu ve Bu Borcun Yerine Getirilmemesinin Hukuki Sonuçları*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2021.
- Kendigelen, A./Kırca, İ.:** *Şirketler Hukuku*, 1. Cilt, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Kılıçoğlu, A.M.:** *Fikri Haklar*, 4. Baskı, Turhan Kitapevi, Ankara 2018.
- Kıran, S.:** *Kambiyo Senetlerinde Bedelin Kripto Para Olarak Belirlenmesi*, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2021, Vol.0, No.2, s. 2029-2069.
- Kırca, İ./Şehirali Çelik, F. H./Manavgat, Ç.:** *Anonim Şirketler Hukuku, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü*, Ankara 2013.
- Koç, A.:** *Elektronik Para ve Para Politikası Üzerindeki Etkileri*, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak 2006.
- Kolber, A.J.:** *Not-So-Smart Blockchain Contracts and Artificial Responsibility*, Stanford Technology Law Review 2018, Vol.21, s.198-234.
- Kulular İbrahim, M. A.:** *Kripto Paralar Kullanılarak İşlenen Suçlar ile Bilişim Sistemleri Kullanılarak İşlenen Sermaye Piyasası Suçları*, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Kuhlmann, N.:** *Bitcoins, Funktionsweise und rechtliche Einordnung der digitalen Wahrung*, CR 2014, s.691-696.
- Kuru, B.:** *İcra ve İflas Hukuk El Kitabı*, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, 2013 (İcra İflas).

- Kuru, B.:** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku, Legal Yayınları, İstanbul 2016.
- Kuru, B.:** Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, Legal Yayınları, İstanbul 2016.
- Lewis, A.:** The Basics of Bitcoins and Blockchains: An Introduction to Cryptocurrencies and the Technology that Powers Them, Mango Publishing, 2018.
- Lin, I-O./Liao, T-C.:** "A Survey of Blockchain Security Issues and Challenges", International Journal of Network Security, C.19, S.5, s. 653-659.
- Maute, L.:** "Kryptotoken in Rechtsverkehr", Rechtshandbuch Kryptowerte, Blockchain/Tokenisierung/Initial Coin Offerings (Hrsg: Maume, Philipp/Maute, Lena/Fromberger, Mathias), München 2020.
- Murad, A.:** *The Nature of Money*, Southern Economic Journal 1943, C.9, S.3, s. 217-223.
- Mutluoğlu, D.:** Kripto Para Birimleri ve Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, Yetkin Yayınları, Ankara 2020.
- Mülazimoğlu, M.:** Anonim Şirketler Hukukunda Sermayenin Korunması İlkesi, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Müller, M.:** *Bitcoin, Blockchain und Smart Contracts*, ZfIR 2017, s.600-612.
- Nakamoto, S.:** Bitcoin: Peer to Peer Electronic Cash System, 2008.
- Oduncu, S.:** *NFT, Kripto Sanatı ve Türkiye'deki Yansımaları*, SDÜ ART-E, Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi 2022, C.15, S.29, s.195-224.
- Oğuzman, M.K./Çelici, Ö./Özdemir Oktay, S.:** Eşya Hukuku, 21. Baskı, Filiz Kitapevi, İstanbul 2018.
- Oğuzman, M.K./Öz, T.:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 15. Baskı, Vedat Kitapçılık 2017.
- Özdamar, M.:** *Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Taşınmazların Taahhüt Edilmesi*, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2006, C. X, S.12, s.93-117.
- Özdemir, G.:** *Kripto Paraların Eşya Niteliği*, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2021, C.11, S.1, s. 289- 306.
- Özdemir, M.:** Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı Bildiriler Kitabı, Türkiye Adalet Akademisi 2020.

- Özdemir, S.S.:** *Sanat Eserlerinin Menkul Kıymetleştirilmesinde Bir Araç Olarak Gayri Misli Sanal Jetonlar (NFT) ve Sahiplerine Sağladıkları Fikri Hakların Değerlendirilmesi*, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi 2021, C.37, S.3, s.45-91.
- Özer, Ş.:** *Sermaye Piyasası Kanununa Göre Kitle Fonlaması*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022.
- Özgüven, A.:** *İktisat Bilimine Giriş*, 9. Baskı, Filiz Kitapevi, İstanbul 2011.
- Özsoy, İ. M.:** *Kripto Para Haczi*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021.
- Öztürk, N.:** *Para, Banka, Kredi*, 5. Baskı, Ekin Yayınları, Bursa 2021.
- Öztürk, N./Koç, A.:** *Elektronik Para, Diğer Para Türleriyle Karşılaştırılması ve Olası Etkileri*, Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi 2006, C.6, S.11, s.207-243.
- Perçin, Ö.(Edt.)/Deregözü, R./İlik, H./Varlı, A.T./Eren, E./Erçetin, P./Gürses, D./Öztürk, A.A.:** *Sorularla Fintek: Elektronik Para Kuruluşları ve Ödeme Araçları-Açık Bankacılık-Kripto Para ve Kripto Para Alım Satım Platformları*, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Pınar, A./Erdal, B.:** *Para, Banka Kredisi ve Para Politikası*, 14. Baskı, Turhan Kitapevi, Ankara 2021.
- Pınar, H.:** *Uluslararası Rekabette Fikri Mülkiyet Haklarının Önemi ve Türkiye*, İstanbul Ticaret Odası, Y.No: 2004-71, İstanbul 2004.
- Pirinçci, A.E.:** *Yeni Yüzyılda Sanal Para Bitcoin'in Değerlendirilmesi*, International Journal of Economics Politics Humanities and Social Sciences 2018, Vol.1, s. 45-52
- Poroy, R./Tekinalp, Ü./Çamoğlu, E.:** *Ortaklıklar Hukuku II*, 13. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.
- Poroy, R./Tekinalp, Ü./Çamoğlu, E.:** *Ortaklıklar Hukuku I*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2021 (Ortaklıklar Hukuk I).
- Poroy, R./Tekinalp, Ü.:** *Kıymetli Evrak Hukuku Genel Esasları*, 24. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2021.
- Proctor, C.:** *Mann on The Legal Aspect of Money*, Oxford University Press, 6th Ed., 2005.
- Pulaşlı, H.:** *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 7. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.

- Sarı, O.:** Patent Lisans Sözleşmeleri, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019.
- Sezgin, G.:** Takibin ve Haczin Konusu Bakımından Kripto Paralar, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Sidim, M. F.:** Limited Şirkette Çıkma ve Çıkarılma, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- Singhal, B./Dhameja, G./Panda, P.S.:** Beginning Blockchain, Apress, Newyork 2018.
- Sirmen, L.:** Eşya Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.
- Suluk, C./Karasu, R./Nal T.:** Fikri Mülkiyet Hukuku, Seçkin Yayınevi, 6. Baskı, Ankara 2022.
- Suratkar, S./Shirole, M./Bhirud S.:** "Cryptocurrency Wallet: A Review", 4th Conference on Computer, Communications and Signal Processing (ICCCSP), 2020, s.1-7.
- Şahin, A.:** "Bitcoin" Örneği Üzerinden Kripto Varlıkların Anonim Şirketlere Sermaye Getirilme Olanakları, Terazi Hukuk Dergisi Ekim 2021, C.16, S.182, s.1984-1998.
- Şener, O.H.:** Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019.
- Şener, O.H.:** Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara 2017 (Limited Ortaklıklar).
- Şener, O. H.:** E-cash Sisteminde Üretilen Elektronik Paranın (Nakdi) Para Kavramı Bakımından Değerlendirilmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2007), S.9, s. 455-490 (E-cash).
- Raskin, M.:** *The Law and Reality of Smart Contracts*, Georgetown Law Technology Review 2017, C. 1, S. 2, s. 305-341.
- Tandulwadikar, A.:** "Blockchain in Banking: A Measured Approach", Cognizat Reports 2016.
- Tanış, V.N./Berikol, B. Z.:** Meslek Yükseokullara Yönelik Genel Muhasebe, 6. Baskı, Karahan Kitapevi, Adana 2018.
- Tekinalp, Ü.:** Fikri Mülkiyet Hukuku, Vedat Kitapçılık, 5. Baskı, İstanbul 2012.
- Tekinalp, Ü.:** Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 5. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2020.

- Tomanbay, M./Gümüş, T.:** Genel Ekonomi, 3. Baskı, Gazi Kitapevi, Ankara 2004.
- Topsoy, F.:** Şirketler Hukuku Ders Notları, Legal Yayıncılık, İstanbul 2019.
- Turan, Z.:** *Kripto Paralar, Bitcoin, Blockchain, Petro Gold, Dijital Para ve Kullanım Alanları*, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 2018, C.11, S.13, s.1-5.
- Turanboy, A.:** *Kripto Paraların Ortaya Çıkmaları ve Hukuki Nitelikleri*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Eylül 2019, C.35, S.3, s.47-61.
- Tüfek, B.Ü.:** Elektronik Ödeme Araçları ve Geleceğin Yaklaşımı Kripto Para, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2017.
- Uzunallı, S.:** Marka Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- Ülgen, K.:** *Elektronik Para: Türkiye ve Dünya Uygulaması, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yüksek Lisans Tezi, Malatya 2010.
- Ünsal, E.M.:** Makro İktisada Giriş, 4. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara 2014.
- Üstün, E.S.:** TBK Kapsamında Geleneksel Sözleşmeler İle Mukayeseli Olarak Akıllı Sözleşmeler, Blokzincir Teknolojisi, Seçkin Yayınları, Ankara 2021.
- Üzer, B.:** Sanal Para Birimleri, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Ödeme Sistemleri Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Yeter Tezi, Ankara 2017.
- Verma A.K./Garg, A.:** “Blockchain: An Analysis On Next-Generation Internet”, International Journal of Advanced Research in Computer Science, Vol.8, No.8, September-October 2017, s.429-432.
- Walter, A.:** *Bitcoin, Libra und sonstige Kryptowährungen aus zivilrechtlicher Sicht*, NJW 2019, s. 3609-3614.
- Yaga,D./Mell,P./Roby, N./Scarfone, K.:** Blockchain Technology Overview, Natiionaal Institute of Standarts and Technology Internal Report-8202, 2018.
- Yarg. 11. HD, T. 09.10.2017, E. 2016/1756, K. 2017/5174.** (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, Erişim tarihi: 01.05.2023).
- Yarg. 6. HD, T. 12.10.2022, K. 2022/3529-4699.** (LEXSPERA, Erişim tarihi: 31.01.2023).

- Yarg. HGK, T. 20.05.2021, E. 2017/1796, K. 2021/607** (LEXSPERA, Erişim tarihi: 31.01.2023).
- Yarg. 11. HD, K. 2016/724-2017/3110** (<https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 29.04.2023).
- Yarg. 11. HD, E. 2009/13842, K. 2011/8718.** (<https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 29.04.2023).
- Yatağan Özkan, Ç.:** *Kripto Paraların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesine İlişkin Düşünceler*, Terazi Hukuk Dergisi Haziran 2023, S.202, s. 69-81.
- Yıldırım, A. N.:** Türk Borçlar Hukukunda Akıllı Sözleşmeler, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022 (Akıllı Sözleşmeler).
- Yıldırım, F.:** *Kripto Paralar, Blok Zinciri Teknolojisi ve Uluslararası İlişkilere Muhtemel Etkileri*, Medeniyet Araştırmaları Dergisi 2015, C. 2, S. 4, s. 81-97.
- Yılmaz, A.:** Türk Sermaye Hukuku Açısından Kripto Para Birimi, Bitcoin, Seçkin Yayınevi, Ankara 2023.
- Yılmaz, E.:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Genişletilmiş 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- Yusufoğlu, F.:** Anonim Şirketlerde Gayri Maddi Hakların Sermaye Olarak Konulması, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2016.
- Yüce, A.A.:** Anonim Şirketlerde Sermaye Borcunun Takas Yoluyla Ödenmesi "Şirket Borçlarının Şirket Sermayesine Dönüştürülmesi, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2021 (Anonim).
- Yüce, A.A.:** Şirketler Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Zheng, Z./Xie, S./ Dai, H-N./Chen, X.:** An Overview of Blockchain Technology: Architecture, Consensus and Future Trends, IEEE 6th International Congress on Big Data 2017.

Av. Ali İhsan İPEK, LL.M.

HUKUKA AYKIRI DELİL

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hukuka Aykırı Delil

Ali İhsan İpek

Hukuk Yayınları Dizisi – 3757

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 762 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- ALBAYRAK, MUSTAFA, *Bilimsel Görüşler Yargıtay ve Ceza Daireleri Kararları Işığında Notlu-Atıflı- Uygulamalı Ceza Muhakemesi Kanunu, Öz Kitap*, 2. bası, Ankara, 2010.
- ARSLAN, Çetin, “*Ceza Muhakemesinde İletişimin Denetlenmesi Yoluyla Elde Edilen Delillerin Disiplin Hukukundaki Durumu Üzerinde Bir Değerlendirme*”, Fasi-kül Aylık Hukuk Dergisi, İletişimin Denetlenmesi Medya Yargı İlişkisi, Y. 2, Sayı 3, Şubat 2010.
- Avrupa Konseyi, Adalet Bakanlığı, Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu, Türkiye Adalet Akademisinin İşbirliği İle Düzenlenen, “*Türk Ceza Adalet Sisteminin Etkinliğinin Geliştirilmesi Projesi*”, İzmir, 16-20 Haziran 2014, Bilgi Notu.
- CENTEL, Nur/ZAFER, Hamide, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 12. bası, İstanbul 2015.
- ÇAKMAK, Seyfullah, “*İletişimin Denetlenmesi Koruma tedbiri Çerçevesinde Elde Edilen Tesadüfi Delillerin Disiplin Soruşturmasında Kullanılması*”, *Terazi Hukuk Dergisi*, S.49, Ağustos 2010.
- ÇINAR, Ali Rıza, “*Hukuka Aykırı Kanıtlar*”, TBB Dergisi, S. 55, 2004.
- ERDEM, M. Ruhan, “*5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi*”, (www.Ceza-Bb.adalet.gov.tr: 15/06/2010).
- ERDENER, Yurtcan, *Ceza Yargılama Hukuku*, bası 12, İstanbul 2007.
- GLESS, Sabiha, “*Delil Yasakları Ve Uzak Etkisi*”, (Çev. Arş.Gör. Kerem Öz), Ceza Muhakemesinde Delil Ve İspat, Karşılaştırmalı Ceza Hukuku Serisi, No 15, Ankara 2014.
- HO LAİ, HOCK, “*Ceza Davasında Hukuka Aykırı Elde Edilen Delillerin Yasaklanması Kuralı*”, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuk Serisi, No: 15, (Çev Av. Doruk Özgündüz), Ankara 2014.
- KAYMAZ, Seydi, *Ceza Muhakemesinde Telekomünikasyon Yoluyla İletişimin Denetlenmesi*, bası 4, Ankara 2015.
- KOÇER, Kenan, “*Telekomünikasyon Aracılığıyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi Gizli Soruşturmacı Teknik Araçlarla İzleme ya da Bilgisayarlarda Bilgisayar Programlarında Ve Kütüklerinde Arama Kopyalama Ve El koyma Suretiyle Elde Edilen Sesli Veya Görüntülü Verilerin Disiplin Soruşturmasındaki Kıymeti*”, Ceza Hukuk Dergisi, Y. 4, S. 10, Ağustos 2009.

- KUNTER, Nurullah/YENİSEY, Feridun/NUHOĞLU, Ayşe, *Muhakeme Hukuku*, bası 18 İstanbul, 2010.
- MERAN, Necati, *Adli ve Önleme Amaçlı, İletişimin Denetlenmesi- Gizli Soruşturma- Teknik Takip, (Telefon Dinleme - Sms - Mms - E-Mail İzleme)*, Ankara 2015.
- ÖZGENÇ, İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, bası 11, Ankara 2015.
- ÖZTÜRK, Bahri/ TEZCAN, Durmuş/ ERDEM, Ruhan Mustafa/ SIRMA, Özge/SAYGILAR, F. Yasemin/ALAN, Esra, *Nazari Ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, bası 9, Ankara 2015.
- ÖZBEK, Özer Veli/KANBUR, Nihat Mehmet/DOĞAN, Koray/BACAKSIZ, Pınar/TEPE, İlker, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, bası 7, Ankara 2015.
- TAŞKIN, Mustafa, *Adli Ve İstihbari Amaçlı İletişimin Denetlenmesi*, Ankara 2013.
- THAMAN, C. Stephen, “Karşılaştırmalı Hukukta Yasak Ağacın Meyveleri”, (Çev. Ahmet Emrah Geçer), *Ceza Muhakemesinde Delil Ve İspat, Karşılaştırmalı Ceza Hukuku Serisi*, No 15, Ankara 2014.
- TURHAN, Faruk, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara 2006.
- TOROSLU, Nevzat, “Hukuka aykırı deliller sorunu”, Prof. Dr. Hamide Topçuoğlu’na Armağan, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları N. 498.
- ÜNVER, Yener/HAKERİ, Hakan, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, bası 10, Ankara 2015.
- YARDIMCI, Mehmet Murat, *ABD Hukuku, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları ve Türk Hukukunda İletişimin Denetlenmesi*, Ankara 2009.
- YARSUVAT, Duygun, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Kanuna Aykırı Elde Edilen Delillerin Geçerliliği”, www.yarsuvat-law.com.tr/articles/article2.pdf.
- YENİSEY, Feridun/ALTUNÇ, Sinan, “İletişimin Denetlenmesi Hakkında”, S. 9, (Hakanevcin.Blogspot.Com/.../İletişimin-Denetlenmesi-Hakkında-Prof-Dr.Html: 13.05.2011).

Fuat İdar BURSA

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Ana Bilim Dalı
Araştırma Görevlisi

SENEDİN YAĞMASI SUÇU

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Senedin Yağması Suçu

Fuat İdar Bursa

Hukuk Yayınları Dizisi – 3758

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 763 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Akbulut, Berrin. *Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Akdağ, Hale. "Gönüllü Vazgeçme". *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*. 3/2 (2013): 91-126.
- Akkaş, Ahmet Hulusi. "Suç Konusu Malın Değerinin Azlığının Ceza Sorumluluğuna Etkisi". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 9/1 (2018): 323-348.
- Akpınar, Eren. "Kambiyo Senetlerinde Sahtecilik". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, 2022.
- Alan, Ayşen. "Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 30.03.2021 Tarih ve 2017/1018 E., 2021/147 K. Sayılı Kararı Ekseninde Yağma Suçuna İlişkin Tartışmalar". *Karar İncelemeleri Dergisi*. 1/1-2 (2023): 253-304.
- Alangoya, Yavuz ve M. Kâmil Yıldırım ve Nevhis Deren-Yıldırım. *Medenî Usul Hukuku Esasları*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2011.
- Alşahin, Mehmet Emin. "Tehdit Suçunun Silahla İşlenmesi (Silahlı Tehdit)". *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 10/2 (2015): 101-127.
- Altınay, Hüseyin. "Yağma Suçu". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya Bilim Üniversitesi, 2020.
- Arslanbaş, Abdülhalim. "Yağma Suçları". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2009.
- Arslantürk, Mustafa. *Zimmet, İrtikap, Rüşvet ile Görevi Kötüye Kullanma, Direnme, Görevli Ve Görev Suçları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Artuk, Mehmet Emin vd. *Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Artuk, Mehmet Emin ve Mehmet Emin Alşahin. "Objektif Cezalandırılabilirlik Şartı ve Zamanaşımı". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 19/2 (2013): 17-44.
- Atalı, Murat ve İbrahim Ermenek. *Medenî Usûl Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.

- Ayan, Mehmet. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Ayan, Mehmet. *Eşya Hukuku I – Zilyetlik ve Tapu Tescili*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Aydın, Devrim. “Dolandırıcılık Suçu”. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*. 11/2 (2021): 649-705.
- Ayli, Ali. *Çek Hukukunda Muhatabın Yükümlülükleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Badiğınli Okan, Betül. “İslam Ceza Hukukunda Hırsızlık (Eşkıyalık) Suçunun Mahiyeti ve Hukuki Sonuçları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2010.
- Baki, Ensar. “Türk Ceza Kanununda Etkin Pişmanlık”. *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*. 0/2 (2016): 27-56.
- Balcı, Fidan ve Seyithan Öztürk. *Hırsızlık Karşılıksız Yararlanma (Kaçak Elektrik, Su ve Doğalgaz Kullanımı) Ve Yağma Suçları*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Bayraktar, Köksal. “Malvarlığına Karşı Suçların Genel Özellikleri”. İçinde *Özel Ceza Hukuku - Cilt IV: Malvarlığına Karşı Suçlar (TCK m. 141-169)*, editör Köksal Bayraktar vd. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Bilen, Mesut. “Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu”. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2012.
- Bilge, Burak. “Şantaj Suçu”. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 6/1 (2019): 131-160.
- Bilgili, Fatih ve Ertan Demirkapı. *Kıymetli Evrak Hukuku*. Bursa: Dora Basım-Yayın Dağıtım, 2021.
- Birtek, Fatih. “Terör Suçlarının Sınıflandırılması”. İçinde *Hukuk Devletinin Kamburu: Terör*, editör Fatih Birtek ve Selman Özdan, 399-424. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Birtek, Fatih. “Yağma Suçu Bakımından Yarar Sağlama Amacı”. *Ceza Hukuku Dergisi*. 15/44 (2020): 673-709.
- Birtek, Fatih. *Ceza Hukuku Genel Hükümler Temel Bilgiler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.

- Birtek, Fatih. *Ceza Muhakemesinde İkrar*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Boyracı, Ali. "Yargıtay 6. Ceza Dairesinin Yağma Suçunun Konusunu Oluşturan Malın Değerinin Az Olması Halinde Ceza İndirimi Öngören Hükümün (TCK m.150/2) Uygulanması ile İlgili İçtihat Değişikliğinin Değerlendirilmesi ve Hükme Yönelik Bazı Düşünceler". *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 12/2 (2022): 811 – 843.
- Boyracı, Ali. *5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Düzenlenen Senedin Yağması Suçu*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Bozdağ, Ahmet. "İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Gönüllü Vazgeçmeden Yararlanmak İçin Gösterilmesi Gereken Gayret". *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 10/2 (2020): 79-102.
- Bozer, Ali ve Celal Göle. *Kıymetli Evrak Hukuku*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2020.
- California Legislative Information. "The Penal Code of California". Erişim Tarihi 11.01.2023, <https://leginfo.legislature.ca.gov/faces/codes/TOCSelected.xhtml?tocCode=PEN&tocTitle=+Penal+Code+++PEN>
- Cankurt, Ezgi. "Yağma Suçu ve Cebir Kavramı". *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 1/2 (2015): 99-135.
- Centel, Nur ve Hamide Zafer ve Özlem Çakmut. *Kişilere Karşı İşlenen Suçlar Cilt: I*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2021.
- Conversano, Giuseppe. "Condizioni inique di lavoro: si configura estorsione mediante minaccia.". *Enpals*, 2/4 (2007): <https://www.inps.it/docallegati/Mig/Enpals/-archivio/comunicazioni/notiziario-giuridica-giurisprudenziale/2007/Notiziario-giuridico-2007-04.pdf>
- Coşkun, Mahmut. *Kıymetli Evrak Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Çakır, Murat. "Türk Ceza Hukukunda Dava Zamanaşımı". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. 71/1 (2013): 207-227.
- Çeker, Mustafa. *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Hukuku*. Adana: Karahan Kitabevi, 2014.
- Çelik, Aytekin. *Ticaret Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Çetintürk, Ekrem ve Ali Rıza Töngür. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.

- Demirbaş, Timur. "Yağma Suçları". İçinde *3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu*, editör Bahri Öztürk. Ankara; Seçkin Yayıncılık, 2009.
- Demirbaş, Timur. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara; Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Doğan, Koray. "Ceza Hukukunda Belge Kavramı". *Ceza Hukuku Dergisi*. 5/14 (2010): 51-66.
- Dönmezer, Sulhi. *Kişilere ve Mala Karşı Cürümler*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 1995.
- Egemenoğlu, Alaaddin. "Yargıtay Kararları Işığında 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Tehdit Suçu TCK m. 106". *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 4/1 (2017): 59-102.
- Eker Kazancı, Behiye ve İlker Zeyrek. "TCK'da Dolandırıcılık Suçu". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 21/2 (2019): 517-583.
- Eker, Hüseyin. "Mala Karşı İşlenen Suçlarda Etkin Pişmanlık (5237 sayılı TCK'nın 168. maddesi)". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. 0/100 (2012): 362-388.
- Ekici Şahin, Meral. *Dolandırıcılık Suçu*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Erdem, Dilek Özge. "Türk Ceza Hukukunda Açığa Atılan İmzanın Kötüye Kullanılması Suçu (TCK m. 209)". *Ceza Hukuku Dergisi*. 13/37 (2018): 171-194.
- Erdönmez, Güray. "Deliller (Senet ve Yemin)". İçinde *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, editörler Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan ve Hülya Taş Korkmaz. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Erem, Faruk. *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Cilt: IV Özel Hükümler*. Ankara: Seçkin Kitabevi, 1985.
- Eriş, Gönen. *Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Kıymetli Evrak*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Erkalan Coşkunsu, Sümeyye. *Ticari İşletmeye Özgülenen Malvarlığı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- FindLaw. "Texas Penal Code". Erişim Tarihi 10.01.2023, <https://codes.findlaw.com/tx/penal-code/>

- Gazzetta Ufficiale. Erişim Tarihi 09.01.2023 <https://www.gazzettaufficiale.it/sommario/codici/codicePenale>
- Gerçeker, Hasan. *Yorumlu & Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Cilt-2*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- German Law Archive Criminal Code (Strafgesetzbuch, StGB). Erişim Tarihi 09.01.2023, <https://germanlawarchive.iuscomp.org/?p=752#250>
- Giyik, Abdülbaki. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Akıl Hastalığı*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Gödekli, Mehmet. "Türk Ceza Öğretisi ve Uygulamasında Etkin Pişmanlık". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*. 0/29 (2017): 277-360.
- Gökcan, Hasan Tahsin ve Mustafa Artuç. *Pratik Türk Ceza Kanunu*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Gökçen, Ahmet ve Büşra Şenerdoğan, "Yağma Suçu ve Nitelikli Halleri (TCK m. 148-150)". İçinde *Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan*, editör Mahmut Koca. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Göktürk, Neslihan. *Haksızlık Yanılgısının Ceza Sorumluluğuna Etkisi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Gözübüyük, Abdullah Pulat. *Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunlarıyla Mukayeseli Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi Cilt IV (Hususi Kısım – Cürümler) (Madde 448-592)*. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları, 1980.
- Günay, Mehmet. "Yağma Suçunun Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağı Tahsil Amacıyla İşlenmesi". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*. 0/5 (2015): 461-489.
- Gürühan, Caner ve Tahir Hami Topaç ve Ahmet Serhat Ergin Kanat. "Yargıtay'ın Türk Ceza Kanunu'nda Yer Alan Değer Azlığı Kavramına Yönelik Yaklaşımı". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*. 0/8 (2016): 219-237.
- Hakeri, Hakan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler Temel Bilgiler*. Ankara: Astana Yayınları, 2020.
- International Criminal Court Legal Tools Database. "Model Penal Code". Erişim Tarihi 10.01.2023, <https://www.legal-tools.org/doc/08d77d/pdf>
- İmregün, Oğuz. *Kıymetli Evrak Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1995.
- Justia. "Extortion of Signature (Pen. Code, § 522)". Erişim Tarihi 11.01.2023, <https://www.justia.com/criminal/docs/calcrim/1800/1832/>

- Karakehya, Hakan. "Olası Kast". *Ceza Hukuku Dergisi*. 1/2 (2006): 19-46.
- Kayar, İsmail. *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Kazancı. "İçtihat Bilgi Bankası". Erişim Tarihi 06.01.2023-13.06.2023, <https://lib.kazanci.com.tr/>
- Kıldan, İsmail Turgut. "Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlarda Etkin Pişmanlık Hükümünün Uygulanabilme Koşulları". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*. 1/8 (2012): 115-139.
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmez. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmez. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Koca, Mahmut. *Yağma Cürümleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2003.
- Koç, Mehmet. "Osmanlı Hukukunda Ta'zir Suç ve Cezaları". Yayımlanmamış Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, 2017.
- Korkmaz, Esra Şule. *Türk Ceza Hukukunda Yağma Suçu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Köprülü, Timuçin. "Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlarda Değer Azlığı". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. Sayı:71, (2007): 254-263.
- Kuru, Baki. *Hukuk Muhakemeleri Usulü Cilt: II*. İstanbul: Demir Demir Müşavirlik ve Yayıncılık, 2001.
- Kuzudişli, Müslüm. "Yağma Suçu". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi, 2012.
- Majno. *Ceza Kanunu Şerhi Cilt:4*. Ankara: Yargıtay Yayınları, 1981.
- Maraşlı Dinç, Yeşim ve Mehmet Emin Ruhi. "Türk Ceza Kanununda Yağma Suçu". *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 11/2 (2018): 86-100.
- Meran, Necati. *Hırsızlık, Yağma ve Malvarlığına Karşı Suçlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2011.
- Meran, Necati. *Zimmet – Rüşvet – İrtikap ve Görevi Kötüye Kullanma Suçları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Office of the Law Revision Counsel. "United States Code". Erişim Tarihi 10.01.2023, <https://uscode.house.gov/>

- Oğuzman, M. Kemal ve Özer Seliçi ve Saibe Oktay-Özdemir. *Eşya Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2014.
- Oklahoma State Legislature. "Oklahoma Statues". Erişim Tarihi 12.01.2023, <http://www.oklegislature.gov/osstatuestitle.aspx>
- Ölmez, Gökhan. "Suçun Tanımlanabilir ve Değerlendirilebilir Unsurları". Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, 2020.
- Önder, Ayhan. *Şahıslara ve Mala Karşı Cürümler ve Bilişim Alanında Suçlar*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1994.
- Özbek, Veli Özer ve Koray Doğan ve Pınar Bacaksız. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara; Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Özbek, Veli Özer ve Koray Doğan ve Pınar Bacaksız. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Özbey, Özcan. "Yağma Suçunda Daha Az Cezayı Gerektiren Hal ve Etkin Pişmanlık Hükümünün Uygulaması". *Terazi Hukuk Dergisi*. 5/44 (2010): 129-139.
- Özgenç, İzzet. *Suç Örgütleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Pekcanitez, Hakan ve Oğuz Atalay ve Muhammet Özekes. *Medenî Usûl Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2014.
- Poroy, Reha ve Ünal Tekinalp. *Kıymetli Evrak Hukuku Esasları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.
- Postacıoğlu, İlhan E. ve Sümer Altay. *Medenî Usûl Hukuku Dersleri*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015.
- Pulaşlı, Hasan. *Kıymetli Evrak Hukukununun Esasları*. Ankara, Adalet Yayınevi, 2018.
- Romano, Luigi. "L'estorsione contrattuale". Single Cycle Master's Degree Thesis, LUISS Guido Carli University, 2017-2018.
- Soyaslan, Doğan. *Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2018.
- Sözüer, Adem. "Tehdit Suçu". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. 54/1-4 (1994): 124-146.

- Statista. "U.S. Reported Robbery Cases by State 2021". Erişim Tarihi 10.01.2023, <https://www.statista.com/statistics/232531/reported-robberies-in-the-us-by-state/>
- StGB. Erişim Tarihi 09.01.2023, <https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/>
- Sungur, Hakkı Alperen. "Türk Ceza Kanunu'nda Tehdit Suçunun Nitelikli Halleri". *Kırıkkale Hukuk Mecmuası*. 2/2 (2022): 437-461.
- Şen, Ersan. "Yağma Suçunda Etkin Pişmanlık", 14 Temmuz 2015 (Erişim Tarihi 17 Nisan 2023) <https://sen.av.tr/tr/makale/yagma-sucunda-etkin-pismanlik>
- Şen, Ersan. "Yağma ve Hırsızlık Suçlarında Fiili Hakimiyet". *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 8/109-110 (2013): 123-129.
- Şenol, Cem. "5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa Göre İştirak Hâlinde İşlenen Suçlarda Gönüllü Vazgeçme (TCK m.41)". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*. 0/10 (2017): 507-552.
- Tanrıver, Süha. *Medenî Usûl Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2018.
- Taş, Burak. "Senedin Yağması Suçu". *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 2/1 (2021): 231-264.
- Tezcan, Durmuş ve Mustafa Ruhan Erdem ve R. Murat Önok. *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Toroslu, Nevzat. *Ceza Hukuku Özel Kısım*. Ankara: Savaş Yayınevi, 2010.
- Toroslu, Nevzat. *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukukî Konusu*. Ankara: Savaş Yayınevi, 2019.
- Türk Dil Kurumu. "Türk Dil Kurumu Sözlükleri". Erişim Tarihi 01.12.2022, <https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Hukuk Kurumu. *Türk Hukuk Lügatı*. Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1991
- Türk Hukuk Sitesi. "5237 S.lı Türk Ceza Kanunu". Erişim Tarihi 06.01.2023-29.03.2023, <http://www.turkhukuksitesi.com/mevzuat.php?kid=7>
- Ülgen, Hüseyin vd. *Kıymetli Evrak Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.
- Ünal, Mustafa Hakan. *Yağma Suçu ve Benzer Suçlarla Karşılaştırılması*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.

- Ünver, Yener. "Ceza Hukuku'nda Akıl Hastalığı ve Ceza Sorumluluğuna Etkisi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1989.
- Üzülmez, İlhan. "Şantaj Suçu (TCK.m. 192)". *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. VIII/1-2 (2004): 173-198.
- Wessels, Johannes ve Thomas Hillenkamp. "Yağma Suçu" çev. Ozan Bektaşoğlu. İçinde *Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (9)*, Prof. Dr. Dr. Eric Hilgendorf'a Armağan, Malvarlığına Karşı Suçlar ve Ekonomik Suçluluk, editör Yener Ünver. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2009.
- Yargıtay Karar Arama. Erişim Tarihi 02.05.2023, <https://karararama.yargitay.gov.tr>
- Yazıcıoğlu, R. Yılmaz. "Hırsızlık Suçunun Malvarlığına Karşı İşlenen Bazı Benzer Suçlardan Ayrımı". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 19/2 (2013): 757-796.
- Yenidünya, Ahmet Caner ve Zafer İçer. "Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 19/2 (2013): 797-828.
- Yenisey, Feridun ve Gottfried Plagemann. *Alman Ceza Kanunu Strafgesetzbuch (StGB)*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2015.
- Yıldırım, Hasan ve Remzi Demir. *Yağma Suçları*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Yıldız, Ali Kemal. "Yağma". İçinde *Özel Ceza Hukuku - Cilt IV: Malvarlığına Karşı Suçlar (TCK m. 141-169)*, editör Köksal Bayraktar vd. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.

Av. Öğr. Gör. Elif Sena MALATYALIOĞLU

6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU
ÇERÇEVESİNDE

ANONİM ŞİRKETLERİN TASFİYESİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirketlerin Tasfiyesi
Elif Sena Malatyalıoğlu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3759

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 764 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- AKBİLEK Nevzat; *Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda Anonim Şirket Birleşmelerinde Pay Sahibinin Korunması*, 1. bs., Ankara 2009.
- AKÇAY Ergin; *Türk Borçlar Kanununa Göre Zamanaşımı*, 1. bs., İstanbul 2010.
- AKDAĞ GÜNEY Necla; *Anonim Şirketlerde Kuruluş*, İstanbul 2014. (Kuruluş)
- AKDAĞ GÜNEY Necla; *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, 2. bs., İstanbul 2010. (Sorumluluk)
- AKDAĞ GÜNEY Necla; *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, İstanbul 2012. (Yönetim Kurulu)
- AKDAĞ GÜNEY Necla; "Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Aktif ve Pasif Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı Üzerine Bazı Düşünceler", *Regesta Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 4, S. 1, 2019.
- AKER Halit; "Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sıfatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebep Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler", *BATİDER*, C. 32, S. 1, 2016.
- AKIN Murat Yusuf; "İsviçre Hukuku Örneğinde Türk Medeni Kanunu M. 47/2 ile Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Madde 353 Üzerine Düşünceler", *BATİDER*, C. 26, S. 1, Mart 2010. (M. 47/2)
- AKIN Murat Yusuf (Editör: KARAHAN, Sami); *Şirketler Hukuku*, 2. Baskı, Konya 2013.
- AKSOY Mehmet Ali; *Sermaye Şirketlerinde ve Kooperatiflerde Ek Tasfiye*, 1. bs., Ankara 2019.
- AKSU ÖZKAN Raziye; *Finansal Tabloların Tutulması ve Hukuksal Sonuçları*, 1. bs., İstanbul 2019.
- AKTAŞ Betül; *İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu*, 1. bs., İstanbul 2019.
- AKYAZAN Sıtkı; "Kollektif Şirket Ortaklarının Şirket Alacaklılarına Karşı Sorumlulukları", *BATİDER*, C. 6, S. 1, Temmuz 1971.
- ALBAYRAK Hakan; *İflasın Kaldırılması*, 1.bs., Ankara 2007.

- ALIŞKAN Murat; "İşletme Konusu ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Ehliyeti ve Temsili", *MÜHF-HAD*, C. 18, S. 2, Aralık 2012. (Ehliyet ve Temsil)
- ALIŞKAN Murat; Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın Anonim Şirketleri Denetlemesi ve İlgili Fesih Davaları, İstanbul 2007. (Fesih)
- ALIŞKAN Murat; "Anonim Şirketlerde Sicil Kaydının ve Tasfiyenin Yeniden Açılması (İhya)", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi*, S. 59-60, Temmuz-Ağustos 2009. (İhya)
- AL KILIÇ Şengül; *Anonim Şirketlerde Tasfiyeden Dönme*, Ankara 2017.
- AL KILIÇ Şengül, "Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Tasfiye Payı Alma Hakkı", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 23, S. 4, Ekim 2019. (Tasfiye Payı)
- AL KILIÇ Şengül; *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşmesi*, 1. bs., İstanbul 2009. (Birleşme)
- ALPER Gizem; *Türk Özel Hukukunda Ultra Vires İlkesi (Anlamı ve Kapsamı)*, 1. bs., İstanbul 2013.
- ALTAŞ Soner; *Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketler*, 7. bs., Ankara 2016.
- ALTAŞ Soner; *Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketler*, 11. bs., Ankara 2022.
- ALTAŞ Soner; "Anonim Şirketlerde Önemli Miktarda Aktifin Toptan Satışı Sorunu", *Mali Çözüm Dergisi*, S. 23, 2014. (Önemli Miktar)
- ALTAY Sıtkı Anlam; *Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Sermayeye Katılmalı Ortak Girişimler*, İstanbul 2009. (Ortak Girişimler)
- ALTAY Sümer/ESKİOCAK Ali; *Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku*, 5. bs., İstanbul 2019.
- ANSAY Tuğrul; *Anonim Şirketler Hukuku Dersleri*, 2. bs., Ankara 1968. (Şirketler)
- ANSAY Tuğrul; "İnfisah Eden Bir Anonim Şirket Ana Sözleşmesinin Değiştirilebilmesi Sorunu", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu - 3, Bildiriler-Tartışmalar (14-15 Şubat 1986)*, Ankara 1986. (Anasözleşme)

- ANSAY Tuğrul; "Türk ve Ansay'ın Bildirilerine İlişkin Tartışmalar", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu-3, Bildiriler-Tartışmalar*, Ankara 14-15 Şubat 1986.
- ARAL Fahrettin/ AYRANCI Hasan; *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Genişletilmiş 14. bs., Ankara 2021.
- ARI Zekeriyya (Editör: Sami Karahan); *Şirketler Hukuku*, 2. bs., Konya 2013.
- ARKAN Sabih; *Ticari İşletme Hukuku*, 28. bs., Ankara 2022.
- ARSLAN Ramazan/YILMAZ Ejder/TAŞPINAR AYVAZ Sema; *İcra ve İflas Hukuku*, 3.bs., Ankara 2017.
- ARSLAN İbrahim/ TÜZEMEN ATİK Ebru; "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Aleyhine Sorumluluk Davası Açılması Kararı ve Açılacak Davada Şirketin Temsili", *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 2, S. 2, Temmuz 2016.
- ARSLANLI Halil; *Anonim Şirketler, 4. Kısım Anonim Şirketin Hesapları, 5. Kısım Anonim Şirketin İnfisahı ve Tasfiyesi*, İstanbul 1961.
- ARSLANLI Halil; "Anonim Şirketlerde İnfisahın Hukuki Neticeleri", *BATİDER*, C. 1, S. 3, Ocak 1962. (İnfisah)
- AŞIK İbrahim; "İflas Tasfiyesinde Geçici Dağıtım", *MÜHF-HAD*, C. 24, S. 1, Haziran 2018.
- ATA Özlem; "Borsaya Kote Edilmiş Nama Yazılı Payların Devri", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, S. 2, 2019.
- ATALAY Oğuz; *Anonim Şirketlerin İflası*, 1. bs., İzmir 1996.
- AYAN, Özge; "Yeni Türk Ticaret Kanununda Anonim Şirketin Haklı Sebeplerle Feshi Davası (531. Madde)", *Legal Hukuk Dergisi*, S. 102, 2011. (Fesih)
- AYAN, Özge; "Anonim Şirketin Genel Kurul Kararı İle Kendi Paylarını İktisap Etmesi veya Rehin Almasının Koşulları (TTK 379)", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 17, S. 2, Ocak 2013.
- AYDEMİR Efrail; *Konkordato ve Yeniden Yapılandırma*, 2. bs., Ankara 2019.
- AYDEMİR Fatih; "Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrasının Hukuki Sonuçları", *İÜHFİM*, C. 69, S. 1-2, 2011.
- AYDIN Alihan; *Anonim Ortaklığın Kendi Paylarını Edinmesi*, İstanbul 2008.

- AYDIN Alihan; “Türk Ticaret Kanunu’nun Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığa İlişkin Düzenlemesine (TK M. 376) Eleştirel Bir Bakış”, *İÜHFİM*, C.70, S. 2, 2012. (Sermaye Kaybı)
- AYDIN Alihan; “Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Sınırları ve Temsil Yetkisinin/Gücünün Kötüye Kullanılması Sorunu”, *BATİDER*, C. 30, S. 1, Mart 2014. (Temsil Yetkisi)
- AYDIN İmran; *Ticaret Şirketlerinde Tür Değişirme*, 1. bs., Ankara 2019.
- AYDOĞAN Fatih; *Tek Kişi Ortaklığı*, 1. bs., İstanbul 2012.
- AYHAN Rıza /ÇAĞLAR Hayrettin /ÖZDAMAR Mehmet; *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 4. bs., Ankara 2022.
- AYHAN Rıza /ÇAĞLAR Hayrettin /ÖZDAMAR Mehmet; *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 1. bs., Ankara 2019. (2019)
- AYHAN Rıza /ÇAĞLAR Hayrettin/ÖZDAMAR Mehmet; *Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar*, 14. bs., Ankara 2021. (Ticari İşletme)
- AYOĞLU Tolga; “TTK M.376 F. 1 Ve 2 Hükümlerine İlişkin Düşünceler”, *Legal Hukuk Dergisi*, C. 15, S. 172, 2017. (M. 376)
- AYOĞLU Tolga; “Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 2, Temmuz 2013.
- AYOĞLU Tolga; “Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshine İlişkin Davalarda Dava İkame Edildikten Sonra Şirket Bünyesinde Ortaya Çıkan Bazı Önemli Gelişmelerin Dava Sürecine Etkileri”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, S. 1, Ocak 2017. (Fesih)
- AYOĞLU Tolga; “Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışında Genel Kurul Kararının Hukuki Niteliği”, *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 1, Haziran 2017. (Önemli Miktar)
- AYTULUN Metin/TOROSLU, M. Vefa; *İçtihatlı ve Uygulamalı Anonim Şirketlerde Tasfiye*, İstanbul 2014.
- BAHTİYAR Mehmet; *Ortaklıklar Hukuku*, 16. bs., İstanbul 2022. (Ortaklıklar)
- BAHTİYAR Mehmet; *Anonim Ortaklık Anasözleşmesi*, 1. bs., İstanbul 2001. (Anasözleşme)
- BAHTİYAR, Mehmet; “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nın Dili ile Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, *TBB Dergisi*, C. 18, S. 61, Kasım 2005.

- BAHTİYAR, Mehmet; “Anonim Şirket Adına Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davasında Genel Kurul Kararının Gerekli Olup Olmadığı Sorunu”, *Prof. Dr. Seza Reisoğlu Armağanı*, Ankara 2016.
- BAŞTUĞ İrfan; “Kollektif Şirketin Tasfiyesi, Tasfiye Memurlarının Seçimi ve Görevlerinin Son Bulması”, *BATİDER*, C. 3, S. 3, Mart 1966.
- BATİDER, *Kararlar (derleme)*, 1964, C. 2, S. 4.
- BİÇER Levent/HAMAMCIOĞLU Esra; “Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı (TTK m. 408/2-f)”, *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 1, S. 1, Haziran 2013.
- BİLGE Mehmet Emin; “Anonim Şirketin Sona Ermesi ve Tasfiyesi”, *EÜHFD*, C. 17, S. 3-4, 2012.
- BİLGEÇ Hakan; *Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz*, Ankara 2017.
- BİLGİN Mahmut; *İflas Davaları*, Ankara 2008.
- BİLGİLİ Fatih/DEMİRKAPI Ertan; *Şirketler Hukuku*, 9. bs., Bursa 2013.
- BİLGİLİ Fatih/DEMİRKAPI Ertan; *Şirketler Hukuku Dersleri*, 8. bs., Bursa 2021. (ŞH. Dersleri)
- BİNGÖL Muhammet Emin; “Anonim Şirketlerde Konu Dışı Hukuki İşlemlerin Niteliği”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 2, 2018.
- BİRSEL Mahmut Tefvik; “Anonim Şirketlerde Tali Yüküm”, *BATİDER*, C. 8, S. 3, Haziran 1976.
- BORA ÇINAR Sevda; “Anonim Şirketlerde Sorumluluk Davası Açılmasında Genel Kurul Kararı Alınmasının Gerekli Olup Olmadığı Üzerine Bir Değerlendirme”, *Turkish Academic Research Review*, C. 4, S. 2, 2019.
- BOZAK Şakir; *Anonim Şirketlerde Tasfiye İşlemleri*, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- BOZGEYİK Hayri (Editör: Sami Karahan), *Şirketler Hukuku*, 2. bs., Konya 2013.
- BOZGEYİK Hayri; “Anonim Şirketlerin Tasfiyesinde Tasfiye Memurlarının Sorumluluğu”, *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 15, S. 1, 1999. (Tasfiye)

- BOZKURT Tamer, *Şirketler Hukuku*, 14. bs., Ankara 2022.
- BOZKURT Tamer; *Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Sınırlandırılması (Bağlam) –Die Vinkulierung-*, 1. bs., İstanbul 2016. (Bağlam)
- BOZKURT YAŞAR Sevgi; *Anonim Şirketlerde İşadamı Kararı İlkesinin (Business Judgement Rule) Uygulanması*, (Danışman: Prof. Dr. Mehmet Helvacı), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, 2014. (İşadamı Kararı İlkesi)
- BOZKURT YAŞAR Sevgi; “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri Aleyhine Şirket Adına Sorumluluk Davası Açılmasına Karar Vermeye Yetkili Organ”, *BATİDER*, C. 34, S. 1, Mart 2018.
- CAN Mustafa Erdem; “Anonim Şirkette Sermaye ve Kanuni Yedek Akçeler Toplamının Üçte İkisinin Kaybının Hukuki Sonuçları”, *ERÜHFD*, C. 13, S. 1, 2018.
- CAN Ozan; “Gümrük ve Ticaret Bakanlığı’nın Ticaret Şirketlerinin Feshini İsteme Davasında Bir Yıllık Süreye İlişkin Anayasaya Aykırılık Sorunu”, *BATİDER*, C. 31, S. 4, Aralık 2015. (Fesih)
- CANÖZÜ Salih; *Anonim Şirketlerde İbra*, 1. bs., İstanbul 2021.
- CANÖZÜ Salih; *Anonim Şirketlerde Kâr Payının Tespiti ve Dağıtılması*, 1. bs., İstanbul 2015. (Kâr Payı)
- CENKÇİ Esra; *Anonim Şirketlerde Gündeme Bağlılık İlkesi*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2011.
- ÇAĞLAR Hayrettin/KAŞAK Esra; “Anonim Şirketin Haklı Sebep Feshine İlişkin TTK m. 531 Hükmünün Zaman Bakımından Uygulanması”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 65, S. 3, 2016.
- ÇAKI Gamze; *Anonim Ortaklık Tasfiyesinde Alacaklıların Korunması*, 1. bs., Ankara 2020.
- ÇAMOĞLU Ersin; *Kollektif Ortaklığın Haklı Sebep Feshi ve Ortağın Haklı Sebep Çıkarılması*, 1. bs., İstanbul 2008.
- ÇAMOĞLU Ersin; “Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshinde Hâkimin Takdir Yetkisi”, *BATİDER*, C. 31, S. 1, Mart 2015. (AŞ Fesih)
- ÇAMOĞLU Ersin; “Anonim Ortaklık Genel Kurulunun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı”, *Prof. Dr. Sabih Arkan’a Armağan*, İstanbul 2019. (Önemli Miktar)

- ÇEBİ Hakan; *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Ortaklıkların Bölünmesi*, 1. bs., İstanbul 2010.
- ÇELİK Aytekin; *Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma*, Güncellenmiş 4. bs., Ankara 2016. (Çıkarılma)
- ÇELİK Aytekin; "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerin Haklı Sebeple Feshi", *BATİDER*, (Prof. Dr. Reha Poroy'un Anısına Armağan), C. 25, S. 4, 2009. (Haklı Sebep)
- ÇELİK Aytekin; "Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 17, S. 2, Aralık 2009.
- ÇELİKTAŞ İlyas; *Anonim Ortaklığın Kendi Paylarını İktisabı*, İstanbul 2006.
- ÇEVİK Orhan Nuri; *Uygulamada Şirketler Hukuku*, Ankara 1989.
- ÇEVİK Orhan Nuri; "Anonim Şirketlerde Sona Erme Halinden Dönülebilir mi?", *Ankara Barosu Dergisi*, S. 3, 1987. (Makale)
- ÇOŞTAN Hülya; *Anonim Ortaklıklarda Bölünme*, Ankara 2004.
- ÇOŞTAN Hülya; *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hükümlerine Göre Anonim Şirketin Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme Yoluyla Yeniden Yapılanmasında Alacaklının Korunması*, 1. bs., Ankara 2009.
- ÇOŞTAN Hülya; "Bölünmeye Katılan Şirketlerin Müteselsil Sorumluluklarının Sınırlandırılması", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 18, S. 2, Aralık 2012.
- DEĞİRMENCİ Cenker; *Anonim Ortaklıkta Iskat*, 1. bs., İstanbul 2006.
- DEMİRKAPI Ertan; "Anonim Şirket Tasfiyesinde Süregelen İş ve Yeni İş Kavramları ve Buna Bağlanan Hukuki Sonuçlar", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 10, S. 1, 2014. (Tasfiye)
- DEMİR Aybüke; "Ticaret Şirketlerinin Birleşmesinde Alacakların Teminat Altına Alınması", *Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 2, S. 2, Aralık 2014.
- DEMİR Gönenç; *Anonim Şirketler Hukukunda Dürüst Resim İlkesi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2018.
- DEMİRSATAN Barış; "Hukuka Aykırı Tasfiyenin Tüzel Kişiliğe Etkisi", *İÜHFİM*, C. 74, S. 2, 2016.

- DEVELİ Bilge; "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Ayrılma Akçesi", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 17, S. 1-2, Ocak 2013.
- DEVELLİOĞLU Ferit; *Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 8. bs., Ankara 1988.
- DİNÇ Serhan; "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Sona Erme", *YBÜHFD*, S. 2, Ocak 2016.
- DOĞANAY İsmail; *Türk Ticaret Kanunu Şerhi*, C. 1, 4. bs., İstanbul 2004.
- DOĞANAY İsmail; *Türk Ticaret Kanunu Şerhi*, C. 2, 4. bs., İstanbul 2004.
- DOĞANAY İsmail; "Türk ve Ansay'ın Bildirilerine İlişkin Tartışmalar", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu-3, Bildiriler-Tartışmalar*, Ankara 14-15 Şubat 1986.
- DOĞRUSÖZ KOŞUT Hanife; (Editör: Sami Karahan), *Şirketler Hukuku*, 2. bs., Konya 2013.
- DOMANIÇ Hayri; *Türk Ticaret Kanunu Şerhi C. 2, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması*, İstanbul 1988. (C. 2)
- DÖNMEZ Fazlı Enes / DURMUŞ Ahmet Fethi; "Anonim Ortaklıklarda Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna Bildirim Yükümlülüğü", *Toplum Bilimleri Dergisi*, Y. 16, S. 32, Haziran 2022, s. 56.
- DURAL Halil Ali; "Anonim Şirketin Önemli Miktarda Varlığının Satışına İlişkin Genel Kurul Kararının İçeriği ve Kapsamı", *Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan*, İstanbul 2017.
- DURAN Arif; *Sermaye Şirketlerinde İnternet Sitesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2013.
- DURGUT Ramazan; 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Şirketlerin Bölünmesi ve Bölünmeye Hakim İlkeler", *Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi*", S. 126, Ağustos 2012.
- DURMUŞ Ahmet Hayri; "Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Tasfiye Başlangıcı Bilançosu", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Y. 15, S. 30, 2016.
- EDGÜ Ekrem; "Tasfiyesi Hitam Bulmuş Olan Bir Anonim Şirketin Yeniden Ticaret Siciline Kaydının Yapılabilmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, S. 6, 1953.

- EMİNOĞLU Cafer; “Tek Pay Sahipli Anonim Şirkette Genel Kurul”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 1, 2015. (Genel Kurul)
- EMİNOĞLU Cafer; “Anonim Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Arabuluculuğa Elverişliliği ve Elverişliliğin Tespitinde Ölçüt Önerileri”, *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, C. 7, S. 2, 2021.
- EMİNOĞLU Cafer/ERDOĞAN Ersin, *Ticari Uyuşmazlıklarda İhtiyari ve Dava Şartı (Zorunlu) Arabuluculuk*, 1. bs., Ankara 2020.
- EPÇELİ Sevgi; “Ticaret Kanunu Tasarısı’nın Bölünmeye İlişkin 159, 160, 161. Maddeleri Üzerine Bir İnceleme”, *İstanbul Barosu Dergisi*, C. 18, S. 1, 2010.
- ERDEM H. Ercüment; “Birleşme Bölünme ve Tür Değiştirmede Yeni Davalar”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 12, S. 2, Temmuz 2013.
- ERDEM Nuri; *Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi*, 1. bs., İstanbul 2012. (Haklı Sebep)
- ERDEM Nuri; “6102 sayılı “Yeni” TTK’ya Göre Anonim Ortaklık Pay Sahiplerinin “Müktesep” (Kazanılmış) Hakları” *Regesta Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 2, S. 1, 2012. (Müktesep Hak)
- ERDOĞAN Rumeysa; “Anonim Şirketlerde Ek Tasfiye”, *TAAD*, S. 43, Temmuz 2020.
- EREN Fikret; *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 9. bs., Ankara 2021.
- EREN Fikret; *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 25. bs., Ankara 2020.
- ERİŞ Gönen; *Anonim Şirketler Hukuku*, 1. bs., İstanbul 1995. (Anonim Şirket)
- ERİŞ Gönen; “Türk ve Ansay’ın Bildirilerine İlişkin Tartışmalar”, *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu-3, Bildiriler-Tartışmalar*, Ankara 14-15 Şubat 1986.
- ERİŞ Gönen; *Ticari İşletme ve Şirketler C. 2*, 2. bs., Ankara 2014. (C. 2)
- ERİŞ Gönen; *Ticari İşletme ve Şirketler C. 3*, 2. bs., Ankara 2014. (C. 3)
- ERMENEK İbrahim; *İflasın Ertelenmesi*, Ankara 2009.
- FORSTMOSER Peter; “Widerrufbarkeit des Auflösungsbeschlusses einer Aktiengesellschaft”, *SZW* 1998. (<https://www.forstmoser.ch/wp-content/publications/articles/1998-widerrufbarkeit-szw.pdf>, E. T. 16.05.2022)

- FRANKO Nisim; “Türk ve Ansay’ın Bildirilerine İlişkin Tartışmalar”, *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu-3, Bildiriler-Tartışmalar*, Ankara 14-15 Şubat 1986.
- GÖRGÜLÜ Fatma; *Türk Ticaret Şirketlerinde Ultra Vires İlkesi*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- GÖKTÜRK Kürşat; “Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşme Süreci ve Bazı Sorunlar”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 17, S. 1-2, Ocak 2013.
- GÖKTÜRK Kürşat/ CAN Mehmet Çelebi; “Farklılaştırılmış Teselsülün - Özellikle- Dış İlişki Bakımından Anlamı ve Bankacılık Kanununun Şahsi İflas Sorumluluğu İle Karşılaştırılması”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 2, S. 2, 2011.
- GÜNDOĞDU Gökmen; “Türk Ticaret Kanunu Tasarısında Tek Kişilik Anonim Ortaklık ve Tek Kişilik Limited Ortaklık”, *İÜHFİM*, C. 65, S. 1, 2007.
- GÜRBÜZ USLUEL Aslı Elif; “Yeni Türk Ticaret Kanunu Bağlamında Anonim Ortaklıklarda Kamu Denetiminin Değerlendirilmesi”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 28, S. 1, Mart 2012.
- HACIMAHMUTOĞLU Sibel; “Anonim Ortaklığın Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü: Fonksiyonel Bir Yaklaşım”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 31, S. 3, Eylül 2015.
- HAMAMCIOĞLU Esra; *Anonim Ortaklıklarda Anasözleşme Değişikliği*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2011.
- HANAĞASI Emel; “Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Davasının Medeni Usul Hukuku Perspektifinden Değerlendirilmesi”, *BATİDER*, C. 32, S. 1, Mart 2016.
- HANDSCHİN Lukas; *Auflösung der Aktiengesellschaft aus wichtigem Grund und andere sachgemässe Lösungen*, SZW 1993. (<https://core.ac.uk/download/pdf/18237629.pdf> E. T. 25.06. 2021)
- HELVACI Mehmet; “Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 12, S. 2, Temmuz 2013.

- HELVACI Mehmet; “Anonim Ortaklık Tarafından Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davalarında Genel Kurul Kararının Gerekli Olup Olmadığı Sorunu -Düşünceler ve Değerlendirmeler-”, *Yürürlüğünün 5. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu*, İstanbul 2018.
- İLBASMIŞ HIZLISOY Özlem; *Anonim Şirketin Haklı Sebep Feshi*, Ankara 2016.
- İLBASMIŞ HIZLISOY Özlem; “Limited Şirketin İşletme Konusunun Gerçekleşmesi veya Gerçekleşmesinin İmkansız Hale Gelmesi ve Sürenin Dolması Neticesinde Sona Ermesi Bağlamında İki Sorun”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 24, S. 2, Mayıs 2020.
- İMREGÜN Oğuz; *Anonim Ortaklıklar*, 3. bs., İstanbul 1974.
- İMREGÜN Oğuz; *Anonim Ortaklıklar*, 4. bs., İstanbul 1989. (1989)
- İPEKEL KAYALI Ferna; *Türk Ticaret Kanunu’na Göre Sermaye Ortaklıklarının Bölünmesi*, İstanbul 2020.
- İSMAYİLOV Araz; “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Ultra Vires İlkesinin Yeri”, *Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 3., S. 2., Aralık 2014.
- İZMİRLİ Yedigâr; *Türk Ticaret Kanununa Göre Tasfiye Memurlarının Görev, Yetki ve Sorumlulukları*, 1. bs. Ankara 2001.
- KADEROĞLU Murat; *Anonim Şirketlerin İnfisalı (Dağılması)*, 1. bs., İstanbul 2017.
- KALE İbrahim Enes; *Şirketler Hukukunda Çekişmesiz Yargı İşleri*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- KANETİ Selim; *Haksız Fiilde Hukuka Aykırılık Unsuru*, İstanbul 2007.
- KAPLAN İbrahim; “6102 Sayılı YTTK Hükümlerine Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri ve Diğer Üst Yöneticilerin, Şirkete, Ortaklara ve Şirket Alacaklılarına Karşı Hukuki Sorumluluğu”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 65, S. 4, 2016.
- KARAAHMETOĞLU İsmail Özgün; *Limited Şirketin Temsili*, 2. bs., Ankara 2018.
- KARACAN Ali İhsan /ERİŞİR KARACAN Esra; *Halka Açık Şirketlerde Kar Payı Dağıtımı*, 1.bs., İstanbul 2016.
- KARAEĞE Özge; “Anonim Şirketlerde Genel Kurulun Yönetim Kurulu Üyelerini Görevden Alma (Azil) Yetkisi (TTK m. 364)”, *Ankara Barosu Dergisi*, S. 1, 2014.

- KARAHAN Sami; *Şirketlerde Tasfiye*, 1.bs., Konya 1998. (Tasfiye)
- KARAHAN Sami; "Anonim ve Limited Şirketlerde Ek Tasfiye", *Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı*, C. 1, İstanbul 2002. (Ek Tasfiye)
- KARAHAN, Sami; "Anonim ve Limited Şirketlerde İhya veya Tasfiyeden Dönme-Karar Tahlili", *Prof. Dr. Fahiman Tekil'in Anısına Armağan*, İstanbul 2003. (İhya)
- KARAMAN COŞGUN Özlem; *Anonim Şirketin Tasfiyesi*, 1. bs., Ankara 2015.
- KARASU Rauf; *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi*, Ankara 2009.
- KARASU Rauf; "6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi", *MÜHF-HAD*, C. 18, S. 2, Ocak 2012. (Makale)
- KARAYALÇIN Yaşar; "Türk ve Ansay'ın Bildirilerine İlişkin Tartışmalar", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu-3, Bildiriler-Tartışmalar*, Ankara 14-15 Şubat 1986.
- KAŞAK Esra; "Anonim Şirketlerin Haklı Sebepçe Feshinde Şahsi Sebepçerin Değerlendirmeye Alınıp Alınmayacağı Hususunun Hakimın Takdir Yetkisi Bakımından Değerlendirilmesi", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 23, S. 3, Temmuz 2019.
- KAYA İlknur; *Limited Şirketin Sona Erme Sebepçeri*, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2005. (Limited Şirket)
- KAYA Mustafa İsmail; "Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Denetim ve Gözetim Görevi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, Özel Sayı, Temmuz 2014.
- KAYA Arslan; *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı*, Ankara 2001. (Bilgi Alma Hakkı)
- KAYAR, İsmail; "Yeni TTK'ya Göre Anonim Şirkette Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Tespiti ve Sonuçları", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 18, S. 2, Aralık 2012.
- KAYIHAN Şaban; "Ticaret Sicil Memurunun Tescil Başvurularını İnceleme Görev ve Yetkisinin Kapsamı", *EÜHFD*, C. 11, S. 3-4, 2007.
- KENDİGELEN Abuzer; "Genel Hükümler ve Anonim Ortaklığın Kuruluşu", *Makalelerim C. 1*, İstanbul 2018. (Genel Hükümler ve Kuruluş)

- KENDİGELEN, Abuzer; *Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*, 2. bs., İstanbul 2012. (İlk Tespitler)
- KENDİGELEN Abuzer; *Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı*, İstanbul 1994. (İntifa)
- KERVANKIRAN Emrullah; *Anonim Şirketlerin Tasfiyesi*, 1.bs., Ankara 2015.
- KESKİN Harun; “Anonim Şirketlerde Önemli Miktarda Şirket Varlığını Konu Alan İşlemlerde Organsal Yetkiye İlişkin Sorunlar”, *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Bildiriler-Tartışmalar*, C. 33, 13 Aralık 2019.
- KIRCA, İsmail /GÜREL, Murat; “Sermaye Kaybı veya Borca Batıklık Halinde Birleşmeye Katılma”, *Prof. Dr. Hikmet Sami Türk’e Armağan*, 1. bs., Ankara 2017.
- KIRCA İsmail/ŞEHİRALİ ÇELİK Feyzan Hayal/MANAVGAT Çağlar; *Anonim Şirketler Hukuku, C. 1*, Ankara 2013.
- KIRCA İsmail/ŞEHİRALİ ÇELİK Feyzan Hayal/MANAVGAT Çağlar; *Anonim Şirketler Hukuku C. 2/2 Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, 2. bs., Ankara 2017. (Hükümsüzlük)
- KIRCA İsmail; “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi-Özen Borcu”, *BATİDER*, C. 22, S. 3, Haziran 2004. (Özen Borcu)
- KIRCA İsmail; “İbra Kararının Geri Alınması ve Bankacılık Kanunu’nun 133. Maddesi Uyarınca Açılacak Sorumluluk Davalarında İbranın İptali ve Zamanaşımı”, *BATİDER*, C. 23, S. 3, Haziran 2006.
- KIRCA İsmail; *Ticari Mümessillik*, Ankara 1996. (Ticari Mümessil)
- KORKUT Ömer; “Anonim Şirketin Kuruluşundaki Eksikliklerin Hukuki Sonuçları ve Tescilin Sağlığa Kavuşturucu Etkisi”, *MÜHF-HAD*, C. 18, S. 2, 2012.
- KOŞER Nihal; “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Birleşmede Ayrılma Akçesi”, *TAAD*, S. 34, Nisan 2018.
- KÖKSAL Aytaç; “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nın 397 ila 406 Maddeleri Arasında Düzenlenen Denetçinin Anonim Ortaklığın Bir Organı Olup Olmadığı Sorunu”, *Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan*, C. 1, Ankara 2010.
- KUNZ, Peter V.; *Auflösungsklage gemäss Art.736 Ziff. 4 OR- Garant für ein indirektes Austrittsrecht?*

- (https://www.iwr.unibe.ch/ueber_uns/prof_dr_peter_v_kunz/e163474/e192613/e192616/files192863/1998_Aktienrecht_1992_1997_S_23_5_248.pdf E. T. 22.06.2021)
- MANZ Gerhard/ MAYER Barbara/SCHRÖDER Albert/ LAMMEL Stefan/ THIES Hendrik; *Die Aktiengesellschaft: Umfassende Erläuterungen, Beispiele und Musterformulare für die Rechtspraxis*, 7. Auflage, Freiburg 2014.
- MEMİŞ Tekin; *Anonim Şirketlerde İnfisah*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1993.
- MEMİŞ Tekin; “Şirketler Hukukunda Denetim”, *EÜHFD*, C. 16, S. 3-4, 2012. (Denetim)
- MENEKŞE Ayhan M.; *Türk Hukukunda Tedrici Tasfiye*, Ankara 1983.
- MOLL Douglas K.; “Shareholder Oppression and “Fair Value”: of Discounts, Dates, and Dastardly Deeds in the Close Corporation”, *Duke Law Journal*, Vol. 54, No. 2, 2004. (<https://scholarship.law.duke.edu/dlj/vol54/iss2/1> E. T. 20.12.2020)
- MOROĞLU Erdoğan; *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler*, 8. bs., İstanbul 2016. (Değerlendirme ve Öneriler)
- MOROĞLU Erdoğan; “Anonim Ortaklıkta Azınlık Pay Sahiplerinin Korunması ve Haklı Nedenlerle Fesih” *Makaleler*, 1. bs., İstanbul 2010.
- MOROĞLU Erdoğan; *Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı*, Güncelleştirilmiş 4. bs., İstanbul 2018.
- MOROĞLU, Erdoğan; *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, 7. bs., İstanbul 2014. (Hükümsüzlük)
- MOROĞLU Erdoğan; “Anonim ve Limited Ortaklıklarda Fesih Kararının Geri Alınması”, *Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı*, İstanbul 2002. (Fesih Kararının Geri Alınması)
- NARBAY Şafak; “TTK Tasarısı’nda Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davete Yetkili ve Görevli Olanlara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi”, *Hukuki Perspektifler Dergisi*, S. 7, 2006.
- NARBAY Şafak; *Anonim Ortaklıkta Pay Defteri*, Ankara 2003. (Pay Defteri)
- NARBAY Şafak/ KESİCİ Buğra; “Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Kararı Öngörülen İptal Davası Üzerine “Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, Ocak 2015.

- NARBAY Şafak/ SÖNMEZ Melih; "Kurumsal Yönetimde "Şeffaflık" ve Türk Ticaret Hukukundaki Uygulamaları", Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, C. 18, Özel Sayı-1, 2016.
- NOMER ERTAN Füsün; "Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Davası - TTK m. 531 Üzerine Düşünceler-", *İÜHF*, C. 73, S. 1, Kasım 2016.
- OĞUZMAN M. Kemal/ ÖZ M. Turgut; *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt-1*, Genişletilmiş 19. bs., İstanbul 2021. (C. 1)
- OĞUZMAN M. Kemal/ ÖZ M. Turgut; *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt-2*, Gözden Geçirilmiş 16. bs., İstanbul 2021. (C. 2)
- OKÇUOĞLU Yavuz; "Anasözleşmesinde Belirtilen Sürenin Bitmesine Rağmen Faaliyetine Devam Eden Anonim Şirketin Hukuki Durumu", *Prof. Dr. Ernst E. Hirsch'in Hatırasına Armağan*, Ankara 1986.
- OKÇUOĞLU Yavuz; "Türk ve Ansay'ın Bildirilerine İlişkin Tartışmalar", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu-3, Bildiriler-Tartışmalar*, Ankara 14-15 Şubat 1986.
- ORUÇ Murat/ÇATIKKAŞ Özgür/ŞUEKİNCİ Cafer; *Hukuki ve Mali Yönleriyle Konkordato*, 2. bs., İstanbul 2020.
- ORUÇ Murat; "6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıktan Haklı Sebep Fesih İstemine Bağlı Çıkarılma", *BATİDER*, C. 27, S. 1, Mart 2011. (Haklı Sebep)
- ORUÇ Yakup; *İflas İdaresi*, 1. bs., Ankara 2019. (İflas İdaresi)
- ÖCAL Akar; "Kollektif Şirketlerin Tasfiyesinin Denetlenmesi", *Prof. Dr. Mahmut Tevfik Birsel'e Armağan*, İzmir 2001.
- ÖZATLAN Yurdal; *Anonim Şirket Birleşmelerinde Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davası (Denkleştirme Davası)*, 1. bs., İstanbul 2014.
- ÖZDAMAR Mehmet; *Anonim Ortaklıkların Kendi Paylarını İktisap Etmesi*, 1. bs., Ankara 2005.
- ÖZER Işık; "Katılma İntifa Senedi Sahipleri Özel Kurulu", *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 1, S. 1, 2015.
- ÖZKAN Hasan; *İflasın Tasfiyesi (Md. 208 - 256)*, İstanbul 2014.
- ÖZKORKUT Korkut; "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerin Denetiminde Yeni Bir Dönem: Bağımsız Denetleme Kuruluşları, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 23, S. 2, Aralık 2005.

- ÖZTEK Selçuk/BUDAK Ali Cem/TUNÇ YÜCEL Müjgan/YEŞİLOVA Bilgehan/KALE Serdar; *Yeni Konkordato Hukuku*, 2. bs., Ankara 2019.
- ÖZTEK Selçuk, “Borca Batık Anonim Şirketlerde İflası Önleyen Yeni Bir Araç Olarak Sırada Sona Yerleştirme (Sıradan Vazgeçme)”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, Özel Sayı, 2014.
- ÖZTÜRK ALMAÇ Tuğçe; *Ticaret Şirketlerinin Birleşmesinde Ortaklık Haklarının Devamlılığı İlkesi*, 1. bs., Ankara 2019.
- PASLI Ali; “Yeni Türk Ticaret Kanunu Anonim Ortaklık Hükümlerinin Tanıtılması (III) (Kuruluşun Hükümleri)”, *BATİDER*, C. 28, S. 3, Eylül 2012.
- PEKCANITEZ Hakan/ATALAY Oğuz/SUNGURTEKİN ÖZKAN Meral/ÖZEKES Muhammed; *İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı*, 7. bs., İstanbul 2020.
- PINAR, Hamdi (Editör: KARAHAN, Sami); *Şirketler Hukuku*, 2. Baskı, Konya 2013.
- PIRRINGER Anton; *Die Gesellschaft in der Liquidation – Ein Vergleich zwischen österreichischem und britischem Gesellschaftsrecht*, Wien 2012, Dissertation. (http://othes.univie.ac.at/24317/1/2012-11-21_0206194.pdf E.T. 29.06.2021)
- PULAŞLI Hasan; *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 8. bs., Ankara 2022.
- PULAŞLI Hasan; *Şirketler Hukuku Şerhi*, C. 1, 4. bs., Ankara 2022. (C. 1)
- PULAŞLI Hasan; *Şirketler Hukuku Şerhi C. 2*, 4. bs., Ankara 2022. (C. 2)
- PULAŞLI Hasan; *Şirketler Hukuku Şerhi C. 3*, 4. bs., Ankara 2022. (C. 3)
- PULAŞLI Hasan; *Şirketler Hukuku Şerhi C. 4*, 4. bs., Ankara 2022. (C. 4)
- PULAŞLI Hasan; “Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 17, S. 1-2, Ocak 2013. (GK Kararlarının Sakatlığı)
- PULAŞLI Hasan; *İsviçre ve Alman Hukuku ile Karşılaştırmalı, Notlu ve İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Ticari Mevzuat*, Ankara 2013.
- PULAŞLI Hasan; “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü ve Mütessesil Sorumluluğu”, *BATİDER*, C. 25, S. 1, Mart 2009. (Sorumluluk)
- RIEK Rainer; “Gewinnoptimierung und Liquidation bei der AG, Zulässige Massnahmen während der Liquidation”, ST 10/04, *Der Schweizer Treuhänder*. (<http://docplayer.org/49275267-Gewinnoptimierung-und-liquidation-bei-der-ag.html> E. T. 04. 07. 2021)

- ROLEA Alexandra Gabriela; "The Main Aspects of Company Liquidation", *Bucharest University of Economic Studies-Faculty of Accounting and Management Information Systems Working Paper*, 2014. (https://www.researchgate.net/profile/LauraBrad/publication/266747916_Factors_that_influence_the_value_of_EATR_considering_the_competition_effectiveness/links/543b95e50cf24a6ddb977f72/Factors-that-influence-the-value-of-EATR-considering-the-competition-effectiveness.pdf#page=332 E. T. 29.06.2021)
- ROLEA Alexandra Gabriela; "The Company Liquidation- A path to Avert The Accrual of New Liabilities", *Eurasian Journal of Business and Management*, 2(3), 2014. (https://www.researchgate.net/publication/276315474_The_Company_Liquidation_-_A_Path_to_Avert_the_Accrual_of_New_Liabilities E. T. 29.06.2021)
- SETHE Rolf; "Die Satzungsautonomie in Bezug auf die Liquidation einer AG", *ZfP* 1998. (https://www.zora.uzh.ch/id/eprint/34703/1/Sethe_ZIP_18_1998.pdf E. T. 18.04.2022)
- SEZGİN HUYSAL Ayşegül (Editör: Sami Karahan); 2. bs., Konya 2013.
- SONGUR Damla; *Anonim Şirketlerde Önemli Miktarda Malvarlığı Üzerinde İşlemler*, 1. bs., İstanbul 2021.
- SONGUR Damla Gülseren; "Türk Hukukunda Şirketlerin İhyası- Yargıtay Kararları Işığında TTK Geçici 7. Madde Üzerine Değerlendirmeler", *Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan*, İstanbul 2019. (Geçici 7. Madde)
- SOYKAN İsmail Cem; *Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu*, 1. bs., İstanbul 2012.
- SOYKAN İsmail Cem; *Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıklarda Sermaye Taahhüdü Yoluyla Sermaye Artırımı*, 1. bs., İstanbul 2019.
- SÖNMEZ Melih; *The Role of Better Transparency Law in Corporate Governance and Financial Markets and Its Practicability in Legal Systems: A Comparative Study Between the EU and Turkey*, (Supervisor: Prof. Mathias Siems, Dr. Pierre Schammo), School of Law Durham University, Unpublished Doctoral Thesis, 2014. (<http://etheses.dur.ac.uk/10800/1/final.pdf?DDD19+> E. T. 10.07.2021)
- SÖNMEZ Yusuf Ziyaeddin; *Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Ortaklıktan Ayrılma Hakkı*, 1. bs., İstanbul 2009.

- SULU Muhammed; "Ticari Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuğun Uygulamasına İlişkin Güncel Sorunlar ve Tespitler", *Arabuluculuğun Geleceği Sempozyumu (İbn Haldun Üniversitesi Arabuluculuk Daire Başkanlığı)*, 2020, (<https://openaccess.ihu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12154/1541/Sulu%2C%20M.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, E. T. 16.11.2022)
- SÜMER Ayşe; *Anonim Ortaklıklarda Azınlık Haklarının Korunması ve Anonim Ortaklığın Haklı Nedenle Feshi (Yargıtay Kararları İle Birlikte)*, İstanbul 1991.
- SÜMER Ayşe; "Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırmaları Dergisi*, C. 18, S. 2, Aralık 2012. (Fesih)
- von STEİGER, Fritz; *İsviçre'de Anonim Şirketler Hukuku*, (Çev: Tahir Çağa), 3. bs., İstanbul 1968.
- ŞAHİN Ayşe; *Anonim Ortaklığın Haklı Sebep ile Feshi*, 1. bs., İstanbul 2013.
- ŞAHİN Ayşe; *Anonim Ortaklığın Haklı Sebep ile Feshi*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, 2011. (Haklı Sebep)
- ŞAHİN CANER Ayşenur; *Türk Borçlar Kanununda Mütessesil Borçluluk*, 1. bs., İstanbul 2017.
- ŞENER Oruç Hami; "Anonim Ortaklıklarda Tasfiye Memurunun Mahkemece Azli ve Atanması", *DEÜHFD*, C. 4, S. 1, Ocak 2002.
- ŞENER Oruç Hami; *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku*, 5. bs., Ankara 2022. (Ortaklıklar Hukuku)
- ŞENER Oruç Hami; *Anonim Ortaklıkta Ek Tasfiye*, 1.bs., Ankara 2015.
- ŞENER Oruç Hami; *Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku*, 1. bs., Ankara 2017. (Limited)
- ŞENER Oruç Hami; *Ticari Temsilci ve Ticari Temsil Yetkisi*, 1. bs., Ankara 2015.
- ŞENOCAK Kemal; "Anonim Ortaklıkta Iskat Kararının Sonuçları", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 11, S. 1-2, 2007.
- TEKİL, Fahiman; *Anonim Şirketler Hukuku*, 2. bs., İstanbul 1998.

- TEKİL, Müge; “Genel Kurulun Anonim Ortaklığı Fesih Kararını Geri Alması – İsviçre Federal Mahkemesinin 18 Haziran 1997 Tarihli Yeni İçtiha-
dı”, *İHFM*, C. 56, S. 1-4, 1998. (Fesih Kararı)
- TEKİNALP Ünal; *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Tek Kişi Ortaklığı, Anonim ve Limited Ortaklıklar, Ortaklıklar Topluluğu, Birleşme, Bölünme, Tür Değişirme*, 4. bs, İstanbul 2015.
- TEKİNALP Ünal/ POROY, Reha/ ÇAMOĞLU, Ersin; *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*, 11. bs., İstanbul 2009.
- TEKİNALP Ünal/ POROY, Reha/ ÇAMOĞLU, Ersin; *Ortaklıklar Hukuku C. 2*, 2. bs., İstanbul 1976. (C. 2)
- TEKİNALP Ünal; “Birleşmede Ayrılma Akçesi”, *Regesta Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 2, S. 1, 2012. (Ayrılma Akçesi)
- TEKİNALP Ünal; *Anonim Ortaklığın Bilançosu ve Yedek Akçeleri*, 2. bs., İstanbul 1979.
- TEKİNAY Selahattin/ AKMAN Sermet/ BURCUOĞLU Haluk/ ALTOP Atilla; *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul 1993.
- TOPÇUOĞLU Metin; “Ticaret Şirketlerinde Konu Dışı İşlemler ve Sonuçları”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 2, S. 2, 2012.
- TUFAN, Ayşe Şebnem; *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Sermaye Kaybı ve Borca Batıklık Kavramları İle Sermayesini Kaybetmiş Veya Borca Batık Batık Anonim Şirketlerin Birleşmeye Katılması*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- TÜRK Ahmet; *Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Hukuki Sonuçları (TTK m. 324)*, Ankara 1999.
- TÜRK, Ahmet; “Yeni Türk Ticaret Kanununun Getirdiği Değişiklik ve Yeniliklerle Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Hukuki Sonuçları”, *DEÜHFD*, C. 17, S. 2, Haziran 2015. (Makale)
- TÜRK Ahmet; *Anonim Ortaklığın Kendi Paylarını Edinmesi*, 1. bs., Ankara 2016. (Kendi Paylarını Edinme)
- TÜRK Hikmet Sami; “Süreleri Sona Eren Anonim Ortaklıklara İlişkin Danıştay ve Yargıtay Kararları”, *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu – 3, Bildiriler-Tartışmalar*, Ankara 14-15 Şubat 1986. (Danıştay ve Yargıtay Kararları)

- TÜRK Hikmet Sami; "Türk ve Ansay'ın Bildirilerine İlişkin Tartışmalar", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu-3, Bildiriler-Tartışmalar*, Ankara 14-15 Şubat 1986.
- TÜRK Mehmet Cemil; *Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali*, 1. bs., Ankara 2019.
- TÜRK HUKUK KURUMU, *Türk Hukuk Lügati*, Ankara, 3. bs., 1991.
- UÇAR Salter; *Tüm Şirketlerde Fesih ve Tasfiye*, İstanbul 1996.
- UZAY Şaban/BAYAT Saliha Büşra; "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun Bağımsız Denetim Alanında Getirdiği Yenilikler ve Tartışmalı Konular", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 21, Muhasebe Denetimi Özel Sayısı, Aralık 2016.
- UZEL Necdet; "Anonim Ortaklığın Haklı Sebep ile Feshi Davasında Karlılık Durumu ve Sermaye Kaybının İşlevi- İstisnai Bir Vakanın Çözümü "Grumser" Kararı", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 30, S. 4, Aralık 2014.
- UZEL Necdet; *Anonim Ortaklıkta Esas Sözleşmesel Bağlam*, 1. bs., İstanbul 2013. (Bağlam)
- UZUNALLI Sevilay; *Anonim Şirkette İşletme Konusu*, 1.bs., Ankara 2013.
- ÜÇİŞİK Güzin/ ÇELİK Aydın Çelik; *Anonim Ortaklıklar Hukuku C. 1*, Ankara 2013.
- ÜNAL Şeref; "Ana Sözleşmelerindeki Süreleri Biten ve Sürelerini Uzatmamış Olan Anonim Şirketlerin Hukuki Durumu", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu - 1, Bildiriler-Tartışmalar*, Ankara 6-7 Ocak 1984.
- VISCHER Markus; "Untergang der AG: Konstitutive oder deklaratorische Wirkung der Löschung im Handelsregister?", *GesKR (Gesellschafts- und Kapitalmarktrecht)* 2015. (https://www.walderwyss.com/user_assets/publications/1639.pdf E. T. 19.04.2022)
- VOGT Hans- Ueli/ ENDERLİ; Thomas, *Die Auflösung einer Aktiengesellschaft aus wichtigen Gründen und die Anordnung einer «anderen sachgemässen Lösung» (Art. 736 Ziff. 4 OR) - Bemerkungen aus Anlass von BGE 136 III 278 ff.*, recht 2010. (https://www.ius.uzh.ch/dam/jcr:00000000-4529-5db9-ffff-ffffc83f1916/Recht_6_Vogt.pdf E. T. 22.06.2021)

- YAĞCIOĞLU Kaan Muharrem; *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi*, 1. bs., Ankara 2018.
- YAĞMUR Setenay; *Anonim Şirketlerde Eşit İşlem İlkesi*, 1. bs. İstanbul 2020.
- YALÇIN Emre; *Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Çerçevesinde Ticaret Şirketlerinde Tür Değiştirme*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2008.
- YANLI Veliye; "Anonim Ortaklıklarda Kârın Tamamen Devrine İlişkin Bir Tasarruf Yapılabilir mi?", *İÜHFİM*, C. 55, S. 4, Temmuz 2011.
- YASAMAN Hamdi; *Anonim Ortaklıkların Birleşmesi*, Ankara 1987. (Birleşme)
- YASAMAN Hamdi; "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Hakimın Genişleyen Rolü", *BATİDER*, C. 25, S. 4, Aralık 2009.
- YASAMAN Hamdi; "Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi", *İsviçre Borçlar Kanununun İktisabının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukuku'na Etkileri*, 1. bs., İstanbul 2009.
- YASAMAN Hamdi; "Anonim Ortaklıklarda Tasfiyeden Dönme", *İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktisabının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukukunun Türk Ticaret Hukukuna Etkileri*, İstanbul 2009.
- YASAN Mustafa; "Türk Ticaret Kanunu M. 353'e Göre Fesih Davasının Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tarafından Açılabilmesinin Ticaret Hukuku Prensipleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi" *İÜHFİM*, C. 71, S. 2, 2013.
- YILDIRIM Ali Haydar; *6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklığın Haklı Sebep Feshi*, 1. bs., Bursa 2013.
- YILDIRIM, Ali Haydar; "Anonim Ortaklık Tasfiye Memurlarının Temsil Yetkisini Kullanmaları", *DEÜHFİM*, C. 9, Özel Sayı, Temmuz 2007. (Tasfiye Memurları)
- YILDIZ Burçak; "TTK Tasarısında Şirketlerin Ehliyeti ve Bu Bağlamda TTK m. 137 Hükmündeki Ultra Vires Sınırlamasının Yerindeliğinin Değerlendirilmesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 55, S. 1, 2006. (Ehliyet)
- YILDIZ Burçak; "Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından İşletme Konusu Unsuru ve Ticaret Şirketlerinin İşletme Konusu Dışındaki İşlemlerinin Hukukî Niteliği," *BATİDER*, C. 27, S. 3, Eylül 2011.

- YILDIZ Nurgül; *Bağlı Tacir Yardımcılarının Temsil Yetkisi*, (Danışman: Prof. Dr. Arslan Kaya), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- YILDIZ Şükrü; TTK Tasarısına Göre Anonim Şirketin Haklı Sebeplerle Feshi”, *Makalelerim*, 2. bs., İstanbul 2018.
- YILDIZ Şükrü; “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 548. Maddesine Göre Tasfiyeden Dönme”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Y. 15, S. 30, Mart 2016. (Tasfiyeden Dönme)
- YILMAZ Asuman, “Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim ve Limited Şirketlerde Ek Tasfiye”, *BATİDER*, S. 2, Haziran 2016. (Ek Tasfiye)
- YILMAZ Ejder; *Hukuk Sözlüğü*, Yenilenmiş 9. bs., Ankara 2005.
- YİĞİN Ali; *Anonim Şirketlerde Gündeme Bağlılık İlkesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1988.
- YÖRDEM Yılmaz; *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklaştırılmış Teselsül İlkesi*, 1. bs., Ankara 2018.
- YÜCE Aydın Alber; “Anonim Şirketlerde Hazırlık Dönemi (Devresi) Faizi”, *Legal Hukuk Dergisi*, C. 15, S. 80, 2017.

İNTERNET KAYNAKLARI

- <https://sozluk.gov.tr>
- <https://karararama.yargitay.gov.tr>
- <https://legalbank.net/>
- <http://www.gesetze-im-internet.de/aktg/>
- <https://zgbor.ch/>
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

Dr. Onur İSTE

SERMAYE PİYASASI HUKUKUNDA
MANİPÜLASYON SUÇLARI

(6362 S.lı SPK m.107-108)

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Sermaye Piyasası Hukukunda Manipülasyon Suçları Onur İste

Hukuk Yayınları Dizisi – 3760

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 765 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Adıgüzel Burak, *Sermaye Piyasası Hukuku*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Adıgüzel Burak, “**6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nda Sermaye Piyasası Aracı Kavramı**”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi 3/1, Eylül 2017, ss.1-8.
- Akbulak Yavuz, “**Dolandırıcılık Suçu ve Sermaye Piyasasında Piyasa Dolandırıcılığı**”, Leges Kamu Hukuku Dergisi, s: 5, Ekim 2013, ss.39-47.
- Akbulut Berrin, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Adalet Yayınevi, 7. Baskı, 2020.
- Akın Mustafa, *Bankacılığın Kırmızı Çizgileri Bankacılık Suçları*, İstanbul: Kişisel Yayın, 1. Baskı, 2015.
- Akın Yeliz Neslihan, “**Ekonomik Bir Suç Olarak Piyasa Dolandırıcılığı Suçunun Değerlendirilmesi**”, Maliye Çalışmaları Dergisi-Journal of Public Finance Studies, 63, 2020, ss.19-55. DOI: 10.26650/mcd2020-781882.
- Aksoy Zeki, *Türk Sermaye Piyasası Hukukunda İçeriden Öğrenenlerin Ticareti Suçu (Bilgi Suistimali)*, Ankara: Seçkin, 1. Baskı, 2018.
- Aktaş Murat, “**Borsa İstanbul A.Ş. Piyasalarında Uygulanacak Gözetim Tedbirleri Yönergesi’ nin İşlem Bazlı Piyasa Dolandırıcılığı Suçu Bakımından Değerlendirilmesi**”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 14, Aralık 2019, ss.1-23.
- Aktaş Murat, “**Sermaye Piyasası Kanunu Bakımından Piyasa Dolandırıcılığı (Manipülasyon) Düzenlemesi**”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, 5. Sayı, 2017, ss.1-41.
- Altunöz Utku-Altınöz Hasip, *Hile Ekonomisi Piyasalarda Yatırımcı Psikolojisi ve Finansal Skandallar*, Ankara: Seçkin, 2020.
- Anbar Adem-Karabıyık Lale, *Sermaye Piyasası ve Yatırım Analizi*, Bursa: Ekin Yayınevi, Güncelleştirilmiş 2. Baskı, 2018.
- Aksoy Ahmet-Tanrıöven Cihan, *Sermaye Piyasası Yatırım Araçları ve Analizi*, Ankara: Detay Yayıncılık, 2014.
- Apiş Özge, *Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi (TCK m.61, m.62,m.63)*, Ankara: Adalet Yayınevi, Eylül 2022.
- Arslan Çetin-Özdemir Didar, “**Türk Ceza Hukukunda Bilgi Suistimali Suçu**”, International Conference On Euroasian Economies, Session 2D: Hukuk, 2018, ss.405-410.

- Artuk Mehmet Emin-Gökçen Ahmet-Alşahin Emin-Çakır Kerim, ***Ceza Hukuku Genel Hükümler***, Ankara: Adalet Yayınevi, 14. Baskı, 2020.
- Artuk Mehmet Emin-Gökçen Ahmet- Alşahin Mehmet Emin-Çakır Kerim, ***Ceza Hukuku Özel Hükümler***, Ankara: Adalet Yayınevi, 17. Baskı, 2018.
- Aşkın Uğur, “**Sermaye Piyasasında Bilgi Bazlı Piyasa Dolandırıcılığı Suçu**”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 24, Sayı: 2, Aralık 2018, ss.682-710.
- Aydın Murat, ***Ceza Muhakemesinde Yetki ve Görev Meselesinde Bazı Sorunlara İlişkin Değerlendirmeler***, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 1, 2013, ss.29-60.
- Aydın Zeynep, ***Sermaye Piyasası Hukukunda Manipülasyonlara İlişkin Müeyyideler***, Ankara Üniversitesi SBE Özel Hukuk (Ticaret Hukuku) Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi 2006.
- Aytekin İnceoğlu Asuman, “**Ekonomik Suçlar**”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, No:1, 2020, ss:119-163.
- Balan Arzu, ***Ekonomik Bir Suç Olarak Sermaye Piyasası Kanununda Düzenlenen İşleme Dayalı Piyasa Dolandırıcılığı Suçu***, İstanbul: Onikilevha, 1. Baskı, 2019.
- Balcı Murat-Çakır Kerim, “**Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma Suçu (TCK m.217/A)**”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:9, Sayı:1, Ocak 2023, ss.1-17.
- Balcı Murat-Turan Sinem, ***Açıklamalı, Gerekçeli, İctihatlı Sermaye Piyasası Kanunu Şerhi Md. 74-151***, Cilt II, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Barut Özger Emine, ***Sermaye Piyasası Hukukunda Manipülasyon Suçu***, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Başoğlu Ufuk-Ceylan Ali-Parasız İlker, ***Finans Teori Kurum Uygulama***, Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım, 2. Baskı, 2009.
- Baştürk İhsan, “**Türk Sermaye Piyasası Hukukunda Örtülü Kazanç Aktarımı Yasağına Aykırılık Suçu**”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, Cilt:21, Özel Sayı, 2019, ss.861-912.
- Bayındır Sinan-Apiş Özge-Ersöz Oğuz, “**Kitle İletişim Hukuku**”, İstanbul: Adalet Yayınevi, Genişletilmiş 2.Baskı, Şubat 2023.
- Bayındır Sinan, “**Sermaye Piyasası Kanunu’ nun 49. Maddesinde Yer Alan “Yazılı Başvuru Şartı” nın Hukuki Mahiyetine ve Sonuçlarına İlişkin Bir Değerlendirme**”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı: 93, 2011, ss.215-238.
- Bayındır Sinan, ***Türk Sermaye Piyasası Hukukunda Manipülasyon Suçu***, İstanbul: Beta, 2011.

- Bayraktar Köksal-Yıldız Ali Kemal-Aksoy Retornaz Eylem-Akyürek Güçlü-Evik Ali Hakan-Kangal Zeynel T.-Memiş Kartal Pınar-Sınar Hasan-Sonay Evik Vesile-Altunç Sinan-Aytekin İnceoğlu Asuman-Bostancı Bozbayındır Gülşah-Erman Barış, **Özel Ceza Hukuku Malvarlığına Karşı Suçlar (TCK m.141-169) Cilt IV**, İstanbul: Onikilevha, 1. Baskı, Ekim 2018.
- Baysal İbrahim Onur, **Sermaye Piyasasında Manipülasyon Suçu**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ceza ve Ceza Usul Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2011.
- Bezci M. Yiğit, **“Sermaye Piyasası Kanununda Yer Alan Suçlar”**, İdare Hukuku Açısından Sermaye Piyasası (Editör: Meltem Kutlu Gürsel), Ankara: Seçkin Yayıncılık, Şubat 2016, ss.257-306.
- Birtek Fatih, **Ceza Hukuku (Genel Hükümler) Temel Bilgiler**, Ankara: Adalet Yayınevi, 3. Baskı, 2014.
- Bradfield James, **Introduction to the Economics of Financial Markets**, New York: Oxford University Press, 2007.
- Brigham Eugene G.- Ehrhardt Michael C., **Financial Management Theory And Practice**, United States of America: Thomson Southwestern, 11th International Student Edition, 2005.
- Bromberg Lev – Gillian George- Ian Ramsay, **“Insider Trading and Market Manipulation: The SEC’s Enforcement Outcomes”**, Securities Regulation Law Journal, Vol:45, N:2, 2017, ss.109-125.
- Can Sibel -Evirgen Selen – Ulusal Dilek, **“İfade Özgürlüğü Kapsamında Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma Suçu”**, Euroasia Journal of Social Sciences, & Humanities, Vol:11, Issue:33, 2023, ss.57-89.
- Canbulut Gonca, **Finansal Bilgi Manipülasyonu ve Örnek Bir Uygulama**, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2008.
- Canpolat Can, **“Ceza Muhakemesi Hukukunun Amacı”**, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 15, Sayı: 2, Ekim 2020, ss.451-499.
- Canpolat Can, **“Ekonomik Suçluluk Bağlamında Şirket veya Kooperatifler Hakkında Yanlış Bilgi Verme Suçu (TCK m.164)”**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 27, Sayı: 1, Haziran 2021, ss.154-187.
- Canpolat Can, **“Uygulamaya Bakan Yönleriyle İşlem Temelli Piyasa Dolandırıcılığı (Manipülasyon) Suçu”**, Tebliğ, 5. Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Sempozyumu, 23-24 Eylül 2019, Cilt-I, 2020, ss. 978-1010.
- Camphell John Y.-Lo Andrew W.-Mackinlay A. Craig, **The Econometrics of Financial Markets**, New Jersey: Princeton University Press, Second Printing, 1997.
- Cecchetti Stephen G., **Money, Banking and Financial Markets**, USA: Mcgraw-Hill International Edition, Second Edition, 2008.

- Centel Nur-Zafer Hamide, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara: Beta, 11. Bası, Eylül 2014.
- Centel Nur-Zafer Hamide-Çakmut Özlem, *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, İstanbul: Beta, Onbirinci Baskı, Eylül 2020.
- Cornett Marcia Millon-Adair Troy A. Jr-Nofsinger John, *Finans (2. b.)*, (Sarıkovanlık Vedat, Çev.) Ankara: Nobel Yayınevi, 2016.
- Coşkun Seçil, “Amerika Birleşik Devletleri’nde Piyasa Dolandırıcılığına İlişkin Yasal Düzenlemeler ve Bu Fiile Uygulanan Yaptırımlar”, Ankara Hacı Bayram Veli Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:26, Sayı:3, 2022, ss.675-724.
- Coşkun Seçil, “Avrupa Birliği Hukukunda Piyasa Dolandırıcılığı (Manipülasyon)”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:20, Sayı:1, Haziran 2021, ss.559-613.
- Coşkun Seçil, *Sermaye Piyasası Hukukunda Piyasa Dolandırıcılığı Suçu (6362 Sayılı SPKn md.107)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Çalışkan Tuncer, “Borsa İstanbul’ da Manipülasyon: 2001-2013 Yılları Arasında İşlem Yasaklıları Profili”, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 1, Ocak 2015, ss.381-391.
- Çanga Belber Eda, “İdari İşlemin Konu Unsuru Bakımından Sermaye Piyasası Kurulunun Uyguladığı İdari Para Cezaları”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Sayı: 35, Temmuz 2018, ss.545-581.
- Çaptuğ Mehpere, “Sermaye Piyasası Kurulu’ nun İdari Para Cezası Uygulama Yetkisi ve Bu Yetkinin -Ne Bis İn İdem- İlkesi Bakımından Değerlendirilmesi”, İdare Hukuku Açısından Sermaye Piyasası (Editör: Meltem Kutlu Gürsel), Ankara: Seçkin Yayıncılık, Şubat 2016, ss.318-336.
- Çetin Nusret-Töremiş Hatice Ebru-Cantimur Zeynep, *6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun Sistemik Analizi*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2014.
- Çınar Çağatay, *6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’ndaki Usulsüz Halka Arz ve İzinsiz Faaliyette Bulunma Suçları*, Ankara: Seçkin, 2020.
- Çınar Çağatay, *Türk Ceza Kanunu’nda Güveni Kötüye Kullanma Suçu*, Ankara: Seçkin, Şubat 2020.
- Dana Rose Anne-Jeanblanc Monique, *Financial Markets in Continious Time*, (translated by Anna Kennedy), Newyork: Second Printing, 2007.
- Davidson Alexander, *How The Global Financial Markets Really Work*, London and Philadelphia: Kogan Page, 2009.
- Demirbaş Timur, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, Onbeşinci Baskı, Eylül 2020.
- Demirel Muhammed, *Suçta İştirakte Bağlılık Kuralı*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 2017.

- Dönmezer Sulhi-Erman Sahir, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım*, Cilt: 1, İstanbul: Beta, 14. Bası, 1997.
- Dönmezer Sulhi-Bayraktar Köksal, *Basın Hukuku*, İstanbul: Beta, 5. Bası, 2013.
- Duman Buminhan, *Sermaye Piyasası Kanunu'nda Piyasa Dolandırıcılığı (Manipülasyon) Suçu*, Ankara: Adalet Yayınevi, Birinci Baskı, Mayıs 2020.
- Duman Buminhan, “**Türk Sermaye Piyasası Hukukunda Bilgiye Dayalı Piyasa Dolandırıcılığı Suçu**”, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 14, Sayı: 149, Ocak 2019, ss.16-33.
- Duman Buminhan, “**Türk Sermaye Piyasası Hukukunda Bilgi Suistimali (İçeriden Öğrenenlerin Ticareti) Suçu**”, Kırıkkale Hukuk Mecmuası, Cilt:2, Sayı:2, Ekim 2022, ss.389-409.
- Dursun Gizem, “**Ekonomik Suça Ekonomik Ceza İlkesi ve Bu Kapsamda 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı Suçları İçin Öngörülen Cezaların Değerlendirilmesi**”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 14, Sayı: 175-176, Mart-Nisan 2019, ss. 853-885.
- Dursun Özdemir Gizem, *6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda Düzenlenen Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı Suçları*, Ankara: Seçkin, 2022.
- Dursun Selman, *Ekonomik Suçlar ve Bankacılık Suçları Bağlamında Bankacılık Düzenine Karşı İşlenen Suçlar*, Ankara: Seçkin, Birinci Baskı, Ocak 2006.
- Dursun Selman, *Sermaye Piyasasında Gerçeğe Aykırılıktan Doğan Suçlar*, İstanbul: Oniki Levha, 1. Baskı, 2010.
- Dursun Selman, “**Yeni Bankacılık Kanunu'nda Yer Alan Ceza Muhakemesi ve İnfaz Hükümleri**”, Ceza Hukuku. Dergisi, Yıl:2, Sayı:4, Ağustos 2007, ss.263-276.
- Dursun Selman “**6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununun Suç ve Kabahat Düzenlemelerindeki Yenilikler**”, Yedinci Toplantı 3Mayıs2017, Türk Ticaret Kanunu Ekseninde Sermaye Piyasası Hukuku Toplantı Serisi (Tebliğler ve Tartışmalar), İstanbul: Oniki Levha, 2019, ss.325-345.
- Engelhart Marc, “**Ekonomiyi Yönlendirme Aracı Olarak Ekonomi Ceza Hukuku**”, (Tercüme: İhsan Yılmaz Bayraktarlı), Tebliğ, 5. Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Sempozyumu, 23-24 Eylül 2019, Cilt-I, 2020, ss. 55-66.
- Erdem Büşra, *İşlenemez Suç*, İstanbul: Oniki Levha, Eylül 2022.
- Erdem Dilek Özge, “**Sermaye Piyasası Kanununda Düzenlenen Piyasa Dolandırıcılığı Suçları**”, Adalet Dergisi, 65. sayı, 2020/2, ss. 335-363.
- Eren Erkan, “**5411 Sayılı Bankacılık Kanunu Çerçevesinde Para Piyasalarında Manipülasyon: Hukuki Değerlendirmeler**”, Bankacılar Dergisi, Cilt: 31, Sayı: 114, 2020, ss.92-108.

- Ergün Okuyucu Güneş, **“Bilgiye Dayalı Manipülasyon Suçu Kapsamında -Yalan Yanlış veya Yanıltıcı- Olma Koşulunun Mahiyeti”**, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 1, Haziran 2021, ss. 106-117.
- Erman Sahir, **Özel Kanunlar Açısından Ticari Ceza Hukuku Genel Kısım**, İstanbul, Matematik Araştırma Enstitüsü Baskı Atölyesi, 1976.
- Evik Ali Hakan-Evik Vesile Sonay, **“İçeriden Öğrenenlerin Ticareti Suçu”**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt: 63, Sayı: 1-2, 2011, ss.1-56.
- Evik Vesile Sonay-Evik Ali Hakan, **“Kovuşturma Koşulu Olarak “Yazılı Başvuru” Ve Eleştirisi”**, Av. Dr. Şükrü Alparslan’a Armağan, TCHD ve İstanbul Barosu Ortak Yayını, Mayıs 2007, ss.371-388.
- Evik Ali Hakan, **Sermaye Piyasası Araçlarının Değerini Etkileyebilecek Aldatıcı Hareketler Yapma (Manipülasyon) Suçları**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 2004.
- Evik Ali Hakan, **“Sermaye Piyasası Kanununda Düzenlenen Güveni Kötüye Kullanma ve Sahtecilik Suçları- I: Sermaye Piyasası Kanununda Düzenlenen Güveni Kötüye Kullanma Suçu”**, Ceza Hukuku Dergisi, Y: 14, Sayı: 41, Aralık 2019, ss.623-653.
- Evik Ali Hakan, **“Sermaye Piyasası Kanununda Düzenlenen Güveni Kötüye Kullanma ve Sahtecilik Suçları- II: Sermaye Piyasası Kanununda Düzenlenen Örtülü Kazanç Aktarımı Suçu”**, Ceza Hukuku Dergisi, Y: 15, Sayı: 42, Nisan 2020, ss.43-84.
- Evik Ali Hakan, **“Sermaye Piyasası Kanununda Düzenlenen Güveni Kötüye Kullanma ve Sahtecilik Suçları- III: Sermaye Piyasası Kanununda Düzenlenen Sahtecilik Suçu”**, Ceza Hukuku Dergisi, Y: 15, Sayı: 43, Ağustos 2020, ss.321-353.
- Fertekligil Azmi, **Türkiye’de Borsa’nın Tarihçesi**, İstanbul, İMKB Eğitim ve Yayın Müdürlüğü, Nisan 2000.
- Geçer Ahmet Emrah, **“Sermaye Piyasası Hukukunda Piyasa Dolandırıcılığı Suçu”**, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXI, Sayı: 2, 2017, ss.241-270.
- Gökalg Namık Kemal, **Sermaye Piyasalarında Halka Arz**, İstanbul: Beta, 2014.
- Gökçen Ahmet-Balcı Murat, **“Dolandırıcılık Suçu (5237 s.lı TCK. m.157-159)”**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 14, Sayı: 1-2, 2008, ss.1-55.
- Gökçen Ahmet-Balcı Murat-Alşahin M. Emin- Çakır Kerim, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara: Adalet Yayınevi, 4. Baskı, Ocak 2020.
- Gözübüyük A. Şeref-Tan Turgut, **İdare Hukuku İdari Yargılama Hukuku**, Ankara: Turhan Kitabevi, Cilt: 2, 1999’daki Basıya Değişiklikler İşlenerek Güncelleştirilmiş Baskı, 2003.

- Günel Vural, **Hukuki Açıdan Sermaye Piyasası Faaliyetleri (Araçlar-Kurumlar)**, İstanbul: İMKB, 1997.
- Gündoğdu Aysel, **6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'na göre Sermaye Piyasası Hukuku Kavram-Uygulama Yapı**, Ankara: Seçkin, 2. Baskı, 2015.
- Gündoğdu Aysel, **"Türk Sermaye Piyasasında Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı Suçu Düzenlemelerinin İrdelenmesi"**, Maliye ve Finans Yazarları Dergisi, S: 108, 2017, ss.9-26.
- Güner Uğur, **"Ekonomik Suçlar ve Ekonomi Ceza Hukukuna İlişkin Yasal Düzenlemeler"**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, Cilt:21, Özel Sayı, 2019, ss.1411-1442.
- Güven Çiğdem, **Bankacılık Faaliyetine İlişkin Ceza Sorumluluğu**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku (Ceza ve Ceza Usul Hukuku) Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 2016.
- Hafizoğulları Zeki-Özen Muharrem, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara: Us-a Yayıncılık, 2. Baskı, 2010.
- Hanser Jesper Lau, **"The Trinity of Market Regulation: Disclosure, Insider Trading and Market Manipulation"**, International Journal of Disclosure and Governance, Vol:1, N:1, 2003, ss.64-78.
- Hazen Thomas Lee, **The Law Of Securities Regulation, Hornbook Series**, Minneapolis: West Publishing Co., 2017.
- İçel Kayıhan-Akıncı Füsun Sokullu-Özgenç İzzet-Sözüer Adem-Mahmutoğlu Fatih S.- Ünver Yener, **Yaptırım Teorisi - Genel Esaslar - Yapıtırım Türleri - Cezaların Saptanması - Cezanın Düşmesi - Cezalara Seçenek Olan Kurumlar**, İstanbul: Beta, 2. Bası, 2002.
- İçel Kayıhan, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, İstanbul: Beta Basım, Yenilenmiş 4. Bası, Eylül 2017.
- İçel Kayıhan, **Kitle İletişim Hukuku**, İstanbul, Beta Basım, Yenilenmiş 14. Bası, Ekim 2021.
- Kadioğlu Eyüp, **"Sermaye Piyasası Kanunu: Manipülasyondan Piyasa Dolandırıcılığına"**, Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi, Cilt: 52, Sayı: 600, 2015, ss.73-81.
- Kaplan Mahmut-Beyoğlu Cem Ümit, **"Türk Sermaye Piyasası Hukukunda Piyasa Dolandırıcılığı Suçu"**, Dr. Dr. h. c. Silvia Tellenbach' a Armağan (Editörler: Feridun Yenisey/ İzzet Özgenç/ Ayşe Nuhoglu/ Adem Sözüer/ Faruk Turhan), Ankara: Seçkin Yayınları, Birinci Baskı, Mayıs 2018, ss.249-313.
- Kaplan Onur, **"İdare Hukuku Yönünden Sermaye Piyasalarında Bağımsız Denetim Faaliyeti ve Bağımsız Denetim Raporlarının Hukuki Niteliği"**, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 141, Mayıs 2018, ss. 119-128.

- Karacan Ali İhsan, **Sermaye Piyasası Hukuku Yazılar**, İstanbul: Legal, Cilt: 1, 2017.
- Kaval Cihangir, **6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu Kapsamında Piyasa Dolandırıcılığı ve Bilgi Suistimali Suçları**, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü Sermaye Piyasası ve Borsa Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- Ketizmen Muammer-Balan Arzu, **“Dolandırıcılık Suçu ile İşleme Dayalı Piyasa Dolandırıcılığı Suçu Arasındaki Farklar Üzerine Bazı Tespit ve Değerlendirmeler”**, Tebliğ, 5. Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Sempozyumu, 23-24 Eylül 2019, Cilt-I, 2020, ss.945-960.
- Kıbar Ahmet Fevzi, **“Sermaye Piyasası Hukuku Açısından Asimetrik Bilgi Sorunsalı ve Çözüm Yolları”**, Ticari ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 2, 2018, ss.187-210.
- Koca Mahmut-Üzülmez İlhan, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara: Seçkin, 7. Baskı, Eylül 2014.
- Konuralp Güral, **Sermaye Piyasaları, Analizler, Kuramlar ve Portföy Yönetimi**, İstanbul, Alfa, Birinci Baskı, Nisan 2001.
- Koç Aytekin Güner, **“Türkiye’ de Sermaye Piyasaları ve Borsaların Gelişim Süreci”**, Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 9, 2018, ss.150-176.
- Koç İdil Özlem, **“İkinci Bölüm Finansal Piyasalar: Türkiye’ de Para ve Sermaye Piyasaları”**, Tanınmış Yücememiş Başak- Çinko Levent (edt), **Finansal Piyasalar, Para ve Bankacılık**, İstanbul: Nobel Yayınevi, 2019, ss.15-37.
- Koroğlu Paşaoğlu Duygu, **6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu 107. Maddesi Çerçevesinde Piyasa Dolandırıcılığı Suçu**, Medipol Üniversitesi Kamu Hukuku Bölümü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Kunter Nurullah-Bayraktar Köksal-Yenisey Feridun-Oktar Salih-İpek Mehmet-Akyürek Güçlü-Özkan Ulaş, **Suçun Kanuni Unsurları**, İstanbul: Der Yayınları, 2. Bası, 2022.
- Kutukız Doğan, **“Menkul Kıymet Piyasalarında Manipülasyon ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası’nda Manipülasyon Önlemleri”**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, Cilt:1, Sayı:2, 1999, ss.125-138.
- Küçüksözen Cemal-Küçükkocaoğlu Güray, **“Finansal Bilgi Manipülasyonu: İMKB Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma”**, Muhasebe Bilim Dünyası (Möдав) “1st International Accounting Conference On the Way to Convergence” Bildiri Kitabı, <http://www.baskent.edu.tr/~gurayk/kisiselearningmanipulation2.pdf>, Erişim Tarihi: 09.05.2022.

- Küçüktaşdemir Özgür, *Ekonomik Suçlar Bağlamında Türk Ticaret Kanununda Düzenlenen Suçlar ve Cezalar*, Ankara: Seçkin, 2018.
- Kütük Halil İbrahim, *Sermaye Piyasasında Manipülasyon, Cezai ve Hukuki Sonuçları*, Süleyman Demirel Üniversitesi SBE İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Manavgat Çağlar, *“Bilgiye Dayalı Manipülasyonda Menfaat Elde Etme Şartının Yerindeligi”*, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 33, Sayı: 2, Haziran 2017, ss.29-41.
- Manavgat Çağlar, *Sermaye Piyasasında İşleme Dayalı Manipülasyon ve Özel Hukuk Bakımından Sonuçları*, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü (Türkiye İş Bankası A.Ş. Vakfı), 2008.
- Mantovani Guido M., *The Financial Value of Entrepreneurship*, New York: Palgrave Macmillan, (ebook), 2017.
- Memiş Tekin-Turan Gökçe, *Sermaye Piyasası Hukuku*, Ankara: Seçkin, 3. Baskı, 2017.
- Mishkin Frederic S, *The Economics Of Money, Banking And Financial Markets*, Columbia University, Global Edition, Pearson, 13. Edition, 2022.
- Münyas Turgay, *Türkiye’de Sermaye Piyasasının Yapısı ve İşleyişi*, Bursa: Ekin Yayınevi, 2015.
- Onat Harun, *“Sermaye Piyasası Hukukunda Bilgiye Dayalı Piyasa Dolandırıcılığı Suçu”*, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 9, Haziran 2019, ss.39-67.
- Orhan Uğur, *“Manipülasyon (Piyasa Dolandırıcılığı) Suçu”*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 23, Sayı: 2, 2021, ss.1635-1673.
- Ömer Faruk Şenol, *Hukuki Açından Bankaların Tezgahüstü Piyasada Taraf Olduğu Türev İşlemler*, İstanbul: Oniki Levha, 2017.
- Özbek Veli Özer-Doğan Koray-Bacaksız Pınar, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara: Seçkin, 13. Baskı, 2020.
- Özbek Veli Özer-Doğan Koray-Bacaksız Pınar, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, Onbirinci Baskı, Ekim 2020.
- Özbek Veli Özer, *Ekonomi Ceza Hukuku – Birinci Kitap- Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin, Birinci Baskı, 2020.
- Öz Buket, *“Türk Sermaye Piyasasında Piyasa Dolandırıcılığı Suçları”*, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 7, Haziran 2018, ss.137-160.
- Özcan Rasim, *“Hisse Senedi Piyasalarında Manipülasyon Stratejileri”*, IMKB Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 49, 1997, ss.19-41.
- Özçam Mustafa, *“Döviz Kuru Politikaları ve Türkiye’ de Döviz Kuru Oynaklığının Etkileşimleri”*, Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Raporu, 2004.

- Özgenç İzzet-Ölmez Gökhan, “**Sermaye Piyasasında Güveni Korumaya Yönelik Yükümlülükler ve Ceza Hukuku Sorumluluğu**”, Tebliğ, 5. Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Sempozyumu, 23-24 Eylül 2019, Cilt-I, 2020, ss. 861-888.
- Özgenç İzzet, **Suçta İştirakin Hukuki Esası ve Faillik**, İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hukuk Müşavirliği Yayın No:2, Haziran 1996.
- Özgenç İzzet, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara: Seçkin, Onuncu Baskı, Eylül 2014.
- Öztürk Bahri-Erdem Mustafa Ruhan, **Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara: Seçkin, 12. Baskı, 2008.
- Öztürk Bahri-Tezcan Durmuş-Erdem Mustafa Ruhan-Sırma Özge Sırma-Kırıt Yasemin F. Saygılar-Özaydın Özdem-Akcan Esra Alan-Erdem Efser, **Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku Ders Kitabı**, Ankara: Seçkin, 5. Baskı, 2013.
- Roy E. Bailey, **The Economics of Financial Markets**, Cambridge University Press, 2005.
- Sağlam Serkan, **Sermaye Piyasası Hukuku ve Piyasa Dolandırıcılığı (Manipülasyon) Suçu**, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Sadak Murat, **Sermaye Piyasası Hukukunda Örtülü Kazanç Aktarımı Suçu**, İstanbul: Legal, 2016.
- Sakin Sinan, “**Sermaye Piyasasında Manipülasyon Suçu (The Crime of Manipulation in Capital Market)**”, International Journal of Legal Progress, Volume: 2, Number: 1, 2016, ss.31-77.
- Sarıtaş Erkan, “**Banka İtibarının Zedelenmesi Suçu Ban. K. m.158**”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt:68, Sayı:1-2, 2010, ss.121-150.
- Ferson Wayne, “**Market Efficiency And Forecasting**”, Sathchell Stephen (edt.), Forecasting Expected Returns in the Financial Markets, USA, Elsevier Ltd., First Edition, 2007.
- Seyman Hasan, **Hisse Senedi Piyasasında Manipülasyon ve Engellemeye Yönelik Tedbirler**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sermaye Piyasası ve Finansal Kurumlar Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.
- Soyaslan Doğan, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara: Yetkin Basımevi, Güncelleştirilmiş 9. Baskı, 2020.
- Soyaslan Doğan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara: Yetkin Yayımevi, Güncelleştirilmiş 3. Baskı, 2007.
- Şahin Cumhur-Göktürk Neslihan, **Ceza Muhakemesi Hukuku -I-**, Ankara: Seçkin, 11. Bası, 2020.

- Şahin Sema-Kayacan Murad, “**AB Uyum Sürecinde Ulusal Sermaye Piyasalarımızda İçeriden Öğrenenlerin Ticareti ve Manipülasyonlara İlişkin Gelişmeler**”, Mali Çözüm Dergisi, Sayı: 73, Ekim-Kasım-Aralık 2005, ss.145-153.
- Şamlıoğlu Ercan, “**Merkezi Kayıt Kuruluşu**”, İdare Hukuku Açısından Sermaye Piyasası, (Editör: Meltem Kutlu Gürsel), Ankara: Seçkin Yayıncılık, Şubat 2016, ss.363-390.
- Şensoy Deniz, “**Manipülasyon; Piyasa Dolandırıcılığı Suçu, Uygulanacak Tedbirler**”, Ankara Barosu Dergisi, 2013/3, ss.371-399.
- Şuekinci Esin, **Sermaye Piyasası Kanununda Düzenlenen Piyasa Dolandırıcılığı Suçu**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2019.
- Tacir Hamide, **Sermaye Piyasasında İçeriden Öğrenenlerin Ticareti ve Manipülasyon Suçları**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2005.
- Tan Öncü Eray, **Sosyal Medya Kanalları ve Dijital Platformlarda Borsa Manipülasyonu**, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2020.
- Tanör Reha, **Türk Sermaye Piyasası-1.Cilt**, İstanbul: Beta, 2.Bası, Ekim 1999.
- Tanör Reha, **Türk Sermaye. Piyasası-Halka Arz-2.Cilt**, İstanbul: Özel Basım Garant Yatırım, Beta Yayıncılık, 1. Bası, Kasım 2000.
- Tatar Samet, “**Amerikan Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber**”, Kent Bülent-Kulular İbrahim Ayşegül (edt), **Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber**”, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022, ss.101-124
- Türkçe Sözlük, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu, 11. Baskının Tıpkı Basımı, 2019.
- Tezcanlı Meral Varış, **İçeriden Öğrenenlerin Ticareti ve Manipülasyonlar**, İstanbul: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Yayınları, 1996.
- Tiedemann Klaus, **Ekonomi Ceza Hukuku**, (Çev: Nuhoglu Ayşe), Ankara: Seçkin, 2017.
- Tok Ahmet, “**Sermaye Piyasası Kanunu’ nda Piyasa Dolandırıcılığı ve Güveni Kötüye Kullanma Suçları için Öngörülen Etkin Pişmanlık Düzenlemesi ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar**”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 27, Sayı: 2, Aralık 2021, ss.1207-1231.
- Topuz Veysel, “**Sermaye Piyasası Suçlarında Yazılı Başvuru Şartı ve Görevli ve Yetkili Mahkeme**”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 1, 2019, ss.159-172.
- Toroslu Nevzat, **Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu**, Ankara: Savaş Yayınevi, 2019.

- Uğraş Dilek Özge, “**Bilgi Suistimali Suçu (İçeriden Öğrenenlerin Ticareti Suçu)**”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 47. Sayı, Temmuz 2021, ss.463-500.
- Uludağ İlhan-Arıcan Erişah-Oksay Suna, *İktisada Giriş (Mikro Analiz)*, İstanbul: Beta, 1. Baskı, 1999.
- Usluadam Asena Kamer, “**Bilgi Suistimali Suçu**”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 5, Sayı:1, Ocak 2019, ss.229-254.
- Uzunoglu Hayrettin, *Finansal Bilgi Manipülasyonu*, Ankara: Nobel, 1. Basım, 2019.
- Yanlı Veliye, “**Sermaye Piyasası Aracı ve Yatırım Sözleşmesi Kavramları**”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, 32. Cilt, 3. Sayı, Eylül 2016, ss.5-35.
- Yanlı Veliye, “**Sermaye Piyasası Hukuku Çerçevesinde Bilgiye Dayalı Manipülasyon Suçları**”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 4, Aralık 2004, ss.23-44.
- Yalçın Can, “**Sermaye Piyasası Kanunu Açısından Piyasa Dolandırıcılığı Suçu**”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 1-3, Nisan-Mayıs 2020, ss.3483-3525.
- Yenidünya A. Caner, “**Sermaye Piyasası Kanununda Düzenlenen Suç ve Kabahatlere İlişkin Genel Prensipler**”, in: İpek Yolu Canlanıyor: Türk-Çin Hukuk Zirvesi (12-14 Haziran 2012) Konferans Bildiri Kitabı, (Editörler: A. Caner Yenidünya, Mustafa Erkan, Rayhan Asat) Nisan 2013, ss.85-96.
- Yenidünya A. Caner-Canpolat Can, “**Sermaye Piyasası Kanunu’nda Düzenlenen Güveni Kötüye Kullanma Suçu (SPK. m.110/1,3)**”, Bankacılık ve Finans Hukuku Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 9, 2014, ss.109-159.
- Yenisey Feridun-Nuhoğlu Ayşe, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara: Seçkin, Güncellenmiş 3. Baskı, 2015.
- Yenisey Feridun-Nuhoğlu Ayşe, “**Yazılı Başvuru**” Şartının Hukuki Niteliği”, Kazancı Hukuk Araştırmaları Dergisi, S: 101, 2013, ss.97-108.
- Yetkin Erdi, “**Bankacılık ve Sermaye Suçlarına İlişkin Muhakeme Kuralları**”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 19, Sayı:3, 2015, ss.403-435.
- Yıldırım Evrim, “**Sermaye Piyasası Suçları Açısından Etkin Pişmanlık**”, Ankara Barosu Dergisi, Sayı: 2, 2014, ss.231-268.
- Yüce Aydın Alber, “**Sermaye Piyasasında Manipülasyon**”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 98, Ocak-Şubat 2012, ss.363-388.
- Zafer Hamide, *Ceza Hukuku Genel Hükümler TCK m.1-75*, İstanbul: Beta, 4. Baskı, Şubat 2015.

Prof. Dr. Mustafa ÖZEN

Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

CEZA HUKUKU
GENEL HÜKÜMLER
TEMEL BİLGİLER

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Hukuku Genel Hükümler Temel Bilgiler
Mustafa Özen

Hukuk Yayınları Dizisi – 2198

Sekizinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 766 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel: (0312) 231 17 00
Fax: (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel: (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- AKÇİN**, İhsan/EREL, Kemalettin/HALİTOĞLU, Coşkun/BOZOĞLU, Süleyman/FAZLA, Yüksel/ÖRER, Fatma Betül/ÖZBEY, Özcan; Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (2005 – 2012) Ankara, 2012.
- İLHAN**, Abdulkadir/AKÇİN, İhsan/EREL, Kemalettin/HALİTOĞLU, Coşkun/BOZOĞLU, Süleyman/FAZLA, Yüksel/ÖRER, Fatma Betül/ÖZBEY, Özcan; Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (2005 – 2015) Ankara, 2015.
- ALBAYRAK**, Mustafa; Notlu, Atıflı, Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Ankara, 2014.
- ARIKAN**, Cengiz; Yasama Yetkisinin Devredilmezliği İlkesi Bakımından Yürütmenin Düzenleyici İşlemleri ile Suç İhdası, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Yıl 7, Sayı 66, Şubat 2012.
- ARTUK**, Mehmet Emin/GÖKCEN, Ahmet/YENİDÜNYA, A. Caner; Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2009.
- ARTUK**, Mehmet Emin/YENİDÜNYA, A. Caner; Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Erteleme Müessesesi, Prof. Dr. Sahir ERMAN'a Armağan, İstanbul, 1999.
- ARTUK**, Mehmet Emin; Emniyet Tedbirleri, Argumentum, 23 (1992).
- AZRAK**, Ülkü; Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının geriye yürümezliği, http://www.anayasa.gov.tr/files/pdf/anayasa_yargisi/anyarg
- BAYRAKTAR**, Köksal; Türk Ceza Kanunu Tasarısına İlişkin Genel Bir Değerlendirme ve Genel Hükümler Üzerine Birkaç Eleştiri, Eylül 2004, Ankara, Türk Ceza Kanunu Reformu ikinci Kitap, TBBD.
- Beccaria**, Çeviren, M. GÖKLÜ, Suçlar ve Cezalar yahut Beşeriyetin Mecellesi, 1997.
- BİLGİ**, Necip; Anayasa Mahkemesinin İptal Kararlarının Geriye Yürümezliği Sorunu, Ankara Barosu Dergisi, Sayı, 3, Yıl, 1990.
- BİLİR**, Faruk; Türkiye’de Milletvekilliği ve Milletvekilliğinin Sona Ermesi, Ankara, 2001.
- CENTEL**, Nur/ZAFER, Hamide/ÇAKMUT, Özlem Yenerer; Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul, 2005.
- CENTEL**, Nur/ZAFER, Hamide/ÇAKMUT, Özlem Yenerer; Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul, 2010.

- CENTEL**, Nur; Yeni Türk Ceza Kanununda Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri Sistemi, Yeni Türk Ceza Kanunu Sempozyumu, Mart 2005, Türk Ceza Hukuku Derneği Yayını, Yayın no: 7.
- CENTEL**; Yeni Türk Ceza Kanunu Sempozyumu, 5 Mart 2005.
- ÇINAR**, Ali Rıza; Türk Ceza Hukukunda Cezalar, Ankara, 2005.
- DEMİRBAŞ**, Timur; Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2005.
- DEMİRBAŞ**, Timur; Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2006.
- DİNÇKOL**, Abdullah; Hukukun Temel Kavramları, İstanbul, 2001.
- DÖNMEZER**, Sulhi/ERMAN, Sahir; Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Cilt III, İstanbul, 1994, no: 2121.
- ERMAN**, Sahir; Askeri Ceza Hukuku, Umumi Kısım ve Usul, 7. Baskı, İstanbul, 1983.
- GÖLCÜKLÜ**, Feyyaz; Ceza Hukuku Açısından 1961 Türkiye Anayasası, SBFD XVII, 2 (1962).
- HAFIZOĞULLARI**, Zeki/ÖZEN, Muharrem; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara, 2010.
- HAKERİ**, Hakan; Ceza hukuku genel hükümler, Ankara, 2011.
- İÇEL**, Kayıhan/SOKULLU – AKINCI, Füsün/ÖZGENÇ, İzzet/SÖZÜER, Adem/MAHMUTOĞLU, Fatih Selami/ÜNVER, Yener; Yaptırım Teorisi, İstanbul, 2002.
- İÇEL**, Kayıhan; Ceza Hukukunda Taksirden Doğan Sübjektif Sorumluluk, İstanbul, 1967.
- İÇEL**, Kayıhan; Hürriyeti Bağlayıcı Cezalara Seçenek Olan Müesseselerdeki Gelişmeler ve Türk Ceza Sisteminin Bu Yönden Değerlendirilmesi, in Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Açısından TKC'nin 50. Yılı ve Geleceği, İstanbul, 1977.
- İÇEL**; Kayıhan/DONAY, Süheyl; Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Hukuku, İstanbul 1987.
- İLHAN**, Abdulkadir/FAZLA, Yüksel/ÖRER, Fatma Betül/ÇAKIL, Dursun/KÖSE, Mehmet/HALİTOĞLU, Coşkun/BOZOĞLU, Süleyman/KURŞUN, Ömer Faruk/KIR, Oğuzhan; Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (2005-2015), Ankara, 2015
- KIRATLI**, Metin; Anayasa Yargısında Somut Norm Denetimi: İtiraz Yolu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını, Ankara, 1996.

- KOCA**, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan; Türk Ceza hukuku genel hükümler, Ankara, 2010.
- KOCA**, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan; Türk Ceza hukuku genel hükümler, Ankara, 2011.
- KOCA**, Mahmut; YTCK'da Hukuka Uygunluk Sebepleri, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl 1, Sayı 1, Ekim 2006.
- KUNTER**, Nurullah, Ceza Hukukunun Bugünkü Gelişmesinde Franz von List'in Rolü, İHFM, XVII, 1-2, (1951). M.S. Aykonu/E.A, Özkul, Anayasa Yargısı II, Ankara 1981.
- KÜÇÜKTAŞDEMİR**, Özgür; Ekonomik Suçlar Bağlamında Türk Ticaret Kanunu'nda Düzenlenen Suçlar ve Cezalar,, Ankara, 2018.
- KÜÇÜKTAŞDEMİR**, Özgür, Türk Ceza Hukukunda Maddi ve Manevi Cebir, Ankara, 2012.
- MAHMUTOĞLU**, Fatih Selami; Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi ve Düzene Aykırılıklar (İdari Ceza Hukukunda) Yaptırım Rejimi, İstanbul, 1995.
- MALKOÇ**, İsmail/GÜLER, Mahmur; Uygulamada Ceza Muhakemeleri Usulü Hukuku, Cilt II, Ankara, 1998.
- Montesquieu**, Çeviren, F. BALDAŞ, Kanunların Ruhu Üzerine İstanbul, 1998.
- ÖNDER**, Ayhan; Ceza Hukuku Genel Hükümler - I, İstanbul, 1991.
- ÖNDER**, Ayhan; Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Cilt III, İstanbul, 1989
- ÖNDER**, Ayhan; Ceza Hukukunda Tecil ve Benzer Müesseseler (Mukayeseli Hukukta ve Hukukumuzda), İstanbul, 1963.
- ÖNDER**, Ayhan; Suçun İşlendiği Yer Tayininde Hareket Nazariyesi, ABD, XVII, 4 (1959 – 1960).
- ÖNDER**; Ceza Hukukunda Tecil ve Benzer Müesseseler, (Mukayeseli Hukukta ve Hukukumuzda), İstanbul, 1963.
- ÖZBEK**, Veli Özer/KANBUR, Nihat/DOĞAN, Koray/BACAKSIZ, Pınar/TEPE, İlker; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2010.
- ÖZBEK**, Veli Özer; TCK İzmir Şerhi I, 3. Baskı, Ankara, 2005.
- ÖZBUDUN**, Ergun; Türk Anayasa Hukuku, 14. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.
- ÖZEK**, Mustafa Çetin; 1997 Türk Ceza Yasası Tasarısına İlişkin Düşünceler, Sahir ERMAN'a Armağandan Ayrı Baskı, İstanbul, 1999.

- ÖZEN**, Muharrem, Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk, Ankara, 1998.
- ÖZEN**, Muharrem; Ceza Hukukunda Meşru Savunma, Ankara, 1995.
- ÖZEN**, Muharrem; TCK'da Taksir, Alman - Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, İstanbul, 2010.
- ÖZGENÇ**, İzzet; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2007.
- ÖZGENÇ**; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2010.
- ÖZTÜRK**, Bahri/ERDEM, MUSTAFA Ruhan; Uygulamalı Ceza Hukuku Ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, Ankara, 2011.
- ÖZTÜRK**, Bahri/ERDEM, Mustafa Ruhan; Uygulamalı Ceza Hukuku Ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, Ankara, 2011.
- SAMAHA**, Joel; Criminal Law, 1999, New York.
- SANCAR**, Türkan/KÖPRÜLÜ, Timuçin; Ceza Hukuku Genel Hükümler Uygulamalı Çalışmaları, Ankara, 2014.
- SAVAŞ**, Vural- MOLLAMAHMUTOĞLU, Sadık, Türk Ceza Kanunu Yorumu, Ankara, 1994, Cilt I.
- SOYASLAN**, Doğan; Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2005.
- SOYASLAN**, Doğan; Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2012.
- SOYASLAN**, Doğan; Teşebbüs Suçu, Ankara, 1994.
- SOYASLAN**; Yürütme Organının Suç ve Ceza Koyma Yetkisi, Ankara, 1990.
- SÖZÜER**, Adem; Suça Teşebbüs, İstanbul, 1994.
- TEZCAN**, Durmuş/ ERDEM, M. Ruhan; Türk Ceza Kanunu Tasarısı hakkında Dokuz Eylül Üniversitesi'nin Görüşü.
- TEZCAN**, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/ÖNOK, R. Murat; Teorik ve Pratik Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2010.
- TEZİÇ**, Erdoğan; Anayasa Hukuku, 16. Bası, Beta Yayınları, İstanbul, 2013.
- TOROSLU**, Nevzat; Ceza Hukukunda Okullar, Nurullah Kunter'e Armağan, İstanbul 1998.
- TOROSLU**, Nevzat; Ceza Hukuku Genel Kısım, Ankara, 2008.
- TOSUN**, Öztekin; Ceza Hukukunda Tefsir ve Yanlış Tefsir, İHFİM, XXVII, 1, (1962).
- TOSUN**, Öztekin; Ceza Hukukunun Gerçek Kaynakları, İHFİM, XXVIII, 3-4, (1963).

- TOSUN**, Öztekin; Yürütme Organının Koyduğu Kaidelere Aykırılıkların Cezalandırılması, İHFM XXVIII, 2 (1962).
- TURHAN**, Faruk; Yeni Türk Ceza Kanununa Göre Cezaların Ertilenmesi ve Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar, Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt X, Sayı 3-4, 2006.
- U, SIEDER**, (Çev. S. Keskin/H. Zafer/Ü. Kocasakal), Avrupa Ceza Hukuku Yolunda, Avrupa Birliğinin Mali Çıkarlarının Korunmasına İlişkin Ceza Hukuku Kuralları, Ankara, 2001.
- ÜNVER**, Yener; Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk, Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler 26-27 Mart 1997, İstanbul, 1998.
- ÜNVER**, Yener; Psikiyatride Hasta Hakları, in; Sağlık Hakkı – Hasta Hakları Özel Sayısı, S: 3, 2007.
- ÜZÜLMEZ**, İlhan; Yeni Ceza Kanununun Sisteminde Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi, E.Ü.H.F.D., Cilt X, Sayı 3-4, Yıl 2006.
- YARSUVAT**, Duygun / BAYRAKTAR, Köksal; Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi TCK Tasarısı Hakkındaki Görüşleri, Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Ankara, 2004.
- YARSUVAT**, Duygun; Yürütme Organının Koyduğu Kaidelerle Suç İhdası ve 1961 Anayasası, İHFM, XXIX, 3 (1963).
- YAŞAR**, Osman/GÖKCAN, Hasan Tahsin/ARTUÇ, Mustafa; Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Cilt 1, Ankara, 2014.
- YURTCAN**, Erdener; Ceza Yargılamasında Kesin Hüküm, İstanbul, 1987.
- YÜCE**, Turhan Tufan; Ceza Hukuku Dersleri, Manisa, 1982.
- ZAFER**, Hamide; Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1 -75), Ders kitabı, İstanbul, 2010.
- ZEVKLİLER**, Aydın; Medeni Hukuk (Giriş Ve Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku), Ankara, 1995.

Muhammed Enes KEMER

**HALKA AÇIK
ANONİM ORTAKLIKLARDA
PAY SAHİBİNİN
AYRILMA HAKKI**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Ayrılma Hakkı
Muhammet Enes Kemer

Hukuk Yayınları Dizisi – 3762

Birinci Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 767 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

VI. KAYNAKLAR DİZİNİ

- Adıgüzel, Burak** (2014) 'Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Ayrılma Hakkı' Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 18, S: 2, s. 1-48.
- Akad, Gül** (2013) Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, 1. Baskı, İstanbul, Vedat.
- Akın, İrfan** (2013) 'TTK m. 208 Kapsamında Anonim Şirketlerde Azınlığın Ortaklıktan Çıkarılması' Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 17, S: 1-2, s. 1-19.
- Akipek, Jale G. / Akıntürk, Turgut** (2007) Kişiler Hukuku, C: 1, 6. Baskı, İstanbul, Beta.
- Aksu Özkan, Raziye** (2020) 'Anonim Şirkette Finansal Tablo Kavramı' Terazi Hukuk Dergisi, C: 15, S: 162, s. 302-311.
- Aksu Özkan, Raziye** (2021), Anonim Şirkette Genel Kanuni Yedek Akçe Kavramına Bağlı Hukuki Sonuçlar, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 23, S: 1, s. 339-381.
- Altan, Derin / Acar, Nil** (2014) 'Yeni Bir Alternatif Yatırım Aracı: Birleşme Amaçlı Ortaklıklar' Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C: 16, S: 1, s. 251-268.
- Altaş, Soner** (2016) Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketler, 7. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Ata, Özlem** (2019) 'Borsaya Kote Edilmiş Nama Yazılı Payların Devri' Yedi-tepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 16, S: 2, s. 1-30.
- Ayoğlu, Tolga** (2008) Halka Arz Kavramı ve Halka Arza Aracılık Sözleşmeleri, 1. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Ayoğlu, Tolga** (2017) 'Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışında Genel Kurul Kararının Hukuki Niteliği' Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 5, S: 1, s. 93-104.
- Bahtiyar, Mehmet** (2017), Ortaklıklar Hukuku, 12. Baskı, İstanbul, Beta.

- Bahtiyar, Mehmet / Hamamcıoğlu, Esra** (2014) Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, 1. Baskı, İstanbul, Beta.
- Bektaş, İbrahim** (2015) 'Halka Açık Anonim Ortaklıkların Önemli Nitelikteki İşlemleri Nedeniyle Doğan Ayrılma Hakkı ve Pay Alım Teklifi Zorunluluğu' Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı, C: 33, S: 3, s. 751-825.
- Biçer, Levent / Hamamcıoğlu, Esra** (2013) 'Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilmez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı (TTK m. 408/2-f)' Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 1, S: 1, s. 33-52.
- Bilgili, Fatih** (2004) 'İnternet ve Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantısı', Prof. Dr. Necip Kocayusufoğlu İçin Armağan, C: 1, Ankara, Seçkin, s. 581.
- Bilgili, Fatih / Demirkan, Ertan** (2013) Ticaret Hukuku Bilgisi, 9. Baskı, Bursa, Dora.
- Bozkurt, Tamer** (2016) Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Sınırlandırılması (Bağlam) -Die Vinkulierung-, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Can, Mehmet Çelebi** (2023), Hakimiyet Sözleşmesi, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Çamoğlu, Ersin** (2019) 'Anonim Ortaklık Genel Kurulunun Devredilmez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı', Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha, s. 329-340.
- Çebi, Hakan** (2010) Türk Ticaret Kanun Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkların Bölünmesi, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Çelik, Aytekin** (2016) Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, 4. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Çonkar, Halil** (2009) Anonim Ortaklıkta Pay Sahipliği Sifatının İspatlanması, 1. Baskı, İstanbul, Vedat.
- Çoştan, Hülya** (2004) Anonim Ortaklıklarda Bölünme 1. Baskı, Ankara, Turhan.
- Değirmenci, Cenker** (2006) Anonim Ortaklıkta İskat, 1. Baskı, İstanbul, Vedat.
- Değirmencioğlu Aydın, Nihan** (2021) Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkı, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Demir, Şeref** (2021) Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları, 5. Baskı, Ankara, Seçkin.

- Domaniç, Hayri** (1988) Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C: 2, İstanbul, Temel Yayınları.
- Dural, Ali** (2013) 'İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu' Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 12, S: 2, s. 139-157.
- Dural, Mustafa / Sarı, Suat** (2016) Türk Özel Hukuku Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri, C: 1, 11. Baskı, Filiz.
- Eminoğlu, Cafer / Dalgıç Altıntaş, Berrin** (2014) 'Türk Ticaret Kanunu'nun 340. maddesi: Sermaye Şirketleri Hukukunda Sözleşme Özgürlüğünün Sonu Mu?' Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 9, S: 2, s. 1-25.
- Eren, Fikret** (2019) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 4. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Eriş, Gönen** (2013) Gerekçeli-Açıklamalı-İçtihatlı 6335 Sayılı Kanunla Güncellenmiş Yeni TTK Hükümlerine Göre, Ticari İşletme ve Şirketler, C: 2, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Göle, Celal** (1976) Anonim Ortaklıklarda Nakdi Sermaye Koyma Borcu ve Bu Borcu İfada Temerrüt, 1. Baskı, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Hamamcıoğlu, Esra / Biçer, Levent** (2017) 'Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler' Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 12, S: 149-150, s. 71-134.
- Helvacı, Mehmet** (1998) 'Anonim Ortaklıkta Ticaret Kanunundan Kaynaklanan Azınlık Haklarının Hukuki Niteliği ve Tanımı' Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, s. 297-310.
- Karacan, Ali İhsan** (2017) Sermaye Piyasası Hukuku Yazılar, C: 1, 1. Baskı, İstanbul, Legal.
- Karasu, Rauf** (2012) '6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi' Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C: 18, S: 2, s. 311-332.
- Karakuş, Şevval** (2023), Sermaye Piyasası Kanunu Madde 24'e Göre Ayırılma Hakkı, Kadir Has Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kaya, Arslan** (2001) Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, 1. Baskı, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.

- Kaya, Barış** (2018) Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Pay Sahiplerinin Ortaklıktan Ayrılma Hakkı, 1. Baskı, İstanbul, Beta.
- Kendigelen, Abuzer** (2001) 'Ticaret Şirketlerinde Nev'i Değişirme', Makalelerim, 1. Baskı, İstanbul, Beta.
- Kendigelen, Abuzer** (2012) Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 1. Baskı, On İki Levha.
- Kendigelen, Abuzer** (2015) 'Anonim Şirketlere İlişkin Hükümlerde Benimsenen Bazı Ağırlaştırılmış Nisaplar Bilinçli Bir Tercihin Ürünü Mü?', Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, s. 95-138.
- Kırca, İsmail / Şehirali Çelik, Feyzan Hayal / Manavgat, Çağlar** (2017) Anonim Şirketler Hukuku, C: 2, 2. Baskı, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Kırca, İsmail / Şehirali Çelik, Feyzan Hayal / Manavgat, Çağlar** (2013) Anonim Şirketler Hukuku, C: 1, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Manavgat, Çağlar** (2015) 'Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Çıkarma ve Satma Hakkı- Sermaye Piyasası Hukukunda Yeni Yaklaşımlar' Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C: 1, S: 2, s. 93-106.
- Manavgat, Çağlar** (2016) Halka Açık Anonim Ortaklıklar ve Halka Arz, 1. Baskı, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Memiş, Tekin / Turan, Gökçen** (2017), Sermaye Piyasası Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Moroğlu, Erdoğan** (2012) 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 6. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Moroğlu, Erdoğan** (2016) 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirmeler ve Öneriler, 8. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Nuri, Erdem** (2012) '6102 Sayılı "Yeni" TTK.'ya Göre Anonim Ortaklık Pay Sahiplerinin "Müktesep" (Kazanılmış) Hakları' Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, C: 2, S: 1, s. 29-44.
- Oğuzman, M. Kemal / Barlas, Nami** (2014) Medeni Hukuk, 20. Baskı, İstanbul, Vedat.

- Okutan Nilsson, Gül** (2004), Anonim Ortaklıklar Payscaleleri Sözleşmeleri, 1. Baskı, İstanbul, Çağa Hukuk Vakfı Yayınları.
- Okutan Nilsson, Gül** (2009) Türk Ticaret Kanun Tasarısına Göre Şirketler Topuluğu Hukuku, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Orhan, Uğur** (2021) 'Manipulasyon (Piyasa Dolandırıcılığı) Suçu' Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 23, S: 2, s. 1635-1673.
- Özdamar, Emine** (2023) Ayrılma Akçesinin Hesaplanması Bakımından Gerçek Değer Kavramı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 27, S: 3, s. 141-168.
- Özdamar, Mehmet** (2005) Anonim Ortaklıkların Kendi Paylarını İktisap Etmesi, 1. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Özdamar, Mehmet** (2006) 'Anonim Ortaklığın Sahip Olduğu Malvarlığının Yönetim Kurulu Tarafından Topluca Devredilmesi' Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 14, S: 2, s. 99-118.
- Özdoğan, Ayşegül** (2004) 'Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Ortaklıktan Ayrılma Hakkı' Sermaye Piyasası Kurulu Cumhuriyetin 80. Yılına Armağan, SPK Yayınları, C: 2, s. 691-764.
- Paslı, Ali** (2008) 'Anonim Ortaklıkta Kontrol Sahibinin Özel Durumu' İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C: 66, S: 2, s. 345-357.
- Paslı, Ali** (2012) 'Yeni Türk Ticaret Kanunu Anonim Ortaklık Hükümlerinin Tanıtılması (II) YTK Kitap 2- Kısım 4- Bölüm 1 "Kuruluşa İlişkin Sisteme Yönelik Temel Değişiklikler ve Kuruluş İşlemleri" Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C: 28, S: 2, s. 141-199.
- Poroy, Reha / Tekinalp, Ünal / Çamoğlu, Ersin** (2019) Ortaklıklar Hukuku, C: 1, 14. Baskı, İstanbul, Vedat.
- Poroy, Reha / Tekinalp, Ünal / Çamoğlu, Ersin** (2019) Ortaklıklar Hukuku, C: 2, 14. Baskı, Vedat.
- Pulaşlı, Hasan** (1992) Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri, 1. Baskı, Ankara, Dayınlarlı Hukuk Yayınları.
- Pulaşlı, Hasan** (2016) Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı, Ankara, Adalet.
- Pulaşlı, Hasan** (2017) 'Anonim Şirketlerde Esas Sözleşme ile Oy Hakkının Sınırlandırılması, Buna İlişkin Yöntemler ve Oyun Donduğu Haller' Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı, C: 33, S: 3, s. 15-38.

- Pulaşlı, Hasan** (2018) Şirketler Hukuku Şerhi, C: 1, 2. Baskı, Ankara, Adalet.
- Semerci Vuraloğlu, Tuğba** (2018) Sermaye Piyasası Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Ayrılma Hakkı, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Semerci Vuraloğlu, Tuğba** (2021) 'Halka Açık Ortaklıkların Önemli Nitelikteki İşlemleri ve Ayrılma Hakkına İlişkin Yeni Düzenlemelerin Değerlendirilmesi' Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 16, S: 197-198, s. 281-318.
- Soylu, Özgür Bayram** (2020) 'Türkiye Ekonomisinde Covid-19'un Sektörel Etkileri' Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, C: 7, S: 5, s. 169-185.
- Sönmez, Yusuf Ziyaeddin** (2009) Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Ortaklıktan Ayrılma Hakkı, 1. Baskı, İstanbul, Beta.
- Sönmez, Yusuf Ziyaeddin** (2018) 'Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kontrolü Kavramı- Yönetim Kontrolünde Değişiklik Olması ve Buna Bağlı Sonuçlar' Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C: 4, S: 2, s. 263-325.
- Sulu, Muhammed** (2022), Pay Sahipleri Sözleşmelerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Çözümünde Arabuluculuk ve Tahkim, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Dergisi, C: 8, S: 2, s. 511-528.
- Şener, Oruç Hami** (2017) Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Şenocak, Kemal** (2007) 'Anonim Ortaklıkta Iskat Kararının Sonuçları' Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 11, S: 1-2, s. 279-296.
- Tarhan, Damla Gül** (2017) 'Halka Açık Anonim Ortaklıkların Birleşme İşlemleri Açısından Ayrılma Hakkı ve Ayrılma Ayrılma Akçesi' Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C: 33, S: 1, s. 211-258.
- Tarhan, Damla Gül** (2018) Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Önemli Nitelikteki İşlemler ve Sonuçları, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Tekinalp, Ünal** (2015) Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 4. Baskı, İstanbul, Vedat.
- Temir, Cem** (2020) 'Covid-19'un Sermaye Piyasaları Üzerine Etkisi' İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi, C: 4, S: 7, s. 50-66.
- Teoman, Ömer** (1983) Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oydan Yoksunluğu, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.

- Torun Kayabaşı, Ehlinaz** (2020) 'Covid-19'un Piyasalara ve Tüketici Davranışlarına Etkisi' *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, C: 7, S: 5, s. 15-25.
- Turan, Gökçen** (2014) '6362 Sayılı Kanunda Halka Açık Ortaklık Pay Sahiplerine Tanınan Ayrılma Hakkı' *Legal Hukuk Dergisi*, C: 12, S: 139, s. 75-116.
- Turan, Gökçen** (2017) SPKn m. 24'e İstinaden Ayrılma Hakkını Kullanan Ortak, Ayrıca TTK m. 202/2'ye Dayanarak Dava Açabilir mi?, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, C: 75, S: 2, s. 723-740.
- Turgut, Melis** (2015) Borsaya Kote Anonim Ortaklıklarda Elektronik Genel Kurul, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Türkyılmaz, İsmail** (2015) Sermaye Piyasası Hukukunda Pay Alım Teklifi Zorunluluğu, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Tütüncü, Muharrem** (2017) Hakim Şirketin Azınlığın Paylarını Satın Alma Hakkı, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Tüzemen Atik, Ebru** (2022) 'Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptalinde 'Muhalefetin Tutanağa Geçirilmesi' Koşulu ve Özellikle 'Peşinen Muhalefet'in Geçerliliği Koşulu, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 12, S: 1, s. 1006-1046.
- Uçar, Sercan** (2017) Anonim Şirket Paylarının Devrinde Önalım ve Öncelik Hakları, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Yanlı, Veliye** (2015) 'Halka Açık Şirketlerde Önemli Nitelikteki İşlemler' İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 6, S: 2, s. 459-472.
- Yanlı, Veliye / Okutan Nilsson, Gül** (2017) 'Türk Ticaret Kanunu'nun 198. maddesi Uyarınca Bildirim Yapılmamasının Anonim Şirketteki Oy Haklarına Etkisi' Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, 1. Baskı, On İki Levha, s. 771-790.
- Yetgin, Muhammed Ali** (2020) 'Koronavirüsün Borsa İstanbul'a Etkisi Üzerine Bir Araştırma ve Stratejik Pandemi Yönetimi' *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C: 5, S: 2, s. 324-335.

Dr. Ekin TUNA

**MİLLETLERARASI ÖZEL HUKUKTA
ÇOCUĞUN ÜSTÜN YARARI**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Milletlerarası Özel Hukukta Çocuğun Üstün Yararı
Ekin Tuna

Hukuk Yayınları Dizisi – 3761

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 768 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Abik Y, 'Türk Medeni Kanunundaki Hükümler ve Çocuk Hukukundaki Temel İlkeler Çerçevesinde Velayette Çocuğun Yararı' (Filiz Kitabevi, 2011) (Prof. Dr. Şener Akyol'a Armağan) 1-75.
- Abik Y, *Kadının Soyadı ve Buna Bağlı Olarak Çocuğun Soyadı* (1st edn, Seçkin 2005).
- Acun Mekengeç M, '5718 Sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun Kapsamında Atıf (Renvoi) Prensibinin Uygulanması' (2013) XVII (3-4) 237-283.
- Acun-Mekengeç M, 'Evlat Edinme Ehliyet ve Şartlarına Uygulanacak Hukukun Tespitinde Ortaya Çıkabilecek Sorunlar ve Çözüm Önerileri' (2019) (177-178) Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1263 – 1292.
- Ağaoğlu C, 'Karşılaştırmalı Hukukta Sınıraşan Taşiyıcı Annelik ile Taşiyıcı Anneden Doğan Çocukların Yasal Anne-Babalığının Kazanılma Sorunu' (2020), 40(1) PPIL, 437- 480.
- Akin Canbeldek O, "(Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Türk Yargı Kararları Işığında) 1980 Tarihli Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yönlerine Dair Lahey Sözleşmesi'nin Uygulanmasında Çocuğun Üstün Yararı" (2023) 43(1) PPIL 177.
- Akıncı Z, *Milletlerarası Özel Hukuk Ders Kitabı* (Vedat 2020)
- Akıncı Z and Demir Gökyayla C, *Milletlerarası Aile Hukuku* (Vedat 2010)
- Akıntürk T and Ateş D, *Türk Medeni Hukuku, Cilt II, Aile Hukuku*, Gözden Geçirilmiş ve Yeni Medeni Kanuna Uyarlanmış (19th edn 2016)
- Akkışla HS, *Velayetin Tevdii* (1st edn, Turhan Kitabevi 2017)
- Akyüz E, *Ulusal ve Uluslararası Hukukta Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması*, (Uluslararası Hukuk), Ankara: Milli Eğitim Basımevi 2000.
- Akyüz E, *Çocuk Hukuku Çocukların Hakları ve Korunması* (Çocuk)(8th edn, Pegem Akademi 2021)

- Akyüz E, *Hâkimin Velayet Hakkına Müdahalesi* (Basılmamış Doktora Tezi) (Hakim), Ankara 1974.
- Allarousse V, 'A Comparative Approach to the Conflict of Characterization in Private International Law' (1991) 23 Case Western Reserve Journal of International Law 479-516.
- Alston P, 'The Best Interests Principle: Towards a Reconciliation of Culture and Human Rights' (1994) 8 International Journal of Law and the Family, 1-25.
- Altınköprü T, *Çocuğun Başarısı Nasıl Sağlanır* (11th edn, Hayat Yayıncılık 2003)
- Altıparmak, AK 'Velayet Uyuşmazlıklarında Yeni Bir Dönem mi? 1996 Tarihli Lahey Velayet Sözleşmesi Hakkında Bir İnceleme' (2020) 6 (2) AndHD 411-433.
- Allen AL, 'Privacy, Surrogacy, and the Baby M. Case' (1988) 76 Geo. L.J. 1759-1792.
- Ansay SŞ, *Hukuk Tarihinde İslam Hukuku* (2nd edn, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınlarından 1954)
- Arat T, 'Evlat Edinme Hukukundaki Gelişmelere Toplumsal- İşlevsel Açından Bakış' (1977) Prof. Dr. Osman Berki'ye Armağan, Ankara 1977, 105-178.
- Arat T, *Evlat Edinmeye İlişkin Bağlama Kuralları* (yayımlanmamış doçentlik tezi), Ankara 1982.
- Arslan İ, *Milletlerarası Özel Hukukta Mutad Mesken Kavramı* (1st edn, On İki Levha Yayıncılık 2014)
- Arslan İ, 'Kişisel Verilerin Yabancı Unsurlu Sözleşmelere Aykırı Olarak İşlenmesinden veya Korunmamasından Kaynaklanan Uyuşmazlıklara Uygulanacak Hukukun Tespiti', *İstanbul Hukuk Mecmuası*, Nisan 2021;79(1):135-191.
- Assim MU and Sloth-Nielsen J, 'Islamic Kafalah As An Alternative Care Option For Children Deprived of A Family Environment', (2014) 14 African Human Rights Law Journal (AHRLJ) 322-345.
- Ataay A, *Şahıslar Hukuku, Birinci Yarım Giriş-Hakiki Şahıslar*, 3th edn, İstanbul Üniversitesi 1978)

- Atabek RO and Saymen FH, 'Le Nom Des Personnes Dans Les Codes Civils Suisse Et Turc' (1936) 2 (0) Journal of Istanbul University Law Faculty, 250-260.
- Ayar A, 'Türk Hukukunda Çocukların Anne Babalarına Karşı Korunması' Yargıtay Kararları Işığında Güncel Medeni Hukuk Problemleri Sempozyumu Bildirileri, Tuğçe Tuzcuoğlu and A. Hulki Cihan (eds) (On İki Levha Yayıncılık 2019) 241- 248.
- Aybay R and Dardağan E, *Uluslararası Düzeyde Yasaların Çatışması*, (Yasaların Çatışması) (2nd edn, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 2008)
- Aydoğdu M, *Çağdaş Hukuki Gelişmeler Işığında Evlat Edinme* (2nd edn, Adalet Yayınevi 2009)
- Aygül M, 'Evlat Edinme Yolu ile Vatandaşlığın Kazanılması ve Kaybedilmesi' (2012) (99) TBBD 45-80.
- Aygün M, 'Yabancılık Unsurunun Mahiyeti ve Yargılamadaki Yeri' (2015) 16 Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Prof. Dr. Hakan Pekanitez'e Armağan,)1025-1066.
- Aygün M, *Milletlerarası Özel Hukukta Nafakaya İlişkin Yeni Sistem, Uygulanacak Hukuk, Nafakaya İlişkin Kararların Tanınması ve Tenfizî, Nafaka Alacaklarının Tahsili*, (1st edn, Yetkin Yayınları 2017)
- Bağlı M, 'Türk Modernleşmesi Bağlamında Hukuk ve Yargılama: Çocuk Yargılaması' "II. Ulusal Çocuk ve Suç Sempozyumu Bildiriler" (2003) Türkiye'de Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı.
- Bahçivancı- Tekdoğan I, 'Taşiyıcı Anneliğin Milletlerarası Özel Hukuk Boyutu: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Bir İnceleme' in Suzan Süheyla Gökalp Alica and Necdet Basa (eds) II. Uluslararası Kadın ve Hukuk Sempozyumu Cilt-1 (Türkiye Barolar Birliği 2019) 747-763.
- Baktır Çetiner S, *Velayet Hukuku*, (1st edn, Yetkin Yayınları 2000)
- Bala N, 'Hidden Costs of the EctHR Surrogacy Decision'(2014) 40 The Yale Journal of International Law Online 11-19.
- Bamberger HG and Roth H, *Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch Band 3: §§ 1297-2385 - EGBGB – CISG* (Verlag C. H. Beck München 2003)
- Başoğlu B, 'Soybağının Çocuğun Soyadına Etkisi', (2017) 8 (1) İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi –İnÜHFD- 351- 378.

- Batıgün ES, Milletlerarası Aile Hukukunda Velayet ve Çocuğun Korunması (1st edn, Seçkin 2021)
- Boulanger F, *Les Rapports juridiques entre parents et enfants*, Perspectives comparatistes et internationales, Economica Paris 1998.
- Baygın C, *Soybağı Hukuku*, (1st edn, On İki Levha Yayınları 2010)
- Baygın C, 'Evlat Edinmenin Koşulları' (Evlat Edinme) (2003) 7 (3-4) AÜEHFD 591-626.
- Beaumont PR and Trimmings K, 'Working Paper No 2015/2: Recent jurisprudence of the European Court of Human Rights In The Area Of Cross-Border Surrogacy: Is There Still A Need For Global Regulation of Surrogacy?', In G. Biagioni, & F. Ippolito (eds.), *Migrant Children in the XXI Century: Selected Issues of Public and Private International Law* Editoriale Scientifica. 1-5.
- Belen H, *Yeni Medeni Kanun Uyarınca Evlat Edinme* (1st edn, Beta Basım Yayım 2005)
- Belling, Detlev W.: 'Horizontal Effect Of Fundamental Rights In Turkish-German Private Law', Çeviri: İnce, Nurten: *Türk-Alman Hukukunda Temel Hakların Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi*, (Temel Haklar) (2014) 12 (137) Legal Hukuk Dergisi 1-59.
- Bennett Woodhouse B, 'Child Custody in the Age of Children's Rights: The Search for a Just and Workable Standard' (1999) 33 Family Law Quarterly 815- 832.
- Bergmann A, Ferid M and Henrich D, *Internationales Ehe- und Kindschaftsrecht – mit Staatsangehörigkeitsrecht* (6th edn, Verlag für Standesamtswesen Frankfurt a. M. Berlin 1983)
- Berki OF, *Devletler Hususî Hukuku* (1st edn, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları 1956)
- Berki OF, *Kanuni Miras ve Ölüme Bağlı Tasarruflardan Doğan Kanun İhtilafları*, (Miras) (1st edn, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları 1960)
- Berki OF, *Türk Hukukunda Kanun İhtilafları*, (İhtilaf) (2nd edn, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları 1971)
- Berki Ş, 'Türk Hukukunda Evlat Edinme ve Evlatlığın Mirası' (1952) IX (1-2) AÜHFD 1-39.

- Berki Ş, *Alman, İsviçre ve Türk Medeni Kanunlarında Evlilik Dışı Doğan Çocuklar* (Yargıçoğlu Matbaası, 1963)
- Bernitt CC, *Die Anknüpfung von Vorfragen im Europäischen Kollisionsrecht* (1st edn, Mohr Siebeck, Tübingen 2010)
- Biagioni G, 'On Recognition of Foreign Same-Sex Marriages and Partnerships' in Gallo Daniele, Paladini Luca and Pustorino, Pietro (eds) *Same-Sex Couples before National, Supranational and International Jurisdictions* (Springer 2014) 359-381.
- Birinci Uzun T, 'Aile Soyadı Çıkmazı – Anayasa Mahkemesi'nin Çocuğun Soyadının Velayeti Kendisine Bırakılan Annesi Tarafından Değiştirilmesi Hakkındaki 25 Haziran 2015 Tarihli ve 2013/3434 Başvuru Sayılı Kararının İncelenmesi' (2016) 4 Ankara Barosu Dergisi 99-137.
- Birinci Uzun T, 'Türk Medenî Kanunu'na Göre Velâyetin Kullanılması ve Çocuğun Yüksek (Üstün) Yararı İlkesi Doğrultusunda Boşanmada ve Evlilik Dışı İlişkide Birlikte Velâyet Modeli' (2016) 6 (1) Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi 135-166.
- Bischoff K, *EGBGB Art. 19* in Barbara Dauner- Lieb and Werner Langen (Hrsg), *BGB Schuldrecht (Nomos Kommentar, Band 2,3. Auflage)* (Nomos Verlag Baden Baden 2016)
- Blondel P, *Étude Juridique sur le Nom Patronymique*, (1st edn, J.B. Sirey ve Larose & Forcel Yayınları 1905)
- Brauchli A, *Das Kindeswohl als Maxime des Rechts* (1st edn, Schultess 1982)
- Brinig MF, 'Shared Parenting Laws: Mistakes of Pooling?', *Notre Dame Legal Studies*
- Paper No. 1426 (August 14, 2014) 49- 100.
- Budzikiewicz C, *Materielle Stauseinheit und kollisionsrechtliche Statusverbesserung* (1st edn, Mohr Siebeck 2007)
- Büchler A and Clausen S, 'Vierter Titel: Die Ehescheidung und die Ehetrennung/Dritter Abschnitt: Die Scheidungsfolgen Art. 298' in: Schwenzer, Ingeborg/Fankhauser, Roland (eds), *CommFam, Scheidung Band I: ZGB/Band II* (3rd edn, 2017)
- Calciano EM, 'United Nations Convention on the Rights of the Child': Will It Help Children in the United States (1992) 15 (3) *Hastings International and Comparative Law* (Spring 1992)

- Can H and Tuna E, *Milletlerarası Özel Hukuk*, (MÖH) (4th edn, Adalet Yayınevi 2019)
- Can H and Toker AG, *Milletlerarası Özel Hukuk Ders Kitabı* (2nd edn, Adalet Yayınevi 2016)
- Can H, Tuna E and Tuna N, *Çocuk Hukuku*, (1st edn, Nobel Yayınevi 2019)
- Can H, 'Avrupa Birliği Üye Devletlerinde Hizmet Almak İsteyen Türk Vatandaşlarının Serbest Dolaşımı-Avrupa Birliği Adalet Divanı 'Ecem Demirkan' Kararı' (Karar) (2014) Ankara Sanayi Odası Yayın Organı (ASOMEDYA) 26-53.
- Ceylan E, 'Türk Medeni Kanunu'nda Çocuğun Korunmasıyla İlgili Güncel Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi' (2017) 19 Özel Sayı D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi (Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan) 349-375.
- Cheshire GC, *Private International Law*, (13rd edn, Oxford University Press 1999)
- Çelik Baran N, *Milletlerarası Özel Hukukta Soybağının Kurulması* (1 st edn, Yetkin Yayınları 2021)
- Coester M, *Das Kindeswohl als Rechtsbegriff, Die richterliche Entscheidung über die elterliche Sorge beim Zerfall der Familiengemeinschaft Arbeiten zur Rechtsvergleichung* (1st edn, Metzner 1983)
- Collins L, Dicey Morris and Collins *on the Conflict of Laws* in Briggs, A, Harris, J, Mc Clean, J.D, Mc Lachlan, C, Morse, C.G.J (eds) (2006) I (14).
- Cortina C and Festy P, 'Same-Sex Couples and Their Legalization in Europe: Laws and Numbers' in: Digoix M. (eds) *Same-Sex Families and Legal Recognition in Europe. European Studies of Population* 24 (Springer 2020)
- Çelik Şeşen H, *Kamu Düzeni kavramının Dirlik ve Esenlik Unsuru* (1 st edn, Seçkin Yayıncılık 2018)
- Cemil Ç, 'Çocuk Kavramı ve Medeni Hukuk Açısından Çocuk Haklarının Tarihi Gelişimi' (2005) eAkademi, Hukuk Ekonomi ve Siyasal Bilimler Dergisi, 1-36.
- Çelikel A and Erdem B, *Milletlerarası Özel Hukuk* (16th edn, 2020)
- Çelikel A, 'Evlat Edinmenin Kanunlar İhtilafı Bakımından Getirdiği Problemler' (Evlat Edinme) (1964) 30 (1-2) İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası 217-233.

- Dardağan Kibar E, 'Uluslararası Özel Hukukta Soybağı ve Velayete İlişkin Sorunlar' (2012) Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Prof. Dr. Ata Sakmar'a Armağan) 541-560.
- Dayınlarlı K, 'Milletlerarası Özel Hukukta Kamu Düzeni' (1988) Prof. Dr. Yaşar Karayalçın'a Armağan 653-692.
- de Busser C, 'Church-state relations in Spain: Variations on a National-Catholic theme?'(2006) 67 (4) The political Geography of religion: Historical state-church relations in Europe and recent challenges 283-294.
- Demir Gökyayla C, 'Milletlerarası Özel Hukukta Vesayet' (Vesayet) (2011) 1 Galatasaray Hukuk Fakültesi Dergisi (Ata Sakmar'a Armağan) 403-428.
- Demir Gökyayla C, *Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizinde Kamu Düzeni*, (1st edn, Seçkin Yayıncılık 2001).
- Devers A, (Çevirenler: Bilgin Tiryakioğlu/ Necla Öztürk) 'Evlilik Dışı Beraberliklerin Milletlerarası Özel Hukuk Yönü Uygulanacak Hukuka İlişkin Fransa'daki Bazı Görüşler' (2017) 37 (2) MHB 963-994.
- Doğan B, *Uluslararası Sözleşmeler Işığında Çocukların Kişisel Hakları* (Adalet 2021).
- Doğan V, *Türk Vatandaşlık Hukuku* (Vatandaşlık) (Güncellenmiş 17 th edn, Savaş Yayınevi 2021).
- Doğan V, *Milletlerarası Özel Hukuk* (5th edn, Savaş Yayınevi 2019).
- Doğan V, 'Atıf Teorisindeki Yeni Gelişmeler ve Türk Hukuku' (1998) 6 (1-2) (Prof. Dr. Süleyman ARSLAN'a ARMAĞAN), 821 – 849.
- Dörner H, 'Probleme des neuen internationalen Kindschaftsrechts' in FS Henrich, 2000, 119-131.
- Dörner H, Ebert I, Hoeren T, Kemper R, Saenger, I, Scheuch A, Schreiber K, Schulte-Nölke H, Staudinger A and Volker W, *Bürgerliches Gesetzbuch, Handkommentar, Kommentar, Buch. Hardcover* (10. Auflage, Nomos 2019).
- Dural M, Ögüz T and Gümüş, MA, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, (16th edn, Filiz Kitabevi 2021).

- Dutta A, *Ein Name in ganz Europa* in Dutta, Anatol/Helms, Tobias/ Walter Pintens: *Schriften zum deutschen und ausländischen Familien- und Erbrecht*, (1st edn, Wolfgang Metzner Verlag 2016).
- Ebenroth CT and Eyles U, *Der Renvoi nach der Novellierung des deutschen Internationalen Privatrechts*, IPRax 1989.
- Egger A, (Türkçeye Çeviren: Volf Çernis) *Medeni Kanun Şerhi, Aile Hukuku 3. Kısım, Vesayet, Türk Medeni Kanunu Md. 346-438* (1st en, yeni Cezaevi Matbaası 1952).
- Ekşi N, '5718 Sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'a İlişkin Yargıtay Kararları' (Kararlar) (1st edn, On İki Levha Yayıncılık 2010).
- Ekşi N, 'Mahkeme Kararlarında Sınıraşan Taşiyıcı Anneliğe İlişkin Hukuki Sorunlar' (Taşiyıcı Annelik) (2016) 36 (2) MHB 1-51.
- Ekşi N, *Türk Mahkemelerinin Milletlerarası Yetkisi*, (Milletlerarası Yetki) (2nd edn, Beta Basım Yayın 2000)
- Ekşi N, *Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi* (Yabancı Mahkeme) (1st edn, Beta Yayıncılık 2013).
- Elçin D, *Milletlerarası Unsuurlu Bireysel ve Toplu İş Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk* (1st edn, Adalet Yayınevi 2012)
- Elçin Grassinger G, 'Çocuğun Menfaati Gereği Görüşününün Alınmaması Gereken Durumlar' (Çocuğun Menfaati) (2010) 1 (Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan) (XII Levha 2010) 823-847.
- Elçin Grassinger G, *Medeni Kanunda Yer Alan Velayet Hükümleri Kapsamında Küçüğün Kişi Varlığının Korunması İçin Alınacak Tedbirler* (Tedbirler) (1st edn, On İki Levha Yayıncılık 2009).
- Elçin Grassinger G, 'Boşanma Davasında Eşlerin Boşanmanın Tali Sonuçlarına İlişkin Anlaşma Yapmaları ve Konu ile İlgili İsviçre Federal Mahkemesi Kararı', (İsviçre) (1997) 55 (3) İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası (Türkan Rado'ya Armağan Sayısı) 235-241.
- Elçin GE, 'Türk Medeni Kanunu'nda Soybağı ve Çocuğun Korunmasında Revize Edilmesi Gereken Hükümler' (Soybağı) (2015) 35 (1) Public and Private International Law Bulletin 97-102.

- Engel M, 'Cross Border Surrogacy: Tie For a Convention' (2013) Fifth Conference of the Commission on European Family Law (Social Science Research Network).
- Erdem B, *Türk Vatandaşlık Hukuku* (7th edn, Beta 2019).
- Erdem B, 'Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanunun 38(E) Bendinin İncelenmesi ve Bu Bendin Yarattığı Sorunlar' (1993) Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Araştırma ve Uygulama Merkezi (Prof. Dr. Mahmut Belik'e Armağan) 107-127.
- Erdem B, 'Yabancı Aile Hukuku Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi ile ilgili Brüksel II Tüzüğü' (Brüksel II Tüzüğü) (Uygulamalı Aile Hukuku Sertifika Programı- İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayını 2006) (18) 133-167.
- Ergene D, 'İnsan Hakları Hukukundaki Gelişmeler Işığında Türk Hukukunda Kadının Ve Çocuğun Soyadı Meselesi Ve Medenî Kanun'da Değişiklik Önerisi' (2011) 31 (2) MHB 123-176.
- Erman WA and Hohloch G, *BGB* (10th edn, 2000).
- Erol Y, *Yapay Döllenme Yöntemleri ve Taşıyıcı Annelik* (1st edn, Yetkin Yayınları 2012).
- Esen S and Doğanoglu AE, 'Uluslararası Sözleşmelerin İç Hukuktaki Normatif Değeri ve BM Çocuk Hakları Sözleşmesi, Çocuğun Yüksek Yararı Nedir?' (Ankara Barosu Yayınları Ankara 2021).
- Espinosa Calabuig R and Carballo Piñeiro L, 'Child Protection in European Family Law' in: Pfeiffer, Thomas, Lobach, Quincy C. and Rapp, Tobias (eds.): *Facilitating Cross-Border Family Life – Towards a Common European Understanding: EUFams II and Beyond*, Heidelberg (Heidelberg University Publishing 2021) 49-90.
- Fendoğlu HT, *Çocuk Hakları Hukuku* (2nd edn, Yetkin Yayınları 2021).
- Ferid, Murad: *Internationales Privatrecht: das neue Recht; ein Leitfaden für Praxis und Ausbildung* (3rd edn, Frankfurt/M. 1986).
- Feyzioğlu FN, *Aile Hukuk* (Yenilenmiş ve Genişletilmiş 2nd edn, İstanbul Üniversitesi Yayınları 1986).
- Field M, 'Compensated Surrogacy' (2014) 89 (4) Symposium: Compensated Surrogacy in the Age of Windsor, *Washington Law Review* 1155-1184.

- Finan, CL., 'Convention on The Rights of The Child: A Potentially Effective Remedy in Cases of International Child Abduction' (1994) 34 (3) Santa Clara Law Review 1007-1038.
- Finkielkraut A, 'La nouvelle statue de Pavel Morozov' in Le Monde, 1990.
- Forsyth C, 'Characterisation Revisited: An Essay in the Theory and Practice of the English Conflict of Laws' (1998) 114 (1) Law Quarterly Review, 141-161.
- Foyer J, 'Problèmes de conflits de lois en matière de la filiation'(1985/IV) (193) Recueil des Cours, 1, 27.
- Frelich Appleton S, 'Surrogacy Arrangements and the Conflict of Laws' (1990) Wis. L. Rev., 392-482.
- Funderburk C, 'Best Interest of the Child Should Not Be an Ambiguous Term' (2013) 33 (2) CHILD. LEGAL RTS. J. 229-266.
- Gamillscheg F, 'Labour Contracts' in K. Lipstein (ed), International Encyclopedia of Comparative Law, 3 (28) (Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1972) 3-24.
- Gander MJ and Gardiner HW, *Çocuk ve Ergen Gelişimi* Bekir Onur (ed) (8th edn, İmge Kitabevi Yayınları) Ankara 2010.
- Gelgel Öztekin G, *Türk Devletler Özel Hukukunda Tüketici Akitlerine İlişkin Sorunlar* (1st edn, Filiz Kitabevi 2000)
- Gelgel Öztekin G, 'Devletler Özel Hukukunda Velayet, Çocuk Kaçırmaları, Evlat Edinmeye İlişkin Problemler'(2005) 4 (8) İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 119-148.
- Gelgel Öztekin G, 'Türk Devletler Özel Hukukunda Velayet ve Vesayet Kararlarının Tanınması Ve Tenfizine İlişkin Bazı Problemler' (2015) 35 (2) MHB 107-138.
- Gelgel G, *Devletler Özel Hukukunda Çocuk Hukukundan Doğan Problemler, (Çocuk Hukukundan Doğan Problemler)* (1st edn, Beta İstanbul 2012).
- Gelgel Öztekin G, 'Devletler Özel Hukukunda Velayet-Çocuk Kaçırmaları-Evlat Edinmeye İlişkin Problemler' (2008) (18) Uygulamalı Aile Hukuku Sertifika Programı, İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayını.
- Gemalmaz S, *Çocuk ve Genç Haklarına İlişkin Uluslararası Belgeler* (1st edn, İstanbul Barosu Yayınları 2002).

- Genç Arıdemir A, 'Evlilik Birliğinin Boşanma ile Sona Ermesi Halinde Çocuğun Hukuki Durumu' (2017) (Çocuk Hakları Çalışmaları I) 139- 154.
- Gençcan ÖU, *Milletlerarası Aile ve Usul Hukuku* (1st edn, Yetkin Yayınları 2020).
- Gençcan ÖU, *Miras Hukuku* (Miras), (3rd edn, Yetkin Yayınevi 2016).
- Giray FK, *Milletlerarası Özel Hukukta Kaçırılan veya Korunan Çocukların İadesi*, (Çocukların İadesi) (1st edn, Beta Yayınevi 2010).
- Giray FK, Milletlerarası Özel Hukuk Hakkaniyetinin 5718 Sayılı MÖHUK Kapsamında Değerlendirilmesi' (Hakkaniyet) (2011) VIII (2) Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Prof. Dr. Erhan Adal'a Armağan) 555-577.
- Giray FK, '19 Ekim 1996 Tarihli Velâyet Sorumluluğu ve Çocukların Korunmasına Yönelik Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma ve Tenfiz ve İşbirliği Hakkında Lahey Sözleşmesi Sonrası Çocuğun Vesayetine Uygulanacak Hukuk', (Vesayet), 2020) 40(1) PPIL Public and Private International Law Bulletin (Prof. Dr. Cemal Şanlı'ya Armağan) 353-399.
- Giray FK, 'Uluslararası Sözleşmelerde Evlat Edinme' (1999-2000) 19 (1-2) MHB (Prof. Dr. Aysel Çelikel'e Armağan) 333-350.
- Glos GG, 'The Spanish Divorce Law of 1981' (1983) 32 Int'l & Comp. L.Q. 667-688.
- Goldschmidt W, *Derecho Internacional Privado-Derecho de la Tolerancia* (6th edn, Depalma 1988).
- Goldstein J, Freud A and Solnit AJ, 'Beyond the Best Interests of the Child' (1974) 74 (5) Columbia Law Review 996-1015.
- Griffith R, 'What is Gillick Competence?' (2016) 12(1) Hum Vaccin Immunother 244-247.
- Guralnick MS, *Interstate Child Custody Litigation, Tools, Techniques and Strategies* (1st edn, American Bar Association 1993).
- Güngör G, *Tabiiyet Hukuku Gerçek Kişiler, Tüzel Kişiler, Şeyler*, (Tabiiyet Hukuku) (1st edn, Yetkin Yayınları 2014).
- Güngör G, *Milletlerarası Özel Hukuk Kanunlar İhtilafı Hukuku Milletlerarası Usul Hukuku*, (1 st edn, Yetkin Yayınevi 2021).

- Hale B, Regulation of International Surrogacy Arrangements: Do We Regulate the Market, or Fix the Real Problems?' (2013) 36 (3) Suffolk Transnat'l L. Rev.,501-526.
- Harder-Herken D, *Das Wohl des Kindes und der Begriff "Kindeswohl"*, Inaugural-Dissertation (Berlin 1987).
- Heiderhoff Bettina, 'Anerkennung eines kalifornischen Urteils zur Elternstellung bei Leihmutterschaft' 2015 68 (7) Neue juristische Wochenschrift: NJW 479-485.
- Heini A, Keller M, Siehr K, Vischer F and Volken P, *Kommentar Zum Bundesgesetz Über Das Internationale Privatrecht (IPRG) vom 1. Januar 1989*, (Schulthess, Zürich 1993).
- Heinrich D, 'Vorfragen im Familien- und Erbrecht: eine unendliche Geschichte' (2012) Liber Amicorum Klaus Schurig: zum 70. Geburtstag 63-72.
- Heldrich A, 'Das Internationale Privatrecht in der Rechtsprechung des Bundesgerichtshof' in Heldrich, Andreas/ Hopt Klaus J. (eds), 50 Jahre Bundesgerichtshof- Festgabe aus der Wissenschaft, Band II, München 2000, FS 50 Jahre BGH, Bd. II, 2000) 734-776.
- Helms T, '*Abstammung nach in Kalifornien durchgeführter Leihmutterschaft*' (2015) Anmerkung zu BGH v. 10.12.2014 – XII ZB 463/13, FamRZ 245 – 246.
- Helvacı İ, *Gerekçeli – Karşılaştırmalı – İçtihatlı – Notlu Türk Medeni Kanunu Cilt II* (1st edn, On İki Levha Yayıncılık 2013).
- Henrich D, 'Abschied vom Staatsangehörigkeitsprinzip?', in: FS-Stoll 2001 437–450.
- Henrich D, Wagenitz Thomas and Bornhofen H, *Der Name im Internationalen Privatrecht* (1st edn, Verlag für Standesamtswesen 2007).
- Hepting R, 'Angleichung im internationalen Namensrecht' in StAZ (Verlag für Standesamtswesen 2001).
- Heuer S, *Neue Entwicklungen im Namensrecht* (1st edn, Verlag Dr. Kovac 2006).
- Hodgkin R and Newell P, *Implementation Handbook For The Convention On The Rights Of The Child* (3rd edn, UNICEF 2007).

- Hohloch G, 'Nafaka Statüsü ve Hukuk Seçimi' (Nafaka) (Çeviren: Yıldız Abik), (2011) 2 (2) İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 523- 543.
- Hohloch G, 'Kollisionsrecht in der Staatengemeinschaft (Devletler Toplu- luğunda Kanunlar İhtilafı Hukuku Avrupa Birliği'nde Uluslararası Özel Hukuk ve Usul Hukukunun Yapısına Dair), Zu den Strukturen eines internationalen Privat- und Verfahrensrechts in der Europäischen Union', in: FS-Stoll (2001) 533-552.
- Huysal B, *Devletler Özel Hukukunda Velayet* (1st edn, Legal Yayıncılık 2005).
- İşıktaç Y, *Çocuk Hukuku Ders Notları* 2015.
- Işıntan P, 'Anayasa Mahkemesinin 8.12.2011 Tarihli Kararı Işığında Türk Hukukunda Velayet Hakkı Kendisine Verilmiş Kadının Çocuğun So- yadını Seçme Hakkı Mevcut Mudur?' (2012/1) Galatasaray Üversi- tesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 265-279.
- Ivanits N, 'Elterliches Einvernehmen und Kindesbeteiligung', *Kindschaftsrecht und Jugendhilfe* (2012) Heft 3 99-104.
- İlyaz E, *Milletlerarası Aile Hukukunda Çocuğun Vesayeti* Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2019.
- İnan AN, 'Çocuk Hakları Beyannamesi İlkelerinin Türk Hukuk Sistemine Etkisi' (Beyanname) (1968) I (1-4) Ankara Üniversitesi Eğitim Fa- kültesi Dergisi 201-219.
- İnan AN, 'Çocuk Hukuku Bakımından Korunma Kararı, Koruma ve Emniyet Tedbiri Kavramları' (Tedbir) (1996) 5 (1-2) Selçuk Üniversitesi Hu- kuk Fakültesi Dergisi (Prof. Dr. M. Şakir BERKİ'ye Armağan), 1-21.
- İnan AN, *Çocuk Hukuku*, (Çocuk) (1st edn, Ankara Üniversitesi Yayını 1968).
- İrge Erdoğan B, '5718 Sayılı MÖHUK Uyarınca Tenkis Davasında Uygulana- cak Hukukun Kamu Düzeni Bakımından Değerlendirilmesi ve Yetkili Mahkeme'(2018) 20 (1) Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 397- 430.
- İzmirli Ayhan L, 'Milletlerarası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yönlerine Dair Lahey Sözleşmesi'nin 13/1-B Maddesi Bağlamında Covid-19 Pandemisinin Çocuğun Mutad Meskenine İadesine Etkisi' (2021) (2) Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi 469-512.

- Jyothi Kanics, 'Preventing and Addressing Statelessness In the Context of International Surrogacy Arrangements' (2014) 19 *Tillburg Law Review*, 117-126.
- Kahn-Freund O, 'General Problems of Private International Law', (1974/III) 143, *Recueil des Cours*, 139-474.
- Kahraman S, 'Milletlerarası Evlat Edinme Hukukunda Kamu Düzeni Etkisi', in Günseli Gelgel Öztekin and Faruk Kerem Giray (eds) *Milletlerarası Aile ve Çocuk Hukukuna İlişkin Seçilmiş Makaleler* (1st edn, Beta 2017) 227-258.
- Kahraman S, *Türk Milletlerarası Aile Hukukunda Ortak Velayet*, (Velayet) (1st edn Onikilevha Yayıncılık 2019).
- Kalafatoğlu MP, 'Türk Vatandaşlığının Kazanılmasında Soybağı Esası ve Soybağının Ortadan Kalkmasının Türk Vatandaşlığı Üzerindeki Olası Etkileri' (2021) 41(2) *PPIL* 517-557.
- Karlı A, *Medeni Muhakeme Hukuku*, (2nd edn, Filiz Basım Yayın 2011).
- Kartzke U, *Renvoi und Sinn der Verweisung*, *IPRax* 1988, S. 8.
- Kegel G, 'The Crisis of Conflict of Laws' 1964/2 (112) *Rec. Des. Cours* 1-263.
- Kegel G and Schurig K, *Internationales Privatrecht* (9th edn, Verlag C.H.BECK 2004).
- Kegel G, 'Die Ermittlung ausländischen Rechts, Materialien zum ausländischen und internationalen Privatrecht' in Dierk Müller *Die Anwendung ausländischen Rechts im internationalen Privatrecht (Ermittlung)* (1st edn, De Gruyter 1968) 157-184.
- Kılıçarslan-İsfen S, 'Alman Hukuku Işığında, Fikir Beyan Etme ve Yayma Temel Hakkının Kişilik Haklarına Saldırıdan Dolayı Açılan Hukuk Davalarında Gözetilmesi' (2011) I (1) *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 193-208.
- King M and Kratz C, 'La notion d'intérêt de l'enfant en droit: vecteur de coopération ou d'interférence ?' (1992) 22 *Droit et Société Année* 607-638.
- Klaff RL, 'The Tender Years Doctrine; a Defense' (1982) 70 (2) *California Law Review* 335, 372.

- Klinkhart, Horst: 'Zweierlei Zweite Adoptionen'(1995) Praxis des Internationalen Privat und Verfahrensrechts (IPrax 4/1995), 238ff. (Çeviri: Ahmet Cemal Ruhi, İki Türlü İkinci Evlat Edinme Schwandorf (Sulh Mahkemesinin 28.07.1992 tarih ve XVI 4/91 Sayılı kararı) (2002) VI (1-4) AÜEHFD.
- Koç N, Türk Medeni Kanundaki Düzenlemeler Işığında Vesayet Hukukuna Genel Bir Bakış' (2005) 7 (Özel Sayı) DEÜHFD (Prof. Dr. İrfan Baştuğ Anısına Armağan) 99-120.
- Koçhisarlıoğlu C, *Boşanmada Birlikte Velayet ve Yasanın Aşılması* (Yasanın Aşılması) (1st edn, Turhan Kitabevi 2014).
- Koritz N, 'Kinderrechte im Konflikt ihrer Eltern Die Gefahr in Streitzeiten die Rechte der Kinder zu missachten' (2012) Heft 5 Zeitschrift für die Anwaltpraxis Familie Partnerschaft Recht 212- 215.
- Köksal M, 'Çocuğun Menfaati Konusunda Türk, Alman ve İsviçre Hukuklarındaki Gelişmeler', in 1926'dan Günümüze Türk-İsviçre Medeni Hukuku, Medeni Kanun'un ve Borçlar Kanunu'nun 90. Yılı Uluslararası Sempozyumu (2017) Cilt I.
- Köprülü B and Kaneti S, *Aile Hukuku* (1st edn, Özdem Kardeşler Matbaası 1989).
- Köster T, *Sorgerecht und Kindeswohl, Ein Vorschlag zur Neuregelung des Sorgerechts* (1st edn, Peter Lang 1997).
- Kropholler J, *Internationales Privat Recht § 1 VI 1* (5th edn, Mohr Siebeck 2004).
- Kurt LM, 'Boşanma Durumunda Birlikte (Ortak) Velayet' (Ortak Velayet) (2008) 9 (2) İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 157- 186.
- Kurt LM, 'Ceninin Malvarlığı Hakları' (2011) 2 (1) İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 177-209.
- Lagarde P, 'Explanatory Report on the 1996 Hague Child Protection Convention' (HCCH Publications 1998).
- Lale M, *Yargıtay Uygulamasında Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku* (1st edn, Seçkin 2014).
- Larenz K and Wolf M, *Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts* (9th edn Verlag C.H Beck 2004).

- Larsen J, 'A Guardian Ad Litem's Notes from the Field: Teen Girls and Poverty' (2008) 28 Children's Legal Rights Journal 46-56.
- Leible S and Unberath H, *Brauchen wir eine Rom O-Verordnung? Überlegungen zu einem Allgemeinen Teil des europäischen IPR* (1st edn, Jenaer Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft 2013).
- Liebel M, 'Kindeswohl oder Kindesinteresse — ein bloßer Streit um Worte?' (2005) 29 (10) Sozial Extra, 41- 42.
- Makarov AN, 'Die privatrechtlichen Vorfr agen im Staatsangehörigkeitsrech' Zeitschrift für Rechtsvergleichung (ZfRV) Vol. 3, 1962.
- Mayer C, 'Procedural recognition of a foreign decision on legal parentage in favor of registered partners in surrogacy cases Annotation of Federal Court of Justice (Bundesgerichtshof), 10.12.2014 – XII ZB 463/13 (civil status proceedings)' StAZ 2015 33–40.
- Markel H, 'Case Shined First Light on Abuse of Children' December 14, 2009, *New York Times*. <<https://www.nytimes.com/2009/12/15/health/15abus.html>> Erişim tarihi 15.12.2021.
- Mazzucato V and Schansd J, 'Transnational Families and the Well-Being of Children: Conceptual and Methodological Challenges' (2011) 73 Journal of Marriage and Family 704 – 712.
- Mcadam J, *Complementary Protection in International Refugee Law* (1st edn, Oxford University Press 2007).
- Merrick JC, *The Case of Baby M*. In: Bartels D.M., Priester R., Vawter D.E., Caplan A.L. (eds) *Beyond Baby M. Contemporary Issues in Biomedicine, Ethics, and Society*, (Humana Press 1990).
- Metin S, 'Yörüngesinden Çıkan Tabiat: Etik, Sosyal, Psikolojik ve Hukuki Görünümleriyle Taşıyıcı Annelik' in Sağlık Hukuku Makaleleri-II, İstanbul Barosu Dergisi (İstanbul Barosu Yayınları 2012) 7- 53.
- Mnookin R, Was stimmt nicht mit der Formel „Kindeswohl“?; FamRZ 1975 1-6.
- Mohapatra S, 'Adopting an International Convention on Surrogacy-A Lesson from Intercountry Adoption', Loy. U. Chi. Int'l L. Rev. 13, 2016 25-75.
- Mortazavi S, 'It Takes a Village to Make A Child: Creating Guidelines For International Surrogacy' (2012) 100 Georgetown Law Journal 2249-2290.

- Müller K, *Die Anknüpfungsalternativen des Art. 19 Abs. 1 EGBGB und ihr Anwendungsbereich*, (2008 Diplomarbeit, Beiträge aus dem Fachbereich Rechtspflege Nr. 65/2008 Herausgeber: Dekan des Fachbereichs Rechtspflege, Hochschule für Wirtschaft und Recht Berlin Beiträge des Fachbereichs 4 – Nr. 65).
- Nomer E, *Davada Yabancı Kanun* (1st edn, İstanbul Üniversitesi Yayınlarından Numara: 1739, Hukuk Fakültesi No: 382, İstanbul 1972).
- Nomer E, *Devletler Hususi Hukuku*, (DHH 2021) (Yenilenmiş 23rd edn, Beta 2021).
- Nomer E, *Devletler Hususi Hukukunda Nafaka*, (Nafaka) (İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları 1967).
- Nomer E, *Milletlerarası Usul Hukuku* (2nd edn, Beta 2018).
- Oğuzman MK and Dural M, *Aile Hukuku* (Filiz Kitabevi 1988).
- Oğuzman, MK and Barlas N, *Medenî Hukuk* (26th edn, Vedat 2020).
- Oğuzman MK, Seliçi Ö and Oktay-Özdemir S, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)* (19th edn, Filiz Kitabevi 2020).
- Öktem D, 'Türkiye'deki Çocuk Adalet Sisteminin Yönetimi ve Yaş Ayrımcılığına İlişkin Paradigmanın İncelenmesi', Türkiye'de Çocuk Adalet Sisteminin Yönetimi İHOP (Uluslararası Çocuk Merkezi Yayınları 2012) 1-19.
- Ömeroglu E, 'Milletlerarası Özel Hukukta Koruyucu Aile Kurumuna Uygulanacak Hukukun Belirlenmesi' (2022) 42(1) PPIL 1-25.
- Örüng S and Feyzioğlu S, *Tek Ebeveynli Aileler Projesi* (1st edn, T.C. Başbakanlık Aile Ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları 2011).
- Özbakan I, *Türk Hukukunda Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi*, (1st edn, Kazancı Hukuk Yayınları No: 58 1987).
- Özdamar D, *Cedaw Sözleşmesi* (1st edn, Seçkin Yayınevi 2009).
- Özdemir H and Ruhi AC, *Çocuk Hukuku* (1st edn, Adalet 2012).
- Özdemir- Kocasakal H, *Doğrudan Uygulanan Kurallar ve Sözleşmeler Üzerindeki Etkileri* (1st edn, Galatasaray Üniversitesi Yayınları 2001).
- Özel S, Erkan M and Pürselim H S., Karaca H. A., *Milletlerarası Özel Hukuk* (Oniki Levha 2023).

- Özer Taşkın Özden, *Velayette Çocuğun Yüksek Yararı İlkesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Eskişehir 2006.
- Özgenç Z, 'Velayete Uygulanacak Hukukun Tespitinde Kamu Düzeni Müdahalesine İlişkin Değerlendirmeler' (2018) XXII (1) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 3-47.
- Özkan I, *Devletler Özel Hukukunda İkametgah, Mutad Mesken Ve İşyeri Bağlama Noktalarının Yeniden Değerlendirilmesi* (1st edn, Naturel Yayıncılık 2003) 41.
- Öztan B, *Aile Hukuku (Aile Hukuku)* (6th edn, Turhan Kitabevi 2015).
- Öztan B, *Medeni Hukukun Temel Kavramları (Hukuka Giriş, Başlangıç Hükmüleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku, Miras Hukuku, Eşya Hukuku)* (25th edn, Turhan Kitabevi 2007).
- Öztürk N, *Milletlerarası Özel Hukukta Aile Kurma Amaçlı Evlilik Benzeri Yaşam Modelleri, (Model)*, (1st edn, Adalet 2015).
- Özüğür, Ali İhsan, Boşanma, Ayrılık ve Evlenmenin İptali Davaları (5th edn, Seçkin Yayıncılık 2013).
- Pais MS, 'The Convention on the Rights of the Child'in Manuel on Human Rights Reporting, (United Nations 1997) 393- 504.
- Palandt O, *Bürgerliches Gesetzbuch* in Jürgen Ellenberger, Isabell Götz, Christian Grüneberg, Sebastian Herrler, Hartwig Sprau, Karsten Thorn, Walter Weidenkaff, Dietmar Weidlich, Hartmut Wicke (eds) (79th edn, Beck Verlag 2019).
- Parker S, 'The Best Interests of the Child – Principles and Problems' (1994) 8 (1) International Journal of Law and the Family 26-41.
- Parlak Börü Ş, 'Aile Hukukunda Zor Bir Dönemeç' (2019) 39 (1) MHB 63-110.
- Parr K, *Das Kindeswohl in 100 Jahren BGB*, Inaugural – Dissertation zur Erlangung der Würde eines doctor iuris der Juristischen Fakultät der Bayerischen Julius – Maximilians – Universität Würzburg, 2005.
- Peskind S, 'Determining the Undeterminable: The Best Interest of the Child Standard as an Imperfect but Necessary Guidepost to Determine Child Custody' (2004-2005) (25) Northern Illinois University Law Review, 449-482.

- Pürselim Arning HS, *Türk, Alman ve İsviçre Milletlerarası Özel Hukuklarında Ad*, (1st edn, Adalet 2014).
- Pürselim Arning HS, 'Alman MÖHK md. 47 ile Karşılaştırmalı Olarak Yabancı Hukuk Uyarınca Doğumla Kazanılan Soyadın İntibakına Dair Düşünceler' (İntibak) (2020) 6 (2) İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 215-229.
- Pürselim HS, 'Milletlerarası Evlat Edinmeye Uygulanacak Hukuk' (Evlat Edinme), VII. International Multidisciplinary Congress of Eurasia-IMCOFE'19 (Antalya: 24-26 April 2019) Proceeding&Abstract Book, 2019) 328-336.
- Raape L, *Internationales Privatrecht* (5th edn, Berlin Frankfurt am Main Franz Vahlen 1961).
- Rabel E, 'The Conflict of Laws': A Comparative Study Vol. 1. Ann Arbor: (1st edn, The University of Michigan Press 1945).
- Rauscher T, *Internationales Privatrecht, mit internationalem Verfahrensrecht* (Güncelleştirilmiş 5th edn, C. F. Müller Verlag Köln 2017).
- Rauscher T, 'Sachnormverweisung aus dem Sinn der Verweisung' (NJW 1988) 2151-2154.
- Rauscher T, *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung* (5th edn, Verlag C H Beck 2016).
- Rauscher T, *Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen in Staudinger* (Köln 2014).
- Reid, Kenneth GS, 'Age Of Responsibility' J.W. Chambliss (ed) *Juvenile Crime and Justice* (Los Angeles 2011).
- Reis D, 'German Federal Court of Justice on Surrogacy and German Public Policy' Albert-Ludwigs-University Freiburg, 2015.
- Ruhi AC, *Birlikte Velayet Kurumu ve Birlikte Velayete İlişkin Yabancı Mahkeme İlamlarının Tanınması ve Tenfizi*, (Birlikte Velayet) (1st edn. On İki Levha 2019).
- Ruhi AC, *Türk Hukukunda Evlat Edinme ve Evlat Edinme ile İlgili Yabancı Kararların Türkiye'de Tanınması* (Evlat Edinme) (1st edn, Seçkin 2003).

- Sadioğlu FC, 'Evlilik Dışı Hayat Ortaklığı Sona Eren Kadının Mali Hakları' in Suzan Süheyla Gökalp Alıca and Necdet Basa (eds) II. Uluslararası Kadın ve Hukuk Sempozyumu Cilt-1 (Türkiye Barolar Birliği 2019) 493-514.
- Sağlam M and Aral N, 'Tarihsel Süreç İçerisinde Çocuk ve Çocukluk Kavramları' (2016) 1 (2) Çocuk ve Medeniyet Dergisi 43-65.
- Sakmar, A, *Yabancı İlamların Türkiye'deki Sonuçları* (1st edn, İstanbul Üniversitesi Yayınları 1982).
- Sayman Y, *Devletler Hususi Hukukunda Evlenmenin Kuruluşu* (İstanbul Hukuk Fakültesi Yayınları 1982).
- Schumann E, *Münchener Kommentar zum FamFG* (2nd edn, Verlag CH Beck München 2013).
- Schuz R, *A Modern Approach to the Incidental Question* (Springer Verlag Heidelberg u.a. 1997).
- Schwenzer, Ingeborg: in *Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456*, Hrsg.: Honsell, Heinrich/ Vogt, Nedim Peter/Geiser, Thomas (4th edn, Helbing & Lichtenhahn Verlag, Basel 2011).
- Schweppe K and Bussian J, 'Die Kindesanhörung aus familienrichterlicher Sicht' (2012) Heft 1 Kindschaftsrecht und Jugendhilfe.
- Schwonberg A, *Anerkennung einer ausländischen Entscheidung zur Leihmutterchaft* (2015) FamRB S.55-56.
- Serdar İ, 'Birlikte Velayet' (2008) 10 (1) Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 155-197.
- Serozan R, *Medeni Hukuk* (Vedat 2004).
- Serozan R, *Çocuk Hukuku* (Tıpkı Bası) (2nd edn, Vedat 2017).
- Seviğ MR and Seviğ VR, *Devletler Hususi Hukuku* (3rd edn, İstanbul Üniversitesi Yayınları 1962)
- Seviğ VR, *Kanunlar İhtilafı, Yasama ve Yargılama Çatışmaları* (2nd edn, Sulhi Garan Matbaası 1974)
- Sirmen KS, 'Eş Cinsel Birliktelikler ve Bunların Kanunlar İhtilâfi Hukukunda Düzenlenişi' (2009) 58 (4) Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 825- 880.

- Sirmen KS, 'Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Lahey Sözleşmesi'ndeki "Ciddi Risk" İstisnasının Uygulanmasına Etkisi' in Kemal Şenocak (ed.) Covid-19 Küresel Salgınının Hukuktaki Yansımaları (Yetkin Yayınları 2021)
- Sizer M, *Ülkeden Uzaklaştırmaya İlişkin Kararlarda Çocuğun Yüksek Menfaati İlkesinin Rolü*, (1st edn, Yetkin Yayınları 2021)
- Soergel HT, *Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch*, 12. Auflage, Band 10: Einführungsgesetz (Stuttgart, Berlin, Köln, Mainz 1996)
- Sommer E, *Der Einfluss der Freizügigkeit auf Namen und Status von Unionsbürgern* (Sipplingen 2009)
- Sögüt İS and Tuna E, 'Hastanın Tıbbi Yaşam İradesi', (2017) 6(12) *Legal Tıp Hukuku*, 255-296.
- Sperling F, *Familiennamensrecht in Deutschland und Frankreich* (1st edn, Mohr Siebeck 2012)
- Spinak J, 'When Did Lawyers for Children Stop Reading Goldstein, Freud and Solnit? Lessons from the Twentieth Century on Best Interests and the Role of the Child Advocate' (2007) 41 (2) *Family Law Quarterly* (2007) 7-160.
- Spruijt E and Duindam V, 'Joint physical custody in the Netherlands & the well-being of children' (2009) 51(1) *Journal of Divorce & Remarriage* 1-20.
- Stark B, 'Transnational Surrogacy and International Human Rights Law' (2012) 18 (2) *ILSA Journal of International and Comparative Law*, 369 -386.
- Staudinger J and Coester M, *Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen*, Neubearbeitung 2004, 4. Buch: Familienrecht, §§ 1638 - 1683, Berlin 2004 (Neubearbeitung 2004).
- Staudinger J and Hausmann R, *BGB: Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen Art. 3 -4 EGBGB*, Internationales Privatrecht - Allgemeiner Teil, Dieter Henrich (ed) (Sellier / de Gruyter Neubearb. 2019)
- Staudinger J, *Internationales Privatrecht: Einleitung zum IPR* in Sturm F and Sturm G, (eds) (Sellier/ de Gruyter 2012)

- Steindorff C, *Vom Kindeswohl zu den Kindesrechten* (Neuwied, Berlin, Kriftel 1994)
- Stuber G, *Anerkennung Internationaler Adoptione* (Hannover- Stuttgart-Berlin- Dresden 2003)
- Sturm F, 'Das Abstammungsstatut und seine alternatine Anknüpfung' StAZ 2003 353-361.
- Sturm F, 'Selbständige und unselbständige Anknüpfung im deutschen IPR beim Vor- und Familiennamen Ehenamen' (StAZ 1990) StAZ 1990 350-356.
- Sutter-Somm T and Kobel F, *Familienrecht* (Schulthess Verlag 2009)
- Süral C, *Avrupa Birliği'nde Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi*, (1st edn, Güncel Yayınevi 2007.
- Şanlı C, Esen E and Ataman Fıganmeşe İ, *Milletlerarası Özel Hukuk* (9th edn, Beta 2021)
- Şenol AN, 'Sünnet ve Çocuğun Menfaati' (2019) 25 (2) Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı) 1337 -1357.
- Şensöz Malkoç E, 'Milletlerarası Özel Hukukta Embriyo, Milletlerarası Özel Hukuk Perspektifiyle Biohukuk, Toplantı Sunumları ve Tartışmaları, İstanbul Medipol Üniversitesi Biohukuk Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayını (2013) 125- 158.
- Şensöz Malkoç E, 'Milletlerarası Özel Hukukta Boşluk: Taşıyıcı Annelik' (Boşluk) (2013) (25) Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi, 90-93.
- Şensöz Malkoç E, 'Uluslararası Taşıyıcı Annelik Sözleşmesinden Doğan İhtilaflarda Uygulanacak Hukuk' (Sözleşme) (2015) 35 (2) MHB 13-49.
- Şensöz Malkoç E, *Aile Hukukuna İlişkin Yabancı Kararların Tanınması* (Oniki Levha Yayınları 2017) (Tanıma).
- Şimşek C, *Türk Hukuku ve Uluslararası Sözleşmeler Çerçevesinde Boşanmanın Çocuklar Yönünden Hukuki Sonuçları*, Yayınlanmamış Yükseklikans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, İzmir 2012.
- Tanrıbilir F and Şit Köşgeroğlu B, 'Uluslararası Özel Hukukta Evlat Edinme' in Prof. Dr. Tuğrul Arat'a Armağan (Yetkin Yayınları 2012)

- Tarman ZD and Öney I, 'Milletlerarası Evlat Edinme Hukukunda Kamu Düzeni Engeli' (2011) 60 (2) AÜHFD, 331- 365.
- Tarman ZD, 'Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun (MÖHUK)'daki Boşluk: Ada Uygulanacak Hukuk' (2017) 66 (2) Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi 461-490.
- Taşkın P, 'Çocuğun Soyadıyla İlgili Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi' (2018) 51 (2) Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi 69-94.
- Tekinalp Gülören and Uyanık, Ayfer: Milletlerarası Özel Hukuk Bağlama Kuralları 12.Baskı, 2016.
- Tekinalp G and Uyanık Çavuşoğlu A, *Milletlerarası Özel Hukuk Bağlama Kuralları, (MÖH 2011)* (11th edn, Vedat 2011)
- Tekinalp G, 'Kişisel Statü-Milli Hukuk- İkametgah Hukuku- Eğilimler- Düşünceler', (Prof. Dr. Hıfzı Timur Anısına Armağan) İstanbul 1979, s.889-911.
- Tekinay SS, *Türk Aile Hukuku* (7th edn, Filiz Kitabevi 1990)
- Thery I, 'Nouveaux droits de l'enfant, la potion magique ?' in. *Esprit* (1940-), no. 180 (3/4) (Editions Esprit 1992) 5- 12.
- Thomale C, 'State of Play of Cross-border Surrogacy Arrangements- Is There A Case for Regulatory Intervention by the EU?' (2017) 13 (2) Journal of Private International Law 463-473.
- Tiryakioğlu B, *Yabancı Boşanma Kararlarının Türkiye'de Tanınması ve Tenfizi* (1st edn, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 501, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye Yayınları No:17 1996)
- Tiryakioğlu B, 'Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunmasına İlişkin Önlemler Hakkında Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşme' (1999) (Prof. Dr. Nihal Uluocak'a Armağan)
- Tiryakioğlu B, *Milletlerarası Özel Hukukta Çocuklara İlişkin Kurallar, (Çocuklara İlişkin Kurallar)* (2nd edn, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları 2001)
- Toker AG, *Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yönlerine Dair Lahey Sözleşmesi Kapsamında Çocuğun Mutad Meskeni Kavramı* (1st edn, Adalet Yayınevi 2020)

- Tulkens F and Thierry M, *Droit de la jeunesse: aide; assistance, protection* (Bruxelles Larcier 2000)
- Tuna E, 'Legal Aspects of the Effects of the Covid-19 Pandemic Process on the Child -Decision of the Supreme Court of England Wales of 31 March 2020 (Re PT [2020] EWHC 834 Fam)' in Salvo Andò, Refik Korkusuz, Paola Todini(eds) *Diritti Umani Durante Il Covid-19*
- Human Rights In The Regime Of Covid-19 27-28 May 2021 (eCampusUniversityPress 2021) 109-120.
- Turgut C, *Kişilik Hakkının Bir Görünümü Olarak Unutulma Hakkı* (Oniki Levha 2021)
- Turgut C, *Yapay Döllenme, Taşyıcı Annelik ve Soybağına İlişkin Hukuki Sorunlar* (Oniki Levha 2016)
- Türkmen A, 'Çocuğun Kişisel İlişki Kurma Hakkı'(2020) 26 (2) Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 1126-1156.
- Türkmen A, 'Milletlerarası Özel Hukukta Taşyıcı Annelik' Milletlerarası Aile ve Çocuk Hukukuna İlişkin Seçilmiş Makaleler in Günseli Gelgel Öztekin and Faruk Kerem Giray (eds) (Beta 2017) 137-190.
- Uluocak N, *Kanunlar İhtilafı Yasama Yetkisi Kuralları* (Yasama) (1st edn, 1971 İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 1693, Hukuk Fakültesi No: 370, Fakülteler Matbaası)
- Uluocak N, *Milletlerarası Özel Hukuk Dersleri* (1 st edn, Filiz Kitabevi 1989)
- Ulus- Karataş AE, 'Geçici Koruma Altındaki Suriye Vatandaşlarının Çocuk Yaşta Evliliklerinin Mukayeseli Hukuka ve Türk Hukukuna Göre Geçerliliği' (2020) 78 (1) İstanbul Hukuk Mecmuası 21-81.
- Ulus-Karataş AE, 'Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair 1996 tarihli Lahey Sözleşmesi ve Türk Hukukunda Uygulama Alanı' (Velayet) (2017) 37 MHB (Prof. Dr. Yücel Sayman'a Armağan) 911- 1003.
- Usta Sayita S, *Türk Hukukunda Çocuğun Koruyucu Aile (Kişi) Yanına Yerleştirilmesi* (Filiz Kitabevi 1996)
- Usta S, *Velayet Hukuku* (Velayet Hukuku) (1st edn, On İki Levha Yayınları 2016)

- Uyanık Çavuşoğlu A, 'Milletlerarası Özel Hukukunda Organ Nakli' (Organ Nakli) Milletlerarası Özel Hukuk Perspektifiyle Biohukuk, Toplantı Sunumları ve Tartışmaları, İstanbul Medipol Üniversitesi Biohukuk Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayını (2013) 71-105.
- Uyanık Çavuşoğlu A, 'Devletler Özel Hukukunda Yapay Döllenme Sonucunda Dünya'ya Gelen Çocuk ile Ana ve Babası Arasındaki Nesep İlişkinine Uygulanacak Hukuk Sorunu' (Yapay Döllenme) 2006 (18) Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi 7-64.
- Uyanık Çavuşoğlu A, Türk Milletlerarası Özel Hukukunda Boşanma (Boşanma) (1st edn, Beta 2006)
- Uyanık-Çavuşoğlu A, 'Yeni MÖHUK'a Göre Soybağı İlişkinine Uygulanacak Hukuk Sorunu' (Soybağı) (2008) 2 Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (1997/1998-2007/2008 Üniversitemizin ve Fakültemizin 10. Yıl Kuruluş Armağanı) 315-322.
- Ünal Ş, 'Almanya Federal Cumhuriyeti Mahkemelerinin Küçüklerin Korunması Hakkındaki 5 Ekim 1961 Tarihli La Haye Sözleşmesi Çerçevesinde Türk Çocukları Hakkındaki Kararları Üzerine Bir İnceleme'(1987) (2) Adalet Dergisi 46-50.
- v. Bar C and Mankowski P, *Internationales Privatrecht Band 2: Besonderer Teil* (2nd edn, C H Beck 2019)
- Verschraegen B, *Die Kinderrechtskonvention* (1st edn, Manz Verlag Wien 1996)
- Wayne RH, 'The Best Interests of the Child: A Silent Standard – Will You Know It When You Hear It?'(2008) 2 (33,34) J Pub. Child Welfare, 33-49.
- Weiss A, 'Mennesson v. France And Advisory Opinion Concerning The Recognition in Domestic Law Of A Legal Parent –Child Relationship Between A Child Born Through A Gestational Surrogacy Arrangement Abroad And The Intended Mother' (European Court of Human Rights, Grand Chamber, Request No P16-2018-001, 10 April 2019) (2019) 1 (2) Statelessness and Citizenship Review 343-349.
- Wengler W, 'Vorfragen beim Namensrecht' IPRax 1987 164-167.
- Yasan C, 'Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Taşiyıcı Anneliğe İlişkin Kararlarının Türk Kamu Düzeni Bakımından Anlamı' (Taşiyıcı Annelik) (2019) 14 (177-178) Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2019) 1219-1262.

- Yasan C, *Milletlerarası Özel Hukukta Aynı Cinsten Kişilerin Birliktelikleri*, (Aynı Cinsten Kişilerin Birliktelikleri) (1st edn, On İki Levha Yayıncılık 2013)
- Yavuz C, Erlüle F and Topuz M, *Yeni Vesayet Hukukuna Doğru: Yetişkinlerin Korunması Hukuku (İsviçre Örneği)* (1st edn, Beta İstanbul 2017).
- Yenisey F, Altunç S, Makaracı BA, Tek GS, Huysal B, Savaş Kutsal FB, Kılıç Ş and Kaçmaz G, *Mağdur Çocuk Haklarına İlişkin Öneriler* (Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları 2017).
- Yıldırım A, *Türk Aile Hukuku* (1st edn, Savaş Yayınevi 2014).
- Yılmaz C, 'Yargıtay Kararları Işığında Çocukla Kişisel İlişki Kurulması' (2015) 35 (1) MHB 103-141.
- Yılmaz C, Velayet Hukuku, Özellikle İsviçre Medeni Kanunu'ndaki 01.07.2014 Tarihli "Velayet Hukuku Revizyonu" ile 01.01. 2017 "Çocuk Nafakasına İlişkin Revizyon"lar Kapsamında (Seçkin Yayınları 2023).
- Yılmaz S, *Dünyadaki Uygulama ve Mevzuatımız Açısından Kiralık Rahim- "Surrogate Motherhood"*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi 2002.
- Yörükoğlu A, *Çocuk Ruh Sağlığı* (29th edn, Özgür Yayınları 2016)
- Yörükoğlu A, *Değişen Toplumda Aile ve Çocuk* (1st edn, Özgür Yayınları 1997)
- Yücel Ö, 'Çocuğun Yüksek (Üstün) Yararı Bağlamında Çocuğun İradesi' (2013) 1 (2) Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 117-137.
- Zermatten J, 'The Best Interests of the Child Principle: Literal Analysis and Function' (2010) 18 International Journal of Children's Rights 483-499.
- Zermatten J, *L'intérêt supérieur de l'enfant, de l'analyse littérale à la portée philosophique* (Working Report) (2003) Institut international des droits de l'enfant.
- Zevkliler A, Havutçu A, Ertaş Ş and Gürpınar D, *Medeni Hukuk- Temel Bilgiler* (10th edn, Turhan Kitabevi 2018)
- Zevkliler A, *Kişiler Hukuku- Gerçek Kişiler* (1st edn, Olgaç Matbaası 1981)
- Zwißler F, *Neue Zeitschrift für Familienrecht*, 2/2016, S. 95.

Av. Oğuzhan ASLAN

TÜM YÖNLERİYLE

**AVUKATLARIN
VERGİLENDİRİLMESİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Tüm Yönleriyle Avukatların Vergilendirilmesi
Oğuzhan Aslan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3763

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 769 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKÇA

- ALAN Hale, *Genç Girişimciliği ve Sosyal Girişimcilik: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma*, Opus Dergisi, Yıl: 10, Cilt:16, Sayı:28, Ağustos 2020
- Atar, Yavuz. "Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Hukuki Rejimi ve Anayasallık Denetimi", *Anayasa Yargısı Dergisi*, C. 37, S. 1, 2020
- AYDIN Murat, *Avukatlık Ücreti*, Seçkin Yayıncılık, 7. Baskı, Ankara, 2020
- BALCI Mustafa, *Kamu İcra Hukuku ve 6183 sayılı Kanun Uygulaması*, Onikilevha Yayınları, İstanbul, Ekim 2021
- BATI Murat, *Vergi Hukuku (Genel Hükümler)*, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, 2022
- BİBEROĞLU Elif, *Türkiye’de Gönüllü Vergi Uyumu*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Mali Hukuk Programı Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2006
- BİLİCİ Nurettin, *Vergi Hukuku*, Seçkin Yayınları, 24. Bası, Ankara 2010
- BİYAN Özgür, *Türk Vergi Hukukunda İspat – Delil*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012
- CANDAN Turgut, *Açıklamalı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun*, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018
- CANDAN Turgut, *Vergisel Kabahatler ve Suçlar*, 5 Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022
- CANYAŞ Oytun, SEÇİLMİŞ İ. Erdem, *Anayasa Mahkemesi’nin Mali Güç İlkesine Yaklaşımına İktisadi Bakış*, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi (C. XV, S. I, 2013), (Kaynak: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/18874>)
- ÇİÇEK Serdar, ÇİÇEK Hüseyin Güçlü, *18. Yüzyılda İngiltere’de Vergileme Kaynaklarının Tarihsel Gelişimi*, Maliye Araştırmaları Dergisi, Cilt:7, Sayı:1, Haziran 2021
- DEĞER Nuri, *En Son Şekliyle Damga Vergisi Uygulaması*, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2012, Ankara
- ERCAN Tayfun, *Gümrük Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012

- FIRAT Yağmur, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Zorunlu Müdafilik*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2018, [Kaynak: <https://tez.yok.gov.tr/>, Tez No: 529820, Erişim: 25.04.2023, Saat: 14:44]
- GÖKER Cenker, *Katma Değer Vergisinin Konusu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013
- GÖZLER Kemal, KAPLAN Gürsel, *Kısa İdare Hukuku*, 9.Bası, Ekin Yayınları, Bursa 2015
- GÖZÜBÜYÜK A. Şeref, *Yönetim Hukuku*, 31. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012
- GÖZÜBÜYÜK A. Şeref; TAN Turgut, *İdare Hukuku*, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2008
- GÖZÜBÜYÜK *Yönetmelik Yargı*, 32. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012
- GÜNDAY Metin, *İdari Yargılama Hukuku*, Turhan Kitabevi, 1. Baskı, Ankara, 2022
- GÜNER Onur, *Katma Değer Vergisi Açısından Fatura ve Benzeri Belge Düzenlenmesinde Vergiyi Doğuran Olay*, Vergi Sorunları Dergisi, S.183, 2003
- İNAN Boğaç, MENTEŞE Rahmi, *Genç Girişimcilere Sunulan Destek ve Kazanç İstisnaları*, Vergi Raporu Dergisi, Sayı 202, Temmuz 2016
- KANETİ Selim, *Vergi Hukuku*, 2. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1989
- KARAKOÇ Yusuf, *Genel Vergi Hukuku*, 5. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011
- KIZILOT Şükrü, KIZILOT Zuhâl, *Vergi İhtilafları ve Çözüm Yolları*, 20. Baskı, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, 2012
- KIZILOT Şükrü; TAŞ Metin; *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, 5. Bası, Gazi Kitabevi, Ankara, 2013
- KUMKALE Rüknettin, *Avukatlar İçin Vergi Rehberi (7. Baskı)*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017
- KÜÇÜK Levent, *Vergi Tarhi Kavramı ve Beyana Dayalı Tarhiyat*, Vergi Dünyası Dergisi, S.192, 1997
- MUTLUER M.Kamil, DAYANÇ KUZEYLİ Nilay, *Vergi Hukuku Genel ve Özel Hükümler*, Yetkin Yayınları, 1. Bası, Ankara 2019
- OKTAR S. ATEŞ: *Vergi Hukuku*, Güncellenmiş 9. Bası, Türkmen Kitabevi, İstanbul 2013
- ÖNCEL Mualla, KUMRULU Ahmet, ÇAĞAN Nami, *Vergi Hukuku*, 21. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012
- ÖNER Erdoğan, *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, Seçkin Yayınları, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 3. Bası, Ankara 2014
- ÖZBALCI Yılmaz, *Vergi Usul Kanunu*, Oluş Yayıncılık, Ankara 2005

- ÖZBALCI, Yılmaz, *Gelir Vergisi Kanunu Yorum ve Açıklamaları*, Oluş Yayıncılık, Ankara, 2008
- ÖZCAN Durmuş, *İş Davaları*, Adalet Yayınevi, 6. Baskı, Ankara, 2021
- ÖZEN Atilla, *Avukatlık Hukuku*, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024
- PEHLİVAN Osman, *Vergi Hukuku Genel İlkeler ve Türk Vergi Sistemi*, Trabzon, 2014
- PEKCANİTEZ Hakan, ATALAY Oğuz, ÖZEKES Muhammet, *Medenî Usûl Hukuku* (10. Baskı), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022
- PULAŞLI Hasan, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- SABAN Nihal, *Vergi Hukuku* (6. Baskı), Beta Yayınları, İstanbul, 2014
- SANCAKDAR Oğuz, *İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı*, 4. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014
- SEKDUR Mahmut, ALTUN Muhsin, *Mali Hukuk Ansiklopedisi*, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2001
- SEKDUR Mahmut, *Vergi Hukuku El Kitabı*, Eylül Yayınları, Ankara, 2000
- SEYHAN Mahcemal. *Katma Değer Vergisinde Matrah*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2020 (Doktora Tezi)
- ŞENYÜZ Doğan, *Vergi Hukukunda Tebligat*, Yaklaşım Yayınları, Bursa 1997
- ŞENYÜZ Doğan, YÜCE Mehmet, GERÇEK Adnan, *Vergi Hukuku (Genel Hükümler)*, 10. Baskı, Ekim Yayınları, Bursa, 2019
- ŞİŞMAN Gülden, *Katma Değer Vergisinde Vergiyi Doğuran Olay*, 1. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014
- TEKİN Fazıl, ÇETİNKAYA Ali, *Vergi Denetimi*, 6. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014
- TURHAN Salih, *Vergi Teorisi ve Politikası*, Filiz Kitabevi, Güncellenmiş 5. Bası, İstanbul 1993
- TÜRKAY, İmdat, *Serbest Meslek Kazançlarının Vergilendirilmesi*, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara, 2016
- USTA Yusuf, *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, XII Levha Yayınları, 1. Bası, İstanbul 2013
- UYŞAL Ali, EROĞLU Nurettin, *Açıklamalı ve Örnekli Vergi Usul Kanunu*, Sözkesen Matbaacılık, 4. Bası, Ankara 2009

ÜREL Gürol, *Güncel Vergi Usul Kanunu Uygulaması*, Seçkin Yayınları, 4. Bası, Ankara, 2014

YILMAZ Binhan Elif, BATI, Murat, *Türk Vergi Sistemi*, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024

YÜCE Mehmet, *Mali Yargılama Hukuku*, 1. Bası, Ekin Yayınevi, Bursa, 2014

Dr. Erdinç ÖZDEMİR

ULUSLARARASI HUKUKTA
HAKLI SAVAŞ GELENEĞİ VE EKSİK PARÇASI:
SAVAŞ SONRASI ADALET
(JUS POST BELLUM)
KONSEPTİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Uluslararası Hukukta Haklı Savaş Geleneği Ve Eksik Parçası:
Savaş Sonrası Adalet (Jus Post Bellum) Konsepti**
Erdoğan Özdemir

Hukuk Yayınları Dizisi – 3770

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 770 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salamat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 26062
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKLAR

- 2006 Lübnan Savaşı (2021, 14 Haziran). *Wikipedi* içinde. https://tr.wikipedia.org/wiki/2006_L%C3%BCbnan_Sava%C5%9F%C4%B1#Ate%C5%9Fkes Erişim tarihi: 22 Kasım 2021.
- Acquinas, Question 40, Of War (Four Articles), Secunda Secundae in the Summa Theologica. (çevrimiçi), <https://www.newadvent.org/summa/3040.htm#article1>
- Ağaoğulları, M. A. & Köker, L. (1991). *İmparatorluktan Tanrı Devletine*, Ankara: İmge.
- Aksu Ereker, F. (2019). "Haklı Savaş", *Güvenlik Yazıları Serisi*, No.18, Ekim 2019. https://trguvenlikportali.com/wp-content/uploads/2019/10/Hakli_Savas_FulyaAksuEreker_v.1.pdf
- Alexander, L. E. & Norris, K. (Feb. 6 2020). Jus Post Bellum and Responsibilities to Refugees and Asylum Seekers. *E-International Relations*. (Erişim Tarihi: 5 Şubat 2022) <https://www.e-ir.info/2020/02/06/jus-post-bellum-and-responsibilities-to-refugees-and-asylum-seekers/>
- Allman, M. & Winright, T. (2010). *After the Smoke Clears: The Just War Tradition & Post War Justice*. New York: Orbis.
- Allman, M. & Winright, T. (2012). Growing Edges of Just War Theory: Jus ante bellum, jus post bellum, and Imperfect Justice. *Journal of the Society of Christian Ethics*. 32 (2), 173-191.
- Altıntaş, İ. N. & Erdem, C. C. (2021). Hermeneutik ve Nitel Araştırma İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, 6 (1), 37-45.
- Arsava, F. (2011). Kuvvet Kullanma Yasağı-Egemenlik Prensibi ve İnsani Müdahale, 21. *Yüzyıl*, (34), 1-17. <https://silo.tips/download/kuvvet-kullanma-yasa-egemenlik-prensibi-ve-nsan-mdahâle>
- Arsava, F. (2013). Libya Örneğinde İnsan Haklarının Korunması İçin Yapılan Askerî müdahale, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (12), 81-97.

- Augustine, Letter 189, (çevrimiçi), <http://www.newadvent.org/fathers/1102189.htm>.
- Augustine. (1950). *The City of God*. (Çev. Marcus Dods) New York: Modern Library, Book XIX.
- Bartels, R. (2014). From Jus in bello to Jus post bellum: When Do Non-International Armed Conflicts End? C. Stahn, J. S. Easterday & J. Iverson, (Ed.), *Jus post bellum - Mapping the Normative Foundations* içinde (297-314). Oxford: Oxford University Pres.
- Bass, G. (2002). Victor's Justice, Selfish Justice. *Social Research*, 69(4), 1035-1044.
- Bass, G. (2004). Jus Post Bellum. *Philosophy & Public Affairs*, 32(4), 384-412.
- Bassiouni, C. (1996). Searching for Peace and Achieving Justice: The Need for Accountability. *Law and Contemporary Problems*, 59 (4), 9-28.
- Başaran, H. R. (2014). Identifying the Responsibility to Protect. *The Fletcher Forum of World Affairs*, 38 (1), 195-212.
- Başeren, S. H. (2001). İnsan Hakları ve Terörizm. *İnsan Hakları ve Güvenlik* (195-224) içinde. Ankara: Türkiye Barolar Birliği İnsan Hakları Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını.
- Batur Yamaner, M., Öktem, E., Kurtdarcan, B. ve Uzun M. C. (t.y.). 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Sözleşmeleri ve Ek Protokolleri. İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları
- Bayılhoğlu, U. (2016). *İnsani Müdahale Çıkmazından Çıkış Arayışı: Koruma Sorumluluğu Libya ve Suriye Örnek(sizlik)leriyle*, Ankara: Turhan Kitabevi.
- Bell, C. (2006). Peace Agreements: Their Nature and Legal Status. *The American Journal of International Law*, 100(2), 373-412.
- Bell, C. (2008). *On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria*. Oxford: Oxford University Press.
- Bell, C. (2011). *Post-conflict Accountability and the Reshaping of Human Rights and Humanitarian Law*. Orna Ben-Naftali (Ed.), *International Humanitarian Law and International Human Rights Law* içinde (328-370). New York: Oxford University Press.

- Bell, C. (2012). Peace Settlements and International Law: From *lex pacificatoria* to *jus post bellum*. University of Edinburgh, School of Law, Working Papers.
- Bell, C. (2014). Of Jus Post Bellum and Lex Pacificatoria What's in a Name? C. Stahn, J. S. Easterday & J. Iverson, (Ed.), *Jus Post Bellum - Mapping the Normative Foundations* içinde (181-206). Oxford: Oxford University Press.
- Bell, C. (2016). Lex Pacificatoria Colombiana: Colombia's Peace Accord in Comparative Perspective. *AJIL Unbound*, 110, 165-171.
- Bellamy, A. J. (2006). Whither the Responsibility to Protect? Humanitarian Intervention and the 2005 World Summit, *Ethics & International Affairs*, 20(2):143-169.
- Bellamy, A. J. (2008a). The Responsibilities of Victory: "Jus post bellum" and the Just War. *Review of International Studies*, 34(4), 601-625.
- Bellamy, A. J. (2008b). The Responsibility to Protect and the Problem of Military Intervention. *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)*, 84(4), 615-639.
- Bellamy, A. J. (2018). "Francisco De Vitoria". Daniel R. Brunstetter & Cian O'Driscoll (Ed.). *Just War Thinkers: From Cicero to the 21st Century* içinde (77-91). New York: Routledge.
- Benson, C.C. (2012). Jus Post Bellum in Iraq: The Development of Emerging Norms for Economic Reform in Post Conflict Countries, *Richmond Journal of Global Law & Business*, 11, 315-355.
- Bhuta, N. (2005). The Antinomies of Transformative Occupation. *The European Journal of International Law* 16 (4): 721-740.
- Bilmen, Y. C. (2018). *A Feminist Critique of Just War Tradition* (Doktora tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No: 496062).
- Binningsbø, H. M, Loyle, C. E. Elster, J. & Gates, S. (2012). Armed Conflict and Post-Conflict Justice, 1946-2006: A Dataset. *Journal of Peace Research* 49 (5), 731-40.
- Birleşmiş Milletler. (t.y.). Koruma Sorumluluğu. Erişim adresi: <https://www.un.org/en/genocideprevention/about-responsibility-to-protect.shtml>

- Blane, A. & Kingsbury, B. (2010). *Punishment and the ius post bellum*. Benedict Kingsbury & Benjamin Straumann (Ed.), *The Roman Foundations of the Law of Nations: Alberico Gentili and The Justice of Empire* içinde (241-265). Oxford University Press.
- BMGK, "2005 Dünya Zirvesi Sonuçları" A/60/L.1, 20 Eylül 2005. Erişim adresi: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_60_1.pdf
- Boon, K. (2005). Legislative Reform in Post-conflict Zones: Jus post bellum and the Contemporary Occupant's Law-Making Power, *McGill Law Journal*, 50, 285-326.
- Boon, K. (2009). Obligations of the New Occupier: The Contours of a Jus post bellum, *Loyola of Los Angeles International and Comparative Law Review*, 31, 57-84.
- Boon, K. (2014). The Application of Jus post bellum in Non-International Armed Conflicts. C. Stahn, J. S. Easterday & J. Iverson, (Ed.), *Jus post bellum - Mapping the Normative Foundations* içinde (259-268). Oxford: Oxford University Press.
- Brown, C. (2018). "Michael Walzer", Daniel R. Brunstetter & Cian O'Driscoll (Ed). *Just War Thinkers: From Cicero to the 21st Century* içinde (205-215). New York, NY: Routledge.
- Brown, G. W., & Bohm, A. (2016). Introducing Jus ante Bellum as a Cosmopolitan Approach To Humanitarian Intervention. *European Journal of International Relations*, 22(4), 897-919.
- Cassese, A. (1999). Ex iniuria ius oritur: Are We Moving Towards International Legitimation of Forcible Humanitarian Countermeasures in the World Community?, *European Journal of International Law*, 10 (1), 23-30.
- Charlesworth, H. (2007). Law After War, *Melbourne Journal of International Law*, 8, 233-247.
- Chayes, A. (2013). Chapter VII½: Is Jus Post Bellum Possible? *European Journal of International Law*, 24(1), 291-305.
- Chetail, V. (2009). Introduction: Post-Conflict Peacebuilding - Ambiguity and Identity Vincent Chetail, (Ed.), *Post-Conflict Peace-Building: A Lexicon* içinde (1-33). New York: Oxford University Pres.

- Christopher, P. (2004). *The Ethics of War and Peace, An Introduction to Legal and Moral Issues*. New Jersey: Pearson.
- Cicero. (2010). *Philippics 7-14*. (Trans by D. Shackleton Bailey. Revised by John T. Ramsey, Gesine Manuwald). Loeb Classical Library 507. Cambridge, MA: Harvard University Press. https://www.loebclassics.com/view/marcus_tullius_cicero-philippic_12/2010/pb_LCL507.189.xml
- Clausewitz, C. (2018). *Savaş Üzerine*, İstanbul:Alfa.
- Clifford III G. M. (2012) Jus Post Bellum: Foundational Principles And A Proposed Model, *Journal of Military Ethics*, 11(1), 42-57.
- Coady, C. A. J. (2011). The Jus Post Bellum. J. Wolfendale & P. Tripodi (Ed.), *New Wars and New Soldiers: Military Ethics in the Contemporary World*. London: Ashgate Press.
- Cox, D. G. & Stanley B. (2018). The Responsibility to Protect Has Turned into a Strategic Mistake. *Fresh Perspectives*, 1 October 2018 <https://www.e-ir.info/2018/10/01/the-responsibility-to-protect-has-turned-into-a-strategic-mistake/> (Erişim Tarihi: 27.03.2022)
- Crocker, D. A. (2012). Ending The Us Civil War Well Reconciliation and Transitional Justice. Patterson, E. (Ed). *Ethics Beyond War's End*. içinde (145-174). Washington, DC: Georgetown University Press.
- Cryer, R. (2012). Law and the Jus Post Bellum. L. May & A. Forcehimes (Ed.), *Morality, Jus post bellum, and International Law* içinde (223-249). Cambridge: Cambridge University Press.
- Davis, G. S. (2018). "Francisco Suárez". Daniel R. Brunstetter & Cian O'Driscoll (Ed.). *Just War Thinkers: From Cicero to the 21st Century* içinde (105-117). New York: Routledge.
- De Brabandere, E. (2010). The Responsibility for Post-Conflict Reforms: A Critical Assessment of Jus Post Bellum as a Legal Concept. *Vanderbilt Journal of Transnational Law*, 43(1), 126-132.
- De Brabandere, E. (2014). The Concept of Jus Post Bellum in International Law: A Normative Critique. Carsten Stahn, Jennifer Easterday & Jens Iverson (Ed.), *Jus Post Bellum: Mapping the Normative Foundations* içinde (123-141). Oxford: Oxford University Press.
- De Greiff, S. (2008). *The Handbook on Reparations*, Oxford: Oxford University Press.

- Demy, T. J. (2015). *How Should This Conflict End? Implications of the End of An Armed Conflict for the Decision to Use Military Force and Conduct in the Use of Such Force*. J. T. Johnson and E. Patterson (Ed.), *Military Ethics* (s.349-357) içinde. Burlington, USA: Ashgate Publishing Company.
- Deng, F.M., Kimaro, S., Lyons, T., Rothchild, D., & Zartmann, I. W. (1996). *Sovereignty as Responsibility: Conflict Management in Africa*. Washington: Brookings Institution Press.
- DiMeglio, R. P. (2005). The Evolution of the Just War Tradition: Defining *Jus post bellum*, *Military Law Review*, 186, 116-163.
- Easterday, J. (2012). Jus Post Bellum in the Age of Terrorism: Remarks by Jennifer Easterday. Proceedings of the Annual Meeting (American Society of International Law), 106, 335-337.
- Easterday, J. (2014). *Peace Agreements as a Framework for Jus post bellum*. Carsten Stahn, Jennifer Easterday & Jens Iverson (Ed.), *Jus post bellum: Mapping the Normative Foundations* içinde (379-415). Oxford: Oxford University Press.
- Enriques, G. (1928). Considerazioni sulla Teoria della Guerra nel Diritto Internazionale. *Rivista Di Diritto Internazionale*. (20) 172.
- Eskauriatza, J. S. (2020). The Jus Post Bellum As 'Integrity' - Transitional Criminal Justice, The ICC, And The Colombian Amnesty Law. *Leiden Journal of International Law*, 33(1), 189-205.
- Evans, M. (2008). Balancing Peace, Justice and Sovereignty in Jus Post Bellum: The Case of 'Just Occupation'. *Millennium*, 36(3), 533-554.
- Evans, M. (2009). Moral Responsibilities and the Conflicting Demands of Jus Post Bellum. *Ethics and International Affairs*, 23 (2), 147-164.
- Evans, M. (2012). *Just Peace - An Elusive Ideal*. Patterson, E. (Ed). *Ethics Beyond War's End*. (197-219) içinde. Washington, DC: Georgetown University Press.
- Fellmeth, A. X. & Horwitz, M. (2009), "Lex lata", *Guide to Latin in International Law*, Oxford University Press
- Fleck, D. (2012). The Responsibility to Rebuild and Its Potential for Law-Creation: Good Governance, Accountability and Judicial Control, *Journal of International Peacekeeping*, 16(1-2), 84-98.

- Forde, S. (1998). Hugo Grotius on Ethics and War. *The American Political Science Review*, 92(3), 639-648.
- Freeman, M. & Djukic, D. (2008). Jus Post Bellum and Transitional Justice. C. Stahn and J. K. Kleffner (Ed.), *Jus post bellum - Towards a Law of Transition From Conflict to Peace* içinde (213-227). The Hague: T.M.C. Asset Press.
- Gallen, J. (2014). Jus Post Bellum: An Interpretive Framework. Carsten Stahn, Jennifer Easterday & Jens Iverson (Ed.), *Jus Post Bellum: Mapping the Normative Foundations* içinde (58-79). Oxford: Oxford University Press.
- Gallen, J. (2015). Odious Debt and Jus Post Bellum. *Journal of World Investment & Trade*. 16 (4), 666-694.
- Galtung, J. (1969). Violence, Peace, and Peace Research. *Journal of Peace Research*, 6(3), 167-191.
- Garraway, C. (2008). The Relevance of Jus Post Bellum: A Practitioner's Perspective. C. Stahn and J. K. Kleffner (Ed.), *Jus Post Bellum - Towards a Law of Transition From Conflict to Peace* içinde (153-162). The Hague: T.M.C. Asset Press.
- Gentili, A. (1933). *De Iure Belli Libri Tres*. Oxford: The Clarendon Press; London, Humphrey Milford.
- Gheciu, A. & Welsh J. (2009). "Introduction to the Special Section on the Responsibility to Rebuild." *Ethics & International Affairs* 23(2), 115-120.
- Grotius, H. (1967). *Savaş ve Barış Hukuku*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Gupta, R. (2012). *Justice And Its Theories An Overview*. Erişim adresi: <https://www.legalserviceindia.com/legal/article-2147-justice-and-its-theories-an-overview.html>
- Güvenlik Portalı. (t.y.). Koruma Sorumluluğu. Erişim adresi: <https://trguvenlikportali.com/ders-5-koruma-sorumlulugu/>
- Hall, R. A. S. (2019). *The Justice of War: Its Foundations in Ethics and Natural Law*. Lanham: Lexington Books.

- Hameed, A. M. (2019). *Reasons For the 2003 US Invasion of Iraq and Its Consequences According to Just War Theory* (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Altınbaş Üniversitesi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No: 550330).
- Hart, H. L. A. (1961). *The Concept of Law*, Oxford: Clarendon Press.
- Henckaerts, J. (2005) Customary International Humanitarian Law: A Contribution to the Understanding and Respect for the Rule of Law in Armed Conflict. *International Review of the Red Cross* 87 (857), 175-212.
- Hilpold, P. (2015). Jus Post Bellum and the Responsibility to Rebuild. *Journal of International Humanitarian Legal Studies*, 6 2/105, 284-305.
- Holland, T. E. (1898). *Studies in International Law*. Oxford: Clarendon Press.
- Hugo Grotius (2005, 16 December) <https://plato.stanford.edu/entries/grotius/> (Erişim Tarihi: 10.10.2021).
- Iasiello, L. V. (2004). Jus Post Bellum: The Moral Responsibilities of Victors in War. *Naval War College Review*, 57 (3/4), 33-52.
- ICRC (2008). How is the Term “Armed Conflict” Defined in International Law?, Opinion Paper.
- International Center for Transitional Justice (ICTJ), (2022, 20 Mart), What is Transitional Justice? Erişim adresi: <https://www.ictj.org/what-transitional-justice>
- International Committee of the Red Cross (Uluslararası Kızılhaç Komitesi) (çevrimiçi) <http://www.icrc.org/ihl.nsf/FULL/110?OpenDocument>
- Iverson, J. (2013). Transitional Justice, Jus Post Bellum and International Criminal Law: Differentiating the Usages, History and Dynamics. *The International Journal of Transitional Justice*, 2013/008-ICL, 1-21.
- Iverson, J. (2014). Contrasting the Normative and Historical Foundations of Transitional Justice and Jus post bellum: Outlining the Matrix of Definitions in Comparative Perspective. Carsten Stahn, Jennifer Easterday & Jens Iverson (Ed.), *Jus Post Bellum: Mapping the Normative Foundations* içinde (80-101). Oxford: Oxford University Press.

- Iverson, J. M. (2017). *The Function of Jus Post Bellum in International Law* (PhD Thesis, Leiden University). Erişim adresi: <https://hdl.handle.net/1887/55949>
- Johnson, J. (1995). Just War Tradition and Low-Intensity Conflict. International Law Studies Series. *US Naval War College*, 67, 147-170.
- Johnson, J. (1995). Just War Tradition and Low-Intensity Conflict. International Law Studies Series. *US Naval War College*, 67, 147-170.
- Johnson, J. T. (1975). *Ideology, Reason, and the Limitation of War: Religious and Secular Concepts 1200-1740*. Princeton: Princeton University Press.
- Johnson, J. T. (1981). *Just War Tradition and the Restraint of War: A Moral and Historical Inquiry*. Princeton: Princeton University Press.
- Johnson, J. T. (1984). Historical Tradition and Moral Judgment: The Case of Just War Tradition. *The Journal of Religion*, 64(3), 299-316.
- Johnson, J. T. (1986). *Can Modern War Be Just*. New Heaven and London: Yale University Press.
- Johnson, J. T. (1987). *The Quest for Peace*. Princeton: Princeton University Press.
- Johnson, J. T. (1994). "Haklı Savaş" *Blakwell Siyasal Düşünceler Ansiklopedisi*, Ankara: Ümit Yayıncılık.
- Johnson, J. T. (1996). The Broken Tradition. *The National Interest*, 45, 27-36.
- Johnson, J. T. (1999). In Response to Terror. *First Things*, No: 90, February 1999 <https://www.firstthings.com/article/1999/02/003-in-response-to-terror> (Erişim Tarihi:31.12.2021)
- Johnson, J. T. (2001). *Morality and Contemporary Warfare*. New Heaven and London: Yale University Press.
- Johnson, J. T. (2005). Just War, As It Was And Is. *First Things*, January 2005 <https://www.firstthings.com/article/2005/01/just-war-as-it-was-and-is> (Erişim Tarihi:31.12.2021)
- Johnson, J. T. (2008). The Idea of Defense In Historical And Contemporary Thinking About Just War. *The Journal of Religion*, 36(4), 543-556.

- Johnson, J. T. (2012). Moral Responsibility After Conflict - The Idea of Jus post bellum for the Twenty-First Century. Patterson, E. (Ed). *Ethics Beyond War's End*. İçinde (17-33). Washington, DC: Georgetown University Press.
- Johnson, J. T. (2015). Humanitarian Intervention, the Responsibility to Protect, and Sovereignty: Historical and Moral Reflections. *Michigan State International Law Review*, 23(3), 609-634.
- Johnson, J. T. (2018). "St. Augustine", Daniel R. Brunstetter & Cian O'Driscoll (Ed). *Just War Thinkers: From Cicero to the 21st Century*. İçinde (21-33). New York, NY: Routledge.
- Kabadayı, T. (2014). Felsefenin Işığında (Haklı) Savaş Üzerine Kısa Bir Deneme, *İÜHFM*, 72 (1), 95-98.
- Kaldor, M. (2001). *New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era*. Cambridge: Polity.
- Kamm, F. (2012). *The Moral Target: Aiming at Right Conduct in War and Other Conflicts*. Oxford: Oxford University Press.
- Kant, I. (1887). *The Philosophy of Law: An Exposition of the Fundamental Principles of Jurisprudence as the Science of Right*. Edinburgh: T. & T. Clark.
- Kant, I. (1960). *Ebedî Barış Üzerine Felsefî Deneme*. (Y. Abadan ve S. L. Meray, Çev.) Ankara: Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Karaoğlu, A. O. (2019). Libya'ya Askerî müdahale ve Uluslararası Hukukta Yeniden İnşa Sorumluluğu. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6 (1), 199-223.
- Kelsay, J. (2018). "Alberico Gentili". Daniel R. Brunstetter & Cian O'Driscoll (Ed.). *Just War Thinkers: From Cicero to the 21st Century* içinde (118-127). New York: Routledge.
- Kleffner, J. (2014). Towards a Functional Conceptualization of the Temporal Scope of Jus Post Bellum. Carsten Stahn, Jennifer Easterday & Jens Iverson (Ed.), *Jus post bellum: Mapping the Normative Foundations* içinde (287-296). Oxford: Oxford University Press.
- Kleffner, J. K. (2008). Introduction: From Here to There... And the Law in the Middle. C. Stahn & J. K. Kleffner (Ed.), *Jus post bellum - Towards a Law of Transition From Conflict to Peace* içinde (1-8). The Hague: T.M.C. Asser Press.

- Klein, A.W. (2020). Attaining Post-Conflict Peace Using the Jus Post Bellum Concept. *Religions*, 11(4),173, 1-21.
- Koeman, A. (2007). A Realistic and Effective Constraint on the Resort to Force? Pre commitment to Jus in Bello and Jus Post Bellum as Part of the Criterion of Right Intention. *Journal of Military Ethics*, 6 (3), 198-220.
- Kolasi, K. (2017). Savaşın Değişen Niteliği ve Jus ad bellum ve Jus in bello'ya Etkisi. *İnsan Hakları Yılığ*, 35, 1-29.
- Kolb, R. & Hyde R. (2008). *An Introduction to the International Law of Armed Conflicts*. Oxford: Hart Publishing.
- Kolb, R. (1997). Origin of the Twin Terms Jus ad bellum /Jus in bello. *International Review of the Red Cross*, (37), 553-562.
- Korhonen, O. (2003). "Post" as Justification: International Law and Democracy-Building after Iraq, *German Law Journal*, 4, 709-723.
- Lackey, D. (1989). *The Ethics of War and Peace*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- LaCroix, W. L. (1988). *War and International Ethics : Tradition and Today*. Lanham, MD: University Press of America.
- Lang, Jr. A. F. (2018). "Hugo Grotius". Daniel R. Brunstetter & Cian O'Driscoll (Ed.). *Just War Thinkers: From Cicero to the 21st Century* içinde (128-143). New York: Routledge.
- Lech, M. (2020). Modern Jus Post Bellum Finding New Branch of International Justice and Law. *Polish Review of International and European Law*, 9(2), 9-38.
- Lee, S. P. (2012). *Ethics and War: An Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lesaffer, R. C. H. (2010). Alberico Gentili's Jus Post Bellum and Early Modern Peace Treaties. Benedict Kingsbury & Benjamin Straumann (Ed.), *The Roman Foundations of the Law of Nations: Alberico Gentili and The Justice of Empire* içinde (210-240). Oxford University Press.
- Lesaffer, R. C. H. (2002) An Early Treatise on Peace Treaties: Petrus Gudelinus between Roman Law and Modern Practice, *The Journal of Legal History*, 23(3), 223-252.

- Liddell-Hart, B. H. (1974). *Strategy*, 2nd ed. New York: Praeger.
- Lieber Yasası <http://www.icrc.org/ihl.nsf/FULL/110?OpenDocument>
- Long, W. J. & Brecke, P. (2003). *War and Reconciliation*, Cambridge.
- Lowenfeld, A. F. (1990). *Lex Mercatoria: An Arbitrator's View, Arbitration International*, 6(2), 133–150.
- Loyle, C. E. & Appel, B. J. (2017) Conflict Recurrence and Postconflict Justice: Addressing Motivations and Opportunities for Sustainable Peace. *International Studies Quarterly*, 61(3), 690–703.
- Luban, D. (2011). War as Punishment. *Philosophy & Public Affairs*, 39(4), 299–330.
- Lucas Jr., G. R. (2012). Jus Ante and Post Bellum - Completing the Circle, Breaking the Cycle. Patterson, E. (Ed). *Ethics Beyond War's End* içinde (47-64). Washington, DC: Georgetown University Press.
- Lucas, G. (2018). Annotated Bibliography War and Justice and Justice in War. Oxford Bibliographies Online. Erişim adresi: https://www.academia.edu/40086639/Annotated_Bibliography_War_and_Justice_and_Justice_in_War
- Mallinder, L. (2008). *Amnesty, Human Rights, and Political Transitions: Bridging the Peace Justice Divide*. Hart Publishing.
- Malone, N. (2004). *From Just War To Just Peace: Re-Visioning Just War Theory From A Feminist Perspective* (Yüksek Lisans Tezi, University of South Florida). Erişim adresi: <https://digitalcommons.usf.edu/etd/1146/>
- Margalit, A. (2011). *On Compromise and Rotten Compromises*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Martel, W.C. (2011). *Victory in War: Foundations of Modern Strategy*. New York, USA: Cambridge University Press.
- Maus, S. (2014). *Jus Post Bellum* a la United Nations? Human Rights, UN Peace Operations, and the Creation of International Law, *Wisconsin International Law Journal*, 34(1), 675–698.
- May, L. & Edenberg, E. (Ed.). (2013). *Jus Post Bellum and Transitional Justice*. New York and Cambridge: Cambridge University Press.
- May, L. (2006). Grotius and Contingent Pacifism. *Studies in the History of Ethics*, 2, 1-21.

- May, L. (2012a). *After War Ends: A Philosophical Perspective*, Cambridge.
- May, L. (2012b). Reparations, Restitution, and Transitional Justice. L. May & A. Forcehimes (Ed.), *Morality, Jus post bellum, and International Law* içinde (32-48). Cambridge: Cambridge University Press.
- May, L. (2013). Jus Post Bellum Proportionality and the Fog of War. *EJIL*, 24(1), 315-333.
- May, L. (2014). Jus Post Bellum, Grotius, and Meionexia. Carsten Stahn, Jennifer Easterday & Jens Iverson (Ed.), *Jus post bellum: Mapping the Normative Foundations* içinde (15-25). Oxford: Oxford University Press.
- Mayer-Rieckh, A. & De Greiff, P. (2007). *Justice as Prevention: Vetting Public Employees in Transitional Societies*. New York: Social Science Research Council.
- Melzer, Y. (1975). Concepts of Just War. Leiden: Sijthoff.
- Meron, T. (2000). The Humanization of Humanitarian Law. *The American Journal of International Law*, 94(2), 239-278.
- Miller, J. (2021). "Hugo Grotius", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2021 Edition), Edward N. Zalta (Ed.), <https://plato.stanford.edu/archives/spr2021/entries/grotius/>
- Miller, R. B. (2002). Aquinas and the Presumption against Killing and War. *The Journal of Religion*, 82(2), 173-204.
- Murphy, C. & Radzik, L. (2013). Jus Post Bellum and Political Reconciliation. L. May & E. Edenberg, (Ed.), *Jus Post Bellum and Transitional Justice* içinde (305-325). New York and Cambridge: Cambridge University Press.
- Neff, S. (Ed.) (2012). *Hugo Grotius on the Law of War and Peace: Student Edition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Neff, S. (2008). Conflict Termination and Peace-Making in the Law of Nations: A Historical Perspective. C. Stahn and J. K. Kleffner (Ed.), *Jus Post Bellum - Towards a Law of Transition From Conflict to Peace* içinde (77-91). The Hague: T.M.C. Asset Press.
- Newman, E. (2004). The "New Wars" Debate: A Historical Perspective Is Needed. *Security Dialogue*, 35(2), 173-189.

- Newman, E. (2021). Illegal but Legitimate? The UK's Doctrine of Humanitarian Intervention. *Fresh Perspectives*, 12 April 2021 <https://ecr2p.leeds.ac.uk/illegal-but-legitimate-the-uks-doctrine-of-humanitarian-intervention/> (Erişim Tarihi:25.03.2022)
- Nuruzzaman, M. (Mar 8 2014). Revisiting 'Responsibility to Protect' after Libya and Syria. *E-International Relations*, <https://www.e-ir.info/2014/03/08/revisiting-responsibility-to-protect-after-libya-and-syria/> (Erişim Tarihi:26.03.2022)
- O'Brien, R. (2005). Amnesty and International Law, *Nordic Journal of International Law*, 74(2), 261-278.
- O'Donoghue, A. (2009). Book Review. *International Criminal Law Review*, 9, 855-873.
- O'Donovan, O. (2003). *The Just War Revisited*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Olsen, T. D; Payne, L. A. & Reiter, A. G. (2010). *Transitional Justice in Balance: Comparing Processes, Weighing Efficacy*. Washington DC: United States Institute of Peace Press.
- Orend, B. (2000a). Jus post bellum. *Journal of Social Philosophy*, 31(1), 117-137.
- Orend, B. (2000b). *Michael Walzer on War and Justice*. Cardiff: University of Wales Press.
- Orend, B. (2000c). *War and International Justice: A Kantian Perspective*. Ontario, Canada: Wilfrid Laurier University Press.
- Orend, B. (2002). Justice After War. *Ethics and International Affairs*. 16(1). 43-56.
- Orend, B. (2004). Just Wars and Cosmopolitan Hope. *Theoria: A Journal of Social and Political Theory*. No. 104, 128-149. Cosmopolitan Justice: A Symposium.
- Orend, B. (2005). "War", Edward N. Zalta (Ed.). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. içinde <http://plato.stanford.edu/archives/fall2008/entries/war/>
- Orend, B. (2006). *Morality of War*. Petersborough, ON: Broadview Press.
- Orend, B. (2007). Jus Post Bellum: The Perspective of a Just-War Theorist. *Leiden Journal of International Law*, 20(3), 571-592.

- Orend, B. (2008). "Jus Post Bellum: A Just War Theory Perspective." *Jus Post Bellum: Towards a Law of Transition from Conflict to Peace*. C. Stahn and J. K. Kleffner (Ed.), *Jus Post Bellum - Towards a Law of Transition From Conflict to Peace* içinde (31-52). The Hague: T.M.C. Asset Press.
- Orend, B. (2012). *Justice After War - Toward a New Geneva Convention*. Patterson, E. (Ed). *Ethics Beyond War's End* içinde (175-196). Washington, DC: Georgetown University Press.
- Orend, B. (2018). Immanuel Kant. Daniel R. Brunstetter & Cian O'Driscoll (Ed.). *Just War Thinkers: From Cicero to the 21st Century* içinde (168-179). New York: Routledge.
- Oruç, C. F. (2019). *İnsani Müdahale ve Libya Operasyonu* (Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No: 554290).
- Osterdahl, I. & van Zadel, E. (2009). 'What Will Jus Post Bellum Mean? Of New Wine And Old Bottles', *14(2), Journal of Conflict and Security Law*. 175-207.
- Osterdahl, I. (2012). Just War, Just Peace And The Jus Post Bellum. *Nordic Journal of International Law*, 81(3), 271-294.
- Özgür, M. (2021). Koruma Sorumluluğu ve Libya Örneği Bağlamında Türkiye'nin Uluslararası Hukuk Yaklaşımı, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 29 (1), 295-327.
- Özkeçeci-Taner, Binnur, "Demokratik Barış", Güvenlik Yazıları Serisi, No.7, Ekim 2019. https://trguvenlikportali.com/wp-content/uploads/2019/10/DemokratikBaris_BinnurOzkececiTaner_v.1.pdf
- Patterson, E. (2012a). *Ending Wars Well: Order, Justice, And Conciliation in Contemporary Postconflict*. New Haven: Yale University Press.
- Patterson, E. (2012b). *Ethics Beyond War's End*. Washington, DC: Georgetown University Press.
- Pattison, J. (2015). Jus Post Bellum and the Responsibility to Rebuild. *British Journal of Political Science*, 45(3), 635-661.
- Pegis, A. C. (1997). Introduction. Anton C. Pegis (Ed.), *Basic Writings of St. Thomas Aquinas* içinde (xxxv-liii). Cambridge: Hackett Publishing.

- Pensky, M. (2013). Jus Post Bellum and Amnesties. L. May & E. Edenberg, (Ed.), *Jus post bellum and Transitional Justice* içinde (152-177). New York and Cambridge: Cambridge University Press.
- Peperkamp, L. (2014). Jus Post Bellum: A Case of Minimalism versus Maximalism? *Ethical Perspectives* 21(2), 255-288.
- Peperkamp, L. (2016). On the Duty to Reconstruct After War: Who is responsible for jus post bellum? *Canadian Journal of Law & Jurisprudence*, XXIX (2), 403-430.
- Peperkamp, L. (2017). *Jus Post Bellum and the Nature of Peace*. Oisterwijk: Wolf Legal Publishers.
- Pictet, J. (Ed). (1952). *Commentary I Geneva Convention for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field*. Geneva: ICRC.
- Pope Paul VI. (January 1, 1972). "If you want Peace, work for Justice". Celebration of the World Day of Peace. https://www.vatican.va/content/paul-vi/en/messages/peace/documents/hf_p-vi_mes_19711208_v-world-day-for-peace.html
- Presidencia De La República (May 26, 2016). *Intervención del Jefe de la Delegación del Gobierno, Humberto de la Calle, en la Corte Constitucional*. Erişim adresi: <http://es.presidencia.gov.co/noticia/160526-Intervencion-del-Jefe-de-la-Delegacion-del-Gobierno-Humberto-de-la-Calle-en-la-Corte-Constitucional>
- President of the Security Council, 3046th meeting of the Security Council, S/23500, 31.1.1992.
- Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and Relating to the Protection of Victims of Non-International Armed Conflicts (Protocol II), 8 June 1977, art. 6(5).
- Ramsey, P. (2002). *The Just War: Force and Political Responsibility*. New York, USA: Rowman & Littlefield Publishers.
- Rathour, M. (2018). *Just War To Just Peace: Jus Post Bellum For A Lasting Peace* (Final Thesis Submission, Leiden University).
- Reichberg, G. M. (2018). "Thomas Aquinas", Daniel R. Brunstetter & Cian O'Driscoll (Ed). *Just War Thinkers - From Cicero to the 21st Century* içinde (50-63). New York, NY: Routledge.

- Rengger, N. (2005). The Judgment of War: On the Idea of Legitimate Force in World Politics. *Review of International Studies* 31, 143-161.
- Report of the International Commission on Intervention and State Sovereignty (ICISS), *The Responsibility to Protect* (December 2001). Erişim adresi: <https://www.globalr2p.org/resources/the-responsibility-to-protect-report-of-the-international-commission-on-intervention-and-state-sovereignty-2001/>
- Rieff, D. (2011, 7 Kasım). R2P, R.I.P. *New York Times*. Erişim Adresi: <https://www.nytimes.com/2011/11/08/opinion/r2p-rip.html>
- Roberts, A. (1993). "Humanitarian War: Military Intervention and Human Rights" *International Affairs*, 69(3), 429-449.
- Roberts, A. (2006). Transformative Military Occupation: Applying the Laws of War and Human Rights, *American Journal of International Law*, 100(3), 580-622. <https://iow.eui.eu/wp-content/uploads/sites/18/2013/03/09-Gross-Transformative-Military-Occupation.pdf>
- Rodin, D. (2008). "Two Emerging Issues of Jus Post Bellum: War Termination and the Liability of Soldiers for Crimes of Aggression." Jus post bellum: Towards a Law of Transition from Conflict to Peace. C. Stahn and J. K. Kleffner (Ed.), *Jus Post Bellum: Towards a Law of Transition From Conflict to Peace* içinde (53-62). The Hague: T.M.C. Asser Press.
- Rojas-Orozco, C. (2021). *International Law and Transition to Peace in Colombia: Assessing Jus post bellum in Practice*. Leiden, The Netherlands: Brill Nijhoff.
- Royal, R. (2012). In My Beginning is My End. Patterson, E. (Ed). *Ethics Beyond War's End* içinde (65-76). Washington, DC: Georgetown University Press.
- Rozpedowski, J. K. (2015). Just Peace At War's End: The Jus Post Bellum Principles As National and Human Security Imperatives Lessons of Iraq and Kosovo. *Global Jurist*, 15(3), 491-517.
- Ryngaert, C., & Gould, L. (2011). International Criminal Justice and Jus Post Bellum: The Challenge of ICC Complementarity: Case-Study of The Situation in Uganda. *Belgian Review of International Law*, 44(1-2), 91-124.

- Sassòli, M., Antoine A., Bouvier & Quintin A. (2006). *How Does Law Protect in War?* Geneva: ICRC.
- Saul, M. (2014). Creating Popular Governments in Post-Conflict Situations: The Role of International Law. Carsten Stahn, Jennifer Easterday & Jens Iverson (Ed.), *Jus post bellum: Mapping the Normative Foundations* içinde (447-466). Oxford: Oxford University Press.
- Schuck, M. J. (1994, 26 October). When the Shooting Stops: Missing Elements in Just War Theory, *Christian Century*, 982-984.
- Scott, J. B. (1928). *The Spanish Origin of International Law: Lectures on Francisco de Vitoria (1480-1546) and Francisco Suárez (1548-16717)*, Washington.
- Scott, J. B. (1934). *The Catholic Conception of International Law: Francisco de Vitoria, Founder of The Modern Law of Nations; Francisco Suárez, Founder of The Modern Philosophy of Law in General And in Particular of The Law of Nations; A Critical Examination And A Justified Appreciation*, Washington.
- Sezen, H. K. (2004). *Yöneylem Araştırması*. Bursa: Ekin.
- Shapcott, R. (2010). *International Ethics: A Critical Introduction*. Cambridge, UK: Polity Press.
- Sharma, S. K. (2009). The Legacy of Jus Contra Bellum: Echoes of Pacifism in Contemporary Just War Thought, *Journal of Military Ethics*, 8 (3), 217-230.
- Shklar, J. N. (1986). *Legalism: Law, Morals, and Political Trials*. Cambridge: Harvard University Press.
- Simma, B. (1999). NATO, the UN and the Use of Force: Legal Aspects. *European Journal of International Law*, 10, 1-22.
- Smith, M. J. (1997) Growing Up with Just and Unjust Wars: An Appreciation. *Ethics and International Affairs*, 11, 3-18.
- Stahn, C. (2006). 'Jus ad bellum' ;'Jus in bello'... 'Jus post bellum' ? ' - Rethinking the Conception of the Law of Armed Force, *European Journal of International Law*. 17(5), 921-943.
- Stahn, C. (2007). Responsibility to Protect: Political Rhetoric or Emerging Legal Norm? *American Journal of International Law*, 101 (1), 99-120.

- Stahn, C. (2008a). Jus Post Bellum: Mapping the Discipline(s). *American University International Law Review* 23(2), 311-348.
- Stahn, C. (2008b). Jus Post Bellum: Mapping the Discipline(s). Carsten Stahn & Jann K. Kleffner (Ed.), *Jus Post Bellum: Towards a Law of Transition From Conflict to Peace* içinde (93-112). Hague: TMC Asser Press.
- Stahn, C. (2008c). The Future of Jus Post Bellum. C. Stahn & J. K. Kleffner (Ed.), *Jus post bellum: Towards a Law of Transition From Conflict to Peace* içinde (231-237). The Hague: T.M.C. Asser Press.
- Stahn, C. (October 7, 2016). 'Jus Post Bellum and the Justice of Peace: Some Preliminary Reflections.' <http://postconflictjustice.com/jus-post-bellum-and-the-justice-of-peace-some-preliminary-reflections-part-1-2/>
- Stahn, C., Easterday, J. & Iverson, J. (2014). 'Exploring the Normative Foundations of Jus post bellum: An Introduction. Carsten Stahn, Jennifer Easterday & Jens Iverson (Ed.), *Jus Post Bellum: Mapping the Normative Foundations* içinde (123-141). Oxford: Oxford University Press.
- Suárez, F., Williams, G. L., & Davis, H. (1944). *Selections from three works of Francisco Suárez, S.J: De legibus, ac Deo legislatore, 1612. Defensio fidei catholicae, et apostolicae adversus anglicanae sectae errores, 1613. De triplici virtute theologica, fide, spe, et charitate, 1621...* Oxford: London: The Clarendon Press.
- Swift, L. J. (1983). *The Early Fathers on War and Military Service*. Wilmington, Delaware: Michael Glazier Inc.
- Şenel, A. (1999). *Siyasal Düşünceler Tarihi*, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- T.C. Adalet Bakanlığı. *Hukuk Sözlüğü* (çevrimiçi) <https://sozluk.adalet.gov.tr/Ifa>
- T.C. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu - Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı *Atatürk Ansiklopedisi* (çevrimiçi) <https://ataturkan-siklopedisi.gov.tr/bilgi/briand-kellog-pakti-1928/> (Erişim Tarihi: 07.05.2022)
- T.C. İçişleri Bakanlığı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı. (2017). *Güvenlik Terimleri Sözlüğü*.

- Tanzi, A. (2021, January). Restitution. *Max Planck Encyclopedias of International Law*. Erişim adresi: <https://opil.ouplaw.com/view/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e1094>
- Taslaman, F. K. (2011). *Geçmişten Günümüze Haklı Savaş Kavramının Yorumu* (Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No: 303830)
- Taşdemir, F. (2009). *Uluslararası Nitelikte Olmayan Silahlı Çatışmalar Hukuku*. Ankara: Adalet.
- Taşdemir, F. (2020). *Terörizm ve Ülke Dışı Kuvvet Kullanma Hukuku*, Ankara:Nobel.
- Teitel, R. G. (2003). Transitional Justice Genealogy. *Harvard Human Rights Journal*, 16(1), 69-94.
- Teitel, R. G. (2013). Rethinking Jus Post Bellum in an Age of Global Transitional Justice: Engaging with Michael Walzer and Larry May. *EJIL*, 24(1), 335-342.
- The City of God (2021, 28 Ekim). *Wikipedi* içinde. Erişim adresi https://en.wikipedia.org/wiki/The_City_of_God (4 Aralık 2021)
- The Department of Religion School of Arts and Sciences, The State University of New Jersey, Rutgers. <https://religion.rutgers.edu/graduate/graduate-faculty/887-james-t-johnson2-4> (Erişim Tarihi: 06.01.2022)
- The Global Centre for the Responsibility to Protect, *Libya and The Responsibility to Protect* (2012), Erişim adresi: <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/libyaandr2poccasionalpaper-1.pdf>
- The Kosovo Report. (2000). The Independent International Commission on Kosovo.
- The Responsibility to Protect, Report of the International Commission on Intervention and State Sovereignty, Ottawa, ON, Canada: International Development Research Centre, 2001; 2005 World Summit Outcome, UN General Assembly, A/Res/60/1, 24 October 2005.
- Thürer, D. & MacLaren, M. (2005). "Ius Post Bellum" in Iraq: A Challenge to the Applicability and Relevance of International Humanitarian Law?. K. Dicke (Ed.), *Weltinnenrecht: Liber amicorum Jost Delbrück* içinde (753-782). Berlin: Duncker & Humblot.

- Tickner, A. B. (May 18, 2016). Lex pacificatoria, *El Espectador*. Erişim adresi: <https://www.elespectador.com/opinion/columnistas/arlene-b-tickner/lex-pacificatoria-column-632883/>
- Trial of the Major War Criminals before the International Military Tribunal, Nuremberg, 14 November – 1 October 1946, Judgment, www.loc.gov/rr/frd/Military_Law/pdf/NT_Vol-I.pdf
- Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü <https://www.icc-cpi.int/resource-library/documents/rs-eng.pdf>
- UN Secretary-General, (Apr. 20, 2001). No Exit Without Strategy: Security Council Decision- Making and the Closure or Transition of United Nations Peacekeeping Operations, Report of the Secretary-General, U.N. Doc. S/2001/394
- UN Secretary-General, (August 23, 2004) “The Rule of Law and Transitional Justice in Conflict and Post-Conflict Societies.” Report of the Secretary-General, UN Doc. S/2004/616. Erişim adresi: <https://digitallibrary.un.org/record/527647>
- United Nations Security Council. (t.y.). Lord’s Resistance Army <https://www.un.org/securitycouncil/sanctions/2127/materials/summaries/entity/lord%E2%80%99s-resistance-army> (Erişim Tarihi: 05.07.2022)
- United Nations. (t.y.). Responsibility to Protect. Erişim adresi: <https://www.un.org/en/genocideprevention/about-responsibility-to-protect.shtml>
- Uzun, E. (2010). Haklı Savaş Düşüncesinin Batılı Kökleri: İlk Çağlardan Yirminci Yüzyıla Jus ad bellum Kavramı *Uluslararası Hukuk ve Politika*, 6(21), 19-33.
- Vae victis (2022, 16 Ocak). *Vikipedi* içinde. Erişim adresi (7 Şubat 2022): https://en.wikipedia.org/wiki/Vae_victis
- Varlık, A. B. (2013). Savaşı Tanımlamak: Terminolojik Bir Yaklaşım. *Avrasya Terim Dergisi*, 1(2), 114-129.
- Vatanparast, R. (2014). Waging Peace: Ambiguities, Contradictions, and Problems of a Jus post bellum Legal Framework. Carsten Stahn, Jennifer Easterday & Jens Iverson (Ed.), *Jus Post Bellum: Mapping the Normative Foundations* içinde (142-160). Oxford: Oxford University Press.

- Verdirame, G. (2013). What to Make of Jus Post Bellum: A Response to Antonia Chayes, *European Journal of International Law*, 24(1), 307-313, <https://doi.org/10.1093/ejil/chs089>
- Victor's Justice (2021, 4 Kasım). *Vikipedi* içinde. Erişim adresi (7 Şubat 2022): https://en.wikipedia.org/wiki/Victor%27s_justice
- Vitoria, F. (1991). On the Law of War. A. Pagden & J. Lawrance (Ed.), *Vitoria: Political Writings* (Cambridge Texts in the History of Political Thought) içinde (293-328). Cambridge: Cambridge University Press.
- von Billerbeck, S. B. K. (2015). Local Ownership and UN Peacebuilding: Discourse Versus Operationalization. *Global Governance*, 21(2), 299-315.
- Wählisch, M. (2014). Conflict Termination from a Human Rights Perspective: State Transitions, Power-Sharing, and the Definition of the "Post". Carsten Stahn, Jennifer Easterday & Jens Iverson (Ed.), *Jus post bellum: Mapping the Normative Foundations* içinde (315-333). Oxford: Oxford University Press.
- Walker, M. U. (2013). Nunca Mas: Truth Commissions, Prevention and Human Rights Culture. L. May & E. Edenberg, (Ed.), *Jus Post Bellum and Transitional Justice*. içinde (262-284). New York and Cambridge: Cambridge University Press.
- Walzer, M. (2002). The Triumph of Just War Theory (and the Dangers of Success), *Social Research*, 69(4), 925-944.
- Walzer, M. (2004). 'Just and Unjust Occupations', reprinted in *Arguing About War*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Walzer, M. (2004). *Arguing about War*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Walzer, M. (2012). The Aftermath of War - Reflections on Jus Post Bellum. Patterson, E. (Ed). *Ethics Beyond War's End* içinde (35-46). Washington, DC: Georgetown University Press.
- Walzer, M. (2017). *Haklı Savaş Haksız Savaş*, İstanbul:Alfa.
- Welsh, J. (2010). Turning Words into Deeds? The Implementation of the 'Responsibility to Protect', *Global Responsibility to Protect*, 2(1), 149-154.

- Wilde, R. (2008). Are Human Rights Norms Part of the Jus post bellum, and Should They Be? C. Stahn & J. K. Kleffner (Ed.), *Jus post bellum - Towards a Law of Transition From Conflict to Peace* içinde (163-186).The Hague: T.M.C. Asser Press.
- Williams Jr, R. E. (2014). Jus post bellum: Justice in the Aftermath of War. Caron E. Gentry ve Amy E. Eckert (Ed.), *The Future of Just War: New Critical Essays* içinde (167-179). London: The University of Georgia Press.
- Williams Jr., R. E. (2012). A More Perfect Peace - Jus post bellum and the Quest for Stable Peace, Patterson, E. (Ed). *Ethics Beyond War's End* içinde (77-96). Washington, DC: Georgetown University Press.
- Williams, R. E. & Caldwell, D. (2006). Jus Post Bellum: Just War Theory and the Principles of Just Peace. *International Studies Perspectives*, 7(4), 309-320.
- Yalçinkaya, H. (2008). *Savaş: Uluslararası İlişkilerde Güç Kullanımı*, Ankara:İmge.
- Yılmaz, A. (2001). *Uluslararası Ceza Hukuku El Kitabı*. İstanbul: Beta.
- Yoder, J. H. (1996). *When War Is Unjust: Being Honest in Just-War Thinking*. Maryknoll, NY: Orbis Books.
- Zehr, N. A. (2018). James Turner Johnson, Daniel R. Brunstetter & Cian O'Driscoll (Ed). *Just War Thinkers: From Cicero to the 21st Century* içinde (227-237). New York, NY: Routledge.

Dr. Öğr. Üyesi Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY

Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

**HALKA AÇIK ANONİM ŞİRKET
GENEL KURULUNUN TOPLANMA
VE KARAR ALMA ESASLARI İLE
BU ESASLARA AYKIRILIĞIN
HUKUKİ AKİBETİ**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Halka Açık Anonim Şirket Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları ile Bu Esaslara Aykırılığın Hukuki Akıbeti

Özlem İlbasmış Hızlısoy

Hukuk Yayınları Dizisi – 3765

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 772 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Burak: **Sermaye Piyasası Hukuku**, 5. B., Adalet Yayınevi, Ankara, 2023 (Anılış: Sermaye).
- Akbay, Direnç: **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.
- Akbulak, Sevinç/Akbulak, Yavuz: **Türkiye'de Sermaye Piyasası Araçları ve Halka Açık Anonim Şirketler**, İstanbul, Beta, 2004.
- Akdağ Güney, Necla: **Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu**, 2. B., Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010 (Anılış: Hukuki Sorumluluk).
- Akdağ Güney, Necla: **Anonim Şirket Yönetim Kurulu**, 2. B., Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016 (Anılış: Yönetim Kurulu).
- Akdağ Güney, Necla: **Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Avrupa Birliği Mevzuatı Çerçevesinde Ticaret Sicili**, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, İstanbul, 2011.
- Albayrak Doğan, Ayşe: **Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantısına Çağrıya Yetkili Kurul/Kişiler**, Yürürlüğünün 7. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu -III- (Tebliğler ve Tartışmalar), 18 Ekim 2019, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Algan, Doğukan: **Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararının Yürütmesinin (Tedbiren) Geri Bırakılması (TTK m. 449)**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Altay, Sıtkı Anlam: **Yargıtay Kararları Işığında Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğunda Doğrudan Sorumluluk Dolayısıyla Sorumluluk Ayrımına Bağlanan Hukuki Sonuçlar**, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXXI, BTHAE Yayınları, Ankara, 2018.
- Ansay, Tuğrul: **Anonim Şirketler Hukuku**, 6. B., BTHAE Yayınları, Ankara, 1982.
- Arı, Zekeriyya: **Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Elektronik Ortama İlişkin Hükümü (Tasarı m. 1527) ve Sanal Genel Kurul**, EÜHFD, Yıl 2009, C. XIII, S: 3-4.
- Arslan, İbrahim/Tüzemen Atik, Ebru: **Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Aleyhine Sorumluluk Davası Açılması Kararı ve Açılacak Davada Şirketin Temsili**, BÜHFD, Yıl 2016, C. 2, S. 2.
- Arslanlı, Halil: **Anonim Şirketler II-III Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1960 (Anılış: Anonim II-III).
- Arslanlı, Halil: **Anonim Şirketler, IV. Kısım: Anonim Şirketin Hesapları - V. Kısım: Anonim Şirketin İnfisahı ve Tasfiyesi**, İstanbul, 1961.
- Atan, Turhan: **Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mesuliyeti**, BTHAE Yayınları, Ankara, 1967.

- Ayan, Özge: **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlâlinin Sonuçları**, 2. B., Adalet Yayınevi, Ankara, 2021 (Anılış: Sadakat).
- Ayan, Özge: **6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 428. Maddesinde Düzenlenen Organın Temsilcisi ve Bağımsız Temsilci**, GaziÜHFD, Yıl 2012, C. 16, S. 3.
- Aydoğan, Fatih: **TK m. 530 Hükmüne Dayalı Olarak Açılan Fesih Davasında, Davacı Pay Sahibinin Çıkarılmasına Karar Verilip Verilemeyeceği – Davanın, TK m. 531 Hükmü Uyarınca Karara Bağlanmasının Mümkün Olup Olmadığı**, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Sempozyumu II ve Makaleler, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Başkanı Merhum Mehmet Kılıç'a Armağan (Editörler: Tekin Memiş/Bahar Şimşek/Özge Selin Şener), İstanbul 2020.
- Ayhan, Rıza/Çağlar, Hayrettin/Özdamar, Mehmet: **Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, 4. B., Yetkin Yayınları, 2022.
- Ayoğlu, Tolga: **Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi**, GÜHFD, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, 2013/2 (Anılış: Fesih).
- Ayoğlu, Tolga: **Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışında Genel Kurul Kararının Hukuki Niteliği**, KHÜHFD, Yıl 2017, C. 5, S. 1 (Anılış: Önemli).
- Ayoğlu, Tolga: **Sermaye Piyasası Hukukunda Halka Arz Kavramı ve Halka Arza Aracılık Sözleşmeleri**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2008.
- Aytaç, Zühtü: **Anonim Ortaklıklarda İbra**, BTHAE Yayınları, Ankara, 1982 (Anılış: İbra).
- Aytaç, Zühtü: **Halka Açık Anonim Ortaklıklara İlişkin Yenilikler**, 6362 Sayılı Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Işığında Sermaye Piyasası Hukuku Sempozyumu 6-7 Haziran 2013, BTHAE Yayınları, Ankara, 2017 (Anılış: Yenilikler).
- Aytaç, Zühtü: **Sermaye Piyasası Hukuku Bağlamında Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Pay Sahipliği Hakları**, Avrupa Birliği Perspektifinden Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Sermaye Piyasasına Etkileri, Uluslararası Konferans, Bildiriler – Tartışmalar – Panel, 16-17 Aralık 2008 (Editör: Korkut Özkorkut), BTHAE Yayınları, Ankara, 2010.
- Azarkan, Necat: **Anonim Şirket Genel Kurul Toplantılarını Kim Yönetir?**, DÜHFD, Yıl 2012-2013, C. 17-18, S. 26-27-28-29.
- Bahtiyar, Mehmet/Hamamcıoğlu, Esra: **Yeni TTK'ya Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları**, Beta, İstanbul, 2014 (Anılış: Genel Kurul).
- Bahtiyar, Mehmet/Hamamcıoğlu, Esra: **Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Genel Kurulunun Fiziken Yapılması**, YÜHFD, Prof. Dr. Erhan Adal'a Armağan, Yıl 2011, C. VIII, S. 2, Yıl 2012, C. IX, S. 1 (Anılış: Fiziken).
- Bahtiyar, Mehmet: **6102 sayılı TTK. ve İkincil Düzenlemelere Göre Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Uygulanacak Elektronik Genel Kurul Sistemi-I**, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin İkincil Mevzuatın Değerlendirilmesi Sempozyumu (15 Aralık 2012) (Editörler: Ömer Teoman/Esra Hamamcıoğlu/Argun Karamanlıoğlu/Onur Görmez), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014 (Anılış: Elektronik Genel Kurul Sistemi).

- Bahtiyar, Mehmet: **6335 Sayılı Kanun ile Yeni TTK'da Yapılan Değişiklikler ve İşletmeler/Şirketler İçin TTK'ya Uyum Takvimi**, Beta, İstanbul, 2012.
- Bahtiyar, Mehmet: **Anonim Ortaklıkta İbraya İlişkin Bazı Sorunlar**, KHÜHFD, Yıl 2018, C. 6, S. 1 (Anılış: İbra).
- Bahtiyar, Mehmet: **Anonim Şirket Adına Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davasında Genel Kurul Kararının Gerekli Olup Olmadığı Sorunu**, Prof. Dr. Seza Reisoğlu Armağanı, BTHAE Yayınları, Ankara, 2016.
- Bahtiyar, Mehmet: **Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı Yetersayısının "Toplantı Süresince Korunması" Şartına İlişkin TTK. 418/1 Hükümünün Değerlendirilmesi**, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017 (Anılış: Toplantı Süresince).
- Bahtiyar, Mehmet: **Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Tutanağı ve Özellikle Kararların Hükümsüzlüğüne Etkileri**, Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Saygı Günü Şirketler Hukukunun Güncel Sorunları Sempozyumu 30 Ekim 2017, Bildiri Kitabı (Editörler: Mustafa Topaloğlu/Işık Özer), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019 (Anılış: Toplantı Tutanağı).
- Bahtiyar, Mehmet: **Ortaklıklar Hukuku**, 16. B., Beta, İstanbul, 2022 (Anılış: Ortaklıklar, 2022).
- Bahtiyar, Mehmet: **Sermaye Piyasası Hukukuna Giriş**, Beta, İstanbul, 2019.
- Bakır, Ayhan: **Anonim Şirketlerde Birikimli Oy Yöntemi**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Bauen, Marc/Bernet, Robert: **Schweizer Aktiengesellschaft**, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich-Basel-Genf, 2007.
- Beeler, Lukas/von der Crone, Hans Caspar: **Auflösungsklage nach Art. 736 Abs. 4 OR, Entscheid des Schweizerischen Bundesgerichts 4A_475/2009 vom 5. März 2010 in Sachen X (Beschwerdeführerin/Klägerin) gegen Y SA (Beschwerdegegnerin/Beklagte)**, SZW/RSDA, 4/2010.
- Bertsch, Wilfried: **Die Auflösung der Aktiengesellschaft aus wichtigen Gründen**, Zürich, 1947.
- Biçer, Levent/Hamamcıoğlu, Esra: **Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler**, BÜHFD, Yıl 2017, C. 12, S. 149-150 (Anılış: Yetersayılar).
- Biçer, Levent/Hamamcıoğlu, Esra: **Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı (TTK m. 408/2-f)**, KHÜHFD, Yıl 2013, C. 1, S. 1 (Anılış: Önemli Miktarda).
- Bilge, Mehmet Emin: **Pay Sahiplerinin Anonim Ortaklık Genel Kurullarına İnternet Aracılığıyla Katılımı**, Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp'e Armağan C. 1, Beta, İstanbul, 2003.
- Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan: **Şirketler Hukuku**, 9. B., Dora, Bursa, 2013.
- Bora Çınar, Sevda: **Anonim Şirketlerde Sorumluluk Davası Açılmasında Genel Kurul Kararı Alınmasının Gerekli Olup Olmadığı Üzerine Bir Değerlendirme**, Turkish Academic Research Review, Yıl 2019, C. 4, S. 2.

- Bozkurt Yaşar, Sevgi: **Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri Aleyhine Şirket Adına Sorumluluk Davası Açılmasına Karar Vermeye Yetkili Organ**, BATİDER, Yıl 2018, C. 34, S. 1 (Anılış: Yetkili Organ).
- Bozkurt Yaşar, Sevgi: **Anonim Şirketlerde İş Adamı Kararı İlkesinin (Business Judgment Rule) Uygulanması**, Beta, İstanbul, 2015.
- Bozkurt Yaşar, Sevgi: **Anonim Şirketlerde Oy Hakkının Azami Oy Şartı (Höchststimmklausel) ile Sınırlanması**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- Bozkurt, Tamer: **Şirketler Hukuku**, 15. B., Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Böckli, Peter: **Schweizer Aktienrecht**, 5. Auflage, Schulthess Juristische Medien AG, 2022.
- Bulut, Abdulkadir: **Anonim Şirket Elektronik Genel Kurul Uygulamasında Pay Sahiplerinin Bilgi Alma Hakkı**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- Bürgi, F. Wolfhart: **V. Band: Das Obligationenrecht, 5. Teil: Die Aktiengesellschaft b/2: Art. 698-738 OR**, Schulthess & CO AG, Zürich, 1969, Vorbemerkungen. zu Art. 698-731 N. 43.
- Can, Mustafa Erdem: **Azlığın Genel Kurulun Toplantıya Çağırılması ve Gündemin Belirlenmesi Konusundaki Yetkileri**, Anonim Şirketlerde Bireysel ve Azınlık Pay Sahibi Hakları (Editör: Erol Ulusoy), 3. B., Bilge Yayınevi, Ankara, 2022.
- Cankat, Rifat: **Anonim Ortaklıklar Hukukunda İlişkili Taraf İşlemleri**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Çamoğlu, Ersin: **Anonim Ortaklık Genel Kurulunun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı**, Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019 (Anılış: Devredilemez).
- Çamoğlu, Ersin: **Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu**, 3. B., Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010 (Anılış: Sorumluluk).
- Çamurcu, Emin: **Anonim Ortaklıklarda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluklarının Belirlenmesi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- Çeker, Mustafa: **Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması**, BTHAE Yayınları, Ankara, 2000.
- Çelik, Aydın: **Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007 (Anılış: İbra).
- Çelikyurt, Faruk: **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkının Donması**, Beta, İstanbul, 2018.
- Çoştan, Hülya: **Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme Kararları**, 3. B., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013.
- Dal, Seniha: **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Anonim Şirket Genel Kuruluna Özgü Düzenlemeleri**, YÜHFD, Yıl 2011, C. VIII, S. 2, Yıl 2012, C. IX, S. 1, Prof. Dr. Erhan Adal'a Armağan.

- Dal, Seniha: **Halka Açık Anonim Ortaklıkların Genel Kurullarında Oluşan “Güç Boşluğu” Sorunu ve Elektronik Genel Kurullar**, MÜHFD, Yıl 2008, C. 7, S. 1.
- Doğan, Beşir Fatih: **6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri**, 2. B., Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011.
- Doğanay, İsmail: **Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. 1: Madde 1-419**, 4. B., Beta, İstanbul, 2004.
- Domaniç, Hayri: **Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması TTK Şerhi II**, Temel Yayınları, İstanbul, 1988.
- Druey, Jean Nicolas/Druey Just, Eva/Glanzmann, Lukas: **Gesellschafts- und Handelsrecht**, 12. Auflage, Schulthess Juristische Medien AG, 2021.
- Dubs, Dieter/Truffer, Roland: **Art. 698**, Basler Kommentar, Obligationenrecht II, (Herausgeber Heinrich Honsell/Nedim Peter Vogt/Rolf Watter), 4. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel, 2012.
- Dural, Halil Ali: **Anonim Şirketin Önemli Miktarda Varlığının Satışına İlişkin Genel Kurul Kararının İçeriği ve Kapsamı**, Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- Duran, Arif: **Sermaye Şirketlerinde İnternet Sitesi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2013.
- Eminoğlu, Cafer: **Anonim Şirket Pay Sahipleri Açısından “Eşit Şartlarda Eşit İşlem” İlkesi**, TFM, Yıl 2015, C. 1, S. 1.
- Eminoğlu, Cafer: **Türk Ticaret Kanunu’nda Kurumsal Yönetim (Corporate Governance)** On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014 (Anılış: Kurumsal Yönetim).
- Enderli, Thomas/Vogt, Hans-Ueli: **Die Auflösung einer Aktiengesellschaft aus wichtigen Gründen und die Anordnung einer “anderen sachgemässen Lösung” (Art. 736, Ziff. 4 OR) – Bemerkungen aus Anlass von BGE 136 III 278 ff.**, recht 2010, S. 238.
- Erdem, Nuri: **Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012 (Anılış: Fesih).
- Erdem, Nuri: **Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Gündeme Bağlılık İlkesi Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyesinin Azli**, İstanbul Hukuk Mecmuası, Yıl 2018, C. 76, S. 2.
- Erdem, Nuri: **Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Toplantı Yetersayları Bağlamında Pay Sahibinin Toplantıdan Ayrılmasının Alınan Kararların Geçerliliğine Etkisi**, İAÜHFD, Yıl 4, S. 2, Aralık 2018 (Anılış: Yetersay).
- Eren, Fikret/Dönmez, Ünsal: **Eren Borçlar Hukuku Şerhi, C. II (m. 49-82)**, 2. B., Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Eriş, Gönen: **Açıklamalı-İçtihatlı 6335-6552-6728 Sayılı Kanunlarla Güncellenmiş TTK Hükümlerine Göre Ticari İşletme ve Şirketler, Ticaret Sicili Yönetmeliği ve İlgili Tebliğler, C. II Madde 64-451**, 3. B., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017 (Anılış: 2017).

- Eriş, Gönen: **Açıklamalı-İçtihatlı En Son Değişikliklerle Birlikte Türk Ticaret Kanunu, Ticari İşletme ve Şirketler, 2. C., 3. B.**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004 (Anılış: 2004).
- Eriş, Gönen: **Açıklamalı-İçtihatlı En Son Değişikliklerle Birlikte Türk Ticaret Kanunu, Ticari İşletme ve Şirketler, 2. C., 4. B.**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007.
- Eriş, Gönen: **Gerekçeli-Açıklamalı-İçtihatlı 6335 Sayılı Kanunla Güncellenmiş Yeni TTK Hükümlerine Göre Ticari İşletme ve Şirketler, 2. C.**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013 (Anılış: 2013).
- Eriş, Gönen: **Madde Açıklamalı-En Son İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu, Ticari İşletme ve Şirketler, Birinci C., 2. B.**, En-Kay Yayınevi, Ankara, 1992 (Anılış: 1992).
- Eroğlu, Muzaffer/Demir, Aybüke: **Anonim Şirkette Organlar Arası İşbölümü ve Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri**, KHÜHFD, Yıl 2014, C. 2, S. 2.
- Falcioglu, Mete Özgür: **6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat Kapsamında Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016 (Anılış: Elektronik Genel Kurul).
- Falcioglu, Mete Özgür: **Anonim Şirketlerin İnternet Sitesi Açma Yükümlülüğü ve Aykırılığın Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Bakımından Etkisi**, LHD, Yıl 2016, C. 14, S. 159 (Anılış: İnternet Sitesi Açma Yükümlülüğü).
- Falcioglu, Mete Özgür: **TTK'nun 1524. Maddesi İle Sermaye Şirketleri İçin Getirilen İnternet Sitesi Açma Zorunluluğu, Uygulama Alanı ve Yaptırımlar**, Prof. Dr. Belgin Erdoğan'a Armağan, (Derleyen: M. Murat İnceoğlu), Der Yayınları, İstanbul, 2011.
- Forstmoser, Peter/Meier-Hayoz, Arthur/Nobel, Peter: **Schweizerisches Aktienrecht**, Verlag Stämpfli, Cie AG, Bern, 1996.
- Forstmoser, Peter: **Organisation und Organisationsreglement der Aktiengesellschaft, Rechtliche Ordnung und Umsetzung in der Praxis**, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich-Basel-Genf, 2011 (Anılış: Organisation).
- Günel, Vural: **Sermaye Piyasası Hukuku**, Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları, Ankara, 1986.
- Gürel, Murat: **Seçimi Sakat Olan Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Limited Şirket Müdürlerinin Genel Kurulu Toplantıya Çağrı Yetkisi Var mıdır?**, Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Güzin Üçışık/Aydın Çelik, **Anonim Ortaklıklar Hukuku C. I**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013 (Anılış: C. 1).
- Habegger, Philipp: **Die Auflösung der Aktiengesellschaft aus wichtigen Gründen, unter Berücksichtigung der anderen sachgemässen und den Beteiligten zumutbaren Lösungen gemäss Art. 736 Ziff. 4 Satz 2 OR**, Bern, 1996.

- Hamamcıoğlu, Esra: **6102 sayılı TTK. ve İkincil Düzenlemelere Göre Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Uygulanacak Elektronik Genel Kurul Sistemi-II**, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin İkincil Mevzuatın Değerlendirilmesi Sempozyumu (15 Aralık 2012) (Editörler: Ömer Teoman/Esra Hamamcıoğlu/Argun Karamanlıoğlu/Onur Görmez), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014 (Anılış: Elektronik Genel Kurul Sistemi).
- Handschin, Lukas: **Auflösung der Aktiengesellschaft aus wichtigem Grund und andere sachgemässe Lösungen**, SZW 65, 1993.
- Häusermann, Daniel: **Aktionärsrechte und Generalversammlung**, Expert Focus, 6/21.
- Helvacı, Mehmet: **"Sermaye Şirketlerinin Genel Kurul Toplantıları ve Bu Toplantılarda Bulunacak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Komiserleri Hakkında Yönetmelik" Gereği Ticaret Ortaklıklarının Özellikle Anonim Ortaklıkların Genel Kurullarının Yapılması (İlgili Mevzuatla Birlikte)**, Beta, İstanbul, 1997.
- Helvacı, Mehmet: **Anonim Ortaklık Genel Kurulunun Devredilemez Bir Yetkisi Olarak Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı [TK 408/2-(f)]**, Yürürlüğünün 7. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu III (Tebliğler- Tartışmalar) 18 Ekim 2019, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020 (Anılış: Önemli).
- Helvacı, Mehmet: **Anonim Ortaklık Tarafından Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davalarında Genel Kurul Kararının Gerekli Olup Olmadığı Sorunu -Düşünce ve Değerlendirmeler-**, Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu (Editörler: Abuzer Kendigelen, Numan S. Sönmez, İ. Çağrı Zengin, Buğra Kesici, F. Pelin Tokcan, M. Halil Çonkar), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018 (Anılış: Genel Kurul Kararı).
- Helvacı, Mehmet: **Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu**, 2. B., Beta, İstanbul, 2001 (Anılış: Sorumluluk).
- Hızır, Serdar: **Halka Açık Ortaklık Statüsünün Sona Ermesi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019 (Anılış: Halka Açık).
- Hırş, E.: **Ticaret Hukuku Dersleri**, 3. B., İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1948.
- Hüffer, Uwe/Koch, Jens: **Aktiengesetz**, 12. Auflage, Verlag C.H. Beck München, 2016.
- İlbasmış Hızlısoy, Özlem: **Anonim Şirketin Haklı Sebep Feshi**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016 (Anılış: Fesih).
- İlbasmış Hızlısoy, Özlem: **Anonim Şirkette TTK M. 421.6 Bağlamında Pay Devri Kısıtlamalarının Geçici Olarak Etkisiz Hâle Gelmesi**, SÜHFD, Yıl 2022, C. 30, S. 4.
- İlbasmış Hızlısoy, Özlem: **TTK m. 434.2 Bağlamında Anonim Şirket Pay Sahiplerinin Oy Sayısının Sınırlandırılmasının Şartları ve Sonuçları**, Özel Hukukun Güncel Meseleleri Sempozyumu II, TTK'nın Yürürlüğünün 7. Yılında Anonim Şirketler Hukuku, 25-26 Nisan 2019, Bildiriler-Tartışmalar (Editörler: Burak Adıgüzel/Özlem İlbasmış Hızlısoy/Aydın Alber Yüce), Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.

- İmregün, Oğuz: **Anonim Ortaklıklar**, 4. B., Yasa Yayınları, İstanbul, 1989, s. 100-104 (Anılış: Anonim).
- İmregün, Oğuz: **Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararlarına Karşı Pay Sahiplerinin İptal Davası Açma Hakkı**, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e Armağan, İstanbul, 1995, s. 127 (Anılış: İptal).
- İmregün, Oğuz: **Anonim Şirketlerde Pay Sahipleri Arasında Umumî Heyet Kararlarından Doğan Menfaat İhtilâfları ve Bunları Telif Çareleri**, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1962 (Anılış: Menfaat İhtilâfları).
- Kalender, Emre: **Anonim Şirket Genel Kurul Toplantısı Gündemindeki Bir Konunun Görüşülmemesi Mümkün müdür?**, Kırıkkale Hukuk Mecmuası, Yıl 2022, C. 2, S. 2 (Anılış: Gündem).
- Kalpsüz, Turgut: **Bilanço ve Oy Kullanma Esaslarına Aykırılık Sebebiyle Genel Kurul Kararının İptali**, BATİDER, Yıl 1979, C. 10, S. 1.
- Karacan, Ali İhsan: **Ortaklıktan Çıkarma - Sermaye Piyasası Hukuku Açısından Bir İnceleme**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- Karaege, Özge: **Anonim Şirketlerde Genel Kurulun Yönetim Kurulu Üyelerini Görevden Alma (Azil) Yetkisi (TTK m. 364)**, AnkBD, Yıl 2014, C. 1.
- Karahan, Sami (Editör): **Şirketler Hukuku**, 2. B., Mimoza Yayınları, Konya, 2013.
- Karamanlıoğlu, Argun: **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kurul Toplantısında Temsili**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016.
- Karasu, Rauf: **Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi**, 2. B., Yetkin Yayınları, Ankara, 2015.
- Karasu, Rauf: **Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı**, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C. I, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010.
- Karauz, Ağâh Kürşat: **Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Butlanı**, AkdÜHFD, Yıl 2013, C. 3, S. 2.
- Kaşak, Esra: **Anonim Şirketlerde Genel Kurul ile Yönetim Kurulu Arasındaki Yetki Dağılımına İlişkin Temel Esaslar**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Kaya, Mustafa İsmail: **Anonim Ortaklıkların Genel Kurul Toplantılarının İnternet Aracılığıyla Yapılması**, AÜHFD, Yıl 2003, C. 52, S. 4.
- Kayar, İsmail: **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Hukuku**, 5. B., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Kayıhan, Şaban: **Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve İnternet**, BATİDER, Yıl 2003, C. XXII, S. 1.
- Kayıhan, Şaban: **Türk Hukukunda Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Azınlığın Yönetime Girmesi İmkânı: Birikimli Oy Sistemi**, MÜSBD, Yıl 2005, C. 7, S. 14 (Anılış: Birikimli).

- Kendigelen, Abuzer/ Çonkar, M. Halil: **Genel Kurula İlişkin Uygulamada Karşılaşılan İki Güncel Sorun**, Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Kendigelen, Abuzer: **Anonim Şirketlere İlişkin Hükümlerde Benimsenen Bazı Ağırlaştırılmış Nisaplar Bilinçli Bir Tercihin Ürünü mü?**, BTHAE 60. Yıl Armağanı, BTHAE Yayınları, Ankara, 2015 (Anılış: Nisaplar).
- Kendigelen, Abuzer: **Birikimli Oy Tebliğinde Yapılan Değişiklik Üzerine Düşünceler**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Yıl 2004, C. 62, S. 1-2 (Anılış: Birikimli).
- Kendigelen, Abuzer: **Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler**, 3. B., On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016 (Anılış: İlk Tespitler).
- Keser Berber, Leyla: **Dijital Şirket'e Geçmek İçin Sekiz Yasal Gereğe**, Regesta, Yıl 2011, S. 1.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.: **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 26. B., Turhan Kitabevi, Ankara, 2022.
- Kırca, Çiğdem: **Örtülü (Gizli) Boşluk ve Bu Boşluğun Doldurulması Yöntemi Olarak Amaca Uygun Sınırlama (Teleologische Reduktion)**, AÜHFĐ, Yıl 2001, C. 50, S. 1.
- Kırca, İsmail/Şehirli Çelik, Feyzan Hayal/Manavgat, Çağlar: **Anonim Şirketler Hukuku, C. 1**, BTHAE Yayınları, Ankara, 2013 (Anılış: C. 1).
- Kırca, İsmail: **Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, 3. B., On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022 (Anılış: Hükümsüzlük).
- Kırca, İsmail: **Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyesinin İbra Oylamasında Temsilci Sıfatıyla Oy Kullanıp Kullanamayacağı Sorunu**, AÜHFĐ, Yıl 2004, C. 53, S. 1.
- Kocabıyık, Sami: **Anonim Şirket Olağan Genel Kurul Toplantısının Zamanında Yapılmamasının Doğurduğu Hukuki Sorunlar**, YÜHFĐ, Yıl 2021, C. XVIII, S. 2.
- Kocaoğlu, Necip Kağan: **Anonim Şirketlerde Birikimli Oy Kullanımı**, AnkBD, Yıl 2010, S. 4.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip: (Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı), **Borçlar Hukuku Genel Bölüm, C. 1, Borçlar Hukukuna Giriş, Hukuki İşlem, Sözleşme**, 6. B., Filiz Kitabevi, İstanbul, 2014.
- Korkut, Ömer: **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı**, Karahan Kitabevi, Adana, 2012.
- Korkut, Ömer: **Anonim Şirketlerde Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışına İlişkin Genel Kurul Kararında Uygulanacak Nisap**, ÇÜHFĐ, Yıl 2017, C. 4, S. 7 (Anılış: Önemli).
- Kortunay, Ayhan: **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.

- Kubilyay, Huriye: **Karar Yetersayısının Hesaplanmasında Salt (Mutlak) Çoğunluğun Belirlenmesi Gereken An**, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C. I, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010.
- Kunz, Peter V.: **Die Klagen im Schweizer Aktienrecht**, Zürich, 1997, s. 118, 119.
- Kunz, Peter V.: **Zur Auflösungsklage gemäss Art. 736 Ziff. 4 OR – Garant für ein indirektes Austrittsrecht?**, Aktienrecht 1992-1997: Versuch einer Bilanz, Zum 70. Geburtstag von Rolf Bär, Bern, 1998.
- Lüscher, Christoph: **Die Auflösung von Handelsgesellschaften aus wichtigen Gründen**, Basel, 1992.
- Manavgat, Çağlar: **Hukuki Bakımdan Halka Açık Anonim Ortaklıklar ve Halka Arz**, BTHAE Yayınları, Ankara, 2016 (Anılış: Halka Açık).
- Manavgat, Çağlar: **Kayda Alma Sisteminden İzahnamenin Onayına Halka Arz ve Sermaye Artırımı**, 6362 Sayılı Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Işığında Sermaye Piyasası Hukuku Sempozyumu, 6-7 Haziran 2013, BTHAE Yayınları, Ankara, 2017 (Anılış: Kayda Alma).
- Manavgat, Çağlar: **Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Sermaye Piyasasını Etkileyen Yönleri**, YÜHFD, Yıl 2005, C. 2, S. 1 (Anılış: Tasarı).
- Meier-Gubser, Stefanie: **Aktionäre und Generalversammlung im neuen Aktienrecht**, Der Treuhandexperte, TREX 2021.
- Meier-Hayoz, Arthur/Forstmoser, Peter/Sethe, Rolf: **Schweizersiches Gesellschaftsrecht**, 12. Auflage, Stämpfli Verlag AG, Bern, 2018 (Anılış: Gesellschaftsrecht).
- Memişoğlu, Özgür: **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Şirket Genel Kurul Toplantı Gündemi, Gündeme Bağlılık İlkesi ve İstisnaları**, LHD, Yıl 2014, C. 12, S. 133.
- Mimaroğlu, Sait Kemal: **Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukukî Mes'uliyeti**, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1967.
- Moroğlu, Erdoğan/Kendigelen, Abuzer: **İçtihatlı-Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat**, 10. B., On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Moroğlu, Erdoğan: **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler**, 8. B., On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016 (Anılış: Değerlendirme).
- Moroğlu, Erdoğan: **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, 6. B., On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012 (Anılış: Hükümsüzlük, 2012).
- Moroğlu, Erdoğan: **Anonim Ortaklıkta Azınlık Pay Sahiplerinin Korunması ve Haklı Nedenlerle Fesih**, Ord. Prof. Dr. Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan, 1978.
- Moroğlu, Erdoğan: **Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, 9. B., On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020 (Anılış: Hükümsüzlük).

- Moroğlu, Erdoğan: **Anonim Ortaklıkta Genel Kurulun Toplantıya Daveti Merasimine Aykırılığın Genel Kurul Kararına Etkisi ve Yargıtay Kararları**, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Bildiriler-Tartışmalar VII (11-12 Mayıs 1990), BTHAE Yayınları, Ankara, 1991 (Anılış: Davet Merasimi).
- Mutlu Uşaklı, Senem: **Halka Arz Kavramı ve Halka Arzda Kullanılan Satış Yöntemleri**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.
- Müller, Roland/Akeret, Fabian: **Die Generalversammlung nach revidiertem Aktienrecht**, Schweizerische Juristen-Zeitung SJZ 117/2021.
- Narbay, şafak: **TTK Tasarısı'nda Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davete Yetkili ve Görevli Olanlara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi**, HPD, Temmuz 2006, S. 7 (Anılış: Davete Yetkili ve Görevli Olanlar).
- Nomer Ertan, N. Füsün: **Genel Kurulda Pay Sahibinin Temsili**, Türk Ticaret Kanunu Ekseninde Sermaye Piyasası Hukuku Toplantı Serisi (Tebliğerler ve Tartışmalar), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019 (Anılış: Temsil).
- Nomer, Halûk N.: **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 19. B.**, Beta, İstanbul, 2023.
- Nomer, Halûk N.: **Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar**, Beta, İstanbul, 2008.
- Odman Boztosun, Ayşe: **Anonim şirkette Genel Kurulun Çağrı şekline Uyulmamasının Sonuçları**, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, C. 1, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2007 (Anılış: Çağrı şekli).
- Odman Boztosun, N. Ayşe: **Anonim şirket Genel Kurullarından Önce, İlgili Pay Sahiplerine Hiç veya Usulüne Uygun şekilde Davet Mektubu Gönderilmemesinin Hukuki Sonucu Nedir?**, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXIV, Bildiriler-Tartışmalar, 10-11 Aralık 2010, BTHAE Yayınları, Ankara, 2012.
- Okan, Neval: **Madde 407-424, şirketler Hukuku şerhi C. II** (Editör: Kemal şenocak), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Okutan Nilsson, Gül: **Halka Açık Olmayan Anonim şirketlerin Genel Kurullarında Birikimli Oy Kullanımına İlişkin Esaslar Hakkında Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tebliği**, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin İkincil Mevzuatın Değerlendirilmesi Sempozyumu (15 Aralık 2012) (Editörler: Ömer Teoman/Esra Hamamcıoğlu/Argun Karamanlıoğlu/Onur Görmez), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Orbay Ortaç, Nurdan/Al Kılıç, şengül: **Anonim şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Murahhasların Genel Kurula Katılması**, TFM, Yıl 2018, C. 4, S. 2.
- Orbay Ortaç, Nurdan: **Anonim şirket Genel Kurul Toplantı Başkanı**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023 (Anılış: Toplantı Başkanı).
- Önder, M. Fahrettin: **Yargıtay Kararları Açısından Limited şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, DEÜHFD, Yıl 2005, C. 7, S. 1.
- Özdilek, Ali Osman: **Anonim şirketlerde Genel Kurullara Elektronik Ortamda Katılım, Genel Kurul Kararlarının Yokluk ve Butlan Açısından Değerlendirilmesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.

- Özdin, Funda: **Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçimine İlişkin Genel Kurul Kararının Hükümsüzlüğünün Yönetim Kurulunca Alınan Kararlara ve Bu Kararlara Dayanılarak Yapılan İşlemlere Etkisi**, TFM, C. 9, S. 2.
- Özer, Işık: **Bağımsız Denetçinin Anonim Şirket Genel Kurul Toplantılarında Hazır Bulunması Zorunluluğu ve Toplantılara Katılmamasının Alınan Kararlar Üzerindeki Etkisi**, Prof. Dr. Rıza Ayhan'a Armağan, C. II, Yetkin Yayınları, 2022 (Anılış: Denetçi).
- Özer, Işık: **Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirket Genel Kuruluna Elektronik Ortamda Katılım**, BATİDER, Yıl 2009, C. XXV, S. 4.
- Özsungur, Fahri: **Ticaret Şirketlerinde Genel Kurul Yapılmamasının Hukuki ve Cezai Yaptırımları**, GaziÜHFD, Yıl 2014, C. XVIII, S. 2.
- Paslı, Ali: **Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi (Corporate Governance)**, 2. B., Çağa Hukuk Vakfı Yayınları, İstanbul, 2005.
- Pehlivanoğlu, Murat Can: **Anonim Şirketlerde Metaverse Ortamında Genel Kurul Toplantısı Yapılması**, DEÜHFD, Yıl 2022, C. 24, S. 2.
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin: **Ortaklıklar Hukuku I**, 15. B., Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2021 (Anılış: Ortaklıklar I, 2021).
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin: **Ortaklıklar Hukuku II**, 15. B., Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2023 (Ortaklıklar II, 2023).
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin: **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, 11. B., Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009 (Anılış: Ortaklıklar 2009).
- Pulaşlı, Hasan: **Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, 9. B., Adalet Yayınevi, Ankara, 2024 (Anılış: Genel Esaslar).
- Pulaşlı, Hasan: **Şirketler Hukuku Şerhi C. II**, 4. B., Adalet Yayınevi, Ankara, 2022, s. 905-906 (Anılış: Şerh C. II).
- Pulaşlı, Hasan: **Şirketler Hukuku Şerhi C. III**, 4. B., Adalet Yayınevi, Ankara, 2022 (Anılış: Şerh C. III).
- Pulaşlı, Hasan: **Şirketler Hukuku Şerhi C. IV**, 4. B., Adalet Yayınevi, Ankara, 2022 (Anılış: Şerh C. IV).
- Riemer, Hans Michael: **Anfechtungs- und Nichtigkeitsklage im schweizerischen Gesellschaftsrecht (AG, GmbH, Genossenschaft, Verein, Stockwerkeigentümergeinschaft) Eine materiell- und prozessrechtliche Darstellung**, Stämpfli Verlag AG, Bern, 1998.
- Sáez, Maria Isabel/Riaño, Damaso: **Corporate Governance and the Shareholders' Meeting: Voting and Litigation**, European Business Organization Law Review 14, 2013.
- Sanwald, Reto: **Austritt und Ausschluss aus AG und GmbH**, Zürich, 2009, s. 148.
- Sarıkaya, Merve: **Anonim Şirket Genel Kuruluna Katılmaya Yetkili ve Katılmak Zorunda Olanlar ile Katılmamanın Hukuki Sonuçları**, YBHD, Yıl 6, S. 1, 2021.

- Sevi, Ali Murat: **Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticilerin Özen Yükümlülüğü**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Songur, Damla: **Anonim Şirketlerde Önemli Miktarda Malvarlığı Üzerinde İşlemler**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Soykan, İsmail Cem: **Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- Stoll, Jean-Pascal: **Das neue schweizerische Recht der virtuellen Generalversammlung im Lichte anderer Rechtsordnungen**, Zeitschrift für juristische Weiterbildung und Praxis, recht 2021.
- Şahin, Ayşe: **Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013.
- Şener, Oruç Hami: **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı**, 5. B., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022 (Anılış: Ortaklıklar, 2022).
- Şimşek, Bahar: **Anonim Şirketlerde İlişkili Taraf İşlemleri**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023.
- Tandoğan, Halûk: **Hükmi Şahısların Anonim Şirket İdare Meclisinde Temsili**, BATİDER, Yıl 1961, C. 1, S. 1.
- Tanner, Brigitte: **Die Aktiengesellschaft, Generalversammlung und Verwaltungsrat. Mängel in der Organisation, Art. 698-726 und 731b OR**, Zürcher Kommentar, (Herausgeber Lukas Handschin), 3. Auflage, Schulthess Juristische Medien AG, 2018 (Anılış: ZK).
- Tanner, Brigitte: **Moderne Formen der Generalversammlung im revidierten Aktienrecht 2020**, Schweizerische Zeitschrift für Wirtschafts- und Finanzmarktrecht, 2021 (Anılış: Aktienrecht 2020).
- Tekinalp, Ünal: **Anonim Ortaklığın Haklı Sebeplerle Alternatif Çözümlü Feshi Davasının Bazı Usuli Sorunları**, Ersin Çamoğlu'na Armağan, İstanbul, 2013.
- Tekinalp, Ünal: **Anonim Ortaklık Yönetim Kurullarında Tüzel Kişilerin Temsili**, BTHAE Yayınları, Ankara, 1965.
- Tekinalp, Ünal: **Halka Açık Anonim Ortaklıklar**, Forum, Yıl 1965, S. 272.
- Tekinalp, Ünal: **İki Güncel Sorunun Çözümünde Teorik Yaklaşım Denemesi AO Tipi İçinde Sınıf Değiştirme – Kayıtlı Sermaye Sisteminde Çıkarılan Sermayenin Tescilinin Hukukî Niteliği**, BATİDER, Yıl 1993, C. XVII, S. 2 (Anılış: Teorik Yaklaşım Denemesi).
- Tekinalp, Ünal: **Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku**, 5. B., Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020 (Anılış: Yeni, 2020).
- Tekinay, Selâhattin Sulhi/Akman, Sermet/Burcuoğlu, Halûk/Altop Atilla: **Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 7. B., Filiz Kitabevi, İstanbul, 1993.
- Teoman, Ömer: **Anonim Ortaklığın Hisse Senetlerinin Halka Arzolanmış Sayılması ve Çoğunluğun İradesi -Tekinalp'in SerPK. m. 11, f. 2 ile İlgili Yaklaşımı Üstüne-**, BATİDER, Yıl 1994, C. XVII, S. 3 (Anılış: Çoğunluğun İradesi).

- Teoman, Ömer: **Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Pay Sahiplerinin Konuşma Süresinin Sınırlandırılması**, İktisat ve Maliye, C. XXVII, S. 12, Mart 1981 (Anılış: Konuşma Süresi).
- Teoman, Ömer: **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, BTHAE Yayınları, Ankara, 1983 (Anılış: Yoksunluk).
- Teoman, Ömer: **Sermaye Ortaklıklarının İnternet Sitesi Açma ve Burada Yasada Öngörülen İçerikleri Yayımlama Yükümlülüğüne Aykırı Davranmanın Yaptırımı Nedir?**, BATİDER, Yıl 2011, C. 27, S. 4 (Anılış: İnternet).
- Teoman, Ömer: **Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukukî Mütalâalar, Kitap 15: 2012-2013**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.
- Teoman, Ömer: **Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Yürürlük Kanununun Anonim ve Limited Ortaklık Genel Kurullarında Toplantı Nisabı Aranmayacağını Öngören Hükümleri**, Regesta, Yıl 2012, C. 2, S. 2 (Anılış: Toplantı Nisabı).
- Teoman, Ömer: **Yürürlükteki Hukukumuz ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarına Katılmak Zorunda Olanlar**, BATİDER, Yıl 2009, C. XXV, S. 4 (Anılış: Katılmak Zorunda Olanlar).
- Tunç, Mehmet: **Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Yok Hükmünde Olması ve Buna Bağlı Sonuçlar**, BÜHFD, Yıl Ocak-Şubat 2021, C. 6, S. 197-198.
- Türk, Ahmet: **Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Genel, Ticaret Şirketlerine İlişkin Genel Hükümler ve Anonim Ortaklığa İlişkin Hükümlerinden Bazıları Hakkında Düşünceler**, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C. II, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010.
- Türk, Mehmet Cemil: **Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Tüzemen Atik, Ebru: **Sermaye Şirketlerinde Genel Kurul Kararlarının Yokluğunun veya Butlanının İleri Sürülmesinde Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı**, MÜHFHAD, Yıl 2022, C. 28, S. 1.
- Uçar, Serdar: **Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Azli**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- Ulusoy, Yılmaz: **Sermaye Piyasası Kanunu Yorum ve Açıklaması**, Olgaç Matbaası, Ankara, 1981.
- Uzel, Necdet: **Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Kusurun İspatı**, Sorumluluk Hukuku (Editör: Başak Baysal), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- Ünal, Oğuz Kürşat: **Sermaye Piyasası Hukuku ve Mevzuatı**, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2005 (Anılış: Sermaye).
- von der Crone, Hans Caspar: **Aktienrecht**, 2. Auflage, Stämpfli Verlag AG, Bern, 2020 (Anılış: Aktienrecht).
- von der Crone, Hans Caspar: **Lösung von Pattsituationen bei Zweimanngesellschaften**, Schweizerische Juristen-Zeitung, 89. Jahrgang, 1993.

- Yağmur, Setenay: **Anonim Şirketlerde Eşit İşlem İlkesi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Yatağan Özkan, Çiğdem: **Anonim Şirketlerde Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışının Genel Kurul Kararına Bağlanması Üzerine Düşünceler**, Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu (Tebliğler-Tartışmalar) 19 Haziran 2019 (Yayına Hazırlayanlar: Murat Alışkan, Bilge Utkan Mersin, Sinan Sarıkaya), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Yayla, Ümit: **Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları Elektronik Genel Kurullar**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- Yıldırım, Ali Haydar: **6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Ortaklığın Haklı Sebep Feshi**, Dora Yayıncılık, Bursa, 2013.
- Yıldız, Şükrü: **Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004.
- Yıldız, Şükrü: **Anonim Şirketlerde Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı Kavramının Yorum Yoluyla Genişletilip Genişletilemeyeceği Sorunu**, Özel Hukukun Güncel Meseleleri Sempozyumu II, TTK'nın Yürürlüğünün 7. Yılında Anonim Şirketler Hukuku, 25-26 Nisan 2019, Bildiriler-Tartışmalar (Editörler: Burak Adıgüzel/Özlem İlbasmış Hızlısoy/Aydın Alber Yüce), Adalet Yayınevi, Ankara, 2020 (Anılış: Önemli).
- Yıldız, Şükrü: **Ticaret Şirketlerinin Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca Denetlenmesi**, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin İkincil Mevzuatın Değerlendirilmesi Sempozyumu (15 Aralık 2012) (Editörler: Ömer Teoman/Esra Hamamcıoğlu/Argun Karamanlıoğlu/Onur Görmez), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Yılmaz, Hümeysra: **Anonim Şirketlerde Azınlığın Genel Kurulun Toplantıya Çağırılması ve Gündeme Madde Eklenmesi Talebi**, ÇankÜHFD, Yıl 2020, C. 5, S. 1.
- Yiğın, Ali: **Anonim Şirketlerde Gündeme Bağlılık İlkesi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1988.
- Yiğit, İlhan: **Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2005.
- Yördem, Yılmaz: **Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Zengin, İbrahim Çağrı: **Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.

DİĞER KAYNAKLAR

- www.tbmm.gov.tr
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/>
- <https://kazanci.com.tr/> (Kazancı)
- <https://www.lexpera.com.tr/> (Lexpera)

Dr. Zahit YILMAZ

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı

**HÜKMÜN KONUSUNUN
BELİRLENMESİNDE
MAHKEMENİN YETKİSİ
VE
EK SAVUNMA HAKKI**

(CMK m.225, m.226)

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hükmün Konusunun Belirlenmesinde Mahkemenin Yetkisi ve Ek Savunma Hakkı
Zahit Yılmaz

Hukuk Yayınları Dizisi – 3764

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 773 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Akkaya, Çetin, "Suçların İctimai Bağlamında Fiil Tekliği", Ulusal Hakemli Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S:13, 2019.
- Aktaş, Batuhan, "Yalan Tanıklık Suçu (TCK m.272)", YÜHFD , Y. 2020, C. 17, S.3.
- Albayrak, Mustafa, "Yeni Ceza Yargılamasında Ek İddianame Düzenlenmesi Sorunu", Terazi Hukuk Dergisi, Mayıs 2009, C.4, S.3.
- Apaydın, Cengiz, "Ceza Muhakemesi Hukukunun Temel İlkeleri", Terazi Hukuk Dergisi, 2020,C.15, S.166.
- Apış,Özge, "Türk Ceza Muhakemesinde Hükümün İddianamede Gösterilen Fiil ve Fail Hakkında Verilmesi Meselesi", Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 8, S.16, 2020.
- Apış, Özge, Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi (TCK m.61, m.62,m.63), Ankara 2022.
- Artürk, Ramazan, "İddianamenin İadesi ile İlgili Sorunlar ve Çözüm Önerileri," TAAD, Y.13, S.50, Nisan 2022.
- Arslan, Mehmet, "Ceza Davasında Mahkûmiyet Hükümünün Gerekçesinin Yazılması Yeni CMK ve Eski CMUK Hükümleri İle Mehaz Kanunun Uygulaması Işığında", TAAD, Yıl:7, Sayı:27, Temmuz 2016.
- Artuk, M.Emin- Gökçen, Ahmet- Alşahin, M.Emin- Çakır, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17.Baskı, Ankara 2023.
- Aydın, Devrim. "Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Seri Muhakeme Usulü". Kırıkkale Hukuk Mecmuası 2, S.2 (Ekim 2022).
- Bauer, Wolfram, Der prozessuale Tatbegriff, NStZ,2003.
- Baumann, Jürgen, "Von der Grauzone zur rechtsstaatlichen Regelung Ein Vorschlag zur Einführung des Rechtsgesprächs in § 265 StPO", NStZ 1987.
- Baytaç, Abdullah Batuhan, Ceza Muhakemesi Hukukunda Sanığın Hukuki Dinlenilme Hakkı, İstanbul 2021.
- Beckischer Online Kommentar Strafprozessordnung, (BeckOK/ Monka), 49. Edition, Stand: 01.10.2023
- Bekar, Elif, "Ceza Muhakemesinde Hüküm Çesitleri (CMK m. 223)", İÜHFM C. LXXV, S. 1, 2017.

- Beulke, Werner, Strafprozessrecht, 11.Auflage, 2010.
- Birtek, Fatih, "Cumhuriyet Savcısı'nın Delilleri ve Fiili Takdir Yetkisi", MÜHFD, C.19, S.2, 2013
- Birtek, Fatih, "Ceza Muhakemesinde Kısmi Kesinleşme", MÜHFD, C. 26, S. 2, Aralık 2020.
- Brechtel, Alexander, "Der prozessuale Tatbegriff und seine Bedeutung für die Bestimmung wichtiger Verfahrenshindernisse", JA 2022.
- Bulut, İlhan, "Geç Gerçekleşen Ölüm Neticesinin Ceza Muhakemesinin İşleyişine Etkisi", CHD, Aralık 2021.
- Centel, Nur, Ceza Muhakemesi Hukukunda Müdafî, Kazancı, 1984.
- Centel, Nur, Ceza Muhakemesi Hukukunda Hâkimin Tarafsızlığı, İstanbul 1996.
- Centel, Nur- Zafer, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, 20.Bası İstanbul 2021.
- Ciarniak, Jürgen-Zimmermann, Georg, "Aus der Rechtsprechung des BGH zum Strafverfahrensrecht – 2. Teil" NSTZ-RR 2014.
- Ciarniak, Jürgen- Niehaus, Holger, "Aus der Rechtsprechung des BGH zum Strafverfahrensrecht – 3. Teil" NSTZ-RR 2022.
- Cirener, Gabriele, "Die Zulässigkeit von Verfahrensrügen in der Rechtsprechung des BGH – 2. Teil", NSTZ-RR 2010
- Çakmut, Özlem Yenerer, Ceza Muhakemesi Hukukunda Esas Mahkemenin Verdiği Hüküm, EÜHFD, C. XI, S. 3-4 (2007).
- Çapar, Fatih, Ceza Muhakemesinde Fiilde ve Hukuki Nitelikte Değişiklik, Ankara 2023, s.95
- Çınar, Ali Rıza, "Hükmün Konusu ve Eylemi (Fiili) Değerlendirmede Mahkemenin Yetkisi" TBBD, S. 84, 2009.
- Çınar, Ali Rıza, Aleyhe Değişirme Kuralı, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, MÜHFD, Prof.Dr. Nur Centel'e Armağan, 19/2 (2013).
- Dannecker, Gerhard, "Grundstrukturen des Grundsatzes „ne bis in idem“ im Spiegel der Rechtsprechung des Europäischen Gerichtshofs für Menschenrechte und des Europäischen Gerichtshofs", https://www.mjsz.uni-miskolc.hu/files/6553/23_danneckergerhard_t%C3%B6rdelt.pdf (Erişim Tarihi: 09.02.2024.
- Dereli, Alparslan, "Mutlak Bozma Nedeni Olarak Savunma Hakkı, Antalya 2022.
- Doğan, Koray, "Ceza Muhakemesinde Hüküm", CHD, Ağustos 2008, S.7.
- Donay, Süheyl, İnsan Hakları Açısından Sanığın Hakları ve Türk Hukuku, Ankara 1982.

- Dülger, Murat Volkan- Taşkın, Şaban Cankat, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2023.
- Ellbogen, Klaus, "Grundzüge der strafrechtlichen Urteilsfindung", JA 2010.
- Elmas, Birsen, "Yargıtay Kararları Işığında İddianamenin İadesi ", TAAD, Yıl:7, Sayı:28 (Ekim 2016).
- Epözdemir,Rezan, "Ek Savunma Hakkı (Ceza Muhakemesi Kanunu Madde 226)" İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 21, Sayı:2, Temmuz 2022.
- Ercan, Mehmet Sercan, "Kovuşturma Evresinde Sanığın Hakları", İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (6) 1, Bahar 2019.
- Erem, Faruk, "Diyalektik Açından Ceza Yargılaması", AÜHFD, Cilt: 34, Sayı:1 | Ocak 1977.
- Erem, Faruk, "Savunma ve Ceza Yargılamasının Temeldeki Kusurları", TBBD, S. 1988/1, 1988.
- Erem, Faruk, "Suç Vafında Değişiklik", Yargıtay Dergisi, C.21, S.1-2, Ocak-Nisan 1995, Ankara.
- Esmein Adhémár, "Ceza Muhakemesi Sistemleri", (Çev: Aydın,Devrim), Ceza Hukuku Dergisi, S:31, 2016.
- Feyzioğlu, Metin, "5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Hakkında Bazı Tespit Ve Değerlendirmeler", TBB Dergisi, S. 62, 2006.
- Gillmeister, Ferdinand, "Zur normativ-faktischen Bestimmung der strafprozessualen Tat", NSTZ 1989.
- Gökçen, Ahmet-Balcı,Murat-Alşahin, M.Emin-Çakır,Kerim, Ceza Muhakemesi Hukuku, 7.Baskı, Ankara 2023.
- Göktürk, Neslihan, Fikri İçtima, Ankara 2013.
- Göktürk, Neslihan,"Türk Hukuku'nda Suçların İçtima", Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, C: 2, S: 1-2, 2014.
- Gözler, Kemal, "RES IUDICATA'NIN TÜRKÇESİ ÜZERİNE", AÜHSD, Yıl 2007, Cilt: 56 Sayı: 2.
- Güleç, Sesim Soyer, Ceza Muhakemesi Hukukunda Aleyhe Değiştirme (Reformatio In Peius) Yasağı DEÜHFD, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C.21, Özel S., 2019.
- Günay, Erhan,Savunma Hakkının Kısıtlanması, Ankara 2016.
- Hackner, Thomas, "Das teileuropäische Doppelverfolgungsverbot insbesondere in der Rechtsprechung des Gerichtshofs der Europäischen Union" NSTZ 2011.

- Huber, Michel, "Grundwissen – Strafprozessrecht: Die Tat im prozessualen Sinn", JuS 2012.
- İşten, İnanç, Türk Ceza Hukukunda Suçların İçtimai, Ankara 2021.
- Kantar, Baha, Ceza Muhakemeleri Usulü, Ankara 1957.
- Karakehya, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 2.Bası, Ankara 2016.
- Karakehya, Hakan, "Ceza Muhakemesinde Sanığın Meramını Anlatabilme Hakkının Unsurları", Ceza Hukuku Kararları Dergisi, C.3, S.2, 2015.
- Karakehya, Hakan, Ceza Muhakemesinde Maddi Gerçeğin Tespiti, Ankara 2016.
- Karakehya, Hakan- Tunçer, Asuman İnce, Ceza Muhakemesinde Hükme İlişkin Müzakere Ve Oylama, TAAD, Yıl:8, Sayı:31 (Temmuz 2017).
- Karakurt, Ahu, Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda İddianamenin İadesi, TBB Dergisi, S.82, 2009.
- Karlsruher Kommentar zur Strafprozessordnung, 9.Auflage 2023.
- Kantarci, Nurullah, Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararından Sonra Aynı Fiil Nedeniyle Kamu Davası Açılabilmesinin Şartları ve Özellikle Sulh Ceza Hâkimliğinden Karar Alınması Zorunluluğu, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran 2020, C. 10, S. 1
- Kaymaz, Seydi, "Davasız Yargılama Olmaz İlkesinin İhlal Edilmesi ve Sonuçları", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C.21, Özel S., 2019.
- Kaymaz, Seydi: "Ceza Muhakemesinde Aleyhte Değiştirme Yasağı (Prohibition Reformatio in Peius)", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, MÜHFD, Prof.Dr. Nur Centel'e Armağan, 19/2 (2013).
- Kazancı, Behiye Eker, Ceza Muhakemesi Hukukunda Temyiz, Ankara 2021.
- Keskin, O.Kadri, "Ceza Muhakemesi Usulünde, Teşebbüsün Kabul Edilmemesi Halinde Ek Savunma Verilmesi Gerekir mi?", Adalet Dergisi, Cilt: 65, Sayı:11-12, Kasım - Aralık 1974 .
- Kıyığı, Osman Nazım, Hukuk ve Ekonomi Terimleri, II Almanca-Türkçe, Mühih, 1999.
- Kindhäuser, Urs -Schumann, Kay H., Strafprozessrecht, 6.Auflage, 2022.
- Kitapçioğlu, Tülay, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Soruşturmanın Sonuçlandırılması, İstanbul 2014.
- Klose, Christian, "Konkurrenzen und prozessualer Tatbegriff bei Urkundsdelikten im Straßenverkehr", NZV 2022.

- Koca, Mahmut -Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15.Baskı, Ankara 2022.
- Kocaoğlu, S.Sinan, Müdafî, 3.Baskı, Ankara 2017.
- Kolcu, Selahattin, Adil Yargılanma Hakkı Boyutuyla Ceza Muhakemesi Hukukunda Hakimın Davaya Bakamaması ve Reddi, Ankara 2020.
- Kretschmer, Joachim, "Der strafprozessuale Tatbegriff des § 264 StPO in der strafrechtlichen Klausur im Assessorexamen", JA 2017.
- Kröpil, Karl, "Prozessualer Tatbegriff und Wahlfeststellung", NJW 1988
- Krumm, Carsten, "Rechtlicher Hinweis im OWi-Verfahren", SVR 2011 Heft 2.
- Kudlich, Hans, "Aus der Praxis: Die in der Hauptverhandlung festgestellte Wahlfeststellung", JuS 2005.
- Kudlich, Hans, "Dass ich dafür bestraft werde, hat mir am Anfang keiner gesagt ...", JA 2021.
- Kunter, Nurullah, "Bağımsız Olmadığı ve Diğerine Dayalı Bulunduğu Gereğiyle İddianamede Gösterilmiş Eylemlerden Biri Hakkında Kamu Davası Açılmış Sayılabilir mi?", Yargıtay Dergisi, 21(81-82) 1975.
- Kunter, Nurullah-Yenisey, Feridun,-Nuhoğlu, Ayşe, Muhakeme Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 16.Baskı, Ankara 2008.
- Kunter, Nurullah, Aleyhte Düzeltme Yasağı, İÜHFİM, Yıl 1952, C.18, S.34.
- Kurşun, Günal, Ceza Muhakemesinde Hüküm, Ankara 2016.
- Küpper, Georg, "Die Hinweispflicht nach § 265 StPO bei verschiedenen Begehungsformen desselben Strafgesetzes", NSTZ 1986.
- Löwe-Rosenberg Die Strafprozeßordnung und das Gerichtsverfassungsgesetz, 27. Auflage, Siebter Band, §§ 256-295, Berlin/Boston, 2021.
- Moldenhauer, Gerwin, "Aktuelle Entwicklungen der Rechtsprechung zu möglichen aus dem strafprozessualen Zwischenverfahren fortwirkenden Verfahrensfehlern" JA, 2019.
- Moldenhauer, Gerwin - Wenske-Marc, "Aktuelle Entwicklungen der Rechtsprechung zu möglichen aus dem strafprozessualen Zwischenverfahren fortwirkenden Verfahrensfehlern", JA 2019.
- Mole, Nuala / Harby, Catharina, Adil yargılanma hakkı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. Maddesi'nin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz, İnsan Hakları Kitapçıkları, No.3, 2001.
- Mosbacher, Andreas, "Aktuelles Strafprozessrecht", JuS 2007.

- Murat, Songül, "Ek Savunma Hakkı", Konya Barosu Dergisi, Y.2018, S.1.
- Müller, Martin, "Zur Frage des Strafklageverbrauchs bei dem Verleih, der Vermittlung oder der Beschäftigung illegaler Arbeitnehmer", NSTz 1985.
- Müller/Schlothauer/Knauer, Hauptverhandlung § 7, Münchener Anwaltshandbuch Strafverteidigung, 3. Auflage 2022.
- Nolte, Julia, "Hinweispflichten bei gescheiterter Verständigung im Blickwinkel der aktuellen BGH-Rechtsprechung", 2023/1, Leipzig Law Journal. https://www.jura.unileipzig.de/fileadmin/Fakult%C3%A4t_Juristen/Leipzig_Law_Journal/LLJ_2021/_7_Nolte_Verst%C3%A4ndigung.pdf (Erişim Tarihi: 05.03.2024)
- Münchener Kommentear zur StPO, (MüKOSTPO/Tezmer), 1.Auflage 2016.
- Norouzi, Ali B., "Grundfalle zur Wahlfeststellung, Prapendenz und Postpendenz", JuS 2008.
- Odenthal, Hans Jörg, "Die Vernehmung von Zeugen an hierfür nicht vorgesehenen Terminstagen", NSTz 1988.
- Oğlakçioğlu, Mustafa Temmuz, "Aus der Rechtsprechung zum Betäubungsmittelstrafrecht – 2. Teil", NSTZ-RR 2020.
- Olgaç, Samet Can, "Zincirleme Suç Kapsamındaki Suçlardan Birisi Hakkında Verilen Hükümün Diğer Suça İlişkin Yargılamaya ve Hükme Etkisi", Terazi Hukuk Dergisi, C:15, S:167, Y:2020.
- Oral, Yunus Emre, Ceza Yargılamasında Hüküm ve Çeşitleri, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2021.
- Ostendorf, Heribert- Brüning, Janique, Strafprozessrecht, 4.Auflage, Kiel, 2021.
- Özbek, Veli Özer-Doğan, Koray-Bacaksız, Pınar, Ceza Muhakemesi Hukuku, 16.Baskı, Ankara 2023.
- Özbek, Veli Özer -Doğan, Koray- Meraklı, Serkan- Bacaksız, Pınar, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14.Baskı, Ankara 2023
- Özcan, Pınar, Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararlarında Ne Bis In Idem İlkesi, İstanbul 2022.
- Özdemir, Didar, "Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Susma Hakkı", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 2, 2017.
- Özdemir, Süleyman, " Ek Savunma Hakkı", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 10, Sayı 1, 2019.
- Özen, Mustafa, Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri, 7.Baskı, Ankara 2022.

- Özen, Mustafa, “ Non Bis İn İdem (Aynı Fiilden Dolayı İki Kez Yargılama Olmaz) İlkesi”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIV, Y. 2010, Sa. 1.
- Özen, Mustafa, “Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi “, EÜHFD, C. XIII, S. 3-4 (2009).
- Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18.Baskı Ankara 2022.
- Özmen, Erdi, “Ek Savunma Hakkı”, Ceza Hukuku Dergisi, C.: 14, S.:40, Ağustos 2019.
- Öztürk, Bahri-Tezcan, Durmuş- Erdem, Mustafa Ruhan-Gezer, Özge Sırma-Saygılar, Yasemin F.,Alan, Esra -Özaydın,Özdem-Tütüncü, Efsar Erden- Tok, Mehmet Can, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 17.Bası, Ankara 2023.
- Öztürk, Müberra, Hukuka Kesin Aykırılık Hali Olarak Savunma Hakkının Kısıtlanması, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana bilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019.
- Öztürk, Mustafa Kağan, Ceza Hukukunda Zincirleme Suç, Ankara 2022.
- Kelep Pekmez, Tuba Kelep, Ceza Muhakemesinde Fiil, İstanbul 2019.
- Petri, Dirk, Aussetzung der Hauptverhandlung, NJW-Spezial 2015.
- Ranft, Otfried, “Der Tatbegriff des Strafprozessrechts”, JuS 2003.
- Roxin, Claus-Schünemann, Bernd, Juristische Kurz- Lehrbücher, 2012.
- Rönnau, Thomas – Wegner, Kilian, Grundwissen – Strafrecht: Konkurrenzen, JuS 2021, 17.
- Sancar, Türkan Yalçın, Müteselsil Suç, Ankara 1995.
- Sancar, Türkan Yalçın, “Yeni Türk Ceza Kanunu’nda ‘Zincirleme Suç’”, TBB Dergisi, S.70, 2007.
- Selçuk, Sami, “Yaptırım (Cezayı) ve Sonuçlarını Ağırlaştırılmama Kuralı, Ülkemizdeki Düzenleme ve Uygulamaya Eleştirel Bir Yaklaşım”, TAAD, C.1, Y.2, S.7, Ekim 2011.
- Sarıtaş, Erkan, “Ceza Muhakemesinde Sanığın Yokluğunda Duruşma”, İstanbul Hukuk Mecmuası, Yıl 2020, C. 78 S. 3, 10.12.2020.
- Schroeder, Friedrich Christian (Tercüme: Şahin, Cumhuriyet), “Dürüst Yargılama İlkesi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof.Dr.Şakir Berkî’ye Armağan, C.5, S.1-2, Konya 1996.
- Schwarz, Philip, “Der Begriff „derselben Tat“ im Sinne von § 121 Abs. 1 StPO”, NSTZ 2018.

- Schmid, Niklaus, Strafprozessrecht, Zürich 1989.
- Seiler, Stefan, Strafprozessrecht, 18. überarbeitete Auflage, Wien 2020.
- Soyaslan, Doğan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 8.Baskı, Ankara 2020.
- Şahin, Cumhur- Göktürk, Neslihan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 14.Baskı, Ankara 2023.
- Şahin, Cumhur, “Sanığın Savunmasını Hazırlamak İçin Gerekli Zamana ve Kolaylıklara Sahip Olma Hakkı (İhas 6/3-B)”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 8, S. 2, 2004.
- Şen, Ersan- Serdar, Cem, “Ek Savunma Hakkı Kullanılmadan Ceza Davası Son Bulur mu?”, Terazi Hukuk Dergisi, C.16, S.183, Kasım 2021.
- Şenses, Erkan, “Ceza Muhakemesinde Hüküm Kavramı ve Hükümün Unsurları”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 7, S.65, Ocak 2012.
- Şentürk, Candide- Bayzit, Tuğba, “Makul Sürede Yargılanma Hakkı”, Ceza Hukuku Dergisi, S.17, Aralık 2011.
- Tiemann, Karlsruher Kommentar zur Strafprozessordnung, 9.Auflage 2023, (KK-StPO/Tiemann, StPO § 264).
- Turhan, Faruk, “Doktrin Ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesinde Hakim Tarafsızlığı Ve Görev Yasakları”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXII, Y. 2018.
- Uğurlubay, Gülsün A. Aygörmöz -Haydar, Nuran- Korkmaz, Mehmet, “Seri Muhakeme Usulüne İlişkin Sorunlar”, ASBÜHFD, (2019/2).
- Uslu, Ebubekir, “Anayasa Mahkemesinin Başvurucu Salih Öz Kararının Değerlendirilmesi”, Terazi Hukuk Dergisi, C:14, S:160, Aralık 2019.
- Ünver, Yener- Hakeri, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 19.Baskı, Ankara, 2022.
- Ünver, Yener-Hakeri, Hakan, Sorularla Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul 2006.
- Wachsmuth, Ingmarie, “Die Hinweispflicht nach § 265 StPO - Lückenloser Schutz des Angeklagten vor Überraschungsentscheidungen?”, ZRP 2006.
- Weidemann, Matthias, Fälle mit Lösungen zur strafprozessualen Revision – Verfahrens- und Verwertungsfragen, JA 2006, s.373.
- Werner, Raik, Weber Rechtswörterbuch, 8. Edition 2023, beck.online.de Erişim Tarihi: 12.09.2023.
- Weitner, Friedrich- Schuster, Thomas, “Die Anklageschrift und das (Hilfs-)gutachten”, JA 2014.
- Willanzheimer, Gert Holger, “Aufklärungspflicht und Beweisantragsrecht (§ 244 StPO) im Assessorexamen”, Jus 2009.

- Wollweber, Harald, "Besondere Fürsorge trotz besonderer Schuldschwere? *" NJW 1998.
- Yaşar, Osman- Otacı, Cengiz, Yeni İctihatlarla Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu, II.Cilt, Madde 157-335, 10.Baskı, Ankara 2022.
- Yenidünya, A.Caner- İçer, Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2016.
- Yenisey, Feridun/Oktar, Salih/Oktar, Ayla, Alman Ceza Muhakemesi Kanunu Strafprozeßordnung(StPO), 3.Baskı, İstanbul 2020.
- Yenisey, Feridun-Nuhoğlu, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Baskı, Ankara 2023.
- Yenisey, Feridun, -Plagemann, Gottfried, Alman Ceza Kanunu Strafgesetzbuch (StGB), 2.Baskı, Ankara 2015.
- Yılmaz, Zahit, "Türk Ceza Hukukunda Suçların İctimai Açısından Fiilin Tekliğı", ABÜHFD, Yıl: 2020, Cilt: 8 Sayı: 16.
- Yılmaz, Zahit "Ceza Muhakemesi Kanunu Açısından İşlenen Fiilin Haksızlık İçeriğinin Azlığı " Anayasa Hukukundaki Gelişmelerin Işığında Kamu Hukuku Sempozyumu (30-31 Temmuz 2021) Bildiriler, İstanbul 2022.
- Yılmaz- Zahit-Apiş,Özge, "Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Düzenlemelerinin Değerlendirilmesi", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 26, S.1, Haziran 2020.
- Yurtcan, Erdener, "Ceza Davasının Konusu, Sınırları, Yargıcın Niteleme (tavsif) Yetkisi, Fiilin Aynılığı ve Kesin Hükümün Önleme Etkisi Çerçevesinde Bir Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararının Değerlendirilmesi", Yargıtay Dergisi, Cilt 21, Sayı 1-2, 1995.
- Yurtcan, Erdener, Ceza Yargılamasında Kesin Hüküm, 3. Baskı, Ankara 2022, ([https://ekitap.hukukegitim.com/\(S\(lm4glfsjvmassdfextytotif5\)\)/kitapoku.aspx?id=257](https://ekitap.hukukegitim.com/(S(lm4glfsjvmassdfextytotif5))/kitapoku.aspx?id=257)).
- Yurtcan, Kesin Hükümün Ceza Muhakemesini Önleme Etkisi, İstanbul 1973.
- Zafer, Hamide, "Savunma Hakkı ve Sınırları", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof.Dr. Nur Centel'e Armağan, 19/2 (2013).

ÇEVİRİMİÇİ KAYNAKLARI

- 29 Nisan 1929 tarihli ve 1172 sayılı Resmi Gazete.
<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/1172.pdf> (Erişim Tarihi: 4.3.2022).
- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/haberler/norm-denetimi-basin- duyurulari/hukmun-aciklanmasinin-geri-birakilmasi-hagb-kurumunu- duzenleyen-kuralin-iptali/> (Erişim Tarihi: 08.09.2023).
- https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc060/ kanuntbmmc060/kanuntbmmc06002081.pdf (Erişim Tarihi: 10.12.2022).
- https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf (Erişim Tarihi: 10.12.2022).
- <https://humanrightscenter.bilgi.edu.tr/tr/content/117-medeni-ve-siyasi- haklara-iliskin-uluslararası-sozlesme/> (Erişim Tarihi: 10.12.2022).
- <https://www.btg-bestellservice.de/pdf/80207000.pdf> (Erişim Tarihi: 19.07.2023).
- Werner, Raik, Weber Rechtswörterbuch, 8. Edition 2023, beck.online.de (Erişim Tarihi: 12.09.2023).
- https://www.gesetze-im-internet.de/ersdig/_53.html (Erişim Tarihi: 10.02.2024).
- Sergey Zolotoukhine/Rusya - 14939/03, [https://hudoc.echr.coe.int/fre# {%22itemid%22:\[%22001-119611%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre# {%22itemid%22:[%22001-119611%22]}) (Erişim Tarihi: 22.10.2023).
- Anayasa Mahkemesi, Salih Öz Başvurusu (Başvuru Numarası: 2015/13327), Karar Tarihi:17/7/2018. <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ BB/2015/13327>, (Erişim Tarihi:02.01.2022).
- İham, İrfan Güzel-Türkiye, Başvuru no. 35285/08, 07.02.2017, prg.65. [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-173706%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-173706%22]}) (Erişim Tarihi:03.02.2022).
- AYM, T.K. BAŞVURUSU (Başvuru Numarası: 2019/7210, Karar Tarihi: 28/12/2021, R.G. Tarih ve Sayı: 10/2/2022-31746, (<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/02/20220210-10.pdf> (Erişim Tarihi: 07.03.2022).
- Ufuk Rifat Çobanoğlu, A.Y.M. Bireysel Başvuru No: 2014/6971, 01.02.2017), Par.53-54, Resmi Gazete, 23.02.2017, 29988 <https://kararlarbilgibankasi. anayasa.gov.tr/BB/2014/6971> (Erişim Tarihi:18.02.2024).
- https://www.gesetze-im-internet.de/waffg_2002/BJNR397010002.html (Erişim Tarihi::14.01.2023)
- [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-173706%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-173706%22]}) (Erişim Tarihi: 03.02.2022).

- [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-119611%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-119611%22]}) (Erişim Tarihi: 22.10.2023).
- <https://humanrightscenter.bilgi.edu.tr/tr/content/117-medeni-ve-siyasi-haklara-iliskin-uluslararası-sozlesme/> (Erişim Tarihi: 10.12.2022).
- <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2015/13327>, (Erişim Tarihi: 02.01.2022).
- <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 11.03.2023).
- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/haberler/norm-denetimi-basin-duyurulari/hukmun-aciklanmasinin-geri-birakilmasi-hagb-kurumunu-duzenleyen-kuralin-iptali/> (Erişim Tarihi: 08.09.2023).
- <https://www.btg-bestellservice.de/pdf/80207000.pdf> (Erişim Tarihi: 19.07.2023.)
- https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf (Erişim Tarihi:10.12.2022).
- <https://www.lexpera.com.tr> (Erişim Tarihi: 06.03.2024).
- <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/1172.pdf> (Erişim Tarihi: 4.3.2022)
- https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc060/kanuntbmmc060/kanuntbmmc06002081.pdf (Erişim Tarihi: 10.12.2022).
- https://www.gesetze-im-internet.de/ersdig/_53.html (Erişim Tarihi: 10.02.2024).

Kemal ÇAĞLAR

Gelir Uzmanı

Mehmet YÜCE

Gelir Uzmanı

Açıklamalı - İçtihatlı

GAYRİMENKUL ALIM SATIMI İLE KİRA GELİRLERİNİN VERGİLENDİRİLMESİ

*Gayrimenkullerin Elden Çıkarılmasından Elde Edilen Değer Artış Kazancı
Devamlı Olarak Gayrimenkul Alım Satımı
Safi Değer Artışının Tespiti
Gayrimenkullerin İktisap Bedelinin Tespiti
Değer Artış Kazancının Beyanı
Gayrimenkul Alım-Satımında KDV
Gayrimenkul Alım-Satımında Tapu Harcı Yükümlülüğü*

Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş

9. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Gayrimenkul Alım Satımı ile Kira Gelirlerinin Vergilendirilmesi

Kemal Çağlar - Mehmet Yüce

Hukuk Yayınları Dizisi – 1850

Dokuzuncu Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 774 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

YARARLANILAN KAYNAKLAR

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu

16 Nolu Gelir Vergisi Sirküleri

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu

213 sayılı Vergi Usul Kanunu

25.03.2011 tarih ve 76 No.lu Gelir Vergisi Sirküleri

287 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği

290 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu

492 sayılı Harçlar Kanunu

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu

73 Seri No.lu Harçlar Kanunu Genel Tebliği

AYKAR Özkan, Kiracı Olan ve Konutlarını Kiraya Veren Mükelleflerin Kira Bedellerine İlişkin İndirim, <http://www.vergialgi.net/vergi/kiraci-olan-ve-konutlarini-kiraya-veren-mukelleflerin-kira-bedellerine-iliskin-indirim/>

BİLİCİ Nurettin, Vergi Hukuku Genel Hükümler, Türk Vergi Sistemi, Ankara 2006

ÇAĞLAR Kemal, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve Yorumu, Ankara 2014

ÇAĞLAR, Kemal, Maliye ve İş Güvenliği Dergisi www.yenimaliyebülteni.com, Ankara 2015

ÇAĞLAR Kemal, Vergi Usul Kanunu ve Yorumu, Ankara 2015

ÇAKMAK Şefik, Gelir ve Kurumlar Vergisi Beyanname Düzenleme Rehberi 2010-ASMM Odası

Gelir Vergisi Genel Tebliğleri

GİB Menkul Sermaye İradı Elde Edenler İçin GV Beyanname Düzenleme Rehberi

Hesap Uzmanları Derneği Yayınları Katma Değer Vergisi Kılavuzu

<http://www.muhasibex.com/gelirin-ozellikleri>

<http://www.tuik.gov.tr/> Konut Satış İstatistikleri, Aralık 2014)

<http://www.tuik.gov.tr/> Konut Satış İstatistikleri, Aralık 2014.

<http://www.vergialgi.net/>Bülent TAŞ, Araştırmalar/Gayrimenkul Satışları Hızlandı, 13 Mayıs 2013.

<http://www.vergialgi.net/makaleler/Dr. Ahmet OZANSOY, Fıkra Gibi Kanun Maddesi!, 2 Haziran 2013.>

<http://www.vergialgi.net/makaleler/gayrimenkul-alim-ve-satiminin-vergisel-boyutlari/>

http://www.emsalymm.com.tr/makaleler/haber_oku.php?haber_id=5

MAÇ Mehmet, Katma Değer Vergisi Yorum ve Açıklamaları

ÖNCEL Mualla, KUMRULU, Ahmet, ÇAĞAN, Nami, Vergi Hukuku Ankara 2014

ÖZ Erdoğan, Yeminli Mali Müşavir

TOLU Abdullah, Makaleler 2014 Ankara

TURAN Süleyman, Makaleler 19 Kasım 2007 Ankara

TÜRKAY İmdat, 2013 Yılında Gayrimenkul Satan Kişilerin Beyanname Verme Şartları, Vergici ve Muhasebeciyle Diyalog, Sayı: 309, Ocak-2014.

URAS Güngör, Konut satışında 2013'te rekor var, <http://www.milliyet.com.tr/19.02.2014>.

ÜLGER ZÜBEYİR, Makaleler <http://www.troyesdenetim.com/?Bid=903159>

www.gib.gov.tr/Form ve Yayınlar/Gayrimenkullerin Elden Çıkarılmasında Vergisel Yükümlülükler, Nisan/2014.

www.gib.gov.tr/Özelgeler.

www.gib.gov.tr/Tabu İşlemlerinde Gayrimenkullerin Gerçek Alım Satım Bedellerinin Beyanı İşlemlerinde Gayrimenkullerin Gerçek Alım Satım Bedellerinin Beyanı.

YILMAZ Altan, 2014 Yılında Satılan Gayrimenkullerden Elde Edilen Kazançların Beyanı, Maliye Postası, s:828, 1 Mart 2015.

Prof. Dr. Yaşar SALİHPAŞAOĞLU

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

**AVRUPA İNSAN HAKLARI
MAHKEMESİ VE YARGILAMADA
KULLANDIĞI YÖNTEM,
İLKE VE USULLER**

Güncellenmiş

3. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Yargılamada
Kullandığı Yöntem, İlke ve Usuller**
Yaşar Salihpaşaoğlu

Hukuk Yayınları Dizisi – 2723

Üçüncü Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 775 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salamat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

I. KİTAP VE MAKALE

- AKAD, Mehmet/VURAL DİNÇKOL, Bihterin: Genel Kamu Hukuku, Gözden Geçirilmiş 7. Basım, DER Yayınları, İstanbul, 2013.
- AKANDJI-KOMBE, Jean-François: Positive obligations under the European Convention on Human Rights, Human rights handbooks, No. 7, Council of Europe, Strasbourg, 2007.
- AKKUTAY, Berat Lale: Uluslararası Antlaşmaların Üçüncü Devletlere Etkisi, Adalet, Ankara, 2020.
- ANAYURT, Ömer: Avrupa İnsan Hakları Hukukunda Kişisel Başvuru Yolu, Seçkin, Ankara, 2004.
- ARAI-TAKAHASHI, Yutaka: The Margin of Appreciation Doctrine and the Principle of Proportionality in the Jurisprudence of the ECHR, Intersentia, Antwerpen, 2001.
- ARSAVA, A. Fusun: "Egemenlik ve Koruma Sorumluluğu", GÜHFD, C. XV, S. 1, Y. 2011, s. 101-124.
- ATAKAN, Arda: "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Takdir Yetkisi Doktrinine İlişkin Bir İnceleme", MÜHFHAD, C. 16, S. 3-4, Y. 2010, s. 29-36.
- AYBAY, Rona: İnsan Hakları Hukuku, Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2019.
- BAL, Ali: "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Avrupa Konsensüsüne Başvurması", DEÜHFD, C. 21, S. 1, Y. 2019, s. 27-82.
- BARAK, Aharon: Purposive Interpretation in Law, Translated from the Hebrew by Sari Bashi, Princeton University Press, Princeton, 2005.
- BESSON, Samantha: "Subsidiarity in International Human Rights Law— What is Subsidiary about Human Rights?", The American Journal of Jurisprudence, V. 61, No. 1, Y. 2016, s. 69-107.
- BİLİR, Faruk: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Yargılama Yetkisi, Genişletilmiş 2. Baskı, Adalet, Ankara, 2012.
- BOYAR, Oya: "Bölüm III: Devletin Pozitif Yükümlülükleri ve Dolaylı Yatay Etki", [içinde (s. 53-80), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Anayasa: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme, Ed. Sibel Inceoğlu, Beta, 3. Baskı, Ankara, 2013.]

- BOYAR, Oya: “Bölüm V: Olağanüstü Yönetim Usullerinde Temel Hak ve Özgürlüklere İlişkin Askıya Alma Rejimi”, [içinde (s.97-111), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Anayasa: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme, Ed. Sibel İnceoğlu, Beta, 3. Baskı, Ankara, 2013.]
- BOZKURT, Enver/KANAT, Selim/BEKTAŞ, Sezercan: Uluslararası İnsan Hakları Hukuku, 3. Baskı, Legem Yayıncılık, Ankara, 2018.
- BREMS, Eva: “The Margin of Appreciation Doctrine in the Case-Law of the European Court of Human Rights”, *ZaöRV*, V. 56, Y. 1996, s. 240-314.
- BREST, Paul: “The Misconceived Quest for the Original Understanding”, *Boston University Law Review*, V. 60, No.2, 1980, s. 204-238.
- CARROZA, Paolo G.: “Subsidiarity as a Structural Principle of International Human Rights Law”, *The American Journal Of International Law*, V. 97, I. 1, Y. 2003, s. 38-79.
- COGEN, Marc: *An Introduction to European Intergovernmental Organizations*, Ashgate, Surrey, 2015.
- COSTA, Jean-Paul: “On the Legitimacy of the European Court of Human Rights' Judgments”, *European Constitutional Law Review*, V. 7, I. 2, Y. 2011, s.173-182.
- ÇAĞIRAN, Mehmet Emin: *Uluslararası Alanda İnsan Hakları, Genişletilmiş Gözden Geçirilmiş 4. Baskı*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2020.
- DASCAL, Marcelo (Editor): *Cultural Relativism and Philosophy: North and Latin American Perspectives*, E.J. Brill, Leiden, 1991.
- DEĞİRMENCİOĞLU, Burcu: “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Işığında ‘Masumiyet Karinesi’ nin Korunması”, *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.1, S. 2, Y. 2019, s. 307-356.
- DEĞİRMENCİOĞLU, Burcu: *Westphalian Modelden Bugüne Egemenliğin Dönüşümü Bağlamında Yeni Dünya Düzeninin İnşası*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- DOĞAN, İlyas: “Beşinci Kitap: Avrupa Konseyi’nde İnsan Haklarını Koruma Sistemi”, [içinde (s. 389-513), *İnsan Hakları Hukuku*, Ed. İlyas DOĞAN, 3. Baskı, Astana, Ankara, 2019.]
- DOĞRU, Derya: *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Yargılamasında Takdir Marjı Doktrini*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2019.
- DONNELLY, Jack: *Teoride ve Uygulamada Evrensel İnsan Hakları*, Çev. Mustafa ERDOĞAN/Levent KORKUT, Yetkin Yayınları, Ankara, 1995.

- DONOHU, Douglas Lee: "Autonomy, Self-Governance, and the Margin of Appreciation: Developing a Jurisprudence of Diversity within Universal Human Rights", *Emory International Law Review*, V. 15, I. 2, Y. 2001, s. 391-466.
- ERDOĞAN, Murat: *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuruda Temel Hak ve Özgürlüklerin Yorumu*, LYKEION, Ankara, 2019.
- ERDOĞAN, Mustafa: *Anayasal Demokrasi, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 12. Baskı*, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2015.
- EREN, Abdurrahman: "Hukuki Yorum Yöntemleri Açısından Bireysel Başvuru Kararlarının Anayasanın Yorumuna Etkileri", *Anayasa Yargısı*, C. 33, Y. 2016, s. 231-301.
- EREN, Abdurrahman: *Özgürlüklerin Sınırlandırılmasında Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri*, Beta, İstanbul, 2004.
- EREN, Abdurrahman: *Türkiye'de İnsan Haklarının Korunması, Uluslararası Koruma Mekanizmaları ve Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Rolü*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007.
- ERGE, Recep Ersel: *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Hak-kaniyete Uygun Tatmin*, Onikilevha, İstanbul, 2016.
- ESEN, Bülent Nuri: *Anayasanın Anayasa Mahkemesince Yorumlanması: Bir İnceleme Özeti*, AÜHFY No: 301, Ankara, 1972.
- ESEN, Egemen: *İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi İçtihatları Işığında Takdir Marjı Doktrini*, Onikilevha, İstanbul, 2020.
- EVRIGENIS, Dimitri: "Recent Case-Law of the European Court of Human Rights on Articles 8 and 10 of the European Convention on Human Rights", *HRLJ*, V. 3, Y. 1982, s. 121-139.
- FEDTKE, Jörg: "Chapter 4: Germany Drittwirkung in Germany", [in (s. 125-156) *Human Rights and the Private Sphere: A Comparative Study*, Edited by Dawn Oliver and Jörg Fedtke, Routledge-Cavendish, London and New York, 2007.]
- FROSTAD, Magne: "The 'Colonial Clause' and Extraterritorial Application of Human Rights: The European Convention on Human Rights Article 56 and its Relationship to Article 1", *Arctic Review on Law and Politics*, V. 4, 1/2013, s. 21-41.
- GEMALMAZ, H. Burak: *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Mülkiyet Hakkı*, 2. Basım, Beta, İstanbul, 2017.
- GEMALMAZ, Mehmet Semih: *Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş*, Cilt 1, 8. Bası, Legal, İstanbul, 2012.

- GEMALMAZ, Mehmet Semih: Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş, Cilt 2, 8. Bası, Legal, İstanbul, 2012.
- GÖKCAN, Hasan Tahsin: “Bireysel Başvuruda İkincillik İlkesi ve Denetim Yetkisinin Sınırları Sorunu”, TBB, S.135, Y. 2018, s. 9-76.
- GÖZLER, Kemal: Hukukun Genel Teorisine Giriş, US-A Yayıncılık, Ankara, 1998.
- GÖZTEPE, Ece: İnsan Haklarının Korunmasında Geçici Tedbir: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Almanya ve Türkiye Örnekleri, Onikilevha, İstanbul, 2017.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref/GÖLCÜKLÜ, Feyyaz: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, Tamamen Yenilenmiş 12. Bası, Güncelleyen ve Yenileyen Abdurrahman SAYGILI, Turhan Kitabevi, Ankara, 2019.
- GREER, Steven C.: The Margin of Appreciation: Interpretation and Discretion under the European Convention on Human Rights, Council of Europe Publishing, Strasbourg, 2000.
- GRUNLAN, Stephen A. /MAYERS Marvin Keene: Cultural Anthropology: A Christian Perspective, Second Edition, Zondervan Publishing House, Michigan, 1988.
- GÜLFİDAN, O. Serkan: İfade Özgürlüğü Hakkı Örneği Çerçevesinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde Kötüye Kullanma Yasağı, Onikilevha, İstanbul, 2013.
- GÜLMEZ, Mesut: Birleşmiş Milletler Sisteminde İnsan Haklarının Korunması, TBB Yayınları, Ankara, 2004.
- GÜMÜŞ BOYACI, Özgem Tuğçe: Kriz Zamanlarında İnsan Hakları: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 15. Madde Kapsamında Derogasyon Rejimi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- GÜNDÜZ, Aslan: Milletlerarası Hukuk, Ed. Reşat Volkan Günel, 10. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2019.
- HAIDER, Dominik: The Pilot-Judgment Procedure of The European Court of Human Rights, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, 2013.
- HAPPOLD, Matthew: “Bankovic v. Belgium and the Territorial Scope of the European Convention On Human Rights”, *Human Rights Law Review*, V. 3, I.1, Spring 2003, s. 77-90.
- HARRIS, David/O’BOYLE, Michael/BATES, Ed/BUCKLEY, Carla: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Çev. Mehveş Bingöllü Kılıcı/Ulaş Karan, Çev. Ed. Hülya Dinçer, Yayına Hazırlayan: Deniz Bıyıklı, Avrupa Konseyi, Ankara, 2013

- HAZAR, Zeynep: İnsan Hakları Çatışmalarının Dengelenmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Uygulaması, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- HAZAR, Zeynep: "Siyasi Partilerin Kapatılması ve Demokratik Toplumda Gereklilik İlkesi: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Bir İnceleme", YBHD, Y. 3, S. 1 Y. 2018, s. 73-106.
- HUNTER-HENIN, Myriam: "Chapter 3: France Horizontal Application and the Triumph of the European Convention on Human Rights", [in (s. 98-124) Human Rights and the Private Sphere: A Comparative Study].
- HUTCHINSON, M. R.: "The Margin of Appreciation Doctrine in the European Court of Human Rights", The International and Comparative Law Quarterly, V. 48, No. 3, s. 638-650.
- İŞIKTAÇ, Yasemin/METİN, Sevtap: Hukuk Metodolojisi, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2013, s.194.
- İNCEOĞLU, Sibel (Editör): Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Anayasa: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme, Beta, 3. Baskı, Ankara, 2013.
- KALABALIK, Halil: İnsan Hakları Hukuku, 3. Baskı, Seçkin, Ankara, 2013.
- KAO, Grace Y.: Grounding Human Rights in a Pluralist World, Georgetown University Press, Washington D.C., 2011.
- KAPANİ, Münci: Kamu Hürriyetleri, Yedinci Baskı, Yetkin, Ankara, 1993.
- KARAKUL, Selman: "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Kendi Kararlarının Yerine Getirilmesindeki Rolü", İMÜHFD, C. 5, S. 2, Y. Güz 2018, s. 125-156.
- KARANJA, Stephen Kabera: Transparency and Proportionality in the Schengen Information System and Border Control Co-operation, Martinus Nijhoff Publishers, London, 2008.
- KENDALL, Diana: Sociology in Our Times: The Essentials, 7th Edition, Wadsworth, Belmont, 2010.
- KILINÇ, Bahadır: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İnfazı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2006.
- KRATOCHVÍL, Jan: "The Inflation of the Margin of Appreciation by the European Court of Human Rights", Netherlands Quarterly of Human Rights, V. 29, I. 3, Y. 2011, s. 324-357.
- LETSAS, George: "The Truth in Autonomous Concepts: How To Interpret the ECHR", European Journal of International Law, V. 15, I. 2, Y. April 2004, s. 279-305.

- MAROCHINI, Maša: "The interpretation of the European Convention Human Rights", Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 51, 1/2014, s. 63-84.
- MERRILLS, J.G.: The Development of International Law by the European Court of Human Rights, Second Edition, Manchester University Press, Manchester, 1993.
- NEWMAN, David M.: Sociology: Exploring the Architecture of Everyday Life, Pine Forge Press, Los Angeles, 2008.
- ODER, Bertil Emrah: Anayasa Yargısında Yorum Yöntemleri, Beta, İstanbul, 2010.
- ÖZDEK, Yasemin: Avrupa İnsan Hakları Hukuku ve Türkiye, TODAİE, Ankara, 2004.
- ÖZENÇ, Berke: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve İnanç Özgürlüğü, Kitap Yayınevi, İstanbul, 2006.
- PEKEL, Abdulkadir: Aile Hayatına Saygı Hakkı, Liberte Yayınları, Ankara, 2016.
- PEKEL, Abdülkadir: İnsan Haklarının Evrenselliğine Kültürel Görecilik İtirazı ve Tartışmayı Uzlaştırma Çabaları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023
- REISS, Jennifer W.: "Protocol no. 14 Echr and Russian Non-Ratification: The Current State of Affairs", Harvard Human Rights Journal, V. 22, 2009, s. 293-317.
- SADURSKI, Wojciech: Constitutionalism and the Enlargement of Europe, Oxford University Press, Oxford, 2012.
- SALİHPAŞAOĞLU, Yaşar/GÜMÜŞ BOYACI, Özgem Tuğçe: "Bir Modern Devlet ve Egemenlik Miti: Westphalia Barışı", ERÜHFD, C. XV, S. 1, Y. 2020, s. 191-224.
- SALİHPAŞAOĞLU, Yaşar: "Anayasa Mahkemesinin Kamu Tüzel Kişilerine Yönelik Bireysel Başvuru Yasağına Yaklaşımı: Çelişen İki Yöntem ve Gerekeç", AHBVÜHFD, C. 23, S. 4, Y. 2019, s. 279-295.
- SALİHPAŞAOĞLU, Yaşar: "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Türkiye: Bazı Rakamlar ve Gerçekler", GÜHFD, C. XIII, Y. 2009, S. 1-2, s. 253-281
- SPIELMANN, Dean: "Chapter 14: The European Convention on Human Rights The European Court of Human Rights", [in (s. 427-464) Human Rights and the Private Sphere: A Comparative Study.]
- ŞİRİN, Tolga: "Takdir Marjı Doktrini ve Türkiye Anayasa Mahkemesi Açısından Anlamı", Anayasa Hukuku Dergisi, C. 2, S. 4, Y. 2013, s. 359-399.
- TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/SANCAKTAR, Oğuz/ÖNOK, Rifat Murat: İnsan Hakları El Kitabı, Güncellenmiş 6. Baskı, Seçkin, Ankara, 2016.

- TEZİÇ, Erdoğan: Anayasa Hukuku, Yedinci Bası, Beta, Ankara, 2001.
- TUNÇ, Hasan: "Milletlerarası Sözleşmelerin Türk İç Hukukuna Etkisi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye ile İlgili Örnek Karar İncelemesi", Anayasa Yargısı Dergisi, C. 17, Y. 2000, s. 174-193.
- TÜMAY, Murat: "'The Margin of Appreciation Doctrine' Developed by the Case Law of the European Court of Human Rights", Ankara Law Review, V. 5, No. 2, Y. Winter 2008, s. 201-234.
- UYGUN, Oktay: "Küreselleşme ve Değişen Egemenlik Anlayışının Sosyal Haklara Etkisi", Anayasa Yargısı Dergisi, C. 20, Y. 2003, s. 250-284.
- ÜNAL, Şeref: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, İnsan Haklarının Uluslararası İlkeleri, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları No:89, Ankara, 2001.
- ÜNAL, Şeref: Uluslararası Hukuk, Yetkin Yayınları, Ankara, 2005.
- VAN DIJK, Pieter/VAN HOOFF, G.J.H.: Theory and Practice of the European Convention on Human Rights, Third Edition, Kluwer Law International, Hague, 1998.
- VASAK, Karel: "The European Convention of Human Rights beyond the Frontiers of Europe", The International and Comparative Law Quarterly, Oct., 1963, V. 12, No. 4, Oct., 1963, s. 1206-1231.
- YILMAZ, Mehmet Şerif: İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi'nin Yorum Yöntemleri, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2010.
- YİĞİT, Firuze: Barışçıl Toplanma Özgürlüğüne Getirilen Sınırlamalarda AİHM Denetimi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- YOKUŞ, Sevtap: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Türkiye'de Olağanüstü Hâl Rejimi Pratiği ve Anayasa Şikayetine Etkisi, Seçkin, Ankara, 2017.
- YOUROW, Howard Charles: The Margin of Appreciation Doctrine in the Dynamics of European Human Rights Jurisprudence, Martinus Nijhoff Publishers, The Hague, 1996.
- YOUROW, Howard Charles: "The Margin of Appreciation Doctrine in the Dynamics of European Human Rights Jurisprudence", Connecticut Journal of International Law, V. 3, I. 1, Y. 1987, s. 111-160.
- YÜZER ELTİMUR, Dilara: AİHS Kapsamında Özel Hayatın ve Aile Hayatının Korunmasında Devletin Pozitif Yükümlülükleri, Onikilevha, İstanbul, 2019.
- ZUCCA, Lorenzo: Constitutional Dilemmas: Conflicts of Fundamental Legal Rights in Europe and the USA, Oxford University Press, Oxford, 2007.

II. İNTERNET KAYNAKLARI

- ▶ (http://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2712020093815001_tur.pdf)
- ▶ (http://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2212020141836bm_01.pdf)
- ▶ (<http://www.coe.int/en/web/about-us/the-european-anthem>)
- ▶ (<http://www.coe.int/en/web/about-us/the-european-flag>)
- ▶ (<http://www.coe.int/web/portal/turkey>)
- ▶ (<https://history.hanover.edu/courses/excerpts/336freedoms.html>)
- ▶ ([https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22fulltext%22:\[%22\%22CASE%20OF%20MARIA%20ATANASIU%20AND%20OTHERS%20v.%20ROMANIA\%22%22\],\[%22itemid%22:\[%22001-170228%22\]\]](https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22fulltext%22:[%22\%22CASE%20OF%20MARIA%20ATANASIU%20AND%20OTHERS%20v.%20ROMANIA\%22%22],[%22itemid%22:[%22001-170228%22]]))
- ▶ (https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/07/29/AIHS_14.protokol.pdf)
- ▶ (<https://pace.coe.int/en/aplist/countries/44/turkey>)
- ▶ (<https://pjp-eu.coe.int/fr/web/south-programme2/common-legal-area.html>)
- ▶ (<https://rm.coe.int/0900001680534cf8>)
- ▶ (<https://rm.coe.int/0900001680694948>)
- ▶ (<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680306052>)
- ▶ (<https://treaties.un.org/doc/publication/unts/volume%201155/volume-1155-i-18232-english.pdf>)
- ▶ (https://web.archive.org/web/20220316130325/https://www.coe.int/en/web/portal/full-news/-/asset_publisher/y5xQt7QdunzT/content/the-russian-federation-is-excluded-from-the-council-of-europe)
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/about-us/values>)
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/congress/overview>)
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list>)
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168007bd28>)
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168007cda9>)
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/0900001680083711>)
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/0900001680084831>)
- ▶ (https://humanrightscenter.bilgi.edu.tr/media/uploads/2016/03/29/AIHS_15NoluProtokol.pdf)
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/0900001680084832>)

- ▶ (https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_TUR.pdf)
(<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list>)
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/005>)
- ▶ (https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/005/signatures?p_auth=58ii58q5)
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/044>)
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/045>)
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/055>)
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/118>)
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/140>)
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/214>)
- ▶ (https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/214/signatures?p_auth=1WwggRuY)
- ▶ ([https://www.coe.int/en/web/execution/the-supervision-process#
{%2214997657%22:\[1\],%2214997692%22:\[1\]}](https://www.coe.int/en/web/execution/the-supervision-process#{%2214997657%22:[1],%2214997692%22:[1]}))
- ▶ (<https://www.coe.int/en/web/secretary-general/home>)
- ▶ (https://www.echr.coe.int/Documents/Admissibility_guide_TUR.pdf)
- ▶ (https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/fs_interim_measures_eng)
- ▶ (https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Stats_art_39_01_ENG)
- ▶ (https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_TUR.pdf)
- ▶ (https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_TUR.pdf)
- ▶ (https://www.echr.coe.int/Documents/Library_2012_RoC_May_ENG.PDF)
- ▶ ([https://www.echr.coe.int/Documents/Press_Q_A_Inter-State_cases_
ENG.pdf](https://www.echr.coe.int/Documents/Press_Q_A_Inter-State_cases_ENG.pdf))
- ▶ ([https://www.echr.coe.int/Documents/Press_Q_A_Inter-State_cases_
ENG.pdf](https://www.echr.coe.int/Documents/Press_Q_A_Inter-State_cases_ENG.pdf))
- ▶ (https://www.echr.coe.int/Documents/Rules_Court_TUR.pdf)
- ▶ ([https://www.icj-cij.org/files/case-related/34/034-19590321-JUD-01-00-
EN.pdf](https://www.icj-cij.org/files/case-related/34/034-19590321-JUD-01-00-EN.pdf)).
- ▶ ([https://www.ombudsman.gov.tr/contents/files/6535501-Birlesmis-
Milletler-Antlasmasi.pdf](https://www.ombudsman.gov.tr/contents/files/6535501-Birlesmis-Milletler-Antlasmasi.pdf))
- ▶ (<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/8662.pdf>)
- ▶ “Annual Report 2017 of European Court of Human Rights”, s.137,
(https://www.echr.coe.int/Documents/Annual_report_2017_ENG.pdf)
- ▶ “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine Taraf Devletlerin Sınır-Ötesi Yargı Yetkisi” Tematik Bilgi Notu, Çev. Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve

- Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı, T.C. Adalet Bakanlığı, Şubat 2016, (https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Extra-territorial_jurisdiction_TUR.pdf)
- ▶ “Convention on Human Rights - Interpretation and Application of Article 15, paragraph 3”, Resolution (56) 16, 26.09.1956. (<https://rm.coe.int/09000016805e35bf>).
 - ▶ “ECHR Registry”, (https://www.echr.coe.int/Documents/Registry_ENG.pdf)
 - ▶ “European Court of Human Rights, Practical Guide on Admissible Criteria”, Updated on 31 August 2019, s.10, (https://www.echr.coe.int/Documents/Admissibility_guide_ENG.pdf)
 - ▶ “Explanatory Report to Protocol No. 14 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, amending the control system of the Convention”, Strasbourg, 2004, (<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016800d380f>)
 - ▶ “Guide on Article 15 of the Convention: Derogation in time of emergency”, (https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_15_ENG.pdf)
 - ▶ “Reservations and Declarations for Treaty No.009 - Protocol to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms”, (https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/009/declarations?p_auth=KuO2CuKK)
 - ▶ AİHM, Tematik Bilgi Notu- Pilot Kararlar, (https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Pilot_judgments_TUR.pdf)
 - ▶ ECHR, “Analysis of statistics 2019”, January 2020, s. 4, (https://www.echr.coe.int/Documents/Stats_analysis_2019_ENG.pdf)
 - ▶ ECHR, Press Unit, Factsheet – Interim measures, March 2020, (https://www.echr.coe.int/documents/fs_interim_measures_eng.pdf)
 - ▶ Mahkeme İç Tüzüğü, (https://www.echr.coe.int/Documents/Rules_Court_TUR.pdf).
 - ▶ Online Etymology Dictionary, (<https://www.etymonline.com/search?q=margin>)
 - ▶ Parliamentary Assembly, Recommendation 1134 (1990), “Rights of minorities”, (<http://semantic-pace.net/tools/pdf.aspx?doc=aHR0cDovL2Fzc2VtYmx5LmNvZS5pbmQvbnvceG1sL1hSZWYvWDJlURXLWV4dHluYXNwP2ZpbGVpZD0xNTE2OCZsYW5nPUVO&xsl=aHR0cDovL3NlbnVudGljcGFjZS5uZXQvWHNsdc9QZGYvWFJlZi1XRC1BVC1YTUwyUERGLnhzbA=&xslparams=ZmlsZWlkPTE1MTY4>)
 - ▶ Practice Directions, Institution of proceedings, (https://www.echr.coe.int/Documents/Rules_Court_ENG.pdf)

- ▶ Practice Directions, Secured electronic filing by Governments; Practice Directions, Electronic filing by applicants, (https://www.echr.coe.int/Documents/Rules_Court_ENG.pdf)
- ▶ Recommendation 1203 (1993): Gypsies in Europe, (<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=15237&lang=en>)
- ▶ Recommendation Rec(2004)6 of the committee of ministers to member states on the improvement of domestic remedies, (https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805dd18e)
- ▶ Reforming the European Convention on Human Rights: A work in progress, A compilation of publications and documents relevant to the ongoing reform of the Echr, Prepared by the Steering Committee for Human Rights (Cddh), Council of Europe Publishing, April 2009, s. 61-62, (<https://www.echr.coe.int/librarydocs/dg2/isbn/coe-2009-en-9789287166043.pdf>)
- ▶ Resolution 1743 (2010) Final version: Islam, Islamism and Islamophobia in Europe, § 14, (<http://www.assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=17880&lang=en>)
- ▶ Resolution Res(2004)3 of the Committee of Ministers on judgments revealing an underlying systemic problem, (https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805dd190)
- ▶ Rules of Court, (https://www.echr.coe.int/Documents/Rules_Court_ENG.pdf)
- ▶ Rules of Court, 1 January 2020, Practice Directions, Requests for interim measures, (https://www.echr.coe.int/Documents/Rules_Court_ENG.pdf)
- ▶ The Challenges of a Greater Europe: The Council of Europe and Democratic security, Council of Europe Publishing, Strasbourg, 1996, s. 11; (https://www.cvce.eu/en/obj/message_to_europeans_the_hague_10_may_1948-en-b14649e7-c8b1-46a9-a9a1-cdad800bccc8.html)
- ▶ The Congress of Europe in The Hague (7 to 10 May 1948), (<http://www.cvce.eu/en/education/unit-content/-/unit/7b137b71-6010-4621-83b4-b0ca06a6b2cb/4b311dc0-cbe6-421d-9f9a-3bc8b1b155f6>)
- ▶ Türk Dil Kurumu Sözlükleri, Güncel Türkçe Sözlük, (<https://sozluk.gov.tr/>)
- ▶ United Nations, World Conference on Human Rights, Vienna, 14-25 June 1993, Vienna Declaration and Programme of Action, (http://www.eods.eu/library/UNGA_Declaration%20Vienna%201993_en.pdf)
- ▶ Uygulama Talimatı, Adil tazmin talepleri, (https://www.echr.coe.int/Documents/PD_satisfaction_claims_tur.pdf)
- ▶ Vienna Convention on the Law of Treaties, (<https://treaties.un.org/doc/publication/unts/volume%201155/volume-1155-i-18232-english.pdf>)

III. MAHKEME KARARLARI

- "Advisory opinion concerning the recognition in domestic law of a legal parent-child relationship between a child born through a gestational surrogacy arrangement abroad and the intended mother", (Grand Chamber), P16-2018-001, 10.04.2019.
- "Advisory opinion concerning the use of the "blanket reference" or "legislation by reference" technique in the definition of an offence and the standards of comparison between the criminal law in force at the time of the commission of the offence and the amended criminal law", (Grand Chamber), P16-2019-001, 29.05.2020.
- "Court's decision on Turkish authorities' request to lift interim measure indicated in the case of Armenia v. Turkey", Press Release, ECHR 290 (2020) 14.10.2020.
- "Relating to certain aspects of the laws on the use of languages in education in Belgium" v. Belgium (Merits), 1474/62, 1677/62, 1691/62, 1769/63, 1994/6, 2126/64, 23.07.1968.
- A and Others v. the United Kingdom, (Grand Chamber), 3455/05, 19.02.2009.
- A, B and C v. Ireland, (Grand Chamber), 25579/05, 16.12.2010.
- Akdivar and Others v. Turkey, (Grand Chamber), 21893/93, 16.09.1996.
- Akman v. Turkey, 37453/97, 26.06.2001.
- Aksoy v. Turkey, 21987/93, 18.11.1996.
- Aksu v. Turkey, (Grand Chamber), 4149/04, 41029/04, 15.03.2012.
- Al-Adsani v. the United Kingdom, (Grand Chamber), 35763/97, 21.11.2001.
- Albayrak v. Turkey, 38406/97, 31.01.2008.
- Ali Gürbüz v. Turkey, 52497/08..., 12.03.2016.
- Aliyev v. Azerbaijan, 68762/14, 71200/14, 20.09.2018.
- Allenet de Ribemont v. France (Interpretation), 15175/89, 07.08.1996.
- Almeida Garrett, Mascarenhas Falcao and Others v. Portugal, 29813/96, 30229/96, 11.01.2000.
- Alparslan Altan v. Turkey, 12778/17, 16.04.2019.
- Al-Skeini and Others v. the United Kingdom, (Grand Chamber), 55721/07, 07.07.2011.
- Altay v. Turkey (No.2), 11236/09, 09.04.2019.
- Altuğ Taner Akçam v. Turkey, 27520/07, 25.10.2011.
- Amihalachioaie v. Moldova, 60115/00, 20.04.2004.

- Ananyev and Others v. Russia, 42525/07..., 10.01.2012.
- Anastasov and Others v. Slovenia, 65020/13, 18.10.2016.
- Anheuser-Busch v. Portugal, Grand Chamber, 73049/01, 11.01.2007.
- Apostu v. Romania, 22765/12, 03.02.2015.
- Armenia v. Azerbaijan, 42521/20, 27.09.2020 (Dates of Introduction).
- Armenia v. Turkey, 43517/20, 04.10.2020 (Dates of Introduction).
- Arzamazova v. the Republic of Moldova, 38639/14, 04.08.2020.
- Arzu Akhmadova and Others v. Russia, 13670/03, 08.01.2009.
- Asadov and Others v. Azerbaijan, 138/03, 26.10.2006.
- Aslan Ismailov v. Azerbaijan, 18498/15, 12.03.2020.
- Assanidze v. Georgia, (Grand Chamber), 71503/01, 08.04.2004.
- Ayvazyan v. Armenia, 46245/08, 18.10.2018.
- Ayvazyan v. Armenia, 56717/08, 01.06.2017.
- B. v. France, 13343/87, 25.03.1992.
- Babajanov v. Turkey, 49867/08, 10.05.2016.
- Bagheri and Maliki v. the Netherlands, 30164/06, 15.05.2007.
- Bagirov v. Azerbaijan, 81024/12, 28198/15, 25.06.2020.
- Baka v. Hungary, (Grand Chamber), 20261/12, 23.06.2016.
- Bankovic and Others v. Belgium and Others, (Grand Chamber), 52207/99, 12.12.2001.
- Bannikov v. Latvia, 19279/03, 11.06.2013.
- Barthold v. Germany, 8734/79, 25.03.1985.
- Baş v. Turkey, 66448/17, 03.03.2020.
- Bazelyuk v. Ukraine, 49275/08, 27.03.2012.
- Beard v. the United Kingdom, (Grand Chamber), 24882/94, 18.01.2001.
- Béláné Nagy v. Hungary, 53080/13, 10.02.2015.
- Belilos v. Switzerland, 10328/83, 29.04.1988.
- Ben Salah Adraqui and Dhaima v. Spain, 45023/98, 27.04.2000.
- Berdzenishvili and Others v. Russia, 14594/07..., 20.12.2016.
- Bergens Tidende and Others v. Norway, 26132/95, 02.05.2000.
- Blečić v. Croatia, 59532/00, (Grand Chamber), 08.03.2006.
- Blondje v. the Netherlands, 7245/09, 15.09.2009.
- Bock v. Germany, 11118/84, 13.11.1987.
- Bolat v. Russia, 14139/03, 05.10.2006.
- Brannigan v. the United Kingdom, 14553/89, 14554/89, 03.12.1991.

- Brannigan and McBride v. the United Kingdom, 14553/89, 14554/89, 26.05.1993.
- Bryan and Others v. Russia, 22515/14, 27.06.2023.
- Breyer v. Germany, 50001/12, 30.01.2020.
- Brigandi v. Italy, 11460/85, 19.02.1991.
- Broniowski v. Poland, (Grand Chamber), 31443/96, 22.06.2004.
- Broniowski v. Poland, (Grand Chamber), 31443/96, 28.09.2005.
- Bui Van Thanh and Others v. the United Kingdom, 16137/90, 12.03.1990.
- Burdov v. Russia, 59498/00, 07.05.2002.
- Burdov v. Russia (No.2), 33509/04, 15.01.2009.
- Burmych and Others v. Ukraine, (Grand Chamber), 46852/13..., 12.10.2017.
- C.P. v. the United Kingdom, 300/11, 06.09.2016.
- Cairney v. the United Kingdom, 45773/99, 20.11.2007.
- Capital Bank AD v. Bulgaria, 49429/99, 24.11.2005.
- Cardot v. France, 11069/84, 19.03.1991.
- Catan and Others v. the Republic of Moldova and Russia, 43370/04, 18454/06, 8252/05, (Grand Chamber), 19.10.2012.
- Cemil Danışman Başvurusu, 2013/6319, 16.07.2014.
- Centro Europa 7 S.R.L. and Di Stefano v. Italy, (Grand Chamber), 38433/09, 07.06.2012.
- Chahal v. the United Kingdom, (Grand Chamber), 22414/93, 15.11.1996.
- Chassagnou and Others v. France, (Grand Chamber), 25088/94, 28331/95, 28443/95, 29.04.1999.
- Chim and Przywieczerski v. Poland, 36661/07, 12.04.2018.
- Christine Goodwin v. the United Kingdom, (Grand Chamber), 28957/95, 11.07.2002.
- Ciliz v. the Netherlands, 29192/95, 11.07.2000.
- Civet v. France, (Grand Chamber), 29340/95, 28.09.1999.
- Croke v. Ireland, 33267/96, 15.06.1999.
- Cruz Varas and Others v. Sweden, 15576/89, 20.03.1991.
- Cumhuriyet Halk Partisi v. Turkey, 48818/17, 21.11.2017.
- Cyprus v. Turkey, (Grand Chamber), 25781/94, 10.05.2001.
- Cyprus v. Turkey, 6780/74, 10.09.1974 (Dates of Introduction).
- Cyprus v. Turkey, 6780/74, 6950/75, 26.05.1975.
- Cyprus v. Turkey, 6950/75, 21.03.1975 (Dates of Introduction).

- Cyprus v. Turkey, 8007/77, 06.09.1977 (Dates of Introduction).
- Çatal v. Turkey, 2873/17, 07.03.2017.
- Çılgın v. Turkey, 25842/17, 27.08.2019.
- D.H. and Others v. the Czech Republic, (Grand Chamber),57325/00, 13.11.2007.
- Dalia v. France, 26102/95, 19.02.1998.
- Demades v. Turkey, 16219/90, 31.07.2003.
- Demir and Baykara v. Turkey, (Grand Chamber), 34503/97, 12.11.2008.
- Demirbaş and Others v. Turkey, 1093/08..., 09.11.2010.
- Denmark v. Turkey, 34382/97, 05.04.2000.
- Denmark v. Turkey, 34382/97, 08.06.1999.
- Denmark, Norway, Sweden, the Netherlands v. Greece, 3321/67, 3322/67, 3323/67, 3344/67, 27.09.1967 ve 25.03.1968 (Dates of Introduction)
- Dickson v. the United Kingdom, (Grand Chamber), 44362/04, 04.12.2007.
- Dikme v. Turkey, 20869/92, 11.07.2000.
- Dilipak v. Turkey, 29680/05, 15.09.2015.
- Dolenc v. Croatia, 25282/06, 26.11.2009.
- Donnelly and Others v. the United Kingdom, 5577/72, 5583/72, 05.04.1973.
- Doyle v. Ireland, 51979/17, 23.05.2019.
- Drijfhout v. the Netherlands, 51721/09, 22.02.2011.
- Dudgeon v. the United Kingdom, 7525/76, 22.10.1981.
- Dzidzava v. Russia, 16363/07, 20.12.2016.
- E.G. v. Poland and 175 other Bug River applications, 50425/99, 23.09.2008.
- Editions Plon v. France, 58148/00, 18.05.2004.
- Egeland and Hanseid v. Norway, 34438/04, 16.04.2009.
- Eğılmez v. Turkey, 21798/04, 10.11.2005.
- Eğıtim ve Bilim Emekçileri Sendikası v. Turkey, 20641/05, 25.09.2012.
- Engel and Others v. the Netherlands, 5100/71..., 08.06.1976.
- Eon v. France, 26118/10, 14.03.2013.
- Erdem v. Germany, 38321/97, 05.07.2001.
- Erdemli v. Turkey, 29495/95, 30.10.2001.
- Erdoğan and Others v. Turkey, 19807/92, 25.04.2006.
- Erdoğan v. Turkey, 25723/94, 15.06.2000.
- Ergezen v. Turkey, 73359/10, 08.04.2014.

- Evans v. the United Kingdom, (Grand Chamber), 10.04.2007.
- Evcimen v. Turkey, 31792/06, 23.02.2010.
- Evrim Çiftçi v. Turkey, 59640/00, 29.11.2005.
- Fartushin v. Russia, 38887/09, 08.10.2015.
- Fernandes de Oliveira v. Portugal, (Grand Chamber), 78103/14, 31.01.2019.
- Fernández Martínez v. Spain, (Grand Chamber), 56030/07, 12.06.2014.
- Finger v. Bulgaria, 37346/05, 10.05.2011.
- Firth and Others v. the United Kingdom, 47784/09..., 12.08.2014.
- Folgero and Others v. Norway, (Grand Chamber), 15472/02, 29.06.2007.
- Folgero and Others v. Norway, 15472/02, 14.02.2006.
- Forcadell i Lluís and Others v. Spain, 75147/17, 07.05.2019.
- France, Norway, Denmark, Sweden, Netherlands v. Turkey, 9940/82, 9942/82, 9944/82, 9941/82, 9943/82, 01.07.1982 (Dates of Introduction).
- France, Norway, Denmark, Sweden, Netherlands v. Turkey, 9940/82, 9942/82, 9944/82, 9941/82, 9943/82, Report of the Commission, 07.12.1985.
- Gábor Nagy v. Hungary (No.2), 73999/14, 11.04.2017.
- Gäfgen v. Germany, (Grand Chamber), 22978/05, 01.06.2010.
- Garcia Ruiz v. Spain, (Grand Chamber), 30544/96, 21.01.1999.
- Gaughran v. the United Kingdom, 45245/15, 13.02.2020.
- Gawracz v. Turkey, 32055/96, 12.02.2002.
- Gázsó v. Hungary, 48322/12, 16.07.2015.
- Georgia v. Russian Federation, 13255/07, 26.03.2007 (Dates of Introduction).
- Georgia v. Russian Federation, 38263/08, 12.08.2008 (Dates of Introduction).
- Georgia v. Russian Federation, 61186/09, 03.12.2009 (Dates of Introduction).
- Gerasimov and Others v. Russia, 29920/05..., 01.07.2014.
- Giuliani and Gaggio v. Italy, (Grand Chamber), 23458/02, 24.03.2011.
- Gordeyev v. Russia, 40618/04, 05.02.2015.
- Greece v. the United Kingdom (Volume II), 176/56, 26.09.1958 .
- Greece v. the United Kingdom, 176/56, 02.06.1956.
- Greens and M.T. v. the United Kingdom, 60041/08, 60054/08, 23.11.2010.
- Guja v. Moldova, (Grand Chamber), 14277/04, 12.02.2008.
- Gulmammadov v. Azerbaijan, 33234/08, 12.12.2017.
- Guzzardi v. Italy, 7367/76, 06.11.1980.
- Gülcü v. Turkey, 17526/10, 19.01.2016.
- Hadrabova v. the Czech Republic, 42165/02, 466/03, 25.09.2007.

- Handyside v. the United Kingdom, 5493/72, 07.12.1976.
- Haran v. Turkey, 25754/94, 26.03.2002
- Harkins v. the United Kingdom, (Grand Chamber), 71537/14, 15.06.2017.
- Hasan and Eylem Zengin, 1448/04, 09.10.2007.
- Hasan Uzun v. Turkey, 10755/13, 30/04/2013.
- Hentrich v. France (Interpretation), 13616/88, 03.07.1997.
- Hirsi Jamaa and Others v. Italy, (Grand Chamber), 27765/09, 23.02.2012.
- Hodžić v. Slovenia, 3461/08, 04.04.2017.
- Hokkanen v. Finland, 19823/92, 23.09.1994.
- Horvathova v. Slovakia, 74456/01, 17.05.2005.
- Hristozov and Others v. Bulgaria, 47039/11, 358/12, 13.11.2012.
- Hudecova and Others v. Slovakia, 53807/09, 18.12.2012.
- Hun v. Turkey, 5142/04, 10.11.2005.
- I. and C. v. Switzerland, 10107/82, 12.07.1984.
- I.J.L. v. the United Kingdom, 39029/97, 06.07.1999.
- Ilaşcu and Others v. Moldova and Russia, (Grand Chamber), 48787/99, 08.07.2004.
- In proceedings under Article 46 § 4 of the Convention in the case of Ilgar Mammadov v. Azerbaijan, (Grand Chamber), 15172/13, 29.05.2019.
- Ionescu v. Romania, 36659/04, 01.06.2010.
- Ipseftel v. Turkey, 18638/05, 19.03.2019.
- Ireland v. the United Kingdom, 5310/71, 16.12.1971 (Dates of Introduction).
- Ireland v. the United Kingdom, 5310/71, 18.01.1978,
- Ireland v. the United Kingdom, 5451/72, 06.03.1972 (Dates of Introduction).
- Jasinskis v. Latvia, 45744/08, 21.12.010.
- Jeličić v. Bosnia and Herzegovina, 41183/02, 15.11.2005.
- Johnson v. the United Kingdom, 42246/98, 29.11.2001.
- Johnstone and Others v. Ireland, 9697/82, 18.12.1986.
- Kafkaris v. Cyprus, 9644/09, 21.06.2011.
- Kapital Bank AD v. Bulgaria, 49429/99, 24.11.2005.
- Karademirci and Others v. Turkey, 37096/97, 37101/97, 25.01.2005.
- Karakurt v. Austria, 32441/96, 14.09.1999.
- Karner v. Austria, 40016/98, 24.07.2003.
- Kasap and Others v. Turkey, 8656/10, 14.01.2014.
- Kavala v. Turkey, 28749/18, 10.12.2019.

- Kaverzin v. Ukraine, 23893/03, 15.05.2012.
- Kayasu v. Turkey, 64119/00, 76292/01, 13.11.2008.
- Kemmache v. France (No.3), 17621/91, 24.11.1994.
- Khlyustov v. Russia, 28975/05, 11.07.2013.
- Kijowski v. Poland, 33829/07, 05.04.2011.
- Kjeldsen, Busk Madsen and Pedersen v. Denmark, 5095/71, 5920/72, 5926/72, 07.12.1976.
- Klass and Others v. Germany, 5029/71, 06.09.1978.
- Klyakhin v. Russia, 46082/99, 30.11.2004.
- Konstantin Martin v. Russia, (Grand Chamber), 30078/06, 22.03.2012.
- Korolev v. Russia, 25551/05, 01.07.2010.
- Koroniotis v. Germany, 66046/01, 21.04.2005.
- Kotov v. Russia, 54522/00, 03.04.2012.
- Kozacioğlu v. Turkey, (Grand Chamber), 2334/03, 19.02.2009.
- Köksal v. Turkey, 70478/16, 06.06.2017.
- König v. Germany, 6232/73, 27.05.1975.
- Kudla v. Poland, (Grand Chamber), 30210/96, 26.10.2000.
- Kurić and Others v. Slovenia, (Grand Chamber), 26828/06..., 12.03.2014.
- Kurt v. Turkey, 24276/94, 25.05.1998.
- L.H. v. Latvia, 52019/07, 29.04.2014.
- L.M. and Others v. Russia, 40081/14..., 15.10.2015.
- Ladygin v. Russia, 35365/05, 30.08.2011.
- Lambert and Others v. France, (Grand Chamber), 46043/14, 05.06.2015.
- Law v. the United Kingdom, 12486/07, 08.09.2009.
- Lawless v. Ireland (No.3), 332/57, 01.07.1961.
- Lawless v. Republic of Ireland, 332/57, 19.12.1959.
- Leander v. Sweden, 9248/81, 26.03.1987.
- Leonov v. Russia, 67183/13, 12.09.2017.
- Liechenstein v. the Czech Republic, 35738/20, 19.08.2020 (Dates of Introduction).
- Lishnyak v. Russia, 9964/06, 17.09.2019.
- Loizidou v. Turkey, (Grand Chamber), 15318/89, 18.12.1996.
- Lukenda v. Slovenia, 23032/02, 06.10.2015.
- Lundevall v. Sweden, 38629/97, 12. 11.2002.
- M. Özel and Others v. Turkey (Revision), 14350/05, 15245/05, 16051/05, 31.03.2020.

- M. v. the United Kingdom, 13284/87, 15.10.1987.
- M., E. and B. v. Switzerland, 16712/90, 13.02.1992.
- Maggio and Others v. Italy, 46286/09, 31.05.2011.
- Magyar Keresztény Mennonita Egyház and Others v. Hungary, 70945/11..., 08.04.2014.
- Malhous v. the Czech Republic, (Grand Chamber), 33071/96, 12.07.2001.
- Malige v. France, 27812/95, 23.09.1998.
- Malone v. the United Kingdom, 8691/79, 02.08.1984.
- Mamatkulov And Abdurasulovic v. Turkey, 46827/99, 46951/99, 06.02.2003.
- Mamatkulov and Askarov v. Turkey, (Grand Chamber), 46827/99, 46951/99, 04.02.2005.
- Mammadli v. Azerbijan, 47145/14, 19.04.2018.
- Mann v. Portugal and the United Kingdom, 360/10, 01.02.2011.
- Manushaqe Puto and Others v. Albania, 604/07..., 31.07.2012.
- Marckx v. Belgium, 6833/74, 13.06.1979.
- Maria Atanasiu and Others v. Romania, 30767/05, 33800/06, 12.10.2010.
- Marshall v. the United Kingdom, 41571/98, 10.07.2001.
- Matter v. Slovakia, 31534/96, 05.07.1999.
- Mazgaj v. Poland, 41656/02, 21.09.2010.
- Mehmet Akdoğan ve Diğerleri Başvurusu, 2013/817, 19.12.2013.
- Mehmet Hasan Altan v. Turkey, 13237/17, 20.03.2018.
- Mentzen v. Latvia, 71074/01, 07.12.2004.
- Merabishvili v. Georgia, (Grand Chamber), 72508/13, 28.11.2017.
- Micallef v. Malta, (Grand Chamber), 17056/06, 15.10.2009.
- Miklosevic v. Serbia, 18160/06, 28.01.2011.
- Mironenko and Martenko v. Ukraine, 4785/02, 10.12.2009.
- Mironov v. Bulgaria, 30381/96, 23.10.1997.
- Mitzinger v. Germany, 29762/10, 09.02.2017.
- Moiseyev v. Russia, 25722/04, 27.06.2017.
- Moroşanu v. Russia, 40125/08, 25.09.2018.
- Muratović v. Serbia, 41698/06, 21.03.2017.
- Murphy v. Ireland, 44179/98, 10.07.2003.
- Mutu and Pechstein v. Switzerland, 40575/10, 67474/10, 02.10.2018.
- Mürüvvet Küçük v. Turkey, 21784/04, 10.11.2005.
- N. v. Finland, 38885/02, 26.07.2005.

- N.A. v. Finland, 25244/18, 14.11.2019.
- National Federation of Sportspersons' Associations and Unions (FNASS) and Others v. France, 48151/11, 77769/13, 18.01.2018.
- Navalnyy v. Russia, (Grand Chamber), 29580/12..., 15.11.2018.
- Nedim Şener v. Turkey, 38270/11, 08.07.2014.
- Neshkov and Others v. Bulgaria, 36925/10..., 27.01.2015.
- Neumeister v. Austria, 1936/63, 27.06.1968.
- Nuray Şen v. Turkey, 41478/98, 17.06.2003.
- OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos v. Russia, 14902/04, 20.09.2011.
- Obote v. Russia, 58954/09, 19.11.2019.
- Ohlen v. Denmark, 63214/00, 24.02.2005.
- Ojog and Others v. the Republic of Moldova, 1988/06, 18.02.2020.
- Olaru and Others v. Moldova, 476/07..., 28.07.2009.
- Olsson v. Sweden (No.1), 10465/83, 24.03.1988.
- Oluic v. Croatia, 61260/08, 20.05.2010.
- Open Door and Dublin Well Woman v. Ireland, 14234/88, 14235/88, 29.10.1992.
- Oršuš and Others v. Croatia, (Grand Chamber), 15766/03, 16.03.2010.
- Osipenkov v. Ukraine, 31283/17, 29.01.2019.
- Osmanoğlu and Kocabaş v. Switzerland, 29086/12, 10.01.2017.
- Öcalan v. Turkey, (Decision), 46221/99, 14.12.2000.
- Öncü and Others v. Turkey, 63357/00, 29.11.2005.
- Öneriyıldız v. Turkey, (Grand Chamber), 48939/99, 30.11.2004.
- Österreichischer Rundfunk v. Austria, 57597/00, 25.05.2004.
- Paksas v. Lithuania, (Grand Chamber), 34932/04, 06.01.2011.
- Paladi v. Moldova, (Grand Chamber), 39806/05, 10.03.2009.
- Papageorgiou and Others v. Greece, 4762/18, 6140/18, 31.10.2019.
- Paposhvili v. Belgium, (Grand Chamber), 41738/10, 13.12.2016.
- Parrillo v. Italy, (Grand Chamber), 46470/11, 27.08.2015.
- Petrovic v. Serbia, 56551/11..., 18.10.2011.
- Philis v. Greece, 28970/95, 17.10.1996.
- Pisano v. Italy, (Grand Chamber), 36732/97, 24.10.2002.
- POA and Others v. the United Kingdom, 59253/11, 21.05.2013.
- Popkov v. Russia, 32327/06, 15.05.2008.
- Posokhov v. Russia, 36486/00, 09.07.2002.

- *Premiininy v. Russia*, 44973/04, 10.02.2011.
- *Prokopovich v. Russia*, 58255/00, 18.11.2004.
- *Provenzano v. Italy*, 55080/13, 25.10.2018.
- *Puto and Others v. Albania*, 609/07, 20.07.2010.
- *R.R. v. Poland*, 27617/04, 26.05.2011.
- *Radio France and Others v. France*, 53984/00, 23.09.2003
- *Radulescu and Others v. Romania*, 37506/03, 01.09.2009.
- *Raiselis v. Lithuania*, 37195/97, 29.02.2000.
- *Refah Partisi and Others v. Turkey*, (Grand Chamber), 41340/98..., 13.02.2003.
- *Rehak v. the Czech Republic*, 67208/01, 18.05.2004.
- *Rekvényi v. Hungary*, 25390/94, 09.07.1998.
- *Rezmiveş and Others v. Romania*, 61467/12..., 25.04.2017.
- *Ringeisen v. Austria (Interpretation)*, 2614/65, 23.06.1973.
- *Ringeisen v. Austria*, 2614/65, 16.07.1971.
- *Rutkowski and Others v. Poland*, 72287/10, 07.07.2015.
- *S. and Marper v. the United Kingdom*, (Grand Chamber), 30562/04, 30566/04, 04.12.2008.
- *S.A.S. v. France*, (Grand Chamber), 43835/11, 01.07.2014.
- *S.H. and Others v. Austria*, 57813/00, 01.04.2010.
- *S.J. v. Belgium*, (Grand Chamber), 70055/10, 19.03.2015.
- *S.L. and J.L. v. Croatia*, 13712/11, 07.05.2015.
- *Sabanchiyeva and Others v. Russia*, 38450/05, 06.06.2013.
- *Sabri Güneş v. Turkey*, (Grand Chamber), 27396/06, 29.06.2012.
- *Sabure Malik v. the United Kingdom*, 32968/11, 30.06.2016.
- *Salomonsson v. Sweden*, 38978/97, 12.11.2002.
- *Santilli v. Italy*, 11634/85, 19.02.1991.
- *Saqueti Iglesias v. Spain*, 50514/13, 30.06.2020.
- *Savelyev v. Russia*, 42982/08, 21.05.2019.
- *Schalk and Kopf v. Austria*, 30141/04, 24.06.2010.
- *Scoppola v. Italy (no. 2)*, (Grand Chamber), 10249/03, 17.09.2009.
- *Scordino v. Italy*, (Grand Chamber), 36813/97, 29.03.2006.
- *Sejdovic v. Italy*, (Grand Chamber), 56581/00, 01.03.2006.
- *Selahattin Begtaş Başvurusu*, 2016/32254, 30.06.2020.
- *Selahattin Demirtaş v. Turkey (No.2)*, 14305/17, 20.11.2018.

- Selmouni v. France, (Grand Chamber), 25803/94, 28.07.1999.
- Shamayev and Others v. Georgia and Russia, 36378/02, 12.04.2005.
- Shefer v. Russia, 45175/04, 13.03.2012.
- Shevanova v. Latvia, (Grand Chamber), 07.12.2007.
- Shioshvili and Others v. Russia, 19356/07, 20.12.2016.
- Silver and Others v. the United Kingdom, 5947/72..., 25.03.1983.
- Sindicatul "Păstorul cel Bun" v. Romania, (Grand Chamber), 2330/09, 09.07.2013.
- Sisojeva and Others v. Latvia, (Grand Chamber), 60654/00, 15.01.2007.
- Slovenia v. Croatia, 54155/16, 15.09.2016 (Dates of Introduction).
- Smith and Grady v. the United Kingdom, 33985/96, 33986/96, 27.09.1999.
- Soering v. the United Kingdom, 14038/88, 07.07.1989.
- Sokolov v. Croatia, 57222/13, 17.09.2019.
- Solomou and Others v. Turkey, 36832/97, 24.06.2008.
- Solovey and Zozulya v. Ukraine, 40774/02, 4048/03, 27.11.2008.
- Sroo Sutyazhnik v. Russia, 23818/04, 42665/06, 24.09.2019.
- Stanciuc v. Romania, 9728/15, 24.05.2018.
- Sukachov v. Ukraine, 14057/17, 30.01.2020.
- Sürek v. Turkey (No.1), (Grand Chamber), 26682/95, 08.07.1999.
- Sylka v. Poland, 19219/07, 03.06.2014.
- Szablinska v. Poland, 52462/99, 02.02.2006.
- Şahin Alpay v. Turkey, 16538/17, 20.03.2018.
- Şeyhmus Yaşar and Others v. Turkey, 44763/98, 08.11.2005.
- T. v. the United Kingdom,(Grand Chamber),24724/94, 16.12.1999.
- T.A. v. Turkey, 26307/95, 09.04.2002.
- Taddeucci and McCall v. Italy, 51362/09, 30.06.2016.
- Tahsin Acar v. Turkey, (Grand Chamber), 26307/95, 06.05.2003.
- Tănase v. Moldova, (Grand Chamber), 7/08, 27.04.2010.
- Tatar and Faber v. Hungary, 26005/08, 26160/08, 12.06.2012.
- the Greek Case: Denmark v. Greece; Norway v. Greece; Sweden v. Greece; Netherland v. Greece, 3321/67, 3322/67, 3323/67, 3344/67, 05.11.1969.
- the Holy Monasteries v. Greece, 13092/87, 13984/88, 09.12.1994
- the Netherlands v. Russian Federation, 28525/20, 10.07.2020 (Dates of Introduction).
- The Sunday Times v. the United Kingdom, 6538/74, 26.04.1979.

- Timofeyev v. Russia, 58263/00, 05.09.2009.
- Trijonis v. Lithuania, 2333/02, 15.12.2005.
- Tuleya v. Poland, 21181/19, 51751/20, 06.07.2023.
- Twenty-One Detained Persons v. Germany, 3134/67..., 06.04.1968.
- Tyrer v. the United Kingdom, 5856/72, 25.04.1978.
- Ucak v. the United Kingdom, 44234/98, 29.08.2000.
- Ukraine v. Russian Federation, 20958/14, 13.03.2014 (Dates of Introduction).
- Ukraine v. Russian Federation, 38334/18, 11.08.2018 (Dates of Introduction).
- Ukraine v. Russian Federation, 49537/14, 09.07.2014 (Dates of Introduction).
- Ukraine v. Russian Federation, 55855/18, 29.11.2018 (Dates of Introduction).
- Ukraine v. Russian Federation, 8019/16, 13.03.2014 (Dates of Introduction).
- United Communist Party of Turkey and Others v. Turkey, (Grand Chamber), 19392/92,30.01.1998.
- Ümmühan Kaplan v. Turkey, 24240/07, 20.03.2012.
- Ürek and Ürek v. Turkey, 74845/12, 30.07.2019.
- V.v. the United Kingdom, (Grand Chamber), 24888/94, 16.12.1999.
- Vallianatos and Others v. Greece, (Grand Chamber), 29381/09, 32684/09, 07.11.2013.
- Van Colle v. the United Kingdom, 7678/09, 13.11.2012.
- Van Velden v. the Netherlands, 30666/08, 19.07.2011.
- Varga and Others v. Hungary, 14097/12..., 10.03.2015.
- Varnava and Others v. Turkey, (Grand Chamber), 16064/90..., 18.09.2009.
- Vartic v. Romania (2), 14150/08, 17.12.2013.
- Vasilchenko v. Russia, 34784/02, 23.09.2010.
- Vassilios Athanasiou and Others v. Greece, 50973/08..., 21.12.2010.
- Vinks and Ribicka v. Latvia, 28926/10, 30.01.2020.
- Vitruk v. Ukraine, 26127/03, 16.09.2010.
- Vo v. France, (Grand Chamber), 53924/00, 08.07.2004.
- Vogt v. Germany, (Grand Chamber), 17851/91, 26.09.1995.
- Vučković and Others v. Serbia, (Grand Chamber), 17153/11..., 25.03.2014.
- W. v. the United Kingdom, 9749/82, 08.07.1987.
- W., X., Y. and Z. v. the United Kingdom, 3435/67..., 19.07.1968.
- Wieman v. Updegraff, 344 U.S. 195 (1952).
- Wiggins v. the United Kingdom, 7456/76, 08.02.1978.
- Wojciechowski v. Poland, 23362/02, 13.12.2005.

- Worm v. Austria, 22714/93, 29.08.1997.
- X v. Germany, 2413/65, 16.12.1966.
- X v. the Federal Republic of Germany, 2516/65, 23.05.1966.
- X v. Turkey, 24626/09, 09.10.2012.
- X, Y and Z v. Belgium, 1065/61, 30.05.1961.
- X, Y and Z v. the United Kingdom, (Grand Chamber), 21830/93 22.04.1997.
- X. Union v. France, 9900/82, 04.05.1983.
- X. v. Austria, 2370/64, 11.02.1967.
- X. v. Austria, 3959/69, 21.07.1970.
- X. v. the United Kingdom, 3651/68, 04.02.1970.
- X. v. the United Kingdom, 8206/78, 10.07.1981.
- Xenides-Arestis v. Turkey, 46347/99, 22.12.2005.
- Y. v. Germany, 17377/90, 09.11.1990.
- Y.Y. v. Turkey, 14793/08, 10.03.2015.
- Yakan v. Turkey, 43362/98, 19.09.2000.
- Yeşilçınar and Gönen v. Turkey, 23765/94, 17.05.1995.
- Zadric v. Bosnia And Herzegovina, 18804/04, 16.11.2010.
- Zalov and Khakulova v. Russia, 7988/09, 16.01.2014.
- Zana v. Turkey, (Grand Chamber), 18954/91, 25.11.1997.
- Zanghi v. Italy, 11491/85, 19.02.1991.
- Zeljković v. Slovenia, 33805/17, 05.09.2017.
- Zhdanov and Others v. Russia, 12200/08..., 16.07.2019.
- Zherdev v. Ukraine, 34015/07, 27.04.2017.
- Zherebin v. Russia, 51445/09, 24.03.2016.

Metin TANCI

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi
24. Ceza Dairesi Başkanı

Uygulayıcı ve Denetleyici Gözüyle

UYUŞTURUCU VE UYARICI MADDE SUÇLARI

- **Kullanmaya Yönelik Uyuşturucu Suçları**
- **Ticarete Yönelik Uyuşturucu Suçları**
- **Uyuşturucu Kullanımını Kolaylaştırma ve Özendirme Suçları**
- **2313 Sayılı Yasada Düzenlenen Uyuşturucu Suçları**
- **3298 Sayılı Yasada Düzenlenen Uyuşturucu Suçları**
- **Soruşturma ve Kovuşturmada Delillerin Toplanması**
- **Kovuşturma Süresindeki Usul Konuları ve Hüküm**

ADALET YAYINEVİ

Ankara – 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Uygulayıcı ve Denetleyici Gözüyle Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları
Metin Tancı

Hukuk Yayınları Dizisi – 3766

Birinci Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 776 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKÇA

- Altınok, İbrahim Uyuşturucu Suçları ve TCK'nun 191. Maddesi Kapsamında Kamu Davasının Açılması ve Ertelenmesi, Türkiye Adalet Akademisi, Ankara, 2001
- Artuç, Mustafa, Hüküm Kurma Sanatı, Adalet Yayınevi, 7. Baskı, Ankara 2015
- Artuk, Mehmet Emin.-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, 9. Bası, Ankara, 2015
- Bağımlılıkla Mücadelede Yargının ve İnfaz Sisteminin Kurumsal Kapasitesinin Artırılması Projesi (BAŞARI) Modül 1 Hukuki Konular Eğitici El Kitabı
- Bağımlılıkla Mücadelede Yargının ve İnfaz Sisteminin Kurumsal Kapasitesinin Artırılması Projesi (BAŞARI) Modül 1 Hukuki Konular Katılımcı El Kitabı
- Elmas, Birsen.Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, Adalet Yayınevi, 4.Baskı, Ankara 2020
- Elmas, Birsen.Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, Adalet Yayınevi, 5.Baskı, Ankara 2022
- Güngör, Şener-Kınacı, Ali, Öğreti ve Uygulama Boyutu İle Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerle İlgili Suçlar, Yetkin Yayınları, Ankara, 2001
- Hakeri, Hakan. Ceza Hukuku Genel Hükümler Adalet Yayınevi, Ankara, 2017
- Kaymaz, Seydi, Ceza Muhakemesinde İstinaf, Seçkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 2020,
- Özbek, Veli Özer- Doğan, Koray-Bacaksız Pınar- Tepe, İlker Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Seçkin Yayınları, Ankara, 2016
- Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınları, 7. Baskı, Ankara 2012,
- Tancı, Metin. Kasten Öldürme Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2021
- Tancı Metin. Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları Açıklamalı Rehberi, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.
- Ünlü, Abdurrahman. Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçu. Adalet Yayınevi. Ankara.2021
- Ünver, Yener -Hakeri, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 2020

Kemal ÇAĞLAR

Gelir Uzmanı

AÇIKLAMALI - İÇTİHATLI

VERĐİ USUL KANUNU

VE

YORUMU

- Vergi Usul Kanunu Metni
- Vergilendirmede Genel Esaslar
- Ödeme, Vergi Hatası ve Zamanaşımı
- Defter Tutma Esasları ve Vesikalar
- Değerleme Esasları ve Yapılması
- Finansal Kiralama ve Esasları
- Amortisman Ayırma ve Esasları
- Vergi Cezası ve Esasları
- Uzlaşma ve Esasları
- Vergi Davası Açılması ve Esasları

Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş

9. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Vergi Usul Kanunu ve Yorumu
Kemal Çağlar

Hukuk Yayınları Dizisi – 1600

Dokuzuncu Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 777 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

YARARLANILAN KAYNAKLAR

1 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği

1 Seri No'lu Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımını Genel Tebliği

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu

197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu

213 sayılı Vergi Usul Kanunu

213 sayılı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğleri

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu

6183 sayılı Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanunu

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu

AKGÜL, Erol Serbest Muhasebeci Mali Müşavir <http://tasfiye.nedir.com/#ixzz3RYt9Y52h> (Erişim 12.02.2015)

AYKAR, Özkan (2013) Sahte Fatura Düzenleyenlere Yeni Yapıtlarım
www.Alomaliye.com (Erişim 05.02.2015)

Bakanlar Kurulu Kararları

BİLİCİ Nurettin, Vergi Hukuku Genel Hükümler, Türk Vergi Hukuku Seçkin Yayıncılık Ankara 2006

BULUTOĞLU, Kenan, Türk Vergi Sistemi, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1976.

CANDAN, Turgut, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Maliye ve Hukuk Yayınları, Mart 2007

ÇAĞLAR, Kemal, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve Yorumu
Adalet Yayınevi, Ankara 2014

ÇAĞLAR, Kemal, AYKAR, Özkan, ERTEKİN, Özkan Vergisel İşlemlerde Dava Rehberi Adalet Yayınevi Ankara 2010

ÇAĞLAR, Kemal, Maliye İş Güvenliği Dergisi www.yenimaliyebülteni.com

ÇOLAK, Fatih, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir

Danıştay Kararları

Ekodialog, 'Örtülü Kazanç', http://www.ekodialog.com/Konular/ortulu_kazanc_sermaye.html (Erişim:20.11.2014)

Faruk Aslan – Vergi Usul Kanunu Kapsamında Kesilen Özel Usulsüzlük Cezaları

Gelir Uzmanları ve Yardımcıları Derneği Makaleler, ÇAĞLAR Kemal, AYKAR Özkan, BURAK Ömer Faruk <http://www.guyader.org>

Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları, SPK Yatırımcı Bilgilendirme Kitapçıkları 6, Mart 2010, Ankara.

- <http://amortisman.nedir.com/#ixzz3SNV945L7>
- <http://malibilgi.blogcu.com/vergi-yoklama-memurlarinin-arama-yetkisi-var-midir/11504172>
- <http://tarihvemedenyet.org/2009/09/tahrir-sistemi-ve-tapu-tahrir-defterleri/>
- <http://www.dersmuhasebe.com/genel-muhasebe-1/defter-tutma.html>
- <http://www.muhasabedersleri.com/butce-vergi/vergi-matrahi-tarifesi.html>
- <http://www.muhasabenet.net/2009-3110-kacakcilik%20suclari%20ve%20naylon%20fatura%20ihtilafleri.html>
- <http://www.vergi.tc/yargi-karar/0-0/b952371b-a8a7-4fc8-a99a-85f505a27668>
- <http://www.vergi.tc/yargi-karar/0-0/b952371b-a8a7-4fc8-a99a-85f505a27668>
- <http://www.vergidanismani.com/sayfa.aspx?iid=287#.VOUDfeasVMQ>
- KUMRULU, Ahmet, Türkiye’de Vergi Yargısının İşlevi ve Hukuk Düzenine Katkısı Üzerine Değerlendirme, 1993, Ankara, s. 231.
- Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi Mart 2012 Sayısı (Erişim 07.02.2015)
- ÖNCEL, Mualla, ÇAĞAN, Nami ve KUMRULU, Ahmet, Vergi Hukuku, Ankara, 2003.
- ÖNCELL, Mualla, Kumrulu, Ahmet, Çağan, Nami, “Vergi Hukuku” Turhan Kitabevi, Ankara, Ocak 2008
- ÖZBALCI, Vergi Davaları, Oluş Yayıncılık, Ankara, 2008.
- SAYGILIOĞLU, Nevzat: Vergi Hukukunda Yorum, Ankara, 1987.
- SEZER, Yılmaz (2014), ‘İlişkili şirketten borçlanmalarda örtülü sermaye, transfer fiyatlandırması, KDV ve fatura, <http://www.dunya.com/iliskili-sirketten-borclanmalarda-ortulu-sermaye-transfer-fiyatlandirmasi-kdv-ve-fat-243782h.htm> (Erişim: 20.11.2014)
- Şerif Arı Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş <http://www.saymmas.com.tr/?p=2364#more-2364>
- Tasfiye nedir <http://tasfiye.nedir.com/#ixzz3RYt9Y52h>
- Toroslu, Vefa, ‘Finansman Fonu ve Muhasebesi’, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:44, 1998.
- ÜST, Hüseyin huseyinust.com/konu-vergihukuku-ozet.html
- www.Alomaliye.com, ÇETİN, Sadi Yeminli Mali Müşavir sadicetin@turmobil.org.tr (Erişim 15.02.2015)
- www.muhasabedersleri.com Erişim:17.02.2015
- Yanar, Gülşen, ‘Türkiye Muhasebe Standardı-3 Nakit Akış Tabloları’, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:66, 2004.
- Yıldız, Mehmet, ‘Güncel Yatırım İndirimi Uygulaması ve 4842 sayılı Kanun Sonrası Oluşacak Yeni Durum, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:62, 2003.

Dr. Selman Sacit BOZ

Kamu Görevlilerinin Mali Sorumluluğu Bağlamında

KİŞİSEL (İDARİ) KUSUR

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kamu Görevlilerinin Mali Sorumluluğu Bağlamında Kişisel (İdari) Kusur
Selman Sacit Boz

Hukuk Yayınları Dizisi – 3767

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 778 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKLAR*

- AKALAN, Abdullah Recai**, “Kamu Zararlarının Tazmini Konusunda Mevzuattan ve Uygulamadan Kaynaklanan Problemler ve Çözüm Önerileri”, Türk İdare Dergisi, S. 473, 2011, ss. 9-41.
- AKARSU, Bedia**, Felsefe Terimleri Sözlüğü, 7. Baskı, İstanbul, 1974.
- AKBULUT, Berrin**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 10. Baskı, Ankara, 2023.
- AKGÜNER, Tayfun**, İdare Hukuku, 9. Baskı, İstanbul, 2021, [İdare Hukuku].
- AKGÜNER, Tayfun**, Kamu Personel Yönetimi, 6. Baskı, İstanbul, 2014, [Kamu Personel Yönetimi].
- AKILLIOĞLU, Tekin**, Hangi Hukuka Giriş? Hukuk Üstdili İncelemesine Giriş, 2. Baskı, Ankara, 2015.
- AKINCI, Müslüm**, Danıştay Kararları Işığında İdarenin Gözetim ve Denetim Görevi, İstanbul, 2017, [İdarenin Gözetim ve Denetim Görevi].
- AKINCI, Müslüm**, İsveç İdare Hukuku, Ankara, 2010.
- AKINCI, Şahin**, Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler, 13. Baskı, Konya, 2022, [Borçlar Hukuku].
- AKKAN, Mine**, Pekcanıtez Usul Medenî Usûl Hukuku, 15. Baskı, İstanbul, 2017.
- AKMAN, Sermet-BURCUOĞLU, Halûk-ALTOP, Atila**, Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, İstanbul, 1993.
- AKSAN, Murat**, “Ceza Mahkumiyetine Bağlı Hak Yoksunlukları”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 2, 2008, ss. 363-417.
- AKYILDIZ, Ali**, “İdarenin Bedensel Zararlar Bağlamında İmar Hukukundan Doğan Sorumluluğu”; Akit Dışı Kusursuz Sorumlulukta Bedensel Zararlar Uluslararası Kongre, Ankara, 2018, ss. 326-404, [İmar Hukukundan Doğan Sorumluluğu].
- AKYILDIZ, Ali**, “İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Denetimi”, Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu: 151. Yıl, Ankara, 2019, ss. 57-133, [İdarenin Takdir Yetkisi].
- AKYILMAZ, Bahtiyar**, “İdarenin Kusurlu Personeline Rücu Sorunu”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu (28-29 Mayıs 2009), Ankara, 2009, ss. 537-543, [Rücu Sorunu].

* İnternet üzerinden erişilen sözlük ve diğer elektronik kaynaklara bu kısımda yer verilmemiştir. Ayrıca kaynak bilgisi künye yanında belirtilmeyen yargı kararlarına erişim “www.uyap.gov.tr” adresinden sağlanmıştır.

- AKYILMAZ, Bahtiyar**, “Kamu Zararı ve Kamu Zararında Rücu”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 69, S. 1-2, 2011, ss. 61-78, [Kamu Zararında Rücu].
- AKYILMAZ, Bahtiyar**, “Yargı Kararlarının Yerine Getirilmemesinden Doğan Sorumluluk”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 1-2, 2007, ss. 449-469, [Yargı Kararlarının Yerine Getirilmemesi].
- AKYILMAZ, Bahtiyar**, Kamu Görevlilerinin Kusurlarıyla Üçüncü Şahıslara Vermiş Oldukları Zararlardan Doğan Mali Sorumluluk, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991, [Mali Sorumluluk].
- AKYILMAZ, Bahtiyar-SEZGİNER, Murat-KAYA, Cemil**, Türk İdare Hukuku, 17. Baskı, Ankara, 2023, [Türk İdare Hukuku].
- AKYILMAZ, Bahtiyar-SEZGİNER, Murat-KAYA, Cemil**, Türk İdari Yargılama Hukuku, 9. Baskı, Ankara, 2023, [Türk İdari Yargılama Hukuku].
- ALICA, Süheyla**, “Çevre Denetiminde İdarenin Sorumluluğu”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 15, S. 4, 2011, ss. 87-119.
- ALTAY, Evren**, “Yargı Kararlarının Uygulanması”, Danıştay ve İdari Yargı Günü 139. Yıl Sempozyumu, 2007, ss. 111-134.
- ALTAY, Evren**, İdari Yargı Kararlarının Uygulanmamasından Doğan Uyuşmazlıklar, Ankara, 2004, [İdari Yargı Kararlarının Uygulanmaması].
- ANAYURT, Ömer**, Türk Hukukunda İdarenin Kusura Dayalı Sorumluluğu, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1989.
- ANTALYA, Gökhan**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. V/1, 2, 2. Baskı, Ankara, 2019.
- APAYDIN, Bahadır**, “Kamu Personelinin Mali Sorumluluğu Bağlamında İdarenin Rücu Yükümlülüğü: Rücu Mekanizmasının İşletilme(me)si ve Sonuçları”, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 2, 2012, ss. 9-45.
- ARTANTAŞ, Çağdaş**, “Türk Hukukunda Kamu Personelinin Mali Sorumluluğu”, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 7, S. 1, 2017, ss. 365-396, [Kamu Personelinin Mali Sorumluluğu].
- ARTANTAŞ, Onur Çağdaş**, “Rechtsstaat, Hukuk Devleti ve Kamu Personeline Rücu’un Zorunluluğu”, Prof. Dr. Metin Günday Armağanı, 2020, ss. 157-170, [Kamu Personeline Rücu’un Zorunluluğu].
- ASLAN, Zehreddin-BARLASS, İrfan-BERK, Kahraman-ARAT, Nilay-SAYHAN, Şebnem-BARDAKÇI, Mehmet Akif-GÜMÜŞKAYA, Gamze-KAĞITÇIOĞLU, Mutlu-ALTINDAĞ, Halil**, Açıklamalı ve İçtihatlı İdari Yargılama Usulü Kanunu (Vergi Yargılaması Dahil), Ankara, 2019.
- ATASAYAN, M. Gözde**, Kamu Hizmetinin Süreklilik ve Düzenlilik İlkesi, İstanbul, 2012.

- ATAY, Ender Ethem**, “Avrupa Birliği Ülkelerinde İdarenin Sorumluluğunun Temel İlkeleri”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu (28-29 Mayıs 2009), Ankara, 2009, ss. 553-568, [Avrupa Birliği Ülkelerinde İdarenin Sorumluluğunun Temel İlkeleri].
- ATAY, Ender Ethem**, İdare Hukuku (Temel Hukuk Dizisi), 2. Baskı, Ankara, 2019, [Temel Hukuk Dizisi].
- ATAY, Ender Ethem**, İdare Hukuku, 4. Baskı, Ankara, 2014, [İdare Hukuku].
- ATAY, Ender Ethem**, İdari Yargılama Hukuku, Ankara, 2021, [İdari Yargılama Hukuku].
- ATAY, Ender Ethem-ODABAŞI, Hasan**, Teori ve Yargı Kararları Işığında İdarenin Sorumluluğu ve Tazminat Davaları, 2. Baskı, Ankara, 2010.
- AVCI, Mustafa**, “Kamu Görevlileri”, İdare Hukuku II, (Ed. Müslüm Akıncı-Mustafa Avcı), İstanbul, 2014, ss. 83-268, [Kamu Görevlileri].
- AVCI, Mustafa**, “Sağlık Hizmetlerinde İdarenin Mâlî Sorumluluğu”, Ankara Barosu Dergisi, S. 1, 2012, ss. 105-140, [İdarenin Mâlî Sorumluluğu].
- AVCI, Mustafa**, Devlet Memurları Kanunu Kapsamında Kamu Görevliliğine Giriş, Ankara, 2009, [Kamu Görevliliğine Giriş].
- AYANOĞLU, Taner**, “İdari Yargı Kararlarının Uygulanmaması Üzerine Açılacak Tazminat Davalarının Süresi”, Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, C. 19, S. 1-2, 1999, ss. 161-181, [İdari Yargı Kararlarının Uygulanmaması].
- AYANOĞLU, Taner**, Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarına Göre İdari Eylemin Tanımlanması, İstanbul, 2004, [İdari Eylemin Tanımlanması].
- AYAYDIN, Cem**, İdare Hukukuna Giriş (I) Ders Notları, İstanbul, 2008.
- AYDIN, Hüseyin**, “Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı”, Ankara Barosu Dergisi, S. 1, 2010, ss. 109-128, [Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi].
- AYDIN, Muhammed Ali**, İdarenin Hizmet Kusurundan Doğan Sorumluluğu, Ankara, 2016, [Hizmet Kusuru].
- AYKIN, Yunus**, “Danıştay Kararlarında Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayrımı”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu (28-29 Mayıs 2009), Ankara, 2009, ss. 529-536.
- AYVERDİ, İlhan**, Asırlar Boyu Tarihi Seyri İçinde Misalli Büyük Türkçe Sözlük, 3. Baskı, İstanbul, 2008.
- AZRAK, Ali Ülkü**, “Alman İdare Hukukunda Devletin Âmme Hukuku Sahasındaki Faaliyetlerinden Doğan Mesuliyeti”, İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 28, S. 2, ss. 367-381.
- BALKAR, Kemal Galip**, “3546 Sayılı Kanununun 23 üncü Maddesinin A Bendi”, Ankara Üniversitesi Siyasi Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1, 1955, ss. 136-159, [A Bendi].

- BALKAR, Kemal Galip**, “Haksız Fiil mi Hizmet Kusuru mu?”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 3, 1957, ss. 109-113, [Haksız Fiil mi Hizmet Kusuru mu?].
- BALKAR, Kemal Galip**, “İdari Fiillerle Hususi Hukuk Fiillerinin Benzerliğinden Doğan Teşhis Hatası ve Bundan Hâsıl Olan Neticeler”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 13, S. 3, 1956, ss. 98-102, [Teşhis Hatası].
- BALKAR, Kemal Galip**, “Uyuşmazlık Mahkemesi ve Hizmet Kusuru-Şahsi Kusur Meselesi”, Ankara Barosu Dergisi, S. 2, 1953, ss. 94-97.
- BALTA, Tahsin Bekir**, (Çev. Kazım Yenice), “Organların Hukuka Aykırı Eylem ve İşlemlerinden Dolayı Devletin Sorumluluğu”, Danıştay Dergisi, S. 12-13, Y. 3, 1974, ss. 100-120, [Devletin Sorumluluğu].
- BALTA, Tahsin Bekir**, İdare Hukuku Ders Notları 1957-1958, (Çoğaltma), Ankara, 1958.
- BAŞPINAR, Recep**, “Tam Yargı Davaları”, Yüzyıl Boyunca Danıştay, Ankara, 1968, ss. 481-511.
- BECKER, H.**, (Çev. Kemal Reisoğlu), İsviçre Medeni Kanun’u Şerhi, C. 6 (Borçlar Kanunu Genel Hükümler), Ankara, 1968.
- BEREKET BAŞ, Zuhul**, “İdarenin Hukuki Sorumluluğunun Sağlanması Aracı Olarak Tam Yargı Davaları”, İdari Yargı Paneli, Türkiye Barolar Birliği ve Mersin Barosu, 11-12 Nisan 2003, ss. 306-401, [Tam Yargı Davaları].
- BEREKET BAŞ, Zuhul**, “Sağlık Hizmetleri Dolayısıyla İdarenin Sorumluluğu”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu (28-29 Mayıs 2009), Ankara, 2009, ss. 637-659, [Sağlık Hizmetleri Dolayısıyla İdarenin Sorumluluğu].
- BEREKET BAŞ, Zuhul**, Türk Hukukunda İdari Yargı Kararları Işığında Kamu Hizmetinin Yürütülmesinden Kaynaklanan Kamu Gücünün Kusursuz Sorumluluğunun Esasları, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002, [Kusursuz Sorumluluğunun Esasları].
- BERKİN, Necmeddin**, “Mahkeme Kararlarından ve Yargısal Tasarruflardan Devletin Sorumluluğu”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 43, S. 1-4, 2011, ss. 181-189.
- BERMANN, George A.**, “Integrating Governmental and Officer Tort Liability”, Columbia Law Review, C. 77, No. 8, 1977, ss. 1175-1214.
- BİLGE, Necip**, Bakanların Görev ve Sorumluları, Ankara, 1956.
- Black’s Law Dictionary** (Baş Edt. Bryan A. Garner), 8. Baskı, Amerika Birleşik Devletleri, 2004.
- BONNARD, Roger**, Précis de Droit administratif, 4. Baskı, Paris, 1943.
- CANDAN, Turgut**, “İdari Yargı Kararlarının Uygulanmaması”, İdari Yargı Paneli, Türkiye Barolar Birliği ve Mersin Barosu, 11-12 Nisan 2003, ss. 212-262, [İdari Yargı Kararlarının Uygulanmaması].

- CANDAN, Turgut**, Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 5. Baskı, Ankara, 2012, [İdari Yargılama Usulü Kanunu].
- CHAPUS, René**, Droit administratif général, C. 1, 15. Baskı, Paris, 2001.
- CHRETIEN, Patrice-CHIFFLOT, Nicolas-TOURBE, Maxime**, Droit administratif, 17. Baskı, Paris, 2020-2021.
- CRAIG, Paul P.**, Administrative Law, 4. Baskı, Londra, 1999.
- CROZAT, Charles**, (Çev. Ferit H. Saymen), "Fransız Âmme Hukukunda Mukavele Harici Kusurdan Doğan Mesuliyet", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, S. 3, Y. 1, 1935, ss. 281-302.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan**, İdâre Hukûku Dersleri, 11. Baskı, Ankara, 2023, [İdâre Hukûku].
- ÇAĞLAYAN, Ramazan**, İdârî Yargılama Hukûku, 15. Baskı, Ankara, 2023, [İdârî Yargılama Hukûku].
- ÇAĞLAYAN, Ramazan**, Tarihsel, Teorik ve Pratik Yönleriyle İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, Ankara, 2017, [İdarenin Kusursuz Sorumluluğu].
- ÇAKIR, Tezcan**, "İdari Yargı Kararlarının Uygulanmaması", İdari Yargı Paneli, Türkiye Barolar Birliği ve Mersin Barosu, 11-12 Nisan 2003, ss. 263-294.
- ÇAKMAK, Münci**, İdari Yargılama Usulünde Vergi Davaları, Ankara, 2021, [Vergi Davaları].
- ÇAKMAK, N. Münci**, İdare Hukukunda Kuramsal Olarak Kamu Yararı, Ankara, 2013.
- ÇAPAR, Asuman**, 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılınması Hakkında Kanun'a Göre İdarenin Tazminat Sorumluluğu, Ankara, 2020.
- ÇEBİ BUĞDAYCI, Melike Özge**, İdarenin Re'sen İcra Yetkisi, Ankara, 2020.
- ÇINARLI, Serkan**, İdarenin Sağlık Hizmetinin Sunumundan Kaynaklanan Hukuki Sorumluluğu, Ankara, 2013.
- ÇINARLI, Serkan-ÇELİK, Selçuk Sinan**, "Yargı Yolunun Tespitinde Kamu Görevlisinin Görev Kusuru, Kişisel Kusuru Ayrımı ve Mobbing Uygulamalarının Durumu", Terazi Hukuk Dergisi, C. 11, S. 118, 2016, ss. 41-56.
- ÇIRAKMAN, Birsen**, "Kamu Hizmeti", Amme İdaresi Dergisi, C. 9, S. 4, 1976, ss. 75-94.
- ÇITAK, Halim Alperen**, İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Bağlamında Sosyal Risk İlkesi, Ankara, 2014.
- ÇOKKAŞ, Yakup**, "İdari Yargı Kararlarının Uygulanması Aşamasında Ortaya Çıkan İmkânsızlık", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 70, S. 4, 2021, ss. 1313-1358.
- DALAMANLI, Lütfü**, Kanunlarımızda Tazminat Hukuku ve Tatbikatı, Ankara, 1973.

- DEGUERGUE, Maryse**, "Regard sur les transformations de la responsabilité administrative", Dans Revue française d'administration publique, C. 13, S. 147, 2013, ss. 575-587.
- DELCROS, Xavier-DELCROS, Bertrand**, (Çev. Turgut Candan), Fransa ve İngiltere'de İdarenin Sorumluluğu, Ankara, 1984.
- DEMREN DÖNMEZ, Burcu**, "Türk Ceza Kanununda Kamu Görevlisi Kavramı", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 94, 2011, ss. 95-130.
- DENİZ, Buket**, "İdarenin Sorumluluğunu Doğuran Hizmet Kusuru ve Hizmet Kusuru - Kişisel Kusur Ayrımı", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 153, 2021, ss. 187-234.
- DERBİL, Süheyy**, İdare Hukuku, 5. Baskı, Ankara, 1959, [İdare Hukuku].
- DERBİL, Süheyy**, İdare Hukuku, C. 1 (İdarî Kaza-İdarî Teşkilât), 4. Baskı, Ankara, 1955, [İdarî Kaza].
- DERDİMAN, R. Cengiz**, İdarî Yargının Genel Esasları, 3. Baskı, Bursa, 2014.
- DESCHENAUX, Henri-TERCIER, Pierre**, (Çev. Salih Özdemir), Sorumluluk Hukuku, Ankara, 1983.
- DEUTSCH, Erwin**, (Çev. Şeref Ertaş), "Sorumluluk Hukukunun Temel İlkeleri", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 2, 1981, ss. 245-249.
- DEVİRİM, Semahattin**, "Kurumun Personele Rücu Hakkı", Danıştay Dergisi, S. 38-39, Y. 10, 1980, ss. 17-22.
- DİNLER, Veysel**, "Devletin İktisadi ve Sosyal Ödevlerinin Sınırı Açısından İdarenin Sorumluluğu", Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 1, S. 1, 2008, ss. 1-19.
- DOMANIÇ, Hayri**, "Devlet Organları ve Üyelerinin Kişisel Sorumluluğunu Da Gerektiren Hatalardan Örnekler", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C. 14, S. 1, 2011, ss. 149-177.
- DUMAN, İlker Hasan**, "Kamu Görevlisinin Giderim Sorumluluğu", Yargıtay Dergisi, C. 14, S. 1-2, 1988, ss. 91-101.
- DURAN, Lûtfi**, "Prof. Dr. Lûtfi Duran'ın 26.3.1966 Günlü Konuşması", Danıştay Kararları ve Yürütmenin Durdurulması, ss. 93-119.
- DURAN, Lûtfi**, "Türk Kamu Personelinin Mali Sorumluluğu Sorunu", Amme İdaresi Dergisi, C. 17, S. 2, 1984, ss. 3-20, [Sorunu].
- DURAN, Lûtfi**, "Yargıtay'ın Kamu Hukukuna Değgin Son Kararları Üzerine Mülâhazalar (III)", Amme İdaresi Dergisi, C. 18, 1985, ss. 63-82, [Mülâhazalar III].
- DURAN, Lûtfi**, İdare Hukuku Ders Notları, İstanbul, 1982, [Ders Notları].
- DURAN, Lûtfi**, İdare Hukuku Meseleleri, İstanbul, 1964, [İdare Hukuku Meseleleri].

- DURAN, Lûtfi**, Türk Kamu Personelinin Malî Sorumluluğu, Ankara, 1974, [Türk Kamu Personelinin Malî Sorumluluğu].
- DURAN, Lûtfi**, Türkiye İdaresinin Sorumluluğu (Sorumluluğun Temeli ve Sebepleri Sorumluluğa Yol Açan Olgular), Ankara, 1974, [Türkiye İdaresinin Sorumluluğu].
- DURAN, Lûtfi**, “Anayasa Mahkemesine Göre Türkiye’nin Hukuk Düzeni (II)”, Amme İdaresi Dergisi, C. 19, S. 2, 1986, ss. 3-28.
- DUTHEILLET, A. L. G.**, (Çev. Süheyl Derbil), “İdarenin Haksız Fiil Dolayısıyla Mesuliyeti Konusunda Fransız Kamu Hukukundaki Gelişmeler”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 17, S. 1, 1960, ss. 113-120.
- DÜREN, Akın**, İdare Hukuku Dersleri, Ankara, 1979.
- ERDOĞAN, İhsan**, “Haksız Fiilde Kusurlu Sorumluluk ve Özellikle Kusur Unsuru”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 1, Haziran 1990, ss. 109-134.
- ERDOĞMUŞ, Talha**, Salt İdari Eylem Karşısında İdarenin Sorumluluğu, Ankara, 2021.
- EREN, Fikret**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 25. Baskı, Ankara, 2020.
- ERGEN, Cafer**, İdari Yargı Davaları, Ankara, 2008.
- ERKAL, Atila**, “Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi ve Sağlık Personelinin İstihdamı Nedeniyle İdarenin Mali Sorumluluğu”, Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 2, 2021, ss. 235-271, [İdarenin Mali Sorumluluğu].
- ERKAL, Atila**, İdare Hukukunda Mobbing, Ankara, 2015, [Mobbing].
- ERKUT, Celal**, “İ.Y.U.K. Çerçevesinde İdari Dava Türleri ve Bazı Usuli Değişiklikler”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 51, S. 1-4, Y. 1985, ss. 221-235.
- ERKUT, Celal**, “İdari Yargı Kararlarının Uygulanmasını Güçlendirici Mekanizmalar”, Danıştay ve İdari Yargı Günü 141. Yıl Sempozyumu, Ankara, 11 Mayıs 2009, ss. 21-38, [İdari Yargı Kararlarının Uygulanması].
- ERKUT, Celal**, Kamu Kudreti Ayrıcalıkları ve Tutuk Adalet Anlayışı, İstanbul, 2004, [Kamu Kudreti Ayrıcalıkları].
- EROĞLU DURKAL, Müzeyyen**, “İdarenin Sorumluluğunun Ortaya Çıkışı ve Temeli”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 23, S. 1, 2019, ss. 159-189, [İdarenin Sorumluluğunun Ortaya Çıkışı].
- EROĞLU DURKAL, Müzeyyen**, “Yargı Kararları Işığında Hizmet Kusuru”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 14, S. 150, 2019, ss. 265-283, [Hizmet Kusuru].
- EROĞLU, Hamza**, İdare Hukuku Genel Esaslar, İdari Teşkilât ve İdarenin Denetlenmesi, 5. Baskı, Ankara, 1985.
- ERSÖZ, A. Kürşat**, “İdarenin Sorumluluğu”, İdare Hukuku II, (Edt. Müslüm Akıncı-Mustafa Avcı), İstanbul, 2014, ss. 307-354, [İdarenin Sorumluluğu].

- ERSÖZ, Ahmet Kürşat**, Türk İdaresinin Sağlık Hizmetlerinden Kaynaklanan Sorumluluğu, İstanbul, 2012, [Sağlık Hizmetlerinden Kaynaklanan Sorumluluğu].
- ERTUĞRUL, Meltem**, “Alman ve İsviçre Hukukunda Kamu Görevlilerinin Davranışları Sonucu Meydana Gelen Zararlardan İdarenin Sorumluluğu”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 26. S. 3, 2022, ss. 183-214.
- ESEN, Bülent Nuri**, “Amme Kudretinin Sorumluluğu Konusunda Fransız Danıştayının Son İçtihad Temayülleri”, Ankara Barosu Dergisi, S. 1, 1953, ss. 16-17.
- ESİN, Yüksel**, Danıştay’da Açılacak Tazminat Davaları, İkinci Kitap: Esas (İdarenin Hukukî Sorumluluğu), Ankara, 1973.
- EVREN, Çınar Can**, “Hizmet Kusuru-Haksız Fiil Ayrımı ve Yargı Düzeni”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, C. 24, S. 95, 2011, ss. 175-196.
- FAIRÉ, François**, Les transformations des principes de la responsabilité en droit public et privé, Doktora Tezi, Paris Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1923.
- FEYZİOĞLU, Feyzi Necmeddin**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 1, 2. Baskı, İstanbul, 1976.
- FEYZİOĞLU, Turhan**, “Doç. Dr. Turhan Feyzioglu’nun 9.4.1966 Günlü Konuşması”, Danıştay Kararları ve Yürütmenin Durdurulması, ss. 148-165.
- FREDEMAN, Charles E.**, (Çev. Işık Gökten), Modern Fransa’da Danıştay, Ankara, 1971.
- GILBERT, Charles E.**, “The Framework of Administrative Responsibility”, The Journal of Politics, C. 21, Nu. 3, 1959, ss. 373-407.
- GİRİTLİ, İsmet**, Türk Devlet Şûrası İçtihadlarına Göre İdarenin Yetkisini Saptırması, İstanbul, 1957.
- GİRİTLİ, İsmet-BİLGİN, Pertev- AKGÜNER, Tayfun-BERK, Kahraman**, İdare Hukuku, 5. Baskı, İstanbul, 2012.
- GÖKCAN, Hasan Tahsin**, Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Hukuku, 4. Baskı, Ankara, 2016.
- GÖKPINAR, Mahmut**, “Danıştay Kararlarında Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayrımı, İstanbul Barosu Dergisi, C. 80, S. 5, 2006, ss. 1941-1945.
- GÖZLER, Kemal**, İdare Hukuku, C. 2, 3. Baskı, Bursa, 2019, [C. 2].
- GÖZLER, Kemal**, Türkiye’nin Yönetim Yapısı, 2. Baskı, Bursa, 2019, [Türkiye’nin Yönetim Yapısı].
- GÖZLER, Kemal-KAPLAN, Gürsel**, İdare Hukuku Dersleri, 25. Baskı, Bursa, 2023.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref**, Yönetim Hukuku, 33. Baskı, Ankara, 2015, [Yönetim Hukuku].

- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref**, Yönetmelik Yargı, 34. Baskı, Ankara, 2015, [Yönetmelik Yargı].
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref-AKILLIOĞLU, Tekin**, Yönetim Hukuku, 5. Baskı, Ankara, 1992.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref-DİNÇER, Güven**, İdari Yargılama Usulü Hukuku (Kanun-Açıklama-İçtihat), 3. Baskı, Ankara, 2001.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref-TAN, Turgut**, İdare Hukuku, C. 1 (Genel Esaslar), 8. Baskı, Ankara, 2011, [Genel Esaslar].
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref-TAN, Turgut**, İdare Hukuku, C. 2 (İdari Yargılama Hukuku), 8. Baskı, Ankara, 2016, [İdari Yargılama Hukuku].
- GÜÇLÜ, Yaşar**, Danıştay ve Yargıtay İçtihatları Işığında İdari Yargı Kararlarının Uygulanması, Ankara, 2010.
- GÜLAN, Aydın**, "Kamu Hizmeti Kavramı", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C. 9, S. 1-3, 1988, ss. 147-159.
- GÜMÜŞ, Mustafa Alper**, Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri, Ankara, 2021.
- GÜNDAY, Metin**, "İdari Yargı Kararlarının Uygulanmaması Sorunu", Ankara Barosu Hukuk Kurultayı, Ankara, 12-16 Ocak 2000, ss. 351-357, [İdari Yargı Kararları].
- GÜNDAY, Metin**, İdare Hukuku, 10. Baskı, Ankara, 2015, [İdare Hukuku].
- GÜNDAY, Metin**, İdari Yargılama Hukuku, 2. Baskı, Ankara, 2022, [İdari Yargılama Hukuku].
- GÜNDÜZ, Fatma Ebru-GÜNDÜZ, Hakan**, "İdare Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatı", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 15, S. 3, 2011, ss. 225-258.
- GÜNEŞ, Mehmet-GÜNDÜZ, Mustafa**, "Kamu Görevlisine Rücu Edilmesinde Hukuki Sorunlar ve İdari Yargı Kararları Işığında Güncel Bir Değerlendirme", Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S. 7, Y. 4, 2015, ss. 7-19.
- GÜRAN, Sait**, "Anayasa Mahkemesinin 1982 Anayasası Döneminde Personel Hukukuna Bakışı", Anayasa Yargısı Dergisi, C. 6, 1989, s. 39-66, [Personel Hukukuna Bakışı].
- GÜRAN, Sait**, "Anayasa'nın Kuvvetler Ayrılığı İlkesine ve Yönetim Yargı İlişkilerine Bakış Açısında Değişiklik", Anayasa Yargısı, C. 11, 1994, ss. 191-200.
- GÜRAN, Sait**, "Anayasanın 128. ve 129. Maddeleri Yönünden Kamu Görevlileri, Bakanların Durumu", Amme İdaresi Dergisi, C. 17, S. 3, 1984, ss. 25-35, [Bakanların Durumu].
- GÜRAN, Sait**, "Hekimin Faaliyetlerinden Devletin Sorumluluğu", Danıştay Dergisi, S. 46-47, Y. 12, 1982, ss. 16-22, [Devletin Sorumluluğu].
- GÜRAN, Sait**, "İdarenin ve Ajanının Sorumluluğunun Belirlenmesine İlişkin Düşünceler", Amme İdaresi Dergisi, C. 12, S. 1, 1979, ss. 55-62, [Düşünceler].

- GÜRBÜZ, Reşit**, İdari Yargılama Hukuku, 3. Baskı, Ankara, 2020.
- HARLOW, Carol**, "Fault Liability in French and English Public Law", *The Modern Law Review*, C. 39, 1976, ss. 516-541.
- HATEMİ, Hüseyin-GÖKYAYLA, K. Emre**, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 4. Baskı, İstanbul, 2017.
- HAURIOU, Maurice**, *Précis de droit administratif et de droit public*, Paris, 1914.
- HONIG, Richard**, (Çev. M. Yavuz), *Hukuk Başlangıcı ve Tarihi*, İstanbul, 1935.
- İŞIKLAR, Celal**, "Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kararlarında İdarenin Sorumluluğunu Ortadan Kaldıran Haller", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu (28-29 Mayıs 2009)*, Ankara, 2009, ss. 569-636, [İdarenin Sorumluluğunu Ortadan Kaldıran Haller].
- İŞIKLAR, Celâl**, "Kamu Görevinden Ayrılanlara Disiplin Cezası Verilmesi ve Konuyla İlgili Yeni Düzenlemeler", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 57, Y. 15, 2024, ss. 301-322, [Kamu Görevinden Ayrılanlara Disiplin Cezası Verilmesi].
- İŞIKLAR, Celal**, *Teori ve Uygulamada Kamu Disiplin Yaptırımları*, Ankara, 2019.
- İBA, Şeref-BOZKURT, Rauf**, *100 Soruda Parlamento Türk Parlamento Hukukuna Giriş*, Ankara, 2004.
- İMRE, Zahit**, "Doktrinde ve Türk Hukukunda Kusursuz Mesuliyet Halleri (İngiliz, Sovyet Rusya, Alman, Fransız ve İsviçre Hukuklarının Mukayesesi)", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 13, S. 4, 1947, ss. 1475-1536.
- İNALCIK, Halil**, *Osmanlı'da Devlet Hukuk Adalet*, İstanbul, 2000.
- İNAN, Atillâ**, "Kamu Görevlilerinin Hukuka Aykırı Davranışlarından Devlet ve Diğer Kamu Tüzel Kişilerinin Kusursuz Sorumluluğu", *Danıştay Dergisi*, S. 42-43, Y. 11, ss. 18-35, [Kamu Görevlilerinin Hukuka Aykırı Davranışları].
- İNAN, Fatih**, *Kamu Görevlilerinin Kamu Hizmeti Dışındaki Faaliyetlerinin Disiplin Hukuku Açısından Değerlendirmesi*, İstanbul, 2021, [Kamu Görevlilerinin Kamu Hizmeti Dışındaki Faaliyetleri].
- KALABALIK, Halil**, *İdare Hukukunun Temel Kavram ve Kurumları*, 5. Baskı, Konya, 2014, [Temel Kavram ve Kurumları].
- KALABALIK, Halil**, *İdari Yargılama Usulü Hukuku*, 11. Baskı, Konya, 2016 [İdari Yargılama].
- KAMAN, Nur**, "Devlet Memurlarının Ödev ve Sorumlulukları, Hakları ve Tabi Olduğu Yasaklar", *İdare Hukuku*, (Edt. Turan Yıldırım), 8. Baskı, İstanbul, 2020, ss. 301-313.
- KAMAN, Nur**, "Kamu Görevlileri", *İdare Hukuku*, (Edt. Turan Yıldırım), 8. Baskı, İstanbul, 2020, ss. 261-275.
- KAPLAN, Gürsel**, *İdari Yargılama Hukuku*, 2. Baskı, Bursa, 2017.

- KARAHANOĞULLARI, Onur**, “İdari Yargı Kararlarının Uygulanmaması Sorununa Danıştay Başsavcılığının Müdahale Olanakları”, *Mülkiye Dergisi*, C. 29, S. 249, 2005, ss. 89-95.
- KARAHANOĞULLARI, Onur**, “Kamu Hizmetleri Kavramı ve Kamu Hizmetleri Alanında Yeni Eğilimler”, *Değişim Sürecinde Kamu Hizmetleri ve Sendikal Politikalar Sempozyumu*, Ankara, 2003, ss. 1-9.
- KARAHANOĞULLARI, Onur**, *Kamu Hizmeti (Kavramsal ve Hukuksal Rejim)*, 3. Baskı, Ankara, 2015.
- KARAHANOĞULLARI, Onur**, *Türkiye’de İdari Yargı Tarihi*, 2. Baskı, Ankara, 2017, [Türkiye’de İdari Yargı Tarihi].
- KARAHASAN, Mustafa Reşit**, *Sorumluluk Hukuku*, İstanbul, 1995.
- KARATEPE, Şükrü**, *İdare Hukuku*, İzmir, 1986.
- KARAVELİOĞLU, Celal**, *Açıklama ve En Son İçtihatlarla İdari Yargılama Usulü Kanunu*, C. 2, Trabzon, 1993.
- KARSLI, Abdurrahim**, *Medeni Muhakeme Hukuku Ders Kitabı*, 4. Baskı, İstanbul, 2014.
- KAYA, Cemil**, “Rücuen Tazminat İstemiyle Açılan Davalarda Görevli Yargı Yeri-nin Belirlenmesi Konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi Uygulaması”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 70, S. 1, 2012, ss. 115-122, [Rücuen Tazminat].
- KAYA, Cemil**, *İdari Yargı Kararlarının Uygulanması Konusuna Danıştay’ın Yaklaşımı (İYUK Madde 28 Üzerine Bir İnceleme)*, İstanbul, 2011, [İdari Yargı Kararlarının Uygulanması].
- KAYA, Cemil**, *Kararlarından Hareketle Kamu Yararı Kavramına Danıştay’ın Bakışı*, İstanbul, 2011.
- KAYA, Seyithan**, *Kamu Görevlisinin Kişisel Kusuru ve Sorumluluğu*, Ankara, 2021, [Kişisel Kusur].
- KAYAR, Nihat**, *İdarî Yargı Kuruluş ve İşleyiş*, 3. Baskı, Bursa, 2015.
- KAYIŞOĞLU, Bahattin**, “İdari Eylemlere İlişkin Sorumluluk Sebepleri”, *Ankara Barosu Dergisi*, Ankara 1976, S. 2, Y. 33, ss. 178-182.
- KENT, Bülent**, “İdari Yargıda Mahkeme Kararlarının Uygulanmasını Güçlendirici Alternatif Mekanizma Olarak Zorlayıcı Para Cezası”, *Ankara Barosu Dergisi*, S. 4, 2011, ss. 45-66.
- KESKİN, A. Dilşad**, *Objektif Manevi Zarar Teorisi Açısından Manevi Tazminat*, Ankara, 2016.
- KILIÇOĞLU, Ahmet M.**, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 17. Baskı, Ankara, 2013.
- KOCA, Mahmut-ÜZÜLMEZ, İlhan**, *Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler*, 16. Baskı, Ankara, 2023.

- KOÇAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip**, Borçlar Hukukuna Giriş, Hukukî İşlem, Sözleşme, C. 1, 6. Baskı, İstanbul, 2014.
- KUNTER, Nurullah-YENİSEY, Feridun**, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul, 2000.
- KUTLU GÜRSEL, Meltem**, “Deprem ve İdarenin Sorumluluğu”, Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Dergisi, C. 32, S. 4, 1999, ss. 15-27.
- KUZU, Burhan**, “İdare Ajanının Şahsi Sorumluluğu”, Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, No. 14, 1996, ss. 69-74.
- MALKOÇ, İsmail-MALKOÇ, Aytaç**, Memurlar ve Suçlar Memurlar ve Kamu Görevlilerinin Hukuki Sorumlulukları, Ankara, 1988.
- MEDAR, Furkan**, “Hizmet Kusuru ve Kişisel Kusur Bağlamında İdarenin Kusurlu Sorumluluğu”, Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 11, 2015, ss. 9-31.
- MEMİŞ, Emin**, Genel İdare Hukuku Notları, İstanbul, 2014.
- MERAKLI, Serkan**, Ceza Hukukunda Kusur, 2. Baskı, Ankara, 2020.
- MURATOĞLU, Tahir**, Devletin Yargısal Faaliyetlerinden Sorumluluğu, Ankara, 2016.
- NOHUTÇU, Ahmet**, İdare Hukuku, 9. Baskı, Ankara, 2013, [İdare Hukuku].
- NOHUTÇU, Ahmet**, İdari Yargı, 7. Baskı, Ankara, 2013, [İdari Yargı].
- ODYAKMAZ, Zehra**, “İdare Hukuku Açısından Hasta Hakları Uygulamaları”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C. 1, S. 5, Y. 2, 2011, ss. 1-56.
- ODYAKMAZ, Zehra-KAYMAK, Ümit**, İdare Hukuku, 24. Baskı, Ankara, 2021.
- ODYAKMAZ, Zehra-KAYMAK, Ümit-ERCAN, İsmail**, İdari Yargılama Hukuku, 17. Baskı, Ankara, 2021.
- ODYAKMAZ, Zehra-KESKİN, Bayram**, Anayasa Mahkemesi ve Danıştay Kararları Işığında Sağlık Hizmetlerinde İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, Ankara, 2020.
- OĞURLU, Yücel**, “İdare Hukukunda “Fiili Yol” ve Yargısal Denetimi”, İdari Yargı, (Turan Yıldırım), Ankara, 2008, ss. 32-51.
- OĞURLU, Yücel**, Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük İlkesi, Ankara, 2002.
- OĞURLU, Yücel-ALTIPARMAK, Cüneyd**, 101 Soruda İdari Yargılama Hukuku El Kitabı, Ankara, 2020.
- OĞUZMAN, M. Kemal-ÖZ, M. Turgut**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 2, 10. Baskı, İstanbul, 2013.
- ONAR, Sıddık Sami**, İdare Hukukunun Umumi Esasları, C. 1, 3. Baskı, İstanbul, 1966, [C. 1].
- ONAR, Sıddık Sami**, İdare Hukukunun Umumi Esasları, C. 2, 3. Baskı, İstanbul, 1966, [C. 2].

- ONAR, Sıddık Sami**, İdare Hukukunun Umumi Esasları, C. 3, 3. Baskı, İstanbul, 1966, [C. 3].
- OZANSOY, Cüneyt**, “Türkiye İdaresinin Sorumluluğunda Kamu Hukuku Erozyonu”, I. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, Birinci Kitap, İdari Yargı, 1-4, Mayıs 1990, Ankara, ss. 73-87, [Kamu Hukuku Erozyonu].
- OZANSOY, Cüneyt**, Tarihsel ve Kuramsal Açından İdarenin Kusurdan Doğan Sorumluluğu, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1989, [İdarenin Kusurdan Doğan Sorumluluğu].
- ÖNOK, Murat**, Uluslararası Boyutuyla İşkence Suçu, Ankara, 2006.
- ÖRÜCÜ, Esin**, “İngiltere’de İdarenin Sorumluluğu ve Yargısal Denetiminde Uygulanan Başlıca İdare Hukuku İlkeleri”, Onar Armağanı, İstanbul, 1977, ss. 629-676.
- ÖZAY, İl Han**, Gün Işığında Yönetim II Yargısal Korunma, İstanbul, 2010.
- ÖZDEMİR, Necdet**, Hizmet Kusuru Teorisi ve İdarenin Sorumluluğu, Ankara, 1963.
- ÖZDEŞ, Orhan**, “Danıştay Kararlarının Yerine Getirilmesi Zorunluluğu”, Danıştay Dergisi, S. 20-21, Y. 6, 1977, ss. 24-45.
- ÖZEN, Muharrem-TOZMAN, Önder**, “Türk Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı”, Amme İdaresi Dergisi, C. 42, S. 4, 2009, ss. 25-57.
- ÖZGENÇ, İzzet**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 19. Baskı, Ankara, 2023.
- ÖZGÜLDÜR, Serdar**, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kararları Işığında Tam Yargı Davaları, Ankara, 1996.
- ÖZÖN, Mustafa Nihat**, Osmanlıca-Türkçe Sözlük, Ankara, 1971.
- ÖZTÜRK, K. Burak**, Fransız ve Türk Hukukunda İdarenin Düzenleme Yetkisinin Kapsamı, Ankara, 2009.
- ÖZYÖRÜK, Mukbil**, İdari Hukuku Ders Notları, (Teksir), Ankara, 1977.
- PEKCANİTEZ, Hakan-ATALAY, Oğuz-ÖZEKES, Muhammet**, Medenî Usûl Hukuku Ders Kitabı, 9. Baskı, İstanbul, 2021.
- PINAR, İbrahim**, Açıklamalı-İçtihadlı Devlet Memurları Kanunu ve İlgili Kanunlar-Yönetmelikler, Ankara, 1984, [Devlet Memurları Kanunu].
- PINAR, İbrahim**, İdari Yargı Kararlarının Uygulanması ve Anayasa Mahkemesince İptal Edilen Hükümlerin Yeniden Yürürlüğe Konulması, Ankara, 2008, [İdari Yargı Kararlarının Uygulanması].
- REİSOĞLU, Kemal**, İstihdam Edenlerin Mesuliyeti, Ankara, 1958, [İstihdam Edenlerin Mesuliyeti].
- REİSOĞLU, Safa**, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 23. Baskı, İstanbul, 2012, [Genel Hükümler].
- SANCAKDAR, Oğuz**, “Memurun Hizmet Dışı İlişkilerinin Disiplin Hukukuna Etkisi”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Prof. Dr. Yıldızhan Yayla’ya Armağan), 2003, ss. 437-453.

- SANCAKDAR, Oğuz**, İdari Yargılama Hukuku Genel Esaslar, 3. Baskı, İzmir, 2019.
- SANCAKDAR, Oğuz-ALTINOK ÇALIŞKAN, Elif-DURŞUN, Gizem-SEYHAN, Serkan-YAĞCI, Pınar**, Disiplin Hukuku, Ankara, 2019.
- SANCAKDAR, Oğuz-ÖNÜT, Lale Burcu-US DOĞAN, Eser-KASAPOĞLU TURHAN, Mine-SEYHAN, Serkan**, İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı, 11. Baskı, Ankara, 2022.
- SANCAR, Türkan Yalçın**, “İşkence Yapan Kamu Personeline Rücu Sorunu”, Ankara Üniversitesi Siyasi Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 57, S. 4, ss. 153-169.
- SARICA, Ragıp**, “Adli Mahkemelerde İdare Ajan ve Memurları Aleyhlerinde, Şahsi Kusurlarına Binaen Açılan Tazminat Davalarında Şikayeti Mucip Fiilin Şahsi Bir Kusur Teşkil Edip Etmediğini Tayin Adli Mahkemeler İçin Bir Meselei Müstehire Midir?”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 12, S. 4, 1946, ss. 1037-1057, [Meselei Müstehire].
- SARICA, Ragıp**, “Ajan ve Memurların Vazifeleri Sırasında İşledikleri Bazı Suçların Hizmet Kusuru Sayılıp Sayılmayacağı Meselesinin Münakaşası”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 12, S. 1, 1946, ss. 85-118, [Meselesinin Münakaşası].
- SARICA, Ragıp**, “Fransa’da Ajan ve Memurların Şahsi Kusurlarından Devletin, İdarenin Mali Mesuliyeti Meselesi”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 15, S. 2-3, 1949, ss. 546-568, [Fransa’da Ajan ve Memurların Şahsi Kusurları].
- SARICA, Ragıp**, “Fransada Ajan ve Memurlar Aleyhinde Açılan Tazminat Davalarında, Şikâyeti Mucip Fillin Şahsî Bir Kusur Mu Yoksa Bir Hizmet Kusuru Mu Teşkil Ettiğini Tayin İşinin İhtilâf Mahkemesine Ait Bulunduğu Hususunda İhtilâf Mahkemesinin Pellettier Kararındanberi Şaşmaz İctihadı ve Buna Karşı Serdedilen Bazı Tenkitler”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 13, S. 1, 1947, ss. 23-62, [Bazı Tenkitler].
- SARICA, Ragıp**, “Hizmet Kusuru ve Karakterleri”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 15, S. 4, 1949, ss. 859-895, [Hizmet Kusuru].
- SARICA, Ragıp**, “İdare Ajan ve Memurlarının Gördükleri Fonksiyon Sırasında İşledikleri Suçlardan İdare Malen Mesul Tutulabilir Mi?”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 11, S. 3-4, 1945, ss. 3-35.
- SARICA, Ragıp**, “İdare Ajan ve Memurlarının Şahsi Kusurlarından Dolayı Şahsan Mesul Tutulmalarının Hukuki Mesnetleri”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 15, S. 1, 1949, ss. 34-54, [Hukuki Mesnetleri].
- SARICA, Ragıp**, “İdarî Kararlardan Dolayı İdare Aleyhine Açılan Tam Kaza Davaları”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 10, S. 3-4, 1945, ss. 486-514, [Tam Kaza Davaları].
- SARICA, Ragıp**, “Pellettier İctihadına Kaim Serdedilen Tenkitlere Cevap”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 13, S. 2, 1947, ss. 474-511.

- SARICA, Ragıp**, “Teşri Organının Faaliyetinden Dolayı Devletin Mali Mesuliyeti Meselesi”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 10, S. 1-2, 1944, ss. 95-162.
- SARICA, Ragıp**, “Vazifeye Müteallik Bazı Suçların Hizmet Kusuru Sayılmasına Karşı Serdedilen İtirazlara Cevap”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 12, S. 2-3, Y. 1946, ss. 439-462.
- SARICA, Ragıp**, “Yoklukla Malûl İdari Kararlardan Dolayı İdarenin Mali Mesuliyeti Meselesi”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 13, S. 3, 1947, ss. 893-910.
- SARICA, Ragıp**, İdarî Kaza, C. 1 (İdarî Davalar), İstanbul, 1949, [İdarî Davalar].
- SARICA, Ragıp**, İdarî Kaza, İstanbul, 1942, [İdarî Kaza].
- SERİM, Bülent**, “Anayasa’nın 128 inci Maddesi Karşısında Sözleşmeli Statü”, Türk İdare Dergisi, S. 373, Y. 58, 1986, ss. 169-180.
- SEVER, Çiğdem**, “Kamu Hizmetlerinde Biçimsel Ölçütte Çözülme ve Anayasanın 128. maddesinin 1. Fıkrası”, Ankara Barosu Dergisi, S. 3, 2013, ss. 245-268.
- SEVGİLİ GENÇAY, Fatma Didem**, “Fransız İdare Hukukunda Sorumlu Kamu Tüzel Kişisinin Belirlenmesi ve Tazmin Yükünün Sorumlular Arasında Paylaşımı”, Ankara Barosu Dergisi, S. 1, 2015, ss. 187-208, [Sorumlu Kamu Tüzel Kişisinin Belirlenmesi].
- SEVGİLİ GENÇAY, Fatma Didem**, “Les Regimes Legislatifs De Responsabilité Administrative En France”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 2, 2015, ss. 225-258, [Responsabilité Administrative En France].
- SEZGİNER, Murat**, İptal Davasının Uygulama Alanı Bakımından Ayrılabilir İşlem Kuramı, Ankara, 2000.
- SÖYLER, Yasin**, “Yargıtay Kararları Işığında Kişisel Kusur”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 14, S. 2, 2010, ss. 555-592.
- ŞAHİN, Faruk**, “Yönetim Hukukundaki Memur Kavramıyla Ceza Hukukundaki Memur Kavramının Karşılaştırması”, Ankara Barosu Dergisi, S. 1, 2004, ss. 15-42.
- ŞENLEN SUNAY, Süheyla**, İdari Yargılama Usulüne Hakim Olan İlkeler Karşısında İsbat ve Delil Hususları, İstanbul, 1997.
- TAHSİN, Saraç**, Büyük Fransızca-Türkçe Sözlük/Grand Dictionnaire Français-Turc, İstanbul, 1985.
- TAN, Turgut**, İdare Hukuku, 4. Baskı, İstanbul, 2015.
- TAN, Turgut-BAYAZIT, Bahar**, İdare Hukuku, 10. Baskı, Ankara, 2021.
- TANDOĞAN, Halûk**, Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku, Ankara, 1981, [Sözleşme Dışı Sorumluluk].
- TANDOĞAN, Halûk**, Türk Mes’uliyet Hukuku (Akit Dışı ve Akdî Mes’uliyet), İstanbul, 2010, [Türk Mes’uliyet Hukuku].

- TANRIVER, Süha**, *Medenî Usûl Hukuku, C. 1 (Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması)*, Ankara, 2016.
- TANRIVERDİ, Ayşe Almıla**, *İdârî Yargılama Hukuku Açısından Tespit Davasının Uygulanabilirliği*, İstanbul, 2020.
- TBMM**, *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Madde Gerekçeli*, Ankara, 2008.
- TEKİNSOY, M. Ayhan**, “Anayasa Mahkemesinin Kamu Görevlilerinin Kişisel Sorumluluğu Konusundaki Yaklaşımının Muhtemel Sonuçları”, *Ankara Barosu Dergisi*, S. 1, 2013, ss. 21-55.
- TERCIER, Pierre-PICHONNAZ, Pascal-DEVELİOĞLU, H. Murat**, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul, 2016.
- TETİK, Ahmet Talha**, *Türk Hukukunda Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi*, Ankara, 2020.
- TEZCAN, Durmuş-ERDEM, Mustafa Ruhan-ÖNOK, Murat**, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 21. Baskı, Ankara, 2023.
- TUNÇER, Polat**, *İdare Hukukuna Giriş*, Ankara, 2020.
- TURGUT, Tuğba**, “İdare Hukukunda Kamu Görevlisine Rücu”, *Adalet Dergisi*, S. 39, 2011, ss. 185-203.
- TURGUTER, Necip**, *Kamu Zararı Açıklaması*, Ankara, 2012.
- Türk Hukuk Kurumu**, *Türk Hukuk Lûgati*, 3. Baskı, Ankara, 1991.
- ULER, Yıldırım**, *İdari Yargıda İptal Kararlarının Sonuçları*, Ankara, 1970.
- ULUSOY, Ali D.**, *İdari Yaptırımlar*, İstanbul, 2013.
- ULUSOY, Ali D.**, *Türk İdare Hukuku*, 6. Baskı, Ankara, 2023, [Türk İdare Hukuku].
- UMAR, Bilge**, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, 2. Baskı, Ankara, 2014.
- ÜNLÜTEPE, Mustafa**, *Organizasyon Sorumluluğu (TBK m. 66/III)*, İstanbul, 2016.
- WALINE, Jean**, *Droit administratif*, 28. Baskı, Paris, 2020.
- YASİN, Melikşah**, “Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Türk İdari Teşkilat Hukukuna Etkileri”, *Anayasa Yargısı*, C. 36, S. 1, 2019, ss. 315-333.
- YASİN, Melikşah**, *İdari Yargılama Usulünde İspat*, İstanbul, 2015, [İspat].
- YAŞAR, Hasan Nuri**, “İdarenin Sorumluluğu Üzerine Düşünceler”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 66, S. 1, 2008, ss. 201-219, [Düşünceler].
- YAŞAR, Hasan Nuri**, *İdare Hukuku*, 2. Baskı, İstanbul, 2014, [İdare Hukuku].
- YAŞAR, Hasan Nuri**, *İdari Yargı Kararlarının Etkinleştirilmesi Arayışında İdari Yargı İdari Yargıç Yargısal Emir*, İstanbul, 2013, [Yargısal Emir].
- YAVUZ, Canan**, *Yargı Kararlarında İdarenin Hukuku Sorumluluğu ve Hizmet Kusuru*, İstanbul 2020.

- YAVUZDOĞAN, Seçkin**, Devlet Memurları Uyarınca Naklen Atama, 2. Baskı, Ankara, 2016.
- YAYLA, Ahmet**, İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, İstanbul, 2015, [İdarenin Kusursuz Sorumluluğu].
- YAYLA, Yıldızhan**, İdare Hukuku, 2. Baskı, İstanbul, 2010, [İdare Hukuku].
- YENİCE, Kâzım-ESİN, Yüksel**, Açıklamalı-İçtihatlı-Notlu İdari Yargılama Usulü, Ankara, 1983.
- YILDIRIM, Ramazan-ÇINARLI, Serkan**, Türk İdâre Hukuku Dersleri, C. 1, 7. Baskı, Ankara, 2021, [C. 1].
- YILDIRIM, Ramazan-ÇINARLI, Serkan**, Türk İdâre Hukuku Dersleri, C. 2, 5. Baskı, Ankara, 2022, [C. 2].
- YILDIRIM, Turan**, "İdarenin Sorumluluğu", İdare Hukuku, (Edt. Turan Yıldırım), 8. Baskı, İstanbul, 2020, ss. 758-804, [İdarenin Sorumluluğu].
- YILDIRIM, Turan**, "Yargı Kararlarının Uygulanmaması Sorunu", Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, C. 8, S. 1, ss. 1-12, [Yargı Kararlarının Uygulanmaması Sorunu].
- YILDIRIM, Turan**, İdari Yargı, İstanbul, 2008, [İdari Yargı].
- YILDIRIM, Turan-FİŞ ÜSTÜN, Gül**, Açıklamalı-Notlu İdari Yargılama Usulü Kanunu, İstanbul, 2020.
- YILDIZ, A. Çağrı**, Alman İdari Yargılama Hukukuna Özgü Bir Dava Türü Yükümlülük Davası, İstanbul, 2021.
- YILMAZ, Dilşat**, "Alman İdare Hukuku'nda İdarenin Takdir Yetkisi ve Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 69, S. 1-2, 2011, ss. 1019-1032, [Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi].
- YILMAZ, Ejder**, Hukuk Sözlüğü, 8. Baskı, Ankara, 2004.
- ZABUNOĞLU, Yahya Kazım**, İdare Hukuku, C. 1, Ankara, 2012, [C. 1].
- ZABUNOĞLU, Yahya Kazım**, İdare Hukuku, C. 2, Ankara, 2012, [C. 2].
- ZABUNOĞLU, Yahya**, İdari Yargı Hukuku Dersleri, (Teksir), Ankara, 1982, [İdari Yargı Hukuku Dersleri].
- ZANOBINI, Guido**, (Çev. Atıf Akgüç-Sahir Eрман), İdare Hukuku, C. 1, İstanbul, 1945.
- ZEVKLİLER, Aydın-ERTAŞ, Şeref-HAVUTCU, Ayşe-AYDOĞDU, Murat-CUMALIOĞLU, Emre**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler ve Özel Borç İlişkileri, İzmir, 2013.

Vahit YILDIRIM

Cumhuriyet Savcısı

**SUÇA SÜRÜKLENEN
ÇOCUKLARIN
SORUŞTURMA EVRESİ**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Suçta Sürüklenen Çocukların Soruşturma Evresi
Vahit Yıldırım

Hukuk Yayınları Dizisi – 3772

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 779 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Acar, Gülşah, Aynur Demir, Dicle Görmez, ve İlkey Keser. "Aile ve Çocuk Suçluluğu İlişkisi". *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2015.
- Ağcaoğlu, İpek. *Mağduru Çocuk Olan Cinsel Suçlarda Suça Sürüklenen Çocuk*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Akarca, Mehmet. "Çocukların Ceza Hukukundaki Yeri ve Çocukların Korunması". Erişim 20 Mart 2022. <https://www.anayasa.gov.tr/media/3626/akarca.pdf>.
- Akbulut, Berrin. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 10. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- . "Ceza Mevzuatında Çocuk ve Çocukların Yakalanması, Gözaltına Alınması". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 9, sy 2 (2013): 541-86.
- Akbulut, Berrin, ve Murat Aksan. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma*. 2. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Akçay, Püren. "Onarıcı Adalet Modeli Çerçevesinde Uzlaştırma ve Çocuk Mahkemelerinde Uygulanması". *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sy 9 (2011): 129-44.
- Akın Atalan, Gülfer. "Ceza Hukukunda Çocuk Yargılaması". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
- Aksoy İpekçioğlu, Pervin. "Yakalama ve Gözaltına Alma Koruma Tedbirleri". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9 (2007): 1215-54.
- Akyel, Muhammet Ali. "Fransa Çocuk Adalet Sisteminin İdari Yapısı". Adalet Bakanlığı, 2017. <https://magdur.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/22102020172227fransa-calisma-ziyareti-raporu-2325-ocak-2017.pdf>.
- Akyüz, Emine. *Çocuk Hukuku, Çocuk Hakları ve Korunması*. 7. bs. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2020.

- . “Suça Sürüklenen Çocukların Hakları”. *İçinde Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar*, editör Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, ve Muzaffer Cihat Öner. Ankara: SABEV, 2011.
- Altıparmak, Cüneyd. *100 Başlıkta Soruşturma Evresi*. 14. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Arıcan, Mehmet. “Ceza Muhakemesi Hukukunda İfade Alma ve Sorgu”. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 17, sy 1 (2009): 43-66.
- Aristoteles. *Politika*. Çeviren Mete Tuncay. 1. bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1975.
- Artantaş, Günce. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturmanın Gizliliği*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Artuk, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen, Mehmet Emin Alşahin, ve Kerim Çakır. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 11. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Aslan, Beşir. *Ceza Hukukunda Yaş Küçüklüğü*. 2. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2012.
- . *Ceza Hukukunda Yaş Küçüklüğü*. 3. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Atılğan, Eylem Ümit. “Teşkilat Yapısı, İşleyişi ve Cezaya Alternatif Tedbirlerin Uygulanması Açısından İngiltere ve Galler Gençlik Adalet Sistemi”. *TBB Dergisi*, sy 119 (2015): 555-600.
- Avcı, Mustafa. *Osmanlı Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 1. bs. Konya: Mimoza Yayınları, 2010.
- Bahadır, Oktay. *Yaşama Hakkı*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015.
- Bakar, Yunus Emre. *Ceza Muhakemesi Kanununda Uzlaştırma*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Balcı Demirel, Nezihe. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Batman, Hüseyin, ve Elif Gökçearsan. *Çocuğun Cinsel İstismarında Adli Görüşme*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Baytemir Kontacı, Burcu. “Çocuklar Bakımından Uzlaştırma: Farklı Yararlar Arasında Bir Denge Arayışı”. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 69, sy 4 (2021): 1705-72.

- Bıyıklı, Latife. "Korunmaya Muhtaç Çocuklar Ve S.O.S. Çocuk Köyleri". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi* 2, sy 01 (1995): 3-10.
- Bozatay, Şeniz Anbarlı, ve Avni Akın Ürönal. "Ceza Muhakemesi Kanunu Kapsamında Uzlaştırma Kapsamına Giren Suçlar: Kuramsal ve Hukuksal Bir Değerlendirme". *Yönetim Bilimleri Dergisi* 16, sy 32 (2018): 329-44.
- Canoğlu, Veysel Candan. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları (Haksız Yakalama, Gözaltı, Tutuklama, Arama ve El Koyma)*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Centel, Nur, ve Hamide Zafer. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 21. bs. İstanbul: Beta Yayınevi, 2022.
- Centel, Nur, Hamide Zafer, ve Özlem Çakmut. *Türk Ceza Hukukuna Giriş*. 5. bs. İstanbul: Beta Yayınevi, 2008.
- Cohen, A. K. *Delinquent Boys: The Culture of the Gang*. New York, 1955.
- Cömert, Özge, ve Yelda Sevim. "Çocuk ve Suç İlişkisinin Sosyolojik Suç Kuramları ile İncelenmesi". *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 6, sy 1 (2017): 29-40.
- Çakan, Seher, ve Orçun Avcı. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Mükellef Hakları: Mülkiyet Hakkı ve Adil Yargılanma Hakkı". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, sy 1 (2021): 639-78.
- Çalışır, Kurtuluş Tayanç, ve Melissa Doğan. *Çocuklar Suçun Nesnesi Olamazlar Çocuk Hakları Manifestosu*. 1. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Çolak, Gülbeyaz. "Türk Ceza Yargılamasında Çocukların Yargılanması ve Hakları". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- Demirbaş, Timur. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 16. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- . *Kriminoloji*. 7. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- . *Soruşturma Evresinde Şüphelinin İfadesinin Alınması*. 6. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Deniz, Buket. *Engelli Hakları ve Ayrımcılık Yasağı*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.

- Dilli, Şirin. *Türkiye’de Çocuk Olmak*. 1. bs. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2020.
- Dinç, Aybike. “Türkiye’de Çocuk Mahkemelerinin Çocuk Adalet Sistemindeki Yeri”. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, sy 5 (2020): 62-79.
- Dirican, Rabia. “Tarihi Süreçte Çocukluk ve Çocuk Hakları”. *Çocuk ve Gelişim Dergisi* 2, sy 2 (2018): 51-62.
- Doğan, Recep. *Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Çocuk Ceza Adalet Sistemi*. 1. bs. Ankara: Ütopya Yayınevi, 2018.
- Doğmuş, Simay. *AİHS Işığında Devletlerin Yaşama Hakkına İlişkin Pozitif Yükümlülükleri*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Dönmez, Burcu. *Çocuk Yargılaması – Ceza Muhakemesi Hukukunda Çocuklara Özel Soruşturma ve Kovuşturma Kuralları*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Dönmezer, Sulhi. *Genel Ceza Hukuku Dersleri*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, 2003.
- Duran, Demet. “Şüphelinin İfadesinin Alınması (Cmk Md. 147- Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği Md. 23)”. *İzmir Barosu Dergisi*, sy 2 (2013): 190-225.
- Duyan, Veli, ve Münevver Eryalçın. *Suçta Sürüklenen Çocuk ve Gençler*. 1. bs. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, 2016.
- Eker, Ahmet. “Agnew’in Suç ve Çocuk Suçluluğu Genel Teorisinin Temel Unsurları, Suç Önleme Politikaları ve Limitleri”. *International Journal of Human Sciences* 13, sy 1 (2016).
- Erbay, Ercüment. *Çocuk Hakları*. 2. bs. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, 2013.
- Erbay, Ercüment, Derya KAYMA Güneş, Ahmet Ege, Yasemin Baksi, ve Ferda Civelek. “2010-2012 Yılları Arası Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının İncelenmesi: Ankara 1. Çocuk Mahkemesi Örneği”. *Toplum ve Sosyal Hizmet* 26, sy 2 (2015): 31-52.
- Ercan, Mehmet Sercan. “Kovuşturma Evresinde Sanığın Hakları”. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, sy 1 (2019): 181-97.
- Erdem, Mustafa Ruhan, Durmuş Tezcan, ve Rıfat Murat Önok. *Ceza Özel Hukuku*. 19. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Erkan, Rüstem, ve M. Yüksel Erdoğan. “Göç ve Çocuk Suçluluğu”. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* 9, sy 9 (2006): 79-90.

- Erkut, Zeynep, Serap Balcı, ve Suzan Yıldız. "Tarihsel Süreç İçinde Çocuk". *Çocuk ve Medeniyet 2*, sy 3 (2017): 17-28.
- Ertemür, Hazal. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Alternatif Bir Çözüm Yolu Olarak Uzlaştırma*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Fermanoğlu, Mahmut. "Koruma Tedbirlerinden Tutuklama". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
- Feyzioğlu, Metin. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Madde 6/3-a Uyarınca İsnadın Bildirilmesi ve Türk Hukuku". *TBB Dergisi*, sy 555 (2004): 102-25.
- Gödekli, Mehmet. "Ceza Hukukunda Güvenlik Tedbirleri ve Muhakeme Usulü". Yayımlanmış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Gölcüklü, Feyyaz. "Türkiye'de Çocuk Suçluluğu". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* 11, sy 03 (1956).
- Gül, Sertaç. "Çocuk Hakları Kapsamında Suça Sürüklenen Çocukların Gözaltına Alınması ve Türk Hukuku". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Gülay, Uçar Kılınç. *Çocuk Yargılamasında Yapılan Tüm Hatalar Ve Bozma Nedenleri*. 1. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Güler, Gülen. "Suça Sürüklenen Çocukların Biyopsikososyal Değerlendirilmesi". *Türkiye Klinikleri J Child Psychiatry-Special Topics* 3, sy 3 (2017): 220-24.
- Güneş Okuyucu, Ergün. "Soruşturmanın Gizliliği". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 59, sy 2 (2010): 243-75.
- Hakeri, Hakan. *Ceza Hukuk Genel Hükümler*. 12. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2011.
- Heinrich, Bernd. *Ceza Hukuku Genel Kısım - 1. Çeviren Yener Ünver*. 1. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.
- Hoşgöl, Batuhan. *Etkin Soruşturma Yükümlülüğü*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- İçel, Kayıhan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 5. bs. İstanbul: Beta Yayınevi, 2018.

- İnal, Kemal. *Çocuk Hakları ve Siyaset*. 2. bs. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, 2018.
- İnci, Zekiye Özen. *Bir Koruma Tedbiri Olarak Türk Ceza Muhakemesinde Tutuklama*. 5. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- İpek, Ali İhsan. *Suçta Sürüklenen Çocukların Muhakemesi*. 1. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.
- İpek, Aydın. "Çocuk Haklarının Gelişimi ve Karşılaştırmalı Olarak Anayasal Açıdan Değerlendirilmesi". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 20, sy 1 (2012): 151-73.
- Kalabalık, Halil. *İnsan Hakları Hukuku*. 5. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- . *İnsan Hakları Hukukuna Giriş*. 3. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Karakehya, Hakan, ve Asuman İnce Tunçer. *Türk Ceza Muhakemesinde Seri Muhakeme ve Basit Yargılama*. 1. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Karakuş, Özlem, ve Hasan Hüseyin Tekin. "Çocuk Koruma Kanunu Uyarınca Haklarında Danışmanlık Tedbiri Uygulanan Çocukların Özellikleri (Konya Örneği)". *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* 7, sy 29 (2012): 29-44.
- Kaya, Burçak. "Türk Hukukunda Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Kaya Göçmen, Özen. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki Koruma Tedbirleri Üzerindeki Etkileri: Yakalama ve Gözaltı Koruma Tedbirleri Özelinde Bir Değerlendirme". Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021.
- Kırımsoy, Emrah. "Çocuk ve Gençlik Suçluluğuna Müdahale: Almanya Örneği". İçinde *Suçta Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar*, editör Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Gürer, ve Muzaffer Cihat Öner. Ankara: SABEV, 2011.
- Koca, Mahmut, ve İlhan Üzülmez. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 14. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.

- . *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 15. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Köksal, Murat. “Suça Sürüklenen Çocukların Cezai Sorumlulukları ve Bu Çocuklara Özgü Suç Soruşturması”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Kunt, Veysel. “Suç ve Çocuk”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003.
- Mamur Işıkcı, Yasemin. *Çocuk Gözüyle Türkiye’de Çocuk Hakları Sorunu*. 2. bs. Ankara: Astana Yayınları, 2019.
- Merey, Zihni, ed. *Çocuk Hakları*. 3. bs. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2019.
- Metin, İsmail. “Ceza Muhakemesinde Suça Sürüklenen Çocuk”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Nalbant, Aygül. “Uluslararası Çocuklar İçin Adalet Sempozyumu”. İçinde *Soruşturma ve Kovuşturma Aşamasında Mağdur Çocuğun İfadesinin Alınması ve Dinlenmesinde Yaşanan Sorunların Değerlendirilmesi*, 254-78. Ankara, 2013.
- Nişancı, Dilaver. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Asgari Sanık Hakları*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Ocak, Ümit. “İnsan Hakları Açısından Ceza Muhakemesinde Kişi Özgürlüğü Hakkını Sınırlayan Koruma Tedbirleri”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.
- Oktay, Ayla. “Korunmaya Muhtaç Çocukların Eğitimi”. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi* 1, sy 1 (1989): 101-15.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan, ve Pınar Bacaksız. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 14. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- . *Ceza Muhakemesi Hukuku Son Yasal Değişiklikler, Güncel Yargıtay Kararları, Aihm Ve Anayasa Mahkemesi’nin Bireysel Başvuruya İlişkin Son Kararları İşlenmiş*. 15. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, t.y.
- . *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. 16. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, t.y.
- Özdemir, Fatma Betül. “Suça Sürüklenen Çocukların Muhakemesinde Soruşturma Evresi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.

- Özdemir, Hande. "Türk Hukukunda Çocukların Yargılanması". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- Özdemir, Hayrunnisa, ve Ahmet Cemal Ruhi. *Çocuk Hukuku*. 1. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2012.
- Özen, Mustafa. *Ceza Hukuk Genel Hükümler Dersleri*. 3. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- . *Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesi Hukuku*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 11. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015.
- . *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 17. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- . *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 18. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Özgenç, İzzet, ve Cumhur Şahin. "İddia ve Savunma Hakkı". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5, sy 2 (2001).
- Özgenç, İzzet, İlhan Üzülmöz, ve Yurtlu. *Ceza Genel Hukuku*. 4. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Özkan, Özge. *Suçta Sürüklenen Çocukların Yargılanması*. 1. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Özmenli, Fatma Gökçen. "Suçta Sürüklenen Çocukların Muhakemesi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- Öztürk, Bahri, Eker Kazancı, ve Sesim Soyer Güleç. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri*. 5. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Öztürk, Bahri, Durmuş Tezcan, ve Mustafa Ruhan Erdem. *Ceza Muhakemesi Hukuku Ders Kitabı (Nazari ve Uygulamalı)*. 11. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Özyurt, Kürşat. *Soruşturmanın Gizliliği ve Lekelenmeme Hakkı*. 1. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Peker, İlbilge Selcen. *Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.

- Polat, Halil. "Çocukların Cezai Sorumluluğu ve Yargılanmalarındaki Özellikler Üzerine Bir İnceleme". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, sy 90 (2010): 64-102.
- Polat, Oğuz. "Çocuk Suçluluğu". Erişim 23 Ekim 2023.
<http://www.kriminoloji.com/>.
- Seyfikli, Günseli. "Korunma İhtiyacı Olan veya Suça Sürüklenen Çocukları Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Şahin, Cumhuriyet. *Ceza Muhakemesi Hukuku I*. 4. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013.
- Şahin, Cumhuriyet, ve Neslihan Göktürk. *Ceza Muhakemesi Hukuku – I –*. 12. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Şen, Ersan, ve Bilgehan Özdemir. *Tutuklama*. 3. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2012.
- Şenocak, Hasan. "Korunmaya Muhtaç Çocuklara Sağlanan Bakım Yöntemleri". *Journal of Social Policy Conferences*, sy 51 (2010): 177-228.
- Şimşek, Hakkı. "Suç Yönetimi Bağlamında Çocuk Suçluluğu, Cezalandırma Sistemi Ve Eğitim". *Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisi 2*, sy 1 (2021): 93-120.
- Tanrıvermiş, Atilla. *Masumiyet Karinesini Genişleten Bir İlke Olarak Lekelememe Hakkı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Taş, Hakan. "Yargı Kararları Işığında Müdafiden Yararlanma Hakkı ve Zorunlu Müdafiliği Gerektiren Haller". *Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi 5*, sy 1 (2022): 71-112.
- Tezcan, Mahmut. *Çocuk Sosyolojisi*. 2. bs. Ankara: Anı Yayıncılık, 2012.
- Tomanbay, İlhan. "Avrupa Birliği Ülkelerinde Çocuk Koruma Anlayışı ve Türkiye'deki Çocuk Koruma Kanunu". İçinde *Suçta Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar*, editör Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, ve Muzaffer Cihat Öner. Ankara: SABEV, 2011.
- Topdemir, Canan. "İstismar Mağduru Çocuğun Korunmasında Bir Uygulama: Çocuk İzlem Merkezi(ÇİM)". *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, sy 43 (2016): 0-0.

- Tuncer, Barış, ve Tuğba Erdoğan. "Korunmaya Muhtaç Çocuklar ve Korunmaya Muhtaç Çocuklara Sağlanan Bakım Yöntemleri". *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)* 3, sy 2 (2018): 515-27.
- Uluğtekin, Sevda. "Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal İnceleme Raporlarının Yeri ve Önemi". İçinde *Suçta Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar*, editör Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Gürer, ve Muzaffer Cihat Öner. Ankara: SABEV, 2011.
- . *Çocuk Mahkemeleri ve Sosyal İnceleme Raporları*. Türkiye Barolar Birliği, 2004.
- Yavuzer, Haluk. *Çocuk ve Suç*. 19. bs. İstanbul: Remzi Kitapevi, 2019.
- Yazıcı, Ergün. "Korunmaya Muhtaç Çocuklar ve Çocuk Evleri". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 9, sy 18 (2013): 499-525.
- Yel, Sema, ve Erdem Hareket. *Eğitim Hukukunda Çocuk Hakları Ve Eğitimi*. 1. bs. Ankara: Anı Yayıncılık, 2021.
- Yenisey, Feridun. "Almanya'da Gençlerin Muhakemesi". *Journal of Istanbul University Law Faculty* 42, sy 1-4 (1976): 85-117.
- . "Mukayeseli Hukuk Açısından Ceza Sorumluluğu Yaşı Ceza Sorumluluğu Olmayan Çocuklar ve Gençler için Ceza Hukukunda Uygulanan Alternatif Yaptırımlar", 2007. https://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/egitimbasvuru_basvuru/mukayeselihukukta.pdf.
- Yenisey, Feridun, ve Ayşe Aykut Nuhoğlu. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 10. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Yenisey, Feridun, ve Ayşe Nuhoğlu. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 6. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- . *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 9. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Yenisey, Feridun, Ayşe Nuhoğlu, İzzet Özgenç, Adem Sözüer, ve Adem Tarhan. *Dr. Dr. H.c. Silvia Tellenbach'a Armağan*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Yerdelen, Erdal. *Türk Ceza Hukuku Yaptırımlar ve İnfazı*. 1. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Yıldırım, Metin. *Uygulamalı Genel ve Özel Ceza Soruşturması*. 2. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.

- Yokuş Sevük, Handan. “Çocuk Yargılaması Hukukunda Hazırlık Soruşturması”. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* VIII, sy 1-2 (2004): 199-232.
- . “Çocuk Yargılamasında Ön Ödeme ve Sulh Hakiminin Ceza Kararname” 17, sy 52 (2004): 66-88.
- Yüce, Oktay. “Suça Sürüklenen Çocukların Rehabilitesinde Çocuk Mahkemelerinin Rolü (Sakarya Örneği)”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Zafer, Hamide. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 8. bs. İstanbul: Beta Yayınevi, 2021.
- . “Savunma Hakkı ve Sınırları”. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 19, sy 2 (2013): 507-40.
- Zorlu, Süleyman Emre. “Günümüz ve İslam Hukukunda Çocuk Hakları Karşılaştırmalı Bir İnceleme”. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 21, sy 2 (2013): 125-60.
- <https://alternatifcozumler.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/1312021135737uzla%C5%9Ft%C4%B1rma%20kapsam%C4%B1na%20giren%20su%C3%A7%20listesi%2013-01-2021%20PDF.pdf> (Erişim Tarihi: 17.04.2021)
- <https://alternatifcozumler.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2112018155553onodemeye-iliskin-tablo.pdf> (Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- <https://khgmsaglikhizmetleridb.saglik.gov.tr/TR,43119/cocuk-izlem-merkezi-cim-listesi.html> (Erişim Tarihi: 14.04.2021)
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>
- <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/istatistik/istatistik-1.pdf>
- UYAP Karar Arama: <https://intranet.uyap.gov.tr/>

Dr. Halil POLAT

Avukat

İCRA ve İFLÂS HUKUKU

Pratik El Kitabı

Dijital Ortamda (UDF, PDF, WORD) Dilekçe ve Karar Örnekleriyle

Güncellenmiş 2. Baskı

Madde metinleri	■	Yargıtay karar özetleri
Maddelerle ilgili açıklamalar	■	Dilekçe, yazışma ve karar örneği
Harçlar ve Giderler	■	İlgili mevzuat
Önemli süreler	■	Kavram indeksi
Pratik notlar	■	Önemli vurgular

Adalet Yayınevi
Ankara 2023

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İcra ve İflâs Hukuku Pratik El Kitabı

Halil Polat

Hukuk Yayınları Dizisi – 3511

İkinci Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 780 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Halil Polat

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salamat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

- **ACAR**, Ayşe Ece, Elektronik Tebligat, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: LXXIV, Sayı: 1, İstanbul 2016
- **AKİL**, Cenk, Genel Haciz Yoluyla Takipte Ödeme Emrine İtiraz, Yetkin Yayınevi, Ankara 2017
- **AKİPEK**, J.G./**AKINTÜRK**, T.: Eşya Hukuku, 2009, s. 786
- **AKİPEK**, Jale G., Türk Eşya Hukuku, 3.Kitap, Ankara, 1972
- **AKKAN**, Mine, Elektronik Ortamda Tebligat Yapılmasına İlişkin Gelişmeler, Haluk Konuralp Anısına Armağan, Cilt I, Yetkin Yayınevi, Ankara 2009
- **ANSAY**, Sabri Şakir, Hukuk, İcra ve İflas Usulleri, 1960
- **ARSLAN**, Ramazan/**YILMAZ**, Ejder/**TAŞPINAR AYVAZ**, Sema/**HANAĞASI**, Emel, İcra ve İflas Hukuku, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018
- **ARTUÇ**, Mustafa/**BIKMAZ**, Raif, İcra ve İflas Suçları, Tekağaç Eylül Yayıncılık, Ankara 2004
- **ATALAY**, Oğuz, Medeni Usul Hukukunda Menfi Vakıaların İspatı, İzmir 2001
- **ATALI**, Murat/**ERMENEK**, İbrahim, İcra ve İflas Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara 2018
- **ATALI**, Murat/**ERMENEK**, İbrahim/**ERDOĞAN**, Ersin, İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2019 (2019)
- **ATALI**, Murat/**ERMENEK**, İbrahim/**ERDOĞAN**, Ersin, İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2022 (2022)
- **AYİTER**, N.:Eşya Hukuku, 1983, s. 171;
- **BAHTİYAR**, Mehmet, Kıymetli Evrak Hukuku, 16. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2018
- **BORAN-GÜNEYSU**, Nilüfer, İcra Hukukunda Aşkın Haciz, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XX, Y. 2016, Sa. 4
- **BORAN-GÜNEYSU**, Nilüfer, İcra Takip İşlemleri, TBB Dergisi 2012 (101)
- **BUDAK**, Ali Cem, İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip, İstanbul 2008
- **CAN**, Mertol, Kıymetli Evrak Hukuku Ders Kitabı, 4. Baskı, İmaj Yayınevi Ankara 2019
- **COŞKUN**, Mahmut, İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019
- **ÇAĞA**, Tahir, Ödeme Emrine İtirazın İptali, BATİDER, C:8, S:3
- **DEYNEKLİ**, Adnan, Sıra Cetveli İle İlgili Sorunlar, Bankacılar Dergisi, Sayı 67, 2008
- **DEYNEKLİ**, Adnan/**KISA**, Sedat, İtirazın İptali Davası, 3. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2013
- **DURAL**, M.: Eşya Hukuku Dersleri, 1981
- **ERBAY**, Erhan, Tebligat İşlemleri Ders Kitabı, PTT Genel Müdürlüğü Eğitim yayınları, 1. Baskı, Ankara 2006
- **ERİŞ**, Gönen, Ödeme Emrine İtirazın İptali Davası ve Bazı Sorunlar, ABD, Y:1977, S:5

Kaynakça

- **EROĞLU**, Orhan, Tasarrufun İptali Davası İle Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, Seçkin Yayınları, Ankara 2019
- **GÜNEREN**, Ali, İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, Ankara 2012
- **GÜRSOY, K./EREN, F./CANSEL, E.:** Türk Eşya Hukuku, 1984
- **HALMAN-ÇETİN**, Emine, İcra-İflas Hukukunda Şikâyet ve İcra Mahkemelelerinde Yargılama Usulü, Adalet Yayınevi, Ankara 2010
- **HANAĞASI**, Emel, Davada Menfaat, Ankara 2009
- **KAPLAN**, Necdet, İcra-İflas El Kitabı, 3. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2018
- **KARSLI**, İbrahim, İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, Alternatif Yayıncılık, İstanbul 2014
- **KENDİGELEN**, Abuzer, Çek Hukuku, 5. Baskı, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2019
- **KİRAZ**, Taylan Özgür, İcra Mahkemesinde İtirazın Kaldırılması, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2013
- **KÖPRÜLÜ**; B./KANETİ,S.: Sınırlı Aynı Haklar, 1982- 1983
- **OĞUZMAN,K./SELİÇİ, Ö./OKTAY-ÖZDEMİR, S.,** Eşya Hukuku, 12. Baskı, 2009
- **KURT**, Resul, İş Yargısında Arabuluculuk, TBB Dergisi, TBB Dergisi 2018 (135)
- **KURU**, Baki, Borçtan Kurtulma Davası, Adalet Dergisi, 1962/2
- **KURU**, Baki, Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.II, 6. Bası, İstanbul 2001
- **KURU**, Baki, İcra İflas Hukuku Ders Notları, 2004 Baskı
- **KURU**, Baki, İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, Yetkin Yayınları, Ankara 2017 (İcra-Ders Kitabı)
- **KURU**, Baki, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2004 (2004)
- **KURU**, Baki, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, Adalet Yayınevi, Ankara 2013 (İcra-El Kitabı)
- **KURU**, Baki/**ARSLAN**, Ramazan/**YILMAZ**, Ejder, İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, 23. Baskı, Ankara 2009
- **KURU**, Baki/**AYDIN**, Burak, İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, 6. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2021
- **MUŞUL**, Timuçin, Haciz ve Hacze İştirak, Adalet Yayınevi, Ankara 2019 (Haciz)
- **MUŞUL**, Timuçin, İcra ve İflas Hukuku, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2013 (İcra)
- **MUŞUL**, Timuçin, İcra ve İflas Hukukunda Şikâyet, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018 (Şikâyet)
- **MUŞUL**, Timuçin, Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017 (Tasarrufun İptali)
- **OKÇUOĞLU**, Yavuz, İcra Hukukunda İtirazın İptali ve İnkâr Tazminatı, Bursa Barosu Dergisi, Y:1980, S:11

Kaynakça

- **ÖNDER**, Mehmet Fahrettin, Tüzel Kişi Tacirlerin Ticareti Terk Etmelerinin Anlami Ve Sonuclarinin Yargitay Kararlari Açısından Değerlendirilmesi, S.D.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi C.I, S.2, Yıl 2011
- **ÖZBAY**, İbrahim, 6099 sayılı Kanun ve Tebligat Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik Çerçevesinde Tebligat Hukukundaki Son Değişiklikler, EÜHFD, Cilt 16, Sayı: 1-2, Erzincan 2012
- **ÖZBAY**, İbrahim/**YARDIMCI**, Taner Emre, Tebligat Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara Kasım 2018
- **ÖZKAN**, Yönel, İcra İflas Hukukunda İtirazın İptali Davası, Ankara 2004
- **ÖZTAN**, Fırat, Kıymetli Evrak Hukuku, 22. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2018
- **ÖZTEK**, Selçuk/**BUDAK**, Ali Cem/**TUNÇ-YÜCEL**, Müjgan/**YEŞİLOVA**, Bilgehan/**KALE**, Serdar, Yeni Konkordato Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2018
- **PEKCANITEZ**, Hakan/**ATALAY**, Oğuz/**SUNGURTEKİN-ÖZKAN**, Meral/**ÖZEKES**, Muhammet, İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, 6. Bası, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2019
- **PEKCANITEZ**, Hakan/**SİMİL**, Cemil, İcra-İflas Hukukunda Şikâyet, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017
- **POROY**, Reha/**TEKİNALP**, Ünal, Kıymetli Evrak Hukuku, 22. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2018
- **POSTACIOĞLU**, İlhan E./**ALTAY**, Sümer, İcra Hukuku Esasları, 5. Bası, Vedat Kitapçılık, Ankara 2010
- **PULAŞLI**, Hasan, Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017
- **SAVAŞ**, H. Hüseyin, Kamu Alacaklarında İptal Davası, Mevzuat Dergisi, Y.4, S.48, Aralık 2001, <https://www.mevzuatdergisi.com/2001/12a/01.htm>
- **SAYMEN- M./K. ELBİR**, Türk Eşya Hukuku Dersleri, İstanbul, 1963 s. 533; B. Davran, Rehin Hukuku Dersleri, İstanbul, 1972
- **ŞAHİN**, Şebnem, Teori ve Uygulamada Karşılıksız Çek Suçu, Seçkin Yayınevi, Ankara 2020
- **ŞENSÖZ**, Ahmet, İcra Kefaletinin Şekline İlişkin Bir Yargıtay Karar İncelemesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, Özel Sayı 2014, s. 2953-2969 (Basım Yılı: 2015) Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ'e Armağan
- **TÜRKMEN**, Ali, Özel Hukuk Muhakeme Usulü, Ders Kitabı, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara Mayıs 2015
- **ULUKAPI**, Ömer, İcra ve İflas Hukuku, Mimoza Yayınları, Konya 2015
- **UMAR**, Bilge, Türk İcra ve İflas Hukukunda İptal Davası, 1963
- **UMAR**, Bilge/**YILMAZ**, Ejder, İspat Yükü, Ankara 1980
- **UYAR**, Talih, Genel Haciz Yolu İle İlamsız Takiplerde Yetkili İcra Dairesi (İİK m. 50), TBB Dergisi, Sayı 56, 2005 (Yetki)
- **UYAR**, Talih, İcra Hukukunda Haciz, Manisa 1983 (Haciz)
- **UYAR**, Talih, İcra Tutanakları ve İşlevleri, <http://myicra.com/forum/html/makale/talihuyar/12.htm> (Tutanaklar)

Kaynakça

- **UYAR**, Talih, İcra ve İflas Hukukunda Harçlar ve Giderler, <https://www.hukuki.net/makale/iik-harclar.asp> (Harçlar)
- **UYAR**, Talih, İtirazın İptali Davası ile Tahsil (Eda) Davası, 2. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2019 (İtirazın İptali)
- **UYAR**, Talih, Menfi Tespit ve İstirdat Davası (İİK m. 72), 2. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2019 (Menfi Tespit)
- **UYAR**, Talih, Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, Bilge Yayıncılık, Ankara 2017 (Tasarrufun İptali)
- **UYAR**, Talih, Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (İİK m. 278, 279, 280), TBB Dergisi, Sayı 78, 2008 (Konu)
- **ÜLGEN**, Hüseyin/**HELVACI**, Mehmet/**KAYA**, Arslan/**NOMER ERTAN**, N. Füsün, Kıymetli Evrak Hukuku 12. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019
- **ÜNLÜ**, M. Cengiz, Açıklamalı -İçtihatlı 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Seçkin Yayınevi, Ankara, 1995
- **ÜSTÜNDAĞ**, Saim, İcra Hukuku Esasları, İstanbul 1984
- **WIELAND**, C., İsmail Hakkı Tercümesi, Kanunu Medenide Aynı Haklar, İsviçre MK. 794.madde Şerhi
- **YILMAZ**, Ejder, Devlet Malları Hak ve Rüçhanlığına Sahip Malların Haczedilmemesi, Prof.Dr. Yaşar Yalçın'a Armağan, Türkiye İş Bankası Yayınları
- **YILMAZ**, Ejder, İcra ve İflas Kanunu Şerhi, Yetkin Yayınları, Ankara 2016 (Şerh)
- **YILMAZ**, Halil, İtirazın İptali Davası ve İcra İnkâr Tazminatı, ABD., 2003/3
- **ZEYLİ**, Alperen, İcra Takibinde Harçlar, <https://www.makaleler.com/icra-takibinde-harclar>
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/#>

Dr. R. TAMER PEKDİNCER

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi (E.)

Dr. ABDÜSSAMET YILMAZ

Marmara Üniversitesi
Adalet Meslek Yüksek Okulu
Ticaret Hukuku

Reklam Kurulu ve Yargı Kararları Çerçevesinde

REKLAM SEKTÖRÜNDE HUKUK VE REGÜLASYON

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Reklam Sektöründe Hukuk ve Regülasyon

Tamer Pekdinçer - Abdüssamet Yılmaz

Hukuk Yayınları Dizisi – 3769

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 781 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- ABBASOĞLU, H. Dilara; Sosyal Medya Reklamcılığında Haksız Rekabet, Ankara 2021, s.22.
- ADAK, Agah; “*Haksız Rekabet Müessesesi ve Reklam Yolu ile Haksız Rekabet*”, Adana İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi, S. 4, 1975.
- AKIN, İrfan; “*Adwords Reklam Sisteminde Marka Kullanımı*”, TBB Dergisi, Sayı 78, 2008, s. 205-226.
- AKSOY, Mehmet Ali, “*Haksız Ticari Uygulamalar Direktifinde Düzenlenen Haksız Rekabet Halleri ve Uygulama Örnekleri*”, İÜHFM, C. LXXIII, s. 279-318.
- AKTAN, Coşkun Can; “*Ahlak ve Ahlak Felsefesine Giriş*” Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, C. 1, S. 1, 2009, s. 38-59.
- AKTEPE ARTIK, Sezin; “*İstinaf Kanun Yolunda Kamu Düzeni Kavramı*” TBB Dergisi, 2018 (134),
- AKTUĞLU, Karpat Işıl; Tüketicinin Bilgilendirilmesi Sürecinde Reklam Etiği, Küresel İletişim Dergisi, S. 2, Güz 2006.
- ANTALYA, Gökhan / TOPUZ, Murat; Medeni Hukuk, Ankara 2019,
- ARKAN, Sabih; “*Avrupa Topluluğunda Karşılaştırmalı Reklamlar*”, BATİDER, C. XXI, S. 1, Y. 2001, s.21-43.
- ARSLAN, Kahan Onur; “*İnsan Onuru Kavramı ve Koruma Tedbirleri Bağlamında Temel Bir İlke Olarak İnsan Onurunun Korunması*”, TBB Dergisi, 2015 (120), s. 155-172.
- ASLAN, İ. Yılmaz; Tüketici Hukuku Dersleri, Bursa 2014.
- ATEŞ, Derya; “*Sözleşmelerde Genel Ahlak Kurallarının Belirlenmesi*” Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C. 8, S. 32, Ekim 2017
- ATEŞ, Derya; Borçlar Hukuku Sözleşmelerinde Genel Ahlak Aykırılık, Ankara 2007,
- AVŞAR, Zakir/ELDEN, Müge; Reklam ve Reklam Mevzuatı, Ankara 2005.

- AYDIN, Oya; Genel Ahlak, Hukuk ve Cinsellik, Mülkiye Dergisi, C. 37, S. 4, Y. 2013
- AYDOĞDU, Murat; Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara 2015.
- BALIK, İfakat; *"Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği Bağlamında Öngörülen Doğrudan Karşılaştırmalı Reklam Yasağı"*, BATİDER, C. XXXV, S. 3, Y. 2019, s. 151-183
- BOZBEL, Savaş; Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Karşılaştırmalı Reklam Hukuku, Ankara 2006.
- CİNTAMÜR, İsmail Gökhan; Reklamda Tanık Olarak Kullanılan Ünlülerin Algılanan İnanılabilirliklerine Göre Tüketicilerin Reklama ve Markaya Yönelik Oluşan Genel Tutumları Arasındaki Farklılıkların Belirlenmesine Yönelik Bir Pilot Araştırma, İstanbul Üniversitesi SBE, Pazarlama Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- ÇAMDERELİ, Mete / KOCABAY ŞENER, Nihal; *"Örtülü Reklamın Örtüsünü Aralamak"* Akdeniz İletişim Dergisi, S. 25, 2016, s. 211-224.
- ÇETİNTÜRK, Naim; Temel Dijital Pazarlama Kavramları ve Remarketing Reklam Modeli, Ankara 2019.
- DEMİR, Bahadır; Reklam Sözleşmeleri, Ankara 2022.
- DERELİ, Aytaç Burak / ÇAKIR, Vesile; Reklam Kuluçkası, Kültürel Dönüşüm ve Reklamlar, Konya 2023.
- DURAL, Mustafa / ÖĞÜZ, Tufan; Türk Özel Hukuku Cilt: 2, Kişiler Hukuku, İstanbul 2022,
- ELDEN, Müge, Reklam ve Reklamcılık, 2. Bası, Ankara 2013.
- EROL, Arzu; Türk Hukukunda Örtülü Reklam, İstanbul 2018.
- ERTUNÇ, Filiz; Çocuk Dünyasında Reklamın Rolü: Televizyon Reklamlarında Çocuklara Yönelik Düzenlemeler, Radyo ve Televizyon Kurulu Uzmanlık Tezi, Ankara 2011.
- GÖLE, Celal; Ticaret Hukuku Açısından Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketicilerin Korunması, Ankara 1983.
- GÜLMEZ, Emrah; Kullanıcı Tanıklığı Ve Uzman Tanıklığı Reklamlarına Yönelik Tutumların Karşılaştırılması, Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi, C. 3, S. 12, Temmuz 2016.

- GÜLSOY, Tanses; Reklam Terimleri ve Kavramları Sözlüğü, İstanbul 1999.
- GÜRBÜZ GÜNGÖR, Esin; “Tüketicilerin Çevre Konusundaki Duyarlılığına Yönelik Reklamların Hukuki Açısından İncelenmesi”, Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi, C. 12, S. 1, 2021, s. 21-50.
- GÜVEN, Koray; “Reklam Hukuku Perspektifinden Avrupa Birliği, Alman ve Türk Hukuklarında tüketici Ölçütü: Avrupa Birliği Adalet Divanı’nın “Gut Springenheide” Kararı Üzerine Bir İnceleme”, TBB Dergisi, 2015 (120), s. 493-508.
- GÜVEN, Şirin; Haksız Rekabet Hukukunun Amacı ve Koruduğu Menfaatler, Ankara 2012
- HELVACI, Serap; Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar, (MK md. 24/a fıkra I / İMK md. 28a fıkra I), İstanbul 2001.
- INCARDONA, Rossella/PANCIBO, Cristina; “The Average Consumer, The Unfair Commercial Practices Directive, and The Cognitive Revolution”, J Consum Policy (2007) 30, s. 21-38.
- İNAL, Emrehan/BAYSAL, Başak; Reklam Hukuku ve Uygulaması, İstanbul 2008.
- KARAASLAN, Pelin; “Kötüleyici Reklamların Tespitinde Esas Alınacak Ortalama Tüketici Ölçütü”, TAAD, Y. 11, S. 40, Ekim 2019, s. 149-173.
- KASAPOĞLU, Cihangir; Kriz İletişiminde Reklamın Kullanımı ve 2006 Yılı Kuş Gribi Krizi Örneği, Marmara Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2008.
- KAYA, Arslan; “Reklamın Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Korunması Sorunu”, Uluslararası Reklam Hukuku Sempozyumu (8-9 Mayıs 2008), İstanbul 2009, s. 179-191.
- KORKMAZ, Alperen, “Sosyal Medya Etkileyicilerinin Yaptığı Tanıtımların Örtülü Reklam Yasağı Bakımından Değerlendirilmesi”, TBB Dergisi, C. 35, S. 160, 2022, s. 181-210.
- KÜÇÜK, Tefik Sönmez; “Federal Alman Hukukunda Verilen “Benetton Kararları” Ekseninde Şok Edici Ticari Reklamların Anayasal Açısından İncelenmesi”, LHD, C. 14, S. 166, Y. 2016, s. 5457-5472.
- MOROĞLU, Erdoğan; Karşılaştırmalı Reklam ve Yargıtay Kararları, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XI, Ankara 1994

- NOMER ERTAN, N. Füsün; Haksız Rekabet Hukuku, İstanbul 2016.
- OĞUZMAN, Kemal; *“Dürüstlük Kuralına Başvurma Konusunda Bazı Yargıtay Kararlarının Eleştirilmesi”*, Prof. Dr. Yaşar Karayalçın’a 65. Yaş Armağanı, Ankara 1988, s. 407; EDİS, Seyfullah, Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Ankara 1993
- ÖZDEMİR, Hayrunnisa; *“Sağlık Çalışanları (Eczacılar) ve Hasta Hakları”* Zirve Üniversitesi Sağlık Hukuku ve Politikası Dergisi, Mart 2014, S. 1, s. 5-23.
- ÖZDEMİR, Semih Sırrı / DOĞANAY, M. Zahit; *“Bir Mecra Olarak Sosyal Medyanın Reklam Hukuku Açısından Değerlendirilmesi”*, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Y. 7, S. 13, Haziran 2019, s. 295-337.
- ÖZKAN, Abdullah, *“Reklamda Etik İlkelerin Strateji Değeri ve Hukuksal Denetim Yönetimi Olarak Özdenetimin Önemi”*, Yeni Medya ve Reklam, İstanbul 2015.
- ÖZKAN ÜNER, Zehra; *Karşılaştırmalı Hukuk Bakış Açısıyla Telif Haklarında Parodi Amaçlı Kullanımlar*, İstanbul 2022.
- ÖZSUNAY, Ergun; *Karşılaştırmalı Reklamlar, Uluslararası Reklam Hukuku Sempozyumu*, İstanbul 2009.
- PEKDİNÇER, R. Tamer, *Haksız Rekabet Hukukunda Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklamlar ve Satış Yöntemleri*, Ankara, 2020 (PEKDİNÇER, Dürüstlük Kuralı).
- PEKDİNÇER, R. Tamer; *Haksız Rekabet ve Marka Hukukuna İlişkin Bilirkişi Raporları ve Mütalaalar*, İstanbul 2015 (Anılış: PEKDİNÇER, Bilirkişi Raporları I).
- PEKDİNÇER, R. Tamer; *Marka ve Haksız Rekabet Hukukuna İlişkin Bilirkişi Raporları*, Ankara 2019 (PEKDİNÇER, Bilirkişi Raporları II).
- PEKDİNÇER, R. Tamer/GÜNDOĞDU; Gökmen; *Dini Değer ve Sembolleri İçeren Markaların Tescili (556 Sayılı Khk M.7/I (j) Bendi)*, Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, C. 7, S 28
- ŞUA, Mehmet Fethi, *“Örtülü Reklamların Yasaklanmasının Marka Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi”*, YÜHFD, C. XIII, S. 2, 2016, s. 45-68.
- TAYFUR, Gıyasettin / YILMAZ, Kemal; *Reklamcılık, Kavram – Araçlar – Yönetim*, 7. Baskı, Ankara 2022

- TEKELİOĞLU, Numan; Tüketicinin Korunması Açısından Hukuka Aykırı Reklamlar, İstanbul 2016.
- TEVETOĞLU, Mete / ÇOLAK, Betül; Dijital Reklamcılığın Yol Açtığı Hukuki Sorunlar ve Çözüm Önerileri, MHFD, Y. 2021, S. 1.
- TOPSÜMER, Füsun/ELDEN, Müge; Reklamcılık, Kavramlar, Kararlar, Kurumlar, İstanbul 2016,
- UÇARYILMAZ, Talya Şans; Bona Fides (Dürüstlük Kuralı), Ankara, 2019
- YASAMAN KÖKÇÜ, Zeynep; “Adwords Reklamlarda Bir Başkasına Ait Markanın Aynısının veya Benzerinin Anahtar Sözcük Olarak Kullanımı Tecavüz Teşkil Eder Mi? AB Adalet Divanı Kararları Işığında Tecavüz Kriterleri” Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan, İstanbul, Ocak 2017, s. 791-830.
- YAŞAR, Ali; Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Bakımından Televizyon Reklamlarının Hukuki Niteliği ve Televizyon Reklamları Üzerinde Hak Sahipliği, İstanbul 2011.
- YILMAZ, Asuman; “Türk Ticaret Kanunu’na Göre Karşılaştırmalı Reklamlarda İtibardan (Tanınmışlıktan) Haksız Yararlanma”, BATİDER, C. XXXIII, S. 2, Y. 2017, s. 45-66
- YILMAZ, Lerzan; “Duygu Sömürüsü Yapan Reklamlar ve Alman Federal Mahkeme Kararları” Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, 11/2007, s. 615-626.
- YUSUFOĞLU, Fülurya; “Türk ve İsviçre Hukuklarında Karşılaştırmalı Reklamlar”, İsviçre Borçlar Kanunu’nun İktisabının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku’nun Türk Ticaret Hukuku’na Etkileri, İstanbul 2009, s. 115-160.
- EK – Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ilgili maddeler
- EK – Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği
- EK – RÖK Uygulama Esasları

Arb. Av. Eylem PAMUK

İŞ HUKUKUNDA
ARABULUCULUK
ANLAŞMA BELGESİ
HUKUKİ MAHİYETİ ve GEÇERSİZLİĞİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İş Hukukunda Arabuluculuk Anlaşma Belgesi Hukuki Mahiyeti ve Geçersizliği Eylem Pamuk

Hukuk Yayınları Dizisi – 3768

Birinci Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 782 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

Adalet Bakanlığı İnternet Sitesi. Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı. (59155416-045. 02-E. 156/13418 sayılı ve 17.07.2017 tarihli Genelge. Erişim Tarihi: 18.07.2023.<http://www.adb.adalet.gov.tr/> adresinden alındı.

Adalet Bakanlığı İnternet Sitesi.(Tarih Yok). Adalet Bakanlığı İstatistikleri. Erişim Tarihi:18.07.2023.<https://adlisicil.adalet.gov.tr> adresinden alındı.

Adalet Bakanlığı İnternet Sitesi. (Tarih yok). İş Hukukunda Uzman Arabuluculuğa İlişkin Usul ve Esaslar. Erişim tarihi 23.12.2020 <http://www.adb.adalet.gov.tr/> adresinden alındı.

Adalet Bakanlığı İnternet Sitesi.(Tarih yok). Arabuluculuk Uzmanlık Alanlarına İlişkin Duyuru. Erişim tarihi 23.12.2020 <http://www.adb.adalet.gov.tr/> adresinden alındı.

Adalet Bakanlığı İnternet Sitesi.(Tarih yok). Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı Duyuruları. Erişim Tarihi: 23.11. 2022. <https://adb.adalet.gov.tr/> adresinden alındı.

Adalet Bakanlığı İnternet Sitesi.(Tarih yok). Türkiye Arabulucular Etik Kuralları. Erişim Tarihi: 18.07.2023.<https://adb.adalet.gov.tr/> adresinden alındı.

Akın L. (2017). İş Mahkemeleri Kanunu İle Getirilen Yeni Düzenlemeler ve Arabuluculuk. Erişim Tarihi: 25.04.2022. <https://intes.org.tr/pdf> adresinden alındı.

Akıncı Z. (1996). "Milletlerarası Ticari Uyuşmazlıkların Alternatif Çözüm Yolları".*BATİDER*. C. 18. S. 4. s. 101. Erişim Tarihi: 08.05.2023. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/> adresinden alındı.

- Akil C. "Hukuk Muhakemeleri Kanununda Sulh ve Sulh Yoluyla Şarta Bağlı Hüküm Verilip Verilmeyeceği Meselesi" *GÜHFD*. C.XVI. Y.2012. S.4. s. 15. Erişim Tarihi: 01.11.2023. https://dergipark.org.tr/adresinden_alindi.
- Akkan M. (2018). "Arabuluculuk Faaliyeti Sonucunda Anlaşılan Hususlarda Dava Açma Yasağı ve Sonuçları".*Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. (20)2. s.1-31. Erişim Tarihi 22.01.2023. <https://dergipark.org.tr> adresinden alındı.
- Alpagut G. (2007). "İş Sözleşmesinin Sona Ermesine İlişkin Sözleşmesel Kayıtlar ve Sözleşmenin Tarafların Anlaşmasıyla Sona Ermesi"(İkale Sözleşmesi) [Bildiri]. İstanbul Barosu ve Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tarafından Ortaklaşa Gerçekleştirilen 11. İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Toplantısı, 8-9 Haziran 2007, İstanbul: İstanbul Barosu Yayını. Erişim Tarihi 11.04.2023. <https://avesis.istanbul.edu.tr/> adresinden alındı.
- AlpagutG.(2016)."İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı Taslağı ile Getirilen Zorunlu Arabuluculuk Kurumunun Medeni Usul Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi." [Bildiri]. İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu. İstanbul. s.213-214.Erişim Tarihi: 20.10.2023. <https://www.tisk.org.tr/> adresinden alındı.
- Arıkan G. (2021). Üçüncü Kişi Lehine Arabuluculuk Sözleşmesi İle Şarta Bağlı Arabuluculuk Sözleşmesinin İcra Edilebilirliği. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C. XXV, S. 2. s.129-164.Erişim Tarihi: 07.12.2023. <https://dergipark.org.tr/> adresinden alındı.
- Astarlı M. (2016). *İş Hukukunda İkale(Bozma Sözleşmesi)*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Atalı M. (2017). *Pekcanitez Usul-Medeni Usul Hukuku*. C. 3. Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Atalı M. Ermenek İ. ve Erdoğan E. (2018). *Medeni Usul Hukuku*. Ankara. Yetkin Yayıncılık.

- Atış İ. (2019).Arabuluculuk Uygulamasında Gizlilik İlkesinin Uygulanması ve Önemi. *Sakarya İktisat Dergisi* Cilt 8. S.1. s. 74-84. Erişim Tarihi 20.07.2023. <https://dergipark.org.tr> adresinden alındı.
- Ayan M. (2020). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aydın U.(2004).İş Sözleşmesinin Anlaşma ile Sona Erdirilmesi. *Çimento İşveren Dergisi*.Erişim Tarihi: 16.02.2023. <http://www.ceis.org.tr/dergidocs/mak1.adresinden> alındı.
- Azıklı ArslanB.(2018).*Medeni Usul Hukuku Açısından Zorunlu Arabuluculuk*. Ankara. Yetkin Yayınları.
- Badur E. (2021). Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Borçlar Hukuku Açısından Değerlendirilmesi. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*. S. (9)18. s.49-87. Erişim Tarihi: 02.04.2023. <https://dergipark.org.tr/> adresinden alındı.
- Başkan. Ş.E. (2013). “6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Ölümün Hizmet Sözleşmesine Etkisi Ve Yeni Bir Tazminat: Ölüm Tazminatı.”. Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Ana Bilim Dalı. *TBB Dergisi*.S.104 s. 55-72. Erişim Tarihi 07.12.2023. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/> adresinden alındı.
- Bilgili A. (2013).İşe İade Davası Sonunda İşe Başlatılan İşçinin Hakları. *Adana Barosu Dergisi*. S. 9. s. 107 – 115. Erişim Tarihi 19.07.2023. <https://dergipark.org.tr> adresinden alındı.
- Bostancı Y. ve Çetinel T. (2021). “İş Kazası ve Meslek Hastalığından Doğan Tazminat Taleplerinin Usûl Hukukunun Bazı 366 Kurumları Bakımından Değerlendirilmesi”. KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Ana Bilim Dalı. S.1.s.355. Erişim Tarihi: 19.07.2023.<https://dergipark.org.tr> adresinden alındı.
- Bulur A. (2010). “Avukatlık Kanunu M. 35/A'nın Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları Çerçevesinde İrdelenmesi ve Bir Düzenleme Önerisi”.*TBB Dergisi*. S. 89. 196-241. Erişim Tarihi:08.05.2023. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/> adresinden alındı.

- Büyükay F. (2018). *Arabuluculuk Anlaşma Belgesi ve İcra Edilebilirlik Şerhi*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Canbolat T. (Ed.) (2018). *İş Hukukunda Arabuluculuk Uzmanlık Eğitimi Kaynak Kitabı*. Erişim Tarihi: 05.04.2023. <http://www.adb.adalet.gov.tr> adresinden alındı.
- Cansel E. ve Özel Ç. (Tarih Yok). "Türk Borçlar Hukukunda Ceza Koşulu".s. 713-733. Erişim Tarihi: 15.11.2023. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/179446> / adresinden alındı.
- Centel N. B. ve Zafer H. (2008). *Ceza Muhakemesi Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Çelik N., Caniklioğlu N. ve Canbolat T. (2018). *İş Hukuku Dersleri*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Çelikoğlu, C.T. (2014). "6325 Sayılı HUAK'a göre Arabuluculuk Yoluna Başvurulması ve Anlaşma Belgesinin Mahkeme ve İcra Usulleri İle İlişkisi". Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. Ankara s.669-725.
- Chernyaeva Daria,V.(2016). "Rus Hukukunda İş Uyuşmazlıklarının Çözümünde Arabuluculuk". [Bildiri]. İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği 40. Yıl Uluslararası Toplantısı. İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi.14 Mayıs 2016. İstanbul. Erişim Tarihi: 22.04.2023. <https://www.tisk.org.tr/> adresinden alındı.
- Çiçek M. (2018). *İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Çil Ş. (2018). *İş Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk ve 7036 Sayılı İ.M.K. Uygulanması* Ankara: Yetkin Yayınları.
- Çukur M., Koç M.,(2010). "Ülkemizde İş Uyuşmazlıklarının Çözümünde Özel Hakem." *ÇEİS*. Eylül. Erişim Tarihi: 18.07.2023. <https://dergipark.org.tr> adresinden alındı.
- Deliduman S. (2001). *Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Noter Senetleri*. Ankara: NOTEV Yayınevi.

- Demir Ş. (2008).”Avukatlık Kanunu 35/A’nın Uygulanması Sorunu ve Çözüm Önerileri.”*Terazi Hukuk Dergisi*. 3(18). 193-203. Erişim Tarihi: 03.04.2023. <https://www.academia.edu> adresinden alındı.
- Demir, Ş. (2014).*Arabulucunun Hukuki Sorumluluğu” Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Sempozyumu*.(Ed. Yasemin Işıқтаç.) İstanbul: Sümer Kitapevi.
- Demir, Ş. (2011). *Avukatın Uzlaşma Sağlama Yetkisi*. Ankara: Adalet Yayınları.
- Doğan G.(2014).”Aşırı İfa Güçlüğü Nedeniyle Sözleşmenin Değişen Koşullara Uyarlanması.”*TBB Dergisi*. S. 111. s.10.Erişim Tarihi: 08.05.2023. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/> adresinden alındı.
- Dökünlü, U.(2019).İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk.(Yayın No: 615382). [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi].Erişim Tarihi: 18.07.2023.<https://acikerisim.iku.edu.tr/adresinden> alındı.
- Durmuş, A.S.(Tarih Yok).” İş hukukunda Dava Şartı Arabuluculuk Konusunda Güncel Sorunlar.” Erişim Tarihi: 18.07.2023. https://www.adaso.org.tr/5aa64236-0b06-431a-8a1b-2a51c7344dc9_Seda_Arslan adresinden alındı.
- Dür O.(2018).*Arabuluculuk Faaliyeti ve Arabulucuların Hak ve Yükümlülükleri*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Ekmekçi Ö., Özeker M., Atalı M. ve Seven V.(2019). *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk*. İstanbul: Oniki Levha Yayınları.
- Ekmekçi Ö., Özeker M., Atalı M. (2018).*Hukuk Uyuşmazlıklarında İhtiyari ve Zorunlu Arabuluculuk*. İstanbul: On iki Levha Yayınları.
- Emir A.Ş. ve Tepe, B.K. (2018).İş Uyuşmazlıklarına İlişkin İbra Hükümü İçeren Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Arabuluculuğa Elverişlilik Bakımından Değerlendirilmesi. *Çalışma ve Toplum Dergisi*. S.3. s.1483-1508.Erişim Tarihi 11.05.2023. <https://www.calisma-toplum.org/> adresinden alındı.

- Erdoğan E. ve Cömert B. (2018). "Arabuluculuk Sonunda Hazırlanan Anlaşma Belgesinin Hukuki Niteliği ve Anlaşma Belgesine Karşı Başvurulabilecek Hukuki Çareler." *Terazi Hukuk Dergisi*.13(138). 27-47.Erişim Tarihi: 16.09.2022. <https://www.jurix.com.tr/> adresinden alındı.
- Erdönmez G. (2017). *Pekcanitez Usul- Medeni Usul Hukuku*. İstanbul: On iki Levha Yayıncılık.
- Erdost, B. (2022). *Arabulucunun Hukuki Sorumluluğu*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Eren, F. (2014). *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Eren, F.(2019). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Ersen Perçin G.(2011)."Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yönetmelerinden Arabuluculuğun Hukuksal Düzenlemelerdeki Yeri." *MHB*. Y. 31 S.2 S.182-201 Erişim Tarihi: 16.12.2022. <https://dergipark.org.tr/> adresinden alındı.
- Gümrükçüoğlu Y.B.(2023). *İş Hukukunda Uzman Arabuluculuk*. Ankara: Motif Matbaacılık.
- Gürsu M.G. (2019). *İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk*. (Yayın No: 656863).[Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi].Erişim Tarihi: 02.06.2021. <https://acikerisim.baskent.edu.tr> adresinden alındı.
- Güzel A. (2016). Karşılaştırılmalı Hukuk Işığında Alternatif Çözüm Yolları.[Bildiri]. *İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği 40. Yıl Uluslararası Toplantısı. İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi*.14 Mayıs 2016.İstanbul.Erişim Tarihi: 20.10.2023.<https://www.tisk.org.tr/> adresinden alındı.
- Hatemi H. ve Gökyayla K.E. (2021). *Borçlar Hukuku Genel Bölüm*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Hançerlioğlu O. (1976). *Felsefe Ansiklopedisi*. Cilt 1(A-D). İstanbul: Eba-bil Yayınları.

- Işıқтаç, Y.,ve Metin., S. (2021) *Hukuk Metodolojisi*. İstanbul: Filiz Kitapevi.
- Kar B. (2018). *İş Yargılaması Usulü*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Karaç, S.T. (2022).Türk İş Hukuku Bağlamında İ kale Sözleşmelerinin Geçerlilik Ölçütleri Ve “Makul Yarar” Kavramı. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*. Yıl 13. S.50 s. 386-416. Erişim Tarihi: 06.05.2023. <https://dergipark.org.tr> adresinden alındı.
- Karacabey, K. (2016).”Zorunlu Arabuluculuğun Hukukun Temel İlkele-
rine Aykırılığı ve Uygulanabilirliğine Dair Sorunlar.”*Ankara Baro-
su Dergisi*, S.2016/1 s. 457-489.Erişim Tarihi: 18.07.2023.
<https://dergipark.org.tr> adresinden alındı..
- Karşlı, A. (2012).*Medeni Muhakeme Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitapevi.
- Kayırgan,H. (2021). “İş Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Anlaşma Tu-
tanaklarının İrade Fesadı Bağlamında Değerlendirilmesi”. Gazi-
antep Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Huku-
ku Anabilim Dalı. Erişim Tarihi: 17.01.2023. <https://openaccess.ihu.edu.tr> adresinden alındı.
- Kekeç, E.K. (2016). *Arabuluculuk Yoluyla Uyuşmazlık Çözümünde Temel Aşamalar ve Taktikler*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Kılıçoğlu, A. M. (2014).*Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yeni Borçlar Kanunu’na Göre Genişletilmiş*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Kılıçoğlu, A. M. (2021). *Arabuluculuk Sözleşmeleri*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Kılıçoğlu, A. M. (2007) *Toplu İş Hukukundan Doğan Davalar ve Çözüm Yolları*. İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Kıyak, E. (2015).”Arabuluculuk Sonucunda Ulaşılan Anlaşma Belgesinin Hukuki Niteli-ği.” *TAAD*. Yıl:6. Sayı:21. s.523-548. Erişim Tarihi: 14.03.2022. <https://kutuphane.dogus.edu.tr/adresinden> alındı.
- Kocaoğlu, M.(1999). *Türk İş Hukuku’nda Arabuluculuk Kurumu İngiltere, Fransa, Almanya, İsveç ve Özellikle A.B.D. Hukuk Sistemleriyle Karşılaştırmalı Olarak*. Ankara: TÜHİS Yayınları.

- Kocayusufpaşaoğlu, N., Hatemi, H., Serozan, R. ve Arpacı, A. (2008). *Borçlar Hukuku Genel Bölüm*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Koçyiğit, İ. ve Yeşilkaya, İ.(2020).*Ticarî Davalarda İş Uyuşmazlıklarında Tüketici Mahkemelerinde Dava Şartı Arabuluculuk Uygulamaları*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Kor, M. (2018). *Türk Hukukunda Toplu İş Uyuşmazlıklarında Barışçı Çözüm Yolu Olarak Arabuluculuk*.(Yayın No: 245829). [Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi]. Erişim Tarihi 15.07.2022. <https://acikbilim.yok.gov.tr/> adresinden alındı.
- Korunalp, C.S. (2011).*Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları Tahkim*. (Yayın No: 303773) [Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi]. Erişim Tarihi: 29.05.2023. <http://nek.istanbul.edu.tr/>adresinden alındı.
- KömeAkpulat, A. (2018). *İş Mahkemelerinde Yargılamaların Özellikleri*. İstanbul: Oniki Levha Yayınları.
- Kurt, R. (2018). "İş Yargısında Arabuluculuk".*TBB Dergisi*, S. 135, 405-444. Erişim Tarihi: 14.02.2022.<http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr> adresinden alındı.
- Kuru, B. (2010). "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı Hakkında Görüş ve Öneriler." *MİHDER*. 2010/2. 237-246.Erişim Tarihi 03.04.2022.<https://search.trdizin.gov.tr/> adresinden alındı.
- Kuru B., Arslan R. ve Yılmaz E. (2003). *İcra ve İflas Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Kuru. B. (2013).*İcra İflas Hukuku El Kitabı*..Ankara: Adalet Yayınları
- Kuru B. (2001). *Hukuk Muhakemeleri Usulü*. Cilt 4. 6. Bası. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Levent, T.Ü. ve Filizoğlu, G.B. (2016). "İş Dünyasında Arabuluculuğun Önemi." Erişim Tarihi 20.07.2023. <https://arabuluculukgonulluleri.org.tr/> adresinden alındı.

- Loi, P., (2016). "İtalyan İş Hukukunda Arabuluculuk ve Uzlaşma".İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi."[Bildiri]. İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği 40. Yıl Uluslararası Toplantısı. İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi.14 Mayıs 2016.İstanbul.Erişim Tarihi 20.10.2023. <https://www.tisk.org.tr/> adresinden alındı.
- Mehmet, Z. Y. (2020)."İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının Sulh Sözleşmesi ve İbra Sözleşmesi ile Çözülmesi." *Adalet Dergisi*. 2020. S. 64, s. 531-564. Erişim Tarihi: 19.07.2023. <https://dergipark.org.tr> adresinden alındı.
- Melekoğlu, K.B. (2018).*İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Mutlay, F.B. (2018)."*İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk*" İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar Konferansı Serisi No:7.(Ed. Tankut Centel). İstanbul: On İki Levha yayınları.
- Mollamahmutoğlu, H., Astarlı M. ve Baysal U. (2017). *İş Hukuku Ders Kitabı* Cilt: 1 Bireysel İş Hukuku. Ankara: Lykeion Yayınları.
- Narmanlıoğlu, Ü.(2012).*İş Hukuku Ferdi İş İlişkileri I. Yeni Mevzuata Göre Gözden Geçirilmiş 4. Baskı*, İstanbul: Beta Yayınları.
- Namlı M. (2016).İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı Taslağı ile Getirilen Zorunlu Arabuluculuk Kurumunun Medeni Usul Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi. [Bildiri]. İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği 40. Yıl Uluslararası Toplantısı. İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi. 14 Mayıs 2016. İstanbul. Erişim Tarihi: 20.10.2023. <https://www.tisk.org.tr/> adresinden alındı.
- Nazlı Ç. S. (2021)."Uzlaştırmanın İş Kazalarından Doğan Maddi ve Manevi Tazminat Davalarına Etkisi." *Çalışma ve Toplum Dergisi*. S. 2021/1 s. 355-386. Erişim Tarihi: 19.07.2023. <https://www.calisma-toplum.org/> adresinden alındı.
- Odaman, S., (2017). "Arabuluculuk Tutanağına İcra Edilebilirlik Şerhi Verilmesine İlişkin Yargıtay Kararının Değerlendirilmesi" *DEÜHFD*, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan. s.1753-1766.Erişim Tarihi: 10.11.2023. <https://hukuk.deu.edu.tr/> adresinden alındı.

- Odaman, S. ve Karaçöp E. (2018). "İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk Müessesesinin Bugünü ve Geleceğine İlişkin Genel Bir Değerlendirme." *Sicil Dergisi*. S. 39.s.47. Erişim Tarihi: 03.10.2023. <https://sicil.mess.org.tr> adresinden alındı.
- Oğuzman, M. K. ve Öz T. (2014). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 6098 Sayılı Yeni Türk Borçlar Kanununa Göre Güncellenip Geliştirilmiş* C. 1. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Oğuzman, M.K.(1984).*Hukuki Yönden İşçi İşveren İlişkileri*. İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Okay, S.N.(Tarih Yok.). İş Uyuşmazlıklarının Çözüm Yolları ve Yerleri. s. 77-91 Erişim Tarihi 18.07.2023. <https://dergipark.org.tr> adresinden alındı.
- Okur, Z. (2019). *Bireysel İş Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Olarak Arabuluculuk*. Adana: Karahan Yayınevi.
- Özbay, İ. (2006). Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri. *AÜEHFD*, CXS.3-4 s.459-476. Erişim Tarihi: 28.09.2023. <https://dergipark.org.tr/> adresinden alındı.
- Özbek, M.S. (2012). "Türk Yargı Sisteminde Çok Seçenekli Adliyeler." Ankara. Strateji Geliştirme Başkanlığı. Erişim Tarihi: 24.12.2020. <http://dSPACE.baskent.edu.tr> adresinden alındı.
- Özbek, M.S.(2016).*Alternatif Uyuşmazlık Çözümü*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Özbek, M.S.(2009). *Noter Senetlerinde Sahtelik*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Özbıçakçı, P. (Tarih Yok). "Arabuluculuk Anlaşma Belgesi Ve Ceza Koşulu Bakımından İcra Edilebilirlik Şerhi Hakkında Değerlendirme." Ankara. Erişim Tarihi: 15.11.2023.<https://legesegitim.com/> adresinden alındı.
- Özdemir, E. (2013). "İkale ve Alternatif Bir Öneri Olarak Sulh Sözleşmesi." *Çimento Endüstrisi İşverenleri Dergisi*. S. 27(3). s. 32-51. Erişim Tarihi 22.08.2023. <https://silo.tips/> adresinden alındı.

- Özekes, M. (2017). *Pekcanitez Usul, Medeni Usul Hukuku*. C. 3. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Özekes, M. (Moderatör). (TarihYok.)"Arabuluculuk Çalışma Toplantısı: Arabuluculukla İlgili Güncel Sorunlar, Beklentiler ve Öneriler Sonuç Raporu." *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 1, S.2015/1, s. 119-133 Erişim Tarihi:20.10.2023. www.adb.adalet.gov.tr/duyurular/2015/Ocak/eskisehir_rapor/eskisehir_raporu.pdf adresinden alındı.
- Özmumcu, S.(2013).*Uzak Doğu'da Arabuluculuk Anlayışı ile Türk Hukuk Siteminde Arabuluculuk Kurumuna Genel Bir Bakış*. İstanbul:Oniki Levha Yayıncılık.
- Öztarar, H. (2017). Ankara Konferansı. Akın L(Ed.)*İş Mahkemeleri Kanunu İle Getirilen Yeni Düzenlemeler ve Arabuluculuk*. Ankara: İntes Yayınları.
- Pekcanitez, H., Atalay O., Sungurtekin, Ö. M. ve Özekes M. (2022). *İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı*. İstanbul: Oniki Levha Yayınları.
- Pekcanitez, H., Atalay O. ve Özekes M. (2012).*Medeni Usul Hukuku*. Ankara: On iki Levha Yayınları.
- Postacıoğlu İ. (2011). "*Şarta Muallak Hükümler*" *Makaleler ve Karar İncelemeleri*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Reisoğlu S. (2014). *Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Perçin, E. G.(Tarih Yok). "Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemlerinden Arabuluculuğun Hukuksal Düzenlemedeki Yeri."*MHB*. C.31. S.2.Erişim Tarihi: 16.04.2022.<https://dergipark.org.tr> adresinden alındı.
- Sarıhan, B.B. (2020). "Türk Borçlar Hukukunda ve İş Hukukunda İbranın Hukuki Boyutu." *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (NEÜHFD)*, C. 3, S. 1, s.99-199.Erişim Tarihi: 11.03.2023. <https://dergipark.org.tr> adresinden alındı.

- Sevimli, A. (2009).İş Hukukunda İbra ve İkale Sözleşmelerinin Geçerlilik Koşulları Konusundaki Gelişmeler. *Sicil İş Hukuku Dergisi*. Y.4 S.14 Haziran. s. 84-109. Erişim Tarihi 15.06.2023. <https://sicil.mess.org.tr/> adresinden alındı.
- Süzek, S. (2022).İş Hukuku. Ankara: Beta Yayınları.
- Şahin, T., Çelik, Y. ve Ruh, A. C. (2018).*İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk Rehberi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şahin, Y. (2021). Uyuşmazlıkların Çözümünde Üçüncü Taraf Rolü Olarak Arabuluculuk. *Güvenlik Çalışmaları Dergisi*, S.2, 243-266. Erişim Tarihi: 03.06.2023.<https://dergipark.org.tr/> adresinden alındı.
- Şakar, M.(2017). *İş Hukuku Uygulaması*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Şen, M. (2011). 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre İş Hukukunda İbra Sözleşmesi. *Sicil İş Hukuku Dergisi*. S. 6(24). s.74-88.Erişim Tarihi 15.06.2023. <https://sicil.mess.org.tr/> adresinden alındı.
- Şıpka, Ş. (2007).”Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanun Tasarısının Değerlendirilmesi.”. *İTÜSBD*.Y.6. S.12/Güz s. 163-177. Erişim Tarihi: 19.01.2023.<http://www.ajindex.com/> adresinden alındı.
- Şişli, Z. (2012). “Bireysel İş Uyuşmazlıkları ve Yargısal Çözüm.” *Ankara Barosu Dergisi*. S.2012/2 s. 45-67. Erişim Tarihi 18.07.2023. <https://dergipark.org.tr/>adresinden alındı.
- Sorkun, A. F. (2020). *Tacir Yardımcıları ile Akdedilen Rekabet Yasağı Anlaşmaları*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Tanrıver, S. (1994). Mahkeme Huzurunda Yapılan Sulhler.Prof. Dr. İlhan Öztrak'a Armağan.*Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*. 46(1-2). 333-348. Erişim Tarihi: 12.11.2022. <https://dergipark.org.tr/> adresinden alındı.
- Tanrıver, S. (2006). Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Özellikle Arabuluculuk. *TBB Dergisi*. S. 64, 151-177. Erişim Tarihi: 14.02.2022. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr> adresinden alındı.

- Tanrıver, S. (1996) *İlamlı İcra Takibinin Dayanakları ve İcranın İadesi*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Tanrıver, S.(2005). "Şarta Bağlı Hüküm Kavramı ve Verilip Verilmeyeceği Sorunu Makalelerim I." Ankara s. 81-88. Erişim Tarihi: 14.11.2023. <https://jurix.com.tr/> adresinden alındı.
- Taşkent, S. (2011). "İş Sözleşmesinin İkale Yoluyla Sona Erdirilmesi." *Kamu-İş*. 11(4).Erişim Tarihi 11.05.2023. <https://www.calismatoplum.org/> adresinden alındı.
- TaşpolatTuğsavul, M. (2019). "Arabuluculuk Faaliyeti Sonunda Varılan Anlaşmanın Hukuki Niteliği". *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. S. (18)1. s. 333-379.Erişim Tarihi: 10.05.2023. <https://jurix.com.tr/article/19112> adresinden alındı.
- Tatlıldil,S.(2018). "Anayasa Mahkemesi Kararlarına Göre Makul Sürede Yargılanma Hakkı - Sürenin Aşılması Ve Sonuçları." *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. S. 2019(143). s.9-49.Erişim Tarihi: 18.07.2023. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/> adresinden alındı.
- Tayfun R. ve Türk A.E. (2016)."Arabuluculuk Uygulamalarına İlişkin Bir Alan Araştırması (Ankara Örneği)." *TBB Dergisi*. S. 122, s. 417-438. Erişim Tarihi: 14.02.2022.<http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr> adresinden alındı.
- Terzioğlu, A. (2019)."İş Hukukunda İşverenin Borcu Olarak Ücret." *Haran Üniversitesi Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı 72. Erişim Tarihi: 05.12.2023. <https://dergipark.org.tr/> adresinden alındı.
- Tuncay, C. ve Savaş Kutsal, B. (2016). *Toplu İş Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Tutumlu, M. A. (2014). *Hukuk Yargılamasında Hüküm ve Gerekeçe*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Türk Dil Kurumu.(Tarih yok). "Arabuluculuk". Sözlükler. Erişim Tarihi: 21.12.2020. www.sozluk.gov.tr. adresinden alındı.
- Topçu, U. (2011). *Yargıtay Kararları ve Bilirkişi Raporları Işığında İşçi Alacak Davaları*. Ankara: Adalet Yayınları.

- Ulukapı, Ö. ve Kıyak, E. (2015). “Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu ile Model Etik ve Uygulama Kuralları Çerçevesinde Arabuluculuk Yöntemi ve Sürecin İşleyişi.”Prof. Dr Ramazan Arslan’a Armağan. Cilt 2. Ankara. s.1645-1689. Erişim Tarihi: 22.01.2023. <https://avesis.erdogan.edu.tr/> adresinden alındı.
- Umar, B. (2011). Hukuk Mahkemeleri Şerhi. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Uyar, T. (2014). İlama Aykırı Yapılan İcra Takiplerinin İptali. ABD 2014/2 s.477-488. Erişim Tarihi: 22.10.2023. <https://dergipark.org.tr/> adresinden alındı.
- Wikipedia Özgür Ansiklopedi.(Tarih Yok).”Mahkeme”. Erişim Tarihi: 28.09.2023. <https://tr.wikipedia.org> adresinden alındı.
- Yavuz, C. (2011). *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Yazıcı Tıktık, Ç. (2013). *Arabuluculukta Gizliliğin Korunması*. İstanbul: Oniki Levha Yayınları.
- Yeşilirmak, A. ve Kekeç, E.K.(2017). Temel Arabuluculuk Eğitimi Katılımcı Kitabı. Erişim Tarihi: 02.01.2018. <http://www.adb.adalet.gov.tr/> adresinden alındı.
- Yeşilirmak, A., Kekeç, K.E. ve Bulur, A. (2021). *Temel Arabuluculuk Eğitimi Katılımcı Kitabı*. Ankara: Arcs Matbaacılık.
- Yenisey Doğan, K. (2016). İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi. İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği 40. Yıl Uluslararası Toplantısı. Erişim Tarihi: 22.04.2023. <https://www.tisk.org.tr/> adresinden alındı.
- Yıldırım, K. (2007). *İhtilafların Mahkeme Dışı Usullerle Çözümü Hakkında. Prof. Dr. Yavuz Alangoya için Armağan*. İstanbul: Alkım Kitapevi.
- Yıldırım, M.K. (2008). Hukuk Uyuşmazlıklarında Kanun Tasarısının Değerlendirilmesi. Ülgen/Olgun. (Ed). *Arabuluculuk Yasa Tasarısı-Eleştiri ve Öneriler*. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları. Erişim Tarihi: 23.11.2022. <http://www.arbuluculuk.adalet.gov.tr> adresinden alındı.

- Yılmaz, E. (2004). *Avukatın Uzlaşma Sağlama Yetkisi*. Pekcanitez H. (Haz.). 75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı. Ankara: TBB Yayınları. Erişim Tarihi: 14.02.2021. http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/adresinden_alindi.
- Yücel Mustafa, T.(2009). *Hukuk Felsefesi*. Ankara: Başkent Klise Matbaası.
- Yücel Yonca, F (2010). "Hak Ve Menfaatler Üzerine Bir İnceleme." *TBB Dergisi*. 2010 (91)s. 335-357. Erişim Tarihi: 14.02.2022. http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr_adresinden_alindi.
- Zengin, İ. Ç.(2017). "Pazarlamacının -ve İşçinin- Taraf Olduğu Rekabet Yasağı Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümünde Görevli Mahkeme - 7036 Sayılı (Yeni) İş Mahkemeleri Kanunu Bakımından Değerlendirme." *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, LXXV(2). s.808-809. Erişim Tarihi 19.07.2023. https://dergipark.org.tr_adresinden_alindi.

Dr. Rahime ERBAŞ

Türk Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukta

**CEZA MUHAKEMESİNİN
SORUŞTURMA EVRESİNİN
ALENİYETE KARŞI KORUNMASI**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Türk Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukta
Ceza Muhakemesinin Soruşturma Evresinin Aleniyete Karşı Korunması**
Rahime Erbaş

Hukuk Yayınları Dizisi – 3773

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 784 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

Literatür

- Artantaş, Günce: **Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturmanın Gizliliği**, Seçkin, Ankara, 2021.
- Atalay, Akın: *"Soruşturmanın Gizliliği İlkesi"*, **Ceza Muhakemesi Kanununun 3 Yılı**, Türk Ceza Hukuku Derneği Yayınları No:11, Ufuk Reklamcılık Matbaacılık, İstanbul, 2009, s.144-162.
- Bailey, S. H.: "The Contempt of Court Act 1981", **The Modern Law Review**, C. 45, S. 3, 1982, s. 301-316.
- Balyemez, Sedat: "Yayın, Yayımlama, Yayınlanma, Yayımlanma Kelimelerinin Anlamları ve Kullanımları", **TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi**, C.6, S. 12, 2018, s. 79-105.
- Bayraktar, Köksal/ Sonay Evik, Vesile/ Yıldız, Ali Kemal/ Aytekin İnceoğlu, Asuman/ T. Kangal, Zeynel/ Zafer, Hamide/ Eroğlu, Fulya/ Bostancı Bozbayındır, Gülşah/ Evik, Ali Hakan/ Altunç, Sinan/ Erman, Barış/ Aksoy Retornaz, Eylem/ Memiş Kartal, Pınar/ Keskin Kızıroğlu, Serap: **Özel Ceza Hukuku Cilt X - Adliye Karşı Suçlar (TCK m. 267 - 298)**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Bilton, Michael: **Wicked Beyond Belief: The Hunt for the Yorkshire Ripper**, Harpercollins, 2003.
- Borges Blázquez, Raquel: "Pre-trial Procedure in Spain", **A Comparative Analysis of Pre-Trial Procedure in Europe: The Search For An Ideal Model**, Ed. by. Edward Johnston/ Rahime Erbaş/Dan Jasinski, Istanbul University Press, 2020, s. 177-199.
- Bozdoğan Akbulut, Berrin: "Basın Suçu ve Ceza Sorumluluğu", **Selçuk İletişim**, C.1, S.3, 2000, s. 86-95.
- Buharalıoğlu, Cüneyt Kemal/ Yıldırım Buharalıoğlu, Gökçe: "Talidomit Faciasının Farmakovijilans Etkinliklerinin Gelişimi Üzerine Etkisi", **Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi**, C. 12, S. 1, 2019, s.136-142.
- Bulak Uygun, Begüm: "Databases and Criminal Procedures in Switzerland and Turkey with Regard to European Council's Standards", **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, C.5, S.2, 2017, s. 89-106.
- Cebre, Ayvaz: "Soruşturmanın Gizliliğini İhlal Suçu", **Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzincan, 2016.

- Centel, Nur: “Dürüst Yargılama ve Medya Bakımından Demokrasi Kültürü”, **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, C.49, S. 3-4, 1994, s.57-72.
- Centel, Nur: “Yeni Ceza Muhakemesi Yasası’na Göre Hazırlık Soruşturmasının Başlaması ve Yürütülmesi”, **Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.4, S. 1, Haziran 2005, s.129-146.
- Centel, Nur: “Ceza Soruşturmasında Müdafinin Rolüne Eleştirel Yaklaşım”, **İÜHFİM**, C.72, S. 2, 2014, s. 703-723.
- Centel, Nur/ Zafer, Hamide: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 21. bs., Beta, İstanbul, 2022.
- Ceylan, Ayhan: “Tanzimat Dönemi Osmanlı Basım Yayımında Hukukî Düzen (1839-1876)”, **Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları**, S.1, Bahar 2006, S.139-155.
- Çakır, Kerim: “Gizliliğin İhlali Suçu (TCK m. 285)”, **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2011.
- Çakır, Kerim: “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Gizliliğin İhlali Suçu ve Ceza Muhakemesi Hukuku ile İlişkisi”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 18, S. 1, 2012, s.227-266.
- Demirağ, Fahrettin: **Örneklerle Ceza Muhakemesi İşlemleri ve Adli Yazışmalar**, 3. bs., Seçkin, Ankara, 2021.
- Demiral Bakırman, Büşra: “The Clear and Present Danger Test in Turkish Penal Law”, **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, C. 11, S.2, 2023, s. 186-197.
- Demirtaş, Soner: “Türk Hukukunda Suç Olmaktan Çıkarma ve Ceza Vermekten Kaçınma Eğilimi”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi-Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan**, C.2 1, Özel Sayı, 2019, s.491-515.
- Dirim, Vuslat: “Savcılık ve Medya İlişkileri”, **Fasikül Hukuk Dergisi**, C. 2, S. 3, Şubat 2010, s.18-20.
- Dixon, David: “Police Investigative Procedure”, **Miscarriages of Justice-A Review of Justice in Error**, Ed. By. Clive Walker/ Keir Starmer, Blackstone Press, Oxford, 1999, s.65-82.
- Dönmezer, Sulhi: “Basın Hürriyetini Düzenleyen ve Sınırlayan Mevzuatın Değerlendirilmesi”, **İÜHFİM**, C.32, S.2-4, 1966, s. 429-455.
- Dutler, Alex: “Die Unschuldsvermutung in der Medienberichterstattung über das Vorverfahren – untersucht am Fall Ruppertswil”, **Zürich Üniversitesi Hukuk Fakültesi**, Zürich, 2017, (çevrimiçi) <https://drive.google.com/file/d/1QgbVjPFE2sj1MpXQQpX-YOLt5EQkbhdk/view>, (Erişim Tarihi: 13. 03. 2024).

- Dülger, Murat Volkan/ Taşkın, Şaban Cankat: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 1. bs., Seçkin, Ankara, 2023.
- Eicker, Andreas/ Huber, Roland: **Grundriss des Strafprozessrechts**, Stämpfli Verlag, Bern, 2014.
- Eisele, Jörg: “§ 353 d Nr. 3 StGB – Eine Rechtspolitisch Verfehlte Norm,” **Zeitschrift Für Rechtspolitik**, C. 47, S. 4, 2014, s.106-109.
- Ekmekçi, Dilek: “Kitle İletişim Özgürlüğünün Sınırı Olarak Türk Hukukunda Adil Yargılanma Hakkına Karşı Suçlar”, **Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi**, İstanbul, 2013.
- Erbaş, Rahime: **Türk Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukta Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirme Yükümlülüğü**, On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- Erbaş, Rahime: “The Tension between Genome Privacy and Criminal Justice in the Wake of DNA Databases”, **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, C.5, S.2, 2017, s. 163-178.
- Erbaş, Rahime: “Effective Criminal Investigations in Combating Domestic Violence and the ECtHR: Prima Ratio v. Ultima Ratio?”, **Gender Based Approaches to the Law and Juris Dictio in Europe**, Ed. by. Elettra Stradella, Pisa University Press, 2020, s.221-240.
- Erbaş, Rahime: “Pre-trial Procedure in Turkey: Post-Salduz”, **A Comparative Analysis of Pre-Trial Procedure in Europe: The Search For An Ideal Model**, Ed. by. Edward Johnston/ Rahime Erbaş/Dan Jasinski, Istanbul University Press, 2020, s. 201-228.
- Erbaş, Rahime/Ateş Sarıdağ, Büşra Hazel: “Ceza Muhakemesinde Duruşmanın Aleniyeti İlkesine Yeni Bir İstisna Olarak Kişisel Veriler”, **GSÜHFD**, S.1, 2022, s.377-410.
- Erbaş, Rahime: “DNA Databases for Criminal Justice System: A Pathway towards Utopian or Dystopian Future?”, **The Age of Human Rights Journal**, C. 18, 2022, s.331-343.
- Erbaş, Rahime: “İskoç Savcısının Cezai Uyuşmazlığı Soruşturma Evresinde Sonlandırma Yetkileri”, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 32, S. 1, 2024, s. 267-318.
- Erem, Faruk: “Diyalektik Açısından Ceza Yargılaması”, **AÜHFD**, C. 34, S. 1, 1977, s. 1-7.
- Ersan, Aykut: “Gizliliğin İhlali Suçu (TCK m. 285)”, **Ceza Hukuku Dergisi**, C.8, S. 22, Ağustos 2013, s. 117-145
- Feyzioğlu, Metin: “Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi” **AÜHFD**, C. 48, S. 1, 1999, s. 135- 163.

- Fitzpatrick, Ben: "Disclosure: Principles, Process and Politics", **Miscarriages of Justice-A Review of Justice in Error**, Ed. by. Clive Walker/ Keir Starmer, Blackstone Press, Oxford, 1999, s.151-169.
- Fox, Sir John C.: **The History of Contempt of Court**, The Clarendon Press, Oxford, 1927.
- Fricke, Ernst: "Direktes Zitieren untersagt: Verbotene Mitteilungen über Gerichtsverhandlungen: der Haftbefehl von Chemnitz", **Communicatio Socialis- Zeitschrift für Medienethik und Kommunikation in Religion und Gesellschaft**, C.51, S. 4, 2018, s.459- 466.
- Giglio, Ernest D.: "Free Press-Fair Trial in Britain and America", **Journal of Criminal Justice**, C. 10, S.5, 1982, s. 341-358.
- Gless, Sabina /Macula, Laura: "Polizei und Staatsanwaltschaft: Ungeklärte Verhältnisse", **Strafprozessrecht- 10 Jahre Schweizerische StPO**, Ed. by. Konrad Jeker/Thomas Held/Yvan Jeanneret, Schulthess, Zürich/ Cenevre, 2022, s.83-108.
- Goldstein, Abraham S./ Marcus, Martin: "The Myth of Judicial Supervision in Three 'Inquisitorial' Systems: France, Italy, and Germany", **The Yale Law Journal**, C.87, S. 2, 1977, s.240- 283.
- Gökcan, Hasan Tahsin/Artaç, Mustafa: **Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi**, Cilt: 6, Adalet Yayınevi, İstanbul, 2021.
- Gülşen, Recep: "Adli Soruşturmanın Başlaması", **Fasikül Hukuk Dergisi**, C. 3, S. 21, 2011, s. 30-41.
- Hacıoğlu, Burhan Caner: Burhan Caner Hacıoğlu, "Türk Hukukunda Olan ve Olması Gereken Ön Soruşturma", **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 1990.
- Hassemer, Winfried: "Vorverurteilung durch die Medien?", **NJW**, S. 33, 1985, s. 1921-1929.
- Hassemer, Winfried: "Legalität und Opportunität im Strafverfahren- Eine Skizze", **Strafverfolgung und StrafverzichtFestschrift zum 125-jährigen Bestehen der Staatsanwaltschaft**, Ed. by. Ostendorf, Heribert, Schleswig-Holstein, Köln/Berlin/Bonn/Münih, 1992, s.529-540.
- Heger, Martin: "StGB § 353d Verbotene Mitteilungen über Gerichtsverhandlungen", in **Strafgesetzbuch. Kommentar**, Ed. by. Karl Lackner/ Kristian Kühl/ Martin Heger, 30. bs., C.H. Beck Verlag, Münih, 2023, kn.1-6.
- Hoffman-Riem, Wolfgang: "BVerfG, 3. 12. 1985 — 1 BvL 15/84- Zur Verfassungsmäßigkeit des § 353 d Nr. 3 StGB", **Juristen Zeitung**, C: 41, Sayı: 10, 16. Mayıs 1986, s. 491-495.

- Hoyer, Andreas: “§ 353d Verbotene Mitteilungen über Gerichtsverhandlungen”, in **SK-StGB: Systematischer Kommentar zum Strafgesetzbuch, Band VI**, Ed. by. Jürgen Wolter/ Andreas Hoyer, 10. bs., Carl Heymans Verlag, 2023, kn.1-29.
- İçel, Kayıhan: “Türkiye’de Radyo- Televizyon Rejimi”, **İÜHFİM**, C. 41, S. 3-4, 1975, s.121-144.
- İçel, Kayıhan: **Kitle İletişim Hukuku**, 15. bs., Beta, İstanbul, 2023.
- Jäger, Rolf: **Strafuntersuchung und Medien im Spannungsfeld der Interessen**, Dike Verlag, Zürih/St. Gallen, 2010.
- Johnston, Ed: “The Rise of Managerialism”, **The Law of Disclosure- A Perennial Problem in Criminal Justice**, Ed. by. Ed Johnston/ Tom Smith, Routledge, Londra, 2020, s. 1-16.
- Johnston, Edward/Erbaş, Rahime/Jasinski, Dan: “Introduction”, **A Comparative Analysis of Pre-Trial Procedure in Europe: The Search For An Ideal Model**, Ed. by. Edward Johnston/ Rahime Erbaş/Dan Jasinski, Istanbul University Press, 2020, s. xi- xiii.
- Johnston, Ed/Jasinski, Dan: Pre-trial Procedure of England and Wales, **A Comparative Analysis of Pre-Trial Procedure in Europe: The Search For An Ideal Model**, Ed. by. Edward Johnston/ Rahime Erbaş/Dan Jasinski, Istanbul University Press, 2020, Istanbul University Press, 2020, s.1-17.
- Jones, Richard: “‘Absolutely Delighted’ Media Coverage of the Arrest of Peter Sutcliffe and the Impact on the Contempt of Court Act 1981”, **Media History**, C. 29, S 4, 2023 s.574–588.
- Jositsch, Daniel/ Schmid, Niklaus: **Handbuch des schweizerischen Strafprozessrechts**, 4. bs., DIKE, Zürih/St. Gallen, 2023.
- Jositsch, Daniel/ Schmid, Niklaus: **Schweizerische Strafprozessordnung- Praxiskommentar**, 4. bs., DIKE, Zürih/St. Gallen, 2023.
- Karakehya, Hakan: “Türk Ceza Muhakemesinde Sanığın Dosya İnceleme Hakkı”, **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.11, S.3-4, Aralık 2007, s. 131-47.
- Karakehya, Hakan: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 4. bs., Nisan Kitabevi, Ankara, 2022.
- Katz, Emile J.: “The ‘Judicial Power’ and Contempt of Court: A Historical Analysis of the Contempt Power as Understood by the Founders”, **California Law Review**, C. 109, S. 5, Ekim 2021, s. 1913-1958.
- Keith, Mary Ellen: “Judicial Discipline: Drawing the Line between Confidentiality and Public Information”, **South Texas Law Review**, C.41, S.4, Güz 2000, s.1399-1406.

- Köken, Enes: “Yeni CMK Sisteminde Soruşturma Evresi ve İddianame”, **Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 6, S.1, Nisan 2021, s.361-400.
- Kunter, Nurullah: **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, 9.bs., Beta, İstanbul, 1989.
- Ladiges, Manuel: “§ 353d Nr 3 StGB erfasst auch die Veröffentlichung einer Anklageschrift durch den Angeklagten selbst”, **Juristische Rundschau**, S. 4, 2015, s. 209–215.
- Ladiges, Manuel: “§ 353 d StGB – Vorstellung einer strafrechtlichen »Dunkelnorm«”, **JURA - Juristische Ausbildung**, C. 41, S. 4, 2019, s. 368-373.
- Langbein, John H./Lloyd L. Weinreb, “Continental Criminal Procedure: ‘Myth’ and Reality”, **The Yale Law Journal**, C.87, S. 8, 1978, s. 1549-1569.
- Lothar Kuhlen/Till Zimmermann, “StGB § 353d Verbotene Mitteilungen über Gerichtsverhandlungen”, in **Nomos Kommentar, Strafgesetzbuch: StGB**, Ed. by. Urs Kindhäuser/ Ulfrid Neumann/ Hans-Ullrich Paeffgen/Frank Saliger, 6. bs., Nomos, Baden- Baden, 2023, kn.1-38.
- Lowe, Nigel/ Sufirin, Brenda: **Borrie and Lowe: The Law of Contempt**, online bs., LNUK, yayın tarihi yok, (çevrimiçi) <https://plus-lexis-com.ezproxy2.lib.gla.ac.uk/api/permalink/274d5db1-5ca0-4adf-8843-cf4a9a34e35e/?context=1001073>, (Erişim Tarihi: 26. 02. 2024).
- Mahmutoğlu, Fatih Selami: “Türk Ceza Kanunu’nda Yer Alan Basın Yayına İlişkin Bazı Hükümlerin Genel Olarak Değerlendirilmesi”, **Fasikül Hukuk Dergisi**, C. 3, S. 14, Ocak 2011, s. 14-30.
- Mazıcı, Nurşen: “1930’a Kadar Basının Durumu ve 1931 Matbuat Kanunu”, **Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, C. 5, S.18, 1996, s.131- 154.
- McGarry, John: “The Attorney General and Contempt of Court– Some Political and Constitutional Concerns”, **Legal Studies**, 2023, s. 1-17, (çevrimiçi) <https://doi.org/10.1017/lst.2023.26>, (Erişim Tarihi: 15. 03. 2024).
- McInnes, Rosalind M. M./ Fairley, J. Douglas: **Contempt of Court in Scotland**, CLT Professional Publishing, Hertfordshire, 2000.
- Nikac, Zeljko/Lestanin, Branko: “The Role of The Police in The Pre-trial Phase of Serbia”, **A Comparative Analysis of Pre-Trial Procedure in Europe: The Search For An Ideal Model**, Ed. by. Edward Johnston/ Rahime Erbaş/Dan Jasinski, Istanbul University Press, 2020, s.157-175.
- Oberholzer, Niklaus: **Grundzüge des Strafprozessrechts**, 4.bs., Stämpfli Verlag, Bern, 2020.

- Okuyucu- Ergün, Güneş: "Soruşturmanın Gizliliği", **AÜHFĐ**, C.59, S.2, 2010, s. 243-276.
- Okuyucu Ergün, Güneş: **Ceza Muhakemesi İşlemleri**, Yetkin, Ankara, 2015.
- Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/ Bacaksız, Pınar: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 16. bs., Seçkin, Ankara, 2023.
- Özek, Çetin: **Türk Basın Hukuku**, İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 2381, İstanbul, 1978.
- Özek, Çetin: "Adliyyeye Karşı Suçların Hukuksal Konusu", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, 1997, C. 55, S. 3, s.13-50.
- Özen, Mustafa: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 8. bs., Adalet, Ankara, 2023.
- Özgenç, İzzet: "Soruşturma İşlemlerinin Gizliliğini İhlal ve Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçları", **Ceza Hukukunun Güncel Sorunları (8 Ekim 2010 Kolokyum)**, Ed. by. M. Tevfik Gülsoy, Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, Erzurum, 2010, s.147- 171.
- Özkartal, Mehmet: "Resim Sanatında Çizgi ve Çizgi Ritmi Üzerine", **Sanat ve Tasarım Dergisi**, C. 1, S. 4, 2009, s. 55-72.
- Öztürk, Bahri: "Yeni Ceza Muhakemesi Kanununda Ara Muhakeme Evresi", in **3. Yılında Yeni Ceza Adalet Sistemi** (ed. Bahri Öztürk), Seçkin, Ankara, 2009, s.485-518.
- Öztürk, Bahri/Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/ Sırma Gezer, Özge/Saygılar, Yasemin F./Alan, Esra/Özaydın, Özdem/ Erden Tütüncü, Efser/Tok, Mehmet Can: **Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, 17. bs., Seçkin, Ankara, 2023.
- Packer, Herbert L.: **The Limits of the Criminal Sanction**, Stanford University Press, Stanford, 1968.
- Perron, Walter/ Hecker, Bernd: "StGB § 353d Verbotene Mitteilungen über Gerichtsverhandlungen", in **Schönke/Schröder Strafgesetzbuch**, Ed. by. Albin Eser/ Walter Perron/ Detlev Sternberg-Lieben/ Jörg Eisele/Bern Hecker/Jörg Kinzig/ Nikolaus Bosch/ Frank Schuster/ Bettina Weißer/ Ulrike Schittenhelm, 30. bs., C.H. Beck Verlag, Münih, 2019, kn.1-61.
- Puschke, Jens: "StGB § 353d Verbotene Mitteilungen über Gerichtsverhandlungen", in **Münchener Kommentar zum StGB, Band 6**, Ed. by. Volker Erb/ Jürgen Schäfer, 4. bs., C.H. Beck Verlag, Münih, 2022, kn.1-86.
- Radbruch, Gustav: "Law's Image of the Human", Çev. Valentin Jeutner, **Oxford Journal of Legal Studies**, C. 40, S. 4, 2020, s. 672-681.
- Rampal, Kuldip R. : "The Concept of the Press Council", **Gazette (Leiden, Netherlands)**, C. 28, S. 2, s. 91-103.

- Rennig, Christoph: "Zum Tatobjekt des § 353d Nr. 3 StGB", **Gedächtnisschrift für Dieter Meurer**, Ed. by. Eva Graul/ Gerhard Wolf, De Gruyter, 2002, Berlin/Boston, s. 291-304.
- Riedo, Christof/Fiolka, Gerhard/ Niggli, Marcel Alexander: **Strafprozessrecht sowie Rechtshilfe in Strafsachen**, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel, 2011.
- Rogall, Klaus: "AG Hamburg: Veröffentlichung von Schriftstücken aus einem Strafverfahren", **NStZ**, Sayı:6, 1984, s.265-268 (çevrimiçi) <https://beck-online.beck.de/Bcid/Y-300-Z-NSTZ-B-1984-S-265-N-1>, (Erişim Tarihi: 01.02.2024).
- Schnell, Beat/ Steffen, Simone: **Schweizersiches Strafprozessrecht in der Praxis**, Stämpfli Verlag, Bern, 2019.
- Schomburg, Wolfgang: "Das Strafrechtliche Verbot Vorzeitiger Veröffentlichung von Anklageschriften und Anderen Amtlichen Schriftstücken", **Zeitschrift Für Rechtspolitik**, C. 15, S. 6, 1982, s. 142-145.
- Segessemann, Tim: "In Dubio Pro Reo/Duriore im Vorverfahren?", **FS**, 2016, s.1-10, https://www.ius.uzh.ch/dam/jcr:00000000-09ca-eb9b-ffff-ffffa129cc65/13_StPO_Beschleunigungsgebot.pdf, (Erişim Tarihi: 15.01.2024).
- Sevük, Handan Yokuş, "Soruşturma Evresine Hakim Olan İlkeler", **Fasikül Hukuk Dergisi**, C. 3, S. 21, 2011, s. 13-29.
- Sokullu- Akıncı, Füsun: **Polis Toplumsal Bir Kurum Olarak Gelişmesi Polis Alt Kültürü ve İnsan Hakları**, Yayınevi Adı Yok, İstanbul, 1990.
- Sokullu- Akıncı, Füsun: "Polis- Halk İlişkileri", **İÜHFİM**, C. 53, S.1-4, 1990, s.91-100.
- Sözüer, Adem: "Die Öffentlichkeit im Strafverfahren im türkischen Recht"; **Beiträge zum deutschen und türkischen Strafrecht und Strafprozessrecht**, Ed. By. Walter Gropp/ Bahri Öztürk/ Adem Sözüer/ Liane Wörner, Nomos Verlag, 2010, s. 43- 78.
- Şahin, Cumhur/ Göktürk, Neslihan: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 14.bs., Seçkin, Ankara, 2023.
- Şık, Hüseyin: "Suçsuzluk Karinesi", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, S. 1, 2012, s. 103- 145.
- Şık, Hüseyin: "Türk Adli Yargı Sisteminde Savcılık Kurumu", **Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Diyarbakır, 2018.
- Şık, Hüseyin: "Müddei Umumiden Savcıya Evrilen Yolculuk", **Adalet Dergisi**, C. 146, S. 62-63, 2019, s. 509-530.

- Temiz Gül, Yağmur: “Gizliliğin İhlali Suçlarının Basın ve Yayın Yoluyla İşlenmesi (TCK m.285 Soruşturma Evresi Bakımından)”, **Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 10, S. 20, Aralık 2022, s. 285-314.
- The Press Council, **Press Conduct in The Sutcliffe Case: A Report**, The Press Council Booklet, Yayın Yeri Yok, 1 Ocak 1982.
- Thommen, Marc: “Gerechtigkeit und Wahrheit im modernen Strafprozess”, **Recht: Zeitschrift für juristische Weiterbildung und Praxis**, C. 32, S. 6, 2014, s.264-276.
- Thommen, Marc / Seelmann, Martin: “Unschuldsvermutung und Amtsgeheimnis-Gedanken zur Öffentlichkeitsinformation der Staatsanwaltschaft im Fall Ruppertswil”, **sui-generis**, 2018, s. 333- 349, (çevrimiçi) <https://sui-generis.ch/article/view/sg.78/951> (Erişim Tarihi: 13.03.2024).
- Toroslu, Nevzat/ Feyzioğlu, Metin: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 20.bs., Savaş Yayınevi, Ankara, 2021.
- Tosun, Öztekin: **Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri, Cilt: I**, genişletilmiş 4.bs., Acar Matbaacılık, İstanbul, 1984.
- Turhan, Faruk: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Asil Yayın Dağıtım, 2006.
- Ulutürk, Güner Hande: “Gizliliğin İhlali Suçu”, **Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi**, İstanbul, 2018.
- Ulutürk, Hande: “Türk Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukta Adli Haberlerin Verilişinde Yargı-Medya İlişkileri”, **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.13, S.167-168, Temmuz 2018, s.39-67.
- Ülgen, Mert: “Crime of Recording Audio or Visual Media (Article 286 of the Turkish Criminal Code)”, **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, C. 11, S.1, 2023, s. 94–123.
- Ülker, İbrahim: “Osmanlı Ceza Yargılamasında Müstantik (Sorgu Hâkimi)”, **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, C.11, S. 1, 2023, s.41-57.
- Ünver, Yener: **Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer**, 1.bs., Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2003.
- Ünver, Yener: **TCK'da Düzenlenen Adliyeye Karşı Suçlar- İftira, Suç Uydurma, Suç Üstlenme, Yalan Tanıklık ve Bilirkişilik, Suçu İhbar Etmemek Suçları**, 5.bs., Seçkin, Ankara, 2019 (TCK'da Düzenlenen Adliyeye Karşı Suçlar).
- Ünver, Yener/ Hakeri, Hakan: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 19. bs., Adalet, Ankara, 2022.
- Van Hoecke, Mark: “Methodology of Comparative Legal Research”, **Law and Method**, Sayı: 12, 2015, s.1-35, (çevrimiçi) <https://www.bjutijdschriften>.

- nl/tijdschrift/lawandmethod/2015/12/RENM-D-14-00001.pdf (Erişim Tarihi: 05.02.2024).
- Ward, Vince: "Contempt of Court: The Case against Rushing to Judgment", **Journal of Criminal Law**, C. 82, S. 5, Ekim 2018, s.357-361.
- White, Robin M.: "Investigators and Prosecutors or, Desperately Seeking Scotland: Re-Formulation of the 'Philips Principle'", **The Modern Law Review**, C. 69, S. 2, 2006, s. 143-182.
- Yenisey, Feridun / Nuhoğlu, Ayşe: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 11. bs., Seçkin, Ankara, 2023.
- Yerdelen, Erdal: "Ceza Muhakemesinde Soruşturmanın Başlaması (Soruşturma Ne Zaman Başlar? Soruşturmayı Kim Başlatır?)", **Yargıtay Dergisi**, C. 49, S.4, Ekim 2023, s.797-826.
- Yurtcan, Erdener: **Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi (CMK)**, 9.bs., Seçkin, Ankara, 2019.
- Zafer, Hamide: "Medya Özgürlüğü ve Adli Haberlerin Verilişi", **Prof. Dr. Selâhattin Sulhi Tekinay'ın Anısına Armağan**, Ed. by. İsmail Esin, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1999, s. 751-774.
- Zehr, Howard: **Changing Lenses: A New Focus for Crime and Justice**, 1. bs., Herald Press, Pensilvanya, 1990.

Online Kaynaklar

- Association 1851**, Loi du 27 juillet 1849 sur la presse, (çevrimiçi) <https://1851.fr/loi-27-juillet-1849-presse/>, Erişim Tarihi: 07.03 2024.
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi**, "Medya aracılığıyla ceza yargılamaları ile ilgili bilgi sağlanmasına ilişkin Üye Devletlere yönelik Rec(2003)13 sayılı Bakanlar Komitesi Tavsiye Karar", (çevrimiçi) <https://rm.coe.int/9-rec-2003-13-tr/1680a6d6bb>, (Erişim Tarihi: 15. 03. 2024).
- Bundesgesetzblatt Teil I**, 1974, Nr. 22, 09.03.1974, s. 498-499, (çevrimiçi) http://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBl&jumpTo=bgbl174s0469.pdf, (Erişim Tarihi: 07.03.2024)).
- "Criminal Justice & Courts Bill Contempt of Court (clauses 51, 52 and 54-62)", (çevrimiçi) <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a74ca3fed915d502d6cb07c/fact-sheet-juror-contempt.pdf>, (Erişim Tarihi: 23. 02. 2024).
- Daniel Greenberg, "Contempt of court", 2024, (çevrimiçi) <https://uk.westlaw.com>, (Erişim Tarihi: 14. 03. 2024).
- Deutscher Bundestag**, 4. Wahlperiode, Drucksage IV/650, 04.10.1962, Bonn, s.86, (çevrimiçi) <https://dserver.bundestag.de/btd/04/006/0400650.pdf>, (Erişim Tarihi: 08.03.2024).

- Deutscher Bundestag**, 6. Wahlperiode, Drucksage VI/3250, 04.04.1972, Bonn, s.271- 272, (çevrimiçi) <https://dserver.bundestag.de/btd/06/032/0603250.pdf>, (Erişim Tarihi: 08.03.2024).
- Deutscher Bundestag**, “Vor 30 Jahren: Bundestag beschließt Flick-Ausschuss”, 2013, (çevrimiçi) https://www.bundestag.de/webarchiv/textarchiv/2013/44789336_kw20_kalenderblatt_flick_untersuchungsausschuss-212402, (Erişim Tarihi: 09.02.2024).
- Deutscher Bundestag**, “Verbotene Mitteilungen über Gerichtsverhandlungen (§ 353d StGB)- Voraussetzungen für eine Strafbarkeit wegen des öffentlichen Mitteilens von amtlichen Dokumenten eines Strafverfahrens (§ 353d Nr. 3 StGB)”, Sachstand WD 7 - 3000 - 097/21, 21. 09.2021, (çevrimiçi) <https://www.bundestag.de/resource/blob/866130/87960b9e422915a136ef923758ee4ad2/WD-7-097-21-pdf-data.pdf>, (Erişim Tarihi: 08. 03. 2024) (“Verbotene Mitteilungen über Gerichtsverhandlungen (§ 353d StGB)”).
- European Commission**, “2010 Media- Judiciary Project”, (çevrimiçi) https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2016-12/145_tr20100136.12massmediaandjudiciary.pdf, (Erişim Tarihi: 13. 03. 2024).
- GOV.UK**, “Contempt of Court”, (çevrimiçi) <https://www.gov.uk/contempt-of-court#:~:text=Contempt%20of%20court%20includes%3A,media%20or%20online%20news%20articles>, (Erişim Tarihi: 23. 02. 2024).
- Hâkimler ve Savcılar Kurulu**, “2011 Yılı Faaliyet Raporu”, HSYK Strateji Geliştirme Bürosu, Ocak 2012, s.131, (çevrimiçi) <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/fe58777e-46f5-49ed-96a9-7e90ad3d3808.pdf>, (Erişim Tarihi: 13. 03. 2024).
- Hamish Macbain, “The Long Shadow on ITV review: please, do we really need another true crime thriller?”, 26 Eylül 2023, (çevrimiçi) <https://www.standard.co.uk/culture/tvfilm/the-long-shadow-on-itv-review-peter-sutcliffe-yorkshire-ripper-b1108505.html>, (Erişim Tarihi: 22.02.2024).
- Handelsblatt**, “Bremer Abgeordneter soll Chemnitzer Haftbefehl weiterverbreitet haben”, 30.08.2018 - 11:11 (çevrimiçi) <https://www.handelsblatt.com/politik/deutschland/ausschreitungen-in-chemnitz-bremer-abgeordneter-soll-chemnitzer-haftbefehl-weiterverbreitet-haben/22976012.html>, (Erişim Tarihi: 01.02.2024).
- HM Government**, Double Jeopardy (Scotland) Act 2011, (çevrimiçi) <https://www.legislation.gov.uk/asp/2011/16/notes#:~:text=It%20provides%20that%2C%20where%20someone,the%20original%20indictment%20or%20complaint>, (Erişim Tarihi: 14. 03. 2024).

- Law Commission- Reforming the Law**, “Contempt of Court- Chapter 2: Contempt by Publication”, s.8, kn.2.15, (çevrimiçi) https://consult.justice.gov.uk/law-commission/contempt/user_uploads/ch2-contempt-by-publication.pdf-3, (Erişim Tarihi: 27. 02. 2024).
- Légifrance- Le service public de la diffusion du droit**, Code pénal, https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070719/LEGISCTA000006165379/?anchor=LEGIARTI000044568222#LEGIARTI000044568222, Erişim Tarihi: 07.03. 2024)
- Légifrance- Le service public de la diffusion du droit**, LOI n° 2004-204 du 9 mars 2004 portant adaptation de la justice aux évolutions de la criminalité (1), (çevrimiçi) <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT00000249995>, Erişim Tarihi: 07.03.2024).
- Légifrance- Le service public de la diffusion du droit**, LOI n° 2021-1729 du 22 décembre 2021 pour la confiance dans l'institution judiciaire (1), (çevrimiçi) <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGIARTI000044549053/2021-12-24/>, (Erişim Tarihi: 07.03.2024).
- LexisNexis, “Administration of Justice Offences—Overview”, (çevrimiçi) <https://plus.lexis.com/api/permalink/bac54afe-5833-4371-9e44-0da8a139ee14/?context=1001073>, (Erişim Tarihi: 25. 02. 2024).
- MDR**, “Bewährungsstrafe für Dresdner JVA-Beamten wegen Verbreitung von Haftbefehl”, Tarih: 30.10. 2019, 13:51, <https://www.mdr.de/nachrichten/sachsen/dresden/dresden-radebeul/prozess-haftbefehl-verbretung-chemnitz-jva-beamter100.html>, (Erişim Tarihi:25. 01. 2024).
- Mündelein, Klaus: “Bremerhaven: Strafe für Jan Timke nach Chemnitz-Post”, 29. 08. 2019- 19:36, (çevrimiçi) <https://www.nord24.de/bremerhaven/bremerhaven-strafe-fuer-jan-timke-nach-chemnitz-post-29751.html>, (Erişim Tarihi: 01.02.2024).
- NTV**, “Türkiye'nin ilk haber kanalı NTV WhatsApp'ta (WhatsApp kanallarına nasıl üye olunur?)”, 2 Ekim 2023, (çevrimiçi) <https://www.ntv.com.tr/galeri/teknoloji/turkiyenin-ilk-haber-kanali-ntv-whatsapp-ta-whatsapp-kanallarina-nasil-uye-olunur,EK56aFVuAEicyjVslSEH8A/5cPrGDsK00qZ3TG iHlmjGQ> (Erişim Tarihi: 24. 02. 2024).
- Panorama**, “Die drei wichtigsten Aussagen der Pressekonferenz”, 18.02.2016, 15:16, (çevrimiçi) <https://www.tagesanzeiger.ch/die-drei-wichtigsten-aussagen-der-pressekonferenz-258772308167>, (Erişim Tarihi: 13. 03. 2024).
- Sözcü**, “SÖZCÜ WhatsApp Kanalı açıldı”, 21 Eylül 2023, (çevrimiçi) <https://www.sozcu.com.tr/sozcu-whatsapp-kanali-acildi-wp7808627>, (Erişim Tarihi: 24. 02. 2024).

Sukhmani Sethi, "Inside the Yorkshire Ripper's house of horrors where he murdered his fourth victim Patricia Atkinson in 1977: from black mould to faded posters and 'DIE' painted red on the walls", 16 Kasım 2023, (çevrimiçi) <https://www.dailymail.co.uk/news/article-12758361/inside-yorkshire-rippers-peter-sutcliffe-house-murdered-fourth-victim-patricia-atkinson.html>, (Erişim Tarihi: 23. 02. 2024).

TBMM, "Basın Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Adalet Komisyonlarından Kurulan Karma Komisyon Raporu (1/33)", Dönem: 9, Yasama Yılı: 1, S. Sayısı: 55, (çevrimiçi) <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d09/c001/tbmm09001023.pdf>, (Erişim Tarihi: 09. 09. 2022).

TBMM, "Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/593)", Dönem: 22, Yasama Yılı: , S. Sayısı: 664, (çevrimiçi) <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss664m.htm>, (Erişim Tarihi: 15. 03. 2024).

TBMM, "Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı", Dönem: 24, Yasama Yılı: 2, S. Sayısı: 278, (çevrimiçi) <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss278.pdf>, (Erişim Tarihi: 07.03.2024).

TBMM, (çevrimiçi) <https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/TutanakMetinleri>, (Erişim Tarihi: 15. 03. 2024).

T.C Tarsus Kaymakamlığı, "Tarsus İlçe Genişletilmiş Asayiş/ Güvenlik Toplantısı, Tarsus Kaymakamı Kadir Sertel OTCU Başkanlığında Gerçekleştirildi", 22.01.2020, <http://www.tarsus.gov.tr/tarsus-ilce-genisletilmis-asayis-guvenlik-toplantisitarsus-kaymakami-kadir-sertel-otcu-baskanliginda-gerceklestirildi>, (Erişim Tarihi: 08. 01. 2024).

UK Parliament, "Mr Peter Sutcliffe: Press Council Report", Volume 443: 20. 07. 1983, (çevrimiçi) <https://hansard.parliament.uk/lords/1983-07-20/debates/e84fabb4-226f-4ec5-b508-7ae6238fa859/MrPeterSutcliffePressCouncilReport>, (Erişim Tarihi: 14. 03. 2024).

Vicky Jessop, "The Yorkshire Ripper: what did he do and when? A timeline", 9 Ekim 2023, (çevrimiçi) <https://www.standard.co.uk/culture/tvfilm/the-yorkshire-ripper-timeline-murders-b1111127.html>, (Erişim Tarihi: 23. 02. 2024).

(çevrimiçi) https://ghdi.ghi-dc.org/docpage.cfm?docpage_id=2803&language=german, (Erişim Tarihi: 07. 03. 2024).

(çevrimiçi) <https://www.imdb.com/title/tt0233115/>, (Erişim Tarihi: 23. 02. 2024).

(çevrimiçi) <http://kollukgozetim.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 15. 03. 2024).

(çevrimiçi) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/09/20110910-2-1.pdf>, (Erişim Tarihi: 13. 03. 2024).

(çevrimiçi) <https://www.verfassungen.de/bw/pressegesetz64.htm>, (Erişim Tarihi: 07. 03. 2024).

Kararlar

AİHM Kararları:

AİHM, *Allenet De Ribemont v. Fransa*, Başvuru No: 15175/89, T: 10.02.1995.

AİHM, *Bédat v. İsviçre*, Başvuru No: 56925/08, T: 29. 03. 2016.

AİHM, *Dupuis ve diğeri v. Fransa*, Başvuru No: 1914/02, T: 07.06. 2007.

AİHM, *The Sunday Times v. Birleşik Krallık (I)* , Başvuru No: 6538/74, T: 26.04. 1979.

AİHM, *The Sunday Times v. Birleşik Krallık (II)*, Başvuru No: 13166/87, T: 26.11. 1991.

AİHM, *Vereniging Weekblad Bluf v. Hollanda*, Başvuru No: 16616/90, T: 09. 02. 1995.

AİHM, *Weber v. İsviçre*, Başvuru No: 11034/84, T: 22. 05. 1990.

Türk Hukuku Mahkeme Kararları:

Anayasa Mahkemesi, E. 2012/100, K. 2013/84, T: 04.07.2013, R.G. Tarih- Sayı:02.08.2013- 28726, (çevrimiçi) <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2013-84-nrm.pdf>, (Erişim Tarihi: 15. 02.2024).

Anayasa Mahkemesi, Ercan Kanar Başvurusu, Başvuru no: 2013/533, T: 9/1/2014, (çevrimiçi) <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/533>, (Erişim Tarihi: 15.03.2024).

Danıştay Onuncu Dairesi, E. 2013/8217, K. 2013/8239,T: 20/10/2014, aktaran: Şık, "Türk Adli Yargı Sisteminde Savcılık Kurumu", s. 134, dn.527.

Danıştay Onuncu Dairesi, E.:2019/850, K.:2021/5963, T. 30/11/2021.

Yargıtay, CGK., E. 2019/150, K. 2021/160, T: 20.04.2021, (çevrimiçi) <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/ceza-genel-kurulu-e-2019-150-k-2021-160-t-20-4-2021>, (Erişim Tarihi: 15. 02. 2024).

Yargıtay, 12. CD., E. 2018/2863, K. 2018/9131, T: 03.10.2018, (çevrimiçi) <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/12-ceza-dairesi-e-2018-2863-k-2018-9131-t-3-10-2018>, (Erişim Tarihi: 16. 02. 2024).

- Yargıtay, 12. CD.**, E. 2018/1742, K. 2018/4281, T: 11.04.2018, (çevrimiçi) <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/12-ceza-dairesi-e-2018-1742-k-2018-4281-t-11-4-2018>, (Erişim Tarihi: 16. 02. 2024).
- Yargıtay, 12. CD.**, E. 2019/12698, K. 2020/2698, T: 11.03.2020, (çevrimiçi) <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/12-ceza-dairesi-e-2019-12698-k-2020-2698-t-11-3-2020>, (Erişim Tarihi: 16. 02. 2024).
- Yargıtay, 12. CD.**, E. 2019/13319, K. 2020/2697, T: 11.03.2020 (çevrimiçi) <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/12-ceza-dairesi-e-2019-13319-k-2020-2697-t-11-3-2020>, (Erişim Tarihi: 16. 02. 2024).
- Yargıtay, 12. CD.**, E. 2019/13320, K. 2020/2704,, T: 11.03.2020, (çevrimiçi) <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/12-ceza-dairesi-e-2019-13320-k-2020-2704-t-11-3-2020>, (Erişim Tarihi: 16. 02. 2024).
- Yargıtay, 12. CD.**, E. 2020/9565, K. 2022/10257, T: 21.12.2022 (çevrimiçi) <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/12-ceza-dairesi-e-2020-9565-k-2022-10257-t-21-12-2022>, (Erişim Tarihi: 16. 02. 2024).
- Yargıtay, 12. CD.**, E. 2020/11238, K. 2022/9312, T: 30.11.2022 (çevrimiçi) <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/12-ceza-dairesi-e-2020-11238-k-2022-9312-t-30-11-2022>, (Erişim Tarihi: 16. 02. 2024).
- Yargıtay, 12. CD.**, E. 2021/8768, K. 2022/890, T:09.02.2022, (çevrimiçi) <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/12-ceza-dairesi-e-2021-8768-k-2022-890-t-9-2-2022>, (Erişim Tarihi: 15. 03. 2024).
- Yargıtay, 12. CD.**, E. 2023/202, K. 2023/1482, T: 08.05.2023, (çevrimiçi) <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/12-ceza-dairesi-e-2023-202-k-2023-1482-t-8-5-2023>, (Erişim Tarihi: 15. 02. 2024).
- Yargıtay, 14. CD.**, E. 2018/10198, K. 2019/9443, T: 06.05.2019, (çevrimiçi) <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/14-ceza-dairesi-e-2018-10198-k-2019-9443-t-6-5-2019>, (Erişim Tarihi: 16. 02. 2024).

Karşılaştırmalı Hukuk Mahkeme Kararları

Alman Hukuku

- AG Hamburg**, 09.03.1984 - 146-344/83, **NStZ**, Sayı:6, 1984, s.265-268, (çevrimiçi) <https://beck-online.beck.de/Bcid/Y-300-Z-NSTZ-B-1984-S-265-N-1>, (Erişim Tarihi: 08.02.2024).
- BVerfG**, 03. 12. 1985 - 1 BvL 15/84 (Ergangen auf Vorlagebeschl. des AG Hamburg), **NJW**, Sayı:19, 1986, s.1239-1241 (çevrimiçi) <https://beck-online.beck.de/Bcid/Y-300-Z-NJW-B-1986-S-1239-N-1>, (Erişim Tarihi: 08.02.2024).

BVerfG (3. Kammer des Zweiten Senats), 27.6.2014 – 2 BvR 429/12, **NJW**, Sayı:38, 2014, s. 2777-2780, (çevrimiçi) <https://beck-online.beck.de/Bcid/Y-300-Z-NJW-B-2014-S-2777-N-1>, (Erişim Tarihi: 08.02.2024).

Birleşik Krallık Hukuku

Appeal Court, High Court of Judiciary, HM Advocate v Alexander Elliot Anderson Salmond, [2021] HCJ 1, 11 Şubat 2021, (çevrimiçi) <https://www.scotcourts.gov.uk/docs/default-source/cos-general-docs/pdf-docs-for-opinions/2021hcj001.pdf>, (Erişim Tarihi: 14.03.2024).

Court of Appeal, Morris and Others v Crown Office, [1970] 2 Q.B. 114, 129, (çevrimiçi) <https://uk.westlaw.com/Document/I057B4380E42811DA8FC2A0F0355337E9/View/FullText.html>, (Erişim Tarihi: 26. 02. 2024).

CPS, “Contempt of Court, Reporting Restrictions and Restrictions on Public Access to Hearings”, Revised: 04 May 2022, updated 09 September 2022, 05 December 2023, (çevrimiçi) <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/contempt-court-reporting-restrictions-and-restrictions-public-access-hearings#:~:text=Section%201%20of%20the%20Contempt,the%20intention%20behind%20the%20publication>, (Erişim Tarihi: 25. 02. 2024).

Divisional Court, Attorney-General v Sport Newspapers Ltd. ve diğerleri, [1991] 1 W.L.R. 1194, (çevrimiçi) <https://uk.westlaw.com/Document/I6984CFA1E42711DA8FC2A0F0355337E9/View/FullText.html>, (Erişim Tarihi: 27. 02. 2024).

Divisional Court, R. v Bolam Ex p. Haigh, [1949]3WLUK106, (1949) 93 S.J. 220, [1947-51] C.L.Y. 7554, (çevrimiçi) <https://uk.westlaw.com/Document/I84467D70E43611DA8FC2A0F0355337E9/View/FullText.html>, (Erişim Tarihi: 27. 02. 2024).

High Court of Judiciary, HM Advocate v Beggs (No 2) 2002 S.L.T. 139, 140.

House of Lords, Attorney General v Punch Ltd and Another, [2002] UKHL 50; [2003] 2 W.L.R. 49, [2003] 1 A.C. 1046, (çevrimiçi) <https://uk.westlaw.com/Document/I69758D61E42711DA8FC2A0F0355337E9/View/FullText.html>, (Erişim Tarihi: 23.02.2024).

House of Lords, Hill v Chief Constable of West Yorkshire, [1989] A.C. 53 (1988), 57- 58, (çevrimiçi) <https://uk.westlaw.com/Document/IC049CB10E42711DA8FC2A0F0355337E9/View/FullText.html>, (Erişim Tarihi: 22.02.2024).

King's Bench Division, The King v Parke, [1903] 2 K.B. 432, (çevrimiçi) <https://uk.westlaw.com/Document/I601562D0E42811DA8FC2A0F0355337E9/View/FullText.html>, (Erişim Tarihi: 27. 02. 2024).

King's Bench Division, The King v Davies, [1906] 1 K.B. 32, 33, (çevrimiçi) <https://uk.westlaw.com/Document/I3F227AE0E42811DA8FC2A0F0355337E9/View/FullText.html>, (Erişim Tarihi: 27. 02. 2024).

Lord Nicholls of Birkenhead'un açıklaması, in **House of Lords**, Attorney General v Punch Ltd and Another, [2002] UKHL 50; [2003] 2 W.L.R. 49 [2003] 1 A.C. 1048, <https://uk.westlaw.com/Document/I69758D61E42711DA8FC2A0F0355337E9/View/FullText.html>, (Erişim Tarihi: 25.02.2024).

Lord President Clyde'in *Johnson v Grant* davasında söylediği ifade (1923 SC 789 at 790, cited with approval inter alia by Lord Edmund-Davies in *A-G v Leveller Magazine Ltd* [1979] AC 440 at 459, [1979] 1 All ER 745, HL, aktaran: Lowe/ Suftrin, kn. 1.1.

Ruth Crawford K.C. qua Treasurer of the Faculty of Advocates, Decision of the Disciplinary Tribunal in the Complaint against Gordon Jackson K.C, para.3 (çevrimiçi) <https://www.advocates.org.uk/media/4445/treasurer-decision-8-june-2023.pdf>, (Erişim Tarihi: 23.02.2024).

R v Waddon, [2000] All ER (D) 502, aktaran: Lowe/ Suftrin, kn. 3. 4.

Mevzuat

01.06.2005 Resmî Gazete Tarihli ve 25832 Resmî Gazete Sayılı Adli Kolluk Yönetmeliği.

25.07.1931 Tarihli Matbuat Kanunu, Resmî Gazete ile neşir ve ilâm: s VI11 1931 - Sayı: 1867, (çevrimiçi) https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/kanunlar_kararlar/kanuntbmmc010/kanuntbmmc010/kanuntbmmc01001881.pdf, (Erişim Tarihi:07. 03. 2024).

1909 Matbuat Kanunu'nun 13. ve 14. maddeleri ve ilgili Düstur'daki kaynağı (Düstur, 2. tertip, c. 1, s. 395-403).

Dr. Doğan GEDİK

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Hakimi

CEZA MUHAKEMESİNDE

İSPAT

VE

**ŞÜPHENİN SANIK LEHİNE
YORUMLANMASI**

- İSPAT KAVRAMI, KONUSU, İLKELERİ
- İSPAT ARAÇLARI (DELİLLER)
- DELİLLERİN TOPLANMASI, TARTIŞILMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ
- DELİL YASAKLARI (HUKUKA AYKIRI DELİLLER)
- ŞÜPHENİN YENİLME ZORUNLULUĞU VE VİCDANİ KANAAT
- ŞÜPHEDEN SANIK YARARLANIR İLKESİ
- YARGITAY İÇTİHATLARI

Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş

7. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesinde İspat ve Şüphenin Sanık Lehine Yorumlanması
Doğan Gedik

Hukuk Yayınları Dizisi – 1648

Yedinci Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 785 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- **Abanoz, Buket**, Biri Bizi Hukuka Aykırı Gözetliyor: MOBESE Kameralar (<https://blog.lexpera.com.tr/biri-bizi-hukuka-aykiri-gozetliyor-mobese-kameralari/>).
- **Akgül Altıkat, Meliha**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Belirti Delilleri Ve İspat Gücü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Isparta – 2014.
- **Aksar, Yusuf**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Gizli Tanıklık (<http://www.e-akademi.org/makaleler/cezamuh.pdf>).
- **Anayurt, Ömer**, Adil Yargılanma İlkesi Olarak Masumiyet Karinesi, Av.Dr.Şükrü Alpaslan Armağanı, Mayıs 2007.
- **Arslan, Davut**, Soruşturma Aşamasında Cumhuriyet Savcısının Görev Ve Yetkileri, Yüksek Lisan tezi, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2021.
- **Artuç, Mustafa/Elmas, Mehmet Tevfik**, Ceza Muhakemesinde Duruşma Yönetimi ve İstinaf, 2.Baskı, Ankara, 2017.
- **Atlıhan, Özen**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Sisteminde Adil Yargılanma Hakkının Temel Unsuru Olarak “Masumiyet Karinesi”, AÜEHFD, C.VIII, Sayı:3-4.
- **Avşar, Erdinç**, Ceza Muhakemesinde Tanık Beyanının Tartışılması Ve Değerlendirilmesi, TBB Dergisi 2021 (154).
- **Aydın, Devrim**, Ceza Muhakemesinde Deliller, Ankara 2014.
- **Aydın, Emirhan**. “Ceza Muhakemesi Hukukunda Tevil Yoluyla İkrar”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 9/2, 467-486.
- **Aydoğan, Hakan**, Adli Bilişimde Yeni Elektronik Delil Elde Yöntemleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2009.
- **Ayhan, Zeynel Abidin**. Ceza Muhakemesi Hukukunda Dijital Deliller, Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi, Ankara 2022.
- **Bacaksız, Pınar/Bayzıt, Tuğba**, Yargıtay’ın Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda İspata Yaklaşımı, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, C.21, Özel S., 2019..
- **Badem, Semiyet**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanık, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi / 45 (Ocak 2021): 289-326.
- **Bakıcı, Sedat**, Olaydan Kesin Hükme Kadar Ceza Yargılaması Ve Ceza Kanunu Genel Hükümler, Ankara 1996.
- **Baytaz, Abdullah Batuhan**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Sanığın Hukuki Dinlenme Hakkı, İstanbul 2021.
- **Bekri, M.Nedim**, Gerekçeli Karar Hakkı, Ankara Barosu Dergisi 2014/3.
- **Bekri, M.Nedim**, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Ticareti Suçunda (TCK m. 188/3) Delillerin Toplanması ve Failin Kastının Belirlenmesi, TBB Dergisi 2023 (164),

- **Bilge, Burak**, Aihm İctihatları Bağlamında Etkin Soruşturma Yükümlülüğü, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 5, Sayı:2, Yıl: 2014.
- **Birtek, Fatih**, Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat, Ankara 2016 (Delil)
- **Birtek, Fatih**, Kasten Öldürmeye Teşebbüs ve Kasten Yaralama Suçlarının Manevi Unsur Bakımından Ayırt Edilmesi, AÜHFD 2009, Cilt:58, Sayı:2. (Kasten)
- **Boga, Bekir**, Ceza Muhakemesinde Delillerin Tartışılması, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya-2019.
- **Bozdağ, Ahmet/ Sarıusta, Kader**, Ceza Yargılamasında Mağdurun Beyanı Ve Delil Değeri, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 8.2 (2017): 573-602.
- **Bulut, Canan**, Bulut Bilişim (Cloud Computing) Nedir?, http://www.siskon.com.tr/dosya/PDF/Makale/Bulut_Bilisim.pdf
- **Canpolat, Can**, Ceza Muhakemesi Hukukunun Amacı “Objektif gerçeğin keşfi mi? Yargısal (kazai) bir gerçeklik inşa etmek mi?”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Yıl: 2020 Ay: 10 Cilt: 15 Sayı: 2). (Ceza Muhakemesinin)
- **Canpolat, Can**, Adli Psikoloji Nazarında Ceza Muhakemesinde Gerçeğe Aykırı Tanık Beyanı, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2021/1). (Tanık)
- **Canpolat, Can**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanık Beyanının İtibari Değerine İlişkin Bazı Özel Durumlar, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 2021; 25(2): 511-554. (Tanık Beyanı)
- **Celbiş, Osman/Aydın, N. Engin/Soysal, Zeki/Mızrak, Bülent**, Türkiye’de Adli Otopsi Uygulamasındaki Güncel Hukuki Durum, İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 11/1, 2004.
- **Cengiz, Serkan /Demirağ, Fahrettin /Ergül, Teoman /McBride, Jeremy / Tezcan, Durmuş**, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Ceza Yargılaması Kurum ve Kavramları, Ankara 2008.
- **Centel, Nur/Zafer, Hamide**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 6. Bası, İstanbul 2008; 11.Bası, İstanbul 2014.
- **Çakır, Hüseyin/Sert, Ercan**, Bilişim Suçları ve Delillendirme Süreci, Örgütlü Suçlar ve Yeni Trendler, Polis Akademisi Yayınları, Ankara.
- **Çalışkan, Suat**, Etkin Soruşturma Yükümlülüğü, <https://www.hukukihaber.net/etkin-sorusturma-yukumulugu-makale,7390.html>.
- **Çatlı, Mehmet / Demir, Elifsu**, “Pandemi Döneminde Sanığın Duruşmada Hazır Bulunması ve SEGBİS”, Bilişim Hukuku Dergisi 3 (2021).
- **Çevik, Yasin**, Ceza Muhakemesi Hukukumuzda İspatın Mahiyeti, Doktora Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale 2017.
- **Çınar, Ali Rıza**, Hukuka Aykırı Kanıtlar, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı:55, 2004. (Çınar, Hukuka Aykırı)
- **Çınar, İsmail**, Ceza Muhakemesinde Hüküm Verme Sürecine Metodolojik Bir Bakış, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* YOK/56 (Ekim 2023), 337-370.
- **Çitçi, Tuğçe**, Cumhuriyet Savcısının Hukuki Statüsü, Delilleri Değerlendirme Yetkisi Ve Sınırları, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2020.

- **Değirmenci, Olgun**, Bulut Bilişim ve Beraberinde Getireceği Hukuksal Sorunlar Üzerine Görüşler, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Cilt 12, Sayı 136, Aralık 2017. (Değirmenci, Bulut Bilişim)
- **Değirmenci, Olgun**, Ceza Muhakemesinde Sayısal (Dijital) Delil, Ankara 2014. (**Değirmenci, Sayısal Delil**)
- **Demirbaş, Timur**, Türk Ceza Hukuku, 5.Bası, Ankara 2007.
- **Demirel, Muhammed**, "Alman Hukukuyla Karşılaştırmalı Olarak Muhakemeye Katılan Sijelerin Tanık Olup Olamayacakları Sorunu" , *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* , C.8, 2022/1, s.1-35.
- **Dinçtürk Şenel, Özlem**, Türk Ceza Hukuku Reformu Bağlamında Bilirkişilik, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2015.
- **Dinler, Veyssel**, Ceza Muhakemesinde Delillerin Toplanması, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2009.
- **Doğan, Koray**, Kuşkudan Sanık Yararlanır İlkesi, Ankara 2016.
- **Doğan, Recep**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Beden Muayenesi Ve Vücuttan Örnek Alma, TBB Dergisi 2019 (142).
- **Dönmez, Burcu**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Çapraz Sorgu,, Ceza Muhakemesi Kanununun 3 yılı. Türk Ceza Hukuku Derneği Sempozyumu, İstanbul 2009. (**Dönmez, Çapraz Sorgu**)
- **Dönmez, Burcu**, Yeni CMK'da Bilirkişi Kavramı, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 9, Özel Sayı, 2007. (**Dönmez, Bilirkişi**).
- **Dönmezer, Sulhi**, Suçsuzluk Karinesi Üzerine Düşünceler, Kunter'e Armağan, İstanbul 1998.
- **Duranoğlu, Yakup**, Soruşturma Aşamasında Toplanan Delillerin Değerlendirilmesi Ve Kamu Davasının Açılması, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , İstanbul- 2021.
- **Durmaz, Alpaslan** , Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya – 2015.
- **Dülger, Murat Volkan**, Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku, 4.Bası, Ankara 2014,
- **Dülger, Murat Volkan**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Dışlama Kuralı ve Hukuka Aykırı Delillerin Uzak Etkisi (Zehirli Ağacın Meyvesi Öğretisi), Ankara 2014. (**Dülger, Hukuka Aykırı**)
- **Dülger, Murat Volkan/Modoğlu**, Gözde, Bilişim Suçları, Soruşturma ve Kovuşturma Yöntemleri ile İnternet İletişim Hukuku (Uygulama Rehberi), Türk Ceza Adalet Sisteminin Etkinleştirilmesi Avrupa Birliği/Avrupa Konseyi Ortak Programı, (basım tarihi belli değil) Ankara.
- **Erdoğan, İrmak**, Yapay Zekâ ve Profillemeye Teknolojilerinin Ceza Muhakemesinde Kişisel Veri İşlenmesine Etkileri, Ankara 2022.
- **Erem, Faruk**, Ceza Usulü Hukuku, 4.Bası, Ankara 1973.
- **Erem, Faruk**, Ceza Usulü Hukuku, Ankara 1964.

- **Erman, R. Barış**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Belirti ve İspat Değeri, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan, C: 1, 2010.
- **Eroğlu, Gültekin**, Akıl Yürütme Formlarının Mantık ve Bilimlerde Yeri ve Değeri, Hikmet Yurdu, Yıl: 5, C: 5, Sayı: 10, Temmuz – Aralık 2012/2.
- **Erol, Haydar**, İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara 2000, s.1017.
- **Erturhan, Sabri**, İslâm Hukukunda Şüpheden Sanığın Yararlanması İlkesi (In Dubio Pre Reo), <http://www.cumhuriyet.edu.tr/edergi/makale/368.pdf>.
- **Feyzioğlu, Metin**, “Belirtilerin Şüphenin Yenilmesindeki İşlevi ve Benzer İsnadlara Ait Delil Araçlarının Somut Olayın Çözümünde Birlikte Değerlendirilmesi”, Ankara Barosu Dergisi, 2000-1.
- **Feyzioğlu, Metin**, Ceza Muhakemesinde Vicdani Kanaat, Ankara 2002. (**Feyzioğlu, Vicdani Kanaat**)
- **Feyzioğlu, Metin**, Suçsuzluk Karinesi, AÜHFD, Cilt. 48, Sayı: 1-4. (**Feyzioğlu, Suçsuzluk**)
- **Feyzioğlu, Metin**, Tanıklık ve Dürüst Muhakeme, Ankara 1998. (**Feyzioğlu, Dürüst Muhakeme**)
- **Gedik, Doğan**, “Bilişim Suçlarında IP Tespiti İle Ekran Görüntüleri Çıktılarının İspat Değeri”, Bilişim Hukuku Dergisi 1 (2019): 51-84. (**Gedik IP**)
- **Gedik, Doğan**, Akışı Hep Olağan Mıdır Ki Hayatın? Hayatın Olağan Akışı Üzerine, İstanbul Anadolu Adliyesi Dergisi, Sayı:11, Mayıs 2017 . (**Gedik, Hayatın Olağan Akışı**)
- **Gedik, Doğan**, Ceza Muhakemesinde Hakim Delilleri Değerlendirme Serbestliği (CMK m.217), D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C.21, Özel Sayı, 2019, s. 913-963. (**Gedik, Delillerin**)
- **Gedik, Doğan**, İspatta Akıl Yürütme, Tecrübe Kuralları ve Karinelerin İşlevi, Terazi Aylık Hukuk Dergisi Sayı:133 Eylül 2017 (**Gedik, AkılYürütme**)
- **Gedik, Doğan**, İstinaf Yasa Yolunda Bir Bozma Sebebi Olarak Hükümün CMK 230.Madde Gereğince Gerekeçeyi İçermemesi, Terazi Hukuk Dergisi, Sayı:126, Şubat 2017. (**Gedik, İstinaf**)
- **Gedik, Doğan**, Şüpheden Sanık Yararlanır İlkesi Üzerine Bir İnceleme, Yargıtay Dergisi, Cilt: 30, Temmuz 2004, Sayı 3. (**Gedik, Şüpheden**)
- **Gedik, Doğan**, Yargıtay 2. Ceza Dairesi İçtihatlarında Belirtilerin İspat Değeri, Yargıtay 2. Ceza Dairesi Kararlarının Değerlendirilmesi Sempozyumu, Editörler: Veli Özer Özbek/Ezgi Çırak, Ankara 2023. (**Gedik, Belirti**).
- **Gökçen, Ahmet/Balcı, Murat/Alşahin, M.Emin/Çakır, Kerim**, Ceza Muhakemesi Hukuku, C.2, Ankara 2017.
- **Gökçen, Ahmet/Çakır, Kerim**, Ceza Muhakemesinde Delil, Delillerin Muhafazası, Toplanması, Değerlendirilmesi Ve Delil Yasakları, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C.21, Özel S., 2019, s. 2911-2951.
- **Gökpınar, Mahmut**, “Şüphelinin Kolluk Tarafından Aldatılması”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2023.
- **Göksoy, Resul**, Ceza Muhakemesinde Dijital Delillerin Elde Edilmesi Ve Güvenilirliğinin Sağlanması, Ankara 2019.

- **Gözübüyük, Şeref/Gölcüklü, Feyyaz**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, 6. Bası, Ankara 2004.
- **Gültekin, Özkan**, Olay Yeri İncelemede Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, TAAD, C. 2, Yıl: 2, Sayı: 4, Ocak, 2011.
- **Gündüz, M.Zekeriya**, Bilişim Suçlarına Yönelik IP Tabanlı Delil Tespiti, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ocak 2013.
- **Güngör, Devrim**, Ceza Muhakemesinde Tanık Beyanının Delil Değeri Üzerine Bazı Tespit Ve Değerlendirmeler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 6,Sayı 2, 2015.
- **Henkoğlu, Türkay/Külcü, Özgür**, Bilgi Erişim Platformu Olarak Bulut Bilişim: Riskler ve Hukuksal Koşullar Üzerine Bir İnceleme, Bilgi Dünyası, Cilt: 14, Sayı:1, 2013.
- **İnci, Z. Özen**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Teşhis, TBB Dergisi, Sayı 85, 2009. (**İnci, Teşhis**)
- **İnci, Z. Özen**, Şüpheli ve Sanığa Rağmen Bir Ceza Muhakemesi Hukuku Mu? Şüpheli ve Sanığın Ceza Muhakemesi İşlemlerine Katlanma Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün Sınırları Hakkında Düşünceler, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2017, 7 (2) (**İnci, Katlanma**)
- **İpekçioğlu, Pervin Aksoy**, Gözaltında Alınan İfadenin Önemi ve Delil Değeri, AÜHFD, Yıl 2008, Sayı:3.
- **Kantar, Baha**, Ceza Muhakemeleri Usulü, ikinci Kitap, Muhakeme Usulü, İstanbul, Cumhuriyet Matbaası, 1946.
- **Karagülmez, Ali**, Bilişim Suçları ve Soruşturma – Kovuşturma Evreleri, 5.Bası, Ankara 2014.
- **Karakehya, Hakan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 1.Bası, Ankara 2015.
- **Karakurt, Ahu**, Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda İddianamenin İadesi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı:82, 2009.
- **Karatut, Ahmet**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Duruşma, Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep 2020.
- **Keskin, Serap**, Ceza Muhakemesinde Temyiz Nedeni Olarak Hukuka Aykırılık, İstanbul 1997.
- **Kılıç, Ahmet**, Üst Ve Eşya Aramasına İlişkin Düzenlemelerin Anayasa'ya Uygunluğu, TAAD. 2023;YOK(56):403-20.
- **Kılınç, Ümit**, Teknik Araçlarla Yapılan Gizli İzlemelerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine Uygunluğu Sorunu, TAAD, Yıl:3, Sayı:9 (20 Nisan 2012), s.1-32.
- **Kındhauser, Urs**, Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat Ölçüsü- Alman Ceza Muhakemesi Kanunu §261'in Yorumlanması Üzerine Bir İnceleme, (çeviren Serkan Meraklı), Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, Karşılaştırmalı Ceza Hukuk Serisi 15, Ankara 2014.
- **Kızıllarslan, Hakan**, Hukuka aykırı Delil Açısından Vücudun Muayenesi ve Örnek Alma İşlemleriyle İlgili 5271 S.CMK. Düzenlemesi ve Uygulamada Sorunlar, Ceza Muhakemesi Kanununun 3 Yılı, Türk Ceza Hukuku Derneği Sempozyumu, İstanbul 2009. (Kızıllarslan, Vücudun Muayenesi)

- **Kızılarşlan, Hakan**, Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararları (SYOK) Ve Bu Kararların Ceza Muhakemesi Sistematiği Açısından İrdelenmesi, TBB Dergisi 2019 (144). (Kızılarşlan, SYOK).
- **Kızılırmak, Baran**, Önleyici Amaçla Elde Edilen Verilerin Ceza Muhakemesinde Kullanılabilirliği, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2018.
- **Koca, Mahmut**, Ceza Muhakemesinde Deliller, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl:1, Sayı:2, Aralık 2006.
- **Koçer, Seçkin**, Ceza Muhakemesinde Kişisel Veriler İşlenmek Suretiyle Elde Edilen Deliller, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Kırıkkale 2021.
- **Korkmaz, Mehmet**, Çelişmeli Muhakeme İlkesi Işığında Ceza Muhakemesinde Delillerin İkamesi Ve Tartışılması, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul- 2020.
- **Kozma, Julia/ Svanıdze, Eric /Doğru, Osman/ Çakmak, Seyfullah/ Gündoğmuş, Naci/ Çağdır, Sadi/ Doruk, Gökhan**, Etkili Soruşturma Modülü, Türk Ceza Adalet Sisteminin Etkinleştirilmesi Avrupa Birliği/Avrupa Konseyi Ortak Programı, Ankara 2014.
- **Köse, Metin**, Ceza Kovuşturmasında *Delillerin* Ortaya Konulması ve Değerlendirilmesi, Ankara 2017
- **Kunter, Nurullah/Yenisey, Feridun/Nuhoğlu, Ayşe**, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Bası, İstanbul 2006; 15.Bası İstanbul 2006.
- **Küçükay, Alper**, Karar Vermenin Psikolojisi, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi (TAAD), Yıl:9, Sayı:35 (Temmuz 2018).
- **Maviş,Volkan**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Dolaylı Tanık, Suç ve Ceza Dergisi, Cilt: 15, Sayı: 2, Haziran 2022.
- **Mecek, Hüseyin**, Ceza Muhakemesinde Bilirkişilik, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya – 2011.
- **Memiş, Pınar**, Şüpheden Sanık Yararlanır İlkesi, Av.Dr.Şükrü Alpaslan Armağanı, Mayıs 2007.
- **Meraklı, Serkan**, “İfade Alma – Sorgu Kuralları ve Bu Kurallara Aykırılık Halinde Elde Edilen Beyanların Hukuki Değeri”, Prof. Dr. Feridun Yenisey’e Armağan, C. 1, İstanbul 2014.
- **Nuhoğlu, Ayşe**, Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesi, in: Ord. Prof.Dr.Sulhi Dönmezer’e Armağan, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Ceza Hukuku Derneği Yayınları, Yayına Hazırlayanlar: Köksal Bayraktar/ Zühal Dönmezer Çakıroğlu/ Hakan Kızılarşlan Cilt, II. Ankara Şubat, 2008.
- **Osmanoğlu, Bilal**, Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Cumhuriyet Savcısı Ve Mahkemelerin Bilgi Ve Belge İsteme Yetkisi, TBBD, 2020, Sayı:151.
- **Otacı, Cengiz**, Hermeneutik (Yorum Bilim) ve Ceza Kanunlarının Yorumu, TBBD, Sayı: 89, 2010.
- **Öntan, Yaprak**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Yer Gösterme İşlemi, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 62.4 (2013): 1087-1104.

- **Özar, Süleyman**, Adli Ve İdari Kolluk Sınırları Bakımından Fizik Kimliğin Tespiti İşleminde Kişisel Veriler, Ankara Barosu Dergisi 81 (2023).
- **Özbek, Veli Özer**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2006.
- **Özbek, Veli Özer**, Tıbbi Deliller Ve Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu, Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu (21-22 Nisan 2006, İstanbul), in: Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sempozyum Özel Sayısı, Yıl 2006, Cilt: III, Sayı:2.
- **Özen, Muharrem**, Türk Ceza Hukukunda Meşru Müdafaa, Ankara 1995.
- **Özen, Muharrem/Özocak, Gürkan**, Adli Bilişim Elektronik Deliller ve Bilgisayar-larda Arama ve El Koyma Tedbirinin Hukuki Rejimi CMK M 134 . Ankara Barosu Dergisi (1), 41-77.
- **Özen, Mustafa**, Kamu Davası Açma Konusunda Benimsenen İlkeler, Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi ve İddianamenin İadesi, Ankara Barosu Dergisi, Sayı: 2009/3.
- **Özer, Hazan Dicle**, MOBESE İzleme ve Kayıtları: Gözetim Toplumunu Bağlamında Bir Değerlendirme", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 24, Sayı: 1.
- **Özkan, Halid**, Ceza Muhakemesinde Ekran Görüntüsü Çıktılarının Delil Niteliği, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi:15, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, Ankara 2014.
- **Özocak, Gürkan**, Ceza Muhakemesinde Elektronik Delillerin Tespiti ve Toplanması, 2.Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı Bildiriler Kitabı, 17-19 Kasım 2011 İzmir.
- **Öztürk, Bahri**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Koğuşturma Mecburiyeti, Ankara 1991.
- **Öztürk, Bahri/Tezcan, Durmuş/Ruhan Mustafa, Erdem/Sırma, Özge/Saygılar, F.Yasemin/Alan, Esra**, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 2.Bası, Ankara 2010. (**Öztürk/Tezcan/Erdem**)
- **Paksoy, Murat Enes**, Cinsel Suçlarda İspat Meselesi", *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 11, sayı. 22, Eylül 2021.
- **Parlar, Ali/Hatipoğlu, Muzaffer/Yüksel, Erol Güngör**, Deliller Çapraz Sorgu ve İspat, Ankara 2008.
- **Roxin, Claus**, İspat Hukukunun Esasları, (Çev: Yener Ünver), İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl:4, Sayı:8, Güz 2005/2.
- **Sarıgül, Ali Tanju**, Şüpheli ve Sanığın Ceza Muhakemesi İşlemlerine Katılma Yükümlülüğüne Getirilen Sınır-Nemo Tenetur Seipsum Accusare İlkesi, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 33(153), 39-64.
- **Sarsıkoğlu, Şenel**, Ceza Muhakemesinde Delil Ve İspat Hukuku Açısından Elekt-ronik Delil (E-Delil) Kavramı, TAAD, Yıl:6, Sayı:22 (Temmuz 2015).
- **Selçuk, Sami**, Temyiz Denetiminin Sınırları Ve Bu Sınırlara Uymamanın Kaçını-lamaz Sancılı Sonuçları/Açmazları/Tehlikeleri, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt:19, Sa-yı:2, İstanbul 2013. (**Selçuk, Temyiz Denetimi**)
- **Selçuk, Sami**, Vicdani Kanı Yargısını Oluşturma Tekeli Duruşma Yargıcındır (18.11.2008 Tarihli Star Gazetesi).

- **Serozan, Rona**, Hukukta Yöntem, s.<http://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2014/01/6-Rona-SEROZAN.pdf>.
- **Sevdiren, Öznur**, Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Kamu Görevlileri Tarafından Tutulan Tutanağın Ceza Muhakemesinde İspat Değeri, Suç ve Ceza Dergisi, Cilt: 15, Sayı: 2, Haziran 2022. (Adil Yargılanma)
- **Sevdiren, Öznur**, Çelişmeli Yargılama Ve Silahların Eşitliği İlkeleri Bağlamında Teşhis İşlemi Ve Bu İşlemden Müdafinin Hazır Bulunma Yetkisi, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (1), 2019, s. 15-55. (Teşhis)
- **Şahin, Cumhur**, Ceza Muhakemesinde İspat, Delillerin Doğrudan Doğruyalığı İlkesi, Ankara 2001.
- **Şahin, Cumhur/Göktürk**, Neslihan, Ceza Muhakemesi Hukuku, II, 2.Bası, Ankara 2013.
- **Şahin, Murat**, Adalet Psikolojisi Ve Kararlar Üzerinde Etkili Faktörler, Adalet Dergisi, Yıl:2014, Sayı:50.
- **Şahinkaya, Yalçın**, Suçsuzluk Karinesi, Ankara 2008.
- **Şen, Ersan**, Ceza Yargılamasında Bilirkişi, (<http://www.haber7.com/yazarlar/prof-dr-ersan-sen/1629701-ceza-yargilamasinda-bilirkişi>, erişim: 01/10/2017) (**Şen, Bilirkişi**)
- **Şen, Ersan**, Gizli Tanığın Dinlenmesi Prosedürü ve Delil Kuvveti (<https://sen.av.tr/tr/makale/Gizli-Tanigin-Dinlenmesi-Proseduru-ve-Delil-Kuvveti>).
- **Şen, Ersan**, Yorumluyorum, Ceza Hukuku Perspektifinden Güncel Olaylara Bakış, Ankara 2010. (**Şen, Yorumluyorum**)
- **Şener, Mustafa Talip/Kara, Çağrı**, Adli Nitelikli Ölümün Belirlenmesi Ve İzlenecek Yol, Genel Tıp Dergisi, 2014/24 (Ek 2).
- **Şenol, Cem**, Teori ve Uygulamada Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delillerin Kullanılması ve Değerlendirilmesi Yasağı, XII Levha Yayınları, İstanbul, 2015.
- **Taner, Fahri Gökçen**, Ceza Hukukunda Zamanaşımı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.
- **Taner, Fahri Gökçen**, 5271 Sayılı CMK'nın Temyiz Kanun Yoluna İlişkin Hükümlerinin Yürürlüğe Girmesiyle Ortaya Çıkan Farklılıklar, Ankara Barosu Dergisi, 2017/4.
- **Tanrıvermiş, Süha**, Noterler Tarafından Elektronik Ortamda Yapılabilecek Olan İşlemler Ve Bu İşlemlerin Gerçekleştirilmesi Usûlü, Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 65 (4) 2016 (s. 3677-3686).
- **Tanrıvermiş, Atilla**, Masumiyet Karinesini Genişleten Bir İlke Olarak Lekelenme Hakkı, Doktora Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul 2021.
- **Taşdemir, Kubilay/Özkepir, Ramazan**, Hırsızlık Suçları, Ankara 1996.
- **Tatar, Erol**, Gizli Tanık. Ankara Barosu Dergisi. 2013; (4).
- **Temiz, Yağmur**, Türk Hukukunda Çapraz Sorgu Tartışmaları, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6.1: 299-332.

- **Tezcan, Durmuş**, AİHM Kararları Işığında Adil Yargılama Hakkı Bakımından Delillerin Değerlendirilmesi, Ord. Prof.Dr.Sulhi Dönmezer'e Armağan, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Ceza Hukuku Derneği Yayınları, Yayına Hazırlayanlar: Köksal Bayraktar/ Zühal Dönmezer Çakıroğlu/ Hakan Kızıllarslan Cilt, II. Ankara Şubat, 2008.
- **Topaloğlu, Mahir**, Türk Hukukunda Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri, İstanbul 2010.
- **Toroslu, Nevzat**, Ceza Hukukunda Zaruret Hali, Ankara 1968. (**Toroslu, Zaruret**)
- **Toroslu, Nevzat**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 1998.
- **Tosun, Öztekin**, Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri, C.1, İstanbul 1984.
- **Turhan, Faruk/Aksan, Murat**, "Ceza Muhakemesinde Şüphelinin İfadesinin Alınması Ve Sorguya Çekilmesine İlişkin Hükümlerin Eleştirel Bir Değerlendirmesi", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 24 (2020).
- **Türe, Hayrettin**, Pratik Hukukta Kovuşturma, Ankara 2018,
- **Usluadam, Asena Kamer**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Karakter Delili, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2022.
- **Uzunay, Yusuf/Koçak, Mustafa**, Bilişim Suçları Kapsamında Dijital Deliller, Akademik Bilişim Konferansı (Şubat 2005, Gaziantep) <http://ab.org.tr/ab05/tammetin/134.pdf>.
- **Ünver, Yener**, Ceza Muhakemesinde ispat, CMK ve Uygulamamız, Ceza Hukuku Dergisi, Seçkin Yayınları, Yıl 1, Sayı 2, Aralık 2006. (**Ünver, İspat**)
- **Ünver, Yener**, Ceza Yargılaması Hukukunda İspata İlişkin Bir Yargıtay İBK'nın İncelenmesi, İÜHFMD, Cilt: LV, 1996.
- **Ünver, Yener/ Hakeri, Hakan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, C.1-2, 6.Bası, Ankara 2012.
- **Walter, Tonio**, Ceza Muhakemesinde İspat Yükü (Çeviren Koray Doğan), Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, Karşılaştırmalı Ceza Hukuk Serisi 15, Ankara 2014.
- **Yalkut, Necdet**, Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Sanığın Şüpheden Yararlanması Kuralı, AD, Yıl 72, Sayı 3, 1981.
- **Yarsuvat, Duygun**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Kanuna Aykırı Elde Edilen Delillerin Geçerliliği, Ceza muhakemesi Kanununun 3 yılı. Türk Ceza Hukuku Derneği Sempozyumu, İstanbul 2009.
- **Yaşar, Osman**, Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu, C.1-2, Ankara 2009.
- **Yaşar, Yusuf/Dursun, İsmail**, Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında Ve Kütüklerinde Arama, Kopyalama Ve Elkoyma Koruma Tedbiri, MÜHFHAD, C: 19, S: 3, 2013 .
- **Yavuz, Mehmet**, Ceza Muhakemesinde İspat Sorunu, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Nisan 2012, Sayı:9.

- **Yayla, Mehmet**, İspat İçin Yenilmesi Gereken Şüphe: Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri Sistemlerinin İncelenmesi, Ankara Barosu Dergisi, 2013-3, Ankara.
- **Yenidünya, A.Caner**, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Kamu Davasının Açılması, İddianamenin Unsurları ve İadesi, E-Akademi Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler İnternet Dergisi, Sayı:60, Şubat 2007, <http://www.e-akademi.org/makaleler/acyenidunya-1.htm>.
- **Yenisey, Feridun**, Uygulanan ve Olması Gereken Ceza Muhakemesi Hukuku, Duruşma ve Kanun Yolları, 2.Bası, İstanbul 1990.
- **Yenisey, Feridun/Altuç Sinan**, İletişimin Denetlenmesi Hakkında, Ord. Prof.Dr.Sulhi Dönmezer'e Armağan, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Ceza Hukuku Derneği Yayınları, Yayına Hazırlayanlar: Köksal Bayraktar/ Zühal Dönmezer Çakıroğlu/ Hakan Kızıllarslan Cilt, II. Ankara Şubat, 2008.
- **Yerdelen, Erdal**, Hükümün Gerekçesi, Ankara 2016.
- **Yeşilyurt, Hamdi**, Adli Bilişim Soruşturama Metotlarının Standartlaştırılması Ve Etkinlik-Verimlilik Perspektifinde Değerlendirilmesi, Adli Bilimler Dergisi, Sayı:3, Eylül 2014.
- **Yıldırım, Akif**, Bireysel Başvuruda Ceza Yargılamasını İlgilendiren Kararlar, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Sisteminin Güçlendirilmesi Ortak Projesi Yayını, Ankara.
- **Yıldız, Ali Kemal**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Keşif ve Yer Gösterme, İÜHFM, C:65, Sayı:1, 2007. **(Yıldız, Keşif)**
- **Yıldız, Ali Kemal**, Ceza Muhakemesinde İspat ve Delillerin Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2002. **(Yıldız, İspat)**
- **Yıldız, Ali Kemal**, Ses ve/veya Görüntü kayıtlarının İspat Fonksiyonu, Ceza Hukuku Dergisi, Sayı:2, Aralık 2006. **(Yıldız, Ses ve Görüntü)**
- **Yıldız, Ali Kemal**, Trafik Suçları Bağlamında Bilimsel Delillerin İspat Fonksiyonu, Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu (21-22 Nisan 2006, İstanbul), in: Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sempozyum Özel Sayısı, Yıl 2006, Cilt: III, Sayı:2. **(Yıldız, Trafik)**
- **Yurtcan, Erdener**, Ceza Yargılaması Hukuku, 12. Bası, İstanbul 2007.
- **Yüce, Turhan Tufan**, İn Dubio Pro Reo Kaidesi, AD, S.12, 1962.
- **Zoğlar, Burcu**, Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat Bakımından İfade Ve Sorgu, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul-2017.

Engin AKIN

Avukat

İMAR HUKUKU YAPTIRIMLARI

- İmar Para Cezaları
- Yıkım Yaptırımı
- Tehlikeli Yapı
- Riskli Yapı (Kentsel Dönüşüm)
- İmar Plan İptalinin Yapı Ruhsatına Etkisi

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İmar Hukuku Yaptırımları

Engin Akın

Hukuk Yayınları Dizisi – 3771

Birinci Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 786 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 47771
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

- Ali D. ULUSOY, Yeni Türk İdare Hukuku, Yetkin Yayınları, 6. Baskı, 2023
- Ali Rıza İLGEZDİ, Yıkım ve İmar Para Cezaları, Seçkin Yayınevi, 2023
- Alkin TUTAL, İmar Hukukunda Kazanılmış Haklar, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2015
- Baki KURU - Burak AYDIN, Medeni Usul Hukuku El Kitabı (2 Cilt), Yetkin Yayınları, 2. Baskı, 2021
- Cafer ERGEN, Danıştay İçtihatlarıyla İmar Hukuku, Seçkin Yayınları, 2. Baskı, 2012
Danıştay Kararlar Dergisi
- Ejder YILMAZ - Ramazan ARSLAN - Sema TAŞPINAR AYVAZ - Emel HANAĞASI, Medeni Usul Hukuku, Yetkin Yayınları, 9. Baskı, 2023
- Ejder YILMAZ, Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) Şerhi, Yetkin Yayınları, 4. Baskı, 2021
- Erdoğan TEZİÇ, Anayasa Hukuku, Beta Yayınları, 24. Bası, 2020
- Ergun ÖZBUDUN, Türk Anayasa Hukuku, Yetkin Yayınevi, 22. Baskı, 2022
- Gökhan BİLGİN, İmar Kanunu Şerhi ve İmar Barışından Kaynaklanan Sorunların Değerlendirilmesi, Seçkin Yayınları, 2022
- Gül Filiz ERCAN ASLANTAŞ, Özlem ŞİMŞEK, Ahmet BERBEROĞLU, İmar Hukukunda Arazi ve Arsa Düzenlemesi (Parselasyon), Yetkin Yayınları, 2006
- Halil KALABALIK, İmar Hukuku Dersleri, Seçkin Yayınları, 12. Baskı, 2023
<https://karararama.danistay.gov.tr/>
- Hüseyin BİLGİN - Yasin SEZER, İmar Kanunu Uygulama Rehberi (İmar Davalarında Kanun Yolları (İstinaf ve Temyiz) Eklenmiş), Adalet Yayınları, 7. Baskı, 2023
- Kazancı Hukuk Otomasyon (kazanci.com.tr)
- Kemal GÖZLER - Gürsel KAPLAN, İdare Hukuku Dersleri, Ekin Yayınları, 25. Baskı, 2023
- Kemal GÖZLER, Anayasa Hukukunun Genel Esasları Ders Kitabı, Ekin Yayınevi, 2010
- Kemal GÖZLER, İdare Hukuku, Ekin Yayınları, 3. Baskı, 2019
- Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi (lexpera.com.tr)
- M. Lamih ÇELİK - Cüneyd ALTIPARMAK, İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu, Seçkin Yayınları, 5. Baskı, 2021
- Muhammed Ali Aydın, İmar Hukukunda İdari Yaptırımlar, Seçkin Yayınevi, 2023

- Muhittin ABACIOĞLU - Ali ABACIOĞLU, İmar Kanunu Mevzuatı ve Uygulaması, Seçkin Yayınları, 12. Baskı, 2021
- Mustafa GENÇ, İmar Hukuku, Seçkin Yayınları, 2015
- Oğuz SANCAKDAR - Doç. Dr. Lale Burcu ÖNÜT - Eser US DOĞAN - Mine KASAPOĞLU TURHAN - Serkan SEYHAN, İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı, Seçkin Yayınları, 10. Baskı, 2022
- Oğuz SANCAKDAR, Belediyenin İmar Planı Yapması, Değiştirmesi ve İptal Davası, Yetkin Yayınları, 1996
- Oğuz SANCAKDAR, İmar Hukuku Genel Esaslar, www.sorubankasi.net Yayınları, 2020
- Ömer KÖROĞLU, İmar Hukukunda Planlama Süreci ve Arazi ve Arsa Düzenlemele-ri (Parselesyon), Onikilevha Yayınları, 2. Baskı, 2016
- Ömer Uğur GENÇCAN, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Yorumu, Yetkin Yayınları, 2013
- Sait KARABULUT, Boğaziçi'nin İmar Hukuku, Vedat Kitapçılık, 2020
- Selman ÖZDEMİR, İmar Hukukunda Kazanılmış Hak Kavramı ve Kavramın Kentleşmeye Etkileri, Türk İdare Dergisi, Sayı: 471-472, Haziran-Eylül 2011
- Selman ÖZDEMİR, İmar İdare Hukukunda Kazanılmış Hak, Adalet Yayınevi, 2019
- Sevda GÜLTEKİN GÖKTOLGA, Yapı Ruhsatları Açısından Kazanılmış Hak, Doktora Tezi, İstanbul 2014
- Suat ŞİMŞEK - İlhami HAZAR, İmar Davaları Rehberi, Seçkin Yayınları, 6. Baskı, 2023
- Suat ŞİMŞEK, İmar Kanunu 18. Madde Uygulamaları (Arazi ve Arsa Düzenlemele-ri) İtiraz ve Dava Yolları, Seçkin Yayınları, 5. Baskı, 2023
- Turgut CANDAN, İdari Yargılama Usulü Kanunu, Yetkin Yayınları. 10. Baskı, 2023
- Turgut TAN, İdare Hukuku, Turhan Kitapevi, 11. Baskı, 2023
- Yahya Kazım ZABUNOĞLU, İdare Hukuku, Yetkin Yayınları, 2012
- Yücel OĞURLU, İdare Hukukunda Kazanılmış Haklara Saygı ve Haklı Beklentiler Sorunu, Seçkin Yayınları, 2003
- Yücel OĞURLU, İmar Planlarının Değiştirilmesinin Ruhsat Ve Süren İnşaatlara Etkisi Konusunda ABD Hukukundan Çözümler: "Aykırı Kullanım Hakkı" Ve "Kazanılmış Parselleme Hakkı", Dergipark, Yıl 2003, Cilt: VII Sayı: 1-2, 199 - 216, 01.06.2003

Dr. Öğr. Üyesi Asuman ÇAPAR

**TÜRK İDARİ
YARGILAMA USULÜNDE
BEKLETİCİ SORUN**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk İdari Yargılama Usulünde Bekletici Sorun
Asuman Çapar

Hukuk Yayınları Dizisi – 3774

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 787– 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- ACUN, Barış. "İdari Yargılama Usulünde Yargılamanın Yenilenmesi Başvurusu", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 11, S 1, 2020, 338-352.
- AHİOĞLU, Mustafa. "İdari Yargılama Hukukunda Bekletici Mesele", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, S 20, 2021, 33-75.
- AKBABA, Ahmet. "Fransız İdari Yargı Sistemine Bir Bakış", Ankara Barosu Dergisi, S 2, 2014, 433-464.
- AKGÜL, Mehmet Emin. "İdari Yargılama Usul Kanunundaki Usuli Kazanılmış Hakkın Hukuk Devletinde Bir Yeri Var mıdır? İYUK Md. 50/4'ü İptal Etmeyen Anayasa Mahkemesi Kararının Eleştirisi", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 26, S 1, 2022, 311-345.
- AKINCI, Müslüm. İdari Yargıda Adil Yargılanma Hakkı, 1. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2008.
- AKİL, Cenk ve Tülay ÖZER ÖZGÜL. Şematik Medeni Usul Hukuku, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2023.
- AKKAŞ, Ahmet Hulusi. Ceza Mahkemesi Bağlamında Yargı Mercileri Kararlarının Birbirleri Üzerindeki Etkisi, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- AKYILDIZ, Ali. "Danıştay ve Hukuk Devleti", içinde Hukuk Devleti: Hukuki Bir İlke, Siyasi bir İdeal, Editörler: Ali Rıza ÇOBAN, Bilal CANATAN ve Adnan KÜÇÜK, 2. Baskı, Liberte Yayınları, Ankara, 2008 (Kısaltma: Hukuk Devleti).
- AKYILDIZ, Ali. "Hukuk Muhakemesi Kanunu'nda Yapılan Değişikliklerin İdari Yargılama Usulüne Etkileri", İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 30. Yılında İdari Yargı Sempozyumu, 9 Mart 2012, Editörler: Serkan AĞAR, Oğuzhan GÜZEL ve Mehpare ÇAPTUĞ, Ankara Barosu Başkanlığı, Ankara, 2013, 79-86.
- AKYILMAZ, Bahtiyar, Murat SEZGİNER ve Cemil KAYA. Türk İdare Hukuku, 17. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2023.
- AKYILMAZ, Bahtiyar, Murat SEZGİNER ve Cemil KAYA. Türk İdari Yargılama Hukuku, 9. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2023 (Kısaltma: İdari Yargılama Hukuku).
- AKYILMAZ, Bahtiyar. "Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, C 1, S 1, 2014, 23-57.
- ALANGOYA, Yavuz, M. Kamil YILDIRIM ve Nevhis Deren YILDIRIM. Medeni Usul Hukuku Esasları, 8. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2011.
- ALYANAK, Servet. Avrupa Birliği Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı ve Etkili Yargısal Denetim, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2023.

- ARAS, Bahattin. Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirlerine Etkisi, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.
- ARAT, Nilay. "İdari Uyuşmazlıkların Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri ile Halli Önündeki Engeller", Journal of Istanbul University Law Faculty, C 69, S 1-2, 2011, 891-906.
- ARSLAN, Ramazan, Ejder YILMAZ, Sema TAŞPINAR AYVAZ ve Emel HANAĞASI. Medeni Usul Hukuku, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- ASLAN, Zehreddin ve Kahraman BERK. İdare Hukuku ve İdari Yargıya İlişkin Temel Kanunlar, 1. Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul, 2002.
- ASLAN, Zehreddin ve Nilay ARAT. "Kamu Hizmeti İmtiyaz Sözleşmelerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Tahkim Usulü", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, S 8, Y 4, 2005, 1-25.
- ASLAN, Zehreddin. "Türk İdari Yargı Sisteminde Re'sen Araştırma İlkesi", İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, S 23-24, Ekim 2000, 53-58.
- ASLAN, Zehreddin. Açıklamalı ve İçtihatlı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 3. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022 (Kısaltma: İdari Yargılama Usulü Kanunu).
- ASLAN, Zehreddin. İdari Yargıda Yürütmenin Durdurulması, 3. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017.
- AŞIK, İbrahim. Medeni Usul Hukukunda Bekletici Sorun, 1. Baskı, Seçkin Hukuk, Ankara, 2012.
- ATALI, Murat ve İbrahim ERMENEK. Medeni Usul Hukuku, 4. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.
- ATALI, Murat, İbrahim ERMENEK ve Ersin ERDOĞAN. Medeni Usul Hukuku, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022 (Kısaltma: Medeni Usul Hukuku).
- ATALI, Murat, İbrahim ERMENEK ve Ersin ERDOĞAN. Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018 (Kısaltma: Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı).
- ATALI, Murat. Medeni Usul Hukuku, Editör: Tolga AKKAYA, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2018.
- ATAY, E. Ethem. "İdare Hukukuna İlişkin Temel Prensipler ve Bu Hukuk Dalının Belli Başlı Özellikleri", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 11, S 1, 2007, 503-527.
- ATAY, Ender Ethem. İdari Yargılama Hukuku, 4. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022 (Kısaltma: İdari Yargılama Hukuku).
- AVCI, Mustafa ve Merve GÜL GÜN. "Adil Yargılanma Hakkı Kapsamında İdari Yargıda Makul Süre Kavramı", içinde Prof. Dr. Hasan Tahsin Fendoğlu'na Armağan, Editörler: Rauf KARASU, Abdülsamet GÜLLER, İrem ALPÖZEN ve Mustafa Fatih SARI, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- AVCI, Mustafa. "Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun İdari Yargıda Uygulanması", Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 7, S 87-88, 2011, 75-105.

- AYANOĞLU, Taner. “Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu’nun İşlevi ve Kararlarının Niteliği”, TBB Dergisi, C 20, S 74, Ocak 2008, 43-76.
- AZAK, Kerim. “İdari Yargıda Sınırlı Ehliyetsizlerin Genel (Objektif) Dava Ehliyeti”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 72, S 1, 2023, 183-212.
- BAĞRIAÇIK, Ahmet ve M. Ayhan TEKİNSOY. “Tam Yargı Davası Özelinde İdari Yargıda Dava Açma Süresi”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 26, S 3, 2022, 585-618.
- BAMBERGER, Christian. VwGO § 94 [Aussetzung des Verfahrens] in: Verwaltungsgerichtsordnung, Editör: Peter WYSK, 3. Auflage, Verlag C.H. Beck, München, 2020.
- BAŞPINAR, Ahmet. “İdari Yargıda Makul Süre İçin Öneriler”, Danıştay ve İdari Yargı Günü 136. Yıl Sempozyumu (11 Mayıs 2004), Danıştay Matbaası, Ankara, 2004, 35-48.
- BAYAR, İbrahim Nihat. “İdare ve İdare Hukuku”, içinde İdare Hukuku I, Editörler: Müslüm AKINCI ve Mustafa AVCI, 1. Baskı, Lisans Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- BEDİR, Fikri. İdari Yargılama Usulünde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nun Uygulanma Kabiliyeti, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2010.
- BERKİN, Necmettin M. Medeni Usul Hukuku Esasları, 1. Baskı, Hamle Matbaası, İstanbul, 1969.
- BİLGİN, Hüseyin. “Üçüncü Yargı Paketinde İdari Yargıda Yargılamanın Hızlandırılmasına İlişkin Getirilen Yenilikler”, TBB Dergisi, C 25, S 103, 307-350.
- BİLGİN, Hüseyin. İdari Davalar ve Çözüm Yolları, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018 (Kısaltma: İdari Davalar ve Çözüm Yolları).
- BİRTEK, Fatih. “Bağlantılı Ceza Davalarında İstinafta Kısmi Kesinleşme ve Temyiz İncelemesinin Kesinleşen Hükme Etkisi”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S 56, Y 14, Ekim 2023, 315-336.
- BİRTEK, Fatih. AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017.
- BİRTEK, Fatih. Ceza Hukuku (Genel Hükümler) Temel Bilgiler, 6. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- BUDAK, Ali Cem ve Varol KARAASLAN. Medeni Usul Hukuku, 3. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara, 2019.
- CANDAN, Turgut. “Hukuk Muhakemeleri Kanununun Hükümlerinin İdari Davalarda Uygulanabilirliği”, <https://turgutcandan.com/2021/04/08/hukuk-muhakemeleri-kanununun-hukumlerinin-idari-davalarda-uygulanabilirligi/>, 23.11.2023 (Kısaltma: HMK’nin İdari Davalarda Uygulanabilirliği).
- CANDAN, Turgut. Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 10. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023 (Kısaltma: İdari Yargılama Usulü Kanunu).

- CANPOLAT, Ahmet. Medeni Usul Hukukunda Hadise, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2011.
- CANYAŞ, Oytun. “İdari Yargılama Usul Kanunu ve Vergi Usul Kanunu Arasındaki Çatışmaların Klasik Yöntemle Çözümü”, TBB Dergisi, 2014, 189-218.
- CEYLAN, Mahmut. İdari Yargıya Hakim Olan Temel İlkeler, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- CURRIE, Robert J. “The Right to a Fair Trial in International Law”, Canadian Journal of Human Rights, S 10, 2021, 167-171.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan. “İdari Yargıda Kesin Hüküm”, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 3, S 1, 1999, 124-141.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan. İdari Yargı Kararlarına Karşı Başvuru Yolları (Fransa-Türkiye: Mukayeseli Bir Deneme), 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017 (Kısaltma: İdari Yargı Kararlarına Karşı Başvuru).
- ÇAĞLAYAN, Ramazan. İdari Yargı Kararlarının Sonuçları ve Uygulanması, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2001 (Kısaltma: İdari Yargı Kararlarının Sonuçları).
- ÇAĞLAYAN, Ramazan. İdari Yargılama Hukuku, 15. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2023 (Kısaltma: İdari Yargılama Hukuku).
- ÇAĞLAYAN, Yılmaz. Açıklamalı-İçtihatlı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.
- ÇAKMAK, Münci. İdari Yargılama Usulünde Vergi Davaları, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2021.
- ÇAPAR, Asuman. “Eski Hale Getirme Kurumunun İdari Yargı Alanında Uygulanabilirliği”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C 28, S 1, 2022, 184-204.
- ÇAPAR, Asuman. 5233 Sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılama Hakkında Kanun’a Göre İdarenin Tazminat Sorumluluğu, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- ÇAYAN, Gökhan. Adil Yargılanma Hakkı, 1. Baskı, Legal Yayınları, İstanbul, 2016.
- ÇELİK, Çelik Ahmet. Tazminat ve Alacaklarda Sorumluluk ve Zamanaşımı, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2018.
- ÇETİN, İbrahim. “Yargılamada Etkinlik Arayışları: Medeni Usûl Hukukunda Usûl Ekonomisi”, Sayıştay Dergisi, S 78, 81-109.
- ÇETİNKAYA, Elif Duygu. Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi ve İdari Makamları Bağlayıcılığı, Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2023.
- ÇINARLI, Serkan ve Kerim AZAK. “Bölge İdare Mahkemesinin Dosyayı İlgili Mahkemeye Göndermesi Meselesi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 30, S 2, 2022, 571-603.
- ÇİFTÇİ, Erhan. “Avrupa İnsan Hakları Kararları Işığında Dil Yargılanma İlkesi ve İdari Yargı”, Danıştay Dergisi, S 106, Y 33, 2003, 77-97.

- DEMİR, Remzi. "Ceza Mahkemesi Kararının Hukuk Davasına Etkisine Teori ve Uygulama Açısından Bakış", Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 4, S 2, Ekim 2019, 259-283.
- DEMİRAG, Fahrettin. Örneklerle Ceza Muhakemesi İşlemleri ve Adli Yazışmalar, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- DEMİRCİOĞLU, Yaşar. Medeni Usul Hukukunda İnsan Hakları ve Adil Yargılanma Güvenceleri, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2007.
- DEMİRKOL, Mehmet Salih. İdari Yargılama Hukukunda Dava Açmanın Sonuçları, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.
- DEMİRKOL, Selami. "İdari Yargılama Usulü'nde Ehliyet Olgusu", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C 15, S 1, 2012, 11-32.
- DERDİMAN, R. Cengiz. "İdari Yargıda Birden Fazla Davanın Tek Dilekçe ile Açılması: Türk İdari Yargılama Usulü Kanununun 5. Maddesinin Anlamı ve Kapsamı Üzerinde Değerlendirmeler", Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S 2, 2020, 249-295 (Kısaltma: Davanın Tek Dilekçe ile Açılması).
- DERDİMAN, R. Cengiz. İdari Yargının Genel Esasları, 3. Baskı, Alfa Aktüel Yayınları, Bursa, 2014 (Kısaltma: İdari Yargının Genel Esasları).
- DİRİNİSA, Efe. Medeni Yargılamada Ön İnceleme Aşaması, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- DİNÇ, Mutlu, Çilem BAHADIR ve Ezel ÜNER. Hukuk Muhakemeleri Kanunu (Gerekçeli Karşılaştırmalı), 13. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017.
- DİŞEL, Buse. "Ceza Mahkemesi Mahkûmiyet Kararının Hukuk Mahkemesi Kararına Etkisi ve Bekletici Sorun Yapılması", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 11, Özel Sayı 2009, 183-224.
- DOĞRUSÖZ, Ezhan. "İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'na Yapılan Atıf Düzenlemesi", Legal Mali Hukuk Dergisi, C 2 S 20, 2006, 1925-1937.
- DURAN, Lütfi. "İdari Kazada Dava Açma Müddeti", Journal Of Istanbul University Law Faculty, C 11, S 1-2, 1945, 238-263.
- DURAN, Lütfi. "İdari Yargı Adlileşti", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C 3, S 1-3, 2011, 53-83 (Kısaltma: İdari Yargı Adlileşti).
- DURAN, Lütfi. "Yargıtay'ın Kamu Hukukuna Değgin Son Kararları Üzerine Mülâhazalar", Amme İdaresi Dergisi, C 18, S 1, 1985, 27-44.
- DURAN, Osman. Medeni Usul Hukukunda Taleple Bağlılık İlkesi, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020.
- EGELİĞİ, Ömer Emrullah. "Somut Norm Denetiminde Anayasa'ya Aykırılık İddiasının Ciddiliği Meselesi", Anayasa Yargısı, C 39, S 2, 2023, 213-261.
- ERASLAN, Yunus. "Türk İdari Yargı Sisteminde Davaların Birleştirilmesi Usulü Üzerine Bir İnceleme", Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2021, C 11, S 2, 209-259 (Kısaltma: Davaların Birleştirilmesi).

- ERASLAN, Yunus. Türk İdari Yargı Sisteminde Dosyanın İşlemden Kaldırılması, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020 (Kısaltma: Dosyanın İşlemden Kaldırılması).
- ERCAN, İsmail. Medeni Usul Hukuku, 9. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2013.
- ERDOĞAN, Gülnur. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Medeni Yargıda Adil Yargılanma Hakkı, 1. Baskı, Adalet Yayınevi Ankara, 2011.
- ERDÖNMEZ, Güray. "HMK m. 209 Hükmünün Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi", Zirve Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 3, S 3, Eylül 2014, 193-222.
- EREM, Faruk. Ön Mesele (= Meselei Müstehire) Olarak Anayasaya Aykırılık İddiası, 1. Baskı, Ajans Türk Matbaası, Ankara, 1962.
- ERGEN, Cafer. İdari Yargı Davaları, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2008.
- ERKAL, Atıla. "İdarenin Hukuk Kurallarını Üst Normlara Uygunluk Bakımından Kontrol Etme ve Kuralı Uygulamayı İhmal Etme Yetkisi", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 9, S 1, 2014, 183-215.
- ERKAL, Atıla. "Kamulaştırmaz El Konulan Taşınmazın İdarenin Mülkiyetine Geçmesinden Sonra Eski Mal Sahibinin Taşınmazına Tekrar Kavuşması", İstanbul Hukuk Mecmuası, C 79, S 3, 2021, 963-999.
- ERKAL, Atıla. "Terör Eylemleri Sebebiyle Uğranılan Zararlardan Dolayı İdarenin Sorumluluğu", Hukuk Devletinin Kamburu: Terör (Ulusal ve Uluslararası Hukuk Boyutuyla Terör ve Terörizm), Editörler: Fatih BİRTEK ve Selman ÖZDAN, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- ERKAL, Atıla. İdare Hukukunda Kıyas, 1. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2022 (Kısaltma: Kıyas).
- ERKUT, Celal. "İ.Y.U.K. Çerçevesinde İdari Dava Türleri ve Bazı Usuli Değişiklikler", Journal of Istanbul University Law Faculty, C 51, S 1-4, 221-235 (Kısaltma: Bazı Usuli Değişiklikler).
- ERKUT, Celal. "İdari Yargının Yeniden Yapılandırılmasında Yargılama Hukuku Kurallarının Etkinleştirilmesi Sorunu", İdari Yargının Yeniden Yapılandırılması ve Karşılaştırmalı İdari Yargılama Usulü Sempozyumu, 11-12 Mayıs 2001, Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları, Ankara, 2003, 87-103 (Kısaltma: İdari Yargının Yeniden Yapılandırılması).
- ERKUT, Celal. "Tespit Davasının İdari Bir Dava Türü Olarak Kabul Edilip Edilemeyeceği Sorununa Uyuşmazlık Mahkemesinin Yaklaşımı", İdare Hukuku ve İlimler Dergisi, C 11, S 1-2, 1990, 6-17.
- ERMENEK, İbrahim. "Hukuk Muhakemeleri Kanuna Göre Ön İnceleme", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 2, S 1, 2016, 139-177 (Kısaltma: Ön İnceleme).
- ERMENEK, İbrahim. Medeni Usul Hukukunda Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.

- EROĞLU, Orhan. “Sahtecilik İddiasına Dayalı Menfi Tespit ve İstirdat Davalarında Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Mahkemesi Kararına Etkisi”, *Terazi Hukuk Dergisi*, C 13, S 146, Ekim 2018, 14-32.
- EROĞLU, Yaşar. “Danıştay Kanunıyla Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa Atıf Yapılmayan Hallerde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin Danıştay’da Uygulanışı”, *Danıştay Dergisi*, Danıştay Yayınları, S 8, Y 3, 1973, 24-32 (Kısaltma: HMK’nin Danıştayda Uygulanışı).
- EVREN, Çınar Can. “İptal Davalarında Kendiliğinden Araştırma İlkesi”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C 12, S 1, 2008, 701-724.
- GARLOFF, Claudia. VwGO § 94 [Aussetzung des Verfahrens], in: BeckOK VwGO, Editörler: Herbert POSSER, Amadeus WOLFF ve Andreas DECKER, 66. Edition, Verlag C.H. Beck, München, 2023.
- GENÇCAN, Ömer Uğur. 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Yorumu Bilimsel Açıklama Son İçtihatlar, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.
- GÖKALP ALICA, Süheyla Suzan. “Çevrenin Korunmasına İlişkin İptal Davalarında Kişisel Menfaat Kavramı”, *TBB Dergisi*, C 31, S 139, Kasım 2018, 165-220.
- GÖKCEN, Ahmet, Mehmet Emin ALŞAHİN ve Kerim ÇAKIR. Ceza Muhakemesi Hukuku I, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017.
- GÖRGÜN, Şanal, Levent BÖRÜ, Barış TORAMAN ve Mehmet KODAKOĞLU. Medeni Usul Hukuku, 9. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- GÖZLER, Kemal ve Gürsel KAPLAN. İdare Hukuku Dersleri, 25. Baskı, Ekin Yayınları, Bursa, 2023.
- GÖZLER, Kemal. Türk Anayasa Hukuku Dersleri, 25. Baskı, Ekin Yayınları, Bursa, 2020.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref ve Turgut TAN. İdare Hukuku- İdari Yargılama Hukuku, C II, 8. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2016.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref. Yönetmelik Yargı, 19. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2004.
- GÖZÜTOK, Zeki ve Adem ALBAYRAK. Alfabetik Medeni Usul El Kitabı, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- GULL, Andrea. “Public Interest Immunity and the Right to a Fair Trial”, *Journal of Civil Liberties*, C 2, S 1, 1997, 5-29.
- GÜÇLÜ, Yaşar. Danıştay ve Yargıtay İçtihatları Işığında İdari Yargı Kararlarının Uygulanması, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2021.
- GÜLAN, Aydın. “Bireysel Başvuru Kararlarının Türk İdari Yargı Sistemine Etkisi”, *Anayasa Yargısı*, C 35, S 1, 2018, 105-120.
- GÜNDAY, Metin. “Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin İdari Yargıda Uygulanma Alanı”, İdari Yargının Yeniden Yapılandırılması ve Karşılaştırmalı İdari Yargılama Usulü Sempozyumu, 11-12 Mayıs 2001, Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları, Ankara, 2003, 79-86 (Kısaltma: HUMK).

- GÜNDAY, Metin. İçtihadı Birleştirme ve Genel Kurul Kararları ve En Son Değişiklikleriyle İdari Yargı Temel Kanunları ve İlgili Mevzuat (Notlu), 7. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara, 2005.
- GÜNDAY, Metin. İdari Yargılama Hukuku, 2. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2022 (Kısaltma: İdari Yargılama Hukuku).
- GÜNDÜZ, Fatma Ebru. İdari Davalarda Ehliyet ve Husumet, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016.
- GÜNGÖR, Devrim ve Güneş OKUYUCU ERGÜN. "Ceza Muhakemesinde Bekletici Sorun Kararının Dava Zamanaşımının Durmasına Etkisi", TBB Dergisi, C 22, S 83, 2009, 68-72.
- GÜRAN, Sait, Kemal BERKARDA, Taner AYANOĞLU ve Kahraman BERKARDA. "İdari Yargılama ile İlgili Konular", Danıştay ve İdari Yargı Günü 135. Yıl Sempozyumu, (Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları 2004), 119-132.
- GÜRBÜZ, Reşit. İdari Yargılama Hukuku, 3. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2020.
- HASOĞLU, Aynur. "Türk İdari Yargılama Hukukunda Bir Dava Türü Olarak Yorum Davası", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 17, S 2, 2022, 523-540.
- HATİPOĞLU, Mehmet. "İdari Yargılama Hukukunda Davanın Açılmamış Sayılması". Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 11, S 2, 2021, 187-222.
- HÜTTENBRINK, Jost. Klageverfahren in 1. Instanz, in: Verwaltungsprozess, Editörler: Wolfgang KUHLA ve Jost HÜTTENBRINK, 3. Auflage, Verlag C.H. Beck, München, 2002.
- IŞIKLAR, Celal. "İdari Yargıda Derdestlik", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 16, S 1, 2012, 63-106 (Kısaltma: Derdestlik).
- IŞIKLAR, Celal. "İdari Yargılamada İlk İncelemenin Sıra, Düzen ve Usûlü", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C 1, S 6, Y 2, Temmuz 2011, 69-140.
- İNCEOĞLU, Sibel. Adil Yargılanma Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi 4, Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi, Ankara, 2018.
- İYİLİKLİ, Ahmet Cahit. Hukuk Yargılamasında Kesin Hüküm, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- KALABALIK, Halil. İdare Hukuku Dersleri, C II, 5. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2021.
- KALABALIK, Halil. İdari Yargılama Usulü Hukuku, 16. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022 (Kısaltma: İdari Yargılama Usulü).
- KAMAN, Nur. "Kamu Personel Hukuku", içinde İdare Hukuku, 7. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- KANTAR, Baha. Ceza Muhakemeleri Usulü İkinci Kitap Muhakeme Usulü, 1. Baskı, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul, 1946.

- KAPLAN, Gürsel. “İdari Yargılama Hukukunda Dava Açmanın Sonuçları”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 10, S 2, 2019, 660-676 (Kısaltma: Dava Açmanın Sonuçları).
- KAPLAN, Gürsel. “Yargısal Görüş (Avis Contentieux) Kurumu”, Danıştay Dergisi, S 119, 2008, 1-12.
- KAPLAN, Gürsel. İdari Yargılama Hukuku, 8. Baskı, Bursa, Ekin Yayınları, 2022 (Kısaltma: İdari Yargılama Hukuku).
- KAPLAN, Onur ve Gül ÜSTÜN. “Tespit Edici İşlemlerle Bağlantılı Olarak İdari Yargılama Hukukunda Tespit Davalarının Uygulama Alanı ve Gerekliği Üzerine Bir Değerlendirme”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 2020, C 26, S 1, 131-145.
- KARAHACIOĞLU, Ali Haydar ve Aynur PARLAR. 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, 2. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2014.
- KARAHANOĞULLARI, Onur. “Birel İşlemlere Karşı Açılan İptal Davalarında İlgi Bağı Sorunu”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C 62, S 3, Mart 2007, 201-232.
- KARAHANOĞULLARI, Onur. Türkiye’de İdari Yargı Tarihi, 2. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017.
- KARAKEHYA, Hakan ve Murat ARABACI. “Cumhuriyet Savcısının Hukuki Statüsü, Muhakemedeki Taraf Pozisyonu ve İspat Yükünün Bulunması Üzerine”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 65, S 4, 2016, 2059-2081.
- KARAKUŞ, Zehra. İdari Yargıda Hukuk Muhakemeleri Kanununun Uygulanması, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2011.
- KARAVELİOĞLU, Celal. Açıklamalı İçtihatlı ve İstinaf Kurumuyla İdari Yargılama Usulü Kanunu, 9. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara, 2016.
- KARSLI, Abdürrahim. Medeni Muhakeme Hukuku, 4. Baskı, Alternatif Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- KART, Onur. “Delillerin Ortaya Konulması ve Tartışılması (5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 206-208 ve 215-218. Maddeleri)”, <https://kazanci.com.tr>, 25.10.2023.
- KAYA, Cemil. “İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 10. Maddesi Uyarınca İdareye Yapılan Her Yeni Müracaatın Dava Açma Süresini Canlandırması”, Journal of Istanbul University Law Faculty, C 68, S 1-2, 2010, 61-75.
- KAYA, Cemil. “İptal Davalarında Menfaatin Aktüel Olması Şartının Anlamı ve Kapsamı”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 16, S 1, 2008, 117-141.
- KAYA, Cemil. İdarî Yargı Kararlarının Uygulanması Konusuna Danıştay’ın Yaklaşımı: İYUK Madde 28 Üzerine Bir İnceleme, 1. Baskı, Legal Yayınları, İstanbul, 2013.
- KAYAR, Nihat. İdari Yargı Kuruluş ve İşleyiş, 6. Baskı, Ekin Yayınları, Bursa, 2023.

- KENT, Bülent, Yasin SÖYLER, Esin GÜRSEL DÜĞMECİ, Fatih DÜĞMECİ, Sümeyye ŞİMŞEK ve Aişe Sena DOĞAN. İdari Yargılama Hukuku Pratik Çalışma Kitabı, 1. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara, 2023.
- KENT, Bülent. “İdari Yargıda Mahkeme Kararlarının Uygulanmasını Güçlendirici Alternatif Mekanizma Olarak Zorlayıcı Para Cezası”, Ankara Barosu Dergisi, S 4, 2011.
- KESKİN, Bayram. “İdari Yargılamada Makul Süre Kavramının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında İncelenmesi”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 9, S 2, 2018, 391-414.
- KILIÇOĞLU, Mustafa. 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu El Şerhi, 1. Baskı, Legal Yayınları, İstanbul, 2012.
- KIZILCIKLI, Burçin. İdari Yargılama Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2023.
- KODAKOĞLU, Mehmet. “Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin İdarî Yargılama Hukukuna Uygulanması Bağlamında Aslı Müdahale Sorunu”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S 28, 2017, 1-32.
- KUNTER, Nurullah, Feridun YENİSEY ve Ayşe NUHOĞLU. Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 18. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2010.
- KURU, Baki ve Burak AYDIN. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021 (Kısaltma: Ders Kitabı).
- KURU, Baki ve Burak AYDIN. Medeni Usul Hukuku El Kitabı, C I, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021 (Kısaltma: C I).
- KURU, Baki. Hukuk Davalarında Yargılanmanın Çabuklaştırılması İçin Alınması Gereken Tedbirler, Makaleler, Ankara, 2006.
- KURU, Baki. Hukuk Muhakemeleri Usulü, C I, 6. Baskı, Demir Demir Yayınları, İstanbul, 2001.
- KURU, Baki. Hukuk Muhakemeleri Usulü, C III, 6. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2001 (Kısaltma: C III).
- KURU, Baki. Hukuk Muhakemeleri Usulü, C IV, 6. Baskı, Demir Demir Yayınları, İstanbul, 2001 (Kısaltma: C IV).
- KUTLU GÜRSEL, Meltem. Kamulaştırma Hukuku, 3. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019.
- MERİÇ, Nedim. “Medeni Yargılama Hukukunda Tasarruf ve Taleple Bağlılık İlkesinin Kapsamı ve Bazı Güncel Kararların Değerlendirilmesi”, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, MİHBİR Özel Sayısı, C 4, S 2, 2016, 23-63.
- MOLE, Nuala ve Harby CATHARINA. “Adil Yargılanma Hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz”, İnsan Hakları El Kitapları No: 3, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Genel Müdürlüğü, 2001.

- MURATOĞLU, Tahir. "İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 11. Maddesi Kapsamındaki Başvurularda Başvuru Gününün Dava Açma Süresinin Hesabında Dikkate Alınıp Alınmayacağı Sorunu", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C 21, S 34, 2016, 1-24.
- MUŞUL, Timuçin. *Medeni Usul Hukuku*, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.
- NOHUTÇU, Ahmet. *İdari Yargı*, 1. Baskı, Savaş Kitabevi, Ankara, 2010.
- ODER, Burak ve Taner AYANOĞLU. "Yorum ve Tespit Davaları", *İdari Yargının Yeniden Yapılandırılması ve Karşılaştırmalı İdari Yargılama Usulü, Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları*, 2001, 105-138.
- ODYAKMAZ, Zehra, Ümit KAYMAK ve İsmail ERCAN. *THEMIS- İdari Yargılama Hukuku*, 9. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2023.
- ODYAKMAZ, Zehra. "Hukukta Zaman ve İdari Yargıda Makul Süre Sorunu", *Adalet Akademisi Dergisi*, S 2, Y 1, Temmuz 2010, 1-31.
- OĞURLU, Yücel ve Cüneyd ALTIPARMAK. *101 Soruda İdari Yargılama Hukuku El Kitabı*, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, 2020.
- OĞURLU, Yücel. "Ceza Mahkemesi Kararının Disiplin Cezalarına Etkisi ve Sorunu 'Ne Bis in Idem' Kuralı", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C 52, S 2, 2003, 101-124.
- OĞURLU, Yücel. "Danıştay Kararları Işığında İdari Yargılama Usulünde Re'sen Araştırma İlkesi", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, S 75, 1998, 120-133 (Kısaltma: Resen Araştırma İlkesi).
- ONAR, Siddık Sami. *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, C III, 3. Bası, İsmail Akgün Matbaası, 1966.
- ÖNEN, Ergun. *Medeni Yargılama Hukuku*, 1. Baskı, Sevinç Matbaası, Ankara, 1979.
- ÖNER, Erdoğan. *Vergi Hukuku*, 9. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018.
- ÖNÜT, Lale Burcu. *İdari Yargılama Hukukunda Adil Yargılanma İlkesi Çerçevesinde Grup Dava Uygulaması*, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018.
- ÖZAY, İl Han. *Günışığında Yönetim II Yargısal Korunma*, 3. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2010.
- ÖZBAY, İbrahim. *6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Neler Getirdi*, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2013.
- ÖZBEK, Veli Özer, Koray DOĞAN ve Pınar BACAKSIZ. *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 15. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022 (Kısaltma: Ceza Muhakemesi Hukuku).
- ÖZBEK, Veli Özer, Koray DOĞAN ve Pınar BACAKSIZ. *Ceza Muhakemesi Hukuku Temel Bilgiler*, 12. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022 (Kısaltma: Temel Bilgiler).
- ÖZBEK, Veli Özer, Koray DOĞAN, Pınar BACAKSIZ, Serkan MERAKLI ve İsa BAŞBÜYÜK. *Açıklamalı Şematik Pratik Çalışma Kitabı -II- Ceza Muhakemesi Hukuku*, 17. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.

- ÖZDEMİR, Eyüp. İdari Yargıda Dilekçeler Üzerine İlk İnceleme, 1. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2019 (Kısaltma: İlk İnceleme).
- ÖZDEMİR, H. Eyüp. "İdari İşlemin Geriye Yürümezliği İlkesi", Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Armağan Özel Sayısı, Mehmet Somere Armağan, 2007, 1001-1010.
- ÖZDEMİR, H. Eyüp. "İdari Yargı Organları Tarafından Verilen Yürütmenin Durdurulması Kararlarının Uygulanması ve Hukuki İmkansızlık Hali", Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 5, S 1, 2016, 85-96.
- ÖZDER, A. Deniz. 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname Kapsamında İdari Uyuşmazlıkların Sulh Yoluyla Çözümü, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020.
- ÖZDEŞ, Orhan. "İdari Yargı ve Yargılama Usullerinin Özellikleri", Danıştay Dergisi, S 12-13, 1974, 9-17.
- ÖZEKES, Muhammet. "Ön Sorun-Bekletici Sorun", içinde Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku, C II, Editörler: Hakan PEKCANITEZ, Muhammet ÖZEKES, Mine AKKAN ve Hülya TAŞ KORKMAZ, 15. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2017 (Kısaltma: Bekletici Sorun).
- ÖZEKES, Muhammet. Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2003 (Kısaltma: Hukuki Dinlenilme Hakkı).
- ÖZERDEM, İbrahim. Ceza Mahkemesi Kararlarının Memur Disiplin Hukukuna Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2013.
- ÖZKAN DUVAN, Ayşe. "Bireysel Başvuru Kararlarında Makul Sürede Yargılanma Hakkı", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 68, S 1, 2019, 287-336.
- ÖZMUMCU, Seda. Yargıtay Kararları Işığında Medeni Yargılama Hukukunda Ön Sorun, 1. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2019.
- ÖZTÜRK, Bahri ve Mustafa Ruhan ERDEM. Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 12. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2008.
- PARLAR, Ali. İstinaf Sistemi ve Diğer Yeniliklere Göre Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, 3. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2017.
- PASCA, Madalina Amalia. "Aspects Regarding the Right to a Fair Trial", AGORA International Journal of Juridical Sciences, C 5, S 1, 2011, 1-4.
- PEKCANITEZ, Hakan, Oğuz ATALAY ve Muhammet ÖZEKES. Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 10. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- PEKCANITEZ, Hakan. Bekletici Sorun (Mesele-i Müstehire), Ege Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S 1, Y 1, 1980, 249-275.
- PETERS, Wilfried ve Katrin SCHWARZBURG. VwGO § 94 [Aussetzung des Verfahrens] in: Verwaltungsgerichtsordnung, Editörler: Helge SODAN ve Jan ZIEKOW, 5. Auflage, Nomos Verlag, Baden-Baden, 2018.

- POLAT, Tuğçe. “Hukuk Mahkemesi Kararlarının Ceza Mahkemesinde Kesin Hüküm Oluşturduğu Durumlar”, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KÜSBD), C 11, S 1, Ocak 2021, 393-404.
- PORZ, Winfred. VwGO § 94 [Aussetzung des Verfahrens], in: Verwaltungsrecht, Editörler: Michael FEHLING, Berthold KASTNER ve Rainer STÖRMER, 5. Auflage, Nomos Verlag, Baden-Baden, 2021.
- POSTACIOĞLU, İlhan E. ve Sümer ALTAY. Medeni Usul Hukuku Dersleri, 8. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020.
- RUDISILE, Richard. VwGO § 94 [Aussetzung des Verfahrens] in: Verwaltungsrecht, Editörler: Friedrich SCHOCH ve Jens Peter SCHNEIDER, 44. EL, Verlag C.H. Beck, München, 2023.
- SANCAKDAR, Oğuz, Lale Burcu ÖNÜT, M. Aytaç ÖZELÇİ, Elif ALTINIK ÇALIŞKAN ve Serkan SEYHAN. İdari Yargı Pratik Çalışma Kitabı, 11. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.
- SANCAKDAR, Oğuz, Şükür TAŞYILDIZ, Aylin SOYKÖK ve Sevil ESKİCİOĞLU. Fransız, Türk, Federal Alman İdari Yargılama Usulü Kanunları, Editör: Oğuz SANCAKDAR, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020 (Kısaltma: İdari Yargılama Usulü Kanunları).
- SANCAKDAR, Oğuz. “İdari Yargı İstinaf Sistemindeki Olası Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, Danıştay ve İdari Yargı Günü 148. Yıl Sempozyumu, Danıştay Yayınları, 10 Mayıs 2016, Ankara, 2016.
- SEVİNÇ AYDIN, Buket. Bekletici Sorun, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2012.
- SEZGİNER, Murat. “İdari İşlem-İcrailik-Ayrılabilir İşlem-Yargısal Denetim”, Journal of Istanbul University Law Faculty, C 69, S 1-2, 2011, 241-250.
- SEZGİNER, Murat. “İdari Yargıda İçtihat Aykırılıklarının Giderilmesinde Danıştay’ın İçtihat Mahkemesi Rolünün Önemi”, Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu (151. Yıl), Ankara, 2019, 167-179.
- SÜREN, Ömer Buğra. “Ceza Muhakemesinde Nispi Muhakeme ve Bekletici Sorun”, EconJURA, C 1, S 2, 2022, 171-195.
- ŞİMŞEK, Mehmet. “İdari Yargıda İtiraz ve İstinaf Kanun Yollarının Karşılaştırması”, Uyuşmazlık Dergisi, S 7, 2016, 961-985.
- TAN, Hadi. “Medeni Hukuk Münasebetlerine Müteallik Meselelerde Ceza Mahkemelerinin Yetkisi”, Adalet Dergisi, C 42, S 5, 1951, 659- 666.
- TAN, Turgut. “İdare Hukuku ve Tahkim”, Amme İdaresi Dergisi, C 32, S 3, 1999, 3-23.
- TANDOĞAN ÖZBAYKAL, Nagihan. Medeni Yargı ile İdari Yargı Arasındaki Hüküm Uyuşmazlıkları, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019.
- TANÖR, Bülent ve Necmi YÜZBAŞIOĞLU. 1982 Anayasası’na göre Türk Anayasa Hukuku, 16. Bası, Beta Yayınları, İstanbul, 2016.

- TANRIVER, Süha. "Hukuk Yargısında Etkinliğin Sağlanması İçin Alınması Gereken Önlemler Üzerine", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 49, S 1, 2000, 67-83 (Kısaltma: Etkinliğin Sağlanması).
- TANRIVER, Süha. Medeni Usul Hukuku, C I, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018 (Kısaltma: C I).
- TANRIVER, Süha. Medeni Usul Hukuku, C II, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, 2022.
- TANRIVER, Süha. Medeni Usul Hukukunda Derdestlik İtirazı, 2. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara, 2007 (Kısaltma: Derdestlik İtirazı).
- TAŞ, Burak. "Ceza Mahkemeleri Arasında Bekletici Sorun Kararı", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S 18, Y 9, 2021, 309-330.
- TEZİÇ, Erdoğan. "1982 Anayasasına Göre Anayasaya Uygunluğun Denetimi", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C 3, S 1-3, 1982, 199-208.
- TEZİÇ, Erdoğan. Anayasa Hukuku, 25. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2021 (Kısaltma: Anayasa Hukuku).
- TOK, Ozan. "Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Yargılaması Üzerindeki Etkisinin Hukuki Niteliği Üzerine", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C 22, S 2, 2016, 437-464.
- TOSUN, Mehmet ve Emre TAN. "İdari Yargıda Davaya Müdahale (Uygulama ve Teori Açısından İnceleme)", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S 5, 2015, 827-877.
- TOYDEMİR, Seçkin. "İdari Yargıda Adil Yargılanma Hakkı", Terazi Hukuk Dergisi, C 11, S 116, Nisan 2016, 143-162.
- TUNÇER, Polat. İdare Hukuku Temel Bilgiler, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- TUTUMLU, Mehmet Akif. "Davanın Açılmamış Sayılması Kararı Derdestlik Durumunu (İtirazını) Ortadan Kaldırır mı?", Terazi Hukuk Dergisi, S 203, Ağustos 2023, 144-147.
- TUTUMLU, Mehmet Akif. Medeni Usul Hukuku Sorunları, C II, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2012.
- TÜRKOĞLU ÜSTÜN, Kamile. İdari Yargılama Usulüne Hakim Olan İlkeler, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019.
- ULUKAPI, Ömer. "Yargıtay Kararları Işığında Medeni Usul Hukukunda Yargılamaya Hakim Olan İlkelerden Taraflarca Hazırlama İlkesi", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 6, S 1-2, 1998, 713-732 (Kısaltma: Taraflarca Hazırlama İlkesi).
- ULUKAPI, Ömer. Medeni Usul Hukuku, 3. Baskı, Mimoza Yayınları, 2015 (Kısaltma: Medeni Usul Hukuku).
- ULUSOY, Ali D. Türk İdare Hukuku, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.

- ULUSOY, Ali D., Serdar YILMAZ, Betül DAMAR ÇITAK ve Oğuzhan GÜZEL. İdari Yargılama Hukuku Pratik Çalışmaları, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- ULUSOY, Arzu. “İdari Yargıda Bağlantılı Davalar”, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C 15, S 1, 185-195.
- UMAR, Bilge. Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.
- UYŞAL, Zeki. “Türk İdari Yargısında İctihat Aykırılığının Önlenmesi ve Giderilmesine Yönelik Çözüm Önerileri”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S 18, 2021, 417-455.
- ÜNVER, Yener ve Hakan HAKERİ. Ceza Muhakemesi Hukuku, 18. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- ÜREL, Gürol. Güncel Vergi Usul Kanunu Uygulaması, 8. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2023.
- ÜSTÜN, Gül. 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda Bağlantılı Davalar ve Aynı Dilekçeyle Dava Açılabilir Haller, 1. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2018.
- ÜSTÜNDAĞ, Saim. Medeni Yargılama Hukuku, C I-II, 7. Baskı, İstanbul, 2000.
- WÖCKEL, Holger. VwGO § 94 [Aussetzung des Verfahrens] in: Verwaltungsgerichtsordnung, Editör: Erich EYERMANN, 16. Auflage, Verlag C.H.Beck, München, 2022.
- YASİN, Melikşah. “İdari Yargıda Bağlantılı Davalar”, e-akademi, Ekonomi ve Siyasi Bilimler Aylık İnternet Dergisi, S 60, Şubat 2007, <http://www.e-akademi.org/incele.asp?konu>, 20.06.2023, (Kısaltma: Bağlantılı Davalar).
- YASİN, Melikşah. “İdari Yargılama Usulünde Davadan Feragat ve Davayı Kabul”, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 8, S 3-4, 149-184 (Kısaltma: Feragat ve Davayı Kabul).
- YASİN, Melikşah. “İdari Yargılama Usulünde Düzenleyici İdari İşlemlerin İhmali Meselesi”, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C 16, S 1, 2013, 9-27 (Kısaltma: Düzenleyici İdari İşlemlerin İhmali).
- YAŞAR, Halis. “Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Hâkimini Etkileyip Etkilememesi Meselesinin Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlaline Varan Boyutu”, TBB Dergisi, C 26, S 109, Kasım 2013, 451-464.
- YAŞAR, Nuri. “Fransız İdari Yargılama Hukukunda Yürütmenin Durdurulması”, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C 12, S 1-3, 2011, 343-360.
- YAVAŞ, Murat, İbrahim AŞIK, Ömer Faruk DEMİR, Mehmet Akif GÜL, Ozan TOK ve Ömer Faruk SAÇAR. İcra ve İflas Hukuku Pratik Çalışma Kitabı, 6. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.

- YAVAŞ, Murat, İbrahim AŞIK, Ömer Faruk DEMİR, Mehmet Akif GÜL, Ozan TOK ve Ömer Faruk SAÇAR. *Medeni Usul Hukuku Pratik Çalışma Kitabı*, 5. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.
- YAVUZDOĞAN, Seçkin ve Berrin TAYMUR. “İdari Yargılama Usulünde Feragat ve Kabul ile Mukayeseli Olarak Sulh Müessesesi”, *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C 13, S 25, 2023, 225-247.
- YAYLA, Ahmet. “Fiili veya Hukuki İmkansızlığın İdari İşleme Etkisi Üzerine Bir Deneme”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C 17, S 2, 2016, 233-271.
- YAYLA, Yıldızhan. *İdare Hukuku*, 2. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2010.
- YAYLAK, Cihan. *İdari Yargılama Usulünde Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2017.
- YENİSEY, Feridun ve Ayşe NUHOĞLU. *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 11. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2023.
- YEŞİLYURT DURAN, Allı. “İptal Davalarında Sulh”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C 11, S 2, Aralık 2016, 121-154.
- YILDIRIM Ramazan ve Mustafa AVCI. *Türk İdari Rejimine Giriş*, 1. Baskı, Astana Yayınları, Ankara, 2015.
- YILDIRIM, Ramazan ve Serkan ÇINARLI. *Türk İdari Yargılama Hukuku Dersleri*, 1. Baskı, Astana Yayınları, Ankara, 2018.
- YILDIRIM, Turan. “İdari Yargı”, içinde *İdare Hukuku*, Editör: Turan YILDIRIM, 7. Baskı, On İki Levha, İstanbul, 2018 (Kısaltma: *İdare Hukuku*).
- YILDIRIM, Turan. *İdari Yargı*, 2. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2010.
- YILDIZ, Hayrettin. *İdarenin Resen İcra Yetkisi*, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019.
- YILMAZ, Dilşat. “İdare Hukuku ve Özel Hukuk Arasında Yarışma mı Uzlaşma mı?”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C 4, S 2, Temmuz 2013, 163-180.
- YILMAZ, Ejder. *Hukuk Sözlüğü*, 10. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- YILMAZ, Halit. “Düzenleyici İşlemlere Karşı Açılan İptal Davasının İvedi Yargılama Usulüne Tabi Olması”, *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C 4, S 8, Aralık 2016, 13-24.
- YILMAZ, Zekeriya. *Açıklamalı- İçtihatlı 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve Getirdiği Yeni Hükümler*, 1. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara, 2012 (Kısaltma: *Açıklamalı HMK*).
- YILMAZ, Zekeriya. *Hukuk Davalarında Davaların Açılmasından Hüküm Verilmesine Kadar Yargılama Safhaları ve İşlemleri*, 1. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara, 2014 (Kısaltma: *Yargılama Safhaları*).

- YILMAZOĞLU, Yunus Emre. "İdari Yargıda Makul Süre Güvencesi", *Danıştay Dergisi*, S 134, 2013, 43-85.
- YURTCAN, Erdener. *Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) Şerhi*, 8. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara, 2017 (Kısaltma: CMK Şerhi).
- YURTCAN, Erdener. *Ceza Yargılaması Hukuku*, 16. Bası, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019 (Kısaltma: Ceza Yargılaması Hukuku).
- YÜCE, Mehmet. *Vergi Yargılama Hukuku*, 5. Baskı, Ekin Yayınları, Bursa, 2017.
- ZEYBEK CEBECİ, Ebru, Ahmet Cemil SOYLU, Muhammed Cihad ŞAYLAN, Ali BULUT, Nuray SÜMER ve Melike Sevim AYNURAL. *İdari Yargılama Hukuku Pratik Çalışma Kitabı*, Editör: Gül FİŞ ÜSTÜN, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2021.

İNTERNET KAYNAKLARI

- Recommendation CM/Rec(2010)3 of the Committee of Ministers to member states on effective remedies for excessive length of proceedings; 24.02.2010, https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx? ObjectID=09000016805cf8e9, 08.08.2023.
- HMK Gerekçesi, <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId,14.06.2023>.
- Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/574), Türkiye Büyük Millet Meclisi Dönem 23, Yasama Yılı 3, <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss393.pdf>, 12.08.2023.
- Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, 22.05.2023.
- <https://hudoc.echr.coe.int>, 12.07.2023.
- <https://kazanci.com.tr>, 01.08.2023.
- <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, 12.08.2023.
- <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, 22.10.2023.
- <https://legalbank.net>, 01.09.2023.
- <https://www.lexpera.com>, 20.09.2023.
- <https://karararama.danistay.gov.tr>, 23.09.2023.
- <https://karararama.yargitay.gov.tr>, 23.11.2023

Prof. Dr. Dr. h.c. Hakan HAKERİ
Özyeğin Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

CEZA HUKUKU

GENEL HÜKÜMLER

29. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Hukuku Genel Hükümler

Hakan Hakeri

Hukuk Yayınları Dizisi – 1863

Yirmidokuzuncu Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 788 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Akbulut, Berrin, "Tıp Ceza Hukukunda Nedensellik Bağı", Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, Ankara 2008, S. 209-296.
- Akbulut, Berrin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 5. B, Ankara 2018; 6.B., Ankara 2019.
- Akcan, Recep, Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1988.
- Akdağ, Hale, Ceza Hukukunda Kusurluluğu Kaldıran ve Azaltan Nedenler, Ankara 2020.
- Akkaş, Ahmet Hulusi, Bir Güvenlik Tedbiri Olarak Belli Hakları kullanmaktan Yoksun Bırakılma, Ankara 2021.
- Aksan, Murat, Ceza Mahkûmiyetine Bağlı Hak Yoksunlukları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2007.
- Aksan, Murat, "Ceza Mahkûmiyetine Bağlı Hak Yoksunlukları", EÜHFD, C. III, Sy. 1, 2008 (Aksan, Ceza Mahkûmiyetine Bağlı Hak Yoksunlukları).
- Akyol, Taha, Türkiye'nin Hukuk Serüveni, İstanbul 2014.
- Akyürek, Güçlü, "Gönüllü Vazgeçme Düzenlemesi Gerekli midir?", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 10 (2), S.184-202.
- Alacakaptan, Uğur, İşlenemez Suç (Alacakaptan, İşlenemez Suç).
- Alacakaptan, Uğur, Suçun Unsurları.
- Algan, Bülent, The Brand New Version of Article 301 of Turkish Penal Code and the Future of Freedom of Expression Cases in Turkey, German Law Journal, Vol. 09, no. 12, 2008, S. 2237-2252.
- Allen, Michael, Criminal Law, 9. B., New York 2007.
- Alparslan/Hergüner/Kaledelen/Ökten (editörler), Amerika Birleşik Devletleri'nde Federal Yargılama Sistemi ve Bu Sistem İçinde Cezai Yargının Yeri ve İşleyişi, <http://www.uscourts.gov/library/turkish.pdf> (erişim tarihi, 30.11.2008).
- Alpmann/Schmidt, Strafrecht AT 1.
- Altunkaş, Aysun, Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlar ve Hukuka Uygunluk Nedenleri, Ankara 2022.
- Arslan, Çetin, "Yasaklanmış Hakların Geri Verilmesi", AÜHFD 2007, S. 4, s. 1-53 (Arslan, YGHV).
- Arslan, Çetin, "Yasama Dokunulmazlığının Zamanaşımına Etkisi", AÜHFD 2008, S. 1, s. 35-93 (Arslan, Yasama Dokunulmazlığı).
- Artuk, Mehmet Emin, "Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Temel İlkeleri", Hukuk ve Adalet, Nisan 2005 (Artuk, Yeni).
- Artuk, Mehmet Emin, Suç Genel Teorisi, Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989.
- Artuk/Gökçen/Yenidünya: Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler I, Ankara 2002; 3. B., Ankara 2007; 4.B., Ankara 2009; 6. B., Ankara 2012.
- Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır: Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Alşahin, Mehmet Emin/Çakır, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. B., Ankara 2019.

- Avcı, Mustafa, "Türk Ceza Kanunu, TCK Tasarıları ve Özellikle 2004 TCK Tasarısının Genel Olarak Değerlendirilmesi", Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, TBB Yayını, Ankara 2004 (Avcı, Türk Ceza Kanunu).
- Avcı, Mustafa, Osmanlı Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Konya 2010 (Avcı, Genel Hükümler).
- Avcı, Mustafa, Osmanlı Ceza Hukukuna Giriş, Konya 2008 (Avcı, Osmanlı).
- Avcı, Mustafa, Osmanlı Hukukunda Suçlar ve Cezalar, İstanbul 2004.
- Avcı, Mustafa/Yerdelen, Erdal, "Karar İncelemesi – Garantörsel İhmal Suçta İhmal ve İcrai Davranış Ayırımı", GÜHFD, 2015, s.1, S. 163-190.
- Aydın, Devrim, Türk Ceza Hukukunda Suça İştirak, Ankara 2009.
- Aydın, Murat, 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Çerçevesinde Kaçakçılık Fiilleri ve Yaptırımları, Ankara 2012.
- Aygörmez, Gülsün Ayhan, Fahrlässigkeit und Schuld bei erfolgsqualifizierten Delikten, Dissertation, Hamburg 2012.
- Baumann/Weber, Strafrecht AT, 9. B., Bielefeld 1985.
- Bayraktar, Köksal, "Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Hukuka Uygunluk Nedenleri", Erdoğan Teziç'e Armağan, İstanbul 2006, S. 15-23.
- Bekar, Elif, Türk ve Amerikan Ceza Hukukunda Zorunluluk Hali, Ankara 2013.
- Bekar, Elif, Objektif Cezalandırılabilme Koşulları ve Bu Koşullar Bağlamında Türk Ceza Kanunu'nda Yer Alan Suçlar, İstanbul 2017 (Bekar, Objektif Cezalandırılabilme Koşulları).
- Belgesay, M. Reşit, Ceza ve Hukuk Mesuliyeti, İstanbul 1953.
- Bilgen, Hülya, "Karşılaştırmalı Hukukta Genetik Teşhislere İlişkin Hukuki Düzenlemeler", TıpHD, C.2, S. 4, Ekim 2013, s. 69-101.
- Bockelmann, Paul, Strafrecht, AT, 3. B., Münih 1979.
- Braunschneider, Strafrecht AT, 4. B., 1992.
- Brown, David/Farrier, David/McNamara, Luke/Steel, Alex/Grewcock, Michael/Quilter, Julia/Schwartz, Melanie, Criminal Laws, Materials and commentary on Criminal Law and Process of New South Wales, 6. Baskı, Sydney 2015 (atıflar Brown ve diğerleri şeklinde yapılmıştır).
- Cengiz, Recep, "Kan Davasının Toplumsal Değer ve Normlar Açısından Sosyolojik Görünümü; Tokat/Erbaa Örneği", Sosyolojik ve Hukuksal Boyutlarıyla Töre ve Namus Cinayetleri Uluslararası Sempozyumu, Bildiriler, Editörler: Atalay/Uluğ/Atak, AKADER Yayını, Diyarbakır 2003, s. 62.
- Centel, Nur, Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul 2001.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 3. B., İstanbul 2005; 5.B., İstanbul 2008.
- Çakıroğlu, Şölen, Ceza Hukukunda Beklenebilirlik, İstanbul 2023.
- Çetin, Erol, Ceza Hukukunda ve Özel Yasalarda Memur, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanma Usulü ve Memur Suçları, 2. B., Ankara 2003.
- Çınar, Ali Rıza, Türk Ceza Hukukunda Cezalar, Ankara 2005.
- Demir, Abdullah, Şeyhülislam Ebussud Efendi, Devlet-i Aliyye'nin Büyük Hukukçusu, İstanbul 2006.
- Demirbaş, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. B., Ankara 2005; 4. B., Ankara 2006; 5. B., Ankara 2007; 6.B., Ankara 2009.
- Demirel, Muhammed, Suça İştirakte Bağlılık Kuralı, İstanbul 2017.
- Demirel, Muhammed, "Alman ve Türk Mahkeme Kararlarında Suçun İşlendiği Yerde Bulunmanın İştirak Açısından Niteliği", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Cilt 25, Sayı 2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, Aralık 2019, ISSN 2146-0590, s. 682-696 (Demirel Alman ve Türk).

- Demren Dönmez, Burcu, Ceza Hukukunda Alternatif Kusur Şekilleri, İzmir 2012.
- Doğan, İlyas, Devletler Hukuku, Ankara 2008.
- Doğan, Koray, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar, Ankara 2011 (Doğan, Koray)
- Doğru, Osman, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi İçtihatları, İstanbul 2002.
- Donay, Süheyl, Türk Ceza Kanunu Şerhi, İstanbul 2007.
- Dönmezer, Sulhi, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 16. B., İstanbul 2001.
- Dönmezer, Sulhi/Erman, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım, C. I: 12. B., İstanbul 1997; C. II, 12. B. İstanbul 1999; C. III, 11. B., İstanbul 1994.
- Dönmezer, Sulhi, Teşebbüste Hazırlık ve İcra Hareketleri Tefriki, İÜHFMC VIII 1942.
- Dressler, Joshua, Cases and Materials on Criminal Law, 4. B., St. Paul 2007.
- Dursun, Hasan, İslamiyet'ten Sonraki Türk Hukukunda Ölüm Cezasına Genel Bir Bakış, Ankara 2023.
- Dutertre, Gilles, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarından Örnekler, İnsan Hakları ve Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü, Avrupa Konseyi, Ankara 2007.
- Dülger, İbrahim, "Yeni Türk Ceza Kanunu Sistemi İçerisinde Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar", Türk Ceza Kanunu Reformu Üçüncü Kitap, Ankara 2005, s. 153-163 (Dülger, Cinsel).
- Dülger, İbrahim, Türk Ceza Hukukunda Müsadere, Konya 2009.
- Ekici-Şahin, Meral, Ceza Hukukunda Rıza, İstanbul 2012.
- Ekici Şahin, Meral, İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayeti, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2015, C. 64, s. 637- 686 (Ekici-Şahin, İştirak).
- Erbaş, Rahime, "Kamu Görevlisi Olmayan Sağlık Mesleği Mensuplarının Gerçeğe Aykırı Belge Düzenlemesi Suçu (TCK 210/2)", İÜHFMC, C.LXXI, S.1, s. 331-352.
- Erdağ, Ali İhsan, Netice Sebebiyle Ağırlaşmış Suç, Ankara 2011.
- Erdem, Mustafa, Yeni TCK'da Faillik ve Suç Ortaklığı, HPD Aralık 2005, S. 5, s. 204-215.
- Erdem, Mustafa Ruhan, "Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar", 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Ankara 2009 (Erdem, Netice Yüzünden).
- Erem, Faruk, "Kasdın Aşılması", YD, Temmuz 1983, s. 253-260.
- Erem, Faruk/Danişman, Ahmet/Artuk, Mehmet Emin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Tümüyle Gözden Geçirilmiş 14. B., Ankara 1997.
- Ergüne, Elif/Sarıtaş, Erkan, "Provokatif Meşru Savunma", HBVÜHFD, C.26, S. 2, s. 477-524.
- Erman, Sahir, Hakaret ve Sövme Cürümleri, İstanbul 1989.
- Erman, Sahir/Özek, Çetin, Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 1992 (Erman/Özek, Kamu İdaresine).
- Erman, Sahir/Özek, Çetin, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 1994.
- Ersoy, Uğur, Ceza Hukukunda Objektif Cezalandırılabilme Şartları, Ankara 2015.
- Ertuğrul, Metin, 4926 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, 3. Baskı, Ankara 2004.
- Eryılmaz, Mesut Bedri, Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri, Ankara 2012.

- Eryılmaz, M.Bedri/Bozlak, Ayhan, "Hukukumuzda Zor ve Silah Kullanma Yetkisi", TBBB, S.83, 2009, s. 223-277.
- Esin, Kemal, Uygulamada Adam Öldürme Suçları, Ankara 1989.
- Ferschl, Christine, Das Problem des unmittelbaren Zusammenhangs beim erfolgsqualifizierten Delikt, Dissertation, Berlin 1999.
- Fletcher, George P., The Grammar of Criminal Law, American, Comparative and International, Volume One: Foundations, Oxford University Press 2007.
- Freund, Georg, Strafrecht AT, Berlin, Heidelberg 1998.
- Fuchs, Helmut, Österreichisches Strafrecht, AT I, 3. B., Wien 1998.
- G.Ü. Raporu: Türk Ceza Kanunu Tasarısı Hakkında Galatasaray Üniversitesi'nin Görüşü, Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2004.
- Gerçeker, Hasan, Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, 2. Baskı, C.1, Ankara 2014.
- Gökcan, Hasan Tahsin, Ölümle Sonuçlanan Basit Yaralama; Neticesi Sebebiyle Ağırlaşan Suç mu? Taksir Görünümünde Objektif Sorumluluk mu? THD, S:26, Y:2008.
- Göktürk, Neslihan, Haksızlık Yanılığının Ceza Sorumluluğuna Etkisi, Ankara 2016.
- Gölcüklü, Feyyaz, "İdari Ceza Hukuku ve Anlamı; İdarenin Cezai Müeyyide Tatbiki", SBF, C. XVIII, Sayı 2, 1963 (Gölcüklü, İdari).
- Gölcüklü, Feyyaz, Ceza Hukuku Ders Notları.
- Gözübüyük, A.Pulat, Mücbir Sebepler Beklenmeyen Haller, Ankara 1977.
- Gropp, Walter, Strafrecht, AT, 3. B., Berlin Heidelberg New York 2005.
- Grünwald, Gerald, "Der Vorsatz des Unterlassungsdelikts", Beiträge zur gesamten Strafrechtswissenschaft, FS für Hellmuth Mayer, Berlin 1966, s. 281-303.
- Gülşen, Recep, Ceza Hukukunda Kusurluluğu Kaldıran Nedenlerden Kaza, Mücbir Sebep, Cebir ve Tehdit, Ankara 2007 (Gülşen, Ceza).
- Gülşen, Recep, Hürriyeti Tahdit Suçları (TCK m. 179-187), Adalet Yayınevi, Ankara 2002.
- Gülşen, Recep, TCK Tasarısı'nda Ceza Sorumluluğunu Kaldıran Nedenlerden Cebir, Şiddet, Korkutma, Tehdit, HPD, S. 2, Sonbahar 2004 (Gülşen, HPD).
- Hafizoğulları, Zeki, "5237 s. Türk Ceza Kanunu'nda Davanın ve Cezanın Düşürülmesi", <http://www.baskent.edu.tr/~zekih/ogrenci/makale.htm>, erişim tarihi, 02.06.2008 (Hafizoğulları, Davanın ve Cezanın Düşürülmesi).
- Hafizoğulları, Zeki, Ceza Normu, Normatif Bir Yapı Olarak Ceza Hukuku Düzeni, Ankara 1987.
- Hafizoğulları, Zeki, Kişilik Hakları, AÜHFD, 1997, S. 1-4 (Hafizoğulları, Kişilik Hakları).
- Hafizoğulları, Zeki/Özen, Muharrem, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2.B., Ankara 2010.
- Hakeri, Hakan, "Alman Ceza Hukuku'nda Müteselsil Suç", KHUKA, 3 (1999), s. 240-263 (Hakeri, Müteselsil Suç).
- Hakeri, Hakan, Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri, Ankara 2003 (Hakeri, İhmal).
- Hakeri, Hakan, Kasten Öldürme Suçları, 2. B., Ankara 2007 (Hakeri, Kasten Öldürme Suçları).
- Hakeri, Hakan, Ceza Hukukunda Önemsiz Hareketler, TBBB, S. 69, Mart-Nisan 2007.

- Hakeri, Hakan, Sorularla Ceza Hukuku, Ankara 2005 (Hakeri, Sorularla Ceza Hukuku).
- Hakeri, Hakan, Tıp Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2012; 13.B., Ankara 2018; 16. B., Ankara 2019 (Hakeri, Tıp Hukuku).
- Hakeri, Hakan, Tıp Ceza Hukuku, 4. B., Ankara 2024 (Hakeri, Tıp Ceza Hukuku).
- Hakeri, Hakan, Türk Ceza Kanunu Reformu, Birinci Kitap, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2004 (Hakeri, Türk Ceza Kanunu Reformu).
- Hakeri, Hakan, Türk Ceza Hukuku'nun Tarihçesi ve Türk Ceza Hukuku Dogmatikğine Yabancı Hukukun Etkileri, Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, C.I, (Hilgendorf/Ünver), İstanbul 2010, s. 89-120.
- Hakeri, Hakan/Akbulut, Berrin, Ceza Hukuku Pratik Çalışmaları, 4. B., Konya 2009.
- Hakeri, Hakan/Gülşen, Recep, "Offendicula ve Yeni Türk Ceza Kanunu", Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. IX, Sayı: 1-2, s. 41-71.
- Hakeri, Hakan/Tekin, Derya, 100 Tartışmalı Soruyla Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2021; 2.B. Ankara 2022.
- Hakeri, Hakan/Ünver, Yener, Ceza Muhakemesi Hukuku, Temel Bilgiler, 2. Baskı, Ankara 2008.
- Heinrich, Bernd, Strafrecht, AT I, 2. B., Stuttgart 2010; 4. B., Stuttgart 2014.
- Heinrich, Bernd, Ceza Hukuku, Genel Kısım I, Ed. Yener Ünver, Ankara 2014 (Heinrich (Ed. Ünver)).
- Heinrich, Bernd, Ceza Hukuku, Genel Kısım II, Ed. Yener Ünver, Ankara 2015 (Heinrich II (Ed. Ünver)).
- İçel Kayıhan, Suçların İçtimaı, İstanbul 1972.
- İçel Kayıhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, İstanbul 2014 (İçel Genel Hükümler).
- İçel Kayıhan/Evik, A. Hakan Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Kitap, 4. B., İstanbul 2007.
- İçel, Kayıhan, Ceza Hukukunda Taksirden Doğan Subjektif Sorumluluk, İstanbul 1967 (İçel, Taksir).
- İçel, Kayıhan, Fikri İçtima Üzerinde Bir İnceleme, İHFM, C. XXX, S. 1-2'den ayrı bası, İstanbul 1964 (İçel, Fikri İçtima).
- İçel, Kayıhan/Donay, Süheyl, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Hukuku, Genel Kısım, 1. Kitap, Yenileştirilmiş 3. B., İstanbul 1999.
- İçel, Kayıhan/Sokullu-Akıncı, Füsün/Özgenç, İzzet/Sözüer, Adem/Mahmutoğlu, Fatih S./Ünver, Yener, Suç Teorisi, 2. Kitap, 2. B., İstanbul 2000 (İçel, Suç Teorisi).
- İçel, Kayıhan/Sokullu-Akıncı, Füsün/Özgenç, İzzet/Sözüer, Adem/Mahmutoğlu, Fatih S./Ünver, Yener, Yaptırım Teorisi, 3. Kitap, İstanbul 2000 (İçel, Yaptırım Teorisi).
- İçer, Zafer, Suça Teşebbüste Hazırlık Hareketleri İle İcra Hareketlerinin Birbirinden Ayrılması, İstanbul 2021.
- İnci, Özen, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'na Göre Ceza Sorumluluğunu Kaldırılan Nedenlerde Sınırın Aşılması (TCK m. 27)", Terazi Hukuk Dergisi, Yıl 4, Sayı 37, Eylül 2009, S. 111-134.
- İskender, Salih Zeki, "Öğreti ve Yargısal Kararlar Işığında Töre Saikiyle Öldürme Suçunun (Namus Cinayetlerinin) Değerlendirilmesi", Yargıtay Dergisi, Ocak-Nisan 2009, C.35, S.1-2, s. 5-60.
- İşten, İnanç, Türk Ceza Hukukunda Suçların İçtimaı, Ankara 2021.

- Jescheck, Hans-Heinrich, Lehrbuch des Strafrechts, Allgemeiner Teil, 4. B., Berlin 1988.
- Jescheck, Hans-Heinrich/Weigend, Thomas, Lehrbuch des Strafrechts, AT, 5. B., Berlin 1996.
- Joecks, Wolfgang, Studienkommentar StGB, 5. B., Münih 2004.
- Kan, Celal Hakan, "Türk Hukukunda Mükerrirlere Özgü İnfaz Rejimi", DÜHFD, 2021, C. 26, S. 45, s. 305-338.
- Kangal, Zeynel T., Yeni Türk Ceza Hukuku'nda Tüzel Kişiler, HPD, Temmuz 2006, s. 85-90 (Kangal, YTCK Tüzel Kişiler).
- Kangal, Zeynel T., Ceza Hukukunda Zorunluluk Durumu, Ankara 2010.
- Kangal, Zeynel T., Kabahatler Hukuku, İstanbul 2011 (Kangal, Kabahatler).
- Kangal, Zeynel T., Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlarda Objektif ve Subjektif İsnadiyet, İstanbul 2013 (Kangal, İsnadiyet).
- Karakehya, Hakan, İradilik Unsuru Bağlamında Ceza Hukukunda Kast, Ankara 2010 (Karakehya, Kast).
- Karakehya, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Ankara 2023.
- Kartal, Melik, Meşru Savunmanın Hukuki Esası Bağlamında Gereklilik ve Orantılılık, İstanbul 2019.
- Kartal, Melik, "Temel Suç Öğretileri Işığında Taksirin Suç Sistematiğine Göre Nasıl Konumlandırılacağı Meselesi", Ceza Hukuku Dergisi, Aralık 2020, Y: 15, S. 44 (Kartal, Taksir).
- Kartal, Melik, Karşılaştırmalı Hukuk Işığında Kamu Davasının Açılmasında Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi, İstanbul 2015 (Kartal, Takdir).
- Kasiske, Peter, Strafrecht I: Grundlagen und Allgemeiner Teil, 2. B., Stuttgart 2016.
- Kayaççek, Murat, Şerefe Karşı Suçlar, Ankara 2008.
- Kaygusuz, Serap, Yargıtay Uygulamaları Kapsamında Taksirle Öldürme, Taksirle Yaralama, Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçları, 2.B., Ankara 2019.
- Kaymaz, Seydi, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), Ankara 2009.
- Kaymaz, Seydi/Bozbayındır, Ali Emrah, "Neticesi Sebebiyle Ağırlaşan Yaralama Suçundan Sorumluluk ve Bu Konudaki Bazı Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi", İÜHF 2010, C. LXVIII, S. 1-2, s. 77-119.
- Kaymaz, Seydi, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa Göre İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Nitelikli Hallerin Diğer Suç Ortaklarına Geçiş Sorunu", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XVI, S.2, Nisan 2012, s. 117-149.
- Keklik, Ramazan, Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suçları, Ankara 2012.
- Keskin, Kadri, Taksirle Ölümüne ve Yaralanmaya Neden Olma, Ankara 1994.
- Keskin-Kızıroğlu, Serap, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Kasten Yaralama Suçu", 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Ankara 2009.
- Kleszczewski, Diethelm, Strafrecht, Allgemeiner Teil, Leipzig 2012.
- Kılıçarslan-İsfen, Sibel, Alman ve Türk Ceza Hukukunda Trafik Güvenliğini Kasten Tehlikeye Sokma Suçları, Ankara 2013.
- Koca, Mahmut, "YTCK'da Hukuka Uygunluk Sebepleri", CHD Ekim 2006, s. 111-143 (Koca, YTCK).
- Koca, Mahmut, TCK'da İntihara İkna ve Yardım Suçu (TCK m. 454), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1993.

- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2008; 2.Baskı, Ankara 2009; 3.Baskı, Ankara 2010; 4. Baskı, Ankara 2011; 5. Baskı, Ankara 2012; 10. B, Ankara 2017.
- Koca, Mahmut, "6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler", Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, (Şahin/Özgenç/Üzülmez), 2. Bası, Ankara 2012.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, "Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu (TCK m. 135)", D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, 2019, S. 69-93 (Koca/Üzülmez, Kişisel).
- Koç, Ziya, "Ceza Hukukunda Yükümlülüklerin Çatışmasının Hukuki Nitelikleri ve Görünüş Şekilleri", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XXV, Yıl: 2021, s. 4, S. 573-612.
- Kunter, Nurullah, Fikri İctima Sebibiyle Suçların Birleştirilmesi, İÜHF 1948, s. 359-379 (Kunter, Fikri İctima).
- Kunter, Nurullah, Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi, İstanbul 1954.
- Kunter, Nurullah, Şikâyetin Mevzuu, İHF 1950, 1-2 (Kunter, Şikâyet).
- Kunter, Nurullah/Yenisey, Feridun, Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. B., İstanbul 2000.
- Köhl, K., Strafrecht, Allgemeiner Teil, 4. B., München 2002; 5. B., München 2005.
- Lackner/Köhl, Strafgesetzbuch mit Erläuterungen, 24. B., München 2001.
- Lampe, Ernst-Joachim, "Zum Verhältnis von Handlungsrecht und Handlungspflicht im Strafrecht", FS für Lenckner, München 1998, s. 159-177.
- Laufs, Adolf, Arztrecht, 5. B., München 1993.
- Laufs/Uhlenbruck, Handbuch des Arztrechts, 3. B., München 2002.
- LK:Leipziger Kommentar, Strafgesetzbuch, 11. B., Berlin 2003.
- Mahmutoğlu, Fatih, S., "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Hukuka Uygunluk Nedenleri", Hukuk ve Adalet, Yıl: 2, S. 5, Nisan 2005.
- Majno, Ceza Kanunu Şerhi, C. I, Ankara 1977.
- Malkoç, İsmail/Güler, Mahmut, Türk Ceza Kanunu, Genel Hükümler, I, Ankara 1996.
- Mert, Harun, "TCK 19. Maddenin Uygulanmasında Yabancı Ceza Kanununun Tespit Edilmesi", YD, Cilt: 45, s. 3, Temmuz 2019, S. 769-800.
- Munday, Roderick, "İngiliz Hukukunda ve Common Law Ülkelerinde Kanunilik İlkesi" (çev. Zeynel T. Kangal), İÜHF 1948, C. LXI, S. 1-2, Yıl:2003, s. 441-464.
- Okay, Sadık/Aslan, Bedri, Adam Öldürmenin Nevileri, AD 1949, N. 12.
- Otto, Harro, Grundkurs Strafrecht, Berlin, New York 1976.
- Ozansü, Mehmet Cemil, Ceza Hukukunda Kasttan Doğan Subjektif Sorumluluk, Ankara 2007.
- Önder, Ayhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, C. I: İstanbul 1991; C. II: İstanbul 1989; C. III, İstanbul 1989.
- Önder, Ayhan, Mütetadi Suç, İHF 1963, S. 1-2, s. 75-120 (Önder, Mütetadi).
- Önder, Ayhan/Hakeri, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Genişletilmiş ve Yeni Türk Ceza Kanunu'na Göre Gözden Geçirilmiş 3.Baskı (Yayınlanmamış).
- Özbay, Feyzan, "İngiltere ve Türkiye'de Psikiyatri Hastalarına Uygulanan Zorunlu Tedavinin Hukuken Karşılaştırılması", TıpHD, C. 2, S. 3, s. 75-104.
- Özbek, Veli Özer, TCK İzmir Şerhi, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, C. I, 3. B., Ankara 2006; C.II, Ankara 2008; 4.B., Ankara 2010.

- Özbek, Veli Özer/Kanbur, M. Nihat/Bacaksız, Pınar/Doğan, Koray/Tepe, İlker, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2010; 7.B., Ankara 2016.
- Özbek, Veli Özer, "Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar", CHD 2007, Yıl:2, S. 4, s. 223-246 (Özbek, Neticesi).
- Özek, Çetin, Türk Basın Hukuku, İstanbul 1978.
- Özen, Muharrem, Türk Ceza Hukukunda Meşru Müdafaa, Ankara 1995.
- Özen, Muharrem, Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk, Ankara 1998 (Özen, Objektif Sorumluluk).
- Özen, Muharrem/Tozman, Önder, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Işığında İşverenin İş Kazası ve Meslek Hastalığından Doğan Ceza Sorumluluğu, Sicil İş Hukuku Dergisi, Haziran 2008, Yıl 3, Sayı 10.
- Özen, Mustafa, Suçların İçtimaı (Bileşik Suç – Zincirleme Suç –Fikri İçtima), Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2008.
- Özen, Mustafa, Ceza Hukukunda Fikri İçtima, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 73, Kasım – Aralık 2007 (Özen, Ceza Hukukunda Fikri İçtima).
- Özen, Mustafa, Hakaret Suçu ve İnternet Yoluyla İşlenmesi, TBB Dergisi, Sayı 75, Mart Nisan 2008 (Özen, Hakaret).
- Özen, Mustafa, Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi, MÜHF Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.15, S.1-2, 2009 (Özen, Cezanın).
- Özen, Mustafa, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Suça Teşebbüs Kurumu, HPD Temmuz 2006 (Özen, Teşebbüs).
- Özen, Mustafa, İrtikap ve Rüşvet Suçları, Ankara 2010 (Özen, İrtikap ve Rüşvet).
- Özen, Mustafa, Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Genel Hükümler, 4. Baskı, Ankara 2021.
- Özenbaş, Nazmiye, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlarda Ceza Sorumluluğunun Esası, Ankara 2012.
- Özenbaş, Nazmiye, "Tarihi Süreç İçerisinde Avusturya Ceza Hukukunda Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlarda Ceza Sorumluluğunun Esası", Prof. Dr. Nevzat Toroslu'ya Armağan, C.II, Ankara 2015, s. 913-952 (Özenbaş, Tarihi).
- Özgüç, İzzet, Gerekçeli Türk Ceza Kanunu, Ankara 2004 (Özgüç, Gerekçeli).
- Özgüç, İzzet, Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik, İstanbul 1996 (Özgüç, İştirak).
- Özgüç, İzzet, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, 2. B., Ankara 2007; 3. B., Ankara 2008; 4.B., Ankara 2009; 5.B., Ankara 2010; 7. B., Ankara 2012; 9. B., Ankara 2013; 10.B., Ankara 2014; 14. B., Ankara 2018; 15.B., Ankara 2019.
- Özgüç, İzzet, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler), Ankara 2005 (Özgüç, Gazi Şerhi).
- Özgüç, İzzet/Şahin, Cumhuriyet, Uygulamalı Ceza Hukuku, 3. B., Ankara 2001.
- Özkan, Halid, Ceza Hukukunda Azmettirme, Ankara 2013.
- Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 5. B., Ankara 2001.
- Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan/Özbek, Veli Özer, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, 16. B., Ankara 2016.
- Özyüksel, Özgün, "Yargıtay 2. Ceza Dairesi'nin 2020/9388 Esas Sayılı Kararının Düşündürdüğü: TCK 29 Hükmü Tüzel Kişi Zararına İşlenen Suçlar Bakımından Uygulanabilir mi?, Yargıtay 2. CD Kararlarının Değerlendirilmesi Sempozyumu, Özbek/Çıkar (Ed), İzmir 2023, S. 223-234.

- Parlar, Ali/Hatipoğlu, Muzaffer, Türk Ceza Kanunu Yorumu, 1. Cilt, Ankara 2007.
- Pazarıcı, Hüseyin, Uluslararası Hukuk, Ankara 2012.
- Polatcan, Askeri Ceza Kanunu.
- Quilter, Julia, "One-punch las, mandatory minimums and "alcohol-fuelled" as an aggravating factor: Implications for NSW criminal law", International Journal for Crime, Justice and Social Democracy, 81, S. 81-86.
- Rehbinder, Manfred, Hukuk Sosyolojisi (Çev. İlyas Doğan/Hilal Kafkas), 2. Baskı, Ankara 2019.
- Rengier, Rudolf, Strafrecht Allgemeiner Teil, 13. B, München 2021.
- Reidy, Aisling, İşkencenin Yasaklanması, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3.Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz, İnsan Hakları El Kitapları, No.6, 2.B., Ankara 2003.
- Richter, H.P., Juristische Grundkurse, 2. C., Strafrecht AT I, Kiel.
- Roxin, Claus, "Sinn und Grenze staatlicher Strafe", JuS 1966, s. 377 vd.
- Roxin, Claus, "Der Anfang des beendeten Versuchs – Zugleich ein Beitrag zur Abgrenzung von Vorbereitung und Versuch bei den unechten Unterlassungsdelikten", Festschrift für Reinhart Maurach, Karlsruhe 1972, s. 213-233 (Roxin, Der Anfang).
- Roxin, Claus, Strafrecht Allgemeiner Teil Bd.I, München 1992; 4.B., München 2006
- Roxin, Claus/İsfen, Osman, "Der Allgemeine Teil des neuen türkischen Strafgesetzbuches", GA 2005.
- S/S-Yazar: Schönke/Schröder, Strafgesetzbuch, 26. B., München 2001; 27.B., München 2006.
- Salmanlı, Esra, Avukatlık Mesleği Yönünden İddia ve Savunma Dokunulmazlığı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.
- Sancar, Mithat, Temel Hakların Yorumu, Ankara 1995 (Sancar, Temel).
- Sancar, Türkan, Müteselsil Suç, Ankara 1995.
- Savaş, Halide, Sağlık Çalışanlarının ve Sağlık Kurumlarının Tıbbi Müdahaleden Doğan Sorumlulukları, Ankara 2007.
- Savaş, Vural/Mollamahmutoğlu, Sadık, Türk Ceza Kanununun Yorumu, C. I, 3. B., Ankara 1999.
- Schlehofer, Horst, Vorsatz und Tatabweichung, Köln, Berlin, Bonn, München 1996.
- Schmallegger, Frank, Criminal Justice Today, 6.Baskı, New Jersey, tarih yok.
- Schmidt, Rolf, Strafrecht, AT, 2.B., Grasberg 2003.
- Schmitt, A., Untersuchungen zu Wesen und Anwendungsbereich des §16 StGB, Freiburg i.Br.
- SK-Yazar, Systematischer Kommentar zum Strafgesetzbuch, 5. B.
- Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 1998; 3. B., Ankara 2005.
- Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 5. B., Ankara 2005 (Soyaslan, Özel Hükümler).
- Soyaslan, Doğan, Teşebbüs Suçu, Ankara 1994 (Soyaslan, Teşebbüs Suçu).
- Soyaslan, Doğan, Yürütme Organının Suç ve Ceza Koyma Yetkisi, Ankara 1990 (Soyaslan, Yürütme).
- Sözüer, Adem, Suça Teşebbüs, İstanbul 1994.

- Stratenwerth, Günter, Strafrecht, AT I, 2. B., Köln, Berlin, Bonn, München 1976; 4.B., Köln, Berlin, Bonn, München 2000.
- Şare, Ersin, "Türk Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs", *TBB Dergisi*, 130, s. 119-156.
- Şare, Ersin, "Yüksek Mahkeme Kararlarında Kasten Yaralama Sonucu Ölüm Neden Olma Suçu (TCK m. 87/4), DÜHFD, C. 25, s. 43, Yıl: 2020, S. 279-334 (Şare, Kasten).
- Şare, Ersin, "Türk Ceza Hukukunda Zorunluluk Haline Genel Bir Bakış", *ÇÜHAD*, 2022, s. 2, S. 58-92 (Şare, Zorunluluk).
- Şen, Ersan, Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu, C.I (md.1-140), İstanbul 2006.
- Tan, Mehmet, TCK Genel Hükümler, II. Cilt, Ankara 2011.
- Taner, Tahir, Ceza Hukuku, Umumi Kısım, 3. Basım, İstanbul 1953.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sancakdar, Oğuz, Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, 2.B., Ankara 2004.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sancakdar, Oğuz/Önok, Rifat Murat, İnsan Hakları El Kitabı, 2.B., Ankara 2009.
- Topçu, Kemal, Kasten Yaralama Sonucu Ölüm Neden Olma (Amerikan Hukuku ile Karşılaştırmalı), Ankara 2013.
- Topçu, Namık Kemal, Meşru Savunma, Ankara 2022 (Topçu, Meşru Savunma).
- Toroslu, Nevzat, Ceza Hukuku, Ankara 2005; Ankara 2009 (Toroslu, Ceza Hukuku)
- Toroslu, Nevzat, Ceza Hukukunda Zaruret Hali, Ankara 1968 (Toroslu, Zaruret Hali).
- Toroslu, Nevzat, Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Ankara 1970.
- Toroslu, Nevzat/Ersoy, Yüksel, "Kanunlaşmaması Gereken Bir Tasarı", Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2004.
- Tosun, Öztekin, "Ceza Hukukunda Tefsir ve Yanlış Tefsir", İÜHFM C. XXVIII, S. 1, İstanbul 1962.
- Tosun, Öztekin, Müselsel Suçlar, İÜHFM, C. XXII, S. 1-4, s. 124-149 (Tosun, Müselsel Suçlar).
- Tozman, Önder, Suça Teşebbüs, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2008.
- Töngür, Ali Rıza/Çetintürk, Ekrem, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2020.
- Tulay, M. Emre, "Kast Unsuru ve Cezalandırılabilme Şartı Ekseninde Hakaret Suçu", SÜHFD, C. 27, S. 3, 2019, S. 573-587.
- Tulay, M. Emre, "Çocuğun Sünnetinde Hekim ve Ebeveynin Cezai Sorumluluğu", CHD, Ağustos 2020, s. 43, s. 583-605 (Tulay, Sünnet).
- Tunç, Kübra, "Boşanma Davalarında Delil Olarak Sunulan Rıza Dışı Alınan Görüntü - Ses Kaydı ve Haberleşme İçeriklerinin Kullanılmasının Ceza Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi", Ceren Damar Şenel II. Genç Bilim İnsanları Sempozyumu 4-5 Kasım 2021 Bildiri Kitabı, Ankara 2022, s. 643-654 (Tunç, Boşanma Davalarında Delil).
- Tunç, Kübra, Ceza Hukukunda Kastı Engelleyen Hata, Ankara 2020 (Tunç, Kastı Engelleyen Hata).
- Tunç, Kübra, "COVID-19 Salgınıyla Mücadelede Aşı Sonrası İstenmeyen Etki Olarak Ölümünden Aşı Uygulayıcısının Ceza Sorumluluğu Doğar mı?", IV. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiriler Kitabı, Ankara 2022, s.193-204 (Tunç, COVID-19 Aşısı)

- Tunç, Kübra, "Criminal Responsibility Arising from Transmitting COVID-19 to Another Person", SÜHFD, C. 29, S.2, 2021, s. 1541-1556 (Tunç, COVID-19 Bulaştırma).
- Tunç, Kübra, "Karar İncelemesi- Telefonla İşlenen Suçlarda Şahista Hata", MÜHAD, C. 25, S. 1, 2019, s.471-480 (Tunç, Şahista Hata).
- Tunç, Kübra, "Sosyal Bir Fenomen Olarak Kız Kaçırma: TCK m. 109 ve m. 234/3 Bağlamında Bir İnceleme", Türk Hukukunda Çocuk, Ankara 2022, s.77-93 (Tunç, Kız Kaçırma).
- Traeger, Ludwig, Das Problem der Unterlassungsdelikte im Straf- und Zivilrecht, Marburg 1913.
- Tröndle, Herbert/Fischer, Thomas, Strafgesetzbuch, 52. B., München 2004.
- Turhan, Faruk, "Türk Ceza Kanunu'nun Yer Bakımından Uygulanmasında Evrensellik İlkesi ve Yeni TCK (madde 13)", HPD Ağustos 2005, S. 197-211 (Turhan, HPD).
- Turhan, Faruk, "Yeni Türk Ceza Kanunu'na Göre Cezaların Ertenilmesi ve Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar", Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.X, S.3-4, Aralık 2006, s. 27-54 (Turhan, Erteleme).
- Turhan, Faruk, "Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Güvenlik Tedbiri Olarak Hak Yoksunluğu ve Yasaklığının Hukuki Niteliği, Kapsam ve Koşulları Üzerine Bir Değerlendirme", Ceza Hukuku Dergisi, 2007/4.
- Turhan, Faruk, "Alman Suçluların İadesi Hukukunun Esasları", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 11, Sayı: 3-4, Yıl: 2003, s. 75-113 (Turhan, Alman).
- Türk Ceza Kanunu Reformu, Birinci Kitap, Panel, 21-22 Mayıs 2004, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Yayını, S. 121-124.
- Ünver, Yener, "YTCK'da Kusurluluk", CHD, Ekim 2006, s. 37-73 (Ünver, Kusurluluk).
- Ünver, Yener, Ceza Hukukunda İzin Verilen Risk, İstanbul 1998.
- Ünver, Yener, Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Ankara 2003 (Ünver, Hukuksal Değer).
- Ünver, Yener, "Türk Maddi Ceza Hukukunda Cinsel Suçların Eleştirel Olarak İncelenmesi", II. Türkiye-Slovenya Uluslararası Hukuk Sempozyumu: Cinsel Suçlar ve Evlilik Hukuku, Ankara 2014, s. 13-59 (Ünver, Cinsel Saldırı).
- Ünver, Yener, Türk Ceza Hukuku ve Avrupa, Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, C.1, Yeditepe Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2010 (Ünver, Avrupa).
- Ünver, Yener, "Hekimin Cezai Sorumluluğu", Roche Sağlık Hukuku Günleri, C.1 Tebliğler, İstanbul 2007, S. 118-158 (Ünver, Hekimin Cezai Sorumluluğu).
- Ünver, Yener/Hakeri, Hakan, Sorularla Ceza Muhakemesi Hukuku, Sorularla Hukuk Dizisi 5, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2006.
- Ünver, Yener/Hakeri, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2010; 11.B., Ankara 2016; 12.B., Ankara 2016; 18.B., Ankara 2021; 21. B., Ankara 2023.
- Üzülmöz, İlhan, Türk Hukukunda Tekerrür, Ankara 2003.
- Üzülmöz, İlhan, Türk Ceza Hukukunda İşkence Suçu, Ankara 2003 (Üzülmöz, İşkence).
- Üzülmöz, İlhan, Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar, Ankara 2013 (Üzülmöz, Vücut).
- Welzel, Hans, Das Deutsche Strafrecht, 11. B., Berlin 1969.

- Werle, Gerhard, "Die allgemeine Straftatlehre insbesondere Der Delikttaufbau beim vorsatzlichen Begehungsdelikt", JuS 2001, L33; L41; L49.
- Wessels, Johannes, Strafrecht, Allgemeiner Teil, 21. B., Heidelberg 1991.
- Wessels, Johannes/Beulke, Werner, Strafrecht, AT, 40. B., Heidelberg 2010.
- Wessels, Johannes/Beulke, Werner/Satzger, Helmut, Strafrecht, AT, 51. B., Heidelberg 2021.
- Yalvaç, Gürsel, Karşılaştırmalı, Gerekçeli, İçtihatlı, Türk Ceza Kanunu, Ankara 2008.
- Yaşar, Osman, Uygulamada TCK Genel Hükümler, Ankara 2000.
- Yaşar, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Ankara 2010. 2. Baskı, Ankara 2014.
- Yavuz, Hakan A., "Türk Ceza Hukukunda Haksızlık Hatası (TCK m.30/4), TAAD, Yıl: 12, Sayı: 46, s. 201-254.
- Yener, Tatbikatta Ağır Ceza Davaları, Ankara 1994.
- Yenisey, Feridun, Polis Okulu Ders Notları.
- Yerdelen, Erdal, Cezanın Belirlenmesi, Ankara 2013 (Yerdelen, Cezanın).
- Yerdelen, Erdal, "Çifte Değerlendirme Yasağı (Doppel verwertungsverbot)", SÜHFD, Y. 2012, C. 20, S, 2.
- Yerdelen, Erdal, Türk Ceza Hukuku Yaptırımları ve İnfazı, Ankara 2021 (Yerdelen, İnfaz).
- Yıldırım, Ramazan, İdari Başvurular 2. B., Konya 2006.
- Yıldız, Ali Kemal, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Seminer Notları, İstanbul 2007.
- Yokuş-Sevük, Handan, Yeni Ceza Mevzuatında Çocuğa İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi, HPD, S. 7 Temmuz 2006.
- Yokuş-Sevük, Handan, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Suçları, TBBD, Mart/Nisan 2005, S.57 (Yokuş-Sevük, Cinsel Saldırı).
- Yokuş-Sevük, Handan, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasına İlişkin Suçlar, Ankara 2007 (Yokuş-Sevük, Uyuşturucu).
- Yüce, Turhan Tufan, Ceza Hukukunun Temel Kavramları, Ankara 1985.
- Yücel, Mustafa T., Kriminoloji, Suç ve Ceza, Ankara 1986.
- Zafer, Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ders Kitabı, İstanbul 2010; 2.Bası, 2011; 3. Bası, 2013; 7.B., 2019.

YARGITAY KARARLARINDA KARAR TARİHİ VE KARAR NUMARASI VERİLMİŞTİR.

Fatih CULHACILAR

**DOĞAL GÜÇLER
POZİTİF HAKLAR
İNSAN HAKLARININ EVRİMİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Doğal Güçler, Pozitif Haklar: İnsan Haklarının Evrimi
Fatih Culhacılar

Hukuk Yayınları Dizisi – 3775

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 789 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Duran Topal

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Ağaoğulları, M. A. ve Köker, L. (2001). *İmparatorluktan Tanrı devletine*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Ağaoğulları, M. A. ve Köker, L. (2008). *Tanrı devletinden kral-devlete: Siyasal düşünceler* (5. baskı). Ankara: İmge Kitabevi.
- Ağaoğulları, M. A., Akal, C. B. ve Köker, L. (2009). *Kral devlet ya da ölümlü Tanrı* (4. baskı). Ankara: İmge Kitabevi.
- Akal, C. B. (1997). *Modern düşüncenin doğuşu* (2. baskı). Ankara: Dost Yayınevi.
- Akal, C. B. (2000). Bir devlet kuramı için giriş. C. B. Akal (Derleyen). *Devlet kuramı* içinde (s. 13-30) Ankara: Dost Yayınevi.
- Akal, C. B. (2009). *İktidarın üç yüzü* (4. baskı). Ankara: Dost Yayınevi.
- Akal, C. B. (2016). *Varolma direnci ve özerklik* (3. baskı). Ankara: Dost Yayınevi.
- Akal, C. B., Erözden, O., Akbulut, O. ve Zeybekoğlu, E. (2003). *İnsan haklarının tarihsel gelişimi*. İstanbul: Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı.
- Akıllıoğlu T. (1995). *İnsan hakları I: Kavram, kaynaklar ve koruma sistemleri*. Ankara: İmaj Yayıncılık.
- Akın, İ. F. (1962). *Devlet doktrinleri*. İstanbul: Samim Güniz- Sadık Özyaygen Basımevi.
- Aktan, C. C. (2018). *Haklar ve Özgürlükler Antolojisi*. Ankara: Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu.
- Anar, E. (2000). *İnsan hakları tarihi*. İstanbul: Çiviyazıları Yayınevi.
- Aquinas, T. (Tarihsiz). *Summa Theologica*. <https://www.ccel.org/ccel/aquinas/summa.html> (Erişim Tarihi: 15.11.2022).
- Arendt, H. (2021). *Totalitarizmin kaynakları 2: Emperyalizm* (Çev: B. S. Şener) (7. baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Aristoteles (1996). *Metafizik* (Çev: A. Arslan). İstanbul: Sosyal Yayınlar.

- Aristoteles (1997). *Nikomakhos'a etik* (Çev: S. Babür). Ankara: Ayraç yayınevi.
- Aristoteles (2004). *Retorik* (İngilizceden çev: M. H. Doğan) (7. baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Aristoteles (2014). *Politika* (Çev: M. Tunçay) (14. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Aristotle (1998). *Politics* (Çev: C. D. C. Reeve). Indianapolis: Hackett Pub.
- Asal, B. (2018). *Kodlaştırma: Fransız Medeni Kanunu'nun felsefi ve tarihi kökenleri*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Attali, J. (1992). *1492* (Çev: M. A. Kılıçbay). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Aybay, R. (2016). *İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ve Türkiye (1945- 1948)*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Barağ, A. (2015). *Human Dignity: The Constitutional Value and the Constitutional Right*. (İbraniceden İngilizceye Çev: Daniel Kayros), Cambridge: Cambridge Univ. Press.
- Barry, N. P. (2004). *Modern siyaset teorisi* (Çev: M. Erdoğan ve Y. Şahin). Ankara: Liberte Yayınevi.
- Baxi, U. (2008). *The future of human rights* (3. edisyon). New Delhi, New York: Oxford University Press.
- Beitz, C. (2003). What human rights mean. *Daedalus*, 132 (1), 36-46.
- Berlin, I. (2002). Two concepts of Liberty: Liberty. H. Hardy (Editör). *Liberty: incorporating four essays on liberty* içinde (s. 166-217). Oxford: Oxford University Press.
- Bett, R. (2012). Did the Stoics invent human rights. R. Kamtekar (Editör). *Virtue and happiness: essays in honour of Julia Annas* içinde (s. 149-169). Oxford: Oxford University press
- Beysan, N. (2015). *Hak kavramının hukuk felsefesi açısından analizi*. İstanbul: XII Levha Yayıncılık.
- Bloch, M. (2005). *Feodal devlet*. Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Bodin, J. (2007). *On Sovereignty: Four Chapters from the Six Books of the Commonwealth* (Çev: ve Ed: J. H. Franklin) (10. baskı). Cambridge: Cambridge University Press.

- Bodin, J. (2014). Devlet üstüne altı kitap'tan seçmeler (Çev: Ö. Ozankaya) (5. baskı). M. Tunçay (Derleyen). *Batı'da siyasal düşünceler tarihi: Seçilmiş yazılar: Yeni çağ içinde* (s. 181-200). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Boehner, P. (1943). Ockham's political ideas. *The Review of Politics*, 5(4), 462-487.
- Brancourt, J. P. (2000). Estat'lardan devlete bir sözcüğün evrimi (Çev: B. Haleva ve P. Güzelyürek). C. B. Akal (Derleyen). *Devlet kuramı içinde* (s. 177-190). Ankara: Dost Yayınevi.
- Bravo, H. (2022). Anarşizm: P. J. Proudhon örneğinde mülksüzlük ideali. I. Bayar Bravo ve H. Bravo (Editörler). *Emek ve Mülkiyet: Aristoteles, Locke, Rousseau, Hegel, Marx, Proudhon içinde* (s. 148-175). Ankara: Fol Yayınları.
- Brett, A. S. (2003). *Liberty, right, and nature: individual rights in later scholastic thought*, Cambridge; New York: Cambridge University Press.
- Brunner, M. (2006). *Pope John XXII and the Franciscan Ideal of Absolute Poverty*. Yayınlanmamış doktora tezi. Leeds: The University of Leeds, Institute for Medieval Studies.
- Buhr, M., Schroeder, A. ve Back K. (1984). *Bilimsel düşüncenin ilkeleri 2: Aydınlanma hareketi ve felsefesi* (Çev: V. Atayman). İstanbul: Birim Yayınları.
- Campbell, T. (2006). *Rights: a critical introduction*. Abingdon: Routledge.
- Cicero. (2019). *Devlet üzerine (De Re Publica)* (Çev: C. C. Çevik) (3. baskı). İstanbul: İthaki Yayınları.
- Cicero. (2021). *Yükümlülük üzerine* (Çev: C. C. Çevik) (8. baskı). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Clapham, A. (1993). *Human rights in the private sphere*. New York: Oxford University Press.
- Clapham, A. (2006). *Human rights obligations of non-state actors*. New York: Oxford University Press.
- Clapham, A. (2015). *Human rights: a very short introduction* (2. edisyon). New York: Oxford University Press.

- Coleman, J. (2008). Property and poverty. J. H. Burns (Editör). *The Cambridge history of Medieval political thought c.350-c.1450* içinde (s. 607-648). Cambridge: Cambridge University Press.
- Cranston, M. (1962). *What are human rights?*. New York: Basic books publishers.
- Cranston, M. (1999). İnsan hakları nelerdir (Çev: A. Yayla). A. Yayla (Derleyen). *Sosyal ve siyasal teori seçme yazılar* içinde (s. 311-316). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çelebican, Ö. K. (2014). *Roma Hukuku: Tarihi-Kaynaklar-Genel Kavramlar-Kişiler Hukuku-Hakların Korunması*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- D'Entrèves, A. P. (2000). Devlet Kavramı (Çev: B. Baysal). C. B. Akal (Derleyen). *Devlet Kuramı* içinde (s. 193-211). Ankara: Dost Yayınevi.
- D'Entrèves, A. P. (2021). *Devlet fikri: Siyaset kuramına giriş* (Çev: F. Kararmaz). İstanbul: Zoe Kitap.
- D'Entrèves, A. P. (1965). *Natural law: an historical survey*. New York: Harper.
- D'Entrèves, A. P. (2023). *Doğal hukuk: Doğal hukuk felsefesine bir giriş* (Çev: F. Kararmaz). İstanbul: Zoe Kitap.
- Donahue, C., Jr. (2010). Ius in Roman Law. J. Witte Jr ve F. S. Alexander (Editörler). *Christianity and Human Rights: an introduction* içinde (s. 64-80). New York: Cambridge University Press.
- Donnelly, J. (1982). Human rights as natural rights. *Human Rights Quarterly*, 4(3), 391-405.
- Donnelly, J. (1995). *Teoride ve uygulamada evrensel insan hakları* (Çev: M. Erdoğan ve L. Korkut). Ankara: Yetkin Yayınları.
- Donnelly, J. (2020). *The Concept of Human Rights*. London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Donnelly, J. ve Whelan D. J. (2018). *International human rights* (5. edisyon). Londra, New York: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Douzinac C. (2012). The poverty of (rights) jurisprudence. C. Gearty ve C. Douzinac (Editörler). *The Cambridge companion to human rights law* içinde (s. 56-78). Cambridge, New York: Cambridge University Press.

- Douzinas, C. (2016). *Hukuk, adalet ve insan hakları: Eleştirel bir yaklaşım* (Çev: R. Sağlam ve K. Akbaş) (2. baskı). Ankara: Notabene.
- Douzinas, C. (2017). *İnsan hakları ve imparatorluk: Kozmopolitanizmin siyasal felsefesi* (Çev: K. Akbaş ve R. Sağlam). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Douzinas, C. (2018). *İnsan haklarının sonu: Yeni bin yılda eleştirel hukuk kuramı* (Çev: K. Akbaş, U. D. Tuna). Ankara: Dipnot Yayınları.
- Dover, K. J. (1974). *Greek popular morality in the time of Plato and Aristotle*. Berkeley: University of California Press.
- Dönmezkuş, D. (2021). *Temel hakların yatay etkisi ve ifade özgürlüğü*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Duguit, L. (1926). *Leçons de droit public général: faites à la Faculté de droit de l'Université égyptienne pendant les mois de janvier, février et mars 1926*. Paris: Editions La Mémoire du Droit.
- Duguit, L. (1954). *Kamu hukuku dersleri* (Çev: S. Derbil). Ankara: İstiklal Matbaacılık ve Gazetecilik.
- Duguit, L. (1911). *Le Droit Social le droit individuel et la transformation de l'Etat: conférences: faites À l'Ecole des hautes études sociales* (2. edisyon). F. Alcan (Editör). Paris.
- Dumbauld, E. (1956). Introduction. E. Dumbauld (Editör). *The political writings of Thomas Jefferson: representative selections* içinde (s. ix-x1ii). New York: The Liberal Arts Press.
- Dumont L. (2000). Bireycilik üzerine denemeler: Doğu. XIII. Yüzyıldan başlayarak siyaset kategorisi ve devlet (Çev: H. Tufan ve O. Erözden). C. B. Akal (Derleyen). *Devlet kuramı* içinde (s. 141-174). Ankara: Dost Yayınevi.
- Eco, U. (2014). Orta Çağ'a giriş (Çev: Leyla Tonguç Basmacı) (3. baskı). U. Eco (Editör). *Ortaçağ: Barbarlar-Hristiyanlar-Müslümanlar* içinde (s. 11-41). İstanbul: Alfa Yayın.
- Edmundson, W. A. (2012). *An introduction to rights* (2. edisyon). New York: Cambridge University Press.
- Ekiz, S. (2020). Jean Bodin'in siyaset felsefesinde devlet ve egemenlik. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 22(2), 633-691.

- Erdoğan, M. (2012). *İnsan hakları: Teorisi ve hukuku* (Gözden geçirilmiş 3. baskı). Ankara: Orion Kitabevi.
- Fedtke, J. (2007). South Africa From Indirect to Direct Effect in South Africa: a System in Transition. D. Oliver ve J. Fedtke (Editörler). *Human rights and the private sphere- A comparative analysis* içinde (s. 351-377). Abingdon: Routledge-Cavendish
- Feinberg, J. (1980). *Rights, justice, and the bounds of Liberty: essays in social philosophy*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- Finlayson, C. (2009). *The humans who went extinct: why Neanderthals died out and we survived*. Oxford: Oxford University Press.
- Finnis, J. (2011). *Natural law and natural rights*. New York: Oxford University Press.
- Frank, T. (2008). Exploring the boundaries of law in the Middle Ages: Franciscan debates on poverty, property, and inheritance. *Law and Literature*, 20(2), 243-260.
- Friedman, L. M. (2011). *The Human Rights Culture*. New Orleans: Quid Pro Books.
- Fukuyama, F. (2002). *Our posthuman future: consequences of the biotechnology revolution*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Garcia, A. G. Y (1992). The faculties of law. H. de Ridder-Symoens (Editör). *A history of the university in Europe: Volume 1, universities in the Middle Ages* içinde (s. 388-408). Cambridge: Cambridge University Press.
- Gemalmaz, H. B. (2011). *Sanal dünyalarda iktidar ve özgürlük*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Gemalmaz, M. S. (2007). *Ulusalüstü insan hakları hukukunun genel teorisine giriş* (6. baskı). İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Gemalmaz, M. S. (2010). *Ulusalüstü İnsan Hakları Hukuku Belgeleri II. Cilt*. İstanbul: Legal Yayıncılık, s. 4.
- Gemalmaz, M. S. (2015). *Devlet, birey ve özgürlük* (Genişletilmiş 3. baskı). İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Glendon, M. A. (2001). *A world made new: Eleanor Roosevelt and the Universal Declaration of Human Rights*. New York: Random House.

- Göze, A. (2015). *Siyasal düşünceler ve yönetimler* (Genişletilmiş 15. baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Gözler, K. (2011a). *Devletin genel teorisi: Bir genel kamu hukuku ders kitabı* (3. baskı). Bursa: Ekin Yayınevi.
- Gözler, K. (2011b). *Hukuka giriş* (8. baskı). Bursa: Ekin Yayınevi.
- Gözler, K. (2017). 'Devlet' kelimesi üzerine bir deneme. *Türkiye Günlüğü*, Sayı: 129, 5-9.
- Gözler, K. (2022). *İnsan Hakları Hukuku* (Güncellenmiş 4. baskı). Bursa: Ekin Yayınevi.
- Griffin, J. (2013). *On human rights*. Oxford: Oxford University Press.
- Gulâm Sadık, K. (2016). Bugünkü İslam'da insan hakları (Çev: A. Kaygı). İoanna Kuçuradi (Yayına hazırlayan). *İnsan haklarının felsefi temelleri* içinde (s. 167-178). Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu.
- Güner, R. O. (2022). *İnsan hakları paradoksu: Özne ve siyaset*. İstanbul: Zoe Kitap.
- Güriz, A. (2009). *Hukuk felsefesi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Gürkan, E. S. (2022). *Fransız Devrimi*. İstanbul: Teras Kitap.
- Hanke, L. (1951). *Bartolomé de Las Casas: an interpretation of his life and writings*. Dordrecht: Springer Netherlands.
- Hanke, L. (1974). *All mankind is one: a study of the disputation between Bartolomé de Las Casas and Juan Ginés de Sepúlveda in 1550 on the intellectual and religious capacity of the American Indians*. DeKalb: Northern Illinois University Press.
- Harari, Y. N. (2017). *Hayvanlardan tanrılara: sapiens insan türünün kısa bir tarihi* (Çev: E. Genç) (39. baskı). İstanbul: Kolektif Kitap.
- Harari, Y. N. (2019). *Homo Deus: Yarının kısa bir tarihi* (Çev: P. N. Taneli) (18. baskı). İstanbul: Kolektif Kitap.
- Hatemi, H. (1988). *İnsan hakları öğretisi*. İstanbul: İşaret Yayınları.
- Henkin, L. (1990). *The age of rights*. New York: Columbia University Press.
- Hernandez, B. L. (2001). The Las Casas-Sepúlveda Controversy: 1550-1551. *Ex Post Facto: Journal of History Students at San Francisco State University*, Sayı:10, 95-104.

- Hobbes, T. (2007). *Elementa philosophica DE CIVE: Yurttaşlık felsefesinin temelleri* (Çev: D. Zarakolu). İstanbul: Belge Yayınları.
- Hobbes, T. (2022). *Leviathan* (Çev: S. Lim) (24. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Hobsbawn, E. (2022). *Devrim çağı: 1789-1848* (Çev: B. S. Şener) (11. baskı). Ankara: Dost Yayınevi.
- Hohfeld, W. N. (1923). *Fundamental legal conceptions as applied in juridicial reasoning and other legal essays*. W. W. Cook (Editör). New Haven: Yale University Press.
- Hunt, L. (2007). *Inventing human rights: a history*. New York: W.W. Norton & Co.
- Hunt, L. (2015). Revolutionary rights. P. Slotte ve M. Halme-Tuomisaari (Editörler). *Revisiting the origins of human rights* içinde (s. 105-118). Cambridge: Cambridge University Press.
- Ignatieff, M. (2003). *Human rights as politics and idolatry* (3. baskı). A. Gutmann (Editör). Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- İlal, E. (1969). "Magna Carta", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası. C. XXXIV (1-4), 214-224.
- İnsel, A. (1988). 18. yüzyılda Fransa'da işçi kültürü. *Sosyalizm ve toplumsal mücadeleler ansiklopedisi 1. Cilt* içinde (s. 78-79). İstanbul: İletişim Yayınları.
- İspir, Z. (2017). *İnsan haklarının temeli olarak insan onuru*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Jefferson T. (1956). *The political writings of Thomas Jefferson: representative selections*. E. Dumbauld (Editör). New York: The Liberal Arts Press.
- Jellinek, G. (2017). *İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi Üzerine: Modern Anayasa Tarihine Bir Katkı*. (Çev: Rezzan İtişgen Dülger ve Muzaffer Dülger). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Kapani, M. (1993). *Kamu hürriyetleri* (7. baskı). Ankara: Yetkin Yayınları.
- Kapani, M. (2003). *Politika bilimine giriş*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Kaya E. (2022). *Fıkıhtan hukuka: Bir doktrin önerisi*. Ankara: Eskiyeeni Yayınları.

- Kerferd, G. B. (1981). *The sophistic movement*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kettemann, M. C. ve A. S. Tiedeke (2020). Back up: Can Users Sue Platforms to Reinstate Deleted Content. *Internet Policy Review*, 9(2). DOI: 10.14763/2020.2.1484.
- Kilcullen, R. J. (2011). Natural Rights. H. Lagerlund (Editör). *Encyclopedia of Medieval Philosophy: philosophy between 500 and 1500* içinde (867-873). Dordrecht: Springer Netherlands.
- Koçak, M. (2006). *Devlet ve Egemenlik*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Kolomb, K. (2022). *Seyir Defterleri*. (Çev: S. Maden) (9. baskı). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Koloş, U. (2016). *Foucault, iktidar ve hukuk* (2. baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Lacroix, J. ve Pranchère J.-Y. (2018). *Human rights on trial: a genealogy of the critique of human rights* (İngilizceye Çev: G. Maas). Cambridge: Cambridge University Press.
- Las Casas, B. (1997). *Kızılgerililer nasıl yok edildi?* (Çev: Meryem Ural). İstanbul: Şule Yayınları.
- Lefort, C. (1986). Democracy and Totalitarizm. J. B. Thompson (Editör). *The Political Forms of Modern Society: Bureaucracy, Democracy, Totalitarianism* içinde (s. 237-319). Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- Lo, C. (1973). Human rights in the Chinese Tradition. Unesco (Editör). *Human rights: comments and interpretations* içinde (s. 186-190). Westport, Conn: Greenwood Press.
- Locke, J. (2015). *Hükümet üzerine birinci inceleme: Bay Robert Filmer ve yandaşlarının yanlış ilke ve temellerinin yıkılışı* (Çev: F. Bakırcı) (2. baskı). Ankara: İmaj yayınevi.
- Locke, J. (2021). *Yönetim üzerine ikinci inceleme* (Çev: F. Bakırcı). Ankara: Serbest Kitaplar.
- Machiavelli, N. (2016). *Prens* (Çev: R. Teksoy) (6. baskı). İstanbul: Oğlak Yayıncılık.
- MacIntyre, A. C. (2007). *After virtue: a study in moral theory* (3. edisyon). Notre Dame, Indiana: University of Notre Dame Press.

- Mairet, G. (2000). Padovalı Marsilius'dan Louis XIV'e laik devletin doğuşu (Çev: C. B. Akal). C. B. Akal (Derleyen). *Devlet kuramı* içinde (s. 215-242). Ankara: Dost Yayınevi.
- Mäkinen, V. (2006). Rights and duties in late scholastic discussion on extreme necessity. V. Mäkinen and P. Korkman (Editörler). *Transformations in medieval and early-modern rights discourse* içinde (s. 37-62). Dordrecht: Springer.
- Mauss, M. (2013). *Sosyoloji ve antropoloji* (Çev: Ö. Doğan). Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- McClure, M. T. (1934). The greek conception of nature. *The Philosophical Review*, 43(2), 109-124.
- Metin S. (2021). Magna Carta ve Sened-i İttifak'tan Bugüne (2. baskı). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Morsink, J. (2000). *The universal declaration of human rights: origins, drafting and intent*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Moyn, S. (2010). *The last utopia: human rights in history*. Cambridge, Massachusetts: Belknap Press of Harvard University Press.
- Moyn, S. (2017). *Son ütopya: Tarihte insan hakları* (Çev: F. Ev). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Moyn, S. (2023). *Eşit olmayan bir dünyada insan hakları yeterli değil* (Çev. S. Özdemir). İstanbul: Runik Kitap.
- Musulini, J. (1983). *Hürriyet bildireleri: Magna Charta'dan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine*. (Çev: Necmi Zekâ). İstanbul: Belge Yayınları.
- Müller, W. P. (1994). *Huguccio, the life, works, and thought of a twelfth-century jurist*. Washington, D.C: Catholic University of America Press.
- Oakley, J. (1986). John xxii and Franciscan innocence. *Franciscan Studies*, 46(1), 217-226.
- Okadan, R. G. (1952). *Umumi hukuk tarihi dersleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Oppenheimer, F. (1984). *Devlet* (Çev: A. Şenel ve Y. Sabuncu). İstanbul-Ankara: Kaynak Yayınları.
- Özcan, M. T. (2006). Hukuk devleti: Modern toplumun hukuk aracılığıyla siyasal meşruiyeti. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, LXIV (2), 119-144.

- Özcan, M. T. (2012). *İlkel toplumlarda toplumsal Kontrol: Hukuk dışı mekanizmalar ve ilkel hukuk*. İstanbul: On iki Levha Yayıncılık.
- Özekes, M. (2019). *Sorular- Şemalar- Örneklerle temel hukuk bilgisi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Pagels, E. (1979). Human Rights: legitimizing a Recent Concept. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Cilt 442, 57-62.
- Paine, T. (1998). *İnsan hakları* (Çev: M. O. Dostel). İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Perry, R. L. (Editör). (1959). *Sources of Our Liberties: Documentary Origins of Individual Liberties in the Uni-ted States Constitution and Bill of Rights*. New York: American Bar Foundation
- Platon. (2014). *Devlet* (Çev: S. Eyüboğlu ve M. A. Cimcoz) (27. baskı). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Porter, J. (1999). From natural law to human rights: or, why rights talk matters. *Journal of Law and Religion*, 14(1), 77-96.
- Poteman, C. (2017). *Cinsel sözleşme* (Çev: Z. Alpar). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Preus, A. (2005). Did the ancient greeks have a concept of human rights?. *International Journal of Decision Ethics*, 1(2), 43-64.
- Ranciere, J. (2009). İnsan haklarının öznesi kimdir? (Çev: E. Koyuncu). *Tesmeralsekdiz*, 3(4), 53-65.
- Reid, C. J. (1991). The canonistic contribution to the western rights tradition: an historical inquiry. *Boston College Law Review*, 33(1), 37-92.
- Robinson, J. W. (2010). *William of Ockham's Early Theory of Property Rights: Sources, Texts, and Contexts*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Toronto: University of Toronto, Centre for Medieval Studies.
- Robson, M. J. P. (2002). *St Francis of Assisi: The Legend and the Life*. London: Continuum.
- Russel, B. (2017). *Batı felsefesi tarihi 2. Cilt: Katolik felsefesi* (Çev: A. Fethi) (3. baskı). İstanbul: Alfa Yayıncılık.

- Russell, J. C. (1959). Gratian, Irnerius, and the early schools of Bologna. *The Mississippi Quarterly*, 12(4), 168-188.
- Schmit, C. (2000). Somut ve çağa bağlı bir kavram olarak devlet (Çev: B. E. Oder). C. B. Akal (Derleyen). *Devlet kuramı* içinde (s. 245-254). Ankara: Dost Yayınevi.
- Schulze, H. (2005). *Avrupa'da ulus ve devlet* (Çev: T. Binder). İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Senger, H. V. (1993). From the limited to the universal concept of human rights: two periods of human rights, Human Rights and Cultural Diversity. Wolfgang Schmale (Editör). *Human rights and cultural diversity: Europe, Arabic-Islamic world, Africa, China* içinde (s. 47-100). Goldbach: Keip Publishing.
- Shapiro, I. (1988). *The evolution of rights in liberal theory*. New York: Cambridge University Press.
- Sophocles (Tarihsiz). *Antigone*. 496 ile 500. satır arası. <https://www.bartleby.com/8/6/1.html> (Erişim Tarihi: 13.02.2023).
- Sorabji, R. (1995). *Animal minds and human morals: the origins of the western debate*. Ithaca, New York: Cornell University Press.
- Strauss, L. (2011). *Doğal hak ve tarih* (Çev: M. Erşen ve P. Onur). İstanbul: Say Yayınları.
- Supiot, A. (2014). *Homo juridicus: Hukukun antropolojik işlevi üzerine bir deneme* (Çev: B. Açımız Ünal). Ankara: Dost Yayınevi.
- Swanson, S. G. (1997). The medieval foundations of John Locke's theory of natural rights: rights of subsistence and the principle of extreme necessity. *History of Political Thought*, 18(3), 399-459.
- Şahin Ceylan, Ş. (2021). *Hak kavramı: Toplumdan bireye doğru*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Tahiroğlu, B. ve Erdoğan, B. (2001). *Roma hukuku dersleri: Tarihi giriş, hukuk tarihi, genel kavramlar, usul hukuku*, İstanbul: Der Yayıncılık.
- Tebbit, M. (2022). *Hukuk felsefesi* (Çev: Mehmet Kocaoğlu). Ankara: Vulgus Yayınları.
- Tierney, B. (2001). *The idea of natural rights: studies on natural rights, natural law, and church law, 1150-1625*. Grand Rapids, Michigan/Cambridge: William B. Eerdmans Publishing Company.

- Tierney, B. (2004). The idea of natural rights-origins and persistence. *Nw. UJ Int'l Hum. Rts.*, Sayı 2, 381-399.
- Tigar, M. E. ve Levy, M. R. (2016). *Kapitalizmin yükselişi ve hukuk* (Çev: O. Karahanoğulları). (2. baskı). Ankara: Epos Yayınları.
- Titus, C. H. (1931). A nomenclature in political science. *The American Political Science Review*, 25(3), 615-627.
- Topuzkanamış, E. (2019). *Hukuk ve disiplin: Modern toplumda hukuka uymanın dayanakları* (3. baskı). İstanbul: Zoe Kitap.
- Topuzkanamış, E. (2022). *Kapuçin maymunları neden salatalık sevmez? - Hukuku anlamak için kısa bir giriş*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Tuck, R. (1979). *Natural rights theories: their origin and development*. Cambridge: Cambridge University press.
- Türk Hukuk Kurumu (1991). *Türk Hukuk Lügatı* (3. baskı). Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- Uslu, C. (2011a). *Doğal hukuk ve doğal haklar: İnsan haklarının felsefi temelleri* (2. baskı). Ankara: Liberte Yayınevi.
- Uslu, C. (2011b). Objektif ve subjektif doğal hak arasında meta-normatif ilkeler. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(1), 87-105.
- Uygun, O. (2011). *Kamu hukuku incelemeleri: İnsan hakları, demokrasi, hukuk devleti, egemenlik*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Uygun, O. (2019). *Devlet teorisi* (6. baskı). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Üçer, M. (2021). *Roma hukukuna giriş* (3. baskı). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Van Duffel S. (2013). Natural rights to welfare. *European Journal of Philosophy*, 21(4), 641-664.
- Van Duffel, S. (2009). From objective right to subjective rights: the Franciscans and the interest and will conceptions of rights. *SSRN Electronic Journal*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1467455. (Erişim Tarihi: 21. 10.2022)
- Van Duffel, S. (2010). Ockham's Theory of Natural Rights. *SSRN Electronic Journal*. <https://ssrn.com/abstract=1632452> (Erişim Tarihi: 15.11.2022).

- Vinogradoff, P. (1997). Orta Çağ Avrupasında Roma Hukuku. (Çev: Ferhat Düzgören, Sevtap Metin, Ahmet Ulvi Türkbağ, Erol Öz, Taner Ayanoglu) İstanbul: Göçebe Yayınları.
- Vitoria, Francisco de (2010). *Political Writings* (12. Baskı). A. Pagden ve J. Lawrance (Editörler). Cambridge: Cambridge University Press.
- Waldman, C. (2009). *Atlas of the North American Indian* (3. edisyon). New York: Facts on File.
- Watson, P. (2015). *Fikirler tarihi: Ateşten Freud'a* (Çev: K. Genç) (2. baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Weber, M. (1978). *Economy and society: an outline of interpretive sociology*. G. Roth ve C. Wittich (Editörler). Berkeley: University of California Press.
- Weber, M. (2011). *Sosyoloji yazıları* (Çev: Taha Parla) (13. baskı). H. H. Gerth ve C. W. Mills (Editörler). İstanbul: Deniz Yayınları.
- Weitz, E. D. (2013). Samuel Moyn and the New History of Human Rights. *European Journal of Political Theory*, 12(1). 84-93.
- Wiessel, E. (1999). A tribute to human rights. Y. Danieli, E. Stamatopoulou ve C. J. Dias (Editörler). *The Universal Declaration of Human Rights: fifty years and beyond* içinde (s. 3-4). Amityville ve New York: Baywood Pub. Company.
- Zabunoğlu, Y. K. (1973). *Kamu hukukuna giriş; Devlet: Tanım-Kaynak-Unsurlar*. Ankara: Sevinç Matbaası.

Mahkeme Kararları

- FAN vs. Facebook, Inc.. (2019). Case No. 18-CV-07041-LHK. Kararın özeti için bkz. <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/fan-v-facebook/> (Erişim Tarihi: 29.04.2023).
- BVerfG v. 22.05.2019 - 1 BvQ 42/19. Kararın özeti için bkz. <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/der-dritte-weg-v-facebook-ireland-ltd/> (Erişim Tarihi: 29.04.2023).

İnternet Kaynakları

- Kitabı Mukaddes*. Deuteronomy. <https://bibleonline.ru/bible/tur/deu-23/> (Erişim Tarihi: 03.05.2023).
- A. de Montesinos (1511). https://www.digitalhistory.uh.edu/active_learning/explorations/spain/spain_montesinos.cfm (Erişim Tarihi: 16.01.2023).
- Smithsonian Institution (2022). <https://humanorigins.si.edu/evidence/human-fossils/species/homo-floresiensis> (Erişim Tarihi: 16.01.2023).
- Yüksököğretim Bilgi Yönetim Sistemi. <https://istatistik.yok.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 26.04.2023).
- <https://yyegm.meb.gov.tr/www/2021-ylsy-basvurulari-baslamistir/icerik/562> (Erişim Tarihi: 11.05.2023).
- <https://onculanalitikfelsefe.com/insan-dogasi-var-mi-insan-dogasi-felsefesi-uzerine/> (Erişim Tarihi: 26.07.2023).
- <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights> (Erişim Tarihi: 27.07.2023).
- <https://www.nationalarchives.gov.uk/education/resources/magna-carta/british-library-magna-carta-1215-runnymede/> (Erişim Tarihi 14.01.2024).
- https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2212020141836bm_01.pdf (Erişim Tarihi 26.01.2024).

Dr. Halil POLAT

Avukat

Özel Hukuk Yargılamasında

AVUKATIN PRATİK EL KİTABI

Dijital Ortamda (UDF, PDF, WORD) Dilekçe Örnekleriyle

3. Baskı

Taşınmaz (Gayrimenkul) Davaları	■ İhtiyati Tedbir
Aile Davaları	■ İhtiyati Haciz
Nüfus ve Kayıt Düzeltme Davaları	■ Delil Tespiti
Miras (Tereke) Davaları	■ Arabuluculuk
Trafik Kaz. Doğan Davalar ve Sigorta	■ Tebligat kuralları
Kira ve Tahliye Davaları	■ Dilekçe yazım usulü
İş ve Sosyal Güvenlik Davaları	■ Adım adım bir dilekçenin yazımı
İcra-İflas Dava ve Şikâyetleri	■ Dilekçe örnekleri (tüm davalar için)
Dernek ve Vakıflardan Doğan Davalar	■ Kanun yolları
Kat Mülkiyetinden Kaynaklı Davalar	■ Harçlar, giderler ve vekâlet ücretleri
Kamulaştırma Davaları	■ Özel hukukta önemli süreler
Vesâyet-Kayyımlik-Yasal Dan. Dav.	■ Binlerce Yargıtay karar özeti
Diğer Davalar ve Talepler	■ Pratik notlar
Sigorta Tahkimi	■ Önemli vurgular
Medeni Usul Hukukunun Esasları	■ Kavram ve madde indeksi

Adalet Yayınevi

Ankara 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Özel Hukuk Yargılamasında Avukatın Pratik El Kitabı

Halil Polat

Hukuk Yayınları Dizisi – 3367

Üçüncü Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 790 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Dizgi ve Sayfa Tasarımı:

Halil Polat

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

- **ACAR**, Ayşe Ece, Elektronik Tebligat, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: LXXIV, Sayı: 1, İstanbul 2016
- **AKBIYIK**, Cem, Özellikle Taşınmaz Mallara Yönelik Ketmi Verese Davası, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 23, Sayı 3, 2017
- **AKIN**, Levent, İş Kazasından Doğan Maddi Tazminat, Ankara, 2001
- **AKINTÜRK**, Turgut/**ATEŞ**, Derya, Aile Hukuku, İkinci Cilt, 20. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2017
- **AKİL**, Cenk, Genel Haciz Yoluyla Takipte Ödeme Emrine İtiraz, Yetkin Yayınevi, Ankara 2017
- **AKKAN**, Mine, Elektronik Ortamda Tebligat Yapılmasına İlişkin Gelişmeler, Haluk Konuralp Anısına Armağan, Cilt I, Yetkin Yayınevi, Ankara 2009
- **ANTALYA**, O. Gökhan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.III, Legal Yayıncılık, İstanbul 2017
- **ARAL**, Fahrettin/**AYRANCI**, Hasan, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 11. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018
- **ARSLAN**, Ramazan/**YILMAZ**, Ejder/**TAŞPINAR-AYVAZ**, Sema/**HANAĞASI**, Emel, İcra ve İflas Hukuku, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018
- **AŞÇIOĞLU**, Trafik Kazalarından Doğan Hukuk ve Ceza Sorumlulukları, 2. Baskı, Ankara 2008
- **ATALI**, Murat/**ERMENEK**, İbrahim/**ERDOĞAN**, Ersin, İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2019 (2019)
- **ATALI**, Murat/**ERMENEK**, İbrahim/**ERDOĞAN**, Ersin, İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2022 (2022)
- **ATALI**, Murat/**ERMENEK**, İbrahim/**ERDOĞAN**, Ersin, Medeni Usul Hukuku, Yetkin Yayınevi, Ankara 2018 (Usul)
- **AYDOĞDU**, Murat/**KAHVECİ**, Nalan, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, İleri Yayınları, İzmir 2013
- **BARLAS**, Nami, Para Borçlarının İfasında Borçlunun Temerrüdü ve Temerrüt Açısından Düzenlenen Genel Sonuçlar, İstanbul, 1992
- **BAYSAL**, Başak, Sözleşmenin Uyarlanması, 2. Baskı, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2017
- **BERK**, Enes, Karayolları Trafik Kanunu'nda Destekten Yoksun Kalma Tazminatından Sigorta Şirketinin Sorumluluğu, Hacettepe Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2016
- **BİLGİN YÜCE**, Melek, Tarım Arazilerinde Sınırdış Parselin Önalım Hakkının Yürürlükten Kaldırılmasının Sonuçları, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 30, S. 2, 2022, s. 787-822
- **BÜK**, Alaattin, Zorunlu Geçit Davalarında Görev Sorunu, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi
- **ÇELİK**, Çelik Ahmet, Çocukların Ana ve Babalarına Destekliği
- **ÇELİK**, Çelik Ahmet, Çocukların Ana ve Babalarına Destekliği, www.tazminathukuku.com
- **ÇELİK**, Çelik Ahmet, Destekten Yoksun Kalan Eşin Yeniden Evlenme Olasılığı, https://tazminathukuku.com

Avukatın Pratik El Kitabı | Halil Polat

- **ÇELİK**, Çelik Ahmet, Destekten Yoksun Kalan Eşin Yeniden Evlenme Olasılığı, https://tazminathukuku.com/dosyalar/595_yeniden-evlenme-olasiligi.pdf, s. 1.
- **ÇELİK**, Çelik Ahmet, Tazminat ve Alacaklarda Sorumluluk ve Zamanaşımı, 3. Baskı, Ankara 2018 (Zamanaşımı)
- **ÇELİK**, Çelik Ahmet, Trafik Kazalarında Tazminat ve Sigorta Hukuk ve Ceza Sorumluluğu, 2. Bası, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019 (Trafik Kazaları)
- **ÇELİK**, Çelik Ahmet, Trafik Kazalarında Tazminat ve Sigorta Hukuk ve Ceza Sorumluluğu, 2. Bası, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019 (Trafik Kazaları)
- **ÇELİK, N./CANIKLIOĞLU, N./CANBOLAT, T.:** İş Hukuku Dersleri, 29. Bası, İstanbul 2016
- **DEMİRKAYA, S.,** Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2020, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- **DÖNMEZ PİRİ**, Yasemin, Türk Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Gazi Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2010.
- **DURAL, Mustafa/ÖĞÜZ, Tufan/Gümüş, Mustafa Alper,** Türk Özel Hukuku, C.III (Aile Hukuku), 13. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2018
- **ERBAY**, Erhan, Tebligat İşlemleri Ders Kitabı, PTT Genel Müdürlüğü Eğitim yayınları, 1. Baskı, Ankara 2006
- **EREN**, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2017 (Genel)
- **EREN**, Fikret, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 5. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2017
- **GERMEÇ**, Mahir Ersin, Kat Mülkiyeti Hukuku, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021
- **GÖKYAYLA**, Emre, Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Konferansları II, Prof. Dr. İsmet Sungurbey'e Armağan, İstanbul Barosu Yayınları, 28-29 Nisan 2012 (Destek)
- **GÖKYAYLA**, Emre, Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE Doktora Tezi, 2004 (Yoksun)
- **GÜLEÇ UÇAKHAN**, Sema, Yeni Yasal Düzenlemeler Işığında Bedensel Zararların Tazmini Esasları ve Usûlü Kongresi, 4-5-6 Nisan 2013, Ankara Barosu Yayını
- **GÜNAY**, Erhan, Trafik Kazalarından Kaynaklanan Davalar, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2018
- **GÜNEREN**, Ali, İş Kazası ve Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddî ve Manevî Tazminat Davaları, 3. Baskı, Ankara 2018
- **GÜNEREN**, Ali, İş Kazası veya Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddî ve Manevî Tazminat Davaları, Adalet Yayınevi, Ankara 2010
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/#>
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>
- **İŞİK Melih/ÖZAY O. Levent :** "Sınırdış Tarımsal Arazi Maliklerinin Önalım Hakkının Yürürlükten Kaldırılmasının Derdest Davalara Etkisi", TBB Dergisi, 2021 (155), s.379-408
- **KARSLI**, Abdurrahim, İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, Alternatif Yayıncılık, İstanbul 2014
- **KILIÇOĞLU**, Ahmet, Aile Hukuku, 3. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2017 (Aile)
- **KILIÇOĞLU**, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 15. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2012 (Borçlar Genel)

Kaynakça

- **KILIÇOĞLU**, Mustafa, Tazminat Hukuku, İstanbul 2005
- **KOCABAŞ**, Gediz, Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Unsurları, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.20, S.3, Y.2014
- **KURU**, Baki, İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, Yetkin Yayınları, Ankara 2017 (İcra-Ders Kitabı)
- **KURU**, Baki, İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, Adalet Yayınevi, Ankara 2013 (İcra-El Kitabı)
- **KURU**, Baki/**AYDIN**, Burak, İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 6. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2021
- **MUŞUL**, Timuçin, İcra ve İflâs Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2013
- **NOMER**, Haluk N., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 15. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2017
- **OĞUZ**, Habip/**DEMİRCİ**, Yusuf, Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve İlgili Mevzuat, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022
- **OĞUZMAN**, Kemal/**ÖZ**, Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.1, 14. bası, İstanbul 2016
- **OĞUZMAN**, Kemal/**ÖZ**, Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.1, 16. bası, İstanbul 2018
- **OSKAY**, M./**DOĞAN**, A./**DEĞNEKLİ**, A./**KOÇAK**, C., İlk. Şerhi, Turhan Kitabevi, Ankara 2007.
- **ÖZBAY**, İbrahim, 6099 sayılı Kanun ve Tebligat Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik Çerçevesinde Tebligat Hukukundaki Son Değişiklikler, EÜHFD, Cilt 16, Sayı: 1-2, Erzincan 2012
- **ÖZBAY**, İbrahim/**YARDIMCI**, Taner Emre, Tebligat Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara Kasım 2018
- **ÖZCAN** Ü. İlker, "Sınırdaş (Komşu) Parsel Malikine Tanınan Yasal Önalım Hakkının Düzenlendiği 5403 Sayılı Kanun'un 8/İ maddesinin 2. Fıkrasını Yürürlükten Kaldırarak 7255 sayılı Kanun'un 20'nci maddesinin Derdest Davalar Bakımından Uygulanmasına Dair Bir Değerlendirme", Terazi Hukuk Dergisi, 2021, 16 (174), s. 264-274
- **ÖZEKES**, Özlem, İşe İade Taleplerinde Dava Şartı Olan (Zorunlu) Arabuluculuk, TBB Dergisi 2018 (138)
- **ÖZEL**, Çağlar, Sözleşme Dışı Sorumlulukta Yansıma Zarar ve Giderimine İlişkin Bazı Düşünceler, AÜHFD, Ankara 2001
- **ÖZTAN**, Bilge, Aile Hukuku, 6. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2015
- **ÖZTÜRK**, Meltem, Hizmet Tespit Davası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- **ÖZUĞUR**, Ali İhsan, Boşanma, Ayrılık ve Evlenmenin İptali Davaları, 5. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2013
- **PEKCANITEZ**, Hakan/**ATALAY**, Oğuz/**SUNGURTEKİN ÖZKAN**, Meral/**ÖZEKES**, Muhammet, İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 6. Bası, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2019
- **PULAK**, Tahsin Murat, Kat Mülkiyeti Kanunu, 10. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara 2021
- **SERATLI**, Gaye Burcu, İş Kazasından Doğan Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Ankara Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2003
- **SEZER**, Ahmet Necdet, Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Hesaplanmasında göz önünde Tutulacak Esaslar, Yasa Hukuk Dergisi, S. 9, Ankara 1980

Avukatın Pratik El Kitabı | Halil Polat

- **SÜZEK**, Sarper, İş Hukuku, 16. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2018
- **TEKİNAY**, Selahattin Sulhi /**AKMAN**, Sermet/**BURCUOĞLU**, Halûk/**ALTOP**, Atilla, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1993
- **TUNABOYLU**, Müslim, Kira Sözleşmesinde Fesih ve Tahliye Davaları, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2013.
- **TUNÇOMAĞ**, Kenan/**CENEL**, Tankut, İş Hukukunun Esasları, 2008
- **TÜRKMEN**, Ali, Özel Hukuk Muhakeme Usulü, Ders Kitabı, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara Mayıs 2015
- **UYAR**, Talih, İcra ve İflas Hukukunda Harçlar ve Giderler, <https://www.hukuki.net/makale/iik-harclar.asp> (Harçlar)
- **ÜLGEN**, Hüseyin/**HELVACI**, Mehmet/**KAYA**, Arslan/ **NOMER ERTAN**, N. Füsün, Kıymetli Evrak Hukuku 12. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019
- **ÜNAL**, Oğuz, Türk Medeni Kanunu'nda Akitten Doğan Şufa Hakkı, Ankara Barosu Dergisi, Yıl 1972, Sayı:5.
- **YAŞAR**, Halis, Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Hâkimini Etkileyip Etkilememesi Meselesinin Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlaline Varan Boyutu (Bir Yargıtay Kararının Düşündürdükleri), TBB Dergisi 2013 (109) (Ceza Mahkemesi)
- **YAŞAR**, Halis, Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Çankaya Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2015 (Destek)
- **YAVUZ**, Cevdet, Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler). Beta Yayınevi, İstanbul 2010
- **YENER**, Mehmet Zahid, İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının Sulh Sözleşmesi ve İbra Sözleşmesi ile Çözülmesi, Adalet Dergisi, 2020/1, 64. Sayı, s.531-564
- **YILMAZ**, İcra ve İflas Kanunu Şerhi, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2016 (Şerh)
- **ZEVKLİLER**, Aydın/**ERTAŞ**, Şeref/**HAVUTÇU**, Ayşe/**ACABEY**, M. Beşir/**GÜRPINAR**, Damla, Medeni Hukuk, 10. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2018
- **ZEYİLİ**, Alperen, İcra Takibinde Harçlar, <https://www.makaleler.com/icra-takibinde-harclar>

Doç. Dr. Fazıl AYDIN

**GAYRİMENKUL
VERGİ HUKUKU**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Sermaye Piyasası Hukukunda Manipülasyon Suçları Onur İste

Hukuk Yayınları Dizisi – 3760

Birinci Baskı : Mart, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 792 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- ABDİOĞLU, Hasan., YUMUŞAK, Sedat., UYAR, Esmâ (2014). "Vergi Usul Kanunu ve Türkiye Muhasebe Standartlarına Göre Amortisman Konusunun İncelenmesi ve Örnek Uygulamalar", Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Cilt 12, Sayı 23, 364-398.
- AKDOĞAN, Abdurrahman (2011). Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi, Gazi Kitabevi, 10. Baskı, Ankara.
- AKSOYLU, Semra (2013). "Finansal Raporlama Standartları Kapsamında Maden İşletmelerinde Amortisman Uygulamasının Değerlendirilmesi", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 8 (3), 137-156.
- ALKAN, Adil (2018). "Gayrimenkul Vergi Değerini Tespitte Kullanılan Yöntemlere Bir Bakış ve Türkiye Uygulamasının Analizi", Vergi Sorunları Dergisi, Sayı 359, Aralık, 107-117.
- ARIKBOĞA, Ülkü (2016). "Türkiye'de Belediyelerin Gelir Yapısı: Sorunlar ve Çözüm Önerileri", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 33, 276-297.
- ARSLAN, Ahmet (2016). "Emlak Vergisi Açısından Bina Kavramı", Vergi Sorunları Dergisi, Mayıs, Sayı: 332, 85-90.
- ASLAN, Memduh (2014). "Kentsel Rantların Vergilendirilmesi", Ankara Barosu Dergisi, 2014/3, 115-134.
- AYDIN, Cansın (2022). "İklim Değişikliği İle Mücadelede Karbon Vergisinin Küresel Bir Mali Araç Olarak Uygulanabilirliğine İlişkin Yaklaşımların ve Türkiye Uygulamalarının Değerlendirilmesi", Vergi Sorunları Dergisi, Sayı 403, Nisan, 77-85.
- AYDIN, Fazıl (2008). "Yangın Sigorta Vergisi", Vergici ve Muhasebeciyle Diyalog Dergisi, Ağustos/2008, Sayı: 244.
- AYDIN, Fazıl (2021). Vergi Kanunları Açısından Gayrimenkul/Taşınmaz Değerlemesi ve Önemine İlişkin Yeni Bir Yaklaşım, İktisadi ve İdari Bilimlerde Özgün Çalışmalar (19 Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Editörlüğünde Uluslararası Yayın <https://dergipark.org.tr/tr/pub/19maysbd>).

- AYDIN, Fazıl (2024). "Servet Unsuru Konutların Vergilendirilmesinin Verginin Mali ve Adalet İlkeleri Çerçevesinde Analizi", Vergi Sorunları Dergisi, Sayı 424, 15-23.
- AYDIN, Selda., AYDIN, Fazıl (2022). "Determination Of The Tax Base And The Evaluation Of The Assessment Process In The Taxation Of The Wealth Due By Investment In The Turkish Tax System", 36. International Public Finance Conference, Fiscal Policies and Inflation, Türkiye, 27-30 October, E-Proceedings Book.
- BATI, Murat (2021). Vergi Hukuku, Seçkin, Ankara.
- BAYRAKLI, Hasan Hüseyin (2007). Genel Vergi Hukuku, 2. Baskı, Celepler Matbaacılık, Afyon.
- BOSTAN, M. Kemal., KARAKUŞ, Seda (2022). "Gayrimenkul Değerlemesinin Emlak Vergisi Üzerine Etkilerinin İncelenmesi: Tokat İli Turhal İlçesi Örneği", The Journal Of International Scientific Researches, 7(3), 242-259.
- ÇAKIR, Fatma (2016). Üretim İşletmelerinde Mevcut Maddi Duran Varlıkların Maddi Duran Varlıklar Standardı (TMS 16) ve Vergi Usul Kanunu Kapsamında Değerlemesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- ÇAKIR, Muharrem (2017). "Vergi Planlaması Aracı Olarak Amortismanlar", Vergi Sorunları Dergisi, Sayı 345, 89-96.
- ÇELİK, Kemal (2022). "Gayrimenkul Değerlemesinde Geleneksel Yöntemler", GUFBD/ GUJS, 12(1), 246-259.
- ÇUBUKÇU ÖZKÖK, Dilek (2014). "Kamulaştırmada Gelir ve Emlak Vergisi", Vergi Sorunları Dergisi, Mayıs, Sayı:308, 142-158.
- EKER, Aytaç., BÜLBÜL, Duran (2016). Kamu Maliyesi, Gazi Kitabevi, Ankara.
- EKER, İsmail Hakkı (2014). "Gayrimenkul Devir veya İktisabında Fazla veya Yersiz Ödenen Tapu Harçları İade Alınabilir Mi?", Vergi Sorunları Dergisi, Sayı 312, Eylül 2014, 102-107.
- ERDEM, Metin., ŞENYÜZ, Doğan., TATLIOĞLU, İsmail (2021). Kamu Maliyesi, 16. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- Gelir İdaresi Başkanlığı (2018). Gayrimenkullerin Elden Çıkarılmasında Vergisel Sorumluluklar, Yayın No:70, Ankara.

- Gelir İdaresi Başkanlığı (2018). 2017 Yılı Faaliyet Raporu, Yayın No 276, Ankara.
- Gelir İdaresi Başkanlığı (2019). 2018 Yılı Faaliyet Raporu, Yayın No 314, Ankara.
- Gelir İdaresi Başkanlığı (2020). 2019 Yılı Faaliyet Raporu, Yayın No 349, Ankara.
- Gelir İdaresi Başkanlığı (2021). 2020 Yılı Faaliyet Raporu, Yayın No 387, Ankara.
- Gelir İdaresi Başkanlığı (2022). 2021 Yılı Faaliyet Raporu, Yayın No 429, Ankara.
- Gelir İdaresi Başkanlığı (2022). Kurumların Taşınmaz ve İştirak Hisselelerinin Satışında İstisna Rehberi, Yayın No: 435, Ankara.
- Gelir İdaresi Başkanlığı (2023). Kurumlar Vergisi Beyan Rehberi, Yayın No: 470, Ankara.
- Gelir İdaresi Başkanlığı (2024). Kira Geliri Elde Eden Mükellefler İçin Vergi Rehberi, Yayın No: 498.
- Gelir İdaresi Başkanlığı (2024). Türkiye’de Yerleşmiş Olmayanlar (Dar Mükellefler) İçin Kira Geliri Rehberi, Yayın No: 499.
- Gelir İdaresi Başkanlığı (2024). Diğer Kazanç ve İratların Vergilendirilmesi Rehberi, Yayın No: 503, Ankara.
- Gelir İdaresi Başkanlığı (2024). Gayrimenkullerin 5 Yıl İçinde Elden Çıkarılmasında Gelir Vergisi Beyanı, Yayın No: 504, Ankara.
- HACIKÖYLÜ, Canatay (2016). “Taşınmazların Elden Çıkarılmasında Elde Edilen Kazançların Vergilendirilmesi: Yeni Gelir Vergisi Kanun Tasarısının Getirdikleri”, International Journal of Public Finance, Vol: 1, Issue: 2, 194-219.
- HATİPOĞLU, Ayşe Gül (2012). “Maddi Duran Varlıklarda Amortisman İşlemlerinin Muhasebe Standartları İle Vergi Mevzuatı Açısından İncelenmesi ve Finansal Tablolar Üzerindeki Etkisinin Değerlendirilmesi”, Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Cilt 12, Sayı 24, 185-216.
- Hazine ve Maliye Bakanlığı Risk Analizi Genel Müdürlüğü (2023). 2022 Yılı Faaliyet Raporu, Ankara.

- İPEK, Selçuk., ENGİN, Rıdvan (2016). "Belediye Gelirleri İçinde Harcamalara Katılma Paylarının Yeri ve Önemi: Çanakkale Belediyesi Örneği", *Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt: 14, Sayı: 28, 467-482 (<https://dergipark.org.tr/download/article-file/660918> Erişim: 10.01.2024).
- KOCABIYIK, İsmail., ÖKTEM, Recep (2021). "Gayrimenkul Değerlemesinde Çok Boyutlu Yaklaşımlar", *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 6, Sayı 1, Mart, 160-177.
- Marmara Belediyeler Birliği (2015). *Belediyelerin Mali Sorunları ve Çözüm Önerileri, Çalıştay Raporu, İstanbul* (<http://marmara.gov.tr/UserFiles/Attachments/2017/04/14/7d174b70-19d6-4e93-a8e6-2559cce259d9.pdf> (05.01.2024)).
- MUTLU AKKOÇ, Elif (2021). "Gayrimenkullerin Mahkeme veya Bilirkişi Tarafından Değerlenmesi Sonucu Oluşan Değerleme Farklarının Hukuki Durumu", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 399, Aralık, 48-55.
- ORGAN, İbrahim., ÇİFTÇİ, Taha Emre (2015). "Türkiye'de Emlak Vergisi Uygulamasından Kaynaklanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Ekim, Cilt, Sayı: 8 (4), 127-147.
- ÖNAL, Yıldırım Beyazıt., TEZCAN, Keramettin (2008). "Gayrimenkul Değerleme ve Önemi: Vergisel Açıdan Bir Değerlendirme", *Muhasebe ve Denetime Bakış*, Ocak, 15-36.
- ÖNER, Cihat (2007). "Emlak Vergisi Kanunu Bakımından Tasarrufu Kısıtlı ve Yasaklı Gayrimenkuller Üzerine", *Vergi Sorunları Dergisi*, Ocak, Sayı: 220.
- ÖNDER, Ali., ÇUBUKÇU ÖZKÖK, Dilek (2017). "Beyoğlu Belediyesi Örneğinde Yerel Kamu Hizmetlerinin Taşınmaz Vergi Değerlerine Etkisi-I", *Vergi Sorunları Dergisi*, Ekim 2017, Sayı: 349, 108-122.
- ÖNDER, Ali., ÇUBUKÇU ÖZKÖK, Dilek (2017). "Beyoğlu Belediyesi Örneğinde Yerel Kamu Hizmetlerinin Taşınmaz Vergi Değerlerine Etkisi-II", *Vergi Sorunları Dergisi*, Kasım 2017, Sayı: 350, 40-61.
- ÖZ, N. Semih (2012). "Anayasa Mahkemesinin Belediye Meclislerinin Vergilendirme Yetkisiyle İlgili Kararına İlişkin Bir Değerlendirme", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt: 67, No: 4, 63-88 (<https://dergipark.org.tr/download/article-file/35811> Erişim: 11.04.2020).

- ÖZTÜRK, Belgin (2013). Maddi Duran Varlıklarda Amortisman Ayrılmasının VUK ve TMS Uygulamaları Açısından Karşılaştırmalı İncelenmesi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- RÜZGARESEN, Cumhuriyet (2012). “Su ve Kanalizasyon Hizmetleri İçin Alınan Harcamalara Katılım Payları ve Bu Paylar Nedeniyle Tüketici Mahkemelerinde Açılan Davalar”, Ankara Barosu Dergisi, 2012/3, 87-122.
- ŞAHİN İPEK, Elif Ayşe (2018). “Türkiye’de Belediye Gelirlerinin Değerlendirilmesi”, Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Aralık, 20(2), 1-19.
- ŞATAF, Ceyda., AYGÜN, Şerife (2019). “Türkiye’de Emlak Vergisine Yönelik Genel Bir Değerlendirme”, Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, Cilt: 11, Sayı 1, 89-96.
- ŞENYÜZ, Doğan., YÜCE, Mehmet., GERÇEK, Adnan (2023). Türk Vergi Sistemi, 20. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- TANRIVERMİŞ, Harun., DEMİR, Erol., YILDIRIM, İlhan (2023). “Türkiye’de Finansal Kiralamanın Gayrimenkul Sektöründeki Uygulamalarının Değerlendirilmesi ve Etkinliğinin Artırılabilirliği Olanakları”, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı 420, 50-70.
- TAŞ, Metin., KIZILOĞLU, Şükrü., AKKAYA, Mustafa., GERÇEK, Adnan (2019). Vergi Uygulamaları, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2924 Açık Öğretim Fakültesi Yayını No: 1881, Eskişehir.
- ULUATAM, Özhan., METHİBAY, Yaşar (2001). Vergi Hukuku, 5. Baskı, İmaj Yayınları, Ankara.
- ULUSOY, Ahmet., TEKDERE, Mustafa (2019). “Türkiye’deki Belediyelerin Mali Sorunları ve Muhtemel Etkiler”, Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD), Yaz, Cilt: 4, Sayı: 2, 167-182.
- Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı (2013). 2012 Yılı Faaliyet Raporu, Ankara.
- Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı (2015). 2014 Yılı Faaliyet Raporu, Ankara.
- Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı (2016). 2015 Yılı Faaliyet Raporu, Ankara.

- Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı (2018). 2017 Yılı Faaliyet Raporu, Ankara.
- Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı (2023). 2022 Yılı Faaliyet Raporu, Ankara.
- YILMAZ, Nebi (2008). "Bir Otokontrol Sistemi Olarak Belediyelerde Harcamalara Katılma Payı", Ekim-Aralık, Sayıştay Dergisi, Sayı 71, 75-90.
- YİĞİT, Uğur., ÖZTÜRK, İlhami (2017). "Vergi Benzeri Mali Yüküm Niteliğindeki Belediye Gelirlerinin Haczedilebilirliği", Vergi Sorunları Dergisi, Kasım, Sayı: 350, 62-84.
- YÜKSEL, Fatih (2003). "Belediye Gelirlerinde Yetersizlikler ve Alternatif Çözüm Önerileri", Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 6, 49-60.

Esra Nur DEMİR

**ADLÎ SOSYAL HİZMET KAPSAMINDA
SOSYAL ÇALIŞMACININ ROLÜ
VE
MAĞDUR ÇOCUKLAR**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Adli Sosyal Hizmet Kapsamında Sosyal Çalışmacının Rolü Ve Mağdur Çocuklar
Esra Nur Demir

Hukuk Yayınları Dizisi – 3777

Birinci Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 794 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

REFERANSLAR

- Akçay, P. (2011, Haziran 1). Onarıcı Adalet Modeli Çerçevesinde Uzlaştırma ve Çocuk Mahkemelerinde Uygulanması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(9), 129-144.
- Akdeniz, G. (2019, Ocak). Onarıcı Adalet Yaklaşımı ve Kavramsal Temelleri. (O. Uygun, Dü.) *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16(1), 1-23.
- Alptekin, K., Topuz, S., & Zengin, O. (2017, Ekim 15). Türkiye'de Sosyal Hizmet Eğiliminde Neler Oluyor? *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 28(2), 50-69.
- Altınsoy, Z. D. (2021, Kasım). Onarıcı Adalet Sistemi ve Dominic Ongwen Davası. *Toplum, Ekonomi Ve Yönetim Dergisi*, 2(2), 22-36.
- Askay, M., Aydoğdu, H. İ., Kırçıl, G. S., & Özer, E. (2017, Temmuz-Ağustos). Çocuklarda Ceza Sorumluluğunun Değerlendirilmesi. *Klinik Tıp Aile Hekimliği*, 9(4), 15-18.
- Ateş, M. (2020, Nisan-Haziran). Sosyal Politika ve Sosyal Refah Açısından Türkiye'de Sosyal İnovasyon ve İyi Uygulama Örnekleri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 20(47), 441-472.
- Baytaç, A. (2013, Ağustos 5). Onarıcı Adalet Genel Bir Bakış. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 71(1), 117-129.
- Bilgin, Ö., & Kılıç, M. (2018, Aralık 30). Sosyal Hizmet Uzmanlarının Bilirkişilik Uygulamalarına Dair Bir Araştırma. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 149-180.
- Bingöl, O., & Altıparmak, B. (2022, Haziran 30). İstismar Mağduru Çocuklarla Adli Görüşmeler. *Journal of Social Sciences and Humanities*, 6(1), 326-335.
- Birinci, M. (2018, Aralık 5). Sosyal Hizmet Örgütleri ve Yenilikçi Yaklaşımların Önemi Üzerine Bir Değerlendirme. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 2(2), 43-62.
- Demir, B., & Kılıç Ceyhan, E. (2020, Haziran). Dünya'da ve Türkiye'de Adli Sosyal Hizmet Uygulamalarına Genel Bakış. *Adli Bilimler Dergisi*, 19(2), 21-28.
- Erol, Z., Karasoy, G., & Yıldırım, B. (2021, Nisan 30). Sosyal Hizmetler Alanında Sosyal İnovasyon Odaklı Uygulamalar: Kamu Kurumları Örneği. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32(2), 623-641.
- Erükçü, G., & Akbaş, E. (2013, Nisan 4). Mağdur Çocuklarla Adli Mülakat Teknikleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(1), 199-208.

- Gökçearslan Çifci, E. (2019). *Adli Sosyal Hizmetin Tarihsel Gelişimi*. Atatürk Üniversitesi.
- Gökçearslan Çifci, E., & Gönen, E. (2011, Ekim 15). Sosyal Hizmet Uygulamalarında Etik Karar Verme Süreci. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 22(2), 149-160.
- Gönültaş, B. M., & Öztürk, M. (2020, Nisan 27). Sosyal Hizmet Öğrencilerinin Suçlulara Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(2), 477-499.
- Karaağaç, H., & Çalık Var, E. (2021, Aralık 30). Adli Psikiyatrik Alanda Sosyal Hizmet Uzmanlarının Rol ve İşlevleri. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*(18), 125-141.
- Karakuş, B. (2015, Aralık 1). Sosyal Hizmet Mezunlarının Kadro ve Unvanı "Sosyal Hizmet Uzmanı/Sosyal Çalışmacı". *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 26(2), 169-190.
- Karataş, K., & Erkan, G. (2002). Türkiye'de Sosyal Hizmet Eğitiminin Tarihçesi. (Ü. Onat, Dü.) *Sosyal Hizmet Sempozyumu, Sosyal Hizmet Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar*, s. 112-133.
- Okudan, M. (2022). Onarıcı Adaletin Ceza Hukukunda Yansımaları (Üsküdar Üniversitesi, Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi). s. 7.
- Orhan, G., Ulukol, B., & Canbaz, H. (2019, Aralık 24). Çocuk İzlem Merkezi Modeli ve Bu Modelde Gözlenen Sorunlar. *Kriz Dergisi*, 27(3), 178-186.
- Öztürk, A. B., Kayadibi, B., & Taşdemir, Z. D. (2021). Adli Destek ve Mağdura Hizmetleri Müdürlüğü Kapsamında Gerçekleştirilen Uygulamalara Yönelik Bir Değerlendirme. *Sosyal Hizmet*, 2, 95-106.
- Parlak, S., & Demir Çelebi, Ç. (2018, Ekim 12). Çocuk Adalet Sisteminde Çalışan Sosyal Çalışma Görevlilerinin Uygulamaya Yönelik Algıları. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 29(2), 163-189.
- Sarıkaya, M. (2010, Şubat 2). Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Bir Sosyal Hizmet Kurumu: Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 14(34), 321-338.
- Selcik, O., & Güzel, B. (2016, Ekim). Sosyal Hizmet Mesleğinin Çalışma Alanı ve Sosyal Hizmet Uygulamasının Türkiye Ölçeğinde Değerlendirilmesi. *The Journal of International Social Research*, 9(46), 461-469.
- Şahin Taşgın, N., & Özel, H. (2011, Ekim 15). Türkiye'de Sosyal Hizmetlerin Dönüşümü. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 22(2), 175-190.

- Şamar, B. (2018). Mağduriyet Bağlamında Adli Sosyal Hizmet ve Adli Görüşme Odaları: Eskişehir Adliyesi Örneği. (Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi). 1-175.
- Şentürk, K. (2021). Çocuk Ceza Adaleti Sisteminde Uygulanan Yaptırımların Onarıcı Adalet Çerçevesinde Değerlendirilmesi. (İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi). 38.
- Tatlıcıoğlu, O. (2021, Aralık 20). Hukuk ve Sosyal Hizmet. Kolektif, M. Danış, & B. Erkoç (Dü) içinde, *Sosyal Hizmet Meslek ve Disiplininin Diğer Meslek ve Disiplinler ile İlişkisi* (s. 173-191). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tokdemir, S. (2017, Haziran 1). Ceza Adalet Sistemine Yeni Bir Yaklaşım: Tamamlayıcı Bir Sistem Olarak "Onarıcı Adalet" Mekanizması. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21(1-2).
- Yanardağ, U. (2019, Mayıs 30). Amerikan Ulusal Adli Sosyal Çalışma Derneği Etik İlkeler Belgesi Türkiye'de Uygulanabilir Mi? Adli Alanda Çalışan Sosyal Çalışmacılara Dair Nitel Bir Araştırma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(2), 438-462.
- Yavuz, H. (2015, Ekim). Onarıcı Adalet ve Uzlaştırma Kurumu Bağlamında Ceza Adalet Sisteminde Mağdurun Konumu (Victim Status in Criminal Justice System in the Context of Restorative Justice and Victim-Offender Mediation). *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 6(23), 85-115.
- Yazıcı, E. (2014, Eylül 1). Türkiye'de Çocuk Koruma Sistemi ve Koruyucu Aile Bakım Yönteminde Yeni Yaklaşımlar. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(2), 247-270.
- Yücel, M. T. (2016, Aralık 1). Adli Sosyal Hizmet Anlayışında Gerçekçi Yaklaşım. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65(4), 3715 - 3734.

Fidan BALCI
Yargıtay Üyesi

Seyithan ÖZTÜRK
Yargıtay Cumhuriyet Savcısı

YARGITAY KARARLARI IŞIĞINDA
CEZA YARGILAMASINDA
İSTİNAF VE TEMYİZ

3. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Yargıtay Kararları Işığında Ceza Yargılamasında İstinaf ve Temyiz
Fidan Balcı - Seyithan Öztürk

Hukuk Yayınları Dizisi – 2341

Üçüncü Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 795 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Anayasa Mahkemesi Kararları; <http://www.anayasa.gov.tr/icsayfalar/kararlar/kbb.html>
- Bayar ve Gürbüz V. Türkiye, Başvuru No: 37569/06, 27 Kasım 2012, Kararın Türkçe çevirisi <http://inhak.adalet.gov.tr/ara/karar/bayarvegurbuz.pdf> (Erişim Tarihi: 27/10/2018)
- Birtek, Fatih, Beraat Kararının İstinaf Kanun Yolunda Bozulması Sonrasında Verilen Mahkûmiyet Kararının Temyiz Edilebilirliğine İlişkin Tartışma, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 25, Sayı: 2, 2023
- Centel/Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, 7. Bası, İstanbul, Beta 2010
- Centel/Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Bası, İstanbul, Beta 2017
- Ceza Muhakemesinde İstinaf El Kitabı, AB Eşleştirme Projesi, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı, Ankara, 2007
- Ceza Muhakemesinde İstinaf, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı, Kasım 2016
- Çınar, Ali Rıza, Türk ve Alman Ceza Yargılama Hukukunda İstinaf, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010
- Çınar, Ali Rıza, Ceza Yargılamasında Temyiz Yolu, Ankara 2006,
- Demirağ, Fahrettin, Açıklamalı Ceza Muhakemesi Kanunu, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Şubat 2007
- Eker Kazancı, Behiye, Ceza Muhakemesi Hukukunda Temyiz, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021
- Erem/Faruk, Ceza Usulünde Kesin Hüküm, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1963, Cilt: XX, Sayı: 1-4, s.37-52
- Erdem, Mustafa Ruhan, Ceza Muhakemesinde Yeni Bir Denetim Muhakemesi Yolu Olarak İstinaf, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2010, s.94
- Feyzioğlu, Metin, Ceza Muhakemesinde İspatın Ölçütü Olarak Vicdani Kanat, İstanbul, Aralık 2015, s. 187. Aktaran Şahbaz
- Gökcan, Hasan Tahsin, İstinaf Yasa Yolunda İspat ve Delilleri Değerlendirme Esasları, TAAD, Yıl:3, Sayı:10 (Temmuz 2012)
- Gökcen, Ahmet/Balçu, Murat/Alşahin, M. Emin/Çakır, Kerim, Ceza Muhakemesi Hukuku, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara,, 2018

- Gössel, Karl Heinz, Türkiye İstinaf Reformu Kapsamında “Yargıtayın Temyiz İncelemesi Kapsamında Hukukilik Denetimin Sınırları” Mukayeseli Hukuk Sempozyumu, 21 Nisan 2017 Ankara, Alman Ceza Muhakemesi Hukukunda Temyizde Maddi Meselenin İncelenmesi Sorunu sunumu, İstinaf ve Temyizde Karşılaşılan Sorunlar, Alman Hukuku ile Karşılaştırmalı Sempozyum, 25 Eylül 2017, Ankara, İstinaf ve Temyiz Kanun Yollarının Sistemik bir Sunumu
- Karakehya, Hakan/İnce Tunçer, Asuman, İstinaf Yargılamasında Sanığın Sorgusunun Zorunlu Olup Olmadığı ve Bu İşlemden Segbis Kullanımı Üzerine Düşünceler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi İnÜHFD, Cilt:8, Sayı:2, Yıl 2017, s.109, <http://dergipark.gov.tr/inuhfd/issue/30360/302993>, Erişim Tarihi: 25/01/2018
- Kaylan Keskin, “5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Yasa Yolları”, (Adalet Bakanlığınca İlk Derece Hakim ve Savcılar için, 25-30 Ocak 2005 Tarihlerinde Ankara’da Düzenlenen Bilgilendirme Seminerinde sunulan tebliğ)
- Kaymaz, Seydi, Ceza Muhakemesinde İstinaf, Seçkin, Ankara, 2017, s.84
- Kaymaz, Seydi, Ceza Muhakemesi Hukukunda İstinaf Kanun Yoluna İlişkin Bazı Değerlendirmeler, İÜHFM C. LXXIV, S. 1, 2016, s.119, www.journals.istanbul.edu.tr/iuhfm/article Erişim Tarihi; 23/01/2018
- Kunter/Yenisey/Nuhoğlu, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 16. Bası, İstanbul, Beta 2008
- Malkoç, İsmail/Yüksektepe, Mert, Ceza Muhakemesi Kanunu, Ankara, Malkoç Kitapevi, 2005, s.266
- Marcello Viola/İtalya, Başvuru No: 45106/04, 5 Ekim 2006, Kararın Türkçe çevirisi: www.inhak.adalet.gov.tr/ara/karar/marcelloviola.pdf (Erişim Tarihi: 27/10/2018)
- Oder, Bertil Emrah, Anayasa Yargılamasının Özel Bir Türü Olarak Bireysel Başvuruda Gerekçeli Karar Hakkı (Tebliğ Notları), İstinaf ve Bireysel Başvuru Yuvarlak Masa Toplantısı, 2-3 Haziran 2017, İstanbul, s. 190
- Özbek, Veli Özer/Kanbur, M.Nihat/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/Tepe, İlker, Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. Baskı, Ankara, Seçkin, 2011
- Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/Tepe, İlker, Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. Baskı, Ankara, Seçkin, 2017
- Özbek, Veli Özer/Tepe, İlker, Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Aleyhe Değiştirme (REFORMATIO In Perus) Yasağına İlişkin Öğreti ve Uygulama Boyutlarıyla Genel Bir Değerlendirme, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, Özel Sayı 2014, s. 3759-3797 (Basım Yılı: 2015) hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2015/09/ÖZER-ÖZBEK-İLKER-TEPE.pdf (Erişim Tarihi: 29/01/2018)

- Özen, Muharrem, Türk Ceza Muhakemesinde İstinaf, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 65 (4), 2016
- Öztürk, Bahri/Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sırma Gezer, Özge/Saygılar Kırt, Yasemin F./Alan Akcan, Esra/Özaydın, Özdem/Tütüncü, Erden/Altınok Villemun, Derya/Tok, Mehmet Can, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara 2018, 12. Bası
- Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa R./Sırma, Özge/Saygılar, Yasemin F., Ceza Muhakemesi Hukuku Temel Kavramlar, 4. Bası, Ankara, Turhan Kitapevi, 2006
- Parlar, Ali/Hatipoğlu, Muzaffer, Ceza Muhakemesi Kanunu Yorumu, Ankara, Kasım 2008, Cilt 2
- Resmi Gazete, 07/10/2009 tarih, 27369 sayı
- Sarıgül, Ali Tanju, Ceza Muhakemesi Hukukunda İstinaf, 3.Baskı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2017
- Seçkin, Mehmet Beyhan, Ceza Muhakemesinde İstinaf Kanun Yolu ve Bölge Adliye Mahkemeleri, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda Kanun Yolları, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ocak 2018, Ankara
- Selçuk, Sami, Temyiz Denetiminin Sınırları ve Bu Sınırlara Uymamanın Kaçınılamaz Sancılı Sonuçları/Açmazları/Tehlikeleri, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan
- Selçuk, Sami/Çınar, Ali Rıza, Yaptırımı (Cezayı) ve Sonuçlarını Ağırlaştırılmama Kuralı, Ankara, Yetkin Yayınları, 2014
- Şahbaz, İbrahim, Olağan Yasa Yollarından İstinaf ve Temyizde İnceleme, YD, Ocak 2017 Cilt: 43 Sayı: 1
- Şahin, Cumhur, Ceza Muhakemesi Kanunu Gazi Şerhi, Seçkin, Ankara, 2005
- Şen, Ersan, İstinaf Kanun Yoluna İlişkin Bazı Mülahazalar <http://www.hukukihaber.net/istinaf-kanun-yoluna-iliskin-bazi-mulahazalar-makale,5783.html> Erişim Tarihi: 25/01/2018
- Şen, Ersan, Temyizde Gösterilmeyen Nedenin Re'sen İncelenmesi, www.hukukihaber.net/temyizde-gosterilmeyen-nedenin-resen-incelenmesi-makale,58...15 Nisan 2018, (Erişim tarihi: 22/10/2018)
- Şen, Ersan, Uzakta Olan Sanığın Sorgusu, <http://www.haber7.com/yazarlar/prof-dr-ersan-sen/1875201-uzakta-olan-sanigin-sorgusu>, Erişim Tarihi: 25/01/2018
- Şen, Ersan/Aksüt, Ertekin, Ceza Yargısında İstinaf Kanun Yolu, <http://www.hukukmedeniyeti.org/haber/9471/ceza-yargisinda-istinaf-kanun-yolu-prof-dr-ersan-s/> (Erişim tarihi: 27/10/2018)

- Talas, Serdar, Ceza Muhakemesi Hukukunda Başsavcılığın İtirazı, ÜHFM C. LXX, S. 1, s. 153 - 176, 2012
- Taner, Fahri Gökçen, 5271 sayılı CMK'nın Temyiz Kanun Yoluna İlişkin Hükmelerin Yürürlüğe Girmesiyle Ortaya Çıkan Faklılıklar, Ankara Barosu Dergisi, 2017/4
- Toroslu/Feyzioğlu, Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Baskı, Ankara, Savaş Yayınevi, 2013, s.324
- Toroslu/Feyzioğlu, Ceza Muhakemesi Hukuku, 17. Baskı, Ankara, Savaş Yayınevi, 2017
- Türk Dil Kurumu Türkçe sözlük, Ankara 1998
- Ünsal, Cengiz, Ceza Muhakemesinde İstinaf, 2. Baskı, Seçkin, Ankara, 2016, s.325
- Ünver, Yener/Hakeri, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 13. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2017
- www.inhak.adalet.gov.tr/ara/karar/marcelloviola.pdf (Çeviri notu: Bu gayri resmi çeviri Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup Mahkeme'yi bağlamamaktadır)
- Yaşar, Osman, Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu, 3. Baskı, Ankara, Seçkin 2007, C.2
- Yenisey, Feridun, Ceza Muhakemesi Hukukunda İstinaf ve Tekrar Kabulü Sorunu, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1979, s.56
- Yenisey, Feridun/Nuhoğlu, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, 5. Baskı, Ankara, Seçkin, 2017
- Yerdelen, Erdal, Anayasa Yargılamasının Özel Bir Türü Olarak Bireysel Başvuruda Gerekçeli Karar Hakkı (Tebliğ Notları),İstinaf ve Bireysel Başvuru Yuvarlak Masa Toplantısı, 2-3 Haziran

Dr. Bavver KILIÇOĞLU

DİPLOMATİK
DOKUNULMAZLIK PRENSİBİ
VE
DEVLETLERİN ULUSLARARASI SORUMLULUĞU

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Diplomatik Dokunulmazlık Prensibi ve Devletlerin Uluslararası Sorumluluğu
Bavver Kılıçoğlu

Hukuk Yayınları Dizisi – 37-81

Birinci Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 797 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Gulan Kılıçoğlu Yüzbaşı

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- ACER, Yücel, KAYA, İbrahim, **Uluslararası Hukuk: Temel Ders Kitabı (İngilizce Özetli)**, Seçkin Yayıncılık, 12. Baskı, Eylül 2021.
- ADCOCK, F., MOSLEY, D.J., **Diplomacy in Ancient Greece**, Thames and Hudson, London 1975.
- ADERET, Ofer, "Is the Ministry of Raoul Wallenberg's Death Finally Solved?", **Haaretz**, 04.10.2018. Bkz. <https://www.haaretz.com/israel-news/2016-08-07/ty-article/is-the-mystery-of-raoul-wallenbergs-death-finally-solved/0000017f-e208-d568-ad7f-f36b30070000> (23.10.2023)
- AHMAD, Mehaluddin, "The Obligation of Diplomats to Respect the Laws and Regulations of the Hosting State: A Critical Overview of the International Practices", **MDPI Laws**, Vol. 9, No. 18, s. 1- 14.
- AHMEDI, Bujar, AHMEDI, Shqiponje, "Diplomatic Missions: Privileges and Immunities", **JUSTICA International Journal of Legal Sciences**, Vol. 11 (19-20), 2023, s. 53- 61.
- AKİPEK, Ömer İlhan, "Ülke-Dışılık", **AÜHFD.**, C. 24, 1967, s. 27- 38.
- AKİPEK, Ömer İlhan, **Devletler Hukuku, İkinci Kitap, Devletler Hukukunun Şahıslarından Devlet**, Başnur Matbaası, Üçüncü Baskı, Ankara 1965.
- AKSAR, Yusuf, "Uluslararası Adalet Divanı'nın Belçika Tutuklama Kararı Davası (Belgian Arrest Warrant Case) (14 Şubat 2002) ve Uluslararası Ceza Hukuku", **AÜHFD.**, C. 52, S. 4, 2003, s. 131- 146.
- AKSAR, Yusuf, **Temel Metinler ve Davalarla Uluslararası Hukuk**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.
- AKSAR, Yusuf, **Teori ve Uygulamada Uluslararası Hukuk- 1**, Seçkin Yayıncılık, 7. Baskı, Ankara 2023.
- ALDEMİR Hüsnu, ALDEMİR Musa, **İngilizce-Türkçe Hukuk Terimleri Sözlüğü**, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.
- ALLEN, Joel, **Hostages and Hostage Takers in the Roman Empire**, Cambridge University, Cambridge 2006.
- ALSAN, Zeki Mesud, **Devletler Hukukunda Yeni Gelişmeler**, Millî Eğitim Basımevi, Ankara 1948.
- American Institute of International Law, "Project of the American Institute of International Law (1925)", Jesse S. Reeves (Reporter) ve Diğerleri, **Diplomatic Privileges and Immunities**, The American Journal of International Law, Vol. 26 (1), 1932, s. 168- 170. Bkz. <https://www.jstor.org/stable/2213738> (17.11.2023)

- ANLAR GÜNEŞ, Şule, "Gabcikovo Nagymaros Davası", **AÜHFD.**, C. 55, S. 2, 2006, s. 91-116.
- ARISUOĞLU, Sezai, **Hukuk Alanında Fransızca-Türkçe Çeviri Klavuzu**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.
- ATA DAĞISTANLI, Esra, **Uluslararası Hukukta Diplomatik Dokunulmazlık ve Ayrıcalıklar**, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- AUST, Anthony, **Handbook of International Law**, Cambridge University Press, New York 2005.
- AYYILDIZ, Hakan, "Kolluk Faaliyetlerinin Denetimi Hakkında Genel Bir Değerlendirme", **TBB. Dergisi**, 2019, S. 143, s. 143- 180.
- AZARKAN, Ezeli, **Nuremberg'ten La Haye'ye: Uluslararası Ceza Mahkemeleri**, Beta Yayınevi, İstanbul 2003.
- AZARKAN, Ezeli, **Uluslararası Hukukta Devletlerin Tanınması (Slovenya, Hırvatistan ve Bosna-Hersek)**, Adalet Yayınevi, Ankara 2008.
- BALİ, Rifat N., **İsrail Başkonsolosu Ephraim Elrom'un İnfazı: "Çok Cesur Bir Adamdı Sonuna Kadar Direndi"**, Libra Yayınevi, Kasım 2016.
- BAO, Yinan, "The Protection of Public Safety and Human Life vs Inviolability of Mission Premises", **Diplomatic Law in a New Millenium**, Oxford University Press, New York 2017, s. 149- 171.
- BARKER, J. Craig, "The Theory and Practice of Diplomatic Law in the Renaissance and Classical Periods", **Diplomatic and Statecraft**, Vol. 6(3), 1995, s. 593- 615.
- BARKER, J. Craig, **The Abuse of Diplomatic Privileges and Immunities: A Necessary Evil?**, Aldershot; Brookfield, Dartmouth 1966.
- BARKER, J. Craig, **The Protection of Diplomatic Personnel**, Routledge Taylor&Francis Group, Ashgate, London 2006.
- BASSIOUNI, M. Cherif, "Protection of Diplomats Under Islamic Law", **The American Journal of International Law**, Vol. 74 (3), 1980, s. 609- 633.
- BAYILLIOĞLU, Uğur, "Uluslararası Adalet Divanı'nın Tutuklama Müzekkeresi Davası Hakkındaki Kararına İlişkin Bir Değerlendirme", **AÜHFD.**, C. 55, S. 2, 2006, s. 27- 63.
- BEDERMAN, David J., **International Law in Antiquity**, Cambridge University Press, Cambridge 2001.
- BEHRENS, Paul, "Diplomatic Law in a New Millennium", **Diplomatic Law in a New Millennium**, Oxford University Press, New York 2017, s. 1- 14.
- BEHRENS, Paul, "Diplomatic Law Today: Has the Vienna Convention Met Its Expectations?", **Diplomatic Law in a New Millennium**, Oxford University Press, New York 2017, s. 365- 392.

- BEHRENS, Paul, **Diplomatic Interferens and the Law**, Hart Publishing, Oxford and Portland Oregon, 2016.
- BELOT, Henry, "Russian diplomats in Australia refuse to pay 90.000 dolars traffic fines dating back 15 years", **The Guardian**, 12.05.2023. Bkz. <https://www.theguardian.com/australia-news/2023/may/13/russian-diplomats-in-australia-refuse-to-pay-90000-in-traffic-fines-dating-back-15-years> (24.10.2023)
- Benson Latin American Collection, "Collection Relating to the General Claims Commission: United States and Mexico (Rare Books and Manuscripts)", **Prepared by the Mexican Archives Project**, November 1994. Bkz. http://lanic.utexas.edu/project/lucasalaman/mexicanarchives/Claims_Commission.html (04.11.2023)
- BERRIDGE, G. R., LYOD, Lorna, **Dictionary of Diplomacy**, Palgrave Macmillan, 2012.
- BİLSEL, Cemil, **Devletler Hukuku Giriş**, İstanbul Üniversitesi Yayınları, no: 137, Hukuk Fakültesi, No: 29, Kenan Basımevi ve Kلیşe Fabrikası, İstanbul 1940.
- BLUNTSCHLİ, Johann Kaspar, "Bluntschli's Draft Code (1868)", Jesse S. Reeves (Reporter) ve Diğerleri, **Diplomatic Privileges and Immunities**, The American Journal of International Law, Vol. 26 (1), 1932, s. 144- 152.
- BRIGHT, Martin, VULLIAMY, Ed, BEAUMONT, Peter, "Revealed: US dirty tricks to win vote on Irak war", **The Guardian**, 02.03.2003. Bkz. <https://www.theguardian.com/world/2003/mar/02/usa.iraq> (23.10.2023)
- Brian M. Jenkins&Janera Johnson, **International Terrorism: A Chronology, 1968-1974**, Published by The Rand Corporation, ARPA Order No.: 189-1, March 1975. İlgili rapor için bkz. <https://www.semanticscholar.org/paper/International-Terrorism%3A-A-Chronology%2C-1968-1974-Jenkins-Johnson/5e9789bf8d2049a4223d51fd64b65592ca3d22cf> (01.11.2023)
- BROOKE, James, "Argentines Suspect Iranian Hand in Bombing; Death Toll Hits 80", **The New York Times**, 26.07.1994. Bkz. <https://www.nytimes.com/1994/07/26/world/argentines-suspect-iranian-hand-in-bombing-death-toll-hits-80.html> (19.10.2023)
- BROTTON, Jerry, **The Renaissance**, Oxford University Press, New York 2006.
- BROWN, Jonathan, "Diplomatic Immunity: State Practice Under the Vienna Convention on Diplomatic Relations", **The International and Comparative Law Quarterly**, Vol. 37, No. 1, 1988, s. 53- 88.
- BRUNS, Kai, **Decisions of the British Courts during 1999 involving Questions of Public or Private International Law: Public International Law**, Bloomsbury Publishing, Newyork&London 2015.
- BUCKLEY, Margaret, "Origins of Diplomatic Immunity in England", **University of Miami Law Review**, Vol. 21, 1966, s. 349- 365.
- BYNKERSHOEK, Cornelivs van, **De Foro Legatorum**, A Photographic Reproduction of the Text of 1744 with an English Translation by Gorden J. Laing, At The Clarendon Press, London 1946.

- CAMERON, Iain, "First Report of the Affairs Committee of House of Commons", **The International and Comparative Law Quarterly**, Vol. 34 (3), 1985, s. 610- 620.
- CASTRO, Amanda M., "Abuse of Diplomatic Immunity in Family Courts: There's Nothing Diplomatic about Domestic Immunity", **Suffolk University Law Review**, Vol. 47 (2), 2014, s. 353- 372.
- CAŞIN, Mesut H., **Modern Uluslararası Hukukun Temel Esasları, C. 1**, Legal Yayıncılık, No: 239, Eylül 2013.
- CHIRCIU, Dmitri, CURA, Ali, "Rusya Dışişleri Bakanlığı: Büyükelçi Karlov suikasti davasında kararın çıkması tatmin edici", Anadolu Ajansı, 10.03.2021. Bkz. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/rusya-disisleri-bakanligi-buyukelci-karlov-suikasti-davasinda-kararin-cikmasi-tatmin-edici/2170249> (11.11.2023)
- CLAIBORNE, William, "Alleged Arms Deal Attempt Sets off Furor in London, Pretoria", **The Washington Post**, 25.04.1989. <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1989/04/25/alleged-arms-deal-attempt-sets-off-furor-in-london-pretoria/555bea66-3e4b-4a8e-b4c4-9eb7d1ff93c6/> (19.10.2023)
- CODEVILLA, Angelo M., "Review of 'The History of Diplomatic Immunity' by Linda S. Frey and Marsha L. Frey", **The Journal of Modern History**, Vol. 72(4), 2000.
- CRAIG, Gordon A., "War, Politics, and Diplomacy", **Journal of Modern History**, Vol. 40(4), 1966.
- CRAWFORD, James, "The ILC's Articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts: A Retrospect", **American Journal of International Law**, Vol. 96 (4), 2002, s. 874- 890.
- CRAWFORD, James, **Brownlie's Principles of Public International Law**, Oxford University Press, Oxford 2019.
- ÇAKAR, M. Sait, **Türkçe- Almanca/ Almanca Türkçe Hukuk Sözlüğü**, Seçkin Yayınevi, Ankara 1999.
- ÇAMYAMAÇ, Anıl, "Avrupa'daki Minyatür Devletlerin İkili Diplomatik İlişkilerine Dair Uluslararası Hukuk Açısından Pragmatik Bir Değerlendirme", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, S. 2, 2019, s. 59- 162.
- ÇAMYAMAÇ, Anıl, "İbâdethane Hakkı: Uluslararası Diplomasi Hukukunda Neredeyse Unutulan Bir Diplomatik Ayrıcalık", **Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 22, S. 2, 2020, s. 477- 507.
- ÇAMYAMAÇ, Anıl, "Uluslararası Hukukta Elçilik Binalarına Dair Bazı Teknik Konular Üzerine Bir İnceleme", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 13, S. 145, 2018, s. 73- 92.
- ÇAMYAMAÇ, Anıl, ÖZEN İNCİ, Zekiye, **Uluslararası Hukuk ve Ceza Hukuku Yönleriyle Diplomatik Bir Bağışıklık Olarak Ceza Yargısından Muafiyet**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- ÇELİK, Edip F., **Devletler Hukukunda Diplomatik Melce ve Milletlerarası Adalet Divanı İçtihadı**, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1956.

- ÇELİK, Edip F., **Milletlerarası Hukuk: Birinci Kitap**, Filiz Kitabevi, İstanbul 1984.
- ÇELİKEL, Aysel, ERDEM, Bahadır, **Milletlerarası Özel Hukuk**, Beta Yayıncılık, 15. Baskı, Kasım 2017.
- ÇELİKPALA, Mitat, "Viewing Present as History: The State and Future of Turkey-Russia Relations, **EDAM**., S. 6, 2019, s. 1- 30.
- DENK, Erdem, "Uluslararası Antlaşmalar Hukukunda Jus Cogens Kurallar", **Ankara Üniversitesi SBF. Dergisi**, C. 56, S. 2, 2001, s. 43- 70.
- DENK, Erdem, **Uluslararası Örgütler Hukuku: Birleşmiş Milletler Sistemi**, Siyasal Kitapevi, Ankara 2015.
- DENZA, Eileen, "Vienna Convention on Diplomatic Relations", **United Nations Audiovisual Library of International Law**, 2009.
- DENZA, Eileen, **Diplomatic Law: Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations**, Oxford University Press, New York 2016.
- DERELİ, Esen, "Ulusal Anayasa ve Yasa Hükümleri Karşısında Uluslararası Memurların Bağımsızlığı", **MHB**., C. 17, S. 1- 2, 2011, s. 117- 128.
- Derleyenler: Ayşe Nur Tütüncü, Enver Arıkoğlu, Verda Neslihan Akün, Elif Başkaracaoğlu , **Milletlerarası Hukuk (Giriş, Kaynaklar): Prof. Dr. Sevin Toluner'in Ders Notlarından**, Beta Yayınevi, İstanbul 2017.
- DIMITROVSKA, Milka, "The Concept Of International Responsibility Of State In The International Public Law System", **Journal of Liberty and International Affairs**, Vol. 1 (2), 2015, s. 1- 16.
- DOĞAN, İlyas, **Devletler Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2008.
- DUBOVİKOVA, Maria, "Ambassador's murder: Roots of the tragedy", **ALARABIYA NEWS**, 20.05.2020. Bkz. <https://english.alarabiya.net/views/news/middle-east/2016/12/20/Ambassador-s-murder-Roots-of-the-tragedy> (11.11.2023)
- DUQUET, Sanderijn, WOUNTERS, Jan, "Diplomacy, Secrecy and the Law", **Ku Leuven-Leuven Centre for Global Governance Studies-Institute for International Law**, Working Paper No: 151, March 2015, s. 1- 25.
- DUQUET, Sanderijn, WOUNTERS, Jan, "Legal Duties of Diplomats Today", **Diplomatic Law in a New Millenium**, Oxford University Press, New York 2017, s. 247- 271.
- ELGAVISH, David, "Did Diplomatic Immunity Exist in the Ancient Near East?", **Journal of the History of International Law**, C. 2, 2000, s. 73- 90.
- ERKİNER, Hakkı Hakan, "Uluslararası Hukuk Düşüncesinde Klasik Öğretinin Kuruluşu: Hugo Grotius Ve Postgrotien Yazarlar Samuel Von Pufendorf, Richard Zouche, Cornelius Van Bynkershoek Ve Samuel Rachel'e İlişkin İnceleme Ve Değerlendirme", **MÜHF- HAD**., C. 18, S. 3, s. 3- 140.
- ERMAN, Kubilayhan, "Sovyetler Birliği'nin Afganistanı İşgali ve Türkler", **SUTAD**., S. 44, Güz 2018, s. 303- 320.

- ERSON ASAR, Bilge Nur, “**Devlet Görevlilerinin Ağır İnsan Hakları İhlallerinde Yabancı Ceza Yargılamasından Bağışıklığı**”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı), İstanbul, 2013.
- ERSON ASAR, Bilge, “Diplomatik İlişkileri Yürüten Devlet Görevlileri”, **İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 12, S. 2, 2013, s. 63-89.
- ESQUÍROL, Jorge L., “Latin America”, **The Oxford Handbook of the History of International Law**, Oxford University Press, Oxford 2012, s. 554- 576.
- EYFFINGER, Arthur, “Diplomacy”, **The Oxford Handbook of the History of International Law**, Oxford University Press, Oxford 2012, s. 814- 839.
- FAKHOURY, Amer, “Persona Non Grata: The Obligation of Diplomats to Respect the Laws and Regulations of the Hosting State”, *Journal of Law, Pliticy and Globalization*, Vol. 57, 2017, s. 110- 121.
- Fatemi v. United States, 192 A.2d 525, 1963. Bkz. <https://law.justia.com/cases/district-of-columbia/court-of-appeals/1963/3263-3276-3.html> (23.10.2023).
- FELICE, Phil, “Diplomatic Impunity: Time for a Change?”, **Touro Law Review**, Vol. 15 (1), 1998, s. 327- 346.
- FIORE, Pasquale, “Fiore's Draft Code (1890)”, Jesse S. Reeves (Reporter) ve Diğerleri, **Diplomatic Privileges and Immunities**, *The American Journal of International Law*, Vol. 26 (1), 1932, s. 153- 161.
- FOAKES, Joanne, DENZA, Eileen, “Privileges and Immunities of Diplomatic Missions”, **Satow's Diplomatic Practice**, New York 2017, par. 13. 1- par. 13. 46.
- FOAKES, Joanne, DENZA, Eileen, “Privileges and Immunities of Diplomatic Agent”, **Satow's Diplomatic Practice**, New York 2017, par. 14. 1- par. 14. 86.
- FOAKES, Joanne, **The Position of Heads of State and Senior Officials in International Law**, Oxford University Press, Oxford 2014.
- FOX, Hazel, “Privileges and Immunities of the State, the Head of State, State Officials and State Agencies”, **Satow's Diplomatic Practice**, New York 2017, par. 12. 1- par. 12. 65.
- Francisco Mallen (United Mexican States) v. USA., 27.04.1927. Aktaran: UN., **Reports of International Arbitral Awards**, , Vol. 4, United Nations Compyright, 2006, s. 187.
- FREY, Linda S., FREY, Marsha L., “Diplomatic Immunity”, **The SAGE Handbook Diplomacy**, Costas M. Contantinou, Pauline Kerr and Paul Sharp (Ed.), SAGE Publications, 2016, s. 197- 207.
- FREY, Linda S., FREY, Marsha L., **The History of Diplomatic Immunity**, Ohio State University Press, Ohio 1999.
- GARLEY, R. Scott, “Compensation for ‘Victims’ of Diplomatic Immunity in the United States: A Claims Fund Proposal”, **Fordham International Law Journal**, Vol. 4 (1), 1980- 1981, s. 135- 160.

- GARNER, Bryan, **Black's Law Dictionary**, West: A Thomson Reuters Business, 9 th Edition, June 2009.
- GILBOA, Eytan, "Searching for a Theory of Public Diplomacy: Public Diplomacy in changing World", **The Annals of the American Academy of Political and Social Science**, Vol. 616, 2008, s. 55- 77.
- GLARE (Ed.), P. G. W., **Oxford Latin Dictionary**, Oxford University Press, Oxford 2016.
- GOLDENBERG, Rina, "Abuse of Diplomatic Immunity: Is the Government Doing Enough?", **ILSA Journal of International&Comparative Law**, Vol. 1, 1995, s. 197- 216.
- GONCHARENKO, Roman, "Batı ile Rusya arasında sınırdışı krizi", **Deutsche Welle (DW)**, 01.05.2021. Bkz. <https://www.dw.com/tr/bat%C4%B1-ile-rusya-aras%C4%B1nda-persona-non-grata-restle%C5%9Fmeleri/a-57394394> (19.10.2023)
- GOODMAN, Ellen, , "International Jug of War is Child Abuse, Chicago Tribune", **Boston Globe& Washington Post**, 17.01.1988. Bkz. <https://www.chicagotribune.com/news/ct-xpm-1988-01-17-8803230112-story.html> (09.11.2023)
- GÖKCAN, Özkan, Kitap Değerlendirmesi: "L.N. Rangarajan, Arthaşastra Kautilya, İstanbul, Kırmızı Kedi Yayınevi. 2018", **Uluslararası İlişkiler**, C. 18, S. 71, 2021, s. 165- 167.
- GÖNLÜBOL, Mehmet, **Uluslararası Politika: İlkeler, Kavramlar, Kurumlar**, Ankara Üniversitesi SBF Basın-Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara 1985.
- GÖZLER, Kemal, KAPLAN, Gürsel, **İdare Hukuku Dersleri**, Ekin Basın Yayın Dağıtım, 25. Baskı, Ağustos 2023.
- GRANT, Jhon P., BARKER, J. Craig, **Ansiclopedic Dictionaryof International Law**, Oxford University Press, Oxford 2009.
- GRAY, Sadie Gray, "British and US diplomats held at Zimbabwe roadblock", **The Guardian**, 05.06.2008. Bkz. <https://www.theguardian.com/world/2008/jun/05/zimbabwe.foreignpolicy> (23.10.2023)
- GROTIUS, Hugo, **Savaş ve Barış Hukuku**, (Çev.) Seha L. MERAY, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Yayınları, No: 222- 204, Ankara 1967.
- GÜNDÜZ, Aslan, **Milletlerarası Hukuk: Konu Anlatımlı, Temel Belgeler, Örnek Kararlar**, Beta Yayınevi, İstanbul 2014.
- GÜNDÜZ, Aslan, **Yabancı Devletin Yargı Bağıışıklığı ve Milletlerarası Hukuk**, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1984.
- GÜNDÜZ, Uğur, ARIKAN, İdris, "Türk-İsrail Krizlerinin Türk Medyasında Temsil Örneklerinin Fairclough'ın Söylem Analizi ile Okunması", **İNİF E-Dergi**, C. 3, S. 2, Kasım 2018, s. 75- 88.

- HAMILTON, Keith, LANGHORNE, Richard, **The Practice of Diplomacy: Its Evolution, Theory and Administration**, Routledge Taylor&Francis Group, London 2011.
- HANSLER, Jennifer, "Venezuelan embassy run by opposition in US closes after Guaido ouster", **CNN**, 01.06.2023. Bkz. <https://edition.cnn.com/2023/01/06/politics/venezuelan-opposition-embassy-us-closes/index.html> (23.10.2023)
- HARDY, Michael, **Modern Diplomatic Law**, Manchester University Press, Manchester 1968.
- HASAR, Seyfullah, **State Consent to Foreign Military Intervention during Civil Wars**, BRILL&NIJHOFF, Leiden&Boston 2022.
- HEAD, Michael, "Julian Assange, David Hicks and Whether Citizens Have Rights to Lawful Consideration of Requests for Diplomatic Protection", **Griffith Journal of Law&Human Dignity**, Vol. 8 (2), 2021, s. 89- 128.
- HEMERY, John, "Training for Public Diplomacy: an Evolutionary Perspective", **The New Public Diplomacy**, Palgrave Macmillan, New York 2005, s. 196- 208.
- HERODOTOS, **Herodot Tarihi**, (Çev.) Müntekim Ökmen ve Azra Erhat, Remzi Kitabevi, İstanbul 1973.
- HIGGINS, Rosalyn, "The Abuse Of Diplomatic Privileges And Immunities: Recent United Kingdom Experience", **The American Journal of International Law**, Vol. 79 (3), 1985, s. 641- 651.
- HOCKING, Brian, "Rethinking the 'New' Public Diplomacy", **The New Public Diplomacy**, Palgrave Macmillan, New York 2005, s. 28- 41.
- ICJ, Asylum Case (Colombia/Peru), ICJ. Report, 20 November 1950. <https://icj-cij.org/sites/default/files/case-related/7/007-19501120-JUD-01-00-EN.pdf> (05.10.2023)
- ICJ, Haya De La Torre Case (Colombia / Peru), ICJ. Report, 13 June 1951. <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/14/014-19510613-JUD-01-00-EN.pdf> (05.10.2023)
- ICJ, **Advisory Opinions And Orders Armed Activities On The Territory Of The Congo (Democratic Republic Of The Congo V. Uganda)**, 9 February 2022. Bkz. <https://icj-cij.org/sites/default/files/case-related/116/116-20220209-jud-01-00-en.pdf> (01.11.2023)
- ICJ, **Advisory Opinions And Orders Case Concerning Armed Activities On The Territory Of The Congo (Democratic Republic Of The Congo V. Uganda)**, 19 December 2005. Bkz. <https://icj-cij.org/sites/default/files/case-related/116/116-20051219-JUD-01-00-EN.pdf> (01.11.2023)
- ICJ, **Armed Activities On The Territory Of The Congo (Democratic Republic Of The Congo V. Uganda)**, Overview of the Case. Bkz. <https://icj-cij.org/case/116> (08.11.2023)

- ICJ., **Arrest Warrant (*Democratic Republic Of The Congo V. Belgium*)**, 14 February 2002. Bkz. <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/121/121-20020214-JUD-01-00-EN.pdf> (01.11.2023)
- ICJ., **Case Concerning United States Diplomatic and Consular Staff in Tehran (*United States of America v. Iran*)**, Overview of the case. Bkz. <https://icj-cij.org/case/64> (09.11.2023)
- ICJ., **Case Concerning Application Of The Convention On The Prevention And Punishment Of The Crime Of Genocide (*Bosnia And Herzegovina v. Serbia And Montenegro*)**, 26 February 2007. Bkz. <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/91/091-20070226-JUD-01-00-EN.pdf> (30.10.2023)
- ICJ., **Certain Questions of Mutual Assistance in Criminal Matters (*Djibouti v. France*)**, 4 June 2008. İlgili karar için bkz. <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/136/136-20080604-JUD-01-00-EN.pdf> (22.12.2021)
- ICJ., **Immunities And Criminal Proceedings (*Equatorial Guinea V. France*)**, ICJ. Report, 11 December 2020. Karar metni için bkz. <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/163/163-20201211-JUD-01-00-EN.pdf> (01.11.2023)
- ICJ., **Immunities And Criminal Proceedings (*Equatorial Guinea V. France*)**, ICJ. Report, 7 December 2016. Bkz. <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/163/163-20161207-ORD-01-00-EN.pdf> (01.11.2023)
- Institute of International Law, "Resolution of Institute of International Law, New York (1929)", Jesse S. Reeves (Reporter) ve Diğerleri, **Diplomatic Privileges and Immunities**, The American Journal of International Law, Vol. 26 (1), 1932, s. 186- 187.
- Institute of International Law, "Resolution of the Institute of International Law Cambridge (1895)", Jesse S. Reeves (Reporter) ve Diğerleri, **Diplomatic Privileges and Immunities**, The American Journal of International Law, Vol. 26 (1), 1932, s. 162- 163.
- InterActive Terminology for Europe (*iate.*). Bkz. <https://iate.europa.eu/search/result/1701420220604/1> (30.11.2023)
- International Commission of American Jurists, "Project of the International Commission of American Jurists (1927)", Jesse S. Reeves (Reporter) ve Diğerleri, **Diplomatic Privileges and Immunities**, The American Journal of International Law, Vol. 26 (1), 1932, s. 171- 174.
- International Court of Justice (ICJ.), **Case Concerning United States Diplomatic and Consular Staff in Tehran (*United States of America v. Iran*)**, Judgment of 24 May 1980. Karar metni için bkz. <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/64/064-19800524-JUD-01-00-EN.pdf> (01.11.2023)
- International Law Association of Japon, "Draft Code of the International Law Association of Japan (1926)", Jesse S. Reeves (Reporter) ve Diğerleri,

- Diplomatic Privileges and Immunities**, The American Journal of International Law, Vol. 26 (1), 1932, s. 185.
- ISMAIL, M. B. A., "Justifications and Principles of Diplomatic Immunity: A Comparison between Islamic International Law and International Law", **Journal of Islamic State Practices in International Law**, Vol. 9 (1), 2013, s. 60- 101.
- İNCE, Mustafa, KOÇAK, Mevlüt Can, "Rus Savaş Uçağının Düşürülmesi ile İlgili Yayınlanan Haberlerde Söylem ve İdeoloji", **İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi**, C. 7, S. 3, 2018, s. 1969- 1999.
- İSKİT, Temel, **Diplomasi: Tarihi, Teorisi, Kurumları ve Uygulaması**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2020.
- JAMNEJAD, Maziar, WOOD, Michael, "Current Legal Developments: The Principle of Non-intervention", **Leiden Journal of International Law**, Vol. 22, 2009, s. 345-381.
- Jennifer K. Elsa, The Iran Hostage: Efforts to Obtain Compensation, **CRS Report Prepared for Members and Committees of Congress, Congressional Research Service**, 7- 5700, R43210. Bkz. <https://sgp.fas.org/crs/misc/R43210.pdf> (09.11.2023)
- JONES, Dorian, "Russia, Turkey Reaffirm Ties After Envoy Assassinated", VOA News, 20.12.2023. Bkz. <https://www.voanews.com/a/russia-turkey-relations-karlov-assassination/3643503.html> (11.11.2023)
- KARADAĞ, Ulaş, "Birleşmiş Milletler Antlaşmasına Göre Meşru Müdafaa Hakkı", **İÜHFĐ**, C. 7, S. 2, 2016, s. 171- 186.
- KARAKAŞ, İsmet, " FETÖ'nün Rus Büyükelçi Karlov suikastı davasında 12 sanığın cezaları onandı", Anadolu Ajansı, 23.06.2023. Bkz. <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/fetonun-rus-buyukelci-karlov-suikasti-davasinda-12-sanigin-cezolari-onandi/2929352> (11.11.2023)
- KAYA, İbrahim, YÜKSEL, Cüneyt, ŞİMŞEK, Galip Engin, **Uluslararası Hukuk Pratik Çalışma Kitabı**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- KEENS-SOPER, Maurice, "Wicquefort", **Diplomatic Theory from Machiavelli to Kissenger**, Palgrave, New York 2001, s. 88- 105.
- KEITNER, Chimene I., "Categorizing Acts by State Officials: Attribution and Responsibility in the Law of Foreign Official Immunity", **Duke Journal of Comparative & International Law**, Vol: 26 , 2016, s. 451- 478.
- KELLY, Jon, "Should diplomats still have immunity?", **BBC News**, 29.03.2016. <https://www.bbc.com/news/magazine-35882967> (26.10.2023)
- KENT, Arthur, "A 40-year-old murder mystery: the death of a US ambassador", **CNN**, 13.02.2019. Bkz. <https://edition.cnn.com/2019/02/13/opinions/40-year-old-murder-mystery-death-of-us-ambassador-kent/index.html> (27.10.2023)

- KILINÇ, Ümit, “Barışçıl Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Yapma Hakkı ve Devletin Yü-
kümlülükleri”, **TBB. Dergisi**, S. 110, 2014, s. 281- 304.
- KINTZINGER, Martin, “From the Late Middle Ages to the Peace of Westphalia”, **The
Oxford Handbook of the History of International Law**, Oxford University
Press, Oxford 2012, s. 608- 628.
- KISSENGER, Henry, **Çin**, (Çev.) Nalan Işık ÇEPER, Kaknüs Yayınevi, İstanbul 2020.
- KLANGEL, Horst, **Kral Hammurabi ve Babil Günlüğü**, (Çev.) Nesrin Oral, Telos
Yayınları, İstanbul 2001.
- KRAMER, Samuel Noah, **Tarih Sümer’de Başlar**, (Çev.) Hamide Koyukan, Kabalcı
Yayınları, İstanbul 1999.
- KURBALIJA, Jovan, “What is a diplomatic cable?”, **DİPLO**, 07.09.2022, Bkz.
<https://www.diplomacy.edu/blog/what-diplomatic-cable/> (12.10.2023)
- LABAT, Patricio Grane, BURKE, Naomi, “The Protection of Diplomatic
Correspondence in the Digital Age: Time to Revise the Viana Convention?”,
Diplomatic Law in a New Millennium, Oxford University Press, New York
2017, s. 204- 230.
- LAST, Alex, “The foiled Nigerian kidnap plot”, **BBC News**, 12.11.2012. Bkz.
<https://www.bbc.com/news/magazine-20211380> (23.10.2023)
- LAUTERPACHT, Elihu, “The Codification of the Law of Diplomatic Immunity”,
Problems of Public and Private International Law, Transactions of the
Grotius Society, Vol. 40, 1954, s. 65- 81.
- LAUTERPACHT, Hersch, **The Function of Law in the International Community**,
Oxford University Press, Oxford 2011.
- LEWIS, Paul, “Libyans Riot at Embassies; U.N. Protests”, **The New York Times**,
03.04.1992. Bkz. <https://www.nytimes.com/1992/04/03/world/libyans-riot-at-embassies-un-protests.html> (08.11.2023)
- LINKLATER, Andrew, “İngiliz Okulu”, **Uluslararası İlişkiler Teorileri**, (Çev.) Ali
ASLAN ve Muhammed Ali AĞCAN, Küre Yayınları, İstanbul 2013, s. 119- 150.
- LUXMOORE, Jonathan, “Laicized Polish priest gets seven years in jail for child sexual
abuse”, **RAPORTER**, 26.03.2015. Bkz. [https://www.ncronline.org/news/
accountability/laicized-polish-priest-gets-seven-years-jail-child-sexual-abuse](https://www.ncronline.org/news/accountability/laicized-polish-priest-gets-seven-years-jail-child-sexual-abuse)
(11.11.2023)
- MAGINNIS, Veronica L., “Limiting Diplomatic Immunity: Lessons Learned from the
1946 Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations”,
Brooklyn Journal of International Law, Vol. 28(3), 2002- 2003, s. 889-
1023.
- MANN, Fritz A., “ ‘Inviolability’ and other Problems of the Vienna Convention on
Diplomatic Relations in Fritz A Mann”, **Further Studies in International
Law**, March 1990, s. 326- 338.

- MARKS, Sally, "Diplomacy", **Britannica Encyclopaedia (Online)**. Bkz. <https://www.britannica.com/topic/diplomacy> (01.11.2023)
- MAZOU, Abdel-Kader, AKSAR, Moussa, "Niger leaves as relations nosedive after coup", **Reuters**, 27.09.2023. Bkz. <https://www.reuters.com/world/africa/french-ambassador-niger-has-left-country-security-sources-2023-09-27/> (18.10.2023)
- MCCLANAHAN, Grant V., **Diplomatic Immunity: Principles, Practices, Problems**, Hurst&Company, London 1989.
- MELLISEN, Lan, "The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice", **The New Public Diplomacy**, Palgrave Macmillan, New York 2005, s. 2- 23.
- MENEMENCİOĞLU, Ethem, **Medeniyet Nizamı (Diplomasi Yoliyle)**, Türkiye Basımevi, İstanbul, 1950.
- MERAY, Seha L., "Birleşmiş Milletler Devletler Hukuku Komisyonunun Dokuzuncu Toplantısı", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 13, S.1, 1958, s. 128- 155.
- MERAY, Seha L., "Diplomasi Temsilcilerinin Hukuki Statüsü", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 11, S. 3, 1956, s. 79- 117.
- MERAY, Seha L., **Devletler Hukukuna Giriş**, Ankara Üniversitesi SBF Yayınları, C. 2, Ankara 1965.
- MERAY, Seha L., **Devletler Hukukuna Giriş**, Ankara Üniversitesi SBF Yayınları, S. 96-78, Ajans Türk Matbaası, Ankara 1959.
- MILLER, Bill, "Diplomat Sentenced in Teen's Death", **The Washington Post**, 20.12.1997. Bkz. <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1997/12/20/diplomat-sentenced-in-teens-death/2de70f74-e021-4e73-b262-6e6f3f683e45/> (11.11.2023)
- MISZTAL, Blaise, "Assassination of Russian Ambassador Signals Expansion of Syrian Conflict", **Bipartisan Policy Center**, 19.12.2016. Bkz. <https://bipartisanpolicy.org/blog/assassination-of-russian-ambassador-signals-expansion-of-syrian-conflict/> (11.11.2023)
- MONTESQUIEU, Charles Louis de Secondat Baron de, **Kanunların Ruhü Üzerine**, (Çev.) Fehmi BALDAŞ, Hiperlink Yayınları, İstanbul 2014.
- MORRIS, William G., "Constitutional Solutions to the Problem of Diplomatic Crime and Immunity", **Hofstra Law Review**, Vol. 36 (2), 2007, s. 601- 638.
- MURTY, B.S., **The International Law of Diplomacy: The Diplomatic Instrument and World Public Order**, Martinus Nijhoff Publishers, New Haven 1989.
- NAG, Kalidas, DĪKSHĪTAR, V.R. Ramachandra, "The Diplomatic Theories of Antient India and the Arthashastra", **Journal of Indian History**, Vol. 6 (1), 1927, s. 15- 35.
- NAKAZAWA, Katsuji, "Analysis: China never forgot night the US bombed its Belgrade embassy (H&M boycott and Beijing diplomacy tour Show country's new

- ability to punch back), NIKKEI Asia, 01.04.2021. Bkz. <https://asia.nikkei.com/Editor-s-Picks/China-up-close/Analysis-China-never-forgot-night-the-US-bomb-bed-its-Belgrade-embassy> (08.11.2023)
- NAHLİK, Stanislaw E., "Development of Diplomatic Law: Selected Problems", **Recueil Des Cours**, Vol. 222, 1990, s. 187- 364.
- NARDIN, Terry, "Uluslararası Siyaset Teorisi", **Uluslararası İlişkiler Teorisi**, (Çev.) Ali ASLAN ve Muhammed Ali AĞCAN, Küre Yayınları, İstanbul 2013, s. 371-406.
- NELSON, Christine M., " 'Opening' Pandora's Box: The Status of the Diplomatic Bag in International Relation", **Fordham International Law Journal**, Vol. 12 (3), 1989, s. 494- 520.
- NICOLSON, Harold, **Diplomacy**, Oxford University Press, New York 1950.
- North Atlantic Treaty Organization (NATO.), Statement on the Chinese Embassy in Belgrade by the North Atlantic Council, 8 May 1999. Bkz. https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_27430.htm (17.10.2023)
- OPPENHEIM, Lassa Francis Lawrence, **International Law: A Treatise**, Vol. 1, Second Edition, Longmans, Green and Co., London, New York and Bombay, 1912.
- ORHAN, Salim, "Suriye'de Barış İnşası İçin Muhtemel Bir Anayasal Tasarım", **İMİHD.**, C. 8, S. 2, 2023, s. 523- 571.
- ÖNCÜ, Ali Servet, "İslam Dünyası ve Diplomasi", **Diplomasi Tarihi-I**, Dora Yayıncılık, Bursa 2018, s. 216- 231.
- ÖZDAL, Barış, "Diplomasi", **Diplomasi Tarihi-I**, Dora Yayıncılık, Bursa 2018, s. 31- 60.
- ÖZDAL, Barış, "Modern Diplomasinin Gelişiminde Etkili Olan Unsurlar", **Diplomasi Tarihi-I**, Dora Yayıncılık, Bursa 2018, s. 285- 328.
- ÖZDAL, Barış, "Orta Çağ Kavramı", **Diplomasi Tarihi-I**, Dora Yayıncılık, Bursa 2018, s. 201.
- ÖZEL, Sadullah, "Uluslararası Hukuk Açısından Cemal Kaşıkçı Cinayeti", **DÜHFD.**, C. 27, S. 46, 2022, s. 169- 199.
- ÖZER, Ömer, "A Critical Discourse Analysis of News on the Assassination of Russian Ambassador Andrey Karlov", **International Journal of Humanities and Social Science**, Vol. 7, No. 5, 2017, s. 59- 64.
- ÖZTÜRK, Sevgi Ayşe, "Yeni Bir Dijital Varlık Olarak NFT: Pazarlama Dünyasındaki Yeri Üzerine Değerlendirmeler", **AÜSBD**, C. 22, S. 4, 2022, s. 1151- 1164.
- PARKHILL, J. S., "Diplomacy in the Modern World: A Reconsideration of the Bases for Diplomatic Immunity in the Era of High-Tech Communication", **Hastings International & Comparative Law Review**, Vol. 21(3), 1998, s. 565- 596.
- PATTANAIK, Devdutt, "When Did Events of Ramayana and Mahabharata Actually Occur?", **Dailyo**, 30.11.2016. Bkz. <https://www.dailyo.in/variety/mahabharata>

- ramayana-sanskrit-indus-harappan-civilisation-ice-age-vedic-knowledge/story/1/14295.html (01.11.2023).
- PAZARCI, Hüseyin, **Uluslararası Hukuk Dersleri, 1. Kitap**, Turhan Kitabevi, Ankara 2021.
- PAZARCI, Hüseyin, **Uluslararası Hukuk Dersleri, 3. Kitap**, Turhan Kitabevi, Ankara 2019.
- PESSÔA, Epitácio Lindolfo da Silva, "Pessôa's Draft Code (1911)", Jesse S. Reeves (Reporter) ve Diğerleri, **Diplomatic Privileges and Immunities**, The American Journal of International Law, Vol. 26 (1), 1932, s. 164- 167.
- PHILLIMORE, Walter, "Phillimore's Draft Code (1926)", Jesse S. Reeves (Reporter) ve Diğerleri, **Diplomatic Privileges and Immunities**, The American Journal of International Law, Vol. 26 (1), 1932, s. 177- 180.
- PONNIAH, Kevin, MARINKOVIC, Lazara, "The night the US bombed a Chinese embassy", **BBC News**, 07.05.2019. Bkz. <https://www.bbc.com/news/world-europe-48134881> (08.11.2023)
- POTYEMKİN, Vlademir, BAKRUŞİN S., EFİMOV A., MİNTZ İ., KOSMİNSKİ E., **Uluslararası İlişkiler Tarihi: Diploması Tarihi, C. 1**, (Çev.) Atilla TOKATLI, Evrensel Basım Yayın, İstanbul 2015.
- PUIG, Juan E. Falconi, "Contemporary Developments Relating to the Inviolability of Mission Premises", **Diplomatic Law in a New Millennium**, Oxford University Press, New York 2017, s. 172- 178.
- PYEAR, Ellen, "Cold War Architecture: The Russian Embassy in Ottawa", **The Carleton Graduate Journal of Art and Culture**, Vol. 1. Bkz. <https://carleton.ca/aah/wp-content/uploads/Pyear.pdf> (21.11.2023)
- RAFTOPOULOS, Brian, "Election, Mediation and Deadlock in Zimbabwe?", **Real İnstituto Elcano- ARI**, Vol. 119, 2008, s. 1- 7.
- RAPHAEL, Anna, "Retroactive Diplomatic Immunity", **Duke Law Journal**, Vol. 69, 2020, s. 1425- 1459.
- REEVES, Jesse S. (Reporter), ve Diğerleri, "Diplomatic Privileges and Immunities", **The American Journal of International Law**, Vol. 26, No. 1, 1932, s. 15- 192. İlgili çalışma için bkz. Bkz. <https://www.jstor.org/stable/pdf/2213738.pdf> (15.01.2022).
- RENÇBER, Kamuran, **Diplomasi ve Konsolosluk Hukuku**, Dora Yayıncılık, Bursa 2011.
- RENÇBER, Kamuran, **Uluslararası Hukuk**, Dora Yayıncılık, Bursa 2020.
- Report of the Swedish-Russian Working Group, **Raoul Wallenberg**, Elanders Gotab AB, Stockholm, 2000. Bkz. <https://www.government.se/contentassets/9c4e0d48f38b428d894eb5fa55c883c8/raoul-wallenberg---report-of-the-swedish-russian-working-group> (01.11.2023)

- RHODEN-PAUL, Andre, "Boris Becker jailed: Tennis champion sentenced over bankruptcy", **BBC News**, 29.04.2022. Bkz. <https://www.bbc.com/news/uk-61276378> (25.10.2023)
- ROSS, Mitchell S., "Rethinking Diplomatic Immunity: A Review of Remedial Approaches to Address the Abuses of Diplomatic Privileges and Immunities", **American University International Law Review**, Vol. 4 (1), 2011, s. 173- 205.
- RYNGAERT, C.M.J., "Embassy bank accounts and State immunity from execution: Doing justice to the financial interests of creditors", **Leiden Journal Law**, Vol. 26 (1), 2013, s. 73- 88.
- SAFIYANU, Sadiq Muhammad, "The Principle of Diplomatic Immunity Under Islamic Law", **International Journal of Social Sciences**, Vol. 5 (21), 2021, s. 42- 52.
- SANTOS, M.J., "Chaos: HSBC closes Embassies, Consulates and the Vatican bank accounts", **TSR News Agency**, August 06.08.2013. Bkz. <https://thesantosrepublic.com/2013/08/06/chaos-hsbc-closes-embassies-consulates-and-the-vatican-bank-accounts/> (20.10.2023)
- SARGIN, Fügen, "1961 Tarihli Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi Hükümleri Dahilinde MÖHUK'un 33'üncü Maddesinin Uygulanabilirliği Sorunu", **AÜHFD.**, C. 52, S. 1, 2003, s. 13- 36.
- SATOW, Ernest, **A Guide to Diplomatic Practise**, Longman, Green and Co., London, New York and Toronto 1957.
- SCHNEIDER, Cynthia P., "Culture Communicates: US Diplomacy That Works", , **The New Public Diplomacy**, Palgrave Macmillan, New York 2005, s. 147- 169.
- SCHMITT, Michael N., Lieber Institute White Paper: Responding to Malicious or Hostile Actions Under International Law, April 26, 2022. Bkz. <https://lieber.westpoint.edu/white-paper-responding-malicious-hostile-actions-international-law/> (20.10.2023)
- SHARP, Paul, "Who Needs Diplomats? The Problems of Diplomatic Representation", **International Journal**, Vol. 52(4), 1997, s. 609- 634.
- SHAW, Malcolm N., **Uluslararası Hukuk**, (Çev.) İbrahim KAYA, Yücel ACER, M. Turgut DEMİRTEPE, G. Engin ŞİMŞEK, Türkiye Bilimler Akademisi, 8. Baskı, Ankara 2018.
- SHEVCHENKO, Nikolay, "How Soviet Alfa Spec Ops 'neutralized' a terrorist inside the US. Embassy in Moscow in 1979", **Russia Beyond**, 05.12.2020. Bkz. <https://www.rbth.com/history/333099-soviet-alfa-spec-ops-us-embassy-moscow> (31.10.2023)
- SHI, Xinxiang, "Diplomatic Immunity Ratione Materiae and Crimes in International Law", **Nordic Journal of International Law**, Vol. 90, 2021, s. 228-252.
- SHI, Xinxiang, "Diplomatic immunity ratione materiae, immunity ratione materiae of state officials, and state immunity: A comparative analysis", **Leiden Journal of International Law**, Vol. 34 (1), 2021, s. 45- 65.

- SHI, Xinxiang, "Official Acts and Beyond: Towards an Accurate Interpretation of Diplomatic Immunity Ratione Materiae under the Vienna Convention on Diplomatic Relations", **Chinese JIL**, 2019, s. 669- 694.
- SILVA, G. E. do Nascimento, **Diplomacy in International Law**, A.W. Sijthoff, Leiden 1972.
- Sri Raamaaya namah, **Complete Sundarakanda from Valmiki Ramayanam: A chapter wise aggregation of the meaning of all slokas**, Athato Foundation a Kasarabada Trust, 2017. İlgili metin için bkz. <http://www.kasarabada.org/Downloads/Sundarakanda%20Complete%20with%20links.pdf> (01.11.2023).
- STIRLING-ZANDA, Simonnetta, "The Privileges and Immunities of the Family of the Diplomatic Agent", **Diplomatic Law in a New Millenium**, Oxford University Press, New York 2017, s. 98- 112.
- STRUPP, Karl, "Strupp's Draft Code (1926), Jesse S. Reeves (Reporter) ve Diğerleri, **Diplomatic Privileges and Immunities**, The American Journal of International Law, Vol. 26 (1), 1932, s. 181- 184.
- SUCHARITKUL, Sompong, "Immunities of Foreign States before National Authorities", **Collected Courses of the Hague Academy of International Law**, Vol. 149, 1976, s. 87- 215.
- SUD, Sana, "The Diplomatic Duffle Disparity-A Third World Perspective", **Diplomatic Law in a New Millenium**, Oxford University Press, New York 2017, s. 231- 244.
- SUR, Melda, **Uluslararası Hukukun Esasları**, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.
- ŞAHİN, Mehmet ve diğerleri, **Uluslararası Bir Tehdit Olarak FETÖ**, Polis Akademisi Yayınları, Yayın No: 67, Rapor No: 20, Aralık 2018.
- ŞANLI, Cemal, ESEN, Emre, ATAMAN-FİGANMEŞE İnci, **Milletlerarası Özel Hukuk**, Vedat Kitapçılık, 6. Baskı, İstanbul 2018.
- TANYAR, Ziya Çağa, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihadında Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hakkı", **AÜHFD**, C. 60, S. 3, 2011, s. 593- 633.
- TAŞHAN, Aylin, **Diplomaside Ayrıcalık ve Bağımsızlıklarla İlgili Uygulamalar**, Dışişleri Bakanlığı Protokol Genel Müdürlüğü, s. 21. Bkz. https://www.mfa.gov.tr/data/Kutuphane/yayinlar/mensuplar/Immunities_and_privileges_booklet.pdf (04.10.2023).
- TAYLOR, Adam, "Why the wife of a US diplomat was granted immunity after a fatal car crash", **The Washington Post**, 10.10.2019, Bkz. <https://www.washingtonpost.com/world/2019/10/10/why-wife-us-diplomat-was-granted-immunity-after-fatal-car-crash/> (18.10.2023)
- TC. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı Terminoloji Veri Tabanı. Bkz. <https://termab.ab.gov.tr> (23.11.2023)
- TC. Dışişleri Bakanlığı, Türkiye'de Bulunan Diplomatik Misyonlar Klavuzu, Bkz. www.mfa.gov.tr (12.10.2023)

- TEZOKUR, M. Hadi, "Manu Yasalarında Kadın", **Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, C. 8, S. 1, 2006, s. 83- 107.
- TIAN, Dexin, "U.S. and NATO Apologies for the Chinese Embassy Bombing: A Categorical Analysis", **International Journal of Communication**, Vol. 1, 2007, s. 360- 376.
- TOLUNER, Sevin, **Milletlerarası Hukuk Dersleri (Devletin Yetkisi: Yer ve Kişiler Bakımından Çerçevesi ve Niteliği)**, Beta Yayıncılık, İstanbul 1996.
- TOPAL, Ahmet Hamdi, "Uluslararası Hukuk Açısından Diplomatik Sığınma ve Assange Olayı", **İMÜHFD.**, C. 1, S. 1, 2014, s. 49- 74.
- TOPÇUOĞLU, Ali Aslan, "Günümüz Uluslararası Hukuk ile Mukayeseli' Hz. Peygamber Döneminde Diplomatik Dokunulmazlıklar", **AKEV Akademi Dergisi**, Yıl: 12, S. 37, 2008, s. 163- 176.
- TÖRE SİVRİOĞLU, Ulaş, YILMAZ, Muzaffer Ercan, "İlk Çağ'da Diplomasinin Gelişiminde Etkili Olan Uygarlıklar ve Egemen Güçler", **Diplomasi Tarihi-I**, Dora Yayıncılık, Bursa 2018, s. 133- 198.
- TUNCER, Hüner, "Tarihte ve Günümüzde Ad Hoc Diploması Uygulaması", **MHB.**, C. 4, S. 1, 2011, s. 50- 57.
- TUNCER, Hüner, **Eski ve Yeni Diploması**, Dış Politika Enstitüsü Yayınları, Ankara 1991.
- TUNKS, Michael A., "Diplomats or Defendants? Defining the Future of Head-of-State Immunity", **Duke Law Journal**, Vol. 52 (3), 2002, Vol. 52, s. 651-682.
- Türk Hukuk Kurumu, **Türk Hukuk Lügatı (İngilizce, Almanca, Fransızca, Latince)**, C. 2, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- Türk Hukuk Kurumu, **Türk Hukuk Lügatı (Türkçe- Türkçe)**, C. 1, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- Türk Hukuk Kurumu, **Türk Hukuk Lügatı**, Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Basımevi, Ankara 1991.
- TÜTÜNCÜ, Ayşe Nur, "Milletlerarası Hukuk Komisyonu'nun 53'üncü Oturumunda Kabul Edilen 2001 Tarihli Taslak Çerçevesinde Tehlikeli Faaliyetlerden Kaynaklanan Sınır Aşan Zararın Önlenmesi Sorununa Bir Bakış", **MHB.**, C. 22, S. 2, 2002, s. 889- 948.
- TÜTÜNCÜ, Ayşe Nur ve Diğerleri, **Milletlerarası Adalet Divanı Kararları (1990-2007)**, Beta Yayınevi, İstanbul 2008.
- UK. Parliament, Hansard, "Iraq", Vol. 594, November 3, 1958. Bkz. <https://hansard.parliament.uk/Commons/1958-11-03/debates/f8b41898-143e-4c00-97b3-a2de89c3431a/Iraq> (09.11.2023)
- UN, YILC, Vol.II, **Draft Articles on the Status of the Diplomatic Courier and the Diplomatic Bag Not Accompanied by Diplomatic Courier and Draft**

- Optional Protocols**, New York, 1989. Bkz. https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/9_5_1989.pdf (11.10.2023)
- UN. General Assembly, **1450 (XIV). International conference of plenipotentiaries on diplomatic intercourse and immunities**, Resolutions Adopted On The Reports Of The Sixth Committee, 847th plenary meeting, New York, 7 December 1959. Bkz. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/142/73/PDF/NR014273.pdf?OpenElement> (01.11.2023).
- UN. General Assembly, **A/RES/685(VII)**, Request to International Law Commission to give priority to the codification of the topic "Diplomatic intercourse and immunities", 400th plenary meeting, 5 December 1952. İlgili metin için bkz. [https://undocs.org/en/A/RES/685\(VII\)](https://undocs.org/en/A/RES/685(VII)) (01.11.2023).
- UN. Security Council, Meeting Coverage, 8972ND Meeting, **SC/14801**, 22.02.2022. Bkz. <https://press.un.org/en/2022/sc14801.doc.htm> (18.11.2023)
- UN., **A/CN.4/76**, Official Records of the General Assembly, Report of the International Law Commission Covering the Work of its Fifth Session, Eighth Session, Supplement No. 9 (A/2456), New York, 1 June - 14 August 1953. Bkz. https://legal.un.org/ilc/documentation/english/reports/a_cn4_76.pdf (01.11.2023).
- UN., "Case concerning the difference between New Zealand and France concerning the interpretation or application of two agreements, concluded on 9 July 1986 between the two States and which related to the problems arising from the Rainbow Warrior Affair", **Report of International Arbitral Awards**, Vol. 20, 30 April 1990, s. 215- 284. Bkz. https://legal.un.org/riaa/cases/vol_XX/215-284.pdf (24.11.2023)
- UN., **A/56/10**, Draft articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts, with commentaries, YILC., 2001, Vol. 2. Bkz. https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_6_2001.pdf (07.11.2023)
- UN., **A/CN.4/110**, (A/3623), Report of the International Law Commission covering the Work of its Ninth session, Official Records of the General Assembly, Twelfth Session, Supplement No. 9, New York, 23 April - 28 June 1957. İlgili toplantı tutanakları için bkz. https://legal.un.org/ilc/documentation/english/reports/a_cn4_110.pdf (01.11.2023).
- UN., **A/CN.4/117**, Report of the International Law Commission covering the work of its Tenth Session, Official Records of the General Assembly, Thirteenth Session, Supplement No. 9, 28 April - 4 July 1958. https://legal.un.org/ilc/documentation/english/reports/a_cn4_117.pdf (01.11.2023).
- UN., **A/CN.4/13 and Corr. 1-3**, Report of the International Law Commission on the work of its first Session, New York, 12 April 1949. Bkz. https://legal.un.org/ilc/documentation/english/reports/a_cn4_13.pdf (01.11.2023).
- UN., **A/CN.4/88**, Report of the International Law Commission Covering the Work of its Sixth Session, Official Records of the General Assembly, Ninth Session,

- Supplement No. 9 (A/2693), New York, 3- 28 July 1954. https://legal.un.org/ilc/documentation/english/reports/a_cn4_88.pdf (01.11.2023).
- UN., **A/CN.4/98**, "Codification of the International Law Relating to Diplomatic Intercourse and Immunities Memorandum prepared by the Secretariat", YILC., New York, 1956, Vol. 2. Bkz. https://legal.un.org/ilc/documentation/english/a_cn4_98.pdf (01.11.2023)
- UN., **A/CN.4/98, Codification of the International Law Relating to Diplomatic Intercourse and Immunities Memorandum prepared by the Secretariat**, Extract from the Yearbook of the International Law Commission, 1956, Vol. 2. Bkz. https://legal.un.org/ilc/documentation/english/a_cn4_98.pdf (01.11.2023)
- UN., **A/CN.4/L.75**, New York, 16 Mai 1958. Bkz. https://legal.un.org/ilc/documentation/french/a_cn4_l75.pdf (01.11.2023).
- UN., **A/CN.4/SER.A/1993/Add.I (Part 2)**, YILC., New York, 1993, Vol. 2. Bkz. https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1993_v2_p2.pdf (01.11.2023)
- UN., **A/CONF.20/C.1/L.1 to L.332**, United Nations Conference on Diplomatic Intercourse and Immunities (Proposals and amendments submitted in the Committee of the Whole), Vienna, Austria, 2 March - 14 April 1961. Bkz. https://legal.un.org/diplomaticconferences/1961_dipl_intercourse/docs/english/vol_2/comm_whole_docs.pdf (05.11.2023)
- UN., **A/CONF.20/14**, Conference on Diplomatic Intercourse and Immunities, United Nations Publication, Sales No: 61. X. 2, New York, 1961, Vol. 1. İlgili metin için bkz. <https://digitallibrary.un.org/record/700026> (01.11.2023)
- UN., **A/CONF.20/14**, Conference on Diplomatic Intercourse and Immunities, United Nations Publication, Sales No: 61. X. 2, Vol. 2, New York, 1962. İlgili konferans tutanakları için bkz. https://legal.un.org/diplomaticconferences/1961_dipl_intercourse/docs/english/vol_2.pdf (21.10.2023)
- UN., Doc. **A/CN.4/596**, Memorandum by the Secretariat, "Immunity of State officials from foreign criminal jurisdiction", New York, 31 March 2008. İlgili metin için bkz. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N08/290/75/PDF/N0829075.pdf?OpenElement> (01.11.2023).
- UN., General Assembly, **1288 (XID). Diplomatic intercourse and immunities**, Resolutions Adopted On The Reports Of The Sixth Committee, 782nd plenary meeting, New York, 5 December 1958. Bkz. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/747/32/PDF/NR074732.pdf?OpenElement> (01.11.2023).
- UN., General Assembly, **A/RES/56/83**, 28.01.2002. Bkz. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N01/477/97/PDF/N0147797.pdf?OpenElement> (17.11.2023)
- UN., General Assembly, **A/RES/59/35**, 16.12.2004. Bkz. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N04/478/36/PDF/N0447836.pdf?OpenElement> (17.11.2023)

- UN., General Assembly, **A/RES/77/97**, 19.12.2022. Bkz. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N22/741/22/PDF/N2274122.pdf?OpenElement> (17.11.2023)
- UN., Human Rights Council, **A/HRC/41/36**, Investigation of, accountability for and prevention of intentional State killings of human rights defenders, journalists and prominent dissidents, 4 October 2019. Bkz. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G19/296/91/PDF/G1929691.pdf?OpenElement> (29.10.2023)
- UN., Human Rights Council, **A/HRC/41/CRP.1**, Annex to the Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions: Investigation into the unlawful death of Mr. Jamal Khashoggi, 19 June 2019. Bkz. <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-executions/inquiry-killing-mr-jamal-kashoggi> (29.10.2023)
- UN., ILC., **A/61/10**, Draft articles on Diplomatic Protection, with commentaries, YILC., 2006, Vol. 2, New York, 2006. İlgili metnin orijinali için bkz. https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_8_2006.pdf (17.10.2023)
- UN., ILC., Analytical Guide to the Work of the International Law Commission, State Responsibility. Bkz. https://legal.un.org/ilc/guide/9_6.shtml (17.11.2023)
- UN., ILC., Draft articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts, with commentaries, New York, 2001. Bkz. https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_6_2001.pdf (17.10.2023)
- UN., ILC., YILC., New York, 1958, Vol. 2. Bkz. https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_1_1958.pdf (01.11.2023)
- UN., International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, Final Report to the Prosecutor by the Committee Established to Review the NATO Bombing Campaign Against the Federal Republic of Yugoslavia. İlgili rapor için bkz. <https://www.icty.org/en/press/final-report-prosecutor-committee-established-review-nato-bombing-campaign-against-federal#IVB4> (21.11.2023)
- UN., Security Council, Resolution (2621), 22.02.2022. Bkz. <http://unscr.com/en/resolutions/2621> (18.11.2023)
- UN., Security Council, Resolution (660), 02.08.1990. Bkz. <http://unscr.com/en/resolutions/660> (18.11.2023)
- UN., Security Council, Resolution (661), 06.08.1990. Bkz. <http://unscr.com/en/resolutions/661> (18.11.2023)
- UN., Security Council, Resolution (662), 09.08.1990. Bkz. <http://unscr.com/en/resolutions/662> (18.11.2023)
- UN., Security Council, Resolution (687), 03.04.1991. Bkz. <http://unscr.com/en/resolutions/687> (18.11.2023)

- UN., Security Council, Resolution (692), 20.05.1991. Bkz. <http://unscr.com/en/resolutions/692> (18.11.2023)
- UN., Security Council, Resolution 748, 31.03.1992. Bkz. <https://digitallibrary.un.org/record/196976> (07.11.2023)
- UN., Security Council, S/23771, 02.04.1992. Bkz. <https://digitallibrary.un.org/record/196976> (08.11.2023)
- UN., YILC., **A/CN.4/91**, (Rapport présenté par M. A. E. F. Sandström, rapporteur spécial), New York, 1955, Vol 2. Bkz. https://legal.un.org/ilc/documentation/french/a_cn4_91.pdf (01.11.2023)
- UN., YILC., **Draft Articles on Diplomatic Intercourse and Immunities, Text and Commentary**, 1958, Vol. 2. Bkz. https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_1_1958.pdf (01.11.2023)
- UN., YILC., New York, 1958, Vol. 1. Bkz. https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1958_v1.pdf (01.11.2023)
- United Nations (UN.), International Law Commission (ILC.), Yearbook of the International Law Commission (YILC.), New York, 23 April- 29 June 1957, Vol. 1. Bkz. https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1957_v1.pdf (01.11.2023)
- US., Finzer v. Barry, 798 F.2d 1450, 1986. İlgili karar için bkz. <https://casetext.com/case/finzer-v-barry> (18.11.2023)
- USHYNSKYI, Sergey, “Pan Am Flight 103 Investigation and Lessons Learned”, **AVIATION**, Vol. 13 (3), 2009, s. 78- 86.
- ÜNLÜ, Ferhat, ŞİMŞEK, Abdurrahman, KARAMAN, Nazif, **Diplomatik Vahşet- Cemal Kaşıkçı Cinayetinin Karanlık Sırları**, Turkuvaz Kitap, İstanbul 2018.
- VARCK, Rene, “Personel Inviolability and Diplomatic Immunity in Respect of Serious Crimes”, **Juridica International**, Vol. 8, 2003, s. 110- 119.
- VATTEL, Emer de, **The Law of Nations**, T. & J. W. Johnson, Philadelphia 1844. Bkz. https://www.loc.gov/rr/frd/Military_Law/Lieber_Collection/pdf/DeVattel_LawOfNations.pdf (21.11.2023)
- WALKER, Thomas Alfred, **A History of the Law of Nations**, Cambridge: At The University Press, London 1899.
- WATERSON, Jim, “Boris Becker defends his diplomatic status in passport row”, **The Guardian**, 24.06.2018. Bkz. <https://www.theguardian.com/world/2018/jun/24/boris-becker-defends-his-diplomatic-status-amid-passport-row> (25.10.2023)
- WEATHERALL, Thomas, “Inviolability not Immunity”, **Journal of International Criminal Justice**, Vol. 17, 2019, s. 45- 76.
- WILLIAMS, Marjorie, “Child, 9, Allegedly Abused, Leaves U.S. for Zmbabwe”, **The Washington Post**, 01.03.1988. Bkz. <https://www.washingtonpost.com/>

archive/politics/1988/03/01/child-9-allegedly-abused-leaves-us-for-zimbabwe/9563f1ea-81a4-4b7f-81f3-c3a998355092/ (09.11.2023)

- WILLIAMS, Nick B., GERSTENZANG, James, "Iraqis Raid Envoys' Quarters in Kuwait; 5 Consuls Detained: Gulf crisis: American diplomat was questioned when French, Canadian and Belgian diplomatic missions were invaded. President Bush hints at possible U.S. response", **Los Angeles Times**, 15.09.1990. Bkz. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1990-09-15-mn-173-story.html> (18.11.2023)
- WILMSHURST, Elizabeth, "Definition Aggression", **United Nations Audiovisual Library of International Law**, 2008, s. 1- 4.
- WILSON, Clifton E., **Diplomatic Privileges and Immunities**, The University of Arizona Press, Tucson- Arizona 1967.
- WITIWI, Eric Paul, "Persona Non Grata: Expelling Diplomats Who Abuse Their Privileges", **NYLS. Journal of International and Comparative Law**, Vol. 9 (2), 1988, s. 345- 359.
- YAYLA, Atilla, "Öncesi ve Sonrasıyla Türkiye'nin 15 Temmuz Vakası", **Liberal Düşünce Dergisi**, Yıl. 22, S. 87, 2017, s. 49- 74.
- YAYLA, Mehmet, "Uluslararası Hukukta Siber Saldırlara Karşı Kuvvet Kullanma", **TBB. Dergisi**, S. 107, 2013, s. 199- 220.
- YILMAZ, Cemal, KILIÇ, Yusuf, "Eski Yakındoğu'nun Diplomasi Dönemi: Amarna Çağı ve Arşivi", **Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi**, C. 7, S. 2, 2020, s. 879- 912.
- YILMAZ, Hasan, "Kıbrıs Barış Harekatı ve Sonuçları", **İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 6, S. 1, 2017, s. 87- 98.
- ZABYELİNA, Yuliya, "Respectable and professional? A review of financial and economic misconduct in diplomatic relations", **International Journal of Law, Crime and Justice**, Vol. 44, 2016, s. 88- 102.
- ZAFAR, Hamid, "Arms Cache in Islamabad", **Pakistan Forum** , Vol. 3 (5), 1973, s. 5- 7.
- ZAID, Mark S., "Diplomatic Immunity: To Have or Not to Have, That is the Question", **ILSA Journal of Int'l & Comparative Law**, Vol. 4, 1998, s. 623- 633.
- ZAWATI, Hilmi M., **Is Jihad a Just War? War, Peace, and Human Rights Under Islamic and Public International Law**, Lewiston NY: Edwin Mellen Press, New York, 2001.
- ZHANG, Yongjin, "System, Empire and State in Chinese International Relations", **Review of International Studies**, Vol. 27, December 2001, s. 43- 63.
- ZHOU, Yuguang, "Shared Victimhood: The Reporting by the Chinese Newspaper the People's Daily on the 1999 NATO Bombing of Yugoslavia", **Comparative Southeast European Studies**, Vol. 70(2), 2022, s. 202-223.
- " 'I would rather sacrifice my life': The Assassination of Ambassador Dubs", **National Museum of American Diplomacy, Collection Highlights**, 13.02.2019.

- Bkz. <https://diplomacy.state.gov/the-assassination-of-ambassador-dubs/> (27.10.2023)
- “A Moment in U.S. Diplomatic History Cold War Russia/Soviet Union, The Embassy Moscow Fire of 1977”, **Association for Diplomatic Studies and Training (ADST.)**, 18.08.2014, <https://adst.org/2014/08/the-embassy-moscow-fire-of-1977/> (13.10.2023)
- “Cyprus- August 1974: It was a blind shot that got the Ambassador”, **ADST**, 02.08.2013. Bkz. <https://adst.org/2013/08/cyprus-august-1974-it-was-a-blind-shot-that-got-the-ambassador/> (04.11.2023)
- “Cyprus: Looking for Paradise Lost”, **TIME**, 02.09.1974. Bkz. <https://content.time.com/time/subscriber/article/0,33009,943726,00.html> (04.11.2023)
- “Ambassador saved from quake ruins”, **Taiwan Today**, 14.01.2010. Bkz. <https://taiwantoday.tw/news.php?unit=2&post=883> (18.10.2023)
- “Başpiskopos yıllarca çocukları istismar etmiş”, **CNN Türk**, 08.08.2014. Bkz. <https://www.cnnturk.com/dunya/baspiskopos-yillarca-cocuklari-istismar-etmis> (09.11.2023)
- “Britain expels 90 Russian diplomat spies”, **The Guardian**, 25.09.1971. Bkz. <https://www.theguardian.com/world/2010/sep/27/britain-expels-90-soviet-spies> (19.10.2023)
- “Catalogue of British embassy and consulate buildings, 1980- 2010 (Baghdad- since 1958)”, **Room for Diplomacy**. Bkz. <https://roomfordiplomacy.com/baghdad-since-1958/> (18.10.2023)
- “Dutch gov’t apologizes for attack on Chinese embassy”, **Global Times**, 08.07.2009. Bkz. <https://www.globaltimes.cn/content/444000.shtml> (18.10.2023)
- “İdlib’te tartışma yaratacak fotoğraf”, **ODATV**, 14.09.2018. Bkz. <https://www.odatv4.com/siyaset/idlibte-tartisma-yaratacak-fotograf-146448> (11.11.2023)
- “Electricity To Nigeria House In New York Disconnected Over Unpaid Bills”, **Sahara Reporters**, 26.07.2016. Bkz. <https://saharareporters.com/2016/07/26/electricity-nigeria-house-new-york-disconnected-over-unpaid-bills> (04.11.2023)
- “Former Vatican ambassador stripped of immunity over sex abuse claims”, **The Guardian**, 25.08.2014. Bkz. <https://www.theguardian.com/world/2014/aug/25/vatican-ambassador-diplomatic-immunity-josef-wesolowski> (18.10.2023)
- “France’s former envoy to Niger returns to Paris after weeks of tension”, **Africanews&AFP**, 27.09.2023. Bkz. <https://www.africanews.com/2023/09/27/frances-former-envoy-to-niger-returns-to-paris-after-weeks-of-tension/> (18.10.2023)
- “Italy Ousts Two UAR. Envoys”, **The New York Times**, 19.11.1964. Bkz. <https://archive.nytimes.com/iht-retrospective.blogs.nytimes.com/2014/11/18/1964-italy-ousts-two-u-a-r-envoys/> (19.10.2023)

- “Karlov davasında gerekçeli karar: Kripto suikastçi ile yeni darbe hazırlığı”, **TRT HABER**, 19.04.2021. Bkz. <https://www.trthaber.com/haber/gundem/karlov-davasinda-gerekceli-karar-kripto-suikastci-ile-yeni-darbe-hazirligi-ydi-573983.html> (11.11.2023)
- “Lawyer confirms ex-nuncio to France will not appeal court verdict”, **Catholic News Agency**, 18.01.2021. Bkz. <https://www.catholicnewsagency.com/news/246135/lawyer-confirms-ex-nuncio-to-france-will-not-appeal-court-verdict> (18.10.2023)
- “Russian ambassador Andrey Karlov shot dead in Ankara”, **ALJAZEERA**, 20.19.2016. Bkz. <https://www.aljazeera.com/news/2016/12/20/russian-ambassador-andrey-karlov-shot-dead-in-ankara> (11.11.2023)
- “Russian Diplomat Faces Jail Term for Deadly Auto Accident”, **The Jamestown Foundation (Global Research& Analysis)**, Publication: Monitor Vol. 8, No. 58, 22.03.2002. Bkz. <https://jamestown.org/program/russian-diplomat-faces-jail-term-for-deadly-auto-accident/> (11.11.2023)
- “South Africa to Surrender Suspect It Seized at Dutch Embassy”, **The New York Times (Archives)**, 19.07.1985. Bkz. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1985-07-19-mn-6556-story.html> (18.10.2023)
- “South Africans Pursue Fugitive Into Embassy”, **The New York Times (Archives)**, 11.07.1985. Bkz. <https://www.nytimes.com/1985/07/11/world/south-africans-pursue-fugitive-into-embassy.html> (18.10.2023)
- “The Assassination of Ambassador Spike Dubs- 1979”, **ADST**, January 28, 2013. <https://adst.org/2013/01/the-assassination-of-ambassador-spike-dubs-kabul-1979/> (06.11.2023)
- “US Police Evict Protesters from Venezuelan Embassy in Washington”, **VOA News**, 17.05.2019. Bkz. <https://www.voanews.com/a/us-police-evict-protesters-from-venezuelan-embassy-in-washington/4922291.html> (23.10.2023)
- “US ambassador’s murder in Cyprus still unresolved”, **KNEWS**, 19.08.2022. Bkz. <https://knews.kathimerini.com.cy/en/news/us-ambassador-s-murder-in-cyprus-still-unresolved> (04.11.2023)
- “Vatikan’da yüksek seviyedeki ilk pedofili soruşturması ölümle kapandı”, **Euronews**, 28.08.2015. Bkz. <https://tr.euronews.com/2015/08/28/vatikan-da-yuksek-seviyedeki-ilk-pedofili-sorusturmasi-olumle-kapandi> (09.11.2023)
- <http://www.hellenicaworld.com>
- <http://www.muharrembalci.com>
- <https://core.ac.uk>
- <https://dergipark.org.tr>
- <https://diabgm.adalet.gov.tr>

- <https://diabgm.adalet.gov.tr>
<https://dictionary.cambridge.org>
<https://digitallibrary.un.org>
<https://grberridge.diplomacy.edu>
<https://heinonline.org>
<https://kuran.diyenet.gov.tr>
<https://legal.un.org>
<https://mevzuat.gov.tr>
<https://sozluk.gov.tr/>
<https://tr.wikipedia.org>
<https://treaties.un.org>
<https://turkiye.un.org>
<https://www.britannica.com/topic/diplomacy>
<https://www.dictionnaire-academie.fr>
<https://www.government.se>
<https://www.haaretz.com>
<https://www.journals.uchicago.edu>
<https://www.loc.gov/rr/frd>
<https://www.nisanyansozluk.com/kelime/diplomasi>
<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com>
<https://www.resmigazete.gov.tr>
<https://www.ris.bka.gv.at>
<https://www.tandfonline.com>
<https://www.tbmm.gov.tr>
<https://www.tihk.gov.tr>

Dr. DİLEK GÜLER

**HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU HAKLARI İLE
HAK KULLANIMI VE BESLENMEYİ
ENGELLEME SUÇU**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hükümlü ve Tutuklu Hakları ile Hak Kullanımı ve Beslenmeyi Engelleme Suçu
Dilek Güler

Hukuk Yayınları Dizisi – 3782

Birinci Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 798 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Abanoz, Buket; "Suçun Önlenmesinde Hapis Cezası ile Seçenek Yaptırımları Etkinliğinin Karşılaştırılması: Meta-Analiz Çalışmalarının Sistematik Olarak İncelenmesi", **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi** (Journal of Penal Law and Criminology) 2017, Cilt:5, Sayı:2, s. 1-28.
- Abel, Denis; *Prisoners of the International Community: The Legal Position of Persons Detained at International Criminal Tribunals*, The Netherlands, T.M.C. Asser Press, 2012.
- Addito, Henrietta; "Women's Institutions", *Contemporary Correction*, Ed. Paul W. Tappan, USA, McGraw-Hill Book Company, Inc, 1951, s. 297- 309.
- Adıgüzel, Sibel; "Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğü", **TAAD**, Yıl:5, Sayı:19, Ekim 2014, s. 943-996.
- Akal, Cemal Bali; "İspanya'da Açlık Grevinin Doğurduğu Sonuçlar", *Argumentum*, Şubat 1992, Yıl: 2, Sayı: 19, s. 291-295.
- Akbiyık, Taliye; "Tutuklu ve Hükümlülerin Çalışmasının Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Değerlendirilmesi", *Evaluation Of The Work Of Prisoners And Convicts In Terms Of Social Security Law*, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2020, Cilt: 69, Sayı:4, s. 1569-1607.
- Akbulut, Berrin; **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, 2023.
- Akbulut, Berrin/Demirkol, Neslihan/Turan, Taha, Yasin; **İnfaz Hukuku**, Ankara, 2023.
- Akbulut, Berrin; "Tıp Ceza Hukukunda Nedensellik", *Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları V. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu 28 Şubat-1 Mart 2008*, Ankara, TBB Yayınları, 2008.
- Akıllıoğlu, Tekin; **İnsan Hakları Kavram, Kaynaklar ve Koruma Sistemleri**, Ankara, 2019.
- Akın, Mehmet, Murat; "Uluslararası İnsan Hakları Mevzuatı Açısından Türkiye'deki Cezaevi Uygulamaları", *Kırıkkale Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi*, Kırıkkale, 2010.
- Akın, Abdülkadir; **İnfaz Hukuku**, 3. Baskı, Ankara, 2006.
- Akın, Hatice; "Osmanlı Devleti'nde Hapishane Islahatına Dair 1893 Tarihli Bir Nizamname Önerisi", *A Suggested Regulation Dated 1893 about Prison Reform in the Ottoman Empire History Studies*, Volume 3.3.2011, s.23-36.

- Akıncı, Şahin; “İrade Muhtariyeti İlkesi ve Şahsiyet Hakları Açısından Ötanazi, Açlık Grevi ve Ölüm Orucu” **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl:1998, Cilt:6, Sayı: 1-2, Prof. Dr. Süleyman Arslan’a Armağan, s. 733-766.
- Akkoç, Derviş, Aydın; “Açlık Grevleri: Yeniden Ama Başkaca”, <https://birikimdergisi.com/guncel/604/aclik-grevleri-yeniden-ama-baskaca>, Erişim T. (1.02.2021
- Akpınar, Murat; “AİHM Kararları Işığında Mahpusların Açlık Grevlerinde Hekim Müdahalesi Sorunu”, **Bayburt Üniversitesi Adalet Dergisi**, Yıl: 2022 Cilt: 1 Sayı:1.
- Aksan, Murat; “Başkası Yerine Ceza İnfaz Kurumuna veya Tutukevine Girme Suçu”, (TCK m. 291), **SDÜHFD** Cilt: 9, Sayı: 2, Yıl: 2019, s. 335- 404.
- Akyüz, Muhammed Bilal; “Müdafiden Yararlanma Hakkı ve Kısıtlanması”, İstanbul Ün. SBE. Kamu Hukuku ABD. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2020.
- Alan Akcan, Esra; “Ötanazi”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:71, Sayı:1, Prof. Dr. Füsün Sokullu Akıncı’ya Armağan, 2013, s. 3-26.
- Alban, Hasan, Kemal; Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları (Nelson Mandela Kuralları), Türkiye İnsan Hakları Vakfı Yayınları, Haziran, Ankara, 2019.
- Algan, Bülent; **Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Hakların Korunması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007.
- Alston, Philip; “The Populist Challenge to Human Rights”, Journal of Human Rights Practice **Journal of Human Rights Practice**, Volume 9, Issue 1, February 2017, p. 1-15.
- Altınsoy, Bülent; “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Mahkûmların Özel Hayatı” TBB Dergisi, 2014, s. 37-60.
- Altun, Gürcan/Altun, Betül Uğur; “Açlık ve Açlık Grevlerinin Klinik, Etik ve Hukuki Açından Değerlendirilmesi”, **Klinik Gelişim Dergisi**, C:22, (Adli Tıp Özel Sayısı), İstanbul, 2009, s.141-147.
- Anamica Singh/Anupal Dasgupta; “Prisoners’ Conjugal Visitation Rights in India: Changing Perspectives”, **Christ University Law Journal**, 2015, Vol:4, No: 2, s. 73-85.
- Annas George J.;“Hunger Strikes at Guantanamo- Medical Ethics and Human Rights in a Legal Black Hole”, **The New England Journal of Medicine**, Yıl: 2006, Cilt:355, Sayı: 13, s. 1377-1382.
- Apaydın, Cengiz/Kaplan, Hasan; “Ceza İnfaz Sistemi ve Denetimli Serbestlik”, **İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2019, Cilt: 5, Sayı: 2, s. 185- 207.
- Aras, Bahattin; “Hükümlü ve Tutukluların İnsan Onuruna Uygun Koşullarda Barınma Hakkı”, **Yaşar Hukuk Dergisi**, Yıl: 2022, Cilt: 4 Sayı: 2, s. 5- 59.

- Aras, Bahattin; **AİHM Kararları Işığında Tutuklu ve Hükümlü Hakları**, Ankara, 2022.
- Aras, Bahattin; "Uluslararası Belge ve Kararlar Işığında Cezaevlerindeki İdari ve Yargısal Denetimin İnsan Hakları İhlallerini Önlemedeki Etkisi", **Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2022, Cilt:12, Sayı:2, s. 1297-1345.
- Arslan, Çetin/Kayanççek, C.S Murat; Hükümlü ve Tutuklunun Telefon ile Haberleşme Hakkı <https://www.cetinarslan.com.tr/wpcontent/uploads/2022/05/Hukumlu-ve-Tutuklunun-Telefon-ile-Haberlesme-Hakki-İK-m.-66.pdf>
- Artuk, Mehmet Emin; "Hekimler Açısından Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCKm.257)", Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları V. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, Ankara, TBB Yayınları, 28 Şubat-1 Mart 2008, s. 427-463.
- Artuk, Mehmet Emin; "Güvenlik Tedbirleri", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: XII, Yıl: 2008, Sayı: 1-2, s. 461- 492.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Alşahin, M.Emin/Çakır, Kerim; **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 12. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.
- Artuk, Mehmet, Emin/Alşahin, Mehmet Emin; "Hapis Cezalarının ve Cezaevlerinin Tarihsel Gelişimi" Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, **Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Ocak, 2016, Cilt:21, Sayı:2, s.145-185.
- Artuk, Mehmet, Emin/Alşahin, Mehmet Emin; "Hükümlünün Hakları," In Ord Prof Dr Sulhi Dönmezer Armağanı, İstanbul: Atatürk Araştırma Merkezi, 2008, s. 445-465.
- Artuk, Mehmet Emin/Yenidünya, A. Caner; "Ötanazi", Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce'ye Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, İzmir 2001, s. 297-319.
- Artuk, Mehmet, Emin; "Ötanazi", **Yargıtay Dergisi**, Cilt18, Sayı: 3, Yıl: 1992, s. 300-317.
- Asher, Judith; Raoul Wallenberg Institute Professional Guides to Human Rights, Volume 6: Right to Health: A Resource Manual for NGOS, Leiden, NLD: Martinus Nijhoff Publishers, 2010.
- Aslantürk, Hüsnunur/Arslan, Serdar/Özkan, Ulucan, Elvan/Öztürk, Yusuf; "Tutuklu ve Hükümlülerin Sağlık Hizmet Sunumuna İlişkin Tedavi Taleplerinin ve Şikayetlerinin Değerlendirilmesi", **Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi**, Aralık, 2017, s.10-25.
- Aşıkoğlu, Eda Demirsoy; "Kişi Dokunulmazlığı Hakkı Bağlamında Rıza Olmaksızın Yapılan Tıbbi Müdahaleler", **TAAD**, Yıl:9 Sayı:35, Temmuz, 2018, s. 319-343.
- Atalay, Ayşe Özge; "İnfaz Kurumlarındaki Açlık Grevlerine Devlet Müdahalesi Sorunu", **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Sayı:109-110, Eylül-Ekim 2013, s. 63-87.
- Ataç, Asiye Selcen; "İstinaf Kanun Yolunda Savunma Hakkı" **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:13, Sayı:165-166, 2018, s. 43-94.

- Atak, Ebru Erden; Genel Kamu Hukuku Yönünden Beslenme Hakkı, Ankara Üniv. SBE. Kamu Hukuku Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2018.
- Avcı, Mustafa; “Osmanlı İnfaz Hukukundaki Gelişmelere Genel Bir Bakış”, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 12, Sayı 3-4, Yıl 2004, s. 87-159.
- Avcı, Mustafa; “İslam’ın Ceza Hukukuna Katkısı”, **İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi**, Sayı: 8, 2006, s. 113-148.
- Aybay, Rona; **İnsan Hakları Hukuku**, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2015.
- Aybay, Rona; İnfaz Hukuku ve Özel Durumdaki Hükümlüler Sempozyumu, (Açılış Konuşması) Antalya 6-7 Haziran 2008 içinde, TBB Yay, Ankara, 2008.
- Aydın, Melikşah; “Tanzimat Sonrası Osmanlı Hukuk Sisteminde Hapishane Koşulları Açısından Mahkûm Hakları”, (1839-1920) Prisoner’s Rights in Ottoman Law of Tanzimat Era in Terms of Prison Conditions, **Adalet Dergisi**, Sayı:69, 2022/2, s.175-213.
- Aydın, Aslı; “Açlık Grevlerine Yapılan Tıbbi Müdahaleler ve Türk Ceza Hukuku Açısından Bir Değerlendirme”, (IV. Uluslararası Sağlık Hukuku Kongresi, Editörler; Hancı, İ. Hamit/ Ünver, Yener) Seçkin Yayıncılık, 1.Baskı, Eylül, 2018, Ankara, s. 163-185.
- Aygörmez, Gülsün Ayhan; “Hukukî Kurum Rızanın Tıp Ceza Hukukunda Geçerli Olarak Kurulması”, **YÜHFD**, Cilt: 6, Sayı: 2, Aralık, 2009, s.135-171.
- Bacaksız, Pınar; “Cezalandırma ve Topluma Yeniden Kazandırma” **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 16, Özel Sayı 2014, Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ’e Armağan, s. 4917- 4941.
- Bacaksız, Pınar; “Ceza Hukukunda Yükümlülüklerin Çatışması”, **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt:18, Sayı:21, 2013, s.119- 138.
- Bağcı, Olcay; “Ötanazi Konusunda Hukukçular Üzerinde Bir Anket Çalışması”, **Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Sayı.1, 2002, s. 19-32.
- Ballı, Mehmet; “Türkiye’de Ceza İnfaz Kurumları ve Tipleri”, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Bardakoğlu, Ali; “Hapis,” TDV İslam Ansiklopedisi, 16. Cilt, s. 54-64.
- Barnes, Harry Elmer/Teeters Negley K.; “İlkel Cezalar ve Fiziksel Cezanın Başlıca” Türleri, Çev. Aydın, Devrim, **Ankara Barosu Dergisi**, 2011, Sayı:4, s. 161-176.
- Başbüyük, İsa; “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.6/3-c Kapsamında Müdafii Yardımından Yararlanma Hakkı,” Prof.Dr. Nur Centel’e Armağan, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Pasifik Ofset, İstanbul, 2013, s. 1339-1371.

- Baytaç, Abdullah Batuhan; "Tutuklu ve Hükümlülerin İletişim Hakkı", 15. Türk Ceza Hukuku Günleri, 31 Mayıs – 1 Haziran 2020, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı, Tebliğler, s. 301-321.
- Baytaç, Batuhan; "Hükme Bağlı Tutukluluk", **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, 2018, Cilt:6, Sayı: 2, s. 133-153.
- Bayraktar, Köksal; **Hekimin Tedavi Nedeniyle Cezai Sorumluluğu**, İstanbul: İÜ Yayınları, 1972.
- Baykut, Seda Şantay; "İnsan Haklarının Korunması Açısından Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları", Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2019.
- Baysal, Ayşe; **Beslenme**, 9. Baskı, Hatiboğlu Yayınları, Ankara, 2002.
- Beccaria, Cesare; **Suçlar ve Cezalar yahut Beşeriyetin Mecellesi**; çev. Muhiddin Göklü, 3.Baskı, İnkilap&Aka Kitabevi, İstanbul, 1964.
- Behram, Nihat; **Darağacında Üç Fidan**, 23. Baskı, Everest Yayınları, 2001, s. 93-97.
- Bekiroğlu, Nazan; **Cümle Kapısı**, İstanbul, 2011.
- Benatar, David; "Assisted Suicide, Voluntary Euthanasia, and the Right to Life" in: The Right to Life and the Value of Life, England, 2020, s. 291-310.
- Bentham, Jeremy; "An Introduction to the Principles of Morals and Legislation", Why Punish? How Much? A Reader on Punishment, (ed. Michael Tonry), Oxford University Press, 2011, s. 51-57.
- Besiri, Arzu; "Ötanazi ve Yaşam Hakkı", **TBB Dergisi**, Cilt:22, Sayı:86, Ocak 2009, s. 188-203.
- Block, Walter; Epstein on Alienation: A Rejoinder, **International Journal of Social Economics**, 2006, Vol: 33 (3), s. 241-260.
- Bobat, Alaeddin/Torun, Ehlinaz; "Meslek Yüksekokullarındaki Hükümlü Öğrencilerin Karşılaştığı Sorunlar", UMYOS 5TH International Schools Symposium, Importance of Vocational Education in World, s. 709-716.
- Boran, Bedia; "Açlık Grevi/Ölüm Orucuna Müdahale Sorunu- Tıbbi ve Hukuki Yaklaşım", **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl: 65, Sayı: 3, 2007, s.96-104.
- Boullion, Hardy; John Locke, (Çev.) Ali İbrahim Savaş, **Liberte Yayınları**, Ankara 1998.
- Boyar, Oya/Işık, Sezen Kama; Dördüncü Kuşak Haklar ve Bilişim Teknolojilerinin Doğuşunda Mahremiyet Kavramına Karşılaştırmalı Bir Bakış, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cilt: 25, Sayı: 2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, Aralık 2019, s. 602-623.
- Bozkurt, Gülnihal; **Batı Hukukunun Türkiye’de Benimsenmesi**, Ankara, 1996.
- Brigit, Toebes; Towards an Improved Understanding of the International Human Right to Health, **Human Rights Quarterly**, Vol: 21, No:3, 1999, s. 661-679.

- Brudner, Alan; The wrong, the bad and the wayward: liberalism's mala in se. In François Tanguay-Renaud & James Stribopoulos (eds.), Rethinking Criminal Law Theory: New Canadian Perspectives in the Philosophy of Domestic, Transnational, and International Criminal Law. Hart Publishing, 2012.
- Byrd, B. Sharon; "Kant's Theory of Punishment: Deterrence and its Threat, Retribution in its Execution", Law and Philosophy, Netherlands, Kluwer Academic Publishers, 1989, s. 151-200.
- Byre, Angela, D./Byfield, Beverley Y.; International Human Rights Law in the Commonwealth Caribbean, Martinus Nijhof Publishers, s. 152-169. <https://books.google.com.jm/books?id=2vTrh0CyangC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>
- Burnham, Margaret; "The Right to Life anHuman Dignity: A U.S. Perspective", International Human Rights Law in the Commonwealth Caribbean, s. 170-175. https://doi.org/10.1163/9789004479418_023
- Bushway, Shawn; Employment Dimensions of Reentry: Understanding the Nexus Between Prisoner Reentry and Work. Paper Prepared for the Urban Institute Reentry Roundtable, New York, 2003.
- Cahill George F.; "Survival in starvation", The American Journal of Clinical Nutrition, Yıl: 1998, Sayı: 68, s. 1-2.
- Can, Barış; "Türkiye'de Siyasi Mahkûmların Kapatılması ve F Tipi Cezaevleri", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) 2010, AÜSBE, Siyaset ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, s. 69-73.
- Cavadino, Michael/Dignan, James; The Penal System, 4. Baskı, Sage Publications, 2007.
- Cavadino, Mick/Cavadino, Michael/Dignan, James/Mair, George; The Penal System: An Introduction, 2013.
- Cengiz, Orhan Kemal; Uluslararası Ceza Reformu, Cezaevlerinde Doğru Uygulamalar Üzerine Uluslararası El Kitabı-Standartları İşler Kılmak, 2011.
- Centel, Nur; "Cezanın Amacı ve Belirlenmesi", Turhan Tufan Yüce'ye Armağan, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 2001, s. 337-372.
- Centel, Nur; "İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararları Işığında Tutuklama Hukukuna Eleştirel Yaklaşım", **MÜHF – HAD**, Cilt: 17, Sayı: 1-2, s. 49-93.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut, Özlem; **Türk Ceza Hukukuna Giriş**, 11. Bası, Beta Yayınları, İstanbul, 2020.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide; **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 19. Bası, Beta Yayınları, İstanbul, 2020.
- Cundiff, David; Euthanasia Is Not the Answer: A Hospice Physician's View, Humana Press, **New Jersey**, 1992.

- Çakır, Kerim; “Hapis Cezasının Koşullu Salıverilme Uygulanarak İnfazı”, Marmara Üniversitesi **Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cilt: 26, Sayı: 2, Aralık 2020, s. 669-698.
- Çakmut, Özlem; “Tıbbi Müdahaleye Rızanın Hukuki Açından İncelenmesi”, Marmara Üniv. SBE, Kamu Hukuku ABD Doktora Tezi, İstanbul 2001.
- Çakmut, Özlem Yenerer; “Hekimler Tarafından Tutuklu ve Hükümlülere Tıbbi Olmayan Nedenlerle Zorla İlaç Verme”, **Yeditepe Üniv. Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:6, Sayı:2, Aralık 2009, s. 231-250.
- Çavdar, Pelin; “Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğü”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Yıl 2016, Cilt: 22 Sayı: 3, s. 735-764.
- Çavuşoğlu, Dilek; “Hekimin Ceza Sorumluluğu ve Ceza Hukuku Açısından Özellik Arz Eden Tıbbi Müdahaleler”, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019.
- Çeçen, Anıl; Günümüz Koşullarında İnsan Haklarının Genel Görünümü, Türkiye’de İnsan Hakları. Ankara: Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü İnsan Hakları Araştırma ve Derleme Merkezi Yayını, 2000, s. 3-6.
- Çelik, Can; “İnsan Hakları Boyutuyla Zorla Beslenme”, **Fasikül Hukuk Dergisi**, Cilt:6, Sayı:53, Nisan 2014, s. 39-47.
- Çelik, Faik; “Hekimlik Uygulamalarında Aydınlatılmış Onam İhlalleri TTB-Yüksek Onur Kurulu Kararları”, **YÜHFD**, Cilt: III, Sayı: 2, Aralık 2006, s. 71-81.
- Çelik, Abdullah; **Adil Yargılanma Hakkı Rehberi**, Ankara, 2014.
- Cherly, Roberts /Kennedy, Sofia/Hammett, Theodore M.; Linkages Between İn Prison and Community Based Health Services, **Journal of Correctional Health Care**, April, 2004, Vol: 10, No: 3, s. 333-368.
- Clarke, David M.; Rationality and the Wish to Die, **Journal of Medical Ethics**, Vol: 25, Issue:6, 1999, s. 457-462.
- Çolak, Haluk; “Hükümlülerin İnsani Haklarının Penolojik Görünümü ve Yeni İnfaz Rejimi”, **Adalet Dergisi**, Eylül, 2005, s. 36-87.
- Çolak, Haluk/Altun, Uğurtan; “Tarihi ve Kronolojik Perspektifte Ceza İnfaz Kurumları”, **Adalet Dergisi**, 2008, Sayı: 31, s. 1-36.
- Coyle, Andrew; Cezaevi Yönetimine İnsan Haklarını Göz Önüne Alan Bir Yaklaşım İngiltere Uluslararası Cezaevi Araştırmaları Merkezi, Londra, 2002.
- Crighton, David A./Towl, Graham J.; **Psychology in Prisons**, Second Edition, Blackwell Publishing, London, 2008.
- Crosby Sondra S./Caroline M. Apovian/Michael A. Grodin; “Hunger Strikes, Force Feeding and Physicians’ Responsibilities”, **The Journal of the American Medical Association**, Yıl: 2007, Cilt: 298, Sayı: 5, s. 563-566.

- Demir, Simge; **Kamu Görevlisi Hekimlerin Tıbbi Müdahaleden Kaynaklanan Sorumluluğu**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Demirbaş, Timur; **İnfaz Hukuku**, Ankara, 2023.
- Demirbaş, Timur; “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un (CvGTİK) Değerlendirilmesi” **Ceza Hukuku Dergisi**, Yıl: 2006, Sayı: Ekim, s. 19-29.
- Demirbaş, Timur; “Cezaevlerinde Yeniden Sosyalleştirme (Tretman) Sorunları”, Alman Kültür Merkezi ve Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesinin iş birliği ile hazırlanan “İnfaz Hukukunun Sorunları” Seminerinde (24/25.11.2000) tebliğ olarak sunulmuştur. <https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2020/01/T.Demirbas-5.pdf>
- Demirbaş, Timur; “Cezaevleri Gerçeği”, Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, İzmir 2000, s. 235-247. <https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2020/01/T.Demirbas3.pdf>
- Demirdöven, Seren; “Hükümlü veya Tutuklunun Hak Kullanımının ve Beslenmesinin Engellenmesi Suçları”, Hacettepe Üniv. SBE, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2020.
- Demirel, Fatmagül; Adliye Nezareti Kuruluşu ve Faaliyetleri (1876-1914), Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul, 2010.
- Dirk van Zyl Smit/Sonia Snacken; Principles of European Prison Law and Policy: Penology and Human Right, OUP Oxford, New York, 2009.
- Doğan, Eda; “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarında Tutuklu ve Hükümlülerin Sağlık Hakkı” İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2017.
- Doğan, Seda; Türkiye’de Ceza İnfaz Kurumlarındaki İşyurtları Faaliyetlerinin Hükümlülerin İstihdamı Açısından Değerlendirilmesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2019.
- Doğan, Selma; Tıbbi Müdahaleler Karşısında İnsan Haklarının Korunması, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Konya, 2017.
- Doğan, Fatma Karakaş; **Cezanın Amacı ve Hapis Cezası**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- Doğan, Recep; “Ceza ve İnfaz Kurumlarında Açlık Grevine Müdahale, Hukuka Uygunluk Nedenleri ve AİHM Yaklaşımı”, **Ankara Barosu Dergisi**, 2021, s. 194-238.
- Dolcini, Emilio; “Ceza İnfazı Meselesi”: Bir Ceza Hukukçusu Gözüyle Ara Bilanço, Çev. Doğan, Duygu Çağlar, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2016, Cilt: 65, Sayı: 4, s. 3355-3374.
- Donay, Süheyl; “Adalet Bakanlığı’nın Genelgeleri ve İnfaz Hukukumuz”, **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, Yıl:1978, Cilt: 1 Sayı: 1, s. 75-87.

- Donnelly, Jack; **Teoride ve Uygulamada Evrensel İnsan Hakları**, Mustafa Erdoğan ve Levent Korkut (çev.), Ankara: Yetkin Yayınları, 1995.
- Dönmez, Burcu; Türk Hukukunda Ceza İnfaz Kurumları ve bu Kurumlarda Bulunan Tutuklu ve Hükümlülerin Hak ve Yükümlülükleri, Yaşar Ün. SBE., Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2015.
- Dönmezer, Sulhi; “Şahsi Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfazında Milletlerarası Standartlar”, **Türkiye'nin İnfaz Rejimi Sempozyumu Kitabı**, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı, Ankara, 18.01.1997, s. 11-29.
- Dönmezer, Sulhi; “Suç Siyaseti”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt:52, Sayı:1-4, 1986-1987, s. 6-7.
- Dülger, Murat Volkan; **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, İstanbul, 2021
- Easton, Susan; *Prisoners' Right: Principles and Practice*, First Published, New York and Canada, Routledge, 2011.
- Engin, Murat; “Suçu Önleyici Tedbirler Bağlamında Ceza İnfaz Kurumlarında Çalışma ve Eski Hükümlü İstihdamı”, **Çalışma ilişkileri Dergisi**, Temmuz 2012, Cilt:3, Sayı: 2, s. 24-35.
- Engbo, Hans Jorgen; *Normalisation in Nordic Prisons-From a Prison Governors' Perspective*, Scandinavian Penal History, Culture and Prison Practice: Embraced by the Welfare State? London, Palgrave MacMillan, 2017, s. 327-352.
- Erdoğan, Oktay; **İnfaz Hukuku**, Ankara, 2022
- Erdem, Mustafa Ruhan; “Kısa Süreli Özgürlüğü Bağlayıcı Cezaların İnfazı ve Yeni Seçenekler”, İnfaz Hukuku'nun Sorunları Sempozyumu, 24-25.11.2000, Başkent Üniversitesi Yayını, Ankara, 2001, s. 192-213.
- Eren, Abdurrahman; “Bir İnsan Hakkı Olarak Hükümlü ve Tutukluların Eş Ziyareti Hakkı”, Prof. Dr. Yılmaz Aliefendioğlu'na Armağan, Ed.: İbrahim Ö. Kaboğlu ve diğ., Ankara, 2009.
- Erem, Faruk; **Suç Bilimi Açısından Adalet Psikolojisi**, Ankara, 1977.
- Eren, Mustafa; “Ölüm Oruçları: Yaşamın Kutsallığı ve Direnme Hakkı İkileminde Bir Eylem Tarzı/ Death Fasts: A Kind of Action within the Dilemma between the Sanctity of Life and the Right to Resist”, **MSGSÜ Sosyal Bilimler Dergisi**, 2017; Sayı: 15, s. 126-141.
- Eren, Fikret; **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, 2017.
- Ergün, Güneş Okuyucu; “Ceza İnfaz Kurumlarında İnsan Hakları Standartlarının Sağlanması Bağlamında Ceza İnfaz Kurumlarının İzlenmesi ve AİHM İçtihadı”, TİHEK, **İnsan Hakları ve Ceza Adalet Sistemi Açısından Ceza İnfaz Kurumlarının İzlenmesi Sempozyumu Tebliğ Kitabı**, Ankara, 2022, s 31-38.
- Ermış, Münip; *Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, İnfaz Hukuku ve Özel Durumdaki Hükümlüler Sempozyumu*: Antalya, 6-7 Haziran, 2008, TBB Yay, Ankara, 2008, s. 96-127.

- Ermis, Münip; Türk Ceza kanunu Reformu II. Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar, TBB Yayınları, 2004.
- Erman, Barış; **Ceza Hukukunda Tıbbi Müdahalenin Hukuka Uygunluğu**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2003.
- Erman, Barış; “Türk Hukukunda Tıbbi Müdahaleye Rıza ve Tedaviyi Ret Hakkı”, **Fasi-kül Hukuk Dergisi**, Cilt:2, Sayı:4, Mart 2010, s. 31-34.
- Ersoy, Yüksel; **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, 2002.
- Ersoy, Nermin; Aydınlatılmış Onam, Çağdaş Tıp Etiği, İstanbul, 2003, s. 204- 234.
- Eroğul, Cem; “Ölüm Hakkı”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Yıl: 1993, C: 48, S:1, s. 47-56.
- Eser, Ablin; “Son Yüzyıl İçinde Almanya’daki Ceza Düzenlemeleri Geçmişe Bir Bakış ve Gelecekteki Eğilimler”, (4.5.1988 günü, Yargıtay’da Düzenlenen Konferansta Tebliğ Olarak Sunulmuştur) çev. Yenisey, Feridun, **Yargıtay Dergisi**, 15, 1989, s.12-36.
- Eşberk, Yusuf; “Beslenmeyi Engelleme Suçu”, **Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi** (TİHEK) Akademik Dergi, Yıl:4, Cilt: 4, Sayı: 6, Ocak, 2021, s.101-127.
- Eşitli, Aygün Ezgi; “Kısa Süreli Hapis Cezası ve Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl:2016, Cilt: 65, Sayı:1 2016, s. 63-100.
- Feinberg, Joel; Voluntary Euthanasia and the Inalienable Right to Life, **Philosophy and Public**, 1978, 7(2), s. 93-123.
- Fessler, Daniel; The Implications Of Starvation Induced Psychological Changes For The Ethical Treatment Of Hunger Strikers, **Journal of Medical Ethics**, August, 2003, s. 243-247.
- Frase, Richard, S.; “Punishment Purposes”, Stanford Law Review, C. 58, S. 67, Y. 2005, s. 67-84.
- Friedrich-Christian Schroeder; “Ceza Muhakemesinde ‘Dürüst Yargılama İlkesi’” çev: Cumhur Şahin, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:5, Sayı:1-2, 1996, s. 269-283.
- Foucoult, Michael; **Hapishanenin Doğusu**, İstanbul, 2012.
- Feyzioğlu, Metin; “Açlık Grevi”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 43, S.1, 1993, s. 157-168.
- Gatherer, Alex/Atabay, Tomris/Hariga, Fabienne; “Prisoners with special needs”, Prisons and Health, Ed. by Stefan Enggist vd., World Health Organization 2014, s. 151-158.
- Gerçeker, Hasan; **Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu**, Cilt 2, Ankara, 2022.

- Giddens, Anthony; **Sosyoloji**, Ankara, 2000.
- Gooch Kate/Jewkes Yvonne; How Lessons İn Scandinavian Design Could Help Prisons With Rehabilitation, 2019, January, <https://theconversation.com/how-lessons-in-scandinavian-design-could-help-prisons-with-rehabilitation-106554>
- Gordon, Jill; "Are Conjugal and Familial Visitations Effective Rehabilitative Concepts? -Yes", **The Prison of Journal**, 1999, Cilt: 79, Sayı:1, s. 119-135.
- Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa; **Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi**, 6. Cilt, Ankara, 2021.
- Gökcan, Hasan Tahsin; **Tıbbi müdahaleden Doğan Cezai ve Hukuki Sorumluluk**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013.
- Gökcan, Ahmet; **Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri**, İstanbul, 1989.
- Gökcan, Ahmet; "Hürriyeti Bağlayıcı Cezanın Amacı ve İnfazı Sistemleri", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:8, Yıl:2000, Sayı:1-2, s. 205-215.
- Gökcan, Ahmet/İçer, Zafer; "Hükümlü veya Tutuklunun Kaçması, İzinden Dönmemesi, Yetkili Mercilere Müracaat Etmemesi, Nakil Olduğu Kuruma Giriş Yapmaması Suçları", (TCK M.292, 293; CGTİHK 97/1, 105/A-8, 58/3), 15. Türk Ceza Hukuku Günleri, 31 Mayıs – 1 Haziran 2020, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı, Tebliğler, s. 334-377.
- Gökmen Emel/ Gül Zeki/Ünüvar Ümit/ Önal Gülsüm/Biçer Ümit/ Küçükçallı Nevin/Fidancı Şebnem Korur/Kırteke Elif Yüksel/Tırtıl Şahika Lale/Eyüboğlu Meriç/Öztürk Osman/Erbilici Arzu; **Açlık Grevleri ve Hekimler, Klinik, Etik Yaklaşım ve Hukuksal Boyut**, Türk Tabipler Birliği Yayınları, Ankara, Kasım, 2012.
- Gölcüklü, Feyyaz; **Türk Ceza Sistemi, Hürriyeti Bağlayıcı Cezalar**, Ankara, 1966.
- Gölcüklü, Feyyaz; "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Adil Yargılanma" İlhan Öztrak'a Armağan, **AÜSBFD**, Ankara 1994, s. 199-234.
- Gözler, Kemal; **Anayasa Hukuku'nun Genel Esasları**, 2023.
- Gözler, Kemal; **Anayasa Hukukuna Giriş: Genel Esaslar ve Türk Anayasa Hukuku**, Bursa, 2023.
- Gözübüyük, Şeref; **Anayasa Hukuku**, 19. Bası Ankara, 2013.
- Gözübüyük, Şeref/Gölcüklü, Feyyaz/Saygılı, Abdurrahman; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, Ankara, 2019.
- Gözübüyük, A. Pulat; "Adliye Karşı Cürümler", **Adliye Dergisi**, Yıl:1969, Sayı:7-8, s. 433-440.
- Gözübüyük, Şeref; **Anayasa Hukuku, Anayasa Metni ve 11.protokole göre hazırlanmış Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013.

- Griffiths, John/Weyers, Heleen/Adams, Maurice; *Euthanasia and Law in Europe*, Oxford, 2008.
- Günebakan, Mustafa; *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Umut Hakkı*, Gaziantep Üniv. SBE, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Güney Dinç; *Sorularla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi*, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2006, s. 350-351.
- Güngör, Burak; "Hükümlülerin Haberleşme Hürriyetine Anayasa Mahkemesinin Yaklaşımı", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Y: 6, Sayı: 12, Aralık 2018, s. 511-536.
- Güngör, Sefa; *Tanzimat Dönemi Öncesi Osmanlı Devleti İnfaz Hukuku*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2022.
- Gülşen, Recep; *Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfazında Çağdaş Sistem*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1993.
- Gürcan, Ertuğrul Cenk; "Ötanazi: Yaşama Hakkı Açısından Bir Değerlendirme", **AÜHFD**, 2011, Cilt: 60, Sayı: 2, s. 255-280.
- Güzeloğlu, Turan; "Küresel Gıda Krizi ve Beslenme Hakkı" **TBB Dergisi**, Sayı:80, 2009, s. 299-314.
- Hafizoğulları, Zeki; "Sanığın Siyasi Hakları", **AÜHFD**, Yıl: 2012, Cilt: 61, Sayı: 2, s. 647-655.
- Hafizoğulları, Zeki/Özen, Muharrem; **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, Ekim, 2022.
- Hafizoğulları, Zeki/Özen, Muharrem; *Görev Sırasında Din Hizmetlerini Kötüye Kullanma Suçları (TCK. m.219)*, **Ankara Barosu Dergisi**, 2011/3, s. 249, 268.
- Hakeri, Hakan; **Tıp Hukuku**, Ankara, 2022.
- Hakeri, Hakan; **Tıp Ceza Hukuku**, Ankara, 2023.
- Hakeri Hakan; *Ceza Hukuku*, 2022.
- Haniççe Murat/Şeyhoğlu, Ersin; *Osmanlı Devleti'nde Bir Ceza İnfaz Kurumu Olarak Hapishaneler ve Kadınlar*, **Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Volume: 4, Issue: 2, July, 2020, s. 406-436.
- Harley, Debra A. ; *Vocational Rehabilitation Services for an Offender Population*, **Journal of Rehabilitation**, April-June 1996, Vol: 62, Issue: 2, s. 45-48.
- Harris, David/O'Boyle, Michael/Bates, E.D/Buckley, Carla; **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku**, Oxford University Press, 2009, Avrupa Konseyi, 2012.
- Haynes, Frederick Emory; *The American Prison System*, New York/ London, McGraw-Hill Book Company, Inc., 1939.
- Hirsch, A. Von; "Punishment, Penance and the State", Ed. M. Matravers, *Punishment and Political Theory*, Oxford, Hart Publishing, 1999.

- Hoebel, E. Adamson; *The Law of Primitive Man, USA*: **Harvard University Press**, 2006.
- Hohfeld, Wesley, Newcomb; "Some Fundamental Legal Conceptions as Applied in Judicial Reasoning", **The Yale Law Journal**, Year: 1913, Vol: 23, No: 1, s. 16-59.
- Hohfeld, Wesley, Newcomb; "Fundamental Legal Conceptions as Applied in Judicial Reasoning", 1917, **The Yale Law Journal**, Vol: 26, No: 8 s. 710-770.
- Honig, Richard; "Ceza Gayeleri Nazariyesinin Tarihine Dair", (Çev.: M. Yavuz Abadan) **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt: 2, Sayı: 0, 1936, s. 413-426.
- Jonathan M. Mann/Gruskin, Sofia/Grogin, Michael A./Annas, George J.; "Health and Human Rights" Newyork, 1999.
- Jouet, Mugambi; Foucault, Prison, And Human Rights: A Dialectic Of Theory And Criminal Justice Reform, **Theoretical Criminology**, 2021, Vol: 26, Issue: 2, s. 202-223.
- Ilgaz, Bilhan; **Cezaevi İçinde Yaşam**: Mahkûmun El Kitabı, Ebediyete kadar Yayınevi, İstanbul, 2012.
- İçel, Kayıhan; **Kitle İletişim Hukuku**, Beta Yayınları, İstanbul, 2017.
- İçel Kayıhan; "Alman İnfaz Hukukunda Reform", **İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi**, 10-13, Haziran, 2011, s. 33-46.
- İçel, Kayıhan/Sokullu, Akıncı Füsun/Özgenç, İzzet/Sözüer, Âdem/Mahmutoğlu S. Fatih/Ünver Yener; **Yaptırım Teorisi**, İstanbul, 2002.
- İçli, Tülin/Öğün, Aslıhan; **Türkiye’de Cezaevlerindeki Rehabilitasyon Faaliyetleriyle ilgili Sosyolojik bir Analiz**, 1999.
- Imbert, Jean; **Ölüm Cezası**, Çev. B. Kayıhan, İstanbul, 1992.
- İnceoğlu, Sibel; **Adil Yargılanma Hakkı ve Yargı Etiği**, Şen Matbaa, Kasım 2007.
- İnceoğlu Sibel; **“Ölme Hakkı-Ötanazi”**, İstanbul 1999.
- İşlegen, Yeşim; Cezaevlerinde İnsan Hakları ve Sağlık, **Türk Tabipleri Birliği Toplum ve Hekim Dergisi**, Eylül-Aralık 1996, Cilt: 11, Sayı: 75-76, s. 70-75.
- Jacobs, Pauline; Force-Feeding of Prisoners and Detainees on Hunger Strike [Elektronik Sürüm]. Cambridge: Intersentia, 2012, s. 247. https://pure.uvt.nl/ws/portalfiles/portal/3976329/Jacobs_Force_feeding_07_09_2012_emb_tot_07_09_20
- Jeschek, Hans Henrich; "Ulusal, Avrupa ve Uluslararası Ceza Hukukunda Yeni Gelişmeler" (çev. Zeynel T. Kangal), **YÜHFD**, Yıl:2006, Cilt: III, Sayı: I, s. 17, 18.
- Johnston, Norman; The World’s Most Influential Prison: Success or Failure, **The Prison Journal**, 2004, Vol: 84, Issue:4, p. 20-40.

- Kaboğlu, İbrahim Ö.; **Özgürlükler Hukuku-İnsan Haklarının Hukuksal Yapısı**, İstanbul, 1998.
- Kaçmaz, Süleyman; “Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarının Tutuklu ve Hükümlü Haklarına Yaklaşımı Sincan Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü Örneği, Ankara Üniv. SBE, İnsan Hakları Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2020.
- Kalabalık, Halil; **İnsan Hakları Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2013.
- Kalmuk, Nisa; “Açlık Grevi”, **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:16, Sayı: 204, Eylül, 2021, s. 1375-1405.
- Kangal, Zeynel; “Ceza Hukukunda Varsayılan Rıza”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl:2011, Cilt: XV, Sayı: 4, s. 223-251.
- Kantarci, Nurullah; “Cinsel Özgürlük Bağlamında Hükümlülerin Eşleriyle Mahrem Görüşme Hakkı”, **Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 9, Sayı:2, Temmuz 2023, s. 417- 436.
- Kapani, Münci; **Kamu Hürriyetleri**, Ankara, 1993.
- Kaplan, Yakup; Ceza Muhakemesinde Savunma Hakkı ve Savunma Hakkının Sınırlandırılmasına Bağlı Hukuki Sonuçlar, Bahçeşehir Üniv. SBE. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2020.
- Karaca, Ali; “XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti’nde Fahişe Hatunlara Uygulanan Cezalar: Hapis ve Sürgün”, Hapishane Kitabı, İstanbul, 2010, s. 154-156.
- Karagözler, Meriç; Bir Temel Hak Olarak Çalışma Hakkı, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı Kamu Hukuku Programı Doktora Tezi, İzmir, 2020.
- Karakaş, Doğan, Fatma; 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun Düzenlemesi Işığında Ceza İnfaz Hukuku, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2013.
- Karakehya, Hakan/Özger, Hande; “Örgütlü Hapishane Sistemine Geçiş Sürecine İlişkin Tespitler”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 23, Sayı: 1, 2021, s. 69-109.
- Karakehya, Hakan/Özger, Hande; Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların Ortaya Çıkışında Etkili Olan Koşullar **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**-Journal of Penal Law and Criminology 2020; 8 (2), s. 169-201.
- Karakehya, Hakan; “Tanzimat Sonrası Osmanlı Devleti’nin Kamusal Cezalandırma Sisteminde Yaşanan Değişim”, Prof. Dr. Nevzat Toroslu ‘ya Armağan Cilt: I, Ankara, 2015, s. 577-589.
- Karakehya, Hakan; Koşullu Salıverilmenin Amacı, Hukuki Niteliği ve Koşullu Salıverilme Şartlarından Biri Olarak “İyi Hal”, 15. Türk Ceza Hukuku Günleri, 31 Mayıs – 1 Haziran 2020, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı, Tebliğler, s. 36-65.
- Karakul, Selman; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Sağlık Hakkı-I, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 3 (2), Güz 2016, s. 169-206.

- Karaosmanoğlu, Fatih; **İnsan Hakları**, Ankara, 2011.
- Karadeniz, Ramazan, Onur; “Türk Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Kararlarında Tutuklu ve Hükümlülerin Haberleşmesi”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl:2016, Cilt: XX, s. 425-446.
- Kavas, Aysel; **Sağlıklı Yaşam İçin Doğru Beslenme**, 2. Baskı, Literatür Yayınları, 2003.
- Kayaer, Nebahat; Ceza Hukukunda Hekimin Tıbbi Müdahalesi Çerçevesinde İşlenen Taksirle Öldürme Suçu, Dokuz Eylül Ün. SBE, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Doktora Tezi), İzmir, 2012.
- Kayaer, Nebahat; “Hekimin Ceza İnfaz Kurumlarındaki Açlık Grevlerine Müdahale Yükümlülüğünün İhmalinden Doğan Cezai Sorumluluğu”, **Tıp Hukuku Dergisi**, Sayı:9, 2016, s.75-120.
- Kaymaz, Seydi; Ceza Muhakemesinde Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara, 2008.
- Kaufman, Arthur; Euthanasie- Selbsttötung Tötung.auf.Verlangen, in. MedrR.1983, s.121-125.
- Keçelioğlu, Elvan; “Sırf Hareket Suçu Soyut Tehlike Suçu Mudur?” **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XXV, Y. 2021, Sa. 2, s. 433-464.
- Kenny, A. Mary/Slove M. Darrick/Stell, Zachary; Legal and Ethical Implications of Medically Enforced Feeding of Detained Asylum Seekers On Hunger Strike, **Medical Journal Of Australia** (MJA) Vol: 180, March, 2004.
- Keown, John; Euthanasia Examined-Ethical, Clinical and Legal Perspectives, Great Britain: Cambridge University Press, 1995.
- Keyman, Selahattin; “Hekimin Cezai Sorumluluğu”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (AÜHFD)**, Yıl: 1978, Cilt: XXXV, Sayı:1, s. 57-89.
- Killias, Martin/Marcelo F. Aebi/Ribeaud, Denis; Does Community Service Rehabilitate better than Short-term Imprisonment? Results of a Controlled Experiment. **The Howard Journal of Criminal Justice**, 2000, Vol: 39, No:1, p. 40-57.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan; **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, 2022.
- Koca, Mahmut; “Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Hekimler Hakkında Uygulanacak Yaptırımlar”, Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: III Sayı: 2, Yıl: 2006, s. 159-184.
- Kocasakal, Ümit; “Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Hekimin Cezai Sorumluluğu”, Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl:2006, Cilt: III, Sayı:2, s.151-158.
- Kocasakal, Ümit; **Suç İhbar Etmeme Suçları**, İstanbul, 2017.

- Koçer, Seçkin; Suç Delillerini Yok Etme, Gizleme veya Değiştirme Suçu, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010.
- Korkmaz, Betül; Beslenme Hakkı Çerçevesinde Gıda Güvencesi ve Helal Gıda, Erzurum Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ağustos, 2022.
- Köhne, Michale; Resozialisierungsunfaehige Strafgefangene, ZRP 2003.
- Kurt, Mehmet; “Türkiye’de Ceza İnfaz Kurumlarının Sorunları” Ankara Üniv. SBE., Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006.
- Leech, Mark/Cheney, Deborah; The Prison Handbook, Fifth Edition, Waterside Press, 2002.
- Letellier, Philippe/Harpes, Jean-Paul/Hermeren, Göran/Aumonier, Nicolas/OBrien, Tony/Marckmann, Georg/Kouchner, Bernard/Byk, Christian/ Chevassut, Daniel/Gambino, Gabriella/Sari Ali/ Raoutsi Hadj-Eddine/Guigui, Albert/Stavropoulos, Alexandre/Collange, Jean-François; Ethical eye: Euthanasia- Volume I, Ethical And Human Aspects, 2003.
- Lines, Rick; “The Right to Health of Prisoners in International Human Rights Law”, **International Journal of Prisoner Health**, March 2008, Vol: 4, No: 1, s. 3-53
- Livingston, Jay; Crime and Criminology, New Jersey: Prentice-Hall, 1996.
- John Locke; Two Treatise of Government, London-1823, In the Former, The False Principles and Foundation of Sir Robert Filmer, and His Followers, Are Detected and Overthrown: The Latter, Is an Essay Concerning the Original, Extent, and End, of Civil Governments, <https://www.yorku.ca/conninel/courses/3025pdf/Locke.pdf>
- Lopez-Rey Manuel; “Sosyal Asistanların Ceza Müesseselerindeki Vazifeleri”, Çev. Feyyaz Gölcüklü, **Adalet Dergisi**, Cilt: 60, Sayı:1, Ocak, 1969, s. 38 – 52.
- Madhavarao Mahaworker; Prison Management: Problems and Solutions, India/Delhi, Kalpaz Publications, 2006.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami; “Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların ve Hürriyeti Sınırlayıcı Emniyet Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun” (Federal Alman Ceza İnfaz Kanunu- 16 Mart 1976), **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Yıl:1996, Cilt 55, Sayı 1-2, s. 501- 548.
- Maghan, Jess; “Dangerous Inmates: Maximum Security Incarceration In The State Prison Systems of the United States”, Aggression and Violent Behavior, Vol. 4, No. 1, 1999.
- Marlene, Alejos; Babies and Small Children Residing in Prisons, Quaker United Nations Office, March 2005.
- Materni, Mike C.; “Criminal Punishment and the Pursuit of Justice”, **British Journal Of American Legal Studies**, Yıl:2013, Cilt: II, Sayı:1, s. 264-300.

- Maurach, Reinhart/Schroeder, Friedrich Christian/Maiwald Manfred/Hoyer, Andreas/Momsen, Carsten; Strafrecht Besonderer Teil, TeilBand 1, 11. Auflage, 2019.
- McConnell, Terrance; The Nature and Basis of Inalienable Rights. Law and Philosophy, 1984, Vol:3, No:1, s.25-59.
- Meissner, Philipp; "Advancing human Rights through International Prison Reform", Justice Section, United Nations Office on Drugs and Crime, Washington DC, 18 January 2018.
- Melemez, Burak; Adil Yargılanmayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2020.
- Foucault, Michael; **Hapishanenin Doğuşu**, Çeviri: Mehmet Ali Kılınçbay, İmge Kitabevi, Ankara Temmuz 1992.
- Mappes, A. Thomas/Zembaty, S. Jane; Social Ethics, Morality and Social Policy, 2001.
- Mumcu, Ahmet/Küzeci, Elif; **İnsan Hakları ve Kamu Özgürlükleri**, 8. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2019.
- Murdoch, Jim; The Treatment of Prisoners: European Standarts, Strasbourg, Council of Europe Publishing, 2006.
- Osmanoğlu Bilal/Parlak, Osman, Emre; "Mahpusların Ailesi ve Yakınlarıyla Görüşme Hakkı" **YÜHFD**, Yıl:2021, Cilt: XVIII, s. 237-290.
- Osmanoğulları, Birçem, Dilek; Bir Eylem Biçimi Olarak 1996-2000 Yıllarında Türkiye Hapishanelerinde Yaşanan Açlık Grevleri, Hacettepe Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2017, s. 173.
- Orçin, Melike; Covid-19 Pandemisi Tutuklu ve Hükümlülerin Dış Dünya ile İletişimlerini Nasıl Etkiledi? 07.06.2021 <https://blog.lexpera.com.tr/covid-19-pandemisi-tutuklu-ve-hukumlulere-dis-dunya-ile-iletisimlerini-nasil-etkiledi/>
- Orçin, Melike; Avrupa İnsan Hakları Hukuku'nda Tutuklu ve Hükümlülerin Dış Dünya İle İletişim Kurma Hakkı, İstanbul ÜNV, SBE, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2020.
- Otlowski, Margaret; Voluntary Euthanasia and the Common Law, New York: Clarendon Press-Oxford, 1997.
- Ova, Nalan; "Türkiye'de Köşe Yazılarında Açlık Grevi Tartışmaları", **Mülkiye Dergisi**, Yıl:2013, Cilt: 37, Sayı:3, s.101-140.
- Owen D. Jones/Schall, Jeffrey D./Shen, Francis; Law and Neuroscience, 2nd Edition, 2021.
- Ölmez, Cansu, Büşra; "Türk Hukukunda Haberleşme Özgürlüğüne Müdahalenin Ölçüsü", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:23, Sayı: 1, Yıl: 2015, s. 147-176.

- Ömeroğlu, Ömer; “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında; Hükümlü, Tutuklu ve Gözaltındakilerin Açlık Grevi, Ölüm Orucu ve Müdahale Sorunu” **EÜHFD**, C. XV, 2011, s. 83-109.
- Önen, Mustafa/ Engin, Selin; Birleşik Krallık'ta Cezaevi Ombudsmanlığı: Türkiye'ye Uygulanabilirliği, **Ombudsman Akademik**, Yıl: 5, Sayı: 10, Ocak- Haziran 2019, s. 15-37.
- Önok, Rifat Murat; “İnsan Hakları ve Türk Ceza Hukuku Açısından İnfaz Kurumları ve Tutukevlerindeki Açlık Grevlerine Müdahale Etme Yükümlülüğü ve Bunun İhmalinden Doğan Sorumluluk”, **İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Aralık 2005, Cilt: 4, Sayı: 1-4, s. 135-192.
- Özar, Süleyman; “Etik ile Hukuk Sarkacında Açlık Grevi”, **TBB Dergisi**, 2021, s.1-39.
- Özbek, Veli, Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar; **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 13. Baskı, Ankara, 2022.
- Özbek, Veli, Özer; “İnfazın Amacı ve Bir İnfaz Rejimi Olarak Yeniden Topluma Kazandırma” 15. Türk Ceza Hukuku Günleri, 31 Mayıs – 1 Haziran 2020, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı, Tebliğler, s. 18-34.
- Özbek, Veli Özer; **Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2001.
- Özbek, Veli Özer; **İnfaz Hukuku**, 16. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Özcan, Oğuz; “İbn Haldun'da Devlet Düşüncesi ve Devlet Araç mı, Amaç mı? Tartışması Bağlamında Mukayeseli Bir Değerlendirme:” (İbn Haldun-Aristoteles-Thomas Hobbes), **İbnHaldun Çalışmaları Dergisi**, 2016, Cilt:1, Sayı:1, s. 63-92.
- Özen, Z. İnci; “Tutukluluk ve Hükümlülük Arasındaki Araf: Hükmen Tutukluluk ve Uygulamada Yaşanan Sorunlar”, **Ceza Hukuku Dergisi**, Ağustos, 2014, Cilt:9, Sayı: 25, s. 103-123.
- Özen, Mustafa; “Haberleşmenin Gizliliğini İhlâl Suçu”, **THD**, 2007, Cilt: 2, Sayı: 10, s. 145-151.
- Özer, Hatice Duygu/Dulay, Yangın, Dilek; “Ceza İnfaz Mevzuatı Kapsamında Çalışan Tutuklu ve Hükümlülerin Sosyal Güvenliği”, **MÜHF Hukuki Araştırmalar Dergisi**, C.25, S.2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, Aralık 2019, s. 728.
- Özek, Çetin; “Adliyeye Karşı Suçların Hukuksal Konusu”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, 1997, Türkan Radyo'ya Armağan Sayısı, Cilt:55, Sayı:3
- Özen, Muharrem/Şahin, Meral Ekici; “Ötanazi”, **Ankara Barosu Dergisi**, 2010, Y.68, S. 4, s. 21-24.
- Özgenç, İzzet/Şahin Cumhuriyet; **İnfaz Hukuku**, 3. Baskı, Ankara, 2022.
- Özgenç, İzzet; “Tıbbi Müdahalenin Hukuka Uygunluğuna İlişkin Kriterler”, **SD Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi**, Eylül-Ekim-Kasım 2007, Sayı: 4.

- Özgenç, İzzet; Hekimlik Mesleğinin İcrası ve Ceza Sorumluluğu, **Ankem Dergisi**, Yıl:2006, Cilt:20, s.10-15.
- Özkar, Erdem; **Ötanazide Temel Kavramlar ve Güncel Tartışmalar**, Ankara, 2001.
- Özkalıpcı, Ö/ Çolak B/ Biçer Ü.; Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, 4 Olguda Açlık Grevine Bağlı Ölümlerin Adli Tıp Açısından İrdelenmesi, 8. Ulusal Adli Tıp Günleri, 16-20 Ekim, 1995, **Antalya Poster Sunuları Kitabı**.
- Öztürk, Bahri ve diğerleri; **Ana Hatlarıyla Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, 2020.
- Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan/Özdek, Yasemin; Ceza Reformunun Görünmeyen Yüzü: Hapishanelerde Zorla Çalıştırma, <http://www.sendika.org/2005/03/ceza-reformunun-gorunmeyen-yuzu-hapishanelerde-zorla-calistirma-yasemin-ozdek/>
- Öztürk, Bahri/Mustafa Ruhan Erdem, Veli Özer Özbek; **Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2001.
- Öztürk, Bahri/Mustafa Ruhan Erdem; **Uygulamalı Ceza Hukuku**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Öztürk, Sevcan; XIX. Yüzyıl Osmanlı Ceza Sisteminde Dönüşüm: Zindandan Hapishaneye Geçiş, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2014.
- Özgenç, İzzet; "Tıbbi Müdahalenin Hukuka Uygunluğuna İlişkin Kriterler", **SD Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi**, Eylül-Ekim-Kasım 2007, Sayı: 4.
- Özgenç, İzzet; Hekimlik Mesleğinin İcrası ve Ceza Sorumluluğu, **Ankem Dergisi**, Yıl:2006, Cilt:20, s.11, s.10-15.
- Özalp, Faruk; Hekimin Cezai Sorumluluğu, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ekim 2013.
- Özkavalcı, Nimet; **5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve Uygulaması**, Ankara 2009.
- Öztoşun, Mehmet; "İnfaz Kurumlarının İnşası ve Yenilenmesi", Galatasaray Semineri Notları, 4-7 Eylül 2002, s. 57-58.
- Palmer, John W.; *Constitutional Rights of Prisoners*, Ninth Edition, Lexisnexis, 2010.
- Pamuk, Gülfem; "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Perez/Fransa Kararı İncelemesi", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, (MÜHFHAD)** Yıl:2010, Cilt:16. Sayı:1-2, s. 333-343.
- Parlar, Ali/Öztürk, Mustafa; **Uygulamada Adliyeye Karşı Suçlar**, Ekim, 2018, İstanbul.
- Parlakoğlu, Gizem; II. Abdülhamit Dönemi Hapishanelerinin Genel Özellikleri ve Uygulamaları, Mardin Artuklu Üniversitesi, SBE, Tarih ABD, Yüksek Lisans Tezi, Mardin, 2018.

- Pratt, John; "Scandinavian Exceptionalism in an Era of Penal Excess", **British Journal of Criminology**, 2008, Volume: 48, Issue: 2, s. 119-137.
- Piacentini, Laura; *Surviving Russian Prisons, Punishment, Economy and Politics in Transition*, London, 2014.
- Rachels, James; *Active and Passive Euthanasia*, Reprinted By Permission Of The New England, **Journal Of Medicine**, Vol. 292, January 9, 1975, s. 78-80.
- Raj, Prithivi; "Sexual Rights of the Prisoners", *Supremo Amicus*, 2020, Cilt: 17, s. 356-372.
- Raman, Srinivas; *The Conflict Between Human Rights and Biotechnological Evolution*, *Eurasia Review*, 04.11.2015, <http://nwrage.org/content/conflict-between-human-rights-and-biotechnological-evolution>
- Rentzmann, William; "Prison Philosophy and Prison Education", **Journal of Correctional Education**, Vol: 47, Issue: 2, June 1996, s. 58-63.
- Reyes, Hernan; "Medical and Ethical Aspects of Hunger Strikes in Custody and Issue of Torture", Extract from *Maltreatment and Torture, in the series Research in Legal Medicine*, Y. 1998, Vol: 19
- Reynaud Alain; **Hapishanelerde İnsan Hakları**, çev. İhsan Kuntbay, TODAİE Yayınları, Ankara, 1992.
- Retornaz, Eylem Aksoy; "Cezaevinde Sağlık Hizmetlerine Erişimde Güncel Sorunlar", **Suç ve Ceza Dergisi**, 2019, Cilt: 12, Sayı: 4, s. 25-40.
- Retornaz, Eylem, Aksoy; "Özürlü Hükümlünün Cezasını İnfazı ve İnsan Hakları", **Galatasaray Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:8, Sayı:2, Temmuz, 2009, s. 55-67.
- Rosenau, Henning; "Rıza Gösterme Ehliyetine Sahip Olmayanlarda Aydınlatma ve Rıza", (Çev. Ali Kemal Yıldız) 2. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2006, Yıl: 2, Cilt: III.
- Rotman, Edgardo; "Do Criminal Offenders Have a Constitutional Right to Rehabilitation", **Journal of Criminal Law and Criminology**, Vol: 77, No: 4, 1987, s. 1023- 1068.
- Ryan, Lund/ Hyde, Roberta/Kempson, Diane/Clarke, Pamela N.; *Women's Needs After Release from Prison To A Rural Community*, **Journal of Correctional Health Care**, 2002, Vol: 9, No:3, s. 271-288.
- Rubin, Avi; *Ottoman Nizamiye courts: Law and Modernity*, New York: Palgrave Macmillan, 2011.
- Sağlam, M. Yılmaz; "İnfaz ve İnfaz Hukuku Kavramları Üzerine Bir İnceleme" **TBBĐ**, Yıl:1995, S.4, s. 580-581.
- Sağlam, İpek; "Doktor Yardımlı İntihar Ve Bu Konuyu Ele Alan Düzenlemelere Bir Örnek Olarak "California Hayatı Sonlandırma Seçeneği Yasası'nın Değerlendirilmesi", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Prof. Dr. Bülent Tahiroğlu'na Armağan, Cilt: 23, S:3, s. 559-579.

- Sağlam, Yılmaz; “İnfaz Personelinin Hizmet Öncesi ve Hizmet içi Eğitim Sorunu”, **Adalet Dergisi**, Ekim, 2001, Sayı: 9.
- Saldırım, Mustafa; “Uluslararası Hukuk Açısından Türkiye'deki Tutuklu ve Hükümlülerin Eğitim Hakkı”, **Adalet Dergisi**, 2004, Sayı: 20, s. 94-112.
- Sanıvar, Ramazan; **Modern İnfaz Hukuku ve Koşullu Salıverilme (Şartlı Tahliye) Kurumu**, Seçkin Yayınları, Ankara 2020.
- Sarakhsi, Muhammad ibn Ahmad, Mebcut; 1000 Yılın İslam Fıkhı Temel Eseri Deliller ve Hükümler, Çev. Mustafa Cevat Akşit, C: 20, 2008.
- Schick, Peter, J.; “Definitional Issue and Life and Death: The Contribution of Science, Law and Ethics”, *Law and Moral Dilemmas Affecting Life and Death*, Strasbourg: Council of Europe Publishing, 1992, s. 35-55.
- Schull, Kent; “Tutuklu Sayımı: Jön Türlerin Sistematik Bir Şekilde Hapishane İstatistikleri Toplama Çalışmaları ve Bunların 1911-1918 Hapishane Reformu Üzerine Etkileri”, *Osmanlı'da Asayiş, Suç ve Ceza, 18. – 20. Yüzyıllar*”, Derleyenler; Alexandre Toumarkine ve Noemi Levy, İstanbul, 1986, s. 212-238.
- Schull, Kent; *Criminal Codes, Crime, and the Transformation of Punishment in the Late Ottoman Empire*, In *Law and Legality in the Ottoman Empire and Republic of Turkey*, Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press, 2016, s. 156-178.
- Shults, Peteri R.; Calling the Supreme Court: Prisoners Constitutional Right to Telephone Use, **Boston University Law Review**, Vol. 92: 2012, s. 369-403.
- Schutter, Olivier De.; “International Trade in Agriculture and the Right to Food” Dialogue on Globalization; *Occasional Papers-Geneva*, 46, 2009, s. 3-51. <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/genf/06819.pdf>
- Seppala Tapio, Lappi; “Penal Policy in Scandinavia,, Crime and Justice”, Vol. 36, No. 1, Crime, Punishment, and Politics in a Comparative Perspective, The University of Chicago Press, 2007, s. 217-295.
- Serdaroğlu, Erika, Biton; “Ötanazi-Ölme Hakkı”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cevdet Yavuz'a Armağan, 2016, Cilt: 22, Sayı: 3, s. 484-485.
- Sereli, Kaan, Mutlu; Tutuklu ve Hükümlülerin Sağlık Hakkı ve Sağlık Hizmetlerine Erişimi, Ankara Üniversitesi, SBE, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2020.
- Sever, Çiğdem; “Hapishane İdarelerinin Yetkileri ve Hapsedilen Haklarının Sınırı”, **TBB Dergisi**, Yıl:2016, Sayı:122, s.141-192.
- Sevinç, Murat; “Bir İnsan Hakları Sorunu Olarak: Açlık Grevleri”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Sayı: 57/1, 2002, s. 111-135.
- Sevük, Handan Yokuş; “Tutuklu ve Hükümlünün Avukat İle Görüşme Hakkı”, **Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi**, C: 4, S: 9, Y: 2007, s. 63-78.

- Sevük, Handan, Yokuş; “Haberleşme Hakkının Kullanımının Türk Ceza Kanunu Hükmüleriyle Korunması”, **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl:2008, C.12,13, Sayı:16, 17, 18, 19, s. 197-227.
- Sevük, Handan, Yokuş; “Haberleşmenin Gizliliğini İhlal Suçu”, **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2008, Cilt: 12-13, Sayı: 16,17,18,19, Temmuz, 2009, s.159-195.
- Sevük, Handan, Yokuş; “AİHM Kararlarında Tutuklu ve Hükümlülerin Dış Dünya ile İletişimi” **AÜEHFD**, Cilt: VII, Sayı: 3-4, Aralık, 2003, s. 335-384.
- Sezen, Seriy; “İngiltere ve İskoçya cezaevi Yönetimi Üzerine Gözlemler”, **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 35, Sayı: 1, Mart, 2002, s. 201-223.
- Shala, Irena/Gusha, Gilda; “The Debate Over Euthanasia and Human Rights”, **European Scientific March**, Yıl: 2016, Vol: 12, No: 8, s. 73-81.
- Sırma, Özge; “Etik ile Hukuk Sarkacında Açlık Grevi”, **Fasikül Dergisi**, Ocak 2012, Sayı:26, s. 1-39.
- Smith, Peter Scharff; “Imprisonment and Internet-Access: Human Rights, The Principle of Normalization and The Question of Prisoners Access to Digital Communications Technology”, **Nordic Journal of Human Rights**, Vol: 30, No: 4, 2012, s. 454-482.
- Soyaslan, Doğan; “Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfaz Rejimleri”, İnfaz Hukukunun Sorunları, Sempozyum, 24/25.11.2000, Ankara.
- Soyaslan, Doğan; “Türk Hukuk Düzeni ve Açlık Grevi Yapan Kişilere Müdahale Sorunu” **Yargıtay Dergisi** Temmuz, 1990, s. 269-280.
- Soyaslan, Doğan; **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 5. Bası, Ankara, 2022.
- Soyaslan, Doğan; “Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfaz Rejimleri”, İnfaz Hukukunun Sorunları, Sempozyum, Ankara, 24/25.11.2000, s.162-191.
- Soyer, Ata; Tutuklu ve Hükümlülerin Sağlık Hakları, in: 21. Yüzyıla Girenken Cezaların İnfazı Sempozyumu, 21/22.01.2000, Ankara 2001, s. 99-165.
- Soyer, Ata; “Açlık Grevleri/ Ölüm Oruçları, TTB ve Son Tartışmalar”, **Toplum ve Hekim Dergisi**, Kasım-Aralık, 2000, Cilt:15, Sayı 6, s. 405-412.
- Soysal, Alican; Hükmen Tutukluluk Kavramı ve Türk Hukuku’nda “Hükmen Tutuklu” Statüsünün Kabul Edilmesinin Yarattığı Hak İhlalleri, <https://nabantoglu.av.tr/hukmen-tutukluluk/>
- Söğüt, İpek, Sevda; “Biyotıp Sözleşmesi Hükümlerinin İç Hukuktaki Düzenlemelere Etkisi”, **Tıp Hukuku Dergisi**, Sayı: 14, Yıl: 2018, s. 181-208.
- Spiereburg, Pieter; *The Body and The State Early Modern Europe. The Oxford History of the Prison The Practice of Punishment in Western Society.* Oxford University Press, New York, 1998, s.61-62.
- Süslü, Güven; Türk Hukukunda Ceza İnfaz Kurumları ve Bu Kurumlarda Bulunan Tutuklu ve Hükümlülerin Hak ve Yükümlülükleri, T.C. Yaşar Üniversitesi, SBE, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2015.

- Süslü, Güven; **Ceza İnfaz Kurumlarında Hükümlülük**, Ankara, 2016.
- Şahan, Hattaoğlu, Aslı/Albayrak, Şerife, Gamze; “Çocuk Hükümlülerin Sosyal, Kültürel ve Sportif Rekreasyon Faaliyetlerinin İncelenmesi”: Ankara Çocuk Eğitim Evi Örneği (An Investigation Of Social, Cultural And Sports Recreation Activities Of Children Inmate: Ankara Children’s Education House Case) **Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel**, Yıl: 2022, Cilt:5, Sayı:1, s. 24-33.
- Şahin, Cumhuriyet/Göktürk, Neslihan; **Ceza Muhakemesi Hukuku I**, 11. Baskı, Ankara 2020.
- Şahin, Cumhuriyet; “Tahliye Öncesi ve Sonrası Hükümlüye ve Eski Hükümlüye Yardım”, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2001, Cilt: 5, Sayı: 2.
- Şen, Ersan/ Başer, Beyza; **Koşullu Salıverilme, Denetimli Serbestlik ve Ceza İnfaz Sorunları**, 3. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2019.
- Şen, Hasan; “**Osmanlı’da Hapishane Mefhumu**”, **Osmanlı’da Asayiş, Suç ve Ceza 18.-20. Yüzyıllar** (Derleyenler: Noemi Levy ve Alexandre Toumarkine), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, Basım Yılı Yok.
- Şen, Ömer; **Osmanlı’da Hükümlü Olmak: Avrupalılaşıma Sürecinde Hapishaneler**, Kapı Yayınları, İstanbul, 2007.
- Talay, Şenol; İnfaz Hukuku ve Özel Durumdaki Hükümlüler Sempozyumu, Türkiye Barolar Birliği, Ankara, 2008.
- Tanör, Bülent; Türkiye’nin İnsan Hakları Sorunu, İstanbul, BDS Yayınları, 1994.
- Taşkın, Ahmet; “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’da Beslenmenin Reddi”, **TBB Dergisi**, Yıl: 2006, Sayı: 62, s. 230-261.
- Taşkın, Ahmet; “**Türkiye ve Dünyada Açlık Grevleri**”, Ankara, Ocak, 2005.
- Taşkın Ahmet; **Türkiye’nin Cezaevi Gerçeği**, Ankara, 2004.
- Taşkın, Ozan Ercan; Son Çare (Ultima Ratio) Olarak Ceza Hukuku, The Criminal Law As Last Resort (Ultima Ratio), **Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2016, Cilt: 2016 Sayı:1, s. 59 – 91.
- Tekin Saadet/Özkes Sevilay; Cumhuriyet Öncesi Türkiye’de Hapishane Sorunu, Çağdaş **Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi**, 2008, C. 7, S. 16-17, s.187-201.
- Terance Miethe/ Hong Lu; Punishment, A Comparative Historical Perspective, New York: **Cambridge University Press**, 2005.
- Tezcan Durmuş; “Ceza İnfaz Kurumunda Hükümlü Hakkında Uygulanacak Disiplin Esasları ve Hükümlünün Adil İşlemlere Tabi Tutulması Bakımından Hakları”, **A. Şeref Gözübüyük’e Armağan**, Ankara, 2005.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sancakdar, Oğuz; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Türkiye’nin İnsan Hakları Sorunu, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2004.

- Tezcan Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sancakdar, Oğuz/Önok, Murat; **İnsan Hakları El Kitabı**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Theodore S. Orlin/Allan, Rosas/Martin, Scheinin; *The Jurisprudence of Human Rights Law: A Comparative Interpretive Approach*, Institute for Human Rights, Abo Akademi University, 2000, s. 73-131.
- Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi; T. C. Resmî Gazete, 10436, 19 Şubat 1960.
- Tıraşçı, Yaşar/Uysal, Cem/Altınal, Aydın/Akın, Mustafa/Durmaz, Ubeydullah; “Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetim, Dış Koruma, Hükümlü ve Tutukluların Sevk ve Nakilleri ile Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkındaki Protokolün Bir Olgu Sunumu Üzerinden Adli Tıbbi Değerlendirilmesi” **Dicle Tıp Dergisi/ Dicle Medical Journal**, Yıl: 2017, Cilt: 44, Sayı: 4, s. 405-409.
- Tiryaki, Kerim; “Son Dönem Osmanlı Hapishanelerinin Sıhî İslahı; Salgınlar ve Önleme Çabaları”, **Tarih ve Günce**, 2021, Sayı: 8, s. 429-458.
- Toby, Jackson; “Is Punishment Necessary”, *Theories of Punishment* (ed. Stanley E. Grupp), Bloomington: Indiana University Press, 1964, Vol: 55, Issue: 3, s. 331-337.
- Toch, Hans; *Living in Prison, The Ecology of Survival*, American Psychological Association, Fourth Printing, Washington DC, 2006.
- Tokgöz, Havva, Begüm; “Cezalandırmanın Amacı ve Bu Bağlamda Ütopyalar Üzerine Bir Değerlendirme”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 22, Sayı: 1, 2020, s. 431-467.
- Top, Sinem; “Müdafi Yardımından Yararlanma Hakkına Uygulanan Sınırlamalar” **TBB Dergisi**, 2018, s.217-240.
- Eva Marie Toreld/Kristin Opaas Haugli/Anna Lydia Svalastog; *Maintaining Normality When Serving A Prison Sentence in The Digital Society*, **Croatian Medical Journal**, Aralık 2018, s. 335-339.
- Toroslu, Nevzat/Toroslu, Haluk; **Ceza Hukuku Genel Kısım**, Savaş Yayınları, Ankara, 2021.
- Toroslu, Nevzat; “İftira Cürmünün Hukuki Konusu”, **AÜHFD**, Yıl: 1980, Cilt:37, S:1, s. 107-128.
- Türk Tabipleri Birliği; (17 Mayıs 2019). Açlık Grevleri Süreerken TTB Olarak Bir Kez Daha Hatırlatıyoruz! https://www.ttb.org.tr/haber_goster.php?Guid=456e0f68-789e-11e9-8558-d074d2c3586f
- Türker, Melda; “ABD’de İnfaz Sisteminde İnsan Haklarının Gelişimi” 21. Yüzyıla Giren Cezaların İnfazı Sempozyumu, Ankara, 21-22 Ocak 2000.
- Türkiye Barolar Birliği; *İnsan Hakları Merkezi Cezaevleri Raporu (2015-2016) Türkiye Barolar Birliği Yayınları: Cezaevleri Raporu Türkiye Barolar Birliği*, Ankara, Birinci Baskı, Nisan 2017.
- United Nations Environment Programme; *Stockholm Declaration, Adopted by the United Nations Conference on the Human Environment*, Stockholm, 16 June

- 1972; U.N. General Assembly Resolutions 2994/XXVII, 2995/UVII and 2996/XXII of 15 December 1972. <https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/29567/ELGP1StockD.pdf>
- UNODC; Handbook on Alternatives to Imprisonment, United Nations for the English Edition, New York, 2007.
- Uyanık, Mehmet, Zeki; "İslâm Hukukunda Mahkûmun Hakları ve Mahkûma Yapılacak Muamele", **İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi**, Yıl:2016, Sayı: 27, s. 331-391.
- Uyanık, Mehmet, Zeki; İslam Hukukunda Hapis Cezası ve Hapishane, Necmettin Erbakan Üniversitesi SBE, Doktora Tezi, Konya, 2015.
- Uygun, Oktay; **Kamu Hukuku İncelemeleri: İnsan Hakları, Demokrasi, Hukuk Devleti, Egemenlik**, İstanbul, 2013.
- Ünal, Şeref; "Cezaların İnfazı Sürecinde Tutuklu ve Hükümlülerin Dış Dünya ile Olan İlişkileri", İnfaz Hukukunun Sorunları, Sempozyum, 24.11.2000, Ankara, 2001.
- Ünver, Yener; **Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer**, Ankara, 2003.
- Ünver, Yener; **İftira, Suç Uydurma, Suç Üstlenme, Yalan Tanıklık ve Bilirkişilik, Suçu İhbar Etmemek Suçları, TCK'da düzenlenen Adliyeye Karşı Suçlar**, Ankara, 2021.
- Ünver, Yener/Kaya, Suzan; **Alman Tıp Hukukunda Hasta Talimatı**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2017.
- Ünver, Yener; "Avrupa Biyo-Hukuk Sözleşmesi'nin Türk Hukuku'na Etkileri", **Kamu Hukuku Arşivi Dergisi**, Kasım Sayısı, 2005, s.182-198.
- Ünver, Yener; "Türk Tıp Hukukunda Rıza", **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C:3, S: 2, 2006, s. 227-289.
- Ünver, Yener; "Hekim ve Hasta Haklarının Ulusal ve Uluslararası Hukuk Açısından Konumlandırılması", **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt: 2, Sayı:3, Nisan 2007, s. 199-234.
- Ünver, Yener; "Ceza Hukuku Felsefesi Açısından İnsan Onuru ve Mevzuatımız", **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt: 3, Sayı: 7, Ağustos.2008, s. 41-82.
- Üzülmez, İlhan; "Ceza Sorumluluğunun Esası ve Cezalandırmanın Amacına Dair Düşünce Hareketleri, (Ceza Hukukunda Okullar Mücadelesi)", **AÜEHF Dergisi**, 2001, Cilt: 5, Sayı: 1-4, s. 259-294.
- Üzülmez, İlhan; "Yazışmaların İhlali Cürmü (TCK M.195/1) ve Bu Bağlamda Elektronik Postalara Yönelik Saldırıların Durumu", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 53, S. 1, Ankara 2004, s. 147-171.
- Vagg, Jon; Prison systems: A Comparative Study of Accountability in England, France, Germany, and the Netherlands, Oxford, 1994.

- Vasak, Karel; "Human Rights: A Thirty-Year Struggle: the Sustained Efforts to give Force of law to the Universal Declaration of Human Rights", UNESCO Courier, 1977, Cilt:30, Sayı: 11, s. 29-32.
- Vincent, Andrew; The Politics of Human Rights, Oxford University Press, 2010.
- Vivien Stern; Developing Alternatives To Prison in Central and Eastern Europe and Central Asia, King's Collage London, University of London, International Center for Prison Studies, Hungary 2002, s. 13-14.
- Wallack, Walter M./Glenn M. Kendall/Howard L. Briggs; "Education Within Prison Walls", New York City, Burea of Publications, 2018, **Journal of Criminal Law and Criminology** (1931-1951) Vol. 30, No. 5 (Jan. - Feb., 1940), p. 803-805.
- Ward, Katie/Longaker, Amy J/Williams, Jessica/Naylor, Amber/Rose, Chad, A./Simpson, Cynthia, G.; "Incarceration Within American and Nordic Prisons: Comparison of National and International Policies" Engage: **The International Journal of Research and Practice on Student Engagement**, National Dropout Prevention Center, Clemson University, 2013, Vol: 1, No: 1, s. 36-47.
- Wellman, Carl; The Inalienable Right to Life and the Durable Power of Attorney, **Law and Philosophy**, Vol: 14, No: 2, May. 1995, s. 245-269.
- White, Robin C.A./Ovey, Clare; The European Convention On Human Rights, 5th Edition, New York: Oxford University Press, 2010, <https://www.corteidh.or.cr/tablas/27665.pdf>
- Wicks, Elizabeth; The Meaning of Life: Dignity and the Right to Life in International Human Rights Treaties, **Human Rights Law Review**, Vol: 12, Issue: 2, June 2012, s. 199-219.
- Worley, Vidisha Barua/Worley, Robert M.; American Prisons and Jails: An Encyclopedia of Controversies and Trends, 2 volumes, ABC-CLIO, California 2018.
- Wormith, J. Stephen/Althouse, Richard/Simpson, Mark/Reitzel, Lorraine R./Fagan, Thomas J./Morgan, Robert, D.; The Rehabilitation And Reintegration Of Offenders: The Current Landscape And Some Future Directions For Correctional Psychology, **Criminal Justice And Behavior**, Vol: 34, Issue: 7, 2007, s. 879-892.
- Yakışır, Berivan; Türkiye'de Tutuklu ve Hükümlülerin Yeniden Sosyalleştirilmesi, İstanbul Bilgi Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- Yamin, Alicia Ely; "Will We Take Suffering Seriously? Reflections on What Applying a Human Rights Framework to Health Means and Why We Should Care", **Health and Human Rights**, 2008, Vol: 10, No: 1, s. 45-63.
- Yanpar, Sultan, Çamak; "Hükümlünün Avukat ile Görüşme Hakkı" **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:16, Sayı:199-200, Mart-Nisan, 2021, s. 797-819.

- Yaşar, Yusuf; "Bir Suçun İspatı Amacıyla İletişimin Kayda Alınmasının Hukuki Niteliği", **TAAD**, Y: 4, S: 14, Temmuz 2013, s. 357-358.
- Yayak, Aslı/Birlik Muhammet; "Cezaevlerinde Yapılan Eğitim İşyurdu Faaliyetlerinin Mahkûm Rehabilitasyonundaki Etkileri ve Yapılan İyileştirme Çalışmaları", **Güncel Psikoloji Araştırmaları**, Ekim, 2020, s. 145-160.
- Yenisey, Feridun; **Uygulanan ve Olması Gereken Ceza Muhakemesi Hukuku Hazırlık Soruşturması ve Polis**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 1987.
- Yenisey, Feridun/Nuhoğlu, Ayşe; **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 9. Baskı, Ankara, 2021.
- Yenisey, Feridun; **İnfaz Hukukunun İnsan Hakları Yönü, İnfaz Hukukunun Sorunları**, Goethe-Institute ve Başkent Üniversitesi Yayını, Ankara, 2001.
- Yenisey, Feridun; 20. yy. da Cezaevlerinde İnsan Haklarının Gelişimi, 21.Yüzyıla Girerken Cezaların İnfazı Sempozyumu, Adalet Bakanlığı, Ankara, 2001.
- Yerdelen, Erdal; Alman Ceza İnfaz Hukuku'nun Esasları, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**- Yıl 8, Sayı 16, Aralık 2020, s. 449-485.
- Yerdelen, Erdal/Nas, Ali Murat; "Tutuklu ve Hükümlülere Verilen Mazeret İzinleri", **TAAD**, Y:9, S:34, Nisan 2018, 75-121.
- Yetgin, Feridun; **İnfaz Hukuku El Kitabı**, Ankara 2021.
- Yıldırım, Zeki; "Türk İnfaz Hukukunda Kısa Süreli Hapis Cezalarının Özel İnfaz Usulleri", **Ceza Hukuku Dergisi**, Aralık 2018, S: 38, s.147-192.
- Yılmaz, Metin; "İslâm Tarihinin İlk Üç Asrında Hapishanelere ve Mahkûmların Durumlarına İnsan Hakları Bağlamında Genel Bir Bakış," **Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Yıl:2002, Cilt:12, Sayı:12-13, s. 539-581.
- Yiğit, Yaşar; "İslam Ceza Hukuku Açısından Ötanazi ve hukuki Sonuçlarının Değerlendirilmesi", **İslami Araştırmalar Dergisi**, Cilt:16, Sayı: 3, 2003, s. 337-349.
- Young, Robert; Voluntary Euthanasia, 2008, **Stanford Encyclopedia of Philosophy**, <https://plato.stanford.edu/entries/euthanasia-voluntary/>
- Yumak, Semih; "Karşılaştırmalı Hukuk ve Türk Hukukunda Hükümlüyü Topluma Yeniden Kazandırmak Bağlamında Salıverilmeye Hazırlık, Geçiş Sürecinin Yönetimi ve Koşullu Salıverilme" **TAAD**, Yıl: 5, Sayı: 17, Nisan 2014, s. 419-443.
- Zannoni, Diego; "Right or Duty to Live, Euthanasia and Assisted Suicide From the Perspective of the European Convention On Human Rights", **European Journal of Legal Studies**, 2020, Vol: 12, No:2, s. 181- 212.
- Zenginkuzucu Dikran, M.; "Covid 19 Salgını ve Yaşam Hakkı", **TAAD**, Cilt:12, Sayı:45, Ocak, 2021, s. 327-354.

İNTERNET KAYNAKLARI

- https://tr.wikipedia.org/wiki/A%C3%A7%C4%B1k_grevi
- <https://www.ttb.org.tr/userfiles/files/DTB-Malta%20bildirgesi-2017.pdf>
- https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/10122019112811poizitif_yukumluluk.pdf
- https://www.ttb.org.tr/images/stories/haberler/file/DTB_Tokyo_Bildirgesi_2016.pdf
- https://www.ttb.org.tr/eweb/istanbul_prot/ist_protokolu.html
- <https://www.ihd.org.tr/avrupa-insan-haklari-sozlesmesi-ve-ekiprotokollerde-yer-alan-haklar-ve-ozgurlukler/>
- <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=4847&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5>
- https://www.legislation.gov.uk/uksi/1964/388/pdfs/uksi_19640388_en.pdf
- <https://legalbank.net/belge/avukatlarin-rolune-dair-temel-prensipler-havana-kurallari/2454395/>
- <https://rm.coe.int/cm-revision-of-epr-01072020-tr/1680a09978 E.T. 05.03.2022>
- <https://tihv.org.tr/wp-content/uploads/2020/04/nelson-mandela-kurallari-mahpuslara-muameleye-dair-birlesmis-milletler-asgari-standart-kurallari-turkce.pdf>
- <https://www.icrc.org/en/doc/resources/documents/article/other/health-article-010198.htm>
- <https://rm.coe.int/cm-revision-of-epr-01072020-tr/1680a09978>
- <https://interagencystandingcommittee.org/other/iasc-interim-guidance-covid-19-focus-persons-deprived-their-liberty>
- <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2972021105709P-72.pdf>
- <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/336525/WHO-EURO-2020-1405-41155-55954-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- <https://theconversation.com/how-lessons-in-scandinavian-design-could-help-prisons-with-rehabilitation-106554>
- <https://avukat24.de/tutuklu-ve-hukumlulerin-sorunlari/>
- Güncel Türkçe Sözlük; <https://sozluk.gov.tr/>
- <https://www.cetinarslan.com.tr/wp-content/uploads/2022/05/Hukumlu-ve-Tutuklunun-Telefon-ile-Haberlesme-Hakki-IK-m.-66.pdf>
- <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/28044>
- <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2563018>
- <https://www.turcademy.com/tr>
- [http://insanhaklari.gen.tr/MetinGoster.aspx?id=727&d=T \(E.T.: 20.02.2022\)](http://insanhaklari.gen.tr/MetinGoster.aspx?id=727&d=T (E.T.: 20.02.2022))
- <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/turkiye-ceza-infaz-kurumlari-kronolojisi-1850-2005>

- <https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4623&context=flr>
- [http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-arsiv/AUHF-1946-03-01/AUHF-1946-03-01-\(Erişim Tarihi: 14.03.2014\), s. 95.](http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-arsiv/AUHF-1946-03-01/AUHF-1946-03-01-(Erişim_Tarihi:_14.03.2014),_s._95.)
- <https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=15.-tchg-tebliğler-.pdf>
- [https://tihv.org.tr/wp-content/uploads/2020/04/nelson-mandela-kurallari-mahpuslara-muameleye-dair-birlesmis-milletler-asgari-standart-kurallari-turkce.pdf,](https://tihv.org.tr/wp-content/uploads/2020/04/nelson-mandela-kurallari-mahpuslara-muameleye-dair-birlesmis-milletler-asgari-standart-kurallari-turkce.pdf)
- [https://rm.coe.int/cm-revision-of-epr-01072020-tr/1680a09978,](https://rm.coe.int/cm-revision-of-epr-01072020-tr/1680a09978)
- <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/mahkúmlarin-aclik-grevi-devam-ediyor-22924>
- https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Guide_Prisoners_rights_ENG
- <https://www.un.org/en/un-chronicle/nelson-mandela-rules-protecting-rights-persons-deprived-liberty>
- https://www.unodc.org/pdf/criminal_justice/UN_Standard_Minimum_Rules_for_the_Treatment_of_Prisoners.pdf
- <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/istatistik/istatistik-1.pdf>
- https://www.pure.ed.ac.uk/ws/portalfiles/portal/18457597/Harmon_Significance_of_UNESCOs_Universal_Declaration_on_the_Human_Genome_and_Human_Rights.pdf
- <http://www.prisonstudies.org/sites/default/files/resources/downloads/turkish3.pdf>
- <https://harvardlawreview.org/2019/03/striking-the-right-balance-toward-a-better-understanding-of-prison-strikes/>
- <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2212020114623172%20genelge.pdf>
- https://www.justice.gouv.fr/sites/default/files/migrations/textes/art_pix/boj_20090002_0000_0018.pdf
- <https://izzetozgenc.com/makale/cezasini-infaz-kurumunda-cekmeekte-olan-hukumlunun-veya-tutuklunun-avukatla-gorusmesinin-gizliliginin-ihlali-sorunu>

Hilal GÜRSES ŞAHİN

**VERGİ İDARESİNİN
DÜZENLEYİCİ İŞLEMLERİ
VE
YARGISAL DENETİMİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Vergi İdaresinin Düzenleyici İşlemleri ve Yargısal Denetimi
Hilal Gürses Şahin

Hukuk Yayınları Dizisi – 3787

Birinci Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 799 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Acuner, Serkan. (2018). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Vergi Hukukunun Asli Kaynaklarına Etkisi". *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 363, 85-103.
- Ağar, Serkan. "İdari İşlem Kuramı Perspektifinden Verginin Tarihi". <http://www.idare.gen.tr/tarh.htm>, E.T. 01.02.2022.
- Ak, Mehlika Sultan. (2004). "Vergi Hukuku Bakımından Sirküler". *Vergi Dünyası Dergisi*, S. 278. 109-113.
- Akbulut, Emre. (2013). *Türk İdare Hukukunda Kanuni İdare İlkesi*. İstanbul: Beta Yayınları. (Kanuni İdare İlkesi).
- Akçaoğlu, Ertuğrul. Canyaş, Oytun. (2019). "Anayasa'nın 73'üncü Maddesi Uyarına Cumhurbaşkanına Verilebilen Vergilendirme Yetkisinin Hangi Hukuk Kaynağıyla Kullanılacağı Sorunu Üzerine Bir Deneme". *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 371, 117-129.
- Akdoğan, Abdurrahman. (2014). *Kamu Maliyesi*. 16. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akdoğan, Levent. (2018). "İdari İşlemlerin Yargısal Denetimi Bakımından Yasa ile Düzenleyici İşlem İlişkisi". Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Akıllıoğlu, Tekin. (1990). "Yönetmelik Yargı ve Denetimin Etkinliği", *Amme İdaresi Dergisi*, C. 23, S. 1, 3-11.
- Akın, Emre. (2018), "Özelgelere Dava Açılması, Değiştirilmesi Ya Da İptal Edilmesinin Mümkün Olup Olmadığının Değerlendirilmesi ve Geriye Yürüme Sorunu", *Vergi Dünyası Dergisi*, Y. 38, S. 445, 125-132.
- Aksoy, Şerafettin. (2010). *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*. 6. Baskı. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Akyılmaz, Bahtiyar. (1998). "Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi. *SÜSBMYOD*, S. 1, 23-55.
- Akyılmaz, Bahtiyar. (2000). *İdari Usul İlkeleri Işığında İdari İşlemin Yapılış Usulü*. Ankara: Yetkin Yayınları. (İdari İşlem).
- Akyılmaz, Bahtiyar. Sezginer, Murat. Kaya, Cemil. (2019). *Açıklamalı-İçtihatlı Türk İdari Yargılama Hukuku*. Ankara: Savaş Yayınevi. (İdari Yargılama).
- Akyılmaz, Bahtiyar. Sezginer, Murat. Kaya, Cemil. (2021). *Türk İdare Hukuku*. 14. Baskı. Ankara: Savaş Yayınevi. (İdare Hukuku).

- Alan, Nuri. (1982). "Türk İdari Yargısında Yerindelik ve Takdir Yetkisinin Değerlendirilmesi". *İdari Yargıda Son Gelişmeler Sempozyumu*. Danıştay Yayınları, Ankara, 31-61.
- Aliefendioğlu, Yılmaz. (1981). "Türk Anayasası Açısından Vergilemenin Sınırları", Ankara: *Danıştay Dergisi (Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılı Özel Sayısı)*, 67-87.
- Ardıçoğlu, Artuk. (2017). "Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi", *Ankara Barosu Dergisi*. C. 75, S. 3, 19 – 51.
- Arıkan, Abdullah. (2022). *Vergi Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Arıkan, Zeynep. (1994). "Demokratik Gelişim Sürecinde Vergilendirme Yetkisinin Kullanımı ve Sınırları". Yayınlanmamış Doktora Tezi. İzmir: *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. (Vergilendirme Yetkisi).
- Arıkan, Zeynep. (1998). "Vergi Hukukunun Kaynaklarından Mukteza ve Sonuçları", *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 13, S. 2, 1998, s. 127-133. (Mukteza).
- Aslan, Zehreddin. (2001). *İdari Yargıda Yürütmenin Durdurulması*, 2. Basım, İstanbul: Alfa Basım Yayım. (Yürütmenin Durdurulması).
- Aslan, Zehreddin. (2019). *Açıklamalı ve İçtihatlı İdari Yargılama Usulü Kanunu* (Vergi Yargılamasıyla Birlikte), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Atay, Ender Ethem. (2007). "İptal Davasının Nitelikleri ve İptal Kararlarının Uygulanması", *Danıştay ve İdari Yargı Günü 139. Yıl Sempozyumu*, Ankara: Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları No: 74, ss. 13-95.
- Atay, Ender Ethem. (2018). *İdare Hukuku*. 6. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi.
- Ateş, Leyla. (2009). "Vergi İdaresinde Demokrasinin Vazgeçilmez Aracı Olarak Mukteza". *Prof. Dr. Mualla Öncel'e Armağan, Cilt-1*. Ed. Ertuğrul Akçaoğlu, İnci Solak Akman. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları No: 243. 623-655. (Mukteza)
- Aykın, Hasan. (2016). "Mükelleflerin Özelge Yoluyla İzahat Talep Hakkı, Hukuki Sonuçları ve Tartışmalı Bazı Konular". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 125. 147-186.
- Ayyıldız, Yaşar. (2018). "Mükelleflerin İzahat Talepleri ve Hukuki Sonuçları İtibariyle 'Özelge' ve 'Özelge Niteliğinde Olmayan Görüş' Ayrımı", *Maliye Araştırmaları Dergisi*, C. 4, S. 3, 59-169.
- Azıklı, Murat. (2019). "Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Somut Norm Yoluyla Denetimi Yoluyla İncelenmesi", *Anayasa Yargısı Dergisi*, C. 36, S. 1, 73-103.

- Azrak, A. Ülkü. (1982). Avrupa Topluluklarında İdari Yargının Genel Esasları. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları.
- Azrak, A. Ülkü. (1985). "İdari Yargı Denetiminin Sınırı Olarak İdarenin Takdir Yetkisi", *İHİD*, Yıl 6, S. 1-3. 59-87.
- Bahçeci, Barış. (2016). *Vergisel Düzenleyici İşlemlerin Hukuksal Sınırları*, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Balta, Tahsin Bekir. (1962). *Türkiye'de Yürütme Kudreti*. Ankara: AÜSBF Yayınları.
- Balta, Tahsin Bekir. (1970). *İdare Hukukuna Giriş*. Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara.
- Başaran Yavaşlar, Funda. (2013). "Hukuki Güvenlik İlkesinin Bir Alt İlkesi Olarak Vergi Hukukunda Yasallık İlkesi", Kamu Hukukçuları Platformu, Hukuk Güvenliği, Ed. Ece Göztepe, Ankara: TBB Yayınları.
- Batı, Murat. (2021). *Vergi Hukuku (Genel Hükümler)*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Baykara, Bekir. (2001). "Vergi Kanunları ile İlgili Genel Tebliğ ve İç Genelgelerin Hukuki Anlamı ve Değeri". *Vergi Dünyası Dergisi*, S. 242.
- Bölükbaşı, Mustafa Oğuzhan. (2021). "Muktezanın İdari İşlemin Özellikleri Bakımından Değerlendirilmesi". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 29, S. 1, 105-132.
- Candan, Turgut. (2016). "Vergi Uyuşmazlıklarının Yargı Yolu İle Çözülmesi", <https://turgutcandan.com/2016/03/30/vergi-uyusmazliklarinin-yargi-yoluyla-cozumu/>, Erişim Tarihi: 11.02.2023. (Vergi Uyuşmazlıkları).
- Candan, Turgut. (2022). *Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu*. 9. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları. (İdari Yargılama).
- Candan, Turgut. (2020). "Sirkülerin Düzenleyici İşlem Niteliği ve Dava Konusu Edilebilirliği". 25.12.2020. <https://turgutcandan.com/2020/12/25/sirkulerlerin-duzenleyici-islem-niteligi-ve-dava-konusu-edilebilirligi/>, Erişim Tarihi: 05.02.2021. (Sirküler).
- Canyaş, Oytun. (2012). *Vergi Normlarında İdarenin Takdir Yetkisinin Saptanması*, Ankara: Mali Akademi Yayınları.
- Çağan, Nami. (1980). "Demokratik Sosyal Hukuk Devletinde Vergilendirme", *AÜHFD*, C. 37, S. 1-4, 129-152.
- Çağan, Nami. (1982). *Vergilendirme Yetkisi*. İstanbul: Kazancı Yayınları.
- Çağan, Nami. (1984). "Türk Anayasası Açısından Vergilendirme Yetkisi", *Anayasa Mahkemesi Yayınları No:4*, Ankara, 171-182.

- Çağlayan, Ramazan. (2003). "Türk Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi", *AÜEHFD*, C. 7, S. 3-4, 171-208.
- Çakmak, Münci. (2013). *İdare Hukukunda Kuramsal Olarak Kamu Yararı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Çakmak, Münci. (2021). *İdari Yargılama Usulünde Vergi Davaları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. (Vergi Davaları).
- Doğrusöz, Bumin. (1985). "Vergilendirme Yetkisinin Yasama ve Yürütme Organları Arasında Bölüşümü", *İHİD*, Y. 6, S. 1-4, s. 65 vd. (Vergilendirme Yetkisi).
- Doğrusöz, Bumin. (2010). "Muktezanın Yeniden Düzenleme Gereği", *Yaklaşım Dergisi*, Yıl: 18, S. 213, 261-263. (Mukteza).
- Doğrusöz, Bumin. (2010). "Yeni Özelge Düzeni ve Sorunları", *Referans Gazetesi*, 01.02.2010. (Yeni Özelge Düzeni).
- Duguit, Leon. (1954). *Kamu Hukuku Dersleri*. Fransızca'dan Türkçe'ye Çeviren: Süheyy Derbil. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Duran, Lütfi. (1982). *İdare Hukuku Ders Notları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Fakülteler Matbaası. (Ders Notları).
- Duran, Lütfi. (1983). "Düzenleme Yetkisi Özerk Sayılabilir Mi?", *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, Y. 4, S. 1-3, 33-42. (Düzenleme Yetkisi).
- Duran, Lütfi. (1997-1998). "İptal Davası Olağan ve Genel Bir Başvuru Yoludur". İnsan Hakları Yıllığı. C. 19-20, 187-195.
- Erdem, Burhan. (1981). *Vergi Yönetimi ve Örgütlenmesi*. Eskişehir: Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları.
- Erdem, Tahir. (2013). "Kanun Hükmünde Özelge (Birel Açıklamalardan Genel Düzenleyici Sonuçlara Ulaşmak Mümkün Mü?" *Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi*, S. 113, 15-34.
- Eren, Fikret. (2014). Borçlar Hukuku Genel Hükümler. 16. Baskı. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Erkut, Celal. (1990). "İdari Davaya Konu Olabilecek Kesin ve Yürütülebilir İşlem Kavramı". *1. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, Birinci Kitap İdari Yargı*. Ankara: Danıştay Matbaası, s. 109 vd. (Kesin ve Yürütülebilir İşlem).
- Erkut, Celal. (2015). *İptal Davasının Konusunu Oluşturma Bakımından İdari İşlemin Kimliği*. Ankara: Danıştay Yayınları No: 51. (İdari İşlemin Kimliği).
- Ersoy, Adnan. (2011). "6009 Sayılı Kanun Sonrası Vergi İncelemelerinde Genel Tebliğ, Sirküler ve Mukteza (Özelge) Etkisi", *Vergi Dünyası Dergisi*, S. 357, 46-49.

- Esen, Selin. (2008). **Karşılaştırmalı Hukukta ve Türkiye’de Olağanüstü Hal Rejimi**, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Evren, Çınar Can. (2013). “İdari Yargıda Uygulama İşlemi”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 17, S. 2, 1405-1422.
- Furtun. İ. Hakan. (2009). **Vergi Hukukunda Mahkemelerin Hukuk Yaratma-Kanun Boşluğu Doldurma Yetkileri**. Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Gerçek, Adnan. (2006). **Türk Vergi Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisi**. Ankara: Yaklaşım Yayıncılık. (Takdir Yetkisi).
- Gerçek, Adnan. Bakar, Feride. (2017). “Vergilemede Kanunilik İlkesi Açısından Anayasa’nın 73/4. Maddesi ile Bakanlar Kuruluna Yetki Verilmesinin Değerlendirilmesi”, *International Journal of Public Finance*, C. 2, S.1, 7-26.
- Gerçek, Adnan. (2004). “Sirkülerin Vergi Hukuku Kaynağı Olma Niteliği”, *Yaklaşım Dergisi*, S. 135.
- Giritli, İsmet. Bilgen, Pertev. Akgüner, Tayfun. Berk, Kahraman. (2015). **İdare Hukuku**. 7. Bası. İstanbul: Der Yayınları.
- Göker, Cenker. (2013). “Dış Ticaret İşlemlerine Konulan Ek Mali Yükümlülüklerde Öngörülebilirlik İlkesi Üzerine Bir Deneme”. *Ankara Barosu Dergisi*, S.1, 113-124.
- Gözler, Kemal. (1990). “Olağanüstü Hal Rejimlerinde Özgürlüklerin Sınırlanması Sistemi ve Olağanüstü Hal Kanun Hükmünde Kararnemelerinin Hukuki Rejimi”, *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 47, S. 4, 561 – 590.
- Gözler, Kemal. (2018). **Hukuka Giriş**. 15. Baskı. Bursa: Ekin Kitabevi.
- Gözler, Kemal. (2019). **İdare Hukuku Cilt 1**. Güncellenmiş 3. Baskı. Bursa: Ekin Yayınları. (İdare Hukuku).
- Gözler, Kemal. (2021). “Genelge Devleti: Hukukta Şeklin Önemi Üzerine”, www.anayasa.gen.tr/genelge-devleti.htm, Yayın Tarihi: 14.05.2021, Erişim Tarihi: 11.05.2023.
- Gözler, Kemal. (2021). **Türk Anayasa Hukuku**. Bursa: Ekin Basım Dağıtım. (Anayasa Hukuku).
- Gözler, Kemal. Kaplan, Gürsel. (2019). **İdare Hukuku Dersleri**. Güncellenmiş 21. Baskı. Bursa: Ekin Yayınları. (Dersler).
- Gözübüyük, Şeref. (2016). **Yönetim Hukuku**. 34. Bası. Ankara: Turhan Kitabevi. (Yönetim Hukuku).
- Gözübüyük, Şeref. Tan, Turgut. (2021). **İdare Hukuku Cilt I: Genel Esaslar**. Güncelleştirilmiş 14. Baskı. Ankara: Turhan Kitabevi. (İdare Hukuku).

- Gümüşkaya, Özge. **Hukuk Devleti Perspektifinden Vergi Hukukunda Özelgeler**. İstanbul: On İki Levha Yayınları. (Özelgeler).
- Günday, Metin. (2017). *İdare Hukuku*. 11. Baskı. Ankara: İmaj Yayınları.
- Gündüz, Ebru. Aktaş, Alkım. (2017). "Düzenleyici İşlemlere Karşı Bireysel Başvuru Yolu". *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 1, 55-78.
- Güneş, Gülsen. (2014). **Verginin Yasallığı İlkesi**, 4. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayınları. (Yasallık).
- Güneş, Turan. (1965). **Türk Pozitif Hukukunda Yürütme Organının Düzenleyici İşlemleri**. Ankara: AÜSBF Yayınları. (Düzenleyici İşlem).
- İba, Şeref. Söyler, Yasin. (2019). "Yeni Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Cumhurbaşkanlığı Kararının Nitelik Farkı ve Hukuki Sonuçları". *Anayasa Yargısı Dergisi*, C. 36, S. 1, 195-223.
- Kağıtçıoğlu, Mutlu. (2012). "İdari İşlemin İcrailiği". *TBB Dergisi*, S. 103, 267-284.
- Kalabalık, Halil. (2014). **İdare Hukukunun Temel Kavramları ve Kurumları**. Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 5. Baskı. Konya: Sayram Yayınları.
- Kaneti, Selim. Ekmekci, Esra. Güneş, Gülsen. Kaşıkçı, Mahmut. (2019). **Vergi Hukuku**. 2. Baskı. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Kapani, Münci. (1993). **Kamu Hürriyetleri**. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Kaplan, Ersin. (2014). "Vergilerin Kanuniliği Çerçevesinde Sirkülerin Değerlendirilmesi". *Vergi Sorunları Dergisi*. S. 394, 73-80.
- Kaplan, Gürsel. (2020). **İdari Yargılama Hukuku**. 7. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Karahanoğulları, Onur. (1996). "İdarenin Takdir Yetkisinin Kullanılmasına İlişkin R(80)2 Sayılı Avrupa Konseyi Bakanlar Konseyi Tavsiye Kararı", *AÜHFD*, C. 45, S. 1-4, 324-337.
- Karahanoğulları, Onur. (2019). **İdari Yargı - İdarenin Hukuka Zorlanması (Yargı Kararlarına Dayalı Bir İnceleme)**. Ankara: Turhan Kitabevi. (İdari Yargı).
- Karahanoğulları, Onur. (2022). **İdarenin Hukukla Kavranması: Yasallık ve İdari İşlemler (Yargı Kararlarına Dayalı Bir İnceleme)**. Güncelleştirilmiş 5. Baskı. Ankara: Turhan Kitabevi. (Yasallık).
- Karakoç, Yusuf. (2013). "Anayasal Vergilendirme İlkeleri Üzerine Bir Değerlendirme", *DEÜHFD*, C. 15, Özel Sayı, 1259-1308.
- Karakoç, Yusuf. (2017). **Vergi Anlaşmalarının/Uyuşmazlıklarının Çözüm Yolları (Vergi Yargılaması Hukuku)**. 4. Baskı. Ankara: Yetkin Yayınları. (Vergi Yargılaması).

- Karakoç, Yusuf. (2019). **Genel Vergi Hukuku**. 2. Baskı. Ankara: Yetkin Yayınları. (Genel Vergi).
- Karataş Durmuş, Neslihan. (2016). "Türk ve Fransız Vergi Hukuku Kapsamında Mükelleflerin Korunması", **Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, S. 48, 99-122.
- Karatepe, Şükrü. (1991). "İdarenin Takdir Yetkisi". **Türk İdare Dergisi**, Y. 63, S. 392, 63-119.
- Karyağdı, Nazmi. Karyağdı, Müjgan. (2000). "Genel Tebliğlerin Danıştay Tarafından İptal Edilmesinin Hukuki Sonuçları", **Vergi Dünyası Dergisi**, S. 226, 67-72.
- Kaya, Cemil. (2011). **İdari Yargı Kararlarının Uygulanması Konusunda Danıştay'ın Yaklaşımı**. İstanbul: Legal Yayıncılık. (Kararların Uygulanması).
- Kaya, Cemil. (2021). **İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Denetimi**, 3. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayınları. (Takdir Yetkisi).
- Kırbaş, Sadık. (2015). **Vergi Hukuku Temel Kavramlar, İlkeler ve Kurumlar**. 20. Baskı. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Kızılot, Şükrü/Kızılot, Zuhul. (2008). **Vergi İhtilafları ve Çözüm Yolları**. 13. Baskı, Ankara: Yaklaşım Yayınları.
- Manav, Tugay. (2019). "Özelge Yeni Bir Hüküm Tesis Edebilir Mi?", **Mali Çözüm Dergisi**, S. 153, 217-225.
- Mutluer, M. Kamil ve N. Nilay Dayanç Kuzeyli. (2019). **Vergi Hukuku Genel ve Özel Hükümler**. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Nazalı, Ersin. (2008). "Sirkülerin Hukuki Niteliği (Sirküler Ne Demek Değildir)", **Vergi Dünyası Dergisi**, S. 324, s. 1-7.
- Oğuzman, M. Kemal. Barlas, Nami. (2022). **Medeni Hukuk**. 28. Baskı. İstanbul: On İki Levha Yayınları.
- Oktar, Salim Ateş. Tunç, Zinnur. (2020). "Vergi Hukukunda Yanılma Halinde Gecikme Faizi Hesaplanmayacağı Hükmü Dolayısıyla Mücbir Sebeplerin Sonuçlarına İlişkin Bir Değerlendirme". **Vergi Dünyası Dergisi**. Y.39, S. 468, 6-18.
- Onar, Sıddık Sami. (1966). **İdare Hukukunun Umumi Esasları I. Cilt**, 3. Baskı. İstanbul: Akgün Matbaası.
- Ortaç, Fevzi Rifat. Ünsal, Hilmi. (2019). **Genel Vergi Hukuku**. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Ozansoy, Ahmet. (2010). "Özelge Müessesesinin Özellikleri", **Yaklaşım Dergisi**, S. 207, 58-66.

- Öncel, Mualla. Kumrulu, Ahmet. Çağan, Nami. Göker, Cenker. (2021). **Vergi Hukuku**. Gözden Geçirilmiş Güncelleştirilmiş 30. Baskı. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Öner, Erdoğan. (2019). Vergi Hukuku. 11. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özay, İl Han. (2004). **Günüşğında Yönetim**. İstanbul: Filiz Kitabevi. 2004.
- Özbudun, Ergun. (2020). *Türk Anayasa Hukuku*. 20. Basım. Ankara: Yetkin Yayınları. (Anayasa Hukuku).
- Özer, İlhan. (1977). **Vergilendirme İlkeleri ve Türk Vergi İlkeleri**. Ankara: TODAİ Yayınları No: 163.
- Özğüven, Mustafa. Özğüven, Ali Volkan. (2005). "Bir İç Genelgenin Sebep Olduğu Vergi Uyuşmazlıkları ve Sonuçları", **Vergi Sorunları Dergisi**, S. 201, 7-20.
- Özkol, Adil. (1969). "Çağdaş Parlamenter Sistemlerde Kuvvetli İcra Eğilimi", **AÜHFD**, C. 26, S. 1, 43-76.
- Öztürk, K. Burak. (2009). "İdari Yargılama Hukuku Yönünden Vergi Davası Kavramına İlişkin Kısa Bir Değerlendirme", **Prof. Dr. Mualla Öncel'e Armağan**, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları No. 243, II. Cilt, 1111-1124. (Vergi Davası).
- Öztürk, K. Burak. (2009). **Fransız ve Türk Hukukunda İdarenin Düzenleme Yetkisinin Kapsamı**. Ankara: Yetkin Yayınları. (Düzenleme Yetkisi).
- Saban, Nihal. (2021). **Vergi Hukuku**, 11. Baskı, İstanbul: Beta Basım Dağıtım.
- Sancaktar, Oğuz. (2014). **İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı**. 4. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Saraçoğlu, Fatih. Pürsünerli Çakar, Elif. (2018). **Vergi Hukuku**, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Saraçoğlu, Fatih., Şahan, Özgür. (2019). "İdarenin Düzenleyici İşlemleri Bağlamında 115 No.lu VUK Sirküleri". **Vergi Raporu Dergisi**, S. 239, 11-18.
- Sarıca, Ragıp. (1949). **İdari Kaza Cilt I: İdari Davalar**. İstanbul: Kenan Matbaası.
- Sevgili Gençay, F. Didem. (2014). "Adsız Düzenleyici İşlemlerin Normlar Hiyerarşisindeki Yeri". **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 63, S. 2, 397-417. (Normlar Hiyerarşisi).
- Sevgili Gençay, F. Didem. (2020). "Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Yargısal Denetimi: İlk Kararlar – İlk İzlenimler", **TBB Dergisi**, S. 151, s. 1-27. (Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri).
- Sezginer, Murat. (1991). "İdari İşlemlerde Amaç Unsuru Bakımından Hukuka Aykırılık". Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Sezginer, Murat. (2000). **İptal Davasının Uygulama Alanı Bakımından Ayrılabilir İşlem Kuramı**. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Sönmez, Erdal. (2006). "Vergi ile İlgili Düzenleyici İşlemlerin İptaline İlişkin Olarak Açılan Davalarda Yargılama Süreci", **Yaklaşım Dergisi**, S. 158, 241-246.
- Şahan, Özgür. "Cumhurbaşkanının Vergi ile İlgili Düzenleme Yapma Yetkisi, Yetkinin Sınırları ve Yargısal Denetimi". **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 14, S. 2, 693-711.
- Şanlı Atay, Yeliz. (2011). **Türk İdare Hukukunda Adsız Düzenleyici İşlemler**. Ankara: TODAİ Yayınları. 2011.
- Şanlı Atay, Yeliz. (2019). "Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Normlar Hiyerarşisindeki Yeri", **İNÜHFD**, C. 10, S. 2, 579-593. (Normlar Hiyerarşisi).
- Şenyüz, Doğan. Yüce, Mehmet. Gerçek, Adnan. (2022). **Vergi Hukuku (Genel Hükümler)**. 13. Baskı. Bursa: Ekin Basım Dağıtım.
- Şirin, Ertunç. (2011). "Özelge ve Sirkülerlerin Vergi Hukuku Kaynağı Olarak Konumları ve İşlevleri: 6009 Sayılı Yasa Öncesi ve Sonrası Durum", **Prof. Dr. Sadık Kırbas'a Armağan Kitabı**, Ed. Mustafa Koçak, Suna Teker. İstanbul: ES Yayınları, 230-241.
- Şirin, Tolga. (2015). **Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Bireysel Başvuru Hakkı**. İstanbul: On İki Levha Yayınları.
- Tan, Turgut. (1986). "Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Yürütmenin Düzenleme Yetkisi". **Anayasa Yargısı Dergisi**. C. 3, 203 - 216.
- Tan, Turgut. (2020). **İdare Hukuku**. 9. Baskı. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Tanör, Bülent. Yüzbaşıoğlu, Necmi. (2019). **1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku**. 18. Bası. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Tanrıver. Süha. (2021). **Medeni Usul Hukuku Cilt I**. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Taşer, Aslıhan. (2020). **Vergi Yargılamasında Ehliyet**. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Taşkan, Yusuf Ziya. (2010). **Vergi Yönetiminin Düzenleyici İşlemleri**. İstanbul: On İki Levha Yayınları. (Vergi Yönetimi).
- Taşkan, Yusuf Ziya. (2017). **Vergi Yargılaması Hukukunda Görev ve Yetki**. Ankara: Siyasal Kitabevi. (Görev ve Yetki).
- Taşkan, Yusuf Ziya. (2022). **Vergi Hukuku Genel Hükümler ve Türk Vergi Sistemi**. Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 5. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi. (Vergi Hukuku).

- Terzi, Gökhan. (2022). "Verginin Yasallığı İlkesi Işığında Dış Ticarete Konu Vergiler ve Diğer Mali Yükümlülükler". *Vergi Sorunları Dergisi*. S. 408, 96-140.
- Teziç, Erdoğan. (1972). "Yasama Yetkisi ve Kanun Hükmünde Kararnameler", *Amme İdaresi Dergisi*, C. 5(3), s. 3-14.
- Topçu, Kader Melis. (2010). *Vergi Hukuku Özelinde Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Uler, Yıldırım. (1970). *İdari Yargıda İptal Kararının Sonuçları*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Ulu, Güher. (2012). *İdari İşlemin Yetki Unsuru*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. (Yetki Unsuru).
- Ulu, Güher. (2020). "İdari İşlemin Unsurlarının İşlevi". *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Y. 19, S. 38, 74-102.
- Ulu, Güher. (2021). "İdari İşlemin Sebep Unsuru ve Yargısal Denetimi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa: *Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. (Sebep Unsuru).
- Ulusoy, Ali. (2020). "Yeni Anayasal Sistemde Yürütme'nin Düzenleme Yetkisi ve Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri", *Prof. Dr. Metin Günday Armağanı Cilt 2*, Atılım Üniversitesi Yayınları No: 65, Ankara, 1399 – 1441.
- Ulusoy, Ali. (2022). *İdari Yargılama Hukuku*, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı. Ankara: Yetkin Yayınları. (İdari Yargı).
- Ulusoy, Ali. (2022). *Yeni Türk İdare Hukuku*. Gözden Geçirilmiş 5. Baskı. Ankara: Yetkin Yayınları. (İdare Hukuku).
- Uyanık, Namık Kemal. (2001). "Genel Tebliğler ve Muktezalar", *Vergi Dünyası Dergisi*, S. 242, 66-73.
- Ülker, Gözde. (2022). *Türk İdare Hukukunda İdari İşlemin Yetki Unsuru*, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Üstün, Ümit Süleyman. (2007). *Türk Vergi Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisi*. Ankara: Turhan Kitabevi. (Takdir Yetkisi).
- Üstün, Ümit Süleyman. (2012). "Son Kanuni Değişiklikler Çerçevesinde Özelge ve Sirkülerin Vergi Hukukundaki Yeri", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 7, S. 1-2, 189-222.
- Üzeltürk, Hakan. (2013). "Mukteza Komedi", *MHD*, C. 9, S. 101, 3-9.
- Yakar, Soner. Budak, Tamer. (2013). "Bakanlar Kurulunun Vergi Oranını Belirleme Yetkisinin Alt Sınırı: 'Sıfır Oran'ın Anlamı", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 22, S. 2, 339-426. (Sıfır Oranın Anlamı).

- Yaltı, Billur. (2000). "İnsan Hakları Açısından Vergi Yükümlüsünün Adil Yargılanma Hakkı-I", *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 143, 151 – 167.
- Yaltı, Billur. (2006). *Vergi Yükümlüsünün Hakları*. İstanbul: Beta Basım Dağıtım.
- Yaltı, Billur. (2011). "Vergisel İzahatlar: Sirküler ve Özelge Düzeninde Değişen-Değişmeyen Hükümlere Genel Bakış", *Prof. Dr. Sadık Kırbas'a Armağan Kitabı*, Ed. Mustafa Koçak, Suna Teker. İstanbul: ES Yayınları, 313-336.
- Yaltı, Billur. (2017). "Vergisel Alanda Kanun Kavramının Yorumu: Anayasa Mahkemesinin Yakın Tarihli Kararlarına İlişkin Bir Değerlendirme". *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 341, 9-25.
- Yayla, Yıldızhan. (2010). *İdare Hukuku*. 2. Baskı. İstanbul: Beta Basım Dağıtım.
- Yıldırım, Turan (Ed.), Yasin, Melikşah. Kaman, Nur., Özdemir, H. Eyüp. Fiş Üstün, Gül. Okay Tekinsoy, Özge. (2020). *İdare Hukuku*. Güncelleştirilmiş 8. Baskı. İstanbul: On İki Levha Yayınları.
- Yıldırım, Turan. (2017). "Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 23, S. 2, 13-28.
- Yılmaz, Elif. (2015). "İdari İşlemin Geriye Yürümezliği". *International Journal of Social Sciences and Education Research*, C. 1, S. 4, 1024-1036.
- Yılmaz Furtuna, Elif. (2021). "Olağanüstü Yönetim Usullerinde Vergilendirme Yetkisinin Hukuki Sınırları ve Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C. 25, 429-470.
- Yılmaz, Dilşat. (2014). *İdari İşlemin İcrailik Özelliği*, Ankara: Astana Yayınları. (İcrailik).
- Yılmaz, Dilşat. (2017). "Türk İdare Hukuku'nda İdari İşlemin "Kesin"liği Üzerine Bir Değerlendirme: "Kime Göre", "Ne için" Kesinlik?", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 21, S. 2, 105-154. (Kesinlik).
- Yılmaz, Güneş. Biyan, Özgür. (2016). "Vergi Hukukunda Bir Belirsizlik: 'Benzeri Mali Yükümlülük' Kavramı ve Bu Kavram Açısından Bakanlar Kuruluna Verilen Yetkilerin Değerlendirilmesi", *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 38, S. 2, 335-360.
- Yılmazoğlu, Yunus Emre. (2021). *İdari Yargıda Hak Eksenli Dönüşüm ve Vergi Uyuşmazlığından Doğan İdari Davalarda Mülkiyet Hakkının Korunması*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Zabunoğlu, Yahya Kazım. (2012). *İdare Hukuku Cilt 1*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Zorlu, Salahaddin. (1981). *Vergi Hukuku*. Ankara: Maliye Bakanlığı Teftiş Kurulu Yayınları No: 1980/222.

EKLENEN KARARLAR

- AYM Başvuru No: 2017/33714, T. 25.05.2022.
- AYM, GK. Başvuru. No: 2015/941 T. 25.10.2018.
- AYM, T 01.04.2015, E. 2013/50, K. 2015/38.
- AYM, T 02.05.2018, E. 2017/143, K. 2018/40.
- AYM, T 02.11.2016, E. 2016/171, K. 2016/164.
- AYM, T 03.07.1991, E. 1991/6, K. 1991/20.
- AYM, T 05.03.2015, E. 2014/120, 2015/23.
- AYM, T 07.02.2008, E. 2004/30, K. 2008/55.
- AYM, T 07.11.1989, E. 1989/6, K. 1989/42.
- AYM, T 14.12.2016, E. 2016/139, K. 2016/188.
- AYM, T 15.06.1971, E. 1970/55, K. 1971/57.
- AYM, T 15.10.1991, E. 1990/29, K. 1991/37.
- AYM, T 16.06.2011, E. 2009/9, K. 2011/103.
- AYM, T 18.02.1985, E. 1984/9, K. 1985/4.
- AYM, T 18.04.1968, E. 1967/54, K. 1968/12.
- AYM, T 21.02.2008, E. 2005/73, K. 2008/59.
- AYM, T 25.05.1993, E. 1993/3, K. 1993/20.
- AYM, T 26.03.1974, E. 1973/32, K. 1974/11.
- Dan. İDDGK, T. 11.04.2008, E. 2006/3196, K. 2008/1179, DD, S. 119.
- Dan. İDDGK, T. 09.07.1993, E. 1993/297, K. 1993/231, DD, S. 89, s. 101.
- Dan. VDDK, T 01.10.2014, E. 2014/534, K. 2014/841.
- Dan. VDDK, T 02.03.2022, E. 2020/1079, K. 2022/236.
- Dan. VDDK, T 02.10.2019, E. 2019/1078, K. 2019/666.
- Dan. VDDK, T 03.11.2021, İtiraz No: 2021/6.
- Dan. VDDK, T 03.12.2004, E. 2004/133, K. 2004/149.
- Dan. VDDK, T 04.04.2012, E. 2011/447, K. 2012/147.
- Dan. VDDK, T 05.10.2022, E. 2021/1195, K. 2022/1027.
- Dan. VDDK, T 07.04.2009, E. 2008/789, K. 2009/196.

- Dan. VDDK, T 08.06.2022, E. 2020/1273, K. 2022/661.
- Dan. VDDK, T 09.03.1990, E. 1989/14, K. 1990/26.
- Dan. VDDK, T 10.03.2021, E. 2020/1272, K. 2021/297.
- Dan. VDDK, T 13.05.2011, E. 2010/669, K. 2011/197.
- Dan. VDDK, T 17.01.2018, E. 2017/592, K. 2018/1.
- Dan. VDDK, T 18.04.2008, E. 2007/49, K. 2008/249
- Dan. VDDK, T 18.05.2022, E. 2020/143, K. 2022/572.
- Dan. VDDK, T 19.04.1996, E. 1994/505, K. 1996/164.
- Dan. VDDK, T 20.12.1996, E. 1996/314, K. 1996/419
- Dan. VDDK, T 22.02.2008, E. 2007/495, K. 2008/159.
- Dan. VDDK, T 22.09.2021, E. 2020/1168, K. 2021/1251.
- Dan. VDDK, T 22.09.2021, E. 2020/828, K. 2021/1202.
- Dan. VDDK, T 24.09.1999, E. 1999/21, K. 1999/392.
- Dan. VDDK, T 25.10.2002, E. 2002/203, K. 2002/340.
- Dan. VDDK, T 26.12.2018, E. 2018/962, K. 2018/1004.
- Dan. VDDK, T 27.03.2019, E. 2018/1095, K. 2019/231.
- Dan. VDDK, T 30.04.2013, E. 2011/561, K. 2013/158.
- Dan. VDDK, T. 17.06.1994, E. 1993/163, K. 1994/223.
- Dan. 1.D., T. 05.07.1984, E. 1984/72, K. 1984/155.
- Dan. 2.D., T. 11.07.2011, E. 2010/6325, K. 2011/2944.
- Dan. 2.D., T. 29.01.2010, E. 2008/849, K. 2010/255.
- Dan. 3.D., T. 27.04.2000, E. 1999/2862, K. 2000/1628.
- Dan. 3.D., T 06.02.1992, E. 1991/474, K. 1992/445.
- Dan. 3.D., T 14.05.2009, E. 2007/2504, K. 2009/1623.
- Dan.3.D., T 17.10.1991, E. 1989/4241, K. 1991/2649.
- Dan. 3.D., T 22.5.1986, E. 1986/286, K. 1986/1388.
- Dan. 3.D., T 24.12.1986, E.1986/734, K.1986/2674.
- Dan. 4.D., T 19.10.2010, E. 2008/1445, K. 2010/5064.
- Dan. 4.D., T. 15.12.1995, E. 1995/2362, K. 1995/5615.

- Dan. 4.D., T 01.02.2017, E. 2013/5517, K. 2017/863.
- Dan. 4.D., T 02.03.2021, E. 2019/778, K. 2021/1337.
- Dan. 4.D., T 05.12.1997, E. 1996/2376, K. 1997/4606.
- Dan. 4.D., T 06.12.2000, E. 2000/1307, K. 2000/5053.
- Dan. 4.D., T 06.12.2000, E. 2000/2908, K. 2000/5055.
- Dan. 4.D., T 08.12.2021, E. 2018/4683, K. 2021/8057.
- Dan. 4.D., T 09.11.2016, E. 2005/995, K. 2006/2155.
- Dan. 4.D., T 10.11.2020, E. 2021/2647, K. 2022/6427.
- Dan. 4.D., T 13/06/1990, E. 1989/1807, K. 1990/2101.
- Dan. 4.D., T 18.06.2008, E. 2006/1921, K. 2008/2447.
- Dan. 4.D., T 23.05.2011, E. 2009/248, K. 2011/4403.
- Dan. 4.D., T 25.04.2019, E. 2016/7036, K. 2019/3111.
- Dan. 4.D., T 25.12.1995, E. 1991/752, K. 1995/1619.
- Dan. 4.D., T 30.09.2021, E. 2018/459, K. 2021/4770.
- Dan. 4.D., T. 08.03.2011, E. 2010/1129, K. 2011/982.
- Dan. 5.D., T. 25/05/1988, E. 1987/2545, K. 1988/2659.
- Dan. 5.D., T 21.06.2000, E. 2000/536, K. 2000/1889.
- Dan. 5.D., T. 06.05.2003, E. 2002/1895, K. 2003/1891.
- Dan. 5.D., T. 07.12.1987, E. 1987/987, K. 1987/1694.
- Dan. 5.D., T. 11.11.1992, E. 1992/1223, K. 1992/294.
- Dan. 5.D., T. 13.02.2008, E. 2007/7830, K. 2008/772.
- Dan. 5.D., T. 24.6.2011, E. 2011/433, K. 2011/3618.
- Dan. 5.D., T. 29.03.1989, E. 1988/2741, K. 1989/533.
- Dan. 6.D., T 24.11.1998, E. 1997/4439, K. 1998/5786.
- Dan. 6.D., T 28.01.1998, E. 1997/1346, K. 1999/470.
- Dan. 6.D., T. 19.11.1998, E. 1997/4497, K. 1998/5629.
- Dan. 7.D., T 29.03.2007, E. 2005/3413, K. 2007/1497.
- Dan. 7.D., T 30.12.2009, E. 2009/8131, K. 2009/5827.
- Dan. 7.D., T 02.04.2009, E. 2007/6465, K. 2009/1777.

- Dan. 7.D., T 03.06.2003, E. 2002/4149, K. 2003/3355.
- Dan. 7.D., T 08.02.2007, E. 2006/5220, K. 2007/394.
- Dan. 7.D., T 09.05.2000, E. 1999/1750, K. 2000/1509.
- Dan. 7.D., T 10.11.2005, E. 2002/1593, K 2005/2219.
- Dan. 7.D., T 10.11.2005, E. 2005/4667, K. 2005/3433.
- Dan. 7.D., T 11.03.2003, E. 2001/4997, K. 2003/555.
- Dan. 7.D., T 12.01.2001, E. 2000/238, K. 2001/20.
- Dan. 7.D., T 15.02.2017, E. 2006/1077, K. 2007/498.
- Dan. 7.D., T 16.03.2005, E.2001/2357 K.2005/402.
- Dan. 7.D., T 17.09.2002, E. 2002/663, K. 2002/206.
- Dan. 7.D., T 21.11.2019, E. 2019/2773, K. 2019/6162.
- Dan. 7.D., T 24.12.2002, E. 2002/4407, K. 2002/4370.
- Dan. 7.D., T 25.05.2009, E. 2007/6171, K. 2009/2660.
- Dan. 7.D., T 25.11.2019, E. 2016/9025, K. 2019/6178.
- Dan. 7.D., T 26.05.1998, E.1997/2574, K.1998/2036.
- Dan. 7.D., T 27.05.2002, E. 2002/1570, K. 2002/2119.
- Dan. 7.D., T 28.05.1991, E. 1989/2739, K. 1991/1849.
- Dan. 7.D., T. 12.12.1997, E. 1976/1539, K. 1977/3723.
- Dan. 9.D., T 02.02.2021, E. 2018/7225, K. 2021/447.
- Dan. 9.D., T 04.11.1982, E. 1981/4372, K. 1982/4613.
- Dan. 9.D., T 13.11.1991, E. 1991/573, K. 1991/3295.
- Dan. 9.D., T 26.12.2019, E. 2019/4595, K. 2019/7602.
- Dan. 10.D., T. 27.6.1994, E. 1993/2471, K. 1994/3107.
- Dan. 10.D., 26.11.2020, E. 2018/795, K. 2020/5476.
- Dan. 10.D., T. 10.11.1994, E. 1993/1403, K. 1994/5633.
- Dan. 12.D., T. 08.12.2016, E. 2013/5834, K. 2016/6213.
- Dan. 12.D., T. 16.04.2014, E. 2012/1340, K. 2014/2763.
- Dan. 13.D., T 12.12.2020, E. 2013/239, K. 2019/4266.
- Dan. 13.D., T. 18.10.2022, E. 2022/4161, K. 2022/3692.

Kemal ÇAĞLAR

Herkes İçin
ETKİLİ İLETİŞİM
STRATEJİLERİ

İletifimde Bilinmesi Gereken Kurallar
İletifim Halinde Yapılan Hatalar
İletifim Stratejileri

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Herkes İçin Etkili İletişim Stratejileri
Kemal Çağlar

Araştırma İnceleme Deneme Dizisi – 12

Sekizinci Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 800 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKLAR

AKGÜL, Kamile Perçin, Kişilerarası İletişimde Dans ve Beden Dili İşlevini Etkileyen Etmenler ve Bir Alan Araştırması. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2006.

AYKAR, Özkan, Büyük Sözler Pınarından Başarıyı Öğrenerek Adımla Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.

BALTAŞ Zuhâl ve Acar BALTAŞ, Bedenin Dili. Remzi Kitabevi, İstanbul, 1994.

BERK Engin, Yazınsal İletişim ve Halkla İlişkiler, Yeni İnsan Yayınevi, İstanbul, 2007.

DÖKMEN, Üstün, Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 1989.

ERTAN, Murat Tarihi Sözler Antolojisi, Avşar Matbaacılık, Ankara, 2010

http://blog.milliyet.com.tr/Sozlu_sozsuz_iletisim/Blog

<http://diksiyon.org/etkili-konusmanin-ilkeleri/> 09.10.2016

<http://diksiyonakademi.com/etkili-iletisim-nedir>

<http://mikroifadeler.com/ellerin-kullaniminda-8-etkili-hareket/> 28.09.2016

<http://notoku.com/egitimde-dramanin-amaclari/> 14.10.2016

http://www.biymed.com/makaleler/haber_detay.asp?haberID=438 02.10.2016

- <http://www.burem.boun.edu.tr/?q=node/46> 07.10.2016
- <http://www.derszamani.net/iyi-bir-konusmacida-olmasi-gereken-ozellikler.html> 13.10.2016
- <http://www.dilededebiyat.net/dil-ve-anlatim-dersi/9-sinif-dil-ve-anlatim-dersi-konu-anlatimlari-ve-etkinlik-ornekleri/9-sinif-dil-ve-anlatim-dersi-insan-iletisim-ve-dil-konusu> 10.10.2016
- <http://www.eokul-meb.com/akilsiz-basin-zahmetini-cezasini-ayaklar-ceker-atasozunun-anlami-29063/> (30.09.2016)
- <http://www.footdoctor.com.tr/bunlaribiliyormusunuz.html> (03.10.2016)
- <http://www.gengcelisim.com/v2/kategoriler/31-beden-dili/63-egitimde-beden-dilinin-onemi.html>
- <http://www.gengcelisim.com/v2/kategoriler/42-hitabet-sanati/4718-mevlanadan-6-altin-hitabet-kurali.html> 04.10.2016
- <http://www.hakanmenguc.org/nasil-etkili-konusmaci-olabilirim-1/>
- <http://www.ilketkinlik.com/yazi/Soylev-nutuk-hitabet-nedir-soylevin-ortak-ozellikleri-dikkat-edilecek-hususlar-soylev-cesitleri-tarihsel-gelisimi-fth125#ixzz4MUE8Tn> 09.10.2016
- <http://www.kendinigelistir.com/tag/beden-dili/> 02.10.2016
- <http://www.kursattuncel.com/2013/04/beden-dilinde-bas-goz-ve-dudaklar/>
- <http://www.meslekidersler.com/ders-notlari/cocuk-gelisimi-ders-notlari/drama-nedir.html> 14.10.2016

- <http://www.renklinot.com/soru-cevap-2/yazili-iletisim-araclari-nelerdir-aciklayiniz.html>
- <http://www.sorucenneti.net/diksiyon-ve-hitabet-dersi/diksiyon-ve-hitabet-ders-notlari-hitabet-nedir-hitabetin-ozellikleri-ve-cesitleri.html>
- <http://www.turkcebilgi.com/hitabet> 03.10.2016
- <http://www.turkceogretimi.com/Turkcenin-Do%C4%9Fru-Kullan%C4%B1m%C4%B1/article/634-etkili-konusmada-dikkat-edilmesi-gereken-konular/33> 04.10.2016
- <http://www.turkceogretimi.com/Turkcenin-Do%C4%9Fru-Kullan%C4%B1m%C4%B1/article/650-etkili-dinleme-stratejileri-dinlemenin-onemi-dinleme-cesitleri/33> 07.10.2016
- <http://www.turkedebiyati.org/forum/konular/349-ogretim-surecinde-iletisim-ogeleri-ve-beden-dilinin-onemi> 14.10.2016
- <http://www.turkedebiyati.org/iletisim-nedir.html>
- <https://ansbet.wordpress.com/2015/02/23/empati-ile-ilgili-en-guzel-sozler/>
- <https://sorularlailamiyet.com/aile-gecimsizligi-ve-cozum-yollari-hakkinda-bilgi-verir-misiniz-esim-ile-her-kavgada-bana-yarin-seni>
- KAŞIKÇI, Ercan, Doğrucu Beden Dili. Hayat Yayıncılık İletişim Eğitim Hizmetleri, İstanbul.2006.
- ORTA, Ahmet Zeki, Etkili İletişim Sürecinde Kişilerarası İletişim Becerileri Ve Yaratıcı Drama Uygulama Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul, 2009.

- RECA, Ö.Faruk, Başarılı ve Güzel Beden Dili ve Konuşma Sanatı Tutku Yayınevi, Ankara, 2010.
- SAYGIN, Oğuz, İnsan İlişkilerinde 4x4'lük İletişim. Hayat Yayıncılık, İstanbul.2005.
- ŞEN S., Sınıfcı İletişimde Beden Dili (Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğretmenlerinin Beden Dilin Kullanma Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.2016.

Nihat AYTÜRK

TODAİE (e) Uzman Öğretim Görevlisi
Protokol Yönetimi Uzmanı

YARGIDA VE ADLİ TEŞKİLATTA

PROTOKOL

ve

SOSYAL DAVRANIŞ

Geliştirilmiş **2.** Basım

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Yargıda ve Adli Teşkilatta Protokol ve Sosyal Davranış
Nihat Aytürk

Yönetim Yayınları Dizisi – 2125

İkinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 801 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Ankara Şube

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 47771
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

- Aytürk, Nihat** (2024), *Davranış Sanatı – İş Ortamında ve Sosyal Yaşamda Davranış Kuralları*, Nobel Akademik Yayıncılık, Yenilenmiş ve Geliştirilmiş 4. basım, Ankara.
- _____ (2023), *Protokol Yönetimi - Kamusal Yaşamda Protokol ve Davranış Kuralları*, Nobel Yayınevi, Yenilenmiş 13. basım, Ankara.
- _____ (2022), *Hayat Böyle Yaşanır*, Astana Yayınları, Ankara.
- _____ (2022), *Yönetici Asistanlığı ve Çağdaş Büro Yönetimi*, Nobel Akademik Yayıncılık, Yenilenmiş ve Geliştirilmiş 4. basım, Ankara.
- _____ (2021), *Türklerde Yönetim Sanatı - Lider Hükümdarlar*, 2021, Geliştirilmiş 2. basım, Astana Yayınları, Ankara.
- _____ (2021), *İnsan Sanatı – Nitelikli ve Etkili İyi İnsan Olmak*, Astana Yayınları, Yenilenmiş ve Geliştirilmiş 3. basım, Ankara.
- _____ (2019), *Yönetim Sanatı – Kamu Kurumlarında ve İşletmelerde Başarılı Yönetim ve Liderlik*, Nobel Akademik Yayıncılık, Yenilenmiş ve Geliştirilmiş 7. basım, Ankara.
- _____ (2019), *Örgütsel Davranış – Örgütsel Kuramlar ve Uygulamalar*, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- _____ (2022), *Yönetici Asistanlığı ve Çağdaş Büro Yönetimi*, Nobel Akademik Yayıncılık, Yenilenmiş ve Geliştirilmiş 4. Basım, Ankara.
- Başbakanlık “*Türk Bayrağı Tüzüğü*”, Başbakanlık Tüzükler Külliyyatı, C.3, s.2865, Ankara.
- _____ “*Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine dair Yönetmelik*”, Başbakanlık Külliyyatı, C. 1/ 1303, Ankara.
- _____ “*Ulusal ve Resmî Bayramlar ile Mahallî Kurtuluş Günleri, Atatürk Günleri ve Tarihî Günlerde Yapılacak Tören ve Kutlamalar Yönetmeliği*” (R.G. 05.05.2012. S.:28283).

- Cumhurbaşkanlığı, “Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmik”, Resmî Gazete, 10.06.2020, Sayı 31151
- Çakır, Özlem (2005), *Profesyonel Yaşamda Kişisel İmaj ve Sosyal Yaşam Etiketleri*, Yapı Kredi Yayını, İstanbul.
- Çankırlı, Ali ve Elbaşı İsmet, Demirci İsmail (1996), *Görgü ve Nezaket Kuralları*, Timaş Yayınları, İstanbul.
- d’Assailly, Gisèle (1967), *Günlük Yaşantımızda Saygı Kuralları*, (çev. M. Öney), Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Deniz, Hasan (1990), *En Yeni Görgü Kuralları*, İnkılâp Yayınevi, İstanbul.
- Erdi, Batur (2001), “Giyim ve Dış Görünüm”, *İdarecinin Sesi Dergisi*, C. XV, Sayı – 91, Ankara.
- Esirci, Şükrü (2002), *Çağımızda Görgü ve Nezaket Kuralları*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul.
- Fenmen, Şefik (1990), *Protokol ve Sosyal Davranış Kuralları*, Ajans Türk Yayınları, İstanbul.
- Ganduin, Jaques (1991), *Guide du Protocole et des Usages*, Editions Stock, Paris - France.
- Görgünay, Neriman (1992), *Giyim ve Kişisel Görünüm*, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Güneş El Kitaplığı (1987), *Görgü Kuralları - Kentli Yaşamdaki Uygun Davranışlar*, Güneş Gazetesi Yayını, No: 6, İstanbul.
- Gürel, Kerim (1986), *Protokol Bilgileri*, Milliyet Yayınları, İstanbul.
- Kurtbay, Yalçın (1985), *Protokol Dersleri*, Dışişleri Bakanlığı, Ankara.
- İnal, Kaya (1996), *Protokol Dersleri*, Dışişleri Bakanlığı Eğitim Merkezi Başkanlığı, Ankara.
- Kurtoğlu, Ayşenur (2002), *Günlük Hayatımızda Nezaket ve Görgü*, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Meydan-Larousse (1968), “Protokol”, C. 9, Meydan Yayını, İstanbul.
- Özaltın, Şenay Duru (2005), *Her Şeyin Bir Adabı Var*, ALFA Yayınları, İstanbul.

- Öznel, Erdoğan, Hv. Pilot korgeneral (1998), *Protokol Görgü - Nezaket Kuralları*, Genelkurmay Basımevi, Ankara.
- Pacout, Nathalie (1988), *le Savoir-Vivre Aujourd'hui*, Marabout, Allieur-Belgique.
- Robert, Paul (1992), *Le Petit Robert, Dictionnaire Langue Française*, Paris.
- Sevinç, Nilgün (2004), *Ziyafet ve İkrâm Yönetimi*, Detay Yayını, Ank.
- Söylemez, Yüksel (2004), *Görgüslük Çağı (Davranış Rehberi)*, ODTÜ Yayıncılık, Ankara.
- Ünlütürk, Alptekin (2002), *Sosyal Davranış Kuralları ve Protokol*, Dost Kitabevi Yayını, Ankara.

Dr. Oğuzhan GÜZEL

Yozgat Bozok Üniversitesi Hukuk Fakültesi
İdare Hukuku Anabilim Dalı

**TÜRK İDARİ YARGILAMA
HUKUKUNDA
TEMYİZ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk İdari Yargılama Hukukunda Temyiz
Oğuzhan Güzel

Hukuk Yayınları Dizisi – 3783

Birinci Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 802 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- AÇIMUZ, Bige: İdari Yargılama Hukukunda Olağan Kanun Yollarına Başvurunun Sınırlanması, Birinci Baskı, Ankara Ekim 2023, Adalet Yayınevi.
- AKBABA, Ahmet: "Fransız İdari Yargı Sistemine Bir Bakış", Ankara Barosu Dergisi, Y.72, S.2014/2, s.433-463.
- AKÇAAL, Mehmet: Medenî Hukuk, Ankara 2022, Yetkin Yayınları.
- AKÇİL, Yılmaz: "Temyiz Kanun Yolunun Etkinliği, Sorunlar ve Çözüm Önerileri", 155. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu, 10-11 Mayıs 2023, Ankara 2023, s.209-266, Danıştay Yayınları No:115.
- AKINCI, Müslüm: İsveç İdare Hukuku Förvaltning i offentlighetens ljus, Ankara 2010, Yetkin Yayınları.
- AKKAYA, Tolga: Medenî Usûl Hukukunda İstinaf, Ankara 2009, Yetkin Yayınları (İstinaf).
- AKKAYA, Tolga: "Temyize Başvuru Hakkının Sınırlandırılması ve İzne Bağlı Temyiz Sistemi", Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Halûk Konuralp Anısına Armağan, Ankara 2009, s.65-101, Yetkin Yayınları ("İzin").
- AKTAŞ, Alkim: İdari Yargılama Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, Ankara Ekim 2022, Adalet Yayınevi.
- AKYILDIZ, Ali: Danıştay ve Hukuk Devleti, Hukuk Devleti Hukukî Bir İlke Siyasî Bir İdeal, Ankara Şubat 2008, s.457-553, Adres Yayınları:20 (Danıştay ve Hukuk Devleti).
- AKYILDIZ, Ali: Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin İdari Yargılama Hukukunda Uygulanması Bağlamında Ehliyet (Objektif Ehliyet), Davaya Katılma (Asli ve Fer'i Müdahale) ve Davanın İhbarı Müessesesi", 155. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu, 10-11 Mayıs 2023, Ankara 2023, s.275-350, Danıştay Yayınları No:115 ("Hukuk Muhakemeleri Kanunu")
- AKYILDIZ, Ali: "İstinafa İlkel Bakmak", Danıştay ve İdari Yargı Günü 147. Yıl Sempozyumu, 12 Mayıs 2015 Ankara, Ankara Temmuz 2015, s.11-32, Danıştay Yayınları No:89 ("İstinaf").
- AKYILDIZ, Ali: "Memur Yargılamasında İdari Süreç", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2001, C.5, S.2, s.154-221.
- AKYILMAZ, Bahtiyar: "Danıştay'ın Belediye Başkanlığından Düşürme Kararları ve Hukuki Niteliği", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.1999, C.7, S.1-2, s.161-169 ("Belediye Başkanlığından Düşürme").

- AKYILMAZ, Bahtiyar: “Yargı Kararlarının Temyiz Öncesi Kesinleşmesi”, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile İsveç Krallığı Ulusal Mahkeme Yönetimi (SNCA) Arasında Yargı Alanında İşbirliği Programı, İdari Yargıda İstinaf Semineri, Antalya Mayıs 2009, s.156-170 (“Temyiz Öncesi Kesinleşme”).
- AKYILMAZ, Bahtiyar-SEZGİNER, Murat-KAYA, Cemil: Türk İdare Hukuku, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 17. Baskı, Ankara Eylül 2023, Seçkin Yayıncılık (İdare Hukuku).
- AKYILMAZ, Bahtiyar-SEZGİNER, Murat-KAYA, Cemil: Türk İdari Yargılama Hukuku, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 9. Baskı, Ankara Eylül 2023, Seçkin Yayıncılık (İdari Yargı).
- ALVER, Cemil: İdari Yargılama Usulü Kanunu, 4. Bası, Ankara 1994, Feryal Matbaacılık.
- ANTALYA, Gökhan-TOPUZ, Murat: Marmara Hukuk Yorumu Medeni Hukuk, C.1, Dördüncü Baskı, Ankara Ocak 2021, Seçkin Yayıncılık.
- ALAN, Nuri: “İdari Yargının Dünü, Bugünü, Sorunlar ve Çözümü”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 1998/2, s.517-560.
- ALANGOYA, Yavuz: “Kanun Yolunun Anayasal Temeli HUMK m.427 Hükmü İle Kanun Yolu Kapatılmış Olan Kararlara Karşı Kanun Yoluna Müracaat İmkani”, 75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, 1. Baskı, Ankara Ocak 2004, s.17-48, Türkiye Barolar Birliği Yayınları:55.
- APAYDIN, Bahadır: “6352 Sayı ve 02.07.2012 Tarihli Kanun İle İdari Yargılama Usûl Kanunu’nda Yapılan Yeniliklere Dair Bir İnceleme”, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, Y.2012, C.15, S.2, s.54-72.
- ARAL, Kenan: Danıştay Muhakeme Usulü, Ankara 1965, Sevinç Matbaası.
- ARAL, Rüştü: Yargı Yönünden Danıştay’ın Gelişimi, Yüzyıl Boyunca Danıştay, Ankara 1968, s.225-439, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- ARAT, Nilay: Açıklamalı ve İçtihatlı İdari Yargılama Usulü Kanunu (Vergi Yargılaması Dahil) (Editör: Zehreddin ASLAN), Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 3. Baskı, Ankara Ekim 2022, Seçkin Yayıncılık.
- ARSLAN, Ramazan: Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi (İade-i Muhakeme), Birinci Baskı, Ankara 1977, Turhan Kitabevi.
- ARSLAN, Ramazan-YILMAZ Ejder-AYVAZ TAŞPINAR, Sema- HANAĞASI, Emel: Medenî Usul Hukuku, Güncellenmiş 8. Baskı, Ankara 2022, Yetkin Yayınları.
- ARTUKMAÇ, Sadık: Bizde İdarenin Mürakabesi, İstanbul 1950, Cumhuriyet Matbaası.
- ASLAN, Esra: İdari Yargılama Hukukunda Bir Müessese Olarak Islah, 1. Baskı, İstanbul Kasım 2020, On İki Levha Yayıncılık.

- ASLAN, Zehrettin: İdari Yargıda Yürütmenin Durdurulması, Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara Ekim 2017, Seçkin Yayıncılık.
- ATALI, Murat-ERMENEK, İbrahim-ERDOĞAN, Ersin: Medenî Usûl Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2022, Yetkin Yayınları.
- ATAY, Ender Ethem: İdari Yargılama Hukuku, Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara Ekim 2023, Seçkin Yayıncılık (İdari Yargı).
- AVCI, Mustafa: İdarî Yargılama Usûlündeki Son Yenilikler ve İdarî Yargıda İstinaf Kanun Yolu, Ankara 2017, Yetkin Yayınları.
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. Maddesine İlişkin Rehber Adil Yargılanma Hakkı (medeni hukuk yönü), Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2019, s.71, https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_6_civil_tur (ET: 3 Ocak 2024).
- BALTA, Tahsin Bekir: İdare Hukukuna Giriş I, Ankara 1970, Sevinç Matbaası.
- BARUTOĞLU, Tulez: "Ragıp Sarıca Hoca'nın Aziz Hatırasına Saygı-Mütalaa", Danıştay Dergisi, Y.26, S.90, s.3-24, Ankara 1996, Danıştay Matbaası.
- BERBEROĞLU YENİPİNAR, Filiz: Temyiz Edilemeyen Kararlar Kesin Kararlar-Dava Şartları (Yargıtay İçtihatları İle İstinaf Hukuk Daireleri Kararları İncelemesi), Birinci Baskı, Ankara Mayıs 2018, Seçkin Yayıncılık.
- BERK, Kahraman: Açıklamalı ve İçtihatlı İdari Yargılama Usulü Kanunu (Vergi Yargılaması Dahil) (Editör: Zehreddin ASLAN), Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 3. Baskı, Ankara Ekim 2022, Seçkin Yayıncılık.
- BEYDOLA, Aysun: Kuzey Kıbrıs Hukuk Yargılamasında Kanun Yolu Olarak İstinaf, İstanbul Aralık 2020, On İki Levha Yayıncılık.
- BİLGİN, Akgün: Almanya'da Hukuk Eğitimi ve Yargı Örgütü, 1. Baskı, Ankara Nisan 2018, Seçkin Yayıncılık.
- BİLGİN, Hüseyin: Bölge İdare Mahkemelerinin Kesin Kararları Arasındaki İçtihat Farklılığı, 1. Baskı, Ankara Nisan 2021, Seçkin Yayıncılık (İçtihat Farklılığı).
- BİLGİN, Hüseyin: Bölge İdare Mahkemelerinin Kesin Kararları Arasındaki İçtihat Farklılığının Giderilmesine Yönelik Danıştay Kararları, 1. Baskı, Ankara Ağustos 2021, Seçkin Yayıncılık (Danıştay Kararları).
- BİLGİN, Pertev: "Kanunların Uygulanmasının Anayasa Mahkemesi Tarafından Durdurulması", <https://www.anayasa.gov.tr/media/4749/pertev.pdf> (ET: 2 Ocak 2024).
- BONNARD, Roger: İdarî Kaza (Çeviren: Ziya YÖRÜK), Ankara 1944, Alaeddin Kiral Basımevi.
- BOZ, Selman Sacit-NACAĞ, Mehmet-CEYLAN, Can-BAYER, Çağrı: Türk İdari Yargılama Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi (Editör: Selman Sacit BOZ), 1. Baskı, Ankara Eylül 2020, Adalet Yayınevi.

- BOZ, Selman Sacit-TETİK, Ahmet Talha-BÖLÜKBAŞI, Mustafa Oğuzhan-NACAK, Mehmet: Türk İdari Yargılama Hukukunda Temyiz (Editör: Selman Sacit BOZ), 1. Baskı, Ankara Mart 2021, Adalet Yayınevi.
- BULUT, Uğur: Medenî Usûl Hukukunda Temyiz İncelemesinin Kapsamı ve Sınırları, Ankara Ekim 2022, Adalet Yayınevi.
- BUYRUKOĞLU, Selçuk-ŞİMŞEK, Mustafa Hakan: “Türkiye’de Vergi Planlaması Aracı Olarak Serbest Bölgeler”, Gümrük Ticaret Dergisi, Y.9, S.29, Eylül 2022, s.58-75.
- BÜLBÜL, Erdoğan: “Fransız İdari Yargılama Hukukunda İvedi Yargılama Usulleri Reformu”, Danıştay ve İdari Yargı Günü 134. Yıl, Sempozyum, Danıştay Başkanlığı, Ankara 10-12 Mayıs 2002, s.63-95.
- CANDAN, Turgut: Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu, Son Değişiklikler ve Uygulamadaki Yeni Sorunlara İlişkin Yargısal Çözümler Göz Önünde Bulundurulmuş Güncellenmiş Baskı (10. Baskı), Ankara 2023, Yetkin Yayınları (Açıklamalı İdari Yargılama Usulü).
- CANDAN, Turgut: “Yargı Hizmetlerinin Etkinliğinin Artırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Taslağında İdari Yargılama Usulü Kanunu ile İlgili Teklifler ve Değerlendirilmesi”. <https://turgutcandan.com/2023/12/09/yargi-hizmetlerinin-etkinliginin-artirilmesi-amaciyla-bazi-kanunlarda-degisiklik-yapilmasina-dair-kanun-teklifi-taslaginda-idari-yargilama-usulu-kanunu-ile-ilgili-teklifler-ve-degerlendirilmesi/> (ET: 3 Ocak 2024). (“Yargı Hizmetlerinin Etkinliği”).
- ÇAĞLAYAN, Ramazan: İdarî Yargı Kararlarına Karşı Başvuru Yolları (Fransa-Türkiye Mukayeseli Bir Deneme), 1.Baskı, Ankara Aralık 2017, Seçkin Yayıncılık (Başvuru Yolları).
- ÇAĞLAYAN, Ramazan: İdarî Yargılama Hukûku, Güncellenmiş 14. Baskı, Ankara Eylül 2022, Seçkin Yayıncılık (İdari Yargı).
- ÇETİN, Soner Hamza: “Türk Ceza Kanunu’nda Adlî Para Cezası”, Ankara Ekim 2012, Adalet Yayınevi.
- ÇETMİLİ, Süleyman-ATAY Abdullah: “İdari Yargıda Temyiz Yolu Kapalı Olan Uyuşmazlıkların Değerlendirilmesi ve Temyiz Yolunun Açılmasının Uygun Olacağı Uyuşmazlıkların Belirlenmesi” T.C. Danıştay Başkanlığı İdari Yargı Komisyonu Çalışmaları 4. Dönem (2020-2021), Ankara 2021, s.323-366, Danıştay Yayınları No:112.
- ÇINARLI, Serkan: İdari Yargılamada İstinaf ve Bölge İdare Mahkemeleri, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 4. Baskı, Ankara Ekim 2022, Seçkin Yayıncılık (İstinaf).

- ÇINARLI, Serkan-AZAK, Kerim: “Bölge İdare Mahkemesinin Dosyayı İlgili Mahkemeye Göndermesi Meselesi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.30, S.2, Y.2022, s.571-603 (“Gönderme Meselesi”).
- ÇINARLI, Serkan-AZAK, Kerim: “Bölge İdare Mahkemelerinin Kesin Kararları Arasındaki Aykırılık veya Uyuşmazlığın Giderilmesi Meselesi”, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2020, C.1, S.2, s.1-26 (“Uyuşmazlığın Giderilmesi Meselesi”).
- ÇINARLI, Serkan-BİLGİN, Hüseyin-ÖZEL, Kadir Can: “Yargı Kararları Işığında İdari Yargıda Şekle Aykırılık Sebebiyle Dava Dilekçesinin Reddi -İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 3. ve 5. Maddesi Bağlamında Değerlendirmeler-, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.25, S.2, 2023, s.1-66.
- ÇINARLI, Serkan-ÇAMYAMAÇ, Anıl: “Mukayeseli Hukuk ve Uluslararası Hukuk Perspektifinden İdarî Yargıda Sürelerin Kısaltılması Açısından Kanun Yollarında (Temyiz-İstinaf) Filtreleme ve Bazı Modeller”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.31, S.2, Y.2023, s.755-782.
- ÇINARLI, Serkan-DEMİRKOL, Selami-GÜZEL, Oğuzhan-AĞAR, Baykal-AZAK, Kerim: Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu Emsal Kararları 2020 (Anahtar Kelimeler, Özet ve Tam Metin), Ankara 2021, Yetkin Yayınları.
- ÇITAK, Halim Alperen: İdare Hukukunun İçtihadî Karakteri, 1. Baskı, İstanbul Şubat 2020, On İki Levha Yayıncılık A.Ş.
- COŞKUN, Sabri-KARYAĞDI, Müjgan: İdari Yargılama Usulü, Örnek İçtihatlar-Yorumlar, 1. Baskı, Ankara Ekim 2001, Seçkin Yayıncılık.
- DERBİL, Süheyp: İdare Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Düzeltilmiş 5. Bası, Ankara 1959, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınlarından:133.
- DİRİKOÇ, Remzi: Vergi Yargılaması Hukukunda Temyiz, 1. Baskı, İstanbul Ekim 2020, Aristo Yayınevi.
- DOĞAN, Ali Abdullah-ALVER, Cemil: Gerekçeli ve İçtihatlı İdari Yargılama Usulü Kanunu ve İlgili Mevzuat, Ankara 1988, Varol Matbaası.
- DOĞRU, Osman-NALBANT, Atilla: İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar, 1. C., 1. Baskı, Ankara 2012, Yüksek Yargı Kurumlarının Avrupa Standartları Bakımından Rollerinin Güçlendirilmesi Ortak Projesi, Şen Matbaa.
- DOLLAT, Patrick: “Fransa İdari İstinaf Örneği”, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile İsveç Krallığı Ulusal Mahkeme Yönetimi (SNCA) Arasında Yargı Alanında İşbirliği Programı, İdari Yargıda İstinaf Semineri, Antalya Mayıs 2009, s.92-106, T.C. Adalet Bakanlığı, [Yayınevi ya da basımevi bilgisi bulunmamaktadır].

- DURAL, Mustafa-ÖĞÜZ, Tufan: Türk Özel Hukuku C.2 Kişiler Hukuku, 23. Baskı, İstanbul Ekim 2022, Filiz Kitabevi.
- DURAN, Lütfi: “Atatürk Döneminde Danıştay”, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, Y.1981, C.2, S.3, s.19-39.
- DURAN, Lütfi: “Askeri İdarenin Yargısal Görev ve Yetkilerinin Sınırı”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Onar Armağanı, İstanbul 1976, s.193-251, İstanbul Üniversitesi Yayınevi.
- DURAN, Lütfi: “İdari Yargı Adlileşti”, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C.3, S.1-3, 1982, s.53-83.
- DURAN, Lütfi: “Mahalli İdare Organlarının Devletçe Görevden Alınması”, Türkiye Yönetiminde Karmaşa, İstanbul Ekim 1988, s.159-192, Çağdaş Yayınları.
- DÜĞER, Sırrı: Anglosakson Hukuk Sisteminde İdarenin Yargısal Denetimi, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Ankara 2021, Yetkin Yayınları.
- EKİNCİ, Ekrem Buğra: Tanzimat Sonrası Osmanlı Hukukunda Kanun Yolları, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1996.
- ENGİN, Metin: Fransa İdari Yargı Sistemi ve Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları, T.C. Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Fransa Çalışma Ziyareti Raporu, <https://rayp.adalet.gov.tr/resimler/522/dosya/fransa-raporu02-03-202210-29-am.pdf> (ET: 1 Temmuz 2023).
- EMİROĞLU, Ulya: “Temyiz Yoluna Başvuruda Süzgeç Usulü “Temyiz İzni””, T.C. Danıştay Başkanlığı İdari Yargı Komisyonu Çalışmaları 1. Dönem (2017-2018), s.73-81, Ankara 2018, Danıştay Yayınları No:95.
- ERARSLAN, Yunus: “İdari Yargıda İstinaf Kanun Yolu Aşamasında Verilen Gönderme Kararları Üzerine Bir İnceleme”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.6, S.1, Ocak 2020, s.77-132.
- EREM, Faruk: Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu (Şerh), Ankara 1996, Dayınlarlı Hukuk Yayınları.
- ERKAN, Fikret: “İsveç İdari Yargı Sistemi (İdari İstinaf Sistemi) ve Analizi”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y.4, S.12, Ocak 2013, s.99-130.
- ERKUT, Celâl: İptal Davasının Konusunu Oluşturma Bakımından İdari İşlemin Kimliği, Tıpkı Basım, [Ankara] 2015, Danıştay Yayınları No:51 (İdari İşlemin Kimliği).
- ERMENEK, İbrahim: “Medeni Usul Hukukunda Şekilcilik”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2000, C.4, S.2, s.142-180, <https://dergipark.org.tr/download/article-file/789894> (ET: 15 Mart 2024).

- EROĞLU, Hamza: İdare Hukuku Genel Esaslar, İdarî Teşkilat ve İdarenin Denetlenmesi, 4. Bası, Ankara [Tarihsiz], Işın Yayıncılık (4. Bası).
- EROĞLU, Hamza: İdare Hukuku Genel Esaslar, İdarî Teşkilat ve İdarenin Denetlenmesi, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 5. Bası, Ankara 1985, Turhan Kitabevi Yayınları (5. Bası).
- ERSÖZ, A. Kürşat: Türk İdare Hukuku Kapsamında Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması, 1. Baskı, İstanbul Eylül 2017, On İki Levha Yayıncılık A.Ş.
- Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası (Tercüme: Prof. Dr. Christian Rumpf ve Dr. Gökçe Uzar Schüller), Yeni Bası, 2022, <https://www.btg-bestell-service.de/pdf/80207000.pdf> (ET: 2 Ocak 2024).
- FEYZİOĞLU, Turhan: Kanunların Anayasa'ya Uygunluğunun Kazaf Murakabesi (Yabancı Memleketlerde-Türkiyede), Ankara 1951, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınlarından No:19-1.
- GEDİKLİ, Fethi: Şura'yı Devlet Belgeler, Biyografik Bilgiler ve Örnek Kararlarıyla, 2. Baskı, İstanbul Kasım 2018, On İki Levha Yayıncılık A.Ş.
- GÖÇGÜN, Muhammet: İdari İşlemin Konu Unsuru, 1. Baskı, İstanbul Mayıs 2017, On İki Levha Yayıncılık A.Ş.
- GÖKALP, Ali Sıtkı: İptal Davaları, Yüzyıl Boyunca Danıştay (1868-1968), Ankara 1968, s.440-480, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- GÖRGÜN, Şanal-BÖRÜ, Levent-KODAKOĞLU, Mehmet: Medenî Usul Hukuku, Tamamen Değiştirilmiş ve Güncellenmiş 11. Baskı, Ankara 2022, Yetkin Yayınları.
- GÖZLER, Kemal: Türk Anayasa Hukuku, 21 Ocak 2017 tarih ve 6771 Sayılı Anayasa Değişikliği Kanununa Göre Güncelleştirilmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, Bursa Temmuz 2018, Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- GÖZLER, Kemal-KAPLAN, Gürsel: İdare Hukuku Dersleri, Güncellenmiş ve Düzeltmiş Yirmi Beşinci Baskı, Bursa Ağustos 2023, Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref: Yönetmelik Yargı (Son Değişikliklere Göre Düzenleyen ve Güncelleyen: Yeliz ŞANLI ATAY), Güncelleştirilmiş 37. Bası, Ankara Eylül 2020, Turhan Kitabevi.
- GÜLAN, Aydın: "Danıştayın Temyiz Mercii Olarak Görevi ... Hukuka Aykırılıkların Denetimini Yapmakla Sınırlıdır' (2575 Sayılı Kanun'un 23. maddesi, ek cümle 1/7/2016-6723/6 md) Cümlesinin Anlam ve Kapsamı Hakkında Düşünceler", 155. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu, 10-11 Mayıs 2023, Ankara 2023, s.185-207, Danıştay Yayınları No:115.
- GÜNDAY, Metin: İdare Hukuku, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 10. Baskı Ankara Ekim 2015, İmaj Yayınevi (İdare Hukuku).

- GÜNDAY, Metin: İdari Yargılama Hukuku, Gözden geçirilmiş ve güncellenmiş 2. Baskı, Ankara Eylül 2022, Turhan Kitabevi (İdari Yargı).
- GÜNDÜZ, F. Ebru: İdari Yargılama Hukukunda Kanun Yararına Temyiz (Medeni ve Ceza Yargılama Usulleri ile Karşılaştırmalı), Ankara Kasım 2022, Adalet Yayınevi.
- GÜNDÜZ, F. Ebru-GÜNDÜZ, Hakan: “Anayasa Mahkemesi Kararlarında Hükmün Denetlenmesini Talep Etme Hakkı”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y.13, S.49, Ocak 2022, s.1-28.
- GÜNEYLİ, Yamaç: “Kıyı Tesislerinin Faaliyetlerinden Kaynaklı Kirlenmeden Doğan Zararların ve Hukuki Sorumluluğun 5312 Sayılı Kanun Çerçevesinde İncelenmesi”, Ankara Barosu Dergisi, C.78, S.4, Ocak 2021, s.123-153.
- GÜRAN, Sait: Bölge İdare Mahkemesi ve Danıştay Üzerine Yapısal Bir Deneme, İstanbul 1977, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku İlimleri ve Enstitüsü Yayınları (Yapısal Bir Deneme).
- GÜRAN, Sait: “Anayasa’nın 114 üncü ve 140 ıncı Maddeleri Münasebetiyle Muka-yeseli Bir Tetkik”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.XXX, S.1-2, Y.1964, s.71-98 (Mukayeseli Bir Tetkik).
- GÜZEL, Oğuzhan: Hukuk Devletinde İdarî Davaya Konu Olabilecek İşlem Kavramı, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku (İdare Hukuku) Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2015 (İdari Davaya Konu Olabilecek İşlem).
- GÜZEL, Oğuzhan: “Anayasa Mahkemesinin Kararları Işığında İdarî Yargının Görev Alanına Yönelik Müdahalelerin Değerlendirilmesi”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVII, Y.2013, S.1-2, s.1483-1524 (“İdari Yargının Görev Alanı”).
- GÜZEL, Oğuzhan: “Danıştay Kararları Işığında Türk Hukukunda Hükümet Tasarrufları”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.25, S.2, Aralık 2017, s.217-247 (“Hükümet Tasarrufları”).
- HARRIS, David-O’BOYLE Michael-BATES, Ed-BUCKLEY, Carla: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku (Çevirmenler: Mehveş BİNGÖLLÜ KILICI-Ulaş KARAN), Türkçe Birinci Baskı, Ankara 2013, Yüksek Yargı Kurumlarının Avrupa Standartları Bakımından Rollerinin Güçlendirilmesi Ortak Projesi, Şen Matbaa.
- HASBUTCU, Sebahattin Taha: İdari Yargıda İstinaf Kanun Yolu, 1. Baskı, Ankara Haziran 2016, Adalet Yayınevi.
- HECKSCHER, Sten: “İstinafın İşleyişinde İzin Sistemi ve Danıştayın Rolü”, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile İsveç Krallığı Ulusal Mahkeme Yönetimi (SNCA) Arasında Yargı Alanında İşbirliği Programı, İdari Yargıda İstinaf

- Semineri, Antalya Mayıs 2009, s.139-155, T.C. Adalet Bakanlığı, [Yayınevi ya da basımevi bilgisi bulunmamaktadır].
- İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun Kabul Edilişinin 35. Yıldönümü Sempozyumu (Editörler: Ahmet Kürşat ERSÖZ-Oğuzhan GÜZEL), 1. Baskı, İstanbul Ekim 2017, On İki Levha Yayıncılık A.Ş.
- İNCEOĞLU, Sibel: "Adil Yargılanma Hakkı", İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme (Editör: Sibel İNCEOĞLU), 1. Baskı, Ankara 2013, Yüksek Yargı Kurumlarının Avrupa Standartları Bakımından Rollerinin Güçlendirilmesi Ortak Projesi, Şen Matbaa.
- İRİŞ, Halil İbrahim: Üst Kademe Kamu Yöneticilerinin Atanmaları, Nitelikleri ve Görevlerinin Sona Ermesi, Ankara 2021, Yetkin Yayınları.
- KALABALIK, Halil: İdari Yargılama Usulü Hukuku, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 16. Baskı, Ankara Şubat 2022, Seçkin Yayıncılık.
- KAPLAN, Onur: "1924 Anayasası'nda Yargı Yetkisi ve Şûra-yı Devletin Fonksiyonu", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XXII, Y.2018, S.1, s.171-198.
- KAPLAN, Gürsel: Fransız İdari Yargılama Hukukunda Kararlara Karşı Başvuru Yolları, 1. Baskı, Bursa Temmuz 2016, Ekin Basım Yayın Dağıtım (Başvuru Yolları).
- KAPLAN, Gürsel: İdari Yargılama Hukuku, Güncelleştirilmiş Dokuzuncu Baskı, Bursa Ekim 2023, Ekin Basım Yayın Dağıtım (İdari Yargı).
- KARAHAN, Sami: "Ticari İşletme ve Tacir Kavramları İle İlgili 6102 Sayılı Ticaret Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Y.2012, C.18, S.2, s.3-10.
- KARAHANOĞULLARI, Onur: İdare Hukuku, 2. Baskı, Ankara Eylül 2023, Turhan Kitabevi (İdare Hukuku).
- KARAHANOĞULLARI, Onur: İdari Yargı İdarenin Hukuka Zorlanması (Yargı Kararlarına Dayalı Bir İnceleme), Ankara Eylül 2009, 1. Bası, Turhan Kitabevi (İdari Yargı).
- KARAHANOĞULLARI, Onur: Türkiye'de İdari Yargı Tarihi, 2. Bası, Ankara Eylül 2017, Turhan Kitabevi (İdari Yargı Tarihi).
- KARAVELİOĞLU, Celâl-KARAVELİOĞLU, Erdem Cemil: Değişiklik, Açıklama ve İçtihatlarla İmar Kanunu 18. Madde Uygulaması Arazi ve Arsa Düzenlemeleri ve Parselasyon, 5.Baskı, Ankara 2010, Karavelioğlu Hukuk Yayınevi.
- KARSLI, Mehmet Rauf: "Üst Kademe Yöneticilerinin Atama Usul ve Esasları Üzerine Bir İnceleme", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2020, C.28, S.1, s.187-208.

- KASAPOĞLU TURHAN, Mine: “İdari Yargıda İvedi Yargılama Usulü”, Ankara Barosu Dergisi, 2015/3, s.184-219.
- KENT, Bülent: “Almanya’da İdari Yargı Teşkilatı”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.15, S.2, Y.2017, s.185-214 (“İdari Yargı Teşkilatı”).
- KENT, Bülent: “Türk ve Alman İdari Yargılama Hukuklarında Temyiz Yolu”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Zabunoğlu Armağanı, Ankara 2011, Ankara Üniversitesi Yayınları No:316 (“Temyiz Yolu”).
- KESKİN, İrfan: “İsveç İdari Yargısı ve İstinaf Mahkemeleri, Türk İdari Yargı Sisteminde İsveç İstinaf Mahkemeleri Modeli Olabilir mi? İstinafa Gerek Var mı?”, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile İsveç Krallığı Ulusal Mahkeme Yönetimi (SNCA) Arasında Yargı Alanında İşbirliği Programı, İdari Yargıda İstinaf Semineri, Antalya Mayıs 2009, s.210-220, T.C. Adalet Bakanlığı [Yayınevi ya da basımevi bilgisi bulunmamaktadır].
- KILINÇ, Bahadır: Anayasa ve İdare Hukukunda Yürütmenin Durdurulması, Ankara 1998, Adil Yayınevi.
- KUNTER, Nurullah-YENİSEY, Feridun-NUHOĞLU, Ayşe: Muhakeme Hukukunun Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 18. Baskı, İstanbul Ekim 2010, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- KURU, Baki-AYDIN, Burak: Medenî Usul Hukuku El Kitabı, C.2, Ağustos 2021, Yetkin Yayınları.
- KUŞÇU, Enis-DOĞAN, Aİşe Sena: “Bölge İdare Mahkemelerinin Dosyayı İlk Derece Mahkemesine İadesi ve Bunun Yargılama İlkeleri Bakımından Değerlendirilmesi”, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2022, C.4, S.2, s.1312-1356.
- ODYAKMAZ, Zehra: Türk İdarî Yargılama Usulünde Kararlara Karşı Başvuru Yolları, 1. Baskı, İstanbul Mayıs 1993, Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- ODYAKMAZ, Zehra: “Hazırlanmakta Olan İdarî Usul Kanunu Açısından Demokratikleşme Sürecinde Şeffaflaşma ve Bireye Tanınan Haklar”, Prof. Dr. Naci KINACIOĞLU’na Armağan, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S.2, Aralık 1997, s.1-21.
- ODYAKMAZ, Zehra- KESKİN, Bayram- ERARSLAN, Yunus: “6545 Sayılı Kanunla İdarî Yargıda Kanun Yollarına İlişkin Olarak Getirilen Hükümlerin Yürürlüğü, Uygulanması ve Yorumlanması”, Mevlâna Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.2, S.2, Y. Aralık 2014, s.7-39, Seçkin Yayıncılık.
- ODYAKMAZ, Zehra-KESKİN, Bayram-GÜZEL, Oğuzhan: Avrupa Birliği’nin İnsan Hakları Politikası ve Anayasa Mahkemesi Kararlarına Yansımaları, Mevlâna Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.3, S.1, Y. Haziran 2015, s.7-48, Seçkin Yayıncılık.

- ÖĞURLU, Yücel-ALTIPARMAK, Cüneyd: 101 Soruda İdari Yargılama Hukuku El Kitabı, 1. Baskı, Ankara Eylül 2020, Seçkin Yayıncılık.
- ONAR, Sıddık Sami: İdare Hukukunun Umumî Esasları, I. C., Üçüncü Bası, İstanbul 1966, İsmail Akgün Matbaası (I. C.).
- ONAR, Sıddık Sami: İdare Hukukunun Umumî Esasları, III. C., Üçüncü Bası, İstanbul 1966, İsmail Akgün Matbaası (III. C.).
- ÖDEN, Merih: "Türk Anayasa Yargısında On Yıl Süreli Denetim Yasağı", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C.55, S.4, Y.2000, s.47-81.
- ÖNÜT, Lale Burcu-YAĞCI, Pınar-SEYHAN, Serkan: Fransız İdari Yargılama Usulü Kanunu Türkçe Tercümesi, Fransız, Türk, Federal Alman İdari Yargılama Usulü Kanunları (Editör: Oğuz SANCAKDAR), 1. Baskı, Ankara Aralık 2020, s.43-170.
- ÖZBUDUN, Ergun: Türk Anayasa Hukuku, 2017 Anayasa değişikliklerine göre gözden geçirilmiş 19. Basım, Ankara 2019, Yetkin Yayınları.
- ÖKÇESİZ, Hayrettin: "Yargıtayın İşyükünün Hafifletilmesinin Bir Aracı Olarak HUMK'nun 427. Maddesi Üzerine", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.2, S.2, Mayıs Ağustos 1987, s.75-79.
- ÖZCAN, Emrah-ERMAN, Emre: "Bir Çalışma Ziyaretinin Notları: Bugünkü Görünümü ve Genel Çizgileriyle Fransız İdari Yargı Sistemi", Danıştay Dergisi, Y.2020, S.152, s.71-126, Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu / An-ce Matbaası.
- ÖZDEŞ, Orhan: Danıştay'ın Tarihçesi, Yüzyıl Boyunca Danıştay 1868-1968, Ankara 1968, s.41-224, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- ÖZEKES, Muhammet: Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku (Editörler: Hakan PEKCANITEZ, Muhammet ÖZEKES, Mine AKKAN, Hülya Taş KORKMAZ), C.III, 15. Bası, İstanbul Mart 2017, Oniki Levha Yayıncılık (Kanun Yolları).
- ÖZEKES, Muhammet- BORAN GÜNEYSU, Nilüfer: Deliller ve Hüküm Eksikliği Yönünden İstinaf İncelemesi ve Kararı (HMK m. 353/1-a-6), İstanbul Eylül 2021, Oniki Levha Yayıncılık.
- ÖZKAN, Gürsel: "Mukayeseli Hukukta İçtihat Farklılığının Giderilmesi, İdari Uyuşmazlıklarda Hızlandırma Müesseseleri ve Türk İdari Yargısı İçin Öneriler", 155. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu, 10-11 Mayıs 2023, Ankara 2023, s.75-149, Danıştay Yayınları No:115.
- ÖZKAYA ÖZLÜER, İlgin: "İmar Barışı Düzenlemesine Hukuki Bir Yaklaşım", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.9, S.2, Y.2018, s.313-340.
- ÖZTAN, Bilge-GÜRPINAR, Damla: Medenî Hukuk'un Temel Kavramları, 47. Baskı, Ankara 2022, Yetkin Yayınları.

- ÖZTEK, Selçuk: "HUMK m.427'deki Kesinlik Sınırının Temyiz Kanun Yolunun Amacı Bakımından Değerlendirilmesi ve Anayasa Mahkemesinin 10.1.1986 Tarihli Kararı", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.2, S.2, Mayıs Ağustos 1987, s.62-74.
- ÖZTÜRK, K. Burak: Fransız ve Türk Hukukunda İdarenin Düzenleme Yetkisinin Kapsamı, Ankara 2009, Yetkin Yayınları.
- ÖZYÖRÜK, Mukbil: İdare Hukuku-İdarî Yargı-Ders Notları (III. Sınıf Programı), Ankara 1977.
- PALABIYIK, Hasan: Adli ve İdari Yüksek Yargı Organları ve Yüksek Yargı Kurulları, Konularına Göre Karşılaştırmalı Dünya Anayasaları, 1. Baskı, Ankara Haziran 2022, TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı Yayınları, Yayın No:13.
- PEKCANITEZ, Hakan-ATALAY, Oğuz-ÖZEKES Muhammed: Medenî Usûl Hukuku Ders Kitabı, 10. Baskı, İstanbul Eylül 2022, Oniki Levha Yayıncılık.
- POSTACIOĞLU, İlhan E.-ALTAY, Sümer: Medenî Usûl Hukuku Dersleri, Güncelleştirilmiş, Genişletilmiş 8. Bası, İstanbul 2020, Vedat Kitapçılık.
- SANCAKDAR, Oğuz: "İdari Yargıda İstinaf Sistemindeki Olası Sorunlar ve Çözüm Önerileri", Danıştay ve İdarî Yargı Günü 148. Yıl Sempozyumu, 10 Mayıs 2016 Ankara, Ankara 2016, s.29-113, Danıştay Yayınları No:91 ("İdari Yargıda İstinaf").
- SANCAKDAR, Oğuz: "İdari Yargılama Usulünde İvedi Yargılama Usulü ve Grup Davalar", Danıştay ve İdari Yargı Günü 146. Yıl Sempozyumu, 12 Mayıs 2014 Ankara, Ankara Kasım 2014, s.109-198, Danıştay Yayınları No:86 ("İvedi Yargılama Usulü").
- SANCAKDAR, Oğuz: "İdari Yargıda 'Tek Dilekçe ile Dava Açma' (Karşılaştırmalı Hukuki Analiz)", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 9, Sayı 2, 2007, s.223-269 ("Tek dilekçe").
- SANCAKDAR, Oğuz-ÖNÜT, Lale Burcu: İdari Yargılama Hukuku -Genel Esaslar-, Güncellenmiş ve Geliştirilmiş 5. Baskı, Ankara Eylül 2023, Seçkin Yayıncılık.
- SAYAR, Zeynel: İdari Yargılama Hukukunda Mahkeme Kararlarının Açıklanması ve Yanlışlıkların Düzeltilmesi, Birinci Baskı, Ankara Ocak 2021, Seçkin Yayıncılık.
- SEMİZ, İmran: Türk Vergi Yargılaması Hukukunda İstinaf, 1. Baskı, İstanbul Haziran 2021, On İki Levha Yayıncılık.
- SEVER, Çiğdem: Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İdare Hukukunda Kanuna Dayanma İlkesi, Ankara Mayıs 2021, Turhan Kitabevi.
- SEVİNÇ, Ekin: "İdari Yargılama Hukukunda Kanun Yoluna Başvuru Hakkının Anayasal Güvenceye Sahip Olması Bakımından Ele Alınması", Ankara Hacı

- Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XXIV, Y.2020, S.3, s.421-445.
- SINMAZ, Emin: “İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 31. Maddesi ile Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na Yapılan Yollamaların Yol Açtığı Sorunlar ve Usul Hükümlerinin İdari Yargıya Özgülenmesi”, 155. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu, 10-11 Mayıs 2023, Ankara 2023, s.385-400.
- SÖYLER, Yasin-YILMAZ, Muhammet: “Temyiz Kanun Yolunda Uygulanan Parasal Sınırın Her Yıl Artırılmasının Görülmekte Olan İdari Davalara Etkisi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2021, C.29, S.3, s.2131-2168.
- ŞEN, Nur Zeynep-BERÇİK, Berra: “7410 sayılı Kanun ile 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’da Yapılan Değişiklikler”, <https://sen.av.tr/tr/makale/7410-sayili-kanun-ile-7221-sayili-cograf-bilgi-sistemleri-ile-bazi-kanunlarda-degisiklik-yapilmasi-hakinda-kanunda-yapilan-degisiklikler> (ET: 15 Temmuz 2023).
- TAN, Turgut-BEYAZIT, Bahar: İdare Hukuku, Gözden Geçirilmiş Güncelleştirilmiş 10. Baskı, Ankara Ekim 2021, Turhan Kitabevi.
- TANRIVER, Süha: Medenî Usûl Hukuku, C.2, Tümüyle Gözden Geçirilmiş, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara 2022, Yetkin Yayınları (Usûl Cilt 2).
- TANRIVER, Süha: Yargı Teşkilâtı ve Görevlileri, Ankara 2022, Yetkin Yayınları (Yargı Teşkilâtı).
- TANSUĞ, Çağla: İdari Yargılama Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, 1. Baskı, İstanbul Nisan 2016, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- TAŞPINAR AYVAZ, Sema: “İstinaftan Sonraki Temyiz İncelemeleri ve Sonuçları”, Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı VI, Medenî Usûl Hukukunda Kanun Yolları ve Arabuluculuk Kanun Tasarısı, İzmir/Çeşme 19-20 Ekim 2007, 1. Baskı, Ankara Eylül 2008, s.151-207, Türkiye Barolar Birliği Yayınları:150.
- TAŞYILDIZ, Şükrü-SOYKÖK, Aylin-ESKİCİOĞLU, Sevil: Federal Alman İdari Yargılama Usulü Kanunu Türkçe Tercümesi, Fransız, Türk, Federal Alman İdari Yargılama Usulü Kanunları (Editör: Oğuz SANCAKDAR), 1. Baskı, Ankara Aralık 2020, s.309-404.
- TEKİNSOY, Ayhan: İdari Yargılama Hukukunda Yürütmenin Durdurulması, 1. Baskı, Ankara Nisan 2013, Savaş Yayınevi (Yürütmenin Durdurulması).
- TEKİNSOY, Ayhan: “Danıştay’ın Temyiz İncelemesi Üzerine Verdiği Kararların Uygulanması”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2014, C.5, S.2, s.23-50 (Temyiz İncelemesi).
- TERCAN, Erdal: Medenî Usûl Hukukunda (Kesin Sürelerin Kaçırılması Halinde) Eski Hale Getirme -Hali sabıka irca-, Ankara 2006, Yetkin Yayınları.

- The Administrative Court Judicial Review Guide 2022, Ekim 2022, s.168-170, https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2022/11/14.130_HMCTS_Administrative_Court_Guide_2022_FINAL_v06_WEB_2_.pdf (ET: 15 Haziran 2023).
- TOKLU, Esat: "Türkiye'de İstinaf Uygulamasının İdari Yargıya Etkileri", Danıştay ve İdari Yargı Günü 147. Yıl Sempozyumu, 12 Mayıs 2015 Ankara, Ankara Temmuz 2015, s.63-71, Danıştay Yayınları No:89.
- TORUN, Fatih: İdari Yargıda Yürütmenin Durdurulması, 1. Baskı, Ankara Haziran 2021, Seçkin Yayıncılık.
- TUNÇ, Ahmet-PAK, Emre Baran: "Yunanistan'ın Devlet ve Kamu Yönetimi Yapısı", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Y.2017, C.22, S.4, s.1189-1201.
- TURAN, Elif: "Üniter Bir Devlet Olarak Finlandiya Yerel Yönetimleri", Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.6, S.1, Y.2018, s.84-102.
- TURGUT, Ali Can: İdari Yargıda Temyiz, 1. Baskı, Ankara Temmuz 2021, Seçkin Yayıncılık.
- Türk Hukuk Kurumu Türk Hukuk Lûgatı, Türkçe-Türkçe, C.I, 1943 Yılında Yayımlanan Türk Hukuk Lûgatı'nın Genişletilmiş ve Güncellenmiş 2021 Baskısı, Ankara 2021, Yetkin Yayınları.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, 40. C., İslam Araştırmaları Merkezi Yayınevi.
- TÜZEMEN, Orhan: "Temyiz ve İstinaf Mercii Olarak Danıştay", Türk İdare Dergisi, Y.39, S.312, Mayıs-Haziran 1968, s.75-84.
- Uluslararası İnsan Hakları Sözleşmeleri & Birleşmiş Milletler-Avrupa Konseyi, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Ankara 2020, https://www.tihk.gov.tr/upload/file_editor/2020/09/1599131106.pdf (ET: 12 Haziran 2023).
- ULUSOY, Ali Dursun: "İdari Yargıda Temyiz Parasal Sınırı Hakkındaki Anayasa Mahkemesi İptal Kararının Değerlendirilmesi", T.C. Danıştay Dergisi, S.157, Ocak 2024, s.9-34 ("Temyiz Parasal Sınırı").
- ULUSOY, Ali D.: İdari Yaptırımlar, 1. Baskı, İstanbul Kasım 2013, Oniki Levha Yayıncılık (İdari Yaptırımlar).
- ULUSOY, Ali D.: İdari Yargılama Hukuku, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Ankara 2022, Yetkin Yayınları (İdari Yargı).
- ULUSOY, Ali D.: Türk İdare Hukuku, Gözden Geçirilmiş 6. Baskı, Ankara 2023, Yetkin Yayınları (İdare Hukuku).

- ULUSOY, Ali D.-YILMAZ, Serdar-DAMAR ÇITAK, Fatma-GÜZEL, Oğuzhan: İdare Hukuku Pratik Çalışmaları, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 3. Baskı, Ankara 2024, Yetkin Yayınları (İdare Hukuku).
- ULUSOY, Ali D.-YILMAZ, Serdar-DAMAR ÇITAK, Fatma-GÜZEL, Oğuzhan: İdari Yargılama Hukuku Pratik Çalışmaları, Ankara 2022, Yetkin Yayınları (İdari Yargılama).
- ÜLKER, İbrahim: "1879 Usul-i Muhakeme-i Hukukîyye Kanun-ı Muvakkati'nde İmza ve Mühre İtiraz ve İtirazın İncelenmesi", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2016, C.24, S.2, s.93-109.
- ÜNLÜÇAY, Mehmet Rıza: Birinci Oturum Açılış Konuşması, Danıştay ve İdari Yargı Günü 147. Yıl Sempozyumu, 12 Mayıs 2015 Ankara, Ankara Temmuz 2015, s.7-9.
- ÜSTÜN, Gül: "İdari Yargıda İstinaf Kanun Yolu Üzerine Bir Değerlendirme", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.22, S.2, 2016, s.13-38 ("İstinaf Kanun Yolu").
- ÜSTÜN, Gül: 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda Bağlantılı Davalar ve Aynı Dilekçeyle Dava Açılacak Haller, 1. Baskı, İstanbul Temmuz 2018, Oniki Levha Yayıncılık (Bağlantılı Davalar).
- ÜSTÜNDAĞ, Saim: Medeni Yargılama Hukuku, C.I-II, Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 6. Bası, İstanbul 1997, Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Yargı Hizmetlerinin Etkinliğinin Artırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Taslağı, <https://www.docdroid.net/2WYW6yC/yeni-yargi-paketi-taslak-pdf> (ET: 20 Şubat 2024).
- YAVAŞ, Murat: Medeni Usul Hukukunda Temyiz, 1. Baskı, Ankara Ekim 2015, Seçkin Yayıncılık.
- YENİCE, Kâzım- ESİN, Yüksel: İdari Yargılama Usulü, Ankara Nisan 1983, Arısan Matbaacılık ve Ambalaj Sanayii.
- YENİSEY, Feridun-NUHOĞLU, Ayşe: Ceza Muhakemesi Hukuku, Güncellenmiş 11. Baskı, Ankara 2023, Seçkin Yayıncılık
- YERLİKAYA, Gökhan Kürşat: "Türkiye'de Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Görevli Şirkete Tanınan Yatırım Dönemi ve Proje Kapsamında Katma Değer Vergisi İstisnası", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.LXXI, S.2, 2013, s.527-542.
- YEŞİLYURT, Nazile İrem: "İdari Yargıda Yürütmenin Durdurulması ve İvedi Yargılama: Hukuka Sermaye Koşut Hız Ayarı", Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C.70, No.2, 2015, s.403-433.

- YILDIRIM, M. Kamil-AŞİT, Recep: “Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta Kanun Yolunun Amacı”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nin Kuruluşunun 40. Yılı Özel Sayısı, C.28, S.2, Aralık 2022, s.865-904.
- YILDIRIM, Ramazan-ÇINARLI Serkan-AZAK, Kerim: Türk İdarî Yargılama Hukuku Dersleri, C.3, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 4. Bası, Ankara Eylül 2023, Adalet Yayınevi.
- YILDIRIM, Turan-FİŞ ÜSTÜN, Gül: Açıklamalı-Notlu İdari Yargılama Usulü Kanunu, 2. Baskı, İstanbul Mart 2023, Oniki Levha Yayıncılık.
- YILDIZ, A. Çağrı: Alman İdari Yargılama Hukukuna Özgü Bir Dava Türü Yükümlülük Davası,1. Baskı, İstanbul Mart 2021, Oniki Levha Yayıncılık.
- YILMAZ, Ejder: Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Madde 294-452, 4.C., Genişletilmiş 4. Baskı, Ankara 2021, Yetkin Yayınları (4.C.).
- YILMAZ, Ejder: Olağanüstü Temyiz, Kanun Yararına Bozma Yazılı Emirle Bozma, Ankara 2003, Yetkin Yayınları (Olağanüstü Temyiz).
- YILMAZ, Halit: “Düzenleyici İşlemlere Karşı Açılan İptal Davasının İvedi Yargılama Usulüne Tabi Olması”, Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.8, Aralık 2016, s.13-24 (İvedi Yargılama).
- YILMAZ, Serdar: İmar Planlarının Hukuki Rejimi, 1. Baskı, Ankara Nisan 2021, Seçkin Yayıncılık (İmar Planları).
- YILMAZ, Serdar: “İdari Yargıda ‘Parasal Sınırlar’ın Konu ve Zaman Bakımından Uygulanması Sorunu” Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.72, S.4, Şubat 2024, s.1905-2006 (Parasal Sınır).
- YILMAZOĞLU, Yunus Emre: “Temyiz İncelemesinde ‘İçtihat Eksenli’ Yaklaşım ve Danıştay İçin Çözüm Önerileri”, Danıştay Dergisi, Y.2023, S.156, Ankara Temmuz 2023, s.65-135, Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu Matbaası (İçtihat Eksenli Yaklaşım).
- YILMAZOĞLU, Yunus Emre: “2577 sayılı Kanun’un 46. Maddesinin Birinci Fıkrasının ‘B’ Bendinin İptaline Yönelik Anayasa Mahkemesi Kararı Nedeniyle Oluşan Hukuki Durum ve Kanun Değişikliği Önerileri”, Vergi Sorunları Dergisi, S.423, Aralık 2023, s.31-46 (Anayasa Mahkemesi Kararı).
- YÜCESOY, Ayşe Aslı: “Şûray-ı Devlet (1868-1876)”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.8, S.2, Y.2017, s.187-216.
- ZABUNOĞLU, Yahya Kazım: İdare Hukuku (Cilt 2), Ankara 2012, Yetkin Yayınları.
155. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu, 10-11 Mayıs 2023, Ankara 2023, Danıştay Yayınları No:115.

Av. Feride Hilal İMAL, LL.M.

**HUKUKİ AÇIDAN
STABLECOIN**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hukuki Açıldan Stablecom

Feride Hilal İMAL

Hukuk Yayınları Dizisi – 3785

Birinci Baskı : Nisan, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 803 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Can Onat

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

Kitaplar, Makaleler ve Tez Çalışmaları

ADIGÜZEL, Burak, Sermaye Piyasası Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2019.

AKDOĞAN, Ece, C., Uluslararası Para Sisteminin Geçmişi, Bugünü ve Geleceği, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1, Nisan 2020, s. 91-120, <http://earsiv.cankaya.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/20.500.12416/4711/Akdo%C4%9Fan%2C%20Ece%20C..pdf?sequence=1&isAllowed=y>, Erişim Tarihi: 16.07.2023.

AKSOY, Emre, Bitcoin: Paradan Sonraki En Büyük İcat, 1. Baskı, İstanbul, Abaküs Yayınları, 2018.

AKTOLGA ÖZTÜRK, Ayça, Kripto Paraların Hukuki Statüsü, Ülkemizdeki ve Uluslararası Alandaki Önemli Düzenlemeler ile Facebook Libra Para Birimi Örneği, Blokzinciri Kripto Paralar ve Akıllı Sözleşmelerde Güncel Gelişmeler (Ed. ESKİYÖRÜK, Serhat / DORUK, Ö. Tuğsal), 2. Baskı, Ankara, Gazi Kitapevi, 2021.

AKYÜZ, Abdullah, Uygulamanın Bakış Açısı, Kripto Varlıklarda Düzenleme Arayışı Çalıştayı 8-9 Temmuz 2021, 1. Baskı, Ankara, Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 2022.

ALIŞKAN, Murat, Türk Banka Hukukunda Mevduat Sigortası, 1. Baskı, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2004.

ALPTEKİN Volkan/YILMAZ Kubilay Çağrı, Para Kuramı: Deniz Kabuklarından Dijital Paraya, Kripto Para Ekonomisi, 1. Baskı, Konya, Eğitim Yayınevi, 2018.

AVGOULEAS, Emilius/BLAIR, Sir William, The Concept of Money in the 4th Industrial Revolution—A Legal and Economic

- Analysis, March 2020, Singapore Journal of Legal Studies, S. 4-34, 2020, <https://ssrn.com/abstract=3646897>, Erişim Tarihi: 26.04.2022.
- AZGAD-TROMER, Shlomit, Crypto Securities: On the Risks of Investments in Blockchain Based Assets and the Dilemmas of Securities Regulation, 1 June 2018, American University Law Review, Vol. 68, No. 1, 2018, <https://ssrn.com/abstract=4466413>, Erişim Tarihi: 10.11.2023.
- BALKAN Hakan, Tokenizasyon, Tokenların Arzı ve Kripto Varlık Regülasyonları, İstanbul, Aristo Yayıncılık, 2021.
- BARAK, Ahmet Yasir, Kurumsal Yönetim ve Sermaye Piyasaları Açısından Blokzincir Teknolojisini Potansiyeli, Blokzinciri Kripto Paralar ve Akıllı Sözleşmelerde Güncel Gelişmeler (Ed. ESKİYÖRÜK, Serhat / DORUK, Ö. Tuğsal), 2. Baskı, Ankara, Gazi Kitabevi, 2021.
- BARLAS, Nami, Para Borçlarının İfasında Borçlunun Temerrüdü ve Bu Temerrüt Açısından Düzenlenen Genel Sonuçlar, 1. Baskı, İstanbul, Kazancı Kitabevi, 1992.
- BASHIR, Imran, Mastering Blockchain: Deeper Insights Into Decentralization, Cryptography, Bitcoin, And Popular Blockchain Frameworks, 2. Edition, Birmingham, Packt Publishing, 2018, https://users.cs.fiu.edu/~prabakar/cen5079/Common/textbooks/Mastering_Blockchain_2nd_Edition.pdf, Erişim Tarihi: 08.11.2023.
- BİLGİLİ, Fatih/CENGİL, M. Fatih, Blockchain ve Kripto Para Hukuku, 2. Baskı, Bursa, Dora Yayınevi, 2022, (Kripto Para Hukuku).
- BİLGİLİ, Fatih/CENGİL, M. Fatih, Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 23, S. 3, 2019, ss. 3-23, <https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.609020>, Erişim Tarihi:12.11.2023, (Bitcoin).

- BİLGİLİ, Fatih/CENGİL, M. Fatih, Blockchain ve Kripto Para Hukuku, 2. Baskı, Bursa, Dora Yayınevi, 2022, (Kripto Para Hukuku).
- BLEMUS, Stéphane/GUEGAN, Dominique, Initial Crypto-Asset Offerings (ICOs), Tokenization and Corporate Governance, 11 January 2019, <https://ssrn.com/abstract=3350771>, Erişim Tarihi: 10.11.2023.
- BOLLEN, Rhys A., A Review of the Development and Legal Nature of Payment Facilities, Murdoch University Electronic Journal of Law, Vol. 11, No. 2, 2004, <https://ssrn.com/abstract=1756066>, Erişim tarihi: 25.04.2022.
- BOREIKO, Dmitri/FERRARINI, Guido/ GIUDICI, Paolo; Blockchain Startups and Prospectus Regulation, European Business Organization Law Review, 2019, <https://doi.org/10.1007/s40804-019-00168-6>, Erişim Tarihi: 13.11.2023.
- BOZKURT-YÜKSEL Armağan Ebru, Bitcoin- Elektronik Para, Sanal Para, Bitcoin ve Linden Doları'na Hukuki Bir Bakış, 2. Baskı, İstanbul, Aristo Yayınevi, 2021.
- BRUCE, Kara J./ODNET, Christopher K./TOSATO, Andrea, The Private Law of Stablecoins, August 2022, 54 Arizona State Law Journal 333, 2023, U Iowa Legal Studies Research Paper No. 2022-22, 20, <https://ssrn.com/abstract=4191646>, Erişim Tarihi:3 0.06.2023.
- BUCKLEY, Ross P./DIDENKO, Anton N./ TRZECINSKI, Mia, Blockchain and its Applications: A Conceptual Legal Primer, Journal of International Economic Law, Vol. 26, No. 2, June 2023, Pages 363–383, <https://doi.org/10.1093/jiel/jgad010>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.
- BÜYÜKÖZKAN FEYZİOĞLU, Gülçin, Teknolojide Yeni Çağın Başlangıcı: Blokzincir, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir ve Hukuk, (Ed. AKSOY RETORNAZ / GÜÇLÜTÜRK O. Gazi), İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.

- CANLI AKBAŞ, Adalet, Kripto Para Basımı ve Devlet Otoritesi, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- CATALINI, Christian/ DE GORTARI, Alonso/SHAH, Nihar, Some Simple Economics of Stablecoins, MIT Sloan Research Paper No. 6610-21, 2021, <https://ssrn.com/abstract=3985699>, Erişim tarihi: 29.06.2023.
- CATALINI, Christian/ GANS, Joshua S., Some Simple Economics of the Blockchain 20 April 2019, Rotman School of Management Working Paper No. 2874598, MIT Sloan Research Paper No. 5191-16, 2019, <https://ssrn.com/abstract=2874598>, Erişim Tarihi: 04.10.2023.
- CHAUM, David, Blind Signatures for Untraceable Payments. In: Chaum, D., Rivest, R.L., Sherman, A.T. (eds) *Advances in Cryptology*, Springer, Boston, MA, 1983, https://doi.org/10.1007/978-1-4757-0602-4_18, Erişim Tarihi: 12.11.2023.
- CHENG, Jess, How to Build a Stablecoin: Certainty, Finality, and Stability Through Commercial Law Principles, 23 September 2020, *Berkeley Business Law Journal*, Vol. 17, No. 2, 2020, <https://ssrn.com/abstract=3698410>, Erişim T.: 29.11.2023.
- CLEMENTS, Ryan, Built to Fail: The Inherent Fragility of Algorithmic Stablecoins October 2021, 11 *Wake Forest L. Rev. Online* 131, 2021, <https://ssrn.com/abstract=3952045>, Erişim Tarihi: 30.06.2023.
- COHNEY, Shaanan/HOFFMAN, David A., Transactional Scripts in Contract Stacks, *Minnesota Law Review*, Vol. 105, 335-347, 2020, <https://ssrn.com/abstract=3523515>, Erişim Tarihi: 29.06.2023.
- COŞKUN, Mehmet Egehan, Hukuki Açından Kripto Varlıklar ve İlk Kripto Para Arzı (Initial Coin Offering), 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- ÇAĞLAYAN AKSOY, Akıllı Sözleşmelerin Kuruluşu ve Geçerlilik Şartları, Güncellenmiş 2. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.

- ÇAĞLAYAN AKSOY, Pınar / ÖZKAN ÜNER, Zehra, NFTs and Copyright: Challenges and Opportunities, Journal of Intellectual Property Law/Practice, Vol.16, No.10, 2021, ss. 1115-1126, <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpab104>, Erişim Tarihi: 22.12.2023.
- ÇEKER, Mustafa, Hukuki Yönüyle Banka Mevduatı, 1. Baskı, Adana, Karahan Kitabevi, 2004.
- ÇEKİN Mesut Serdar, Kripto Varlıklar Üzerinde Gerçekleştirilen İşlemlerin Borçlar Hukuku ve Eşya Hukuku Açısından Değerlendirilmesi, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 1, 2022, <https://doi.org/10.46547/imuhfd.2022.09.1.01>, Erişim Tarihi: 05.08.2023, (Kripto Varlıklar Üzerinde Gerçekleştirilen İşlemler).
- ÇEKİN, Mesut Serdar, Borçlar Hukuku ile Veri Koruma Hukuku Açısından Blockchain Teknolojisi ve Akıllı Sözleşmeler: Hukuk Düzenimizde Bir Paradigma Değişimine Gerek Var mı?, İstanbul Hukuk Mecmuası, C: 77, S: 1, 2019, <https://doi.org/10.26650/mecmua.2019.77.1.0012>, Erişim T.: 10.11.2023, (Paradigma).
- ÇETİN, Müge, Sermaye Piyasası Hukuku Bakımından Kripto Varlıklar, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- ÇUBUKÇU, Damla Beril, Teknik ve Hukuki Yönleriyle Akıllı Sözleşmeler, 1. Baskı, Ankara, 2021.
- DELL'ERBA, Marco, Stablecoins in Cryptoeconomics From Initial Coin Offerings (ICOs) to Central Bank Digital Currencies (CBDCs), 23 February 2019, New York University Journal of Legislation and Public Policy, <https://ssrn.com/abstract=3385840>, Erişim Tarihi:18.04.2022.
- DELL'ERBA, Marco, From Inactivity to Full Enforcement. The Implementation of the "Do No Harm" Approach in Initial Coin Offerings, 17 May 2018, Michigan Telecommunications and Technology Law Review, 2018, <https://ssrn.com/abstract=3194863>, Erişim tarihi: 21.12.2023.

- DEMİRBAŞ, Ahmet Akif, Kripto Varlıkların Türk Sermaye Piyasası Hukuku Açısından Değerlendirilmesi, 1. Bası, Ankara, Seçkin Kitabevi, 2022.
- DOĞANCI, Ekrem, Blokzincirine Dayalı Akıllı Sözleşmelerin Hukuki Nitelikleri, Kuruluşu, Yorumu, İfası ve Bazı Örnek Hukuki Uygulamalar, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- DOĞRU, Halil, Menkul Kıymetleştirme ve Mortgage, Genel ve Hukuki Esaslar, 1. Baskı, İstanbul, Doğru Yayıncılık, 2007.
- YAZ, Dursun Ali, Antik Çağdan Geleceğe Para, Paranın Yazılmamış Tarihi, 2. Baskı, İstanbul, Timaş Yayınları, 2020.
- DÜNDAR ARVACIK, Esra/BURMAOĞLU Serhat, Blok-Hukuk: Hukuki Değerlendirmeler Işığında Blokzinciri Teknolojisi, Banka ve Finans Hukuku Dergisi, C.8, S. 29, 2019.
- DWORK, Cynthia/ NAOR, Noni, Pricing via Processing or Combatting Junk Mail, Advances in Cryptology, CRYPTO'92, Lecture Notes in Computer Science No. 740, Springer, 1993, pp. 139-147, https://doi.org/10.1007/3-540-48071-4_10, Erişim Tarihi: 12.11.2023.
- EREN Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 26. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, 2021.
- ESKİYÖRÜK Serhat, Avrupa Birliği Kripto Varlık Piyasasına İlişkin Taslak Tüzük Hakkında Değerlendirme, Blokzinciri, Kripto Paralar ve Akıllı Sözleşmelerde Güncel Gelişmeler, (Ed. ESKİYÖRÜK Serhat / DORUK Ömer Tuğsal), 2. Baskı, Ankara, Gazi Kitabevi, 2021.
- EVLİMOĞLU, Umut/GÜMÜŞ, Umut Tolga, İtibari Paramın Kullanımından Kaldırılmasına Yönelik Teorik Bir Değerlendirme, Lefke Avrupa Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi C. IX, S. II, 2018, ss. 167-183, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/626405>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.
- FERRARI, Valeria, The Regulation of Crypto-Assets in the EU-Investment and Payment Tokens Under the Radar,

- Maastricht Journal of European and Comparative Law, Vol. 27, No. 3, 2020, pp. 325-342; <https://ssrn.com/abstract=3947185>, Erişim Tarihi: 11.12.2023.
- FERREIRA, Agata, The Curious Case of Stablecoins—Balancing Risks and Rewards? Journal of International Economic Law Vol. 24, 2021, pp. 755-778, <https://doi.org/10.1093/jiel/jgab036> Erişim Tarihi: 06.03.2022.
- FEYZİOĞLU, Feyzi Necmeddin, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt II 2. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1977.
- FINCK, Michéle, Blockchain Regulation and Governance in Europe, Cambridge University Press, 2018, <https://doi.org/10.1017/9781108609708>, Erişim Tarihi: 10.11.2023.
- GORTON, Gary B./ZHANG, Jeffery, Taming Wildcat Stablecoins 30 September 2021, University of Chicago Law Review, Vol. 90, <https://ssrn.com/abstract=3888752>, Erişim Tarihi: 05.08.2023.
- GREEN, Sarah, Cryptocurrencies: The Underlying Technology, Cryptocurrencies in Public and Private Law, Oxford, Oxford University Press, 2019.
- GRIFFIN, John M./SHAMS, Amin, Is Bitcoin Really Un-Tethered?, October, 2019, <https://ssrn.com/abstract=3195066>, Erişim Tarihi:30.06.2023.
- GÜÇLÜTÜRK, O. Gazi, Blockchain: A Trustless Network or a Technologically Disguised Shift of Trust?, March 20, 2018, <https://ssrn.com/abstract=3440044>, Erişim Tarihi: 08.11.2023, (Blockchain).
- GÜÇLÜTÜRK, O. Gazi, Blokzincir ve Regüle Edilebilirlik, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzinciri, (Ed. AKSOY RETORNAZ, Eylem / GÜÇLÜTÜRK, O. Gazi) Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 2. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021, (Blokzincir ve Regüle Edilebilirlik).
- GÜÇLÜTÜRK, O. Gazi, Güncel Gelişmeler Işığında Türk Hukukunda Kripto Varlıkların Hukuki Niteliği, Gelişen Teknolojiler ve

- Hukuk I: Blokzincir ve Hukuk, (Ed. AKSOY RETORNAZ Eylem / GÜÇLÜTÜRK O. Gazi), İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021, (Kripto Varlıkların Hukuki Niteliği).
- GÜÇLÜTÜRK, O. Gazi, Hukukçular İçin Blokzincir Teknolojisinin Teknik İşleyişi: Bitcoin Örneği, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir ve Hukuk, (Ed. AKSOY RETORNAZ / GÜÇLÜTÜRK O. Gazi), İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021, (Blokzincir Teknolojisi).
- GÜÇLÜTÜRK, O. Gazi, Türk Hukukunda Kripto Varlıkların Para ve Elektronik Para Niteliğinin İncelenmesi, Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, C. 4, S. 3, 2019, ss. 383-408, (Kripto Varlıkların Para Niteliği).
- GÜÇLÜTÜRK, O. Gazi/CANKAT, Rifat, Güncel Gelişmeler Işığında Türk Hukukunda Kripto Varlıkların Hukuki Niteliği, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir ve Hukuk, (Ed. AKSOY RETORNAZ Eylem / GÜÇLÜTÜRK O. Gazi), İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- GÜÇLÜTÜRK, Osman Gazi, Stabil Kripto Varlıkların Elektronik Para Kavramıyla İlişkisi, (Ed. AKÜZÜM, Ural / KADIĞOLU KUMTEPE, Cemre / EKİNCİ, Zeynep), 1. Baskı, İstanbul, Hukuk Akademisi Yayıncılık, 2021, (Stabil Kripto Varlıklar).
- GÜN, Umut, Blockchain (Blokzinciri) Teknolojisinin Bankacılık ve Finans Hukuku Çerçevesinde Değerlendirilmesi, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- GÜNEY, Alptekin, Banka İşlemleri, 1. Baskı, İstanbul, Beta Yayınları, 2007.
- GÜNGÖR, Ali İhsan, Düzenleme Arayışına Devletin Bakış Açısı, Kripto Varlıklarda Düzenleme Arayışı Çalıştayı 8-9 Temmuz 2021, 1. Baskı, Ankara, Siyasi Bilgiler Fakültesi Yayınları, 2022.
- GÜVEN Vedat/ŞAHİNÖZ Erkin, Blokzincir-Kripto Paralar-Bitcoin, Satoshi Dünyayı Değiştiriyor, 8. Baskı, İstanbul, Kronik Yayıncılık, 2021.

- HABER, Stuart/ STORNETTA, W. Scott, How To Time-Stamp a Digital Document. *J. Cryptology* 3, 1991, ss. 99–111, <https://doi.org/10.1007/BF00196791>, Erişim Tarihi: 12.11.2023.
- HACKER, Philipp/THOMALE, Chris, Crypto-Securities Regulation: ICOs, Token Sales and Cryptocurrencies under EU Financial Law, 22 November 2017, *European Company and Financial Law Review* 645-696, 2018, <https://ssrn.com/abstract=3075820>, Erişim tarihi: 13.11.2023.
- HELVACI, Mehmet, Borçlar ve Ticaret Kanunu Bakımından Para Borçlarında Faiz Kavramı, İstanbul, Seçkin Yayınevi, 2000.
- HOANG, Lai / BAUR, Dirk, How Stable Are Stablecoins?, *The European Journal of Finance*, 2020, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3519225>, Erişim Tarihi:17.04.2022.
- HOBZA, Martin, ICOs, Cryptoassets and MiFID II: Are Tokens Transferable Securities?, 5 November 2020, Charles University in Prague Faculty of Law Research Paper No. 2020/III/1, 2020, <https://ssrn.com/abstract=3725996>, Erişim Tarihi: 11.12.2023.
- HSU, Michael J., Thoughts on the Architecture of Stablecoins, Remarks Before the Institute of International Economic Law at Georgetown University Law Center, 8 April 2022, <https://www.occ.gov/news-issuances/speeches/2022/pub-speech-2022-37.pdf>, Erişim Tarihi: 01.05.2022.
- İMRE, Zahit, *Usulsüz Vedia Akdi*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1944, C. 10, S. 1-2.
- JACCARD, Gabriel, *Les stablecoins en droit Suisse: des monstres juridiques entre l'hydre et le centaure (Stablecoins in Swiss Law: Legal Monsters Between the Hydra and the Centaur)* 12 Mai 2019, <https://ssrn.com/abstract=3575226>, Erişim Tarihi: 01.12.2023.
- JACKSON Howell E./RICKS Morgan, *Locating Stablecoins within the Regulatory Perimeter*, 2021, <https://corpgov.law.harvard.edu/2021/08/05/locating-stablecoins-within-the-regulatory-perimeter/> Erişim Tarihi: 04.08.2023.

- JARNO, Klaudia/ KOŁODZIEJCZYK, Hanna, Does the Design of Stablecoins Impact Their Volatility? Journal of Risk and Financial Management, 20 January 2021, 14- 42, <https://doi.org/10.3390/jrfm14020042>, Erişim Tarihi: 03.07.2023.
- KAHRAMAN Deniz/ SALT TÜR K Onur; Kripto Varlıklara İlişkin Genel Çerçeve, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği, Gösterge Bahar, 2021; https://www.tspb.org.tr/wp-content/uploads/2021/05/Gosterge_Bahar_2021.pdf, Erişim T.: 06.08.2023.
- KAHRAMAN, Abdüssamed, Türk ve Avrupa Birliği Düzenlemeleri Işığında Elektronik Para, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2019.
- KAPANCI, Berk, Özel Hukuk Penceresinden Blokzincir: Sanal Para (Varlık) Değerleri ve Akıllı Sözleşmeler Üzerine Değerlendirmeler, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir ve Hukuk, (Ed. AKSOY RETORNAZ Eylem / GÜÇLÜTÜR K O. Gazi), İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- KARACAN Ali İhsan/ERİŞİR KARACAN, Esra, Sermaye Piyasası Araçları, 1. Baskı, İstanbul, Legal Yayıncılık, 2021, (Sermaye Piyasası Araçları).
- KARACAN, A. İhsan/KARACAN ERİŞİR, Esra, Kripto Varlıklar, 1. Baskı, İstanbul, Scala Yayıncılık, 2021 (Kripto Varlıklar).
- KARAKAYA Ali, Blokzincir Teknolojisi Hakkında Genel Bilgiler ve Çeşitli Uygulama Alanları, Blokzinciri Kripto Paralar ve Akıllı Sözleşmelerde Güncel Gelişmeler (Ed. ESKİYÖRÜK, Serhat / DORUK, Ö. Tuğsal), 2. Baskı, Ankara, Gazi Kitapevi, 2021.
- KARAMANLIOğLU, Argun, Concept of Smart Contracts- A Legal Perspective, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 35, 2018, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/645756>, Erişim Tarihi: 12.11.2023.
- KAYMAN, Şeyma, Finansal Ödemeler Sisteminde Blok Zincir ve Dijital Para, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2019.

- KESER BERBER, Leyla, İnternet Üzerinden Yapılan İşlemlerde Elektronik Para ve Dijital İmza, 1. Baskı, İstanbul, Yetkin Yayınları, 2002.
- KEYNES, John Maynard, A Treatise on Money, Macmillan, Londra, 1930, s. 4.
- KHAN, Valerie/GOODELL, Geoffrey, Libra: Is it Really about the Money?, 2019, <https://ssrn.com/abstract=3441707>, Erişim Tarihi: 20.04.2022.
- KLÖHN, Lars/PARHOFER, Nicolas/RESAS, Daniel, Initial Coin Offerings (ICOs): Economics and Regulation 26 November 2018, <https://ssrn.com/abstract=3290882>, Erişim Tarihi: 07.12.2023.
- KNAPP, George Friedrich, The State Theory of Money, London 1924.
- KONURALP Haluk, Banka Tasarruf Mevduatının Hukuki Niteliği, Ankara Barosu Dergisi, S. 1, 1980.
- KURT, Ekrem, Tüketim Ödücü Sözleşmesi (Karz Akdi), Ankara, Adalet Yayınları, 1. Baskı, 2014, s. 128; AKGÜN, Aliye, Mevduat Sözleşmeleri, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.
- KÜÇÜK, Yusuf, Mevduat Ürünleri ve Tüketici Kredileri Açısından Akıllı Sözleşmeler, Blokzinciri Kripto Paralar ve Akıllı Sözleşmelerde Güncel Gelişmeler (Ed. ESKİYÖRÜK, Serhat / DORUK, Ö. Tuğsal), 2. Baskı, Ankara, Gazi Kitapevi, 2021.
- KÜZECİ, Elif, Blokzinciri, Hukuk ve Kişisel Verilerin Korunması: Yeni Bir Güven Mekanizması Kurmak Olanaklı Mı?, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir, (Ed. AKSOY RETORNAZ, Eylem/GÜÇLÜTÜRK, Osman Gazi), 2. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- LEHMANN, Matthias, Legal Fragmentation, Extraterritoriality and Uncertainty in Global Financial Regulation Oxford Journal of Legal Studies, Volume 37, Issue 2, Summer 2017, Pages 406–434, <https://doi.org/10.1093/ojls/gqw028> Erişim Tarihi: 07.05.2022.

- LOVEJOY, James and others, A High Performance Payment Processing System Designed for Central Bank Digital Currencies, Research Paper No 163, February 2022, <https://www.bostonfed.org/news-and-events/press-releases/2022/frbb-and-mit-open-cbdc-phase-one.aspx>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.
- MANN, Frederick Alexander/ PROCTOR, Charles, Mann on the Legal Aspect of Money, 7th Edition, Oxford, 2012.
- MEIKLE, Scott, Aristotle on Money, Phronesis, Vol. 1, No. 39, 1994, pp. 26-44, <https://doi.org/10.1163/156852894321052234>, Erişim Tarihi: 17.07.2023.
- MELACHRINOS, Anastasia/PFISTER, Christian, Stablecoins: A Brave New World?, Banque de France Working Paper, March 2020, WP 757, <https://ssrn.com/abstract=3549872>, Erişim Tarihi: 06.05.2022.
- MEMİŞ, Tekin/TURAN, Gökçen, Sermaye Piyasası Hukuku, 6. Baskı, İstanbul, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- MIGNON Vincent, Blockchains-Perspectives and challenges, Blockchains, Smart Contracts, Decentralised Autonomous Organisations and the Law, (Edited by KRAUS, Daniel/OBRIST Thierry/ HARI, Olivier) 26 April 2019, <https://doi.org/10.4337/9781788115131.00007>, Erişim tarihi: 02.12.2023.
- MITA, Makiko/ITO, Kensuke/OHSAWA, Shohei/TANAKA, Hideyuki, What is Stablecoin?: A Survey on Its Mechanism and Potential as Decentralized Payment Systems, IIAI International Journal Series International Institute of Applied Informatics 2015, Vol. 1, No. 1, pp. 48-63, <https://doi.org/10.48550/arXiv.1906.06037>, Erişim tarihi: 03.07.2023.
- MOIN, Amani/ SİRER Emin Gün/ SEKNIQI, Kevin, A Classification Framework for Stablecoin Designs, 2019 <https://doi.org/10.48550/arXiv.1910.10098>, Erişim Tarihi: 29.06.2023.

- NOMER, Haluk Nami, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, İstanbul, Beta Yayınevi, 2018.
- ÖĞUZ, Sefer, Bankacılık Hukuku Yönünden Ticari Kredi Açma Sözleşmeleri, 1. Baskı, İstanbul, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- ÖĞUZMAN, M. Kemal/ÖZ, Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. I, 17. Baskı, İstanbul, Vedat Yayıncılık, 2019.
- OKAMOTO, Tatsuaki/ OHTA, Kazuo, Universal Electronic Cash, In: Feigenbaum, J. (eds) Advances in Cryptology-CRYPTO '91, Lecture Notes in Computer Science, vol 576, Springer, Berlin, Heidelberg, 1992, ss. 324-337, https://doi.org/10.1007/3-540-46766-1_27, Erişim Tarihi: 12.11.2023.
- OSTERCAMP, Pierre, Stablecoin Regulation: EU, UK and US Perspectives, 2022, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4038843>, Erişim Tarihi: 22.04.2022.
- ÖNAL, Ali, Banka Vasıtalı Ödeme Araçlarını Dışlayan Bir Sistem Olarak Kripto Sanal Para Bitcoin ve Hukuki Niteliği, Banka ve Finans Hukuku Dergisi, C.5, S.17, 2016, ss. 165-195.
- ÖNDER, M. Fahrettin, Banka Hukukunda Tasarruf Mevduatı Sözleşmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, C. 8, S. 1, 2003.
- ÖZALP, Abdurrahman, Akreditif ve Dış Ticaretin Finansmanı açısından Blockchain, Blokzinciri Kripto Paralar ve Akıllı Sözleşmelerde Güncel Gelişmeler (Ed. ESKİYÖRÜK, Serhat / DORUK, Ö. Tuğsal), 2. Baskı, Ankara, Gazi Kitapevi, 2021.
- ÖZALP, Abdurrahman, Blockchain ve Finansman, Uluslararası Ticaret ve Tahkim Hukuku Dergisi, C. 7, S. 1, 2018, ss. 105-126.
- ÖZAYDIN, Arif, Bilgi Ekonomisi, Kripto Para Ekonomisi, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- ÖZER, Yusuf Mansur, Kişisel Verilerin Korunmasında Blok Zinciri Modeli: Vaadler ve Hukuki Engeller, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2020.

- ÖZKUL, Fatma, Kripto Varlıklar Muhasebesi, 1. Baskı, İstanbul, Humanist Yayıncılık, 2022.
- ÖZSOY, İlker Mete, Kripto Para Varlıklarının Cebri İcra Yolu ile Haczi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2019.
- PALMITER, Alan R., Securities Regulation, 4. Edition, NewYork, Aspen Puplichers, 2008.
- PARASIZ İlker, Modern Para Teorisi, Bursa, Ezgi Kitapevi, 1998, (Modern Para).
- PARASIZ, İlker, Para Teorisi ve Politikası, 2. Baskı, İstanbul, Ezgi Kitabevi, 2009, (Para Teorisi).
- PERÁČEK Tomáš, A Few Remarks on the (Im)Perfection of the Term Securities: A Theoretical Study, 2020, Jurid Trib, Vol. 11, No. 2, pp. 135-149, <https://doi.org/10.24818/TBJ/2021/11/2.01>, Erişim Tarihi: 11.12.2023.
- PINNA Andrea / RUTTENBERG Wiebe, Distrubuted Ledger Technologies in Securities Post-Trading Revolution or Evolution?, 26 April 2016, ECB Occasional Paper No. 172, <https://ssrn.com/abstract=2770340>, Erişim Tarihi: 03.10.2023.
- PİLAVCI, Ezgi Elife, The Regulation of Smart Contracts: Law, Governance and Practice, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Eğitimler Enstitüsü, İstanbul, 2019.
- POLAT, Cihan, Elektronik Para ve Ödeme Sistemlerinin Türkiye'de Gelişimi ve İşleyişi: Türkiye Uygulamalarının Hukuk ve Finans Disiplinleri Açısından Uluslararası Örnekler ile Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019.
- PRASAD, Eswar S., The Case for Central Bank Digital Currencies, Cato Journal, Vol. 41 No. 21, Spring/Summer 2021, http://prasad.dyson.cornell.edu/doc/Cato_CBDC_Summer2021.pdf, Erişim Tarihi: 11.08.2023.

- REHMANİ, Mubashir Huseyin, Blockchain Systems and Communication Networks: From Concepts to Implementation, Textbooks in Telecommunication Engineering, Springer, 2021, <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-71788-9>, Erişim Tarihi: 03.10.2023.
- REİSOĞLU, Safa, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 25. Baskı, İstanbul, Beta Yayınevi, 2014.
- REİSOĞLU, Seza, Bankacılık Kanunu Şerhi, C. 1, 2. Baskı, Ankara, Yaklaşım Yayınları, 2015.
- ROHR, Jonathan/WRIGHT, Aaron, Blockchain-Based Token Sales, Initial Coin Offerings, and the Democratization of Public Capital Markets, 4 October 2017, Cardozo Legal Studies Research Paper No. 527, University of Tennessee Legal Studies Research Paper No. 338, 2017, <https://ssrn.com/abstract=3048104>, Erişim Tarihi:13.11.2023.
- ROSSI, Enrico, Stablecoins in Three Dimensions: Foundations of Value in the Crypto-economy 30 May 2022, <https://ssrn.com/abstract=4123691>, Erişim Tarihi: 29.11.2023.
- SAINZ DE VICUÑA, Antonio, The Concept of Money in the XXIst Century, Mocomila Meeting in Tokyo, 1 April 2004, <https://www.mocomila.org/publication/2004-mocomila-berlin-report.pdf>, Erişim tarihi: 17.07.2023.
- SAMS, Robert, A Note on Cryptocurrency Stabilisation: Seigniorage Shares, Brave New Coin, 2015, <https://www.semanticscholar.org/paper/A-Note-on-Cryptocurrency-Stabilisation%3A-Seigniorage-Sams/b3d172cd8eacacc14a25d5e60d159887a57a845b> Erişim Tarihi: 30.06.2023.
- SCHLICHTING, Lars/PETRINI Rosella Dressi, The Qualification of Digital Assets according to Swiss Law, with Particular Reference to Stable Coins, 15 July 2019, <https://ssrn.com/abstract=3424571>, Erişim Tarihi: 06.12.2023.
- SCHWARCZ, Steven L., Regulating Global Stablecoins: A Model-Law Strategy, 24 November 2021, Duke Global Working

- Paper Series, Forthcoming, Duke Law School Public Law & Legal Theory Series No. 51, 2021, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3966569>, Erişim Tarihi: 01.05.2022.
- SHIRAZI, Tina, Markets In Crypto-Assets Regulation: Does It Provide Legal Certainty and Increase Adoption of Crypto-Assets? *Financial Innovation*, Vol. 9, No. 1, pp. 1-30, 10 January 2023, <https://doi.org/10.1186/s40854-022-00432-8>, Erişim Tarihi: 10.12.2023.
- SINGH, Amarjit/GANZ, Alla, Stablecoins, Where They Came From, Where They are Now, Where They are Going Next, *Future of Finance*, 2022, <https://futureoffinance.biz/stablecoins-where-they-came-from-where-they-are-now-where-they-are-going-next/>, Erişim tarihi: 30.06.2023.
- SONAT, K. Ali, Nakit Dışı Ödeme Usulleri Çerçevesinde Para Borcunun Banka Havalesi Yoluyla Ödenmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010.
- STEVERDING, Fiona/ ZURECK, Alexander, Initial Coin Offerings In Europe – The Current Legal Framework And Its Consequences For Investors And Issuers, 2020, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3536691, Erişim T.: 03.10.2023.
- SZABO, Nick, Smart Contracts: Building Blocks for Digital Markets, <https://bit.ly/3zDTGFP>, Erişim Tarihi: 04.10.2023.
- ŞENER, Oruç Hami, Banka Mevduatı ve Hukuki Niteliği, 2005 Tarihli 1. Baskıdan 2. Tıpkı Baskı, İstanbul, Yetkin Yayıncılık, 2019, (Banka Mevduatı).
- ŞENER, Oruç Hami, ECash Sisteminde Üretilen Elektronik Paranın (Nakdi) Para Bakımından Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Ünal Narmanlıoğlu'na Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.9, Özel Sayı, ss.455-490, İzmir, 2007, (ECash).
- ŞENGÜL, Mehmet, Prof. Dr. İsmet Sungurbey' e Armağan Borçlar Hukuku Genel Hükümler Konferansları I, İfa (Kavram; Kişi,

- Konu, Yer, Zaman Unsurları), İstanbul, İstanbul Barosu Yayınları, 2014.
- TAKAN, Mehmet/ ACAR BOYACIOĞLU, Melek, Bankacılık Teori Uygulama ve Yöntem, 8. Baskı, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık, 2018.
- TANÖR, Reha, Sermaye Piyasası Hukuku II. Cilt- Halka Arz, 1. Baskı, İstanbul, Seçkin Yayıncılık, 2000.
- TANRIVERDİ, Mustafa/UYSAL, Mevlüt/ÜSTÜNDAĞ, Mutlu Tahsin, Blokzinciri Teknolojisi Nedir? Ne Değildir?, Alinyazın İncelemesi, Bilişim Teknolojileri Dergisi, C. 12, S. 1, 2019, ss. 203-217.
- TASCA, Paolo, Digital Currencies: Principles, Trends, Opportunities, and Risks, 7 September 2015, <https://ssrn.com/abstract=2657598>, Erişim Tarihi: 10.11.2023.
- TAŞDELEN, Selim Servet, Bankacılık Kanunu Şerhi, 2. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi, 2015.
- TAŞKIN Zeynep Damla, Mevduat Rehni Özelinde Alacak Rehni, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2023.
- TEKİNALP, Ünal, Ünal Tekinalp'in Banka Hukukunun Esasları, 2. Baskı, İstanbul, Vedat Yayıncılık, 2009.
- TEKİNAY, Selahattin Sulhi/ AKMAN, Sermet, BURCUOĞLU, Haluk/ALTOP, Atilla, Borçlar Hukuku, 7. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1993.
- TEVETOĞLU, Mete, Bankacılık ve Sermaye Piyasası Hukuku Perspektifinden Bitcoin Davaları, Banka ve Finans Hukuku Dergisi, C. 9, S. 34, 2020, ss. 543-580, (Bitcoin Davaları).
- TEVETOĞLU, Mete, Ethereum ve Akıllı Sözleşmeler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. 12, S. 1, 2021, ss. 193-208, <https://doi.org/10.21492/inuhfd.852860>, Erişim Tarihi: 29.06.2023, (Ethereum ve Akıllı Sözleşmeler).

- TEVETOĞLU, Mete, Hukuki Yönleriyle Kripto Varlıklar ve Kripto Varlıkların İlk Arzı (Initial Coin Offering), 2. Baskı, İstanbul, Aristo Yayınevi, 2021, (Kripto Varlıklar).
- TEVETOĞLU, Mete, Sermaye Piyasası Kanunu'nda Kripto Varlıklara İlişkin Yapılması Beklenen Düzenlemeler, 1. Baskı, Aristo Yayınevi, İstanbul, 2022.
- TEVETOĞLU, Mete, Ticaret Hukuku Açısından Kripto Varlıklar, Kripto Varlıklarda Düzenleme Arayışı Çalıştayı 8-9 Temmuz 2021, 1. Baskı, Ankara, Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 2022.
- TOPALOĞLU, Mustafa, Bilgisayar Programları Üzerindeki Haklar ve Bu hakların Korunması, Türkiye Bilişim Vakfı, Altan Matbaacılık, İstanbul, 1997, (Bilgisayar Programları).
- TOPALOĞLU, Mustafa, Bilişim Hukuku, 1. Baskı, Adana, Karahan Kitapevi, 2005, (Bilişim Hukuku).
- TOPALOĞLU, Mustafa, Blockchain-Akıllı Sözleşme ve Tahkim, Kripto Para ve Ceza Hukuku (Ed. ÜNVER, Yener/Öz, Kerem) Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 22, Seçkin Yayınları, 2022, (Blockchain).
- TOPALOĞLU, Mustafa, Elektronik Ticarete Ödeme Sistemleri: Kredi Kartları, Elektronik Para, Elektronik Çek", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt:12, Sayı:130, Haziran 2017.
- TOPALOĞLU, Mustafa, İpoteğe Dayalı ve İpotek Teminatlı Menkul Kıymetler, Karahan Kitabevi, Adana, 2007, (İpotek Teminatlı Menkul Kıymetler).
- TOPALOĞLU, Mustafa, Anonim Şirket Paylarının Blockchain Sisteminde Tutulması, Adana Barosu Bilişim Hukuku Komisyonu, E-Dergi, S. 2, Nisan 2023.
- TÖREMİŞ, Hatice Ebru, Kripto Varlıklar ve Sermaye Piyasasında Düzenlenme İhtiyacı, Kripto Varlıklarda Düzenleme Arayışı Çalıştayı 8-9 Temmuz 2021, 1. Baskı, Ankara, Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 2022, (Düzenleme İhtiyacı).

- TÖREMİŞ, Hatice Ebru, Sermaye Piyasası Faaliyetleri Bağlamında Yatırımcının Tüketici Olarak Korunması, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022, (Yatırımcının Korunması).
- TUNCER, Pelin Neval, Elektronik Paranın Banknot Kullanımına Olası Etkileri, Uzmanlık Tezi, TCMB Emisyon Genel Müdürlüğü, Ankara, 2004, <http://www3.tcmb.gov.tr/kutuphane/TURKCE/tezler/pelinnevaltuncer.pdf>, Erişim T.: 25.04.2022.
- APPLEBY, Austen/PATEL, Neera, Making sense of Stablecoins, Stablecoins, Where They Came From, Where They are Now, Where They are Going Next, Future of Finance, 2022, 8-12, <https://futureoffinance.biz/stablecoins-where-they-came-from-where-they-are-now-where-they-are-going-next/>, Erişim tarihi:30.06.2023.
- TUNÇOMAĞ, Kenan, Borçlar Hukuku Dersleri, Genel Hükümler, C.1, 6. Baskı, İstanbul, Sermet Matbaası, 1976.
- TURANBOY, Asuman, Kripto Paraların Ortaya Çıkmaları ve Hukukî Nitelikleri, BATİDER, C.: 35, S.: 3, 2019, ss. 47-62.
- TÜRK, Ahmet, Hukuki Yönden Banka Havalesi, Ankara, Yetkin Yayınları, 2007.
- ULUDAĞ, Tuğçe, Blokzincir ve Akıllı Sözleşmelerin Finans Sektöründe Müşterinin Tanınması Kapsamında Kullanımı, Fintek ve Hukuk, Banka ve Finans Sektöründe Gelişen Teknolojilerin Hukuki Değerlendirmesi (Ed. AKÜZÜM, Ural/KADIOĞLU KUMTEPE Cemre Ç./ EKİNCİ, Zeynep), 1. Baskı, İstanbul, Hukuk Akademisi Yayınları, 2021.
- USTA, Ahmet, Blokzinciri ve Aracısızlaşma, Fintek Insuretech ile Finansın Dönüşümü, (Ed. YAZICI, Selim), 1. Baskı, İstanbul, Kapital Yayınları, 2021, s. 174.
- USTA, Ahmet/DOĞANTEKİN, Serkan, Blockchain 101 v2, Bankalararası Kart Merkezi, 2019, https://bkm.com.tr/wp-content/uploads/2019/08/15082019_kitap.pdf, Erişim Tarihi: 08.11.2023.

- ÜNAL, Oğuz Kürşat, Sermaye Piyasalarında Halka Arz Sözleşmeleri ve Sözleşme Serbestliği, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 1, 1997.
- ÜNAL, Oğuz Kürşat, Türk ve Amerika Birleşik Devletleri Hukukunda Menkul Kıymetler, 1. Baskı, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1988.
- WALCH, Angela, Deconstructing “Decentralization”: Exploring the Core Claim of Crypto Systems, 30 January 2019, Chapter in Crypto Assets: Legal and Monetary Perspectives (Chris Brummer, ed), Oxford University Press, 2019., <https://ssrn.com/abstract=3326244>, Erişim Tarihi: 04.07.2023, (Decentralization).
- WALCH, Angela, The Path of the Blockchain Lexicon (and the Law), Review of Banking and Finance Law, C. 36, 2017, <https://ssrn.com/abstract=2940335>, Erişim Tarihi: 03.10.2023, (The Path of the Blockchain Lexicon).
- WRIGHT, Aaron and DE FILIPPI, Primavera, Decentralized Blockchain Technology and the Rise of Lex Cryptographia 10 March 2015, <https://ssrn.com/abstract=2580664>, Erişim Tarihi: 04.10.2023.
- YANLI, Veliye, Sermaye piyasası Aracı ve Yatırım sözleşmesi Kavramı, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. XXII, S. 3, 2016.
- YAVUZASLAN SÖYLEMEZ, Seda, Dijital Ekosistemin Yükselen Değeri Blockchain Teknolojisi ve Kripto Varlıklar, 1. Baskı, Ankara, Gazi Kitabevi, 2022.
- YILMAZ, Asuman, Türk Sermaye Piyasası Hukuku Açısından Kripto Para Birimi Bitcoin, Güncellenmiş 2. Baskı, İstanbul, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- YURTÇİÇEK, Mehmet Sıddık, Hukuki Açından Elektronik Para, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2015.
- YUSUFOĞLU BİLGİN, Fülürya, Blokzincir Teknolojisinin Bitcoin Dışında Bazı Uygulama Alanları, Gelişen Teknolojiler ve Hu-

kuk I: Blokzincir ve Hukuk, (Ed. AKSOY RETORNAZ Eylem / GÜÇLÜTÜRK O. Gazi), İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.

YÜKSEL H. Sinan / GÜÇLÜTÜRK O. Gazi, Kripto Varlıkların İlk Arzi (ICO) ve Türk Hukukunda İlgili Düzenlemelerin Tespiti, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir ve Hukuk, (Ed. AKSOY RETORNAZ Eylem / GÜÇLÜTÜRK O. Gazi), 2. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.

ZETZSCHE Dirk A./BUCKLEY Ross P./ARNER Douglas W., Regulating LIBRA, Oxford Journal of Legal Studies, Vol. 41, 2021, pp. 80-113, <https://doi.org/10.1093/ojls/gqaa036> Erişim Tarihi: 19.04.2022.

ZETZSCHE, Dirk Andreas/ ANNUNZIATA, Filippo /ARNER Douglas W./BUCKLEY Ross P., The Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCA) and the EU Digital Finance Strategy, 5 November 2020, European Banking Institute Working Paper Series No. 2020/77, University of Luxembourg Law Working Paper Series No. 2020-018, University of Hong Kong Faculty of Law Research Paper No. 2020/059, 2020, <https://ssrn.com/abstract=3725395>, Erişim Tarihi: 05.05.2022.

Raporlar, Çalışma Belgeleri ve Çevrimiçi Diğer Kaynaklar

ABAAN, Ernur Demir, Para Hukuku, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası, 2004, <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/1eaa71ba-71e4-4964-8b6e-5fa7d21060bd/WP0405TUR+%281%29.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-1eaa71ba-71e4-4964-8b6e-5fa7d21060bd-m3fw5JW>, Erişim Tarihi: 29.04.2022, (Para Hukuku).

ABAAN, Ernur Demir, Para: Teorik bir Tarama ve Tartışma, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası, 1997, <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/c0f93298-5bb3-40bb-8d38-f8555426ab64/1997-3.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-c0f93298-5bb3-40bb-8d38-f8555426ab64-m3fw5z->, Erişim Tarihi: 25.04.2022, (Teorik Bir Tarama).

- ALLEN, Hilary J. Testimony of Hilary J. Allen, U.S. Senate Committee on Banking, Housing, and Urban Affairs Hearing on Stablecoins: How Do They Work, How Are They Used, and What Are Their Risks?, 14 December 2021, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3989323>, Erişim Tarihi: 28.04.2022.
- Ampleforth Protocol, <https://docs.ampleforth.org/learn/about-the-ampleforth-protocol>, Erişim Tarihi: 01.07.2023
- ARAMONTE Sirio/ HUANG, Wenqian/ SCHRIMPF, Andreas, DeFi Risks And The Decentralisation Illusion, Bank of International Settlements BIS Quarterly Review, 6 December 2021, https://www.bis.org/publ/qtrpdf/r_qt2112b.pdf, Erişim Tarihi: 01.05.2022.
- ARMSTRONG, Patrick, Financial Technology: Applications within the Securities Sector Oslo Børs ASA: Stock exchange and Securities Conference, 18 January 2017, https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma71-844457584-330_speech_fintech_and_asset_management_by_patrick_armstrong.pdf, Erişim Tarihi: 24.12.2023
- ARNER, Douglas/AUER, Raphael/FROST, Jon, BIS Working Papers No 905 Stablecoins: Risks, Potential and Regulation, November 2020, <https://www.bis.org/publ/work905.pdf>, Erişim Tarihi: 28.04.2022.
- AUER, Raphael/HAENE, Philipp/ HOLDEN, Henry, Multi-CBDC Arrangements And The Future Of Crossborder Payments, BIS Papers, No 115, March 2021, <https://www.bis.org/publ/bppdf/bispap115.pdf>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.
- AUER, Raphael/TERCERO-LUCAS, David, Distrust or Speculation? The Socioeconomic Drivers Of US Cryptocurrency Investments, BIS Working Papers, No 951, 2021, <https://www.bis.org/publ/work951.pdf>, Erişim Tarihi: 29.06.2023.
- Avrupa Birliği DLT Kılavuz Düzenlemesi (*EU DLT Pilot Regime*, DLTPR), Art. 2/1, Regulation (EU) 2022/858 Of The European Parliament and of The Council,

- lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R0858&from=EN, (AB DLT Kılavuz Düzenlemesi), Erişim Tarihi: 03.10.2023.
- BaFin, Initial Coin Offerings: BaFin Publishes Advisory Letter on the Classification of Tokens as Financial Instruments, 2018, https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/EN/Fachartikel/2018/fa_bj_1803_ICOs_en.html, Erişim Tarihi: 11.12.2023.
- Baker Mckenzie Zürich, Regulatory Aspects of Initial Coin Offerings (ICOs) in Switzerland, 2018, https://www.bakermckenzie.com/-/media/files/insight/publications/2018/03/brochure_regulatoryaspectsoficos_mar2018.pdf?la=en, Erişim Tarihi: 01.12.2023.
- Bank Export Services Act, 12 U.S.C. § 1841, <https://www.govinfo.gov/content/pkg/USCODE-2011-title12/pdf/USCODE-2011-title12-chap17-sec1841.pdf>, Erişim tarihi: 05.08.2023.
- Bank of England (BoE), New Forms Of Digital Money, 7 June 2021, <https://www.bankofengland.co.uk/paper/2021/new-forms-of-digital-money>, Erişim Tarihi: 26.04.2022, (BoE, New Forms Of Digital Money).
- Bank of England (BOE), The Digital Pound: A New Form of Money For Households and Businesses? Consultation Paper February 2023, <https://www.bankofengland.co.uk/-/media/boe/files/paper/2023/the-digital-pound-consultation-working-paper.pdf>, Erişim Tarihi: 10.08.2023.
- Bank of Thailand, Central Bank Digital Currency: The Future of Payments for Corporates, <https://www.bot.or.th/en/financial-innovation/digital-finance/central-bank-digital-currency.html>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.
- Basel Committee on Banking Supervision, December 2022, <https://www.bis.org/bcbs/publ/d545.pdf>, Erişim Tarihi: 08.08.2023.
- BAUGHMAN, Garth/CARAPELLA, Francesca/GERSZTEN, Jacob/MILLS, David, The Stable in Stablecoins, 16 December 2022,

- <https://www.federalreserve.gov/econres/notes/feds-notes/the-stable-in-stablecoins-20221216.html>, Erişim Tarihi: 09.12.2023.
- BB1 Whitepaper, <https://www.bitbondsto.com/files/bitbond-sto-prospectus.pdf>, Erişim Tarihi: 02.12.2023.
- BBC, Şimşek: Gri Listeden Çıkmanız İçin Tek Adım Kaldı, Kripto Varlıklara İlişkin Yasal Düzenlemeyi Kısa Sürede Meclis'e Sunacağız, 1 Kasım 2023, <https://www.bbc.com/turkce/articles/c0x6x01w911o>, Erişim Tarihi: 15.12.2023.
- BIS, Fintech and Payments: Regulating Digital Payment Services and E-Money, 2021, <https://www.bis.org/fsi/publ/insights33.htm>, Erişim Tarihi: 06.05.2022.
- BIS, Principles for Financial Market Infrastructures, April 2012, <https://www.bis.org/cpmi/publ/d101a.pdf> Erişim Tarihi: 07.05.2022.
- BIS, Project Helvetia Phase II: Settling Tokenised Assets in Wholesale CBDC, January 2022, <https://www.bis.org/publ/othp45.pdf>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.
- BIS, Will The Real Stablecoin Please Stand up?, BIS Papers No 141, November 2023, <https://www.bis.org/publ/bppdf/bispap141.pdf>, Erişim Tarihi: 28.11.2023.
- Biga, <https://biga.takasbank.com.tr/>, Erişim Tarihi: 12.12.2023.
- Bilira Denetim Raporu, https://assets-global.website-files.com/5fb683a258cbdf70262c0b77/65560130a58a355c012f3a7f_denetim-raporu-tr-nov13.pdf, Erişim Tarihi: 12.12.2023.
- Bilira, <https://www.bilira.co/tr/hakkimizda>, Erişim Tarihi: 12.12.2023.
- Binance, 16 July 2021, <https://www.binance.com/en/support/announcement/ceasing-support-for-stock-tokens-on-binance-com-and-migration-to-cm-equity-ag-for-eea-users-3a0304f3ee1c43668959c1b01f610d59>, Erişim Tarihi: 08.12.2023.

- Bitcoin Cash, <https://bitcoincash.org/>, Erişim Tarihi: 09.11.2023.
- Bitcoinsuisse, Canton Zug Accept Cryptocurrencies For Tax Payment in 2021, <https://www.bitcoinsuisse.com/news/canton-zug-accept-cryptocurrencies-for-tax-payment-in-2021>, Erişim Tarihi: 21.12.2023.
- Blockchain Council, Top 5 Stablecoins in 2023, <https://www.blockchain-council.org/cryptocurrency/list-of-stablecoins/> Erişim Tarihi: 29.06.2023.
- Blockchain Türkiye Platformu, Blokzinciri Teknolojisi Terminoloji Çalışması, https://bctr.org/dokumanlar/Blokzinciri_Teknoloji_Terminoloji.pdf, Erişim tarihi: 13.11.2023.
- BlockWorks, Binance Says The SEC Can't Use DOJ Plea Deals as Proof of Guilt, 13 December 2023, <https://blockworks.co/news/binance-refutes-sec-filing>, Erişim Tarihi: 24.12.2023.
- BORDO, Michael, The Gold Standard, The Library of Economics and Liberty, <https://www.econlib.org/library/Enc/GoldStandard.html>, Erişim Tarihi: 16.07.2023.
- BOSSU, Wouter/ITATANI, Masaru/MARGULIS, Catalina/ROSSI, Arthur D. P./WEENINK Hans/YOSHINAGA, Akihiro, Legal Aspects Of Central Bank Digital Currency: Central Bank And Monetary Law Considerations, IMF Working Paper No. 2020/254, 20 November 2020, <https://www.Imf.Org/En/Publications/WP/Issues/2020/11/20/Legal-Aspects-Of-Central-Bank-Digital-Currency-Central-Bank-And-Monetary-Law-Considerations-49827>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.
- BRETT, Jason, Former Boston Fed President Claims Blockchain Not Fit for Central Bank Digital Currency, Forbes, 16 October 2021, <https://www.forbes.com/sites/jasonbrett/2021/10/16/former-boston-fed-president-predicts-bitcoin-stablecoins-and-digital-dollar-will-coexist/?sh=702ae01f2680>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.
- BULLMANN, Dirk/ KLEMM, Jonnas/ PINNA, Andrea, In Search For Stability In Crypto-Assets: Are Stablecoins The Solution?,

- ECB Occasional Paper Series, No 230, 2019, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scopops/ecb.op230~d57946be3b.en.pdf>, Erişim Tarihi:16.04.2022.
- BUTERIN, Vitalik, DAOs, DACs, DAs and More: An Incomplete Terminology Guide, 06 May 2014, <https://blog.ethereum.org/2014/05/06/daos-dacs-das-and-more-an-incomplete-terminology-guide>, Erişim Tarihi: 02.12.2023.
- CARNEY Mark, Enable, Empower, Ensure: A New Finance for the New Economy, Bank of England, 20 June 2019, www.bankofengland.co.uk/-/media/boe/files/speech/2019/enable-em-power-ensure-a-new-finance-for-the-new-economy-speech-by-mark-carney Erişim Tarihi: 19.04.2022.
- CARSTENS Agustín, Agustín Carstens On Fixing The Global Monetary System, 01 July 2019, <https://www.bis.org/speeches/sp200212.htm>, Erişim Tarihi: 23.04.2022.
- CFTC, Federal Court Enters Order Against Binance and Former CEO, Zhao, Concluding CFTC Enforcement Action, 18 December 2023, <https://www.cftc.gov/PressRoom/PressReleases/8837-23>, Erişim tarihi: 24.12.2023;
- CHAN, Zhong Yang/DARWISY Haziq, Stablecoins Statistics: 2023 Report, March 2023, <https://www.coingecko.com/research/publications/stablecoins-statistics>, Erişim Tarihi: 29.06.2023.
- Ciphertrace, <https://ciphertrace.com/analysis-of-the-titan-token-collapse-iron-finance-rugpull-or-defi-bank-run/>, Erişim Tarihi: 30.06.2023.
- Circle Internet Financial LLC USDC Reserve Report, April 2023, https://www.circle.com/hubfs/USDCAttestationReports/2023/2023%20USDC_Circle%20Examination%20Report%20April%202023.pdf, Erişim Tarihi: 30.06.2023.
- Circle Internet Financial, LLC, Independent Accountant's Report, 16 July 2021, <https://www.circle.com/hubfs/USDCAttesta>

- tionReports/2021/2021%20USDC%20Circle%20Grant%20Thornton%20Report%20May.pdf, Erişim Tarihi: 08.12.2023.
- CNBC, <https://www.cnn.com/2022/12/12/ftx-founder-sam-bankman-fried-arrested-in-the-bahamas-after-us-files-criminal-charges.html>, Erişim tarihi: 30.06.2023.
- CCEURÉ, Benoît, Digital Challenges To The International Monetary and Financial System, 17 September 2019, <https://www.bis.org/review/r190918b.pdf>, Erişim Tarihi: 23.04.2022.
- CCEURÉ, Benoît, Update from the Chair of the G7 Working Group on Stablecoins, 18 July 2019, <https://www.bis.org/cpmi/speeches/sp190718.pdf>, Erişim Tarihi: 20.04.2022.
- Coin Offering Ltd, <https://github.com/CoinOffering/Bylaws/blob/master/scan-registered-bylaws-public.pdf>, Erişim Tarihi: 02.12.2023.
- Coinbase, <https://www.coinbase.com/tr/learn/crypto-basics/what-is-a-bitcoin-halving>, Erişim Tarihi: 08.11.2023.
- Coinbreze, is Libra Drowning?- Six Investors Including PayPal, eBay, Visa, Mastercard Left Libra Association, <https://medium.com/the-capital/is-libra-drowning-six-investors-including-paypal-ebay-visa-mastercard-left-libra-association-de1ca3b69c17>, Erişim Tarihi: 20.04.2022.
- Coinmarketcap, <https://coinmarketcap.com/tr/rankings/exchanges/>, Erişim Tarihi: 30.06.2023
- Committee on Payments and Market Infrastructures (CPMI), Enhancing Cross-Border Payments: Building Blocks Of A Global Roadmap Stage 2 report to the G20, July 2020, <https://www.bis.org/cpmi/publ/d193.pdf>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.
- Compound WhitePaper, <https://compound.finance/documents/Compound.Whitepaper.pdf>, Erişim Tarihi: 15.04.2022.
- COOK, John D., What is proof-of-work?, 11 November 2018, <https://www.johndcook.com/blog/2018/11/11/proof-of-work/>, Erişim tarihi: 12.11.2023.

- CPMI, Digital Currencies, November 2015, <https://www.bis.org/cpmi/publ/d137.pdf>, Erişim Tarihi: 28.11.2023.
- CPMI-IOSCO, https://www.iosco.org/about/?subsection=cpmi_iosco, Erişim Tarihi:08.08.2023.
- CRISANTO Juan Carlos/EHRENTAUD, Johannes/FABIAN, Marcos, Big Techs İn Finance: Regulatory Approaches And Policy Options, Financial Stability Institute FSI Brief, 2020, <https://www.bis.org/fsi/fsibriefs12.pdf>, Erişim Tarihi: 28.04.2022.
- Crypto-assets: A New Standard For Banks, Supervision Newsletter, 15 February 2023, https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/publications/newsletter/2023/html/ssm.nl230215_1.en.html, Erişim Tarihi: 08.08.2023.
- DAI Whitepaper, <https://makerdao.com/en/whitepaper#the-dai-stablecoin>, Erişim Tarihi: 30.06.2023.
- DE, Nikhilesh, Coin Desk, US Lawmaker Introduces Bill Classifying Stablecoins as Securities, 22 October, 2019, <https://www.coindesk.com/markets/2019/10/22/us-lawmaker-introduces-bill-classifying-stablecoins-as-securities/>, Erişim Tarihi: 08.12.2023
- Decentralized Dog, Who is Satoshi Nakamoto?, Coin Market Cap, <https://coinmarketcap.com/academy/article/who-is-satoshi-nakamoto>, Erişim Tarihi:19.09.2023;
- Dijital Dönüşüm Ofisi X (Twitter) hesabı @dijital, <https://twitter.com/dijital/status/1409130955390996481>, Erişim Tarihi: 12.11.2023.
- DRYLEWSKI, Alexander/CHERIAN, Merin, Anchor Down: SEC Looks To Stablecoin’s Connected “Ecosystem” to Assert Jurisdiction, 15 March 2023, <https://www.reuters.com/legal/legalindustry/anchor-down-sec-looks-stablecoins-connected-ecosystem-assert-jurisdiction-2023-03-15/>, Erişim Tarihi: 08.12.2023.

- ECB Crypto Assets Task Force, Stablecoins: Implications for Monetary Policy, Financial Stability, Market Infrastructure and Payments, and Banking Supervision in the Euro Area, ECB Occasional Paper Series, No. 247, 2020, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op247~fe3df92991.en.pdf>, Erişim Tarihi:17.04.2022, (ECB Crypto-Assets Task Force, Stablecoins, No 247, September 2020).
- ECB, Opinion of the European Central Bank on a Proposal For a Regulation on Markets in Crypto-Assets OJ C 152/1, 2021, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021AB0004>, Erişim Tarihi: 11.12.2023.
- ECB, Stablecoins- No Coins, But Are They Stable?, 2019, <https://www.ecb.europa.eu/paym/intro/publications/pdf/ecb.mipinfocus191128.en.pdf>, Erişim Tarihi: 20.04.2022.
- ECB, Virtual Currency Shames, October 2012, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf>, Erişim tarihi: 03.10.2023.
- EHRlich, Steven / BAMBYŞEVA, Nina, Gary Gensler's Crypto Crusade Gets a Major Assist From the NYDFS, Forbes, 13 February 2023, <https://www.forbes.com/sites/stevenehrlich/2023/02/13/gary-genslers-crypto-crusade-gets-a-major-assist-from-the-nydfs/?sh=345c394b4e3c>, Erişim Tarihi: 09.12.2023.
- E-Money, <https://www.e-money.com/faq/> Erişim tarihi: 08.05.2022
- ESMA Securities and Markets Stakeholder Group, Own Initiative Report on Initial Coin Offerings and Crypto-Assets, 19 October 2018, https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma22-106-1338_smsg_advice_-_report_on_icos_and_crypto-assets.pdf, Erişim Tarihi: 01.12.2023.
- ESMA, Annex-Legal Qualification Of Crypto-Assets – Survey to NCAs, January 2019, https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-1384_annex.pdf, Erişim Tarihi: 11.12.2023, (ESMA, Survey to NCAs).

- ESMA, ESMA Alerts Firms Involved in Initial Coin Offerings (ICOs) to The Need to Meet Relevant Regulatory Requirements, 13 November 2017, https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-828_ico_statement_firms.pdf, Erişim Tarihi: 05.05.2022.
- ESMA, ESMA Alerts Investors to The High Risks of Initial Coin Offerings (ICOs), 13 November 2017, https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157829_ico_statement_investors.pdf, Erişim Tarihi: 05.05.2022.
- ESMA, Report The Distributed Ledger Technology Applied to Securities Markets, 7 February 2017, https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/dlt_report_-_esma50-1121423017-285.pdf, Erişim Tarihi: 30.11.2023.
- Ethereum, <https://ethereum.org/tr/history/>, Erişim Tarihi: 09.11.2023.
- EU Capital Requirement Directive, Directive 2013/36/Eu of The European Parliament and Of The Council, 26 June 2013, <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:176:0338:0436:En:PDF>, Erişim Tarihi: 13.12.2023.
- EU Council Directive 2014/65/EC of 15 May 2014 on Markets in Financial Instruments and Amending Directive 2002/92/EC and Directive 2011/61/EU [2014] OJ L173/349, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014L0065>, Erişim Tarihi: 11.12.2023, (MiFID II).
- EU Council Regulation (EC) 600/2014 on Markets in Financial Instruments and Amending Regulation OJ L648/2012, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014R0600>, Erişim Tarihi: 11.12.2023, (MiFIR).
- EU DLT Pilot Regime, DLTPR, Art. 2/1, Regulation (EU) 2022/858 Of The European Parliament and of The Council, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R0858&from=EN>, Erişim Tarihi: 03.10.2023.

- EU Regulatory Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on Markets in Crypto-Assets, and Amending Directive (EU) 2019/1937, COM/2020/593 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0593> Erişim Tarihi: 17.04.2022, (Proposal for Regulation of MiCA).
- EU, Fintech Action Plan: For a More Competitive and Innovative European Financial Sector, 08 March 2018, <https://ec.europa.eu/info/publications/180308-action-plan-fintech-en>, Erişim Tarihi: 05.05.2022.
- European Banking Authority, EBA Opinion on 'Virtual Currencies', 07.04.2014, <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/657547/EBA-Op-2014-08+Opinion+on+Virtual+Currencies.pdf>, Erişim Tarihi: 03.10.2023.
- European Central Bank, Digital Euro, https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/html/index.en.html, Erişim Tarihi: 11.08.2023.
- European Central Bank, Virtual Currency Schemes-A Further Analysis, 2015, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemesen.pdf>, Erişim Tarihi: 03.10.2023.
- European Commission Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets, and Amending Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) No 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937, 31 May 2023, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023R1114>, Erişim Tarihi: 03.10.2023, (MiCA).
- European Commission, Digital Finance Strategy, 24 September 2020, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0591>, Erişim Tarihi: 05.05.2022.
- European Commission, Digital Operational Resilience For The Financial Sector, 24 September 2020, <https://eur-lex.europa>.

- eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020PC0595, Erişim Tarihi: 05.05.2022.
- European Commission, Directive (EU) 2018/843 of 30 May 2018 Amending Directive (EU) 2015/849 on The Prevention of The Use of The Financial System For The Purposes of Money Laundering or Terrorist Financing And Amending Directives 2009/138/EC and 2013/36/EU, 2018, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32018L0843>, Erişim Tarihi: 27.04.2022.
- European Commission, Financial Data Access and Payments Package, 28 June 2023, https://finance.ec.europa.eu/publications/financial-data-access-and-payments-package_en, Erişim Tarihi: 05.08.2023.
- European Commission, Pilot Regime For Market Infrastructures Based On Distributed Ledger Technology, 24 September 2020, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020PC0594>, Erişim Tarihi: 05.05.2022.
- European Commission, Q&As on MiFID II and MiFIR Investor Protection Topics, <https://www.esma.europa.eu/document/qas-mifid-ii-and-mifir-investor-protection-topics>, Erişim Tarihi: 11.12.2023.
- European Commission, Retail Payments Strategy, 24 September 2020, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0592> Erişim Tarihi: 05.05.2022.
- European Parliament Council Directive of 2000/46/EC, 2000, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32000L0046> Erişim Tarihi 03.05.2022.
- European Parliament Council Directive of 2007/64/EC, 2007, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32007L0064> Erişim Tarihi: 03.05.2022.
- European Parliament Council Directive of 2009/110/EC, 2009, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32009L0110> Erişim Tarihi 03.05.2022.

European Parliament Council Directive of 2015/2366/EC, 2015, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32015L2366>, Erişim Tarihi: 03.05.2023.

Executive Order on Ensuring Responsible Development of Digital Assets, The White House, 9 March 2022; <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/presidential-actions/2022/03/09/executive-order-on-ensuring-responsible-development-of-digital-assets/>, Erişim Tarihi:08.08.2023.

Facebook İstatistikleri, <https://www.brandingturkiye.com/facebook-istatistikleri-guncel/>, Erişim Tarihi:19.04.2022.

FATF Report to G20 Finance Ministers and Central Bank Governors, July 2018, <https://www.fatf-gafi.org/content/fatf-gafi/en/publications/Fatfgeneral/Report-g20-fm-cbg-july-2018.html>, Erişim Tarihi: 06.08.2023.

FATF, 12 Month Review of Revised FATF Standards - Virtual Assets and VASPs, June 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/12-Month-Review-Revised-FATF-Standards-Virtual-Assets-VASPs.pdf>, Erişim Tarihi: 21.04.2022.

FATF, FATF Report to G20 Finance Ministers and Central Bank Governors, 18 July 2018, <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfgeneral/documents/report-g20-fm-cbg-july-2018.html>, Erişim Tarihi:19.09.2023.

FATF, Guidance for a Risk-Based Approach to Virtual Assets and Virtual Asset Service Providers, 21 June 2019, <https://www.fatf-gafi.org/content/fatf-gafi/en/publications/Fatfrecommendations/Guidance-rba-virtual-assets.html>, Erişim Tarihi: 06.08.2023.

FATF, <https://www.fatf-gafi.org/en/the-fatf/what-we-do.html>, Erişim Tarihi: 08.08.2023.

FATF, Money Laundering Risks From “Stablecoins” And Other Emerging Assets, 18 October 2019, <https://www.fatf-gafi.org>

[org/publications/fatfgeneral/documents/statement-virtual-assets-global-stablecoins.html](https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfgeneral/documents/statement-virtual-assets-global-stablecoins.html), Erişim Tarihi: 20.04.2022.

FATF, Report to the G20 Finance Ministers and Central Bank Governors on So-called Stablecoins, June 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/Virtual-Assets-FATF-Report-G20-So-Called-Stablecoins.pdf>, Erişim Tarihi: 21.04.2022.

FATF, Virtual Assets: Targeted Update on Implementation of the FATF Standards on Virtual Assets and Virtual Asset Service Providers, June 2023, <https://www.fatf-gafi.org/content/fatf-gafi/en/publications/Fatfrecommendations/targeted-update-virtual-assets-vasps-2023.html>, Erişim Tarihi: 08.08.2023.

FCA, Guidance on Cryptoassets, Consultation Paper, January 2019, <https://www.fca.org.uk/publication/consultation/cp19-03.pdf>, Erişim Tarihi: 03.10.2023.

FCA, Guidance on Cryptoassets: Feedback and Final Guidance to CP 19/3 Policy Statement 19/22, July 2019, <https://www.fca.org.uk/publication/policy/ps19-22.pdf>, Erişim Tarihi: 04.07.2023.

Federal Council Wants to Reduce Barriers to Market Entry for Fintech Firms, 02 November 2016, <https://www.admin.ch/gov/en/start/documentation/media-releases.msg-id-64356.html>, Erişim Tarihi: 22.12.2023.

FINMA Guidance 04/2017 Regulatory Treatment Of Initial Coin Offerings, 29 September 2017, <https://www.finma.ch/~media/finma/dokumente/dokumentencenter/myfinma/4dokumentation/finma-aufsichtsmittelungen/20170929-finma-aufsichtsmittelung-04-2017.pdf>, Erişim Tarihi: 30.11.2023.

FINMA Guidelines for Enquiries Regarding The Regulatory Framework For Initial Coin Offerings (ICOs), 16 February 2018, <https://www.finma.ch/en/~media/finma/dokumente/dokumentencenter/myfinma/1bewilligung/fintech/wegleitung->

ico.pdf?sc_lang=en&hash=83EE49D77DA54DD079F314D9E
DCBDC3D, Erişim Tarihi: 28.11.2023. (FINMA ICO Rehberi).

FINMA Press Release, FINMA Publishes ICO Guidelines, 16
February 2018, [https://www.finma.ch/en/news/2018/02/
20180216-mm-ico-wegleitung](https://www.finma.ch/en/news/2018/02/20180216-mm-ico-wegleitung), Erişim Tarihi: 21.12.2023.

FINMA Supplement to the Guidelines For Enquiries Regarding the
Regulatory Framework for Initial Coin Offerings (ICOs), 11
September, 2019, [https://www.finma.ch/en/~media/
finma/dokumente/dokumentencenter/myfinma/1bewilligu
ng/fintech/wegleitung-stable-coins.pdf?la=en&hash=70408
DDE78369718148808FD4784E742373A0140](https://www.finma.ch/en/~media/finma/dokumente/dokumentencenter/myfinma/1bewilligung/fintech/wegleitung-stable-coins.pdf?la=en&hash=70408DDE78369718148808FD4784E742373A0140), Erişim Tarihi: 30.11.2023, (FINMA Stablecoin Ek Rehberi).

FINMA, Closes Down Coin Providers and Issues Warning About
Fake Cryptocurrencies, Press Release, 19 September 2017,
[https://www.finma.ch/en/~media/finma/dokumente/dok
umentencenter/8news/medienmitteilungen/2017/09/2017
0919-mm-coin-anbieter_de.pdf?sc_lang=en&hash=8B420B6
1F03957C7EFCEA25C31C765A4](https://www.finma.ch/en/~media/finma/dokumente/dokumentencenter/8news/medienmitteilungen/2017/09/20170919-mm-coin-anbieter_de.pdf?sc_lang=en&hash=8B420B61F03957C7EFCEA25C31C765A4), Erişim Tarihi: 30.11.2023.

FINMA, Diem Withdraws Licence Application in Switzerland, 12
May 2021, [https://www.finma.ch/en/news/2021/05/202
10512-mm-diem/](https://www.finma.ch/en/news/2021/05/20210512-mm-diem/), Erişim Tarihi: 21.04.2022.

Filecoin, <https://filecoin.io/>, Erişim tarihi, 13.11.2023.

Final Report, Cryptoassets Taskforce, October 2018, [https://
assets.publishing.service.gov.uk/media/5bd6d6f0e5274a6e
11247059/cryptoassets_taskforce_final_report_final_web.pdf](https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5bd6d6f0e5274a6e11247059/cryptoassets_taskforce_final_report_final_web.pdf)
, Erişim Tarihi: 08.11.2023.

Financial Conduct Authority (FCA), Guidance on Cryptoassets,
Consultation Paper, January 2019, [https://www.fca.
org.uk/publication/consultation/cp19-03.pdf](https://www.fca.org.uk/publication/consultation/cp19-03.pdf), Erişim Tarihi:
03.10.2023.

Financial Market Infrastructure Ordinance, (FinMIO),
<https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/2015/854/en>, Erişim
Tarihi: 30.11.2023.

- Fintech Network, Global Stablecoin Initiatives, March 2020, <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCPD650.pdf>, Erişim Tarihi: 08.08.2023.
- Frax Whitepaper, <https://docs.frax.finance/>, Erişim Tarihi: 29.06.2023
- FROST, Jon/SHIN, Hyun Song/ WIERTS, Peter, An Early Stablecoin? The Bank of Amsterdam and the governance of Money No 902, November 2020, <https://www.bis.org/publ/work902.pdf>, Erişim Tarihi: 30.06.2023.
- FSB, Addressing The Regulatory, Supervisory And Oversight Challenges Raised By “Global Stablecoin” Arrangements Consultative Document, 14 April 2020, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P140420-1.pdf>, Erişim Tarihi: 16.04.2022, (FSB Global Stablecoin Consultative Document 14 April 2020).
- FSB, Assessment of Risks to Financial Stability from Crypto-assets, 16 February 2022, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P160222.pdf>, Erişim Tarihi 03.07.2023.
- FSB, Assessment of Risks to Financial Stability from Crypto-assets 16 February 2023, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P160222.pdf>, Erişim Tarihi: 06.08.2023.
- FSB, Assessment of Risks to Financial Stability from Crypto-assets, 16 February 2022, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P160222.pdf>, Erişim Tarihi: 26.04.2022.
- FSB, BigTech Firms in Finance in Emerging Market and Developing Economies Report, 2020, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P121020-1.pdf>, Erişim Tarihi: 20.04.2022.
- FSB, Crypto Asset Markets-Potential Channels for Future Financial Stability Implacations, October 2018, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P101018.pdf>, Erişim Tarihi: 13.11.2023.

- FSB, Crypto-asset Markets Potential Channels For Future Financial Stability Implications, 10 October 2018, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P101018.pdf>, Erişim tarihi: 06.08.2023.
- FSB, Crypto-assets: Report to the G20 on the work of the FSB and standard-setting bodies, 16 July 2018, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P160718-1.pdf>, Erişim Tarihi: 06.08.2023.
- FSB, FSB Chair's Letter to G20 Finance Ministers and Central Bank Governors, 10 March 2018, <https://www.fsb.org/2018/03/fsb-chairs-letter-to-g20-finance-ministers-and-central-bank-governors/>, Erişim tarihi: 06.08.2023.
- FSB, FSB Chair's Letter to G20 Finance Ministers and Central Bank Governors: February 2023, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P200223-1.pdf>, Erişim Tarihi: 08.08.2023.
- FSB, FSB Finalises Global Regulatory Framework For Crypto-Asset Activities, 17 July 2023, <https://www.fsb.org/2023/07/fsb-finalises-global-regulatory-framework-for-crypto-asset-activities/>, Erişim Tarihi: 06.08.2023.
- FSB, FSB Global Regulatory Framework for Crypto-Asset Activities Umbrella public Note to Accompany Final Framework, 17 July 2023, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P170723-1.pdf>, Erişim Tarihi: 06.08.2023 (FSB, Crypto-Asset Activities Umbrella Public Note to Accompany Final Framework, 17 July 2023)
- FSB, Global Monitoring Report on Non-Bank Financial Intermediation, 2020, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P161220.pdf>, Erişim Tarihi: 08.08.22023.
- FSB, High-level Recommendations for the Regulation, Supervision and Oversight of Global Stablecoin Arrangements Final Report, 17 July 2023, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P170723-3.pdf>, Erişim Tarihi: 06.08.2023 (FSB, Global Stablecoin Arrangements Final Report, 17 July 2023).

- FSB, High-Level Recommendations for the Regulation, Supervision and Oversight of Crypto-Asset Activities and Markets Final Report, 17 July 2023, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P170723-2.pdf>, Erişim Tarihi 06.08.2023, (Crypto-Asset Activities and Markets Final report, 17 July 2023).
- FSB, <https://www.fsb.org/about/>, Erişim Tarihi: 06.08.2023.
- FSB, Regulation, Supervision and Oversight of “Global Stablecoin” Arrangements Final Report and High-Level Recommendations, 13 October 2020, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P131020-3.pdf>, Erişim Tarihi: 06.08.2023.
- FSB, Regulation, Supervision and Oversight of “Global Stablecoin” Arrangements Progress Report on the implementation of the FSB High-Level Recommendations, 7 October 2021, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P071021.pdf>, Erişim T.: 06.08.2023, (FSB Global Stablecoin Arrangements Progress Report, 7 October 2021).
- FSB, Regulatory Issues of Stablecoins, 18 October 2019, <http://www.g20.utoronto.ca/2019/FSB-191018.pdf>, Erişim Tarihi: 06.08.2023.
- FSB, Review of the FSB High-Level Recommendations of the Regulation, Supervision and Oversight of “Global Stablecoin” Arrangements Consultative Report, 11 October 2022, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P111022-4.pdf>, Erişim Tarihi: 06.08.2023, (FSB Global Stablecoin Arrangements Consultative Report, 11 October 2022).
- FSB, The Financial Stability Risks of Decentralised Finance, 16 February 2023, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P160223.pdf>, Erişim Tarihi: 03.07.2023.
- FSOC, Report on Digital Assets Financial Stability Risks and Regulation, 2022, <https://home.treasury.gov/system/files/261/FSOC-Digital-Assets-Report-2022.pdf>, Erişim Tarihi: 09.08.2023, (FSOC, Report on Digital Assets, 2022).

- FTH, <https://stomarket.com/sto/neufund-fth>, Erişim Tarihi: 02.12.2023.
- G20 Leaders' Declaration: Building Consensus for Fair and Sustainable Development, March 2018, https://www.consilium.europa.eu/media/37247/buenos_aires_leaders_declaration.pdf, Erişim Tarihi: 06.08.2023.
- G20 Osaka Leaders' Declaration, 29 June 2019, https://www.consilium.europa.eu/media/40124/final_g20_osaka_leaders_declaration.pdf, Erişim Tarihi: 06.08.2023.
- G20, Press Release on Global Stablecoins, Washington DC, 18 October 2019, <http://www.g20.utoronto.ca/2019/2019-g20-finance-stablecoins.html>, Erişim Tarihi: 20.04.2022.
- G7 Working Group On Stablecoins, Investigating the Impact of Global Stablecoins, October 2019, <https://www.bis.org/cpmi/publ/d187.pdf>, Erişim Tarihi: 28.04.2022.
- GE HUANG, Vicky/KOWSMANN, Patricia / MICHAELS, Dave, Crypto Firm Paxos Faces SEC Lawsuit Over Binance USD Token, Wall Street Journal, 12 February 2023, <https://www.wsj.com/articles/crypto-firm-paxos-faces-sec-lawsuit-over-binance-usd-token-8031e7a7>, Erişim Tarihi: 09.12.2023.
- GENSLER Gary, Prepared Remarks of Gary Gensler, Chair of the Securities and Exchange Commission, Before the American Bar Association Derivatives and Futures Law Committee Virtual Mid-Year Program, Speech, 21 July 2021, <https://www.sec.gov/news/speech/gensler-remarks-aba-derivatives-futures-law-committee-virtual-mid-year-program-072121>, Erişim Tarihi: 08.12.2023.
- GENSLER, Gary, Office Hours with Gary Gensler: Staking-as-a-Service, 09 February 2023, <https://www.sec.gov/news/sec-videos/office-hours-gary-gensler-staking-a-service>, Erişim Tarihi: 08.12.2023.
- Glass-Steagall Act, [https://uscode.house.gov/view.xhtml?req=\(title%3A12%20section%3A378%20edition%3Aprelim\)%2000R%20\(granuleid%3AUSC-prelim-title12-section378\)&f=](https://uscode.house.gov/view.xhtml?req=(title%3A12%20section%3A378%20edition%3Aprelim)%2000R%20(granuleid%3AUSC-prelim-title12-section378)&f=)

- tree&edition=prelim&num=0&jumpTo=true; Erişim Tarihi: 04.08.2023.
- HINMAN William, Digital Asset Transactions: When Howey Met Gary (Plastic), Speech, 14 June 2018, <https://www.sec.gov/news/speech/speech-hinman-061418>, Erişim Tarihi: 08.12.2023.
- HM Treasury, UK regulatory approach to cryptoassets and stablecoins: Consultation And Call For Evidence, January 2021, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/950206/HM_Treasury_Cryptoasset_and_Stablecoin_consultation.pdf, Erişim Tarihi: 26.04.2022.
- HM Treasury-Financial Conduct Authority-Bank of England, Cryptoassets Taskforce Final Report, 2018, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/752070/cryptoassets_taskforce_final_report_final_web.pdf, Erişim Tarihi: 03.10.2023.
- HOBEN, Robby/SNYERS, Alexander Crypto-Assets: Key Developments, Regulatory Concerns and Responses, Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies, Directorate-General for Internal Policies, 2020, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/648779/IPOL_STU\(2020\)648779_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/648779/IPOL_STU(2020)648779_EN.pdf), Erişim Tarihi: 10.11.2023.
- IMF Annual Report, 1978, <https://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/archive/pdf/ar1978.pdf>, Erişim Tarihi: 17.07.2023.
- International Organization Of Securities Commissions (IOSCO), Global Stablecoin Initiatives, March 2020, <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD650.pdf>, Erişim Tarihi:17.04.2022.
- International Association For Trusted Blockchain Applications (INATBA) Policy Position on Market in Crypto-Assets (MiCA) Regulation, 2021, <https://inatba.org/updates/inatba-mica-policy-position/>, Erişim Tarihi: 11.12.2023.

- International Monetary Fund (IMF), Global Crypto Regulation Should Be Comprehensive, Consistent, and Coordinated, 9 December 2021, <https://blogs.imf.org/2021/12/09/global-crypto-regulation-should-be-comprehensive-consistent-and-coordinated/>, Erişim Tarihi: 25.04.2022.
- Investopedia, <https://www.investopedia.com/terms/t/tether-usdt.asp>, Erişim Tarihi: 30.06.2023.
- IOSCO, Guidance On Cyber Resilience For Financial Market Infrastructures, June 2016, <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD535.pdf>, Erişim Tarihi: 08.08.2023.
- IOSCO, https://www.iosco.org/about/?subsection=about_iosco, Erişim Tarihi: 08.08.2023.
- IOSCO, Issues, Risks and Regulatory Considerations Relating to Crypto-Asset Trading Platforms Consultation Report, May 2019, <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD627.pdf>, Erişim Tarihi: 06.08.2023, (IOSCO Crypto-Asset Trading Platforms Consultation Report May 2019).
- IOSCO, Issues, Risks and Regulatory Considerations Relating to Crypto-Asset Trading Platforms, Final Report, February 2020, <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD649.pdf>, Erişim Tarihi: 06.08.2023, (Crypto-Asset Trading Platforms, Final Report February 2020).
- IOSCO, Market Fragmentation & Cross-border Regulation Report, June 2019, <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD629.pdf>, Erişim Tarihi: 08.08.2023.
- IOSCO, Policy Recommendations for Money Market Funds Final Report, October, 2012, <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD392.pdf>, Erişim Tarihi: 08.08.2023.
- IOSCO, Principles for the Regulation of Exchange Traded Funds Final Report, June 2013, <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD414.pdf>, Erişim Tarihi: 08.08.2023.

- IOSCO, Recommendations Regarding the Protection of Client Assets Final Report, January 2014, <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD436.pdf>, Erişim Tarihi: 08.08.2023.
- IOSCO, Statement on IOSCO Study of Emerging Global Stablecoin Proposals, 4 November 2019, <https://www.iosco.org/news/pdf/IOSCONEWS550.pdf>, Erişim Tarihi: 08.08.2023.
- IOTA, <https://www.iota.org/get-started/what-is-iota>, Erişim Tarihi: 03.10.2023
- JONES Huw, Facebook's Libra Coin Closely Watched by Authorities: FSB, Reuters, 25 June 2019, <https://www.reuters.com/article/us-g20-fsb-idUSKCN1TQ1Z5>, Erişim Tarihi: 19.04.2022.
- JP Coin, <https://www.jpmorgan.com/onyx/coin-system.htm>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.
- KNOT Klaas, Risks and Benefits of Modern Financial Technology; Lessons From A Seventeenth Century Stablecoin, Speech at the Risk Minds International Seminar—Day I: The Risk Regulation Summit, Amsterdam, 2 December 2019, <https://www.bis.org/review/r191203a.pdf>, Erişim Tarihi: 01.05.2022.
- KNOT, Klaas Financial Stability Board (FSB), The Road Ahead: Lifting Barriers For Cross-Border Payments, 22 February 2022, <https://www.fsb.org/wpcontent/uploads/S220222.pdf>, Erişim Tarihi: 26.04.2022.
- KNOT, Klaas, FSB, The road ahead: lifting barriers for cross-border payments, 22 February 2022, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/S220222.pdf>, Erişim Tarihi: 26.04.2022.
- KOGENS, Ronald, The Difficulty and Complexity of The Law: Does Finma Guidance on Icos Create More Legal Certainty or Uncertainty?, 18 February 2018, <https://www.linkedin.com/pulse/difficulty-complexity-law-does-finma-guidance-icos->

create-kogens/?trackingId=Q9u4haRiTKiAZgqAHALozQ%3D%3D, Erişim Tarihi: 01.12.2023.

KRAUSE, Solvej Karla/NATARAJAN, Harish; GRADSTEIN, Helen Luskin, Distributed Ledger Technology (DLT) and Blockchain, FinTech note, no. 1, Washington, D.C.: World Bank Group, <http://documents.worldbank.org/curated/en/177911513714062215/Distributed-Ledger-Technology-DLT-and-blockchain>, Erişim Tarihi: 28.11.2023.

LANDAURO Inti, France Creates G7 Cryptocurrency Task Force as Facebook's Libra Unsettles Governments, Reuters, 21 June 2019, <https://www.reuters.com/article/us-facebook-crypto-france-idUSKCN1TM0SO>, Erişim Tarihi: 19.04.2022.

Ledger Insights, Eastern Caribbean Launches Central Bank Digital Currency Pilot DCash, 1 April 2021, <https://www.ledgerinsights.com/eastern-caribbean-launches-central-bank-digital-currency-cbdc-pilot-dcash/>, Erişim tarihi: 11.08.2023.

Leġiżlazzjoni Malta, Malta Digital Innovation Authority Act, <https://legislation.mt/eli/cap/591/eng/pdf>, Erişim Tarihi: 03.10.2023.

LIAO, Gordon Y./CARAMICHAEL, John, Stablecoins: Growth Potential and Impact on Banking, Board of Governors of the Federal Reserve System International Finance Discussion Papers, January 2022, <https://www.federalreserve.gov/econres/ifdp/files/ifdp1334.pdf>, Erişim Tarihi: 04.07.2023.

LIEBI, Martin, A Primer on The Regulation of Trading in Cryptocurrencies and Asset Management Related to Cryptocurrencies in Switzerland, <https://cryptovalley.swiss/?mdocs-file=54694>, Erişim Tarihi: 21.12.2023.

Libra Association, Introducing Libra: A Simple Global Currency and Financial Infrastructure that Can Empower Billions of People, 18 June 2019, <https://www.diem.com/en-us/updates/introducing-libra/>, Erişim Tarihi: 19.04.2022.

- Libra Whitepaper v.2.0, 2020, https://wp.diem.com/en-US/wp-content/uploads/sites/23/2020/04/Libra_WhitePaperV2_April2020.pdf, Erişim Tarihi: 20.04.2022.
- LYONS Richard K./VISWANATH-NATRAJ Ganesh, What Keeps Stablecoins Stable?, National Bureau of Economic Research Working Paper 27136, May 2020, https://www.nber.org/system/files/working_papers/w27136/w27136.pdf, Erişim Tarihi: 29.11.2023.
- MakerDAO Protocol, <https://makerdao.com/en/whitepaper/#the-maker-protocol>, Erişim Tarihi: 03.07.2023.
- MakerDAO Whitepaper, <https://makerdao.com/en/whitepaper>, Erişim Tarihi: 29.06.2023
- MECK Georg, Bundesbank Facebook Will Become a Major Government Creditor, Bundesbank, 23 June 2019, www.bundesbank.de/en/press/interviews/-facebook-will-become-a-major-government-creditor-800042 Erişim Tarihi: 19.04.2022.
- MERSCH, Yves, Money and Private Currencies: Reflections on Libra, Speech by Yves Mersch, Member of the Executive Board of the ECB, at the ECB Legal Conference, Frankfurt am Main, 2 September 2019, <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2019/html/ecb.sp190902~aedded9219.en.html>, Erişim Tarihi:19.04.2022.
- mStable, <https://docs.mstable.org/assets/musd>, Erişim Tarihi: 29.11.2023.
- NAB, <https://news.nab.com.au/news/nab-completes-world-first-with-cross-border-stablecoin-transaction/>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.
- NAKAMOTO, Satoshi, Bitcoin: A Peer-to Peer Electronic Cash System, <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>, Erişim Tarihi: 03.10.2023.
- New York Times, Warning Signs About Another Giant Bitcoin Exchange, <https://www.nytimes.com/2017/11/21/technology/bitcoin-bitfinex-tether.html>, Erişim Tarihi: 30.06.2023.

- NUSSBAUM, Arthur, Money in the Law, 1st edition, Chicago, 1950.
- NYDFS, Guidance on the Issuance of U.S. Dollar-Backed Stablecoins, 8 June 2022, https://www.dfs.ny.gov/industry_guidance/industry_letters/il20220608_issuance_stablecoins, Erişim Tarihi: 09.08.2023.
- NYDFS, Notice Regarding Paxos-Issued BUSD, https://www.dfs.ny.gov/consumers/alerts/Paxos_and_Binance, Erişim Tarihi: 09.12.2023.
- OCC, OCC Chief Counsel's Interpretation on National Bank and Federal Savings Association Authority to Use Independent Node Verification Networks and Stablecoins for Payment Activities, 4 January 2021, <https://www.occ.gov/news-issuances/news-releases/2021/nr-occ-2021-2a.pdf>, Erişim Tarihi: 21.04.2022, (OCC, Stablecoins for Payment Activities, 4 January 2021)..
- OECD, Recommendation of the Council on Regulatory Policy and Governance, 2012, <https://www.oecd.org/governance/regulatory-policy/49990817.pdf>, Erişim Tarihi: 07.05.2022.
- Official Monetary and Financial Institutions Forum, Retail CBDCs The Next Payment Frontier, 2019, <https://www.omfif.org/wp-content/uploads/2019/11/Retail-CBDCs-The-next-payments-frontier.pdf>, Erişim Tarihi: 17.04.2022.
- OKAFOR, Tochukwu, CBN's e-Naira Website Goes Live Ahead of Official Launch, Business Day, 28 September 2021, <https://businessday.ng/news/article/cbns-e-naira-website-goes-live-ahead-of-official-launch/>, Erişim Tarihi: 11.08.2023
- Paladiumcoin, <https://palladiumcoin.com/>, Erişim Tarihi: 29.06.2023.
- PANETTA, Fabio, Cross-Border Dimensions of Non-Bank Financial Intermediation: What Are The Priorities For Building Resilience Globally? UK G7 Presidency Conference, 2021, <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2021/html/ecb.sp211008~3c37b106cf.en.html>, Erişim Tarihi: 16.04.2022.

- PARTZ, Helen, Blockchain Not Suitable for CBDC, Says Swiss National Bank Economist, CoinTelegraph, 25 June 2021, <https://cointelegraph.com/news/blockchain-not-suitable-for-cbdc-says-swiss-national-bank-economist>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.
- PAX Gold, <https://paxos.com/2021/01/21/pax-gold-the-first-gold-token-with-more-than-100-million-in-market-cap/>, Erişim Tarihi: 29.06.2023
- PAXG Whitepaper, <https://paxos.com/wp-content/uploads/2019/09/PAX-Gold-Whitepaper.pdf>, Erişim Tarihi: 29.11.2023.
- Paxos, <https://paxos.com/#>, Erişim Tarihi: 09.12.2023.
- Paxos, Monthly Stablecoin Reporting April 2023, <https://paxos.com/wp-content/uploads/2023/05/USDP-Monthly-Stablecoin-Reporting-April-2023.pdf>, Erişim Tarihi: 30.06.2023.
- Paxos, Paxos Will Halt Minting New BUSD Tokens, 13 February 2023, <https://paxos.com/2023/02/13/paxos-will-halt-minting-new-busd-tokens/>, Erişim Tarihi: 09.12.2023.
- Poundtoken, <https://resources.poundtoken.io/legal/>, Erişim Tarihi: 30.06.2023.
- POWEL, Jerome, Message on Developments in the U.S. Payments System, 20 May 2021, <https://www.federalreserve.gov/newsevents/pressreleases/other20210520b.htm>, Erişim Tarihi: 21.04.2022.
- President's Working Group on Financial Markets (PWG), Reports on Stablecoins, November 2021, https://home.treasury.gov/system/files/136/StableCoinReport_Nov1_508.pdf Erişim Tarihi: 07.05.2022, (PWG Reports on Stablecoins, November 2021).
- Protos, Explained: How Binance's Stablecoin BUSD Can Be a Security, 07 June 2023, <https://protos.com/explored-how-binance-stablecoin-busd-can-be-a-security/>, Erişim Tarihi: 09.12.2023.

- Reserve Bank of Australia, Reserve Bank and Industry Partners Complete Wholesale CBDC Research Project, December 2021, <https://www.rba.gov.au/media-releases/2021/mr-21-30.html>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.
- Reserve Whitepaper, <https://reserve.org/assets/files/whitepaper.pdf>, Erişim Tarihi: 18.04.2022.
- RICKARDS, James, Klasik Altın Standardı (1870-1914), Para Devletler ve Biz, 29 Eylül 2012, <https://liberteryen.org/2012/09/klasik-altin-standardi-1870-1914/>, Erişim Tarihi: 16.07.2023.
- Rule of Law Checklist, Adopted by the Venice Commission of the Council of Europe at its 106th Plenary Session, 18 March 2016 [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2016\)007-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2016)007-e), Erişim Tarihi: 01.05.2022
- Sand Dollar, <https://www.sanddollar.bs/about>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.
- SEC v. CarrierEQ Inc. (Airfox), Release No. 10575 / 16 November 2018, <https://www.sec.gov/files/litigation/admin/2018/33-10575.pdf>; Erişim Tarihi: 07.12.2023.
- SEC v. Howey Co., 328 U.S. 293, 1946, <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/328/293/>, Erişim Tarihi: 03.12.2023, (Howey Kararı).
- SEC v. Paragon Coin Inc., Release No. 10574 /16 November 2018 <https://www.sec.gov/files/litigation/admin/2018/33-10574.pdf>, Erişim Tarihi: 07.12.2023.
- SEC v. Payward Ventures, Inc. (D/B/A Kraken), Case No. 23-cv-588, 02 February 2023, <https://www.sec.gov/files/litigation/complaints/2023/comp-pr2023-25.pdf>, Erişim Tarihi: 08.12.2023.
- SEC v. Shavers et al, No. 4:2013cv00416-Document 23 (E.D. Tex. 2013), <https://law.justia.com/cases/federal/district-courts/>

- texas/txedce/4:2013cv00416/146063/23/, Erişim Tarihi: 07.12.2023, (Trendon Shavers T. Kararı).
- SEC v. Terraform Labs PTE Ltd and Do Hyeong Kwon, 16 February 2023, <https://www.sec.gov/files/litigation/complaints/2023/comp-pr2023-32.pdf>, Erişim Tarihi: 08.12.2023, (SEC Terraform Soruşturması).
- SEC vs Binance at al, No. 1:23-cv-01599, 05 June 2023, <https://www.sec.gov/files/litigation/complaints/2023/comp-pr2023-101.pdf>, Erişim Tarihi: 08.12.2023, (SEC Binance Soruşturması).
- SEC vs Munchee Inc, 11.10.2017, File No: 3-18304, <https://www.sec.gov/files/litigation/admin/2017/33-10445.pdf>, Erişim Tarihi:13.11.2023.
- SEC, Filing with The U.S. District Court for the Southern District of New York, <https://storage.courtlistener.com/recap/gov.uscourts.nysd.594150/gov.uscourts.nysd.594150.138.0.pdf>, Erişim Tarihi: 08.12.2023.
- SEC, Framework for “Investment Contract” Analysis of Digital Assets, <https://www.sec.gov/corpfm/framework-investment-contract-analysis-digital-assets>, Erişim Tarihi: 08.12.2023.
- SEC, Investor Alert, Ponzi Schemes Using Virtual Currencies, July 2013, https://www.sec.gov/investor/alerts/ia_virtualcurrencies.pdf, Erişim Tarihi: 08.12.2023.
- SEC, Investor Alert: Bitcoin and Other Virtual Currency-Related Investments, 7 May 2014, <https://www.investor.gov/introduction-investing/general-resources/news-alerts/alerts-bulletins/investor-alerts/investor-39>, Erişim T.: 08.12.2023.
- SEC, Report of Investigation Pursuant to Section 21(a) of the Securities Exchange Act of 1934: The DAO, Release No. 81207, 25 July 2017, <https://www.sec.gov/files/litigation/investreport/34-81207.pdf>, Erişim Tarihi: 07.12.2023, (SEC DAO Raporu).

- SEC, SEC Charges App Developer for Unregistered Security-Based Swap Transactions, Press Release, 13 July 2020, <https://www.sec.gov/news/press-release/2020-153>, Erişim Tarihi: 08.12.2023.
- SEC, SEC Files 13 Charges Against Binance Entities and Founder Changpeng Zhao, Press Release, 05 June 2023, <https://www.sec.gov/news/press-release/2023-101>, Erişim Tarihi: 08.12.2023.
- SEC, 11.10.2017, File No: 3-18304, <https://www.sec.gov/files/litigation/admin/2017/33-10445.pdf>, Erişim T.: 13.11.2023.
- SEGAL-KNOWLES, Christina, Stablecoins: What's Old is New Again-Speech by Christina Segal-Knowles 10 June 2021, <https://www.bankofengland.co.uk/speech/2021/june/christina-segal-knowles-speech-at-the-westminster-eforum-poicy-conference>, Erişim Tarihi: 08.05.2022.
- SEIGNEUR, Jean-Marc, Architecture, Interoperability Requirements and Use Cases (AIRU) Working Group, Final Report of the Stablecoins Workstream, November 2022, https://www.itu.int/en/ITU-T/extcoop/dcgi/Documents/D_CGI_Final%20report%20of%20the%20Stablecoins%20Workstream-130223.pdf, Erişim Tarihi: 29.06.2023.
- Silvertoken, <https://silvertoken.com/silvertokens/>, Erişim Tarihi: 29.06.2023.
- SMSG Advice to ESMA, Own Initiative Report On Initial Coin Offerings And Crypto-Assets 19 October 2018, https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma22-106-1338_smsg_advice_-_report_on_icos_and_crypto-assets.pdf, Erişim Tarihi: 11.12.2023.
- SPK, Bülten, 27.09.2018, <https://spk.gov.tr/Bulten/Goster?year=2018&no=42>, Erişim Tarihi: 12.11.2023
- Stablecoin Classification and Regulation Act of 2020, <https://tlaib.house.gov/sites/tlaib.house.gov/files/STABLEACT.pdf>, Erişim Tarihi: 17.04.2022.

- Stablecoin Innovation and Protection Act, 15 February 2022, https://gottheimer.house.gov/uploadedfiles/dd_stablecoin_innovation_and_protection_act_of_2022.pdf, Erişim Tarihi: 27.04.2022
- Stablecoin Tethering ve Bank Licensing Enforcement, 19 November 2020, <https://tlaib.house.gov/sites/tlaib.house.gov/files/STABLEAct.pdf>, Erişim Tarihi: 27.04.2022.
- STANGARONE, Troy, South Korea's Forward-Thinking Digital Currency Pilot Program, East Asia Forum, 10 August 2021, <https://www.eastasiaforum.org/2021/08/10/south-koreas-forward-thinking-digital-currency-pilot-program/>, Erişim tarihi: 11.08.2023.
- Statement by Diem CEO Stuart Levey on the Sale of the Diem Group's Assets to Silvergate, 02 February 2022, <https://www.diem.com/en-us/#Modal>, Erişim Tarihi: 08.08.2023.
- Swiss Federal Council, Legal Framework For Distributed Ledger Technology and Blockchain in Switzerland An Overview with a Focus on Financial Sector, 14 December 2018, <https://www.newsd.admin.ch/newsd/message/attachment/s/55153.pdf>, Erişim Tarihi: 30.11.2023.
- Swiss Legal Tech Association (SLTA), Regulatory Task Force Report, 27 April 2018, <https://www.swisslegaltech.ch/en/documentation/index.php>, Erişim Tarihi: 30.11.2023.
- Swiss Riksbank, E-Krona Pilot Phase 1, April 2021, <https://www.riksbank.se/globalassets/media/rapporter/e-krona/2021/e-krona-pilot-phase-1.pdf>, Erişim tarihi: 11.08.2023.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, Blokzincir Sözlüğü, <https://cbddo.gov.tr/sss/blokzincir-sozlugu/>, Erişim Tarihi: 03.10.2023.
- TBMM SerPK Tasarısına İlişkin Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu, <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss337.pdf>, Erişim Tarihi: 03.12.2023.

- TBMM, <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss117.pdf>, Erişim Tarihi: 03.05.2022.
- TBV Blockchain Türkiye Platformu, Blokzinciri Teknolojisi Terminoloji Çalışması, Hukuk, Düzenlemeler ve Kamu İlişkileri Çalışma Grubu Raporu, İstanbul, 2019, https://bctr.org/wp-content/uploads/2019/07/BCTR_Blokzinciri_Teknolojik_Terimler.pdf, Erişim Tarihi: 03.10.2023.
- Terra Whitepaper, https://assets.website-files.com/611153e7af981472d8da199c/618b02d13e938ae1f8ad1e45_Terra_Whitepaper.pdf, Erişim Tarihi: 18.04.2022.
- Tether Gold (XAUt) Whitepaper, <https://gold.tether.to/Tether%20Gold%20Whitepaper.pdf>, Erişim T.: 29.11.2023.
- Tether Holding Limited, Independent Accountant's Report, 30 June 2021, https://assets.ctfassets.net/vyse88cgwfb/VcNv0hgvQ2a3Ochjs5TqR/59e77f0c076544a88f977d1d36b76dbf/tether_assuranceconsolidated_reserves_report_2021-06-30.pdf, Erişim tarihi: 08.12.2023.
- Tether Holdings Limited, Consolidated Reserves Reports, 31 March 2023, https://assets.ctfassets.net/vyse88cgwfb/24G4DuQ0HE7h7EQE6vGy4J/8a8a170edf687ea07b3f86048af8b87b/ESO.03.01_Std_ISAE_3000R_Opinion_31-03-2023_BDO_Tether_CRR.pdf, Erişim tarihi: 30.06.2023.
- Tether Reports, <https://tether.to/en/transparency/#reports>, Erişim Tarihi: 30.11.2023.
- Tether Whitepaper, <https://assets.ctfassets.net/vyse88cgwfb/5UWgHMvz071t2Cq5yTw5vi/c9798ea8db99311bf90ebe0810938b01/TetherWhitePaper.pdf>, Erişim Tarihi: 29.06.2023
- Tether, <https://tether.to/en/why-tether>, Erişim T.: 29.06.2023.
- Tether, Tether Slashes Commercial Paper to Zero, 13 October 2022, <https://www.tether-to.org/redemptions?id=74>, Erişim Tarihi: 09.08.2023.

- The Basel Committee - Overview, <https://www.bis.org/bcbcs/>, Erişim tarihi: 07.08.2023.
- The Block Research, 2023 Digital Asset Outlook, <https://www.tbstat.com/wp/uploads/2022/12/Digital-Asset-2023-Outlook.pdf>, Erişim Tarihi: 03.07.2023.
- The Council and the European Commission, Joint statement by the Council and the Commission on Stablecoins, 5 December 2019, <https://www.consilium.europa.eu/pt/press/press-releases/2019/12/05/joint-statement-by-the-council-and-the-commission-on-stablecoins/>, Erişim Tarihi: 21.04.2022.
- The MakerDAO Protocol, <https://makerdao.com/en/white-paper/#self-sovereign-money-generation>, Erişim Tarihi 03.07.2023.
- The Story of Stablecoins, <https://www.deltecbank.com/2022/09/01/the-history-of-stablecoins/>, Erişim T.: 29.06.2023.
- The Swiss Federal Council, Federal Act on the Adaptation of Federal Law to Developments in Distributed Ledger Technology, September, 2020, <https://www.newsd.admin.ch/newsd/message/attachments/60601.pdf>, Erişim tarihi: 21.12.2023, (DLT Kanunu).
- The Swiss Federal Council, Federal Council Report On Virtual Currencies In Response To The Schwaab (13.3687) And Weibel (13.4070) Postulates, 25 June 2014, <https://www.newsd.admin.ch/newsd/-message/attachments/35355.pdf>, Erişim Tarihi: 21.12.2023.
- The Wharton Blockchain and Digital Asset Project, Defi Beyond The Hype: The Emerging World Of Decentralized Finance, May 2021, <https://wifpr.wharton.upenn.edu/wp-content/uploads/2021/05/DeFi-Beyond-the-Hype.pdf>, Erişim Tarihi: 04.07.2023.
- TOBIAS Adrian/TOMMASO Mancini Griffoli, The Rise of Digital Money, FinTech Notes, International Monetary Fund, 15 July

- 2019, <https://www.imf.org/en/Publications/fintech-notes/Issues/2019/07/12/The-Rise-of-Digital-Money-47097>, Erişim Tarihi: 29.04.2022.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 03.05.2022.
- Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi:01.08.2023.
- Türkiye Cumhuriyeti Kalkınma Bakanlığı, On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023), Finansal Hizmetlerin Geliştirilmesi Özel İhtisas Raporu (2018) <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/FinansalHizmetlerinGelistirilmesiOzellhtisasKomisyonuRaporu.pdf>, Erişim Tarihi: 03.05.2022.
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Temel+Faaliyetler/Odeme+Sistemleri/Turkiyedeki+Odeme+Sistemleri/>, Erişim Tarihi: 05.08.2023.
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Ödeme Sistemleri, Türkiye’de Ödeme Sistemleri, 2014, http://eftemkt.tcmb.gov.tr/pdf/EFT_kitapcik.pdf, Erişim tarihi 03.04.2021.
- U.K. Government Office for Science, Distributed Ledger, 2016, <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a818d6fe5274a2e87dbe3dd/gs-16-1-distributed-ledger-technology.pdf>, Erişim Tarihi: 10.11.2023.
- U.S. Department of the Treasury, President’s Working Group on Financial Markets, Statement on Key Regulatory and Supervisory Issues Relevant to Certain Stablecoins, 23 December 2020, <https://home.treasury.gov/system/files/136/PWG-Stablecoin-Statement-12-23-2020-CLEAN.pdf>, Erişim tarihi: 21.04.2022.
- U.S. Department of the Treasury, The Future of Money and Payments Report Pursuant to Section 4(b) of Executive Order; September 2022, 14067 <https://home.treasury.gov/system/files/136/Future-of-Money-and-Payments.pdf>, Eri-

şim Tarihi: 09.08.2023, (U.S. Department of the Treasury, The Future of Money and Payments Report, 2022).

UK Regulatory Approach To Cryptoassets And Stablecoins: Consultation and Call For Evidence, January, 2021, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/950206/HM_Treasury_Cryptoasset_and_Stablecoin_consultation.pdf, Erişim Tarihi: 10.08.2023.

UK Regulatory Approach To Cryptoassets, Stablecoins, and Distributed Ledger Technology İn Financial Markets: In Title Heading: Response To The Consultation And Call For Evidence, April 2022, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1088774/O-S_Stablecoins_consultation_response.pdf, Erişim Tarihi: 10.08.2023.

United Kingdom Government Office of Science, Distributed Ledger Technology: Beyond Block Chain A Report By the UK Government Chief Scientific Adviser, 2016, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/492972/gs-16-1-distributed-ledger-technology.pdf, Erişim Tarihi: 08.11.2023.

United Nations, United Nations Commission on International Trade Law <https://uncitral.un.org/en/about> Erişim Tarihi: 08.05.2022.

US Department of State, Proceedings and Documents of the United Nations Monetary and Financial Conference: Bretton Woods, New Hampshire July 1944, <https://fraser.stlouisfed.org/title/proceedings-documents-united-nations-monetary-financial-conference-bretton-woods-new-hampshire-july-1-22-1944-430/volume-ii-7569>, Erişim Tarihi: 16.07.2023.

US Federal Reserve, Transcript of Chair Powell's Press Conference, 19 June 2019, www.federalreserve.gov/mediacenter/files/FOMCpresconf20190619.pdf, Erişim Tarihi: 19.04.2022.

USDC Whitepaper, <https://whitepaper.io/document/716/usd-coin-whitepaper>, Erişim Tarihi: 29.11.2023.

USDF Consortium, <https://usdfconsortium.com/>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.

WEEKS, Ryan, Bank of England is “Highly Unlikely” to Develop a Retail Wallet for CBDC, Says Official, The Block Crypto, 5 February 2022, <https://www.theblockcrypto.com/post/133153/bank-of-england-is-highly-unlikely-to-develop-a-retail-wallet-for-cbdc-says-official>, Erişim Tarihi: 11.08.2023.

Nihat YAVUZ

Yargıtay 3. Hukuk Dairesi
Onursal Başkanı

BORÇLAR HUKUKU

EL KİTABI

Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş

2.Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Borçlar Hukuku El Kitabı

Nihat Yavuz

Hukuk Yayınları Dizisi – 2238

İkinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 804 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKLAR

- Acar, Faruk: Alacaklılar Arası Teselsül, -doktora tezi-, Ank. 2003.
- Acar, Faruk: Kira Sözleşmesi ve Kefalet, Türk Borçlar Kanunu Tasarısının Değerlendirilmesi Sempozyumu, Legal Hukuk Dergisi, Ekim 2005, Yıl: 3, Sayı: 34.
- Acar, Faruk: Tam Teselsül ve Eksik Teselsül Ayırımı, Prof.Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, Ank. 2011.
- Acemoğlu, Kevork: Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri, İst. 1971.
- Akartepe, Alparslan: Ölüncüye Kadar Bakma Sözleşmesi, -tez-, İst. 2005.
- Akbıyık, Azra Arkan: Gerçek Olmayan Vekaletsiz İş Görme, İst. 1999.
- Akev, S.T.: Türk Hususi Hukukunda Kumar ve Bahis, -doktora tezi-, İst. 1964.
- Akıncı, Şahin: Türk Borçlar Kanunu Tasarısı'nın Kira Sözleşmesine İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Borçlar Kanunu Tasarısı Sempozyumu, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi - Kayseri Barosu Başkanlığı, Kayseri, 2007.
- Akıntürk, Turgut: Müteselsil Borçluluk, Ank. 1971.
- Akıntürk, Turgut: Satım Akdinde Hasarın İntikali, -doktora tezi- Ank. 1966.
- Akkurt, Nedim: Haksız Fiil ve Tazminat Hukuku, Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve Borçlar Kanunu Sempozyumu, Ankara Barosu, Ank. 2011.
- Akman, Sermet: Sorumsuzluk Anlaşması, -doktora tezi- İst. 1976.
- Aksoy, Murat Uğur: Alman Hukukunda Üzerinde Fiyat Etiketleri İle Vitrinde Mal Teshiri, Prof. Dr. Erhan Adal'a Armağan, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, İst. 2012.
- Akyol, Şener: Tam Üçüncü Şahıs Yararına Sözleşme, İst. 2008.
- Alp, Mustafa: İş Sözleşmesinin Değerlendirilmesi, Ank. 2005.
- Altaş, Hüseyin: Hasılat ve Şirket Kirası, Ank. 2009.
- Altay, Sabah: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Uyarınca Adam Çalıştırmanın İşletme Faaliyeti (Organizasyonu) Dolayısıyla Sorumluluğu -TBK. mad. 66/3-, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, Ank. 2011.
- Altınır, Fatma Zeynep: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Temerrüt için Gereken İhtar Hususunda Öngördüğü Değişiklikler, Prof. Dr. Mustafa Dural'a Armağan, İst. 2013.
- Altop, Attila: Genel İşlem Koşulları, Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu, İst. 2012.
- Altop, Attila: Türk Borçlar Kanunu Tasarısı'na Göre Hakkaniyet Sorumluluğu, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Araştırmaları Dergisi, c.14, sayı: 4, İst. 2008.
- Altop, Attila: Türk Borçlar Kanunu Tasarısı'nda Genel İşlem Koşulları ve Kefalet Sözleşmesi, İsviçre Medeni Kanunu ve Borçlar Kanunu'nun Alınışının 80. Yılı (Editör: Ali Çivi), İst. 2007.
- Andreas von Tuhr: Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı. c.1-2, çev. Cevat Edege, Ank. 1983.
- Aral, Fahrettin: Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, 2. baskı, Ank. 1999.
- Aral, Fahrettin: Türk Borçlar Hukukunda Takas, Ank. 1994.
- Aral, Fahrettin: Türk Borçlar Hukukunda Kötü İfa, Ank. 2011.
- Arat, Ayşe: Sözleşmenin Değişen Şartlara Uyarlanması, Ank. 2006.
- Arıkan, Mustafa: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda Genel İşlem Koşulları, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, Ank. 2011.
- Ankan, Sabih: Ticari İşletme Hukuku, Ank. 2011.
- Arpacı, Abdulkadir: (Hatemi/Serozan/Arpacı), Borçlar Hukuku, Özel Bölüm, İst. 1992.
- Arpacı, Abdulkadir: Yeni Borçlar Kanunu'nun 242. Maddesinin Uygulanma Kabiliyeti, Legal Hukuk Dergisi, c. 11, sayı: 124, Nisan, 2013.

- Aslan, İ. Yılmaz: Tüketici Hukuku, 2. baskı, Bursa, 2004.
- Aslanlı, Halil: Ticari Bey, İst. 1955.
- Aşçıoğlu, Çetin: Trafik Kazalarından Doğan Hukuk ve Ceza Sorumlulukları, 2. bası, Ankara 2008.
- Atamer, M. Yeşim: Revize Edilmiş Türk Borçlar Kanunu Tasarısı'na İlişkin Değerlendirme ve Teklifler, Hukuki Perspektifler Dergisi, s.6, Mayıs: 2006.
- Atamer, M. Yeşim: Taşınır Satımı Sözleşmesi, Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu, İst. 2012.
- Atamer, M. Yeşim: Genel İşlem Koşulu mu Bireysel Pazarlıkla Kurulan Sözleşme mi? Yeni Türk Borçlar Kanunu ve Yeni Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu, İst. 2013.
- Atamer, Yeşim: Genel İşlem Şartlarının Denetlenmesi, İst. 1999.
- Ayan, Serkan: Yabancı Para Borçlarının İfası, Prof. Dr. Aydın Zevklier'e Armağan, İzmir 2013.
- Aydıncık, Şirin: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Borçların İfası (TBK. mad. 83-111) Hükümlerine İlişkin Olarak Getirilen Değişiklikler, Prof. Dr. Şener Akyol'a Armağan, İst. 2011.
- Aydoğdu, Murat: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Faiz İle İlgili Düzenlemeler, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.12, S.1, İzmir 2011.
- Ayhan, Hilâl Lale: Birleşmiş Milletler Viyana Satım Sözleşmesi'ne Göre Uluslararası Satım Sözleşmelerinde Satıcının Ayıba Karşı Tekeffül Borcu, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.15, Nisan 2011, Sayı: 2.
- Ayter, Nuşin: Kamping Yeri İşleten Otelcinin Eşyanın Telef, Hasar ve Çalınmasından Mesuliyeti Esasları Uygulanabilir mi?, AÜHFD, 1968, c. 25, s. 1-2.
- Ayrancı, Hasan: Şekil Şartına Uyulmadan Yapılan Kefalet Sözleşmesinde İfanın Sonuçları, AÜHFD, C. 53, Sayı: 2, Ank. 2004.
- Ayrancı, Hasan: Sözleşmenin Yüklenilmesi (devri) -doktora tezi- Ank. 2003.
- Ayşe Altıparmak/Deniz Küzeci: Türk Hukukunda Yeni Bir Kavram: İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) Terazi Hukuk Dergisi, Temmuz 2009.
- Bahtiyar, Mehmet: Genel İşlem Koşullarına Karşı Tüketicinin Korunması, YD. C.22, 1996, sh. 80 vd.
- Barlas, Nami: Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri, 2. Bası, İst. 2008; 3. Bası, İst. 2012.
- Barlas, Nami: Kefalet Hukukuna İlişkin Bazı Sorunlar ve Yargıtay Uygulaması, BATİDER, Ank. 2005.
- Barlas, Nami: Kefaletin Sona Ermesine İlişkin Bazı Tespitler, Prof. Dr. M. İlhan Ulusan'a Armağan, C.III, Ank. 2016.
- Baş, Ece: Satım Hukukunda İfa Talebinin Birincil Yaptırım Olması Sorunu, Prof. Dr. Aydın Zevklier'e Armağan, İzmir 2013.
- Başalp, Nilgün: Sorumsuzluk Anlaşmaları, -tez-, İst. 2011.
- Başalp, Nilgün: Sözleşme Özgürlüğünün Sözleşme Adaletinin Sağlanması Amacıyla Hakimin Müdahalesi Yoluyla Korunması: İçerik Denetiminin Hukuki Temelleri Hakkında Bazı Değerlendirmeler, Prof. Dr. Şener Akyol'a Armağan, İst. 2011.
- Başpınar, Veysel: Borç Sözleşmelerinin Kısmi Butlanı, -doktora tezi-, Ank. 1998.
- Baysal, Başak: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 480. Maddesinin Değerlendirilmesi, Prof. Dr. İl Han Özay'a Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Sayı: 1-2, İst. 2011.
- Baysal, Başak: Aşırı İfa Güçlüğü, Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu, İst.2012.
- Baysal, Başak: Sözleşmenin Uyarlanması, -doktora tezi- İst. 2009.
- Baysal, Başak: Türk Borçlar Kanunu'nun Yürürlüğü, İÜHFM, C.LXX, S.1, İst. 2012.
- Becker, H.: Borçlar Hukuku, Çeşitli Sözleşme İlişkileri, çev. Dr. Suat Dura, Ank. 1993.
- Becker, H.: İsviçre Borçlar Kanunu (Bern Şerhi, Birinci Fasikül, madde: 1/36, çev. Dr. Bülent Olçay; İkinci Fasikül, madde: 37/63, çev. Dr. Kemal Reisoğlu; Üçüncü Fasikül, madde: 64/103, çev. Dr. Osman Tolun; Dördüncü Fasikül, madde: 104/150, çev. Dr. Saim Özkök; Beşinci Fasikül, madde: 151/189. çev. Dr. Osman Tolun, Ank. 1967, 1969.

- Belgesay, Mustafa Reşit: İcra ve İflas Kanunu Şerhi, İst. 1950.
- Bilge, Necip: Borçlar Hukuku, Özel Borç Münasebetleri, Ank. 1962.
- Bilgili, Fatih: Adi Ortaklıkların Fiil Ehliyeti ve Alman Federal Mahkemesi'nin Verdiği Yeni Karar Karşısında Ortaya Çıkan Durum, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, C.II, İst. 2002.
- Birsel, Mahmut Tefvik: Corpus Juris Civilis ve Çağdaş Hukuk Kültürü, İBD. C.83, Temmuz/Ağustos, 2009/4.
- Bulut, Nil Karabağ: Medeni Kanunun 23. Maddesi Kapsamında Kişilik Hakkının Sözleşme Özgürlüğüne Etkisi, -Doktora Tezi- İst. 2014.
- Burcuoğlu, Haluk: 6570 Sayılı Yasaya Göre Kiracının Tahliye Edilmesi, İst. 1993.
- Buz, Vedat: Borçların İfası ve İfa Edilmemesi, Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu, İst. 2012.
- Buz, Vedat: Borçlunun Temerrüdünde Sözleşmeden Dönme, -doktora tezi-, Ank. 1998.
- Buz, Vedat: Gabin Halinde Edimler Arasındaki Aşırı Oransızlığın Giderilerek Sözleşmenin Ayakta Tutulması, BATİDER, C. XIX, S.4, 1998.
- Buz, Vedat: Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar, Ank. 2005.
- Büyüksağış, Erdem: Tatilden Beklenen Yararın Elde Edilmemiş Olmasının Hukuki Niteliği, Manevi Zarar Kavramına Değişik Bir Yaklaşım, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Erdem Kuntalp'e Armağan, C.1, Özel Hukuk, İst. 2005.
- Büyüksağış, Erdem: Tehlike Esasına Dayanan Genel Sorumluluk Kuralı Üzerine Eleştirel Değerlendirmeler, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.8, Sayı:1, İzmir 2006.
- Can, Tuncay: Pazarlamacılık (ticari gezgin) Sözleşmesi ve Düşündürdükleri, Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası Dergisi, Mart 2012, sh. 4-17.
- Candaş, Eyüpcan: Evde Çalışma Sözleşmesi (Ev İş Sözleşmesi) Hukuk ve Hayat, Ocak-Şubat-Mart 2007, Yıl: 3, Sayı: 4.
- Canpolat, Selin Sert: Türk Satım Hukukunda 1 Ağustos 2011 İtibariyle Yeni Bir Dönem: 11 Nisan 1980 Tarihli Birleşmiş Milletler Taşınır Mal Satımına İlişkin Viyana Satım Sözleşmesi, THD. Ağustos 2011.
- Centel, Tankut: İş Hukukunda Ücret, İst. 1986.
- Cumaloğlu, Emre/Erverdi, Zeynep: Türk Borçlar Kanunu'nun Yayım Sözleşmesine İlişkin Hükmeleri ile Yapılan Değişiklikler ve Getirilen Yenilikler, Prof. Dr. Mustafa Dural'a Armağan, İst. 2013.
- Çabri, Sezer: Karşılıklı Borç Yükleyen Sözleşmelerde İfa Güçsüzlüğü ve Buna Bağlı Sonuçlar, Prof. Dr. Mustafa Dural'a Armağan, İst. 2013.
- Çakırca, Seda İrem: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Ağır Bedensel Zararlarda Yakınlara Manevi Tazminat Talebi, Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, İzmir 2013.
- Çelik, Ahmet Çelik: 6100 Sayılı Hukuk Yargılama Yasasına Göre Tazminat ve Alacak Davaları, Ank. 2012.
- Çelik, Nuri: İş Hukuku Dersleri, 21. bası, İst. 2008.
- Çenberci, Mustafa: İş Kanunu Şerhi, Ank. 1986.
- Çınar, Nihal Ural: Borçlar Kanunu'nda ve Borçlar Kanunu Tasarısı'nda Düzenlenen Kusursuz Sorumluluk Halleri Arasındaki Farklar, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl: 6, Cilt: 5, Sayı: 1, Ocak 2007.
- Çil, Şahin: İş Hukukunda İbra Sözleşmesi (İbraname), Ank. 2006.
- Davran, Bülent: Borçlar Hukukunun Hususi Kısmı, İst. 1956.
- Dayınlarlı, Kemal: Joint Venture Sözleşmesi, Ank. 1989.
- Demiral, Meltem: Şartlı Bağışlama, Ank. 2011.
- Demirkapı, Erkan: Pazarlamacının Garanti Yükümlülüğü Açısından "Kendi Müşteri Çevresi" Kavramı ve Eleştirisi, Ersin Çamoğlu'na Armağan, İst. 2013.

- Demirtaş, Nevzer Sebla: İşçinin Rekabet Etmeme Borcu, -tez-, Ank. 2012.
- Develioğlu, Hüseyin Murat: İsviçre Federal Mahkemesinin 23 Eylül 2003 Tarihli Kararı Işığında Kefalet Sözleşmesi - Borca Katılma Ayrımı, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, c.1, İst. 2004.
- Develioğlu, Hüseyin Murat: Takas, İst. 2012.
- Doğan, Murat: Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinin Sona Ermesi, Ank. 2011.
- Doğan, Gül: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Genel İşlem Koşulları, Prof. Dr. Mustafa Dural'a Armağan, İst. 2013.
- Doğanay, Y. Ümit: Adi Şirket Akdi, İst. 1968.
- Donay, Süheyl: Hareket Etme Borcu, BATİDER, c.5, 1970.
- Dr. H. Oser / Dr. W. Schönerberger: Borçlar Hukuku, çev. Dr. Recai Seçkin, Ank. 1950.
- Dural, Mustafa: Borçlunun Sorumlu Olmadığı Sonraki İmkansızlık, İst. 1976.
- Edis, Seyfullah: Türk Borçlar Hukukuna Göre Satıcının Ayıba Karşı Tekeffül Borcu, -tez-, Ank. 1963.
- Engin, Murat: Türk İş Hukukunda Evde Çalışma, Turhan Esener'e Armağan.
- Erden Kuntalp/Nami Barlas/Ahu Ayanoğlu Morali/Pelin Çavuşoğlu Işıntan/Mehtap İpek/Mert Yaşar/Seda Koç: Türk Borçlar Kanunu Tasarısına İlişkin Değerlendirmeler, GSÜ, İst. 2005 (kııs. Değerlendirmeler).
- Erdoğan, Celal: Tahliye, Kira Tespiti ve Kira Alacağı Davaları, Ank. 1998.
- Eren, Fikret: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Ank. 2013.
- Ergenekon, Yılmaz: Türk Borçlar Hukukunda Müruruzamanın Kat'ı, -doktora tezi-, Ank. 1960.
- Ergezen, Muaz: İstisna Sözleşmelerinde Tarafların Sözleşmeyi Sona Erdirme Hakkı, Ank. 2007.
- Ergüne, Mehmet Serkan: Olumsuz Zarar, -doktora tezi- İst. 2008.
- Erişgin, Nuri: İlk Kira Sözleşmesinden Sonra Sürekli Alınagelen Tahliye Taahhütlerinin Geçerliliği Üzerine, TNB Hukuk Dergisi, Ank. 2001.
- Erişir, Evrim: 11.10.2006 Tarihli Frankfurt Eyalet Yüksek Mahkemesi Kararı, Haluk Konuralp Anısına Armağan, c.1, Ank. 2009.
- Erlüle, Fulya: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Beden Bütünlüğünün İhlalinden Doğan Manevi Tazminat Talebi, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, İst. 2011.
- Erman, Hasan: İstisna Sözleşmesinde Beklenilmeyen Haller, -tez- İst. 1979.
- Ernst, Hirsch: Anayasanın Özel Hukuk Kurallarına Etkileri, Birinci Türk Hukuk Kongresine Sunulan Tebliğ, Ank. 1972.
- Ertaş, Kudret: Türk İş Hukukunda İşçinin Sadakat Borcu, Ank. 1982.
- Ertaş, Şeref: Eşya Hukuku, Ank. 1989.
- Erten, Ali: Türk Sorumluluk Hukukunda Sorumsuzluk Şartları, -doktora tezi- Ank. 1977.
- Esener, Turan: Selahiyete Müstenit Temsil, Ank. 1961.
- Esener, Turan: Borçlar Hukuku, Ank. 1969.
- Esener, Turan: Muvazaalı Muameleler, Ank. 1960.
- Esener, Turan: Mümessilin Kendi Kendisiyle Mukavele Yapması, AÜHFD, XIV (1957).
- Feyzioğlu, N.F.: Cezai ve Hukuki Cepheleriyle Kumar ve Bahis, -doktora tezi- Ank. 1958.
- Feyzioğlu, Necmeddin Feyzi: Borçlar Hukuku, Akdin Muhtelif Nevileri, C.1, 3.bası, İst. 1978.
- Feyzioğlu, Necmeddin Feyzi: Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C.I, 4.bası, İst. 1980.
- Feyzioğlu, Necmeddin Feyzi: Ticari Mümessiller ve Diğer Ticari Vekiller, İÜHF, Halil Arslan'ın Anısına Armağan, İst. 1978.
- Funk, Fritz: Borçlar Kanunu Şerhi, Umumi Hükümler, çev. Dr. Hıfzı Veldet/Cemal Hakkı Selek, İst. 1938. Bu eser örnek alınarak hazırlanan Türk Borçlar Kanunu Şerhi, Hıfzı Veldet Velidedeoğlu/Refet Özdemir, Ank. 1987.

- Gaye, Yıldız Burcu: İşverenin Eşit İşlem Yapma Borcu, Ank. 2008.
- Gezder, Ümit: Mukayeseli Hukuk Açısından İnternette Akdedilen Sözleşmelerde Tüketicinin Korunması, İst. 2004.
- Gezder, Ümit: Yeni Türk Borçlar Kanunu'nda Sözleşmenin Kuruluşuna Dair Bazı Değişiklikler ve Yenilikler (TBK. mad. 4, 7, 8), Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, İst. 2011.
- Göğçer, Erdoğan: Akreditif Muamelesi ve Hukuki Mahiyeti, Ank. 1980.
- Gül, Doğan: Ön Sözleşme (Sözleşme Yapma Vaadi), -doktora tezi- İst. 2006.
- Gülver, Ender: Türk Borçlar Kanunu'nun Evde Hizmet Sözleşmesine İlişkin Hükümleri Üzerine, Prof. Dr. Berrin Ergin'e Armağan, İÜHFD, İst. 2014.
- Gümüş, Mustafa Alper: Türk Borçlar Kanunu (TBK) M. 100 (e BK. M. 84)'ün Mahsup Kuralına İlişkin Bir İnceleme: Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, İzmir 2013.
- Gümüş, Mustafa Alper: Yeni 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kira Sözleşmesi, İst. 2011.
- Günay, Cevdet İlhan: Cezai Şart, Ank. 2002.
- Günay, Mehmet: İş Hukukunda Ödünç İş İlişkileri, Ank. 2007.
- Güven, Kudret: Eksik Borçlar, Temel Özellikleri İle Hüküm ve Sonuçları Üzerine Bir İnceleme, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, c.2, Sayı:2, Temmuz 2016.
- Hatemi / Gökyayla: Borçlar Hukuku, Genel Bölüm, İst. 2011.
- Hatemi, Hüseyin: Hukuka ve Ahlaka Aykırılık Kavramı ve Sonuçları, İst. 1976.
- Hatemi/Serozan/Arpacı: Borçlar Hukuku, Özel Bölüm, İst. 1992.
- Havutçu, Ayşe: Tüketicinin Genel İşlem Şartlarına Karşı Korunması, İzmir, 2003.
- Hızır, Serdar: 6098 sayılı (Yeni) Borçlar Kanunu'nun 633'üncü Maddesine Göre Adi Şirketten Çıkmanın ve Çıkarılmanın Genel Şartları ve Usulü, Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, c.III, İst. 2011.
- Işık, Emre: İşletmeler Mobbing Uygulamaları ile İş Süresi İlişisine Yönelik Bir Araştırma, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, -tez- İst. 2007.
- İkizler, Murat: Türk Hukukunda Esnek Çalışma, -tez-, Ank. 2012.
- İnceoğlu, Murat / Baş, Ece: Türk Borçlar Kanunu Açısından Depozito ve Bankaların Bundan Kaynaklanan Sorumluluğu, BATİDER, C.XXVIII, Sayı:1, Ank. 2012.
- İnceoğlu, Murat/Baş, Ece: Türk Borçlar Kanunu Uyarınca Kira Parasının Belirlenmesi, Prof. Şener Akyol'a Armağan, İst. 2011.
- İnceoğlu, Murat/Başoğlu, Başak: Sipariş Edilmemiş Malların Gönderilmesi, Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, İst. 2010.
- İnceoğlu, Murat: Kiracı Aleyhine Düzenleme Yasağı (TBK. mad. 346), Prof. Dr. Belgin Erdoğan'a Armağan, İst. 2011.
- İnceoğlu, Murat: Taksitle Satımlarda Tüketicinin Korunması, İst. 1998.
- İren, Ertan: İşyeri Etik Kuralları, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 17, Sayı: 2, Yıl: 2009.
- İzmirlioğlu, Ayça: 6098 Sayılı Kanuna Göre İbraname, Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, İzmir 2013.
- Kalpsüz, Turgut: Ticari Satışta İfa Mahalli, Ank. 1960.
- Kaneti, Selim: Akdin İfa Edilmediği Def'i, İst. 1962.
- Kaneti, Selim: İsviçre Federal Mahkemesinin Borçlar Hukuku Kararları (1955-1964), II, Ank. 1968.
- Kaplan, İbrahim: Hakim Sözlüşmeye Müdahalesi, Ank. 1987.
- Karahasan, M.R.: Para Borçlarında Cezai Şart, İBD. Medeni Kanununun 40. Yıldönümü Özel Sayısı, Ekim 1966.
- Karaman, Tuba Akçura: Borçlar Kanunu ve Viyana Satım Antlaşması Çerçevesinde Ayıp Halinde Alıcının Hakları, BATİDER, C.XXVIII, Sayı: 11, Yıl: 2012.

- Karan, Yeliz: Haksız Fiil Sorumluluğu ile Sözleşmeden Doğan Sorumluluğun Karşılaştırılması, Prof. Dr. Mustafa Dural'a Armağan, İst. 2013.
- Karayalçın, Yaşar: Rücu Davalarında Zamanasının İşlemeye Başlayacağı Tarih, YD. c.V, S.2, Ank. 1979.
- Karayalçın, Yaşar: Ticaret Hukuku, Şirketler Hukuku, 2. baskı, Ank. 1973.
- Kayar, İsmail: Adi Şirketin Ticaret Ünvanı ve Ticaret Siciline Tescili, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Armağanı, C.II, İst. 2002.
- Kılıçoğlu, Ahmet: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 16.bası, Ank. 2012.
- Kılıçoğlu, Ahmet: Borçlar Hukukunda Kanuni Halefiyet, Ank. 1979.
- Kırca, Çiğdem: Müteselsil Sorumlulukta Borçlar Kanunu Tasarısı ile Getirilen Değişiklikler, Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Ank. 2006.
- Kırca, İsmail: Türk Borçlar Kanunu Tasarısı - Kefalette Eşin İzni, Prof. Dr. Tuğrul Ansay'a Armağan, Ank. 2006.
- Kırkbeşoğlu, Nagehan: Kısmi Hükümsüzlük, -doktora tezi-, İst. 2011.
- Kızır, Mahmut: Borçlu Temerrüdünün Sona Ermesi, -doktora tezi-, Ank. 2012.
- Kocaman, Arif B.: Türk Borçlar Hukukunda Havale, Ank. 2001.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip: Borçlar Hukuku Dersleri, İst. 1978.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip: Değişik Kısmi Hükümsüzlük ve Genişletilmiş Kısmi Hükümsüzlük Kavramları İle İlgili Düşünceler, Selim Kaneti'ye Armağan, İst. 1995.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip: Gayrimenkul Satış Vaadi, İst. 1959.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip: Güven Nazariyesi Karşısında Borç Sözleşmelerinde Hata Kavramı, -doktora tezi-, İst. 1968.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip: İşlem Temelinin Çökmüş Sayılabilmesi İçin Sosyal Felaket Olarak Nitelenebilecek Olağanüstü Bir Olayın Gerçekleşmesi Şart mıdır? Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İst. 2000.
- Koç, Nevzat: İsviçre-Türk Hukukunda Alacaklının Temerrüdü, -doktora tezi- Ank. 1992.
- Konuralp, Haluk: Medeni Usul Hukukunda İspat Kurallarının Zorlama Sınırları, Ank. 1999.
- Korkmaz, Fahrettin / Gezder, Ümit: Sözleşmenin İfa Edilmediği Def'i, Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, C. III, Ekim 2011, Kısaltması: Korkmaz/Gezder.
- Korkusuz, Refik: Yeni Borçlar Kanunu Tasarısında Tehlike Sorumluluğu Düzenlemesi, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Diyarbakır 2009.
- Koyuncuoğlu, Tennur: İsviçre-Türk Hukukunda Borcun Yenilenmesi, -doktora tezi-, İst. 1972.
- Köprülü, Bülent / Kaneti, Selim: Sınırlı Aynı Haklar, 2.bası, İst. 1982.
- Kuntalp, Erden: Ard Arda Teslimli Satım Akdi, Ank. 1968.
- Kuntalp, Erden: Teminat Kavramı, Teminat Türleri ve Bunlardan Doğan Sorumluluk, Reha Poray'a Armağan, İst. 1995.
- Kurşat, Zekeriya: Yeni Borçlar Kanunumuzda Adi Ortaklık Hükümlerinin Değerlendirilmesi, İÜHFİM, C.LXX, S.1, İst. 2012.
- Kurt, Ekrem: Tüketim Ödücü Sözleşmesi -karz akdi- Ank. 2014.
- Kuru, Baki: Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6. bası, İst. 2001.
- Kuru, Baki: İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, İst. 2004.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi: İş Hukuku, 2. baskı, Ank. 2005.
- Mollamatmutoğlu, Hamdi/Astarlı, Muhittin: İş Hukuku, 4. Bası, Ank. 2011.
- Malatyaloğlu, Kutsi / Ertas, Hami: Tahliye Davaları, Ank. 1973.
- Oftinger/Jean Pretre: Borçlar Kanununun Genel Kısımına İlişkin Federal Mahkeme İçtihatları, çev. Kemal Dayınlarlı, Ank. 1990.

- Oğuz, Cemal: Genel İşlem Şartları ve İçerik Sınırları, -doktora tezi- Ank. 1993.
- Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C.2, İst. 2012.
- Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Filiz Kitabevi, İst. 1995.
- Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, İst. 1985.
- Oğuzman/Barlas: Medeni Hukuk, İst. 2007.
- Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 9. bası, İst. 2006.
- Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C.1, İst. 2011.
- Oğuzman/Seliçi/Özdemir: Eşya Hukuku, İst. 2004.
- Oktay, Eser: Mobbing Kavramının Türkçe Serüveni, İst. 2008.
- Olgaç, Senai: İcra-İflas, Ank. 1974.
- Ormanci, Pınar Altınok: Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebep Feshi, -doktora tezi-, İst. 2011.
- Ortaç, Nurdan Orbay: Havayolu ile Taşınan Yolcuların Ölümünden veya Bedensel Bütünlüğünün İhlalinden Doğan Akdi Sorumluluk-Doktora Tezi- Ank. 2014.
- Oser/Schönenberger: İsviçre Borçlar Kanunu Şerhi, çev. Dr. İsmet Sungurbey, Ank. 1964.
- Ozanoğlu, Hasan: Taksitle Satım Sözleşmesi, Ank. 1999.
- Öz, Turgut: Öğreti ve Uygulamada Sebepsiz Zenginleşme, İst. 1990.
- Öz, Turgut: Yeni Borçlar Kanununun Getirdiği Başlıca Değişiklikler ve Yenilikler, İst. 2011.
- Öz, Turgut: Yeni Türk Borçlar Kanunu'nda Satım Sözleşmesine İlişkin Temel Değişiklikler ve Yenilikler, Yeni Türk Borçlar Kanunu ve CISG'e Göre Satış Sözleşmeleri, İst. 2012.
- Özakman, H. Cumhur: Havale İlişkisinin Borçlar Hukuku Açısından İncelenmesi ve Kıymetli Evrak Hukukundaki Görünüşü, İÜHF, c.XI, sayı: 1-4.
- Özbey, Serap: Yanılmada Kusurlu Olan Tarafın Sözleşmenin İptali Sebebiyle Karşı Tarafın Uğradığı Zararlardan Sorumluluğu, Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, İst. 2011.
- Özcan, Durmuş: İş Sözleşmesinin Feshi, Ank. 2011.
- Özdemir, H. Gökçe: Roma ve Türk Hukuklarında Vekaletsiz İş Görme, Ank. 2001.
- Özdemir, H. Gökçe: Vekaletsiz İşgörme, Ank. 2011.
- Özdemir, Hayrunnisa: Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hükümlerine Göre Korunması, Ank. 2009.
- Özdemir, Hayrunnisa: Satış Sözleşmesinde Yarar ve Hasarın İntikali, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, Ank. 2011.
- Özel, Çağlar: Sözleşme Dışı Sorumlulukta Yansıma Zarar ve Giderimine İlişkin Bazı Düşünceler, AÜHF, C. 50, Sayı: 4, Ank. 2001.
- Özel, Çağlar: Mukayeseli Hukuk Işığında Tüketiciyi Koruyan Geri Alma Hakkı -tez- Ank. 1998.
- Özen, Burak: Kefalet Sözleşmesi, İst. 2008.
- Özen, Burak: Kefalet Sözleşmesinin Türleri, Kıs. Kefaletin Türleri, Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu, İst. 2012.
- Özen, Burak: Kefalet Sözleşmesinde Şekle Aykırılık ve Şekle Aykırı Kefalet Sözleşmesinin Kefil Tarafından İfa Edilmesi, Prof. Dr. Belgin Erdoğmuş'a Armağan, İst. 2011.
- Özenli, Soysal: Uygulamada Adi Ortaklık ve Neden Olduğu Davalar, Ank. 1988.
- Özer, Tülay: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Kira Bedelinin Belirlenmesine İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi ve 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerine Göre Kira Tespit Davasının Niteliği, Prof. Dr. Erhan Adal'a Armağan, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, İst. 2012.
- Özsunay, Ergun: Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler, İst. 1968.
- Öztan, Fırat: Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Ank. 2008.
- Pekcanitez, Hakan: Belirsiz Alacak Davası: HMK mad. 107, Ankara 2011.

- Pekdingçer, Tamer: Türk Borçlar Kanununda Yapılan Değişikliklerin Türk Ticaret Kanunu'ndaki Haksız Rekabete İlişkin Hükümlere Etkisi, Prof. Cevdet Yavuz'a Armağan, Ank. 2011.
- Pınar, Titziz/Fuat, Bayram/Hediye, Ergin: İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) İst. 2008.
- Pulaşlı, Hasan: Şarta Bağlı İşlemler ve Hukuki Sonuçları, -doktora tezi- Ank. 1989.
- Pulaşlı, Hasan: Şirketler Hukuku Şerhi, C.1, Ank. 2011.
- Pulaşlı, Hasan: Tek Ortaklı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu ve İsviçre Federal Mahkemesinin Buna İlişkin Üç Kararı, BATİDER, C. XXX, Sayı: 4'ten ayrı bası.
- Reisoğlu, Safa: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 15. bası, İst. 2002.
- Reisoğlu, Seza: Türk Kefalet Hukuku, Ank. 2013.
- Reisoğlu, Seza: Garanti Mukavelesi, Ank. 1963.
- Reisoğlu, Seza: Türk Hukukunda ve Bankacılık Uygulamasında Kefalet, Ank. 1992.
- Sağlam, İpek: Adam Çalıştırmanın Sorumluluğu, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, Ank. 2011.
- Sanlı, Kerem Cem: Kusursuz Sorumluluk Halleri, Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu, İst. 2012.
- Sarı, S.: Vekalet Sözleşmesinin Tek Taraflı Olarak Sona Erdirilmesi, İst. 2004.
- Sariel, Enis: Beklenmeyen Halin Sözleşmeye Etkisi, Yargı Dergisi, 1980/4.
- Schwarz, A.B.: Borçlar Hukuku Dersleri, çev: Bülent Davran, İst. 1948.
- Seçer, Öz: Alım Satım Komisyonculuğu Sözleşmesi, Doktora Tezi, İst. 2013.
- Seliçi, Özer: Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi, İst. 1977.
- Serdar, İlknur: Taksitle Satış Sözleşmesine İlişkin Hükümlerin Uygulama Alanı, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, Ank. 2011.
- Serozan, Rona: Borçlar Kanunu Tasarısı Geri Çekilmelidir, Güncel Hukuk, 2005.
- Serozan, Rona: HPD, Sayı: 6, İst. 2006.
- Serozan, Rona: İfa, İfa Engelleri, Haksız Zenginleşme, İst. 2002.
- Serozan, Rona: Karşılıklı Sözleşmelerde Baştan Dayatılmış veya Sonradan Oluşmuş Edimler Arası Dengesizliğin Uyarılma Yoluyla Düzeltilmesi, M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İst. 2000.
- Serozan, Rona: Sözleşmeden Dönme, 2. Bası, İst. 2008.
- Serozan, Rona: Yeni Borçlar Kanunu'nda "İfa Zamanı" ve "Zamanında İfa Etmeme" Konularında Rastlanan Yenilikler, İÜHF İş Dünyası ve Hukuk, Prof.Dr. Tankut Centel'e Armağan.
- Serozan, Rona: Yeni Borçlar Kanunu'nda Hukuki İşlemin (özellikle sözleşmenin) Oluşmasıyla İlgili Kurallardaki Yenilikler, Prof. Dr. Şener Akyol'a Armağan, İst.2011, Kıs.Armağan.
- Sungurbey, İsmet: Medeni Hukuk Eleştirileri, İst. 1963.
- Sungurbey, İsmet: Medeni Hukuk Sorunları, 4. cilt, İst. 1980.
- Süzek, Sarper: İş Hukuku, Ank. 2002.
- Süzek, Sarper: Yeni Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde İşçinin Rekabet Etmeme Borcu, İÜHF C. LXXII, S. 2, İst. 2014.
- Şener, Oruç Hami: Adi Ortaklık, Ank. 2008.
- Şener, Oruç Hami: Sözleşmeyle Yapılan Teminat Amaçlı Borca Katılma, Prof. Dr. Bilge Umar'a Armağan, İzmir 2010.
- Şıpka, Ş.: Aile Konutu İle İlgili İşlemlerde Diğer Eşin Rızası, 2.bası, İst. 2004.
- Tandoğan, Haluk: Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, c. 1/1, Ank. 1984; c. 1/2, Ank. 1985; c.11, Ank. 1987.
- Tandoğan, Haluk: Garanti Mukavelesi, Ank. 1959.
- Tandoğan, Haluk: Mukayeseli Hukuk ve Hususiyile Türk İsviçre Hukuku Bakımından Vekaletsiz İşgörme, Ank. 1957.

- Tandoğan, Haluk: Otelcilerin Mes'uliyeti, AÜHFĐ. C.12, 1955.
- Tandoğan, Haluk: Türk Mesuliyet Hukuku, Ank. 1961.
- Tandoğan, Haluk: Üçüncü Şahsın Zararının Tazmini, Ank. 1963.
- Tekinay, Selahattin Sulhi/Akman, Sermet/Burcuoğlu, Haluk/Alttop, Attila: Borçlar Hukuku, c. 1, 2, İst. 1985.
- Tekinay, Selahattin Sulhi: Eşya Hukuku, İst. 1978.
- Tınaz, Pınar: İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) Çalışma ve Toplum, 2006/4.
- Tiftik, Mustafa: Tehlike Sorumluluklarının Genel Kural İle Düzenlenmesi Sorunu, Ank. 2005.
- Tiftik, Mustafa: Türk Hukukunda Vedia Sözleşmesi, -tez-, Ank. 2007.
- Toksall, B.M.: Hukuki Cephesiyle Hesabı Cari, -doktora tezi-, İst. 1956.
- Topuz, Murat: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Uyarınca Haksız Filden Doğan Borç İlişkilerine Dair Yargılamalarda Geçici Ödemeler (TBK. mad. 76), Prof.Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, Ank. 2011.
- Topuz, Seçkin/Canbolat, Ferhat: Türk-İsviçre ve Alman Borçlar Hukukunda İmkânsızlığın Düzenlenişi, AÜHFĐ. C. 57, Sayı: 3, Ank, 2008.
- Topuz, Seçkin/Canbolat, Ferhat: Taşınmazlara İlişkin Kira Sözleşmelerinin İçeriğinin Örtülü İrade Beyanlarıyla Değiştirilmesi, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, Sayı: 1, Yıl: 2011.
- Tunçomağ, Kenan: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, İst. 1977.
- Tunçomağ, Kenan: Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C.II, 2.bası, İst. 1974.
- Tunçomağ, Kenan: Karar İncelemeleri, BATİDER, Ank. 1962.
- Tunçomağ, Kenan: Türk Hukukunda Cezai Şart, İst. 1963.
- Tunçomağ, Kenan: Türk Hukukunda Ölünceye Kadar Bakma Akdi, Ank. 1959.
- Turanboy, K. Nuri: İbra Sözleşmesi, -doktora tezi- Ank. 1998.
- Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu, İst. 2012.
- Türk Borçlar Kanunu Tasarısının Değerlendirilmesi Sempozyumu, Legal Hukuk Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 34, İst. 2005.
- Ulusan, İlhan: Türk Borçlar Kanunu'nda Yer Alan Genel Tehlike Sorumluluğu Kuralına İlişkin Birkaç Tespit ve Hukuk Düzeni Tarafından Faaliyetine İzin Verilmiş Önemli Ölçüde Tehlikeye Arz Eden İşletmelerin Yol Açtığı Zararların Uygun Bir Bedelle Denkleştirilmesi Sorunu, Prof. Dr. Aydın Zevkililer'e Armağan, İzmir 2013.
- Ulusoy, Erol: Kira Depozitosuna Faiz Ödenir mi? BATİDER, C.XX, Sayı:3, Haziran 2000.
- Uşan, M. Fatih: İş Hukukunda Rekabet Yasağı Sözleşmesi, Mercek Dergisi, MESS Yayınları, Nisan 2005.
- Ünlütepe, Mustafa: Türk Borçlar Kanunu Hükümleri Çerçevesinde, Taksitle Satım Sözleşmesi- tez-, İst. 2011.
- Üstündağ, Saim: İddia ve Müdafaanın Değiştirilmesi Yasağı, -tez-, İst. 1967.
- Üstündağ, Saim: Medeni Yargılama Hukuku, 6. bası, İst. 1997.
- Vardar Hamamcıoğlu, Gülşah: Bağışlama Sözleşmesi –doçentlik tezi– Ank. 2017.
- Von Paul Zweifel: Kısmi Ödemeli Satışların Yeni Tanzim Şekli, çev. Dr. Bedii Eğılmezler, AD. 1963.
- Wendtland, Holger: Yeni Alman Borçlar Hukuku, İÜHF'de 4.11.2003 Tarihinde Sunulan Tebliğ, Çev. Mustafa Aksu.
- Yalçınduran, T.: Vekâlet Sözleşmesinde Ücret, Ank. 2004.
- Yalman, Macit / Taylan, Erbay: Adi Ortaklık, Ank. 1976.
- Yavuz, Cevdet: Tapusuz Gayrimenkullerin Devren Kazanılması, Prof. Dr. Ümit Doğanay'a Armağan, İst. 1982.
- Yavuz, Cevdet: Türk Borçlar Hukuku, Özel Hükümler, İst. 2014

- Yavuz, Cevdet: Türk Borçlar Hukuku, Özel Hükümler, İst. 2007.
- Yavuz, Cevdet: Türk-İsviçre ve Fransız Medeni Hukuklarında Dolaylı Temsil, -tez- İst. 1983.
- Yavuz, Nihat: Sözleşmenin (Hukuksal İşleme) Yüklenilmesi=Devredilmesi Kavramı İle İlgili Yargıtay Uygulamasından Bir Örnek: Saim Üstündağ'a Armağan.
- Yavuz, Nihat: Ecrimisil Davalarının Uygulamada Duraksama Yaratan Bazı Sorunları, Yargıtay Dergisi, 1992, Sayı: 1-2.
- Yavuz, Nihat: Eylemsel Sözleşme İlişkileri Kavramı ve Yargıtay Uygulaması, Prof. Dr. Bilge Öztan'a Armağan, Ank. 2008.
- Yavuz, Nihat: Öğretide ve Uygulamada Nafaka, Nişan ve Eşlerin Katkı Payı İle İlgili Davaları, Ank. 2008.
- Yavuz, Nihat: Türk Borçlar Kanunu'nun Getirdiği Değişiklikler ve Yenilikler, 2.baskı, Ank. 2012.
- Yavuz, Nihat: Türk Kira Hukuku, C.1, Ank. 2003.
- Yavuz, Nihat: Uygulamada ve Öğretide, Muvazaalı-İnançlı İşlem-Nam-ı Müstear-Kanuna Karşı Hile Davaları, Ank. 2007.
- Yavuz, Nihat: Vekilin; Müvekkil Adına veya Hesabına Bizzat Kendisi ile İşlem Yapabilmesi (Kendisiyle Sözleşme Yapması) ve Sözleşmenin İki Tarafını Temsil Edebilmesi (Çifte Temsil) Sorunu, Prof. Dr. Attila Özer'e Armağan, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ank. 2010, sh. 1295 vd.).
- Yener, Mehmet Deniz: Vedia Sözleşmesi, -tez- İst. 2008.
- Yenisey, Kübra Doğan: Hizmet Sözleşmesi, Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu, İst. 2012.
- Yılmaz, Aslan: Tüketici Hukuku, 2.baskı, Bursa, 2004.
- Yılmaz, Canan: 6098 Sayılı TBK. Çerçevesinde Taksitle Satış Sözleşmesi (TBK. mad. 253-262) [Prof.Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, Ank.2011]
- Yılmaz, Merve: Başlaşma Sözleşmesinin Sona Ermesi-doktora tezi-, İst. 2011.
- Yılmaz, Zekeriya: Hukuki Sorumluluk, Tazminat, Sigorta ve Rücu Davaları, Ank. 2010.
- Yürekli, Sabahattin: Türk Borçlar Kanununa Göre Hizmet Sözleşmesinin Sona Ermesi, -doktora tezi-, Ank. 2011.
- Zengin, İbrahim Çağrı: Pazarlamacılık Sözleşmesi, İst. 2013.
- Zevkliler, Aydın: Özel Borç İlişkileri, 7. baskı, Ank. 2002.

Dr. Halil POLAT

Avukat

Meslekî Açidan

AVUKATIN PRATİK EL KİTABI

Dijital Ortamda Yazışma ve Belge Örnekleriyle

Avukatlık Stajı	■	Vekâlet Ücreti
Avukatlık Sözleşmesi	■	Karşı Yan Vekâlet Ücreti
Avukatlık Mesleği	■	Avukatın Azli ve İstifası
Avukatın Hak, Yetki ve Görevleri	■	Avukatlık Suçları
Avukatlık Ücret Alacağı Davası	■	Disiplin, cezaî ve hukukî sorumluluğu
CMK Avukatlığı	■	Yazışma ve talep örnekleri
Avukata Tebligat Usulü	■	Pratik notlar
Avukatlık Meslek Kuralları	■	Önemli vurgular
Avukatlık Meslek Örgütleri	■	Kavram indeksi

Adalet Yayınevi

Ankara 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Meslekî Açından Avukatın Pratik El Kitabı

Av. Dr. Halil Polat

Hukuk Yayınları Dizisi – 3786

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978-605-264-805-6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Dizgi ve Sayfa Tasarımı:

Dr. Halil Polat

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

- **ADAY**, Nejat, Avukatlık Hukukunun Esasları, Beta Yayınları, İstanbul 1994.
- **AFŞİN**, Sabahat, Avukatlıkta Reklam Yasağı, Dicle Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2022
- **AKCAN**, Recep, Vekilin Başkasını Tevkil Etme Yetkisi, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 9, Sayı 3-4, Yıl 2001, s. 7 vd.
- **AKGÜL KOÇER**, Şeyma, Kamulaştırma Bedel Tespit ve Tescil Davalarında Aleyhe Vekâlet Ücreti Uygulamasının Mülkiyet Hakkı Açısından Değerlendirilmesi, https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/300320231557489_inhakdergi10_inhakdergi10.pdf
- **AKİPEK-ÖCAL**, Şebnem, Vekâlet İlişkileri (Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Ed: M. Turgut Öz), Seçkin Yayınları, Ankara 2023, s.697-736.
- **ALDEMİR**, Hüsni, Uygulamada Avukatlık Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2018
- Ankara Barosu Avukatlık Staj Rehberi, Ankara Barosu Yayınları, Ankara 2016
- **ARAL**, Fahrettin/**AYRANCI**, Hasan, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 11. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.
- **ASLAN**, Ali Çetin, Avukatlık Hukukunda Reklam Yasağı, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2015 (Reklam Yasağı)
- **ASLAN**, Ali Çetin, Avukatlık Tekeline Genel Bir Bakış, DEÜHFD, C.16, Özel Sayı, Y.2014 (Avukatlık Tekeli)
- **ASLAN**, Oğuzhan/**KARAKOÇ**, Hüseyin, Avukatlar İçin Serbest Meslek Makbuzu El Kitabı, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021
- **AYBAY**, Rona, Avukatlık Kanunundaki, Disiplin Kovuşturmasının Bir Yıl İçinde Açılması Zorunluluğu (Madde 141/II), Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, s. 45 vd.
- **AYDIN**, Murat, Avukatlık Ücreti, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020
- **AYKUT**, Gökhan, Hukuk Davalarında Avukatlık Ücreti, İstanbul Kültür Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2018
- **BAĞLI-TAHIROĞLU**, Yasemin, Hukuk Yargılamasında Vekâlet Ücreti, İstanbul Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.
- **BAYDAR HALİÇ**, Avukatın Hukukî Sorumluluğu, Marmara Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019

Avukatın Pratik El Kitabı | Halil Polat

- **BERBEROĞLU YENİPİNAR**, Filiz, Avukatın Yargılama Sürecindeki Hakları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018
- **BOZDAĞ**, Ahmet/**KORKMAZ**, Zeynep Büşra, Ceza Muhakemesi Hukukunda Avukatlara Tanınan Hukukî Ayrıcalıklar, İkinci Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022
- **BOZKURT**, Buket, Avukatın Borca ve Yüküme Aykırı Davranıştan Sorumluluğu, Çankaya Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2018
- **BUDAK**, Ali Cem/**KARAASLAN**, Varol/**APAYDIN**, Eylem/**AYDEMİR**, Fatih, Avukatlık ve Noterlik Hukuku, 2. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2022
- **BULUR**, Alper, Avukatlık Kanunu. 35/A'NIN Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları Çerçevesinde İrdelenmesi ve Bir Düzenleme Önerisi, TBB Dergisi, 2010 (89)
- **CİMBAR**, Ferhat, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, Gazi Ün. SBE Doktora Tezi, Ankara 2018
- **COŞAR**, Vedat Ahsen/**AKGÜL**, Salih, Avukatlık Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2023
- **ÇALIŞKAN**, Suat/**ORAK**, Ümit/**GÜREL**, Begüm, Avukatlık Sözleşmesi ve Avukatlık Ücreti, 2. Baskı, Platon Hukuk Yayınevi, Ankara 2023
- **ÇELİK**, İsa, Avukatlık Suçları, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2022 (Avukatlık Suçları)
- **ÇELİK**, M. Lamih, Avukatlık Meslek Kuralları, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022 (Meslek Kuralları)
- **ÇELİKOĞLU**, Cengiz Topel, Medeni Yargılama Hukukunda Avukatın Delillerin Toplanmasındaki Rolü, Marmara Ün. SBE Doktora Tezi, İstanbul 2011
- **ÇETİN**, Süleyman/**ATEŞ**, Derya, Avukatlık ve Noterlik Hukuku, 5. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2022
- **ÇİNE**, Özcan, Avukatlık Hukuku, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023
- **ÇİTİL**, Ali, Türk Hukukunda Avukatlık Ortaklığı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020
- **DEMİR**, Şamil, Avukatın Uzlaşma Sağlama Yetkisi, Başkent Ün. SBE, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2011 (Uzlaşma)
- **DENİZ**, İlnur, Avukatlık Sözleşmesinin Sona Ermesi Hâlinde Vekâlet Ücreti, Çukurova Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, Adana 2018
- **DİNÇ**, Ünal, Disiplin Kurulu Kararları (2013-2017), Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2017. (Disiplin)
- **DİNÇ**, Ünal, Disiplin Kurulu Kararları ve İdari Yargı Kararları (2013-2017), Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2017. (Disiplin ve İdari Yargı)

Kaynakça

- **EGEMEN**, Erhan/**AŞIK**, Ahmet Can, Uygulamada Avukatlık Ücreti, Seçkin Yayınları, Ankara 2021
- **EKEN**, Furkan, Avukatlık Sözleşmesinde Ücretin Belirlenmesi, İstanbul Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019
- **ERDAĞ**, Nevzat, Avukatlar İçin Vergi Rehberi ve Serbest Meslek Makbuzu, Platon Hukuk Yayınevi, 2021
- **ERDOĞMUŞ TIĞLI**, Dicle, Avukatlar Hakkında Arama ve Elkoyma, İstanbul 2022.
- **EREN**, Fikret, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2017 (Özel)
- **ERTÜRK**, Cahide Sultan, Türk Hukukunda Kamu Avukatlığı ve Bağlı Avukatlık, Selçuk Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, Konya 2010
- **GANİYEVA**, Salimya, Türk Soylu Yabancıların Türkiye'de Çalışma Hakkı ve Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlar, TBBD, Y.2018, s. 139, s. 257-285.
- **GÖKCAN**, Hasan Tahsin, Avukatlık Yasası, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2012
- **GÖKYAYLA**, Emre, Avukatlık Sözleşmesinin Avukatın Azli ve İstifasıyla Sona Ermesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara Nisan 2007
- **GÜMÜŞ**, Mehmet, Avukatlar Hakkında Arama ve Elkoyma, Bahçeşehir Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019
- **GÜNAY**, Erhan, Avukatlar Hakkında Suç ve Disiplin Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2023 (Disiplin Hukuku)
- **GÜNAY**, Erhan, Vekâlet Sözleşmesi Uyuşmazlıkları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021 (Vekâlet)
- **GÜNER**, Semih, Avukatlık Hukuku, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2015 (Avukatlık Hukuku)
- **GÜNER**, Semih, Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2014 (Avukatlık Sözleşmesi)
- **GÜNERGÖK**, Özcan, Avukatlık Sözleşmesi, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2013
- **HARP**, Latife Başak, 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu Madde 35/a Kapsamında Avukatın Uzlaşma Sağlama Yetkisi, Çağ Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, Mersin 2022
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/#> (kaynağı özel olarak belirtilmeyen Yargıtay kararlarının kaynağı bu sitedir)
- **İLGÜN**, Candaş, Avukatlık Ücret Sözleşmesi, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015 (Ücret Sözleşmesi)

Avukatın Pratik El Kitabı | Halil Polat

- **İLGÜN**, Candaş, Karşı Yan Vekâlet Ücreti, Adalet Yayınevi, Ankara 2015 (Vekâlet Ücreti)
- **İLGÜN**, Candaş, Sulh Hâlinde Avukatın Ücret Alacağı, Adalet Yayınevi, Ankara 2016 (Sulh)
- **İLGÜN**, Ömer Faruk, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret El Kitabı, Aristo Yayınevi, 2021 (Ücret)
- **İLGÜN**, Ömer Faruk, Avukatlık Ücret Sözleşmesinde Genel İşlem Koşulları, 2. Yetkin Yayıncılık, Ankara 2020 (Genel İşlem Koşulları)
- **KAÇAK**, Avukatlık Kanunu, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2010
- **KARAGÜL**, Dilara, Türk Soylu Yabancıların Hukukî Rejimi, İstanbul Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2021
- **KARAOĞLAN**, Makbule, Kamu Avukatlarının Özlük/Statü Sorunları, Kısa ve Uzun Vadeli Talep ve Çözüm Önerileri, <https://www.barobirlik.org.tr/Haberler/kamu-avukatlarinin-ozluk-statu-sorunlari-kisa-ve-uzun-vadeli-talep-ve-cozum-onerileri-raporu-82932>
- **KARATEKE**, Songül, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, Ankara Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2004
- **KAYMAZ**, Seydi/ **GÖKCAN**, Hasan Tahsin Uzlaşma ve Önödeme, Ankara 2007
- **KAYIHAN**, Şaban/**ÜNLÜTEPE**, Mustafa, Vekâlet Sözleşmesinin Kendine Özgü Sona Erme Sebepleri, Fatih Sultan Mehmet Üniv. İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, S.3, Y.2014, s. 171-2012.
- **KOCAOĞLU**, Serhat Sinan, Türk Ceza Kanunu (m. 128) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Bir Hukuka Uygunluk Nedeni Olarak "Savunma Dokunulmazlığı", Ankara Barosu Dergisi, 2012/4
- **KORKUSUZ**, M. Refik/**KORKUSUZ**, M. Halit, Avukatlık Hukukuna Giriş, 6. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa 2022
- **KÖROĞLU**, Ozan, Avukatın Sözleşmeden Doğan Hukukî Sorumluluğu, Bahçeşehir Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2022
- **KUMAŞ**, Alpaslan, Avukatların Vergilendirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022
- **KURTOĞLU**, Tülin, Akdi Vekâlet Ücreti ve Avukatın Hukukî Sorumluluğu, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2016
- **KÜÇÜK**, Bengü, Avukatlar Hakkında Cezaî Soruşturma ve Kovuşturma Usulü, Seçkin Yayınları, Ankara 2021
- **MISIR**, M. Haşim, Avukatlık Disiplin Hukuku, TBB Yayınları, Nisan 2008, Ankara (Disiplin)

Kaynakça

- **MISIR**, M. Haşim, Avukatlık Sözleşmesi ve Ücret, (Soru-Cevap), TBB Yayınları, Ankara 2020 (Avukatlık Sözleşmesi)
- **ORUĞÜNEY**, Ömür, Avukatın Ceza ve Disiplin Hukuku Sorumluluğu, İstanbul Medipol Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2017
- **ÖZBEK**, Mustafa S., Avukatlıkla Bağdaşabilen Akademik Unvanlar, S.1, Y.12, s. 17-42
- **ÖZDEMİR**, Burcu Deniz, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, Bahçeşehir Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020
- **ÖZEN**, Atilla, Avukatlık Hukuku, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023 (Avukatlık Hukuku)
- **ÖZEN**, Atilla, Avukatlık Sözleşmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021 (Avukatlık Sözleşmesi)
- **ÖZEN**, Atilla, Soru Cevaplı Avukatlık Hukuku Uygulamaları, Legal Yayıncılık, İstanbul 2013 (Soru Cevap)
- **ÖZEN**, Avukatlık Hukuku Ders Kitabı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022 (Ders Kitabı)
- **ÖZKENT**, Ali Haydar, Avukatın Kitabı, İkinci Tıpkı Basım, Ufuk Matbaası, İstanbul 2002
- **PEKER**, Ömer Lütfi, Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Avukatlık Ortaklığı, Selçuk Ün. SBE Doktora Tezi, Konya 2007
- **POLAT**, Ceza Hâkiminin Başvuru Kitabı, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023 (Ceza Hâkimi)
- **POLAT**, Metin, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017 (Ücret)
- **RUHİ**, Ahmet Cemal/**RUHİ**, Canan, Avukatlık Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021 (Avukatlık Hukuku)
- **RUHİ**, Ahmet Cemal/**RUHİ**, Canan, Avukatlık Sözleşmesi ve Avukatlık Ücreti, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021 (Avukatlık Sözleşmesi)
- **RÜZGARESEN**, Cumhur, Avukatlık ve Noterlik Hukuku, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2022
- **SAATCIOĞLU**, Onur Can, Türk Soylu Yabancıların Çalışma Haklarına İlişkin Ayrıcalıklı Sisteme Yeniden Bakış: Amaç ve Konu Yönünden Değişim Sorunu, Y.2021, C.70, S.4, s. 1083-1130.
- **SARICA**, Dilşad, Avukatın Ücret Hakkı, Akdeniz Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, Antalya 2016
- **SENCER TEKİN**, Sıla, Avukatların Meslek Suçları ve Yargılanması Usulü, Atılım Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2022
- **SEVER**, Dilşad Çiğdem, Avukatlığa Engel Suçların ve Avukatlığa Kabulü Bekletme Yetkisinin Anayasallığı Üzerine, Anayasa Hukuku Dergisi – C.8, S.16, Y. 2019, s. 409-442

Avukatın Pratik El Kitabı | Halil Polat

- **SEYİT**, Günal, Türkiye'de Milletvekilliği-Avukatlık Bağdaşmazlığı Sorunu: Tarihsel Bir İnceleme, Ankara Barosu Dergisi, C.80, S.1, Y.2022, 2022/1, s. 135-211
- **SUNGURTEKİN-ÖZKAN**, Meral, Avukatlık Hukuku, 1. Baskı, Barış Yayınları, Fakülteler Kitabevi, İzmir 2006
- **ŞAHİNKAYA**, Nilgün, İşçi Avukatlık, Seçkin Yayınları, Ankara 2019
- **TANRIVER**, Süha, Noterlik Açısından Vekâlet (Temsil), <https://www.noterlikrehberi.net/rehber/index.html?vekalet-temsil-makaleleri-1.html> (Temsil)
- **TANRIVER**, Süha, Avukatlık ve Noterlik Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2023 (Avukatlık)
- **TANRIVER**, Süha, Genel Vekâlet (Temsil) Özel Vekâlet (Temsil) Ayırımı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniv. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.2, S.2, 1998 (Vekâlet)
- TBB Disiplin Kurulu Kararları, <https://www.barobirlik.org.tr/DisiplinKararlari> (Kaynağı özel olarak belirtilmemiş kararlar bu siteden temin edilmiştir)
- **TOPAL**, Hakan, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, Kırıkkale Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale 2019
- **TURAN FÜHNER**, Ezgi, Avukatın Azli ve Azlin Hukukî Sonuçları, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2020
- **TUTUMLU**, Mehmet Akif/USTA, Murat, Asliye Hukuk ve Tüketici Mahkemesinde Vekâlet Ücreti Davası, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023
- **UYSAL**, Osman Ali, Stajyer Avukatın Sıklıkla Yaptığı Hata, <https://www.hukukihaber.net/stajyer-avukatin-siklikla-yaptigi-hata>
- **ÜNSAL**, Görkem, Avukatlık Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Hukukî Sonuçları, Ankara Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2018
- **YALÇINDURAN**, Türker, Vekâlet Sözleşmesinde Ücret, 2. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2007
- **YAVUZ**, Cevdet, Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), 8. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2010 (Borçlar-Özel)
- **YENİPİNAR**, Filiz, Avukatın Yargılama Sürecindeki Hakları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018
- **YILMAZ**, Battal, Avukatlık Ücret Sözleşmesinden Kaynaklanan Davalar, Adalet Yayınevi, Ankara 2022 (Ücret Sözleşmesi)
- **YILMAZ**, Dilşat, Türk Hukukunda Kamu Hizmeti Kavramı ve Kriterleri, Gazi Üniv. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XII, Y.2008, S.1-2 (Kamu Hizmeti)
- **YILMAZ**, Ejder, Kamuda Çalışan Avukatlar, AÜHFD, C.57, S.3, Y.2008 (Kamuda Çalışan Avukatlar)

Dr. HALİL POLAT

Avukat

Teori ve Uygulamada
**CUMHURİYET
SAVCISININ
EL KİTABI**

Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş

8. BASKI

CİLT 1

Hâkim ve savcı yardımcılığına
dair yeni sistem işlenmiştir

8. Yargı Paketi İşlenmiştir

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Teori ve Uygulamada Cumhuriyet Savcısının El Kitabı
Dr. Halil Polat

Hukuk Yayınları Dizisi : 1872

Sekizinci Baskı : Mayıs 2024

ISBN (Takım) : 978-605-264-806-3

ISBN (I. Cilt) : 978-605-264-807-0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72

Ankara Şube

Cihan Sokak No: 16/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Dizgi ve Sayfa Tasarımı:

Halil Polat

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 47771
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

- **AKBULUT**, Berrin, Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararı (TCK m. 158/6), Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, 2022, 10(1), s. 153-209
- **ALBAYRAK**, Mustafa, Ceza Muhakemesi Kanunu (Öz Kitap), 10. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015, (CMK)
- **ALBAYRAK**, Zeki Murteza, Ceza Muhakemesi Kanunu (Öz Kitap), 12. Baskı, İstanbul 2020
- **ARTUÇ**, Mustafa/**HIRSLI**, Tahir, Hüküm Kurma Esasları, Adalet Yayınevi, Ekim 2008.
- **BAKICI**, Sedat, 5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2007. (Genel)
- **BAKICI**, Sedat, Olaydan Kesin Hükme Kadar Ceza Yargılaması ve Ceza Kanunu Genel Hükümler, Genişletilmiş 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2000. (Olaydan Kesin Hükme)
- **BIÇAK**, Vahit, Ceza Muhakemesi Hukuku, 4. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.
- **CENTEL**, Nur/**ZAFER**, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2018 (CMK-2018)
- **CENTEL**, Nur/**ZAFER**, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, 7. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2010 (CMK)
- **CENTEL**, Nur/**ZAFER**, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, El Kitabı, Beta yay, İstanbul 2006. (El Kitabı)
- **CENTEL**, Nur/**ZAFER**, Hamide/**ÇAKMUT**, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 10. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2017
- **ÇELİK**, İsa, Avukatlık Suçları, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2022 (Avukatlık Suçları)
- **ÇOLAK**, Haluk/**TAŞKIN**, Mustafa, Açıklamalı-Karşılaştırmalı-Uygulamalı Ceza Muhakemesi Kanunu, Seçkin Yayınları, Ankara 2005.
- **DÖNMEZER**, Sulhi, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 16. Bası, Beta Yayınevi, İstanbul 2001.
- **DÖNMEZER**, Sulhi/**ERMAN**, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C.II, 14. Baskı, Der Yayınları, İstanbul 2019 (Nazari ve Tatbiki-2019)
- **EKİNCİ**, Mustafa/**ESEN**, Sinan, Anlatımlı ve Gerekçeli Yeni Türk Ceza Kanununda Yer Alan Hırsızlık, Yağma, Güveni Kötüye Kullanma, Dolandırıcılık, Hileli ve Taksirli İflas, Karşılıksız Yararlanma, Belgelerde Sahtecilik ve Bilişim Alanında Suçlar, Adâlet Yayınevi, Ankara Eylül 2005.

- **ERDOĞAN**, Oktay, İnfaz Hukuku, Acar Basım, İstanbul 2008.
- **EREM**, Faruk, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Genel Hükümler, C.I, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1993.
- **EROL**, Haydar, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, Ankara, 2007.
- **GÖK**, Şemsi, Adli Tıp, 6. Bası, İstanbul 1991.
- **GÖKCAN**, Hasan Tahsin /**ARTUÇ**, Mustafa, Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi ve Özel Soruşturma Usulleri (Memur Yargılaması), 4. Baskı, Adâlet Yayınevi, Ankara 2016.
- **GÖKCAN**, Hasan Tahsin, Avukatlık Yasası, Seçkin Yayınları, Ankara 2012.
- **GÜNAY**, Erhan, Açıklamalı-Uygulamalı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve İlgili Mevzuat, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006 (İnfaz).
- **GÜNAY**, Erhan, Avukatlar Hakkında Suç ve Disiplin Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2023 (Disiplin Hukuku)
- **GÜNAY**, Erhan, Uygulamada Ölü Muayene ve Otopsi, 1.Baskı, Ankara (Otopsi).
- **GÜNAY**, Erhan, Uygulamada Trafik Kazalarında Sorumluluk(Hukuk-Ceza), Ankara 2000(Trafik Kazalarında Sorumluluk).
- **KAMAY**, Behçet Tahsin, Adli Tıp, 3.Bası, 1.Cilt, Ankara 1959.
- **KAMER**, Vehbi Kadri, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı, 2. Baskı, Adâlet Yayınevi, Ankara 2007.
- **KARAKEHYA**, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. Bası, Savaş Yayınevi, Ankara 2016
- **KAYMAZ**, Seydi, Ceza Muhakemesinde Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Seçkin Yayınevi, Ankara 2009
- **KAYMAZ**, Seydi/ **GÖKCAN**, Hasan Tahsin, 5237 , Sayılı Türk Ceza Kanununda Taksirle Adam Öldürme ve Yaralama Suçları, Ankara 2006.
- **KEKLİK**, Ramazan, Ceza Yargılamasında İletişimin Denetlenmesi, Adâlet Dergisi, S.25
- **KÜÇÜK**, Bengül, Avukatlar Hakkında Cezaî Soruşturma ve Kovuşturma Usulü, Seçkin Yayınları, Ankara 2021
- **MALKOÇ**, İsmail/**YÜKSEKTEPE** Mert, Açıklamalar ve Yorumlarla 5271 Sayılı Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu, Malkoç Kitabevi, Ankara 2005.
- **MALKOÇ**, İsmail, Yeni Türk Ceza Kanununda Cinsel Saldırı Suçları, Malkoç Kitabevi, Ankara 2005.
- Meşe Yazılımlar İhtihat ve Mevzuat Bankası.
- **ÖNCÜ**, Fatih/**SERCAN**, Mustafa, “Ceza Hukukunda Adli Psikiyatri” Adli Psikiyatri Uygu-

Kaynakça

lama Klavuzu, Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları, Ankara 2007.

- **ÖNDER**, Ayhan, Ceza Hukuku Dersleri, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992.
- **ÖZBEK**, Veli Özer, Yeni Ceza Muhakemesi Kanununun Anlamı, İzmir Şerhi, Seçkin yayınevi, Ankara 2005(CMK'nın Anlamı).
- **ÖZBEK**, Veli Özer/**DOĞAN**, Koray/**BACAKSIZ**, Pınar, Ceza Muhakemesi Kanunu, 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020
- **ÖZBEK**, Veli Özer/**MERAKLI**, Serkan, Ceza Hukukunda Avukatın Kamu Görevlisi Olarak Kabul Edilebilirliği Sorunu, Dr. Dr. h.c. Silvia Tellenbach'a Armağan, Ankara 2018.
- **ÖZEN**, Mustafa, Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017
- **ÖZGENÇ**, İzzet, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi(Genel Hükümler), Adâlet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayını, 3. Bası, Ankara 2006.
- **ÖZTÜRK**, Bahri/**ERDEM**, Mustafa Ruhan, Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Yeni CMK'ya Göre Yenilenmiş 10. Baskı, Ankara 2006.
- **ÖZTÜRK**, Bahri, Ana Hatlarıyla Ceza Muhakemesi Hukuku Ders Kitabı, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020 (Ders Kitabı)
- **ÖZTÜRK**, Bahri, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020 (Uygulamalı)
- **PAKSOY**, Mustafa, Cumhuriyet Savcısının Bağımsızlığı Meselesi, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDE) VII – I : 45-66 [2014
- **PARLAR**, Ali/**HATİPOĞLU**, Muzaffer, 5237 sayılı TCK'da Özel ve Genel Hükümler Açısından Sulh Ceza Davaları, Adâlet Yayınevi, Ankara 2007(Sulh Ceza Davaları).
- **PARLAR**, Ali/**HATİPOĞLU**, Muzaffer, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, Ankara Şubat 2007(TCK Yorumu).
- **POLAT** Oğuz, Klinik Adli Tıp, yenilenmiş 2. bası, Seçkin Yayınları, Ankara 2006.
- **SALDIRIM**, Mustafa, Cumhuriyet Savcısının Denetim Görevi, Adâlet Yayınevi, Ankara Ekim 2007.
- **SELVİ KILLIBAŞ**, Özlem, Ceza Muhakemesi Hukukunda Gizli Soruşturmacı, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2010.
- **SOYASLAN**, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Gözden Geçirilmiş 6. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2006.
- **ŞAHİN**, Cumhur/**GÖKTÜRK**, Neslihan, Ceza Muhakemesi Hukuku, C.I, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020
- **ŞAN**, Abdulah Ayhan, Özel Soruşturma Usulleri, Adâlet Bakanlığı Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara 2007.

kanlığı Yayını, Nisan 2008.

- **ŞIK**, Hüseyin, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama, Adâlet Dergisi, 26. Sayı, Eylül 2006(Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama).
- **TARHAN**, Faruk, Ceza Muhakemesi Hukuku, 1.Bası, Asil Yay., 2006.
- **TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM** Mustafa Ruhan/ **ÖNOK**, R. Murat, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na Göre Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006.
- **TEZCAN**, Mehmet, Adli Kontrol, Doktora Tezi, Ankara, 2012.
- **TOPDEMİR**, Canan, İstismar Mağduru Çocuğun Korunmasında Bir Uygulama: Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM)
- **TOROSLU**, Nevzat/**FEYZİOĞLU**, Metin, Ceza Muhakemesi Hukuku, Savaş Yayınevi, Ankara 2009
- **ÜNVER**, Yener/**HAKERİ**, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015 (Ceza Muhakemesi)
- **ÜNVER**, Yener/**HAKERİ**, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, C.I-II-III, 15. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2019 (CMK)
- www.kazanci.com.
- Yargı Dünyası Dergisi, Temmuz-2007 Sayı: 139.
- **YAŞAR**, Osman, Ceza Muhakemesi Kanunu, 9. Baskı, Ankara 2020
- **YENİDÜNYA**, A. Caner/**İÇER**, Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2016
- **YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020
- **YERDELEN**, Erdal, Türk Ceza Hukuku Yaptırımları ve İnfaz Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2021
- **YURTCAN** Erdener, Cumhuriyet Savcısının ve Cumhuriyet Yargıcının Başvuru Kitabı, Adâlet Bakanlığı Yayın İşleri Başkanlığı, 5. Bası, Ankara 2007(Başvuru Kitabı).
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/>
- <https://www.egm.gov.tr/kriminal/>

Ece ÇETİN

SOSYAL MEDYA ARACILIĞIYLA İŞLENEN
CİNSEL TACİZ SUÇU

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Sosyal Medya Aracılığıyla İşlenen Cinsel Taciz Suçu
Ece Çetin

Hukuk Yayınları Dizisi – 3788

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 809 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Acay, Fırat. "Sosyal Medya Aracılığıyla Hakaret Suçu ve Suçun Tespitine İlişkin Uygulamalar", **İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2021, Cilt 7, Sayı 1, (s.71-140).
- Adalet Bakanlığı. **Adli İstatistikler**, <https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/310520221416422021H%C4%B0ZMETE%C3%96ZELK%C4%B0TAP.pdf> (24.10.2023).
- AIHM, Karar Erişim Sayfası, <https://hudoc.echr.coe.int>, (15.06.2023).
- AIHM, AIHS'nin 6.Maddesi, Adil Yargılanma Hakkı, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Guide_Art_6_crimina-l_TUR, (15.08.2023).
- AIHS Madde 8 Rehberi, Özel Hayata ve Aile Hayatına, Konuta ve Haberleşmeye Saygı Hakkı, Avrupa Konseyi/AIHM, 2019, https://www.echr.coe.int/documents/guide_art_8_eng.pdf, (23.10.2023).
- Akkulut, Berrin. "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Rızanın Niteliği", **CHD**, Sayı 40, Yıl 14, Ağustos 2019, (s.265-288).
- Akçin, İhsan. "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar", **Yargıtay Dergisi (YD)**, Cilt 32, Sayı:1-2, 2006, (s.99-144).
- Akkaya, Çetin. "Suçların İçtimai Bağlamında Fiil Tekliği", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Sayı 13, 2019, (s.1-38).
- Akkurt, Sinan Sami. "Kişilik Hakkının Sosyal Medya Kullanıcıları Tarafından İhlâli Hâlinde Ortaya Çıkacak Cezaî Sorumluluğa Medenî Hukuk Bağlamında Bir Bakış", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 25, Sayı 2, Yıl:2017, (s.329-373). (**Cezaî Sorumluluk**)
- Akkurt, Sinan Sami. **Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller Karşısında Kişilik Haklarının Korunması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019. (**Sosyal Medya**)
- Aksoy Retornaz, Emine Eylem. **Bir Siber Taciz Biçimi: Cinsel İçerikli Görüntüleri Rızaya Aykırı Olarak İfşa Etme, Yayma, Erişilebilir Kılma veya Üretme Suçu (Revenge Porn ve Deep Fake)**, 1.Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2021. (**Siber Taciz**)
- Aksoy, Emine Eylem. "Siber Suçluluğa Dair Sözleşme" Prof Dr Kemal Oğuzman'a Armağan, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2002, Yıl: 1 Sayı, 1, (s.869-896). (**Siber Suçluluk**)
- Aksoy Retornaz, Eylem. "Online Solicitation of Children for Sexual Purposes (Cybergrooming) from the Turkish Legal Perspective", **Ceza Hukuku ve**

- Kriminoloji Dergisi**, Cilt 10, Sayı 1, 2022, (s.211-233). **(Turkish Legal Perspective)**
- Aktaş, Batuhan. **Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suçu**, Der Yayınları, İstanbul 2017.
- Akyürek, Güçlü. **Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suçu** (TCK m.134), Seçkin Yayınları, 3.Baskı, Ankara 2021.
- Alacakaptan, Uğur. **İngiliz Ceza Hukuku'nda Suç ve Cezaların Kanuniliği Prensibi**, Ajans Türk Matbaası, Ankara 1958.
- Alacakaptan, Uğur. **Suçun Unsurları**, Sevinç Matbaası, Ankara 1975. **(Suçun Unsurları)**
- Albayrak, Mustafa. "Şikayete Tabi Suçların Özellikleri ve Bu Suçlara Bağlı Hukuki Sorunlar", **TBDD**, Sayı 77, 2008, (s.281-306).
- Aliusta, Cahit ve Recep Benzer. "Avrupa Siber Suçlar Sözleşmesi ve Türkiye'nin Dahil Olma Süreci", **Uluslararası Bilgi Güvenliği Mühendisliği Dergisi**, Cilt 4, No 2, 2018, (s.35-42).
- Alkan, Özlem **Basit Yargılama Usulü**, Adalet Yayınevi, 2021, 1. Baskı
- Alman Federal Meclisinin yasa hakkında yayınladığı yayın, Deutscher Bundestag, 19.Wahlperiode Drucksache 19/15825, 11.12.2019, <https://dserver.bundestag.de/btd-/19/158/1915825.pdf>, (24.10.2023).
- Alman Federal Meclisinin yasa hakkında yayınladığı yayın, Deutscher Bundestag Drucksache, 19. Wahlperiode 19/17795, 11.03.2020, <https://dserver.bundestag.de/btd/19/177/1917795.pdf>, (24.10.2023).
- Alman Federal Meclisinin yasa hakkında yayınladığı yayın, Deutscher Bundestag Drucksache, 19. Wahlperiode, 19/11113, 25.06.2019, <https://dserver.bundestag.de/btd/19/111/1911113.pdf>, (24.10.2023)
- Altıparmak, Ayşe ve Deniz Küzeci. "Türk Hukukunda Yeni Bir Kavram: İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing)", **THD**, 2009, Sayı 35, (s.47-56).
- Amerikan Yüksek Mahkemesi (Supreme Court of The US) Katz vs United States Kararı, <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/389/347/> (10.06.2023).
- Andrejew, Igor. "Ailenin Ceza Hukuku Yönünden Korunması", (Çev.: Duygun Yarsuvat), **İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cilt 3, Sayı 4, 1969, (s.250-267).
- Andropedi, **İzinsiz Fotoğraf Çekimi**, <https://www.andropedi.com/izinsiz-fotograf-ve-video-cekme/>(03.03.2023)
- Apiş, Özge. **Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi**, Adalet Yayınevi, 1.Baskı, Ankara 2022.
- Aral, Vecdi. **Hukuk Felsefesinin Temel Sorunları**, Oniki Levha Yayınları, 3. Baskı, İstanbul 2021,

- Arslan, Ahmet. **İlkçağ Felsefe Tarihi Aristoteles**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1.Baskı, İstanbul 2007.
- Arslan, Çetin. İstihbaratın Ceza Muhakemesi Hukukunda Kullanılması, **Fasikül Hukuk Dergisi**, Eylül 2011, Cilt 3, Sayı 22, (s.10-14).
- Arslantürk, Mustafa. **Türk Ceza Kanunu Uygulamasında, Cinsel Suçlar**, Seçkin Yayıncılık, 6.Baskı, Ankara 2022.
- Artuk, Mehmet Emin ve Ahmet Gökçen, Mehmet Emin Alşahin ve Kerim Çakır. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Adalet Yayınevi, 16.Baskı, Ankara 2022. **(Genel Hükümler)**
- Artuk, Mehmet Emin ve Mehmet Emin Alşahin. "Sarkıntılık Fiili", **AÜHFD**, Cilt 65, Sayı 4, 2014, (s.3243-3270).
- Artuk, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen, Mehmet Emin Alşahin ve Kerim Çakır. **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Adalet Yayınevi, 20.Baskı, Ankara 2022. **(Özel Hükümler)**
- Artuk, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen, Mehmet Emin Alşahin ve Kerim Çakır, **Ge-rekçeli Türk Ceza Kanunu**, Adalet Yayınevi, 20. Baskı, Ankara 2019. **(Ge-rekçeli Türk Ceza Kanunu)**
- Artuk, Mehmet Emin. "Cinsel Taciz Suçu (TCK m. 105)", **Çalışma ve Toplum**, Sayı 11, 2006/4, (s.29-44). **(Cinsel Taciz Suçu (TCK m. 105))**
- Artuk, Mehmet Emin. "Cinsel Taciz ve Ceza Hukuku", **AÜSBFD**, Cilt 49, Sayı 3, Mart 1994, (s.31-50). **(Cinsel Taciz ve Ceza Hukuku)**
- Artuk, Mehmet Emin. "Güvenlik Tedbirleri", Prof. Dr. Atilla Özer'e Armağan, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: XII, Sayı:1-2, Ankara 2010, (s.461-492).
- Artuk, Mehmet Emin. "Güvenlik Tedbirlerinin Genel Esasları", **Türk-Alman Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, Köksal Bayraktar'a Armağan**, (Yayına Hazırlayanlar: Eric, Hilgendorf- Yener Ünver), Cilt 3, Yeditepe Üniversitesi Yayını, İstanbul 2010, (s.271-305).
- Artuk, Mehmet Emin. "Kanunilik İlkesi ve Tarihiçesi, **Ceza Hukukunda Kanunilik İlkesi**, Cilt 3, (Yayına Hazırlayanlar: Gunnar Duttge, Yener Ünver), Özyeğin Üniversitesi Alman Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi, Seçkin Yayınları, Ankara 2014.
- Artuk, Mehmet Emin. "Türk Ceza Hukukunda Yaptırımlar Sistemi", **CHD**, Yıl: 2, S.4, Ağustos 2007, (s.61-77).
- Artunç, Mustafa. "Cinsel Taciz Suçu", **Terazi Hukuk Dergisi**, Cilt 2, Sayı 11, 2007, (s. 103-113).
- Atalay, Bahar, "Bilişim Suçları, İletişim ve Sosyal Medya", **İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi**, Temmuz 2018 Cilt 10, Sayı 3, (s.1-36).

- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Madde 8 Rehberi, “Özel Hayata ve Aile Hayatına, Konuta ve Haberleşmeye Saygı Hakkı”, **Avrupa Konseyi**, AİHM 2019, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Guide_Art_8_TUR, (30.04.2023).
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 30 Ocak 2019 tarihinde kabul edilen “Kılavuz ve Açıklayıcı Bildiri Kitapçığı”, <https://rayp.adalet.gov.tr/resimler/-552/dosya/session-1-v2-tr02-09-202111-22-am.pdf>,(15.08.2023).
- Avrupa Konseyi, <https://rm.coe.int/prems-107219-tur-2576-lanzarote-convention-leaflet-a5-web/168098bd18> (15.11.2022);
- Avrupa Konseyi'nin Açık Kaynak istihbaratı tanımı için bkz. <https://data.europa.eu/en/publications/d-atastories/open-source-intelligence>; (25.08.2023).
- Aydın, Devrim. “Suça Teşebbüs”, **AÜHFD**, 2006, Cilt: 55, Sayı:1, (s.85-113).
- Aydın, Hüseyin. “Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı”, **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl:68 Sayı 1 Yıl 2010, (s.109-128).
- Aydın, Öykü Didem. “Ceza Hukuku’nun Çağdaş İlkeleri ve Avrupa Birliği Kriterleri Açısından Türk Ceza Kanunu”, **TBBD**, Sayı 53, 2004, (s.63-140).
- Aydın, Öykü Didem. “Yeni Türk Ceza Yasasında Cinsel Suçların Düzenleniş Biçimi”, **Ankara Barosu Hukuk Kurultayı**, 03/07 Ocak 2006, Cilt 3. 1.Baskı, Ankara Barosu Yayınları, Ankara 2006, (s. 283-290).
- Aygörmez Uğurlubay, Gülsün. **Alman ve Türk Hukukunda Cinsel Suçlar ve Cinsel Suçları Önleme Stratejileri**, 1.Uluslararası Adli Bilimler ve Ceza Hukuku Kongresi, 15-16 Nisan 2019, Oniki Levha Yayınları, 1.Baskı, İstanbul 2019.
- Bacaksız Selman, Ahmet Aslan ve Okan Yıldız. **Sosyal Medya ve Ceza Hukuku**, Adalet Yayınevi, 1.Baskı, Ankara 2023.
- Bacaksız, Pınar ve Tuğba Bayzit. “Yargıtay’ın Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda İspata Yaklaşımı”, **DEÜHFD**, Prof Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, Cilt 21, Özel Sayı 2019, (s. 379-414).
- Bakıcı, Sedat. **Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler**, 1. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara 1994.
- Balci, Murat ve Kerim Çakır. “İsrarlı Takip Suçu (TCK m.123/A)”, **KHASHFD**, Cilt:10, Sayı:2, Aralık 2022, (s. 323-339).
- Balci, Murat ve Kerim Çakır. İnternet Ortamında ve Sosyal Ağlarda İşlenen Cinsel Suçlar”, **Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl 2022, Cilt 8, Sayı 2, ,(s.201-214). (**İnternet**)
- Baş, Eylem. “Türk Ceza Hukukunda Cinsel Taciz Suçu”, **AÜHFD**, Yıl 2016, Sayı 4, Cilt 65, (s.1135-1215). (**Cinsel Taciz**)

- Baş, Eylem. **Ceza Hukukunda Fail ve Mağdur**, Seçkin Yayıncılık, 1.Baskı, Ankara 2021. **(Fail ve Mağdur)**
- Başlar, Yusuf. “İnternet Søjeleri ve Cezai Sorumlulukları”, **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt XIX, 2022/2, (s. 603 – 633).
- Baştürk, İhsan. “Bilgisayar Sistemleri ile Verilerinde Arama, Kopyalama ve Elkoyma”, **Fasikül Hukuk Dergisi**, Cilt 2, Sayı 9, 2010, (s.23-32).
- Bayraktar, Köksal, Serap Keskin Kiziroğlu ve Ali Kemal Yıldız, Pınar Memiş Kartal, Sinan Altunç, Gülşah Bostancı Bozbayındır, Barış Erman, Fulya Eroğlu Erman, Gülşah Kurt ve Hasan Sınar **Ceza Özel Hukuku Cilt II, Kişilere Karşı Suçlar**, Oniki Levha Yayınları, 1.Baskı, İstanbul 2017.
- Bayzit, Tuğba. **Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuk Anabilim Dalı, İzmir 2017.
- Beccaria, Cesare. **Suçlar ve Cezalar (Beşeriyetin Mecellesi)**, Çev. : Dr. Muhiddin Göklü, 2. Baskı, Güven Basım ve Yayınevi, İstanbul 1961.
- Berghäuser, Gloria. “Upskirting und ahnliche Verhaltensweisen Unbefugte fotografische oder filmische Aufnahmen unter der Oberbekleidung”, **ZIS** 10/2019, (s. 463–475).
- Berkowitz, Eric. **Seks ve Ceza**, Kolektif Kitap Yayıncılık, 7.Baskı, İstanbul 2018.
- Birleşik Krallık Cinsel Suçlar Yasası, “Sexual Offences Act 2003”, “Voyeurism: additional offences”, <https://www.legislation.gov.uk/> (19.05.2023)
- Birtane, Şermin. “Özel Hayata Saygı Hakkı (AİHS 8.Madde) Bağlamında Çalışma Hakkı ve Mesleki Hayat İlişkisi, **Anayasa Yargısı**, Cilt 38, Sayı 2, 2021, (s. 57-97).
- Bluett-Boyd, Nicole, Bianca Fileborn ve Antonia Quadara. “The role of emerging communication technologies in experiences of sexual violence: A new legal frontier?”, **Journal of the Home Economics Institute of Australia**, 2013, Vol 20, Issue 2. https://aifs.gov.au/sites/default/files/publication-documents/rr23_0.pdf, 03.03.2023.
- Bock, Dennis. **Strafrecht Allgemeiner Teil**, Springer, 2018.
- Bottke, Wilfried. “Sexuality and Crime: The Victims of Sexual Offenses”, **Buffalo Criminal Law Review**, Cilt 3, Sayı 1, 1999, (s.293-315).
- Börekçi, Eşref Barış. “Nitelikli Cinsel Saldırı/İstismar Mağdurları Neden Bir defa Dinlenememektedir?”, **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 19, Sayı 2, 2022, (s.1077-1084).
- Cambridge Sözlüğü, <https://dictionary.cambridge.org/tr-/s%C3%B6zlük/C3%-B6zl%C3%B6k/ingilizce/upskirting>, (15.07.2023).

- Can, Cahit. **Toplumsal İnsanın Evrensel Doğası ve Cinsel Suçlar**, Siyasal Kitapevi, 2.Baskı, Ankara 2012. (**Toplumsal İnsan**)
- Can, Neslihan. “Çocuğun Sanal Cinsel İstismarı”, **TAAD**, Yıl: 13, Sayı 50, Nisan 2022, (s.115-138). (**Cinsel İstismar**)
- Can, Neslihan. Sosyal Medyada Paylaşılan Çocuklara Ait Görüntülerin Müstehcenlik Suçları (TCK m.226/3 ve TCK m.226/5) Bağlamında Değerlendirilmesi, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cilt 29, Sayı 1, 2023, (s.276 – 313).
- Canoğlu, Veysel Candan. **Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları (Haksız Yakalama, Gözaltı, Tutuklama, Arama ve El Koyma)**, Seçkin Yayıncılık, 1.Baskı, 2017.
- Canseven, Hazal Algan. “Hayasızca Hareketler Suçu TCK m.225”, **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, 2022, Cilt 10, Sayı 1, (s. 235 – 279).
- Casey, Eoghan. **Digital Evidence and Computer Crime**, 3.Editon, Academic Press, 2011.
- Casey, Eoghan. **Digital Evidence and Computer Crime**, y.y. Academic Press, 2000.
- Catarina Katzer, **Cyber-mobbing Wenn das Internet zur Waffe wird**, Springer Spektrum, Heidelberg 2014.
- Centel Nur. “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Saldırı Suçu ve Cinsel Suçlar Değişiklik Tasarısı’nın Değerlendirilmesi”, **TBBD**, Sayı 99, 2012, (s. 269-290). (**5237 Sayılı TCK**)
- Centel, Nur, “**Ceza Hukuku Şiddete Karşı Kadını Koruyor mu?**”, **Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması**, Ed.: Nur Centel, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuka Genç Yaklaşımlar Serisi No 1, 1.Baskı, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2013.
- Centel, Nur. “**Cinsel Suç Mağduru Kadının Korunması**”, **Prof. Dr. Kenan Tunçomağ’a Armağan**, İstanbul 1997, (s. 59-70). (**Kadının Korunması**)
- Centel, Nur. “Yeni Türk Ceza Yasası ve Kadın”, (İstanbul Barosu 127.Kuruluş Yılı ve Avukatlar Günü Kutlama Etkinlikleri kapsamında Avrupa Birliğine Uyum Yasalarında Kadın Erkek Eşitliği ve Eşiklik Kurumları konulu panelde sunulan tebliğin güncellenmiş hali, Yıl.2005, nurcentel.com/ makaleler/yenitckvekadin.pdf, 18.06.2023. (**Yeni Türk Ceza Yasası ve Kadın**)
- Centel, Nur. Hamide Zafer ve Özlem Yenerer Çakmut, **Türk Ceza Hukukuna Giriş**, Beta Yayınları, 11.Baskı, İstanbul 2020.
- Chetosky, Kelsey K. “Minnesota V. Muccio. The Constitutionality Of Minnesota’s Sexual Grooming Law”, **Northwestern University Law Review**, Vol. 114, 2019, (s.1-22).

- Cihan, Murat ve Sıtkı Yıldız. Sosyal Medya Aracılığı ile İşlenen Suçlar: Facebook, Twitter ve Instagram Örnekleri”, **KÜSBD**, Ocak 2021, Cilt 11, Sayı 1, (s.135-150).
- Cybergrooming çocukları tehdit ediyor, <https://www.indyturk.com/node/357506/t%-C3%BCrki%CC%87yedensesler/siberu%C5%9Fakla%C5%9Ft%C4%B1rmagrooming%C3%A7ocuklar%C4%B1-tehdit-ediyor>, (24.10.2023)
- Çetin, Soner Hamza. “CMK’da Uzlaşma (CMK m. 253, 254, 255)”, **TBDD**, Yıl:22, Sayı:82, 2009, (s.247-280). (**Uzlaşma**)
- Çetin, Soner Hamza. **Türk Ceza Hukukunda Yorum ve Kıyas**, Bilge Yayınevi, Ankara 2014.
- Çetin, Soner Hamza. Türk Ceza Kanunu’na Göre Eşe Karşı Cinsel Saldırı Suçu, **2. International Women Studies Congress (2.Uluslararası Kadın Çalışmaları Kongresi)**, Ankara, 06/08 Mart 2022, s. 131 vd, https://www.isarconference.org/_files/ugd/6dc816_59d629b7aab747279e588e0a4df4b25e.pdf, (13.10.2023).
- Çetin, Soner Hamza. **Türk Ceza Kanunu’nda Seçenek Yaptırımlar**, Adalet Yayınevi, Ankara 2012. (**Seçenek Yaptırımlar**)
- Çetin, Soner Hamza. **Türk Ceza Kanunu’nda Adli Para Cezası**, Adalet Yayınevi, Ankara 2012.
- Çocukların Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismara Karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi”, <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680471b53>, (24.10.2023).
- Daneback, Kristian, Swen Axel Månsson ve Micheal W Ross. “Using The Internet to Find Offline Sex Partners”, **CyberPsychology & Behavior**, Vol.10, Issue 1, (s. 100-107).
- Değirmenci, Olgun. “Bilgi Toplumunun Delil Türü: Sayısal Deliller ve Bilimselliği”, **Terazi Hukuk Dergisi**, Cilt:9, Sayı:97, Eylül 2014, (s.14-28). (**Bilgi Toplumumu**)
- Değirmenci, Olgun. **Ceza Muhakemesinde Sayısal (Dijital) Delil**, Seçkin Yayınları Ankara 2014. (**Sayısal Delil**)
- Demir, Remzi. **Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suçlar**, 1.Baskı, Adalet Yayınları, Ankara 2021.
- Demirbaş Timur. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Seçkin Yayınları, 17.Baskı, Ankara 2022. (**Genel Hükümler**)
- Demirbaş, Timur. **İnfaz Hukuku**, Seçkin Yayınevi, 7.Baskı Ankara 2020.
- Demirbaş, Timur. **İşkence Suçu**, Seçkin Yayıncılık, 2.Baskı, Ankara 2016.

- Demirbaş, Timur. **Kriminoloji**, Seçkin Yayınları, 7.Baskı Ankara 2020. (**Kriminoloji**)
- Demirel, Nezihe Balcı. **Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma**, Seçkin Hukuk, Ankara 2022.
- Demren Dönmez, Burcu. "Türk Ceza Kanununda 'Kamu Görevlisi' Kavramı", **TBBD**, Sayı 94 Yıl 2011, (s.95 – 130).
- Deutscher Juristinnenbund, Policy Paper: Catcalling, Rechtliche Regulierung verbale sexueller Belästigung und anderer nicht körperlicher Formen von aufgedrängter Sexualität**, 14 April, 2021, https://www.djb.de/fileadmin/user_upload/presse/stellungnahmen/st21-09_policy_paper_catcalling.pdf, (28.10.2022).
- Develioğlu, Ferit, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Aydın Kitapevi, 29. Baskı, Ankara 2012, s.1182.
- Dijitalleşen Dünyada Bilişim Suçları ve Mücadele Yöntemleri, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Sektörel Araştırma ve Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, BTK, <https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/arastirma-raporlari/dijitallesen-dunyada-bilisim-suclari-ve-mucadele-yontemleri-6218e2417eaea.pdf> (04.03.2023).
- Doğan, Fatma. **Cezanın Amacı ve Hapis Cezası**, Legal Yayınları, İstanbul 2010.
- Doğan, Koray. "Şikâyete Yetkili Kişiler ve İradelerinin Çelişmesi Sorunu", **TBBD**, Sayı 161, 2022, (s.145-182). (**Şikayet**)
- Doğan, Koray. "Tehlike Suçu ile Zarar Suçu Arasındaki Suçların İçtimaı Sorunu", **TAAD**, Yıl 5, Sayı 16, Ocak 2014, (s. 179-208).
- Doğan, Koray. Cezaların Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi" **CHD**, Cilt 2, Sayı 4, 2007, (s. 277-304). (**Cezaların Belirlenmesi**)
- Dönmezer, Sulhi ve Sahir Erman. **Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku**, Genel Hükümler Cilt 1, Beta Yayıncılık, İstanbul 1997.
- Dönmezer, Sulhi. "IX. Milletlerarası Ceza Hukuku Kongresi ve Cinsiyet Ahlakına Karşı Suçlar", **İÜHF**, C.30, S.3-4, Yıl 1964 (s.451-465). (**IX. Milletlerarası Ceza Hukuku Kongresi**)
- Dönmezer, Sulhi. "Mukayeseli Hukukta Yasalaştırma Eğilimi ve İlkeleri", Atatürk'ün 100. Doğum Yıldönümü Kutlama Çalışmaları, Kolokyumlar ve Tartışmalar, **İÜHF**, Cilt 45, Sayı 1-4, 1981, (s. 815 – 840). (**Mukayeseli Hukuk**)
- Dönmezer, Sulhi. **Ceza Hukuk Özel Kısım, Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler**, Filiz Kitapevi, 5.Baskı, İstanbul 1983. (**Ceza Hukuku Özel Kısım**)
- Dönmezer, Sulhi. Tartışmalar, **Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Karşısında TCK'nın 50 Yılı ve Geleceği Sempozyum Kitabı**, İÜHF Ceza Hukuku ve Kriminoloji Enstitüsü Yayını, İstanbul 1977, (s.703-707).

- Durkheim, Emile. **Toplumsal İş Bölümü**, (Çev.: Özer Ozankaya), Cem Yayınevi, 3.Basım, İzmir 2018.
- Dursun, Gizem. "AİHM Kararları Işığında Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Hakkı", **BÜHFD**, Temmuz-Ağustos 2018, Cilt 13, Sayı 167-168, (s. 199 – 238). (**AİHM Kararları**)
- Dursun, Selman. "Türk Ceza Hukukunda Cinsel Suçlara Genel Bir Bakış" **CHD**, Cilt 9, Sayı 24, Nisan 2014, (s.57-73). (**Cinsel Suçlar**)
- Dülger, İbrahim. "Çocukların Cinsel İstismarı", **Fasikül Hukuk Dergisi**, Cilt 2, Sayı 6, Mayıs 2010, (s. 36-47).
- Dülger, Murat Volkan. "Bilişim Sistemleri Üzerinde Arama ve El Koyma Tedbiri", s.1, <https://rayp.adalet.gov.tr/resimler/552/dosya/bilisim-sistemleri-uzerinde-arama-ve-el-koyma-tedbir-volkan-dulger28-06-202113-49.pdf>, (01.06.2023)
- Dülger, Murat Volkan. "Sexual Crimes Committed Through the Internet" **İzmir Ekonomi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi EconJURA**, Cilt 2, Sayı 1 2023, (s. 95-126). (**Sexual Crimes**)
- Dülger, Murat Volkan. **Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, 9. Baskı, Ankara 2022. (**Bilişim Suçları**)
- Dülger, Murat Volkan. **Bilişim, Kişisel Verilerin Korunması ve İnternet İletişimi Mevzuatı**, Seçkin Yayınları, 7.Baskı, Ankara 2021. (**Mevzuat**)
- Dülger, Murat Volkan. **Ceza Muhakemesi Hukukunda Dışlama Kuralı ve Hukuka Aykırı Delillerin Uzak Etkisi (Zehirli Ağacın Meyvesi Öğretisi)**, Seçkin Yayıncılık, 1.Baskı, Ankara 2014. (**Zehirli Ağacın Meyvesi**)
- Eisele, Jörg ve Straub Maren. "Strafbarkeit der Bildaufnahmen des Intimbereichs durch sog. Upskirting", **Kriminalpolitische Zeitschrift**, 6, 2019, (s.367-374).
- Eker Kazancı, Behiye. "Ceza Muhakemesinde Tanıkların Korunması Çerçevesinde Görüntülü ve Sesli İfade Alma" **Hukuki Perspektifler Dergisi**, Temmuz 2006, Sayı 7, (s.157-162).
- Eker Kazancı, Behiye. Kişilerin İzinsiz Görüntülerinin Alınmasınının TCK m.134 Çerçevesinde Korunması", **DEÜHFD**, 2007, Cilt 9, Sayı 1, (s. 131-164). (**TCK m.134**)
- Ekici Şahin, Meral ve Kürşat Yemenici. "6763 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Işığında Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma", **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 13, Sayı: 1, Nisan 2018, (s.445-507).
- Ekici Şahin, Meral. "İştirak Hâlinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayeti", **AÜHFD**, Cilt: 64, S. 3, 2015, (s.637- 686).

- El-Ghazi, Mohamad. "Der neue Straftatbestand des sexuellen Übergriffs nach §177 Abs. 1 StGB n.F", **Zeitschrift für Internationale Strafrechtsdogmatik**, 2017, (s.157-168).
- Erdem, Mustafa Ruhan ve Benay Parlak. "Ceza Hukuku Boyutuyla Mobbing, **TBB**, Sayı 88, 2010, (s.261-286).
- Erdem, Mustafa Ruhan ve Candide Şentürk. "Sosyal Ağlar Üzerinde İşlenen Hakaret Suçlarında Ceza Sorumluluğu", **DEÜHFD**, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, Cilt 19, Özel Sayı-2017, (s. 2703-2725).
- Erdem, Mustafa Ruhan, Durmuş Tezcan, Efser Erden Tütüncü, Bahri Öztürk, Esra Alan, Özge Sırma Gezer, Yasemin F. Saygılar Kırıt, Özdem Özaydın, Derya Altınok Villemin ve Mehmet Can Tok. **Ceza Muhakemesi Hukuku (Nazarî ve Uygulamalı)**, Seçkin Yayınları, Ankara 2022, 16. Baskı.
- Erden Tütüncü, Efser. **Kriminolojik Değerlendirmeler Işığında Ceza Hukukunda Fücür (Ensest)**, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2018.
- Erem, Faruk. **Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku**, Genel Hükümler, Cilt: I, 13. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 1995.
- Erman, Gül. "Kadına Yönelik Cinsel Şiddet" **Kadına Yönelik Cinsel Şiddete Karşılaştırmalı Hukukun Yaklaşımı**, İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi Yayını, İstanbul 2002.
- Esser, Robert. "Strafrechtliche Aspekte der Social Media", **Rechtshandbuch Social Media** (Edit.: Gerrit Hornung/Ralf Müller-Terpitz), Springer, 2015.
- Eşitli, Ezgi Aygün. Suçların ve Cezaların Kanuniliği İlkesi", **TBB Dergisi**, 2013, Sayı 104, (s. 226-246).
- Etek Altı Görüntü Çekmek, Özel Hayatı İhlal Suçu Sayıldı, <https://www.haberler.com/guncel/etek-alti-goruntu-cekmek-ozel-hayati-ihlal-sucu-5305581-haberi/>, (20.06.2023).
- Facebook "Help", "Yardım" sekmesi, <https://tr-tr.facebook.com/help/116326365-118751>; (10.10.2023).
- Federal Alman Cumhuriyeti Anayasası, <https://www.gesetze-im-internet.de/gg/BJNR000010949.html>, (23.04.2023).
- Fischer, Thomas. **Beck'schen Kurzkommentare Strafgesetzbuch und Nebengesetze**, Verlag C. H. Beck, 69. Auflage, 2022
- Frommel, Monika ve Momme Buchholz, "Die Reform des Sexualstrafrechts", **Neue Kriminalpolitik**, 2018, Volume:30 Issue:4, (s.368-391).
- Garofalo, Baron Rafaele. **Criminologia (Suç, Suçlu ve Ceza)**, Çev.: Muhittin Gök-lü, Nurkök Matbaası, İstanbul 1957.
- Gedik, Doğan. "Bilişim Suçlarında IP Tespiti ile Ekran Görüntüleri Çıktılarının İspat Değeri" **Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Bilişim Hukuku Dergisi**, Haziran 2019, Cilt 1, Sayı 1, (s.51-84).

- Gercke, Marco. Siber Suç Sözleşmesi ile 10. Yıl: Avrupa Konseyi'nin İnternet Bağlantılı Suçlara Karşı Mücadele Belgesinin Başarıları ve Kusurları, (çev. Kerem Öz), **İnternet Hukuku-Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 13**, (Edit.: Yener Ünver), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013.
- Gerçek Çakıcı, Leyla. "Yargıtay Kararlarıyla Cinsel Taciz Suçu", **AÜHFD**, 2011, Cilt 60, Sayı 1, (s. 47-82).
- Giddens, Anthony. **Mahremiyetin Dönüşümü**, (çev.: İdris Şahin), Ayrıntı Yayınları, 4. Baskı, İstanbul 2018.
- Giddens, Anthony. **Sosyoloji**, Kırmızı Yayınları, 1.Baskı, İstanbul 2012. **(Sosyoloji)**
- Gillespie, Alisdair A. Tackling Voyeurism: Is The Voyeurism (Offences) Act 2019 A Wasted Opportunity? **The Modern Law Review**, Volume 82, Issue 6, Nov 2019, (s. 1107-1131).
- Goede, Laura-Romina, Lena Lehmann ve Alina Christin Ram. "Catcalling: Empirische Befunde einer Online-Befragung zu Erscheinungsformen, Verbreitung und Folgen von Catcalling in Deutschland", **Rechtspsychologie** Cilt: 8, Sayı: 1, 2022, (s.53-71).
- Golbeck, Jennifer. "Online Harassment: A Research Challenge for HCI", **Online Harassment**, Edit: Jennifer Golbeck, Human- Computer Interaction Series, Springer International Publishing AG, 2021, (s-1.4).
- Gold, Sally ve Martha Wyatt. "The Rape System: Old Roles and New Times", **Catholic University Law Review**, Cilt 27, Sayı 4, Yıl 1978, (s.695-727).
- Gökşen, Elif. **Türk Ceza Muhakemesinde Dijital Verilerin Delil Değeri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Göktürk, Neslihan. "Suçun Yasal Tanımında Yer Alan "Hukuka Aykırılık" İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2016, Cilt 7, Sayı 1, (s.407 – 450).
- Gölcüklü, Feyyaz ve Şeref Gözübüyük. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması**, 3. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2002.
- Gözübüyük, Abdullah Pulat. **Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunlarıyla Mukayeseli Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi, III. Cilt**, 5. Baskı, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul, 1988.
- Gültekin, Özkan. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Şüphe Kavramı", **Terazi Hukuk Dergisi**, Haziran 2010, Sayı 46, (s.121-138).
- Gündüz, Remzi. **6545 Sayılı Kanunla Değiştirilen 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar**, Ankara, Bilge Yayınevi, 2015.

- Güntürk, Mümin Serdar. **Türk Yüksek Mahkemeleri ve AİHM Kararları Işığında Özel Hayatın Gizliliğinin Korunması**, Seçkin Yayınları, 1.Baskı, Ankara 2012.
- Gürkan, Şeref ve Ahmet Uğuz. “Yeni Ceza Yasamızda Cinsel Suçlar”, **Adalet Dergisi**, Yıl 98, Sayı 27, Ocak 2007, (s. 245-268).
- Gürkaynak, Gönenç. **Sosyal Medyada İşlenen Suç Tipleri ve Suçluların Tespiti**, <http://ozocak.com/Dosyalar/a104b3.pdf>, (25.03.2023).
- Hafizoğulları, Zeki ve Devrim Güngör. “Türk Ceza Hukuku’nda Suçların Tasnifi”, **TBB Dergisi**, Sayı 69, 2007, (s.21-50).
- Hafizoğulları, Zeki ve Muharrem Özen, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı Suçlar**, US-A Yayıncılık, 5.Baskı, Ankara 2016. **(Özel Hükümler)**
- Hafizoğulları, Zeki ve Muharrem Özen. “Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar”, **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl:67, Sayı: 4, Güz 2009, (s.9-22). **(Özel Hayat)**
- Hafizoğulları, Zeki ve Muharrem Özen. Türk Ceza Hukuku, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, US-A Yayıncılık, 13. Baskı, Ankara 2021. **(Genel Hükümler)**
- Hafizoğulları, Zeki. “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri”, **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl: 65, Sayı: 1, Kış 2007, (s.78-109).
- Hakeri, Hakan. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Adalet Yayınevi, 23. Baskı Ankara 2020.
- Hans H. Ørberg, **Latin-English Vocabulary II**, Focus Publishing, 1998, Denmark.
- Harper, Craig A. ve Dean Fido, Non-consensual Image-based Sexual Offending: Bridging Legal and Psychological Perspectives, **Palgrave Macmillan**, 2020, (s. 1-26).
- Heghmanns, Michael. **Strafrecht Besonderer Teil, Strafrecht für alle Semester-Grund-und Examenswissen kritisch vertieft**, Springer Verlag, 2.Auflage.
- Hilgendorf, Eric ve Brian Valerius. **Alman Ceza Hukuku Genel Kısım** (Çev.:Salih Oktar), Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara 2021.
- Hilgendorf, Eric. “Ehrenkränkungen („flaming”) im Web 2.0 Ein Problemaufriss de lege lata und de lege ferenda”, **ZIS**, 2010, (s.208-215). **(Ehrenkränkungen)**
- Hilgendorf, Eric. “Yeni Medya Araçları ve Ceza Hukuku” (Çev.: Mehmet Çemil Ozansü), **Özel Yaşam, Medya ve Ceza Hukuku, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 7**, Prof. Dr. Hans Joachim Hirsch’e Armağan, (Proje

- Hazırlayıcısı: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007, (s.265-289). **(Yeni Medya Araçları)**
- Hines, Sally. **Toplumsal Cinsiyet Akışkan mıdır?** (Çev.: Özge Çağlar Aksoy), Hep Kitap Yayınları, 1.Baskı, İstanbul 2019.
- Hirsch, Ernest E. **Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi Dersleri**, (Güncel Dile Çev.: Selçuk Baran), 3.Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2001.
- History of Sexual Abuse and Harrassment, Colombia University in the city of New York, Freedom and Citizenship, <https://freedomandcitizenship.columbia.edu/gender-equality-history-2021>, (20.04.2023).
- Hobbes, Thomas. **Leviathan - Bir Din ve Dünya Devletinin İçeriği**, Biçimi ve Kudreti, (Çev.: Semih Lim), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2016.
- Hoven Elisa, "Reform des Sexualstrafrechts-Ad-hoc-Gesetzgebung und Diskursstrategien", **Neue Kriminalpolitik**, Vol 30, No:4, 2018, (s. 392-409).
- Hürriyet Gazetesi, **Kadınların kâbusu: İzinsiz fotoğraf çekimi! Bu durumda ne yapılmalı, hangi yolları izlemeli?**, <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/kadınlarinkabusuizinsizfotografcekimibudurumdaneyapilmalihangiyollarizlemeli42116783>, (03.03.2023)
- Insa, Fredesvinda. "The Admissibility of Electronic Evidencein Court (A.E.E.C.): Fighting Against High-Tech Crime—Results of a European Study", **Journal of Digital Forensic Practice**, 2007, Cilt 1, 2007, Sayı 4, (s. 285-289).
- Instagram'da hikaye özelliğinin kullanıcılar tarafından kullanılması, business.instagram.com/blog/how-do-people-perceive-and-use-instagram-stories-and-feed?locale=tr_TR; (20.03.2023).
- Işık, Mehmet Şirin. "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Taciz Suçu", **Adalet Dergisi**, S. 28, Mayıs 2007, (s. 213-243).
- İbiş, Rabia. **Türk Ceza Hukukunda Cinsel Taciz Suçu**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku ABD, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2022.
- İçel, Kayıhan. "Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi Bağlamında Avrupa Siber Suç Politikasının Ana İlkeleri", **İÜHFD**, 2001, Cilt 59, Sayı 1-2, (s.3-10).
- İçel, Kayıhan. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Beta Yayıncılık, 6. Baskı, Şubat 2021. **(Genel Hükümler)**.
- İngiliz Hükümetinin Bilgilendirme Sitesi, <https://www.gov.uk/government/new-s/upskirting-know-your-rights>, (15.07.2023).
- Japonların gürültücü Iphone sorunu, <https://www.engadget.com/2016-09-30-japans-noisy-iphone-problem.html> (24.10.2023).

- Jean François Akandji Kombe. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Pozitif Yükümlülükler, Avrupa Konseyi İnsan Hakları El Kitapları**, No:7, Belçika 2008, s. 7 vd., https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/101220-19112811pozitif_yukumluluk.pdf, (30.04.2023).
- Jescheck, Hans-Heinrich. "Almanya'da Ceza Hukuku Reformu-Genel Bölüm", **İÜHF**, 1978, Cilt 44, Sayı 1-4, (s. 11 – 53).
- Jescheck, Hans-Heinrich. **Alman Ceza Hukukuna Giriş, Kusur İlkesi**, (çev. Feridun Yenisey), Beta Yayınları, İstanbul 2007. (**Alman Ceza Hukuku**)
- Kadınların etek altı görüntülerini çeken komiser yakalandı, <https://www.sozcu.com.tr/2023/gundem/kadinlarin-etek-alti-goruntulerini-ceken-komiser-yakalandi-7548641/> (20.06.2023).
- Kangal, Zeynel Temel. "Hayasızca Hareketler Suçu", **CHD**, Sayı 39, Cilt 14, Nisan 2019, (s.9-40).
- Kaplan, Andreas M. ve Michael Haenlein. "Users of the World, Unite! The Challenges and Opportunities of Social Media", **Business Horizons**, Vol. 53, Issue 1, 2010, (s.59- 68).
- Kaplan, Mahmut. "Türk Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı", **Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 5, Sayı 2, Aralık 2015, (s.49-77).
- Karadeniz, Yusuf. "Avrupa Konseyi Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi ve Türk Hukuku'nda Karşılığı", **Güvenlik Bilimleri Dergisi**, Mayıs 2022, Cilt 11, Sayı 1, (s.109-134).
- Karagülmez, Ali. **Bilişim Suçları ve Soruşturma – Kovuşturma Evreleri**, 2. Baskı, Ankara, 2009.
- Karagülmez, Ali. **Gün Para Cezası Sistemi**, Kartal Yayınevi, Ankara, Mayıs 2005.
- Karakehya, Hakan ve Asuman İnce Tunçer, "Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama ve Adil Yargılanma Hakkı", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Yıl:9, Sayı:17, Haziran 2021,(s.303-354). (**Adil Yargılanma**)
- Karakehya, Hakan ve Asuman İnce Tunçer. **Seri Muhakeme ve Basit Yargılama**, Adalet Yayınevi, 2021, 1. Baskı. (**Seri Muhakeme**)
- Karakehya, Hakan. Ceza Hukukunda Doğrudan Kast", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 15, Sayı 1, 2007,(s. 117 – 138). (**Doğrudan Kast**)
- Karakehya, Hakan. Ceza Muhakemesi Hukuku, Nisan Kitapevi Yayınları, 4.Baskı, Ankara 2022.
- Karakoç, Yusuf. "Sosyal Düzen Kurallarının İşlevleri", **Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi** Arkivi, Sayı 26, İstanbul Barosu Yayınları.

- Katoğlu, Tuğrul. "Basın Yoluyla Hakaret Kavramı ve Madde Yönuinden Yetki Sorunu" Prof Dr. Nur Centel'e Armağan, **MÜHFD**, Cilt: XIX, Sayı:2, 2013, (s. 735-748).
- Katoğlu, Tuğrul. **Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık**, Ankara 2003.
- Kaya, Mine. **Elektronik Ortamda (Elektronik Haberleşme-İnternet, Sosyal Medya) Kişilik Hakkının Korunması**, Seçkin Yayınları, Ankara 2015. **(Elektronik)**
- Kaya, Semih Batur. "İnsan Haklarında Devletin Pozitif Yükümlülüğü: AİHM ve Anayasa Mahkemesi Üzerine Bir Analiz" **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2022, Cilt 9, Sayı 1, (s.51-72). **(Pozitif Yükümlülük)**
- Kearl, Holly. The Facts Behind the #metoo Movement: A National Study on Sexual Harassment and Assault, Stop Street Harassment Reston, Virginia 2018, <http://www.stopstreetharassment.org/wp-content/uploads/2018/01/Full-Report-2018-National-Study-on-Sexual-Harassment-and-Assault.pdf>, (20.10.2022).
- Kerpişçi, Özge Nur. **Cinsel Taciz Suçu**, Seçkin Hukuk, Ankara 2022.
- Keser Berber, Leyla, **Adli Bilişim (Computer Forensic)**, Yetkin Yayınları, Ankara 2004.
- Ketizmen, Muammer. **Cezalandırıcı Adaletten Onarıcı Adalete: Türk Ceza Hukukunda Uzlaştırma**, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- Kılıç, Abbas. "Cinsel Hakimiyet ve Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Saldırı Suçu (TCK m.102)", **TBBD**, Sayı 78, Yıl 2008, (s. 167-204).
- Kılıç, Ali Şahin ve Gökhan Ölmez, "Alman ve Türk Ceza Hukukunda Görüntüleme Yoluyla Beden Mahremiyetinin İhlali", **Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:8, Sayı:16, Aralık 2022, (s.665-680),
- Kırıt, Yasemin Saygılar. "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Taciz Suçu", **Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması**, Editör Nur Centel, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuka Genç Yaklaşımlar Konferans Serisi No. 1, 1.Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2013, (s.143-156).
- Kietzmann, Jan H., Kristopher Hermkens, Ian P. McCarthy ve Bruno S. Silvestre. "Social media? Get serious! Understanding the functional building blocks of social media", **Business Horizons**, Vol.54, Issue 3, May-June 2011, (s.241-251).
- Kilkelly, Ursula. **Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Gösterilmesi Hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. Maddesi'nin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz, İnsan Hakları El Kitapları No. 1**, Avrupa Konseyi Yayını, İlk Baskı, Kasım 2001, s.18. https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/10122-019113948ozel_hayat.pdf (24.10.2023).

- Kızıroğlu, Serap Keskin. “Yeni Türk Ceza Kanununda Kadına İlişkin Düzenlemeler ve Cinsel Suçlar”, **Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armağanı Cilt 2**, Yayına Hazırlayanlar: Köksal Bayraktar, Zuhul Dönmezer Çakıroğlu, Hakan Kızıllarlan, 1.Baskı, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Ankara 2008, (s. 995-1004).
- Klicksafe, <https://www.klicksafe.de/en/cybergrooming>, (24.10.2023).
- Knoll, James. “Teacher Sexual Misconduct: Grooming Patterns and Female Offenders”, **Journal of Child Sexual Abuse**, 2010, (s. 371-386).
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmez, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Adalet Yayınları, 7.Baskı, Ankara 2020. (**Özel Hükümler**).
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmez. **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 13.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2020. (**Genel Hükümler**).
- Koca, Mahmut. Ceza Muhakemesinde Deliller, **CHD**, Y.1, S.2, Aralık, 2006, (s.207-225).
- Kocaoğlu, Sinan. **Yargı Kararları Işığında Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar**, 1.Baskı, Yetkin Yayınları Ankara 2016.
- Koch, Arnd, “Hukuka Aykırı Resim Çekimlerine Karşı Ceza Hukuku Koruması- Alman Ceza Kanunu m.201a”, (Çev.: Hakan Hakeri), **Özel Yaşam, Medya ve Ceza Hukuku, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 7**, Prof. Dr. Hans Joachim Hirsch’e Armağan, (Proje Hazırlayıcısı: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007, (s.203-220).
- Konan, Belkis. “Osmanlı Hukukunda Tecavüz Suçu”, **Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi**, Yıl 2011, Sayı 29, (s. 149-172).
- Köprülü, Timuçin. “Hayasızca Hareketler Suçu”, **CHD**, Sayı 39, Nisan 2019, (s.9-40).
- Kruber, Anja ve Konrad Weller, Gustav Wilhelm Bathke ve Heinz Jürgen Voss. **Partner 5, Erwachsene 2020, Primärbericht: Sexuelle Grenzverletzungen und sexualisierte Gewalt, Hochschule**, Merseburg 2021, <https://www.ifashome.de/wpc-ontent/uploads/2021/03/Bericht-Partner-5-Erwachsene-Dunkelfeld-FINAL.pdf>, (24.10.2023).
- Kunter, Nurullah. **Suçun Kanuni Unsurları**, İstanbul 1949.
- Kurt, Gülşah. “5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Cinsel Taciz Suçu”, Uğur Alacakaptan’a Armağan Cilt I, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1.Baskı, İstanbul 2008, (s. 507-525).
- Küçüktaşdemir, Özgür. “Aydınlanma ve Ceza Hukuku” **TBBB**, 2014, Sayı 113, (s.57-98).
- Küpelioglu, Burak. **Ceza Hukuku Bağlamında Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi**, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.

- Lanzarote Committee, <https://rm.coe.int/1st-implementation-report-protection-of-children-against-sexual-abuse-/16808ae53f>, (25.04.2023).
- Lanzarote Committee, <https://rm.coe.int/prems-107219-tur-2576-lanzarote-convention-leaflet-a5-web/168098bd18>, (24.10.2023).
- Laubenthal, Klaus. **Handbuch Sexual-Straftaten Die Delikte gegen die sexuelle Selbstbestimmung**, Springer Verlag Berlin Heidelberg 2012.
- Locke, John. **Yönetim Üzerine İkinci İnceleme**, (Çev.: Fahri Bakırcı), Ebabel Yayınları, 2.Baskı, Ankara 2012.
- Lohaus, Stefanie. **Gemeinsam gegen Sexismus Maßnahmen gegen Sexismus am Arbeitsplatz in Kultur und Medien und im öffentlichen Raum**, EAF Berlin, 1. Baskı, 2021.
- Majno. Ceza Kanunu Şerhi Cilt 1, Ankara 1977.
- Malkoç, İsmail, **Türk Ceza Kanunu Uygulamasında Cinsel Suçlar**, 1.Baskı, Malkoç Kitabevi, Ankara 2009. **(Cinsel Suçlar)**.
- Malkoç, İsmail. **Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu**, Birinci Cilt, Ankara 2005. **(Ceza Kanunu)**.
- Marketing Türkiye, **İzinsiz Fotoğraf Çekimi**, <https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/izinsiz-fotograf-cekimi/> 03.03.2023);
- Marx, Karl, Friedrich Engels ve Lenin. **Kadın ve Aile**, (Çev.Öner Ünalın), Eriş Yayınları, 3. Baskı, Aralık 2006.
- Maviş, Volkan. Ceza Hukuku Boyutuyla Siber Zorbalık, **SÜHFD**, Cilt: 29, S. 3, 2021, (s. 2455-2500).
- McDonald, Aubri F. "Framing #MeToo: Assessing the Power and Unintended Consequences of a Social Media Movement to Address Sexual Assault", **Handbook of Sexual Assault and Sexual Assault Prevention**, (Edit.: William T.O'Donohue/Paul A.Schewe), Springer 2019, (s. 79-107).
- McLuhan, Marshall ve Bruce R. Powers. **Global Köy**, Scala Yayıncılık, 2020.
- Mehlman, Julia. "Facebook and Myspace in the Courtroom: Authentication of Social Networking Websites" **American University Criminal Law Brief**, 2012, Cilt 8, Sayı 1, (s. 9-28).
- Memiş Kartal, Pınar. "Türk Ceza Hukukunda Cinsel Saldırı Suçu (TCK m. 102)", Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması, Editör: Nur Centel, **Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuka Genç Yaklaşımlar Konferans Serisi No. 1**, Mayıs 2013, (s.85-110).
- Memiş Kartal, Pınar. **Türk Ceza Hukukunda Çocukların Cinsel İstismarı**, Der Yayınları, İstanbul 2014. **(İstismar)**
- Mengler, Till. "Strafwürdigkeit voyeuristischer "Upskirt"-Aufnahmen", **ZRP** 2019, (s.224-226).

- Meraklı, Serkan. **Ceza Hukukunda Kusur**, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2020.
- Meran, Necati, **Kişilere Karşı Suçlar**, 2.Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2008. **(Kişilere Karşı Suçlar)**
- Meran, Necati. “Cinsel İstismar ve Saldırı Suçlarında 6545 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler ve Yeni Yorumlar, **Terazi Hukuk Dergisi**, Cilt:9, Sayı:98, Ekim 2014, (s.78-83). **(6545 Sayılı Kanun)**
- Meyer, Robert ve Michel Cukier. “Assessing the attack threat due to IRC channels”, International Conference on Dependable Systems and Networks DSN 2006, s.467-472, https://www.researchgate.net/publication/4243412_Assessing_the_Attack_Threat_due_to_IRC_Channels (24.10.2023).
- Michel Foucault, **Cinselliğin Tarihi**, Ayrıntı Yayınları, 10 Baskı, 2020.
- Millett, Kate. **Cinsel Politika**, Payel Yayınları, 1.Baskı İstanbul 1973.
- Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch Band 3**, C.H.Beck, 4.Auflage, München 2020.
- Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch Band 3**, C.H. Beck, 3.Auflage, München 2017.
- Nomos Kommentar StGB**, Nomos Verlag, 5. Auflage, 2017.
- Nomos Kommentar StGB**, Nomos Verlag, 6. Auflage, 2023.
- NTV Haber, **Sadece evet, evet demektir”: İspanya’da açık bir rıza olmadan yaşanan cinsel ilişki tecavüz sayılacak**. <https://www.ntv.com.tr/dunya/sadece-evet-evet-demektir-istryanyada-acik-bir-riza-olmadan-yasanan-cinsel-iliski-tecavuz-sayilacak,6FWgywVSB0-5tgMM7tKY6w>, (02.11.2022).
- NTV, <https://www.ntv.com.tr/galeri/yasam/mine-tugayi-sosyal-medyadan-taciz-eden-saniga-para-cezasi,TiwD1l9hj0mjiYWgZ7qYow/ppnrlt4B-k6eK01w dqEwrA>, (02.11.2022)
- Nuhoğlu, Ayşe. “Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi ve Türk Hukuku”, Prof. Dr. Koksal Bayraktar’a Armağan, Cilt 1, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2010, Sayı: 1, (s. 287-300).
- Nuhoğlu, Ayşe. “**Türk Ceza Kanununda ve 2002 Tasarısında Cinsel Suçlar**”, **Prof Dr. Çetin Özek Armağanı**, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2004, (s. 609-640). **(2002 Tasarısında Cinsel Suçlar)**
- Nuhoğlu, Ayşe. **Ceza Hukukunda Emniyet Tedbirleri**, Adil Yayınevi, Ankara 1997.
- Offences against sexual integrity. Swiss Criminal Code, https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/54/757_781_799/en, (19.05.2023).

- Öğlacioğlu, Mustafa Temmuz. "Sexuell konnotierte Äußerungen und Herabwürdigungen- eine sprechakttheoretische Annäherung im Dienste des Strafrechts", **ZSTW**, 2023, 35(2), (s. 165-185).
- Okandan, Recai G. Hamurabi Mecellesi, **İÜHF**M, Yıl 1951, Cilt: 17 Sayı: 1-2, (s. 283-315).
- Önder, Ayhan. **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Filiz Kitabevi, 4. Baskı, İstanbul 1994.
- Önok, Murat. "Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi Işığında Siber Suçlarla Mücadelede Uluslararası İşbirliği", Prof Dr. Nur Centel'e Armağan, **MÜHFAD**, 2013, Cilt 19, Sayı 2, (s.1229 - 1269).
- Österreich Strafgesetzbuch, <https://www.jusline.at/gesetz/stgb/paragraf/208a>, (15.07.2023).
- Özar, Süleyman. "İsrarlı Takip Suçu (TCK m.123/A)", **AÜHF**D, Cilt: 71 Sayı: 3, (s.1397 - 1430).
- Özbay, Halil İbrahim. "İnternet Ortamında Çocukların Korunması", **Türk Dünyası Araştırmaları**, Cilt 128, Sayı 253, 2021, (s. 441 - 460).
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız. **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, 15.Baskı, Ankara 2022. **(Ceza Muhakemesi)**
- Özbek, Veli Özer. "Elektronik Ortamda Saklı Bulunan Verilerin Ceza Muhakemesinde Delil Niteliği ve Değerlendirilmesi", **İÜHF**D, Cilt 59, Sayı 1-2, (s.181 - 202). **(Elektronik Ortam)**
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız. **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Seçkin Yayıncılık, 13. Baskı, Ankara 2022. **(Genel Hükümler)**
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız. **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Seçkin Yayıncılık, 17. Baskı, 2022. **(Özel Hükümler)**
- Özbek, Veli Özer. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma Kurumunun 6763 Sayılı Kanun Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi", **CHD**, Yıl:11, Sayı 32, Aralık 2016, (s. 7-28).
- Özbek, Veli Özer. "İnternet Kullanımında Ortaya Çıkabilecek Bazı Ceza Hukuku Sorunları", **DEÜHF**D, Yıl: 2002, Cilt 4, Sayı 1, (s.101-158). **(İnternet)**
- Özbek, Veli Özer. **Müstehcenlik Suçu (TCK m.226)**, Seçkin Yayınları, 1.Baskı, Ankara 2009. **(Müstehcenlik)**
- Özcan, Mehmet Tevfik. "John Locke'un Birey Anlayışının Felsefesi Temelleri", **İÜHF**M, Cilt 52, Sayı 1-4, 1987, (s.559 - 586).
- Özcan, Mehmet Tevfik. **Hukuk Sosyolojisine Giriş**, Oniki Levha Yayınları, 5.Baskı, İstanbul 2019.

- Özen, Muharrem ve Gürkan Özocak. “Adli Bilişim, Elektronik Deliller ve Bilgisayarlarda Arama ve El koyma Tedbirinin Hukuki Rejimi (CMK m.134)”, **Ankara Barosu Dergisi**, 2015, Sayı 1, (s.41-77).
- Özen, Mustafa. “Hakaret Suçu ve İnternet Yoluyla İşlenmesi”, **TBBD**, Sayı 75, Yıl: 2008, (s. 94-108). (**Hakaret**)
- Özen, Mustafa. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nun İştirak Kurumuna Bakışı, **TBB Dergisi**, Sayı 70, 2007, (s.239-253). (**İştirak**)
- Özen, Mustafa. **Ceza Hukuku Özel Hükümler Dersleri**, 6. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara 2021. (**Özel Hükümler**)
- Özgenç, İzzet. “Cinsel Suçlar, Türk Ceza Kanununun Cinsel Suçlara İlişkin Düzenlemelerinin Dayandığı Felsefi Temel, Cinsel Suçlara İlişkin Kanun Hükümlerinin Uygulanmasından Kaynaklanan Sorunlar”, **AHBVÜHFD**, Cilt 24, Sayı 1, 2020 (s.257-283). (**Cinsel Suçlar**)
- Özgenç, İzzet. “Çocuğun Çıplak Görüntülerinin Paylaşılması Dolayısıyla Ceza Sorumluluğu, Yargıtay 14. Ceza Dairesinin 25.2.2021 tarihli ve E. 2020/1566, K. 2021/1498 sayılı Kararı Üzerine Hukukî Değerlendirmeler”, <https://izzetozgenc.com/data/contents/cocugun-ciplak-goruntulerinin-paylasilmasi-dolayisiyla-ceza-sorumlulugu.pdf> (01.04.2023). (**Görüntü**)
- Özgenç, İzzet. Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suçlar Bakımından İlgilinin Rızasının Ceza Hukuku Sorumluluğu Üzerindeki Etkisi”, **AHBVÜHFD**, Cilt 24, Sayı 2, 2020, (s.251 – 288). (**Cinsel Dokunulmazlık**)
- Özgenç, İzzet. **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 18.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022. (**Genel Hükümler**)
- Özgenç, İzzet. **Türk Ceza Hukuku Mevzuatı, Cilt 1 (Kanunlar)**, Seçkin Yayıncılık, 30.Baskı, Ankara 2022. (**Mevzuat**)
- Özkan, Halid. “Ceza Muhakemesinde Ekran Görüntüsü Çıktılarını Delil Niteliği”, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, **Prof. Dr. Veli Özer Özbek’e Armağan, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 15**, (Edit.: Yener Ünver), (s.267-290).
- Öztürk, Bahri, Behiye Eker Kazancı ve Sesim Soyer Güleç, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri**, Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, Ankara 2022.
- Öztürk, Gülden Atilla. **Türk Ceza Hukukunda Müstehcenlik Suçu**, Seçkin Yayınları, 1.Baskı, Ankara 2021.
- Paksoy, Murat Enes. “Cinsel Suçlarda İspat Meselesi”, **HKÜHFD**, Cilt 11, Temmuz 2021, Sayı 22, (s.223-238).
- Pamuk, Gülfem. Fransız ve Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Taciz Suçu (Kanunilik İlkesi Bakımından Bir Değerlendirme), **MÜHFHAD**, Cilt 19, Sayı 2, 2013, (s.1453 – 1476).

- Papathanasiou, Konstantina. "Das reformierte Sexualstrafrecht – Ein Überblick über die vorgenommenen Änderungen", **KriPoZ** 2016/2, (s. 133-139).
- Pewinternet, <http://www.pewinternet.org/2017/07/11/online-harassment-2017/> (03.02.2023).
- Polat, Oğuz. **Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı-1 Tanımlar**, Seçkin Yayınları, 4.Baskı, Ankara 2021.
- Pollack, Daniel ve Andrea, MacIver. Understanding Sexual Grooming in Child Abuse Cases, **CLP Online**, Vol:34 No:11, Kasım 2015, (s.161-168).
- Pörner, Till. "Das sog. Catcalling – Strafwürdiges Unrecht oder bloße Bagatelle?", **NStZ** 2021, (s.336-341).
- Quell Antonia, ve Niklas Dietrich. "Es ist 2020. Catcalling sollte strafbar sein. Verbale sexuelle Belästigung: Problematik, Einordnung und Lösungsansatz, Positionspapier", https://www.openpetition.de/pdf/blog/es-ist-2020-catcalling-sollte-strafbar-sein_positionspapier-zum-thema-catcalling_1606501477.pdf (24.10.2023).
- Renzikowski, Joachim, "Nein! – Das neue Sexualstrafrecht", **NJW** 2016, (s.3553-3558).
- Resmi Gazete, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/09/20110910-4-1.pdf>, (15.11.2022)
- Roagna, Ivana. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Gösterilmesi Hakkının Korunması**, (Çev.: Ayşe Gül Alkış Schäling), Avrupa Konseyi İnsan Hakları El Kitapları, Avrupa Konseyi Strazburg, 2012, s.16, <https://rm.coe.int/16806f15ae> (24.10.2023).
- Robinton, Lily R. "Courting Chaos: Conflicting Guidance from Courts Highlights the Need for Clearer Rules to Govern the Search and Seizure of Digital Evidence", **Yale Journal of Law and Technology**, 2010, Cilt: 12, (s. 310-347).
- Roxin Claus ve Luis Greco. **Strafrecht Allgemeiner Teil Band I**, 5. Baskı, C.H. Beck, Münih 2020.
- Roxin, Claus. **Strafrecht Allgemeiner Teil Band II**, Verlag C.H.Beck, München, 2003. **(Strafrecht)**
- Roxin, Claus. **Täterschaft und Tatherrschaft, De Gruyter**, 9. Auflage, Göttingen 2015.
- Rutai, Zsuzsanna. "The Lanzarote Committee: Protecting Children from Sexual Violence in Europe and Beyond", **Pécs Journal of International and European Law**, 2020/I, (s.24-42).
- Sachen, Katerina. "Die Strafbarkeit des Upskirting und des Downblousing-Der neue § 184k StGB: Gelungene Reform oder politischer Aktivismus?", **KriPoZ** 4/2022, (s.248-256).

- Salihpaşaoğlu, Yaşar. “Özel Hayatın Kapsamı: AİHM İçtihatları Işığında Bir Değerlendirme”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt XVII, 2013, Sayı, 3, (s.227-266).
- Sanal Ortamda İşlenen Suçlar, https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2812020085427AK185_SanaLOrtamda%C4%B0slenenSuclar.pdf,(20.03.2023).
- Sancar Yalçın. Türkan, **Türk Ceza Hukukunda Kadın**, Savaş Kitapevi, 2. Baskı, Ankara 2019.
- Sarsıkoğlu, Şenel. “Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat Hukuku Açısından Elektronik Delil (E-Delil) Kavramı”, **TAAD**, Sayı 22, Temmuz 2015, (s.507-534).
- Schmidt, Anja. “Gesetzesvorschlag zur Regelung sexueller Belästigung”, **KriPoZ** 3, 2023, (s.235-241).
- Schneider, Anne. “Versuchsstrafbarkeit von Cybergrooming?”, **KriPoZ** 3, 2020, (s.137-143).
- Schönke/Schröder, Strafgesetzbuch: StGB Kommentar**, C.H. BECK, 2019, 30.Auflage.
- Schroeder, Friedrich-Christian. “Fanny Hill -Urteil des Bundesgerichtshofes 1. Strafsenat. Urt. vom 22. Juli 1969 g. D. 1 StR 456/68”, **Reform des Sexualstrafrechts**, De Gruyter, 2019, (s.77-83).
- Scully, Diana. **Cinsel Şiddeti Anlamak: Tutuklu Tecavüzcü Erkekler Üzerine Bir İnceleme** (çev. Şirin Tekeli/Laleper Aytek), 5. Baskı, Metis Yayınları, İstanbul 2021.
- Seçkin, Mehmet Beyhan. “Ceza Muhakemesinde Mağdur ve Şikayetçinin Hakları”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Sayı 15, Yıl: 8, 2020, (s.621-664).
- Selçuk, Sami. “Eski Çağlarda Suç Hukuku”, **Prof. Dr. Nevzat Toroslu’ya Armağan**, Ankara Üniversitesi Yayınları, 2.Cilt, Ankara 2015, (s.1013-1058).
- Shannon, David. “Online Sexual Grooming in Sweden-Online and Offline Sex Offences Against Children as Described in Swedish Police Data”, **Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention**, 2008, Vol.9, (s.160-180).
- Sick, Brigitte. “Die Rechtsprechung zur Sexualbeleidigung: oder: Wann sexuelle Gewalt die Frauenehre verletzt”, **JuristenZeitung**, 46.Jahrgang, Nr.7, 1991, (s. 330-335).
- Sieber, Ulrich. “Bilgisayar Suçluluğu”, (Çev.: Yener Ünver), **İnternet Hukuku-Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 13**, (Edit.: Yener Ünver), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013, (s. 87-103).
- Sokullu, Füsün. “Siyah Sayılar ve Viktimoloji”, **İÜHF**, Cilt: 40 Sayı: 1-4, 1974.

- Soyaslan Doğan. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Yetkin Yayınları, 9.Baskı, Ankara 2020. **(Genel Hükümler)**
- Soyaslan, Doğan. **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Yetkin Yayınları, 10. Baskı, Ankara 2014. **(Özel Hükümler)**
- SPD Fraktion im Bundestag, Position: Mehr Sicherheit Frauen in öffentlichen Raum**,https://www.spdfraktion.de/system/files/documents/positionmehr_sicherheit_frauen_oeffentlicherraum.pdf; (20.08.2023)
- Spiegel Panorama, <https://www.spiegel.de/panorama/justiz/koelner-silvester-nacht-ernuechternde-bilanz-der-justiz-a-1257182.html>, (24.10.2023).
- Stone, Lawrence. **The Road to Divorce England 1530-1987**, Oxford University Press, Londra 1990.
- Stumpp, Stefan. Daniel Michelis ve Thomas Schildhauer. **Social Media Handbuch Theorien Methoden Modelle und Praxis** (unter Mitarbeit von Thanh H. Pham), 4.Auflage, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 2021.
- Surlu, Aydan Ömür. “İnsan Haklarının ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Yargıtay İçtihatlarına Yansıması”, **TBB Dergisi**, Sayı 87, 2010, (s.150-194).
- Şahin, Cihan. “Küçüklerin Şikayet ve Şikayetten Vazgeçme Hakkı”, **TAAD**, Cilt: 5, Sayı:16, Ocak 2014, (s. 291-318). **(Şikayet)**
- Şahin Cumhuriyet ve Neslihan Göktürk. **Ceza Muhakemesi Hukuku I**, Seçkin Yayınları, 12. Baskı, Ankara 2021. **(Ceza Muhakemesi I)**
- Şahin Cumhuriyet ve Neslihan Göktürk, **Ceza Muhakemesi Hukuku II**, Seçkin Yayınları, 12. Baskı, Ankara 2022. **(Ceza Muhakemesi II)**
- Şahin, Cumhuriyet. “Ceza Muhakemesinde Uzlaşma”, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Prof. Dr. Süleyman Arslan’a Armağan, Y. 1998, Cilt: 6, S. 1-2, (s.221 – 297).
- Şahin, İsmail **Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama**, Adalet Yayınevi, 2022, 1.Baskı. **(Basit Yargılama)**
- Şare, Ersin. “Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlarda İlginin Rızası”, **DEÜHFD**, 2019, Cilt 21, Sayı 2, (s.977-1023).
- Şen, Ersan. “E-Posta Takibi ve CMK m.134’ün Kapsamı”, <https://sen.av.tr/tr/makale/e-posta-takibi-ve-cmk-m-134-un-kapsami>, (05.05.2023).
- Şen, Ersan. **Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu Cilt I: (Madde 1-140)**, 1. Baskı, Vedat Yayıncılık, İstanbul 2006.
- Tamer, Diler. **Augustus Çağında Cinsel Suçlar ve Lex Iulia de Adulteris Coercendis**, Homer Kitapevi, 1. Baskı, İstanbul 2007.
- Taner, Fahri Gökçen. **Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar**, Seçkin Yayıncılık, 3.Baskı, Ankara 2023. **(Cinsel Özgürlük)**

- Taner, Fahri Gökçen. “6545 Sayılı Kanun Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Suçlarına Ne Getirdi? Ne Getirebilirdi?”, **TBBĐ Özel Sayı**, 2017, (s.65-92). **(6545 Sayılı Kanun)**
- Taner, Fahri Gökçen. “Hiyerarşi ve Hizmet İlişkisinden Kaynaklanan Nüfuzun Kötüye Kullanılması Suretiyle İşlenen Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar”, **Sosyolojik ve Hukuki Boyutlarıyla Sekreterlik Mesleği, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Adalet Meslek Yüksek Okulu ve Elmadağ Meslek Yüksek Okulu**, 14/16 Ekim 2009, Ankara 2010, (s. 441-450). **(Hiyerarşi)**
- Taner, Fahri Gökçen. “Kırılğan Mağdurun Beyanının CMK’nın 236. Maddesi Uyarınca Alınması ve Uygulanan Özel Usuller Karşısında Savunma Hakkının Dengelenmesi”, **TBBĐ**, 2021, Sayı 153, (s. 1 – 38).
- Taner, Fahri Gökçen. **Ceza Muhakemesi Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Çelişme ve Silahların Eşitliği**, Seçkin Yayınları, 2.Baskı, Ankara 2021.
- Taneri, Gökhan ve Gani Kamışlı. **Kişilere Karşı İşlenen Suçlar**, Seçkin Yayıncılık, 1.Baskı, Ankara 2018.
- Taneri, Gökhan. “Müstehcenlik Suçu”, **ERÜHFD**, Cilt 13, Sayı 1, 2018, (s. 561-624).
- Taneri, Gökhan. “Temel Cezanın Belirlenmesi”, **Ankara Barosu Dergisi**, Sayı 3, 2016, (s. 127 – 161). **(Temel Ceza)**
- Taneri, Gökhan. **Seri Muhakeme Usul-Şartlar-Suçlar ve Hüküm ve Basit Yargılama Usulü**, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, 2021. **(Seri Muhakeme)**
- Taştan, Mehmet. **Cinsel Suçlarda İspat Sorunu ve Yargılama Usulü**, 1.Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2021.
- TC Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, İnternet Ortamında İşlenen Suçlarda Uluslararası Ceza İstinabe İşlemleri, <https://diabgm.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/internet-ortaminda-islenen-suclarda-uluslararasi-ceza-istinabe-islemleri14022020041756>, (25.04.2023).
- TDK Sözlüğü, <https://sozluk.gov.tr/> (03.11.2023).
- Tezcan Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem ve Murat Önok. **Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku**, Seçkin Yayınları, 20.Baskı, Ankara 2020.
- The Argus, <https://www.theargus.co.uk/news/national/2-02276-26.meta-removes-large-numbers-upskirting-images-found-facebook/>, (13.07.2023).
- Tınaz, Pınar. “İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing): Kavram, Süreç, Tanı ve Çözüm Önerileri”, **CHD**, Yıl 4, Sayı 11, Aralık 2009, (s.11-22).
- Tiedeman, Klaus. “Bilgisayarlarla (Kompüter) İşlenen Suçların Ceza Hukuku Yönünden İncelenmesi”, (Çev.: Feridun Yenisey), **İÜHFİM**, 1975, Cilt XLI, Sayı 1-2, (s. 319-332).

- Tiryaki, Elif ve Barış Özdal. "Açık Kaynak İstihbaratında Sosyal Medyanın Rolünün Analizi", **Academic Review of Humanities And Social Sciences**, Yıl 2020, Cilt 3,Sayı 2, (s.267 – 296).
- Topuzkanamış, Engin. **Hukuk ve Disiplin**, Zoe Yayınları, 3.Baskı, İstanbul 2019.
- Toroslu, Nevzat ve Haluk Toroslu. **Ceza Hukuku Genel Kısım**, Savaş Yayınevi, Ankara 2015.
- Toroslu, Nevzat. **Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçların Hukuki Konusu**, Ankara, 1970. (**Cürümlerin Tasnifi**)
- Tosun, Öztekin. "Tartışmalar", **Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Karşısında TCK'nın 50 Yılı ve Geleceği**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku ve Kriminoloji Enstitüsü, Sermet Matbaası, İstanbul 1977, (s.687-715).
- Töngür Ali Rıza ve Ekrem Çetintürk. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- TRT Haber, **Kamusal Alanda Fotoğraf ve Video Çekmek**, [https://www.trthaber.com/haber/yasam/kamusal-alanda-fotograf-ve-video-cekme-ne-zaman-suc-701962.html\(03.03.2023\)](https://www.trthaber.com/haber/yasam/kamusal-alanda-fotograf-ve-video-cekme-ne-zaman-suc-701962.html(03.03.2023)).
- Tumlukolçu, Sinan. "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Taciz Suçu", **İBD**, Cilt 87, Sayı 1, Ocak-Şubat 2013,(s. 261-270).
- Tunç, Kübra. "Yargıtay Kararlarında Flört Girişiminin Cinsel Taciz Suçundan Ayırımı", **CHD**, Cilt 16, Sayı 45, 2021, (s. 175-194).
- Turhan, Engin. **Türk ve Alman Ceza Hukukunda Çocukların Cinsel İstismarı Suçu**, Seçkin Yayıncılık, 1.Baskı, Ankara 2021, s.24-27;
- Tzannos, Nikos. "Özel Hayatın Korunması Açısından Devletin Pozitif Yükümlülüğü K.U./Finlandiya Kararı", **Fasikül Hukuk Dergisi**, Aralık 2009, Özel Sayı, s.65, (s.64-65)
- Uğraş, Dilek Özge. "Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında ve Bilgisayar Kütüklerinde Arama, Kopyalama ve El koyma", **TBBD**, 2021, Sayı 154, (s.97-134).
- Uzunay, Yusuf ve Mustafa Koçak, **Bilişim Suçları Kapsamında Dijital Deliller**, <https://ab.org.tr/ab05/tammetin/134.pdf>, (08.08.2023).
- Ünal, Osman Gazi. **Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında ve Kütüklerinde Arama, Kopyalama ve Elkoyma**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ünver, Yener. "Ceza Hukuku Açısından Mobbing, Stalking ve Cinsel Taciz Eylemleri", **CHD**, Cilt:4, Sayı:11, Aralık 2009, (s. 101-127). (**Mobbing Stalking**)
- Ünver, Yener. "Cinsel Dokunulmazlığa ve Genel Ahlaka Karşı Suçlar", **Türk Ceza Kanununun 2.Yılı Teori ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar**, Türk Ceza Hukuku DerneğiYayınları, İstanbul 2008, (s. 294-342). (**Cinsel Dokunulmazlık**)

- Ünver, Yener. “Özellikle Cinsel Suçlar Alanında Olmak Üzere, Kadınlarla İlgili Ceza Hukuku Normlarındaki Değişim ve Türkiye’deki Durum”, **Adalet Yüksekokulu 20. Yıl Armağanı**, İstanbul 2001, (s. 293-350). (**Ceza Hukuku Normlarındaki Değişim**)
- Ünver, Yener. “Türk Maddi Ceza Hukukunda Cinsel Suçların Eleştirisel Olarak İncelenmesi”, **II. Türkiye-Slovenya Uluslararası Hukuk Sempozyumu Cinsel Suçlar ve Evlilik Hukuku**, Yayına Hazırlayan Yener Ünver, Damjan Korosec, 1.Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2014, (s.13-58).
- Ünver, Yener. “Yargıtay 5. Ceza Dairesinin Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlara İlişkin Bazı Kararlarının Değerlendirilmesi”, **Yargıtay Kararları Çerçevesinde Ceza Hukuk Sempozyumu 2011**, Türk Ceza Hukuku Derneği Yayını, 1.Baskı, İstanbul 2011, (s. 217-243).
- Ünver, Yener. **Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer**, Seçkin Yayınları, Ankara 2003. (**Hukuksal Değer**)
- Üzülmez, İlhan, “Çocukların Cinsel İstismarı Suçu”, **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 4, Sayı 2, 2009, (s. 25-42). (**İstismar**)
- Üzülmez, İlhan. “Söz Atma ve Sarkıntılık Suçları”, **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, 2002, Sayı 2, Cilt 22, (s.999-1038). (**Söz Atma**)
- Varva, Rita. **Die Strafbarkeit nicht-einvernehmlicher sexueller Handlungen zwischen erwachsenen Personen**, 1. Baskı, Berlin 2020.
- Vincent, George E. “The Laws of Hammurabi”, *American Journal of Sociology*, **The University of Chicago Press**, Yıl 1904, Cilt 9, Sayı 6, (s.737-754).
- Walter Gropp, Arndt Sinn, **Strafrecht Allgemeiner Teil**, Springer, 5.Auflage.
- Weber, Amalie. The Council of Europe’s Convention on CyberCrime, **Berkeley Technology Law Journal**, Cilt. 18, 2003, (s. 424- 446).
- Weinberg, Tamar. **The New Community Rules: Marketing on the Social Web**, 2009, New York: O’Reilly, e- library.
- Wessels, Johannes, Werner Beulke ve Helmut Satzger. **Strafrecht Allgemeiner Teil**, C.F. Müller, 50.Baskı, Heidelberg 2020.
- Wippermann, Carsten. **Sexismus im Alltag, Wahrnehmungen und Haltungen der deutschen Bevölkerung, Pilotstudie für das Bundesministeriums für Familie, Senioren, Frauen und Jugend (BFSFJ)**, 3. Auflage, München 2020.
- Wojcik, Michelle L. ve Bonnie S. Fisher. “Overview of Adult Sexual Offender Typologies” **Handbook of Sexual Assault and Sexual Assault Prevention**, (Edit.: William T.O’Donohue ve Paul A.Schewe), Springer, (s.241-256).

- Yarsuvat, Duygun. "Mukayeseli Hukukta Cinsi Suçlar ve Müeyyideleri", **İHFM**, Yıl 1964, Cilt XXX, Sayı 1-2, (s. 115-169). (**Mukayeseli Hukukta Cinsi Suçlar**)
- Yarsuvat, Duygun. "**Umumi Adap Aleyhindeki İşlenen Cürümler**" ("Türk Ceza Kanununda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar"), **Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Karşısında TCK'nın 50 Yılı ve Geleceği, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku ve Kriminoloji Enstitüsü**, Sermet Matbaası, İstanbul 1977, (s.647-684). (**Umumi Adap**)
- Yayla, Mehmet. **Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat ve Şüphe**, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016.
- Yeldan, Didem. **Siber Suçlar**, Seçkin Yayıncılık, 1.Baskı, Ankara 2022. (**Siber Suçlar**)
- Yeldan, Didem. **Uygulamada Cinsel Suçlar**, Seçkin Hukuk, 3. Baskı, Ankara 2023. (**Cinsel Suçlar**)
- Yenerer Çakmut, Özlem. "Cinsel Şiddet Mağduru Kadın ve Türk Ceza Kanunundaki Konumu", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2016, Sayı 1, (s. 3-21). (**Cinsel Şiddet Mağduru Kadın**)
- Yenerer Çakmut, Özlem. "Kavramsal Olarak Kadına Karşı Şiddet/Cinsel Şiddet ve Türk Ceza Hukukunda Cinsel Saldırı Suçunun Genel Değerlendirilmesi", **Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi**, 2018, Cilt 2, Sayı 1, (s.49-54). (**Kadına Karşı Şiddet**)
- Yenerer Çakmut, Özlem. Cinsel Taciz Suçu ve Ceza Muhakemesi Kanununa Göre Bilirkişilik Kurumu, **CHD**, Aralık 2009, Cilt 4, Sayı 11, (s.129-160). (**Bilirkişilik**)
- Yenerer Çakmut, Özlem. **Kişilerin Huzur ve Sükununu Bozma ve Gürültüye Neden Olma Suçları**, Beta Yayınları, 1.Baskı, İstanbul 2014. (**Kişilerin Huzur ve Sükununu Bozma**)
- Yenidünya, Ahmet Caner. 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanununda Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar", **Legal Hukuk Dergisi (LHD)**, Sayı 33, Yıl 3, 2005, (s. 3284-3316).
- Yenisey, Feridun ve Ayşe Nuhuğlu. **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin Yayınları, 10.Baskı, Ankara 2020.
- Yerdelen, Erdal. **Cezanın Belirlenmesi**, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.
- Yetim, Servet, **Ceza Muhakemesi Hukuku Kapsamında Sosyal Medyadan Elektronik Delil Toplama ve Değerlendirme (Facebook Örneği)**, 1.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016.
- Yıldız, Mehmet Emre. "Yargıtay Kararları Işığında Dijital Flört Şiddeti Teşkil Eden Yöntemlerden Doğan Ceza Sorumluluğu", **Çukurova Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Sayı 2, Yıl: 2022, (s.93 - 143).

- Yokuş Sevük, Handan. “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Suçları”, **TBB**, Sayı 57, Yıl 2005, (s.243-282). (**Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz**)
- Yokuş Sevük, Handan. “Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik”, **İÜHFD**, Yıl 2006, Cilt. 64, Sayı. 1, (s. 49-107). (**Bilirkişilik**)
- Yokuş Sevük, Handan. “Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)”, **DÜHFD**, Cilt: 23, Sayı: 39, 2018, (s.257-316).
- Yokuş Sevük, Handan. 6545 Sayılı Kanun ile Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi, **CHKD**, Cilt 3, Sayı 2, 2015, (s.119-145). (**6545 Sayılı Kanun**)
- Yokuş Sevük, Handan. **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Adalet Yayınevi, 3.Baskı, Ankara 2020. (**Özel Hükümler**)
- Yurtcan, Erdener. **Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi**, Seçkin Yayınları, 9. Baskı, 2019. (**Şerh**)
- Yurtcan, Erdener. **Yargıtay Kararları Işığında Cinsel Suçlar**, 5.Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2021. (**Cinsel Suçlar**)
- Yüce, Turhan Tufan. **Ceza Hukukun Temel Kavramları**, Turhan Kitabevi, Ankara 1985.
- Yücel, Mustafa Tören. **Kriminoloji**, Avşar Matbaacılık, 4. Baskı, Ankara 2008.
- Zafer, Hamide. **Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m.1-75)**, Ders Kitabı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2010. (**Genel Hükümler**)
- Zafer, Hamide. **Özel Hayatın ve Hayatın Gizli Alanının Ceza Hukukuyla Korunması**, Beta Yayınları, 2010
- ZDF Zeitung, <https://www.zdf.de/nachrichten/politik/spd-straftatbestand-ver-bale-sexu-elle-belaestigung-100.html>, (15.08.2023).
- ZDF Zeitung, <https://www.zdf.de/nachrichten/politik/spd-straftatbestand-ver-bale-sexu-elle-belaestigung-100.html>, (15.08.2023).
- ZEIT Zeitung, <https://www.zeit.de/politik/deutschland/202306/gewaltfrauen-belaestigung-verbalsexismusstrafrechtspdfraktion>, (15.08.2023)
- Zelyüt, Solmaz. **Dört Adalı Bir Kitahı**, Öteki Yayınevi, 1.Baskı, İstanbul 2017.

**Prof. Dr.
Ahmet GÖKCEN**

Marmara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Usul Hukuku
Öğretim Üyesi

**Prof. Dr.
M. Emin ALŞAHİN**

Marmara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Usul Hukuku
Öğretim Üyesi

**Doç. Dr.
Kerim ÇAKIR**

Marmara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Usul Hukuku
Öğretim Üyesi

CEZA MUHALEMESİ HUKUKU

8. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesi Hukuku

Ahmet Gökçen - M. Emin Alşahin - Kerim Çakır

Hukuk Yayınları Dizisi – 2082

Sekizinci Baskı : Mayıs 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 810 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 – Ankara

KAYNAKÇA

- Abdullah, Çelik**, Adil Yargılanma Hakkı Rehberi, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2014.
- Adalet Bakanlığı Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü**, Yargı Etiği ve Yargı Bağımsızlığı Konusunda Uluslararası Belgeler, Ankara 2004.
- Akbulut, Berrin**, “Ceza Muhakemesinde Çocuk ve Çocukların Yakalanması, Gözaltına Alınması”, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 19, S. 2, Y. 2013.
- Akçin, İhsan-Erel, Kemalettin-Halitoğlu, Coşkun-Bozoğlu, Süleyman-Fazla, Yüksel-Örer, Fatma Betül-Özbey, Özcan**, Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (2005-2012), Ankara 2012.
- Akgündüz, Ahmet**, 1274-1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunnamesinin Hukuki Kaynakları, Tatbik Şekli ve Men’i İrtikab Kanunnamesi, Belleten, C.51, S.199, Nisan 1987.
- Akgündüz, Ahmet**, Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri, 1.-8. Kitap, İstanbul 1990-1994.
- Akkaş, Ahmet Hulusi**, Ceza Muhakemesi Bağlamında Yargı Mercileri Kararlarının Birbirleri Üzerindeki Etkisi, Ankara 2016.
- Aksan, Murat**, Yeni CMK’da Dava Evrakı İnceleme Yetkisi, HPD, S:3, Mart 2005.
- Aktaş, Yusuf**, Ceza Davalarında Yasayolları (Zamanaşımı ve Süreler), İstanbul 1979.
- Akyazan, Ahmet Emrah**, Karşılaştırmalı Hukukta ve Türk Hukukunda Doğrudan Soru Yönelme (Çapraz Sorgu), Ankara 2009.
- Akyürek, Güçlü**, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun Unutulmuş Hükmü: Madde 332 in: Prof. Dr. Köksal Bayraktar’a Armağan, GÜHFD, S. 1, C. 1, 2010.
- Aldıkaçtı, Orhan**, Anayasa Hukukumuzun Gelişmesi ve 1961 Anayasası, İstanbul 1978.
- Aliefendioğlu, Yılmaz**, Anayasa Mahkemesinin İnsan Hakları Konusundaki Genel Tavrı, Mülkiyeliler Birliği Dergisi, S.155, C.XVII, Mayıs 1993.
- Alşahin, Mehmet Emin**, “Adli Kontrol”, Polise Görev, Yetki ve Sorumluluk Veren Mevzuat Uygulamalarına İlişkin Eğitim Projesi (MUYEP) Tebliği II, Ankara 2008.
- Alşahin, Mehmet Emin**, “Müdafinin Dosyayı İnceleme Yetkisi”, Legal Hukuk Dergisi, Sayı: 40, Nisan 2006.
- Altunbaş, Aysun**, “Adil Yargılanma Hakkı- İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi İçtihatları ve Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü Işığında”, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı 2007/1.
- Arıkan, Baha**, İslam Ceza Hukukunun Esasları, AD, Yıl. 53, Kasım-Aralık, 1962, S.11-12.
- Armağan, Servet**, Temel Haklar ve Ödevler, İstanbul 1980.

- Arnoldi, Olaf,** &214 in: **Knauer, Cristoph-Kudlich, Hans-Schneider Hartmut,** Münchener Kommentar zur Strafprozessordnung Art. 151 – Art. 322 StPO, C. II, Mühnih (Almanya), C.H. Beck, 2016..
- Arslan, Çetin,** “İstihbaratın Ceza Muhakemesi Hukukunda Kullanımı”, Adli Bilimler ve Hukuktaki Güncel Gelişmeler Paneli’nde yapılan sunum, Adli Bilimciler Derneği ve Türk Hukuk Kurumu 27 Kasım 2010, Ankara.
- Artuç, Mustafa-Hırslı, Tahir,** Hüküm Kurma Esasları, 4. Baskı, Ankara 2011.
- Artuk, Mehmet Emin,** Ceza Hukukunun Türkiye’deki Gelişmesi, in: Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989.
- Artuk, Mehmet Emin,** Ceza Muhakemesi Hukuku Ders Notları, (Giriş), İstanbul 1982-1983.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Alşahin, Mehmet Emin-Çakır, Kerim,** Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Ankara 2022.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Alşahin, Mehmet Emin-Çakır, Kerim,** Ceza Hukuku Özel Hükümler, 18. Baskı, Ankara 2019.
- Artuk, Mehmet Emin-Yılmaz, Erkam,** “765 sayılı TCK’nın 56’ncı Maddesinin Kaldırılması, in: Darağacındaki İstiklal Madalyası - 27 Mayıs Darbesi, Editör:Emine Gürsoy Naskali, İstanbul 2022.
- Aşkın, Uğur,** Ceza Muhakemesinde İstinaf Kanun Yolu, Ankara 2018.
- Atar, Fahreddin,** İslam Adliye Teşkilatı, Ortaya Çıkışı ve İşleyişi, Ankara 1979.
- Atay, Ender Ethem,** Yargı Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı İlkesi Işığında Danıştay, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVII, S. 1-2, Y.2013.
- Aydın, Devrim,** Türk Ceza Hukukunda Suça İştirak, 1. Baskı, 2009.
- Aydın, Hüseyin,** Anayasa Mahkemesi Kararları Bağlamında AİHM İhlal Kararının Siyasi Parti Kapatma Davalarında Yargılamanın Yenilenmesi Sebebi Olması, Yasama Dergisi, S. 11, Ocak-Şubat-Mart-Nisan 2009.
- Aydın, Hüseyin,** Ceza Muhakemesi Kanunu’nda Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat, Ceza Hukuku Dergisi, Y. 2012.
- Aydın, M. Akif,** Türk Hukuk Tarihi, İstanbul 1996.
- Ayhan, Hüseyin Tanfer,** Ceza Muhakemesi Kanunu 171/1. Maddesi Kapsamında Cumhuriyet Savcısının Kamu Davası Açmada Takdir Yetkisi, İstanbul 2013.
- Ayverdi, İlhan,** Misalli Büyük Türkçe Sözlük, Kubbealtı Lügatı, C.II.
- Baba, Yasemin,** Haksızlık İçeriğindeki Azlığın Cezalandırma Üzerindeki Etkisi, İÜ SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2017.
- Bakıcı, Sedat,** Olaydan Kesin Hükme Kadar Ceza Yargılaması ve Ceza Kanunu Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 2001.
- Bakım, Sevi,** “Ceza Muhakemesi Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi”, MÜHFHAD, C. 19, S. 2, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, 2013.
- Balci, Murat,** “Ceza Muhakemesi Hukukunda Gaip veya Kaçak Sanığa Güvence Belgesi Verilmesi (CMK m.246, 248/7)”, TBB Dergisi, 2011.
- Balci, Murat,** “Delillerin Suçun İşlendiği Hususunda Yeterli Şüphe Sebebi Oluşturması”, Terazi Hukuk Dergisi, Yıl:7, S. 72, 2012.

- Balci, Murat**, “Tutukluluk Süreleri ve Temyiz Aşaması”, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt: 85, S: 6, Yıl: 2011.
- Balci, Murat**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Teşhis ve Yüzleştirme, CHD, Nisan 2010, S.12.
- Balci, Murat**, Ceza Muhakemesinde Hüküm ve Çeşitleri, Ankara 2013.
- Balci, Murat**, Ceza Yargılamasında Adli Yardım, Uluslararası Yargı Reformu Sempozyumu, 2-3 Nisan 2012.
- Balci, Murat**, Right to Benefit of Defence Counsel and Artificial Intelligence in Law, “Law in the Digitalization Era”, İstanbul 2019.
- Balci, Murat**, Siyasal veya Askeri Casusluk Suçu, Ankara 2018.
- Balci, Murat**, Türk, Alman ve İsviçre Hukukunda Otopsi, Ankara 2021.
- Başer, Mert- Yenidünya, A. Caner**, Türk Ceza ve Ceza Usul Hukuku Kapsamında Yasak Sorgu Yöntemleri, Sanığın Yasak Sorgu Yöntemlerine Karşı Bir Korunma Yolu: “İşkence ve Kötü Muamele Yapmak Suçu”, İzmir Barosu Dergisi, Sayı:4, İzmir 1996.
- Baştürk, İhsan**, Bilgisayar Sistemleri ile Verilerinde Arama, Kopyalama ve Elkoyma, Fasikül Aylık Hukuk Dergisi, (9), Ağustos 2010.
- Baştürk, İhsan**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Kanun Yararına Bozma, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Baştürk, İhsan**, Hükümün Açıklanmasının Ertelenmesi, 2. Baskı, Ankara 2021.
- Baytar, Serdal**, “Koruma Tedbirlerinden Doğan Zararın Karşılanması”, TBB Dergisi, Sayı 61, 2005.
- Baytaz, Abdullah Batuhan**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Sanığın Hukuki Dinlenilme Hakkı, İstanbul 2021.
- Beulke, Werner**, Strafprozessrecht, 13. Baskı, Heidelberg (Almanya), C.F. Müller, 2016.
- Bıçak, Vahit**, Suç Muhakemesi Hukuku, Ankara 2010.
- Birtek, Fatih**, AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat, Ankara 2016.
- Bozdağ, Ahmet**, Ceza Muhakemesinde Müdafî, Ankara 2014.
- Bozkurt Gülnihal**, Türk Hukuk Tarihinde Azınlıklar, AÜHFD, C.43, S.1-4, Ankara 1994.
- Bozkurt, Gülnihal**, Alman-İngiliz Belgelerinin ve Siyasi Gelişmelerin Işığı Altında Gayrimüslim Osmanlı Vatandaşlarının Hukuki Durumu (1839-1914), Ankara 1989.
- Bozkurt, Gülnihal**, İslam Hukukunda Zimmilerin Hukuki Statüleri, in: D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Kudret Ayiter Armağanı, C.III, S.1-4, Ankara 1988.
- Bulduk, Seyfi**, Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Adli ve Önleme Amaçlı Olarak Denetlenmesi, Ankara 2015.
- Can, İsmail Özgür-Karaman, Gökçe**, Adli Otopsi Ve İlgili Yasal Düzenlemeler, in: Hukuk Öğrencileri İçin Adli Tıp, Ankara 2020.
- Canpolat, Can**, Adli Psikoloji Nazarında Ceza Muhakemesinde Gerçeğe Aykırı Tanık Beyanı, GS Üniv. HFD, Ocak 2021.

- Canpolat, Can**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme Usulü, Oniki Levha Yayınları, Ağustos 2022.
- Canpolat, Can**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanık Beyanının İtibari Değerine İlişkin Bazı Özel Durumlar, Ankara Hacı Bayram Veli Üniv. HFD, 25(2).
- Canpolat, Can**, Ceza Muhakemesi Hukukunun Amacı: “Objektif Gerçeğin Keşfi mi? Yargısal (Kazai) Bir Gerçeklik İnşa Etmek mi? Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15(2).
- Canpolat, Can**, Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesi (CMK m.139), Uluslararası Hukuk Kongresi: Güncel Temalar&Başlıklar (International Law Congress Current Themes&Topics), 2018 -Legal Yayınevi 2018.
- Canpolat, Can**, Kusur İlkesi Işığında Mazeret Nedeni Olarak Zorlayıcı Cebir, Ankara 2016.
- Canpolat, Can**, Müzekkeresiz Yakalama Ve Tedbire İlişkin Önem Arz Eden Bazı Meseleler, Legal Hukuk Dergisi, 17(193), 2019.
- Cape, Ed-Namoradze, Zaza-Smith, Roger-Spronken, Taru**, Chapter 2: The European Convention on Human Rights and the Right to Effective Defence in: Effective Criminal Defence in Europe, Ed: **Cape, Ed-Namoradze, Zaza – Smith, Roger-Spronken, Taru**, Oxford, Intersentia, 2010.
- Centel Başar, Nur**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Müdafî, İstanbul 1984.
- Centel, Nur - Zafer, Hamide**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 21. Bası, İstanbul 2022.
- Centel, Nur**, “Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu 2000 Tasarısına Eleştirel Yaklaşım”, Prof. Dr. Mahmut Tevfik Birsal’e Armağan, İzmir 2001.
- Centel, Nur**, “Yeni Ceza Muhakemesi Yasasına Göre Hazırlık Soruşturmasının Başlaması ve Yürütülmesi”, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2005/1.
- Centel, Nur**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Hâkimin Tarafsızlığı, İstanbul 1996.
- Centel, Nur**, Yeni Ceza Muhakemesi Yasasına Göre Hazırlık Soruşturmasının Başlaması ve Yürütülmesi, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2005/1.
- Centel, Nur-Zafer, Hamide**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Baskı, İstanbul 2018.
- Centel, Nur-Zafer, Hamide-Çakmut, Özlem**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 9. Baskı, İstanbul 2016.
- Cihan, Erol**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda İkaz, İhtar, Hukuka Aykırı Vaat ile Telkin Kavramları”, İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası, C: 35, S: 1-4, 1970.
- Cihan, Erol**, “Suç Teşkil Eden Sorgu Yöntemleri”, Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, Yıl: 5, 1971.
- Cihan, Erol**, 50. Yılda Ceza Muhakemesi Süjesi Olarak Sanığın Durumu ve Sorgusu, İÜHFİM, C.L, 1984/1-4.
- Cihan, Erol**, Çocuk ve Küçük Suçluluğu ve İnfaz Kanunu Öntasarısı, in: Facultatis Decirta Anniversaria, M.Ü. Hukuk Fakültesi 10. Yılı, Adliye ve Çocuk Suçluluğu Sempozyumu, İstanbul 1993.
- Cihan, Erol-Yenisey, Feridun**, Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul 1996.
- Cin, Halil-Akgündüz, Ahmet**, Türk Hukuk Tarihi, Kamu Hukuku, Konya 1989.
- Conrad, Hermann**, Deutsche Rechtsgeschichte Band II, Neuzeit bis 1806.

- Coşkun, Neslihan**, “Adli Kontrol”, Hukuki Perspektifler Dergisi, Sayı: 3, 2005.
- Çakır, Kerim**, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Gizliliğin İhlali Suçu ve Ceza Muhakemesi Hukuku İle İlişkisi”, MÜHF–HAD, C. 18, S. 1, 2012.
- Çakır, Kerim**, “Ceza Muhakemesinde Bölge Adliye Mahkemesinin Bozma Kararı Vermesi ve Bozma Sonrası Direnme Yasağı”, Terazi Hukuk Dergisi, Sayı: 195, Yıl: 2022.
- Çakır, Kerim**, Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, 2. Baskı, Ankara 2023.
- Çakır, Kerim**, Tüzel Kişiler Hakkında Güvenlik Tedbirleri, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.:8, Aralık 2018.
- Çalışkur, Bedrettin**, Suç Kovuşturması ve Teknik Yazılar, İstanbul 1974.
- Çelik, Yeşim**, Türk Hukukunda Bireysel Başvuru ve Anayasa Mahkemesi Uygulaması, Ankara 2016.
- Çınar, Ali Rıza**, “Aleyhe Değiştirme Yasağı Kuralı”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, Cilt: 19, Sayı: 2, Yıl: 2013.
- Çınar, Ali Rıza**, Ceza Yargılamasında Olağanüstü Yasayolu Olarak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının İtirazı, Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer’e Armağan, Cilt I, Ankara 2008.
- Çınar, Ali Rıza**, Ceza Yargılamasında Temyiz Yolu, Ankara 2006.
- Çınar, Ali Rıza**, Hükümün Konusu ve Eylemi (Fiili) Değerlendirmede Mahkemenin Yetkisi, TBB Dergisi, Sa. 84, Y. 2009.
- Çınar, Ali Rıza**, Türk ve Alman Ceza Yargılama Hukukunda İstinaf, Ankara 2010.
- Çolak, Haluk-Taşkın, Mustafa**, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, Ankara 2007.
- Daguin**, çev: **Arıkan Baha**, Haşiyeli Alman Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu., Ankara 1951.
- Dahs, Hans**, Werwertungsverbote bei unzulässiger Beschlagnahme von Tagebüchaufzeichnungen, Verteidigungsunterlagen sowie bei unzulässiger Gespreechaufzeichnungen und Blutprobe, in: Arbeitsgemeinschaft Strafrecht, Wahrheitsfindung und ihre Schranken, Karlsruhe 1988.
- Danışman, Ahmet**, Ceza Hukuku Açısından Özel Hayatın Korunması, Konya 1991.
- Daver, Bülent**, Türkiye Cumhuriyetinde Laiklik, (Doktora Tezi) Ankara 1955.
- Degener, Wilhelm**, Grundsatz der VerhaeltnismaeBigkeit und strafprozessuale ZwangsmaBnahmen, Berlin 1985.
- Demiral Bakırman, Büşra**, Şahsi Cezasızlık Sebepleri ve Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebepler, İstanbul Ağustos 2023.
- Demirbaş, Timur**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17. Baskı, Ankara 2022.
- Demirbaş, Timur**, Sanığın Hazırlık Soruşturmasında İfadesinin Alınması, İzmir 1996.
- Demirbaş, Timur**, Türk Ceza Hukukunda İşkence Suçu, Ankara 1992.
- Demirel, Muhammet**, Alman Hukukuyla Karşılaştırmalı Olarak Muhakemeye Katılan Søjelerin Tanık Olup Olamayacakları Sorunu, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 8 (1), Ocak 2022.

- Demirel, Muhammet**, Bir Koruma Tedbiri Olarak Adli Arama, Ceza Hukuku Dergisi, 16 (45), Nisan 2021.
- Demirel, Muhammet**, Uyuşturucu Madde Ticareti Suçlarında Alıcı Kılığına Giren Kolluk Görevlisinin Hukuki Niteliği ve Cezalandırılabilirliği, Ceza Hukuku Dergisi (36), Nisan 2018.
- Dereli, Alparslan**, Mutlak Bozma Nedeni Olarak Savunma Hakkının Kısıtlanması, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.
- Develioğlu, Ferit**, Osmanlıca ve Türkçe Ansiklopedik Lügat, 11. Bası Ankara 1993.
- Doğan, Koray**, Ceza Muhakemesinde Belirsizlik Kuşkudan Sanık Yararlanır İlkesi, 2. Baskı, Ankara 2018.
- Doğru, Osman-Nalbant Atilla**, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar, 1. Cilt, Ankara 2012.
- Donay, Süheyl**, İnsan Hakları Açısından Sanığın Hakları ve Türk Hukuku, İstanbul 1982.
- Dönmez Demren, Burcu**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Çapraz Sorgu, 1. Baskı, Ankara 2007.
- Dönmezer, Sulhi -Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C.II, 14. Baskı, İstanbul 2019.
- Dönmezer, Sulhi**, Cumhuriyet Ceza Hukukunu Getiren Sebeplere Toplu Bakış, in: Doğumunun 100. Yılında Atatürk Sempozyumu, Atatürk ilkeleri ve Ceza Hukuku, İstanbul 1983.
- Dönmezer, Sulhi-Bayraktar, Köksal**, Basın Hukuku, 5. Bası, İstanbul 2013.
- Dönmezer, Sulhi-Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Cilt:1, 14. Baskı, 2016.
- Dönmezer, Sulhi-Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C.I, No: 175, İstanbul 1997.
- Dönmezer, Sulhi-Yenisey, Feridun**, Ceza Adalet Sisteminin Etkinliği 1998, İstanbul 2000.
- Dursun, Selman**, “5271 Sayılı CMK’da Müdafî”, HPD, S:3, Mart 2005.
- Dursun, Selman**, Avrupa Konseyi’nin Uzlaştırmaya Dair Tavsiye Kararları ve Türk Uzlaştırma Düzenlemeleri. Ceza Hukukunda Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri Sempozyumu, 2017.
- Dursun, Selman**, Koruma Tedbirleri Türkiye Raporu Tutuklama ve Adli Kontrol. 11. Ceza Hukuku Günleri: Koruma Tedbirleri ve Türk Anayasaları ile Yeni Anayasa Önerilerinde Koruma Tedbirlerine İlişkin Düzenlemeler, 2016.
- Dutertre, Gilles**, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarından Örnekler, Avrupa Konseyi, Kasım 2003.
- Duygu, İlker**, “Adli Yargıda Dosya İncelemeye Yetkili Olanlar”, AD., Y:76, S:3, Mayıs-Haziran 1985.
- Eker Kazancı, Behiye**, AİHS ve AİHM Kararları Çerçevesinde Yakalama ve Tutuklama Koruma Tedbiri İle Kişi Güvenliği ve Hürriyetinin Sınırlandırılması, TBB Dergisi 2012 (98).
- Ekinci, Ekrem Buğra**, Ateş İstidası İslâm-Osmanlı Hukukunda Mahkeme Kararlarının Kontrolü, İstanbul 2001.

- Ekinci, Ekrem Buğra**, İslâm Hukuku, 3. Baskı, İstanbul 2018.
- Ekinci, Ekrem Buğra**, Osmanlı Hukuku Adalet ve Mülk, 7. Baskı, İstanbul 2021.
- Ekinci, Ekrem Buğra**, Osmanlı Mahkemeleri Tanzimat ve Sonrası, 2. Baskı, İstanbul 2017.
- Ekinci, Hüseyin-Sağlam, Musa**, 66 Soruda Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru, Ankara 2012.
- Ekren, Asım**, Haberlere Karşı Yasal Haklar, 2019.
- Elmas, Birsen**, “Yargıtay Kararları Işığında İddianamenin İadesi”, TAAD, Yıl:7, S. 28, 2016.
- Erdem, Mustafa Ruhan-Özbek, Veli Özer**, 4422 sayılı ÇASÖMK Çerçevesinde Uzakla Haberleşmenin Denetlenmesi, Seyfullah Edis'e Armağan, İzmir 2000.
- Erdin, Selim**, Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Önödeme (TCK m. 75), 1. Baskı, Adalet, 2021.
- Erem, Faruk**, “İşkence”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S:2, Ankara 1988.
- Erem, Faruk**, “Savunma ve Ceza Yargılamasının Temeldeki Kusurları”, TBBD, 1988.
- Erem, Faruk**, Adalet Psikolojisi, 8. Bası, Ankara 1987.
- Erem, Faruk**, Ceza Usulü Hukuku, 5. Baskı, Ankara 1978.
- Erem, Faruk**, Diyalektik Açısından Ceza Yargılaması Hukuku 6. Baskı, Ankara 1986.
- Erem, Faruk**, Savunma ve Ceza Yargılamasının Temeldeki Kusurları, TBBD, 1988.
- Ertuğrul, Metin**, “İşkence ve Ötesi Özgürlüğün Bedeli”, Yargıtay Dergisi, C:I, S:4, Ekim 1975.
- Eser, Albin**, “Alman ve Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Sanığın Hukuki Durumu”, (Çev: **Nur Centel**), Yargıtay Dergisi, C:16, S:3, Ankara, Temmuz 1990.
- Faruk en-Nebhan**, (Terc: **Armağan, Servet**), İslam Anayasa Hukukunun Genel Esasları, İstanbul 1980.
- Feyzioğlu, Metin – Taner, Fahri Gökçen**, Ceza Muhakemesinde İspatın Ölçüsü Olarak Vicdani Kanaat, 2. Baskı, İstanbul, İslık Yayınları, 2015.
- Feyzioğlu, Metin**, Ceza Muhakemesinde Vicdani Kanaat, Ankara 2002.
- Feyzioğlu, Metin**, Tanıklık ve Dürüst Muhakeme, Ankara 1998.
- Freyberg, Rolf-Jurgen**, Über die Beshlagnahme, München 1971.
- Gökbilgin, M. Tayyib**, Konsolos Maddesi, İslam Ansiklopedisi, C.6, İstanbul 1977.
- Gökçen Ahmet- Ünal Ertuğrul**, 27 Mayıs 1960 Tarihinde Yürürlükte Olan Ceza Mevzuatımız ve Evrensel Hukuk Bağlamında Yassıada Yargılamaları, MÜHF – HAD, C.28, S.1, Haziran 2022.
- Gökçen, Ahmet- Balcı, Murat -Alşahin, Mehmet Emin-Çakır, Kerim**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 7. Baskı, Ankara 2023.
- Gökçen, Ahmet**, 1296 (1879) Tarihli Usul-ı Muhakemat-ı Cezaiye Kanun-ı Muvakkat-ı, in. SÜHFD, C.4, S.1-2, 1994.
- Gökçen, Ahmet**, Adliye Teşkilatımızın Tarihi Gelişimi ve 1879 tarihli Mehakim-i Nizamiyenin Teşkilatı Kanun-ı Muvakkatı, in. Prof.Dr. Sahir Erman'a Armağan, İstanbul 1999.

- Gökçen, Ahmet**, Belgede Sahtecilik Suçları (m. 204-212), 5. Baskı, Ankara 2017.
- Gökçen, Ahmet**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Elkoyma ve Postada Elkoyma (Özellikle Telefonların Gizlice Denetlenmesi), Ankara 1994.
- Gökçen, Ahmet**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri, İstanbul 1989.
- Gökçen, Ahmet-Çakır, Kerim**, Kanun Yolu Olarak Temyiz Ve İnceleme Mercii Olarak Yargıtay, Temyiz İnceleminde Hukuki Denetim Ve Hukuki Denetimin Sınırları, Dr. Silvia Tellenbach Armağanı, Ankara 2018.
- Gölcüklü, Feyyaz**, Ceza Davasında Şahıs Hürriyeti, (Muvakkat Yakalama-Tevkif) (Türk Hukukunda), Ankara 1958.
- Gözler, Kemal**, “Sulh Ceza Hâkimlikleri ve Tabii Hâkim İlkesi, “Sahur Operasyonu” Hakkında Bir Açıklama”, Güncel Hukuk Dergisi, Ekim 2014.
- Göztepe, Ece**, Anayasa Şikâyeti, AÜHF Yayınları, Ankara 1998.
- Gözübüyük, A. Şeref- Gölcüklü, Feyyaz**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulanması, 8. Baskı, Ankara 2009.
- Gülşen, Recep**, “Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu’nda Arama”, Hukuki Perspektifler Dergisi, Nisan Sayısı, No: 3, İstanbul 2005.
- Gültekin Tırtır, Filiz- Tırtır, Mustafa**, “Adli Otopsi”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 81, S. 5, İstanbul 2007, S. 1983-1996, s.1983.
- Günel, H. Yılmaz**, Bir Örnek Olay Nedeni İle Sanığın Dosyasını Tetkik Özgürlüğü, AÜSBFD, C: XXIX, S:1-2, Mart-Haziran 1974.
- Güngör, Devrim**, 5237 ve 5271 Sayılı Kanunlar Işığında Şikayet Kurumu, Ankara 2009.
- Gürol Cantürk**, Tıbbi Malpraktis İddialarında Adli Otopsinin Önemi, in: II. Ulusal Sağlık Hukuku Kongresi, Ankara 2015
- Hacıoğlu, B. Caner**, “5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda Tutuklama Koruma Tedbirine Seçenek Olarak Düzenlenen Adli Kontrol Koruma Tedbiri Üzerine Bir İnceleme”, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C: IX, S.:1-2, 2005.
- Hafizoğulları, Zeki**, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda Yapılan Değişiklikler Üzerine, AÜHFD, C: 43, S:1-4, 1993.
- Hatemi, Hüseyin**, Anayasa- Kişi Hak ve Hürriyetleri, (Tebliğ) Hak- İş Anayasa Kurultayı, Ankara 1992.
- Henkel, H.** Strafverfahrensrecht, Ein Lehrbuch, Stuttgart/Mainz, 1968.
- Holtappels, Peter**, Die Entwicklungsgeschichte des Grundsatzes in dubio pro reo, Hamburg 1965.
- Işık, Mehmet**, “Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesi”, TBB Dergisi 2014 (110).
- İçel, Kayıhan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, Beta, İstanbul, 2021.
- İçel, Kayıhan-Donay, Süheyl**, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Hukuku, Genel Kısım, I, İstanbul 1993.
- İçel, Kayıhan-Sokullu Akıncı, Füsun-Özgenç, İzzet-Sözüer, Adem-Mahmutoğlu, Fatih S.-Ünver, Yener**, Yaptırım Teorisi 3. Kitap, 2. Bası, İstanbul 2002.

- İçer, Zafer**, Ceza Muhakemesinde Gerekçeli Karar Hakkının Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yoluyla Korunması, İstanbul 2023.
- İnalçık, Halil**, Örfi-Sultani Hukuk ve Fatih'in Kanunları, AÜSBFD, C.XIII, Haziran 1958.
- İnceoğlu, Sibel**, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılanma Hakkı Kamu ve Özel Hukuk Alanlarında Ortak Yargısal Hak ve İlkeler, İstanbul 2002.
- İpekçioğlu, Pervin Aksoy**, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alma", İÜHFMC. LXX, S. 1, 2012.
- İtişgen, Rezzan**, "Ceza Muhakemesi Hukukunda İstinaf", TAAD, Yıl: 5, Sayı: 16, Ocak 2014.
- Kanadoğlu, Sabih**, "Türkiye Cumhuriyeti Başsavcılığı Kurulmalıdır", 14 Nisan 2003 tarihli Cumhuriyet Gazetesi.
- Kantar, Baha**, Ceza Muhakemeleri Usulü, Ankara; Güzel Sanatlar Matbaası, 1957.
- Kaplan, Mahmut**, "Onarıcı Adalet ve Türk Ceza Hukukuna Yansımaları", Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.5, S.1, Haziran 2015.
- Kaplan, Mahmut-Aydın, Özgür**, Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alınması, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 3, Haziran 2016.
- Karakaya, Naim**, "Ceza Muhakemesi Kanunu Kapsamında Yürürlüğe Konulan Yönetmeliklerin Değerlendirilmesi", Hukuk ve Adalet Dergisi, Y:2, S:6-7, Ekim 2005.
- Karakehya, Hakan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 5. Baskı, Eskişehir 2023.
- Karakehya, Hakan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, II. Cilt, Ankara 2014.
- Karakehya, Hakan**, Ceza Muhakemesinde Maddi Gerçeğin Tespiti, 1. Baskı, Ankara 2016.
- Kaşıkkara, Serhat**, Adil Yargılanma Hakkı ve Türkiye, Ankara 2009.
- Kaya, Köroğlu**, Cezai Konularda Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru, 2. Baskı, Ankara 2016.
- Kaymaz, Seydi**, "Aleyhe Değiştirme Yasağı", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Cilt: 19, Sayı: 2, Yıl: 2013.
- Kaymaz, Seydi**, "Ceza Muhakemesi Hukukunda İstinaf Kanun Yoluna İlişkin Bazı Değerlendirmeler", İÜHFMC. LXXIV, S. 1, 2016.
- Kaymaz, Seydi**, Ceza Muhakemesinde Telekomünikasyon Yoluyla İletişimin Denetlenmesi, Ankara 2009.
- Kaynar, Reşat**, Mustafa Reşit Paşa ve Tanzimat, Ankara, 1954.
- Keçelioğlu, Elvan**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Gözlem Altına Alma, Ankara Barosu Dergisi, 2015/3.
- Keller, Reiner**, Polizeiliche Observation und Stafprozersuale Wahrheitserferschung, Str Vert. 1984.
- Keskin, Serap**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Temyiz Nedeni Olarak Hukuka Aykırılık, İstanbul 1997.
- Keyman, Selahattin**, Ceza Muhakemesinde (Asıl Ceza Muhakemesinde) Savcılık, Ankara 1970.

- Kılınç, Bahadır**, “Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Bireysel Başvuru (Anayasa Şikâyeti) Kurumu ve Türkiye Açısından Uygulanabilirliği”, *Anayasa Yargısı Dergisi*, Nisan 2008, S. 25.
- Kızılarslan, Hakan**, *Ceza Muhakemesi, Adli Tıp, Adli Bilimlerde Vücudun Muayenesi & Örnek Alma, Doktrin ve Uygulama*, Ankara 2007.
- Kızılarslan, Hakan**, *Hukuka Aykırı Delil Açısından Vücut Muayenesi ve Örnek Alma İşlemleri ve CMK Düzenlemesi*, *Ceza Muhakemesi Kanununun 3. Yılı*, İstanbul 2009.
- Kızılkaya, Ezgi**, “Türk Hukuku ve Karşılaştırmalı Hukukta Arama, Elkoyma ve Gözaltı”, *TBB Dergisi* Yıl: 2010.
- Kindhäuser, Urs-Schumann, Kay H.**, *Strafprozessrecht*, 5. Baskı, Baden (Almanya), Nomos, 2019.
- Kleinknecht-Meyer**, § 170, *Karlsruher Kommentar, Zur Strafprozessordnung und zum Gerichtsverfassungsgesetz*, München 1982.
- Klöhn, Wolfhard**, *Der Schutz der Intimsphäre im Strafprozeß*, Göttingen 1984.
- Koca, Mahmut**, “Müdafinin Hazırlık Dosyasını İnceleme Hakkı”, *AÜEHFD*, C:1, S:1, 1997.
- Koca, Mahmut**, “Tutuklamada Orantılılık İlkesi Çerçevesinde 2002 CMUK Tasarısının “Adli Kontrol” Tedbirinin Değerlendirilmesi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C:5, S:2, 2003.
- Koca, Mahmut**, *Müdafinin Hazırlık Dosyasını İnceleme Hakkı*, *AÜEHFD*, C:1, S:1, 1997.
- Koca, Mahmut-Üzülmez, İlhan**, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 10. Baskı, Ankara 2017.
- Koç, Ziya**, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Uymadan Sonra Serbestlik İlkesi*, *Terazi Hukuk Dergisi*, 14(149).
- Koç, Ziya**, *Ceza Muhakemesinde Katılan*, İstanbul 2011.
- Koç, Ziya**, *Karşılaştırmalı Hukuk ve Uluslararası Mahkeme Kararları Işığında Seri Muhakeme Usulüne Farklı Bir Bakış: Masum Kişilerin Cezalandırılması Tehlikesi*, *Ceza Hukuku Dergisi*, 15(43).
- Koray, Doğan**, “Ceza Muhakemesinde Hüküm”, *Ceza Hukuku Dergisi*, Y:3, S:7, Ağustos 2008.
- Korkmaz, Ramazan**, *Medeni Usul Hukuku Açısından Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru*, İstanbul 2014.
- Krauss, Detlef**, *Der Schutz der Intimsphäre im Strafprozeß* in; *Festschrift für Wilhelm*, Berlin 1973.
- Krey, Volker-Heinrich, Manfred**, *Deutsches Strafverfahrensrecht*, 2. Baskı, Stuttgart (Almanya), W. Kohlhammer Verlag, 2019.
- Kube, Edwin**, *Zur Geschichte des Beweisverfahrens und der Kriminalistik*, in *Deutschland*, Dissertation, 1963.
- Kunter, Nurullah**, “Yirmi Beş Cumhuriyet Yılıının Ceza Tarihçesi, -Ne Bulduk, Ne Yaptık, Ne Yapmalıyız?“, *İBD.*, S.10, Yıl: XXII, Ekim 1948.
- Kunter, Nurullah**, *İçtihat Değişmesi Nedeniyle Ceza Muhakemesinin Yenilenebilmesi Sorunu*, *YD*, C.14, S.1-2, Ocak- Nisan 1988.

- Kunter, Nurullah**, Tehlike Tedbiri Genel Teorisi ve Para Cezaları için İcrai ve İhtiyatî Haciz, İÜHFİM, C.34, İstanbul 1968.
- Kunter, Nurullah**, Yargılama Makamlarında Dağılan Oyların Toplanması Sorunu, Yargıtay Dergisi, C. 9, S. 3.
- Kunter, Nurullah**, Yirmi Beş Cumhuriyet Yılı'nın Ceza Tarihçesi, -Ne Bulduk, Ne Yaptık, Ne Yapmalıyız?- İBD., S.10, Yıl: XXII, Ekim 1948.
- Kunter, Nurullah-Yenisey, Feridun**, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. Bası, İstanbul 1998.
- Kunter, Nurullah-Yenisey, Feridun**, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 13. Bası, İstanbul 2004.
- Kunter, Nurullah-Yenisey, Feridun-Nuhoğlu, Ayşe** Muhakeme Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 18. Baskı, İstanbul 2010.
- Kurşun, Günal**, Ceza Muhakemesinde Hüküm, Ankara 2016.
- Kurşun, Günal**, Ceza Muhakemesinde Hüküm, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2011.
- Kuzu, Burhan**, 1876 Kanuni Esasisinde Suç Muhakemesine İlişkin Hükümlerin Sonraki Anayasalarımızla Karşılaştırmalı Olarak Açıklanması, İstanbul 1988.
- Lippke, Richard**, Fundamental Values of Criminal Procedure in: The Oxford Handbook of Criminal Process, Ed.: **Brown, Darryl K.-Tuner, Jenia Iontcheva-Weisser, Bettina**, Oxford (İngiltere), Oxford University Press, 2018.
- Loucaides, Loukis G.**, The European Convention on Human Rights Collected Essays, Leiden (Hollanda), Martinus Nijhoff Publishers, 2007.
- Löwe-Rosenberg**, StPO, Grosskommentar, 24 Auflage, Berlin 1986.
- Lütfi, Ahmed**, (Sadeleştiren: **Erdinç Beylem**) Mir'at-ı Adelet yahud Tarihçe-i Adliye-i Devlet-i Aliyye Osmanlı Adalet Düzeni, İstanbul 1997.
- Mahmutoğlu, Fatih S.-Dursun, Selman**, "Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Müdafin Görevden Yasaklanması Hali ve Bunun Alman Hukukundaki Düzenlemesiyle Karşılaştırılması", Polis Dergisi, Sayı 44, 2005.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami- Dursun, Selman**, Türk Hukuku'nda Müdafin Yasaklılık Halleri, Ankara 2004.
- Maihofer, Werner**, Rechtsstaat menshliche Würde, Frankfurt am Main 1968.
- Malkoç, İsmail-Güler, Mahmut**, Uygulamada Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, C.:1, Ankara 1998.
- Mardin, Ebul'ula**, Medeni Hukuk Cephesinden Ahmet Cevdet Paşa, İstanbul 1946.
- Mardin, Ebul'ula**, Medeni Hukuk Cephesinden Ahmet Cevdet Paşa, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1996.
- Metin, İsmail-Erdoğan, Fetullah**, Türkiye'de Polis ve Kişi Hakları, İstanbul 1992.
- Meyer-Goßner, Lutz/Schmitt, Bertram**, Strafprozessordnung mit GVG und Nebengesetzen, Verlag C.H. Beck, 57. Auflage, München 2014.
- Michael Huber**, Grundfragen des Strafurteils, Heft 3, JuS 1990.
- Mumcu, Ahmet**, Hukuksal ve Siyasal Karar Organı Olarak Divan-ı Hümayun, Ankara 1976.

- Müller, Hany**, Das Grundrecht des Fernmeldegeheimnissen- Artikel 10 GG - Und die wesentlichen Ausnahmen, in; Jahrbuch der Deutschen Bunderpost, 30. Jahrgang 1979.
- Nord, Erich**, Das türkische Strafgesetzbuch vom 28 Zilhidje 1274 (9 August 1858), S.XI, Berlin 1912.
- Okuyucu Ergün, Güneş**, Ceza Muhakemesi İşlemleri, Ankara 2015.
- Onursal, Sami**, Kamu Davasına Müdahale, İstanbul 1968.
- Ortaylı, İlber**, Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devletinde Kadı, Ankara 2015.
- Ölmez, Gökhan-Pancaroglu, Başar**, “Mağduru Belli Bir Kişi Olmayan Suçların Soruşturmaları Neticesinde Verilen Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararlarının Denetlenmesi Sorunu”, AHBVÜ-HFD, 3/2021.
- Ömeroğlu, Ömer**, “Ceza Muhakemesinde Şüpheli ve Sanığın Fizik Kimlik Tespiti”, TBB Dergisi 2014.
- Ömeroğlu, Ömer**, Ceza Muhakemesinde Hakim ve Savcının Yasaklılığı, Reddi ve Çekinmesi, 1. Baskı, Bursa 2012.
- Önder, Ayhan**, “Ceza Muhakemeleri Usulü Hukukunda Arama”, İÜHFİM, Yıl:1963, C: XXIX, S.:3.
- Önder, Ayhan**, “Ceza Muhakemeleri Usulü Hukukunda Yeni Vakalar ve Yeni Deliller Sebebiyle Muhakemenin İadesi”, İÜHFİM, C.XXXI, S.:1-4.
- Özar, Süleyman**, “Yargı Bağımsızlığı Bağlamında Adalet Bakanı’nın HSYK ve Cumhuriyet Savcısı ile Arasındaki İlişkinin Hukuki Esas ve Kapsamı”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl:5, Sayı:17, Nisan 2014.
- Özbek, Veli Özer**, “Türk Hukukunda Gizli Soruşturmacının Ceza Sorumluluğu”, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, C. 2, Sayı.1-2, Ankara 2014.
- Özbek, Veli Özer**, CMK İzmir Şerhi, Ankara 2005.
- Özbek, Veli Özer-Doğan, Koray**, “Ceza Muhakemesi Kanunu’nda 5560 sayılı Kanun’la Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi”, CHD, Yıl:1, S:2, Aralık 2006.
- Özbek, Veli Özer-Doğan, Koray-Bacaksız, Pınar-Tepe, İlker**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. Baskı, Ankara 2017.
- Özbudun, Ergun**, “Anayasa Hukuku Bakımından Özel Haberleşmenin Gizliliği”, AÜHFİM, 50. Yıl Armağanı, C.1, Ankara 1977.
- Özbudun, Ergun**, Türk Anayasa Hukuku, Ankara 1986.
- Özdemir, Süleyman Emre**, Ceza Muhakemesinde İtiraz Kanun Yolu, 1. Baskı, Ankara 2018.
- Özel, Yusuf Ziya**, Adalet Teşkilatının Tarihi Tekamülü, Ankara 1936.
- Özen, Muharrem**, Yargı Bağımsızlığını Zedeleyen Düzenleme, Uygulamalar ve Bağımsızlığı Sağlamaya Yönelik Çözüm Önerileri, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:68, Sayı: 2010/1.
- Özen, Mustafa**, “Kamu Davası Açma Konusunda Benimsenen İlkeler, Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi ve İddianamenin İadesi”, Ankara Barosu Dergisi, Y:67, S:3, 2009.
- Özgen, Eralp**, Ceza Muhakemesinin Yenilenmesi, Ankara 1968.

- Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. Baskı, Ankara 2017.
- Özgenç, Nuri Berkay**, Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta Uzlaşma, 1. Baskı, İstanbul 2015.
- Özkan, Eray Egemen**, Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvurunun Ceza Muhakemesi Hukukuna Etkileri, Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2016.
- Öztekin, Tosun**, Ceza Adaleti Reformunun İlkeleri Sempozyumu II, Kanun Yolları, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1973.
- Öztürk, Bahri**, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Adil Yargılama Yükümlülüğü", İKÜHFD, C. 15, S. 1, 2016.
- Öztürk, Bahri**, "Özel Hayatın Gizliliği ve Arama", Manisa Barosu Dergisi, Nisan 1992.
- Öztürk, Bahri**, Cürüm Eşyasını Satın Alma Suçu ve Basit (Genel) Elkoyma, in: Kuyumculuk Sektörünün Sorunları: 1, İzmir 1992.
- Öztürk, Bahri**, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2010.
- Öztürk, Bahri**, Özel Hayatın Gizliliği ve Arama, Manisa Barosu Dergisi, Nisan 1992.
- Öztürk, Bahri**, Suç Muhakemesi Hukukunda Gaiplik ve Gaiplerin Muhakemesi, İstanbul 1984.
- Öztürk, Bahri**, Yeni Yargıtay Kararları Işığında Delil Yasakları Hukuka Aykırı Olarak Elde Edilen Deliller, Yasak Kanıtlar, Ankara 1995.
- Öztürk, Bahri-Eker Kazancı, Behiye-Soyer Güleç, Sesim**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri, Ankara 2013.
- Öztürk, Bahri-Erdem, Mustafa Ruhan**, Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 12. Baskı, 2008.
- Öztürk, Bahri-Erdem, Mustafa Ruhan-Özbek, Veli Özer**, Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2004.
- Öztürk, Bahri-Tezcan, Durmuş-Erdem, Mustafa Ruhan-Sırma Gezer, Özge-Saygılar, Yasemin F.-Altınok Çalışkan, Elif- Alan, Esra- Özaydın, Özdem-Erden Tütüncü, Efser- Güzel, İdris- Seyhan, Serkan-Köker, Nilüfer- Tok, Mehmet Can**, Dijital Ceza Muhakemesi Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2024.
- Öztürk, Bahri-Tezcan, Durmuş-Erdem, Ruhan-Gezer, Özge Sırma-Kırıt, Yasemin F. Saygılar-Özaydın, Özdem-Akcan, Esra Alan-Tütüncü, Efser Erden, Villemin, Derya Altınok-Tok, Mustafa Can**, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 13. Baskı, Ankara 2019.
- Özütürk, Nejat**, Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı, 2. Bası, İstanbul 1970.
- Pamuk, Gülfem**, Türk ve Fransız Ceza Muhakemesi Hukuku'nda Mağdurun Makam Olarak Yeri, İstanbul 2012.
- Parlar, Ali-Sekmen Orhan**, Ceza ve Hukuk Muhakemesinde İstinaf ve Temyiz, Ankara 2016.
- Pekcanitez, Hakan-Atalay, Oğuz-Özekes, Muhammet**, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 2. Baskı, Ankara 2014.
- Polatcan, İsmet**, T.C. Anayasası, Gerekçeler, Anayasa Mahkemesi Kararları, Bilimsel Görüşler, İstanbul 1989.

- Pradel, Jean**, Çağdaş Sistemlerde Karşılaştırmalı Ceza Usulü. İSİSC Kollokyumlarının Sentez Raporu (Türkçe'ye Çev.: Sulhi Dönmezer), İstanbul 2000.
- Radbruch, Gustav**, Die Peinliche Gerichtsordnung Kaiser Karls V. von 1532 (Carolina).
- Rohlf, Dietwalt**, Der Grundrechtliche Schutz der Privatsphäre, Berlin 1960.
- Rüpke, Gieselher**, Der verfassungsrechtliche Schutz des Privatheit, 1976.
- Sabuncu, Yavuz-Arnwine, Selin Esen**, “Türkiye İçin Anayasa Şikâyeti Modeli Türkiye’de Bireysel Başvuru Yolu, Anayasa Yargısı Dergisi, S: 21, Nisan 2004.
- Sağlam, Fazıl**, Türk Anayasa Sisteminde Kamu Özgürlükleri ve Anayasa Yargısı, Anayasa Yargısında Avrupa Modeli ve Türkiye Sempozyumunda Sunulan Tebliğ, İstanbul, 13-14 Haziran 1987.
- Sağlam, Musa**, Bireysel Başvuru İnceleme Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri, Ankara 2013.
- Sarıgül, Ali Tanju**, Ceza Muhakemesi Hukukunda İstinaf, Ankara 2012.
- Savaş, Vural-Mollamahmutoğlu, Sadık**, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Yorumu, II. Cilt, Ankara 1995.
- Savaş, Vural-Mollamahmutoğlu, Sadık**, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Yorumu, I. Cilt, Madde 1-257, Ankara 1995.
- Savaş, Vural-Mollamahmutoğlu, Sadık**, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Yorumu - I, Ankara 1995.
- Savaş, Vural-Mollamahmutoğlu, Sadık**, Türk Ceza Kanununun Yorumu, C.:4.
- Schmidt, Eberhard**, Einführung in die Geschichte der deutschen Strafrechtsplege, Göttingen 1965.
- Schmitt, Bertram**, &244 in: Meyer-Goßner/Schmitt Strafprozessordnung, 62. Auflage, Münih (Almanya), C.H. Beck Verlag, 2019.
- Schorn, Hubert**, Der Schutz der Menschenwürde im Strafverfahren, Bingen 1963.
- Schroeder, Friedrich-Christian**, Die Peinliche Gerichtsordnung Kaiser, Karls V. (Carolina) von 1532. U.R. Schriftenreihe der Universitaet Regensburg, Band, 3, Sonderdruck, Juni, 1980.
- Seçkin, A. Recai**, Yargıtay Tarihçesi, Kuruluş ve İşleyişi, Yarı Açık Cezaevi Basımevi, Ankara 1967.
- Selçuk, Sami**, “Doğru Terim “Muhakeme” Değil, “Yargılama””, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.19, S.2, Y.2013.
- Sevük Yokuş, Handan**, “Postada El Koyma ve Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi”, TBB Dergisi, Sayı: 69, 2007.
- Sınar, Hasan**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Tutuklama, 1. Baskı, İstanbul 2016.
- Sokullu Akıncı, Füsun** Polis, Toplumsal Bir Kurum Olarak Gelişmesi Polis Alt Kültürü ve İnsan Hakları, İstanbul 1986.
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2014.
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2020.
- Soysal, Mümtaz**, 100 Soruda Anayasanın Anlamı, İstanbul 1990.

- Sözüer, Adem**, Die Öffentlichkeit im Strafverfahren im türkischen Recht, in: Beiträge zum deutschen und türkischen Strafrecht und Strafprozessrecht, Nomos Verlag, 2010.
- Sümer, Reha**, Cumhuriyet Savcısının Temyiz Süresi ve Kanun Yoluna Başvuruda Yalnızlık, Yargıtay Dergisi, Cilt: 32, Sayı: 1 – 2, Ocak – Nisan 2006.
- Şahbaz, İbrahim**, İletişimin Denetlenmesi ve Yasak Deliller, Ankara 2009.
- Şahin, Cumhur - Göktürk, Neslihan**, Ceza Muhakemesi Hukuku 13.Baskı, Ankara 2022.
- Şahin, Cumhur**, Ceza Muhakemesi Hukuku I, 8. Baskı, Ankara 2017.
- Şahin, Cumhur**, Ceza Muhakemesi Kanunu Gazi Şerhi, Ankara 2005.
- Şahin, Cumhur**, Ceza Muhakemesinde İspat (Delillerin Doğrudan Doğrualığı İlkesi), Ankara 2001.
- Şahin, Cumhur**, Sanığın Kolluk Tarafından Sorgulanması, Ankara 1994.
- Şahin, Cumhur**, Telekomünikasyon Yoluyla İletişimin Denetlenmesi-Yargıtay Kararları Çerçevesinde Bir Değerlendirme-, Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, Ekim 2010.
- Şahin, Cumhur-Göktürk, Neslihan**, Ceza Muhakemesi Hukuku II, 6. Baskı, Ankara 2017.
- Şen, Ersan**, Gizli Dinleme ve Görüntüleme Fiillerinin Türk Hukuku'ndaki Yeri Üzerine Bir İnceleme, İstanbul Barosu Dergisi, C.68, S, 7-8-9, 1993.
- Şen, Ersan**, Türk Hukukunda Telefon Dinleme, Gizli Soruşturmacı, X Muhbir, 5. Baskı, Ankara 2010.
- Şenses, Erkan**, “Ceza Muhakemesinde Beraat Hükmü Verilen Haller”, TBB Dergisi Y:2012, S:98,
- Şibli, Mevlana**, (Terc: **Doğrul, Ömer Rıza**.) Asr-ı Saadet, İslam Tarihi, C. 4, İstanbul 1978.
- Şirin, Tolga**, Türkiye’de Anayasa Şikâyeti (Bireysel Başvuru), İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi ve Almanya Uygulaması ile Mukayeseli Bir İnceleme, İstanbul 2013.
- Tan, Hadi**, Müdafaa Hakkının Hududu, Şümülü, CMUK 136-146. Maddeleri Hükümlerinin Açıklanması, AD., Yıl:41, S:7, Temmuz 1950.
- Taner, M. Tahir**, Ceza Muhakemeleri Usulü, 3. Baskı, İstanbul 1955.
- Taner, Tahir**, Kapitülasyonlar Nasıl İlga Edildi? Muammer Raşit Seviğ’e Armağan, İstanbul 1956.
- Taner, Tahir**, Tanzimat Devrinde Ceza Hukuku, in: Tanzimat I, İstanbul 1940.
- Tanilli, Server**, Devlet ve Demokrasi Anayasa Hukukuna Giriş, 6. Bası, İstanbul 1990.
- Tanör, Bülent**, Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, 3. Baskı, 1994.
- Taşkın, Mustafa**, Adli ve İstihbari Amaçlı İletişimin Denetlenmesi, Ankara 2008.
- Tezcan, Durmuş**, Türk Hukukunda Haksız Yakalama ve Tutuklama, Ankara 1989.
- Tırtır, Mustafa**, Telekomünikasyon Yolu ile İletişimin Denetlenmesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2015.
- Toma, Elisa**, “the Principle of Equality of Arms – Part of the Right to a Fair Trial”, Union of Jurists of Romania Law Review, S. 1., C. 3, 2011.

- Toroslu, Nevzat-Feyzioğlu, Metin**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2016.
- Tosun, Öztekin**, “Ceza Muhakemesinde Koruma Tedbiri Olarak Gizli Dinleme”, İÜHFİM, C: XLI, S.3-4, İstanbul 1976.
- Tosun, Öztekin**, Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suçları, Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Karşısında TCK’nın 50 yılı ve Geleceği, İstanbul 1977.
- Tosun, Öztekin**, Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri Muhakemenin Yürüyüşü, İstanbul 1973.
- Tosun, Öztekin-Gürelli, Nevzat**, “Heyecan Göstergesi ile Yalanın Bulunması ve Ceza Hukuku”, İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası, C:30, S:3-4, 1965.
- Tunaya, Tarık Zafer**, Siyasî Müesseseler ve Anayasa Hukuku, İstanbul 1980.
- Turabi, Selami**, Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru Rehberi, Ankara 2012.
- Turan, Hüseyin**, Adil Yargılanma Hakkı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2016.
- Turan, Hüseyin**, Adil Yargılanma Hakkının Bir Unsuru Olarak Aleni Yargılanma Hakkı, CHD., Nisan 2009, Sayı 9.
- Turhan, Faruk**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 1. Bası, Ankara 2006.
- Turhan, Faruk**, Ceza Muhakemesinde Tehlike İçindeki Tanıkların Korunması, Türk Alman ve Avusturya Hukuklarında Karşılaştırmalı Olarak, 1. Baskı, Ankara 2009.
- Turhan, Faruk**, Tanıklara Yemin Verilmesine İlişkin Ceza Muhakemesi Kanunu Hükümlerinin Eleştirel Bir Değerlendirmesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXIV, Y. 2020, Sa. 4.
- Turhan, Faruk-Aksan Murat**, Ceza Muhakemesinde Mahkemelerin Yer Bakımından Yetkisi–Doktrin ve Uygulama Işığında Kanun Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Ankara 2020.
- Turhan, Faruk-Aksan Murat**, Ceza Muhakemesinde Şüphelinin İfadesinin Alınması Ve Sorguya Çekilmesine İlişkin Hükümlerin Eleştirel Bir Değerlendirmesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXIV, Y. 2020, Sa. 2.
- Uğur, Hüsamettin**, Ceza Muhakemesinde Kovuşturma Mecburiyeti İlkesinden Maslahata Uygunluk İlkesine, TBB Dergisi, Sayı 73, 2007.
- Uzun, Cem Duran**, Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru Yolu (Anayasa Şikâyeti): Beklentiler ve Riskler, Ankara 2012.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı**, Osmanlı Devleti Teşkilatına Medhal. Ankara 1970.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı**, Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı, Ankara 1984.
- Üçok, Coşkun**, Osmanlı Kanunnamelerinde İslam Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler, III, AÜHFD, S. 1-4, 1947.
- Üçok, Coşkun**, Savcıların Avrupa Hukukunda Gelişmesi ve Türkiye’de Kuruluşu, Ord.Prof. Sabri Şakir Ansay’ın Hatırasına Armağan, Ankara 1964.
- Üçok, Coşkun-Mumcu, Ahmet**, Türk Hukuk Tarihi, Ankara 1991.
- Ünal, Ertuğrul**, ‘Uzlaştırma ve Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kurumlarının Masumiyet Karinesi Bağlamında Değerlendirilmesi’, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 17, S. 1, 2018.

- Ünal, Ertuğrul**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Silahların Eşitliği İlkesi, Adalet Yayinevi, Ankara, 2021.
- Ünver, M. Naci**, Ceza Yargılamasında Yasa Yolları, Ankara 1995.
- Ünver, Yener- Hakeri, Hakan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 21. Baskı, Ankara 2023.
- Ünver, Yener-Hakeri, Hakan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 12. Baskı, Ankara 2016.
- Üstündağ, Saim**, Medeni Yargılama Hukuku, Cilt: I-II, 7. Baskı, İstanbul 2000.
- Üzülmez, İlhan**, “Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları”, TBB Dergisi, S.55, 2005.
- Vidinli, İbrahim**, Müdafinin Dava Evrakını Tetkik Selahiyeti, AD., Y:36, S:12, Aralık 1945.
- Yalkut, Necdet**, “Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Sanığın Şüpheden Yararlanması Kuralı”, AD., Y.:72, S.:3, Ankara 1981.
- Yardımcı, Mehmet Murat**, ABD Hukuku ve AİHM İçtihatları ve Türk Hukukunda İletişimin Denetlenmesi, Ankara 2009.
- Yaşar, Osman**, Uygulamalı ve Yorumlu 5271 Sayılı Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu, Ankara 2005.
- Yaşar, Verda Gülsen**, Ceza Muhakemesinde Karar ve Hüküm, (Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü) Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2010,
- Yenidünya, A. Caner-İçer, Zafer**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2016.
- Yenidünya, A. Caner-İçer, Zafer**, Ceza Muhakemesinde Bilirkişilik, Ankara 2013.
- Yenidünya, Ahmet Caner**, “5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nda Kamu Davasının Açılması, İddianamenin Unsurları ve İadesi”, e- akademi, Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi, Şubat 2007.
- Yenisey, Feridun**, Ceza Muhakemesi Hukukunda İstinaf ve Tekrar Kabul Sorunu, İstanbul 1979.
- Yenisey, Feridun**, İnsan Hakları Açısından Arama, Elkoyma, Yakalama ve İfade Alma, Ankara 1995.
- Yenisey, Feridun**, Uygulanan ve Olması Gereken Ceza Muhakemesi Hukuku Hazırlık Soruşturması ve Polis, 2. Baskı, İstanbul 1991.
- Yenisey, Feridun-Nuhoğlu, Ayşe**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2017.
- Yerdelen, Erdal**, Ceza Muhakemesinde Hükümün Gerekçesi, Ankara 2015.
- Yerdelen, Erdal-Özbek, Mustafa Serdar, Altuntaş, Şeyda-Boz, Burak-Erdem, Dilek Özge-Yılmaz, Berna Aysen**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma, 1. Baskı, Ankara 2018.
- Yıldırım, Turan**, Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılmasında Sınırlamanın Sınırı, Muammer Aksoy’un Anısına Armağan, Ankara 1991.
- Yıldız, Ali Kemal**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Keşif ve Yer Gösterme”, İÜHFMC. LXV, S.1. 2007.
- Yıldız, Ali Kemal**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Sanığın Sorgusu”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Bölümü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1992.
- Yıldız, Ali Kemal**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Keşif ve Yer Gösterme, İÜHFMC. LXV, S.1. 2007.

- Yılmaz, Ejder**, Hukuk Sözlüğü, Yetkin Yayınları, 4.Baskı, Ankara 1992.
- Yılmaz, Zahit**, Ceza Muhakemesi Kanunu Açısından İşlenen Fiilin Haksızlık İçeriğinin Azlığı; Anayasa Hukukundaki Gelişmelerin Işığında Kamu Hukuku Sempozyumu, (30-31 Temmuz 2021, Maltepe Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2022.
- Yılmaz, Zahit**, Hükmün Konusunun Belirlenmesinde Mahkemenin Yetkisi ve Ek Savunma Hakkı, Ankara 2024.
- Yılmaz, Zahit-Apiş, Özge**, Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Düzenlemelerinin Değerlendirilmesi, MÜHF Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 26, S. 1, Haziran 2020.
- Yurtcan, Erdener**, Alman Hukukunda Müdafilerin Görevden Yasaklanması, İstanbul 1981.
- Yurtcan, Erdener**, Ceza Yargılaması Hukuku, 11. Bası, İstanbul, 2005.
- Yurtcan, Erdener**, CMK Şerhi, C. II, Ankara 2015.
- Yurtcan, Erdener**, CMUK. Şerhi, C.:2, İstanbul 1995.
- Yurtcan, Erdener**, Uygulamacı İçin Ceza Yargılaması, İstanbul 2007.
- Yüce, Turhan Tufan**, “Ceza Yargılamasında Zorlayıcı Önlem Kavramı”, Ege Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 1, S. 1, İzmir 1980.
- Yüce, Turhan Tufan**, “In Dubio Pro Reo Kaidesi”, AD., Y.:53, S.:11-12, 1962.
- Yüce, Turhan Tufan**, “Sanığın Savunması ve Korunması Açısından Ceza Soruşturmasının Ümanist İlkeleri”, TBBD., 1988/1.
- Yüce, Turhan Tufan**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Hukuk Devleti Esasları, Erzurum 1963.
- Yüce, Turhan Tufan**, Türk-Alman Ceza Muhakemeleri Hukukunda Kanun Yolları, 1. Baskı, Ankara 1967.
- Zafer, Hamide**, Faile Yardım Suçu ve Müdafinin Bu Suçtan Sorumluluğu, İstanbul 2004.
- Zafer, Hamide**, Medya Özgürlüğü ve Adli Haberlerin Verilişi, Selahattin Sulhi Tekinay’ın Hatırasına Armağan, İstanbul 1999.
- Zwengel, Otto**, Das Strafverfahren in Deutschland von der Zeit der Carolina bis zum Beginn der Reformbewegung des 19. Jahrhunderts Bad Homburg 1963.

Av. Arb. Hakan Fırat EMİRZADE

**NAKLİYE POLİÇELERİNDE
SİGORTACININ HALEFİYET HAKKI**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Nakliye Poliçelerinde Sigortacının Halefiyet Hakkı

Hakan Fırat Emirzade

Hukuk Yayınları Dizisi – 3791

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 811 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- ADIGÜZEL, Burak: **Taşıma Hukuku (Deniz Ticareti Hariç)**, 5. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- AKBAY, Oktay Salih: **Dünya’da ve Türkiye’de Sigortacılığın Tarihçesi**, Kaya, Ferudun (Ed.), Sigortacılık, 7. Bası, İstanbul: Beta Yayınları, 2017.
- AKKANAT, Halil: **Türk Medeni Hukukunda İyiniyetin Korunması**, 1. Bası, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2010.
- AKŞENER, Ali: **Emtia Nakliyatı Sigortaları**, TSEV (Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı), İstanbul, Haziran, 2022: <https://www.oaib.org.tr/files/downloads/Emtia%20Nakliyat%C4%B1%20Sigortalar%C4%B1.pdf> (ET:10.03.2023).
- ALGANTÜRK, Didem: **“Yolcuların ve Bagajların Deniz Yolu İle Taşınması Hakkında 1974 Atina Konvansiyonu’na 2002 Protokolü İle Getirilen Temel Değişiklikler”**, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7.1-2, 2003: 581-588.
- ALGANTÜRK, Didem: **“Sigorta Sözleşmesi Süresi İçinde Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri”**, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 11, Sayı 22, 2012: 1-8.
- ALHAN, Yunus: **“6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Sorumluluk Sigortalarında Sigortacının Borç ve Yükümlülükleri”**, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 18, no. 2 2023: 807-855.
- ARĞILLI, İslim: **“Sigorta Hukukunda Halefiyet”**, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt 87, Say 4, 2013: 684-686.
- AMASYA, Serap: **Abonman Sigortaları, Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Deniz Sigortaları**, İstanbul: Özdil Basımevi, 2012.
- ARAL ELDELEKLİOĞLU, İrem: **“6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Sigorta Ettirenin Prim Ödeme Borcu”**, 10. Yıl’a Armağan, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl 11, S 22, 2012: 203-222.
- ARIKAN, Mustafa: **“Türk Özel Hukukunda Alacağın Temliki”**, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 13.1, 2005: 129-155.
- ARKAN, Sabih: **Ticari İşletme Hukuku**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 18. Baskı, Ankara, 2013.
- ARSEVEN, Haydar: **Sigorta Hukuku**, Yenilenmiş 2. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, 1991.

- ARSEVEN, Haydar: **“Sigortanın Tarihçesi ve Geri Kalmışlığımızın Sebepleri”**, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, Prof. Dr. S. F. Ülgener’e Armağan, C. 43, İstanbul 1987: 415-431.
- AVCI, Mustafa: **“Sigortanın Osmanlı Hukukuna Giriş”**, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 8, S. 1-2, 2000: 269-270.
- AVCI, Nesrin: **“Nakliye Sigortalarında Sigortalanabilir Menfaat Kavramının Değerlendirilmesi”**, JOEEP: Journal of Emerging Economies and Policy, 5.2, 2020: 91-98.
- ASUNAKUTLU, Tuncer: **“Sigorta Açısından Güvenlik ve Risk”**, Mevzuat Dergisi, Yıl 4, S 43, 2001:1-9.
- ATAMER, Kerim: **“Yeni Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Zarar Sigortaları”na Giriş**, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Y. C. 27, 2011: 21-106.
- ATAMER, Yeşim, ÜNAN, Samim: **“Control of General and Special Conditions of Insurance Under Turkish Law with Special Regard to the Transparency Requirement”**, Transparency in Insurance Law, İstanbul 4, 2012: 65-69.
- AYHAN, Rıza, ÇAĞLAR, Hayrettin, ÖZDAMAR, Mehmet: **Sigorta Hukuku Ders Kitabı**. 6. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.
- AYLİ, Ali: **İnşaat Bütün Riskler Sigortasında Riziko**, 1. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2012.
- BAHTİYAR, Mehmet, BİÇER, Levent: **“Adi İş / Ticari İş / Tüketici İşlemi Ayrımı ve Bu Ayrımın Önemi.”** MÜHF – HAD 22, 3 (Cevdet Yavuz’a Armağan) 2016: 395 436.
- BAŞTÜRK, Feride, HAYIRSEVER ÇAKMAK, Deniz, DEMİRTAŞ, Barış: **Sigortacılığa Giriş**, 1. Bası, İstanbul: Akademi Consulting Training, 2020.
- BİLGİN, Mahmut: **Öğreti ve Uygulamada Sigorta Hukuku**, 1. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- BORA, Erhan: **Sigorta Hukuku**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- BOZER, Ali: **Sigorta Hukuku**, 2. Baskı, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2009.
- BOZKURT, Tamer: **Sigorta Hukuku**, 13. Baskı, Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2022.
- BÖLÜKBAŞI, Ayşe Gül, PAMUKÇU, Baturalp: **Sigortanın Temel Prensipleri**, 1. Bası, İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2009.
- CAN, Mertol: **Türk Özel Sigorta Hukuku**, C I, 1. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- CEBE, Mehmet Sinan: **Uygulamalı Sigorta Hukuku**, 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.

- CİCİM, İlknur Uluğ: **“Sorumluluk Sigortasında Sigortacının, Sigortacıya Yöneltilen Tazminat Talebine İlişkin Yükümlülük, Hak ve Yetkileri (TTK m. 1476, 1479, 1480, 1481)”**, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, 2013: 11-23.
- CİCİM, İlknur Uluğ: **“Tarihsel Gelişim Süreci Bağlamında Deniz Sigortaları”**, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 22, No. 86. 2023: 758-769.
- ÇEKER, Mustafa: **6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Sigorta Hukuku**, Karahan Kitabevi, 27. Baskı, Adana, 2023.
- ÇETİNGİL, Ergon, KENDER, Rayegân, ÜNAN, Samim: **Müşterek Avarya Hukuku**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2011.
- DAMAR, Cahit: **“Sigortacının Rücu Hakkından İstisnalık Meselesi”**, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 14, Sayı 160, 2019: 2302 – 2310.
- DAMAR, Cahit: **Sigortacının Kanuni Halefiyeti ve Rücu Hakkı**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- DUMAN, Güler Şebnem. **“Sigorta Sektörü Sorunları Yoğun Bakım Gerektiriyor”**, Öneri Dergisi, 5(17), 2002: 231-236.
- DUYGULU, Ercan, PEHLİVAN, Pınar: **Sigorta İşletmeciliği**, 4. Bası, Ankara: Detay Yayıncılık, 2017.
- EMİRALİOĞLU, Furkan: **“Sigorta Ettirenin Zararı Önleme – Azaltma ve Sigortacının Rücu Haklarını Koruma Külfeti”**, Yüksek Lisans Yeterlik Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2020.
- ENGİN CİVİR, Mehtap: **“6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Müşterek Avarya”**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 18.2, 2012: 507-514.
- ERDEM, Ercüment: **SİF Satışlar**, 1. Bası, İstanbul: Beta Yayınevi, 1999.
- EREN, Fikret **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 26. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- EREN, Erkan, ÖZEL, Bilal: **“Sigortacının Rizikoyu Taşıma Yükümlülüğünün Başlangıç Anına İlişkin Bir Değerlendirme”**, Antalya Bilim University Law Review, 9, 18, 2021: 743-762.
- ERKAN, Ebru: **Sigorta Sözleşmeleri ve Genel İşlem Koşulu Denetimi**, Topaloğlu, Mustafa, Dinç, Mutlu (Ed.), Sigorta Davaları, 3. Bası, Ankara: Seçkin Yayınları, 2018.
- GÜNAY, M. Barış: **“6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 1470. ve 1471. maddelerine İlişkin Değerlendirmeler”**, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVII, 2013: 683-706.

- GÜNAY, M. Barış: **Sigorta Hukuku**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- GÜVEL, Enver Alper, GÜVEL Öndaş Afıtap: **Sigortacılık**, 8. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- GÜZEL, Ali, ÇATALKAYA, Deniz Ugan: "**İşverenin İş Kazasından Doğan Sorumluluğunun Niteliği ve Sınırları**", Çalışma ve Toplum Dergisi, 2012/3, S 34, İstanbul, 2012: 157-188.
- HAVUTÇU, Ayşe: **Türk Hukukunda Örtülü Bir Boşluk: Üreticinin Sorumluluğu**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Kitabevi, 2005.
- İNCE, Erdal: "**Meşrutiyetten Cumhuriyete Osmanlı Şehirlerinde Faaliyet Gösteren Nakliye Sigorta Şirketleri Üzerine Tespitler (1908-1923)**". Dünya İnsan Bilimleri Dergisi 2023.2 2023: 184-205.
- KABUKÇUOĞLU ÖZER, Fatma Dilek: **Sigortacılık Kanunu Şerhi**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2012.
- KARA, Hacı: **Sigorta Hukuku**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2. Bası, 2021.
- KARAMAN, Davut: **Sigortacılığa Giriş**, Kaya, Ferudun (Ed.), Sigortacılık, 7. Bası, İstanbul: Beta Yayınları, 2017.
- KARAMAN, Davut: **Sigorta ve Risk Kavramları**, Kaya, Ferudun (Ed.) Sigortacılık, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2017.
- KARASU, Rauf: "**6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Sorumluluk Sigortalarına İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi**", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 6.4, 2015: 683-706.
- KAYA, Arslan: **CMR Sigortası, Makalelerim I**, İstanbul: Beta Yayınevi, 2012.
- KAYA, Ferudun, KAHYA, Mehmet: **Sigorta ve Sigortacılık**, 1. Bası, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2017.
- KAYAR, İsmail: **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Borçlar Hukuku. Genel Hükümler – Özel Borç İlişkileri**, 11. Bası, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.
- KAYIHAN, Şaban: **Sigorta Sözleşmesinde Prim Ödeme Borcu**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004.
- KAYIHAN, Şaban: "**Zarar Sigortalarında Sigortacının Halefiyeti.**" Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 22, no. 3, 2016: 1595-1624.
- KAYIHAN, Şaban, GÜNERGÖK, Özcan: **Türk Özel Sigorta Hukuku Dersleri**, 5. Baskı, Kocaeli: Umuttepe Yayınları, 2020.
- KENDER, Reyegân: **Türkiye'de Hususi Sigorta Hukuku**, 15. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.

- KILIÇOĞLU, Ahmet Mithat: **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Turhan Kitabevi, 16. Bası, Ankara, 2012.
- KIRKIK, Şule, DEMİR, Erol, KIRLI, Mustafa: **“Sigorta Eksperliğinde Muhasebe Uzmanlık Bilgisinin Önemi: Promosyon Ürünlerde Ve Konsinye Mallarda Hırsızlık Sigortasına İlişkin Uygulama Örnekleri”**, Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 15.30, 2015:201-217.
- KIZILSÜMER, Bahar: **Sigortacının Kanuni Halefîyetinin Şartları ve Sınırları**, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2019.
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip: **Borçlar Hukuku Genel Bölüm, C 1**, 4. Bası’dan 7. Tıpkı Bası, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2017.
- KORKMAZ, Ekin: **“Türk Borçlar Hukukunda Halefîyet”**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bilkent Üniversitesi, Ankara, 2021.
- KOŞUT DOĞRUSÖZ, Hanife: **“T.C. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Kararı: Karar İncelemesi”**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 16.1-2: 2007: 305-315.
- KUBİLAY, Huriye: **Uygulamalı Özel Sigorta Hukuku**, İzmir: Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi, 2003.
- KUYUCU, Aslıhan Sevinç: **INCOTERMS (Uluslararası Ticari Terimler)**, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2011.
- KÜÇÜK, Damla: **“Kara Taşıtları Kasko Sigortası Bağlamında, Türk Ticaret Kanunu’nun 1429/1. Maddesinde Geçen “Sigorta Ettiren Veya Sigortalının Fiilinden Sorumlu Olduğu Kişiler” Kavramına İlişkin Kısa Bir Değerlendirme”**, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11/1, 2020: 39-55.
- METEZADE, Zihni, GÜLELİ, T. Nurettin: **Türk Ticaret Kanunu Altıncı Kitap Sigorta Hukuku Açıklamalı ve İçtihatlı**, 3. Bası, İstanbul: Gürer Yayınları, 2016.
- METEZADE, Zihni: **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Altıncı Kitap Birinci Kısım ile İlgili Görüşler**, Sigorta Hukuku Dergisi, Özel S 1, 2005: 35-51.
- NOMER, Haluk: **“Halefîyet İle Rücu Hakkı Arasındaki İlişki, Özellikle Sosyal Sigortalar İle Özel Sigortalının Rücu Hakları Bakımından Halefîyetin Rolü”**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 55.3, 1997: 243-260.
- OĞUZMAN, M. Kemal, BARLAS, Nami: **Medeni Hukuk Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar**, Cilt II, 19. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.
- OĞUZMAN, M. Kemal, ÖZ, Turgut: **Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt: I**, 15. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017.

- OMAĞ, Merih Kemal: **“Özel Sigorta Hukukunda Rizikonun Dağıtılması İlkesi”**, Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C 1, S 1-2, 2002: 103-112.
- OMAĞ, Merih Kemal: **Sigorta Hukukunda Zenginleşme Yasağı**, Prof. Dr. Ergun Önen’e Armağan, 1. Bası, İstanbul: Alkım Yayınevi, 2003.
- OMAĞ, Merih Kemal: **“Özel Sigorta Hukukunda Muafiyet Klozları”**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (MÜHF-HAD) Armağan Özel Sayısı, İstanbul, 2006: 529-542.
- OMAĞ, Merih Kemal: **Türk Hukukunda Sigortacının Kanunî Halefiyeti**, 1. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011.
- ÖLMEZ, Fatih: **“İşveren Sorumluluk Sigortası”**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 22, Sayı 3, 2016: 2131-2149.
- ORBAY ORTAÇ, Nurdan: **“Sigortalanan Olaya Kusur İle Sebebiyet Verilmesinin Sigorta Teminatına Etkisi”**, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVI, S. 2, 2021: 81-138.
- ORBAY ORTAÇ, Nurdan: **“Sigortacının Halefiyet Hakkına Dayalı Tazminat Davasından Önce Arabuluculuk Yoluna Başvurunun Dava Şartı Olup Olmadığına İlişkin Değerlendirmeler.”** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 27, no. 1 2023: 151-171.
- ÖZDAMAR, Mehmet: **“6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Bağlamında Sözleşme Öncesi Aydınlatma Yükümlülüğünü İhlal Eden Sigortacıya Uygulanacak Yaptırım Sorunu”**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C LXXI, S 2, Prof. Dr. Ersin Çamoğlu’na Armağan, İstanbul, 2013: 347-360.
- ÖZOĞLU, Mehmet Soner: **“Kefalet Sigortası Sözleşmeleri”**, Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, 2021: 223-243.
- PEHLİVAN, Metin: **“Zarar Sigortalarında Halefiyet ve Rücu”**, TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi, Cilt:9, Sayı:35, 2017: 425-435.
- RUHİ, Ahmet Cemal: **Sözleşmeler Hukuku**, C. II, 2. Bası, Ankara: Seçkin Yayınları, 2013.
- SAVİ, Fatma Zehra: **Türk Sigortacılık Sektöründe Bulunan Kurum ve Kuruluşlar**, Kaya, Ferudun (Ed.), Sigortacılık, 7. Bası, İstanbul: Beta Yayınları, 2017.
- SAYHAN, İsmet: **Sigorta Sözleşmelerinin Konusu**, 1. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2001.
- SEVEN, Vural: **Taşıyanın Yüke Özen Borcunun İhlalinden Yük Ziya ve Hasarından Doğan Sorumluluğu**, 1. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2003.

SK - 3/6/2007 tarih ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu.

ŞEKER-ÖĞÜZ, Zehra: **Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Yük Sigortaları, Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Deniz Sigortaları**, Sempozyum Mart 2012, İstanbul: Özdil Basımevi, 2012.

ŞENOCAK, Kemal: **"Türk Ticaret Kanunu'nun Mal Sigortasına İlişkin Hükümlerinin Sorumluluk Sigortasına Uygulanabilirliği"**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 58, Sayı 1, 2009: 189-230.

ŞİT, Başak: **"SİF (CIF) Satışta Satıcının Malları Sigorta Ettirme Borcu"**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004.

TANDOĞAN, Haluk: **Türk Mes'uliyet Hukuku**, 2. Tıpkı Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010.

TAŞÇI, Mehmet Zafer: **"Mal Sigortalarında Sigortacının Halefiyeti"**, Sosyal, İnsan ve İdari Bilimlerde Öncü Ve Çağdaş Çalışmalar, 2023: 641-652.

TAŞDEMİR, Oğuzhan: **Sigorta Hukukunda Halefiyet ve Rücu**, 1. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.

TDK Güncel Türkçe Sözlük: <https://sozluk.gov.tr/>, E.T. 25.05.2023

TEKİNAY, Selâhattin Sulhi, BURCUOĞLU, Haluk, AKMAN, Sermet, ALTOP, Atillâ: **Tekinay Borçlar Hukuku**, 7. Bası, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1993.

TSB (Türkiye Sigorta Birliği): **"Emtia Nakliyat Sigortası Genel Şartları"** Son Düzenleme Tarihi: 11 Mayıs 2002 https://tsb.org.tr/media/attachments/Emtea_Nakliyat_Sigortas%C4%B1_Genel_Sartlar%C4%B1.pdf (ET:10.03.2023).

UÇAKHAN GÜLEÇ, Selma: **Sigorta Sözleşmelerinin Sınıflandırılması**, TOPALOĞLU, Mustafa, DİNÇ, Mutlu (Ed.), Sigorta Davaları, 3. Bası, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.

URALCAN, G. Şebnem: **Temel Sigorta Bilgileri ve Sigorta Sektörünün Yapısal Analizi**, 3. Bası, Hiperlink Yayınları, 2011.

ULAŞ, Işıl: **Uygulamalı Zarar Sigortaları Hukuku**, 8. Bası, Ankara: Turhan Kitabevi, 2012.

UYGUN, Dilara: **Sigortacılık: Özel Sigorta ve Sosyal Sigorta**, İstanbul: Umut Dağıtım Yayınları, 2018.

ÜLGEN, Hüseyin, KAYA, Arslan: **"Takseli Kara Sigortalarında Esaslı Surette Fahiş Taksenin Hile Hükümlerinden Hareketle Tenkisi Mümkün Müdür?"**, Bilgi Toplumunda Hukuk - Ünal Tekinalp'e Armağan Cilt I, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2003: 961-980.

ÜLGENER, M. Fehmi: **Deniz Sigortacısının Sorumluluğu Causa Proxima**, 1. Bası, İstanbul: Der Yayınevi, 2021.

- ÜNAN, Samim: **Türk Ticaret Kanunu Şerhi**, Altıncı Kitap, Sigorta Hukuku, Genel Hükümler (Madde 1401 – 1452), C. I, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- YAYLA, Şerafettin Okan: **“Sigortacılık ve Türkiye’de Sigorta Sektörünün Durumu”**, Liberal Düşünce Dergisi, 24 (94), 2019: 107-125.
- YAZICIOĞLU, Emine: **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nın Sigorta Hukuku Kitabındaki Hükümler Hakkında Bazı Değerlendirmeler**, Türk Ticaret Kanunu Taslağı, Özel S 1, İstanbul: Sigorta Hukuku Türk Derneği Yayınları, 2005.
- YAZICIOĞLU, Emine: **Mal Sigortalarında Sigortacının Kanuni Halefiyetine İlişkin Bazı Hususlar**, Sigorta Hukuku Sempozyumları, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- YAZICIOĞLU, Emine, ŞEKER-ÖĞÜZ, Zehra: **Sigorta Hukuku**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- YEŞİLOVA ARAS, Ecehan: **“Kredi Sigortasında Sigortacının Kanuni Halefiyeti İçin TTK m. 1472 Hükmü Elverişli Midir?”**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt 71, Sayı 1, 2013: 1449 – 1458.
- YETİŞ ŞAMLI, Kübra: **“Sigortacının Aydınlatma Yükümlülüğünü Düzenleyen TTK m. 1423 Hükmüne İlişkin Bazı Değerlendirmeler.”** Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 22, no. 3, 2016: 2977-3004.
- YETİŞ ŞAMLI, Kübra: **“Sigortalının Sigortacının Rücu Haklarını Koruma Yükümlülüğüne İlişkin TTK Hükümlerinin Değerlendirilmesi”**, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 16, Sayı 2, 2017:829-850.
- YILDIRIM, Abdükerim: **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 14. Bası, Ankara: Monopol Yayınları, 2023.
- YILDIRIM, Ali Haydar, **Sigorta Tazminatı ve Bedelinin Muacceliyeti**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.

Sinan OĞUR

**CEZA MUHAKEMESİNDE
KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞINA DAİR
KARAR VE KARARIN DENETİMİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesinde Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar ve Kararın Denetimi
Sinan Oğur

Hukuk Yayınları Dizisi – 3790

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 812 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Ağar, Serkan, *Sahte veya Muhteviyatı İtibariyle Yanıltıcı Belge Düzenleme veya Kullanma Suçları*, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 58, Y: 2005, ss. 273-301.
- Akbulut, Berrin, *Dava Zamanaşımı Sürelerinin Başlaması*, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 8, S. 2, 2013, ss. 149-194.
- Albayrak, Mustafa, *Şikayete Tabi Suçların Özellikleri ve Bu Suçlara Bağlanan Hukuki Sonuçlar*, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.77, 2008, ss. 281-306.
- Artuk, Mehmet Emin- Gökçen, Ahmet- Yenidünya, Caner, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 8. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2014.
- Aydın, Devrim, *Ceza Muhakemesi Kanunu'nda İtiraz*, TBB Dergisi, S. 65, 2006, ss. 61-72.
- Aydın, Murat, *Kamu Davasının Açılması ve İddianame*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2003.
- Ayhan, Hüseyin Tanfer, *Ceza Muhakemesi Kanunu 171/1. Maddesi Kapsamında Cumhuriyet Savcısının Kamu Davası Açmada Takdir Yetkisi*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2013.
- Bardak, Cengiz, *Ceza Davalarında Soruşturma, Duruşma ve Kanun Yolları*, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 1999.
- Bayındır, Sinan, *Sermaye Piyasası Kanunu'nun 49.maddesinde Yer Alan "Yazılı Başvuru Şartı"nın Hukuki Mahiyetine ve Sonuçlarına İlişkin Bir Değerlendirme*, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2011, ss. 215-238.
- Bıçak, Vahit, *Suç Muhakemesi Hukuku*, Polis Akademisi Yayınları, C.3, Ankara, 2013.
- Birtek, Fatih, *Cumhuriyet Savcısı'nın Delilleri ve Fiili Takdir Yetkisi*, 2013, C. 19, S. 2, ss. 953-990.
- Canoğlu, Veysel Candan, *Cumhuriyet Savcısının Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararı*, İzmir Barosu Dergisi, S. 3, Eylül 2017, ss. 93-136.
- Centel, Nur- Zafer, Hamide – Çakmut, Özlem, *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, 5. Baskı, İstanbul 2008.
- Centel, Nur- Zafer, Hamide, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 19. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Çetinkaya, Mehmet, *Ceza Mahkemelerinde Yargılanabilecek Vergi Suç ve Cezaları*, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 1991/2, ss. 187-213.
- Çetintürk, Ekrem, *Cumhuriyet Savcısının Statüsünün ve Savcılık Teşkilatının Kurumsal Yapısının, Savcılık Faaliyetinin Etkinliğine ve Kalitesine Etkisi*, Ceza Hukuku Dergisi, C. 10, S. 29, 2015, ss. 125-204.

- Çiçek, Hüseyin Güçlü- Herek, Hatice, *"Türkiye'de Vergi Suç ve Cezalarının Değerlendirilmesi: Antalya İli Örneği*, Marmara Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Y. 2012, C. XXXII, ss. 311-342.
- Çiftçioğlu, Cengiz Topel, *Açıklamalı Uygulama Örnekleriyle Savcılık Kurumunun Hukuki Statüsü Bağlamında Cumhuriyet Savcısının Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Kararı ve Denetimi*, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, Mart 2017.
- Demirbaş, Timur, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Doğan, Koray, *Şikayete Yetkili Kişiler ve İradelerinin Çelişmesi Sorunu*, TBB Dergisi, S. 161, 2022, ss. 145-182.
- Dursun, Selman, *Sermaye Piyasasında Gerçeğe Aykırılıktan Doğan Suçlar*, On iki Levha Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, 2010.
- Dursun, Selman, *Yeni Bankacılık Kanunu'nda Yer Alan Ceza Muhakemesi ve İnfaz Hükümleri*, Ceza Hukuku Dergisi, S. 4, Y. 2007, ss. 163-175.
- Elmas, Birsen, *Yargıtay Kararları Işığında İddianamenin İadesi*, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 28, Y. 2016, ss.207-234.
- Ercan, İsmail, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 2.Bası, İkinci Sayfa Dizisi, İstanbul, 2009.
- Erdoğan, Nesrullah, *Ceza Muhakemesinde Soruşturmanın Sona Ermesi*, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Kamu Hukuku Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep 2020.
- Erman, Sahir, *Sahtecilik Suçları*, 5. Bası, İstanbul 1987.
- Ertem, Burcu, *Kamu Davasının Açılması ve İddianamenin İadesi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Kamu Hukuku Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.
- Evik, Vesile Sonay, *Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararı ve Denetimi*, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 147, Kasım 2016, ss. 9-35.
- Feyzioğlu, Metin, *5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Hakkında Bazı Tespit ve Değerlendirmeler*, TBB Dergisi, S. 62, Y. 2006, ss. 27-61.
- Feyzioğlu, Metin, *Ceza Muhakemesi Kanuna Göre İddianamenin Hazırlanması ve Kabulüne İlişkin Bazı Düşünceler*, CHD, S. 1, Y. 2006, ss. 35-40.
- Gökçen, Ahmet- Balcı, Murat- Alşahin, M. Emin- Çakır, Kerim, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- Güleç, Sesim Soyer, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturmanın Etkinliği İlkesi ve Takipsizlik Kararları Üzerindeki Etkisi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 15, 2013, ss. 1393-1464.
- Gültekin, Özkan, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Şüphe Kavramı*, Terazi Hukuk Dergisi, C. 5, S. 46, 2010, ss. 121-138.

- Gümüşay, Arif, *Yeni Değişiklikler Işığında Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi*, Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi, C. 4, S. 1, 2021, ss. 101-135.
- İnci Uslu, Z. Özen, *Cumhuriyet Savcısı, Meşru Savunma Koşullarının Mevcut Olduğu Gerekçesiyle Kovuşturmaya Yer Olmadığına Karar Verebilir Mi?*, Terazi Hukuk Dergisi, S. 71, 2012, ss. 58-62.
- İpekçioğlu, Pervin Aksoy, *Göztaltında Alınan İfadenin Önemi ve Delil Değeri*, Ankara Üniversitesi Hukuk Dergisi, C. 57, S. 3, 2008, ss. 51-82.
- Kantarıcı, Nurullah, *Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararından Sonra Aynı Fiil Nedeniyle Kamu Davası Açılabilmesinin Şartları ve Özellikle Sulh Ceza Hakimliğinden Karar Alınması Zorunluluğu*, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1, 2020, ss. 167-204.
- Kara, Eyüp, *Lekelenmeme Hakkı*, Adalet Dergisi, 43. Sayı, 2012, ss. 188-197.
- Karabulut, Ahu, *Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda İddianamenin İadesi*, TBB Dergisi, Sayı 82, 2009, ss. 1-31.
- Karakoç, Yusuf, *Yargı Kararları Işığında Vergi Sorunlarının Çözümü*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, İzmir, 1996.
- Kartal, Melik, *Kamu Davasının Açılmasında Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013.
- Kaşka, Hakan, *Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturma Evresinin Sona Ermesi*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Kızılarşlan, Hakan, *Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararları (Syok) Ve Bu Kararların Ceza Muhakemesi Sistematiği Açısından İrdelenmesi*, TBB Dergisi, S. 144, Y. 2019, ss. 59-104.
- Kitapçioğlu, Tülay, *Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Soruşturmanın Sonuçlandırılması*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Anabilim Dalı Kamu Hukuku Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2014.
- Koca, Mahmut- Üzülmez, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 14. Baskı, Ankara, Seçkin, 2021.
- Malkoç, İsmail-Güler, Mahmut, *Uygulamada Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu*, C.I, Ankara 1998.
- Meraklı, Serkan *Ceza Muhakemesi Hukukunda Kovuşturma Davası*, Ceza Hukuku Dergisi, C. 7, S. 18, Nisan 2012, ss. 173-192.
- Meraklı, Serkan, *Cumhuriyet Savcısının Kamu Davasını Açmada Takdir Yetkisi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014.
- Ölmez, Gökhan-Pancaroglu, Başar, *Mağduru Belli Bir Kişi Olmayan Suçların Soruşturulmaları Neticesinde Verilen Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararlarının Denetlenmesi Sorunu*, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2021, C. 25, S. 3, ss. 473-538.

- Önder, Ayhan, *Ceza Hukuku Dersleri*, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992.
- Özbek, Veli Özer- Doğan, Koray - Bacaksız, Pınar, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Güncellenmiş 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Özen, Muharrem- Köksal, Atacan, *Suçsuzluk Karinesi Bağlamında Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararı*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 68, Sayı 1, 15 Nisan 2019, ss. 261-286.
- Özen, Mustafa, *Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi*, EÜHFD, C. XIII, S. 3-4, 2009, ss. 41-68.
- Özen, Mustafa, *Kamu Davası Açma Konusunda Benimsenen İlkeler, Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi ve İddianamenin İadesi*, Ankara Barosu Dergisi, S. 3, 2009, ss. 17-28.
- Özen, Mustafa, *Öğreti Ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesi Hukuku*, Adalet Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara 2019.
- Özgenç, İzzet, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*, Editör: Bahri Öztürk, Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu: 1-3 Haziran 2008-İstanbul: Bildiriler, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2009.
- Özgenç, İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Özgenç, İzzet, *Türk Ceza Hukuku Mevzuatı, Güncellenmiş 27. Bası*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Öztürk, Bahri- Tezcan, Durmuş- Erdem, Ruhan- Gezer, Özge Sırma- Kırıt, Yasemin F. Saygılar- Akcan, Esra Alan- Tütüncü, Efser- Özaydın, Özdem- Altınok, Derya-Tok, Mehmet Can, *Ana Hatlarıyla Ceza Muhakemesi Hukuku*, Editör: Bahri Öztürk, Güncellenmiş 8. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- Öztürk, Bahri, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Koğuşturma Mecburiyeti*, DEÜ Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi, Ankara 1991.
- Paksoy, Mustafa, *Cumhuriyet Savcısının Bağımsızlığı Meselesi*, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDE), 2014, C. VII – I, ss. 45-66.
- Pazarcı, Hüseyin, *Uluslararası Hukuk*, 11. Baskı, Ankara, 2012.
- Soyaslan, Doğan, *Kriminoloji (Suç ve Ceza Bilimleri)*, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2011.
- Şahin, Cihan, *Küçüklerin Şikâyet ve Şikâyetten Vazgeçme Hakkı*, TAAD, S. 16, Ocak 2014, ss. 291-318.
- Şahin, Cumhur- Göktürk, Neslihan, *Ceza Muhakemesi Hukuk I*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Şenses, Erkan, *Ceza Muhakemesinde Hüküm Kavramı ve Hükümün Unsurları*, Terazi Hukuk Dergisi, C. 7, S. 65, 2012, ss. 85-89.
- Şenyüz, Doğan, *Vergi Ceza Hukuku: (Vergi Kabahatleri ve Suçları)*, 6. Baskı, Ekin Yayıncılık, Bursa, 2012.
- Şık, Hüseyin, *Türk Adli Yargı Sisteminde Savcılık Kurumu*, Ankara, 2018.

- Taner, Fahri Gökçen, *Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararına Karşı Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru: Dar, Sarp ve Kısmen Açık Bir Yol*, TBB Dergisi, S. 135, Y. 2018, ss. 185-234
- Taşdemir, Kubilay-Özkepir, Ramazan, *Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi*, 4. Bası, 1. Cilt, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010.
- Taştan, Mehmet, *Vergi Kaçakçılığı Suçlarından Defter, Kayıt ve Belgeleri Gizlemek Suçu (VUK 359/a2.madde)*, Adalet Dergisi, Y. 2013, S. 45, ss. 161-187.
- Tezcan, Durmuş- Erdem, Mustafa Ruhan- Önok, R. Murat, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 9. Baskı, Ankara 2013.
- Toroslu, Nevzat, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Savaş Yayıncılık, Ankara 2003.
- Toroslu, Nevzat-Feyzioğlu, Metin, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Savaş Yayınları, 2019 Ankara.
- Töngür, Ali Rıza, *Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi Kurumunun Yeniden Düzenlenmesi Gerekliliği Üzerine*, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 17, S. 1, Ocak 2018, ss. 27-49.
- Turabi, Selami, *Kusurluluk Ve Kusurluluğu Etkileyen Haller*, TBB Dergisi, S. 101, 2012, ss. 267-292.
- Turhan, Faruk - Aksan, Murat, *Ceza Muhakemesinde Şüphelinin İfadesinin Alınması Ve Sorguya Çekilmesine İlişkin Hükümlerin Eleştirel Bir Değerlendirmesi*, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2020, C. 24, S. 2, ss. 289-331.
- Turhan, Faruk, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Asil Yayıncılık, Ankara, 2006.
- Turhan, Faruk, *Ceza Muhakemesinde Hakim ve Mahkeme Kararlarının İlgilisine Bildirilmesi*, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 27, S. 2, Aralık 2021, ss. 898-932.
- Turhan, Faruk, *Ceza Muhakemesinde Sürelerin Kusur Olmaksızın Geçirilmesinde Eski Hale Getirme*, In Dr. Dr. h.c. Silvia Tellenbach'xxa Armağan, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2018, ss.1221-1263.
- Uğur, Ali Burak, *Kamu Davasının Hazırlanması ve İddianame*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kasım 2014.
- Uğur, Hüsamettin, *Ceza Muhakemesinde Kovuşturma Mecburiyeti İlkesinden Maslahata Uygunluk İlkesine*, TBB Dergisi, S. 73, Y. 2007, ss. 256-288.
- Ünver, Yener- Hakeri, Hakan, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 17. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- Ünver, Yener- Hakeri, Hakan, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 3 Cilt, 15. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- Ünver, Yener, *Ceza Muhakemesinde İspat, CMK ve Uygulamamız*, Ceza Hukuku Dergisi, S. 2, Aralık 2006, ss. 103-205.

- Yargıcı, Seçil, *Türk Ceza Muhakemesinde Kamu Davasının Hazırlanması*, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Kamu Hukuku Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisan Tezi, Ankara 2020.
- Yaşar, Osman, *Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu*, 4.Baskı, 2. Cilt, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009.
- Yenidünya, A. Caner, *5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Kamu Davasının Açılması, İddianamenin Unsurları ve İadesi*, e-akademi, S. 60, Şubat 2007.
- Yenisey, Feridun – Nuhuğlu, Ayşe, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Yenisey, Feridun, *Hazırlık Soruşturması ve Polis*, Beta Yayınları, İstanbul 1986.
- Yurtcan, Erdener, *Ceza Yargılaması Hukuku*, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- Yurtcan, Erdener, *CMK Şerhi*, 9. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, Nisan 2019.

İNTERNET SİTELERİ

- <http://sen.av.tr/tr/makale/cumhuriyet-bassavcilarina-ek-yetki-verilmesine-dair-kanun-teklifi>
- <http://www.anayasa.gov.tr/Kararlar/KararlarBilgiBankasi/>
- <http://www.e-akademi.org/incele.asp?konu=5271%20SAYILI%20CEZA%20MUHAKEMES%DD%20KANUNU%92NDA%20KAMU%20DAVASININ%20A%20C7ILMASI,%20DDD%DDANAMEN%DDN%20UNSURLARI%20VE%20DDADES%DD%20&kimlik=-1504760591&url=makaleler/acyenidunya-1.htm>
- <http://www.sen.av.tr/tr/makale/takipsizlik-kararlarina-karsi-anayasa-mahkemesi-ne-gidilebilir>
- https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/9092022143819adalet_is_t-2021.pdf
- <https://basin.adalet.gov.tr/uzlastirmada-basari-orani-yuzde-82-oldu>
- <https://cigm.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/1112021141024Avukat%C4%B1n%20Dosya%20C4%B0ncelemesi.pdf>
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/>
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>
- <https://sozluk.gov.tr/>
- https://www.adaletbiz.com/images/dosyalarim/6352_Say_1_Kanun/nun_MADDE_GEREKCELER.pdf
- <https://www.kazanci.com.tr/>
- <https://www.sinerjimevzuat.com.tr/>
- <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss445.pdf>

Mecnun ÖZLEM

**ADALAR VE
KAYALIKLAR REJİMİ
VE
DENİZ ALANLARI
SINIRLANDIRILMASINA
ETKİLERİ**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Adalar ve Kayalıklar Rejimi ve Deniz Alanları Sınırlandırılmasına Etkileri
Mecnun Özlem

Hukuk Yayınları Dizisi – 3789

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 813 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

KİTAPLAR VE TEZLER

- Acer, Yücel, **Uluslararası Yargı Kararları Temelinde Ege ve Doğu Akdeniz'de Sınırlandırma Sorunları**, 1. Baskı, İstanbul: SETA Kitapları, 2021.
- Açıkgönül, Yunus Emre, **Deniz Yetki Alanlarının Hakça İlkeler Çerçevesinde Sınırlandırılması**, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2012.
- Arabacı, Tuğçe, "Deniz Alanlarının Sınırlandırılmasında Adaların Rolü", (**Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015).
- Başeren, Sertaç Hami, **Doğu Akdeniz Yetki Alanları Uyuşmazlığı**, İstanbul: Türk Deniz Araştırmaları Vakfı, 2010.
- Başeren, Sertaç Hami, **Ege Sorunları**, Tıpkı 2. Baskı, Ankara: Tüdev Yayınları No:25, 2006.
- Churchill, R. R. ve A. V. Lowe, **The Law of the Sea**, Second Edition, Great Britain: Manchester University Press, 1988.
- Dundua, Nugzar, **Delimitation of Maritime Boundaries Between Adjacent States**, United Nations, The Nippon Foundation Fellow, 2006-2007, [https://www.un.org/depts/los/nippon/unfff_programme_home/fellows_papers/fellows_papers/dundua_0607_georgia.pdf](https://www.un.org/depts/los/nippon/unfff_programme_home/fellows_pages/fellows_papers/dundua_0607_georgia.pdf) (1 Haziran 2023).
- Duran, Gökhan Yaşar ve Çağdaş Evrim Ergün, **Uluslararası Hukukta Adalar**, 1. Bası, Ankara: Çakmak Yayınevi, 2011.
- Gündüz, Aslan, **Milletlerarası Hukuk Temel Belgeler- Örnek Kararlar**, 3. Bası, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 1998.
- Jagota, S.P., **Maritime Boundary**, Publications on Ocean Development Volume 9, The Netherlands: Martinus Nijhoff Publishers, 1985.
- Jayewardene, Hiran W., **The Regime of Islands in International Law**, The Netherlands: Martinus Nijhoff Publishers, 1990.
- Kuran, Selami, **Uluslararası Deniz Hukuku**, 6. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2020.
- Kurumahmut, Ali (hızl.), **Ege'de Temel Sorun: Egemenliği Tartışmalı Adalar**, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1998.

- Murphy, Sean D., **International Law relating to Islands**, Brill/Nijhoff, 2017.
- O'Brien, John, **International Law**, First Edition, Great Britain: Cavendish Publishing, 2001.
- Özbek, Dolunay, "Komşu Devletler Arasında Deniz Alanlarının Sınırlandırılması Hukuku ve Ege Denizi Kıta Sahaneliği Uyuşmazlığı", (**Yayınlanmamış Doktora Tezi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004).
- Özman, Aydoğan, **Deniz Hukuku I, Kaynaklar, Kişiler, Nesnelere, Ulusal Deniz Alanları**, Ankara: Turhan Kitabevi, 2006.
- Pazarıcı, Hüseyin, **Doğu Ege Adalarının Askerden Arındırılmış Statüsü**, Ankara: A.Ü. S.B.F. ve Basın Yayın Yüksekokulu Basımevi, 1986.
- Pazarıcı, Hüseyin, **Uluslararası Hukuk**, 8. Bası, Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları, 2009, s. 252.
- Pazarıcı, Hüseyin, **Uluslararası Hukuk Dersleri, II. Kitap**, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1988.
- Prescott, Victor and Clive Schofield, **The Maritime Political Boundaries of the World**, Second Edition, The Netherlands: Martinus Nijhoff Publishers, 2005.
- Reisman, W. Michael ve Gayl S. Westerman, **Straight Baselines in International Maritime Boundary Delimitation**, First Edition, Macmillan, 1992.
- Roach, J. Ashley ve Robert W. Smith, **Excessive Maritime Claims**, Third Edition, Leiden/Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2012.
- Rothwell, Donald, **Islands and International Law**, First Edition, Hart Publishing, 2022.
- Rothwell, Donald R. ve Tim Stephens, **The International Law of the Sea**, Oregon: Hart Publishing, 2010.
- Schofield, Clive, **The Regime of Islands Reframed: Developments in the Definition of Islands under the International Law of the Sea**, Brill, The Law of the Sea 3.1-2, 2021.
- Schofield, Clive Howard, "The Trouble with Islands", (**Master of Laws in The Faculty of Graduate Studies: The University of British Columbia**, 2009).
- Shawn, Malcolm N., **Uluslararası Hukuk**, İbrahim Kaya (çev. ed.), Birinci Baskı, Ankara: TÜBA, 2018.
- Symons, Clive R., **Some Problems Relating to the Definition of Insular Formations in International Law: Islands and Low-Tide Elevations**, United Kingdom: IBRU, Maritime Briefing Vol. 1 No.5, 1995.
- Symons, Clive, **The Maritime Zones of Islands in International Law**, The Netherlands: Martinus Nijhoff Publishers, 1979.
- Tanaka, Yoshifumi, **The International Law of the Sea**, Third Edition, United Kingdom: Cambridge University Press, 2019.

- Yoshifumi Tanaka, **The South China Sea Arbitration: Toward an International Legal Order in the Oceans**, First Edition, Oxford: Hart Publishing, 2019,
- Toluner, Sevin, **Milletlerarası Hukuk Dersleri: Devletin Yetkisi (Yer ve Kişiler bakımından Çevresi ve Niteliği)**, 4. Bası, İstanbul: Beta Basım-Yayım-Dağıtım, 1989.
- Yaycı, Cihat, **Yunanistan Talepleri (Ege Sorunları) Soru ve Cevaplarla**, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2020.

MAKALELER VE KİTAP BÖLÜMLERİ

- Acer, Yücel, "Deniz Alanlarının Sınırlandırılmasında Adaların Rolü ve Devletlerarası Uygulama", **Uluslararası Hukuk ve Politika**, Cilt 4, No. 16, 2008, ss. 1-18.
- Alexopoulos, Aristotelis B., "The Legal Regime of Uninhabited Islets and Rocks in International Law. The Case of the Greek Seas", **Revue Hellenique De Droit International**, No. 56, 2003, ss. 131-151.
- Anderson, D. H., "British Accession to the UN Convention on the Law of the Sea", **International and Comparative Law Quarterly**, Vol. 46, Issue 04, October 1997, ss. 761-786.
- Anderson, David, "Some Aspects of the Regime of Islands in the Law of the Sea", **The International Journal of Marine and Coastal Law**, Vol. 32, Issue 2, 2017, ss. 316-331.
- Apaydın, Deniz Tekin, "Düz Esas Hatların Belirlenmesinde Adaların Rolü: Adalar Saçağı Bilmecesi", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cilt 25, Sayı 2, Aralık 2019, ss. 565-589.
- Bayıllıoğlu, Uğur, "Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'nin 121. Maddesinin Doğu Akdeniz'de Etkisi: Meis, Karaada ve Fener Adası'nın Statüsüne İlişkin Bir Değerlendirme", **Ankara Hacı Bayram Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 23, Sayı 2, 2019, ss. 185-223.
- Bayıllıoğlu, Uğur, "Uluslararası Adalet Divanı'nın Kosta Rika-Nikaragua Kararında Adalar Hakkındaki Tespitlerine İlişkin Bazı Gözlemler", **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, Vol. 8, Sayı 2, 2018, ss. 94-137.
- Bayıllıoğlu, Uğur, "Uluslararası Adalet Divanının Romanya ile Ukrayna Arasındaki Deniz Alanı Sınırlandırmasında Serpents Adasının Etkisine İlişkin Tespitler", **Çankaya University Journal of Law**, Vol. 7, No.1, Mayıs 2010, ss. 23-41.
- Beckman, Robert, "Case Between Malaysia and Singapore Concerning Sovereignty Over Pedra Branca/ Pulau Batu Puteh, Middle Rocks and South Ledge", B.S. Chimni, Miyoshi Masahiro ve Thio Li-ann (Ed.), **Asian**

- Yearbook of International Law** içinde (273-286), Vol. 14, The Netherlands: Brill/ Nijhoff, 2008, ss. 275-286.
- Beckman, Robert ve Clive Schofield, "Moving Beyond Disputes Over Island Sovereignty: ICJ Decision Sets Stage for Maritime Boundary Delimitation in the Singapore Strait", **Ocean Development & International Law**, 40, Issue 1, 2009, ss. 1-35.
- Bowett, D.W., "Islands", Rudolf Bernhardt (Ed), **Encyclopedia of Public International Law: Law of the Sea; Air and Space 11** içinde (165-167), The Netherlands: Elsevier Science Publishers B.V., 1989.
- Brown, E.D., "Rockall and the limits of national jurisdiction of the UK: Part 2", **Marine Policy**, Vol. 2, Issue 4, 1978, ss. 275-303.
- Charney, Jonathan, "Rocks that Cannot Sustain Human Habitation", **The American Journal of International Law**, Vol. 93, No. 4, 1999, ss. 863-878.
- Churchill, R.R., "Maritime Delimitation in the Jan Mayen Area", **Marine Policy**, Vol. 9, Issue 01, 1985, ss. 16-38.
- Churchill, R.R., "The Greenland-Jan Mayen Case and its Significance for the International Law of Maritime Boundary Delimitation", **The International Journal of Marine and Coastal Law**, Vol. 9, Issue 1, January 1994, ss. 1-29.
- Churchill, Robin, "United Kingdom", **The International Journal of Marine and Coastal Law**, Vol.13, Issue 2, January 1998, ss. 263-273.
- Cogliati-Bantz, Vincent P., "Sea-Level Rise and Coastal States' Maritime Entitlements", **The Journal of Territorial and Maritime Studies**, Vol. 7, No. 1, 2020, ss. 86-110.
- Elferink, Alex G Oude, "Artificial Islands, Installations and Structures", **Max Planck Encyclopedia of Public International Law**, vol. 1, 2012.
- Elferink, Alex G. Oude, "Clarifying Article 121(3) of the Law of the Sea Convention: The Limits Set by the Nature of International Legal Processes", **IBRU Boundary and Security Bulletin**, Vol 6, No. 2, 1998, ss. 58-68.
- Erkiner, Hakkı Hakan ve Mehmet Emin Büyük, "Türk-Yunan İlişkileri Kapsamında Kıta Sahaneliği Uyuşmazlığının Çözüm Yeri Birleşmiş Milletler Uluslararası Adalet Divanı Olabilir mi?", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cilt 27, Sayı 2, Aralık 2021, ss. 1013-1038.
- Evans, Malcolm D., "Maritime Boundary Delimitation", Donald R Rothwell, Alex G Oude Elferink, Karen N Scott ve Tim Stephens (Ed.) **The Oxford Handbook of the Law of the Sea** içinde (254-279), Oxford University Press, 2015.
- Evans, Malcolm D. ve Reece Lewis, "The Regime of Islands", Øystein Jensen (Ed.), **The Development of the Law of the Sea Convention: The Role of International Courts and Tribunals** içinde (14-47), Edward Elgar Publishing, 2020.

- Gjetnes, Marius, "The Spratlys: Are They Rocks or Islands", **Ocean Development & International Law**, Vol. 32, Issue 2, 2001, ss. 191-204.
- Goldie, L.F.E., "The International Court of Justice's "Natural Prolongation" and the Continental Shelf Problem of Islands", **Netherlands Yearbook of International Law**, Vol. 4, December 1973, ss. 237-261.
- Gullett, Warwick, "The South China Sea Arbitration's Contribution to the Concept of Juridical Islands", **Questions of International Law**, Zoom-in 47, 5-38, 2018, ss.5-38.
- Gündüz, Aslan, "Discord between Greece and Turkey over the Extent of Their Continental Shelves in the Aegean", **Hellenic Studies**, Vol. 4, No. 2, 1996, ss. 95-119.
- Kaye, Stuart, "The Law of the Sea Convention and Sea Level Rise after the South China Sea Arbitration", **International Law Studies, US Naval War College**, Vol. 93, Issue 01, 2017, ss. 423-445.
- Kwiatkowska, Barbara ve Alfred H.A. Soons, "Entitlement to Maritime Areas of Rocks Which Cannot Sustain Human Habitation or Economic Life of Their Own", **Netherlands Yearbook of International Law**, Vol. 21, December 1990, ss. 139-181.
- Lewis, Reece, "International Legal Fictions: Lessons from the South China Sea Award", **Asian Journal of International Law**, Vol. 11, Issue 2, July 2021, ss. 1-20.
- MacDonald, Fraser, "The last outpost of Empire: Rockall and the Cold War", **Journal of Historical Geography**, Vol 32, Issue 3, July 2006, ss. 627-647.
- Meray, Seha L., "Açık Denizlerin Serbestliğinin Gelişmesi", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Vol.10, No.2, 1955, ss. 76-100.
- Meray, Seha L., "Birleşmiş Milletler Devletler Hukuku Komisyonunun Sekizinci Toplantısı", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt 12, Sayı 03, 1957, ss. 114-146.
- Meray, Seha L., "Birleşmiş Milletler Devletler Hukuku Komisyonunun Yedinci Toplantısı", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt 10, Sayı 04, 1955, ss. 228-261.
- Oral, Nilüfer, "International Law as an Adaptation Measure to Sea-Level Rise and Its Impacts on Islands and Offshore Features", **The International Journal of Marine and Coastal Law**, Vol. 34, 2019, ss. 415-439.
- Özbek, Dolunay, "Deniz Alanlarının Sınırlandırılmasında Adaların Etkisinin Değerlendirilmesi", **DEHUKAMDER**, Cilt 2, Sayı 1, 2019, ss. 111-152.
- Özbek, Dolunay, "Islands and Maritime Boundary Delimitation in the Semi-Enclosed of the Aegean", Bayram Öztürk (Ed.), **Proceedings of the International Symposium on the Problem of Regional Seas** içinde (158-171), TÜDAV, 2001.

- Polat, Oğuz ve A. Taner Güven, “İngiliz, Amerikan ve Türk Hukukunda Birlikçilik Uygulamalarının Karşılaştırılması”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı 119, 2015, ss. 97-114.
- Schofield, Clive, “The Trouble with Islands: The Definition and Role of Islands and Rocks in Maritime Boundary Delimitation”, Seoung-Yong Hong ve Jon M. Van Dyke (Ed.), **Maritime Boundary Disputes, Settlement Processes, and the Law of the Sea** içinde (19-37), Publications on Ocean Development Vol. 65, Martinuss Nijhoff Publishers, 2009.
- Schofield, Clive ve David Freestone, “Options to Protect Coastlines and Secure Maritime Jurisdictional Claims in the Face of Global Sea Level Rise”, Micheal B. Gerrard ve Gregory E. Wannier (Ed.) **Threatened Island Nations: Legal Implications of Rising Seas and a Changing Climate** içinde (141-166), Cambridge University Press, 2013.
- Song, Yann-huei, “Article 121(3) of the Law of the Sea Convention and the Disputed Offshore Islands in East Asia: A Tribute to Judge Choon-Ho Park”, Jon M. van Dyke, Sherry P. Broder, Seokwoo Lee ve Jin-Hyun Paik (Ed.), **Governing Ocean Resources New Challenges and Emerging Regimes: A Tribute to Judge Choon-Ho Park** içinde (61-98), The Netherlands: Brill/Nijhoff, 2013.
- Song, Yann-Huei, “Okinotorishima: A Rock Or An Island? Recent Maritime Boundary Controversy Between Japan And Taiwan/China”, Seoung-Yong Hong ve Jon M. Van Dyke (Ed.), **Maritime Boundary Disputes, Settlement Processes, and the Law of the Sea** içinde (145-175), Publications on Ocean Development Vol. 65, Martinuss Nijhoff Publishers, 2009.
- Song, Yann-huei, “The Application of Article 121 of the Law of the Sea Convention to the Selected Geographical Features Situated in the Pacific Ocean”, **Chinese Journal of International Law**, Vol. 9, Issue 4, 2010, ss. 663-698.
- Song, Yann-huei, “The July 2016 Arbitral Award, Interpretation of Article 121(3) of the UNCLOS, and Selecting Examples of Inconsistent State Practices”, **Ocean Development & International Law**, Vol. 49, No. 3, 2018, ss. 247-261.
- Soons, A.H.A., “An Ocean Under Stress: Climate Change and the Law of the Sea”, E. Hey, F. Violi, J. Spier, A.H.A. Soons. **Climate Change: Options and Duties under International Law** içinde (71-120), Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor International Recht, vol. 145, 2018.
- Strauss, Michael J., “The Future of Baselines as the Sea Level Rise”, **The Journal of Territorial and Maritime Studies**, Vol. 6, No. 2, 2019, ss. 27-43.
- Tanaka, Yoshifumi, “Reflections on Maritime Delimitation in the Romania/Ukraine Case Before the international Court of Justice”, **Netherlands International Law Review**, Vol. 56, Issue 03, December 2009, ss. 397-427.

- Tanaka, Yoshifumi, "Reflections on the Interpretation and Application of Article 121(3) in the South China Sea Arbitration (Merits)", **Ocean Development & Law**, Vol. 48, Issue 3-4, 2017, ss. 1-21.
- Tanaka, Yoshifumi, "Reflections on the Territorial and Maritime Dispute between Nicaragua and Colombia before the International Court of Justice", **Leiden Journal of International Law**, Vol. 26, Issue 04, 2013, ss. 909-931.
- Üstün, Aydın ve Hüseyin Demirel, "Düşey Kontrol Açısından GPS/Nivelman Kontrol Noktalarının Önemi", **Türkiye Ulusal Jeodezi Komisyonu 2003 Yılı Bilimsel Toplantısı, Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Jeodezik Ağlar Çalıştayı**, 24-25-26 Eylül 2003 Konya, ss. 35-43.
- Van Dyke, John M., "The Role of Islands in Delimiting Maritime Zones: The Case of the Aegean Sea", **Ocean Yearbook**, Vol. 8, Issue 1, 1989, ss. 44-69.
- Van Dyke, Jon M. ve Robert A. Brooks, "Uninhabited Islands: Their Impact on the Ownership of the Oceans' Resources", **Ocean Development and International Law Journal**, Vol. 12, No. 3-4, 1983, ss. 265-300.
- Van Dyke, Jon M., Joseph Morgan ve Jonathan Hurish, "The Exclusive Economic Zone of the Northwestern Hawaiian Islands: When Do Uninhabited Islands Generate an EEZ", **San Diego Law Review**, Vol. 25, Issue 3, 1988, ss. 425-494.
- Wong, Jing Zhi, "Malaysia's Application for Revision of the Pedra Branca Judgment: Case Note on the Question of Admissibility", **Perth International Law Journal**, Vol. 2, 2017, ss. 62-78.

SÖZLÜKLER

- Fellmeth, Aaron X. ve Maurice Horwitz, **Guide to Latin in International Law**, Oxford, United Kingdom: Oxford University Press, 2009.

ULUSLARARASI YARGI KARARLARI

- Arbitration between Barbados and the Republic of Trinidad and Tobago (Barbados v. the Republic of Trinidad and Tobago), Award of the Arbitral Tribunal, 11 April 2006.
- Arbitration between Guyana and Suriname (Guyana v. Suriname), Award of the Arbitral Tribunal, 17 September 2007.
- Award of the Arbitral Tribunal in the second stage of proceedings between Eritrea and Yemen Arbitration (Maritime Delimitation), (Eritrea v. Yemen), Award of 17 December 1999, United Nations, **Reports of International Arbitral Awards**, Vol. 22.

- Case Concerning Delimitation of the Maritime Boundary in the Gulf of Maine Area (Canada v. United States of America), International Court of Justice, Judgment of 12 October 1984.
- Case Concerning Maritime Dispute (Peru v. Chile), International Court of Justice, Judgment of 27 January 2014.
- Case Concerning the Continental Shelf (Libyan Arab Jamahiriya v. Malta), International Court of Justice, Judgment of 3 June 1985.
- Case Concerning the Continental Shelf (Tunisia v. Libyan Arab Jamahiriya), International Court of Justice, Judgment of 24 February 1982.
- Case Concerning the Delimitation of the Maritime Boundary between Guinea and Guinea-Bissau (Guinea v. Guinea Bissau), **Reports of International Arbitral Awards**, Cilt 19, Decision of 14 February 1985.
- Case Concerning The Land and Maritime Boundary Between Cameroon and Nigeria (Cameroon v. Nigeria: Equatorial Guinea intervening), International Court of Justice, Judgment of 10 October 2002.
- Conciliation Commission on the Continental Shelf area between Iceland and Jan Mayen: Report and recommendations to the governments of Iceland and Norway, Decision of June 1981, **Reports of International Arbitral Awards**, Vol. 27, United Nations.
- Declaration of Judge Vukas, The “Monte Confurco” Case (Seycheller v. France), List of Cases: No. 6, Judgment of 18 December 2000, **international Tribunal for the Law of the Sea: Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders 2000**.
- Delimitation of Maritime Areas Between Canada and France (St. Pierre and Miquelon) (Canada v. France), **Reports of International Arbitral Award**, Decision of 10 June 1992.
- Delimitation of the Continental Shelf between the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, and the French Republic (The UK v. France), Decision of 30 June 1977, Reports of International Arbitral Awards, Vol. 18.
- Dispute Concerning Delimitation of the Maritime Boundary Between Bangladesh and Myanmar in the Bay of Bengal (Bangladesh v. Myanmar), International Tribunal for Law of the Sea, List of Cases: No. 16, Judgment of 14 March 2012.
- Dispute Concerning Delimitation of the Maritime Boundary Between Ghana and Côte d’Ivoire (Ghana v. Côte d’Ivoire), International Tribunal for Law of the Sea, List of Cases: No. 23, Judgment of 23 September 2017.
- Dissenting Opinion of Judge Oda, Land, Island and Maritime Frontier Dispute (El Salvador/Honduras: Nicaragua intervening), Judgment of 11 September 1992, General List No. 75, **International Court of Justice: Year 1992**.

- Fisheries Case (United Kingdom v. Norway), Judgment of December 18th, 1951, **International Court of Justice: Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders 1951.**
- In the Matter of an Arbitration under the Arbitration Agreement Between the Government of the Republic of Croatia and the Government of the Republic of Slovenia, Signed on 4 November 2009 (Croatia v. Slovenia), PCA Case No. 2012-04, Final Award, 29 June 2017.
- Joint Dissenting Opinion of Judges Bedjaoui, Ranjeva and Koroma, Maritime Delimitation and Territorial Questions between Qatar and Bahrain, Merits, International Court of Justice, Judgment of 16 March 2001.
- Land, Island and Maritime Frontier Dispute (El Salvador/ Honduras: Nicaragua intervening), Judgment of 11 September 1992, General List No.75, **International Court of Justice Year 1992.**
- Maritime Delimitation and Territorial Questions between Qatar and Bahrain (Qatar v. Bahrain), International Court of Justice, Judgment of 16 March 2001.
- Maritime Delimitation in the Area Between Greenland and Jan Mayen (Denmark v. Norway), International Court of Justice, Judgment of 14 June 1993, 1993.
- Maritime Delimitation in the Black Sea (Romania v. Ukraine), Judgment of 3 February 2009, **International Court of Justice: Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders 2009.**
- Maritime Delimitation in the Caribbean Sea and the Pacific Ocean (Costa Rica v. Nicaragua) and Land Boundary in the Northern part of Isla Portillos (Costa Rica v. Nicaragua), Judgment of 2 February 2018, **International Court of Justice: Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders 2018.**
- Maritime Delimitation in the Indian Ocean (Somalia v. Kenya), International Court of Justice, Judgment of 12 October 2021.
- North Sea Continental Shelf Cases (Federal Republic of Germany/Denmark; Federal Republic of Germany/Netherlands), Judgment of 20 February 1969, **International Court of Justice: Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders 1969.**
- South China Sea Arbitration between the Republic of the Philippines and the People's Republic of China, Award, Arbitral Tribunal, Permanent Court of Arbitration, PCA Case No. 2013-19, 12 July 2016.
- Sovereignty Over Pedra Branca/ Pulau Batu Puteh, Middle Rocks and South Ledge (Malaysia/ Singapore), Judgment of 23 May 2008, **International Court of Justice: Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders 2008.**
- Territorial and Maritime Dispute Between Nicaragua and Honduras in the Caribbean Sea (Nicaragua v. Honduras), Judgment of 8 October 2007, **International Court of Justice: Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders 2007.**

- Territorial and Maritime Dispute (Nicaragua v. Colombia), International Court of Justice, Judgment of 19 November 2012.
- The Grisbadarna Case, Norway v. Sweden, Permanent Court of Arbitration, Award, 23 October 1909, PCA Case No. 1908-01.
- The “Volga” Case (Russian Federation v. Australia), List of Cases: No.11, Judgment of 23 December 2002, **International Tribunal for the Law of the Sea: Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders 2002**.
- United States v. Alaska, Supreme Court of the United States, 117 S.Ct. 1888, 138 L.Ed.2d 231, 521 U.S. 1 (1997).

BELGELER VE RAPORLAR

- Acts of the Hague Conference for the Codification of International Law Meetings of the Committees: Vol. III Minutes of the Second Committee: Territorial Waters, League of Nations, Geneva: Series of League of Nations Publications, 1930.**
- A/76/10, **Report of the International Law Commission**, Seventy-second Session 26 April-4 June and 5 July-6 August 2021.
- A/AC.138/SR.57, **Committee on the Peaceful Uses of Sea-bed and the Ocean Floor Beyond the Limits of National Jurisdiction, Summary Records of the Forty-fifth to the Sixtieth Meeting**, A/AC.138/SR.45-60, 7 June 1971, United Nations General Assembly.
- A/CN.4/143, **Juridical Regime of Historic waters including historic bays – Study prepared by the Secretariat**, Yearbook of the International Law Commission: 1962, Vol. II.
- A/CONF.13/C.1/L.112, **United Nations Conference on the Law of the Sea, Official Records: Volume III: First Committee Territorial Sea and Contiguous Zone, Summary records of meetings and Annexes**, A/CONF.13/39, United Nations Publications.
- A/CONF.62/C.2/L.9, Turkey: draft article on the delimitation of the territorial sea; various aspects involved, **Official Records of the Third United Nations Conference on the Law of the Sea, Volume III (Documents of the Conference, First and Second Sessions)**.
- A/CONF.62/C.2/L.22, Greece draft articles, **Official Records of the Third United Nations Conference on the Law of the Sea, Volume III (Documents of the Conference, First and Second Sessions)**.
- A/CONF.62/C.2/L.50, Greece: draft articles on the regime of islands and other related matters, **Official Records of the Third United Nations Conference**

on the Law of the Sea, Volume III (Documents of the Conference, First and Second Sessions).

A/CONF.62/C.2/L.56, Turkey: draft article on enclosed and semi-enclosed seas, **Official Records of the Third United Nations Conference on the Law of the Sea, Volume III (Documents of the Conference, First and Second Sessions).**

A/CONF.62/C.2/L.90, Turkey: draft article on the territorial sea: breadth of the territorial sea, global or regional criteria, open seas and oceans, semi-enclosed seas and enclosed seas, **Official Records of the Third United Nations Conference on the Law of the Sea, Volume V (Summary Records, Plenary, General Committee, First, Second and Third Committees, as well as Documents of the Conference, Fourth Session).**

A/CONF.62/C.2/SR.37, Summary records of meetings of the Second Committee 37th meeting, **Official Records of the Third United Nations Conference on the Law of the Sea, Volume II.**

Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea Office of Legal Affairs, **Handbook on the Delimitation of Maritime Boundaries**, New York: United Nations Publication, 2000.

Office for Ocean Affairs and the Law of the Sea, **Law of the Sea: Baselines: An Examination of the Relevant Provisions of the UNCLOS**, New York: United Nations Publication, 1989.

Office for Ocean Affairs and the Law of the Sea, **Law of the Sea: Regime of Islands Legislative History of Part VIII (Article 121) of the UNCLOS**, New York: United Nations Publications, 1988.

Truman Proclamation, Policy of the United States with Respect to the Natural Resources of the Subsoil and Sea Bed of the Continental Shelf, 10 Fed. Reg. 12305, 1945.

UN Document, A/CONF.13/C.4/L.26.

UN Document, CML/2/2009.

United Nations Conference on the Law of the Sea, **Official Records, Volume VI: Fourth Committee (Continental Shelf), Summary records of meetings and Annexes**, A/CONF.13/42.

Yearbook of the International Law Commission 1953: Volume I, Summary records of the fifth session 1 June-14 August 1953, A/CN.4/SER.A/1953, United Nations Publication.

Yearbook of the International Law Commission 1953: Volume II, Documents of the fifth session including the report of the Commission to the General Assembly, A/CN.4/SER.A/1953/Add.1, United Nations Publication.

Yearbook of the International Law Commission 1954: Volume I, Summary records of the sixth session 3 June- 28 July 1954, United Nations Publication.

Yearbook of the International Law Commission 1954: Volume II, Documents of the sixth session including the report of the Commission to the General Assembly, A/CN.4/SER.A/1954/Add.1, United Nations Publication.

Yearbook of the International Law Commission 1956: Volume II, Documents of the eighth session including the report of the Commission to the General Assembly, A/CN.4/SER.A/1956/Add.1, United Nations Publications, 1956.

ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER

1945 tarihli Birleşmiş Milletler Statüsü.

1945 tarihli Uluslararası Adalet Divanı Statüsü.

1958 tarihli Cenevre Deniz Hukuku Sözleşmeleri.

1969 tarihli Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesi.

Treaty between Australia and the Independent State of Papua New Guinea concerning sovereignty and maritime boundaries in the area between the two countries, including the area known as Torres Strait, and related matters, 18 December 1978.

1982 tarihli Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi.

İNTERNET KAYNAKLARI

Malaysia Ministry of Foreign Affairs and Republic of Singapore Ministry of Foreign Affairs, Joint Press Statement: Eighth Meeting of the Malaysia-Singapore Joint Technical Committee on the Implementation of the International Court of Justice Judgment on Pedra Branca, Middle Rocks and South Ledge, 22 January 2020, <https://www.mfa.gov.sg/Newsroom/Press-Statements-Transcripts-and-Photos/2020/01/22012020---JPS-ICJ> (25 Nisan 2023).

Hafize Gül GÖKBEL

**VASİYETNAMENİN
AÇILMASI**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Vasiyetnamenin Açılması

Hafize Gül Gökbel

Hukuk Yayınları Dizisi – 3792

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 814 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Akbıyık, Cem. *Vasiyeti Yerine Getirme Görevlisi*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2012.
- Akça, Neslihan. *İvazlı Miras Sözleşmeleri*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Akçaal, Mehmet. "Vasiyetnamenin Tenfizi Kavramı ve Vasiyetnamenin Tenfizi Davası", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 1,2023, s. 374-396.
- Akıntürk, Turgut. "Şart ve Mükellefiyet Kavramı Üzerinde Bir İnceleme", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 27, S. 3,1970, s. 219-247.
- Al, Dursun. "Türk Hukukunda Mirasçılık Belgesi ve Uygulama Sorunları", *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi*, C. 5, S. 10, 2020, s. 192-212.
- Albaş, Hakan. "Belirli Mal Bırakma Vasiyetinin Teslim Borcu (MK.m.518) Debt for Delivery in Heirs about Specified Items (Civil Code Art. 518)", *Yaşar Üniversitesi E- Dergisi*, C.8, S. Özel, 2013, s. 131-150.
- Albayrak, Hakan. *Tebligat Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Antalya, O. Gökhan. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt: V/1,1*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019, (Antalya, *Borçlar*)
- Antalya, O. Gökhan ve Sağlam, İpek. *Miras Hukuku Cilt: 3*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Atalı, Murat ve Ermenek İbrahim. *Medenî Usul Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Atalı, Murat, Ermenek İbrahim ve Üçüncü S. Hilal. *Tebligat Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.

- Atlı, Banu. *Ölüme Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü ve Hükümden Düşürülmesi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Ayan, Mehmet. *Miras Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Ayan Mehmet ve Ayan Nurşen. *Kişiler Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Ayiter, Nurşin. *Miras Hukuku*, Ankara: Sevinç Matbaası, 1971.
- Baygın, Cem. "Vasiyetnamelerle İlgili İhtiyat Tedbirleri ve Özellikle Vasiyetnamenin Tenfizi Meselesi", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. III, S.1 (1999), s. 235-262.
- Belge Çetin, Ayşe Merve. *Vasiyet (Belirli Mal Bırakma)*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Berki, Ali Himmet. *Miras ve Tatbikat: feraiz-intikal- medeni kanunda miras*, Ankara: Türkiye Matbaacılık ve Gazetecilik A.O., 1951. (Berki, Feraiz)
- Berki, Şakir. "Türk Hukukunda Vasiyet", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. VIII, S. 3-4 (1951), s. 400-434, (Berki, Vasiyet).
- Brox, Hans. *Erbrecht*, 28. Auflage Köln, Berlin, Bonn, München: Cari Heymanns Verlag, 2018.
- Bulut, Harun. *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Carl, Crome. *System des deutschen Bürgerlichen Rechts*, funfter (Schluss) Band, *Erbrecht*, Tübingen, 1912.
- Çabri, Sezer. *Miras Hukuku Şerhi (TMK m.575-639) Cilt-I*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Çabri, Sezer. *Miras Hukuku Şerhi (TMK m.575-639) Cilt-II*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Çabri, Sezer. "Vasiyetnamenin Açılması", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 14, S. 181-182 (2019), s. 1645-1672.
- Çağın, Cesim. "Mirasçılık Belgesi ve Miras Paylaşımındaki Etkileri". Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2019.

- Çağlayan, Yılmaz. *Açıklamalı-İçtihatlı Hukuk Muhakemeleri Kanunu*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Çiftçi, Hasan. “Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali”. Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, 2018
- Demir, Mehmet. “Vasiyetnamenin Açılması ve Yerine Getirilmesi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.1995/3, s. 342-377.
- Dinç Maraşlı, Yasemin. *Miras Hukukunda Külli Halefiyet İlkesi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Duman, İlker Hasan. *Veraset İlamı*, İstanbul: Yeni Adalet Yayınları, 1991.
- Dural, Mustafa ve Öz, Turgut. *Türk Özel Hukuku, Cilt IV Miras Hukuku*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2021.
- Druey, Jean Nicolas. *Grundriss des Erbrechts*, 5. Auflage, Bern: Stampfli Verlag AG, 2002.
- Engin, Baki İlkyay. *Yedek Mirasçılık*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2003.
- Erdoğan İhsan ve Keskin Dilşad. *Türk Medeni Hukuku*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2020.
- Eren, Fikret. “Miras Sebebiyle İstihkak Davası”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 22, S. 3, 2016, s. 1045-1061. (Eren, *İstihkak Davası*)
- Eren, Fikret. *Türk Medeni Hukukunda Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali*, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1966. (Eren, *İptal*)
- Eren, Fikret ve Aktürk Yücer, İpek. *Türk Miras Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Escher, Arnold. *Das Erbrecht*, Erste Abteilung: Der Erbgang (Art. 457-536) Zürich: Schulthess & Co, 1959.
- Escher, Arnold. *Das Erbrecht*, Zweite Abteilung: Der Erbgang (Art. 537-640) Zürich: Schulthess & Co, 1960.
- Eviz, Esra. “Vasiyet Türleri ve Özellikleri”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 75, S. 1, 2017, s. 393-412.

- Gençcan, Ömer Uğur. *Miras Hukuku*, 5.bs. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Gençcan, Ömer Uğur. "Ölümün Kanıtlanması", *Yargıtay Dergisi*, C. 25, S. 4, Ekim 1999, s. 491-515.
- Gençcan, Ömer Uğur. *Vasiyet Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları 2022.
- Günal, Aydın Ebrar. "Mirasın reddi ve hukuki sonuçları". Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi, 2016.
- Gürsoy, Kemal Tahir. "Ölüme Bağlı Tasarruflarda Şart ve Yüklemeler". Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1, 1953, s. 457-541.
- Göktürk, Hüseyin Avni. *Miras Hukuku*, Ankara: Devlet Basımevi, 1937.
- Gömeç, Müjgan. "Ölüme Bağlı Tasarruflarda Koşul ve Yüklemeler", *Kırkkale Hukuk Mecmuası*, C. 1, S. 1 (2021), s. 31-53.
- Gönensay, Samim ve Birsen, Kemaleddin. *Miras Hukuku*, İstanbul: Ahmed Said Matbaası, 1963.
- Gönen, Doruk. "El Yazılı Vasiyetname". Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 2005.
- Gross, Walter. "Die Erbverträge im schweizer. Z. G. B." Doktora Tezi, Der Universität Zürich, 1916.
- Günay, Erhan. *Miras Hukukunda Tenkis (İndirim) Davaları*, 2. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Hatemi, Hüseyin. *Miras Hukuku*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2021.
- Herzer, Peter. *Die Eröffnung von Verfügungen von Todes wegen in der Praxis der Kantone*, Zürich: VODAG Voegeli Druck, 1976.
- İmre, Zahit ve Erman Hasan. *Miras Hukuku*, İstanbul: Der Kitabevi, 2018.
- İnan, Ali Naim, Ertaş Şeref ve Albaş Hakan. *Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.

- İyilikli, Ahmet Cahit. "Mirasçılık (Veraset) Belgesinin Hukuk Yargılamasındaki Görünümü", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 5 (2017), s. 281-382.
- Karrer, Martin/ Vogt, Nedim Peter/ Leu, Daniel,. *Basler Kommentar Zivilgesetzbuch II, Art. 457-977 ZGB, Art. 1-61 SchlT ZGB*, (Hrsgbr. Honsell/ Vogt/ Geiser) 5. Auflage, Basel: Helbing & Lichtcnhahn Verlag, 2015. (Karrer/Vogt/Leu)
- Kartal, Dilşah Büşra. "Vasiyetnamenin Geri Alınması", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 34 (2018), s. 320-336.
- Kasımay Şimşek, Ömür. "Terekenin korunması önlemlerinden terekenin resmen yönetilmesi". Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, 2021.
- Keskin, A. Dilşad ve Demircioğlu H. Reyhan. *Medeni Hukuk- II (Eşya Hukuku- Miras Hukuku)*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Kılıçoğlu, M. Ahmet. *Miras Hukuku*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2019.
- Kürşat, Zekeriya. *Terekenin Korunması Önlemleri*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2010.
- Kocaağa, Köksal. "Mirasçılık Belgesi (MK. m.598)", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.IX, S.1-2 (2004), s. 83-105. (Kocaağa, *Mirasçılık Belgesi*)
- Kocaağa, Köksal. "Vasiyeti Yerine Getirme Görevlisinin Hukuki Niteliği", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 2 (2002), s. 55-83. (Kocaağa, *Vasiyeti Yerine Getirme Görevlisi*)
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip. *Miras Hukuku*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1987.
- Koyuncu, Ferhat. *Sözlü Vasiyetname*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Köprülü, Bülent. *Miras Hukuku Dersleri*, Genişletilmiş ve Yenilenmiş 2. Bası, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1985.
- Oğuzman, M. Kemal. *Miras Hukuku*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1995.

- Olgaç, Furkan. "Atanmış Mirasçılık Belgesi ve Vasiyet Alacaklısı Belgesi", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Y. 9, S. 12 (2021), s. 253-282.
- Olzen, Dirk ve Looschelders, Dirk. *Erbrecht*, Düsseldorf: De Gruyter, 2020.
- Oral, Alkım. "Miras Hukukunda Tenkis Davası". Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, 2018.
- Öztan, Bilge. *Miras Hukuku*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2018.
- Öztrak, İlhan. *Tek Taraflı Ölüme Bağlı Tasarruflardan Rücu ve Vasiyetnamenin Ziyatı*, Ankara: Sevinç Matbaası, 1964.
- Öztürk, Mehmet. "Resmi Vasiyetname". Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2019.
- Petek, Hasan. "Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali Davasında Süreler ve Hükümün Anlam Bakımından Uygulanması", *TAAD*, C. 1, S. 6, 2011.
- Piotet, Paul. *Schweizerisches Privatrechts, Vierter Band, Erbrecht, Zweiter Halbband*, Basel und Stuttgart, 1978.
- Riggenbach Bernhard. "Die Eröffnung und Mitteilung letztwilliger Verfügungen", *Zeitschrift für Schweizerisches Recht (Basel)*, C. 65, 1946, s. 11-40.
- Ruhi, Canan ve Ruhi Ahmet Cemal. *Hukuk Yargılamasında Görev, Yetki ve Yargı Yerlerinin Belirlenmesi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021. (Ruhi/Ruhi, *Görev ve Yetki*)
- Ruhi, Canan ve Ruhi Ahmet Cemal. *Tereke Davaları*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022. (Ruhi/Ruhi, *Tereke Davaları*)
- Ruhi, Ahmet Cemal ve Ruhi Canan. *Vasiyetname, Miras Sözleşmesi, Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali ve Tenkis Davası*, 2. bs Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021. (Ruhi/Ruhi, *İptal ve Tenkis*)
- Ruhi, Canan ve Ruhi Ahmet Cemal. *Vasiyetname ve Miras Sözleşmesinden Kaynaklanan Davalar*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023. (Ruhi/Ruhi, *Vasiyetname ve Miras Sözleşmeleri*)

- Saatçioğlu, Fuat. "Mirasın Gerçek Reddi", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 2012-1, s. 173-208.
- Sağlam, İpek. "Devletin Yasal Mirasçılığı", *MÜHFHAD*, Özel sayı Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, C.22/3, S.3, 2016, s. 2473-2495.
- Schmidt, M. *Erman BGB Band II*, 13. Auflage, Köln: Dr. Otto Schmidt KG, 2011.
- Schmoeckel, Mathias. *Erbrecht*, 4. Auflage, Deutschland: Nomos Verlagsgesellschaft, 2017.
- Schnyder Bernhard. "Die Eröffnung von Testament und Erbvertrag". in Peter Breitschmid (Hrsg.), *Testament und Erbvertrag*, Bem 1991, s. 101-124.
- Serozan, Rona ve Engin, Baki İlkay. *Miras Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Sticherling, Philipp. *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch Band 11 Erbrecht*, (Redakteurin: Sibylle Kessal-Wulf), München: C.H. Beck Nördlingen, 2022. (Sticherling, *Münchener Kommentar*)
- Sürmeli, Mehmet Can. "Mirastan Feragat Sözleşmesi". Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, 2022.
- Şahin, Turan. "Ölüme Bağlı Tasarruflarda İptal Yaptırımı", *Yargıtay Dergisi*, C. 44, S.3, (2018), s. 893-934.
- Şener, Esat. *Uygulamalı-içtihatlı Vasiyet*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1995.
- Tekdoğan, Aydın. *Mirasta Denkleştirme ve Tenkis Davaları*, 6. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023. (Tekdoğan, *Tenkis*)
- Tekdoğan, Aydın, "Tapu İptali ile Tescil İstemli Vasiyetnamenin Tenfizi Davası", *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 171, 2020, Sayfa: 2357- 2367. (Tekdoğan, *Tapu İptali*)
- Tekdoğan, Aydın. *Vasiyetnamenin Tenfizi ve İptali Davaları*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022. (Tekdoğan, *Tenfiz*)
- Tokur, Zeynep. "Tenkis davası". Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2019.

- Tuor, Peter/Schnyder, Bernard/Schmid, Jörg/Rumo-Jungo, Alexandra. *Das Schweizerische Zivilgesetzbuch*, 13. Auflage, Zürich-Basel-Genf: 2009.
- Tuor, Peter/Picenoni, Vito, Berner Kommentar, *Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Erbrecht*, 2. Abteilung, Der Erbgang, Artikel 537-640 ZGB, Zweite Auflage, Bern, 1964.
- Turan Başara, Gamze. “Ölüme Bağlı Tasarrufların Tenkisi ve Tenkis Davası”, *TAAD*, S. 27 (2016), s. 365-408. (Turan/Başara, *Tenkis*)
- Turan, Gamze. “Ölüme Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü”. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, 2007. (Turan, *Hükümsüzlük*)
- Völk, Tamara Monika. “Die Pflicht zur Einlieferung von Testamenten (Art. 556 ZGB) und Erbverträgen und ihre Missachtung”. Doktora Tezi, Der Universität Zürich, 2003.
- Wolf, Stephan ve Hrubesch-Millauer, Stephanie. *des Grundriss des Schweizerischen Erbrechts*. Bern: Stämpfli Verlag, 2020.
- Yakuppur, Sendi. *Resmi Defter Tutma ve Mirasın Tutulan Deftere Göre Kabulü*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Yıldırım, Abdülkerim. “Sözlü Vasiyetname”, *TAAD*, S. 16 (2014), s. 209-227.
- Yılmaz, Süleyman ve Yıldırım Abdülkerim. *Medeni Hukuk-I*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.

Elektronik Kaynaklar

<https://dergipark.org.tr/tr/>

www.jurix.com.tr

www.mevzuat.gov.tr

www.lexpera.com

<https://sozluk.gov.tr>

<https://sozluk.adalet.gov.tr/tenfiz>

Prof. Dr. Ergin ERGÜL

YAPAY ZEKÂ

ve

HUKUK

- Yapay Zekâ: Kavram, Olgu, Fırsatlar ve Riskler
- Yapay Zekâ ve Hukuk Dalları Arasında Etkileşim
- Hukukta Yapay Zekâ
- Yapay Zekâ, Etik ve İnsan Hakları
- İngilizce-Türkçe "Yapay Zekâ ve Hukuk" Terimleri

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Yapay Zekâ ve Hukuk
Ergin Ergül

Hukuk Yayınları Dizisi – 3793

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 815 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

Alexandre de Streel, Hervé Jacquemin (2017). *L'intelligence artificielle et le droit*, Larcier: Paris.

Amine, Mehdi (2020) Intelligence artificielle et justice : un respect des droits de l'homme par un robot est-il possible ? "Les grands défis de la justice de demain" Essai réalisé dans le cadre du concours organisé par le Conseil Supérieur de la Justice, <https://csj.be/admin/storage/hrj/intelligence-artificielle-et-justice-un-respect-des-droits-de-lhomme-par-un-robot-est-il-possible.pdf>

Artificial Intelligence Act (2024). <https://artificialintelligenceact.eu/>

B. Svantesson, Dan Jerker (2019). A Vision for the Future of Private International Law and the Internet – Can Artificial Intelligence Succeed Where Humans Have Failed?, Aug 4, 2019 | Online Scholarship, Perspectives, <https://journals.law.harvard.edu/ilj/2019/08/a-vision-for-the-future-of-private-international-law-and-the-internet-can-artificial-intelligence-succeed-where-humans-have-failed/>

Barraud, Boris (2018). Le droit en datas: comment l'intelligence artificielle redessine le monde juridique. *Revue Lamy Droit de l'immatériel*, 2019, 164

Barthe, Emmanuel (2017). "L'intelligence artificielle et le droit", *I2D - Information, données & documents*, vol. 54, no. 2, 2017, pp. 23-24.

Baysal, Başak (2019). *Sorumluluk Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık: İstanbul

Beck, Susanne (2018). Robotik und Künstliche Intelligenz im Recht, *TiB Ausgabe 2018 Mai/Juni*, <https://www.technik-in-bayern.de/mehr-technik/kuenstliche-intelligenz/robotik-und-kuenstliche-intelligenz-im-recht>

- Berman, Noah (2023). What Is Artificial Intelligence (AI)?, December 27,, 2023<https://www.cfr.org/background/what-artificial-intelligence-ai>
- Billion, Arnaud and Guillermin, Mathieu (2019). "Intelligence artificielle juridique: enjeux épistémiques et éthiques", *Cahiers Droit, Sciences & Technologies*, 8 | 2019, 131-147.
- Bozkurt Armağan, Yüksel (2015). "Nesnelerin İnternetinin Hukuki Yönden İncelenmesi". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 17, sy. 2 (Aralık 2015): 113-40.
- Bozkurt, Armağan/Bak, Başak (2018). 'Yapay Zekâ', *Futurist Hukuk*, Aristo Yayınevi, İstanbul s. 6 vd; Bak, Başak (2018) 'Medeni Hukuk Açısından Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Yapay Zekâ Kullanımından Doğan Hukuki Sorumluluk', *TAAD, Y: 9, S: 35, s. 211 vd.*
- Brahmi, H., Belouali, S., Demazeau, Y., Bouchentouf, T., & Alaoui, N. (2023). Vers un référentiel universel pour un usage éthique de l'intelligence artificielle. *East African Journal of Information Technology*, 6(1), 91-106. <https://doi.org/10.37284/eajit.6.1.1226>
- Bruyne DJD, Vanleenhove DC. Foreword. In: De Bruyne J, Vanleenhove C, eds. *Artificial Intelligence and the Law*. Centrum voor Verbintenissen-en Goederenrecht. Intersentia; 2021:xvii-xxii. doi:10.1017/9781839701047.001
- Canseven, Zeynep Dönmez (2021). *Yapay Zekânın Anonim Şirketin Yönetim Kurulunda Yer Alması ve Bu Durumun Hukuki Sorumluluğa Etkisi*, On İki Levha Yayıncılık: İstanbul
- Cassuto, Thomas (2024). Droit et intelligence artificielle, <https://www.dalloz-actualite.fr/chronique/droit-et-intelligence-artificielle>
- Castets-Renard, Céline (2020). Comment construire une intelligence artificielle responsable et inclusive ?, *Recueil Dalloz*, 6 février 2020.
- Castets-Renard, Céline (2021). Quelle politique européenne de l'intelligence artificielle ? *RTDE*, 2021/1

- Castets-Renard, Céline, Droit de l'intelligence artificielle, <https://www.uottawa.ca/faculty-law/sites/g/files/bhrskd406/files/2022-04/DRC4731-%20C3%A9line%20Castets-Renard.pdf>
- Çaşın, Mesut (2021). Al, Dursun ve Başkır, Nur Dinemis "Yapay Zekâ ve Robotların Eylemlerinden Kaynaklanan Cezaî Sorumluluk Sorunu ". Ankara Barosu Dergisi 79, sy. 1 (Haziran 2021): 1-73.
- CEPEJ: <https://www.coe.int/en/web/cepej/cepej-european-ethical-charter-on-the-use-of-artificial-intelligence-ai-in-judicial-systems-and-their-environment>
- CNCDH, Institution française de promotion et de protection des droits de l'Homme, Avis relatif à l'impact de l'intelligence artificielle sur les droits fondamentaux (A-2022-6), <https://www.cncdh.fr/sites/default/files/2022-04/A%20-%202022%20-%206%20-%20-%20Intelligence%20artificielle%20et%20droits%20fondamentaux%2C%20avril%202022.pdf>
- Coglianesse, Cary (2023). Law and Empathy in the Automated State. In: Bednarz Z, Zalnieriute M, eds. Money, Power, and AI: Automated Banks and Automated States. Cambridge University Press; 2023:173-188.
- Committee on Artificial Intelligence (2024). <https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/cai>
- Conseil de l'Europe (2019). Décoder l'intelligence artificielle: 10 mesures pour protéger les droits de l'homme Par la Commissaire aux droits de l'homme du Conseil de l'Europe, Strasbourg 2019
- Council of Europe (2024). <https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence>
- Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2024). <https://cbddo.gov.tr/yapay-zekâ/>
- Çekin, Mesut Serdar (2021). *Yapay Zekâ Teknolojilerinin Hukuki İşlem. Teorisine Etkileri*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul: 2021
- Daelman C. (2021). AI through a Human Rights Lens. The Role of Human Rights in Fulfilling AI's Potential. In: De Bruyne J, Vanleenhove C, eds. Artificial Intelligence and the Law. Centrum voor Verbintenissen-en Goederenrecht. Intersentia; 2021:123-150.

- Dörfler, Victor (2023) (çev. Cihan Altay). *Yöneticiler İçin Yapay Zekâ*, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2. Baskı.
- E. J. Schaal. (2004). "Infringing a Fantasy: Future Obstacles Arise for the United States Patent Office and Software Manufacturers Utilizing Artificial Intelligence." *Villanova Sports & Entertainment Law Journal*. [On-line]. 11(1), pp. 173-202.
- Easterly, Jen, Schwab, Scott and Conley, (2024). *Cait Artificial Intelligence's Threat to Democracy, How to Safeguard U.S. Elections From AI-Powered Misinformation and Cyberattacks*, January 3, 2024, <https://www.foreignaffairs.com/united-states/artificial-intelligences-threat-democracy>
- Erdoğan, Gökhan (2021), "Yapay zekâ ve Hukukuna Genel Bir Bakış", *Adalet Dergisi*, S.66, ss.117-192.
- Ergül, Ergin (2023). *Yargı Etiği Dersleri*, 3. Baskı, Adalet Yayınevi: Ankara
- Ergül, Ergin (2024). *İnsan Hakları Hukuku Dersleri*, Adalet Yayınevi, Ankara
- ETHICS AI (2024). <https://www.ethics-ai.fr/>
- European Union (2024). <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/european-approach-artificial-intelligence>
- Fierens M, Rossello S, Wauters E. Setting the Scene: On AI Ethics and Regulation. In: De Bruyne J, Vanleenhove C, eds. *Artificial Intelligence and the Law*. Centrum voor Verbintennis-en Goederenrecht. Intersentia; 2021:49-72. doi:10.1017/9781839701047.004
- Floridi, Luciano (2023). *L'éthique de l'intelligence artificielle: Principes, défis et opportunités*, Édition française éditée et traduite par Enrico Panaï et Emmanuel R. Goffi, Éditions MIMÉSIS
- Garcia, Denise, 'A global framework to govern military AI: Transnational networked cooperation and common good governance', *The AI Military Race: Common Good Governance in the Age of Artificial Intelligence* (Oxford, 2023; online edn, Oxford Academic, 23 Nov. 2023), <https://doi.org/10.1093/oso/9780192864604.003.0007>, accessed 18 Feb. 2024.

- Gibert, Martin (2019), *Ethique artificielle (GP)*. Maxime Kristanek (dir.), *L'Encyclopédie philosophique*, <https://encyclophilo.fr/ethique-artificielle-gp>
- Greiman, VA (2021). Human Rights and Artificial Intelligence, *Journal of Information Warfare*, Winter 2021, Vol. 20, No. 1 (Winter 2021), pp. 50-62
- Guo, Meirong (2021). Internet court's challenges and future in China, *Computer Law & Security Review*, Volume 40, April 2021, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0267364920301278>
- Heath, N.(2021). What is AI? Everything you need to know about Artificial Intelligence. 2021. Available in: Available in: <https://www.zdnet.com/article/what-is-ai-heres-everything-you-need-to-know-about-artificial-intelligence/>. Access in: 11 Sept. 2021.
- Julia, L. (2019). *L'intelligence artificielle n'existe pas*. Paris : Éditions First.
- Kaminski, Margot E. (2023). The Developing Law of AI Regulation: A Turn to Risk Regulation, April 21, 2023, <https://www.lawfaremedia.org/article/the-developing-law-of-ai-regulation-a-turn-to-risk-regulation>
- Karacan, Pınar, Doğa Irgız (2023). Yapay Zekâ Kullanımı için Hukusal Çerçeve İhtiyacı, *Lexpera Blog*, 20/07/2023
- Kıyak, Emre (2020). "Büyük veri ve Yapay Zekâ Teknolojileri ile Adım Adım Zeki UYAP (Ulusal Yargı ağı Projesi) Ekosistemine Doğru ". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 22, sy. 1 (Mayıs 2020): 79-121.
- Langford M.(2020). Taming the Digital Leviathan: Automated Decision-Making and International Human Rights. *AJIL Unbound*. 2020;114:141-146. doi:10.1017/aju.2020.31
- Lawton, George, Wigmore, Ivy (2023). AI ethics (AI code of ethics), What are ethics in AI? last updated in October 2023, <https://www.techtarget.com/whatis/definition/AI-code-of-ethics>
- Lecun, Y. (2019). *Quand la machine apprend. La révolution des neurones artificiels et de l'apprentissage profond*. Paris: Odile Jacob.

- İnceoğlu, Mustafa Murat (2020). *Endüstri 4.0 ve Eğitim*, İstanbul: Abaküs Yayınları,
- M. D. Goldberg, D. O. Carson. (1991). "Copyright Protection for Artificial Intelligence Systems." *Journal of the Copyright Society of the U.S.A.* [On-line]. 39(1), pp. 57-75.
- Maelen, Lievens, Vermeulen, Milkaite (2021). AI and Data Protection: the Case of Smart Home Assistants. In: De Bruyne J, Vanleenhove C, eds. *Artificial Intelligence and the Law*. Centrum voor Verbintenissen-en Goederenrecht. Intersentia; 2021:173-206. doi:10.1017/9781839701047.009
- Marcellin Sabine (2023). Encadrement juridique de l'intelligence artificielle: Les réponses essentielles, <https://www.village-justice.com/articles/encadrement-juridique-intelligence-artificielle-les-reponses-essentielles,47035.html>, 12 décembre 2023,
- Massaro, T. M., Norton, H., Kaminski. M. E. (2017, Jun.). "SIRIOUSLY 2.0: What Artificial Intelligence Reveals about the First Amendment." *Minnesota Law Review*. [On-line]. 101(6), pp. 2481-2526.
- McGregor L, Murray D, Ng V. (2019). International human Rights Law As a Framework for Algorithmic Accountability, *International and Comparative Law Quarterly*. 2019; 68(2): 309-343.
- Méndez, Laura, Sánchez, Rebeca (2023). "Inteligencia artificial y el futuro del derecho," Abril 24, 2023, nexos, <https://eljuegodelacorte.nexos.com.mx/inteligencia-artificial-y-el-futuro-del-derecho/>
- Mendoza-Caminade, A. (Ed.) (2022). *L'entreprise et l'intelligence artificielle - Les réponses du droit*. Université Toulouse 1 Capitole : Presses de l'Université Toulouse Capitole. doi :10.4000/books.putc.15267
- Mendoza-Caminade, Alexandra, ed. (2022). *L'entreprise et l'intelligence artificielle - Les réponses du droit*. Université Toulouse 1 Capitole: Presses de l'Université Toulouse Capitole, 2022. Web. <http://books.openedition.org/putc/15267>
- Ménissier, Th. (dir.) (2022), dossier d'articles avec les contributions d'A. Bretel, F. Martin-Juchat, Th. Ménissier & T. Reigeluth, dossier "L'Intelligence Artificielle: raison et magie", *Quaderni*. Communication, technologies, pouvoir, 2022/1,

- n°105, <https://www.ethics-ai.fr/2022/02/22/menissier-th-dir-bretel-a-martin-juchaf-reigeluth-t-lintelligence-artificielle-raison-et-magie/>
- Ménissier, Th.(2022a) “Une intelligence artificielle pour la Justice ? Institutions sociotechniques et autorité des machines”, Dalloz IP/IT, 01/2022, dossier “Justice par la blockchain”, p. 17-20.
- Ménissier, Thierry (2023). “Les quatre éthiques de l’intelligence artificielle », Revue d’anthropologie des connaissances [En ligne], 17-2 | 2023, mis en ligne le 01 juin 2023, consulté le 01 janvier 2024. URL: <http://journals.openedition.org/rac/29961>; DOI : <https://doi.org/10.4000/rac.29961>
- Merabet, Samir (2020). Vers un droit de l’intelligence artificielle. Paris: DALLOZ
- Moini, Dorna (2023). AI for Lawyers Guide: Is AI the Future of the Legal Industry? NOV 16, 2023, <https://growlawfirm.com/blog/ai-for-lawyers-guide>
- Murray D. (2020). Using Human Rights Law to Inform States’ Decisions to Deploy AI. *AJIL Unbound*. 2020;114:158-162.
- Murray D.(2020). Using Human Rights Law to Inform States’ Decisions to Deploy AI. *AJIL Unbound*. 2020;114:158-162. doi:10.1017/aju.2020.30
- Nature, Editorial (2024). There are holes in Europe’s AI Act — and researchers can help to fill them, 10 January 2024, <https://www.nature.com/articles/d41586-024-00029-4>
- Ochoa, Juan Carlos da Silva (2024), Sunuş: İnsan Hakları Üzerine Derinleşmenin Soylu Mesleği Üzerine, Ergin Ergülü, İnsan Hakları Hukuku Dersleri, Adalet Yayınevi, Ankara, s. 9-12.
- OECD: <https://www.oecd.org/digital/artificial-intelligence/>
- Osova, O & Welser, W (2017). An intelligence in our image: The risks of bias and errors in ArtificialIntelligence, Rand Corporation, Santa Monica, CA, US.
- Poulet, Yves (2020).À propos de quelques documents internationaux relatifs à l’éthique de l’intelligence artificielle – Pistes de réflexion, REVUE DU DROIT DES TECHNOLOGIES DE L’INFORMATION - N° 81/2020, p. 5-14

- Rangone, Nicoletta (2023). Artificial intelligence challenging core State functions: A focus on law-making and rule-making, November 2023, *Revista de Derecho Público Teoría y método* 8:95-126
- Raso, F, Hilligoss, H, Krishnamurthy, V, Bavitz, C & Kim, L (2018). 'Artificial Intelligence and human rights: Opportunities and risks', 25 September. Berkman Klein Center for Internet and Society, Harvard University, Cambridge, MA, US.
- Recensione A. Pajno, F. Donati e A. Perrucci (a cura di) (2022). "Intelligenza artificiale e diritto: una rivoluzione?", Volume II – Amministrazione, responsabilità, giurisdizione, il Mulino, 2022
- Retornaz, Eylem, Güçlütürk, Aksoy Osman Gazi (2021). *Gelişen Teknolojiler ve Hukuk III : Büyük Veri*, oniki levha yayınları, İstanbul: 2021.
- Riccardo Lanzo e Giulia Suigo (2023). Il rapporto tra intelligenza artificiale e diritto d'autore: una prospettiva giuridica, 06.12.2023
<https://www.toplegal.it/knowledge/knowledge/38462/il-rapporto-tra-intelligenza-artificiale-e-diritto-dautore-una-prospettiva-giuridica?y=2023&m=12&d=05>
- Roberts, Huw, Hine, Emmie (2023). The future of AI policy in China, 27 September 2023, <https://eastasiaforum.org/2023/09/27/the-future-of-ai-policy-in-china/#:~:text=On%2015%20August%202023%2C%20a,that%20specifically%20targets%20generative%20AI>.
- Romaine C. Marshall, Jason N. W. Plowman, Matthew P.F. Linnabary, Aaron A. Ogunro (2024). Considerations for Artificial Intelligence and Employment Law, *National law Review*, February 08, 2024 Volume XIV, Number 39
<https://www.natlawreview.com/article/considerations-artificial-intelligence-and-employment-law>
- Ryan-Mosley, Tate, Heikkilä, Melissa & Yang, Zeyi (2024). What's next for AI regulation in 2024?, *MIT Technology Review*, January 5, 2024

- Say, Cem (2022). "Yapay Zekâ ve Hukuk", Büyüksağış, Erdem (Editör) (2020). Hukuk Perspektifinden Yapay Zekâ, İoniki levha yayınları, İstanbul 2022.
- Scherer. (M. U. 2016). "Regulating Artificial Intelligence Systems: Risks, Challenges, Competencies, and Strategies." Harvard Journal of Law & Technology. [On-line]. 29(2), pp. 353-400.
- Smith BW (2020). New Technologies and Old Treaties. AJIL Unbound. 2020;114:152-157. doi:10.1017/aju.2020.28
- Soudoplatoff, Serge (2018). L'itelligence Artificielle: L'Expertise Partout Accessible à Tous,, La Fondation pour l'innovation, <https://www.fondapol.org/etude/lintelligence-artificielle-lexpertise-partout-accessible-a-tous/>
- Stella, Tommaso (2024). Intelligence Artificielle, au croisement entre droit et technologie, Entretien avec Enrico Grandi, développeur en IA, Février 2024, https://lagbd.org/Intelligence_Artificielle_au_croisement_entre_droit_et_technologie
- Sunstein, C. R. (2001). "Of Artificial Intelligence and Legal Reasoning." University of Chicago Law School Roundtable. [On-line]. 8(1), pp. 29-35.
- Tiedrich, Lee (2024). The AI data scraping challenge: How can we proceed responsibly? March 5, 2024, <https://oecd.ai/en/wonk/data-scraping-responsibly>
- Turan, T., Kemaloğlu, N., & Küçüksille, E. (2020). Hukuk'ta Yapay Zekâ: Çalışmalar ve Gelecek Öngörüleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 11(2), 246-255. <https://doi.org/10.29048/makufebed.748843>
- TÜBİTAK (2024): <https://bilgem.tubitak.gov.tr/zye/>
- UNESCO (2024): <https://www.unesco.org/en/artificial-intelligence>
- Uşaklıoğlu, Ahmet Yavuz (2022). Dijital Hukuk, Seçkin Yayınları: Ankara 3. Baskı
- Vial, Alexandre (2022). Systèmes d'intelligence artificielle et responsabilité civile Droit positif et proposition de réforme, thèse de doctorat de droit privé et sciences criminelles soutenue à Besançon sous la direction de P. KAMINA.

- Vincent C. Müller (2024). Philosophy of AI: A Structured Overview, Smüha, Nathalie (ed.) (2024): Cambridge Handbook on the Law, Ethics and Policy of Artificial Intelligence, Cambridge: Cambridge University Press.
- Wang, Liyuan (2024). Application of information technology in judicial field: The development model of online litigation in China, *The Computer Law and Security Review* Volume 52, April 2024, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0267364924000037>
- Wike, Richard, Stokes Bruce (2018). In *Advanced and Emerging Economies Alike, Worries About Job Automation*, Many fear robots, computers will eliminate jobs, increase inequality, <https://www.pewresearch.org/global/2018/09/13/in-advanced-and-emerging-economies-alike-worries-about-job-automation/>
- Yaholnyk, Antonina (2023). Algorithmic alignment of prices: the EU approach towards liability, 29 June 2023, <https://chambers.com/articles/algorithmic-alignment-of-prices-the-eu-approach-towards-liability-13>
- Yazar, E. (2023). Uluslararası Hukukta Yapay Zekâ Teknolojisi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 6(2), 537-553. <https://doi.org/10.33712/mana.1254524>
- Yeung, Karen (2024). How has the law been pushed aside in the age of AI? <https://www.birmingham.ac.uk/research/quest/emerging-frontiers/ai-and-the-law>, erişim, 8.3.2024
- Yurdagel, Mine, Karaca, H.Sami (2023). *Merhaba Yapay Zekâ, Ben İnsan! Remzi Kitabevi: İstanbul*
- Zeytin, Zafer, Gençay, Eray (2019). Hukuk ve Yapay Zekâ: E-Kişi, Mali Sorumluluk ve Bir Hukuk Uygulaması, *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1, sy. 1 (Ekim 2019): 39-7
- Zouinar, Moustafa (2020). "Évolutions de l'Intelligence Artificielle:: quels enjeux pour l'activité humaine et la relation Humain-Machine au travail ?", *Activités [En ligne]*, 17-1 | 2020, mis en ligne le 15 avril 2020, consulté le 30 décembre 2023. URL : <http://journals.openedition.org/activites/4941>

YAZARIN YAYINLANMIŞ KİTAPLARI

1. **Uyuşturucu Maddeler ve Suçları**, Yetkin Yayınevi, Ankara 1997
2. **Uygulamada Yoklama Kaçağı, Bakaya ve Saklı Suçları ve İlgili Mevzuat**, Yetkin Yayınevi, Ankara 1997
3. **Karaparanın Aklanması ve Suçları**, Adalet Yayınevi, Ankara 1998
4. **İnsan Hakları Belge ve Sözleşmeleri**, Barış yayınevi, Ankara 1999
5. **Karapara Endüstrisi ve Aklama Suçu**, Yargı Yayınevi, Ankara 2001
6. **Anayasa ve İnsan Hakları**, Yargı Yayınevi, Ankara 2002
7. **Fransızca -Türkçe, Modern Hukuk Sözlüğü**, Turhan Yayınevi, Ankara 2002
8. **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Uygulaması**, Yargı Yayınevi, Ankara 2003
9. **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Uygulaması**, Güncellenmiş 2.Baskı, Yargı Yayınevi, Ankara 2004
10. **Suçluların İadesi ve Hükümlülerin Nakli**, Yetkin Yayınevi, Ankara 2003
11. **Kara Ekonomi ve Aklama Suçu**, Adalet yayınevi, Ankara 2005
12. **Herkes 1 Yılda Yabancı Dil Öğrenebilir**, Yargı Yayınevi, Ankara 2005
13. **La sagesse de Rumî** (Mevlâna Bilgeliği/Fransızca), Ankara 2007
14. **Küresel Köyde Suç ve Adalet**, Adalet Yayınevi, Ankara 2008
15. **Hukukçu ve Yöneticiler İçin Mevlâna Bilgeliği**, Orient Yayınları, Ankara 2011
16. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Türk Hukukunda Sınır Dışı Etme, Geri Gönderme ve Geri Verme**, Yargı Yayınevi, Ankara 2012

17. **Etkili İkinci Dil Edinme ve Kullanma**, Yargı Yayınevi, Ankara 2012
18. **Fransızca-Türkçe, Türkçe – Fransızca Modern Hukuk Sözlüğü**, Yargı Yayınevi, Ankara 2012
19. **Anayasa Mahkemesine ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Bireysel Başvuru ve Uygulaması**, Yargı Yayınevi, Ankara 2012
20. **Mevlâna Evrensel Barış ve Adalet İçin Bir İlham Hazinesi**, Konya Büyükşehir Belediyesi, Kültür AŞ Yayınları, Konya 2014
21. **Rumi: a Source of universal justice and peace**, Metropolitan Municipality of Konya, Directorate of Culture Publications, Konya 2014
22. **İslam İşbirliği Teşkilatı Bağımsız Daimi İnsan Hakları Komisyonu, Kuruluşu, Yapısı, Misyonu ve Vizyonu**, Adalet Yayınevi, Ankara 2014
23. **Hukukçu ve Yöneticiler İçin Mevlâna Bilgeligi**, Güncellenmiş 2. Baskı, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara 2015
24. **Un poete de liberté, de la justice, et de l'amour: Rumî**, Konya Büyükşehir Belediyesi, Kültür AŞ Yayınları, Konya 2015
25. **Rumi: Un guide pour la justice universelle et la paix**, les Publications de l'Académie de la Justice de Turquie, Ankara 2017
26. **Rumi, A guide for universal justice and peace**, Justice Academy of Turkey, Ankara 2017
27. **İkinci Dil, İstediyin Dili Bir Yılda Akıcı Konuş**, Elips Yayınları, Ankara, 2017
28. **Hukukçu ve Yöneticiler İçin Mevlâna Bilgeligi**, Güncellenmiş 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017
29. **Hukukçu ve Siyaset Bilimci Kimliğiyle İbn Haldun, Devlet ve Hukuk Kuramının Hukuk, Adalet ve İnsan Hakları Boyutları**, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018
30. **Bilge Siyasetin İlkeleri**, Tahir b. Hüseyin, Adalet Yayınevi, Ankara 2018

31. **Bürokratlara Tavsiyeler**, Abdulhamid El Katib, Adalet Yayinevi, Ankara 2018
32. **İbn Haldun'un Teorileri ile Karşılaştırmalı Genel Kamu Hukuku**, Adalet Yayinevi, Ankara 2019
33. **Anayasa Hukukuna Başlangıç**, Adalet Yayinevi, Ankara 2019
34. **Bir Adalet ve Siyaset Düşünürü Olarak Sadi Şirazi**, Adalet Yayinevi, Ankara 2019
35. **Bir Hukuk ve Siyaset Bilgesi Olarak Mevlâna**, Adalet Yayinevi/Navi, Ankara 2019, 2. Baskı, Nobel yayınları, Ankara 2022
36. **Rûmî et sa sagesse politico-juridique, Un trésor d'inspiration pour la liberté, la justice et le paix au 21ème siècle**, Muse Editions, Rîgâ 2019
37. **Abdurrahman Cami, Bir Arif Hukukçu Ombudsman**, Google e-kitap, 2020
38. **İlk Çağ'dan Günümüze Karşılaştırmalı Devlet Teorisi (Genel Kamu Hukuku dersleri)**, Adalet Yayinevi, Ankara 2021
39. **Hukuka Genel Giriş**, Adalet Yayinevi, Ankara 2021
40. **Ibn Khaldun et l'Etat dans la science de la société et de la civilisation**, un regard actuel sur les textes politiques et juridiques de la Muqaddima, Adalet, Ankara 2022.
41. **Bilge Siyasetin İlkeleri**, Tahir b. Hüseyin, 2. Baskı, Nobel Yayinevi, Ankara 2022
42. **Medeniyet Estetiği Dersleri**, Adalet Yayinevi, Ankara 2022
43. **Yargı Etiği Dersleri**, Adalet Yayinevi, 2. Baskı, Ankara 2022
44. **Temel Hukuk Dersleri**, Adalet Yayinevi, Ankara 2022
45. **Türk Yargı Sistemi Dersleri**, Adalet Yayinevi, Ankara 2022
46. **Genel Kamu Hukuku Dersleri**, Adalet Yayinevi, Ankara 2022
47. **Fârâbî'de Kamu Hukuku ve Siyaset Bilimi**, Adalet Yayinevi, Ankara 2022
48. **İnsan Hakları Hukuku Dersleri**, Adalet Yayinevi, Ankara 2023

49. **Türk Yargı Sistemi Dersleri**, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2023
50. **Yargı Etiği Dersleri**, Adalet Yayınevi, 3. Baskı, Ankara 2023
51. **Medeniyet Estetiği Dersleri**, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2023
52. **İnsan Hakları Hukuku Dersleri**, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2024
53. **Bilge Siyasetin İlkeleri**, Tahir b. Hüseyin, 3. Baskı, Nobel Yayınevi, Ankara 2024
54. **Yapay Zekâ ve Hukuk**, Adalet Yayınevi, Ankara 2024

Yazarın tüm yayınları ve makaleleri ile baskısı kalmayan kitapların pdf versiyonları için bkz: <https://www.academia.edu/>

Prof. Dr. Dr. h.c. Hakan HAKERİ

Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi

İLAC

HUKUKU

- İlaç Kavramı
- Ruhsat Süreci
- İlaç Üretimi, Reçete Edilmesi ve Verilmesi Nedeniyle
 - Üretici Firmanın,
 - Hekimin ve
 - EczacınınTazminat ve Ceza Sorumluluğu

*7223 ve 7496 Sayılı Kanunlarla Yapılan Değişiklikler İşlenmiş,
Genişletilmiş ve Güncellenmiş*

3. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İlaç Hukuku

Hakan Hakeri

Hukuk Yayınları Dizisi – 1784

Üçüncü Baskı : Mayıs, 2024

İkinci Baskı : 2018

Birinci Baskı : 2015

ISBN : 978 – 605 – 264 – 816 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

YARARLANILAN KAYNAKLAR

NOT: *Makalelerin yazarları küçük harfle, kitapların yazarlarının soyadları büyük harfle yazılmıştır.*

- Abik, Yıldız, "Eczacıların Hukuki Sorumluluğu", I. Uluslararası Katılımlı Ulusal Tıp Hukuku Kongresi (Vaka Tartışmalı), Ed: Hakan Hakeri/Cahid Doğan, İstanbul 2016, S. 309-363.
- Agabin, P.A, "Hospital's Liability for Negligence in Connection with Preparation, Storage, or Dispensing of Drug or Medicine", American Law Reports ALR3d, Westlaw, ET: 2.7.2008.
- Akalın, Turgay/Tuncay, Banu/Öksüz, Umut, "Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Eczacılık Mevzuatlarına Karşılaştırmalı Bakış", TıpHD, s. 23, Yıl: 2023, S. 27-46.
- Akçaal, Mehmet, "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu", ABD, 2012/3, S. 251-290.
- Akçura Karaman, Tuba, "7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu'nun 6. maddesi ile Düzenlenen Ürün Sorumluluğuna "Uygunsuzluk" ve "Zarar" Unsurları Açısından Eleştirel Bakış, Terazi, Mart 2023, S. 78-97.
- Akipek Öcal, Şebnem, "Kozmetik Ürünlerde Hukuki Sorumluluk", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 269-284.
- Akkanat, Halil, "İlaç Kullanımından Kaynaklanan Zararlardan Sorumluluk Açısından Hasta-Hekim-Üretici İlişkileri", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S.75-84.
- Akyılmaz, Bahtiyar/Sezginer, Murat/Kaya, Cemil, Türk İdare Hukuku, Ankara 2009.
- Altunkaş, Aysun, "Kişilerin Hayatını Ve Sağlığını Tehlikeye Sokacak Biçimde İlaç Yapma Veya Satma Suçu (TCK m. 187)" Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan Özel Sayısı, 19 (2), 2013.
- Al, Dursun, "7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu Kapsamında Ürün Kavramı ve Üreticinin Sorumluluğu", Terazi, Eylül 2020, S. 1802-1813.
- Ankara, İbrahim, "Takviye Edici Gıdalar ve Yasal Sorunlar", TıpHD, s. 20, 2021, S. 271-318 (Ankara, Takviye Edici).
- Ankara, İbrahim, İlaç ve Eczacılık Hukuku, 2. B., Bursa 2022.
- Ankara, İbrahim, "Eczacıların Hukuki Sorumlulukları", TıpHD, C.9, s. 18, Yıl:2020, S. 533-582 (Ankara, Eczacıların).

- Ankara, İbrahim/Akipek Öcal, Şebnem, "Yargıtay Kararları Işığında Eczanelerde Kimlik Tespit Yükümlülüğü ve Sürecin TBK m. 23 Çerçevesinde Değerlendirilmesi", TAAD, Temmuz 2023, S. 463-498.
- Apaydın, Cengiz, Doktorların Tıbbi Müdahaleden veya Müdahalesizlikten Doğan Cezai Sorumluluğu, İstanbul 2022.
- Arslan, Mehmet, "Grundfragen der strafrechtlichen Produkthaftung (insbesondere Kausalitaet und Garantenstellung)", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran-Aralık 2010, S. 131-156.
- Arzneimittel in der modernen Gesellschaft: Hilfe oder Risiko für den Patienten? Köln 1985.
- Aslan, Mustafa/Orhan, İlkay Erdoğan, "Takviye Edici Gıdaların Türkiye'deki Durumu", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 727-735.
- Aşkın, Uğur, "İlaç Üreticisinin Cezai Sorumluluğu", TAAD, Ocak 2024, S. 115-140.
- Atalan, Mustafa, "Hekim ve Eczacıların Muayene ve Reçete Nedeniyle Cezai Sorumlulukları", V. Uluslararası Tıp Hukuku Sempozyumu (Ed. Refik Korkusuz/Hakan Hakeri/Cahid Doğan), Ankara 2021, S. 403-430.
- Atamer, Y. M., Kurtulan Güner, G. "Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile İmalatçının Sorumluluğu Konusu Türk Hukuku Açısından Çözülmüş müdür?". Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 70 (2021), S. 543-588.
- Ayan, Mehmet, Tıbbi Müdahaleden Doğan Hukuki Sorumluluk, Ankara 1991.
- Aycan (Yerer), Mükerrerem Betül, "İlaç Nedir? İlaç, Gıda ve Kozmetik Farkı", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S. 1-17.
- Bağcı, Hasan/Atasever, Mehmet, Türkiye İlaç Sektörü Analizi ve 2023 Vizyonu, Ankara 2019.
- Ballhausen, Benedikt D., Anm. Zu BGH, Urt. v. 16. 3. 2010 - VI ZR 64/09 (OLG Koblenz), MedR (2011) 29, 575-578.
- Baltzer, Johannes, "Die Pflicht des Apothekers zur Aufklärung und Beratung über Arzneimittelwirkungen", Marburger Arbeitskreis für Sozialrecht und Sozialpolitik (Yay.), Arzneimittel in der modernen Gesellschaft: Hilfe oder Risiko für den Patienten?, Köln 1985, S.87-95.
- Baş, Enes, İlaç Üreticisinin Ceza Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2023.
- Başoğlu, Başak, "Sözleşme Dışı Kusursuz Sorumluluk Hukuku ve Özellikle Tehlike Sorumluluğuna İlişkin Değerlendirmeler", İnÜHFD, C.6, s. 2, 2015, S. 29-56.
- Başözen, Ahmet, "İlaç Kullanımı Dolayısıyla Ortaya Çıkan Zararlarda İspat Sorunu", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S. 181- 191.
- Başpınar, Veysel, "İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S.85-110.

- Beck, James M/Azari, Elizabeth D., "FDA, Off-Label Use, and Informed Consent: Debunking Myths and Misconceptions", 53, Food and Drug Law Journal, s. 71 vd.
- Bektaş, Sezercan, "Avrupa Birliğinde İlaç ve Tıbbi Ürünlere İlişkin Hukuki Çerçeve", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 35-50.
- Birtek, Fatih, "Reçeteye Bağlı (Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Etkisi Doğuran) İlaçların Ticareti Nedeniyle Eczacının ve Eczane Çalışanlarının Ceza Sorumluluğu", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 423-443.
- Blume, Michael S, "Criminal Liability Under the Food, Drug and Cosmetic Act (1995)", http://leda.law.harvard.edu/leda/search/toc.php?handle=HLS.Library.Leda/blumems-criminal_liability_food (erişim tarihi, 21.06.2008).
- Bulut, Koray, "Ruhsatlandırma Sürecinde Menfi Tespit Davalarında Hukuki Yararın Varlığı", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 709-726.
- Büyükbıngöl, Erdem, "İlacın Tanımı", II. Sağlık Hukuku Kurultayı, Ankara 2009, S. 281-298.
- Çakır, Hüseyin Melih, "Acil Kullanım Onayı", Ed. Subaşı/Gönenç/Kaman, Ankara 2022,
- Çelik, Nuray/Yaman, Melike, "İlaç Patentinin Sınai Mülkiyet Kanunu Kapsamında Değerlendirilmesi", III. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı, (Ed. Hakeri/Doğan), C.1, Ankara 2019, S. 967-991.
- Çelt, Damla Özden, "Ürün Sorumluluğunda Yaşanan Güncel Gelişme: 7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu", AndHD, C.7, s. 1, 2021, S. 73-114.
- Çobanoğlu, Nesrin, "Etik, Deontolojik ve Hukuki Boyutlarıyla Acil ve Olağanüstü Durumlarda Tedavide Onaylanmamış İlaç Kullanımı", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 207-218.
- Çolak, Çiğdem, "Takviye Edici Gıdalar ile Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünlerin Tabi Olduğu Mevzuatın Karşılaştırılması", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021.
- Dalcı, Nurcihan, "TBK md. 71 Bağlamında İlaç Üreticisinin Tehlike Sorumluluğu", TBBB, Eylül-Ekim 2014, S. 49-78.
- Dannecker, Gerhard/Stoffers, Kristian F., "Anmerkung zu BayOBLG StRR 170/92, StV 1993, S. 642-650.
- Demir, Mehmet, "İlaç Kullanımı Sonucunda Doğan Zararlardan İlaç Üreticisinin, Eczacının ve Hekimin Sorumluluğu", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2010, S. 96-128.
- Demirtaş, Mehmet Emin, "Yargıtay Kararları Işığında Eşdeğer İlaç Uygulaması ile İlgili Eczacının Hak ve Sorumluluğu, Uygulamanın Hasta Hekim ve Eczacı Zincirine Yansımaları", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 943-954.

- Dereli, Zehra, "Eczacının Haksız Fiil Sorumluluğu", Sağlık Hukuku Digestası, Yıl:2, s.2, S. 66-89.
- Deryal, Yahya, "Eczanelerde Satılan İlaç ve İlaç Dışı Ürünlerin Ayıplı Olmasından Kaynaklanan Tüketici Hakları", Sağlık Hukuku ve Politikası Dergisi, s.1, Mart 2014, S. 105-117.
- Deutsch, Erwin, "Die Aufklärung über mögliche Komplikationen durch den Impfarzt, Kern, Bernd-Rüdiger (Yay.), Humaniora. Medizin – Recht – Geschichte. Festschrift für Adolf Laufs zum 70. Geburtstag, Berlin, Heidelberg 2006, S. 753 (Deutsch, FS Laufs).
- Deutsch, Erwin, Arzneimittelsubstitution: Zulässigkeit und Verantwortung im Zivilrecht, Festschrift für Narr, Berlin 1988, S. 269-277 (Deutsch, FS Narr).
- DEUTSCH, Erwin/LIPPERT, Hans-Dieter, Kommentar zum Arzneimittelgesetz, Berlin, Heidelberg, New York 2001.
- DEUTSCH, Erwin/SPICKHOFF, Andreas, Medizinrecht, 6.B., Berlin, Heidelberg 2008; 7.B., 2014.
- Direskeneli, Rafi Haner, "İlaç Araştırmaları ve Etik Kurullarının Rolü", İlaç Hukuku ve Etik Anlayışı, İstanbul 2007, S. 38-41.
- Dlugosz-Jozwiak, Joanna, "Eczacığa İlişkin Uygulama Hatası ve Tıbbi Ürünlerin Sözde Ters Dağıtım Zinciri Açısından Ceza Hukuku Sorumluluğunun Özel Olarak Dikkate Alınması Suretiyle, Polonya'da İlaç Hukukunun Ceza Hukuku Yönleri", (Çev. Yener Ünver), ABÜHFD, C. 11, s. 21, Haziran 2023, S. 257-265.
- Doğan, Cahid, "Eczacıların Hukuki Sorumluluğu", IV. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiri Kitabı C.III (Ed. Hakan Hakeri/Cahid Doğan), İstanbul 2021, S.771-856 (Doğan, Eczacıların).
- Doğan, Cahid, "İlaç Kullanımı Dolayısıyla Ortaya Çıkan Zararlardan Cezai Sorumluluk", II. Sağlık Hukuku Kurultayı, Ankara 2009, S.411- (Doğan, İlaç Kullanımı).
- Doğan, Cahid, "Orijinal, Jenerik, Sahte ve Taklit İlaçlar", II. Sağlık Hukuku Sempozyumu, KKTC Lefke Avrupa Üniversitesi, Ankara 2011, S. 215-252.
- Doğan, Cahid, "Plasebo (Teselli İlacı, Yalancı İlaç, Kukla İlaç, Şeker İlacı): Etkisiz Deney İlacı mı? Düşüncenin İyileştirilmesi mi?", Zirve Üniversitesi Sağlık Hukuku ve Politikası Dergisi, Mart 2014, s.1, S. 129-152 (Doğan, Plasebo).
- Doğan, Cahid, "Eczacı Uygulamalarında Aydınlatılmış Rıza (Paylaşımli Karar Verme)", TıpHD, C.6, s. 11, S. 173-206 (Doğan, Eczacı).
- Doğan, Cahid, "İlaç Ruhsatlarının Rehni, Haczi ve Devredilmesi", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 775-824 (Doğan, İlaç Ruhsatlarının).
- Doğan, Murat/Okur, Sinan, "Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) Kapsamında İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu", V. Uluslararası Tıp Hukuku Sempozyumu (Ed. Refik Korkusuz/Hakan Hakeri/Cahid Doğan), Ankara 2021, S. 279-289.
- Doğan, Murat/Ünal, Akın, "İnsanlar Üzerinde İlaç Deneyleri ve Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S. 151-168.

- Doğan, Murat, "Eczacının Reçetede Yazılı İlaçtan Dolayı Hekimi Uyarması ve Hukuki Sorumluluğu", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 301-318.
- Doğar, Mehmet, "6098 Sayılı Türk Borçlar kanunu Kapsamında Eczacıların Yardımcı Kişilerin Eylemlerinden Kaynaklanan Hukuki Sorumlulukları", *SÜHFD.*, C. 29, s. 4, 2021, S. 3257-3298.
- Doğar, Mehmet, "Eczacıların Tezgahestü İlaç ve İlaç Dışı Satılan Ürünler Bakımından Hukuki Sorumluluğu", Ed. Subaşı/Gönen/Kaman, Ankara 2022, S. 337-368 (Doğar, Tezgahestü).
- Doğramacı, Yakup Gökhan, "Eczacının İlaç ve Ürün Tavsiyesinden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluğu", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 117-126.
- Döner, İsa, "İlaç Sahtekârlığı Suçları", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S. 361-389.
- Dönmez, Ünsal: "Türk ve Alman İlaç Hukukunda Hatalı Üretilen İlaçtan Doğan Sorumluluk ve Özel Sorumluluk Halleri", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:7, s. 1, 2016, S. 381- 406.
- Durak, Yasemin, "Eczacıların Jenerik İlaç Verme Hakkı", TıpHD, s. 23, Yıl: 2023, S. 79-90.
- Durna, Doğan, "Gıda Takviyelerinde Güncel Hukuki Sorunlar", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S.737-745.
- Düğer, Sırrı, Non-Patent Protection of Pharmaceuticals in Turkey, Aachen 2012.
- Düğer, Sırrı, "İlaç Sektörünün Düzenlenmesinin İdare Hukuku Açısından Değerlendirilmesi", TıpHD, Yıl:5, s. 10, S. 229-253 (Düğer, İlaç).
- Eren, Hayrettin, "İlaçların Onaylanması ve Piyasaya Sürülmesinden Dolayı Devletin Sorumluluğu", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S. 283-294.
- Erenmemişoğlu, Aydın, "İlacın Yan Etkileri ve Kabul Edilebilir Yan Etki", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S. 125-149.
- Ersöz, Ahmet Kürşat, İlaç Hukuku Bağlamında İdarenin Sorumluluğu, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2013.
- Ersöz, Ahmet Kürşat/Özkan, Halid, "Hekim ve Eczacının İlacın Kullanılmasından Kaynaklanan Yasal Sorumluluğu", TıpHD, C.3, s. 5, 2014, S. 63-102.
- Ersöz, Ahmet, "Eczanelerin İdari Denetimi ve Eczanelere Uygulanan İdari Yaptırımların Yargısal Denetimi", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 507-527 (Ersöz, Denetim).
- Farley, Dixie, "Benefit vs. Risk: How FDA Approves New Drugs", FDA Consumer Special Report, January 1995, S. 1-6.

- Franz, Karljosef, Anm. zu BGH NJW 1972, 2217, S. 2217-2219. FUHRMANN/KLEIN/FLEISCHFRESSER-Yazar, Arzneimittelrecht, 2. B., Baden-Baden 2014.
- Funke, Christian, Die Arzneimittelhaftung des pharmazeutischen Unternehmers – Entwicklung und Reformen, Diss., Halle 2001.
- Giyik, Abdulkaki, “Doktor-Eczacı İlişkinde Güven İlkesi ve Ceza Sorumluluğu Üzerindeki Etkisi”, Ed. Subaşı/Gönenç/Kaman, Ankara 2022, S. 301-315.
- Göben, Meltem, Arzneimittelhaftung und Gentechnikhaftung als Beispiele modernen Risikoausgleichs mit rechtsvergleichenden Ausblicken zum türkischen und schweizerischen Recht, Frankfurt am Main 1995.
- Göçmen, Erkin/Göçmen, Ş. Ali, “İlaç Kullanımından Doğan Zararlardan Hekimin, Eczacının ve İlaç Üreticisinin Sorumluluğu”, www.sabem.saglik.gov.tr/Akademik_Metinler/goto.aspx?id=2493 (E.T. 09.09.2008).
- Gökcan, Hasan Tahsin, Tıbbi Müdahaleden Doğan Hukuki ve Cezai Sorumluluk, 4. B., Ankara 2022.
- Güçlü, Hasan Ali, “İlaç Üreticisinin Tehlike Sorumluluğu”, I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 167-179.
- Güden, Faysal, “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde Eczacının Hak ve Yükümlülükleri”, II. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi, Ed. Hakan Hakeri/Cahid Doğan, Ankara 2018.
- Gül, Ülker, “Kozmetik Ürünlerin Kullanımı ve Tavsiyesinde Malpraktis”, I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 261-267.
- Gülbağ Pınar, Sila, “Reçete Türleri ve Beşeri İlaç Şekillerine Kavramsal Yaklaşım”, I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 51-54.
- Gültekin, Emre, İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu, Ankara 2022.
- Günday, Rezzan, “Eczacıların Reçeteli İlaçların Kullanılması ve Yan Etkileri Bakımından Hastanın Aydınlatılmasında Hukuki Sorumlulukları”, I. Uluslararası Katılımlı Ulusal Tıp Hukuku Kongresi (Vaka Tartışmalı), Ed: Hakan Hakeri/Cahid Doğan, İstanbul 2016, S. 365-374.
- Günday, Rezzan, “Eczacılıkta Malpraktis”, II. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi, Ed. Hakan Hakeri/Cahid Doğan, Ankara 2018 (Günday, Eczacılıkta).
- Günter, Hans Helmut, “Sorgfaltspflichten bei Neuentwicklung und Vertrieb pharmazeutischer Präparate, NJW 1972, S. 309-315.
- Hakeri, Hakan, “İlaç Üretimi ve Uygulanması Sırasındaki Hatalardan Ötürü İlaç Üreticisinin, Hekimin ve Eczacının Sorumluluğu”, İlaç ve Tıp Alanında Ceza Hukuku, Etik ve Tıbbi Sorunlar Sempozyumu, İstanbul 2008, S. 137-166.
- Hakeri, Hakan, Tıp Hukuku, 10. Baskı, Ankara 2015; 13.B., Ankara 2018.
- Hakeri, Hakan, Tıp Hukuku, C.I, Genel Hükümler, 25. B., Ankara 2021.
- Hakeri, Hakan, Tıp Ceza Hukuku, Ankara 2021; 3.B., Ankara 2023.

- Hakeri, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 21. Baskı, Ankara 2017.
- Hakeri, Hakan, Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri, Ankara 2003.
- Hakeri, Hakan, "Eczacıların Mesleğin İcrası Sırasında İşleyebileceği Suçlar", Sağlık Hukuku ve Politikası Dergisi, s.1, Mart 2014, S.75-85 (Hakeri, Eczacıların).
- Hakeri, Hakan, "Acil Kullanım Onayı ve Sonuçları", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 189-206 (Hakeri, Acil Kullanım Onayı).
- Hart, Dieter, "Impstoffe gegen SARS-CoV-2: Zulassungskriterien, Aufklärungsvoraussetzungen und Auswahlmöglichkeiten", MedR (2021) 39, S. 683-697 (Hart, Impstoffe).
- Hart, Dieter, "Arzneimittelinformation zwischen Sicherheits- und Arzthaftungsrecht, Fach- und Gebrauchsinformation, ärztliche Aufklärung und Pflichtverletzung, MedR 2003, S. 603-609 (Hart, Arzneimittelinformation).
- Hart, Dieter, Arzneimitteltherapie und ärztliche Verantwortung, Stuttgart 1990.
- Heilmann, Klaus, Medikament und Risiko, Stuttgart 1994.
- Hilgendorf, Eric, Strafrechtliche Produzentenhaftung in der "Risikogesellschaft", Berlin 1993.
- Holt, Breena, L, "An Examination of Strict Criminal Liability Under The Food, Drug and Cosmetic Act of 1938: Is It Time for Change?", http://leda.law.harvard.edu/leda/search/toc.php3?handle=HLS.Library.Leda/holtbl-examination_strict_criminal, 2000 (erişim tarihi, 15.07.2008).
- Höfeld, Hendrik, Strafrechtliche Produktverantwortung und Zivilrecht, Berlin, Heidelberg 1999.
- Hutt, Peter Barton/Merrill, Richard A./Grossman, Lewis A., Food and Drug Law, 3. B., New York 2007.
- Jenke, Nina, Haftung für fehlerhafte Arzneimittel und Medizinprodukte, Eine vergleichende Untersuchung des deutschen und US-amerikanischen Rechts, Berlin, Heidelberg 2004.
- Kanıslı, Erhan, "Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu". İstanbul Hukuk Mecmuası 78 / 3 (Aralık 2020), S. 1413-1468.
- Kanzık, İlker, "Orijinal İlaç Nedir, Orijinal İlaçların Hukuki Durumu ve Fikri Mülkiyet Hakları", Uluslararası 1. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İstanbul 2011, S.165-173.
- Kaplan, Yavuz, "Avrupa Birliğinin 2001/20 sayılı Yönergesi Çerçevesinde İnsan İlaçlarıyla Yapılan İyi Klinik Deneylerden Yararlanılmasına Dair Esaslar", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S. 169-179.
- Karababa, Fatma, "İlaç Reklamları", Sağlık Hukuku Digestası, Yıl:2, Sayı: 2, Ankara Barosu Yayınları, Ankara 2012, S. 141-156.
- Kart, Erdal/Doğan, Doğukan/Türe, İpek,, I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S.249-260 .

- Kasapoğlu Turhan, Mine, "Türkiye'de Klinik Araştırmalarda Etik Kurulların Rolü", I. Uluslararası Katılımlı Ulusal Tıp Hukuku Kongresi (Vaka Tartışmalı), Ed: Hakan Hakeri/Cahid Doğan, İstanbul 2016, S. 253-264.
- Kaya, Barış, Eşdeğer İlaçların Piyasaya Girişinde Patent ve Veri İmtiyazı Haklarından Kaynaklanan Engeller, Ankara 2022.
- Kayaer, Nebahat, "Tıp Ceza Hukukunda Tedavi Hatası", TıpHD, s: 18, Yıl: 2020, S. 69-138.
- Kern, Berd-Rüdiger/LAUF, Adolf, Die ärztliche Aufklärungspflicht, Berlin, Heidelberg 1983.
- Kıran, Bülent, "Toplum Eczanelerinde Deontolojik Rekabet Suçları", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 397-405.
- Kıran, Bülent, "Covid-19 Pandemi Sürecinde Türkiye'de Toplum Eczanelerinde Yaşanan Deontolojik Sorunlar", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 629-636 (Kıran, Covid).
- Kırca, Çiğdem/Aydın, Ramazan, "İnkışaf Riski – İmalatçının/Üreticinin Sorumluluğu", Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Ankara 2006, S. 679-692.
- Kienzle, Hans Friedrich, "Arzneimittel und Medizinprodukte – Die Haftung des Arztes als Anwender aus ärztlicher und juristischer Sicht, AG Rechtsanwälte im Medizinrecht (Yay.), Arzneimittel und Medizinprodukte, Berlin/Heidelberg (1997), S. 147-157.
- Kirkit, Ecem, "Beşeri Tıbbi Ürünlerde Reklam", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 219-237.
- Klotz, Ulrich/Kroemer, Heyo, "Wechselwirkungen zwischen Arzneimitteln, Lemmer/Brune (yay.), Füllgraf Palm – Pharmakotherapie, Klinische Pharmakologie (2001), S.457-470.
- Knothe, Franziska, Staatshaftung bei der Zulassung von Arzneimitteln, Frankfurt am Main 1990.
- Koca, Mahmut, "İlaç Kullanımından Doğan Zararlardan Cezai Sorumluluk", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S.321-359.
- Kocakoç, Nurgül/Çınarlı, Serkan, "Tıbbi Uygulamalarda Etik ve Etikten Kaynaklı Malpraktis", TıpHD, s. 12, 2017/2, S.339-388.
- Kocamaz, Begüm, "Türk ve Alman Hukukunda İlaç ve Gıda ile Takviye Edici Gıdaların Ayrımına İlişkin Kistaslar", İstanbul Medeniyet Üniversitesi Tıp Hukuku Doktora Programı, Yayınlanmamış Ödev, İstanbul 2019.
- Korkmaz, Yakup, "Türk Hukukunda Eczacıların Hukuki Statüsü ve Sorumluluğu", Sağlık Hukuku ve Politikası Dergisi, s.1, Mart 2014, S. 25-52.
- Korkusuz, Refik, "Hukukumuzda Tehlike Sorumluluğu Uygulaması ve Yeni Borçlar Kanunu Tasarısındaki Düzenlemesi", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu, 2009.

- Koyuncu, Adem, "Die Aufklärung des Patienten vor der Arzneitherapie durch Arzt und pharmazeutischen Unternehmer", A/ZusR 2005, S. 95-100.
- Koyuncu, Adem, Das Haftungs-dreieck, Pharmaunternehmen-Arzt-Patient, Verschulden und Mitverschulden bei der Haftung für Arzneimittelschäden, Berlin, Heidelberg, New York 2004.
- Koyuncu, Adem, "Arzneimittelversorgung im Off-Label Use- Der rechtliche Rahmen", Dtsch Med Wochenschr 2012, 137, S. 1519- 1523 (Koyuncu, Arzneimittelversorgung).
- Krstenic, Jasmina, „Some Questions From Cosmetics Law in Accordance with Criminal Law – Serbian and International Experiences“, I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 361-368.
- Krudop-Scholz, Kristin, Die ärztliche Aufklärung bei der Arzneibehandlung, Frankfurt am Main 2005.
- Kullmann, Hans Josef, Aktuelle Rechtsfragen der Produkthaftpflicht, Höchststrichterliche Rechtsprechung und Probleme des Produkthaftungsgesetzes, 4.B., Köln 1993.
- Küçükgüngör, M. Ash, "Türk Hukukunda İlaç Patenti", Sağlık Hukuku Digestası, Yıl:2, Sayı: 2, Ankara Barosu Yayınları, Ankara 2012, S. 90-107.
- Kühne, Hans Heinrich, "Strafrechtliche Produktshaftung in Deutschland", NJW 1997, S. 1951-1955.
- Lang, Nicola Katharina, Die Packungsbeilage als Haftungstatbestand für pharmazeutische Industrie, Ärzte und Apotheker, Aachen 1998.
- Leghorn, Joseph/Brophy, Elizabeth/Rother, Peter V., "The First Amendment and FDA Restrictions on Off-Label Uses: The Call for a New Approach", Food and Drug Law Journal, Vol. 63, S. 391-406.
- L/U, Yazar, Laufs, Adolf/Uhlenbruck, Wilhelm, Handbuch des Arztrechts, 3. B., München 2002.
- Marchitelli, David J., "Liability of pharmacist who accurately fills prescription for harm resulting to user", American Law Reports ALR5th, Westlaw, ET: 2.7.2008.
- Marinero, Hazel G. S, Arzneimittelhaftung in den USA und Deutschland, Frankfurt a.M. 1982
- Mayer, Michael, Strafrechtliche Produktverantwortung bei Arzneimittelschäden, Berlin, Heidelberg 2008.
- Meier, Alexander/Von Czettritz, Peter/Gabriel, Marc/Kaufmann, Marcel, Pharmarecht, 2.B., München 2018.
- Memiş, Tekin, "İlaçların Patentlenmesi", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S. 207-221.
- Memiş, Tekin, "Jenerik İlaçların Hukuki Durumu", Uluslararası 1. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İstanbul 2011, S. 171-191(Memiş, Jenerik).

- Namal, Arın, "Hastanın İlaç Kullanma Kararına Etki Eden Sorunlu Araçlar: Sağlık Portalleri ve İlaç Prospektüsleri – Etik Bakışın Düşündürdükleri", İlaç ve Tıp Alanında Ceza Hukuku, Etik ve Tıbbi Sorunlar Sempozyumu (Yayına Hazırlayanlar: Ünver/Yıldız/Özcan), İstanbul 2008, S. 211-231.
- Nart, Serdar, Hekimin İlaç Tedavisinden Doğan Sorumluluğu, Ankara 2014.
- Nart, Serdar, "Endikasyon Dışı İlaç Tedavisinde Hekimin ve İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu", Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, 2017, S. 729-791 (Nart, Endikasyon).
- Nelson, Maria/Vizurraga, Michelle, Chang, David, "Counterfeit Pharmaceuticals: A Worldwide Problem", 2006, Westlaw (ET: 21.6.2008).
- Neumeister, Hanna, "Arzneimittel und Patient – Das Arzneimittelgesetz als Mittel der Gesundheitspolitik", Marburger Arbeitskreis für Sozialrecht und Sozialpolitik (Yay.)
- Nink, Katrin/Schröder, Helmut, "Zu Risiken und Nebenwirkungen: Lesen Sie die Packungsbeilage?", PharmR 2006, S. 118-121.
- Odman Boztosun, Ayşe, "İlaçta Zorunlu Lisans Uygulamaları", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S. 223-236.
- Odyakmaz, Zehra, "Sağlık Hizmetlerinde İdarenin Kurumsal Sorumluluğu Açısından Avukatın Gözönünde Bulundurması Gereken Hususlar" Tıbbi Müdahaleden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk Sempozyumu, Mersin.
- Owen, David G, "Design defects in Prescription Drugs: Intersections of Law and Science in American Products Liability Law", Festschrift für Erwin Deutsch, Berlin, Heidelberg 2009.
- Owen, David G./Montgomery, John E./Davis, Mary J., Products Liability and Safety, 5.B., New York 2007.
- Öget, Mehmet, "Jenerik İlaçların Patent ve Ruhsatlandırma Bakımından Değerlendirilmesi", TıpHD, s: 16, Yıl: 2019, S. 319-370.
- Öget, Mehmet, "Endikasyon Dışı (Off Label) İlaç Kullanımına İlişkin İdari Başvuru Usulü ve Yargı Yolu", THD, Ocak 2021, S. 62-82 (Öget, Endikasyon Dışı).
- Özbek, Hanefi, "Bitkisel Ürünler Mevzuatı", Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi, s. 22, S. 44-45.
- Özbek, Hanefi, "Geleneksel Bitkisel Ürünler Yönetmeliği Üzerine Bir Değerlendirme", Sağlık Hukuku ve Politikası Dergisi, s.1, Mart 2014, S. 123-128 (Özbek, Geleneksel).
- Özcan, Delil, "Ruhsat Kapsamında Olmayan Endikasyon Dışı İlaç Kullanımında Hekimin Mesleki Özerkliği", II. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi, Ed. Hakan Hakeri/Cahid Doğan, Ankara 2018, S. 1121-1126.
- Özcan-Büyüktanır, Burcu G., İlaç Patentleri Hak Sahipliği ve Patent Hakkı Sahibinin İlacın Neden Olduğu Zararlardan Dolayı Sorumluluğu, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2011 (Özcan- Büyüktanır, İlaç Patentleri).

- Özcan-Büyüktanır, Burcu G./Özel, Çağlar, “İlaç Patenti Sahibinin İlacın Neden Olduğu Zararlardan Hukuki Sorumluluğu”, V. Uluslararası Tıp Hukuku Sempozyumu (Ed. Refik Korkusuz/Hakan Hakeri/Cahid Doğan), Ankara 2021, S. 291-303.
- Özcan-Büyüktanır, Burcu G., “İlaç Patenti Sahibinin İlaç Kullanımına Bağlı Zararları Tazmin Yükümlülüğü”, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, S. 121-147.
- Özcan-Büyüktanır, Burcu G/Okyar-Karaosmanoğlu, Dila, “Eczacının 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Göre Ayıplı İfadan Sorumluluğu”, Ankara Barosu Dergisi, 2016/4,S. 209-242.
- Özcan-Büyüktanır, Burcu G/Okyar-Karaosmanoğlu, Dila, “Endikasyon Dışı (off-label) İlaç Kullanımından Doğan Zararlardan İlaç Üreticisinin ve Hekimin Hukuki Sorumluluğu”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.9, s.1, 2017, S. 153-198 (Özcan-Büyüktanır/Okyar-Karaosmanoğlu, Endikasyon Dışı).
- Özçelikay, Gülbin, “Türk Eczacılık Mevzuatında Mahremiyet ve Etik Bakış Açısı”, I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S.601-617.
- Özdemir, Çağlar, “İlaç Zararlarının Adli Tıp Boyutu”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S. 391-394.
- Özdemir, Hayrunnisa, “İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu”, III. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı, Editörler: Hakan Hakeri/Cahid Doğan, C. II, Ankara 2020, S. 547-578.
- Özenbaş, Nazmiye, “Kişilerin Hayatını ve Sağlığını Tehlikeye Sokacak Biçimde İlaç Yapma veya Satma Suçu”, I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 901-927.
- Özel, Çağlar/Büyüktanır, Burcu G. Özcan, “Akılcı İlaç Kullanımında Hekimin ve Eczacının Hastayı Aydınlatma Yükümlülüğü”, İÜHFİM 2008, s. 2, S. 327-344.
- Özen, Mustafa, “Kamu Sağlığına Karşı İşlenen Suçlar”, İÜHFİM 2008, s. 2, S. 163-189.
- Özer, Yekta/Özkan, Yalçın/Savaşer, Ayhan/Erdoğan, Suna/KARADAYI, Bilgehan, Tıbbi Cihazlar, Hacettepe Yayınları, Ankara, 2017.
- Özlük, Hatice Özlem, “Sosyal Medya Yolu ile Eczacının Reklam Yapma Yasağı ve Yasal Sorumlulukları”, I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 239-247.
- Özsunay, Ergun, “İlaçların Neden Oldukları Zararlardan Dolayı İlaç Üreticisinin Sorumluluğu, AB Yönergesi ve Bazı Yabancı Düzenlemeler Işığında Türk Hukukuna İlişkin Düşünceler”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S. 37-73.
- Özsunay, Ergun, “İlaç İmalatçısının Sorumluluğu”, Uluslararası I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İstanbul 2011, S. 119-163(Özsunay, İlaç).
- Öztek, Selçuk, “İlaç Markaları ve OHİM Kararları”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S. 193-206.
- Öztürk, Esra, Klinik İlaç Araştırmalarında Hukuki Sorumluluk, Ankara 2013.

- Patsner, Bruce, "Promotion of Off-Label Uses of Prescription Medical Products: FDA'S Proposed New Guidance", [http://www.law.uh.edu/healthlaw/perspectives/2008/\(BP\)%20off%20label.pdf](http://www.law.uh.edu/healthlaw/perspectives/2008/(BP)%20off%20label.pdf), (Erişim Tarihi,04.07.2008).
- Pelvan, Neslihan, "Eczacılar ile Eczanelerin Hukuki Durumu ve 3359 Sayılı Kanun Değişikliği Kapsamında Değerlendirilmesi", *TıpHD*, s. 20, 2021, S. 243-270.
- Petek, Hasan, *İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu*, Ankara 2009.
- Petek, Hasan, *İlaç Hukukuna Giriş ve İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu*, I. Uluslararası Katılımlı Ulusal Tıp Hukuku Kongresi (Ed. Hakan Hakeri/Cahid Doğan), İstanbul 2016, S. 273-308 (Petek, İlaç Hukuku).
- Petek Hasan, "Takviye Edici Gıdalar (Özellikle Zayıflatıcı Haplar ve Çaylar) Sebebiyle Meydana Gelen Zararlardan Sorumluluk", *İstanbul Barosu Dergisi* 89 (6), 2015, S. 15-54 (Petek, Takviye Edici).
- Porto, Brian L., "Civil Liability of Pharmacists or Druggists for Failure to Warn of Potention Drug Interactions in Use of Prescription", *American Law Reports ALR5th*, Westlaw, ET: 2.7.2008.
- Prince, David, "Liability of Prescription Drug and Medical Device Manufacturers Under U.S. Law", *Uluslararası I. Sağlık Hukuku Sempozyumu*, İstanbul 2011, S. 107-118.
- Prütting/Yazar, *Medizinrecht Kommentar*, 6. Baskı, Hürth 2022.
- Quaas, Michael/Zuck, Rüdiger, *Medizinrecht*, München 2005.
- Ratzel/Luxenburger/Yazar, *Handbuch Medizinrecht*, 4. Baskı, Heidelberg 2021.
- Rehmann, Wolfgang A., *Arzneimittelgesetz, Kommentar*, 3.B., München 2008.
- Reiss, Dorit Rubinstein, "The COVID-19 Vaccine Dilemma" (2020) 6 (1), *Administrative Law Review Accord* 49-83.
- Reissner, David H, „Criminal Liabilities of Pharmacists in the UK*, I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 345-355.
- Rheingold, Paul D., "Drug Products Liability and Malpractice Cases", *American Jurisprudence Trials*, Nisan 2008'de güncellenmiş, Westlaw elektronik kaynak (erişim tarihi, 22.06.2008).
- Roesch, Heinz, "Haftung des rezeptierenden Arztes für Arzneimittelschäden, *ZfV* (14) 1971, S. 476/479.
- Rolland, Walter, *Produkthaftungsrecht*, Köln 1990.
- Rosenau, Henning, "Strafrechtliche Probleme bei der klinischen Prüfung von Humanarzneimitteln nach der neuen europaischen Richtlinie", *RPG* 2002, S. 94-103.
- Rosenau, Henning, "Ethik-Kommissionen und Schutz der Patientenrechte", 4. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, Sağlık Hakkı Özel Sayı, Kasım 2007, S.103-110 (Rosenau, Ethik).
- Rösch, Heinz, "Haftung des rezeptierenden Arztes für Arzneimittelschäden, *ZfV* (14) 1971.

- Sağlamer, Nazan, "3 Şubat 2023 Tarihli Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliğine İlişkin Bir Değerlendirme", THD, Haziran 2/23, S. 98-104.
- Sarı, Necip, "İlaç Hukukunun Sınai Boyutu Anlamında Patent Hakkına Tecavüz", THD, Aralık 2021, S. 2386-2395.
- Sancar, Mesut, "Farmakovijilans ve Risk Yönetiminde Klinik Eczacının Sorumluluğu", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 645-653.
- Scheu, Gerhard: Deliktische Produktverantwortung für Hepatitis C-Infektionen hömophiler Patienten, Baden-Baden 1999.
- Schmidt-Salzer, Joachim, Anm. zu BGH NJW 1972, 2217, S. 2219-2220.
- Sekar, Kavya/Dabrowska, Agata, "Vaccine Safety in the United States: Overview and Considerations for Covid-19 Vaccines", Kasım 2020.
- Serebrennikova, Anna, "Arzneimittelrecht: Strafrechtliche Aspekte", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 285-299.
- Sezgin-Huysal, Ayşegül, "Avrupa Birliği İlaç Hukukunda Gelişmeler ve Türkiye'nin Uyumlaştırma Çalışmaları", Sağlık Hukukunda Dünyadaki Son Gelişmeler, İstanbul 2009, S. 261-273.
- Shahed, Baharak, "İran Hukukunda Ruhsatsız İlaçları İthalat ve Dağıtımını Yapanların Cezai Sorumlulukları", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 445-455.
- Sidim, Rana Nur, İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Bursa 2023.
- Söğüt, İpek Sevda/Akbulut, Olgun, "Covid-19 Aşısı ve Hukuk", TıpHD, s.19, 2021, S. 33-118.
- Spickhoff/Yazar, Medizinrecht, 3. B., München 2018.
- Stegers, Christoph M., "Zur Haftung des Arztes für mangelhafte Information des Patienten bei der Anwendung von Arzneimitteln und Medizinprodukten", AG Rechtsanwältin im Medizinrecht (Yay.), Arzneimittel und Medizinprodukte, Berlin/Heidelberg (1997), S.137-146.
- Steinbeck, Anja, "Was ist ein Arzneimittel", MedR 2009, 145-149.
- Şencan, Nazlı, "Eczacının İlaç Üzerindeki Sorumluluk ve Zorunlulukları", İlaç ve Tıp Alanında Ceza Hukuku, Etik ve Tıbbi Sorunlar, Yayına Hazırlayanlar: Yener Ünver/Alı Kemal Yıldız/Onur Özcan, İstanbul 2008, S.167-195.
- Şentürk, İsmail Hakkı, Eczacının Hukuki Açısından Sorumluluğu, İ.Ü. Adli Tıp Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1997.
- Şimşek, Mustafa, "Sağlık Mesleği Mensuplarının Bu Bağlamda Özellikle Eczacıların Suçu Bildirmemesi Suçu", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi Bildiri Kitabı, (Ed: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 457-499.
- Tekin, Derya, "Sağlık Mesleği Mensuplarının İşledikleri Belgede Sahtecilik Suçlarında Menfaat Sağlama ve Zarar Verme Bilinci Kriteri", III. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı, (Ed. Hakeri/Doğan), C.1, Ankara 2019, S. 243-256

- Temel, Erhan, "Alman Hukukunda Hekimin İlaç Tavsiyesinden Kaynaklanan Aydınlatma Yükümlülüğü", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S. 111-124.
- Temel, Erhan, "Alman Hukukunda İlaç Üreticisinin Özel Hukuk Sorumluluğu", Fırat Öztan'a Armağan, C.II, Ankara 2010, S. 2053-2081 (Temel, İlaç Üreticisi).
- Temel, Erhan, "Alman Hukukunda İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu", V. Sağlık Hakkı ve Sağlık Hukuku Sempozyumu, (Ed. Nilgün Sarp/Cahid Doğan), Ankara 2014, S. 155-183 (Temel, Hukuki).
- Temel, Erhan, "Alman Rekabet Hukuku Açısından Yanıltıcı İlaç Reklamları", Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu IX, Ankara 2011, S. 17-54 (Temel, Reklam).
- Tokaç, Mahmut, Kırmızı Çizgi, İstanbul 2012.
- Tolgay Kılıç, Filiz, "İlaç Alım Protokolündeki Cezai Şart Koşullarının Yüksek Mahkeme Kararları Işığında Değerlendirilmesi", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 893-899.
- Topal, Cansu, "Jenerik İlaç ve Kısıtlanmış Ruhsat Başvurusu", III. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı, Editörler: Hakan Hakeri/Cahid Doğan, C. II, Ankara 2020, S. 579-591.
- Topsoy, Fevzi, "Eczacının Tüketiciyi Bilgilendirme ve Aydınlatma Yükümlülüğü", Sağlık Hukuku ve Politikası Dergisi, s.1, Mart 2014, S.53-73.
- Totino, Mary Ann, "A Historical Analysis of the FDA's Office of Criminal Investigations", [http://leda.law.harvard.edu/leda/data/846/Totino_07_\[redacted\].pdf](http://leda.law.harvard.edu/leda/data/846/Totino_07_[redacted].pdf), 2007 (erişim tarihi, 21.06.2008).
- Tung, Patricia/Rubin, Robert H., "New Drug Evaluation and Drug Regulation", Principles of Pharmacology, The Pathophysiologic Basis of Drug Therapy, Editors, Golan/Tashjian/Armstrong/Galanter/ Armstrong/Arnaout/Rose, Baltimore, Philadelphia 2004, S.791-801.
- Turhan, Makbule Mine, Kamu Hukuku Açısından İlaç Araştırmaları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir 2010.
- Türkmen, Ali, Hasta ve Hekim Hukuku, Samsun 2009.
- Türkmen, Zeynep/Türkdoğru, Serkan/Mercan, Selda/Açıkkol, Münevver, "Bitkisel Ürünlerin ve Gıda Destek Ürünlerinin İçeriklerinin Adli ve Hukuki Boyutu", Adli Tıp Bülteni, C.19, s. 1, 2014, S. 38-48.
- Uzun, Şenay/Arslan, Filiz, "İlaç Uygulama Hataları", Türkiye Klinikleri J Med Sci 2008, 28, S. 217-222.
- Uzunoglu, Burcum, "Nadir Hastalıklar ve Yetim İlaçlar", Pharmaceutical Business Review, C.9, s. 4, S. 38-42.
- Ünsal Karaşen, Yağmur/Kuru, Yaren, "Eczacının İlacın Yol Açtığı Zararlardan Sorumluluğu", İstanbul Barosu Dergisi, Kasım-Aralık 2023, S. 119-135.
- Ünver, Yener, "Sahte, Taklit İlaç ile Kullanım Süresi Dolmuş İlaçların Satışı ve Kullanılmasını", II. Sağlık Hukuku Kurultayı, Ankara 2009.

- Ünver, Yener, "Kamu Görevlisi Hekimlerin Ceza Hukuku Bakımından Soruşturma Usulü", Adli Bilimciler Derneği, I. Ulusal Sağlık Hukuku Kongresi, Ankara 2015, S. 219-234 (Ünver, Kamu Görevlisi).
- Vogel, Daniel, Die Produkthaftung des Arzneimittelherstellers nach schweizerischem und deutschem Recht, Zürich 1991.
- Welch, Cassandra H., "Making the Punishment Fit the Crime: Sentencing Practices of the Food, Drug and Cosmetic Act", http://leda.law.harvard.edu/leda/data/849/Welch_07.pdf, 2007 (erişim tarihi, 16.07.2008).
- Wenzel-Lippert, Medizinrecht, Handbuch des Fachanwalts, Köln 2007.
- Wenzel-Yazar: Medizinrecht, Handbuch des Fachanwalts, Köln 2007.
- Yalçın, Meltem, "Dışkı Nakli Uygulamalarına Hukuki Bakış", III. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı, (Ed. Hakeri/Doğan), C.1, Ankara 2019, S. 281-306.
- Yalvaç, Gürsel, "Hekimlerin Cezai Sorumluluğu", TıpHD, C. 3, s. 6, S. 69-92.
- Yaşar, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C.IV, 2. Baskı, Ankara 2014.
- Yavuz İpekyüz, Filiz, Türk Hukukunda Hekimlik Sözleşmesi, İstanbul 2006.
- Yeğrim, V. Korhan, „Yargıtay Kararları Bağlamında (İlaç Usulsüzlüğü Yoluyla) SGK Zararına Dolandırıcılık”, I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 379-395.
- Yenerer-Çakmut, Özlem, "Taklit-Sahte İlaç Kavramı ve Türk Ceza Yasası'nda İlaç Sektörünü İlgilendiren Suçlar (TCK m. 186- 187), İlaç Hukuku ve Etik Anlayışı, İstanbul 2007, S. 126-150.
- Yıldırım, M. Fadıl, "Türk Hukukunda İlaç Üreticisinin İlacın Ayıplarından Sorumluluğu", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, İlaç Hukuku, İstanbul 2009, S. 19- 36.
- Yıldırım, Turan, "İlaç Sektöründe Sağlık Bakanlığının Yetkileri ve Etik", İlaç Hukuku ve Etik Anlayışı, İstanbul 2007, S. 25-37.
- Yurtlu, Fatih, "İzinsiz Eczane Açma Suçu", I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi, Bildiri Kitabı (Editörler: Hakeri/Doğan/Ankara/Günday), Ankara 2021, S. 75-93..
- Yüzbaşıoğlu, Erdal, "Endikasyon Dışı (off-label) İlaç Uygulamalarında Hekimin Hukuki Sorumluluğu", Turk J Ophthalmol 2012; 42, S. 135-138.

Av. Doç. Dr. Sami NARTER

KUSURSUZ SORUMLULUK,
HAKSIZ FİİL SORUMLULUĞU

VE

TAZMİNAT HUKUKU

MADDİ VE MANEVİ TAZMİNAT DAVALARI

ANAYASA MAHKEMESİNDE TAZMİNATLAR

ALACAK VE TAZMİNAT DAVALARINDA YARGILAMA USULÜ

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu,
6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Mevzuata Göre Hazırlanmış,
Eski-Yeni Karşılaştırmalı ve İçtihatlı

3. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kusursuz Sorumluluk, Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Hukuku
Sami Narter

Hukuk Yayınları Dizisi – 1934

Üçüncü Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 817 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Ankara Şube

Cihan Sokak No: 16/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKLAR

- AKIN, Levent, **İş Kazasından Doğan Maddi Tazminat**, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2001. (İş Kazası)
- AKIN, Levent, **İş Sağlığı Güvenliği ve Alt İşverenlik**, Yetkin Yayımcılık, Ankara, 2013. (İSG)
- AKIN, Levent, **Sosyal Güvenlik Hukukunda Bağımlı Çalışanların Maluliyeti**, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2007 (Maluliyet)
- AKINTÜRK, Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler Özel Borç İlişkileri**, 14. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2009.
- AKINTÜRK, Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler Özel Borç İlişkileri**, Beta Basım, İstanbul, 2011.
- AKINTÜRK, Turgut/ATEŞ KARAMAN, Derya, **Borçlar Hukuku, Genel Hükümler Özel Borç ilişkileri, 6098 Sayılı Yeni Borçlar Kanunu İle Karşılaştırmalı**, 17. Baskı, Beta Basım, İstanbul, 2011.
- AKIPEK, Jale / AKINTURK, Turgut / ATEŞ KARAMAN, Derya, **Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku**, onbirinci bası, Beta Basım, İstanbul, 2014.
- AKKURT, Ali, **Basın Özgürlüğünün Kapsamı ve Sınırları**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014
- ALBAYRAK Mustafa/ÖZER Fatma/İLHAN Fikret/ERDOĞAN Mustafa, **Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014
- ANTALYA, O. Gökhan, **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Beta Basım, İstanbul, 2012.
- AR, Kamil Necdet, **Küreselleşme Sürecinde Türkiye'de Ücretlerin Gelişimi**, Kamu-İş Yayını, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 2007.
- ARAL, Fahrettin, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2003.
- ARAS, Bahattin, **Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi**, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2014
- ARICI, Kadir, **Bataktan Gün Işığına – Türk Sosyal Sigorta Sistemi**, Türk Metal Sendikası Yayını, Ankara, 1999. (Sosyal Sigorta)
- ARICI, Kadir, **İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Dersleri**, Sargın Ofset, Ankara, 1999. (İşçi Sağlığı)
- ARICI, Kadir, **Sosyal Güvenlik Dersleri**, Sargın Ofset, Ankara, 1999. (Sosyal Güvenlik Dersleri)
- ARICI, Kadir, **Türk Sosyal Güvenlik Hukuku**, Gazi Kitapevi, Ankara, 2015. (Sosyal Güvenlik Hukuku)
- ARTUK, Emin, **Ceza Hukukuna Giriş** (Ders Notları), İstanbul, 1983.
- ASLAN, M. Yasin, "Türk Hukukunda Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu", *Ankara Barosu Dergisi* • Yıl:68 • Sayı: 2010/2
- ASLANKÖYLÜ, Resul, **Sosyal Sigortalar Kanunu Yorumu**, Nurol Matbaacılık, Ankara, 2003.
- AŞÇIOĞLU, Çetin, **Trafik Kazalarından Doğan Hukuk ve Ceza Sorumlulukları, 2. Bası**, Sözkesen Matbaacılık, Ankara, 2008.

- AŞÇIOĞLU, Çetin, Trafik **Kazalarından Doğan Hukuk ve Ceza Sorumlulukları**, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş **3. Bası**, Ankara, 2012.
- ATAY, Ender Ethem, İdare Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012
- AVŞAR. Zakir / ÖNGÖREN Gürsel, Bilişim Hukuku, Bankalar Birliği yayınları, Pasifik Ofset, İstanbul, 2010
- AVŞAR. Zakir / ÖNGÖREN Gürsel, Radyo ve Televizyon Hukuku, RTÜK yayınları, Gökçe Ofset, Ankara, 2003
- AYAN, Mehmet, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 9. Baskı, Mimoza Yayınları, Konya, 2015
- AYAN, Mehmet, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 9. Baskı, Mimoza Yayınları, Konya, 2015 (Borçlar Genel)
- AYAN, Mehmet, **Tıbbi Müdahaleden Doğan Hukuki Sorumluluk**, Kazancı Kitap Tic. A.Ş., Ankara, 1991 (Tıbbi Müdahalede Sorumluluk)
- AYDIN ÖZDEMİR, Elif, Akit Dışı Sorumlulukta Maddi Zarar ve Tazmini, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- BAĞATUR, Ege, “Medeni Hukuk ile Ceza Hukuku Arasındaki İlişki BK. 53. Maddenin İncelenmesi”, *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl 1965, S. 5, s. 579.
- BAL, Özlem, **Türk İş Hukukunda Manevi Tazminat**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010.
- BALCI, Mesut, **İş Kazası ve Meslek Hastalığından Doğan Tazminat Davaları**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2008.
- BALCI, Mesut, İş Kazası veya Meslek Hastalığından Doğan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları Uygulaması, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011. (2011)
- BAŞALP, Nilgün, “Destekten Yoksun Tazminatına İlişkin Bazı Değerlendirmeler: Tazminat Şartları ve Zararın Hesabında Yetiştirme Giderleri”; Uğur Alacakaptan’a Armağan, C.2 Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2008.
- BAŞBOĞA ŞAHBAZ, Zübeyde, **İşverenin İş Kazası ve Meslek Hastalığından Doğan Hukuki Sorumluluğu İle Maddi Zararın Hesabına İlişkin Esaslar**, 1. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2010.
- BAŞBUĞ, Aydın, Sosyal Sigortalar Kurumunun İşverene ve Üçüncü Kişiye Rücu, Kamu - İş, Ankara, 1992.
- BAYINDIR, Sinan / APİŞ Özge / ERSÖZ Oğuz, Kitle İletişim Hukuku, On İki Levha yayınları, İstanbul, 2018
- BECKER, H., **İsviçre Medeni Kanunu Şerhi Borçlar Hukuku**, Yargıtay Yayını, Feryal Matbaası, Ankara, 1993, (Çev. A. Suat Dura).
- BIYIKLI, Hasan, **Sosyal Ceza Hukuku**, Gazi Üniversitesi Basın – Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara 1983.
- BİGAT, Şevket Güney, **Beden Gücünün Azalmasından Kaynaklanan Tespit Davaları**, 506 ve 5510 Sayılı Kanun ile Karşılaştırmalı, Zigana Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- BİLGİLİ, Abbas, “İş Hukukunda Faiz Uygulaması Açısından Muacceliyet ve Temerrüt Kavramları”, **Prof. Dr. Sarper Süzek’e Armağan, Cilt-2**, Beta Yayınları, İstanbul, 2011. (Faiz Uygulaması)

- BİLGİLİ, Özkan, **Yeni Sosyal Güvenlik Uygulaması**, Ankara SMMMO yayın no:60, Ankara, 2008.
- BOZKURT, H. Argun, İş Yargılaması Usul Hukuku, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.
- CANDAN, Turgut, Açıklamalı İdari Yargılama Kanunu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012, s. 513
- CENK, Ramazan, **Ücretler, Tazminatlar ve Harciraahlar**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 1999.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan, İdare Hukuku Dersleri, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- ÇANKAYA, Osman Güven/ÇİL Şahin, **İş Hukukunda Üçlü İlişkiler**, Genişletilmiş 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- ÇELİK, Ahmet Çelik, 6100 sayılı Hukuk Yargılaması Yasasına Göre Tazminat ve Alacak Davaları Açılması ve İzlenmesi, 2.Bası, Bilge Yayınevi, Ankara 2012. (Hukuk Yargılaması)
- ÇELİK, Çelik Ahmet, Tazminat ve Alacak Davaları, 2. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2012. (Tazminat ve Alacak Davaları)
- ÇELİK, Çelik Ahmet, Tazminat ve Alacaklarda Sorumluluk ve Zamanaşımı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2012. (Sorumluluk ve Zamanaşımı)
- ÇETİN, Yunus, Danıştay Onuncu Daire Tetkik Hâkimi, Terör Olaylarından Kaynaklanan Tazminat Davaları ve İdari Kolluk Hizmetlerinden Uğranılan Zararların Tazmini, 15.4.2010,
- ÇİL, Şahin, **İş Hukuku Yargıtay İlke Kararları**, (9. Hukuk Dairesi 2010-2011 Yılları), Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.(Yargıtay İlke Kararları)
- ÇOLAK Nusret İlker, Kitle İletişim Hukuku, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013
- DEDEAĞAÇ, Ender, **6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Getirdikleri**, Ankara Barosu Yayınları, Koza Matbaacılık, Ankara, 2011.
- DİLİK, Sait, **Sosyal Güvenlik**, Kamu-İş Yayını, Ankara, 1991.
- EGGER, A, **İsviçre Medeni Kanun Şerhi, Giriş ve Kişinin Hukuku**, Yeni Cezaevi Basımevi, Ankara, 1947. (Çev. Volf Çernis)
- EKDEMİR, Şadi, **Avrupa Birliği-Türkiye Sosyal Güvenlik Normları**, TİSK, Ankara, 2005.
- EKİNCİ Hüseyin/SAĞLAM Musa, 66 Soruda Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru, Şen Matbaa, Ankara, 2012
- ERDOĞAN, Gülnur, Medeni Yargıda Adil Yargılanma Hakkı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011
- EREN, Fikret, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 14. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012. (14. Baskı)
- EREN, Fikret, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 8. Bası**, Beta Basım Dağıtım A.Ş, İstanbul, 2003.(8. Baskı)
- EREN, Fikret, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Değiştirilmiş 13. Baskı**, Beta Basım Dağıtım A.Ş, İstanbul, 2011.(13. Baskı)
- EREN, Fikret, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014. (Borçlar Özel)
- EREN, Fikret, Borçlar Hukuku, 14. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012. (14. Baskı)
- EYRENCİ, Ömer - TAŞKENT, Savaş - ULUCAN, Devrim, Münir EKONOMİ, 60. Yaş Günü Armağanı, Kamu - İş, Ankara, 1993.

- FEYZİÖĞLU, Feyzi Necmeddin, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1976.
- FRANKO, I. Nisim, **Şeref ve Haysiyete Tecavülden Doğan Manevi Zararın Tazmini**, Ankara, 1973.
- GÖKCAN, Hasan Tahsin, **Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2010. (Tazminat Hukuku)
- GÖKCAN, Hasan Tahsin, **Tıbbi Müdahaleden Doğan Hukuki ve Cezai Sorumluluk**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2013. (Tıbbi Müdahalede Sorumluluk)
- GÖZLER Kemal, KAPLAN Gürsel, İdare hukuku dersleri, ekin yayınevi, Bursa, 2013
- GÜLEÇ UÇAKHAN, Sema, **Maddi Tazminat Esasları ve Hesaplanması**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 1994. (3. Baskı)
- GÜLERCİ, Altan Fahri/KILINÇ, Ayşe, **6098 Sayılı Kanun'la Karşılaştırmalı Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- GÜLMEZ, Mesut, İnsan Hakları ve Avrupa Birliği Hukukundaki Ayrımcılığın Kaldırılması ve Türkiye, Ankara, 2009
- GÜNEREN, Ali, **İş Kazası ve Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları**, Genişletilmiş 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011.
- GÜZEL, Ali / OKUR, Ali Rıza/ CANIKLIOĞLU Nurşen, **Sosyal Güvenlik Hukuku, 5510 Sayılı Kanuna Göre Hazırlanmış 14. Bası**, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2012.
- GÜZEL, Ali/OKUR, Ali Rıza, **Sosyal Güvenlik Hukuku**, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2002.(Sosyal Güvenlik)
- GÜZEL, Ali/OKUR, Ali Rıza/CANIKLIOĞLU Nurşen, **Sosyal Güvenlik Hukuku, 5510 Sayılı Kanuna Göre Hazırlanmış 12. Bası**, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2009.
- HAKERİ, Hakan, Tıp Hukuku, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.
- HATIRNAZ EROL, Gültezer, Özel Hastanelerin Hukuki Sorumluluğu ve Hasta Hakları, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2013
- HATIRNAZ EROL, Gültezer, Özel Hastanelerin Hukuki Sorumluluğu ve Hasta Hakları, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2013
- HEINRICH, Bernd, **Ceza Hukuku Genel Kısım I**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, (Çevirenler, Hakan Hakeri, Yener Ünver, Veli Özer Özbek, Özlem Yenerer Çakmur, Barış Erman, Koray Doğan, Ramazan Barış Atladı, Pınar Bacaksı, İlker Tepe)
- HEINRICH, Bernd, **Ceza Hukuku Genel Kısım II**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015, (Çevirenler, Hakan Hakeri, Yener Ünver, Veli Özer Özbek, Özlem Yenerer Çakmur, Barış Erman, Koray Doğan, Ramazan Barış Atladı, Pınar Bacaksı, İlker Tepe)
- İŞIKLI, Alpaslan, **Ücret**, Sevinç Matbaası, Ankara, 1975.
- İNAN, Ali Naim, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, AÜHF Yayınları, Ankara, 1984.
- KALABALIK Halil, **İnsan Hakları Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2013
- KAR, Bektaş, "İş Güvencesinde İspat Yükü ve Deliller", **Legal İHSGHD**, S.7, 2005. (İş Güvencesinde İspat Yükü)
- KAR, Bektaş, "İşe İade (İş Güvencesi) Davasında Yargılama Hukuku Sorunları", **Ank. Bar. D**, Yıl: 66, S.1, 2008. (İşe İade Davasında Yargılama)

- KAR, Bektaş, **İş Güvencesi ve Uygulaması, Genişletilmiş, Yenilenmiş ve Son İlke Kararları Eklenmiş 2. Baskı**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011. (İş Güvencesi İlke Kararları)
- KARAHASAN, Mustafa Reşit, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Beta Basım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2004.
- KARAKAŞ, İsa, SGK Meslek Hastalığı Uygulamaları ve Meslek Hastalığı Davaları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011.
- KAYIHAN Şaban/ERDEM Murat, “Haksız İhtiyati Tedbir ve Haksız İhtiyati Haciz Koyduranın Sorumluluğu”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 2, Sayı: 1
- KILIÇOĞLU Ahmet M., “Haksız Fiillerden Sorumlulukta Ceza Hukuku İle Medenî Hukuk İlişkisi”, *AÜHFĐ*, C. XXIX, S. 3-4, Y. 1973, S. 185-225 (Ceza – Medeni ilişkisi)
- KILIÇOĞLU, Ahmet, “Manevi Tazminatın Hukuki Niteliği”, **Ank. Bar. D.**, 1984, S.1. (Manevi Tazminatın Hukuki Niteliği)
- KILIÇOĞLU, Ahmet, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler Yeni Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre Hazırlanmış, 14. Bası**, Turhan Kitapevi, Ankara 2011. (14. Bası)
- KILIÇOĞLU, Ahmet, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2. Bası**, Turhan Kitapevi, Ankara 2002.(2. Bası)
- KILIÇOĞLU, Ahmet, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2. Bası**, Turhan Kitapevi, Ankara 2002.(2. Bası)
- KILIÇOĞLU, Mustafa, **6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na Uyarlı İş yargılamaları Usulü**, Legal Yayınevi, İstanbul, 2011. (İş yargılaması Usulü)
- KILIÇOĞLU, Mustafa, **Destekten Yoksun Kalma Tazminatı**, Bilge Yayınevi, Ankara, 2014 (Destek)
- KILIÇOĞLU, Mustafa, **Destekten Yoksun Kalma Tazminatı**, Bilge Yayınevi, Ankara, 2014. (Destek).
- KILIÇOĞLU, Mustafa, **Sorumluluk Hukuku, Cilt 1**, Turhan Kitapevi, Ankara, 2002. (Sorumluluk)
- KILIÇOĞLU, Mustafa, **Tazminat Esasları ve Hesap Yöntemleri**, Adil Yayınevi, Ankara, 1998.
- KILIÇOĞLU, Mustafa, **Tazminat Esasları ve Hesap Yöntemleri**, Ankara, 2008. (Tazminat Hesapları)
- KILIÇOĞLU, Mustafa, **Tazminat Hukuku, 2. Baskı**, Legal Yayınevi, İstanbul, 2006. (Tazminat Hukuku 2. Baskı).
- KILIÇOĞLU, Mustafa, **Tazminat Hukuku**, Legal Yayınevi, İstanbul, 2005. (Tazminat).
- KIRCA, Çiğdem, “Manevi Tazminatın Fonksiyonu ve Niteliği”, **Yargıtay Dergisi**, Temmuz 1999.
- KOÇ, Nevzat, Çalışma Hayatı Açısından Yeni Borçlar Kanunu ve Ticaret Kanunu Semineri – İstanbul-2011, TİSK yayınları, Matsa Basımevi, Ankara, 2012
- KORKUSUZ Refik/UĞUR Suat, **Sosyal Güvenlik Hukukuna Giriş, Yeni Mevzuata Göre Hazırlanmış 2. Baskı**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2010.
- KUDAT, Arkun, **Cismani Zararların Değerlendirme Prensipleri ve Maluliyet Baremleri, Tisa Matbaacılık**, Ankara, 1970.
- KURU, Bakı, **İcra ve İflas Hukuku El Kitabı**, Tamamen Yeniden Yazılmış ve Genişletilmiş 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013

- KURU, Baki/ARSLAN Ramazan/YILMAZ, Ejder, **Medeni Usul Hukuku**, 18. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2007.(18. Bası)
- KURU, Baki/ARSLAN, Ramazan/YILMAZ, Ejder, **Medeni Usul Hukuku**, S yayınları, Ankara, 1986.
- MEŞE YAZILIM HUKUK VE İÇTİHAT PROGRAMI (Meşe)
- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi, ASTARLI, Muhittin, İş Hukuku, 5. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012. (5. Bası)
- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi, **İş Hukuku**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2008. (3. Bası)
- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi/ ASTARLI, Muhittin/ BAYSAL Ulaş, İş Hukuku, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2014. (6. Bası)
- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi/ASTARLI, Muhittin, **İş Hukuku Gözden Geçirilmiş ve 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu İşlenmiş 4. Bası**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2011. (4. Bası)
- MURAT, Bedrettin, Trafik Hukuku,6. Baskı, Adalet yayınevi, Ankara, 2013.
- MUTLAY, Faruk Barış, Sosyal Sigorta Yardımlarına Hak Kazanma Koşulları ve Eşitli İlkesi, Beta Basım, İstanbul, 2014.
- NARTER, Sami, “İş Sözleşmesinin Feshi Halinde Boşta Geçen Süre İçin Ödenecek Miktar Ücret midir? Tazminat mı?” Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi, cilt: 13, sayı: 2 Başbakanlık Basımevi, Ankara, 2013
- NARTER, Sami, İş Kazası ve Meslek Hastalığında Hukuki ve Cezai Sorumluluk, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014
- NARTER, Sami, İş ve Borçlar Hukukunda İş Güvencesi ve Akdin Sona Ermesinden Doğan Tazminatlar, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- NARTER, Sami, Trafik Kazalarında Hukuki ve Cezai Sorumluluk, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014
- NARTER, Sami, Uygulamada Manevi Tazminat, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022 (Manevi Tazminat)
- NOMER Haluk N, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 13. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2013.
- NOMER Haluk N, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 13. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2013.
- NOMER, Haluk N. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 6. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2008.
- OCAK, Saim, İş Güvenliği Uzmanlığı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- OĞUZMAN M. Kemal, / ÖZ Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 12. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.
- OĞUZMAN M. Kemal, / ÖZ Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 12. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.
- OĞUZMAN, M. Kemal/ÖZ, M. Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 3. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2000.
- OLGAÇ Senai, **Kazai ve İلمي İctihatlarla Borçlar Kanunu**, Olgaç Matbaacılık, Ankara, 1977.

- OLGAÇ, Cüneyt/BULUT, **Mehmet, İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Uygulamaları ve Rücu Davaları 2. Baskı**, Bilge Yayınevi, Ankara, 2013.
- ORHUNÖZ, Ergun, **Ölüm ve Cismani Zararlarda Manevi Tazminat**, Seçkin Yayınevi, İzmir, 1999.
- ÖNERCİ, Okan, Genel Sağlık konulu konferans 10-17 haziran 2013 Nurol Makina Ankara, 2013.
- ÖZBEK, Veli Özer, KANBUR, Mehmet Nihat, DOĞAN, Koray, BACAĞIZ, Pınar, TEPE, İlhan, **Türk Ceza Hukuku, 4. Baskı**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.
- ÖZBEY, Özcan, **Türk Hukukunda Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Hakkı**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- ÖZDEMİR, Elif Aydın, **Akit Dışı Sorumlulukta Maddi Zarar Tazmini**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- ÖZDEMİR, Erdem, **İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.
- ÖZEN Mustafa, **İdari Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Adalit Yayınevi, Ankara, 2013
- ÖZEN, Muharrem, "Türk Ceza Kanunu Tasarısının Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğuna İlişkin Hükümlerine Bir Bakış" <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/283/2585.pdf>
- ÖZGENÇ, İzzet, **Türk Ceza Hukuku, 7. Bası**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.
- ÖZKAN, Meral Sungurtekin, "İcra Hukukunda Oranlılık İlkesi", **Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce'ye Armağan**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, İzmir 2001.
- ÖZKUL, Emin Aydın, "Destekten Yoksun Kalma ve İşgöremezlik Tazminatlarının Hesabına İlişkin İlkeler", **Çim. İşv. D**, Ocak 1995.
- ÖZTAN, Bilge, **Medeni Hukukun Temel Kavramları**, 39. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2014
- ÖZVERİ, Murat, **Yargı Kararları Işığında 506 Sayılı Yasa ve Sosyal Güvenlik, Selüloz - İş Sendikası**, İzmit, 2000.
- PEKCANITEZ, Hakan/ATALAY, Oğuz/ÖZEKES Muhammet, **Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerine Göre Medeni Usul Hukuku**, 12. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- POLAT, Halil, **Trafik Güvenliğini Kasten Tehlikeye Sokma Suçu ve Bu Suçun Yaralama ve Öldürme Suçlarıyla İltimatı**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010.
- REİSOĞLU, Safa, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 7. Baskı, Beta Basım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1988. (7. Baskı)
- REİSOĞLU, Safa, **Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 1.7.2012'de Yürürlüğe Girecek Olan Türk Borçlar Kanunundaki Değişikliklerde İşlenerek Güncelleştirilmiş ve Genişletilmiş 22. Baskı**, Beta Basım, İstanbul, 2011. (22. Baskı)
- SANLI, Kerem Cem, **Haksız Fiil Hukukunun Ekonomik Analizi**, Arıkan Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti., İstanbul, 2007.
- SÜZEK, Sarper, **İş Hukuku Yenilenmiş 9. Baskı**, Beta Basım, İstanbul, 2013.
- ŞAHBAZ BAŞBOĞA, Zübeyde, **İşverenin İş Kazası ve Meslek Hastalığından Doğan Hukuki Sorumluluğu ile Maddi Zararın Hesabına İlişkin Esaslar**, 1. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2010.
- ŞAKAR, Müjdat, **Sosyal Sigortalar Uygulaması**, Beta Basım, İstanbul 2011.
- ŞAKAR, Müjdat/YİĞİT ŞAKAR, Ayşe, **İşçiye Ödenecek Tazminatlar**, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, 2010.

- ŞENOCAK, Zarife, “*Özel Hukukta Tıbbi Kayıtların Tutulmasından Sorumluluk*”, Ankara Barosu 3. Sağlık Hukuku Kurultayı, 7-8 Mayıs 2010, s. 622-631 [http://www.ankarabarusu.org.tr/Siteler/2012yayin/2011sonrasikitap/3.saglik-hukuku-kurultayi-son.pdf_\(Tibbi Kayıtlardan Sorumluluk\)](http://www.ankarabarusu.org.tr/Siteler/2012yayin/2011sonrasikitap/3.saglik-hukuku-kurultayi-son.pdf_(Tibbi_Kayıtlardan_Sorumluluk))
- ŞENOCAK, Zarife, *İstenmeden Dünyaya Gelen Özürlü Çocuk ve Tazminat*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2009. (Özürlü Çocukta Tazminat)
- ŞENYÜZ, Doğan, **6098 Sayılı Yeni Türk Borçlar Kanunu’na Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku, Genel ve Özel Hükümler, 5. Baskı**, Ekin Basım Dağıtım, Bursa, 2011.
- ŞİMŞEK, Cebrail, *Meslek Hastalıkları ve İş İle İlgili Hastalıklar Tanı Rehberi*, İSGİP.
- ŞİRİN, Şerafettin, **Faiz ve Uygulaması**, Alfa Basım Dağıtım, İstanbul, 1994.
- TANDOĞAN, Haluk, **Borçlar Hukuku**, Genel Hükümler, Fakülteler Matbaası. İstanbul, 1972.
- TANDOĞAN, Haluk, **Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku**, Turhan Kitabevi, Ankara, 1981. (Kusura Dayanmayan Sorumluluk)
- TANDOĞAN, Haluk, **Türk Mesuliyet Hukuku**, Vedat kitapçılık, İstanbul, 2010.
- TANDOĞAN, Haluk, **Türk Mesuliyet Hukuku**, Vedat kitapçılık, İstanbul, 2010.
- TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/SANCAKTAR, Oğuz/ÖNOK, Rifat Murat; **İnsan Hakları El Kitabı**, 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2011
- TİFTİK, Mustafa, **Akit Dışı Sorumlulukta Maddi Tazminatın Kapsamı**, Yetkin Yayınları, Ankara, 1994.
- TOPALHAN, Türker, **Ücret Teorileri ve Ücret Politikaları**, Gazi Kitapevi, Ankara, 2012.
- TOPALHAN, Türker, **Ücret ve Ücret Teorileri**, Gazi Kitapevi, Ankara, 2010.
- TOZAN, Celal, **İş Kazaları ve Meslek Hastalığı Uygulamaları**, Türkiye İşçi Sendikası Konfederasyonu, Ankara, 2011.
- TUNCAY, A. Can, *Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri*, Beta Basım- Yayın, İstanbul, 1992.
- TUNCAY, A. Can/EKMEKÇİ, Ömer, **Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, Yenilenmiş 14. Bası**, Beta Basım, İstanbul, 2011.
- TUNÇOMAĞ, Kenan, **Borçlar Hukuku**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1972. (Borçlar Hukuku)
- TUOR, Pierre, **İsviçre Medeni Kanununun Federal Mahkeme İçtihatlarına Göre Sistemli İzahı**, Örnek matbaası, Ankara, 1956, (Çev. Amil Artus)
- Uluslararası Sosyal Haklar Sempozyumu**, 22-23 Ekim 2009, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, **Bildiriler**, Belediye-İş Sendikası Yayını, Yorum Matbaacılık, Ankara, 2009.
- URAL, Sami Sezai, *Hak ve Özgürlüklerin Korunması Bakımından Bireysel Başvuru*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2013
- USTA, Osman, **İş Hukukunda Akdin Feshinden Doğan Tazminatlar ve Uygulamaları**, Feryal Matbaaları, Ankara, 1998. (İş Hukukunda Tazminatlar)
- UŞAN, Fatih, **İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Cilt 1, İş Hukuku**, Gazi Kitapevi, Ankara, 2006. (İş ve Sosyal Güvenlik)
- UŞAN, Fatih, **Türk Sosyal Güvenlik Hukukunun Temel Esasları**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009. (Sosyal Güvenliğin Temel Esasları)

- UYANIK, Zekeriya, "193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na Göre Özel Olarak Ücret Sayılan Haller", http://www.muhasabenet.net/makale_zekeriya%20uyanik_gelir%20uzmani-gvk%20ya%20gore%20ozel%20olarak%20ucret%20sayilan%20haller.html
- ÜNVER, Yener, HAKERİ, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.
- VELİCANGİL, Sıtkı/VELİCANGİL, Ömer, **Endüstri Sağlığı ve Meslek Hastalıkları**, İSGÜM Basımevi, Ankara, 1987.
- VON TUHR, Andreas, **Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı**, Cilt 1-2, Yargıtay Yayını, Olgaç Matbaası, Ankara, 1983, (Çev. Cevat Edege).
- YAMAÇ, Zehra Gönül, Sosyal Sigortalar Hukukunda Halefiyet ve Rücu, T.C. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 1996.
- YARSUVAT, Duygun, Çalışma Ceza Hukuku, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1978.
- YAVUZ, Cevdet, **Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, Beta Basım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1996.(Borçlar Özel)
- YAVUZ, Cevdet, **Türk Borçlar Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun**, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2011. (Türk Borçlar Hukuku)
- YAVUZ, Nihat, **Türk Borçlar Kanunu'nun Getirdiği Değişiklikler ve Yenilikler, Genel Hükümler-Özel Hükümler**, 3. BASKI, Adalet Yayınevi, ANKARA, 2012.
- YILDIRIM, Abdulkadir, **Türk Borçlar Hukuku, genel Hükümler**, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara, 2014.
- YILMAZ Ejder, **İslah,**
- YILMAZ, Halil, "Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile İş Yargılamasında Ne Değişti?", **Sicil İHD**, S.24, 2011.
- YILMAZ, Zekeriya, Trafik Kazaları ve Taşımacılıktan Doğan Hukuki Sorumluluk, Tazminat, Sigorta ve Rücu Davaları, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010
- ZAPATA, Tan Tahsin, **Borçlar Hukuku**, 4. Bası, Savaş Yayınevi, Ankara, 2007.
- ZEVKLİLER, Aydın, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri**, 10. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2008.

Nihat YAVUZ

Yargıtay 3. Hukuk Dairesi
Onursal Başkanı

YENİ TBK, HMK, İİK VE
İSTİNAFA GÖRE

KİRA HUKUKU

- ◆ KİRA SÖZLEŞMESİNİN FESHİ [TAHLİYE]
- ◆ KİRA BEDELİNİN BELİRLENMESİ [TESPİTİ]
- ◆ KİRA ALACAĞI
- ◆ TAZMİNAT DAVALARI
- ◆ UYARLAMA DAVALARI
- ◆ TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA
- ◆ 32 SAYILI KARARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KARARLAR
- ◆ ARABULUCULUK
- ◆ DİLEKÇE ÖRNEKLERİ

Güncelleştirilmiş ve Gözden Geçirilmiş

13. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kira Hukuku

Nihat Yavuz

Hukuk Yayınları Dizisi – 1634

Onüçüncü Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 818 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.

Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara

Sertifika No: 70086

KAYNAKLAR

Acar, Faruk: Kira Hukuku Şerhi, 3.Baskı, İst. 2016.

Acar, Faruk: Kira Hukuku Şerhi (TBK m. 299-321), 2. Baskı, İst. 2015.

Acar, Faruk: Kira Hukuku Şerhi -TBK mad. 299, 312- İst. 2013.

Acar, Faruk: Kira Sözleşmesinde Bağlantılı İşlem ve Güvence, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hakemli Hukuk Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 103-104, İst. 2013 (Kısaltılması: Bağlantılı İşlem ve Güvence).

Akçaal, Mehmet: Sözleşme Sonrası Sorumluluk – Doktora Tezi – Konya 2018.

Akıncı, Şahin: Türk Borçlar Kanunu Tasarısı'nın Kira Sözleşmesine İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Borçlar Kanunu Tasarısı Sempozyumu, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi - Kayseri Barosu Başkanlığı, Kayseri, 2007.

Akipek-Öcal, Şebnem, Kira İlişkisinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar, Avukatın Öz-El Kitabı (Arabuluculuk Başvuru Rehberi), Platon Yayıncılık, İstanbul 2024

Atlas, Hüseyin (Editör): Kira Sözleşmesindeki Sorunlar (kıs. Sorunlar) Ank. 2019

Altınok Ormancı, Pınar: Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebep Feshi –doktora tezi- İst. 2011.

Alttop, Attila: Finansal Kiralama Sözleşmesi'nde Kiracının Finansal Kiralama Bedelini Ödemede Temerrüde Düşmesi Durumunda Kiralayanın Hakları, Prof. Dr. M. İlhan Uluşan'a Armağan, C.III, Ank. 2016.

Altuntop, Merve: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Kapsamında Yazılı Tahliye Taahhüdü Sebepiyle Tahliye, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 19, Ekim 2014.

Andreas von Tuhr: Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı. c.1-2, çev. Cevat Edege, Ank. 1983.

Arslan, Zeynep: Ürün Kirası Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Kiralananın İadesi -tez-, Ank. 2016.

Arslan/Ramazan/Yılmaz, Ejder/Ayvaz, Sema Taşpınar: Medeni Usul Hukuku, 2.baskı, Ank. 2016.

Aydın, Gülşah Sinem: Kira Sözleşmesinin Genel Hükümlere Göre Sona Ermesi, İst. 2013.

Aydıncık, Şirin: Yapma Borçlarının İfa Edilmemesi ve Hukuki Sonuçları –özellikle TBK mad. 113/1 kapsamında- NAMA İFA -Doktora Tezi- İst. 2013.

Aydoğdu, Murat/Kahveci, Nalan: Türk Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, İzmir 2013.

Aydoğdu, Murat: Genel İşlem Koşulları Şerhi, Ank. 2018.

Aysal, Mustafa: Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Sözleşmenin Sona Ermesi, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hakemli Hukuk Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 103-104, İst. 2013 (Kısaltılması: Sözleşmenin Sona Ermesi).

Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, Yıl: 2013, Cilt: 9, Sayı: 103-104, İst. Nisan, 2013 (Kısaltılması: Bahçeşehir).

Baş Süzel, Ece: Gerçek Olmayan Vekaletsiz İş Görme –menfaat devri yaptırım-Doktora Tezi- İst. 2015.

Başpınar, Veysel: Borç Sözleşmelerinin Kısmi Butlanı, -doktora tezi-, Ank. 1998.

- Baysal, Başak:** Sözleşmenin Uyarlanması, İst. 2009.
- Becker, H:** Borçlar Hukuku, Çeşitli Sözleşme İlişkileri, Çev: Dr. Suat Dura, Ank. 1993.
- Bulut, Nil Karabağ:** Medeni Kanun'un 23. Maddesi Kapsamında Kişilik Hakkının Sözleşme Özgürlüğüne Etkisi, Doktora Tezi, İst. 2014.
- Bulut, Nil Karabağ:** Üçüncü Kişiyi Koruyucu Etkili Sözleşme, İst. 2009.
- Burcuoğlu, Haluk:** 6570 Sayılı Yasaya Göre Kiracının Tahliye Edilmesi, İst. 1993.
- Burcuoğlu, Haluk:** Borçlar Hukuku Tasarısı'nın Kira İle İlgili Düzenlemesinin Son Hali ile İlgili Açıklamalar.
- Burcuoğlu, Haluk:** Uygulama ve Öğretiden Örneklerle Özel Hukukta (Aile-Kira-Borçlar Hukukunun Diğer Bazı Bölümleri) Quo Vadis (Nereye), İst. 2016.
- Çabri, Sezer:** 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre: Kiraya Verenin Ayıptan Sorumluluğu -doktora tezi- Ank. 2013
- Çakıroğlu Baklavacı, Evren:** Kıymetli Evrak Hukuku'nda Alacağın Temliki (Devri), Ank. 2017.
- Çebi, Hakan:** İşletme Sözleşmeleri, Ank. 2014.
- Çevik, Seda Öktem:** Kiralananın Sözleşmenin Bitiminden Önce Geri Verilmesi (TBK mad. 325), Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hakemli Hukuk Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 103-104, İst. 2013 (Kısaltılması: Sözleşme Bitiminden Önce Geri Verme).
- Çınar, Nihal Ural:** Türk Borçlar Kanunu'nda Düzenlenen Kira Sözleşmelerinde Kira Bedelinin Ödenmemesi ve Hukuki Sonuçları -doktora tezi- İst. 2014
- Daşlı, Engin:** 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre Kira Sözleşmesinin Feshi, İst.2017.
- Diren, Duygu:** Alacağın Temlikinin Hukuksal Sonuçları (Alacağın Temliki -Devri-) Ank. 2017.
- Doğan, Murat:** Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinin Sona Ermesi, Ank. 2011.
- Erdem, Mehmet:** Konut ve Çatılı İş Yeri Kiralarında Yazılı Tahliye Taahhüdünün Geçerlilik Şartları ve Özellikle Taahhüdün Kiralananın Tesliminden Sonra Verilmiş Olduğunun İspatı, Prof. Dr. Özer Seliçi'nin Anısına Armağan, Ank. 2016.
- Erdoğan, Celal:** Tahliye, Kira Tespiti ve Kira Alacağı Davaları, Ank. 1998.
- Esener, Turhan:** Borçlar Hukuku, Ank. 1969.
- Ernest, Hırş:** Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi Dersleri, 3. Baskı, Ank. 1996.
- Gökyayla, Emre:** Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarına İlişkin Hükümlerin Uygulama Alanı (TBK mad. 339) Prof. Dr. Aydın Zevkiler'e Armağan, İzmir 2013.
- Gökyayla, Emre:** Taşınmazın Satan Malikin Taşınmazın Kullanma Hakkını Bir Süre Daha Muhafaza Etmesine Dair Anlaşmalar ve Sonuçları, Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan, Cilt: II, İst. 2014.
- Gökyayla, Emre:** Türk Borçlar Kanunu'nun Kira Bedelinin Belirlenmesine İlişkin 344. Maddesinin Değerlendirilmesi, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hakemli Hukuk Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 103-104, İst. 2013 (Kısaltılması: Kira Bedelinin Belirlenmesi).
- Gümüş, Mustafa Alper:** 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kira Sözleşmesinde Yan Giderler, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hakemli Hukuk Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 103-104, İst. 2013 (Kısaltılması: Yan Giderler).
- Gümüş, Mustafa Alper:** Borçlar Hukuku, Özel Hükümler, C. 1, İst. 2008 (Kısaltılması: Borçlar).

- Gümüş, Mustafa Alper:** Yeni 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kira Sözleşmesi, İst. 2011.
- Gümüş, Mustafa Alper:** Türk Borçlar Kanunu (TBK) Mad. 100 (eski BK mad. 84)'ün Mahsup Kuralına İlişkin Bir İnceleme, Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, İzmir 2013.
- Gündoğdu,** Süleyman Burak, Kira Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Arabuluculuk Uygulaması Üzerine Bazı Düşünceler, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (NEÜHFD), Cilt: 6 Sayı: 2 Yıl: 2023
- Hekim, Aylin:** Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinin Bildirim Yolu ile Sona Ermesi (TBK. m. 347) İst. 2019.
- Helvacı, İlhan:** Hukuki Mütalaalar, C.II, İst. 2017.
- İnceoğlu, M. Murat:** Kira Hukuku, C. 1, 2, İst. 2014.
- İnceoğlu, M. Murat:** Kira Hukukunda Ayıba Karşı Tekeffül Borcu, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hakemli Hukuk Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 103-104, İst. 2013 (Kısaltılması: Ayıba Karşı Tekeffül).
- İnceoğlu, Murat / Baş, Ece:** Türk Borçlar Kanunu Açısından Depozito ve Bankaların Bundan Kaynaklanan Sorumluluğu, BATİDER, C.XXVIII, Sayı:1, Ank. 2012.
- İnceoğlu, Murat/Baş, Ece:** Türk Borçlar Kanunu Uyarınca Kira Parasının Belirlenmesi, Prof. Şener Akyol'a Armağan, İst. 2011.
- İnceoğlu, Murat:** Kiracı Aleyhine Düzenleme Yasağı (TBK. mad. 346), Prof. Dr. Belgin Erdoğan'a Armağan, İst. 2011.
- Kahraman, Zafer:** Türk Borçlar Kanunu İstanbul Şerhi, İst. 2017.
- Kahraman, Zafer:** Saf Garantili Taahhütleri. İst. 2017.
- Karl, Otfinger:** Federal Mahkeme İçtihatları, Çev. Kemal Dayınlarlı, Ank. 1985.
- Keskin, A.Dişad:** Objektif Manevi Zarar Teorisi Açısından Manevi Tazminat, Ank. 2016.
- Kuru, Baki:** İcra ve iflas Hukuku, 2. Baskı, Ank. 2013.
- Kuru, Baki:** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku, İst. 2016.
- Kuru/Arslan/Yılmaz:** Medeni Usul Hukuku, 22. baskı, Ank. 2011.
- Moralı, Ahu Ayanoglu:** Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Kiraya Veren TBK mad. 347 Çerçevesinde Kira Sözleşmesinin Bildirim Yoluyla Sona Erdirmesi, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hakemli Hukuk Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 103-104, İst. 2013 (Kısaltılması: Bildirim Yoluyla Sona Erdirme).
- Nomer, Haluk Nami:** İrade Sakatlıklarında Kısmi İptal Mümkün müdür? Prof.Dr.M. İlhan Uluşan'a Armağan, C.III., Ank. 2016
- Nomer, Haluk Nami:** Borçlar Hukuku, İst. 2015
- Nomer, Haluk Nami:** Sözleşmedeki Esaslı Bir Nokta, Özellikle Karşılıklı Borç Doğuran Akitlerde İvazın Miktarı Belirlenmeksizin Sözleşme Kurulabilir mi? Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, İzmir 2013.
- Oğuzman/Öz:** Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C.I, İst. 2013, C.II, İst. 2016.
- Oral, Sıla:** Alman Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi, Özyeğin Üniversitesi, İst. 2014.
- Önay, Işık:** Yenileme –doktora tezi- İst. 2016, sh.261, dipnot 1007 ve orada anılanlar.
- Öz, Turgut:** Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Ayıba Karşı Tekeffül Hükümlerinin Uygulanmasında Borçlar Kanunu Hükümlerinin Yeri ve Rolü, Tüketici Hukuku Konferansı, Ank. 2016, sh.175.

- Özen, Burak:** Kira Bedeli Artışına İlişkin Sözleşme Hükümleri –kıs.kira bedeli artışı- Medeni Kanun’un ve Borçlar Kanunu’nun 90.Yılı Uluslararası Sempozyumu, 1926’dan Günümüze Türk-İsviçre Medeni Hukuku, II.Cild, Ank.2017.
- Özen, Burak:** Kira Konusunun Devri, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hakemli Hukuk Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 103-104, İst. 2013.
- Özer, Tülay:** 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun Kira Bedelinin Belirlenmesine İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi ve 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerine Göre Kira Tespit Davasının Niteliği, Prof. Dr. Erhan Adal’a Armağan, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, İst. 2012.
- Öztaş, İlker:** Kiralananda Yenilik ve Değişiklik Yapılması, Doçentlik Tezi, Ank. 2016.
- Özyakışır, Özkan:** Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinde Kira Bedeli -Doktora Tezi- Ank. 2019.
- Ruhi, Canan / Ruhi, Ahmet Cemal :** Adli Yargı Hukuk Rehberi, Ank. 2012.
- Tandoğan, Haluk:** Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, Cilt: 2, Ank. 1987.
- Topuz, Seçkin/Canbolat, Ferhat:** Taşınmazlara İlişkin Kira Sözleşmelerinin İçeriğinin Örtülü İrade Beyanlarıyla Değiştirilmesi, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, Sayı: 1, Yıl: 2011.
- Sarıcalar, Eyüp:** Kira Tespit Davası ve Son Uygulamalar, 1925’den Günümüze Türk – İsviçre Medeni Hukuku, 2.Cilt. Ank. 2017.
- Uçkan, Mertkan:** Ev ve Süs Hayvanlarının Konuttan Tahliye Edilmesi Hakkında Bir Değerlendirme, Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan, İzmir 2013.
- Ulusoy, Erol:** Kira Depozitosuna Faiz Ödenir mi? BATİDER, C.XX, Sayı:3, Haziran 2000.
- Ural Çınar, Nihal:** Türk Borçlar Kanunu’nda Düzenlenen Kira Sözleşmelerinde Kira Bedelinin Ödenmemesi ve Hukuki Sonuçları -Doktora Tezi- İst. 2014.
- Yavuz, Cevdet:** Borçlar Hukuku Dersleri, Özel Hükümler, İst. 2012.
- Yavuz, Nihat:** Türk Kira Hukuku, C.1, Ank. 2003.
- Yavuz, Nihat:** Uygulamada Sebepsiz İktisap -Nedensiz Zenginleşme-, Ank. 2011.
- Yayla, Deniz Meraklı:** Kiraya Veren Hapis Hakkının Kullanılması (Karar İncelemesi), Prof. Dr. Feridun Yenisey’e Armağan, Cilt: II, İst. 2014.
- Yıldırım, Abdulkerim:** Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Kiracının Güvence Vermesi, AÜHFD, 64 (1) 2015.
- Yıldız Portakal, Seda:** 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’na Göre Borca Katılma, İst.2016.
- Yılmaz, Halil:** Kiracının Taşınmazı Özenle Kullanma Borcunun İhlali: Hor Kullanma Tazminatı, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 95, Ank. Temmuz 2014.
- Yılmaz, Halil:** Borçların Sona Ermesinde Çekince İleri Sürülmesi ve Uygulanması, 4.baskı, Ank. 2022.
- Yılmaz, Süleyman:** Yargıtay Kararları Işığında 6570 sayılı Kanun Kapsamındaki Kira Sözleşmelerinde Kefilin Sorumluluğu, AÜHFD Cilt: 57, Sayı: 3, Ank. 2008.

Prof. Dr. Dr. h.c.
Yener ÜNVER

Prof. Dr. Dr. h.c.
Hakan HAKERİ

CEZA MUHAKEMESİ HUKUKU

CİLT **3**

22. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara – 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesi Hukuku
Yener Ünver - Hakan Hakeri

Hukuk Yayınları Dizisi – 2011

Yirmiikinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN (Takım) : 978 – 605 – 264 – 819 – 3

ISBN (3. Cilt) : 978 – 605 – 264 – 822 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Yazar isminin yanında yer alan rakam, kitabın baskı sayısını göstermektedir, örneğin, **Ünver/Hakeri**²⁰ gibi.
- ADICK**, Markus, Zur Fluchtgefahr bei Sachverhalten mit Auslandsbezug., Strafrecht HRR, 2010, Heft: 5.
- AKCAN**, Recep, Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1988.
- AKKAYA**, Hikmet Murat, “Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Tebligata Dair Bir Kararının Bireysel Başvuruda Mahkemeye Erişim Hakkı Yönünden Değerlendirilmesi (<https://www.jurix.com.tr/article/36920>) (ET: 20.3.2024).
- AKÜNAL**, Teoman, Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, 2. B, İstanbul 1995.
- AKYÜREK**, Güçlü, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun Unutulmuş Hükmü: Madde 332 (Bilgi İsteme), Prof. Dr. Köksal Bayraktar’a Armağan, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergis 2(2010/1) (AKYÜREK, Ceza Muhakemesi).
- ALACAKAPTAN**, Uğur, **KARCILIOĞLU**, Kaan, “Çağdaş Demokratik Toplumda Özel Hayatın Korunması Bağlamında Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi”; in.: YÜHFD (Prof. Dr. Duygun Yarsuvat’a Armağan), 2012, C. IX, sy: 2.
- ALDEMİR**, Hüsnü, Yol Tutuklaması Tazminatı, Terazi Hukuk Dergisi 2012, S. 74.
- Alman Ceza Yargılamasında İnsan Hakkı İhlali: Soruşturma Aşamasındaki Tanıklık Hakkını Reddetme İmkânına Sahip Tek Kamu Tanığının İfadeleri ile Adil Yargılanma Hakkına Aykırılık ve Esasa İlişkin Yargılamada Kulaktan Duyma Tanıkların Sorgulanması ile İhlalin Denkleştirilmesi (Hummer v. Almanya) Kararı (Çev.: Ahmet Mert DUYGUN)**, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, Cilt: 15, Ankara 2015.
- Alman Federal Anayasa Mahkemesi’nin 04 . 04. 2010 tarih ve 2 BvR 24/11 sayılı kararı (Çev: Yener ÜNVER)**, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik., C.: 16, Ankara 2015.
- ALTINDAĞ**, Halil/**TUNÇ**, Kübra, “4483 Sayılı Kanun’da Yer Alan “Görev Sebebiyle İşlenen Suç Kavramı”, <https://www.jurix.com.tr/article/21440> (ET: 19.3.2023).
- ALTINTAŞ**, Ali, Yargı Bağımsızlığı Bağlamında Karşılaştırmalı Hukukta ve Türkiye’de Adliye Yönetimi, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Sakarya 2012.
- ALTUNKAŞ**, Aysun, “Ceza Yargılamasında Şüphe Kavramı”, Ceza Yargılama Hukukunda Son Gelişmeler Sempozyumu, (Ed. Donay/Altunkaş), Ankara 2016, s. 75-92.
- ALTUNKAŞ**, Aysun, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alınması”, Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması (Ed. Nur Centel), İstanbul 2013, 301-352 (ALTUNKAŞ, Beden).

Anayasagundemi.com/2018/12/28/aralik-2018-aym-ve-iham-kararlari-bulteni/
Anayasagundemi.com/2017/12/28/2017de-ihamin-turkiyeye-karsi-verdigi-ihlal-
kararlari-ve-turkce-ozetleri/www.anayasagundemi.com (İHAM kararlarının
çevirisi).

Amerika Birleşik Devletleri Indiana Eyaletinde Otopsi Kuralları (Çev: Alev
DİLBER ÖZEROĞLU), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muha-
kemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.

ANTALYA, O. Gökhan, "Hâkimin Yargı Kararı Oluşturma Metodu, Bu Metodun
Aşamaları ve Metoda Hâkim Olan Metodolojik On İki Temel İlke", MÜHF-
HAD 2022, C: 28, S: 2, s. 1416-1472.

ARAR, Mustafa, "Fransız Hukuk ve Ceza Muhakemesinde Bilirkişi Görüşünün
Delil Niteliği", İstanbul Anadolu Adliyesi Dergisi, Haziran 2018, S. 14, 66-69.

ARAS, Bahattin, "Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kurumu ve Uygula-
madaki Sorunlar", Terazi Hukuk Dergisi, Haziran 2008, S. 22.

Arnavutluk Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri
(Çev.: Mahmut AYDEMİR), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza
Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Ankara 2015, Cilt: 16.

ARSLAN, Aziz Serkan, Medeni Usul Hukukunda Doğrudanlık İlkesi, Yayınlanma-
mış Doktora Tezi, Konya 2011.

ARTUÇ, Mustafa/**AKKAYA**, Çetin/**GEDİKLİ**, Cemil, 2006-2007-2008 İctihatları
ile Türk Ceza Kanunu, Ankara 2008.

AŞKIN, Uğur, "Bölge Adliye Mahkemelerinin Tutuklama Kararı Verme Yetkisi",
TAAD Ocak 2022, S.49.

ATALAN, Mustafa. Türk Ceza Yargılamasında İstinaf Mahkemesi Kararlarının
Kesin Niteliği ve Kanun Yollarına Başvuru, TAAD 2023, S. 53, s. 43-80.

ATASOY, Sevil, Acayip İşler, İstanbul 2015.

AVCI, Mustafa, "Yeni Yasal Düzenlemelere Göre Türk Hukukunda Tutuklama",
Şanlıurfa Barosu Dergisi, 2005/1.

**Avrupa Birliği Parlamentosu ve Konseyi'nin Ceza Muhakemesinde Bilgi
Edinme Hakkı Konulu 22 Mayıs 2012 Tarihli ve 2012/13/AB sayılı Di-
rektifi** (Çev: Ahmet YILMAZ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ce-
za Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.

Avrupa Birliğinde Mağdur Hakları, 2012/29/EU sayılı Direktifin Uygulanmasına
İlişkin Rehber İlkeler (Ed. Hülya ÇETİN/Tuba DAĞDEVİREN), Ankara 2016.

**Avrupa Birliğinin Mali Çıkarlarının Korunmasına İlişkin Ceza Hukuku Ku-
ralları – Corpus Juris**, Seçkin Yayınları, Ankara 2001.

**Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin Suç Mağdurlarının Haklarına, Destek-
lenmesine ve Korunmasına İlişkin Asgarî Standartların Belirlenmesi
ve 2001/220/JHA Sayılı Konsey Çerçeve Kararının Değiştirilmesine
İlişkin 25 Ekim 2012 Tarihli ve 2012/29/EU Sayılı Direktifi** (Çev.: Nur-
ten ÖZTÜRK), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Göre-
nin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara
2023, 167-178.

- Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Konseyi'nin 22 Mayıs 2012 Tarihli Ceza Yargılamalarında Bilgi Edinme Hakkına Dair Direktifi** (Çev.: Erdem İzzet KÜLÇÜR), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- Avrupa Parlamentosu, Konsey, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi ve Bölge Komiteleri'ne Sunulan Komisyon Bilgilendirmesi: Mağdur Hakları Konusunda Avrupa Birliği Stratejisi (2020-2025)** (Çev.: Özge Didem BOULANGER), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- Avrupa Yargı Sistemleri Adaletin Etkinliği ve Kalitesi 2014 Cepej Raporu'nun Bilirkişilik ile İlgili Bölümü** (Çev.: Erdem İzzet KÜLÇÜR), in: Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- Avusturya Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: Arş. Gör. Ahmet Mert DUYGUN), Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 16, Ankara 2015.
- AYDIN, Devrim**, „Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu Tartışmaları”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi Ankara 2017.
- AYDIN, Murat**, 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Çerçevesinde Kaçakçılık Fiilleri ve Yaptırımları, Ankara 2012.
- AYDIN, Murat**, Ceza Hukukunda ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Gören, KHukA, Sayı:2009/2-2012, (AYDIN, Mağdur).
- AYDIN, Murat**, “Ceza Muhakemesinde Basit El koyma Koruma Tedbiri”, Fasikül Aylık Hukuk Dergisi, S.21, Ağustos 2011.
- AYDIN, Murat**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Kendini İtham Etmeme Hakkı, Ankara 2016. (AYDIN, Nemo Tenetur)
- AYDIN, Murat**, “Ceza Muhakemesinde Yetki ve Görev Meselesinde Bazı Sorunlara İlişkin Değerlendirmeler”, SDÜHFD, Cilt:3, Sayı:1 Yıl:2013. (AYDIN, Yetki ve Görev)
- AYDIN, Murat**, “Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Davaya Katılma ve Kanun Yollarına Etkisi”, Legal Hukuk Dergisi, Cilt:20, Sayı:235, Temmuz 2022, 2465 vd. (AYDIN, Katılan)
- AYDIN, Murat**, Türk Hukukunda ve Amerikan Hukukunda Arama Kararı, Terazi Hukuk Dergisi, Yıl:7, Sayı:66, Şubat 2012.
- AYDIN, Yasin**, Telekomünikasyon Yoluyla İletişimin Denetlenmesinde Amerika ve Fransa Örneği, İstanbul ANADOLU Dergisi, Mayıs 2019, S. 17, 27-29.
- AYTEKİN İNCEOĞLU, Asuman**. Türk Hukukunda Adli Amaçlı İletişimin Denetlenmesi; in: Uğur Alacakaptan'a Armağan, 2008, C.1.
- Azerbaycan Cumhuriyeti 14. 07. 2000 Tarih ve 907-IQ Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: Server SÜLEYMANLI), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.

- BALCI**, Murat, Ceza Muhakemesinde Hüküm ve Türk Ceza Kanununda Kabul Edilen Suç Teorisi (CMK 223), Terazi Hukuk Dergisi 2012, s 74.
- BAŞAR CENTEL**, Nur, Ceza Muhakemesi Hukukunda Müdafî, İstanbul 1984.
- BAŞER DOĞAN**, Zehra, “Türk ve Alman Ceza Muhakemesinde Şüpheli veya Sanığın Vücudundan Kan Örneği Alınmasına İlişkin Karar”, Prof. Dr. iur. Merih Kemal Omağ’a Armağan, C.I, Ankara 2017, S. 273-302.
- BAŞTÜRK**, İhsan, “Yargıtay Ceza Daireleri Kararları Işığında Gerekçeli Karar Unsurları: İhtiyaç Analizi ve Bazı Öneriler”, Yargı Kararlarında Gerekçelen-dirme Çalışması, C. II, Ankara 2022, 1-18.
- BAUMANN**, Jürgen - **WEBER**, Ulrich-**MITSCHE**, Wolfgang. Strafrecht – Allgemeiner Teil- Lehrbuch., 10. Auflage, Bielefeld, 1995.
- BAUMANN**, Jürgen. Grundbegriffe und Verfahrensprinzipien des Strafprozessrechts, Stuttgart-Berlin-Köln-Mainz 1969.
- BAUMHÖFENER**, Jesko, Müdâhilin Dosyayı Öğrenmesi - Beyana Karşı Beyan Bağlantısında Arama Amacının Tehlikeye Sokulması (Çev.: Yener ÜNVER), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- BAYINDIR**, Sinan, “Sermaye Piyasası Kanunu’nun 49. maddesinde Yer Alan “Yazılı Başvuru Şartı”nın Hukuki Mahiyetine ve Sonuçlarına İlişkin bir Değerlendirme, TBB Dergisi, 2011 (93).
- BAYRAKTAR**, Köksal. “Faal Nedamet”, İÜHFM 1969, c: XXXIII, S: 3-4.
- BEKAR**, Elif, Objektif Cezalandırılabilirlik Koşulları ve Bu Koşullar Bağlamında Türk Ceza Kanunu’nda Yer Alan Suçlar, İstanbul 2017.
- BEKAR**, Elif, “Ceza Muhakemesinde Hüküm Çeşitleri (CMK m. 223)”, İÜHFM, C.75, S.1, 15-60 (Bekar, Ceza Muhakemesinde Hüküm Çeşitleri).
- BETTIOL**, Giuseppe. Istituzioni di diritto Procedura Penale, Padova 1966.
- BEULKE**, Werner, Strafprozessrecht., 6. neubearbeitete Auflage, Heidelberg 2002; 7. Aufl., Heidelberg 2004; 10.B., Heidelberg 2008; 11. Auflage, Heidelberg 2010.
- BEULKE**, Werner/**RUHMANNSEDER**, Felix. Sind Lehrer an einer Privatschule “Amtsträger” im Sinne des § 340 StGB? Zugleich Besprechung des Beschlusses OLG München 4 St RR 194/07 vom 22. Januar 2008. (=HRRS 2008 Nr. 626).
- BEULKE**, Werner/**SWOBODA**, Sabine, Strafprozessrecht., 15. neubearbeitete Auflage, Heidelberg 2020.
- BIÇAK**, Vahit, Suç Muhakemesi Hukuku, Ankara 2010.
- BİLGE**, Selahattin Samet, Türk Ceza Hukukunda Denetimli Serbestliğin ve Adli Kontrolün Yerine Getirilmesi Bakımından Elektronik Cihazların Kullanılması Suretiyle Takip Kavramı., BÜHFD 2021, S. 2.
- BINDING**, Karl. Strafrechtliche und Strafprozessuale Abhandlungen, II. Band, - Strafprozess-, München-Leipzig, 1915.
- BIRKMEYER**, Klaus. Der Tod des Verbrechers in seiner Bedeutung für Strafrecht und Strafprozess, Erlangen 1908.

- Bir Taraftan Mağdurları Korurken Diğer Taraftan Anayasa'yı Korumak: Sanık Tarafından Bizzat Gerçekleştirilen Çapraz Sorgunun Zorlukları** (Çev.: *Burcu ÇİRKİNCELİ*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- BIRTEK**, Fatih, AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat, Ankara 2016.
- BIRTEK**, Fatih, "Bağlantılı Ceza Davalarında İstinafta Kısmi Kesinleşme ve Temyiz İncelemesinin Kesinleşen Hükme Etkisi", TAAD, Ekim 2023, S. 315-336 (Birtek, Kısmi Kesinleşme).
- Bosna-Hersek Cumhuriyeti Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri (Çev.: *Sevcan ÇİLİNGİROĞLU*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 16, Ankara 2015.
- BOSTANCI-BOZBAYINDIR**, Gülşah, "Karşılaştırmalı Hukukta Delil Değerlendirme Yasakları", Terazi Hukuk Dergisi, C.14, S. 157, Eylül 2019, 1746-1765.
- BOSTANCI-BOZBAYINDIR**, Gülşah, "Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil Değerlendirme Yasağı", Terazi Hukuk Dergisi, C.14, S. 158, Ekim 2019, 1926-1937 (BOSTANCI-BOZBAYINDIR, Türk Ceza Muhakemesi).
- BOZDAĞ**, Ahmet, Ceza Muhakemesi Hukukunda Müdafî, Ankara 2014 (BOZDAĞ, Müdafî).
- BOZDAĞ**, Ahmet, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdurun Hukuki Yardım Alma Hakkı", TBB, 2017, S. 132.
- BOZDAĞ**, Ahmet/**SARIUSTA**, Kader, Ceza Yargılamasında Mağdurun Beyanı ve Delil Değeri, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2017, C. 8, s. 2, S. 573-602.
- BROWN**, David/**FARRIER**, David/**MCNAMARA**, Luke/**STEEL**, Alex/**GREWCOCK**, Michael/**QUITTER**, Julia/**SCHWARTZ**, Melanie, Criminal Laws, Materials and commentary on Criminal Law and Process of New South Wales, 6. Baskı, Sydney 2015 (atıflar Brown vd şeklinde yapılmıştır).
- BRUNS**, Michael, Karlsruher Kommentar zur Strafprozessordnung mit GVG, EGGVG und EMRK, (Edt.: Rolf Hannich), 7. Bası, C.H. Beck München Yayınevi, Münih 2013.
- BRYAN**, H./**DRUZIN** - Jessica LI, "Yalan Söyleme Eyleminin Suç Olarak Öngörülmesi: Eğer Mümkün ise Hangi Şartlar Altında Yalan Söylemek Suç Olarak Öngörülebilir?" (Çev.: Nagehan KIRKBEŞOĞLU), Küresel Bakış, Yıl:8, Sayı:23 (Aralık 2017), sh: 1-50.
- BUDAK**, Rümeyza, "Tutukluluk İçin Başvurulabilecek Uluslararası Koruma Mekanizmaları", <https://anayasagundemi.com/2020/12/15/forum-av-rumeysa-budak-tutukluluk-icin-basvurulabilecek-uluslararasi-koruma-mekanizmalari/>
- Bulgaristan Cumhuriyeti Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: *Arş. Gör. Nurdan GÜRGEN*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.

- BUNG**, Jochen, "Ungünstige Wiederaufnahme, Eine Kritische Betrachtung", <https://www.hrr-strafrecht.de/hrr/archiv/22-03/index.php?sz=6> (3.4.2022).
- BUSEMANN**, Bernd, Sınırı Olmayan Bir Ceza Muhakemesi mi? (Çev: Mehmet Nihat KANBUR- Salih ÖZKAN), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- CANTRELL**, Michael A, Anayasal Yarı Gölge ve Önleyici Haklar: Müdafiden Yararlanma Hakkı ve Zehirli Ağacın Meyveleri (Çev.: Sezen KAMA), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.
- CASSELL, Paul G-GARVIN, Margaret**, Suç Mağdurlarının Devlet Anayasalarında Korunması: Florida İçin Yeni Marsy Kanunu Örneği (Çev.: Doğa SATI-Şerife Naz ALTUNAL-Selensu ARMAĞAN-Ece ÖZCAN-Ahmet Tibet ÖZEN), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- CAVES**, Risher G, Trafik Çevirmeleri ve Yeni Münhasır Kurallar Rejimi: *Harris, Hudson ve Herring* Neden Aleni Bir Dördüncü Değişiklik İhlali Davaları Dışında Askıdaki Bir Yakalama Emrinin Keşfinin Yasa Dışı Trafik Çevirmesinin Kusurunu Ortadan Kaldırması Gerektiğini Emreder (Çev.: Elif ÇOHAZ-M. Serkan YAĞCI), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- CENGİZ**, Serkan-DEMİRAĞ, Fahrettin-ERGÜL, Teoman-McBRIDE, Jeremy-TEZCAN, Durmuş. İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararları Işığında Ceza Yargılaması Kurum ve Kavramları., Ankara, 2008.
- CENTEL**, Nur / ZAFER, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku El Kitabı, 6. Baskı, İstanbul, 2017.
- CENTEL**, Nur / ZAFER, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul, 2003; 3.B., İstanbul 2005; 14.B., İstanbul 2017; 19. B., İstanbul 2020; 21. B., İstanbul 2022.
- CENTEL**, Nur / ZAFER, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku Pratik Çalışma Kitabı, 9.B., İstanbul 2022 (CENTEL/ZAFER, Pratik Çalışma).
- CENTEL**, Nur / ZAFER, Hamide/ÇAKMUT, Özlem Yenerer, Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul 2017.
- CENTEL**, Nur. Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul 2001.
- CENTEL**, Nur, 'Adil Yargılanma Hakkı ile Silahların Eşitliği Bağlamında Savcılık ve Savunma', Bir Adli Organ Olarak Savcılık, TBB, Ankara 2006.
- Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarı Taslağı, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2004.
- Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bu Kanuna Hazırlayan Komisyon Tarafından Yazılan Esbabı Mucibesi, Ankara 1937.
- Ceza Muhakemesinde Suçtan Zarar Görenlerin Haklarının İyileştirilmesine İlişkin Kanun (24 Haziran 2004 Tarihli Mağdur Hakları Reformu Kanunu - OpferRRG)** (Çev.: Yener ÜNVER), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağ-

dur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023, s. 189-221.

CIRENER, Beck'scher Online-Kommentar StPO, 15.04.2011.

Colorado'da Suç Mağdurlarının Hakları (Çev.: Pınar ERDOĞAN), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.

ÇELİK, Nuray, "Adli Tıp Uygulamaları Temelinde Türkiye'de ve Slovakya'da Birlikçilik", TıpHD, C. 6, S. 12, s. 389-428.

ÇINAR, Ali Rıza, Ceza Yargılamasında Temyiz Yolu, Ankara 2006.

ÇİLESİZ, Seyfettin. İçtihatlı 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Açıklaması ve Kaçak Petrol Suçları., Ankara 2008.

Çin Halk Cumhuriyeti Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Birlikçilikle İlgili Hükümleri (Çev.: Pelin TANVERDİ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesinde Birlikçilik, Cilt: 16, Ankara 2015.

ÇOLAK, Haluk/TAŞKIN, Mustafa, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, Ankara 2007.

DEMİRAL, Mustafa Uğur, Bir Koruma Tedbiri Olarak Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini, Ankara 2021.

DANNECKER, Gerhard, Strafbarkeit von Juristischen Personen und Personenvereinigungen, in: Ceza Hukuku Reformu, İstanbul 2001.

DANNECKER, Gerhard. Avrupa'da "Aynı Fiilden Dolayı Ancak Bir Defa Ceza Verileceği" İlkesinin Getirdiği Garanti, (Çev. Veli ÖZER ÖZBEK), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, C.5, Ankara 2006.

DEĞİRMENCİ, Olgun, "Mağdur Tarafından Kaydedilen İleştimin Ceza Muhakemesinde Delil Olarak Kullanılması", Terazi Hukuk Dergisi, Şubat 2018, s. 138.

DEMİRBAŞ, Timur, Soruşturma Evresinde Şüphelinin İfadesinin Alınması, 2. B., Ankara 2011.

DEMREN DÖNMEZ, Burcu, Ceza Hukukunda Alternatif Kusur Şekilleri, İzmir 2012.

DERYAL, Yahya, Türk Hukukunda Birlikçilik, 3. Baskı, Ankara 2010.

DOĞAN, Recep, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alma", Türkiye Barolar Brliği Dergisi 2019, sy: 142.

DOĞANAY, İsmail. Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C: I, 2. B, Ankara 1981.

DOĞRU, Osman, Sanık Öğüten Çarklar - İnsan Hakları Açısından Türkiye'de Ceza Adalet Sistemi., Yargı Reformu 3 (TESEV Demokratikleşme Programı Siyasa Raporları Serisi, İstanbul 2012.

DONACH, Andreas- TAG, Brigitte, Strafrecht I Verbrechenslehre, 8. B., Zürich-Basel-Genf 2006.

DOYLE, Charles, ABD Suç Mağdurlarının Hakları Kanunu: 18 U.S.C. § 3771'in Özeti ve Hukukî Analizi (Çev.: Eylül TARIM-Şerife Naz ALTUNAL-Doğa SATI-

- İpek CİVA*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- DÖNMEZER**, Sulhi - **ERMAN**, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Cilt: II, İstanbul, Ocak 1997
- DURSUN**, Selman, 5271 sayılı CMK'da Müdafî, Hukuki Perspektifler Dergisi, Sayı: 3, 2005, s. 125-130.
- DURSUN**, Selman, Yeni Bankacılık Kanunu'nda Yer Alan Ceza Muhakemesi ve İnfaz Hükümleri, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 4, Ağustos 2007, s.263-275 (<http://www.selmandursun.com/wp-content/uploads/sdursun-banka-usul-infaz-yeni.pdf>).
- DUTTGE**, Gunnar, Vom Sinn des Gutachtenstils., FS-Gerhard Wolfs, Berlin 2018.
- DUTTGE**, Gunnar/ **FRISKE**, Franziska. Eine neue Medienöffentlichkeit im Gerichtssaal., KriPoZ 2018, S.2.
- DUYGUN**, A. Mert, **Alman** Federal Anayasa Mahkemesi'nin "NSU" Davasında Türk Medyasının Akredite Edilmesine İlişkin İhtiyati Tedbir Kararı, RB, 2013, S. 4.
- EKER KAZANCI**, Behiye. İHAS ve İHAM Kararları Çerçevesinde Yakalama ve Tutuklama Koruma Tedbiri ile Kişi Güvenliği ve Hürriyetinin Sınırlandırılması., TBB Dergisi 2012, sy: 98, 93.
- ELMAS**, Birsen, "Yargıtay Kararları Işığında İddianamenin İadesi", TAAD, 2016, S. 28.
- ENDRIß**, Rainer- **KINZIG**, Jörg, Betäubungsmittel und DNA-Analyse., NStZ 2001 Heft 6, 299.
- ENGLÄNDER**, Armin, Strafprozessrecht (Examens-Repetitorium)., 2. neu bearbeitete Auflage, Heidelberg 2006; 5. Auflage 2013.
- EPÖZDEMİR**, Rezan, "İddianamenin İadesi", Terazi Hukuk Dergisi, Şubat 2018, s. 138.
- ERCAN**, İsmail, Ceza Muhakemesi Hukuku, 16. Baskı, Ankara 2020.
- ERDEM**, Mustafa Ruhan/**ŞENTÜRK**, Cadide, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Yeni Bir Kurum Olarak Seri Muhakeme Yöntemi (CMK m.250), CHD, Aralık 2019, s. 573-601.
- ERDİNÇ**, Tahsin, Karşılaştırmalı Olarak Türk Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Hakkı (Anayasa Şikâyeti) Türkiye Adalet Dergisi, 2015, S: 20.
- ERDOĞAN**, Irmak, Yapay Zekâ Profillemeye Teknolojilerinin Ceza Muhakemesinde Kişisel Veri İşlenmesine Etkileri., Ankara 2022.
- EREL**, Kemalettin, "Yargıtay Kararları Işığında Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması", Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 3 Yılı Sempozyumu, İstanbul 2009.
- EREM**, Faruk, Ceza Usulü Hukuku, 6. B., Ankara, 1978
- EREM**, Faruk, Diyalektik Açısından Ceza Yargılaması Hukuku, Ankara 1986.
- ERMAN**, Sahir, Başkasının Fiilinden Cezai Mesuliyet Mevzuunda Bir Deneme, in: A. Samim Gönensay'a Armağan, İstanbul 1955.

- Ermenistan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: Arş. Gör. Nurdan GÜRGEN), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesinde Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- ERYILMAZ**, Mesut Bedri, Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri, Ankara 2012.
- Estonya Mağdur Destek Kanunu** (Çev.: Okyanus SARUHAN), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- Estonya Cumhuriyeti Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: Tunahan YILDIZKAYA), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesinde Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- EVREN**, Şenkut, "Değişiklikler Sonrasında Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının İtiraz Yetkisi", DÜHFD, C.25, s. 43, 2020, S. 335-353.
- Fuad NUR- M. Syukri AKUB- M. Said KARIM- Syamsuddin MUCHTAR**, Endonezya'da İnsan Ticaretine Karşı Adli Yargı Sürecinde Mağdur Haklarının Kanunî Korunması (Çev.: Ömer Faruk KÖRLÜK), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- FARBREGUETTES, M. P.** Adalet Mantiğı ve Hüküm Verme Sanatı., Ankara 1945.
- Federal Alman Anayasa Mahkemesi'nin Sanığın Aleyhindeki Delillere Karşı Dinlenilme Hakkı İhlaline İlişkin Kararı** (Çev: Ahmet Mert DUYGUN), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- FEYZİOĞLU**, Metin, "Ceza Muhakemesi Baskı ve Korkutma Aracı Değildir" Cumhuriyet Gazetesi 23.1.2009. (<http://www.turkhukuksitesi.com>).
- FEYZİOĞLU**, Metin, Cumhuriyet Gazetesi, 22.1.2009.
- FEYZİOĞLU**, Metin. "Ceza Muhakemesi Baskı ve Korkutma Aracı Değildir" Cumhuriyet Gazetesi 23 Ocak 2009. (<http://www.turkhukuksitesi.com>).
- FISCHER, THOMAS**, Strafgesetzbuch und Nebengesetze (Beck'sische Kurz Kommentare), 59. B., Münih 2012.
- GAEDE**, Karsten. Fairness als Teilhabe - Das Recht auf konkrete und wirksame Teilhabe durch Verteidigung gemäß Art. 6 EMRK (2007).
- GAEDE**, Karsten-**BUERMAYER**, Ulf, Beweisverwertungsverbote und "Beweislastumkehr" bei unzulässigen Tatprovokationen nach der jüngsten Rechtsprechung des EGMR., in: STRAFRECHT 2008, Heft: 6.
- GEDİK**, Doğan, „Akışı Hep Olağan mıdır ki Hayatın? Hayatım Olağan Akışı Üzerine”, İstanbul Anadolu Dergisi, 2017.
- GELEGELEN**, Taner. Ticaret Şirketlerinin Biçim (Nev'i) Değiştirmesi Fesih ve Tasfiyeyi Gerekendirir mi? İkt. Mec. 1977, C: XXIV.
- GERHOLD**, BeckOK StPO mit RiStBV und MiStra (Edt.: Jürgen-Peter Graf), C.H. Beck Yayınevi, 29. Baskı, Münih 2018.

- GEYER**, Florian, Zehirli Ağacın Meyvesi (Çev.: *Burcu Başak ULUÇAY-Barış HOCAOĞLU*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, C.: 15, Ankara 2015.
- GİYİK**, Abdalbaki, “Akıl Hastaları Tutuklanabilir mi?”, THD 2021, C:16, s. 183.
- GLESS**, Sabine, Delil Yasakları ve Uzak Etki (Çev.: *Kerem ÖZ*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.
- GÖDEKE**, Sönke. Basiswissen StPO – Die Grundlagen in Frage und Antwort., 3. Auflage, Altenberge 2014.
- GÖKCEN**, Ahmet/**BALCI**, Murat/**ALŞAHİN**, Mehmet Emin/**ÇAKIR**, Kerim, Ceza Muhakemesi Hukuku, 4. B., Ankara 2020.
- GÖLCÜKLÜ**, Feyyaz, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine Göre Doğru Yargılama, Ankara 1995.
- GRAF**, Pia-Franziska, Die Untersuchungshaft, JA 2012, Heft: 4, 261 vd.
- GREVEN**, Karlsruher Kommentar zur Strafprozessordnung mit GVG, EGGVG und EMRK (Edt.: Rolf Hannich), C.H. Beck Yayınevi, 7. Baskı, Münih 2013.
- GRÜNWARD**, Die Teilrechtskraft im Strafverfahren.
- GUISE-RÜBE**, Ralph/**KUHNKE-FRÖHLICH**, Simon, Virtueller Zivilprozess - Videoverhandlung als Regelfall., <https://www.lto.de/recht/justiz/jj/videoverhandlung-128a-zpo-regelfall-verfahren-gerichte/> (ET: 24.1.2022).
- GÜL**, Yağmur, Mağdur Haklarında Yaşanan Gelişmelerin Türk Ceza Hukukuna Etkileri, Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- GÜLMEZ**, Lütfü Cihan/**ÜNLÜEL**, Volkan, Mit Müsteşarı ve Personeli ile Üst Düzey Asker Kişilerin Soruşturulmasındaki İzin Sistemi., Terazi Dergisi 201, S. 101.
- GÜLŞEN**, Recep, “Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu’nda Arama”, www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/139.doc.
- GÜLŞEN**, Recep, Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Nedenlerden Kaza, Mücbir Sebep, Cebir ve Tehdit, Ankara 2007.
- GÜLTEKİN**, Özkan. Yakalama ve Gözaltına Alma Kavramları İle Uygulamadan Doğan Sorunlar ve Çözüm Önerileri; in.: Terazi Hukuk Dergisi, 2012, sy: 76.
- GÜNAY**, Erhan. Uygulamalı-İçtihatlı-Notlu Türk İnfaz Hukuku, Ankara 1996.
- GÜNDEL**, Ahmet, Açıklamalı-İçtihatlı Atatürk’e, Cumhurbaşkanı’na, Cumhuriyet’e Hükümet’e Hakaret Suçları ile Yasadışı Yakalanan ve Tutuklananlara Tazminat Verilmesi Davaları, Ankara 1997.
- GÜRÜHAN**, Caner, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılmasına İlişkin Güncel Sorunların Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi”, TBBB, 2014 (111).
- HAFIZOĞULLARI**, Zeki, “Kişilik Hakları”, AÜHFD, 1997.
- HAFTER**, E. Lehrbuch des Schweizerischen Strafrechts - Allgemeiner Teil, 2. Auflage, Bern 1946.

- HAKERİ**, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 8. B., Ankara 2009; 14.B, Ankara 2012; 18. B, Ankara 2015; 21. B, Ankara 2017; 24. B., Ankara 2020; 27.B., Ankara 2022; 29. B., Ankara 2024.
- HAKERİ**, Hakan, Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri, Ankara 2003.
- HAKERİ**, Hakan, Yargıtay Karar Tahlili, Yargıtay Kararı, DÜHFD, 1988, N. 4, S. 469-488.
- HAKERİ**, Hakan, Tıp Hukuku, Ankara 2007; 5. Baskı, Ankara 2012; 10.Baskı, Ankara 2015; 16.Baskı, Ankara 2019; 23. B., Ankara 2021; 25.B., Ankara 2022; 26. B., Ankara 2024.
- HAKERİ**, Hakan, Tıp Ceza Hukuku, 4.B., Ankara 2024.
- HAKERİ**, Hakan, Türk ve Alman Hukuku'nda Koruma Tedbirlerinden Dolayı Tazminat., Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armağanı, C.II, Ankara 2008, s. 867/912 (HAKERİ, Dönmezer Armağanı).
- HAKERİ**, Hakan. Anayasa Değişik Madde 19/son Anlamında Tazminat Hukukunun Genel Prensiplerine Göre Haksız Yakalama ve Tutuklamalardan Doğan Zararların Giderilmesi Sorunu, Ünal Tekinalp Armağanı, C.III, İstanbul 2003.
- HALLER**, Klaus/**CONZEN**, Klaus, Das Strafverfahren – Eine systematischen Darstellung mit Originalakte und Fallbeispielen, 5. Auflage, Heidelberg 2008.
- HAUSCHILD**, Jörn, Münchner Kommentar zur StPO, (Edt.: Christoph Knauer, Hans Kudlich, Hartmut Schneider), 1. Bası, C.H. Beck München Yayınevi, Münih 2014.
- HAUSER**, Robert/**SCHWERI**, Erhard/**HARTMANN**, Karl, Schweizerisches Strafprozessrecht, 6. Auflage, Basel, 2005.
- HAUSER-SCHWERI-HARTMANN**, Schweizerisches Strafprozessrecht.
- HAY**, Peter. US-Amerikanisches Recht., 5. Auflage, Wien 2011.
- HAYDAR**, Nuran, Susma Hakkı, Ankara 2009.
- HENKEL**, Heinrich. Strafverfahrensrecht – Ein Lehrbuch, 2. neubearbeitete Auflage, Stuttgart-Berlin-Köln-Mainz, 1968.
- HERMANN**, Frank R./**SPEER**, Brownlow M, Suçluluğun Kanıtı Olarak Gözaltında Sessiz Kalma: Susma Hakkı Saldırı Altında (Çev.: Pınar BACAKSIZ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- HIRSCH**, Hans Joachim, Strafrechtliche Verantwortlichkeit von Unternehmen, ZStW 107.
- Hırvatistan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümler** (Çev.: Necmettin Yalçın SALT), Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik., Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cşlt: 16, Ankara 2015.
- HO**, Hock Lai, Ceza Davası, Hukukun Üstünlüğü ve Hukuka Aykırı Elde Edilen Delillerin Dışlanması (Çev.: Nur KALDIRIM - Esra Hazal ÖNCEL), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015 (HO, Ceza Davası).

- HO**, Hock Lai, Ceza Davasında Hukuka Aykırı Elde Edilen Delilin Yasaklanması Kuralı (Çev: Doruk ÖZGÜNDÜZ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- HONIG**, Richard. "İllyet Nazariyesine Dair" (Çev: Yavuz Abadan), İÜHF 1936, C: II.
- HÖRNLE**, Tatjana, Die subjektiven Rechte der Angehörigen von Mordopfern - und ihre Relevanz für die Wiederaufnahme nach prg. 362 Nr. 5 StPO., GA 2022, Nr: 4.
- HUBER**, Michael. Grundwissen – Strafprozessrecht: Schweigerecht des Beschuldigten., JuS 2007, Heft: 8.
- HUFF**, Martin, W, BGH zur Berichterstattung über Strafverfahren - Klappe, die Dritte., <https://www.lto.de/recht/hintergruende/h/bgh-vizr9521-medien-berichterstattung-gericht-strafverfahren-identifikation-persoenslichkeitsrecht/> (21.07.2022; ET: 20:30).
- İÇEL**, Kayıhan ve diğerleri. Suç Teorisi, 3. B., İstanbul 2002.
- İÇEL**, Kayıhan ve diğerleri. Yaptırım Teorisi, 3. Kitap, İstanbul 2000.
- İÇEL**, Kayıhan, Kaçakçılıkta Kullanılan Üçüncü Kişilere Ait Taahhütlerin Zorunluluğu, İÜHF 1980, C: XIV, S: 1-4.
- İÇEL**, Kayıhan/ÜNVER, Yener, Uygulamalı Ceza Hukuku, 2. B, İstanbul 2006.
- İHAM Kararlarının orijinal metni ve Türkçe çevirisi için bkz., www.anayasa.gundemi.com**
- İLHAN**, Abdulkadir/ **EREL**, Kemalettin/ **FAZLA**, Yüksel/ **HALİTOĞLU**, Coşkun/ **ÖRER**, Fatma Betül/ **BOZOĞLU**, Süleyman/ **ÇAKIL**, Dursun/ **KURŞUN**, Ömer Faruk/ **KÖSE**, Mehmet/ **KIR**, Oğuzhan, Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (2005-2015), Ankara 2015.
- İNCİ**, Özen, Bir Koruma Tedbiri Olarak Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Tutuklama, 4. B., Ankara 2017.
- İNCİ**, Zekiye Özen, Ceza Muhakemesinde Yeni Bir Açılım: Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması. İzmir Barosu Dergisi 2007, s. 3 (İNCİ, Ceza Muhakemesinde).
- İNCİ USLU**, Z. Özen, Cumhuriyet Savcısı, Meşru Savunma Koşullarının Mevcut Olduğu Gerekçesiyle Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar Verebilir mi?, Terazi Hukuk Dergisi 2012, S. 74.
- İNCİ**, Zekiye Özen, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alınması., İzmir Barosu Dergisi, Ocak 2007, s. 1 (İNCİ, Beden Muayenesi).
- İngiltere Ceza Muhakemesi Kuralları** (Çev.: Tuğçe ARSAN), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- İngiltere ve Galler Ceza Muhakemesinde Bilirkişi Delili** (Çev.: Arş. Gör. Kübra TUNÇ), in: Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Büyük Dairesi'nin 11.7.2006 Tarih ve 54810/00 sayılı Jalloh/Almanya Kararı: Uyuşturucu Madde Suçlarında Zorla Kusturucu

- İlaç Verilmesi (*Çev. Osman Ali USAL*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, Cilt: 15, Ankara 2015.
- İspanya Suç Mağdurunun Statüsüne Dair Kanun** (*Çev.: Pınar ERDOĞAN*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- İsviçre Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (*Çev.: Arş. Gör. Ahmet Mert DUYGUN*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 16, Ankara 2015.
- İsviçre Luzern Kantonu Savcılığı Suç Mağdurları Broşürü** (*Çev.: Yener ÜNVER*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- İtalya'da Ceza Yargılamasındaki Mağdurların Haklarına İlişkin 21.12.2011 Tarih ve C-507/10 Sayılı ABAD Kararı: Reşit Olmayanların Tanık Olarak Dinlenmesi** (*Çev.: Umay Ece TECİMEL*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- JAHN**, Matthias, Ceza Yargılaması Hukukunda Delil Değerlendirmesi ve İnandırıcılık Muhakemesinin Temelleri (*Çev: Gülsün Ayhan AYGÖRMEZ UĞURLUBAY*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, C.: 15, Ankara 2015.
- JAKOBS**, Günther, Strafrecht – Allgemeiner Teil-, Die Grundlagen und die Zurechnungslehre, 2. Auflage, Berlin-New York, 1993.
- Japonya Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (*Çev: Tuğçe ARSAN*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Ankara 2015, Cilt: 16.
- JESCHECK**, Hans-Heinrich - **WEIGEND**, Thomas. Lehrbuch des Strafrechts – Allgemeiner Teil-, 5. Auflage, Berlin, 1996.
- Kamboçya Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (*Çev.: Av. Bengü ÖZ*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesinde Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- Kamu Davasının Açılmasından Sonra Dosyanın Tamamını İnceleme Hakkının Reddine İlişkin Berlin Eyalet Mahkemesi Kararı** (*Çev.: M. Emre TULAY*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- Kanada Mağdur Hakları Kanunu** (*Çev.: Çağrı YILMAZ*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- KANADOĞLU**, Korkut, Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru, İstanbul 2015.
- KARA**, Eyüp, "İtiraz Yolunda Aleyhe Değiştirme Yasağı", İstanbul Anadolu Dergisi, Ocak 2018, s.13.
- Karadağ Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilik İle İlgili Hükümleri** (*Çev.: Ebru DİNÇ*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.

- KARAGÜLMEZ**, Ali, “Yer Gösterme İşlemi ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 85. Maddesinin İncelenmesi”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.57, Mart/Nisan 2005.
- KARAKEHYA**, Hakan, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi’nin 6. Maddesi (Adil Yargılanma Hakkı) Bağlamında Ceza Muhakemesinde Duruşma, Ankara 2008 (Karakehya, Duruşma).
- KARAKEHYA**, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2015.
- KARTAL**, Melik, Karşılaştırmalı Hukuk Işığında Kamu Davasının Açılmasında Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi, İstanbul 2015.
- KARTAL**, Melik, “Müdafinin Hukuki Niteliği Bağlamında Şüphelinin/Sanığın ve Müdafinin İrade Çatışması Meselesi”, Ceza Hukuku Dergisi, Nisan 2020, Y: 15, S. 42 (Kartal, İrade Çatışması).
- KASPAR**, Johannes, Mord-Freisprüche nur noch unter Vorbehalt? Strafprozesuale und verfassungsrechtliche Probleme der neuen Wiederaufnahme des Verfahrens gem. Prg. 362 Nr. 5 StPO., GA 2022, Nr: 1.
- KAŞLI**, Enver, “Seri Muhakeme Usulü Teklifini Kabul Etme ve Suç İkrarı İlişkisi”, TAAD, Nisan 2022, S 79-92.
- KAUFMANN**, Annelie/**UHAREK**, Katharina, “Anonymisierung von Gerichtsentscheidungen: Bloß keine Namen”, [https://www.lto.de/recht/justiz/j/anonymisierung-gerichtsentscheidungen-urteile-namen-schwaerzen-persoentlichkeitsrecht-informationsfreiheit/?utm_source=Eloqua&utm_content=WKDE_LEG_NSL_LTO_Daily_EM&utm_campaign=wkde_leg_mp_lto_daily_ab13.05.2019&utm_econtactid=CWOLT000017865718&utm_medium=&utm_crmid=\(ET: 28.07.2022\)](https://www.lto.de/recht/justiz/j/anonymisierung-gerichtsentscheidungen-urteile-namen-schwaerzen-persoentlichkeitsrecht-informationsfreiheit/?utm_source=Eloqua&utm_content=WKDE_LEG_NSL_LTO_Daily_EM&utm_campaign=wkde_leg_mp_lto_daily_ab13.05.2019&utm_econtactid=CWOLT000017865718&utm_medium=&utm_crmid=(ET: 28.07.2022)).
- KAYA**, Kenan/**ÇEKİN**, Necmi, „Çocuklarda Yaş Tayini”, Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi Cilt: 15, Sy: 1.
- KAYMAZ**, Seydi, Ceza Muhakemesinde Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Ankara 2009.
- KEKLİK**, Ramazan, Ceza Yargılamasında İletişimin Denetlenmesi, Adalet Dergisi, S. 25.
- KENDİGELEN**, Abuzer, Kollektif Ortaklığın Anonim Ortaklığa Dönüştürülmesi (Y. Lisans Tezi) İstanbul 1987.
- KERMAN**, Onur Kemal, Cezai Alanda Adil Yargılanma Hakkı ve Türk İdari Yargı Yerleri., YÜHFD (Prof. Dr. Duygun Yarsuvat’a Armağan), 2012, C. IX, sy: 2.
- KETİZMEN**, Muammer, “Yargı Yetkisinin Kullanılması Açısından Ceza Muhakemesi Kanununda Düzenlenen Seri Muhakeme Usulü, Anayasaya Aykırılık Sorunu”, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 11(1), s. 229-254.
- KHAN**, Raana, The Importance of Forensic Investigation in Murder Trial Relating to Firearms Injuries with Modern Concept, a Ph.D. dissertation presented to the faculty of law for the degree of doctor of philosophy University of Karachi, Karachi 2011
- KILIÇARSLAN**, İbrahim, “AHİM Kararları Kapsamında Etkin Soruşturma: 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Ka-

nun Açısından Bir Değerlendirme”, Terazi Hukuk Dergisi, Ağustos 2017, Cilt: 12, S. 132.

KILIÇOĞLU, Mustafa, Haksız Fiillerden Sorumlulukta Ceza Hukuk İle Medeni Hukuk İlişkisi, AÜHFD 1972/3-4.

KINDHÄUSER, Urs, Ceza Muhakemesi Hukuku’nda İspat Ölçüsü -**Alman** Ceza Muhakemesi Kanunu § 261’in Yorumlanması Üzerine Bir İnceleme (Çev.: *Serkan MERAKLI*). Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C. 15, Ankara 2015.

KINDHÄUSER, Urs, Strafprozessrecht, Bonn 2006.

Kırgızistan Ceza Muhakemesi Kanunu’nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri (Çev.: *Melis ULUSEL*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Ankara 2015, Cilt: 16.

KIZILKAYA, Ezgi, Türk Hukuku ve Karşılaştırmalı Hukukta Arama, El koyma ve Gözaltı, TBB Dergisi 2010, S: 89, s: 598 vd.

KK-YAZAR, Karlsruher Kommentar zur StPO, 6. Baskı, München 2008.

KLEINKNECHT-MÜLLER-REITGEBER. Kommentar zur Strafprozessordnung 4. Auflage, Darmstadt, 1958.

KLEINKNECHT/MEYER-GOßNER, Strafprozessordnung 41. Auflage, München 1993.

KOCA, Mahmut, Hazırlık Soruşturmasında Sanığın Savunma Hakkı, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1998.

KOÇ, Ziya, “Karşılaştırmalı Hukuk ve Uluslararası Mahkeme Kararları Işığında Seri Muhakeme Usulüne Farklı Bir Bakış: Masum Kişilerin Cezalandırılması Tehlikesi”, CHD, Ağustos 2020, s. 607-663.

KOÇ, Ziya, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Uymadan Sonra Serbestlik İlkesi, Terazi Hukuk Dergisi, C.14, S. 149, s. 47-59 (Koç, Uymadan).

KORKMAZ, Muzaffer, Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları ve Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru, Ankara 2019.

KORKUSUZ, M. Refik - **KORKUSUZ**, M. Halit, Avukatlık Hukukuna Giriş, Ekin Yayınevi, Bursa 2022.

KOSTIEWICZ, Jolanta Kren/ **MARKUS**, Alexander/**RYTER**, Marianne/**TAG**, Brigitte, ZPO - StPO plus Verweise 3. B, Zürich 2016.

KRAMER, Bernhard. Grundbegriffe des Strafverfahrensrecht (Ermittlung und Verfahren), 2. Auflage, Stuttgart-Berlin-Köln 1994; 7. Überarbeitete Auflage, Stuttgart 2009.

KUDLICH, Hans, Gerçekleşmesinde Kanıtlama Yükünün Dağıtımını İçin Bir Model Olarak Objektif İsnadiyet Teorisi (Çev.: *İlker TEPE*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.

KUHLLI, Milan/**MAY**, Jan Hendrik., Gesetzliche Rückwirkung im Strafverfahren - Zum Vertrauen des Beschuldigten und des Bürgerd., GA 2022, Nr: 1.

- KUNTER**, Nurullah, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. B., İstanbul 1989.
- KUNTER**, Nurullah/**YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. B., İstanbul 2005; 16. B., İstanbul 2007; 18. B., İstanbul 2010.
- KUNTER**, Nurullah/**YENİSEY**. Feridun, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. B., İstanbul 1998; 11.B., İstanbul 2000.
- KÜÇÜKAY**, Alper, “Tanık İfadesi ve Çapraz Sorgu Psikolojik Bir Bakış”, TAAD 2017, S. 32.
- KÜHNE**, Hans-Heiner, Strafprozessrecht., 5. B., Heidelberg 1999.
- KÜHNE**, Hans-Heiner. “Türk Ceza Muhakemesi Kanunu’nda Koruma Tedbirleri”, Hukuki Perspektifler Dergisi, S. 3, Nisan 2005, s. 45-48.
- KÜHNE**, Hans-Heiner. Avukat Telefonlarının Dinlenmesi (İHAM Kararı Değerlendirilmesi), (Çev.: *Hakan HAKERİ*), Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku., Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., C.: 3, Ankara 2004.
- LACKNER /KÜHL**, Strafgesetzbuch mit Erläuterungen, 27. B., München 2011.
- LÖWE-ROSENBERG**, Die Strafprozessordnung und Gerichtsverfassungsgesetz, 22. auflage, Band: II, Berlin-New York 1973.
- LUCKE**, Ole-Steffen, Das Verbot paralleler strafrechtlicher Ermittlungsverfahren bzw. die (zeitlich begrenzte) Sperrwirkung der Einleitungsentscheidung (Bkz. <http://www.hrr-strafrecht.de/hrr/archiv/14-10/index.php?sz= 10>) (18.11.2014, saat: 10.22).
- LW-YAZAR**, Löwe-Rosenberg, Die Strafprozessordnung und das Gerichtsverfassungsgesetz, 26. Baskı, C.I, Berlin 2006.
- Korunması ve Önleme (Federal Almanya Adalet Bakanlığı Bir Suçun Mağduru İçin Broşür)** (Çev.: *Yener ÜNVER*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- Mağdurların İhtiyaçlarının Uygun Şekilde Karşılanmasını Talep Etmek Hakkı** (Çev.: Yağmur KAYA), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- Mağdurun Adaleti** (Çev.: *Mihri Ceren AKTAN*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- MAJNO**, Ceza Kanunu Şerhi - Türk ve İtalyan Ceza Kanunları, Ankara 1977, C: I
- Makedonya Ceza Muhakemesi Kanunu’nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: *Başak AKINCI*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Ankara 2015, Cilt: 16.
- MANNING, Katharine L**, Mağdur Haklarının Genişletilmesi (Çev.: *Yaren GÜMÜŞ*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.

- MAURER**, Hartmut. Staatsrecht I (Grundlagen-Verfassungsorganen-Staatsfunktionen), 4. Auflage, München 2005.
- MEYER-GOßNER**, Strafprozessordnung, 47. B., München 2004.
- MEYER-MEWS**, Hans. Hände weg von den verbotenen Früchten – Fernwirkung im Strafverfahrensrecht (<http://www.hrr-strafrecht.de/hrr/archiv/15-10/index.php?sz=9>) (01.11.2015, Saat: 11.40).
- MIJATOVIC**, Dunya, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri, 1-5 Temmuz 2019 Türkiye Ziyaretini Müteakip Rapor, Strasburg 2020.
- MISKOLCI**, Laszlo, Bir Adli Organ Olarak Savcılık, 7-9 Temmuz 2006, Ankara, S.90-111.
- MOSER, Viktoria-URBAN, Bernd**, Avusturya Ceza Hukuku'nda Mağdur - Kısa Bakış (Çev.: *Kerem ÖZ*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- Moldova Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: *İnci ÖCAL*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 16, Ankara 2015, 235 vd.
- NESTLER**, Nina, Überwachung durch Private: Ermittlungsverfahren zwischen @smart Technology", Ermittlungspflicht und Privatisierung, GA 2022, Nr: 2.
- ÖBERHOLZER**, Niklaus, Grundzüge des Strafprozessrechts, 2. stark überarbeitete Auflage, Bern, 2005.
- O'FLAHERTY, Lisa Quinn**, İrlanda'nın 2012/29/AB Yönergesi Kapsamındaki Yüklümlükleri Işığında Suç Mağdurlarının Avukatlarına Yönelik Geliştirilen Argüman (Çev.: *Berk REÇBER*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- ÖNDER**, Ayhan, "Ceza Muhakemeleri Usulü Hukukunda Yeni Vakıalar ve Yeni Deliller Sebebiyle Muhakemenin İadesi", İÜHF C. XXXI, S. 1-4.
- ÖNDER**, Ayhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, c:II-III, İstanbul 1992.
- ÖNDER**, Ayhan. "Ceza Muhakemeleri Usulü Hukukunda Yeni Vakıalar ve Yeni Deliller Sebebiyle Muhakemenin İadesi", İÜHF C. XXXI, S. 1-4.
- ÖZAY**, İl Han, Yargısal Korunma., 2. Baskı, İstanbul, 1998.
- ÖZBEK**, Veli Özer, CMK İzmir Şerhi, Ankara 2005.
- ÖZBEK**, Veli Özer/**DOĞAN**, Koray/**BACAKSIZ**, Pınar/**TEPE**, İlker, Ceza Muhakemesi Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2016; 13.B, Ankara 2020.
- Özbekistan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: *Arş. Gör. M. Yiğit BEZCİ*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesinde Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- ÖZEK**, Çetin. Basın Suçlarında Ceza Sorumluluğu, İstanbul 1972.
- ÖZEN**, Muharrem. Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk, Ankara 1998.
- ÖZEN**, Muharrem/**ÖZEN**, Mustafa, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil Yasakları., YÜHFD (Prof. Dr. Duygun Yarsuvat'a Armağan), 2012, C. IX, S: 2.

- ÖZEN**, Mustafa, 1982 Anayasasına Göre Yüce Divan Yargılamasındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Terazi Hukuk Dergisi, Ocak 2008 (Özen, Yüce Divan).
- ÖZEN**, Mustafa, Ceza Muhakemesi Hukukunda İtiraz Kanun Yolu, Ankara 2011 (Özen, İtiraz).
- ÖZEN**, Mustafa, Non Bis In Idem (Aynı Fiilden Dolayı İki Kez Yargılama Olmaz) İlkesi, GÜHFD, C. XIV, Haziran 2010 (Özen, Non Bis In Idem).
- ÖZEN**, Mustafa, Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri, 5. Baskı, Ankara 2020.
- ÖZGEN**, Eralp. Ceza Muhakemesinin Yenilenmesi, Ankara, 1968.
- ÖZGENÇ**, İzzet, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, 3. Yılında Ceza Adalet Sistemi, (Ed. Bahri Öztürk), Ankara 2009 (Özgenç, HAGB).
- ÖZGENÇ**, İzzet, Türk Ceza Hukuku., 7. B., Ankara 2012.
- ÖZKAN**, Halid, Ceza Muhakemesinde Ekran Görüntüsü Çıktılarının Delil Niteliği, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.
- ÖZTÜRK**, Bahri (Editör), Yazarlar: Öztürk / Tezcan / Erdem / Sırma / Saygılar / Alan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ders Kitabı 3. Baskı, Ankara 2010.
- ÖZTÜRK**, Bahri/**ERDEM**, Mustafa Ruhan. Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. B, Ankara 2006; 11.B, Ankara 2007.
- ÖZTÜRK**, Bahri/**ERDEM**, Mustafa Ruhan. Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. B., Ankara 2006; 11.B, Ankara 2007.
- ÖZTÜRK**, Bahri/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**ÖZBEK**, Veli Özer, Ceza Muhakemesi Hukuku, 7.B., Ankara 2002.
- ÖZTÜRK**, Muammer/ **GÖZÜTOK**, Zeki, Usul ve esasları ile Eser sözleşmesi uygulaması. Ankara 2018.
- ÖZÜTÜRK**, Nejat. TCK Şerhi ve Tatbikatı, c: III, İstanbul 1970.
- ÖZYÜKSEL**, Özgün, “Beraat Sonrası İkrar (CMK m.314/1-c)”, ÜHFD 12(1) (2021), 17-32.
- PARLAR**, Ali/**AKIN**, Mustafa/**HATİPOĞLU**, Mustafa, Bankacılık Ceza Hukuku, Ankara 2010.
- PETERS**, Butz, Parlamento Araştırma Komisyonları Aracılığıyla Yasak Deliller Toplanması (Çev: Ahmet Mert DUYGUN), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- PETERS**. Anne-**ALTWICKER**, Tilmann, Europäische Menschenrechtskonvention – Mit rechtsvergleichenden Bezügen zum deutschen Grundgesetz., München 2012.
- PFEIFFER**, Gerd, Strafprozessordnung, 5. Baskı, München 2005.
- POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU**, Ortaklıklar Hukuku, 8. B, İstanbul 2000.
- Prozess um Linksextremismus am OLG Dresden: “Kronzeuge” belastet Lina E., https://www.lto.de/recht/nachrichten/n/olg-dresden-prozess-lina-e-linksextremismus-aussage-kronzeuge/?utm_source=Eloqua&utm_content=WKDE

_LEG_NSL_LTO_Daily_EM&utm_campaign=wkde_leg_mp_lto_daily_ab13.05.2019&utm_econtactid=CWOLT000017865718&utm_medium=&utm_crmid=(ET: 28.07.2022).

Psikososyal Rehberlik – Size Refakat Ediyoruz (Federal Almanya Adalet ve Tüketici Korunması Federal Bakanlığı Şiddet ve Cinsel Suçlar Broşürü) (Çev.: *Yener ÜNVER*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023, s. 249 vd.

PUTZKE, Holm/**SCHEINFELD**, Jörg, Strafprozessrecht, Baden-Baden 2005.

R. Bhakta PRADHANANGA-R. Raj TRIPATHEE, Nepal’de Suç Mağdurlarının Haklarının Korunmasının Hukukî Çerçevesi (Çev.: *İlkim Reyhan SERTOĞLU*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.

RECHTSCHUZZ im Verfassungsrecht- Die Verfahren vor dem Bundesverfassungsgericht, RÜ 2015, Heft: 4, S 269-270.

REİSOĞLU, Seza, Bankacılık Kanunu Şerhi, C. 2 Ankara 2007.

REİSOĞLU, Seza, Ticaret Şirketlerinin Nev’i Değiştirmesi ve Bankalar Yönünden Ortaya Çıkan Sorunlar., Ankara 1978

RITTLER, T. Lehrbuch des österreichischen Strafrechts - Allgemeiner Teil, Wien 1954.

ROSE, Frank, İleri Sürülen Tanık Neden Bir Şey Söylemelidir? Ceza Muhakemesine İlişkin Bir Delil İrad ve İkame Talebine İlişkin Koşul Bağlantısına İlişkin Güncel Tartışmaların Durumu (Çev. *Yener ÜNVER*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.

ROXIN, Claus, “İspat Hukuku’nun Esasları” (Çev: *Yener ÜNVER*), İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, İstanbul 2005/2, S. 8.

ROXIN, Claus, Strafrecht – Allgemeiner Teil, Bd: I, 3. Aufl, München 1997.

ROXIN, Claus, Strafverfahrensrecht – Juristische Kurz-Lehrbücher. 25. Auflage. München 1998.

ROXIN, Claus, Strafverfahrensrecht, 20. Auflage, München 1987.

ROXIN, Claus-**SCHÜNEMANN**, Bernd, Strafverfahrensrecht, 27. Auflage, München 2012.

Suzzie Onyeka OYAKHIRE. Nijerya’daki Ceza Soruşturmalarında İnsan Hakları İhlali Mağdurlarının ve Tanıklarının Korunması Çev.: *Seda Ülkü ERİŞKAN*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.

SAĞLAM, Fazıl, Anayasa Şikâyeti İle ilgili Bazı Sorunlar, in: 1982 Anayasası’nın 30. Yıl Bilançosu (Ed:Nihan Yanızı Özalp), XII Levha Yayıncılık, İstanbul 2014.

SARIGÜL, Ali Tanju, “Suça Sürüklenen Çocuklar Bakımından Kamu Davasının Ertelenmesi Kurumu Üzerine Bir Değerlendirme”, Terazı Hukuk Dergisi 2021, Cilt: 16, S. 175.

- SATTLER, Patricia L**, Suç Mağdurları Hakları Yasası: Laf Kalabalığı Mı Hakikat Mi? (Çev.: *Jülide YAŞAR*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- SCHLEGEL**, Stephan, Online-Durchsuchung light” – Die Änderung des § 110 StPO durch das Gesetz zur Neuregelung der Telekommunikationsüberwachung,, STRAFRECHT 2008, Heft: 1
- SCHMEHL**, Martin/**VOLLMER**, Walter, Die Assessorklausur im Strafprozess, München 1991.
- SCHMID**, Niklaus, Strafprozessrecht (Eine Einführung auf der Grundlage des Strafprozessrechtes des Kantons Zürich und Bundes), 4. ergaenzte und verbessert Auflage, Zürich-Basel-Genf 2004.
- SCHON**, Hubert. Der Strafrichter. Frankfurt, 1960.
- SCHÖNKE/SCHRÖDER**, Strafgesetzbuch, 27. B., München 2002.
- SCHROEDER**, Friedrich-Christian / **VERREL**, Torsten, Strafprozessrecht., 3. neu bearbeitete Auflage, München 2011.
- SCHROEDER**, Friedrich-Christian, Ceza Muhakemesinde Dürüst Yargılama İlkesi, (Çev. *Cumhur ŞAHİN*), İnsan Hakları Hukuku, Ceza ve Ceza Usul Hukuku, Konya 1997.
- SCHUHR**, Jan C. Kusturucu Madde Kullanmak İnsanlık Dışı ve Aşağılayıcı Bir Muameledir (Çev.: *Alexandra Deniz ÜNER*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- SCHWEIGER**, Theresa, “Aktuelle Entwicklungen im Wiederaufnahmerecht des deutschen Strafprozessrechts: § 362 Nr. 5 StPO und der Paradigmenwechsel bei der Wiederaufnahme zuungunsten des Verurteilten”, Rechtsbrücke, S. 22, Haziran 2022, s. 59-98.
- SEILER**, Stefan. Strafprozessrecht, 3. neu bearbeitete Auflage, Wien, 1999.
- SELÇUK**, Sami, Günümüzde De Yaşayan Hukuku Dolanma Örnekleri., <https://www.karar.com/gorusler/gunumuzde-de-yasayan-hukuku-dolanma-ornekleri-1675884> (ET: 19.07.2022).
- SELÇUK**, Selçuk, “Toplu Mahkemede Görüşme İlkeleri ve Oylama Yöntemi”, THD 2022, S. 188, 112-125.
- SELÇUK**, Sami, Sokrates ve Descartes açığı yaşamanın kaçınılmaz sonuçları, (<https://t24.com.tr/yazarlar/sami-selcuk/sokrates-ve-descartes-acigi-yasa-manin-kacinilmaz-sonuclari,35554>) (ET: 14.8.2022)
- SENGE**, Lothar, Strafverfahrensänderungsgesetz – DNA-Analyse., NJW 1997, Heft: 37
- SEROZAN**, Rona, Tüzel Kişiler, İstanbul 1994.
- SINNER**, Stefan, Aufgabenprivatisierung und Amtsträgerbegriff - Anmerkung zu BGH 5 StR 506/06, Urteil vom 18. April 2007 (HRRS 2007 Nr. 561=NJW 2007).

- Sırbistan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: *Mustafa Serkan YAĞCI*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesinde Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- SK-Yazar**, Systematischer Kommentar zur Strafprozessordnung und zum Gerichtsverfassungsgesetz, München 2007.
- SLOBOGIN**, Christopher, Aramadaki Dışlayıcı Kural ile El koyma Davaları Üzerine Karşılaştırmalı Bakış (Çev: *Serdar AK - Ezgi ÇUFADAR - Can GÖKALP - Ayça TEKİN*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- Slovakya Cumhuriyeti Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: *Duygu KILIÇ*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- SOYASLAN**, Doğan. Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2000; Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. B., Ankara 2006; 3.B., Ankara 2007.
- SOYER GÜLEÇ**, Sesim, Tutuklamaya İlişkin Temel Sorunlar ve İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi'nin Güncel Kararları Çerçevesinde Adli Kontrol Konusunda Bazı Tespit ve Değerlendirmeler., TBB Dergisi 2012, S 98, 25-74.
- Suç Mağdurları ve Uluslararası Hukuk** (Çev.: *Meral Aika EREN*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- Suç Mağdurlarının Hakları, Desteklenmesi ve Korunmasına İlişkin Asgari Standartları Belirleyen ve 2001/220/JHA Konsey Çerçeve Kararının Yerini Alan Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 25 Ekim 2012 Tarihli 2012/29/AB Sayılı Direktifi'nin Bkz. Uygulanmasına İlişkin Olarak Komisyon Tarafından Avrupa Parlamentosu'na ve Konseyi'ne Sunulan Rapor** (Çev.: *Muhammed YIĞIT*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- ŞAHİN**, Cumhur, "Ceza Muhakemesi Kanunu Hakkında Değerlendirme", Türk Hukuk, Haziran 2005.
- ŞAHİN**, Cumhur, Ceza Muhakemesi Hukuku I, Ankara 2007 (ŞAHİN, Ceza Muhakemesi); 2. B., Ankara 2011.
- ŞAHİN**, Cumhur, Polis Tarafından Yapılan Sanık Sorgusunun Mukayeseli Hukukta Düzenlenişi., SÜHFD., Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda Yapılan Son Değişiklikler Sempozyumu Özel Sayısı, 1994, c: 4, S 1-2.
- ŞAHİN**, Cumhur. Ceza Muhakemesi Kanunu Gazi Şerhi, Ankara 2005.
- ŞAHİN**, Cumhur-**GÖKTÜRK**, Neslihan, Ceza Muhakemesi Hukuku -II-, Ankara 2012.
- ŞAHİN**, Cumhur-**GÖKTÜRK**, Neslihan, Tamamı Çözümlü Açıklamalı Ceza Muhakemesi Hukuku Uygulama Kitabı, 2. B., Ankara 2019 (ŞAHİN/GÖKTÜRK, Uygulama).
- ŞEN**, Ersan, Ceza Yargılaması Süreci., TBB Dergisi 2011, S 97.

- ŞEN**, Ersan, Türk Ceza Hukuku, Suçun Genel Esasları ve Unsurları, İstanbul, 2002.
- ŞEN**, Ersan, Türk Hukuku'nda Telefon Dinleme, Gizli Soruşturmacı, X Muhbir, 3. B., Ankara 2009; 4.B., Ankara 2010; 5.B., Ankara 2011 (ŞEN, Türk Hukuku).
- ŞEN**, Ersan. Anayasa Mahkemesi Kararlarında Türk Ceza Hukuku, İstanbul 1998.
- ŞEN**, Ersan. Ceza Yargılaması Süreci., TBB Dergisi 2011, s. 97.
- ŞEN**, Ersan/**CEYLAN**, Doğa, "Cesetsiz Cinayet", THD 2024, s.210, S. 137-138.
- ŞEN**, Ersan/**DUYMAZ**, Erkan, "Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkı Açısından Bireysel Başvuru Yolunun Etkililiği", THD 2022, s. 189, S. 134-139.
- ŞEN**, Ersan/**DUYMAZ**, Erkan, "Adil/Dürüst Yargılanma Hakkı İhlallerine İlişkin Güncel Bir Bilanço ve AYM'ye Bireysel Başvuru Yolunun Etkililiği", THD 2022, s. 190, S. 114-123.
- ŞEN**, Ersan/**DUYMAZ**, Erkan. 'Hukuki Kesinlik/Belirlilik' İlkesi Karşısında Birbiryle Uyuşmayan Yargı Kararları., THD 2022, Aralık 2022, s. 196, S. 156-158 (ŞEN/DUYMAZ, Hukuki Kesinlik).
- ŞEN**, Ersan/**DUYMAZ**, Erkan, "Adli Kontrol ve Tutukluluk Sürelerinin Hesaplanmasında Kanunyollarında Geçen Sürenin Dikkate Alınmaması Sorunu", THD, Aralık 2023, s. 208, S. 98 vd. (ŞEN/DUYMAZ, Kanunyollarında Geçen Süre).
- ŞEN**, Ersan/**DUYMAZ**, Erkan, "Silahların Eşitliği" İlkesi Bakımından Davanın Sonucuna Etkili Olguların Araştırılması Sorunu, THD, Kasım 2023, s. 207, S. 108-110 (ŞEN/DUYMAZ, Silahların Eşitliği).
- ŞENTUNA**, Mustafa Tarık, Tutuklama ve Adli Kontrol, 2.Baskı, Ankara 2007.
- ŞENTÜRK**, Candide, "Ceza Muhakemesinde İfade ve Sorgu", CHD, 7(19), s. 173-233 (ŞENTÜRK, İfade ve Sorgu).
- ŞİRİN**, Tolga, Türkiye'de Anayasa Şikâyeti (Bireysel Başvuru), XII Levha Yayıncılık, İstanbul 2013.
- ŞİRİN**, Tolga, "Türkiye'de Cezasızlık Sorunu ve Anayasa Mahkemesi", Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, İzmir 2019, S. 1-31 (ŞİRİN, Cezasızlık).
- TANER**, Tahir. "Adli Hataların Tamiri", Mukayeseli Hukuk Dergisi, S.2 (Mart-Nisan 1956).
- TANERİ**, Gökhan, "İlkesel Yaklaşımla İddianamenin İadesi", Zirve Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Eylül 2013, S.2, s. 73-108 (Taneri, İddianamenin İadesi).
- TANÖR**, Bülent-**YÜZBAŞIOĞLU**, Necmi. 1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku, Beta Yayınevi, 12. B., İstanbul 2012
- TAŞDEMİR**, Mehmet, CMK'da Tebligat, Yayınlanmamış Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Konya 2009.
- TAŞKIN**, Mustafa, Adli ve İstihbari Amaçlı İletişimin Denetlenmesi, Ankara 2008.
- Tayvan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: *Fehime PEHLİVAN*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.

- TEKİNALP**, ÜnAlm. Ticaret Ortaklıklarında Nev'i Değiştirme Kavramı ve Türk Sistemi, İkt. MAlm. 1971, C: XVIII.
- Terörist veya Aşırılık Yanlısı Bir Saldırıdan Sonra Yardım (Federal Almanya Adalet Bakanlığı Bilgilendirme Broşürü)** (Çev.: Yener ÜNVER), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023, 229-236.
- TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**SANCAKDAR**, Oğuz. İHAS Işığında Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, Ankara 2004.
- THAMAN**, Stephen C, Karşılaştırmalı Hukukta "Zehirli Ağacın Meyveleri (Çev: Hale AKDAĞ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, C.: 15, Ankara 2015.
- THOMPSON**, Sandra, Ceza Muhakemesinde Kanıt Güvenliğinin Sağlanması., Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 19 Mayıs 2012, Konferanslar Dizisi: IV (Konferans).
- TIEDEMANN**, Paul.**Alman Hukukuna Göre Anayasa Şikâyeti'nin Kabul Edilebilirliği** (Çev: Kerem Öz), RB 2012, S: 2.
- TIME**, Victoria M, Delil Toplama: Çin'de Delil Yasakları (Çev: Bengü ÖZ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.
- TOFAHRN**, Sabine. Strafprozessrecht., 2. Auflage, Heidelberg München Landsberg Frechen Hamburg 2012.
- TOROSLU**, Nevzat, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 1998.
- TOROSLU**, Nevzat, Cezai Sorumluluğun Gelişimi, Yargıtay Dergisi, 1990, c: 16, S 1-2.
- TOSUN**, Öztekin, Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri, C. I., 4. B., İstanbul 1984.
- TOSUN**, Öztekin, Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri, C.2, İstanbul 1976.
- TÖNGÜR**, Ali Rıza, Ceza Hukukunda Yeni Boyutlarıyla Erteleme, Ankara 2009.
- TRECHSEL**, Stefan/**NOLL**, Peter, Schweizer Strafrecht Allgemeiner Teil, Zürich-Basel-Genf, 2004.
- TUNÇOMAĞ**, Kenan, Borçlar Hukuku, 1976, Cilt: I, 518.
- TURAN**, Hüseyin / **ŞAHİN**, Fatih, "Müdafiin Soruşturma Dosyasını İnceleme Yetkisine Getirilen Kısıtlamaların Savunma Hakkı Bakımından Değerlendirilmesi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi Ankara 2017.
- TURHAN**, Faruk, "Adli Kolluğu İlgilendiren Yönüyle Şüpheli veya Sanığın Beden Muayenesi ve Vücudundan Örnek Alınması/Özellikle İç Beden Muayenesi ile Dış Beden Muayenesinin ve Dış Beden Muayenesi ile Üst Aramasının Karşılaştırılması", Polise Görev, Yetki ve Sorumluluk Veren Mevzuat Uygulamalarına İlişkin Eğitim Projesi (MUYEP), Tebliğleri- II, 23 Ekim 2007 Antalya/Alanya, Ankara 2008, s. 303-314 (TURHAN, Adli)
- TURHAN**, Faruk, "İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi (İHAM) Kararları Işığında Kişi Özgürlüğü ve Türkiye/Gözetiminde Kayıplar, Hâkim Önüne Çıkarma ve

Gözaltı Süreleri”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran- Aralık 2000, Cilt IV, Sayı: 1-2, s.204-258 (TURHAN, İHAM)

TURHAN, Faruk, “Tanık Koruma Tedbirleri ve Sanığın Adil Yargılanma Hakkı/Tanık Koruma Kanununa Göre Ceza Muhakemesinde Tanıkların Korunması ve Sanığın İddia Tanıklarına Soru Sorma ve Sorgulama Hakkının İHAM Kararları Işığında Değerlendirilmesi”, 3. Yılında Ceza Adaleti Sistemi,/Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, Editör: Bahri Öztürk, 1-3 Haziran 2008, İstanbul, Yayın tarihi: 2009, s. 383-408 (TURHAN, Tanık Koruma Tedbirleri).

TURHAN, Faruk, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2006.

TURHAN, Faruk, Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi ve Tıp Hukuku, Özellikle İHAM Kararları Işığında Şüpheli veya Sanığın Zorla Muayenesi Konusunun Değerlendirilmesi, Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, V. Türk Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, Ankara 2008, s. 1025-1075 (TURHAN, Beden Muayenesi).

TURHAN, Faruk, Ceza Muhakemesinde Tehlike İçindeki Tanıkların Korunması, Ankara 2009 (TURHAN, Ceza Muhakemesinde Tehlike İçindeki Tanıkların Korunması)

TURHAN, Faruk, Ceza Muhakemesinde Hakim Tarafsızlığını Şüpheyeye Düşürecek Sebeplerden Dolayı Reddi Usulüne İlişkin CMK Hükümlerinin Doktrin ve Uygulama Işığında Eleştirel Bir Değerlendirmesi, SDÜHFD, 2023, s.13, S. 1049-1138 (TURHAN, Hakimin).

TÜRK, Hikmet Sami. Ticaret Ortaklıklarının Nev'i Değiştirmesine İlişkin Yargıtay Kararları (Bildiri), II. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara 1985.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ İNSAN HAKLARI MERKEZİ, Tutuklama Raporu, Ankara 2010.

Ukrayna Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri (Çev.: Ebru DİNÇ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, C.: 16, Ankara 2015.

Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Hukuki Metinlerinde Bilirkişilik (Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü) (Çev.: Arş. Gör. İzzet Erdem KÜLÇÜR), Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 16, Ankara 2015, 279-300.

USLUADAM, Asena Kamer, Ceza Muhakemesinde Karakter Delili, Ankara 2022.

UYGUN, Mehmet/**SAVAŞ**, Vural/**MOLLAMAHMUTOĞLU**, Sadık. Ceza Genel Kurulu Kararları, Ankara, 1991.

ÜNVER, Naci. Ceza Yargılamasında Yasa Yolları, Ankara, 1995.

ÜNVER, Yener, “Ceza Yargılamasında İspata İlişkin Bir Yargıtay İBK'nın İncelemesi”, İÜHFM 1995-1996, S 1-2

ÜNVER, Yener, “Deliller ve Değerlendirilmesi”, Legal Hukuk Dergisi, İstanbul 2005, S. 32

- ÜNVER**, Yener, „Durchsuchung des Computers im Rahmen des Art. 134 tStPO“, Studien zum deutschen und türkischen Strafrecht – Strafrecht und Moderne Technologien, Band: 5, Ankara 2018, 197-226.
- ÜNVER**, Yener, Adliye Karşı Suçlar, 2. Baskı, Ankara 2010 (Ünver, Adliye).
- ÜNVER**, Yener, Anayasa Mahkemesi'nin 03.06.2010 Tarihli Kararı Karşısında Yüksek Sağlık Şurası ve Adli Tıp Kurumuna Bakış (www.sagliginsesi.com) (20.01.2011; Saat: 10.00).
- ÜNVER**, Yener, Ceza Yargılaması Normlarının “Derhal Uygulanması” İlkesine İlişkin Bir Yargıtay Kararının İncelenmesi., İÜHF 1991-1994, C.: LIV, S 1-4.
- ÜNVER**, Yener, Ceza Yargılamasının Hızlılığı mı, Makul Sürede Adilliyi mi? Güncel Hukuk, Aralık 2015, S. 12-144, 18-23.
- ÜNVER**, Yener, Federal Almanya'da Terör ve Organize Suçluluk ile İlgili Düzenlemeler, Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan, İstanbul 1998.
- ÜNVER**, Yener. “Avrupa Birliği Kazanımları ve Anayasamız ile Diğer Mevzuatımızda Yapılan Son Değişiklikler”, JGK, Jandarma Bölge Komutanlığı İnsan Hakları Semineri (27 Mart 2003, Balmumcu/İstanbul) İstanbul 2003.
- ÜNVER**, Yener. “Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk”, Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu –Genel Hükümler- (26-27 Mart 1997), İstanbul 1998.
- ÜNVER**, Yener. “Ceza Yargılamasında İspata İlişkin Bir Yargıtay İBK'nın İncelemesi”, İÜHF 1995-1996, sy: 1-2.
- ÜNVER**, Yener. “Deliller ve Değerlendirilmesi”, Legal Hukuk Dergisi, İstanbul 2005, S. 32.
- ÜNVER**, Yener, “Sosyal Ağlarda Hukukun Uygulanmasının İyileştirilmesine İlişkin Kanun - Almanya (Ağların Uygulanması Kanunu - NetzDG)”, Rechtsbrücke / Hukuk Köprüsü Nr: 18, S: 18 Juni / Haziran 2020, 237-242.
- ÜNVER**, Yener, “Türk Ceza Hukukunda Gereçeli Karar Hakkı”, Yargı Kararlarında Gereçelendirme Çalışması, C. II, Ankara 2022, 19-62. (ÜNVER, Gereçe).
- ÜNVER**, Yener/**HAKERİ**, Hakan. Sorularla Ceza Muhakemesi Hukuku, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Sorularla Hukuk Dizisi 5, Ankara 2006.
- Ürdün Ceza Muhakemesi Kanunu - Bilirkişi Hükümleri** (Çev.: Av. Doruk ÖZGÜNDÜZ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- Van HARTEN**, Gus, Gizli Deliller Karşısında Yargılamanın Zaafiyeti (Çev.: Emine KABAK), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- Vietnam Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: Arş. Gör. Tuğçe ARSAN), Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 16, Ankara 2015.
- Viktorya Eyalet Mahkemesi Talimatname: Ceza Davalarında Bilirkişi Delili** (Çev.: Nurgül YAYMAN), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.

- VOLK**, Klaus, Grundkurs StPO, 4. B., München 2005; 5. B., München 2006.
- VOLK**, Klaus/**ENGLAENDER**, Armin, Grundkurs StPO, 8. Auflage, München 2013.
- VON BIERBRAUER ZU BRENNSTEIN**, Sophie-Charlotte, “Der neue § 362 Nr. 5 StPO im System der Wiederaufnahmegründe”, <https://www.hrr-strafrecht.de/hrr/archiv/22-03/index.php?sz=8> (3.4.2022).
- VON DER BEHRENS**, Antonia, Neonaziler ve Gizli Servisler: Almanya’da Nasional Sosyalist Yeraltı Örgütü- Terör Yargılaması ve Müdahale Yoluyla Davanın Rolü, (Çev: *Yener ÜNVER*), II. Sağlık Hukuku Kongresi, Ankara, 2016.
- Von HIPPEL**, Robert, Der Deutsche Strafprozess, Marburg 1941.
- WALTER**, Tonio, Ceza Muhakemesinde İspat Yükü (Çev.: *Koray DOĞAN*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.
- WERGENS**, Anna, Devletsiz Suçun Mağdurları İçin İnsan Hakları: Mağdurları Ciddiye Almak? Bölüm 2 Mağdur Hakları (Çev.: *Salim IŞIK-Yavuz Selim DEĞERLİ*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023.
- WESSELS**, Johannes/**BEULKE**, Werner, Strafrecht Allgemeiner Teil, 41. B., Heidelberg-München-Landsberg- Trechen-Hamburg 2011.
- WOHLERS**, SK-StPO: Systematischer Kommentar zur Strafprozessordnung mit GVG und EMRK, Cilt: II, md. 94-136a, 4. Bası, Carl Heymanns Yayınevi, Köln 2010.
- Yalnız Değilsin - Ceza Davalarındaki Rehberin (Federal Adalet Bakanlığı Çocuklar İçin Bilgilendirme Broşürü)** (Çev.: *Yener ÜNVER*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 23, Ankara 2023, 237-240.
- YALVAÇ**, Gürsel. Gerekçeli Türk Ceza Kanunu, Ankara 2008.
- YARDIMCI**, Mehmet Murat, Amerika Birleşik Devletleri Hukuku, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi İçtihatları ve Türk Hukuku’nda İletişimin Denetlenmesi, Ankara 2009.
- Yargı Dünyası** Aylık İçtihat, Mevzuat ve Bilimsel İncelemeler Dergisi, 2007, S. 137.
- YARSUVAT**, Duygun. “Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu”, Prof. Dr. Sahir ERMAN’a Armağan, İstanbul 1999.
- YAŞAR**, Osman, Ceza Muhakemesi Kanunu, 5. Baskı, I.Cilt, Ankara 2011.
- YAŞAR**, Ercan, “Ceza Muhakemesinde Yer Verilen Özel Yargılama Usullerinden Seri Muhakeme”, Adalet Dergisi, 2020/2, 65, S. 255-299.
- YELDAN**, Didem, Yargıtay Ceza Genel Kurulu Ceza Usul Hukuku Karar Özetleri (2020-2021-2022), Ankara 2023.
- YENİDÜNYA**, Caner/**İÇER**, Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2016.
- YENİSEY**, Feridun, “Ceza Mevzuatımızın Ağustos 2017 Hali”, Güncel Hukuk Dergisi, Ağustos 2017, S. 165.

- YENİSEY**, Feridun, Hazırlık Soruşturması ve Polis, 3.B., İstanbul 1993.
- YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe, "Yazılı Başvuru" Şartının Hukuki Niteliği", Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, Y.2013, C.9, S. 101-102, s. 97-108.
- YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku Ders Kitabı, İstanbul 2014.
- YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2015; 4. B., İstanbul 2016.
- YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe, Yargılamanın yenilenmesi Muhakemesi., BÜHFD 2014, S. 123-124 (Yargılamanın Yenilenmesi).
- YENİSEY**, Feridun/**OKTAR**, Salih, **Alman** Ceza Muhakemesi Kanunu – Strafprozessordnung (StPO), Almanca Metin-Türkçe Çeviri, 2. Baskı, İstanbul 2015.
- YERDELEN**, Erdal, Ceza Muhakemesinde Hükümün Gerekçesi., Ankara 2015.
- YERDELEN**, Erdal, "Koruma Tedbirleri Bağlamında Gerekçeli Karar Hakkı", Yargı Kararlarında Gerekçelendirme Çalışması, C. II, Ankara 2022, s. 63-90. (YERDELEN, Gerekçe).
- YILDIRIM**, Akif, "Beraat Eden Sanık Lehine Vekâlet Ücretine Hükmedilmemesi Adil Yargılanma Hakkını İhlal Eder mi?", Terazi Hukuk Dergisi, 2018, S. 141 (Yıldırım, Beraat).
- YILDIRIM**, Akif, "Bireysel Başvuru Konusu Yapılamayacak İşlemler, Kararlar ve Haklar", Terazi Hukuk Dergisi, 2015, S. 102.
- YILDIRIM**, Akif, "Ceza davası Sürecinde Tanık Dinletme Talebinin Reddedilmesi, Bireysel Başvuru konusu Yapılabilir mi?", Terazi Dergisi 2015, S: 101 (Yıldırım, Tanık).
- YILDIRIM**, Akif, "Ceza Muhakemesinde Sorumluluk Karinelerinden Yararlanılması, Masumiyet Karnesini İhlal Eder mi?", Terazi Dergisi, Haziran 2017, S. 130 (Yıldırım, Masumiyet Karnesi).
- YILDIRIM**, Akif, "Dava Zamanlaşımının Sanığın Aklanmasına Engel Olması Bireysel Başvuru Konusu Yapılabilir mi?", Terazi Hukuk Dergisi, 2015, S. 104, s. 125-128.
- YILDIZ**, Abdulkadir, "6771 sayılı Kanunla Anayasaya Eklenen Yargının Tarafsızlığının Anlamı Üzerine", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 2017, s.32.
- YILDIZ**, Ali Kemal, "Avrupa Ceza Muhakemesi Hukukundaki Güncel Gelişmeler ve CMUK 2000 Tasarısı", Baro Gündemi, İstanbul Eylül 2000.
- YILMAZ**, Kerem, "Ceza Muhakemesi Kanunu Bağlamında Cumhuriyet Savcısının Tarafsızlığı Hükümlerine Bir Bakış", Adalet İstanbul Dergisi Aralık 2018, sayı 12, 47-48.
- YOKUŞ-SEVÜK**, Handan. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik", İÜHFM, C.LXIV, S. 1, 2006, s. 49-107.
- YURTCAN**, Erdener, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Şerhi ve İlgili Mevzuat, İstanbul 1995, C. III.

- YURTCAN**, Erdener, Ceza Yargılaması Hukuku, 7.B., İstanbul 1998; 11.B., İstanbul 2005.
- YURTCAN**, Erdener, Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu ve Yorumu, İstanbul 2005 (YURTCAN, Şerh).
- YURTCAN**, Erdener. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Şerhi ve İlgili Mevzuat, İstanbul 1995, C. III.
- ZAFER**, Hamide, Faile Yardım Suçu ve Müdafinin Bu Suçtan Sorumluluğu, İstanbul 2004.
- ZENTHÖFER**, Joechen. Strafprozessrecht (Mit 40 typischen StPO-Zusatzfragen), Kiel 2014.
- ZEYHER**, Lukas, Strafprozessuale Beseisverwertung von privatem Videomaterial am aktuellen Beispiel der Daschcam, Berlin 2021.
- ZIMMERMANN**, Felix W, Revisionsverhandlung im Mordfall Lübcke vor dem BGH: Wer Einmal Lügt, Dem Kann Man Trotzdem Glauben? [https://www.lto.de/recht/hintergruende/h/mordfall-luebcke-prozessauftakt-stephan-e-luegner-bgh-revision/?utm_source=Eloqua&utm_content=WKDE_LEG_NSL_LTO_Daily_EM&utm_campaign=wkde_leg_mp_lto_daily_ab13.05.2019&utm_contactid=CWOLT000017865718&utm_medium=&utm_crmid=\(ET:28.07.2022\)](https://www.lto.de/recht/hintergruende/h/mordfall-luebcke-prozessauftakt-stephan-e-luegner-bgh-revision/?utm_source=Eloqua&utm_content=WKDE_LEG_NSL_LTO_Daily_EM&utm_campaign=wkde_leg_mp_lto_daily_ab13.05.2019&utm_contactid=CWOLT000017865718&utm_medium=&utm_crmid=(ET:28.07.2022)).

Dr. Habip OĞUZ

Raportör Hâkim

Yusuf DEMİRCİ

Ticaret Mahkemesi Başkanı

Güncel AİHM, AYM, Yargıtay ve BAM Kararları ile

**HUKUK
MUHAKEMELERİ
KANUNU
ve
İLGİLİ MEVZUAT
PRATİK KİTAP**

- ◆ Notlar, Bilimsel Görüşler
- ◆ Örnek Kısa Kararlar
- ◆ Örnek Duruşma Tutanakları
- ◆ Güncel AİHM, AYM, Yargıtay ve BAM Kararları
- ◆ Yargılama Giderlerinin Hesaplanması
- ◆ Arabuluculuk
- ◆ İstinaf
- ◆ Tebligat Hukuku
- ◆ Özel Hukuk Yargılamasına İlişkin Diğer Mevzuat

7. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve İlgili Mevzuat Pratik Kitap

Dr. Habip Oğuz - Yusuf Demirci

Hukuk Yayınları Dizisi – 2054

Yedinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 823 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

- AKİL, Cenk:** "Hâkimin Hukuku Kendiliğinde Uygulaması İlkesi", AÜHFD, C.57, S.3, y.2008.
- AKKAN, Mine:** Pekcanitez Usûl, Medenî Usûl Hukuku, B.15, İstanbul 2017.
- AKSOY, Elif:** "Objektif Dava Birleşmesi", TBB Dergisi, S.117, y.2015.
- ALDEMİR, Hüsnü:** Hukuk Davalarında Yargılama Giderleri, 3.B., Ankara, 2012.
- AŞIK, İbrahim:** "Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Yetki Sözleşmesi", TBB Dergisi, S.97, y.2011.
- ARSLAN, Ramazan:** "Dava ve Cevap Dilekçelerinin Hazırlanması ve Ön İnceleme", TBBBD, S.80, Mart 2012, s.67-82.
- ATALI, Murat:** Medeni Usul Hukuku, Eskişehir 2011.
- AYBAY, Aydın:** "Borcun İfa Yeri ve Yetkili Mahkeme", İÜHFM, C.26, S.1-4, y.1960, s.218-225.
- AYHAN, Rıza / ÖZDAMAR, Mehmet/ÇAĞLAR, Hayrettin:** Ticarî İşletme Hukuku Genel Esaslar, B.9, Ankara 2016.
- BASKAN, Ş. Eda:** "6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin İş Davalarındaki Yargılama Usulüne Etkisi", TAAD, S.12, y.4, Ocak 2013.
- BOLAYIR, Nur:** "Bir Karar Işığında Asliye Ticaret Mahkemeleri ile Asliye Hukuk Mahkemeleri Arasındaki Görev İlişkisinin Zaman İtibariyle Uygulanması Sorunu", GSÜHFD, Doç. Dr. Melike Batur Yamaner'in Anısına Armağan, C.II, y.2014, S.2, s.895-908.
- BÖRÜ, Levent:** Medenî Usûl Hukukunda Davaya Vekâlet Ehliyeti, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006.
- COŞAR, Ömer Lütfi:** "Belirsiz Alacak Davasında Talebi Artırmak İçin İslah mı Yoksa HMK md. 107/2 mi Tercih Edilmeli", İBD, C.87, S.4, y.2013.
- ÇETİN, İbrahim:** "Yargılamada Etkinlik Arayışları: Medeni Usûl Hukukunda Usul Ekonomisi", Sayıştay Dergisi, S.78, Temmuz - Eylül 2010, s.81-109.
- ÇİL, Şahin:** "6100 sayılı HMK'ya Göre İş Yargısında İspat Yükü ve Deliller", İÜHFM, C.LXXII, S.2, y.2014.
- DEDEAĞAÇ, Ender:** 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun Getirdikleri, Ankara 2011.
- DEMİRBAŞ, Harun:** Yenilik Doğuran Haklar, İstanbul 2007.
- DEYNEKLİ, Adnan:** Medeni Usul Hukukunda İslah, Ankara 2013 (DEYNEKLİ, İslah).

- DEYNEKLİ, Adnan:** *"İlamsız İcra Takibine İtirazdan Sonra Açılan Menfi Tespit Davasına Hukuki Yarar Sorunu"*, TAAD, S.2, y.1, Temmuz 2010 (DEYNEKLİ, Hukukî Yarar).
- DEYNEKLİ, Adnan:** *"Davalının Yokluğunda İncelenen Yetki İtirazının Reddine İlişkin Kararın Tebliği Zorunlu mudur?"*, GÜHFD, C.VIII, S.1-2, y.2004, s.119-126 (DEYNEKLİ, Yetki).
- DUMAN, İlker Hasan:** *"Hukuk Muhakemeleri Yasası'nda Yargıcın Tazminat Sorumluluğu"*, TBB Dergisi, S.96, y.2011.
- EKŞİOĞLU, Ebru:** *"Daha İyi Bir 'HMK md. 29' Mümkün!"*, <http://www.dahaiyyargi.org/daha-iyi-bir-hmk-md-29-mumkun/>, E.T.: 20/06/2015.
- ERMENEK, İbrahim:** *"Medeni Usul Hukukunda Şekilcilik"*, GÜHFD, C.4, S.1-2, Haziran - Aralık 2000.
- FIRAT, Dilara:** *"Medeni Usul Hukuku'nda Karşı Dava Üzerine Bir İnceleme"*, İBD, C.88, S.2014/1, Ocak - Şubat 2014.
- GENÇCAN, Ömer Uğur:** 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Yorumu, Ankara 2013.
- GÖNEN, Ramazan:** *"Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun, Layihalar Teatisine Getirdiği Yenilikler ve Ön İnceleme Hükümleri"*, İBD, C.86, S.2012/2, s.163-171.
- KARACA, Aybüke/YAĞCI, Uğur:** *"Belirsiz Alacak Davası ve Kısmi Davanın İşçilik Alacakları Bakımından Değerlendirilmesi"*, İÜHFİM, C.LXXII, S.2, y.2014.
- KARSLI, Abdürrahim:** Medeni Muhakeme Hukuku, B.3, İstanbul 2012.
- KOCA, Geylani:** *"Yeni 'Hukuk Muhakemeleri Kanunu' İle Usul Hukukumuzda Yapılan Değişiklikler ve Uygulamadaki Sorunlara Getirilen Çözümler"*, İBD, C.85, S.2, y.2011.
- KORKMAZ, Cansu:** *"Anayasa Mahkemesi'nin Bireysel Başvuru Sonucunda Verdiği Kararların Medenî Usûl Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi"*, YBHD, C.2, S.3, y.2017, s.215-276.
- KURT KONCA, Nesibe:** *"Medeni Usul Hukukunda Aleniyet İlkesinin Sınırlandırılması"*, SDÜHFD, C.4, S.2, y.2014, MİHBİR Özel Sayısı, s.65-96.
- KURU, Baki:** Medenî Usul Hukuku, Ders Kitabı, B.1, İstanbul 2015.
- KURU, Baki/ARSLAN Ramazan/YILMAZ, Ejder:** Medenî Usul Hukuku, B.25, Ankara 2014.
- MERİÇ, Nedim:** *"Hâkimin Davayı Aydınlatma Yükümlülüğü"*, DEÜHFD, Prof. Dr. Bilge UMAR'a Armağan, C.11, Ö.S., y.2009, s.377-424.

- MUŞUL, Timuçin:** Medenî Usul Hukuku, B.3, Ankara 2012.
- OĞUZ, Habip:** "Taleple Bağlılık İlkesi Bakımından Yargıtay'ın Bir Kararının İncelemesi", UMD, S.8, Aralık 2016, s.301-316.
- OKUMUŞ, Nagehan:** Medeni Usul Hukukunda Özel Hüküm Sebepleri (Kanunda Düzenlenmemiş Takdiri Deliller), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 2010.
- ÖNDER, M. Akil:** "Celse Harçları Üzerine Düşünceler", Ankara Barosu Dergisi, S.1, y.1972.
- ÖZEKES, Muhammet:** Pekcanitez Usûl, Medenî Usûl Hukuku, B.15, İstanbul 2017.
- ÖZEL, Sibel:** "Basın Yoluyla Kişilik Haklarının İhlali Davalarında Yetkili Mahkemenin Tesisinde Ele Alınan Haksız Filin İka Yeri Kuralına Avrupa Adalet Divanı Tarafından Getirilen Yorum: Fiona Shevill and Others v. Press Alliance SA Davası", MÜHF, Prof. Dr. Ergun Önen'e Armağan, İstanbul 2003.
- ÖZMUMCU, Seda:** "Davanın Açılmasına Bağlı Hukuki Sonuçların Davanın Açılmamış Sayılması Halinde Değerlendirilmesi", İÜHF, C.LXX, S.2, y.2012, s.183-205.
- PEKCANITEZ, Hakan:** "Bekletici Sorun", EgeÜHFD, y.1, S.1, y.1980.
- PEKCANITEZ, Hakan/ATALAY, Oğuz/ÖZEKES Muhammet:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerine Göre Medenî Usûl Hukuku, B.13, Ankara 2012 (PEKCANITEZ/ATALAY/ÖZEKES, Medenî Usûl Hukuku).
- PEKCANITEZ, Hakan/ATALAY, Oğuz/ÖZEKES Muhammet:** Medenî Usûl Hukuku Ders Kitabı, B.2, Ankara 2014 (PEKCANITEZ/ATALAY/ÖZEKES, Ders Kitabı).
- SÜRAL, Ceyda:** "Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Türk Mahkemelerinin Milletlerarası Yetkisine Etkisi", TBB Dergisi, S.100, y.2012.
- ŞENER, Oruç Hâmi:** "Medeni Yargılama Hukukunda Tarafların İsticvabı (HUMK. m. 230-235)", YD, C.16, S.1-2, y.1990, Ocak - Nisan 1990, s.59-75.
- TANRIVER, Süha:** "Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı'nın 1 ilâ 122. Maddelerinde Yer Alan Temel Düzenlemeler ve Bunların Genel Çerçevede Değerlendirilmesi", AÜHFD, Bülent Yurt'un Anısına Armağan, C.57, S.3, y.2008 (TANRIVER, Tasarı).
- TANRIVER, Süha:** "Hukuk Yargısı (Medenî Yargı) Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı", TBB Dergisi, S.53, y.2004 (TANRIVER, Adil Yargılanma Hakkı).
- TAŞ KORMAZ, Hülya:** "6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Görev, Yetki ve Yargı Yeri Belirlenmesine İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi", YÜeD, C.8, Özel Sayı, y.2013.

- TAŞPINAR AYVAZ, Sema:** *"Türk Borçlar Kanunu ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun İmza Atamayanlarla İlgili Yeni Düzenlemesine Eleştirel Bir Bakış"*, AÜHFD, C.61, S.1, y.2012.
- TİRYAKİ, Fuat:** *"Menfi Tespit Davasının Şartları, İcra Takibine Etkileri ve Sonuçları"*, Ankara Barosu Dergisi, S.2, y.1996.
- TÜRKMEN, Ali:** *"Özel Hukuk Muhakeme Sisteminde Yargı Disiplini"*, LHD, C.14, S.60, y.2016, s.1789-1812.
- UĞUR, Aynaz:** *"Belirsiz Alacak Davası (HMK m. 107) ve Temel İşçilik Alacakları Bakımından İncelenmesi"*, FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, S.3, y.2014.
- ULUKAPI, Ömer:** *"Yargıtay Kararları Işığında Medeni Usul Hukukunda Yargılamaya Hakim Olan İlkelerden Taraflarca Hazırlama İlkesi"*, SÜHFD, Prof. Dr. M. Süleyman ARSLAN'a Armağan, C.6, S.1-2, y.1998, s.713-732.
- UMAR, Bilge:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Ankara 2011.
- UYAR ÖZBEK, Zeynep:** *"Yargıtay İçtihatlarına Göre Muris Muvazaasında Miras Birakanın Asıl İradesinin Tayini"*, DÜHFD, C.22, S.36, y.2017, s.109-135.
- UZBARK, Hâmide:** *"Dogmatik ve Sosyolojik Bakımdan Hususi Hukukta İltihakı Akitler Meselesi"*, AÜHFD, C.3, S.2-4, y.1946, s.454-504.
- YAĞCI, Uğur:** *"İsticvaba İlişkin Olarak Hukuk Muhakemeleri Kanunu İle Getirilen Düzenlemeler"*, EÜHFD, C.XVI, S.1-2, y.2012.
- YILMAZ, Ejder:** *"Usul Ekonomisi"*, AÜHFD, C.57, S.1. y.2008 (YILMAZ, Usul Ekonomisi).
- YILMAZ, Ejder:** *"Hukuk Muhakemeleri Kanununda Süreler"*, YÜeD, C.1, S.29, y.2014 (YILMAZ, Süreler).
- YILMAZ, Ejder:** *"Hukuk Muhakemeleri Kanununun Getirdikleri"*, AnkBD, y.69, S.2011/2, s.213-253 (YILMAZ, HMK'nın Getirdikleri).
- YILMAZ, Orhan:** *"Hukuk Davalarında Tahkikatın Yürütülmesi"*, TBBD, S.4, y.1989, s.600-610 (YILMAZ, O.).
- YILMAZ, Ramazan:** *"İslah Yolu İle Dava Değeri (Müddeabih) Arttırıldığı Anda Zamanaşımı Definde Bulunulacak Davalarda, Zamanaşımı Definden Kurtulmanın Mümkün Olup Olmadığı"*, İBD, C.87, S.5, y.2013 (YILMAZ, R.).

Dr. Sena BAŞPINAR

MÜLHAK VAKIFLAR

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Mülhak Vakıflar

Sena Başpınar

Hukuk Yayınları Dizisi – 3795

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 824 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA *

- Afyoncu, Erhan. "Defterhâne". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 9: 100-104. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.
- Akar, Tuba. "Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Vakıf Kültür Varlıklarının Korunması". *Erdem İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*. 59, (2011): 1 – 36.
- Akbulut, Pakize Ezgi. *Vakıf Senedinin Tamamlanması ve Değiştirilmesi*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020.
- Akgündüz, Ahmet. "Galle". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 13: 338-339. İstanbul: TDV Yayınları, 1996 (Akgündüz, "Galle").
- Akgündüz, Ahmet. "Gedik". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 13: 541-543. Ankara: TDV Yayınları, 1996 (Akgündüz, "Gedik").
- Akgündüz, Ahmet. "İrsâdî Vakıf". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 22: 448-450. İstanbul: TDV Yayınları, 2000 (Akgündüz, "İrsâdî Vakıf").
- Akgündüz, Ahmet. "İslam Hukukuna Göre Vakıf Mallarının Mülkiyet Meselesi". İçinde *Balkanlarda Osmanlı Vakıfları ve Eserleri Uluslararası Sempozyumu*. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2012: 13-29 (Akgündüz, "Mülkiyet").
- Akgündüz, Ahmet. *İslâm Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi*. İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, 2013 (Akgündüz, *Vakıf Müessesesi*).
- Akgündüz, Ahmet. *İslâm ve Osmanlı Hukuku Külliyyâtı Özel Hukuk-I (Şahsın Hukuku-Aile Hukuku) İkinci Cilt*. İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 2012 (Akgündüz, *Külliyyât*).
- Akın, M. Zeki. "Vakıf ve Tesis Müesseselerinin Genel Olarak Bünyeleri; Hukuki Hüküm ve Neticeleri". *Adalet Dergisi*. 44/2, (1953): 183-203.
- Akıntürk, Turgut ve Derya Ateş. *Türk Medenî Hukuku: Aile Hukuku*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 24. Baskı, 2022.
- Akipek, Jale, Turgut Akıntürk ve Derya Ateş. *Türk Medenî Hukuku, Başlangıç Hükümleri – Kişiler Hukuku*. İstanbul: Beta Yayıncılık, Yenilenmiş 18. Baskı, 2022.
- Akipek, Şebnem ve Hüseyin Altaş. "Vakıflarda Evladiye Davaları". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 47/1, (1998): 145-151.

* Aynı yazarın birden fazla eserine yapılan atıflar ve aynı soyadı taşıyan yazarlara yapılan atıflar, kısaltılmış şekilleriyle parantez içerisinde gösterilmiştir.

- Akkaş, Ahmet Hulusi. *Bir Güvenlik Tedbiri Türü Olarak Belli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma (Hak Yoksunlukları)*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Akman, Ahmet. "Ali Haydar Efendi'de Vâkıfın Şartları (Şart-ı Vâkıf)". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 26/3, (2018): 45-86 (Akman, "Vâkıfın Şartları").
- Akman, Ahmet. "Eski Vakıflar Hukuku Bağlamında Vakıf Müessesesi ve Günümüzdeki Etkileri". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 26/2, (2018): 189-224 (Akman, "Vakıf Müessesesi").
- Akman, Ahmet. *Eski Vakıflar Hukuku ve İdaresi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019 (Akman, *Eski Vakıflar Hukuku*).
- Aksoy Dursun, Sanem. *Vakfın Örgütlenmesi ve İşleyişi*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2021.
- Aksoy, Muharrem. "İmar Mevzuatı ve Danıştay Kararları Çerçevesinde Arazi ve Arsa Düzenlemesi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, 2013.
- Aksoy, Zafer ve Çiğdem Varol. "Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Vakıf Taşınmazlarının Mekânsal Dönüşüm Süreçleri: Ankara Örneği". *Vakıflar Dergisi*. 44 (2015): 105-129.
- Aktan, Hamza. "İstimplâk". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 23: 364-366. İstanbul: TDV Yayınları, 2001.
- Akünel, Teoman. *Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1988.
- Akyıldız, Ali. "Türk Hukukunda Vakıflar Üzerinde Devlet Denetimi". Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1997 (Akyıldız, "Devlet Denetimi").
- Akyıldız, Ali. "Vakfın Kuruluşunda "Amaç" ve "Mal Varlığı" Denetimi ile 'Vakıflarda Dernekleşme Eğilimi' Problemi". *Vakıflar Dergisi*. 26 (1997): 411-426 (Akyıldız, "Dernekleşme").
- Akyıldız, Ali. "Vakıfların Kamu Hizmetlerine Yönlendirilmesi ve Vakıflar Genel Müdürlüğünün Rolü". İçinde *Vakıf Medeniyeti Sempozyumu Kitabı*. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2003: 105-119 (Akyıldız, "Vakıflar Genel Müdürlüğü").
- Alaş, Kerim. "Kâr Amaçsız Örgütlerden Vakıflarda İç Denetim Faaliyetinin Uluslararası İç Denetim Standartları Açısından İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, 2016.
- Ali Haydar Efendi. *Dürer'ül-Hükkâm Şerhu Mecelleti'l-Ahkâm*. İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2. Baskı, 2017.
- Aliefendioğlu, Yeşim ve Coşkun Turgut. "Vakıf Taşınmazların Kira Bedellerinin Tespitinde Karşılaşılan Sorunların Analizi". *Vakıflar Dergisi*, 49, (2018): 115-129.

- Alpay, Mustafa Selahattin. "Mülhak Vakıf İşletmeleri ve Geleceğe Yönelik Model Önerisi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, 2019.
- Alper, Gizem. *Türk Özel Hukukunda Ultra Vires İlkesi (Anlamı ve Kapsamı)*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.
- Altaş, Hüseyin. "Türkiye'de 1926-1967 Dönemi Arasında Vakıf Sistemi". İçinde *Cumhuriyetin 80. Yılında Uluslararası Vakıf Sempozyumu Kitabı*. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2004: 87-101.
- Altunkara, Özcan. "Türkiye'de Vakıfların Vergi ve Muhasebe Uygulamaları Açısından Değerlendirilmesi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, 2012.
- Ansay, Sabri Şakir. *Hukuk Tarihinde İslâm Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 4. Bası, 2002.
- Antalya, O. Gökhan. "Anayasal Temel Hakların İkincil Doğrudan Üçüncü – Taraf – Etkisi ve Anayasa Yargılamasında Hâkimin Hukuku Uygulamasında Uyacağı On İki Metodolojik Temel İlke". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 28/1, (2022): 1-47 (Antalya, "Anayasa").
- Antalya, O. Gökhan. "*Hukuk Bilimine Katkı Olarak*" *Hukuk Teorisi ve Hukuk Metodolojisi – Cilt: II Hukuk Metodolojisi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021 (Antalya, *Hukuk Teorisi*).
- Apaydın, Yunus. "Hacir". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 14: 513-517. İstanbul: TDV Yayınları, 1996 (Apaydın, "Hacir").
- Apaydın, Yunus. "Kıyas". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 25: 529-539. Ankara: TDV Yayınları, 2002 (Apaydın, "Kıyas").
- Apaydın, Yunus. "Nas". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 32: 391-392. Ankara: TDV Yayınları, 2006 (Apaydın, "Nas").
- Arsebük, Esat. *Medeni Hukuk: Cilt I, Başlangıç ve Şahsın Hukuku*. İstanbul: Tan Matbaası, 1938.
- Arslan, Merve. "Mazbut Vakıfların Tüzel Kişilikleri, Malları ve Tasfiyesi". *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10/1: 123-138.
- Atar, Fahrettin. "Azil". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 4: 326-327. İstanbul: TDV Yayınları, 1991 (Atar, "Azil").
- Atar, Fahrettin. "Haciz". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 14: 518-520. İstanbul: TDV Yayınları, 1996 (Atar, "Haciz").
- Avcı, Mehmet Özgür. "Vakıf Yöneticilerinin Görevden Alınması". *Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 13/3-4, (2007): 181-205 (Avcı, "Görevden Alınma").
- Avcı, Mehmet Özgür. *Türk Medeni Kanununa Göre Vakıf Yönetim Organı*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2006 (Avcı, *Yönetim Organı*).

- Avcı, Mustafa. *Türk Hukuk Tarihi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 11. Bası, 2022 (Avcı, *Türk Hukuk Tarihi*).
- Ayan, Mehmet ve Nursen Ayan. *Kişiler Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, Gözden Geçirilmiş 11. Baskı, 2023.
- Ayar, Talip. "Cihât Mevzuatı". *Vakıflar Dergisi*. 48, (2017): 145 – 193.
- Aydemir, Selahaddin. "Vakıflar ve Vakıflar Genel Müdürlüğü". *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, 24/3, (1971): 20-24.
- Aydın, Hüseyin. "Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı". *Ankara Barosu Dergisi*. 68/1, (2010): 109-128 (Aydın, "Kamu Görevlisi").
- Aydın, M. Akif. "Arazi Kanunnâmesi". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 3: 346-347. İstanbul: TDV Yayınları, 1991 (Aydın, "Arazi Kanunnâmesi").
- Aydın, M. Akif. *Türk Hukuk Tarihi*. İstanbul: Beta Yayıncılık, Gözden Geçirilmiş 18. Basım, 2021 (Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*).
- Aydos, Oğuz Sadık. "Vakfın Sona Ermesi". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 4/1, (2013): 129-153.
- Ayhan İzmirli, Lale. "Çözülemeyen Problem; Cemaat (Azınlık) Vakıflarının Taşınmaz Mal Edinmesi". *TESAM Akademi Dergisi*. 5/1, (2018): 97 – 135.
- Aykul, Ömer. *Yeni Vakıflar Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Aytaş, Gülseren S. "Vakıflar Kanunu Bir Ayrıcalık Belgesidir". *İstanbul Barosu Dergisi*. 82/2, (2008): 783-799.
- Ballar, Suat. *Vakıflar Sözlüğü*. İstanbul: Der Yayınları, 2018 (Ballar, *Vakıflar Sözlüğü*).
- Ballar, Suat. *Yeni Vakıflar Hukuku 1*. İstanbul: Der Yayınları, 2020 (Ballar, *Yeni Vakıflar*).
- Bardakoğlu, Ali. "Ehliyet". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 10: 533-539. İstanbul: TDV Yayınları, 1994 (Bardakoğlu, "Ehliyet").
- Bardakoğlu, Ali. "Vesâyet". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 43: 66-70. İstanbul: TDV Yayınları, 2013 (Bardakoğlu, "Vesâyet").
- Barkan, Ömer Lütfi. "Şer'i Miras Hukuku ve Evlatlık Vakıflar". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. 6/1, (1940): 156-181.
- Barnes, John Robert. *An Introduction To Religious Foundations In The Ottoman Empire*. Leiden: Brill, 1987.
- Başaran, Kazım. "Dönüşen Devletin Yeni Sosyal Politika Aracı: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı". *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*. 14/27, (2022): 259-275.
- Başbuğ, Aydın. *Hukukta Yöntem*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2. Baskı, 2023.
- Başpınar, Sena. "Vakıflarda Yönetim Şeklinin Değiştirilmesi". *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 15/1, (2020): 42-77 (Başpınar, "Yönetim Şekli").

- Başpınar, Veysel. "Vakıf Taşınmazların Zamanaşımıyla İktisabı ve Hakkı Karar ile İlişkisi". İçinde *Vakıf Medeniyeti Sempozyumu Kitabı*. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2003: 89-98 (Başpınar, "Zamanaşımıyla İktisap").
- Bayındır, Muhammed Savaş. "İdari Denetim Olarak İdari Vesayet". Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, 2007.
- Bayram, Erdin. "Kanun Sistematiğinde "Madde"". *Yasama Dergisi*. 8, (2008): 102-123.
- Bekar, Elif. "Ceza Muhakemesinde Hüküm Çeşitleri (CMK m. 223)". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. LXXV/1, (2017): 15-60.
- Berki, Ali Himmet. "Müstağn-en'anlı Vakıflar". *Vakıflar Dergisi*. 7 (1968): 17-18 (Berki, "Müstağn-en'anlı Vakıflar").
- Berki, Ali Himmet. "Te'sisin (Vakfın) Mahiyeti, Şekil ve Hükümleri". *Adalet Dergisi*. 56, (1965): 7-22 (Berki, "Te'sis").
- Berki, Ali Himmet. "Tevliyyete İstihkak İddiaları ve Sübut Delilleri". *Adalet Dergisi*. 55/9-12, (1964): 903-907 (Berki, "Tevliyyete İstihkak").
- Berki, Ali Himmet. "Vakıf Nasıl Yapılır". *Vakıflar Dergisi*. 1/10 (1973): 66-70 (Berki, "Vakıf Nasıl Yapılır").
- Berki, Ali Himmet. "Vakıflarda Şartlara Riayet Meselesi". *Vakıflar Dergisi*. 7, (1968): 13-16 (Berki, "Şartlara Riayet").
- Berki, Ali Himmet. "Vakıfların Hukuk ve Tarih Bakımından Kıymeti". *Vakıflar Dergisi*. 6 (1965): 5-7 (Berki, "Hukuk ve Tarih").
- Berki, Ali Himmet. *Vakfa Dair Eserlerle Vakfiye ve Benzeri Vesikalarda Geçen İstilah ve Tabirler*. Ankara: Doğu Matbaacılık ve Ticaret Limited Şirketi Matbaası, 1966 (Berki, *İstilah ve Tabirler*).
- Berki, Ali Himmet. *Vakıflar – İkinci Kitap (Medeni Kanunda "Te'sis" ve Vakıflar Kanunu Hükümleri)*. Ankara: Nur Matbaası, 1950 (Berki, *Vakıflar İkinci Kitap*).
- Berki, Ali Himmet. *Vakıflar (Vakıf Müesseseleri İnsanların Düşünebildikleri Hukuki Müesseselerin En Hayırlısıdır)*. İstanbul: Aydınlik Basımevi, 1946 (Berki, *Vakıflar*).
- Berki, Şakir. "İmparatorluk ve Cumhuriyet Vakıf Hukukunda Vakıf Şartları". *Vakıflar Dergisi*. 10 (2006): 71-78 (Berki, "Vakıf Şartları").
- Berki, Şakir. "Türkiye'de İmparatorluk ve Cumhuriyet Devrinde Vakıf Çeşitleri". *Vakıflar Dergisi*. 9/9 (1974): 1-13 (Berki, "Vakıf Çeşitleri").
- Berki, Şakir. "Vakfın Mahiyeti". *Vakıflar Dergisi*. 8 (1969): 1-7 (Berki, "Vakfın Mahiyeti").
- Berki, Şakir. "Vakıfların Devlete Faydaları". *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. 12/2-3 (1984): 137-145 (Berki, "Vakıfların Devlete Faydaları").
- Berki, Şakir. *Vakıflarla İlgili Önemli Meseleler*. İstanbul: Bayrak Yayınları, 1990 (Berki, *Önemli Meseleler*).

- Bilmen, Ömer Nasuhî. *Hukûk-i İslâmiyye ve Istilâhât-ı Fıkhiyye Kamusu*. İstanbul: Ravza Yayınları, 2013.
- Boyabâdî, Hafız Halil Şükrü. *Kitâb-u Ahkami'l-Evkaf*. İstanbul: 1911.
- Bozkurt, Paşa. "Denetim Kavramı ve Denetim Anlayışındaki Gelişmeler". *Denetim Dergisi*. 12, (2013): 56 – 62.
- Canatar, Mehmet. *İstanbul Vakıfları Tahrîr Defteri (1600 Tarihli)*. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, 2004.
- Cin, Halil ve Ahmed Akgündüz. *Türk Hukuk Tarihi*. İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 2011.
- Coşkun, Sabri. *İdarenin İdari Denetiminde İdari (Yönetsel) Vesayet*. Ankara: 1976.
- Çağlayan, Ramazan. *İdare Hukuku Dersleri*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2015.
- Çınar, Ömer. "Mazbut ve Mülhak Vakıflarda Galle (Gelir) Üzerinde Vakıf Evlatlarının ve Diğer İlgililerin Hak Sahipliği ve İntifa Hakkı Hayrından Fazla Olan Mülhak Vakıfların Aile Vakfına Dönüştürülmesi". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 22 (2016): 828-855 (Çınar, "Galle").
- Çınar, Ömer. "Taviz Bedeli ve İcareteynli ve Mukataalı Vakıfların Tasfiyesi". *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. XV/1-2, (2011): 105 – 117 (Çınar, "Taviz Bedeli").
- Çilingir, Hamdi. *40 Soruda Vakıf*. İstanbul: İktisat Yayınları, 2020 (Çilingir, *40 Soruda Vakıf*).
- Çilingir, Hamdi. *Vakıfta Amaç: Hanefî Vakıf Hukuku Çerçevesinde Bir Araştırma*. İstanbul: İktisat Yayınları, 2018 (Çilingir, *Vakıfta Amaç*).
- Çizakça, Murat. *İslam Dünyasında Vakıflar*. Konya: Kto Karatay Üniversitesi Yayınları, 2017.
- Çoruhlu, Yakup Emre ve Osman Demir. "Vakıflarda Kamulaştırma Süreçlerinin Araştırılması". *Ankara Barosu Dergisi*. 3, (2014): 21-54.
- Dalamanlı, Lütfü. *Eski-Yeni Vakıf Davaları*. Ankara: Seçkin Kitabevi, 1986.
- Demir, Abdullah. *Mufassal Türk Hukuk Tarihi*. Ankara: Astana Yayınları, 2019.
- Demirtaş, H. Necati. *Fetvâlarla Osmanlı Vakıfları*. İstanbul: Akıl Fikir Yayınları, 2019.
- Deniz, İpek Hanım. "Vakıflarda Genel Kurul". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2020.
- Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 34. Baskı, 2020.
- Doğan, Koray. "Tüzel Kişilerin İdari Para Cezası Sorumluluğunda İsnadiyet Sorunu". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 17/1, (2015): 1-77 (Doğan, "İdari Para Cezası").

- Doğan, Murat. "Türk Medeni Kanunu Hükümlerine Göre Vakıf Kuruluşu ve Vakıfların Mal Varlıkları". *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 4/1 (2016): 43-58 (Doğan, "Vakıf Kuruluşu").
- Doğan, Murat. "Türkiye'de ve AB Ülkelerinde Vakıf Mülkleri". İçinde *AB Üyeliği Aşamasında Türkiye'de Vakıflar Sempozyumu*, 61-64. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2007 (Doğan, "Vakıf Mülkleri").
- Doğan, Murat. *Vakıflarda Mal Varlığı*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2000 (Doğan, *Vakıflarda Mal Varlığı*).
- Döndüren, Hamdi. *İslam Hukukuna Göre Günümüzde Vakıf Meseleleri*. İstanbul: Erkam Yayınları, 2016.
- Dural, Mustafa ve Tufan Ögüz. *Türk Özel Hukuku - Cilt II: Kişiler Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 23. Baskı, 2022 (Dural ve Ögüz, *Kişiler Hukuku*).
- Dural, Mustafa ve Turgut Öz. *Türk Özel Hukuku Cilt IV: Miras Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 19. Baskı, 2023 (Dural ve Öz, *Miras Hukuku*).
- Dural, Mustafa, Tufan Ögüz ve Mustafa Alper Gümüş. *Türk Özel Hukuku - Cilt III: Aile Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 18. Baskı, 2023 (Dural, Ögüz ve Gümüş, *Aile Hukuku*).
- Durmuş, Cafer. "Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Hacı Bayrâm-ı Velî Dergâhı Vakfı'nda Yapılan Görev (Cihet) Tevcihlerinin Değerlendirilmesi". İçinde *II. Uluslararası Hacı Bayram-ı Velî Sempozyumu Bildiriler Kitabı 1*, editörler Ethem Cebecioğlu, Vahit Göktaş, Ahmet Cahid Haksever, Öncel Demirdağ, Mehmet Yıldız, Harun Alkan, 439-463. Ankara: Kalem Neşriyat, 2017.
- Egger, A. *İsviçre Medenî Kanunu Şerhi I. Cilt: Giriş ve Kişinin Hukuku – İkinci Kısım Tüzel Kişiler (Çev. Volf Çernis)*. Ankara: Yeni Cezaevi Basımevi, 1948.
- Ekinci, Ekrem Buğra. *Osmanlı Hukuku*. İstanbul: Arı Sanat Yayınevi, 7. Basım, 2021 (Ekinci, *Osmanlı Hukuku*).
- Ekinci, Ekrem Buğra. *Osmanlı Mahkemeleri (Tanzimat ve Sonrası)*. İstanbul: Arı Sanat Yayınevi, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, 2017 (Ekinci, *Osmanlı Mahkemeleri*).
- Em, Ali. *Türk Hukuk Sisteminde Vakıflar*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2. Baskı, 2011.
- Ercil, Oya. "Yargıtay Kararlarıyla Vakıflarda Kurucu İrade". İçinde *Vakıflarda Kurucu İradenin Korunması ve Sürdürülmesinin Uygulamada Yarattığı Sorunlar Konulu Panelin Notları*, 21-23. Ankara: TÜSEV Yayın No: 53, TEHAV Panel No: 176, Vakıflar Mevzuatı Yayın No: 2, 2010.
- Ercoşkun Şenol, Kübra. "Geçici Tescil Şerhi". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*. 11, (2018): 375 – 407.
- Erdoğan, Mehmet. *Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2016.
- Eren, Fikret ve İpek Yücer Aktürk. *Türk Miras Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 5. Baskı, 2023.

- Eren, Fikret. "Osmanlı Dönemi Vakıfları". *Vakıf Haftası Dergisi*. 5, (1987): 195-201 (Eren, "Osmanlı Dönemi Vakıfları").
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları, 25. Baskı, 2020 (Eren, *Borçlar Genel*).
- Ergin, Osman. *Türk İmar Tarihinde Vakıflar, Belediyeler, Patrikhaneler*. İstanbul: Türkiye Basımevi, 1944.
- Ergün, Ömer. "Danıştay İçtihatlarında Eski Vakıfların Konumu". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1995 (Ergün, "Eski Vakıflar").
- Ergün, Ömer. *Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinin Ehliyet Durumu*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010 (Ergün, *Tüzel Kişiler*).
- Erkilet, Şaban. *Vakıflar ve Derneklerin Vergilendirilmesi*. Ankara: 1991.
- Eroğlu, Hamza. *İdare Hukuku (Genel Esaslar, İdari Teşkilât ve İdarenin Denetlenmesi)*. Ankara: Turhan Kitabevi, 1985.
- Feyzioğlu, Feyzi Necmeddin. *Aile Hukuku*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1979.
- Genç, Mehmet. "Klâsik Osmanlı Sosyal-İktisadî Sistemi ve Vakıflar". *Vakıflar Dergisi*. 42, (2014): 9-18 (Genç, "Vakıflar").
- Genç, Mehmet. "Nâzır". *İçinde Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 32: 449-450. İstanbul: TDV Yayınları, 2006 (Genç, "Nâzır").
- Gezder, Ümit. "Eski Vakıflar ve Taviz Bedeli Sorunu". *Medeniyet Law Review*. 2/3, (2017): 1-33.
- Gönen, Doruk. *Tüzel Kişilerde Kişilik Hakkı ve Korunması*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2011.
- Gönensay, A. Samim. *Medeni Hukuk Cilt 1 (Hukuk Hakkında Umumi Malumat – Başlangıç – Şahsın Hukuku)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1936.
- Gözler Kemal ve Gürsel Kaplan. *İdare Hukuku Dersleri*. Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları, 12. Baskı, 2012.
- Gücün, Cevat Abdürrahim. *Nazari ve Ameli Hukuk Davaları, Birinci Kitap: Gayrimenkuller Hakkında*. İstanbul: Üniversite Kitabevi, 1945.
- Günay, Hacı Mehmet. "Vakıf". *İçinde Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 42: 475-479. Ankara: TDV Yayınları, 2012.
- Gündüz, F. Ebru. "Anayasa Mahkemesi Kararlarına Göre İdari Vesayet". *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20/33, (2015): 63-89.
- Güneri, Hasan. "Azınlık Vakıflarının İncelenmesi". *Vakıflar Dergisi*, 10, (1973): 79-108 (Güneri, "Azınlık Vakıfları").
- Güneri, Hasan. *Türk Medeni Kanunu Açısından Vakıfta Amaç Kavramı ve Amacına Göre Vakıf Türleri*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1976 (Güneri, *Vakıfta Amaç*).
- Güneş, Hasan Hüseyin. "17. Yüzyılda Kudüs Halilurrahman Vakfı Görevlileri ve Vakfın İşleyişindeki Rollerini". *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 7/1, (2018): 647-662.

- Gürzumar, Osman Berat. "Türk Medenî Kanunu'nun "Vakıflarda üyelik olmaz." Hükümünü İptâl Eden Anayasa Mahkemesi Kararı Hakkında". İçinde *Halûk Konuralp Anısına Armağan*, 523 – 547. Ankara: 2009 (Gürzumar, "Vakıflar").
- Gürzumar, Osman Berat. "Türk Medeni Kanunu'nun 5'inci Maddesi ve Özel Hukuk Uygulamasındaki Yeri". *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi: Prof. Dr. Erden Kuntalp'e Armağan*, 1, (2004): 105 – 163. (Gürzumar, "5'inci Madde").
- Güven Kardeş, Bade. *Yeni Vakıfçının El Kitabı*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Hakeri, Hakan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler / Temel Bilgiler*. Ankara: Astana Yayınları, 18. Baskı, 2020.
- Hatemi, Hüseyin. "Medeni Hukuk Tüzel Kişilerine Genel Bakış". İçinde *Cumhuriyetin 80. Yılında Uluslararası Vakıf Sempozyumu Kitabı*, 245-263. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2004 (Hatemi, "Genel Bakış").
- Hatemi, Hüseyin. "Önceki Hukukumuzda ve Türk Medeni Hukukunda Vakıf Kurumuna İlişkin Bazı Sorunlar ve Düşünceler". *İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 11/14, (1977): 69-91 (Hatemi, "Sorunlar ve Düşünceler").
- Hatemi, Hüseyin. "Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Vakıf". İçinde *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*, c. 6, 1658-1678. İstanbul: İletişim Yayınları, 1985 (Hatemi, "Tanzimat").
- Hatemi, Hüseyin. "Türkiye'deki Vakıf Kurumunun Hukuki Açısından Genel Görünümü". İçinde *Dünya Vakıflar Konferansı*, 329-331. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2014 (Hatemi, "Vakıf Kurumu").
- Hatemi, Hüseyin. "Ultra Vires Kuramı ve Türk Hukuku". İçinde *Ersin Çamoğlu'na Armağan*, 327-333. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013 (Hatemi, "Ultra Vires").
- Hatemi, Hüseyin. "Vakıf Kurumuna Hukuk Tarihi Açısından Genel Bir Bakış". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. LV/4, (1997): 111-128 (Hatemi, "Hukuk Tarihi"). Aynı makalenin farklı tarihlerde yayımlanan nüshaları için bkz. Hatemi, Hüseyin. "Vakıf Kurumuna Hukuk Tarihi Açısından Genel Bir Bakış". İçinde *Günışığında Yönetim*, editör İl Han Özay, 295-311. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2004; Hatemi, Hüseyin. "Vakıf Kurumuna Hukuk Tarihi Açısından Genel Bir Bakış". İçinde *Cumhuriyetin 80. Yılında Uluslararası Vakıf Sempozyumu Kitabı*, 155-167. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2004.
- Hatemi, Hüseyin. *Aile Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 10. Bası, 2023 (Hatemi, *Aile Hukuku*).
- Hatemi, Hüseyin. *İslam Hukuku Dersleri*. İstanbul: Sümer Kitabevi, Gözden Geçirilmiş 4. Bası, 2012 (Hatemi, *İslam Hukuku*).
- Hatemi, Hüseyin. *Kişiler Hukuku Dersleri*. İstanbul: Filiz Kitabevi, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, 2001 (Hatemi, *Kişiler Hukuku Dersleri*).
- Hatemi, Hüseyin. *Kişiler Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, Güncellenmiş 9. Bası, 2021 (Hatemi, *Kişiler Hukuku*).

- Hatemi, Hüseyin. *Medeni Hukuk Tüzel Kişileri Cilt: I (Giriş, Tarihi Gelişim, Eski Vakıflar)*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1979 (Hatemi, *Tüzel Kişiler*).
- Hatemi, Hüseyin. *Önceki ve Bugünkü Türk Hukukunda Vakıf Kurma Muamelesi*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1969 (Hatemi, *Vakıf Kurma Muamelesi*).
- İkizler, Metin ve Yasin Kurban. *Eski ve Yeni Vakıflar Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, Güncellenmiş 2. Bası, 2021.
- İkizler, Metin. "Vakıf Senedinde Değişikliğe Gidilmesi (TMK m. 107, 112 ve 113'ün Kapsamı ve Birbirleriyle İlişkisi)". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 11/1-2, (2007): 165-208 (İkizler, "Vakıf Senedi").
- İkizler, Metin. *Tüzel Kişilerin İlkeli Kişiliği – Bu Uğurda Ana Statünün Anlamı ve İşlevi*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2012 (İkizler, *Tüzel Kişiler*).
- İlhan, Ahmet Furkan. *Yüklemeli (Mükellefiyetli) Bağışlama*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- İnalçık, Halil. "Vakıf Medeniyeti". *Vakıflar Dergisi*. Vakıf Medeniyeti Yılı Özel Sayısı, (2006): 6-7.
- İpşirli, Mehmet. "Câbî". *Çinde Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 6: 529-530. İstanbul: TDV Yayınları, 1992.
- İskenderoğlu, Reşid. *Vakıflar ve Yönetimi*. Ankara: 2004.
- İşeri, Ahmet, Teoman Akünel, Adnan Tezel ve Feridun Bayrakeri. *Türkiye'de Medeni Kanuna Göre Kurulmuş Vakıflar ve Sorunları*. İstanbul: Vehbi Koç Vakfı Yayınları, 1975 (İşeri, Akünel, Tezel ve Bayrakeri, *Vakıflar ve Sorunları*).
- İşeri, Ahmet. "Amerikan Vakıfları Üzerine Bir İnceleme". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3-4/27, (1970): 269-298 (İşeri, "Amerikan Vakıfları").
- İşeri, Ahmet. "Vakıflar (Medeni Kanun'dan Önceki ve Sonraki Vakıf Nev'ileri ve Hukuki Mahiyetleri)". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 21/1, (1964): 199-280 (İşeri, "Vakıflar").
- İşeri, Ahmet. *Türk Medeni Kanununa Göre Vakıf (Tesis)*. Ankara: 1968 (İşeri, *Vakıf (Tesis)*).
- Kahya, Hatice Kübra. "Şeyhülislamın Gerçekleşen Rüyası: Evkaf Bankası'ndan Vakıf Katılım'a Para Vakfıyla Banka Kurma". *Darülfünun İlahiyat Dergisi*. 34/1, (2023): 1-31.
- Karakoç, İrem. *Türk Hukuk Tarihinde Vakıf Müessesesi*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2017.
- Karaman, Hayreddin. "Ayn". *Çinde Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 4: 257-258. Ankara: TDV Yayınları, 1991 (Karaman, "Ayn").
- Karaman, Hayreddin. *Mukayeseli İslam Hukuku-I*. İstanbul: İz Yayıncılık, 9. Baskı, 2014 (Karaman, *Mukayeseli*).
- Karînâbâdîzâde, Ömer Hilmi. *İthafü'l-Ahlaq fi Ahkami'l-Evkaf*. İstanbul: Matbaa-ı Amire, 1890.

- Kazıcı, Ziya. *Osmanlıda Vakıf Medeniyeti*. İstanbul: Kayıhan Yayınları, 2020.
- Keskioğlu, Osman. "Bazı Yönleriyle Vakıflar". *Vakıflar Dergisi*. 10, (2006): 109-112 (Keskioğlu, "Vakıflar").
- Keskioğlu, Osman. *Fıkıh Tarihi ve İslam Hukuku*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1988 (Keskioğlu, *İslam Hukuku*).
- Koç, Nevzat. "Türk Medenî Kanunundaki Düzenlemeler Işığında Vesayet Hukukuna Genel Bir Bakış". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7, (2005): 99-120.
- Koçoğlu, Safa. *Türk Medeni Kanuna Göre Vakıfların Kuruluşu, İşleyişi ve Sona Ermesi*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2022.
- Korkusuz, Refik ve Ömer Ergün. "Hukuksal Boyutları ile Eski ve Yeni Vakıflar". *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 12-13/16-17-18-19, (2007): 69-138.
- Koyunoğlu, H. Hüsnü. *Sosyal Politika Açısından Vakıflar ve XVII. Yüzyıl İstanbul Uygulaması*. İstanbul: Nizamiye Akademi, 2022.
- Köprülü, Bülent. "Medeni Kanun Hükümlerine Göre Vakfın (Tesisin) Meydana Gelebilmesi İçin Mevcudiyeti İktiza Eden Şartlarla Vakıfların (Tesislerin) Nevileri". İçinde *Tahir Taner'e Armağan*, 669-694. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1956 (Köprülü, "Tesis").
- Köprülü, Bülent. "Tarihte Vakıflar". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8/3, (1951): 479-518 (Köprülü, "Tarihte Vakıflar").
- Köprülü, Bülent. *Medenî Hukuk: Genel Prensipler – Kişinin Hukuku (Gerçek Kişiler - Tüzel Kişiler)*, (1-2. Kitaplar). İstanbul: Acar Matbaacılık, Genişletilmiş ve Yenilenmiş 2. Baskı, 1984 (Köprülü, *Medenî Hukuk*).
- Köprülü, M. Fuad. "Vakıf Müessesesinin Hukukî Mahiyeti ve Tarihi Tekâmülü". *Vakıflar Dergisi*, 2, (1942): 1-35 (Köprülü, "Vakıf Müessesesi").
- Köprülü, M. Fuad. *İslâm ve Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları ve Vakıf Müessesesi*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2. Baskı, 2005 (Köprülü, *Vakıf Müessesesi*).
- Köse, Saffet. "Hiyel". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 18: 170-178. İstanbul: TDV Yayınları, 1998.
- Kunter, Halim Baki. "Türk Vakıfları ve Vakfiyeleri Üzerine Mücmel Bir Etüd". *Vakıflar Dergisi*, 1, (1938): 103-129 (Kunter, "Türk Vakıfları").
- Kunter, Halim Baki. "Türk Vakıflarının Milliyetçilik Cephesi". *Vakıflar Dergisi*, 3, (1956): 1-11 (Kunter, "Milliyetçilik").
- Kunter, Halim Baki. "Vakıflarımız". *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, 4, (1966): 5-12 (Kunter, "Vakıflarımız").
- Kuran, Timur. "The Provision of Public Goods under Islamic Law: Origins, Impact, and Limitations of the Waqf System". *Law & Society Review*. 35/4 (2001): 841-897 (Kuran, "Waqf System").

- Kurban Dilek ve Kezban Hatemi. *Bir 'Yabancı'laştırma Hikayesi: Türkiyede Gayrimüslim Cemaatlerin Vakıf ve Taşınmaz Mülkiyet Sorunu*. İstanbul: Tesev Yayınları, 2010.
- Kurt, Yılmaz (Haz.). *Koçi Bey Risâlesi*. Ankara: Akçağ Yayınları, 5. Baskı, 2020.
- Külahçı Serengil, Şölen. "Vakıf Taşınmazlarının Olağanüstü Zamanaşımı Yoluyla Kazanılması (Türk Hukuku - KKTC Hukuku Karşılaştırmalı)". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 60/4, (2011): 921-933.
- Mardin, Ebül'ülâ. *Toprak Hukuku Dersleri*. İstanbul: 1947.
- Mengüç, Fatih Yaşar. "Galleye Müstehak Vakıf Evlatlığının Tespiti Davası". *Adalet Dergisi*. 1/66, (2021): 595-624.
- Meran, Necati. *Zimmet - Rüşvet - İrtikap ve Görevi Kötüye Kullanma Suçları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013.
- Meray, Seha L. *Lozan Barış Konferansı Tutanaklar-Belgeler*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2001, Cilt I, Kitap I ve II.
- Ocak, Nazmi. "Vakıf Çeşitleri ve Ticari İşletme İşleten Vakıfların Tacir Sıfatı". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Prof. Dr. M. Şakir Berki'ye Armağan)*. 5/1-2, (1996): 237 - 253.
- Oğuzman, M. Kemal ve Nami Barlas. *Medeni Hukuk (Giriş - Kaynaklar - Temel Kavramlar)*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 29. Bası, 2023.
- Oğuzman, M. Kemal, Özer Seliçi ve Saibe Oktay-Özdemir. *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*. İstanbul: Filiz Kitabevi, Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 22. Bası, 2024.
- Onar, Sıddık Sami. *İdare Hukukunun Umumi Esasları - II. Cilt*. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1966.
- Öğüz, Tufan. "Vakıflar Kanunu Tasarısının Değerlendirilmesi ve Eleştirisi". *Legal Hukuk Dergisi*. 5/54, (2007): 1819-1832 (Öğüz, "Vakıflar Kanunu Tasarısı").
- Öğüz, Tufan. *Türk Hukukunda Vakıf Tüzel Kişiliğinin Hukuki Esasları*. İstanbul: Beşir Kitabevi, 2007 (Öğüz, *Vakıf Tüzel Kişiliği*).
- Özaydın, M. Enver. "Vakıflarda Yeni Denetim Anlayışı: İç Denetim". *Denetim Dergisi*. 2, (2009): 52 - 59.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Özgüdenli, Osman Gazi. "Vakfiye". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 42: 465-467. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.
- Özkan, Işıl. "Tüzel Kişilerin Ehliyetlerinin Gaye ile Sınırlandırılması". *Adalet Dergisi*. 66/3-4, (1975): 359-371.
- Özkaya, Eraslan. *Eski Vakıf Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2012.
- Özsunay, Ergun. *Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiler*. İstanbul: 1982.
- Öztan, Bilge. *Aile Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2015 (Öztan, *Aile Hukuku*).

- Öztan, Bilge. *Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1970 (Öztan, *Organ Kavramı*).
- Öztan, Bilge. *Tüzel Kişiler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 4. Bası, 2001 (Öztan, *Tüzel Kişiler*).
- Öztürk, Nazif. "Evkâf-ı Hümâyün Nezâreti". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 11: 521-524. İstanbul: TDV Yayınları, 1995 (Öztürk, "Evkâf-ı Hümâyün Nezâreti").
- Öztürk, Nazif. "Mukâtaalı Vakıf". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 31: 132-134. Ankara: TDV Yayınları, 2020 (Öztürk, "Mukâtaalı Vakıf").
- Öztürk, Nazif. "Mütevelli". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 32: 217-220. İstanbul: TDV Yayınları, 2006 (Öztürk, "Mütevelli").
- Öztürk, Nazif. "Vakıflar Hangi Statüde Bir İdarî Yapı İle Yönetilmelidir?". *Vakıflar Dergisi*. 80. Yıl Özel Sayısı, (2019): 11-71 (Öztürk, "İdarî Yapı").
- Öztürk, Nazif. "Vakıfların İdaresi ve Teşkilât Yapısı Üzerinde Düşünceler". *Diyanet Dergisi*. 22/2, (1986): 3-17 (Öztürk, "Vakıfların İdaresi").
- Öztürk, Nazif. *Elmalılı M. Hamdi Yazır Gözüyle Vakıflar (Ahkâmü'l-Evkaf)*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995 (Öztürk, *Elmalılı Gözüyle Vakıflar*).
- Öztürk, Nazif. *Menşei ve Tarihi Gelişimi Açısından Vakıflar*. Ankara: VGM Yayınları, 1983 (Öztürk, *Menşe*).
- Öztürk, Nazif. *Türk Yenileşme Tarihi Çerçevesinde Vakıf Müessesesi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995 (Öztürk, *Vakıf Müessesesi*).
- Özyakışır, Özkan. "Galleye Müstehiklik (Hak Kazanma)". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 10/2, (2019): 387-399.
- Pekcanitez, Hakan, Oğuz Atalay ve Muhammet Özkes. *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2013.
- Polat, Fatma Şeyda. "Türk Medenî Kanununa Göre Kurulan Yeni Vakıfların Kuruluşu ve İşleyişi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2015.
- Reyna Yuda ve Ester Moreno Zonana. *Son Yasal Düzenlemelere Göre Cemaat Vakıfları*. İstanbul: Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş., 2003.
- Sağır, Yusuf. "Gâzî Hüseyin Paşa'nın Girit'teki Vakıf Eserleri". *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 8/2, (2013): 285-301.
- Sâmi, Şemseddin. *Kâmûs-ı Türkî*. İstanbul: Yeditepe Yayınevi, 2021.
- Sarı, Cengiz. *Vakıf Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Sarıkaya, Murat. "Türk Medenî Kanunu'na Göre Vakıflarda Amacın Değiştirilmesi". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 12/2, (2021): 602-619.

- Saymen, Ferit H. *Medeni Hukukumuzda Hükmi Şahıslar (Cemiyet – Vakıf – Tesis)*. İstanbul: Üniversite Kitabevi, 1944 (Saymen, *Hükmi Şahıslar*).
- Saymen, Ferit H. *Türk Medenî Hukuku, Cilt II: Şahsın Hukuku*. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, Yenilenmiş 2. Bası, 1960 (Saymen, *Şahsın Hukuku*).
- Serozan, Rona, B. İlkey Engin ve Yeşim M. Atamer. *Serozan Medenî Hukuk (Genel Bölüm / Kişiler Hukuku)*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, Gözden Geçirilmiş 9. Bası, 2022.
- Serozan, Rona. *Tüzel Kişiler*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1994.
- Solmaz Bilici, Meryem. *Türk Medeni Kanunu Çerçevesinde Mazbut Vakıflar (Örnek Mazbut Vakıf İncelemeli)*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Söğüt, İpek Sevda. “Roma ve Türk Hukuku’nda Aile Fideikomisi (Fideicommissum Familiae Relictum) Kavramı”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. 32/147, (2020): 143-183.
- Spicker, Paul. *The Welfare State: A General Theory*. Londra: Sage Publications, 2000.
- Sungurbey, İsmet. *Eski Vakıfların Temel Kitabı*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1978 (Sungurbey, *Eski Vakıfların Temel Kitabı*).
- Sungurbey, İsmet. *Eski Vakıfların Yeni Sorunları*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2001 (Sungurbey, *Eski Vakıfların Yeni Sorunları*).
- Süeren, Erkin. “Eski Vakıfların Hukuki Yapısının Evrimi”. *Ankara Barosu Dergisi*. 3, (2002): 81- 123.
- Şafak, Ali. “Vakıf Mallarında Tasarruf Açısından Eski-Yeni Hükümler Mukayesesi”. *Vakıf Haftası Dergisi*. 7, (1990): 45-59.
- Şahin Allahverdi, Reyhan. “Zürri Vakıfların İdaresinde Yaşanan Sorunlar”. *The Journal of Academic Social Science Studies*. 43/I, (2016): 313-323.
- Şahin, Nisa Kıymet. “Sivil Toplum Kuruluşlarından (STK) Vakıflarda Muhasebe ve Vergi Uygulamaları”. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, ICAFR 16 Özel Sayısı: 703-718.
- Şener, Abdulkadir. “Eski Hukukumuzda Göre Evladiye Vakıflarda Gelirin Taksimi”. *Vakıf Haftası Dergisi*. 12, (1995): 41-43.
- Tahiroğlu, Bülent ve Belgin Erdoğmuş. *Roma Hukuku Dersleri*. İstanbul: Der Yayınları, 7. Basım, 2011.
- Tan, Turgut. *İdare Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2015.
- Tazebay, M. Uygur, “Osmanlıların Kuruluş Dönemindeki Vakıf Türlerinden Ailevi ve Yarı Ailevi Vakıflar”. *Vakıf Haftası Dergisi*. 4, (1986): 25-28.
- Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem ve R. Murat Önok. *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Tuncay, Aydın. *Eski Vakıf Hükümlerimiz ve Vakıflarla İlgili Bazı İnceleme ve Sorunlar*. İstanbul: Yıldız Sarayı Vakfı Yayınları, 1984.

- Turan, Şerafettin. "Lozan Antlaşması". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 27: 214-217. Ankara: TDV Yayınları, 2003.
- Türk Dil Kurumu. "Türk Dil Kurumu Sözlükleri". (Erişim Tarihi 01.12.2021), <https://sozluk.gov.tr>.
- Türk Hukuk Lügati. Ankara: Başbakanlık Basımevi, 3. Baskı, 1991.
- Uğural, H. Ragıp. "Aslında Vakıf Olan Tarihi ve Mimarî Kıymetî Haiz Eserlerin Vakıflar Umum Müdürlüğü'ne Devrine Dair 7044 Sayılı Kanun". İçinde *VII. Vakıf Haftası*. Ankara: VGM Yayınları, 1990: 137-141.
- Umur, Ziya. *Roma Hukuku (Tarihi Giriş – Kaynaklar – Umumi Mefhumlar – Hakların Himayesi)*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1979.
- Üçok, Coşkun, Ahmet Mumcu ve Gülnihal Bozkurt. *Türk Hukuk Tarihi*. Ankara: Turhan Kitabevi, 23. Bası, 2021.
- Ünal, Mustafa. "İslam Borçlar Hukukunda Fesad Müeyyidesi ile Kısmi Hükümsüzlük ve İptal Edilebilirlik Müeyyidelerinin Mukayesesi". *The Journal of Social Science*. 3/6, (2019): 449 – 473.
- Vakıflar Genel Müdürlüğü. "Mülhak Vakıflar Bölge/İl/İlçe Dağılımı (17.07.2023)". Erişim Tarihi 18.10.2023, https://cdn.vgm.gov.tr/genelicerik/genelicerik_943_290519/ilce-bazinda-mulhak-vakiflar.pdf.
- Vakıflar Genel Müdürlüğü. "Vakıf Kayıtlar Arşivi". Erişim Tarihi 23.02.2022, <https://www.vgm.gov.tr/kurumsal/vakif-kayitlar-arsivi/vakif-kayitlar-arsivi>.
- Vakıflar Genel Müdürlüğü. "Vakıfların Türlerine Göre Dağılımı (14.07.2023)". Erişim Tarihi 18.10.2023, https://cdn.vgm.gov.tr/genelicerik/genelicerik_945_290519/vakif-istatistikleri/yeni-vakiflar2023-sorasi/01-vakiflarin-turlerine-gore-dagilimi--14072023.pdf.
- Vardar Hamamcıoğlu, Gülşah. *Bağışlama Sözleşmesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Velidedeoğlu, Hıfzı Veldet. *Türk Medenî Hukuku, Cilt 1 – Cüz 2: Şahsın Hukuku*. İstanbul: Nurgök Matbaası, Değiştirilmemiş 6. Bası, 1963.
- Yazır, Elmalılı Muhammed Hamdi. *Osmanlı Vakıf Hukukuna Giriş: Ahkâm-ı Evkâf*. Hazırlayan Hamdi Çilingir. İstanbul: Vakıfbank Kültür Yayınları, 2020.
- Yediyıldız, Bahaeddin. "Vakıf". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 42: 479-486. Ankara: TDV Yayınları, 2012 (Yediyıldız, "Vakıf").
- Yediyıldız, Bahaeddin. *XVIII. Yüzyılda Türkiye'de Vakıf Müessesesi: Bir Sosyal Tarih İncelemesi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2003 (Yediyıldız, *Vakıf Müessesesi*).
- Yener, M. Serhat ve Kazım Uslu. *Mazbut ve Mülhak Vakıflarda Vakfiyeden Doğan Haklara İlişkin Davalar*. Ankara: Statü Yayıncılık, 2013.
- Yener, M. Serhat. "Eski Vakıf Hukukunda Vakfiyeden Doğan Sükna Hakkı Üzerinde Bir İnceleme", *Terazi Hukuk Dergisi*, 7/76, (2012): 14-16 (Yener, "Sükna Hakkı").

- Yener, M. Serhat. "Türk Özel Hukuk Sisteminde Vakıf Tüzel Kişiliği ve Vakıfların Taşınmaz Mülkiyeti Üzerinde Düşünceler". *İzmir Barosu Dergisi*. 81/1, (2016): 206-234 (Yener, "Vakıf Tüzel Kişiliği").
- Yener, M. Serhat. *Eski-Yeni Vakıflar Kanununa Göre Vakıf Evlâdiyet Hukuku*. Ankara: Savaş Yayınevi, 2018 (Yener, *Vakıf Evlâdiyet Hukuku*).
- Yılmaz, Mustafa. *Eski Vakıfların ve Taşınmazlarının Günümüzdeki Hukuki Rejimi*. Ankara: Bilge Yayınevi, 2013.
- Yiğit, Güven. "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, 2011.
- Yücel Dericiler, Özge. *Sosyal Haklar ve İnsan Hakları Hukuku Çerçevesinde Devletin Yükümlülükleri (Refah Devletinin Krizi Ekseninde Bir İnceleme)*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2014.
- Yüksel Orhun, Mercan. "Haczin Tasarruf Yetkisine Etkisi". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 22/3, (2016): 2079-2104.
- Yüksel, Hasan. "Vakfiye". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 42: 467-469. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.
- Zevkliler, Aydın, M. Beşir Acabey ve K. Emre Gökyayla. *Medeni Hukuk*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 6. Baskı, 1999.
- Zuki, Mazrul Shahir Md. "Waqf And Its Role In Socioeconomic Development", *ISRA International Journal of Islamic Finance*, 4/2, (2012): 173-178.

Av. Gizem KOÇ

KOLOMBİYA'DA
BARIŞ İÇİN ÖZEL YARGI:
GEÇİŞ DÖNEMİ ADALETİ
KAPSAMINDA BİR ANALİZ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kolombiya’da Barış İçin Özel Yargı: Geçiş Dönemi Adaleti Kapsamında Bir Analiz
Gizem Koç

Hukuk Yayınları Dizisi – 3806

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 826 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

1. Kitaplar

- Arenas, Jacobo. *Kolombiya Halk Gerillası*. İstanbul: Yar Yayınları, 1994.
- Bassiouni, M. Cherif. *Introduction to International Criminal Law Second Revised Edition*, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2014.
- Çalışır, Hakan. *Kolombiya-FARC Barış Süreci: Bir Çatışmanın Analizi*. İstanbul: Çizgi Kitabevi, 2019.
- Çınar, Yusuf ve Yasin Avcı. *Küresel Riskler ve Bölgesel Krizler*, İstanbul: BİLGESAM Yayınları, 2017.
- Cragin, Kim ve Bruce Hoffman. *Arms Trafficking and Colombia*, Santa Monica: RAND, 2003.
- Duthie, Roger ve Paul Seils. *Justice Mosaics: How Context Shapes Transitional Justice In Fractured Societies*, New York: International Center for Transitional Justice, 2017.
- Elster, Jon. *Closing The Books, Transitional Justice in Historical Perspective*, Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
- Fabra-Zamora, Jorge Luis, Andrés Molina-Ochoa, ve Nancy C. Doubleday. *The Colombian Peace Agreement: A Multidisciplinary Assessment*, New York: Routledge, 2021.
- Greiff, Pablo De ve Roger Duthie. *Transitional justice and development: Making Connections*, New York: Social Science Research Council, 2009.
- Hayner, Priscilla B., *Unspeakable Truths: Transitional Justice and the Challenge of Truth Commissions*, New York: Routledge, 2010.
- Jaspers, Karl. *Suçluluk Sorunu: Almanya'nın Siyasal Sorumluluğu Üzerine*. Haz., Gökhan Yavuz Demir. İstanbul: İthaki Yayınları, 2015.
- Lawther, Cheryl, Luke Moffett ve Dov Jacobs. *Research Handbook on Transitional Justice*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2017.
- Leech, Garry. *The FARC The Longest Insurgency*, Nova Scotia: Fernwood Publishing, 2011.
- Mallinder, Louise. *Amnesty, Human Rights and Political Transitions: Bridging the Peace and Justice Divide*, Oxford: Hart Publishing, 2008.
- Martínez, Angélica Durán. *The Politics of Drug Violence: Criminals, Cops, and Politicians in Colombia and Mexico*, New York: Oxford University Press, 2018.
- McEvoy, Kieran ve Lorna McGregor. *Human Rights In Perspective: Transitional Justice from Below*, Oxford: Hart Publishing, 2008.

- Metin, Sevtap ve Altan Heper. *Ceza Hukuku Felsefesine Katkı: Radbruch Formülü*, İstanbul: Tekin Yayınevi, 2014.
- Minow, Martha. *Between Vengeance And Forgiveness: Facing History After Genocide And Mass Violence*, Boston: Beacon Press, 1998.
- Orozco, César Rojas. *International Law And Transition To Peace In Colombia: Assesing Just Post Bellum in Practice*, Leiden: Brill Nijhoff, 2021.
- Safford, Frank ve Marco Palacios. *Colombia: Fragmented Land, Divided Society*, New York: Oxford University Press, 2001.
- Sancar, Mithat. *Geçmişle Hesaplaşma: Unutma Kültüründen Hatırlama Kültürüne*. İstanbul: İletişim Yayınevi, 2007.
- Sav, Özden. *Uluslararası İnsancıl Hukuk Açısından Savaş ve Barış Hukuku. Devlet ve Ötesi*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği, 2015.
- Schlink, Bernhard. *Geçmişe İlişkin Suç ve Bugünkü Hukuk*. Ankara: Dost Kitabevi, 2012.
- Shklar, Judith N. *Legalism: An Essay On Law, Morals And Politics*. Cambridge: Harvard University Press, 1964.
- Simić, Olivera. *An introduction to transitional justice*, New York: Routledge, 2017.
- Skaar, Elin, Jemima Garcia Godos ve Cath Collins. *Transitional Justice In Latin America: The uneven road from impunity towards accountability*. New York: Routledge, 2016.
- Smith, Nick. *I Was Wrong: The Meaning Of Apologies*. New York: Cambridge University Press, 2008.
- Teitel, Ruti G. *Globalizing Transitional Justice: Contemporary Essays*. New York: Oxford University Press, 2014.
- Teitel, Ruti G. *Transitional Justice*. New York: Oxford University Press, 2000.
- Zehr, Howard. *Changing Lenses: A New Focus for Crime and Justice*. Waterloo: Herald Press, 1990.
- Zernova, Margarita. *Restorative Justice: Ideals and Realities*. Hampshire: Ashgate Publishing, 2007.

2. Makaleler ve Tezler

- Acemoğlu, Daron, Leopoldo Fergusson, James Robinson, Dario Romero ve Juan F. Vargas. "The perils of high-powered incentives: Evidence from Colombia's false positives." *American Economic Journal: Economic Policy*. 12/3 (2020): 1-43.
- Adriaensens, Laura. "Transitional justice in the Colombian Peace Process: An Analysis of The Special Jurisdiction For Peace". Yüksek Lisans Tezi, Ghent University, 2018.
- Aksenova, Marina. "Quality Control in Preliminary Examination: Volume I, The ICC Involvement in Colombia: Walking the Fine Line Between Peace and Justice". *Torkel Opsahl Academic EPublisher*. (2018): 257-282.

- Aktaş, Sururi. "Cezalandırmanın Amacı Üzerine". *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. (2009): 1-25.
- Aktürk, Yasemin Şeyda. "Jaspers'te Suç Kavramı". Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, 2019.
- Andrés, Fabio ve Pabón, Díaz. "Conflict and peace in the making". *Truth, Justice and Reconciliation in Colombia*. (2018): 15-33.
- Arbour, Louise. "Economic And Social Justice For Societies In Transition". *New York University Journal of International Law and Politics*. 40/1 (2007): 1-27.
- Ardıç, Zeynep. "Searching for Transitional Justice Mechanisms In The Kurdish Question In Turkey : Addressing Violations of Social, Economic and Cultural Rights". Doktora Tezi, University of Sussex, 2019.
- Arslan, Emin. "Terörle Mücadele Bağlamında Barış Anlaşması ve Askerî Güç Kullanımı Çözümleri Analizi: FARC-LTTE Örnekleri". Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, 2021.
- Bagheri, Saeed. "Uluslararası Hukukta Suçluların İadesi ve Suçluları Kovuşturma Yükümlülüğü". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 62/1 (2013): 1-40.
- Bakıner, Onur. "Truth Commission Impact on Policy, Courts, and Society", *Annual Review of Law and Social Science*. (2021): 73-91.
- Baysal, Başar. "Kolombiya - FARC Barış Süreci ve Alınacak Dersler". *Güvenlik Yazıları Serisi*. (2020):1-7.
- Bell, C. ve C. O'Rourke. "Does Feminism Need a Theory of Transitional Justice? An Introductory Essay". *International Journal of Transitional Justice*. (2007): 23-44.
- Binder, Christina. "Introduction to the Concept of Transitional Justice." *Republic of Austria, Federal Ministry of Defense and Sports*. (2013): 9-29.
- Bozkurt, M. Uğur. "Uluslararası Ceza Hukuku İlkeleri Kapsamında Ad Hoc Uluslararası Ceza Mahkemelerine Yönelik Eleştiriler ve Uluslararası Ceza Mahkemesi". *Güvenlik Stratejileri Dergisi*. (2010): 73-92.
- Brubaker, Rebecca. "The UN Security Council and Transitional Justice: Colombia". *United Nations University Centre for Policy Research*. (2020): 53-70.
- Carrasco, Salvador Herencia. "The Colombian Special Jurisdiction for Peace:Its Statutory Law and the Road Ahead for the Peace Process". *Groningen Journal of International Law*. (2019): 1-3.
- Dancy, Geoff ve Eric Wiebelhaus-Brahm. "The impact of criminal prosecutions during intrastate conflict". *Journal of Peace Research*. (2017): 1-15.
- Değirmenci, Olgun. "Uluslararası Ceza Hukukunda Komuta Sorumluluğu İlkesi". *Ceza Hukuku Dergisi*. 3/8 (2008): 57-103.
- Dinçer, Hülya. "Geçiş Dönemi Adaleti ve Toplumsal Cinsiyet: Kimin İçin Adalet, Kimin Hakikati?". *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 13/1 (2014): 227-260.

- Dinçer, Hülya. "Uluslararası İnsan Hakları Hukukunda Hakikat Hakkı". Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi, 2017.
- Dunkell, Saskia Nauenberg. "The Politics of Transitional Justice: Seeking to end more than 50 years of war in Colombia". Doktora Tezi, *University of California*, 2018.
- Duque, Catalina Aldana, Daniel Araujo Campo, David Delgado Vitery, María Fernanda Fuentes Tuta ve Fredy Andrés Florián Rodríguez. "Análisis De La Estructura, Competencia y Funcionamiento De La Justicia Especial Para La Paz Frente A Los Propósitos Para Los Cuales Fue Creada". Yüksek Lisans Tezi, *Pontificia Universidad Javeriana*, 2019.
- Eckhardt, Niklas. "The legal framework for the peace process in Colombia and the precarious role of transitional justice". *Verfassung in Recht und Übersee*. (2016): 368–392.
- Erçakıca, Mustafa. "Silahlı Çatışma ve İç Karışıklık Sonrası Dönemlerde İnsan Haklarının Korunmasında Birleşmiş Milletler'in Rolü". Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi, 2019.
- Gedik, Ömer. "50 yıllık İç Savaştan Barış Görüşmelerine Giden Mücadele: FARC ve Kolombiya Örneği". Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, 2017.
- Gómez, Gabriel Ignacio. "The disputes for the Special Jurisdiction for Peace (JEP): A critical reflection on its political and legal meaning". *Vniversitas*, (2020): 1–16.
- Gómez Velásquez, Alejandro. "The constitutional framework for transitional justice in Colombia". *Opinión Jurídica*. 14/28 (2015): 21–44.
- Gonzalez, Fernan. "The Colombian Conflict In Historical Perspective". *Conciliation Resources*. (2004):10-16.
- Gordon, Eleanor. "Crimes of the Powerful in Conflict-Affected Environments: False Positives, Transitional Justice and the Prospects for Peace in Colombia". *State Crime Journal*. (2017): 132–155.
- Grajales, Jacobo. "Private security and paramilitarism in Colombia: Governing in the midst of violence". *Journal of Politics in Latin America*. (2017): 27-48.
- Groeben, Constantin von der. "The conflict in Colombia and the relationship between Humanitarian Law and Human Rights Law in practice: Analysis of the new operational law of the Colombian Armed Forces". *Journal of Conflict and Security Law*. 16/1 (2011): 141–164.
- Groome, Dermot. "Cezasızlığa Karşı Mücadelede Hakikat Hakkı". *Berkeley Journal Of International Law*. 29/1 (2011): 1-24.
- Grover, Leena. "Transitional justice, International law and the United Nations". *Nordic Journal of International Law*. (2019): 359–397.
- Gulzari, Nina. "Implementing Transitional Justice: A Study of South Africa and Bosnia and Herzegovina on the Relevance of Context". Yüksek Lisans Tezi, *Norwegian University of Science and Technology*, 2017.

- Guzman, Lily Rueda ve Barbora Holá. "Punishment in negotiated transitions: The case of the Colombian peace agreement with the FARC-EP". *International Criminal Law Review*. (2019): 127-159.
- Hazan, Pierre. "Measuring the impact of punishment and forgiveness: A framework for evaluating transitional justice". *International Review of the Red Cross*. 88/861 (2006): 19-47.
- Human, Nuraan. "Have Truth Commissions succeeded in dealing with gross human rights violations ? A critical evaluation". Yüksek Lisans Tezi, *University of the Western Cape*, 2009.
- Jasmin Hristov. "Legalizing the Illegal: Paramilitarism in Colombia's 'Post-Paramilitary' Era". *NACLA Report on the Americas*. 42/4 (2009): 12-19.
- Josi, Claudia. "Accountability in the Colombian Peace Agreement: Are the Proposed Sanctions Contrary to Colombi's International Obligations". *Southwestern Law Review*, (2017): 401-421.
- Kelly, Caroline D. "Contextual Complementarity : Assessing Unwillingness And Genuine Prosecutions In Colombia'S Special Jurisdiction For Peace". *Georgetown University Law Center*. (2017): 807-838.
- King, Elizabeth B. Ludwin. "Does Justice Always Require Prosecution ? The International Criminal Court And Transitional Justice Measures". *The Geo. Wash. Int'l L. Review*. (2011):85-120.
- Kiriş, Ayça. "Gender Provisions In Peace Agreements And Equality In Post-Agreement Settings: Cases of The Philippines And Colombia". Yüksek Lisans Tezi, Sabancı University, 2021.
- Knauth, Malena. "Are international transitional justice mechanisms successful in their attempt to establish stable peace in post-civil war societies ?". Yüksek Lisans Tezi, Universiteit Leiden, 2015.
- Köksoy, Fulya. "İç Silahlı Çatışmanın Çözümünde Müzakere Süreçleri: Kuzey İrlanda ve Kolombiya Deneyimleri Üzerine Bir Analiz". Doktora Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, 2017.
- Kora, Andrieu. "Transitional Justice A New Discipline in Human Rights", *SciencesPo*. (2010): 1-37.
- Laplante, Lisa J. "Transitional Justice and Peace Building: Diagnosing and Addressing the Socioeconomic Roots of Violence through a Human Rights Framework". *The International Journal of Transitional Justice*. (2008): 331-355.
- Leebaw, Bronwyn Anne. "The irreconcilable goals of transitional justice". *Human Rights Quarterly*. 30/1 (2008): 95-118.
- LeGrand, Catherine. "The Colombian Crisis in Historical Perspective". *Canadian Journal of Latin American and Caribbean Studies*. (2003): 165-209.
- Lemay Langlois, Léa. "Gender perspective in UN framework for peace processes and transitional justice: The need for a clearer and more inclusive notion of gender". *International Journal of Transitional Justice*. (2017): 1-22.

- Mallinder, Louise. "Can Amnesties and International Justice be Reconciled?" *International Journal of Transitional Justice*. (2007): 208–230.
- Fischer, Martina. "Transitional Justice and Reconciliation: Theory and Practice". *Advancing Conflict Transformation*. *The Berghof Handbook II*. (2011): 405–430.
- McAuliffe, Pdraig. "Reflections of the nexus between justice and peacebuilding". *Journal of Intervention and Statebuilding*. (2017): 1-17.
- McEvoy, Kieran. "Beyond legalism: Towards a thicker understanding of transitional justice". *Journal of Law And Society*. (2007): 411–440.
- Meza, Melba Luz Calle ve Adelaida María Ibarra Padilla. "Jurisdicción especial para la paz: Fundamentos teóricos y características de la justicia transicional en colombia". *Analisis Politico*. (2019): 3–20.
- Mobekk, Eirin. "Transitional Justice in Post-Conflict Societies–Approaches to Reconciliation". *Public Security Management in Post Conflict Societies*. (2005): 261–292.
- Muratoğlu, Cansu. "Geçmişle Yüzleşme Kavramının Hukuk Kuramı Çerçevesinde Değerlendirilmesi". Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2013.
- Murphy, Colleen. "Transitional justice, retributive justice and accountability for wrongdoing". *Theorizing Transitional Justice*. (2015): 59–68.
- Negrea, Andreea. "The Colombian Special Jurisdiction for Peace under the microscope of the ICC : a focus on amnesties and the complementarity principle". Yüksek Lisans Tezi, Universiteit Van Amsterdam.
- Ní Aoláin, Fionnuala. "Advancing feminist positioning in the field of transitional justice". *International Journal of Transitional Justice*. (2012): 205–228.
- Oğuz, Ceren Uysal ve Emine Nur Sezek. "Bir Çatışmanın Analizi ve Müzakere Süreci: Kolombiya'da FARC Örneği". *Barış Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi*. (2020): 185–211.
- Olasolo, Hector ve Joel M.F.Ramirez Mendoza. "The Colombian integrated system of truth, justice, reparation and non-repetition". *Journal of International Criminal Justice*. (2017): 1011–1047.
- Oliveira Morsch, Brenda de. "Retribution vs. Restoration: Tendencies of the Criminal Justice System". Yüksek Lisans Tezi, Dominican University of California, 2019.
- Olson, M. Laura. "Provoking The Dragon on The Patio Matters of transitional justice: Penal Respression vs. Amnesties". (2006): 275-294.
- Orentlicher, Diane. "Settling Accounts : The Duty To Prosecute Human Rights Violations of a Prior Regime". *Articles in Law Reviews&Other Academic Journals*. (1991): 2537–2615.
- Özbek, Veli Özer. "21. Yüzyılda Ceza Adaleti". İstanbul Barosu Yayınları. (2005): 96-109.

- Özel, Kadir Can. "Nürnberg Ve Yassıada Yargılamalarına İlişkin Karşılaştırmalı Bir İnceleme". *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. (2021), 1713-1745.
- Özsoy, Özge Güner. "Mechanisms Behind The Expansion of Last Insurgency Organization ELN Despite The Peace Agreement of Colombia". Yüksek Lisans Tezi, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi*, 2021.
- Parmentier, S. "Mark Drumbl, Atrocity, Punishment and International Law". *Journal of International Criminal Justice*. (2007): 1215-1221.
- Ramirez, Luis-Miguel Gutierrez ve Serkan Köybaşı. "Yarım Asırlık Silahlı Çatışmanın Ardından Barışı Yaratmak Kolombiya'da Geçiş Adaleti Tartışmaları Üzerine İnceleme". *Anayasa Hukuku Dergisi*. 4/8 (2015): 85-105.
- Rebecca Rowen, Jamie. "'We Don't Believe in Transitional Justice: Peace and the Politics of Legal Ideas in Colombia". *Law and Social Inquiry: Journal of the American Bar Foundation*. (2016): 1-26.
- Restrepo, Laura Betancur. "Symposium on the Colombian Peace Talks and International Law, The Legal Status of the Colombian Peace Agreement". *AJIL Unbound*. (2016): 188-192.
- Rincon Villegas, Adriana. "Transitional Justice in the Ongoing Armed Conflict in Colombia". *The University of Georgia*. (2015):1-70.
- Saffon, Maria Paula ve Rodrigo Uprimny. "Uses and Abuses of Transitional Justice in Colombia". *PRIO Policy Brief*. (2007): 1-39.
- Şahin, Mehmet. "Nürnberg Mahkemeleri Üzerine Bir İnceleme". *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. (2010): 49-61.
- Samancı, Uğur. "Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesinin Denetim Organları ve Amerikalılar-Arası İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının Uygulanmasının Denetimi". *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan*. (2019): 1795-1832.
- Savini, Lucía E. M. "Avoiding Amnesty in The Age of Accountability: Colombia's Proposal for Alternative Sentencing". *Deusto Journal of Human Rights*. (2015): 125-158.
- Scharf, Michael P. "The Amnesty Exception to the Jurisdiction of the International Criminal Court". *Cornell International Law Journal*. 32/3 (1999): 507-527.
- Seymen Çakar, Ayşen. "İnsanlığa Karşı Suçlar". *Türkiye Barolar Birliği*. (2012):169-198.
- Sezek, Emine Nur. "Kolombiya Devleti İle FARC Arasındaki Barış Anlaşması ve Kolombiya'da Barış Anlaşması Sonrası Süreç". Yüksek Lisans Tezi, *Akdeniz Üniversitesi*, 2020.
- Sharp, Dustin N. "Interrogating the Peripheries: The Preoccupations of Fourth Generation Transitional Justice". *International Journal of Transitional Justice*, (2019): 149-178.

- Sriram, Chandra Lekha. "Transitional Justice Comes of Age: Enduring Lessons and Challenges". *Issues in Legal Scholarship*. (2006): 1-17.
- Starkweather, David A. "The Retributive Theory of 'Just Deserts' and Victim Participation in Plea Bargaining". *Indiana Law Journal*. 67/3 (1992): 853-878.
- Suzic, Dusan. "The international criminal tribunal for the former Yugoslavia: A Critical Assessment of Transitional Justice In The Former Yugoslavia". Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe University, 2016.
- Tabrizi, Fardin Taherehi. "Transitional justice : has the International Criminal Court achieved justice and peacebuilding for victims in transitional societies through retributive and restorative justice as well as reconciliation ?". Yüksek Lisans Tezi, University of Johannesburg, 2018.
- Taşçı, Gamze. "ABD Hegemonyasını Dış Müdahalecilik Üzerinden İncelemek: Kolombiya, FARC, Narko Terör". Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, 2021.
- Teitel, Ruti G. "Transitional Justice Genealogy". *Harvard Human Rights Journal*. (2003): 69-94.
- Torrada, Luisa. "Restorative Justice in the context of Transitional Justice: Case study of Colombia". Yüksek Lisans Tezi, Universiteit Utrecht, 2018.
- Torres, Ana Paula Peñalva. "Transitional Accountability Only for Some? Accountability Measures against Paramilitary groups". Yüksek Lisans Tezi, Uppsala Universitet, 2017.
- Tutkal, Serhat. "Comics and the Colombian Peace Process: Neoliberal Discourse and the Risk of Revictimization of Displaced Peasants". *SAGE Publishing*. (2022): 1-17.
- Türk, Bedir. "Ceza Adaleti Sisteminde Mağdur Hakları". Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2021.
- Uludağ, Şener. "Onarıcı ve Cezalandırıcı Adalet: Paradigma Değişikliğini Tetikleyen Şartlar". 13/4 (2011): 127-152.
- Urueña, René. "Prosecutorial politics: The ICC's influence in Colombian peace processes, 2003-2017". *American Journal of International Law*. (2017): 104-125.
- Valiñas, Marta. "The Colombian Special Jurisdiction for Peace: A Few Issues for Consideration When Investigating and Adjudicating Sexual and Gender-based Crimes". *Journal of International Criminal Justice*. (2020): 449-467.
- Villamil Rodríguez, Juan Sebastián. "Legal Pluralism and Transitional Justice in Colombia - Is the Special Jurisdiction for Peace a Hybrid Tribunal?". *International Journal of Constitutional Law*. (2020): 229-275.
- Wilt, Harmen Van der ve Maria Nybondas. "The Control Requirement of Command Responsibility: New Insights and Lingering Questions Offered by the Bemba Appeals Chamber Case". *Military Operations and the Notion of Control Under International Law*. (2020): 327-345.

Wood, Rachel Godfrey. "Understanding Colombia's False Positives". *Oxford Transitional Justice Research Working Paper Series*. (2009):1-4.

Zuluaga, Andrés Gustavo Mazuera ve Liliana Damaris Pabón Giraldo. "The special jurisdiction for peace in Colombia: possible International conflicts of jurisdiction". *Juridicas*. 17/2 (2020): 29–52.

3. Mahkeme Kararları

- Corte Constitucional, Sentencia C-080 de 2018. (2018).
- Corte Constitucional, Sentencia C-112 de 2019 (2019).
- Corte Constitucional, Sentencia C-370 de 2016 (2016).
- Corte Constitucional, Sentencia C-579 de 2013. (2013).
- Corte Constitucional, Sentencia C-674 de 2017. (2017).
- Corte Constitucional, "Comunicado No. 01 Sentencia SU020-22", (27.01.2022).
- Corte Constitucional, "Comunicado No. 55 of 14 Sentencia C-674/17, (14.11.2017).
- IACtHR, Case of The Santo Domingo Massacre v. Colombia, (30.11.2012).
- IACtHR, Case of Escué-Zapata v. Colombia, (04.07.2007).
- IACtHR. Case of Rodríguez Vera et al. (The Disappeared from the Palace of Justice) v. Colombia, (14.11.2014).
- IACtHR. Case of the 'Mapiripán Massacre' v. Colombia, (15.09.2005).
- IACtHR. Case of Bámaca-Velásquez v. Guatemala, (25.11.2000).
- IACtHR. Case of Barrios Altos v. Peru, Supervisión de Cumplimiento de Sentencia (07.09.2012).
- IACtHR. Case of Barrios Altos v. Peru, (30.11.2001).
- IACtHR. Case of Bedoya Lima v. Colombia, (26.08.2021).
- IACtHR. Case of Carvajal Carvajal and Other v. Colombia, (13.03.2018).
- IACtHR. Case of Castillo Petruzzi et al. v. Peru, (30.05.1999).
- IACtHR. Case of Gutiérrez-Soler v. Colombia, (12.09.2005)
- IACtHR. Case of Heliodoro Portugal v. Panama (12.08.2008).
- IACtHR. Case of La Cantuta v. Perú, (29.11.2006).
- IACtHR. Case Of Manuel Cepeda Vargas v. Colombia (26.05.2010).
- IACtHR. Case of Massacres of El Mozote and Nearby Places v. El Salvador, (25.10.2012)
- IACtHR. Case of Pueblo Bello Massacre v. Colombia, (31.01.2006).
- IACtHR. Case of Raxcacó-Reyes v. Guatemala (15.09.2005).
- IACtHR. Case of the Afro-descendant Communities displaced from the Cacarica River Basin (Operation Genesis) v. Colombia, (20.11.2013).

- IACtHR. Case of the Rochela Massacre v. Colombia, (11.05.2007).
- IACtHR. Case of the White Van (Paniagua Morales et al) v. Guatemala, (08.03.1998).
- IACtHR. Case of Velásquez-Areco v. Paraguay, (26.09.2006).
- IACtHR. Case of Velásquez-Rodríguez v. Honduras, (29.07.1988).
- IACtHR. Case Of Vera Vera v. Ecuador, (19.05.2011).
- IACtHR. Case of Vereda La Esperanza v. Colombia, (31.08.2017).
- IACtHR. Case of Víctor Manuel Isaza Uribe and Family v. Colombia, (22.07.2011).
- IACtHR. Case of Yarce et al. v. Colombia, (22.11.2016).
- IACtHR. Case of the Vélez Restrepo and Family v. Colombia, (03.09.2012).
- IACtHR. Garay Hermosilla et al. v. Chile, (15.10.1996).
- ICTR. The Prosecutor v. Jean-Paul Akayesu (ICTR-96-4-T), (02.09.1998).
- ICTR. Nahimana et al. (Media case) (ICTR-99-52), (28.11.2007).
- ICTY. The Prosecutor v. Anto Furundžija (IT-95-17/1-T), (10.12.1998).
- ICTY. The Prosecutor v. Tadic, (IT-94-1-AR72), (02.10.1995).
- ICTY. The Prosecutor v. Tihomir Blaškić, (IT-95-14-T), (03.03.2000).
- JEP. Auto No. 19 de 2021. Caso 01 sobre toma de rehenes y graves privaciones de la libertad, (26.01.2021).
- JEP. “República De Colombia Tribunal Para La Paz Sección De Apelación, En el asunto de David Char Navas Auto TP-SA 19 de 2018”, (21.08.2018).

4. İnternet Kaynakları, Raporlar ve Diğer Kaynaklar

- Agencia EFE. “Former FARC leaders recognize responsibility for kidnappings”. <https://www.efe.com/efe/english/portada/former-farc-leaders-recognize-responsibility-for-kidnappings/50000260-4070599> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Aljazeera. “Colombia: Ex-soldiers take responsibility for killing 227”. <https://www.aljazeera.com/news/2021/12/10/colombia-ex-soldiers-take-responsibility-for-killing-227> (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- Alsema, Adriaan. “Colombia releases dynasty politician after vow to identify alleged criminals in congress”. *Colombia Reports*, 01.08.2019. <https://colombiareports.com/colombia-releases-dynasty-politician-after-vow-to-identify-alleged-criminals-in-congress/> (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- Álvarez, Over Laura Íñigo. “The Special Jurisdiction for Peace in Colombia: Challenges and Opportunities for Accountability”. *UCALL Blog*, 09.04.2018. <http://blog.ucall.nl/index.php/2018/04/the-special-jurisdiction-for-peace-in-colombia-challenges-and-opportunities-for-accountability/> (Erişim Tarihi:31/10/2022).

- Ambos, Kai ve Susann Aboueldahab. “Colombia: Time for the ICC Prosecutor to Act”, *EJIL: Talk!*, *Blog of the European Journal of International Law*, (02.04.2019). <https://www.ejiltalk.org/colombia-time-for-the-icc-prosecutor-to-act/> (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- Amnesty International. “Colombia: Agreement must guarantee justice for the millions of victims of the armed conflict”. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2015/09/colombia-agreement-must-guarantee-justice-for-the-millions-of-victims-of-the-armed-conflict/> (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- Amnesty International. “Colombia: Amnesty International calls for dialogue with national government over grave human rights situation”. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/11/colombia-amnesty-international-dialogue-government-human-rights/> (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- Amnesty International. “The authorities must implement the IACHR’s recommendations regarding human rights violations reported in the context of the National Strike”, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/07/colombia-las-autoridades-deben-cumplir-con-las-recomendaciones-de-la-cidh-relativas-a-las-violaciones-de-derechos-humanos-denunciadas-en-el-contexto-del-paro-nacional/> (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- Anton, Egoitz Gago. “Kolombiya Barış Sürecinde Son Durum: Sürdürülebilir Barışa Ulaşmak Mümkün mü? Dr. Egoitz Gago Anton ile Söyleşi.” Bahar Başer ve Elly Harrowell tarafından gerçekleştirilen bir söyleşi. *Birikim Dergisi*, (01.03.2021) <https://birikimdergisi.com/guncel/10505/kolombiya-baris-surecinde-son-durum-surdurulebilir-barisa-ulasmak-mumkun-mu> (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- Asuntoslegales. “JEP sí puede practicar pruebas en procesos de extradición según la Corte Constitucional”, <https://www.asuntoslegales.com.co/actualidad/jep-si-puede-practicar-pruebas-en-procesos-de-extradicion-segun-la-corte-constitucional-2839512> (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- Bakiner, Onur. “Kolombiya’da Silahlar Susarken: Barış İçin Özel Yargı”. *Hakikat Adalet Hafıza Merkezi*, (27.09.2016), <https://hakikatadalethafiza.org/kolombiyada-silahlar-susarken-baris-icin-ozel-yargi/> (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- Benslimane, Yasmina. “International Criminal Law-The ICC: Colombia and Chiquita Brands”, *Politics 4 Her*, (02.09.2020), <https://politics4her.wordpress.com/2020/09/02/international-criminal-law-the-icc-colombia-and-chiquita-brands/> (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- BİA Haber Merkezi. “Kolombiya Kalıcı Barış Anlaşmasının Tam Metni”, <https://m.bianet.org/bianet/siyaset/176315-kolombiya-kalici-baris-anlasmasin-in-tam-metni>. (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- Cantrell, D. Alvin ve Muhger D., Murl. *Drugs and Terror: A Threat to U.S. National Security*. Pennsylvania, Carlisle Barracks: United States Army War College, 1992, <https://web.archive.org/web/20170518191958/https://www.hsdl.org/?view&did=13630> (Erişim Tarihi:31/10/2022).

- Centre for International Law Research and Policy: Case Matrix Network. *International Criminal Law Guidelines: Command Responsibility*. Brussels: Centre for International Law Research and Policy, 2016.
- CGTN America. "A visit to a camp for Colombia's guerilla group the FARC". Youtube video, (18.12.2015), <https://www.youtube.com/watch?v=ihD3CaLpcRE> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Cobb, Julia Symmes. "Colombia's former FARC accept responsibility for kidnappings", *Reuters*, (30.04.2021), <https://www.reuters.com/world/americas/colombias-former-farc-accept-responsibility-kidnappings-2021-04-30/> (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- Colombia ELHERALDO. "JEP sí puede pedir pruebas en procesos de extradición", <https://www.elheraldo.co/colombia/jep-si-puede-pedir-pruebas-en-procesos-de-extradicion-607324> (Erişim Tarihi:31/10/2022) .
- Colombia Reports. "Colombia wants paramilitary chiefs in prison, not testifying in court", <https://colombiareports.com/colombia-wants-paramilitary-chiefs-in-prison-not-testifying-in-court/> (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- BBC News. "Colombia saw 145 activists killed in 2021, ombudsman says", <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-59984858>, (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Colombia Support Network. "David Char, The First Of Those Prosecuted For 'Parapolitica' To Be Accepted By The JEP", <https://colombiasupport.net/2019/05/david-char-the-first-of-those-prosecuted-for-parapolitica-to-be-accepted-by-the-jep/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Comisión de la Verdad. *Hay futuro si hay verdad. Informe Final de la Comisión para el Esclarecimiento de la Verdad, la Convivencia y la No Repetición, No matarás: Relato histórico del conflicto armado interno en Colombia*. Bogota: Comisión de la Verdad, 2022.
- Espacio de Cooperación para La Paz. *Comunidad Internacional en Alerta por una Cauca en Paz: Maximum Alert Ongoing Murder of the Indigenous Community in the Department of Cauca*. Bogota: Espacio de Cooperación para La Paz, 2022.
- Daşlı, Güneş, Nisan Alıcı ve Julia Poch Figueras. *Barış ve Toplumsal Cinsiyet: Kolombiya Barış Süreci*. Ankara: Demos Yayınları, 2018.
- Dejusticia. "Fallo de la Corte Constitucional confirma la competencia de la JEP", <https://www.dejusticia.org/fallo-de-la-corte-constitucional-confirma-la-competencia-de-la-jep/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Democracy Now. "Colombian Indigenous Leader José Albeiro Camayo Killed by Armed Group", https://www.democracynow.org/2022/1/26/headlines/colombian_indigenous_leader_jose_albeiro_camayo_killed_by_armed_group (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Democratic Progress Institute. *Kolombiya'da Siyasal Şiddet ve Henüz Olgunlaşmayan Barış Süreci*. Londra: Democratic Progress Institute, 2013.

- Demos Araştırma Derneği. “İnfografiklerle Kolombiya Barış Süreci”, <https://demos.org.tr/kolombiya-baris-sureci/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Devex. “Defensoria Del Pueblo (Colombia)”, <https://www.devex.com/organizations/defensoria-del-pueblo-colombia-145471> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. “Uluslararası Ceza Mahkemesi”, https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/uluslararası_isbirligi/uluslararası_mahkemeler/ucm.html (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- El Colombiano. “La parapolítica debutó en la JEP con David Char”, <https://www.elcolombiano.com/colombia/paz-y-derechos-humanos/la-parapolitica-debuto-en-la-jep-con-david-char-HF11636247> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- El Espectador. “Caso Unión Patriótica será resuelto en la Corte Interamericana de Derechos Humanos”, <https://www.elespectador.com/colombia-20/jep-y-desaparecidos/caso-union-patriotica-sera-resuelto-en-la-corte-interamericana-de-derechos-humanos-article/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- El Espectador. “JEP ratifica que no puede investigar a ‘Otoniel’, jefe del Clan del Golfo”, (<https://www.elespectador.com/judicial/jep-ratifica-que-no-puede-investigar-a-otoniel-jefe-del-clan-del-golfo/>) (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- El País. “La JEP rechazó el sometimiento de ‘Otoniel’ como tercero civil responsable”, <https://www.elpais.com.co/judicial/la-jep-rechazo-el-sometimiento-de-otoniel-como-tercero-civil-responsable.html>. (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- El Tiempo. “Char reconoce entrefa de \$50 millones a ‘paras’ en audiencia ante JEP”, <https://www.eltiempo.com/justicia/jep-colombia/david-char-continua-ante-la-jep-su-version-sobre-parapolitica-424418> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- El Tiempo. “Estas son las seis objeciones de Duque a la ley estatutaria de la JEP”, <https://www.eltiempo.com/politica/gobierno/cuales-son-las-seis-objeciones-de-duque-a-la-ley-estatutaria-de-la-jep-336150> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- El Tiempo. “Las plegarias por verdad y justicia de las Madres de Soacha a la JEP”, <https://www.eltiempo.com/justicia/jep-colombia/lo-que-pidieron-las-madres-de-soacha-a-la-jep-sobre-falsos-positivos-424280> Erişim Tarihi: 31/10/2022)
- El Espectador. “Los retos de la JEP para implementar sanciones a los responsables del conflicto”, <https://www.elespectador.com/colombia-20/jep-y-desaparecidos/sanciones-propias-uno-de-los-retos-de-la-jep-para-en-2022/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- France 24. “FARC leaders take responsibility for kidnappings”, <https://www.france24.com/en/20190923-farc-leaders-take-responsibility-for-kidnappings> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- The Kroc Institute for International Peace Studies. *Fifth Kroc Institute report on Colombian peace agreement shows continued progress despite adversity*. Notre Dame: The Kroc Institute for International Peace Studies, 2021, <https://kroc.nd.edu/news-events/news/fifth-kroc-institute-report-on-colombian-peace-agreement-shows-continued-progress-despite-adversity/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)

- Fundacion Ideas para La Paz. *Especial: los debates sobre justicia transicional*. Bogota: Fundacion Ideas para La Paz, 2016.
- Foggin, Sophie. “Colombia’s president rejects parts of JEP bill in a bid for more ‘genuine’ transitional justice”, *Latin America Reports*, (14.03.2019), <https://latinamericareports.com/colombias-president-rejects-parts-of-jep-bill-in-a-bid-for-more-genuine-transitional-justice/1410/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Freeman, Mark. *Amnesties and DDR Programs*. New York: International Center for Transitional Justice, 2010.
- Avocats Sans Frontières. *Towards a Comprehensive & Holistic Transitional Justice Policy for Uganda: Exploring Linkages between Transitional Justice Mechanisms*. Brussels: European Union, Avocats Sans Frontières, 2013.
- Global Initiative for Justice Truth&Reconciliation. *Roles and Responsibilities of The Private Sector in Transitional Justice Processes in Latin America: The cases of Colombia, Guatemala and Argentina*. Washington: Due Process of Law Foundation, New York: International Coalition of Sites of Conscience, 2021.
- Harper, Brian ve Holly K. Sonneland. “Explainer: Colombia’s Special Jurisdiction for Peace (JEP)”, *AS/COA*, (03.08.2018), <https://www.as-coa.org/articles/explainer-colombias-special-jurisdiction-peace-jep> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Harvard University. “Lessons in Leadership: A Conversation with Juan Manuel Santos, former President of Colombia”. Youtube video, (24.04.2019), <https://www.youtube.com/watch?v=t7qjPSroMew> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Hillebrecht, Courtney, Sandra Borda ve Alexandra Huneus. “Colombia’s Constrained Peace Process: How Courts Alter Peace-Making”, *OpenDemocracy*, (26.07.2016). <https://www.opendemocracy.net/en/openglobalrights-openpage/colombia-s-constrained-peace-pr/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Human Rights Watch. “Colombia: Letter to the Prosecutor of the International Criminal Court”, <https://www.hrw.org/news/2021/10/14/colombia-letter-prosecutor-international-criminal-court> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Human Rights Watch. “Análisis de Human Rights Watch sobre el ‘Acuerdo sobre las Víctimas del Conflicto’ alcanzado por el gobierno de Colombia y las FARC”, https://www.hrw.org/es/news/2015/12/21/analisis-de-human-rights-watch-sobre-el-acuerdo-sobre-las-victimas-del-conflicto#_edn7 (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Human Rights Watch. “On Their Watch: Evidence of Senior Army Officers’ Responsibility for False Positive Killings in Colombia”, <https://www.hrw.org/report/2015/06/24/their-watch/evidence-senior-army-officers-responsibility-false-positive-killings> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Human Rights Watch. “Amicus brief on killings of human rights defenders in Colombia”, <https://www.hrw.org/news/2021/04/20/amicus-brief-killings-human-rights-defenders-colombia> (Erişim Tarihi:31/10/2022)

- Human Rights Watch. “Amicus curiae regarding the Special Jurisdiction for Peace”, <https://www.hrw.org/news/2018/06/05/amicus-curiae-regarding-special-jurisdiction-peace> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Human Rights Watch. *Universal Periodic Review Submission: Colombia*. New York: Human Rights Watch, 2017.
- Human Rights Watch. “Left undefended: Killings of rights defenders in Colombia’s remote communities”, https://www.hrw.org/report/2021/02/10/left-undefended/killings-rights-defenders-colombias-remote-communities#_ftn12 (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Human Rights Watch. “World Report 2017 On Colombia: Events of 2016”, <https://www.hrw.org/world-report/2017/country-chapters/colombia> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Inter-American Commission on Human Rights. Strategic Plan 2017-2021, Washington: Organization of American States Secretariat for Political Affairs, 2017.
- IACtHR. “What is the I/A Court H.R.?: Which States have accepted the Contentious Jurisdiction of the Court?”, https://corteidh.or.cr/que_es_la_corte.cfm?lang=en (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- ICC-OTP. “Report on Preliminary Examination Activities 2014”, <http://www.icc-cpi.int/NR/rdonlyres/C433C462-7C4E-4358-8A72-8D99FD00E8CD/285209/OTP2012ReportonPreliminaryExaminations22Nov2012.pdf> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- ICC. “ICC Prosecutor, Mr Karim A. A. Khan QC, concludes the preliminary examination of the Situation in Colombia with a Cooperation Agreement with the Government charting the next stage in support of domestic efforts to advance transitional justice”, <https://www.icc-cpi.int/Pages/item.aspx?name=pr1623> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- ICC. “ICC Prosecutor Fatou Bensouda, Statement of ICC Prosecutor, Fatou Bensouda, on the Conclusion of the Peace Negotiations between the Government of Colombia and the FARC”, <https://www.icc-cpi.int/Pages/item.aspx?name=160901-otp-stat-colombia> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- ICC. *Policy Paper on Case Selection and Prioritisation*. Den Haag: ICC, 2016.
- ICC. “Preliminary examination: Colombia”, <https://www.icc-cpi.int/colombia> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- ICC. “Roma Statute: Status”, https://treaties.un.org/Pages/ShowMTDSGDetails.aspx?src=UNTSO&tabid=2&mtdsg_no=XVIII-10&chapter=18&lang=en#EndDec (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- International Crisis Group. *Transitional Justice and Colombia’s Peace Talks*. Brussels: International Crisis Group, 2013, <https://www.crisisgroup.org/latin-america-caribbean/andes/colombia/transitional-justice-and-colombia-s-peace-talks> (Erişim Tarihi:31/10/2022)

- ICJ. “Colombia: The Special Jurisdiction for Peace, Analysis One Year and a Half After its Entry into Operation”, (2019).
- ICJ Global Redress and Accountability Initiative. *Achieving Justice for Gross Human Rights Violations in Tajikistan*. Geneva: International Commission of Jurists, 2017.
- International Committee of the Red Cross. “Civilian ‘direct participation in hostilities’:overview”, <https://www.icrc.org/en/document/civilian-direct-participation-hostilities> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- International Committee of the Red Cross. “Direct participation in hostilities: questions&answers”, <https://www.icrc.org/en/doc/resources/documents/faq/direct-participation-ihl-faq-020609.htm> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- International Committee of the Red Cross ve Nils Melzer. *Interpretive Guidance On The Notion Of Direct Participation In Hostilities Under International Humanitarian Law*. Geneva: International Committee of the Red Cross, 2009.
- ICTJ. “Colombia at a Crossroads: The Impact of Presidential Elections on the Peace Process”, <https://www.ictj.org/news/colombia-crossroad-impact-presidential-elections> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- ICTJ. “What Is Transitional Justice?”, <https://www.ictj.org/about/transitional-justice> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Infobae. “Last resort: victims of Otoniel try to stop their extradition with tutelage to the JEP”, <https://www.infobae.com/en/2022/04/13/last-resort-victims-of-otoniel-try-to-stop-their-extradition-with-tutelage-to-the-jep/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- InSightCrime. “Dairo Antonio Úsuga, alias ‘Otoniel’”, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/dairo-antonio-usuga-otoniel/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Inter-American Commission on Human Rights. *Follow-up to recommendations made by the IACHR in its fourth report on Human Rights in Colombia: Annual Report 2017*. Washington: Inter-American Commission on Human Rights, 2017.
- Inter-American Commission on Human Rights- Organization of American States. “Human Rights Protection In The Colombian Legal And Political System”, <http://www.iachr.org/countryrep/Colom99en/chapter-2.htm> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Inter-American Commission on Human Rights-Organization of American States. “Third Report on the Human Rights Situation in Colombia: Context For The Analysis Of The Human Rights Situation In Colombia”, <http://www.iachr.org/countryrep/Colom99en/Chapter-1.htm> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Isacson, Adam. *WOLA Advocacy for Human Rights in the Americas, A Long Way to Go: Implementing Colombia’s peace accord after five years*. Washington: WOLA, 2021.

- JEP. “21 Miembros Del Ejército y Un Civil Reconocen Ante La JEP Su Responsabilidad Por Falsos Positivos En El Catatumbo y En La Costa Caribe”, <https://www.jep.gov.co/Sala-de-Prensa/Paginas/21-miembros-del-Ejército-y-un-civil-reconocen-su-responsabilidad-por-falsos-positivos-en-el-Catatumbo-y-en-la-Costa-Caribe.aspx> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- JEP. “657 terceros civiles han solicitado su sometimiento a la JEP”, <https://www.jep.gov.co/Sala-de-Prensa/Paginas/657-terceros-civiles-han-solicitado-su-sometimiento-a-la-JEP.aspx> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- JEP. “Audiencia de aporte a la verdad del exsenador David Char, sometido a la JEP”, <https://www.jep.gov.co/Sala-de-Prensa/Paginas/Audiencia-de-aporte-a-la-verdad-de-exsenador-David-Char,-sometido-a-la-JEP.aspx> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- JEP. *Comprehensive System of Truth Justice Reparation and Non-Repetition (SIVJRNR)*. Bogota: JEP, La Unidad de Búsqueda de Personas dadas por Desaparecidas, Comisión de la Verdad, 2019.
- JEP. “Con el inicio de las audiencias de reconocimiento, la JEP se acerca a la imposición de las primeras sanciones”, <https://www.jep.gov.co/Sala-de-Prensa/Paginas/Con-el-inicio-de-las-audiencias-de-reconocimiento,-la-JEP-se-acerca-la-imposición-de-primeras-sanciones.aspx> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- JEP. *Count With US For Peace Never For War*. Bogota: JEP, 2019.
- JEP. “Crímenes cometidos por la fuerza pública, agentes del Estado en asociación con grupos paramilitares, o terceros civiles en el conflicto armado”, <https://www.jep.gov.co/macrocasos/caso08.html>. (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- JEP. “En 2021 el conflicto armado se reactivó en 12 zonas del país: UIA”, <https://www.jep.gov.co/Sala-de-Prensa/Paginas/En-2021-el-conflicto-armado-se-reactivó-en-12-zonas-del-país,-dio-a-conocer-la-UIA-de-la-JEP.aspx> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- JEP. “La JEP abre Caso 09 para investigar los crímenes cometidos en contra de pueblos y territorios étnicos”, <https://www.jep.gov.co/Sala-de-Prensa/Paginas/JEP-abre-caso-09-investigar-crimenes-contr-pueblos-etnicos.aspx>. (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- JEP. “La JEP abre investigación sobre discriminaciones y violencias a víctimas de reclutamiento LGBTI, dentro del Caso 07”, <https://www.jep.gov.co/Sala-de-Prensa/Paginas/La-JEP-abre-investigación-sobre-discriminaciones-y-violencias-a-víctimas-de-reclutamiento-LGBTI,-dentro-del-Caso-07.aspx> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- JEP. “La JEP abre Macrocaso 10 para investigar los graves crímenes e infracciones al diH cometidos por las FARC-EP”, <https://www.jep.gov.co/Sala-de-Prensa/Paginas/La-JEP-abre-macrocaso-10-para-investigar-los-graves-crimenes-e-infracciones-al-DIH-cometidos-por-las-Farc-EP.aspx>. (Erişim Tarihi:31/10/2022)

- JEP. “La JEP expidió su primera Resolución de Conclusiones: los 11 imputados por ‘falsos positivos’ en el Catatumbo son elegibles para que el Tribunal para la Paz les imponga sanciones propias” <https://www.jep.gov.co/Sala-de-Prensa/Paginas/jep-resolucion-conclusiones-imputados-falsos-positivos-catatumbo-sanciones-propias.aspx> (Erişim Tarihi: 31/10/2022)
- JEP. “La JEP rechazó la solicitud de sometimiento de Dairo Antonio Úsuga David”, <https://www.jep.gov.co/Sala-de-Prensa/Paginas/La-JEP-rechazó-la-solicitud-de-sometimiento-de-Dairo-Antonio-Úsuga-David.aspx> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- JEP. “Oficina Del Alto Comisionado Para La Paz, ABC: Special Jurisdiction For Peace”. <https://www.jep.gov.co/Paginas/JEP/Jurisdiccion-Especial-para-la-Paz.aspx> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- JEP. *Criteria y metodología de priorización de casos y situaciones*. Bogota: JEP, 2018.
- Justice for Colombia. “Campaigns: Justice for Santrich”, <https://justiceforcolombia.org/about-jfc/campaigns/free-colombias-political-prisoners/> (Erişim Tarihi: 31/10/2022)
- Leon, Perez. “Peace in Colombia, and the importance of victims’ participation in the process”, *The Upstream Journal*, (02.05.2017), <https://upstreamjournal.org/colombia-peace-process/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Liévano, Andrés Bermúdez. “A First In Colombia: Eight FARC’s Charged With War Crimes And Crimes Against Humanity”, *JusticeInfo.net*, (02.02.2021), <https://www.justiceinfo.net/en/69281-first-colombia-eight-farcs-charged-war-crimes-crimes-against-humanity.html> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Liévano, Andrés Bermúdez. “The Colombian Transitional Justice’s Paramilitary Dilemma”, *JusticeInfo.net*, (04.06.2020), <https://www.justiceinfo.net/en/44484-the-colombian-transitional-justice-paramilitary-dilemma.html> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Liévano, Andrés Bermúdez. “What Penalties? Colombia’s Justice Challenge In 2020”, *JusticeInfo.net*, (09.01.2020), <https://www.justiceinfo.net/en/43487-what-penalties-colombia-justice-challenge-2020.html> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Linkart. “Ubuntu inspires a collaborative art concept”, <https://web.archive.org/web/20130606224927/http://www.linkart.org/index.php/ubuntu-collaborativ-art.html> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Márquez, Gabriel García. “Nobel Konuşması: Latin Amerika’nın Yalnızlığı”, Çevirisi Öykü Didem Aydın tarafından yapılmıştır. *Birikim Dergisi*, (22.04.2021), <https://birikimdergisi.com/guncel/764/nobel-konusmasi-latin-amerikanin-yalnizligi> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Marshall, Tony F. *Restorative Justice An Overview*. Londra: Home Office Research, Development and Statistics Directorate, 1999.
- Martínez, Rocío Liliana Quintero. “Three major challenges the Special Jurisdiction for Peace in Colombia faces”, *OpinioJuris*, (30.07.2019). <http://opiniojuris.org/2019/07/30/three-major-challenges-the-special-jurisdiction-for-peace-in-colombia-faces/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)

- MercoPress. “Colombia’s JEP to open new lines of investigation”, <https://en.mercopress.com/2022/02/21/colombia-s-jep-to-open-new-lines-of-investigation> (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- Mettraux, Guenael. “The Doctrine of Superior/Command Responsibility”. *The Peace and Justice Initiative*, <https://www.peaceandjusticeinitiative.org/implementation-resources/command-responsibility> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Michalowski, Sabine, Michael Cruz, Astrid Orjuela ve Luisa Gómez. *Terceros civiles ante la Jurisdicción Especial para la Paz. Guía de Orientación Jurídica*. Bogotá: Dejusticia, 2020.
- Ministry of Foreign Affairs Department of International Legal Affairs. *Legal considerations in connection with General Assembly resolution 67/88, entitled “Criminal accountability of United Nations officials and experts on mission”*. Bogotá: Ministry of Foreign Affairs, 2013.
- Moffett, Luke. “Between Punishment and Mercy – Alternative Sanctions and the Special Jurisdiction for Peace”, *JusticeinConflict*, (17.04.2019). <https://justiceinconflict.org/2019/04/17/between-punishment-and-mercy-alternative-sanctions-and-the-special-jurisdiction-for-peace/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Morales, Andrés. “The rocky road to peace II: additional challenges at the Special Jurisdiction for Peace in Colombia”, *Ejiltalk*, (12.05.2022), <https://www.ejiltalk.org/the-rocky-road-to-peace-ii-additional-challenges-at-the-special-jurisdiction-for-peace-in-colombia/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- TEDx Talks. “Music as a Language: Victor Wooten at TEDxGabriolaIsland”, Youtube video, (30.05.2013), <https://www.youtube.com/watch?v=2zvW9arAZ0> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Organization of American States. “IACHR meets with the institutions included in the Peace Agreement in Colombia”, https://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/139.asp (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Organization of American States. “IACHR Reaffirms Its Support for the Peace Process in Colombia and Is Monitoring Compliance with Inter-American Standards”, https://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2016/178.asp (Erişim Tarihi: 31/10/2022)
- Organization of American States. “IACHR Wraps Up 167th Session in Colombia”, https://www.oas.org/en/iachr/media_center/PReleases/2018/041.asp (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Observatorio JEP Visible. “Seis objeciones a la ley estatutaria de la JEP, explicadas a profundidad”, <https://jepvisible.com/noticias/417-seis-objeciones-a-la-ley-estatutaria-de-la-jep-explicadas-a-profundidad> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Observatorio Sobre la JEP. “Newsletter No:11, Prioritizing Cases and Situations in the Judicial Panel for Acknowledgment”, https://www.coljuristas.org/observatorio_jep/documentos/documento.php?lan=en&id=146 (Erişim Tarihi:31/10/2022)

- OHCHR. *Annual Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the Situation of Human Rights in Colombia*. New York, Geneva: OHCHR, 2018.
- OHCHR. *General assembly: Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights*. New York, Geneva: OHCHR, 2013.
- OHCHR. *Transitional Justice And Economic, Social, and Cultural Rights UN Doc HR/PUB/13/5. Economic, Social, and Cultural Rights in International Law*, New York, Geneva: OHCHR, 2014.
- Pappier, Juan. "The 'Command Responsibility' Controversy in Colombia", *EJIL:Talk!*, (15.03.2017), <https://www.ejiltalk.org/the-command-responsibility-controversy-in-colombia/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Pappier, Juan ve Kyle Johnson. "Does the FARC still exist? Challenges in Assessing Colombia's ' Post Conflict ' under International Humanitarian Law", *Ejiltalk*, (22.10.2020), <https://www.ejiltalk.org/does-the-farc-still-exist-challenges-in-assessing-colombias-post-conflict-under-international-humanitarian-law/>.
- Pappier, Juan ve Evenson Liz. "ICC Starts Next Chapter in Colombia, But Will It Lead to Justice?", *Ejiltalk*, (15.12.2021), <https://www.ejiltalk.org/icc-starts-next-chapter-in-colombia-but-will-it-lead-to-justice/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Peace Accords Matrix (PAM) ve Kroc Institute for International Peace Studies of Notre Dame. *Five Years of Peace Agreement Implementation in Colombia: Achievements, Challenges and Opportunities to Increase Implementation Levels, December 2016-October 2021*. Notre Dame, IN and Bogotá, Colombia: Peace Accords Matrix/Kroc Institute for International Peace Studies/Keough School of Global Affairs, 2021.
- Peoples Dispatch. "Iván Duque objections to the JEP put Colombia's peace process in jeopardy", <https://peoplesdispatch.org/2019/03/12/ivan-duque-objections-to-the-jep-put-colombias-peace-process-in-jeopardy/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Peoples Dispatch. "Killing of social leaders and human rights defenders continues unabated in Colombia", <https://peoplesdispatch.org/2021/09/23/killing-of-social-leaders-and-human-rights-defenders-continues-unabated-in-colombia/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Piccone, Ted. *Peace with Justice: The Colombian experience with Transitional Justice*. Washington: Foreign Policy at Brookings, 2019.
- Ramos, Fernando. "Corte Constitucional de Colombia rechaza objeciones de Duque sobre la ley estatutaria de la JEP, ¿qué significa?" (20.05.2019), <https://cnnespanol.cnn.com/2019/05/30/corte-constitucional-de-colombia-rechaza-objeciones-de-duque-sobre-la-ley-estatutaria-de-la-jep-que-significa/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Rodeemos El Diálogo. "Auto 019: The JEP Attributes Responsibility For The First Time", <https://uk.rodeemosdialogo.org/2021/03/auto-019-the-jep-attributes-responsibility-for-the-first-time/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)

- Rodríguez, Johana. “ONU cuestiona tratamiento especial a militares en la JEP”, *RCN Radio*, (04.10.2018), <https://www.rcnradio.com/judicial/onu-cuestiona-tratamiento-especial-militares-en-la-jep> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Sandt, Joris van de ve Marianne Moor. *Peace, everyone’s business! Corporate accountability in transitional justice: lessons for Colombia*. Utrecht: PAX, 2017.
- Schaack, Beth Van ve Alex Whiting. “Just Security, Understanding Complicity: When the US Makes a ‘Substantial Contribution’ to War Crimes Committed by Foreign Partners”, (26.01.2017), <https://www.justsecurity.org/36748/understanding-complicity-substantial-contribution-war-crimes-committed-foreign-partners/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Scheffer, David. “Corporate Liability under the Rome Statute”. *Harvard International Law Journal*, (08.07.2016). <https://harvardilj.org/2016/07/corporate-liability-under-the-rome-statute/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Segura, Renata. “Case Against FARC Leader Highlights Challenges for Peace Process Tribunal”, *The International Peace Institute: The Global Observatory*, (10.06.2019), <https://theglobalobservatory.org/2019/06/case-farc-leader-highlights-challenges-peace-process-tribunal/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Segura, Renata ve Delphine Mechoulan. *Made in Havana: How Colombia and the FARC Decided to End the War*. New York: International Peace Institute, 2017.
- Semena. “El acuerdo de paz de Colombia demanda respeto, pero también responsabilidad”, <https://www.semana.com/nacion/articulo/deseo-corte-penal-internacional-justicia-transicional-en-colombia/512820/> (Erişim Tarihi: 31/10/2022)
- Stewart, James. *La Justicia Transicional en Colombia y El Papel de la Corte Penal Internacional*. Bogota: ICC-OTP, 2015.
- Suárez, María Andrea. “JEP rechazó sometimiento como ‘tercero’ de Dairo Antonio Úsuga alias ‘Otoniel’”, *Colombia.com*, (25.03.2022), <https://www.colombia.com/actualidad/nacionales/la-jep-rechazo-sometimiento-de-otoniel-jefe-del-clan-del-golfo-344856> (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- The Bar of Ireland, “Day of Endangered Lawyer 2022: Colombia”, <https://www.lawlibrary.ie/endangered22/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- The Fiji Times. “Colombia extradites accused drug trafficker Otoniel to the United States”, <https://www.fijitimes.com/colombia-extradites-accused-drug-trafficker-otoniel-to-the-united-states/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- The Office of the High Commissioner for Peace. *The Colombian Peace Agreement: The Opportunity To Build Peace*. Bogota: The Office of the High Commissioner for Peace, 2016.
- The Guardian. “‘They can’t silence us’: the female lawyers defending Colombia’s environment”, <https://www.theguardian.com/environment/2021/dec/02/courage-colombia-female-human-rights-defenders-aoe> (Erişim Tarihi:31/10/2022)

- Thoms, Oskar N.T., James Ron ve Roland Paris. *The Effects of Transitional Justice Mechanisms: A Summary of Empirical Research Findings And Implications For Analysts and Practitioners*. Ottawa: Center for International Policy Studies, 2008.
- Torrado, Santiago. “El disidente de las FARC Iván Márquez anuncia que retoma las armas en Colombia”, *El País*, (29.08.2019), https://elpais.com/internacional/2019/08/29/actualidad/1567065255_850419.html (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Torrado, Santiago. “Otoniel se lleva sus verdades a una cárcel de Estados Unidos”, *El País*, (05.05.2022), <https://elpais.com/america-colombia/2022-05-05/otoniel-se-lleva-sus-verdades-a-una-carcel-de-estados-unidos.html> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- United States Institute of Peace. *Transitional Justice: Information Handbook*. Washington: United States Institute of Peace, 2008.
- Travesí, Fernando ve Henry Rivera. *Political Crime, Amnesties, and Pardons*. New York: ICTJ, 2016.
- Serhat Tutkal, “13 Mart Kolombiya Seçimleri Üzerine: Solun Yükselişi”, *MaviDefter*, (15.03.2022), <https://mavidefter.net/13-mart-kolombiya-secimleri-uzerine-solun-yukselisi/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Tutkal, Serhat. “Kolombiya’da paramiliterler sokakta: Clan del Golfo’nun silahlı grevi”, *Kısa Dalga*, (13.05.2022), https://kisadalga.net/yazar/kolombiyada-paramiliterler-sokakta-clan-del-golfonun-silahlı-grevi_30432 (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Tutkal, Serhat. “Kolombiya’da Şiddetin Geçmişi-1”, *MaviDefter*, (08.04.2022), <https://mavidefter.net/kolombiyada-siddetin-gecmisi-1/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Tutkal, Serhat. “Kolombiya’da Şiddetin Geçmişi-2”, *MaviDefter*, (25.04.2022), <https://mavidefter.net/kolombiyada-siddetin-gecmisi-2/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- United Nations Economic and Social Council: Sub-Commission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities. *Question of the Impunity of Perpetrators of Human Rights Violations (Civil and Political)*. New York: United Nations Economic and Social Council, 1997.
- United Nations Department of Economic and Social Affairs. *Goals 16: Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels*. New York: United Nations Department of Economic and Social Affairs, 2022, <https://sdgs.un.org/goals/goal16> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- United Nations. *Guidance Note of The Secretary-General: United Approach to Transitional Justice*. New York: United Nations, 2010.
- Vargas, Claret. “The Peace Agreement in Colombia Matters, and it Could Set an Example for Entrenched Conflicts Elsewhere”, *Dejusticia*, (2016), <https://www.dejusticia.org/en/column/the-peace-agreement-in-colombia-matters-and-it-could-set-an-example-for-entrenched-conflicts-elsewhere/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)

- Veitch, Adam. “Colombia Reports, Colombia’s Supreme Court calls FARC leader ‘Jesus Santrich’ to trial over US drug trafficking charge”, *Colombia Reports*, (06.06.2019), <https://colombiareports.com/amp/colombias-supreme-court-calls-farc-leader-jesus-santrich-to-trial-over-us-drug-trafficking-charge/> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Verdadabierta. “Objeciones a ley estatutaria, ¿el ‘caballo de Troya’ para reformar la JEP?”, <https://verdadabierta.com/objeciones-a-ley-estatutaria-el-caballo-de-troya-para-reformar-la-jep/#1552279206989-03fb1527-72de> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Vivango, J. Miguel. “Colombia Should Think Twice Before Extraditing a Former FARC Commander”, *El Tiempo and HRW*, (07.05.2018), <https://www.hrw.org/news/2018/05/07/colombia-should-think-twice-extraditing-former-farc-commander> (Erişim Tarihi:31/10/2022)
- Wradio. “La carta con la que militares en retiro cuestionan justicia transicional”, <https://www.wradio.com.co/noticias/actualidad/la-carta-con-la-que-militares-en-retiro-cuestionan-justicia-transicional/20161122/nota/3311095.aspx> (Erişim Tarihi:31/10/2022)

5. Mevzuat

- 12 Ağustos 1949 Tarihli Cenevre Sözleşmeleri ve Ek Protokolleri (2008).
- Additional Protocol I to the Geneva Conventions (08.06.1977).
- BM. Birleşmiş Milletler Yargı Bağımsızlığı Temel İlkeleri, (1985).
- BM. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, (16.12.1966).
- BM. İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi, (10.12.1948).
- BM. İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, (10.12.1984).
- BM. Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, (23.03.1976).
- BM. Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Hakkında Sözleşmesi, (09.12.1948).
- BM. Viyana Andlaşmalar Hukuku Sözleşmesi, (22 Mayıs 1969).
- Congreso de Colombia. Estatutaria de la administración de justicia en la Jurisdicción Especial para la Paz, Act 1957 of 2019, (Statutory Law), (06.06.2019).
- Congress de Colombia. Legislative Act No 01 of 4 April 2017 creating the Integral System of Truth, Justice, Reparations and Non-Repetition (Acto Legislativo 01 del 4 abril) (2017). <http://es.presidencia.gov.co/normativa/normativa/ACTO LEGISLATIVO N° 01 DE 4 DE ABRIL DE 2017.pdf>.
- El Congreso de Colombia. Código Penal de Colombia: Ley 599 de 2000, (Criminal Code of Colombia: Law 599 of 2000), (2000). https://www.unodc.org/res/cld/legislation/can/codigo-penal_html/Codigo_Penal.pdf.

- El Congreso De Colombia. Por Medio Del Cual Se Adoptan Unas Reglas De Procedimiento Para La Jurisdicción Especial Para La Paz, (Procedural Law), Law 1922 of 18 July 2018, (18.07.2018). <https://www.funcionpublica.gov.co/eva/gestornormativo/norma.php?i=8754>.
- Government of Colombia and FARC-EP. “Final Agreement to End the Armed Conflict and Build a Stable and Lasting Peace”, (24.11.2016), [https://www.peaceagreements.org/wview/1845/Final Agreement to End the Armed Conflict and Build a Stable and Lasting Peace](https://www.peaceagreements.org/wview/1845/Final%20Agreement%20to%20End%20the%20Armed%20Conflict%20and%20Build%20a%20Stable%20and%20Lasting%20Peace).
- ICC. Cooperation Agreement Between The Office of The Prosecutor of The International Criminal Court and The Government of Colombia, (28.10.2021).
- ICRC. Customary IHL-Rule 5. Definition of Civilians, https://ihl-databases.icrc.org/customary-ihl/eng/docs/v1_rul_rule5.
- OAS. Inter-American Convention on Forced Disappearance of Persons, (09.06.1994), <http://www.oas.org/juridico/english/treaties/a-60.html>.
- OAS. Inter-American Convention to Prevent and Punish Torture, (12.05.1985), <https://www.oas.org/en/iachr/mandate/Basics/torture.asp>.
- OAS. American Convention on Human Rights (Pact of San José), (22.11.1969).
- OHCHR. Principles on the Effective Prevention and Investigation of Extra-legal, Arbitrary and Summary Executions, (24.05.1989), <https://www.unhcr.org/publications/manuals/4d9352319/unhcr-protection-training-manual-european-border-entry-officials-2-legal.html?query=excom> 1989.
- UCM. Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü, (1998).
- UN. International Covenant on Civil and Political Rights, General comment No.36, (03.09.2019).
- UN. Security Council, Resolution 1325, (31.10.2000).
- UN-Security Council. Resolution 2261 (2016), Adopted by the Security Council at its 7609th meeting, Resolutions S/RES/2261, (25.01.2016), <http://unscr.com/en/resolutions/doc/2261>.
- UN. General Assembly Resolution 147, UN GA, 60th Session, Basic Principles and Guidelines on the Right to a Remedy and Reparation, A/RES/60/147, (16.12.2005), <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/RemedyAndReparation.asp>, (Erişim Tarihi:31/10/2022).
- UNSC. Statute of the International Criminal Tribunal for The Former Yugoslavia, (1993).
- UNSC. Statute of the International Tribunal for Rwanda, (1994).
- UNSC. Statute of the Special Court for Sierra Leone, (2002).
- The Political Consitution of Colombia of 1991, (1991). https://www.constituteproject.org/constitution/Colombia_2013?lang=en.

Didem YELDAN

Yargıtay Cumhuriyet Savcısı

CİNSEL DOKUNULMAZLIĞA KARŞI SUÇLAR

- ☆ Cinsel Saldırı
- ☆ Çocukların Cinsel İstismarı
- ☆ Reşit Olmayanla Cinsel İlişki
- ☆ Cinsel Taciz
- ☆ Kişiyi Hür. Yoksun Kılma
- ☆ Basit Yargılama Usulü
- ☆ Seri Muhakeme Usulü
- ☆ Usul Hükümleri

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar
Didem Yeldan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3797

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 827 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Adalet Bakanlığı Mağdur Hakları Daire Başkanlığı, Mağdura Yaklaşım Kılavuzu, Ankara, 2016
- Akkaya, Çetin**, Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar, (2018, 2024)
- Artuk/Gökçen/Yenidünya**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 7. Baskı (2006)
- Artuk-Alşahin**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 65(4) 2016:3243-3270
- Arslantürk, Mustafa**, Türk Ceza Kanunu Uygulamasında Cinsel Suçlar, (2018), 4.Baskı
- Ataman, Erkan**, (2011) 5237 sy TCK'nun da Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku ABD., Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- Atılgan, Eylem Ümit/Yağcıoğlu, Sedat/Çavdar, Yaşar**, (2014) Çocuklarla Adli Görüşme İçin Rehber
- Artuç, Mustafa**, Pratik Türk Ceza Kanunu, 2.Baskı
- Baytemir, Erdal**, Cinsel Dokunulmazlığa ve Kişi hürriyetine ve Genel Ahlakla Karşı Suçlar, (2009), 2.Baskı
- Baytemir, Erdal**, Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, (2019)
- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, (1993) BM Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi
- Çalışkan, Suat**, (2014) **Ceza Yargılamasında Beraat Kararı**, Ankara: Adalet Yayınevi
- Gökçen, Ahmet**, Hürriyete karşı suçlar (5237 sayılı TCK 106-122 md)
- Gülşen, Recep**, Hürriyeti Tahdit Suçları, (2002)
- Kocaoğlu, Sinan**, (2016) Yargı Kararları Işığında Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, Ankara: Yetkin Yayınevi
- Korkusuz, Gülşah**, Cinsel Saldırı Suçu, (2013) İÜHFİM C.LXXI

- Malkoç, İsmail**, Yeni Türk Ceza Kanunu, 1.Cild,(2008)
- Özbek, Özer Veli**, (2008) TCK İzmir Şerhi, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, Cilt 2 Özel Hükümler, 1.baskı Seçkin Yayınevi
- Parlar, Ali / Hatipoğlu, Muzaffer**, Türk Ceza Kanunu Yorumu, 2.Baskı Cild 2, (2008)
- Parlar, Ali / Hatipoğlu, Muzaffer**, Uygulamada TCK Rehberi, (2015)
- Parlar, Ali / Hatipoğlu, Muzaffer**, Türk Ceza Kanunu Yorumu, (2007)
- Polat, Oğuz**, (2013) **Klinik Adli Tıp, 6. Baskı**, Ankara: Seçkin Yayınevi
- Sevük, Handan Yokuş**, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Suçları
- Tezcan/Erdem/Önok**, Teorik ve Pratik ceza Hukuku, 3.Baskı, (2006)
- Tezcan/Erdem/Önok**, Teorik ve Pratik ceza Hukuku, 5.Baskı, (2007)
- Toroslu, Nevzat**, Ceza Hukuku Özel Kısım, (2005)
- Tuğrul, A.C./Tuğrul, M.C.**, Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suçlar&Ensest İlişkiler, (2018)
- Yargıtay Ceza Daireleri Uygulamasında Sıklıkla Rastlanan Bozma sebepleri, (2018) İkinci baskı,
- Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu (2014) 2. Baskı, 3.Cilt
- Yeldan, Ali/Taneri, Gökhan**, Cinsel Suçlarda ispatve sübut, 2017
- Yeldan, Didem/ Taneri, Gökhan**, (2019) Cinsel Suçlarda Beraat
- Yeldan, Didem**, 99 Soruda Çocuğun Cinsel İstismarı Suçu, Seçkin 2021
- Yeldan, Didem**, Yargıtay Ceza Genel Kurulu Ceza Usul Hukuku Karar Özetleri (2024)
- TC. Adalet Bakanlığı UYAP Mevzuat İçtihat Programı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları, Uyp (Ulusal Yargı Ağı Projesi) Portalından alınmıştır.
- Yargıtay Ceza Dairesi Kararları, Uyp (Ulusal Yargı Ağı Projesi) Portalından alınmıştır.
- Bölge Adliye Mahkemesi Kararları, Uyp (Ulusal Yargı Ağı Projesi) Portalından alınmıştır.

5237 sayılı TCK madde gerekçeleri

<http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/121.doc>

<http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2007-70-322>, sayfa 244-258

<https://www.hukukihaber.net/makale/yeni-tck-sisteminde-sarkintilik-sucu-h66401.html>

<http://www.dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/1584/17171.pdf> Gerçek,
Leyla Çakıcı

**BİR SONRAKİ SALGINA HAZIRLANMAK:
COVID-19 VE ÇOCUKLUK DÖNEMİ
AŞILARI ÜZERİNDEN
AŞI ZORUNLULUĞUNUN SORGULANMASI
ÇALIŞTAY KİTABI**

EDİTÖRLER:

**Doç. Dr. Meliha Sermin PAKSOY
Dr. Öğr. Üyesi Ali Yaşar ÇELİKEL
Elif AKDAĞ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Bir Sonraki Salgına Hazırlanmak: Covid-19 ve Çocukluk Dönemi Aşılı Üzerinden Aşı Zorunluluğunun Sorgulanması Çalıştay Kitabı

Editörler: Meliha Sermin Paksoy - Ali Yaşar Çelikel - Elif Akdağ

Hukuk Yayınları Dizisi – 3804

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 828 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

OLASI BİR SALGINLA MÜCADELE VE KAMU SAĞLIĞI TEDBİRİ OLARAK ZORUNLU AŞIYA İLİŞKİN ÖRNEK YASAL DÜZENLEME NASIL OLMALIDIR?

Doç. Dr. Meliha Sermin PAKSOY

GİRİŞ

Zorunlu aşı hukuka uygun olabilir mi? Bu soruya en baştan cevap verirse bir aşı zorunlu tutulabilir. Zira aşı, insan neslini çağlar boyunca tehdit etmiş salgın hastalıkla mücadelede insanlığın edindiği en değerli kazanımlardan biridir. Bu niteliği itibarıyla aşı, en önemli kamu sağlığı tedbirlerindedir. Bir salgını kontrol altına alabilmemiz için aşı bu denli önemli olmasına rağmen aşı zorunluluğu neden sorgulanmaktadır? Bunun nedeni aşının bir tıbbi müdahale olması ve kişinin tıbbi müdahaleye rıza vermekte kural olarak serbest olmasıdır. Nitekim Anayasa madde 17’de “*Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbî zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbî deneylere tâbi tutulamaz.*” denmektedir. Benzer şekilde Türkiye’nin taraf olduğu Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi: İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi’nin beşinci maddesinde de “*Sağlık alanında herhangi bir müdahale, ilgili kişinin bu müdahaleye özgürce ve bilgilendirilmiş bir şekilde muvafakat etmesinden sonra yapılabilir*” hükmü yer almaktadır. Aşılama gönüllülük esasına dayandığında bazı insanlar aşı olmamayı tercih etmektedir. Bunun temel iki nedeni olduğunu ifade edebiliriz. Önleyici bir tıbbi müdahale olarak aşılarda da öngörülebilir ama engellenemez yan etkileri vardır. Bazı kişiler bu yan etkiler nedeni ile aşı olmak istememektedir. Aşı reddinin diğer nedeni, aşı üreticisine ve ülkenin sağlık otoritelerine karşı duyulan şüphedir¹. Bu du-

¹ Aşı karşıtlığı ile sağlık otoritelerine duyulan güvensizlik arasında korelasyon tespit edilmektedir. Matthew Holroyd, “Two-thirds in North Macedonia Believe COVID was

eder. Tıp fakültelerinin halk sağlığı, tıbbi mikrobiyoloji, enfeksiyon ve çocuk hastalıkları profesörleri bu kurula her uzmanlık alanından iki kişi olmak üzere en yüksek oyu olan sekiz kişiyi seçer. Türkiye’de faaliyet gösteren üniversitelerin ekonomi profesörleri kendi aralarından en çok oyu olan beş üyeyi bu kurul üyeliği için seçer. İki üye Sağlık Bakanlığı’nca Bakanlık personeli arasından atanır. Salgın ve yaygın hastalık ile mücadele halinde kurula kurul kararı ile karar alınacak hastalıkla ilişkili uzmanlık dallarından dört profesör daha ilgili dalın profesörlerinin seçimi ile eklenir.

Bu maddenin uygulanması, Aşı Bağışıklama Kurulu'nun toplanması, üyelerin özlük hakları, karar alma mekanizması, kamu ile bilgi paylaşımı, zorunlu aşıların listesi, aydınlatma yükümlülüğü ile aşı zorunluluğuna uyulmamasının yaptırımları ve ilgili diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

KAYNAKÇA

- Akgül A., “İdarenin Sağlık Hizmetlerinden Doğan Tazmin Sorumluluğu Ve Danıştayın Yeni Yaklaşımı”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, No. 20, Vol. 1, 2016.
- Alekseenko A., “Implications for COVID-19 Vaccination Following the European Court of Human Right’s Decision in Vavříčka and Others v Czech Republic”, *Medical Law International*, No. 1, Vol. 22, 2022.
- D’Errico S., Zanon M., Concato M., Peruch M., Scopetti M., Frati P., Fineschi V., “First Do No Harm ’No-Fault Compensation Program for COVID-19 Vaccines as Feasibility and Wisdom of a Policy Instrument to Mitigate Vaccine Hesitancy”, *Vaccines*, No. 9, Vol. 10, 2021, <https://doi.org/10.3390/vaccines9101116>.
- Fairgrieve D., Borghetti J. S., Dahan S., Goldberg R., Halabi S., Holm S., Howells G., Kirchelle C., Pillay A., Rajneri E., Rizzi M., Sintes M., Vanderslott S., Witzleb N., “Comparing No-Fault Compensation Systems for Vaccine Injury”, *Tulane Journal of International and Comparative Law*, No. 1, Vol. 31, 2023.
- Goldberg R., “Vaccine Liability in the Light of Covid-19: A Defence of Risk-Benefit”, *Medical Law Review*, No. 2, Vol. 30, 2022, doi: 10.1093/medlaw/fwab053, PMID: 35026000.
- Halabi S., “Solving the Pandemic Vaccine Product Liability Problem”, *UC Irvine Law Review*, No. 1, Vol. 12, 2021.
- Holland M., “Liability for Vaccine Injury: The United States, the European Union, and the Developing World”, *Emory Law Journal*, No. 3, Vol. 67, 2018, <https://scholarlycommons.law.emory.edu/elj/vol67/iss3/3>.

- Holt E., “Serbia Begins Paying Citizens to Receive a COVID-19 Vaccine”, *The Lancet*, No. 10287, Vol. 397, London, 2021, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8118611/>.
- King J., Ferraz O., Jones A., “Mandatory COVID-19 Vaccination and Human Rights”, *The Lancet*, 2021, [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(21\)02873-7](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(21)02873-7).
- Krasser A., “Compulsory Vaccination in a Fundamental Rights Perspective: Lessons from the EctHR”, *ICL Journal*, No. 2, Vol. 15, 2021.
- Moghadas S., Vilches T., Zhang K., Wells C., Shoukat A., Singer B., Meyers L., Neuzil K., Langley J., Fitzpatrick M., Galvani A., “The Impact of Vaccination on Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Outbreaks in the United States”, *Clinical Infectious Diseases*, No. 12, Vol. 73, 2021, doi: 10.1093/cid/ciab079, PMID: 33515252.
- Pace N., Dixon L., “COVID-19 Vaccinations: Liability and Compensation Considerations Critical for a Successful Campaign”, *Rand Corporation*, Santa Monica, 2020, <https://www.rand.org/pubs/perspectives/PEA761-1.html>.
- Palmieri S., Goffin T., “De Jure and De Facto: An Overview on the Italian Measures on Compulsory Vaccination”, *European Journal of Health Law*, No. 29, Vol.1, 2022.
- Reiss D., “Liability for COVID-19 Vaccine Harms: We Need to Do Better”, 2022, <https://blog.petrieflom.law.harvard.edu/2022/10/21/liability-for-covid-19-vaccine-harms-we-need-to-do-better/>.
- Tumelty, M. et al. “COVID-19 Vaccination and Legal Preparedness: Lessons from Ireland”, *European Journal of Health Law*, Vol. 29 (2022).
- Watson O., Barnsley G., Toor J., Hogan A., Winskill P., Ghani A., “Global Impact of The First Year of COVID-19 Vaccination: A Mathematical Modelling Study”, *Lancet Infectious Diseases*, No. 9, Vol. 22, 2022, <https://www.thelancet.com/action/showPdf?pii=S1473-3099%2822%2900320-6>.
- Waxman H., “When a Vaccine Injures a Child: A No-Fault Way to Compensate”, *Washington Post*, 1986.
- Winter J., Fletcher C., Margolis G., “Vaccine-Related Liability: Past Approaches, Current Challenges, and Proposals for Encouraging Future Innovation and More Widespread Vaccine Use”, *Food and Drug Law Journal*, No. 2, Vol. 76, 2021.

Prof. Dr. Berrin AKBULUT

BİLİŞİM ALANINDA SUÇLAR

Geniştirilmiş ve Gözden Geçirilmiş

3. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Bilişim Alanında Suçlar

Berrin Akbulut

Hukuk Yayınları Dizisi – 2146

Üçüncü Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 829 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Abanoz Öztürk, Buket, “Derin Sahte (*Deepfake*) Teknoloji Karşısında Türk Ceza Hukuku”, Yapay Zekâ Temelli Teknolojiler ve Ceza Hukuku, Yapay Zekâ Çalışma Grubu, Yıllık Rapor, 2021, <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/komisyonlar/yzcg/2021yzcgyillikrapor.pdf>, s. 64-81.
- Akbulak, Yavuz, “Kripto Varlık Piyasalarını (MiCA) Düzenleyen Avrupa Birliği’nin Henüz Öneri Aşamasındaki Mevzuatı: Düzenleyici İncelemede Yeni Bir Çağın Müjdecisi”, <https://legal.com.tr/blog/genel/kripto-varlik-piyasalarini-mica-duzenleyen-avrupa-birliginin-henuz-oneri-asamasindaki-mevzuati-duzenleyici-incelemede-yeni-bir-cagin-mujdecisi/>
- Akkulut, Berrin, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, 9. Baskı, Ankara 2022.
- Akkulut, Berrin, “Fiyatları Etkileme Suçu (TCK m. 237)”, TAAD, Y. 6, S. 20 (Ocak 2015), s. 25-57.
- Akkulut, Berrin, Türk Ceza Hukukunda Bilişim Suçları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2000.
- Akçacı, Taner/Gök, Ali, “Terörizmin Finansmanı ve Kripto Paralar”, Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 2023, 8(1), s. 32-46.
- Akın, Cahit, Internet, Windows 95 için, İstanbul 1998.
- Akkurt, Sinan Sami, Dijital Varlıkların Miras Yoluyla Bırakılması, Ankara 2022.
- Akkurt, Sinan Sami, “Yapay Zekânın Otonom Davranışlarından Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Haziran 2019, Yıl 7, S. 13, s. 39-59.
- Aksoy, Hakan, “Yapay Zekalı Varlıklar ve Ceza Hukuku”, International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences, winter 2021, Vol: 4, Issue 1, s. 10-27.
- Akyürek, Koray, “Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force – FATF)’nün Değerlendirilmesi ve Türkiye’deki Yansımaları”, <https://blog.lexpera.com.tr/mali-eylem-gorev-gucu-nun-degerlendirilmesi-ve-turkiye-deki-yansimalari/>
- Alkan, Serhat Can, “Yapay Zeka ve Doğal Dil İşleme (NLP)”, <https://www.hukukvebilisimdergisi.com/yapay-zeka-ve-dogal-dil-isleme-nlp/>.
- Altenhain, Karsten, “Der strafbare Mißbrauch kartengestützter elektronischer Zahlunssysteme”, JZ, 1997, Heft 15/16, s. 752-760.
- Altunok, Ebru/Vural, Ali Fatih, “Bilişim Suçları”, file:///Users/berrinakbulut/Desktop/B_L____M%20SU_LARI[%23240402]-208853.pdf.

- Altunç, Sinan, "Robotlar, Yapay Zeka ve Ceza Hukuku", https://www.academia.edu/37812174/Robotlar_Yapay_Zeka_ve_Ceza_Hukuku, s. 1-22.
- Apaydın, Cengiz, "Bilişim Sistemine Girme Suçu", TAAD, Yıl 7, S. 24, Ocak 2016, s. 245-308.
- Arıkan, Ayşe Saadet, "Bilgisayar Programlarının Korunması AB ve Türkiye", TBBD, 1996, Yıl 9, S. 9, s. 309-379.
- Arıkan, Kemal, "Bilinç ve Bilinçli Olmak Nedir?", <https://www.kemalarikan.com/bilinc-ve-bilincli-olmak-nedir.html#:~:text=%C4%B0ngilizcenin%20klasik%20s%C3%B6z%20%C3%BCklerinden%20olan%20Oxford,ger%C3%A7le%20%C5%9Ftirme%20halinin%20kendisine%20bilin%C3%A7%20denmektedir>.
- Arslan, Hüseyin, "Sanal Uyuşturucu", <http://habervesaire.com/sanal-uyusturucu-2/> (E.T.23.08.2017).
- Artuk, M. Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku, Özel Hükümler, 15. Baskı, Ankara 2015.
- Avrupa Konseyi Dokümanı: Avrupa'nın Ekonomik ve Sınır Aşa Örgütlü Suçlarla Mücadelesi: İlerleme mi Yoksa Gerileme mi (Ekonomik İşler ve Kalkınma Komitesi Raportör Vera Squarcialupi, İtalya Sosyalist Grup, Çev.: Hüseyin Çevik), Malvarlığına Karşı Suçlar ve Ekonomik Suçluluk, Prof. Dr. Eric Hilgendorf'a Armağan, Ankara 2009.
- Avrupa Konseyi Dokümanı: Ekonomik Suçun Avrupa'yı Tehdidi-2 (Doküman 7971-22 Aralık 1997), (Raportör. Helle Degn, Danimarka, Sosyalist Grup, Çev.: Orçun Gündüz), Malvarlığına Karşı Suçlar ve Ekonomik Suçluluk, Prof. Dr. Eric Hilgendorf'a Armağan, Ankara 2009.
- Aydın, Emin D., Bilişim Suçları ve Hukukuna Giriş, Ankara, 1992.
- Aydın, Murat, "Şifreli Yayınların İzinsiz Toplu Gösterimi Suç mudur?", YD, 1996, C. 22, S. 4, s. 491-504.
- Aydın, Öykü Didem, "Bilişim Suçları", Bilişim '93 Bildiriler, Türkiye Bilişim Derneği Bilişim '93 Etkinlikleri, 28 Eylül -1 Ekim 1993, İnterpro Yayıncılık, İstanbul, s. 73-80.
- Aytekin-İnceoğlu, Asuman, "Ekonomik Suçlar", GSÜHFD, 2020, 1, s. 119-164.
- Babür, Zafer, Bilgisayarla İletişim, İstanbul 1995.
- Balcı, Murat/Çakır, Kerim, "Kripto Paraların Kara Para Aklama Yöntemi Olarak Kullanılması", CHD, Ağustos 2021, Yıl 16, S. 46, s. 315.
- Balcı, Murat/Çakır, Kerim, Yasa Dışı Kripto Para Madenciliğinde Ceza Sorumluluğu, İzmir Barosu Dergisi, Y. 87, S. 2, Ağustos 2022, ss. 197-224.
- Banger, Gürcan, Bilgisayar Virüsleri, Eskişehir 1991.

- Bär, Wolfgang, *Der Zugriff auf Computerdaten im Strafverfahren*, Köln/Berlin/Bonn/München 1992.
- Barron, Billy/Ellsworth, Jill H./Savetz, Kevin M., (Çev.: Nezihe Bahar/Devrim Türkmen), *Internet Unleashed*, İstanbul 1998.
- Başbüyük, İsa, "İnternet Bankacılığı Aracılığıyla Yapılan Hukuka Aykırı Havalenin Bilişim Suçları Bakımından Değerlendirilmesi", *Ceza Hukuku Dergisi*, Yıl 8, Sayı 21, Nisan 2013.
- Bayraktar, Köksal, "Banka ve Kredi Kartlarının Doğurduğu Ceza Hukuku Sorunları", Prof. Dr. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İstanbul 2000, s. 195-203.
- Baytemür, Deniz, *Elektronik Kambiyo Senetleri*, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara 2020.
- Bick, "Computerbetrug nur bei verbotener Eigenmacht", in: *Entscheidungen - Strafrecht*, NJW, 1992, Heft 2, s. 125-127.
- Bozdoğan-Akbulut, Berrin, *Bilişim Suçları*, SÜHFD, 2000, C. 8, S. 1-2, s. 545-555.
- Bozkurt-Yüksel, Armağan Ebru, "Avrupa Komisyonu'nun Yapay Zekâ Tüzük Teklifi'ne Genel Bir Bakış", *TAAD*, Temmuz 2022, Yıl 13, S. 51, s. 19-46.
- Canbek, Gürol/Sağiroğlu, Şeref, "Kötücül ve Casus Yazımlar: Kapsamlı Bir Araştırma", *Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, C. 22, No. 1, 2007, s. 121-136.
- Canbek, Gürol/Sağiroğlu, Şeref, "Kötücül ve Casus Yazılımlara Karşı Elektronik İmzanın Sağlamış Olduğu Korunma Düzeyi", *Uluslararası Katılımlı Bilgi Güvenliği Kriptoloji Konferansı ISC Turkey*, 13-14 Aralık 2007, s. 267.
- Candan, Hatice, "Adım Adım Makine Öğrenmesi Bölüm 4: Denetimli Öğrenme ve Denetimsiz Öğrenme Arasındaki Fark", <https://medium.com/machine-learning-t%C3%BCrkiye/ad%C4%B1m-ad%C4%B1m-makine-%C3%B6%C4%9Frenmesi-b%C3%B6l%C3%BCm-4-denetimli-%C3%B6%C4%9Frenme-ve-denetimsiz-%C3%B6%C4%9Frenme-aras%C4%B1ndaki-fark-4aa174983380>.
- Canpolat, Can, "Ekonomik Suçluluk Bağlamında Şirket veya Kooperatifler Hakkında Yanlış Bilgi Verme Suçu", *MÜHF-HAD*, C. 27, S. 1, Haziran 2021, s. 154-187.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut, Özlem, *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, 11. Bası, İstanbul 2020.
- Coşar, Ertan, "Bilgi Bankaları ve Hukuk Uygulaması", *DD*, Yıl 4, S. 14-15, s. 25-31.
- Cuthbertson, Anthony, "Chatgpt'nin "Etik Sınırları Olmayan" Rakibi, Dark Web'de Satılıyor", <https://www.indytrk.com/node/648406/yaşam/chatgptnin-etik-sinirlari-olmayan-rakibi-dark-webde-satiliyor>.
- Çakır, Hüseyin, "Bilgi Güvenliği Çerçevesinde Bilişim Suçlarıyla Mücadele Teknikleri", <http://www.tkhk.gov.tr/Dosyalar/f4b2d13529664b3f883d093c3eb0642e.pdf> (E.T.07.04.2017).

- Çamurşen, Yunus Emre, Terörizmin Finansmanı Aracı Olarak Kripto Paralar, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Malatya 2022, file:///Users/berrinakbulut/Downloads/750988.pdf.
- Çeken, Hüseyin, “ABD’de İnternet Yoluyla İşlenen Suçlardan Doğan Ceza Sorumluluğunun Hukuki Esası”, s. 5, www.jura.uni-sb.de/turkish/HÇeken1.html (E.T. 17.08.2007).
- Çelik, Halil, “İnternetin Sahibi Kim”, http://www.academia.edu/10311692/%C4%B0nternetin_Sahibi_Var (E.T.23.04.2017).
- Çetin, Müge, Sermaye Piyasası Hukuku Bakımından Kripto Varlıklar, İstanbul 2023.
- Çetin, Mürvet Senem, “Yapay Zekanın Ceza Sorumluluğu”, İstanbul Barosu Dergisi, 2021, C. 95, S. 5, s. 122-173.
- Çetin, Erol/Malkoç, İsmail, Uygulamada Sahtekârlık Suçları, Tebligat Suçları ve İlgili Mevzuat, Ankara 1995.
- Çetinkaya, Şahin, “Kripto Paraların Gelişimi ve Para Piyasalarındaki Yerinin Swot Analizi İle İncelenmesi”, Uluslararası Ekonomi ve Siyaset Bilimleri Akademik Araştırmalar Dergisi, C. 2, S. 5, Y. 2- 2018, s. 11-21.
- Dalyan, Şener, Bilgisayar Programlarının Fikri Hukukta Korunması, Ankara 2008, file:///C:/Users/Administrator/Downloads/228066.pdf, s. 55 (E.T. 24.12.2015).
- Danışman, Ahmet, Ceza Hukuku Açısından Özel Hayatın Korunması, Konya 1991.
- Değirmenci, Olgun, “Cryptolocker; Bir Fidyeye Virüsünün Ceza Hukuku Açısından Analizi”, Yaşar Hukuk Dergisi, C. I, S. 2, Temmuz 2019, s. 175-204.
- Değirmenci, Olgun, “Yapay Zekâ ve Ceza Hukuku Sorumluluğu”, https://www.academia.edu/42794137/Yapay_Zeka_ve_Ceza_Sorumluluğu, s. 1-16.
- Demirbaş, Timur, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Onyedinci Baskı, Ankara 2022, s. 242.
- Demirel, İnci, Hukuk Elektronik Yaşam ve Ticaretin Hizmetinde veya Siber Uzayda Hukukun Yükselişi”, s. 6 vd., http://home.ku.edu.tr/~daksen/mgis410/materials/SiberUzaydaHukuk.pdf (E.T.01.12.2015).
- Demirer, Egemen, “Siber Uzay ve Siber Güvenlik Nedir?”, https://www.hukukvebilisimdergisi.com/siber-uzay-ve-siber-guvenlik/.
- Derksen, Roland, “Strafrechtliche Verantwortung für in internationalen Computernetzen verbreitete Daten mit strafbarem Inhalt”, NJW, 1997, Heft 29, s. 1878-1885.
- Dinç, Güney, “Bilgisayar Çağında Özel Yaşamın Korunması”, Ankara Barosu Dergisi, 1987, S. 2, s. 195-204.
- Doğan, Koray, “Bilişim Suçları ve Yeni Türk Ceza Kanunu”, Hukuk ve Adalet Dergisi, Yıl 2, 2005, S. 6-7.

- Doğan, Koray, “Sürücüsüz Araçlar, Robotik Cerrahi, Endüstriyel Robotlar ve Cezai sorumluluk”, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, C. 21, Özel S., 2019, s. 3219-3251.
- Doğan, Koray, “Tüzel Kişilerin İdari Para Cezası Sorumluluğunda İsnadiyet Sorunu”, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 17, S. 1, 2015, s. 1-77.
- Doğan, Mehtap, “Yapay Zeka ve Özgür İrade: Yapay Özgür İradenin İmkanı”, TRTakademi, 2021, C. 6, S. 13, s. 788-811.
- Doğan, Mehtap, “Yapay Zeka ve Bilinç”, <https://turkiye.ai/yapay-zeka-ve-bilinc/>.
- Dönmezer, Sulhi, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 16. Bası, İstanbul 2001. (2001).
- Dönmezer, Sulhi, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, Yeniden Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş Onbeşinci Bası, İstanbul 1998. (1998)
- Dönmezer, Sulhi, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, Yeniden Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş Ondördüncü Bası, İstanbul 1995.
- Dönmezer, Sulhi, Ekonomik Suçlar ve Ceza Kanunu Öntasarısı Sempozyumu (17-18 Nisan 1987), İstanbul 1987.
- Dönmezer, Sulhi/ Yenisey, Feridun, Karşılaştırmalı Türk Ceza Kanunu ve 1997 Tasarısı, Gerekçeler, İstanbul 1998.
- Dreher, Eduard/Herbert, Tröndle, Strafgesetzbuch und Nebengesetze, Kommentar, 47., neubearbeitete Auflage von Otto Schwarz begründeten Werkes, München 1995.
- Dursun, Selman, Disiplinler Arası Bir Yaklaşımla Ceza Hukukunda Hareket Kavramı ve Terimi, Ankara 2021.
- Dursun, Selman, “Türk Ceza Hukuku Reformunun Ekonomi Ceza Hukukuna Etkileri”, <http://www.selmandursun.com/wp-content/uploads/sdursun-tch-reformu-ekonomi-ceza.pdf>, s. 2239-2250.
- Dülger, Murat, Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku, 9. Baskı, Ankara 2022.
- Ekinci, Mustafa/Esen, Sinan, Anlatımlı ve Gerekçeli Yeni Türk Ceza Kanununda Yer Alan Hırsızlık Yağma Güveni Kötüye Kullanma Dolandırıcılık Hileli ve Taksirli İflas Karşılıksız Yararlanma Belgelerde Sahtecilik ve Bilişim Alanında Suçlar, Ankara 2005.
- Ercan, Cannur, “Robotların Fiillerinden Doğan Hukuki Sorumluluk Sözleşme Dışı Sorumluluk Hallerinde Çözüm Önerileri”, TAAD, Ekim 2019, Yıl 11, S. 40, s. 19-51.
- Erdağ, Ali İhsan, “Bilişim Alanında Suçlar (Türk ve Alman Ceza Hukukunda), Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIV, Y. 2010, S. 2, s. 275-303.
- Erdem, Mustafa Ruhan, Türk Hukukunda Karşılıksız Yararlanma Suçları (TCK md. 521 a, 521 b), Ankara 1996.
- Erdem, Mustafa Ruhan/Özbek, Veli Özer, “Ceza Hukuku Açısından Bankamatiklerin Kötüye Kullanılması”, İzmir Barosu Dergisi, 1997, s. 58 – 86.

- Erdoğan, Gökhan, "Yapay Zekâ ve Hukukuna Genel Bir Bakış", AD, 2021/1, S. 66, s. 117-192.
- Erdoğan, Mustafa, "Bilgi Toplumu ve Demokrasi", Yeni Türkiye, 21. Yüzyıl Özel Sayısı I, 1998, Yıl 4, S. 19, s. 466-469.
- Erdoğan, Yavuz, "Bilişim Sistemine Girme ve Kalma Suçu", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, Özel S., 2010, s.1363-1433.
- Erel, Şafak, "Fikrî Hukukta Bilgisayar Programlarının Korunması", AÜSBFD, 1994, C. 49, S. 1-6, s. 141-164.
- Erem, Faruk, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Özel Hükümler (C. III), Ankara 1993.
- Erem, Faruk, "Bilgisayar Suçları ve Türk Ceza Kanunu", İBD, 1993, C. 69, S. 10-12, s. 727-732. (1993)
- Erem, Faruk, "Bilgisayar Suçları ve Türk Ceza Kanunu", YD, 1991, Yıl 17, s. 436-444. (1991)
- Erem, Faruk/Toroslu, Nevzat, Türk Caza Hukuku, Özel Hükümler, Gözden Geçirilmiş 7. Baskı, Ankara 1999.
- Eroğlu, Ayşe, "Henri Bergson'da Bilinç-Sezgi İlişkisi", SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Aralık 2012, S. 27, s. 81-102.
- Ersoy, Yüksel, "Genel Hukuki Koruma Çerçevesinde Bilişim Suçları", Yılmaz Günal'a Armağan, Ankara, 1994, C. 49, S. 6-12, s. 149-183.
- Erwin, Zimmerli/Liebl, Karlhans, Computermißbrauch Computersicherheit, Ingelheim/Küsnacht-ZH 1984.
- Eryılmaz, Filiz, "İstihbarat ve Terör Örgütlerinde Kripto Para Dönemi", <https://kriterdergi.com/dosya-turkiyede-ve-dunyada-istihbarat/istihbarat-ve-terror-orgutlerinde-kripto-para-donemi>.
- Frackiewicz, Marcin, "Yapay Zeka ve Siber Suçları Önleme: Akıllı Sistemler Siber Tehditleri Tespit Etmeye ve Önlemeye Nasıl Yardımcı Oluyor?", <https://ts2.space/tr/yapay-zeka-ve-siber-suclari-onleme-akilli-sistemler-siber-tehditleri-tespit-etmeye-ve-onlemeye-nasil-yardimci-oluyor/>
- Frey, Silvia, Computerkriminalität in eigentums – und vermögensstrafrechtlicher Sicht, München 1987.
- Gaede, Karsten, Künstliche Intelligenz-Rechte und Strafenfür Roboter?, Nomos, 2019.
- Geis, Ivo, "Internet und Datenschutzrecht", NJW, 1997, Heft 5, s. 288-293.
- Gençcelep, Rümeysa, "Kripto Paraların Terörün Finansmanı Suçunda Kullanılması", Bilişim Hukuku Dergisi 4, 2022/1, ss. 33-80.
- Gerhards, Thomas, Computerkriminalität und Sachbeschädigung, Mannheim 1993.
- Gless, Sabine, "'Mein Auto fuhr zu schnell, nicht ich!'-Strafrechtliche Verantwortung für hochautomatisiertes Fahren", Intelligente Agenten und das Recht (Hrsg.: Sabine Gless/Kurt Seelmann), Baden-Baden, 2016, s. 225-251.

- Gless, Sabine/Weigend, Thomas, *Intelligente Agenten und das Strafrecht*, ZSTW 2014, 126 (3), s. 561-591.
- Gless, Sabine/Silverman, Emily/Weigend, Thomas, "Robotlar Zarara Neden Oluyorsa, Kim Sorumlu Tutulabilir? Kendi Kendini Süren Arabalar ve Cezai Sorumluluk", (Çev.: Serkan Oğuz), *Küresel Bakış*, Y. 8, S. 23, 2017, s. 125-147.
- Gök, Levent, "Terör Örgütleri Neden Kripto Para Kullanıyor?", [https://medium.com/@leventbas00/terör-örgütleri-neden-kripto-para-kullanıyor-83c83ad22619](https://medium.com/@leventbas00/teror-orgutleri-neden-kripto-para-kullaniyor-83c83ad22619).
- Gropp, Walter, "Die Codekarte: Der Schlüssel zum Diebstahl, JZ, 1983, s. 490 vd. (Die Codekarte)
- Gropp, Walter, *Strafrecht, Allgemeiner Teil*, 3. Auflage, Berlin Heidelberg 2005.
- Güçlütürk, Osman Gazi, *Türk Hukukunda Makine Öğrenmesine Dayalı Yapay Zekada Verinin Hukuka Uygun Şekilde Kullanılması*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2021.
- Güder, Gazi, *Bilgi İşlem Terimleri Sözlüğü*, İstanbul 1986.
- Gül, Ahmet, *Doğrudan Dolaylı Bilişim Suçları*, Ankara 2016.
- Günay, Hamdi Furkan/Kargı, Veli, "Kripto Paranın Vergilendirilmesi Fikrinin Mali Yönden Değerlendirilmesi", *Journal of Life Economics*, C. 5, S. 3, Temmuz/July 2018, s. 62, 63.
- Günday, Metin, *İdare Hukuku*, 9. Baskı, Ankara 2004.
- Günen, Emre, "Kripto Para Cüzdanı Nedir? Kripto Para Cüzdan Çeşitleri Nelerdir?", <https://tr.cointelegraph.com/news/what-is-crypto-wallet-crypto-wallet-types-explained>.
- Güner, Uğur, "Ekonomik Suçlar ve Ekonomi Ceza Hukukuna İlişkin Yasal Düzenlemeler", *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C. 21, Özel S., 2019, s. 1411-1442.
- Gürsel, Mayda/Gürsel, İhsan, *Büyük Bilgisayar Terimleri Sözlüğü*, Ankara 1991.
- Gürtaş, Sercan, *Otonom Araç Sürüş Destek Sistemleri ve Yapay Zeka Uygulamaları*, Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisan Tezi, Bursa 2020.
- Güvel, Alper, "Ekonomik Suçlar: Tanım, Türleri ve Ölçütleri", *Ekonomik Suç ve Ceza Sempozyumu* 30 Nisan-1 Mayıs 2005, Ankara 2005, s. 31, 32.
- Haberstumpf, Helmut, *Der urheberrechtliche Schutz von Computerprogrammen*, in: Lehmann (Hrsg.), *Rechtsschutz und Verwertung von Computer-programmen*, 2., völlig überarbeitete und erweiterte Auflage, Köln 1993.
- Haft, Fritjof, *Elektronische Datenverarbeitung im Recht*, in: *EDV und Recht* (Band 1), Berlin (tarihsiz).

- Hallevey, Gabriel, "Yapay Zekaya Sahip Varlıkların Cezai Sorumluluğu - Bilim Kur-gudan Yasal Toplumsal Denetime", (Çev.: Müslim FİNCAN), Küresel Bakış, Yıl 8, S.24, Haziran 2018, s. 111-142 vd.
- Haß, Gerhard, Der strafrechtliche Schutz von Computerprog-rammen, Rechtsschutz und Verwertung von Computerprogram-men, 2., völlig überarbeitete und erweiterte Auflage, Köln 1993.
- Hecker, Bernd, "Die Strafbarkeit des Ablistens oder Abnötigens der persönlichen Geheimnummer", JA, 1998, Heft 4, s. 300-306.
- Helmann, Uwe, "Der praktische Fall - Strafrecht: Überfall am Geldautomaten", JuS, 1996, Heft 6, s. 522-529.
- Hilgendorf, Eric, "Grundfälle zum Computerstrafrecht", JuS, 1996, Heft 10, s. 890-894. (1996, Heft 10)
- Hilgendorf, Eric, "Grundfälle zum Computerstrafrecht", JuS, 1996, Heft 12, s. 1082-1084. (1996, Heft 12).
- Hilgendorf, Eric, "Grundfälle zum Computerstrafrecht", JuS, 1996, Heft 6, s. 509-512.
- Hilgendorf, Eric, "Grundfälle zum Computersstrafrecht", JuS, 1997, Heft 4, s. 323-331. (1997, Heft 4)
- Hilgendorf, Eric, "Grundfälle zum Computerstrafrecht", JuS, 1997, Heft 2, s. 130-136. (1997, Heft 2).
- Hilgendorf, Eric, "Können Roboter schuldhaft handeln, Zur Übertragbarkeit unseres normativen Grundvokabulars auf Maschinen", Jenseits von Mensch und Maschine (Hrsg.: Susanne Beck), Baden-Baden, 2012, s. 119-132.
- Hilgendorf, Eric, "Otomatikleşmiş Sürüş ve Hukuku-Genel Bir Bakış", (Çev.: Barış Atladı), Ceza Hukukunda Robot, Yapay Zeka ve Yeni Teknolojiler, Karşılaş-tırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 21 (Editör Yener Ünver), Ankara 2021, s. 437-455.
- Hilgendorf, Eric, "Scheckkartenmißbrauch und Computerbet-rug - OLG Düsseldorf, NStZ - RR, 1998, 137", JuS, 1999, Heft 6, s. 542-544.
- Hilgendorf, Eric, (Çev.: İlker Tepe), "Tek Başına Bir Disiplin Olarak En-formasyon Hukuku? Hukuk Bilişiminin ve Enformasyon Hukukunun Bazı Temel So-runları Üzerine Eleştirel Değerlendirmeler", CHD, yıl 3, S. 7, Ağustos 2008, s. 253-266.
- Hillenkamp, Thomas, 40 Probleme aus dem Strafrecht, Beson-derer Teil, Berlin 1997.
- Hoeren, Thomas, "Das Internet für Juristen - eine Einführung", NJW, 1995, Heft 50, s. 3295-3298.
- İçel, Kayıhan, Suçların İçtimai, İstanbul 1972.
- İçel, Kayıhan, Kitle Haberleşme Hukuku, Basın Radyo-Televizyon Sinema İn-ternet, Dördüncü Bası, İstanbul 1998.
- İçel, Kayıhan, "Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi Bağlamında Avrupa Siber Suç Politikasının Ana İlkeleri", İÜHFİM, 2001, C. LIX, S. 1-2, s. 3-10.

- İçel, Kayıhan/Donay, Süheyl, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Hukuku, Genel Kısım, 1. Kitap, Yenileştirilmiş 3. Bası, İstanbul 1999.
- İlhan, Abdulkadir/Erel, Kemalettin/Fazla, Yüksel/Örer, Fatma Betül/Çakıl, Dur-sun/Köse, Mehmet/Halitoğlu, Coşkun/Bozoğlu, Süleyman/Kurşun, Ömer Faruk/Kır, Oğuzhan, Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (2005-2015), Ankara 2015.
- İnan, Aslan, İnternet El Kitabı, Altıncı Bası, İstanbul 2000.
- İnan-Orman, Merve, "Avrupa Birliği Hukukunda İdari Para Cezaları", Kabahatler Hukuku Yazıları-II, İstanbul 2018, s. 111-144.
- İnanıcı, Haluk, "Bilişim ve Yazılım Hukuku, Uygulama İçinden Görünüşü", İBD, 1996, C. 70, S. 7-8-9, s. 510-537.
- Işık, Hüseyin, "Mali Eylem Görev Gücü'nün (FATF) Gri Listesi ve Türkiye", International Journal of Public Finance, Vol. 7, No. 2, December 2022, pp. 407-428.
- Jaburek, Walter/Schmölzer, Gabriele, Computer - Kriminalität, Wien 1985.
- Joerden, Jan C.: "Strafrechtliche Perspektiven der Robotik", Robotik und Gesetzgebung, (Hrsg.: Eric Hilgendorf/Jan-Philipp Günther), Baden-Baden, 2013, s. 195-209.
- Junker, Abbo, "Die Praxis des Bundesgerichtshofs zum Computerrecht 1989-1992-Teil 1", JZ, 1993, Heft 7, s. 344-350.
- Junker, Abbo, "Die Entwicklung des Computerrechts im Jahre 1998", NJW, 1999, Heft 18, s. 1294 - 1299.
- Kangal, Zeynel T., Yapay Zeka ve Ceza Hukuku, İstanbul 2021.
- Kandır, Murat Osman, "Yapay Zekanın Siber Suçlardaki Rolü", Hukuk ve Bilişim 3. Nesil Hukuk Dergisi, <https://www.hukukvebilisimdergisi.com/yapay-zekanin-siber-suclardaki-rolu/>.
- Karaarslan, Emin/Akbaş, Muhammet Fatih, "Uluslararası Bilgi Güvenliği Mühendisliği Dergisi", Cilt 3, No. 2, 2017, s. 16-21
- Karabıyık, Ayşegül, "Alternatif Ödeme Aracı Olarak: Elektronik Çek Sistemi (E-Çek)-1", Mufad Journal, Sayı 38, Nisan 2008, s. 80-94.
- Karagülmez, Ali, Bilişim Suçları ve Soruşturma-Kovuşturma Evreleri, Ankara 2005.
- Karakehya, Hakan, "Türk Ceza Kanunu'nda Bilişim Sistemine Girme Suçu", TBBD, Sayı 81, 2009, s. 1-24.
- Kara Kılıçarslan, Seda, "Yapay Zekanın Hukuki Statüsü ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar", YBHD, Yıl 4, Sayı 2019/2, s. 363-389.
- Kaya, Ferudun, Türkiye'de Kredi Kartı Uygulaması, İstanbul 2009, <http://www.tbb.org.tr/content/upload/dokuman/807/263.pdf> (E.T.29.12.2015).
- Kaytancı, Bengül Gülümser/Afşar, Muharrem/Ergeç, Etem Hakan/Özdemir, Bilge Kağan, Para Politikası, Eskişehir 2019.

- Keneş, Bülent/Yılmaz, Mehmet, “Üçüncü Millennium’da İstihbaratın Değişen Yüzü”, Yeni Türkiye, 21. Yüzyıl Özel Sayısı II, 1998, Yıl4, S. 20, s. 1547 - 1554.
- Keser-Berber, Leyla, “Elektronik Ödeme Araçları, Elektronik Paranın Merkez Bankasının Para Politikası ve Kara Para Aklama Açısından Değerlendirilmesi”, Uluslararası İnternet Hukuku Sempozyumu (21-22 Mayıs 2001 İzmir), İzmir 2002, s. 219-279.
- Keser-Berber, Leyla, “E-İmza”, net-tr.org.tr/inetconf8/panel/eimza-panel.do, s. 2 (E.T.23.08.2017)
- Keyder, Virginia Brown, (Çev.: Ayşe Berktaş Hacımırzaoğlu), Fikri Mülkiyet Hakları ve Gümrük Birliği, Intellectual Property Rights and Customs Union, İstanbul 1996.
- Kılıçoğlu, Ahmet, “Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Yapılan Değişiklikler”, Ankara Barosu Dergisi, 1995, Yıl 52, S. 4, s. 13-27.
- Kınıkoğlu, Batu/Hamzaoğlu, Yücel/Hamzaoğlu, Melike, “Otonom Araçların Neden Olduğu Kazalardaki Hukuki Sorumluluk Rejimi”, Adalet Dergisi, 2021/1, 6. Sayı, s. 335 (file:///Users/berrinakbulut/Desktop/Otonom%20Ara_lar_n%20Neden%20Oldu_u%20Kazalardaki%20Hukuki%20Sorumluluk%20Rejimi[%23940411]-1779656.pdf).
- Kindhäuser, Urs/Neumann, Ulfrid/Paeffgen, Hans-Ullric, Strafgesetzbuch, Band 3, 4. Auflage, Baden-Baden 2013.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku, Özel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 2016.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15. Baskı, Ankara 2022.
- Koch, Ingwer, der Halbleiterschutz nach nationalem, internationalem und europäischem Recht, in: Lehmann (Hrsg.), Rechtsschutz und Verwertung von Computerprogrammen, herausgegeben michael Lehmann, 2., völlig überarbeitete und erweiterte Auflage, Köln 1993.
- Köken, Enes, “Yapay Zekânın Cezai Sorumluluğu”, TAAD, Yıl 12, S. 47, Temmuz 2021, s. 247-286.
- Köksal, A. Turan, İnternet Sizden Korksun, İstanbul 1997.
- Krey, Volker, Strafrecht, Besonderer Teil (Band 2), Vermögens-delikte, 10. Auflage, Stuttgart/Berlin/Köln, 1995.
- Kumbasar, Enver, “Yapay Zeka ve Hukuk”, <https://www.yargiclarsendikasi.org/post/yapay-zeka-ve-hukuk>.
- Kurt, Levent, Açıklamalı ve İçtihatlı Tüm Yönleriyle Bilişim Suçları ve Türk Ceza Kanunundaki Uygulaması, Ankara 2005.
- Kurtaran, Özlem Meltem/Çubukçu, Faruk, Ansiklopedik Bilgi İşlem Terimleri Sözlüğü, İstanbul 1991.

- Kümpel, Siegfried, "Elektronisches Geld (cyber coins) als Bankgarantie", NJW, 1999, 52. Jahrgang, Heft 5, s. 313-320.
- Lackner, Karl/Kühl, Kristian, Strafgesetzbuch, 28. Aufl., München 2014 (2014).
- Lackner, Karl/Kühl, Kristian, Strafgesetzbuch, 21. Aufl., München 1995 (1995).
- Lenckner, Theodor, Computerkriminalität und Vermögensdelikte, Heidelberg 1981.
- Lenckner, Theodor/Winkelbauer, Wolfgang, "Computerkriminalität - Möglichkeiten und Grenzen des 2. WiKG (I)", CR, 1986, Heft 8, s. 483-488 (Heft 8).
- Lenckner, Theodor/Wolfgang Winkelbauer, "Computerkriminalität - Möglichkeiten und Grenzen des 2. WiKG (II)", CR, 1986, Heft 10, s. 654-661.
- Lenckner, Theodor/Winkelbauer, Wolfgang, "Computerkriminalität - Möglichkeiten und Grenzen des 2. WiKG (III)", CR, 1986, Heft 12, s. 824-831.
- Lenz, Karl - Friedrich, "Strafrecht und Internet", FS für Haruo Nishiharo zum 70. Geburtstag, Baden - Baden, 1998, s. 467-485.
- Lohmann, Anna, Strafrecht im Zeitalter von Künstlicher Intelligenz, Robotik und Recht, Nomos 2021.
- Maccari, A., "Mißbräuchliche Benutzung eines Geldautomaten durch berechtigten Kontoinhaber", in: Entscheidungen - Strafrecht, NJW, 1988, Heft 15, s. 981, 982.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami, "Türk Ceza Kanununda Yer Alan Bilişim Alanındaki Suçlar ve Karşılaşılan Sorunların Yargı Kararları Işığında Değerlendirilmesi", İÜHFİM, 2013, C. LXXI, S. 1, s. 857-889. (Bilişim Alanındaki Suçlar)
- Mahmutoğlu, Ekonomik Suçlar Bağlamında Kredi Hukukundan Kaynaklanan Suç ve İdari Suçlar, Ankara 2003. (Ekonomik Suçlar)
- Malkoç, İsmail/Güler, Mahmut, Uygulamada Türk Ceza Kanunu, Özel Hükümler (C. 4), Ankara 1997.
- Martin, Sigmund P., "Computerbetrug - Absprachewidrige Verwendung einer Scheckkarte", in: Rechtsprechungsübersicht, JuS, 1998, Heft 8, s. 763, 764.
- Marx, Michael, "Erfasst das geltende Strafrecht strafwürdige Handlungen aus dem Bereich der sog. Computerkriminalität?", DSWR, 1977, Heft 11, s. 323-325.
- Maurach, Reinhart/Schroeder, Friedrich Christian/Maiwald, Manfred, Strafrecht, Besonderer Teil (Teilband 1), 7., neubearbeitete Auflage, Heidelberg 1988.
- Meier, Bernd - Dieter, "Strafbarkeit des Bankautomatenmißbrauchs", JuS, 1992, Heft 12, s. 1017-1021.
- Memo, Umutcan/Parlaktuna, İnci, "Kripto Para Düzenlemeleri Üzerine Bir İnceleme", https://www.researchgate.net/publication/354690241_Kripto_Para_Duzenlemeleri_Uzerine_Bir_Inceleme_Review_on_Cryptocurrency_Regulations, s. 309, dipnot 26.
- Mengüşoğlu, Erhan/İçke, İlknur/Yalçın, Teoman, Bilgisayar I, Ankara 1997.

- Meran, Necati, Yeni Türk Ceza Kanununda Sahtecilik-Malvarlığı Bilişim Suçları ile Ekonomi ve Ticaret Alanında Suçlar, Ankara 2005.
- Möhrenschlager, Manfred, "Computerkriminalität und andere Delikte im Bereich der Informationstechnik", ZStW, 1993, Heft 4, s. 916-930.
- Möhrenschlager, Manfred, "Das neue Computerstrafrecht", wistra, 1986, Heft 4, s. 128-142.
- Möhrenschlager, Manfred, "Computerstraftaten und ihre Bekämpfung in der Bundesrepublik Deutschland", wistra, 1991, Heft 9, s. 321-331.
- Mühlen, Rainer, Computer - Kriminalität, Gefahren und Abwehrmaßnahmen, Berlin 1973.
- Müller, Rudolf/Wabnitz, Heinz Bernd, Wirtschaftskriminalität, Eine Darstellung der typischen Erscheinungsformen mit praktischen Hinweisen zur Bekämpfung, 3. Auflage, München 1993.
- Odabaşı, Arda, "Bilgi Toplumu mu Gözetim Toplumu mu?", Bilim ve Ütopya, 1999, S. 62, s. 24-35.
- Odman Boztosun, Ayşe, "Entegre Devre Topografyası Hakkına Eleştirel Bakış", AÜEHFD, 2004, C. VIII, S. 3-4, s. 309-338.
- Oktay, Dilek, Kim Korkar Bilgisayardan?, Bilgisayar Sözlüğü, İstanbul, (Pusula Yayıncılık ve İletişim Ltd.), 1998.
- Okuyucu-Ergün, Güneş, "Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması (Abuse of Bank or Credit Cards)", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, 2013, C. 19, S. 2, s. 1065-1086.
- Okuyucu Ergün, Güneş, "Machina Sapiens", Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 72 (2), 2023, s. 717-758.
- Oruk, Zeynep, Kripto Terörün Finansmanı ve Milli Güvenlik İlişkisi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Stratejileri ve Yönetim Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2021.
- Otto, Harro, Grundkurs Strafrecht, Die einzelnen Delikte, 3. Auflage, Berlin/NewYork 1991.
- Otto, Harro, Anmerkung, Entscheidungen - Strafrecht, JR, 1992, Heft 6, s. 252 - 255.
- Önder, Ayhan, Şahıslara ve Mala Karşı Cürümler ve Bilişim Alanında Suçlar, İstanbul 1994. (Şahıslara ve Mala Karşı)
- Önder, Ayhan, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, C. II-III, İstanbul 1992.
- Önok, Murat, "Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi Işığında Siber Suçlarla Mücadelede Uluslararası İşbirliği", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Yıl 2013, C. 9, S. 2, s. 1229-1269.
- Özay, İl Han, Gün Işığında Yönetim, İstanbul 2002.

- Özbek, Veli Özer, "Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması suçu (TCK m.245)", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 9, Özel Sayı 2007, s. 1019-1063. (Banka veya Kredi Kartlarının).
- Özbek, Veli Özer, "İnternet Kullanımında Ortaya Çıkabilecek Bazı Ceza Hukuku Sorunları", DEÜHFD, 2002, C. 4, S. 1, s. 101-158 (İnternet).
- Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/Tepe, İlker, Türk Ceza Hukuku, Özel Hükümler, 10. Baskı, Ankara 2016.
- Özbudun, Ergun, "Anayasa Hukuku Bakımından Özel Haberleşmenin Gizliliği", AÜHF 50. Yıl Armağanı, 1977, C. 1-2, s. 265-294.
- Özdemir, Salim, "Ordinatör (Bilgisayar) ve Hukuk Enformatiği (Bilişimi)", AD, 1974, C. 65, S. 1-12, s. 329-349.
- Özdeş, Orhan, "Tabii Hukuk Açısından Kişinin Özel Hayatının Gizliliği", DD, Yıl 4, S. 14-15, s. 87 - 95.
- Özek, Çetin, Siyasi İktidar Düzeni ve Fonksiyonları Aleyhine Cürümler, İstanbul 1967.
- Özen, Yener, "Değerler Felsefesi Açısından İrade ve Bileşenleri (Özgür Bir İrademiz Var Mı?)", <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/149874#:~:text=Diğer%20bir%20tanımda%20irade%2C%20bir,verme%20gücü%2C%20istenç%20olarak%20tanımlanabilir>, s. 1-14.
- Özerkan, Şengül Altınal, "Bilgisayar ve İletişim", Yeni Türkiye, 21. Yüzyıl Özel Sayısı I, 1998, Yıl 4, S. 19, s. 775 - 780.
- Özgenç, İzzet, Suç Örgütleri, 13. Bası, Ankara 2020.
- Özgenç, İzzet, Uygulamalı Ceza Hukuku, Çözümlü Örnek Olaylar ve Karar Tahlilleri, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, İstanbul 1998.
- Özgenç, İzzet, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler), 3. Bası, Ankara 2006.
- Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, 12. Bası, Ankara 2016 (Türk Ceza Hukuku).
- Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, 18. Bası, Ankara 2022.
- Özgenç, İzzet, *Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler*, 18. Bası, Ankara 2022.
- Özkan, Turhan, Bütün Yönleriyle Bilgisayar, İstanbul 1994.
- Özmen, Erol, "Algı/Algılama", <https://psikoloji-psikiyatri.com/algı-algılama/>.
- Özmen, Şule Yüksel, "Dijital Şiddet, Siber Zorbalık ve Yeni Medya Okuryazarlığı Üzerine Bir Değerlendirme", <https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/an-evaluation-on-digital-violence-cyber-bullying-and-social-media-literacy.pdf>.
- Öztemel, Ercan, "Yapay Zekâ ve İnsanlığın Geleceği", https://tuba.gov.tr/files/yayinlar/bilim-ve-dusun/TUBA-978-605-2249-48-2_Ch9.pdf, s. 99-112.

- Papuççayan, Arden, "DeepMind'dan yazılımcılar ile rekabet edebilen yapay zeka: AlphaCode AI", <https://webrazzi.com/2022/02/03/deepmind-dan-yazilimcilar-ile-rekabet-edebilen-yapay-zeka-alpha-code-ai/>.
- Parlar, Tuba, "Blokzincir Teknolojisi ve Merkeziyetsiz Finans Uygulamaları", *Journal of Politics, Economy and Management (JOPEM)*, Volume 5, Issue 2, 2022, s. 165-174
- Pormetter, Ramona, "Fahrlässigkeitsstrafbarkeit im Zeitalter der Robotik", *Strafrecht und Moderne Technologien, Studien zum deutschen und türkischen Strafrecht*, Band 5, (Hrsg.: Gunnar Duttge/Yener Ünver), Ankara, 2018, s. 105-118.
- Ranft, Otfried., "Der Bankomatenmißbrauch", *wistra* 1987, s. 83.
- Ranft, Otfried, "Der praktische Fall - Strafrechtsklausur: Troja-nisches Pferd", *JuS*, 1993, Heft 10, 856-861.
- Ranft, Otfried, "Zur betrugsnahen Auslegung des § 263a StGB", *NJW*, 1994, Heft 40, 2574-2580.
- Rengier, R., *Strafrecht, Besonderer Teil I, Vermögensdelikte*, 2. Auflage, München 1997.
- Roxin, Claus/Greco, Luis, *Strafrecht, Allgemeiner Teil I*, 5. Baskı, C.H. Beck, 2020.
- Rudolphi, Hans Joachim/Horn, Eckhard /Samson, Erich, *Systematischer Kommentar, Strafgesetzbuch, Besonderer Teil (Band 2)*, 4. Auflage, Neuwied/ Kriftel 1991.
- Saraçoğlu, Musa/Tavlı, Vedide, *Tıpta İnternet Uygulamaları*, İstanbul 2001.
- Schmitt, Rudolf/Ehrlicher, Verena, "Entscheidungen – Strafrecht", *JZ*, 1988, Heft 7, s. 361-365.
- Schönke, Adolf/Schröder, Horst/Lenckner, Theodor/Cramer, Peter/Stree, Walter, *Strafgesetzbuch, Kommentar*, 28., neubearbeitete Auflage von Eser, Albin/Heine, Günter/Perron, Walter/Sternberg Lieben, Detlev/Eisele, Jörg/Bosch, Nikolaus/Hecker, Bernd/Kinzig, Jörg/ Schittenhelm, Ulrike, München 2010.
- Schönke, Adolf/Schröder, Horst/Lenckner, Theodor/Cramer, Peter/Stree, Walter, *Strafgesetzbuch, Kommentar*, 29., neu bearbeitete Auflage von Eser, Albin/Heine, Günter/Perron, Walter/Sternberg Lieben, Detlev/Eisele, Jörg/Bosch, Nikolaus/Hecker, Bernd/Kinzig, Jörg/ Schittenhelm, Ulrike, München 2014. (2014).
- Schönke, Adolf/Schröder, Horst, *Strafgesetzbuch, Kommentar*, 25., neubearbeitete Auflage von Theodor Lenckner - Peter Cramer - Albin Eser - Walter Stree, München 1997.
- Schulz- Heiming, Ingeborg, *Der strafrechtliche Schutz der Computerdaten gegen die Angriffsformen der Spionage, Sabotage und des Zeitdiebstahls*, New York 1995.

- Schlüchter, Ellen, "Bankomatenmißbrauch mit Scheckkarten - Blanketten", JR, 1993, Heft 12, s. 493-497.
- Seher, Gerhard, "Intelligente Agenten als 'Personen im Strafrecht?'" in- Gless, Sabine/Seelmann, Kurt (Hrsg.), Intelligente Agenten und das Recht, Baden-Baden, 2016, s. 45- 60.
- Selek, Seha, "Bilgisayar Suçları ve İç Denetim Yöntemleri", DEÜİİBFD, 1995, C. 10, S. 1, s. 141-164.
- Sieber, Ulrich, "Avrupa Ceza Hukukunun Geleceği-Avrupa Ceza Hukuku Sisteminin Amaç ve Modelleri Konusunda Yeni Bir Yaklaşım-", Bilişim Teknolojisi ile Globalleşen Dünyadaki Tehlikelerin Önlemesi ve Ceza Hukuku (Yazarın Seçilmiş Makaleleri), (Editörler Feridun Yenisey, Salih Oktar, Zehra Başer Doğan), Ankara 2021.
- Sieber, Ulrich, Computerkriminalität und Strafrecht, 2., um ei-nen Nachtrag ergänzte Auflage, Köln/Berlin/Bonn/München 1980.
- Sieber, Ulrich, "Strafrechtliche Verantwortlichkeit für den Datenverkehr in internationalen Computernetzen (2)", JZ, 1996, Heft 10, s. 494-507.
- Sieber, Ulrich, "Strafrechtliche Verantwortlichkeit für den Datenverkehr in internationalen Computernetzen (1)", JZ, 1996, Heft 9, s. 429-442.
- Sieber, Ulrich, "Informationsrecht und Recht der Informationstechnik", NJW, 1989, Heft 41, s. 2569-2580.
- Sieber, Ulrich, "Der strafrechtliche Schutz der Information", ZStW, 1991, Heft 3, s. 779-795.
- Simmler, Monika/Markwalder, Nora, "Roboter in der Verantwortung? - Zur Neuaufgabe der Debatte um den funktionalen Schuldbegriff", ZSTW 2017, 129 (1), s. 20-47.
- Sokullu-Akıncı, Füsun, "Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşme-sinde Yer Alan Madde Ceza Hukukuna İlişkin Düzenlemeler ve Özellikle İnternette Çocuk Pornografisi", İÜHFM, 2001, C. LIX, S. 1-2, s. 11-38.
- Sondermann, Markus, Computerkriminalität, Die neuen Tat-bestände der Datenveränderung gem. § 303a StGB und der Computersabotage gem. § 303 b StGB, Münster 1989.
- Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku, Özel Hükümler, Genişletilmiş 3. Baskı, Ankara 1999.
- Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku, Özel Hükümler, Güncelleştirilmiş 11. Baskı, Ankara 2016.
- Soysal, Tamer, "Endüstri 4.0 ve İnsan Hakları: Yeni Ortaya Çıkan Teknolojik Gelişmelerin İnsan Hakları Üzerindeki Dönüştürücü Etkiler", Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı 2020 (9 Ocak-12 Ocak 2020), Ankara 2021, s. 245-324.
- Sönmez, Göktuğ/Çelik, Emine, "Anonimlik ile İlegalite Arasında: Deep Web, Dark Web ve Devlet Dışı Silahlı Aktörlerin Uluslararası Siber Faaliyetleri", Güvenlik Çalışmaları Dergisi, Y. 22, C. 22, S. 1, Haziran 2020, ss. 66-88

- Stammer, Christoph, Einblick in die Cybercrime am Beispiel des Phishing, http://www.hwr-berlin.de/fileadmin/downloads_internet/publikationen/beitraege_FB4/Heft_1_2014_Fachbereich_Rechtspflege.pdf
- Steinke, Wolfgang, "Die Kriminalität durch Beeinflussung von Rechnerabläufen", NJW, 1975, s. 1867-1869.
- Şafak, Emre/Arslan, Çağlar/Gözütok, Mesut, "Blok Zincir ile Yeni Nesil Dağıtık Defter Teknolojilerinin Karşılaştırılması", https://www.researchgate.net/publication/347015242_Blok_Zinciri_ile_Yeni_Nesil_Dagitik_Defter_Teknolojilerinin_Karsilastirilmesi, s. 1.
- Şafak, Emre/Arslan, Çağlar/Gözütok, Mesut/Köprülü, Tacettin, "Dağıtık Defter Teknolojileri ve Uygulama Alanları Üzerine Bir İnceleme", https://atif.sobiad.com/index.jsp?modul=makale-goruntule&id=DAu_MH8BYbO9RkQmDO3, s. 36.
- Şahin, Asena Damla, "Otonom Araçların Hukuki Sorumluluğunun Türk ve Alman Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi", Suç ve Ceza, 2020, S. 4, s. 977-1026.
- Şen, Ersan, "Bitcoin: Elektronik Para", [http://www.haber7.com/yazarlar/prof-dr-ersan-sen/1120849-bitcoin-elektronik-para\(01.12.2015\)](http://www.haber7.com/yazarlar/prof-dr-ersan-sen/1120849-bitcoin-elektronik-para(01.12.2015)).
- Tahan, Özge, "Kripto Paraların Türk ve Alman Ceza Hukuku Düzenlemeleri Yönünden Değerlendirilmesi", Suç ve Ceza 2021, S. 1, s. 101.
- Taner, Fahri Gökçen, "Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu Bir Bileşik Suç mudur?", AÜHFD, 2007, C. 56, S. 2, s. 75-81.
- Taşdemir, Özgür/Özbay, Ümit Vefa, Kireçtepe, Burhanettin Onur, "Robotların Hukuki Ve Cezai Sorumluluğu Üzerine Bir Deneme", AÜHFD, 69 (2) 2020, s. 793-833.
- Taşkın, Cebail, "IPTV, OTT ve Televizyonun Geleceği", [http://www.bthaber.com/yazarlar/iptv-ott-ve-televizyonun-gelecegi/1/14161\(E.T.08.05.2017\)](http://www.bthaber.com/yazarlar/iptv-ott-ve-televizyonun-gelecegi/1/14161(E.T.08.05.2017)).
- Taupitz, Jochen/Kritter, Thomas, "Electronic Commerce - Probleme bei Rechtsgeschäften im Internet", JuS, 1999, Heft 9, s. 839-846.
- Tevetoğlu, Mete, "Elektronik Çek ve Bono Kanun Teklifi İle Yapılması Planlanan Düzenlemelere Dair Düşünceler", Bilişim Hukuku Dergisi 3, 2021/1, s. 31-75.
- Teymur, Ekrem, Hacker'lar: Söz Savunmanın", BYTE, Nisan 1997, s. 76 - 80.
- Teymur, Ekrem, "Hacker'lar: Nereye?", BYTE, Mayıs 1997, s. 88 - 93.
- Tezcan, Durmuş, "Bilgisayar Karşısında Özel Hayatın Korunması", Anayasa Yargısı, Anayasa Mahkemesinin 29. Kuruluş Yıldönümü Nedeniyle Düzenlenen Sempozyumda Sunulan Bildiriler, Ankara, 1991, s. 385-396.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Önok, Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Güncellenmiş 13. Baskı, Ankara 2016.
- Tezuysal, Alkın, "Bir Virüsün Doğuşu: Melissa", PCnet, Mayıs 1999, s. 96-98.

- Tiedemann, Klaus, "Computerkriminalität und Missbrauch von Bankomaten", WM, 1983, Nr. 49, Heft 10, s. 1326 - 1331. (Computerkriminalität und Missbrauch von Bankomaten)
- Tiedemann, Klaus, Die Bekämpfung der Wirtschaftskriminalität durch den Gesetzgeber, JZ, 1986, 41. Jahrgang, Heft 19, s. 865-874.
- Tiedemann, Klaus, "Erscheinungsformen der Wirtschaftskriminalität und Möglichkeiten ihrer strafrechtlichen Bekämpfung", ZStW, 1976, Band 88, s. 233-260.
- Tiedemann, Klaus, (Çev.: Feridun Yenisey), "Bilgisayarla (Kompüter) İşlenen Suçların Ceza Hukuku Yönünden İncelenmesi", İÜHFM, 1975, C. XLI, S. 1-4, s. 319-332 (Bilgisayarla (Kompüter) İşlenen).
- Topaloğlu, Mustafa, Bilgisayar Programları Üzerindeki Haklar ve Bu Hakların Korunması, İstanbul 1997.
- Tröndle, Herbert/Fischer, Thomas, Strafgesetzbuch und Nebengesetze, 53. Auflage, München 2006.
- Turan, Deniz/Demircan, Cem, "Kripto Paralar ile Terör ve Diğer İlegal Aktivite-lerin Finansmanı", Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, 2021, Cilt 3, Sayı 1, s. 161-176.
- Ünal, Gökhan/ Uluylol, Çelebi, "Blok Zinciri Teknolojisi", Bilişim Teknolojileri Dergisi, C. 13, S. 2, 2020, s. 168.
- Ünver, Yener, "Türk Ceza Kanunu'nun ve Ceza Kanunu Tasarısı'nın İnternet Açısından Değerlendirilmesi", İÜHFM, 2001, C. 59, s. 51-153.
- Üren, Çağla, "Yapay Zeka İşinizi Ne Zaman Elinizden Alacak: 10 Sektörden Tahminler", <https://www.indyturk.com/node/646156/bilim/yapay-zeka-isinizi-ne-zaman-elinizden-alacak-10-sektor-den-tahminler>.
- Üstün, R., "Türkiye'de Bilgisayarların Kiralanması ya da Satın Alınması Sorunu ve Analizi, EİTAD, 1981, C. 17, S. 2, s. 166, 167.
- Üzümcü, Rabia/Yıldırım, Yasin, "Kripto Paraların Hukuki Statüleri ve Sözleşmeler İçerisindeki Yerleri", Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 2022, C. 13, S. 33, ss. 271-291.
- Weber, Ulrich, "Probleme der strafrechtlichen Erfassung des Euroscheck-und Euroscheckkartenmissbrauchs nach Inkrafttreten des 2. WİKG, JZ, 1987, Heft 5, s. 215-218.
- Wessels, Johannes, Strafrecht, Besonderer Teil/2, Straftaten gegen Vermögenswerte, 20., neubearbeitete Auflage, Heidelberg, 1997.
- Wessels, Johannes/Hillenkamp, Thomas, Strafrecht, Besonderer Teil 2, Straftaten gegen Vermögenswerte, 39. Auflage, Heidelberg 2016.
- Wessels, Johannes/Hillenkamp, Thomas, (Çev.: Yener Ünver), "Hırsızlık ve Güveni Kötüye Kullanma Suçları", Malvarlığına Karşı Suçlar ve Ekonomik Suçluluk, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 9, Prof. Dr. Eric Hilgendorf'a Armağan, Ankara 2009, s. 15-75.

- Wiesel, Georg, "Computerkriminalität", data report, 1973, Heft 3, s. 24-27.
- Wigger, Dominika, *Automatisiertes Fahren und strafrechtliche Verantwortlichkeit wegen Fahrlässigkeit Nomos*, Köln 2020.
- Yanarışik, Oğuzhan, "Terörizmin Finansmanında Siber Tehditler ve Kripto Paraların Rolü", *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, Third Sector Social Economic Review, 57(4) 2022, s. 3229-3241.
- Yarmalı, E. Sabri, *Bilgisayar Terimleri Sözlüğü*, İstanbul 1995.
- Yaşar, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa, *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu (m. 205-256)*, C. V, Ankara 2010.
- Yazıcı, Ayşe Nur Merve, *Otonom Aracın Sebep Olduğu Zararlardan Üreticinin Kusursuz Sorumluluğu*, Ankara 2023.
- Yazıcılar, Tarık Taha, *Otonom Araçların Kullanımından Doğan Cezai Sorumluluk, Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2021.
- Yazıcıoğlu, Yılmaz, *Bilgisayar Suçları, Kriminolojik, Sosyolojik ve Hukuki Boyutları İle*, İstanbul 1997. (Bilgisayar Suçları)
- Yazıcıoğlu, Yılmaz, "Hackerler ve Bilişim Sistemine Girme Suçu (TCK. Md. 243)", *Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armağanı*, Ankara 2008, C. II, s. 1254.
- Yazıcıoğlu, Yılmaz, "Şifreli Yayınların Bilişim Suçları Karşısındaki Konumu", *YD*, 1999, C. 25, S. 1-2, s. 47-66.
- Yenidünya, A. Caner/Değirmenci, Olgun, *Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Bilişim Suçları*, İstanbul 2003.
- Yenisey, Feridun, "Bilgisayar ve Bilgisayar Şebekelerinin Ortaya Çıkardığı Yeni Suç İşleme Yöntemleri", *İçişleri Bakanlığı Bursa Emniyet Müdürlüğü Paneli, Bilişim ve İnternet Teknolojilerinin Ceza Hukuku Açısından Doğurduğu Yeni Sorunlar Paneli (24 Mart 2001)*, Bursa 2001, s. 4.
- Yetim, Servet, "Sürücüsüz Araçlar ve Getirdiği / Getireceği Hukuki Sorunlar", *Ankara Barosu Dergisi*, 2016, S. 1, s. 127-184.
- Yıldırım, Emircan/Afşar, Kerim Eser/Bektaş, Ramazan, "Merkez Bankası Dijital Para Birimi: Tasarım ve Protokol Mekanizmaları Bağlamında Karşılaştırmalı Bir Analiz", <https://atif.sobiad.com/index.jsp?modul=makale-goruntule&id=mZzCcIYBYqxAIGX2wfbV>, s. 55, 56.
- Yılmaz, Sacit, "Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu", *TBBD*, Sayı 87, 2010, s. 262-298.
- Yiğit, Erkut/Oner, Ahmet Erdem/Yöntem, Orçun, "Otonom Araçların Otomotiv Sektörüne Etkileri ve Beraberinde Getirdiği Yenilikler", *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, <https://atif.sobiad.com/index.jsp?modul=makale-detay&Alan=fen&Id=IISg13YBu-adCBSEXaUF>.
- Yurtçiçek, Mehmet Sıddık, *Hukuki Açıdan Elektronik Para*, İstanbul 2012, file:///C:/Users/Administrator/Downloads/315760.pdf (E.T.25.11.2015).

- Yüce, Özden, Özel Bir Düzenleme Olan Entegre Devre Topografyalarının Korunması Hakkında Kanununun Değerlendirmesi, s. 49, file:///C:/Users/Administrator/Desktop/Evaluation%20of%20a%20Special%20Act%20on%20the%20Proteccion%20of%20Topographies%20of%20Microelectronic%20Semiconductor%20Products%20(Semiconductor%20Protection.pdf (E.T.01.12.2015).
- Yücel, Mustafa T., “Bilişim Suçları”, Ankara Barosu Dergisi, 1992, Yıl 49, S. 1-6, s. 505-512, s. 505-512.
- Ziemann, Sascha, “Wesen Wesen, seid’s gewesen? Zur Diskussion über ein Sttrafrecht für Maschinen”, Robotik und Gesetzgebung, (Hrsg.: Eric Hilgendorf/Jan-Philipp Günther), Baden-Baden, 2013, s. 183-194.
- AnaBritannica Genel Kültür Ansiklopedisi (C. 4), İstanbul 1987.
- Communications Media Center at New York Law School: “Computer Crime Survey Released” (March 6, 1997), “Watch Group Reports Computer Crime Booming” (March 5, 1998), <http://www.cmcnyls.edu/public/bullentins/CSISurv.htm> (E.T. 18.12.2016).
- “CIH Virüsü”, <http://members.xoom.com./burzek/index.Htm> (E.T.23.01.2000).
- “O Suçlar Mazide Kaldı”, www.radikal.com.tr/1999/10/09/yasam/o.html (E.T. 20.09.1999).
- Syposium On the Occasion of the United Nations Convention Against Transnational Organized Crime Panel on “The Challenge of Borderless Cyber-Crime”, Introductory Remarks and Concluding Remarks by the Moderator of the Panel, Corell, Hans, s.2-3, <http://www.Unodc.org/Palermo/convmainIta.html> (E.T. 25.08.2007).
- “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Düzenlenen Bilişim Suçları”, www.taa.gov.tr/.../alper-yukselen-bikirli-yargitay-8-ceza-dairesi-uyesi-c2F5ZmF8Nzh. (E.T. 03.03.2017).
- Yapay Zeka ve Veri Bilimi, Hukuk ve Bilişim Pazar Bülteni, <https://www.linkedin.com/pulse/hukuk-ve-bilism-pazar-bulteni-sayi-68-hukuk-ve-bilism-dergisi/>
- <http://be.gazi.edu.tr/posts/view/title/bilism-sistemleri-98744> (E.T.27.04.2017).
- <http://www.bilgisayarnedir.com/bilgisayar-terimleri.html#e> (E.T.28.04.2017).
- <http://www.armaweb.com.tr/internetintarihcesi.htm>; <http://www.bilgiustam.com/internetin-tarihcesi/>; <http://www.nedir.com/internet> (E.T.23.04.2017).
- <https://www.tse.org.tr/upload/tr/dosya/icerikyonetimi/552/19012016170409-4.pdf> (E.T.28.04.2017).
- <https://www.eticaret.com/e-ticaret-sozlugu/erisim-nedir/>(E.T.01.05.2017).
- <http://www.hurriyet.com.tr/david-olive-icanni-hurriyete-anlatti-40286133> (E.T. 22.04.2017).
- www.hurriyet.com.tr (19.12.2001).

- <http://www.yenihaberden.com/internet-2020de-dunya-nufusunun-yuzde-60ina-ulasacak-270617h.htm> (E.T.30.03.2017).
- <http://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/netzwirtschaft/unverschlussetes-wlan-schwarzsurfen-nicht-straftbar-11056072.html>; <http://www.tagesspiegel.de/medien/digitale-welt/computer-frage-ist-schwarzsurfen-straftbar/5913564.html> (E.T.19.05.2017).
- <http://shiftdelete.net/paypal-nedir-nasil-kullanilir-791> (E.T.29.01.2017).
- <https://tr.wikipedia.org/wiki/PayPal>; <https://www.paypal.com/tr/home> (E.T.29.01.2017).
- <https://www.olympus.net/belgeler/kablosuz-ag/kablosuz-aglarda-tarama-ward-riving-warchalking-15332.html> (E.T.19.05.2017).
- <https://www.tekolik.com/phishing-saldirilarindaki-hiz-ve-yayilma/> (E.T.07.04.2017).
- <http://www.ozgurunes.av.tr/bilisim-sistemlerinin-arac-olarak-kullanilmasi-suretiyle-dolandiriclik.htm> (E.T.19.01.2007).
- https://kizilsungurdefender.jimdo.com/casus_yazlm.php (E.T.07.04.2017).
- <http://www.main-board.com/8709/dialer-nedir-ne-ise-yarar-kurtulmanin-yolari-nelerdir> (227.04.2017).
- http://mevzuat.tbmm.gov.tr/mevzuat/faces/madedetaylari?psira=122834&_afWindowMode=0&_afrLoop=8353709187264943&_adf.ctrl-state=17c8e6wa3h_9 (E.T.23.03.2017).
- <https://www.sertels.av.tr/avukat/hukuk/bilisim-hukuku/zararli-yazilim-imal-etme-bulundurma-sucu.html> (E.T.23.04.2017).
- <http://www.hurriyet.com.tr/kredi-karti-dolandiricisinin-en-populer-yontemi-papagan-8701137> (E.T.04.04.2017).
- <https://www.ekizer.net/bilisim-yoluyla-islennen-kartli-odeme-sistemleri-sahteci-ligi-ve-dolandiriciligi/> (E.T.04.04.2017).
- <https://www.fraudandchargeback.com/tr/kart-kopyalama-vakalari-sahte-kartl-nedir/> (E.T.04.04.2017).
- <http://www.tkhk.gov.tr/Dosyalar/f4b2d13529664b3f883d093c3eb0642e.pdf> (E.T.07.04.2017).
- <http://www.tuketicifinansman.net/2008/06/cvv2-cvc2-cid-guvenlik-kodu-kredi.html> (E.T.20.04.2017).
- <http://www.meb.gov.tr/sinavlar/dokumanlar/GuvenlikKodu/GuvenlikKodu.html> (E.T.07.04.2017).
- <http://www.elithukuk.com/yeni-bir-bilisim-sucu-zararli-yazilim-ve-yasak-cihaz/> (E.T.04.04.2017).
- <http://www.muhasibetr.com/yazarlarimiz/mehmetferuh/002/> (E.T.08.04.2017).
- <http://www.nevzaterdag.com/yurtdisindan-bilgisayar-programi-ithalinde-vergi/> (E.T.08.04.2017).

- <http://www.milliyet.com.tr/kart-dolandiricilarindan-gorulmemis-istanbul-yerel-haber-1961845/> (E.T.07.04.2017).
- https://kizilsungurdefender.jimdo.com/koetuecuel_yazlm_nedir.php (07.04.2017).
- https://kizilsungurdefender.jimdo.com/koetuecuel_yazlm_nedir.php (E.T.07.04.2017).
- <https://www.ininal.com> (E.T. 29.01.2017).
- <https://www.passolig.com.tr/nedir> ((E.T. 29.01.2017).
- http://blog.tamindir.com/paypal-nedir-nasil-kullanilir_8417/(E.T.29.01.2017).
- <http://www.notohatespeech.com/wp-content/uploads/2016/08/AP-Cybercrime.pdf> (E.T.23.07.2017).
- http://www.dersimiz.com/ders_notlari/Yazilim-Nedir-Cesitleri-Nelerdir-oku-21504.html (E.T.23.05.2017).
- <http://rehber.uzmantv.com/melissa-virusu-nasil-ortaya-cikti>; https://tr.wikipedia.org/wiki/Melissa_vir%C3%BCs%C3%BC (E.T.07.04.2017).
- <http://www.karel.com.tr/blog/5-soruda-vpn-nedir-nasil-calisir> (E.T. 13.05.2016).
- <http://www.bilgiustam.com/programlama-dili-nedir-turleri-nelerdir/> (E.T. 23.05.2017).
- <http://www.karel.com.tr/bilgi/wireshark-nedir-nasil-kullanilir> (E.T.19.05.2017).
- <http://bidb.itu.edu.tr/seyirdefteri/blog/2013/09/07/pan-lan-man-wan-kar%C5%9F%C4%B1la%C5%9Ft%C4%B1rmas%C4%B1>(E.T.23.05.2017).
- <file:///C:/Users/drakbulut/Desktop/Bilgisayarlar%C4%B1n%20tarihi%20geli%C5%9Fimi,%20Y%C4%B1llara%20G%C3%B6re%20Bilgisayar%20Tarihi.html> (E.T. 22.05.2017).
- <http://www.bundlehaber.com/detay/d9f8a37d-8cdc-42f5-bb2d-cf7a28aa2e0b?t=1> (E.T.08.05.2017).
- <http://www.digisophia.com/Article/Details/37> (E.T.03.05.2017).
- <https://paratic.com/interneti-kontrol-eden-ozel-kurumlar/> (E.T.22.04.2017).
- <http://www.ihyaforum.com/bilimsel-makaleler/32123-internetin-sahibi-kim.html> (E.T.23.04.2017).
- <http://editbilgisayar.tripod.com/index/id14.html> (E.T.05.05.2017).
- <http://www.teknolojikmedya.com/494/> (E.T.08.05.2017).
- http://mevzuat.tbmm.gov.tr/mevzuat/faces/madedetaylari?psira=122834&_afWindowMode=0&_afLoop=8353709187264943&_adf.ctrl-state=17c8e6wa3h_9 (E.T.14.05.2017).
- <https://www.techopedia.com/definition/28324/harvard-mark-i> (E.T.22.05.2017).
- <http://nedir.biz.tr/eniac-nedir.html> (E.T.22.05.2017).
- <https://tr.wikipedia.org/wiki/%C5%9Eifre> (E.T.07.04.2017).
- <http://www.tdk.gov.tr>
- <http://www.kazanci.com.tr>

Prof. Dr. Yasin SEZER

Avukat

Doç. Dr. Hüseyin BİLGİN

Konya Bölge İdare Mahkemesi
2. İdari Dava Dairesi Üyesi
İmar ve Kentsel Dönüşüm Dairesi

AÇIKLAMALI - İÇTİHATLI

KENTSEL DÖNÜŞÜM UYGULAMA REHBERİ

TAMAMEN YENİLENMİŞ VE GÜNCELLENMİŞ BASKI

(7471 sayılı Kanun Değişiklikleri de işlenmiş)

4. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kentsel Dönüşüm Uygulama Rehberi
Yasin Sezer - Hüseyin Bilgin

Hukuk Yayınları Dizisi – 1716

Dördüncü Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 830 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dememat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Akyılmaz Bahtiyar - Murat Sezginer - Cemil Kaya, *Türk İdare Hukuku, Seçkin yayınevi*, Ankara, 2014.
- Ali Yağcı-Rabia Taş Rabia- Tuğçe Kılıç, *Açıklamalı- İctihadlı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu*, Ankara, 2015.
- Aydın Akgül, "Tam Yargı Davalarında Zararın Tamamıyla Zarar Görenin Kusurundan Kaynaklanması", *Terazi Aylık Hukuk Dergisi*, S.32, s.111-125.
- Ayşegül Çoban Atik, *Kamulaştırmada Yargısal Denetim*, Ankara, 2014.
- Cafer Ergen, *İdari Yargı Davaları*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2008.
- Cemil Kaya, "İdari Yargıda Mahkeme Kararlarının Uygulanmaması Nedeniyle Manevi Tazminat İstemi", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XIV, S. 1-2, 2010, s.73.
- Denizer Şanlı, "Planlama Yetkisinin Analizi", *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl 67, S.3, 2009.
- Elif Orta, *İmar Hukukunda Plan Hiyerarşisi ve Planların Çatışması*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2006.
- Ercan Aslantaş- Filiz Gül- Özlem Şimşek- Ahmet Berberoğlu, *Danıştay 6. Daire Kararları Işığında İmar Hukukunda Arazi ve Arsa Düzenlemesi (Parsestasyon)*, Ankara, 2006.
- Erol Alpar, "İdare Hukukunda Kazanılmış Hak Kavramı ve Uygulaması", (www.msb.gov.tr/ayim/ayim_ana.asp: 28.12.2009)
- Ethem Atay- Hasan Odabaşı- Hasan Tahsin Gökcan, *Teori ve Yargı Kararları Işığında İdarenin Sorumluluğu ve Tazminat Davaları*, 2. Bası, Ankara, 2010.
- Ethem Atay, *İdare Hukuku*, Turhan Yayınevi, Ankara, 2006.
- Fatih Birttek, "Tam Yargı Davalarında Fazlaya İlişkin Hakların Saklı Tutulması ve Anayasa Mahkemesi'nin 12.06.2008 Tarihli Kararı", *Terazi Hukuk Dergisi*, Yıl 4, S.35, Temmuz 2009.
- Fethi Aytaç- Mehmet Dönmez-Hüseyin Bilgin, *Açıklamalı - İctihathı Belediye Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Mahalli İdareleri İlgilendiren Temel Mevzuat*, Mahalli İdarelere Hizmet Derneği, Ankara 2009.
- Gürsel Özkan, "4734 Sayılı Kamu İhale Kanununda Öngörülen Zorunlu İdari Başvuru Yolları", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Yıl.5, S.17, Nisan 2014, s.63-110.
- Hakan Pekcanitez, *Belirsiz Alacak Davası*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011. Halil Kalabalık, *İmar Hukuku Dersleri*, Ankara, 2014.

- Halil Kalabalık, *İdari Yargılama Usulü Hukuku*, 6. Bası, Konya, 2013.
- Halil Kalabalık, *İmar Hukuku Dersleri*, Ankara, 2014.
- Hayrettin Eren, “Bir İdari İşlem Olarak Kamulaştırma”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.VII, S.1-2, s.129-154.
- Hüseyin Koçak-Metin Beyaz, *İmar Uygulamaları*, Ankara 2004; Celal Karavelioğlu, *Değişiklik Açıklama ve İçti- hatlarla İmar Kanunu 18. Madde Uygulaması*, 5.Bası, Ankara 2010.
- Hüseyin Bilgin, “5598 sayılı Yasayla Kentsel Dönüşüm Konusunda Getirilen Yenilikler İnceleme”, *Yerel Yönetim ve Denetim Aylık Mesleki ve Bilimsel Dergi*, C.15, S.7, Temmuz-2010.
- Hüseyin Bilgin, “Danıştay Kararları Işığında İmar Planları”, *Mahalli İdareler Deneği Dergisi*, Y.19, S.182, s.49-60.
- Hüseyin Bilgin, “Danıştay Kararları Işığında İptal Davalarında Menfaatin Güncel Olması”, *Terazi Aylık Hukuk Dergisi*, Y.4, S.30, s.137-150.
- Hüseyin Bilgin-Yasin Sezer, *Açıklamalı İçtihatlı İmar Kanunu Uygulama Rehberi*, 7.Bası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- Hüseyin Bilgin, *İdari Davalar ve Çözüm Yolları*, Seçkin Yayınevi, 3. Bası, Ankara 2022.
- Hüseyin Koçak- Metin Beyaz, *İmar Uygulamaları*, Ankara 2004.
- Hüseyin Koçak-Metin Beyaz, *3194 sayılı Kanununun 18. Maddesi Gereğince İmar Uygulamaları*, Güncelleştirilmiş 6. Baskı, Ankara 2018.
- İlker Nusret Çolak, *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Hukuku*, 2. Bası, Şubat 2015.
- Karavelioğlu, Celal; *Değişiklik Açıklama ve İçtihatlarla İmar Kanunu 18. Madde Uygulaması*”, 5.Bası, Ankara, 2010.
- Kemal Gözler-Gürsel Kaplan, *İdare Hukuku Dersleri*, Ekin Yayınevi, Bursa, 2014.
- Mehmet Ünlüçay, “İdarenin Tazmin Borcu ve Enflasyon Olgusu”, *Danıştay Dergisi*, S. 94, 1998.
- Melih Ersoy, “İmar Planlarının Kademelendirilmesi ve Farklı Ölçeklerdeki Planlar Arasındaki İlişki”, *Mekan Planlama ve Yargı Denetimi*, (Der.) Melih Ersoy – Çağatay Keskinok, Yargı Yayınevi.
- Muhittin Arabacıoğlu, *Açıklamalı ve İçtihatlı İmar Kanunu Mevzuatı ve Uygulaması*, 7.Bası, Ankara 2001.
- Oğuz Sancaktar, *Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Hukuku*, 2.Bası, Ankara, 2012.
- Ömer Koroğlu, *İmar Hukukunda Planlama Süreci ve Arazi ve Arsa Düzenlemeleri (Parselasyon)*, On İki Levha Yayıncılık, 3. Baskı, İstanbul 2016.
- Ramazan Çağlayan, *İdare Hukuku Dersleri*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.

- Ramazan Yıldırım, **İdari Başvurular**, 2. Bası, Konya, 2006.
- Suat Şimşek, **İmar Kanunu 18. Madde Uygulamaları (Arazi ve Arsa Düzenlemeleri) İtiraz ve Dava Yolları**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- Suat Şimşek; "Arazi ve Arsa Düzenlemesinde Aynı Yerden Parsel Verilmesi İlkesi ve Bu İlkenin İstisnaları", **Mahalli İdareler Derneği Dergisi**, S.217, s.44-50.
- Şeref Gözübüyük- Turgut Tan, **İdare Hukuku- Genel Esaslar**, C.I, Turhan Kitabevi, Ankara, 2006.
- Şeref Gözübüyük-Tan Turgut, **İdare Hukuku- Genel Esaslar**, C. II, 7.Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2014.
- Tuncay Armağan, **İdarenin Sorumluluğu ve Tam Yargı Davaları**, Ankara, 1997.
- Turan Yıldırım, **İdari Yargı**, Beta Yayınları, İstanbul, 2008.
- Turgut Candan, **Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu**, 5. Bası, Ankara, 2012.
- Turgut Tan, **İdare Hukuku**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2011.
- Yahya Deryal, **Hukukun Temel Kavramları**, Derya Kitabevi, Trabzon, 2006.
- Yasin Sezer- Hüseyin Bilgin, "Danıştay Kararlarında İdari Başvurular", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.57, S.4, 2008.
- Yasin Sezer- Uğur Bulut, "İdari Yargıda Belirsiz Tam Yargı Davası İhtimali", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S.116, s.213-246.
- Yasin Sezer, "Riskli Alan İlanı ve Hukuki Sonuçları", (<http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2017-130-1660:07.03.2020>)'den iktibas edilmiştir.
- Yasin Sezer-Recep Emre Kalkan-Mustafa Emre Şahin, **İmar Hukuku Dersleri**, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Yıldızhan Yayla, **İdare Hukuku**, 2.Bası, Beta yayınevi, Eylül 2010.
- Yusuf Sertaç Serter, **İdari Uyuşmazlıkların Çözümünde Yargı Dışı Bir Araç Olarak İdari Başvurular**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015.
- Yücel Ünal, **Türk Şehir Planlama Hukukunun Dünü - Bugünü 1985 - 2015**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2015.

Şeyda YÖRÜK

**TAŞINMAZ MALİKİNİN
HUKUKA AYKIRI
TAŞKINLIKLARDAN
SORUMLULUĞU**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Taşınmaz Malikinin Hukuka Aykırı Taşkınlıklardan Sorumluluğu
Şeyda Yörük

Hukuk Yayınları Dizisi – 3800

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 831 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- ABİK, Yıldız, “*Taşınmaz Malikinın Olumlu Müdahaleler Nedeniyle Komşulara Karşı Sorumluluğu*”, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 14, S. 3-4, 2010, s. 145-186.
- AKİPEK, Jale, Gayrimenkul Malikinın Mesuliyetinin Hukukî Neticeleri, İstanbul, 1955. (Netice)
- AKİPEK, Jale, “*Gayrimenkul Malikinın Mesuliyetinin Kavram ve Mahiyeti*”, AÜHFD, C. 11, S. 1-2, 1954, s. 333- 370. (Gayrimenkul Malikinın Mesuliyeti)
- AKİPEK, Jale/AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, Eşya Hukuku, Ankara, 2018.
- AKYILMAZ, Bahtiyar/SEZGİNER, Murat/KAYA, Cemil, Türk İdari Yargılama Hukuku, Ankara, 2018.
- AKYILMAZ, Gül, “*Osmanlı Hukukunda Mülkiyet Hakkı, Emvâl-i Metruke ve Karşılılaşılması Muhtemel Hukukî Sorunlar*”, Türk-Ermeni Uyuşmazlığı Üzerine Ömer Engin Lütem Konferansları 2018, B. 1, 2019, s. 77-102.
- ANTALYA, Gökhan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 5/1, B. 2, Ankara, 2019. (ANTALYA, Borçlar Genel, C. 1)
- ANTALYA, Gökhan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 5/2, B. 2, Ankara, 2019. (ANTALYA, Borçlar Genel, C. 2)
- ANTALYA, Gökhan/TOPUZ, Murat, Medenî Hukuk, C. 1, 2, B. 4, Ankara, 2021.
- ATALI, Murat/ERMENEK, İbrahim, Medenî Usûl Hukuku, Güncellenmiş B. 3, Ankara, 2021.
- ATAY, Ender Ethem, İdari Yargılama Hukuku, Ankara, 2021.
- AYAN, Elif, “*Genel İşlem Koşullarındaki Sorumsuzluk Kayıtlarının Hukuken Değerlendirilmesi*”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. 20, 2016, S. 3, s. 3-36.
- AYAN, Mehmet, Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), B. 11, Ankara, 2016. (Borçlar)
- AYAN, Mehmet, Eşya Hukuku II, Mülkiyet, B. 10, Konya, 2020. (Eşya)
- AYBAY, Aydın/HATEMİ, Hüseyin, Eşya Hukuku, İstanbul, 2014.
- AYDIN ÖZDEMİR, Elif, Akit Dışı Sorumlulukta Maddi Zarar ve Tazmini, B. 2, Ankara, 2017.
- AYDINCIK MİDYAT, Şirin, “*Taşınmaz Malikinın İnşaat Faaliyetleri Sebebiyle Komşu Taşınmaz Maliklerine Karşı Sorumluluğu*”, İÜHFM, C. 75, S. 2, 2017, s. 609-658.

- AYDOS, Oğuz Sadık, Kat Malikinin Hakları ve Yükümlülükleri, Ankara, 2019. (Kat Maliki)
- AYDOS, Oğuz Sadık, Pratik Eşya Hukuku, B. 4, Ankara, 2021. (Eşya)
- AYİTER, Nursin, Eşya Hukuku, B. 3, Ankara, 1987.
- AYKANAT, Mehmet/AYDIN, Melikşah, "Osmanlı Hukukunda Bina Ve Yapı Eseri Malikinin Sorumluluğu", SÜHFD, C. 28, S. 1, 2020, s. 209-236.
- BADUR, Emel, "Gayrimenkul Malikinin Sorumluluğu", TBBD, S. 3, 2001, s. 836-880.
- BAŞAR, Didem, Çevre Sorumluluk Hukukunda Hukuka Aykırılık Olgusu, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 2018 (Hukuka Aykırılık)
- BAŞAR, Didem, "Çevreyi Kirletenin Sorumluluğunun Hukukî Niteliği ve Çevre Sorumluluk Hukukunda Sorumluluk Sebeplerinin Yarışması", TAAD, Y. 12, S. 46, 2021, s. 145-170. (Yarışma)
- BAYGIN, Cem/NAR, Ahmet, Medenî Hukuk Dersleri-I, B. 1, Ankara, 2021.
- BAYSAL, Başak, Haksız Fiil Hukuku, B. 1, İstanbul, 2019.
- BÜK, Alaattin, Uygulamada Komşuluk Hukuku (TMK 737-750), Ankara, 2021.
- BÜYÜKSAĞIŞ, Erdem, "Eşya Hukukuna İlişkin Hükümlerin Kısmî Revizyonunu Öngören İsviçre Medenî Kanunu Ön-Tasarısı'nda Taşınmaz Malikinin Sorumluluğu", BATİDER, C. 23, S. 4, 2006, s. 207-218.
- CANARSLAN, Gökçe, "Taşınmaz Mülkiyetinin Sınırlarından Başkasına Ait Araziye Girme Hakkı", İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 1, 2019, s. 283-311.
- CEYHAN, Muhammed, "Karşılaştırmalı Bir Hukuk Tarihi Denemesi: Roma Mülkiyet Anlayışı İle Osmanlı Mülkiyet Anlayışının Mukayesesi", Tarih Okulu Dergisi, C. 13, S. 44, 2020, s. 176-195.
- ÇELİK, Çelik Ahmet, "Komşuların Birbirlerine Karşı Sorumlulukları", <http://tazminathukuku.com>
- ÇAĞLAYAN, Ramazan, İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, Ankara, 2007.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan, İdarî Yargılama Hukuku, Ankara, 2017.
- ÇÖRTOĞLU, İ. Sahir, Komşuluk Hukukunda Taşınmaz Mülkiyetinin Kullanılmasının Çevreye Etki ve Sonuçları (MK. 661), B. 1, 1982. (Komşuluk).
- ÇÖRTOĞLU, İ. Sahir, Taşınmaz Mülkiyetinin Aşkın Kullanılması (Kavram- UNSURLAR- Uygulama Alanı), B. 1, Ankara, 1988. (Aşkın Kullanım).
- DEMİR, Mehmet, "Zorunlu Geçit Hakkı Kurulmasının Koşulları Ve Tazminatın (Tam Bedelin) Belirlenmesi Sorunu", AÜHFD, C. 52, S. 4, 2003, s. 189-210.

- DESCHNAUX, Henri/TERCIER, Pierre, Sorumluluk Hukuku, (Çev: Salim Özdemir), Ankara, 1983.
- DOĞAN, Murat/ŞAHAN, Gökhan/ATAMULU, İsmail, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B. 2, Ankara, 2021.
- ECKENSTEIN, Pascal; Spannungsfelder bei nachbarrechtlichen Klagen nach Art. 679 ZGB - Unter besonderer Berücksichtigung des Art. 679 Abs. 2 und Art. 679a E-ZGB, Zürcher Studien zum Privatrecht, Band 225, Zürich, 2010.
- EDİS, Seyfullah, Medenî Hukuka Giriş Ve Başlangıç Hükümleri, B. 6, Ankara, 1997.
- EKİNCİ, Abdullah/ŞENEL, Serkan, "Osmanlı Toplumunda Müslüman Kadının Mahremiyeti: Urfa Örneği (1866-1895)", Mukaddime, C. 11, S. 1, 2020, s. 154-176.
- EL, Rehcan, Taşınmaz Malikinin Sorumluluğu, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 1988.
- EREN, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B. 26, Ankara, 2021.
- EREN, Fikret/DÖNMEZ, Ünsal, Eren Borçlar Hukuku Şerhi, B. 1, C. 2, Ankara, 2022.
- EREN, Fikret, Mülkiyet Hukuku, B. 6, Ankara, 2021.
- ERDOĞAN, İhsan/KESKİN A. Dilşad, Türk Medenî Hukuku, B. 3, Ankara, 2020.
- ERDOĞAN, İhsan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B. 4, Ankara, 2019.
- ERDOĞMUŞ, Belgin, Roma Eşya Hukuku, B. 8, İstanbul, 2020.
- ERTAŞ, Şeref, Eşya Hukuku, B. 16, İzmir, 2021.
- ERTEN, Ali, Türk Borçlar Hukukuna Göre Bina ve İnşa Eseri Sahiplerinin Sorumluluğu- BK md. 58, Ankara, 2000.
- ESENER, Turhan/GÜVEN, Kudret, Eşya Hukuku, İstanbul, 2017.
- FULLER, Andreas/MULLER-CHEN, Markus/ÇETİNER, Bilgehan, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B. 1, İstanbul, 2021.
- GERMEÇ, Mahir Ersin, Kat Mülkiyeti Hukuku, B. 10, Ankara, 2021.
- GİRGİN, Ömer Ali, "Taşınmaz Mülkiyetinin Kanundan Doğrudan Doğan Yararlanma Kısıtlamalarına İlişkin Ödevlerinin Kaldırılması veya Değiştirilmesi Anlaşmaları ve Bu Anlaşmaların Şerhi", Legal Hukuk Dergisi, C. 17, S. 203, 2019, s. 4799-4822.
- GORDLY, James, The Development of Liability Between Neighbours, Vol. 2, Cambridge, 2014.
- GÖKCAN, Hasan Tahsin, Haksız Fiil Hukuku ve Maddî-Manevî Tazminat Davaları, Ankara. 2009.
- GÖKSU, Tarkan; Sachenrecht Art. 641-977 ZGB, CHK – Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, 3. Aufl., Zürich/Basel/Genf 2016, CHK ZGB Art. 679.

- GÖKYAYLA, K. Emre, *2872 sayılı Çevre Kanunu'na Göre Kirletenin Hukukî Sorumluluğu*, S. Sulhi Tekinay'a Armağan, 1999, s. 281- 309.
- GÜNAY, Erhan, *Yargıtay Kararları Eşliğinde Komşuluk Hukukundan Kaynaklanan Taşınmaz Malikinin Sorumluluğu*, Ankara, 2017.
- GÜNEŞ CEYLAN, Seldağ, *"Roma Hukukunda Klasik Hukuk Dönemi"*, Belgin Erdoğan'a Armağan, İstanbul, 2011.
- GÜRAL, Jale, *"Türk Hukukunda Tapuya Kayıtlı Olmayan Gayrimenkullerin Hukuki Rejimi ve MK. 639/I"*, AÜHFD, C. 9, S. 3-4, 1952, s. 40-96.
- GÜRSOY, Kemal Tahir/EREN, Fikret/CANSEL, Erol, *Türk Eşya Hukuku*, Ankara, 1984.
- GÜVEL, Övünç, *"Roma Hukukunda Sorumluluk"*, SÜHFD, C. 25, S. 2, 2017.
- GÜVENÇ, Özgür, *Sözleşmenin Kurulmasında İrade Açıklamalarının Yorumu*, Ankara, 2021.
- HATEMİ, Hüseyin/GÖKYAYLA, Emre, *Borçlar Hukuku*, B. 2, İstanbul, 2012.
- HATEMİ, Hüseyin/SEROZAN, Rona/ARPACI, Abdülkadir, *Eşya Hukuku*, İstanbul, 1991.
- İŞIKTAÇ, Yasemin, *Hukukun Kaynağı Olarak Örf ve Âdet Hukuku*, İstanbul, 1992.
- İMRE, Zahit, *Doktrinde ve Türk Hukukunda Kusursuz Mesuliyet Hâlleri*, İstanbul, 1949. (Kusursuz Mesuliyet)
- İMRE, Zahit, *"Hukukî Mesuliyetin Esası Üzerinde Bazı Düşünceler"*, İÜHFM, C. 45, S. 1-4, İstanbul, 2011, s. 401-420. (Hukukî Mesuliyet)
- İNAL, Tamer, *"Taşınmazın malik veya malik Gibi Davranan Tarafından Taşkın Surette kullanılmasından Doğan Sorumluluğun Fransız Hukuku ile Karşılaştırılması, Kapsamı ve Sonuçları"*, Galatasaray Üniversitesi Coşkun Kırca'ya Armağan, İstanbul, 1995, s. 99-124.
- İNAN, Ali Naim/YÜCEL, Özge, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, B. 4, Ankara, 2014.
- KAÇAK, Nazif, *Yeni İçtihatlarla Türk Medenî Kanunu*, B. 2, Ankara, 2007.
- KAHVECİ, Nuri, *"İslâm Hukukuna Göre Taşınmaz Malikinin Sorumluluğunu"*, KSÜİFD, S. 12, 2008, s. 1-20.
- KAYA, Asım, *"Taşınmaz Malikinin Sorumluluğu"*, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, C. 11, S. 113, 2016, s. 47-56.
- KAYAK, Sevgi, *"Roma Hukukunda Komşuluk Hukukundan Doğan Sorumluluğun Unsurları"*, İzmir Barosu Dergisi, 2019, s. 135-174.
- KARACAN ÇETİN, Hatice, *Kara Yolları Trafik Kanununda Hukuki Sorumluluk (Türk, İsviçre ve Alman Hukukları Karşılaştırmalı)*, Ankara, 2016.

- KARADENİZ ÇELEBİCAN, Özcan, Roma Eşya Hukuku, yeni Medenî Kanun'a Uyarlanmış B. 5, Ankara, 2015. (Eşya)
- KARADENİZ ÇELEBİCAN, Özcan, Roma Hukuku, B. 17, Ankara, 2014. (Roma)
- KARAHAN, Oğuzhan, Taşınmaz Malikinin Sorumluluğu, Ankara, 2021.
- KARAHASAN, Mustafa Reşit, Gayrimenkul Hukuku Davaları, İstanbul, 1974. (Gayrimenkul Davaları)
- KARAHASAN, Mustafa Reşit, Yeni Türk Medenî Kanunu Eşya Hukuku, C. 1, İstanbul, 2007. (Eşya)
- KARAHASAN, Mustafa Reşit, Sorumluluk Hukuku, Kusura Dayanan Sözleşme Dışı Sorumluluk, Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk, B. 6, İstanbul, 2003. (Sözleşme Dışı Sorumluluk)
- KESKİN, A. Dilşad, DEMİRCİOĞLU, H. Reyhan, Medeni Hukuk II (Eşya Hukuku-Miras Hukuku), 2018.
- KESKİN, A. Dilşad, Objektif Manevi Zarar Teorisi Açısından Manevi Tazminat, Ankara, 2016.
- KILIÇ, Halil, Son Değişikliklerle Gayrimenkul Davaları (Teori – Açıklamalar – Kararlar), B. 5, Ankara, 2013.
- KILIÇOĞLU, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B. 24, Ankara, 2020. (KILIÇOĞLU, A.)
- KILIÇOĞLU, Mustafa, Sorumluluk Hukuku Cilt 1. Sözleşme Dışı Sorumluluk, Ankara, 2002. (KILIÇOĞLU, Sorumluluk)
- KILIÇOĞLU, Mustafa, Tazminat Hukuku, B. 2, İstanbul, 2006. (KILIÇOĞLU, Tazminat)
- KILINÇ, Ayşe Nur, Adam Çalıştırmanın Organizasyon Sorumluluğu, Ankara, 2018.
- KIRCA, Çiğdem, “Zorunlu İrtifakların Hukuki Niteliği”, AÜHDF, C. 54, S. 4, 2005, s. 65-76.
- KOÇ, Yunus, “Erken Dönem Osmanlı Hukuku: Yaklaşımlar, Temel Sorunlar”, HÜEFD, C. 16, 1999, s. 115-126.
- KOÇAK, Nazım Taha, Tam Yargı Davaları, Ankara, 2020.
- KOÇHİSARLIOĞLU, Cengiz, “Objektif Sorumluluğun Genel Teorisi”, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 2, 1984, s. 175-305.
- KOSCHAKER, Paul/AYİTER, Kudret, Modern Özel Hukuka Giriş Olarak Roma Özel Hukukunun Ana Hatları, Ankara, 1977.
- KUNTALP, Erden, “Bağımsız ve Sürekli Sınırlı Aynî Hakların Özellikle Üst Hakkının Taşınmaz Olarak İşlem Görmesi”, TBBD, S. 4, 1991, s. 536.

- KURT, L. Müjde, “Zarar Görenin Zararı Azaltma Külfeti”, AÜHFD, C. 64, S. 3, 2015, s. 775-814.
- KURU, Baki/AYDIN, Burak, Medenî Usûl Hukuku El Kitabı, B. 2, C. 1, Ankara, 2021.
- MEIER-HAYOZ, Arthur, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Sachenrecht, 1. Abteilung Das Eigentum, 2. Teilband Grundeigentum I, Art. 655-679 ZGB, 3. Aufl., Bern 1965.
- NARTER, Sami, Kusursuz Sorumluluk, Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Hukuku, B. 2, Ankara, 2016.
- OĞUZ, Cemal, “Fedakarlığın Denkleştirilmesi İlkesi Uyarınca Taşınmaz Malikinin Sorumluluğu”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu, 2009, Ankara, s. 209-216.
- OĞUZMAN, Kemal/SELİÇİ, Özer/OKTAY-ÖZDEMİR, Saibe, Eşya Hukuku, İstanbul, 2020.
- OĞUZMAN, Kemal/ÖZ Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B. 16, C. 2, İstanbul, 2021.
- OZANEMRE YAYLA, Tolunay,
- ÖCAL APAYDIN, Bahar, Roma Hukukundan Günümüze Taşınmaz Lehine İrtifak Hakları, Ankara, 2014.
- ÖKTEM, Hande, “Taşınmaz Malikinin Sorumluluğu’nun Türk Medenî Kanunu Açısından Değerlendirilmesi”, Prof. Dr. Hasan Erman’a Armağan, 2015, s. 651-666.
- ÖZDEMİR, Feride Bahar, Türk Medenî Hukukunda Zorunlu Geçit Hakkı, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2010.
- ÖZDEMİR, Recep, “İslâm Hukukuna Göre Mülkiyet ve Mülkiyetin Temellendirilmesi”, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Y. 11, S. 31, 2019, s. 259-291.
- PEKCANİTEZ, Hakan/ATALAY, Oğuz/ÖZEKES, Muhammet, Medenî Usûl Hukuku Ders Kitabı, B. 9, İstanbul, 2021.
- PETEK, Hasan, Taşınmaz Malikinin Hukuka Uygun Taşkınlıklardan Sorumluluğu (TMK m. 730/II), B. 1, Ankara, 2005.
- RADO, Türkan, Roma Hukuku Dersleri Borçlar Hukuku, İstanbul, 2021.
- REİSOĞLU, Safa, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B. 24, İstanbul, 2013.
- REMZİ, Mehmet/AYDIN, Sezer, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B. 11, Ankara, 2018.
- RICCOBONO, Salvatore, “Roma Doktrininde Hakkın Suiistimali Nazariyesi”, Çev: Ziya Umur, İÜHFM, C. 22, S. 1-4, 1957, s. 350-397.

- SARAÇOĞLU, Simge, Türk Borçlar Kanunu Kapsamında Yapı Malikinin Sorumluluğu (TBK. m. 69), B. 1, İstanbul, 2019.
- SAYMEN, Ferit H./ELBİR, Halid H., Türk Eşya Hukuku (Aynî Haklar), B. 1, İstanbul, 1954.
- SİRMEN, Lale, Eşya Hukuku, B. 9, Ankara, 2021. (Eşya)
- SİRMEN, Lale, “Taşınmaz Mülkiyetinin Kullanılmasında Çevre Etkileri Yaratan Müdahalelerden Dolayı Malikin Sorumluluğu”, AÜHFD, C. 1, S. 4, 1988. s. 281-306. (Çevre Etkileri Yaratan Müdahaleler).
- SÖĞÜT, İpek Sevda, Roma Hukukunda Çevrenin Korunmasına İlişkin Hukukî Vasıtalar, İstanbul, 2014.
- SÖĞÜTLÜ ERİŞGİN, Özlem, “Roma Hukuku’nda “cautio damni infecti””, Turgut Kalpsüz’e Armağan, Ankara, 2003, s. 809-825.
- SÖĞÜTLÜ, Özlem, Roma Özel Hukuku Ders Kitabı, B. 2, Ankara, 2021.
- STEIN, Peter, Roman Law in European History, Cambridge University Press, 2004.
- ŞAHİN, Turhan, “Türk Medenî Kanununun 730. Maddesi^[1] Kapsamında Taşınmaz Malikinin Sorumluluğu”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 13, S. 143, 2018, s. 43-54.
- ŞAHİNİZ, C. Salih, “Gayrimenkul Mülkiyetinin-Komşuluk Hukukuna İlişkin-Dolayısıyla Kanundan Doğan Sınırlamaları: Zaruri Zorunlu İrtifaklar (Les Servitudes Necessaries)”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Prof. Dr. Nuri Çelik’e Armağan, İstanbul, 2001, s. 633 – 690.
- ŞEN DOĞRAMACI, Hayriye, “6537 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun Mülkiyet Hakkının Sınırlandırılmasına İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, YÜHFD, C. 13, S. 2, 2016, s. 69-94.
- ŞİMŞEK, Suat, “Kamu Mallarının Özel Mülkiyete Konu Olmaması İlkesinin Mülkiyet Hukukuna Yansımaları”, Sayıştay Dergisi, S. 92, 2014, s. 93-115.
- TAHİROĞLU, Bülent, Roma Borçlar Hukuku, İstanbul, 2021. (Borçlar)
- TAHİROĞLU, Bülent, Roma Hukukunda Mülkiyet Hakkının Sınırları, B. 3, İstanbul, 2001. (Sınırlar)
- TANDOĞAN, Haluk, Türk Mesuliyet Hukuku, Ankara, 1961. (Mesuliyet).
- TANDOĞAN, Haluk, Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku, Ankara, 1981. (Sözleşme Dışı Sorumluluk).
- TEKDOĞAN, Aydın, Komşu Taşınmaza Elatmanın Önlenmesi ve Temliken Tescil Davaları, Ankara, 2019.
- TEKİNAY, Selahattin Sulhi/AKMAN, Sermet/BURCUOĞLU, Haluk/ALTOP, Atilla, Eşya Hukuku, B. 5, C. I, İstanbul, 1989.

- TEKİNAY, Selahattin Sulhi, Taşınmaz Mülkiyetinin Takyitleri, C. 2/1, İstanbul, 1988. (Takyitler)
- TOPUZ, Murat, Türk Özel Hukukunda Taşınmaz Mülkiyeti, Ankara, 2020. (Taşınmaz)
- TOPUZ, Murat, Maddi Zarar ve Bu Zararın Belirlenmesi, B. 2, Ankara, 2020. (Zarar)
- ULUSAN, İlhan, Medenî Hukukta Fedakârlığın Denkleştirilmesi İlkesi ve Uygulama Alanı, İstanbul, 1977.
- UMUR, Ziya, Roma Hukuku Ders Notları, B. 3, İstanbul, 1999.
- UYAR, Talih, Türk Medenî Kanunu Eşya Hukuku C. 3, Ankara, 2002.
- ÜNLÜTEPE, Mustafa, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B. 1, Ankara, 2021.
- VON TUHR, Andreas, Borçlar Hukuku Umumî Kısmı, (Çev: Cevat Edege), C. 1. İstanbul, 1952.
- WIELAND, Carl, Aynî Haklar, (Çev: İ. Hakkı Karafakı), Ankara, 1946.
- YARAR, İbrahim/YARAR, Hilal/YERLİKAYA, Kübra, Tazminat Hukuku, Ankara, 2021.
- YILDIRIM, M. Fadıl, Gen Teknik ve Uygulamalardan Doğan Sorumluluk, Ankara, 2008.
- YILDIRIM, Abdulkemim, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B. 6, Ankara, 2017.
- ZENGİN, Hüseyin Kağan, Mecra Hakkı, Ankara, 2022.
- ZEVKLİLER, Aydın, İmar Kurallarına Aykırı ve Zarar Verici İnşaat Taşınmaz Malinin Yetkileri Açısından, Ankara, 1982.

İNTERNET KAYNAKLARI

- Dergipark Akademik Dergi Portalı <https://dergipark.org.tr/tr/>
- Legal Online Veri Tabanı <https://www.legalonline.com.tr/>
- Legalbank Elektronik Hukuk Bankası <https://legalbank.net/arama>
- Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi <https://www.lexpera.com.tr/>
- Mevzuat Bilgi Sistemi <https://www.mevzuat.gov.tr/>
- Oxford University Press <https://academic.oup.com/journals/>
- T.C. Resmî Gazete <https://www.resmigazete.gov.tr/>
- Turcademy Online Akademik Portal <https://www.turcademy.com/tr>
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri <https://sozluk.gov.tr/>
- Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası <https://kararlar.uyusmazlik.gov.tr/>
- Yargıtay Karar Arama Motoru <https://karararama.yargitay.gov.tr>

Dr. Seda KAYNAK

**MEDENİ USUL HUKUKUNDA
MÜTELÂHİK DAVA**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Medeni Usul Hukukunda Mütelâhik Dava

Seda Kaynak

Hukuk Yayınları Dizisi – 3801

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 833 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

Adolphsen, Jens: Zivilprozessrecht, 6. Aufl., Baden-Baden 2020.

Acar, Faruk: Sorumluluk Sebeplerinin Çokluğu-Teselsül, (Prof. Dr. İsmet Sungurbey'e Armağan, Borçlar Kanunu Genel Hükümler Konferansları III, 26-27 Mayıs 2012, İstanbul 2014, s. 37-61).

Akcan, Recep: Usul Kurallarına Aykırılığa Dayanan Temyiz Sebepleri, Ankara 1999.

Aker, Halit: Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sifatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebep Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler, (BA-TİDER, C. 32, 2016/1, s. 63-150).

Akil, Cenk: Hâkimin Hukuku Kendiliğinden Uygulaması İlkesi, (AÜHFD, 2008/3, C. 57, s. 1-32). (Kendiliğinden Uygulama İlkesi).

Akil, Cenk: İstinaf Kavramı, Ankara 2010. (İstinaf).

Akil, Cenk: Hâkimlerin Hukuki Sorumluluğuna İlişkin Olarak Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 18.11.2009 Gün ve E. 2009-2, K. 2009-3 Sayılı Kararının Değerlendirilmesi, (EÜHFD, C. 6, 2011/1-2, s. 57-92). (Hâkimlerin Hukuki Sorumluluğu).

Akil, Cenk: Genel Hatlarıyla Alman Medeni Yargılama Hukukunda Kısmî Hüküm, (İÜHFM, C. 70, 2012/1, s. 179-202). (Kısmî Hüküm).

Akil, Cenk: Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Kararları Işığında Avukatın Görevini Özenle Yerine Getirme Yükümlülüğü, (HÜHFD, C. 2, 2012/1, s. 11-26).

Akil, Cenk: 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Dava Dilekçesinin Unsurları Bağlamında Somutlaştırma Yükü, (Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, C. 11, s. 85-100). (Somutlaştırma Yükü).

Akil, Cenk: Kısmî Dava, Ankara 2013. (Kısmî Dava).

Akil, Cenk: Temyiz Yoluna Başvuru Şartı Olarak "Hukuki Menfaat", (BATİDER, C. 28, 2012/3, s. 267-300). (Hukuki Menfaat).

Akil, Cenk: Dava Yetkinliği, (TAAD, 2018/4, s. 1-20). (Dava Yetkinliği).

Akil, Cenk: Deliller Bakımından Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevinin Sınırlarına İlişkin Tartışmalar Üzerine Kısa Bir Değerlendirme, (TNB Hukuk Dergisi, 2020/1, s. 115-128). (Davayı Aydınlatma Ödevi).

- Akil, Cenk:** Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Olarak Arabuluculuk Hakkında Usul Hukuku Bakımından Bazı Değerlendirmeler, (TAAD, 2020/1, s. 307-324). (Arabuluculuk).
- Akipek, Jale/Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya:** Eşya Hukuku, 2. B., İstanbul 2018.
- Akkan, Mine:** Medeni Usul Hukukunda Etkin Hukuki Koruma, (MİHDER, C. 3, 2007/1, s. 29-68). (Etkin Hukuki Koruma).
- Akkan, Mine:** Medeni Usul Hukukunda Avukatla Temsil Zorunluluğu, Ankara 2011. (Temsil Zorunluluğu).
- Akkan, Mine:** İcra Hukukunda Menfi Tespit ve İtirazın İptali Davası Arasındaki Derdestlik ve Kesin Hüküm İlişkisi, (DEÜHFD, C. 12, 2010/2, İzmir 2012, s. 1-41). (Derdestlik).
- Akkaya, Tolga:** Alacaklıdan Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanunu'nda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu, (MİHDER, 2006/3, s. 661-684). (İptal Davası).
- Akkaya, Tolga:** Medeni Usul Hukukunda İstinaf, Ankara 2009. (İstinaf).
- Akkaya, Tolga:** Medeni Usul Hukukunda İspat Hakkına Dair Bazı Tespit ve Değerlendirmeler, (Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, DEÜHFD, C. 16, 2014/Özel Sayı, İzmir 2015, s. 1483-1523). (İspat Hakkı).
- Akkaya, Tolga:** Medeni Usul Hukuku Bakımından Boşanma Davası, Ankara 2017. (Boşanma Davası).
- Akıncı, Şahin:** Roma Hukuku Dersleri, 8. B., Konya 2015. (Roma Hukuku).
- Akman, Galip Sermet:** Sorumsuzluk Anlaşması, İstanbul 1976.
- Aktepe Artık, Sezin:** İstinaf Kanun Yolunda Kamu Düzeni Kavramı, (TBBD, 2018/1, s. 257-292). (Kamu Düzeni).
- Aktepe Artık, Sezin:** Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Medeni Usul Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı, Ankara 2014. (Adil Yargılanma Hakkı).
- Akyol Aslan, Leyla:** Medeni Usul Hukukunda Davadan Feragat, Ankara 2011. (Feragat).
- Akyol Aslan, Leyla:** Dava Konusu Dışında Kalan Hususların Sulhun Kapsamına Dâhil Edilmesi, (HMK m.313/3), (Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, C. 1, Ankara 2014, s. 167-210). (Sulh).
- Akyol Aslan, Leyla:** Medeni Usul Hukukunda Cevap Dilekçesi Verilmemesinin Sonuçları, Ankara 2019. (Cevap Dilekçesi).
- Alangoya, Yavuz:** Yargılama Sırasında Tarafta (Yanda) İradi Olarak Meydana Gelen Değişme Hakkında Düşünceler, (İÜ-HAD, C. 3, 1969/5, s. 125-194). (İradi Değişme).

- Alangoya, Yavuz:** Medeni Usul Hukukunda Vakıaların ve Delillerin Toplanması-na İlişkin İlkeler, İstanbul 1979. (İlkeler).
- Alangoya, Yavuz:** Anayasanın Medeni Usul Hukukuna Etkisi, (Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, C.1, 1981/2, s. 1-4). (Anayasanın Etkisi).
- Alangoya, Yavuz:** Dava Temeli, Hâkimin Dava Malzemesinin Toplanmasındaki Rolü ve Bu Konudaki Gelişmeler Hakkında, Yavuz Alangoya Makaleler, İstanbul 2012. (Dava Temeli).
- Alangoya, Yavuz/Yıldırım, Mehmet Kâmil/Deren Yıldırım, Nevhis:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı: Değerlendirme ve Öneriler, İstanbul 2006. (HMK Tasarısı).
- Alangoya, Yavuz/Yıldırım, Mehmet Kâmil/Deren Yıldırım, Nevhis:** Medeni Usul Hukuku Esasları, 8. B., İstanbul 2011. (Usul).
- Alica, Süheyla Suzan:** Çevrenin Korunmasına İlişkin Hukuki Sorumluluk Kurallarının Yargıtay Kararları Kapsamında İncelenmesi, (YÜHFD, C. 8, 2011/1, s. 37-89).
- Althammer, Christoph:** Streitgegenstand und Interesse, Tübingen 2012.
- Altınok Ormancı, Pınar:** Zararı Azaltma Külfeti, İstanbul 2016.
- Ansay, Sabri Şakir:** Muhakemenin İadesi, (Adliye Ceridesi, 1938/4, s. 471-501). (Muhakemenin İadesi).
- Ansay, Sabri Şakir:** Sulh, (AÜHFD, C. 1, 1944/2, s. 200-209). (Sulh).
- Ansay, Sabri Şakir:** Hukuk İcra ve İflâs Usulleri, 5. B., Ankara 1960. (İcra).
- Antalya, O. Gökhan:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 1-2-3, 2. B., İstanbul 2018. (Borçlar).
- Antalya, O. Gökhan:** İstihkak Davası, (YÜHFD, C. 18, 2021/2, s. 499-514). (İstihkak).
- Aras, Aslı:** Çekişmesiz Yargıda Tasarruf İlkesi, (MİHDER, C. 10, 2014/27, s. 53-65).
- Aras, Bahattin:** Hâkimlerin Yargısal Faaliyetlerinden Dolayı Hukuki Sorumluluğu ve Yeni HMK Tasarısında Getirilen Yenilikler, (THD, C. 5, 2010/12, s.131-153). (Aras B.).
- Arens, Peter:** Streitgegenstand und Rechtskraft im aktienrechtlichen Anfechtungsverfahren, Bielefeld 1960. (Streitgegenstand).
- Arens, Peter:** Zur Anspruchskonkurrenz bei mehreren Haftungsgründen, (AcP, C. 170, 1970/5, s. 392-425). (Anspruchskonkurrenz).

- Arısoy, A. Selman:** Medeni Yargılama Hukukunda Hâkimin Türk Hukukunu Resen Uygulaması (Iura Novit Curia), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2017.
- Arısoy, A. Selman:** Medeni Yargılama Hukukunda Hâkimin Türk Hukukunu Resen Uygulamasının Temeli: Vakıalar, Vakıaların Önemi, Vakıaların Çeşitli Yönlerden Sınıflandırılması ve Vakıaların Tespiti, (İÜHFİM, C. 77, 2019/1, s. 1-47).
- Arkan, Sabih:** Ticarî İşletme Hukuku, 28. B., Ankara 2022.
- Arslan, Ramazan:** Yargılamanın Yenilenmesi, Ankara 1977. (Yargılamanın Yenilenmesi).
- Arslan, Ramazan:** Kesin Hüküm İhtiyacı ve Yanılma Gerçeği, (ABD, 1988/6, s. 722-737). (Kesin Hüküm).
- Arslan, Ramazan:** Medeni Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı, Ankara 1989. (Dürüstlük Kuralı).
- Arslan, Ramazan:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Medeni Usul Hukukuna Getirdiği Başlıca Yenilikler, (Prof. Dr. Gürgân Çelebican'a Armağan, Ankara 2011, s. 439-457). (Başlıca Yenilikler).
- Arslan, Ramazan:** Dava ve Cevap Dilekçelerinin Hazırlanması ve Ön İnceleme, (Bankacılar Dergisi, 2012/1, s.67-81). (Ön İnceleme).
- Arslan, Ramazan:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Delil Sözleşmesi Konusunda Getirdiği Yenilikler, (Bankacılar Dergisi, 2013/Özel Sayı, C. 24, s. 67-71). (Delil Sözleşmesi).
- Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar Ayvaz, Sema/Hanağası, Emel:** Medeni Usul Hukuku, 8. B., Ankara 2022. (Usul).
- Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar Ayvaz, Sema/Hanağası, Emel:** İcra ve İflas Hukuku, 8. B., Ankara 2022. (İcra).
- Arslandoğan, Birce:** Boşanma Davalarında Hâkimin Dava Sebebi ile Bağlılığı, (Medeni Hukuk Alanındaki Güncel Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi Sempozyumu, Aile Hukuku, C. 2, 20 Nisan 2017, Editör: Baki İlkay Engin, İstanbul 2019, s. 181-202).
- Aslan, Ali Çetin:** Medeni Usul Hukukunda Görev, İstanbul 2022. (Aslan A. Ç.).
- Aslan, Kudret:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Davaya Son Veren Taraf İşlemleri"ne İlişkin Hükümleri Hakkında Düşünceler, (Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, C. 1, Ankara 2014, s. 307-377).
- Aslan, Kudret:** Medeni Usul Hukukunda Davanın Geri Alınması, Ankara 2016. (Aslan K.). (Davanın Geri Alınması).

- Atalay, Esra:** Yargısal Temel Haklar, (Prof. Dr. Şükrü Postacıoğlu'na Armağan, İzmir 1997, s. 437-454).
- Atalı, Murat:** 6502 sayılı Kanun'un Tüketici Sorunları Hakem Heyetlerine İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi, (Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, C. 1, Ankara 2014, s. 397-418). (Tüketici Sorunları).
- Atalı, Murat:** Hâkimin Hukuku Resen Uygulaması İlkesi ve İstinaf İncelemesinin Sebebe Bağlılığı, (Prof. Dr. M. Fatih Uşan'a Dekanlıkta 10. Yıl Anısına Teşekkür Armağanı, YBHD, 2022/2, s. 733-752). (İstinaf).
- Atalı, Murat/Ermenek, İbrahim/Erdoğan, Ersin:** Medeni Usul Hukuku, 5. B., Ankara 2022. (Usul).
- Atalı, Murat/Ermenek, İbrahim/Erdoğan, Ersin:** İcra ve İflas Hukuku, 6. B., Ankara 2022. (İcra).
- Ayan, Mehmet:** Eşya Hukuku-I (Zilyetlik ve Tapu Sicili), 14. B., Ankara 2020. (Eşya I).
- Ayan, Mehmet:** Eşya Hukuku-II (Mülkiyet), 10. B., Ankara 2020. (Eşya II).
- Aygün, Mesut:** Yabancılık Unsurunun Mahiyeti ve Yargılamadaki Rolü, (Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, DEÜHFD, C. 16, 2014/Özel Sayı, İzmir 2015, s. 1025-1066).
- Ayoğlu, Tolga:** Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi, (GSÜHFD, 2013/2, s. 219-252).
- Bachmann, Thomas:** Die elektive Konkurrenz, Berlin 2010.
- Bader, Hans:** Zur Tragweite der Entscheidung über die Art des Anspruchs bei Verurteilungen im Zivilprozess, Berlin 1966.
- Badur, Emel:** Çevreyi Kirletenin Hukuki Sorumluluğu, (Çevre Hukuku Sempozyumu, Çeşme 10-11 Nisan 2006, Ankara 2006, s. 105-116).
- Bahadır, Zeynep:** Medeni Usul Hukukunda Kısmî Karar, Ankara 2018.
- Baker&McKenzie (Hrsg.):** Schweizerische Zivilprozessordnung (ZPO), SHK-Stämpflis Handkommentar, Bern 2010. (SHK ZPO).
- Baker&McKenzie (Hrsg.):** Fusionsgesetz, 2. Aufl., Bern 2015.
- Baş Süzel, Ece:** Gerçek Olmayan Vekâletsiz İş Görme -Menfaat Devri Yaptırımı-, İstanbul 2015.
- Başalp, Nilgün:** Sorumsuzluk Anlaşmaları, İstanbul 2011.
- Başar, Didem:** Çevreyi Kirletenini Sorumluluğunun Hukuki Niteliği ve Çevre Sorumluluk Hukukunda Sorumluluk Sebeplerinin Yarışması, (TAAD, 2021/1, s. 145-170).

- Başgil, Ali Fuat:** Hukukun Ana Mesele ve Müesseseleri, Siyasi ve Sivil Hukuk Hakkında Etütler, İstanbul 1946.
- Başoğlu, Başak:** Çevre Zararlarından Doğan Hukuki Sorumluluk, İstanbul 2016.
- Baysal, Başak:** Haksız Fiil Hukuku, İstanbul 2019.
- Baumbach, Adolf/Lauterbach, Wolfgang/Albers, Jan/Hartmann, Peter:** Zivilprozessordnung, 68. Aufl., München 2010.
- Baumgartner, Samuel P./Dolge, Annette/Markus, Alexander R./Spühler, Karl:** Schweizerisches Zivilprozessrecht, 10. Aufl., Bern 2018.
- Belgesay, Mustafa Reşit:** Dava Teorisi, İstanbul 1943. (Belgesay M. R.).
- Belgesay, Emcet:** Türk Hukukunda Hâkimin Hukuki Mesuliyeti, İstanbul 1956.
- Benedikt, A. Suter:** Zur objektiven Klagenhäufung, insbesondere zur eventuellen Häufung nach baselstädtischem Zivilprozessrecht, (BJM 1997, s. 281-308).
- Berger, Bernhard:** Allgemeines Schuldrecht, 3. Aufl., Bern 2018. (Berger B.).
- Berger, Karl:** Anspruchskonkurrenz ausserhalb des Verhältnisses von Vertrag und Delikt, Münster 1936. (Berger K.).
- Berki, Şakir:** Roma Hukuku (Giriş ve Roma Hukukunun İçinde İnkışaf Ettiği Devirler-Dava Hukuku- Şahsın Hukuku-Aile Hukuku-Miras Hukuku-Ayni Haklar ve Borçlar Hukuku), Ankara 1949.
- Berkin, Necmeddin M.:** Hak ve Dava Hakkı, (HDM, 1945/6-7, s. 175-177). (Dava Hakkı).
- Berkin, Necmettin M.:** Medeni Usul Hukuku Esasları, İstanbul 1969. (Usul).
- Berkin, Necmettin M.:** Adalet Mahkemesi Kararları Zamaşımı (MK. m. 513; HUMK. m. 187), (İÜHFİM, C. 41, 1975/3-4, s. 423-435). (Zamaşımı).
- Berkin, Necmettin M.:** Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi, İstanbul 1980. (İcra).
- Berkin Necmettin M.:** Tatbikatçılara Medeni Usul Hukuku Rehberi, İstanbul 1982. (Tatbikat).
- Bilge, Necip/Önen, Ergun:** Medeni Yargılama Hukuku Dersleri, 3. B., Ankara 1978.
- Bilgin Yüce, Melek:** Edimi Belirleme Yetkisinin Mevcut Genel İşlem Koşulları Teorisi ve 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Açısından Değerlendirilmesi, (Prof. Dr. Aydın Zevkililer'e Armağan, Yaşar Üniversitesi Dergisi, C. 8, 2013/Özel Sayı, s. 3191-3297).
- Bolayır, Nur:** Hukuk Yargılamasında Delillerin Toplanmasında Tarafların ve Hâkimin Rolü, İstanbul 2014. (Delillerin Toplanması).

- Bolayır, Nur:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Yetki Sözleşmeleri, (İBD, C. 85, 2015/5, s. 131-147). (Yetki Sözleşmesi).
- Bolayır, Nur:** İstinafta Yeni Vakıa ve Delil İncelemesi, (TBBD 2018/1, s. 293-312). (İstinaf).
- Bolayır, Nur:** Medeni Usul Hukuku'nda Hâkimin Hukuku Re'sen Uygulaması İlkesi, İstanbul 2019. (Hâkimin Hukuku Re'sen Uygulaması İlkesi).
- Bolayır, Nur:** Tarafların Hukuki Sebepler Üzerinde Tasarruf Yetkilerinin Yarışan Haklara Dayanan Davalar Bakımından Değerlendirilmesi, (Prof. Dr. Selçuk Özteke'e Armağan, İstanbul 2022, s. 533-574). (Yarışan Haklara Dayanan Davalar).
- Boran Güneysu, Nilüfer:** Medeni Usul Hukukunda Karar, Ankara 2014.
- Bozer, Ali/Göle, Celal:** Ticari İşletme Hukuku, 7. B., Ankara 2021. (Ticari İşletme).
- Bozer, Ali/Göle, Celal:** Kıymetli Evrak Hukuku, 7. B., Ankara 2017. (Kıymetli Evrak).
- Bozgeyik, Hayri/Er, Sefa:** Tasarımlar için Kümülatif Koruma, (TFM, C. 5, 2019/1, s. 19-38).
- Böcking, Eduard:** Grundriß eines Lehrbuches des gemeinen auf das römische Recht gegründeten Civilrechts (Pandekt), Bonn 1861.
- Börü, Levent:** İcra ve İflas Hukukunda Zarar Verme Kastından Dolayı İptal Davası (İİK m. 280), (AÜHFĐ, C. 58, 2009/3, s. 481-537). (İptal Davası).
- Börü, Levent:** Sıfat ve Dava Takip Yetkisi, (BATİDER, C. 27, 2011/3, s. 249-280). (Sıfat).
- Börü, Levent:** Dava Konusu Kavramı ve Teorileri, (BATİDER, C. 28, 2012/2, s. 257-293). (Dava Konusu).
- Börü, Levent:** Tarafta (İradi) Değişim (HMK m. 124), (Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, C.1, Ankara 2014, s. 397-418)
- Börü, Levent:** Medeni Usul Hukukunda İddia ve Somutlaştırma Yükü, Ankara 2016. (İddia ve Somutlaştırma Yükü).
- Bötticher, Eduard:** Zur Lehre vom Streitgegenstand im Eheprozess, (Festgabe für 70. Geburtstag von Leo Rosenberg, München und Berlin 1949, s. 73-99).
- Brehm, Roland:** Berner Kommentar, Das Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen, Die Entstehung durch unerlaubte Handlungen (Art. 41-61 OR), 5. Aufl., Bern 2021. (BK OR).

- Brunner, Alexander/Gasser, Dominik/Schwander, Ivo (Hrsg.):** Schweizerische Zivilprozessordnung Kommentar, Bd. I: Art. 1-196 ZPO, 2. Aufl., Zürich/St. Gallen 2016. (Brunner/Gasser/Schwander ZPO).
- Bucher, Eugen:** Schweizerisches Obligationenrecht, Allgemeiner Teil ohne Deliktsrecht, 2. Aufl., Zürich 1988. (Allgemeiner Teil).
- Bucher, Eugen:** Schweizerisches Obligationenrecht, Besonderer Teil, 3. Aufl., Zürich 1988. (Besonderer Teil).
- Budak, Ali Cem:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Yetki Sözleşmesi, (MİHDER, C. 8, 2012/1, s. 1-25).
- Bulut, Uğur:** Medeni Usul Hukukunda Davaların Yığılması, Ankara 2017.
- Burcuoğlu, Halûk:** Ayrılık Kurumunun Uygulanabilirliği Sorunu, (Prof. Dr. Bülent Davran'a Armağan), İstanbul 1998. (Ayrılık).
- Burcuoğlu, Halûk:** 4721 Sayılı Yeni Medeni Kanunun Boşanma Düzenlemesinin Eleştirisi ve Uygulamada Karşılaşılabilecek Sorunlar, (Antalya Barosu Dergisi, C. 25, 2004/51-53, s. 40-69). (Boşanma).
- Buz, Vedat:** Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar, Ankara 2005. (Yenilik Doğuran Haklar).
- Buz, Vedat:** Borçlunun Temerrüdünde Sözleşmeden Dönme, Ankara 2014.
- Buz, Vedat:** İrade Sakatlığı ile Malul Bir Satım Sözleşmesinde Alıcının Ayıba Karşı Tekeffül Hükümlerine Başvurmasının Satım Sözleşmesine İcazet Verme Anlamına Gelip Gelmeyeceği Sorunu, (Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Ankara 2006, s. 295-317). (İrade Sakatlığı).
- Buz, Vedat:** Sözleşmede Kararlaştırıldan Fazla İfa Halinde İade Talebinin Hukuki Dayanağı, (XXI. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu (9-10 Aralık 2005), Ankara 2006, s. 133-152). (Fazla İfa)
- Buz, Vedat:** Aynı Şahsın Farklı Hukuki Sebeplerle Sorumluluğu: TBK m. 60 Üzerine Düşünceler, (BATİDER, C. 29, 2013/2, s. 19-57). (TBK m. 60).
- Bütün Yılmaz, Derya Gülsüm:** Mütelâhik Dava, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2017.
- Ceylan, Ebru/Doğan, Murat/Akipek Öcal, Şebnem/Özdemir, Hayrunnisa/Şenocak, Kemal/Cumaloğlu, Emre/Sütçü, Selin Sert:** Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Editör: Turgut Öz, Ankara 2023.
- Coing, Helmut/Lawson, Frederick H./Grönfors, Kurt:** Das subjektive Recht und der Rechtsschutz der Persönlichkeit, Frankfurt am Main 1959.
- Çağa, Tahir:** Konkurrenz Deliktischer und vertraglicher Ersatzansprüche, Aarau 1939. (Çağa T.-Konkurrenz).

- Çağa, Tahir:** Özel Hüküm Genel Hükümü Her Zaman Bertaraf Eder mi?, (TBBB, 1991/3, s. 366-375). (Çağa T.-Özel Hüküm).
- Çağa, Sema:** Sözleşmeden ve Haksız Fiilden Doğan Sorumlulukların Birleşmesi, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Seminer Yarışması, Ankara 1973. (Çağa S.).
- Çağlayan Aksoy, Pınar:** Hukuka Aykırılık ve Ahlaka Aykırılık Unsurları Çerçevesinde Salt Malvarlığı Zararlarının Tazmini, İstanbul 2016.
- Çamoğlu, Ersin:** Anonim Ortaklığa Yönetim Kayyımı Atanması, (İBD, C. 91, 2017/5, s. 15-28).
- Çelik, Aytekin:** Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerin Haklı Sebep Feshi, (BATİDER, C. 25, 2009/4, s. 559-592).
- Çelikoğlu, Cengiz Topel:** Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre Dava ve Cevap Dilekçeleri, (THD, C. 6, 2011/11, s. 48-60).
- Çernis, Volf:** Marka ve Haksız Rekabet Hukuku İle İlgili Bir Dava Münasebetiyle İlginç Bazı Hukuki Meseleler, (BATİDER, C. 7, S. 1973/1, s. 59-76).
- Çiftçi, Pınar:** Bir Hukuk Genel Kurulu Kararı Işığında Özellikle Medeni Usul Hukuku Açısından Delil Sözleşmelerinin Geçerliliği Sorunu, (Prof. Dr. Bilge UMAR'a Armağan, DEÜHFD, 2009/Özel Sayı, C. 11, İzmir 2010, s. 129-182).
- Çoştan, Hülya:** Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hükümlerine Göre Anonim Şirketin Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme Yoluyla Yeniden Yapılanmasında Alacaklının Korunması, Ankara 2009.
- Çörtoğlu, İ. Sahir:** Çevrenin Kirletilmesinden Doğan Sorumlulukla Taşınmaz Mülkiyetinin Aşkın Kullanılmasından Doğan Sorumluluğun Karşılaştırılması, (YD, C. 12, 1986/1-2, s. 77-100).
- de Boor, Hans Otto:** Gerichtsschutz und Rechtssystem, Leipzig 1941.
- Demir, Mehmet:** Hâkime Hukuksal Sorumluluğu Nedeniyle Açılan Tazminat Davası, (AÜEHFD, C. 7, 2003/3-4, C.7, s.809-868). (Demir M.).
- Demir, Ömer Faruk:** İstirdat Davası, Ankara 2020. (Demir Ö. F.).
- Demirayak Ünal, Ezgi Başak:** Zamanaşımına Uğrayan Kambiyo Senedinin Temel Borç İlişkinine Dayalı Dava ve Takiplerdeki Rolü, (BÜHFD, C. 16, 2021/2, s. 553-573).
- Demirbaş, Harun:** Yenilik Doğuran Haklar, Ankara 2007.
- Demirçivi Mineliler, Zeynep:** Ticaret Unvanı ve Haksız Rekabete İlişkin Bir Yargıtay Kararının TTK ve TTK Tasarısı Hükümleri Çerçevesinde MarkHKH Hükümleri de Dikkate Alınarak İncelenmesi, (Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, İstanbul 2007, s. 13-28).

- Deren Yıldırım, Nevhis:** Türk, İsviçre ve Alman Medeni Usul Hukukunda Kesin Hükümün Sübjektif Sınırları: Kesin Hükümün 3. Kişilere Sirayeti Sorunu, İstanbul 1996. (Sübjektif Sınırlar).
- Deren-Yıldırım Nevhis,** İstinafın Gerekçelendirilmesi ve İstinaf Sebepleri, (Prof. Dr. Özer Seliçi'ye Armağan, Ankara 2006, s. 693-712). (İstinaf Sebepleri).
- Dernburg, Heinrich:** Pandekten, 1. Bd.: Allgemeiner Theil und Sachenrecht, 3. Aufl, Berlin 1892.
- Deschenaux, Henri/Tercier, Pierre:** Sorumluluk Hukuku, (çev. Salim Özdemir), Ankara 1983.
- Devellioğlu, Ferit:** Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügât, 31. B., Ankara 2015.
- Deynekli, Adnan:** Türk Borçlar Kanunu'nda Yer Alan Önemli Usul Hükümleri, (İnÜHFD, C. 2, 2011/2, s. 45-97). (Usul Hükümleri).
- Deynekli, Adnan:** Medeni Usul Hukukunda Islah, Ankara 2013. (Islah).
- Dıranisa, Efe:** Medeni Yargılamada Ön İnceleme Aşaması, İstanbul 2021.
- Dietz, Rolf:** Das Problem der Konkurrenz von Schadensersatzansprüchen bei Vertragsverletzung und Delikt, (Deutsche Landesreferate zum VI. Internationalen Kongreß für Rechtsvergleichung in Hamburg 1962, Berlin-Tübingen 1962, s. 181-205).
- Dinçer Araz, Nilgün:** Roma Hukukunda Davaların Yarışması Meselesine Genel Bir Bakış, (Prof. Dr. Bülent Tahiroğlu'na Armağan, MÜHF-HAD, C. 23, 2017/3, s. 235-281). (Davaların Yarışması).
- Dinçer Araz, Nilgün:** Roma Hukukunda Ceza Koşulu (Stipulatio Poenae), Ankara 2018. (Ceza Koşulu).
- Dişel, Buse:** Dava Takip Yetkisi, İstanbul 2020.
- Doğan, Emsalgül:** TBK m. 60'ın "Iura Novit Curia" İlkesi Bakımından Değerlendirilmesi, (Adalet Dergisi, 2023/1, s. 305-343).
- Dönmez, İrfan:** En Son İçtihatlarla ve Açıklamalı Tapu İptali ve Tescili Davaları, Ankara 1987.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tuhana/Gümüş, Mustafa Alper:** Türk Özel Hukuku, C. III, Aile Hukuku, 18. B., İstanbul 2023.
- Duran, Osman:** Medeni Usul Hukukunda Taleple Bağlılık İlkesi, Ankara 2020.
- Durman, Okay:** İcra ve İflas Hukuku Açısından Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri, İstanbul 2009.
- Edis, Seyfullah:** Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, 5. B., Ankara 1993.

- Eichler, Hermann:** Die Konkurrenz der vertraglichen und deliktischen Haftung im deutschen Recht, (AcP, C. 162, 1963/5-6, s. 401-420).
- Eisele, Fridolin:** Zur Lehre von der Klagenkonkurrenz, (AcP, C. 79, 1892/3, s. 327-405).
- Endemann, Friedrich:** Lehrbuch des Bürgerlichen Rechts, 6. Aufl., 1. Bd., Berlin 1899.
- Ercan, İbrahim:** Boşanma Davalarında Geçerli Olan Yargılama İlkeleri, (SDÜHFD, C. 4, 2014/2, MİHBİR Özel Sayısı, s. 249-269).
- Ercan Özler, Meltem:** Medeni Usul Hukukunda Dava Konusu, İstanbul 2019.
- Erdem, Ercüment:** Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Yeni Davalar (Hukuk Postası-2013, İstanbul 2014, s. 27-33). (Erdem E.)
- Erdem, Nuri:** Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi, 2. B., İstanbul 2019. (Erdem N.)
- Erdem, Mehmet/Makaracı Başak, Aslı:** Aile Hukuku, Ankara 2022.
- Erdil, Engin:** Haksız Rekabet Hukuku, 3. B., Ankara 2022.
- Erdoğan, Belgin:** Bir Usul Hukuku Kuralı Bis De Eadem Re Ne Sit Actio, İstanbul 1988. (Bir Usul Hukuku Kuralı).
- Erdoğan, Belgin:** Hukukta Latince Teknik Terimler Özlü Sözlük, 2. B., İstanbul 2008. (Latince).
- Erdönmez, Güray:** HMK. m.57/1, c Hükmü Çerçevesinde İhtiyari Dava Arkadaşlığının Mümkün Olduğu Haller, (Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, DEÜHFD, C. 16, 2014/Özel Sayı, İzmir 2015, s. 695-755). (İhtiyari Dava Arkadaşlığı).
- Erdönmez, Güray:** Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2. B., İstanbul 2019. (Tasarrufun İptali).
- Erişir, Evrim:** Medeni Usul Hukukunda Taraf Ehliyeti, İzmir 2007.
- Eroğlu, Orhan:** Medeni Usul Hukukunda Davaya Cevap ve Cevap Dilekçesi Vermemenin Sonuçları, (ABD, 2018/2, s. 25-68). (Davaya Cevap).
- Eroğlu, Orhan:** Medeni Usul Hukukunda Ön İnceleme, 2. B., Ankara 2020. (Ön İnceleme).
- Eren, Fikret:** Mülkiyet Kavramı, (Recai Seçkin'e Armağan, Ankara 1974, s. 765-795). (Mülkiyet).
- Eren, Fikret:** Karayolları Trafik Kanununa Göre Motorlu Araç İşletenin Akit Dışı Sorumluluğunun Hukuki Niteliği ve Unsurları, (AÜHFD, C. 39, 1987/1, s. 159-212). (Akit Dışı Sorumluluk).

- Eren, Fikret:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 27. B., Ankara 2022. (Borçlar Genel).
- Eren, Fikret:** Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 9. B., Ankara 2022. (Borçlar Özel).
- Eren, Fikret:** Mülkiyet Hukuku, 6. B., Ankara 2021. (Mülkiyet Hukuku).
- Erkan, Vehbi Umut/Yücer, İpek:** Ayırt Etme Gücü, (AÜHFD, C. 60, 2011/3, s. 485-522).
- Ermenek, İbrahim:** Medeni Usul Hukukunda Şekilcilik, (GÜHFD, 2000/4, C. 4, s. 142-180). (Şekilcilik).
- Ermenek, İbrahim:** Medeni Usul Hukukunda Kabul, Ankara 2009. (Kabul).
- Ermenek, İbrahim:** Medeni Usul Hukukunda Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması, Ankara 2014. (Birleşme ve Ayrılma).
- Ertas, Şeref:** Mülkiyet Hakkının Yeni Boyutu ve Bu Hakka Getirilen Daraltımları Anayasa ve İnsan Haklarına Uygunluğu, (Türk Medeni Kanununun Yürürlüğe Girişinin 80. Yılı Münasebetiyle Düzenlenen Sempozyum 4-5 Ekim 2006, Ankara 2007, s. 135-150).
- Erten, Ali:** Sorumsuzluk Şartları, Ankara 1977.
- Esener, Turhan:** Türk Hususi Hukukunda Muvazaalı Muameleler, İstanbul 1956.
- Esser, Josef:** Schuldrecht: Allgemeiner und Besonderer Teil, 2. Aufl., Karlsruhe 1960.
- Fasching, Hans W./Konecny, Andreas:** Kommentar zu den Zivilprozessgesetzen, 3. Bd.-1. Teilbd.: §§ 226-389 ZPO, 3. Aufl., Wien 2017.
- Fasel, Urs:** Abschied von iura novit curia und der Rechtseinheit?, (SJZ, 202/19, s. 934-941).
- Förster, Franz:** Klage und Einrede nach preußischem Recht, Breslau 1857.
- Fraefel, Christian:** Die Betreibung einer Nichtschuld Haftpflicht- und bereicherungsrechtliche Folgen, Zürich-Basel-Genf 2011.
- Furrer, Andreas/Schnyder, Anton K. (Hrsg.):** Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Obligationenrecht-Allgemeine Bestimmungen (Art. 1-183 OR), 3. Aufl., Zürich-Basel-Genf 2016. (CHK OR).
- Gauch, Peter:** Grundbegriffe des ausservertraglichen Haftpflichtrechts, (recht 1996, s. 225-240).
- Gauch, Peter/Schluep, Walter R./Schmid, Jörg/Emmenegger, Susan:** Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil: ohne ausservertragliches Haftpflichtrecht, 10. Aufl., Zürich-Basel-Genf 2014.

- Gauch, Peter/Schmid, Jörg/Staehelin, Adrian (Hrsg.):** Präjudizienbuch OR, Rechtsprechung des Bundesgerichts (1875-2015), 9. Aufl., Zürich-Basel-Genf 2016. (Präjudizienbuch OR).
- Gauch, Peter/Sweet, Justin:** Deliktshaftung für reinen Vermögensschaden, (Festschrift für Max Keller zum 65. Geburtstag, Zürich 1989, s. 117-140).
- Gehri Myriam A./Jent-Sørensen, Ingrid/Sarbach, Martin (Hrsg.):** ZPO Kommentar, Schweizerische Zivilprozessordnung, OFK-Orell Füssli Kommentar, 2. Aufl., Zürich 2015. (OFK ZPO).
- Gemalmaz, H. Burak:** Mülkiyet Hakkı, Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-6, Ankara 2018.
- Genç Arıdemir, Arzu:** Türk Hukukunda Eser Sahibinin Çoğaltma ve Yayma Hakları, İstanbul 2003, s. 175.
- Georgiades, Apostolos:** Die Anspruchskonkurrenz im Zivilrecht und Zivilprozessrecht, München 1968.
- Gökyayla, Kadir Emre:** 2872 sayılı Çevre Kanunu'na Göre "Kirleten" in Hukuki Sorumluluğu, (Prof. Dr. Selahattin Sulhi Tekinay'ın Hatırasına Armağan, MÜHF-HAD, C. 11, 1999/1-3, s. 281-309).
- Göksu, Mustafa:** Vakıa ve Hukuk, (Halûk Konuralp Anısına Armağan, C. 1, Ankara 2009, s. 323-350).
- Gönül Koşar, Günhan:** Haksız Fiil Sorumluluğunda Kusur ve Etkisi, İstanbul 2020.
- Görgün, L. Şanal/Börü, Levent/Kodakoğlu, Mehmet:** Medeni Usul Hukuku, 11. B., Ankara 2022.
- Gözübüyük, A. Şeref/Gölcüklü, Feyyaz:** Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, 10. B., Ankara 2013.
- Guldener, Max:** Schweizerisches Zivilprozessrecht, 3. Aufl, Zürich 1979.
- Günal, A. Nadi:** Roma Medeni Usul Hukukunda Yargılama Süreci Ve İstinaf, Ankara 2007.
- Güneş, Derya Belgin:** Yetki Sözleşmeleri, (İBD, 2012/5, C. 86, s. 197-221). (Güneş D. B.).
- Güneş, İlhami:** Uygulamada Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları, Ankara 2021.
- Gürbüz Usluel, Aslı E.:** Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme Yoluyla Yeniden Yapılanma İşlemlerinde Yöneticilerin Hukuki Sorumluluğu, (BATİDER, C. 29, 2013/1, s. 141-169).

- Gürdoğan, Burhan:** Temyiz Mahkemesinin Kontrolü Bakımından: Vakıa ve Hukuk, (AÜSBFD, 1956/3, C. 11, s. 258-285).
- Güriz, Adnan:** Hukuk Başlangıcı, 17. B., Ankara 2016.
- Gürsoy, Kemal Tahir:** Haksız Fiil (Eylem) den Doğan Talep Hakkı ve Bu Hakkın Diğer Talep Haklarıyla Yarışması (Dava Haklarının Telahuku), (AÜHFD, 1974/1, C. 31, s. 149-184).
- Gürsoy Kemal Tahir/Eren Fikret/Cansel, Erol:** Türk Eşya Hukuku (Zilyetlik, Tapu Sicili-Mülkiyet-Sınırlı Ayni Haklar), 2. B., Ankara 1984.
- Habscheid, Walther J.:** Schweizerisches Zivilprozess- und Gerichtsorganisationsrecht, 2. Aufl, Basel-Frankfurt am Main 1990. (Zivilprozessrecht).
- Habscheid, Walter J.:** Der Streitgegenstand im Zivilprozess und im Streitverfahren der freiwilligen Gerichtsbarkeit, Bielefeld 1956. (Streitgegenstand).
- Hanağası, Emel:** Davada Menfaat, Ankara 2009. (Menfaat).
- Hanağası, Emel:** Davada Sıfat Kavramına İlişkin Yeni Bir Yaklaşım Denemesi, (MİHDER, C. 11, 2015/3, s. 53-90). (Sıfat).
- Hanağası, Emel:** Medeni Yargılama Hukukunda Silahların Eşitliği İlkesi, Ankara 2016. (Silahların Eşitliği).
- Hanağası, Emel:** Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Davasının Medenî Usul Hukuku Perspektifinden Değerlendirilmesi, (BATİDER, C. 32, 2016/1, s. 199-270) (Haklı Sebep Fesih).
- Hatemi, Hüseyin:** Eski Hukukumuzda Mülkiyet Kavramı ve Medeni Kanun Dönemi İle Karşılaştırılması, (Medeni Kanun'un 50. Yılı, Bilimsel Hafta: 15-17 Nisan 1976, Ankara 1977, s. 201-228). (Mülkiyet).
- Hatemi, Hüseyin:** Aile Hukuku, 10. B., İstanbul 2023. (Aile).
- Hatemi, Hüseyin/Gökyayla, K. Emre:** Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 5. B., İstanbul 2021.
- Hau, Wolfgang/Poseck, Roman (Hrsg.):** Beck'sche Online-Kommentare, 57. Aufl., München 2021. (BeckOk BGB).
- Haus, Otto:** Der Streitgegenstand im schweizerischen Zivilprozess, Zürich 1981.
- Hauser, Robert/Schweri, Erhard/Lieber, Viktor:** GOG (Kommentar zum zürcherischen Gesetz über die Gerichts- und Behördenorganisation im Zivil- und Strafprozess vom 10. Mai 2010), Zürich-Basel-Genf 2017.
- Hausheer, Hans/Walter, Hans Peter (Hrsg.):** Berner Kommentar, Schweizerische Zivilprozessordnung, Bd. I: Art. 1-149 ZPO; Bd. II: Art. 150-352 ZPO und Art. 400-406 ZPO, Bern 2012. (BK ZPO).

- Heffter, August Wilhelm:** System des römischen und deutschen Civil-Proceßrechts, 2. Aufl., Bonn 1843.
- Hilti, Christian/Henneberger-Sudjana, Sarah:** Kompetenzattraktion vor Bundespatentgericht in Fällen objektiver Klagenhäufung und/oder Anspruchsgrundlagenkonkurrenz?, (sic!, 2013/2, s. 84-90).
- Hellwig, Konrad:** Lehrbuch des deutschen Civilprozessrechts, 1. Bd., Leipzig 1903.
- Helvacı, İlhan:** Çevre Kirlenmesinden Doğan Hukuki Sorumluluk, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1989. (Helvacı İ.). (Çevrenin Kirlenmesi).
- Helvacı, Serap:** İsviçre ve Türk Hukuklarında Boşanma Sebepleri, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55.Yaş Günü Armağanı, C. II, İstanbul 2002, s. 1151-1169). (Helvacı S.).
- Hirş, Ersnt E.:** Pratik Hukukta Metot, 8. B., Ankara 2017.
- Hoffmann, Nadja:** Die Koordination des Vertrags- und Deliktrechts in Europa, Tübingen 2006.
- Hoffmann-Nowotny, Urs H.:** Doppelrelevante Tatsachen in Zivilprozess und Schiedsverfahren, Zürich 2010.
- Honsell, Heinrich:** Schweizerisches Haftpflichtrecht, Zürich 1995.
- Honsell, Heinrich/Isenring, Bernhard/Kessler, Martin A.:** Schweizerisches Haftpflichtrecht, 5. Aufl., Zürich-Basel-Genf 2013.
- Hölder, Eduard:** Kommentar zum Allgemeinen Theil des Bürgerlichen Gesetzbuches, München 1900.
- Huber, Peter:** Irrtumsanfechtung und Sachmtingelhaftung (Eine Studie zur Konkurrenzfrage vor dem Hintergrund der internationalen Vereinheitlichung des Vertragsrechts), Tübingen 2001.
- Işık, Serpil:** Medeni Usul Hukuku Açısından 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 60'inci Maddesinin Değerlendirilmesi, (AndHD, C. 9, 2023/2, s. 385-416).
- Işık Yavaş, Şeyma:** Fikri Haklar ile Haksız Rekabet Hukuku Arasında Kümülatif Koruma, Ankara 2022.
- İlbasmış Hızlısoy, Özlem:** Anonim Şirketin Haklı Sebeple Feshi, Ankara 2016.
- İnceoğlu, Sibel:** İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararları'nda Adil Yargılanma Hakkı, 3. B., İstanbul 2008.
- İpekeli Kayalı, Ferna:** Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sermaye Ortaklıklarının Bölünmesi, İstanbul 2020.

- İyilikli, Ahmet Cahit:** Hukuk Yargılamasında Dava Sebebi Üzerine Bir İnceleme, (TBBDD 2013/3, s. 139-204). (Dava Sebebi).
- İyilikli, Ahmet Cahit:** Hukuk Yargılamasında Kesin Hüküm, 2. B., Ankara 2020. (Kesin Hüküm).
- İyilikli, Ahmet Cahit:** Hakların Yarışması Bağlamında Doğru Hükümün Yetersiz Gerekçeye Mahkûm Edilmesi, (TAAD, 2021/3, s. 245-273). (Yetersiz Gerekçe).
- Jäggi, Peter:** Zum Begriff Der Vertraglichen Schadenersatzforderung, (Festgabe für Wilhelm Schönenberger, Freiburg 1968, s. 181-197).
- Kale, Serdar:** Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti, İstanbul 2010. (Taraf Ehliyeti).
- Kale, Serdar:** Marka Davalarında Yargılama Usulü, Ankara 2020. (Marka Davaları).
- Karaaslan, Varol:** Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevi, Ankara 2019.
- Karabağ Bulut, Nil:** Sorumsuzluk Anlaşmaları ve Sonuçları, (Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan, C. 1, İstanbul 2009, s. 825-889).
- Karacabey, Ömer Faruk:** Hakların Yarışması, (ABD, 1980/6, s. 666-685).
- Karademir, Dilek:** Son Kanun Değişiklikleri Işığında Hâkimin Hukuki Sorumluluğu, (TBBDD, 2015/4, s. 241-276). (Hukuki Sorumluluk).
- Karademir, Dilek:** Taleple Bağlılık ve Hâkimin Hukuku Re'sen Uygulaması İlkerlerinin Birlikte Uygulanışında Davayı Aydınlatma Ödevinin Önemi, (İlamat Torbası, Editörler: Ali Cem Budak, Varol Karaaslan, İstanbul 2020, s. 3-24). (Aydınlatma Ödevi).
- Karademir Aydemir, Dilek:** Medeni Usul Hukukunda Mahkemelerin Yetkisi, Ankara 2019.
- Karadeniz Çelebican, Özcan:** Roma Hukuku (Tarihi Giriş-Kaynaklar-Genel Kavramlar-Kişiler Hukuku-Hakların Korunması), 16. B., Ankara 2013.
- Karahasan, Mustafa Reşit:** Sorumluluk Hukuku, Sözleşmeden Doğan Sorumluluk, 6. B., İstanbul 2003. (Sorumluluk Hukuku).
- Karahasan, Mustafa Reşit:** Yeni Türk Medeni Kanunu Eşya Hukuku, C. 2, İstanbul 2007. (Eşya Hukuku).
- Karakaş, Fatma Tülay/Söğütlü Erişgin, Özlem:** Tarihsel Açıdan Malvarlığı Zararı ve Bu Zararın Belirlenmesi, (BATİDER, C. 23, 2006/3, s. 157-184).
- Karaman Odabaşı, Fatma:** Uygulamada Fikri Mülkiyet Haklarının Haksız Rekabete Konu Olması, Ankara 2015.
- Karan, Yeliz:** Haksız Fiil Sorumluluğu ile Sözleşmeden Doğan Sorumluluğun Karşılaştırılması, (Prof. Dr. Mustafa Dural'a Armağan, İstanbul 2013, s. 723-748).

- Karayalçın, Yaşar:** Özel Hukukda Meseleler ve Görüşler, Hukuki Mütalaalar IV (1988-1991), Ankara 1992.
- Karşlı, Abdurrahim:** Medeni Usul Hukukunda Usuli İşlemler, İstanbul 2001. (Usuli İşlemler).
- Karşlı, Abdurrahim:** Medeni Muhakeme Hukuku, 4. B., İstanbul 2014. (Muhakeme).
- Karşlı, Abdurrahim:** İcra ve İflas Hukuku, 3. B., İstanbul 2014. (İcra).
- Kaser, Max:** Das Römische Zivilprozessrecht, 2. Aufl., München 1996.
- Kaufmann, Horst:** Zur Geschichte des aktionenrechtlichen Denkens, (JZ 1964, s. 482, 489).
- Kaya, Arslan:** Marka Hukuku, İstanbul 2006.
- Kaya, Barış:** Tescilli Markanın Hukuki Yönden Korunmasından Haksız Rekabet Hükümlerinin Uygulanabilirliği Üzerine Güncel Değerlendirmeler, (LHD, C. 17, 2019/204, s. 5147-5174).
- Kayak, Sevgi:** Roma Ceza Yargılama Hukukunda Sorgulama ve Cezalandırma Yöntemleri, (Prof. Dr. Belgin Erdoğan'a Armağan, İstanbul 2011, s. 155-185).
- Keller, Alfred:** Haftpflicht im Privatrecht, 3. Aufl., Bern 1978. (Keller A.).
- Keller, Friedrich Ludwig:** Über Litis Contestation und Urteil nach classischem Römischen Recht, Zürich 1827. (Keller F. L.).
- Kendigelen, Abuzer:** Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. B., İstanbul 2016.
- Kendigelen, Abuzer/Kırca, İsmail:** Kıymetli Evrak Hukuku, İstanbul 2019.
- Kervankıran, Emrullah:** Anonim Şirketlerin Tasfiyesi, 2. B., Ankara 2022.
- Keyman, Selahattin:** Hukuki Pozitivizm, (AÜHFD, 1978/1, C. 35, s. 17-56).
- Kılıçoğlu, Ahmet M.:** Hâkimlerin Hukukî Sorumluluğu, (AÜHFD, C. 30, 1973/1, s. 231-265). (Hukuki Sorumluluk).
- Kılıçoğlu, Ahmet M.:** Aile Hukuku, 6. B., Ankara 2022. (Aile Hukuku).
- Kırca, Çiğdem:** Kanunların Yorumunda Yorum Yöntemleri, (Ankara Hukuk Toplantıları: Norm Koyma ve Hüküm Verme Sempozyumu, Ankara 2011, s. 347-366). (Kırca Ç.).
- Kırca, İsmail:** Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 3. B., İstanbul 2022. (Kırca İ.).
- Kırtıoğlu, S. Serhat:** Medeni Yargılama Hukukunda Objektif Dava Birleşmesi, (ErzÜHFD, C. 18, 2014/3-4, s. 133-172).

- Kion, Hans Jürgen:** Eventualverhältnisse im Zivilprozeß, Berlin 1971.
- Klein, Andreas:** Konkurrenz und Auslegung, (Der deliktsrechtliche Gehalt vert-ragsrechtlicher Normen), Berlin 1997.
- Kleinschrod, Emil:** Über die prozessualische Consumtion und die Rechtskraft des Civilurteils, Leipzig 1875.
- Klug, Ulrich:** Zum Begriff der Gesetzeskonkurrenz, (ZStW, 1956/3, C. 68, s. 399-416).
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip/Hatemi, Hüseyin/Serozan, Rona/Arpacı, Ab-dülkadir:** Borçlar Hukuku Genel Bölüm, C. 1, İstanbul 2017.
- Koç, Nevzat:** Türk Borçlar Kanununun Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukukuna İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi, (Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, Yaşar Üniversitesi Dergisi, C. 8, 2013/Özel Sayı, s. 1669-1690).
- Koçano Rodoslu, Emine:** Ev Başkanının Sorumluluğu, (AÜHFD, C. 63, 2014/4, s. 879-899).
- Koçhisarlıoğlu, Cengiz:** Kusur İşleme Ehliyeti Olarak Ayırt Etme Gücünün Hak-sız Eylem Alanında Derecelendirilmesi, (AÜHFD, C. 53, 2004/4, s. 1-17).
- Koçhisarlıoğlu, Cengiz/Erişgin, Özlem:** Yeni Türk Borçlar Kanunu Tasarısı'nda "Haksız Fiiller", (Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, C. 2, İstanbul 2010, s. 1243-1271).
- Konuralp, Halûk/Tercan, Erdal:** Türk Medenî Kanunu'nun Başlangıç Hükümleri İle Kişiler Hukuku Hükümlerinin Medenî Usul ve İcra İflâs Hukuku Açısından Değerlendirilmesi, (I. Medeni Usul ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı, 9-10 Kasım 2002/Eskişehir, Eskişehir 2003).
- Koschaker, Paul/Ayiter, Kudret:** Modern Hususî Hukuka Giriş Olarak Roma Hususî Hukukunun Ana Hatları, Ankara 1975.
- Köprülü, Bülent/Kaneti, Selim:** Aile Hukuku, İstanbul 1986.
- Körner, Alexandra:** Die Haftung der Solidarschuldner im Aussenverhältnis Kau-salität und persönliche Herabsetzungsgründe im System der Solidarität, Zürich 2011.
- Kramer, Ernst A.:** Juristische Methodenlehre, 6. Aufl., Bern 2019.
- Kren Kostkiewicz, Jolanta/Vock Dominik (Hrsg.):** Kommentar zum Bundes-gesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG, 4. Aufl., Zürich-Basel-Genf 2017. (SK SchKG).
- Kren Kostkiewicz, Jolanta/Wolf, Stephan/Amstutz, Marc/Fankhauser, Ro-land (Hrsg.):** OFK-Orell Füssli Kommentar: OR Kommentar Schweizerisches Obligationenrecht, Zürich 2016. (OFK OR).

- Krüger, Paul:** Processualische Consumtion und Rechtskraft des Erkenntnisses, Leipzig 1864.
- Kurt Konca, Nesibe:** Medeni Usul Hukukunda Tarafların Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü, Ankara 2017.
- Kurtulan, Gökçe:** Haksız Fiilde Hukuka Aykırılık Unsuru, (MÜHF-HAD, C. 23, 2017/1, s. 465-503).
- Kuru, Baki:** Tesbit Dâvaları, Ankara 1963. (Tesbit).
- Kuru, Baki:** Dava Şartları, (Ord. Prof. Sabri Şakir Ansay'ın Hatırasına Armağan, Ankara 1964, s. 106-147). (Dava Şartları).
- Kuru, Baki:** Hukuk Usulünde Dava Sebebi, (Adalet Dergisi, 1967/4, s. 239-268). (Dava Sebebi).
- Kuru, Baki:** Hukuk Muhakemeleri Usulü (6 Cilt), 6. B., Ankara 2001. (Muhakeme).
- Kuru, Baki:** Hukuk Davası Açarken ve Davaya Cevap Verirken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar, (Makaleler, İstanbul 2006, s. 203-214). (Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar).
- Kuru, Baki:** İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2. B., Ankara 2013, s. 1397. (El Kitabı).
- Küçük, Alper Tunga:** Vakıfaların Toplanması Açısından Teksif İlkesi, İstanbul 2021. (Küçük A. T.).
- Küçük, Eşref:** XII. Yüzyıl Rönesansı ve “Yeniden Doğan” Roma’yı Günümüze Bağlayan Son Halka: Pandekt Hukuku, (AÜHFD, 2007/4, C. 56, s. 111-122). (Küçük E.).
- Küçükali, Canan:** Marka Hukukunda Karıştırma Tehlikesi, Ankara 2009.
- Künzl, Reinhard:** Zulässigkeit alternativer Klagehäufung und alternativer Aufrechnung, (Arbeitsrecht Aktuell, 2011/19, s. 478-482).
- Larenz, Karl:** Methodenlehre der Rechtswissenschaft, 2. Aufl., Berlin-Heidelberg-New York 1992.
- Last, Adolf:** Anspruchskonkurrenz und Gesamtschuldverhältnis, Breslau 1908.
- Lent, Friedrich:** Die Gesetzeskonkurrenz im bürgerlichen Recht und Zivilprozess, 1. Bd., Leipzig 1912.
- Lukas, Handschin (Hrsg.):** Zürcher Kommentar-Die Aktiengesellschaft, Generalversammlung und Verwaltungsrat. Mängel in der Organisation, Art. 698-726 und 731b OR, 3. Aufl., Zürich 2018.
- Martens, Wilhelm:** Über Concurrenz und Collision der Römischen Civilklagen, Leipzig 1856.

- Mauchle, Yves:** Normenkonkurrenzen im Obligationenrecht–zugleich ein Beitrag zum Verhältnis von Irrtumsanfechtung und Sachmängelhaftung, (AJP, 2012/7, s. 933-952).
- Mazlum, Nagihan:** Medeni Usul Hukukunda Teksif İlkesi, (AÜHFD, C. 70, 2021/1, s. 107-144).
- Meier, Isaak:** Iura Novit Curia: Die Verwirklichung Dieses Grundsatzes im Schweizerischen Zivilprozessrecht, Zürich 1975. (Iura Novit Curia).
- Meier, Isaak:** Anspruchs- und Normenkonkurrenz im Gerichtsstandsgesetz, (Zum Gerichtsstand in Zivilsachen Probleme der nationalen und internationalen Zuständigkeit, Hrsg. Gauch Peter/Thürer Daniel, Zürich-Basel-Genf 2002, s. 55-73). (Anspruchskonkurrenz).
- Melissinos, Gerassimos:** Die Bindung des Gerichts an die Parteianträge nach § 308 I ZPO (*ne eat iudex ultra petita partium*), Berlin 1982.
- Meraklı Yayla, Deniz:** Medenî Usul Hukuku'nda İstinaf Kanun Yolunda Yeniden Tahkikat Yapılması, Ankara 2014.
- Meral, Ömer Oğuzhan:** Türk Borçlar Kanunu ve Türk Medeni Kanunu Kapsamında Sorumsuzluk Anlaşmalarının Geçerliliği, (Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, DEÜHFD, 2017/Özel Sayı, C. 19, s. 1139-1206).
- Meriç, Nedim:** Hâkimin Davayı Aydınlatma Yükümlülüğü, (Prof. Dr. Bilge Umar'a Armağan, DEÜHFD, 2009/Özel Sayı, C. 11, İzmir 2010, s. 377-424). (Davayı Aydınlatma Yükümlülüğü).
- Meriç, Nedim:** Medeni Usul Hukukunda Tasarruf İlkesi, Ankara 2011. (Tasarruf İlkesi).
- Meriç, Nedim:** Medeni Usul Hukukunda Tasarruf ve Taleple Bağlılık İlkesinin Kapsamı ve Bazı Güncel Kararların Değerlendirilmesi, (SDÜHFD, C. 4, 2014/2, MİHBİR Özel Sayısı, s. 23-63). (Tasarruf ve Taleple Bağlılık İlkesi).
- Merkel, Johannes:** Über den Konkurs der Aktionen nach römischem Privatrecht, Tübingen 1877.
- Moroğlu, Erdoğan:** Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 9. B., İstanbul 2020.
- Musielak, Hans-Joachim/Voit, Wolfgang (Hrsg.):** Zivilprozessordnung, 18. Aufl., München 2021. (Musielak/Voit ZPO).
- Muşul, Timuçin:** Medeni Usul Hukukunda Ara Kararları, (DÜHFD, C. 4, 1988/4, s. 217-262).
- Muşul, Timuçin:** Medeni Usul Hukukunda Terdit İlişkileri, 2. B., Ankara 2009. (Terdit İlişkileri).

- Muşul, Timuçin:** İcra ve İflas Hukuku, C. 1, Ankara 2013. (İcra C. 1).
- Muşul, Timuçin:** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 3. B., Ankara 2021. (İptal Davası).
- Muther, Theodor:** Zur Lehre von der römischen Actio, dem Heutigen Klage-recht, der Litiscontestation und der Singularsuccession in Obligationen: eine Kritik des Windscheid'schen Buchs: "Die Actio des Römischen Civil-rechts", Erlangen 1857.
- Mutluay, M. Kemal:** Zamanaşımına Uğramış Bononun Takip ve Maddi Hukuktaki Yeri, (YD, C. 6, 1980/4, s. 560-566).
- Mühlenbruch, Christian Friedrich:** Lehrbuch des Pandekten-Rechts, 1. Bd., Halle 1835.
- Namlı, Mert:** Türk ve Fransız Medeni Usul Hukuku'nda Yargılamanın Yenilenmesi, İstanbul 2014.
- Narbay, Şafak/Kesici, Buğra:** Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine "Karşılaştırmalı Bir İnceleme", (TFM, C. 1, 2015/2, s. 107-160).
- Narmanlıoğlu, Ünal:** Kanunun Anlam Bakımından Uygulanması, (Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce'ye Armağan, İzmir 2001.
- Nart, Serdar:** Ayırt Etme Gücünden Yoksun Kimselerin Hukuki Sorumluluğu (Hakkaniyet Sorumluluğu), Ankara 2014.
- Nikisch, Arthur:** Der Streitgegenstand im Zivilprozess, Tübingen 1935. (Streitgegenstand).
- Nikisch, Arthur:** Zur Lehre vom Streitgegenstand im Zivilprozeß, (AcP, C. 154, 1955/4, s. 271-299). (Lehre).
- Nomer, Halûk N.:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 18. B., İstanbul 2021.
- Nomer Ertan, N. Fusun:** Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Davası-TTK m. 531 Üzerine Düşünceler, (İÜHFİM, C. 73, 2015/1, s. 421-440).
- Nomer Ertan, N. Fusun:** Sınai Mülkiyet Haklarının Haksız Rekabet Hükümleri Çerçevesinde Korunması, (Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'nu Anma Toplantıları, 27 Şubat 2021-Anılar, 29 Mayıs 2021-Tebliğler, İstanbul 2021, s. 103-111).
- Oftinger, Karl/Stark, Emil:** Schweizerisches Haftpflichtrecht, 1 Bd.: Allgemeiner Teil, 5. Aufl., Zürich 1995.
- Odman Boztosun, Ayşe:** Haksız Rekabet Hukukunda Emeğin Korunması İlkesinin Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi, (XXI. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, 9-10 Aralık 2005, Ankara 2006, s. 197-247).

- Oğuzman, M. Kemal/Barlas, Nami:** Medenî Hukuk, 28. B., İstanbul 2022.
- Oğuzman, M. Kemal/Öz M. Turgut:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 1, 20. B., İstanbul 2022; C. 2, 17. B., İstanbul 2022.
- Oğuzman, M. Kemal/Seliçi, Özer/Oktaç Özdemir, Saibe:** Eşya Hukuku (Zilyetlik-Tapu Sicili, Taşınmaz ve Taşınır Mülkiyeti, Kat Mülkiyeti, Sınırlı Ayni Haklar) 24. B., İstanbul 2022.
- Oğuzoğlu, H. Cahit:** Roma Hukuku, 2. B., Ankara 1956.
- Okuda, Masamichi:** Über den Anspruchsbegriff im deutschen BGB, (AcP, C. 164, 1964/1, s. 536-547).
- Okyar, Dila:** Adam Çalıştırmanın Sorumluluğu (TBK m. 66), İstanbul 2022.
- Olgaç, Senai:** Adaletin Gerçekleştirilmesinde Hâkimlerin Ödevleri ve Kanunların Yorumlanması ve İçtihatların Belli Edilmesinde Yargıtay'ın Görevleri, (Yargıtay Yüzüncü Yıldönümü Armağanı, İstanbul 1968, s. 101-113).
- Önen, Ergun:** Medeni Yargılama Hukukunda Sulh, Ankara 1972. (Sulh).
- Önen, Ergun:** İnşai Dava, Ankara 1981. (İnşai Dava).
- Örücü, Esin:** Taşınmaz Mülkiyetine Bir Kamu Hukuku Yaklaşımı, Mülkiyet Hakkının Sınırlanması, İstanbul 1976.
- Öz, M. Turgut:** Öğreti ve Uygulamada Sebepsiz Zenginleşme, İstanbul 1990.
- Özçelik, Volkan:** Türk Medeni Usul Hukukunda Taraflarca Getirilme İlkesi, Ankara 2020.
- Özden, Selin:** Karşılaştırmalı Hukukta Salt Malvarlığı Zararları, (BATİDER, 2010/3, C. 26, s. 89-125).
- Özekes, Muhammet:** Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı, Ankara 2003. (Hukuki Dinlenilme Hakkı).
- Özekes, Muhammet:** Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı ve Hakkın Bazı Güncel Sorunları, (LHD, C. 3, 2005/4, s. 1295-1307). (Hukuki Dinlenilme Hakkının Güncel Sorunları).
- Özekes, Muhammet:** Üst Derece Mahkemeleri Kararlarında Gerekçe, (Türkiye'de İstinaf Mahkemelerinin Kurulmasından Sonra Yargıtay'ın Rolü Konferansı, Ankara 2007, s.72-99). (Gerekçe).
- Özekes, Muhammet:** Dava Dilekçesinde Hukuki Sebep Bildirmek Zorunludur", (Halûk Konuralp Anısına Armağan, C. 1, Ankara 2009, s. 745-781). (Hukuki Sebep).
- Özekes, Muhammet:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı'nda Yargılama Usulleri Bakımından Getirilen Yeniliklere Genel Bir Bakış, (Halûk Konu-

- ralp Anısına Armağan, C. 1, Ankara 2009, s. 783-788). (Yargılama Usulleri).
- Özekes, Muhammet:** HMK Bakımından Dava Dilekçesinde Eksiklik Halinde Yapılması Gereken İşlemler, (Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, DEÜ-HFD, C. 16, 2014/Özel Sayı, İzmir 2015, s. 263-300). (Dava Dilekçesi).
- Özekes, Muhammet/Erişir, Evrim:** Konusu Para Alacağı Olan Geçici Hukukî Korumaların Karşılaştırılması ve Değerlendirilmesi, (MİHDER, 2006/3, s. 1235-1275).
- Özen, Burak:** Haksız Zilyetlikte İade, İstanbul 2003.
- Özkaya Ferendeci, Hamide Özden:** Kesin Hükümün Objektif Sınırları, İstanbul 2009. (Objektif Sınırlar).
- Özkaya Ferendeci, Hamide Özden:** (Alman Hukuku'ndaki Örneği İle) Sözlülük İlkesi, İstanbul 2019. (Sözlülük İlkesi).
- Özmumcu, Seda:** 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Hükümleri ve Yargıtay Kararları Çerçevesinde Tüketici Mahkemelerinin Görev Alanına Giren Uyuşmazlıklara Genel Bir Bakış, (Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, DEÜHFD, C. 16, 2014/Özel Sayı, İzmir 2015, s. 831-871).
- Öztan, Fırat:** Kıymetli Evrak Hukuku, 2. B., Ankara 1997.
- Öztek, Selçuk:** Roma Medeni Usul Hukukunun Ana Hatları, (İÜHFM, C. 51, 1985/1-4, s. 335-372). (Roma Hukuku).
- Öztek, Selçuk:** Türk Medeni Yargılama Hukukunda İstinaf Kanun Yolu, Amacı ve Felsefesi, Temyiz İncelemesinde Hukuki Denetimin Sınırları, (Türk Hukuku İstinaf Reformu Sonrası Mukayeseli Hukuk Sempozyumu, Ankara 20-21 Nisan 2017, s. 171-189). (İstinaf).
- Öztek, Selçuk:** Türk Medeni Yargılama Hukukunda İstinaf ve Temyiz, (6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 341-m. 373 Şerhi), Ankara 2021. (İstinaf ve Temyiz).
- Papakçı, Acun:** Dürüst Davranma ve Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü, (BÜHFD, C. 11, 2016/1, s. 103-123).
- Paulus, Christoph G.:** Zivilprozessrecht (Erkenntnisverfahren, Zwangsvollstreckung und Europäisches Zivilprozessrecht), 6. Aufl., Berlin 2017.
- Pekcanitez, Hakan:** Medeni Yargıda Adil Yargılanma, (İzmBD, 1997/2, s. 35-55). (Adil Yargılanma).
- Pekcanitez, Hakan:** Hukuki Dinlenilme Hakkı, (Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, İzmir 2000, s. 753-791). (Hukuki Dinlenilme Hakkı).

- Pekcanitez, Hakan:** Belirsiz Alacak Davası (HMK m. 107), Ankara 2011. (Belirsiz Alacak Davası).
- Pekcanitez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet/Atalı, Murat/ Erdönmez, Güray/Akkan, Mine/Yeşilirmak, Ali/Taş Korkmaz, Hülya:** Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku (3 Cilt), (Editörler: Hakan Pekcanitez, Hülya Taş Korkmaz, Mine Akkan, Muhammet Özekes), 15. B., İstanbul 2017. (Pekcanitez Usul).
- Pekcanitez, Hakan:** Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre Temyiz Kanun Yolunda Yargısal Denetimin Sınırı Maddi ve Hukuki Denetim, Temyiz İncelemesinde Hukuki Denetimin Sınırları, (Türk Hukuku İstinaf Reformu Sonrası Mukayeseli Hukuk Sempozyumu, Ankara 20-21 Nisan 2017, s. 217-251). (Temyiz).
- Pekcanitez, Hakan/Atalay, Oğuz/Sungurtekin Özkan, Meral/Özekes, Muhammet:** İcra ve İflâs Hukuku, 9. B., İstanbul 2022.
- Pınar, Burak/Meriç, Nedim:** Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Yargı Harçlarına Bakışı: Yiğit ve Ülger Davaları Işığında Hak Arama Özgürlüğü ve Yargı Harçları İlişkisi, (TBBD, 2009/5, s. 188-211).
- Pohlmann, Petra:** Zivilprozessrecht, München 2009.
- Poroy, Reha/Tekinalp Ünal:** Kıymetli Evrak Hukuku Esasları, 23. B., İstanbul 2019.
- Poroy, Reha/Yasaman, Hamdi:** Ticari İşletme Hukuku, 19. B., Ankara 2022.
- Postacıoğlu, İlhan E.:** Dava Teorisi Üzerinde Bazı Mülâhazalar, (Ord. Prof. Dr. Tahir Taner'e Armağan, İstanbul 1956, s. s. 737-752). (Dava Teorisi).
- Postacıoğlu, İlhan E.:** IV. Mukayeseli Hukuk Kongresinde Medeni Usul Hukuku Meseleleri, (İÜHFİM, C. 20, 1955/1-4, s. 95-103). (Meseleler).
- Postacıoğlu, İlhan E.:** İcra Hukukunun Esasları, İstanbul 1973. (İcra).
- Postacıoğlu, İlhan E.:** Tecrübeler Işığında Medeni Usul Hukuku Varılan Noktalar, Muhtemel Gelişmeler, (İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ellinci Yıl Armağanı, Cumhuriyet Döneminde Hukuk, İstanbul 1973, s. 335-354). (Muhtemel Gelişmeler).
- Postacıoğlu, İlhan E.:** Davanın ve Kazıyei Muhkemenin Unsuru Olarak Hukuki Sebep, (Recai Seçkin'e Armağan, Ankara 1974, s. 497-527). (Hukuki Sebep).
- Postacıoğlu, İlhan E.:** Medeni Usul Hukuku Dersleri, 6. B., İstanbul 1975. (Usul).
- Prütting, Hanns/Gehrlein, Markus (Hrsg.):** Zivilprozessordnung Kommentar, 13. Aufl., Köln 2021.

- Puchta, Georg Friedrich:** Pandekten, 12. Aufl., Leipzig 1877.
- Pulaşlı, Hasan:** Şirketler Hukuku Şerhi, C. 3, 3. B., Ankara 2018.
- Rappaport, Achill:** Die Einrede aus dem fremden Rechtsverhältnis, Berlin 1904.
- Rauscher, Thomas/Krüger, Wolfgang (Hrsg.):** Münchener Kommentar zur ZPO, Bd. 1, 6. Aufl., München 2020. (MüKo ZPO).
- Rechberger, Walter H./Simotta, Daphne-Ariane:** Grundriss des österreichischen Zivilprozessrechts, 9. Aufl., Wien 2017.
- Regelsberger, Ferdinand:** Pandekten, 1. Bd., Leipzig 1893.
- Reisoğlu, Seza:** Sebepsiz İktisap Davasının Genel Şartları, Ankara 1961.
- Rimmelspacher, Bruno:** Die Berufungsgründe im reformierten Zivilprozess, (NJW, 2002/27, s. 1897-1905).
- Roberto, Vito/Rickenbach, Jennifer:** Was ist eine Schutznorm?, (ZSR, C. 131, 2012/ 1, s. 185-200).
- Rosenberg, Leo/Schwab, Karl Heinz/Gottwald, Peter:** Zivilprozessrecht, 18 Aufl., München 2018.
- Roth, Herbert (Hrsg.):** Stein/Jonas Kommentar zur Zivilprozessordnung, Bd. 3: §§ 148-270, ZPO, 23. Aufl., Tübingen 2016. (Stein/Jonas ZPO).
- Rüzgaresen, Cumhur:** Medeni Muhakeme Hukukunda Usul Ekonomisi İlkesi, Ankara 2013.
- Säcker, Franz Jürgen/Rixecker, Roland/Oetker, Hartmut/Limberg Bettina (Hrsg.):** Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, 2. Bd., Allgemeiner Teil I, §§ 241-310, 8. Aufl., München 2019; 8. Bd., Sachenrecht, §§ 854-1296, 8. Aufl., München 2020. (MüKo BGB).
- Saenger, Ingo (Hrsg.):** Zivilprozessordnung, 9. Aufl., Baden-Baden 2021. (Saenger ZPO).
- Sarıkaya, Sinan:** Şirket Birleşmelerinde Ortakların Dava Yoluyla Korunması, İstanbul 2019.
- Savigny, Friedrich Carl von:** System des heutigen römischen Rechts, 1. Bd., Berlin 1840. (System 1).
- Savigny, Friedrich Carl von:** System des heutigen römischen Rechts, 5. Bd., Berlin 1841. (System 5).
- Saymen, Ferit H./Erman, Sahir/Elbir, Halid K.:** Türk İçtihatlar Külliyatı, 1953, C. II, İstanbul 1957. (Türk İçtihatlar Külliyatı 1953).
- Saymen, Ferit H./Erman, Sahir/Elbir, Halid K.:** Türk İçtihatlar Külliyatı, 1955, C. I-II, İstanbul 1959. (Türk İçtihatlar Külliyatı 1955).

- Schiedermair, Gerhard:** Vereinbarungen im Zivilprozeß, Bonn 1935.
- Schilken, Eberhard:** Medeni Yargılamada Hâkimin Rolü, (İlkeler Işığında Medeni Yargılama Hukuku, Derleyen: Prof. Dr. Mehmet Kâmil Yıldırım, 8. B., İstanbul 2016, s. 39-60).
- Schellhammer, Kurt:** Zivilprozess (Gesetz-Praxis-Fälle), 13. Aufl., Heidelberg-München-Landsberg-Frechen-Hamburg 2010.
- Schenker, Franz:** Fusionsgesetz, (Hrsg. Baker&McKenzie), 2. Aufl., Bern 2015.
- Schlechtriem, Peter:** Vertragsordnung und ausservertragliche Haftung, Frankfurt 1972.
- Schlosser, Peter:** Einverständliches Parteihandeln im Zivilprozeß, Tübingen 1968.
- Schmidt, Rudolf:** Die Gesetzeskonkurrenz im bürgerlichen Recht, München 1915.
- Schönbächler, Marcel:** Die Organisationsklage nach Art. 731b OR, Zürich/St. Gallen 2013.
- Schreiber, Klaus:** Der Dispositionsgrundsatz im Zivilprozeß, (JURA-Juristische Ausbildung, Bd. 10, 1988/4, s. 190-197).
- Schwab, Karl Heinz:** Der Stand Der Lehre vom Streitgegenstand im Zivilprozess, (JuS 1965, s. 81-85), (çev. Yavuz Alangoya), İhtilaf Konusu Hakkındaki Doktrin Durumu, (İÜHFİM, C. 33, 1968/3-4, s. 288-303).
- Schwander, Vital:** "Iura Novit Curia" und Das Verhaeltnis Dieses Grundsatzes zum Rechtsgrund des Anspruchs, (Festgabe für Wilhelm Schönenberger zum 70. Geburtstag am 21. September 1968, Fribourg 1968, s. 199-219).
- Schwarz, Andreas B.:** Roma Hukuku Dersleri, (çev. Türkan Rado), C. I, 2. B., İstanbul 1945.
- Seiler, Hansjörg/von Werdt, Nicolas/ Güngerich Andreas/Oberholzer, Niklaus (Hrsg.):** Bundesgerichtsgesetz (BGG), SHK-Stämpfli Handkommentar, 2. Aufl., Bern 2015. (SHK BGG).
- Serozan, Rona:** Eşya Hukuku I, 3. B., İstanbul 2014. (Eşya Hukuku).
- Serozan, Rona:** "Sebepsiz İktisap"ta Yoksullaşma Ögesine Yer Var Mıdır?, (Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, MÜHF-HAD, C. 22, 2016/3, Özel Sayı, s. 2497-2504). (Sebepsiz İktisap).
- Serozan, Rona:** Hukukta Yöntem-Mantık, 2. B., İstanbul 2017. (Hukukta Yöntem).
- Serozan, Rona/Baysal, Başak/Sanlı, Kerem Cem:** Borçlar Hukuku Genel Hüküm (İfa, İfa Engelleri, Haksız Zenginleşme), İstanbul 2022.

- Serozan, Rona/Engin, B. İlkay/Atamer, Yeşim M.:** Medeni Hukuk (Genel Bölüm/Kişiler Hukuku), 9. B., İstanbul 2022.
- Sevi, Ali Murat:** Anonim Ortaklık Organlarında Kilitlenme Hâli ve Hukukî Çözüm Yolları, (Tüzel Kişilik Penceresinden Anonim Ortaklık Sempozyumu, İstanbul 2021, s. 323-394).
- Simil, Cemil:** Belirsiz Alacak Davası, İstanbul 2013. (Belirsiz Alacak Davası).
- Simil, Cemil:** Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevinin Sınırları, (Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, DEÜHFD, C. 16, 2014/Özel Sayı, İzmir 2015, s. 1351-1376). (Davayı Aydınlatma Ödevi).
- Sirmen, Lale:** Çevre Kanunu'na Göre Çevrenin Kirletilmesinden Doğan Sorumluluk, (ABD, 1990/1, s. 22-30).
- Sivrihisarlı, Ömer:** Hukuk Yargılamasında Maddi Hukuka İlişkin Temyiz Nedenleri ve Yargıtay Denetiminin Kapsamı, İstanbul 1978.
- Soykan, İsmail Cem:** Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu, İstanbul 2012.
- Sözer, Ali Nazım:** Hukukta Yöntembilim, 7. B., İstanbul 2020.
- Spühler, Karl/Tenchio, Luca/Infanger, Dominik (Hrsg.):** Basler Kommentar, Schweizerische Zivilprozessordnung, 2. Aufl., Basler 2013. (BSK ZPO).
- Spühler, Karl/Aemisegger, Heinz/Dolge, Annette/Vock, Dominik (Hrsg.):** Bundesgerichtsgesetz (BGG) Praxiskommentar, 2. Aufl., Zürich/St. Gallen 2013. (BGG Praxiskommentar).
- Streiff, Ullin/von Kaenel Adrian/Rudolph Roger:** Arbeitsvertrag, Praxiskommentar zu Art. 319-362 OR, 7. Aufl., Zürich 2012.
- Suluk, Cahit/Karasu, Rauf/Nal, Temel:** Fikri Mülkiyet Hukuku, 6. B., Ankara 2022.
- Sungurbey, İsmet:** Borç İkrarı ve Borç Vaadi, (İÜHFM, C. 22, 1957/1-4, s. 137-234). (Borç İkrarı).
- Sungurbey, İsmet:** Kazandırıcı Yıllanma (İktisabî Mürur-u Zaman) ve Kullanma Karşılığı (Ecr-i Misil), (Medeni Hukuk Eleştirileri C. 1, İstanbul 1963, s. 84-95). (Kullanma Karşılığı).
- Sungurtekin Özkan, Meral:** Avukatlık Mesleği, Avukatın Hak ve Yükümlülükleri, 4. B., İzmir 2012.
- Sungurtekin Özkan, Meral:** Medeni Yargılama Hukukunda Yetki Sözleşmeleri ve Genel İşlem Koşulları Bağlamında Değerlendirilmesi, (İzmBD, 2015/3, Y. 80, s. 497-516).
- Sungurtekin Özkan, Meral/Türkoğlu Özdemir, Gökçe:** Roma Hukukundan Günümüze Medeni Yargılamanın Esasları, Ankara 2008.

- Susuz, Kağan:** Anonim Şirketlerin Birleşmesinde Yönetim Kurulunun Hukuki Sorumluluğu (THD, C. 14, S. 151, 2009, s. 140-146).
- Sutter-Somm, Thomas/Hasenböhler, Franz/Leuenberger, Christoph (Hrsg.):** Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung, 3. Aufl., Zürich-Basel-Genf 2016. (Sutter Somm/Hasenböhler/Leuenberger ZPO).
- Sutter-Somm, Thomas/Seiler, Benedikt:** Ausgewählte Probleme der Klagenhäufung in der bundesgerichtlichen Rechtsprechung, (Zivilprozess und Vollstreckung national und international-Schnittstellen und Vergleiche, Festschrift für Jolanta Kren Kostkiewicz, Hrsg. Alexander R. Markus, Stephanie Hrubesch Millauer, Rodrigo Rodriguez, s. 657-676).
- Şahin, Ayşe:** Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi, İstanbul 2013.
- Şehirali Çelik, Feyzan Hayal:** Tasarımların Haksız Rekabet Hükümlerine Göre Korunması (Fikri Mülkiyet-Haksız Rekabet Hukuku İlişkisi Odaklı Bir İnceleme), Ankara 2014.
- Şenocak, Zarife:** Borçlunun İfa Yardımcılarından Dolayı Sorumluluğu, Ankara 1995.
- Tahiroğlu, Bülent/Erdoğan, Belgin:** Roma Usul Hukuku, İstanbul 1997. (Usul).
- Tahiroğlu, Bülent/Erdoğan, Belgin:** Roma Hukuku Dersleri (Tarihi Giriş-Hukuk Tarihi-Genel Kavramlar-Usul Hukuku), 9. B., İstanbul 2013. (Roma Hukuku).
- Tahiroğlu, Fatih:** Medeni Usul Hukukunda Görevli Mahkemenin Belirlenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2013.
- Tandoğan, Halûk:** Mukayeseli Hukuk ve Hususiyile Türk-İsviçre Hukuku Bakımından Vekâletsiz İş Görme, İstanbul 1957. (Vekâletsiz İş Görme).
- Tandoğan, Halûk:** 2872 Sayılı Çevre Kanunu'na Göre Çevrenin Kirletilmesinden Doğan Sorumluluk, (YD, C. 12, 1986/1-2, s. 31-56). (Çevre).
- Tandoğan, Halûk:** Türk Mesuliyet Hukuku, İstanbul 2010. (Mesuliyet).
- Tanrıver, Süha:** Hukuk Yargısı (Medeni Yargı) Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı, (TBB, 2004/4, s. 191-215). (Adil Yargılanma Hakkı).
- Tanrıver, Süha:** Medeni Usul Hukukunda Derdestlik İtirazı, Ankara 2007. (Derdestlik).
- Tanrıver, Süha:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı'nın 1 ila 122. Maddelerinde Yer Alan Temel Düzenlemeler ve Bunların Genel Çerçeve Değerlendirilmesi, (AÜHFD, C. 57, 2008/3, s. 635-664). (HMK Tasarısı).

- Tanrıver, Süha:** 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Revizyonu Üzerine Bazı Düşünceler, (TBBD, 2012/2, s. 15-34). (Revizyon).
- Tanrıver, Süha:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu Bağlamında Akdedilen Yetki Sözleşmeleri Üzerine Bazı Düşünceler, (Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, DEÜHFD, C. 16, 2014/Özel Sayı, İzmir 2015, s. 459-468). (Yetki Sözleşmeleri).
- Tanrıver, Süha:** Medeni Usul Hukuku, C. I, (Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması), 4. B., Ankara 2021. (Usul, C. 1).
- Tanrıver, Süha:** Medeni Usul Hukuku, C. II, (Üst Derece Yargılamaları, Kesin Hükmü ve Bertaraf Edilmesi, Diğer Hukuki Çareler, Geçici Hukuki Korumalar, Alternatif Uyuşmazlık Çözümler ve İç Tahkim), Ankara 2022. (Usul, C. 2).
- Taş Korkmaz, Hülya:** Medeni Usul Hukukunda İradi Taraf Değişikliği, Ankara 2015.
- Taşpınar, Sema:** Medeni Yargılama Hukukunda Amaç Sorunu, (Prof. Dr. Faruk Erem Armağanı, Ankara 1999, s. 759-787). (Amaç Sorunu).
- Taşpınar, Sema:** Medeni Yargılama Hukukunda İspat Sözleşmeleri, Ankara 2001. (İspat Sözleşmeleri).
- Taşpınar Ayvaz, Sema:** İstinaftan Sonraki Temyiz İncelemesi ve Sonuçları, (Medeni Usul ve İcra-İflas Hukukçuları Toplantısı-VI, Medeni Usul Hukukunda Kanun Yolları ve Arabuluculuk Kanun Tasarısı, İzmir/Çeşme 19-20 Ekim 2007, Ankara 2008, s. 151-207). (Temyiz).
- Taşpınar Ayvaz, Sema:** TMK M. 181, II'nin Anayasa Mahkemesince İptali Çerçevesinde Boşanma Davalarında Mirasçılarının Durumunun Bazı Usuli Sorunlar Açısından Değerlendirilmesi, (Prof. Dr. Erdal Onar'a Armağan, C.2, Ankara 2013, s. 1099-1136). (Boşanma Davalarında Mirasçılarının Durumu).
- Taşpınar Ayvaz, Sema:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) Zaman Bakımından Uygulanması, Ankara 2013. (Zaman Bakımından Uygulanma).
- Taşpolat Tuğsavul, Melis:** Kolektif Hukukî Yarar Çerçevesinde Topluluk Davaları, İstanbul 2016. (Topluluk Davaları).
- Taşpolat Tuğsavul, Melis:** İstinaf İncelemesi Sonucunda Verilebilecek Kararlar, (TBBD, 2018/1, s. 313-354). (İstinaf).
- Tekinalp, Ünal:** Fikrî Mülkiyet Hukuku, 5. B., İstanbul 2012. (Fikri Mülkiyet).
- Tekinalp, Ünal:** Anonim Ortaklığın Haklı Sebeplerle Alternatif Çözümlü Feshi Davasının Bazı Usulî Sorunları, (Ersin Çamoğlu'na Armağan, İstanbul 2013, s. 211-222).
- Tekinalp, Ünal:** Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 4. B., İstanbul 2015. (Sermaye Ortaklıkları).

- Tekinay, Selâhattin Sulhi:** Türk Aile Hukuku, 7. B., İstanbul 1990.
- Tekinay, Selâhattin Sulhi/Akman, Sermet/Burcuoğlu, Halûk/Altop, Atillâ:** Tekinay Eşya Hukuku, C. 1, (Zilyetlik-Tapu Sicili-Mülkiyet), 5. B., İstanbul 1989. (Eşya Hukuku).
- Tekinay, Selâhattin Sulhi/Akman, Sermet/Burcuoğlu, Halûk/Altop, Atillâ,** Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 7. B., İstanbul 1993. (Borçlar Hukuku).
- Tercan, Erdal:** Hâkimlerin Sorumluluğu, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1988. (Hâkimlerin Sorumluluğu).
- Tercan, Erdal:** Medeni Usul Hukukunda Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü, (Prof. Dr. Şakir Berki'ye Armağan, SÜHFD, C. 5, 1996/1-2, s. 181-212). (Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü).
- Tercan, Erdal:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı'na Göre Hâkimin Hukuki Sorumluluğuna İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi, (HPD, 2006/8, s. 79-86). (Hâkimin Sorumluluğuna İlişkin Hükümler).
- Tercan, Erdal:** Hâkimin Davayı Aydınlatma Yükümlülüğü Kapsamında Tarafların Dinlenmesi, (MİHDER, C. 7, 2011/1, s. 1-56). (Tarafların Dinlenmesi).
- Thibaut, Anton Friedrich Justus:** Civilistische Abhandlungen, Heidelberg 1814.
- Thomale, Chris:** Der verdrängte Anspruch-Freie Anspruchskonkurrenz, Spezialität und Subsidiarität im Privatrecht, (JuS 2013, s. 296-301).
- Thomas, Heinz/Putzo, Hans (Hrsg):** Zivilprozessordnung, 34. Aufl., München 2013. (Thomas/Putzo ZPO).
- Tok, Ozan:** Manevi Tazminat Talebi ve Davasının Benzer Kurumlarla Karşılaştırılması, (SHD, C. 3, 2015/2, s. 11-25).
- Topak, Süleyman:** Boşanma Davalarında Yargılama Usulü, İstanbul 2021.
- Toraman, Barış:** Medeni Usul Hukukunda Bilirkişi İncelemesi, Ankara 2017.
- Tosun, Çağdaş:** Haksız Fiilden ve Sözleşmeden Doğan Sorumluluk Çerçevesinde Sebeplerin Yarışması (TBK m. 60), Ankara 2021.
- Tuluay, Metin:** Medeni Yargılama Hukukunda Dava İlişkisi, (DÜHFD, C. 1, 1983/1, s.101-132).
- Tuğsavul, Muhsin:** Dava Açılmasında Usul, (ABD, 1965/4, s. 425-433).
- Tuncer Kazancı, İdil:** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, Ankara 2015. (İptal Davaları).
- Tuncer Kazancı, İdil:** Medeni Usul Hukukunda Yarışan Haklara Dayanan (Mülâhik) Davalar, Ankara 2023. (Yarışan Haklara Dayanan Davalar).

- Turanboy, Kürşad Nuri:** Sebepsiz Zenginleşme Davasının Asli-Tali Niteliği, (GÜHFD, C. 1, 1997/2, s. 94-104).
- Turanlı, Hüsnü:** Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşmesi, Ankara 2014.
- Türk, Ahmet:** Kambiyo Senedi Borçlusu Tarafından Açılan Bedelsizliğe ve Hükümsüzlüğe Dayalı Menfi Tespit Davalarının Gösterdiği Özellikler, (DEÜHFD, C. 7, 2005/Özel Sayı, s. 307-381).
- Türk, Burak/Yılmaz, Çiğdem:** Türk Borçlar Kanunu'nun 60. Maddesi Kapsamında Sorumluluk Sebeplerinin Yarışması, (Sorumluluk Hukuku Seminerler 2018, Editör: Başak Baysal, İstanbul 2019, s. 371-407).
- Türkoğlu Özdemir, Gökçe:** Roma Medeni Usul Hukukunda Formula Yargılaması, (DEÜHFD, 2005/1, C. 7, s. 167-212).
- Ulukapı, Ömer:** Medeni Usul Hukukunda Derdestlik ve Sonuçları, (YD, C. 21, 1995/4, s. 395-445).
- Ulusan, İlhan:** Maddi Hukuk ve Usul Hukuku Bakımından Sulh Sözleşmesi, (İÜHAD, C. 5, 1971/7, s. 149-203). (Sulh Sözleşmesi).
- Ulusan, İlhan:** Çevre Kirlenmesinden Doğan Sorumlulukta Fedakârlığın Dengleştirilmesi İlkesi, (YD, C. 12, 1986/1-2, s. 57-76). (Çevre).
- Umar, Bilge:** Türk Medeni Usul Hukukunda İadei Muhakeme, (İÜHFM, C. 29, 1963/1-2, s. 261-298). (İadei Muhakeme).
- Umar, Bilge:** Türk İcra İflas Hukukunda İptal Davası, İstanbul 1963. (İptal Davası).
- Umar, Bilge:** Türk/İsviçre Hukukunda Sebepsiz Zenginleşme Davası ile Takip Borçlusunun İstirdat Davasının Telâhuku, (Yargıtay Yüzüncü Yıldönümü Armağanı, İstanbul 1968, s.667-679). (Telâhuk).
- Umar, Bilge:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, 2. B., Ankara 2014. (Şerh).
- Umar, Bilge/Yılmaz, Ejder:** İsbat Yükü, 2. B., İstanbul 1980.
- Umur, Ziya:** Roma Hukuku Lügati, İstanbul 1983. (Lügat).
- Umur, Ziya:** Roma Hukuku (Tarihi Giriş-Kaynaklar-Umumi Mefhumlar-Hakların Himayesi), İstanbul 1984. (Roma Hukuku).
- Unger, Joseph:** System des österreichischen allgemeinen Privatrechts, 2. Bd., 5. Aufl., Leipzig 1892.
- Uyar, Talih:** Tasarrufun İptali Davasının Konusu (İİK m. 278, 279, 280), (TBBD, 2008/5, s. 287-313).
- Uzunalli, Sevilay:** Markanın Korunmasının Kapsamı ve Tazminat Talebi, Ankara 2012.

- Ülgen, Hüseyin/Helvaci, Mehmet/Kaya, Arslan/Nomer Ertan, N. Füsün):** Kıymetli Evrak Hukuku, 13. B., İstanbul 2021.
- Ünal, Mehmet:** Karar Tahlili, (AÜHFD, C. 36, 1979/1, s. 295-304). (Karar Tahlili).
- Ünal, Mehmet:** Türk Medeni Hukukunda Aile Başkanının Sorumluluğu, Ankara 1979. (Aile Başkanı).
- Üstündağ, Saim:** Medeni Usul Hukukunda Salahiyet Anlaşmaları, (İÜHFM, C. 27, 1961/1-4, s. 310-339). (Salahiyet).
- Üstündağ, Saim:** Temyizin Nakzından Sonraki Hukuki Durum, (İÜHFM, C. 18, 1962/1, s. 133-192). (Temyiz).
- Üstündağ, Saim:** İddia ve Müdafaanın Değiştirilmesi Yasağı, İstanbul 1967. (Yasak).
- Üstündağ, Saim:** Medeni Yargılama Hukuku, C. I-II, 7. B., İstanbul 2000. (Yargılama).
- Üstündağ, Saim:** İcra Hukukunun Esasları, 8. B., İstanbul 2004. (İcra).
- Üstündağ, Saim:** İflas Hukuku (İflas, Konkordato, İptal Davaları), 8. B., İstanbul 2009. (İflas).
- Vischer, Frank (Hrsg.):** Zürcher Kommentar zum Fusionsgesetz, 2. Aufl., Zürich 2012. (FusG).
- Vogel, Alexander/Heiz, Christoph/Behnisch, Urs R./Sieber, Andrea/Opel, Andrea:** FusG Kommentar, 3. Aufl., Zürich 2017.
- von der Crone, Hans Caspar:** Aktienrecht, 2. Aufl, Bern 2020.
- von Tuhr, Andreas:** Der allgemeine Teil des deutschen bürgerlichen Rechts, Leipzig 1910. (Bürgerliches Recht).
- von Tuhr, Andreas:** Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı, C. I-II, (çev. Cevat Edege), Ankara 1983. (Borçlar Hukuku).
- Vorwerk, Volkert/Wolf, Christian (Hrsg.):** BeckOk ZPO, 41. Aufl., München 2021. (BeckOk ZPO).
- Wächter, Karl Georg von:** Pandekten, Bd. 1: Allgemeiner Theil, Leipzig 1880.
- Walder-Bohner, Hans Ulrich:** Die Offizialmaxime: Anwendungsbereich und Grenzen im schweizerischen Zivilprozessrecht, Zürich 1972.
- Wolf, Manfred/Neuner, Jörg (begründet von Larenz, Karl):** Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 10. Aufl., München 2012.
- Widmer, Michael/Leis, Timo:** Zuständigkeit gemäss ZPO im Immaterialgüterrechtsprozess, (sic!, 2012/6, s. 363-377).

- Widmer, Pierre/Wessner, Pierre:** Revision und Vereinheitlichung des Haftpflichtrechts, Erläuternder Bericht (<https://www.bj.admin.ch/haftpflcht/vn-ber-d>).
- Wilinski, A.:** Roma Ceza Hukuku ve Ceza Usul Hukukuna Bir Kuşbakışı, (çev. Belgin Erdoğmuş), (DÜHFD, 1983/1, C. 1, s. 329-335).
- Windscheid, Bernhard:** Die Actio des römischen Civilrechts vom Standpunkte des heutigen Rechts, Düsseldorf 1856. (Die Actio).
- Windscheid, Bernhard:** Lehrbuch des Pandektenrechts, 1. Bd., 8. Aufl., Frankfurt 1900. (Pandekt).
- Würthwein, Martin:** Umfang und Grenzen des Parteieinflusses auf die Urteilgrundlagen im Zivilprozess, Berlin 1977.
- Yasaman, Hamdi/Ayoğlu, Tolga/Yusufoğlu Bilgin, Fülürya/Memiş Kartal, Pınar/Yüksel, Sinan H./Yasaman, Zeynep:** Sınai Mülkiyet Kanunu Şerhi, C. 3, Ankara 2021.
- Yardımcı, Taner Emre:** Hukuk Yargılamasında Somutlaştırma Yükü, İstanbul 2017.
- Yavaş, Murat:** Mevaz Kanun ile Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta Medeni Yargılamaya Hâkim Olan İlkeler ve Hâkimin Rolü, (Prof. Dr. Yavuz Alango-ya İçin Armağan, İstanbul 2007, s. 283-335). (İlkeler ve Hâkimin Rolü).
- Yavaş, Murat:** Medeni Yargılamanın Amacı Bağlamında İspat Yükü Kavramı, (Prof. Dr. Mehmet Akif Aydın'a Armağan, MÜHF-HAD, C. 21, 2015/2, Özel Sayı, s. 741-761). (İspat Yükü).
- Yavaş, Murat:** Medeni Usul Hukukunda Temyiz, Ankara 2015.
- Yavaş, Murat:** Bölge Adliye Mahkemelerinin Göreve Başlamasından Sonra Medeni Usul Hukukunda Temyiz, (Türk Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Birliği 15. Toplantı, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde İstinaf, Antalya 6-7 Ekim 2017, s. 237-307). (Bölge Adliye Mahkemesi).
- Yavaş, Murat/Sertkaya Daniş, Raşan:** Muvazaa Hukuksal Nedenine Dayalı İptal Davası Açılabileceğine İlişkin Yargıtay Görüşünün Tasarrufun İptali Davası ile Muvazaa Davası Arasındaki İlişki Bağlamında Değerlendirmesi, (THD, 2022/4, s. 102-123).
- Yavuz, Nihat:** Borçlar Hukuku El Kitabı, Ankara 2018.
- Yeşilova, Bilgehan:** Milletlerarası Ticari Tahkimde Nihai Karardan Önce Mahkemelerin Yardım ve Denetimi, İzmir 2008. (Tahkim).

- Yeşilova, Bilgehan:** Yargılama Diyalektiği ve Silahların Eşitliği, (TBBB, 2009/1, s. 47-101). (Yargılama Diyalektiği).
- Yeniocak, Umur:** 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Getirdiği Değişiklikler ve Yenilikler, Genel Hükümler, 2 B., İstanbul 2013.
- Yıldırım, Mehmet Kâmil:** Medeni Usul Hukukunda Dava Konusu Teorileri, (MÜHF-HAD, C. 6, 1991/1-3, s. 23-50). (Dava Konusu Teorileri).
- Yıldırım, Mehmet Kâmil:** İcra ve İflas Hukukunda İptal Davaları, İstanbul 1995. (İptal Davaları).
- Yıldırım, Mehmet Kâmil:** İstinaf Sebepleri ve İlk Derece Mahkemesinde Hatalı Vakıa Tespitleri, (Medeni Usul ve İcra-İflas Hukukçuları Toplantısı-VI, Medeni Usul Hukukunda Kanun Yolları ve Arabuluculuk Kanun Tasarısı, İzmir/Çeşme 19-20 Ekim 2007, s. 89-131). (İstinaf Sebepleri).
- Yıldırım, Mehmet Kâmil:** Medeni Yargılama Hukukunda Hâkimin Rolü, (Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, MÜHF-HAD, C. 22, 2016/3, Özel Sayı, s. 3027-3044). (Hâkimin Rolü).
- Yıldırım, Mehmet Kâmil/Deren Yıldırım, Nevhis:** İcra ve İflas Hukuku, 8. B., İstanbul 2021.
- Yıldırım, Mustafa Fadıl:** Satım Sözleşmesindeki Ayıba Karşı Tekeffül Hükümleri ile İrade Sakatlığı Hali Olarak Hile (BK m. 28) Hükmü Arasındaki İlişki, (Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Ankara 2006, s. 965-988). (Ayıp).
- Yılmaz, Ejder:** Hukuk Sözlüğü, 1. B., Ankara 2003. (Yılmaz E.-Sözlük).
- Yılmaz, Ejder:** İstinaf, 2.B., Ankara 2005. (Yılmaz E.-İstinaf).
- Yılmaz, Ejder:** Usul Ekonomisi, (Prof. Dr. Necip Bilge Armağanı, AÜHFD, C. 57, 2008/1, s. 243-274). (Yılmaz E.-Usul Ekonomisi).
- Yılmaz, Ejder:** Hukuk Muhakemeleri Kanununun Getirdikleri, (ABD, 2011/2, s. 213-251). (Yılmaz E.-HMK'nın Getirdikleri).
- Yılmaz, Ejder:** Tespit Davası (Yargıtay 9. HD'nin 30.01.2012 tarihli ve 1772/2205 sayılı kararı münasebetiyle), (Sicil İş Hukuku Dergisi, 2012/26, s. 38-49). (Yılmaz E.-Tespit Davası).
- Yılmaz, Ejder:** Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre Dava Çeşitleri, (Bankacılar Dergisi, 2012/1, s. 83-105). (Yılmaz E.-Dava Çeşitleri).
- Yılmaz, Ejder:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, (4 Cilt), 4. B., Ankara 2021. (Yılmaz E.-Şerh).
- Yılmaz, Ejder:** Islah, 5. B., Ankara 2021. (Yılmaz E.-Islah).
- Yılmaz, Orhan:** Hukukun Vakıya Uygulanması, (Dr. A. Recep Recai Seçkin'e Armağan, Ankara 1974, s. 895-917). (Yılmaz O.).

- Yüce, Melek Bilgin:** Çevrenin Kirletilmesinden Doğan Hukuki Sorumluluk, (YÜHFD, C. 7, 2010/2, Özel Sayı, Çevre Hukuku Sempozyumu, AB Hukuku Bakış Açısıyla Karşılaştırmalı Olarak Türk ve Alman Çevre Hukuku, s. 137-166). (Çevre)
- Bilgin Yüce, Melek:** Edimi Belirleme Yetkisinin Mevcut Genel İşlem Koşulları Teorisi ve 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Açısından Değerlendirilmesi, (Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, Yaşar Üniversitesi Dergisi, C. 8, 2013/Özel Sayı, s. 3191-3297.
- Zemp, Daniel:** Materiellrechtliche Anspruchskonkurrenz und zivilprozessuale Zuständigkeit, Basel 2018.
- Zöller, Richard (Hrsg.):** Zivilprozessordnung, 30. Aufl., Köln 2014. (Zöller ZPO).

Editör
Prof. Dr. Saim OCAK

DİJİTAL İŞ HUKUKU UYGULAMALARI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Dijital İş Hukuku Uygulamaları

Editör: Prof. Dr. Saim Ocak

Hukuk Yayınları Dizisi – 3809

Birinci Baskı : Ocak, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 834 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

Birinci Bölüm

BİLİŞİM-İLETİŞİM TEKNOLOJİSİNE İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR

*Öğr. Gör. Ramazan DEDE **

I. GENEL BİLGİ

Artan rekabet, hızla değişen bilgi ve çevre koşulları ve bu değişen ortama ayak uydurma sürecinde aşağıda açıklayacağımız teknoloji dünyasına ait kavramların anahtar rol oynaması ve aynı zamanda bilgi teknoloji dünyasına ait kavramların belirli bir disiplin içinde incelenmesini gerekli kılmaktadır. Bilgi toplumu dönüşümü neticesinde ortaya çıkan yeni koşullar, birçok alanda olduğu gibi, bilgi teknolojileri yönetiminde de değişiklikler meydana getirmiştir. Çalışanlarının verimliliğinin sağlanması, iş süreçlerinin elektronik ortama taşınarak yöneticilerin karar verme süresinin kısalması, personel veri tabanı ile çalışan bilgilerine kolay ulaşılabilmesi gibi konular teknolojik gelişmelerle birleştirilmiş, elektronik uygulamalar olarak bilgi iletişim teknoloji uzmanları tarafından yönetilmeye başlanmış ve örgütsel performansa olumlu bir şekilde yansımaya başlamıştır.

Ayrıca artan rekabet, üretim ve bilgi teknolojilerindeki gelişmeler, iş gücünün demografik yapısında meydana gelen değişimler sonucu yönetim modelleri ve işletmelerin iş yapma ve insana yaklaşım biçimleri değişmiştir. Teknolojik dönüşüm ve dijitalleşme, çalışma yaşamını şekillendiren gelişmelerin başında gelmektedir. İnternet kullanımı, yapay zeka, robotik teknolojiler, metaverse ve aktif sosyal medya kullanıcılarının artması, koşulları değiştirmiş; iş süreçlerini ve iş yapma biçimlerini uyumlu hale getirebilmek için dijital dönüşümü zorunlu kılmıştır¹.

Zamanla artan çevresel zorluklar, işlerin yapılma ve algılanma biçimini önemli ölçüde değiştirmiştir. Hızlı değişim, internetin ortaya çıkışı, iş gücü

* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Hukuk Bölümü.

¹ **Bayarçelik, Ebru Beyza;** Dijital Dönüşümün İnsan Kaynakları Yönetimi Üzerine Etkileri, 59-76.

rının verilerini korumak ve yasal düzenlemelere uygun şekilde işlemek için güvenlik protokollerini ve teknolojik önlemleri anlamalı ve uygulamalıdır. Çalışmamızda yer verilen kavramlar ve bunlara ilişkin uygulamalar, dijital iş hukuku uygulamaları bakımından işletmelerin yasal sorunlarla karşılaştıklarında çok daha etkin çözümler üretilmesini zorunlu kılmaktadır.

Çalışmamızda yer alan konular, temel eserin ve bölümümüzün kapsam ve amacına uygun olacak şekilde, temel eserde diğer yazarlar tarafından yazılan bölümlerin konuları da dikkate alınarak, tekrardan kaçınmak amacıyla gerekli görüldüğü ölçüde ele alınmaya çalışılmıştır.

KAYNAKÇA

- Asimov, Isaac;** "Liar!", Astounding Science Fiction, May 1941 (RICHARDS, s.4, dn.5).
Asimov, Isaac; I, Robot, Great Britain 1950.
- Abraham Mathew / Niessen, Cornelia / Schnabel, Claus / Lorek, Kirsten / Möslin, Kathrain / Wrede, Matthias;** Electronic Monitoring At Work: The Role Of Attitudes, Functions, And Perceived Control For The Acceptance Of Tracking Technologies. Human resource management journal, 2019.
- Alexander Raif / Philipp Nann;** Arbeitsrecht 4.0 – Möglichkeiten Und Hürden In Der Digitalen Arbeitswel,
- Axel Bertram / Frank Walk / Roland Falder;** Arbeiten im Home Office in Zeiten Von Corona, C.H. Beck, 2. Auflage, 2021.
- Borgesius, Frederik Zuiderveen;** Strengthening Legal Protection Against Discrimination By Algorithms And Artificial Intelligence, The International Journal Of Human Rights, 24:10, 2020.
- Bayarçelik, Ebru Beyza;** Dijital Dönüşümün İnsan Kaynakları Yönetimi Üzerine Etkileri.
- Balay, Refik;** Küreselleşme, Bilgi Toplumu Ve Eğitim. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2004.
- Bastian Bayer;** Krisengewinner „Mobiles Arbeite? – Teil 1, ArbRAktuell (Arbeitsrecht Aktuell), 2020.
- Bölükbaş, Özgün Özger;** İnsan Hakları Ve Elektronik Gözetim, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Konya, 2014.
- Behan, Kate / Holmes, Diana;** Understanding Information Tecnology: Text, Reading And Cases, Newyork: Prentice Hall, 1990.
- Baycık, Gaye / Doğan, Sevil / Dulay Yangın Dilek / Yay, Oğuzhan;** Covid 19 Pandemisinde Uzaktan Çalışma: Tespit ve Öneriler, Çalışma ve Toplum, 2021/3, (1683-1728), 1687.

Coleman, Sidney; Quantum Sine-Gordon Equation As The Massive Thirring Model. In Bosonization; 1994.

Cover, Thomas / Thomas, Jim; Elements Of Information Theory: John Wiley / Sons, Wiley-Blackwell; 2nd edition. (2012).

Çiftçi, Hasan; Her Yönüyle Siber Savaş, Tübitak Popüler Bilim Kitapları,2013, 15-18 Ankara.

Daniel, Benkert; Arbeitsrechtliche Aspekte einer Tätigkeit im Home-Office.

Dilek Dulay; Türk İş Hukukunda Evde Çalışma, Turhan Kitabevi, Ankara 2016.

Erdal, Murat; Elektronik Devlet e-Türkiye ve Kurumsal Dönüşüm, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2004.

Eker, Selim / Cömertpay, Gönül / Konuşkan, Ömer / Ülger, Ahmet Can / Öztürk, Levent / Çakmak, İsmail; Effect Of Salinity Stress On Dry Matter Production And Ion Accumulation İn Hybrid Maize Varieties. Turkish Journal Of Agriculture And Forestry, 2006.

Eurofound, Working Anytime; Anywhere: The Effects on the World of Work, Joint ILO–Eurofound report, 2017 Luxembourg.

Gaye Baycık, Sevil Doğan, Dilek Dulay Yangın, Oğuzhan Yay, “Covid 19 Pandemisinde Uzaktan Çalışma: Tespit ve Öneriler”, Çalışma ve Toplum, 2021/3, (1683-1728), 1687.

Güven, Vedat / Şahinöz, Erkin; Blok Zincir Kripto Paralar Bitcoin: Satoshi Dünyayı Değiştiriyor, İstanbul: Kronik Kitap, 8. Baskı, 2021.

Jones, Peter / Briffa, Keith / Osborn, Tommy / Lough, Janice / Van Ommen, This / Vinther, Bjorn; High-Resolution Palaeoclimatology Of The Last Millennium: A Review Of Current Status And Future Prospects. The Holocene, 2009.

Kılınc, İzzet / ÜNAL, Aslıhan; AI Is The New Black: Effects Of Artificial Intelligence On Business World, Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi, C. 6, S2, 2019

Kuzu, Abdullah; İnternet ve Aile. Aile ve Toplum,2010.

Mavnacıoğlu, Korhan; Kurumsal İletişim Sosyal Medya Yönetimi, Beta Basım, 2018.

Mustafa, Karabal / Bekir, Peker / Ali, Sarvan; Bilişim Suçları ve Türk Polis Teşkilatı, Çağın Polisi Dergisi, S.6, 2001.

Mauss, Marcel; The Gift: The Form And Reason For Exchange İn Archaic Societies: Routledge, 2002.

Mccarthy; Artificial Intelligence,

National Artificial Intelligence Strategy, Smart Nation Digital Government Office, Singapur, Kasım 2019, <https://www.smartnation.sg/why-Smart-Nation/NationalAIStrategy>

Newzoo; Intro to the Metaverse, Newzoo Trend Report, 2021.

- Selimoğlu, Necmi;** Süreç Yönetimi ve Süreç İyileştirmede Bilgi Yönetiminin Rolü ve Uygulamaya İlişkin Bir Araştırma, Eğitim ve Bilim, 2005.
- Steffen Krieger / Tanja Rudnik / Alberto Povedano Peramato;** Homeoffice Und Mobile Office İn Der Corona-Krise”, NZA (Neue Zeitschrift für Arbeitsrecht), 2020.
- Tony, Long;** “Jan. 25, 1921: Robots First Czech In, Wired”, <https://www.wired.com/2011/01/0125robot-cometh-capek-rur-debut/>.
- Turnage, James;** The Challenge Of New Workplace Technology For Psychology. University Of Central Florida, 45(2), 1990.
- TMMOB;** Elektrik Mühendisleri Odası, İletişim Özgürlüğüne Müdahale Raporu, Elektronik Gözaltı Dünyası, 2009.
- TÜBİSAD;** “Bilgi ve İletişim Teknolojileri Sektörü 2016 Pazar Verileri” <https://www.tubisad.org.tr/tr/images/pdf/tubisad-bilgi-ve-iletisim-teknolojileri-sektoru-2016-pazar%20verileri.pdf>.
- Uzunboylu, Hüseyin;** Bilişim Teknolojileri-Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (ECDL) Programına Göre, Ankara: Pegem Akademi, 2011.
- Yılmaz, Atınc;** Yapay Zeka, Kodlab Yayınları, İstanbul, 2019.
- Yenidünya, Caner / Değirmenci, Olgun;** Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Bilişim Suçları, İstanbul, Legal Yayıncılık, 2003
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5639ed0033c2a6.99064349/

İkinci Bölüm

ELEKTRONİK İŞ SÖZLEŞMELERİ

*Dr. Öğr. Üyesi Elif Seda GÜRKAN **

I. GENEL BİLGİ

Günümüzde teknolojik gelişmelerin çalışma hayatına etkileri farklı şekillerde görülmektedir. Özellikle, son yıllarda yaşanan pandemi döneminin etkisiyle tarafların yüz yüze sözleşme kurmalarının zorlaşması nedeniyle elektronik sözleşmeler daha sık gündeme gelmiştir. Elektronik sözleşmeler, kullanım alanı itibariyle daha ziyade elektronik ticaret kavramı ile anılmaktadır. Ancak, iş sözleşmelerinin de elektronik sözleşme şeklinde kurulabilmesi mümkün kabul edilmektedir. Bu bağlamda, tarafların irade beyanlarını elektronik iletişim araçlarıyla iletmesi ve sözleşmenin elektronik şekilde yapılması durumunda iş sözleşmesi elektronik sözleşme niteliği kazanacaktır. Zira, elektronik sözleşme kavramı içerikten ziyade irade beyanlarının iletim şekli ve sözleşmenin kuruluşu yönünden bir farklılık taşımaktadır.

İş sözleşmeleri kural olarak herhangi bir şekle tabi olmamakla birlikte uyumsuzluk durumunda tarafların sözleşmenin varlığını ve geçerliliğini ispat edebilmeleri önem teşkil etmektedir. Bu bakımdan, elektronik sözleşmenin oluşturulmasının, karşı tarafa iletilmesinin ve saklanmasının hukuka uygunluğunun sağlanması hususlarına dikkat edilmesi gerekmektedir.

Çalışmamızda öncelikle elektronik sözleşmenin tanımı ve genel özellikleri ile ilgili açıklamalara yer verilecektir. Elektronik sözleşmeler, internet kullanımının yaygınlaşması ile daha çok internet tabanlı elektronik iletişim araçlarıyla kurulmaktadır. İş sözleşmesinin kurulması bakımından da nitelikleri itibariyle yenilik getiren kısmı daha çok internet tabanlı iletişim araçları oluşturmaktadır. Bu bakımdan, diğer hususların yanı sıra çalışmamızda internet tabanlı iletişim araçları ile kurulan iş sözleşmelerinde karşılaşılabilecek hukuksal sorunlar ele alınmaya çalışılmıştır.

* Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.

Elektronik iş sözleşmesinin söz konusu şekilde imzalanmasından sonra işverenler, işçilerin cep telefonlarına kısa mesaj, e-posta veya APP bilgileri aracılığıyla sözleşmenin imzalandığını bildirmelidir. İşverenin işçilerden elektronik iş sözleşmesi metnini depolayıp kaydetmelerini talep etmesi gerektiği de Kılavuz'da ayrıca yer almaktadır.

Belirtmek gerekir ki, Çin Halk Cumhuriyeti'nde yapılan bu düzenlemelerin hukukumuz bakımından da yol gösterici olduğu söylenilebilecektir. Zira, işverenin elektronik sözleşmenin yapılması, hüküm ve sonuçlarını doğurması hakkında işverenin bilgi verme yükümlülüklerini yerine getirmesi doğabilecek uyuşmazlıkların önlenmesi bakımından önem teşkil etmektedir.

KAYNAKÇA

- Akyiğit, Ercan; İş Hukuku**, İş Hukuku, 13. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2021.
- Alpagut, Gülsevil**; "Dijitalleşen Çalışma Yaşamında İş Sözleşmesinin Unsurları", Ekonomik ve Teknolojik Gelişmelerin İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku- na Etkileri, Prof. Dr. Münir Ekonomi 85. Doğum Günü Armağanı, Ed. Kübra Doğan YENİSEY, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık, 2021, 87-124.
- Altınışik, Ulvi**; Elektronik Sözleşmeler, Ankara, 2003.
- Antalya, Gökhan**; Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt: V/1,1, Temel Kavramlar Sözleşmeden Doğan Borç İlişkileri, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2019.
- Arslan Durmuş, Seda**; "İş İlişkinde Kıdemin Başlangıcı", Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 5, 47-57.
- Arslan Ertürk, Arzu**; İş Sözleşmesinde Şekil, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017.
- Astarlı, Muhittin**; İş Hukukunda İ kale (Bozma Sözleşmesi), 2. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi, 2016.
- Atamer, Yeşim**; "Yeni Türk Borçlar Kanunu Hükümleri Uyarınca Genel İşlem Koşullarının Denetlenmesi, TKHK m. 6 ve TTK m. 55, F. 1, (F) ile Karşılaştırmalı Olarak", Türk Hukukunda Genel İşlem Şartları Sempozyumu, 08.04.2011, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2012 (Sempozyum).
- Atamer, Yeşim**; Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılması Sorunu Çerçevesinde Genel İşlem Şartlarının Denetlenmesi, 2. Basım, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2001.
- Aydınlı, İbrahim**; İşverenin Sosyal Temas ve İş İlişkisinden Doğan Edimden Bağımsız Koruma Yükümlülükleri ve Sonuçları, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2004.
- Aykaç, Hande Bahar**; "Platform Ekonomisi Çalışması: İş Hukukunda Yarattığı Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme", Sicil İş Hukuku Dergisi, 2020, Sayı 44, 69-95.
- Başbuğ, Aydın**; "İşveren Vekilinden İşverene Dolaylı Temsilde ve İş Hukuku Bakımından Sonuçları", Kamu-İş; Cilt: 7, Sayı: 3, 2004, 1-21.

- Baytar, Erbil;** “Platform Çalışması: Çalışan Statüsünün Belirlenmesi Sorunu”, İMHFD, Cilt:8, Sayı: 1, 2023, 243-245 (Platform).
- Baytar, Erbil;** Dijital Çalışma ve Dijital Çalışmada İşçi Hakları ve Borçları, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık, 2023 (Dijital Çalışma).
- Belgin Boyacı, Nil;** Dijital Emek Platformları ve Sendikalar, Ankara, Türk Metal Yayınları, 2020.
- Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz;** “Mevzuatımızda Çocuk ve Genç İşçilerin Çalışma Yaşamında Korunmasına İlişkin Düzenlemelere Genel Bir Bakış”, Prof. Dr. Polat Soyer’e Armağan, Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:15, Özel Sayı, 2013, 481-546.
- Civan, Orhan Ersun;** Genel İş Koşulları, İstanbul, Beta Yayınevi, 2015.
- Çelik, Nuri/Caniklioğlu, Nurşen /Canbolat, Talat/ Özkaraca,ERCÜMENT;** İş Hukuku Dersleri, 35. Bası, İstanbul, Beta Yayınevi, 2022.
- De Stefano, Valerio;** “The Rise of the Just-in- Time Workforce: On-demand Work, Crowd Work and Labor Protection in the ‘Gig-Economy’”, 37 Comp. Lab. L. & Pol’y J.471, 2016.
- Eren Fikret,** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, 2003.
- Erol, Abdullah;** “Dijitalleşme Çağında İşyerinin Değişimi: Sebepleri ve Sonuçları”, İnsan&İnsan, Yıl: 8, Sayı: 30, 2021, 97-113.
- Ertürk, Şükran;** “Genel İş Koşulları ve Genel İş koşullarının Denetlenmesi”, Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 15, 2013, 81-118.
- Falcioglu, Mete Özgür;** Türk Hukukunda Elektronik Satım Sözleşmesi ve Kuruluşu, Ankara, yetkin Yayınevi, 2004.
- Ghimire, Kedar,** “Electronic Contract and Legal Issues”, NJA Law Journal, 14, 2020, 287-308. HeinOnline.
- Gürkan, Elif Seda;** İşverenin Koruma ve Gözetme Borcu Kapsamında İşçilere Bilgi Verme Yükümlülüğü, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, 2021.
- Güzel, Ali/ Özkaraca, ERCÜMENT/ Ugan, Deniz;** “Karşılaştırmalı Hukukta ve Türk Hukukunda Belirli Süreli İş Sözleşmesi: Yapılma ve Yenilenme Koşulları”, Prof. Dr. Sarper Süzek’e Armağan I, İstanbul, 2011, 475-566.
- <https://industrialrelationsnews.ioe-emp.org/industrial-relations-and-labour-law-september-2021/news/article/china-issued-a-guideline-for-the-conclusion-of-electronic-labour-contracts>, (Erişim Tarihi: 12.12.2023)
- <https://industrialrelationsnews.ioe-emp.org/industrial-relations-and-labour-law-september-2021/news/article/china-issued-a-guideline-for-the-conclusion-of-electronic-labour-contracts>, (Erişim Tarihi: 12.12.2023)

- <https://www.twobirds.com/en/insights/2021/china/guidelines-for-signing-a-valid-electronic-employment-contract>, (Erişim Tarihi: 12.12.2023)
- İnal, Emrehan;** E-Ticaret Hukukundaki Gelişmeler ve İnternette Sözleşmelerin Kurulması, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2005.
- Kapancı, K. Berk;** “Türk Borçlar Kanunu’nun 14. Maddesinin Öngördüğü Yeni Şekil Düzenlemesinin Getirdikleri”, MÜHF-HAD, Cilt:18, Sayı:1, 403-430.
- Kılıçoğlu, Mustafa/Şenocak, Kemal;** İş Kanunu Şerhi, Cilt: 1, 2. Bası, İstanbul, Legal Yayıncılık, 2008.
- Kılıçoğlu, Mustafa;** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Turhan Kitabevi, 2017.
- Kırca, Çiğdem;** “İnternette Sözleşme Kurulması”, BATİDER, Cilt: 20, Sayı: 4, 2000, 99-117.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip/Hatemi, Hüseyin/Serozan, Rona/Arpacı, Abdülkadir;** Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2017.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip;** Borçlar Hukuku Genel Bölüm Birinci Cilt, Borçlar Hukukuna Giriş Hukuki İşlem Sözleşme, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2017.
- Küçükpehlivan, Olcay;** Sözleşmelerin İnternet Aracılığı ile Kurulması ve Geçerliliği, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/Astarlı, Muhittin/Baysal, Ulaş;** İş Hukuku, 2. Baskı, Ankara, Lykeion Yayınevi, 2022.
- Oğuzman, Kemal/Öz, M. Turgut;** Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt:1, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2019.
- Oğuzman, M. Kemal/ Barlas, Nami;** Medeni Hukuk Giriş Kaynaklar Temel Kavramlar, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2013.
- Orer, Gürsel;** Elektronik İmza ve Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcılarının Hukuki ve Cezai Sorumluluğu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011.
- Öz, Turgut;** “Sözleşmelerin Kurulması ve Geçerliliği”, Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu, Makaleler – Tebliğler, Derleyen: Doç. Dr. Mehmet Murat İnceoğlu, XII Levha Yayınları, İstanbul, 2012.
- Özdemir Kocasakal, Hatice;** Elektronik Sözleşmelerden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümünde Uygulanacak Hukukun ve Yetkili Mahkemenin Tespiti, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2003.
- Özgül, Mehmet Emin;** “Güvenli Elektronik İmza Sahibinin Hakları ve Yükümlülükleri”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2021, 539-556.
- Özkaraca,ERCÜMENT/Ünal, Canan;** “Küçüklerin Çalışmasına İlişkin Yasak ve Sınırlamalar İle Bunlara Aykırılık Halinde İş Sözleşmesinin Geçersizliği Sorunu”, MÜHFAD Prof. Dr. Ali Rıza Okur’a Armağan, Cilt: 20, Sayı:1, Özel Sayı, 2014.

- Sağlam İpek;** Elektronik Sözleşmeler, İstanbul 2007.
- Serozan, Rona;** Medeni Hukuk Genel Bölüm Kişiler Hukuku. İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2015.
- Soyer, Polat;** Genel İş Koşulları, İzmir, 1987.
- Sözer Bülent;** Elektronik Sözleşmeler, İstanbul 2002.
- Süzek, Sarper;** İş Hukuku, 21. Baskı, İstanbul, Beta Yayınevi, 2021.
- Şahin, Turan;** “Elektronik Sözleşmelerin Kuruluşuna İlişkin İrade Beyanları ve Bu Beyanların Geri Alınması”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 95, 2011, 331-376.
- Şenocak, Zeki;** “Dijital İmza ve Dijital İmzanın Borçlar Kanunu Hükümleri Açısından Ele Alınması”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 50, Sayı: 2, 2001, 1-36.
- Topaloğlu, Mustafa;** Bilişim Hukuku, Adana, Karahan Kitabevi, 2005.
- Turan Gamze,** “Elektronik Sözleşmeler ve Elektronik Sözleşmelere Uygulanacak Hukukun Tespiti”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı: 77, 2008, 87-119.
- Türe, Gökhan;** İş Sözleşmesinin Kurulması (İşçinin İşe Alınması), Ankara, Lykeion Yayınevi, 2021.
- Uçkan Hekimler, Banu / Kağnıcıoğlu, Deniz / Belgin Boyacı Nil;** “Dijital Platform Çalışanları ve Sendikalar”, Karatahta İş Yazıları Dergisi, Aralık 2019, Sayı15, 59-73.
- Ulucan, Devrim;** “4857 Sayılı Kanuna Göre İş Sözleşmesinin Türleri”, Türkiye Toprak, Seramik, Çimento ve Cam Sanayii İşverenleri Sendikasıca düzenlenen “Yeni İş Yasası” konulu seminer yayını, İstanbul, 2003, 35-65.
- Uyumaz, Alper;** “Elektronik Sözleşmelerin Web Siteleri Aracılığıyla Kurulması ve Bu Sözleşmelerin İfası”, Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı 9, 2007, 907-930.
- Yayvak Namlı, İrem;** “Dijital Çağ’da Yeni Bir Çalışma İlişkisi Modeli: “Crowdworking””, Sicil İş Hukuku Dergisi, 2019, Sayı 42, 128-143.
- Yücer Aktürk, Zeynep İpek;** “Elektronik Sözleşmelerin Kurulması Hüküm ve Sonuç Doğurması” Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XXVII, Sayı: 4, 2023, 3-37.

Üçüncü Bölüm

PLATFORM ÇALIŞANLARI

Arş. Gör. Dr. Doğukan KÜÇÜK * *

I. GENEL BİLGİ

Gelişen teknolojiyle birlikte ortaya çıkan, COVID-19 pandemisiyle özellikle taşıma ve teslimat alanlarında görünürlüğü katlanan platform çalışma, 21. yüzyılın sosyal ve ekonomik ortamının önemli bir unsuru haline gelmektedir. Taşıma, teslimat, bakım hizmetleri, ev hizmetleri, danışmanlık, internet sitesi tasarlanması, çeşitli içeriklerde video hazırlanması veya diğer ağ tabanlı çalışmalar gibi çok farklı alanlarda hem çevrimiçi platformlar faaliyet göstermekte hem de platform çalışanları buralarda ilgili görevleri yerine getirmektedir. Konuya ilişkin yapılan araştırmalar da platform çalışma gerçekleştiren kişi sayısının her geçen gün arttığını göstermektedir. Örneğin, Avrupa Birliği Ortak Araştırma Merkezi (İng. *Joint Research Centre [JRC]*) tarafından yürütülen “İşbirliğine Dayalı Ekonomi ve İstihdam” (İng. *Collaborative Economy and Employment [COLLEEM]*) isimli araştırma programının 2020 yılına ilişkin sonuçlarında, platform çalışanlarının sayısının Avrupa’da yavaş ama istikrarlı şekilde yükseldiği görülmüş ve bunun bir sonucu olarak ana istihdam biçimi platform çalışma olanların oranı, çalışma çağındaki nüfusun yaklaşık %1,4’üne ulaşmıştır.¹ Söz konusu artışın bir yansıması olarak dünya çapında platform sayısının 545’e tırmandığı Dünya Bankası’nın 2023 tarihli bir araştırmasında ifade edilmiştir.²

Her ne kadar sayıları günden güne artmaktaysa da çevrimiçi platformlar aracılığıyla çalışan kişiler, düşük ücretlerle, kötü çalışma koşullarıyla veya

* Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Ana Bilim Dalı.

* Çalışmamız, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde savunulan “Türk İş Hukuku Bakımından Platform Çalışanları” başlıklı doktora tezinden türetilmiştir.

1 **Brancati, Urzi/Pesole, C./Fernández-Macías, A. E.;** (2020), New Evidence on Platform Workers in Europe-Results From the Second COLLEEM Survey, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 17.

2 **Datta, Namita/Chen, Rong/Singh, Sunamika vd.;** (2023), Working without Borders: The Promise and Peril of Online Gig Work, World Bank, Washington DC., 40.

KAYNAKÇA

- Ales, Edoardo;** (2017), The Concept of 'Employee': The Position in Italy. Waas, Bernd/Van Voss, Guus Heerma (Editörler), Restatement of Labour Law in Europe Volume I: The Concept of Employee içinde (s. 351-376). Oxford: Bloomsbury Publishing.
- Aloisi, Antonio;** (2016), Commoditized Workers: Case Study Research on Labor Law Issues Arising from a set of "On Demand/Gig Economy" Platforms, Comparative Labor Law & Policy Journal, 37(3), 653-690. (Commoditized Workers)
- Aloisi, Antonio;** (2021), Dispatch No. 35-Italy Demystifying Flexibility, Exposing the Algorithmic Boss: A Note on the First Italian Case Classifying A (Food-Delivery) Platform Worker as an Employee, Comparative Labor Law & Policy Journal, 1-10. (Dispatch)
- Aloisi, Antonio;** (2022), Platform Work in Europe: Lessons Learned, Legal Developments and Challenges Ahead, European Labour Law Journal, 13(1), 4-29.
- Aydın, Ufuk;** (2023), Güncellenmiş-Genişletilmiş Bireysel İş Hukuku, 7. Baskı, Eskişehir, Nisan.
- Aykaç, Hande Bahar;** (2021), Çevrimiçi Uygulamalar Aracılığı İŞe Talep Üzerine Çalışma Modelinde İşçi Kavramının Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi: Uber Şoförleri Örneği, Doğan Yenisey, Kübra/Ergüneş Emrağ, Seda (Editörler), Ekonomik ve Teknolojik Gelişmelerin İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna Etkileri Prof. Dr. Münir Ekonomi 85. Doğum Günü Armağanı içinde (s. 195-238), İstanbul, On İki Levha. (Uber Şoförleri)
- Aykaç, Hande Bahar;** (2021), The Distinction Between the Employee and the Self-employed: The Case of Professional Drivers, Law & Justice Review, 11(21), 53-97.
- Bakırcı, Kadriye;** (2017), The Concept of 'Employee': The Position in Turkey. Waas, Bernd/Van Voss, Guus Heerma (Editörler), Restatement of Labour Law in Europe Volume I: The Concept of Employee içinde (s. 721-745), Oxford, Bloomsbury Publishing.
- Başbuğ, Aydın/Yücel, Bodur, Mehtap;** (2018), İş Hukuku, İstanbul, Beta.
- Başterzi, Süleyman;** (2010), Avukatla Bağitlanan Sözleşmenin Hukuki Niteliği, İş Sözleşmesinin Vekâlet ve Diğer İş Görme Sözleşmelerinden Ayrılması, Sicil, 17, 175-198.
- Baycık, Gaye/Civan, Orhan Ersun/ Tolu Yılmaz, Hazal/Bosna, Berrin;** (2021), Platform Çalışanlarını Yasal Güvenceye Kavuşturmak: Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1, 713-802.
- Berg, Janine;** (2016), Income Security in the On-demand Economy: Findings and Policy Lessons from Survey of Crowdworkers, International Labour Office, Inclusive Labour Markets, Labour Relations and Working Conditions Branch, Conditions of Work and Employment Series, No. 74.

- Brancati, Urzì/Pesole, C./Fernández-Macías, A. E.;** (2020), *New Evidence on Platform Workers in Europe-Results From the Second COLLEEM Survey*, Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- Brodil, Wolfgang/Gruber-Risak, Martin;** (2022), *Arbeitsrecht in Grundzügen*, Wien, LexisNexis.
- Cherry, Miriam A.;** (2009), *Working for (Virtually) Minimum Wage: Applying the Fair Labor Standards Act in Cyberspace*, *Alabama Law Review*, 60(5), 1077-1110. (Cyberspace)
- Cherry, Miriam A.;** (2016), *Beyond Misclassification: The Digital Transformation of Work*, *Comparative Labor Law & Policy Journal*, 37, 577-603. (Beyond Misclassification)
- Cherry, Miriam A.;** (2023), *An Update on Gig Worker Employment Status Across the United States*, *University of the Pacific Law Review*, 54(1), 21-34.
- Cherry, Miriam A./Aloisi, Antonio;** (2017), "Dependent Contractor" in the Gig Economy: A Comparative Approach, *American University Law Review*, 66(3), 635-689.
- Cardo, Iván Rodríguez/Alonso, Diego Álvarez;** (2022), *Multiparty Work Relationships in Spain: Legal Provisions and Emerging Trends*, *European Labour Law Journal*, 13(4), 492-514.
- Corujo, Borja Suárez;** (2017), *The Sharing Economy: The Emerging Debate in Spain*, *Spanish Labour Law and Employment Relations Journal*, 6(1-2), 30-41.
- Castronova, Edward;** (2001), *Virtual Worlds: A First-hand Account of Market and Society on the Cyberian Frontier*, CESifo Working Paper, No. 618.
- Çelik, Nuri/Caniklioğlu, Nurşen/Canbolat, Talat/Özkaraca, Ercüment;** (2022), *İş Hukuku Dersleri*, Yenilenmiş 35. Basi, İstanbul, Beta.
- Datta, Namita/Chen, Rong/Singh, Sunamika vd.;** (2023), *Working without Borders: The Promise and Peril of Online Gig Work*, World Bank, Washington DC.
- Davidov, Guy;** (2002), *The Three Axes of Employment Relationships: Characterization of Workers in Need of Protection*, *University of Toronto Law Journal*, 52(4), 357-418.
- De Stefano, Valerio;** (2016), *The Rise of the Just-in-time Workforce: On-demand Work, Crowdwork, and Labor Protection in the Gig-economy*, *Comparative Labor Law & Policy Journal*, 37(3), 471-504. (Gig-economy)
- De Stefano, Valerio;** (2021), *Not as Simple as It Seems: The ILO and the Personal Scope of International Labour Standards*, *International Labour Review*, 160(3), 387-406, 390.
- Deakin, Simon/Morris, Gillian S.;** (2012), *Labour Law*, Oxford, Hart Publishing.

- Defossez, Delphine;** (2022), The Employment Status of Food Delivery Riders in Europe and the UK: Self-employed or Worker?, *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, 29(1), 25-46.
- Del Conte, Maurizio/Gramano, Elena;** (2018), Looking to the Other Side of the Bench: The New Legal Status of Independent Contractors under the Italian Legal System, *Comparative Labor Law & Policy Journal*, 39(3), 579-606.
- Doğan, Sevil;** (2016), İş Sözleşmesinde Bağımlılık Unsuru-Atipik İş İlişkileri Açısından Değerlendirilmesi, Ankara, Seçkin. (Bağımlılık Unsuru)
- Doğan, Sevil;** (2020), "Uber" Platformu Çalışanlarının Hukuki Statülerine İlişkin Yaklaşımlar, *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1), 1123-1148.
- Dulay Yangın, Dilek;** (2020), Endüstri 4.0, Dijitalleşme ve İş Hukukunun Geleceği- Dijital Platformların Ortaya Çıkardığı Hukuki İlişkiler Çerçevesinde Değerlendirilmesi, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 78(3), 1209-1237.
- Erol, Abdullah;** (2020), Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukuku'nda İş Sözleşmesinin Bağımlılık Unsuru, Ankara, Seçkin.
- Eurofound;** (2018), Employment and Working Conditions of Selected Types of Platform Work, Luxembourg, Publication Office of the European Union.
- European Commission;** (2020), Study to Gather Evidence on the Working Conditions of Platform of Workers, VT/2018/032 Final Report, <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8280> (Erişim tarihi: 22.10.2023).
- Ezer, Burcu;** (2022), Teslimat Platformu Kuryelerini İşçi Olarak Kabul Eden İspanyol Kraliyet Kararnamesi "El Real Decreto Ley 9/2021" Üzerine Bir İnceleme, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 80(3), 785-817.
- Fabo Brian/Beblavý Miroslav/Kilhoffer Zachary/Lenaerts Karolien;** (2017), An Overview of European Platforms: Scope and Business Models, Luxembourg, Publications Office of the European Union.
- García Murcia, Joaquín/Rodríguez Cardo, Iván Antonio;** (2017), The Concept of 'Employee': The Position in Spain. Waas, Bernd/Van Voss, Guus Heerma (Editörler), *Restatement of Labour Law in Europe Volume I: The Concept of Employee içinde* (s. 657-675). Oxford, Bloomsbury Publishing.
- Girvan, Carina,** (2018), What is a Virtual World? Definition and Classification, *Education Tech Research Development*, 66, 1087-1100.
- Gould IV, William B./Biasi, Marco;** (2022), The Rebuttable Presumption of Employment Subordination in the US ABC-Test and in the EU Platform Work Directive Proposal: A Comparative Overview, *Italian Labour Law e-Journal*, 15(1), 85-98.
- Güzeli, Ali;** (1997), Fabrikadan İnternete İşçi Kavramı ve Özellikle Hizmet Sözleşmesinin Bağımlılık Unsuru Üzerine Bir Deneme, Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan içinde (s. 83-126). Ankara: İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi Yayını.

- Hardy, Stephen/Butler, Mark;** (2014), *Labour Law in Great Britain*, Alphen aan den Rijn, Kluwer Law International.
- Hauben, Harald/Lenaerts, Karolien/Waeyaert, Willem;** (2020), *The Platform Economy and Precarious Work*, Luxembourg, Publication for the Committee on Employment and Social Affairs, Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies, European Parliament.
- Hiessl, Christina;** (2021), *The Classification of Platform Workers in Case Law: Cross-European Comparative Analysis*, *Comparative Labor Law & Policy Journal*, 42(2), 465-518.
- Hoßfeld, Tobias/Hirth, Matthias/Tran-Gia, Puhuc;** (2012), *Crowdsourcing*, *Informatik Spektrum*, 35, 204-208.
- Hromadka, Wolfgang/Maschmann, Frank;** (2018), *Arbeitsrecht - Band 1 Individualarbeitsrecht*, Berlin, Springer.
- Hua, Julietta/Ray, Kasturai;** (2021), *Spent Behind the Wheel-Drivers' Labor in the Uber Economy*, Minneapolis, University of Minnesota Press.
- ILO;** (2007), *The Employment Relationship: An Annotated Guide to ILO Recommendation No. 198*, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---dialogue/documents/publication/wcms_172417.pdf (Erişim tarihi: 07.09.2023). (Annotated Guide)
- ILO;** (2013), *Regulating the Employment Relationship in Europe: A Guide to Recommendation*, Geneva: International Labour Office, Governance and Tripartism Department. (Recommendation)
- ILO;** (2018), *Digital Labour Platforms and the Future of Work: Towards Decent Work in the Online World*, Geneva, International Labour Office, 29.
- Jones, Benjamin/Prassl, Jeremias;** (2017), *The Concept of 'Employee': The Position in the UK*. Waas, B. ve Van Voss, G. H. (Editörler), *Restatement of Labour Law in Europe Volume I: The Concept of Employee* içinde (s. 747-769). Oxford: Bloomsbury Publishing, 755.
- Katsabian, Tammy/Davidov, Guy;** (2023), *Flexibility, Choice, and Labour Law: The Challenge of On-Demand Platforms*, *University of Toronto Law Journal*, 73(3), 348-379.
- Kondo, Alexander/Singer, Abraham;** (2020), *Labor Without Employment: Toward a New Legal Framework for the Gig Economy*, *ABA Journal of Labor and Employment Law*, 34(3), 331-358.
- Kotkin, Minna J.;** (2019), *Uberizing Discrimination: Equal Employment and Gig Workers*, *Tennessee Law Review*, 87(1), 73-120.
- Kountouris, Nicola;** (2018), *The Concept of 'Worker' in European Labour Law: Fragmentation, Autonomy and Scope*, *Industrial Law Journal*, 47(2), 192-225.

- Kovalainen, Anne/Vallas, Steven P./Poutanen, Sepo;** (2021), *Theorizing Work in the Contemporary Platform Economy*. Poutanen, S., Kovalainen, Anna ve Rouvinen, Petri (Editörler), *Digital Work and the Platform Economy - Understanding Tasks, Skills and Capabilities in the New Era* içinde (s. 31-55), New York, Routledge.
- Kullmann, Miriam;** (2018), *Platform Work, Algorithmic Decision-making, and EU Gender Equality Law*, *International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations*, 34(1), 1-22.
- Langille, Brian A./Davidov, Guy;** (1999), *Beyond Employees and Independent Contractors: A View from Canada*, *Comparative Labor Law & Policy Journal*, 21(7), 7-45.
- Leimeister, Jan Marco/Zogaj, Shkodran/Durward, David;** (2016), *New Forms of Employment and IT: Crowdsourcing*, Blanpain, Roger/Hendrickx, Frank/Waas, Bernd (Editörler), *Bulletin of Comparative Labour Relations Series-New Forms of Employment in Europe* içinde (s. 23-41). The Netherlands: Wolters Kluwer, Kluwer Law International B.V.
- Liebman, Wilma B./Lyubarsky, Andrew;** (2017), *Crowdworkers, the Law and the Future of Work: The U.S.* Waas, Bernd/Liebman, Wilms B./Lyubarsky, Andrew/Kezuka, Katsutoshi (Editörler), *Crowdwork - A Comparative Law Perspective* içinde (s. 142-186). Frankfurt am Main: Bund-Verlag GmbH.
- Lutz, Doris;** (2017), *Virtuelles Crowd-work: Clickworker-Arbeitsrechtliche Qualifikation der Arbeit auf clickworker.de*. Lutz, Doris/Risak, Martin (Editörler), *Arbeit in der Gig-Economy - Rechtsfragen neuer Arbeitsformen in Crowd and Cloud* içinde (s. 62-105). Wien: Verlag des Österreichischen Gewerkschaftsbundes.
- Marhold, Franz/Brameshuber, Elisabeth/Friedrich, Michael;** (2021), *Österreichisches Arbeitsrecht*, 4. Auflage, Wien, Springer.
- Martin, Natasha T.;** (2012), *Diversity and the Virtual Workplace: Performance Identity and Shifting Boundaries of Workplace Engagement*, *Lewis & Clark Law Review*, 16(2), 605-646.
- Menegatti, Emanuele;** (2019), *The Evolving Concept of "Worker" in EU law*, *Italian Labour Law e-Journal*, 12(1), 71-83. (Concept of Worker)
- Menegatti, Emanuele;** (2020), *Taking EU Labour Law Beyond the Employment Contract: The Role Played by the European Court of Justice*, *European Labour Law Journal*, 11(1), 26-47.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/Astarlı, Muhittin/Baysal, Ulaş;** (2022), *İş Hukuku*, Güncellenmiş 7. Baskı, Ankara, Lykeion.
- Munkholm, Natalie Videbaek;** (2022), *Multiparty Work Relationships in Denmark: The Active Role of Social Partners*, *European Labour Law Journal*, 13(4), 515-529.

- OECD;** (2016), *New Forms of Work in the Digital Economy*, OECD Digital Economy Papers No. 260, OECD Publishing, https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/new-forms-of-work-in-the-digital-economy_5jlwnklt820x-en (Erişim tarihi: 22.11.2023).
- Olea, Manuel Alonso/Rodriguez-Sanudo, Fermín;** (2010), *Labour Law in Spain*, Alphen aan den Rijn, Kluwer Law International.
- Öztürk, Berna;** (2021), *İşçinin Talimatlara Uyuma Borcu*, İstanbul, On İki Levha.
- Prassl, Jeremias/Risak, Martin;** (2016), *Uber, Taskrabbit, and Co.: Platforms as Employers-Rethinking the Legal Analysis of Crowdwork*, *Comparative Labor Law & Policy Journal*, 37, 619-651.
- Perulli, Adalberto;** (2020), *The Legal and Jurisprudential Evolution of the Notion of Employee*, *European Labour Law Journal*, 11(2), 117-130.
- Provenzano, Susan E.;** (2023), *Worker Classification Conundrums in the Gig Economy*, *University of the Pacific Law Review*, 54(1), 67-81.
- Reyes, Nathaniel;** (2023), *A Third Category for Rideshare Drivers: Untying Employment Statutes from Agency Law*, *Notre Dame Law Review*, 98(4), 1823-1848.
- Risak, Martin;** (2016), *Crowdworking: Towards a 'New' Form of Employment*, Blanpain, Roger/Hendrickx, Frank/Waas, Bernd (Editörler), *Bulletin of Comparative Labour Relations Series-New Forms of Employment in Europe içinde* (s. 93-102). The Netherlands, Wolters Kluwer, Kluwer Law International B.V.
- Risak, Martin/Dullinger, Thomas;** (2018), *The Concept of 'Worker' in EU Law Status Quo and Potential for Change*, Brussel, ETUI, Report 140.
- Rogers, Brishen;** (2016), *Employment Rights in the Platform Economy: Getting Back to Basics*, *Harvard Law & Policy Review*, 10(2), 479-520.
- Ropponen, Annina/Hakanen, Jari J./Hasu, Mervi/Seppänen, Laura;** (2021), *Workers' Health, Wellbeing, and Safety in the Digitalizing Platform Economy*, Poutanen, Seppo/Kovalainen, Anne/ Rouvinen, Petri (Editörler), *Digital Work and the Platform Economy - Understanding Tasks, Skills and Capabilities in the New Era içinde* (s. 56-73), New York, Routledge.
- Rosin, Annika;** (2022), *Towards a European Employment Status: The EU Proposal for a Directive on Improving Working Conditions in Platform Work*, *Industrial Law Journal*, 51(2), 478-493.
- Schrank, Franz;** (2022); *Arbeitsrecht und Sozialversicherungsrecht*, Wien, LexisNexis.
- Sergeant, Malcolm;** (2001), *Employment Law*, Essex, Pearson Education Limited.
- Silberman, M. Six/Irani, Lilly;** (2016), *Operating an Employer Reputation System: Lessons from Turkopticon, 2008-2015*, *Comparative Labor Law & Policy Journal*, 27(3), 505-542

- Sümer, Halûk Hâdi;** (2010), İş Sözleşmesinin Bağımlılık Unsuru, Sicil, 19, 63-73. (Bağımlılık unsuru)
- Sümer, Halûk Hâdi;** (2022), İş Hukuku, Gözden Geçirilmiş 26. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Süzek, Sarper,** (2020), İş Hukuku, Yenilenmiş 19. Bası, İstanbul, Beta.
- Tolu Yılmaz, Hazal;** (2023), Dijital Platform Çalışanlarının Hukuki Statüsü (İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Bakımından), İstanbul, On iki Levha.
- Thüsing, Gregor;** (2016), Digitalisierung der Arbeitswelt - Impulse zur rechtlichen Bewältigung der Herausforderung gewandelter Arbeitsformen. Soziales Recht, 3, 87-108.
- Uşan, Fatih, M./Erdoğan, Canan;** (2023), İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Güncellenmiş 4. Baskı, Ankara, Seçkin.
- van Peijpe, Taco;** (2012), EU Limits for the Personal Scope of Employment Law, European Labour Law Journal, 3(1), 35-53.
- Waas, Bernd;** (2017), Introduction, Waas, Bernd/Liebman, Wilms B./Lyubarsky, Andrew/Kezuka, Katsutoshi (Editörler), Crowdwork - A Comparative Law Perspective içinde (s. 13-20). Frankfurt am Main: Bund-Verlag GmbH. (Introduction)
- Waas, Bernd;** (2019), The Legal Definition of the Employment Contract in Section 611a of the Civil Code in Germany: An Important Step or Does Everything Remain the Same?, Italian Labour Law e-Journal, 12(1), 25-34.

Dördüncü Bölüm

METaverse VE İŞ İLİŞKİSİNE ETKİLERİ

*Arş. Gör. Dr. Hazal TOLU YILMAZ ***

I. GENEL BİLGİ

Günümüzde teknolojik gelişmeler olağanüstü bir hızda gerçekleşmekte, bunun sonucu olarak hukuk, bilgi ve iletişim teknolojileri alanında yaşananları takip etmekte zorlanmaktadır. Bu gelişmelerden biri de sanal üç boyutlu bir dünya olan metaverse ortamının inşasıdır. Nitekim, henüz uzaktan çalışmanın yol açtığı sorunlar bütünüyle çözülememişken, metaverse konusundaki bilimsel çalışmalara bağlı olarak iş görme ediminin sözü edilen ortamda yürütülmesinin neden olacağı hukuki sorunlar ve çözüm önerileri uluslararası literatürde tartışmaya açılmıştır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerin iş hukukundaki en önemli etkisi, iş hukukunun kökenini oluşturan zaman ve mekân birliğinin parçalanmasıdır. İş hukukunun ortaya çıktığı döneme hakim olan Fordist üretim ve Taylorist yönetim anlayışının temel bileşenlerinden biri olan zaman ve mekân birliğinin parçalanması, iş hukukunun üzerine kurulu olduğu unsurların da sorgulanmasına yol açmaktadır. Bu yönüyle metaverse, iş hukuku açısından çözülmesi gereken yeni sorunlar yaratmaya veya mevcut sorunları bir adım öteye taşımaya aday gibi görünmektedir. Zira, gelecekte metaverse ortamının çalışma yaşamında kullanım alanının artmasıyla birlikte, yalnızca Sanayi Devriminin fabrika çalışanlarının ihtiyaçlarına göre hazırlanmış iş hukuku düzenlemelerinin değil, aynı zamanda iş hukukunda esnekleşme sonrasında yapılan düzenlemelerin de gözden geçirilmesi gerekebilecektir.

Çalışmamızda konu, temel eserin ve çalışma konumuzun amacı ve kapsamı dikkate alınarak sınırlandırılmış olup, ilk olarak metaverse kavramından bahsedilecek, metaverse'ün tanımı ve tarihi gelişimi üzerinde durulacak ve

* Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.

* Çalışmamız, Galatasaray Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından SBA-2023-1182 no'lu proje kapsamında desteklenmiştir.

zorbalığı önlemek amacıyla alınabilecek iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin güçlendirilmesi, işverenlerce metaverse ortamında psikolojik ve cinsel tacizi önlemeye yönelik politikalar oluşturulması önem arz etmektedir.

Son olarak, işin tamamen metaverse ortamında ifa edilmesi halinde uygulanacak hukukun tespiti konusunda da öğretide farklı görüşler ileri sürüldüğü görülmektedir. Bu konuda öğretide, metaverse ortamına başlı başına işin ifa edildiği yer niteliği atfedilmesinin mümkün olabileceği ifade edilmektedir. Ancak, metaverse'e bağlanan işçinin fiziklen bir ülkede bulunduğu ve iş görme edimini bulunduğu yerden ifa ettiği gerçeği karşısında bu görüşün kabul edilmesi mümkün görülmemelidir. Metaverse ortamının işverenlere sunduğu sosyal damping ve law shopping uygulamalarına karşı ne gibi önlemler alınabileceği ise gelecekte iş hukukçuları tarafından çözüme kavuşturması gereken temel sorunlardan birini oluşturmaktadır.

KAYNAKÇA

Eserler

- Aloisi, Antonio;** “Commoditized Workers: Case Study Research on Labor Law Issues Arising from a Set of on-Demand/Gig Economy Platforms”, *Comparative Labor Law & Policy Journal*, C. 37, S. 3, 2016, 653-690.
- Aloisi, Antonio/Potocka-Sionek, Nastazja;** “De-gigging the labour market? An analysis of the ‘algorithmic management’ provisions in the proposed Platform Work Directive”, *Italian Labour Law e-Journal*, C. 15, S.1, 2022, 29-50.
- Alpagut, Gülsevil/Karaca Yağcı Aybuke;** “İşyerinde Yapay Zeka Uygulaması ve Ayrımcılık”, *Sicil İş Hukuku Dergisi*, S. 49, 2023, 11-44.
- Araalan, Cemal;** “Metaverse Teknolojisi'nin Sözleşmeler Hukuku'nda Sebep Olacağı Değişimlere İlişkin Değerlendirmeler”, *Terazi Hukuk Dergisi*, S. 193, 2022, 14-29.
- Aral, Fahrettin/Ayrancı, Hasan;** *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, B. 15, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Bacaksız, Pınar;** “Metaverse Ve Sanal Gerçeklik Ortamları Karşısında Ceza Hukuku”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 14, S.1, 2023, 289-303.
- Biasi, Marco;** “The Labour Side of the Metaverse”, *Guest Editorial, Italian Labour Law e-Journal*, C. 16, S.1, 2023.
- Biasi, Marco/Murgo, Michele;** “The virtual space of the Metaverse and the fiddly identification of the applicable labor law”, *Italian Labour Law e-Journal*, C. 16, S.1, 2023, 1-11.
- Bozkurt Yüksel, Armağan Ebru;** “Avrupa Komisyonu'nun Yapay Zekâ Tüzük Teklifi'ne Genel Bir Bakış”, *TAAD*, S. 51, 2022, 19-46.

- Caragnano, Roberta;** “Labour Law: New Workplaces in the Metaverse and Opportunities for Cultural and Heritage Professions”, *Athens Journal of Law*, C. 9, S. 2, 2023, 211-228.
- Cheong, Ben Chester;** “Avatars in the metaverse: potential legal issues and remedies”, *Cybersecurity Law Review*, C. 3, S. 2, 2022, 467-494.
- Cherry, Miriam A.;** “A Taxonomy of Virtual Work”, *Georgia Law Review*, C. 45, S. 4, 2011, 951-1014.
- Countouris, Nicola/De Stefano, Valerio;** “The Future Concept of Work”, *Transformative Ideas-Ensuring a Just Share of Progress for All*, ETUI, 2023, 93-103.
- Çelener, Balca;** “Bitcoin ve Diğer Kripto Para Birimlerinin Vergilendirilmesine Yönelik Yaklaşımlar”, *Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020, 255-290.
- Çelik, Nuri/Caniklioğlu, Nurşen/Canbolat, Talat/Özkaraca, Ercüment;** *İş Hukuku Dersler*, Beta Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Çiğdem, Serpil;** “Endüstri 4.0 ve Dijital Emek Platformlarının İnsana Yakışır İş Bağlamında Değerlendirilmesi”, *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, S. 77, 2019, 157-199.
- Dalkılıç, Oğuzhan;** *Bireysel İş Uyuşmazlıklarında Türk Mahkemelerinin Milletlerarası Yetkisi*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Degryse, Christophe;** “Technological disruption, social dereliction?”, *The Platform Economy and Social Law: Key Issues in Comparative Perspective*, Ed. Isabelle Daugareilh, Christophe Degryse, Philippe Pochet, ETUI, Working Paper 2019.10, 11-33.
- Demircioğlu, A. Murat/Kaplan, H. Ali;** *Sorularla İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku*, Beta Yayıncılık, İstanbul 2016.
- Doğan, Vahit;** *Milletlerarası Özel Hukuk*, Beta Yayıncılık, İstanbul 2017.
- Doğan Yenisey, Kübra;** “Üretimin Değişen Yapısının “İşyeri” Kavramına Etkisi”, *Ekonomik ve Teknolojik Gelişmelerin İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna Etkileri*, Prof. Dr. Münir Ekonomi 85. Doğum Günü Armağanı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021, 161-189.
- Erdut, Tijen;** “Dijitalleşme ve İşgücü Piyasası”, *Karatahta İş Yazıları Dergisi*, S. 19, Nisan 2021, 25-59.
- Eren, Fikret;** *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, B. 8, Yetkin Yayınları, Ankara 2020.
- Eyrenci, Öner/Taşkent, Savaş/Ulucan, Devrim/Baskan, Esra;** *İş Hukuku*, Beta Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Filipova, Irina A.;** “Creating the metaverse: consequences for economy, society, and law”, *Journal of Digital Technologies and Law*, C.1, S. 1, 2023, 7-32.
- Güçlütürk, Osman Gazi;** “Türk Hukukunda Kripto Varlıkların Para ve Elektronik Para Niteliğinin İncelenmesi”, *REGESTA*, C. 4, S. 3, 2019, 383-409.

- Güven, Ercan/Aydın, Ufuk;** Bireysel İş Hukuku, Nisan Kitabevi, İstanbul 2020.
- Kapancı, Kadir Berk;** “Özel Hukuk Penceresinden Blokzincir: “Sanal Para” Değerleri ve “Akıllı Sözleşmeler” Üzerine Değerlendirmeler”, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020, 113-154.
- Koçak, Durmuş;** “Web 1.0’dan Web 3.0’a Metaverse’ün Gelişimi ve Sunduğu Fırsatlar”, Yeni Medya Elektronik Dergi, C. 7, S. 2, 97-113.
- Kreutzer, Ralf T./Klose, Sonja;** Next Stop Metaverse, Quick Guide to Concepts, Uses, and Potential for Research and Practice, Springer, 2023.
- Leenes, Ronald E.;** “Privacy regulation in the metaverse”, Handbook of research on socio-technical design and social networking systems, 2009, 123-136.
- Menegatti, Emanuele;** “A Fair Wage for Worker On-Demand via App”, Working in Digital and Smart Organizations, 2018, 67-92.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/Astarlı, Muhittin/Baysal, Ulaş;** İş Hukuku Ders Kitabı, B.5, Lykeion, Ankara 2021.
- Nogueira Guastavino, Magdalena/Mangan, David;** “The metaverse matrix of labour law”, Italian Labour Law e-Journal, C. 16, S.1, 2023, 13-27.
- Öktem Songu, Sezgi;** “Bir Haklı Fesih Sebebi Olarak “Sataşma””, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 39, 2018, 113- 145.
- Özel, Sibel/Erkan, Mustafa/Pürselim, Hatice Selin/Karaca, Hüseyin Akif;** Milletlerarası Özel Hukuk, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Pate, Richard L.;** “Legal Issues Inside the Unnatural World of Metaverse”, Business Law Review, C. 43, S. 5, 2022, 188-193.
- Pisani, Federico;** “Collective Labour Relations in the Metaverse”, Italian Labour Law e-Journal, C. 16, S.1, 2023, 41-52.
- Rácz-Antal, Ildikó;** “Labour law and Metaverse – can they fit together?”, Italian Labour Law e-Journal, C. 16, S.1, 2023, 29-40.
- Sarıbay Öztürk, Gizem;** İş Sağlığı ve Güvenliği Yükümlülüklerinin Yerine Getirilmemesinin Hukuki, İdari ve Cezai Sonuçlar, Beta Yayıncılık, İstanbul 2015.
- Sarıöz Büyükalp, İpek;** “Mutad İşyeri Kavramı ve MÖHUK m. 27/f. 3’ün Uygulanması Sorunu”, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 8, 2018, 195-248.
- Savaş Kutsal, F. Burcu/Yüce, Gülce;** “Mobbing Pandemi Dinlemiyor! Pandemi Dönemi Düzenlemelerinin Ortaya Çıkardığı Yeni Mobbing Uygulamaları”, Legal İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, C. 18, S. 72, 2021, 1427-1466.
- Sipka, Peter;** “Potential challenges of working in a virtual space”, Italian Labour Law e-Journal, C. 16, S.1, 2023, 53-65.
- Sümer, Haluk Hadi;** İş Hukuku, B. 26, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Süzek, Sarper;** İş Hukuku, B. 19, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.

- Şener, Oruç Hami;** “Ecash Sisteminde Üretilen Elektronik Paranın (Nakdi) Para Kavramı Bakımından Değerlendirilmesi”, DEÜHFD, C. 9, Özel Sayı, 2007, 455-490.
- Tercier, Pierre/Bieri, Laurent/Carron, Blaise;** Les contrats spéciaux, 5ème édition, Schulthess Médias Juridiques SA, Editions Romandes, Genève, Zurich, Bâle, 2016.
- The Global Talent Competitiveness Index 2017,** Talent and Technology, Ed. Bruno Lanvin, Paul Evans, INSEAD, Adecco ve HCLI, 2016.
- Tolu Yılmaz, Hazal;** “Platform Çalışanlarının Algoritmik Yönetiminde İtibar Profillerinin Yeri ve Büyük Veri”, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk III: Büyük Veri, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021, 125-166.
- Tolu Yılmaz, Hazal;** İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Bakımından Dijital Platform Çalışanlarının Hukuki Statüsü, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2023.
- Turdialiev, Mukhammad Ali Polatjon ogli;** “Legal Discussion of Metaverse Law”, International Journal of Cyber Law, C. 1, S. 3, 2023, 1-15.
- Wiederhold, Brenda K.;** “Sexual Harassment in the Metaverse”, Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking Review, C. 25, S. 8, 2022, 479-480.
- Wilson, Robert A./Keil, Frank C.;** The MIT Encyclopedia of the Cognitive Sciences, The MIT Press, Massachusetts 1999.
- Yamakoğlu, Efe;** Bilişim Teknolojilerinin Kullanımının İş Sözleşmesi Taraflarının Fesih Hakkına Etkisi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Yücel, Gökçen/Aykut, Mustafa;** “Metaverse’ün Hukuk Sistemleri Üzerindeki Muhtemel Etkileri Ve Global Metaverse Pazarı”, BEYDER, C.17, S.2, 2022, 197-208.
- Yüksel, H. Sinan/Güçlütürk Osman, Gazi;** “Kripto Varlıkların İlk Arzı (ICO) ve Türk Hukukunda İlgili Düzenlemelerin Tespiti”, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020, 181-253.
- Zaki, Muhammad Reza Syariffudin/Santo, Paulus Aluk Fadjar Dwi/ Hendra;** “International Labour Law Perspectives on the Metaverse”, Proceedings of the 3rd Asia Pacific International Conference on Industrial Engineering and Operations Management, Johor Bahru, Malaysia, September 13-15, 2022, 1624-1635.

Elektronik Kaynaklar

- Arapkirli, Selin;** “Neal Stephenson’ın Snow Crash Romanı Geleceği Şekillendiriyor”, Bilim Kurgu Kulübü, 29.12.2021. <https://www.bilimkurgukulubu.com/edebiyat/edebiyat-uzerine/neal-stephensonin-snow-crash-romani-gelecegi-sekillendiriyor/>
- Brand Essence Research;** Metaverse Market Size, Share & Trends Analysis Report, November 2022. <https://brandessenceresearch.com/technology-and-media/metaverse-market-size>
- ÇSGB;** İşyerlerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) Bilgilendirme Rehberi, Ankara 2014. <https://www.csgb.gov.tr/media/1327/i%C5%9Fyerlerinde-psikolojik-taciz-mobbing-bilgilendirme-rehberi-2014.pdf>

- De Stefano, Valerio/Aloisi, Antonio/ Countouris, Nicola;** The Metaverse is a labour issue, Social Europe, 2022. <https://www.socialeurope.eu/the-metaverse-is-a-labour-issue>
- De Stefano, Valerio;** “The EU Proposed Regulation on AI: a threat to labour protection?”, <http://regulatingforglobalization.com/2021/04/16/the-eu-proposed-regulation-on-ai-a-threat-to-labour-protection/>
- European Parliament;** Metaverse Opportunities, risks and policy implications, 2022. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733557/EPRS_BRI\(2022\)733557_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733557/EPRS_BRI(2022)733557_EN.pdf)
- Forbes;** The New Virtual Economy Of The Metaverse, 2022. <https://www.forbes.com/sites/forbesbusinesscouncil/2022/05/20/the-new-virtual-economy-of-the-metaverse/?sh=3179e3da46d8>
- Frey, Carl B./Osborne, Micheal A.;** The Future of Employment: How Susceptible Are Jobs To Computerisation?, Oxford 17 Eylül 2013. https://www.oxfordmartin.ox.ac.uk/downloads/academic/The_Future_of_Employment.pdf
- Gartner;** “Metaverse Evolution Will Be Phased; Here’s What It Means for Tech Product Strategy”, 08.04.2022. <https://www.gartner.com/en/articles/metaverse-evolution-will-be-phased-here-s-what-it-means-for-tech-product-strategy>
- Gartner;** “What Is a Metaverse? And Should You Be Buying In?”, 21.10.2022. <https://www.gartner.com/en/articles/what-is-a-metaverse>
- İstanbul Barosu Bilişim Hukuku Komisyonu;** Metaverse ve Yapay Zekâ Metaverse Evreni Ve Yapay Zekâ İlişkisi. https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/komisyonlar/yzcg/metaverse_ve_hukuk.pdf
- Lewis, Lucy/Rule, Rebecca;** Diversity and Inclusion in the Metaverse, Ius Laboris, 2023. <https://iuslaboris.com/insights/diversity-and-inclusion-in-the-metaverse>
- Poppy, Taylor;** Tech for Good: How the Metaverse is Stopping Discrimination in the Workplace, Verge, 2023. <https://vergemagazine.co.uk/tech-for-good-how-the-metaverse-is-stopping-discrimination-in-the-workplace/>.
- T24;** Microsoft metaverse evrenini Teams’e entegre ediyor, 2021. <https://t24.com.tr/haber/microsoft-metaverse-evrenini-teams-e-entegre-ediyor,991660>
- Webrazzi;** Facebook, çatı şirket ismini Meta olarak değiştiriyor. <https://www.dw.com/tr/facebook-%C5%9Firketinin-ad%C4%B1-de%C4%9Fi%C5%9Fti-meta-oldu/a-59658019>
- Zuckerberg, Mark;** Founder’s Letter, 2021. <https://about.fb.com/news/2021/10/founders-letter/>

Beşinci Bölüm

YAPAY ZEKÂ VE İŞ HUKUKU: İŞYERİNDE ALGORİTMİK YÖNETİM

*Dr. Öğr. Üyesi Gökhan TÜRE**

I. GENEL BİLGİ

Gelişen teknoloji, çalışma hayatını farklı şekillerde etkilemektedir. Dijitalleşme çerçevesinde atılan her yeni adım, çalışma hayatına ilişkin hukuki meseleler üzerinde yeniden düşünülmesini gerektirmektedir. Çünkü dijitalleşme, geleneksel çalışma yöntemleri odak alınarak hazırlanan kanuni düzenlemeleri yetersiz hâle getirmektedir.

Yapay zekâ sistemleri, hayatın hemen hemen her alanını etkilediği gibi çalışma hayatı da bu etkiden payını almaktadır. Çabukluk, verimlilik ve kesinlik vaat eden yapay zekâ sistemlerinden, iş ilişkisinin tüm aşamalarında yararlanılabilmektedir¹. İş ilişkisi içerisinde yapay zekâ sistemlerinden yararlanmanın, bir yandan işverenler tarafından iş gücünün yönetimi amacıyla diğer yandansa işçiler tarafından iş görme borcunun ifası amacıyla kullanılması şeklinde iki yönlü olduğu söylenebilir.

Yapay zekâ sistemlerinin işverenler tarafından iş gücünün optimizasyonu amacıyla kullanımı gün geçtikçe yaygınlaşmaktadır. Bu yönüyle uygulamada işletmeye ilişkin karar alım süreçlerinde, insana dayalı kararların yerini makineye dayalı kararlara bıraktığı, yönetim hakkının kullanımının insan kontrollü olmaktan uzaklaştığı görülmektedir. İşe alım süreci de dâhil olmak üzere işveren tarafından iş gücünün organizasyonunda yapay zekâ sistemlerinin kulla-

* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.

¹ **Malorny, Friederike**; "Datenschutz als Grenze KI-basierter Auswahlentscheidungen im Arbeitsrecht", RdA 2022, 171; **Lochner, Katharina/Preuss, Achim**; "Digitales Recruiting – Die Evolution des Assessments mittels künstlicher Intelligenz", Gruppe. Interaktion. Organisation. Zeitschrift für Angewandte Organisationspsychologie (GIO), Y. 2018, S. 49, 198; **Ozan Özparlak, Başak**; Büyük Veri Çağında Yapay Zekâ Sistemlerinin Çalışma İlişkilerinde Kullanımı: Hukuki Bir Değerlendirme, İstanbul 2021, 57.

Makine öğrenmesi algoritmasının, programcısının öngördüğünden bağımsız sonuçlar üretebilmesinden ötürü, yapay zekâ sistemlerine insan müdahalesini mümkün kılacak bir kontrol mekanizmasının oluşturulması önemli bir ihtiyaçtır. Yapay zekâ sistemlerinin kapalı kutu yapısından ötürü, hukuka aykırı bir algoritmik kararın mevcut olup olmadığının ispatında yaşanan güçlüklerin önüne geçilebilmesi için ya ispat yükünün tersine çevrilmesini ya da gerektiğinde algoritmanın karar alma sürecini anlamlı kılacak kodların paylaşılmasını sağlayacak bir hukuki imkânın bulunması gerekmektedir. Oysa mevcut hukuki düzenlemeler çerçevesinde yapay zekâ sistemleri açısından bu hususların sağlanması, büyük oranda, programcı ile işverenin inisiyatifine bırakılmış durumdadır. Bu bakımdan, makine öğrenmesi algoritmalarının, büyük veri setlerinden korelasyonlar kurmak suretiyle kendi kendine öğrenebilen yapısı gözetilerek işçilerin temel hak ve özgürlükleri için yeterli güvenceleri sağlayacak kanuni düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Ajunwa, Ifeoma/Crawford, Kate/Schultz, Jason;** “Health and Big Data: An Ethical Framework for Health Information Collection by Corporate Wellness Programs”, *Journal of Law, Medicine and Ethics*, Vol. 44, 2016. (Health and Big Data)
- Ajunwa, Ifeoma/Crawford, Kate/Schultz, Jason;** “Limitless Worker Surveillance”, *California Law Review*, Vol. 105, No. 3 (June 2017).
- Akburakcı, Necip Fazıl;** *Kamu Düzeni Açısından Yapay Zekâ*, Ankara 2023.
- Aloisi, Antonio/Gramano, Elena;** “Artificial Intelligence is Watching You at Work: Digital Surveillance, Employee Monitoring, and Regulatory Issues in the EU Context”, *Comparative Labor Law & Policy Journal*, Y. 2019, 41(1).
- Alpagut, Gülsevil/Karaca Yağcı, Aybüke;** “İşyerinde Yapay Zeka Uygulaması ve Ayrımcılık”, *Sicil İş Hukuku Dergisi*, 2023/II, S. 49.
- Alpaydın, Ethem;** *Yapay Öğrenme, Yeni Yapay Zekâ*, (Çev. Aylin Ağar), İstanbul 2020.
- Alp, Mustafa/Doğan, Sevil;** “Giyilebilir Teknolojiler ve İş İlişkinde Etkileri”, *Çalışma ve Toplum*, 2021/4.
- Article 29 Data Protection Working Party**, 0829/14/EN WP216, Opinion 05/2014 on Anonymisation Techniques.
- Article 29 Data Protection Working Party**, 17/EN WP251rev.01, Guidelines on Automated individual decision-making and Profiling for the purposes of Regulation 2016/679.
- Article 29 Data Protection Working Party**, 01248/07/EN WP 136 Opinion 4/2007 on the concept of personal data.

- Barocas, Solon/Selbst, Andrew D.;** “Big Data’s Disparate Impact”, *California Law Review*, June 2016, Vol. 104, No. 3.
- Bernhardt, Annette/Kresge, Lisa/Suleiman, Reem;** *Data and Algorithms at Work*, UC Berkeley Labor Center, November 2021.
- Bozkurt Yüksel, Armağan Ebru;** “Avrupa Komisyonu’nun Yapay Zekâ Tüzük Teklifine Genel Bir Bakış”, *TAAD*, Y. 13, S. 51, Temmuz 2022.
- Budak, Hüseyin;** “Özellik Seçim Yöntemleri ve Yeni Bir Yaklaşım”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, C. 22, Özel Sayı, Y. 2018.
- Büchi, Moritz ve diğerleri;** “The Chilling Effects of Algorithmic Profiling: Mapping the Issues”, *Computer Law & Security Review*, 36 (2020).
- Council of Europe;** *Guidelines on the Protection of Individuals with Regard to the Processing of Personal Data in a World of Big Data*, <https://rm.coe.int/16806ebe7a>, (E.T. 7.12.2023).
- Çelik, Nuri/Caniklioğlu, Nurşen/Canbolat, Talat/Özkaraca, Ercüment;** *İş Hukuku*, 36. Bası, İstanbul 2023.
- Damar, Duygu;** *Chancen und Risiken von künstlicher Intelligenz und Algorithmen aus antidiskriminierungsrechtlicher Perspektive*, Stiftung Datenschutz.
- De Stefano, Valerio;** “Negotiating the Algorithm’: Automation, Artificial Intelligence and Labour Protection”, *Comparative Labor Law & Policy Journal*, Vol. 41, No. 1, 2019.
- Engin, Murat/Ozan Özparlak, Başak;** “İşe Girişte Yapay Zekâ ve Ayrımcılık”, in *Hukuk Perspektifinden Yapay Zekâ* (Ed. Erdem Büyüksağış), İstanbul 2022.
- Frank, Justus/Heine, Maurice;** “Das KI-basierte Arbeitsverhältnis”, *NZA* 2023.
- Freyler, Carmen;** “Robot-Recruiting, Künstliche Intelligenz und das Antidiskriminierungsrecht”, *NZA* 2020.
- Güçlütürk, Osman Gazi;** *Türk Hukukunda Makine Öğrenmesine Dayalı Yapay Zekada Verinin Hukuka Uygun Şekilde Kullanılması*, Doktora Tezi, İstanbul 2021.
- Güzel, Ali/Ugan Çatalkaya, Deniz/Heper, Hande;** “İş Hukukunun Yapay Zeka ile Buluşması: İşverenin Algoritmik Yönetimi”, *Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi*, C. 15, Özel Sayı, 2023.
- Hildebrandt, Mireille;** “Defining Profiling: A New Type of Knowledge?”, in *Profiling the European Citizen* (Eds. Mireille Hildebrandt/Serge Gutwirth), Berlin 2008.
- ILO,** *Çalışma Yaşamının Geleceği Küresel Komisyonu, Daha Aydınlik Bir Gelecekte Çalışmak*, 2019.
- Jordan, Rita;** “Nothing personal? Der Personenbezug von Daten in der DSGVO im Licht von künstlicher Intelligenz und Big Data” in *Künstliche Intelligenz, Demokratie und Privatheit*, Baden Baden 2022.

- Lang, Flavia/Reinbach, Hubertus;** “Künstliche Intelligenz im Arbeitsrecht”, NZA 2023.
- Lauscher, Anne/Legner, Sarah;** “Künstliche Intelligenz und Diskriminierung”, ZfDR 2022.
- Lipton, Zachary C.;** “The Foundations of Algorithmic Bias”, *Approximately Correct*, 2016, <http://approximatelycorrect.com/2016/11/07/the-foundations-ofalgorithmic-bias/> (E.T. 26.12.2023).
- Lochner, Katharina/Preuss, Achim;** “Digitales Recruiting – Die Evolution des Assessments mittels künstlicher Intelligenz”, *Gruppe. Interaktion. Organisation. Zeitschrift für Angewandte Organisationspsychologie (GIO)*, Y. 2018, S. 49.
- Mahesh, Batta;** “Machine Learning Algorithms – A Review”, *International Journal of Science and Research*, January 2020, Vol. 9, Is. 1.
- Malorny, Friederike;** “Datenschutz als Grenze KI-basierter Auswahlentscheidungen im Arbeitsrecht”, RdA 2022.
- Mateescu, Alexandra/Nguyen, Aiha;** “Algorithmic Management in the Workplace”, *Data&Society*, February 2019.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/Astarlı, Muhittin/Baysal, Ulaş;** *İş Hukuku*, 7. Baskı, Ankara 2022.
- O’Neil, Cathy;** *Matematiksel İmha Silahları, Büyük Veri, Eşitsizliği Nasıl Artırıp Demokrasiyi Tehdit Ediyor?*, (Çev. Akın Emre Pilgir), İstanbul 2020.
- Orwat, Carsten;** *Diskriminierungsrisiken durch Verwendung von Algorithmen*, Baden Baden, https://www.antidiskriminierungsstelle.de/SharedDocs/downloads/DE/publikationen/Expertisen/studie_diskriminierungsrisiken_durch_verwendung_von_algorithmen.pdf?__blob=publicationFile&v=3, (E.T. 7.12.2023).
- Ozan Özparlak, Başak;** *Büyük Veri Çağında Yapay Zekâ Sistemlerinin Çalışma İlişkilerinde Kullanımı: Hukuki Bir Değerlendirme*, İstanbul 2021.
- Özgül, Nurullah;** “İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesinde Yeni Bir Sorun Alanı: Algoritmik Profilleme”, *TİHEK Akademik Dergi*, Y. 2022, C. 5, S. 9.
- Puschky, Ricarda;** “Datenschutzrechtliche Hürden bei der Nutzung von KI im Unternehmen”, *ZD-Aktuell* 2023, 01385.
- Sartor, Giovanni;** *The Impact of the General Data Protection Regulation (GDPR) on Artificial Intelligence*, 2020, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/641530/EPRS_STU\(2020\)641530_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/641530/EPRS_STU(2020)641530_EN.pdf), (E.T. 11.12.2023).
- Stöcklin, Fabia;** “Robot Recruiting”, *sui generis* 2023.
- Süzek, Sarper;** *İş Hukuku*, 21. Baskı, İstanbul 2021.
- Türe, Gökhan;** *İş Sözleşmesinin Kurulması (İşçinin İşe Alınması)*, Ankara 2021.
- Uçar, İsmail/Türe, Gökhan;** “İdari Usulde Resen Araştırma İlkesi ve Suçsuzluk Karinesi: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun Ayrımcılık Yasağının İhlali İncelemesinde İspat Yükü Özelinde Bir Değerlendirme”, *C. XXV*, Y. 2021, S. 2.

Waas, Bernd; “KI und Arbeitsrecht”, RdA 2022. (KI)

Waas, Bernd; Künstliche Intelligenz und Arbeitsrecht, Frankfurt am Main 2023.

Wachter, Sandra/Mittelstadt, Brent/Russell, Chris; “Why Fairness Cannot Be Automated: Bridging the Gap between EU Non-Discrimination Law and AI”, *Computer Law & Security Review*, 41 (2021).

Altıncı Bölüm

İŞVERENİN İŞ SÖZLEŞMESİNİN KURULMASINDAN ÖNCE SOSYAL MEDYA ARAŞTIRMASI

*Doç. Dr. Sevil DOĞAN **

I. GENEL BİLGİ

Bilindiği üzere iş ilişkisi işçi ile işveren arasında güven temelinde şekillenmektedir. İşveren güvenilebileceği, işe en uygun işçiyi seçebilmek amacıyla henüz aralarında iş sözleşmesi bulunmayan işçi adayı ile ilgili daha fazla bilgiye ihtiyaç duymaktadır. İşe alım süreci ve iş başvurularında işçi adayının özel hayatına ilişkin bilgiler ve kişisel verilerine işverence ulaşılması bu kapsamda gerekli olmaktadır. İşverenin bu yönde bilgi edinmek istemesi, girişim özgürlüğü ile açıklanmaktadır¹. Bir diğer yönüyle işçi adayı özgeçmişi ile başvurduğunda dahi isim, soy isim, telefon numarası gibi işçi adayına ait pek çok kişisel veri ve özel yaşamına ilişkin bilgilere işverence erişilebilir hale gelmektedir. İşverenin işçi adayının kişisel bilgilerine ulaşması, özel hayatının gizliliğine aykırılık teşkil edebileceken bunun karşısında işverenin de işçi adayının işe uygunluğunu doğru bir şekilde değerlendirebilmek için mümkün olduğunca kapsamlı bilgi edinmek istemektedir.

Günümüzde işverenlerin işçi adayı hakkında mülakat ile soru sorarak elde ettiği bilgilerin yanı sıra daha fazla bilgi edinebileceği yöntemlerden biri de sosyal medya araştırması olmaktadır. İşverenlerin iş başvurusu yapan işçi adaylarını sosyal medyadan araştırması, sosyal ağların kullanıcılar hakkında işe alım süreçlerinde faydalı olabilecek eğitim ve öğretim, iletişim becerileri, kişilik ve önceki kariyeri gibi bilgileri içermesi sebebiyle tercih edilmektedir. Bununla birlikte, işçi adayının sosyal medya hesaplarında iş ile ilgili olmayan ve ancak kendi yaşamı, hayat görüşü, hobileri, düşünceleri, arkadaşları, medeni durumu gibi özel hayatına ilişkin bilgiler de yer almak-

* İzmir Bakırçay Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.

¹ **Kramer, Stefan;** IT- Arbeitsrecht, Digitalisierte Unternehmen: Herausforderungen und Lösungen, C.H. Beck 2017, 257; **Gürsel, İlke;** İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı, Ankara 2016, 278.

KAYNAKÇA

- Alonso, Diego Álvarez;** “Social Media in the Employment Relationship Context: A Typology of the Emerging Conflicts and Notes for the Debate”, *Comperative Labor Law and Policy Journal*, Vol. 39, No. 287 2018, 287-322.
- Arslan Öncü, Gülay;** *Özel Yaşam ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı*, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi- 8, Avrupa Konseyi 2019.
- Avcı, Volkan;** “İşçi Adayının Kişisel Verilerinin İşlenmesi”, *Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 41 (2) 2022, 244-266.
- Baysal, Ulaş;** *İşverenin Eşit Davranma Borcu ve İş Sözleşmesinin Feshinde Uygulanması*, *Legal İSGHD*, S.25 Y.2010, 59-99.
- Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz;** “İş İlişkinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunmasına İlişkin Sorunlar ve Kişisel Verileri Koruma Kanunu”, *İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar* (Ed. Kübra Doğan Yenisey/Seda Ergüneş Emrağ), İstanbul 2017, 19-102.
- Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz;** “İşçinin Sosyal Medya Kullanımının İş Hukukundaki Etkileri”, 4th Global Business Research Congress, May 24-25 2018, *Procedia* 2018 Vol.9, 372-375. (Sosyal Medya)
- Caniklioğlu, Nurşen;** “Kişisel Verilerin Korunması Açısından İşçilerin Hakları”, Prof. Dr. Turhan Esener III. İş Hukuku Uluslararası Kongresi (Ed. Ender Demir/Beste Gemici Filiz), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, 240-316.
- Civan, Orhan Ersun;** *İşçinin Yan Yükümlülükleri*, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Çelik, Nuri/Canbolat, Talat/Caniklioğlu, Nurşen/Özkaraca, Ercüment;** *İş Hukuku Dersleri*, Yenilenmiş 36. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2023.
- Delarosa, Jennifer;** “From Due Diligence To Discrimination: Employer Use of Social Media Vetting In The Hiring Process And Potential Liabilities”, *Loyola of Los Angeles Entertainment Law Review*, Vol. 35 No. 3 2015, 249-280.
- Doğan Yenisey, Kübra;** “İş Kanununda Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı”, *Çalışma ve Toplum Dergisi*, S.11 2006, 63-82.
- Dülger, Murat Volkan;** *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, 2. Baskı, Hukuk Akademisi, İstanbul 2019.
- Ekmekçi, Ömer/Yiğit, Esra;** *Bireysel İş Hukuku Dersleri*, 2. Baskı, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Ertürk, Şükran;** *İş İlişkinde Temel Haklar*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2002.
- Göktaş, Seracettin;** “Türk İş Hukukunda İşverenin İşçinin Özel Yaşamına Saygı Borcu”, *Anayasa Yargısı*, C. 38 S. 2 2021, 1-55.
- Gürsel, İlke;** *İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı*, Ankara 2016.

- Katsabian, Tammy;** “Employees’ Privacy at Internet Age, Towards a New Procedural Approach”, Berkeley Journal of Employment and Labor Law, Vol. 40 No. 2 2019, 203-255.
- Kaya, Tuğçe;** “İş Görüşmeleri Sürecinde İşçi Adayının Kişisel Verilerinin Korunması”, Kişisel Verileri Koruma Dergisi, 4(2) 2022, 34-47.
- Khan, Sarosh/Moore, Roksana/Weal, Mark;** “Social Media on the Job: An exploration of the Potential Legal Consequences of Employees’ Social Media Activities During the Course of Employment”, 2011, <https://eprints.soton.ac.uk/272348/> Erişim Tarihi: 21.10.2023.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu;** Açık Rıza, <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/e3c6aa10-9de4-46f8-9b51-71bcf07c09b5.pdf> (02.11.2023).
- Kramer, Stefan;** IT- Arbeitsrecht, Digitalisierte Unternehmen: Herausforderungen und Lösungen, C.H. Beck 2017.
- Küzeci, Elif,** Kişisel Verilerin Korunması, 2. Baskı, Turhan Kitabevi Ankara 2018.
- Langan, Frank E.;** “Likes and Retweets Can’t Save Your Job: Public Employee Privacy, Free Speech, and Social Media”, University of St. Thomas Law Journal, 2018, Vol. 15 Art. 6, 228-252.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/ Astarlı, Muhittin/Baysal, Ulaş;** İş Hukuku, Güncellenmiş 7. Baskı, Lykeion Yayınları, Ankara 2022.
- Okur, Zeki;** “Türk İş Hukukunda İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı”, İş Dünyası ve Hukuk- Prof. Dr. Tankut Centel’e Armağan, 2011, 368-408.
- Öge, Serdar H./Alagöz, Ali/Allahverdi, Metin;** “Sosyal Medya ve İşe Alım Üzerindeki Etkileri”, İzmir International Congress on Economics and Administrative Sciences, New Trends in Economics and Administrative Sciences, 2018, 2993-3015.
- Sarıbay Öztürk, Gizem;** “İşverenin İşçileri ve Adayları Sosyal Medya Vasıtasıyla Araştırmaması”, İş Hukukunda Yeni yaklaşımlar IV (Ed. Kübra Doğan Yenisey/Seda Ergüneş Emrağ), Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2021, 1-108.
- Savaş Kutsal, Fatma Burcu/Kolan, Şelen;** “Paylaşmadan Önce Dikkat! İşçilerin İşyeri Dışında Sosyal Medya Kullanımları Üzerine Hukuki Bir Değerlendirme”, Legal İSGHD, C. 16 S. 62 Y. 2019, 491-562.
- Sevimli, Ahmet;** “İşçinin Kişisel Verilerinin İşlenmesi İçin Verdiği Rızanın Hukuki Değeri”, Toprak İşveren Dergisi, Aralık 2017, 4-11.
- Sevimli, Ahmet;** “Veri Koruma Hukuku İlkeleri Işığında Türk Borçlar Kanunu Madde 419”, SİCİL İş Hukuku Dergisi, S. 25 Aralık 2011, 120-133. (Veri Koruma)
- Sevimli, Ahmet;** “İşçinin Özel Yaşam Hakkı Bağlamında İşçi İşveren İlişkisi”, SİCİL İş Hukuku Dergisi, S.10 Haziran 2008, 53-80. (Özel Yaşam)

Sur, Melda; “İş İlişkisinde Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı”, SİCİL İş Hukuku Dergisi, S.37 2017, 33-52.

Süzek, Sarper; İş Hukuku, Yenilenmiş 21. Baskı, Beta Yayıncılık İstanbul 2021.

Taşkent, Savaş; İşverenin Yönetim Hakkı, İstanbul 1981.

Ugan Çatalkaya, Deniz; “İş Hukukunda Eşitlik İlkesinin İki Bileşeni: İşverenin Dar Anlamda eşit Davranma Borcu ve Ayrımcılık Yasağı”, Çalışma ve Toplum, 2021/2, 859-898.

Uncular, Selen; “Teknolojinin Etkisiyle Dönüşen İş İlişkisinde Giriş Kontrol Sistemleri, Yer Belirleme Sistemleri ve Sosyal Medya Vasıtasıyla İzleme”, Çalışma ve Toplum, 2020/3, 1673-1699.

Vanlandingham, Rachel E.; “Jailing The Twitter Bird: Social Media, Material Support to Terrorism, and Muzzling the Modern Press”, Cardoza Law Review, 2017, Vol. 39,

Vroman, Margo/Stulz, Karin; “Employer Liability for Using Social Media in Hiring Decisions”, Journal of Social Media Organizations, Vol. 3 No.1 July 2016, 1-12.

Yıldız, Fatma Zehra/Öztürk, Derya Gül; “Bir İşten Çıkarma Sebebi Olarak Sosyal Medya: Örnek Olay Çalışması”, Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, Y. 2020 C. 11 S. 27, 555-572.

Yıldız, Gaye Burcu; İşverenin Eşit İşlem Borcu, Ankara 2008.

Yedinci Bölüm

UZAKTAN ÇALIŞMA

*Dr. Öğr. Üyesi Metin PEHLİVAN **

I. GENEL BİLGİ

Çalışma yaşamında ihtiyaçlara göre farklı düzenlemeler yapılmakta ve yeni uygulamalar gerçekleştirilmektedir. Çalışma hayatında atipik çalışma modelleri, sosyo-ekonomik, teknolojik gelişmeler ve dijitalleşme ile hızlı bir şekilde artış göstermiştir. İşyeri kavramı, hızlı değişimden etkilenmiş, işverenin organizasyonunda işçinin edimini gerçekleştirdiği yer işyeri olarak kabul edilmiştir. Uzaktan çalışma da işçinin iş görme yükümlülüğünü işverenin geleceksel işyeri haricindeki bir yerde gerçekleştirmesine imkan sağlayan, atipik çalışma modellerinden biridir.

Uzaktan çalışma kavramı iş hukuku mevzuatına 4857 sayılı İş Kanunu'nun¹ 14.maddesinde 2016 yılında getirilen ek düzenlemeyle dahil edilmiştir. 4857 sayılı İş Kanunu m.14 hükmünün uygulanmasına yönelik Uzaktan Çalışma Yönetmeliği² yayınlanmıştır. Uzaktan çalışmada işçi edimini klasik işyeri dışında evinde ya da bilgi iletişim ve teknolojik araçlar kullanılarak yerine getirmektedir. İşçinin iş görme edimi işyeri dışında gerçekleşmesinden dolayı taraflar arasındaki hak ve yükümlülükler devam etmekte aynı zamanda işyeri dışında, uzaktan çalışma ile ortaya çıkan koşullar hak yükümlüklerinin kapsamını etkileyebilmektedir.

Çalışmamızda, ilk olarak uzaktan çalışmanın kavramsal çerçevesi incelemeye çalışılacak, daha sonra uzaktan çalışmanın unsurlarına yer verilecek, uygulanacak mevzuat hükümleri dikkate alınarak uzaktan çalıştıran işveren ile işçinin yükümlüklerine, uzaktan çalışmada çalışma ve dinleme süreleri ile klasik işyeri dışına çıkan işçi ve işveren verilerinin korunması ile uzaktan çalışmanın sona ermesine ilişkin hususlar değerlendirilecektir. Çalışmamızda

* Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.

¹ RG. 10.6.2003, 25134.

² RG. 10.3.2021, 31419.

Tipik iş ilişkisinde işyerinde işe başlama, ara dinlenme ve işin bitiş süreleri kolaylıkla tespit edilebilmektedir. Çalışma düzeni belirli şartlarda devam etmektedir. Bununla birlikte, uzaktan çalışmada işçinin işe başlayacağı, ara dinlenmeleri ve işin bitiş saatinin tespiti oldukça zordur. Uzaktan Çalışma Yönetmeliğinde taraflara sözleşmede anılan hususları açıkça kararlaştırma yükümlülüğü yüklenmesi yerinde olmakla birlikte yeterli olmadığı kanaatindeyiz. Tipik iş ilişkisinde çalışma sürelerinin tespitinde işçilere verilen kartların okutulması, hazırlanan imza föylerinin imzalanması, parmak izi ve yüz taraması gibi sistemler ile çalışma süreleri tespit edilmektedir. Anılan uygulamaların uzaktan çalışma ilişkisinde tatbiki zordur. Bununla birlikte, uzaktan çalışmaya özgü uygulamalarla da çalışma süreleri tespit edilebilmektedir. Götürü usulü ile çalışılacak sürenin kararlaştırılması, ana sunucuya bağlantının işverenin izni ile gerçekleştirilmesi, sunucuya bağlı olunan sürenin otomatik olarak kaydedilmesi, edimin ifasının aynı sunucu aracılığıyla yerine getirilmesi ya da uzaktan çalışan işçinin bizzat kendisi tarafından çalışma süreleri çizelgesinin doldurulması şeklindeki uygulamalarla uzaktan çalışan işçinin çalışma süreleri tespit edilebilecek, fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma ücretine hak kazanılıp kazanılmadığı hesap edilebilecektir.

KAYNAKÇA

- Abbas, Büşra;** “Atipik Bir Çalışma Biçimi Olarak Evde Çalışma”, *Legal İSGHD* 13, sy 52 (2016): 2007-38.
- Akyiğit, Ercan;** *Bireysel İş Hukuku Ders Kitabı*, 3. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Alp, Mustafa;** “Corona Günlerinde Uzaktan (Evden) Çalışma, Telafi Çalışması ve Ücret İndirimi”, İçinde *Pandemi Sürecinde İş Hukuku*. İstanbul: Onikilevha, 2020.
- Alp, Mustafa;** “Tele Çalışma (Uzaktan Çalışma)”, İçinde *Prof. Dr. Sarper Süzek’e Armağan*, İstanbul: Beta Yayınevi, 2011.
- Arkın, Günay;** *Türk Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukta Evde Çalışma*, İstanbul: Legal Yayınevi, 2018.
- Aydınöz, Gonca;** “İş Hukukunda Tele (Uzaktan) Çalışma”, Doktora, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Baycık, Gaye;** Sevil Doğan, Dilek Dulay Yangın, ve Oğuzhan Yay, “COVID 19 Pandemisinde Uzaktan Çalışma: Tespit ve Öneriler”, *Çalışma ve Toplum Dergisi* 3, sy 70 (2021).

- Bozkurt Gümrükçüoğlu**; “COVID-19 Pandemi Döneminde Home-Office Uygulamasına İlişkin Türk ve Alman Hukuku’nda Mukayeseli Bir Değerlendirme”, 145-207, İstanbul: İbn Haldun Üniversitesi Yayınları, 2020.
- Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz, ve Burcu Savaş Kutsal**; “Uzaktan Çalışma”, İçinde *Zorlayıcı Sebeplerin İş İlişkisine Etkisi*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Caniklioğlu, Nursen**; “Kişisel Verilerin Korunması Açısından İşçilerin Hakları”, İçinde *Prof. Dr. Turhan Esener III, İş Hukuku Uluslararası Kongresi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Centel, Tankut**; “Covid-19 Salgını ve Türk Çalışma Yaşamı”, *Sicil* 1, sy 43 (2020).
- Civan, Ersun**; “İş Hukukunda Uzaktan Çalışma (Evde Çalışma/Tele Çalışma)”, *Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, sy 26 (2010): 525-73.
- Çelik, Nuri, Nursen Caniklioğlu, Talat Canbolat, ve Ercüment Özkaraca**; *İş Hukuku Dersleri*, 36. bs. İstanbul: Beta Yayınevi, 2023.
- Demir, Kübra**; “Türk İş Hukukunda Uzaktan Çalışma Kapsamında İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliğini Sağlama Borcu”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 29, sy 3 (2021): 2501-43.
- Demirci, Zeki**; “Atipik Bir Çalışma Modeli Olarak Evde Çalışma”, *İstanbul Barosu Dergisi* 93, sy 4 (2019): 86-113.
- Doğan, Sevil**; *İş Sözleşmesinde Bağımlılık Unsuru*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Dulay, Dilek**; *Türk İş Hukukunda Evde Çalışma*, 1. bs. Ankara: Turhan Kitapevi, 2016.
- Dulay Yangın, Dilek**; “6715 Sayılı Yasa’nın Uzaktan Çalışmaya İlişkin Hükümleri ve Değerlendirilmesi”, *Sicil*, sy 36 (2016): 148-71.
- Dulay Yangın, Dilek**; “Bilgi ve İletişim Teknolojilerinde Yaşanan Gelişimin İş Hukuku Üzerindeki Etkileri: Tele Çalışmaya İlişkin Tespit ve Öneriler”. İçinde *İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar III*. İstanbul: Oniki Levha, 2018.
- Eraşar, Rabia Büşra**; “Türk İş Hukukunda Evden Çalışma”, *YBHD* 7, sy 1 (2022): 279-317.
- Eren, Fikret**; *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 11. bs. Ankara: Legem Yayınevi, 2023.
- Ergüneş Emrağ, Seda**; “4857 Sayılı İş Kanununun Değişik 14. Maddesi Işığında Tele Çalışma”, *Legal İSGHD* 13, sy 51 (2016).

- Erkanlı Başbüyük, Betül;** “Uzaktan Çalışmanın Bir Türü Olarak Tele Çalışmada İşçinin Dinlenme Hakkı”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 29, sy 1 (2023): 656-78.
- Eyrenci, Öner, Savaş Taşkent, Devrim Ulucan, ve Esra Baskan;** *Bireysel İş Hukuku*, 10. bs. İstanbul: Beta Yayınevi, 2020.
- Kandemir, Murat;** *İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Tele Çalışma*, İstanbul: Legal Yayınevi, 2011.
- Karaçöp, Eda;** *Covid-19 Pandemisi Sürecinde Uzaktan Çalışma*, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Komisyonu Pandemi Özel Bülteni c. İzmir: İzmir Barosu Bülten, 2020.
- Kılıç, Gözdenur;** “Uzaktan Çalışmanın Bir Türü Olarak Tele Çalışma ve Evden Çalışmadan Farkı”, *Terazi Hukuk Dergisi* 15, sy 164 (2020): 805-19.
- Kılıçoğlu, Mustafa;** *İş Hukukunda Esneklik*, Ankara: Bilge Yayınevi, 2021.
- Manav Özdemir, Eda;** “İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 19, sy 2 (2015).
- Mollamahmutoğlu, Hamdi, Muhittin Astarlı, ve Ulaş Baysal;** *İş Hukuku*, Ankara: Lykeion Kitapevi, 2022.
- Özdemir, Erdem;** “Uzaktan Çalışma Yönetmeliği Karşısında Tele-Çalışma”, *Çimento İşveren Dergisi* 35, sy 3 (2021).
- Öztürk İnal, Beyza;** *Uzaktan Çalışma*, 1. bs. İstanbul: Platon Hukuk, 2022.
- Sümer, Haluk Hadi;** *İş Hukuku*, 26. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Süzek, Sarper;** *İş Hukuku*, 23. bs. İstanbul: Beta Yayınevi, 2023.
- Tuaç Yılmaz, Pelin;** “Uzaktan Çalışmanın Bir Türü Olarak Evde Çalışma”, *Sicil* 254 (2020): 254-73.
- Ugan Çatalkaya, Deniz;** “Kişisel Yaşamı Kapsamında İşçinin, İşverence ‘Ulaşılabilir Olmama’ Hakkı”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 74, sy Prof. Dr. Fevzi Şahlanan’a Armağan (2016): 736-56.
- Ünal Adanır, Canan;** “Tele Çalışmada Verilerin Korunması”, *İçinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- Ünal, Emre;** *İşçinin Ulaşılamama Hakkı*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Yamakoğlu, Efe;** *Bilişim Teknolojilerinin Kullanımının İş Sözleşmesi Taraflarının Fesih Hakkına Etkisi*, İstanbul: Onikilevha, 2020.
- Yiğit, Esra;** “Türk Hukukunda ve Alman Hukukunda Uzaktan Çalışmanın Temel Esasları”, *TAÜHFD* 3, sy 2 (2021): 135-54.

Sekizinci Bölüm

İŞÇİNİN ULAŞILAMAMA HAKKI

*Dr. Öğr. Üyesi Merda Elvan TUNCA **

I. GENEL BİLGİ

Çalışma yaşamında çalışanların performansını etkileyen en önemli faktör, çalışanların sağlığıdır. İş sağlığının kapsamına işçinin fiziksel, duygusal, sosyal ve finansal sağlığı gibi kavramlar girer. Özellikle işçinin fiziksel ve duygusal sağlığı iş performansını etkileyen yaşamsal derecede önemi olan hususlardır. Çalışma yaşamında işveren işçiden yüksek performans beklemekte; yüksek düzeyde bir performans için de işçinin uzun çalışma süresinde çalışması gerekir. Çalışma yaşamında iletişim ve bilgi teknoloji sistemlerinin (ICT: Information and Communication Technologies) artmasıyla işçi ve işveren bakımından avantajlar doğmuş; işyeri dışında da işin görülmesine dair olanaklar artmıştır. İletişim ve bilgi teknolojilerinin avantajlarıyla birlikte işçinin bilgisayar, akıllı telefon gibi cihazlarla bu sistemlere sürekli bağlı halde olması hem işçinin çalışma süresini uzattı hem de işçinin çalışma sürelerinin bitiş ve başlangıç zamanını belirsiz hale getirdi.

Uzaktan çalışmanın Covid 19 salgınında artmasıyla işçinin işle sürekli bağlı halde olmasının sakıncaları ve işçinin bu çalışma koşullarına maruz kalması dijitalleşen çalışma yaşamında yeni bir hakkın tartışılmasına neden olmuştur. Dijital olanaklarla uzaktan çalışması ve işçinin işle sürekli bağlantı halinde olması işçi dostu bir uygulama gibi görünürken işçinin kişilik haklarının ihlali ve özel yaşamına ayırdığı zamanın azalması gibi sorunlar ortaya çıkmıştır. Zira bazı sektörlerde evde çalışan işçiden işverenin çalışma sürelerinin dışında da işle ilgili talimatları yerine getirmesi beklenir hale gelmiş; iş yaşam dengesi ortadan kalkmış, işçiler kendilerini evde olmalarına rağmen sürekli işle bağlantılı olmaya zorunlu hissetmeye başlamıştır¹.

* Pamukkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.

¹ <https://www.indyturk.com/node/306831/haber/uzaktan-%C3%A7al%C4%B1%C5%9Fmada-mesai-d%C4%B1%C5%9F%C4%B1nda-gelen-i%C5%9F-talepleri-%C3%B6zel-hayat-b%C4%B1rakmad%C4%B1-bat%C4%B1da>

İşçinin işle ilgili sistemlerle çalışma süresi dışında belli bir süre bağlantıda olması ve bu sürenin sonunda ulaşılabilir olmaktan çıkması çalışma süresinin hesaplanması bakımından önem taşır. İşçinin ulaşılabilir olduğu sürelerin hesaplanmasında işyeri tarafından tutulan sistem kayıtları, işçinin işyeri ile yazışmaları, e-posta, telefon kayıtları da dikkate alınmalıdır. İşçinin fazla çalışmasının ispatında Yargıtay'ın fazla çalışmanın ispatında kullandığı ölçütler işçinin ulaşılabilir olduğu sürelerin ispatında da kanımızca kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- Alpagut, Gülsevil:** “Teknolojik Gelişmelerin İşçilik Haklarına Etkisi-Daimi Ulaşılabilirlik”, Prof. Dr. Turhan Esener III. İş Hukuku Uluslararası Kongresi, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021, 317-338.
- Bal, Özlem:** Türk İş Hukukunda Manevi Tazminat, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010.
- Balcı, Mesut/Soner, Birol/Aydoğan, Bahri/Yener, Ahmet:** İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarından Kaynaklanan Manevi Tazminat Davaları (Asıl İşveren-Alt İşveren, Yapı Denetim Şirketinin Sorumluluğu, Rödovans Sözleşmesinde Sorumluluk, İbra, Zamanaşımı, Müteselsil Sorumluluk), Yetkin Yayınevi, Ankara, 2019.
- Centel, Tankut:** “Türk Borçlar Kanunu’nda İşçinin Kişiliğinin Korunması”, Sicil İş Hukuku Dergisi, Aralık 2011, Y. 6, S. 24, 13-18.
- Çelik, Nuri/Caniklioğlu, Nurşen/Canbolat, Talat/Özkaraca, Ercüment:** İş Hukuku Dersleri, Yenilenmiş 34. Bası, Beta Basım Yayım, 34. Baskı, İstanbul, 2021.
- Doğan, Sevil:** “Dijitalleşmenin Çalışma Yaşamına Etkisi: İşçinin Ulaşılama Hakkı”, İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar IV, Editör: Prof. Dr. Kübra Doğan Yenisey, Dr. Öğretim Üyesi Seda Ergüneş Erdağ, Oniki Levha Yayınevi, İstanbul, 2021, 109-144.
- Dural, Mustafa/Ögüz, Tufan:** Türk Özel Hukuku, Cilt II, Kişiler Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2018.
- Erdoğan, Canan:** “Ulaşılama Hakkı”, Zorlayıcı Sebeplerin İş İlişkisine Etkisi, Editör: Prof. Dr. Saim Ocak, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023, 79-103.
- Ertürk, Şükran:** İş Hukuku Dersleri Bireysel İş Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Gözler, Kemal:** İnsan Hakları Hukukuna Giriş, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 1. Baskı, Bursa, 2017.
- https://www.workplacereactions.ie/en/what_you_should_know/codes_practice/code-of-practice-for-employers-and-employees-on-the-right-to-disconnect/
- Köseoğlu, A. Cengiz:** Türk Hukukunda İşçinin Dinlenme Hakkı ve Özellikle Yıllık Ücretli İzin Hakkı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1987.

- Lagutina, I.V.**, “«Right To Disconnect» As One Of The Employee’s Digital Labour Right”, *Juris Europensis Scientia*, 2022, 28-32.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/Astarlı, Muhittin/Baysal, Ulaş:** İş Hukuku Ders Kitabı Cilt 1: Bireysel İş Hukuku, Güncellenmiş 5. Baskı, Lykeion Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Narmanlıoğlu, Ünal:** İş Hukuku Ferdi İş İlişkileri I (Yeni Mevzuata Göre Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, Beta Basım, İstanbul, 2012.
- Oğuzman, Kemal/Seliçi, Özer/Oktay-Özdemir, Saibe:** Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 17. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2018.
- Özdemir, Erdem:** İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.
- Özgül, Mehmet Emin:** Sosyal Medyada Özel Hayatın Korunması ve Sosyal Ağ Sağlayıcının Yükümlülükleri, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Öztan, Bilge:** Kişiler Hukuku Gerçek Kişiler, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 11. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Sur, Melda:** “İşverenin Yönetim Hakkının Çağdaş Sınırlamaları ve Sosyal Diyalog”, Prof. Dr. Turhan Esener III. İş Hukuku Uluslararası Kongresi, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021, 25-53.
- Süzek, Sarper:** İş Hukuku, Yenilenmiş 21. Baskı, Beta Basım, İstanbul, 2021.
- Tuncay Kaplan, Emine:** “Yeni Türk Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre İş İlişkisinde İşçinin Kişilik Haklarının Korunması”, *Sicil İş Hukuku Dergisi*, Aralık 2011, Y. 6, S. 24, 40-53.
- Umasankar, M, Boopathy, S, Padmavathy S, Leena N. Fukey, Rubee Singh:** “Disconnect to Reconnect: Employee Wellbeing through Digital Detoxing”, *Journal of Positive School Psychology*, 2022, Vol. 6, No. 1, 4663-4673.
- Ünal, Emre:** Ulaşılamama Hakkı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.

Dokuzuncu Bölüm

UZAKTAN ÇALIŞMADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

*Dr. Taliye AKBIYIK **

I. GENEL BİLGİ

Çalışma yaşamımızdaki klasik istihdam modelleri, özellikle teknolojinin gelişmesiyle birlikte önemli değişimlere uğramıştır. Toplumsal ve teknolojik gelişmelerle birlikte yeni çalışma türlerinden esnek iş ilişkileri arayışları ortaya çıkmıştır. İş hukukunda esneklik arayışının ortaya çıkmasında teknolojik gelişmelerin hızlanması, işletmelerin rekabet gücünü artırma ve koruma isteği, devlet tarafından mevcut işsizlik oranının azaltılarak istihdamın teşvik edilmesi, özellikle günümüzde salgın hastalıkların klasik anlamda iş ilişkisini olumsuz etkilemesi gibi nedenler etkili olmuştur. Hızla gelişmekte olan teknolojiyle birlikte çalışma hayatındaki esnek çalışma ihtiyacı sonucunda evde çalışma, tele çalışma, çağrı üzerine çalışma, kısmi süreli çalışma gibi atipik çalışma şekilleri ortaya çıkmıştır¹.

Küreselleşme, uluslararası rekabet, ekonomik krizlerin daha sık yaşanması gibi sebeplerden dolayı işverenler, üretim maliyetlerini düşürmeye yönelik politikalar izlemiştir. Üretim maliyetlerinin düşürülmesinde, üretimin işye-

* Karadeniz Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.

¹ **Çelik, Nuri/Caniklioğlu, Nurşen/Canbolat, Talat/Özkaraca, Ercüment;** İş Hukuku Dersleri, Yenilenmiş 35. Baskı, İstanbul: Beta, 2022, 215; **Dulay Yangın, Dilek;** “6715 Sayılı Yasa’nın Uzaktan Çalışmaya İlişkin Hükümleri ve Değerlendirilmesi”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 36, Y. 2016, 148; **İnciroğlu, Lütfi;** Çalışma Hayatında Esnek Çalışma Uygulamaları, Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara: Legal Kitabevi, 2020, 192; **Demir, Kübra;** “Türk İş Hukukunda Uzaktan Çalışma Kapsamında İş Sağlığı ve Güvenliğini Sağlama Borcu”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 29, S. 3, Y. 2021, 2503; **Baycık, Gaye/Doğan, Sevil/Dulay Yangın, Dilek/Yay, Oğuzhan;** “COVID 19 Pandemisinde Uzaktan Çalışma: Tespit ve Öneriler”, Çalışma ve Toplum, S. 70, 2021/3, 1692; **Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz;** “Covid-19 Pandemi Döneminde Home-Office Uygulamasına İlişkin Türk ve Alman Hukuku’nda Mukayeseli Bir Değerlendirme, Covid-19 Döneminde Güncel Hukuki Meseleler Sempozyumu, Tam Metin Bildiri Kitabı, İstanbul: İbn Haldun Üniversitesi Yayınları, 29-30 Mayıs 2020, 145.

gortalının Covid-19 bulaşına yakalanarak hastalanmasının, 5510 sayılı Kanun m. 13 hükmünde belirtilen karineler dışında gerçekleşmesi halinde elbette bu durum, hastalık olarak değerlendirilmelidir. 5510 sayılı Kanun m. 15 hükmü uyarınca, iş kazası ve meslek hastalığı olarak nitelendirilemeyecek koşullarda Covid-19 bulaşına yakalanarak hastalanan sigortalılar bakımından hastalık sigortası hükümleri uygulanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akın, Levent;** “Covid-19’un İş İlişkilerine Olası Etkileri”, (Covid-19) Çimento İşveren Dergisi, 34(3), Mayıs 2020, 16-71.
- Akın, Levent;** “Risk Değerlendirme Yönetmeliğinin İş Sağlığı ve Güvenliğine Katkısı (Taslak Üzerine Bir Değerlendirme)”, Sicil İş Hukuku Dergisi, Mart 2012, S. 25, 33-43.
- Alp, Mustafa;** “Tele Çalışma (Uzaktan Çalışma)”, Prof. Dr. Sarper Süzek’ e Armağan, İstanbul, Beta 2011, 795-851.
- Andaç, Faruk;** Türk İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku Uygulaması, İstanbul: Legal, 2022.
- Arslan Durmuş, Seda;** COVID-19’un İş Kazası ve Meslek Hastalığı Bakımından Değerlendirilmesi, İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 78, S. 2, 2020, 363 – 393.
- Aydınöz, Gonca;** “İş Hukukunda Tele (Uzaktan) Çalışma”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Baycık, Gaye/Doğan, Sevil/ Dulay Yangın, Dilek/ Yay, Oğuzhan;** “COVID 19 Pandemisinde Uzaktan Çalışma: Tespit ve Öneriler”, Çalışma ve Toplum, S. 70, 2021/3, 1683-1728.
- Baycık, Gaye/Erdoğan, Çağla;** “Covid-19 Hastalığının Sosyal Sigortalar Hukuku ve Bireysel İş Hukuku Açısından İş Kazası ve/veya Meslek Hastalığı Niteliği”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 12, C. 1, Y. 2021, 346 – 362.
- Bayram, Fuat;** “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S.19, 2010, 48-88.
- Bilir, Nazmi;** Mesleksel Kas İskelet Sistemi Hastalıkları, İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi, S. 34, Y. 7, Nisan-Mayıs-Haziran 2007.
- Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz;** “Covid-19 Pandemi Döneminde Home-Office Uygulamasına İlişkin Türk ve Alman Hukuku’nda Mukayeseli Bir Değerlendirme”, Covid-19 Döneminde Güncel Hukuki Meseleler Sempozyumu, Tam Metin Bildiri Kitabı, İstanbul: İbn Haldun Üniversitesi Yayınları, 29-30 Mayıs 2020, 145-207.
- Canbolat, Talat/Kayırgan, Hasan;** “Korona Virüs Salgınının İş Sözleşmesi ile İşçi İşveren İlişkilerine Etkisi ve Sonuçları”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Arş. Gör. Ceren Damar Şenel Armağanı. C. 5. S. 1. Nisan 2020, 637-688.

- Caniklioğlu, Nurşen;** “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Çerçevesinde İşverenin İş Kazasından Doğan Hukuki Sorumluluğu”, Prof. Dr. Turhan Esener I. İş Hukuku Uluslararası Kongresi, Ankara: Seçkin, 2016., 35-70.
- Centel, Tankut;** “İş Sağlığı ve Güvenliği Gelişmelerine Eleştirel Bir Yaklaşım”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S.19, 2010, 5-11.
- Civan, Orhan Ersun;** “İş Hukukunda Uzaktan Çalışma (Evde Çalışma/Tele Çalışma)”, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi. S. 26, Y. 2010, 525-573.
- Çelik, Nuri/Caniklioğlu, Nurşen/Canbolat, Talat/Özkaraca, Ercüment;** İş Hukuku Dersleri, Yenilenmiş 35. Baskı, İstanbul: Beta, 2022.
- Çetindağ, Şerif;** “6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve Uygulamaları Hakkında Tespitler”, Toprak İşveren, S. 97, Mart 2013, 20-22.
- Demir, Kübra;** “Türk İş Hukukunda Uzaktan Çalışma Kapsamında İş Sağlığı ve Güvenliğini Sağlama Borcu”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 29, S. 3, Y. 2021, 2502-2543.
- Dulay Yangın, Dilek;** “6715 Sayılı Yasa’nın Uzaktan Çalışmaya İlişkin Hükümleri ve Değerlendirilmesi”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 36, Y. 2016, 148-173.
- Ekmekçi, Ömer;** “Covid-19 Döneminde Fesih Yasağı, Kapsamı, Yasağa Aykırılığın Sonuçları”, COVID-19 Salgınının Hukuki Boyutu, 2. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık 2021.
- Ergüneş Emrağ, Seda;** “4857 Sayılı İş Kanununun Değişik 14. Maddesi Işığında Tele Çalışma”, Legal İSGHD, C. 13, S. 51, 2016, 1413 – 1443.
- Ertürk, Şükran;** “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nda İşverene Getirilen Yükümlülükler”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 27, Eylül 2012, 13-24.
- İnandı, Tacettin/Akyol, İlknur;** Bilgisayar Kullanımı ile İlgili Sağlık Sorunları, Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, Mart 2001.
- İnciroğlu, Lütfi;** Çalışma Hayatında Esnek Çalışma Uygulamaları, Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara: Legal Kitabevi, 2020.
- Kandemir, Murat;** İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Tele Çalışma, İstanbul, Legal, 2011.
- Kara Kılıçarslan, Seda;** Yapay Zekanın Hukuki Statüsü ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar, Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, Y. 4, S. 2019/2, 363 – 389.
- Keser, Hakan;** “Korona Virüs (Covid 19) Özelinde Bir Salgın Durumunda İş Mevzuatı Kapsamında İşçi ve İşverenin Kullanabileceği İzin, Esnek Çalışma Süreleri ve Fesih Hakları Üzerine Bir Değerlendirme”, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, C. 17, S. 65, 2020, 23-95.
- Kocabaş, Fatma/Aydın, Ufuk/Canbey Özgüler, Verda/ İlhan, Mustafa Necmi /Demirkaya, Seher/Ak, Nihan/Özbaş, Cansu;** “Çalışma Ortamında Psikososyal Risk Etmenlerinin İş Kazası, Meslek Hastalıkları ve İşle İlgili Hastalıklarla ilişkisi”, Sosyal Güvence Dergisi, Y. 2018, S. 14., 28-62.

- Laçiner, Vedat/Yavuz, Kübra**, Ekranlı Araçlarla Yapılan Çalışmalarda İş Sağlığı ve Güvenliği, Emek ve Toplum, C. 2, Y. 2, S. 4, 128-151.
- Manav Özdemir, Eda**; COVID-19 Salgınının Çalışma Şekilleri ve İşçinin İzin ve Ücret Hakları Açısından İş Sözleşmesine Etkisi, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 43, 2020, 126-157.
- Narter, Sami**; İş Kazası ve Meslek Hastalığında Hukuki ve Cezai Sorumluluk, Ankara: Adalet, 4. Baskı, 2021.
- Ocak, Saim**; “6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun Taraplara Getirdiği Yükümlülükler”, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğine Hukuki Bakış Paneli, Tebliğ ve Görüşler, İstanbul, 2012.
- Ocak, Saim**; İş Güvenliği Uzmanlığı, İstanbul: Adalet, 2013.
- Oğuz, Özgür**; AB Direktifleri ve Türk İş Hukukunda İş Sağlığı ve Güvenliğinde İşverenlerin Yükümlülükleri ve İşçilerin Hakları, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2011.
- Özcan, Emel/Kesiktaş, Nur**; Mesleki Kas İskelet Hastalıklarından Korunma ve Ergonomi, İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi, S. 34, Y. 7, Nisan-Mayıs-Haziran 2007.
- Özdemir, Erdem**; İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku Dersleri, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2020.
- Özdemir, Halil**; “Türk Mevzuatında İş Kazasının Tespiti Davaları”, Yargıtay Dergisi. C. 44,
- Özdemir, Olgu**, “Uzaktan Çalışmada İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Yükümlülükleri”, Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.4, S. 8, Aralık 2016, 81-99.
- Özer, Hatice Duygu**; “Uzaktan Çalışmada İş Sağlığı ve Güvenliği”, Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 12, Aralık 2018, 193-226.
- Özveri, Murat**; “Pandemi Sürecinin İş Hukukuna Yansımaları”, İzmir Barosu İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Komisyonu Özel sayısı Haziran 2020, 25-38. S. 3, 2018, 743 – 812.
- Seratlı, Gaye Burcu**; “4857 Sayılı İş Kanunu’na Göre İş Sağlığı ve Güvenliği”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 53, S. 2, Y. 2004, 197-245.
- Serin, İsmail Hakkı**; “Evden Çalışma da İş Sağlığı ve Güvenliği”, <https://ergometri.com/evden-calisma/>. (Erişim Tarihi, 5.10.2023).
- Subaşı, İbrahim**; “Küresel Covid-19 Salgınının Türk İş Sağlığı ve Güvenliği Hukukuna Etkisi”, Adalete Yönelmiş Bir Toplumsal Düzen Olarak Hukuk: Prof. Dr. Yasemin Işıkaç Armağanı, İstanbul: Sümer Kitabevi, 2020, 127-194.
- Subaşı, İbrahim**; Türk Hukukunda İş Sağlığı ve Güvenliği, İstanbul: Beta, 2018.
- Sümer, Haluk Hadi**; İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, 5. Baskı, Ankara: Seçkin, 2021.

Sümer, Haluk Hadi; Sosyal Güvenlik Hukuku, 2. Baskı, Ankara: Seçkin, 2021.

Süzek, Sarper; İş Hukuku, 21. Baskı, İstanbul: Beta, 2021.

Şahin Emir, Asiye; İşçinin Yakalandığı Bulaşıcı Hastalığın 5510 Sayılı Kanun Anlamında İş Kazası Olup Olmadığının Değerlendirilmesi -Domuz Gribi (H1N1) ve Koronavirüs (COVID-19) Özelinde Bir Değerlendirme-, Legal İSGHD, C. 17, S. 66, 2020, 547-592.

Uşan, M. Fatih/Erdoğan, Canan; İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, 1. Baskı, Ankara: Seçkin, 2020.

Yantaç, Cavit/Falcioglu, Mete Özgür; Yapay Zeka, İnsan ve Hukuk, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 11, Haziran 2020, 31-56.

Yener, Mehmet Zahid; "Covid-19 Salgının İş Kazası ve Meslek Hastalığı Bakımından Değerlendirilmesi", Covid-19 Döneminde Güncel Hukuki Meseleler Sempozyumu. Tam Metin Bildiri Kitabı. İstanbul: İbn Haldun Üniversitesi Yayınları, 108-117.

Yorulmaz, Çiğdem; "Türk İş Hukukunda Zorlayıcı Neden Kapsamında Yeni Covid-19 Salgınının Değerlendirilmesi", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 28, S. 3, 2020, 1343 – 1382.

Yürekli, Sabahattin; "Çalışma Hayatında Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Etkileri, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid-19 Hukuk Özel Sayısı", 19(38), 34-61.

Elektronik Kaynakları:

https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312522 (Erişim Tarihi: 25.10.2023)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A31990L0270> (Erişim Tarihi, 20.10.2023).

<https://www.ttb.org.tr/STED/sted0301/3.html> (Erişim Tarihi, 18.10.2023).

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Ergonomi>, (Erişim Tarihi, 11.10.2023).

<https://www.csgb.gov.tr/media/1340/meslek Hastaliklari.pdf> (Erişim Tarihi, 5.10.2023).

<https://www.csgb.gov.tr/media/68338/kiplas-covid-19-doneminde-uzaktan-calisma-rehberi-26022021.pdf> (Erişim Tarihi, 5.10.2023).

<https://www.linkedin.com/newsletters/pofft-tan-haberler-7027942939355930624/> (Erişim Tarihi, 10.10.2023)

<https://isgbysuzaktanegitim.com/blog/isg-yapay-zeka> (Erişim Tarihi, 10. 10.2023).

https://tr.wikipedia.org/wiki/Nesnelerin_interneti (Erişim Tarihi, 10.10.2023).

<https://COVID19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.html> (Erişim Tarihi 19.10.2023).

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Pandemi> (Erişim Tarihi, 13.10.2023).

<https://www.who.int/news/item/29-06-2020-COVIDtimeline> (Erişim Tarihi: 20.10.2023).

https://www.ilo.org/ankara/publications/WCMS_759299/lang--tr/index.htm (Erişim Tarihi, 27.10.2023).

<https://www.atuder.org.tr/Download.aspx?data=5PZJ4FQFGREH1ZYGKURNBJOEK> (Erişim Tarihi, 22.10.2023).

https://tr.wikipedia.org/wiki/Domuz_gribi (Erişim tarihi: 22.10.2023).

<https://kazanci.com.tr/>, Kazancı İçtihat Bankası (Erişim Tarihi: 17.10.2023).

https://www.csgb.gov.tr/media/87864/yurtdisi_ebulten_sayi49.pdf (Erişim Tarihi, 23.10.2023).

Onuncu Bölüm

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN TEMEL ESASLAR

*Doç. Dr. Ümit ORHAN **

I. GENEL BİLGİ

Önceleri sınırlı sayıda kurum veya kişi tarafından teknolojik olmayan ortamlarda depolanan kişisel veriler, teknolojideki büyük gelişmelerle birlikte dijital ortamlara aktarılmaya başlanmıştır. Bundan dolayı kişisel verilerin güvenliği konusundaki riskler, her zamankinden daha büyük bir hale gelmiştir.

Kişisel verilerin korunması kavramı, ülkemize kıyasla özellikle Avrupa’da daha erken tartışılır hale gelmiş ve konuya ilişkin yasal düzenlemeler de Avrupa’da daha erken yürürlüğe girmeye başlamıştır. 1970’li yıllardan günümüze, kişisel verilerin korunması amaçlanarak geliştirilen hukuksal metinlerin seyri izlendiğinde, yeni teknoloji ürünleri ve yeni gereklilikler doğrultusunda bir değişimin söz konusu olduğunu gözlemlemek olanaklıdır¹.

Kişisel verilerin korunmasına yönelik önemli uluslararası belgeler; uluslararası bir ekonomi örgütü olan Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü’nün (OECD)² 1980 yılında yayınladığı “Özel Yaşamın Korunması ve Kişisel Verilerin Sınır Ötesi Akışına İlişkin Yönlendirici İlkeler” başlıklı belgesi³, Avrupa Konseyi’nin 1981 yılında yayınladığı 108 sayılı Sözleşmesi⁴, Birleşmiş Milletler’in

* Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı.

¹ **Küzeci, Elif**, Anayasal Bir Hak: Kişisel Verilerin Korunması, Bilişim Dergisi, S:128, Ocak 2011, 144.

² Bkz. <https://www.oecd.org/> (Erişim Tarihi: 13.10.2023).

³ Söz konusu metin 2013 yılında güncellenmiştir. Bkz. Recommendation of the Council concerning Guidelines governing the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data (2013) <https://www.oecd.org/sti/ieconomy/2013-oecd-privacy-guidelines.pdf> (Erişim Tarihi: 13.10.2023).

⁴ Bkz. <https://www.coe.int/en/web/data-protection/convention108-and-protocol> (Erişim Tarihi: 13.10.2023). Bunun yanı sıra Avrupa Konseyi’nin 1973 tarihli “Özel Sektörde Elektronik Veri Bankaları Karşısında Bireylerin Özel Yaşamlarının Korunmasına İlişkin Karar” ve 1974 tarihinde yürürlüğe giren “Kamu Sektöründe Elektronik Veri Bankaları Karşısında Bireylerin Özel Yaşamlarının Korunmasına İlişkin Karar” da bu minvalde sayılabilir (**Atak**,

KAYNAKLAR

- Akçalı Gür, Berna**, Uluslararası Hukuk ve AB Hukuku Boyutuyla Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C:25, S:2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, Aralık 2019.
- Akgül, Aydın**, Kişisel Verilerin Korunması Açısından İdarenin Hukuki Sorumluluğu ve Yargısal Denetimi, Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli 2013.
- Akgül, Aydın**, Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Bir Hak: “Unutulma Hakkı” ve AB Adalet Divanı’nın “Google Kararı”, TBB Dergisi, Yıl: 27, Sayı: 116, Ocak-Şubat, 2015.
- Akgül, Aydın**, Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması, İstanbul, Beta Yayınevi, 2014, (Kişisel Verilerin Korunması).
- Aksoy, H. Can**, Kişisel Verilerin Korunması, Çakmak Yayınevi, Ankara 2010, s.55.
- Anı, Nevzat Ali**, Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Açık Rıza, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul, 2018, 11-12.
- Aşıkoğlu, Şehriban İpek**, Veri Sorumlularının Aydınlatma Yükümlülüğü -Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda-, Kişisel Verileri Koruma Dergisi, C:1, S:2, 2019.
- Aşkın Uğur**, Kişisel Verileri Koruma Kurulu Kararlarının Yerine Getirilmemesi Kabahati (KVKK m. 18/1-c), TAAD, Y:14, S:56, Ekim 2023, 1-20.
- Atak, Songül**, Avrupa Konseyi’nin Kişisel Verileri Açısından Sağladığı Temel Güvenceler, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S: 87, Ankara, 2010.
- Atlı, Turan**, Kişisel Verilerin Önleyici, Koruyucu ve İstihbari Faaliyetler Amacıyla İşlenmesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:2, S:1, 2019.
- Avcı, Ümmühan / Arslan, Esin**, Dijital Veri Güvenliği Farkındalığı ve Bilgi Okuryazarlığı ile Alman Hizmetçi Eğitiminin Etkisi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt: 52, Sayı: 3, 2019, 891-914.
- Aydoğdu, Yasin**, Kamu İdaresinde Kişisel Verilerin Korunması, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:29, S:1, 2021, 263-293.
- Ayözger, Çiğdem**, Kişisel Verilerin Korunması: Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Özel Düzenlemeler Dahil, Beta Yayınları, İstanbul, 2016.
- Başalp, Nilgün**, Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması (Kişisel Verilerin Korunması), Yetkin Yayınları, Ankara, 2004.
- Bozkurt, Habip**, Kişisel Verilerin İşlenmesinin Hukuki Boyutu, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul, 2019.

- Canbek, Gürol / Sağıroğlu, Şeref**, Bilgisayar Sistemlerine Yapılan Saldırıları ve Türleri: Bir İnceleme. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 23(1-2), 2007.
- Çekin, Mesut Serdar**, 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, On İki Levha Yayınevi, İstanbul, 2018.
- Çelik, Yeşim**, Özel Hayatın Gizliliğinin Yansıması Olarak Kişisel Verilerin Korunması ve Bu Bağlamda Unutulma Hakkı, TAAD, Y:8, S:32, Ekim 2017.
- Dede, Ramazan**, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Bakımından Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Kabahati, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Altınbaş Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, 2022.
- Develioğlu, Hüseyin Murat**, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Dülger, Volkan Murat**, İnsan Hakları ve Temel Hak ve Özgürlükler Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 5 (1), Bahar 2018 (Kişisel Verilerin Korunması).
- Dülger, Volkan Murat**, Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik'in Getirdikleri ve Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar, 2021, 4-5, https://www.researchgate.net/publication/349532923_Kisisel_Verilerin_Silinmesi_Yok_Edilmesi_Veya_Anonim_Hale_Getirilmesi_Hakkındaki_Yonetmelik'in_Getirdikleri_Ve_Dikkat_Edilmesi_Gereken_Hususlar (ET: 13.11.2023)
- Dülger, Volkan Murat**, Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 108 Sayılı Sözleşme Hakkındaki Kararı ve Yurt Dışına Veri Aktarımı Sorunu, https://www.researchgate.net/publication/349553349_Kisisel_Verileri_Koruma_Kurulu'nun_108_Sayili_Sozlesme_Hakkındaki_Karari_ve_Yurt_Disina_Veri_Aktarimi_Sorunu_GIRIS_A_Kisisel_Verilerin_Yurt_Disina_Aktarilmasi (ET: 13.11.2023).
- Dülger, Volkan Murat**, Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik'in Getirdikleri ve Yönetmelikte Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar, <https://papers.ssrn.com/>, 13 (ET:20.11.2023).
- Ermumcu, Senem Değer**, Kişisel Verilerin Korunması Kanununun İşverene Yüklediği Sorumluluklar, Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi, 2021 / 8(2), 440-461.
- Günel, Ayşe Nida**, İş İlişkilerinde Kişisel Verilerin İşlenmesinde Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak "Meşru Menfaat", Kişisel Verileri Koruma Dergisi, C:4, S:2, 2022, 1-18.
- Hafizoğulları, Zeki / Özen, Muharrem**, Türk Ceza Hukukunda Devlet Sırrına Genel Bir Bakış, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:68, Sayı: 2010/1, 21-30.
- İnan, Salih**, Kişisel Verilerin Korunması Kapsamındaki Yaptırımlara Karşı Yargısal Başvuru Yolları: Karşılaştırmalı Bir İnceleme, Kişisel Verileri Koruma Dergisi, Cilt: 3 Sayı: 2, 2021, 50-65.

- Karınçu Karaağaç, Sümeyra**, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Kabahati, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2022.
- Kaşlı, Enver**, Kolluk Faaliyetlerinde Kişisel Verilerin Korunması: Avrupa Birliği 2016/794 Sayılı Europol Tüzüğü Ve 2016/680 Sayılı Kolluk-Ceza Adaleti Direktifi Işığında Bir İnceleme, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi Cilt:22, No:1 (Yıl: 2023), 97-115.
- Kaya, Cemil**, Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Ekseninde Hassas (Kişisel) Veriler Ve İşlenmesi, İÜHFMC, LXIX, S.1-2, 2011, 317-334.
- Kaya, Tuğçe**, İş Görüşmeleri Sürecinde İşçi Adayının Kişisel Verilerinin Korunması, Kişisel Verileri Koruma Dergisi, C:4, S:2, 2022, 34-47.
- Kılıç, Doğan**, Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması, AÜHFD, 61 (3) 2012, 1089-1169.
- Kızılırmak, Baran**, Kişisel Verilerin İşlenmesinde Adli ve Önleyici Amaçla Öngörülen İstisnaların Ulusal ve Uluslararası Hukuka Göre Değerlendirilmesi, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:7, S:2, Aralık 2019.
- Kişisel Verilerin Korunması Kurumu, Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen Kitapçığı**, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2032/Veri-Sorumlusu-Kimdir> (Kitapçık).
- Korkmaz, İbrahim**, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Bir Değerlendirme, TBB Dergisi 2016 (124).
- Kuşkonmaz, Elif M.**, Kişisel Verilerin Türk Ceza Kanunu Kapsamında Korunması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul, 2013.
- Kutlu, Önder / Kahraman Selçuk**, Türkiye’de Kişisel Verilerin Korunması Politikasının Analizi, Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, C:5, S:4, Ekim 2017, 45-62.
- Küzeci, Elif**, Kişisel Verilerin Korunması, Turhan Kitabevi, Ankara 2010 (KVK).
- Küzeci, Elif**, Anayasal Bir Hak: Kişisel Verilerin Korunması, Bilişim Dergisi, S:128, Ocak 2011.
- Manav, Eda**, İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.XIX, S:2, 2015, 95-136.
- Oğuz, Sefer**, Kişisel Verilerin Korunması Hukukunun Genel İlkeleri, Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi, C:13, S:2, 2018, (121-138).
- Öksüzöğlü, Hilal Tuğba**, 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Avrupa Birliği Hukukunda Kişisel Verilerin Silinmesi ve Düzeltilmesi, Bilişim Hukuku Dergisi, 1 (2019), 185-242.
- Şen, Ersan**, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı’nın Anayasa ve Türk Ceza Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi, İstanbul Barosu Dergisi, 83 (3), İstanbul, 2009.

- Şimşek, Oğuz**, Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, Ankara, Beta Yayınları, 2008.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı (1/541) ve Adalet Komisyonu Raporu**, <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss117.pdf> (ET: 01.10.2023) (TBMM Adalet Komisyonu).
- Tavaş, Halil İbrahim**, Meclis Soruşturmasında Hukuki Nitelik Sorunu, Yasama Dergisi, S:3, Ekim – Kasım – Aralık 2006, 72.
- Türkmen, Sevgi**, Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rızanın Aranmadığı Haller, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul, 2019.
- Ünsal Özden, Sevgi / Uz, İdil / Karamustafaoğlu, Mert**, Kişisel Veri Aktarımı ve Bankacılık Kanunu Madde 73 Değişikliği, Kişisel Verileri Koruma Dergisi, C:3, S:1, 2021, 17-40, 18
- Yücedağ, Nafiye**, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Genel İlkeler, Kişisel Verileri Koruma Dergisi C:1, S:1, 47-63.
- Yılmaz, Dilşat**, Yeni Bir İdari Faaliyet Alanı: “VERBİS” (Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi), Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, Y:5, S:2020/2.

Onbirinci Bölüm

İŞÇİNİN KİŞİSEL VERİLERİNİN KORUNMASI

*Dr. Öğr. Üyesi Kübra DEMİR **

I. GENEL BİLGİ

Kişisel verileri koruma ihtiyacı, veri işleme alanında modern teknolojilerin kullanılmasıyla artmaya başlamış; koruma ihtiyacı beraberinde ulusal ve uluslararası alanda pek çok hukukî düzenlemeyi getirmiştir. Bugün kişisel verilerin korunması hakkı; uluslararası düzenlemelerle korunma altına alınmış, temel bir haktır¹.

Kişisel verilerin işlenmesi, diğer alanlarda olduğu gibi çalışma hayatında da oldukça sık kullanılmaktadır. Bilgisayar ve internetin yaygın bir şekilde kullanılmasıyla çalışma alanında işçilere ait verilerin işlenmesi, elektronik ortamda depolanması, analiz edilmesi, başka bilgilerle birleştirilmesi ve aktarılması oldukça kolay hale gelmiştir². Türk hukukunda kişisel verilerin korunmasına ilişkin olarak 2016 yılında 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK)³ yürürlüğe girmiştir.

Kişisel veriler işçi ile işveren arasındaki iş ilişkisinin tüm süreçlerine dahil olan ve işverenin müdahale riski altında bulunan kişilik değerlerindedir. Kişilik hakkı kapsamında değerlendirilen kişisel verilerin korunması işvere-

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı

¹ **Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz;** İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunmasına İlişkin Sorunlar ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, “İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar”, Ed: Kübra Doğan Yenisey, Seda Ergüneş Emrağ. İstanbul: Beta, 2017, 19.

² **Caniklioğlu, Nursen;** Kişisel Verilerin Korunması Açısından İşçilerin Hakları, “Prof. Dr. Turhan Esener III. İş Hukuku Uluslararası Kongresi”, 19-21 Nisan 2018, 243., İnternet “toplam hafızasının” yanılmazlığı, insan hafızasının sınırlarıyla tezat oluşturmaktadır. İnternet, “sonsuzluk etkisi “ sayesinde kötü anıları, geçmişteki hataları, sonradan inkâr etmek istediğimiz yazıları, fotoğrafları ya da videoları saklamaktadır. “Birinin yörünge hataları, kınamaları ve yaşam tarzları hakkındaki bilgilerin şeffaflığı, diğer ilgili kişilerin hayatını etkileyebilir ve rahatsız edebilir. Talihsiz ya da dürüst olmayan bağlantılar internette çok kolay erişilebilir hale geliyor. Bu bağlantılar, karşındakinin başını belaya sokmak isteyen herkes tarafından kullanılabilir. **Terwagne, Cecile De;** The Right to be Forgotten and the Informational Autonomy in the Digital Environment, European Union: Luxemburg, 2013, 2.

³ RG. 7.04.2016, 29677.

KAYNAKÇA

- Aksu, Pelin;** Kişisel Verilerin Korunması Kapsamında Personel Özlük Dosyası, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Avcı, Volkan;** İşçilerin Kişisel Verilerinin Korunması, Dokuz Eylül Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir, 2023.
- Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı,** Handbook on European Data Protection Law, Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı Yayınları, Luxemburg, 2018.
- Aytekin, Metin Uğur;** Kişisel Verilerin Korunması Strasbourg Sözleşmesi Avrupa Birliği ve Türkiye, "Legal İSGHD", Cilt: 6, Sayı: 71, 3727-3751.
- Baysal, Ulaş;** Kişisel Veri Olarak Ücret ve Ücretin Gizliliği, "İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar III", Ed: Tankut Centel, İstanbul: On İki Levha, 2018, 319-352.
- Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz;** İş İlişkinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunmasına İlişkin Sorunlar ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, "İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar", Ed: Kübra Doğan Yenisey, Seda Ergüneş Emrağ. İstanbul: Beta, 2017, 19-103.
- Caniklioğlu, Nursen;** Kişisel Verilerin Korunması Açısından İşçilerin Hakları, Prof. Dr. Turhan Esener III. İş Hukuku Uluslararası Kongresi, 19-21 Nisan 2018.
- Çekin, Mesut Serdar;** Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, İstanbul: On İki Levha, 2020.
- Cengiz, İstar;** Kadın İşçilerin Hamilelik ve Analık Durumlarının İş Sözleşmesine Etkisi, Kamu İş Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 4, 2009. 21-53.
- Çelik, Nuri/Caniklioğlu, Nursen/Canbolat, Talat/Özkaraca, Ercüment.** İş Hukuku Dersleri, İstanbul: Beta, 2022.
- Demir, Kübra;** İş Hukukunda 6701 Sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Bağlamında Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı, İstanbul: On İki Levha, 2021.
- Demirbaş, Ali;** Kişisel Verileri Koruma Hukukunda Veri Sorumlusu ve Yükümlülükleri, İstanbul: On İki Levha, 2023.
- Demirezen, Mine;** Kişisel Verilerin Korunması Hukuku ve Kurul Kararları, İstanbul: Platon Plus Yayıncılık, 2023.
- Diamantopolou, Vasiliki/Lambrinoudakis, Costas/King, Jennifer and Gritzalis/Stefanos;** Eu GDPR: Toward a Regulatory Initiative for Deploying a Private Digital Era, Modern Socio-Technical Perspectives on Privacy", Ed: Bart P. Knijnenburg, Xinru Page, Pamela Wisniewski, Heather Richter Lipford, Nicholas Proferes, Jennifer Romano. Switzerland: Springer, 2021. 427-449.
- Dulay Yangın, Dilek;** Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Daire'nin İşçilerin Gizli Kamera İle İzlenmesine İlişkin 17 Ekim 2019 Tarihli Lopez Rbalda ve Diğerleri Kararının Değerlendirilmesi, Çalışma ve Toplum, 2020/3, 1703-1728.

- Dülger, Murat Volkan;** GDPR'da Bulunan Ancak KVKK'da Yer Verilmeyen Bir Kavram: Ortak Veri Sorumlusu Kavramı ve Güncel Kararlar Işığında Değerlendirilmesi, <https://papers.ssrn.com> (Erişim Tarihi: 23.11.2023).
- Ekmekçi, Ömer/Yılmaz, Huriye Hilal;** Gönüllü Aşı Uygulaması ve Çalışma Hayatına Etkileri, Çimento İşveren Dergisi, Eylül, 2021.
- Erkal, Atila;** Avrupa Genel Veri Koruma Düzenlemesi Bağlamında Memurların Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı, "Anayasa Yargısı", Cilt: 37, Sayı: 2, 2020. 205-253.
- Ertürk, Şükran;** İşçinin İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Hastalık ve Özellikle AIDS Hastalığı Sebebiyle Feshedilmesi ve Sonuçları, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: IV, Sayı: 2, 2002. 1-25.
- Gürsel, İlke;** İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı, İstanbul: Legal, 2016.
- Gürsel, İlke;** Kişisel Verilerin Korunması Hakkının İşçi ve İşveren İlişkilerine Etkileri (Kişisel Verilerin Korunması Hakkı), "Legal İSGHD", Cilt: 13, Sayı: 50, 2016, 763-849.
- Hornung, Gerrit/Schnabel, Christoph.** "Data Protection in Germany I: The Population Census Decision and The Right to Informational Self-Determination", Computer Law and Security Review, No: 25, 2009, 84-88.
- İmançlı, Canan;** Kişisel Sağlık Verilerinin Korun(a)mamasından Doğan Özel Hukuk Sorumluluğu, İstanbul: On İki Levha, 2020.
- Karınçu, Sümeyra;** Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesinin Kabahati, İstanbul Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Koç, Fatma;** İş İlişkisinde Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi, İstanbul: On İki Levha, 2022.
- Kostina, Arina;** Assessing the Contribution of the CJEU to Developing the EU Fundamental Right to Protection of Personal Data, Koç Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: 2021.
- Küzeci, Elif;** İstatistikî Birimler ve Bilgilerin Geleceğini Belirleme Hakkı, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, "İnsan Hakları Yıllığı", C. 32, 2014, 53-75.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/Astarlı, Muhittin/Baysal Ulaş;** İş Hukuku, Ankara: Turhan, 2014.
- Motti, Vivian Genaro/Berkovsky Shlomo; Healthcare Privacy,** Ed: Knijnenburg, Bart., Page, Xinru., Wisniewski, Pamela., Lipford, Heather., Nicholas, Profes., Romano, Jennifer. "Modern Socio-Technical Perspectives on Privacy", Switzerland: Springer, 203-233.
- Nalbantoğlu, Seray;** "Bir Temel Hak Olarak Unutulma Hakkı, "TAAD", Sayı: 35, 2018.
- Okur, Zeki;** İş Hukukunda Elektronik Gözetleme (Elektronik Gözetleme). İstanbul: Legal. 2013.
- Okur, Zeki;** Türk İş Hukukunda İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı, "İş Dünyası ve Hukuk", Prof. Dr. Tankut Centel'e Armağan, İstanbul: 2011. 368-408.

- Ovalıoğlu Seyis, Senem;** Avrupa Birliği Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, Ankara: Adalet, 2022.
- Özer Deniz, Miray;** İşçinin Özel Nitelikli Kişisel Verilerinin Korunması ve Bundan Doğan Sorumluluk, "TAAD", Sayı: 45, 2021, 355-378.
- Özer Deniz, Miray;** Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluluk (Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi), İstanbul: On İki Levha, 2022.
- Sevimli, Ahmet K;** İşçinin Özel Yaşamına Müdahalenin Sınırları (Özel Yaşam), İstanbul: Legal, 2006.
- Sevimli, Ahmet K;** Veri Koruma Hukuku İlkeleri Işığında Türk Borçlar Kanunu Madde 419 (Veri Koruma Hukuku), "Sicil", Sayı: 24, 2011, 22-141
- Sevimli, Ahmet K;** Türk Borçlar Kanunu m. 417 ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Işığında Genel Olarak İşçinin Kişiliğinin Korunması, Çalışma ve Toplum, 2013/1. 107-148.
- Sözer, Ali Nazım;** AB'nin İstihdama İlişkin 2000/78 EG Sayılı Çerçeve Yönergesi Işığında Türk İş Hukukunda Din, Dünya Görüşü, Özürlülük, Yaşlılık, Cinsel Eğilime İlişkin Düzenlemeler, Sicil, Sayı: 2, 2006.
- Süzek, Sarper;** İş Hukuku İstanbul: Beta, 2021.
- Taştan, Furkan Güven;** Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, İstanbul: On İki Levha, 2017.
- Terwagne, Cecile De;** The Right to be Forgotten and the Informational Autonomy in the Digital Environment, European Union: Luxemburg, 2013.
- Thouvenin, Florent;** Informational Self Determination: A Conciving Rationale for Data Protection Law? "JIPITEC: Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law", 2021, 246-256.
- Ugan Çatalkaya;** Deniz. İş Hukukunda Ölçülülük İlkesi. İstanbul: Beta, 2019.
- Ünal, Canan;** İş Sözleşmesinin Kurulmasında Sağlığa İlişkin Veriler, "İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar III", Ed: Tankut Centel, İstanbul: On İki Levha, 2018. 261-319.
- Yüksek, Furkan Kaan;** AİHM İçtihatlarında Kişisel Verilerin Korunması, "Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi", Cilt: 25, Sayı: 1, 371-420.
- Yürekli, Sabahattin;** İş Hukukunda Sözleşme Görüşmelerinden Doğan Sorumluluk (Culpa in Contrahendo). İÜHFİM, Cilt: LXXII, Sayı: 2, 2014. 541-580.
- 100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, KVKK Yayınları No: 03, 2019, 26. Kvkk.gov.tr (Erişim Tarihi:21.11.2023).
- Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı, Handbook on European Data Protection Law, Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı Yayınları, Luxemburg, 2018.
- <https://kvkkblog.com/rizani-geri-alinmasi-nedir/#:~:text=Rızanın%20geri%20çekilmesi%20rıza%20vermek,bırakmayacak%20şekilde%20rıza%20geri%20alınabilir.>

Onikinci Bölüm

İŞ SIRRININ KORUNMASI

*Dr. Öğr. Üyesi Fatih AYDIN **

I. GENEL BİLGİ

Teknoloji çağında yeni durum ve olaylar karşısında işçi ve işverenin hak ve borçları yeniden değerlendirilmekte, çalışma ilişkisinin dinamik yapısında güncel tartışmalar devam etmektedir. Toplumsal ve küresel bazda bilginin en kıymetli meta haline geldiği dijital çağda işletmelerin maddi varlıklarından ziyade maddi olmayan unsurları değer kazanmıştır. Teknolojinin gelişmesiyle, uygulamada iş sırrının dijital ortamlarda ifşa edilmesine ilişkin uyumsuzlukların hızlı bir şekilde arttığı görülmektedir. İşgücü hareketliliğinin yoğunluğu ve rekabet düzeyine bakıldığında işverenler açısından iş sırrı niteliğindeki bilgilerin korunmasının önemi ortaya çıkmaktadır. Bilgi, sadece insanın düşünce içeriği ile sınırlı değildir. Algoritmalar, prototipler, süreçler, makine kodları, şifreleme, teknik cihaz ve yapay zekâ ile toplanan ve üretilen bilgiler, iş planları ve reklam stratejileri de korunmaya değer bilgilerdir. İşletmelerin hem bilgi üretme ve kullanma hem de bilgiyi koruma anlamında dijital nimetlerden sınırsızca faydalandığı bir dönemde, iş sırlarının elde edilme ve ifşası yöntemleri de değişmektedir.

İş sırrı niteliğindeki bilgilerin korunması noktasında işverenin haklı menfaati, işçinin sır saklama yükümlülüğünün sınırını oluşturur. İşçinin temel hak ve özgürlükleri -özellikle ifade özgürlüğü- ile sır saklama yükümlülüğü arasındaki ilişkinin de incelenmesi gerekir. Sırrın korunması noktasında işverenin alacağı tedbirlerin işçinin temel haklarının yanı sıra kanun ve sözleşmeden doğan haklarını ihlal edip etmediği ve müdahalenin hangi koşullarda meşru olduğunun ortaya konulması gerekir.

Çalışmamızda iş sırrı kavramı ve işçinin sır saklama yükümlülüğünün konusu hakkında bilgi verilecek, sır saklama ile ifade özgürlüğü arasındaki bağlantı değerlendirilecektir. Daha sonra işverenin sırrın korunması bakımından alabi-

* İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.

KAYNAKÇA

- Akkurt, Sinan Sami;** “Kişilik Hakkının Sosyal Medya Kullanıcıları Tarafından İhlâli Hâlinde Ortaya Çıkacak Cezaî Sorumluluğa Medenî Hukuk Bağlamında Bir Bakış”, SÜHFD, 25/2, 2017.
- Aksoy, Muhammed Ramazan;** Vekalet Sözleşmesinde Vekilin Sır Saklama Yükümlülüğü, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2022.
- Akyiğit, Ercan;** İsviçre ve Türk İş Hukukunda İşçinin Hizmet Akdi Sonrasına Yönelik Rekabet Yasası, Kamu-İş, C.2, S.6-7, Ocak 1991.
- Alp, Mustafa;** “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Heinisch/Almanya Kararı Işığında Whistleblowing (İşçinin İfşa ve İhbarı) ve İş İlişkisinde İfade Özgürlüğü”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15/0, 2013.
- Alp, Mustafa;** Çalışanın İşvereni ve İş Arkadaşlarını İhbar Etmesi-Çalışanın Hukuka ve Etik Kurallara Aykırılıkları İfşa ve İhbar Borcu-(Whistleblowing), Beta Yayınevi, İstanbul 2013.
- Alpagut, Gülsevil;** “İfşa-İhbar Hakkına İlişkin Avrupa Birliği Yönergesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları”, iç. Festschrift für Otto Kaufmann Armağanı, ed. Alpay Hekimler, Legal Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Alpagut, Gülsevil;** İşçinin Sadakat Borcu ve Türk Borçlar Kanunu ile Getirilen Düzenlemeler, S. 25, Sicil, Mart 2012.
- Alpagut, Gülsevil;** “İş Sözleşmesini Haklı Nedenle Fesheden Tarafın Tazminat Talep Hakkı”, Çalışma ve Toplum, 2022/3.
- Antalya, O. Gökhan;** Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt V/1, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019.
- Arslan Ertürk, Arzu;** Türk İş Hukukunda Sadakat Borcu, On İki Levha Yayıncılık, 2010.
- Aydın, Fatih;** İşçinin Sosyal Medya Paylaşımlarının İş Sözleşmesinin Feshine Etkisi, Ankara 2022.
- Aydın, Fatih;** Sınai Mülkiyet Kanunu ve Yargıtay Uygulamasında Marka Hukukunda Tazminat, TBB, 2017 (133), 545 vd.
- Aydın, Ufuk;** “İş Hukuku Açısından İşçinin Bilgi Uçurması(Whistleblowing)”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2/2, 2002.
- Bağrıaçık, Safiye Nur;** Üretim ve İş Sırlarının Korunması, İstanbul; On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Baycık, Gaye;** İş Hukukunda Cezaî Şart, Koç Üniversitesi İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar III, İstanbul 2018.
- Baysal, Ulaş;** “Kişisel Veri Olarak Ücret ve Gizliliği” iç. *İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar III*, Ed. Tankut Centel, On iki levha Yayınları, İstanbul, 2018.

- Belverenli, Demet;** “İşçinin Sır Saklama Borcu (Karar İncelemesi)”, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği, C.13, S.50, Y. 2016.
- Bilge, Mehmet Emin;** Ticari Sırların Korunması, Asil Yayıncılık, Ankara, 2005.
- Bissels, Alexander/ Lützeler, Martin/ Wisskirchen, Gerlind;** “Facebook, Twitter & Co.: Das Web 2.0 als arbeitsrechtliches Problem”, Betriebs Berater (BB), 0/40, 2010.
- Burr, Steffen;** Posting als Kündigungsgrund-Unternehmensschädliche Äußerungen in Social Media. Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2014.
- Büyükkay, Yusuf;** “Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü”, AÜEHFD, 8/1-2, 2004, 383-396.
- Caniklioğlu, Nurşen;** “İş İlişkinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı”, Yargıtay’ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 2017, İstanbul 2019.
- Civan, Orhan Ersun;** İşçinin Yan Yükümlülükleri, Beta Yayınevi, 2021.
- Çelik,Nuri/ Caniklioğlu, Nurşen/ Canbolat, Talat/ Özkaraca,ERCÜMENT;** İş Hukuku Dersleri, Beta Yayınevi, 2023.
- Dann, Matthias / W. Markgraf, Jochen;** Das neue Gesetz zum Schutz von Geschäftsgeheimnissen, NJW(Neue Juristische Wochenschrift), 2019.
- Doğan Yenisey, Kübra/ Öztürk, Özgür;** İşçinin Sözleşme Sonrası Ticari Sırları Saklama Yükümlülüğü, Prof. Dr. Devrim Ulucan’a Armağan, İstanbul 2008.
- Doğan Yenisey, Kübra;** İş Hukukunda Cezaî Şart, İş Hukukunda Güncel Sorunlar, Kadir Has Üniversitesi, İstanbul 2012.
- Doğan, Murat / Atamulu, İsmail/ Şahan, Gökhan;** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Donay, Süheyl;** Meslek Sırrının Açıklanması Suçu, Ankara 1978.
- Dulay Yangın, Dilek/ Baycık, Gaye/ Yay, Oğuzhan/ Doğan, Sevil;** COVID 19 Pandemisinde Uzaktan Çalışma; Tespit ve Öneriler, Çalışma ve Toplum, S. 70, 2021/3, 1683-1728.
- Ekmekçi, Ömer / Yiğit, Esra;** Bireysel İş Hukuku Dersleri, On İki Levha Yayınları, 2020.
- Erbek Odabaşı, Özge;** “Borç ilişkisinden Doğan Yan Yükümlerinin Edim Yükümleriyle Karşılaştırılması”, İzmir Barosu Dergisi, 85/3, 2020.
- Eren, Fikret;** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Ertas, Kudret;** Türk Hukukunda İşçinin Sadakat Borcu, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, Ankara 1982.
- Fuhlrott, Michael;** Geschäftsgeheimnisschutz durch arbeitsrechtliche Sicherungsmaßnahmen, Arbeitsrecht Aktuell-ArbR, Heft 4.

- Giyik, Abdulkaki;** “Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü ile Suçu Bildirme Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüklerin Çatışması”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 9/2, 2014, 175-214.
- Grabenwarter, Christoph;** “Recht der freien Meinungsäußerung” içinde Grundgesetz-Kommentar, ed., Theodor Maunz ve Günter Dürig, (München; C.H. Beck 2021).
- Günergök, Özcan;** “Avukatın Sır Saklama Yükümlülüğü”, AÜEHFD, 7/1-2, 2003, 655-667.
- Gürsel, İlke;** İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı, Ankara 2016.
- Kaya, Arslan;** Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, Ankara 2001.
- Kayaer, Nebahat;** “Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğünün İstisnaları”, Terazi Hukuk Dergisi, 15/170, 2020, 2032-2048.
- Korkmaz, Yakup;** “Tıbbi Konsültasyon ve Kusurun Paylaştırılması Sorunu”, TBB Dergisi, 0/140, 2019.
- Korkut, Ömer;** “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyesinin Şirkete Ait Belgelerin Kopyasını Alma Yetkisi”, EÜHFD, 10/3-4, 2006.
- Köhler, Helmut/ Bornkamm, Joachim/Feddersen, Jörn;** Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (UWG), Kommentar, 42., neu bearbeitete Auflage 2024, GeschGehG § 2 Rn.
- Lamih Çelik, Mikdad;** “Meslek Kurallarında Avukatın Sır Saklama Yükümlülüğü”, Terazi Hukuk Dergisi, 2/14, 2007, 85-92.
- Manav, Eda;** İş Hukukunda Geçersiz Fesih ve Geçersiz Feshin Hüküm ve Sonuçları, Turhan Yayınevi, Ankara 2009.
- Michèle, Stutz/Noemi, Valloni;** “Social Media im Arbeitsrecht”, içinde Social Media und Recht für Unternehmen, ed., Oliver Sattfeldbach ve Claudia Keller, (Zürich; Schulthess, 2015).
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/Astarlı, Muhittin/Baysal, Ulaş;** İş Hukuku, Genişletilmiş 7. Bası, Ankara 2022.
- Oğuzman, Kemal/ Seliçi, Özer/ Oktay Özdemir, Saibe;** Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), Filiz Kitabevi, 2021.
- Ohly, Ansgar;** Das neue Geschäftsgeheimnisgesetz im Überblick, Gewerb-licher Rechtsschutz und Urheberrecht – GRUR, 2019 Heft 5.
- Özdemir, Hayrunnisa;** “Hekimin Hukuki Sorumluluğu”, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11/1, 2016.
- Özkan Koç, Sema Deniz;** İşçinin Sır Saklama Yükümlülüğü, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- Öztürk, Berna;** İşçinin Talimatlara Uyma Borcu, On iki Levha Yayınları, İstanbul, 2021.

- Preis, Ulrich/ Seiwerth, Stephan;** “Geheimnisschutz im Arbeitsrecht nach dem Geschäftsgeheimnisgesetz”, *Recht der Arbeit(RdA)* 72/6, 2019.
- Richter, Tim;** “Das Geschäftsgeheimnisgesetz und dessen Ausstrahlung in das Arbeitsrecht”, *Arbeitsrecht Aktuell*, 11/16, 2019.
- Solmecke, Christian;** “Social Media”, içinde *Handbuch Multimedia-Rech*, ed., Thomas Hoeren, Ulrich Sieber ve Bernd Holznagel, München; C.H. Beck, 2021.
- Soyer, Polat;** *Rekabet Yasası Sözleşmesi*, (BK. md. 348-352), Ankara 1994.
- Şen, Ersan/Bodur, Fatma Betül;** “İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi İçtihadında Avukatın Sır Saklama Yükümlülüğünden Kaynaklanan İmtiyazlar”, *TBB Dergisi*, 0/138, 2018, 9-37.
- Törenli Çakıroğlu, Maral;** “Hekimin Borçlarından Özel Olarak Sır Saklama Borcu”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12/2, 2010, 159-181.
- Ulber, Daniel;** “Whistleblowing und der EGMR”, *Neue Zeitschrift für Arbeitsrecht(NZA)*, 28/17, 2011.
- Ugan Çatalkaya, Deniz;** *İş Hukukunda Ölçülülük İlkesi*, Beta Yayınları, İstanbul, 2019.
- Uşan, Fatih;** *İş Sırrının Korunması (Sır Saklama ve Rekabet Yasası)*, Seçkin Yayınevi, 2003.
- Wildhaber, Isabelle / Hänsenberger, Silvio;** “Kündigung wegen Nutzung von Social Media”, içinde *Recht im digitalen Zeitalter*, ed., Lukas Gschwend vd., Zürich, Dike Verlag, 2015.
- Yeşiltepe, Salih Önder;** *Ticari Sır- İş Sırrı*, Doç. Dr. Mehmet Somer Anısına Armağan, MÜHFHAD, Armağan Özel Sayısı, İstanbul 2006.

Onüçüncü Bölüm

İŞÇİNİN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNÜN SINIRLANDIRILMASI

*Dr. Öğr. Üyesi Aybüke KARACA YAĞCI * ***

I. GENEL BİLGİ

İfade özgürlüğü, kişinin sahip olduğu temel haklardan biri olup aynı zamanda demokratik toplumların gelişmesi ve ilerlemesi için vazgeçilemez bir unsurdur. Demokratik toplumun bir gereği olarak ifade özgürlüğünün özel hukuk ilişkilerinde, bu bağlamda işçi – işveren ilişkisinde uygulanacağından şüphe etmemek gerekir. İfade özgürlüğünün işçiler için geçerli olmaması ya da sadece sınırlı bir ölçüde geçerli olması, ifade özgürlüğünün üstün önemi ile de bağdaşmayacaktır. Ancak, bir işçinin görüşlerini ifade etmesi işverenin veya başka bir işçinin meşru menfaatlerine zarar veriyorsa, işçi ifade özgürlüğünü kısıtlama olmaksızın kullanamaz. Çalışmamızda işçinin ifade özgürlüğü ve sınırları, güncel Türk – Alman Hukuku içtihatları, öğreti görüşleri ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ışığında incelenecektir.

II. İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

Günümüzde kişinin özel hayatında duygu ve düşüncelerini ifade etmesi demokratik toplumların vazgeçilmez unsuru olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda işçinin de iş yaşamında işverene ve işyerine yönelik ya da toplumsal olaylara ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade edebilmesi çalışma yaşamı açısından oldukça önemlidir. Düşünce özgürlüğü olarak adlandırdığımız bu hak, kişinin serbestçe bilgilere ulaşabilmesi, edindiği düşünce ve kanaatlerden dolayı kınanmaması ve bunları dış dünyayla farklı yollarla paylaşabilmesidir¹.

* Marmara Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.

** Çalışmamız, Gedik Üniversitesi Hukuk Fakültesi kapsamında 17.11.2023 tarihinde düzenlenen Cumhuriyetimizin 100. Yılında Özel Hukuk sempozyumunda sözlü olarak sunulan “İşçinin İfade Özgürlüğünün Tarihsel Gelişim Süreci” başlıklı sözlü tebliğden türetilmiştir.

¹ **Öktem Songu, Sezgi;** “İşçinin İfade Özgürlüğü”, İş Hukukuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri 21. Toplantısı, İstanbul, 120; **Heper, Hande;** “Düşünceyi Açıklama Hakkının Ça-

rı dikkate alınmalı, işçinin ifadeyi kullanmaktaki amacı, niyeti, işverene zarar verme kastının olup olmadığı, işçinin ifadeyi kullanmadan önce tahrik edilip edilmediği, bir anlık söylenen bir ifade mi yoksa kasıtlı olarak mı söylendiği, işçinin sonra pişmanlık duyup duymadığı, işçinin özür dilemesi gibi ifadenin arka planı da göz önünde tutulmalı, olay anlamsal bütünlük kapsamında değerlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Alp, Mustafa;** Çalışanın İşvereni ve İş Arkadaşlarını İhbar Etmesi (Whistleblowing), İstanbul 2013.
- Alpagut, Gülsevil;** “İşçinin Sadakat Borcu ve Türk Borçlar Kanunu ile Getirilen Düzenlemeler”, Sicil İş Hukuku Dergisi, 2012/1, S. 25.
- Arslan Ertürk, Arzu;** Türk İş Hukukunda İşçinin Sadakat Borcu, İstanbul 2010.
- Astarlı, Muhittin;** “İş İlişkinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı”, Yargıtay’ın İş ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2015.
- Aydın, Fatih;** İşçinin Sosyal Medya Paylaşımlarının İş Sözleşmesinin Feshine Etkisi, Ankara 2022.
- Bauer, Jobst-Hubertus/Günther, Jens;** “Kündigung wegen beleidigender Äußerungen auf Facebook”, NZA 2013.
- Baysal Ulaş;** İşçinin Yetersizliğinden Kaynaklanan Geçerli Sebep İle İş Sözleşmesinin Feshi, Ankara 2011.
- Berkowsky, Wilfried;** “Die verhaltensbedingte Kündigung - Teil 1”, NZA-RR 2001.
- Birben, Erhan;** “İşçinin Özel Yaşamı Nedeniyle İş Sözleşmesinin Feshi”, İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar II, Ekim 2016.
- Burr, Steffen;** “Kündigung wegen unternehmensschädlichen Facebook-Postings”, NZA-Beilage 2015.
- Caniklioğlu, Nurşen;** “İş Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı”, Yargıtay’ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 2017, İstanbul 2019.
- Civan, Ersun;** İşçinin Yan Yükümlülükleri, İstanbul 2021.
- Çalışkan Yıldırım, Ash/Uğur, Ömer;** “İşveren Bakımından Fesih Sebebi Olarak İşçinin Sosyal Medya Kullanımları”, İstanbul Hukuk Mecmuası 80/4.
- Çelik Nuri/Caniklioğlu, Nurşen/Canbolat, Talat/Özkaraca, Ercüment;** İş Hukuku Dersleri, 36. Bası., İstanbul 2023.
- Dönmezkuş, Dilara;** Temel Hakların Yatay Etkisi ve İfade Özgürlüğü, İstanbul 2021.

- Dulay Yangın, Dilek;** “İşyerinde Dini Sembollerin Kullanımı (Karar İncelemesi)”, Çalışma ve Toplum, 2019/3.
- Dzida, Boris/Hohenstatt, Klaus-Stefan;** “Tendenzschutz nur gegenüber Tendenzträgern?”, NZA 2004.
- Ekmekçi, Ömer/Yiğit, Esra;** Bireysel İş Hukuku Dersleri, 3. Bası, İstanbul 2021.
- Erdoğan, Gülnur;** İşyerinde İfade Özgürlüğü, Ankara 2017.
- Eyrenci, Öner/Taşkent, Savaş/Ulucan, Devrim/Baskan, Esra;** İş Hukuku, İstanbul 2020.
- Fezer, Karl-Heinz/Büscher, Wolfgang/Obergfell, Eva Inés;** Kommentar zum Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (UWG), 3. Auflage 2016.
- Fuhlrott, Michael/Oltmanns, Sönke;** “Social Media im Arbeitsverhältnis – Der schmale Grat zwischen Meinungsfreiheit und Pflichtverletzung”, NZA 2016.
- Gallner, Inken/Mestwerdt, Wilhelm/Nägele, Stefan;** Kündigungsschutzrecht, Handkommentar, 7. Auflage 2021.
- Heper Hande;** “Düşüncüyü Açıklama Hakkının Çalışma Yaşamındaki Görünümü: İşçinin İfade Özgürlüğü”, Çalışma ve Toplum (İfade Özgürlüğü).
- Heper, Hande;** İş İlişkinde İşçinin İradesi, Ankara 2022 (İşçinin İradesi).
- Hinrichs, Lars/Hörtz, Martin;** “Web 2.0: Bild’ Dir Deine Meinung – auf Kosten des Arbeitgebers?”, NWJ 2013.
- Howald, Bert;** “Meinungsfreiheit im Arbeitsverhältnis”, ArbRAktuell 2013.
- Hülsmann, Marie- Luisa;** “Grenzen der Meinungsäußerungsfreiheit im Arbeitsverhältnis”, RdA 2022, Heft 4.
- Junker, Abbo;** Grundkurs Arbeitsrecht, 21. Auflage, München 2022.
- Kar, Bektaş;** “İşçinin İfade Özgürlüğü ve İş Sözleşmesine Yansımaları”, Prof. Dr. Turhan Esener III. İş Hukuku Uluslararası Kongresi, 19-21 Nisan 2018, Ankara 2021.
- Koch, Ulrich;** Schaub/Koch, Arbeitsrecht von A-Z, 27. Auflage 2023.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/Astarlı, Muhittin/Baysal, Baysal;** İş Hukuku, 6. Bası, Ankara 2014.
- Okur, Zeki;** “İş Hukukunda İşçinin Düşüncüyü Açıklama Özgürlüğü”, Kamu-İş Dergisi, C. 8, S. 4, Y. 2006.
- Öktem Songu, Sezgi;** “İşçinin İfade Özgürlüğü”, İş Hukukuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri 21. Toplantısı, İstanbul (İfade Özgürlüğü).
- Öktem Songu, Sezgi;** Anayasal Bir Temel Hak Olarak İfade Özgürlüğünün İşçi Açısından İşyerindeki Yansımaları, DEHFD, C. 15, Y. 2013 (İşyeri Yansımaları).
- Öztürk, Berna;** İşçinin Talimatlara Uyuma Borcu, İstanbul 2021.

- Picker, Christian;** “Politischer Extremismus als Herausforderung für Gesamtrechtsordnung und Arbeitsrecht – Teil II”, RdA 2021, Heft 1.
- Savaş Kutsal, Fatma Burcu/ Kolan, Selen;** “Paylaşmadan Önce Dikkat! İşçilerin İşyeri Dışında Sosyal Medya Kullanımları Üzerine Hukuki Bir Değerlendirme”, İSGHD, C. 16, S. 62, Y. 2019.
- Scheid, Anja/Klinkhammer, Patrick;** “Kündigung wegen beleidigender Äußerungen des Arbeitnehmers in sozialen Netzwerken”, ArbRAktuell 2013.
- Schmidt, Ingrid;** Erfurter Kommentar zum Arbeitsrecht, 24. Auflage 2024, GG Art. 5.
- Schmidt, Kristina;** Küttner Personalbuch 2023, 30. Auflage 2023.
- Schuster, Doris-Maria;** “BAG, Urteil vom 5.12.2019 – 2 AZR 240/19, Ordentliche Kündigung wegen Schmähkritik”, ArbR Aktuell 2020.
- Spielberger, Marc;** “Kündigung wegen außerdienstlichen Verhaltens”, ArbRAktuell 2019.
- Süzek, Sarper;** İş Hukuku, 21. Bası, İstanbul 2021.
- Tanör, Bülent/Yüzbaşıoğlu, Necmi;** 1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku, 20. Bası, İstanbul 2020.
- Tolu Yılmaz, Hazal;** “İşçinin Sakalını Kesmeyi Reddetmesi Nedeniyle İş Sözleşmesinin Feshi”, İnüHFD 12(2), 2021.
- Ugan Çatalkaya, Deniz;** İş Hukukunda Ölçülülük İlkesi, İstanbul 2019.

Ondördüncü Bölüm

İŞÇİNİN İLETİŞİMİNİN İZLENMESİ

*Doç. Dr. Canan ERDOĞAN **

I. GENEL BİLGİ

İçinde bulunduğumuz teknolojik çağda, işverenlerin işçilerin iletişimlerini izlemesi giderek kolaylaşmıştır. İşveren yönetim ve mülkiyet hakkı kapsamında, kural olarak işçilerine temin ettiği telefon gibi iletişim vasıtalarını iş amaçlı kullanıp kullanmadığını denetleme hakkına sahiptir. Bunun işveren açısından bazı işletmesel faydaları vardır. Ancak işçinin iletişiminin izlenmesine ilişkin hak, sınırsız değildir. Zira, kişilerin telefonlarının izlenmesi hem özel hayat hakkına hem de haberleşmenin gizliliğine müdahale teşkil etmektedir. Bu nedenle, iki tarafın menfaatleri arasında denge sağlanabilmelidir. İşyeri ve özel telefonlar arasında bir ayırım yapılması gerekmektedir. İşçi işyeri telefonlarının işveren tarafından denetlenebileceği beklentisi içinde olabilir. Ayrıca işveren işyeri telefonlarının özel amaçlı kullanılıp kullanılmayacağına ilişkin talimat verme yetkisine sahiptir. Bu talimatların ölçülü olması da gerekir.

İşçinin iletişimi izlenmeden önce işçiye konuya ilişkin ayrıntılı bilgi verilmelidir. Bilgilendirme sonrasında da işçiden geçerli bir rızanın alınması gerekir. Aksi halde iletişimin izlenmesi hukuka aykırı olacağı gibi, bu yollarla elde edilen deliller de hukuka aykırı yollardan elde edilmiş delil niteliğinde olacaktır.

Çalışmamızda, kişi, kişilik ve kişilik hakkına kısaca yer verdikten sonra, işverenin yönetim hakkında değinilecek ve ayrıca işçinin telefonunun izlenmesi, izleme ve gözetlemenin etkisi ve konuyla ilgili ilkelerinden söz edilecektir. Ardından da işverenin yönetim hakkı kapsamında bahsedilecektir. Genel kavramlardan bahsedildikten sonra işçilerin telefonlarının izlenmesinin işçi üzerindeki olumlu-olumsuz yönleri ortaya konulup, son olarak izleme eylemini hukuka uygun hale getiren nedenlere değinilecektir. Çalışmamızda, konular temel eserin ve çalışma konumuzun amacı ve kapsamına uygun olduğu ölçüde ele alınmıştır.

* Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.

konu hakkında rıza vereceğine dair ayrıntılı bir bilgi vermelidir ve rıza işçinin özgür iradesiyle verilmelidir.

Son olarak işçinin iletişimi izlenirken ölçülülük ilkesine uygun hareket edilmesi gerekir. Ölçülülük ilkesine uyulmuş olduğunu söylemek için, uygunluk, gereklilik ve orantılılık ilkesine uyulup uyulmadığı da incelenmelidir. Ayrıca işveren işçiye ait bilgileri izleme yoluyla elde ederken dürüstlük kuralına uygun olarak hareket etmelidir.

KAYNAKÇA

- Akipek, Jale/Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya**, Türk Medeni Hukuku, Birinci Cilt, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, 12. Baskı, İstanbul 2015.
- Aksoy, Hüseyin Can**, Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması, Ankara 2010.
- Alder, Stoney G. / Schminke, Marshall/ Noel, W. Terry/ Kuenzi, Maribeth**, Employee Reactionsto Internet Monitoring: The Moderating Role of Ethical Orientation, Journal of Business Ethics (2008) 80, s.481-498.
- Alp, Mustafa**, Ölçülülük İlkesinin Özel Hukuk ve İş Hukuku'nda Özellikle Hizmet Akdinin Feshinde Uygulanması, Yasa Hukuk İçtihat ve Mevzuat Dergisi, Ocak 1999/12, C.17 S.205, s.1519-1534.
- Ariss, S. Sonny**, Computer Monitoring: Benefits and Pitfalls Facing Management, Information & Management, 39, 2002, s.553-558.
- Arpacı, Abdülkadir**, Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler), 2. Baskı, İstanbul 2000.
- Ayan, Mehmet/ Ayan, Nurşen**, Kişiler Hukuku, 6. Baskı, Konya 2014.
- Aydemir, Muzaffer**, İşyerinde Mahremiyet Olgusu, İstanbul 2012.
- Aydın, Ufuk**, İş Hukukunda İşçinin Kişilik Hakları, Eskişehir 2002.
- Aydın, Fatih**, İşçinin Sosyal Medya Paylaşımlarının İş Sözleşmesinin Feshine Etkisi, Ankara 2022 (Sosyal Medya).
- Başalp, Nilgün**, Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması, Ankara 2004.
- Bayreuther, Frank**, Videoüberwachung am Arbeitsplatz, NZA 2005, s.1038-1044.
- Botan, Carl**, Communication Work and Elektronic Surveillance: A Model for Predicting Panoptic Effects, Communication Monography, Vol.63, Issue 4, 1996, s.293-313.
- Cripps, Alison**, Workplace Surveillance, New South Wales Council for Civil Liberties, November 2004, s.2-19.
- Çelik, Nuri/Caniklioğlu, Nurşen/Canbolat, Talat/Özkaraca, Ercüment**, İş Hukuku Dersleri, 35. Baskı, İstanbul 2022.

- Çetin, Erva**, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 8-11. Maddeleri Bağlamında Çalışanların Hakları, İstanbul 2015.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan**, Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, 16. Baskı, İstanbul 2015.
- Erdoğan, Canan**, İşçilerin E-Posta Hesaplarının İşveren Tarafından İncelenmesi Hakkındaki 24.03.2016 Tarihli ve 2013/4825 Başvuru Numaralı Anayasa Mahkemesi Kararı Üzerine, Legal İSGHD, C. 14, S.55, Y.2017, s.1351-1386 (Anayasa Mahkemesi Kararı).
- Erdoğan, Canan**, Kişilik Hakkı Kapsamında İşçilerin İzlenmesi ve Gözetlenmesi, Ankara 2017.
- Ertürk, Şükran**, İş İlişkisinde Temel Haklar, Ankara 2002.
- Frost**, <http://smallbusiness.chron.com/consequences-workplace-surveillance-11814.html>, (11.11.2023).
- Göktaş, Seracettin**, Türk İş Hukukunda İşverenin İşçinin Özel Yaşamına Saygı Borcu, Anayasa Yargısı, C.38, S.2, (2021), s.1-55.
- Gürsel, İlke**, Kişisel Verilerin Korunması Hakkının İşçi ve İşveren İlişkisine Etkisi, LİSGHD, C.13, S.50, s.763-848. **(Kişisel Veri)**.
- Gürsel, İlke**, İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı, Ankara 2016.
- Hauschka, Christoph E.**, Zusatzlicher Schutz bei Telefon- und Videoüberwachung, Corporate Compliance Handbuch der Haftung Vermeidung im Unternehmen, Münih 2010, 2. B.
- Helvacı, Serap**, Gerçek Kişiler, 4. Baskı, İstanbul 2012.
- Helvacı, Serap/Erlüle, Fulya**, Medeni Hukuk, 2. Baskı İstanbul 2011.
- Hören, Thomas/Sieber, Ulrich/Holznagel, Bernd**, Handbuch Multimedia Recht, Münih 2014.
- Keser, Hakan**, İşçi Davranışları Kapsamında İşçinin Talimatlara Aykırı Bilgisayar, İnternet ve Cep Telefonu Kullanımı Sebebi ile İş Sözleşmesinin İşverence Feshedilmesi, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, C. 16, S. 62, 2019, s.445-490.
- Kopp, Kevin P.**, Electronic Communications In The Workplace: E-mail Monitoring and The Right of Privacy, Seton Hall Constitutional Law Journal, Vol.8, 1997-1998, s.861-890.
- Köseoğlu, Ali Cengiz**, İş Sözleşmesini İşçiden Kaynaklanan Nedenlerle Bildirimli Feshi, İstanbul 2011.
- Küzeci, Elif**, Kişisel Verilerin Korunması, Ankara 2010.
- Lee, Samatha/Kleiner, Brian H.**, Electronic Surveillance in the Workplace, Management Research News, Vol. 26, No. 2/3/4, 2003, s.72-81.

- Manav, A. Eda**, İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması, GÜHFD, C.XIX, Y.2015, S.2.
- Meier, Brittany**, Panopticon Dreams: The Nightmarish Effects of Workplace Surveillance, <http://www.ethicapublishing.com/6CH7.htm>.
- Mengel, Anja**, Compliance und Arbeitsrecht, Münih 2009, 1.Auflage.
- Mignin, Robert J./BartA. Lazar/JoshM. Friedman**, İşyerinde Özel Yaşama İlişkin Sorunlar: 11 Eylül Sonrası Bakış Açısı, (Çev. K. Ahmet Sevimli), A.Can Tuncay'a Armağan, İstanbul 2006, s.361-383.
- Moll, Wilhelm**, Münchener Anwalts Handbuch Arbeitsrecht, Münih 2012, 3.B.
- Oğuzman, M.Kemal/Seliçi, Özer/Oktay Özdemir, Saibe**, Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 15. Baskı, İstanbul 2015.
- Okur, Zeki**, İşyerinde İşçinin Bilgisayar ve İnternet'i Özel Amaçlı Kullanımının İş İlişkisine Etkisi, Kamu-İş, C.8, S.2/2005, s.47-75. (**Bilgisayar**).
- Okur, Zeki**, Yeni Teknoloji ve İş Hukuku, Çimento İşveren Dergisi, Mayıs 2006, s.4-19. (**Teknoloji**).
- Okur, Zeki**, Türk İş Hukuku'nda İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı, Prof. Dr. Tankut Centel'e Armağan, İÜHF, İş Dünyası ve Hukuk, İstanbul 2011, s.368-409. (**Kişisel Veri**).
- Özdemir, Erdem**, İnternet ve İş Sözleşmesi: Yeni Teknolojilerin İş İlişkisine Etkileri Üzerine, Sicil Dergisi, Haziran 2008, Y.3 S.10, s.13-24. (**İş İlişkisine Etkileri**).
- Richardi, Reinhad/Wissmann, Hellmut/Wlotzke, Otfried/Oetker, Harmut**, Münchener Handbuch zum Arbeitsrecht, Band 1, Individual arbeitsrecht, 3.B, 2009.
- Savaş, F. Burcu**, İş Hukukunda "Siber Gözetim", Çalışma ve Toplum, 2009/3, 97-131.
- Senyen Kaplan, Emine Tuncay**, Bireysel İş Hukuku, 13. Bası, Ankara 2023.
- Serozan, Rona**, Medeni Hukuku, Genel Bölümler, Kişiler Hukuku, 6.B, İstanbul 2015.
- Sevimli, K. Ahmet**, İşçinin Özel Yaşam Hakkı Bağlamında İşçi-İşveren İlişkisi, Sicil Dergisi, Haziran 2008, Y.3 S.10, s.53-79. (**İşçi-İşveren İlişkisi**).
- Sevimli, K. Ahmet**, İşçinin Özel Yaşamına Müdahalenin Sınırları, İstanbul 2006.
- Simitis, Spiros**, Bundesdatenschutzgesetz, 7.B, 2011.
- Süzek, Sarper**, İş Hukuku, 12. Baskı, İstanbul 2016.
- Şahlanan, Fevzi**, Karar İncelemesi, Tekstil İşveren, S.383, 2012, s.2-8.
- Şener, Esat**, Kişinin (Şahsın) Hukuku, Ankara 1997.
- İnan, Ali Naim**, Medeni Hukuk, 2. Baskı (1.Basıdan tıpkı basım), Ankara 2005/II.
- Tekergül, Mehmet**, İşyerinde Elektronik Gözetim Uygulamaları, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2010.

- Kaplan**, Emine Tuncay, İşverenin Koruma ve Gözetme Borcunun Kapsamı, Kamu-İş; C.7, S.2, 2003, s.2-16 (**Tuncay, Kapsam**).
- Uncular, Selen**, İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması, Ankara 2014.
- Uşan, M. Fatih/Erdoğan, Canan**, İş Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2023.
- Verstejl, Ludger-Anselm**, Telefonatenerfassung im Betrieb Kein Grund zu Orwellscher Beschwörung, NZA 1987, 7-10.
- Yaman, Melike**, İşverenin İşçinin İletişimini Denetlemesi ve Bu Faaliyetlerin Hukuka Uygunluğunun Değerlendirilmesi, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.5, S.1, Nisan 2020, s.3527-3553.
- Yılmaz, Gözde**, Elektronik Performans İzleme Sistemlerinin Çalışanlar ve İşletmeler Üzerindeki Etkileri, İTÜSBD, S.7, Y.4 Bahar 2005/1, s.1-19.

Onbeşinci Bölüm

İŞÇİNİN İNTERNET KULLANIMININ VE E-POSTASININ DENETLENMESİ

*Dr. Öğr. Üyesi Duygu ÇELEBİ DEMİR **

I. GENEL BİLGİ

Teknolojik alanda yaşanan gelişmeler diğer pek çok alanı etkilediği gibi çalışma hayatını da etkisi altına almıştır. Dijitalleşmeyle birlikte işyerinin tasarımı, yeni çalışma modelleri, çalışma şekillerinde değişiklikler meydana gelmiştir. Zira, gelişen teknolojiyle birlikte internet kullanımı artmış ve bilgiye erişim imkânı oldukça kolaylaşmıştır¹. İnternet kullanımının artması, e-posta kullanımını da yaygınlaştırmış ve e-posta bugün için en çok kullanılan iletişim araçlarından biri haline almıştır.

Günlük hayatın bir parçası haline gelen internet ve e-posta kullanımı, teknolojinin gelişimine bağlı olarak günümüzde kişisel hayatın yanında iş hayatının da vazgeçilmez bir parçasını oluşturmaktadır. Sözü edilen iletişimin ucuz olması, kullanımının kolaylığı ve hızlı veri aktarım olanağı sunması işyerlerinde internetin yaygın kullanımına sebep olmuştur². İnternet kullanım yoğunluğu işçilerin internete erişimini kolaylaştırmıştır. Bunun sonucu olarak internet kullanımının iş ilişkisi üzerinde olumlu-olumsuz yadsınamayacak bazı etkileri ortaya çıkmıştır.

Hızla gelişen teknolojiyle beraber artan internet ve e-posta kullanımı, bir yandan çalışma hayatında işlerin daha hızlı ve düzenli yapılmasını sağlarken, diğer taraftan belgelerin kolay hazırlanmasına ve saklanmasına imkânı tanı-

* Çankırı Karatekin Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı

1 TÜİK'in 29.08.2023 tarihinde yayımlanmış olduğu istatistiğe göre internet kullanım oranı, 16-74 yaş grubundaki bireylerde 2022 yılında %85,0 iken 2023 yılında %87,1 olmuştur. Cinsiyet ayrımında 2023 yılında İnternet kullanım oranı; erkeklerde %90,9, kadınlarda %83,3 olarak tespit edilmiştir.

2 **Özdemir, Erdem;** "İnternet ve İş Sözleşmesi: Yeni Teknolojilerin İş İlişkinine Etkileri Üzerine", Sicil İş Hukuku Dergisi, Sayı:10, Haziran 2008, 13.

ğinde hatırlatma ve uyarılarda bulunulması, internet ve e-posta kullanımına orantılı müdahale etmesi, kurallara uymamasının yaptırımının açıklanması, savunma imkanının verilmesi gerekmektedir. İşverenin gerek internet gerekse e-posta kullanımına ilişkin gerçekleştireceği denetim yetkisinin kapsamı ne olursa olsun, sözü edilen yetkinin kullanılması veri koruma hukuku bakımından aynı zamanda bir kişisel veri işleme faaliyeti meydana getirmektedir. Bu bağlamda işyerinde gerçekleştirilen denetimin işveren amacı bakımından gerekli olması durumunda gözetleme yoluna gidilebilir. Belirli, açık ve meşru amaçlar doğrultusunda kişisel veriler toplanmalı ve işverenin faaliyetlerinin açık ve net olması gerekmektedir. İşveren tarafından gerçekleştirilen denetim ister mesleki amaçlı ister özel amaçlı kullanımı gözetlesin, her durumda veri koruma hukukuna egemen olan temel ilkelere bağlı kalınması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Akbıyık, Taliye/Gönülaçan, Ayşenur;** “Yargıtay Kararları Işığında Sanal Kaytarma Nedeniyle İş Sözleşmesinin Feshi”, Karatahta İş Yazıları Dergisi, Sayı:16, Mayıs 2020.
- Arslan Durmuş, Seda;** “İşçinin Özel Yaşamının İş İlişisine Etkisi”, DEÜHFD, Cilt:25 Sayı: 42, Yıl:2020, 135-168.
- Arslan Öncü, Gülay;** Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-8, Ankara 2019
- Arslan Ertürk, Arzu;** Türk İş Hukukunda İşçinin Sadakat Borcu, İstanbul 2010
- Aydın, Fatih;** İşçinin Sosyal Medya Paylaşımlarının İş Sözleşmesinin Feshine Etkisi, Ankara, 2022.
- Aydın, Ufuk/ Özkalp, Enver/ Teleki, Seda;** “Sapkın Örgütsel Davranışlar ve Çalışma Yaşamında Yeni Bir Olgu: Sanal Kaytarma (Cyberloafing) ve İş İlişkilerine Etkileri”, Çimento İşverenleri Sendikası Dergisi, Mart 2012
- Baycık, Gaye;** İş Hukukunda Yenilik Doğuran Haklar, Ankara 2011.
- Bayram, Fuat;** “İşyerinde Özel Amaçlarla İnternet Kullanımı (Sanal Kaytarma-Cyberloafing)”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Yıl:2014, Cilt: 20, Sayı:1, Özel Sayı, Prof. Dr. Ali Rıza Okur’a Armağan.
- Beytar, Erbil;** İşçinin Kişiliğinin ve Kişisel Verilerinin Korunması, İstanbul 2018.
- Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz;** “İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunmasına İlişkin Sorunlar ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu”, İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar, İstanbul 2017, 19-101, (Kişisel Verilerin Korunması).
- Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz;** “The Effects of Utilization of Social Media By Workers on Labor Law” PressAcademia Procedia (PAP), Volume:7, 2018, (The Effect)

- Çelik, Nuri/Caniklioğlu, Nursen/Canbolat, Talat/Özkaraca Ercüment;** İş Hukuku Dersleri, 36. Bası, İstanbul 2023.
- Doğan, Murat;** İnternette Şahsiyet Hakkının İhlali ve Korunması, Ünal Tekinalp'e Armağan, C. 2, 2003.
- Dönmez, Utku/Okutan, Bilge;** Yargıtay Kararları Işığında Sosyal Medya ve İş İlişkisi, İstanbul 2019.
- Dursun Ateş, Sevgi;** İşverenin Yönetim Hakkı, Ankara 2019.
- ECHR, 12.01.2016 – 61496/08 – 5.9.2017- 61496/08- CASE OF BĂRBULESCU v. ROMANIA.
- ECHR, 5.9.2017- 61496/08- CASE OF BĂRBULESCU v. ROMANIA, [https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:\[%22001-177082%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:[%22001-177082%22]).
- Engin, E. Murat;** Türk İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda İşveren, 1993.
- Erdoğan, Canan;** “İşçilerin E-posta Hesaplarının İşveren Tarafından İncelenmesi Hakkındaki 24.03.2016 Tarihli ve 2013/4825 Başvuru Numaralı Anayasa Mahkemesi Kararı Üzerine”, Legal İHSGHD, Sayı: 55, Cilt: 14, 2017
- Gemalmaz, H. Burak;** Çalışanların İnternet İletişiminin İşverence İzlenmesi Özel Yaşam Hakkına Aykırı Mıdır?: AİHM Büyük Dairenin 5 Eylül 2017 Tarihli Barbulescu Kararı, yayın tarihi 9.9.2027, Lexpera Blog.
- Göktaş, Seracettin;** “Türk İş Hukukunda İşverenin İşçinin Özel Yaşamına Saygı Borcu”, Anayasa Yaygısı, Cilt:38, Sayı:2 (2021)
- Grützner/Jakob,** Internetnutzung am Arbeitsplatz, Compliance von A-Z 2. Auflage 2015
- Gürsel, İlke;** İşçinin Kişisel Verilerinin Kullanılması Hakkı, (Kişisel Verilerin Kullanılması Hakkı), Ankara 2016.
- Gürsel, İlke;** “Kişisel Verilerin Korunması Hakkının İşçi ve İşveren İlişkisine Etkileri”, Legal İHSGHD, Cilt:13, Sayı:50, Yıl: 2016, (İşçi ve İşveren İlişkisine Etkisi).
- Güzel, Ali;** “İş Hukukunda Yetki ve Özgürlük”, Prof. Dr. Turhan Esener'e Armağan, C. I., Ankara 2016.
- Hozar, Nağme N.;** “Özel Amaçla İnternet ve E-posta Kullanımının İş İlişkisine Etkisi”, Sicil İş Hukuku Dergisi, Eylül 2007
- ILO, Workers' Privacy Part II: Monitoring and Surveillance in the Workplace, (Monitoring), Michael Jankaish, Conditions of Work Digest, Vol. 12, No: 1, Geneva 1993.
- Kandemir, Murat;** İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Tele Çalışma, Legal Yayıncılık, İstanbul 2011
- Karaahmetoğlu, Atanur;** “İşçinin Kişisel İnternet Kullanımının İş İlişkisi ve İşverenin Kişilik Haklarına Etkisi”, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl:2020, Cilt:5, Sayı:9

- Keser, Hakan;** “İşçi Davranışları Kapsamında İşçinin Talimatlara Aykırı Bilgisayar, İnternet ve Cep Telefonu Kullanımı Sebebi İle İş Sözleşmesinin İşverence Feshedilmesi”, *Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, C. 16, S. 62, 2019, 445-490.
- Koch, Ulrich;** *Internetnutzung*, im *Schaub/Koch, Arbeitsrecht von A-Z* 27. Auflage 2023, https://016a1bd0e3cab9faf1500f1134a3b63d150fda46.vetisonline.com/Dokument?vpath=bibdata%2Flex%2Farbrlex_27%2Fcont%2Farbrlex.internetnutzung.htm&pos=2&hlwords=on
- Kuşku, Çisem;** İşverenin, İşçinin İnternet ve E-posta Kullanımına Müdahalesi ve İşçinin Kişilik Hakları, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı, İstanbul 2008
- Küzeci, Elif;** *Kişisel Verilerin Korunması*, 3. Baskı, Ankara 2019
- Manav, A. Eda;** “İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. XIX, S. 2, 2015, 95-136.
- Mengel, Anja;** § 7. Datenschutz und Kontrolle am Arbeitsplatz, im *Compliance und Arbeitsrecht* 2. Auflage 2023.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/Astarlı, Muhittin/Baysal, Ulaş;** *İş Hukuku*, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2014.
- Narmanlıoğlu, Ünal;** “Ferdî İş İlişkisinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı Açısından Yargıtayın 2000 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi”, *Yargıtayın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2000*, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi, Ankara, 2002.
- Oğuz, Habip;** *İnternet Ortamında Kişilik Haklarının İhlali ve Korunması*, Adalet Yayınevi, Ankara 2010.
- Okur, Zeki;** İşyerinde İşçinin Bilgisayar ve İnternet’i Özel Amaçlı Kullanımının İş İlişkisine Etkisi, (İnternetin Özel Amaçlı Kullanımı), *Kamu-İş*, C. 8, S. 2, 2005
- Okur, Zeki;** *Yeni Teknoloji ve İş Hukuku*, Çimento İşveren Dergisi, (Yeni Teknoloji), Mayıs 2006
- Okur, Zeki;** *İş Hukuku’nda Elektronik Gözetleme*, İstanbul 2013.
- Öktem Songu, Sezgi;** “İşçilerin İşyerinde Özel Amaçlı İnternet ve E-posta Kullanımına İşverenin Müdahalesi”, Prof. Dr. Sarper Süzek’e Armağan, Cilt I, Beta Yayıncılık, İstanbul 2011
- Özdemir, Erdem;** “İnternet ve İş Sözleşmesi: Yeni Teknolojilerin İş İlişkisine Etkileri Üzerine”, *Sicil İş Hukuku Dergisi*, Sayı:10, Haziran 2008
- Özdemir, Hayrunnissa;** “İşyerinde İşçilerin İzlenmesi ve İşçinin Kişilik Haklarının Korunması”, *EÜHFD*, C. XIV, S. 1-2, 2010, (İşçilerin İzlenmesi).
- Özkaraca, Ercüment;** “İş Sözleşmesinin İş İçin Tahsis Edilen Bilgisayarın Özel Amaçla Kullanımı Nedeniyle Feshine Dair Alman Federal İş Mahkemesi Kararı”, *MÜHF-HAD*, C.14, Sayı:3, 2008, 299-307.

- Petri, Dirk;** § 5 IT-Arbeitsstrafrecht im IT-Arbeitsrecht (Herausgegeben Stefan Kramer), 3. Auflage 2023, C. H. Beck.
- Reichold, § 55 Arbeits- und Ordnungsverhalten, im Münchener Handbuch zum Arbeitsrecht, Band 1: Individualarbeitsrecht I 5. Auflage 2021.**
- Savaş, Fatma;** “İş Hukukunda Siber Gözetim”, Çalışma ve Toplum Dergisi, Sayı:22, 2009,
- Sevimli, Kamil Ahmet;** İşçinin Özel Yaşamına Müdahalenin Sınırları, İstanbul 2006, (Özel Yaşam).
- Sevimli, Ahmet;** “İşyerinde İzleme ve Gözetleme Uygulamaları”, İstanbul Barosu Çalışma Hukuku Komisyonu ve Galatasaray Üniversitesi 2008 Yılı 12. Toplantı Notları, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2009, (İzleme ve Gözetleme Uygulamaları).
- Soyer, Polat;** İş Görme Borcu, İzmir 1979, Yayınlanmamış Doktora Tezi
- Sur, Melda;** “Çalışanın E-Postasına İşveren Tarafından Girilmesi”, Sicil İş Hukuku Dergisi, Sayı:44, 2020.
- Süzek, Sarper;** “İşverenin Yönetim Hakkı ve Sınırları”, Prof. Dr. Metin Kutal’a Armağan, Ankara 1998, 225-232.
- Süzek, Sarper;** İş Hukuku, 21. Baskı, Beta Basım, İstanbul 2021
- Şahlanan, Fevzi;** “İşyerinde İşverence Sağlanan Bilgisayarı İşle İlgisi Olmayacak Şekilde Kullanma – Hakkı Fesih (Karar İncelemesi)”, Tekstil İşveren Dergisi, Mart 2010
- Taşkent, Savaş;** İşverenin Yönetim Hakkı, İstanbul 1981.
- Tekergül, Mehmet;** “İşyerinde Elektronik Gözetim Uygulamaları”, Sicil İş Hukuku Dergisi, Eylül 2011
- Uncular, Selen;** Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve AB Genel Veri Koruma Tüzüğü Kapsamında İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması, Ankara 2018.
- Uncular, Selen;** “Teknolojinin Etkisiyle Dönüşen İş İlişkisinde Giriş Kontrol Sistemleri, Yer Belirleme Sistemleri ve Sosyal Medya Vasıtasıyla İzleme”, Çalışma ve Toplum Dergisi, 2020/3
- Uyaroğlu, Osman;** “İşyerinde Özel Amaçlı İnternet Kullanımının İş Sözleşmesine Etkisi”, TAAD, Yıl:12, Sayı:46, 2021
- Uzun, Ercan;** “İşçinin İnternet ve Sosyal Medya Kullanım Sınırları Üzerine Bir Değerlendirme”, İzmir Bakırçay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Sayı:1, 2020, 117-156.
- Yıldız, Gaye Burcu;** “İşçinin İş Saatleri İçinde Özel Amaçlı İnternet Kullanımının İş Sözleşmesinin Feshi Açısından Değerlendirilmesi”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 16, Aralık 2009, 110-119.

Yiğit, Esra; İşyerinde İnternet ve E-posta Kullanımının İzlenmesi ve Gözetlenmesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013

Yiğit, Yusuf; “İşyerinde İnternetin Özel Amaçlı Kullanımı Nedeniyle İş Sözleşmesinin Feshi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 18, S. 2, 2010, (Özel Amaçlı Kullanım).

Onaltıncı Bölüm

İŞYERİNDE GÖRÜNTÜ VE SES KAYDI ALINMASI VE DENETİMİ

*Arş. Gör. Zeycan ÜNÜVAR ALTINAY**

I. GENEL BİLGİ

İşyerinde gözetleme sanayileşmenin ilk günlerinden beri kullanılan ve işverenlerin işçilerin iş görme borçlarını ifa ettiklerinden emin olmalarını sağlayan güçlü bir araçtır¹. Saat tutma, sayma, tartma ya da parça başına ödeme işyeri gözetiminin eski şekilleri arasında sayılmaktadır². İşyeri gözetimi yeni bir kavram olmamakla beraber kapsam ve teknikleri değişikliğe uğramıştır. Gelişen teknolojinin mümkün kıldığı sürekli gözetleme ve dinleme olanakları, özel hayatın gizliliği, kişilik haklarının korunması, bireysel ve toplumsal yaşama müdahale tartışmalarının eşliğinde giderek artmış ve artmaya devam etmektedir^{3,4}. Bireysel alanın ötesinde çok çeşitli sonuçları olan gözetleme uygulamaları⁵ özel hayatın, korunması ve kişinin yalnız kalma hakkı çerçevesinde

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.

1 **Hugl, Ulrike**; "Workplace Surveillance: Examining Current Instruments, Limitations and Legal Background Issues", *Tourism & Management Studies* 9, S.1 (2013): 61.

2 **Ball, Kirstie**; "Surveillance in the Workplace: Past, Present, and Future", *Surveillance & Society* 20, S.4 (2022): 455.

3 **Urhanoglu, İstar**; "İşçinin Çalışma Hayatında İzlenmesi", içinde İş Hukukunun Güncel Konuları Sempozyumu II, 1. (Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2022), 33; **Gürsel, İlke**; "Kişisel Verilerin Korunması Hakkının İşçi ve İşveren İlişkilerine Etkileri", *Legal İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi* 13, S.20 (2016): 765; **Erdoğan, Canan**; "Kişilik Hakkı Kapsamında İşçilerin İzlenmesi ve Gözetlenmesi" (Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014), 13.

4 **Alpagut, Gülsevil**; "İşyerinde Kamera Gözetlemesi ve AİHM Kararları ile Tespit Edilen Esaslar", içinde Prof. Dr. Savaş Taşkent'e Armağan, 1. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019), 275; **Has, Murat**; "AİHM Kararları Bağlamında Görüntü Hakkı", *Anayasa Yargısı Dergisi* 38,S.1 (2021): 209; **Dulay Yangın, Dilek**; "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Daire'nin İşçilerin Gizli Kamera İle İzlenmesine İlişkin 17 Ekim 2019 tarihli Lopez Ribalda ve Diğerleri Kararı'nın Değerlendirilmesi", *Çalışma ve Toplum*, S.3 (2020): 1714.

5 Gözetlemenin bireysel olarak işçilere verdiği zarar yanında, toplumsal gelişime zarar verdiği yönünde görüş bulunmaktadır. Bu görüşe göre toplumun gelişimi için yeni alışılmadık fikirlere ihtiyaç duyulduğu, bu karşı fikirlerin ancak özerk insanlarda mayalanıp, büyüyeceği, sü-

KAYNAKÇA

- Abdurahhimli, Fidan;** Big Boss is Watching You! The Right to Privacy of Employees in the Context of Workplace Surveillance,(Master Thesis, LundUniversity, International Human Rights Law,2020).
- Ajunwa, Ifeoma/Kate Crawford/Jason Schultz.** "Limitless Worker Surveillance". California Law Review 105, S.3 (2017): 735-76.
- Akıntürk, Turgut/Derya Ateş.** Medeni Hukuk. 26. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2020.
- Alpagut, Gülsevil.** "İşyerinde Kamera Gözetlemesi ve AİHM Kararları ile Tespit Edilen Esaslar". İçinde Prof. Dr. Savaş Taşkent'e Armağan, 1., 275-313. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Arslan Öncü, Gülay.** "Özel Hayata Saygı Hakkının Özel Hukuk İş İlişkilerine Uygulanabilirliği Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Bir İnceleme". Anayasa Yargısı Dergisi 38, S.2 (2021): 263-72.
- Ball, Kirstie.** "Surveillance in the Workplace: Past, Present, and Future". Surveillance & Society 20, S.4 (2022): 455-61.
- Birtane, Şermin.** "Özel Hayata Saygı Hakkı (AİHS 8. Madde) Bağlamında Çalışma Hakkı ve Mesleki Hayat İlişkisi". Anayasa Yargısı Dergisi 38, S.2 (2021): 57-97.
- Clawson, Dan/Mary Ann Clawson.** "It Is Watching: Workplace Surveillance and Workers Resistance". New Labor Forum 26, S.2 (2017): 62-69. <https://doi.org/10.1177/1095796017699811>.
- Çelik, Nuri/Nurşen Caniklioğlu/Talat Canbolat/Ercüment Özkaraca.** İş Hukuku Dersleri. 36. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2023.
- Doğan Yenisey, Kübra.** "Üretimin Değişen Yapısının 'İşyeri' Kavramına Etkisi". İçinde Ekonomik ve Teknolojik Gelişmelerin İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna Etkileri Prof. Dr. Münir Ekonomi 85. Doğum Günü Armağanı, 1. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Dulay Yangın, Dilek.** "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Daire'nin İşçilerin Gizli Kamera İle İzlenmesine İlişkin 17 Ekim 2019 tarihli Lopez Rıbalda ve Diğerleri Kararı'nın Değerlendirilmesi". Çalışma ve Toplum, S.3 (2020): 1703-28.
- Ekmekçi, Ömer/H. Burak Gemalmaz/Volkan Aslan/H. Hilal Yılmaz.** Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvurunun Temel Esasları ve İş ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Kararlar. 1. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Elbir, Nazlı.** "Kişiliğin Korunması Bağlamında İşçiye Ait Kişisel Verilerin Korunması". Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Erbaş, C. Gökhan.** "6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında İşçinin Elektronik Ortamda Gözetlenmesi". Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi 7, S.1 (2017): 97-108.

- Erdoğan, Canan.** “Kişilik Hakkı Kapsamında İşçilerin İzlenmesi ve Gözetlenmesi”. Yüksek Lisans Tezi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Göktaş, Seracettin.** “Türk İş Hukukunda İşverenin İşçinin Özel Yaşamına Saygı Borcu”. Anayasa Yargısı Dergisi 38, S.2 (2021): 1-55.
- Gürsel, İlke.** “Kişisel Verilerin Korunması Hakkının İşçi ve İşveren İlişkilerine Etkileri”. Legal İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi 13, S.20 (2016): 763-848.
- Halpern, David/Patrick J. Reville/Donald Grunewald.** “Management and Legal Issues regarding Electronic Surveillance of Employees in the Workplace”. Journal of Business Ethics 80, S.2 (2008): 175-80.
- Has, Murat.** “AİHM Kararları Bağlamında Görüntü Hakkı”. Anayasa Yargısı Dergisi 38, S.1 (2021): 205-42.
- Hugl, Ulrike.** “Workplace Surveillance: Examining current instruments, limitations and legal background issues”. Tourism & Management Studies 9, S.1 (2013): 58-63.
- Jeffery, Mark.** “Information Technology and Workers’ Privacy”. Comparative Labor Law Policy Journal, 2003. <https://www.uoc.edu/dt/20225/index.html>.
- Kahraman Akgül, Saime Duygu.** “İşçinin İşyerinde İzlenmesi ve Gözetlenmesinin Hukuki Sonuçları”. Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Kandemir, Murat.** İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Boyutuyla Psikososyal Riskler. 1. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2017.
- Maltby, Lewis.** “Electronic Monitoring in the Workplace: Common Law & Federal Statutory Protection”, t.y. https://www.workrights.org/nwi_privacy_comp_ElecMonitoringCommonLaw.html.
- Manav, A Eda.** “İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması”. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XIX, S.2 (2015): 95-136.
- Mantouvalou, Virginia.** “Labour Rights in the European Convention on Human Rights: An Intellectual Justification for an Integrated Approach to Interpretation”. Human Rights Law Review 13, S.3 (2013): 529-55.
- Martin, Kirsten, ve R. Edward Freeman.** “Some Problems with Employee Monitoring”. Journal of Business Ethics 43, S.4 (2003): 353-61.
- Moore, Adam D.** “Employee Monitoring and Computer Technology: Evaluative Surveillance v. Privacy”. Business Ethics Quarterly 10, S.3 (2000): 697-709.
- Oğuz, Özgür.** “İşyerindeki Güvenlik Kameralarının Çalışanların Kişilik Haklarına Etkisi”. Legal İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi 20, S.78 (2023): 497-513.
- Okur, Zeki.** İş Hukukunda Elektronik Gözetleme. 1. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2013.
- Özdemir, Erdem.** Ekonomik ve Teknolojik Gelişmelerin İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna Etkileri Prof. Dr. Münir Ekonomi 85. Doğum Günü Armağanı, 2021.

- Özveri, Murat.** “İşçinin İş İlişkisinde Kişilik Haklarının Korunması: Mobbing ve Yargı Kararları”. *Çalışma ve Toplum*, S.4 (2023): 3255-95.
- Savaş, F. Burcu.** “İş Hukukunda ‘Siber Gözetim’”. *Çalışma ve Toplum*, S.3 (2009): 97-132.
- Sevimli, K. Ahmet.** “İşçinin Özel Yaşamına Müdahalenin Sınırları”. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- Sur, Melda.** “İş İlişkisinin Kurulması, Hükümleri ve İşin Düzenlenmesi”, 11-150. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Uncular, Selen.** “İş İlişkisindeki Dijital Dönüşümün ‘Kamera Arkası’: İşçinin Görüntü ve Ses Kaydeden Cihazlar Vasıtasıyla Gözetlenmesi”. İçinde Milli Egemenlik ve Hukuk-TBMM’nin 100. Yılı Anısına Armağan. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Armağan Kitaplar Serisi 9. On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Urhanoglu, İstar.** “İşçinin Çalışma Hayatında İzlenmesi”. İçinde İş Hukukunun Güncel Konuları Sempozyumu II, 1., 31-39. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2022.
- Warren, Samuel D./Louis D. Brandeis.** “The Right to Privacy”. *Harvard Law Review* 4, S.5 (1890): 193-220.
- Yazıcı, Hilal.** “Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İş Sözleşmesinin Sona Erdirilmesi ve Özel Hayata Saygı Hakkı”. *Anayasa Yargısı Dergisi* 38, S.2 (2021): 99-141.
- Yıldız, Gaye Burcu.** “Dijitalleşen Çalışma İlişkilerinde Bağımlılık Unsurunun Değerlendirilmesi”. İçinde İş Hukukunun Güncel Konuları Sempozyumu II, 1., 93-111. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2022.

Onyedinci Bölüm

ELEKTRONİK - BİYOMETRİK TAKİP SİSTEMLERİ VE GİYİLEBİLİR TEKNOLOJİ KULLANIMI

*Dr. Öğr. Üyesi Ece Sıla HAFIZOĞLU **

I. GENEL BİLGİ

İşveren, hem işini/işletmesini korumak hem de “işçiyi koruma ve gözetme”, “iş sağlığı ve güvenliğini sağlama” gibi yükümlülüklerini yerine getirebilmek için “elektronik ya da biyometrik takip sistemleri” ve “giyilebilir teknolojileri” kullanabilmektedir. Teknolojinin sürekli gelişmesiyle iş ilişkisinde dijitalleşme artmakta, işverenin yönetim ve denetim hakkı kapsamında başvuru alan giyilebilir teknolojiler ile takip sistemleri de gelişip çeşitlenmektedir.

İşverenin hak ve yükümlülükleri uyarınca menfaatlerini gözeterek işyerinde gerçekleştirebileceği takip sistemi ve giyilebilir teknoloji uygulamaları, işverenin bir hakkı ya da yükümlülüğü olarak değerlendirilebilir. Ancak “uygulamaların hukukiliği” teknolojinin çeşidi ve somut olayın koşulları özelinde değerlendirilmesi gereken ayrı bir husustur. İşveren iş ilişkisinde kendi menfaatleri doğrultusunda elektronik-biyometrik takip sistemi ya da giyilebilir teknoloji kullanabilecek; ancak hukuka uygun bir uygulama gerçekleştirebilmek için işçinin iş ilişkisinden ya da kanunlardan doğan haklarını da dikkate alıp gözetecek, “bilgilendirme”, “işçi rızası” başta olmak üzere çeşitli şartları da sağlayacaktır. Çünkü, iş ilişkisi temelinde incelenen tüm konularda olduğu gibi takip sistemi ve giyilebilir teknoloji kullanımının hukukilik değerlendirmelerinde de temel kriterler menfaat dengesinin sağlanması olacaktır. Dolayısıyla her iki tarafın hak ve yükümlülükleri bakımından sözü edilen teknolojilerin kullanımlarının incelenmesi şarttır.

Çalışmada öncelikle takip sistemleri (elektronik ve biyometrik) ile giyilebilir teknoloji kavramlarına ve iş ilişkisindeki uygulamalarına yer verilecek, daha sonra işverenin takip sistemleri ile giyilebilir teknoloji kullanımı işçi-işveren hak ve yükümlülükleri bakımından değerlendirilmeye çalışılacaktır.

* İzmir Demokrasi Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.

KAYNAKÇA

- Akgül, Aydın;** “Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında Biyometrik Yöntemlerin Kullanımı ve Danıştay Yaklaşımı”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Mayıs 2015, Cilt: 28, Sayı: 118, 199-222.
- Alp, Mustafa/Doğan, Sevil;** “Giyilebilir Teknolojiler ve İş İlişisine Etkileri”, Çalışma ve Toplum, 2021/4, 2599-2631.
- Arslan Bilgehan/Sağiroğlu, Şeref;** “Mobil Cihazlarda Biyometrik Sistemler Üzerine Bir İnceleme”, Politeknik Dergisi, Yıl: 2016, Cilt: 19, Sayı: 2, 101-114.
- Avuçlu, Emre;** GPS ile Konum Tespitli Gerçek Zamanlı Yüz Tanıma Robotu Tasarımı, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2015.
- Aytemur, Yunus Emre;** “Parmak İzi ve Sair Biyometrik Verilerin İşlenmesi ve KVKK Engeli”, Bursa Barosu Dergisi, Eylül 2020, Cilt: 45, Sayı: 113, 121-123.
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Sektörel Araştırma ve Geliştirme Daire Başkanlığı;** Giyilebilir Teknolojiler, Ankara 2020.
- Bilgin, Necip Fazıl;** Giyilebilir Teknolojiler Tabanlı Mobil Hasta Takip Sistemi Tasarımı ve Gerçekleştirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya 2016, (Mobil Hasta Takip Sistemi).
- Bilgin, Metin;** Biyometrik Seçim Sistemi Tasarımı ve Gerçekleştirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2008.
- Çelik, Nuri/Caniklioğlu, Nursen/Canbolat, Talat/Özkaraca,ERCÜMENT;** İş Hukuku Dersleri, Yenilenmiş 35. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Doğan Yenisey, Kübra;** “Endüstri 4.0, Üretimin Değişen Yapısı ve İş Hukuku”, Toprak İşveren Dergisi, Yıl: 2019, Sayı: 120, 1-8 <https://toprakisveren.org.tr/index.php/yayinlar/endustri-4-0-uretimin-degisen-yapisi-ve-is-hukuku/>, (31.01.2024).
- Dulay Yangın, Dilek;** “Endüstri 4.0, Dijitalleşme ve İş Hukukunun Geleceği-Dijital Platformların Ortaya Çıkardığı Hukuki İlişkiler Çerçevesinde Değerlendirilmesi”, İstanbul Hukuk Mecmuası, Yıl: 2020, Cilt: 78, Sayı: 3, 1209-1237.
- Erdinç, Göksu Hazar;** Bilgi Güvenliği, Kişisel Verilerin Korunması ve Biyometrik Verilerin İşlenmesine İlişkin Öneriler, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2017.
- Gürsel, İlke;** “Kişisel Verilerin Korunması Hakkının İşçi ve İşveren İlişisine Etkileri”, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, Yıl: 2016, Cilt:13, Sayı: 50, 763-848, (İşçi- İşveren İlişisine Etki).
- Gürsel, İlke;** İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.
- İnciroğlu, Lütfi;** “İşçiye Tahsis Edilen Aracın Mesai Saatleri Dışında Araç Takip Sistemi İle İzlenmesi Hukuka Aykırı Mıdır?”, Legal Blog, 1-4, <https://legal.com.tr/blog/genel/isciye-tahsis-edilen-aracin-mesai-saatleri-disinda-arac-takip-sistemi-ile-izlenmesi-hukuka-aykiri-midir/>, (23.10.2023).

- İnciroğlu, Lütfi;** "İşçiye Tahsis Edilen Aracın GPS-Gözetleme Sistemi İle Kontrol Edilmesi Hukuka Aykırı Mıdır?", 1-2, <https://www.incirolgludanismanlik.com/2019/02/27/isciye-tahsis-edilen-aracin-gps-gozetleme-sistemi-ile-kontrol-edilmesi-hukuka-aykiri-midir/>, (27.01.2024), (İş İçin Tahsis Edilen Araç).
- Karaali, Celalettin/Yıldırım, Ömer;** "Global Konum Belirleme Sistemi (GPS)", Mühendislik Bilimleri Dergisi, Yıl: 1996, Cilt: 2, Sayı: 2, 103-108.
- Kaymaz, Sinan;** Elektronik-Bilgisayar Eğitimi Anabilim Dalı Elektronik-Haberleşme Eğitimi Programı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010.
- Koç, Hatice Kübra;** Biyometrik Tanı Yöntemlerinde Kişisel Veri Güvenliği Arttırılmış Sistem Tasarımı, Yüksek Lisans Tezi, Mersin 2019,
- Küzeci, Elif;** Dijital İşçi - İşyerinde Biyometrik Yöntemlerin Kullanımı, 1-14, <https://medium.com/@elfkzc/dijital-isçi-isyerinde-biyometrik-yöntemlerin-kullanımı-6e0624daea0f>, (23.10.2023).
- Manav, Eda;** "İş İlişkinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl: 2015, Cilt: XIX, Sayı: 2, 95-136.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/Astarlı, Muhittin/Baysal, Ulaş;** İş Hukuku, Güncellenmiş 7. Baskı, Lykeion Yayıncılık, Ankara 2022.
- Okur, Zeki;** İş Hukuku'nda Elektronik Gözetleme, Legal Kitapevi, İstanbul 2013.
- Okur, Zeki;** "Türk İş Hukuku'nda İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı", İş Dünyası ve Hukuk, Tankut Centel'e Armağan, İstanbul Üniversitesi Yayınları No. 5006, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No.720, İstanbul 2011, 368-408, (İşçinin Kişisel Verileri ve Korunması).
- Okur, Zeki;** "Yeni Teknoloji ve İş Hukuku", Çimento İşveren Dergisi, Cilt:20 Sayı: 3, Mayıs 2006, 3-19, (Yeni Teknoloji).
- Ozan Özparlak, Başak;** "İşyerine Giriş - Çıkışlarda İşçiye Ait Biyometrik Verinin Kullanımı", 1-3, <https://hrdergi.com/isyerine-giris-cikislarda-isciye-ait-biyometrik-verinin-kullanimi>, (23.10.2023).
- Özdemir, Hayrunnisa;** "İşyerinde İşçilerin İzlenmesi ve İşçinin Kişilik Haklarının Korunması", Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl: 2010, Cilt: XIV, Sayı: 1-2, 231-270.
- Özer Deniz, Miray/Özer, M. Turan;** "Biyometrik Verilerin İşlenmesinin Yargı Kararları Işığında Değerlendirilmesi", Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2022/1, 92-110.
- Özerdem, Mehmet Sıra/Cengiz Remziye;** "GSM Tabanlı Çoklu Takip Sistem Uygulaması", DÜMF Mühendislik Dergisi, Yıl: 2018, Cilt: 9, Sayı: 1, 153-160.
- Savran, Rümeyza;** İşçinin İşyerinde Elektronik Yöntemlerle İzlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2023.
- Sekmen, Murat;** Kimlik Kartı Biyometrik Fotoğraf ve Telefon Kamerası Özekim ile Yüz Tanıma, Veri, Toplama, Test, Değerlendirme ve Karşılaştırma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2023.

Selim, Ali; “Kişisel Verilerin Korunması Açısından İşe Giriş ve Çıkışlarda Çalışanların Biyometrik Verilerinin Alınması”, Terazi Hukuk Dergisi, Eylül 2021, Cilt: 16, Sayı: 181, 1790-1796.

Sevimli, K. Ahmet; İşçinin Özel Yaşamına Müdahalenin Sınırları, Legal Yayıncılık, İstanbul 2006.

Süzek, Sarper; İş Hukuku, Yenilenmiş 21. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.

Tanın, Tuğçe Zeynep; “Havaalanlarında Biyometrik Yüz Tanıması Yapan Kameraların Kullanılmasının KVKK Kapsamında İncelenmesi”, Kişisel Verilerin Korunmasında Hukuki Sorunlar, Editör: Cihan Avcı Braun, Legal Yayıncılık, 2021 İstanbul, 185-203.

Tosun, Mehmet Bilgehan; Akıllı Kart ve Parmakizi Kullanan Geliştirilmiş Güvenlik Sistemi Tasarımı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2009.

Towns, Douglas M./ Cobb, Lorna M.; “Notes On: GPS Technology; Employee Monitoring Enters a New Era”, Labor Law Journal, Yıl: 2012, Cilt: 63, Sayı: 3, 203-208.

Tuncay, Mine; Biyometrik Verilerin Korunması, Yüksek Lisans Tezi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020.

Uncular, Selen; “Teknolojinin Etkisiyle Dönüşen İş İlişkisinde Giriş Kontrol Sistemleri, Yer Belirleme Sistemleri ve Sosyal Medya Vasıtasıyla İzleme”, Çalışma ve Toplum Dergisi, 2020/3, 1673-1700.

Üstün, Yasin/Günel Ayşe Nida; İş İlişkilerinde Bazı Yaygın Uygulamaların Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Değerlendirilmesi, Kişisel Verileri Koruma Dergisi, Yıl: 2020, Cilt: 2, Sayı: 2, 62-73.

Vurgun, Yasin; Biyometrik Yüz Tanımaya Dayalı Web Üzerinden Güvenli Erişim Sistemi Tasarımı, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2017.

Yakıştıran, Önder; GPS, GSM ve GPRS ile Bir Aracın Konum Kontrolü, Yüksek Lisans Tezi, Yozgat 2019.

Yalçın, Nursel/Gürbüz, Filiz; “Biyometrik Güvenlik Sistemlerinin İncelenmesi”, Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi, Yıl: 2015, Cilt: 3, Sayı: 2, 398-413.

Yamakoğlu, Efe; Bilişim Teknolojilerinin Kullanımının İş Sözleşmesi Taraflarının Fesih Hakkına Etkisi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.

Yıldız Tonga, Melek/Tonga, Mahir; “Endüstri 4.0’a Genel Bir Bakış: Sanayinin Geleceği”, G. Ü. İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi, Yıl: 2022, Cilt: 6, Sayı: 6, 40-60.

<https://eur-lex.europa.eu/>

<https://kvkk.gov.tr/>

<https://legalbank.net/>

<https://sozluk.gov.tr/>

<https://www.hukukturk.com/>

Onsekizinci Bölüm

DİJİTALLEŞMENİN İŞYERİ KAVRAMINA ETKİSİ

*Dr. Öğr. Üyesi Merve ARBAK **

I. GENEL BİLGİ

Dijitalleşmenin iş hayatına girmesiyle birlikte atipik çalışma şekilleri yaygınlaşmaya başlamıştır. Dijital çalışma tipik çalışma şeklinden farklılıklar içermesi nedeniyle, tipik çalışma ilişkisindeki kavramların dijital çalışma için yeniden incelenmesi gerekmektedir.

İşyerlerinin farklı birimlerden oluşarak tek bir yapı altında toplanması durumunda ortaya çıkacak sorunların çözümünde iş organizasyonu kavramından yararlanılmaktadır. İş organizasyonu kavramının dijital çalışmalar açısından değerlendirilmesinde, iş mevzuatlarının incelenmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Zira, yürürlükte olan hükümlerde, işyeri kavramı üzerinden yapılan tanımlarda veya işverenin işyerini bildirim yükümlülüğüne ilişkin hususlarda, işyeri kavramının tipik işyeri üzerinden oluşturulduğu görülmektedir. Çalışmamızda, mevcut hükümler, dijital çalışmalar bakımından değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Tipik çalışma ilişkisinde işyerinin tespiti ve sınırlarının çizilmesi açısından diğer hususların yanı sıra bağımlılık unsuru da önem taşımaktadır. Bağımlılık unsurunun tespiti, günümüzde çalışma şekilleriyle uyumlu olarak bir dönüşüm içerisindedir. Özellikle, işgücündeki uzmanlaşmanın önemi nedeniyle, işyeri kavramı tipik işyeri sınırlarını aşmıştır. İşverenin emir ve talimatları olmasa da işveren tarafından oluşturulmuş bir iş organizasyonu kapsamında iş görme borcunun ifa edilmesi bağımlılığın varlığını ortaya koymaktadır. Tipik işyerinde, belirli saatlerle çalışan işçiler bakımından bağımlılık unsurunun tespiti kolay olmaktadır. Öte yandan, teknolojik gelişmelerle birlikte artan dijital çalışmalarda bağımlılık unsurunun tespiti oldukça zorlaşmaktadır. Zira, dijital çalışmalarda işveren ile işçiler arasındaki bağımlılık ilişkisi zayıflayabilmekte ve bu yönüyle bağımlılık unsurunun tespiti güç olabilmektedir. Ba-

* İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.

dan çeşitli sebeplerle, özellikle işverenin yükümlülükleri ve işçinin hakları açısından önemlidir. Dijital çalışmalarda iş organizasyonu sınırlarının belirgin olmayışı, işçi sayısına bağlı olan hükümlerin uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Öte yandan, işverenin iş sağlığı ve güvenliği yükümlülüklerinin belirlenmesine ilişkin hükümlerin uygulanması hususlarında, uygulamada çeşitli sorunların ortaya çıkması mümkündür. Dijital işyerinde çalışan işçiler, tipik işyerinde çalışan işçiler gibi iş sağlığı ve güvenliği hükümlerinden yararlanmalı, benzer şekilde korunmalıdır. İşveren, çalışanların dijital işyerlerinde güvenli bir şekilde çalışmalarını sağlamak için gerekli önlemleri almalıdır. İşyerinin dijitalleşmesiyle birlikte işverenin iş sağlığı ve güvenliği yükümlülüklerini alması zorlaşabilir ancak işverenin söz konusu yükümlülüklerden sorumlu olmaması ya da sorumluluğunun sınırlandırılması işçi aleyhine sonuçlar yaratabilecektir. Bununla birlikte, işverenin iş sağlığı ve güvenliğine anlamında işçilere karşı olan sorumluluğu, tipik işyerinde çalışan işçilerle eşit düzeyde değerlendirilmemelidir. Zira, dijital işyerinde çalışan işçiler bakımından bazı iş sağlığı ve güvenliği yükümlülüklerinin yerine getirilmesi mümkün olmayacaktır.

Dijital çalışma kapsamındaki işçilerin hak kaybı yaşamaması ve işverenlerin yükümlülük sınırlarının tespit edilmesi açısından işyeri sınırlarını belirlemeyi kolaylaştıran kanuni düzenlemelerin yapılması oldukça önemlidir. Ayrıca mevcut hükümlerin yorumu yoluyla konuya ilişkin içtihatların oluşması da ileride yapılacak çalışmalar açısından önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Akyiğit**, Ercan: Bireysel İş Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Alp**, Mustafa: "Tele Çalışma (Uzaktan Çalışma)", Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, Beta Yayıncılık, İstanbul 2011, (795-851).
- Alpagut**, Gülsevil: Teknolojik Gelişmelerin İşçilik Haklarına Etkisi-Daimi Ulaşılabilirlik, Prof. Dr. Turhan Esener III. Uluslararası İş Hukuku Kongresi, İstanbul, 19- 21 Nisan 2018, (317-338).
- Astarlı**, Muhittin: Türk Toplu İş Hukukunda İşkolu Kavramı, Ankara 2019.
- Aydınlı**, İbrahim: Türk İş Hukukunda İşyeri ve İşletme Kavramları, Ankara 2001.
- Aykaç**, Hande Bahar: "Çevrimiçi Uygulamalar Aracılığı ile Talep Üzerine Çalışma İş Modelinde İşçi Kavramının Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi: Uber Şoförleri Örneği", Ekonomik ve Teknolojik Gelişmelerin İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna Etkileri, Prof. Dr. Münir Ekonomi 85. Doğum Günü Armağanı, (Editör: Kübra Doğan Yenisey), Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2021, (195-238).
- Başbuğ**, Aydın: Toplu İş İlişkileri ve Hukuk, Ankara 2012.

- Başbuğ**, Aydın/**Yücel Bodur**, Mehtap: İş Hukuku, İstanbul 2021.
- Başterzi**, Süleyman: Çalışma İlişkisinin Kesilmesi, Ankara 2007.
- Baycık**, Gaye: 6356 sayılı Kanununun Uygulanması Bakımından Sendikal Örgütlenme Düzeyi ve İşkolunun Belirlenmesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı 2, 2014.
- Baycık**, Gaye/**Doğan**, Sevil/**Dulay Yangın**, Dilek/**Yay**, Oğuzhan: COVID 19 Pandemisinde Uzaktan Çalışma: Tespit ve Öneriler, Çalışma ve Toplum, Cilt 3, Sayı 70, 2021, (1683-1728).
- Bertram**, Axel/**Walk**, Frank/**Falder**, Roland: Arbeiten im Home Office in Zeiten von Corona, C.H. Beck, 2. Auflage, 2021.
- Beytar**, Erbil: Dijital Çalışma ve Dijital Çalışmada İşçi Hakları, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2023.
- Bilginoğlu**, Elif: "Covid 19 Pandemisinde Uzaktan Çalışma: Tespit ve Öneriler", Çalışma ve Toplum, 2021/2, Sayı 69, (1099-1146).
- Bozkurt Gümrükçüoğlu**, Yeliz: 6356 Sayılı Kanun Çerçevesinde İşletme Toplu İş Sözleşmesi, Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Bozkurt Gümrükçüoğlu**, Yeliz: Covid 19 Pandemi Döneminde Home-Office Uygulamasına İlişkin Türk ve Alman Hukukunda Mukayeseli Bir Değerlendirme, Koronavirüs Döneminde Güncel Hukuki Meseleler Sempozyumu (145-207) (Covid 19).
- Canbolat**, Talat: Toplu İş Sözleşmesinin Düzeyi ve Türleri, İstanbul 2013.
- Cascio**, Wayne F.: "Managing a Virtual Workplace", Academy of Management Executive, 14/3 (2000).
- Civan**, Orhan Ersun: "İş Hukukunda Uzaktan Çalışma (Evde Çalışma-Tele Çalışma)" Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, 2010, Cilt 7, Sayı 26, (525-574).
- Çelik**, Nuri/**Caniklioğlu**, Nurşen/**Canbolat**, Talat/**Özkaraca**, Ercüment: İş Hukuku Dersleri, Beta Yayınevi, İstanbul 2023.
- Çenberci**, Mustafa: Sosyal Sigortalar Kanunu Şerhi, Ankara 1985.
- Demir**, Fevzi: İş Hukuku ve Uygulaması, 12. Baskı, İzmir 2019.
- Demir**, Kübra: Türk İş Hukukunda Uzaktan Çalışma Kapsamında İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliğini Sağlama Borcu, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 29, S. 3, 2501-2543. (Uzaktan Çalışma).
- Doğan Yenisey**, Kübra: İş Hukukunda İşyeri ve İşletme Alman ve Fransız Hukuklarıyla Karşılaştırmalı Bir İnceleme, Legal Yayınevi, İstanbul 2007. (İşyeri ve İşletme).
- Doğan Yenisey**, Kübra: Sendikal Örgütlenmede İşkolu Esası ve İşkolunun Belirlenmesi, Çalışma ve Toplum, Sayı 39, 2013/4, (43-68). (İşkolu).

- Doğan Yenisey**, Kübra: Üretimin Değişen Yapısının “İşyeri” Kavramına Etkisi, Ekonomik ve Teknolojik Gelişmelerin İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna Etkileri, Editörler: Doğan Yenisey, Kübra/ Ergüneş Emrağ, Seda, Prof. Dr. Münir Ekonomi 85. Doğum Günü Armağanı, Onikilevha Yayınları, Mayıs 2021 (161- 189) (İşyeri Kavramı).
- Doğan**, Sevil: İş Hukukunda İşçinin İş ve Aile Yaşamı Uyumunun Sağlanması, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Doğan**, Sevil: İş Sözleşmesinde Bağımlılık Unsuru, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, 2016.
- Dulay Yangın**, Dilek: “Bilgi ve İletişim Teknolojilerinde Yaşanan Gelişimin İş Hukuku Üzerindeki Etkileri: Tele Çalışmaya İlişkin Tespit ve Öneriler”, İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar III, (Ed. Tankut Centel), Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2018, (221-260).
- Dulay**, Dilek: Türk İş Hukukunda Evde Çalışma, Turhan Kitabevi, 2016.
- Ekmekçi**, Ömer/**Yiğit**, Esra: Bireysel İş Hukuku, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2023.
- Ekonomi**, Münir: İş Hukuku, Cilt I Ferdi İş Hukuku, 3. Bası, İstanbul 1984.
- Ekonomi**, Münir: İşyerinin Kapatılması, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi 30. Yıl Armağanı, Ankara 2006 (İşyerinin Kapatılması).
- Elbir**, Halid Kemal: İş Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 1987.
- Engin**, E. Murat: İş Sözleşmesinin İşletme Gereklere ile Feshi İstanbul 2003.
- Esener**, Turhan: İş Hukuku, Ankara 1978.
- Eyrenci**, Öner: Sendikalar Hukuku, Banksis Yayınları, İstanbul 1984.
- Eyrenci**, Öner/**Taşkent**, Savaş/**Ulucan**, Devrim/**Baskan**, Esra: İş Hukuku, Beta Yayınevi, İstanbul 2020.
- Göpfert**, Burkard / **Stöckert**, Susanna: “Digitaler Zugang der Gewerkschaft zum Betrieb?” NZA (Neue Zeitschrift für Arbeitsrecht), 2021 (1209-1214).
- Güzel**, Ali: “Fabrikadan İnternet’e İşçi Kavramı ve Özellikle Hizmet Sözleşmesinin Bağımlılık Unsuru Üzerine Bir Deneme”, Prof. Dr. Kemal Oğuzman’a Armağan, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi, Ankara 1997, (83-126). (İşçi Kavramı).
- Güzel**, Ali: Ekonomik ve Teknolojik Değişim Sürecinde İşçi Kavramı ve Yeni Bir Ölçüt Arayışı, İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda İşçi ve İşveren Kavramı ve Uygulamada Ortaya Çıkan Sorunlar, İstanbul 1997. (Uygulama).
- Güzel**, Ali: İşverenin Değişmesi-İşyerinin Devri ve Hizmet Akitlerine Etkisi, İstanbul, Kazancı Hukuk Yayınları No. 56, 1987 (İşverenin Değişmesi).
- Güzel**, Ali/**Okur**, Ali Rıza/**Caniklioğlu**, Nurşen: Sosyal Güvenlik Hukuku, İstanbul 2016.

- Hoppe**, Christian: Hrsg. Stefan Kramer, IT – Arbeitsrecht, Digitalisierte Unternehmen: Herausforderungen und Lösungen, C.H. Beck, 2. Auflage, München 2019.
- ILO** (2020): In the face of Pandemic: Ensuring Safety and Healthy at Work, Geneva: International Labour Office.
- Kandemir**, Murat: İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Tele Çalışma, Legal Kitabevi, Nisan 2011.
- Kandemir**, Murat: Toplu İş Sözleşmesinin Uygulanma Alanı, Çalışma ve Toplum, C. 4, S. 39, 2013/4, (167-214) (Uygulama Alanı).
- Kirchner**, Stefan (2015): "Konturen der digitalen Arbeitswelt: Eine Untersuchung der Einflussfaktoren beruflicher Computer- und Internetnutzung und der Zusammenhänge zu Arbeitsqualität", Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie, 67, (763- 791).
- Kirchner**, Stefan/**Markus**, Wolf (2015): "Digitale Arbeitswelten im Euro-Päischen Vergleich", WSI Mitteilungen, 4/2015, (253-262).
- Kutlu**, Merve: Platform Çalışanlarının Hukuki Statüsü: Uber-Aslam ve Diğerleri Kararına İlişkin Bir Değerlendirme, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XXV, Y. 2021, S. 2, (271-210).
- Küçük**, Doğan: Türk İş Hukuku Bakımından Platform Çalışanları, Adalet Yayınevi 2023.
- Mollamahmutoğlu**, Hamdi/**Astarlı**, Muhittin/**Baysal**, Ulaş: İş Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara 2014.
- Narmanlıoğlu**, Ünal: Ferdi İş İlişkileri, Beta Yayınevi, İstanbul 2014.
- Oğuzman**, Kemal: Hukuki Yönden İşçi-İşveren İlişkileri, Cilt 1, 4. Bası, İstanbul 1987.
- Özkaraca**, Ercüment: İşyeri Devrinin İş Sözleşmelerine Etkisi ve İşverenlerin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2008.
- Özveri**, Murat: Türkiye'de Toplu İş Sözleşmesi Yetki Sistemi ve Sendikasılaştırma (1963- 2009), Ankara 2013.
- Saraç**, Coşkun: "İşyeri Dışında Meydana Gelen İş Kazası Nedeniyle Sorumluluk-İşverenin Önlem Alma Yükümlülüğü-Uygun İlişyet Bağ", Sicil İş Hukuku Dergisi, Sayı 18, 2010.
- Saymen**, Ferit Hakkı: Türk İş Hukuku, İstanbul 1954.
- Solmecke**, Christian: Hrsg. Stefan Kramer, IT – Arbeitsrecht, Digitalisierte Unternehmen: Herausforderungen und Lösungen, C.H. Beck 2. Auflage, München 2019.
- Sur**, Melda: İş Hukuku Toplu İlişkiler, Turhan Yayınevi, 2022.
- Süzek**, Sarper: İş Hukuku, Beta Yayınevi, İstanbul 2023.

- Şahlanan**, Fevzi: Toplu İş Sözleşmesi Yapma Yetkisi Açısından İşyeri ve İşletme Kavramları, *Tekstil İşveren Dergisi*, Hukuk Eki 61, Temmuz 2011, Sayı 376, (2-8).
- Taşkent**, Savaş: Yetki Tespiti Açısından Belirli Kavramlar ve Bazı Uygulama Sorunları, *Türk Millî Komitesi 30. Yıl Armağanı*, Ankara 2006.
- Tuncay**, A. Can/**Savaş Kutsal**, Burcu/**Bozkurt Gümrükçüoğlu**, Yeliz: Toplu İş Hukuku, Beta Yayınevi, İstanbul 2023.
- Tunçomağ**, Kenan: İş Hukuku, Cilt II, 2. Bası, İstanbul 1985.
- Tunçomağ**, Kenan/**Centel**, Tankut: İş Hukukunun Esasları, İstanbul 2018.
- Uçkan Hekimler**, Banu / **Kağnıcıoğlu**, Deniz / **Belgin Boyacı**, Nil: "Dijital Platform Çalışanları ve Sendikalar", *Karatahta İş Yazıları Dergisi*, S. 15, Aralık 2019, (59-73).
- Yayvak**, İrem: 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununa Göre İşkolu Esasına Göre Sendikalaşma, *Legal İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, Cilt 11, Sayı 42, (41-99).
- Yuvalı**, Ertuğrul/**Güleşçi**, Yusuf: 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Bakımından İşkolu Kavramı, *Legal İş Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, C. 10, S. 38, Y. 2013, (59-81).

Prof. Dr. Hasan PULAŞLI
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku Öğretim Üyesi

ŞİRKETLER HUKUKU ŞERHİ

(KOMMENTAR ZUM GESELLSCHAFTSRECHT)

- ◆ Adî Şirket
- ◆ Genel Hükümler ve Şirketlerde Yapısal Değişiklikler
- ◆ Alman, İsviçre Şirketler Hukuku ve Şirket Tipleri
- ◆ Kollektif Şirket
- ◆ Komandit Şirket
- ◆ Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket
- ◆ Şirketler Topluluğu
- ◆ Sermaye Piyasası Hukuku
- ◆ Anonim Şirketler
- ◆ Avrupa Anonim Şirketi
- ◆ Limited Şirket
- ◆ Ticaret Kanununun Yürürlük ve Uygulanması
- ◆ De lege ferenda Türk Ticaret Kanunu; TTK'nın bazı hükümlerinin ilişkin değişiklik önerileri ve yeni İsvBK'daki yeni hükümler

Cilt I

Yargıtay, İsviçre ve Alman Federal Mahkeme Kararları İşlenerek
Tamamen Yenilenmiş ve Geniştirilmiş

5. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Şirketler Hukuku Şerhi
Prof. Dr. Hasan Pulaşlı

Hukuk Yayınları Dizisi – 1304

Beşinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 835 – 3 (Takım)
978 – 605 – 264 – 836 – 0 (I. Cilt)

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 47771
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

BİBLİYOGRAFYA

- Acemoğlu**, Kevork, Borçlar Kanununun 179. Maddesine Göre Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri, İstanbul 1971.
- Adıgüzel**, Burak, Anonim Şirketlerde Bağış, Terazi Dergisi, C. 14, Sa. 151, s. 58 vd.
- Adıgüzel**, Burak. Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkının Sınırlanması veya Kaldırılması, GÜHFD, C. XVIII, Sa.1, s. 1-49.
- Affolter**, Markus, Die Durchsetzung von Informationspflichten im Zivilprozess, Diss. St. Gallen 1993.
- Akbay**, Direnç, Anonim Ortaklıklarda Özel Denetimin Konusu, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 21, 2019 Sa. 2, s. 629 vd.
- Akbilek**, Nevzat, Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda Şirket Birleşmelerinde Pay Sahiplerinin Korunması, Ankara 2009.
- Akdağ Güney**, Necla, Umwandlung öffentlicher Unternehmen in der Türkei, Diss., Frankfurt a. M. Berlin-Bern 2002.
- Akdağ Güney**, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Bası, İstanbul 2010.
- Akdağ Güney**, Necla, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu, İstanbul 2012.
- Akdağ Güney**, Necla, Anonim Şirketlerde Eşitlik İlkesi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XVIII, 2004 Sa. 3, s. 115 vd.
- Aker**, Halit, Hâkim İşletme ile Bağımlı Şirket Arasındaki Hukukî İlişki ve Hâkim İşletmenin Sadakat Borcu, Batider, C. XXII, 2003 Sa. 2, s. 153 vd.
- Aker**, Halit, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Kollektif ve Komandit Şirketlerde Şirket Kararlarına İlişkin Oy Hakkı Düzenlemeleri (TTK Tasarı m. 226, 309) Hakkında Bazı Düşünceler, Legal Hukuk Dergisi, 2009 Sa. 81, s. 2799 vd.
- Akgüç**, Öztin, Finansal Yönetim, 7. Bası, İstanbul 1998.
- Akın**, Murat Yusuf, Şirketler Hukukunda ve Özellikle Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Sadakat Borcu, İstanbul 2002.
- Akıntürk**, Turgut, Die Kollektivgesellschaft im neuen Türkischen Handelsrecht, Diss. Würzburg(g) 1958.

- Akünel**, Teoman, Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı, Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. III, 1969 Sa. 5, s. 257 vd.
- Akünel**, Teoman, Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, İstanbul 1995.
- Akyol**, Şener, Know-How – Management – Joint Venture ve Büyük Çaplı İnşaat Sözleşmeleri, Borçlar Hukuku (Özel Borç İlişkileri), II. Fasikül, İstanbul 1997.
- Alışkan**, Murat, Teori ve Uygulama İtibariyle Ticari İşlerde Ceza Koşulu(= Sözleşme Cezası), Prof.. Dr. Hasan Pulaşlı' ya Armağan, Ankara 2023, s. 47 vd.
- Al Kılıç**, Şengül, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşmesi, İstanbul 2009.
- Al Kılıç**, Şengül, Anonim Şirketlerde Tasfiyeden Dönme, Ankara 2017.
- Al Kılıç**, Şengül, Adi Şirketlerde Ortaklar Bakımından Öngörülen Rekabet Yasağının Kapsamı ve Sınırları, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı'ya Armağan, Ankara 2023, s. 887 vd.
- Allemann**, G. Richard, Statutarische Schiedsklauseln in der Aktienrechtsrevision, GesKR 3 2018, s. 339 ff.
- Altay**, Sıtkı Anlam, 4672 Sayılı Kanun'un Bankaların Yeniden Yapılandırılmasına ve Tasfiyesine İlişkin Sistem Üzerine Etkileri, Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2002, s. 1 vd.
- Altay**, Sıtkı Anlam, Türk ve İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Esas Sözleşmesel Bağlam, Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi, İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktisabının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukukuna Etkileri, İstanbul 2009, s. 563 vd.
- Altay**, Sıtkı Anlam, Anonim Ortaklıklarda Özel Denetimin Koşullarına İlişkin Düşünceler, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013 Sa. 2, s. 55 vd.
- Ansay**, Tuğrul, Türk Anonim Şirketler Hukuku, Ankara 1970.
- Ansay**, Tuğrul, Yargıtay Uygulamasında Anonim Şirketler Hukuku, Ankara 1981.
- Ansay**, Tuğrul, İnfisah Eden Bir Anonim Şirket Ana Sözleşmesinin Değiştirilebilmesi Sorunu, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu III, Ankara 1986.
- Ansay**, Tuğrul, Adi Şirket, Dernek ve Ticaret Şirketleri, Ankara 1967.
- Ansay**, Tuğrul, Anonim Şirketler Hukuku, 6. Bası, Ankara 1982.
- Appenzeller**, Hansjürg; Werden Internet-GV bald zu einer Alternative?, Finanz und Wirtschaft vom 16. Februar 2000, s. 27 ff.
- Arat**, Tuğrul, Ticaret Şirketlerinin Tâbiyeti, Ankara 1970.

- Araz**, Nilgün Dinçer, Roma Hukukunda Davaların Yarışması Meselesine (concursum actionum) Genel Bir Bakış An Overview of Concurrence of Actions (concursum actionum) in Roman Law, MÜHF - HAD, Prof. Dr. Bülent Tahiroğlu'na Armağan, s. 235 vd.
- Arkan**, Sabih, Ticari İşletme Hukuku, 20. Baskı, Ankara 2015.
- Arslan**, İbrahim. Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması, Doktora Tezi, Konya 1994.
- Arslanlı**, Halil, Anonim Şirketler I, Umumî Hükümler, 3. Bası, İstanbul 1960.
- Arslanlı**, Halil, Ticari Bey', 4. Bası, İstanbul 1955.
- Arslanlı**, Halil, Anonim Şirketler II-III, Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, İstanbul 1960.
- Arslanlı**, Halil, Anonim Şirketler I-II, İstanbul 1960.
- Arslanlı**, Halil/**Domaniç**, Hayri, Limited Şirket Hukuku ve Uygulaması, Hisseli Komandit Şirketler, C. III, İstanbul 1989.
- Aşık**, Pınar, Anonim Şirketlerde Rekabet Yasağı (TTK m. 396), Ankara Barosu Dergisi, 2017 Sa. 4, s. 163 vd.
- Atabek**, Reşat, Tek Ortaklı Şirket, Batider, C. XIV, 1983 Sa. 1, s. 23 vd.
- Atalay**, Oğuz, Anonim Şirketlerin İflası, İzmir 1996.
- Atalı**, Murat/**Ermenek**, İbrahim/ **Erdoğan**, Ersin, Medeni Usul Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2020.
- Atan**, Turhan, Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mesuliyeti, Ankara 1967.
- Atakan**, Murat Can, Anonim Şirketler Açısından Yeni Bir Tartışma: Yönetim Kurulu Üyelığının Askıya Alınması, Aristo Yayınevi, İstanbul 2021.
- Atasoy**, Ömer Adil, Avrupa Şirketinde Çalışanların Yönetime Katılması, Eskişehir 1995.
- Atasoy**, Ömer Adil/**Bilgin**, Berk Ölçüm, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Konusunda Açılacak Ticari Davalarda Zorunlu Arabuluculuk Uygulaması ve Sorumluluk Davasına Etkisi, İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2019 Sa. 2, s. 111 vd.
- Aydın**, Alihan, Anonim Ortaklıkta Çoğunluk Pay Sahiplerinin Azınlığa Karşı Korunması, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 1999, s. 29 vd.
- Ayoğlu**, Tolga, Bankalar Hukukunda Malî Yapının Bozulması Kavramı Malî Yapısı Bozulan Bankaların Temettü Avansı Müessessinden Yararlanma İmkânı, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2002, s. 66 vd.

- Ayoğlu**, Tolga, İzahnameden Doğan Sorumluluk - Yeni Pay Alma Hakkının Sınırlandırılması ve Kaldırılması, İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktisabının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukukuna Etkileri, İstanbul 2009, s. 659 vd.
- Ayoğlu**, Tolga, Anonim Ortaklıkların Kendi Paylarını İktisap Etmeleri ve Karşılıklı Katılmalar Meselesi, Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi, İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktisabının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukukuna Etkileri, İstanbul 2009, s. 525 vd.
- Ayoğlu**, Tolga, Sermaye Avansı Kavramı Üzerine Düşünceler, Prof. DR. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s. 29 vd.
- Ayoğlu**, Tolga, Sermaye Avansı Kavramı Üzerine Düşünceler, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s. 29 vd.
- Ayoğlu**, Tolga, Önemli Miktarda Şirket Malvarlığının Satışında Genel Kurul Kararının Hukuki Niteliği, Kadir Has Ü.H.F.Der. Yıl: Haziran 2017, C. 5, Sa. 1, s. 93-104.
- Aytaç**, Zühtü, Deutsches Und Türkisches Konzernrecht İm Vergleich, Diss. Freiburg 1975.
- Aytaç**, Zühtü, Anonim Ortaklıklarda İbra, Ankara 1982.
- Aytaç**, Zühtü, Sermaye Piyasası Hukuku ve Hisse Senetleri, Ankara 1988.
- Aytaç**, Zühtü, Bağlı İşletmeler Hukuku ve Türk Hukukundaki Görünüm, Batider, C. VIII, 1976 Sa. 4, s. 97 vd.
- Aytaç**, Zühtü, Borsa Şirketleri ve Riskin Erken Saptanması Komitesi, BTHAE 60. Yıl Armağanı, Ankara 2015, s. 19 vd.
- Aytaç**, Zühtü, ise. Bu durumun pahasibinin çıkma hakkını bir tür (şirket açısından) çıkarma hakkına dönüştürdüğünü ve böylelikle hakim ortağın konumunu güçlendirdiğini, buna karşın azınlık pahasahiplerinin aleyhine olabileceğini belirtmektedir, Sermaye Piyasası Hukuku Bağlamında TTK Tasarısı ve Pay Sahipliği Hakları, Avrupa Birliği Perspektifinden Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Sermaye Piyasası'na Etkileri (/K. Özkorkut), Ankara 2010, s. 61 vd
- Aytuğar**, Bilge, Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz, İstanbul 2019.
- Bachmann**, Gregor, Zehnthese zur deutschen Business Judgment Rule, 3. 17. Januar 2015, 69. Jahrgang WM (2015), s. 105 ff.
- Bachmann**, Gregor, Compliance – Rechtsgrundlagen und offene Fragen – in VGR (Hrsg.), Gesellschaftsrecht in der Diskussion 2007, - Jahrestagung der gesellschaftsrechtlichen Vereinigung (VGR), 2008, s. 65 ff.
- Bächtold**, Thomas Christian, Die Informationen des Verwaltungsrates, Diss. Bern 1997.

- Badak**, Zehra, Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirkette Pay Sahibinin Kâr Payı Hakkı, İstanbul 2018.
- Bahtiyar**, Mehmet, Anonim Ortaklıkta Kayıtlı Sermaye Sistemi ve Sermaye Artırımı, İstanbul 1996.
- Bahtiyar**, Mehmet, Anonim Ortaklık Anasözleşmesi, İstanbul 2001.
- Bahtiyar**, Mehmet, Anonim Ortaklıkta Kayıtlı Sermaye Artırımını Tescili ve Tescilin İşlevi, Batider, C. XVIII, 1996 Sa. 4, s. 11 vd.
- Bahtiyar**, Mehmet/**Hamamcıoğlu**, Esra, Anonim Ortaklık Genel Kurulları, İstanbul 2014.
- Bahtiyar**, Mehmet, Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı Yeter Sayısının “Toplantı Süresince Korunması” Şartına İlişkin TTK. 418/1 Hükmünün Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan, İstanbul 2017, s. 59 vd.
- Ballar**, Suat, Türk Dernekler Hukuku, İstanbul 1987.
- Bar**, Rolf, Die Abwehr der Überfremdung nach schweizerischem Aktienrecht, ZGR, 1976, s. 62 ff.
- Barbarski**, Andrew, La responsabilité civile et pénale des organes dirigeants de sociétés anonymes, Genève, Zurich, Bâle 2006.
- Barlas**, Nami, Adî Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri, İstanbul 1998.
- Bartone**, Roberto, Die kleine Aktiengesellschaft. Recht, Steuer, Bielefeld 2002.
- Bärtschi**, Harald, Verantwortlichkeit im Aktienrecht, Diss. Zürich 2001.
- Barz**, Carl Hans, Grosskommentar zum Aktiengesetz, 3.Aufl., Berlin 1973.
- Başpınar**, Veysel, Borç Sözleşmelerinin Kısmî Butlanı, Doktora Tezi, Ankara 1998.
- Baştuğ**, İrfan/**Göksoy**, Yaşar Can, Limited Şirkette Ortakların Denetleme Hakları, Prof. Dr. Oğuz İmregün’e Armağan, İstanbul 1998.
- Baştuğ**, İrfan, Şirketler Hukukunun Temel İlkeleri, İzmir 1974.
- Battal**, Ahmet, Bankacılık Kanunu Şerhi (5411 Sayılı Kanun ve Açıklaması), Ankara 2006.
- Baudenbacher**, Carl, Basler Kommentar, Obligationenrecht II, 2. Aufl., Basel/ Genf / München 2002.
- Baumbach**, von Adolf/**Hueck**, Alfred, Aktiengesetz, Kurzkommentar, 13.Aufl., München 1968.
- Becker**, Hermann, Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch Bd. V. Obligationenrecht, 2. Abteilung, Bern 1934.

- Bektaş, İbrahim.** Anonim Ortaklıklarda Yeni Pay Alma Hakkının Şirket Sözleşmesiyle Kısıtlanması Sorunu, Batider 2021, C.XXXVII, Sa.2, s. 147-176.
- Bektaş, İbrahim.** Anonim Ortaklıklarda Yeni Pay Alma (Rüçhan) Hakkının Kısıtlanması ve Devralınması, Ankara 2023.
- Benckendorf, Andreas,** Der Erwerb eigener Aktien im deutschen und US-amerikanischen Recht, Baden-Baden 1998.
- Benz, Ulrich,** Aktienbuch und Aktionärwechsel, Diss, Zürich 1981.
- Bernet, Sandro/von der Crone, Hans Caspar,** Rechtsgeschäftliche Vertretung der Aktiengesellschaft, 4A_455/2018 vom 9. Oktober 2019, SZW/RSDA 1/2020, s. 86 ff.
- Bertsch, Wilfried,** Die Auflösung der Aktiengesellschaft aus wichtigen Gründen, diss. Zürich 1947.
- Bertschinger, Urs,** Aktienrechtliche Verantwortlichkeit: Weisungen des Aktionärs an die Verwaltungsräte schliessen Anspruch der Gesellschaft aus, SZW 72, 2000 Sa. 4, s. 197 ff.
- Berzek (Durak), Ayşe Nur,** Anonim Ortaklıklarda İç Kaynaklardan Sermaye Artırımı, İstanbul 1990.
- Beuthien, Volker,** Unternehmenskonzentration und Kleineraktionärsschutz, JuS 1970.
- Biçer, Levent/Hamamcıoğlu, Esra,** Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı (TTK md. 408/2-f), Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. I, 2013Sa. 1, s. 33vd.
- Biçer, Levent/Hamamcıoğlu, Esra,** Limited Şirket Payının Rehni, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. I, 2013 Sa. 2, s. 59 vd.
- Bilge, Mehmet Emin,** Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Temsilci Aracılığıyla Oy Vermede İnternet Kullanımı, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. VII, 2003 Sa.1-2, s. 341 vd.
- Bilge, Mehmet Emin,** Pay Sahiplerinin Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarına İnternet Ortamında Katılımı, Bilgi Toplumunda Hukuk, Prof. Dr. Ünal Tekinalp'e Armağan C. I, İstanbul 2003, s. 219 vd.
- Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan,** Şirketler Hukuku, 9. Basım, Bursa 2013.
- Bilgili, Fatih,** İsviçre ve Alman Hukuku Işığında Türk Ortaklıklar Hukukunda Gizli Ortaklık İlişkileri, Ankara 2003.
- Bilgili, Fatih,** İnternet ve Anonim Ortaklık Genel Kurulu, Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu için Armağan, Ankara 2004, s. 565 vd.

- Bilgili**, Fatih, İsviçre ve Alman Hukuklarında Anonim Ortaklıkların Organlarının Davranışlarından Dolayı Üçüncü Kişiler Karşısındaki Sorumluluğu ve Organların Tazminat Borcu, Ankara 2004.
- Bilgili**, Fatih, Adi Ortaklığın Fiil Ehliyeti ve Alman Federal Mahkemesi'nin Verdiği Yeni Karar Karşısında Ortaya Çıkan Durum, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2002, s. 197 vd.
- Bilgili**, Fatih, Publizitätspflichten von Aktiengesellschaften nach dem türkischen Kapitalmarktrecht —Vergleich und Hinweise auf die deutsche Lösung—, Frankfurt am Main 2000.
- Bilgili**, Fatih/**Gürbüz Gökberk**, İdil Nur, Anonim Şirketlerde Eşit İşlem İlkesi Çerçevesinde Bilgi Alma Hakkı, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı'ya Armağan, Ankara 2023, s. 209 vd.
- Binder**, Andreas, Die Verfassung der Aktiengesellschaft, Zürich 1988.
- Birsel**, Mahmut Tevfik, Anonim Şirketlerde Tali Yüküm, Batider, C. VIII, 1976 Sa. 3, s. 41 vd.
- Birsel**, Mahmut, Tevfik, Yargıtay Kararları Işığında Şirket Kârı Konusunda Anonim Şirket ile Payscale Arasındaki Menfaat Tartışması, Ankara 1971.
- Birsel**, Mahmut Tevfik, Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları, İmran Öktem'e Armağan, Ankara 1970, s. 639 vd.
- Bischoff**, Jörg, Das Shareholder Value-Konzept, Wissbaden 1994.
- Blanquet**, Françoise, Das Statut der Europäischen Aktiengesellschaft (Societas Europaea «SE»), ZGR 1/2002, s. 21 ff.
- Blum**, Oliver, Rechtliche Aspekte der Due Diligence, Der Schweizerer Treuhänder 4/2006, s. 233 ff.
- Boemle**, Max, Wird die nennwertlose Aktie die Volksaktie bringen? Der Schweizer Treuhänder (ST) 5/22002, s. 500 ff.
- Boemle**, Max, Aktienzertifikate, interims- und Lieferscheine, Diss. St. Gallen 1955.
- Boemle**, Max, Wird die nennwertlose Aktie die Volksaktie bringen?, Der Schweizerischer Treuhänder 5/2002, s. 500 ff.
- Bosman**, Aleidus Gerard, Konzernverbundenheit ihr Auswirkungen auf Verträge mit Dritten, Zürich 1984.
- Bozer**, Ali, Bankacılar için Ticaret Hukuku Bilgisi, Ankara 1982.
- Bozgeyik**, Hayri, Halka Açık Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı, Batider, C. XX. 2000 Sa. 3, s. 117 vd.
- Bozkır**, Betül, Limited Şirketlerde İntifa Senetleri, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı'ya Armağan, Ankara 2023, s. 1117 vd.

- Bozkurt**, Enver/**Özcan**, Mehmet/**Köktaş**, Arif, Avrupa Birliği Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2004.
- Bozkurt**, Tamer, Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Sınırlanılması (Bağlam) – Vinkulierung- 2. Tıpkı Basım, Yetkin Yayınevi Ankara 2023.
- Bozkurt Yaşar**, Sevgi, Anonim Şirketlerde İşadamı Kararı İlkesinin (Business Judgment Rule) Uygulanması, Doktora Tezi, İstanbul 2015.
- Böckler**, Hans, Stiftung SE-Datenblatt, "Fakten zur Europäische Aktiengesellschaft – Stand: 31.12.2015. <http://www.boeckler.de> (27.1.2017).
- Böckli**, Peter, Schweizer Aktienrecht, 2. Auflage, Zürich 1996.
- Böckli**, Peter, Aggressive Aktienaufkäufer und Unternehmensleistungen in Clich, Neue Zürcher Zeitung, Nr. 48, 27/28.2.1988.
- Böckli**, Peter, Aktienrechtliche Sondervermögen und Darlehen an Aktionäre, in: Festschrift für Frank Vischer, Zürich 1983, s. 527 ff.
- Böckli**, Peter, Der Schweizer Treuhänder 3/2000, s. 133 ff.
- Böckli**, Peter, Neun Regeln der «Best Practice» für den Rückkauf nichtkотиerten eigener Aktien, Der Schweizer Treuhänder, 2001, s. 575ff.
- Böckli**, Peter, Corporate Governance auf Schnellstrassen und Holzwegen, Schweizer Treuhänder, 3/2000, s. 133 ff.
- Böckli**, Peter, Rechtsfragen zum Spaltungsverfahren des Fusionsgesetzes, Der Schweizerischer Treuhänder (TH), 11/2004, s. 899 ff.
- Böckli**, Peter, Schweizer Aktienrecht, 3. Aufl., Zürich, Basel, Genf 2004.
- Böckli**, Peter, Das Neue Aktienrecht, Zürich 1992.
- Böckli**, Peter, Rechtsfragen, Schweizerischer Treuhänder, 11/2004, s. 899 ff.
- Brechbühl**, Beat, Haftung aus erwecktem Kozernvertrauen, Diss. Bern 1998.
- Bröcker**, Norbert/**Schouler**, Oliver, Bereit für die Online-Hauptversammlung? in: Dirk Zetzsche (Hrsg.), Berlin 2002.
- Brunner**, Christoph, Wertrechte, –nicht verurkundete Rechte mit gleicher Funktion wie Wertpapiere, Bern 1996.
- Brunner**, Christoph/**Vischer**, Markus/ **Galli**, Dario, Die Rechtsprechung des Bundesgerichts zum Kaufvertragsrecht im Jahr 2016, in: Jusletter 20. November 2017, s. 1 ff.
- Brügger**, Urs, Aspekte des börsenhandels mit vinkulierten Namensaktien SZW 1992, s. 215 ff.
- Bucher**, Eugen, Berner Kommentar, Bd.I/1, 1. Teilband, Bern 1976.
- Büchler**, Benjamin/**von der Crone**, Hans Caspar, Die Zulässigkeit statutarischer Schiedsklauseln, SZW/RSDA, 3/2010, s. 258 ff.

- Bühler**, Christoph B., US Corporate Governance Reform: Impact on NYSE-Listed Swiss Companies, Zürich 2004.
- Bühler**, Alfred, in: Berner Kommentar, Schweizerische Zivilprozessordnung, Bd. I, Bern 2012.
- von Büren**, Roland, Der Konzern im neuen Aktienrecht, Grundfragen des neuen Aktienrechts, Bern 1993.
- von Büren**, Roland., Fusion, Umwandlung und Vermögensübertragung unter Beteiligung von Instituten des öffentlichen Rechts, SZW/RSDA 3/2004, s. 178 ff.
- von Büren**, Roland/**Stoffel**, Walter A./**Schnyder**, Anton K./**Christen-Westenberg**, Catherine, Aktienrecht, Zürich 2000.
- Bürgers**, Tobias/**Körber**, Torsten, Heidelberger Kommentar zum Aktiengesetz, Heidelberg 2008.
- Bürgi**, Wolfhart, Das Obligationenrecht, 5. Teil, Die Aktiengesellschaft, Zürich 1969.
- Bürgi**, Wolfhart F./**Nordmann-Zimmermann**, Ursula, Zürcher Kommentar, Die Aktiengesellschaft, Zürich 1979.
- Cafilisch**, Silvio, Die Bedeutung und die Grenzen der rechtlichen Selbständigkeit der abhängigen Gesellschaft im Recht der Aktiengesellschaft, Zürich 1961.
- Camponovo**, Rico A., Die Verantwortlichkeit der Revisionsstelle im Spiegel von Rechtsprechung und Literatur, Der Schweizer Treuhänder (ST) 1-2/2004, s. 71 ff.
- Can**, Mustafa Erdem, Anonim Şirkette Sermaye ve Kanuni Yedek Akçeler Toplamının Üçte İkisinin Kaybının Hukuki Sonuçları, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIII, 2018 Sa. 1, s. 1 vd.
- Can**, Mehmet Çelebi, Pay Sahiplerinin veya Alacaklıların Doğrudan Zararlarının Tazmini Amacıyla İkame Edilen Sorumluluk Davalarında TTK m. 1534'ün Etkisi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XXI, 2017 Sa. 4, s. 3 vd.
- Candan**, Turgut, Kanunî Temsilcilerin Vergisel Sorumluluğu, Ankara 1994.
- Carbonara**, Antonio/**von der Crone**, Hans Caspar, Aushändigung von Jahresabschlüssen, SWZ 1/2004, s. 88 ff.
- Casper**, Matias, GmbH Kommentar, 3. Auflage, Herg. Bork/Schäfer, Köln 2015.
- Casutt**, Andreas, Sonderprüfung im Künftigen schweizerischen Aktienrecht, Diss. Zürich 1991.
- Casutt**, Andreas, Das Institut der Sonderprüfung, Der Schweizerischen Treuhänder 1991, s. 574 ff.

- Casutt**, Andreas, Was brachte die Sonderprüfung als neues Instrument des Aktionärsschutzes, Der Schweizer Treuhänder, Sa. 5 2002, s. 508 ff.
- Cenkci**, Esra, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Devri, Ankara 2018.
- Cenkçi**, Esra, “Borsaya Kote Edilmemiş Nama Yazılı Payların Devrinde Kaçış Klozuna Başvuru Hakkının Kötüye Kullanılması”, İstanbul Hukuk Mecmuası, 79 (2), 379-408.
- Cihangiroğlu**, Celal, Alman ve İsviçre Hukuku ile Mukayeseli Olarak Türk Hukukunda Kollektif Ortağın Mesuliyeti, Doktora Tezi, Ankara 1974..
- Claussen**, Carsten P., Die Hauptversammlung im Wandel, in: Dirk Zetzsche (Hrsg.), Berlin 2002, s. 7 ff.
- Conkar**, Mustafa Halil, Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye, dok. Tezi, İstanbul 2015.
- Coşgun**, Özlem Karaman. Anonim Şirketin tasfiyesi, Ankara 2015.
- Czarnecka-Zawada**, Sylwia, Europäische Verbände für die territoriale Zusammenarbeit (EVTZ) und ihre Bedeutung für das IKZM am Beispiel der deutsch-polnischen Odermündung In: Osteuropa-Recht (2008). Sa. 3-4, s. 183 ff.
- Çağa**, Barbaros, Limited Şirkette Ortaklık Payının Devri, Batider, C. VII,1974 Sa. 3, s. 581 vd.
- Çağlar**, Hayrettin, Anonim Şirketlerde Esas Sermayenin Azaltılması, Ankara 2010.
- Çamoğlu**, Ersin, Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 1972.
- Çamoğlu**, Ersin, Kollektif Ortaklıkta Haklı Sebep Kavramı ve Ortağın Haklı Sebepçe Çıkarılması, İstanbul 1976.
- Çamoğlu**, Ersin, Limited Ortağın Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Kullanılması ve Sınırları, Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan, İstanbul 2017, s. 143 vd.
- Çamoğlu**, Ersin, Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, İstanbul Güncellenmiş 2. Bası 2023.
- Çamoğlu**, Ersin. Üniversite Öğretim Üyeleri Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyesi Olabilir mi?, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı’yabArmağan, Ankara 2023, s. 243 vd.
- Çeker**, Mustafa, Anonim Ortaklık Payı Üzerinde Hapis Hakkı Bulunması Halinde Oy Hakkı Kime Aittir? (Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin Bir Kararı Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması), C. XVIII, 1996 Sa. 4, s. 157 vd.

- Çeker**, Mustafa, Halka Açık Anonim Şirketlerde Temsilci Aracılığıyla Oy Kullanma ve Pay Sahiplerine Çağrıda Bulunularak Vekâlet Toplanması, Batider, C. XVIII., 1995 Sa. 1-2, s. 177 vd.
- Çelik**, Aytekin, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerin Denetimi, Prof. Dr. Tuğrul Ansay'a Armağan, Ankara 2006, s. 543 vd.
- Çelikleş**, İlyas, Anonim Ortaklığın Kendi Paylarını İktisabı, İstanbul 2006.
- Çemberci**, Mustafa, Kollektif Şirket Hangi Halde Sona Ermiş Sayılır, Batider, C. IV, 1967 Sa. 1, s. 77 vd.
- Çevik**, Kemal, Fransız ve Türk Hukukunda Tek Ortaklı Şirket, Sınırlı Sorumlu Ticari İşletme, Prof. Dr. Ali Bozer'e Armağan, Ankara 1998, s. 37 vd.
- Çevik**, Orhan, Anonim Şirketler, Ankara 1988.
- Çiğsar**, Melih Gizem, Limited Şirkette Esas Sermaye Payının Rehni, Ankara 2019.
- Çoştan**, Hülya, Anonim Ortaklıklarda Bölünme, Ankara 2004.
- Çoştan**, Hülya, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hükümlerine Göre Anonim Şirketin Birleşme, Bölünme ve Tür Değişirme Yoluyla Yeniden Yapılanmasında Alacaklının Korunması, Ankara 2009.
- Çoştan**, Hülya, Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşme, Bölünme ve Tür Değişirme Kararları, Ankara 2013.
- Dağ**, Üner, Pay Defterinin Niteliği ve Anonim Ortaklığın Pay Sahiplerine İlişkin Diğer Kayıtlar, İkt.Mal.Der., C.XXXVI, 1989 Sa. 4, s. 152 vd.
- Dayınlarlı**, Kemal, Joint Venture Sözleşmesi, Ankara 1989.
- Değirmencioğlu Aydın**, Nihan, Anonim Şirketlerde Özel Denetim İsteme Hakkı, İstanbul 2015.
- Değirmencioğlu Aydın**, Nihan, Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkı, İstanbul 2021.
- Demirci**, Yusuf, Ticaret Şirketleri Adli Yardımdan Yararlanabilir mi?, Ticaret Hukuku Sempozyumu 2021 Bildiri Kitabı, Ankara 2021, s. 310 vd.
- Demirel**, Duygu, Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Devri, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 7, 2017 Sa. 1-2, s. 211 vd.
- Demirkapı**, Ertan, Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklıkta Payın Devri, İzmir 2008.
- Denzler**, Beat/**Hochstrasser**, Michael, Entscheidbesprechungen/ Discussons d'arrêts actuels, AJP/PJA 10/2019, s. 1078 vd.
- Derungs**, Merens/ **von der Crone**, Hans Caspar, Verhaltenspflichten des Verwaltungsrats, Bundesgerichtsurteil 4A_623/2018 vom 31. Juli 2019 (Publikation vorgesehen), SZW / RSDA 6/ 2019, s. 697 ff.

- Dietrich**, Nikolas, The “Business Judgment Rule”: Whose Judgment, Corporate Governance Review, June/July 2002.
- Dinç**, İlhan, Sermaye Piyasası Kurulunun Seri. IV, No.44 Sayılı Tebliği Kapsamında Çağrıda Bulunma Yükümlülüğüne İlişkin Son Gelişmeler, Batider, C. XXVI, 2010 Sa. 2, s. 243 vd.
- Dinç**, Serhan Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Ve Sır Saklama Yükümlülükleri, Dürüstlük Kuralı, Bilgi Alma Hakları İle Bunların İşadamı Kararı İlkesi Ve Hukuki Sorumluluk Davalarıyla İlişkisi, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı’ ya Armağan, Ankara 2023, s. 759 vd.
- Dindar**, Koray, Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkı, Ankara 2022.
- Doğan**, Beşir Fatih, Anonim Şirketlerin Kendi Paylarını İktisabının Fayda ve Zararları, Prof. Dr. Fikren Eren’e Armağan, Ankara 2006, s. 449 vd.
- Doğan**, Beşir Fatih, Der Erwerb Eigener Aktien Im Deutschen Und Türkischen Recht Im Hinblick Auf Europäisches Recht, Hamburg 2004.
- Doğan**, Beşir Fatih, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, İstanbul 2011.
- Doğan**, Zeki, Sermaye Tamamlama Fonunun Muhasebeleştirilmesine İlişkin Öneriler, Vergi Raporu, Sa. 245, Şubat 2020, s. 11 vd.
- Doğanay**, İsmail, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin “Hukuki” Sorumluluğu, Batider, C. XVII, 1994 Sa. 3, s. 57 vd.
- Doğanay**, İsmail, TTK Şerhi, C. 1, Ankara 1990.
- Domaniç**, Hayri, Kıymetli Evrak Hukuku, İstanbul 1975.
- Domaniç**, Hayri, Anonim Şirket Ana Mukavelelerine Yazılması Gerekli ve Mümkün Unsurlar, Ord. Prof. Dr. Halil Arslanlı’nın Anısına Armağan, İstanbul 1978, s. 309 vd.
- Domaniç**, Hayri, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, İstanbul 1988.
- Domaniç**, Hayri, Hisse Senetlerinin Çıkarılma Zamanı ve Mecburiyeti, Yaklaşım Dergisi, 1994 Sa. 15, s. 5 vd.
- Domaniç**, Hayri, Ticaret Hukukunun Umumi Esasları, İstanbul, 1970.
- Domaniç**, Hayri, Adi, Kollektif ve Komandit Şirketler, 3. Bası, İstanbul 1970.
- Domaniç**, Hayri, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. I, Adi Kollektif ve Komandit Şirketler, İstanbul 1988.
- Domaniç**, Hayri, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. II, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, İstanbul 1988.
- Druey**, Jean Nicolas, Das Informationsrecht des einzelnen Verwaltungsratsmitglieds, SZW 65 (1993), s. 49 ff.
- Druey**, Jean Nicolas, Organ und Organisation. Zur Verantwortlichkeit aus aktienrechtlicher Organschaft, SAG 53 (1981), s. 77 ff.

- Druey, Jean Nicolas/Vogel, Alexander**, Das schweizerische Konzernrecht in der Praxis der Gerichte, Zürich 1999.
- Dubois, Maurice**, Unternehmungsstrategie und Strategische Risikoanalyse, Kernaufgaben der der Unternehmungsführung, Der Schweizer Treuhänder 2006/10, s. 723 ff.
- Dubs, Dieter/Truffer, Roland**, Obligationenrecht II, Basler Kommentar, 2. und 3. Auflage, Basel, Genf, München 2002.
- Dural, Halil Ali**, Anonim Şirketin Önemli Miktarda Varlığının Satışına İlişkin Genel Kurul Kararının İçeriği ve Kapsamı, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s. 225 vd.
- Dural, Mustafa**, Sermaye Piyasası Kurulu 15. Yıl Sempozyumu, Mayıs 1998 Ankara, s. 97 vd.
- Durgut, Ramazan**, Limited Şirket Esas Sermaye Payı Üzerinde Rehin Hakkı Kurulması, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2013 Sa. 108, s. 123 vd.
- Düden, Seren**, Anonim Şirketlerde Dış Kaynaklardan Sermaye Artırımı, Vedat Kitapçılık İstanbul 2021.
- Düringer, Adelbert/Hachenburg, Max/Geiler, Karl**, Das Handelsbuch, II, Bd. 1. Hälfte- Allgemeine Einleitung: Das Gesellschaftsrecht des bürgerlichen Rechts, 3. Aufl., Mannheim, Berlin, Leipzig 1932.
- Ebenroth, Carsten Thomas**, Konzernbildungs- und Konzernleitungskontrolle, Konstanz 1987.
- Egolf, Andreas Konrad**, Das Postulat der Erleichterung der Neuausgabe von aktien im Rechte der Schweizerischen Aktiengesellschaft, Diss. Zürich 1975.
- Eisenhardt, Ulrich**, Gesellschaftsrecht, 10. ergänzte und überarbeitete Auflage, München 2002.
- Ekmekçi, Ömer/Özekes, Muhammet/ Atalı, Murat/Seven, Vural**, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk, 2. Baskı, İstanbul 2019.
- Elbel, Jürgen/ Binahgi, Rafaella**, Wirkungen der Fusion, Der Schweizer Truhänder, 6-7/2006, s. 433 ff.
- Elsener, Roman**, «Das Hätte Man wissen Müssen!» - Der Rückschaufehler und sein Einflüss auf das Fahrlässigkeitsdelikt, Sui Generis, 2015, s. 118 ff.
- Emch, Daniel**, Gegenwärtiger Stand und wichtigste Neuerungen der GmbH-Rechtsreviion, s. 1. [http://www.weblaw.ch/jusletter/Artikel.asp? ArticleNr=2344&Language=1](http://www.weblaw.ch/jusletter/Artikel.asp?ArticleNr=2344&Language=1).
- Eminoğlu, Cafer**, Türk Ticaret Kanunu'nda Kurumsal Yönetim (Corporate Governance), İstanbul 2014.

- Emmel, Frank**, in: **Sutter-Somm, Thomas/Hasenböhler, Franz/Leuenberger, Christoph**, (Hrsg.), Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung [ZPO], 3. Aufl., Zürich 2016.
- Emmerich, Volker/Habersack, Mathias**, Aktien- und GmbH-Konzernrecht, München 2003.
- Emmerich, Volker/Sonnenschein, Jürgen**, Konzernrecht, 5. Aufl., München 1993.
- Eppenberger, Matthias**, Informations des Aktionärs- Auskunftspflicht? Diss. St. Gallen, Bern 1990.
- Ercan, Tevfik**, Ticaret Kanunu Yargıtay İlke Kararları, Ankara 2014.
- Erdağ, Nevzat**, Şirketlerde Sermaye Avans Bedelinin Hukuki Boyutu, Vergi, Haziran 2, 2014. (<https://www.nevzaterdag.com/sirketlerde-sermaye-avans-bedelinin-hukuki-boyutu/>).
- Erdem, H. Ercüment**, Türk ve İsviçre Hukuklarında Eşit İşlem İlkesi, İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukukuna Etkileri, İstanbul 2009, s. 393 vd.
- Erdem, H. Ercüment**, Nama Yazılı Hisse Senetlerine İlişkin Olarak Uygulamada Ortaya Çıkabilecek Sorunlar ve Yeni TTK'nın Çözümleri, Türk Ticaret Kanunu İle İlgili Makaleler, İstanbul 2017, s. 269 vd.
- Erem, Turgut, S.**, Ticaret Hukuku Prensipleri, 7. Bası, İstanbul 1977.
- Eren, Fikret**, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C. I, Ankara 1994.
- Eren, Fikret**, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 8. Bası, İstanbul 2003 Ve İzleyen Yıllar.
- Eren, Fikret/Dönmez, Ünsal**, Eren Borçlar Hukuku Şerhi, C. I. 2. baskı , Yetkin Yayınları Ankara 2023
- Erimez, Rüştü**, Şirketlerde Kâr Dağıtımı ve Yedek Akçeler, İstanbul 1972.
- Eriş, Gönen**, Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu, C. II, Ankara 1988.
- Eriş, Gönen**, Anonim Şirketler Hukuku, Ankara 1995.
- Eriş, Gönen**, Ticari İşletme ve Şirketler, 3. Bası, Ankara 2004.
- Erny, Dominik**, Oberleitung und Oberaufsicht, Führung und Überwachung Mittlerer Aktiengesellschaften aus der Sicht des Verwaltungsrats, Diss. Zürich 2000.
- Ertaş, Şeref**, Anonim Şirket Yöneticilerinin Sorumluluğu, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı' ya Armağan, Ankara 2023, s. 255 vd.
- Erwe, Peter**, Beck'sches Handbuch der AG., München-2003
- Ettinger, Jochen**, Stock-Options, Köln 1999.

- Eugster**, Karin, Die Überprüfung der Antels- und Mitgliedschaftsrechte nach Art. 105 FusGband. SSHW Band 257, Diss. Zürich 2006.
- Falk**, Ulrich, Urteilsverzerrungen: "hindsight bias" und "anchoring". Einleitende Fragen zu einem interdisziplinären Problem, in: Vincere scis, viktoria uti nescis: Aspekte der Rückschauverzerrung in der Alten Geschichte, Hrsg. Von Kay Brodersen, Berlin 2008, s. 9 ff.
- Feddersen**, Dieter, Aktienoptionsprogramme für Führungskräfte aus kapitalmarktrechlicher und steuerlicher Sicht, ZHR 161 (1997), s. 269 ff.
- Feyzioglu**, N. Feyzi, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.I, 2. Bası, İstanbul 1976.
- Fleischer**, Holger, Aktiengesetz Kommentar, in: K. Schmidt/Lütter, Köln 2008.
- Fleischer**, Holger, Finanzmarktkrise und Überwachungsverantwortung von Verwaltungsmitgliedern, RIW Heft 338, s. 337 ff.
- Fleischer**, Holger, Die Business Judgment Rule: Vom Richterrecht zur Kodifizierung, ZIP, 2004, s. 685 ff.
- Flume**, Werner, Gesellschaft und Gesamthand, ZHR 136 (1972), s. 177 ff.
- Forstmoser**, Peter/**Meier-Hayoz**, Arthur/**Nobel**, Peter, Schweizerisches Aktienrecht, Bern 1996.
- Forstmoser**, P./ **Küchler**, M. Verantwortlichkeitsrisiken des Verwaltungsrates bei der Abwehr von Aktionärsklagen, Verantwortlichkeit im Unternehmensrecht X , Verantwortlichkeitsprozesse Tagungsband 2020, s. 165 ff.
- Forstmoser**, Peter, Die aktienrechtliche Verantwortlichkeit, 2. Aufl., Zürich 1987.
- Forstmoser**, Peter, Die Informations- und Meinungsäusserungsrechte des Aktionärs, in: Rechtsfragen um die Generalversammlung, Schriften zum neuen Aktienrecht 11, Zürich 1997, s. 86 ff.
- Forstmoser**, Peter, Schweizerisches Aktienrecht, Bd. I, Lieferung 1, Zürich 1981.
- Forstmoser**, Peter, Die Verantwortlichkeit der Organe – von der Willkür zur Berechenbarkeit?, Der Schweizer Treuhänder ST 65 (1991), s. 536 ff.
- Forstmoser**, Peter, Die aktienrechtliche Verantwortlichkeit, 2. Aufl., Zürich 1987.
- Forstmoser**, P./**Küchler**, M. Verantwortlichkeitsrisiken des Verwaltungsrates bei der Abwehr von Aktionärsklagen, Verantwortlichkeit im Unternehmensrecht X, Verantwortlichkeitsprozesse Tagungsband 2020, s. 167 ff.
- Forstmoser/Küchler**, Schweizerische Aktienrechtsreform: Die Schlussrunde ist eingeläutet!, in: Jusletter 10. Februar 2020.

- Forstmoser, Peter/Sprecher, Thomas/Töndury, Gian Andri**, Persönliche Haftung nach Schweizer Aktienrecht, Zürich 2005
- Forstmoser, Peter/Meier-Hayoz, Arthur**, Schweizerisches Gesellschaftsrecht, 9. vollständig bearbeitete Auflage, Bern 2004 ve izleyen yillar.
- Franke, Nisim**, Ticaret Şirketlerinde Rekabet Memnuiyeti, Batider, C. XIII, 1985 Sa. 1, s. 19 vd.
- Gabrielli, Fabrizio**, Das Verhältnis des Rechts auf Auskunftserteilung zum Recht auf Einleitung einer Sonderprüfung, Zürich 1997.
- von Gamm, Otto-Friedrich F.**, Das Bürgerliche Gesetzbuch mit besonderer Berücksichtigung der Rechtssprechung und des Bundesgerichtshofes, Kommentar, Bd. 2, 12. Aufl., Berlin, New York 1978.
- Gautschi, Georg**, Fiduziarisches Rechtsverhältnisse besonderer Art, SJZ, 1949, s. 303 ff.
- Georg, F. Thoma/Leuering, Dieter**, Die Europäische Aktiengesellschaft-Societas Europaea, NJW 55 (2002), Heft 20, s. 1449 ff.
- Gebler, von Ernst/Hefermehl, Wolfgang/Bungeroth, Erhard**, Kommentar zum Aktiengesetz, Bd. I, München 1973.
- Gericke, Dieter/Waller, Stefan**, Basler Kommentar, 4. Auflage, Basel 2012.
- Gericke, Dieter/Waller, Stefan**, Entwicklungslinien der bundesgerichtlichen Rechtsprechung zur aktienrechtlichen Verantwortlichkeit 2007–2017 (das Jahrzehnt der Richter), ZSR 2018 I, S. 259–291.
- Giger, Gion**, Corporate Governance als neues Element im schweizerischen Aktienrecht, Zürich 2003.
- Gilliard, François**, Tendances coopératives dans la société anonyme, Lebendiges Aktienrecht : Festgabe zum 70. Geburtstag von Wolfhart Friedrich Bürgi, Zürich 1971, s. 149 ff.
- Glanzmann, Lukas**, Die Verantwortlichkeitsklage unter Corporate-Governance-Aspekten, ZSR NF 119 (2000), s. 135 ff.
- Glanzmann, Lukas**, Der Fusions-, Spaltungs- und Umwandlungsbeschluss im neuen Fusionsgesetz, SJZ 101 (2005), Nr.7, s. 157 ff.
- Glanzmann, Lukas**, Die Verantwortlichkeitsklage unter Corporate-Governance-Aspekten, ZSR 119 (2000), s. 136 ff.
- Glanzmann, Lukas**, Die Proporzwahl (*cumulative Voting*) als Instrument der Corporate Governance, in:Festschrift für Jean Nicolas Druey, Zürich 2002, s. 401 ff.

- Göğüş**, Emine, Limited Şirketlerde Sermaye Borcunda Temerrüt Nedeniyle Iskat, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı'ya Armağan, Ankara 2023, s. 1265 vd.
- Göksoy**, Can, Yaşar, Anonim Ortaklıkta Payın Rehni, Ankara 2001.
- Göksoy**, Yaşar Can, Sermaye Şirketlerinde Ortakların Şirketten Alacakları İle Bu Alacakların Sermayeye İlavesi Suretiyle Yapılan Sermaye Artımının Özel Hukuk Açısından Değerlendirilmesi, Regesta, Yıl: 2019, C.4, Sa.1, s. 57-88.
- Göktürk**, Kürşat, Amerikan, Alman, İsviçre ve Türk Hukukunda İş Adamı Kararı İlkesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, 2011 Sa. 2, s. 207 vd.
- Göktürk**, Kürşat./Can, Mehmet Çelebi, Farklılaştırılmış Teselsülün - Özellikle - Dış İlişki Bakımından Anlamı ve Bankacılık Kanununun Şahsi İflas Sorumluluğu İle Karşılaştırılması, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, 2011 Sa. 2 , s. 247 vd.
- Göle**, Celal, Ticari İşletmenin Merkez ve Şubesinin Tayini Sorunu, Ord. Prof. Dr. Ernst. E. Hirsch'in Hatırasına Armağan, Ankara 1986, s. 188 vd.
- Gözler**, Kemal, Yorum İlkeleri, Kamu Hukukçuları Platformu Toplantısı, Ankara, 29.9.2012, s. 1 vd.
- Graf**, Damian K., Gesellschaftsorgane zwischen Aktienrecht und Strafrecht, Aktienrechtliche Verantwortlichkeit – Ungetreue Geschäftsbesorgung – Misswirtschaft, Habil. Zürich 2017.
- Grass**, Andrea R., Business Judgment Rule, Schranken richterlichen Überprüfbarkeit von Management-Entscheidungen in aktienrechtlichen Verantwortlichkeitsprozessen, Zürich 1998.
- von Greyerz**, Christopf, Die Aktiengesellschaft, Schweizerisches Privatrecht VIII/2, Basel 1982.
- Gröpler**, Hendrikje/**Huberle**, Claudia/**Jürgend**, Caspar, Die Virtuelle Hauptversammlung, in: Dirk Zetzsche (Hrsg.), Berlin 2002.
- Grundmann**, Stefan/**Müllbert**, O. Peter, Corporate Governance-Europäische Perspektiven (Symposium zum 60.Geburstag von Klaus J. Hopt am 1./2. September 2000 in Mainz), ZGR 2/2001, s. 215 ff.
- Guhl**, Theo, Das Schweizerisches Obligationenrecht, 4. Aufl., Zürich 1948.
- Gücük**, Turgut, Genel Kurula Katılma ve Oy Hakkının Engellenmesi, Sempozyum IV, 1987, s. 255 vd.
- Günay**, Gözde Engin, Anonim Ortaklıklar Hukukunda Özel Denetim, İstanbul 2017.

- Gürel**, Murat, Anonim Şirketin Kendi Paylarının İktisabı Amacıyla Finansal Destek Verme Yasağı, Ankara 2014.
- Gürsoy**, Kemal T./**Eren**, Fikret/**Cansel**, Erol, Türk Eşya Hukuku, Ankara 1978 ve 2. Bası Ankara 1984.
- Habegger**, Philipp, Die Auflösung der Aktiengesellschaft aus wichtigen Gründen unter Berücksichtigung der anderen sachgemässen und den Beteiligten zumutbaren Lösun- gen gemäss Art. 736 Ziff. 4 Satz 2 OR, Zürich 1996.
- Habscheid**, Walter J., Statutarische Schiedsgerichte und Schiedskonkordat, SAG (SZW) 57 (1985), s. 163.
- Hacimahmutoğlu**, Sibel, The Business Judgment Rule: İşadamı Kararı mı Yoksa Ticari Muhakeme Kuralı mı? Batider, C. XXX, 2014 Sa. 4, s. 99 vd.
- Hacimahmutoğlu**, Sibel, Anonim Ortaklıkta Ultra Vires Doktrini ve Ortaklığı Bağlamaya Yetkili Organın (Yönetim Kurulunun) Yetkilerinin Sınırlandırılması, Ankara 2016.
- Handschin**, Lukas/ **Truniger**, Christof, Die neue GmbH, 2. vollständig neu bearbeitete Auflage, Zürich, Basel, Genf 2006.
- Handschin**, Lukas, Der Konzern im geltenden schweizerischen Privatrechts, Zürich 1994.
- Handschin**, Lukas, Auflösung der Aktiengesellschaft aus wichtigem Grund und andere sachgemässe Lösungen, SZW 1/1993, s. 43 ff.
- Handschin**, Lukas, Die Verantwortlichkeit des Verwaltungsrates ausserhalb des Konkurses seiner Gesellschaft, Festschrift 100 Jahre Aargauischer Anwaltsverband, Zürich, Basel, Genf 2005.
- Hartmann**, Stephan, Zur "actio pro socio" im Recht der Personengesellschaften, ZSR 124/2005 I, s. 397 ff.
- Hasenböhler**, Stefan, Die Haftungsvoraussetzungen der Verantwortlichklage nach Art. 754 OR im Vergleich zum US-amerikanischen Recht, Basler Diss. Zürich 2003.
- Hasselbach**, Kai/**Schumacher**, Stephan, Hauptversammlung im Internet, ZGR 29 (2000), s. 263 ff.
- Häusermann**, Daniel M., Dispoaktien, Ein 250-Milliarden-Problem, GesKR 2/2012, s. 220 ff.
- Häusermann**, Daniel M., Minderheitsschutz in der «Aktionärsdemokratie», GesKR 2/2014, s. 210 ff.
- Hatemi**, Hüseyin, Önceki ve Bugünkü Türk Hukukunda Vakıf Kurma Muamelesi, İstanbul 1969.
- Heberlein**, Robert, Die Kompetenzausscheidung bei der Aktiengesellschaft in Liquidation, Zürich 1969.

- Heize**, Meinhard, Die Europäische Aktiengesellschaft, ZGR1/2002, s. 67 ff.
- Helvacı**, Mehmet, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğunun Müteselsil Olmasının Anlamı ve İsviçre Borçlar Kanunu 759. Maddesi ile Getirilen Müteselsil Sorumluluğun Anlamının Tanıtılması, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı C. I, İstanbul 2001, s. 219 vd.
- Helvacı**, Mehmet, Anonim Ortaklıkların Bölünmesi (Yeniden Yapılandırma Modeli Olarak Bölünme), İstanbul 2004.
- Helvacı**, Mehmet, Anonim Ortaklıkta Ticaret Kanunundan Kaynaklanan Azımlık Haklarının Hukukî Niteliği ve Tanımı, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s. 297 vd.
- Helvacı**, Mehmet, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukukî Sorumluluğu, 2. Bası, İstanbul 2001.
- Helvacı**, Mehmet, Anonim Ortaklık Genel Kurulunun Devredilemez Bir Yetkisi Olarak Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı [TK 408/-2(f), Yürürlüğün 7. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu –III- 18.10.2019, s. 33 vd.
- Henn**, Günter, Die Gleichbehandlung der Aktionäre in Theorie und Praxis, AG 9/1985, s. 240 ff.
- Hensler**, Marianne, Die bedingte Kapitalerhöhung, Zürich 1982.
- Hermann**, Rüdiger, Funktion, Kontrolle und Haftung der Leitungsorgane von Aktiengesellschaften in Deutschland, der Schweiz, Australien und den USA, Frankfurt am Main 1996.
- Herren**, Klaus Werner, Statutarische Berechtigungen zum Erwerb von Aktien und GmbH-Anteile, Diss. Bern 1973.
- Herschson**, Heinrich, Ankauf eigener Aktien, SJZ 14 (1967), s. 215 ff.
- Hızır**, Serdar, 6098 Sayılı (Yeni) Borçlar Kanunu'nun 633'ncü Maddesine Göre Adi Şirketten Çıkmanın ve Çıkarılmanın Genel Şartları ve Koşulları, Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan C. III, İstanbul 2011, s. 2817 vd.
- Hirsch**, Ernst E., Ticaret Hukuku Dersleri, İstanbul 1946.
- Hirsch**, Ernst E., Das Türkische Aktienrecht, Frankfurt a.M.-Berlin 1958.
- Hoffmann Nowotny**, Urs H./von der Crone, Hans Caspar, Solidarität, Vergleich und Rückgriff in der aktienrechtlichen Verantwortlichkeit Entscheid des Schweizerischen Bundesgerichts 4C.358/2005 (BGE 133 III 116) vom 12. Februar 2007 i.S. X. (Beklagter und Berufungskläger) gegen Y. (Kläger und Berufungsbeklagter). SZW/RSDA, 3/2007, s. 261 ff.
- Hoffmann-Nowotny**, Urs H. Aktienrechtliche Verantwortlichkeit: Zur gerichtlichen Prüfungsbefugnis im Anwendungsbereich der Business Judgment Rule (Zurückhaltungsregel), SZW 2019, s. 454 ff.

- Homburger**, Eric, Kommentar Schweizerischen Zivilgesetzbuch (Zürcher Kommentar), 5. Teil,- Die Aktiengesellschaft, Teilband V 5b, Der Verwaltungsrat, Art. 707-726 OR, Zürich 1997.
- Homburger**, Eric, Leitfaden zum neuen Aktienrecht, Zürich 1991.
- Hommelhoff**, Peter, Die OECD-Principles on Corporate Governance- ihre Chancen und Risiken aus dem Blickwinkel der deutschen corporate governance- Bewegung, ZGR 2001, s. 238 ff.
- Honsell**, Heinrich/**Vogt**, Nedim Peter/**Watter**, Rolf, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Obligationenrecht II, Art. 716-731, 726-731a, 752-753, Basel, Frankfurt a.M. 1994 und 2012.
- Hopt**, Klaus J., Kapitalmarktrecht (mit Prospekthaftung) in der Rechtsprechung des Bundesgerichtshofes, in, *Heldrich/Hopt* (Hrsg), 50 Jahre BGH (Festgabe aus der wissenschaft), Bd. II, München 2000, s. 497 ff.
- Hopt**, Klaus J., Gemeinsame Grundsätze der Corporate Governance in Europa? Überlegungen zum Einfluss der Wertpapiermärkte auf Unternehmen und Ihre Regulierung und zum Zusammenwachsen von common law und civil law im Gesellschafts- und kapitalmarktrecht, ZGR 6/2000, s. 779 vd.
- Hueck**, Alfred, Gesellschaftsrecht, 6.Auflage, München, Berlin 1965.
- Huguenin**, Jacobs, Das Gleichbehandlungsprinzip im Aktienrecht, Zürich 1994.
- Hüffer**, Uwe, Aktiengesetz, 5. Aufl., München 2002.
- Hüffer**, Uwe, Aktiengesetz, Beck'sche Kurz Kommentar, 10. Aufl., München 2012.
- Hüffer**, Uwe/**Koch**, Jens, Aktiengesetz, Beck'sche Kurz Kommentar, 11. Aufl., München 2014.
- İlbasmış Hızlısoy**, Özlem, Anonim Şirketin Haklı Sebeplerle Feshi, Ankara 2016.
- İmregün**, Oğuz, Kara Ticaret Hukuku Dersleri, İstanbul 1979.
- İmregün**, Oğuz, Anonim Ortaklıklar, 3. Bası, İstanbul 1974 ve 4. Bası, İstanbul 1989.
- İmregün**, Oğuz, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin Ortaklığa Karşı Hukuksal Sorumluluğu, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 1999, s. 255 vd.
- İmregün**, Oğuz, Anonim Şirketlerde Pay Sahipleri Arasında Umumi Heyet Kararlarından Doğan Menfaat İhtilâfları ve Bunların Telif Çareleri, İstanbul 1962.

- İnceoğlu**, Sibel, *Adi Yararlanma Hakkı, Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru El Kitabı Serisi-4*, Ankara 2018.
- İpekeli Kayalı**, Ferna, *Türk Ticaret Kanununa Göre Birleşmeler*, İstanbul 2014.
- İpekeli Kayalı**, Ferna, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Halka Açık Olmayan Anonim Şirketin Kendi Paylarını Devren İktisabı, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, 2014 Sa. 3, s. 69 vd.
- İpekeli Kayalı**, Ferna, *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sermaye Ortaklıklarının Bölünmesi*, İstanbul 2020.
- İpekeli Kayalı**, Ferna, *İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurul Kararı ile İlgili Bazı Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Regesta, C. 5, 2020 Sa. 1, s. 87 vd.
- İpekeli Kayalı**, Ferna, *Şarta Bağlı Sermaye Artırımında Ticaret Siciline Tes-cile İlişkin Türk Ticaret Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi*, Regesta, C. 4, 2019 Sa. 2, s. 183 vd.
- İpekeli Kayalı**, Ferna, *Yeniden Yapılandırma İşlemlerinde Ara Bilanço Düzenlemesine İlişkin Bazı Tespit ve Öneriler*, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, 2021 Sa. 10, s. 77 vd.
- İpekeli-Kayalı**, Ferna, *Hakimiyetin Ticari İlişkiler ve Kredi İlişkileri Yoluy-la Kurulması*, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı'ya Armağan, Ankara 2023, s. 295 vd.
- İşeri**, Ahmet, *Türk Medeni Kanununa Göre Vakıf (Tesis)*, Ankara 1960.
- Jacops**, Cläire H., *Das aktienrechtliche Gleichbehandlungsprinzip im Aktienrecht*, Zürich 1994.
- Jäger**, Axel, *Aktiengesellschaft: unter besonderer Berücksichtigung der KGaA*, München 2004.
- Jäger**, Christophe, *Die Spaltung von aktiengesellschaften zwecks privatisierung im Vergleich Deutschland-Franchreich*, Freiburg 1994.
- Jäggi**, Peter, in: *Vom Kauf nach schweizerischem Recht, Festgabe zum 70. Geburtstag von Prof. Dr. Theo Guhl*, Zürich 1950, s. 67 ff.
- Jäggi**, Peter/**Druey**, Jean Nicholas/**von Greyerz**, Christoph, *Wertpapierrecht*, Basel, Frankfurt a. Main 1985.
- Kabaalioglu**, Haluk, *Sermaye Piyasasında Kamuyu Aydınlatma İlkesi*, İstanbul 1985.
- Käch**, Simon, *Die Rechtsstellung des Vertreters einer juristischen Person im Verwaltungsrat der Aktiengesellschaft*, Zürich 2001.
- Kaczynski**, Daniel Christian, *Der aktive Grossaktionär in der Publikumsgesellschaften*, Diss. Zürich 2000.

- Kahyaoglu**, Emin Cem, 1975 tarihli Tasarıya Göre- Avrupa Anonim Ortaklığında (“SE”) Yürütme Kurulu, İkt.Mal.Der., C. XXXIII, 1986 Sa. 5, s. 155 vd.
- Kalpsüz**, Turgut, Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Üyelerinin Şirketle Rekabet Teşkil Eden Davranışları, Prof. Dr. Hüseyin Cahit Oğuzoğlu’na Armağan, Ankara 1972, s. 351 vd.
- Kammerer**, Adrian W. Die unübertragbaren und unentziehbaren Kompetenzen des Verwaltungsrates, diss. Zürich 1997.
- Karahmetoğlu**, İsmail Özgün, Spor Anonim Şirketi Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu Üzerine Genel Bir Değerlendirme, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı’ya Armağan, Ankara 2023, s. 789 vd.
- Karahan**, Sami, Anonim Şirketlerde Tasfiye, Konya 1998.
- Karahan**, Sami, Anonim ve Limited Şirketlerde Ek Tasfiye, Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2002, s. 445 vd.
- Karahan**, Sami, Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması, İstanbul 1991.
- Karahan**, Sami, Kâr Dağıtımına İlişkin Genel Kurul Kararını İptal Eden Mahkeme, Kârın Dağıtılmasına Karar Verebilir mi? Regesta, C. 3, 2013 Sa.1, s. 19 vd.
- Karasu**, Rauf, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, Ankara 2009.
- Karasu**, Rauf, Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, 2. Baskı, Ankara 2015.
- Karayalçın**, Yaşar, Şirketler Hukuku, Ankara 1973.
- Karayalçın**, Yaşar, Anonim Şirketlerde Çıplak Payın Haczedilmesi ve Paraya Çevrilmesi, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XVI, Ankara 1999, s. 149 vd.
- Karayalçın**, Yaşar, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Hangi Kararları Aleyhine Dava Açılabilir? Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu III, Ankara 1986, s. 239 vd.
- Karayalçın**, Yaşar, İsviçre Borçlar Kanununda Anonim Şirketler Hukuku Alanında Yapılan Değişiklikler, Batider, C. XVII, 1993 Sa. 1, s. 5 vd.
- Karayalçın**, Yaşar, Mecburi-Kanuni Yedek Akçeler ve Kullanılması, Batider, C. IV, 1968 Sa. 3, s. 407 vd.
- Karayalçın**, Yaşar, Meseleler ve Görüşler I, Ankara 1975.
- Karayalçın**, Yaşar, Meseleler ve Görüşler II, Ankara 1983.
- Karayalçın**, Yaşar, Özel Hukukta Meseleler ve Görüşler III, Ankara 1988.

- Karayalçın, Yaşar**, Özel Hukukta Meseleler ve Görüşler IV, Ankara 1992.
- Karayalçın, Yaşar**, Özel Hukukta Meseleler ve Görüşler V, Ankara 1997.
- Karayalçın, Yaşar**, Muhasebe Hukuku, Ankara 1988.
- Karayalçın, Yaşar**, Anonim Şirkette Çoğunluk-Azınlık İlişkisi Bakımından Kontrol (Blok) Satışı ve Genel Alım Önerisi, Prof. Dr. Haluk Tandoğan'a Armağan, Ankara 1990, s. 351 vd.
- Karayalçın, Yaşar**, Şirketler Hukuku Dersleri, Ankara 1965.
- Karayalçın, Yaşar**, Ticaret Hukuku, C. II, Şirketler Hukuku, 2. Bası, Ankara 1973.
- Karayalçın, Yaşar**, Yeniden Değerleme, Prof. Fadıl H. Sur'un Hatırasına Düzenlenen Konferans, Ankara 1983.
- Karayalçın, Yaşar**, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Başkanının Üstün Oyu, Batider, C. VI, 1972 Sa. 4, s. 667.
- Karayalçın, Yaşar**, İsviçre Borçlar Kanununda Anonim Şirketler Hukuku Alanında Yapılan Değişiklikler, Batider, C.XVII, 1993 Sa.1, s. 5 vd.
- Käser, Christoph/ Gysi, Markus**, Erteilung von Zeichnungsberechtigungen durch die Geschäftsleitung und moderne Konzepte zur Regelung der Zeichnungsberechtigungen, REPRAX 1/2011 S. 17, in: Jusletter 6. Juni 2011, s. 1 ff.
- Kavtelek, Simge/Akçay, Ayçe**, Sermaye Avansı Olarak Gönderilen Tutarların Sermayeye Eklenmesi, Gündem Nazalı,8.3.2022, s. 21 vd
- Kaya, Arslan**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, Ankara 2001.
- Kaya, Arslan**, Makalelerim I, İstanbul 2012.
- Kayar, İsmail**, Adî Şirketin Ticaret Unvanı ve Ticaret Siciline Tescili, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı C. I, İstanbul 2002, s. 479 vd.
- Kayar, İsmail**, Anonim Ortaklıkta Malî Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler, Konya 1997.
- Kayihan, Şaban**, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve İnternet, Batider, C. XXII, 2003 Sa. 1, s. 79 vd.
- Keller, Susanne**, Das Risiko einer Verantwortlichkeitsklage für Verwaltungsräte, Neue Zahlen zur Bedeutung und Entwicklung dieser Klagen, Der Schweizer Treuhänder 3/2012, s. 166 ff.
- Kendigelen, Abuzer**, İptal Davası Açma Hakkı ve Pay Sahipliği Sıfatının Cüz'i Halefiyet (Payların Devri) Sonucu Değişmesi, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı C. I, İstanbul 2001, s. 307 vd.
- Kendigelen, Abuzer**, Anonim Ortaklık Payı (Pay Senedi) Üzerinde Hapis Hakkı ve Bu Hakka Konu Oluşturan Paya İlişkin Oy Hakkının Kime Ait Olduğu Sorunu, Batider, C. XIX, 1997 Sa. 1, s. 105 vd.

- Kendigelen**, Abuzer, Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı, Doktora Tezi, İstanbul 1994.
- Kendigelen**, Abuzer, İsviçre Hukukunda Oy Hakkında İmtiyazlı Paylar (Stimmrechtsaktie), Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s. 335 vd.
- Kendigelen**, Abuzer, Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, İstanbul 1999.
- Kendigelen**, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, İstanbul 2011 ve 2. Bası, İstanbul 2013.
- Kendigelen**, Abuzer, Anonim Şirketlere İlişkin Hükümlerde Benimsenen Bazı Ağırlaştırılmış Nisaplar Bilinçli Bir Tercihin Ürünü mü? BTHAE 60. Yıl Armağanı, Ankara 2015, s. 95 vd.
- Kervankıran**, Emrullah, Alman Hukukunda Business Judgment Rule'nin Kodifikasyonu- Türk Amerikan Hukuku ile Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan C. I, İstanbul 2007, s. 249 vd.
- Kervankıran**, Emrullah. Anonim Şirketlerin Tasfiyesi, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 2. baskı, Ankara 2022.
- Keser Berber**, Leyla, İnternet Üzerinden Yapılan İşlemlerde Elektronik Para ve Dijital İmza, Ankara 2002.
- Kırca**, İsmail, Tüzel Kişiliğin Kazanılmasından Önce Anonim Şirket Adına Yapılan İşlemler (TTK m. 301/II), Batider, C. XIX, 1998 Sa. 4, s. 85 vd.
- Kırca**, İsmail, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi - Özen Borcu, Batider,, C. XXII, 2004 Sa. 3, s. 85 vd.
- Kırca**, İsmail, Ticaret Şirketlerinde Temsil Yetkisine Getirilen ve Tescilli Caiz Olmayan Sınırlandırmamaların Üçüncü Kişilere Etkisi, Batider, C. XVII, 1994 Sa. 3, s. 149 vd.
- Kırca**, İsmail/Şehirli Çelik, Feyzan Hayal/Manavgat, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku: C. 1, Temel Kavram ve İlkeler, Kurulu, Yönetim Kurulu, Ankara 2013.
- Kırca**, İsmail/Şehirli Çelik, Feyzan Hayal/Manavgat, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, C. 2/2, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 2. Bası, Ankara 2017.
- Kırca**, İsmail/Gürel, Murat, Anonim Şirketlerde Nakden Taahhüt Edilen Payların Bakiye Bedellerinin Muacceliyeti ve İhtarsız Temerrüt Hakkında Bazı Değerlendirmeler, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s. 433 vd.
- Kıyığı**, Osman Nazım, Hukuk ve Ekonomi Terimleri Sözlüğü, München 1999.

- Kızılot**, Şükrü, Şirketin Banka Borcu Ortağından Alınır mı? Sabah Gazetesi, 20.9.2000, s. 10.
- Kızılot**, Şükrü, Danıştay Kararları ve Özelgeler, C. II, Ankara 1995.
- Kindler**, Peter, Die Aktiengesellschaft für den Mittelstand –Das Gesetz für kleine Aktiengesellschaften und zur Deregulierung des Aktiengesetzes, NJW 1994, s. 3041 ff.
- Kirkit**, Ecem, Anonim Şirket Payının rehni, Ankara 2022.
- Kleindiek**, Detlef, Stock Options und Erwerb eigener Aktien, in: P. Hommelhoff/V. Röhrich (Hrsg.), Gesellschaftsrecht 1997, Köln 1998, a. 23 ff.
- Kley**, Andreas, Der Anspruch auf unentgeltliche Rechtspflege: die aktuelle Rechtsprechung des Bundesgerichts zu Art. 4 Abs. 1 BV und der Organe der Europäischen Menschenrechtskonvention zu Art. 6 EMRK, AJP 4/1995, s. 179 ff.
- Klosa**, Sven, Die Brandenburgische-Afrikanische Compagnie in Emden, Frankfurt a.M. Bern, Berlin 2010.
- Klug**, Michael, Erwerb eigener Aktien als Instrument zur Abwehr feindlicher Übernahmen, Münster 2001.
- Koçyiğit**, İlker/**Bulur**, Alper, Ticari Davalarda Dava Şartı Arabuluculuk, Ankara 2019.
- Kohler**, Klaus, Stock Options für Führungskräfte aus der Sicht der Praxis, ZHR 161 (1997), s. 246 ff.
- Koller**, Heinrich, Führung und Kontrolle von unternehmen, Der Schweizer Treuhänder, 2006/11, s. 802 ff.
- Kopp**, Hans Joachim, Erwerb eigener Aktien, ökonomische Analyse vor dem Kapitalmarktes, Wiesbaden 1996.
- Koppensteiner**, Hans-Georg, Kommentar zum Aktiengesetz, 2. Auflage, Köln 1987.
- Korkut**, Ömer, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Şirkete Ait Belgelerin Kopyasını Alma Yetkisi, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. X, 2006 Sa. 3-4, s. 521 vd.
- Korkut**, Ömer, Anonim Şirketlerde İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği, Doktora Tezi, Ankara 2007.
- Korkut**, Ömer, 6012 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Doçentlik Tezi, Adana 2012.
- Korkut**, Ömer, Anonim Şirketin Temel Yapısını Bozan Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı' ya Armağan, Ankara 2023, s. 341 vd.

Kort, Michael, Compliance Und Risikomanagement im deutschen Gesellschaftsrecht, Anonim Şirketler ve Sermaye Piyasası Hukukunda Güncel gelişmeler Türk-Alman Uluslararası Sempozyumu (25-26 Haziran 2010), Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ve Sermaye Piyasası Kurumu, İstanbul Ağustos 2011, s. 61 vd.

Köprülü, Bülent/Kaneti, Selim, Sınırlı Aynî Haklar, İstanbul 1982.

Körber, Tobias, Heidelberger Kommentar zum Aktiengesetz, herausgegeben von Tobias Bürgers/Torsten Körber, Heidelberg 2008.

Köstem Vinales Lopez, Gizem, Atakan, Murat Can, Şirketler Topluluğunda Hâkimiyetin Hukuka Aykırı Kullanılmasından Doğan Denkleştirme Tazminatı, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı' ya Armağan, Ankara 2023, s. 533 vd.

Kraft, Alfons/Kreutz, Peter, Gesellschaftsrecht, Berlin 1992.

Kraft, Gerhard/Altwater, Christian, Die zivilrechtliche, bilanzielle und steuerliche Behandlung des Rückkaufs eigener Aktien, NZG1998, s. 448 ff.

Kraft, Kölner Kommentar zum Aktiengesetz, Köln 1985.

Kratz, Brigitta, Die genossenschaftliche Aktiengesellschaft,; Möglichkeiten und Grenzen einer atypischen Ausgestaltung der Aktiengesellschaften, Diss. Zürich 1995.

Krnet, Georg, Praxiskommentar Verwaltungsrat, Art. 707-726,754 OR und Spezialgesetze, 2. Aufl., Zürich 2005.

Krnet, Georg, Praxiskommentar Verwaltungsrat, Art. 707-726, 754 OR und Spezialgesetze, Ein Handbuch für Verwaltungsräte, Bern 2001.

Kubilay, Huriye, Genel Kurul Toplantı ve Karar Yetersayıları Hakkında Şirket Sözleşmesi Hükmünün Yorumu Üzerine Bir Karar İncelemesi, Prof. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s. 387 vd.

Kubilay, Huriye, Anonim ve Limited Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Müdürlerin Sorumluluk Sigortası, Bilgi Toplumunda Hukuk, Prof. Dr. Ünal Tekinalp'e Armağan C. I, İstanbul 2003, s. 537 vd.

Kummer, Andreas, Organisationsreglement in der Aktiengesellschaft. Der Schweizer Treuhänder, 2006/12, s. 916 ff.

Kummich, Kuzmic, Haftung aus «Konzernvertrauen», diss. Zürich 1998.

Kuntalp, Erden, Ticaret Ortaklıklarının Ehliyeti, Banka ve Ticaret Hukuku Sempozyumu II, Ankara 1985, s. 6 vd.

Kunz, Rudolf, Die Annahmeverantwortung von Mitgliedern des Verwaltungsrats, Diss. St. Gallen, Bamberg 2004.

- V. Kunz**, Peter, Die Auskunfts- und Einsichtsrechte des Verwaltungsratsmitglieds, AJP 1993, s. 49 ff.
- V. Kunz**, Peter, Rechtsnatur und Einredenordnung der aktienrechtlichen Verantwortlichkeitsklage: Darstellung der Rechtslage unter bisherigem und revidiertem und Wirtschaftsrecht, Bern 1993.
- V. Kunz**, Peter, Zur Erteilung von Zeichnungsberechtigungen durch die Geschäftsleitung, in: Jusletter 27. Juni 2011, s. 1 ff.
- V. Kunz**, Peter, Die Klagen im Schweizer Aktienrecht, Zürich 1997.
- Küng**, Manfred/**Schoch**, Niklaus, Basler Kommentar, 4. Aufl. 2012, Art. 782.
- Kuru**, Baki, Şahis Şirketleri ve Ortaklarının İflâsı, Ankara 1963.
- Kuru**, Baki, İcra ve İflâs Hukuku, Ankara 1983.
- Kuru**, Baki, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, İstanbul 2017.
- Küçüksavaş**, Nihat, Genel Muhasebe, İlkeler ve Uygulaması, 9. Bası, İstanbul 2001.
- Küng**, Manfred, Obligationenrecht II, Basler Kommentar, 2. und 3. Auflage, Basel, Genf, München 2002.
- Ladner**, Thomas, Das Vorwegzeichnungsrecht des Aktionärs unter Berücksichtigung von Corporate Governance-Aspekten: Zugleich ein Beitrag zum Begriff des Gesellschaftsinteresses im schweizerischen Aktienrecht, Diss. Zürich 1996.
- Länzlinger**, Andreas, Obligationenrecht II, Basler Kommentar, 2. und 3. Auflage, Basel, Genf, München 2002.
- Larenz**, Karl, Lehrbuch des Schuldrechts, Bd. I, München 1977.
- Lazopoulos**, Michael, Interessenkonflikte und Verantwortlichkeit des fiduziarischen Verwaltungsrates, Zürich, Basel, Genf 2004.
- Lehmann**, Hans, Das Gesellschaftsrecht, 2. Aufl., Frankfurt 1959.
- Liebscher**, Thomas, Beck'sches Handbuch der AG –mit KgaA-Gesellschaftsrecht-Steuerrecht- Börsengang, (Herausgegeben von Wolf Müller und Thomas Rödder) München 2004.
- Lorandi**, Franco, Löschung einer Gesellschaft im Handelsregister nach Abschluss des Insolvenzverfahrens. Können Abtretungsgläubiger i.S.v. Art. 260 SchKG weiterhin vorgehen? AJP/PJA 6/2018, s. 724 ff.
- Lorenz Koller**, Barbara M., Die Rolle des Verwaltungsratespräsidenten von kotierten internationalen Unternehmen in der Schweiz unter besonderer Berücksichtigung der Board-Systeme, Dissertation, Bamberg 2010.
- Lutter**, Marcus, Für Haftung wegen des Erstrebens von Marktvertrauen und des damit verbundenen Wettbewerbsvorteils, in einer im 2. Halbjahr erscheinenden Schweizer Festschrift, NZG 2002, s. 10,11.

- Lutter**, Marcus, vergleichende Corporate Governance- Die deutsche Sicht, ZGR, 2/2001, s. 224 ff.
- Lutter**, Marcus, in Köllner Kommentar zum Aktiengesetz, Band 1, Köln-Berlin, Bonn, München 1970.
- Lutter**, Marcus, Die Erklärung zum Corporate Governance Kodex gemäß § 161 AktG, Pflichtverstöße und Binnenhaftung von Vorstands- und Aufsichtsratsmitgliedern, ZHR 166 (2002), s. 523 ff.
- Lutter**, Marcus, Die Zivilrechtliche Haftung in der Unternehmensgruppe, ZGR 1982 S. 244 ff.
- Lutter**, Marcus/**Grunewald**, Barbara, zur Umgehung von Vinkulierungsklauseln in Satzungen von Aktiengesellschaften und Gesellschaft mbH. AG 1/1989, s. 109 ff.
- Lutz**, Peter, Vinkulierte Namenaktien, Zürich 1988.
- Lücken**, Christian P., Der Erwerb eigener Aktien nach §§ 71 ff. AktG, Berlin 2004.
- Lütolf**, Sandra, Strafbarkeit der juristischen Personen, Diss. Zürich 1997.
- Lyk**, Reto, Entwicklungstendenzen bei der Übertragung schweizerischer kotierter Namenaktien, SAG 51 1979, s. 9 ff.
- Maç**, Mehmet, Sermaye Avansı Raporu İle Sermaye Artırımı, Yabancı Ortaklar Tarafından Gönderilen Sermaye Artırım Avansının Yasal Dayanağı, Hukuki Niteliği ve Vergisel Boyutu (<http://huseyinust.com/konu-sermaye-avansi-raporu-ile-sermaye-artirimi.html>).
- Maier-Reimer**, Georg/**Flume**, Johannes W., Rechtsschutz bei gesellschaftsrechtlichen Strukturmaßnahmen in der Aktiengesellschaft Rechtsschutz bei Gesellschaftsrechtlichen Strukturmaßnahmen in der Aktiengesellschaft, Kölner Schrift zum Wirtschaftsrecht, KSzW 01.2013, s. 30 ff.
- Manavgat**, Çağlar, Alenî Pay Satın Alım Teklifi (Tender Offer – Takeover Bid), Ankara 1997.
- Manavgat**, Çağlar, Sermaye Piyasasında Aracı Kurumlar, Ankara 1991.
- Manger**, Robert, Zusammenfassung von "Anmerkung zur Entscheidung des BGH vom 14.6.2004, II ZR 121/02 (Stammeinlage/Sacheinlagefähigkeit von obligatorischen Nutzungsrechten)", in: GmbHR 2004 Heft 18, s. 1222 ff.
- Marsch-Barner**, Heidelberger Kommentar zum AktG, Herg. Bürgers/Körper, 2008.
- Martens**, Klaus-Peter, Der Erwerb eigener Aktien zum Umtausch im Verschmelzungsverfahren, Festschrift für Karlheinz Boujong zum 65. Geburtstag, München 1996, s. 335 ff.

- Martens**, Klaus-Peter, Erwerb und Veräusserung eigener Aktien im Börsenhandel, AG 1996.
- Martinez Marolda**, Larissa, Information der Aktionäre nach schweizerischem Aktien- und Kapitalmarktrecht, Diss. Zürich 2006.
- Marxer**, Florian, Die personlistische Aktiengesellschaft im leichtensteinischen Recht. Eine Analyse unter besonderer Berücksichtigung des Rechtes der Vinkulierung und Aktionärsbindungsverträge, SSHW band 263, Diss. Zürich 2007.
- Mazan**, Stephan, Der Schaden im Verantwortlichkeitsprozess, insbesondere bei Konkursverschleppung, Verantwortlichkeit im Unternehmensrecht X Verantwortlichkeitsprozesse Tagungsband 2020, s. 123 vd.
- Medicus**, Dieter, Schuldrecht, besonderer Teil, 11. Aufl., München 2003.
- Meier-Hayoz**, Arthur, Personengesellschaftliche Elemente im recht der Aktiengesellschaft, in: Festschrift für Walther Hug zum 70. Geburtstag am 14. April 1968, Bern 1968, s. 377 ff.
- Meier-Hayoz**, Arthur/**Forstmoser**, Peter, Schweizerisches Gesellschaftsrecht, 9. Auflage, Bern 2004.
- Meier-Hayoz**, Arthur /**von der Crone**, Hans Caspar, Wertpapierrecht, Bern 1985.
- Meier-Hayoz**, Arthur /**Forstmoser**, Peter, Schweizerisches Gesellschaftsrecht, 8. Aufl., Zürich 1998.
- Meier-Hayoz**, Arthur /**Forstmoser**, Peter, Schweizerisches Gesellschaftsrecht, 11. Auflage, Bern 2012.
- Meier-Hayoz**, Arthur/**Forstmoser**, Peter/**Sethe**, Rolf, Schweizerisches Gesellschaftsrecht – Mit neuem Firmen und künftigem Handelsregisterrecht und unter Einbezug der Aktienrechtsreform, 12. Aufl., Bern 2018.
- Meier-Schatz**, Christian, J., Statutarische Vorkaufsrechte unter neuem Aktienrecht, SZW 1992, s. 259 ff.
- Meier-Schatz**, Christian, J., Der unabhängiger Verwaltungsrat, Festschrift für Nicolas Druey zum 65. Geburtstag, Zürich 2002, s. 479 ff.
- Meier-Schatz**, Christian J., Unabhängigkeit als gesellschaftsrechtlicher Eigenwert und daraus resultierende Verwaltungspflichten des Verwaltungsrates, ZSR, 2002/121, Sa. 3, s. 291 ff.
- Memiş**, Tekin/ **Şimşek**, Bahar, Anonim Şirket Paylarının Müsaderesinde Şirketler Hukukuna Özgü Sorunlar, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı' ya Armağan, Ankara 2023, s. 361 vd
- Merkt**, Hanno/**Göthel**, Stephan R., US-amerikanisches Gesellschaftsrecht, 2., neu bearbeitete Auflage, Frankfurt am Main 2006.

- Mestmäcker**, Hans-Joachim, Verwaltung, Konzerngewalt und Rechte der Aktionäre, Karlsruhe 1958.
- Metzger**, Peter, Schweizerisches juristisches Wörterbuch, Bern, Stuttgart, Wien 1996.
- Metzler**, Lukas/**Schmuki**, Markus, Voraussetzungen und Folgen der Déchargeerteilung der Generalversammlung an den Verwaltungsrat einer Aktiengesellschaft, AJP 2001, s. 945 ff
- Meyer-Scharenberg**, Dirk, Die Doppelstöckige Personengesellschaft als Rechtsformalternative, DStR 28/91, Betriebswirtschaft, s. 919 ff.
- Mimaroğlu**, Sait Kemal, Anonim Şirketlerde İdare Meclis Azalarının Hukuki Mes'uliyeti, Ankara 1967.
- von Moos-Busch**, İrene, Das Organisationsreglement, Diss. Zürich 1996.
- Moroğlu**, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Ankara 1993 ve 5. Baskı İstanbul 2009.
- Moroğlu**, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Özel Denetçi, İHFM C. XLII, 1976 Sa. 1-4, Ord. Prof. Dr. Ernst E. Hirsch'e Armağan, s. 341 vd.
- Moroğlu**, Erdoğan, Anonim Ortaklık Anasözleşmesi ve Hukuki Niteliği, Prof. Dr. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İstanbul 2000, s. 515 vd.
- Moroğlu**, Erdoğan, Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davet için Azınlık Paysahiplerini Yetkilendiren Mahkeme Kararının Uygulanmasının Ertelenmesi, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2001, s. 175 vd.
- Moroğlu**, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurulun Toplantıya Daveti Merasimine Aykırılığın Genel Kurul Kararına Etkisi ve Yargıtay Kararları, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu VII, Ankara 1990, s. 37 vd.
- Moroğlu**, Erdoğan, Kurucu İntifa Hakkı Sahiplerinin Kâr Payı Talep Hakları ve Yargıtay Kararları, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s. 397 vd.
- Moroğlu**, Erdoğan, Anonim ve Limited Ortaklıklarda Fesih Kararının Geri Alınması, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2002, s. 563 vd.
- Moroğlu**, Erdoğan, Notlu-İçtihatlı, Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, İstanbul 1999 ve 2001.
- Moroğlu**, Erdoğan, Oy Sözleşmeleri, İstanbul 1978 ve 4. Bası, İstanbul 2007.
- Moroğlu**, Erdoğan, Özellikle Anonim ve Limited Şirketlerde Oy Sözleşmeleri, 2. bası, Ankara 1996.

- Moroğlu**, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler, İstanbul 2012.
- Moroğlu**, E. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (Başlangıç Hükümleri, Ticari İşletme, Ticaret Şirketleri, Kıymetli Evrak ve Son Hükümler) Değerlendirme ve Öneriler, 8. Baskı, İstanbul 2016.
- Moroğlu**, E. Anonim ortaklıklarda Sermaye Artırımı, güncellenmiş 3. Bası, İstanbul 2015.
- Muthers**, Christof/**Ulbrich**, Martin, Internet und Aktiengesellschaft, (Wertpapier- Mitteilungen (WM) Heft 5/2005, s. 215 ff.
- Mutter**, Stefan, Unternehmerische Entscheidungen und Haftung des Aufsichtsrats der Aktiengesellschaft. Dissertation. (=Rechtsfragen der Handelsgesellschaften, Heft 81), Köln 1994.
- Mülazımoğlu**, Mehmet, Anonim Şirketler Hukukunda Sermayenin Korunması İlkesi, Doktora Tezi, İstanbul 2020.
- Mülberr**, Peter, Shareholder Value aus rechtlicher Sicht, ZGR 1997, s. 131 ff.
- Müller**, Dominique /**Colli**, Flavio Delli, Aspekte der Vinkulierung von nicht börsenkotierten Namenaktien [Besprechung von BGE 145 III 351 (Urteil 4A_623/2018 des schweizerischen Bundesgerichts vom 31. Juli 2019), (2020) GesKR s. 140 vd.
- Müller-Freienfels**, Wolfram, Zur Lehre vom sogenannten “Durchgriff” bei juristischen Personen im Privarreht, AcP 156 (1957), s. 522 ff.
- Müller**, Karin/**Leu**, Simon, Aktuelle Rechtsprechung des Bundesgerichts im Gesellschaftsrecht – Teil 1, in: Jusletter 30. April 2018. s. 13 ff.
- Müller**, Karin/**Fellmann**, Walter, Berner Kommentar, B. VII Obligationenrecht, Bern 2006.
- Müller**, Roland/**Lipp**, Lorenz/**Plüss**, Adrian, Der Verwahrungsrat, Ein Handbuch für Praxis, 2. Aufl., Zürich, Basel, Genf 1999 und 4. Auflage 2014.
- Müstehlik**, Mehmet, Sermaye (Artırım) Avansı, Sermaye ve Örtülü Sermaye İlişkisi, E-Yaklaşım / Aralık 2009 / Sayı: 204
- Narbay**, Şafak/**Deliduman**, Seyithan, Alman Federal Mahkemesinin (Dış-) Adi Şirketin Hak ve Taraf Ehliyetine Sahip Olduğuna İlişkin 29.1.2001 Tarihli Kararı, Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2002, s. 577 vd.
- Narbay**, Şafak, Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu’nda (AktG) Değişiklik Yapan “Nama Yazılı Pay Senetleri Kanunu” (NastraG nun Pay Defteri (*Aktienbuch*) Konusundaki Yeni Düzenlemeleri, Prof. Dr. Hayri Domaniç’e 80. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2001, s. 365 vd.

- Narbay**, Şafak, Anonim Ortaklıkta Pay Defteri, Ankara 2003.
- Narbay**, Şafak, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkta Özel Denetim Yapılması Şartları ve Özel Denetçinin Atanma Usulü, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, İstanbul 2007, s. 287 vd.
- Narbay**, Ş/Değirmencioğlu Aydın, N, Anonim Ortaklıklarda Hamiline Yazılı Pay Senetlerine Veda mı Ediliyor?, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı' ya Armağan, Ankara 2023, s.367 vd.
- Nenninger**, John, Der Schutz der Minderheiten in der Aktiengesellschaft nach schweizerischem Recht, Diss. Basel 1974.
- Neuhaus**, R. Markus/**Balkanyi**, Patrick, Basler Kommentar, 4. Auflage, Basel 2012.
- Neuhaus**, Markus/**Blätter**, Jörg, Basler Kommentar, 4. Auflage, Art. 660, Basel 2012.
- Nikitine**, Alexander, Die aktienrechtliche Verantwortlichkeit nach Art. 754 Abs.1 OR als Folgeunternehmerische Entscheide – Konzeption und Ausgestaltung der «Business Judgment Rule» im Gefüge der Corporate Governance, Diss. Zürich 2007.
- Noack**, Ulrich, Zukunft der Hauptversammlung- Hauptversammlung der Zukunft, in: Dirk Zetzsche (Hrsg.), Berlin 2002.
- Noack**, Ulrich, Hauptversammlung und Internet: Information-Kommunikation-Entscheidung, <http://www.jura.uni-duesseldorf.de/service/hv/Symposion%20Tuebingen.rtf>, s. 18 ff.
- Nobel**, Peter, Aktienrechtliche Entscheide, 2. Aufl., Zürich 1991.
- Nobel**, Peter, Das neue Fusionsgesetz und die gernerzüberschreitende Fusion und Sitzverlegung in der EU: rechtsvergleichende Bemerkungen, SZW/RSDA 3/2004, s. 162 ff.
- Nomer**, Füsün, Anonim Ortaklıklarda Oydan Yoksun Paylar, İstanbul 1994.
- Nomer**, Füsün, Anonim Ortaklıkta Eşit Davranma (Eşit İşlem) İlkesi, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s. 469 vd.
- Nomer**, Füsün, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Sadakat Yükümlülüğü, İstanbul 1999.
- Noyan**, Erdal, Banka Hukuku, Ankara 2002.
- Oertli**, Mathias/**Christensen**, Thomas, Das neue Fusionsgesetz -Ein zivil- und steuerrechtlicher Überblick- Fusion und Spaltung, Der Schweizer Treuhänder 1-2/2004, s. 105 ff.
- Oertle**, Matthias/**du Pasquier**, Shelby, Obligationenrecht II, Basler Kommentar, Basel, Genf, München 2002 und 2008.
- Offtinger**, Karl, Schweizerisches Haftpflichtrecht, Bd. I, 4. Aufl., Zürich 1975.

- Oğuz**, Arzu, Roma ve Türk Hukukunda İnançlı İşlem ve Vekalet Sözleşmelerinin Karşılaştırılması, AÜHFHD, C. 41, 1991 Sa. 1-4, s. 225 vd.
- Oğuzman**, Kemal, Tüzel Kişiler Hukuku Dersleri, 4. Bası, İstanbul 1988.
- Oğuzman**, Kemal/**Barlas**, Nami, Medeni Hukuk, Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, 10. Bası, İstanbul 2003.
- Oğuzman**, Kemal/**Seliçi**, Özer, Eşya Hukuku, İstanbul 1982.
- Oğuzman**, Kemal/**Seliçi**, Özer/**Oktay Özdemir**, Saibe, Eşya Hukuku, 16. Basım, İstanbul 2013.
- Okçuoğlu**, Yavuz, Anonim ve Kooperatif Şirketler Genel Kurul Kararlarının İptali İçin Gerekli Olan Muhalefet ve Muhalefetin Tutanağa Geçirilmesi, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu II, Ankara 1985, s. 269 vd.
- Okçuoğlu**, Yavuz, Anasözleşmesinde Belirtilen Sürenin Bitmesine Rağmen Faaliyetine Devam Eden Anonim Şirketin Hukuki Durumu, Ord. Prof. Dr. Ernst E. Hirsch'in Hatırasına Armağan, Ankara 1986, s. 239 vd.
- Okur**, Yiğit Tahsin, Üzerinde Kısmen İntifa Hakkı Tesis Olunmuş Hisse Senetlerinden Doğan Oy Hakkının Kime Ait Olacağı, İkt.Mal.Der., C. XVIII, 1971 Sa. 7, s. 273 vd.
- Okutan Nilsson**, Gül, Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Birikimli Oy Kullanımı, Ünal Tekinalp'e Armağan, İstanbul 2003, s. 563 vd.
- Okutan Nilsson**, Gül, Anonim Ortaklıklarda Pay Sahipleri Sözleşmeleri, İstanbul 2003.
- Okutan Nilsson**, Gül, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Şirketler Topluğu Hukuku, İstanbul 2009.
- Olgıati**, Lorenzo, Schweizerische Nominees im Aktienregister amerikanischer Publikums-gesellschaften, Diss. Zürich 1995.
- Omağ**, Merih Kemal, Anonim Şirketler Hukukunda Eşit İşlem İlkesi, Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 1, 1986 Sa. 1, s. 1 vd.
- Oswald**, Manuela, Die 'grosse Aktienrechtsreform': Die Neuregelung der Stimmrechtsvertretung bei Generalversammlungen von Aktiengesellschaften sowie mögliche Lösungsansätze zur Beseitigung des Phänomens der Dispoaktien, Zürich 2011.
- Öçal**, Akar, Anonim Şirket Genel Kurullarında Mektupla Oy Kullanma (Fransız Örneği), İkt.Mal.Der., C. XXXIV, 1987-1988 Sa. 10, s. 378 vd.
- Öçal**, Akar, Kollektif Şirkete Sonradan Giren Ortağın Sorumluluğu, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80 Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2001, s. 419 vd.
- Öçal**, Akar, Kollektif Şirket Ortaklarının Tabi Olduğu Rekabet Yasağına Mukayeseli Hukuk Açısından Genel Bir Bakış, İkt.Mal.Der., C. XXVII, 1981 Sa. 11, s. 410 vd.

- Öçal**, Akar, Anonim Şirketlerde Malî Durumun Bozulmasının Ortaya Çıkardığı Bazı Hukukî Sorunlar, Ankara Ticaret Odası Dergisi, 1975/6, s. 9 vd.
- Özdamar**, Mehmet, Anonim Ortaklıkların Kendi Paylarını İktisap Etmesi, Ankara 2005.
- Özatlan**, Yurdal, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Üst Gözetim Görevi ve Yetkisi, dok. tezi, Ankara 2023.
- Özbağ**, Zikrullah, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Cezai Sorumlulukla Bağlantılı Hukuki Sorumluluğu, Adalet Yayınevi, Ankara 2024.
- Özdin**, Funda, Sermaye Artırımında Sermayenin “Takas” Suretiyle Sağlanması İşleminin Hukuki Niteliği ve Takas Konusu Alacağın “Değerlendirilmesi” Meselesi, Legal Hukuk Dergisi, Yıl. 2020, C.18, Sa.208, s. 1573-1638,
- Özenli**, Soysal, Uygulamada Adî Ortaklık ve Neden Olduğu Davalar, Ankara 1988.
- Özer**, Işık, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirket Genel Kuruluna Elektronik Ortamda Katılım, Batider, C. XXV, 2009 Sa. 4, s. 623vd.
- Özer**, Işık, Türk ve Yabancı Hukuk Sistemlerinde Anonim Şirket Yöneticilerinin Mali Hakları, Doktora Tezi, Ankara 2013.
- Özer**, Işık, Kurumsal yönetim İlkeleri Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyelerinin Şirket Dışında Görev Almaları, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Sempozyumu 2021, Ankara 2021, s. 315 vd.
- Özer**, Işık, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Yükümlülükleri Çerçevesinde Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı' ya Armağan, Ankara 2023, s. 565 vd.
- Özkaya**, Eraslan, İnançlı İşlem ve Muvazaa Davaları, Ankara 2004.
- Özkorkut**, Korkut, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, Ankara 1996.
- Özkorkut**, Korkut, Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeleri, Ankara 2007.
- Özkorkut**, Korkut, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerin Denetiminde Yeni Bir Dönem: Bağımsız Denetleme Kuruluşları, Serbest Muhasebeci Malî Müşavirler ve Yeminli Malî Müşavirler, Batider, C. XXIII, 2005 Sa. 2, s. 31 vd.
- Özsunay**, Ergun, Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiler, İstanbul 1982.
- Özsunay**, Ergun, Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler, İstanbul 1968.
- Öztan**, Bilge, Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Ankara 1970.

- Öztan**, Bilge, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, 3. Baskı, Ankara 1998.
- Öztan**, Fırat, Kıymetli Evrak Hukuku, Ankara 1975 ve İzleyen Yıllar.
- Pashı**, Ali, Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi, Corporate Governance, İstanbul 2004.
- Pashı**, Ali, "Compliance" Kavramının Anonim Ortaklıklar Hukukundaki Anlamı ve Sorumluluk Sistemine Etkisi, İHFM, C. LXXI, 2013 Sa. 2, s. 317 vd.
- Pashı**, Ali: Anonim Ortaklıkta Özel Denetçi Tayini, Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan C. I, İstanbul 2003, s. 611 vd.
- Pashı**, Ali, Anonim Ortaklıkta Kontrol Sahibinin Özel Durumu, İHFM, C. LXVI, 2008 Sa. 2, s. 345 vd.
- Patak**, Sascha Daniel, Die virtuelle Generalversammlung im schweizerischen Aktienrecht, Zürich, Basel, Genf 2005.
- Pedroja**, Graziano, Die Sonderprüfung im neuen Aktienrecht, AJP 1992, s. 774 vd.
- Pekcanitez**, Hakan, Anonim Ortaklıkların İflâsı, Ankara 1991.
- Pekcanitez**, Hakan/**Özekes**, Muhammet//**Akkan**, Mine/**Taş Korkmaz**, Hülya, Pekcanitez Usul, Medeni Usul Hukuku, 15. Bası, İstanbul 2017.
- Pellanda**, Roth Katja, Organisation des Verwaltungsrates. Zusammensetzung, Arbeitsteilung, Informationen und Verantwortlichkeit, Diss. Zürich 2007.
- Pellens**, Bernhard/**Hillebrandt**, Franca, Vorzugsaktien vor dem Hintergrund der Corporate Governance- Diskussion, AG, 2/2001, s. 57 ff.
- Peltzer**, Martin/**von Werder**, Axel, : Der "German Code of Corporate Governance (GCCG)" des Berliner Initiativkreises, AG 1/2001, Heft 1, s. 1 ff.
- Peric**, Dora/**Galli**, Dario/**Vischer**, Marcus, Körperschaftsrechtlicher Grenzen vertragrechtlicher Vorkaufsrechte, in: dRSK 16.1.2020, N. 11.
- Pestalozzi-Henggeler**, Regula, Die Namenaktien und ihre Vinkulierung, Aarau 1948.
- Picenoni**, Vito, Rechtsformen Konzernmässiger Abhängigkeit, SJZ 1955, s. 321 ff.
- von Planta**, Andreas, Die Haftung des Hauptaktionärs, Diss. Basel und Frankfurt a.M. 1981.
- von Planta**, Thomas, Der Schutz der Aktionäre bei der Kapitalerhöhung, Basel, Frankfurt a.M. 1992.
- von Planta**, Andreas/**Lenz**, Christian, Obligationenrecht II, Basler Kommentar, 2. und 3. Auflage, Basel, Genf, München 2002.

- Plattner**, Jürgen, Die Zwillingssaktie, Diss. Zürich 1970.
- Pletscher**, Thomas, Vinkulierungsvorschriften bei kotierten Gesellschaften und Statutarische Freiheit, SZW 1992, s. 210 ff.
- Plüss**, Adrian, Die Rechtsstellung des Verwaltungsratsmitgliedes, Diss. Zürich 1990.
- Poroy**, Reha/**Tekinalp**, Ünal/**Çamoğlu**, Ersin, Ortaklıklar Hukuku C. I, 14. Bası, İstanbul 2019.
- Poroy**, Reha/**Tekinalp**, Ünal/**Çamoğlu**, Ersin, Ortaklıklar Hukuku C. II, 13. Bası, İstanbul 2017.
- Poroy**, Reha/**Tekinalp**, Ünal/**Çamoğlu**, Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 9. Bası, İstanbul 2004.
- Poroy**, Reha, Ticari işletme Hukuku, 3.Baskı, İstanbul 1983.
- Poroy**, Reha, Halka Açık Anonim Şirketlerde Çağrı Yoluyla Oyda Vekâlet veya Hisse Senedi Toplanmasına İlişkin Sorunlar, Prof. Dr. Hayri Doma- niç'e Armağan, İstanbul 1995, s. 189 vd.
- Poroy**, Reha/**Erem**, Turgut S., Sermaye Piyasası Etüdü, Bölüm II, Ankara 1964.
- Poroy**, Reha/**Tekinalp**, Ünal, Kıymetli Evrak Hukuku Esasları, 14. Bası, İstanbul 1999.
- Postacıoğlu**, İlhan, Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mesuliyeti ile İlgili Bazı Meseleler, Ord. Prof. Dr. Halil Arslanlı Anısına Armağan, İstanbul 1978, s. 479 vd.
- Priester**, Hans-Joachim, Die kleine AG – ein neuer Star unter den Rechtsformen?, BB 1996, s. 333 ff.
- Pulaşlı**, Hasan, Şarta Bağlı İşlemler ve Hukuki Sonuçları, Ankara 1989.
- Pulaşlı**, Hasan, Şirketler Hukuku, Adana 1989 ve İzleyen Yıllar.
- Pulaşlı**, Hasan, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Geçerlilik Şart- ları, Adana Barosu Dergisi, 1992, s. 34 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri, Ankara 1992.
- Pulaşlı**, Hasan Limited Şirketlerde Haklı Sebeplerle Çıkma ve Çıkarılma, Adana Barosu Dergisi, Nisan 1997, Yıl 6, Sa. 17, s. 11 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Anonim Şirketlerde Yönetimde İmtiyaz ve Buna İlişkin Esas Sözleşme Düzenlemelerinin Anlam ve Etkisi, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 1999, s. 563 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Yeni Tüzük Hükümlerine Göre Avrupa Anonim Şirketi, Batider, C. XXI, 2002 Sa. 4, s. 5 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Eski Yönetim Kurulu Üyesinin Bilgi Alma Hakkı Var Mı- dır? Batider, C.XXII, 2004 Sa. 3, s. 53 vd.

- Pulaşlı, Hasan**, Şirketler Hukuku, 4. Baskı, Adana 2003.
- Pulaşlı, Hasan**, Anonim Şirket Yönetiminde Yeni Model: Corporate Governance, Ankara 2003.
- Pulaşlı, Hasan**, Alman Hukukunda Büyük Pay Sahiplerinin Azınlığı Şirketten Çıkarma Hakkı, Bilgi Toplumunda Hukuk, Prof. Dr. Ünal Tekinalp'e Armağan C. I, İstanbul 2003, s. 649 vd.
- Pulaşlı, Hasan**, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Yönetim Kurulu Üyeliğinin Temsili, Prof. Dr. Fehiman Tekil'in Anısına Armağan, İstanbul 2003, s. 165 vd.
- Pulaşlı, Hasan**, Corporate Governance ve Yeni Düzenlemeler Işığında Şirket Yöneticilerinin Ücretlerinin Açıklanma Yükümü, Batider, C. XXIII, 2005 Sa. 1, s. 31 vd.
- Pulaşlı, Hasan**, Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Değerlendirilmesi ve Eleştirilen Hükümler, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Sempozyumu, 27-28 Mayıs 2005 İstanbul Yeditepe Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. II, 2005 Sa.1, s. 429 vd.
- Pulaşlı, Hasan**, Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevinin Kendiliğinden Sona Ermesine İlişkin Esas Sözleşme Hükümlerinin Türk Ticaret Kanunu ve Tasarıya Göre Değerlendirilmesi, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXI, Ankara 2005, s. 9 vd.
- Pulaşlı, Hasan**, Türk Ticaret Kanunu ve Tasarısına Göre Anonim Şirket Genel Kurullarında Oy Hakkının Kullanılması, Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Ankara 2006, s. 785 vd.
- Pulaşlı, Hasan**, Eski Yönetim Kurulu Üyelerinin Genel Kurulun İbra Etme Kararının İptalini Dava Etme Hakkının Türk Ticaret Kanununa ve Tasarıya Göre Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Tuğrul Ansay'a Armağan, Ankara 2006, s. 261 vd.
- Pulaşlı, Hasan**, Alman Federal Mahkemesinin Ön Şirkete İlişkin 23.10.2006 Tarihli Kararı ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Bakımından Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan C. I, İstanbul 2007, s. 467 vd.
- Pulaşlı, Hasan**, Temel Kavramlar, 16. bası, Adana 2006 ve İzleyen Yıllar.
- Pulaşlı, Hasan**, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Oy Hakkındaki İmtiyazın Sınırı ve Etkisiz Olduğu Hâller, Batider, C. XXIV, 2008 Sa. 3, s. 19 vd.
- Pulaşlı, Hasan**, Limited Şirketler Hukukundaki Güncel Gelişmeler ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısındaki Bazı Sorunlar, Batider, C. XXV, 2009 Sa. 2, s. 38 vd.
- Pulaşlı, Hasan**, Kıymetli Evrak Hukuku, 9. baskı, Ankara 2009.

- Pulaşlı**, Hasan, Elektronik Ortamda Genel Kurula İlişkin Düzenlemelerin Evrimi ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunundaki Durum, Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, İstanbul 2011, s. 2624 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımı, Batider, C. XXIII, 2006 Sa. 4, s. 35 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Anonim Şirketler Hukukunda CEO'nun Hukukî Durumu, Batider, C.XXIV, 2007 Sa. 1, s. 19 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümü ve Müteselsil Sorumluluğu, Batider, C. XXV, 2009 Sa. 1, s. 27 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Anonim Şirketlerde İç Yönerge, Legal Hukuk Dergisi, C. 11, 2013 Sa. 125, s. 35 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Türk Hukuk Sisteminde Bulunması Gereken Bir Ortaklık Tipi "Meslektaş Ortaklığı" (*Partnerschaftsgesellschaft*), Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013 Sa. 3, s. 5 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, İsviçre ve Alman Hukuku ile Karşılaştırılmalı, Notlu ve İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Ticari Mevzuat, Ankara 2013.
- Pulaşlı**, Hasan, Alman Hukukundaki Adi Ortaklığın Hak ve Taraf Ehliyetinin Türk Hukukunda Adi Ortaklığa Uygulanabilirlik Sorunu, Kazancı Hukuk Araştırmaları Dergisi, 2014 Sa. 2, s. 123. vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Şirketler Hukuku, Genel Esaslar, Güncellenmiş 2. baskı, Ankara 2013 ve 5. Baskı 2017.
- Pulaşlı**, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, 2. Baskı Ankara 2015.
- Pulaşlı**, Hasan, Anonim Şirketlerde Esas Sözleşme ile Oy Hakkının Sınırlandırılması, Buna İlişkin Yöntemler ve Oyun Donduğu Haller, Batider, C. XXXIII, 2017 Sa. 3, s. 3 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Alman Hukukunda Serbest Meslek Mensuplarına İlişkin Özel Tip "Meslektaş Ortaklıkları", Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, 2017, s. 1835 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, 10. baskı Ankara 2023.
- Pulaşlı**, Hasan, Anonim Şirketlerde Özel Denetçi Atanması İsteminin Mukayeseli Hukuk Açısından Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s. 589 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Yeni Ticari Mevzuat Hükümlerine Göre Anonim Şirketten Çıkarılma ve Çıkma, Kazancı Hukuk Araştırmaları Dergisi, Sayı 1. Şubat 2014, s.161-178.

- Pulaşlı**, Hasan, İsviçre Federal Mahkemesi Kararları Işığında Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Özel Denetçi Atama İsteminin Değerlendirilmesi, *Batider*, C. XXIX, 2016, Sa. 1, s. 35 vd.
- Pulaşlı**, Hasan/**Korkut**, Ömer, *Temel Hukuk Bilgisi*, 17. Baskı, Adana 2017 ve 20. Baskı Adana 2020.
- Pulaşlı**, Hasan, *Şirketler Hukuku Şerhi*, Tamamen Yenilenmiş ve Güncellenmiş 3. Baskı, C. I, II ve III, Ankara 2018.
- Pulaşlı**, Hasan “Sermayesiz” Sermaye Şirketi ile Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar ve Bunlara Karşı Alınması Gereken Hukuki Önlemler, *Batider*, C. XXXIV, 2018 Sa. 2, s. 5 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Yönetim Kurulunun İşadamı Kararının Yargı Denetimine Tabi Tutulmaması Gerekliğine İlişkin Paradigma: ”Geriye Bakış Hatası” (Rückschaufehler- Hindsight Bias), Prof. Dr. Ersin Çamoğlu’na Saygı Günü, *Şirketler Hukukunun Güncel Sorunları Sempozyumu* (30 Ekim 2017), s. 25 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Compliance Kavramı ve Yönetim Organının Compliance Sorumluluğu, *Batider*, C. XXXV, 2019 Sa. 2, s. 27 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Anonim Şirketlerde Temsil Şekli, Özel Temsil Halleri ve Temsil Yetkisinin Murahhaslara Devredilmesi, *Batider*, C. XXXVI, 2020 Sa. 2, s. 5 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Kurumsal Sosyal Sorumluluk Bağlamında Uluslararası İnsan Hakları ve Çevre Standartlarının Çok Uluslu Şirketlerin Merkez Yönetim Organının Hukuki Sorumluluğuna Etkisi, *Batider*, C. XXXVI, 2020 Sa. 4, s. 5 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Anonim Şirketlerde Yeni Pay Alma, Rüşhan ve Kâr Payı Hakkına İlişkin Önemli Sorunlar, *Batider* Haziran 2023, C. XXXIX, Sa.2, s. 239-274
- Pühler**, Roland, *Happ Aktienrecht*, 2. Aufl., Köln, Berlin, Bonn, München 2004.
- Raiser**, Thomas, *Recht der Kapitalgesellschaften*, 3. neubearbeitete Auflage, München 2001.
- Raiser**, Thomas, *Rechtsform und Realität juristischer Personen*, Berlin-Tübingen 1955 und 2. Aufl. 1980.
- Reger**, *Heidelberger Kommentar zum Aktiengesetz*, (Hrsg) von T. Bürgers und T. Körber, Heidelberg 2007.
- Rehbinder**, Eckard, *Konzernausenrecht und allgemeines Privatrecht*, Bad Homburg; Berlin, Zürich 1969.
- Reichenbach**, Jürg/**Bläsi**, Christof, Gerichtliche Anordnung der Sonderprüfung als systemkonforme Durchsetzung der Selbstverwaltung der Aktiengesellschaft, in: *Jahrbuch des Handelsregisters* 2003, s. 208 ff.

- Reichart**, Peter, Die Kausalität, ein neues Hindernis im Verantwortlichkeitsprozess? – Zur neueren Praxis des Bundesgerichts, Verantwortlichkeit im Unternehmensrecht X, Verantwortlichkeitsprozesse Tagungsband 2020, Herausgeber Rolf Sehte, Peter R. Isler, s. 139 ff.
- Reiff**, Felix, Beiräte als Beratungs- und Führungsgremien bei schweizerischen Aktiengesellschaften, Diss. Zürich 1988.
- Reisoğlu**, Seza, Bankalar Hukuku Şerhi ve Bankacılık Uygulamasında Diğer Hukuki Kavramlar, Ankara 2002.
- Rieder**, Dominic, Ablehnung der Aktienerwerbers und Verweigerung der Eintragung im Aktienbuch, in: dRSK, 23.9. 2019.
- Riegger**, Bodo, Hauptversammlung und Internet, ZHR 165 (2001), s. 204 ff.
- Ringleb**, Henrik Michael, Kommentar zum deutschen Corporate Governance, München 2003.
- Ringleb**, Henrik Michael/**Kremer**, Thomas/**Lutter**, Marcus/v. **Werder**, Axel, Kommentar zum deutschen Corporate Governance Kodex, München 2003.
- Roberto**, Vito/ **Grechenig**, Kristoffel ,Rückschaufehler («Hindsight bias») bei Sorgfaltspflichtverletzungen, ZSR 1/2011, s. 5 ff.
- Rusterholz**, Leo/**Held**, Lukas: Beweisfragen im Zusammenhang mit der Business Judgment Rule, GesKR 2017, s. 228 ff.
- Rüede**, Thomas/**Hadenfeldt**, Reimer, Schweizerisches Schiedsgerichtsrecht nach Konkordat und IPRG, 2. Aufl., Zürich 1993.
- Rüegg**, Viktor, in: Basler Kommentar, Schweizerische Zivilprozessordnung, 2. Aufl., Basel 2013.
- Saat**, Dursun, Anonim Ortaklıkta Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışı, İstanbul 2021.
- von Salis-Lütolf**, Ulysses, Fusionsgesetz, Zürich 02/2004, fusionsgesetz.ch. Versions-Nummer: 02/2004.
- Salzgeber Dürig**, Erika, Das Vorverkaufsrecht und verwandte Rechte an Aktien, Diss. Zürich 1970= ZBR, s.345 ff.
- Sarıkaya**, Merve, Kambiyo Senetlerinde Teminat Kaydı (Teminat Poliçesi-Teminat Bonosu-Teminat Çeki), İstanbul 2018.
- Sauber**, Thomas, Zur aktienrechtlichen Verantwortlichkeit stiller und verdeckter Verwaltungsratsmitglieder, Diss. Zürich 1987.
- von Savigny**, Freidrich Carl., System des heutigen römischen Rechts Bd. II, Berlin 1840.

- Sayhan**, İsmet, Anonim Şirketlerde Aktiflerin Pasifleri Karşılıyamasının Sonucu Olarak İflâs ve İflâsın Ertelemesi, Batider, C. XXIII, 2005 Sa. 1, s. 77 vd.
- Schaad**, H.P. in, Basler Kommentar, Obligationenrecht II, 3. und 4. Auflage, Basel, Genf, München 2008 und 2012.
- Schall**, Alexander, in: Aktiengesetz, Großkommentar, 5. Neu bearbeitete Auflage, §§ 23-26; 28-33; 34, 35, 36a, 37, 39. (Herausgegeben, von Heribert Hirto, Peter Müller, Markus Roth, Online, 2015.
- Schanz**, Kay-Michael, Feindliche Übernahme und Strategien der Verteidigung, NZG 2000, s. 337 ff.
- Schenker**, Franz, Obligationenrecht II, Basler Kommentar, 2. und 3. Auflage, Basel, Genf, München 2002.
- Schenker**, Urs, Haftung des entsendeten Verwaltungsrates, Entwicklungen im Gesellschaftsrecht IX, Bern 2014, s. 146 vd.
- Schilling**, Wolf Ulrich, Shareholder Value und Aktiengesetz, Betriebs-Berater 1997, s. 373 ff.
- Schleifer**, Patrick, Der gesetzliche Stimmrechtsausschluss im schweizerischen Aktienrecht, Diss. Zürich 1993.
- Schluop**, Walter A., SAG 34 (1961/62), s. 228.
- Schluop**, Walter Rene, Die wohlerworbenen Rechte des Aktionärs und Ihre Schutz nach Schweizerischem Recht, Diss. St. Gallen 1955.
- Schmid**, Harald, Die Umwandlung von Inhaber Namenaktien Umgekehrt, Diss. Freiburg 1956.
- Schmidt**, Patrick/**Burckhardt**, Christoph, Entscheidbesprechungen/ Discussions d'arrêts actuels, AJP/PJA 1/2020, s. 126 ff.
- Schmidt**, Karsten, Gesellschaftsrecht, 2. Aufl., Köln, Berlin, Bonn, München 1991.
- Schmidt**, Karsten, Gesellschaftsrecht, 4. Aufl., Berlin, Bonn, München 2002.
- Schmidt**, Karsten, Zum Verständnis des konzernrechtlichen Abhängigkeitsberichts –Vergleich des Art. 152 e des türkischen Konzernrechtsentwurfs mit § 312 des deutschen Aktiengesetzes–, Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan C. I, İstanbul 2003, s. 663 vd.
- Schmidt**, Reinhard H./**Spindler**, Gerald, Shareholder Value Zwischen Ökonomie und Recht, in: Assmann, Heinz-Dieter (Hrsg.), Wirtschafts- und Medienrecht in der offenen Demokratie, Festschrift für Kübler, Heidelberg, s. 515 ff.

- Schmidt, Karsten/Lutter, Marcus**, Kommentar zum Aktiengesetz, Köln 2008.
- Schneider, Uwe**, Gesetzliches Verbot für Stimmrechtsbeschränkungen bei der Aktiengesellschaft. AG. 2/1990, s. 56 ff.
- Schrieber, Dietmar**, Auswirkungen des interneteinsatzes auf die Präsenz bei der Hauptversammlungen, in: Dirk Zetzsche (Hrsg.), Berlin 2002, s. 216 ff.
- Schrötter, Hans-Jörg**, Die Grenzen der Abschliessbarkeit personenbezogener Aktiengesellschaften, Diss. Regensburg 1976, s. 137 ff.
- Schucany, Emil**, Die Beschlussfassung des Verwaltungsrates, SAG 1957/58, s. 167 ff.
- Schucany, Emil**, Kommentar zum schweizerischen Aktienrecht, 2. Aufl., Zürich 1960.
- Schucany, Emil**, Stimmenkumulierung und –konzentrierung bei der Wahl des Verwaltungsrates, SAG 1958/59, s. 129 ff.
- Schumacher, Andreas**, Beck'sches Handbuch der AG, -mit KGaA-Gesellschaftsrecht, Steuerrecht, Börsengang, München 2004.
- Schweizer, Mark**, Kognitive Täuschungen vor Gericht, Eine empirische Studie, Diss. Zürich 2005.
- Sehte, R.** Geschäftsentscheide, Expertenrat und Verantwortlichkeit des Verwaltungsrats, 166 ff.
- Sehte, Rolf/Cetinkaya, Meltem**, Entwicklungen im Gesellschaftsrecht und im Wertpapierrecht /Le point sur le droit des sociétés et des papiers-valeurs.
Berichtszeitraum August 2018 bis August 2019, s. SJZ/RSJ 115 (2019) Nr. 21 649 ff.
- Sethe, R./Fahrländer**, Neuerungen im Verantwortlichkeitsrecht, im Unternehmensrecht X, Verantwortlichkeitsprozesse Tagungsband 2020, s.200 vd.
- Seibt, H. Christoph**, Deutscher Corporate Governance Kodex und Entsprechens-Erklärung (§ 161 AktG-E), AG 5/2002, s. 249 ff.
- Semler, Johannes**, Leitung und Überwachung der Aktiengesellschaft, Köln, Berlin, München 1996.
- Serozan, Rona**, Tüzel Kişiler, İstanbul 1994.
- Siegwart, Alfred**, Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, V. Band, OR 5.Teil: Die Aktiengesellschaft, a. Allgemeine Bestimmungen (Art. 620-659), Zürich 1945.
- Sieveking, Johann Peter/Technau, Konstantin**, Das Problem sogenannter "*disponibler Stimmrechte*" zur Umgehung der Vinkulierung von Namenaktien, AG. 1/1989, s. 17 ff.

- Segger, Jürgen/Hasselbach, Kai**, Der Ausschluss von Minderheitsaktionären nach den neuen §§ 327a ff AktG, ZGR 1/2002, s. 121 ff.
- Solchà, Carlo**, Société anonyme et droit des successions, Thèse, Fribourg 1964.
- Soykan, İsmail Cem**, Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıklarda Sermaye Taahhüdü Yoluyla Sermaye Artırımı, İstanbul 2019.
- Spindler, Gerald**, in; K. Schmidt/Lutter Aktiengesetz Kommentar, Köln 2008.
- Stahlin, Max**, Gedanken zur Dissoziierung von Aktienrechten, ZSR 79 (1960), s. 326 ff.
- Stauber, Eric F.**, Das Recht des Aktionärs auf Gesetz- und statutenmässige Verwaltung, Diss. Zürich 1998.
- Stauber, Eric F.**, Das Recht des Aktionärs auf Gesetz- und statutenmässige Verwaltung und seine Durchsetzung nach schweizerischem Recht, Diss. Zürich 1998.
- Stechel, Hubert**, Der erbrechtliche Übergang vinkulierter Namenaktien, Diss, Freiburg 1958.
- Sulu, Muhammed**, Ticari Sırların Korunması, 3. Baskı, İstanbul 2020.
- Sumer, Ayşe**, Sermaye Piyasası Hukuku ve Seçilmiş Mevzuat, 3. Baskı, İstanbul 2002.
- Sumer, Ayşe**, Anonim Ortaklıkta Azınlık Haklarının Korunması ve Anonim Ortaklığın Haklı Nedenlerle Feshi, İstanbul 1991.
- Sünner, Eckart**, Effizienz von Unternehmensorganen als Grundsatz der Corporate Governance, AG, 11/2000.
- Şafak, Ali**, İnançlı İşlem Türü Olarak teminat Amaçlı Alacağın Temliki, 2. Bası, İstanbul 2017.
- Şehirli Çelik, Feyzan Hayal**, Anonim Şirketlerde Çıkar Çatışmaları Ekseninde Şirket Ele Geçirmelerine Karşı Önlemler, Ankara 2008.
- Şener, Oruç Hami**, Adi Ortaklık, Ankara 2008.
- Şener, Oruç Hami**, Teorik ve Uygulamalı Borçlar Hukuku Ders Kitabı, Ankara 2012.
- Şener, Oruç Hami**, Anonim Ortaklıkta Ek Tasfiye (İhya), Ankara 2015.
- Şener, Oruç Hami**, Ticari Temsilci ve Ticari Temsil Yetkisi, Ankara 2015.
- Şener, Oruç Hami**, Ticari İşletme Hukuku, Ankara 2016.
- Şener, Oruç Hami**, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2017.
- Şener, Oruç Hami**, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2017.

- Şener**, Oruç Hami, Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi, 2. Baskı, Ankara 2020.
- Şener**, Oruç Hami, Ticari Uyuşmazlıklarda Ticaret Mahkemelerinin Görev Alanı ve Yetki Sözleşmesi, Ankara 2021.
- Şenocak**, Kemal, Mesleki Sorumluluk Sigortası, Ankara 2000.
- Şener**, O.H./**Yıldırım**, A.H., Limited şirketin Müdürlerinin rekabet Yasasından Kurtulmaları, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı'ya Armağan, Ankara 2023, s. 441 vd.
- Şimşek**, Bahar, Anonim Şirketlerde İlişkili Taraf, Doktora tezi, İstanbul 2023.
- Tandoğan**, Haluk, Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C. I/1, Ankara, 1985.
- Tandoğan**, Haluk, Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, Ankara 1982/ 1987.
- Tandoğan**, Haluk, Anonim Şirketlerde Hissedarların Umumi Heyete İştirak ve Rey Haklarının Esas Mukavele ile Tahdidi, Ticaret ve Banka Hukuku Haftası I, Ankara 1960, s. 98 vd.
- Tandoğan**, Haluk, Kamu Hükmi Şahısların Anonim Şirket İdare Meclisinde Temsili, Batider, C. I, 1961 Sa. 1, s. 3 vd.
- Tanner**, Brigitte, Quoren für die Beschlussfassung in der Aktiengesellschaft, Diss. Zürich 1987.
- Tanner**, Brigitte, Obligationenrecht, 5. Teil Die Aktiengesellschaft, Teilband V 5b Die Generalversammlung, Zürich 2003.
- Tanrıver**, Süha, Dava Şartı Arabuluculuk Üzerine Bazı Düşünceler, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Yıl 32, 2020 Sa. 147, s. 111 vd.
- Taşdemir**, Cebbar, Hakların Beynelmiele Müessiriyeti Yahut Müktesep Haklara Riayet Kaidesi, Adalet Ceridesi, 1939, s. 17 vd.
- Tekil**, Fahiman, Hükümsüzlük ve İptal Edilebilirlik Ayırımı Hakkında Bir Yargıtay Kararı Üzerine Düşünceler, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65.Yaş Günü Armağanı, İstanbul 1999, s. 593 vd.
- Tekil**, Fahiman, Anonim Şirketler Hukuku, İstanbul 1998.
- Tekil**, Müge, Sermaye Piyasası Kurulu'nun Sermaye Piyasası Kanunu'na Tabi Anonim Ortaklıkların Genel Kurul Kararları Aleyhine İptal Davası Açma Yetkisi –4487 Sayılı Kanun İle SerPK 46/I, (c)'de Yapılan Değişiklik Üzerine Düşünceler, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı C. I, İstanbul 2002, s. 765 vd.
- Tekil**, Müge, Anonim Ortaklık Yöneticileri ile Denetçileri için Sorumluluk Sigortası, Prof. Dr. Fehiman Tekil'in Anısına Armağan, s. 115 vd.
- Tekinalp**, Gülören, Türk Hukukunda Ortakların Vatandaşlığı, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi 50. Yıl Armağanı, s. 551 vd.

- Tekinalp**, Ünal, İmtiyazlı Paylara İlişkin Bazı Sorunlar, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XIII, Ankara 1996, s. 1 vd.
- Tekinalp**, Ünal, Anonim Ortaklık Yönetim Kurullarında Tüzel Kişilerin Temsili, Ankara 1965.
- Tekinalp**, Ünal, Bedelsiz Paylara Hak Kazanma Sorunu, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu VI, Ankara 1989, s. 129 vd.
- Tekinalp**, Ünal, İmtiyazlı Paylara İlişkin Bazı Sorunlar, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XIII, Ankara 1996, s. 1 vd.
- Tekinalp**, Ünal, İşçiler Yararına Sosyal Yardım Akçelerinde <Maksat Tahsis> in Anlamı, İkt.Mal.Der., C. XV, 1969 Sa. 6, s. 309 vd.
- Tekinalp**, Ünal, Sermaye Piyasası Hukukunun Esasları, İstanbul 1982.
- Tekinalp**, Ünal, Sermayenin Yarısının Karşılıksız Kalması Halinde Yönetim Kurulu ve Denetçilerin Görevi, İkt.Mal.Der., C. XXXI, 1984 Sa. 7, s. 281 vd.
- Tekinalp**, Ünal, Anonim Ortaklığın Bilançosu ve Yedek Akçeleri, 2. Baskı, İstanbul, 1979.
- Tekinalp**, Ünal, Anonim Ortaklıklara İlişkin Yeni Hukuk Politikalarının Dinamikleri ve Bunlar Arasındaki İlişki, Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan, Ankara 2003, s. 227 vd.
- Tekinalp**, Ünal, Fondaki Bankanın Hukuku, İstanbul 2003.
- Tekinalp**, Ünal, Erişim Hakkı, Batider, C. XXIII, 2006 Sa. 4, s. 5 vd.
- Tekinalp**, Ünal, Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Yönetime Katılma Sorunları, İstanbul 1979.
- Tekinalp**, Ünal, İmtiyazlı Paylara İlişkin Bazı Sorunlar, Ticaret ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XIII, Ankara 1996, s. 1vd..
- Tekinalp**, Ünal, Hakların En Az Zarar Verecek Şekilde Kullanılması İlkesi (I), İkt.Mal.Der., C. XXVI, 1979 Sa. 2, s. 78 vd..
- Tekinalp**, Ünal, Tek Kişilik Ortaklık I, Tek Paysahipli Anonim Ortaklık, İstanbul 2011.
- Tekinalp**, Ünal, Bağlı Yönetim Kurulunun “Kayıp” la İlgili Sorumluluğu, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s. 613 vd.
- Tekinay**, Selahaddin Sulhi, Nama Yazılı Hisse Senetlerinin Devri, Ticaret ve Banka Hukuku Haftası, Ankara 1959, s. 134 vd.
- Temel**, Erhan, Die Aktienrechtliche Haftung der Mitglieder des Vorstands/Verwaltungsrates einer Konzernunabhängigen Aktiengesellschaft nach deutschem und türkischem Recht, Frankfurt a.M. 2001.
- Tenker**, Nejat, Finansal Muhasebe, Ankara 1997.
- Temizyürek**, Onur, Sermaye Artırımının Avansı kavramı, 4.9.2012 (<https://muhasebedenetim.blogspot.com/2012/09/sermaye-artrm-avans-kavram.html>).

- Tenker**, Nejat, Türkiye’de Holdingler ve Vergi Muhasebesi Açısından İncelenmesi, Ankara 1979.
- Teoman**, Ömer, Yargıtay’ın Limited Ortaklıklarda Oy Hakkı ve Kâr Dağıtımına İlişkin Son Kararları, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu IV, Ankara 1987, s. 285 vd.
- Teoman**, Ömer, Bağlı Nama Yazılı Pay Senedi, İkt.Mal.Der., C. XIX, 1972 Sa. 1, s. 23 vd.
- Teoman**, Ömer, Anonim Ortaklıklarda Dinleyicilerin Genel Kurula Katılması, İkt.Mal.Der., C. XXIII, 1976 Sa. 3, s. 113 vd.
- Teoman**, Ömer, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Genel Kurul Toplantılarına Bizzat Katılmak Yükümü Var Mıdır? İkt.Mal.Der., C. XXVI, 1979 Sa. 3, s. 128 vd.
- Teoman**, Ömer, Anonim Ortaklıkta Azınlığın Genel Kuruldan Özel Denetçi Seçilmesini İsteme Hakkı ve Gündeme Bağlılık İlkesi, İkt.Mal.Der., C. XXVII, 1980 Sa. 2, s. 68 vd.
- Teoman**, Ömer, Anonim Ortaklıkta Paylar Üzerinde İntifa Hakkının Bulunması Durumunda Oy Hakkı Dışındaki Yönetim Haklarının Kimin Tarafından Kullanılacağı Sorunu, Ekonomik Hukuk Dergisi, 1978 Sa. 4, s. 49 vd.
- Teoman**, Ömer, Yaşayan Ticaret Hukuku, C. I, Kitap 2, İstanbul 1993.
- Teoman**, Ömer, Anonim Ortaklık Genel Kurullarında Pay Sahiplerinin Konuşma Süresinin Sınırlandırılması, İkt.Mal.Der., C. XXVII, 1981 Sa. 12, s. 457 vd.
- Teoman**, Ömer, Azınlığın Bilânço Görüşmelerinin Ertelenmesini İsteme Hakkı («6762 sayılı» TTK m. 377) Konusundaki Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu V, Ankara 1988, s. 75 vd.
- Teoman**, Ömer, Toplantılara Katılmayan Bir Yönetim Kurulu Üyesinin Kazanç Payı Alabilip Alamayacağı Sorun, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XI, 13–14 Mayıs 1994 Ankara, s. 93 vd.
- Teoman**, Ömer, Alman Paylı Ortaklıklar Kanunundaki Düzenlemeye Göre Oydan Yoksun Ayrıcalıklı Pay Kavramı, İkt.Mal.Der., C. XXIV, 1978 Sa. 12, s. 504 vd.
- Teoman**, Ömer, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kuruldan Çıkarılması, İkt.Mal.Der., C. XIX, 1973 Sa. 10, s. 417 vd.
- Teoman**, Ömer, Limited Ortaklığın Kendine Ait Tüm Payları Edinmesi (Ortaksız Limited Ortaklık Sorunu), İkt.Mal.Der., C. XXI, 1974 Sa. 4, s. 147 vd.
- Teoman**, Ömer, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oydan Hakkından Yoksunluğu, İstanbul 1983.

- Teoman, Ömer**, Yaşayan Ticaret Hukuku, C. I, Kitap 6, İstanbul 1994.
- Teoman, Ömer**, Otuz Yıl Ticaret Hukuku, Tüm Makalelerim C. II. İstanbul 2001.
- Temizyürek, Onur**, Sermaye Artırımın Avansı kavramı, 4.9.2012 (<https://muhasabedenetim.blogspot.com/2012/09/sermaye-artirm-avans-kavram.html>).
- Thalmann, Anton**, Die Treuepflicht der Verwaltung der Aktiengesellschaft, Zürich 1975.
- Thoma, George/Leuering, Dieder**, Die Europäische Aktiengesellschaft - Societas Europaea, NJW 2002, Heft 20, s. 1449 ff.
- Topaloğlu, Mustafa**, Maden ve Taşocakları Hukuku, Adana 2003.
- Topaloğlu, Mustafa**, Bilişim Hukuku, Adana 2005.
- Topaloğlu, Mustafa**, Sermaye Şirketlerinde Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması ve Bu Konuda Türk Ticaret Kanunu Tasarısında Getirilen Hükümler, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, Ankara 2010, s. 2083 vd.
- Tuor, Peter/Schnyder, Bernhard**, Das schweizerische Zivilgesetzbuch, 7. Aufl., Zürich 1965.
- Trezzini, Francesco**, in: Kurzkomentar OR, Obligationenrecht, Honsell Heinrich (Hrsg.), Basel 2014.
- Trüb, Hans**, Die Eigentumsübertragungen Vinkulierten Namenaktien und Anteilen der Gesellschaft mit beschränkter Haftung, Diss. Bern 1946.
- Tschäni, Rudolf**, Unternehmensübernahmen nach Schweizerischem Recht, Basel, Frankfurt a. M. 1989.
- Tschäni, Rudolf**, Obligationenrecht II, Basler Kommentar, 2. und 3. Auflage, Basel, Genf, München 2002.
- Tschäni, Rudolf**, Basler Kommentar, 4. Auflage, Basel 2012.
- von Tuhr, Andreas** (çev. **Edege, Cevat**), Borçlar Hukuku C. I-II, Ankara 1983.
- Tuncel, Kürşat**, Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Türkiye Uygulaması, Ankara 1997.
- Tunçomağ, Kenan**, Borçlar Hukuku, C. I Genel Hükümler, İstanbul 1968.
- Turan, Gökçen**, Ticari Takdir Kural'ının Kapalı Anonim Ortaklıklarda Uygulanmasına İlişkin ABD İçtihat Hukukunun Gelişim Süreci Ve Ülkemiz İçin Bir Perspektif, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı'ya Armağan, Ankara 2023, s. 599 vd.
- Turanboy, Asuman**, Varakasız Kıymetli Evrak, Ankara 1998.
- Turanboy, Asuman**, Anonim Şirketlerde Temsilci Aracılığıyla Oy Kullanma ve Hissedarlara Çağrı Yoluyla Oyda Vekâlet Toplama, AÜHFD, C. 45, 1996 Sa. 1-4, s. 433 vd.

- Turin**, Nicholas: Aspekte einer neuen Interpretation von Art. 716a Abs. 1 Ziff. 4 OR, REPRAX 2/1999, Zürich 1999, s. 42 ff.
- Turanlı**, Hüsnü. “Limited Şirket Hukukunda Gizli Kıyas”. İzmir Barosu Dergisi, C. 78, S. 3, 2013, s. 28-
- Türk**, Ahmet, Anonim Ortaklıkta Gizli Yedek Akçeler, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. IV, 2002 Sa. 2, s. 173 vd.
- Türk**, Ahmet, Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Hukukî Sonuçları (TTK m. 324), Ankara 1999.
- Türk**, Hikmet Sami, Anonim Ortaklık Pay Senetlerinde İtibarî Değer Farklılıkları, Prof. Dr. Mahmut Koloğlu’ya 70. Yaş Armağanı, Ankara 1975, s. 567 vd.
- Türk**, Hikmet Sami, Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Gündeme Bağlılık İlkesi ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Azil veya Seçimi, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu I, Ankara 1984, s. 179 vd.
- Türk**, Hikmet Sami, Süreleri Sona Eren Anonim Ortaklıklara İlişkin Danıştay ve Yargıtay Kararları, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu III, Ankara 1986, s. 113 vd.
- Türk**, Hikmet Sami, Ticaret Ortaklarının Birleşmesi, Ankara 1986.
- Türker**, Kaya, Türk Hukukunda Kollektif Şirket, Ankara 1980.
- Tüzemen Atık** Ebru, Anonim Şirket Payları Üzerinde Kurulan Önalım Hakkı, Yetkin Yayınları, Ankara 2023
- Tüzün**, Nejat, Şirketler Hukuku, Ankara 1962.
- Uçar**, Sercan, Anonim Şirket Paylarının Devrinde Önalım ve Öncelik Hakları, İstanbul 2017.
- Uçar**, Sercan, “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Azli, (dok. Tezi) Ankara 2023.
- Uçar Bulut**, Gülnur Ceren, Anonim Şirketlerde Özel Denetim, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2018.
- Uçkan**, Özcan, Türk Hukukunda Madencilige İlişkin Haklar ve Bunların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesi, Eskişehir 1983.
- Ulmer**, Peter, Der deutsche Corporate Governance Kodex – ein neues Regulierungsinstrument für börsennotierte Aktiengesellschaften, ZHR 166 (2002), s. 150 ff.
- Ulmer**, Peter, Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Bd. 3, 2. Aufl., München 1994.
- Ulmer**, Peter, Der Deutsche Corporate Governance –ein neues Regulierungsinstrument für börsennotierte Aktiengesellschaften, ZHR 166 (2002), s. 150 ff.

- Ulmer, Peter**, Der Gläubigerschutz im faktischen GmbH-Konzern beim Fehlen von Minderheitsgesellschaftern, ZHR 148 (1984), s. 391 ff.
- Ulusoy, Erol**, Anonim Şirketlerde Şirketle İşlem Yapma Yasağı ve Çifte Temsil, Ankara 2005.
- Ulusoy, Erol**, Şirketler Hukukunda İbranın Hukukî Niteliği, Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan, Ankara 2003, s. 253 ff.
- Uzel, Necdet**, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununa Göre Anonim Ortaklıkta Esas Sözleşmesel Bağlam, İstanbul 2013.
- Uzel, Necdet**, Nama Yazılı Payların Satın Alma Teklifinde Bulunma Hakkına Konu Olması Halinde Gerçek Değer ve Faizin Tespiti ile Kâr Payının Mahsup Edilmesine Dair İlkeler, İHFM C. LXXI, 2013 Sa. 2, s. 555vd.
- Üçışık, Güzin**, Türk Hukukunda Kollektif Ortaklıkta Ortakların Sorumluluğu, İstanbul 1985.
- Üçışık, Güzin / Çelik, Aydın**: Anonim Ortaklıklar Hukuku, C. II. Ankara 2022.
- Ülgen, Hüseyin**, Anonim Ortaklıklarda Yeniden Değerleme Fonunun Sermayeye Eklenmesi Suretiyle Sermaye Artırımında Bedelsiz Paylar Kimlere Tahsis Olmak Gerekir? İkt.Mal.Der., C. XXXI, 1984-1985 Sa. 9, s. 359 vd.
- Ünal, Oğuz Kürşat**, Halka Açık Anonim Ortaklıklar, Ankara 1999.
- Ünal, Oğuz Kürşat**, Sermaye Piyasası Hukuku ve Mevzuatı, Ankara 2005.
- Ünal, Mustafa**, Anonim Ortaklıklarda Yönetim ve Yönetim Görevlerinin Murahhaslara Bırakılması, Batider, C. XI, 1982 Sa. 3, s. 49 vd.
- Ünal, Mustafa**, Anonim Şirketlerde Kanuni Temsilcilerin Kamu Alacağından Sorumluluğu (Türk Ticaret Kanunu (TTK) ve Maliye Bakanlığı'nın Seri No.lu Tahsilat Tebliği Açısından Konuya Bakış). Yaklaşım Dergisi, Yıl 4, 1996 Sa. 47, s. 59 vd.
- Ünal, Mücahit**, Sermaye Piyasası Araçlarının Kaydileştirilmesi, Ankara 2012.
- Ünal, Şeref**, Ana Sözleşmelerindeki Süreleri Biten ve Sürelerini Uzatmamış Olan Anonim Şirketlerin Hukuki Durumu Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu I, Ankara 1984, s. 75 vd.
- Üstündağ, Saim**, İflâs Hukuku Dersleri, İstanbul 1975.
- Valk, Tobias**, Unternehmenstransaktion und Due Diligence, Integraler Bestandteil des Transaktionsprozesses, Der Schweizer Treuhänder, 4/2006, s. 244 ff.
- Velidedeoğlu, Hıfzı Veldet**, Türk Medeni Hukuku, Şahsın Hukuku, C. I, 2. Cüz, İstanbul 1963.

- Verspay, Heinz-Peter/Sattler, Andreas**, Die kleine AG. Eine Rechtsform für das mittelständische Unternehmen, Renningen 2006.
- Vetter, Eberhard**, Handgeld für in der Hauptversammlung präsekte Aktionäre, AG 1-2/2006, s. 32 ff.
- Vischer, Frank**, 10 Jahre neues Aktienrecht, Würdigung aufgrund der Gerichtspraxis, Der schweizer Treuhänder 5/2002, s. 391 ff.
- Vogel, Alexander**, Die Haftung der Muttergesellschaft als materielles, faktisches oder gundgegebenes Organ der Tochtergesellschaft, Diss. St. Gallen, Bern 1997.
- Vogt, Hans-Ueli**, Solidarität in der aktienrechtlichen Verantwortlichkeit, in: Verantwortlichkeit im Unternehmensrecht IV, Hrsg. von Weber, Rolf H./Isler, Peter R., Zürich 2008, s. 21ff.
- Vogt, Hans-Ueli/Bänziger, Michael**, Das Bundesgericht anerkennt die Business Judgment Rule als Grundsatz des schweizerischen Aktienrechts, GesKR, 4/ 2012, s. 607 ff.
- Vogt, Hans-Ueli/Schönbächler, Marcel**, Verantwortlichkeitsansprüche im Konkurs der Gesellschaft: Modalitäten der Geltendmachung und Zulässigkeit von Einreden. Besprechung der Bundesgerichtsurteile 4A_463/2009 vom 7. Dezember 2009 und 4A_446/2009 vom 8. Dezember 2009, GesKR 2 2010, s. 246 ff.
- von Colbe, Busse**, Was ist und was bedeutet Shareholder Value aus wirtschaftlicher Sicht, ZGR 1997, s. 271 ff.
- von der Crone, Hans Caspar/Beyeler, Karin/Dedeyan, Daniel**, Stakeholder im Aktienrecht, Zeitschrift für Schweizerisches Recht (SZR), 4. Heft, 1. Halbband, Zürich 2003.
- von der Crone, Hans Caspar**, Angebotspflicht, in: Das Bundesgesetz über die Börsen und den Effektenhandel, SZW Sondernummer 1997, s. 44 ff.
- von der Crone, Hans Caspar**, Auf dem Weg zu einem Recht der Publikumsgesellschaften, ZBJW 1997, s. 297 ff.
- von der Crone, Hans Caspar**, Die Internet-Generalversammlung, Festschrift für Peter Forstmoser zum 60. Geburtstag, Zürich 2003, s. 158 ff.
- von der Crone, Hans Caspar**, Die Leitung der Generalversammlung, SZW/RSDA 1/2004, s. 2 ff.
- von der Crone, Hans Caspar**, Arbeitsteilung im Verwaltungsrat, SSHW (Schweizer Schriften zum Handels- und Wirtschaftsrecht, Zürich 2006, s. 79 ff.
- von der Crone, Hans Caspar**, Die Internet-Generalversammlung, Festschrift für Peter Forstmoser zum 60. Geburtstag, Zürich 2003, s. 155 ff.

- von der Crone, Hans Caspar./Martinez, Marolda**, Vermögensübertragung, SZW/RSDA 3/2004, s. 297 ff.
- von der Crone, Hans Caspar**, Interessenkonflikte im Aktienrecht, SZW 1994, s. 7 ff.
- von der Crone, Hans Caspar/Brugger, Daniel**, Gerichtliche Beurteilung von Geschäftsentscheiden, SZW 2013, s. 178 ff.
- von der Crone, Hans Caspar/Carbonara, Antonio./Martinez, Larissa Marolda**, Corporate Governance und Führungsorganisation in der Aktiengesellschaft, (SJZ [Schweizerische Juristenzeitung], 100 (2004), Nr. 17, s. 405 ff.
- von der Crone, Hans Caspar**, Arbeitsteilung im Verwaltungsrat SSPHW Band, 76, Bern 2006, s. 79 ff.
- von der Crone, Hans Caspar/Gersbach, Andreas/Fritsche, Claudia/Kessler, Franz J./Dietrich, Martin/Berlinger, Katja**, Fusionsgesetz, Fusion: Executive Summary s. 1/2. www.fusg.ch-die Internetplattform zum Transaktionsrecht, <<http://www.fusg.ch/site/fusion/Summary/index.php?datum=2004-07-01>>, Stand: 01.07.2004, besucht am 17.11.2004.
- von der Crone, Hans Caspar**, Bericht zur Teilrevision des Aktienrechts, Teil 4: Stimmrechtsvertretung/Dispoaktien, www.rwi.unizh.ch/vdc. 20.7.2006.
- von der Crone, Hans Caspar/Ender, Tiffany**, Dispoaktien und Nominee-Model, in Watter, Die «grosse» Schweizer Aktienrechtsrevision, 2010, s. 135 ff.
- von der Crone, Hans Caspar/Carbonara, Antonio/Hunziker, Silvia**, Aktienrechtlichen Verantwortlichkeit und Geschäftsführung: Ein funktionaler und systematischer Überblick, Basel 2006.
- von der Crone, H. C./Angstmann, Luca**, Kernfragen der Aktien rechtsrevision, SZW / RSDA 1/ 2017, s. 3 vd.
- von Steiger, Fritz**, Die Nutzniessung an Aktien, SAG 17 (1944/45), s. 54 ff.
- von Steiger, Fritz**, (çev. Çağa, Tahir), İsviçre'de Anonim Şirketler Hukuku, İstanbul 1968.
- von Steiger, Fritz**, Der sog. Verwaltungsratsproporz (Art. 708 Abs. 4, 5 und 6 OR), SAG 1938/39, s. 193 ff.
- Steiger, Werner**, Obligationenrecht. V; Die Gesellschaft mit beschränkter Haftung, Zürich 1951.
- von Steiger, Fritz**, Das Recht der Aktiengesellschaft in der Schweiz, 3. Auflage, Zürich 1966.
- von Steiger, Fritz**, Zur Frage der rechtlichen Stellung des “abhängigen” Verwaltungsrates, SAG 1954, s. 33 ff.

- von Steiger**, Werner, Zürcher Kommentar zum BGB, V. Band, Die Gesellschaft mit beschränkter Haftung, Zürich 1965.
- von Steiger**, Werner, Zürcher Kommentar V/5c, Zürich 1965, s. 808 ff.
- von Steiger**, Werner, Gesellschaftsrecht, Allgemeiner Teil und Personengesellschaften, in: Schweizerisches Privatrecht, Bd. VIII/1, Basel, Stuttgart 1976.
- von Steiger**, Werner, Gesellschaftsrecht, Schweizerisches Privatrecht VIII/1, Stuttgart, Basel 1976.
- Watter**, Rolf, Mindeheitschutz im neuem Aktienrecht, AJP/PJA, 2/93, s. 117 ff.
- Watter**, Rolf, Basler Kommentar, 4. Aufl., 2012 Basel.
- Watter**, Rolf/**Kägi**, Urs, Der Übergang von Verträgen bei Fusionen, Spaltungen und Vermögensübertragungen, SZW/RSDA 3/2004, s. 231 ff.
- Weber**, H., der Anspruch des Aktionärs auf das Bezugsrecht, SAG 35 (1962/63), s. 321 ff.
- Weber**, Martin, Vertretung im Verwaltungsrat, Qualifikation – Zulässigkeitschranken, Diss., Zürich 1994.
- Weber**, Rolf H., E-Commerz und Recht, Zürich 2001.
- Wegmüller**, Michael, Die Ausgestaltung der Führungs- und Aufsichtsaufgaben des schweizerischen Verwaltungsrats, Bern 2008.
- Veil**, Aktiengesetz Kommentar, Herg. K. Schmidt/M. Lutter, Köln 2008.
- Weiss**, Gottfried, zum schweizerischen Aktienrecht, Bern 1968.
- Wellkamp**, Ludger, Vorstand, Aufsichtsrat und Aktionär, 2. aktualisierte Auflage, Bonn 2000.
- Wendler**, Jan-Sebastian, die Justibilität ekonomischer Unternehmensentscheidungen im US-amerikanischen und deutschen Recht, Frankfurt a.M. 2007.
- Wenninger**, Renate, Die aktienrechtliche Schweigepflicht, Diss. Zürich 1983.
- von Werder**, Axel/**Peltzer**, Martin, Der “German Code Corporate Governance (GCCG)” des Berliner Initiativkreises, AG 1/2001, Heft 1, s. 1 ff.
- Wernli**, Martin/**Rizzi**, A. Marco, Basler Kommentar zu 2012, Art. 707-715a OR in: Honsell/Vogt/Watter (Hrsg.), Obligationenrecht II, 4. Auflage, Basel 2012.
- Westermann**, Harm Peter, Heidelberger Kommentar zum Aktiengesetz, Heidelberg 2008.
- Wettstein**, Georg, Die nicht voll einbezahlte Aktie, Diss. Zürich 1948.

- Widder, Stefan/Kocher, Dirk**, Die Behandlung eigener Aktien im Rahmen der Mitteilungspflichten nach §§ 21 ff. WpHG, AG, 2007, Heft 1-2, s. 13 ff.
- Wiedemann, Hebert**, Die Übertragung und Vererbung von Mitgliedschaftsrechten bei Handelsgesellschaften, München, Berlin 1965.
- Wiedemann, Herbert**, Organverantwortung und Gesellschafterklagen in der Aktiengesellschaft. In: Rheinisch-Westfälische Akademie der Wissenschaften Vorträge G. 296, Opladen 1989.
- Widmer, Peter/Banz, Oliver**, Basler Kommentar, 4. Aufl., Basel 2012.
- Wieland, Karl**, Zur Übertragbarkeit und Übertragungsform unbeurkundeter Aktienrechte und von aktienrechtlichen Rechten, SAG 21, s. 141 ff.
- Wilhelm, Jan**, Rechtsform und Haftung bei der juristischen Person, Köln, Berlin, Bonn, München 1981.
- Winkler, Max**, das Aktienbuch, Diss. Bern 1940.
- Wohlmann, Hebert**, Die Treupflicht der Aktionärs, Diss. Zürich 1948.
- Wohlmann, Herbert**, Zur Organvertretung im neuen schweizerischen Aktienrecht, SJZ 90 (1994), s. 116 ff.
- Wohlwend, Corrado**, Die Hauptversammlung im Wandel der Kommunikationsformen, Diss. Frankfurt a.M. 2001.
- Wunderer, Rolf**, Der Verwaltungsrats-Präsident, Diss. Zürich 1995.
- Würdinger, Hans**, Aktienrecht und der verbundenen Unternehmen, 4. Auflage, Karlsruhe 1981.
- Würdinger, Hans**, Aktien- und Konzernrecht, 3. Aufl., Karlsruhe 1973.
- Würdinger, Hans**, Grosskommentar zum AktG, 3. Aufl., Karlsruhe 1975.
- Würzer, Walter**, Die Zuordnung der Rechte aus gespaltenen Aktien, Diss. St. Gallen 1982.
- Wytttenbach, Michael**, Formelle, materielle und faktische Organe – einheitlicher Organbegriff?, Basel 2012.
- Yanlı, Veliye**, Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılarak Pay Sahiplerinin Ortaklık Alacaklılarına Karşı Sorumlu Kılınması, Doçentlik Tezi, İstanbul 2000.
- Yanlı, Veliye**, İnançlı Yönetim Kurulu Üyeleri ve Konzernlerdeki Durumu, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s. 654 vd.
- Yanlı, Veliye**, Alman Anonim Ortaklıklar Hukukunda "Küçük Anonim Ortaklıklar ve Anonim Ortaklıklar Hukukunun Kuralsızlaştırılması Hakkında Kanun" ile Yapılan Değişiklikler, İHFM, C. LVI, 1998 Sa.1-4, s. 269 vd.
- Yanlı, Veliye**, Limited Şirketlerin Amme Borçlarından Dolayı Ortakların Sorumluluğu, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 1999, s. 743 vd.

- Yanlı, Veliye**, Sermaye Piyasası Hukuku Çerçevesinde Halka Açık Şirketler ve Kamunun Aydınlatılması, İstanbul 2005.
- Yanlı, Veliye**, Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması ve Pay Sahiplerinin Ortaklık Alacaklılarına Karşı Sorumlu Kılınması, İstanbul 2000.
- Yanlı, Veliye**, Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri Sadece Yönetim Kurulu Tarafından mı Atanabilir? İHFM, C. LXXI, 2013 Sa. 2, s. 439 vd.
- Yanlı, Veliye/Okutan Nilsson, Gül**, Türk Ticaret Kanunu'nun 198. Maddesi Uyarınca Bildirim Yapılmamasının Anonim Şirketteki Oy Haklarına Etkisi, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s. 771 vd.
- Yanlı, Veliye**, Anonim Şirketlerde Bağışa Yetkili Organ Sorunu, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı'ya Armağan, Ankara 2023, s. 495 vd
- Yaralı, Levent**, Şirketler Hukukuna İlişkin Yargıtay Kararları C. I, Ankara 2012.
- Yaralı, Levent**, Anonim Şirketin Vergi Borçlarından Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu, İstanbul 2013.
- Yasaman, Hamdi**, Menkul Kıymetler Borsası Hukuku, İstanbul 1992.
- Yasaman, Hamdi**, İsviçre ve Fransız Hukukunda Yatırım Fonları ve Türk Hukukunda Uygulama İmkânları, İstanbul 1980.
- Yasaman, Hamdi**, Anonim Ortaklıkların Birleşmesi, Ankara 1987.
- Yasaman, Hamdi**, Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi, İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktisabının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukukuna Etkileri, İstanbul 2009, s. 713vd.
- Yaşar, Tuğçe Nimet**, Anonim Şirketler Hukukunda “Uyum” (Compliance), Doktora Tezi, İstanbul 2020.
- Yatağan Özkan, Çiğdem**, Anonim Şirketlerde Altın Paylar, İstanbul 2016.
- Yavuz, Nihat**, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Getirdiği Değişiklikler ve Yenilikler, 3. Bası, Ankara 2012, s. 883 vd.
- Yelbaşı, Cengiz**, Fransızca-İngilizce-Almanca Karşılıklarıyla, Ansiklopedik Hukuk Sözlüğü, Ankara 2014.
- Yıldız, Şükrü**, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku, İstanbul 2007.
- Yıldız, Şükrü**, Türk Ticaret Kanunu md. 388'deki Yeter Sayıları Hafifleten 3585 Sayılı Kanun'un Anonim Şirket Sözleşmeleri Üzerine Etkileri ve Yargıtay Kararları, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XVII, BTHAE, Ankara 2000, s. 83 vd.
- Yıldız, Şükrü**, Anonim Ortaklıkta İhraç Primleri (Agio), Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. IV, 2000 Sa. 1-2, s. 547 vd.

- Yıldız, Şükrü**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi, Doçentlik Tezi, Ankara 2004.
- Yıldız, Şükrü**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi, Ankara 2004.
- Yıldız, Şükrü**, Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı, Doktora Tezi, İstanbul 1996.
- Yıldız, Şükrü**, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin Kamu Borçlarından Sorumluluğu, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 1999, s. 771 vd.
- Yıldız, Şükrü**. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Rüçhan Hakkı", MÜHFD, Yıl: 2012, C. 18, Sa.2, s. 809-818.
- Yıldız, Şükrü**, Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Toplantısız Karar Alma Konusunda Ortaya Çıkan İki Sorun Üzerine Düşünceler, Prof. Dr. Hasan Pulaşlı' ya Armağan, Ankara 2023, s. 519 vd.
- Yılmaz, A. Lerzan**, Die Verantwortlichkeit im Konzern nach schweizerischem, türkischem und deutschem Recht, Bern 1988.
- Yılmaz, A. Lerzan**, Konzernmässige Anhängigkeit und deren Rechtsfolgen nach deutschem Aktiengesetz, Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. IV, 1989 Sa. 1-3, s. 79 vd.
- Yılmaz, Celali**, Osmanlı Anonim Şirketleri (1908-1922), İstanbul 2011.
- Yılmaz, Ejder**, Hukuku Sözlüğü, 5. Baskı, Ankara 1996.
- Yongalık, Aynur**, Adi Şirkette Sermaye Payı, Ankara 1991.
- Yüce, Aydın Alber, Anonim şirketlerde sermaye borcunun ödenmesi, dok. Tezi, Ekim 2020 Kayseri.
- Yüksel, Sinan H.** Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Davasında Davalı Sıfatı Üzerine Düşünceler, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s. 863 vd.
- Zetzsche, Dirk**, Die Virtuelle Hauptversammlung- Momentaufnahme und Ausblick, Bank- und Kapitalmarktrecht (BKR), 18/2003, s. 736 ff.
- Zientek, Niklas**, Verlagerung der Hauptversammlung ins Internet? Die Virtuelle Hauptversammlung, s. 17-18. <http://www.jura.uni-duesseldorf.de>
- Zindel, Gaudenz G.**, Aktionäre ohne Stimmrecht und stimmrechtslose Aktionäre, in: Festschrift für Forstmoser, Zürich 1993, s. 199 ff.
- Zindel, Gaudenz G./Isler, Peter R.**, Basler Kommentar zum Schweizerischem Privatrecht, Obligationenrecht II, Art. 530-1186 OR, 2. Auflage, Basel, Genf, München 2002.

Zobl, Dieter, Berner Kommentar, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Das Sachenrecht, 2. Abt. Die beschränkten dinglichen Rechte, 5. Teilband: Das Fahrnispfand, Bern 1996.

Zobl, Dieter, Zur Verpfändung vinkulierter Namenaktien nach neuem Aktienrecht, SZW, 4/1994, s. 162 ff.

Zöllner, Wolfgang/**Ulrich**, Noah, in: Kölner Kommentar zum Aktiengesetz, 3. Auflage, Köln 2017.

Zweifel, Martin, Holdinggesellschaften und Konzern, Zürich 1973.

Zwicker, Stefan, Der Inhalt des Organisationsreglementes nach dem neuen Aktienrecht, Der Schweizer Treuhänder, 1-2/1994, s. 55 ff.

KANUN GEREKÇELERİ

BOTSCHAFT zur Änderung des Obligationenrechts (Aktienrecht und Rechnungslegungsrecht sowie Anpassungen im Recht der Kollektiv- und Kommanditgesellschaft, im GmbH-Recht, Genossenschafts-, Handelsregister- sowie Firmen-Recht) vom 21. Dezember 2007, BBl 2007.

BOTSCHAFT zur Revision des Obligationenrechts (GmbH-Recht sowie Anpassungen im Aktien-, Genossenschafts-, Handelsregister- und Firmenrecht), vom 19.12.2001, BBl 2002.

TÜRK TİCARET KANUNU TASARISI, Ankara 2005 ve 2008.

Salih KARADENİZ

**BLOKZİNCİR TEKNOLOJİSİ İLE
GERÇEKLEŞTİRİLEN
MERKEZİYETSİZ OTONOM
ORGANİZASYONLARIN (DAO'LARIN)
HUKUKİ NİTELİĞİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Blozincir Teknolojisi ile Gerçekleştirilen Merkeziyetsiz Otonom Organizasyonların (DAO'ların) Hukuki Niteliği

Salih Karadeniz

Hukuk Yayınları Dizisi – 3803

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 841 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

1. Alonzo, C. (2022). Decentralized autonomous organization: is it the corporate future? *LUISS Guido Carli University Department of Economics and Business Chair of Law and Economics Master Thesis*.
2. Ansay, T. (1967). *Adi şirket, dernek ve ticaret şirketleri*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
3. Araalan, C. (2022). DAO'ların Masak mevzuatı ve adi şirket hükümleri açısından değerlendirilmesi. Ş. Ekici, E. Solak ve M. E. Avşar (Editörler), *Bilişim ve Teknoloji Hukuku Yıllığı* içinde (s. 461-480). Ankara: Adalet.
4. Aydoğdu, M. ve Kahveci, N. (2021). *Türk borçlar hukuku özel borç ilişkileri (sözleşmeler hukuku)*. (5. Baskı), Ankara: Adalet.
5. Aykul, Ö. (2023). *Dernekler hukuku*. (4. Baskı), Ankara: Seçkin.
6. Ayhan, R., Çağlar H., ve Özdamar, M. (2022). *Ticari işletme hukuku genel esaslar*. (15. Baskı), Ankara: Yetkin.
7. Bahtiyar, M. (2022). *Ortaklıklar hukuku*. (16. Baskı), İstanbul: Beta.
8. BanklessDAO (2022). Legal entity solutions for DAOs | decentralized law. *BanklessDAO Legal Newsletter*.
9. Barlas, N. (2016). Adi ortaklık temeline dayalı sözleşme ilişkileri. (4. Baskı), İstanbul: Vedat Kitapçılık.
10. Barman, J. (2023). Understanding the advantages and disadvantages of DAO voting schemes. *DAO Times*.
11. Baysal, B.ve Karataş Kural, S. (2020). *Yeni vakıflar için yasal mevzuat rehberi*. (1. Baskı), İstanbul; TÜSEV Yayınları.
12. Beckett, J. (2023). The Wyoming DAO llc a web 3 entity from the wild west. M. P. De Oliveira and A. Garcia Rolo (Editörler), *Decentralised Autonomous Organizations (DAOs) in Various Jurisdiction: From Old Rules to Innovative Approaches* içinde (s. 125-135). Lizbon: Aafdl Editora,
13. Berki, Ş. (1973). *Borçlar hukuku (özel hükümler)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 318.
14. Bergström, F. (2023). Legal Classification Of DAOs The ability for a DAO to be recognized as a legal person under Swedish Association law. *Uppsala University Department of Law Master's Thesis*.
15. Bernhart, S. (2022). Research: where do DAOs sit from a legal point of view and the legal landscape, s. 1-26.

16. Bertagnoli, L. (2022). Advantages of blockchain: 8 worth considering. *Builtin*.
17. Bilić, A. (2021). Legal status and corporate governance of decentralized autonomous organizations in EU. I. Bajakić and M. B. Beroš (Editörler), *Financial Regulation and Markets Beyond Fragmentation and Differentiation* içinde (s. 192-219). Zagreb: Conference Proceedings.
18. Bilgeç, H. (2023). Ortaklar arası ilişkiler. K. Şenocak (Editör), *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt: 1* içinde (s. 764-765). Ankara: Seçkin.
19. Bingöl, M. E. (2022). *Adi ortaklıkta pay kavramı ve adi ortaklık payının devri*. (1. Baskı), İstanbul: Oniki Levha.
20. Bilgili, F. ve Cengil, M. F. (2022). *Blokchain ve kripto para hukuku*. (2. Baskı), Bursa: Dora.
21. Bilgili, F. ve Demirkapı, E. (2021). *Şirketler hukuku dersleri*. (8. Baskı), Bursa: Dora Yayınları.
22. Blemus, S. (2023). DAO and private international law: preliminary reflections from a French law Perspective. M. P. De Oliveira and A. Garcia Rolo (Editörler), *Decentralised Autonomous Organizations (DAOs) in Various Jurisdiction: From Old Rules to Innovative Approaches* içinde (s. 43-55). Lizbon: Aafdl Editora,
23. Blish, C. (2023). DAO developers. *Chainwave*.
24. Boddy, M. (2019). DOrg llc purports to be first legally valid DAO under Us law. *Cointelegraph*.
25. Borglund, J. and Strömberg, T. (2023). What it means to decentralize the web. *Department of Informatics, School of Economics and Management, Lund University*, s. 1-73.
26. Borgogno, O and Martino, E. (2024). *Decentralised autonomous organizations: targeting the potential beyond the hype*. European Banking Institute (EBI) Working Paper Series, 2024 – no. 161.
27. Bozkurt, T. (2016). Amerikan ve İngiliz şirketler hukukunda şirket tipleri ekseninde, özellikle sermaye şirketlerinde pay devri ve devir sınırlamalarına kısa bir bakış. *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12, s. 125-138.
28. Bozkurt, T. (2023). *Şirketler hukuku*. (15. Baskı), Ankara: Yetkin.
29. Bölükbaşı, Ö. (2023). Akıllı sözleşmelerin genel işlem koşulları bakımından değerlendirilmesi, *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11 (1), s. 191-218.
30. Buterin, V. (2013). Bootstrapping a decentralized autonomous corporation: part I. *Bitcoinmagazine*.
31. Büyüközkan Feyzioğlu, G. (2021). Teknolojide yeni çağın başlangıcı. O. G. Güçlütürk ve E. A. Retornaz (Editörler), *Blokzincir, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk 1: Blokzincir* içinde (s. 1-20). İstanbul: Oniki Levha.

32. Cankat, R. ve Güçlütürk, O. G. (2021). Güncel gelişmeler ışığında türk hukukunda kripto varlıkların hukuki niteliği. O. G. Güçlütürk ve E. A. Retornaz (Editörler), *Blokzincir, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk 1: Blokzincir* içinde (s. 215-241). İstanbul: Oniki Levha.
33. Chohan, U. W. (2022). The decentralized autonomous organization and governance issues. *CBRI Discussion Paper Series*, 12.
34. Cieplak, J. and Leefatt, S. (2017). Smart contracts: a smart way to automate performance. *Georgetown Law Tech Review*, s. 417-427.
35. Conway, K. A. (2022). Blockchain technology: limited liability companies and the need for north carolina legislation. *Campbell Law Review*, 45 (1), s. 127-146.
36. Coşkun, M. (2023). *Kooperatifler hukuku*. (3. Baskı), İstanbul: Seçkin.
37. Coşkun, M. E. (2023). *Hukuki açıdan kripto varlıklar ve ilk kripto para arzı (initial coin offering)*. (1. Baskı), İstanbul: Oniki Levha.
38. Çağlayan Aksoy, P. (2021). *Akıllı sözleşmelerin kuruluşu ve geçerlilik şartları*. (2. Baskı), İstanbul: Oniki Levha.
39. Çekin, M. S. (2019). Borçlar hukuku ile veri koruma hukuku açısından blockchain teknolojisi ve akıllı sözleşmeler: hukuk düzenimizde bir paradigma değişimine gerek var mı? *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 77 (1), s. 315-341.
40. Çubukçu, D. B. (2021). *Teknik ve hukuki yönleriyle akıllı sözleşmeler*. (1. Baskı), Ankara: Yetkin.
41. Deer, M. (2022). Centralized vs. Decentralized Digital Networks: Key Differences. *Cointelegraph*.
42. De Filippi, P., Wray, C. and Sileno, G. (2021). Smart contracts. *Internet Policy Review*, 10(2), s. 1-9.
43. Despotović, V., Bjelica, D., Bjelica, A., Barać, D. (2023). Decentralized autonomous organizations: state and perspectives. *2023 International conference on E-business technologies*, s. 238-243.
44. Di Pierro, M. (2017). What is the blockchain? *Computing in Science & Engineering*. 19 (5). 92-95.
45. Doğan, M. ve Ertugay, E. (2019). Blokzinciri ve muhasebe alanındaki uygulamaları. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54 (4), s. 1654-1670.
46. Doğanç, D. E. (2021). *Blokzincirine dayalı akıllı sözleşmelerin hukuki nitelikleri, kuruluşu, yorumu, ifası ve bazı örnek hukuki uygulamalar*. (1. Baskı) İstanbul: Oniki Levha.
47. Domaniç, H. (1988). *Adi-kollektif ve komandit şirketler*. (4. Baskı), İstanbul: Temel Yayın Dağıtım.
48. Dural, M. ve Ögüz, T. (2022). *Türk özel hukuku cilt 2 kişiler hukuku*. (23. Baskı), İstanbul: Filiz Kitabevi.

49. Ercan, T. (2023a). Şirketin niteliği ve kuruluşu. K. Şenocak (Editör), *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt: 2* içinde. Ankara: Seçkin.
50. Ercan, T. (2023b). Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket. K. Şenocak (Editör), *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt: 4* içinde. Ankara: Seçkin.
51. Ercoşkun Şenol, H. K. (2016). Sözleşmenin içeriğini belirleme özgürlüğü ve bunun genel sınırı: TBK m. 27. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 74 (2), s. 709-737.
52. Eren, F. (2022). *Borçlar hukuku özel hükümler*. (22. Baskı), Ankara: Yetkin.
53. European Law Institute [ELI] (2023). Principles on blockchain technology, smart contracts and consumer protection, s. 1-52.
54. Falkon, S. (2017). The Story of the DAO - its history and consequences. *Medium*.
55. Fannizadeh, F. (2023). Lawmakers in New Hampshire and Utah recognize DAOs as legal persons. *Forbes Digital Assets*,
56. Finck, M. (2019). Blockchain and the general data protection regulation can distributed ledgers be squared with european data protection law? *Brussels: European Parliament, Study No: PE 634.445*, s. 1-120.
57. Garcia Rolo, A. (2022). Challenges in the legal qualification of decentralised autonomous organisations (DAOs): the rise of the crypto-partnership? *CIDP RESEARCH PAPER, 2022* (11).
58. G'assl, D.ve Weidinger, J. (2023). Unlocking the potential of DAOs: legal challenges, regulatory solutions, and opportunities for a new paradigm in business. *Leopold-Franzens Universität Innsbruck Faculty of Mathematics, Computer Sciences Institute of Computer Science Cyberlaw Project*, s. 1-35.
59. G'sell, F. and Bariteau, F. M. (2022). The Impact of Blockchains for Human Rights, Democracy, and the Rule of Law, *Report to the Council of Europe*.
60. Gelir İdaresi Başkanlığı [GİB] (2022). Faaliyet Raporu 2022, s. 1-176.
61. Gemicioğlu, B. (2022). *Adi ortaklıkta yönetim ve temsil*. (1. Baskı), İstanbul: Vedat Kitapçılık.
62. Gottsegen, W. (2022). New DAO raises \$3m in ETH for Ukrainian army. *CoinDesk*.
63. Guillaume, F. and Riva, S. (2022). *Blockchain dispute resolution for decentralized autonomous organizations: The Rise of Decentralized Autonomous Justice*. (Ed: Andrea Bonomi, and Matthias Lehmann) Brill Nijhoff: Blockchain and Private International Law 2022, s. 1-63.
64. Güçlütürk, O. G. (2018). The DAO hack explained: unfortunate take-off of smart contracts. *Medium*.
65. Güçlütürk, O. G. (2019). Blokzincir üzerinde depolanan verilerin kişisel veri niteliği ve silinemezlik, yok edilemezlik sorunu. *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, 1 (2), s. 30-40.

66. Güçlütürk, O. G. (2021). Blokzincir ve regüle edilebilirlik. O. G. Güçlütürk ve E. A. Retornaz (Editörler), *Blokzincir, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk 1: Blokzincir içinde* (s. 73-122). İstanbul: Oniki Levha.
67. Günen, E. (2021). Bitcoin Fork nedir? Soft fork ve hard fork ne demek? *Trcointelegraph*.
68. Günen, E. (2021). Bizans hata toleransı (byzantine fault tolerance – bft) nedir? *Trcointelegraph*.
69. Gürcan, B. (2022). *Blokchain teknolojisi*. (1. Baskı), Seçkin: Ankara.
70. Güven, V. ve Şahinöz, E. (2022). *Blokzincir-kripto paralar-bitcoin, satoshi dünyayı değiştiriyor*. (9. Baskı), Kronik Kitap: İstanbul.
71. Gyr, E. (2017). Dezentrale autonome organisation DAO, *in: Jusletter 4*.
72. Hassan, S. and De Filippi, P. (2021). Decentralized autonomous organization. *Internet Policy Review*, 10(2).
73. Hennekes, B. (2022). The 8 most important types of DAOs you need to know. *Alchemy*.
74. Hetler, A. (2022). Proof of work vs. proof of stake: what's the difference? *Techtarget*.
75. Horwitz, M. (2023). How to form a Wyoming DAO LLC. *LLC University*.
76. Hsieh, Y. Y., Vergne, J. P., Anderson, P., Lakhani, K., Reitzig, M. (2018). Bitcoin and the rise of decentralized autonomous organizations. *Journal of Organizational Design* 7 (14).
77. Iredale, G. (2021). What is distributed ledger? beginner's guide. *101 Blockchains*.
78. İkizler, M.ve Kurban, Y. (2021). *Eski ve yeni vakıflar hukuku*. (2. Baskı), Ankara: Seçkin.
79. Jentsch, C. (2016). Decentralized autonomous organization to automate governance. *Law of the level*.
80. Jha, P. (2022). Legal DAOs: Why is The Marshall Islands Betting on a Decentralized Future? *Cointelegraph*
81. Kaal, W. A. (2020). DAOs – Internal governance & external legal design, *U of St. Thomas (Minnesota) Legal Studies Research Paper*, 20 (14), s. 1-71.
82. Kapanıcı, K. B. (2021). Özel hukuk penceresinden blokzincir: “sanal para (varlık)” değerleri ve “akıllı sözleşmeler” üzerine değerlendirmeler. O. G. Güçlütürk ve E. A. Retornaz (Editörler), *Blokzincir, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk 1: Blokzincir içinde* (s. 163-213). İstanbul: Oniki Levha.
83. Karadeniz, S. (2022). Anonim şirketlerde elektronik genel kurul, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7 (13), s. 491-520.

84. Karayalçın, Y. (1973). Ticaret hukuku c. 2 şirketler hukuku. (2. Baskı), Ankara: Sevinç Matbaası.
85. Kastrenakes, J. (2021). ConstitutionDAO loses \$43 million auction of rare US Constitution copy. *Theverge*.
86. Kayhan, Ş. (2023). Şirketler hukuku cilt (6. Baskı), Ankara: Seçkin.
87. Kaya, S.ve Maviş, K. (2022). Blokzincir teknolojilerinin uyumsuzluk çözüm sistemleri üzerindeki etkisi: merkezi olmayan adalet sistemi. *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10 (2), s. 477-500.
88. Kayalı, D. (2022). Uluslararası özel hukuk perspektifinden akıllı sözleşmeler. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2022 (162), s. 251-284.
89. Kendigelen, A. ve Kırca, İ. (2021). *Şirketler hukuku cilt 1*. (1. Baskı), İstanbul: Oniki Levha.
90. Kendigelen, A. ve Kırca, İ. (2022). *Şirketler hukuku cilt 3: sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket ile limited şirket* (1. Baskı), İstanbul: Oniki Levha.
91. Khazzaka, M. (2022). Bitcoin: cryptopayments energy efficiency. *Valuechain*, s. 1-28.
92. Kiste, R. C. (2023). Marshall Islands. *The Editors of Encyclopaedia Britannica*.
93. Küzeci, E. (2021). Blokzinciri, hukuk ve kişisel verilerin korunması: yeni bir güven mekanizması kurmak olanaklı mı? O. G. Güçlütürk ve E. A. Returnaz (Editörler), *Blokzincir, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk 1: Blokzincir içinde* (s. 243-268). İstanbul: Oniki Levha.
94. Koçoğlu, S. (2022). *Türk medeni kanunu'na göre vakıfların kuruluşu, işleyişi ve sona ermesi*. (1. Baskı), İstanbul: Beta.
95. Korkut, Ö. (2023). Anonim şirket. K. Şenocak (Editör), *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt: 2* içinde. Ankara: Seçkin.
96. Krumm, B. (2023). Comment on the fiduciary-ness of business associations, transactions. *The Tennessee Journal Of Business Law*, 24 (1) s. 277-283.
97. Lafarre, A. and Van der Elst, C. (2023). The viability of blockchain in corporate governance. *ECGI Working Paper Series in Law*, 712 (2023).
98. Lamb, R. B. (2023). Utah passes innovative DAO legislation. *National Law Review*, 13 (61).
99. Lamport, L., Shostak, R., and Pease, M. (1982). The byzantine generals problem. *ACM Transactions on Programming Languages and Systems*, 4 (3), 382-401.
100. Larimer, S. (2013). Bitcoin and the three laws of robotics. *Letstalkbitcoin*.
101. Larimer, D. (2013). DAC revisited. *Letstalkbitcoin*.
102. Lee, J. and Li, R. (2023). Law and regulation for decentralised autonomous organisations (DAOs), 1-18.

103. Liu, B. (2022). What is a subdao? a way to keep governance decentralized. *Blockworks*.
104. Liu C., Gao1 J., Li Y., Wang H., Chen Z. (2020). Studying gas exceptions in blockchain-based cloud applications. *Journal of Cloud Computing*, 9 (1), 1-25.
105. Littlefish Foundation (2023). A new dawn for corporations in the age of digitalization: DAOs. *Medium*.
106. Low, K. F. K., Schuster, E. and Wan, W. Y. (2022). *The company and blockchain technology*: Edward Elgard Handbook on Corporate Liability. (Ed: Christian Witting, Martin Petrin), (Edward Elgar, forthcoming), 19.
107. Mendi, A. F. (2021). Blokzincir uygulamaları ve gelecek öngörülleri. *Gsi Journals Serie C: Advancements in Information Sciences And Technologies*, 4 (1), s. 76-88.
108. Mienert, B. (2021). How can a decentralized autonomous organization (DAO) be legally structured? *Legal Revolutionary Journal LRZ*, s. 1-13.
109. Miller, A. and Henkels, L. (2023). The future of human organization and solving the legal entity problem for DAOs. M. P. De Oliveira and A. Garcia Rolo (Editörler), *Decentralised Autonomus Organizations (DAOs) in Various Jurisdiction: From Old Rules to Innovative Approaches* içinde (s. 135-144). Lisbon: Aafdl Editora,
110. Moreland, K. (2022a). İş ispatı (Proof of Work; PoW) nedir? *Ledger*.
111. Moreland, K. (2022b). Hisse ispatı (Proof of Stake; PoS) nedir? *Ledger*.
112. Munachimso, N.-O. (2022). Types of DAOs- different DAO projects. *Cryptostars*.
113. Mülazımoğlu, M. (2020). *Anonim şirketler hukukunda sermayenin korunması ilkesi* (1. Baskı), İstanbul: Oniki Levha.
114. Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System.
115. Özcan, Z. T. (2015). Derneklerin faaliyetleri. *İzmir Barosu Dergisi*. Ocak, s. 99-140.
116. Oğuzman, K., Seliçi, Ö.ve Özdemir, S. O. (2022). *Kişiler hukuku*. (21. Baskı), İstanbul: Filiz Kitabevi.
117. Öberg, L. and Almquist, I. (2022). The use of management control in decentralized autonomous organizations. *Linköping University Department of Management and Engineering Master's thesis*, 1-113.
118. Özcan, D. (2022). *Blokzincir mimarisi ve merkezi olmayan uygulamalar*. (3. Baskı), İstanbul: Pusula Yayıncılık.
119. Özkan, A. F. (2023). Türleri: K. Şenocak (Editör), *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt: 1* içinde. Ankara: Seçkin.

120. Özveren, C. (2021). *Blok zinciri teknolojisinin muhasebe ve denetim alanındaki uygulamaları*. (1. Baskı), Ankara: Gazi Kitabevi.
121. Özsungur, F. (2017). Adi ortaklık kavramı ve ticaret şirketlerinin tüzel kişiliği bulunmayan bir ortaklık yapısı ile işlettikleri ticari işletmelerin ticaret siciline tescili. *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1 (5), s. 41-56.
122. Peker, İ. (2022). %51 saldırısı (%51 attack) nedir? *Cointürk*.
123. Poroy, R., Tekinalp, Ü. ve Çamoğlu, E. (2019). *Ortaklıklar hukuku 1*. (14. Baskı), İstanbul: Vedat Kitapçılık.
124. Poroy, R., Tekinalp, Ü. ve Çamoğlu, E. (2017). *Ortaklıklar hukuku 2*. (13. Baskı), İstanbul: Vedat Kitapçılık.
125. Pulaşlı, H. (2022). *Şirketler hukuku genel esaslar*. (8. Baskı), Ankara: Adalet.
126. Raskin, M. (2017). The law and legality of smart contracts. *GEO. L. TECH. REV.*, 305.
127. Rauchs, M., Glidden, A., Gordon, B., Pieters, G. C., Recanatini, M., Rostand, F., Vagneur, K., Zhang, B. Z. (2018). Distributed ledger technology systems: a conceptual framework, *Cambridge Centre for Alternative Finance*, s. 1-97.
128. Rikken, O., Janssen, M. and Kwee, Z. (2021). The ins and outs of decentralized autonomous organizations (DAOs), s. 1-17.
129. Riva, S. (2019). Decentralized autonomous organizations (DAOs) as subjects of law the recognition of DAOs in the Swiss legal order. *Master of Law University of Neuchâtel Master's Thesis*.
130. Riva, S. (2019). Decentralized autonomous organizations (DAOs) in the Swiss legal order. *Yearbook of Private International Law*, 21 (2019/2020), s. 601-638.
131. Romero Ugarte, J. L. (2018). Distributed ledger technology (DLT): introduction. *Banco de Espana*, 19 (18).
132. Sadioğlu, F. C. (2021). Borçlar hukuku çerçevesinde akıllı sözleşmenin işlevleri ve işlevlerin yerine getirilmesi sırasında karşılaşılan sorunlar. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25 (4) s. 171-216.
133. Sakmar, Ö. (2022). Ne kadar token, o kadar oy: dao ve oylama sorunu. *Coindesk*.
134. Santana, C. and Albareda, L. (2022). Blockchain and the emergence of decentralized autonomous organizations (DAOs): an integrative model and research agenda. *Technological Forecasting & Social Change* 182 (2022).
135. Schwemmer, S. (2023). A legal form for DAOs under German law. M. P. De Oliveira and A. Garcia Rolo (Editörler), *Decentralised Autonomus Organizations (DAOs) in Various Jurisdiction: From Old Rules to Innovative Approaches* içinde (s. 43-55). Lizbon: Aafdl Editoria,
136. Sert, T. (2019). Sorularla blockchain. *Türkiye Bilişim Vakfı*, s. 1-158.

137. Sheikh, S. and Sifat, I. (2023). Built to last, not to scale: the long run of decentralized autonomous organizations.
138. Shipyard Software (2022). The Republic of the Marshall Islands Formally Recognizes DAO Incorporation, *Globenewswire*.
139. Strebko J. and Romanovs, A. (2018). The Advantages and Disadvantages of the Blockchain Technology. *2018 IEEE 6th Workshop on Advances in Information, Electronic and Electrical Engineering (AIEEE)*.
140. Szostek, D. (2019). *Blockchain and the law*. (1. Baskı), Germany: Nomos,
141. Şener, O. H. (2022). *Teorik ve uygulamalı ortaklıklar hukuku*. (5. Baskı), Ankara: Seçkin.
142. Şenocak, K. (2023). Adi ortaklık sözleşmesi. M. T. Öz (Editör), *Borçlar Özel Hukuku Şerhi* içinde. Ankara: Seçkin.
143. Tanrıverdi, M., Uysal, M. ve Üstündağ, M. T. (2019). Blokzinciri teknolojisi nedir? ne değildir? alanyazın incelemesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 12 (3) 203-217.
144. Tashea, J. (2019). Blockchain llc. *ABA Journal* 105 (2), s. 31-33.
145. Teixeira, A. N. (2023). DAOs under Portuguese law. M. P. De Oliveira and A. Garcia Rolo (Editörler), *Decentralised Autonomus Organizations (DAOs) in Various Jurisdiction: From Old Rules to Innovative Approaches* içinde (s. 10-24). Lizbon: Aafdl Editora,
146. Tekelioğlu, N. (2022). Dijital tapu sicili: blokzinciri teknolojisinin tapu sicilinde kullanılmasına dair karşılaştırmalı bir inceleme, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 80 (1), 1-39.
147. Tevetoğlu, M. (2021b). Ethereum ve akıllı sözleşmeler. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1), s. 193-208.
148. Tevetoğlu, M. (2022). Kripto para ile ödeme yapılabilir mi? *Kriptocoin*.
149. Tevetoğlu, M. (2021a). *Hukuki yönleriyle kripto varlıklar ve kripto varlıkların ilk arzı (initial coin offering)*. (2. Baskı) İstanbul: Aristo Yayınevi.
150. Thibault, I. M. (2022). A little laissez-faire fiduciary-ness could be okay, transactions: *The Tennessee Journal Of Business Law*, 24 (1), s. 285-290.
151. Tomrukçu, T. (2021). *Blockchain teknolojisinin eser sahibi haklarına hukuki yansımaları*. (1. Baskı), Ankara: Seçkin.
152. Türkmen, E. (2020). *Adi ortaklıkta çıkma ve çıkarılma*. (1. Baskı), Ankara: Seçkin.
153. Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) (2019). *Blokzinciri Terminoloji Çalışması*, s. 1-36.
154. Türkiye Bilişim Vakfı [TBV] (2021). *Akıllı Sözleşme Raporu*, s. 1-35.
155. Türkiye Bilişim Vakfı [TBV] (2022). *Non-Fungible token (nitelikli fikri tapu) raporu*, s. 1-83.

156. Türkiye Bilişim Vakfı [TBV] (2023). Merkeziyetsiz finans “Defi”, s. 1-39.
157. Tütüncü, M. (2023). Limited şirket. K. Şenocak (Editör), *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt: 4* içinde, Ankara: Seçkin.
158. Twin, A. (2022). Restructuring: definition, meaning, process, and example. *Investopedia*.
159. Uçma Uysal, T.ve Kurt, G. (2018). Muhasebede ve denetimde blok zinciri teknolojisi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23 (2), s. 467-481.
160. UK The Law Commission (2021). Smart legal contracts advice to government, *CP 563 Law Com No 401*, s. 1-227.
161. UK Law Commission (2022). Decentralised autonomous organisations (DAOs) Call for evidence, s. 1-96.
162. US Securities And Exchange Commission [SEC] (2017). Report of investigation pursuant to section 21(a) of the securities exchange act of 1934, s. 1-18.
163. Usta, A. ve Doğantekin, S. (2018). Blockchain 101v2. *Bankalar Arası Kart Merkezi*.
164. Ünal, G. ve Uluyol, Ç. (2020). Blok zinciri teknolojisi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 13 (2), 167-175.
165. Üstün, E. S. (2022). *TBK kapsamında geleneksel sözleşmeler ile mukayeseli olarak akıllı sözleşmeler*, (2. Baskı), Ankara: Seçkin.
166. Üzümcü, R.ve Yıldırım, Y. (2022). Kripto paraların hukuki statüleri ve sözleşmeler içerisindeki yerleri, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 13 (33), s. 271-291.
167. Voshmgir, S. and Kalinov, V. (2017). Blockchain a beginners guide. *Blockchain Hub*, s. 1-57.
168. Weinstein, G., Lofchie, S. and Schwartz, J. (2022). A primer on DAOs. Harvard Law School Forum on Corporate Governance.
169. Wyoming Secretary of State Business Division (2022). Decentralized autonomous organization (DAO): frequently asked questions. *Wyo gov*. s. 1-2.
170. Yavuz, C., Acar, F. ve Özen, B. (2021). *Borçlar hukuku dersleri özel hükümler*. (17. Baskı), İstanbul: Beta.
171. Yavuz, E.ve Avunduk, H. (2021). Tedarik zinciri yönetiminde blok zincir teknolojisinin kullanımı. *İzmir Democracy University Social Sciences Journal Idusos*, s. 33-56.
172. YGG Sea (2022). Understanding the importance of subdaos. *Medium*.
173. Yusufoglu Bilgin, F. (2021). *Blokzincir teknolojisinin bitcoin dışında bazı uygulama alanları: Gelişen Teknolojiler ve Hukuk 1: Blokzincir*. O. G. Güçlütürk ve E. A. Retornaz (Editörler), İstanbul: Oniki Levha, s. 123-161

174. Yüksel, S. H. ve Güçlütürk, O. G. (2020). Kripto Varlıkların İlk Arzı (ICO) ve Türk Hukukunda İlgili Düzenlemelerin Tespiti. O. G. Güçlütürk ve E. A. Retornaz (Editörler), *Blokzincir, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk 1: Blokzincir* içinde, İstanbul: Oniki Levha.
 175. Yüksekbaş, R. Ç. (2022). Kripto Paraların Türk Borçlar Kanunu Kapsamında İfa İkamesi Olarak Kullanılması. Ş. Ekici, E. Solak ve M. E. Avşar (Editörler), *Bilişim ve Teknoloji Hukuku Yıllığı* içinde (s. 365-399). Ankara: Adalet.
 176. Zacky, M. I., Helmi, S. and Della Cella, I. (2023). Smart contracts on the blockchain: design, use cases, and prospects, *Blockchain Frontier Technology*, 3 (1) 54-73.
 177. Zheng, Z., Xie, S., Dai, H., Chen, X., Wang, H. (2017). An Overview of Blockchain Technology: *Architecture, Consensus, and Future Trends*. 6th IEEE International Congress on Big Data, s. 557-564.
 178. Werbach, K. (2021). *Blokzincir ve yeni güven mimarisi*. (Çev. Ahmet Usta) İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
 179. Weston, G. (2022). Know The Different Types Of DAOs. *101Blockchains*
 180. Woebeking, M. K. (2019). The impact of smart contracts on traditional concepts of contract law. *JIPITEC 10* (2019), s. 106-113.
 181. Wojdyło, K. (2016). What is DAO from the legal perspective? Blockchain, smart contracts and DAO.
 182. World Economic Forum [WEF] (2022). Decentralized Autonomous Organizations: Beyond the Hype, 1-24.
 183. World Economic Forum [WEF] (2023). DAOs for impact, 1-17.
 184. Wright, A. (2021). The rise of decentralized autonomous organizations. *Stanford Journal of Blockchain Law & Policy*, 4 (2), s. 152-176.
- **http-1:** <https://bctr.org/ahmet-usta-yazdi-blokzincirinin-abcsi-21345/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
 - **http-2:** <https://cbddo.gov.tr/sss/blokzincir-sozlugu/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
 - **http-3:** <https://ethereum.org/en/what-is-ethereum/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023).
 - **http-4:** <https://www.btcturk.com/bilgi-platformu/genesis-block-nedir/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023);
 - **http-5:** https://medium.com/@tobb_blockchain_kulubu/blockblog-private-key-ve-public-key-nedir-17faaed4aed4 (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
 - <https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:7120915243685326848/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023);

- **http-6:** <https://tokens-economy.gitbook.io/consensus/glossary> (Erişim Tarihi: 09.12.2022).
- **http-7:** <https://bitcoin.peryaudo.org/vendor/peercoin-paper.pdf> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-8:** <https://www.btcturk.com/bilgi-platformu/proof-of-stake-hisse-kanitinedir-nasil-calisir/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-9:** <https://www.bbc.com/turkce/articles/c72dpqgn54no#:~:text=S%EF%BB%BFon%20iki%20g%C3%BCnde,g%C3%BCn%C3%BC%2C%20FTX%2C%20iflas%C4%B1n%C4%B1%20a%C3%A7%C4%B1klad%C4%B1>. (Erişim Tarihi: 12.11.2023).
- **http-10:** <https://www.haberet.com/gundem/thodex-vurgunu-davasinda-verilen-kararin-detaylari-belli-oldu-faruk-fatih-ozere-hapis-ve-para-cezasi-38206> (Erişim Tarihi: 12.11.2023).
- **http-11:** <https://www.chainalysis.com/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-12:** <https://ethereum.org/en/developers/docs/consensus-mechanisms/pos/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-13:** <https://cbddo.gov.tr/haberler/6354/nft-nin-turkce-karsiligi-belli-oldu> (Erişim Tarihi: 24.11.2023)
- **http-14:** <https://www.fon.hum.uva.nl/rob/Courses/InformationInSpeech/CDROM/Literature/LOTwinterschool2006/szabo.best.vwh.net/smart.contracts.html> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-15:** https://ethereum.org/669c9e2e2027310b6b3cdce6e1c52962/Ethereum_Whitepaper_-_Buterin_2014.pdf (Erişim Tarihi: 02.01.2023)
- **http-16:** <https://twitter.com/vitalikbuterin/status/1051160932699770882> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-17:** <https://www.youtube.com/watch?v=JMSegD2jAR8> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-18:** <https://medium.com/laykaDAO/DAOlar%C4%B1n-tarihi-90ab6f45bd7> (Erişim Tarihi: 12.11.2023).
- **http-19:** <https://daotimes.com/dao-treasuries-experience-major-growth-a-jump-of-144-in-90-days/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023).
- **http-20:** <https://www.constitutiondao.com/>,
- **http-21:** <https://assangedao.org/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023).
- **http-22:** <https://discoverDAOs.com/governance-DAOs> (Erişim Tarihi: 13.01.2023).
- **http-23:** <https://makerDAO.com/en/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-24:** <https://aavegrants.org/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-25:** <https://www.metacartel.org/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)

- **http-26:** <https://DAO.biggreen.org/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-27:** <https://ukraineDAO.love/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-28:** <https://www.fwb.help/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-29:** <https://www.developerDAO.com/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-30:** <https://discoverDAOs.com/social-club-DAOs> (Erişim Tarihi: 13.01.2023)
- **http-31:** <https://www.fwb.help/join> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-32:** <https://discoverDAOs.com/nft-DAOs> (Erişim Tarihi: 14.01.2023).
- **http-33:** <https://docs.flamingoDAO.xyz/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-34:** <https://metacartel.xyz/about> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-35:** <https://discoverDAOs.com/investment-DAOs> (Erişim Tarihi: 14.01.2023)
- **http-36:** <https://www.bankless.community/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-37:** <https://medium.com/laykaDAO/bilmeniz-gereken-en-%C3%B6nemli-8-DAO-t%C3%BCr%C3%BC-76442508fac5> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-38:** https://www.ted.com/talks/scott_fitsimones_could_a_DAO_build_the_next_great_city/transcript (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-39:** <https://forum.citydao.io/t/proposals-how-to-guide/1745> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-40:** <https://opensea.io/assets/ethereum/0x7eef591a6cc0403b9652e98e88476fe1bf31ddeb/42> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-41:** <https://www.youtube.com/watch?v=JMSegD2jAR8> (Erişim Tarihi: 12.11.2023).
- **http-42:** <https://parcel-0.cityDAO.io/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-43:** <https://docs.google.com/document/d/1O2hIacPdMXaSYUhLvSepL7KYWpwJPzCmOhFluRVeaxg/edit> (Erişim tarihi: 12.11.2023).
- **http-44:** <https://nomoretax.eu/legal-aspects-of-decentralized-autonomous-organisations-daos/#:~:text=If%20a%20DAO%20is%20linked,to%20which%20it%20is%20linked> (Erişim Tarihi: 12.11.2023).
- **http-45:** <https://www.billtrack50.com/billdetail/1519370> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- legislature.vermont.gov (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-46:** <https://casetext.com/statute/vermont-statutes/title-11-corporations-partnerships-and-associations/chapter-25-limited-liability-companies/subchapter-12-blockchain-based-limited-liability-companies> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-47:** <https://www.dorg.tech/> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)
- **http-48:** <https://docs.dorg.tech/structure> (Erişim Tarihi: 12.11.2023)

- **http-49:**<https://www.gurulkan.com/insights/duties-authorities-and-responsibilities-of-an-llc-director> (Erişim Tarihi: 13.11.2023)
- **http-50:**<https://www.forbes.com/advisor/business/llc-operating-agreement/> (Erişim Tarihi: 13.11.2023).
- **http-51:** <https://www.wyoleg.gov/Legislation/2021/SF0038> (Erişim Tarihi: 13.12.2023)
- **http-52:** Wyoming Statutes | Article 1 - PROVISIONS | Casetext (Erişim Tarihi: 13.12.2023)
- **http-53:**<https://sos.wyo.gov/Business/ForeignCertificateofAuthority.aspx> (Erişim Tarihi: 13.11.2023).
- **http-54:**<https://publications.tnsosfiles.com/acts/112/pub/pc0852.pdf> (Erişim Tarihi: 13.12.2023)
- **http-55:** Tennessee Code | Chapter 250 - BLOCKCHAINS | Casetext (Erişim Tarihi: 13.12.2023)
- **http-56:** <https://www.wyoleg.gov/Legislation/2022/SF0068> (Erişim Tarihi: 13.11.2023)
- **http-57:** <https://le.utah.gov/~2023/bills/static/HB0357.html> (Erişim Tarihi: 13.11.2023)
- **http-58:** <https://corporations.utah.gov/> (Erişim Tarihi: 13.12.2023)
- **http-59:** <https://www.mfa.gov.tr/marshall-siyasi-gorunumu.tr.mfa> (Erişim Tarihi: 13.11.2023)
- **http-60:** <https://marshallislandslawyers.com/u-s-law-guides-marshall-islands-law-and-practice> (Erişim Tarihi: 13.11.2023)

Av. Dr. M. Nedim BEKRİ

KİŞİYİ ÖZGÜRLÜĞÜNDEN YOKSUN KILMA SUÇU

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kişiyi Özgürlüğünden Yoksun Kılma Suçu
M. Nedim Bekri

Hukuk Yayınları Dizisi – 3808

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 842 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

Agamben, Giorgio, İstisna Hali, çev. Kemal Atakay, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2018.

Akad, Mehmet / Vural Dinçkol, Bihterin, Genel Kamu Hukuku, İstanbul, Der Yayınları, 2006.

Akbulut, Berrin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022.

Akılhoğlu, Tekin, İnsan Hakları - Kavram, Kaynaklar ve Koruma Sistemleri, Ankara, İmaj Yayınevi, 2010.

Aksar, Yusuf, Uluslararası Ceza Hukuku, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.

Alacakaptan, Uğur, Suçun Unsurları, Ankara, AÜHFY, 1970.

Alexy, Robert, The Argument From Injustice A Reply To Legal Positivism, çev. Stanley L. Paulson ve Bonnie Litschewski Paulson (Almanca aslından İngilizceye), Oxford, Oxford University Press, 2002.

Aponte, Alejandro, "Savaş ve Politika – Günlük Yaşamdaki Politik Aleyhtar Ceza Hukuku", çev. Emin Koç, in: Terör ve Düşman Ceza Hukuku, proje yön. Kayıhan İçel – ed. Yener Ünver, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008.

Arnold, Jörg, "Beş Tezde Düşman Ceza Hukukunun Gelişim Süreçleri", çev. İlker Tepe, in: Terör ve Düşman Ceza Hukuku, proje yön. Kayıhan İçel – ed. Yener Ünver, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008.

Artuç, Mustafa, Kişilere Karşı Suçlar, Ankara, Adalet Yayınevi, 2018.

Artuk, M.Emin, "Hürriyeti Tahdit Cürmü", Halid Kemal Elbir'e Armağan, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi-Vakıf, 1996.

Artuk, M.Emin / Gökçen, Ahmet / Alşahin, M.Emin / Çakır, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022. (**Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler)

Artuk, M.Emin / Gökçen, Ahmet / Alşahin, M.Emin / Çakır, Kerim, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2021. (**Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler)

Artuk, M.Emin / Gökçen, Ahmet / Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2016. (**Artuk/Gökçen/Yenidünya**, Genel Hükümler)

Artuk, M.Emin / Gökçen, Ahmet / Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2014. (**Artuk/Gökçen/Yenidünya**, Özel Hükümler)

Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Yenidünya, A. Caner, Türk Ceza Kanunu Şerhi, C.: 1, Ankara: Adalet, 2014.

Atar, Yavuz, Türk Anayasa Hukuku, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.

Aydın, Devrim, “Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu”, Suç ve Ceza Dergisi, C.: 14, S.:4, Aralık 2021. (**Aydın**, “Kişiyi Hürriyetinden”)

Aydın, Devrim, Türk Ceza Hukukunda Suça İştirak, Ankara, Yetkin Yayınları, 2009. (**Aydın**, Suça İştirak)

Aydın, M. Akif, Türk Hukuk Tarihi, İstanbul, Beta Yayıncılık, 1999.

Azarkan, Ezeli, “Uluslararası Hukukta İnsanlığa Karşı Suçlar”, AÜHFD, C.: 52, S.: 3, 2003.

Başkaracaoğlu, Elif, “Uluslararası Hukuk Işığında Yeni Türk Ceza Kanunundaki “İnsanlığa Karşı Suçlar” Tanımının Değerlendirilmesi”, Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, C.: 24, S.: 1-2, 2004.

Bayraktar, Köksal, “İnsanlığa Karşı Suç”, in: Özel Ceza Hukuku C.: 1, Uluslararası Suçlar, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2016.

Bekar, Elif, Objektif Cezalandırılabilme Koşulları Bağlamında Türk Ceza Kanunu'nda Yer Alan Suçlar, Doktora Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi SBE, 2016.

Bekri, M. Nedim, "Gerekçeli Karar Hakkı", ABD, Y.: 72, S.: 3, Mayıs 2014.

Bekri, M. Nedim, "İnsanlığa Karşı Suçlarda Geçmişe Etkili Uygulama ve Dava Zamanaşımı, " Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y.: 4, S.: 13, Nisan 2013. (**Bekri**, "İnsanlığa Karşı Suçlarda")

Bekri, M. Nedim, Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi ve İlkenin Türk Hukukundaki Uygulaması, Doktora Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi SBE, 2010.

Bekri, M. Nedim, "Yakalama ve Tutuklama Nedeniyle Tazminat Düzenlemesinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Açısından Değerlendirilmesi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, C.:1, S.: 1, Mayıs 2013.

Bilmen, Ömer Nasuhi, Hukuk-i İslamiyye ve Istılahat-ı Fıkhiyye Kamusu, C.: 3, İstanbul, Bilmen Yayınları, 1985.

Enver Bozkurt, İnsan Hakları Temel Metinler, Ankara, Yetkin Yayınları, 2021.

Centel, Nur, Ceza Muhakemesi Hukukunda Yakalama ve Tutuklama, İstanbul: Beta Yayıncılık, 1992.

Centel, Nur / Zafer, Hamide / Çakmut, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2020.

Chesterman, Simon, "An Altogether Different Order: Defining the Elements of Crimes Against Humanity, " Duke Journal of Comparative & International Law, Vol.: 10, S.: 2, 2000.

Cihan, Erol, "Kişisel Özgürlüğü Sınırlama Cürmü, (Hürriyeti Tahdit)", İÜHFM, C.: 41, S.: 1-2, 1975.

Coleman, Jules L., "Negative and Positive Positivism", The Journal of Legal Studies, Vol.: 11, No: 1, January 1982.

Cryer, Robert / Robinson, Darryl / Vasiliev, Sergey, An Introduction to International Criminal Law and Procedure, Cambridge, Cambridge University Press, 2019.

Çağlayan, M. Muhtar. “Şahsi Hürriyetten Mahrum Etme Cürmü”, İdare Dergisi, Kasım-Aralık 1957.

Çeçen, Anıl, İnsan Hakları, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2015.

Cınar, Ali Rıza / Şahbaz, İbrahim, “Memurlar Tarafından İşlenen Özgürlükten Yoksun Bırakma Suçu”, ABD, S.: 1, 1996.

Demirbaş, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022. (**Demirbaş**, Ceza Hukuku)

Demirbaş, Timur, Haksız Tahrik, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016.

Demirbaş, Timur, “Kişi Güvenliği”, İÜHFMD, C.: 43, S.: 1-4, 1977.

Demirel, Muhammed, Amirin Emri Amirin Emrini Yerine Getirmenin Ceza Sorumluluğuna Etkisi, İstanbul, İstanbul Ceza Hukuku ve Kriminoloji Arşivi-On İki Levha Yayıncılık, 2014. (**Demirel**, Amirin Emri)

Demirel, Muhammed, “Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu”, AHBVÜHFD, C.: 24, S.: 4, 2020. (**Demirel**, “Kişiyi Hürriyetinden”)

Demirkol, Neslihan, “Ceza Hukukunda Kusurluluğu Kaldıran Bir Sebep Olarak Amirin Emrinin Yerine Getirilmesi”, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 11, S.: 2, 2021.

Dinler, Veysel, Devletin Suç İhdas Etme ve Cezalandırma Yetkisinin Sınırı, Doktora Tezi, Isparta, Süleyman Demirel Üniversitesi SBE, 2013.

Díez, Carlos Gómez-Jara, “Düşman Savaşçılar Versus Düşman Ceza Hukuku: Düşman Ceza Hukukuna İlişkin Avrupa Tartışmasına Giriş ve Onun Hukuk Dışı Düşman Yabancı Savaşçıların Hukuki Statüsü Hakkındaki Anglo-Amerikan Tartışması ile Olan İlişkisi, ” çev. Serkan Oğuz, CHD, C.: 12, S.: 34, Ağustos 2017.

Doğru, Osman, / Nalbant, Atilla, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi – Açıklamalar ve Önemli Kararlar, C.: 1, Ankara, Avrupa Konseyi-Yargıtay Başkanlığı, 2012.

Donay, Süheyl, Türk Ceza Kanunu Şerhi, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2007.

Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir / Bayraktar, Köksal / Keskin Kızıroğlu, Serap / Zafer, Hamide / Sınar, Hasan / Önok, R. Murat / Erman, R. Barış, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C.: 1, İstanbul, Der Yayınları, 2016. (Dönmezer ve diğerleri, C.: 1)

Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir / Bayraktar, Köksal / Keskin Kızıroğlu, Serap / Zafer, Hamide / Memiş Kartal, Pınar / Sınar, Hasan / Erman, R. Barış / Eroğlu, Fulya / Önok, R. Murat, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C.: 2, İstanbul, Der Yayınları, 2019. (Dönmezer ve diğerleri, C.: 2)

Dursun, İsmail, Hürriyeti Tahdit Suçu (T.C.K. m. 179-180), Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniveristesi SBE, 1999.

Dursun, Selman, “Türk Ceza Hukuku’nda Emrin İfasının Hukuki Niteliğinin Alman ve İtalyan Ceza Hukuku’yla Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”, GÜHFD, C.: 18, S.: 2, 2014.

Dworkin, Ronald M., “The Model of Rules”, The University of Chicago Law Review, Vol.: 35, No: 1, Autumn 1967.

Dyzenhaus, David, “The Grudge Informer Case Revisited”, New York University Law Review, Vol.: 83, No: 4, October 2008.

Ebu Zehra, Muhammed, İslam Hukukunda Suç ve Ceza, C.: 1, (çev. İbrahim Tüfekçi), İstanbul, Kitabevi Yayınları, 1994.

Ebu Zehra, Muhammed, İslam Hukukunda Suç ve Ceza, C.: 2, (çev. İbrahim Tüfekçi), İstanbul, Kitabevi Yayınları, 1994.

Ekinci, Ekrem Buğra, Osmanlı Hukuku, İstanbul, Arı Sanat Yayınları, 2014.

Erem, Faruk, “Ceza Hukukunda Hakkın Kullanılması”, AÜHFD, C.: 41, S.: 1, Mayıs 1990.

Erem, Faruk, Hürriyet ve Suç, Ankara: AÜHFY, 1952.

Erem, Faruk, “Siyasi Haklara Karşı İşlenen Suçlar”, AÜHFD, C.: 8, S.: 1-2, 1951.

Erem, Faruk, “Suça İştirak”, AÜHFD, C.: 3, S.: 1, 1946.

Erem, Faruk, Türk Ceza Kanunu Şerhi Özel Hükümler, C.: 2, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 1993. (**Erem**, Şerh)

Erem, Faruk / Danışman, Ahmet / Artuk, Mehmet Emin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 1997.

Erman, Sahir, “Ceza Tatbikat ve Takibatında Memur”, Siyasal Bilgiler Okulu Dergisi, C.: 2, S.: 3, Ankara 1947.

Feyzioğlu, Metin, “Anglo Sakson ve Anglo Amerikan Hukuk Düzenlerinde Habeas Corpus Kurumu”, AÜHFD, C.: 44, S.: 1, 1995.

Fouchard, Isabelle, “İnsanlığa Karşı Suçların Uluslararası Hukukta Tanımlanması”, çev. Berna Ekal, in: İnsanlığa Karşı Suç, İstanbul, İletişim Yayınları, 2012.

Fuller, Lon L., “Positivism and Fidelity to Law: A Reply to Professor Hart”, Harvard Law Review, Vol.: 71, No: 4, February 1958.

Galli, Francesca, “The War on Terror and Crusading Judges: Restablishing The Primacy of The Criminal Justice System”, in: Post 9/11 and The State of Permanent Legal Emergency – Security and Human Rights in Countering Terrorism, ed. Aniceto Masferrer, New York, Springer, 2012.

Gemalmaz, Mehmet Semih, Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş, C.: 2, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2012.

Gökcan, Hasan Tahsin, “Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu”, Yargıtay Dergisi, C.: 39, S.: 3, Temmuz 2013.

Gökcan, Hasan Tahsin / Artuç, Mustafa, Türk Ceza Kanunu Şerhi, C.: 3, Ankara, Adalet Yayınevi, 2021.

Gökcen, Ahmet, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri, İstanbul, 1989.

Göktürk, Neslihan, “Suçun Yasal Tanımında Yer Alan “Hukuka Aykırılık” İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 7, S.: 1, 2016. (**Göktürk**, “Hukuka Aykırılık”)

Göktürk, Neslihan, “Yalan Tanıklık Suçu (TCK m. 272)”, GÜHFD, C.: 20, S.: 1, 2016. (**Göktürk**, “Yalan Tanıklık”)

Gören, Zafer, Temel Hak Genel Teorisi, Ankara, Yetkin Yayınları, 2022.

Gözübüyük, A.Şeref / Gölcüklü, Feyyaz, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, Ankara, Turhan Kitabevi, 2016.

Graven, Jean, “Les crimes contre l’humanité”, Hague Recueil, Vol.: 76, 1950.

Gülşen, Recep, Hürriyeti Tahdit Suçları, Ankara, Adalet Yayınevi, 2002.

Günel, Yılmaz, “Amirin Emrini İcrada, Emrin Meşruiyetini Kontrol Meselesi”, AÜSBFD, C.: 20, S.: 2, 1965.

Güven, Mustafa, “Kişisel Özgürlüğü Sınırlandırma Cürmü ve Şartlı Tehdit Cürmü ile Karşılaştırılması”, Adalet Dergisi, S.: 3, 1981.

Hafizoğulları, Zeki, “Beşeri Cinsellik ve Yeni Türk Ceza Kanunu,” <http://www.abchukuk.com/cezahukuku/cinsel-suclar.html>

Hafizoğulları, Zeki / Özen, Muharrem, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı Suçlar, Ankara, US-A Yayıncılık, 2016.

Hakeri, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2021.

Harris, David / O’Boyle, Michael / Bates, Ed / Buckley, Carla, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku (Law of the European Convention on Human Rights, Oxford University Press, 2009), çev. Mehveş Bingöllü Kılıcı ve Ulaş Karan, Ankara, Avrupa Konseyi, 2013.

Hart, H. L. A., “Positivism and the Separation of Law and Morals”, Harvard Law Review, Vol.: 71, No: 4, February 1958.

Hart, H. L. A., The Concept of Law, Oxford, Oxford University Press-Clarendon Law Series, 2012.

Heinrich, Bernd, Ceza Hukuku Genel Kısım 1, çev. Ramazan Barış Atladı, ed. Yener Ünver, Ankara, Adalet Yayınevi, 2014. (**Heinrich**, Ceza Hukuku)

Heinrich, Bernd, “Tehlikenin Önlenmesinde Ceza Hukukunun Sınırları – Yeni Bir Düşman Ceza Hukuku Hakkında Tartışmalar”, çev. Merve Selin Şohoğlu, Rechtsbrücke/Hukuk Köprüsü, C.: 5, S.: 11, Aralık 2016.

Impallomeni, Giovan Battista, II Codice Penale Italiano, Volume II, PS, Firenze, 1890.

İçel, Kayıhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2021. (**İçel**, Genel Hükümler)

İçel, Kayıhan, “Ceza Hukukunda Temel Kusurluluk Şekli Kast”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.: 6, S.: 12, Güz, 2007/2.

İçel, Kayıhan / Sokullu Akıncı, Füsun / Özgenç, İzzet / Sözüer, Adem / Mahmutoğlu, Fatih S., / Ünver, Yener, Suç Teorisi, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2000.

İçer, Zafer, “Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçunda Etkin Pişmanlık (TCK m. 110)”, Prof. Dr. Bülent Tahiroğlu’na Armağan – MÜHF-HAD, C.: 23, S.: 3, Aralık 2017.

Jakobs, Günther, “Düşman Ceza Hukuku? – Hukukiliğin Şartlarına Dair Bir İnceleme”, çev. M. Cemil Ozansü, in: Terör ve Düşman Ceza Hukuku, proje yön. Kayıhan İçel – ed. Yener Ünver, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008.

Jakobs, Günther, “Yurttaş Ceza Hukuku ve Düşman Ceza Hukuku, ” çev. M. Cemil Ozansü, in: Terör ve Düşman Ceza Hukuku, proje yön. Kayıhan İçel – ed. Yener Ünver, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008. (**Jakobs**, “Yurttaş”)

Jeze, Gaston, “Ferdî Hürriyetler”, çev. Mukbil Özyörük, AÜHF, C.: 3, S.: 1, 1946.

Kaboğlu, İbrahim Ö., Anayasa Hukuku Dersleri Genel Esaslar, İstanbul, Legal Yayıncılık, 2006. (**Kaboğlu**, Anayasa Hukuku)

Kaboğlu, İbrahim Ö., Özgürlükler Hukuku 1 İnsan Hakları Genel Kuramına Giriş, Ankara, İmge Kitabevi, 2013. (**Kaboğlu**, Özgürlükler Hukuku)

Kafes, Veli, Kişiyi Özgürlüğünden Yoksun Kılma Suçu, Doktora Tezi, İstanbul, İstanbul Üniveritesi SBE, 2019.

Kant, Immanuel, “Aydınlanma Nedir? Sorusuna Yanıt” (1784), çev. Nejat Bozkurt, in: Seçilmiş Yazılar, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1984.

Kapani, Münci, Kamu Hürriyetleri, Ankara, Yetkin Yayınları, 2013.

Karaaslan, Reşit, “Düşman Ceza Hukuku Perspektifinden Olağanüstü Hal Dönemi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukuna Genel Bakış”, Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılması Rejimleri Sempozyumu, ed. İzzet Özgenç, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.

Karaaslan, Reşit, “Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçunun Cinsel Amaçla İşlenmesi”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 4, S.: 1, Ocak 2018. (**Karaaslan**, “Kişiyi Hürriyetinden”)

Katoğlu, Tuğrul, Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2003.

Kaya, Kamuran, “Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçunda Eylemin Cinsel Amaçla İşlenmesi Hali”, Adalet Dergisi, S.: 54, Ocak 2016.

Kaya, Musa, Kesintisiz (Mütemadi) Suç, Doktora Tezi, Ankara, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Linsansüstü Eğitim Enstitüsü, 2023.

Keçelioğlu, Elvan, “Kusurluluğu Ortadan Kaldıran Sebeplerle Hukuka Uygunluk Sebepleri Arasındaki Ayrımın TCK’nın Uygulanması Bakımından Pratik Sonuçları”, TBBD, S.: 87, 2010.

Kelsen, Hans, Pure Theory of Law, çev. Max Knight (Almanca aslından İngilizceye), New Jersey, The Lawbook Exchange, 2008.

Keskin, Serap, Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkı, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2000.

Keskin, Serap, “Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkına İlişkin Anayasal Değişiklikler”, İÜHFM, C.: 60, S.: 1-2, 2002. (**Keskin**, “Anayasal Değişiklikler”)

Keskin Kiziroğlu, Serap, “Kişiyi Özgürlüğünden Yoksun Kılma”, in: Özel Ceza Hukuku, C.: 3, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2018. (**Keskin Kiziroğlu**, “Yoksun Kılma”)

Keskin Kiziroğlu, Serap, “Kişiyi Özgürlüğünden Yoksun Kılma Suçu”, Prof. Dr. Feridun Yenisey’e Armağan, C.: 1, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2014. (**Keskin Kiziroğlu**, “Yoksun Kılma Suçu”)

Koca, Mahmut, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Yağma Suçu”, Legal Hukuk Dergisi, Y.: 3, S.: 32, Ağustos 2005.

Koca, Mahmut / Üzülmaz, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021. (**Koca/Üzülmaz**, Genel Hükümler)

Koca, Mahmut / Üzülmaz, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2016. (**Koca/Üzülmaz**, Özel Hükümler)

Kunter, Nurullah, Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi, İstanbul, İÜHFY, 1949. (**Kunter**, Suçun Kanuni Unsurları)

Kunter, Nurullah, Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi (Hareket-Netice-Sebebiyet Alakası), İstanbul, İÜHFY, 1954. (**Kunter**, Suçun Maddi Unsurları)

Kuzu, Burhan, Ülkemizde Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1977.

Macovei, Monica, Kişinin Özgürlük ve Güvenlik Hakkı – Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 5. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz, Strasbourg: Avrupa Konseyi, 2010.

Malkoç, İsmail, Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara, Turhan Kitabevi, 2001. (**Malkoç**, Türk Ceza Kanunu)

Malkoç, İsmail, Yeni Türk Ceza Kanununda Cinsel Saldırı Suçları, Ankara, Malkoç Kitabevi, 2005.

Masferrer, Aniceto (ed.), Post 9/11 and The State of Permanent Legal Emergency – Security and Human Rights in Countering Terrorism, New York, Springer, 2012.

Metin, Sevtap / Heper, Altan, Ceza Hukuku Felsefesine Katkı: Radbruch Formülü, İstanbul: Tekin Yayınevi, 2018.

Mumcu, Ahmet / Küzeci, Elif, İnsan Hakları ve Kamu Özgürlükleri, Ankara, Turhan Kitabevi, 2015.

Murphy, Mark C., Natural Law in Jurisprudence and Politics, New York, Cambridge University Press, 2006.

O’Keefe, Roger, International Criminal Law, New York: Oxford University Press, 2017.

Ökçesiz, Hayrettin, “Hukukçu Eğitiminde Bir Denek Taşı “Radbruch Formülü””, TBBD, S.: 56, 2005.

Öktem, A. Emre, Terörizm İnsancıl Hukuk ve İnsan Hakları, İstanbul, Derin Yayınları, 2011.

Öktem, Niyazi / Türkbağ, Ahmet Ulvi, Felsefe, Sosyoloji, Hukuk ve Devlet, İstanbul: Der Yayınları, 2003.

Önder, Ayhan, Ceza Hukuku Dersleri, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1992.

Önder, Ayhan, “Mütemadi Suç,” İÜHFM, C.: 29, S.: 1-2, 1963.

Önder, Ayhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1994. (Önder, Özel Hükümler)

Önok, R. Murat, “5237 Sayılı Yeni TCK’ya Göre Uluslararası Suçlar”, HvA, Y.: 2, S.: 5, Nisan 2005.

Önok, R. Murat, Uluslararası Ceza Divanı’nı Kuran Roma Statüsü ile Türk Ulusal Mevzuatının Maddi Ceza Hukuku Kuralları Yönünden Uyumuna Dair Rapor, Ankara, Uluslararası Ceza Mahkemesi Koalisyonu-Almanya Büyükelçiliği, 2010. (Önok, Rapor)

Önok, R. Murat, Yapısal Suçlarda Failin Tespiti Müşterek Suç Girişimi (Joint Criminal Enterprise) ve Örgütsel Hakimiyete Dayalı Dolaylı Faillik Doktrinleri, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019.

Özbek, Veli Özer, “Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar”, CHD, C.: 2, S.: 4, Ağustos 2007.

Özbek, Veli Özer / Doğan, Koray / Bacaksız, Pınar, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019. (**Özbek/Doğan/Bacaksız**, Genel Hükümler)

Özbek, Veli Özer / Doğan, Koray / Bacaksız, Pınar, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023. (**Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler)

Özbudun, Ergun, Türk Anayasa Hukuku, Ankara, Yetkin Yayınları, 2022.

Özek, Çetin, “Türk Ceza Kanununa Göre Hürriyet Aleyhine Cürümlerin Genel Prensipleri”, İÜHFİM, C.: 29, S.: 4, 1963.

Özen, Mustafa, Ceza Hukuku Genel Hükümler Dersleri, Ankara, Adalet Yayınevi, 2017. (**Özen**, Genel Hükümler)

Özen, Mustafa, Ceza Hukuku Özel Hükümler Dersleri, Ankara, Adalet Yayınevi, 2020. (**Özen**, Özel Hükümler)

Özgenç, İzzet, Suça İştirakin Hukuki Esasları ve Faillik, İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hukuk Müşavirliği Yayını, 1996. (**Özgenç**, Suça İştirakin)

Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021. (**Özgenç**, Ceza Hukuku)

Öztürk, Bahri / Erdem, Mustafa Ruhan, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.

Özyüksel, Özgün, Türk Ceza Hukukunda Dolaylı Faillik, Doktora Tezi, İstanbul, Galatasaray Üniversitesi SBE, 2020.

Pappe, H. O., “On the Validity of Judicial Decisions in the Nazi Era”, The Modern Law Review, Vol.: 23, No: 3, May 1960.

Parlar, Ali / Hatipoğlu, Muzaffer, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, C.: 2, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2010.

Paye, Jean-Claude, Hukuk Devletinin Sonu Olağanüstü Halden Diktatörlüğe Terörle Mücadele, çev. G. Demet Lüküslü, Ankara, İmge Kitabevi, 2009.

Radbruch, Gustav, “Beş Dakika Hukuk Felsefesi”, çev. Hayrettin Ökçesiz, in: Çağdaş Hukuk Felsefesi ve Hukuk Kuramı İncelemeleri, ed. Hayrettin Ökçesiz, İstanbul, Alkım Yayınevi, 1997. (**Radbruch**, “Beş Dakika”)

Radbruch, Gustav, “Five Minutes of Legal Philosophy”, çev. Bonnie Litschewski Paulson ve Stanley L. Paulson (Almanca aslından İngilizceye), Oxford Journal of Legal Studies, Vol.: 26, No: 1, Spring 2006. (**Radbruch**, “Five Minutes”)

Radbruch, Gustav, “Statutory Lawlessness and Supra-Statutory Law”, çev. Bonnie Litschewski Paulson ve Stanley L. Paulson (Almanca aslından İngilizceye), Oxford Journal of Legal Studies, Vol.: 26, No: 1, Spring 2006. (**Radbruch**, “Statutory Lawlessness”)

Reid, Karen, A Practitioner’s Guide to the European Convention on Human Rights, Londra: Sweet&Maxwell, 2011.

Roxin, Claus, “Yasağa İlişkin Yanılma”, çev. Osman İsfen, in: Suç Politikası, ed. Yener Ünver, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2006.

Rosenau, Henning, “Jakobs’un Düşman Ceza Hukuku Kavramı Hukukun Düşmanı”, çev. Erhan Temel, AÜHFD, C.: 57, S.: 4, Aralık 2008.

Sabuncu, Yavuz, Anayasaya Giriş, Ankara, İmaj Yayınevi, 2005.

Saint-Bonnet, François, L’état d’exception, Paris, Presses Universitaires de France, 2001.

Saliger, Frank, “Düşman Ceza Hukuku: Eleştirel veya Totaliter Ceza Hukuku Konsepti?”, çev. Serkan Oğuz, CHD, C.: 12, S.: 34, Ağustos 2017.

Schabas, William A., An Introduction To The International Criminal Court, Cambridge, Cambridge University Press, 2020.

Scheinin, Martin, “(BM) Terörizme Karşı Koyarken İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Desteklenmesi ve Korunması Özel Raporörün Raporu”, çev. Ali Emrah Bozbayındır, in: Terör ve Düşman Ceza Hukuku, proje yön. Kayıhan İçel – ed. Yener Ünver, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008.

Schmitt, Carl, Siyasal Kavramı, çev. Ece Göztepe, İstanbul, Metis Yayınları, 2018.

Schmitt, Carl, Siyasi İlahiyat Egemenlik Kuramı Üzerine Dört Bölüm, çev. A. Emre Zeybekoğlu, Ankara, Dost Kitabevi, 2005.

Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Yetkin Yayınları, 2020. (**Soyaslan**, Genel Hükümler)

Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, Yetkin Yayınları, 2020. (**Soyaslan**, Özel Hükümler)

Soyer Güleç, Sesim, “Türk Ceza Kanununda Haksızlık Yanılgısı (M. 30/4)”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 10, S.: 1, 2008.

Sözüer, Adem, Suça Teşebbüs, İstanbul, Kazancı Yayınları, 1994.

Sözüer, Adem, “Türk Hukukunda Af, 4454 ve 4616 sayılı Kanunlarda Öngörülen Şartla Salıverilme ve Ertelemeye İlişkin Hükümlerin Hukuksal Niteliği ile Bu Hükümlerin Anayasaya Uygunluğu Sorunu”, Anayasa Yargısı Dergisi, C.: 18, 2001. (**Sözüer**, “Türk Hukukunda Af”)

Şakar, Müjdat, 1982 Anayasası ve Önceki Anayasalar, İstanbul, Beta Yayıncılık, 1994.

Şanlı, Deniz, Düşman Ceza Hukuku, İstanbul, NotaBene Yayınları, 2019.

Şen, Ersan, Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu, C.: 1, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2006.

Şirin, Tolga / Orcan, Necdet Umut, “Anayasa Madde 90 Gereği Uluslararası Hukukun İç Hukukta Uygulanmasında Çatışan

Normlar Sorunu: Siyasal İtirazlara Hukuksal Yanıtlar” Anayasa Hukuku Dergisi, C.: 10, S.: 20, 2021.

Tahiroğlu, Bülent, Roma Hukukunda Iniuria, İstanbul, İÜHFY, 1969.

Taner, Fahri Gökçen, Türk Ceza Hukukunda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2013.

Tanör, Bülent, Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri, İstanbul, Afa Yayınları, 1996.

Tarhan, Alaz, Roma Hukuku’nda Iniuria, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi SBE, 2019.

Tezcan, Durmuş / Erdem, Mustafa Ruhan / Önok, R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021. (Tezcan/Erdem/Önok, Ceza Özel)

Tezcan, Durmuş / Erdem, Mustafa Ruhan / Önok, R. Murat, Uluslararası Ceza Hukuku, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021. (Tezcan/Erdem/Önok, Uluslararası Ceza)

Tezcan, Durmuş / Erdem, Mustafa Ruhan / Sancakdar, Oğuz / Önok, Rifat Murat, İnsan Hakları El Kitabı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016.

Teziç, Erdoğan, Anayasa Hukuku, İstanbul, Beta Yayıncılık, 1998.

Thoreau, Henry David, Civil Disobedience (1849), Utah, Libertas Press, 2014.

Toroslu, Nevzat, Ceza Hukukunda Zaruret Hali, Ankara, AÜHFY, 1968.

Toroslu, Nevzat, Ceza Hukuku Özel Kısım, Ankara, Savaş Yayınevi, 2019. (Toroslu, Özel Kısım)

Toroslu, Nevzat / Toroslu, Haluk, Ceza Hukuku Genel Kısım, Ankara, Savaş Yayınevi, 2019.

Umur, Ziya, Roma Hukuku Lügatı, İstanbul, İÜHFY, 1975.

Ünver, Yener, İftira, Suç Uydurma, Suç Üstlenme, Yalan Tanıklık ve Bilirkişilik, İnfaz Kurumlarından Kaçma, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.

Üzülmez, İlhan, “5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Hürriyet Aleyhine İşlenen Suçlar”, Kazancı Hukuk, İşletme ve Maliye Bilimleri Dergisi, S.: 5, 2005.

Üzülmez, İlhan, “Yeni Türk Ceza Kanununda Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu”, GÜHFD, C.: 11, S.: 1-2, 2007. (**Üzülmez**, “Kişiyi Hürriyetinden”)

Üzülmez, İlhan, Yeni Türk Ceza Kanunu’nun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Santaj ve Cebir Kullanma Suçları, Ankara, Turhan Kitabevi, 2007.

Yenerer Çakmut, Özlem, “Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu (TCK m. 109)”, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan-MÜHFHAD, C.: 19, S.: 2 (Özel Sayı), Aralık 2013.

Yenisey, Feridun / Plagemann, Gottfried, Alman Ceza Kanunu-Strafgesetzbuch, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2015.

Yıldız, Ali Kemal, “Dolayısıyla Faillik”, in: Ceza Hukuku Günleri - 70. Yılında Türk Ceza Kanunu - Genel Hükümler (26-27 Mart 1997 İstanbul), İstanbul, Beta Yayıncılık, 1998.

Yıldız, Ali Kemal, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, İstanbul, İstanbul Barosu Yayınları, 2007. (**Yıldız**, Türk Ceza Kanunu)

Yılmaz, Zahit, Türk Ceza Hukukunda İştirakin Bir Türü Olarak Dolaylı Faillik, Doktora Tezi, Marmara Üniveristesi SBE, İstanbul, 2018.

Yurtcan, Erdener, Hürriyete Karşı Suçlar, Ankara, Adalet Yayınevi, 2012.

Zafer, Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler TCK m. 1 – 75, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2016.

Ziya, Ahmet, Mufassal Kanun-u Ceza ve Teferruatı Şerhi, İstanbul, 1329.

<https://www.echr.coe.int/>

<https://hudoc.echr.coe.int/>

<https://www.icc-cpi.int/>

<https://www.icty.org/>

<https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/>

<https://karararama.yargitay.gov.tr/>

<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>

<https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>

<https://www.ohchr.org/>

<https://sozluk.gov.tr/>

<https://www.unicef.org/turkiye/>

Ali Semih ÇAMKERTEN

YAPAY ZEKÂNIN REGÜLASYONU

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Yapay Zekânın Regülasyonu

Ali Semih Çamkerten

Hukuk Yayınları Dizisi – 3811

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 843 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKLAR

- 1970 Workshop on Pattern Recognition. *IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics* SMC-1/4 (1971), 397-404. <https://doi.org/10.1109/TSMC.1971.4308329>
- Abomhara, Mohamed vd. "How to Do It Right: A Framework for Biometrics Supported Border Control". *E-Democracy – Safeguarding Democracy and Human Rights in the Digital Age*. ed. Sokratis Katsikas - Vasilios Zorkadis. 94-109. Cham: Springer International Publishing, 2020.
- Akbulut, Berrin. "Yapay Zeka ve Ceza Hukuku Sorumluluğu". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 27/4 (31 Ekim 2023), 267-319. <https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.1339596>
- Akkurt, Sinan Sami. "Yapay Zekanın Otonom Davranışlarından Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 39-59. <https://doi.org/10.18771/mdergi.581875>
- Aksu, Mustafa. "Teknik ve Hukuki Altyapı ve Çerçeve". *Yapay Zeka ve Hukuk*. ed. Mustafa Aksu. 1-305. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 1., 2023.
- Albawi, Saad vd. "Understanding of a Convolutional Neural Network". *2017 International Conference on Engineering and Technology (ICET)*. 1-6. Antalya: IEEE, 2017. <https://doi.org/10.1109/ICEngTechnol.2017.8308186>
- Aloimonos, Yiannis - Rosenfeld, Azriel. "Computer Vision". *Science* 253/5025 (1991), 1249-1254.
- Amaratunga, Thimira. *Understanding Large Language Models: Learning Their Underlying Concepts and Technologies*. Berkeley, CA: Apress, 2023. <https://doi.org/10.1007/979-8-8688-0017-7>
- Ansari, Meraj Farheen vd. "The Impact and Limitations of Artificial Intelligence in Cybersecurity: A Literature Review". *IJARCCCE* 11 (03 Ekim 2022), 81-90. <https://doi.org/10.17148/IJARCCCE.2022.11912>

- Arf, Cahit. "Makine düşünebilir mi ve nasıl düşünebilir". *Atatürk Üniversitesi-Üniversite Çalışmalarını Muhite Yayma ve Halk Eğitimi Yayınları Konferanslar Serisi*. 91-103, 1959.
- Arora, Shefali - Bhatia, M. P. S. "A Computer Vision System for Iris Recognition Based on Deep Learning". *2018 IEEE 8th International Advance Computing Conference (IACC)*. 157-161, 2018. <https://doi.org/10.1109/IADCC.2018.8692114>
- Ashley, Kevin D. *Artificial Intelligence and Legal Analytics - New Tools for Law Practice in the Digital Age*. Cambridge University Press, 2017.
- Avcı, Mustafa. "İdarenin Kamu Hizmeti Faaliyetlerinde Daralma ve Dönüşüm: Özelleştirme ve Regülasyon". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 5/16 (2014).
- Azzutti, Alessio vd. "Machine Learning, Market Manipulation, and Collusion on Capital Markets: Why the "Black Box" Matters". *U. Pa. J. Int'l L.* 43 (2021), 79.
- B, Delipetrev vd. "Historical Evolution of Artificial Intelligence" KJ-NA-30221-EN-N (2020). <https://doi.org/10.2760/801580>
- Bak, Başak. "Medeni Hukuk Açısından Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Yapay Zekâ Kullanımından Doğan Hukuki Sorumluluk". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 35 (Temmuz 2018), 211-232.
- Balaban, Mahmut Furkan - Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. "ChatGPT Gibi Sohbet Yazılımlarının (Sohbet Botları/ Chatbots) Neden Olduğu Hukuka Aykırılıkların Önlenmesi". *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5/2 (Aralık 2023), 747-789. <https://doi.org/10.47136/asbuhfd.1355222>
- Bargh, John A. - McKenna, Katelyn Y. A. "The internet and social life." *Annual review of psychology* 55 (2004), 573-590.
- Başkaya, Fatma - Karacan, Hacer. "Yapay Zekâ Tabanlı Sistemlerin Kişisel Veri Mahremiyeti Üzerine Etkisi: Sohbet Robotları Üzerine İnceleme". *Bilişim Teknolojileri Dergisi* 15/4 (31 Ekim 2022), 481-491. <https://doi.org/10.17671/gazibtd.1053803>
- Berber, Leyla - Atabey, Ayça. "Yapay Zeka Sistemlerinin Çocuk Haklarına Etkilerinin Değerlendirilme Yöntemi: Çocuk Hakları Etki Analizi". *Adalet Dergisi* 66 (Mayıs 2021), 55-85.

- Bhatt, Dulari vd. "CNN Variants for Computer Vision: History, Architecture, Application, Challenges and Future Scope". *Electronics* 10/20 (11 Ekim 2021), 2470. <https://doi.org/10.3390/electronics10202470>
- Black, Julia - Murray, Andrew. "Regulating AI and Machine Learning: Setting the Regulatory Agenda" 10/3 (2019).
- Blazek, Paul J. "Why We will Never Open Deep Learning's Black Box", 02 Mart 2022. <https://towardsdatascience.com/why-we-will-never-open-deep-learning-black-box-4c27cd335118>
- Bommasani, Rishi vd. "On the Opportunities and Risks of Foundation Models". arXiv, 12 Temmuz 2022. arXiv, arXiv.org. Erişim 13 Aralık 2023. <http://arxiv.org/abs/2108.07258>
- Bozkir, Efe vd. "Differential privacy for eye tracking with temporal correlations". *Plos one* 16/8 (2021), e0255979.
- Bozkurt Yüksel, Armağan Ebru. "Avrupa Komisyonu'nun Yapay Zeka Tüzük Teklifine Genel Bir Bakış". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 51 (Temmuz 2022), 19-46. <https://doi.org/10.54049/taad.1139330>
- Bratu, Ioana. "A First Critical Analysis of the European Approach to Damage Caused by Artificial Intelligence Enabled by Global Navigation Satellite Systems. A Bridge to Nowhere or a Cloud with a Silver Lining?" *International Review of Law, Computers & Technology* 37/2 (2023), 147-165. <https://doi.org/10.1080/13600869.2023.2192567>
- Brauner, Anna-Sophie. *Runaround by Isaac Asimov and the Significance of the Three Laws of Robotics in Today's World*. Berlin: Hochschule für Wirtschaft und Recht Berlin, 2016. <https://rgdoi.net/10.13140/RG.2.2.16275.14884>
- Brown, Rafael vd. "Mending Lacunas in the EU's GDPR and Proposed Artificial Intelligence Regulation" 9 (15 Ekim 2022), 61-90. <https://doi.org/10.2478/eustu-2022-0003>
- Buiten, Miriam C. "Towards Intelligent Regulation of Artificial Intelligence". *European Journal of Risk Regulation* 10/1 (Mart 2019), 41-59. <https://doi.org/10.1017/err.2019.8>
- Büyüksağış, Erdem. "Yapay Zeka Karşısında Kişisel Verilerin Korunması ve Revizyon İhtiyacı". *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18/2 (Ekim 2021), 529-541.

- Canbay, Yavuz - Sağıroğlu, Şeref. "Derin Öğrenmede Diferansiyel Mahremiyet". *Uluslararası Bilgi Güvenliği Mühendisliği Dergisi* 6/1 (Haziran 2020), 1-16. <https://doi.org/10.18640/ubgmd.750310>
- Caramancion, Kevin Matthe. "News Verifiers Showdown: A Comparative Performance Evaluation of ChatGPT 3.5, ChatGPT 4.0, Bing AI, and Bard in News Fact-Checking". *arXiv preprint arXiv:2306.17176*.
- Chamikara, Mahawaga Arachchige Pathum vd. "Privacy preserving face recognition utilizing differential privacy". *Computers & Security* 97 (2020), 101951.
- Chimakurthi, VNSS. "Application of Convolution Neural Network for Digital Image Processing". *Engineering International* 8/2 (2020), 149-158.
- CJEU, Court of Justice of the European Union. C-118/22, C-118/22 (30 Ocak 2024).
- Cummings, Rachel - Desai, Deven. "The Role Of Differential Privacy In GDPR Compliance". 20, 2018.
- Cyganek, Bogusław - Siebert, J. Paul. *An Introduction to 3D Computer Vision Techniques and Algorithms*. Wiley, 1. Basım, 2009. <https://doi.org/10.1002/9780470699720>
- Çamkerten, Ali Semih. "Hukuk Analitiği". *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6/1 (Haziran 2023), 234-254.
- Çelebi, Hakim Beran. "Adli Hizmetlerde Kişisel Verilerin Korunması". *Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*. ed. Bayram Doğan. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Çukuryurt, Yakup - Uzunöz, Meral. "Rekabet ve Regüstasyon Üzerine". *Journal of Research in Economics* 4/2 (Ekim 2020), 91-112.
- Danks, David - London, Alex John. "Algorithmic Bias in Autonomous Systems." 17/4691-4697, 2017.
- De Bruyne, Jan vd. "The European Commission's Approach to Extra-Contractual Liability and AI - An Evaluation of the AI Liability Directive and the Revised Product Liability Directive". *Computer Law & Security Review* 51 (Kasım 2023), 105894. <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2023.105894>

- Den Hertog, JA. "General theories of regulation". Edward Elgar, 1999.
- Deng, Jia vd. "ImageNet: A Large-Scale Hierarchical Image Database". *2009 IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition*. 248-255. Miami, FL: IEEE, 2009. <https://doi.org/10.1109/CVPR.2009.5206848>
- Dışişleri Bakanlığı. "AVRUPA KONSEYİ". Erişim 15 Ocak 2024. https://www.mfa.gov.tr/avrupa-konseyi_tr.mfa#:~:text=Avrupa%20Konseyi%2C%20%C3%BClkemizin%20%C4%B0kinci%20D%3%BCnya,te%5%9Fkilat%C4%B1n%20kurucu%20%C3%BCyeleri%20aras%C4%B1nda%20say%C4%B1lm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r
- Dobson, James E. *The Birth of Computer Vision*. Minnesota: U of Minnesota Press, 2023.
- Doğan, Bayram. *Karşılaştırmalı Hukukta Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması Hakkı*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Doğan, Bayram. "Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Bağlamında Basın Hürriyetinin Sınırlandırılması ve Hakların Çatışması Durumu". *Bilişim Hukuku Dergisi* 5/2 (Aralık 2023), 151-200. <https://doi.org/10.55009/bilisimhukukudergisi.1350735>
- Dwork, Cynthia vd. "Calibrating noise to sensitivity in private data analysis". 265-284. Springer, 2006.
- Dwork, Cynthia. "Differential privacy". 1-12. Springer, 2006.
- Easterbrook, Frank H. "Cyberspace and the Law of the Horse". *University of Chicago Legal Forum*, 207.
- Ebers, Martin. "Standardizing AI-The Case of the European Commission's Proposal for an Artificial Intelligence Act". *The Cambridge handbook of artificial intelligence: global perspectives on law and ethics*.
- ECHR, European Court of Human Rights. No. 11519/20, No. 11519/20 (04 Temmuz 2023).
- El Attilah, Imane. "Man ends his life after an AI chatbot 'encouraged' him to sacrifice himself to stop climate change". Erişim 12 Aralık 2023. <https://www.euronews.com/next/2023/03/31/man-ends-his-life-after-an-ai-chatbot-encouraged-him-to-sacrifice-himself-to-stop-climate->

- Encord. "The Complete Guide to Object Tracking". Erişim 23 Aralık 2023. <https://encord.com/blog/object-tracking-guide/#h3>
- EPRS DG. *Understanding Algorithmic Decision-Making: Opportunities and Challenges*. European Parliamentary Research Service, 05 Mart 2019. Policy Commons. <https://policycommons.net/artifacts/1335206/understanding-algorithmic-decision-making/>
- Epstein, Robert vd. (ed.). *Parsing the Turing Test: Philosophical and Methodological Issues in the Quest for the Thinking Computer*. Dordrecht: Springer Netherlands, 2009. <https://doi.org/10.1007/978-1-4020-6710-5>
- Ercan, Hüseyin. "Regülasyon Ekonomisi ve Düzenleyici ve Denetleyici Kurum Olarak Kamu İhale Kurumu Örneği" 10/2 (2021).
- Erol, Ömer Faruk. *Algoritmik regülasyon: Yapay zekâ ve idarenin regülasyon faaliyeti*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- Eslamitabar, Shahriar vd. "Legal and Ethical Challenges of Artificial Intelligence Applications in Healthcare". *Health Technology Assessment in Action*. <https://doi.org/10.18502/htaa.v7i4.14653>
- European Parliament. "Briefing No 7 Turkey and relations with the European Union", 10 Şubat 2000. https://www.europarl.europa.eu/enlargement/briefings/7a3_en.htm#3
- Fłasiński, Mariusz. *Introduction to Artificial Intelligence*, 2016. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-40022-8>
- Frieder, Simon vd. "Mathematical capabilities of chatgpt". *Advances in Neural Information Processing Systems* 36 (2024).
- Fuller, Caleb S. "The Perils of Privacy Regulation". *The Review of Austrian Economics* 30/2 (Haziran 2017), 193-214. <https://doi.org/10.1007/s11138-016-0345-0>
- Future of life Institute. *General Purpose AI and the AI Act* (Mayıs 2022).
- Garner, Bryan A. *Black's Law Dictionary*. St. Paul, Minn. : West Group., 7th Basım, 1999.
- Geeksforgeeks. "Self-Supervised Learning (SSL)". Erişim 20 Aralık 2023. <https://www.geeksforgeeks.org/self-supervised-learning-ssl/>

- Geeksforgeeks. "What is a Large Language Model (LLM)". Erişim 12 Aralık 2023. <https://www.geeksforgeeks.org/large-language-model-llm/>
- Golatkar, Aditya vd. "Mixed differential privacy in computer vision". 8376-8386, 2022.
- Goldstein, Brett - Lauren Dyson (ed.). *Beyond Transparency: Open Data and the Future of Civic Innovation*. San Francisco: Code for America Press, 2013.
- Gomede, Everton. "Understanding Hopfield Nets: An Overview of Recurrent Neural Networks", 31 Temmuz 2023. <https://medium.com/@evertongomede/understanding-hopfield-nets-an-overview-of-recurrent-neural-networks-75fa51d0d2e6>
- Gökkoyun, Sevgi Ceren. "Türkiye'deki yapay zeka ekosistemi büyümeye devam ediyor". *Anadolu Ajansı* (29 Ocak 2022). <https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/turkiyedeki-yapay-zeka-ekosistemi-buyumeye-devam-ediyor/2488653#:~:text=Kuruldu%C4%9Fu%202017%20y%C4%B1%C4%B1n%C4%B1%2024%20giri%C5%9Fimle,bu%20say%C4%B1%2075'e%20y%C3%BCkseldi>.
- Gözler, Kemal. *Hukuka Giriş*. Bursa: Ekin, 15. Baskı., 2018.
- Gözübüyük, Barış. "Yapay Zeka Algoritmalarının Anonim Ortaklıkların Kurumsal Yönetimine Sağlayabileceği Olası Katkıları". *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi* 11/2 (29 Aralık 2021), 1184-1212. <https://doi.org/10.32957/hacettepehdf.1018788>
- Güçlütürk, Osman Gazi. *Türk Hukukunda Makine Öğrenmesine Dayalı Yapay Zekâda Verinin Hukuka Uygun Şekilde Kullanılması*. İstanbul: Galatasaray Üniversitesi, Doktora Tezi, 2021.
- Güçlütürk, Osman Gazi. "Understanding the Council of Europe's Draft Framework Convention on AI, Human Rights, Democracy, and Rule of Law". *Holistic AI*, 17 Ocak 2024. <https://www.holisticai.com/blog/europe-committee-artificial-intelligence-draft-framework-convention>
- Güçlütürk, Osman Gazi - Kadioğlu, Yasin Murat. "Yapay Zeka ve Regülasyon". *Gelişen Teknolojiler ve Hukuk II: Yapay Zeka*. ed. Eylem Aksoy Returnaz - Osman Gazi Güçlütürk. 75-119. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, Birinci Baskı., 2021.

- Gül, Adife. "Avrupa Birliği ve Türkiye Kişisel Verilerin Korunması Kanunlarının Karşılaştırmalı Analizi: Temel İlkeler, Yasal Dayanaklar ve İlgili Kişi Hakları". *Kişisel Verileri Koruma Dergisi* 5/2 (25 Aralık 2023).
- Gyevnar, Balint vd. "Bridging the transparency gap: What can explainable AI learn from the AI Act?" 964-971. IOS Press, 2023.
- Haenlein, Michael - Kaplan, Andreas. "A Brief History of Artificial Intelligence: On the Past, Present, and Future of Artificial Intelligence". *California Management Review* 61 (17 Temmuz 2019), 000812561986492. <https://doi.org/10.1177/0008125619864925>
- Hildebrandt, Mireille. "Algorithmic Regulation and the Rule of Law". *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences* 376/2128 (13 Eylül 2018), 20170355. <https://doi.org/10.1098/rsta.2017.0355>
- Holzel, Julian. "Differential Privacy and the GDPR". *Eur. Data Prot. L. Rev.* 5 (2019), 184.
- Hopfield, John. "Neural Networks and Physical Systems with Emergent Collective Computational Abilities". *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America* 79 (01 Mayıs 1982), 2554-2558. <https://doi.org/10.1073/pnas.79.8.2554>
- Huang, Thomas S. "Computer Vision: Evolution And Promise", 1996. <https://api.semanticscholar.org/CorpusID:67163270>
- Humerick, Matthew. "Taking AI personally: how the EU must learn to balance the interests of personal data privacy & artificial intelligence". *Santa Clara High Tech. LJ* 34 (2017), 393.
- IBM Technology. "Unraveling the Differences: ML vs. Deep Learning vs. Foundation Models". Erişim 15 Ocak 2024. <https://www.toolify.ai/ai-news/unraveling-the-differences-ml-vs-deep-learning-vs-foundation-models-94605>
- Jafarzadeh, Pouya vd. "Real-Time Military Tank Detection Using YOLOv5 Implemented on Raspberry Pi". 20-26, 2023. <https://doi.org/10.1109/AIRC57904.2023.10303260>
- Jain, A.K. vd. "An Introduction to Biometric Recognition". *IEEE Transactions on Circuits and Systems for Video Technology* 14/1 (Ocak 2004), 4-20. <https://doi.org/10.1109/TCSVT.2003.818349>

- Jayaraman, Bargav - Evans, David. "Evaluating differentially private machine learning in practice". 1895-1912, 2019.
- Kamakshi, Vidhya - Krishnan, Narayanan C. "Explainable Image Classification: The Journey So Far and the Road Ahead". *AI* 4/3 (2023), 620-651. <https://doi.org/10.3390/ai4030033>
- Karakaş, Mehmet. "Devletin düzenleyici rolü ve Türkiye'de bağımsız idari otoriteler". *Maliye dergisi* 154/1 (2008), 99-120.
- Kasneci, Enkelejda vd. "ChatGPT for good? On opportunities and challenges of large language models for education". *Learning and Individual Differences* 103 (2023), 102274.
- Kaya, Mehmet Bedii. "Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Paradigma: Hesap Verebilirlik İlkesi". *İstanbul Hukuk Mecmuası* 78/4 (Şubat 2021), 1859-1897. <https://doi.org/10.26650/mecmua.2020.78.4.0005>
- Kelleher, John D. *Deep Learning*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 2019.
- Kent, Bülent. "Türk ve Alman Hukukunda Genel Düzenleyici İşlemler". *Journal of Istanbul University Law Faculty* 69/1-2 (Aralık 2011), 485-503.
- Kızrak, Ayyüce vd. *Yapay Zeka Çağında Hukuk*. thk. Selin Çetin. İstanbul: İstanbul, Ankara ve İzmir Baroları, 2019. https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/docs/Yapay_Zeka_Caginda_Hukuk2019.pdf
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu. *Yapay Zeka Alanında Kişisel Verilerin Korunmasına Dair Tavsiyeler*. Ankara: Kişisel Verileri Koruma Kurumu, 2021. <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/25a1162f-0e61-4a43-98d0-3e7d057ac31a.pdf>
- Kohn, Benedikt - Van Neerven, Lennart. "Will Disagreement Over Foundation models Put the EU AI Act at Risk?", 29 Kasım 2023. <https://www.techpolicy.press/will-disagreement-over-foundation-models-put-the-eu-ai-act-at-risk/>
- Kop, Mauritz. "EU artificial intelligence act: the European approach to AI". Stanford-Vienna Transatlantic Technology Law Forum, Transatlantic Antitrust ..., 2021.
- Köroğlu, Yavuz. "Yapay zeka'nın teorik ve pratik sınırları". *Boğaziçi Üniversitesi Yayınları*, 26-30.

- Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. *Robo Danışmanların Hukuken Değerlendirilmesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, Birinci Baskı, 2023.
- Leslie, David vd. "Artificial intelligence, human rights, democracy, and the rule of law: a primer". *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3817999>
- Lessig, Lawrence. "The Law of the Horse: What Cyberlaw Might Teach". *Harvard Law Review* 113/2 (Aralık 1999), 501. <https://doi.org/10.2307/1342331>
- Li Fei-Fei vd. "One-Shot Learning of Object Categories". *IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence* 28/4 (Nisan 2006), 594-611. <https://doi.org/10.1109/TPAMI.2006.79>
- Liang, Hong vd. "Text Feature Extraction Based on Deep Learning: A Review". *EURASIP Journal on Wireless Communications and Networking* 2017/1 (Aralık 2017), 211. <https://doi.org/10.1186/s13638-017-0993-1>
- Lillicrap, Timothy P. vd. "Backpropagation and the Brain". *Nature Reviews Neuroscience* 21/6 (Haziran 2020), 335-346. <https://doi.org/10.1038/s41583-020-0277-3>
- Liu, Haitao vd. "Object detection and recognition system based on computer vision analysis". *Journal of Physics: Conference Series* 1976/1 (01 Temmuz 2021), 012024. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1976/1/012024>
- Liu, Jie vd. "Pattern Recognition: An Overview".
- Lodie, Alexandre vd. "Towards a New Regime of Civil Liability for AI Systems", Ekim 2022.
- Lopez, Marc Moreno - Kalita, Jugal. "Deep Learning applied to NLP". *arXiv preprint arXiv:1703.03091*.
- Madiega, Tambiama - Van De Pol, Anne Louise. "Artificial intelligence act and regulatory sandboxes". *EPRS European Parliamentary Research Service*. June 2022 (2022).
- Madiega, Tambiama André. *Artificial intelligence act* (2021).
- Madiega Tambiama André. *Artificial Intelligence Act*. European Parliamentary Research Service, 28 Haziran 2023. Policy Commons. <https://policycommons.net/artifacts/4374332/artificial-intelligence-act/>

- Madięga Tambiama André. *Artificial Intelligence Liability Directive*. European Parliamentary Research Service, 10 Şubat 2023. Policy Commons. <https://policycommons.net/artifacts/3450223/artificial-intelligence-liability-directive/>
- Manheim, Karl - Kaplan, Lyric. "Artificial intelligence: Risks to privacy and democracy". *Yale JL & Tech*. 21 (2019), 106.
- Matsuzaka, Yasunari - Yashiro, Ryu. "AI-Based Computer Vision Techniques and Expert Systems". *AI* 4/1 (2023), 289-302. <https://doi.org/10.3390/ai4010013>
- McCarthy, John. "What is Artificial Intelligence?", 2004.
- McCorduck, Pamela. "Machines Who Think: A Personal Inquiry into the History and Prospects of Artificial Intelligence", 1979. <https://api.semanticscholar.org/CorpusID:111014295>
- Meden, Blaş vd. "Privacy-enhancing face biometrics: A comprehensive survey". *IEEE Transactions on Information Forensics and Security* 16 (2021), 4147-4183.
- Mitra, Gautam vd. (ed.). *Mathematical Models for Decision Support*. Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg, 1988. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-83555-1>
- Mohammad, Sikender Mohsienuddin. "Artificial intelligence in information technology". *Available at SSRN 3625444*.
- Montagnani, Maria Lilla vd. "The EU Regulatory Approach(Es) to Ai Liability, and Its Application to the Financial Services Market". <https://doi.org/10.2139/ssrn.4439219>
- Moor, James. "The Dartmouth College Artificial Intelligence Conference: The Next Fifty Years". *AI Magazine* 27/4 (15 Aralık 2006), 87. <https://doi.org/10.1609/aimag.v27i4.1911>
- Muller, Cateljine. *General Purpose AI*. Policy Brief. Netherlands: ALLAI, 31 Mart 2023. ALLAI.
- Mumcuoğlu, Emre vd. "Natural language processing in law: Prediction of outcomes in the higher courts of Turkey" 58 (2021).

- Munakata, Yuko - Pfaffly, Jason. "Hebbian learning and development". *Developmental Science* 7/2 (2004), 141-148. <https://doi.org/10.1111/j.1467-7687.2004.00331.x>
- Murdoch, Blake. "Privacy and artificial intelligence: challenges for protecting health information in a new era". *BMC Medical Ethics* 22/1 (15 Eylül 2021), 122. <https://doi.org/10.1186/s12910-021-00687-3>
- Novelli, Claudio vd. "How to Evaluate the Risks of Artificial Intelligence: A Proportionality-Based, Risk Model for the AI Act". *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4464783>
- OECD. *Artificial Intelligence in Society*, 2019. <https://doi.org/10.1787/eedfee77-en>
- O'Keefe, R. A. "Prolog Compared with LISP?" *SIGPLAN Not.* 18/5 (Mayıs 1983), 46-56. <https://doi.org/10.1145/948249.948255>
- OpenAI. "ChatGPT: Optimizing language models for dialogue", 2022.
- OpenAI. "Introducing GPTs". Erişim 14 Aralık 2023. <https://openai.com/blog/introducing-gpts>
- Ormanoğlu, Derya. "Regülasyonun Anayasal Yeri ve Kısıtları". *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi* 12/2 (Aralık 2022), 1620-1665. <https://doi.org/10.32957/hacettepehdf.1136440>
- O'Shea, Keiron - Nash, Ryan. "An Introduction to Convolutional Neural Networks". arXiv, 02 Aralık 2015. arXiv, arXiv.org. Erişim 23 Aralık 2023. <http://arxiv.org/abs/1511.08458>
- Panch, Trishan vd. "Artificial intelligence: opportunities and risks for public health". *The Lancet Digital Health* 1/1 (2019), e13-e14.
- Panigutti, Cecilia vd. "The role of explainable AI in the context of the AI Act". *Proceedings of the 2023 ACM Conference on Fairness, Accountability, and Transparency*. 1139-1150. FAccT '23. New York, NY, USA: Association for Computing Machinery, 2023. <https://doi.org/10.1145/3593013.3594069>
- Park, Sangchul. "Bridging the Global Divide in Ai Regulation: A Proposal for Contextual, Coherent, and Commensurable Framework".
- Patrício, Diego Inácio - Rieder, Rafael. "Computer vision and artificial intelligence in precision agriculture for grain crops: A systematic review". *Computers and electronics in agriculture* 153 (2018), 69-81.

- Patrick, Edward A. "1970 Workshop on Pattern Recognition". *IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics* SMC-1/4 (1971), 397-404. <https://doi.org/10.1109/TSMC.1971.4308329>
- Pospíchal, Jiří - Kvasnička, Vladimír. "70th Anniversary of Publication: Warren McCulloch & Walter Pitts - A Logical Calculus of the Ideas Immanent in Nervous Activity". *Emergent Trends in Robotics and Intelligent Systems*. ed. Peter Sinčák vd. 1-10. Cham: Springer International Publishing, 2015.
- Reed, Chris. "How Should We Regulate Artificial Intelligence?" *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences* 376/2128 (13 Eylül 2018), 20170360. <https://doi.org/10.1098/rsta.2017.0360>
- Reichman, Amnon - Sartor, Giovanni. "Algorithms and Regulation". *Constitutional Challenges in the Algorithmic Society*. ed. Giovanni De Gregorio vd. 131-181. Cambridge: Cambridge University Press, 2021. <https://doi.org/10.1017/9781108914857.009>
- Rumelhart, David E. vd. "Learning representations by back-propagating errors". *Nature* 323/6088 (01 Ekim 1986), 533-536. <https://doi.org/10.1038/323533a0>
- Ruscheimer, Hannah. "AI as a Challenge for Legal Regulation – the Scope of Application of the Artificial Intelligence Act Proposal". *ERA Forum* 23/3 (Şubat 2023), 361-376. <https://doi.org/10.1007/s12027-022-00725-6>
- Russell, Stuart J. vd. *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. Harlow: Pearson, Fourth edition, Global edition., 2022.
- S, Samoili vd. "AI Watch Defining Artificial Intelligence" KJ-NA-30117-EN-N (online) (2020). <https://doi.org/10.2760/382730> (online)
- Sarısoy, Sinan. "Düzenleyici devlet ve regülasyon uygulamalarının etkinliği üzerine tartışmalar". *Maliye Dergisi* 159 (2010), 278-298.
- Sari, Onur - Celik, Sener. "Legal Evaluation of the Attacks Caused by Artificial Intelligence-Based Lethal Weapon Systems within the Context of Rome Statute". *Computer Law & Security Review* 42 (Eylül 2021), 105564. <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2021.105564>
- Sarvamangala, D. R. - Kulkarni, Raghavendra V. "Convolutional Neural Networks in Medical Image Understanding: A Survey". *Evolutionary Intelligence* 15/1 (Mart 2022), 1-22. <https://doi.org/10.1007/s12065-020-00540-3>

- Scherer, Matthew. "Regulating Artificial Intelligence Systems: Risks, Challenges, Competencies, and Strategies". *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2609777>
- Schrepel, Thibault. "Law+ Technology". *The Journal of Law and Technology at Texas* 2023 (2023), 19.
- Shapiro, Linda G. "Computer vision: the last 50 years". *International Journal of Parallel, Emergent and Distributed Systems* 35/2 (03 Mart 2020), 112-117. <https://doi.org/10.1080/17445760.2018.1469018>
- Silva, Ravidu Suien Rammuni - Bird, Jordan J. "FM-G-CAM: A Holistic Approach for Explainable AI in Computer Vision", 2023.
- Simon, Herbert A. vd. (ed.). *Complex Information Processing: The Impact of Herbert A. Simon*. Hillsdale, N.J: L. Erlbaum Associates, 1989.
- Singh, KJ. "What Are the Limitations of the Expert Systems?", 28 Aralık 2010. <https://www.mbaofficial.com/mba-courses/principles-of-management/what-are-the-limitations-of-the-expert-systems/>
- Siyah, Bülent. "ImageNet Winning CNN Architectures (ILSVRC)", 2019. <https://www.kaggle.com/discussions/getting-started/149448>
- Smuha, Nathalie A. vd. "How the EU Can Achieve Legally Trustworthy AI: A Response to the European Commission's Proposal for an Artificial Intelligence Act". *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3899991>
- Sonata, Ilvico vd. *Autonomous car using CNN deep learning algorithm Autonomous car using CNN deep learning algorithm. Journal of Physics: Conference Series*, 2021. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1869/1/012071>
- Stuurman, Kees - Lachaud, Eric. "Regulating AI. A Label to Complete the Proposed Act on Artificial Intelligence". *Computer Law & Security Review* 44 (Nisan 2022), 105657. <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2022.105657>
- Sunde, Inger Marie. "AI-Based Law Enforcement Online: The Impact of the European Artificial Intelligence Act (AIA)". *Bergen Journal of Criminal Law & Criminal Justice* 10/2 (30 Aralık 2022), 29-50. <https://doi.org/10.15845/bjclcj.v10i2.3844>
- Szostek, Dariusz. "Is the Traditional Method of Regulation (the Legislative Act) Sufficient to Regulate Artificial Intelligence, or Should It Also Be Regulated by an Algorithmic Code?" *Białostockie Studia Prawnicze* 3/26 (2021), 43-60.

- Şahin, Cenk. *Amerikan Federal İdare Hukukunda "Regülasyon" (Ve Türk İdare Hukukuna Yansımaları)*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 1., 2010.
- Sengül, İrem. "A Short Review of the Draft of the Artificial Intelligence Act". *Contemporary Perspectives On Law*. ed. Samet Tatar - Aysun Bolaca. 141-165. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2022.
- Tekinsoy, M Ayhan. "Bağımsız İdari Otoriteler ve Regülasyon Anlayışı – Tartışmalar, Sorunlar". *Ankara Barosu Dergisi*, 119-134.
- The University of British Columbia. "Introduction to Computer Vision". ts.
- Tiwari, Rudra. "Explainable AI (XAI) and its Applications in Building Trust and Understanding in AI Decision Making". *International Journal of Scientific Research in Engineering and Management* 07 (27 Ocak 2023). <https://doi.org/10.55041/IJSREM17592>
- Turing, A. M. "Computing Machinery and Intelligence". *Mind* LIX/236 (01 Ekim 1950), 433-460. <https://doi.org/10.1093/mind/LIX.236.433>
- Türe, Mustafa Can. *Bir Regülasyon Modeli Olarak "Kamusal Taşıyıcılık"*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi. *Ulusal Yapay Zeka Stratejisi 2021 - 2025* (Ağustos 2021).
- Türkiye Yapay Zeka İnisyatifi. *TRAI 6. Yıl Çalıştay Raporu*. Çalıştay Raporu. Türkiye Yapay Zeka İnisyatifi, 06 Mayıs 2023. Türkiye Yapay Zeka İnisyatifi. https://turkiye.ai/wp-content/uploads/2023/05/20230522_TRAI_Calistay_Raporu.pdf
- Veale, Michael - Borgesius, Frederik J. Zuiderveen. "Demystifying the Draft EU Artificial Intelligence Act — Analysing the good, the bad, and the unclear elements of the proposed approach". *Computer Law Review International* 22 (2021), 97-112.
- Veale, Michael - Borgesius, Frederik Zuiderveen. "Demystifying the Draft EU Artificial Intelligence Act".
- Vetro, Antonio vd. "AI: from rational agents to socially responsible agents". *Digital Policy, Regulation and Governance* 21 (20 Şubat 2019). <https://doi.org/10.1108/DPRG-08-2018-0049>
- Wang, Tongzhou vd. "Dataset distillation". *arXiv preprint arXiv:1811.10959*.

- Wei, Jianguo vd. "Review of infrared object detection algorithms for low-light background". *Third International Conference on Image Processing and Intelligent Control (IPIC 2023)*. ed. Zhihan Lv - Badrul Hisham bin Ahmad. 12782/127820U. SPIE, 2023. <https://doi.org/10.1117/12.3001327>
- Wendehorst, Christiane. "AI liability in Europe: anticipating the EU AI Liability Directive". *Ada Lovelace Institute*.
- Yeung, Karen. "Algorithmic Regulation: A Critical Interrogation". *Regulation & Governance* 12/4 (Aralık 2018), 505-523. <https://doi.org/10.1111/rego.12158>
- Yeung, Karen - Martin Lodge (ed.). *Algorithmic Regulation*. New York, NY: Oxford University Press, First Edition., 2019.
- Yılmaz, Av İlay vd. "Yapay Zeka İle İlgili Güncel Düzenlemeler: Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletlerinde Alınan Aksiyonlar Işığında Bir Değerlendirme", *Adalet Dergisi* 66 (Mayıs 2021), 445-469.
- Yüksel, Metin. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Yaşamın ve Sağlıkın Korunması ile İlgili Olarak Taraf Devletlere Yüklediği Pozitif Yükümlülükler". *Uluslararası İlişkiler Dergisi* 7/27 (Eylül 2010), 111-132.
- Z. Soleimanitaleb vd. "Object Tracking Methods:A Review". *2019 9th International Conference on Computer and Knowledge Engineering (ICCKE)*. 282-288, 2019. <https://doi.org/10.1109/ICCKE48569.2019.8964761>
- Zhu, Tianqing vd. *Differential Privacy and Applications*. Springer Publishing Company, Incorporated, 1st Basım, 2017.
- Zhu, Yuqing vd. "Private-knn: Practical differential privacy for computer vision". 11854-11862, 2020.
- Ziosi, Marta vd. "The EU AI Liability Directive (AILD): Bridging Information Gaps" 14/3 (2023).

Av. Gürcü AKSOY

**KONUT VE ÇATILI İŞYERİ KİRALARINDA
KİRACININ KİRA BEDELİNİ VE
YAN GİDERLERİ ÖDEME BORCUNDA
TEMERRÜDÜ (TBK M.315) VE İKİ HAKLI
İHTAR SEBEBİYLE TAHLİYE (TBK M.352/2)**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Kiracının Kira Bedelini ve Yan Giderleri Ödeme Borcunda Temerrüdü (TBK m.315) ve İki Haklı İhtar Sebebiyle Tahliye (TBK m.352/2) Gürcü Aksoy

Hukuk Yayınları Dizisi – 3816

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 844 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Acar, Faruk. **Beş Yıldan Uzun Süreli Kira Sözleşmelerinde TBK m.344/3'ün Uygulanması Sorunuyla İlgili Bir Yargıtay Kararı İncelemesi**, YÜHFD, C.18, S.2, 2018, ss.445-466, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/yuhfd/issue/66299/1011792> E.T: 26/06/2023)
- Acemoğlu, Kevork. **Kiraya Verenin Sözleşmede Yazılı Şarta Rağmen Yılbaşında Değil de Ay Başlarında Ödenen Kirayı Hiç Ses Çıkmadan Kabul Etmesi Durumunda Sonradan Temerrüt Yüzünden Dava Açması Mümkün Olabilir mi?** İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.32, S.1, 1966, ss.360-365, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuhfm/issue/9096/113670>) (E.T: 03/07/2023)
- Akartepe Alpaslan, İsmail Atamulu, Burak Babacan, Yıldırım Bayrak, Murat Doğan, Yıldırım Keser, Yasin Köse, Ümit İlker Özcan ve Gençer Özdemir. **Kira Hukuku Davaları**, Ed. Hayrunnisa Özdemir, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, 2023
- Akartepe, Alpaslan. **Türk Borçlar Kanunu'nun 315. Maddesi Çerçevesinde Kiracının Kira Bedelini Ödemede Temerrüdü ve Hukuki Sonuçları**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 22, Sayı 3, 2106, 79-106 (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/333472>) (E.T: 30/11/2022)
- Akçaal, Mehmet. **Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Kira Bedelinde Artışa İlişkin 7161 Sayılı Kanun'la Getirilen Değişikliklerin Değerlendirilmesi**, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.12, S.1, 2022, ss.361-384, (<https://doi.org/10.52273/sduhfd..1074100>) (E.T: 26/06/2023)
- Akçaal, Mehmet ve Alper Uyumaz, **Borçlar Kanununun Kira Sözleşmesine İlişkin Genel Hükümlerinin Değerlendirilmesi**, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.21, S.1 (30. Yıl Armağanı), ss.297-325, (<https://doi.org/10.15337/SUH.2017.62>) (ET: 29/06/2023)
- Akgün Akay, Merve. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerine Özgü Sona Erme Sebepleri**, Yüksek Lisans Tezi, Mayıs 2016, (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr)) (E.T: 29/06/2023)
- Akıncı, Şahin. **İşyeri Kiralarında Kiracının Korunması Açısından Borçlar Kanunu Tasarısının Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.57, S.3, 2008, ss.33-50, (https://doi.org/10.1501/Hukfak_0000001520) (E.T: 09/10/2023)

- Altaş, Hüseyin. **Kira Parası Artışlarının Sınırlandırılması**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 49 (2000) (https://doi.org/10.1501/Hukfak_0000000613) (E.T: 28/11/2022)
- Altaş, Hüseyin. (Ed.) **Kira Sözleşmesindeki Sorunlar**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019
- Altınok Ormancı, Pınar. **Kira Sözleşmesinin Kurulmasından Sonra Kiralananın El Değiştirmesi: “Satım Kirayı Bozmaz” İlkesinin Sonuçları**, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 12, S.24, Güz 2013/2, ss.125-141, (content (bilkent.edu.tr) (E.T: 30/06/2023)
- Antalya, Osman Gökhan. **Marmara Hukuk Yorumu Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt: V/1,3**, Genişletilmiş 2.Baskı, Ankara, 2019
- Aral, Fahrettin ve Hasan Ayrancı. **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri**, 11. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018
- Arslan, Zeynep. **Ürün Kirası Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Kiralananın İadesi**, Yüksek Lisans Tezi, Eylül 2015, (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr) (E.T: 28/06/2023)
- Aşık, İbrahim, Yakup Oruç, Ozan Tok, Ömer Faruk Saçar. **İcra ve İflas Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022
- Atabekoğlu, Fatma. **Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarının Kiracıdan Kaynaklanan Sebeplerle Sona Ermesi**, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, C.9, S.103-104, 2013
- Atalı Murat ve İbrahim Ermenek. **İcra ve İflas Hukuku (Takip Hukuku I - Takip Hukuku II) Temel Hukuk Dizisi**, Güncellenmiş 5.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022
- Ateş, Derya. **Borçlu Temerrüdünde İhtar ve Ek Süre Kavramları**, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl: 13, S.52, 2022, ss.383-406, (<https://doi.org/10.54049/taad.1183667>) (E.T: 30/06/2023)
- Ayanoğlu Moralı, Ahu. **Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Kiraya Veren TBK m.347 Çerçevesinde Kira Sözleşmesini Bildirim Yoluyla Sona Erdirmesi**, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, C.9, S.103-104, 2013
- Ayar, Ahmet. **Kat Mülkiyetinde Ortak Giderlerin Paylaşılması Sorunu**, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.18, S.2, 2021, ss.861-873, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/yuhfd/issue/66299/1022007>) (E.T: 14/10/2023)
- Aydemir, Efrail. **Türk Borçlar Yasasına Göre Kira Hukuku**, 4.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016
- Aydın, Gülşah Sinem. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Kira Sözleşmesine İlişkin Genel Hükümleri Çerçevesinde Kira Sözleşmesinin Sona**

- Ermesi**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2013, (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr) (E.T: 29/06/2023)
- Aydın Özdemir, Elif. **Türk Borçlar Kanunu'na Göre Niteliği Gereği Geçici Kullanıma Özgülenmiş Taşınmazların Kiralanması**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, C.19, Özel Sayı-2017, ss.1523-1547, (Microsoft Word - 40- ELİF AYDIN ÖZDEMİR-1523-1547-1548.doc (deu.edu.tr), (E.T: 29/06/2023)
- Aydoğdu, Murat. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Faiz ile İlgili Düzenlemeler**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.12, S.1, 2010, ss.85-136, (<http://hdl.handle.net/20.500.12397/2049>) (E.T: 02/07/2023)
- Aydoğdu, Murat ve Nalan Kahveci. **Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri Sözleşmeler Hukuku**, 5.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021
- Aydos, Oğuz Sadık. **Borçlar Hukuku (Genel Hükümler) Temel Hukuk Dizisi**, Güncellenmiş 2.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022
- Badur, Emel. **Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Kullanımı Kiracıya Bırakılan Eşya**, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S.27, 2016, ss.155-180, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/52666/694140>) (E.T: 26/06/2023)
- Bayram, Aziz Erman. **Kira Sözleşmesinde Kiracının Kiralanamı Geri Verme Borcu**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.21, S.4, 2017, ss.131-182 (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/48087/608065>) (ET: 26/06/2023)
- Bayram, Aziz Erman. **Alacaklının Temerrüdü ve Hukuki Sonuçları**, Yüksek Lisans Tezi, Aralık, 2021, (Alacaklının Temerrüdü), (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr) (E.T: 02/07/2023)
- Belen, Herdem. **Türk Borçlar Kanunu'nda Kira Sözleşmesi Türleri İle Genel Hükümler Uyarınca Kiraya Veren Borçlarına İlişkin Değerlendirmeler**, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt 87, Sayı 3, 2013, ss.106-137 (<https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/yayinlar/dergi/doc/15.pdf>) (E.T: 18/12/2022)
- Birinci Uzun, Tuba. **Belirli Süreli Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinin Kiraya Veren Tarafından Bildirim Yoluyla Sona Erdirilmesinde On Yıllık Uzama Süresi (TBK md.347 f.1)**, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.8, S.2, 2017, ss.137-158, (<https://doi.org/10.21492/inuhfd.331566>) (E.T: 08/10/2023)
- Burcuoğlu, Haluk. **Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinde, Sözleşmeye Aykırılık Nedeniyle Fesih ve İade İstemi ile İlgili Yargıtay Uygulamasının Değerlendirilmesi**, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, C.8, Sayı Özel, 2013, ss.657-673, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/jyasar/issue/19146/203173>) (E.T: 30/06/2023)

- Cansel, Erol ve Çağlar Özel. **Borçlar Hukuk Genel Hükümler Cilt 1**, Güncellenmiş 2.Baskı, Ankara, 2017
- Cihan, A.Hulki. **Ürün Kirası Sözleşmelerinde Tarafların Asli Edimleri ve Bunların İfasının Kusursuz Olarak İmkansızlaşmasına İlişkin Sonuçlar**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.21, S.4, 2017, ss.33-47, (https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/48087/608062#article_cite) (E.T: 21/06/2023)
- Darcan, Şeymus. **Ürün Kirası Sözleşmesi**, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2020, (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr)) (E.T: 28/06/2023)
- Daşlı, Engin. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre Kira Sözleşmesinin Feshi**, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan, 2016, (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr)) (E.T: 20/09/2022)
- Delipınar, Yusuf Can. **Kiracıdan Kaynaklanan Sebeplerle Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Sözleşmenin Sona Ermesi**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2016, (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr)) (E.T: 26/06/2023)
- Dilbaz, Mikayil. **Kiracının Kira Bedelini Ödememesi ve Tahliyesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022
- Demircioğlu, Huriye Reyhan. **Kira Sözleşmesinde Yan Giderler**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018
- Demircioğlu, Huriye Reyhan. **Türk Hukukunda Alışveriş Merkezi Kiracılarının Ortak Giderlerden Sorumluluğu**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.20, S.1, 2016, ss.65-100, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/48095/608135>) (E.T: 15/10/2023)
- Doğan, Gülmelahat. **Sürekli Borç İlişkilerinde Borçlunun Temerrüdü**, Ankara Barosu Dergisi, S.4, 2014, ss.385-414, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/abd/issue/33819/374527>) (E.T: 03/07/2023)
- Doğan, Murat. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarına İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Özel Hukuk Sempozyumu Özel Sayısı, Sempozyum No:3, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, 2012, (Lütfi İNCİROĞLU (cevdetyavuz.av.tr)) (E.T: 29/06/2023)
- Doğan, Murat. **Adi Kirada Kiracının Kiralananı Geri Verme Borcu**, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.8, S.1-2, 2004, 443-476, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ebyuhfd/issue/63551/970479>) (E.T: 30/06/2023)
- Doğan, Murat, Gökhan Şahan ve İsmail Atamulu. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 2.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021
- Dönmez, Zeynep. **Kira Sözleşmesinin Önemli Sebep Feshi**, İBD, C.93, S.2, Mart-Nisan 2019, ss.159-173, (İstanbul Barosu - Yayınlar (istanbulbarosu.org.tr)) (E.T: 29/06/2023)

- Duran Osman. **Konut ve Çatılı İşyeri Kiraları Kapsamındaki Taşınmazların Kira Bedelinin Ödenmemesi Nedeniyle İlamsız İcra Yoluyla Tahliyesinde Kira Sözleşmesine İtiraz ve İtirazın Kaldırılması (İİK m.269/b)**, ERÜHFD, C.13, S.1, ss.217-280, 2018, (<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/475423>) (E.T: 19/03/2023)
- Eren, Fikret. **Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, Yetkin Basımevi, Ankara 2014
- Erzan Erzurumluoğlu, **Kira Sözleşmesinde Yükümlülükler ve Giderimler**, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S.2, Ekim 2016, ss.445-450, (Erzurumluoğlu, Erzan.pdf (cankaya.edu.tr) (E.T: 21/06/2023)
- Göçüm, Olcay. **Kira Hukuku**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021
- Gökyayla, Emre. **Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarına İlişkin Hükümlerin Uygulama Alanı (TBK. m.399)**, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, C.8, S. Özel, ss.1203-1251, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/jyasar/issue/19146/203190>) (E.T: 21/06/2023)
- Gökyayla, Emre. **Türk Borçlar Kanununun Kira Bedelinin Belirlenmesine İlişkin 344. Maddesinin Değerlendirilmesi**, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, C.9, S.103-104, 2013
- Görmez, Mustafa. **Konut ve Çatılı İş Yeri Kira Sözleşmelerinde Kira Bedelinin Belirlenmesi ve Uyarlanması**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2018, (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr) (E.T: 20/11/2022)
- Güllüoğlu Altun, Yasemin. **Kira Sözleşmesinin Önemli Sebep Feshi**, Doktora Tezi, İstanbul, 2017, (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr) (E.T: 30/06/2023)
- Gümüş, Mustafa Alper. **Borçlar Hukuku Özel Hükümler Kısa Ders Kitabı**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2019
- Gümüş, Mustafa Alper. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kira Sözleşmesinde Yan Giderler**, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, C.9, S.103-104, 2013
- Gümüş, Mustafa Alper. **"Yeni" 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kira Sözleşmesi (TBK m. 299-356)**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011
- Gündoğdu, Süleyman Burak. **Kira Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Arabuluculuk Uygulaması Üzerine Bazı Düşünceler**, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.6, S.2, 2023, ss.851-880, (<https://dergipark.org.tr/en/pub/neuhfd/issue/79073/1378634>) (E.T: 27/02/2024)
- Günel, Mustafa Cahit. **Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Taraf Olduğu Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarına Uygulanacak Hukuk (TBK m.339/f. II)**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.72, S.1, 2014, ss.831-850, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuhfm/issue/9191/115313>) (E.T: 06/10/2023)

- İnce Akman, Nurten ve Özkan Özyakışır, **Alman ve İsviçre Hukuku ile Karşılaştırılmalı Olarak Türk Hukukunda Başlangıç Kira Bedelinin Sınırlanması Meselesi**, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.11, S.2, 2021, ss.725-770, (<https://doi.org/10.52273/sduhfd..1006602>) (E.T: 02/07/2023)
- İnce, Nurten, İmam Bakır Kanlı ve Burak Hamza Eryiğit, **İnsan Hakkı Olarak Konut Hakkı**, C.3, S.2, 2017, ss.21-36, (<https://doi.org/10.25272/j.2149-8539.2017.3.2.02>) (E.T: 02/07/2023)
- İnceoğlu, M. Murat. **Kira Hukuku C.1**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, Mart 2014
- İnceoğlu, M. Murat. **Kira Hukuku C.2**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, Mart 2014
- İpek, Eyüp. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu ile Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Tahliye Sebeplerine İlişkin Getirilen Yenilikler**, TBB Dergisi S.102, 2012, ss.59-92, (m2012-102-1213 (barobirlik.org.tr) (E.T: 29/06/2023)
- Kara, Hacı. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununun Getirdiği Yeni Düzenlemeler**, TBB Dergisi, S.105, 2013, ss.353-388, (m2013-107-1299 (barobirlik.org.tr) (E.T: 30/06/2023)
- Kayar, İsmail. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Borçlar Hukuku Genel Hükümler/ Özel Borç İlişkileri**, Güncellenmiş 11.Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019
- Kayıhan, Şaban ve Mustafa Ünlütepe, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 6.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, Ekim 2018
- Kaynar, Muhammet. **Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Kira Bedelinin Belirlenmesi**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2013, (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr) (E.T: 02/07/2023)
- Keleş, Merve Kübra. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Adi Kira Sözleşmesinin Kira Bedelinin Ödenmemesi Sebebiyle Sona Erdirilmesi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2020, (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr) (E.T: 20/09/2022)
- Keleş, Şanver. **Kiralanan Taşınmazların İlamsız Tahliyesi**, Doktora Tezi, Ankara, 2008, (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr) (E.T: 03/07/2023)
- Keser, Yıldırım. **Aşkın Zararın İspatı**, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.11, S.2, 2020, ss.484-495, (<https://doi.org/10.21492/inuhfd.732612>) (E.T: 02/07/2023)
- Kılıç Öztürk, Gizem. **Kira Tespit Davası ve Esasları**, TBB Dergisi 2017(129), m2017-129-1645 (barobirlik.org.tr) (E.T: 20/11/2022)
- Kılıçoğlu, Ahmet. **Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2019

- Koca, Mustafa. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Kira Sözleşmesine İlişkin Genel Hükümlerine Göre Ürün Kirasının Sona Ermesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.19, S.4, 2015, ss.129-144, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/48096/608173>) (E.T: 26/06/2023)
- Koç, Nevzat. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Kira Sözleşmesine İlişkin Olarak Yapılan Yeni Düzenlemelerin Genel Değerlendirilmesi**, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S.1, 2017, ss.7-36, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/imuhfd/issue/54303/736936>) (E.T: 29/06/2023)
- Köroğlu, Emre. **Kira Sözleşmesinin Kiracının İflası Sebebiyle Sona Ermesi (TBK m.332)**, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.31, S.2, ss. 493-530, (<https://doi.org/10.15337/suhfd.1251472>) (E.T: 30/06/2023)
- Kurak, Necat. **Yargıtay Kararları Işığında Kat Mülkiyeti Hukuku**, 2.Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023
- Kurşat, Pelin. **Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmesinin Bildirim Yoluyla Sona Erdirilmesi**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2017, (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr)) (E.T: 29/06/2023)
- Oğuzman, M.Kemal ve M.Turgut Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler C.1**, Gözden Geçirilmiş 13.Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015
- Öktem Çevik, Seda. **Türk Borçlar Kanunu m. 344 Uyarınca Kira Bedelinin Belirlenmesine İlişkin Temel Esasların Değerlendirilmesi**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 24, Sayı: 1, 2022, s. 39-77, <https://doi.org/10.33717/deuhfd.1089397> (E.T: 29/11/2022)
- Öncü, Özge. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kira Bedelinin Belirlenmesi**, İzmir Barosu Dergisi, Yıl: 77, Sayı: 2, Mayıs 2012, ss.300- 348. (<https://www.izmirbarosu.org.tr/IzmirBaro/pdf/yayinlar/dergi2012.pdf>) (E.T:30/11/2022)
- Özay, Osman Levent. **Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinde Tarafların Tahliye Yönelik Kararlandırdıkları Bildirimlerin Hükmü**, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.6, S.1, 2023, ss.202-216, (Necmettin Erbakan University School of Law Review » Submission » Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinde Tarafların Tahliye Yönelik Kararlandırdıkları Bildirimlerin Hükmü (dergipark.org.tr)) (E.T: 29/06/2023)
- Özen, Burak. **Kira Bedeli Artışına İlişkin Sözleşme Şartları ve Sözleşme Uyarınca Gerçekleşen Kira Bedeli Artışının Kira Tespit Davası Sonucunda Gerçekleşen Kira Bedeli Artışından Ayırt Edilmesi**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.22, S.3, 2016, ss.2033-2062, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/36500/359375>) (E.T: 26/06/2023)

- Özkanoglu, Neşe. **Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmesinin Kiraya Veren Tarafından Sona Erdirilmesi**, Güncellenmiş 3.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023
- Özmen, Ethem Saba. **Kira Bedelinin Zamanında Ödenmemesi Sebebi ile Çeki-len İki Haklı İhtarın Niteliği ile Buna Bağlı Yargıtay Kararlarının Eleş-tirisi**, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 1989, S.6, ss.900-918 (<http://acik.erisim.maltepe.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12415/6282/Kira%20bedelinin...pdf?sequence=1&isAllowed=y>) (E.T: 29/01/2023)
- Öztürk, Mehmet. **Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinin Sona Erme Hal-leri**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, C.19, Özel Sayı-2017, ss.1549-1595, (Microsoft Word - 41- MEHMET ÖZTÜRK-1549-1595-1596.doc (clouds.com.tr) (E.T: 29/06/2023)
- Özyakışır, Özkan. **Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinde Kira Bedeli**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019
- Pekcanitez, Hakan, Oğuz Atalay, Meral Sungurtekin Özkan ve Muhammet Özkes. **İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı**, Gözden Geçirilmiş 4.Bası, Vedat Kitap-cılık, İstanbul, 2017
- Ruhi Canan ve Ahmet Cemal Ruhi. **Türk Borçlar Kanunu ve İcra ve İflas Kanu-nu Hükümlerine Göre Kira Hukuku**, Güncellenmiş 3.Baskı, Seçkin Ya-yıncılık, Ankara, 2022
- Sadırlı İncesu, Hazal. **Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Sözleşmenin Sona Ermesi**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2021, (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr) (E.T: 03/07/2023)
- Sağlam, İpek. **Kiracının Ölümünün Her Türlü Kira İlişkinine Etkisi ve Bu Etkinin Özellikle Konut ve Çatılı İşyeri Kiraları Bakımından Göster-diği Özellikler**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.23, S.2, ss.249-266, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/36535/414777>) (E.T: 30/06/2023)
- Sağlam, İpek ve H. Sena Akkışla, **Ürün Kira Sözleşmesinde Kiracının Kullanma ve İşletme Yükümlülüğü**, Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.28, S.2, Aralık 2022, ss.1029-1064, (<https://doi.org/10.33433/maruhad.1167645>) (E.T: 21/06/2023)
- Saltoğlu Arap, Hatice Esra. **Tam İki Tarafa Borç Yükleyen Sözleşmelerde Borçlunun Temerrüdü**, Yüksek Lisans Tezi, Eylül 2018, (Ulusal Tez Mer-kezi | Anasayfa (yok.gov.tr) (E.T: 29/06/2023)
- Sarı Fidan, Özlem. **Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Kira Bedeli Artış Oran-ının Belirlenmesine İlişkin Sınırlamaların Değerlendirilmesi**, Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, S.1, 2023, ss.345-380, (<https://doi.org/10.33432/ybuhukuk.1196714>) (E.T: 26/06/2023)

- Sarıhan, Banu Bilge. **Konkordatonun Kira Sözleşmesine Etkisi**, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.3, S.1, 2020, ss.83-98, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/neuhfd/issue/55654/706763>) (E.T: 30/06/2023)
- Sırataş, Burcu. **Türk Borçlar Kanununa Göre Kira Sözleşmelerinin Sona Ermesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021
- Sonat, Kazım Ali. **Nakit Dışı Ödeme Usulleri Çerçevesinde Para Borcunun Banka Havalesi Yoluyla Ödenmesi**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Şubat, 2010 (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr)) (E.T: 22/10/2023)
- Suiçmez, Nevran. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Kiracının ve Kiraya Veren Yüklümlülükleri**, DEÜHFD, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, C.19, Özel Sayı, ss.1597-1622, 2017 (<https://hukuk.deu.edu.tr/cilt-19-ozel-sayi-2017/>) (E.T: 20/09/2022)
- Süel Esen, Hülya. **Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Yan Giderler**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2020, (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr)) (E.T: 28/06/2023)
- Şahin, Turan. **Kira Sözleşmesinin Önemli Sebeplerle Olağanüstü Feshi (TBK m.331)**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.68, S.1, 2019, ss.337-359, (<https://doi.org/10.33629/auhfd.554032>) (E.T: 26/06/2023)
- Topuz, Seçkin ve Ferhat Canbolat, **Taşınmazlara İlişkin Kira Sözleşmelerinin İçeriğinin Örtülü İrade Beyanlarıyla Değiştirilmesi**, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S.1, 2011, ss.1-31, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/hacettepehfd/issue/44813/557353>) (E.T: 30/06/2023)
- Türe, Tayfun. **Alışveriş Merkezleri Kira Sözleşmelerinin Kurulması ve Uygulanacak Hükümler**, Çukurova Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, S.2, 2022, ss.1-20, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/cuhad/issue/72154/1126659>) (E.T: 15/10/2023)
- Ural Çınar, Nihal. **Türk Borçlar Kanunu'nda Düzenlenen Kira Sözleşmelerinde Kira Bedelinin Ödenmemesi ve Hukuki Sonuçları**, Doktora Tezi, Eylül, 2013, (Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa (yok.gov.tr)) (E.T: 09/12/2022)
- Uyar, Talih. **Kiralanan Taşınmazın 'Kira Borcunun Ödenmemesi (Temerrüt)' Nedeniyle İlamsız İcra Yoluyla Tahliyesi**, Ankara Barosu Dergisi, S.1, 2009, ss.75-106, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/abd/issue/33768/373961>) (E.T: 26/06/2023)
- Varol, İlbars Dorukhan. **Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Feshi İhbar**, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl:18, S.36, Güz 2019/2, ss.81-93, (81-93.pdf (ticaret.edu.tr)) (E.T: 29/06/2023)
- Yağcı, Kürşad. **"Belirli Süreli Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında On Yıllık Uzama Süresinin Başlangıç Anı ve Kiraya Veren Fesih Bildiriminde**

- Bulunabileceği En Erken Zaman Dilimi**", İstanbul Hukuk Mecmuası, 76/2, 2018, 623–665. (<https://doi.org/10.26650/mecmua.2018.76.2.0022>) (E.T: 14/10/2022)
- Yavuz, Nihat. **Yeni TBK, HMK, İİK ve İstinafa Göre Kira Hukuku**, 9.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021
- Yavuz Cevdet, Faruk Acar ve Burak Özen, **Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler)**, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Güncellenmiş ve Yenilenmiş 16.Baskı, Beta, İstanbul, 2019
- Yeniocak, Umut. **Kira Bedelinin Belirlenmesi Kira Tespit Davaları ve Uyarılama**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022
- Yılmaz, Saadet. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kira Sözleşmesinin Olağanüstü Feshi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021
- Yüce, Gülce. **Kira Sözleşmesinde Yan Gider**, 1.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020
- Zevkliler, Aydın ve K. Emre Gökyayla, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri**, 20.Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020

Muhammed Batuhan GÜN

**İDARİ YARGI KARARLARININ
UYGULANMAMASININ
HUKUKİ SONUÇLARI VE
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İdari Yargı Kararlarının Uygulanmamasının Hukuki Sonuçları ve Çözüm Önerileri
Muhammed Batuhan Gün

Hukuk Yayınları Dizisi – 3810

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 845 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- Akbulut, E. (2013). **Türk İdare Hukukunda Kanuni İdare İlkesi**. Beta Yayınevi.
- Akyılmaz, B. (2000). **İdari Usul İlkeleri Işığında İdari İşlemin Yapılış Usulü**, Yetkin Yayınları.
- Akyılmaz, B. (2003). **İdare Hukuku**. Sayram Yayınları.
- Akyılmaz, B. /Sezginer M. /Kaya C. (2019). **Türk İdare Hukuku**, 10. Baskı, Savaş Yayıncılık.
- Aliefendioğlu Y. (1996), **Anayasa Yargısı ve Türk Anayasa Mahkemesi**, Yetkin Yayınları.
- Alparslan Ş./ Hergüner Ü./Kaledelen H. K./Ökten I. (Ed.), **Amerika Birleşik Devletleri'nde Federal Yargılama Sistemi ve Bu Sistem İçinde Cezai Yargının Yeri ve İşleyişi**, El Kitabı.
- Altay, E. (2004) **İdari Yargı Kararlarının Uygulanmamasından Doğan Uyuşmazlıklar**. Turhan Kitabevi.
- Arslan, S. (1991). **İdare Hukuku**, Filiz Kitabevi.
- Atay, E. E. (2018). **İdare Hukuku**, 6. Baskı, Turhan Kitabevi.
- Belli M.M.: **Punitive Damages: Their History, Their Use and Their Worth in PresentDay Society**, 49 UMKC L. Rev., 1980-1981.
- Boz, S., Bölükbaşı, M., Tetik, A. ve Nacak, M. (2021). **Türk İdari Yargılama Hukukunda Temyiz**. Adalet Yayınevi.
- Brockmeier, D. (1999). **Punitive Damages**, Multiple Damages und Deutscher Ordre Public, Tübingen.
- Brown, L. N. & Bell, J. S. (1998). **French Administrative Law** (5th ed.). Oxford, UK: Oxford University Press.
- Candan, T. (2020). **Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu**, Yetkin Yayınları, Sekizinci Baskı.
- Chabanol D., "Un printemps procedural pour la juridiction administrative?", in Ajda.
- Chapus René, (1995). **"Droit du contentieux administratif"**, 5 éd, 1995.
- Costa Jean-Paul, **"L'execution des décisions de justice"** in AJDA, 20 juin 1995, spécial. Chr. Huglo et C. Lepage, aktaran Debbach.
- Çağlayan R. (2019), **İdare Hukuku Dersleri** 7. Baskı, Adalet Yayınevi.

- Çağlayan, R. (2004). **İdari Yargı Kararlarının Sonuçları ve Uygulaması**, Asil Yayın Dağıtım.
- Çağlayan, R. (2015). **İdari Yargılama Hukuku**, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık.
- Duran, L. **İdare Hukuku Ders Notları**, Fakülteler Matbaası.
- Eroğlu, H. (1985). **İdare Hukuku**, Turhan Kitapevi.
- Eroğul, C. (2016). **Çağdaş Devlet Düzenleri**, 10. Baskı, İmaj Yayınevi.
- Esin, Y. (1973). **Danıştay'da Açılacak Tazminat Davaları** (2. Kitap). Balkanoğlu Matbaacılık.
- Giritli, Bilgen ve Akgüner (2008), **İdare Hukuku**, Der Yayınları.
- Giritli, İ. & Akgüner T. (1987). **İdare Hukuku Dersleri II**.
- Gözler, K. (2009). **İdare Hukuku**, Cilt 2, 2. Baskı. Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Gözler, K. (2016). **Anayasa Normlarının Geçerliliği Sorunu** (2. Baskı). Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Gözübüyük Ş. & Tan, T. (1982), **İdare Hukuku**, Cilt I, 13. Baskı, Turhan Kitabevi.
- Gözübüyük, Ş. (2014). **Yönetmelik Yargı**, Güncelleştirilmiş 27. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara.
- Gözübüyük, Ş. & Tan, T. (2014). **İdari Yargılama Hukuku**, 7. Baskı, Turhan Kitabevi.
- Gözübüyük, Şeref, & Tan, Turgut. (2010). **İdare Hukuku**, Cilt 2, 4. bası. Turhan Kitabevi.
- Güçlü, Y. (2010). **Danıştay ve Yargıtay İçtihatları Işığında İdari Yargı Kararlarının Uygulanması**. Seçkin Yayıncılık.
- Güçlü, Y. (2021). **İdari Yargı Kararlarının Uygulanması**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık.
- Günday, M. (2004). **İdare Hukuku** (9. Bası). İmaj Yayınevi.
- Günday, M. (2011). **İdare Hukuku**, 10. Baskı, İmaj Yayınevi.
- Hanağası, E. (2009). **Davada Menfaat**. Yetkin Yayınları.
- Karahanoğulları, O. (2015). **İdarenin Hukukla Kavranması: Yasallık ve İdari İşlemler (Yargı Kararlarına Dayalı Bir İnceleme)**, 3. Bası, Turhan Kitabevi.
- Karahanoğulları, O. (2017). **Türkiye'de İdari Yargı Tarihi**, Turhan Kitabevi, Ankara.
- Kaya, C. (2013). **İdari Yargı Kararlarının Uygulanması Konusunda Danıştay'ın Yaklaşımı (İyuk Madde 28 Üzerine bir İnceleme)**, Legal Yayıncılık.
- Mark Elliott/Jason N. E. (2017). **Varuhas, Administrative Law Text and Materials**, 5th Edition, Oxford.
- McBride N. J./Bagshaw R. (2008) **Tort Law**, Edinburg.

- Mörsdorf-Schulte (1999), *Juliana: Funktion und Dogmatik US-Amerikanischer Punitive Damages*, Tübingen.
- Necatigil, Z. (1988), *Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Anayasa ve Yönetim Hukuku*, Rüstem Kitapevi.
- Onar, S. S. (1966). **İdare Hukukunun Umumi Esasları**, Cilt III, 3. Bası, İsmail Akgün Matbaası.
- Özay, İ. H. (1998). **Yargısal Korunma** (2. Baskı). Alfa Basım.
- Özay, İ. H. (2002). **Güncel Yönetim** (1. Baskı). Alfa Basım.
- Özay, İ.H. (2010). **Güncel Yönetim II** Yargısal Korunma, On İki Levha Yayıncılık.
- Özyörük, M. (1982), **İdare Hukuku Ders Notları (Teksir)**, Ankara.
- Paul Craig, (2016). **Administrative Law**, 8th Edition, Sweet&Maxwell.
- Pınar, İ. (2003). **4483 Sayılı Kanun'a Göre Memur Suçlarında İdari ve Adli Soruşturma Usulleri** (4. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Pınar, İ. (2008). **İdari Yargı Kararlarının Uygulanmaması ve Anayasa Mahkemesince İptal Edilen Hükümlerin Yeniden Yürürlüğe Konulması**. Ankara Yayınevi.
- René Chapus, (2008). **Droit du Contentieux Administratif**, 13eme Édition, Montchrestien.
- Roland Debbasch, **Le juge Administratif et L'injonction: La Fin d'un tabou**, La Semaine Juridique, 1996, No. 16.
- Sancakdar, O. (2019). **İdare Hukuku Teorik Çalışma** (8. Baskı), Seçkin Yayıncılık.
- Sarıca, R. (1942), "İdari Kaza", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti Yayınları**.
- Sezginer, M. (2000). **İptal Davasının Uygulanma Alanı Bakımından Ayrılabilir İşlem Kuramı**. Yetkin Yayınevi.
- Sweet & Maxwell. (2019). **McGregor on Damages, 21st ed with 2nd Supplement**, The Common Law Library. London.
- Teziç, E. (1996). **Anayasa Hukuku**, 19. Bası, Beta Yayınları.
- Turgut, A. (2021). **İdari Yargıda Temyiz**. (b.1), Seçkin Yayıncılık.
- Walther D. L. & Plein T. A. **Punitive Damages: A Critical Analysis: Kink v. Combs, 49 Marq.L.Rev., 1965-1966**.
- Yaman, M. (2006). **İdari Yargıda Dava Dilekçesi**. Ankara, Bilge Yayınevi.
- Yaşar, H. N. (2016). **İdare Hukuku**, 3. Baskı. Der Yayınları.
- Yaşar, N. (2002). **İdari Yargı Kararlarının Etkinleştirilmesi Arayışında İdari Yargı İdari Yargıç ve Yargısal Emir**, Filiz Kitapevi.
- Yıldırım T., Yasin M., Kaman N., Özdemir H. N., Üstün G., Tekinsoy Ö. O. (2018). **İdare Hukuku**, On iki levha Yayıncılık, 7. Baskı, İstanbul.

- Yıldırım, R. (2012). **İdare Hukuku Dersleri I-II**, 2. Baskı, Mimoza Yayınları, Konya.
- Yıldırım, T. (2010). **İdari Yargı**. Beta Yayınları, 2. Bası.
- Yılmaz, B. (2021). **İdari Yargı Kararlarının Uygulanması**, Seçkin Yayıncılık.
- Yüce, M. (2015). “Prof. Dr. Metin TAŞ’a Armağan, Vergi Yargılamasında Yürütmenin Durdurulması kararı ve Sonuçlar”, Gazi Kitapevi.

MAKALELER

- Açdoğuran, S. B. (1999), “İngiltere’de İdarenin Yargısal Denetiminde Mahkemelere Tanınan Ayrıcalıklı Emir (Prerogative Remedy) Verme Yetkisi”, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi**, Cilt 1, Sayı 3.
- Açdoğuran, S. B. (1999). “İngiltere’de İdarenin Yargısal Denetiminde Mahkemelere Tanınan Ayrıcalıklı Emir (Prerogative Remedy) Verme Yetkisi”. **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi**, Cilt 1, Sayı 3.
- Ağar, S. (2006). “Vergi Davalarının Hukuki Niteliği”. **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı 62.
- Akyazan, A. E. (2009). “Maddi açıdan idari işlemler”. **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı 85.
- Akyılmaz, B. (2007), “Yargı Kararlarının Yerine Getirilmemesinden Doğan Sorumluluk”. **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt XI, Sayı 1-2.
- Alan. N. (2003). “Demokratik Hukuk Devleti ve Anayasa”. **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt 58, Sayı 01.
- American Law Institute Reporters' Study**, (1991). “Enterprise Responsibility For Personal Injury.” Philadelphia, PA: The American Law Institute.
- Arantaş, Ç. (2017). “Türk Kamu Personelinin Mali Sorumluluğu, (Mali Sorumluluk)”, Sevinç Matbaası, **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 7, Sayı 1.
- Aslan, Z. (1995). “İngiliz Hukukunda İdarenin Yargısal Denetimi ve Bu Denetim Sonucunda Verilen Kararlarının Niteliği”. **İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi**, Cilt 1, Sayı 10.
- Avcı, A. (2014). “İngiliz Hukukunda Mandamus (Mandatory Order) İlkesi”, **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 4, Sayı 2.
- Belli, M. M. (1980), ‘**Punitive Damages: Their History, Their Use and Their Worth in Present-Day Society**’, Cilt 49, Sayı 1, UMKC Law Review.
- Can, O. (2005). Belirlilik İlkesine Anayasal Bakış, **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt IX, Sayı 1-2.
- Candan, T. (1991), “İdari Yargı Kararlarının Uygulanması-IV”, (256), **Maliye Postası Dergisi**.

- Cemil, K. (2010). İdari Yargıda Mahkeme Kararlarının Uygulanmaması Nedeniyle Manevi Tazminat İstemi. **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 14, Sayı 1-2.
- Cokkaş, Y. (2021). “İdari Yargı Kararlarının Uygulanması Aşamasında Ortaya Çıkan İmkânsızlık”. **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 70, Sayı 4.
- Çakmak, N. M. (2011), “İdare Hukukunun Anlam ve Önemi”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt 69, Sayı 1-2, İstanbul.
- Çoban, A. R. (2014). “Anayasa Mahkemesi: Anayasanın Yorumlayıcısı mı Yoksa Bireysel Hakların Koruyucusu mu?”. **Anayasa Yargısı Dergisi**, Cilt 31. **Danıştay Dergisi**, 1988, Cilt 1.
- Danıştay Dergisi**, 2005, Sayı 110.
- Danıştay Dergisi**, Sayı 16-17.
- Danıştay Dergisi**, Sayı 52-53, Ankara.
- Danıştay Dergisi**, Sayı 72-73.
- Danıştay Dergisi**, Sayı 90.
- Danıştay Dergisi**, Sayı:32-33.
- Danıştay Kararları Dergisi**, 1969, Cilt 1. Ankara.
- Demircioğlu, M. Y. (2016). Düzenleyici İşlemin Konusunun Gayrimeşru Olması. **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı 126.
- Dobbs D.B (1989). **Ending Punishment in “Punitive” Damages: Deterrence Measured Remedies**, 40 Ala L. Rev. 831 (Ending Punishment).
- Döner, A. (2021). “Anayasanın 90. Maddesi Karşısında Uyarı ve Kınama Cezalarını Yeniden Düşünmek”. **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 11, Sayı 1-2.
- Duran, L. (1987) “İdari İşlem Niteliğinde Yargı Kararlarıyla Vergi Davalarının Çözümü”, **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt 20, Sayı 4, Ankara.
- Edward King/Joseph Hawley, “İngiliz (Common Law)’unun Gelişmesi”, Çev. İlhan LÜTEM, 16(1-4), **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**.
- Feyzioğlu, T. (1951). “Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Kazai Murakabesi (Yabancı Memleketlerde-Türkiye’de)”, **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Yayınları**, Cilt 19, Sayı 1.
- Franck Modern, “İdari Yargıcın Yeni Emir Verme (Injonction) Yetkisi Üzerine”, Çev. Ramazan Çağlayan, R. (2004). **Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi**.Cilt 8, Sayı 1-2.
- Gök, H. (2013). Danıştay Kararlarından Hareketle İdari Yargı Kararlarının İmkânsızlık Nedeniyle Uygulanmadığı Haller, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt LXXI, Sayı 1.

- Gözügüzelli, E. (2022). "Mandamus Emirnamesi ve Kıbrıs Türk Hukukundaki Yeri". **Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 5, Sayı 2.
- Graziano, Thomas Kadner (2009). "**Das auf außervertragliche Schuldverhältnisse anzuwendende Recht nach Inkrafttreten der Rom II-Verordnung**", *RabelsZ*, Cilt 73, Sayı 1.
- Güleryüz, M. T. & Zoroğlu Yılmaz A. (2018), "Bir Anglo-Amerikan Hukuku Müessesesi Olarak Cezalandırıcı Tazminatın Bazı Türk Hukuku Müesseseleri ile Mukayesesi", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**.
- Güneş, F. (2016). İyuk Madde 28/4 Değişikliği: Yargı Kararlarının İdare Tarafından Uygulanmaması ve Çözüm Önerileri. **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Sayı 28, s. 113.
- Güran, S. (1979). "İdarenin ve Ajanının Sorumluluğunun Belirlenmesine İlişkin Düşünceler, (Sorumluluk)". **Danıştay Dergisi**, Sayı 34-35.
- Güran, S. (1984). Anayasa'nın 128 ve 129'uncu Maddeleri Yönünden Kamu Görevlileri ile Bakanların Durumu. **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt 17, Sayı 3.
- Güran, S. (1994), "Anayasa'nın Kuvvetler Ayrılığı İlkesine ve Yönetim Yargı İlişkilerine Bakış Açısında Değişiklik", Cilt 11, **Anayasa Yargısı Dergisi**.
- Işıklar, C. (2023). "İdari yargılama usulünde yeni ve özel bir yetki kuralı: Askeri hizmete ilişkin uyuşmazlıkların bölge idare mahkemesinin bulunduğu yerdeki idare mahkemesinde görülmesi". **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 72, Sayı 2.
- Keskin, B. & Yağcı, Z. (2018). Türk İdare Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesinin Uygulanması. **Terazi Hukuk Dergisi**, Cilt 13, Sayı 148.
- Kıratlı, M. (1966). "Yürütmenin Durdurulması". **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, Cilt. XXI, Sayı 4.
- King E., Hawley J. Çeviri İlham Lütem. (1956). "İngiliz (Common Law)'nun Gelişmesi". **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 16, Sayı 1-4.
- Kuluçlu, E. (2008). Türk Hukuk Sisteminde Normlar Hiyerarşisi ve Sayıştay Denetimine Etkileri. **Sayıştay Dergisi**, Sayı 71.
- Kumrulu, A. (1988), "Vergi Hukukunun Bir Kısım Anayasal Temelleri". **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 36, Sayı 153,
- Kurt, S. (2004) "Britanya İdari Yargı Yerleri (Tribunal Sistem) ve Yargısal Denetim", **Danıştay Dergisi**, Sayı 107.
- Les Cahier de la Justice administrative**, (1996). Publié par La Ministère de la Justice.
- Mumcu, U. (1970). "Türk Hukukunda iptal Kararlarının Yerine Getirilmesi ve Sorumluluk". **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: XXVII, Sayı: 3-4.

- Odyakmaz, Z. (1998). "Genel Olarak İdarenin Sözleşmeleri". **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 2, Sayı 2.
- Oğurlu, Y. (2003). **İdare Hukukunda Kazanılmış Haklara Saygı ve Haklı Beklentiler Sorunu**, Seçkin Yayıncılık.
- Örücü, E. (1993), "Büyük Britanya'da İdarenin Yargısal Denetimi, İdari Yargının Dünya'da Bugünkü Yeri". **Danıştay Yayınları**, Ankara.
- Özbey, Ö. (2009). "İdari Yargı Kararlarının Uygulanmamasından Doğan Hukuki ve Cezai Sorumluluk". **Ankara Barosu Dergisi**, Cilt 67, Sayı 4.
- Özdeş, O. (1973). "İdari Yargıda Yürütmenin Durdurulması ve Niteliği". **Danıştay Dergisi**, Sayı 32-33.
- Özguven, A. V. (2018). "Vergi Etiği Açısından Vergi Afları". **Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt 17, Etik Özel Sayı.
- Özören, A. Ş. & Taci, B. (1992). **İdari Yargı Kararlarının Uygulanması (Yargı Kararları)**.
- Özpolat, H. (2018). "Anayasa Mahkemesi'nin Bireysel Başvuru Kararlarında Maddi Anlamda Kanun Kriteri". **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Cilt 9, Sayı 33.
- Pekiner, V. (1968). "Yönetimin Yetki Saptırması". **Amme İdare Dergisi**, Cilt 1, s. 122.
- Sevgili Gençay, F. D. (2021), **İstanbul Barosu Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi**, 29. Kitap, 266-284, ISBN: 978-605-7848-62-8.
- Taşkın, Ş. C. (2007), "İdari Yargının Güncel Sorunları ve Yargı Kararlarının Uygulanmaması", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı 71.
- Taşkın, Ş. C. (2007), "İdari Yargının Güncel Sorunları ve Yargı Kararlarının Uygulanmaması", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı 71, Ankara.
- Turmangil, C. (1987). "Vergi Davasının Hukuki Niteliği". **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 39, Sayı 1.
- Uler, Y. (1970). "İdari Yargıda İptal Kararlarının Sonuçları", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları**, No: 281, Sevinç Matbaası.
- Ulusoy, A. (2001). "1995 Tarihli Fransız İdari Yargı Reformu", **Danıştay Dergisi**, Sayı 103.
- Yayla, A. (2015). "Fiili veya Hukuki İmkansızlığın İdari İşleme Etkisi Üzerine Bir Deneme", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Dergisi**, Cilt 17, Sayı 2.
- Yıldırım, T. (2004), "Yargı Kararlarının Uygulanmama Sorunu". **Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1.
- Yılmaz, H. (2021). "Danıştay Kararları Işığında İdari İstikrar İlkesinin İdari Yargı-lama Hukukuna Önemli Yansımaları". **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Sayı 17.

DOKTORA VE YÜKSEK LİSANS TEZLER

- Aydinoğlu Z. N. (2020). **Türk ve Alman Hukukunda İdare Hukuku Boyutuyla Yenilenebilir Enerji Üretimi**, [Doktora Tezi, Çankaya Üniversitesi].
- Bülbül Güner, T. (2012). **İdari Yargı Kararlarının Uygulanmaması Nedeniyle İdarenin ve Kamu Görevlisinin Sorumluluğu**. [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi].
- Erdem, G. J. (2005). **İptal Kararlarının Uygulanmaması ve Bundan Doğan Tazminat Davaları**. [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi].
- Ersöz, A. K. (2016). **İlaç Hukuku Bağlamında İdarenin Sorumluluğu**. [Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi].
- Aydar, H. S. (2008), İngiliz Hukukunda Yargısal Emir Kavramı ve Türkiye’de Uygulanabilirliği. [Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi].
- Merhacı, S. Ö. (2012). **Karşılaştırmalı Hukukta cezalandırıcı tazminat (Punitive damages)**, [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi].
- Ortak, Y. (2019). **Danıştay kararları ışığında idari işlemin yetki unsuru**. [Yüksek Lisans tezi, İstanbul Medipol Üniversitesi].
- Özdemir, E. (2023) **Cezalandırıcı tazminat**. [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi].
- Şahin, A. (2009). **İdari Yargı Kararlarının Uygulanmamasından Doğan Sorumluluk**. [Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi].
- Yılmaz, S. (2009). **İdari Yargı Kararlarının Uygulanması Zorunluluğu ve Bu Kararların Uygulanmamasına Karşı Öngörülen Hukuksal Önlemler**. [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi].
- Yılmaz, T. (2012). **Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde İdari Yargı Kararlarının Uygulanmamasından Doğan Sorumluluk**. [Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi].

MAHKEME KARARLARI

- Anayasa Mahkemesi, “Ercan Din” Başvurusu, 08 Haziran 2016 tarih ve Başvuru Numarası 2014/94, R.G. Tarih ve Sayı: 13 Ekim 2016-29856.
- Anayasa Mahkemesi, “Servet Saraçoğlu ve Diğerleri” Başvurusu (Başvuru Numarası: 2012/1281) Karar Tarihi: 24 Haziran 2015. Resmî Gazete Tarih ve Sayı: 13 Ağustos 2015-29444.
- Anayasa Mahkemesi, Muhsin Hükümdar Başvurusu (2), Başvuru Numarası: 2016/69274, Karar Tarihi: 05 Mart 2020, R.G. Tarih ve Sayı: 24/7/2020-31195.
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Burdov/Rusya.
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Hornsby/Yunanistan.
- Broome v. Cassell [1972] AC 1027.
- C.T. Emery- B. Smythe, Judicial Review (1986), Legal Limits Of Official Power.

- Danıştay 1.Dairesi, 21 Haziran 1983 tarih ve E. 1983/116, K. 1983/144
- Danıştay 11. Dairesi, 12 Haziran 1996 tarih ve E. 95/1838, K. 95/1861.
- Danıştay 6. Dairesi, 21 Mayıs 1985 tarih ve E. 1985/143, K. 1985/880,
- Danıştay 8. Dairesi, 17 Haziran 1974 tarih ve E. 1974/2123, K. 1974/2768,
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu E. 2022/50, K. 2022/66.
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E. 1975/383.
- Deakin S./Johnston A./Markesinis B. (2008), Markesinis and Deakin's Tort Law, Oxford.
- Genay v. Norris, 1 South Carolina Law Reports (S.C.L.) (1 Bay) 6 (1784)
- Barbara J. Shander (1994), Punitive Damages- Addressing the Constitutionality of Punitive Damages in the Third Circuit, 39 Vill. L. Rev. 1105.
- Kelsay v. Motorola, Inc. (1978) 74 Ill 2d 172.
- Preston v. Murty, (1987). 32 Ohio St 3d, 334.
- Rookes v. Barnard (1964) A.C.
- Smith v. Wade (1983). 461 US 30, 48-49, 103 Ct. 1625, 75 L Ed 2d 632.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık) 2021/10051-S.21.16208 Sayılı 2021/1714 Başvuru numaralı, 07/07/2021 Tarihli Karar.
- Uyuşmazlık Mahkemesi, 18 Mayıs 1992 tarih ve E.1992/15, K. 1992/18.
- Uyuşmazlık Mahkemesi, 14 Nisan 1997 tarih ve E. 1997/16, K. 1997/15. Resmî Gazete Tarihi: 18 Mayıs 1997, Sayı: 22993.
- Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, E. 1997/6737.
- Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 09 Haziran 1999 tarih ve E. 1999/3555, K. 1999/5498.
- Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 13 Mayıs 1999 tarih ve E. 1999/268, K. 1999/4379.
- Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 20 Mayıs 1999 tarih ve E. 1999/2840, K. 1999/4679.
- Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E. 1998/1850,
- Anayasa Mahkemesi, 11 Ekim 1963 tarih ve E. 1963/124, K. 1963/243 ve Anayasa Mahkemesi, 03 Temmuz 1986, E. 1963/3, K. 1986/15, R. G.: 10 Aralık 1986, Sayı:19307.
- Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu. 9 Temmuz 1966 tarih ve E. 1965/21, K. 1966/7. Resmî Gazete, 29 Temmuz 1966, 12361.
- Danıştay Dava Daireleri Kurulu, 23 Şubat 1968 tarih ve E. 1967/446, K. 1968/218,
- Anayasa Mahkemesi, 25 Mart 1975, E. 1974/42, K. 1975/62. Resmî Gazete 'de yayınlanma tarihi: 3/6/1975, Sayı: 15254.
- Anayasa Mahkemesi, 10 Mart 1977 tarih ve E.1976/51, K.1977/16 sayılı karar. R.G. Tarih ve Sayı: 25 Haziran 1977-15977.

- Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 12 Mart 1979 tarih ve E. 1978/6787, K. 1979/3245.
- Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu, 24 Eylül 1979 tarih ve E. 1978/7, K. 1979/2, (RG: 29/11/1979, S:16824),
- Danıştay 1. Dairesi, 10 Temmuz 1985 tarih ve E. 1985/144, K. 1985/156.
- Danıştay 1. Dairesi, 08 Ekim 1987 tarih ve E. 1987/367, K. 1987/352.
- Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu, 2 Kasım 1988 tarih ve E. 1987/47, K.1988/3,
- Danıştay 5. Dairesi, 12 Şubat 1991 tarih ve E. 1988/3400 K. 1991/178.
- Danıştay 10. Dairesi, 25 Mart 1991 tarih ve E. 1990/147, K. 1991/1115
- Kemner v. Monsanto Co. (1991, 5th Dist.) 217 Ill App 3d 188.
- Danıştay 5. Dairesi, 24 Aralık 1991 tarih ve E. 1990/2882, K. 1991/2566.
- Danıştay 5. Dairesi, 15 Nisan 1992 tarih ve E. 1991/3066, K. 1992/944.
- Danıştay 5. Dairesi, 15 Aralık 1993 tarih ve E. 1992/5927, K. 1993/5798.
- Danıştay 10. Dairesi, 25 Ekim 1994 tarih ve E. 95/5339, K. 94/5161.
- Danıştay 6. Dairesi, 09 Ekim 1996 tarih ve E. 1995/7076, K. 1996/4029
- Uyuşmazlık Mahkemesi. 4 Nisan 1997. Karar Tarihi: 1997/16, Karar Numarası: 1997/15. Resmî Gazete Tarihi: 18 Mayıs 1997, Sayı: 22993.
- Danıştay 5. Dairesi, 24 Temmuz 1997 tarih ve E.1996/31, K. 199 /141.
- Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 29 Eylül 1998 tarih ve E. 1998/3393, K. 1998/7243.
- Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 14 Ekim 1999 tarih ve E. 1999/6551, K. 1999/8518.
- Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 20 Aralık 1999 tarih ve E. 1997/9973, K. 1999/11269.
- Danıştay 5. Dairesi, 25 Ocak 2001 tarih ve E.1998/1970, K. 2001/5153
- Danıştay 5. Dairesi, 25 Aralık 2001 tarih ve E. 1998/1970, K. 2001/5153.
- Danıştay 12. Dairesi, 09 Ocak 2002 tarih ve E.2001/3465, K. 2002/7.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 06 Mart 2002 tarih ve E. 2002/4-81, K. 2002/149.
- Danıştay 5. Dairesi, 11 Ekim 2002 tarih ve E. 1999/2053, K. 2002/3798.
- Danıştay 10. Dairesi, 25 Şubat 2003 tarih ve E. 2001/ 1764, K. 2003/ 674.
- Kyrtatos/Yunanistan, B. No: 41666/98, 22/5/2003.
- Danıştay 5. Dairesi, 29 Eylül 2004 tarih ve E. 2000/ 3316, K. 2004 / 3372.
- Danıştay 5. Dairesi, 02 Şubat 2005 tarih ve E. 2001/2787, K. 2005/522.
- Scordino/İtalya (No. 1) [BD], B. No: 36813/97, 29/3/2006.
- Danıştay 10. Dairesi, 27 Şubat 2007 tarih ve E. 2004/13990, K. 2007 / 739.
- Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu, 21 Mart 2007 tarih ve E. 2006/339, K. 2007/384.

- Danıştay 7. Dairesi, 08 Kasım 2007 tarih ve E. 2007/695, K. 2007/4612.
- Danıştay 11. Dairesi, 17 Aralık 2007 tarih ve E. 2005/2069, K. 2007/9757.
- Anayasa Mahkemesi, 17 Nisan 2008 tarih ve E.2005/5, K.2008/93 sayılı karar. R. G. Tarih ve Sayı: 05 Kasım 2008-27045.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 25 Kasım 2009 tarih ve E. 2009/4-453, K. 2009/553.
- Danıştay 10. Dairesi, 11 Aralık 2009 tarih ve E. 2007/5446, K. 2009/10321.
- Anayasa Mahkemesi, 06 Ocak 2011 tarih ve Başvuru numarası: 2008/96, K. 2011/3, Resmî Gazete, 14.05. 2011, Sayı 27934.
- Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu, 21 Nisan 2011 tarih ve E. 2007/1800, K. 2011/267.
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, 22 Nisan 2014 tarih ve E. 2011/1088, K. 2014/1787.
- Danıştay 12. Dairesi, 10 Aralık 2014 tarih ve E. 2011/6048, K. 2014/8538,
- Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, 16 Şubat 2015 tarih ve E. 2014/3495, K. 2015/4217.
- Danıştay 12. Dairesi, 17 Ekim 2017 tarih ve E.2016/8661, K.20174829.
- Danıştay 2. Dairesi, 28 Kasım 2017 tarih ve E.2017/1297, K.2017/7408.
- Danıştay 12. Dairesi, 13 Şubat 2018 tarih ve E. 2016/924, K. 2018/633.
- Danıştay 15. Dairesi, 06 Mart 2018 tarih ve E. 2014/6132, K. 2018/2209.
- Danıştay 8. Dairesi, 20 Şubat 2020 tarih ve E. 2016/10461, K. 2020/1067
- Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, 10 Mart 2020 tarih ve E. 2020/729, K. 2020/2173.
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, 8 Ekim 2020 Tarih ve E. 2019/3043, K. 2020/1764.
- Anayasa Mahkemesi, "Hasan Gün" Başvurusu, 19 Kasım 2020 tarih ve Başvuru Numarası 2018/949. R.G. Tarih ve Sayı: 17 Şubat 2021-31398.
- Gaziantep 3. İdare Mahkemesi, 24 Şubat 2022 tarih ve E. 2021/641 K. 2022/219
- Ankara 8. İdare Mahkemesi, 22/12/2022 tarih ve E. 2022/1139, K. 3074.
- Adana 2. İdare Mahkemesi, 10 Nisan 2023 tarih ve E. 2022/948, K. 2023/202
- Antalya 2. İdare Mahkemesi, 12 Temmuz 2023 tarih ve E.2023/861ile K. 2023/982

WEB KAYNAKLARI

- <http://earsiv.cankaya.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/20.500.12416/4949/Thesis.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. **Erişim Tarihi:** 9 Mart 2023
- <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2006-62-202>. **Erişim Tarihi:** 10 Eylül 2023.

- <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2016-126-1601>. **Erişim Tarihi:** 10 Eylül 2023.
- <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2019-141-1837> **Erişim Tarihi:** 01 Haziran 2023
- http://www.aca-europe.eu/en/eurtour/i/countries/italy/italy_en.pdf. **Erişim Tarihi:** 31 Ağustos 2023
- <http://www.hukukturk.com/uyusmazlik-mahkemesikararlari> **Erişim Tarihi:** 12 Ağustos 2023
- <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1981/54/section/31> **Erişim Tarihi:** 01 Eylül 2023
- <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2007/15/section/15>. **Erişim Tarihi:** 09 Eylül 2023
- https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/445439/yokAcikBilim_428529.pdf?sequence=-1&isAllowed=y. **Erişim Tarihi:** 10 Eylül 2023.
- https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/553346/yokAcikBilim_429206.pdf?sequence=-1. **Erişim Tarihi:** 14 Ağustos 2023
- <https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/445439> **Erişim Tarihi:** 4 Ağustos 2023.
- <https://acikerisim.medipol.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12511/7508/Ortak-Yucel-2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y> **Erişim Tarihi:** 19 Ağustos 2023.
- <https://aperta.ulakbim.gov.tr/record/252192/files/Yu%CC%88cel%20Og%CC%86urlu%20I%CC%87dare%20Hukukunda%20Kazan%C4%B1m%C4%B1s%CC%A7%20Haklara%20Sayg%C4%B1%20ve%20Hakl%C4%B1%20Beklenti%20Sorunu.pdf>. **Erişim Tarihi:** 28 Ocak 2023
- [https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=v_X1xhiyl28C&oi=fnd&pg=PR5&dq=Brown,+L.+N.+%26+Bell,+J.+S.+\(1998\).+French+Administrative+Law+&ots=5u8lGNWbmd&sig=JQ_Gp68rUzcYf5zBDu2AbAwMlxo&redir_esc=y#v=onepage&q=Brown%2C%20L.%20N.%20%26%20Bell%2C%20J.%20S.%20\(1998\).%20French%20Administrative%20Law&f=false](https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=v_X1xhiyl28C&oi=fnd&pg=PR5&dq=Brown,+L.+N.+%26+Bell,+J.+S.+(1998).+French+Administrative+Law+&ots=5u8lGNWbmd&sig=JQ_Gp68rUzcYf5zBDu2AbAwMlxo&redir_esc=y#v=onepage&q=Brown%2C%20L.%20N.%20%26%20Bell%2C%20J.%20S.%20(1998).%20French%20Administrative%20Law&f=false). **Erişim Tarihi:** 6 Ağustos 2023;
- https://books.google.com.tr/books?id=f5EmH9sO4psC&printsec=frontcover&hl=tr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false. **Erişim Tarihi:** 27 Temmuz 2023.
- https://books.google.com.tr/books?id=SnScAQAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=tr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false. **Erişim Tarihi:** 19 Temmuz 2023
- <https://case-law.vlex.com/vid/preston-v-murty-no-892881399>. **Erişim Tarihi:** 15 Ağustos 2023;
- <https://danistay.gov.tr/assets/pdf/upload/2021-12-30-11-47-2964049.pdf>. **Erişim Tarihi:** 15 Ağustos 2023.

- <https://dergiler.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/28661/2979.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. **Erişim Tarihi:** 8 Eylül 2023.
- <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1844508>. **Erişim Tarihi:** 22 Ocak 2023
- <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1881413>. **Erişim Tarihi:** 19 Eylül 2023;
- <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2288180>. **Erişim Tarihi:** 20 Ağustos 2023.
- <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/5620>. **Erişim Tarihi:** 15 Ağustos 2023.
- <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/630557>. **Erişim Tarihi:** 8 Eylül 2023.
- <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/701516>. **Erişim tarihi:** 19 Eylül 2023.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/116549>. **Erişim Tarihi:** 19 Ağustos 2023.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1713672>. **Erişim Tarihi:** 11 Temmuz 2023.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1852449>. **Erişim Tarihi:** 4 Nisan 2023.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1861696>. **Erişim Tarihi:** 27 Aralık 2022.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1877269> **Erişim Tarihi:** 20 Eylül 2023.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2620531>. **Erişim Tarihi:** 26 Mart 2023.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/36187>. **Erişim Tarihi:** 11 Haziran 2023.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/37218>. **Erişim Tarihi:** 10 Eylül 2023.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/606027>. **Erişim Tarihi:** 14 Kasım 2022
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/630485>. **Erişim Tarihi:** 8 Eylül 2023.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/638004> **Erişim Tarihi:** 09 Eylül 2023
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/744931>. **Erişim Tarihi:** 21 Temmuz 2023.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/789780>. **Erişim Tarihi:** 20 Temmuz 2023.

- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/97774>. **Erişim Tarihi:** 19 Eylül 2023.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/980895>. **Erişim Tarihi:** 09 Eylül 2023
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/981919>. **Erişim Tarihi:** 1 Temmuz 2023.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/issue-file/27388>. **Erişim Tarihi:** 28 Ağustos 2023.
- <https://digital.sandiego.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1264&context=sdlr> **Erişim Tarihi:** 09 Eylül 2023
- <https://digital.sandiego.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1264&context=sdlr>. **Erişim Tarihi:** 14 Ağustos 2023.
- <https://digitalcommons.law.villanova.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=2890&context=vlr> **Erişim Tarihi:** 09 Eylül 2023
- <https://docplayer.biz.tr/1262583-Amerika-birlesik-devletleri-nde-federal-yargilama-sistemi-ve-bu-sistem-icin-de-cezai-yarginin-yeri-ve-isleyisi.html>. **Erişim Tarihi:** 20 Ağustos 2023
- <https://docplayer.biz.tr/16921319-Danistay-ve-idari-yargi-gunu-141-yil.html>. **Erişim:** 19 Eylül 2023.
- <https://docplayer.biz.tr/38766068-Idari-yargi-sempozyumu.html> **Erişim Tarihi:** 09 Eylül 2023
- <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/47893/3520.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. **Erişim Tarihi:** 30 Ağustos 2023
- <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/10339/idare%20hukuku%20ders%20notlar%C4%B1.pdf?sequence=1&isAllowed=y> **Erişim Tarihi:** 27 Mayıs 2023.
- <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/10363/idari%20yarg%C4%B1da%20iptal%20kararlar%C4%B1n%C4%B1n%20sonu%C3%A7lar%C4%B1.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. **Erişim Tarihi:** 4 Eylül 2023.
- <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/88958>. **Erişim Tarihi:** 19 Eylül 2023
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A32007R0864> **Erişim Tarihi:** 09 Eylül 2023
- <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/mcgil19&div=15&id=&page=>. **Erişim Tarihi:** 19 Eylül 2023.
- <https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/docx/pdf?library=ECHR&id=001-119374&filename=CASE%20OF%20BURDOV%20v.%20RUSSIA%20>. **Erişim Tarihi:** 8 Eylül 2023.
- <https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=001-58020&filename=001-58020.pdf>. **Erişim Tarihi:** 01 Eylül 2023.

- <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22appno%22%3A%5B%2236813%2F97%22%5D%2C%22itemid%22%3A%5B%222001-72925%22%5D%7D>. **Erişim Tarihi:** 9 Eylül 2023.
- <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22appno%22%3A%5B%2241666%2F98%22%5D%2C%22itemid%22%3A%5B%222001-61099%22%5D%7D>. **Erişim Tarihi:** 9 Eylül 2023.
- https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2016/05/ahmet_yayla.pdf. **Erişim Tarihi:** 10 Eylül 2023.
- <https://hukukdergi.hacettepe.edu.tr/C4S2tammetin.pdf>.
- https://judicialacademy.nic.in/sites/default/files/1453025267_Rookes%20v%20Barnard%20%28No%201%29%201964.pdf. **Erişim Tarihi:** 1 Temmuz 2023.
- <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2012/1281>. **Erişim Tarihi:** 16 Şubat 2023.
- <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/94>. **Erişim Tarihi:** 14 Şubat 2023
- <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2016/69274>. **Erişim Tarihi:** 18 Kasım 2022.
- <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/9459>. **Erişim Tarihi:** 14 Eylül 2023.
- <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/9459>. **Erişim Tarihi:** 8 Eylül 2023.
- <https://legalbank.net/belge/d-10-d-e-2007-5446-k-2009-10321-t-11-12-2009-danistay-10-daire-karari/776637/> **Erişim Tarihi:** 29 Haziran 2023.
- <https://legalbank.net/belge/d-5-d-e-1990-2882-k-1991-2566-t-24-12-1991-danistay-5-daire-karari/517003/>. **Erişim Tarihi:** 10 Haziran 2023
- <https://legalbank.net/belge/y-3-hd-e-1997-6737-k-1997-10023-t-20-10-1997-mahkeme-kararinin-kasden-yerine-getirilmemesi-nedeniyle/390415/>. **Erişim Tarihi:** 18 Eylül 2023
- <https://legalbank.net/belge/y-4-hd-e-1978-6787-k-1979-3245-t-12-03-1979-idari-islemin-iptali/233038/>. **Erişim Tarihi:** 19 Eylül 2023; Çağlayan, s. 283, 284
- <https://legalbank.net/belge/y-4-hd-e-1998-1850-k-1998-4581-t-09-06-1998-manevi-tazminat/233419/>. **Erişim Tarihi:** 18 Eylül 2023.
- <https://legalbank.net/belge/y-4-hd-e-1999-3555-k-1999-5498-t-09-06-1999-yargi-kararinin-uygulanmamasini-nedeniyle-manevi-tazminat/233478/>. **Erişim Tarihi:** 18 Eylül 2023; Altay, s. 468.
- <https://legalbank.net/belge/y-4-hd-e-1999-6551-k-1999-8518-t-14-10-1999-yargi-kararlarinin-uygulanmamasini-nedeniyle-manevi-tazmin/233489/>. **Erişim Tarihi:** 22 Mayıs 2023.
- <https://legalbank.net/belge/y-hgk-e-2002-4-81-k-2002-149-t-06-03-2002-yargi-tay-hukuk-genel-kurulu-karari/548903/> **Erişim Tarihi:** 28 Mayıs 2023.

- <https://legalbank.net/belge/y-i-199-tihadi-birlestirme-b-220-y-220-k-genel-kurulu-e-1978-7-k-1979-2-t-22-10-1979-danistayca-y-22/187516/>. **Erişim Tarihi:** 1 Eylül 2023.
- <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/1986-15-nrm.pdf>. **Erişim Tarihi:** 5 Mart 2023.
- <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/1975/62>. **Erişim Tarihi:** 10 Temmuz 2023.
- <https://resmigazete.gov.tr/fihrist?tarikh=2008-11-05>. **Erişim Tarihi:** 30 Aralık 2022.
- <https://scholarship.law.marquette.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2514&context=mulr>. **Erişim Tarihi:** 27 Ağustos 2023.
- <https://sen.av.tr/tr/makale/%E2%80%9Chukuki-kesinlik/belirlilik%E2%80%9D-ilkesi-karsisinda-birbiri-ile-uyusmayan-yarg%C4%B1-kararlari> **Erişim Tarihi:** 12 Ocak 2023.
- <https://sen.av.tr/tr/makale/idari-yargi-kararlarinin-infaz%C4%B1n%C4%B1n-geciktirilmesi-veya-uygulanmaması>. **Erişim Tarihi:** 27 Haziran 2023.
- <https://sozluk.gov.tr>. **Erişim Tarihi:** 11 Temmuz 2023.
- <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/461/30/>. **Erişim Tarihi:** 27 Temmuz 2023.
- <https://teav.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/37357/218604.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. **Erişim Tarihi:** 11 Ağustos 2023.
- https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=AvlFb63iFw0NU_zaAgJNmQ&no=Reo045Zow3oBWwR20yCUNg. **Erişim Tarihi:** 11 Eylül 2023.
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=Jl84l3mIk40Sl19biHUVTQ&no=MJ-4v1pXSWURCDv2TeNd8g>. **Erişim Tarihi:** 11 Eylül 2023.
- https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=SaGKe1CY2i0THuU064y8vQ&no=ue9lbnH0UKczoCov1rpR_g **Erişim Tarihi:** 07 Temmuz 2023.
- https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=ZeTyprYuef2HkaF3xt4wYrSY6wQ7Fv6Wa6HqNZ9ph8d2sjxkLOR_6VbFCVB2Jpxl. **Erişim Tarihi:** 23 Ağustos 2023.
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>. **Erişim Tarihi:** 18 Eylül 2023.
- <https://translate.google.com/?hl=tr&sl=en&tl=tr&text=%20%20Recital%20No.%2032%3A%20%E2%80%9CConsiderations%20of%20public%20interest%20justify%20giving%20the%20courts%20of%20the%20Member%20States%20the%20possibility%20in%20exceptional%20circumstances%20of%20applying%20exceptions%20based%20on%20public%20policy%20and%20overriding%20mandatory%20provisions.%20In%20particular%20the%20application%20of%20a%20provision%20of%20the%20law%20designated%20by%20this%20Regulation%20which%20would%20have%20the%20effect%20of%20causing%20non-compe>

- nsatory%20exemplary%20or%20punitive%20damages%20of%20an%20excessive%20nature%20to%20be%20awarded%20may%20depend%20on%20the%20circumstances%20of%20the%20case%20and%20the%20legal%20order%20of%20the%20Member%20State%20of%20the%20court%20seised%20be%20regarded%20as%20being%20contrary%20to%20the%20public%20policy%20(ordre%20public)%20of%20the%20forum%20E2%80%9D&op=translate. **Erişim Tarihi:** 19 Eylül 2023.
- <https://translate.google.com/details?hl=tr&sl=en&tl=tr&text=Restatement%20&op=translate>. **Erişim Tarihi:** 09 Eylül 2023
- https://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/2_12.pdf **Erişim Tarihi:** 17 Temmuz 2023.
- https://www.aca-europe.eu//en/eurtour/i/countries/italy/italy_en.pdf. **Erişim Tarihi:** 30 Ağustos 2023
- https://www.academia.edu/12115879/_Prof_Dr_Metin_Ta%20C5%9Fa_Arma%20C4%9Fan_Engelliler_Taraf%20C4%B1ndan_AI%20C4%B1nan_Ara%20C3%A7larda_%20C3%96zel_T%20C3%BCketim_Vergisi_%20C4%B0stisnas%20C4%B1_Adnan_Ger%20C3%A7ek_Fatih_Sara%20C3%A7o%20C4%9Flu_Gazi_K%20C4%B0tabevi_ISBN_978_605_344_229_5_Ankara_T%20C3%BCrkiye_ss_299_316_2015_. **Erişim Tarihi:** 11 Eylül 2023.
- <https://www.adalet.gen.tr/danistay-12-daire-esas-no-2021-3465-karar-no-2021-4156.html> **Erişim Tarihi:** 14 Ağustos 2023.
- <https://www.anayasa.gen.tr/angs-secki.pdf>. **Erişim Tarihi:** 19 Eylül 2023.
- <https://www.anayasa.gov.tr/media/3600/aihmkararlarindanornekler.pdf>. **Erişim Tarihi:** 8 Eylül 2023.
- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/yayinlar/anayasa-yargisi-dergisi/?yil=1994&q=> **Erişim Tarihi:** 15 Ağustos 2023.
- <https://www.cambridge.org/core/journals/cambridge-law-journal/article/abs/judicial-review-legal-limits-of-official-power-by-c-t-emery-and-b-smythe-london-sweet-maxwell-1986-xxxi-318-and-index-12-pp-hardback-1995-paperback-1195-> **Erişim Tarihi:** 27 Temmuz 2023.net/0FEB42B547FA3B321B221DEF5F933E21. **Erişim Tarihi:** 1 Eylül 2023.
- <https://www.danistay.gov.tr/assets/pdf/guncelKararlar/2023-04-11-04-08-3402930.pdf>. **Erişim Tarihi:** 15 Ağustos 2023.
- <https://www.danistay.gov.tr/assets/pdf/yayinlar/dergi/2021-01-14-09-11-9136664.pdf>. **Erişim Tarihi:** 5 Eylül 2023.
- <https://www.danistay.gov.tr/assets/pdf/yayinlar/dergi/2021-02-24-11-40-5937408.pdf>. **Erişim Tarihi:** 18 Eylül 2023.
- <https://www.danistay.gov.tr/assets/pdf/yayinlar/dergi/2021-02-24-02-18-6932891.pdf>. **Erişim Tarihi:** 19 Kasım 2022.
- <https://www.danistay.gov.tr/danistay-dergiler> **Erişim Tarihi:** 19 Kasım 2022.
- <https://www.egitimis.org.tr/files/haber/603f93f52205b.pdf>. **Erişim Tarihi:** 3 Temmuz 2023.

- <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/yayinlar/kitaplar/doc/hfsa29.pdf>. **Erişim Tarihi:** 19 Eylül 2023.
- <https://www.izmirbarosu.org.tr/Upload/files/Sayfalar/komisyonlar/yargi-kararlari/7.pdf>. **Erişim Tarihi:** 13 Temmuz 2023.
- <https://www.jstor.org/stable/27878785>. **Erişim Tarihi:** 19 Eylül 2023.
- <https://www.kazanci.com.tr/gunluk/3hd-2020-729.htm>. **Erişim Tarihi:** 14 Eylül 2023.
- [https://www.law.cornell.edu/wex/restatement_of_the_law#:~:text=Restatements%20of%20the%20Law%2C%20aka,ALI\)%20to%20clarify%20the%20law](https://www.law.cornell.edu/wex/restatement_of_the_law#:~:text=Restatements%20of%20the%20Law%2C%20aka,ALI)%20to%20clarify%20the%20law.). **Erişim Tarihi:** 12 Temmuz 2023.
- <https://www.legifrance.gouv.fr/> **Erişim Tarihi:** 07 Temmuz 2023.
- <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/danistay/15-d-e-2014-6132-k-2018-2209-t-6-3-2018>. **Erişim Tarihi:** 27 Temmuz 2023.
- <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/danistay/7-daire-e-2007-695-k-2007-4612-t-8-11-2007>. **Erişim Tarihi:** 22 Temmuz 2023.
- <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/danistay/e-2005-2069-k-2007-9757-t-17-12-2007>. **Erişim Tarihi:** 30 Haziran 2023.
- <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/danistay/e-2007-1800-k-2011-267-t-21-04-2011>. **Erişim Tarihi:** 29 Mayıs 2023.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2577&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> **Erişim Tarihi:** 14 Eylül 2023.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5275&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> **Erişim Tarihi:** 01 Eylül 2023.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6098&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> **Erişim Tarihi:** 09 Eylül 2023.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=657&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.4.213.pdf> **Erişim Tarihi:** 01 Eylül 2023.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2247.pdf> **Erişim Tarihi:** 30 Ağustos 2023.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2576.pdf> **Erişim Tarihi:** 20 Ağustos 2023.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2709.pdf> **Erişim Tarihi:** 27 Ağustos 2023.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4054.pdf> **Erişim Tarihi:** 08 Eylül 2023.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5237.pdf> **Erişim Tarihi:** 19 Ağustos 2023.

- <https://www.perlego.com/book/811529/tort-law-pdf>. **Erişim Tarihi:** 20 Temmuz 2023.
- <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/15977.pdf>. **Erişim Tarihi:** 24 Ocak 2023.
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/05/20110514-6.htm>. **Erişim Tarihi:** 5 Mart 2023

SEMPOZYUMLAR

- Altay, E. (2000). "İdari Yargı Kararlarının Uygulanmaması Sorunu", **Ankara Barosu Hukuk Kurultayı**, C.1, Ankara.
- Atay, E. E. (2008). Normlar Hiyerarşisi, Erkler Hiyerarşisi İkilemi ve Düzenleyici Denetleyici Kurumlar. **Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu VI**, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi-Rekabet Kurumu.
- Candan, T. (2003). "İdari Yargı Kararlarının Uygulanmaması". **İdari Yargı Paneli**. Türkiye Barolar Birliği ve Mersin Barosu. Mersin.
- Erkut, C. (2009). "**İdari Yargı Kararlarının Uygulanmasını Güçlendirici Mekanizmalar**", **Danıştay ve İdari Yargı Günü 141. Yıl Sempozyumu**: 11 Mayıs 2009, Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları, No: 79, Ankara.
- Gülan, A. (11-12 Mayıs 2001) "Fransa'da İdari Yargının Etkinliğini Sağlama Ara-yışları", **İdari Yargının Yeniden Yapılandırılması ve Karşılaştırmalı İdari Yargılama Usulü, Danıştay ve İdari Yargı Günü 133. Yıl Sempozyumu**, Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları No: 63, Ankara.
- Odyakmaz, Z. (2013). "İdari Yargı ile İlgili Öneriler", **İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 30. Yılında İdari Yargı 9 Mart 2021 tarihli Sempozyumu**. Ankara Barosu Başkanlığı, ARCS OFSET Matbaacılık, Ankara.
- Örücü, E. (1993). "Büyük Britanya'da İdarenin Yargısal Denetimi", **II. Ulusal İdare Hukuku Kongresi**, İdari Yargının Dünyadaki Bugünkü Yeri.
- Özay, İ. H. "İtalya: "Nakıs" İdari Rejim mi "Ma'kus Talih" mi?", **İdari Yargının Yeniden Yapılandırılması ve Karşılaştırmalı İdari Yargılama Usulü, Danıştay ve İdari Yargı Günü 133. Yıl Sempozyumu**, Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları No: 63, 11-12 Mayıs 2001.
- Sancaktar, O. (2013). "**Türk İdari Yargı Sisteminde Yargılama Sürecinden Kaynaklanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri**", **İdari Yargılama Sürecinde Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Çalıştayı: 14 Ocak 2013**", Ankara
- Sezginer, M. (1998). "Usul Kanunlarında İdari İşlemin Dış Görünüşü", **İdari Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu**, Ankara.

Av. Ceyda Erbay, LL.M. (Humboldt)

Alman Hukukunda Dijital Ürünlere İlişkin Sözleşmeler:
TACİRİN GÜNCELLEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ
(§ 327f BGB)

1. Baskı

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Alman Hukukunda Dijital Ürünlere İlişkin Sözleşmeler:
Tacirin Güncelleme Yükümlülüğü (§ 327f BGB)
Verträge über Digitale Produkte im deutschen Recht:
Aktualisierungspflicht des Unternehmers (§ 327F BGB)**
Ceyda Erbay

Hukuk Yayınları Dizisi – 3815

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 846 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

BİBLİYOGRAFYA

- Bach, Ivo* Neue Richtlinien zum Verbrauchsgüterkauf und zu Verbraucherverträgen über digitale Inhalte, NJW 2019, 1705- 1711.
(Dipnot Şekli: Bach, s ...)
- Biermann, Anna* Das neue Kaufrecht: Die wichtigsten Änderungen, DAR 2022, 134-136.
(Dipnot Şekli: Biermann, s ...)
- Bittner, Lydia* Verträge über digitale Produkte-Beginn des digitalen Zeitalters im BGB, VuR 2022, 9-14.
(Dipnot Şekli: Bittner, s ...)
- Buchmann, Felix/
Panfilı, Chiara* Das neue Schuldrecht 2022 (Teil 2), K&R 3/2022, 159-168.
(Dipnot Şekli: Buchmann/Panfilı, s ...)
- Dubovitskaya, Elena* Kauf von Waren mit digitalen Elementen: Fortschritt und Rechtssicherheit im Verbrauchergüterkaufrecht, MMR 2022, 3-8.
(Dipnot Şekli: Dubovitskaya, s ...)
- Ebisch, Hellmuth /
Gottschalk, Joachim /
Hoffjan, Andreas/
Müller, Hans-Peter* Preise und Preisprüfungen bei öffentlichen Aufträgen, 9.Auflage, München 2020.
(Dipnot Şekli: Ebisch/Gottschalk/ Hoffjan/Müller,)
- Ehle, Kristina/
Kreß, Stephan* Neues IT-Vertragsrecht für digitale Inhalte und Dienste-gegenüber Verbrauchern: Subjektiv-Objektiver Mangelbegriff, Aktualisierungspflicht und Änderungsbefugnis, CR 2019, 723-731.
(Dipnot Şekli: Ehle/Kreß, s ...)
- Fellner, Christoph* Neue Regelungen für Verträge über digitale Inhalte und Dienstleistungen, MDR 2021, 976-982.
(Dipnot Şekli: Fellner, s...)

- Felsch, Johannes
Claudio/Kremer,
Julian/Wagener,
Jonas* Handhabung der neuen Aktualisierungspflicht bei Digitalen Produkten: Anwendungsbereich, Inhalt und Dauer anhand zweier konkreter Beispiele, MMR 2022, 18-23.
(Dipnot Şekli: Felsch/Kremer/Wagener, s, ...)
- Gelbricht, Katharina/
Timmermann, Daniel* Der Mangelbegriff im Kaufrecht nach Umsetzung der WKRL und DIRL, NJOZ 2021, 1249 -1257.
(Dipnot Şekli: Gelbricht/Timmerman, s, ...)
- Grüneberg, Christian
(Hrsg.)* Grüneberg BGB, Band 7, 82. Auflage, München 2023.
(Dipnot Şekli: Grüneberg, Grüneberg BGB, §... N....)
- Gsell, Beate/Krüger,
Wolfgang/Lorenz,
Stephan/Reymann,
Cristoph* Beck-online. Grosskommentar, Stand: 01.02.2023.
(Dipnot Şekli: Fries, BeckOGK, §... N....)
- Hau, Wolfgang/
Poseck, Roman* Beck'sche Online Kommentar BGB, 65. Auflage, 1.2.2023.
(Dipnot Şekli: Wendland, BeckOK, §... N.)
- Hessel, Stefan/
Potel, Karin* Update qua Gesetz- Aktualisierungspflicht nach §327f in der Praxis , RD i 2022, 25 – 31.
(Dipnot Şekli: Hessel/Potel, N....)
- Heydn, Truiken J.* Internet of Things: Probleme und Vertragsgestaltung Softwareverträge im Schubladen des BGB III, MMR 2020, 503- 508.
(Dipnot Şekli: Heydn, s...)
- Heydn, Truiken J.* Schuldrechtsreform 2.0: Das neue Gewährleistungsrecht für digitale Produkte in der Praxis, CR 2021, 709-716.
(Dipnot Şekli: Heydn, s...)
- Hoffmann, Jochen/
Löffler, Emma* Die Aktualisierungspflicht in der Lieferkette, ZfPW 2023, 1-24.
(Dipnot Şekli: Hoffmann/Löffler, s ...)
- Jacoby, Florian/
Von Hinden, Micheal
(Hrsg.)* Studienkommentar BGB, 18. Auflage, München 2022.
(Dipnot Şekli: Jacoby/von Hinden, §... N....)

- Kesisogluligil, Benjamin/
Lang, David* Ein Jahr „Schuldrechtsreform 2022“- ungeklärte Fragen zum neuen Recht, NJW 2023, 1009-1014.
(Dipnot Şekli: Kesisogluligil/Lang, s ...)
- Klett, Detlef/
Gehrmann, Mareike* Sicherheitsmängel in der Software, MMR 2022, 435-440.
(Dipnot Şekli: Klett/Gehrmann, s ...)
- Kramme, Malte* Vertragsrecht für digitale Produkte: Die Umsetzung der Digitale-Inhalte-Richtlinie im Schuldrecht AT, RD i 2021, 20-29.
(Dipnot Şekli: Kramme, s ...)
- Kumkar, Lea
Katharina* Herausforderungen eines Gewährleistungsrechts im digitalen Zeitalter, ZfPW 2020, 306-333.
(Dipnot Şekli: Kumkar, s...)
- Kühner, Jasmin/
Piltz, Carlo* Die Updatepflicht für Unternehmen in Umsetzung der Digitale Inhalte Richtlinie: Der Regelungsmechanismus im Referentenentwurf des BMJV v. 3.11.2020 zur Umsetzung der Richtlinie 2019/770/EU, CR 2021, 1-7.
(Dipnot Şekli: Kühner/Piltz, s ...)
- Lohsse, Sebastian/
Schulze, Reiner/
Staudenmayer, Dirk* Smart Products: Münster Colloquia on EU Law and Digital Economy VI, Baden-Baden 2022.
(Dipnot Şekli: *Yazar in Smart Products, Çalışma ismi, ...*)
- Lorenz, Stephan* Die Umsetzung der EU- Warenkaufrichtlinie in deutsches Recht, NJW 2021, 2065- 2073.
(Dipnot Şekli: Lorenz, NJW 2021, s....)
- Martens, Sebastian* Schuldrechtsdigitalisierung: Einführung in die Änderungen des Kauf-und Verbraucherrechts, insbesondere in die Regelungen der Verträge über digitale Produkte (§§327ff. BGB), München 2022.
(Dipnot Şekli: Martens, N....)
- Metzger, Axel* Verträge über digitale Inhalte und digitale Dienstleistungen: Neuer BGB-Vertragstypus oder punktuelle Reform?, JZ 2019, 577-586.
(Dipnot Şekli: Metzger, JZ 2019, s...)

- Möllnitz, Christina* Änderungsbefugnis des Unternehmers bei digitalen Produkten: Auslegung und Folgen des § 327r BGB- RefE, MMR 2021, 116- 121.
(Dipnot Şekli: Möllnitz, s ...)
- Pfeiffer, Thomas* Die Umsetzung der Warenkauf RL in Deutschland: Beobachtungen zu Sachmängeln und Aktualisierungspflicht, GPR 2021, 120-128.
(Dipnot Şekli: Pfeiffer, s ...)
- Raue, Benjamin* Haftung für unsichere Software, NJW 2017, 1841-1846.
(Dipnot Şekli: Raue, s ...)
- Rennert, Justin* Mehr Sicherheit für vernetzte Produkte: Der Vorschlag der EU-Kommission für einen „Cyber-Resilience Act“ : Eine Analyse vor dem Hintergrund jüngster Bedrohungen für die Cybersicherheit, ZfDR 2023, 206-217.
(Dipnot Şekli: Rennert, s...)
- Riehm, Thomas/
Abold, Metawi Adrian* Mängelgewährleistungspflichten des Anbieters digitaler Inhalte, ZUM 2018, 82-91.
(Dipnot Şekli: Riehm/Abold, Mängelgewährleistungspflichten, s)
- Riehm, Thomas/
Abold, Metawi Adrian* Rechtsbehelfe von Verbrauchern bei Verträgen über digitale Produkte: Einführung in das neue Gewährleistungsrecht für die Digitalisierung, CR 2021, 530-540.
(Dipnot Şekli: Riehm/ Abold, Rechtsbehelfe, s....)
- Rockstroh, Sebastian/
Peschel, Christopher* Sicherheitslücken als Mangel, NJW 2020, 3345-3350.
(Dipnot Şekli: Rockstroh/Peschel, s ...)
- Säcker, Franz Jürgen/
Rixecker, Roland/
Oetker, Hartmut/ Lim-
perg, Bettina (Hrsg.)* Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch Band 3, 9. Auflage 2022.
(Dipnot Şekli: Yazar, MüKoBGB, §., N....)
- Schippel, Robert* Die Pflicht zur Bereitstellung von Aktualisierungen für digitale Produkte, K&R 2021, 151-153.
(Dipnot Şekli: Schippel, s...)

- Schöttle, Hendrik* Software als digitales Produkt: Was bringen die gesetzlichen Neuregelungen?, MMR 2021, 683-690.
(Dipnot Şekli: Schöttle, s ...)
- Schulze, Reiner (Hrsg.)* Bürgerliches Gesetzbuch- Handkommentar, 11. Auflage 2022.
(Dipnot Şekli: *Yazar*, HK-BGB, §... N....)
- Schulze, Reiner/
Zoll, Fryderyk* European Contract Law, 3. Auflage, 2021.
(Dipnot Şekli: Schulze/Zoll, EU Contract Law, Ch. ..., N....)
- Schulze, Reiner/
Staudenmayer, Dirk* EU Digital Law – Article-by-Article Commentary, 2020.
(Dipnot Şekli: Schulze/Staudenmayer, EU Digital Law, Art. ... N.)
- Schreiber, Kristina* Ein neues Vertragsrecht für digitale Produkte, MMR 2021, 601-602.
(Dipnot Şekli: Schreiber, s ...)
- Schreiber, Kristina
(Hrsg.)* Digitale Angebote: Neuer Rechtsrahmen für ihre Entwicklung von der Idee bis zum Vertrieb, Köln 2022.
(Dipnot Şekli: Schreiber/*Yazar*, N....)
- Schreiber, Kristina/
Esser, Julia* Einheitliche Update-Zyklen im Spannungsfeld der §§ 327f, 327r BGB: Aktualisierung und Funktionsänderung, RD 2022, 317-323.
(Dipnot Şekli: Schreiber/Esser, Einheitliche Update-Zyklen, s...)
- Specht-
Riemenschneider,
Louisa/
Mehnert, Victor* Updates und das „Recht auf Reparatur“, ZfDR 2022, 313-338.
(Dipnot Şekli: Specht-Riemenschneider/
Mehnert, s ...)
- Spindler, Gerald/
Sein, Karin* Die Richtlinie über Verträge über digitale Produkte: Gewährleistung, Haftung und Änderungen, MMR 2019, 488-493.
(Dipnot Şekli: Spindler/Sein, s ...)
- Spindler, Gerald* Umsetzung der Richtlinie über digitale Inhalte in das BGB: Schwerpunkt 1: Anwendungsbereich und Mangelbegriff, MMR 2021, 451-457.
(Dipnot Şekli: Spindler, s ...)

- Spindler, Gerald* Ausgewählte Rechtsfragen der Umsetzung der digitalen Inhalte-Richtlinie in das BGB: Schwerpunkt 2: Rechtsbehelfe, Beweislastregelungen und Regress zwischen Unternehmern, MMR 2021, 528-533.
(Dipnot Şekli: Spindler, Ausgewählte Rechtsfragen, s ...)
- Stabentheiner, Johannes/
Wendehorst, Christiane/
Zöchling-Jüd, Brigitta* Das neue europäische Gewährleistungsrecht: Zu den Richtlinien (EU) 2019/771 über den Warenkauf sowie (EU) 2019/770 über digitale Inhalte und digitale Dienstleistungen, Wien 2019.
(Dipnot Şekli: *Yazar* in Stabentheiner/Wendehorst/Zöchling-Jüd, *Çalışma ismil*, ...)
- Staudenmayer, Dirk* Die Richtlinien zu den digitalen Verträgen ZEuP 2019, 663-694.
(Dipnot Şekli: Staudenmayer, s ...)
- Staundiger, Ansgar/
Artz, Markus* Neues Kaufrecht und Verträge über digitale Inhalte: Einführung in das neue Recht, Bielefeld 2022.
(Dipnot Şekli: Staundiger/Artz,N...)
- Stürner, Micheal* Verträge über digitale Produkte: Die neuen §§327-327u BGB: Teil 1: Grundlagen und vertragliche Pflichten", JURA 2022, 32-41.
(Dipnot Şekli: Stürner, s...)
- Tonner, Klaus* Die EU-Warenkauf-Richtlinie: auf dem Wege zur Regelung langlebiger Waren mit digitalen Elementen, VuR 2019, 363-371.
(Dipnot Şekli: Tonner, s ...)
- Tölle, Antje G.I./
Jörg, Benedict/
Koch, Harald/
Klawitter, Stephan/
Paulus Christoph G./
Preetz, Friedrich* Selbstbestimmung: Freiheit und Grenzen: Festschrift für Reinhard Singer zum 70. Geburtstag, Berlin 2021.
(Dipnot Şekli: *Metzger* in Tölle, *Çalışma İsmi*, s...)
- Wilke, Felix M.* Das neue Kaufrecht nach Umsetzung der Warenkauf RL, VuR 2021, 283-293.
(Dipnot Şekli: Wilke, s ...)

İNTERNET KAYNAKLARI

1. **Makale: Schippel, Robert, Die Pflicht zur Bereitstellung von Aktualisierungen für digitale Produkte, K&R 2021, 151-153** (Erişim tarihi: 06.04.2023):
<https://online.ruw.de/suche/kur/Die-Pfli-zur-Bereitstell-von-Aktualisierun-fue-dig- c373c3126e989c93b81b31530c0ed90f?crefresh=1>
2. **„Sonicwall Cyber Threat Report“ başlıklı Araştırma** (Erişim tarihi: 19.05.2023):
<https://www.sonicwall.com/medialibrary/en/white-paper/2023-cyber-threat.report.pdf>
3. **Alman Ekonomi Bakanlığı'nın 26.02.2021 tarihli Bildirisi: Bilgisayar Donanım ve Yazılımlarının Veri Girmek ve İşlemek Üzere Kullanım Süreleri** (Erişim tarihi: 26.03.2023):
https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/DE/Downloads/BMF_Schreiben/Steuerarten/Einkommensteuer/2022-02-22-nutzungsdauer-von-computerhardware-und-software-zur-dateneingabe-und-verarbeitung.pdf?blob=publicationFile&v=3
4. **Federal Tüketici Merkezleri Tarafından Yapılan Çalışma: Dayanıklı Ürünler Tüketicilere Fayda Sağlar ve İklimi Korur, 20.11.2020 tarihli Haber** (Erişim tarihi: 26.03.2023):
<https://www.vzbv.de/pressemitteilungen/studie-zu-langlebigkeit-von-produkten-qualitaet-zahlt-sich-aus>
5. **Kullanıcı Yorumları İçin „ING Banking App Artık Çalışmıyor“** (Erişim tarihi: 08.05.2023):
<https://communities.apple.com/de/thread/254083758>
6. **Cyber Resilience Act Önerisi** (Erişim tarihi: 23.3.2023)
<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/cyber-resilience-act>

Av. İbrahim Can NARİN LL.M.

MİLLETLERARASI ÖZEL HUKUKTA
GİZLİLİK SÖZLEŞMELERİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Milletlerarası Özel Hukukta Gizlilik Sözleşmeleri

İbrahim Can Narin

Hukuk Yayınları Dizisi – 3814

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 847 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

REFERANSLAR

- ADRIENN, L. (2016).** What is Privacy? The History and Definition of Privacy, University of Szeged Faculty of Law and Political Sciences.
- AKINCI, Z. (1992).** *“Tarafların Yetkili Hukuku Belirlemeleri Durumunda Sözleşmeye Uygulanacak Hukuk”* Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, Ankara.
- AKINCI, Z. (1994).** *“Milletlerarası Ticari Hakem Kararları ve Tenfizi (Tenfiz)”* Dokuz Eylül Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, Ankara.
- AKINCI, Z. (2020).** *Milletlerarası Özel Hukuk “Ders Kitabı”*, 1. Bası, İstanbul.
- ALBAYRAK CEYLAN, N. (2014).** *“Uluslararası Tahkimde Doğrudan Uygulanan Kuralların Etkisi”* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- ALTUĞ Y.(1972).** *“Amme İntizamı ve Tesirleri (Bir Özet)”*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi, C.17, Ankara.
- APLIN, T., BENTLY, L., JOHNSON, P., MALYNICZ, S., (2012),** Gury on Breach of Confidence: The Protection of Confidential Information, Oxford, Oxford University Press.
- ARIKAN, M.(2009)** Culpa In Contrahendo Sorumluluğu, Dergi Park, Cilt: 17 Sayı: 1.
- ARKAN, S. (2004)** Haksız Rekabet - Gelişmeler - Sorunlar, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 4.
- ARKUN, B. S. (2010),** İş Hukukunda İşçinin Sır Saklama Yükümlülüğü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ARTUÇ, M. (2015).** Mahremiyet Açısından Birey ve Devlet İlişkisi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- AVŞAR, M., (2021).** Milletlerarası Usul Hukukunda Mahkemelerin Yetkisinin Belirlenmesinde Taraf İradesi, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul.
- AYBAY, R., DARDAĞAN, E. (2008).** *“Uluslararası Düzeyde Yasaların Çatışması (Kanunlar İhtilafı)”* İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2.Baskı, İstanbul.

- AYDIN, U. (2003)** İş Hukuku Açısından İşçinin Bilgi Uçurması (Whistleblowing). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt.02 Sayı.2.
- BAŞALP, N. (2013)** *"Bilgi Teknolojileri Dış Kaynak Alımında (Outsourcing) Kişisel Verilerin Korunması ve Gizlilik Sözleşmeleri"*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- BERGER** Bernhard, **KELLERHALS** Franz, International and Domestic Arbitration in Switzerland, 3. Bs., Zürih 2015.
- BERKİ, F., O., (1971)**, *"Türk Hukukunda Kanun İhtilafları"*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2.Bası, Ankara.
- BİLGE, M. E. (2005)**. Ticari Sırların Korunması, 2. Baskı, Asil Yayın Dağıtım Ltd.Şti., Ankara.
- BLACKSHAW, I. S. (2011)**. Confidentiality and NonDisclosure Agreements." Sports Marketing Agreements: Legal, Fiscal and Practical Aspects.
- BLESSING, M. (1999)** *"Impact of the Extraterritorial Application of Mandatory Rules of Law on International Contracts"*, Swiss Commercial Law Series, Vol. 9, Helbing & Linchtenhahn.
- BLOUSTEIN, Edward J. (1964)** "Privacy as an Aspect of Human Dignity: An Answer to Dean Prosser", New York University Law Review.
- BOUCHOUX, D.E. (2013)** Intellectual Property: The Law of Trademarks, Copyrights, Patents and Trade Secrets, New York.
- BOZKURT YÜKSEL A. E. (2018)**. Ticari Sırların Dijital Ortamda Korunması. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, (33).
- BRANT, J., LOHSE, S. (2014)**, "Trade Secrets: Tools for Innovation and Collaboration", Innovation and Intellectual Property Series", International Chamber Of Commerce.
- BRIGGS, A. (2013)**, *"The conflict of laws. 3rd edition, United Kingdom"*, Oxford University Press.
- BULUR, A. (2007)**. *"Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Arabuluculuk Yöntemi"*, Ankara Barosu Dergisi, Sayı: 4, Ankara.
- BULUT, A., (2014)** Anonim Şirket Elektronik Genel Kurul Uygulamasında Pay Sahiplerinin Bilgi Alma Hakkı, Ankara.
- BUNDY, K. L., KAHNKE, R. E., KRUPKA, R. G. (2021)** Introduction to Intellectual Property, OpenStax <https://openstax.org/books/introduction-intellectual-property/pages/5-6-remedies-available-for-the-misappropriation-of-trade-secrets>.
- CAMCI, Ö. (2002)**, Haksız Rekabet Davaları 2, Ufuk Reklamcılık ve Matbaacılık, İstanbul 2002.

- CONTRIBUTORS TO WIKIMEDIA PROJECTS. (2003).** Right to privacy - Wikipedia. Wikipedia, the free encyclopedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Right_to_privacy.
- COOTER, S. R., EISENBERG, M.A. (1980),** “*Damages for Breach of Contract*”, The Bell Journal of Economics, Vol. 11, No. 2.
- COX, R. (2022),** Confidential Information and Trade Secrets – What are they and how can they be protected? : Clyde & Co. (n.d.). Wwww.clydeco.com. <https://www.clydeco.com/en/insights/2022/03/confidential-information-and-trade-secrets-what-ar> (Erişim tarihi: 10.12.2022).
- CRIME AND CORRUPTION COMISSION (CCC) QUEENSLAND. (2022).** Misuse of Confidential Information. Corruption Prevention Advisory, s. 1. <https://www.ccc.qld.gov.au/publications/corruption-prevention-advisories> (Erişim tarihi: 05.10.2022).
- ÇELİKEL, A., ERDEM, B(2021),.** “*Milletlerarası Özel Hukuk*” 17. Bası, Beta Yayım, İstanbul.
- ÇIRAK, E. (2022).** Ticari Sırrın İfşasından Doğan Ceza Sorumluluğuna İlişkin Türk Ve Alman Hukuk Sistemlerindeki Güncel Durumun Değerlendirilmesi. Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 8 (1), 179-206. DOI: 10.55027/tfm.1053471.
- ÇİFTÇİOĞLU, T. C. (2017),** Ticari Sır, Bankacılık Sırrı Veya Müşteri Sırrının Açıklanması Suçu. İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı. Doktora Tezi.
- ARSARİ D. (2014),** Ortak Girişim Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- DAVIS, J., (2003),** Intellectual Property Law, London, LexisNexis, UK.
- DEAN, M. (2018).** Contracts Of Silence. Columbia Journalism Review. https://www.cjr.org/special_report/nda-agreement.php.
- DEMİRBAŞ, H. (2021)** Savunma Sanayii Sözleşmeleri, 1. Baskı, On İki Levha Yay. İstanbul.
- DEMİRKOL, B.,(2014)** Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'un 24. Maddesi Çerçevesinde Sözleşmeye Uygulanacak Hukuk, Legal Kitabevi, İstanbul.
- DOĞA, E. (2012),** “*Milletlerarası Unsurlu Bireysel ve Toplu İş Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk*”, Adalet Yayınevi, Ankara.
- DOĞAN, V. (2022).** “*Milletlerarası Özel Hukuk*” Savaş Yayınevi, 8. Baskı, Ankara.

- DÜLGER, M. V. (2017).** Karşılaştırmalı Hukuk Bağlamında Birleşik Krallık İngiltere Hukukunda Bilişim Suçları Mevzuatı ve Uygulaması. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, (31).
- EKŞİ, N. (1992).** "Yabancılık Unsuru Taşıyan Akitler ve Bu Akitlerin AT Roma Konvansiyonuna Göre Anlamı", C.12, (S.1-2).
- EKŞİ, N., (2004),** " Sözleşmeden Doğan Borçlara Uygulanacak Hukuk Hakkında Roma Konvansiyonu, Beta Yayınları, İstanbul.
- EKŞİ, N., (2022),** Mahkeme Kararlarıyla Milletlerarası Özel Hukuk, Beta Basım Yayım, Birinci Baskı, İstanbul.
- ELLIS, L. (2021)** Confidential Information & Breach of Confidentiality Law: London Lawyers. <https://hallellis.co.uk/confidential-information-breach/> (Erişim tarihi: 05.11.2022).
- ERAY, A. D. (2017):** Gizlilik Sözleşmelerine Saklanan Tehlikeler. Startup Hukuku. (<https://startup hukuku.com/gizlilik-sozlesmelerine-saklanan-tehlikeler/> (Erişim tarihi 12.04.2022).
- ERCOŞKUN ŞENOL, H.K. (2016).** "Sözleşmenin İçeriğini Belirleme Özgürlüğü Ve Bunun Genel Sınırı: TBK M. 27"., İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 74(2).
- ERDEM, D. Ö. (2019)** Ticari Sır, Bankacılık Sırrı veya Müşteri Sırrı Niteliğindeki Bilgi veya Belgelerin Açıklanması Suçu, 1. Baskı, Lykeion Yay., Ankara.
- ERDENER, N.** "Türk Devletler Hususi Hukuku Sisteminde Locus Regit Actum Kaidesinin Taybiki", 1958, İstanbul, Yenilik Basımevi.
- ERDOĞAN, M.S. (2021)** "Gizlilik Sözleşmesi", Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- ERKAN, M. (2011).** "MÖHUK Madde 31 Bağlamında Türk Hukukunda Doğrudan Uygulanan Kurallara Bakış", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XV.
- ESENER, T. (1954),** "Devletler Hususî Hukukunda İradenin Muhtariyeti Prensi-bi", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. (1-2).
- EVERYND A. (2017)** 10 Key Clauses to Have in Non-Disclosure Agreements. <https://www.everynda.com/blog/10-clauses-have-non-disclosure/> (Erişim Tarihi: 17.03.2023).
- FLORIAN, M., (2006).** Rittwirkung von Schieds-und Gerichtsstandsvereinbarungen, Sellier European Law Publishers, München.
- FRANKENFIELD, J. (2011).** Trade Secret: Definition, Examples, Laws, Vs. Patent. Investopedia. <https://www.investopedia.com/terms/t/trade-secret.asp>. (Erişim Tarihi 10.10.2022)

- FÜGEN, S. (2002)**, “Milletlerarası Unsurlu Patent ve Ticarî Marka Lisansı Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk”, Turhan Kitabevi, Ankara.
- GELGEL, Ö. (2000)**. “Türk Devletler Özel Hukukunda Tüketici Akitlerine İlişkin Sorunlar” Filiz Kitabevi, İstanbul.
- GLANCY, D. J. (1979)** The Intention of Right To Privacy Vol.21, N.1.
- GÖLCÜKLÜ, İ.,(2020)** Montreal Sözleşmesi Kapsamında Beşinci Yetki Kuralı ve Uygulaması, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi • Cilt 26, Sayı 1, Haziran, İstanbul ISSN: 2146-0590.
- GÖKYAYLA, D., (2013)**, “Milletlerarası Özel Hukukta Tek Satıcılık Sözleşmeleri”, 2.Baskı, İstanbul.
- GUTWIRTH, S., POULLET, Y., HERT, P., TERWANGNE, C., NOUWT, S., (2020)** “Reinventing Data Protection?”, Springer, USA.
- GÜNEŞ, İ., (2016)**, “Ticari Sırların Haksız Rekabete Karşı Korunmasında Son Gelişmeler”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 11.
- GÜNGÖR, G.(2022)**. Türk Milletlerarası Özel Hukuku, Yetkin Yayınları Güncelleştirilmiş 3. Baskı, Ankara.
- GÜRBÜZ USLUEL, A. E., (2009)** Türk Özel Hukukunda Özellikle Anonim Şirketlerde Ticarî Sırrın Korunması, Vedat Kitapçılık, İstanbul.
- HALL, Z. (1979)**. The Use and Misuse of Confidential Information. Bulletin of the Royal College of Psychiatrists, 3(3).
- HAMAMCIOĞLU, E., KARAMANLIOĞLU, A., (2016)**“Adi Ortaklık Sözleşmesinde Şekil”“, Dergi Park, 22. Sayı, İstanbul.
- HAYES, A. (2015)**. How NDAs Work and Why They're Important. Investopedia. <https://www.investopedia.com/articles/investing/041315/how-ndas-work-and-why-theyre-important.asp#:~:text=Nondisclosure%20agreements%20are%20an,people%20they%20are%20negotiating%20with>.
- HIRSHLEIFER, J. (1980)**. Privacy: Its Origin, Function, and Future. The Journal of Legal Studies, 9(4), s.649–664. <http://www.jstor.org/stable/724176>.
- HOFFMAN, I., (1997)** Inevitable Disclosure of Trade Secrets, Virginia.
- HUYSAL, B. (2010)** : Milletlerarası Ticari Tahkimde Tahkime Elverişlilik,1.B., Vedat Kitapçılık, İstanbul.
- KARAAHMETOĞLU, A., (2022)**, “İş Sırrı ve Ticari Sır Bağlamında Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Rekabet Yasağına Aykırılıktan Doğan Sorumluluğu”, Dergi Park, 2. Sayı, İstanbul.
- KARAHİSAR, T. (2011)**. “Özel Hayatın Gizliliği ve İnternette İşlenen Suçlar”, II. Medya ve Etik Sempozyumu, Medya Kültür İlişkisinde Etik, s. 599-606, Elazığ.

- KAUR, H. (2022).** How Do I Write a Confidentiality Agreement? *LegalVision*. <https://legalvision.com.au/confidentiality-agreement-information> (Erişim Tarihi: 23.10.2022).
- KAYIRGAN, H., (2014)** “İş Hukukunda Sadakat Borcunun Genel Bir Değerlendirilmesi (General Evaluation Of The Loyalty Obligation In The Employment Law)”, *Cilt 20, Sayı 1*.
- KENTON, W. (2007).** Confidentiality Agreement: Definition, Purpose, and Elements. Investopedia. https://www.investopedia.com/terms/c/confidentiality_agreement.asp. (Erişim Tarihi: 14.04.2023).
- KİNG, B. VE SCHLUEP, A. (2008).** “Application of Article V of the New York Convention in the Netherlands”, *Journal of International Arbitration*, Volume 25, Issue 6.
- KORKMAZ, A. (2014)** İnsan Hakları Bağlamında Özel Hayatın Gizliliği Ve Korunması. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 16 (Özel Sayı I).
- KOWALSKI, S.P., (2016)** “Confidentiality Agreements: A Basis for Partnerships”, *Handbook Of Best Practices*, Franklin Pierce Law Center, U.S.A.
- KÖSOĞLU, M. (2008).** “ Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanununun 31.Maddesi: Sözleşme ile Sıkı İlişkili Üçüncü Bir Devletin Doğrudan Uygulanan Kurallarına Etki Tanınması”, *MHB*, Yıl: 28, S.1-2.
- LİPSTEİN, K. (1981).** “Characteristic Performance – A New Concept in the Conflict of Laws in Matters of Contract fort he EEC” *Northwestern Journal of International Law & Business*, 3(2).
- MAIRE, S., (2011),** Die Quelle der Parteiautonomie und das Statut der Rechtswahlvereinbarung im internationalen Vertragsrecht, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel.
- MAZLUM, N.(2021),** Medeni Usul Hukukunda Teksif İlkesi, *Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi*, 70(1).
- MİROĞLU, H. (2007).** Sermaye Piyasası Hukuku Açısından Ticari Sırlar, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MUHAMMED, S., (2020)** “Ticari Sırların Korunması”, 3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- NOMER, E. (2021).** “Devletler Hususi Hukuku Kuralları” Beta Yayınevi, 23.Baskı, İstanbul.
- NOMER, E., EKŞİ, N., GELGEL (2016), G. Ö.:** Milletlerarası Tahkim Hukuku, 5. Bası, Beta.
- NOMER, E., ŞANLI,C., (2009).** “Devletler Hususi Hukuku” Beta Yayınları, 17. Baskı, İstanbul.

- ÖĞUZMAN, M. K., ÖZ, M. T. (2019)**, “*Borçlar Hukuku Genel Hükümler*” Vedat Yayıncılık. 17.Baskı, C. 1, İstanbul.
- ÖKÇÜN, G. (1967)**, “*Devletler Hususi Hukukunun Kaynakları ve Kamu Düzeni*”, Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları, Ankara.
- ÖZDEMİR KOCASAKAL, H. (2001)** “*Doğrudan Uygulanan Kurallar ve Sözleşmeler Üzerindeki Etkileri*” Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- ÖZDEMİR KOCASAKAL, H. (2010)** “Sözleşmelere Uygulanacak Hukukun Möhük M. 24 Çerçevesinde Tespiti Ve Üçüncü Devletin Doğrudan Uygulanan Kuralları.” C.30.
- ÖZEL, S. (2022)**, Milletlerarası Özel Hukukta Uygulanacak Hukukun *Lex fori* Esasına Göre Belirlenmesi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 28, Sayı 2, Aralık, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin Kuruluşunun 40. Yılı Özel Sayısı MÜHF-HAD ISSN: 2529-0142.
- ÖZEL, S./ERKAN, M./PÜRSELİM, H.S./KARACA, H.A. (2022)**, Milletlerarası Özel Hukuk, 1. Baskı, İstanbul.
- ÖZEL, S. (2002)**, “*Sözleşmesel İlişkide MÖHUK m. 24/II'de Öngörülen Objektif Bağlama Kuralının Mukayeseli Hukuk Açısından Değerlendirilmesi*” Prof. Dr. Ergin Nomer'e Armağan, MHB, C. 22.
- ÖZGENÇ, N. (2014)**, Milletlerarası Özel Hukukta Navlun Sözleşmesi Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı.
- PAKSOY, S./SARIALIOĞLU (2018)**, S.: The Guide To Construction Arbitration, Turkey, 2.B., London.
- POOLEY, J./LEMLEY, M. A./TOREN, P. J., (2013)**, “Understanding the Economic Espionage Act of 1996”, Tex. Intell. Prop. L. J., V. 5.
- RUHL, C. A. (1999)**, Corporate and Economic Espionage: A Model Penal Approach for Legal Deterrence to Theft of Corporate Trade Secrets and Proprietary Business Information, Val. U. L. Rev., V. 33.
- SAATCIOĞLU O. C. (2020)**. Kanunlar İhtilafı Hukukunda Ticari Sırların İhlali. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk (Uluslararası Özel Hukuk) Ana Bilim Dalı.
- SARGIN, F. (2001)**. “*Karakteristik Edim Teorisine Eleştirel Bir Yaklaşım*” Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 50, S. (2).
- SARGIN F.(2002)**; Milletlerarası Unsurlu Patent ve Ticarî Marka Lisansı Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk, Ankara: Turhan Kitabevi.
- SIAS, S. L., (2005)**, Confidentiality and Nondisclosure Agreements, Illinois Institute for Continuing Legal Education in Business Law Series, Vol. IV: Mergers and Acquisitions.

- SİRMEN, S. (2010)**, “*Türk Kanunlar İhtilafı Hukukunda Zarar Sigortaları Kapsamına Giren Milletlerarası Unsurlu Sigorta Akitlerine Uygulanacak Hukuk*”, BATİDER, C. XXVI, S. 3.
- SLOOT, B. (2021)** The right to be let alone by oneself: narrative and identity in a data-driven environment, *Law, Innovation and Technology*, 13:1.
- SULU, M. (2020)**, *Ticari Sırların Korunması*, On İki Levha Yayıncılık, Genişletilmiş 3. Bası, İstanbul.
- SUHEYL, D. (1978)** *Meslek Sırrının Açıklanması Suçu*, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul.
- SÜZEN, B.** “*Milletlerarası Özel Hukukta Hukuki İşlemlerin Şekline Uygulanacak Hukuk*”, 2020, İstanbul, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık.
- ŞAİBE, O.(1996)** *İsimsiz Sözleşmelerin Geçerliliği, Yorumu Ve Boşluklarının Tamamlanması*, Yıl 1996, Cilt: 55 Sayı: 1-2.
- ŞANLI, C. (2019)**, “*Uluslararası Ticarî Akitlerin Hazırlanması ve Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları*”,7. Baskı, İstanbul.
- ŞANLI, C., ESEN, E. ve ATAMAN-FİĞANMEŞE, İ. (2023)**. “*Milletlerarası Özel Hukuk*” Beta Yayınevi, 10.Bası, İstanbul.
- ŞEHİRALİ, F. H. (2004)**, *Schutz des Know-How Nach Türkischem, Deutschem und Europaischem Recht*, Berlin.
- ŞENBAŞ, P. (2013)**, *Bilgi Teknolojileri Dış Kaynak Alımında (Outsourcing) Kişisel Verilerin Korunması ve Gizlilik Sözleşmeleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TAKAVUT, D. İ., (2017)**, *Milletlerarası Ticari Tahkimde Doğrudan Uygulanan Kurallar*, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- TARMAN, Z. D. (2010)**, “*5718 Sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun (MÖHUK) Uyarınca Yabancılık Unsuru Taşıyan Akdi Borç İlişkilerinde Hukuk Seçimi*”, BATİDER, C. 26, S. 1.
- TARMAN, Z.D. (2010)**. “*Yabancılık Unsuru Taşıyan İş Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk*” Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 59 (3).
- TDK (2015)**. Genel Açıklamalı Sözlük. Ankara:TDK Yayınları.
- TEKİNALP, G. (1986)**, “*Akdi İlişkide Objektif Genel Kural ve ‘En Yakın İrtibatlı Hukuk’ Uygulaması*” Ernst Hirsch Hatırasına Armağan, Ankara.
- TEKİNALP, G. (2020)** “*Milletlerarası Özel Hukuk Bağlama ve Usul Hukuku Kuralları*” Vedat Kitapçılık, 13.Baskı, İstanbul.
- THE ENGLISH COURT OF APPEAL (16.05.2012)**, T. Case No:A3/2012/0249)

- THOMSON REUTERS.** *4 things you should know about non-disclosure agreements.* <https://legal.thomsonreuters.com/en/insights/articles/4-things-to-know-about-non-disclosure-agreements> (Erişim Tarihi:11.05.2022).
- THOMSON REUTERS.** *NDA's and Confidentiality Agreements: What You Need to Know.* (n.d.). <https://legal.thomsonreuters.com/en/insights/articles/confidentiality-agreements> (Erişim Tarihi: 27.12.2022).
- TİRYAKİOĞLU, B. (1996),** “*Taşınır Mallara İlişkin Milletlerarası Unsurlu Satım Akitlerine Uygulanacak Hukuk*”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No : 503, Ankara.
- TÜYSÜZ, C. (2017)** “Milletlerarası Ticari Tahkimde Gizlilik Yükümlülüğü” Public and Private International Law Bulletin, Volume: 37, Issue: 2.
- TWIN, A., (2023),** Non-Disclosure Agreement (NDA) Explained, With Pros and Cons. *Investopedia.* <https://www.investopedia.com/terms/n/nda.aspT> (Erişim tarihi 12.04.2022).
- UĞUR, A. (2022).** “*Milletlerarası Özel Hukukta Uygulanacak Hukuka Kamu Düzeneği Müdahalesi*” Journal of Social and Humanities Sciences Research, Cilt 9., Sayı 82.
- WARREN, S. D. & BRANDEİS, L. D. (1890).** The Right to Privacy. Harvard Law Review, C.4.
- WASHBROOK, M. (2020).** Confidential Information. (https://www.taylorwesing.com/synapse/protection_confidential_info.html). (Erişim Tarihi: 12.05.2023.).
- YAĞCI, S.S (2017)** Milletlerarası Özel Hukukta Vasıflandırma, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.
- YARAR, G. (2019).** “*Milletlerarası Özel Hukukta Arabuluculuk*”, (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, 2019.
- YASAN, C. (2015).** “*İmalatçının Sorumluluğuna Uygulanacak Hukuk*” (Yayımlanmamış doktora tezi). Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul.
- YELMEN, A., (2020),** “*Bilgisayar Programlarına İlişkin Lisans Sözleşmelerindeki Gizlilik Hükümleri Hakkında Değerlendirmeler*”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 22.
- YEŞİLTEPE, S. Ö. (2006),** Ticari Sır-İş Sırrı, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Armağan Özel Sayısı, C. 12, Sayı 1-3.
- YILDIRIM M. K.(1990),** Medeni Usul Hukukunda Delillerin Değerlendirilmesi, İstanbul.

- YILDIRIM, M. K., AŞİT R.(2022)**, Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta Kanun Yolunun Amacı, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 28, Sayı 2, Aralık 2022, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin Kuruluşunun 40. Yılı Özel Sayısı MÜHF-HAD ISSN: 2529-0142.
- YILDIRIM, N. D. (2002)**, Haksız Rekabet Hukuku ile Fikrî ve Sinaî Mülkiyet Hukuku'nda İhtiyati Tedbirler, Alkım Yayınevi, İstanbul.
- YILMAZ, Ç. (1995)** Ticaret Hukukunda Ticari Sır ve Korunması, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- YILMAZ, S. S., (2021)** Mahremiyet Arttırıcı Teknolojiler ve Veri Güvenliğine Hukuksal Yaklaşım, Terazi Hukuk Dergisi, 16(176).
- YÜKSEL, M. (2003)**. Mahremiyet Hakkı ve Sosyo - Tarihsel Gelişimi. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 58 (01).
- YÜKSEL, M. (2003)**. Modernleşme ve Mahremiyet. Kültür ve İletişim, 6 (1) (11).
- YÜKSEL, S. (2012)** Özel Yaşamın Bir Parçası Olarak Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Gizliliğine Önleyici Denetimle Müdahale. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı. On İki Levha Yayıncılık.

Dr. Ahmet Taha GEDİKLİ
Hâkim

KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA
YALAN HABERLERİN ÖNLENMESİ
VE
UYGULANABİLECEK YAPTIRIMLAR

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Karşılaştırmalı Hukukta Yalan Haberlerin Önlenmesi ve Uygulanabilecek Yaptırımlar
Ahmet Taha Gedikli

Hukuk Yayınları Dizisi – 3807

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 848 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

1- KİTAPLAR VE MAKALELER

- Akdeniz, Yaman - Altıparmak, Kerem. *İnternet: Girilmesi Tehlikeli ve Yasaktır-Türkiye'de İnternet İçerik Düzenlemesi ve Sansüre İlişkin Eleştirel Bir Değerlendirme*. Ankara: İmaj Yayınevi, 2008.
- Akyılmaz, Bahtiyar vd. *Türk İdare Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2023.
- Alemanno, Alberto. "Editorial: How to Counter Fake News A taxonomy of Anti-Fake News Approaches". *European Journal of Risk Regulation* 9(2018), 1-5.
- Altın, Aytuğ. "Kamu Hizmeti Anlayışında Değişim". *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1/ 2(2013), 101-118.
- Ambrus, Istvan. "The Covid-19 Pandemic and Hungarian Substantive Criminal Law". *Zeitschrift Für Internationale Strafrechtsdogmatik (ZIS)* 7/8(2021), 462-471.
- Anderau, Glenn. "Defining Fake News". *Kriterion Journal of Philosophy* 35/3(2021),197-215.
- Artuk, Mehmet Emin- Gökçen, Ahmet. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Artuk, Mehmet Emin vd. *Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Atay, Ender Ethem. *İdare Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Aydın, Ali Fikret. "Post-Truth Dönemde Sosyal Medyada Dezenformasyon: Covid-19(Yeni Koronavirüs) Pandemi Süreci". *Asya Studies* 4/12(2020), 76-90.
- Baade, Björnstern. "Fake News and International Laws". *European Journal Of International Law* 29/4 (2019),1357-1376.
- Babayiğit, Beşir. "Deepfake'in Ceza Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi ve De Lege Ferenda Öneriler". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 25/4(2021), 655-703.
- Balaban, Mahmut Furkan. *Elektronik Haberleşme Sektöründe İşlenen Kişisel Verilerin Korunması*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Balaban, Mahmut Furkan-Kulular İbrahim, Merve. "Sosyal Medya ve Unutulma Hakkı: Meta Threads Örneği". *Bilişim Hukuku Dergisi* 5 (2023), 23-26.

- Balçı, Murat- Çakır, Kerim. "Bir Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak Sosyal Medyada Örgütlenme Hürriyeti". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 28/1(2022),48-61.
- Balçı, Murat- Çakır, Kerim. "Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma Suçu (TCK M.217/A)". *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9/1(2023), 1-17.
- Baprista, Joao Pedro- Gradim, Anabela. "Understanding Fake News Consumption: A Review". *Journalism and Politics: New Influences and Dynamics in the Social Media Era* 9/10(2019), 1-22.
- Bayındır, Sinan vd. *Kitle İletişim Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Bayraktar, Köksal. *Kamu Güvenine, Kamu Barışına, Ulaşım Araçlarına veya Sabit Platformlara Karşı Suçlar Özel Ceza Hukuku*. İstanbul: On iki Levha Yayıncılık, 2020.
- Bhambar, Snehal vd. "Detecting Fake Accounts on Social Media Using Neural Network". *International Research Journal of Modernization in Engineering, Technology and Science* 4/5(2022), 3450-3453.
- Cankaya, Özden- Batur Yamaner, Melike. *Kitle İletişim Özgürlüğü*. İstanbul: Beta Yayınevi, 2012.
- Carson, Andrea. *Fighting Fake News: A study of Online Misinformation Regulation in the Asia Pacific*. Melbourne, Australia: La Trobe University, 2021.
- Çağlayan, Ramazan. *İdare Hukuku Dersleri*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Chagas, Viktor. "Whatsapp and Digital Astroturfing: A Social Network Analysis of Brazilian Political Discussion Groups of Bolsonaro's Supporters". *International Journal of Communication* 16 (2022), 2431-2455.
- Chakraborty, Partha vd. "Fake Profile Detection Using Machine Learning Techniques". *Journal of Computer and Communications* 10(2022), 74-87.
- Chomel, Victor vd. "Manipulation During the French Presidential Campaign: Coordinated inauthentic behaviours and astroturfing analysis on text and images". *Eleventh International Conference on Complex Networks and Their Applications (Kasım 2022)*. Palermo, İtalya: 2022. <https://hal.science/hal-03866446>
- Çırakoğlu, Melikşah. *5651 Sayılı Kanun Çerçevesinde İnternet Erişiminin Engellenmesi ve Erişim Sağlayıcıları Birliği*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Dereli, Türkay vd. "A literature Review on Big Data and Social Media Usage in Disaster Management". *Afet ve Risk Dergisi* 1/2 (2018), 114-125.
- Didinmez, Mehmet Alp. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Üç Aşamalı Testi". *Kırıkale Hukuk Mecmuası* 1/1(2018), 149-174.

- Doğan, Bayram. *Karşılaştırmalı Hukukta Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması Hakkı*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Dülger, Murat Volkan- Oğlakçioğlu, Mustafa Temmuz. "Alman Sosyal Ağlarda Hukuk Uygulamasının İyileştirilmesi Hakkında Kanuna İlişkin Değerlendirme" *Ceza Hukuku Dergisi* 13/37 (2018), 87-110.
- Dülger, Murat Volkan- Özkan, Onur. "Sosyal Medya Yasası Meclis'ten Geçti: Peki Şimdi?". *SSRN*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3792394. Erişim 22 Mart 2023.
- Dülger, Murat Volkan. "İnternet İletişiminin Engellenmesinin Hukuksal Açından Değerlendirilmesi ve 5651 Sayılı Yasayla Getirilen Düzenleme". *İstanbul Barosu Dergisi* 81(2007), 1477-1545.
- Dülger, Murat Volkan. *Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2023.
- Egemenoğlu, Alaaddin. "Yargıtay Kararları Işığında 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Tehdit Suçu". *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4/1(2017), 59-102.
- Ekren, Asım. *Yalan Haber Dezenformasyon-Sansür Yasası ile İfade-Basın Özgürlüğü Uygulamaları*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2023.
- Elmas, Tuğrulcan. "Ephemeral Astroturfing Attacks: The Case of Fake Twitter Trends". *European Symposium on Security and Privacy (Euro S&P)*.403-422. Viyana, Avusturya: IEEE, 2021. doi: 10.1109/EuroSP51992.2021.00035
- Ezarfelix, Juandreas vd. "A systematic Literature Review: Instagram Fake Account Detection Based on Machine Learning". *Engineering, Mathematics and Computer Science Journal* 4/1(2022), 25-31.
- Gedikli, Ahmet Taha. *Kitle İletişim Faaliyetlerinde Kişilik Haklarına Saldırı Hallerinde Başvuru Yolları*. İstanbul: On İki Levha Yayınevi, 2019.
- Husovec, Martin- Laguna, Irene Roche. *Digital Services Act: A Short Primer, Principles of the Digital Services Act*. England: Oxford University Press (Forthcoming 2023), 1-12.
- İçel, Kayıhan. *Kitle İletişim Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınevi, 2017.
- Joshua, Benjamin. "Looking Beyond The Vague Terms in Singapore's Fake News Laws". *Singapore Management University Research Collection School of Law*(2019), 1-3.
- Kamya, Yadac vd. "Countries have more than 100 laws on the books to combat misinformation. How well do they work?". *Bulletin of The Atomic Scientists* 77/3(2021), 124-128.

- Kawthalkar, Anup Ramesh Rao- Shelke, Atmaram. "Critical Analysis of Laws on Fake News in India". *Journal of Positive School Psychology* 6/3 (2022), 8642-8652.
- Kaya, Mehmet Bedii. *İnternet Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Kaya, Semih Batur. "İnsan Haklarında Devletin Pozitif Yükümlülüğü: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Üzerine Bir Analiz". *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9/1(2022), 51-72.
- Kaya Servecan, "Sosyal Medyada Kişilik Haklarına Yönelen Saldırıları ve Hukuki Önlemlerin Yetersiz Kalması", *Bilişim Hukuku Güncel Sorunlar*, ed. Süleyman Yılmaz 439-463. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Kayış, Caner. *Kriz Yönetiminde Sosyal Medya: Karşılaştırmalı Örnek Olay İncelemesi*. İstanbul: Aydın Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- Kent, Bülent- Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. *Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Kent, Bülent vd. *İnternet Hukukunda Dezenformasyonla Mücadele*. Ankara: On İki Levha Yayınları, 2022.
- Kent, Bülent vd.(ed.). *Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber*. Ankara: Adalet Yayınları, 2022.
- Kent, Bülent. "Alman Hukukunda Sosyal Ağların Düzenlenmesi ve Alman Sosyal Ağ Kanunu". *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Bilişim Hukuku Dergisi* (Haziran 2020), 1-46.
- Kent, Bülent. "Telekomünikasyon Sektöründe Evrensel Hizmet Kavramı". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 16/2(2019), 169-198.
- Kent, Bülent. *Türkiye'de İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Kılıç, Melih Cem. "Twitter'da Gündem Belirleme ve Astroturf Faaliyetler: Türkiye'de Siyasi Parti Liderlerinin Etiketlendiği Tweetler Üzerine Bir Araştırma". *Journal of Communication Science Researchs* (2022), 98-116.
- Kılıçoğlu, Ahmet. *Şeref Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırlardan Hukusal Sorumluluk*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2016.
- Kılınç, Doğan. "5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un 9/A Maddesi Çerçevesinde Özel Hayatın Korunması". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 20/2 (2016), 577-624.
- Kılınç, Doğan. *Türk Hukukunda İnternete Erişimin Engellenmesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.

- Kirchengast, Tyrone. "Deepfakes and Image Manipulation: Criminalisation and Control". *Information and Communications Technology Law*, (2020), 308-323.
- Klein, David O.- Wueller, Joshua R. "Fake News: A Legal Perspective". *Journal of Internet Law* 20/10, (2017), 1-13.
- Kontoğlu, Sena, "Alman Sosyal Medya Kanunu". *Küresel Bakış Çeviri Hukuk Dergisi* 8/24(2018), 143-150.
- Kontoğlu, Sena *Avrupa Birliği Hukukunda Dezenformasyonla Mücadele ve öz Regülasyon Modeli*, Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber (Editör:Bülent Kent, Merve Ayşegül Kulular İbrahim), (Ankara: Adalet Yayınevi, 2022), 133.
- Kothari, Jeenali M.- Bhat, Shourya. "Fake News-Emotionally High, Factually Low; India's Urgent Need for Cyberlaw". *International Journal of Forensic Research and Criminal Justice* 1/1 (2021), 18-21.
- Kovic, Marko vd. "Digital Astroturfing in Politics: Definition, Typology and Countermeasures" *Studies in Communication Sciences* 18/1(2018), 69-85.
- Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. "Sosyal Medyaya Yönelik Yeni Düzenlemelerin Hukuken Değerlendirilmesi". *Bilişim Hukuku Dergisi* 4/1 (2022), 1-32.
- Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. *Modern Teknolojinin Hukuki Temelleri: Telgraf Örneği*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. *Robo Danışmanların Hukuken Değerlendirilmesi*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Landon-Murray, Michael- Mujkic, Edin. "Disinformation in Contemporary U.S. Foreign Policy: Impacts and Ethics in an Era of Fake News, Social Media and Artificial Intelligence". *Public Integrity* 21(4):1-11(2019), 512-522. doi:10.1080/10999922.2019.1613832
- Lanza, Gulia. "Fake News and The Challenged of Criminal Law". *13th International Biennial Conference*. 44-64. Timişoara: West University of Timisoara, 6 Kasım 2020.
- Lauer, David. "Facebook's Ethical Failures are not Accidental; They are Part of the Business Model". *AI and Ethics* (2021), 395-403.
- Lili, Levi. "Real Fake News and Fake Fake News". *First Amendment Law Review* 16(2018), 232-326.
- Md. Sayeed Al-Zaman vd., Social Media Rumors in Bangladesh, "Social Media Rumors in Bangladesh", *Journal of Information Science Theory and Practice*, 8 (3), (2020). <https://doi.org/10.1633/JISTaP.2020.8.3.6> Erişim 27 Mart 2020

- Medvedev, Sergey- Goryachev, Ilya. "Russia Further Regulates Instant Messaging Services Providers". *Digital Business Lawyer* 19/12(2017),10.
- Monahan, Justin. "Falsehood Flies, and the Truth Comes Limping After: Combatting Online Disinformation in the Shadow of Cusma". *Dalhousie Journal of Legal Studies* 30 (2021), 63-90. <https://digitalcommons.schulichlaw.dal.ca/djls/vol30/iss1/4/>
- Moyakine, Evgeni- Tabachnik, Alexander. "Struggling to Strike The Right Balance Between Interests at stake: The Yarovaya, Fake News and Disrespect Laws as examples of ill-conceived legislation in the age of modern technology". *Computer Law and Security Review* 40(2021), 1-13.
- Muhadar, Haeranah vd. "Review of Criminal Provisions of Fake News (Hoax) Based on Legislations in Indonesia". *Awang Long Law Review* 5/1 (2022), 94-103.
- Nagasako, Tomoko. "Global Disinformation Campaigns and Legal Challenges". *International Cybersecurity Law Review* 1(2020), 125-136.
- Nasu, Hitoshi. "The Infodemic: Is International Law Ready to Combat Fake News in the Age of Information Disorder" *The Australian Year Book of International Law Online* 39/1(2021), 65-77.
- O. Klein, David- Wueller, Joshua R. "Fake News: A Legal Perspective". *Journal of Internet Law*, 20,10 (April 2017), 5-13.
- Oğuzman, Kemal vd. *Kişiler Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2016.
- Omari, Jeffrey. "Taking aim at Fake News: Brazil's Legislative Agenda for Online Democracy". *Saint Louis University Law Journal Misinformation, Disinformation and The Law*, 66/1(2021),115-128.
- Özden, Selman. *Uluslararası İnsan Hakları Hukuku Açısından Yalan Haber*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Özek, Çetin. *Türk Basın Hukuku*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1978.
- Öztürk, Burak. 2009. "Elektronik Haberleşme Hizmetlerinde Yetkilendirmenin Hukuki Niteliği". *Ankara Barosu Dergisi* 67/1(2009), 26-42.
- Park, Ahran- Youm, Kyu Ho. "Fake News From a Legal Perspective: The United States and South Korea Compared". *Southwestern Law School Symposium - Fake News and Weaponized Defamation: Global Perspectives* 25/1 (2019), 115-117.
- Pattamon, Anansaringkarn- Neo, Ric. "How can state Regulations over the online sphere continue to respect the freedom of expression? A case study of contemporary 'fake news' regulations in Thailand". *Information and Communications Technology Law* 30/3 (2021), 283-303. DOI:10.1080/13600834.2020.1857789

- Pourebahim, Nastaran vd. "Understanding Communication Dynamics on Twitter During Natural Disaster: A Case Study of Hurricane Sandy". *International Journal of Disaster Risk Reduction* 37(2019), 1-33.
- Prathyusha, T. Om vd. "Fake Account Detection Using Machine Learning". *International Journal of Creative Research Thoughtts (ICJRT)* 9/6 (2021), 804-807.
- Rodrigues, Usha M.- Niemann, Michael. "Political Communication in Modi's Style: Demonetisation Campaign on Twitter". *International Journal of Media and Cultural Politics* 15/3(2019), 361-379.
- Sedova, Katerina vd. *Artificial Intelligence and the Future of Disinformation Campaigns Part1: The Richdata Framework*. Georgetown University Center For Security and Emerging Technolog, 2021. <https://cset.georgetown.edu/publication/ai-and-the-future-of-disinformation-campaigns/> Erişim 19 Aralık 2022.
- Sharma, Ishita- Aggarwal, Mansi. " Fake News as a Democratic Anathema: A comparative Study Between India and Indonesia". *Hasanuddin Law Review* 5/3 (3 December 2019), 266-277.
- Sinar, Hasan. *İnternet ve Ceza Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınevi, 2021.
- Smith, Robert - Perry, Mark. "Fake News and The Convention of Cybercrime". *Athens Journal of Law* 7/3, (July 2021), 335-358.
- Smith, Robert vd. "Fake News in ASEAN: Legislative Responses". *Journal of ASEAN Studies*, 9/2 (2021),117-137.
- Soğukdere, Şuheda - Kobal, Kadriye. "Sosyal Medyadaki Dezenformasyon 2021 Türkiye Orman Yangınları Örneği". *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli Dergisi* 4/2(2021),167-189.
- Sönmez, Yasin. "Sosyal Ağ Platformlarında Anonim Hesaplara Yönelik Yasaklamacı Yaklaşımlar Karşısında Gereklilik ve Temel Haklar Sorunu". *Çukurova Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 2 (2023), 18.
- Söyler Yasin. Fransa'nın Seçim Manipülasyonlarıyla Hukuki Mücadelesi ve Türkiye için Öneriler, *Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber*. ed. Bülent Kent, Merve Ayşegül Kulular İbrahim. 37-72. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Söyler, Yasin. *Kamu Hukuku Açısından Devletin İnterneti Düzenleme Yetkisi*. Ankara: Savaş Yayınevi, 2014.
- Sözüer, Adem. *Basın Suçlarında Ceza Sorumluluğu*. İstanbul: Alfa Yayınevi,1996.
- Şen, Ersan- Ervan, Mehmet Vedat. "Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma Suçu". <https://sen.av.tr/tr/makale/halki-yaniltici-bilgiyi-alenen-yayma-sucu>. Erişim 3 Nisan 2023.

- Şen, Ersan. *Yorumluyorum-XI*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Şenol, Cem. "Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma Suçu (TCK m.217/A)". *Ceza Hukuku Dergisi* 17/50(2022), 331-352.
- Tay, Jing Yi. "No News is Good News, But Fake News is Bad News: A comparative Analysis of Singapore's and Australia's Measures to Combat Misinformation on Social Media". *Singapore Academy of Law Journal* 33/1 (2021), 600-624.
- Tepe Süleyman – Barutçu Mehmet. İslam Hukukunda Asılsız Haberler Yayarak Kamu Düzenini Bozma Suçu: Erâcif Neşretme, *İnternet Hukukunda Dezenformasyonla Mücadele*. ed. Bülent Kent vd. 361-387. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Topçu, Servet Habib. "Rusya Federasyonu'nun Siber Güvenlik Stratejisi: Kırım Örneği". *Uluslararası İlişkiler Çalışma Dergisi* 2/1(2022), 19-35.
- Verstraete, Mark vd. "Identifying and Countering Fake News". *Hastings Law Journal* 73/3(2022),821-860.
- Vosoughi, Soroush vd. "The Spread of True and False News Online". *Science Magazine* 359/6380 (2018), 1146-1151.
- Walter, Samantha- Mccoy, Andrew. "US Extremism on Telegram: Fueling Disinformation". *Perspectives on Terrorism* 15/2 (2021),100-125.
- Wang, Chih-Chien. "Fake News and Related Concepts: Definitions and Resarch. Development". *Contemporary Management Research* 16/3(2020), 145-174.
- Wei Luk, Bryan Tzu- Cheung, Derek Chun Pong. "Fake News Legislation in Hong Kong: The Limitations of Current Laws to Counter Fake News Wildfire". *Athens Journal of Law* 9 (2022), 1-30.
- Yadav, Kanya vd. "Countries have more than 100 laws on the books to combat misinformation: How well do they work?". *Bulletion of the Atomic Scientists* 77/3(2021),124-128.
- Yang Hui, Jennifer- Prakash, Pravin. "Fake News in India and Indonesia's Elections 2019". *The Diplomat*. <https://thediplomat.com/2019/04/fake-news-in-india-and-indonesias-elections-2019/> Erişim 12 Mayıs 2023.
- Yasin Söyler, *Fransa'nın Seçim Manipülasyonlarıyla Hukuki Mücadelesi ve Türkiye için Öneriler*, Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber (Editör:Bülent Kent, Merve Ayşegül Kulular İbrahim), (Ankara: Adalet Yayınevi, 2022), 44.
- Yılmaz, Ejder. *Hukuk Sözlüğü*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2011.
- Yılma, Kinfe Micheal. "On Disinformation, Elections and Ethiopian Law". *Journal of African Law* 65/3 (2021), 351-375.

- Ying Ji, Tay. "No News is Good News, But Fake News is Bad News-A Comparative Analysis of Singapore's and Australia's Measures to Combat Misinformation on Social Media". *The Singapore Academy of Law Journal* 33, (September 2021), 600-624.
- Yusriando, Steven- Surbakti, Anton Diary Steward. "Criminal Laws for Press Companies That Distribution of Hoaks News to the Public". *International Conference on Culture, Heritage, Education, Sustainable Tourism and Innovation Technologies*. CESIT. (2020),193-199.
- Yüksek, Mehmet. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde İfade Özgürlüğünün Sınırları". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 7/25(2016), 115-161.
- Yüksektepe, Mert Asker. *İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlar*. İstanbul: Platon Yayıncılık, 2022.

2- RAPORLAR, TEZLER VE HABER KAYNAKLARI

- Allbright, Claire. "A Russian Facebook Page Organized a Protest in Texas a different Russian page launched the counterprotest". <https://www.texastribune.org/2017/11/01/russian-facebook-page-organized-protest-texas-different-russian-page-l/>. Erişim 15 Şubat 2023.
- Allyn, Bobby. "Deepfake Video of Zelenskyy Could be Tip of the Iceberg in Info War, Experts Warn". <https://www.npr.org/2022/03/16/1087062648/deepfake-video-zelenskyy-experts-war-manipulation-ukraine-russia>. Erişim 8 Aralık 2023.
- Amnesty International. "Russian Federation: 'Fake news' bill prompted by COVID-19 threatens freedom of expression". <https://www.amnesty.org/en/documents/eur46/2093/2020/en/> Erişim 3 Ocak 2023.
- Article 19, *Legal Analysis Malaysia: Emergency (Essential Powers) (No. 2) Ordinance 2021 (Fake News Ordinance)*, (Malezya, 2021), 3. <https://www.article19.org/wp-content/uploads/2021/06/ARTICLE-19-Analysis-Malaysia-Emergency-Fake-News-Ordinance.pdf> Erişim 4 Şubat 2023.
- Basora, Adrian A.- Fisher,Aleksandr. "Putin's Greater Novorossiia-The Dismemberment of Ukraine". *Fpri*. <https://www.fpri.org/article/2014/05/putins-greater-novorossiia-the-dismemberment-of-ukraine/>. Erişim 3 Aralık 2023.
- Beceni, Yaren Şevval. "Turkey: European Union Regulations on Disinformation and Turkey's Approach". *Mondaq*. <https://www.mondaq.com/turkey/social-media/1165138/european-union-regulations-on-disinformation-and-turkey39s-approach>. Erişim 19 Aralık 2022.

- Birleşik Krallık Parlamentosu. *Disinformation and Fake News: Interim Report*. England: House of Commons Culture, Media and Sport Select Committee, 2018. <https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmselect/cmcomeds/363/36308.htm#footnote-121> Erişim 05 Aralık 2022.
- Blocman, Amelie. "Laws to Combat Manipulation of Information Finally Adopted". *Legal Observations of the European Audiovisual Observatory* 1/1 (2019),15. <https://merlin.obs.coe.int/article/8446> Erişim 07 Aralık 2022.
- Bradshaw, Samantha vd. *Government Responses to Malicious Use of Social Media*. NATO Strategic Communications Center of Excellence, 2018. <https://stratcomcoe.org/publications/government-responses-to-malicious-use-of-social-media/125> Erişim 05 Aralık 2022.
- Burt, Tom. "New Steps to Combat Disinformation". *Blogs.microsoft* <https://blogs.microsoft.com/on-the-issues/2020/09/01/disinformation-deepfakes-newsguard-video-authenticator/> Erişim 11 Mar 2023.
- Centre for Data Ethics and Innovation. *The Role of AI in Addressing Misinformation on Social Media Platforms*. London: United Kingdom Government, 2021.
- Chilappa, Megan. "Grappling with India's Internet Shutdowns from Afar". *Slate*. <https://slate.com/technology/2020/05/india-internet-shutdowns-jammu-kashmir.html>. Erişim 14 Aralık 2022.
- Chung, Zoey. "China's New Denying a Rumor Platform Identifies Fake News". *Cnet*. <https://www.cnet.com/tech/services-and-software/chinas-new-denying-a-rumor-platform-identifies-fake-news/> Erişim 5 Haziran 2023.
- Comittee to Protect Journalists. "Indian Supreme Court Denies Government Request for Prior Censorship of Covid-19 News". *Cpj*. <https://cpj.org/2020/03/indian-supreme-court-denies-government-request-for/>. Erişim 14 Aralık 2022.
- Columbia University. Global Freedom of Expression. "The Case of Renate Kunast" 2021. <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/the-case-of-renate-kunast/> (Erişim 10 Nisan 2023).
- Daniel Avelar, "WhatsApp fake news during Brazil election 'favoured Bolsonaro", *The Guardian*, 2019. <https://www.theguardian.com/world/2019/oct/30/whatsapp-fake-news-brazil-election-favoured-jair-bolsonaro-analysis-suggests> Erişim 26 Şubat 2023.
- Diresta, Renée. "For China, the Usa Virus is a Geopolitical Ploy". *The Atlantic*. <https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2020/04/chinas-covid-19-conspiracy-theories/609772/>. Erişim 25 Nisan 2023.
- Doctrine of Information Security of the Russian Federation No: 646. Russia: Government of Russia, 15 December 2016. http://www.scrf.gov.ru/security/information/DIB_eng/ Erişim 31 Aralık 2022.

- ERGA, European Regulators Group for Audiovisual Media Services. *Notions of Disinformation and Related Concepts*, 2020. <https://erga-online.eu/wp-content/uploads/2021/03/ERGA-SG2-Report-2020-Notions-of-disinformation-and-related-concepts-final.pdf>. Erişim 19 Nisan 2023.
- European Commission. "A Multi-Dimensional Approach to Disinformation-Report of the Independent High Level Group on Fake News and Online Disinformation". 2018. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/final-report-high-level-expert-group-fake-news-and-online-disinformation>. Erişim 21 Aralık 2022.
- European Commission. "Code of Practice on Disinformation". 2018. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2018-code-practice-disinformation>. Erişim 16 Aralık 2022.
- European Commission. "Tackling Online Disinformation: A European Approach, COM/ 2018/236". 2019. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0236> Erişim 22 Şubat 2023.
- European Court of Auditors. "EU Action Plan Against Disinformation". 2019. https://www.eca.europa.eu/lists/ecadocuments/ap20_04/ap_disinformation_en.pdf Erişim 21 Kasım 2022.
- European Parliament. "Disinformation and Propaganda-Impact on the functioning of the rule of law in the EU and its Member States". 2019. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU\(2019\)608864](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU(2019)608864) Erişim 20 Aralık 2022.
- European Parliament. "Polarisation and the use of Technology in political campaigns and communication panel for the Future of Science and Technology". 2019. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/634414/EP_RS_STU\(2019\)634414_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/634414/EP_RS_STU(2019)634414_EN.pdf). Erişim 19 Aralık 2022.
- European Union. "Digital Services Act". Regulation (Eu) 2022/2065 of The European Parliament And Of The Council of 19 October 2022 on a Single Market For Digital Services and amending Directive 2000/31/EC (Digital Services Act)-DSA". <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R2065> Erişim 19 Aralık 2023.
- European Union. "Strengthened Code of Practice on Disinformation". 2022. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2022-strengthened-code-practice-disinformation> Erişim 25 Aralık 2022.
- European Union. *EU Action Plan Against Disinformation*. EU: Audit Preview, European Court Of Auditors, March 2020.
- Facebook. *NetzDG Transparency Report*. Facebook, July 2022. <https://about.fb.com/de/wp-content/uploads/sites/10/2022/07/Facebook-NetzDG-Transparency-Report-July-2022.pdf>. Erişim 15 Mart 2023.

- Freedom House. "Freedom on the World 2022- Çin Ülke Raporu". <https://freedomhouse.org/country/china/freedom-world/2022>. Erişim 3 Mayıs 2023.
- Gamvros Anna-Wang Lianying, "'Am I a CII operator?' – New regulation in China provides more clarity". 2021. <https://www.dataprotectionreport.com/2021/08/am-i-a-cii-operator-new-regulation-in-china-provides-more-clarity/> Erişim 29 Mayıs 2023.
- Gilmo, Dan. "Youtube is Major Conduit of Fake News, Factcheckers Say". 2022. <https://www.theguardian.com/technology/2022/jan/12/youtube-is-major-conduit-of-fake-news-factcheckers-say>. Erişim 19 Ocak 2022.
- Glueck, Ulrike- Hu., Sammie. "PRC Cybersecurity Law-What are the most important impacts on Foreign Business?". *CMS Law*. <https://cms.law/en/chn/publication/prc-cyber-security-law-what-are-the-most-important-impacts-on-foreign-businesses> Erişim 30 Mayıs 2023.
- Google. "*How Google Fights Disinformation*". Şubat 2019. <https://kstatic.googleusercontent.com/files/388aa7d18189665e5f5579aef18e181c2d4283fb7b0d4691689dfd1bf92f7ac2ea6816e09c02eb98d5501b8e5705ead65af653cdf94071c47361821e362da55b> Erişim 1 Mart 2023.
- Gupta, Swati- Wilkinson, Bard. "Whatsapp India: Five Lynched After Online Child Kidnap Rumors". *Cnn*. <https://edition.cnn.com/2018/07/02/asia/india-lynching-whatsapp-intl/index.html>. Erişim 16 Kasım 2022.
- Hartmann, Kim- Giles, Keir. "The Next Generation of Cyber-Enabled Information Warfare". *12th International Conference on Cyber Conflict*. 233-250. Talinn, Estonia: Nato Cooperative Cyber Defence Centre Of Excellence (CCDCOE), 2020.
- Helberger, Natali vd. "The Perils of Legally Defining Disinformation". *Internet Policy Review-Journal of Internet Regulation* 10/4 (November 2021), 3.
- Hinds, Shari. *The European Union Approach to Disinformation and Misinformation*. France: University of Strasbourg, European Master's Degree in Human Rights and Democratisation, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Homsı, Ahmad, vd. "Detecting Twitter Fake Accounts Using Machine Learning and Data Reduction Techniques". *In Proceedings of the 10th International Conference on Data Science, Technology and Applications*. 88-95. Jordan: Data, 2021. <https://www.scitepress.org/Papers/2021/106043/106043.pdf>
- Human Rights Watch. "Singapore: 'Fake News' Law Curtails Speech". 2021. <https://www.hrw.org/news/2021/01/13/singapore-fake-news-law-curtails-speech>. Erişim 4 Şubat 2022.

- International Court of Justice. The Republic of The Gambia institutes proceedings against the Republic of the Union of Myanmar and asks the Court to indicate provisional measures. 2019/47(11 November 2019). <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/178/178-20191111-PRE-01-00-EN.pdf>. Erişim 1 şubat 2023.
- Jankowicz, Nina- Pierson, Shannon. "Freedom and Fakes: A Comparative Exploration of Countering Disinformation and Protecting Free Expression". *Wilson Center*. <https://www.wilsoncenter.org/publication/freedom-and-fakes-comparative-exploration-countering-disinformation-and-protecting-free>, Washington: Wilson Center. Erişim 15 Temmuz 2023.
- Kaye, David. "Disease Pandemics and the Freedom of Opinion and Expression: Report of the Special Rapporteur on the Promotion and Protection of the Right to Freedom of Opinion and Expression". *Ohchr*. <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc4449-disease-pandemics-and-freedom-opinion-and-expression-report> Erişim 6 Ağustos 2023.
- Koshkin, Maxim- Kravchinsky, Leonid. "COVID:19: Criminal and Administrative liability introduced for violations committed during special legal regimes". *Ppg Law*. <https://www.pgplaw.com/analytics-and-brochures/alerts/covid-19-introduced-criminal-and-administrative-liability-for-violations-during-the-period-of-the-sp/> Erişim 17 Eylöl 2023.
- Levush, Ruth vd. *Government Responses to Disinformation on Social Media Platforms: Comparative Summary*. U.S. Law Library of Congress, 2019. <https://digitalcommons.unl.edu/do/search/?q=author%3A%22Ruth%20Levush%22&start=0&context=52045&facet=> Erişim 15 Kasım 2022.
- Lim, Gabrielle. "Burned After Reading Endless Mayfly's Ephemeral Disinformation Campaign". *Citizenlab*. <https://citizenlab.ca/2019/05/burned-after-reading-endless-mayflys-ephemeral-disinformation-campaign/> Erişim 4 Mart 2023.
- Lim, Janice. "Time has shown Pofma was the 'right step', hasn't curtailed public debate: Janil Puthuchear". *todayonline*. <https://www.todayonline.com/singapore/time-has-shown-pofma-was-right-step-hasnt-curtailed-public-debate-janil-puthuchear-1801381> Erişim 4 şubat 2022.
- Hurler, Kevin. "Intel Says its Deepfake Detector Has 96% Accuracy". 2022. <https://gizmodo.com/intel-deep-fake-ai-1849795542>. Erişim 11 Mart 2023.
- ICCPR, Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi. BM: International Covenant on Civil and Political Rights, 1966. https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2312020093321bm_05.pdf Erişim 7 Ocak 2023.
- ICNL, International Center for Non-For-Profit Law. *Legal Responses to Disinformation*. Washington: Research Report, 2021.

- India Legal. "Supreme Court expresses grave concern over fake news shown by some media houses, web portals without any accountability". 2021. https://www.indialegallive.com/constitutional-law-news/supreme-court-news/supreme-court-expresses-grave-concern-over-fake-news-shown-by-some-media-houses-web-portals-without-any-accountability/#google_vignette Erişim 12 Aralık 2022.
- McCarthy, Kieren. "Vlad the Blockader: Russia's Anti-VPN law comes into effect". *The Resinger*. https://www.theregister.com/2017/10/31/russias_vpn_law_comes_into_effect/ Erişim 9 Ağustos 2023.
- Mckay, Tom. WhatsApp Bans 100.000 Accounts Before Brazilian Election, Which is Still a Real Mess. *Gizmodo*. <https://gizmodo.com/whatsapp-bans-100-000-accounts-before-brazilian-electio-1829886723>. Erişim 26 Ocak 2023.
- Mohan, Neil. "Perspective: Tackling Misinformation on Youtube". *Blog youtube*. 2021. <https://blog.youtube/inside-youtube/tackling-misinfo/> Erişim 14 Eylül 2023.
- Monan, Rohini. "Coronavirus: Fake News Keeping Pace with Spread of Covid-19 in India". *The Straitstimes*. <https://www.straitstimes.com/asia/south-asia/coronavirus-fake-news-keeping-pace-with-spread-of-covid-19-in-india>. Erişim 14 Aralık 2022.
- Nato, North Atlantic Treaty Organization. *Media-Disinformation Security*. Brussels: NATO, 2020. https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2020/5/pdf/2005depportal1-fake-news.pdf. Erişim 22 Aralık 2022.
- Nazmi, Shadab vd. "Social Media Rumours in India: Counting the Dead". *BBC*. <https://www.bbc.co.uk/news/resources/idt-e5043092-f7f0-42e9-9848-5274ac896e6d> Erişim 16 Kasım 2022.
- Nemr, Christina- Gangware, William. "Weapons of Mass Distraction: Foreign State Sponsored Disinformation in the Digital Age". *Park Advisors*. <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/05/Weapons-of-Mass-Distraction-Foreign-State-Sponsored-Disinformation-in-the-Digital-Age.pdf> Erişim 21 Kasım 2022.
- Newman, Nic vd. Reuters Institute Digital News Report. Reuters Institute, 2018. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/digital-news-report-2018.pdf> Erişim 16 Nisan 2023.
- News18. "Over 150 Cases of Fake News Reported During Lok Sabha Election Says Union Minister". <https://www.news18.com/news/politics/over-150-cases-of-fake-news-reported-during-lok-sabha-elections-says-union-minister-2244463.html>. Erişim 12 Aralık 2022.
- Nimmo, Ben vd. *IRA Again: Unlucky Thirteen: Facebook Takes Down Small, Recently Created Network Linked to Internet Research Agency*. Graphika, 09

2020. https://public-assets.graphika.com/reports/graphika_report_ira_again_unlucky_thirteen.pdf
- Nimmo, Ben vd. *Spamouflage goes to America: Pro-Chinese Inauthentic Network Debuts English-Language Videos*. Graphika Reports, 2020. https://public-assets.graphika.com/reports/graphika_report_spamouflage_goes_to_america.pdf 07 Ağustos 2023
- Open Rights Group. "Policy Responses to Online Harms White Paper". <https://www.openrightsgroup.org/publications/org-policy-responses-to-online-harms-white-paper/>. Erişim 10 Mart 2023.
- Poireault, Kevin. "TikTok's and Reddit's Security Shortcomings Could Lead to Disinformation Study Shows". *Infosecurity*. <https://www.infosecurity-magazine.com/news-features/tiktok-reddit-disinformation/> Erişim 26 Şubat 2023.
- Pollicino, Oreste. "Fundamental Rights as Bycatch-Russia's Anti-Fake News Legislation". *verfassungblog*. <https://verfassungsblog.de/fundamental-rights-as-bycatch-russias-anti-fake-news-legislation/>. Erişim 18 Temmuz 2023.
- Poynter Institute, "A Guide to Anti-Misinformation Actions Around the World". <https://www.poynter.org/ifcn/anti-misinformation-actions/>. Erişim 25 Kasım 2022.
- Rapti, Matina. *Fake News In the Era of Online Intentional Misinformation; a Review of Existing Approaches*. Thessaloniki: University of Macedonia. Master's Thesis, 2019.
- Repnikova, Maria. "China's Lessons for Fighting Fake News". *Foreignpolicy*. <https://foreignpolicy.com/2018/09/06/chinas-lessons-for-fighting-fake-news/>. Erişim 5 Temmuz 2023.
- Roudik, Peter. *Initiatives to Counter Fake News in Selected Countries*. United States Law Library of Congress, 2019. <https://www.loc.gov/item/2019668145/> Erişim 8 Aralık 2022.
- Sang-Hun, Choe. "South Korea Shelves Fake News Bill Amid International Outcry". *Nytimes*. <https://www.nytimes.com/2021/10/01/world/asia/south-korea-fake-news-law.html> Erişim 7 Şubat 2023.
- Singh, Manish. "India Launches Whatsapp Chatbot to Create Awareness about Coronavirus, asks social media services to curb spread of misinformation". *Techcrunch*. <https://techcrunch.com/2020/03/21/india-whatsapp-mygov-corona-helpdesk-bot>. Erişim 14 Aralık 2022.
- Sipahutar, Tassia- Salna, Karlis. "Inside the Government-Run War Room Fighting Indonesian Fake News". *Bloomberg*. <https://www.bloomberg.com/news/>

- articles/2018-10-24/inside-the-government-run-war-room-fighting-indonesian-fake-news?embedded-checkout=true#xj4y7vzkg. Erişim 13 Mayıs 2023.
- Solon, Olivia. "How Syria's White Helmets became victims of an online propagandamachine". *Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2017/dec/18/syria-white-helmets-conspiracy-theories>. Erişim 16 Haziran 2023.
- Şen, Ersan- Ervan, Mehmet Vedat. "Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma Suçu". <https://sen.av.tr/tr/makale/halki-yaniltici-bilgiyi-alenen-yayma-sucu>. Erişim 3 Nisan 2023.
- TH, Thehindu.com. "Five lynched in Maharashtra's Dhule district on suspicion of being child lifters." <https://www.thehindu.com/news/national/many-killed-in-maharashtra-after-child-lifting-rumours/article24305065.ece>. Erişim 30 Haziran 2023.
- The Moscow Times. "Russians Face up to 5 Years in Jail for Spreading False Coronavirus News". <https://www.themoscowtimes.com/2020/03/31/russians-face-up-to-5-years-in-jail-for-spreading-false-coronavirus-news-a69808>. Erişim 2 Şubat 2023.
- Trinder, Billie. *Criminalising Disinformation: On Anti-Fake News Legislation in Southeast Asia*. Sydney: University of Sydney, Bachelor's Thesis, 2021.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı. *Dezenformasyon Bülteni*. Ankara: İletişim Başkanlığı, 2022. <https://www.iletisim.gov.tr/turkce/dezenformasyon-bülteni>. Erişim 27 Mart 2023.
- Twitter. "Kriz Zamanında Yanıltıcı Bilgi Politikası". <https://help.twitter.com/tr/rules-and-policies/crisis-misinformation>. Erişim 18 Mart 2023.
- United Nations. *Stop the Virus of Disinformation, the risk of malicious use of social media during COVID-19 and the technology options to fight it*. Torino, Italy: Interregional Crime and Justice Research Institute (UNICRI), 2020.
- Venedik Komisyonu. *Avrupa Konseyi İnsan Hakları ve Hukukun Üstünlüğü Genel Müdürlüğü Acil Ortak Görüşü Ceza Kanunu Değişiklik Tasarısı "Yanlış veya Yanıltıcı Bilgi" ile ilgili Hüküm Hakkında Rapor*. Strazburg: Council of Europe, 7 October 2022. <https://d.barobirlik.org.tr/2022/venedikkomisyonu.pdf> Erişim 18 Temmuz 2023.
- Vergun, David. "Russia and China Falsely Accusing Use of Biological Weapons Against Russians, Say Officials". *Defense*. <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/2963280/russia-and-china-falsely>

- accusing-use-of-biological-weapons-against-russians-sa/. Erişim 18 Temmuz 2023.
- Verma, Shubham. "UP Lockdown news alert that you received on Whatsapp is Fake". *India Today*. <https://www.indiatoday.in/technology/news/story/up-lockdown-news-alert-that-you-received-on-whatsapp-is-fake-1798269-2021-05-03>. Erişim 16 Kasım 2022.
- Wardle, Claire - Derakhshan, Hossein. *Information Disorder: Toward and Interdisciplinary Framework for Research and Policy Making*. Council of Europe, 2017. <https://rm.coe.int/information-disorder-toward-an-interdisciplinary-framework-for-researc/168076277c> Erişim 16 Kasım 2022.
- Weedon, Jen vd. *Information Operations and Facebook*. Facebook, 2017. https://i2.res.24o.it/pdf2010/Editrice/ILSOLE24ORE/ILSOLE24ORE/Online/_Oggetti_Embedded/Documenti/2017/04/28/facebook-and-information-operations-v1.pdf Erişim 21 Aralık 2022.
- Wissenschaftliche Dienste [Parliamentary Research Services], Der Umgang Mit Fake-News. Rechtslage Und Reformansätze [Dealing With Fake News. Current Legal Situation And Reform Proposals], Report No. Wd 10- 3000-067/16 (20 Aralık 2016), <https://www.bundestag.de/resource/blob/494418/4321d229204080dce488ebd0356b5db2/wd-10-067-16-pdf-data.pdf> (Erişim 21 Aralık 2023).
- Woodward, Alex. "Fake news: A guide to Trump's favourite phrase – and the dangers it obscures". *independent*.2020. <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-election/trump-fake-news-counter-history-b732873.html>. Erişim 20 Aralık 2022.
- World Economic Forum. *An initiative of the Risk Response Network*. Switzerland: Global. Risks, 8th Edition, 2013. <http://www.asset-scienceinsociety.eu/pages/global-risks-2013-eighth-edition> Erişim 20 Aralık 2022.
- Zunaid Ahmed Palak, "Digital Bangladesh: A story of transformation, resilience, and sustainability", 2023. <https://www.thedailystar.net/opinion/views/news/digital-bangladesh-story-transformation-resilience-and-sustainability-3222626> Erişim 25 Mart 2023.
- 7253 Sayılı Kanun'un Teklif Metni ve Gerekçesi. Türkiye: Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2020. <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss226.pdf>. Erişim 14 Nisan 2023.
- 7418 Sayılı Kanun'un Teklif Metni ve Kanun Gerekçesi. Türkiye: Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2022. <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss340.pdf>. Erişim 9 Şubat 2023.

3- YABANCI ÜLKE MEVZUATLARI

Anti-Fake News Act. Philippines: Government of Philippines, 2017. https://hrep-website.s3.ap-southeast-1.amazonaws.com/legisdocs/basic_18/HB01293.pdf Erişim 4 Şubat 2023.

Anti-Fake News Bill. Malaysia: Government of Malaysia, 2018. Erişim 4 Şubat 2023. https://www.cljlaw.com/files/bills/pdf/2018/MY_FS_BIL_2018_06.pdf

China Cybersecurity Law - English Translation. China: Government of the People's Republic of China, 2017. <https://digichina.stanford.edu/work/translation-cybersecurity-law-of-the-peoples-republic-of-china-effective-june-1-2017/>. Erişim 30 Mayıs 2023.

Code Of Administrative Offences Of The Russian Federation No.195-Fz. Russia: Government of Russia, 2001. https://www.wto.org/english/thewto/e/acc_e/rus_e/wtaccrus58_leg_63.pdf. Erişim 3 Ocak 2023.

Criminal Code of Czech Republic 40/2009. Czech Republic: Government of the Czech Republic, 2009. <https://antislaverylaw.ac.uk/wp-content/uploads/2019/08/Czech-Republic-Criminal-Code.pdf>. Erişim 19 Nisan 2023.

Dairvekov, Ruslan-Barata Joan. "Federal Law No. 31-FZ, On Amending the Article 15.3 of the Federal Law "On Information, Information Technologies, and Information Protection". March 18, 2019. <https://wilmap.stanford.edu/entries/federal-law-no-31-fz-amending-article-153-federal-law-information-on-information-technologies> Erişim 01 Ocak 2023.

Decree On the establishment of the state of emergency in the territory of Romania. Romania: The President of Romania, 2020. <https://rm.coe.int/16809e375d>. Erişim 20 Nisan 2023.

DSA, Digital Security Act. Bangladesh: Government of Bangladesh, 2018. <https://www.cirt.gov.bd/wp-content/uploads/2020/02/Digital-Security-Act-2020.pdf>. Erişim 19 Aralık 2023.

Federal Law No. 149-FZ of July 27, 2006, on Information, Information Technologies and Protection of Information (as amended up to Federal Law No. 222-FZ of July 21, 2014) <https://www.wipo.int/wipolex/ru/text/371639>. Erişim 11 Temmuz 2023.

Federal Law No. 374-FZ On Amending Federal Law On Combating Terrorism And Certain Legislative Acts of the Russian Federation Regarding The Establishment Of Additional Counter-Terrorism Measures And Public

- Security. Russia: Government of Russia, 2016. <https://wilmap.stanford.edu/entries/federal-law-374-fz-amending-federal-law-combating-terrorism-and-certain-legislative-acts>. Erişim 2 Ocak 2023.
- Federal Law No. 241-FZ on Amendments to Articles 10-1 and 15-4 of the Federal Law On Information, Information Technologies and Information Protection. Russia: Government of Russia, 29 July 2017. <http://www.kremlin.ru/acts/bank/42199> Erişim 02 Ocak 2023
- Federal Law No. 64-FZ on the Enforcement of the Criminal Code of the Russian Federation. Russia: Government of Russia, 13 June 1996. <https://web.archive.org/web/20060621193332/http://www.russian-criminal-code.com/PartII/SectionVII/Chapter17.html> Erişim 29 Mar 2023.
- Federal Law No. 276-FZ on Amendments to the Federal Law on Information, Information Technologies and Information Protection. Russia: Government of Russia 29 July 2017. <https://rg.ru/documents/2017/07/30/fz276-site-dok.html> Erişim 31 Aralık 2022.
- Hungary Penal Code. Hungary: Government of Hungary, 2012. <https://www.refworld.org/pdfid/4c358dd2.pdf>. Erişim 20 Nisan 2023.
- Law of Freedom of the Press. French: Government of the French Republic, 1881. <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGITEXT000006070722>. Erişim 19 Nisan 2023.
- Law of the Republic of Indonesia No:11 -Indonesian Legislation Translations. Indonesia: Government of Indonesia, 2008. http://www.flevin.com/id/lgso/translations/JICA%20Mirror/english/4846_UU_11_2008_e.html. Erişim 15 Haziran 2023.
- Law on Provision of Information to the Public No. I-1418. Lithuania: Government of Lithuania, 2 July 1996. <https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/87440/99659/F1201368360/LTU87440%20ENG.pdf>. Erişim 27 Temmuz 2023.
- Malta Criminal Code. Malta: Government of Malta, 1854. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=NIM:202100290> Erişim 19 Nisan 2023.
- NetzDG, Act to Improve Enforcement of the Law in Social Networks (Network Enforcement Act- Netzwerkdurchsetzungsgesetz, 2017. https://www.bmj.de/SharedDocs/Downloads/DE/Gesetzgebung/RefE/NetzDG_engl.pdf?__blob=publicationFile&v=4
- On the Strategy for the Development of the information Society in the Russian Federation for 2017-2030 Decree No:203 of the President of the Russian

- Federation. Russia: Government of Russia. 9 May 2017. <https://www.prlib.ru/en/node/681488>. Erişim 10 Mart 23.
- People's Republic of China Cybersecurity Law. China: National People's Congress and Its Standing Committee, 2016. <https://digichina.stanford.edu/work/translation-cybersecurity-law-of-the-peoples-republic-of-china-effective-june-1-2017/> Erişim 14 Haziran 2023.
- PRC Administrative Measures on Internet Information Services (Adopted at the thirty first regular meeting of the State Council held on September 20, 2000 and promulgated by Premier Zhu Rongji on September 25, 2000). China: Government of the People's Republic of China, 2000. http://www.china.org.cn/business/2010-01/20/content_19274704.htm Erişim 2 Haziran 2023.
- PRC Criminal Law Amendment (Adopted on August 29, 2015 at the 16th meeting of the Standing Committee of the 22 National People's Congress). China: Government of the People's Republic of China, 2015. <https://www.chinalawtranslate.com/en/中华人民共和国刑法修正案（九/>Erişim 30 Mayıs 2023.
- Protection from Online Falsehoods and Manipulation Act (POFMA). Singapur: Government of Singapur,2019. <https://www.pofmaoffice.gov.sg/regulations/protection-from-online-falsehoods-and-manipulation-act/>. Erişim 15 Mart 2023.
- Provisions of the Administration of Internet News Information Services. China: Government of the People's Republic of China, 2017. <https://wilmap.stanford.edu/entries/provisions-administration-internet-news-information-service-2017> Erişim 4 Temmuz 2023.
- Slovakia Act no:300/2005 Criminal Code. Slovakia: Government of the Slovak Republic, 2005. https://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.detail?p_lang=&p_isn=72646&p_classification=01.04. Erişim 19 Nisan 2023.
- Strafgesetzbuch [Stgb] [Criminal Code], Nov. 13, 199, Bgbl. I At 3322, As Amended, §§ 186, 187, https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/englisch_stgb.pdf Erişim 26 Aralık 2022.
- Telemediengesetz [TMG] [Telemedia Act], Feb. 26, 2007, BGBL. I at 179, as amended, § 1, para. 1. https://www.huntonprivacyblog.com/wp-content/uploads/sites/28/2016/02/Telemedia_Act_TMA_.pdf Erişim 26 Aralık 2022.
- The Indian Penal Code Act No:45. India: Government of India,1860. <https://lddashboard.legislative.gov.in/sites/default/files/A1860-45.pdf>. Erişim 18 Kasım 2022.

The Information Technology Act no:21.India: Government of India, 2000. <https://www.indiacode.nic.in/handle/123456789/1999> Erişim 17 Aralık 2022.

1982 Çin Halk Cumhuriyeti Anayasası. China: Government of the People's Republic of China, 1982. https://english.www.gov.cn/archive/lawsregulations/201911/20/content_WS5ed8856ec6d0b3f0e9499913.html Erişim 15 Haziran 2023.

4- YARGI KARARLARI

AİHM, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. Avagyan v. Russia. 36911/20 (6 Ağustos 2020). <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22appno%22:%22236911/20%22>}. Erişim 7 Ocak 2023.

AİHM, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. Case of Ahmet Yıldırım v. Turkey. 3111/10 (18 Aralık 2012). <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22appno%22:%223111/10%22>}. Erişim 31 Mart 2023.

AİHM, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. Handyside v. Birleşik Krallık. K. 5493/72 (7 Aralık 1976). <https://hudoc.echr.coe.int/ukr#%22itemid%22:%22001-57499%22>}. Erişim 2 Nisan 2023.

AİHM, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. Murat Vural v. Turkey. 9540/07 (21 Ekim 2014). <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-147284%22%5D%7D>}. Erişim 2 Nisan 2023.

AİHM, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. Observer ve Guardian v. Birleşik Krallık. 13585/88 (26 November 1991). <https://hudoc.echr.coe.int/tur#%22itemid%22:%22001-57705%22>}. Erişim 2 Nisan 2023.

AİHM, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. Roskomnadzor v. Telegram. 2-1779 (2018). <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/roskomnadzor-v-telegram/> Erişim 15 Ocak 2023.

AİHM, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. Sunday Times v. Birleşik Krallık. 6358/74 (26 Nisan 1979). <https://hudoc.echr.coe.int/Eng#%22itemid%22:%22001-57583%22>}. Erişim 1 Nisan 2023.

AİHM, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. Times Newspapers Ltd v. Birleşik Krallık. 3002/03, 23676/03 (2009). <https://www.anayasa.gov.tr/media/3579/8timesnewspaperslimitedno1ve2-birlesikkrallik.pdf>. Erişim 31 Mart 2023.

AİHM, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. Vogt/Almanya. 17851/91 (26 September 1995). <https://www.anayasa.gov.tr/media/3579/8timesnews-paperslimitedno1ve2-birlesikkrallik.pdf>. Erişim 2 Nisan 2023.

- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2014/3986 (2 Nisan 2014). <https://kararlarbilgi.bankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/3986>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2014/4705 (29 Mayıs 2014). <https://kararlar.bilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/4705>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2020/5376 (28 Ocak 2020). <https://kararlar.bilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/5376>
- Bundesverfassungsgericht, Federal Constituional Court's Order. K. 1 BvR 1073 /20 <https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Pressemitteilungen/DE/2022/bvg22-008.html> Erişim 05 Aralık 2022.
- United States District Court For The District Of Columbia. United States Of America v. Internet Research Agency Llc. 1:18-cr-00032-DLF(2018). https://www.justice.gov/d9/fieldable-panel-panes/basicpanes/attachments/2018/02/16/internet_research_agency_indictment.pdf Erişim 20 Aralık 2022.

Prof. Dr. Özge KARAEGE

ACENTENİN ÜCRET HAKKI

Güncellenmiş

2. BASI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Acentenin Ücret Hakkı

Özge Karaege

Hukuk Yayınları Dizisi – 1905

İkinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 849 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

BİBLİYOGRAFYA

- Abrahamczik, Jürgen:** Handelsvertretervertrag, 3. Aufl., München 2007.
- Akipek, Jale G./Akıntürk, Turgut:** Eşya Hukuku, İstanbul 2009.
- Akipek, Şebnem:** "Tamamlayıcı Olgunun Hukuki İşleme Etkisi", AÜHFD, 1995, C. 44, S. 1-4, s. 269-292.
- Algantürk Light, S. Didem:** "Gemi Acenteleri Hakkında Yönetmelik ile Getirilen Düzenlemeler ve Değerlendirme", AÜEHFD, 2006, C. X, S. 1-2, s. 261-276.
- Alışkan, Murat/Gençtürk, Muharrem:** "Acentenin Komisyon Hakkı, Özellikle TTK'nun 129. Maddesine göre Komisyona Hak Kazanma Anı Bakımından Aracı Acente ile Sözleşme Yapan Acente Arasında Fark Olup Olmadığı Sorunu", Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp'e Armağan, C. I, İstanbul 2003, s. 19-41.
- Altmeppen, Holger:** Provisionsansprüche bei Vertragsauflösung, Bonn 1986.
- Ankele, Jörg:** "Das Deutsche Handelsvertreterrecht nach der Umsetzung der EG-Richtlinie", DB 1989, s. 2211-2213.
- Arkan, Sabih:** Ticari İşletme Hukuku, 10. Baskıdan 12. Tıpkı Basım, Ankara 2008 (Anılış: Arkan, Onikinci Tıpkı Basım).
- Arkan, Sabih:** Ticari İşletme Hukuku, 20. Baskı, Ankara 2015.
- Arseven, Haydar:** Sigorta Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 1991.
- Arslanlı, Halil:** Kara Ticareti Hukuku Dersleri Umumi Hükümler, 3. Baskı, İstanbul 1960.
- Atabek, Reşat:** "İstihsal Organlarının Murakebesi, Sigorta Şirketlerinin Murakebesi", Doğan Sigorta AŞ'nin 25. Yıldönümü Dolayısıyla Düzenlenen Sigorta Semineri, Ankara 1968, s. 295-312.
- Ayan, Özge:** "6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun Acentelik Kısımında Getirdiği Yenilikler", DEÜHFD 2010, C. 12, S. 2, s. 79-121 (Anılış: Ayan, Yenilikler).
- Ayan, Özge:** Acentenin Denkleştirme Talep Etme Hakkı, Ankara 2008 (Anılış: Ayan, Denkleştirme).
- Aydın, Sema/Balsever, Sergül:** "Sigorta Acentelerinin Ücret Hakkı", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 24, S. 2, Y. 2018, s. 1019-1044.

- Aydoğdu, Murat/Ayan, Serkan:** Türk Borçlar ve Türk Ticaret Hukuku'nda Yer Alan Faiz ile İlgili Düzenlemelerin Değerlendirilmesi, 2. Baskı, Ankara 2014.
- Aydoğdu, Murat/Kahveci, Nalan:** Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 2. Bası, Ankara 2014.
- Ayhan, Rıza/Özdamar, Mehmet/Çağlar, Hayrettin:** Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar, 8. Bası, Ankara 2015.
- Bachmann, Richard:** Das Neue Recht des Handelsvertreters, 1. Aufl., Augsburg 1978.
- Baldi, Roberto:** Das Recht des Warenvertriebs in der Europäischen Gemeinschaft, Heidelberg 1988.
- Basler Kommentar:** Obligationenrecht I, Art. 1-529 OR, 5. Aufl., Basel 2011 (Anılış: Basler Komm. I (İlgili Bölümün Yazarı).
- Başbuğoğlu, Tarık:** Uygulamalı Türk Ticaret Kanunu, C. I, madde 1- 815, Ankara 1988.
- Baştuğ, İrfan/Erdem, H. Ercüment:** Ticari İşletme Hukuku, Ankara 1993.
- Baumbach, Adolf/Hopt, Klaus:** Handelsgesetzbuch, 35. Aufl., München 2012.
- Behrend, Alexander:** "Aktuelle handelsvertreterrechtliche Fragen in Rechtsprechung und Praxis", NJW 2003, Heft 22, s. 1563-1567.
- Berzek, Ayşe Nur:** "Sermaye Piyasasında Aracılık Faaliyeti", Prof. Dr. Reha Poroy'a Armağan, İstanbul 1995, s. 51-65.
- Bilge, Necip:** Borçlar Hukuku (Özel Borç Münasebetleri), Ankara 1971.
- Birsel, Mahmut Tevfik:** Ticari İşletme Hukuku Cilt: I, İzmir 1970.
- Bleutge, Peter:** In Fremden Namen und für Fremde Rechnung, Die wichtigsten Bestimmungen des deutschen Handelsvertreterrechts, 3. Aufl., Bonn 2001.
- Bonvie, Host:** "Der Provisionsanspruch des ausscheidenden Versicherungsververtreters bei stornogefährdeten Verträgen", VersR, 1986, s. 119 vd.
- Bozer, Ali/Göle, Celal:** Ticari İşletme Hukuku, 3. Bası, Ankara 2015.
- Bozer, Ali:** Sigorta Hukuku, Ankara 1981 (Anılış: Bozer, Sigorta Hukuku).
- Bozer, Ali:** Sigorta Hukuku, Genel Hükümler-Bazı Sigorta Türleri, 2. Baskıdan Tıpkı Baskı, Ankara 2007 (Anılış: Bozer, Genel Hükümler).
- Bozkurt, Tamer:** Türk Hukukunda ve Uygulamada Tellallık, Ankara 2007.
- Brox, Hans/Henssler, Martin:** Handelsrecht mit Grundzügen des Wertpapierrechts, 21 Aufl., München 2011.

- Bullinger, Manfred Georg:** "Grundzüge des Handelsvertreterrechts", Jura 1979, s. 459-465.
- Bulur, Caner:** "Tek Satıcılık Sözleşmesi ile Franchise Sözleşmesinin Karşılaştırılması", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. VIII, S. 2/C. IX, S. 1, s. 755-777.
- Bühler, Theodor:** Kommentar zum schweizerischen Zivilrecht (Zürcher Kommentar), Band V/2f, Der Agenturvertrag, Art. 418a- 418v OR, Zürich 2000 (Anılış: Zürcher Komm. (Bühler).
- Can, Ozan:** "Rekabet Yasağı ve Rekabet Sınırlandırmaları Hukuku İlişkisi", Rekabet Dergisi, Y. 2007, S. 32, s. 3-43.
- Canaris, Claus Wilhem:** Handelsrecht, 24. Aufl., München 2006. **Cansel, Erol:** Türk Hususi Hukukunda Hapis Hakkı, Ankara 1961. **Cihangiroğlu, Celal:** Ticari İşletme Hukuku, İzmir 1996.
- Çeker, Mustafa:** 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Sigorta Hukuku, 12. Baskı, Adana 2015.
- Çetin, Nusret/Töremiş, Hatice Ebru/Cantimur, Zeynep:** 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun Sistemik Analizi, Ankara 2014.
- Çetiner, Bilgehan:** Hapis Hakkı, İstanbul 2010.
- Danis Akkan, Çiğdem:** "Acentelerin Komisyon (Ücret) Talep Etme Hakkı", İzmir Barosu Dergisi, Y. 72, Ekim 2007, S. 4, s. 213-239.
- Demirkapı, Ertan:** "Ticari İşletmenin Tespiti Açısından Esnaf İşletmesi Kavramının Değerlendirilmesi", GÜHFD, Ocak-Nisan 2013, C. 17, S. 1-2, s. 371-441.
- Doğanay, İsmail:** Türk Ticaret Kanunu Şerhi Birinci Cilt Madde: 1- 419, 4. Bası, İstanbul 2004.
- Domaniç, Hayri/Ulusoy, Erol:** Ticaret Hukukunun Genel Esasları, 5. Bası, İstanbul 2007.
- Domaniç, Hayri:** Türk Ticaret Kanunu Şerhi Cilt: I, 1. Tıpkı Bası, İstanbul 2010.
- Dubler, Andreas M.:** Der Kommissionsagenturvertrag, Zurich 1994.
- Ebenroth, Carsten Thomas/Boujong, Karlheinz/Joost, Detlev/Strohn, Lutz:** HGB, Band 1 §§ 1-342, München 2008.
- Eberstein, Hans Hermann:** Der Handelsvertretervertrag –Eine Anleitung mit Beispielen zur Abfassung von Verträgen, 8. Aufl., Heidelberg 1999.
- Emde, Raimond:** Vertriebsrecht, Kommentierung zu §§ 84 bis 92c HGB, 2. Aufl., Berlin 2011.

- Emde, Raimond:** "Abrechnung und Buchauszug als Informationsrechte des Handelsvertreters", MDR 2003, s. 1151- 1159 (Anılış: Emde, Abrechnung).
- Enders, Germar:** "Der Handelsvertreter im modernen Schuldrecht", ZGS 2006, s. 462-469.
- Ensthaler, Jürgen (Herausgeber):** Gemeinschaftskommentar zum Handelsgesetzbuch mit UN-Kaufrecht, 8. Aufl., Köln 2015 (Anılış: Ensthaler/İlgili Bölümün Yazarı).
- Erem, Turgut S.:** Ticaret Hukuku Prensipleri C. I Ticari İşletme, 7. Baskı, İstanbul 1977.
- Eren, Fikret:** Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 19. Baskı, Ankara 2015.
- Eriş, Gönen:** Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu 2. Cilt, 2. Baskı, Ankara 2010.
- Ertaş, Şeref:** Eşya Hukuku, 10. Baskı, İzmir 2012.
- Fehr, Konrad (Tercüme Eden: Bilge, Necip):** "Acentelik Mukavelesi Hakkında Yeni Federal Kanun", AÜHFD, 1955, C. 12, S. 3-4, s. 356-371.
- Feyzioğlu, Feyzi Necmeddin:** Borçlar Hukuku, İkinci Kısım Akdin Muhtelif Nevileri (Özel Borç İlişkileri), C. I, 4. Baskı, İstanbul 1980.
- Flohr, Eckhard:** "Aktuelle Tendenzen im Franchise-Recht", BB 2006, s. 389-400.
- Franko, Nisim:** "Acentanın Ücret Hakkı (TTK mad. 128-131)", Reha Poroy'a Armağan, İstanbul 1995, s. 164-173.
- Freitag, Robert/Leible, Stefan:** "Internationaler Anwendungsbereich der Handelsvertreterrichtlinie-Europäisches Handelsvertreterrecht weltweit?", RIW 2001, Heft 4, s. 287-295.
- Gautschi, Georg:** Berner Kommentar, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Obligationenrecht, 2. Abteilung: Die einzelnen Vertragsverhältnisse, 6. Teilband: Besondere Auftrags- und Geschäftsführungsverhältnisse sowie Hinterlegung, Art. 425- 491, Bern 1962.
- Gautschi, Georg:** Berner Kommentar, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Obligationenrecht, 2. Abteilung: Die einzelnen Vertragsverhältnisse, 5. Teilband: Kreditbrief und Kreditauftrag, Mäklervertrag, Agenturvertrag, Geschäftsführung ohne Auftrag, Art. 407-424, Bern 1964.
- Giesler, Jan Patrick:** Praxishandbuch Vertriebsrecht, 2. Aufl., Bonn 2011.
- Giesler, Jan Patrick/Nauschütt, Jürgen:** Franchiserecht, 2. Aufl., Köln 2007.
- Gökyayla Demir, Cemile:** Milletlerarası Özel Hukukta Tek Satıcılık Sözleşmeleri (Münhasır Bayilik Sözleşmeleri), 2. Baskı, İstanbul 2013.
- Guhl, Theo/Koller, Alfred/Schnyder, Anton K./Druey, Jean Nicolas:** Das Schweizerische Obligationenrecht, 9. Aufl., Zurich 2000.

- Gümüş, Mustafa Alper:** Borçlar Hukuku Özel Hükümler, C. I, 3. Baskı, İstanbul 2013 (Anılış: Gümüş, C. I).
- Gümüş, Mustafa Alper:** Borçlar Hukuku Özel Hükümler, C. II, 3. Baskı, İstanbul 2014 (Anılış: Gümüş, C. II).
- Gürzumar, Osman Berat:** Franchise Sözleşmeleri ve Bu Sözleşmelerin Temelini Oluşturan Sistemlerin Hukuken Korunması, İstanbul 1995.
- Heidel, Thomas/Schall, Alexander:** Handelsgesetzbuch, Handkommentar, Baden Baden 2011 (Anılış: Heidel/Schall/İlgili Bölümün Yazarı).
- Heidelberger Kommentar zum Handelsgesetzbuch,** 6. Aufl., Heidelberg 2002 (Anılış: Heidelberger Komm/HGB/İlgili Bölümün Yazarı).
- Heymann Handelsgesetzbuch, Kommentar,** 2. Aufl., Band 1, Erstes Buch, Einleitung; §§ 1-104, Berlin 1995 (Anılış: Heymann/İlgili Bölümün Yazarları).
- Hoffstadt, Otto R.:** "Rechtstellung des Handelsvertreters im Konkurs des vertretenen Unternehmers", DB 1983, s. 645-648.
- Honsell, Heinrich:** Schweizerisches Obligationenrecht, Besonderer Teil, 9. Aufl., Bern 2010.
- Hopt, Klaus:** Handelsvertreterrecht, 4. Aufl., München, 2009.
- Höck, Hubertus:** Der Unternehmer und sein Handelsvertreter, München 1987.
- Höft, Erich:** "Die Provisionsrechtlichen Sonderregelungen für die Versicherungswirtschaft-Gründe und Unverzichtbarkeit", VersR 1976, Heft 8, s. 205-210.
- Hübsch, Gerbert/Hübsch, Alexandra:** "Die Neuere Rechtsprechung des Bundesgerichtshofs zum Handelsvertreterrecht", WM 2005, s. 2-27.
- İmregün, Oğuz:** Kara Ticareti Hukuku Dersleri (Genel HükümlerOrtaklıklar-Kıymetli Evrak), 12. Bası, İstanbul 2001 (Anılış: İmregün, Kara Ticareti).
- İmregün, Oğuz:** Ticaret Hukukunun Genel İlkeleri, 4. Bası, İstanbul 2004 (Anılış: İmregün, Genel İlkeler).
- İnan, Nurkut:** Tek Satıcılık Sözleşmesi ve Üçüncü Kişiler, Batider, Aralık 1993, C. XVII, S. 2, s. 55-77.
- İnceoğlu, M. Murat:** Sermaye Piyasasında Aracı Kurumların Hukuki Sorumluluğu, Ankara 2004.
- İrtem, Esen:** "Tek Satıcılık Sözleşmesi ve Tek Satıcının Üçüncü Kişilere Karşı Sahip Olduğu Haklar", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı: Prof. Dr. Duygun Yarsuvat'a Armağan, 2012, C. IX, S. 2, s. 797-834.
- İşgüzar, Hasan:** Tek Satıcılık Sözleşmesi, Ankara 1989.
- Kabukçuoğlu Özer, Dilek:** Mukayeseli Hukukta ve Uygulamada Hayat Sigortası, 2. Baskı, Ankara 2014.

- Kalpsüz, Turgut:** "Müvekkillerine İzaften Acentalara Karşı Dava Açılması ve Takip Yapılması", Batider, Haziran 1983, C. XII, S. 1, s.1-11.
- Kampf, Achim:** Handelsvertreter und Insolvenz- Sach und international insolvenzrechtliche Aspekte in Deutschland und Belgien, Mainz 2004.
- Kara, Hacı:** "Gemi Acentesi Ücret Tarifesi ve Buna Aykırılığın Yaptırımı", GÜHFD, Y. 2013, C. XVII, S. 3, s. 61-79.
- Kara, Mustafa Sencer:** Sermaye Piyasası Aracılık Faaliyetlerinde Yatırımcının Korunması, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara 2006.
- Karahan, Sami:** Ticari İşletme Hukuku, 27. Baskı, Konya 2015.
- Karasu, Rauf:** "Acentenin Ücreti ile İlgili Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Temmuz- Aralık 2013, C. 4, S. 2, s. 61-74.
- Karayalçın, Yaşar:** Ticaret Hukuku Dersleri, C. I, Giriş, Ticari İşletme, Ankara 1968 (Anılış: Karayalçın, Ticaret Hukuku).
- Karayalçın, Yaşar:** Ticaret Hukuku II, Şirketler Hukuku, 2. Bakı, Ankara 1973 (Anılış: Karayalçın, Ticaret Hukuku II).
- Karayalçın, Yaşar:** Tüzel Kişilerin Sigorta İşlerinde Aracılık Yapması, Sigorta Şirketlerinin Murakebesi, Doğan Sigorta AŞ'nin 25. Yıldönümü Dolayısıyla Düzenlenen Sigorta Semineri, Ankara 1968, s. 225-269 (Anılış: Karayalçın, Sigorta).
- Kaya, Arslan:** Türk Ticaret Kanunu Şerhi, Birinci Kitap Ticari İşletme, Yedinci Kısım Acentelik (TTK m. 102-123), 2. Baskı, İstanbul 2016.
- Kaya, Mustafa İsmail:** "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Acentenin Ücrete Hak Kazandığı Haller ve Ücrete Hak Kazanma Zamanı", Batider, Aralık 2008, C. XXIV, S. 4, s. 17-48 (Anılış: Kaya, Mustafa İsmail, Tasarı).
- Kaya, Mustafa İsmail:** Acentelik Hukuku, Ankara 2014 (Anılış: Kaya, Mustafa İsmail, Acentelik).
- Kayıhan, Şaban:** "Yeni Düzenlemeler Işığında Türk Hukukunda Sigorta Acenteleri", Terazi Hukuk Dergisi, Kasım 2008, Y. 3, S. 27, s. 43-60 (Anılış: Kayıhan, Sigorta Acenteleri).
- Kayıhan, Şaban:** Yeni TTK ve TBK Işığında Türk Hukukunda Acentelik Sözleşmesi, 4. Baskı, Ankara 2011 (Anılış: Kayıhan, Acentelik).
- Kender, Rayegan:** "Deniz Acenteliği Yönetmeliği Taslağı Hakkında", Deniz Hukuku Dergisi, Eylül-Aralık 1999, Y. 4, S. 3-4, s. 1-15 (Anılış: Kender, Deniz Acenteliği).
- Kender, Rayegan:** "Sigorta Acentelerinin Hakları", Sigorta Hukuku Dergisi, Y. 1998, S. 1, s. 114-129 (Anılış: Kender, Sigorta Acenteleri).

- Kender, Rayegan:** Türkiye’de Hususi Sigorta Hukuku -Sigorta Müessesesi Sigorta Sözleşmesi-, 14. Baskı, İstanbul 2015 (Anılış: Kender, Sigorta Hukuku).
- Kendigelen, Abuzer:** Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 2. Bası, İstanbul 2012.
- Kessel, Christian:** “Probleme des Neuen Handelsvertreterrechts in Gropbritannien”, RIW 1994, Heft 7, s. 562-568.
- Kılıç, Selim:** “Konut Finansman Modeli Olarak Yapı Tasarruf Sandıkları; Almanya ve Türkiye’deki Uygulamaları”, Yönetim ve Ekonomi, Y. 2007, C. 14, S. 1, s. 231-246.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 19. Bası, Ankara 2015.
- Knacı, Naci:** “Acentenin Komisyon İsteme Hakkı”, Adalet Dergisi, 1961, C. 52, S. 9-10, s. 946-951.
- Kınacıoğlu, Naci:** Acente ve Acentelik Sözleşmesi, Ankara, 1963.
- Kırca, Çiğdem:** Franchise Sözleşmesi, Ankara 1997.
- Kırca, İsmail:** “6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Ticaret Şirketlerinin Ehliyeti ve Birleşmesi”, Bankacılar Dergisi, 2011, S. 79, s.72-79 (Anılış: Kırca, Ehliyet ve Birleşme).
- Kırca, İsmail:** “Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayicinin Ayrımına İlişkin 2007/12362 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Değerlendirilmesi”, Batider, Aralık 2007, C. XXIV, S. 2, s. 295-304 (Anılış: Kırca, Esnaf).
- Kırca, İsmail:** Ticari Mümessillik, Ankara 1996 (Anılış: Kırca, Ticari Mümessillik).
- Kırca, İsmail/Şehirali Çelik, Feyzan Hayal/Manavgat, Çağlar:** Anonim Şirketler Hukuku C. I, Ankara 2013.
- Kindler, Peter:** “Nachbesserungen im italienischen Handelsvertreterrecht – Gesetzverordnung zur erneuten Umsetzung der Richtlinie Nr. 86/653/EWG”, RIW, März 2000, Heft 3, s. 161-167 (Anılış: Kindler, Handelsvertreterrecht).
- Kindler, Peter:** “Neues deutsches Handelsvertreterrecht aufgrund der EG-Richtlinie”, RIW 1990, Heft 5, s. 358-364 (Anılış: Kindler, Richtlinie).
- Knorn, Dietrich:** “Kosten der Abrechnungs und Auskunftspflicht des Unternehmens gegenüber dem Handelsvertreter”, BB 1972, s. 989- 990.
- Knütel, Rolf:** “Die Provisionsteilung bei Mitwirkung mehrerer Makler oder Handelsvertreter”, ZHR 1980, s. 289-329.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip:** Borçlar Hukukuna Giriş, Hukuki İşlem, Sözleşme, 4. Baskı, İstanbul 2008.

- Koller, Ingo/Roth, Wulf-Hennig/Morck, Winfried:** Handelsgesetzbuch, 2. Aufl., München 2011 (Anılış: Koller/Roth/Morck).
- Konuralp, Haluk/Konuralp, Aynur:** "Borsa Uyuşmazlıkları", Prof. Dr. Ali Bozer'e Armağan, Ankara 1998, s. 591-608.
- Köprülü, Bülent/Kaneti, Selim:** Sınırlı Ayni Haklar, 2. Baskı, İstanbul 1982-1983.
- Kubilay, Huriye:** Uygulamalı Özel Sigorta Hukuku, İzmir 2003.
- KUKO:** Kurz Kommentar OR, Art. 1-529, Basel 2008 (Anılış: KUKO- İlgili Bölümün Yazarı).
- Kuntalp, Erden/Omağ, Merih Kemal:** Banka ve Sigorta Hukuku, AÜAÖF Yayınları, 5. Baskı, Eskişehir 2011.
- Kuntalp, Erden:** Ard Arda Teslimli Satım Akdi, Ankara 1968.
- Kurt, Ekrem:** "Tellallık (Simsarlık) Sözleşmesinin Hükümleri, Prof. Dr. Ali Güzel'e Armağan, İstanbul 2010, s. 1429-1445.
- Kurtişoğlu, Ezel:** Acentelik Sözleşmesi ve Acentelik Sözleşmesinin Benzer Sözleşme Türlerinden Farkları, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2005.
- Küstner, Wolfram/Kurt, v. Manteuffel:** "Die Änderungen des Handelsvertreterrechts aufgrund der EG- Harmonisierungsrichtlinie vom 18.12.1986", BB 1990, s. 291-299.
- Küstner, Wolfram/Thume, Karl-Heinz:** Handbuch des gesamten Aussendienstrechts, Band I, Das Recht des Handelsvertreters (ohne Ausgleichsrecht), 3. Aufl., Heidelberg 2000.
- Langmack, Hans:** Der Agenturvertrag, Zürich 1945.
- Maier, Hans Jakob:** "Der Provisionsanspruch des Handelsvertreters bei Bestellungen von verbundenen Unternehmen oder Zweigniederlassungen", BB 1970, s. 1327- 1330.
- Manavgat, Çağlar:** Sermaye Piyasasında Aracı Kurumlar, Ankara 1991.
- Martinek, Michael/Semler, Franz-Jörg//Habermeier, Stefan:** Handbuch des Vertriebsrechts, München 2003.
- Memiş, Tekin/Turan, Gökçen:** Sermaye Piyasası Hukuku, Ankara 2015.
- Meyer, Jürgen A. E.:** Handelsvertreterrecht, Stuttgart-Wiesbaden 1978.
- Mimaroğlu, Sait Kemal:** Ticaret Hukuku, Birinci Cilt İşletme Hukuku, 3. Baskı, Ankara 1978.
- Münc. Komm.** (Münchener Kommentar) zum HGB, 3. Aufl., München 2010 (Anılış: Münch. Komm/HGB/İlgili Bölümün Yazarı).

- Nocker, Michael:** Kommentar zum Handelsvertretergesetz (HVertrG 1993), Wien, 2009.
- Nomer, Haluk, N.:** Beklenen Haklar Üzerindeki Tasarrufların Hukuki Sonuçları, 1. Baskı, İstanbul 2002.
- Oetker, Hartmut (Yayınlayan):** Kommentar zum Handelsgesetzbuch, 3. Aufl., München 2013 (Anılış: Oetker/İlgili Bölümün Yazarı).
- Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut:** Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C. I, 12. Bası, İstanbul 2014 (Anılış: Oğuzman/Öz, C. I).
- Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut:** Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C. II, İstanbul 2014 (Anılış: Oğuzman/Öz, C. II).
- Oğuzman, M. Kemal/Seliçi, Özer/Özdemir, Saibe Oktay:** Eşya Hukuku, 15. Baskı, İstanbul 2012.
- Özdemir, Necdet/Kınacıoğlu, Naci:** Türk Ticaret Hukuku (Başlangıç Hükümleri), Genişletilmiş 5. Baskı, Ankara 1984.
- Öztürk, Pınar:** "Franchise Sözleşmesi", Yargıtay Dergisi, Ekim 1998, C. 24, S. 4, s. 458-489.
- Pfeiffer, Thomas:** Handbuch der Handelsgeschäfte, Köln 1999.
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin:** Ortaklıklar Hukuku I, İstanbul 2014.
- Poroy, Reha/Yasaman, Hamdi:** Ticari İşletme Hukuku, 12. Bası, İstanbul 2007 (Anılış: Poroy/Yasaman, 2007).
- Poroy, Reha/Yasaman, Hamdi:** Ticari İşletme Hukuku, 15. Bası, İstanbul 2015.
- Roemer, Manfred:** Die Realisierung des Handelsvertreterprovisionsanspruchs, München 1981.
- Röhrich, Volker/Graf von Westphalen, Friedrich/Haas, Ulrich (herausgegeben):** Handelsgesetzbuch, 4. Aufl., 2014 Köln (Anılış: Röhrich/von Westphalen/Haas (İlgili Bölümün Yazarı)).
- Saenger, Ingo/Aderhold, Lutz/Lenkaitis, Karlheinz/Speckmann, Gerhard:** Handels- und Gesellschaftsrecht, Praxishandbuch, 1. Aufl., Baden- Baden 2008 (Anılış: Saenger/Aderhold/Lenkaitis/ Speckmann (İlgili Bölümün Yazarı)).
- Saka, Zafer:** Ticaret Hukuku-Ticari İşletme, İstanbul 1998.
- Saymen, Ferit H/Elbir, Halid K.:** Türk Eşya Hukuku, İstanbul 1954.
- Schlegelberger Handelsgesetzbuch Kommentar,** Band: II, 5. Aufl., §§ 48-104, München 1973 (Anılış: Schlegelberger/İlgili Bölümün Yazarı).

- Schmidt, Karsten:** Handelsrecht, Unternehmensrecht I, 6. Aufl., Köln 2014.
- Seçer, Öz:** Alım Satım Komisyonculuğu Sözleşmesi, İstanbul 2013.
- Seliçi, Özer:** Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi, İstanbul 1976.
- Semler, Franz-Jörg:** Handelsvertreter- und Vertragshändlerrecht, München 1988.
- Sirmen, A. Lale:** Türk Özel Hukukunda Şart, Ankara 1992.
- Sommer, Björn:** Vertragsgestaltung bei Vertriebssystemen im internationalen Vergleich, Köln 2000.
- Sopacı, Birgül:** "Sigorta Acentesinin Portföy Akçesi Hakkı", Prof Dr Fahiman Tekil'in Anısına Armağan, İstanbul 2003, s. 439-460.
- Staub:** Staub Handelsgesetzbuch Grosskommentar, 4. Aufl., 1. Band, §§ 1-104, Berlin 1995 (Anılış: Staub/İlgili Bölümün Yazarı).
- Staub:** Staub Handelsgesetzbuch Grosskommentar, 5. Aufl., 2. Band: §§ 48-104, Berlin 2008 (Anılış: Staub/İlgili Bölümün Yazarı).
- Stein, Jörg Müller:** "Buchauszug nach § 87c Abs. 2 HGB", VersR 2001, s. 830.
- Stötter, Karin:** Das Recht der Handelsvertreter, 6 Aufl., München 2007.
- Stötter, Viktor:** Handelsvertreterrecht, München 1977.
- Şahiniz, Salih:** Türk Borçlar Hukukunda Gayrimenkul Tellallığı (Emlak Komisyonculuğu-Emlak Danışmanlığı) Sözleşmesi, İstanbul 2002.
- Şener, Oruç Hami:** Ticari Temsilci ve Ticari Temsil Yetkisi, Ankara 2015.
- Şener, Oruç Hami/Uzunallı, Sevilay:** Uygulamalı Ticari İşletme Hukuku, 3. Bası, Ankara 2012.
- Şenol, Nilay:** Bayilik Sözleşmesi Sona Ermesi ve Sonuçları, İstanbul 2011.
- Tandoğan, Haluk:** "Tek Satıcılık Sözleşmesi", Batider, Aralık 1982, C. XI, S. 4, s. 1-36 (Anılış: Tandoğan, Tek Satıcılık).
- Tandoğan, Haluk:** Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri C. I/1, İstanbul 2008 (Anılış: Tandoğan, C. I/1).
- Tandoğan, Haluk:** Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C. II, 5. Bası, İstanbul 2010 (Anılış: Tandoğan, C. II).
- Tandoğan, Haluk:** Türk Mes'uliyet Hukuku (Akit Dışı ve Akdi Mes'uliyet) , 1. Basıdan Tıpkı Bası, İstanbul 2010 (Anılış: Tandoğan, Mesuliyet).
- Tekil, Fahiman:** Ticari İşletme Hukuku, 3. Bası, İstanbul 1997.
- Tekin, Ufuk:** Acentenin Ücret Hakkı, Ankara 2018 (Anılış: Tekin, Acente).

- Tekin, Ufuk:** "Acentenin Tahsil Komisyonu Talep Hakkı", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 2, Y. 2019, s.362-370 (Anılış: Tekin, Tahsil Komisyonu).
- Tekinalp, Gülören:** Acenta Sözleşmesine Uygulanan Kanunlar İhtilafı Kuralı, İstanbul 1972.
- Tekinay, Selahattin Sulhi/Akman, Sermet/Burcuoğlu, Haluk/Altop, Atilla:** Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 7. Baskı, İstanbul 1993.
- Thume, Karl Heinz:** "Der neue 89b Abs. 1 HGB und seine Folgen", BB 2009, s. 2490-2495 (Anılış: Thume, Der Neue 89b).
- Thume, Karl Heinz:** "Provisionsansprüche des Handelsvertreters beim Vertrieb von Dauerverträgen", MDR 2011, s. 703-709 (Anılış: Thume, Dauerverträgen).
- Thume, Karl Heinz:** "Der Provisionsanspruch des Handelsvertreters: Grenzen der Vertragsgestaltung", BB 2012, s. 975-982 (Anılış: Thume, Der Provisionsanspruch).
- Thume, Karl-Heinz:** Handbuch des gesamten Aussendienstrechts, 4. Aufl., Frankfurt am Main 2012 (Anılış: Thume/İlgili Bölümün Yazarı).
- Topçuoğlu, Metin:** Rekabet Hukuku Açısından Acentelik ve Dağıtım Sözleşmeleri, 1. Baskı, Ankara 2006.
- Tscherwinka, Ralf:** "Zur Einarbeitung und Wiederholung", JuS 1991, Heft 2, s. 110-117.
- Tunçomağ, Kenan:** "Borçlu Temerrüdünde Temerrüt Faizini Aşan Zarar ve Tazmini", Sigorta Hukuku Dergisi, Y. 1998, S. 1, s. 8-23 (Anılış: Tunçomağ, Temerrüt Faizini Aşan Zarar).
- Tunçomağ, Kenan:** Türk Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C. I, 6. Baskı, İstanbul 1976 (Anılış: Tunçomağ, Genel Hükümler).
- Turgut S., Erem:** Ticaret Hukuku Prensipleri, C. I Ticari İşletme, 7. Baskı, İstanbul 1977.
- Ulaş, Işıl:** Uygulamalı Zarar Sigortaları Hukuku, 8. Bası, Ankara 2012.
- Ülgen, Hüseyin /Helvacı, Mehmet/Kendigelen, Abuzer/Kaya, Arslan/Nomer Ertan, N. Füsün:** Ticari İşletme Hukuku, 5. Tıpkı Bası, İstanbul 2015.
- Ülgen, Hüseyin/Kendigelen, Abuzer/Kaya, Arslan:** "Karayolu Taşıma Kanunu Tasarısı Hakkında Düşünceler", Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, C. I, İstanbul 2004, s. 795-804.
- Ünal, Kürşat:** Türk ve Amerika Birleşik Devletleri Hukukunda Aracı Kurumlar, Ankara 1997.

- Ünan, Samim:** "539 Sayılı KHK'nın Sigorta Aracılarına İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi", Sigorta Murakebe Kanunu'nda Değişiklik Yapan 539 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Değerlendirilmesi Sempozyumu, 23 Aralık 1994 Tebliğler- Tartışmalar, Sigorta Hukuku Dergisi, Y. 1996, S. 1, s. 68-87.
- von Krbek, Franziska-Sophie Evans:** Die Analoge Anwendung der Vorschriften des Handelsvertreterrechts auf den Vertragshändler, Berlin (Basım tarihi belirtilmemiş).
- Völcker, Sven B.:** Handelsvertretervertrieb und EG-Kartellrecht, Frankfurt am Main 1994.
- Wauschkuhn, Ulf/Fröhlich, Joachim:** "Der Nachvertragliche Provisionsanspruch des Handelsvertreters", BB 2010, s. 524-529.
- Westphal, Bernd:** "Provisionskollisionen durch Zusammenwirken mehrerer Handelsvertreter für einen Geschäftsabschluss", BB 1991, s. 2027-2029.
- Wissel, Holger/Scherer, Peter:** "Handelsvertreterverträge: Neue Bekanntmachung der EG-Kommission in Vorbereitung", DB 1991, s. 1659-1662.
- Yavuz, Cevdet/Acar, Faruk/Özen, Burak:** Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), 10. Baskı, İstanbul 2012.
- Yeşiltepe, Salih Önder:** "Tek Satıcılık Sözleşmesinin Öğretide Benzer Olarak Belirtilen Sözleşmelerden Ayırteğilmesi", MÜHF-HAD, 2007, C. XIII, S. 1-2, s. 169-191.
- Yıldız, Şükrü:** "Türk Hukukunda Sigorta Acentası Olabilme Şartları", Yargıtay Dergisi, Temmuz 1991, C. 17, S. 3, s. 273-291.
- Zevkliler, Aydın/Gökyayla, K. Emre:** Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, 13. Bası, Ankara 2013.

Dr. Zehra KORKMAZ

ULUSLARARASI NÜKLEER SORUMLULUK HUKUKU

- Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıs Sorumluluğuna İlişkin 1960 tarihli Paris Sözleşmesi 1960 tarihli Paris Sözleşmesi'ni Değiştiren 1964 Ek Protokolü
- 1960 tarihli Paris Sözleşmesi'ni Değiştiren 1982 Protokolü
- 1960 tarihli Paris Sözleşmesi'ni Değiştiren 2004 Protokolü
- Viyana ve Paris Sözleşmelerinin Uygulanmasına İlişkin 1988 Tarihli Ortak Protokol 7381 Sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Uluslararası Nükleer Sorumluluk Hukuku

Zehra Korkmaz

Hukuk Yayınları Dizisi – 3812

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 851 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

KİTAP BÖLÜMÜ

- Başeren, S. (2000), "Terörizm: Kavramsal Bir Değerlendirme" içinde *Terörizm İncelemeleri: Teori, Örgütler, Olaylar*, (Özdağ, Ümit, Öztürk, Osman Metin Ed.), Ankara: Avrasya Stratejik Araştırma Merkezi Yayınları: 1-15.
- Brown, Peter, Mccauley, David (1999), "A New Global Regime of Civil Nuclear Liability, Canadian Membership in the International Conventions" içinde *Seminar on Nuclear Law and Liability*, Ankara.
- Burns, Stephen (2022), "Milestones in Nuclear Law: A Journey in Nuclear Regulation" içinde *Nuclear Law: The Global Debate*, International Atomic Energy Agency Vienna: Asser Press: 55-73.
- Burns, Stephen G., Nick, Kimberly Sexton, Raetzke, Christian, Thiele, Lisa (2022), "Regulation, Licensing and Oversight of Nuclear Activities", içinde *Principle and Practice of International Nuclear Law*, OECD NEA: 167-209.
- Busekist, Otto von (2006), "A Bridge Between Two Conventions on Civil Liability for Nuclear Damage", *International Nuclear Law in the Post-Chernobyl Period*, Nuclear Energy Agency: 129-153.
- Cherf, A. (2022), "The NLI Curriculum: A Comprehensive Programme on Nuclear Law", içinde *Nuclear Law Institute A Collective View On A Decade Of Capacity Building And Development In Nuclear Law*, Vienna: International Atomic Energy Agency: 11-20.
- Emmerechts, Sam (2010), "Environmental Protection under Nuclear Law: Still a Long Way to Go", içinde *International Nuclear Law: History, Evolution and Outlook*, OECD NEA: 121-156.
- Gaucher, Régine, Languin, Thomas, Ducouso, Erik (2022), "Building a Nuclear Security Regime: Questions to Be Asked", içinde *Nuclear Law: The Global Debate*, International Atomic Energy Agency Vienna: Asser Press: 191-221.
- Ge, Deng (2022), "Nuclear Laws for Peaceful Uses of Nuclear Energy" içinde *Nuclear Law: The Global Debate*, International Atomic Energy Agency Vienna: Asser Press: 39-55.
- Gioia, Andrea (2022), "Damage Giving Rise To Compensation Under The International Nuclear Liability Regime", içinde *Nuclear Law Institute A Collective View On A Decade Of Capacity Building And Development In Nuclear Law*, Vienna: International Atomic Energy Agency: 140-155.

- Grossi, Rafael Mariano (2022), "Nuclear Law: The Global Debate" içinde *Nuclear Law The Global Debate*, International Atomic Energy Agency Vienna: Asser Press: 1-27.
- Guttinger, Philippe (2010), "Allocation of Responsibility of Harmful Consequences of Acts Not Prohibited by International Law", içinde *The Law of International Responsibility*, (Ed. Crawford, James, Pellet, Alain, Olleson, Simon), Newyork: Oxford University Press: 515-521.
- Hafner, Gerard, Buffard, Isabella (2010), "Obligations of Prevention and Precautionary Principle", içinde *The Law of International Responsibility*, (Ed. Crawford, James, Pellet, Alain, Olleson, Simon, Parlett, Kate), Newyork: Oxford University Press: 521-537.
- Handl, Günther (2009), "Trail Smelter in Contemporary International Environmental Law: Its Relevance in the Nuclear Energy Context", içinde *Transboundary Harm in International Law*, (Bradspies, Rebecca M., Miller Russel A. Ed.), Cambrige University Press: 125-139.
- Jenkins, Bonnie Denise (2022) "The Efficacy of the Global Nuclear Security Legal Regime and States' Implementation Capacity in Light of the Forthcoming Development of Advanced Nuclear Reactor Technologies", içinde *Nuclear Law: The Global Debate*, International Atomic Energy Agency Vienna: Asser Press: 161-171.
- Kremen, David (1999), "Nuclear Liability in the USA" içinde *Seminar on Nuclear Law and Liability*, Ankara: 1-6.
- Leòn, Sama Bilbao y, Lindberg, John C. H. (2022), "The Humanitarian Atom: The Role of Nuclear Power in Addressing the United Nations Sustainable Development Goals" içinde, *Nuclear Law: The Global Debate*, International Atomic Energy Agency Vienna: Asser Press: 271-298.
- Makuch, Karen E. Makuch, Pereira, Ricardo (2012), "Introduction" içinde *Environmental and Energy Law*, (Makuch, Karen, Pereira, Ricardo Ed.), Wiley-Blackwell: 3-32.
- McIntosh, Steven (2022), "Nuclear Liability and Post-Fukushima Developments", içinde *Nuclear Law: The Global Debate*, International Atomic Energy Agency Vienna: Asser Press: 311-335.
- McRae, Ben (2006), "The Compensation Convention: Path to a Global Regime for Dealing with Legal Liability an Compensation for Nuclear Damage", içinde *International Nuclear Law in the Post Chernobyl Period*, OECD: 187-200.
- Merkouris, Panos (2012), "Sustainable Development and Best Available Techniques in International and European Law", içinde *Environmental and Energy Law*, (Makuch, Karen, Pereira, Ricardo Ed.), Wiley-Blackwell: 37-61.
- Meserve, Richard (2022) "Strengthening the Global Nuclear Safety Regime" içinde *Nuclear Law: The Global Debate*, International Atomic Energy Agency Vienna: Asser Press: 81-91.

- Montjoie, Michel (2010), “The Concept of Liability in the Absence of an Internationally Wrongful Act”, içinde *The Law of International Responsibility*, (Ed. Crawford, James, Pellet, Alain, Olleson, Simon), Newyork: Oxford University Press: 503-515.
- Nassauer, Otfried (2011), “Nükleer Silahlar ve Nükleer Enerji-Siyam İkizleri ya da Sıfır-Sıfır Çözümü”, (Çev. Metin Susan, Sungur Savran) içinde *Nükleer Enerji Masalı*, (Günel, İbrahim, Gürbüz, Özgür (Ed.), İstanbul: Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği Yayını: 183-227.
- Nick, Kimberly Sexton, Bowden, Paul (2022), “Nuclear activities and environmental protection: The international legal framework”, içinde *Principles And Practice Of International Nuclear Law*, OECD NEA: 211-276.
- Pelzer, Norbert (2006), “Learning the Hard Way: Did the Lessons Taught by the Chernobyl Nuclear Accident Contribute to Improving Nuclear Law?”, *International Nuclear Law in the Post-Chernobyl Period*, Nuclear Energy Agency:73-118.
- Pelzer, Norbert (2010), “Main Features of the Revised International Regime Governing Nuclear Liability – Progress and Standstill” içinde *International Nuclear Law: History, Evolution and Outlook*, OECD NEA: 355-386.
- Popov, Andrey (2022), “Russian Vision of the Problems and Prospects of the International Legal Framework in the Context of Small Modular Reactors and Transportable Nuclear Power Units” içinde *Nuclear Law The Global Debate*, International Atomic Energy Agency Vienna: Asser Press: 57-68.
- Reitsma, Sebastiaan M.S. (1998), “Nuclear Liability and Insurance for Nuclear Damage in Switzerland” içinde *Proceedings of the International Conference: Nuclear Option in Countries with Small and Medium Electricity Grids*, Dubrovnik: 578-585. (Online erişim için ayrıca bkz. <https://nuklearpool.ch/en/legislation>)
- Saygın, Hasan (2011), “Büyük Nükleer Kazalar ve Nükleer Enerji Teknolojisinin Evriminde Doğurdukları Sonuçlar”, (Ülgen, Sinan (Ed.), *Nükleer Enerjiye Geçişte Türkiye Modeli*, İstanbul: EDAM: 53-81.
- Schwartz, Julia (2006), “International Nuclear Third Party Liability Law: The Response to Chernobyl”, *International Nuclear Law in the Post-Chernobyl Period*, Nuclear Energy Agency: 37-72.
- Schwartz, Julia (2010), “Liability and Compensation For Third Party Damage Resulting from a Nuclear Incident” içerisinde *International Law: History, Evolution and Outlook*, OECD Publications: 307-355.
- Schwartz, Julia A. (2022), “Liability and Compensation for Third Party Damage Resulting From a Nuclear Incident”, içerisinde *Principles and Practice of International Nuclear Law*, Nuclear Energy Agency: 409-444.
- Stone, Timothy (2022), “The Challenge of Climate Change—Complete Energy Systems Transformation: No Nuclear, No Net Zero” içinde *Nuclear Law: The Global Debate*, International Atomic Energy Agency Vienna: Asser Press: 119-184.

KİTAP ve TEZ ÇALIŞMALARI

- _ Acer, Yücel, Kaya, İbrahim, Uluslararası Hukuk Temel Ders Kitabı (13. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- _ Ağgez, Güler (2017), Türkiye’de Yetişen Tütünlerdeki Radyoaktif Çekirdek Konsantrasyonlarının Ölçülmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Fizik Anabilim Dalı Nükleer Fizik Programı.
- _ Akıncı, Şahin (2012), *Borçlar Hukuku Bilgisi* (6.Baskı), Konya: Sayram Yayınları.
- _ Akıntürk, Turgut, Ateş, Derya (2022), *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Özel Borç İlişkileri* (30. Baskı), İstanbul: Beta Yayınları.
- _ Akova, İsmet, *Enerji ve Alternatif Enerji Kaynakları Ders Kitabı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayını.
- _ Aksar, Yusuf (2021), *Teoride ve Uygulamada Uluslararası Hukuk-I* (Genişletilmiş ve Güncellenmiş 6. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- _ Aksar, Yusuf (2021), *Teoride ve Uygulamada Uluslararası Hukuk-II* (Genişletilmiş ve Güncellenmiş 6. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- _ Aksar, Yusuf (2021), *Temel Metinlerle Uluslararası Hukuk* (2. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- _ Alacalı, Merve (2016), Enerji Hukukunda Lisans Usulü: Rüzgar Enerjisi Örneği, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku.
- _ Alper, Gizem (2018), İşletme Nedeniyle Tehlike Sorumluluğu (TBK m.71), Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- _ Antalya, Gökhan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (Cilt:V/1,2), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- _ Arceneaux, H., Archibald J., Aquino, E., Bailey, P., Cleland, J., Gormsen, E., Kurz, E., McGlinn, W., Mellen, C., Ryde D. (2021), “The Price-Anderson Act: 2021 Report to Congress Public Liability Insurance and Indemnity Requirements for an Evolving Commercial Nuclear Industry”, Office of Nuclear Reactor Regulation Office of Nuclear Material Safety and Safeguards, NUREG/CR-7293.
- _ Aydoğan Özman (1984), *Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi*, İstanbul: İstanbul Deniz Ticaret Odası Yayınları.
- _ Aydoğdu, Murat (2009), Sivil Amaçlı Nükleer Santral İşletenin ve Nükleer Madde Taşıyanın Hukuki Sorumluluğu, Ankara: Adalet Yayınevi.
- _ Bal, Ali (2006), Devletin Uluslararası Sorumluluğunun Doğması, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı.

- _ Bagheri, Saeed (2015), *Uluslararası İnsancıl Hukuk ve Nükleer Silahlar*, Ankara: Adalet Yayınevi.
- _ Belser, William E. (1966), "Untersuchung der in den nationalen Gesetzen und in internationalen Konventionen über die Haftungn auf dem Gebiet der Atomenergie gegebenen Lösungen für die den Versicherern zur Deckung dieser Haftpflicht gestellten Probleme", Bericht No.4, Colleque Europeen de Droit Nucleaire.
- _ Beyerlin, Ulrich, Marauhn, Thilo (2011), *International Environmental Law*, Oxfod: Hart Publishing.
- _ Bird, K., Sherwin, M. J. (2005), *American Prometheus: The Triumph and Tragedy of J. Robert Oppenheimer*, Newyork: Alfred A. Knopf.
- _ Birnie, Patricia, Boyle, Alan, Redgwell, Catherine (2009), *International Law and The Environment* (Third Edition), Oxford University Press.
- _ Bozer Ali (2004), *Sigorta Hukuku: Genel Hükümler-Bazı Sigorta Türleri*, Bankacılık ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- _ Bozkurt, Enver (2021), *Milletlerarası Hukuk Mevzuatı* (3.Baskı), Ankara, Yetkin Yayınevi.
- _ Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi (1986), 18, İstanbul: Gelişim Yayınları.
- _ Büyük, Mehmet Emin (2020), *Uluslararası Daimî Adalet Divanı* (1. Baskı), İstanbul: Beta Yayınları.
- _ Campbell, Celia, Breen, Breen, Futrell J. William (1993), *Sustainable Environmental Law*, St Paul, Minnesota: West Publishing Co.
- _ Cohen, Bernard L. (1996), *Çok Geç Olmadan* (6. Basım), (Çev. Miyase Göktepe-li), Ankara: TÜBİTAK.
- _ Cook, Helen (2018), *The Law of Nuclear Energy* (Second Edition), London: Thomson Reuters/Sweet&Maxwell.
- _ Çelik, Nazlı Hilal (2015), *Adam Çalıştıranın Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- _ Dost, Süleyman (2019), *Temel Kavramlar, Metinler ve Kararlar Bağlamında Uluslararası Hukukta Adalet* (2. Baskı), Ankara: Yetkin Yayınevi.
- _ Eliaçık, Cihad Furkan (2018), *Uluslararası Hukuk Bağlamında Nükleer Santrallerin Siber Güvenliği* (1. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- _ Emmerechts Sam (2008/2), "Environmental Law and Nuclear Law: A Growing Symbiosis", *Nuclear Law Bulletin*, 82: 91-110.
- _ Erdal, Selcen (2018), *Uluslararası Hukuk Perspektifinden İran'ın Nükleer Programı*, Ankara: Adalet Yayınevi.
- _ Eren, Fikret (2006), *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (9.Baskı), İstanbul: Beta Yayıncılık.

- _ Erkiner, Hakkı Hakan (2010), *Devletin Haksız Fiilden Kaynaklanan Uluslararası Sorumluluğu* (1.Baskı), İstanbul: On İki Levha Yayınları.
- _ Erkiner, Hakkı Hakan (2022), *Uluslararası Terörizme Karşı Meşrû Müdâfaa* (3. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- _ Fischer, David (1997), *History of the International Atomic Energy Agency the First Forty Years*, Vienna: IAEA.
- _ Güler, Tülay (2006), *Nükleer Enerji Üretim Sürecinde Kazalar, Nükleer Atıklar ve Çevre Sorunları, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara: Gazi (Hacı Bayram Veli) Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.
- _ Güneş, Ahmet M. (2021), *Çevre Hukuku* (4. Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- _ Güven, Koray (2017), *Karşılaştırmalı Hukukta Nükleer Santrallerden Kaynaklanan Zararlardan Hukuki Sorumluluk, Yüksek Lisans Tezi*, Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- _ Grant, John P., Barker, J. Craig (2009), *Parry & Grant Encyclopaedic Dictionary Of International Law* (3 Edition), Oxford University Press.
- _ Honkonen, Tuula (2009), *The Common but Differentiated Responsibility in Multilateral Environmental Agreements Regulatory and Policy Aspects*, Kluwer Law International.
- _ Hubbert, M. King (1956), *Nuclear Energy and Fossil Fuels*, Houston, Texas: Shell Development Company Exploration and Production Research Division.
- _ International Atomic Energy Agency (2008), *Nuclear Energy Basic Principles*, IAEA Nuclear Energy Series, Vienna: IAEA.
- _ International Atomic Energy Agency (IAEA) (2013), *“Objective and Essential Elements of a State’s Nuclear Security Regime, Nuclear Security Fundamentals”*, IAEA Nuclear Security Series No. 20, Vienna: IAEA Publications.
- _ International Atomic Energy Agency (2013), *The 1988 Joint Protocol Relating To The Application Of The Vienna Convention And The Paris Convention- Explanatory Text*, IAEA International Law Series No. 5, Vienna: IAEA Publications.
- _ International Atomic Energy Agency (2013), *Legal and Institutional Issues of Transportable Nuclear Power Plants: A Preliminary Study*, Vienna: IAEA Publications.
- _ International Atomic Energy Agency (2014), *IAEA Report On Human And Organizational Factors in Nuclear Safety in the Light of The Accident at the Fukushima Daichi Nuclear Power Plant*, Vienna: IAEA Publications.
- _ International Atomic Energy Agency (2017), *The 1997 Vienna Convention On Civil Liability For Nuclear Damage And The 1997 Convention On Supplementary Compensation For Nuclear Damage Explanatory Texts*, Vienna: IAEA Publications.

- International Atomic Energy Agency, (2017), *The 1997 Vienna Convention On Civil Liability For Nuclear Damage And The 1997 Convention On Supplementary Compensation For Nuclear Damage — Explanatory Texts*, IAEA International Law Series No. 3 (Revised), Vienna: IAEA Publications.
- International Atomic Energy Agency (2020), *The 1997 Vienna Convention On Civil Liability For Nuclear Damage And The 1997 Convention On Supplementary Compensation For Nuclear Damage — Explanatory Texts*, Vienna: IAEA Publications.
- International Atomic Energy Agency (2022), *Nuclear Power Reactors in the World*, Reference Data Series No:2, Vienna: IAEA Publications.
- Isayev, Tuğçe (2018), *Önleme Yükümlülüğü Bağlamında Uluslararası Hukukta Devletin Tehlike Sorumluluğu*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı.
- İnal, Arda (2016), "An Analysis And Discussion on The Concepts Of State Responsibility and State Liability in The Context of A Nuclear Accident or Radiological Emergency with Transboundary Effects", Montpellier, International School of Nuclear Law.
- İnal, Arda (2017), *Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Sorumluluğa İlişkin Paris Sözleşmesi ve Paris Sözleşmesi'ni Değiştiren 2004 Protokolü'nün Türk Hukukuna Uygulanması*, Uzmanlık Tezi, Ankara, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu.
- İneli Ciğer, Meltem (2022), *İklim Değişikliği ile Mücadelede Devletlerin Farklılaştırılmış Sorumlulukları ve Uluslararası Hukukta Ortak Fakat Farklılaştırılmış Sorumluluklar İlkesi*, Ankara: Yetkin Yayınları.
- İncekara, Rahmi, Şekercioğlu, Selma (2020), *Toryum ve Uranyum Zenginleştirme Programlarının Uluslararası Siyaset ve Çevreye Etkileri*", *Devlet Doğasının Değişimi: Güvenliğin Sınırları (Change in State Nature: Boundaries of Security)*, Tasam Yayınları.
- Kanno, Hansgeorg (1967), *Gefährdungshaftung und rechtliche Kanalisierung im Atomrecht: ein Beitrag zur Dogmatik der Schadenshaftung*, Köln: Verlag Handelsblatt.
- Karabulut, Yalçın (1999), *Enerji Kaynakları* (1. Baskı), Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Karayalçın Yaşar (1960), *Mesuliyet ve Sigorta Hukuku Bakımından Başlıca İşletme Kazaları*, Ankara: Güzel İstanbul Matbaası.
- Kaya, İbrahim (2005), *Terörle Mücadele ve Uluslararası Hukuk*, Ankara: USAK Yayınları.
- Kaya, Ferat (2016), *Türkiye'nin Nükleer Enerji Politikaları ve Avrupa Birliği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Avrupa Birliği Enstitüsü.

- Kayhan, Ali Kerem (2017), *Uluslararası Hukukta Atmosferin Korunması ve Devletlerin Sorumluluğu* (1.Baskı), İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Kedikli, Umut (2011), *Devlet Destekli Terörizm Nedeniyle Devletin Uluslararası Sorumluluğu*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. (2021), *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (25. Bası), Ankara: Turhan Kitabevi.
- Korkusuz, Mustafa Halit (2012), *Nükleer Santral İşletenin Hukuki Sorumluluğu* (1. Baskı), İstanbul: Beta Yayınları.
- Kuran, Selami (2021), *Uluslararası Deniz Hukuku* (7.Baskı), İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Külebi, Ali (2007), *Türkiye'nin Enerji Sorunları ve Nükleer Gereklilik*, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Lopuski, Jan (1993), *Liability for Nuclear Damage, National Atomic Energy Agency*, Warsaw: National Atomic Energy Agency.
- Makuch, Karen E. Makuch, Pereira, Ricardo (2012), *Environmental and Energy Law*, John Wiley & Sons.
- Meriç, Gülfer (2014), *Donatının Petrol Kirliliğinden Doğan Sorumluluğu ve Sınırlandırılması*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mihai, Elena (2010), "International Civil Liability Regimes for Nuclear, Oil Transport and Industrial Activities", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Calgary, University of Calgary Faculty of Law.
- Muray, Raymond L., Holbert, Keith E. (2015), *Nükleer Enerji* (7. Baskı), (Çev. Ed. Ahmet Hakan Yılmaz, Abdullah Aydın vd.), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Mohan, M.P. Ram (2015), *Nuclear Energy and Liability in South Asia Institutions, Legal Frameworks and Risk Assessment Within SAARC*, India: Springer.
- Munro, R. D., Lammers, J. G. (1987), *Environmental Protection and Sustainable Development: Legal Principles and Recommendations*, London, Dordrecht, Boston: Graham & Trotman/Martinus Nijhoff.
- OECD Nuclear Energy Agency (2012), "Japan's Compensation System for Nuclear Damage as Related to the Tepco Fukushima Daiichi Nuclear Incident", OECD NEA No:7089.
- OECD NEA (2016/1), "The application of the Espoo Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context to nuclear energy-related activities", *Nuclear Law Bulletin*, 97: 63-69.
- OECD NEA (2019), *Legal Frameworks for Long-Term Operation of Nuclear Power Reactors*, OECD NEA No:7504.

- OECD NEA (2021), *Small Modular Reactors: Challenges and Opportunities*, OECD NEA No: 7560.
- Oğuzman, M. Kemal, Öz, M. Turgut (2022), *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt II* (17. Baskı), İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Organisation for Economic Co-operation and Development Nuclear Energy Agency (2021), *Nuclear Energy Data*, OECD NEA No:7556.
- Ögüt, Selman (2014), *Uluslararası Örgütlerin Sorumluluğu* (1.Baskı), İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Önder, Ersoy (2013), *Uluslararası Bir Sorun Olarak İran'ın Nükleer Programının Analizi ve Orta Doğu Bölgesi'ne Etkileri*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı.
- Özemre, Ahmet Yüksel, Bayülken, Ahmet, Gençay, Şarman (2000), *50 Soruda Türkiye'nin Nükleer Enerji Sorunu*, İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Pazarıcı, Hüseyin (2015), *Uluslararası Hukuk* (14. Bası), Ankara: Turhan Kitabevi.
- Pazarıcı, Hüseyin (2021), *Uluslararası Hukuk Dersleri 1.Kitap* (15. Bası), Ankara: Turhan Kitabevi.
- Pazarıcı, Hüseyin (2021), *Uluslararası Hukuk Dersleri 2. Kitap* (12.Bası), Ankara: Turhan Kitabevi.
- Pazarıcı, Hüseyin, *Uluslararası Hukuk Dersleri 3. Kitap* (6. Baskı), Ankara: Turhan Kitabevi.
- Poyraz, Yasin (2000), *Uluslararası Hukukta Objektif Sorumluluğun Düzenlenmesi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Konya, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı.
- Saraç, Senem (2013), *Türk Borçlar Kanunu'nda Tehlike Sorumluluğu* (1. Baskı), İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Sarıbeyoğlu Skalar, Meltem (2015), *Uluslararası Hukuk ve Sürdürülebilir Kalkınma*, İstanbul: Beta Yayınları.
- Sariöz, Sezer (2018), *Konuşuyorum Ama Anlayamıyorum İngilizce Sözcüklerin Etimolojisi* (1. Baskı), İstanbul: Yazardan Direkt Yayınevi.
- Sertoğlu, Mithat (1994), *Tarihten Sohbetler*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Shaw, Malcolm N. (2018), *Uluslararası Hukuk* (8. Baskı), (Çev. Yücel Acer, İbrahim Kaya, M. Turgut Demirtepe, G. Engin Şimşek), Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.
- Sökmen, Serhat (2019), *The European Union Energy Law And Policy And The Harmonization Of Turkish Legislation To Those Politics*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Bahcesehir University Institute Of Social Sciences European Union Public Law And European Integration Master Programme.

- Stoiber, Carlton, Baer, Alec, Pelzer, Norbert, Tonhauser, Wolfram (2003), *Handbook on Nuclear Law*, Vienna: International Atomic Energy Agency.
- Stulberg, Adam N., Fuhrmann, Matthew (Ed.) (2013), *The Nuclear Renaissance and International Security*, Madrid: Stanford University Press.
- Sur, Melda, *Uluslararası Hukukun Esasları* (16. Baskı), İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Szasz, Paul C. (1970), *The Law and Practices of the International Atomic Energy Agency*, Vienna: IAEA Law Series No:7.
- Şenel, Mustafa Can (2012), "Rüzgâr Türbinlerinde Güç İletim Mekanizmalarının Tasarım Esasları-Dinamik Davranış," Yüksek Lisans Tezi, Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Tandoğan, Haluk (1981), *Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku* (1. Baskı), Ankara: Turhan Kitabevi.
- Tatlısöz, Tuğçe (2013), Nükleer Enerji Kullanımının Sınırlandırılması, Ankara Üniversitesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı.
- Tekinay, Selahattin Sulhi, Akman, Sermet, Burcuoğlu, Haluk, Altop, Atilla (1993), *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (7. Baskı), İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Topal, Ahmet Hamdi (2004), Uluslararası Hukukta Devlet Destekli Terörizme Karşı Kuvvet Kullanımı, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı.
- Tromans, Stephen (2010), *Nuclear Law* (Second Edition), Oregon: Oxford and Portland.
- Tunç, Ahmet (2016), Dünya Petrol Krizleri: G-7 Ülkeleri Üzerine Bir Uygulama, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Ana Bilim Dalı.
- Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (2000), *Sürdürülebilir Kalkınma ve Nükleer Enerji*, TAEK: Ankara.
- Türkiye Bilimler Akademisi (2019), TÜBA-Nükleer Enerji Raporu, Dinçer, İbrahim (Ed.), Ankara.
- Tütüncü, Ayşe Nur (2004), *Gemi Kaynaklı Deniz Kirlenmesinin Önlenmesi, Azaltılması ve Kontrol Altına Alınmasında Devletin Yetkisi* (3.Baskı), İstanbul: Beta Yayınevi.
- Tütüncü, Ayşe Nur, Dal, Ufuk, Singil, Nesrin (2021), *Tehlikeli Faaliyetlerden Doğan Sınırşan Zarardan Kaynaklanan Sorumluluğun Paylaştırılmasına İlişkin Milletlerarası Hukuk*, İstanbul: Beta Yayınları.
- Uçar, Azime Ayça (2016), *Uluslararası Hukuk Kuralları Çerçevesinde Nükleer Silah Kullanımı*, Ankara: Adalet Yayınevi, Ankara.

- United Nations (1974), Yearbook of The International Law Commission 1973 Volume II, Document of the 25. Session the report of the Commission to the General Assembly A/CN.4/Ser.A/1973, United Nations Publication.
- United Nations, Reports Of International Arbitral Awards Island of Palmas Case (Netherlands, USA), Volume II: 829-871.
- United Nations (1992), Yearbook of the International Law Commission 1989 Volume II, Part One Document of the 41. Session the Report of the Commission to the General Assembly A/CN.4/1989/Add.1 (Part1), United Nations Publication.
- United Nations (2006), Reports of International Arbitral Awards (RIAA) Trail Smelter Case (United States of America/Canada), Volume III: 1905-1982.
- Uzun, Elif (2021), *Milletlerarası Hukuka Aykırı Eylemlerinden Dolayı Devletin Sorumluluğu* (Güncellenmiş 3. Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yergin, Daniel (2009), Petrol, Para ve Güç Çatışmasının Epik Öyküsü (8. Baskı), (Çev. Kamuran Tuncay), İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

MAKALE

- Akbaş Zafer/Baş Erdem (2013), "İran'ın Nükleer Enerji Politikası ve Yansımaları", *History Studies-International Journal of History, A Tribute to Prof. Dr. Halil İnalçık*, 5/2: 21-44.
- Akehurts, M.B. (1985), "International Liability for Injurious Consequences Arising Out Of Act Not Prohibited by International Law", *Netherlands Yearbook of International Law*, 16/3: 3-16.
- Akcıl, Mustafa (2014), "Facia Karşısında Denetimin Rolü", *Kamu İç Denetçiler Derneği Denetim Dergisi*, 14: 18-26.
- Akıl, Abdülkadir, "Uluslararası Hukuk Çerçevesinde İnsanlığın Ortak Mirası Olarak Antarktika", *ERÜHFD*, XV/2: 339-363.
- Aktan, Metin (2021), "Kömür Gazlaştırmanın Türkiye Açısından Stratejik Önemi", *Madencilik ve Yer Bilimleri Dergisi*, 97: 108-123
- Al Shamsi, Amani (2018/1), "The Peaceful Nuclear Energy Program in the United Arab Emirates: Background and History", *Nuclear Law Bulletin*, 100: 73-83.
- Alpkaya, Gökçen (1997), "Nükleer Silahlar ve Uluslararası Adalet Divanı, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 52/1: 105-115.
- Altın, Vural (2007), "IV. Nesil Nükleer Santraller", *Bilim Teknik Dergisi Ücretsiz Eki*: 2-19.
- Ameye, Evelyne, Arregui, Iñigo Igartua (2012), "National Nuclear Third Party Insurance Pools Revisited from a European Union Competition Law Perspective", *Journal of Energy & Natural Resources Law*, 30/3: 265-300.

- _ Ampovska, Marija (2017), "Nuclear Insurance Pools Worldwide: The Role in Nuclear Law", *Balkan Social Science Review*, 9: 7-21.
- _ Andrews-Speed, Philip (2020), "The Governance of Nuclear Power in China", *The Journal of World Energy Law & Business*, 13/1: 23-46.
- _ Anlar Güneş, Şule (2006), "Gabcikovo-Nagymaros Davası", Ankara Üniveristesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 55/2: 91-116.
- _ Arbellot du Repaire, Gilles (2003/1), "The Nuclear Weapon Non-Proliferation Treaty and Terrorism: The Consequences of 11 September 2001 on the Treaty Review Process", *Nuclear Law Bulletin*, 71: 15-40.
- _ Aslan (1984), "Yabancı Devlet Malları Üzerinde Cebri İcra Mümkün müdür?", *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 4/1: 1-21.
- _ Aslan, Özgür, Özcan, Burcu (2008), "Sürdürülebilir Kalkınma ve Hidrojen Enerjisi", *e-Journal of New World Sciences Academy*, 3/2: 152-160.
- _ Ata, Kaan (2013), "İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde 'Atom Alimleri'nin Konferansları (1950-1955): W. Heisenberg, T. Allibone, O. Hahn", *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, 15/1: 84-95.
- _ Avcı, Özge, Kılıç, Ahmet Mahmut (2010), "Türkiye ve Avrupa Birliği Enerji Durumu", *Ç.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 22/1: 11-21.
- _ Baba, Yoshio (2002/1), "The Problems Facing Nuclear Power in Japan Emphasising Law and Regulations", *Nuclear Law Bulletin*, 69: 16-28.
- _ Bagheri, Saeed (2015), "Nükleer Enerjinin Barışçıl Kullanımının Hukuki Çerçevesi: Olanaklar ve Sınırlılıklar", *Enerji ve Diplomasi Dergisi*, 4: 116-141.
- _ Bağhirova, Aynur (2018), Enerji Kaynaklarında Güvenlik Sorunu ve Nükleer Santraller: Metsamor Nükleer Santrali Örneği, *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 120/236: 215-232.
- _ Bagheri, Saeed (2014), "Uluslararası İnsancıl Hukuk ve Terörizme Karşı Nükleer Silahların Kullanımı", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XVIII/3-4, s.900: 899-921.
- _ Barrie, G.N. (1976), "International Law and the Civil Use of Nuclear Energy", *South African Yearbook of International Law*, 2: 97-110.
- _ Barrie, G.N. (1988), "International Nuclear Energy Law-Present and Future", *TSAR*, 2: 201-215.
- _ Başaran, Vural (2019), "Cürcânî'de Atom Kavramı ve Felsefesi", *Dört Öge*, 15: 111-122.
- _ Başoğlu, Başak (2018), "Nükleer Santral İşletenlerin Hukuki Sorumluluğu", *Legal Hukuk Dergisi*, 16/187: 3209-3250.
- _ Başpınar, Veysel, Altunkaya, Mehmet (2008), "Depremden Doğan Zararların Tazmininde Zamanaşımının Başlaması ve Süresi", *Ankara Üniveristesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 57/1: 95-131.

- Berger, Stanley David (2008/1), "Environmental Law Developments in Nuclear Energy", *Nuclear Law Bulletin*, 81: 55-73.
- Bolay, Süleyman H. (2006), "Câbir İbn Hayyân'ın Bazı Felsefî Görüşleri", Bakkal, Ali (Ed.), *I. Uluslararası Katılımlı Bilim, Din ve Felsefe Tarihinde Harran Okulu Sempozyumu*, ed. Ali Bakkal, Şanlıurfa: Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, 1: 308-313.
- Bourgots, JoElle (1997/1), "Comprehensive Ban on Nuclear Tests", *Nuclear Law Bulletin*, 59, s.7-12.
- Boyle, Alan E. (1990), "Nuclear Energy and International Law: An Environmental Perspective", *British Yearbook of International Law*, 60/1: 257-313.
- Boyle, Alan E. (1990), "State Responsibility and International Liability for Injurious Consequences of Acts Not Prohibited by International Law: A Necessary Distinction?", *The International and Comparative Law Quarterly*, 39/1: 1-26.
- Bradbrook, Adrian J. (1996), "Energy Law as an Academic Discipline", *Journal of Energy & Natural Resources Law*, 14/2: 193-217.
- Bruce, Stuart (2014), "International Energy Law", *Max Planck Encyclopedia of Public International Law*, [internet erişimi için: Oxford Public International Law (<http://opil.ouplaw.com>)].
- Burns, Stephen G. (2018/2), "The Impact of the Major Nuclear Power Plant Accidents on the International Legal Framework for Nuclear Power", *Nuclear Law Bulletin*, 101: 7-30.
- Carroll, Simon (2008/1), "Perspective on the Pros and Cons of a Pooling-type Approach to Nuclear Third Party Liability", *Nuclear Law Bulletin*, 81: 75-97.
- Cletienne, Marie (2010/2), "International Court of Justice on Potential Transboundary Damage and its Consequences in Nuclear Law", *Nuclear Law Bulletin*, 86: 59-66.
- Currie, Duncan E. J. (2006), "The Problems and Gaps in the Nuclear Liability Conventions and an Analysis of How an Actual Claim Would be Brought under the Current Existing Treaty Regime in the Event of a Nuclear Accident", *Denv. J. Int'l L. & Pol'y*, 35/1: 85-127.
- Çelik, İsa, Çeker, Ali, Belge, Rauf (2015), "Nükleer Enerji: Türkiye ve Dünya Ölçeğinde Bir Değerlendirme", *Yenifikir Dergisi*, 15: 55-68.
- Davies, David B. (2014/1), "The Convention on Supplementary Compensation for Nuclear Damage and participation by developing countries: A South African perspective", *Nuclear Law Bulletin*, 93: 25-42.
- Dayday, Necmi (2007), "Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA)", *Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 10: 32-39.
- de La Fayette, Louise (1992), "Towards a New Regime of State Responsibility for Nuclear Activities", *Nuclear Law Bulletin*, 50: 7-35.

- de Pompignan, Diane (2005), “Law on the Peaceful Uses of Nuclear Energy: Key Concepts”, *Nuclear Law Bulletin*, 76: 47-62.
- Demeyere, Bruno (2005/1), The Proliferation of International Nuclear Law’s Actors: Resolution 1540 and the Security Council’s Fight Against Weapons of Mass Destruction Falling into Terrorists’ Hands”, *Nuclear Law Bulletin*, 75: 35-61.
- Demir, İsmail (2011), “1996 tarihli Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasına İlişkin Zararlardan Sorumluluk ve Tazminata Dair Milletlerarası Sözleşme’de 2010 tarihli Protokol ile Kabul Edilen Değişiklikler”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 27/3: 199-245.
- Demir, İsmail (2014), “Milletlerarası Deniz Kirliliği Sorumluluk ve Tazminat Rejimi İçinde Türkiye’nin Yeri”, *Ankara Barosu Dergisi*, 4: 121-152.
- Demirci, Serdar (2019), “Nuclear Energy and Insurance Problematic of Turkey”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2: 260-302.
- Denk, Erdem (2011), “Bir Kitle İmha Silahı Olarak Nükleer Silahların Yasaklanmasına Yönelik Çabalar”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 66/3: 93-136.
- Desart, Roland Dussart (2005/1), “The reform of the Paris Convention on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy and of the Brussels Supplementary Convention An Overview of the Main Features of the Modernisation of the Two Conventions”, *Nuclear Law Bulletin*, 75: 7-33.
- Dinleyici, Ahmet Sefa (2021), “Strict Liability of States for Dealing with Transboundary Nuclear Damages”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16/2: 313-336.
- Doğruluk, Mehmet, Doğan, Ayhan, Kalkan, Nalan ve Korkmaz, Murat (2018), “Nükleer Tehlikeler ve Afet Yönetimi: Türkiye’de Durum Değerlendirmesi”, *Afet ve Risk Dergisi*, 1/2: 137-153.
- Durand-Poudret, Emma (2015/1), “Towards a New International Framework for Nuclear Safety: Developments from Fukushima to Vienna”, *Nuclear Law Bulletin*, 95: 27-40.
- El Baradei, Mohamed, Nwogugu, Edwin, Rames, John (1995), “International Law and Nuclear Energy: Overview of the Legal Framework”, *IAEA Bulletin*, 3: 16-25.
- Elik, Süleyman (2013), “Nükleer Teknoloji ve Kitle İmha Silahlarının Yayılması Sorunu Ekseninde Türkiye-İran İlişkilerine Tematik Bir Yaklaşım 1945-2013”, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 13/2: 1-24.
- Erbaş Çuhadar, Ayşe Aslıhan (2015), “Uluslararası Nükleer Sorumluluk Rejimi Çerçevesinde Sivil Amaçlı Nükleer Santral İşletenin Hukuki Sorumluluğu”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6/3: 341-378.
- Ergün, Ömer (2017), “Kişi Kavramı ve Çeşitleri”, *Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi*, 1/1: 1-14.

- Erinç Ercan, Horst Schneider (2013/2), "Turkish Nuclear Legislation: Developments for a Nuclear Newcomer", *Nuclear Law Bulletin*, 92: 29-54.
- Erkiner, Hakkı Hakan (2007), "Devletin Haksız Fiilden Dolayı Uluslararası Sorumluluğunda Uluslararası Hukuk Komisyonu'nun Tespit Ettiği İsnat Kuralları", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 13/3-4: 145-180.
- Ersoy, Ömer, "Uluslararası Politikada Nükleer Güç Etkisi ve Güncel Sorunlar", www.sde.org.tr/tr/newsdetail/uluslararasi-politikada-nukleer-gucetkisi-ve-guncel-sorunlar/1516, (06.02.2017).
- Faure, Michael G., Skogh, Göran (1992), "Compensation for Damages Caused by Nuclear Accidents: A Convention as Insurance", *The Geneva Papers on Risk and Insurance, Issues and Practice Law and Economics of Environmental Policy*, 17/65: 499-513.
- Fedchenko, Vitaly (2009), "Nuclear Energy, Peaceful Uses", *Max Planck Encyclopedia of Public International Law*, [Online erişim için bkz. Oxford Public International Law (<http://opil.ouplaw.com>)].
- Ferrazzano, Vincenzo and Scarabotti, Serena (2012/1), "Italian Decommissioning in the Post-Referendum Era" *Nuclear Law Bulletin*, 89: 35-43.
- Fork, William E. and Peterson, Charles H. (2014/1), "Fusion Energy and Nuclear Liability Considerations", *Nuclear Law Bulletin*, 93: 43-61.
- Forinash, Betsy (2002/1), "The US National System for Disposal of High-level and Transuranic Radioactive Wastes: Legislative History and its Effect on Regulatory Approaches", *Nuclear Law Bulletin*, 69: 29-41.
- Gehr, Walter (2007/1), "The Universal Legal Framework Against Nuclear Terrorism", *Nuclear Law Bulletin*, 79: 5-15.
- Gioia, Andrea (1999/1), "Maritime Zones and The New Provisions on Jurisdiction in the 1997 Vienna Protocol and in the 1997 Convention on Supplementary Compensation", *Nuclear Law Bulletin*, 63: 25-38.
- Gişi, Selçuk (2016), "Uluslararası Sürekli Adalet Divanı'nın Chorzów Fabrikası Kararı ve Uluslararası Sorumluluk", *EÜHFD*, C.XX/3-4: 15-43.
- Gonzalez, Abel J. (1992/2), "Fundamental Principles of Protection and Safety for Nuclear Power", *IAEA Bulletin*: 10-14.
- Gözlügöl, Said Vakkas (2013), "Nükleer Korku Gölgesinde Uluslararası Barış ve Güvenlik", *Ankara Barosu Dergisi*, 2: 221-245.
- Grammatico-Vidal, Laetita (2009/2), "The International Thermonuclear Experimental Reactor (ITER) International Organisation: Which Laws Apply to this International Nuclear Operator?", *Nuclear Law Bulletin*, 84: 103-113.
- Gryzbowski, Kazimierz, Dobishinski William (1997), Property and Tort in Nuclear Law Today, *Vanderbilt Journal of Transnational Law*, 10: 434-455.

- Günalp, Bengü (2017), “Dünyada ve Ülkemizde Nükleer ve Radyolojik Kazaların Tarihi”, *Nuclear Medicine Seminar*, 3: 184-188.
- Güneş, Ahmet M. (2014), “Uluslararası Hukuk Açısından Sınır Bölgelerinde Bulunan Nükleer Santraller”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 17: 1-25.
- Güneysu, Gülin (1990), “Nükleer Reaktörlerin Yol Açtığı Zararlardan Doğan Hukuki Sorumluluk”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 41/1: 207-223.
- Handl, Günther (2003/2), “The IAEA Nuclear Safety Conventions: An Example of Successful ‘Treaty Management’?”, *Nuclear Law Bulletin*, 72: 7-27.
- Handrlica, Jakub (2012), “European Nuclear Liability Law: Reflecting The Most Recent Developments”, *Common Law Review*, 12: 37-46
- Handrlica, Jakub (2018), “ ‘Atomic Law’ or ‘Nuclear Law’? An Academic Discussion Revisited”, *BRICS Law Journal*, 5/3: 135-151.
- Handrlica, Jakub (2019), “Transportable Nuclear Power Plants: An Enigma of International Nuclear Liability Law”, *The Journal of World Energy Law & Business*, 12/6: 1-15.
- Handrlica, Jakub (2019), “The Rijeka Draft of a Convention on the Liability of Operators of Nuclear Ships: A Very Late Requiem”, *Zbornik Pravnog Fakulteta Sveucilista u Rijeci*, 40/3, s.1153-1174.
- Hardy, Michael (1963), “The Liability of Operators of Nuclear Ships”, *The International and Comparative Law Quarterly*, 12/3: 778-788
- Harunoğulları, Muazzez (2019), “Nükleer Enerji ve Geleceği”, *Coğrafi Bilimler Dergisi/ Turkish Journal of Geographical Sciences*, 17/1: 110-145.
- Hase, Hiroyuki (2018/1), “Legal Challenges to the Operation of Nuclear Reactors in Japan”, *Nuclear Law Bulletin*, 100. 37-59.
- Hashmi, Muhammad Jawad (2012), “Scenarios of Nuclear Terrorism: An Analysis”, *Eurasia Review*. (Online erişim için ayrıca bkz. <https://www.eurasiareview.com/27012012-scenarios-of-nuclear-terrorism-an-analysis/>).
- Heffron, Raphael J. (2015), *Energy Law: An Introduction*, Springer Briefs in Law.
- Heffron, Raphael J., Ashley, Stephen F., Nuttall, William J. (2016), “The Global Nuclear Liability Regime Post Fukushima Daiichi”, *Progress in Nuclear Energy*, 90: 1-10.
- Heffron, R. J., Talus, K. (2016), “The evolution of energy law and energy jurisprudence: Insights for energy analysts and researchers”, *Energy Research & Social Science*, 19: 1-10.
- Hekim, Burak (2018), “Nükleer Enerji Alanında Hukuki Sorumluluk”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 67/2: 355-414.
- Heller, Michael A. (1987), “Chernobyl Fallout: Recent IAEA Conventions Expand Transboundary Nuclear Pollution Law”, *Stanford Journal of International Law*, 23/2: 651-664.

- İzci, Cihat, Demirtaş, Mehmet (2020), Câbir Bin Hayyân Metafiziğinde “Oluş” Düşüncesi (The Idea of “Existence” in Jâbir b. Ḥayyân’s Metaphysics), *Tokat İlmîyat Dergisi/Tokat Journal of Ilmiyat* 8/2: 795-818.
- Jankowitsch-Prevor, Odette (2005/2), International Convention for the Suppression of Acts of Nuclear Terrorism, *Nuclear Law Bulletin*, 76: 7-27.
- Jinlei, JIA (2017), “The Legal and Regulatory Systems for Nuclear Security in China”, Vienna: China Atomic Energy Authority (CAEA), online erişim için ayrıca bkz. <https://www.iaea.org/sites/default/files/17/11/cn-254-jia-presentation.pdf>.
- Johnson, Peri Lynne (2013/1), “The post-Fukushima Daiichi response: The role of the Convention on Nuclear Safety in strengthening the legal framework for nuclear safety”, *Nuclear Law Bulletin*, 91: 7-16.
- Johnson, Lynne (2014/2), “Facilitating the Entry Into Force and Implementation of the Amendment to the Convention on the Physical Protection of Nuclear Material: Observations, Challenges and Benefits”, *Nuclear Law Bulletin*, 94: 9-42.
- Joyner, Christopher C. (2007), “Countering Nuclear Terrorism: A Conventional Response”, *The European Journal of International Law*, 18/2: 225-251.
- Kaplan, Stephen G. (1988), “Compensating Damage Arising from Global Nuclear Accidents: The Chernobyl Situation”, *Loyola of Los Angeles International and Comparative Law Review*, 10: 241-269.
- Karauz, Agah Kürşat, (2014), “Nükleer Santral İşletenin Hukuki Sorumluluğu”, *Nevşehir Barosu Dergisi*, 1/1, 1-42.
- Kayhan, Ali Kerem (2018), “Uluslararası Hukukta İnsanlığın Ortak Kaygısı Kavramı”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17/1: 221-246.
- Kecskes, Gabor (2008), “The Concepts of State Responsibility and Liability in Nuclear Law”, *Acta Juridica Hungarica*, 49/2: 221-252.
- Kiss, Alexandre (1997), “The Common Concern of Mankind”, *Environmental Policy and Law*, 27/4: 244-247.
- Kiss, Alexandre (2006), “State Responsibility and Liability for Nuclear Damage”, *Denv. J. Int’l L. & Pol’y*, 35/1: 67-83.
- Kocaoğlu, Necip Kağan (2010), “Nükleer Tesis İşletenin Hukuki Sorumluluğu: Karşılaştırmalı ve Uluslararası Özel Hukuk Analizi”, *Ankara Barosu Dergisi*, 2: 33-112.
- Koç, Erdem, Kaya, Kadir (2015), “Enerji Kaynakları-Yenilenebilir Enerji Durumu”, *Mühendis ve Makine Dergisi*, 56/668: 36-47.
- Koç, Erdem, Şenel, Mustafa Can (2013), “Dünyada ve Türkiye’de Enerji Durumu-Genel Değerlendirme,” *Mühendis ve Makina Dergisi*, 54/639: 86-114.
- Konz, Peider (1963), “The 1962 Brussels Convention on the Liability of Operators of Nuclear Ships”, *The American Journal of International Law*, 57/1: 100-111.

- Korkmaz, Z. (2023), “Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıs Sorumluluğuna İlişkin 1960 Tarihli Paris Sözleşmesi’ni Değiştiren 2004 Protokolü ile 7381 Sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu’nun Mukayese ve Değerlendirilmesi”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13/1: 417-500.
- Korkusuz, M. Halit (2010-2011), “Tehlike Sorumluluğunun Hukukumuzdaki Yeri”, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15-16/22-23-24-25: 89-99.
- Kus, Selma (2011/1) “International Nuclear Law in the 25 Years Between Chernobyl and Fukushima and beyond...”, *Nuclear Law Bulletin*, 87: 7-26.
- Külekçi, Özlem Candan (2009), “Yenilenebilir Enerji Kaynakları Arasında Jeotermal Enerjinin Yeri ve Türkiye Açısından Önemi”, *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 1/2: 83-91.
- Lamm, Vanda (2017/1), “Reflections on the Development of International Nuclear Law”, *Nuclear Law Bulletin*, 99: 31-44.
- Lavrik, M. (2022) “Customary Norms, General Principles of International Environmental Law, and Assisted Migration as a Tool for Biodiversity Adaptation to Climate Change”, *Jus Cogens*, 4:99-129.
- Le Goff, Gilbert, Rousseau, Denys (2004/2), “The Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty Eight Years after the Opening of the Treaty for Signature: What is the Situation?”, *Nuclear Law Bulletin*, 74: 9-14.
- Lippman, Matthew (1986), “Nuclear Weapons and International Law: Towards a Declaration on the Prevention and Punishment of the Crime of Nuclear Homicide”, *Loyola of Los Angeles International and Comparative Law Journal*, 8/2: 183-234.
- Liu, Jiu, Liu, Bingyu, Chen, Dantao (2018), “Legislative Study on China’s Compensation for Nuclear Damage Liability”, *Sustainability*, 10/7: 1-12.
- Liu, Jiu, Li, Jialun, Xiaoyu Zhang (2020), “The Development of International Conventions on Nuclear Damage Compensation Liability and Where Should China Go?”, *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 480: 1-12.
- Maerli, M., “The Threat Of Nuclear Terrorism”, *IAEA-CN-86-89*: 137-138. (Online erişim için ayrıca bkz. https://inis.iaea.org/collection/NCLCollectionStore/_Public/32/057/32057757.pdf?r=1&r=1)
- Mann, Thomas (2014/2), “The Legal Status of Nuclear Power in Germany”, *Nuclear Law Bulletin*, 94: 43-75.
- Meray, S. L. (1954), “Birleşmiş Milletler Hizmetinde Uğranılan Cismani Zararın Tazmini Meselesi”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 9/01: 85-134
- McRae, Ben (1998/1), “The Compensation Convention: Path to a Global Regime for Dealing with Legal Liability an Compensation for Nuclear Damage”, *Nuclear Law Bulletin*, 61: 25-38.

- McRae, Ben (2007/1), "The Convention on Supplementary Compensation for Nuclear Damage: Catalyst for a Global Nuclear Liability Regime", *Nuclear Law Bulletin*, 79: 17-35.
- McRae, Ben (2011/1), "Convention on Supplementary Compensation for Nuclear Damage (CSC) and Harmonisation of Nuclear Liability Law within the European Union", *Nuclear Law Liability*, 87: 73-86.
- McRae, Ben (2015/1), "Entry into force of the Convention on Supplementary Compensation for Nuclear Damage: Opening the Umbrella", *Nuclear Law Bulletin*, 95: 7-25.
- Miller, Jeffrey A. (2004/1), "Putting the Cart Before the Horse – The Case Against a New Regime Covering Radioactive Incidents During Transport", *Nuclear Law Bulletin*, 73: 7-23.
- Miller, Marvin (1979), "The Nuclear Dilemma: Power Proliferation and Development", *Technology Review*: ss.18-20.
- Montjoie, Michel (2015/2), "Treaty implementation applied to conventions on nuclear safety", *Nuclear Law Bulletin*, 96: 9-34.
- Mowatt-Larssen, R. (2009), "The Armageddon Test", *Belfer Center for Science and International Affairs Harvard Kennedy School*, Discussion Paper 9: 1-9. (Online erişim için ayrıca bkz. <https://www.belfercenter.org/sites/default/files/files/publication/8.2009.Armageddon%20Test.pdf>).
- Nanda, Ved P. (2006), International Environmental Norms Applicable to Nuclear Activities, with Particular Focus on Decisions of International Tribunals and International Settlements, *Denver Journal of International Law&Policy*, 35/1: 47-65.
- Novotna, Marianna, Varga, Peter (2017), "International and Supranational Aspects of Nuclear Liability", *Faculty of Law of Trnava University in Trnava Law Review*, 1/15: 38-60.
- Oğuz, Habib (2016), "Sorumluluk Hukukunda Kusur", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 28: 273-286.
- OECD Nuclear Law Bulletin (2019/1), "Intergovernmental Organization Activity- International Atomic Energy Agency Nuclear Liability", 102: 110-113.
- Ostendorff, Commissioner William C., Sexton, Kimberly A. (2013/1), "Adequate protection after the Fukushima Daiichi accident: A constant in a world of change", *Nuclear Law Bulletin*, 91: 23-41.
- Özkahraman, Demet, Gürbüz, Nazlı (2018), "Türk Hukukunda Nükleer Santral İşletenin Sorumluluğu", *GSI ARTICLETER*: 21-40.
- Özkan, Arda (2016), "Güvenlik Paradigmasında Sınırşan Bir Çevre Sorunsalı: "Nükleer Zarar", *Alternatif Politika*", 8/1: 128-159.

- Öztürk, Yasin, Öztürk Dırbali, Çağla (Ocak 2019), "Uluslararası Nükleer Hukuk Düzenlemeleri Çerçevesinde Türkiye'nin Nükleer Hukuk Altyapısına İlişkin Bir Analiz", *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5/1: 103-122.
- Pekar, Çiğdem (2017), "Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Andlaşması Çerçevesinde Nükleer Teknolojinin "İki Yüzlü" Yapısı, *Yönetim Bilimleri Dergisi/Journal of Administrative Sciences*, 15/29: 319-337.
- Pekar, Çiğdem (2023), "The Four-Pillar Structure of International Nuclear Law: Nuclear Safety, Nuclear Security, Nuclear Safeguards and Liability", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 2: 203-227.
- Pelzer, Norbert (1973), "On Modernising the Paris Convention", *Nuclear Law Bulletin*, 12: 46-59.
- Pelzer, Norbert (1999), "Focus on the Future Nuclear Liability Law", *Journal of Energy&Natural Resources Law*, 17/4: 332-353.
- Pelzer, Norbert (2007/1), "International Pooling of Operators' Funds: An Option to Increase the Amount of Financial Security to Cover Nuclear Liability?", *Nuclear Law Bulletin*, 79: 37-55.
- Pelzer, Norbert (2009/2), "Nuclear New Build – New Nuclear Law?", *Nuclear Law Bulletin*, 84: 5-21.
- Pelzer, Norbert (2010/2), Deliberations on Compensation and Remediation of Nuclear Damage to the Environment, *Nuclear Law Bulletin*, 86: 49-58.
- Pelzer, Norbert (2013/1), "Safer Nuclear Energy through a Higher Degree of Internationalisation? International Involvement Versus National Sovereignty", *Nuclear Law Bulletin*, 91: 43-88.
- Pelzer Norbert (2017/1), "Facing the Challenge of Nuclear Mass Tort Processing", *Nuclear Law Bulletin*, 99: 45-69.
- Pelzer, Norbert (2018/1), "The Nuclear Law Bulletin: Source of Informing on, and Instrument of Developing, Nuclear Law", *Nuclear Law Bulletin*, 100: 30-33.
- Popov, Athanase (2018/2), "Euratom Competence in the Areas of Nuclear Security and Nuclear Safety: An Impossible Parallel?", *Nuclear Law Bulletin*, 101: 63-70.
- Quéré, Alain (2014), "Challenges Facing the Insurance Industry since the Modernisation of the International Nuclear Third Party Liability Regime", *Nuclear Law Bulletin*, 94: 77-104.
- Radetzki, Marcus (1999/1), "Limitation of Third Party Liability: Causes, Implications and Future Possibilities", *Nuclear Law Bulletin*, 63: 7-24.
- Radetzki, Marcus, Radetzki, Marian (2015), "Liability of Nuclear and Other Industrial Corporations for Large Scale Accident Damage", *Journal of Energy & Natural Resources Law* 15/4: 366-386.

- Raetzke, Christian (2013/2), "Nuclear Law and Environmental Law in the Licensing of Nuclear Installations", *Nuclear Law Bulletin*, 92: 55-88.
- Raetzke, Christian (2016/1), "Nuclear Third Party Liability in Germany", *Nuclear Law Bulletin*, 97: 9-33.
- Reyners, Patrick (2013), "The International Nuclear Energy Law Framework: An Outlook", *German Yearbook of International Law*, 56: 227-280.
- Rosenbaum, "David M. (1977), Nuclear Terror", *International Security*, 1/3: 140-161
- Sanders, Ben (1998/2), "A Short History of Nuclear Non-Proliferation", *Nuclear Law Bulletin*, 62: 7-25.
- Sands, Philippe, Galizzi, Paolo (1999/2), "The 1968 Brussels Convention and Liability for Nuclear Damage", *Nuclear Law Bulletin*, 64: 7-27.
- Sexton, Kimberly A. (2015/2), "Crisis, Criticism, Change: Regulatory Reform in the Wake of Nuclear Accidents", *Nuclear Law Bulletin*, 96: 35-62.
- Soljan, Vedran (1998), "Modernization of the International Regime of Civil Liability for Nuclear damage", Max-Planck-Institut für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht: 733.-761.
- Song, Niu (2013), The Strategic Partnership between South Korea and the United Arab Emirates (Güney Kore ve Birleşik Arap Emirlikleri Arasındaki Stratejik Ortaklık), *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 17: 23-48.
- Stein, Aaron (2012/2), "Turkey's Nuclear Energy Ambitions: Big Plans with Little Progress", *Edam Non-Proliferation Policy Briefs*, İstanbul: EDAM.
- Stone, Cristopher D. Stone (2004), "Common but Differentiated Responsibilities in International Law", *American Journal of International Law*, 98/2: 276-301.
- Süslü, Güven (2021), "Beyaz Enerji Hakkı", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 48: 439-472.
- Şahin, Levent, Kaya, Zekai (2014), "Gsyih, Kömür Tüketimi ve Doğal Gaz Tüketimi Bağlamında Petrol Tüketimi- Petrol Fiyatları İlişkisi", *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23/2: 189-198.
- Stoiber, Carlton (2018/1), "Inside nuclear baseball: Reflections on the development of the safety conventions", *Nuclear Law Bulletin*, 100: 61-83.
- Tekel, Suna (2011), "Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Terörizm" *Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 3/3: 1352-1367
- Temurçin, Kadir, Aliağaoğlu, Alpaslan (2003), "Nükleer Enerji ve Tartışmalar Işığında Türkiye'de Nükleer Enerji Gerçeği", *Ankara Üniversitesi Coğrafi Bilimler Dergisi*, 1/2: 25-39.

- Tetley, Mark (2006/1), "Revised Paris and Vienna Nuclear Liability Conventions í Challenges for Nuclear Insurers", *Nuclear Law Bulletin*, 77: 27-39.
- The Legal Affairs Section of the OECD Nuclear Energy Agency (2011/1), "Regulatory and Institutional Framework in Japan Against the Background of Fukushima", *Nuclear Law Bulletin*, 87: 27-44.
- Thiele, Lisa (2013/2), "Uranium mining and production: A legal perspective on regulating an important resource", *Nuclear Law Bulletin*, 92: 9-27.
- Thiele, Lisa (2018), "Introduction to Nuclear Law", *Canadian Nuclear Safety Commission, World Nuclear University Summer Institute: 2-36*. (Online erişim için ayrıca bkz. <https://nuclearsafety.gc.ca/eng/pdfs/Presentations/VP/2018/20180711-Lisa-Thiele-Presentation-Nuclear-Law-ENG.pdf>).
- Thomas, Anthony, Heffron, Raphael J. (2012), "Third Party Nuclear Liability: The Case of a Supplier in the United Kingdom", *University of Cambridge Electricity Policy Research Group: EPGR No:1205*, 1-41.
- Tok, Mehmet Can (2018), "14 Eylül 2005 Tarihli Nükleer Terörizmin Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme" *Fasikül Hukuk Dergisi*, 10/102: 6-16.
- Tütüncü, Ayşe Nur (1997) "Trail Smelter Hakem Kararı Hukukun Kodlaştırılmasında Örnek Olay Olarak Etkisi ve Kararın Özeti", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası Orhan Münir Çağın'a Armağan*, 55/4: 313-338.
- Tütüncü, Ayşe Nur (2002), "Milletlerarası Hukuk Komisyonu'nun 53'üncü Oturumunda Kabul Edilen 2001 Tarihli Taslak Çerçevesinde Tehlikeli Faaliyetlerden Kaynaklanan Sınır Aşan Zararın Önlenmesi Sorununa Bakış", *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 22/2: 889-948.
- Tütüncü, Ayşe Nur (2003), "Nükleer Silahlar ve Milletlerarası İnsancıl Hukuk İlişkinin Divan'ın 1996 Tarihli Danışma Görüşü Çerçevesinde Değerlendirilmesi", *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 23: 9-26.
- Tütüncü, Ayşe Nur (2004), "Nükleer Silahların Kullanımının Yasaklanması Sorunu", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4/2: 9-26.
- Uysal, Ekrem (2020), "Kelâmda İlliyyet İlkesi Bağlamında Atom Teorisi ", *Batman Akademi Dergisi*, 4 /1: 41-52. : 551-563.
- Van Dyke, Jon M. (2006), "Liability and Compensation for Harm Caused by Nuclear Activities", *DENV. J. INT'L L. & POL'Y*, 35/1: 13-46.
- Vasmant, Alexis, (2009/2), "International Legal Instruments Promoting Synergies in Nuclear Safety, Security and Safeguards: Myth or Reality?" *Nuclear Law Bulletin*, 84: 81-102.
- Vásquez-Maignan, Ximena (2011/2), "Fukushima: Liability and Compensation", *Nuclear Law Bulletin*, 88: 61-64.
- Vez Carmona, Maria de Lourdes (2005/2), "The International Regime on the Physical Protection of Nuclear Material and the Amendment to the Convention on the Physical Protection of Nuclear Material", *Nuclear Law Bulletin*, 76: 29-46.

- Vorwerk, Axel (2002/1), "The 2002 Amendment to the German Atomic Energy Act Concerning the Phase-out of Nuclear Power", *Nuclear Law Bulletin*, 69: 7-14.
- Waldner, Michael (2012/2), "Conflict of Law Issues related to Switzerland's Participation in the Paris Nuclear Third Party Liability Regime", *Nuclear Law Bulletin*, 90: 31-69.
- Weiss, Brown (1989), Environmental Protection and Sustainable Development: Legal Principles and Recommendations Book Review, *American Journal of International Law*, 83/3: 685 - 687.
- Wetherall, Anthony C. (2016/2), "Strengthening the International Legal Framework for Nuclear Security: Better Sooner Rather Than Later", *Nuclear Law Bulletin*, 98: 7-45.
- Wood, William C. (1981), "Nuclear Liability After Three Mile Island", *The Journal of Risk and Insurance*, 48/3: 450-464.
- Yavuz, Cevdet (2008), "Türk Borçlar Kanunu Tasarısı'na Göre 'Kusursuz Sorumluluk' Halleri ve İlkeleri", *MÜHF-HAD*, 14/4: 29-61.
- Yıldırım, Metin, Örnek, İbrahim (2007), "Enerjide Son Seçim: Nükleer Enerji", *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6/1: 32-44.
- Yıldız, Abdülazim, Köse, Ercan (2020), "Nükleer Santrallerde İş Kazaları", *EJONS International Journal on Mathematic, Engineering and Natural Sciences*, 13: 93-111.
- Yılmaz, Sefer, Kalkan, Duhan K. (2017), "Enerji Güvenliği Kavramı: 1973 Petrol Krizi Işığında Bir Tartışma (Energy Security Concept: A Discussion in light of 1973 Oil Crisis)", *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, 1/3: 169-200.
- Yüksel, Mevlüt (2014), "Türk-Ermeni İlişkilerinde Başka Bir Sorun: Metsamor Nükleer Santrali ve Türkiye'ye Etkileri", *Yeni Türkiye Dergisi*, 60: 1-18.
- Yüksel, Mevlüt (2020), Uluslararası Politikalar Ekseninde Dünden Bugüne Metsamor Nükleer Santrali ve Türkiye, *Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 23: 263-303.
- Zorluoğlu Yılmaz, Ayça (2021), "Nükleer Santral Kazalarından Doğan Sorumluluk ve Tazminat-Fukushima Daiichi Nükleer Santral Kazası Işığında", *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11/2: 1035-1077.

SÖZLEŞME METİNLERİ, KARARLAR, RAPORLAR ve BAĞLANTILARI

- _ https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=080000028003f101&clang=_en
- _ <https://webdosya.csb.gov.tr/db/iklim/editordosya/VIYANA%20SOZLESMESI.pdf>
- _ https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=080000028003f7f7&clang=_en
- _ [https://webdosya.csb.gov.tr/db/iklim/editordosya/MONTREAL%20PROTOKOLU\(2\).pdf](https://webdosya.csb.gov.tr/db/iklim/editordosya/MONTREAL%20PROTOKOLU(2).pdf)
- _ https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002800431ce&clang=_en
- _ https://webdosya.csb.gov.tr/db/iklim/webmenu/webmenu12421_1.pdf
- _ https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=0800000280021a16&clang=_en
- _ https://webdosya.csb.gov.tr/db/iklim/editordosya/kyoto_protokol.pdf
- _ https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=0800000280458f37&clang=_en
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/10/20211007M1-1.pdf>
- _ <https://www.gazbir.org.tr/uploads/page/Karbon%20Emisyonu-Rev-Son.pdf>
- _ <https://www.mgm.gov.tr/genel/ozonveuv.aspx?s=3>
- _ <https://www.mgm.gov.tr/genel/ozonveuv.aspx?s=6>
- _ <https://unfccc.int/news/un-climate-summit-ban-ki-moon-final-summary>
- _ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b582dba0d9e40.70197320
- _ <http://www.egoder.org.tr/tr/icerik/53/john-dalton-modern-atom-teorisinin-200uncu-yili>
- _ <https://library.si.edu/digital-library/book/newssystemofchemi12dalt>
- _ <https://www.tenmak.gov.tr/2016-06-09-00-43-55/135-gunumuzde-nukleer-enerji-rapor/838-bolum-02-nukleer-enerjinin-temel-prensipleri.html>
- _ <https://www.tenmak.gov.tr/2016-06-09-00-43-55/135-gunumuzde-nukleer-enerji-rapor/837-bolum-03-nukleer-yakit-cevrimi.html>
- _ <https://www.cevremuhendisligi.org/index.php/79-haberler/yazar-gc/1570-uss-nautilus-ssn-571-nukleer-enerjiyle-calisan-ilk-denizalti-gemisi>
- _ <https://www.iaea.org/about/overview/history>
- _ <https://undocs.org/en/A/RES/49/75>
- _ <https://www.icj-cij.org/en/case/95>

- _ https://turkey.un.org/sites/default/files/2020-02/UN-charter-turkish_0.pdf
- _ <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/95/7497.pdf>
- _ <https://www.iea.org/reports/key-world-energy-statistics-2021/supply>
- _ <https://www.iea.org/reports/key-world-energy-statistics-2021/supply#nuclear>
- _ https://firmaburda.com/tanimim/hidrojen-enerjisi-nedir-ve-kullanim- alanlari_30.html
- _ http://www.nukleer.web.tr/yakit_cevrimi/cevrin.html
- _ <https://iea.blob.core.windows.net/assets/4ed140c1-c3f3-4fd9-acae-789a4e14a23c/WorldEnergyOutlook2021.pdf>
- _ https://www-pub.iaea.org/MTCD/Publications/PDF/RDS-2-42_web.pdf
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_56830/nuclear-energy-data-2020/- donnees-sur-l-energie-nucleaire-2020
- _ <https://pris.iaea.org/PRIS/WorldStatistics/OperationalReactorsByCountry.aspx>
- _ <https://pris.iaea.org/PRIS/WorldStatistics/UnderConstructionReactorsBy Country.a spx>
- _ <https://pris.iaea.org/PRIS/WorldStatistics/ShutdownReactorsByCountry.aspx>
- _ <https://pris.iaea.org/PRIS/WorldStatistics/NuclearShareofElectricityGeneration. aspx>
- _ https://www-pub.iaea.org/MTCD/Publications/PDF/RDS-2-40_web.pdf
- _ <https://cnpp.iaea.org/pages/index.htm>
- _ <https://rosatomnewsletter.com/tr/2020/06/29/fnpp-in-operation/>
- _ <https://enerji.enerji.gov.tr//Media/Dizin/NUPGM/tr/Belgeler/5161- nukleer3.pdf>
- _ <https://www.iter.org/>
- _ <https://www.iter.org/proj/Countries>
- _ <https://tr.euronews.com/2020/07/29/gunes-ten-10-kat-daha-yuksek-s-ya- erisebilen-dunyan-n-en-buyuk-nukleer-fuzyon-projesinde-y>
- _ <https://enerji.enerji.gov.tr//Media/Dizin/NUPGM/tr/Belgeler/49020- nukleer1.pdf>
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/10/20101006-6.htm>
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/05/20150523-1.htm>
- _ <https://m.bianet.org/bianet/kent/199819-igneada-da-yapilmasi-planlanan- nukleer-santral-neleri-yok-edecek>
- _ <https://enerji.gov.tr/nukleer-enerji-ve-uluslararası-projeler-genel- mudurlugu-nukleer-enerji>

- _ <https://enerji.gov.tr/nukleer-enerji-ve-uluslararasi-projeler-genel-mudurlugu-akkuyu-nukleer-guc-santrali-projesi>
- _ <https://enerji.gov.tr/nukleer-enerji-ve-uluslararasi-projeler-genel-mudurlugu-ulkemizde-ve-dunyada-nukleer-santraller>
- _ <https://yetkinreport.com/2019/06/27/japonlarla-sinop-nukleer-santral-projesi-durdu-erdogan-acikladi/>
- _ <https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/bakan-donmez-sinopta-nukleer-santrali-baska-tedarikci-ile-yapabiliriz-41423802>
- _ <https://sinop.csb.gov.tr/sinop-ili-merkez-ilcesinde-idk-tarafindan-son-sekli-verilen-sinop-nukleer-guc-santrali-projesi-raporu-duyuru-408652>
- _ <https://www.sabah.com.tr/finans/ekonomi/son-dakika-akkuyu-ngsnin-ardindan-ikinci-nukleer-santral-geliyor-detaylar-netlesiyor-dikkat-cekentarih-5856377>
- _ https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Onuncu_Kalkinma_Plani-2014-2018.pdf
- _ <http://www.akkuyu.com/teknolojiler-ve-guvenlik>
- _ <https://www.tenmak.gov.tr/2016-06-09-00-43-55/135-gunumuzde-nukleer-enerji-rapor/838-bolum-02-nukleer-enerjinin-temel-prensipieri.html>
- _ <http://taskomuru.net/tr/whiseezu/2021/06/2020YiliTaskomuruSektorRaporu.pdf>
- _ <https://www.tpao.gov.tr/file/2106/2020-petrol-ve-dogal-gaz-sektor-raporu-47460b743c70c609.pdf>
- _ http://www.nukleer.web.tr/nukleer_santral_turleri/nukleer_santral_turleri.html
- _ <https://www.encazip.com/nukleer-reaktor>
- _ <https://www.afad.gov.tr/kbrn/radyasyon-nedir>
- _ <https://www.afad.gov.tr/kbrn/radyasyon-dozlari-ve-etkileri>
- _ <https://www.tenmak.gov.tr/2016-06-09-00-43-55/135-gunumuzde-nukleer-enerji-rapor/835-bolum-05-nukleer-guvenlik.html>
- _ <https://www.afad.gov.tr/kbrn/radyasyon-kaynaklari>
- _ <https://www-pub.iaea.org/MTCD/Publications/PDF/Pub962web.pdf>
- _ <https://ndk.gov.tr/ikili-isbirligi-anlasmalari>
- _ <https://www.iaea.org/topics/nuclear-safety-conventions/convention-early-notification-nuclear-accident>
- _ <https://www.iaea.org/publications/documents/infcircs/convention-early-notification-nuclear-accident>
- _ <https://www.iaea.org/publications/documents/infcircs/convention-assistance-case-nuclear-accident-or-radiological-emergency>

- _ <https://www.iaea.org/topics/nuclear-safety-conventions/convention-nuclear-safety>
- _ <https://www.iaea.org/publications/documents/infcircs/convention-nuclear-safety>
- _ <https://www.iaea.org/topics/nuclear-safety-conventions/joint-convention-safety-spent-fuel-management-and-safety-radioactive-waste>
- _ <https://www.iaea.org/sites/default/files/infcirc546.pdf>
- _ <https://www.iaea.org/topics/nuclear-security-conventions>
- _ <https://www.tenmak.gov.tr/uluslararasi/isbirligi-yapilan-kuruluslar/uaea.html>
- _ <https://www.iaea.org/publications/documents/conventions/convention-physical-protection-nuclear-material-and-its-amendment>
- _ <https://www.iaea.org/sites/default/files/infcirc274r1.pdf>
- _ <https://www.iaea.org/sites/default/files/publications/documents/infcircs/1979/infcirc274r1m1c.pdf>
- _ <https://www.iaea.org/sites/default/files/21/04/cppnm-and-its-2005-amendment-five-questions.pdf>
- _ https://www-pub.iaea.org/MTCD/Publications/PDF/8901_web.pdf
- _ <https://www.iaea.org/topics/codes-of-conduct>
- _ <https://www.iaea.org/publications/13380/orientations-sur-la-gestion-des-sources-radioactives-reirees-du-service-rukovodyashchie-materialy-pobrashcheniyu-s-izyatyami-iz-upotrebleniya-radioaktivnymi-istochnikami>
- _ https://www-pub.iaea.org/MTCD/publications/PDF/CODEOC-RR_web.pdf
- _ https://treaties.un.org/pages/ViewDetailsIII.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XVIII-15&chapter=18&Temp=mtdsg3&clang=_en
- _ <https://treaties.un.org/pages/showDetails.aspx?objid=08000002801313d9>
- _ <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20480/volume-480-I-6964-English.pdf>
- _ <https://www.iaea.org/publications/documents/treaties/npt>
- _ <https://www.iaea.org/publications/documents/infcircs/treaty-non-proliferation-nuclear-weapons>
- _ <https://www.opcw.org/chemical-weapons-convention>
- _ <https://www.opcw.org/chemical-weapons-convention/download-convention>
- _ <https://www.un.org/disarmament/wmd/nuclear/ctbt/>
- _ <https://www.ctbto.org/map/#status>
- _ https://www.ctbto.org/fileadmin/content/treaty/treaty_text.pdf

- _ <https://www.un.org/disarmament/wmd/nuclear/tpnw/>
- _ https://treaties.un.org/doc/Treaties/2017/07/20170707%2003-42%20PM/Ch_XXVI_9.pdf
- _ <http://nukleerakademi.org/nukleer-guvenlik/nukleer-kazalar/>
- _ <https://www.iaea.org/resources/databases/international-nuclear-and-radiological-event-scale>
- _ https://tasam.org/tr-TR/Icerik/2975/nukleer_enerji_ve_nukleer_santral_kazalari
- _ <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-48516453>
- _ <https://www.afad.gov.tr/kbrn/kyshtym-kazasi>
- _ <https://www.afad.gov.tr/kbrn/three-mile-island-kazasi>
- _ <https://www.tenmak.gov.tr/sik-sorulan-sorular/136-nukleer-enerji-ve-nukleer-reaktorler-sss/847-gecmiste-olan-nukleer-santral-kazalari-hakkinda-bilgi-verir-misiniz.html>
- _ <https://nukleertipseminerleri.org/archives/archive-detail/article-preview/dnyada-ve-lkemizde-nkleer-ve-radyolojik-kazalarn-t/16400>
- _ <https://nukleersiz.org/kazalar/>
- _ <https://world-nuclear.org/information-library/safety-and-security/safety-of-plants/tokaimura-criticality-accident.aspx>
- _ https://tasam.org/tr-TR/Icerik/2975/nukleer_enerji_ve_nukleer_santral_kazalari
- _ <https://www.afad.gov.tr/kbrn/fukushima-daiichi-nukleer-santral-kazasi>
- _ <http://nukleerakademi.org/nukleer-guvenlik/nukleer-kazalar/>
- _ <https://enerji.enerji.gov.tr//Media/Dizin/NUPGM/tr/Belgeler/49020-nukleer1.pdf>
- _ <https://www.tenmak.gov.tr/2016-06-09-00-43-55/135-gunumuzde-nukleer-enerji-rapor/836-bolum-04-radyoaktif-atik-yonetimi.html>
- _ <https://enerji.gov.tr//Media/Dizin/NUPGM/tr/Belgeler/337072-nukleer2.pdf>
- _ <https://www.iaea.org/sites/default/files/infcirc546.pdf>
- _ <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=17191&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5>
- _ <https://www.iaea.org/sites/default/files/20/09/jc-brochure-2020-e.pdf>
- _ <https://www-pub.iaea.org/iaeameetings/cn203p/NuclearSecurity-DG.pdf>
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/04/20150424-1-1.pdf>
- _ <https://www.un.org/ruleoflaw/files/Security%20Council%20Resolution%20201735.pdf>
- _ https://www.unodc.org/pdf/crime/terrorism/res_1373_english.pdf

- _ <https://digitallibrary.un.org/record/532676>
- _ https://treaties.un.org/pages/ViewDetailsIII.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XVIII-15&chapter=18&Temp=mtdsg3&clang=_en
- _ <https://www.un.org/disarmament/wmd/sc1540/>
- _ [https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1540%20\(2004\)](https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1540%20(2004))
- _ https://treaties.un.org/doc/source/docs/A_RES_59_290-E.pdf
- _ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N99/762/67/PDF/N9976267.pdf?OpenElement>
- _ https://treaties.un.org/doc/Treaties/2005/04/20050413%2004-02%20PM/Ch_XVIII_15p.pdf
- _ <http://www.taek.gov.tr/tr/2016-06-09-00-43-55/135-gunumuzde-nukleer-enerji-rapor/831-bolum-09-nukleer-enerji-ve-surdurulebilir-kalkinma.html>
- _ <http://www.taek.gov.tr/tr/2016-06-09-00-43-55/135-gunumuzde-nukleer-enerji-rapor/862-bolum-01-gunumuzde-nukleer-enerjiye-genel-bakis.html>
- _ <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/c_12886/nuclear-law
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_21375/international-conventions-and-agreements
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/03/20220308-1.htm>
- _ <https://nucleus.iaea.org/sites/connect/IDNpublic/R2D2/Workshop%2001/dec-omm-and-nuclear-law-elements.pdf>
- _ <https://islamansiklopedisi.org.tr/sorumluluk>
- _ <https://sozluk.gov.tr/>
- _ https://legal.un.org/riaa/cases/vol_XX/215-284.pdf
- _ <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/92/092-19970925-JUD-01-00-EN.pdf>
- _ <https://www.icj-cij.org/en/pcij-series-a>
- _ https://www.icj-cij.org/public/files/permanent-court-of-international-justice/serie_A/A_17/54_Usine_de_Chorzow_Fond_Arret.pdf
- _ https://www.icj-cij.org/public/files/permanent-court-of-international-justice/serie_A/A_09/28_Usine_de_Chorzow_Competence_Arret.pdf
- _ https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/french/ilc_1970_v2.pdf
- _ <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/4/004-19490411-ADV-01-00-EN.pdf>

- _ https://www.unoosa.org/oosa/oosadoc/data/resolutions/1971/general_assembly_26th_session/res_2777_xxvi.html
- _ https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1980_v2_p1.pdf
- _ https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/9_6_2001.pdf
- _ <https://legal.un.org/ilc/sessions/53/>
- _ https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_6_2001.pdf
- _ https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1970_v2.pdf
- _ https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1980_v2_p1.pdf
- _ <https://www.un.org/en/conferences/environment/stockholm1972>
- _ <https://www.unep.org/>
- _ https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_7_2001.pdf
- _ <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>
- _ <https://www.are.admin.ch/are/en/home/media/publications/sustainable-development/brundtland-report.html>
- _ https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/9_7_2001.pdf
- _ https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_10_2006.pdf
- _ https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_2006_v2_p2.pdf
- _ https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.151_26_Vol.I_Declaration.pdf
- _ <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/1/001-19490409-JUD-01-00-EN.pdf>
- _ https://legal.un.org/riaa/cases/vol_II/829-871.pdf.
- _ https://legal.un.org/riaa/cases/vol_III/1905-1982.pdf
- _ <https://unece.org/environment-policy/environmental-assessment>
- _ <https://www.icj-cij.org/en/case/135>
- _ <https://digitallibrary.un.org/record/191558>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_31319/nuclear-liability
- _ https://www.iaea.org/sites/default/files/gc/gc32res-491_en.pdf
- _ <https://pris.iaea.org/PRIS/WorldStatistics/OperationalReactorsByCountry.aspx>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_31798
- _ https://www.iaea.org/sites/default/files/22/06/liability_status.pdf
- _ https://www.iaea.org/sites/default/files/22/06/supcomp_status.pdf

- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_20196/paris-convention-on-third-party-liability-in-the-field-of-nuclear-energy-paris-convention-or-pc
- _ https://www-legacy.iaea.org/Publications/Documents/Conventions/liability_status.pdf
- _ http://www-legacy.iaea.org/Publications/Documents/Conventions/protamend_status.pdf
- _ <https://www.iaea.org/topics/nuclear-liability-conventions/vienna-convention-on-civil-liability-for-nuclear-damage>
- _ <https://www.iaea.org/topics/nuclear-liability-conventions/convention-supplementary-compensation-nuclear-damage>
- _ https://www-pub.iaea.org/MTCD/Publications/PDF/P1768_web.pdf
- _ https://www-legacy.iaea.org/Publications/Documents/Conventions/supcomp_status.pdf
- _ [https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/Convention-relating-to-Civil-Liability-in-the-Field-of-Maritime-Carriage-of-Nuclear-Material-\(NUCLEAR\).aspx#:~:text=The%201971%20Convention%20provides%20that,Field%20of%20Nuclear%20Energy%3B%20or](https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/Convention-relating-to-Civil-Liability-in-the-Field-of-Maritime-Carriage-of-Nuclear-Material-(NUCLEAR).aspx#:~:text=The%201971%20Convention%20provides%20that,Field%20of%20Nuclear%20Energy%3B%20or)
- _ <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20974/volume-974-I-14120-English.pdf>
- _ <https://www.imo.org/en/About/HistoryOfIMO/Pages/Default.aspx>
- _ <https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/ListOfConventions.aspx>
- _ <https://iea.uoregon.edu/treaty-text/2708>
- _ https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1980_v2_p1.pdf
- _ https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1973_v1.pdf
- _ <http://www.oecd-nea.org/law/paris-convention-ratification.html>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_31798/paris-convention-latest-status-of-ratifications-or-accession
- _ https://treaties.un.org/Pages/showActionDetails.aspx?objid=080000028010a6d8&clang=_en
- _ https://treaties.un.org/Pages/showActionDetails.aspx?objid=08000002800c6342&clang=_en
- _ https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002800c6322&clang=_en
- _ https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=080000028010a6ab&clang=_en

- _ https://treaties.un.org/Pages/showActionDetails.aspx?objid=08000002800c636a&clang=_en
- _ <https://www.tenmak.gov.tr/uluslararasi/anlasmalar.html>
- _ <https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa61.htm>
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/10806.pdf>
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/12620.pdf>
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/12763.pdf>
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/18563.pdf>
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/19115.pdf>
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/10/20211017-6.htm>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_31798/paris-convention-latest-status-of-ratifications-or-accession
- _ <https://www.oecd-nea.org/law/multilateral-agreements/paris-convention-third-party-liability.html>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_79139/paris-convention-consolidated?preview=true
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_20196/paris-convention-on-nuclear-third-party-liability
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/tro_5705/about-us
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_24771/expose-des-motifs-of-the-paris-convention-as-amended-by-the-2004-protocol-nea/nlc/doc-2020-1/final
- _ <https://www.taek.gov.tr/tr/uluslararasi-cok-taraffli-anlasmalar-sozlesmeler/1099-nukleer-enerji-alaninda-ucuncu-sahislara-karsi-hukuki-sorumluluga-iliskin-paris-sozlesmesi.html>
- _ <https://www.oecd-nea.org/law/multilateral-agreements/brussels-supply-convention-third-party-liability.html>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_20318/brussels-supplementary-convention-to-the-paris-convention-brussels-supplementary-convention-or-bsc
- _ https://treaties.un.org/Pages/showActionDetails.aspx?objid=08000002800fe756&clang=_en
- _ https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002800bc49f&clang=_en
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_31514/brussels-supplementary-convention-latest-status-of-ratifications-or-accessions
- _ https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002800fe6f7&clang=_en
- _ https://www.oecd-nea.org/law/nlparis_motif.html

- _ <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201519/volume-1519-I-13706-English.pdf>
- _ <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20956/v956.pdf>
- _ <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20956/volume-956-I-13706-English.pdf>
- _ <https://www.oecd-nea.org/law/Application%20of%20PC%20non-metro%20territories.pdf>
- _ https://www.oecd-nea.org/upload/docs/application/pdf/2022-06/application_of_pc_non-metro_territories_en_2022-06-27_10-35-16_29.pdf
- _ https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=080000028010a6ab&clang=_en/_https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002800c6322&clang=_en
- _ https://www.oecd-nea.org/law/nlparis_conv.html
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_79235/paris-convention-decisions-recommendations-interpretations-1990?details=true&id=pl_79235&preview=true
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_79241/full-text-of-the-1960-paris-convention-as-amended-by-the-1964-and-1982-protocols-bilingual?details=true&id=pl_79241&preview=true (
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_13058/paris-convention-decisions-recommendations-interpretations
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_29284/joint-protocol-relating-to-the-application-of-the-vienna-convention-and-the-paris-convention-joint-protocol
- https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_31813/joint-protocol-relating-to-the-application-of-the-vienna-convention-and-the-paris-convention-full-text?histstate=1
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_20346/joint-protocol-relating-to-the-application-of-the-vienna-convention-and-paris-convention
- _ <https://www.iaea.org/about/organizational-structure/offices-reporting-to-the-director-general/office-of-legal-affairs/international-expert-group-on-nuclear-liability-inlex>
- _ <https://www.iaea.org/sites/default/files/infcirc500.pdf>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_20382/2004-protocol-to-amend-the-paris-convention
- _ <https://kimyaca.com/alasimlar-i/>
- _ <https://sozluk.gov.tr>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_24762/definition-of-radioisotopes-which-have-reached-the-final-stage-of-fabrication-nea/ne-2018-3/final

- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_24771/expose-des-motifs-of-the-paris-convention-as-amended-by-the-2004-protocol-nea/nlc/doc-2020-1/final
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_13010/nea-statute
- _ <https://www.ecolex.org/details/treaty/convention-on-the-liability-of-operators-of-nuclear-ships-tre-000585/>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_20232/decision-and-recommendation-of-the-steering-committee-concerning-the-application-of-the-paris-convention-to-nuclear-installations-in-the-process-of-being-decommissioned-2014
- _ https://www-pub.iaea.org/MTCD/Publications/PDF/PUB1798_web.pdf
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_20242/decision-on-the-exclusion-of-small-quantities-of-nuclear-substances-outside-a-nuclear-installation-from-the-application-of-the-convention-on-third-party-liability-in-the-field-of-nuclear-energy-nea/ne-2016-8/final
- _ <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/incident>
- _ <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d17/c007/b016/tbmm170070160569.pdf>
- _ <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d17/c007/tbmm17007016ss0127.pdf>
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/10806.pdf>
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/12763.pdf>
- _ http://www.oecd-nea.org/law/paris_convention_protocol.pdf
- _ <https://www.afad.gov.tr/kbrn/radyasyondan-korunmada-temel-prensipier>
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/05/20180529-17.htm>
- _ https://www.oecd-nea.org/upload/docs/application/pdf/2022-06/2020.10_priority_rules_table_general_clean_rev2_2022-02-14_17-01-14_109.pdf
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/03/20220308-1.htm>
- _ <https://akkuyu.com/tr/about/info>
- _ <http://www.akkuyu.com/hissedarlar>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_31788/paris-convention-full-text
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_20361/2004-protocol-to-amend-the-paris-convention
- _ https://www.law.cornell.edu/wex/personal_property
- _ <https://www.hg.org/personal-property.html>
- _ <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/take-charge-of>

- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_79150/nea-additional-protocol-to-the-convention-of-28th-january-1964
- _ <https://www.ndk.gov.tr/uluslararasi-sozlesme-ve-anlasmalar>
- _ <https://www.iaea.org/publications/documents/conventions/convention-physical-protection-nuclear-material-and-its-amendment>
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/05/20120508-1.htm>
- _ <https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/jettisoned>
- _ Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E.2001/8406, K.2001/12825, T.11.12.2001
- _ Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E.2002/12847, K.2003/5544, T.29.04.2003.
- _ <https://legaling.net/search/WORD/1/fault/>
- _ <https://www.nedir.com/para-sepeti>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_20467/2004-protocol-to-amend-the-brussels-supplementary-convention
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_63006/new-treaties-to-strengthen-rights-of-people-affected-by-nuclear-accidents
- _ <https://www.oecd-nea.org/law/final-act-conference-revision-pc-bc.pdf>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_20499/convention-on-the-establishment-of-a-security-control-in-the-field-of-nuclear-energy-security-control-convention-and-protocol-on-the-tribunal
- _ https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2212020141836bm_01.pdf
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_63387/paris-convention-status-of-reservations-declarations-and-notifications
- _ <https://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metadc67224/m1/8/>
- _ <https://world-nuclear.org/information-library/country-profiles/countries-t-z/usa-nuclear-power.aspx>
- _ https://web.ornl.gov/sci/techresources/Human_Genome/resource/Atomic_Energy_Act_of_1946.pdf
- _ <https://www.nrc.gov/about-nrc/governing-laws.html>
- _ <https://www.nrc.gov/docs/ML1536/ML15364A497.pdf#page=23>
- _ <https://www.nrc.gov/docs/ML2133/ML21335A064.pdf>
- _ https://inis.iaea.org/collection/NCLCollectionStore/_Public/31/051/31051426.pdf?r=1
- _ <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10821#:~:text=Congress%20responded%20in%201957%20by,readily%20available%20within%20those%20limits>

- _ <https://world-nuclear.org/information-library/country-profiles/countries-t-z/united-kingdom.aspx>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_24249/nuclear-legislation-in-oecd-and-nea-countries-united-kingdom-2003-update
- _ <https://www.legislation.gov.uk/uksi/2016/562/article/23/made>
- _ <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1976/28/section/3>
- _ <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1976/28/contents>
- _ <https://www.gov.uk/government/publications/enhancing-the-uks-nuclear-third-party-liability-regime/ratification-of-the-uks-nuclear-third-party-liability-regime>
- _ <https://world-nuclear.org/information-library/country-profiles/countries-a-f/canada-nuclear-power.aspx>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_24169/nuclear-legislation-in-oecd-and-nea-countries-canada-2009-update
- _ https://www.iaea.org/sites/default/files/22/06/supcomp_status.pdf
- _ <https://nuclearsafety.gc.ca/eng/acts-and-regulations/acts/nuclear-liability-and-compensation-act.cfm>
- _ <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/N-28.1/page-1.html#h-368216>
- _ <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/N-28.1/page-2.html#docCont>
- _ <https://www.constitutionalstudies.ca/2019/07/governor-in-council/>
- _ <https://world-nuclear.org/information-library/country-profiles/countries-o-s/russia-nuclear-power.aspx>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_23976/russia-federal-law-no-170-of-21-november-1995-on-the-use-of-atomic-energy
- _ https://inis.iaea.org/collection/NCLCollectionStore/_Public/45/089/45089793.pdf?r=1
- _ <https://world-nuclear.org/information-library/country-profiles/countries-a-f/france.aspx>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_24181/nuclear-legislation-in-oecd-and-nea-countries-france-2011-update
- _ https://www.asn.fr/annual_report/2011gb/files/TSN-law_2010.pdf
- _ <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGIARTI000006847957/2002-01-01/#LEGIARTI000006847957>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_20318
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_24184/nuclear-legislation-in-oecd-and-nea-countries-germany-2011-update

- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_79153/dri-compilation-english?preview=true
- _ <https://www.gesetze-im-internet.de/atg/AtG.pdf>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_24243/nuclear-legislation-in-oecd-and-nea-countries-switzerland-2010-update
- _ <https://www.world-nuclear-news.org/Articles/Switzerland-revises-nuclear-liability-law>
- _ <https://www.bfe.admin.ch/bfe/en/home/supply/nuclear-energy/nuclear-energy-liability.html>
- _ <https://world-nuclear.org/information-library/country-profiles/countries-g-n/japan-nuclear-power.aspx>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_24201/nuclear-legislation-in-oecd-and-nea-countries-japan-2017-update
- _ China Nuclear Power | Chinese Nuclear Energy - World Nuclear Association (world-nuclear.org)
- _ International Nuclear and Radiological Event Scale (iaea.org)
- _ https://www-legacy.iaea.org/Publications/Documents/Conventions/supcomp_status.pdf
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_24005/china-2017-nuclear-safety-law
- _ <https://conventuslaw.com/report/china-brief-comments-on-the-draft-atomic-energy/>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_24006/china-1986-state-council-s-written-reply-relating-to-nuclear-third-party-liability-guo-han-1986-no-44
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_24007/china-2007-state-council-official-reply-to-questions-on-the-liabilities-of-compensation-for-damages-resulting-from-nuclear-accidents-guohan-2007-no-64
- _ Atomic Energy Law - NPC Observer
- _ <https://pris.iaea.org/PRIS/CountryStatistics/CountryDetails.aspx?current=US>
- _ <https://pris.iaea.org/PRIS/CountryStatistics/CountryDetails.aspx?current=GB>
- _ <https://pris.iaea.org/PRIS/CountryStatistics/CountryDetails.aspx?current=CA>
- _ <https://pris.iaea.org/PRIS/CountryStatistics/CountryDetails.aspx?current=RU>
- _ <https://pris.iaea.org/PRIS/CountryStatistics/CountryDetails.aspx?current=FR>
- _ <https://pris.iaea.org/PRIS/CountryStatistics/CountryDetails.aspx?current=DE>
- _ <https://pris.iaea.org/PRIS/CountryStatistics/CountryDetails.aspx?current=SE>
- _ <https://pris.iaea.org/PRIS/CountryStatistics/CountryDetails.aspx?current=JP>
- _ <https://pris.iaea.org/PRIS/CountryStatistics/CountryDetails.aspx?current=CN>

- _ <https://pris.iaea.org/PRIS/CountryStatistics/CountryDetails.aspx?current=TR>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_24246/nuclear-legislation-in-oecd-and-nea-countries-turkey-2008-update
- _ <https://www.tbmm.gov.tr/denetim/GecmisDonemYaziliSoruOnergisi/193476>
- _ https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/td_v2.tutanak_sonuc?v_meclis=&v_donem=&v_yasama_yili=&v_cilt=&v_birlesim=&v_sayfa=&v_anabaslik=YAZILI%20SORU%20%20NERGELER%20%20VE%20CEVAPLARI&v_altbaslik=ENERJ%20&v_mv=&v_sb=&v_ozet=n%20kleeer&v_bastarih=&v_bittarih=&v_kayit_sayisi=15&v_kullanici_id=19167228&v_gelecek_sayfa=1
- _ <https://www.tbmm.gov.tr/tutanak/donem20/yil3/bas/b085m.htm>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_31798/paris-convention-latest-status-of-ratifications-or-accession
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/03/20220308-1.htm>
- _ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/12/20211210-10.pdf>
- _ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6098.pdf>
- _ <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5710.pdf>
- _ https://www.iaea.org/sites/default/files/22/06/liability_status.pdf
- _ https://www.iaea.org/sites/default/files/22/06/protamend_status.pdf
- _ https://www.iaea.org/sites/default/files/22/06/supcomp_status.pdf
- _ [https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/Convention-relating-to-Civil-Liability-in-the-Field-of-Maritime-Carriage-of-Nuclear-Material-\(NUCLEAR\).aspx](https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/Convention-relating-to-Civil-Liability-in-the-Field-of-Maritime-Carriage-of-Nuclear-Material-(NUCLEAR).aspx)
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_79235/paris-convention-decisions-recommendations-interpretations-1990?details=true&id=pl_79235&preview=true
- _ <https://tr.euronews.com/2023/04/15/almanyadan-60-yillik-nukleer-enerji-macerasi-nasil-sona-erdi>
- _ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N99/762/67/PDF/N9976267.pdf?OpenElement>
- _ https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1980_v2_p1.pdf
- _ <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+page+site+area/bugun>
- _ <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>
- _ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N98/762/31/PDF/N9876231.pdf?OpenElement>
- _ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N98/002/87/PDF/N9800287.pdf?OpenElement>

- _ https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/1_1_1969.pdf
- _ https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/1_14_2022.pdf
- _ https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/1_13_2018.pdf
- _ <https://www.un.org/securitycouncil/s/res/1267-%281999%29>
- _ <https://www.un.org/securitycouncil/s/res/1333-%282000%29>
- _ <https://www.un.org/securitycouncil/s/res/1363-%282001%29>
- _ <https://www.un.org/securitycouncil/s/res/1390-%282002%29>
- _ <https://www.un.org/securitycouncil/s/res/1452-%282002%29> (
- _ bkz. <https://www.un.org/securitycouncil/s/res/1455-%282003%29>
- _ <https://www.un.org/securitycouncil/s/res/1526-%282004%29>
- _ [https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=S%2FRES%2F1566\(2004\)&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False](https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=S%2FRES%2F1566(2004)&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False)
- _ <https://www.un.org/securitycouncil/s/res/1617-%282005%29>
- _ <https://digitallibrary.un.org/record/556538>
- _ <http://unscr.com/en/resolutions/1699>
- _ <https://www.un.org/securitycouncil/s/res/1735-%282006%29>
- _ <https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/29567/ELGP1StockD.pdf>
- _ https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.151_26_Vol.I_Declaration.pdf
- _ [https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/International-Convention-on-Civil-Liability-for-Oil-Pollution-Damage-\(CLC\).aspx](https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/International-Convention-on-Civil-Liability-for-Oil-Pollution-Damage-(CLC).aspx)
- _ [https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/International-Convention-on-the-Establishment-of-an-International-Fund-for-Compensation-for-Oil-Pollution-Damage-\(FUND\).aspx](https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/International-Convention-on-the-Establishment-of-an-International-Fund-for-Compensation-for-Oil-Pollution-Damage-(FUND).aspx)
- _ <https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/International-Convention-on-Liability-and-Compensation-for-Damage-in-Connection-with-the-Carriage-of-Hazardous-and-Noxious-.aspx>
- _ [https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/International-Convention-on-Civil-Liability-for-Bunker-Oil-Pollution-Damage-\(BUNKER\).aspx](https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/International-Convention-on-Civil-Liability-for-Bunker-Oil-Pollution-Damage-(BUNKER).aspx)
- _ <https://www.indyurk.com/node/678486/bilim/dünyanın-en-büyük-deneysel-nükleer-füzyon-reaktörü-japonyada-faaliyete-başladı>
- _ <https://www.bbc.com/turkce/articles/cpwy36yvzlo>
- _ <https://www.iaea.org/about/partnerships/united-nations-system#:~:text=The%20IAEA%20is%20an%20autonomous%20international%20organization%20within%20the%20United%20Nations%20system.>

- _ <https://www.federalregister.gov/documents/2023/10/19/2023-23062/increase-in-the-maximum-amount-of-primary-nuclear-liability-insurance>
- _ <https://www.nrc.gov/docs/ML2321/ML23212A986.pdf>
- _ <https://www.morganlewis.com/blogs/upandatom/2023/10/nrc-increases-required-amount-of-primary-nuclear-liability-insurance>
- _ <https://www.iaea.org/topics/small-modular-reactors#:~:text=There%20are%20currently%20four%20SMRs,conducting%20SMR%20research%20and%20development.>
- _ <https://rosatomnewsletter.com/tr/2020/06/29/fnpp-in-operation/>
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_81401/nea-brussels-supplementary-convention-of-31st-july-1963?details=true&id=pl_81401&preview=true
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_81399/1964-protocol-to-amend-1963-brussels-supplementary-convention?details=true&id=pl_81399&preview=true
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_81400/1982-protocol-to-amend-1963-brussels-supplementary-convention?details=true&id=pl_81400&preview=true
- _ https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_81397/1963-bsc-as-amended-in-1964-and-1982-bilingual?details=true&id=pl_81397&preview=true
- _ <https://www.iaea.org/about/history/atoms-for-peace-speech>
- _ <https://www.iaea.org/newscenter/multimedia/videos/atoms-peace-speech>

EDİTÖRLER

Prof. Dr. M. Refik KORKUSUZ

Av. Prof. Dr. Dr. h.c. Hakan HAKERİ

Av. Arb. Cahid DOĞAN

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

HUKUK FAKÜLTESİ

**VI. ULUSLARARASI
TIP HUKUKU KONGRESİ**

BİLDİRİLER KİTABI

5-13 Ekim 2023

**VI. INTERNATIONAL
MEDICAL LAW CONGRESS**

PRESENTATIONS

5-13 OCTOBER 2023

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

VI. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi

Editörler: Refik Korkusuz - Hakan Hakeri - Cahid Doğan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3834

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 852 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

BİREYİN SAĞLIK HAKKININ KORUNMASI BAĞLAMINDA YARGIÇ İNİSİYATİFLERİ*

*Administrative Law Judge Initiatives in Context
of Protecting The Right to Health of an Individual*

■ Prof. Dr. Selami DEMİRKOL**

ÖZET

Uyuşmazlıkların çözüme kavuşturulmasında ve bireylerin sağlık haklarının korunmasında **Mahkemelere** önemli görevler düşmektedir.

Belirtmekte fayda var ki; Dünyadaki tüm ülkelerde idareler, **hukuk dışına çıkma** eğiliminde bulunabilmektedirler. İşte bu eğilimi taşıyan idareler, **İdari Yargı'nın varlığı ve işlerliği** ile duraksamaktadır. Bir başka ifadeyle "İdari Yargılama"nın etkin ve yetkin olduğu ülkelerde İdari Yargı Yerleri; idarelerin bu eğilimine aynı zamanda **caydırıcı bir tablo** çizmektedirler. O halde, başta bireylerin sağlık haklarının korunması olmak üzere diğer haklarının korunmasında idari yargılamanın var olmasından öte idari yargıcın **yargılama usul ve enstrümanlarını kullanması-kullanabilmesi** daha bir önemli olmaktadır diyebiliriz.

Önüne gelen uyuşmazlık ile aktifleşen idari yargıç, bireyin sağlık ve yaşam hakkının güvencesi olmadığında, **idareyi hukuk içine çekme, hukukun üstünlüğünü öğretme**, kollama ve korumada **aktör olmak** durumundadır.

İdari yargı yerleri tartışmasız **"pasif"** konumdadırlar. Ancak, menfaatleri ihlal edilen veya hakları muhtel olan bireylerin açtıkları davalar ile **aktifleşmektedirler**. Yargıç, yargılama usulünü uygularken **toplumun adalet duygusunu tatmin** etmede yaşam ve sağlık hakkının sağlanmasında güvence oluşturmada, hukuki ve vicdani sorumluluk taşımaktadır. İdari davalara yönelik usule dair incelemelerde mümkün olduğunca **geniş yorumlama** yapılmalıdır. Sınırlayıcı yorumlar, **hakkın özüne dokunacak biçimde** bireyin Mah-

* 05-13 Ekim 2023 tarihlerinde gerçekleştirilen "VI. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi" için hazırlanan ve sunulan tebliğ.

** İstanbul Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi, Danıştay Onursal Üyesi- ORCID No: 0000-0003-0675-7795, selami.demirkol@bilgi.edu.tr

Sonuç olarak, Amerikalı Bilim Adamı, Bernard **SCHWARTZ'ın**, "**Administrative Law / İdare Hukuku**" kitabında belirttiği ve İdari Yargı için kullandığı, "**A GENERAL REMEDY**", yani "**HER DERDE DEVA**" deyimini **hayata geçirebilmektir...**

20 Ekim 2023, Salı, İstanbul/Ataköy-Ortaköy

YARARLANILAN KAYNAKLAR

DOĞRU, Osman, **NALBANT**, Atilla, **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar, 1.Cilt, (İHAS 2,3,4,5,6 ve7. Maddeler)**, Yüksek Yargı Kanunlarının Avrupa Standartları Bakımından Rollerinin Güçlendirilmesi Ortak Proje.

GÖKCAN, Hasan Tahsin, "Yargı Kararlarında Doktorların İhmal ve Görevi Kötüye Kullanması Nedeniyle Cezai Sorumluluğu", **Uluslararası 1. Sağlık Hukuku Sempozyumu**, 24-25 Nisan 2008, İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi XII: Levha Yayınları.

SAĞLIK HİZMETLERİNDE MESLEKLEŞME VE TÜRKİYE'DEKİ DURUMA HUKUKÎ BAKIŞ

*Professionalisation in Health Services and
Having a Legal View to the Situation in Turkey*

■ Dt. Şanser SÖZER

ÖZET

Sağlık alanında hizmet, günümüzde insan gücü ile mümkündür. Mevcut durumda insan gücünün temini, idamesi ve gelişmesi konusunda çeşitli nedenlerle sıkıntılar yaşanmaktadır. Mesleklerin oluşumunda; lisanslama ve uzmanlıkların sertifikasyonu, mesleğe ilişkin etik kurallar, hasta hakları ve mahremiyeti, bunların uygulanışında oluşan hukuki ve cezai sorumluluk halleri ile sektördeki teknolojik gelişmeler ve bu gelişmelere uyumlu olarak sağlık hizmetlerinin yeniden şekillenmesi önemli rol oynamaktadır. Bu yazıda; profesyonelin tanımı yapılacak, gelişen modern tıp teknolojisi, değişen teşhis ve tedavi yöntemleri ile farklılaşan hizmet şekilleri ve çeşitleriyle birlikte dünyada yeni meslek oluşumunun sebepleri, olumlu ve olumsuz yanları incelenecek; süregelen değişimle Türkiye'de sağlık hizmetleri meslekler yönünden ele alınarak, mevcut durum hukuki boyutuyla değerlendirilecek ve sorunlara muhtemel çözüm önerileri sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: *sağlıkta insan gücü, meslekleşme, sağlık teknolojisi, sağlık hukuku, sağlık yönetimi.*

Professionalization in Health Services and Legal Perspective of the Situation in Turkey

ABSTRACT

Today, health service is possible through human power. In the current situation, for various reasons there are challenges in the supply, maintenance and development of this power. Whilst in the formation of professions; licensing and certification of specialties, professional ethical rules, patient rights and privacy, legal and criminal liability situations in their implementation, technological developments in the sector and reshaping of

sürecinde eğitim, hukuki statülerin oluşumu, lisanslama ve akreditasyon, denetleme ve meslek etiği konularında uluslararası standartlara uygun yasal çerçevenin önceden belirlenmesi süreci kolaylaştıracaktır. Bu kapsamda; veri güvenliği ve hasta mahremiyetinin korunması, tüm paydaşların hukuki sorumluluk sınırları belirlenmesi ayrıca önem kazanmıştır.

Tüm bu değişen süreçler sadece hekim-hemşire liderliğinde değil ekip işidir. Sistemde herbir dışlinin çalışması sistemin devamlılığını sağlar (Hayran ve Sur, 1998, s. 337). Bu çalışmanın idamesi ise ancak hukuki alt yapının etkinliği ile mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

- Karadağ, A. (2002). Meslek Olarak Hemşirelik. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 5(2), s.38-49
- Korkmaz F, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi (2011) 59-67 <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/88499>
- Albayraktaroğlu S Profesyoneleşme Olgusu Ve Mesleki Profesyoneleşme Açısından Türküyede Sosyal Hizmet Mesleği (Sakarya Örneği) Yüksek Lisans Tezi 2010
- Hayran, Osman (b.t.); Sağlık Hizmetlerinin Yönetimi: hekimler mi? Profesyonel Yöneticiler mi? 14.04.2010; "<http://saglikegitimcisi.blogspot.com/2016/05/hekimler-mi-profesyonel-yoneticiler-mi.html#/2016/05/hekimler-mi-profesyonel-yoneticiler-mi.html>"; 30.01.2019.
- Hayran, Osman; SD (Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü) Dergisi; Haziran-Temmuz-Ağustos 2018; 47. Sayı; s. 84-90; "<http://www.sdplatform.com/Yazilar/Kose-Yazilari/559/Saglik-hizmetlerinde-yeni-meslekler-profesyonellesme-ve-profesyonelizm.aspx>", 30.01.2019.
- Hayran, Osman; SD (Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü) Dergisi; "<http://www.sdplatform.com/Yazilar/Kose-Yazilari/394/Islerin-mesleklesmesi-ve-hekimlik-mesleginin-evrimi.aspx>", 30.01.2019.
- Hayran, Osman; Sur, Haydar (Eds.) (1998); Sağlık Hizmetleri El Kitabı; Nobel Tıp Kitapevi; İstanbul.
- Sur, H. (2009). Dünya ve Türkiye'de Sağlık Yöneticiliği; "<http://birsaglik.blogcu.com/saglik-yonetimi-dunyada-ve-turkiye-de-saglik-yoneticiligi/8034485>"; 30.01.2019.
- Ayaz Ö, İstanbul 2010 Hekim, Hemşire Ve Sağlık Yöneticilerinin Meslekleşme Düzeylelerinin Değerlendirilmesi Yüksek Lisans Tezi.
- Sağlık Bakanlığı tedavi hizmetleri Genel Müdürlüğü. Türkiyede Özellikli planlama gerektiren sağlık hizmetleri 2011-2023).
- Sağlık hizmeti üretiminde insan gücü dağılımı; (Belek, 2009, s. 48-49)

- Babadağ 2004 Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 2, 2004)
- Palabindala V, Salim SA. Era of hospitalists. J Community Hosp Intern Med Perspect. 2018;8(1):16-20.)
- Haug, Marie R. (1973), "Deprofessionalization: An alternate Hypothesis for the Future", HALMOS, Paul (ed.), Professionalisation and Social Change, (J.H. Brookers. Stoke on Trent), s. 195-211.
- Hughes, Ernest (1958), Men and Their Work, Free Press, New York.
- Karasu, Koray (2001), Profesyonelleşme Olgusu ve Kamu Yönetimi, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları Tezler Dizisi 11, Ankara.
- Nalçacı, E., Hamzaoglu, O., Özalp, E., Eleştirel Sağlık Sosyolojisi Sözlüğü, Nazım Kitaplığı, Nisan 2006, İstanbul.
- WHO (2006). The World Health Report, Working Together For Health. ILO; www.ilo.org.
- T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI, İstatistik Yıllığı, 2008.
- Koç, İsmet; Eryurt Mehmet Ali; Adalı,Tuğba; Seçkiner,Pelin; Türkiye'nin demografik dönüşümü, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, 2008 (TNSA-2008).
- Demir, Mehmet; Hekimliğin altın çağı sona mı eriyor?; SD(Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü) Dergisi; Sayı:14 Mart-Nisan-Mayıs, 2010; <http://www.sdplatform.com/Dergi/369/Hekimligin-altin-cagi-sona-mi-eriyor.aspx>; 30.01.2019.
- Uydacı,Mert; Özkan,Şirin; "Türkiye'de Sağlık Sektöründe İnsan Kaynakları Sisteminin İncelemesi"; Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi • Cilt 11, Sayı 44, Temmuz 2015, ISSN 1300-0845, ss. 221-238.
- Kavuncubaşı, Şahin (2015); Yıldırım, Selami; Hastane ve Sağlık Kurumları Yönetimi, 4. b., Ankara: Siyasal Kitabevi, s. 121.
- Tengilimoğlu, Dilaver (2012); "Hasta Yönetimi ve Organizasyonu", Sağlık Kurumları Yönetimi - I, Editör: TATAR Mehtap, 1.Baskı., Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, ss. 46-74.
- Frenk, J.; Chen L.; Bhutta, Z. A.; Cohen, J.;Crisp, N.;Evans, T.;Fineberg, H.;Garcia, P.; Ke, K.; Kelley, P.;Kistnasamy, B.; Meleis, A.; Naylor, D.; Pablos-Mendez, M.; Reddy, S.; Scrimshaw, S.; Sepulveda, J.;Serwadda, D.;Zurayk H. (2010). Health professionals for a new century: transforming education to strengthen health systems in an interdependent world, Lancet, 376: 1923-58.
- Altıok, H.Ö.; Üstün, B. (2014); Profesyonellik: Kavram Analizi . Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 7 (2), 151-155 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/deuhfed/issue/46808/587003>.

- Özlük, B.; Sur, H. (2017); Türkiye’de Hemşireliğin Profesyoneleşmesi Kapsamında Değerlendirilmesi ve Avrupa Birliğine Uyum Süreci: Niteliksel Bir Çalışma, *Journal of Health and Nursing Management*, 3 Cilt / Volume: 4 Yıl / Year: 2017 e-ISSN:2149-018X doi:10.5222/SHYD.2017.098.
- Adıgüzel, O.; Tanrıverdi, H.; Özkan, D. S. (2011); Mesleki Profesyoneellik Ve Bir Meslek Mensupları Olarak Hemşireler Örneği . *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 9 (2), 235-260 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/comuybd/issue/4105/54074>.
- Kuhlmann E. (2006); *Modernising Health Care: Reinventing Professions, The State and The Public*; Bristol: Policy Press, 2006, pp 268, ISBN 978 1 86134 858 6; Book Review, *The Policy Press, International Journal of Integrated Care* – Vol. 8, 8 December 2008 – ISSN 1568-4156 – <http://www.ijic.org/>.

BİLGİLENDİRMEİNİN KAPSAMI: KOMPLİKASYONLARIN 'MUHTEMEL' SINIRLARI ÜZERİNE ÖNERİ

*(Scope of Disclosure: Recommendation on
'Possible Limits of Complications')*

■ Dr. Av. Dr. Arb. Yakup Gökhan DOĞRAMACI*

Özet

Tıbbi uygulamalarda hastaların bilgilendirilmesi, rıza alınması ve komplikasyonların tanımlanması önemli bir hukuki ve etik gerekliliktir. Hasta Hakları Yönetmeliği'ne göre, hastalara mümkün olan komplikasyonlar hakkında bilgi verilmesi gerekmektedir. Ancak, "muhtemel" ifadesinin belirsizliği nedeniyle bu kapsamın sınırlarının belirlenmesi zordur. Genellikle bilirkişi görüşüne dayanarak yapılan bu değerlendirme, bilimsel bir çerçeve eksikliği nedeniyle hukuki uyumsuzluklara yol açabilir.

Örneğin, Anayasa Mahkemesi'nde görülen bir dava, bir komplikasyonun rıza formunda belirtilmediği gerekçesiyle ihlal kararı ile sonuçlanmıştır. Bu durum, muhtemel komplikasyonun belirlenmesinin güçlüklerini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, "muhtemel" ifadesini netleştirmek için bilimsel ve objektif bir ölçütün kullanılması gerekmektedir.

Risk analizi, izin verilen riskin belirlenmesinde kullanılacak etkili bir araçtır. Tıbbi uygulamalarda kullanılacak en uygun risk analizi yöntemi, tehlikenin şiddeti ve oluşma olasılığı parametrelerini içeren "4x4 Matris Tipi Risk Analizi" olarak önerilmektedir. Bu yöntem, tıp hukuku alanında da kullanılacak interdisipliner bir bilimsel bakış açısı sunabilir. Bu nedenle, risk analizi yöntemlerinin kullanımının genişletilmesi, bilgilendirmenin etkin bir şekilde yapıldığı, hastaların haklarının korunduğu bir tıbbi uygulama sürecine katkıda bulunabilir.

Anahtar Kelimeler: tıp hukuku, komplikasyon, risk analizi, rıza, kişilik hakkı, hasta hakları

* Tıp ve Hukuk Doktoru. Sağlık Hukuku Uzmanı. ORCID: 0000-0003-2447-7543 İletişim: ygdogramaci@yahoo.com

KAYNAKLAR

- DOĞAN, Cahid (2010). Hastanın Aydınlatılması ve Rızasının Alınması. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Girne-Amerikan Üniversitesi Sağlık Hukuku Sempozyumu, 2-3 Mart 2009 Girne /KKTC. Adalet Kitabevi, Ankara
- DOĞRAMACI, Yakup Gökhan (2022). Tıbbi Uygulamadan Kaynaklanan Manevi Tazminat, Seçkin.
- DÖNMEZER, Sulhi (1998). Kişilere ve Mala Karşı Cürümler (15. Baskı), Beta.
- ERMAN, Barış (2003). Ceza Hukukunda Tıbbi Müdahalelerin Hukuka Uygunluğu, Seçkin.
- HAKERİ, Hakan (2021). Tıp Hukuku Cilt I - Genel Hükümler (23. Baskı), Seçkin.
- İNCEDERE, Levent (2023). Görev Bazlı Risk Analizi - Çalışma Esas Al

PSİKİYATRİ HASTASININ İSTEMSİZ TEDAVİ EDİLMESİNİN HUKUKÎ BOYUTLARI

*(Legal Aspects of Involuntary Treatment
of Psychiatric Patients)*

■ Doç. Dr. Yıldız ABİK*

Giriş

Psikiyatri hastasının tedaviye zorlanması (*istemsiz tedavi*), psikiyatride önemli etik ve yasal sorunların tartışıldığı bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Hastayı tedaviye zorlamak, hastanın özerkliğini sınırlama bakımından önemli bir sorundur. Bunun sonucunda sağlık çalışanları çeşitli etik ve hukuki sorunlarla karşılaşmaktadır. Türkiye’de ve dünyada psikiyatri hastalarının (*akıl hastalarının vs.*) gönülsüz olarak tedavi edilmesi söz konusudur¹.

Hastanın zorla yatırılmasına ilişkin birçok konuda ülkeler arasında farklı yaklaşımlar vardır. Bunlar arasında hastaların zorla yatırılmasına karar verecek kişi, hastanelere, bakımevlerine, gündüz, gece rehabilitasyon kliniklerine, hastanın zorla yatırma nedenleri ve hastanın kalacağı süreler örnek gösterilebilir. Psikiyatri hastalarının tedaviye zorlanması için aranan kriterler de ülkeden ülkeye değişir. Bazı ülkelerde kişinin kendisi veya diğer kişiler için taşıdığı tehlike dikkate alınır. Oysa, diğer bazı ülkelerde hastanın tedaviye ihtiyacının bulunup bulunmadığına önem verilir².

Psikiyatri hastalarının özgürlüklerinin sınırlanması ve tedaviye zorlanması ile ilgili uygulama ve yasalarda insan hakları ve özgürlüklerine uygun yaklaşımların sağlanması, konunun tıp etiği çerçevesinde değerlendirilmesine bağlıdır. Örneğin, “*Akıl Hastalığı olan Kişilerin Korunması ve Akıl Sağlığı Hizmetinin Geliştirilmesi İçin İlkeler*” de etik ilkelere uygunluk, aydınlatma

* Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk ABD Öğretim Üyesi .

VI. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiri Metni (5-13 Ekim 2023- Msc Splendida- Yunanistan- İtalya – 6 Ekim 2023-11.20)

¹ **Sert, Gürkan / Özçelik, Hatice / Yıldırım, Gülay:** “Türkiye’de Akıl Hastalığı Olan Hastalarda Zorla Yatırma ve Zorla Tedavi, Hukuki ve Etik Sorunlar”, *LHD*, 2019, 9 (3), (s. 393- 404), s. 394.

² **Sert /Özçelik / Yıldırım**, s. 394; Bu konuda ayrıca bkz. **Aydın Er / Şehiraltı, M.;** “Çözümlememiş Bir Konu: Psikiyatrik Bozukluğu olan Hastanın Gönülsüz / Zorla Tedavi Edilmesi”, PHD, 2010, 1 (1), s. 39- 42.

belirtilmektedir. Ancak bu hususun kanuni düzenleme ile netliğe kavuşturulması, hastanın kendi geleceğini belirleme hakkının sağlanması bakımından son derece yararlı olur.

Psikiyatri hastalarının istemsiz tedavi edilmesi, hem muhatabın ayırt etme gücünün zayıflığı veya yokluğu, müdahale sürecinin belirsiz alanları ve hem de kişilik haklarını doğrudan ilgilendirmektedir. Bütün bu nedenlerle, bir an önce yasal dayanağa kavuşturulması gerekmektedir.

Türk Medeni Kanunu'nun ilgili hükümleri, mevcut durumda bütün boşlukları doldurmamakta ve bağımsız bir kanuni düzenleme ile söz konusu eksikliğin giderilmesi ihtiyacı bulunmaktadır. Bu şekilde, kişilik hakları daha kuvvetli bir şekilde korunmuş olur ve ayrıca hekimler de uymakla yükümlü oldukları kuralların netliğe kavuşması ile kendilerini daha güvende hissederler. Kısaca, kişilik haklarının korunması ve hukuki güvenlik açısından böyle bir düzenlemenin en kısa zamanda yapılması, kanaatimizce çok isabetli olur.

KAYNAKÇA

- Abik, Yıldız:** "Doktorun Sorumluluğunda Şans Kaybı – İyileşme Şansının Kaybı", *AÜHFD*, C. 54, Y. 2004, s. 241- 287.
- Abik, Yıldız:** "Yoğun Bakımda Bilinci Kapalı Hasta Açısından Hekimin Onam Alma Yükümlülüğü", *III. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı*, Ed. Hakan Hakeri, Cahid Doğan, Ankara 2020, s. 179- 238. (**Abik, Yoğun Bakım**)
- Adıgüzel, Sibel:** "Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğü", *TAAD*, S. 19, Y. 5, Ekim 2014, s. 943- 995.
- Adıgüzel, Sibel:** Yoğun Bakım Ünitelerinde Aydınlatma ve Onam Alma Yükümlülüğü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2011 (**Adıgüzel, Yoğun Bakımda Onam**)
- Akıntürk, Turgut / Ateş, Derya:** Türk Medeni Hukuku İkinci Cilt, Aile Hukuku, İstanbul 2020.
- Aydın Er / Şehiraltı, M.;** "Çözümlememiş Bir Konu: Psikiyatrik Bozukluğu olan Hastanın Gönülsüz / Zorla Tedavi Edilmesi", *PHD*, 2010, 1 (1), s. 39- 42.
- Aydın Özdemir, Elif:** "19.12.2008 tarihli İsviçre Medeni Kanunu Değişikliği ile Karşılaştırmalı Olarak Türk Medeni Kanununda Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanması Düzenlemesi", *DEÜHFD*, c. 15, S.2, Y. 2013, s. 171- 209.
- Bahadır Yılmaz, Emel:** "Psikiyatride Karar Verme Kapasitesi ve Yaşanan Etik Sorunlar", *Türkiye Klinikleri Tıp Etiği- Hukuku- Tarihi Dergisi*, C. 21(1), Y. 2013, s. 49- 53.
- Başpınar, Veysel:** "Türk Medeni Kanunu ile Aile Hukukunda Yapılan Değişiklikler ve Bu Konuda Bazı Önerilerimiz", *AÜHFD*, C. 52, S.3, Y. 2023, s. 79- 101.
- Başpınar, Veysel:** "Yeni Türk Medeni Kanunu Hakkında Bazı Düşünceler", *GÜHFD*, C. III, S. 1-2, s. 46- 59.

- Çavuşoğlu Işınan, Pelin:** “Türk Hukukunda Yeni Bir Müessese: Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanması (MK m. 432- 437), *GSÜHFD*, C.1, S. 2, Y. 2002, s. 297- 396.
- Dağlı, Mehmet:** Emsal İçtihatlarla Türk Medeni Hukukunda Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanması, Ankara 2011.
- Dalkılıç, Elvin Evrim :** “Türkiye’de Zihinsel ve Ruhsal Engellilerin Zorla Tedavisinin Eleştirisi”, *TBBD* 2015 (117), s. 11- 34.
- Demir, Mehmet:** Hekim ve Hastane Yönünden Tıbbi Sorumluluk Hukuku, Ankara 2018.
- Doğan, Murat:** “Psikiyatristlerin Hukuki Sorumluluğu”, *IV. Sağlık Hukuku Kurultayı*, Ankara Barosu 2011, s. 88- 108.
- Dural, Mustafa / Öğüz, Tufan:** Türk Özel Hukuku Cilt II, Kişiler Hukuku, İstanbul 2017.
- Dural, Mustafa / Öğüz, Tufan / Gümüş, Mustafa Alper:** Türk Özel Hukuku Cilt III, Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, 16. Bası, İstanbul 2021.
- Eren Gümüş Aynur / Gümüş Mustafa Alper:** Psikolojik Danışmada Etik ve Hukuk, İstanbul 2020.
- Gençcan, Ömer Uğur:** “Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanması Davaları”, *AD*, Y. 93, S. 12, s. 40- 51.
- Geiser, Thomas:** Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Art. 1- 456 ZGB (*Herausgeber Heinrich Honsell / Nedim Peter Vogt / Thomas Geiser*), 2. Aufl., Basel - Genf- München 2002,
- Gümüş, Mustafa Alper:** “Kısıtlı ve Kısıtlı Olmayan Ergin Kişilerin Koruma Amaçlı Özgürlüğünün Kısıtlanması (TMK 432- 437)”, *YÜHFD*, C.1, S.2, Y. 2004, s. 189- 228.
- Günday, Harun Mirsad:** Psikiyatristin Hukuki Sorumluluğu, Yetkin Yayınları, Ankara 2015.
- Gündüz, Hale :** Psikiyatri Hastasının İstemsiz Tedavi Edilmesi, Legal Yayıncılık, İstanbul 2023.
- Güney Tunalı, Işıl;** Hekimin Tıbbi Müdahalede Bulunma Yükümlülüğünün Sınırları (*Yayınlanmamış Doktora Tezi*), İstanbul 2019.
- Hakeri, Hakan:** Tıp Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 5. Bası, Ankara 2012.
- Hakeri, Hakan:** Tıp Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 18. Bası, Ankara 2020.
- Hakeri, Hakan:** Tıp Hukuku Cilt 1- Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 23. Bası, Ankara 2021, Cilt II- Özel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 23. Bası, Ankara 2021.
- İmamoğlu, S. Hülya;** “Hasta Vasiyetine İlişkin Bazı Meseleler”, *AÜHFD*, C. 65, S. 1, Y. 2016, s. 199- 230. (*İmamoğlu, Hasta Vasiyeti*)
- İmamoğlu, S. Hülya:** “Hukuki Açından Özellikle Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanmasına İlişkin Hükümler Çerçevesinde Zorla Yatırma”, *ERÜHFD*, Cilt VII, S. 3- 4, 2012, s. 29- 59. (*İmamoğlu, Zorla Tedavi*)
- İmamoğlu, S. Hülya:** “Vesayet Altındaki Küçüğün Koruma Amacıyla Özgürlüğünün Kısıtlanması (TMK 446)”, *AÜHFD*, C. 54, S. 4, Y. 2005, s. 299 – 342.

- Kahraman, Zafer:** "Medeni Hukuk Bakımından Tıbbi Müdahaleye Hastanın Rızası", *İNÜHFD*, C. 7, Y. 2016, s. 479- 510.
- Keskin, Dilşad;** "İsviçre Hukukunda Tedbir Vekâleti", *AÜHFD.*, C. 64, S. 2, Y. 2015, s. 365- 403.
- Kılıçoğlu, Ahmet :** Aile Hukuku, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2022. (*Kılıçoğlu, Aile Hukuku*)
- Kılıçoğlu, Ahmet:** Medeni Kanunumuzun Aile- Miras ve Eşya Hukukuna Getirdiği Yenilikler, Ankara 2004.
- Kocaağa, Köksal;** "Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanması", *GÜHFD*, 2006, C. X S. 1(2), s. 33- 54.
- Kocamaz, Begüm:** "Psikiyatri Hastalarının Zorla Hastaneye Yatırılmasında Hukuki Sorunlar", 1. Uluslararası Katılımlı Ulusal Tıp Hukuku Kongresi (Vaka Tartışmalı), Ed. Hakan Hakeri / Cahid Doğan, İstanbul 2016, s. 439.
- Oğuz, Yasemin:** Psikiyatride Onam ve Aydınlatılmış Onam Etik, Hukuk ve Bilim Açısından (*Yayımlanmamış Doktora Tezi*), Ankara 1994 (*Oğuz, Onam*).
- Oğuz, N. Yasemin;** "Ruh Hastasının Özerkliği ve Yeterlik Sorunu Üzerine", *Kriz Dergisi* C. 3, S.1-2, s. 37- 40.
- Oğuz, N. Yasemin / Demir, Başaran:** "Etik ve Hukuki Yönüyle Zorla Hastaneye Yatırma", *Psikiyatri, Psikoloji ve Psikofarmakoloji Dergisi*, C. 1, S. 3, 1993, s. 367- 371.
- Oral, Tuğçe:** "Hekimin Aydınlatma ve Hastanın Rızasını Alma Yükümlülüğü", *ABD*, 2011 / 2, s. 186- 209.
- Ozanoğlu, Hasan Seçkin:** "Hekimlerin Hastalarını Aydınlatma Yükümlülüğü", *AÜHFD*, Cilt: 52, Sayı: 3, Ankara 2003, s. 55-77.
- Özdemir, Hayrunnisa:** "Hekimin Hukuki Sorumluluğu", *ERÜHFD*, C. XI, S.1, Y. 2016, s. 33- 81.
- Özdemir, Hayrününisa:** Sağlık Hukuku Alanında Teşhis ve Tedavi Sözleşmesi, Yetkin Yayınevi, Ankara 2017.
- Öztan, Bilge;** Aile Hukuku, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2015.
- Özüğür, Ali İhsan;** Velayet- Vesayet- Soybağı ve Evlat Edinme Hukuku, Ankara 2003.
- Riener, Hans Michael;** Grundriss des Vormundschaftsrecht, 2. Aufl., Bern 1997.
- Sert, Gürkan / Özçelik, Hatice**
/ **Yıldırım, Gülay:** "Türkiye'de Akıl Hastalığı Olan Hastalarda Zorla Yatırma ve Zorla Tedavi, Hukuki ve Etik Sorunlar", *LHD*, 2019, 9 (3), s. 393- 404.
- Spirig, Eugen;** Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, Das Familienrecht, teilband II 3a, Die allgemeine Ordnung der Vormundschaft, Die fürsorgerische Freiheitsentziehung Art. 397 a - 397 f, Zürich 1995.
- Şenocak, Zariife:** "Küçüğün Tıbbi Müdahaleye Rızası", *AÜHFD*, C. 50, S. 4, Y. 2001, s. 65- 80.

- Tacir, Hamide;** Hastanın Kendi Geleceğini Belirleme Hakkı, İstanbul 2011.
- Temel, Erhan:** "Alman Hukukunda Psikiyatri Hastası- Hekim İlişkisi", **AÜHFD**, C. 61, S. 2, s. 773- 806.
- Tuor, Peter / Schnyder, Bernhard / Schmid, Jörg / Rumo - Jungo, Alexandra;** Das schweizerische Zivilgesetzbuch, 12. Aufl., Zürich - Basel- Genf 2002.
- Ünver, Yener / Kaya, Suzan;** Alman Tıp Hukukunda Hasta Talimatı, Ankara 2017.
- Yakan, Burak;** Türk Medeni Kanununda Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanması, Adalet Yayinevi, Ankara 2023.
- Yalçınkaya, Volkan;** TCK ve TMK kapsamında Alkol ve Uyuşturucu Madde Bağımlılarına Uygulanan Zorla Tedavi ve Etik Boyutu, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2018.
- Yavuz, Cevdet / Erlüle, Fulya / Topuz, Murat:** Yeni Vesayet Hukukuna Doğru: Yetişkinlerin Korunması Hukuku (İsviçre Örneği), İstanbul 2017.
- Yücel, Özge:** Ayırt Etme Gücünden Yoksun Kişiler Adına Alınan Tıbbi Kararlarda Özerklik Hakkının Korunması ve Hasta Talimatları, Ankara 2018.

KISALTMALAR

- ABD** : Ankara Barosu Dergisi
- AÜHFD** : Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
- BGB** : Bürgerliches Gesetzbuch (*Alman Medeni Kanunu*)
- DEÜHFD** : Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
- ERÜHFD** : Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
- GSÜHFD** : Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
- GÜHFD** : Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
- İNÜHFD** : İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
- LHD** : Lokman Hekim Dergisi
- PHD** : Psikiyatri Hemşireliği Dergisi
- TAAD** : Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
- TBBB** : Türkiye Barolar Birliği Dergisi
- YÜHFD** : Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
- ZGB** : Schweizerisches Zivilgesetzbuch (*İsviçre Medeni Kanunu*)

ESTETİK CERRAHİDE HUKUKİ SORUMLULUKLAR VE ESER SÖZLEŞMESİ

*(Legal Responsibilities and Contract of
Work in Aesthetic Surgery)*

■ Prof. Dr. Atilla ARINCI, LL.M.*

Güzelliğin en belirgin tanımı, 18. Yüzyıl Fransız Edebiyatçısı Stendhal tarafından “*mutluluk vaadi*” olarak yapılmıştır. Bu anlayış çağlar boyu değişmemiş ve modern insan daha da etkin biçimde, ‘fiziksel olarak güzel ve kusursuz’ olmayı güç ve mutluluğun kaynağı olarak görmektedir. İnsanın kendini güzel görme konusundaki isteği sağlık tanımının da kapsamında da yer aldığı kabul edilmiştir.

Dünya Sağlık Örgütü’nün tanımına göre sağlık; sadece hastalık ve hastalığın olmaması değil fiziksel, ruhsal ve toplumsal (sosyal) yönden de tam bir iyilik halidir. Sağlığın sözlük tanımı; bireyin fiziksel, duygusal, zihinsel ve toplumsal açıdan çevreyle uyum içinde işlev görebilme yeteneğidir. Tanımda sağlığın fiziksel olmasının yanısıra, ruhsal ve toplumsal boyutu da dikkate alınmıştır. Dolayısıyla estetik amaçlı tıbbi müdahale her ne kadar tedavi amacı taşımasa da bireyin temel insan haklarından biri olan kişinin ruhsal iyiliğini de kapsayan sağlık hakkının gerçekleştirilmesinin araçlarından birisidir.

Tıbbi müdahale türleri müdahalenin özelliğine göre ayrılmıştır. Tıbbi müdahaleler genel itibari ile teşhis ve tedavi amacıyla yapılan müdahaleler olarak ortaya çıkmışken tıp bilimindeki gelişim ve değişim yeni müdahale türlerini ortaya çıkarmıştır. Tarihsel olarak estetik amaçlı tıbbi müdahale; plastik ve rekonstrüktif cerrahi müdahalelerin bir alt dalı olarak ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Bu çeşit tıbbi müdahaleler eski çağlardan beri uygulanmakta olmasına karşın, özellikle birinci ve ikinci dünya savaşlarında yaralananların vücut bozukluklarını düzeltmek, doku ve organ kayıplarını onarmak için yapılan ameliyatlar sayesinde büyük bir gelişim göstermiştir. Bu şekilde başlayan çalışmalar estetik cerrah sayısının artmasının yanısıra teknikteki gelişmelere bağlı olarak da ameliyatların çok daha ucuza yapılabilmesi nedeniyle estetik ameliyatların yaygınlaşmasına sebep olmuştur.

* İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Estetik, Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi Anabilim Dalı, Acıbadem Sağlık Grubu Bakırköy Acıbadem Hastanesi Estetik ve Plastik Cerrahi Departmanı

KAYNAKLAR

- Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi, Cilt 18, İstanbul 1987.
- Arı, Elçin, "Estetik Cerrah'in Hukuki Sorumluluğu", İzmir Barosu Dergisi, İzmir, 2002/1
- Aşçıoğlu, Çetin, Doktorların Hukuki ve Cezai Sorumluluğu, Ankara 1982.
- Aşçıoğlu, Çetin, Tıbbi Yardım ve El Atmadan Doğan Sorumluluklar, Ankara, 1993 (Tıbbi Yardım)
- Ayan, Mehmet: Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk, Ankara 1991.
- Bayraktar, Köksal: Hekimin Tedavi Nedeniyle Cezaî Sorumluluğu, İstanbul 1972.
- Belgesay, Mustafa Reşit: Tıbbî Mesuliyet, İstanbul 1953.
- Bozkurt, Enver, "İnsan Hakkı Olarak Sağlık Hakkı", Sağlık Hukuku Kurultayı, Kasım 2007, Ankara Barosu Yayınları, Ankara 2008.
- Bulut, Nihat, Sanayi Devriminden Küreselleşmeye Sosyal Haklar, XII Levha Yayıncılık, İstanbul 2009.
- Çilingiroğlu, Cüneyt, Tıbbi Müdahaleye Rıza, İstanbul, 1993.
- Er, Ünal, Sağlık Hukuku, Savaş Yayınları, Ankara 2008.
- Erman, Barış, Ceza Hukukunda Tıbbi Müdahalelerin Hukuka Uygunluğu, Ankara, 2003.
- Fidan, Nurten, "Hekimin Tıbbi Müdahaleleri Nedeniyle Sorumluluğu", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C. 1, Yıl 1, S. 3 (20 Ekim 2010).
- G.Akipek Jale / Akıntürk, Turgut / Ateş Karaman, Derya, Türk Medeni Hukuku, Başlangıç
- Hükümleri, Kişiler Hukuku,9.Bası, Birinci Cilt, Beta Yayınevi, İstanbul, 2012
- Gözler, Kemal, Türk Anayasası Hukuku Dersleri, İkinci Basım Yayın, İstanbul 2012.
- Hakeri, Hakan. Tıp Hukuku,Seçkin Yayıncılık, Onuncu Bası, Ankara, 2016.
- Kaya, Mine, Hekimin Hastayı Aydınlatma Yükümlülüğünden Kaynaklanan Tazminat Sorumluluğu, Türk Barolar Birliği Dergisi, Sayı: 100, Ankara 2012.
- Kıcalıoğlu, Mustafa, Doktorların ve Hastanelerin Tıbbi Müdahaleden kaynaklanan Hukuki Sorumluluğu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011.
- Ozanoğlu, Hasan Seçkin: "Hekimlerin Hastalarını Aydınlatma Yükümlülüğü", AÜHFD 2003/3.
- Özay, Merter: Estetik Amaçlı Tıbbi Müdahalelerde Hekimin Hukuki Sorumluluğu, Ankara 2006.
- Özen, Çağlar Türk Hukukunda Plastik Cerrah ile Hasta Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği, Ankara Barosu, II: Sağlık Hukuku Kurultayı, Ankara, 7-8 Kasım 2008.
- Özpınar, Berna, Tıbbi Müdahalede Kötü Uygulamadan Doğan Hukuki Sorumluluğun Sebepleri ve Sonuçları, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:66, Sayı:3, Ankara 2006.

- Özsunay, Ergun, Gerçek Kişilerin Hukuki Durumu, İstanbul 1979.
- Petek, Hasan “Güzelleştirme Amaçlı Estetik Ameliyatlardan Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 8, Sayı: 1, İzmir 2006.
- Sarıal, M. Enis, Sağlıklararası Organ Nakillerinden Doğan Hukuksal İlişkiler, İstanbul 1986.
- Sinem Somunoğlu, “Kavramsal Açından Sağlık”, Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, Yıl:1999, C:4, S.1, Ankara.
- Şenocak, Zarife: “Küçüğün Tıbbî Müdahaleye Rızası”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2001/4.
- TANDOĞAN, Haluk, Türk Mesuliyet Hukuku, Akit Dışı ve Akdi Mesuliyet, Vedat Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- YAVUZ, Cevdet / ACAR, Faruk / ÖZEN, Burak, Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 9. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2014.
- Yavuz İpekyüz, *Filiz, Türk Hukukunda Hekimlik Sözleşmesi, İstanbul: 2006.*
- Yenerer - Çakmut, Özlem, Tıbbî Müdahaleye Rızanın Ceza Hukuku Açısından İncelenmesi, İstanbul 2003.
- Zevkliler, Aydın, Tedavi Amaçlı Tıbbi Müdahalelerde Kişilik Hakkına Saldırının Sonuçları, DÜHFD 1983/1.
- Zevkliler, Aydın/Acabey, M. Beşir/Gökyayla, K. Emre: Zevkliler Medenî Hukuk, Giriş-Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku-Aile Hukuku, 6.Baskı, Ankara 1999.
- ZEYTİN, Zafer, “Vekâlet ve Eser Sözleşmeleri, Estetik Amaçlı Tıbbi Müdahaleleri Konu Edinen Sözleşme İlişkilerinin Nitelendirilmesi”, Tıp Hukuku Dergisi Cilt:3, Sayı:6, Legal Yayıncılık, İstanbul 2014.

HEKİMİN KAYIT TUTMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ İLE KAYIT TUTMA YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜ İHLALİN SONUÇLARI

(Physician's Obligation to Keep Records and Consequences of Violation of the Obligation to Keep Records)

■ Av. Arb. Ayşegül EKİNCİ

Kayıt Tutma Yükümlülüğünün Amacı

Kayıt yükümlülüğü, hekimin vekâlet sözleşmesinin bir gereği olarak müvekkiline yani hastasına hesap verme yükümlülüğünün bir sonucudur. (Borçlar Kanunu Madde 508.)

Tıp alanındaki muhtemel iş bölümünün sonucu olarak her hekim bir önceki hekimin hasta ile ilgili yaptıklarını bilmek durumundadır, dolayısıyla kayıt yükümlülüğü doğal bir tedavi yükümlülüğüdür.¹ Verilen ilaçların türü ve kapsamı, hastaya ilişkin bilgilerin ve hastalık hikayesinin kayıt altına alınması öncelikle tedavi amacına hizmet etmektedir.²

Kayıt tutmanın bir diğer amacı, hekimin önleyici tedbirler, yürütülen tedavi ve ameliyatlarda sorumluluğunu sağlamadır. Hekimin hesap verme yükümlülüğü öğretilse de gerekli ve haklı bir yükümlülüktür. Çünkü hasta genellikle tıp bilimine yabancı olduğundan, gerekli kontrolleri yapma kabiliyetinden uzaktır. Ayrıca bir ameliyat sırasında neler yapıldığında hasta zaten bilmemektedir.³ Bu nedenle sadece bir tedavinin veya ameliyatın sonunda değil hekimin bütün faaliyeti boyunca yaptıklarını kayıt altına alması sözleşmenin gereği olarak yüklenen ve hekimden beklenebilir bir yükümlülüktür. Kayıt ve hesap yükümlülüğünü eleştirenlerin göz ardı ettikleri nokta; hesap verme sadece yanlışları ortaya çıkarma ve tazminat taleplerinin temelini oluşturması bakımından değil ayrıca hekim tarafından yerine getirilen tıbbi faaliyetin belirlenmesine yöneliktir.⁴ Kaldı ki hastanın masraflarını karşılayacak kurumun da hastaya uygulanan tedaviyi ve kapsamını bilmesi gerekir ki bu masrafların hangi oranda tazmin edileceği belirlenebilsin.

¹ (Hakeri, 2022)

² (Peter, 1989)

³ (Hakeri, 2022)

⁴ (Hakeri, 2022)

yandan başkası adına yazılan ilaçların hasta açısından gereksiz olması dolayısıyla sağlık personelinin kasten yaralama suçundan dolayı sorumlu tutulmaları söz konusu olabileceği gibi, aslında hasta bakımından yapılmamış görülen bir tıbbi müdahale dolayısıyla da sağlık personelinin sorumluluğu gündeme gelecektir.³¹

Kaynakça

- Laufs, A., & Uhlenbruck, W. (2022). *Handbuch des Arztrechts*. München.
BGH NJW . (1989).
BGH NJW. (1972).
BGH NJW. (1988).
BGH VersR. (1989).
DEUTSCH, Erwin/ Spickhoff. (2003). *Andreas, Medizinrecht, 5.B.,* Berlin Heidelberg New York.
Francke, R., & Hart, D. (1987). *Artzliche Verantwortung und Patienteninformation*. Stuttgart.
Hakeri, H. (2022). *Tıp Hukuku Cilt 1, sayfa 672-689*. Ankara: Seçkin.
L/U, Laufs, A., & Uhlenbruck, W. (2002). *Handbuch des Arztrechts 3.B.* München.
Peter, J. (1989). *Das Recht auf Einsicht in Krankenunterlagen,* Köln.
Steffen, E., & Dressler, W. (2002). *Arzthaftungsrecht, Neue Entwicklungslinien der BGH Rechtsprechung, 9.B.* Köln.
Zeytin, Z. (2005). Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumlulukta İspat Yükü Kuralının Ters Çevrildiği ve Kolaylaştırıldığı Haller. *Uluslararası Katılımlı I. Tıp Etiği ve Tıp Hukuku Sempozyum Kitabı*, (s. 135-151). İstanbul.

³¹ (Hakeri, 2022)

TIP HUKUKUNDA İSPAT

(Evidence im Medical Law)

■ Prof. Dr. Dr. h.c. Hakan HAKERİ*

ÖZET:

Tıbbi uygulama hataları davalarında, tarafların olayı farklı yansıtmaları nedeniyle, ispat problemleri çıkabilmektedir. Konuya ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır. O nedenle, gerek özel hukukta ve gerekse ceza hukukunda genel ispat kurallarının uygulanması gerekir. Bununla beraber tazminat sorumluluğunda ispata ilişkin bazı prensipler öğreti ve uygulama tarafından geliştirilmiştir. Bu çalışmada genel olarak ve bu prensipler esas alınarak, uygulamada ortaya çıkan ispat sorunlarının nasıl çözüleceği ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tıbbi Uygulama Hataları, Malpraktis, İspat Sorunu, İspat Kuralları, İspat Vasıtaları, İspat Yükü, İfadeye Karşı İfade

ABSTRACT:

In cases of medical malpractice, evidence problems may arise because the parties reflect the event differently. There is no special regulation on the subject in Turkish law. Therefore, general evidence rules should be applied in both private and criminal law. However, some principles of proof in compensation cases have been developed by doctrine and practice. In this study, I discussed the evidence problems in general and based on these principles in malpractice cases.

Keywords: Medical Malpractice Errors, Evidence in Private Law and Criminal Law, Problem of Proof, Rules of Evidence, Means of Proof, Burden of Proof, Statement against Statement.

İSPATA İLİŞKİN GENEL AÇIKLAMALAR

Sağlık mesleği mensuplarının tıbbi uygulama hataları nedeniyle yürütülecek davalarda ispata ilişkin özel hükümler öngörölmüş değildir. İspat hukukunun genel kuralları burada da uygulanacaktır.

* Tıp Hukuku Enstitüsü Başkanı, <https://orcid.org/0000-0001-6699-1642>

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Başözen, Ahmet, İlk Görünüş İspatı, Adalet Yayınevi, Ankara 2010.
- Başözen, Ahmet, "Tıbbi Müdahaleden Kaynaklanan Tazminat Davalarında Nedensellik Bağı ve Kusurun İlk Görünüşle İspatı", VII. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, Diyarbakır 7-8 Ekim 2011, S. 356-368 (Başözen, Nedensellik Bağı).
- Başözen, Ahmet, "Hukukta "ihtimal" Kavramı Bağlamında Yargıtay Kararlarında Sıklıkla Kullanılan "Kuvvetle Muhtemel" Kavramının Değerlendirilmesi", Prof. Dr. Selçuk Öztekin'e Armağan, C. I, İstanbul 2022, S. 473-532. (Başözen, Kuvvetle Muhtemel).
- Deutsch, Erwin/Spickhoff, Andreas, Medizinrecht, 7. B., Berlin Heidelberg New York 2014.
- Hakeri, Hakan, "Tıbbi Uygulama Hataları Nedeniyle Açılan Tazminat Davalarında İspat Problemi", Yargıtay Dergisi, Nisan 2023, S. 239-298.
- Hakeri, Hakan, Tıp Hukuku, C. I, Genel Hükümler, 25. Baskı, Ankara 2022
- Kılıç, Elif Irmak, Tıbbi Müdahaleler Nedeniyle Hekimlere Açılan Tazminat Davalarında Usûli Sorunlar, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- MAH/Yazar: Münchener Anwaltshandbuch, Medizinrecht, (Michael Terbille, Hrgsb), München 2009.
- Ratzel/Luxenburger-Yazar, Handbuch Medizinrecht, 4. B., Heidelberg 2021.
- Sick, Joachim, Beweisrecht im Arzthaftpflichtprozess, Frankfurt am Main 1986.
- Steiner, Thomas, "Probleme des Arzthaftungsprozesses", MedR (2021) 39, S. 957-964.
- Wenzel/Yazar: Handbuch des Fachanwalts, Medizinrecht, 4. B., Köln 2020.

İLAC MARKALARINDA İLTİBAS KONUSUNUN YARGITAY KARARLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

*(Evaluation of Ambiguity on Pharmaceutical Brands
with regards to Court of Cassation Decisions)*

■ Doç. Dr. Yasemin DURAK

ÖZ

Markaların tüketiciler üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Zira tüketiciler tercihlerini markaları ölçü alarak yapmaktadırlar. İlaç hukukunda da markalar iltibasa yol açabileceği için oldukça dikkatli olunmalıdır. İlaç markalarının benzerliğinden dolayı hata yapma olasılığı, bu malların iltibas değerlendirilmesinde nazara alınması gereken hekimler ve eczacılar için düşük bir ihtimaldir. Diğer markalardan farklı olarak ilaçlarda etken madde isimleri markaların oluşmasında belirleyici olabilmektedir. Haliyle etken maddenin isminden yola çıkarak ilacın adı tespit edilen durumlarda, başka bir firma da yine aynı etken maddenin isminin bir kısmını kullanarak bir ilaç adı oluşturabilecektir. Bu halde bir harf farklılığı bile iltibas engelleyebileceğinden, önceki ilaç firması ikinci firmanın kullanmış olduğu ilaç adından dolayı iltibasa yol açtığı gerekçesiyle itirazda bulunamayacaktır. Örneğin Deva AŞ antibiyotikte kullanılan “Amoksisilin” etken maddesinden yola çıkarak “AMOKLAVİN®” ilacını üretmiştir. Nobel AŞ firması tarafından da “AMOKSİLİN” ilacı piyasa sürülmüştür. Bu firmalardan ilk üretimi yapan firma diğerine iltibasa yönelik bir dava açamaz. Zira her iki firma da etken madde adından yola çıkarak ilaçlarının markalarını belirlemişlerdir. Burada iltibas noktasında bir sorun ortaya çıkmasa bile hastaya jenerik ilaç verilmesi bakımından bazı sorunlarla karşılaşılabilir. Etken madde isminin hiçbir değişikliğe uğratılmadan marka adı olarak kullanılması ise mümkün değildir. Örneğin “Amoksisilin” adında bir ilacın üretilmesi söz konusu olamayacaktır.

Yine belirtilmesi gereken bir diğer husus da ilaç markalarında etken maddenin marka adı olarak kullanılmasının zorunlu olmamasıdır. Örneğin Actavis İlaçları AŞ “Amoksisilin” etken maddesini içerdiği halde “BIOMENT®” adında ilacı piyasaya sürmüştür. Burada başka bir firmanın “Bionent” adında

FAERS	: FDA Adverse Event Reporting System
FDA	: Food and Drug Administration
HD	: Hukuk Dairesi
HHFD	: Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi
INN	: International Nonproprietary Name
K.	: Karar
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
LFSHD	: Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi
m.	: madde
MÜHAD	: Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi
OHIM	: Office for Harmonisation in the Internal Market
s.	: sayfa
S.	: Sayı
SÜHFD	: Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
SMK	: Sınai Mülkiyet Kanunu
T.	: Tarih
TAAD	: Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
THD	: Terazi Hukuk Dergisi
TKHK	: Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
TPE	: Türk Patent Enstitüsü
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
YİDK	: Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu
ylt.	: yüksek lisans tezi

BİBLİYOGRAFYA

- AKYÜREK-DEMİRİZ**, Evrim: İlaç Sektöründe Markalaşma, Mülkiyet Dışı İlaç İsimleri'nde (INN) Tanımlayıcılık, İltibas ve Sektörel Algı Çalışması, Uzmanlık Tezi, Ankara 2015.
- ARKAN**, Sabih: Marka Hukuku, Ankara 1997 (Arkan, 1997).
- ARKAN**, Sabih: İşaret ile Marka Arasında Bağlantı İhtimali İltibas (Karıştırma) Tehlikesi, *BATİDER*, 1999, C. 20, S. 2, s. 5 – 11 (Arkan, 1999).
- ARSLANTAŞ**, Okşan: Haksız Rekabet Hallerinden İltibas, *ylt*, İstanbul 2009.
- ASLAN-DÜZGÜN**, Ülgen: İltibas Suretiyle Markaya Tecavüz, *TAAD*, 2018, S. 36, s. 143 – 170.
- AYHAN**, Rıza/
ÇAĞLAR, Hayrettin/

YILDIZ, Burçak/

İMİRLİOĞLU, Dilek: Sınâî Mülkiyet Hukuku, Ankara 2021.

BAHADIR, Zeynep: Markanın Hükümsüzlüğü ve İptali, Ankara 2018.

BOZBEL Savaş: Fikri Mülkiyet Hukuku, İstanbul 2015.

BULUT, Berivan: İlaç Markalarında İltibas Sorununun Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 16/05/2011 Tarih ve 2009/13331 E. 2011/5967 K. Sayılı Kararı Çerçevesinde İncelenmesi, AkÜHFD, 2014, C. 4, S. 2, s. 179 – 189.

CENGİZ, Dilek: Türk Hukukunda İktibas veya İltibas Suretiyle Marka Hukukuna Tecavüz, İstanbul 1995.

ÇANKAYA, Ahmet Alpaslan: Marka Hakkına İktibas veya İltibas Suretiyle Tecavüz Suçu, Ankara 2022.

ÇOLAK, Uğur: Türk Marka Hukukunda Karıştırma İhtimali İncelemesi, Marka Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu, İstanbul 2013, s. 24 – 38 (Çolak, 2013).

ÇOLAK, Uğur: Türk Marka Hukuku, 3. Baskı, İstanbul 2016 (Çolak, 2016).

DEMİR, Hatice Özge: TTK'daki "İltibas" ile 556 S. KHK'deki "Karıştırılma İhtimali" Kavramlarının Karşılaştırılması, ilt, İstanbul 2006.

DURCEYLAN, M. Mekin: Marka Hakkına Tecavüz Halleri, Ankara 2022.

EPÇELİ, Sevgi: Marka Hukukunda Karıştırılma İhtimali, İstanbul 2006.

ESENYEL, Fatma: İltibas Suretiyle Gerçekleşen Haksız Rekabet Halleri, ilt, İstanbul 2006.

EYUBOĞLU, Ceren: Türk Patent ve Marka Kurumu ve Yargı Kararları Çerçevesinde 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununa Göre İltibas, 2020, THD, S. 169, s. 1849 – 1856.

FRANKO, Nisim: İltibas Sebebiyle Haksız Rekabet, Prof. Dr. Mahmut Tevfik BİRSEL'e Armağan, İzmir 2001, s. 115 – 140.

GÜNEŞ, İlhami: Ayırt Edici İşaretler ve Marka Hukuku'nda Önceye Dayalı Haklar, Ankara 2013.

GÜR, Gülberk: 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nda İktibas veya İltibas Suretiyle Marka Hakkının İhlalinden Doğan Cezai Sorumluluk, ilt, İzmir 2021.

HAKERİ, Hakan: İlaç Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2018.

İMİRLİOĞLU, Dilek: Marka Hukukunda Ayırt Edicilik ve Markanın Ayırt Ediciliğinin Zedelenmesi, 2. Baskı, Ankara 2018.

KARADAŞ Muhammet İkbâl: Marka ve Ticaret Unvanı Arasında Karıştırılma Tehlikesi, Ankara 2020.

KARAHAN, Sami: Markalarda İltibas, SÜHFD, 1990, C. 3, S. 1, s. 215 – 239.

KARAN, Hakan/

KILIÇ, Mehmet: Markaların Korunması 556 Sayılı KHK Şerhi ve İlgili Mevzuat, Ankara 2004.

KAYA, Arslan: Marka Hukuku, İstanbul 2006.

- KÜÇÜKALİ**, Canan: Marka Hukukunda Karıştırma Tehlikesi, Ankara 2009.
- MİNTAŞ**, Hazal: Marka Hukukunda Karıştırılma Tehlikesi, Ankara 2019.
- OĞUZ**, Sefer: Marka Hukukunda Karıştırma Tehlikesi Türleri Üzerine Bir Değerlendirme, THD, 2021, S. 182, s. 1973 – 1983.
- ÖZCAN-BÜYÜKTANIR**, Burcu Gülseren: İlaç Tüketicisinin Belirlenmesi Üzerine Genel Bir Değerlendirme, Tüketici Yazıları II, 2010, s. 247 – 253.
- ÖZKAN**, Ekin: Avrupa Topluluğu Adalet Divanı ve Yargıtay Kararları Işığında Markada İltibas, ylt, Antalya 2015.
- ÖZMEN**, Özkan Burak: İktibas veya İltibas Suretiyle Marka Hakkının İhlalinden Doğan Cezai Sorumluluk, ylt, İstanbul 2018.
- ÖZTEK**, Selçuk: İlaç Markaları Arasında İltibas ve Türk Markalar Hukukunun Çözümlememiş Bazı Genel Sorunları, MÜHAD, 1991, C. 6, S. 1 – 3, s. 15 – 22.
- PİRİ**, Özge: 556 Sayılı KHK Hükümlerine Göre İlaç Markaları, Ankara 2012.
- SEZGİN**, Erin: İltibas Suretiyle Haksız Rekabet, ylt, İzmir 2007.
- SULUK**, Cahit/
KARASU, Rauf/
NAL, Tamer: Fikri Mülkiyet Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2022.
- TAŞKIN**, Duygu: Markanın Tescili ve Marka Hakkının Sona Ermesi, Ankara 2022.
- TEKİNALP**, Ünal: Fikri Mülkiyet Hukuku, 5. Bası, İstanbul 2012.
- TOPLU-ÜNLÜ**, Selma/
ATILGAN-KARAKULAK, Özge: İlaç Markalarında Mülkiyeti Haiz Olmayan İsim (INN) ve Karıştırılma İhtimali Tespitinde Dikkate Alınacak Faktörlere İlişkin Değerlendirme, LFSHD, 2010, S. 24, s. 839 – 865.
- YETİŞGİN**, Zeynep Beyza: İlaç Markalarının Karıştırılma İhtimali, ylt, Ankara 2022.
- YILDIRIM**, Murat: İlaç Markaları ile Mülkiyete Konu Olmayan Uluslararası İsimler (INN) İlişkisinin Hukuki Açısından İncelenmesi, LFSHD, 2006, S. 5, s. 83 – 111.
- YILMAZ**, Deniz: Marka Hukukunda İltibas Kavramı ve Uygulaması, ylt, İzmir 2007 (Yılmaz, Deniz).
- YILMAZ**, Emre: Markaların Benzerliği Konusunda TPE ve Yargı Kararlarının Karşılaştırılması, ylt, Eskişehir 2018 (Yılmaz, Emre).
- YILMAZ**, Hayrunnisa: Marka ile Alan Adı Arasındaki İltibas, ylt, Kırıkkale 2018 (Yılmaz, Hayrunnisa).
- YILMAZ**, Zahit: Marka Hakkına İktibas veya İltibas Suretiyle Tecavüz Suçu, THD, 2021, S. 178, s. 1179 – 1197 (Yılmaz, Zahit).
- YUSUFOĞLU**, Fülurya: İlaç Markalarında İltibas, Marka Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu, İstanbul 2013, s. 39 – 66.

İLAÇ HUKUKUNDA USUL VE İKİNCİL TIBBİ KULLANIM PATENTLERİ İLE PATENTLENEMEYEN TEDAVİ YÖNTEMLERİ ARASINDAKİ FARK VE KONUYA İLİŞKİN BİR YARGITAY KARARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

(The Difference Between Process and Secondary Medical use Patents and Non-Patentable Treatment Methods in Pharmaceutical Law and the Evaluation of a Court Decision on the Subject)

■ Arş. Gör. Beyza Gül CAN*

ÖZET

Patent, sanayiye uygulanabilir buluşlara, devlet veya devlet tarafından yetkilendirilen organlarca düzenlenen ve hak sahibine üçüncü kişiler tarafından gerçekleştirilecek izinsiz kullanımları belirli bir süre engelleme yetkisi tanıyan, resmi nitelikteki bir belgedir. İlaçları, patent korumasına konu olabilen diğer ürünlerden ayıran en önemli özellik ise kamu sağlığını doğrudan ilgilendiriyor olmalarıdır. Bu niteliğinden kaynaklı olarak geçmişte birçok ülke ilacı, patent korumasının dışında bırakmıştır. İlaçta patent koruması; yeni bir ilacın üretimi, pazarlanması, satışı ve ilgili tüm diğer hakların kullanımında buluş sahibine belirli bir süre için tekel olma yetkisi vermektedir. Konusuna göre ilaç patenti de ürün patenti ve usul patenti olarak ikiye ayrılmaktadır. İlaç patentlerinde gündeme gelen diğer kavramlar ise birincil tıbbi kullanım ile ikincil tıbbi kullanımdır. Daha önce tıbbi yöntemlerde kullanılmamış bir madde veya bileşimin ilk kez bir tedavi sürecinde kullanılmış olması ve bunu sonucunda patentlenmesi, birincil tıbbi kullanımdır. İkincil tıbbi kullanım ise hali hazırda patentlenmiş bir ilacın kullanımı sırasında aynı ilacın başka bir hastalığın tedavisinde kullanılabileceğinin keşfedilmesi veyahut tescil edildiği etkilerden farklı sonuçlar doğurduğunun bulunması ya da yeni bir kullanım yönteminin ortaya çıkarılması ve sonucunda ikinci kez patent korumasına sahip olabilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Patent Hukuku, İlaç Patenti, Usul Patenti, Tedavi Yöntemleri, Birincil Tıbbi Kullanım, İkincil Tıbbi Kullanım

* Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı, **E-Posta:** beyzagulcan@kku.edu.tr
ORCID ID: 0000-0003-2278-1672

Sonuç olarak, ikincil tıbbi kullanımların değerlendirilmesi, ilaç sektöründe önemli bir alanı temsil etmektedir. Bu alandaki yeniliklerin desteklenmesi ve sorunların çözümü için net kriterlerin belirlenmesi önemlidir. Bu sayede, tıbbi tedavi yöntemlerindeki gelişmeler hızlanacak ve hastaların sağlık hizmetlerine erişimi artacaktır. Ayrıca, ikincil tıbbi kullanımların Ek Koruma Sertifikası gibi diğer patent koruma mekanizmalarıyla nasıl ilişkilendirileceği de tespit edilmeli ve uygulamada belirsizliklere yer verilmemelidir.

KAYNAKÇA

- Acar, Aylin/ Yeğenoğlu, Selen**, Türkiye’de İlaçta Patent, Ankara Eczacılık Fakültesi Dergisi, C. 33 S. 4, 2004, s. 296-285.
- Altunkaş, Aysun**, Kişilerin Hayatını ve Sağlığını Tehlikeye Sokacak Biçimde İlaç Yapma veya Satma Suçu (TCK M. 187), Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmalar Dergisi, C. 19 S. 2, 2013, s. 829-870.
- Akçaal, Mehmet**, 6098 Sayılı Borçlar Kanunu Çerçevesinde İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu, Ankara Barosu Dergisi, S. 3, 2012, s. 253-290.
- Aycan Yerer, Mükerrerem Betül**, İlaç Nedir? İlaç, Gıda ve Kozmetik Farkı, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi 1. Sağlık Hukuku Sempozyumu, 08-09 Mayıs 2009, s. 1-17.
- Ay Kaplan, Ülkü**, İlaç Patentlerinde İkincil Tıbbi Kullanım, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5 S. 1, 2020, s. 1849-1883.
- Banoğlu, Saliha**, İlaçta Patent Uygulamasının Rasyonel İlaç Kullanımı Üzerine Olan Etkileri, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Farmakoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2001.
- Bak, Başak**, İlaçta Zorunlu Patent Lisansı, Ankara Barosu Dergisi, C.3, 2011, s. 106- 126.
- Bakırcı, Utkan Bahri**, İkinci Medikal Kullanım Patentlerinin Avrupa Patent Sözleşmesi ve Sınai Mülkiyet Kanunu Işığında Türkiye’de Korunması, Us Hukuk Bürosu Yayını.
- Bayraç, Bahadır**, Türkiye’de İlaç Pazarının Gelişimi ve Karaman İli Örneği, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karaman 2011.
- Bulut, Koray**, İlaçlar ve Sınai Haklar, Başkent Üniversitesi Ekonomi Hukuku, Yüksek Lisans Bitirme Projesi, Ankara 2010.
- Büyükbıngöl, Erdem**, İlacın Tanımı ve İlaç, Gıda Desteği ve Kozmetik Farkı, Ankara Barosu II. Sağlık Hukuku Kurultayı, Ankara 2009, s. 281-298.
- Cenkci Esra/ Karauz, Agah Kürşat**, İlaç Patentinin Sağladığı Hukuki Koruma, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4 S. 2, 2014, s. 109-139.
- Civan, Abdulkadir**, İlaç Sektöründe Patent Sistemine Bir Alternatif Önerisi, Civilacademy Sosyal Bilimler Dergisi, C. 6 S. 3, 2008, s. 53-64.

- Çağlar, Hayrettin**, Patent Hukukunda Ön Kullanım Hakkı, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10 S. 1, 2006, s. 77-92.
- Demir, Mehmet**, İlaç Kullanımı Sonucunda Doğan Zararlardan İlaç Üreticisinin, Eczacının ve Hekim Sorumluluğu, TBB Dergisi, S. 89, 2010, s. 96-128.
- Doğan, Cahid**, Orijinal, Jenerik Sahte ve Taklit İlaçlar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Lefke Avrupa Üniversitesi 2. Sağlık Hukuku Sempozyumu, Ankara 2011, s. 215-252.
- Ergün, Mevci**, İlaç ve Korunması, Ankara 2022.
- Ersöz Seçer, Hatice/ Şar, Sevgi**, İlaçta Patent ve Sağlığa Erişim Hakkı, Ankara Eczacılık Fakültesi Dergisi, C. 43 S. 3, 2019, s. 274-284.
- Gülergün, Emin Cenk/ Karakoç, Deniz Hakan/ Hatipoğlu, Cumhuri Atalay** tarafından raportörlüğü yapılan 19.04.2013 tarihli Rekabet Kurumu İlaç Sektör Raporu.
- Hatipoğlu, Cumhuri Atalay**, İlaç Sektöründeki Rekabet Hukuku Uygulamalarında Ar-Ge / İzin Sürecindeki İlaçlar, Rekabet Kurumu, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Ankara 2008.
- Hakeri, Hakan**, İlaç Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2018.
- Kanzık, İlker**, Orijinal İlaç Nedir, Orijinal İlaçların Hukuki Durumu ve Fikri Mülkiyet Hakları, Uluslararası 1. Sağlık Hukuku Sempozyumu, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 2008, s. 165-173.
- Karakoç, Deniz Hakan**, İlaç Sektöründe Fiyat Rekabeti, Rekabet Kurumu, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Ankara 2005.
- Kaya, Barış**, Eşdeğer İlaçların Piyasaya Girişinde Patent ve Veri İmtiyazı Haklarından Kaynaklanan Engeller, Ankara 2022.
- Kaynak, Selahattin**, Türk İlaç Sektörünün Rekabet Yapısı ve Yoğunlaşma Analizi, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 6 S. 2. 2016, s. 49-66.
- Memiş, Tekin**, İlaçların Patentlenmesi, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi 1. Sağlık Hukuku Sempozyumu, 08-09 Mayıs 2009, s. 207-221.
- Mutlu, Aydın**, İkincil Tıbbi Kullanım İstemlerinin Yeni Sınai Mülkiyet Kanunu Işığında Patentlenebilirliği, Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi (FMR), C. 19 S. 1, 2017.
- Oruçoğlu, Pınar**, Patent Verilebilirlik Şartları, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya 2007.
- Öğüt, Mehmet**, Jenerik İlaçların Patent ve Ruhsatlandırma Bakımından Değerlendirilmesi, Tıp Hukuku Dergisi, S. 16, 2019, s. 319-370.
- Özcan Büyüktanır, Burcu Gülseren**, İlaç Patenti Hak Sahipliği ve İlaç Patenti Hak Sahibinin İlacın Neden Olduğu Zararlardan Dolayı Sorumluluğu, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2011.

- Özcan Büyüktanır, Burcu Gülseren**, Türk Hukukunda İlaç Patentine Genel Bakış, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2 S. 2, 2012, s. 76-88.
- Özcan Büyüktanır, Burcu Gülseren/ Okyar Karaosmanoğlu, Dila**, Endikasyon Dışı (Off-Label) İlaç Kullanımından Doğan Zararlardan İlaç Üreticisinin ve Hekimin Hukuki Sorumluluğu, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 8 S. 1, 2017, s. 153-198.
- Öztürk, Esra**, Klinik İlaç Araştırmalarında Hukuki Sorumluluk, Ankara 2013.
- Öztürk, Özgür**, Türk Hukukunda Patent Verilebilirlik Şartları, İstanbul 2008.
- Petek, Hasan**, İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu, Ankara 2009.
- Sezgin Huysal, Ayşegül**, İlaç Patenti, İstanbul 2010.
- Suluk, Cahit**, Türkiye'de İlaçların Patent ve Diğer Fikri Mülkiyet Hakları ile Korunması, Terazi Hukuk Dergisi, C. 9 S. 100, 2014, s. 731-734.
- Şencan, Nazlı**, Eczacı Bakış Açısı ile İlaç Hukuku, Sağlık Hukuku Digestası, 2009, s. 181-184.
- Ünver, Yener**, Sahte, Taklit İlaç ile Kullanım Süresi Dolmuş İlaçların Satışı ve Kullanılabilmesi, Uluslararası Sempozyum Bilim ve Uygulamada İlaç ve Hukuk, 2008, s. 387-410.
- Yalçın, Uğur Gürşad**, İlaç ve Patent, Türkiye'de ve Dünyada Son Gelişmeler, Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi (FMR), C. 2 S. 3, 2002, s. 15-44.
- Yenerer Çakmut, Özlem**, Taklit-Sahte İlaç Kavramı ve Türk Ceza Yasası'nda İlaç Sektörünü İlgilendiren Suçlar (TCK m. 186-187), Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sağlık Hukuku Sempozyumu Özel Sayısı 2 İlaç Hukuku Sempozyumu, 2007, s. 126-150.
- Yıldırım, Murat**, İlaç Patentlerinde İstemlerin Yorumlanması, Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi (FMR), C. 6 S. 2, 2006, s. 105-140.
- Yıldızdoğan, Ayşegül**, İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul Barosu Dergisi, C. 89 S. 6, 2015, s. 84-94.
- Yusufoğlu, Fülürya**, Patent Verilebilirlik Şartları, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Doktora Tezi (henüz Vedat Kitapçılık tarafından yayınlanmamış hali), İstanbul 2008. (Yusufoğlu, Şartlar)
- Zengingül, Hazal**, İkinci Tıbbi Kullanım Patentleri, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı, Ankara, 2012, s. 447-477.

KLİNİK İLAÇ ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU KARARLARININ YARGISAL DENETİMİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

*(An Assessment on Judicial Review of Clinical Medicine
Research Ethics Committee Decisions)*

■ Arş. Gör. Şeyma KURT*

ÖZET

İnsanların klinik araştırmalara konu edilebilmesi için yetkili kurul ve makamlardan izin alınması ulusal ve uluslararası mevzuatta şart koşulmuştur. Bu kapsamda oluşturulan etik kurulların, uluslararası anlamda kabul görmüş özerklik, zarar vermeme, yararlı olma ve adalet etik ilkelerine göre görevlerini yürütmeleri gerekmektedir. Kurul görevleri kapsamında tıbbi, etik ve hukuki açıdan denetimler yapmaktadır. 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu ek m. 10 uyarınca, klinik araştırmanın yapılabilmesi için, araştırmayı etik kurulun uygun görmesi ve Sağlık Bakanlığı veya bağlı kuruluşlarından izin alınması gerekmektedir. Buna göre etik kurullar onay, Sağlık Bakanlığı bünyesinde yetkili kılınmış Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu izin makamıdır.

Etik kurullar, klinik araştırmalar hakkında bilimsel, hukuki ve etik yönden görüş bildirmektedir. Yapılacak bir ilaç araştırmasının uygulamaya geçebilmesi için, ilgili etik kurulunun uygun görmesi ve Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'ndan izin alınması gerekmektedir. Etik kurulun araştırmayı uygun görmesi, yani olumlu görüş bildirmesi onay niteliğindedir. Bu durumda etik kurulun olumsuz görüş bildirmesi sonucunda da klinik araştırmaya başlanamayacaktır. Etik kurulun bu işlemleri doğrudan hukuki sonuç doğurmakta olup bu kararın icrai olduğu kabul edildiğinde doğrudan doğruya iptal davası açılabilecektir.

Ulusal mevzuata göre araştırma projeleri ikiye ayrılmaktadır. Araştırma projelerinin bir kısmında etik kurul onayı yeterli iken bir kısmında etik kurul onayından sonra Bakanlık veya yetkili kılınığı hallerde Türkiye İlaç Tıbbi

* Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı, **E-Posta:** seymakurt@kku.edu.tr, **ORCID ID:** 0000-0002-5100-6109

Klinik ilaç araştırmaları, insanı araç olarak alan bir sistemi içerdiğinden, bu araştırmaları denetleyen etik kurulun verdiği kararlara karşı genel yargılama yolunun benimsenmesi temel hak olan yaşam hakkının ihlali sonucunu doğurur. Yakın zamanda Türkiye’de ve dünyada meydana gelen Covid-19 pandemisinde de tecrübe edildiği üzere acele hallerde etik kurulun verdiği ret kararına karşı olağan kanun yollarının tüketilmesi, süre bakımından birçok can kaybına yol açabilecek mahiyettedir. Dolayısıyla, yalnızca mülkiyet hakkı bağlamında, oldukça kısıtlayıcı ve dar yorumlanan ivedi yargılama usulünün tabii olduğu kurumlar, temel hak ve özgürlükler bakımından genişletilmelidir.

KAYNAKÇA

- AKDUR, Recep / AYDIN, Erdem: “Türkiye’de Etik Kurullar ve Yaptırım Konusu”, *Türkiye Klinikleri Tıbbi Etik Dergisi*, 1998, C. 6, S. 2, s. 83–88.
- AKYILMAZ, Bahtiyar / SEZGİNER, Murat / KAYA, Cemil: *Türk İdari Yargılama Hukuku*, 6. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2021.
- ATAY, Ender Ethem: *İdari Yargılama Hukuku*, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2023.
- BÜKEN ÖRNEK, Nüket: “Uluslararası Klinik Araştırmalar, Araştırma Etiğinde Temel İnkilemler ve Etik Kurullar”, *Aydınlatılmış Onam: 2022*, Maltepe Üniversitesi Yayınları, Ed. Gülbüz Seçkin, Gökçesu Akşit Dudaklı, İstanbul, 2022, s. 56-79.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan: “Fransız ve Türk İdari Yargılama Hukuklarında İvedi Yargılama Usulü”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 18, S. 3-4, s. 1-42.
- DUMANCI, Gökberk: “İnsan Konulu Klinik Araştırmalar ve Hukuki Boyutu”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul, 2019.
- ERGÜN, Yusuf: “Klinik Araştırmalar Mevzuatı: Kısa Bir Güncelleme”, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 2020, C. 15, S. 2, s. 101-109.
- ERSÖZ, Ahmet Kürşat: *İlaç Hukuku Bağlamında İdarenin Sorumluluğu*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- ERKUT, Celal: *İptal Davasının Konusunu Oluşturması Bakımından İdari İşlemin Kimliği*, Danıştay Yayını, No. 51, Ankara, 1990.
- GÜN, Mukadder: “Türkiye’de Klinik Araştırma Etik Kurullarının Yapılanmaları”, *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, 2020, C. 10, S. 2, s. 269-279.
- HAKERİ, Hakan: *İlaç Hukuku*, 2. Baskı, Astana Yayınları, Ankara, 2018.
- KAYA, Cemil: “Türk İdare Hukukunda İcrai Olmayan İşlemler”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Haziran-Aralık 2005, C. IX, S. 1-2.

- SEZGİNER, Murat: *İptal Davasının Uygulama Alanı Bakımından Ayrılabilir İşlem Kuramı*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2000.
- SOMER, Pervin / VATANOĞLU, A. Elif: "Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmelik Çerçevesinde Etik Kurullar", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Özel Sayı, 2013, C. 19, S. 2, s. 381-397.
- TEZCAN, Durmuş / ERDEM, M. Ruhan / SANCAKDAR, Oğuz / ÖNOK, R. Murat: *İnsan Hakları El Kitabı*, 6. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2016.
- TURHAN KASAPOĞLU, Mine: *Klinik İlaç Araştırmalarında Denek Haklarının Korunması ve İdarenin Sorumluluğu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

TIBBÎ YAPAY ZEKÂ İÇİN AVRUPA YASAL ÇERÇEVESİ

(European Legal Framework for Medical Artificial Intelligence)

■ Av. Arb. E. Neval YILMAZ, MD, PhD, LL.M

Giriş

Tüm zamanların ilk "Yapay Zekâ Yasası" olarak nitelendirilen ve özellikle pek çok yapay zeka aracını doğrudan etkileyen kural ve düzenlemeler içeren yasa Avrupa Parlamentosu tarafından 14 Haziran 2023 tarihinde gerçekleşen nihai oylamada oyçokluğuyla kabul edilmiştir¹. Böylece Avrupa Parlamentosu, son dönemde gündemden hiç düşmeyen yapay zekâ uygulamaları için dönüm noktası olabilecek bir düzenlemenin adımlarını resmi olarak atmıştır. Bu aşamayı takiben Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Parlamentosu arasındaki üçlü müzakereler devam edecek olup ve müzakerelerin 2023 yılının sonlarına doğru sonuçlandırılması öngörülmektedir. Bu nedenle, söz konusu yasal düzenlemenin 2024 yılından itibaren yürürlüğe girmesi beklenmektedir.

Bu yasal çerçeve farklı risk seviyeleri için farklı kurallar öngörmektedir². Yeni kurallar, yapay zekadan kaynaklanan risk düzeyine bağlı olarak sağlayıcılar ve kullanıcılar için yükümlülükler getirmektedir. Birçok yapay zekâ sistemi minimum risk oluştursa da, değerlendirilmeleri gerekmektedir. Düzenlemeye göre, kabul edilemez riskli yapay zekâ sistemleri, insanlar için tehdit olarak kabul edilen sistemlerdir ve yasaklanacaktır. Bu kategoride şu sistemler sayılmıştır: İnsanların veya belirli savunmasız grupların bilişsel davranışsal manipülasyonu: örneğin çocuklarda tehlikeli davranışları teşvik eden sesle etkinleştirilen oyuncaklar; Sosyal puanlama (insanları davranışlarına, sosyo-ekonomik durumlarına veya kişisel özelliklerine göre sınıflandırmak); Yüz tanıma gibi gerçek zamanlı ve uzaktan biyometrik tanımlama sistemleri. Bu kapsamda bazı istisnalara izin verilebileceği belirtilmiştir: Örneğin, kimlik tespitinin önemli bir gecikmeden sonra gerçekleştiği "gecikmeli" uzaktan biyometrik kimlik tespit sistemlerinin ciddi suçların kovuşturulmasında kul-

¹ <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/society/20230601STO93804/eu-ai-act-first-regulation-on-artificial-intelligence>

² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-06-14_EN.html

(örneğin, tıbbi yapay zekânın neden olduğu hasarla ilgili ispat yükünün hastadan hekime / sağlık hizmeti sağlayıcısına kaydırılması gibi).

Ürün sorumluluğu yasası ile ilgili olarak Komisyonun, yakın gelecekte, özellikle tehlikeli yapay zekâ uygulamaları (yani, yaşama, sağlığa ve mülke önemli ölçüde zarar verebilecek ve/veya halkı genel olarak risklere maruz bırakabilecek sistemler) için zorunlu sigorta ile birlikte bir kusursuz sorumluluk sisteminin getirilmesini değerlendirmeye alması beklenmektedir. Böyle bir sistem muhtemelen çoğu tıbbi yapay zekâ uygulamasını kapsayacaktır - bunların kullanımı da ispat yükümlülüğüne ilişkin kurallarda önerilen değişikliklerden etkilenecektir. Ayrıca, sorumluluk için referans noktası olarak önemli olan piyasaya sürme kavramı, makine öğreniminin uyarlanabilirliğini dikkate alacak şekilde değiştirilebilir; dolayısıyla piyasa sonrası değerlendirme ve izleme, sorumluluk hukukunun bir parçası haline gelebilir. Böyle gelişmiş bir ikili sorumluluk sistemi (hukuki sorumluluk ve ürün sorumluluğu), tıbbi yapay zekâ uygulamalarının sorumluluğuna ilişkin mevcut birçok belirsizliğin ortadan kaldırılmasına kesinlikle yardımcı olacaktır.

Öte yandan yürürlükte olan ve üzerinde çalışılan çeşitli düzenlemelerle, sağlık alanının yapay zekâ kullanımının da temel haklar üzerine kurulu bir çerçeve içerisinde geliştirilmesi ve uygulanması noktasında özen gösterilmektedir. Bu özenin, yapay zekâ alanında yapılacak tüm çalışmalarda devam etmesi son derece büyük önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/society/20230601ST093804/eu-ai-act-first-regulation-on-artificial-intelligence>

Article 29 Data Protection Working Group: Guidelines on Automated individual decision-making and Profiling for the purposes of Regulation 2016/679, WP251rev.01 (2018). <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item id=612053>

Article 29 Data Protection Working Group: Guidelines on Data Protection Impact Assessment (DPIA) and determining whether processing is “likely to result in a high risk” for the purposes of Regulation 2016/679, WP248rev.01 (2017). <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item id=611236>

Article 29 Data Protection Working Group: Guidelines on transparency under Regulation 2016/679, WP260.rev.01 (2018). <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item id=622227>

Bathae, Y.: The artificial intelligence black box and the failure of intent and causation. *Harv. J. Law Technol.* **31**, 889–938 (2018)

Brkan, M., Bonnet, G.: Legal and technical feasibility of the GDPR’s quest for explanation of algorithmic decisions: of black boxes, white boxes and Fata Morganas. *Eur. J. Risk Regul.* **11**, 18–50 (2020). <https://doi.org/10.1017/err.2020.10>

- Brkan, M.: Do algorithms rule the world? Algorithmic decision-making and data protection in the framework of the GDPR and beyond. *Int. J. Law Inf. Technol.* **27**, 91–121 (2019). <https://doi.org/10.1093/ijlit/eay017>
- Bygrave, L.: Data protection by design and by default: deciphering the EU's legislative requirements. *Oslo Law Rev.* **4**, 105–120 (2017). <https://doi.org/10.18261/issn.2387-3299-2017-02-03>
- Bygrave, L.: Minding the machine v2.0. The EU general data protection regulation and automated decision-making. In: Yeung, K., Lodge, M. (eds.) *Algorithmic Regulation*, pp. 248–262. Oxford University Press, Oxford (2019). <https://doi.org/10.1093/oso/9780198838494.001.0001>
- Bygrave, L.: Minding the machine v2.0. The EU general data protection regulation and automated decision-making. In: Yeung, K., Lodge, M. (eds.) *Algorithmic Regulation*, pp. 248–262. Oxford University Press, Oxford (2019). <https://doi.org/10.1093/oso/9780198838494.001.0001>
- Cohen, I.G.: Informed consent and medical artificial intelligence: what to tell the patient? *Georgetown Law J.* (2020). https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3529576.
- Datenethikkommission: Gutachten der Datenethikkommission (2019). <https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/downloads/DE/publikationen/themen/itdigitalpolitik/gutachten-datenethikkommission.html>
- Denga, M.: Deliktische Haftung für künstliche Intelligenz. *Computer und Recht* **34**, 69–78 (2018). <https://doi.org/10.9785/cr-2018-0203>
- Dupr' e, C.: Article 1. In: Peers, S., Hervey, T., Kenner, J., Ward, A. (eds.) *The EU Charter of Fundamental Rights. A Commentary*. C.H. Beck - Hart - Nomos, Baden-Baden - M unchen - Oxford (2014) <https://doi.org/10.5771/9783845259055>
- Eberbach, W.: Wird die " rztliche Aufklärung zur Fiktion? (Teil 1). *Medizinrecht* **37**, 1–10 (2019). <https://doi.org/10.1007/s00350-018-5120-8>
- Eberbach, W.: Wird die " rztliche Aufklärung zur Fiktion? (Teil 2). *Medizinrecht* **37**, 111–117 (2019). <https://doi.org/10.1007/s00350-019-5147-5>
- Etzioni, A., Etzioni, O.: Designing AI systems that obey our laws and values. *Commun. ACM* **59**, 29–31 (2016). <https://doi.org/10.1145/2955091>
- European Commission: Report on the safety and liability implications of Artificial Intelligence, the Internet of Things and robotics (2020). https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/report-safety-liability-artificial-intelligence-feb2020_en1.pdf
- European Data Protection Board: Guidelines 05/2020 on consent under Regulation 2016/679, Version 1.1 (2020). https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_guidelines_202005_consent_en.pdf
- Fosch Villaronga, E., Kieseberg, P., Li, T.: Humans forget, machines remember: artificial intelligence and the right to be forgotten. *Comput. Law Secur. Rev.* **34**, 304–313 (2018). <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2017.08.007>

- FRA: Data quality and artificial intelligence - mitigating bias and error to protect fundamental rights (2019). https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2019-data-quality-and-ai_en.pdf
- Hacker, P., Krestel, R., Grundmann, S., Naumann, F.: Explainable AI under contract and tort law: legal incentives and technical challenges. *Artif. Intell. Law* **16** (2020). <https://doi.org/10.1007/s10506-020-09260-6>
- Hacker, P.: Teaching fairness to artificial intelligence: existing and novel strategies against algorithmic discrimination under EU law. *Common Market Law Rev.* **55**, 1143–1186 (2018). <https://kluwerlawonline.com/JournalArticle/Common+Market+Law+Review/55.4/COLA2018095>
- Harned, Z., Lungren, M.P., Rajpurkar, P.: Machine vision, medical AI, and malpractice. *Harv. J. Law Technol. Digest* (2019). <https://jolt.law.harvard.edu/digest/machine-vision-medical-ai-and-malpractice>, <https://jolt.law.harvard.edu/assets/digestImages/PDFs/Harned19-03.pdf>
- Harris, D., O'Boyle, M., Bates, E., Buckley, C.: *Law of the European Convention on Human Rights*, 4th edn. Oxford University Press, Oxford (2018).
- High-Level Expert Group on Artificial Intelligence: *Ethics Guidelines for trustworthy AI* (2019). <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/ethicsguidelines-trustworthy-ai>
- Holzinger, A.: Interactive machine learning for health informatics: when do we need the human-in-the-loop? *Brain Inform.* **3**, 119–131 (2016). <https://doi.org/10.1007/s40708-016-0042-6>
- https://ai-watch.ec.europa.eu/publications/ai-watch-ai-uptake-health-and-healthcare-2020_en
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT>
- https://www.citizensinformation.ie/en/government_in_ireland/european_government/eu_law/charter_of_fundamental_rights.html#:~:text=The%20Charter%20of%20Fundamental%20Rights,with%20the%20Treaty%20of%20Lisbon.
- https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf
- https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-06-14_EN.html
- <https://www.privacy-regulation.eu/en/recital-71-GDPR.htm>
- Koziol, H.: Comparative conclusions. In: Koziol, H. (ed.) *Basic Questions of Tort Law from a Comparative Perspective*, pp. 685–838. Jan Sramek Verlag, Vienna (2015)
- Lapuschkin, S., Waldchen, S., Binder, A., Montavon, G., Samek, W., Müller, K.R.: Unmasking Clever Hans predictors and assessing what machines really learn. *Nat. Commun.* **10**(1) (2019), 1–8. <https://doi.org/10.1038/s41467-019-08987-4>
- Lipton, Z.C.: The mythos of model interpretability. *ACM Queue* **16**, 1–27 (2018).
- Mendoza, I., Bygrave, L.: The right not to be subject to automated decisions based on profiling. In: Synodinou, T.E., Jougoux, P., Markou, C., Prastitou, T. (eds.) *EU Internet Law. Regulation and Enforcement*, pp. 77–98.

- Miller, T.: Explanation in artificial intelligence: insights from the social sciences. *Artif. Intell.* **267**, 1–38 (2019). <https://doi.org/10.1016/j.artint.2018.07.007>
- Mittelstadt, B., Russell, C., Wachter, S.: Explaining explanations in AI. In: FAT* 2019: Proceedings of the Conference on Fairness, Accountability, and Transparency, January 2019. pp. 279–288. ACM (2019). <https://doi.org/10.1145/3287560.3287574>
- Molnar-Gabor, F.: Artificial intelligence in healthcare: doctors, patients and liabilities. In: Wischmeyer, T., Rademacher, T. (eds.) *Regulating Artificial Intelligence*, pp. 337–360. Springer, Cham (2020). https://doi.org/10.1007/978-3-030-32361-5_15, s.348-353
- PHG Foundation: Legal liability for machine learning in healthcare (2018). <https://www.phgfoundation.org/briefing/legal-liability-machine-learning-in-healthcare>
- Price, N.W.: Medical malpractice and black box medicine. In: Cohen, G., Fernandez Lynch, H., Vayena, E., Gasser, U. (eds.) *Big Data, Health Law and Bioethics*, pp. 295–306. Cambridge University Press, Cambridge (2018). <https://doi.org/10.1017/9781108147972>
- Reinisch, F.: Künstliche Intelligenz - Haftungsfragen 4.0. "Osterreichische Juristen-Zeitung", pp. 298–305 (2019)
- Schneeberger, D., Stöger, K., Holzinger, A. (2020). The European Legal Framework for Medical AI. In: Holzinger, A., Kieseberg, P., Tjoa, A., Weippl, E. (eds) *Machine Learning and Knowledge Extraction. CD-MAKE 2020. Lecture Notes in Computer Science()*, vol 12279. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-57321-8_12
- Schönberger, D.: Artificial intelligence in healthcare: a critical analysis of the legal and ethical implications. *Int. J. Law Inf. Technol.* **27**, 171–203 (2019). <https://doi.org/10.1093/ijlit/eaz004>
- Spindler, G.: Roboter, Automation, künstliche Intelligenz, selbst-steuernde Kfz - Braucht das Recht neue Haftungskategorien? *Computer und Recht* **31**, 766–776 (2015). <https://doi.org/10.9785/cr-2015-1205>;
- Springer, Cham (2017). https://doi.org/10.1007/978-3-319-64955-9_4
- Wachter, S., Mittelstadt, B., Floridi, L.: Why a right to explanation of automated decision-making does not exist in the general data protection regulation. *Int. Data Priv. Law* **7**, 76–99 (2017). <https://doi.org/10.1093/idpl/ix005>
- www.bmi.bund.de/SharedDocs/downloads/DE/publikationen/themen/itdigitalpolitik/gutachten-datenethikkommission.html
- Zech, H.: Künstliche Intelligenz und Haftungsfragen. *Zeitschrift für die gesamte Privatrechtswissenschaft* **5**, 198–219 (2019).
- Zweig, K.A.: Wo Maschinen irren können (2018). <https://www.bertelsmannstiftung.de/fileadmin/files/BSt/Publikationen/GrauePublikationen/WoMaschinenIrrenKoennen.pdf>

TIPTA YAPAY ZEKÂ KULLANIMINDAN DOĞAN ZARARLARDA ÜRÜN SORUMLULUĞU

*(Product Liability for Damages Arising From the use of Artificial
Intelligence in Healt Care)*

■ Av. Elif Ceren ARSLAN*

GİRİŞ

Günümüzde, sağlık hizmeti sağlayıcılarının yaklaşık olarak %86'sı uygulamalarında en az bir yapay zekâ formunu kullanmaktadır¹. Dünya genelinde yapay zekanın global ekonomi üzerindeki etkilerine ilişkin tahminler oldukça farklılık gösterse de araştırmalar, 2030 yılı itibariyle yapay zekanın küresel gayri safi yurt içi hasılayı %14 artıracığını göstermekte ve bu da ek olarak 15,7 trilyon dolar anlamına gelmektedir². Aynı araştırma, en büyük sektörel kazançlardan birinin tıp alanında kullanılan yapay zekaya ilişkin olacağı yönünde beklentileri de ortaya koymaktadır³. Bu durum, halihazırda birçok örneği bulunan tıpta yapay zeka kullanımını gelecekte çok daha popüler hale geleceğini göstermektedir.

Tıpta yapay zekâ kullanımının Türkiye'de de ivmeyle artacağını söylemek yanlış olmaz. Zira Avrupa, Orta Doğu ve Afrika ülkelerinde, anket katılımcılarının sağlık hizmetlerinde yapay zekâ teknolojileriyle ne kadar istekli etkileşimde bulunabileceklerinin incelendiği bir başka araştırmada, Avrupa, Orta-doğu ve Afrika bölgelerinin genel isteklilik oranı %54 olarak tespit edilmişken bu oran Türkiye bakımından %85 olarak belirlenmiştir⁴.

* Kayseri Barosu, Kayseri Bar Association

¹ **Kamensky, Sarah:** "Artificial Intelligence and Technology in Health Care: Overview and Possible Legal Implications" DePaul Journal of Health Care Law, S.21, No.3, 2020, s.1, <https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/dephcl21&i=308> (E.T. 08.09.2023).

² **Rao, Anand / Verweij, Gerard / Cameron, Euan :** "Sizing the prize: what's the real value of AI for your business and how can you capitalise?" PwC, 2017, s.4, <https://www.pwc.com/gx/en/issues/analytics/assets/pwc-ai-analysis-sizing-the-prize-report.pdf> (E.T. 08.09.2023).

³ **Rao / Verweij / Cameron,** ş.4: What's the potential impact for your sector?, s.11-12.

⁴ **Arnold, Dean / Wilson, Tim:** "What doctor? Why AI and robotics will define New Health" PwC, 2017, s.25, <https://www.pwc.com/gx/en/industries/healthcare/publications/ai-robotics-new-health/ai-robotics-new-health.pdf> (E.T. 08.09.2023).

Bununla birlikte, ÜGTDK ile zarara ilişkin olarak Direktif'te yer alan parasal sınırlar ve malın kullanım amacına ilişkin sınırlara benzer nitelikte başkaca bir sınır öngörülmemiştir.

Sorumluluğun doğabilmesi için hatalı/uygunsuz ürün ile meydana gelen zarar arasında uygun bir nedensellik bağının bulunması gerekir. Bu bağın bulunmadığı hallerde üreticinin ürün sorumluluğundan bahsedilemeyecektir. Üreticinin sorumluluğu için, zarar görenin üründeki hatayı/uygunsuzluğu, zararı ve bu ikisi arasındaki nedensellik bağını ispat etmesi gerekir.

KISALTMALAR

bkz.	: Bakınız
dn.	: Dipnot
ed.	: Editör
eTKHK	: 4077 sayılı eski Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
k.no.	: Kenar numarası
m.	: Madde
no.	: Numara
S	: Sayı
s.	: Sayfa
ş.	: Şekil
TKHK	: 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
ÜGTDK	: 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu
Direktif	: Avrupa Konseyinin 25.07.1985 Tarihli ve 85/374 sayılı Direktifi

KAYNAKÇA

- Akalın, Betül / Veranyurt, Ülkü:** "Sağlık Bilimlerinde Yapay Zeka Tabanlı Klinik Karar Destek Sistemleri", *Gevher Nesibe Journal of Medical & Health Sciences*, C:7, S:18, 2022, s.64-73, <http://dx.doi.org/10.46648/gnj.368> (E.T. 10/09/2023).
- Arnold, Dean / Wilson, Tim:** "What doctor? Why AI and robotics will define New Health" *PwC*, 2017, <https://www.pwc.com/gx/en/industries/healthcare/publications/ai-robotics-new-health/ai-robotics-new-health.pdf> (E.T. 08.09.2023).
- Aydos, Oğuz Sadık:** "Ürün Sorumluluğu Risk Kontrolü Başarı İçin Yedi Anahtar", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C:17 S:2, 2013, s. 1785-1802, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/789342> (E.T. 09/09/2023).
- Aydos, Oğuz Sadık:** Ürün Sorumluluğu, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, 2006, <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/41297/%c3%9c%bcn%20sorumlulu%4%9fu.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (E.T. 09/09/2023).

- Baysal, Başak / Yavuz, Selim / Uyanık, Murat:** “7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ve İmalatçının Tazminat Sorumluluğu”, LexperaBlog, 2020, <https://icproxy.khas.edu.tr:6281/7223-sayili-urun-guvenligi-ve-teknik-duzenlemeler-kanunu-ve-imalatcinin-tazminat-sorumlulugu/> (E.T. 19/09/2023).
- Beam, Andrew L. / Kohane, Isaac S.:** “Big Data and Machine Learning in Health Care”, The Journal of the American Medical Association, C:319 S:13, 2018, s.1317-1318, <https://doi.org/10.1001/jama.2017.18391> (E.T. 11/09/2023).
- Beck, Andrew H. / Sangoi, Ankur R. / Leung, Samuel / Marinelli, Robert J. / Nielsen, Torsten O. / van de Vijver, Marc J. / West, Robert B. / van de Rijn, Matt / Koller, Daphne:** “Systematic Analysis of Breast Cancer Morphology Uncovers Stromal Features Associated with Survival” Science Translational Medicine, C:3, S:108, 2011, s.108-113, <https://doi.org/10.1126/scitranslmed.3002564> (E.T. 09/09/2023).
- Bhagwat, Nikhil / Viviano, Joseph D. / Voineskos, Aristotle N. / Chakravarty, M. Mallar / Alzheimer’s Disease Neuroimaging Initiative:** “Modeling and Prediction of Clinical Symptom Trajectories in Alzheimer’s Disease Using Longitudinal Data”, PLOS Computational Biology, C:14, S:9, 2018, <https://doi.org/10.1371/journal.pcbi.1006376> (E.T. 09/09/2023).
- Borghetti, Jean-Sebastien:** “Civil Liability for Artificial Intelligence: What Should its Basis Be?”, La Revue des Juristes de Sciences Po, S:17, 2019, s.94-102, <https://ssrn.com/abstract=3541597> (E.T. 27/09/2023).
- Buch, Varun H. / Ahmed, Irfan / Maruthappu, Mahiben:** “Artificial Intelligence in Medicine: Current Trends and Future Possibilities”, The British Journal of General Practice: The journal of The Royal College of General Practitioners, C:68, S:668, 2018, s.143-144, <https://doi.org/10.3399/bjgp18X695213> (E.T. 09/09/2023).
- Bulut, Furkan:** “The Assessment of The EU Product Liability Regime In The Context of Artificial Intelligence and Related Emerging Technologies: A New Era?” Bilişim ve Teknoloji Hukuku Yıllığı 2022, ed. Ekici, Şerafettin / Solak, Ekrem / Avşar, Muhammed Emre, Adalet Yayınevi, 2022, s.399-422.
- Canpolat, Önder:** “Üretici ve Sorumluluğu”, Ankara Barosu Dergisi, S:2, 2013, s.369-398, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/398618> (E.T. 09/09/2023).
- Cepolina, Francesco / Razzoli, Roberto P.:** “An Introductory Review of Robotically Assisted Surgical Systems”, The International Journal of Medical Robotics and Computer Assisted Surgery, C:18, S:4, 2022, s.1-13, <https://doi.org/10.1002/rcs.2409> (E.T. 09/09/2023).
- Challen, Robert / Denny, Joshua / Pitt, Martin / Gompels, Lule / Edwards, Tom / Tsaneva-Atanasova, Krasimira:** “Artificial Intelligence, Bias and Clinical Safety”, BMJ Quality & Safety, C:28 S:3, 2019, s.231-237, <https://doi.org/10.1136/bmjqs-2018-008370> (E.T. 11/09/2023).

- Chung, Jason J. / Zink, Amanda:** “*Hey Watson, Can I Sue You for Malpractice? Examining the Liability of Artificial Intelligence in Medicine*”, Asia Pacific Journal of Health Law & Ethics, C:11, S:2, 2018, s.51-80, <http://dx.doi.org/10.38046/apjhle.2018.11.2.004> (E.T. 11/09/2023).
- Çelik, Ahmet Çelik:** “*Yapımcının (İmalatçının) Sorumluluğu*”, Legal Hukuk Dergisi, C:2, S:15, 2004, s.673-689, <https://icproxy.khas.edu.tr:6661/Book/ebsco/6c0dc9943a624df8870c1c3c11669680?pn=19> (E.T. 09/09/2023).
- Çınar, Ömer:** “*Avrupa Konseyinin 25.07.1985 Tarihli ve 85/374 Sayılı Yönergesi*” ve “*Ayrı-lı Malın Neden Olduğu Zararlardan Sorumluluk Hakkında Yönetmelik*” Hükümlerine Göre Ayrı Kavramı”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C:9, S:18, 2010, s.135-151, <https://acikerisim.ticaret.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11467/486/M00313.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (E.T. 09/09/2023).
- Ebers, Martin:** “*Regulating AI and Robotics: Ethical and Legal Challenges*” Algorithms and Law, ed. Ebers, Martin / Navas, Susana, Cambridge University Press, Cambridge, 2020, s.37-99, <https://doi.org/10.1017/9781108347846.003> (E.T. 06/09/2023).
- Ehteshami Bejnordi, Babak / Veta, Mitko / Johannes van Diest, Paul / van Ginneken, Bram / Karssemeijer, Nico / Litjens, Geert / van der Laak, Jeroen A. W. M. / CAMELYON16 Konsorsiyumu:** “*Diagnostic Assessment of Deep Learning Algorithms for Detection of Lymph Node Metastases in Women With Breast Cancer*”, The Journal of the American Medical Association, C:318, S:22, 2017, s.2199–2210, <https://doi.org/10.1001/jama.2017.14585> (E.T. 11/09/2023).
- Eren, Fikret:** “*Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İliyet Bağı Teorisi*”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, S:361, 1975, s.171, <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/11673> (E.T. 19/09/2023).
- Erlüle, Fulya:** “*Yapımcının Sorumluluğu*”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C:14, S:4, 2008, s.303-340, <https://icproxy.khas.edu.tr:4969/pdf/a724c3b52325d2e6905d7185c92dbb0b> (E.T. 09/09/2023).
- Gemignani, Michael C.:** “*Product Liability and Software*”, Rutgers Computer & Technology Law Journal, C:8, S:2, 1981, s.173-204, <https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/rutcomt8&i=179> (E.T. 22/09/2023).
- Griffin, Frank:** “*Artificial Intelligence and Liability in Health Care*” Health Matrix: Journal of Law-Medicine, S:31, 2021, s. 65-106, <https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/hmax31&i=71> (E.T. 05/09/2023).
- Guerra, Alice / Parisi, Francesco / Pi, Daniel:** “*Liability for Robots I: Legal Challenges*” Journal of Institutional Economics, S.18, No.3, 2022, s.331–343, <http://doi.org/10.1017/S1744137421000825> (E.T. 09/09/2023).
- Hamet, Pavel / Tremblay, Johanne:** “*Artificial Intelligence in Medicine*” Metabolism: clinical and experimental, S:69S, 2017, s.S36-S40, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S002604951730015X> (E.T. 05/09/2023).

- Havutçu, Ayşe:** Türk Hukukunda Örtülü Bir Boşluk: Üreticinin Sorumluluğu, Seçkin Yayınları, Ankara, 2005.
- Jha, Saurabh / Topol, Eric J.:** “*Adapting to Artificial Intelligence: Radiologists and Pathologists as Information Specialists*”, The Journal of the American Medical Association, C:316, S:22, 2016, 2353–2354, <https://doi.org/10.1001/jama.2016.17438> (E.T. 11/09/2023).
- Kamensky, Sarah:** “*Artificial Intelligence and Technology in Health Care: Overview and Possible Legal Implications.*” DePaul Journal of Health Care Law, S.21, No.3, 2020, s.1-18, <https://heionline.org/HOL/P?h=hein.journals/dephcl21&i=308> (E.T. 08/09/2023).
- Kanışlı, Erhan:** “*Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu*”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C:78, S:3, 2020, s.1413-1468, <https://cdn.istanbul.edu.tr/file/JTA6CLJ8T5/086C9BFF2-B424C3B902F57535869F11B> (E.T. 09/09/2023).
- Kırca, Çiğdem:** Ürün Sorumluluğu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2007.
- Kırca, İsmail /Aydın, Ramazan:** “*İnkışaf Riski, İmalâtçının/Üreticinin Sorumluluğu*”, Fikret Eren’e Armağan, Ankara, 2006, s. 679- 692.
- Kim, Sunghyo:** “*Crashed Software: Assessing Product Liability for Software Defects in Automated Vehicles*”, Duke Law & Technology Review, S:16, 2018, s.300-317, <https://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1322&context=dltr> (E.T. 27/09/2023).
- Koç, Emel / Atılğan Şengül, Yasemin / Uyar Özkaya, Aslı / Gökçe, Bora:** “*Klinik Karar Destek Sistemleri Kullanımına Yönelik Bir Araştırma: Acıbadem Hastanesi Örneği*”, IX. Ulusal Tıp Bilişimi Kongresi, 2012, 64-74, <https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/nurcan.coskun/126757/13.%20hafta.pdf> (E.T. 10/09/2023).
- Kulaklı, Emrah:** Avrupa Birliği Ürün Sorumluluğu Konsey Yönergesi ve Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Ayıp Kavramının Karşılaştırılması, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2008, s.35, <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/43686.pdf> (E.T. 09/09/2023).
- Mishra, Devendra Kumar / Shukla, Shubham:** “*A New Era of Medical by Artificial Intelligence*” International Journal of Engineering Technologies and Management Research, S:7, No.6, 2020, s.125-130, <https://doi.org/10.29121/ijetmr.v7.i6.2020.700> (E.T. 07/09/2023).
- Özata, Musa / Aslan, Şebnem:** “*Klinik Karar Destek Sistemleri ve Örnek Uygulamalar*”, Kocatepe Tıp Dergisi, C:5, S:1, s.11-17, 2004, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kocatepetip/issue/17429/182551> (E.T. 10/09/2023).

- Özsunay, Ergun:** “AB’de ve Türkiye’de Ürün Sorumluluğu”, Ersin Çamoğlu’na Armağan, İstanbul, 2013, s.357-390, <https://www.turkiyehukuk.org/abde-ve-turkiyede-urun-sorumlulugu/> (E.T. 09/04/2021).
- Özsunay, Ergun:** “Türk Hukukunda Gerçek Bir Boşluk: Yapımcının Sorumluluğu”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C:10, S:1, 1979, s.97-158, <https://icproxy.khas.edu.tr:4876/article/6368> (E.T. 09/09/2023).
- Pichler, Davorin /Tomic, Drazen:** “Civil Liability for Damage Caused by a Robot When Performing a Medical Procedure”, Collection of Papers, Faculty of Law, University of Nis, S:91, 2021, s.211-226. <https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/copnis91&i=211> (E.T. 25/09/2023).
- Polat, Cemre:** “Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda Ürün Sorumluluğu”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:70, S:4, s.973-1041, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1947516> (E.T. 23/09/2023). (Ürün Sorumluluğu)
- Polat, Cemre:** Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukukunda Otonom Sistemler, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Bölümü, Doktora Tezi, 2022, <https://repository.bilkent.edu.tr/items/261642-b6-43ee-41ee-92e3-d6c29c57772f> (E.T. 20/09/2023). (Otonom Sistemler)
- Rao, Anand / Verweij, Gerard / Cameron, Euan :** “Sizing the prize: what’s the real value of AI for your business and how can you capitalise?” PwC, 2017, <https://www.pwc.com/gx/en/issues/analytics/assets/pwc-ai-analysis-sizing-the-prize-report.pdf> (E.T. 08.09.2023).
- Reed, Chris:** “How Should We Regulate Artificial Intelligence?” Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences, S:376, 2018, s.1-12, <http://dx.doi.org/10.1098/rsta.2017.0360> (E.T. 09/09/2023).
- Ritter, Felix / Boskamp, Tobias / Homeyer, Andre / Laue, Hendrik / Schwier, Michael / Link, Florian / Peitgen, Heinz-Otto:** “Medical Image Analysis”, Institute of Electrical and Electronics Engineers Pulse, C:2, S:6, s.60-70, <https://doi.org/10.1109/MPUL.2011.942929> (E.T. 11/09/2023).
- Roche, Martin:** “Robotic-Assisted Knee Arthroplasty”, Orthopaedic Knowledge Update: Hip and Knee Reconstruction 5, ed. Mont, Michael A. / Tanzer, Michael, American Academy of Orthopaedic Surgeons, 2017, s.163-172, <https://ebin.pub/orthopaedic-knowledge-update-hip-and-knee-reconstruction-5-5nbsped-2016947582-9781625525505-9781975123796.html> (E.T. 09/09.2023).
- Roe, Madeline:** “Who’s Driving That Car: An Analysis of Regulatory and Potential Liability Frameworks for Driverless Cars.” Boston College Law Review, S:60, No.1, 2019, s.317-348 <https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/bclr60&i=323> (E.T. 05/09/2023).

- Salzman, Sony:** “How Hospitals Are Using AI to Save Their Sickest Patients and Curb ‘Alarm Fatigue’”, NBC News, 2019, <https://www.nbcnews.com/mach/science/how-hospitals-are-using-ai-save-their-sickest-patients-curb-ncna1032861> (E.T. 11/09/2023).
- Scherer, Matthew U. :** “Regulating Artificial Intelligence Systems: Risks, Challenges, Competencies, and Strategies”, Harvard Journal of Law & Technology, C:29, S:2, 2016, s.353-400, <https://jolt.law.harvard.edu/articles/pdf/v29/29HarvJLTech353.pdf> ((E.T. 09/09/2023).
- Schweikart, Scott J.:** “Who Will Be Liable for Medical Malpractice in the Future? How the Use of Artificial Intelligence in Medicine Will Shape Medical Tort Law”, Minnesota Journal of Law, Science and Technology, C:22, S:2, 2021, s.1-22, <https://heinonline.org/HOL/P?h=hein:journals/mjpr22&i=214> (E.T. 11/09/2023).
- Shimabukuro, David W. / Barton, Christopher W. / Feldman, Mitchell D. / Mataraso, Samson J. / Das, Ritankar:** “Effect of A Machine Learning-Based Severe Sepsis Prediction Algorithm on Patient Survival and Hospital Length of Stay: A Randomised Clinical Trial”, BMJ Open Respiratory Research, C:4, S:1, 2017, s.1-8, <https://doi.org/10.1136/bmjresp-2017-000234> (E.T. 11/09/2023).
- Sirmen, A. Lale:** Eşya Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017.
- Şahan, Gökhan:** Bilgisayar Programı İmal Sözleşmesi, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016.
- Tiryaki, Betül:** “Avrupa Konseyi’nin 25.7.1985 Tarihli Direktifi’ne Göre Üreticinin Sorumluluğunun Şartları ve Tüketicinin Korunması Mevzuatı ile Mukayesesi”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:55, S:2, 2006, s.229-248, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/627879> (E.T. 09/09/2023).
- Triaille, Jean-Paul:** “The EEC Directive of July 25,1985 on Liability for Defective Products and Its Application to Computer Programs”, Computer Law and Security Report. S:5, 1993, s.214-226, <https://researchportal.unamur.be/en/publications/the-eec-directive-of-july-251985-on-liability-for-defective-produ> (E.T. 22/09/2023).
- Ünal, Akın / Kalkan, Arif:** “Türk Hukukunda Ürün Sorumluluğu Üzerine Olan ve Olması Gereken Hukuka Dair Genel Düşünceler”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C:11, S:39, 2019, s.45-82, <https://yayin.taa.gov.tr/yuklenenler/dosyalar/dergiler/taad/taad-39/taad-39.pdf> (E.T. 09/09/2023).
- Waddell, Bradford S. / Padgett, Douglas E.:** “Computer Navigation and Robotics in Total Hip Arthroplasty”, Orthopaedic Knowledge Update: Hip and Knee Reconstruction 5, ed. Mont, Michael A. / Tanzer, Michael, American Academy of Orthopaedic Surgeons, 2017, s.423-436, <https://ebin.pub/orthopaedic-knowledge-update-hip-and-knee-reconstruction-5-5nbsped-2016947582-9781625525505-9781975123796.html> (E.T. 09/09.2023).

Wagner, Gerhard: *“Robot Liability”* Forschungsinstituts für Recht und digitale Transformation Working Paper No.2, Humboldt-Universität zu Berlin, 2019, s.1, <https://www.rewi.hu-berlin.de/de/lf/oe/rdt/pub/working-paper-no-2> (E.T. 26/09/2023). (bu çalışma aynı isimli makaleden üretilmiş olup orijinali için bkz. Wagner, Gerhard: *“Robot Liability”* Liability for Artificial Intelligence and the Internet of Things: Münster Colloquia on EU Law and Digital Economy IV, ed. Lohsse, Sebastian / Schulze, Reiner / Staudenmayer, Dirk / Verlagsgesellschaft, Nomos, Hart Publishing Nomos, Oxford Baden-Baden, 2019.)

Yavuz, Cevdet: *“Türk Borçlar Kanunu Tasarısı’na Göre Kusursuz Sorumluluk Halleri ve İlkeleri”* Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C:4, S:4, s.29-61, <http://cevdetyavuz.av.tr/makale/Kitaplar/T%C3%9CRK%20BOR%C3%87LAR%20KANUNU%20TASARISINA%20G%C3%96RE%20KUSURSUZ%20SORUMLULUK%20HALLER%C4%B0%20VE%20%C4%B0LKELELER%C4%B0.pdf> (E.T. 09/09/2023).

Yuhas, Daisy: *“Doctors Have Trouble Diagnosing Alzheimer’s. AI Doesn’t”*, NBC News, 2017, <https://www.nbcnews.com/mach/science/doctors-have-trouble-diagnosing-alzheimer-s-ai-doesn-t-ncna815561> (E.T. 09/09/2023).

ÖZEL HASTANELERİN HASTANE ENFEKSİYONU NEDENİYLE TAZMİNAT SORUMLULUĞU*

(Liability of Private Hospitals due to Nosocomial Infection)

■ Prof. Dr. Zafer ZEYİN**

Özet/Abstract

Hastane enfeksiyonunda en belirleyici unsur hastanın bu enfeksiyonu hastanede kapmasıdır. Genelde önleyici hijyen kurallarına dikkat edilmemesine bağlı olarak hastane personelinden, kullanılan ekipmanlardan, bina yapısal veya organizasyon eksikliklerinden kaynaklanır. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre hastanede yatarak tedavi gören her 10 hastadan birinde hastane enfeksiyonu ortaya çıkmaktadır ve hem subjektif açıdan hasta için hem de mali ekonomik götürüleri açısından toplum için önemli bir sağlık sorunudur.

Hastane enfeksiyonlarının ortaya çıkması için mikroorganizmalar için bir kaynak, bu mikroorganizma ile kolonize veya enfekte olmaya hazır duyarlı bir konak ve kaynaktan konağa mikroorganizmaların taşınmasında rol oynayan bulaş yollarına ihtiyaç vardır. Genelde bunlardan konağa ilişkin riskler değiştirilemez, diğer iki alana ait riskler ise değiştirilebilir kabul edilmektedir. Bununla beraber bir enfeksiyonun hastane enfeksiyonu kabul edilmesinde şu üç unsura bakılmaktadır. Birincisi yer veya hastane unsuru, ikincisi zaman unsuru üçüncüsü patojen unsurdur. Özellikle zaman unsuru ile hastane unsurunun oluşturdukları adi karene ispat kolaylığı sağlamakta; patojen unsurunun ispatındaki zorluğun aşılmasında önemli rol oynamaktadır.

Özel hastaneler açısından sorumluluk sözleşmeden kaynaklan kusuru sorumluluğu olmalıdır. Hastane enfeksiyonun gösterilen özene rağmen gerçekleştiği ve bir komplikasyon olarak değerlendirilmesinin mümkün olduğu halde dahi tehlike sorumluluğu yerine kusur sorumluluğu tercih edilmelidir, meğerki bu risk hastane tarafından mali sorumluluk sigortası ile zorunlu veya ihtiyari olarak üstlenilmiş olsun.

* 5-13 Ekim 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilen 6. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresinde sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

** Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

KAYNAKÇA

- Alp, Emine, Hastane Enfeksiyonları, in: Enfeksiyon Hastalıkları, Kurt, Halil; Gündeş, Sibel (Edtr), 1. Baskı, Nobel İstanbul 2013, 469 vd. (469-472)
- Aşçıoğlu, Sibel Hastane Enfeksiyonları, Türk Hij. Den. Biyol. Derg. 2007; 64 (1) Epidemiyoloji Raporu 1, 1-3.
- Ayan, Mehmet; Tıbbî Müdahalelerden Doğan Hukukî Sorumluluk, Ankara 1991
- Aydın Akgül, "İdarenin Sağlık Hizmetlerinden Doğan Tazmin Sorumluluğu ve Danıştay'ın Yeni Yaklaşımı", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XX, Y. 2016, Sa. 1, 269-302.
- Aydınlı, İbrahim, İşverenin Koruma Yükümlülüğü İlişkin Düzenlemelerin Normun Koruma Amacı (Hukuka Aykırılık Bağı) Bakımından Değerlendirilmesi, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 12 (2004), 51-65
- Bayraktar, Köksal, Hekimin Tedavi Nedeniyle Cezai Sorumluluğu, İstanbul, 1972
- Çağlar Özel, Doğan N. Leblebici, "Organizasyon Kusurundan Doğan Zarar Açısından Özel Hastane ve Hekimlerin Sorumluluklarına Kısa Bir Bakış", Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 2 (2007), 177-200
- Çavdar, Pelin, Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğü, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 22 (2016) : 735-764
- Demir, Mehmet Hekimin Sözleşmeden Doğan Sorumluluğu, AÜHFD Yıl 2008 C.57 Sa. 3, 225-252
- Doğan, Murat, Hukuki Sorumluluk Bakımından Hekimin Kusuru ve İspatı, Sağlık Hukuku Sempozyumu, Erzincan 15-16 Mayıs 2006, 39-55
- Doğancı, Levent, Editöre Mektup, Flora 1996;3:208-209
- Durak, Yasemin, Güven Sorumluluğu ve Culpa in Contrahendo, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 25, Sayı: 1, 2017, s. 239-288
- Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C: 1, 22. Bası, Ankara 2017
- Erol, Gültezer Hatırnaz, Özel Hastanelerin Hukuki Sorumluluğu ve Hasta Hakları, C.1, 5. Bası, Ankara 2017
- Ertek, Mustafa, Hastane Enfeksiyonları: Türkiye Verileri, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, Hastane Enfeksiyonları: Korunma ve Kontrol, Sempozyum Dizisi, 2008, No: 60, 9-14
- Gözler, Kemal; Kaplan, Gürsel, Kısa İdare Hukuku, Bursa, Ekin Yayınları, 2018
- Güler, B., İstanbul Tabip Odası Hukuk Bürosu, COVID-19 Pandemisi Günlerinde İş Kazası ve Meslek Hastalığı Rehberi,, 25.04.2020
- Gülşah Gözpınar KARAN, Özel Hastanelerin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul, Seçkin Yayınları, 2015
- Gültekin, Fatih, Yardımcı kişilerin Fiillerinden Borçlunun Sorumluluğu, 2018
- Hakeri, Hakan, Tıp Hukuku, Ankara, Seçkin Yayınları, 2020
- Hekimoğlu, Can Hüseyin, Sağlık Hizmeti İlişkili Enfeksiyon Salgınlarının İncelenmesi, BUHASDER Kongresi 2019 (16-20 Ekim 2019 Selçuk İzmir) 8. Tepecik Enfeksiyon Günleri Bildiri Kitabı, 2019, (77-86)

- Laufs, A; Katzenmeier, Christian, Lipp, Volker, Arztrecht 8. Auflage, München 2021
- Medicus, Dieter; Lorenz, Stephan, Schuldrecht II BT 18. Auflage München: 2018
- Meral, Ömer Oğuzhan, Türk Borçlar Kanunu Ve Türk Medeni Kanunu Kapsamında Sorumsuzluk Anlaşmalarının Geçerliliği, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan, C. 19, Özel Sayı-2017, 1139-1206
- Nomer, Haluk, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2017
- Oğuz, Habip, Sorumluluk Hukukunda Kusur, TAAD, Yıl:7, Sayı:28 (Ekim 2016) 273-286.
- Ozanoğlu, Hasan Seçkin, Hekimlerin Hastalarını Aydınlatma Yükümlülüğü
- Özcan, Zeynep: Hastane İşletmecisinin Enfeksiyon Riskine Bağlı Tehlike Sorumluluğu, AÜHFD, 63 (3) 2014: 551-567
- Özdemir, Hayrunnisa, Hekimin Hukuki Sorumluluğu, ERÜHFD, C. XI, S. 1, (2016) 33-81.
- SAĞLIKTA DÖNÜŞÜM PROGRAMI HASTANE ENFEKSİYONLARININ ÖNLENMESİ: TÜRKİYE DENEYİMİ Eylül 2004 – Aralık 2010, Ankara 2011
- Seçkin, R.Ç; Akalın, H., Bulaşıcı Hastalıklarda Sürveyans: Niçin? Nasıl? Ne Durumdayız, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2008, 34 (3) 135-142
- Seçkin, R.Ç; Akalın, H., Bulaşıcı Hastalıklarda Sürveyans: Niçin? Nasıl? Ne Durumdayız, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 34 (3) 135-142, 2008,
- Süleyman Yılmaz, Türk Borçlar Kanunu Tasarısında Sebep Sorumluluğuna İlişkin Yeni Hükümler, AÜHFD 59(3) 2010, 551-578,
- T.C. Sağlık Bakanlığı, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Bulaşıcı hastalıkların ihbarı ve bildirim sistemi, standart tanı, sürveyans ve laboratuvar rehberi. 4. Baskı. Ankara 2005
- Taupitz, Jochen, Verteilung medizinischer Ressourcen in der Corona-Krise: Wer darf überleben?, MedR 2020 38, 1-11.
- Tekeli, M. Emin, Enfeksiyon Hastalıklarının Dünü, Bugünü, Yarını, in: Enfeksiyon Hastalıkları, Kurt, Halil; Gündeş, Sibel (Edtr), 1. Baskı, Nobel İstanbul 2013, 11 (1-13).
- Thacker SB. Historical development. In: Teutsch, S M, Churchill RE, editors. Principles and practice of public health surveillance. 2nd ed. New York: Oxford University Pres; 2000. 1-16
- TÜBA Covid-19 Pandemi Değerlendirme Raporu 17 Nisan 2020
- Volker Großkopf und Colin Krüger, Der vollbeherrschbare Risikobereich-Hygienemängel als Haftungsfehler (Tamamen hakim olunabilecek risk alanı-sorumluluk kusuru olarak hijyen eksikliği), RDG 2010, 276-283
- Yılmaz, Tuğsan, Tıbbi Müdahale Sözleşmesinde İspat Kavramı ve Tarafların Yükümlülükleri
- Zeytin, İfa Yardımcısının -Sağlık Çalışanlarının- Fiillerinden Sorumluluk, THD 2016 C.5 Sa.10, 439-462
- Zeytin, Zafer, Hekim Aydınlatma Yükümlülüğü, TÜBİTAK Projesi 110K595 Nolu Proje Sonuç Raporu

“Yanlışlıklar söylenmedikçe meşrulaşır.”

BAŞLARKEN

İnsan hayatında **sağlık ve tıp hizmetleri** oldukça önemli bir yer tutmaktadır.

1982 Anayasamız' ın 56. maddesinde Devletin **önemli yükümlülükleri** arasında **“sağlık hakkı”** da sayılmıştır.

Sağlık hakkının tanınması ve gereği **gibi yerine getirilip devamlılığının sağlanması**, genel bir ifade ile kamu hizmeti olmaktadır.

Kamu hizmeti olarak kabul gören sağlık hizmetinin yürütülmesinde, **sağlık personelinin seçiminin iyi yapılması, meslek içi eğitimlere önem verilmesi, hastaların teşhis ve tedavilerinde modern bir ülkenin çağdaş standartlarında uygun yöntemlerin uygulanması, gelişmiş araç ve gereçlerin kullanılması** gerekmektedir.

Bu derece önemli olan sağlık hizmetleri ifa edilirken zorluk ve güçlükler çıkabilmektedir.

Bünyesinde **bu tür riskleri taşıdığından hatalar ve kusurlar** oluşturabilmektedir.

İşte bu hata ve kusurlar **çeşitli mağduriyetlere ve zararlara** yol açabilmektedir.

Bu istenmeyen durumun oluşmasında, bazı hallerde sağlık hizmetlerinin **riskli kamu hizmeti olması** ve bazı hallerde de **kamu görevlilerinin ihmalleri veya kusurlarının** bulunması önemli faktör olabilmektedir.

Bu **tablonun çiziminde** ayrıntılar gerek Adli Yargı gerekse İdare Mahkemeleri, Bölge İdare Mahkemeleri ve Danıştay İçtihatları ile şekillenmektedir.

İşte sağlık hizmetlerinin yerine getirilmesinde oluşan **hizmet kusuru, kamu görevlisi hatası, hukuka aykırılıklar, zarar ve illiyet bağı bulunup bulunmadığı**, idari yargı yerlerine taşınan tazminat (tam yargı) davalarında ve 4483 sayılı Yasa uygulamasında tespit ve sonuç bulmaktadır.

Bu tebliğde, bizi, yukarıda belirttiğimiz tespit ve sonuca götüren **ağır hizmet kusuru odaklı idari yargı pratiklerini** vermeye çalışacağız.

Birinci bölümde idari yargı yerlerince referans alınan temel hukuki metinler ve ilkeleri verip, zarar, hizmet kusuru, hukuka aykırılık ve nedensellik bağı irdelemesinin dayanaklarını aktaracağız.

İkinci Bölümde ise tam yargı (tazminat) davalarının idari yargıya taşınmasına sebep idari eylemler olgusu hakkında bilgiler paylaşıp hukuka aykırılık, hizmet kusuru, zarar ve illiyet bağı unsurlarının orijininde idari eylem bulunması gerektiği hususlarını izah edeceğiz.

birinin Sağlık Bakanlığı oluşu, diğerinin ise tekel halinde bir kamu hizmetini yürütüyor olması nedeniyle idari yargının görevli olduğunu düşünmekteyiz. Ancak, Yargıtay 4.Hukuk Dairesi 28/1/2000 günlü ve E:2000/182, K:2000/417 sayılı kararında SSK Hastanelerinde meydana gelen zararlar nedeniyle açılan davalara bakmakta, arada iş akdinin olması nedeniyle İş Mahkemelerini görevli kabul etmektedir. Bu kararlarında Yargıtay SSK.'da çalışan hekimin hatası olduğundan bahisle işin esasını çözümlenmektedir.

Esasında iş akdini dayalı olarak ödenen primlerin karşılığında verilen bir kamu hizmetinin varlığı söz konusudur. Nitekim yukarıda da örnekleri görüleceği üzere aynı tür davalarda idari yargıda kendini görevli görmektedir. Dolayısıyla öncelikle yargı yerleri arasında var olan **bu olumlu görev uyumsuzluğunun** çözümlenmesi gerekmektedir.

Gerek kamu hastaneleri gerekse özel hastaneler, Anayasanın aktardığımız 56.maddesi ile **devlete yüklemiş bulunan vatandaşların sağlık hizmetini sağlama ödevini** gerçekleştiren kurumlardır.

Bundan hareketle kamu hastanelerinde verilen sağlık hizmetlerinde görevli yargı yeri olarak **idari yargı yerinin kabulü** Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin etkin ve bağımsız yargı yolunun verimi açısından daha hukuka uygun olduğuna da dikkat çekmek isteriz.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrası idari yargıda bu nitelik ve içerikteki davalar görülmeye devam edilmektedir.

BİTİRİRKEN

İdarelerin gerçekleştirmekle yükümlü oldukları bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikteki bozukluk, aksaklık veya boşluk, hizmet **kusuru** olarak tanımlanabilmektedir.

Hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde hizmet kusurunun varlığı saptanmakta ve bu durum da **idarenin tazmin sorumluluğuna** yol açmaktadır.

Bu kusur ve sorumluluk belirli bir **memurun veya kamu görevlisinin şahsına atıf ve izafe edilebilen** bir kusur değildir.

O kamu hizmetini görmekle yükümlü olan **idareye ait bir kusur** olmaktadır.

Bu nedenle hizmeti kusurlu yürüten memur veya kamu görevlisinin **idari yargı yerince belirlenmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.**

Nitekim İdare Hukuku İlkeleri ve Danıştay'ın yerleşik içtihatlarına göre, sunulan sağlık hizmetinin riskli bir nitelik taşıdığı durumlarda idarenin tazmin yükümlülüğünün oluşması için, zararın, **idarenin "ağır hizmet kusuru" sonucu meydana gelmiş olması** gerekmektedir.

Bünyesinde **risk taşıyan hizmetler arasında kategorize edilen sağlık hizmetleri** nedeniyle uğranılan zararın tazmini de, kural olarak ancak idarenin ağır hizmet kusurunun varlığı halinde mümkün olabilmektedir.

İdarenin **tazmin sorumluluğunun saptanabilmesi** için aranılan “ağır hizmet kusuru” riskli tıbbi müdahaleler ve operasyonlar bakımından geçerlidir.

Sağlık hizmetleri içerisinde değerlendirilen ancak tıbbi operasyon kapsamına dahil edilmeyecek bir takım bakım, gözetim ve yan müdahalelerin hiç veya gereği gibi yapılmaması nedeniyle oluşan zararlarda, idarenin sorumluluğundan bahsedebilmek için **ağır hizmet kusuru aranmamaktadır**.

Gerek idare mahkemeleri gerekse Danıştay İçtihatları ile sağlık kamu hizmetlerinden ötürü idarelerin sorumlu tutulabilmeleri için idare hukukunda ifadesini bulan kusur sorumluluğunu oluşturan hizmet kusurunun **ağır nite-likte olması adeta ön koşul haline getirilmiştir**.

Bunun aksi, **hizmetin gereği gibi yerine getirilmesini** güçleştirecektir.

Ayrıca sağlık hizmetleri açısından **kusursuz sorumluluk ilkesi istisnai** olsa da uygulanmaktadır.

Bütün bunların sonucu olarak denilebilir ki, sağlık hizmetleri alanında idarenin sorumluluğu, **yaşamın zorlukları ile uyumlu ve sosyal hayatın gereklerini yakalamak yolunda gelişmelere ve yeniliklere açık olmalıdır**.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

AKYILMAZ, Bahtiyar., **SEZGİNER**, Murat., **KAYA**, Cemil., **Türk İdare Hukuku**, Ankara 2009.

BEREKET BAŞ, Zuhal., Sağlık hizmetlerinin Yürütülmesi sonucunu Ortaya Çıkan Zararlardan Dolayı İdarenin Sorumluluğu, **Danıştay ve İdari Yargı Günü 135. Yılı** 9 Mayıs 2003, Ankara, 2004.

BÜLBÜL, Erdoğan., “**Fransız Danıştay Kararı**” **Argumentum**, Yıl:3, S.28, İstanbul 1992.

DEMİRKOL, Selami., “İdare Hukukunda İdari Eylemler Olgusu” **Sayıştay Dergisi**, Ocak- Mart 2001.

DOĞRU, Osman., **NALBANT**, Atilla., **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar 1. Cilt (İHAS 2,3,4,5,6 ve 7 maddeler)** Yüksek Yargı Kurumlarının Avrupa Standartları Bakımından Rollerinin Güçlendirilmesi Ortak Projesi.

ERSÖZ, Ahmet Kürşat., “Sağlık Hizmetleri Açısından Hizmet Kusurunun Ağırlığı ve İspat Problemi” İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, **Prof. Dr. İlhan ÖZAY’a Armağan**, Sayı:1-2, 2011.

GÖKCAN, Hasan Tahsin., “Yargı Kararlarında Doktorların İhmal ve Görevi Kötüyü Kullanması Nedeniyle Cezai Sorumluluğu”, **Uluslararası 1. Sağlık Hukuku**

Sempozyumu, 24-25 Nisan 2008, İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi XII Levha Yayınları.

GÜRAN, Sait., “Hekimin Faaliyetlerinden Devletin Sorumluluğu” **Sorumluluk Hakkında Yeni Gelişmeler Sempozyumu**, İstanbul 1963.

HAKERİ, Hakan., **Tıp Hukuku**, Ankara: Seçkin, 2010

KANETİ, Selim., “Özel Hukuk Alanında Toplumsal Hasar Temeline Dayanan Sorumluluk” **Sorumluluk Hakkında Yeni Gelişmeler III. Sempozyumu** İ.Ü. Hukuk Fakültesi, Mukayeseli Hukuk Enstitüsü Yayını, 1980.

LETOURNEUR, Maxime- **BUCHET**, Jacqueline - **MERİÇ**, Jean “**Le Conseil d'Etat Et les Tribunaux Administratifs**” **Libraire Armond Colin**, Paris, 1970.

ÖZTÜRKLER, Cemal., Hukuk Uygulamalarında Tıbbi Sorumluluk Teşhis, Tedavi ve Tıbbi Müdahaleden Doğan Tazminat Davaları.

POLAT, Oğuz., **Tıbbi Uygulama Hataları**, Ankara:2005.

SEROZAN, Rona., “Tazminat Hukukunda Yeni Eğilimler” **Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler**, III. Sempozyumu İ.Ü. Hukuk Fakültesi, Mukayeseli Hukuk Enstitüsü Yayını, 1980.

ŞATIR, Necdet., “Yargı Kararlarında Özel Hastanelerde Çalışan Doktorların ve Diğer Sağlık Personelinin Hukuki Sorumluluğu” **Uluslararası 1. Sağlık Hukuku Sempozyumu**, 24-25 Nisan 2008, İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi XII Levha Yayınları.

ŞENOCAK, Zarife “**Özel Hukuka Hekimin Sorumluluğu**” AÜHF Yayınları No:44, Ankara:1198.

TANDOĞAN, Haluk., “**Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri; İstisnai Eser ve Vekalet Sözleşmeleri, Vekaletsiz İş Görme, Kefalet ve Garanti Sözleşmeleri**, C.II, 3- Basım, Ankara:1987.

YILMAZ, Battal., **Açıklamalı İçtihatlı Hekimin Hukuki Sorumluluğu**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2010.

TIP FAKÜLTELERİNDE TIP HUKUKU DERSLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

(Evaluation Of Medical Law Courses In Medical Faculties)

■ Prof. Dr. Murat KALEMOĞLU*

■ Dr. Ecem KALEMOĞLU PhDc**

■ Dt. Nigar KALEMOĞLU***

ÖZ

Hukuk ve tıp, adaletin, esenliğin ve beden bütünlüğünün korunması için insan bedeniyle ilgilenmektedir. Tıp ve hukuk arasında uzun süredir devam eden ilişkiye rağmen iki disiplin arasındaki gerilim hala çözülmemiş bir sorundur; her birinin diğerine ihtiyacı vardır ve neredeyse tüm toplumların her ikisine de ihtiyacı vardır. Dolayısıyla bu iki disiplini birbirine yaklaştırıp topluma daha faydalı hale getirmek gerekiyor. Tıp hukuku, tıbbi hizmet sisteminin tüm katılımcılarının kalitesini ve haklarını güvence altına alacak bir hukuk dalıdır. Tıp hukuku, tıbbi işlemlere, endüstriyel operatörlere, tıbbi işlemlere ilişkin usullere, tıbbi işlemleri gerçekleştiren tıp profesyonellerinin özelliklerine ve tıbbi faaliyetlerin yürütülmesi sırasında ortaya çıkan ilişkilere ilişkin bir düzenleme alanını kapsamaktadır. Tıp hukuku aynı zamanda ilaç ve diğer tıbbi cihazların düzenlenmesini de kapsamaktadır. Tıp hukuku ve biyoetik çalışmaları tıp profesyonellerinin talebi doğrultusunda günlük klinik uygulamada kabul görmektedir. Tıp hukukunun gelişmesi bazı önemli sonuçlara yol açacaktır. Gelecekteki iyi tıbbi uygulamaların temelini oluşturmak, hastalarla yeterli ilişkiler geliştirmek, hastaların temel ihtiyaçlarını ve tıbbi bakım sistemini araştırmak, öğrenci olarak onlardan beklenen etik, yasal ve mesleki sorumluluklara ilişkin farkındalığın ve anlayışın gelişmesine yol açacaktır. Ayrıca geleceğin doktorlarının etik, hukuki veya mesleki sorunları yeterli düzeyde analiz edebilmeleri için tıp öğrencilerine tıp hukukunun temelleri kazandırılmalı ve temel unsurların bilincinde olunmalıdır. Geleceğin doktorları, çalışma-

* Gedik Üniversitesi Rektör Yardımcısı ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı

** Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi İç Hastalıkları Klinik Araştırma Görevlisi
Ege Üniversitesi, Onkoloji Enstitüsü, Temel Onkoloji Kanser Biyolojisi ve İmmünolojisi PhDc

*** Koşuyolu Göğüs Kalp Damar Eğitim Araştırma Hastanesi Diş Hekimi

fikir birliğine dayalı bir tartışmaya sahip olmak çok önemlidir: tıp öğrencilerinin “hukuk” öğrenmesinin neden önemli olduğunu düşünüyoruz? Malpraktis konulu dava süreçlerinin artması bunun bir gerekçesi olabilir mi? Başka bir neden, doğal olarak yargıç ve savcılarının tıp bilgilerinin olmaması nedeniyle, bu konularda karar verme süreçlerinde hekimlerden doğru verilerin hukuki çerçevede olmasını gözeterek bildirmeleri konusunda, hekimlerin tıp hukukunu da öğrenme gerekliliği tarzda düşünceleri olabilir mi? Ayrıca hekimlerin hukuki konulara hâkim olarak mesleklerini yasal zeminde daha doğru yapmaları için tıp hukuku eğitimi almaları başka bir neden midir? Adli Tıp derslerinin konu içeriği olarak Tıp Hukuku ders konularını kapsamadığı görüşü bir başka neden olarak düşünmeli miyiz? Hatta hasta ve hasta yakınlarına daha iyi sağlık hizmeti sunumu için mi Tıp Hukuku dersleri Tıp Fakültesi müfredatında olmalı mıdır? Tıp Hukuku Ders müfredatı tüm bu sorulara yanıt bulunması için en uygun seçenek olarak görünüyor (Nikola T, 2018; Niray D, Shah J, 2008).

SONUÇ

Tıp Fakültelerinin bazılarında oda seçmeli ders olarak konulan Tıp Hukuku dersi zorunlu dersler arasına konulması Tıp Fakültesi Dekanları Konseyince ele alınması gereken bir konu olması gerektiğini düşünüyoruz.

Aslında yasal bilgi ve kullanım becerilerinin, eğitimdeki Tıp Fakültesi Öğrencileri arasında profesyonelliğin gelişiminin bir parçasını oluşturmasını sağlamanın en uygun yollarının olup olmadığını belirlemek için Tıp Hukuku konusunda daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Türkiye'mizde Tıp Fakültelerinde Tıp Hukuku Derslerinin Müfredat içine alınmaları ileride başlaması olası hukuki ve idari sorunların en aza indirilmesine yönelik uygun bir seçenek olduğunu değerlendirmekteyiz.

KAYNAKLAR

1. Campbell AT (2012). Teaching Law in Medical Schools: First, Reflect. *Journal of Law, Medicine & Ethics* 2012; 40 (2): 301-10.
2. Kapp MB (2010). Teaching Health Law. *Journal of Law, Medicine & Ethics* 2010; 38 (4): 863-70.
3. Nikola Todorovski (2018). Tıp Fakültesi Müfredatında Tıp Hukuku Eğitiminin önemi, *Acta Medica Medianae*; 57(3):60-65
4. Niray D, Shah J (2008). The Teaching of Law in Medical Education. *American Medical association Journal of Ethics*. 10;5; 332-7.
5. Rebecca SYW, Usharani B (2013), Teaching Medical Law in Medical Education. *J Acad Ethics* 11: 121-138, Doi 10.1007/s10805-013-9184-9.
6. Rosenbaum S (2003). The Impact of United States Law on Medicine as a Profession. *JAMA*. 289 (12):1546–1556. doi:10.1001/jama.289.12.1546
7. URL1, mezuniyet-oncesi-tip-egitimi-cekirdek-egitimi-programi.pdf (yok.gov.tr) (erişim Tarihi 26.10.2023)

TIP FAKÜLTESİ EĞİTİMİNDE TIP HUKUKU DERSLERİ VE MEZUNİYET ÖNCESİ ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMININ İRDELENMESİ

*(Medical Law Courses And Pre-Graduation Core Education
Program In Medical Faculty Education)*

- Prof. Dr. Murat KALEMOĞLU*
- Dr. Ecem KALEMOĞLU PhD**
- Dt. Nigar KALEMOĞLU***

ÖZ

Çekirdek Program, farklı altyapılara sahip öğrencilerin sunduğu çeşitliliği, insan deneyiminden beslenen akademik çalışmalarla geliştirerek, bölümler arası etkileşimi en üst düzeye çıkararak öğrencileri hayata en iyi şekilde hazırlamayı amaçlayan bir eğitim yaklaşımıdır. Ulusal Mezuniyet Öncesi Temel Eğitim Programı (UCEP), ülkemizde ulusal ölçekte uygulanacak mezuniyet öncesi tıp eğitiminin ana çerçevesini çizen ve temel temellerini sıralayan ana programdır. Son olarak “Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Temel Eğitim Programı”nın 2020 versiyonu yayımlandı.

Çekirdek program, öğrenciler için önemli olan sorunlara/konulara göre eğitimsel deneyimlerin düzenlendiği, belirli bir disiplinin sınırları içinde kalmadan, farklı disiplinlerle ilişkilendirilerek sorunu çözmeyi amaçlayan disiplinler arası bir eğitim programıdır.

Bu çalışma yükseköğretim sistemlerinin amaçlarına uygun müfredat tasarımlarından biridir. Bu çalışma, çekirdek programın temel boyutlarıyla açıklanmasını ve yükseköğretim düzeyindeki uygulamalarının incelenmesini amaçlamakta ve önermektedir. Tıp Hukuku Dersi, UCEP kriterleri dikkate alınarak tüm tıp fakültesi müfredatlarında yer almalıdır.

Anahtar Kelimeler: Tıp Hukuku, Tıp Fakültesi Müfredatı, Tıbbi Etik, Tıp Eğitimi, Çekirdek Eğitim Programı

* Gedik Üniversitesi Rektör Yardımcısı ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı

** Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi İç Hastalıkları Klinik Araştırma Görevlisi
Ege Üniversitesi, Onkoloji Enstitüsü, Temel Onkoloji Kanser Biyolojisi ve İmmünolojisi PhDc

*** Koşuyolu Göğüs Kalp Damar Eğitim Araştırma Hastanesi Diş Hekimi

- Bağımlılık
- Bilimsel araştırma yöntemleri ve etiği
- Çocuk ihmali ve istismarı
- Hekim hasta etkileşiminde güçlükler
- Hukuki ve etik durumlar
- İnsan hakları ve sağlık
- Kronik/Bulaşıcı olmayan hastalıklar
- Ölüm, ölmekte olan birey ve yas
- Öncelikli/Dezavantajlı gruplar
- Sağlık uygulamalarının özeleştirgi gerektiren yönleri
- Tıbbi hatalar ve profesyonellik dışı davranışlar
- Tıpta profesyonellik
- Toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılık
- Toplumsal ve kültürel çeşitlilik

SONUÇ

Aslında yasal bilgi ve kullanım becerilerinin, eğitimdeki Tıp Fakültesi Öğrencileri arasında profesyonelliğin gelişiminin bir parçasını oluşturmasını sağlamanın en uygun yollarının olup olmadığını araştırmak için UÇEP 'te yapılması gereken değişiklikler için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır. Türkiye'mizde Tıp Fakültelerinde Tıp Hukuku Derslerinin Müfredat içine alınmaları ileride başlaması olası hukuki ve idari sorunların en aza indirilmesine yönelik uygun bir seçenek olduğunu değerlendirmekteyiz.

KAYNAKLAR

1. URL1, mezuniyet-öncesi-tip-egitimi-çekirdek-egitimi-programi.pdf (yok.gov.tr) (erişim Tarihi 26.10.2023)

DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTELERİNDE TIP HUKUKU DERSLERİNİN İRDELENMESİ VE DUÇEP

*(Examination of Medical Law Courses in Dentistry
Schools and National Core Education Programme for
Dentistry Education 'DUÇEP')*

- Prof. Dr. Murat KALEMOĞLU*
- Dr. Ecem KALEMOĞLU PhDc**
- Dt. Nigar KALEMOĞLU***

ÖZ

Diş Hekimliği Dekanları Konseyi'nin diş hekimliği eğitime ilişkin tavsiyeleri, öğrencilerin bireysel hastalara ve topluluklara bakım sağlamanın içerdiği ahlaki ve etik sorumlulukların farkında olmaları gerektiğini belirterek, diş hekimliği müfredatında etik ve hukukun önemine yeni bir vurgu yapmaktadır. Bu amaçla "Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitimi Ulusal Temel Eğitim Programı", kısaca "DUÇEP" belgesi 2021 yılında yayımlanmıştır. Hastanın yaşamını ve sağlığını her zaman korumak, bilinçli seçimler yapabilme özerkliğine saygı göstermek Başlarına ne geleceği konusunda bilgi vermek ve bunu adil ve önyargısız bir şekilde yapmak için bakım görevleri, tüm sağlık yöneticileri tarafından yaygın olarak temel etik ilkeler olarak kabul edilmektedir. Diş Hekimi adaylarının mesleği icra ettikleri süreçlerde çok faydalı olacağı düşüncemizle, Tıp Hukuku Derslerinin DUÇEP kapsamında en azından Seçmeli Ders olarak konulmasını değerlendirmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Tıp Hukuku, Diş Hekimliği Fakültesi Müfredatı, Tıbbi Etik, Diş Hekimliği Eğitimi, Diş Hekimliği Çekirdek Eğitim Programı

* Gedik Üniversitesi Rektör Yardımcısı ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı

** Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi İç Hastalıkları Klinik Araştırma Görevlisi
Ege Üniversitesi, Onkoloji Enstitüsü, Temel Onkoloji Kanser Biyolojisi ve İmmünolojisi PhDc

*** Koşuyolu Göğüs Kalp Damar Eğitim Araştırma Hastanesi Diş Hekimi

- Reçete edilen ilaçların kullanım şekilleri ve olası yan etkileri,
- Hastanın önerilen tedaviyi kabul etmemesi durumunda hastalığın yaratacağı sonuçlar,
- Alternatif tedavi yöntemleri, seçilen tedavi yöntemiyle kıyaslanması ve riskleri.

Diş hekimliği ile ilgili etik ve hukuk öğretimi için çekirdek bir müfredat, tıp fakültelerindeki benzerlerine paralel olarak burada özetlenmiştir. Başarılı bir şekilde uygulanması için mekanizmalar önerilmiştir. Bunun sadece iyi diş hekimleri yetiştirmeye yardımcı olacağına değil, aynı zamanda farklı değer ve inançlara sahip bir dünyada daha tatmin edici bir uygulamadan keyif almalarına da yardımcı olacağına inanıyoruz. Bu nedenle, bu bildirimizdeki hususları diş hekimliği okullarına etik ve hukuk öğretimlerinin temeli olarak benimsemelerini düşünmekteyiz. Türkiye’imizde Diş Hekimliği Fakültelerinde Tıp Hukuku Derslerinin Müfredat içine alınmaları ileride başlaması olası hukuki ve idari sorunların en aza indirilmesine yönelik uygun bir seçenek olduğunu değerlendirmekteyiz.

KAYNAKLAR

1. Başbuğ A. “Diş Hekiminin Hukuki Sorumluluğu”, I. Diş Hekimliği Hukuku Sempozyumu, 22-23 Mart 2013, Ankara 2014, s. 137.
2. Bridman A, Coller A, Cunningham J, Doyal L, Bibbons D, King J (1999). Teaching and Assesing Ethics and Law in the Dental Curriculum. British Dental Journal 187:217-9
3. Aydın E, Ersoy YN. Türkiye Klinikleri J MedEthics 1995
4. URL1, mezuniyet-onesesi-tip-egitimi-cekirdek-egitimi-programi.pdf (yok.gov.tr) (erişim Tarihi 26.10.2023)
5. URL 2, https://www.tdb.org.tr/mevzuat_goster.php?Id=210, (erişim Tarihi 26.10.2023)
6. URL3,https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_ss.ilgili_komisyonlar?kanunlar_sira_no=22094_3-), (erişim Tarihi 26.10.2023)
7. URL 4, <https://tr.dental-tribune.com/news/dis-hekimleri-malpraktisinhukuki-neticelerinden-korunabilir-mi-nasil/>, (erişim Tarihi 26.10.2023)
8. URL 5, <https://www.servat.unibe.ch/dfr/bge/c2110375.html>, (erişim Tarihi 26.10.2023)
9. Wassif HS (2015). Perception of Studying dental law and ethics among Postgraduate dental students in the UK, British Dental Journal, 219: 131-134

TRANSHÜMANİZM VE HUKUKİ SORUNLAR

(Transhumanism and Legal Issues)

■ Av. Prof. Dr. Dilek ÖZCENGİZ MD, MA, PhD, LL.M*

Öz

Son yıllarda teknolojideki gelişmelerin insan organizmasına uygulanarak doğa üstü yeteneklere sahip insanların geliştirilmesine dair bazı girişimler vardır. Gen mühendislikleri, nanoteknolojideki gelişmeler ve yapay zeka uygulamalarının insan bedenine entegrasyonu düşünülmektedir. Bununla birlikte, transhümanist fikirlerin uygulanması bir dizi yasal soru ve zorluğu da beraberinde getirmektedir. Bu bildiride mahremiyet, fikri mülkiyet ve düzenleme dahil olmak üzere transhümanizmden kaynaklanan en acil yasal sorunlardan bazılarını tartışacağız.

Anahtar sözcükler: Transhümanizm, Yapay Zekâ, Gen Mühendisliği, Fikri Mülkiyet, Mahremiyet

TRANSHUMANISM AND LEGAL ISSUES

Summary

In recent years, there have been initiatives to develop humans with supernatural abilities by applying advancements in technology to the human body. Genetic engineering, advancements in nanotechnology, and the integration of artificial intelligence applications into the human body are being considered. However, the implementation of transhumanist ideas brings along a series of legal questions and challenges. In this paper, we will discuss some of the most urgent legal issues arising from transhumanism, including privacy, intellectual property, and regulation.

Key words: Transhümanizm – Transhumanism, Artificial Intelligence, Genetic Engineering, Intellectual Property, Privacy

* ÇÜTF Anesteziyoloji ve Ranimasyon AD, Yoğun Bakım BD, dilekozcengiz@gmail.com

Transhümanizm, insanlığın geleceği için büyük umutlar vaat eden bir harekettir. Bununla birlikte uygulanması, ele alınması gereken önemli yasal zorlukları da beraberinde getirmektedir. Mahremiyetten fikri mülkiyete ve düzenlemeye kadar, hukuk sisteminin transhümanizmin ortaya çıkardığı benzersiz zorluklara uyum sağlaması gerekecektir. Politika yapımcılar, düzenleyiciler ve bireyler birlikte çalışarak, bireysel hakları korurken teknolojik ilerlemeye de izin veren yasal bir çerçeve oluşturabilirler.

KAYNAKLAR

- Adli, M. (2018). The crispr tool kit for genome editing and beyond. *Nature Communications*, 9(1).
- Chad D. Cummings, "Transhumanism: Morality and Law at the Frontier of the Human Condition," *Ave Maria Law Review* 20 (2022): 216-259.
- Franco, A. M. (2017). Symposium article: transhuman babies and human pariahs: genetic engineering, transhumanism, society and the law. *Children's Legal Rights Journal*, 37(2), 185-218.
- Hermansyah, M., Najib, A., Farida, A., Sacipto, R., & Rintyarna, B. S. (2023). Artificial intelligence and ethics: building an artificial intelligence system that ensures privacy and social justice. *International Journal of Science and Society*, 5(1), 154-168.).
- Lee, 2015, Cochlear implantation, enhancements, transhumanism and posthumanism: some human questions. *Science and Engineering Ethics*, 22(1), 67-92.
- Lipowicz (2018)"Overcoming Transhumanism: Education or Enhancement Towards the Overhuman?" *Journal of philosophy of education*.
- Makridakis, S. (2017). The forthcoming artificial intelligence (ai) revolution: its impact on society and firms. *Futures*, 90, 46-60.
- Simon, Z. B. (2018). The story of humanity and the challenge of posthumanity. *History of the Human Sciences*, 32(2), 101-120.
- Tanioka, R., Betriana, F., & Locsin, R. C. (2021). Treatise on the influence of theism, transhumanism, and posthumanism on nursing and rehabilitation healthcare practice. *Nursing Philosophy*, 22(3).

TIP HUKUKU VE ETİĞİ BAKIŞ AÇISIYLA DEFANSİF TIP UYGULAMALARI

*(Defensive Medical Practices from the
Perspective of Medical Law and Ethics)*

■ Dr. Öğr. Üyesi Hatice DEMİR KÜRECI*

■ Prof. Dr. Serkan ÇINARLI**

Özet

Tıbbi teknolojinin gelişimi, tıbbi bilgi ve müdahale olanaklarında önemli tedavi sonuçlarını elde edilmesini sağlasa da beraberinde pek çok riski getirdi. Ayrıca tıbbi bakım maliyetlerini sınırlandıran sağlık politikaları hekimlerin üzerindeki baskıyı arttırdı. Sağlığa erişim hakkı temel insan haklarından biri iken bu hak toplum nezdinde mutlak sağlığa kavuşma ve sürdürme hakkı olarak algılandı. Medya hastaları hekimlere karşı şikâyette bulunmaya teşvik eden yaklaşımı benimsedi. Sonuç olarak, dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de hekimler artan bir dava kültürü ile karşı karşıya kaldılar. Hekimlerin kendilerini ve kariyerlerini davalardan koruma çabaları defansif tıp uygulamalarına neden oldu.

Defansif tıp; hekimin malpraktis davalarından korunmak için klinik değeri şüpheli tıbbi testler, prosedürler ve konsültasyonlar isteme ya da yüksek riskli hastadan kaçınma davranışında bulunmasıdır. Klinik değeri şüpheli tıbbi testler, prosedürler ve konsültasyonlar isteme pozitif defansif tıp uygulaması kapsamında ele alınırken yüksek riskli hastadan kaçınma davranışında bulunma ise negatif defansif tıp uygulaması olarak değerlendirilmektedir. Tarihten bu yana tıp alanında yetke ögesi olan hekimlerden tıbbin amaçları doğrultusunda eylemleri beklenmektedir. Bu bağlamda hekimden hastanın ağrı ve acısını gidermesi, hastalığı tedavi etmesi, beklenmeyen ölümü engellemesi, hastanın kaybolan fonksiyonlarını geri kazanmasına ya da en iyi durumda tutulmasına yönelik müdahalelerde bulunması, hastalık ve prognoz hakkında bilgi vermesi ve tedavi sürecinde zarardan koruyucu müdahalelerde

* Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik ABD

** Bakırçay Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku ABD

KAYNAKLAR

1. Altındış, S., Coşar, E., Atasoy, A. R., Akbaba, B., Şimşir, İ., Semra, Ö. Z. (2019). Sağlık uygulamalarında defansif tıp. *Balıkesir Medical Journal*, 3(1), 12-19.
2. Asher, E., Dvir, S., Seidman, D. S., Greenberg-Dotan, S., Kedem, A., Sheizaf, B., Reuveni, H. (2013). Defensive medicine among obstetricians and gynecologists in tertiary hospitals. *PLoS One*, 8(3), 1-5.
3. Aynacı, Y. (2008). Hekimlerde defansif (çekinik) tıp uygulamalarının araştırılması. (Yayınlanmamış tıpta uzmanlık tezi) Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram Tıp Fakültesi Dahili Tıp Bilimleri Adli Tıp Anabilim Dalı, Konya.
4. Banaz, M., Balçık, P. Y. (2022). Hekimlerin Defansif Tıp Tutumlarının İncelenmesi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 25(3), 501-516.
5. Başer A., Kolcu G., Çıgırgil Y., Kadıncız B., Öngel K. 2014 İzmir Karşıyaka İlçe-sinde Görev Yapan Aile Hekimlerinin Defansif Tıp Uygulamaları ile İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Smyrna Tıp Dergisi* 16-24.
6. Berlin, L. (2017). Medical errors, malpractice, and defensive medicine: an ill-fated triad. *Diagnosis*, 4(3), 133-139.
7. Bishop, T. F., Federman, A. D., Keyhani, S. (2010). Physicians' views on defensive medicine: a national survey. *Archives of internal medicine*, 170(12), 1081-1083.
8. Caesarean sections <https://data.oecd.org/healthcare/caesarean-sections.htm> (i.e:27.03.2023).
9. Canzoniero, J. V., Afshar, E., Hedian, H., Koch, C., Morgan, D. J. (2015). Unnecessary hospitalization and related harm for patients with low-risk syncope. *JAMA internal medicine*, 175(6), 1065-1067.
10. Civaner, M. Y., Kızılca, Pala, K. (2011). Sağlık Alanında "Hizmet Kaynaklı Zarar": Hekimler Ne Diyor? Birinci Baskı, Haziran 2011, Ankara Türk Tabipleri Birliği Yayınları
11. De González, A. B., Mahesh, M., Kim, K. P., Bhargavan, M., Lewis, R., Mettler, F., Land, C. (2009). Projected cancer risks from computed tomographic scans performed in the United States in 2007. *Archives of internal medicine*, 169(22), 2071-2077.
12. Delice, O., Tekin, E., Yılmaz, S. (2019). Defensive Medicine in the Emergency Department: A Cross-sectional Study from the Perspective of Emergency Medical Specialists. *Eurasian Journal of Emergency Medicine*, 18(4). S183
13. Hakeri, H. (2007). Tıp Hukuku. Ankara: Seçkin Yayınları.
14. He, A. J. (2014). The doctor-patient relationship, defensive medicine and overprescription in Chinese public hospitals: evidence from a cross-sectional survey in Shenzhen city. *Social science & medicine*, 123, 64-71.

15. Jonsen AR, Siegler M, Winslade WJ. (2006). Clinical Ethics: A practical approach to ethical decisions in clinical medicine.6th edition. New York, McGrawHill.
16. Kubilay, Ö., Aslan, Ş. Defansif Tıp Uygulamalarının Belirlenmesi: Karma Yöntem Araştırması. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 23(4), 639-664.
17. Küçük, M. (2018). Defensive medicine among obstetricians and gynaecologists in Turkey. *Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 38(2), 200-205. Küçük, M. (2018). Defensive medicine among obstetricians and gynaecologists in Turkey. *Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 38(2), 200-205.
18. Miglioretti, D. L., Johnson, E., Williams, A., Greenlee, R. T., Weinmann, S., Solberg, L. I., Smith-Bindman, R. (2013). The use of computed tomography in pediatrics and the associated radiation exposure and estimated cancer risk. *JAMA pediatrics*, 167(8), 700-707.
19. Miller, R. A., Sampson, N. R., Flynn, J. M. (2012). The prevalence of defensive orthopaedic imaging: a prospective practice audit in Pennsylvania. *JBJS*, 94(3), e18.
20. Mutlu, H., Ankaralı, H. (2019). Hasta Şikâyetlerinin Defansif Tıp Uygulamalarına Etkisi: İkincil Mağdur Aile Hekimleri mi?. *Anatolian Clinic the Journal of Medical Sciences*, 24(3), 237-243.
21. Namal, A. (2009). Aydınlatılmış Onamın Belgelendirilmesinde Etik Açından Düşündürücü Yönler. *Türk Tıp Etiği ve Tıp Hukuku Araştırmaları Yıllığı*, İstanbul, 95-106.
22. OECD, Avrupa Birliği Sağlık İstatistikleri ve Türkiye Hastanelerde Beşeri ve Fiziki Kaynakların İncelenmesi. (2015). <https://www.saglikaktuel.com/d/file/35c966a9f1d343909d4d0858bec69333.pdf> s24(i.e:20.05.2023).
23. Ortashi, O., Virdee, J., Hassan, R., Mutrynowski, T., Abu-Zidan, F. (2013). The practice of defensive medicine among hospital doctors in the United Kingdom. *BMC medical ethics*, 14, 1-6.
24. Özata, M., Kubilay, Ö., Akkoca, Y. (2018). Konya il merkezinde çalışan hekimlerde defansif (çekinik) tıp uygulamalarının araştırılması. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(1), 131-138.
25. Pellino, I. M., Pellino, G. (2015). Consequences Of Defensive Medicine, Second Victims, And Clinical-Judicial Syndrome On Surgeons' Medical Practice And On Health Service. *Updates In Surgery*, 67(4), 331-337.
26. Power, S. P., Moloney, F., Twomey, M., James, K., O'Connor, O. J., Maher, M. M. (2016). Computed tomography and patient risk: Facts, perceptions and uncertainties. *World journal of radiology*, 8(12), 902.
27. Ries, N. M., Jansen, J. (2021). Physicians' views and experiences of defensive medicine: an international review of empirical research. *Health Policy*, 125(5), 634-642.

28. Sağlık Bakanlığı – TJDOD Sezaryen Oranlarını Azaltma Ortak Eylem Planı [https://www.tjod.org/saglik-bakanligi-tjod-sezaryen-oranlarini-azaltma-ortak-eylem-planı/\(i.e:23.06.2023\)](https://www.tjod.org/saglik-bakanligi-tjod-sezaryen-oranlarini-azaltma-ortak-eylem-planı/(i.e:23.06.2023)).
29. Selçuk, M. (2015). Çekinik (defansif) Tıp. İzmir: İzmir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sağlık Hukuku, Yüksek Lisans Tezi.
30. Smith-Bindman, R., Lipson, J., Marcus, R., Kim, K. P., Mahesh, M., Gould, R., Miglioretti, D. L. (2009). Radiation dose associated with common computed tomography examinations and the associated lifetime attributable risk of cancer. *Archives of internal medicine*, 169(22), 2078-2086.
31. Solaroglu, I., Izci, Y., Yeter, H. G., Metin, M. M., Keles, G. E. (2014). Health transformation project and defensive medicine practice among neurosurgeons in Turkey. *PloS one*, 9(10), e111446.
32. Studdert, D. M., Mello, M. M., Sage, W. M., DesRoches, C. M., Peugh, J., Zapert, K., Brennan, T. A. (2005). Defensive medicine among high-risk specialist physicians in a volatile malpractice environment. *Jama*, 293(21), 2609-2617.
33. Şahin, B., Alçalı, Ö. (2020). Defansif Tıp Kavramı Ve Defansif Tıbbi Uygulamaların Hekimin Hukuki Sorumluluğu Kapsamında Değerlendirilmesi. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 1(41), 483-510.
34. Tancredi, L. R., Barondess, J. A. (1978). The problem of defensive medicine. *Science*, 200(4344), 879-882.
35. Tanriverdi, O., Cay-Senler, F., Yavuzsen, T., Turhal, S., Akman, T., Komurcu, S., Ozyilkan, O. (2015). Perspectives And Practical Applications Of Medical Oncologists On Defensive Medicine (Sysiphus Study): A Study Of The Palliative Care Working Committee Of The Turkish Oncology Group (Tog). *Medical Oncology*, 32, 1-8.
36. Tümer, A. R., Karacaoğlu, E., Akçan, R. (2011). Cerrahide aydınlatılmış onam ile ilgili sorunlar ve çözüm önerileri. *Turkish Journal of Surgery*, 27(4), 191-197.
37. Wong AC, Kowalenko T, Roahen-Harrison S, Smith B, Maio RF, Stanley RM. A Survey of Emergency Physicians' Fear of Malpractice and Its Association With the Decision to Order Computed Tomography Scans for Children With Minor Head Trauma. *Pediatr Emerg Care*. 2011; 27:182-5.

MALPRAKTİS YASASI OLARAK BİLİLEN YASAL DÜZENLEMEDE GETİRİLEN YENİLİKLER

*(Innovations In The Legal Regulation
Known As Malpractice Law)*

■ Av. Ayşe ÖZCAN

ÖZET

15 Haziran 2022 tarihli ve 31867 sayılı Resmi Gazete’de, Sağlık Bakanlığı tarafından “Sağlık Meslek Mensuplarının Tıbbî İşlem ve Uygulamaları Nedeniyle Soruşturulmasına ve İdarece Ödenen Tazminatın Rücu Edilmesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” yayımlanmıştır. Bu çalışma ile Sağlık profesyonelleri hakkında tıbbi kötü uygulama iddiası ile yürütülen soruşturma ve davalarda usulün nasıl olacağı, devam eden davalara etkisi, kamuda çalışan sağlık profesyonelleri açısından ceza sürecinde rücu davalarının hangi koşullarda açılabilceği, yeni bir kuruluş olan “Mesleki Sorumluluk Kurulu” işleyişi, Sağlık personelinin görevi kötüye kullanma (TCK m.257) suçundan ceza alması ve kesinleşmesi halinde rücu süreçlerine etkisi, Yeni yasal düzenlemenin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası’na bir etkisi incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Malpraktis Yasası, Mesleki Sorumluluk Kurulu, Sağlık Personelinin Görevini Kötüye Kullanma Suçu, Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası

INNOVATIONS IN THE LEGAL REGULATION KNOWN AS MALPRACTICE LAW

SUMMARY

In the Official Gazette dated 15 June 2022 and numbered 31867, the “Regulation on the Procedures and Principles Regarding the Investigation of Healthcare Professionals Due to Medical Procedures and Practices and the Recourse of the Compensation Paid by the Administration” was published by the Ministry of Health. In this study, how the procedure will be in investigations and lawsuits carried out with the claim of medical malpractice about health professionals, its effect on ongoing lawsuits, The conditions under which recourse lawsuits can be filed in the criminal process for health

rekmetedir. Aynı şekilde, ceza yargılaması devam eden dosyalarda da soruşturma izni alınması gerekmektedir.

Sonuç ve Değerlendirme

Sonuç itibarıyla, yasal mevzuatta yapılan bu köklü değişikliklerin sağlık çalışanları üzerinde hem olumlu hem de olumsuz bazı etkilerinin olması kaçınılmazdır. Kurulan yeni MSK yapılanması ve soruşturma süreçlerine getirilen yenilikler gibi bazı uygulamalar şüphesiz ki sağlık camiası lehine gelişmelerdir. Ancak özellikle görevi kötüye kullanma suç isnadı ve buna bağlı rücu talepleri noktasında hala birtakım belirsizlikler ve potansiyel mağduriyet alanları da varlığını sürdürmektedir.

İlerleyen dönemde yeni yasal düzenlemeler çerçevesinde oluşacak mahkeme içtihatları ve uygulamadaki çözümlerle getirilen değişikliklerin sağlık çalışanlarını ne ölçüde koruyup korumadığı hususunda daha net fikirler verecektir. Her hâlükârda konunun yakından takibi ve elde edilen veriler doğrultusunda mevzuatta ihtiyaç duyulacak yeni revizyonların hayata geçirilmesi büyük önem arz etmektedir. Aksi takdirde, yapılmak istenen olumlu düzenlemeler dahi, sağlık camiası için yeni mağduriyet ve hak kayıplarına neden olabileceği potansiyeline sahip riskler barındırabilir. Olası bu risklerin önlenmesi için mevzuatın uygulamadaki sonuçları titizlikle analiz edilmeli ve gerekli yasal tedbirler yine sağlık çalışanlarının menfaatleri gözetilerek hayata geçirilmelidir.

KAYNAKÇA

- [1] T.C. Sağlık Bakanlığı, 2021 Sağlık İstatistikleri Yıllığı, Ankara, 2022.
- [2] Türkiye Barolar Birliği, "Malpraktis Yasa Taslağı Değerlendirme Raporu", Ankara, 2021.
- [3] 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu, 4 Kasım 1981.
- [4] 663 Sayılı KHK, "Sağlık Alanında Alınan Bazı Düzenlemeler", 8 Mayıs 2022.
- [5] 2547 Sayılı Kanun, madde 53, RG, 4 Kasım 1981
- [6] 6636 Sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 4 Nisan 2015.
- [7] Türk Ceza Kanunu, Kanun No: 5237, madde 25, 12 Ekim 2004
- [8] Türkiye Barolar Birliği, "Malpraktis Yasa Taslağı Değerlendirme Raporu", Ankara, 2021
- [9] Serap Kaygusuz, TAAD, Yıl 14 . Sayı 53 . Ocak 2023, 7406 Sayılı Kanunun Sağlık Çalışanları Bakımından Getirdiği Yeni Düzenlemeler
- [10] Taşdemir, Yazgülü. "Malpraktis Yasası Olarak Bilinen Yeni Yasal Düzenlemelerle Neler Değişti?" sunumu, İstanbul Barosu, 2023.

KOSOVA HUKUKU VE ULUSLARARASI STANDARTLARA GÖRE HASTA HAKLARI

*(Patients' Rights based on Kosovo Laws and
International Standards)*

*(Vergleich von Medizinrecht, den einzigen Balkanstaaten
(Kosovo, Albanien und Nordmakedonien) mit dem
europäischen Medizinrecht)*

■ Prof. Asoc. Dr. Arif RİZA & MSc. Egzon QOVANAJ

Abstrakt

Die Rechte und Pflichten von Ärzten sind gesetzliche Kategorien, die für die Ausübung medizinischer Tätigkeiten und den Beruf des Arztes geregelt sind. Im Allgemeinen ist die medizinische Tätigkeit in Fachbereiche unterteilt, und für jeden von ihnen sind angemessene Vorschriften für die Rechte und Pflichten vorgesehen. Die Ausübung medizinischer Tätigkeiten ohne vorherige Genehmigung ist gesetzlich verboten und das Überschreiten medizinischer Kompetenzen, unverantwortliche Behandlung oder mangelnder medizinischer Hilfe für den Patienten oder sogar Fahrlässigkeit wird vom Strafgesetzbuch (Gesetz) strafrechtlich geahndet und gleichzeitig können Disziplinarmaßnahmen von der Kammer verhängt werden. Ärzte.

Im Jahr 2020 waren Mediziner in Europa, aber auch in den Balkanländern der Pandemie des Coronavirus (Covid-19) ausgesetzt, daher den möglichen Verletzungen der Menschenrechte (Patienten) und den Maßnahmen von Ärzten zur Behandlung medizinisches Unterbewusstsein oder Versäumnis, Patienten, die zum Zeitpunkt der Pandemie gelitten haben, medizinische Hilfe zu leisten.

Schlüsselwörter: Das Recht, Gesetz, Arzt, Patient, usw.

Die Gesetzgebung zum medizinischen Recht im Kosovo, Albanien und in Nord Makedonien, konzentriert sich darauf, die beruflichen Beziehungen des Arztes zu Patienten zu regeln. Die Beziehung erweist sich als weitreichend mit gegenseitigen Rechten und Pflichten.

Schließlich wird das medizinische Recht der europäischen Länder in Bezug auf das medizinische Recht der Balkanländer (Kosovo, Albanien und Nordmakedonien) durch die Gesetzgebung über die Rechte von Ärzten bereichert, aber in Wirklichkeit ist die Übertragung der rechtlichen Verantwortung von Ärzten in den Balkanländern im Vergleich zu Ländern der Europäischen Union erschwinglich.

Literatur (Gesetze, Quele aus der Internet)

- Arif Riza, E drejta e Organizatave Ndërkombëtare dhe Organizatat Ndërkombëtare, Prishtinë, 2012
- Blerim Reka, Otmar Höll & Ylber Sela: Institucionet dhe Politikat e Unionit Evropian, shtator 2010
- Blerim Reka & Ylber Sela: Hyrje në të Drejtën e Unionit Evropian, Tetovë, 2007
- Zejnullah Gruda: E drejta Ndërkombëtare Publike, 2009
- Ismet Salihu, Hilmi Zhitija & Fejzullah Hasani: Komentari I KODIT PENAL TË REPUBLIKËS SË KOSOVËS Botimi 1, Mars 2014
- Herbert E.G.M. Hermans: Patients' rights in the European Union, fq.11, https://academic.oup.com/eurpub/article/7/suppl_3/11/540759
- Fact Sheets on the European Union – 2020, https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/en/FTU_2.2.4.pdf
- EUROPEAN CHARTER OF PATIENTS' RIGHTS BASIS DOCUMENT, Rome, November 2002, https://ec.europa.eu/health/ph_overview/co_operation/mobility/docs/health_services_co1_08_en.pdf
- Charter of Patients' Rights & Charter of Patients' Responsibilities <http://prakkosova.org/ëp-content/uploads/2018/08/Karta-e-te-Drejtave-te-Pacienteve-ne-Kosove.pdf>
- ICP/HLE 121, EUROPEAN CONSULTATION ON THE RIGHTS OF PATIENTS AMSTERDAM 28 - 30 MARCH 1994, https://www.who.int/genomics/public/eu_declaration1994.pdf
- European Union of General Practitioners/Family Physicians, https://ec.europa.eu/health/ph_systems/docs/uemo_en.pdf
- https://www.anwalt.org/medizinrecht/#Was_bedeutet_Medizinrecht
- <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/acquis.html>
- <https://msh.rks-gov.net/en/legjislacioni/laws/>
- <https://shendetesia.gov.al/ligje-8/>

- <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/mk/mk/mk018mk.pdf>
- https://www.socialistsanddemocrats.eu/sites/default/files/2020-07/european_health_union_sd_position_30512.pdf
- https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/en/FTU_2.2.4.pdf
- <https://niph-rks.org/rezultatet-6-qershor-6-korrik-2020-covid-19/>
- <https://kallxo.com/lajm/prishtine-vdekje-te-dyshimta-te-pacienteve-me-coronavirus-nekliniken-e-infektives/>
- <https://fakteplus.net/prezence-e-shtuar-e-policise-ne-infektive-pas-vdekjeve-te-dyshimtafoto/>
- Verfassung der Republik Kosovo von 9 April 2008 und in Kraft getreten 15 Juni 2008
- Verfassung der Republik Albanien, (Änderungen nr.9675, am 13.1.2007; nr.9904, am 21.4.2008; nr.88/2012, am 18.9.2012, nr.137/2015, am.12.2015 und nr.76/2016, und 22.7.2016)
- Verfassung der Republik Nordmazedonien, Amendements I-XXX
- Strafgesetzbuch der Republik Kosovo Nr.06/L-074 dt.14.01.2019
- Strafgesetzbuch der Republik Albanien, in Kraft getreten am 27.1.1995 mit der Nr 7895,
- Strafgesetzbuch der Republik Nordmazedonien
- Ethisches Kodes der Ärzten in Kosovo Prot Nr 16/2019, von 19.02.2019.

CERRAHİ MÜDAHALELERDEN DOĞAN ZARARLARDAN DOLAYI HEKİMLERİN İRAN HUKUKUNDA CEZAI SORUMLULUĞU

*(Doctor's Criminal Responsibility About Damaages
After Surgical Operation in Iranian Law)*

■ Asst. Prof. Dr. Baharak SHAHED*

When a doctor performs surgery on a patient, this surgery may be accompanied by physical or mental complications for the patient, such as depression after cesarean surgery in women, breast infection during breast prosthesis surgery, or infection caused by the diaphragm complications and what is the criterion for having this In Iranian criminal law, the. Brain damage in brain surgery, etc., the basic question is whether the surgeon is to what extent criminally responsible for these criterion for the criminal responsibility of a doctor is the presence of negligence, carelessness, lack of skill, and non-compliance with government systems, and if there is a causal relationship between the result and his actions, whether before, during, or after surgery, even very If there is a small amount, it will result in the responsibility of paying bodily damages (dieh), which in many cases is considered an oppressive law regarding the doctor.

Key words: criminal responsibility, surgery complication, patient

Introduction

When a patient refers to a doctor to cure their illness, they place recovery and health as the ultimate goal in their mind. The doctor might determine that surgery is necessary to cure the patient. The patient should be informed about the possible effects of the surgery and sign the consent form deliberately. In case the patient lacking the necessary condition required to consent, such as unconsciousness, urgent need for medical surgery, lack of discernment, in the first two, the medical surgery shall be performed without taking consent and in the latter, through the consent granted by his legal representatives. An

* Islamic azad university, Urmia branch, Urmia, Iran, Baharak.shahed@gmail.com

Conclusion

Complications caused by surgery do not mean unpleasant natural events after surgery that occur naturally in all similar surgeries, but rather the adverse and unwanted effect of receiving a medical intervention at the time of the beginning, middle or stop of treatment. They arise when the adverse effect is considered less important than the intended therapeutic effect; It may be called a side effect, sometimes the term treatment-related problems is also used for it, because the treatment or the doctor creates it.

In Iranian law, in the presence of any of the conditions, criminal liability will be created for the doctor independently, if the surgery is performed without a detailed description of the complications that occurred at the stage of obtaining consent, the consent will not be valid because its origin is science. He was not a patient. In order to avoid such responsibility, the doctor must state the rare and common side effects and explain them orally to the patient in a comprehensible language. This is that if the complication is caused by the doctor's negligence, the consent obtained has become invalid and according to Iranian law, he will be responsible for paying physical damages and imprisonment, which usually turns into a fine or alternative punishments such as being required to treat poor patients or allocating part of the daily income to poor people; In addition, if other factors are involved in the outcome, such as the patient, the involvement of other doctors, etc., the criminal liability of the doctor will be reduced to the extent of the involvement of others, which is determined as a percentage, but the punishment has a general aspect. It will remain in place.

References

1. *"Definition of therapeutic"*. merriam-webster.com. Retrieved 18 July 2018.
2. Kramer, Thomas A. M. (2003). *"Side Effects and Therapeutic Effects"*. *MedGenMed*. 5 (1): 28. PMID 12827089. Retrieved 18 July 2018.
3. *"Drug, pharmacology and therapeutic"*. pharmacorama.com. Retrieved 18 July 2018.
4. Fitzgerald, Jonathan B; Schoeberl, Birgit; Nielsen, Ulrik B; Sorger, Peter K (2006). *"Systems biology and combination therapy in the quest for clinical efficacy"*. *Nature Chemical Biology*. 2 (9): 458–466. doi:10.1038/nchembio817. ISSN 1552-4450. PMID 16921358. S2CID 12119143
5. James A Lindsey, *Chronic Sequelae of Foodborne Disease, Emerging Infectious Disease, Vol 3, No 4, 1997.*
6. Moradi, Hasan, available on: https://jclr.atu.ac.ir/article_10796.html#_msocom_1

KİŞİSEL SAĞLIK VERİLERİNİN İŞLENMESİ İLE İLGİLİ MEVZUATA UYUM SORUNLARI*

*(Issues in Compliance with the Legislation on the
Processing of Personal Health Data)*

■ Av. Nesrin ÖZKAYA**

ÖZET

Özel nitelikli kişisel veriler arasında sayılan “sağlık verisinin”, ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebileceği 6698 Sy. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun (KVKK) 6. maddesinde hüküm altına alınmıştır. Burada sır saklama yükümlülüğü altında olan meslekler ibaresinden sağlık meslekleri anlaşılması gerekir. Yoksa gizlilik ve sadakat anlaşmaları yaparak personel görevlendirilmesi kanunun ruhuna aykırı olacaktır. Madde gerekçesinde sadece kamu kurumlarına yönelik açıklamalar mevcuttur, sır saklama yükümlülüğüne ilişkin gerekçeden yola çıkarak yorum getirmek de mümkün değildir. Mevzuata uyum sorunları özellikle; sağlık hizmeti sunucusu olmayan veri sorumlularınca ve sağlık hizmeti sunucusuna veri işleyen olarak hizmet sunan 3. kişilerin sağlık verisi işlemesi hallerinde ortaya çıkmaktadır. Pandemi (özellikle Covid-19) sürecindeki kamu sağlığının korunması açısından ve yaşama hakkı kapsamında özel nitelikli sağlık verisi işlenmesi kaçınılmaz hal almış, hukuka aykırıda olsa dahi veri sorumlularınca işlenmek zorunda kalınmış ve işlenemeye de devam edilmektedir. Kamu sağlığı uygulamaları için her veri sorumlusunun sağlık personeli istihdamı ütopyik kalacaktır. Örneğin; iş yeri girişinde ateş ölçümü sonrası ateşi yüksek çıkan

* Bu çalışma, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku alanında, Prof. Dr. Abdullah Sezer danışmanlığında hazırlanmakta olan doktora tezi hazırlama sürecinde “Kişisel Sağlık Verilerinin Sağlık Hizmeti Sunucusu Olmayan Kişilerce İşlenmesi Durumunda Korunması” isimli tezin yazım sürecinde elde edilen dokümanlar ile, yazarın KVKK uyum süreci pratiğinde karşılaştığı deneyimleri sonucu elde edilen verilerle hazırlanmıştır.

** Avukat & Arabulucu- Adli Bilimler ve Sağlık Yönetimi Bilim Uzmanı, İstanbul Barosu üyesi, Kamu Hukuku Doktora Öğç, DPO & ISO 27001 ve 27701, e-posta: nesrinozkaya@gmail.com, cep tel: 05059104419, ORCID: 0000-0003-3429-8303

nabilmesi ve ödemenin gerçekleştirilebilmesi için üçüncü taraflara ve gerekli hallerde ilgili otoritelere aktarılması söz konusu olduğu gibi sigorta şirketlerinin, yurtdışındaki grup şirketleri ile ortak kullandıkları sistemler veya veri merkezi yurtdışında bulunan bulut hizmetleri söz konusu olduğunda da kişisel veri koruma açısından farklı sorunlar ortaya çıkabilecektir²⁰. Bunların dışında, sağlık sigortası müşterisinden, bu müşteriye çapraz satış yapabilmek için, evi, iş yeri veya şahsi aracına ilişkin sigorta teklifleri için ticari ileti izni süreçleri de iyi yapılandırılmalıdır.

Sonuç olarak; sağlık verisinin hukuka aykırı olarak işlenmemesi için 6698 Sy. Kanun' da değişikliğine ihtiyaç vardır. Alınan duyumlara göre bir kanun teklifi hazırlanmış ve yeni dönemde meclise gönderilecektir ancak sağlık verisinin işlenmesine nasıl çözüm bulunacağı, mevzuat değişse dahi tam olarak uyum sağlanıp sağlanamayacağı hususu tereddütlüdür. Bu konu kanaatimizce tüm dünyada sorundur. 6698 Sy Kanun'un 6, 9 ve 28. maddeleri birbirleri ile uyumlu olacak şekilde değiştirilmesi, 28. maddeye "kamu sağlığı" istisnası getirilmesi, 6. maddeye de "kanun" işleme şartı kabul edilmesi önerilmektedir. Bazı çevrelerce, veri sorumlusunun elini kolaylaştıracak değişiklikler yapılmasının ilgili kişinin temel hak ve özgürlükleri kapsamında dengenin bozulacağı iddiası olsa da, uygulama ile sabit olan ve KSV işlenmesi kaçınılmaz olan alanlarda veri sorumlularının hukuka aykırı işlem yapması kaçınılmaz olduğundan yaptırım ile yüz yüze kalması kuvvetle muhtemeldir. Kanun değişikliği yapılmaya kadar "Açık rıza" hukuki sebebine dayalı KSV işlenmesi gerçekleştirmeli ancak rıza yorgunluğu, gereksiz rıza alınmasının ayrı ihlal sebebi olduğu göz önüne alınmalıdır. KSV işlenmesi ile ilgili sağlık hizmeti sunucusu olmayan veri sorumlularının karşı karşıya kaldığı bahsettiğimiz uyum sorunlarının çözümü ivedilikle sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Avrupa Veri Koruma Kurulu' nun 19 Mart 2020 tarihinde, COVID-19 salgını bağlamında kişisel veri işlenmesine ilişkin açıklaması.

Ayten ÇETİN, Serdar ALPAY, Türk Sigorta Sektöründe Kişisel Veriler, İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi (e-ISSN: 2717-7416) Yıl:4 Sayı:8 Güz 2020/2 s.81-94.

Dünya Hekimler Birliği Sağlıkla İlgili Veri tabanlarına İlişkin Bildirge (2002)

GDPR (General Data Protection Regulation): Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü, 27 Nisan 2016 kabul edilmiş 25.05.2018 yürürlüğe girmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü' nün 23.03.2020 tarihli Özel güvenlik görevlilerinin ateş ölçer kullanımı hk. Yazısı.

²⁰ S.Beghe Sönmez, ceylan Necipoğlu, (2019, Ocak). Reasürör, s. 12-18. chrome-extension://efaidnbmnnn-nibpcajpcgiclfindmkaj/https://www.millire.com/dergi/SAYI_111.pdf (Erişim tarihi: 06.11.2023)

İşyeri Hekimi Ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk Ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik.

Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmelik (2019).

Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 22/07/2020 tarih ve 2020/559 sayılı “Kişisel verilerin 108 sayılı Sözleşme dayanak gösterilerek yurt dışına aktarılması hakkında” Karar Özeti.

Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31/05/2019 Tarihli ve 2019/157 Sayılı Kurumsal e-posta hizmetinin, Google (gmail) üzerinden yine aynı uzantıya sahip olarak kullanılıp kullanılmayacağı ilişkin Karar Özeti.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu’ nun 27.03.2020 tarihli Covid-19 ile Mücadele Sürecinde Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Bilinmesi Gerekenler konulu Kamuoyu Duyurusu.

S. Beghe Sönmez, Ceylan Necipoğlu, (2019, Ocak). Milli Reasürans T.A.Ş. s. 12-18.

TC Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlığı’ nın 2/9/2021 tarihli, işverenlerin işçilerinden isteyeceği PCR testi ve işçilerini Covid-19 riskleri ve tedbirleri konusunda bilgilendirmesini içeren genel yazısı.

4857 Sayılı ve 22/5/2003 tarihli İş Kanunu.

6331 Sayılı ve 20/06/2012 tarihli İş Sağlığı Ve Güvenliği Kanunu.

6698 Sayılı ve 24/03/2023 tarihli Kişisel Verilerin Korunması Kanunu.

MOBİL SAĞLIK UYGULAMALARINDA GİZLİLİK VE GÜVENLİĞİN SAĞLANMASI

(Privacy And Security Issues In Mhealth Apps)

■ Dr. Öğr. Üyesi Ecem KIRKİT*

ÖZET

Giyilebilir teknoloji ile birleşen mobil sağlık uygulamaları, kişinin biyolojisi, psikolojisi (tutum, algı ve duygular), davranış ve günlük yaşantısı hakkında bilgi toplayabilmektedir. Bu verilerin elde edilmesi, hastalığa yol açan faktörlerin tespit edilmesinde önemli rol oynar. Kişinin davranışlarını ve çevresel maruziyetlerinin gerçek zamanlı olarak analiz edilebilmesi, bunları sağlık risklerini azaltabilecek veya değerlerini optimize edebilmek üzere değişikliklerin yapılabilmesini mümkün kılar. Kişinin sağlığının korunmasında oldukça faydalı olan bu teknoloji bütüncül tıp anlayışıyla birleştğinde, kişinin sağlığının optimize edilebilmesi olasılığını ortaya çıkarır. Bu verilerin düzenli olarak tutulması, kişiye ve bilimsel araştırmacılara pek çok fayda sağlayabilecektir. Öte yandan, oldukça hassas nitelikli bu verilerin gizliliği ve güvenliği tehlikeye düştüğünde sağlayacağı faydadan çok daha büyük zararlara yol açabilme potansiyeli taşır. Kişisel sağlık verilerini, mobil verileri (konum, iletişim verileri vb.) kullanan mobil sağlık uygulamalarında gizlilik ve güvenliğin sağlanması, kişilik hakkının korunması kapsamında özel öneme sahiptir. Amerika, Kanada, Avustralya ve kısmen İngiltere’de HIPAA (Health Insurance Portability and Accountability Act) ile bu verilerin korunması gündeme gelmekteyken, kıta Avrupası hukukunu benimseyen ülkelerde ve bu ülkelerden olan ülkemizde kişisel verilerin korunması genel düzenlemesi ile kişisel veriler korunmaktadır. Mobil sağlık uygulamaları çerçevesinde elde edilen veriler; şeref ve haysiyeti ve özel yaşamının gizliliği gibi değerler yönünden kişinin kişilik hakkını tehdit eder nitelik taşır. Çalışmamızda mobil sağlık uygulamalarında gizlilik ve güvenlik, kişiliğin ve kişisel verilerin korunması yönünden değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: kişilik hakkı, kvkk, kişisel veri, mobil sağlık

* İzmir Demokrasi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi. Orchid ID: 0000-0001-5826-4170 (e-mail: ecemkirkkit@gmail.com).

KAYNAKÇA

- Bächle, Thomas Christian; "On the Ethical Challenges of Innovation in Digital Health", *The Futures Of Ehealth Social, Ethical and Legal Challenges* (Ed: Bächle, Thomas Christian / Wernick, Alina), Alexander Von Humboldt Institute For Internet And Society, Berlin, Germany, s. 47-55.
- Bulut, Metin; "Özel Bir Hukuksal Koruma ve Veri Kategorisi Alanı: Hassas Kişisel Veriler", *Ankara Barosu Dergisi*, 2020/3, s. 99-150.
- Değerli, Mustafa; "Mobil Sağlık Uygulamalarına Genel Bir Bakış ve Özgün Bir Mobil Sağlık Uygulaması Geliştirilmesi", *EMO Bilimsel Dergi*, Y. 2021 C. 11, S. 21, s. 59-69.
- Escribano, Blanca; "Digital Health: Legal Challenges in the European Union", *International Bar Association Legal Practice Division Communications Law Newsletter August 2017*, s. 20-23.
- Helm, Anne Marie / Georgatos, Daniel; "Privacy and mhealth: How Mobile Health Apps Fit into Privacy Framework not Limited to Hipaa". *Syracuse Law Review*, 2014, 64(1), 131-170.
- Kopmaz, Büşra / Arslanoğlu, Ali; "Mobil sağlık ve akıllı sağlık uygulamaları", *Health Care Acad J*, Y. 2018, V. 5, I. 4, s. 251-255.
- Tovino, Stacey A.; "Privacy and Security Issues with Mobile Health Research Applications", *The Journal of Law, Medicine & Ethics*, 47 S2 (2019): 154-158.
- Tzanou, Maria; "The GDPR and (Big) Health Data: Assessing the EU Legislator's Choices", *Health Data Privacy under the GDPR Big Data Challenges and Regulatory Responses* (Ed: Tzanou, Maria), çevrimiçi: <https://ssrn.com/abstract=3654116>.

UYGULAMADA SAĞLIK MESLEĞİ MENSUPLARI AÇISINDAN CİNSEL SALDIRI DAVALARI

*(Sexual Assault Cases in Practice Regarding
Healthcare Professionals)*

■ Prof. Dr. Dr. h.c. Hakan HAKERİ*

ÖZET

Son yıllarda sağlık çalışanlarına yönelik malpraktis davaları sayısında artış görüldüğü gibi özellikle erkek çalışanlara yönelik cinsel saldırı iddialarında da bir artış görülmektedir. Tıbbi müdahalenin insan üzerinde yapılması nedeniyle müdahalenin cinsel yönü her zaman söz konusu olabilmektedir. İşte eylemin tıbbi müdahale mi yoksa cinsel saldırı mı niteliğinde olduğu ayrımı her zaman kolayca yapılamamaktadır.

ABSTRACT

In recent years, there has been an increase in the number of malpractice cases against healthcare professionals, as well as an increase in sexual assault allegations, especially against male employees. Since medical intervention is performed on humans, the sexual aspect of the intervention may always be involved. It is not always easy to distinguish whether the action is a medical intervention or a sexual assault.

ANAHTAR KELİMELER

Sağlık mesleği mensubu, tıbbi müdahale, cinsel saldırı, cinsel saik, sarkıntılık

KEYWORDS

Healthcare professional, medical intervention, sexual assault, sexual motivation, molestation

* Tıp Hukuku Enstitüsü Başkanı, <https://orcid.org/0000-0001-6699-1642>

rin sağlıklı olmadığı ve her türlü kuşkudan uzak bir hüküm kurulması için yeterli olmadığına dikkat çekmek gerekir. Ayrıca yapılan müdahalenin tıbbi müdahale olması, hastaların da bu konuda yanlış anlamalarına neden olabilmektedir. Bu açıdan bilirkişi raporu da büyük önem taşımaktadır. Bütün bunlarla birlikte sağlık çalışanının da tıbbi müdahale görüntüsü altında aslında cinsel bazı eylemlerde bulunması halinde de mağdurların bir hekime karşı iddialarının dinlenmeyeceği, üstelik yanlış anlama gibi suçlamalara da maruz kalacağı korkusunu taşıdıkları da bilinmelidir.²⁸

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Boumil, Marcia M./Elias, Clifford E./Moes, Diane Bissonette, Medical Liability, St. Paul 2003.
- Demir, Remzi, "Yargıtay Emsal Kararları Çerçevesinde, Tıbbi Müdahale Sırasında İşlendiği İddia Olunan Cinsel Saldırı Suçlarına Etik ve Hukuk Açısından Genel Bakış", IV. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiri Kitabı C.III (Ed. Hakan Hakeri/Cahid Doğan), İstanbul 2021, S.49-75.
- Dursun, Selman, "Türk Ceza Hukukunda Cinsel Suçlara Genel Bir Bakış", CHD Nisan 2014, s. 24.
- Ekici-Şahin, Meral, Ceza Hukukunda Rıza, İstanbul 2012.
- Güngör, Selma, Sağlık Sektöründe Cinsel Taciz Mağdur Araştırması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1999.
- Hakeri, Hakan, Tıp Hukuku, C. I, Genel Hükümler, 25. Baskı, Ankara 2022.
- Hakeri, Hakan/Kartal, Melik/Karataş Görücü, Şule, "Sağlık Çalışanları Bakımından Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar", Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan, Ankara 2020, S. 535-572.
- LK-Yazar, Leipziger Kommentar, StGB, Großkommentar, 11. B.; 12.B., Berlin, New York.
- Oktay, Bahadır/ Oktay, Fatma, "Bir Etik İhlal Olarak Hasta ve Terapist Arasındaki Cinsel İlişkiler", Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2018, Cilt, s 44, S.103 – 110.
- Taner, Fahri Gökçen, Türk Ceza Hukukunda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar, 2. B., Ankara 2017.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Önok, R.Murat, Ceza Özel Hukuku, 16.B., Ankara 2018.
- Yokuş Sevük, Handan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 3. B., Ankara 2020.

²⁸ Hastane içinde sağlık mesleği mensuplarının birbirlerine karşı işlediği cinsel taciz eylemleriyle ilgili yapılan bir araştırmaya göre, kadın mağdurların cinsel tacizi adli makamlara bildirmeme nedeni olarak %74.9'u olayı ispatlamanın zor olduğunu düşünürken %36.5'i etkili bir soruşturma ve kovuşturma yapılabacağına inanmamaktadır. Erkek mağdurların bildirmeme nedeni ise çoğunlukla olayı önemsememe veya tacizciyi zor durumda bırakmak istememektir, Güngör, 73.

‘SAĞLIK HİZMETLERİNDE TANITIM VE BİLGİLENDİRME FAALİYETLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK’ ÇERÇEVESİNDE TANITIM VE BİLGİLENDİRME FAALİYETLERİNİN SINIRLARI VE KİŞİSEL VERİLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

(Examination of the Limits of Advertisement and Information Activities Within the Framework of the Regulation on Advertisement and Information Activities in Health Services and in the Context of General Data Protection)

■ Av. Arb. Sibel KILIÇ

GİRİŞ

İnternet, haberleşme, bilişim ve teknoloji araçlarının her geçen gün daha da gelişmesiyle, insanların zaman içerisinde teknolojinin bir parçası haline gelmesine paralel olarak daha hızlı sosyalleşmelerine ve etkileşime girebilmelerine izin vermiştir. Böylece, sağlık bilgisinin sunumunda ve yayılmasında da yeni bir dönem başlatmıştır.

Teknolojideki gelişmeler ile internet kullanımının artması, farklı alanlarda olduğu gibi sağlık alanında da yeni bir etkileşim alanı yaratmış ve iletişim biçimlerini değiştirmiştir. Yeni medya olarak adlandırılan sosyal medya da gelişen günümüz teknolojisinde hızla yerini almış ve bir yandan sağlık iletişimi bağlamında hem sağlık profesyonellerinin hem bireylerin ve hem de toplulukların daha sağlıklı bilgi paylaşımları için gittikçe önem kazanan bir unsur olmuştur. İnternet ve konumuz özelinde sosyal medya, sağlık profesyonelleri, sağlık hizmeti talep eden hasta veya hasta yakınları için birçok fayda sağlamaktadır. Örneğin, çevrimiçi bir dünyada etkileşimi artırma, kanıtı veya bilimsel verilere dayalı bilgileri geniş kitlelere sunmayı veya bilgiye erişmeyi sağlamaktadır. En büyük faydalarından biri ise hasta veya hasta yakınlarının edindiği bilgi türlerinin daha iyi anlaşılmasını sağlamasıdır. Ancak bilginin sunumunda internet ve sosyal medyada paylaşılan verilerin, akan bir nehre bırakıldığını düşünmek ve buna göre bilimsel kanıtlara dayalı verileri paylaşırken dahi hasta mahremiyeti de gözeterek, mevzuata uygun yayınlama

maktadırlar. Hatta, sosyal medya mecralarını kullanan sağlık kuruluşları ve hekimler yaptıkları paylaşımlarda ticari görünüm vermektedirler.

Çalışmamızda değindiğimiz tüm bu yasal düzenlemelere baktığımızda hem çok fazla yazılı kaynak ve hüküm olması hem de kişilerin sağlığa erişim yönünde bilgi toplama, bilgi edinme ihtiyacı ve bu bilgiye çabuk ulaşma isteği arasında bir çatışma oluşmaktadır. Öyle ki, gelişen teknolojiyle birlikte hekimler etik ilkeler çerçevesinde sınırlı bilgi paylaşımını tam olarak bilememekte ve bu bağlamda da birçok idari ve cezai yaptırımlara maruz kalmaktadır. Teletıp'ın dünya ölçeğinde yeni bir ivme kazandığı günümüzde, mevzuatların birleştirilmesi, ortak bir sorumluluk çizilmesi, hekimlerin mesleki faaliyetlerini yaparken sosyal medyayı doğru bir araç olarak kullanarak, bilimselliği günün koşullarına göre kanıtlanmış bilgi sunmaları önem arz etmektedir. 'Yönetmelik' kısmen mevcut yasal düzenlemelerle bir bütünlük oluşturmakta ise de 'veri güvenliği' ile tanıtım ve bilgilendirmelerin kapsamının daraltılması, sağlık turizmi ve devlet teşvikleriyle uyumsuzlukları nedeniyle uygulamada sorunların devam edeceğini düşünmekteyim.

KAYNAKÇA

Yazılı Kaynaklar :

- **AKDAĞ**, Hale, (Prof. Dr. Nevzat Toroslu'ya Armağan), "Türk Ceza Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması İlkeleri", ANKARA Üniversitesi Hukuk Fakültesi, CİLT 1, 2015
- **ÇELİKOĞLU**, Nalan; "'Mahremiyet' Kişiyeye Ait Özel Alanlar Tartışması", İskenderiye Yayınları, İSTANBUL, 2008
- **DENİZ**, Hande; "Kişisel Verilerin Bilimsel Amaçlarla İşlenmesi", III. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirgeleri El Kitabı, (Editör: HAKERİ/DOĞAN), ANKARA, 2019
- **DEMİRBAŞ**, Timur, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 4.Bası, ANKARA, 2996
- **DEVELİOĞLU**, Ferit; Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lügat. Aydın Kitabevi, ANKARA, 1990
- **DÜLGER**, Murat Volkan, Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku, Seçkin Yayınları, 5.Baskı, ANKARA, 2014.
- **DÜLGER**, Murat Volkan., "Sağlık Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması ve Hasta Mahremiyeti", İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1 (2), Güz 2015
- **DÜLGER**, Murat Volkan, "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Bağlamında Kişisel Verilerin Ceza Normlarıyla Korunması", İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 3 (2), Güz 2016,

- **ERDEM**, Ramazan; BOSTAN, Sedat; YILMAZ, Ali; Sağlık İletişimi Makro Perspektif, Nobel Akademik Yayıncılık, 1. Basım, ANKARA, 2020
- **ERDEM**, EK.K., Sözlü İletişim Olgusu, Eğitim Yayınevi, Konya, 2013
- **GÜNGÖR**, Nazife, İletişim Kuram ve Yaklaşımlar, Siyasal Kitabevi, ANKARA, 2011a
- **GÜNGÖR**, Nazife, İletişime Giriş, Siyasal Kitabevi, ANKARA, 2011b
- **HALL**, Stuart, Eserin Asıl İsmi : Representation: Cultural Representations and Signifying Practices (Culture, Media and Identities Series) SAGE Publications Ltd; First Edition, 15 Jan 1997)-Temsil, Kültürel Temsiller Ve Anlamlandırma Uygulamaları (Çeviri : İdil Dündar), Pinhan Yayıncılık, 2017, İSTANBUL
- **HALL**, Stuart. Ş. Yavuz (Edt.) içinde, “Kodlama, Kodaçımılama” içinde, (Ş. Yavuz, Çev., Syf.84-85), Vadi Yayınları, ANKARA 2005
- **HAKERİ**, Hakan.; Tıp Hukuku, Cilt-1-2, Seçkin Yayıncılık, 25. Baskı, 2022, ANKARA
- **IŞIK**, Metin, İşleyiş Açısından İletişim ve İletişimin Temel Öğeleri, Eğitim Yayınevi, KONYA, 2013
- **IŞIK**, Metin; Kitle İletişim Sistemleri, Eğitim Kitabevi, 2002, KONYA
- **İLGÜN**, Gülnur; Doc.Dr. Özgür UĞUROĞLU; Sağlık Sektöründe Sosyal Medyanın Kullanımı, Yararları ve Riskleri. Industrial Relations and Human Resources Journal, 2017
- **İZGİ**, M. Cumhur., Mahremiyet Kavramı Bağlamında Kişisel Sağlık Verileri., *Türkiye Biyoetik Dergisi*, 1(1), s:25-37, 2014
- **KANGAL**, Zeynel T., “Kişisel Verilerin Ceza Ve Kabahatler Hukukunda Korunması”, Oniki Levha Yayıncılık, 1. Bası, 2019, İSTANBUL
- **KÜZECİ**, E., Kişisel Verilerin Korunması, Oniki Levha Yayıncılık, 4. Bası, İSTANBUL ve aynı konu hakkında **KÜZECİ**, E. “Kişisel Verilerin Korunması” Doktora Tezi, 2010, ANKARA, doktora tezinin tamamı için Bkz.=<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=6x2Cas28icEcNkvlUQCltQ&no=1j8AAV1Lb1JKUPIleLS8fw>; Son Erişim :01.07.2023
- **MARKS, K. - ENGELS,F.**, Yazın ve Sanat Üzerine (Çeviri : Öner Ünalın), Fol, 2021
- Ayla **OKAY**, Sağlık İletişimi, Der Yayınları, 4. Baskı, 2020, İSTANBUL
- **ÖZÇETİN**, Burak; Kitle İletişim Kuramları Kavramlar, Okullar, Modeller, İletişim Yayınları, 4.Baskı, 2020, İSTANBUL
- **SINAR**, Hasan.; “Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme, Yayma Veya Ele Geçirme Suçu (TCK md. 136)”; *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, Cilt2, Sayı1, 2(1) 2020, Syf.39; Tam metin için Bkz.=<https://dergipark.org.tr/download/article-file/1187047>; Son Erişim 01.07.2023

- **ŞEMİN**, Semih; “İlaç ve Etik”, Yüksek Teknoloji Tıbbı ve Hekim – Hasta İlişkisi (Edt.: Öncel/Namal/Demirhan ERDEMİR/Ertin/Atıcı), 2006, İSTANBUL
- **ŞENER**, Emine Gülnihal, “Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı Olarak Kaydedilmesi Suçu”, Adalet Dergisi, 2011
- **ŞİMŞEK**, Oğuz, Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, Beta Basım, 2008, İSTANBUL
- **TEZCAN**, Durmuş; “Özel Hayatın Gizliliğini İhlal ve Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu İle İlgili Bazı Gözlemler”; Prof. Dr. Füsun Sokullu-Akıncı’ya Armağan, C:1, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 2013
- **TEZCAN**, Durmuş, MustafaRuhan, Erdem,R. MuratÖnok, *Teorikve PratikCeza Özel Hukuku*, 13. Bası, Seçkin Yayıncılık, ANKARA, 2016
- **TOCCI**, Ronald J.; **WIDMER**, Neal S.; **MOSS**, Gregory L., *Digital Systems Principles and Applications*, 2007, New Jersey: Pearson Education Ltd
- **TURNER**,Graeme; İngiliz Kültürel Çalışmaları,(Derleyenler: Deniz Özçetin-Burak Özçetin) Heretik Yayınları, 2016,ANKARA
- **YAYLAGÜL**, Levent, Kitle İletişim Kuramları Egemen Ve Eleştirel Yaklaşımlar, Dipnot Yayınları, 11.Baskı, 2021, ANKARA
- **YOKUŞ SEVÜK**, Handan; “Tıp Ceza Hukukunda Kişisel Verilerin Açıklanması”, *Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları*, Syf.782; Türkiye Barolar Birliği Yayını, ANKARA, 2008
- **VURAL**, Sacide; Kitle İletişiminde Denetim Stratejileri, Özışık Matbaacılık, 1994, ANKARA

İnternet Kaynakları

- www.mevzuat.gov.tr; Son Erişim : 01.07.2023
- www.karararama.yargitay.gov.tr; Son Erişim : 02.07.2023
- www.kazanci.com; Son Erişim : 02.07.2023
- www.kvkk.gov.tr; Son Erişim : 01.07.2023
- www.sozluk.gov.tr; Son Erişim : 01.06.2023
- www.wikipedia.com; Son Erişim : 01.07.2023
- www.acikders.ANKARA.edu.tr/pluginfile.php/137006/mod_resource/content/1/kodlama%20koda%C3%A7%C4%B1mlama.pdf; Son Erişim : 01.04.2023
- www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6698&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5 Son Erişim:11.05.2023

- www.shgm.saglik.gov.tr/Eklenti/33544/0/ulusal-std-strateji-ekpdf.pdf; Son Erişim : 11.05.2023
- www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.1219.pdf; Son Erişim : 01.04.2023
- www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.6023.pdf; Son Erişim : 01.04.2023
- www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.1593.pdf; Son Erişim : 01.04.2023
- www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6502.pdf; Son Erişim : 01.04.2023
- www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/2.3.412578.pdf; Son Erişim : 01.04.2023
- www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=4854&mevzuatTur=KurumVeKuruluyonetmeligi&mevzuatTertip=5; Son Erişim : 01.04.2023
- www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=11969&mevzuatTur=KurumVeKuruluyonetmeligi&mevzuatTertip=5; Son Erişim : 01.04.2023
- www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=39749&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5; Son Erişim : 01.04.2023
- www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19696&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5; Son Erişim : 01.04.2023
- www.saglik.gov.tr/TR,10454/akupunktur-tedavisi-uygulanan-ozel-saglik-kuruluslari-ile-bu-tedavinin-uygulanmasi-hakkinda-yonetmelik.html; Son Erişim : 02.04.2023
- www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=20435&mevzuatTur=KurumVeKuruluyonetmeligi&mevzuatTertip=5; Son Erişim : 02.04.2023
- www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=5500&mevzuatTur=KurumVeKuruluyonetmeligi&mevzuatTertip=5; Son Erişim : 02.04.2023
- www.ttb.org.tr/kutuphane/h_etikkural.pdf; Son Erişim : 02.04.2023
- www.ttb.org.tr/images/stories/haberler/file/etik_ihlaller_kilavuzu.pdf; Son Erişim : 02.06.2023
- www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/2.3.412578.pdf Son Erişim : 01.06.2023
- www.ttb.org.tr/kutuphane/h_etikkural.pdf Son Erişim : 01.06.2023
- www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/06/20190621-3.htm; Son Erişim : 05.05.2023
- www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/a23bfe08-9b3a-4c2f-8a97-a259dcc0e667.PDF; Son Erişim : 05.05.2023
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/07/20230729-29.htm>; Son Erişim : 10.10.2023

Dr. Yaprak YEŞİL

İDARE HUKUKU AÇISINDAN
STRATEJİK ÇEVRESEL
DEĞERLENDİRME

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İdare Hukuku Açısından Stratejik Çevresel Değerlendirme
Yaprak Yeşil

Hukuk Yayınları Dizisi – 3817

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 854 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kirtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

1. KİTAPLAR

- Abaza, Hussein, Ron Bisset, Barry Sadler (2004). Environmental Impact Assessment and Strategic Environmental Assessment: Towards and Integrated Approach. Geneva: United Nations Environment Programme Publication.
- Akyılmaz, Bahtiyar, Murat Sezginer, Cemil Kaya (2019). Türk İdari Yargılama Hukuku. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Albrecht, Eike (2005). "Legal Context of the SEA Directive – Links with other Legislation and Key Procedures". İçinde: Ed. Michael Schmidt, Elsa Joao, Eike Albrecht. Implementing Strategic Environmental Assessment, Environmental Protection in the European Union, Volume 2. Berlin: Springer, 31-56.
- Altıparmak, Özlem (ed.) (2022). Halkın Kararlara Katılımını Savunmak: Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği İptal Davası. İzmir: Doğa Derneği.
- Armstrong, Anne K., Marianne E. Krasny, Jonathon P. Schuldt (2018). Communicating Climate Change. Ithaca and London: Cornell University Press.
- Aslan, Zehreddin (ed.) (2022). Açıklamalı ve İçtihatlı İdari Yargılama Usulü Kanunu. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Atay, Ender Ethem (2021). İdare Hukuku. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Atay, Ender Ethem (2022). İdari Yargılama Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ateş, H., Öznur Yavuz (2019). "Türkiye'de İklim Değişikliği ile Mücadele: Mevzuat Üzerinden Bir Değerlendirme". İçinde: Ed. Yıldız Aksoy. İklim Değişikliği ve Kentler: Yapısal Çevre ve Yeşil Alanlar. İstanbul: DAKAM YAYINLARI: 543-568.
- Armstrong, Anne K., Marianna E. Krasny, Jonathon P. Schuldt (2018). Communicating Climate Change: A Guide for Educators. Ithaca and London: Cornell University Press.
- Aykul, Ömer (2010). Ekolojik Hukuk (Eko-Hukuk). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Barth, Hans-Günter (1991). "Çevre Politikası ve Ekolojiye Yönelik Planlama Enstrümanı Olarak Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED)". İçinde: Ed. Orhan Uslu. Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED). Ankara: Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını, 17-42.
- Belli, Aziz (2019). AB'ye Tam Üyelik Sürecinde Türk Çevre Politikası Geçmiş- Bugün- Gelecek. Bursa: Dora Yayıncılık.
- Bernauer, Thomas (2003). Genes Trade, And Regulation: The Seeds of Conflict in Food Biotechnology. New Jersey: Princeton University Press.

- Bina, Olivia (2008). "Strategic Environmental Assessment". İçinde: Ed. Andrew J. Jordan, Andrea Lenschow, *Innovation in Environmental Policy?: Integrating Environment for Sustainability*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 134- 156
- Birnie, Patricia, Alan Boyle, Catherine Regdwell (2009). *International Law & the Environment*. New York: Oxford University Press.
- Birt, M., Steven Smith (2012). "Planning, Strategic Environmental Assessment (SEA) and Environmental Impact Assessment (EIA)". İçinde: Ed. Karen E. Makuch, Ricardo Pereira. *Environmental and Energy Law*, Chichester: Wiley-Blackwell Publication: 489-506.
- Bozkurt, Yavuz (2018). *Çevre Sorunları ve Politikaları: Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türkiye'de Çevre Politikalarının Dönüşümü*. Bursa: Ekin Yayınevi.
- Callenbach, Ernest (2011). *Ekoloji*. İstanbul: Sinek Sekiz Yayınevi.
- Candan, Turgut (2022). *Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Chasek, Pamela S., David L. Downie, Janet Welsh Brown (2018). *Global Environmental Politics*. New York-London: Routledge Taylor & Francis Group.
- Craik, Neil (2019). "The Assessment of Environmental Impact". İçinde: Ed. Emma Lees, Jorge E. Viñuales. *The Oxford Handbook of Comparative Environmental Law*. New York: Oxford University Press, 876-900.
- Craik, Neil (2008). *The International Law of Environmental Impact Assessment*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Çağlayan, Ramazan (2021). *İdare Hukuku Dersleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Çeçen, Anıl (1996). *Kültür ve Politika*. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Derbil, Süheyp (1959). *İdare Hukuku*. Ankara: Ankara Yeni Desen Matbaası.
- Dryzek, John S. (1997). *The Politics of the Earth: Environmental Discourses*. Oxford: Oxford University Press.
- Dural, Mustafa, Tufan Ögüz (2015). *Kişiler Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Erdem, Cömert Uygur, Hülya Yıldırım (2018). *Alpu Termik Santrali Projesi Nihai ÇED Raporu Hukukî Değerlendirmesi*. Ankara: Ekoloji Kolektifi Derneği.
- Ertürk, Hasan (2018). *Çevre Politikası*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Fischer, Thomas B. (2007). *Theory and Practice of Strategic Environmental Assessment Towards A More Systematic Approach*. London: Earthscan.
- Fitzmaurice, Malgosia (2009). *Contemporary Issues In International Environmental Law*. Glos: Edward Elgar Publishing.
- Fotourech, Zahra, Ahmet Şahinöz (2016). *Çevre Ekonomisi ve Politikaları*, Ankara: İmaj Yayınevi.

- Garcia-Ureta, Agustin (2020). "Environmental Impact Assessment in the EU: More than only a Procedure?". İçinde: Ed. Marjan Peeters, Mariolina Eliantonio. Research Handbook on EU Environmental Law. Glos: Edward Elgar Publishing, 164-178.
- Gemalmaz, H. Burak (2018). Mülkiyet Hakkı: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi – 6. Ankara: Avrupa Konseyi Avrupa Program Ofisi, MRK Baskı ve Tanıtım.
- Gilpin, Alan (2000). Environmental Impact Assessment (EIA): Cutting Edge for the Twenty-First Century. Cambridge: Cambridge University Press.
- Glasson, John, Riki Therivel, Andrew Chadwick (2005). Introduction to Environmental Impact Assessment. London: UCL Press.
- Gökalp Alica, Süheyla Suzan (2019). İdari Yargı Kararları Kapsamında Çevresel Etki Değerlendirmesi. Ankara: Adalet Yayınları.
- Görmez, Kemal (2020). Çevre Sorunları. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Gözler, Kemal, Gürsel Kaplan (2022). İdare Hukuku Dersleri. Bursa: Ekin Yayınevi.
- Gözübüyük, Şeref, Turgut Tan (2018). İdare Hukuku, Cilt I, Genel Esaslar. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Gözübüyük, Şeref, Turgut Tan (2017). İdare Hukuku, Cilt II. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Güler, Çağatay, Zakir Çobanoğlu (1997). Toprak Kirliliği. Ankara: Sağlık Bakanlığı: Barok Ofset Ltd. Şti..
- Günday, Metin (2015). İdare Hukuku. Ankara: İmaj Yayınevi.
- Güneş, Ahmet M. (2011). Avrupa Birliği Çevre Hukuku. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Güneş, Ahmet M. (2021). Çevre Hukuku, Ankara: Adalet Yayınları.
- Heilend, Stefan (2005). "Requirements and Methods for Public Participation in SEA". İçinde: Ed. Michael Schmidt, Elsa Joao, Eike Albrecht. Implementing Strategic Environmental Assessment, Environmental Protection in the European Union, Volume 2. Berlin: Springer, 421-432.
- Holder, Jane, Maria Lee (2007). Environmental Protection, Law and Policy. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hughes, David, Tim Jewell, Jason Lowther vd (2002). Environmental Law. New York: Oxford University Press.
- Iversen, Martin Lund, Silvia Mete (2013). EIA Screening. Oslo: Norwegian Institute for Urban and Regional Research.
- İlgezdi, Ali Rıza, Eren Sönmez, Cem Güçlü (2022). İmar Planları ve Davaları. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- João, Elsa (2004). "Key Principles of SEA". İçinde: Ed. Michael Schmidt, Elsa João, Eike Albrecht. Implementing Strategic Environmental Assessment, Environmental Protection in the European Union, Volume 2. Berlin: Springer, 3-14.
- Jones, Carys, Mark Baker, Jeremy Carter vd (2005). "SEA: an Overview". İçinde: Ed. Carys Jones, Mark Baker, Jeremy Carter vd. Strategic Environmental Assessment and Land Use Planning: An International Evaluation. London: Routledge: 14-27.
- Kaboğlu, İbrahim Ö., Nihan Yancı Özalp (2021). Çevre Hakkı. İstanbul: Tekin Yayınevi.
- Kalabalık, Halil (2020). İdari Yargılama Usulü Hukuku. Konya: Seçkin Yayıncılık.
- Kalabalık, Halil (2022). İmar Hukuku Dersleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kaplan, Ayşegül (1999). Küresel Çevre Sorunları ve Politikaları. Ankara: Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları.
- Kaplan, Gürsel (2020). İdari Yargılama Hukuku. Ankara: Ekin Yayınevi.
- Keleş, Ruşen (2015). 100 Soruda Çevre. İzmir: Yakın Kitabevi.
- Kemp, David D. (2004). Exploring Exploring Environmental Issues: An Integrated Approach. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Keleş, Ruşen, Can Hamamcı, Aykut Çoban (2009). Çevre Politikası. Ankara: İmge Kitabevi.
- Kemp, David D. (2004). Exploring Environmental Issues: An Integrated Approach. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Kiss, Alexandre, Dinah Shelton (2007). Guide to International Environmental Law. Leiden: Martinus Nijhoff Publishers.
- Koivurova, Timo (2007). "The Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context (Espoo Convention)". İçinde: Ed. Geir Ulfstein, Thilo Marauhn, Andreas Zimmermann. Making Treaties Work: Human Rights, Environment and Arms Control. Cambridge: Cambridge University Press, 218- 242.
- Kolhoff, A., Bobbi Schiif, Rob Verheem vd (2010). "Environmental Assessment". İçinde: Ed. Roel Sloomweg, Asha Rajvanshi, Vinod B. Mathur vd. Biodiversity in Environmental Assessment: Enhancing Ecosystem Services for Human Well-Being. Cambridge: Cambridge University Press: 125-153.
- Kørnøv, Lone (2001). "Strategic Environmental Assessment and the Decision-Making Process". İçinde: Ed. Dimitry Devuyst, Luc Hens, Walter De Lannoy. How Green Is the City? Sustainability Assessment and the Management of Urban Environments. New York: Columbia University Press, 157-174.
- Krueger, Roger (2001). "Ag Biotech: Our Past and Our Future". İçinde: Ed. Gerald C. Nelson. Genetically Modified Organisms In Agriculture. New York: Academic Press, 257-271.

- Louka, Elli (2006). *International Environmental Law: Fairness, Effectiveness, and World Order*. New York: Cambridge University Press.
- Muratoğlu, Tahir (2023). *Teşkilat, Planlama ve Uygulama Boyutlarıyla İmar Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Odyakmaz, Zehra (2005). "Bilgi Edinme Hakkı Kanunu İşliyor mu?". İçinde: *Türk Hukuk Kurumu Yetmişbirinci Kuruluş Yılı Armağanı*. Ankara: Türk Hukuk Kurumu Yayınları, 235-300.
- Odyakmaz, Zehra, Ümit Kaymak (2022). *İdare Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Odyakmaz, Zehra, Ümit Kaymak, İsmail Ercan (2021). *İdari Yargılama Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Oğuzman, M. Kemal, Özer Selici, Saibe Oktay Özdemir (2015). *Kişiler Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Olçay, Suphan (2021). *İdare Hukuku Boyutuyla Çevresel Etki Değerlendirmesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Onar, Sıddık Sami (1966). *İdare Hukukunun Umumi Esasları, III. Cilt*. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası.
- Orhan, Gökhan (2018). "Türkiye'de Çevre Politikaları". İçinde: Ed. Elvettin Akman, Cenay Babaoğlu. *Türkiye'de Kentsel Alan ve Çevre Politikası Analizleri*. Bursa: Ekin Yayınevi, 1-22.
- Öngören, Gürsel (2014). *İmar Planları, İmar Uygulamaları ve İptal Davaları*. İstanbul: Öngören Hukuk Yayınları, Yayın No:4.
- Öngören, Gürsel (2020). *Yargı Kararları Işığında İmar Hukuku*. İstanbul: Öngören Hukuk Yayınları.
- Özdek, Yasemin (1993). *İnsan Hakkı Olarak Çevre Hakkı*. Ankara: TODAİE Yayınları.
- Öztürk, İzzet (2015). *Katı Atık Yönetimi ve AB Uyumlu Uygulamaları*. İstanbul: İSTAÇ Yayınları.
- Memiş, Emin (2015). *Çevre ve Çevre İdare Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Nathanson, Jerry A. (2020). "Pollution". İçinde: *Encyclopedia Britannica*.
- Peirce, J. Jeffrey, Ruth F. Weiner, P. Aarne Vesilind (1998). *Environmental Pollution and Control*. Boston: Butterworth-Heinemann.
- Plitnik, George R. (1998). "Air Pollution and Air Pollution Control". İçinde: Ed. Mark S. Coyne, Craig W. Allin. *Natural Resources, Volume 1*. Pasadena: Salem Press, 13-16.
- Polat, Nazmi (2017). "Biyolojik Çeşitlilik ve Önemi". İçinde: Ed. Cevdet Yılmaz, Hasan Korkmaz. *Terme'nin Biyoçeşitlilik ve Doğal Ortam Özellikleri*. Trabzon: Serander Yayınları, 3-15.
- Sands, Philippe, Jacqueline Peel, Adriana Fabra vd (2013). *Principles of International Environmental Law*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Scannel, Yvonne (2002). "Environmental Law in the Member States: Ireland". İçinde: Ed. Han Somsen, Hanna Sevenster, Joanne Scott. The Yearbook of European Environmental Law, Volume 2. Oxford: Oxford University Publication, 506 vd.
- Sosyal Değişim Derneği (2014). Su Kanunu Tasarısı Eleştirisi ve Alternatif Su Kanunu Tasarısı. İstanbul: Aydesa Matbaacılık ve Reklamcılık.
- Soysal, Ahmet, Gülçün Yapıcı (ed.) (2022). "Sinop Nükleer Güç Santrali Projesi Son Şekli Verilen ÇED Raporu'nun İnsan ve Çevre Sağlığı Açısından Değerlendirilmesi". Ankara: Türk Tabipleri Birliği Yayınları.
- Schwartz, Priscilla (2009). "Corporate Activities and Environmental Justice: Perspectives on Sierra Leone's Mining". İçinde: Ed. Jonas Ebbeson, Phoebe Okowa. Environmental Law and Justice in Context. New York: Cambridge University Press, 429-446.
- Şengül, Mihriban (2002). Türkiye'de ÇED ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin İçerik Çözümlemesi. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Rosales, Judith (2020). Environmental Impact Assessment. Canada: Delve Publishing.
- Tan, Turgut (1976). Planlamanın Hukukî Düzeni: Kalkınma Planının Hukukî Niteliği Konusunda Bir Deneme. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları No. 154, Ankara: Sevinç Matbaası.
- Therivel, Riki (2004). Strategic Environmental Assessment in Action. London: Earthscan.
- Todd, Peter M., Gerd Gigenzer. Ecological Rationality: Intelligence in the World. New York: Oxford University Press, 2018
- Turgut, Nükhet (2001). Çevre Hukuku. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Turgut, Nükhet (2018). Türk Çevre Politikası ve Hukuku. Ankara: İmaj Yayınevi.
- Ulusoy, Ali (2021). Yeni Türk İdare Hukuku. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Ulutaş, Tevfik Barbaros (2021). İmar Planlarının Yargısal Denetiminde Kamu Yararı Kriteri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ünal, Yücel (2020). Türk Şehir Planlama Hukuku. İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Vallero, Daniel (2014). Fundamentals of Air Pollution. USA: Academic Press.
- Wathern, Peter (1995). "An Introductory Guide to EIA". İçinde: Ed. Peter Wathern Environmental Impact Assessment: Theory and Practice. London: Routledge, 3-30.
- Wood, Christopher (2013). Environmental Impact Assessment: A Comparative Review. New York: Routledge.
- Yıldırım, Turan, Melikşah Yasin, Nur Kaman vd (2020). İdare Hukuku. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

- Yıldırım, Ramazan, Serkan Çınarlı (2018). Türk İdari Yargılama Hukuku Dersleri. Ankara: Astana Yayınları.
- Yurtcanlı Duymaz, Seda (2017). "Çevre Yönetimine Katılım: Sınır-aşan Çevresel Etki Değerlendirmesi – Espoo Sözleşmesi". İçinde: Ed. Gökhan Orhan, Semra Cerit Mazlum, Yasemin Kaya. Uluslararası Çevre Rejimleri. Bursa: Dora Yayıncılık, 477-507.
- Yurtcanlı Duymaz, Seda (2021). "Türkiye’de Çevresel Etkilerin Önlenmesi Hukuku & ÇED Politikası". İçinde: Ed. Zerrin Savaşan, Hakan Ünay. Türk Çevre Hukuku ve Politikaları. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 105-132.

2. MAKALELER, BİLDİRİLER, DİĞER BASILI YAYINLAR

- Abdulahkimoğulları, E., Özcan Sezer, Mahmut Akpınar (2011). "Küresel Ulusal ve Yerel Düzeyde Bir İnsan Hakkı Olarak Çevre Hakkının Gelişimi". Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2011/2 (14): 61-88.
- Açımız, Bige (2022). "Devletin Yükümlülüklerine, Sorumluluğuna ve Yargıcın Yetkilerine Yaklaşımında Dönüştürücü Etkileri Bakımından Sistemik İklim Davaları". Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, XIX (2), 343-428.
- Adams, G. B., Virginia Hill Ingersoll (1990). "Culture, Technical Rationality, and Organizational Culture". The American Review of Public Administration, 20 (4): 285-302.
- Ağır, O., Aydın Turhan (2014). "Demokratik Toplumda Bilginin Önemi ve Bilgi Edinme Hakkı Kanunu". İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 5 (2): 283-312.
- Ahammed, A. K. M. R., Bronte Merrick Nixon (2006). "Environmental Impact Monitoring in the EIA Process of South Australia". Environmental Impact Assessment Review, 26: 426-447.
- Akar, Mehmet Akif (2019). Türk İdari Yargılama Hukukunda İvedi Yargılama Usulü. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Akdemir, Büşra (2021). "İmar Planlarında Hiyerarşi". Konya Barosu Dergisi, 1 (1), (2021), 133-173.
- Akın, M., Galip Akın (2017). "Suyun Önemi, Türkiye’de Su Potansiyeli, Su Havzaları ve Su Kirliliği". Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 47 (2): 105-118.
- Akkaş, Yalçın (2012). Türkiye’de Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) Yönetmeliklerinin Değişim Süreci. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akpınar, Yusuf Ziya (2020). "Çevre Hakkı ile İlgili Uluslararası Gelişmelerin Türk Hukukundaki Düzenlemelere Etkisi". Kaçkar Sosyal Bilimler Dergisi, 1 (1), 9-18.

- Aksu, Salim Berkay (2020). Ekolojik İptal Davalarında Bir Dava Şartı Olarak Menfaat. Yüksek Lisans Tezi. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Alberts, R., Francois Retief, Claudine Roos (2022). "EIA Decision-Making and Administrative Justice: An Empirical Analysis". *Journal of Environmental Planning and Management*, 65 (10): 1914-1931.
- Alberts, R., Francois Retief, Jos Arts (2022). "EIA Decision-Making and Administrative Justice: The Substance of Just Decisions". *Impact Assessment and Project Appraisal*, 40 (4): 296-304.
- Alica, Süheyla Suzan (2011). "Çevresel Etki Değerlendirmesinin Yargı Kararları Çerçevesinde İrdelenmesi". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15 (3), 97-30.
- Anlar, Şule Güneş (2006). "Gabcikovo-Nagymaros Davası". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 55 (2), 91-116.
- van Asselt, M., Ellen Vos (2008). "Wrestling with Uncertain Risks: EU Regulation of GMOs and the Uncertainty Paradox". *Journal of Risk Research*, 11 (1-2): 281- 300.
- Anthonio-Apedzi, Bridget Kafui (2019). *Environmental Impact Assessment: Towards the Concept of Sustainable Development*. Doktora Tezi, Birmingham Law School, College of Arts and Law, Birmingham.
- Arts, J., Paula Caldwell, Angus Morrison-Saunders (2012). "Environmental Impact Assessment Follow-up: Good Practice and Future Directions – Findings From a Workshop at the IAIA 2000 Conference". *Impact Assessment and Project Appraisal*, 19 (3): 175-185.
- Aslan, Zehreddin (1995). "Doğal Çevrenin Korunmasına Yönelik Alınan Önlemler ve Yasaklar Karşısında Danıştay'ın Tutumu". *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, (11-12-13), 91-93.
- Aydın Coşkun, Aynur (1999). "ÇED ve Hukuksal Boyutu". (Ed.) Sevgi Tokgöz, Yasemin Karalök. 3. Ulusal Çevre Mühendisliği Kongresi Bildiriler Kitabı. İzmir: İzmir Valiliği Çevre Koruma Vakfı: 1-15.
- Aydın, A., Nimet Veliöğlü, Yavuz Özhan Türker (2011). "Stratejik Çevresel Değerlendirme: Hukukî Bir Analiz". (Ed.) Nuriye Peker Say. *Stratejik Çevresel Değerlendirme ve Planlama*. TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Yayınları 2011/2: Ankara: Korza Yayıncılık: 129-139.
- Aydın, Mustafa (2003). "Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD)". *Planlama*. 2003/1, 19-25.
- Aydın, M., Ezgi Çerçi (2013). "ÇED-SÇD Direktiflerinin İlişkisi ve Mevzuatımızın Bu Bağlamda Değerlendirilmesi". *Uluslararası ÇED Kongresi 08-10 Kasım 2013 Bildiri Kitabı*. Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı: 235-242.
- Aycul, Ömer (2015). "Türkiye'de Çevresel Etki Değerlendirme Hukuku". (Ed.) Esra Yazıcı Gökmen, Özgül Erdemli Mutlu, Rita İnci Güler. *Avrupa Birliği'ne Uyum ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Çalıştayı Sonuç Bildirgesi*. İstanbul: Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı: 32-54.

- Aygun, Derya (2016). Düzenleyici Planlama Sistemi İçinde Büyük Ölçekli Projelere Yönelik Kısmi İptal Davaları ve Sonuçları. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- Azimli Çilingir, Gülcan (2019). "İdarenin Sorumluluğu İlkesi Kapsamında Afetlerin Değerlendirilmesi". Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4 (8), 167-193.
- Badr, E. A., Ashraf A. Zahran, Matthew Cashmore (2011). "Benchmarking Performance: Environmental Impact Statements in Egypt". Environmental Impact Assessment Review, 31 (3): 279-285.
- Bandi, Gyula (1993). "The Right to Environment in Theory and Practice: The Hungarian Experience". Connecticut Journal of International Law, 8 (2), 439- 466.
- Bartoszewicz, A., Renata Burchart (2019). "Procedure for Environmental Impact Assessment vs. Sustainable Development Requirements in Investment Projects". Research Papers of Wrocław University of Economics and Business, 63 (12): 7-22.
- Başar, Gül (2017). Türkiye'de Stratejik Çevresel Etki Değerlendirmesi'nin (SÇD) AB Direktifleri Kapsamında İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Batuhan, T., İsmail Kodaz (2020). "On Birinci Kalkınma Planında Kentleşme ve Çevre Politikaları". Şehir ve Medeniyet Şehir Araştırmaları Dergisi, 6 (12): 75- 94.
- Bek, N., Mustafa Kara (2019). "Participation of Parties in Environmental Impact Assessment Process in Turkey: Case of Thermal Power Plants in the City of Çanakkale". Yönetim Bilimleri Dergisi, 18 (37): 791-814.
- Berber, Şarika (2021). "Tarih Biliminden Siyaset Bilimine Bir Köprü Kurma Çabası: Tarih Bilimi ve Siyaset Bilimi "Bir"likteliği Teorisi". Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, (69), 105-114.
- Berkun, Mehmet (2002). "Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Madencilik Çevre Kirlenmesi ve ÇED Raporları İlişkileri". (Ed.) Ahmet Durmus. Gümüşhane ve Yöresinin Kalkınması Sempozyumu Bildiriler Kitabı. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi: 1-11.
- Beyerlin, Ulrich (2013). "Sustainable Development". İçinde: Ed. Anne Peters, Rüdiger Wolfrum. The Max Planck Encyclopedia of Public International Law.
- Bilgili, Muhammed Yunus (2015). "Anayasal Bir Hak Olarak Çevre Hakkı". Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6 (2), 563-584.
- Bilgin, Sakine Nilüfer (2019). "Çevre ve İmar Hukukuna İlişkin Cumhurbaşkanı Kararlarının Yargısal Denetimi". (Ed.) Oktay Uygun, Esen Egemen. Cumhurbaşkanının İşlemleri: Hukukî Niteliği, Normlar Hiyerarşisindeki Yeri ve Denetimi, Kamu Hukukçuları Platformu VIII. Toplantısı Tam Metin Bildiri Kitabı. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık: 297-324.

- Bilir, F., Berkan Hamdemir (2011). "Çevre Hakkı ve Uygulaması". (Ed.) Selahattin Sarı ve diğerleri. Eurasian Economies. Bışkek: Manas University Press: 143-149.
- Bina, Olivia (2007). "A Critical Review of the Dominant Lines of Argumentation on the Need for Strategic Environmental Assessment". *Environmental Impact Assessment Review*, 27 (7), 585-606.
- Boess, E. R., Ivar Lyhne, Juanita Gallego Davila vd (2021). "Using Sustainable Development Goals to Develop EIA Scoping Practices: The Case of Denmark". *Impact Assessment and Project Appraisal*, 39 (6): 463-477.
- Bond, A. J., Angus Morrison-Saunders (2011). "Re-evaluating Sustainability Assessment: Aligning the Vision and the Practice". *Environmental Impact Assessment Review*, 31 (1): 1-7.
- Bond, A. J., Angus Morrison-Saunders, Jenny Poe (2012). "Sustainability Assessment: The Sustainability Assessment: The State of the Art". *Impact Assessment and Project Appraisal*, 30 (1): 53-62.
- Bonnell, Stephen J. (2016). *Strategic Environmental Assessment: Its Potential Adoption and Use in Corporate Strategic Planning and Decision-Making*. Doktora Tezi, University of Dundee, Dundee.
- Borioni, R., Amarilis Lucia Casteli Figueiredo Gallardo, Luis Enrique Sanchez (2017). "Advancing Scoping Practice in Environmental Impact Assessment: An Examination of the Brazilian Federal System". *Impact Assessment and Project Appraisal*, 35 (3): 200-213.
- Branis, Martin (2005). "Mandated Monitoring of Post-Project Impacts in the Czech EIA". *Environmental Impact Assessment Review*, 25 (3), 227-238.
- Buckley, Ralf (2012). "Strategic Environmental Assessment of Policies and Plans: Legislation and Implementation". *Impact Assessment and Project Appraisal*, 18 (3), 209-215.
- Can, İsmet (2015). "Planlamaya İlişkin Kararların Yargısal Denetiminde Çevresel Değerlerin Korunmasına İlişkin Yansımalar". (Ed.) Süheyla Suzan Alica, Necdet Basa. *Çevre ve Hukuk Sempozyumu*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 133-164.
- Canbazoglu, K., Dilhun Ayaydin. "İmar Planlarının Yargısal Denetimi - I". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (93): 239-281.
- Canelas, L., P. Almansa, M. Merchan (2005). "Quality of Environmental Impact Statements in Portugal and Spain". *Environmental Impact Assessment Review*, 25 (3): 217-225.
- Cengiz Gökçe, G., M. Emin Barış (2015). "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) - Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) İlişkisi ve Peyzaj Planlama Sürecinde Stratejik Çevresel Değerlendirmenin Önemi". *International Journal of Science Culture and Sport*, (Special Issue 3): 782-792.

- Christensen, P., Lone Kørnøv (2011). "EIA Screening and Nature Protection in Denmark". *Journal of Environmental Management*, 92: 1097-1103.
- Cilliers, D. P., Francois Retief, Alan J. Bond vd (2022). "The Validity of Spatial Data-Based EIA Screening Decisions". *Environmental Impact Assessment Review*, 93: 1-12.
- Civanoğlu, Ahmet (2006). Çevre Hukuku'nda İhtiyat İlkesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Cox Macpherson, Cheryl (2014). "Climate Change Matters". *Journal of Medical Ethics*, 40 (4), 288-290.
- Culhane, Paul J. (1993). "Post-EIS Environmental Auditing: A First Step to Making Rational Environmental Assessment a Reality". *The Environment Professional*, 15, 66-75.
- Çabuk, Saye Nihan (2006). Coğrafi Bilgi Sistemleri Destekli Stratejik Çevresel Değerlendirme Çalışması: Eskişehir Kenti için Toplu Konut Alanı Yer Seçimi. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Çağlayan, Ramazan (2014). "Fransız ve Türk İdari Yargılama Hukuklarında İvedi Yargılama Usulü". *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18 (3-4), 1- 41.
- Çakır Sümer, Gülizar (2014). "Hava Kirliliği Kontrolü: Türkiye'de Hava Kirliliğini Önlemeye Yönelik Yasal Düzenlemelerin ve Örgütlenmelerin İncelenmesi". *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (13), 13-37.
- Çakmak, Münci (2008). "Biyolojik Çeşitliliğin Hukuken Korunması ve Kamu Yararı". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 57 (1), 133-166.
- Çatalbaş, F., Sibel Ecemiş (2023). "Kültürel Miras Etki Değerlendirme (KÜMED), Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) ve Üst Ölçekli Planlama İlişkileri". *Yakın Mimarlık Dergisi*, 7 (1): 26-46.
- Çebi Buğdaycı, Melike Özge (2016). "İdari Usul ve Dinlenilme Hakkı". *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, (1), 25-46.
- Çebi Buğdaycı, Melike Özge (2021). "İdari Yargılama Usulünde Keşif Delili". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 29 (1), 1-45.
- Çelikyay, Selma (2006). "Ekolojik Planlama Sürecinde Stratejik Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Bartın Şehri Üzerinde Bir Örnek Çalışma". *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 8 (9), 10-22.
- Çemrek, F., H. Naci Bayraç (2013). "Sürdürülebilir Kalkınma Skorunun Hesaplanması". *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (2): 131-152.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü (2020). Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu (2019 yılı verileriyle). Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı: 47.

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevre Yönetim Genel Müdürlüğü, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü (2017). 1. Ulusal Hava Kalitesi Yönetimi Çalıştayı Sonuç Bildirgesi Raporu. Afyonkarahisar: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.
- Dadak, Kemal (2015). "Yeni Kuşak Hak Olarak Çevre Hakkı". Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, (5): 309-326.
- Dalal-Clayton, B., Barry Sadler (1999). "Strategic Environmental Assessment: A Rapidly Evolving Approach". International Institute for Environment and Development, Environmental Planning Issues, (18): 1-13.
- Demirci, Şerife (2019). "Çevre Hakkı Hangi Canlıya Haktır ve Kimin Ödevidir?". Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi, (3), 73-84.
- Demirel, Orse (2011). İnsan Hakları Açısından Çevre Hakkı. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demirkol, Selami (2012). "İdari Yargılama Usulü'nde Ehliyet Olgusu (Sübjektif Ehliyet Bağlamında Menfaat İhlali Pratiğinin 'Çevre Hakkı' Duyarlılığı ile Bulduğu Yansıma)". İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, 15 (1), 39-70.
- Dervişoğlu, Suat (2010). "AB Müktesebatına Uyum Sürecinde Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED)". Türk İdare Dergisi, (467), 115-134.
- Dikmen, Abdulvahap Çağatay (2019). "Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) Yönetmeliği'nin Türkiye'nin Çevre Politikasına Katkısı". Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (15), 535-541.
- Dipper, Ben (1998). "Monitoring and Post-Auditing in Environmental Impact Assessment: A Review". Journal of Environmental Planning and Management, 41 (6), 731-747.
- Duran, Lütfi Duran (1980). "Danıştay'ın 1979 Yılı Kararları Üzerine Kısa Mülahazalar". Amme İdaresi Dergisi, 13 (2), 3-23.
- Duran, Lütfi (1975). "Türkiye'de Plânlamanın Hukukî Rejimi". Danıştay Dergisi, 5 (18-19), 15-32.
- Düğer, Sırrı (2019). "İdare Hukuku Açısından Avukatlık". Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 27 (1), 55-77.
- Ekinci, Murat (2017). "Türkiye'de İdari İstikrar İlkesi". (Ed.) Furkan Beşel, Fatih Yardımcıoğlu, Hakkı Bağcı. International Congress on Political, Economic and Social Studies (ICPESS) Abstracts Book. Sarajevo: Beşkoprü Yayınları: 293.
- Eldeleki, Buğrahan (2010). Çevre Hukuku Bakımından Çevre Hakkı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erbaşı Çuhadar, Ayşe Aslıhan (2015). "Uluslararası Nükleer Sorumluluk Rejimi Çerçevesinde Sivil Amaçlı Nükleer Santral İşletenin Hukukî Sorumluluğu". İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 6 (3), 341-378.

- Erdem, Jülide Gül (2017). "İptal Davasında Menfaat İhlali Koşulu". Memleket Siyaset Yönetim, 12 (27), 97-134.
- Erdem, M. S., Füsün Yenilmez (2017). "Türkiye'nin Avrupa Birliği Çevre Politikalarına Uyum Sürecinin Değerlendirilmesi". Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4 (2): 91-119.
- Erdinç, Burcu (2021). "İptal Davasında "Menfaat İhlali" Koşulu ve Menfaat Kavramının Yorumlanması". Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 29 (2), 1079-1125.
- Erhürman, Tufan (2011). "Çevre Davalarında 'Menfaat İhlali' Danıştay ve KKTC Yüksek İdare Mahkemesi Kararları Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme". Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 60 (3), 447-484.
- Erol, Ömer Faruk (2018). Çevre Kanunu'na Göre Çevresel Etki Değerlendirmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ersoy, Melih. "İmar Mevzuatımızda Planlama Kademeleri ve Üst Ölçek Planlama Sorunu". Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Semineri. Ankara: TEPAV: 215- 231.
- Eserin, B., Mariachiara Alberton (2016). "Public Participation in China: Strengths, Weaknesses, and Lessons Learned". Journal of Environmental Assessment Policy and Management, 18 (1): 1-21.
- Esgicioğlu, Naran (2007). Türkiye'de Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Etinski, Rodoljub (2013). "Specific Features of Human Rights Guaranteed by the Aarhus Convention". Novi Sad Faculty of Law – Collected Papers, 47 (2), 79- 92.
- Evren, Çınar Can (2010). "İdarenin Sorumluluğunu Etkileyen Neden Olarak Mücbir Sebep". Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 14 (1), 263-297.
- Fan Rocha, C. P., Alberto Fonseca (2017). "Simulations of EIA Screening Across Jurisdictions: Exposing the Case for Harmonic Criteria?". International Association for Impact Assessment, 35 (3): 214-226.
- Feldman, Lieselotte (1998). "The European Commission's Proposal for a Strategic Environmental Assessment Directive: Expanding the Scope of Environmental Impact Assessment in Europe". Environmental Impact Assessment Review, 18 (1), 3-14.
- Filcak, Richard (2015). "Avrupa Birliği'nde Çevresel Etki Değerlendirme: Mevcut Mevzuat ve Uygulama Örnekleri". (Ed.) Esra Yazıcı Gökmen, Özgül Erdemli Mutlu, Rita İnci Güler. Avrupa Birliği'ne Uyum ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Çalıştayı Sonuç Bildirgesi. İstanbul: Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı: 26-32.
- Fischer, Thomas B. (2005). "Strategic Environmental Assessment in Post-Modern Times". Environmental Impact Assessment Review, 23 (2), 155-170.

- Fundingsland Tetlow, M., Marie Hanusch (2012). "Strategic Environmental Assessment: The State of the Art". *Impact Assessment and Project Appraisal* 30 (1): 15-24.
- Gao, Aton Mig-Zhi (2008). "Increasing Legal Certainty in the European SEA Directive: A Much-needed List Approach to Specifying Types of Plans and Programmes". *Environmental Law Review*, 10 (2), 97-111.
- Gemalmaz, Mehmet Semih (1987). "Bir İnsan Hakkı Olarak Çevre Hakkı ve Türk Düzenlemesi". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 52 (1-4), 233-278.
- George, T. E., Kiemo Karatu, Andama Edward (2020). "An Evaluation of the Environmental Impact Assessment Practice in Uganda: Challenges and Opportunities for Achieving Sustainable Development". *Heliyon*, 6 (9): 1-11.
- Gibson, Robert B. (2006). "Beyond the Pillars: Sustainability Assessment as a Framework for Effective Integration of Social, Economic and Ecological Considerations in Significant Decision-Making". *Journal of Environmental Assessment Policy and Management*, 8 (3), 259-280.
- Gigenzer, G., Henry Birghton (2009). "Homo Heuristicus: Why Biased Minds Make Better Inferences". *Topics in Cognitive Science*, 1 (1): 107-143
- Glasson, John (1994). "Life After the Decision: The Importance of Monitoring in EIA". *Built Environment*, 20 (4), 309-320.
- Glasson, J., Riki Therivel, Joe Weston vd (2010). "EIA-Learning from Experience: Changes in the Quality of Environmental Impact Statements for UK Planning Projects". *Journal of Environmental Planning and Management*, 40 (4): 451- 464.
- Glucker, A. N., Peter P. J. Driessen, Arend Kolhoff vd (2013). "Public Participation in Environmental Impact Assessment: Why, Who and How?". *Environmental Impact Assessment Review*, 43: 104-111.
- Göçgün, Faruk (2016). *İptal Davasında Subjektif Ehliyet Koşulu Olarak Kişisel Menfaat Unsuru*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Gökalp Alıca, Süheyla Suzan (2012). "Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı'nın Doğa Koruma Mevzuatı Çerçevesinde Değerlendirilmesi". *Ankara Barosu Dergisi*, (3), 185-216.
- Gölge, Talip (2015). *Merkezi İdare ile Mahalli İdareler Arasında Yetki Paylaşımına İlişkin Anayasal İlkeler Çerçevesinde İmar Planlaması Alanındaki Yetkiler*. Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gül, M., Kemal Yaman (2021). "Türkiye'de Atık Yönetimi ve Sıfır Atık Projesinin Değerlendirilmesi: Ankara Örneği". *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 35 (4): 1267-1296.
- Güleç Solak, S., İpek Sürmeli (2015). "Hükümet Programları ve Kalkınma Planları Ekseninde Çevre Politikası Analizi". *Yasama Dergisi*, (30): 22-43.

- Gündüz, F. Ebru (2019). "Mücbir Sebep İdari Dava Açma Süresine Etkisi". Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 23 (2), 237-266.
- Gündüz, F. Ebru (2007). "Yürütmenin Düzenleyici İşlemleri ve Yargısal Denetimleri". Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 9 (1-2), 753-775.
- Güneş, Ahmet M. (2010). "Aarhus Sözleşmesi Üzerine Bir İnceleme". Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 14 (1), 299-333.
- Güneş, Ahmet M. (2012-2013). "Aarhus Sözleşmesi ve Çevresel Bilgiye Erişim Hakkı". Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 17-18 (26), 25-40.
- Güneş, Ahmet M. (2009). "Alman Çevre Hukukunun Anayasal Çerçevesi". Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 58 (3), 777-824.
- Güneş, Ahmet M. (2010). "Çevre Hukuku Açısından Stratejik Çevresel Değerlendirme". Türkiye Barolar Birliği Dergisi, (91), 33-66.
- Güneş, Ahmet M. (2008). "Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar ve Çevre Hukuku: Uluslararası Düzenlemeler, Avrupa Birliği Hukuku ve Türkiye'deki Mevcut Durum". İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 66 (2), 49-90.
- Güneş, Ahmet M. (2011). "Yeni Anayasa Tartışmaları Bağlamında Çevre". Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15 (3), 259-283.
- Gürbüz, Kaan (2020). "Yatırım Projelerinin Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Sürecinde Katılımcılığın Kültürel Mirasın Korunmasında Etkilerinin İncelenmesi". Library, Archive and Museum Research Journal, 1 (1), 27-40.
- Güveyi, Ümit (2018). "1982 Anayasası Kapsamında Çevre Hakkının Karşılaştırmalı Kısa Bir Tahlili". Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 24 (2), 633-659.
- Halder, J. N., M. Nazrul Islam (2015). "Water Pollution and Its Impact on the Human Health". Journal of Environment and Human, 2 (1): 36-46.
- Hamza Çelikyay, Hicran (2021). "Türkiye'de Çevre Politikaları: Kalkınma Planları Üzerinden Bir İnceleme". İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi, 6 (15), 185-205.
- Hasan, Md. A., Kh Md Nahiduzzaman, Adel S. Aldosary (2018). "Public Participation in EIA: A Comparative Study of the Projects Run by Government and Non-Governmental Organizations". Environmental Impact Assessment Review, 72: 12-24.
- Hayırsever Topçu, Ferhunde (2012). "Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi: Müzakereden Uygulamaya". Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi, 20 (1), 57-97.
- Issı, Yasemin (1989). "Üretim Sürecindeki Dışsallıkların Önlenmesine Yönelik Bir Enstrüman; ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi)". İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, 47 (1-4), 99-113.
- Işıklar, Celal (2019). "Danıştay Kararlarında İdarenin Kusursuz Sorumluluğunu Kaldıran ve Azaltan Haller". Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, (1), 115-158.

- Jalava, K., Ismo Pölönen, Pekka Hokkanen vd (2013). "The Precautionary Principle and Management of Uncertainties in EIAs – Analysis of Waste Incineration Cases in Finland". *Impact Assessment and Project Appraisal*, 31 (4): 280-290.
- Jay, S., Carys Jones, Paul Slinn vd (2007). "Environmental Impact Assessment: Retrospect and Prospect". *Environmental Impact Assessment Review*, 27 (4): 287-300.
- Kabir, S. M. Z., Salim Momtaz (2012). "The Quality of Environmental Impact Statements and Environmental Impact Assessment Practice in Bangladesh". *Impact Assessment and Project Appraisal*, 30 (2): 94-99.
- Kağıtçıoğlu, Mutlu (2012). "İdari İşlemin İcrailiği". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (103), 267-284.
- Kalkınma Bakanlığı (2018). *On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023), Su Kaynakları Yönetimi ve Güvenliği Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. Ankara: Kalkınma Bakanlığı. 3012.
- Kanlı, İ. B., İsmail Tarık Küpeli (2021). "Çevre Hakkının Dayanışma Hakkı Olarak Gelişimi ve Türkiye Özelinde Analizi". *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21 (2): 417-448.
- Kaplan, Gürsel (2011). "Danıştay Kararları ve İlgili Özel Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde İdari Yargıda Ehliyet ve Husumet". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 69 (1-2), 349-390.
- Kara, Serap (1992). "Tehlikeli ve Toksik Atıklar". *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3 (4), 33-36.
- Kara, Seyfettin (2015). *Danıştay Kararları Işığında İmar Planı Değişikliği*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karaca, A., Oğuz Can Tugay (2012). "Toprak Kirliliği". *Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Dergisi*, 1 (1): 13-19.
- Karakuzu, Selma (2010). *Türkiye'de Çevre Politikalarının Gelişimi ve Çevre Vergilerinin Uygulanabilirliği*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Kasapoğlu Turhan, Mine (2015). "İdari Yargıda İvedi Yargılama Usulü". *Ankara Barosu Dergisi*, (3), 185-219.
- Kaygısız, Cansel (2010). *Kıyıların Doldurulmasının Hukukî Rejimi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Kaypak, Şafak (2013). "Çevre Sorunlarının Çözümünde Küresel Çevre Politikalarının Önemi". *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31), 17-34.
- Kay Gül, Ayşe Nur (2019). *Yerel Yönetimlerde Politika Oluşturma Süreci*, İstanbul Çevre Politikası. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Keken, Z., Tereza Hanusova, Jan Kulendik vd (2022). "Environmental Impact Assessment – The Range of Activities Covered and the Potential of Linking to Post-Project Auditing". *Environmental Impact Assessment Review*, 93: 1-11.
- Keller, Matthias (2019). "EU Environmental Impact Assessment: Frequently Asked Questions by Domestic Legal Practitioners". *ERA Forum*, 19 (4), 551-560.
- Keskin, Bayram (2018). "Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım: Fransız ve Türk İdari Yargı-lama Hukukunda İvedi Yargılama Usulü". (Ed.) Kemal Şenocak. V. Uluslararası Hukuk Sempozyumu Özet Kitapçığı. İstanbul: Asos Yayınları: 17.
- Keskin, Bayram (2018). "Yargı Kararları Işığında Çevresel Etki Değerlendirmesi: Tanım ve Unsurları". (Ed.) Hayrullah Kahya. *Book of Abstracts of 3rd International Scientific Research Congress on Humanities and Social Sciences*. Skopje: 20.
- Keskin, B., Zühal Yağcı (2018). "Türk İdare Hukukunda Hukukî Güvenlik İlkesi". *Terazi Hukuk Dergisi*, 13 (148): 56-74.
- Kılıç, Emre (2018). *İdarenin Katı Atık Yönetim Faaliyetler*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıç, Fevzi (2020). *İngiltere ve Türkiye’de İdarenin Yargısal Denetiminde Makul-lük İlkesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, Mikail (2011). *İdari Yargıda Dava Açma Ehliyeti ve İptal Davalarında Menfaat İhlali Koşulu*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Kızıloğlu Algan, F. T., Serdar Bilen (2005). "Toprak Kirlenmesi ve Biyolojik Çevre". *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 36 (1): 83-88.
- Korkmaz, Fatma (2009). *İdari Yargıda Görev ve Yetki*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Koru, Onur (2021). "Uluslararası Sözleşme Metinleri Kapsamında: Ciddi Ölçüde Sınır Aşan Çevresel Kirliliğe Neden Olma Yasağı Üzerine Gelişmelerin Değerlendirilmesi". *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7 (2), 289-314.
- Korucu, M. Kemal (2016). "Merkezileşmeden Zaman-Mekân Sıkışmasına: Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (127), 193-222.
- Köroğlu, Veli (2018). "Dünyanın Stratejik Sorunlarından Birisi (Çevre Sorunlarına Çözümler Bulmak: Çevresel Etki Değerlendirmesi: ÇED)". *Turan-Sam Ulusla-rarası Bilimsel Hakemli Dergisi*, 10 (38), 193-203.
- Kravchenko, Svitlana (2009). "The Myth of Public Participation in a World of Poverty". *Tulane Environmental Law Journal*, 23 (1), 33-55.
- Kurt, Hacı (2017). "Çevre Sorunlarının Kavşağında Biyolojik Çeşitlilik". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22 (3), 825- 837.

- Kurt, Hacı (2017). "İnsanlığın Sağlık Sorunu ve Biyoçeşitlilik". Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi, 6 (2), 78-96.
- Küçük, Adnan (2017). "Hukukun Hâkim Kılınmasının Bir Gereği Olarak İdarî Şeffaflık ve Bilgi Edinme Hürriyeti". Liberal Düşünce Dergisi, 22 (86), 69-95.
- Lee, N., Raymond Colley (1991). "Reviewing the Quality of Environmental Statements: Methods and Findings". The Town Planning Review, 62 (2): 239-248.
- Lemmer, Julie A. (2007). "Cleaning Up Development: EIA in two of the World's Largest and Most Rapidly Developing Countries". Georgetown International Environmental Law Review, 19 (2), 275-300.
- Lenzen, M., Shauna Murray, Britta Corte vd. (2003). "Environmental Impact Assessment Including Indirect Effects – A Case Study Using Input-Output Analysis". Environmental Impact Assessment Review, 23 (3): 263-282.
- Leopoldino da Silva, A. W., Paulo Mauricio Selig, Alexandre de Avila Leripio vd (2014). "Strategic Environmental Assessment: One Concept, Multiple Definitions". International Journal of Innovation and Sustainable Development, 8: 53-76.
- Lin, Albert C. (2019). "Evangelizing Climate Change". New York University Environmental Law Journal, 17 (2), 1135-1193.
- Lobos, V., Maria Partidario (2014). "Theory versus Practice in Strategic Environmental Assessment (SEA)". Environmental Impact Assessment Review, 48: 34-46.
- Macintosh, A., Lauren Waugh (2014). "Compensatory Mitigation and Screening Rules in Environmental Impact Assessment". Environmental Impact Assessment Review, 49: 1-12.
- Macpherson, Cheryl Cox (2014). "Climate Change Matters". Journal of Medical Ethics, 40 (4), 288-290.
- Maltayman Baloğlu, Ceren (2019). İmar Planlarının İptali. Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Marsden, S., Jan de Mulder (2005). "Strategic Environmental Assessment and Sustainability in Europe - How Bright is the Future?". Review of European, Comparative International Environmental Law, 14 (1): 50-62.
- Marsden, Simon (2012). "The Espoo Convention and Strategic Environmental Assessment Protocol in European Union: Implementation, Compliance, Enforcement and Reform". Review of European Community International Environmental Law, 20 (3), 267-276.
- Mauerhofer, V., Christine Larssen (2016). "Judicial Perspectives From the European Union for Public Participation in Environmental Matters in East Asia". Land Use Policy, 52: 552-561.
- Menteşe, Serpil (2017). "Çevresel Sürdürülebilirlik Açısından Toprak, Su ve Hava Kirliliği: Teorik Bir İnceleme". Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10 (53), 381-389.

- Menteşe, S., Seda Koca (2021). "Marmara Bölgesi'nde Katı Atık Durumunun Değerlendirilmesi". *Turkish Studies – Social Sciences*, 16 (4): 1533-1552.
- Morgan, Richard K. (2012). "Environmental Impact Assessment: The State of the Art". *Impact Assessment and Project Appraisal*, 30 (1), 5-14.
- Morrison-Saunders, A., Luis E. Sánchez, Francois Retief vd (2020). "Gearing up Impact Assessment as a Vehicle for Achieving the UN Sustainable Development Goals". *Impact Assessment and Project Appraisal*, 38 (2): 113- 117.
- Morrison-Saunders, A., John Bailey (2000). "Transparency in Environment Impact Assessment Decision-Making: Recent Developments in Western Australia". *Impact Assessment and Project Appraisal*, 18 (4): 260-270.
- Moules, Richard (2014). "Significant EU Environmental Cases: 2013". *Journal of Environmental Law*, 26 (1), 147-159.
- Mustow, Stephen (2018). "Environmental Impact Assessment (EIA) Screening and Scoping of Extraterrestrial Exploration and Development Projects". *Impact Assessment and Project Appraisal*, 36 (6), 467-478.
- Mutlu, Ayşegül (2006). "Küresel Kamusal Mallar Bağlamında Sağlık Hizmetleri ve Çevre Kirlenmesi: Üretim, Finansman ve Yönetim Sorunları". *Maliye Dergisi*, (150), 53-78.
- Muriithi, Peter M. (2020). "Critiquing the Role of Courts and Tribunals in Developing Environmental Law Jurisprudence". *Journal of Conflict Management and Sustainable Development*, 4 (2), 69-78.
- Nadeem, O., Thomas B. Fischer (2011). "An Evaluation Framework for Effective Public Participation in EIA in Pakistan". *Environmental Impact Assessment Review*, 31 (1): 36-47.
- Negiz, Nilüfer (2017). "Kamusal Politika Alanı Olarak Çevre: 1980'lerden Günümüze Çevre Politikaları". (Ed.) Recep Külçü. 3rd ASM International Congress of Agriculture and Environment Proceeding Book. Antalya: Biyosistem Yayıncılık: 182-192.
- Noble, Bram F. (2000). "Strategic Environmental Assessment: What Is It? & What Makes It Strategic?". *Journal of Environmental Assessment Policy and Management*, 2 (2), 203-224.
- Odyakmaz, Zehra (1998). "Genel Olarak İdarenin Sözleşmeleri". *Gazi Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 141-195.
- Odyakmaz, Zehra (1999). "Hazırlanmakta Olan İdari Usul Kanunu Açısından Demokratikleşme Sürecinde Şeffaflaşma ve Bireye Tanınan Haklar". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1 (2), 1-21.
- Ognjanoska, Leposava (2021). "Environmental Impact Assessment in the Context of the Environmental Law and Policy of the European Union: Evolvment and Future Perspectives". *Regional Law Review*, 163-182.

- Orhan, Gökhan (2012). "Hava Kirliliği ve Asit Yağmurları: Uzun Menzilli Sınırlar Ötesi Hava Kirliliği Sözleşmesi ve Protokolleri Karşısında Türkiye'nin Konumu". Marmara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi, 20 (1), 123-150.
- Orhan, Gökhan (2013). "Türkiye'de Çevre Politikaları: Değişen Söylemler, Değişmeyen Öncelikler". Memleket Siyaset Yönetim, 8 (19-20), 1-24.
- Orta, Elif (2005). İmar Hukukunda Plan Hiyerarşisi ve Planların Çatışması. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ortolano, L., Anne Shepherd (1995). "Environmental Impact Assessment: Challenges and Opportunities". Impact Assessment, 13 (1): 3-30.
- Otacı, Cengiz (2015). "Yargıtay Ceza Dairesi Kararlarına Göre Toprak Kirliliği Yoluyla Çevrenin Kasten Kirletilmesi". Terazi Hukuk Dergisi, 10 (104), 106- 118.
- Owa, Frank D. (2013). "Water Pollution: Sources, Effects, Control and Management". Mediterranean Journal of Social Sciences, 4 (8), 65-68.
- Örçen Güler, İlke (2019). "Çevresel Değerlendirme Tekniklerinin Gelişimi ve Türkiye'deki Uygulamaların Değerlendirilmesi". Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4 (8), 194-215.
- Özdemir, Abdulkadir (2011). İmar Planlarında Hiyerarşi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Özdemir, Hayrunnisa (2017). "Gıda Hukuku ve Hukukî Sorumluluk". Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan, 19 (Özel Sayı-2017), 443-491.
- Özdemir, Selman (2018). "Hukuk Güvenliği ve Hukukî İstikrar". Mahalli İdareler Dergisi, (72), 65-77.
- Özdilek, E., Mustafa Akal (2020). "Davranışsal Ekonomi Çerçevesinde Richard Thaler'in Görüşleri". İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi, 5 (13): 240-250.
- Özgen, Sümeyra (2020). "Türk İdari Yargılamasında İvedi Yargılama Usulü". Danıştay Dergisi, (152), 153-188.
- Özkaya Özlüer, Ilgın (2022). "Paris Anlaşması Sonrasında "ÇED Kapsam Dışı Değerlendirme" Kararları ve Çevresel Kolluk Faaliyetlerinin İklim Hukuku Açısından Nteligi". Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 71 (1), 515- 542.
- Özlu, Rukiye Mehtap (2021). "Türkiye'de Uygulanan Çevresel Etki Değerlendirme Sürecine Halkın Katılımının Fransa'daki Uygulamayla Karşılaştırılması". Alanya Akademik Bakış Dergisi, 5 (2), 727-747.
- Öztürk, E., Mehmet Kitiş, Ülü Yetiş vd (2013). "Temiz Üretim Yaklaşımının Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Sürecine Adaptasyonu". Uluslararası ÇED Kongresi 08-10 Kasım 2013 Bildiri Kitabı. Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yayını: 513-519.

- Öztürk, M., Arzu Öztürk (2019). "BMİDÇS'den Paris Anlaşması'na: Birleşmiş Milletler'in İklim Değişikliğiyle Mücadele Çabaları". Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12 (4): 527-541.
- Özdemir, Hayrunnisa (2017). "Gıda Hukuku ve Hukukî Sorumluluk". Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan, 19 (Özel Sayı 2017), 443-491.
- Özdemir, Selman (2018). "Hukuk Güvenliği ve Hukukî İstikrar". Mahalli İdareler Dergisi, (72), 65-77.
- Pallemaerts, Marc (1997). "Stockholm'den Rio'ya Uluslararası Çevre Hukuku" (Çev. B. Duru). Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 52 (1), 613-632.
- Partidario, Maria Rosario (2000). "Elements of an SEA Framework – Improving the Added-Value of SEA". Environmental Impact Assessment Review, 20 (5), 647-663.
- Partidario, Maria Rosario (2008). "Strategic Environmental Assessment (SEA): Current Practices, Future Demands and Capacity-Building Needs". International Association for Impact Assessment (IAIA) Training Courses, Training Course: Strategic Environmental Assessment, Course Manual, Lisbon.
- Peker Say, N., Cüneyt Erginkaya, Muzaffer Yücel (2010). "Türkiye İmar Planlarında Uygulanabilecek Bir Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) Modelinin Geliştirilmesi: Adana Kenti Örneği". TÜBİTAK 107Y147 nolu proje.
- Peker Say, N., Alfred Herberg, Julia Koller (2015). "Development and Implementation of SEA: A Comparative Review of Draft Regulation in Turkey and Germany Experiences". Journal of Applied Sciences, 15 (2): 157-166.
- Peters, Mary Sabina (2015). "Minimize Risk of Carbon Sequestration Through Environmental Impact Assessment and Strategic Environmental Assessment". European Energy and Environmental Law Review, 24 (1), 12-16.
- Peter, M. S., Manu Kumar (2012). "Strategic Environmental Assessment – Experience, Status and Directions". European Energy and Environmental Law Review, 21 (2): 92-98.
- Peterson, K. (2010). "Quality of Environmental Impact Statements and Variability of Scrutiny by Reviewers". Environmental Impact Assessment Review, 30, 169-176.
- Pinho, P., Sabine McCallum, Sara Santos Cruz (2010). "A Critical Appraisal of EIA Screening Practice in EU Member States". Impact Assessment and Project Appraisal, 82 (2): 91-107.
- Počuča, M., Marijana Mladenov, Predrag Mirković (2018). "The Analysis of the Aarhus Convention in the Context of Good Environmental Governance". Economics of Agriculture, 65 (4): 1615-1625.

- Polido, A., Thomas B. Ramos (2011). "Evaluation of Strategic Environmental Assessment Scoping Effectiveness". IAIA'11 Conference Proceedings. Puebla-Mexico: Impact Assessment and Responsible Development for Infrastructure, Business and Industry, 31st Annual Meeting of the International Association for Impact Assessment.
- Polido, A., Thomas B. Ramos (2015). "Towards Effective Scoping in Strategic Environmental Assessment", *Impact Assessment and Project Appraisal*, 33 (3): 171-183.
- Pope, J., David Annandale, Angus Morrison-Saunders (2004). "Conceptualising Sustainability Assessment". *Environmental Impact Assessment Review*, 24 (6): 595-616.
- Pöder, T., Tiit Lukki (2011). "A Critical Review of Checklist-Based Evaluation of Environmental Impact Statements". *Impact Assessment and Project Appraisal*, 29 (1): 27-36.
- Ramirez, Gerardo Blanco (2013). "Studying Quality Beyond Technical Rationality: Political and Symbolic Perspectives". *Quality in Higher Education*, 19 (2), 126- 141.
- Rega, C., Giorgio Baldizzone (2015). "Public participation in Strategic Environmental Assessment: A practitioners' perspective". *Environmental Impact Assessment Review*, 50: 105-115.
- Robinson, Nicholas A. (1992). "International Trends in Environmental Impact Assessment". *Boston College Environmental Affairs Law Review*, 19, 591- 621.
- Runhaar, H., Peter P. J. Driessen (2007). "What Makes Strategic Environmental Assessment Successful Environmental Assessment? The Role of Context in the Contribution of SEA to Decision-Making". *Impact Assessment and Project Appraisal*, 25 (1): 2-14.
- Saçlı, Ahsen (2018). "Kalkınma Politikalarında Çevresel Etki Değerlendirmesi Sorunsalı – Türkiye Örneği". *Memleket Siyaset Yönetim*, 13 (29), 117-134.
- Sager, Paul (1972), "Conceptualizing Environmental Impact". (Ed.) Robert B. Ditton, Thomas L. Goodale. *Environmental Impact Analysis: Philosophy & Methods, Proceedings of the Conference on Environmental Impact Analysis Green Bay*. Wisconsin: Sea Grant, 82-84.
- Sağlam, M. T., Korkmaz Bellitürk (2003). "Su Kirliliği ve Toprak Üzerindeki Etkisi". *Alatarım*, 2 (1): 46-49.
- Sanin, Selim L. (2013). "Sürdürülebilir Çevre Yönetimi Yaklaşımında Çevresel Etki Değerlendirmesi'nin (ÇED) Yeri ve Önemi". *Uluslararası Çevresel Etki Değerlendirmesi Kongresi Bildiri Kitabı*. Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı: 549-554.
- Samarakoon, M., John S. Rowan (2008). "A Critical Review of Environmental Impact Statements in Sri Lanka with Particular Reference to Ecological Impact Assessment". *Environmental Management*, 41: 441-460.

- Satır Reyhan, Aysen (2018). "Strategic EIA' as a New Environmental Impact Assessment Method and Its Implementation Process in Turkey". *Turkish Studies Social Sciences*, 13 (18), 1119-1132.
- Reyhan, H., Aysen Satır Reyhan (2020). "Çevre Sorunlarından Doğan Etik Bir Yaklaşım Olarak Çevre Hakkı Üzerine Siyasal Ekolojik Bir Değerlendirme". *Akademik Hassasiyetler*, 7 (14): 399-420.
- Say, Nuriye (2013). "Enerji Politikaları ve SÇD: Türkiye Örneği". *Uluslararası ÇED Kongresi 08-10 Kasım 2013 Bildiri Kitabı*. Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı: 265-278.
- Say, N., Nermin Merve Baykan (2013). "Türkiye'de SÇD Yönetmeliğine Doğru: Yasal ve Kurumsal Bir Değerlendirme". *Uluslararası Çevresel Etki Değerlendirmesi Kongresi Bildiri Kitabı*. Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı: 223-234.
- Saygılı, Abdurrahman (2001). "Avrupa Birliği'nin Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönergesine Kısa Bir Bakış". *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 3 (2), 65- 79.
- Saygılı, Abdurrahman (2007). *Çevre Hukuku Açısından Çevresel Etki Değerlendirmesi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Schwarzenbach, R. P., Thomas Egli, Thomas B. Hofstetter vd (2010). "Global Water Pollution and Human Health". *Annual Review of Environment and Resources*, 35: 109-136.
- Seht, H., Christopher Wood (1998). "The Proposed European Directive on Environmental Assessment: Evolution and Evaluation". *Environmental Policy and Law*, 28 (5): 242-249.
- Sevgen, Bülent B (2001). *Çevresel Etki Değerlendirmesinin Ulusal ve Uluslararası Uygulamaları*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü, İstanbul.
- Seyhan, Serkan (2017). "Koruma Amaçlı İmar Planlarının Yapılış Usulü". *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16 (2-2), 601-625
- Sezginer, Murat (2011). "İdari İşlem – İcraîlik – Ayrılabilir İşlem – Yargısal Denetim". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 69 (1-2), 241- 250.
- Sheate, William R. (2003). "The EC Directive on Strategic Environmental Assessment: A Much-Needed Boost for Environmental Integration". *European Energy and Law Review*, 12 (12), 331-348.
- Shepherd, A., Christi Bowler (1997). "Beyond the Requirements: Improving Public Participation in EIA". *Journal of Environmental Planning and Management*, 40 (6): 725-738.
- Simon, Herbert A. (1986). "Rationality in Psychology and Economics". *The Journal of Business*, 59 (4), Part 2: The Behavioral Foundations of Economic Theory, 209-224.

- Sing, G., Jackie Lerner, Megan Mach vd (2020). "Scientific Shortcomings in Environmental Impact Statements Internationally". *People and Nature*, 2 (2): 369-379.
- Slootweg, R., Arend Kolhoff (2003). "A Generic Approach to Integrate Biodiversity Considerations in Screening and Scoping for EIA". *Environmental Impact Assessment Review*, 23: 657-681.
- Smyth, Caer (2022). "Marking Out the Interpretive Possibilities of the Aarhus Convention, Review of The Foundations of the Aarhus Convention: Environmental Democracy, Rights and Stewardship by Emily Barritt". *Journal of Environmental Law*, 34 (3), 1-10.
- Snell, T., Richard Cowell (2006). "Scoping in Environmental Impact Assessment: Balancing Precaution and Efficiency?". *Environmental Impact Assessment Review*, 26 (4): 359-376.
- Stone, Christopher D. (1972). "Should Trees Have Standing? Toward Legal Rights for Natural Objects". *Southern California Law Review*, 45, 450-501.
- Şahin Hamamcı, Nihan (2020). "Türkiye'de SÇD Yönetmeliği". *Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği'nin Uygulanmasının Desteklenmesi, Farkındalık Artırma Çalıştayı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı*.
- Şahin Hamamcı, N., Aysun Boşça (2013). "Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) Uygulamalarının Etkinliği ve Türkiye'de SÇD'nin Gelişimi". *Uluslararası ÇED Kongresi 08-10 Kasım 2013 Bildiri Kitabı*. Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yayını: 213-221.
- Şanlı, Denizler (2009). "Planlama Yetkisinin Analizi". *Ankara Barosu Dergisi*, 67 (3), 47-58.
- Şengün, Serdar (2002). "Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasında Halkla İlişkiler ve Bir Alan Örneği: Macahel Havzası". *Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunlarını Araştırma Derneği Kırsal Çevre Yıllığı*, 135-156.
- Şimşek, Tacettin (2010). "Çevresel Etki Değerlendirmesi: Mevzuat, Uygulama ve Sorunlar". *Danıştay İdari Yargı Günü 142. Yıl Sempozyumu*. Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları No:81, 63-83.
- Tajima, R., Thomas Fischer (2013). "Should Different Impact Assessment Instruments be Integrated? Evidence from English Spatial Training". *Environmental Impact Assessment Review*, 41: 29-37.
- Tan Gülcan, Duygu (2021). "Türlerin Yok Oluşunun Antropojenik Nedenleri". *Antropoloji*, (41), 44-53.
- Tan, Turgut (1975). "Türkiye'de Planlamanın Bazı Hukukî Sorunları". *Danıştay Dergisi*, 5 (18-19), 44-55.
- Tarhan, Kamil (2018). "Küresel Çevre Sorunlarının Politikleşmesi ve Uluslararası İlişkiler Teorileri Kapsamında Analiz". *International Journal of Social and Humanities Sciences*, 2 (1), 152-170.

- Tarım ve Orman Bakanlığı (2021). I. Su Şurası Sonuç Bildirgesi. Ankara: Tarım ve Orman Bakanlığı.
- Taşer, A., B. Zafer Erdoğan (2020). "Avrupa Birliği ve Türkiye'de Tehlikeli Atık Yönetiminin Yasal Gelişimi". Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5 (2): 67-84.
- Tolunay, Doğanay (2015). "İstanbul'daki Üçüncü Havalimanı ÇED Raporunun Değerlendirilmesi". (Ed.) Yetkin Dumanoglu ve Melih Kara. 6. Ulusal Hava Kirliliği ve Kontrolü Sempozyumu 2015 Bildiri Özeti Kitabı. İzmir: Hava Kirlenmesi Araştırmaları ve Denetimi Türk Millî Komitesi: 225-238.
- Tolunay, Doğanay (2020). "Trakya'daki Bazı Projelerin Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Raporlarının Değerlendirilmesi. Journal of Environmental and Natural Studies, 2 (1), 46-62.
- Tomar, Ahmet (2009). "Toprak ve Su Kirliliği ve Su Havzalarının Korunması", TMMOB İzmir Kent Sempozyumu Bildiriler Kitabı. İzmir: Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği: 333-345.
- Toprak, Musa (ed.) (2014). "Türkiye Barolar Birliği, Kent ve Çevre Davalarında Ehliyet ve Menfaat". Türkiye Barolar Birliği Kent ve Çevre Hukuku Komisyonunca Düzenlenen Sempozyum. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları.
- Topuzkanamış, Engin (2012). "Max Weber'de Ekonomi, Hukuk ve Rasyonalite". Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 14 (2), 253-274.
- Tosun, C., Fatih Keskin (2013). "Teknokratik Teori: Tarihsel Perspektifte Temel Temalar". Verimlilik Dergisi, (1): 107-122.
- Tunç, H., Yusuf Göven (1997). "Çevre Hakkı ve 1982 Anayasası". Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, 1 (1), 103-127.
- Turan Bayram, T., Aysun Altıkat, Fatma Ekmekyapar Torun (2011). "Avrupa Birliği ve Türkiye'de Çevre Politikaları". Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 1 (1): 33-38.
- Turan, T., Yalçın Kemal Bayhan (2009). "Avrupa Birliği ve Türkiye'de Su Kaynaklarının Korunması Politikalarının Karşılaştırılması". Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13 (2): 331-340.
- Turan, Volkan (2007). Türkiye'nin ÇED Uygulama Deneyimi Üzerine Bir Değerlendirme: 1993-2007. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Turgut, Nükhet (1996). "Çevre Hukukunda Çevreci Örgütlere Tanınan Olanaklar". Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 45 (1), 103-130.
- Turgut, Nükhet (1996). "İhtiyat İlkesi". Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 45 (1), 67-102.

- Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (2015). "Türkiye'de ÇED Süreçlerinin İyileştirilmesine Yönelik Öneriler". (Ed.) Esra Yazıcı Gökmen, Özgül Erdemli Mutlu, Rita İnci Güler. İstanbul: Avrupa Birliği'ne Uyum ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Çalıştayı Sonuç Bilirgesi: 70-75.
- Türkoğlu Üstün, Kamile (2021). "Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuru Kararlarında Çevre Hakkına Yaklaşımı". Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 29 (3), 2545-2593.
- Türkoğlu Üstün, Kamile (2021). "Yeni Bir Dönemin Başlangıcı: Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Türk Çevre Hukuku ve Politikalarına Etkileri". Memleket Siyaset Yönetim, 16 (36), 329-366.
- Ulutaş, Oğuzhan (2016). Stratejik Çevresel Değerlendirme Uygulamasının Planlama Sistemine Etkilerinin İncelenmesi ve Sivas İline Yönelik Öneriler. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Unalan, D., Richard Cowell (2019). "Strategy, Context and Strategic Environmental Assessment". Environmental Impact Assessment Review, 79 (3): 1-9.
- van Asselt, M., Ellen Vos (2008). "Wrestling with Uncertain Risks: EU Regulation of GMOs and the Uncertainty Paradox". Journal of Risk Research, 11 (1-2): 281- 300.
- Vatansever Boşça, A., Nihan Şahin Hamamcı (2013). "Kümülatif Çevresel Etki Değerlendirmesi". Uluslararası Çevresel Etki Değerlendirmesi Kongresi Bildiri Kitabı. Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı: 33-48.
- Velioğlu, Büşra (2019). Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) – Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) İlişkisinin İrdelenmesi ve Hidroelektrik Enerjisi Sürecinde SÇD'nin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Weston, Joe (2010). "EIA, Decision-Making Theory and Screening and Scoping in UK Practice". Journal of Environmental Planning and Management, 43 (2), 185-203.
- Weston, Joe (2012). "Screening For Environmental Impact Assessment Projects in England: What Screening?". Impact Assessment and Project Appraisal, 29 (2), 90-98.
- Wood, C., Mohammed Dejjeddour (1992). "Strategic Environmental Assessment: EA of Policies, Plans and Programmes." Impact Assessment, 10 (1): 3-22.
- Wood, G., John Glasson, Julia Becker (2006). "EIA Scoping in England and Wales: Practitioner Approaches, Perspectives and Constraints". Environmental Impact Assessment Review, 26 (3): 221-241.
- WWF (2022). Living Planet Report. (Ed.) Rosamunde Almond ve diğerleri. Gland: WWF.

- Yalçın, Cemre Edip (2021). "Çevre Hakkının Anayasa Mahkemesi Önünde Bireysel Başvuruya Konu Edilebilirliği ve Konuya İlişkin Olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Yaklaşımı". Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 9 (1), 89-115.
- Yancı, Nihan (1997). Çevresel Etki Değerlendirmesi, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Yang, Tseming (2019). "The Emergence of Environmental Impact Assessment Duty as a Global Legal Norm and General Principle of Law". Hastings Law Journal, 70 (2), 525-572.
- Yaş, Hakan (2018). "Türkiye'de Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Stratejik Çevresel Değerlendirme Uygulamasının Genel Bir Değerlendirmesi". Kent Akademisi Kent Kültürü ve Yönetimi Dergisi, 11 (1) 29-43.
- Yeşil, Y., Mehmet Mert Dermenci (2020). "Çevresel Etki Değerlendirmesi Kararlarına Karşı Açılan İptal Davalarında Baroların Menfaat İhlali Meselesi". Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11 (21-22): 81-106.
- Yıldırım, Turan (2019). "Danıştay Kararlarında Mücbir Sebep Kavramı". Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Ferif Hakan Baykal Armağanı, 25 (2), 1520-1538.
- Yıldırım, R., Zehra Odyakmaz, Ayşegül Çoban Atık vd (2011). "İdare Mahkemeleri Örneğinde Bilirkişilik Uygulamaları". Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 19 (1): 9-38.
- Yılmaz, Harun (2019). Türk İdare Hukukunda İdari İstikrar İlkesi. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, Serdar (2021). İmar Planlarının Hukukî Rejimi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, Veli (2008). İdarenin Düzenleyici İşlemleri ve İptalinin Doğurduğu Hukukî Sonuçlar. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Yozgat, Ceren (2020). "Suyun Bir İnsan Hakkı Olarak Değerlendirilmesi". Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 19 (2), 197-235.
- Yüceer, B., Turan Yılmaz (2020). "Küresel Su Hakları ve Türkiye". Çukurova Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, 39 (7): 124-132.
- Yücel, Muzaffer (2011). "Stratejik Çevresel Değerlendirme". (Ed.) Nuriye Peker Say. Stratejik Çevresel Değerlendirme ve Planlama. Ankara: TMMOB Peyzaj Odası Yayınları 2011/2, Korza Yayıncılık: 1-15.
- Yücel, Sibel H. (2009). ÇED Raporlarının AB Kalite Kriterlerine Göre Çözümlemesi: Karayolları Örneği. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Yüksel, A., Duygu Barut (2023). "Uluslararası Çevre Hukukunda Sürdürülebilir Kalkınma". *Çevre, Şehir ve İklim Dergisi*, 2 (3): 32-58.
- Yürüten, Sevim (2006). Türkiye'de Uygulanan Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) Modelinin Dünyadaki Yaygın Kullanılan Örneklerle Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Zhao, Y., Bill Butcher (2022). "Coming to Terms With Public Participation in Decision Making: Balancing Clarity and Impact in the Aarhus Convention". *Review of European, Comparative & International Environmental Law*, 31 (2): 210-221.
- Zhou, Kaiyi (2009). Strategic Environmental Assessment (SEA) and Provincial Level Expressway Programme Planning: An Application Framework and Indicator System for China. Doktora Tezi, Imperial College The Centre for Environmental Policy, London.

3. ELEKTRONİK KAYNAKLAR

- Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı, Cilt I, 24 Mart 2001, <https://www.ab.gov.tr/195.html> (Erişim Tarihi: 05.02.2023).
- Case C-295/10 *Genovaitė Valčiukienė and Others v Pakruojo rajono savivaldybė and Others*, Judgement of 22 September 2011, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&jur=C,T,F&num=C-295/10&td=ALL>, (Erişim Tarihi: 11.10.2022).
- Case C-201/02 *The Queen on the application of Delena Wells v Secretary of State for Transport, Local Government and the Regions*, Judgement of 7 January 2004, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-201/02>, (Erişim Tarihi: 11.10.2022).
- Çevresel Etki Değerlendirmesi Kararlarına İlişkin İstatistikler için bkz. https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/menu/ced_karar_1993-2021_20220217110839.pdf (Erişim Tarihi: 02.10.2023).
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 1. Ulusal Hava Kalitesi Çalıştayı Sonuç Bildirgesi ve Raporu, Afyonkarahisar, Mayıs 2017, <https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/haberler/haberler158701.pdf> (Erişim Tarihi: 30.03.2020).
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Mülga ÇED Yönetmelikleri, <https://ced.csb.gov.tr/mulga-ced-yonetmelikleri-uygulamasi> (Erişim Tarihi: 06.05.2020).
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, Stratejik Çevresel Değerlendirme Eleme Süreci Devam Eden Plan/Programlar, <https://scd.csb.gov.tr/eleme-sureci-yurutulenler-i-91511> (Erişim Tarihi: 23.05.2023).
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, Stratejik Çevresel Değerlendirme Süreci Tamamlananlar Plan/Program Listesi, <https://scd.csb.gov.tr/scd-sureci-tamamlananlar-i-88842> (Erişim Tarihi: 23.05.2023).

- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, Stratejik Çevresel Değerlendirme Süreci Yürütülen Plan/Programlar, <https://scd.csb.gov.tr/scd-sureci-yurutulenler-i-88863> (Erişim Tarihi: 23.05.2023).
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Sürekli İzleme Merkezi, Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı, <https://sim.csb.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 02.04.2020).
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Mekânsal Strateji Planı, <https://mekansalstrateji.csb.gov.tr/yapilan-calismalar-i-89083>, (Erişim Tarihi: 02.03.2023).
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu (2019 yılı verileriyle), Ankara, 2020, https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/tu-rk-yecevresorunlariveoncel-kler-_2020-20210401124420.pdf (Erişim Tarihi: 19.02.2020).
- Çevre ve Orman Bakanlığı, ÇED ve Planlama Genel Müdürlüğü, Türkiye'nin Stratejik Çevresel Değerlendirme Uygulama Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi, Kayseri, 1/50.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planına ŞÇD Uygulanması Pilot Projesi, Stratejik Çevresel Değerlendirme Raporu, Şubat 2009, <https://scd.csb.gov.tr/mekansal-planlama-sektoru-kayseri-1-50.000-olcekli-cdp-i-104694> (Erişim Tarihi: 14.02.2023).
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Stratejik Çevresel Değerlendirme Broşürü, <https://webdosya.csb.gov.tr/db/scd/icerikler/brosur-tr-20191023092317.pdf> (Erişim Tarihi: 03.12.2023).
- Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment, Report of the United Nations Conference on the Human Environment, 1972, A/CONF.48/14/Rev.1, bkz. <https://digitallibrary.un.org/record/523249> (Erişim Tarihi: 11.02.2023).
- Dış İşleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, Horizontal Questionnaire, https://www.ab.gov.tr/files/tarama/tarama_files/27/sorular%20ve%20cevaplar_files/SC27_Horizontal.pdf (Erişim Tarihi: 11.02.2023).
- European Commission, Environmental Assessments in the EU's Environmental Policy, Overview of EU Legislation on Environmental Assessments, The Environmental Impact Assessment (EIA) Directive, https://www.era-comm.eu/EU_Legislation_on_Environmental_Assessments/part_1/part_1_4.html (Erişim Tarihi: 17.02.2023).
- European Commission, Guidance on the implementation of Directive 2001/42/EC on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment, <https://circabc.europa.eu/ui/group/3b48eff1-b955-423f-9086-0d85ad1c5879/library/7527027a-126a-49e2-92ef-3aac8159fbf6/details?download=true> (Erişim Tarihi: 05.11.2021).
- Fifth Session of the United Nations Environment Assembly (UNEA-5), Theme: Strengthening Actions for Nature to Achieve the Sustainable Development, 28 Feb 2022-2 Mar 2022, <https://www.unep.org/environmentassembly/unea5> (Erişim Tarihi: 18.04.2023).

- Historic Day in the Campaign to Beat Plastic Pollution: Nations, Nairobi, March 2022, <https://www.unep.org/news-and-stories/press-release/historic-day-campaign-beat-plastic-pollution-nations-commit-develop> (Erişim Tarihi: 18.04.2023).
- International Best Practice Principles, International Association for Impact Assessment, Special Publication Series No.6 https://www.iaia.org/uploads/pdf/SP6_22%20Follow%20up_converted.pdf (Erişim Tarihi: 20.04.2023).
- International Court of Justice, *Gabcikovo-Nagymaros Project (Hungary/ Slovakia), Judgement, I.C.J. Reports 1997*, bkz. <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/92/092-19970925-JUD-01-00-EN.pdf>, (Erişim Tarihi: 11.05.2022).
- Jerry A., Nathanson, "Pollution", içinde: Encyclopedia Britannica, 2020, <https://www.britannica.com/science/air-pollution> (Erişim Tarihi: 12.02.2020).
- Jozef Kriřan and Others v Slovenská inşpekcia řivotného prostredia davasının Avrupa Birliği Adalet Divanı kararı için bkz: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=132341&doclang=EN> (Erişim Tarihi: 18.01.2022).
- Kalkınma Bakanlığı, On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023), Su Kaynakları Yönetimi ve Güvenliği Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, 2018, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/SuKaynaklariYonetimi_ve_GuvenligiOzelIhtisasKomisyonuRaporu.pdf (Erişim Tarihi: 01.03.2020).
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Yatırım Geliştirime ve Planlama Daire Başkanlığı, Oymapınar Turizm Gelişim Projesi, Stratejik Çevresel Değerlendirme Raporu, Eylül 2004, https://webdosya.csb.gov.tr/db/scd/menu/oymapinar_scdraporu_20181108013002.pdf (Erişim Tarihi: 12.02.2023).
- Ömer Aykul ve Deniz Topçu, "Türkiye'de Çevresel Etki Değerlendirme Hukuku ve Son ÇED Yönetmeliği", <http://www.aykultopcu.com/habervemakele-187-turkiyede-cevresel-etki-degerlendirme-hukuku-ve-son-ced-yonetmeligi> (Erişim Tarihi: 23.06.2021).
- Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future, 1987, A/42/427, bkz. <https://digitallibrary.un.org/record/139811>, (Erişim Tarihi: 11.02.2023).
- Report of the World Summit on Sustainable Development, Johannesburg, South Africa, 26 August - 4 September 2002, A/CONF.199/20, bkz. <https://digitallibrary.un.org/record/478154>, (Erişim Tarihi: 11.05.2022).
- Standard Summary Project Fiche – IPA Decentralised National Programmes, Implementation of By-Law on Strategic Environmental Assessment, https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2016-12/136_tr2010.0327.02strategicenvironmentalassessment.pdf (Erişim Tarihi: 13.02.2023).
- Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği'nin Uygulanmasının Desteklenmesi, Final Raporu, Şubat 2021, https://webdosya.csb.gov.tr/db/scd/icerikler/final-raporu_18022021_n-ha-tr-20210223132131.pdf (Erişim Tarihi: 16.02.2023).

- Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği'nin Uygulanması Teknik Yardım Projesi, Büyük Menderes Nehir Havzası Taslak Yönetim Planı SÇD Pilot Projesi, Stratejik Çevresel Değerlendirme Raporu, Şubat 2016, https://webdosya.csb.gov.tr/db/scd/menu/buyuk-menderes-nehir-havzasi-scd-raporu_final_tr_20181108013851.pdf (Erişim Tarihi: 15.02.2023).
- Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği'nin Uygulanması'na Teknik Yardım Projesi, Gökçeada ve Bozcaada Tarım Master Planı için Pilot SÇD Projesi, Stratejik Çevresel Değerlendirme Raporu, Mart 2016, https://webdosya.csb.gov.tr/db/scd/menu/sea-report_final_tr_14_20181108013916.pdf (Erişim Tarihi: 15.02.2023).
- Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği'nin Uygulanması Teknik Yardım Projesi, Karapınar Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi için SÇD Pilot Projesi, SÇD Raporu, Nisan 2016, https://webdosya.csb.gov.tr/db/scd/menu/karapinar-scd-raporu_final_tr_20181108014130.pdf (Erişim Tarihi: 15.02.2023).
- Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği kapsamındaki plan/programlara yönelik gerçekleştirilecek çalışmalar esnasında başvurulacak mevzuat için bkz. <https://mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=23492&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> (Erişim Tarihi: 16.03.2023).
- Stratejik çevresel değerlendirme süreci yürütülen plan/programlara ilişkin paylaşılan materyaller için bkz. <https://scd.csb.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 25.03.2023).
- Tarım ve Orman Bakanlığı, I. Su Şurası Sonuç Bildirgesi, Ankara, Ekim 2021, <https://cdn.nys.tarimorman.gov.tr/api/File/GetFile/467/Sayfa/1497/1861/Do-syaGaleri/i-su-surasi-sonuc-bildirgesi.pdf> (Erişim Tarihi: 05.03.2020).
- The International Union for Conservation of Nature and Natural Resources, "World Conservation Strategy: Living Resource Conservation for Sustainable Development", 1980, para. 12, <https://portals.iucn.org/library/efiles/documents/wcs-004.pdf> (Erişim Tarihi: 11.05.2022).
- Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı ile Çevre Komisyonu Raporu, <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss297.pdf> (Erişim Tarihi: 15.02.2020).
- UNECE - United Nations Economic Council for Europe 2003. Protocol on Strategic Environmental Assessment to the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context, <https://unece.org/fileadmin/DAM/env/eia/documents/legaltexts/protocolenglish.pdf> (Erişim Tarihi: 18.10.2021).
- United Nations Conference on Sustainable Development, 20-22 June, Rio de Janeiro, Brazil, The future we want, A/CONF.216/L.1, bkz. <https://digitallibrary.un.org/record/3826773?ln=en>, (Erişim Tarihi: 03.02.2021).
- Uzun Menzilli Sınırlar Ötesi Hava Kirlenmesi Sözleşmesi (Geneva Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution), https://webdosya.csb.gov.tr/db/kimyasallar/editordosya/UMSOHK_Tr_V1.pdf (Erişim Tarihi: 13.02.2020).

- World Population Prospects 2022: Summary of Results. UN DESA/POP/2022/TR/NO.3., https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/wpp2022_summary_of_results.pdf (Erişim Tarihi: 14.02.2023).
- Yeterlik belgesi sahibi kurum/kuruluşlar ve buna ilişkin diğer bilgiler için bkz. <http://eced.csb.gov.tr/jsp/global/firmalar.htm> (Erişim Tarihi: 09.09.2022).
- <https://www.dogadernegi.org/turkiyenin-ilk-iklim-davasi-kurutulan-marmara-golunun-balikcileri-adina-acildi/>
- <https://ced.csb.gov.tr/yeni-ced-yonetmeligi-resmi-gazetede-yayimlandi-haber-272356>
- https://d.barobirlik.org.tr/2022/20221011_cedyonetmeligi.pdf

Sadık Furkan MIDİK

**TÜRK HUKUKUNDA
GENEL OLARAK NAFAKA TÜRLERİ ve
ÖZELLİKLE YOKSULLUK NAFAKASI ile
NAFAKANIN SÜRESİZ OLMASI SORUNU**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Hukukunda Genel Olarak Nafaka Türleri ve Özellikle Yoksulluk Nafakası ile Nafakanın Süresiz Olması Sorunu

Sadık Furkan Mıdık

Hukuk Yayınları Dizisi – 3819

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 855 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Acabey, M. Beşir. "Çocukları İlgilendiren ve Aile Mahkemelerinin Görev Alanına Giren Hukuki Konular", **İzmir Barosu Dergisi**, Ekim 2006, ss. 88-140.
- Akbulut, Merve Bilge. **Türk Medeni Kanunu Kapsamında Yoksulluk Nafakası**, (Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, 2021.
- Akipek Öcal, Şebnem. "Hukukumuzda Yoksulluk Nafakası", **İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi 8 Mart 2020 Özel Yayını**, 2020, ss. 14-21.
- Altınok Ormancı, Pınar. "Türkiye'de Yoksulluk Nafakasına İlişkin Güncel Gelişmeler ve Nafakanın Süreye Bağlanması Meselesi – İsviçre Hukukuyla Karşılaştırmalı Bir İnceleme", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Cilt: 35, Sayı: 162, 2022, ss. 183-203.
- Akıntürk, Turgut ve Derya Ateş. **Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku İkinci Cilt**, Yenilenmiş 21. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, Ocak 2019.
- Akkağıt, Şerif Fatih. "Aristoteles'te İnsan Kavramı", **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 42, 2022/1, ss. 124-151.
- Akkurt, Sinan Sami. "Boşanma Sonrası "Ortak Velayet" Kavramının, Özellikle Türk Hukuku Uygulaması Bakımından Genel Olarak Değerlendirilmesi", **Legal Hukuk Dergisi**, Cilt: 17, Sayı: 202, 2019, ss. 4185-4202.
- Akpınar İş, Merve. **Türk Hukukunda Tedbir Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2022.
- Altaş, Hüseyin. **Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK m. 1-7)**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.
- Altıparmak, Cüneyd. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Altıncı Maddesi Kapsamında Adil Yargılanma Hakkının Esasları", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 63, 2006.
- Anayurt, Ömer. **Anayasa Hukuku Genel Kısım (Temel İlkeler, Kavram ve Kurumlar)**, Güncellenmiş 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Apaydın, Eylem. "Ortak Hayata Son Verilmesi Sonrası Ortak Velayet Hususunda Yasal Düzenleme Gereği", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 1, s. 445-476.
- Arbek, Ömer. "Boşanmanın Mali Sonuçları", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 54, Sayı: 1, 2005, ss. 115-163.
- Arkan Serim, Azra. "Yoksulluk Nafakası", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt: 65, Sayı: 1, 2007, ss. 277-302.

- Arslan, Ramazan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar Ayvaz ve Emel Hanağası. **İcra ve İflâs Hukuku**, Güncellenmiş 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020, (İcra).
- Arslan, Ramazan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar Ayvaz ve Emel Hanağası. **Medeni Usul Hukuku**, Güncellenmiş ve 7251 sayılı Kanun Değişiklikleri İşlenmiş 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Aşık, Gülşah. **Türk Medeni Kanunu ve Yargıtay Kararları Kapsamında Yardım Nafakası**, (Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 2019.
- Atalı, Murat, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan. **İcra ve İflas Hukuku**, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Atar, Eray Aksın. "Nafakadan Feragat", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cilt: 22, Sayı: 3, 2016.
- Ayan, Serkan. "Hukuki Yönden Aile İçi Şiddet", **Legal Hukuk Dergisi**, Cilt: 4, Sayı: 38, 2006, ss. 415-445.
- Ayan, Serkan. "Yabancı Para Borçlarının İfası", **Yaşar Üniversitesi E-Dergisi**, Cilt: 8, Özel Sayı, 2013, ss. 511-570.
- Aydemir, Enver. **Türk Yargı Kararları Işığında İştirak Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2018.
- Badur, Emel. "Kadının Şiddet Nedeniyle Uğradığı Zararların Tazmini ve Nafaka", **Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 3, Sayı: 1, 2018, ss. 11-28.
- Baş, Seda ve Nisa Özcan. "Yoksulluk Nafakasında Süre Sorununun Anayasal ve Medeni Hukuk Boyutuyla Tartışılması ve Bir Öneri Olarak Boşanma Tazminatı", **Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 4, Sayı: 1, 2022, ss. 328-383.
- Baştürk, Büşra. **Türk Medeni Kanununda ve Uygulamada Yoksulluk Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2021.
- Batur, Çiğdem. **Türk Medeni Kanunu'nda İştirak ve Yardım Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2020.
- Bayram, Aziz Erman. "Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun Tedbir Nafakasına Dair 25.10.2018 Tarihli ve 2017/2-1891 Esas, 2018/1577 Karar Sayılı Kararının Değerlendirilmesi", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Cilt: 2019, Sayı: 144, 2019, ss. 213-248.
- Bilen, Mahmut, M. Kemal Şan ve M. Kemal Aydın, "Yoksulluk Sorunu Üzerine", **Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 1, 2005, ss. 1-26.
- Birinci Uzun, Tuba. "Eğitimine Devam Eden Çocuğa Ödenen Nafakanın Bazı Yargıtay Kararlarında Yardım Nafakası Olarak Nitelendirilmesi", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 20, Sayı: 2, 2018, ss. 89-125.

- Bozovalı, Haluk. **Türk Medeni Hukukunda Bakım Nafakaları**, Kazancı Yayınevi, İstanbul, 1990.
- Bölükbaşı, Özge. **Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Kapsamında Kadının ve Aile Bireylerinin Korunması**, 1. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2015.
- Bulut, Harun. **Aile Hukukunda Velayet (Çocukla Kişisel İlişki Kurulması) ve Nafaka Davaları**, 1. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2007.
- Bulut, Hüseyin. **Yoksulluk Nafkasının Kusur, Süre ve Yoksulluk Kavramları Işığında Değerlendirilmesi**, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Bükel Koç, Merve. **Ortak Velayet**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2020.
- Cantekin, Ömer Faruk. "Amerika Birleşik Devletleri'nde Sosyal Hizmet Uygulamaları", **Akademik Hassasiyetler**, Cilt: 6, Sayı: 12, 2019, ss. 291-308.
- Ceylan, Ebru. **Türk ve İsviçre Hukukunda Boşanmanın Hukuki Sonuçları**, 1. Basım, Beta Yayınları, İstanbul, 2006.
- Ceylan, Ebru. "İştirak Nafkasının Belirlenmesiyle İlgili Seçilmiş Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 133, Kasım-Aralık 2017, (İştirak), ss. 299-324.
- Çavdar, Pelin. "Anayasa Mahkemesi'nin 2014/12321 Başvuru Numaralı ve 20.07.2017 Tarihli Tari Kararı'nın Değerlendirilmesi", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cilt: 24, Sayı: 1, 2018, ss. 415-439.
- Çiftçi, Pınar. "Boşanma Sisteminin Yargılamada Doğurduğu Temel Hak İhlalleri ve İspat Sorunları", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 16, Özel Sayı, 2014, ss. 1741-1821.
- Çilenti Konuralp, Ayşen. "Türk-İsviçre Hukukunda Yardım Nafakası Yükümlülüğünün Hakkaniyete Aykırılık Nedeniyle Azaltılması veya Kaldırılması", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 22, Sayı: 2, 2020, ss. 1021-1051.
- Çitak, Burçak. "Yoksulluk Nafakası", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt: 74, Sayı: 1, 2016, s. 241-257.
- Dede, İsmail. "Yoksulluk Nafkasının Fiili Birliktelik ve Haysiyetsiz Yaşam Sürme Sebebiyle Sona Ermesi", **İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 15, Sayı: 2, 2016, ss. 557-575.
- Demir, Mecit. **Türk Medeni Hukuk Öğreti ve Uygulamasında Yoksulluk Nafakası**, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Demir, Remzi. "Yoksulluk Nafkasının Sona Erme Sebepleri ve Yoksulluk Nafkasının Süresizliğine Dair Tartışmalar", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Cilt: 2020, Sayı: 147, 2020, ss. 221-249.
- Demirbaş, Ali. "Güncel Tartışmalarla Yoksulluk Nafakası", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 2, 2018, ss. 219-235.

- Dolu, Serhat. **İştirak Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010.
- Doğan, İzzet. "Türk Medeni Kanununun Düzenlemelerine Göre Tedbir, Yoksulluk ve İştirak Nafakası", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, Cilt: 35, Sayı:1, 2015, ss. 59-95.
- Dural, Mustafa. "İsviçre'de Eşcinsel Hayat Ortaklığının Düzenlenişi", Aydın Zevkliler Armağanı, **Yaşar Üniversitesi E-Dergisi**, Cilt: 8, Özel Sayı, 2013, s. 927-937.
- Dural, Mustafa ve Suat Sarı, **Türk Özel Hukuku Cilt I, Temel Kavramlar ve Medeni Kanunun Başlangıç Hükümleri**, 14. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2019.
- Dural, Mustafa, Tufan Ögüz ve Mustafa Alper Gümüş. **Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku**, 14. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, Şubat 2019.
- Ercoskun Şenol, Hatice Kübra. "Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Üzerine Bir İnceleme", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Yıl: 7, Sayı: 13, Haziran 2019, ss. 423-459.
- Erdem, Mehmet. **Aile Hukuku**, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018
- Eren, Abdurrahman. **Anayasa Hukuku Dersleri**, Güncellenmiş 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Eren, Fikret. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 25. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Ergenekon, Yılmaz. **Türk Medeni Hukukunda Yardım Nafakaları**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1966.
- Ergün, Zafer. **Boşanma Davaları**, 3. Basım, Adil Yayınevi, Ankara, 2004.
- Erlüle, Fulya. **İsviçre Medeni Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler Işığında Boşanmada Birlikte Velayet**, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.
- Eroğlu, Şükran. "Yoksulluk Nafakasında Yeni Yasal Düzenlemeye İhtiyaç Yoktur", **İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi 8 Mart 2020 Özel Yayını**, 2020, s. 6-9.
- Ersöz, Oğuz. "Yoksulluk Nafakasının Sona Ermesi", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Sayı: 12, 2018, ss. 463-509.
- Ertürk, Şükran ve Demet Özdamar. "Kadınlara Karşı Şiddet ve Ayrımcılık", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 11, Özel Sayı, 2009, ss. 1169-1218.
- Feyzioğlu, Necmeddin Feyzi. **Aile Hukuku**, 3. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1986.
- Fırtına, Esra. **Boşanmanın Mali Sonuçları ve Yoksulluk Nafakası**, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Gedikli, Halük. **Boşanma ve Ayrılık Davalarında Alınacak Geçiçi Önlemler ve Tedbir Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2006.

- Genç, Akif. **Türk Medeni Hukukunda Yardım Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2012.
- Gençcan, Ömer Uğur. **Aile Hukuku**, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2011.
- Gençcan, Ömer Uğur. **Nafaka Hukuku**, Genişletilmiş 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Gençcan, Ömer Uğur. "Ortak Velayet", **İzmir Barosu Dergisi**, 8 Mart 2017 Özel Sayısı, Yıl: 27, ss. 24-30.
- Gökçeoğlu Balcı, Şebnem. "Yoksulluk-Hukuk İlişkisi Bağlamında Güvenceli Asgari Gelir", **Güncel Hukuk Dergisi**, Şubat 2007.
- Gökkaya, Vildan. "Eğitimi Devam Eden Çocuğa Ana ve Babası Tarafından Verilen (Eğitim Nafakasının) Nafakanın Hukuki Niteliği ve Nafakaya Hükmümedilebilme Koşulları", **İstanbul Barosu Dergisi**, Cilt: 94, Sayı: 4, 2017, ss. 274-286.
- Gözler, Kemal ve Gürsel Kaplan. **İdare Hukuku Dersleri**, Güncellenmiş ve Düzenlenmiş 22. Baskı, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa, 2020.
- Gözler, Kemal. **Anayasa Hukukunun Genel Teorisi Cilt II**, 2. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, Mart 2020.
- Grassinger, Gülçin Elçin. **Türk Medeni Kanunu'nda Yer Alan Velayet Hükümleri Kapsamında Küçüğün Kişi Varlığının Korunması İçin Alınacak Tedbirler**, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009.
- Gümüş, Mustafa Alper. **Teoride ve Uygulamada Evliliğin Genel Hükümleri ve Mal Rejimleri (TMK m. 185-281)**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2008.
- Günçan, Hilal Nur. **Türk Hukukunda Tedbir, Yoksulluk ve İştirak Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019.
- Günday, Metin. **İdare Hukuku**, 11. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara, Kasım 2017.
- Güneş, Zeynep Naz. "Almanya ve İsviçre Örnekleriyle Türk Hukukunda Birlikte Velayet", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 150, 2020, ss. 157-178.
- Gürel, Begüm ve Berfin Helin Bulgurcu. **Türk Medeni Kanunu ve Yargıtay Kararları Kapsamında Yoksulluk Nafakası**, 1. Baskı, Platon Yayınevi, İstanbul, 2020.
- Güremen, Refik. "Aristoteles'te Dilin Politik Rolü", **Felsefe Tartışmaları**, Sayı: 53, 2016, ss. 16-38.
- Hamzaçebi, Mehmet. "Türk Medeni Kanununa Göre Boşanma ve Ayrılık Hallerinde Tedbir, Yoksulluk ve İştirak Nafakası (Düzenleniş Biçimi, Mukayesesi, Uygulamadaki Yeri ve Değeri)", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 10, Sayı 3-4, 2002, ss. 23-48.
- Hatemi, Hüseyin. **Aile Hukuku**, 9. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Hatemi, Hüseyin ve Rona Serozan. **Aile Hukuku**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1993.

- Helvacı, Serap ve Fulya Erlüle. **Medeni Hukuk Medeni Hukuka Giriş Kişiler Hukuku Aile Hukuku**, 8. Bası, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- İnal, Nihat. **Örnek Karar ve Dilekçelerle Açıklamalı Boşanma ve Nafaka Davaları**, Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Kaboğlu, İbrahim Ö. **Anayasa Hukuku Dersleri (Genel Esaslar)**, Güncellenmiş ve Sadeleştirilmiş 15. Bası, İstanbul, 2020.
- Kahraman, Zafer. “Yoksulluk Nafakası Hakkında Güncel Meselelerin Kadın Hakları Bakımından Değerlendirilmesi”, **II. Uluslararası Kadın ve Hukuk Sempozyumu**.
- Kaçak, Nazif. **Açıklamalı ve İçtihatlı Boşanma Davalarında Maddi ve Manevi Tazminat ile Yoksulluk Nafakası**, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2006.
- Kalender, Ahmet. **Türk Aile Hukukunda Boşanma Nafakası (Yoksulluk Nafakası)**, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Kanadoğlu, Korkut. **Evlilik ve Ailenin Anayasal Korunması, Anayasa Mahkemesinin Medeni Hukuka İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi Sempozyumu**, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- Karınca, Eray. “Kadının Eş Şiddetinden Korunması İçin 4320 Sayılı Kanunda Yapılabilecek İyileştirmeler”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Cilt: 1, Sayı: 3, 2010, ss. 325-348.
- Kartal, Nagihan. **Türk Hukukunda Yoksulluk Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019.
- Kartoz, Mehmet. **Yoksulluk Nafakası ve Tazminat**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2002.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. **Aile Hukuku**, Genişletilmiş 6. Bası, Turhan Yayınevi, Ankara, 2022.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 24. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2020, (Borçlar).
- Kırmızı, Mustafa. **Yargıtay Kararları Işığında Boşanma Davaları**, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2021.
- Kocabaş, Gediz. “Evlilik Sonrası Dayanışma İlkesi ve Bu İlkenin Sınırı Olarak Clean Break İlkesi Doğrultusunda Yoksulluk Nafakasını Belirleyici Ölçütler”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cilt: 19, Sayı: 1, 2013, ss. 357-391.
- Koçhisarlıoğlu, Cengiz. **Boşanmada Birlikte Velayet ve Yasanın Aşılması**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2004.
- Koçoğlu, Safa. “Boşanmanın Eşler Açısından Genel Sonuçları Bağlamında Yoksulluk Nafakasına İlişkin Değerlendirme”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 70, Sayı: 2, 2021, ss. 389-427.

- Köse, Eylül Can. "TMK'nın 197. Maddesi Kapsamında Eşlerin Ayrı Yaşama Hakkı ve Hâkimin Alacağı Önlemler", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 133, Kasım-Aralık 2017, ss. 349-368.
- Köse, Yasin. "Avukatın Aydınlatma Yükümlülüğü", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Sayı: 45, 2021, ss. 29-52.
- Köseoğlu, Bilal ve Köksal Kocağa. **Aile Hukuku ve Uygulaması Bilimsel Görüşler, Yargı İctihatları**, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2009.
- Kulaklı, Emrah. "Yoksulluk Nafakası ve Yoksulluk Nafakasının Süresi Bağlamında Bir Mukayeseli Hukuk İncelemesi", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 2, 2018, ss. 237-268.
- Kurt, Leyla Müjde. "Boşanma Durumunda Birlikte (Ortak) Velayet", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 2, 2018.
- Malak, Merve. "Türkiye Kapsamında Yoksulluk Üzerine Bir İnceleme", **Kapanaltı Muhasebe Finans Ekonomi Dergisi**, Sayı: 3, 2023, ss. 53-71.
- Medar, Arzu Ahsen. **Yargı Kararları Işığında Türk ve İsviçre Hukukunda Yoksulluk Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2018.
- Memişoğlu Bozan, Ayşe Gül. **Boşanma Davalarında Nafakalar**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019.
- Moroğlu, Nazan. "Yoksulluk Nafakası Tartışmaları", **İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi 8 Mart 2020 Özel Yayını**, 2020, ss. 10-13.
- Muşul, Timuçin. "Medeni Usul Hukukunda Ara Kararları", **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 4, Sayı: 4, 1988, ss. 217-262.
- Namal, Yücel ve Özgün Taşkesen. "Covid-19 Salgını'nın Kadın İstihdamına Etkileri: OECD ve TÜİK Verileri Üzerine Analiz", **Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 1, 2022, ss. 122-141.
- Nomer, Haluk N. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 17. Bası, Beta Yayınları, İstanbul, 2020.
- Nomer, Haluk Nami. "Anlaşmalı Boşanma Protokolünden Dönülebilir Mi?", **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 18, Sayı: 2, 2021, (Protokol), ss. 583-591.
- Oğuz, Cemal. "Medeni Kanun Madde 174/1 ile 175 Arasındaki Farklar", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 4, Sayı: 2, 2000, ss. 23-37.
- Oğuzman, M. Kemal ve Nami Barlas, **Medeni Hukuk Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar**, 25. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019.
- Oğuzman, M. Kemal, Özer Seliçi ve Saibe Oktay-Özdemir. **Eşya Hukuku**, 20. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2017, (Eşya).

- Oğuzman, M. Kemal, Özer Seliçi ve Saibe Oktay-Özdemir. **Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)**, Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 14. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2014.
- Oktay-Özdemir, Saibe. “Türk Hukukunda Boşanma Sisteminde Revizyon İhtiyacı”, **Public and Private Law International Law Bulletin**, Cilt: 35, Sayı: 1, 2015, ss. 29-46.
- Öcal, Mesut. **Yoksulluk Nafakasının Süresi**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Yüksek Lisans Tezleri Dizisi, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2019, İstanbul.
- Öncü, Özge. “Boşanmada Maddi Tazminat ve Yoksulluk Nafakası”, **İzmir Medeni Hukuk Günleri-II Aile Hukuku Sempozyumu Bildiri Özetleri**, 27-28 Nisan 2018, ss. 88-91.
- Özdemir, Hayrunnisa. “Yargıtay Kararları Işığında Türk Medeni Hukukunda Yardım Nafakası”, **Terazi Hukuk Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 100, Aralık 2014.
- Özdemir Kol, Pembe. **Türk Hukukunda Tedbir Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2013.
- Özkan, Gizem. “Kadına Yönelik Şiddet – Aile İçi Şiddet ve Konuya İlişkin Uluslararası Metinler Üzerine Bir İnceleme”, **Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 1, 2017, ss. 533-564.
- Özşenol, Yaren Didem. **Yoksulluk Nafakasında Süre Sınırlaması**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2021.
- Öztan, Bilge. **Aile Hukuku**, 6. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015.
- Özüğür, Ali İhsan. **Gerekçeli Açıklamalı İçtihatlı Nafaka Hukuku Kanunlar Milletlerarası Sözleşmeler Yönetmelikler**, Güncellenmiş 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.
- Özyazgan, Özge. **Yoksulluk Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep, 2019.
- Pancaroğlu, Elif Almıla. **6284 Sayılı Kanun ve Bu Kanunun Ceza Muhakemesi Hukukundaki Etkileri**, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Pekcanitez, Hakan, Oğuz Atalay ve Muhammet Özkes. **Medeni Usul Hukuku**, 8. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Pekcanitez, Hakan, Oğuz Atalay, Meral Sungurtekin Özkan ve Muhammet Özkes. **İcra ve İflâs Hukuku**, 7. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020, (İcra).
- Peker, Betül. **Tedbir Nafakası**, (Yüksek Lisans Tezi) Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep, 2022.
- Pekmez, Cüneyt. “Tedbir Nafkasına İlişkin Güncel Yargıtay Kararlarının İncelenmesi”, **İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 1, 2021, ss. 141-160.

- Perktaş, Hatice. **Boşanmada Yoksulluk Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2008.
- Polater, Salih. “İsviçre Medeni Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Türk Hukukunda Emeklilikten Doğan Hakların Paylaştırılması”, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 8, Sayı: 2, 2017, ss. 453-478.
- Reyhani Yüksel, Sera. “Yoksulluk Nafakası ve Süre Sorunu”, **Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 2, Sayı: 2, ss. 485-509.
- Ruhi, Ahmet Cemal ve Canan Ruhi, **Nafaka Hukuku**, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Ruhi, Ahmet Cemal. **Boşanma ile İlgili Yabancı Mahkeme İlamlarının Türkiye’de Tanınması ve Tenfizi**, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003.
- Sargın, Elif. “Türk Hukukunda Anlaşmalı Boşanmanın Şartları Üzerine Bir İnceleme”, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 28, Sayı: 1, 2020, ss. 349-387.
- Seçer, Öz. “Anlaşmalı Boşanmada Eşlerin Yaptıkları Anlaşma”, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 2, 2016, ss. 259-286.
- Serdar, İlknur. “Birlikte Velayet”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 10, Sayı: 1, 2008, ss. 155-197.
- Serozan, Rona. **Medeni Hukuk Genel Bölüm/Kişiler Hukuku**, 6. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015.
- Sırma, Özgecan. **Yoksulluk ve İştirak Nafakası**, 1. Baskı, Platon Plus Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Sirmen, A. Lale. **Eşya Hukuku**, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.
- Somkan Fırat, Aylin. **Yoksulluk Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2019.
- Şahin, Emin. **Açıklamalı İçtihatlı Uygulamalı Gerekçeli Aile Hukuku Davaları**, Genişletilmiş 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.
- Şahin, Mustafa. “Türk-İsviçre Medeni Kanunlarına Göre Evlilik Sonrası Katkının (Yoksulluk Nafakasının) Şartları”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 21, Sayı: 3, 2017, ss. 75-107.
- Şahin, Yılmaz. **Eleştirel Erkeklik Çalışmaları İzdüşümünde Türk Aile Hukukunda Nafaka**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2021.
- Şener, Emine Gülnihal. “Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali Suçu”, **Adalet Dergisi**, Sayı 37, Mayıs 2010, ss. 226-236.
- Şener, Esat. **Uygulama ve Teoride Her Yönü ile Boşanma Yargıtay İçtihatları, Bilimsel Görüşler ve İlgili Mevzuat**, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 1997.
- Şeren Demirel, Esra. **Yoksulluk Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007.

- Şıpka, Şükran. “Yoksulluk Nafakasının Süresine Eleştirel Bir Yaklaşım”, **Prof. Dr. Hüseyin Hatemi’ye 80. Yıl Armağanı**, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- Tanrıver, Süha. **Medeni Usul Hukuku Cilt I Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016.
- Tanrıver, Süha. “Türk Medeni Usul Hukuku Bağlamında Hukuka Aykırı Yollardan Elde edilen Delillerin Durumunun İrdelenmesi”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Cilt: 19, Sayı: 65, 2006, ss. 368- 377.
- Tekinay, Selahattin Sulhi. **Türk Aile Hukuku**, 7. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1990.
- Tıgılı, Hüseyin. “Ailenin Korunmasına Dair Kanun’da Yer Alan Tedbirler ve Bunların Uygulanması”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Cilt: 1, Sayı: 5, 2011, ss. 487-538.
- Topkaya, Şahin. **Yoksulluk ve İştirak Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2017.
- Topuksak, Zümra. **Yardım Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2011.
- Tosun, Yalçın. “Türk ve İsviçre Hukukunda Yoksulluk Nafakasının ve Doğurduğu Hukuki Sonuçların İncelenmesi”, **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 10, Sayı: 129-130, 2015, ss. 53-77.
- Tutumlu, Mehmet Akif. **Teorik ve Pratik Boşanma Yargılaması Hukuku**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Türkmen, Ahmet. “Eğitim Nafakası (TMK m. 328/II)”, **Yaşar Üniversitesi E-Dergisi**, Cilt: 8, Özel Sayı, 2013, ss. 2707-2764.
- Türkçe Sözlük**, 11. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2021.
- Uğur, Hüsametdin. “Kadın ve Aile Bireylerine Yönelik Şiddete Karşı 6284 Sayılı Kanunun Getirdikleri”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Cilt: 25, Sayı: 101, 2012, ss. 333-366.
- Ulusoy, Neslihan. **Türk Medeni Hukukunda Nafakalar**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2019.
- Uyar, Talih. “Takip Hukukunda “Nafaka Borcununu Ödememe” Suçu (İİK Madde 344)”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Cilt: 23, Sayı: 90, 2010, ss. 420-429.
- Uyumaz, Alper ve İdris Akdağ. “Türk Özel Hukukunda Şiddet ve Israrlı Takip Kavramı ile Israrlı Takip Mağdurunun Korunması”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 19, Sayı: 2, 2015, ss. 45-95.
- Uzun, Mine. **Türk Medeni Kanunu ve Yargıtay Kararları Kapsamında Yoksulluk Nafakası**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2013.
- Ünlüsoy Tek, Sultan. **Boşanmanın Mali Sonuçları ve Yoksulluk Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2022.

- Ünsal, Oğuzhan. "Haysiyetsiz Hayat Sürme Nedeniyle Boşanma", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 12, 2022, ss. 229-254.
- Velidedeoğlu, Hıfzı Veldet. **Türk Medeni Hukuku Cilt II Aile Hukuku**, 5. Bası, Nurgök Matbaası, İstanbul, 1965.
- Yağcı, Kürşad. "Yoksulluk Nafakasında "Süresizlik" Sorunu", **İstanbul Hukuk Mecmuası**, Cilt: 76, Sayı: 1, 2018, ss. 323-358.
- Yağcıoğlu, Ali Haydar. "6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Şeref Ertaş Armağanı**, Cilt: 19, Özel Sayı, 2017, ss. 913-966.
- Yalçinkaya, Namık ve Şakir Kaleli. **Boşanma Hukuku Cilt II**, Türk Hava Kurumu Basımevi, Ankara, 1987.
- Yaşar, Sema ve Mehmet Okan Taşar, "Kavramsal Olarak Yoksulluk ve Türkiye'de Yoksullukla Mücadele Politikalarının Etkileri", **Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, Cilt: 19, Sayı: 38, 2019, ss. 118-144.
- Yavaş, Murat. "Maaş ve Ücret Haczi", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 84, 2009, ss. 93-120.
- Yavuz, Nihat. **Öğretide ve Uygulamada Nafaka, Nişan ve Eşlerin Katkı Payı ile İlgili Davalar**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2008.
- Yıldırım, Abdülkerim. "Yoksulluk Nafakası ve Yoksulluk Nafakasındaki Süre Sorunu", **Legal Hukuk Dergisi**, Cilt: 14, Sayı: 157, 2016, ss. 59-89.
- Yıldız, Kübra. **Türk ve İsviçre Hukukunda Karşılaştırmalı Olarak Yoksulluk Nafakası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2022.
- Yılmaz, M. A. Ejder. "Hacze Takipsiz Katılma (Hacze İmtiyazlı İştirak)", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 31, Sayı: 1, ss. 361-394.
- Yücedağ, Nafiye. "Kadının Talep Ettiği Yoksulluk Nafakası (Women's Alimony)", **6. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali Yoksulluk Tebliğler**, 2016, ss. 145-158, (<https://www.icapff.com/6-Uluslararası-Suç-ve-Ceza-Film-Festivali-Akademik-Program-Tebliğleri.pdf#page145>).
- Yücel, Sevtap. "Yargıtay Kararları Işığında Anlaşmalı Boşanma Davası Sonrasında Nafaka ve Tazminat Talepleri", **Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 4, Sayı: 1, 2018, ss. 239-257.
- Zevkliler, Aydın, Şeref Ertaş, Ayşe Havutçu, M. Beşir Acabey ve Damla Gürpınar. **Yeni Medeni Kanuna Göre Medeni Hukuk (Temel Bilgiler)**, 10. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2018.
- Zevkliler, Aydın ve M. Beşir Acabey. **Zevkliler Medeni Hukuk Giriş, Temel Kavramlar, Başlangıç Hükümleri**, 1. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2021.

İNTERNET KAYNAKLARI

aa.com.tr

ahaber.com.tr

bbc.com/turkce

change.org

cumhuriyet.com.tr

cumhuriyet.com.tr

data.tuik.gov.tr

docplayer.biz.tr

haberler.com

hukuki.net

hukukmedeniyeti.org

icapff.com

indyturk.com

insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr

karararama.yargitay.gov.tr

kazanci.com.tr

mevzuat.gov.tr

ntv.com.tr

oecd.org

resmigazete.gov.tr

sinerjimevzuat.com.tr

sozluk.gov.tr

sputniknews.com.tr

t24.com.tr

tbbm.gov.tr

tr-tr.facebook.com

tr.euronews.com

tbb.org.tr

turkonfed.org

twitter.com

Dr. Selen EVİRGEN

Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

**CEZA MUHAKEMESİ HUKUKUNDA
KESİN HÜKÜM**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesi Hukukunda Kesin Hüküm
Selen Evirgen

Hukuk Yayınları Dizisi – 3820

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 856 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKLAR

ABD Anayasası Türkçe metni, (Erişim), <https://tr.usembassy.gov.tr>.

Abel, Gerhard, ***Rechtskraft und Feststellungswirkung des Strafurteils- Eine Untersuchung zur Frage der Bindung des Strafrichters an voll- und teilrechtskräftige Strafurteile***, Inaugural-Dissertation der Juristischen Fakultät der Friedrich-Alexander-Universität, Nürnberg, 1961.

Achenbach, Hans, "Strafprozessuale Ergänzungsklage und materielle Rechtskraft, **ZStW**, Vol: 87, Nr: 1, 1975, s. 74-102.

Akbulut, Berrin, ***Ceza Hukuku Genel Hükümler***, 9. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.

Akbulut, Berrin, Aksan, Murat, ***Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma***, 2. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.

Akcan, Recep, ***Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi***, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1988.

Akkan, Mine, "Medeni Usul Hukukunda Tarafların Farklı Olması Durumunda Kesin Hükümün Delil Niteliği", ***Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi***, Cilt: 11, Sayı: 2009, Yıl: 2010, s. 3-61.

Akkaş, Ahmet Hulusi, ***Ceza Muhakemesi Bağlamında Yargı Mercileri Kararlarının Birbirleri Üzerindeki Etkisi***, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.

Aktan, Yaver Hamdi, "Medeni Hukuk Ceza Hukuku (Hâkimleri) İlişkisi", ***Adalet Dergisi***, Cilt: LXXX, Sayı: 2, 1989, s. 22-37.

Akyol Aslan, Leyla, ***Medeni Usul Hukukunda Davadan Feragat***, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2011.

Akyürek, Güçlü, ***Yargılamanın Yenilenmesi***, 3. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.

Alacakaptan, Uğur, "Temyiz Mahkemesi Başsavcılığının Yaptığı İtiraz Hükümün Kesinleşmesine Mani Olur Mu?", ***Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi***, Cilt: 24, Sayı: 1, 1967, s. 287-291.

Alangoya, Yavuz, ***Medeni Usul Hukukunda Vakıaların ve Delillerin Toplanması-na İlişkin İlkeler***, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1979.

Alangoya, Yavuz, Yıldırım, Mehmet Kamil, Deren-Yıldırım, Nevhis, ***Medeni Usûl Hukuku Esasları***, 7. bs., Beta Basım Yayın, İstanbul, 2009.

- Ansay, Sabri Şakir, **Hukuk Yargılama Usulleri**, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1957.
- Apaydın, Cengiz, **Ceza Hukukunda Kusurluluk**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Apaydın, Cengiz, **Ceza Muhakemesine Egemen İlkeler Işığında Olağan ve Olağanüstü Kanun Yolları**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Aras, Bahattin, **Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi**, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Arndt, Adolf, **Rechtsprechende Gewalt und Strafkompentenz**, in: Festgabe für Carlo Schmid zum 65. Geburtstag, Tübingen, 1962.
- Arıcan, Yusuf, **Ceza Muhakemesi Hukukunda İtiraz Yolu**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2006.
- Arslan, Çetin, "Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı İtirazı (CMK md. 308)", **Ceza Hukuku Dergisi**, Sayı: 5, Aralık 2007, s. 105-161.
- Arslan, Ramazan, "Kesin Hüküm İhtiyacı ve Yanılma Gerçeği", **Ankara Barosu Dergisi**, Sayı: 5-6, Yıl: 1998, s. 722-737.
- Arslan, Ramazan, Yılmaz, Ejder, Taşpınar-Ayvaz, Sema, Hanağası, Emel, **Medeni Usul Hukuku**, 8. bs., Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Artuç, Mustafa, **Hüküm Kurma Sanatı**, 8. bs. Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- Artuk, Mehmet Emin, Gökçen, Ahmet, Alşahin, M.Emin, Çakır, Kerim, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 16. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Aslan, M.Yasin, "Uluslararası Ceza Divanı ve Türkiye'ye Etkileri", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 56, Sayı: 4, 2007, s. 55-79.
- Aşık, İbrahim, **Medeni Usul Hukukunda Bekletici Sorun**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.
- Ataç, Asiye Selcen, **Türk Ceza Hukukunda Kesin Hükümün Önleme Etkisi**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2010.
- Atalı, Murat, Ermenek, İbrahim, Erdoğan, Ersin, **Medeni Usul Hukuku**, 5. bs., Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Avrupa Birliği ile İlişkiler Genel Müdürlüğü, (Erişim), https://sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Avrupa_Birligi_Temel_Haklar_Sarti%E2%80%8B.pdf.
- Aydın, Devrim, "Ceza Kanunlarının Yer Yönünden Uygulanması", **TBB Dergisi**, Sayı: 94, 2011, s. 131-148.
- Aydın-Ünver, Tülay, "Ceza Yargılamaında Haksız Tahrik Nedeniyle İndirim Yapılmasının Tazminat Davasına Etkisi", **İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 15, Sayı: 2, Temmuz 2016, s. 233-253.

- Bagheri, Saeed, "Uluslararası Hukukta Suçluların İadesi ve Suçluları Kovuşturma Yükümlülüğü", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 62, Sayı: 1, 2013, s. 1-40.
- Bağatur, Ege, "Medeni Hukuk ile Ceza Hukuku Arasındaki İlişki BK. 53. Maddenin İncelenmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı: 5, 1965, s. 578-583.
- Bakım, Bakım, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi", *Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan*, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 19, Sayı: 2, 2013, s. 919-952.
- Balcı, Fidan, Öztürk, Seyithan, *Hüküm Kurma ve Cezanın Belirlenmesi*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Balcı, Murat, "Ceza Muhakemesinde Hüküm ve Türk Ceza Kanununda Kabul Edilen Suç Teorisi (CMK m.223)", *Terazi Hukuk Dergisi*, Sayı: 74, Yıl: 7, Ekim 2012, s. 14-19.
- Balo, Yusuf Solmaz, *Ceza Muhakemesinde Tanık Koruma*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 2009.
- Barbarino, Otto, *Die Rechtskraft des Strafurteils und ihre Wirkungen*, Inaugural-Dissertation der Juristischen Fakultät der Friedrich-Alexanders-Universität Erlangen, Erlangen, 1902.
- Başlar, Kemal, "Uluslararası Hukukta 'Erga Omnes' Kavramı", *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, Cilt: 22, Sayı: 2, 2011, s. 75-108.
- Bayıllıoğlu, Uğur, "Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Türkiye", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 56, Sayı: 1, 2007, s. 51-121.
- Baytaz, Abdullah Batuhan, "Onarıcı Adalet Genel Bir Bakış", *İÜHF*, Cilt: LXXI, Sayı: 1, 2013, s. 117-129.
- Beck Online, <https://beck-online.beck.de>.
- Bekar, Elif, "Ceza Muhakemesinde Hüküm Çeşitleri (CMK m.223)", *İÜHF*, Cilt: LXXV, Sayı: 1, 2017, s. 15-60.
- Belgesay, Mustafa Reşit, *Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu Şerhi Cilt II*, İÜHF Yayınları, No: 97104, Güven Basımevi, İstanbul, 1939.
- Belgin-Güneş, Derya, *Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Mahkemesi Bakımından Etkileri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2018.
- Beling, Ernst, *Deutsches Reichstrafprozessrecht*, De Gruyter Verlag, Berlin und Leipzig, 1928.
- Berberoğlu-Yenipınar, Filiz, *Temyiz Edilemeyen Kararlar: Kesin Kararlar- Dava Şartları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Bernard, Diane, "Ne bis in idem- Protector of Defendants' Rights or Jurisdictional Pointsmen?", *Journal of International Criminal Justice*, No: 9, 2011, p. 864-880.

- Berner, Alfred Friedrich, "Non bis in idem", *Archiv für Preußisches Strafrecht*, Band 3, 1855, s. 472 ff.
- Beulke, Werner, *Strafprozessrecht*, Verlag C.F. Müller, Heidelberg, 2005.
- Beulke, Werner, Swoboda, Sabine, *Strafprozessrecht*, 15. neubearbeitete Auflage, Verlag C. F. Müller, Heidelberg, 2020.
- BGH, (Erişim), <https://juris.bundesgerichtshof.de/>
- Bıyıklı, Hasan İsmet, "Ceza Kararlarının Uluslararası Geçerliliği", *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı: 3, 1974, s. 439-452.
- Binder, Julius, *Prozess und Recht- Ein Beitrag zur Lehre vom Rechtsschutzanspruch*, A. Deichert, 1927.
- Binding, Karl, *Der originäre Strafanspruch im Verhältnis zum urteilsgemäßen*, Strafrechtliche und strafprozessuale Abhandlungen, Bd. II, 1915.
- Binding, Karl, *Strafrechtliche und strafprozessuale Abhandlungen Zweiter Band: Strafprozess*, Duncker& Humblot, 1915.
- Birkmeyer, Karl, *Deutsches Strafprozessrecht*, H.W. Müller Verlag, Berlin, 1898,
- Birtek, Fatih, *Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat*, 2. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2017.
- Birtek, Fatih, "Ceza Muhakemesinde Kısmi Kesinleşme", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 26, Sayı: 2, Aralık 2020, s. 571-607.
- Bloomeyer, Arwed, "Kesin Hüküm Tesiri ve Sınırları", Çev. İrfan Yazman, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 25, Sayı:3, Yıl: 1968, s. 225-238.
- Bloomeyer, Jürgen, "Zum Streit über Natur und Wirkungsweise der materiellen Rechtskraft", *Juristische Rundschau (JR)*, No: 11, 1968, s. 407-411.
- Blumenstein, Thomas, "Anmerkung zum Beschluss des OLG Düsseldorf vom 13.06.1991", *NStZ*, 1992, s. 132-133.
- Borgmann, Fritz, *Die Identität der Tat- Beitrag zur Lehre von der Rechtskraft des Strafurteils*, Dissertation an der Georg-August-Universität Göttingen, Göttingen, 1891.
- Bourgeois, Jacques, "Ne bis in idem and enforcement of EEA competition rules", in: M.Monti, N. Prinz von und zu Liechtenstein, B. Vesterdorf, J. Westbrook, & L. Wildhaber, *Economic Law and Justice in Times of Globalisation/Wirtschaftsrecht und Justiz in Zeiten der Globalisierung: Festschrift for Carl Baudenbacher*, Nomos, Baden:Baden, 2007, p. 313-318.
- Bozdağ Ahmet, Sariusta Kader, "Ceza Yargılamasında Mağdurun Beyanı ve Delil Değeri", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 2, 2017, s. 573-602.

- Bozkurt, Uğur, "Uluslararası Ceza Hukuku İlkeleri Kapsamında Ad Hoc Uluslararası Ceza Mahkemelerine Yönelik Eleştiriler ve Uluslararası Ceza Mahkemesi", **Güvenlik Stratejileri Dergisi**, Cilt: 6, Sayı: 11, 2010, s. 73-91.
- Bötticher, Eduard, **Kritische Beiträge zur Lehre von der materiellen Rechtskraft im Zivilprozeß**, O. Liebmann, Berlin, 1930.
- Brade, Alexander, "Der Grundsatz 'ne bis in idem', Art. 103 Abs. 3 GG- Ein Plädoyer für die Effektivierung des Grundrechtsschutzes, **Archiv des öffentlichen Rechts (AöR)**, Jahrgang 146, Heft 1, 2021, s. 130-180.
- Bruns, Hans-Jürgen, "Bindet die Rechtskraft deklaratorischer Urteile der Zivil- und Verwaltungsgerichte auch den Strafrichter?", in **Festschrift für Friedrich Lent zum 75. Geburtstag, 6. 1. 1957- In Gemeinschaft mit Fritz Bauer [and others]**, aut. Leo, Rosenberg, und Karl Heinz Schwab, Verlag C. H. Beck oHG, München, 1957.
- Bruns, Hans-Jürgen, "Erlaubt die Rechtskraft des Strafbefehls die Zusätzliche Verfolgung nachträglich eingetretener strafschärfender Tatfolgen?", **Juristenzeitung**, Nummer 19, 1960, s. 585-592.
- Bruns, Hans-Jürgen, **Zur Feststellungswirkung des rechtskräftigen Strafurteils**, in: Festschrift für Eberhard Schmidt zum 70. Geburtstag, Göttingen, 1961, s. 602 ff.
- Budak, Ali Cem, **Kara Avrupası ve Anglo-Amerikan Medeni Usul Hukuklarında Kesin Hüküm: Türkiye ve İngiltere Örnekleri**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1991.
- Budak, Ali Cem, Karaaslan, Varol, **Medeni Usul Hukuku**, 2. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- Budak, Ali Cem, **Üçüncü Kişilerin Haklarının Korunması**, Beta Basım Yayın, İstanbul, 2000.
- Bulut, İlhan, "Geç Gerçekleşen Ölüm Neticesinin Ceza Muhakemesinin İşleyişine Etkisi", **Ceza Hukuku Dergisi**, Yıl: 16, Sayı: 47, s. 473-491.
- Buric, Zoran, "Ne Bis in Idem in European Criminal Law: Moving in Circles", EU and Comparative Law Issues and Challenges Series, 3, 2019, p. 507-520.
- Büchner, Hermann, **Der Begriff der strafprozessualen Tat**, Zur Erlangung der Doktorwürde des Fachbereichs Rechtswissenschaft der Bayerischen Julius-Maximilian-Universität Würzburg, Würzburg, 1976.
- Can, Sibel, **6706 Sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu Çerçevesinde İade**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Cebeci, Şeyma, **Türk Ceza Hukuku Bağlamında Ne Bis In Idem İlkesi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Cecanpınar, Hilal, **Devletin Evrensel Yargı Yetkisi ve Uluslararası Hukuk**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2014.

- Centel, Nur, Zafer, Hamide, ***Ceza Muhakemesi Hukuku***, 21. bs., Beta Basım Yayın, İstanbul, 2022.
- Centel, Nur, Zafer, Hamide, Çakmut, Özlem, ***Türk Ceza Hukukuna Giriş***, 10. bs., Beta Basım Yayın, İstanbul, 2017.
- Coffin, Kenneth G, "Double Take: Evaluating Double Jeopardy Reform", ***Notre Dame Law Review***, Volume: 85, Issue: 2, 2010, p. 771-808.
- Conway, Gerard, "Ne Bis In Idem In International Law", ***International Criminal Law Review***, Volume: 3, 2003, p. 217-244.
- Çağlayan, Ramazan, "İdari Yargıda Kesin Hüküm", ***Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi***, Cilt: 3, Sayı: 1, 1999, s. 123-141.
- Çenberci, Mustafa; ***Hukuk Davalarında Kesin Hüküm***, Yeni Cezaevi Matbaası, Ankara, 1965.
- Çetin, Müge, "Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Türkiye'nin Durumu", ***Ankara Barosu Dergisi***, Sayı: 2010/3, Yıl: 68, s. 335-360.
- Çetintürk, Ekrem, Töngür, Ali Rıza, ***Ceza Hukuku Genel Hükümler***, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- Çınar, Ali Rıza, "Hükmün Konusu ve Eylemi (Fiili) Değerlendirmede Mahkemenin Yetkisi", ***TBB Dergisi***, Sayı: 84, 2009, s. 31-62.
- Çiftcioğlu, Cengiz Topel, ***Cumhuriyet Savcısının Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Kararı ve Denetimi***, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2013.
- Çiftcioğlu, Cengiz Topel, "Vatandaş Tarafından Yurt Dışında İşlenen Suçların Yurt İçinde Soruşturulması ve Kovuşturulması", ***TBB Dergisi***, Sayı: 106, 2013, s. 115-138.
- Çinko, M.Sıddık, "Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının İtiraz Yetkisi", ***Terazi Hukuk Dergisi***, Cilt: 13, Sayı: 141, Mayıs 2018, s. 96-101.
- Debler, Max, ***Gegenstand und Wirkungen der Rechtskraft im Strafprozess***, Dissertation zur Erlangung der Juristischen Doktorwürde einer Hohen Rechts und Wirtschaftswissenschaftlichen Fakultät der Württ. Eberhard Karls Universität zu Tübingen, Druck der Rems-Zeitung GMBH, Tübingen, 1933.
- De la Cuesta, Jose Luis, "Concurrent National and International Criminal Jurisdiction and the Principle 'Ne Bis In Idem' General Report", ***Revue Internationale de droit pénal***, Volume: 73, 2002-3/4, p. 707-736.
- Demirbaş, Timur, ***Ceza Hukuku Genel Hükümler***, 17. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Demirci, Hüseyin Teoman, ***Ceza Muhakemesinde Yargılamanın Yenilenmesi***, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya, 2019.

- Demirel, Hakkı, “Yabancı Ceza İlamlarının Değeri”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 1, 1952, s. 300-316.
- Deniz, İsmail, *Ceza Muhakemesinde Hüküm: Türleri-Oluşturma Şekilleri-Şartları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Detmer, Huber, *Der Begriff der Tat im strafprozessualen Sinn-Grenzen der Tatidentität*, Inaugural-Dissertation zur Erlangung des Grades eines Doktors durch die Rechts- Und Staatswissenschaftliche Fakultät der Rheinischen Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn, Bonn, 1989.
- Deren-Yıldırım, Nevhis, *Türk, İsviçre ve Alman Medeni Usul Hukukunda Kesin Hükümün Söbjektif Sınırları*, Alfa Basım Yayın, İstanbul, 1996.
- Deutscher Bundestag, (Erişim), <https://dserver.bundestag.de/btd/19/303/1930399.pdf>
- Dış İlişkiler ve Avrupa Genel Müdürlüğü, (Erişim), https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/adli_yardimlasma/adli_isbirligi_ceza/cz_istinabe_ek/sozlesmeler/.
- Die Strafprozeßordnung für das Deutsche Reich vom 1. Februar 1877: Gerichtsverfassungsgesetz vom 27. Januar 1877/17. Mai 1898/5. Juni 1905/1. Juni 1909. Mit den Entscheidungen des Reichsgerichts. Berlin, Boston: De Gruyter, 1912, <https://doi.org/10.1515/9783112349120>
- Doğan, Koray, *Ceza Muhakemesinde Belirsizlik- Kuşkudan Sanık Yararlanır İlkesi*, 2. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Doğan, Koray, “Ceza Muhakemesinde Hüküm”, *Ceza Hukuku Dergisi*, Sayı: 7, Ağustos 2018, s. 171-201.
- Domaniç, Hayri, *Hukukta Kazıyye-i Muhkeme ve Nisbi Kuvveti*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1964.
- Donay, Süheyl, *Güncelleştirilmiş Ceza Yargılaması Hukuku*, Beta Basım Yayın, İstanbul, 2015.
- Dönmezer, Sulhi, Erman, Sahir, *Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku Cilt: 1*, Beta Basım Yayın, İstanbul, 1997.
- Dönmezer, Sulhi, Erman, Sahir, *Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku Cilt 1*, 14. bs., Der Yayınları, İstanbul, 2016.
- Dönmezer, Sulhi, Erman, Sahir, *Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku Cilt 2*, 15. bs., Der Yayınları, İstanbul, 2021.
- Dursun, Selman, *Disiplinler Arası Bir Yaklaşımla Ceza Hukukunda Hareket Kavramı ve Terimi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Eichhorn, Laurenz, “Strafprozessuale Wiederaufnahme und Verfassungsrecht”, *KriPoz*, 6, 2021, s. 357-363.
- Eicker, Andreas, *Die Prinzipien Der Materiellen Wahrheit Und Der Freien Beweiswürdigung im Strafprozess*, Centaurus Verlag, Herbolzheim, 2001.

- Ekinci, Ekrem Buğra, "İslam Hukukunda Mahkeme Kararlarının Kontrolü", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 1-2, 2001, s. 65-158.
- Emmert, Reinhold, "Bindungswirkung des Strafurteils im Schadensersatzprozess", *Zeitschrift für Rechtspolitik (ZRP)*, Heft 3, 2018, 82.
- Erçin, Ferhat. *Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Mahkemesine Etkisi*, Der Yayınları, İstanbul, 2000.
- Erdem, Mustafa Ruhan, *Yeni Bir Denetim Muhakemesi Yolu Olarak İstinaf*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2010.
- Erdem, Mustafa Ruhan, Korkmaz, Ömer, "Yargılamanın Yenilenmesi Nedeni Olarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin İhlali", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 2, Yıl: 2003, s. 182-212.
- Erdem, Mustafa Ruhan, Şentürk, Cahide, *Ceza Muhakemesinde Kanun Yolları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Erdem, Mustafa Ruhan, Tezcan, Durmuş, Önok Rıfat Murat, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 20. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Erdem, Mustafa Ruhan, Tezcan, Durmuş, Önok, Rıfat Murat, *Uluslararası Ceza Hukuku*, 6. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Erdin, Selim, Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Önödeme, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Erdoğan, Ersin, *Hakem Kararlarının Kesin Hüküm Etkisi*, 2. bs., Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Erem, Faruk, "Ceza Usulünde Kesin Hüküm", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 20, Sayı: 1-4, Yıl: 1963, s. 37-52.
- Erem, Faruk, "Muhakemenin Yenilenmesi Hakkında Genel Bilgiler", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:19, Sayı: 1, 1962, s. 3-48.
- Eren, Fikret, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 27. bs., Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Ergül, Ergin, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Türk Hukukunda Sınır Dışı Etme, Geri Gönderme ve Geri Verme*, Yargı Yayınevi, Ankara, 2012.
- Ersoy, Uğur, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Aleyhe Değiştirme (Reformatio in Peius) Yasağı*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- Ersoy, Uğur, "Ceza Muhakemesinin Amacı Üzerine Eleştirel Bir Yaklaşım", *Uğur Alacakaptan'a Armağan*, Cilt 1, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008, s. 291-301.
- Ersoy, Uğur, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Hukuki Çare ve Kanun Yolu Kavramları Bağlamında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın İtiraz Yetkisi", *Ceza Hukuku Dergisi*, Sayı: 29, Aralık, 2015, s. 67- 124.

- Eryılmaz, Bedri, **Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.
- Eşitli, Ezgi Aygün, "Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Kanun Yararına Bozma", **TBB Dergisi**, Sayı: 122, 2016, s. 193-234.
- EUR-Lex, (Erişim), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A42000A0922%2802%29>.
- Evik, Vesile Sonay, "Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararı ve Denetimi", **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 11, Sayı: 147-148, 2016, s. 9-35.
- Evren, Şenkut, **Türk Ceza Muhakemesinde Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının İtiraz Yetkisi**, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2021.
- Explanatory Report to the European Convention on the Transfer of Proceedings in Criminal Matters, (Erişim), <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016800c9312>.
- Faust, Fritz, "Das Verbot der Doppelbestrafung im Deutschen Straf- und Disziplinarrecht Ne Bis In Idem", **Military Law and Law of War Review**, Vol: 6, Nr: 1, 1967, s. 7-32.
- Feyzioğlu, Metin, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanıklık**, US-A Yayıncılık, Ankara, 1996.
- Feyzioğlu, Metin, **Ceza Muhakemesinde Vicdanî Kanaat**, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2002.
- Feyzioğlu, Turhan, "İdarenin Kaziyeyi Muhkemeye Riayetini Temin Hususunda Vatandaşın Büyük Millet Meclisi'ne Müracaat Hakkı Bir Müeyyide Olabilir Mi?", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt: 4, Sayı: 1, 1949, s. 96-99.
- Fezer, Gerhard, **Strafprozessrecht**, Verlag C. H. Beck, München, 1986.
- Foerster, Max, **Transfer der Ergebnisse von Strafverfahren in nachfolgende Zivilverfahren**, Morh Siebeck Verlag, Tübingen, 2008.
- Fransız Ceza Muhakemesi Kanunu'nun İngilizce Metni, (Erişim), https://sherloc.unodc.org/cld/uploads/res/document/fra/2006/code_of_criminal_procedure_en_html/France_Code_of_criminal_procedure_EN.pdf
- Fransız Ulusal Meclisi İngilizce web sayfası (Erişim), <https://www2.assemblee-nationale.fr/langues/welcome-to-the-english-website-of-the-french-national-assembly>.
- Gaul, Hans Friedhel, "Die Grenzen der Bindung des Zivilgerichts an Strafurteile", **Festschrift für Hans Fasching zum 65. Geburtstag**, Manzche Verlag, Wien, 1988, s. 157-180.
- Gantzer, Peter, **Die Rechtskraft Strafprozessualer Beschlüsse und Verfügungen**, Zur Erlangung der Doktorwürde einer hohen Juristischen Fakultät der Ludwig-Maximilians-Universität zu München, München, 1967.

- Geppert, Klaus, "Gedanken zur Rechtskraft und Beseitigung strafprozessualer Beschlüsse", *GA*, 1972, s. 165-183.
- Gesetze im Internet, (Erişim), <https://www.gesetze-im-internet.de/gg>.
- Glaser, Julius, *Handbuch des Strafprozesses*, Duncker & Humblot, Leipzig, 1885.
- Greco, Luis, *Strafprozesstheorie und materielle Rechtskraft*, Duncker & Humblot, Berlin, 2015.
- Goel, Shivam, "Rome Has Spoken, The Cause Has Ended; Rome Spoke Through Her Laws", (Erişim), <https://ssrn.com/abstract=3307814>.
- Goldschmidt, James, *Der Prozess als Rechtslage-Eine Kritik des Prozessualen Denkens*, Springer-Verlag Berlin, Heidelberg, 1925.
- Goldschmidt, James, *Zivilprozessrecht*, in Enzyklopädie der Rechts- und Staatswissenschaft, Springer-Verlag Berlin, Heidelberg, 1929.
- Gorunescu, Mirela, "European Accents on the Non Bis in Idem Principle", *Annals of the Constantin Brancusi University of Targu Jiu Juridical Sciences Series*, Vol: 2010, No: 1, 2010, p. 99-116.
- Goßner, Lutz Meyer, Cierniak, Jürgen, *Strafprozessordnung (StPO) mit GVG und Nebengesetzen*, Kommentar, 53. Auflage, Verlag C.H. Beck oHG, München, 2010.
- Gökçen, Ahmet, Balcı, Murat, Alşahin, M.Emin, Çakır, Kerim, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 7. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- Göktürk, Neslihan, *Fikrî İçtima (Suçların İçtiması)*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- Görgün, Şanal, Börü, Levent, Kodakoğlu, Mehmet, *Medeni Usûl Hukuku*, 11. bs., Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Gössel, Karl Heinz, *Strafverfahrensrecht*, Kohlhammer Verlag, Stuttgart, Berlin, Köln, Mainz, 1977.
- Gözler, Kemal, "Res Iudicata'nın Türkçesi Üzerine", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 56, Sayı: 2, Yıl: 2007, s. 45-61.
- Graf zu Dohna, Alexander, *Das Strafprozessrecht*, Carl Heymanns Verlag, Berlin, 1929.
- Grunsky, Wolfgang, *Zivilprozessrecht*, 13. überarbeitete Auflage, Verlag Franz Vahlen, München, 2008.
- Grünwald, Gerald, "Die Materielle Rechtskraft Im Strafverfahren Der Bundesrepublik Deutschland". *Deutsche Landesreferate zum IX. Internationalen Kongreß für Rechtsvergleichung in Teheran 1974*, herausgegeben von Hans-Heinrich Jeschek und International Congress on Comparative Law, Teheran, 1974, Berlin, Boston: De Gruyter, 2018, s. 94-130.
- Grünwald, Gerald, *Die Teilrechtskraft im Strafverfahren*, Verlag Otto Schwartz & CO, Göttingen, s. 1964.

- Gülşen, Recep, "Yeni Türk Ceza Kanunu ve Milletlerarası Ceza Hukuku Bağlamında 'Non Bis In Idem' İlkesi", Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, **Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan**, Yıl: 3, Sayı: 6, Eylül 2005.
- Gündüz, Hakan, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2018.
- Güneş, Seyithan, **Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması**, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2017.
- Gürdoğan, Burhan, **Medeni Usul Hukukunda Kesin Hüküm İtirazı**, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1960.
- Gürocak, İsmail, "Uluslararası Ceza Mahkemesi ile Ulusların Egemenliğinin Kesiştiği Nokta: Tamamlayıcılık İlkesi", **Ceza Hukuku Dergisi**, Sayı: 7, Ağustos 2008, s. 223-251.
- Güveyi, Nazmiye, "Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının İtiraz Yetkisi ve Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuruda Kabul Edilebilirlik Şartlarına Etkisi", **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 11, Sayı: 147-148, 2016, s. 75-117.
- Haaf, Eberhard, **Die Fernwirkungen gerichtlicher und behördlicher Entscheidungen**, Verlag Ferdinand Schöningh, Paderborn, München, Wien, Zürich, 1984.
- Hafızoğulları, Zeki, Özen, Muharrem, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 3. bs., Us-A Yayıncılık, Ankara, 2010.
- Hakeri, Hakan, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 27. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Hannich, Rolf, **Karlsruher Kommentar zur Strafprozessordnung und zum Gerichtsverfassungsgesetz mit Einführungsgesetz**, 7. Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 2013.
- Heinrich, Bernd, **Ceza Hukuku Genel Kısım-1**, ed. Yener Ünver, 2. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- Hellmann, Josef, **Die Bindung des Strafrichters an Straf-, Zivil- und Verwaltungsgerichtsurteile**, Dissertation zur Erlangung der Juristischen Doktorwürde einer Hohen Rechts und Wirtschaftswissenschaftlichen Fakultät der Universität Münster, 1954.
- Hellwig, Konrad, **System des deutschen Zivilprozessrechts: Ordentliches Verfahren, ausschließlich besonderer Prozeßarten und Zwangsvollstreckung**, Band I, Deichert Verlag, 1912.
- Hellwig, Konrad, **Wesen und subjektive Begrenzung der Rechtskraft: Eine prozessuale Abhandlung mit Beiträgen zum bürgerlichen Recht, insbesondere zur Lehre von der Rechtsnachfolge und der Verfügungsmacht der Nichtberechtigten**, A. Deichert, 1901.

- Henkel, Heinrich, ***Strafverfahrensrecht***, 2. Auflage, Kohlhammer Verlag, Stuttgart, 1968.
- Hermann, Hill, "Verfassungsrechtliche Gewährleistungen gegenüber der staatlichen Strafgewalt", ed. Josef Isensee, Paul Kirchhof, ***Handbuch des Staatsrechts der Bundesrepublik Deutschland***, Band 6, Freiheitsrechte, C. F. Müller Verlag, Heidelberg 1989, s. 1305-1351.
- Hilgendorf, Eric, Valerius Brian, ***Alman Ceza Hukuku Genel Kısım***, çev. Salih Oktar, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- HUDOC, (Erişim), <https://hudoc.echr.coe.int/>
- Hussels, Martin, ***Strafprozessrecht-Schnell Erfasst***, 4. Auflage, Springer Verlag, Berlin, 2020.
- Işık, Tuğba Tuna, ***Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Örnek Bazı Kararlarının Türk Hukukuna Etkisinin Anayasanın 90. Maddesinin Son Cümlesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi***, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2018.
- İbrişimoğlu, Volkan, "Uluslararası Ceza Mahkemelerinin Tarihi Gelişimi ve Daimi Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Kuruluşu, Yapısı ve Yetki Alanı", ***Fasikül***, Sayı: 109, Aralık 2018, s. 6-11.
- İçel, Kayıhan, ***Ceza Hukuku Genel Hükümler***, Yenilenmiş 7. bs., Beta Basım Yayın, İstanbul, 2023.
- İçel, Kayıhan, ***Suçların İctimai (Genel Bilgiler- Fikri İctima- Müteselsil Suçlar-Görünüşte İctima)***, Sermet Matbaası, İstanbul, 1972.
- İçtihat Arama, (Erişim), <https://www.hukuki.net/ictihat/index.php>.
- İnsan Hakları Hukuku Bilgi Bankası, (Erişim), <https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr>.
- İnsan Hakları Derneği, (Erişim), <https://www.ihd.org.tr/sasve-medenhaklar-uluslararası-slees/>
- İyilikli, Ahmet Cahit, ***Hukuk Yargılamasında Kesin Hüküm***, 2. bs., Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Jahn, Matthias, "Neuregelung der Wiederaufnahme zu Ungunsten des Angeklagten", ***Juristische Schulung (JuS)***, 62. Jahrgang, 6/2022, s. 554-556.
- Jellinek, Walter, ***Verwaltungsrecht***, in Enzyklopädie der Rechts- und Staatswissenschaft, Springer-Verlag Berlin Heidelberg, 1931.
- Jescheck, Hans-Heinrich, "Urteilsanmerkung zu BGH", ***Juristenzeitung***, Urteil vom 10.1.1956 – St E 11/55, Jg. 12, 1957, s. 29-31.
- Joachimski, Jupp, ***Strafverfahrensrecht: Kurzlehrbuch zur Vorbereitung auf die zweite juristische Staatsprüfung***, 3. Auflage, Stuttgart, München, Hannover, Berlin, Weimar: Boorberg, 1993.

- Jones, John Walter, *The Law and Legal Theory of the Greeks: an introduction*, Clarendon Press, Oxford, 1956.
- Kale, Serdar, Keser, Salih, *Medeni Yargılama Hukukunda Delil Sistemi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 2, 2015, s. 701-726.
- Kantar, Baha, *Ceza Muhakemeleri Usulü İkinci Kitap*, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul, 1946.
- Kantarci, Nurullah, "Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararından Sonra Aynı Fiil Nedeniyle Kamu Davası Açılabilmesinin Şartları ve Özellikle Sulh Ceza Hâkimliğinden Karar Alınması Zorunluluğu", *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 1, Haziran 2020, s. 167-204.
- Kaplan, Mahmut, "Türk Ceza Kanunu'nun Yer Bakımından Uygulanmasında Korumaya İlkesi", *ABÜHFD*, Cilt: 7, Sayı: 14, Aralık 2019, s. 651-671.
- Karafakih, İsmail Hakkı, *Hukuk Muhakemeleri Usulü Esasları*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1952.
- Karahasan, Mustafa Reşit, *Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler-1*, Beta Basım Yayın, İstanbul, 1992.
- Karakehya, Hakan, "Ceza Muhakemesinin Amacı", *İÜHFMD*, Cilt: LXV, Sayı: 2, 2007, s. 121-142.
- Karakehya, Hakan, "Dolaylı Maddi Gerçek: Ceza Muhakemesinde Yargılama Makamının Maddi Gerçeğe Deliller Aracılığıyla Ulaşma Zorunluluğu Üzerine", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Sayı: 27, Yıl: 7, Temmuz 2016, s. 59-82.
- Karakurt, Ahu, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Muhakemenin Yenilenmesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Karamercan, Fatih, "Boşanma Davalarında Kesin Hüküm", *YÜHFD*, Cilt: 16, Sayı: 2019/1, s. 76-111.
- Karia, Lata, *Doctrine of Res-Judicata*, Saurashtra University PhD Thesis, Rajkot, 2007.
- Karslı, Abdurrahim, *Medeni Muhakeme Hukuku Ders Kitabı*, Alternatif Yayınevi, İstanbul, 2011.
- Kaşka, Hakan, *Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturma Evresinin Sona Ermesi*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Kavak, Aydoğın Alper, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi", *Ceza Hukuku Dergisi*, Sayı: 16, Ağustos 2011, s. 209-239.
- Kaya, Burak, "Uluslararası Ceza Hukuku'nda Kişisel İlkesi", *ABÜHFD*, Cilt: 8, Sayı: 15, Haziran 2020, s. 25-47.
- Kaymaz, Seydi, "Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının İtirazı (CMK m.308/A)", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: XXIV, Sayı:4, 2020, s. 411-487.

- Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, (Erişim), <http://www.kazanci.com>.
- Keçeligil, Hasan Tahsin, "Evrensel Yargı Yetkisi: Ceza Hukuku Bağlamında Evrensellik İlkesine Bakış", *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt: 13, Sayı: 143, Temmuz 2018, s. 123-141.
- Kelep-Pekmez, Tuba, *Ceza Muhakemesinde Fiil*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Kelsen, Hans, *Hauptprobleme der Staatsrechtslehre entwickelt aus der Lehre vom Rechtssatze*, J.C.B. Mohr (P. Siebeck) Verlag, 1923.
- Kendir, Arzu, *Ceza Mahkemesi Kararlarının Özel Hukuk Yargılamasına Etkileri*, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2020.
- Kılıçoğlu, Ahmet M., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 22. bs., Turhan Kitabevi, Ankara, 2018.
- Kılıçoğlu, Ahmet M., "Haksız Fiillerden Sorumlulukta Ceza Hukuku ile Medeni Hukuk İlişkisi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 29, Sayı: 3, 1973, s. 185-225.
- Kindhäuser, Urs, *Strafprozessrecht*, 3. Auflage, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 2013.
- Klement, Dorothee, *Rechtskraft des Schiedspruchs*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 2018.
- Kleinfeller, Georg, Der Gegenstand der Rechtskraft, *Festschrift für Adolf Wach*, Leipzig, 1913.
- Knauer, Christoph, Kudlich, Hans, Schneider, Hartmut, Münchener Kommentar zur StPO (MüKoStPO/Nestler StPO), Verlag C.H Beck München, 2019.
- Koca, Mahmut, Üzülmez, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Kohler, Josef "Zur Konstruktion des Strafprozesses", *GA*, 65, 1918, s. 309-320.
- Konuralp, Haluk, *Medeni Usul Hukukunda İspat Kurallarının Zorlanan Sınırları*, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Kopkow, Heinz, *Rechtskraft und Rechtskraftfähigkeit mit besonderer Berücksichtigung der in der Hauptverhandlung verkündeten Beschlüsse*, Dissertation zur Erlangung der Juristischen Doktorwürde einer Hohen Rechts und Wirtschaftswissenschaftlichen Fakultät der Albertus Universität zu Königsberg i. Pr., Königsberg, 1928.
- Kopp, Ferdinand, Schenke, Wolf-Rüdiger, *Verwaltungsgerichtsordnung*, Kommentar, 14. Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 2005.
- Köken, Enes, *Kanun Yararına Bozma*, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2014.

- König, Karl-Heinz, **Die Bindung des Richters an präjudizelle Urteile anderer Gerichte**, Dissertation zur Erlangung der Juristischen Doktorwürde einer Höheren Rechts und Wirtschaftswissenschaftlichen Fakultät der Albert-Ludwigs-Universität in Freiburg i. Br., Quackenbrück, 1934.
- Köse, Metin, **Ceza Kovuşturmasında Delillerin Ortaya Konulması ve Değerlendirilmesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- Kunter, Nurullah, "Ana Çizgileriyle Ceza Yargılarının Milletlerarası Değeri Konusunda Avrupa Sözleşmesi", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt: 1-4, Sayı: 36, 1970, s. 79-92.
- Kunter, Nurullah, "Fikrî İctima Sebebiyle Suçların Birleştirilmesi", **İÜHF**, Cilt: XIV, Sayı: 1-2, 1948, s. 359-379.
- Kunter, Nurullah, **Muhakeme Hukuku Dahı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, 9. bs., Beta Basım Yayın, İstanbul, 1989.
- Kunter, Nurullah, "Olağanüstü Temyiz Kanun Yolunda Reform", Ceza Adaletinde Reform İlkeleri Sempozyumu, **İÜHF**, Cilt: 38, Sayı: 1-4, 1973, s. 163-175.
- Kunter, Nurullah, Yenisey, Feridun, Nuhoğlu, Ayşe, **Muhakeme Hukuku Dahı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, 17. bs., Beta Yayınları, İstanbul, 2009.
- Kutkan, Mahmut, **Ceza Mahkemesi Kesin Hükmünün Hukuk Davası Üzerindeki Etkisi**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 1993.
- Kuttner, Georg, **Urteilswirkungen ausserhalb des Zivilprozesses**, Verlag C.H Beck, München, 1914.
- Kurşun, Günal, **Ceza Muhakemesinde Hüküm**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.
- Kurşun, Günal, **101 Soruda Uluslararası Ceza Mahkemesi**, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Ankara, 2011.
- Kurt, Sümeyra Sena, "Ceza Mahkemesi Kararlarının Devlet Memurluğundan Çıkarılma Cezasına Etkisi", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Yıl: 9, Sayı: 17, Haziran 2021, s. 383-428.
- Kuru, Baki, **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usûl Hukuku**, Legal Yayınevi, İstanbul, 2016.
- Kuru, Baki, Arslan, Ramazan, Yılmaz, Ejder, **Medeni Usul Hukuku**, 22. bs., Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2011.
- Kuyucu, A. Aydın, **Ceza Yargılaması Hukukunda Kanun Yararına Bozma**, 2. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.
- Küçükkasap- Özkan, Burçin, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi**, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2019.
- Kühne, Hans Peter, **Strafprozesslehre**, 4. Auflage, Verlag C. F. Müller, Heidelberg, 1993.

- Külçür, Erdem İzzet, *Ceza Hukuku Kurallarının Yer Bakımından Uygulama Alanı ve Güncel Sorunlar*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2014.
- Laband, Paul, *Archiv für öffentliches Recht*, Volume II, Forgotten Books, 1887.
- Legalbank (Erişim), <http://www.legalbank.net>.
- Legislation Online, (Erişim), <https://www.legislationonline.org/>.
- Lelieur, Juliette, “ ‘Transnationalising’ Ne Bis In Idem: How The Rule of Ne Bis In Idem Reveals the Principle of Personel Legal Certainty”, *Utrecht Law Review*, Volume: 9, Issue: 4, September 2013, p. 198-210.
- Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, (Erişim), <http://www.lexpera.com.tr>.
- Liu, Keetsin, *Der Begriff der Identität der Tat im geltenden deutschen Strafprozessrecht*, Schletter Verlag, Breslau, 1927.
- Lopez, Dax Eric, “Not Twice For the Same: How The Dual Sovereignty Doctrine is used to Circumvent Non Bis In Idem”, *Vanderbilt Journal of Transnational Law*, Volume: 33, 2000, (Erişim), [https://www.thefreelibrary.com/Not Twice for the Same: How the Dual Sovereignty Doctrine is Used to...-a069662388](https://www.thefreelibrary.com/Not+Twice+for+the+Same:+How+the+Dual+Sovereignty+Doctrine+is+Used+to...-a069662388).
- Losy, Oskar, “Interpretation of Art. 54 of the Convention Implementing the Schengen Agreement”. *Adam Mickiewicz University Law Review*, Volume: 9, Uniwersytet im.Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2019, p. 182-195.
- Löwe, Ewald, Rosenberg, Werner, *Die Strafprozessordnung und das Gerichtsverfassungsgesetz: StPO*, Bd. I, 22. Auflage, De Gruyter Verlag, 1971.
- Mahmutoğlu, Serhat, *Yurt Dışında İşlenen Suçların Türkiye’de Yargılanması*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.
- Martens, Joachim, “Rechtskraft und materielles Recht”, *ZZP*, Nr. 79, 1966, s. 404-450.
- Mayer, Hellmuth, “Der amtsrichterliche Strafbefehl”, *GS*, Band: 99, 1930, s. 38ff.
- Mendelssohn-Bartholdy, Albrecht, *Grenzen der Rechtskraft*, Duncker & Humblot, Leipzig, 1900.
- Meraklı, Serkan, *Ceza Hukukunda Kusur*, 2. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Meriç, Nedim, “Türk Hukukunda Maddi Anlamda Kesin Hükmün Objektif Sınırları”, *Legal Medeni Usûl ve İcra ve İflâs Hukuku Dergisi*, S: 2007/2, s. 377-434.
- Merkel, Adolf, “Justizirrtum und Rechtswahrheit”, *ZStW*, No: 45, 1925, s. 452-465.
- Mert, Harun, “6706 Sayılı Kanuna Göre Yabancı Devlette Yürütülen Soruşturma Veya Kovuşturmaların Devralınması”, *Adalet Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 65, 2020, s. 201-236.
- Mert, Harun, *Yurt Dışında İşlenen Suçlardan Dolayı Türkiye’de Yapılan Yargılamalarda Yabancı Ceza Kanununun Göz Önünde Bulundurulması*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 2014.

- Mezei, Péter, "Double Jeopardy in a Global Context: A Comparative Analysis of the Right not to be Tried or Punished Twice for the Same Criminal Offense", *Studies in the Fields of Comparative Law and Comparative Constitutional Law, Pro Talentis Universitatis Foundations*, Szeged, 2012, p. 1-18.
- Mezger, Edmund, *Strafrecht-Ein Lehrbuch*, Duncker & Humblot, München/Leipzig, 1933.
- Namlı, Mert, *Türk ve Fransız Hukuku'nda Yargılamanın Yenilenmesi*, Beta Basım Yayın, İstanbul, 2014.
- Neagu, Norel, "The Ne Bis in Idem Principle in the Case-Law of the European Court of Justice (II): The Final Judgment and Enforcement Issues", *Lex ET Scientia International Journal*, Vol: 19, No: 2, 2012, p. 67-87.
- Neuhaus, Ralf, *Der strafverfahrensrechtliche Tatbegriff- 'ne bis in idem'*, Inaugural-Dissertation zur Erlangung des akademischen Grades eines Doktors der Rechte durch die Rechtswissenschaftliche Fakultät der Ruhr Universität Bochum, Bochum, 1985.
- Neuner, Robert, "Kritische Beiträge zur Lehre von der materiellen Rechtskraft im Zivilprozeß by Eduard Bötticher", *Archiv für die civilistische Praxis*, 134. Bd., H. 1, 1931, s. 119-123.
- Niese, Werner, *Doppelfunktionelle Prozesshandlungen: ein Beitrag zur allgemeinen Prozessrechtslehre*, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1950.
- Nikisch, Arthur, *Zivilprozeßrecht. Ein Lehrbuch*, 2. Auflage, J. C. B. Mohr, Tübingen, 1952.
- Nişancı, Dilaver, *Ceza Muhakemesinde Yargılamanın Yenilenmesi*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- Nomer, Haluk N., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 14. bs., Beta Basım Yayın, İstanbul, 2015.
- Nowakowski, Friedrich, "Die materielle Rechtskraft des Schuldspruchs", *Österreichische Juristenzeitung*, III. Jg., 1948, s. 546-551.
- Oehler, Dietrich, "Die Identität der Tat", *Festschrift für Ernst Heinrich Rosenfeld*, Berlin, 1949.
- Oğurlu, Yücel, "Ceza Mahkemesi Kararının Disiplin Cezalarına Etkisi ve Sorunu "Ne Bis In Idem Kuralı", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 52, Sayı: 2, 2003, s. 101-124.
- Okutan, Necat, "Ceza Usulünde Kesin Hüküm ve Bir Problem", *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı: 6, 1982, s. 117-123.
- Onar, Sıddık Sami, *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, İstanbul Tercüme ve Neşriyat Bürosu, İstanbul, 1952.
- Ostendorf, Heribert, *Strafprozessrecht*, 2. Auflage, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 2015.

- Öktem, İmran, "Kesin Hüküm (Muhkem Kaziye), Kesin Hükümün Sonraki Davaya Tesiri Netice-i Talebin Değişmesi", **Hukuk Dergisi**, Cilt: 2, Sayı: 18, Yıl: Eylül 1946, s. 17-21.
- Önder, Ayhan, "Ceza Usul Hukukunda Muhakemenin İadesine Ait Bazı Meseleler", **İÜHF**, Cilt: 39, Sayı: 1-4, s. 17-75.
- Önder, Ayhan, "Muhakemenin İadesinde Reform", **İÜHF**, Cilt: 38, Sayı: 1-4, 1973, s. 59-114.
- Önok, Murat, Uluslararası Ceza Divanı'nı Kuran Roma Statüsü ile Türk Ulusal Mevzuatının Maddi Ceza Hukuku Kuralları Yönünden Uyumuna Dair Rapor, (Erişim), http://ihop.org.tr/wp-content/uploads/2010/07/UCM_rapor.pdf.
- Öntan, Yaprak, **Ceza Hukukunda Davranış ve Netice**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Özbek, Veli Özer, Doğan, Koray, Bacaksız, Pınar, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 15. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Özbek, Veli Özer, Doğan, Koray, Bacaksız, Pınar, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 13. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Özdemir, Kenan, "Ceza Hukukunda Yabancı Kanunun Göz Önünde Bulundurulması", **TBB Dergisi**, Sayı: 59, 2005, s. 237-263.
- Özen, Mustafa, **Ceza Hukuku Özel Hükümler Dersleri**, 7. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Özen, Mustafa, "Non Bis In Idem (Aynı Fiilden Dolayı İki Kez Yargılama Olmaz) İlkesi", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 14, Sayı: 1, Yıl: 2010, s. 389-417.
- Özen, Mustafa, **Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 5. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Özen, Mustafa, **Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesi Hukuku**, 5. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Özgen, Eralp, **Ceza Muhakemesinin Yenilenmesi**, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara, 1968.
- Özgenç, Hanne, **Vergi Hukukunda Non Bis In Idem İlkesinin Uygulanması**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2021.
- Özgenç, İzzet, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 18. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Özkaya-Ferendeci, Hamide Özden, **Kesin Hükümün Objektif Sınırları**, 12 Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009.
- Öztürk, Bahri, Tezcan, Durmuş, Erdem Mustafa Ruhan, Sırma-Gezer, Özge, Saygılar-Kırıt, Yasemin, Alan-Akcan, Esra, Özyayın Özdem, Erden-Tütüncü Efses, Al-

- tnok-Villemin, Derya, Tok, Mehmet Can, **Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, 16. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Pagenstecher, Max, **Zur Lehre von der materiellen Rechtskraft**, F. Vahlen, Berlin, 1904.
- Patraus, Darius-Dennis, "The Non Bis in Idem Principle in The Case Law of the Court of Justice of the European Union- Consistency or Inconsistency", **AGORA International Journal of Juridical Sciences**, No: 1, 2018, p. 24-35.
- Peifer, Karl-Heinz, **Die Rechtskraft der Einstellungsbeschlüsse nach den §§153 ff. StPO**, Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde einer Hohen Rechtswissenschaftlichen Fakultät der Universität zu Bonn, Bonn, 1965.
- Pekcanitez, Hakan, Atalay, Oğuz, Özeker, Muhammet, **Medeni Usûl Hukuku**, 12. bs., On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- Pekcanitez, Hakan, Atalay, Oğuz, Özeker, Muhammet, **Medeni Usûl Hukuku Ders Kitabı**, 9. bs., On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Peters, Karl, **Strafprozess: Ein Lehrbuch**, 2. Auflage, Verlag C. F. Müller, Karlsruhe, 1967.
- Peters, Karl, "Zur Neuordnung des Strafverfahrens- Eine kritische Stellungnahme zu den Vorschlägen der Abhandlungen über das kommende Strafverfahren im Deutschen Strafrecht, 1935, Heft 8-11", **Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft**, Vol. 56, 1937, s. 34-68.
- Peifer, Karl-Heinz, **Die Rechtskraft der Einstellungsbeschlüsse nach den §§153 ff. StPO**, Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde einer Hohen Rechtswissenschaftlichen Fakultät der Universität zu Bonn, Bonn, 1965.
- Pfeiffer, Gerd, **Strafprozessordnung**, Kommentar, 5. Auflage, C. H. Beck Verlag, München, 2005.
- Pickert, Dietmar, **Verfolgungsbeschränkung gemäss § 154a StPO und das Problem des Strafklageverbrauchs**, Rene´F. Wilfer Verlag, Spardorf, 1984.
- Poels, Alexander, "A Need for Transnational Non Bis in Idem Protection in International Human Rights Law", **Netherlands Quarterly of Human Rights**, Vol: 23, No: 3, 2005, p. 329-348.
- Pohle, Rudolf, **Gedanken Über Das Wesen Der Rechtskraft**, in: Gedächtnis für Calamandrei, Padova, 1958, s. 377-402.
- Pohle, Rudolf, "Über die Rechtskraft im Zivil-und Strafprozess", **Österreichische Juristenblätter**, 1957, s. 113-122.
- Postacıoğlu, İlhan, **Medeni Usul Hukuku Dersleri**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 1975.
- Poyraz, Yasin, Önen, Ömer Vehip, "Uluslararası Ceza Yargısının Gelişiminde Uluslararası Ceza Mahkemesinin Rolü", **Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi**, Sayı: 2019/1, Yıl: 4, 2019, s. 187-222.

- Radbruch, Gustav, ***Gesamtausgabe: Band 1: Rechtsphilosophie I***, C.F. Müller Verlag, Heidelberg, 1987.
- Radtke, Henning, ***Zur Systematik des Strafklageverbrauchs verfahrenserledigender Entscheidungen im Strafprozess***, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main, Berlin, Bern, New York, Paris, Wien, 1994.
- Resmî Gazete, (Erişim), <https://www.resmigazete.gov.tr>.
- Rheingans, Horst, ***Die Ausbildung der strafprozessualen Rechtskraftlehre: von der Aufklärung bis zur Reichsstrafprozessordnung von 1877***, Strafrechtliche Abhandlungen, Heft 379, Breslau-Neukirch, 1937.
- Rickert, Heinrich, ***Zur Lehre von der Definition***, 3. verbesserte Auflage, De Gruyter Verlag, Berlin, 1929.
- Ridi, Niccolò, "Precarious Finality? Reflections on Res Judicata and The Question of the Delimitation of the Continental Shelf Case", ***Leiden Journal of International Law***, Volume: 31, 2018, p. 383-401.
- Rogalski, Maciej, "Exceptions to Res Judicata and the Prohibition of Ne Bis In Idem in Criminal Law", ***International Law Yearbook***, Volume: 8, 2017-2018, p. 103-138.
- Rosenberg, Leo, ***Lehrbuch des deutschen Zivilprozessrechts***, Liebmann Verlag, Berlin, 1929.
- Rosenberg, Leo, Schwab, Karl Heinz, Gottwald, Peter, ***Zivilprozessrecht***, 16. Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 2004.
- Roxin, Claus, ***Strafrecht Allgemeiner Teil Band 1***, 4. neu bearbeitete Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 2006.
- Roxin, Claus, ***Strafrecht Allgemeiner Teil Band 2***, 4. neu bearbeitete Auflage, Verlag C. H. Beck oHG, München, 2006.
- Roxin, Claus, Schönemann, Bernd, ***Strafverfahrensrecht***, 28. neu bearbeitete Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 2014.
- Rudstein, David, "Double Jeopardy and Dual Sovereigns", ***Indiana Law Journal***, Volume: 35, Issue: 4, Article: 3, Summer 1960, (Erişim), <https://www.repository.law.indiana.edu/ilj/vol35/iss4/3>.
- Rudstein, David, ***Double Jeopardy: A Reference Guide to the United States Constitution***, Praeger Publishers, 2004.
- Rüping, Hinrich, ***Das Strafverfahren***, 2. Auflage, Verlag Vahlen, München, 1983.
- Sadıkhzada, Abdulfaz, ***Kesin Hükmün Olumlu Etkisi***, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2020.
- Sarıgüzel, Hacı, "Uluslararası Ceza Mahkemesi", ***Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi***, Cilt: 0, Sayı: 3, 2013, s. 230-273.

- Sato, Eiiti, "International Cooperation: An Essential Component Of International Relations", *R. Eletr. de Com.Inf. Inov. Saúde*. Rio de Janeiro, Vol: 4, No: 1, 2010, p. 42-52.
- Savaşçı Temiz, Bilgehan, "Ceza Kovuşturulmalarının Aktarılması", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Yıl: 9, Sayı: 17, Haziran 2021, s. 457.
- Sauer, Wilhelm, *Allgemeine Prozessrechtslehre: zugleich eine systematische Schulung der zivilistischen und der kriminalistischen Praxis*, C. Heymann Verlag, Berlin, Detmold, Köln und München, 1951.
- Sauer, Wilhelm, Die materielle Rechtskraft des Zivil- und Strafurteil, *Festgabe für Richard Schmidt zu seinem 70. Geburtstag*, Hirschfeld Verlag, Leipzig, 1932.
- Schaffstein, Silja, *The Doctrine Of Res Judicata Before International Arbitral Tribunals*, Queen Mary and Westfield College, University of London and at the Faculty of Law of the University of Geneva PhD Thesis, Geneva, 2012.
- Schäfer, Gerhard, *Die Praxis des Strafverfahrens anhand einer Akte*, 6. Auflage, Kohlhammer Verlag, Stuttgart, 2000.
- Schellhammer, Kurt, *Zivilprozess*, 11. Auflage, C. F. Müller Verlag, Heidelberg, 2004.
- Schlegelberger, Franz, *Kommentar zum Reichsgesetz über die freiwillige Gerichtsbarkeit*, Carl Heymanns Verlag, Köln, 1930.
- Schlehofer, Horst, "Der Verbrauch der Strafklage für die abgeurteilte Tat", *GA*, 1997, Düsseldorf, s. 101-118.
- Schlüchter, Ellen, *Das Strafverfahren*, 2. Auflage, Carl Heymanns Verlag, 1983.
- Schmidt, Eberhard, *Deutsches Strafprozessrecht: Ein Kolleg*, Vandenhoeck & Ruprecht Verlag, Göttingen, 1967.
- Schmidt, Eberhard, *Lehrkommentar zur Strafprozessordnung und zum Gerichtsverfassungsgesetz*, Teil I, 2. Auflage, Vandenhoeck & Ruprecht Verlag, Göttingen, 1964.
- Schmitt, Bertram, Köhler, Marcus, Meyer-Goßner, Lutz, *Strafprozessordnung: Gerichtsverfassungsgesetz, Nebengesetze und ergänzende Bestimmungen*, 64. Auflage, Verlag C. H Beck, München, 2021.
- Scholz, Franz, *Die Rechtssicherheit*, De Gruyter Verlag, Berlin, 1955.
- Schwarplies Giesbert, *Die rechtsgeschichtliche Entwicklung des Grundsatzes 'ne bis in idem' im Strafprozess*, Dissertation der Rechts- und staatswissenschaftlichen Fakultät der Universität Zürich, Zürich, 1970.
- Schweiger, Theresa, "Aktuelle Entwicklungen im Wiederaufnahmerecht des deutschen Strafprozessrechts: § 362 Nr. 5 StPO und der Paradigmenwechsel bei der Wiederaufnahme zuungunsten des Verurteilten", *Zeitschrift für Internationale Strafrechtswissenschaft*, 1. Jahrgang, 5/2022, s. 397-406.

- Schwinge, Erich, *Teleologische Begriffsbildung im Strafrecht*, Röhrscheid Verlag, Bonn, 1930.
- Selçuk, Rıza Nurettin, "Ceza Kararlarının Hukuk Hâkimine Etkisi", *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı: 5, 1975, s. 718-725.
- Selçuk, Sami, "Doğru Terim 'Muhakeme' Değil, 'Yargılamadır'", *Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan*, Cilt: 19, Sayı: 2, Yıl: 2013, s. 295-317.
- Selçuk, Sami, "Medeni Usul Hukukunda Kesin Hüküm Şartları- Kesin Hüküm İtirazı", *Adalet Dergisi*, Sayı: 11, Yıl: 64, Kasım 1973, s. 937-956.
- Sigler, Jay, "A History of Double Jeopardy", *The American Journal of Legal History*, Volume: 7, Number 4, October 1963, p. 283-309.
- Singelstein, Tobias, *BeckOK StPO mit RiStBV und MiStra*, Graf 43. Edition, (Erişim), https://steuern.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fkomm%2Fbeckokstpo_46%2Fstpo%2Fcont%2Fbeckokstpo.stpo.p368.glb.htm&pos=7.
- Soyaslan, Doğan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 10. bs., Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Soyaslan, Doğan, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 7. bs., Yetkin Yayınları, Ankara, 2018.
- Soyubelli, Fethullah, *Ceza Mahkemesi ve Hukuk Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi*, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan, 2011.
- Specht, Britta, *Die zwischenstaatliche Geltung des Grundsatzes ne bis in idem*, Springer Verlag, Berlin, Heidelberg, New York, Barcelona, Hong Kong, London, Mailand, Paris, Singapur, Tokio, 1999.
- Spiecker, Indra, *Die Anerkennung von Rechtskraftwirkungen ausländischer Urteile- eine Untersuchung zur Fortgeltung de ne bis in idem-*, Inaugural Dissertation zur Erlangung des Grades eines Doktors der Rechte durch die Rechts- und Staatswissenschaftliche Fakultät der Rheinischen Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn, Bonn, 2000.
- Spinellis, Dionysios D., *Die Materielle Rechtskraft des Strafurteils Unter Besonderer Berücksichtigung des Grundsatzes Ne Bis In Idem*, Hohen Juristischen Fakultät der Ludwig-Maximilians-Universität zu München Inaugural-Dissertation, München, 1962.
- Stein, Friedrich, *Grenzen und Beziehungen zwischen Justiz und Verwaltung*, Verlag von J.C.B. Mohr, Tübingen, 1912.
- Stuckenberg, Carl-Friedrich, "Double Jeopardy and *Ne Bis in Idem* in Common Law and Civil Law Jurisdictions", *The Oxford Handbook of Criminal Process*, April 2019, p. 1-24.
- Şahbaz, İbrahim, *Aynı Fiilden Bir Kez Yargılanma*, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020.

- Şahin, Cumhur, Göktürk, Neslihan, *Ceza Muhakemesi Hukuku-I*, 12. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Şahin, Cumhur, Göktürk, Neslihan, *Ceza Muhakemesi Hukuku-II*, 12. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Şahin, Cumhur, *Ceza Muhakemesinde İspat (Delillerin Doğrudan Doğrualığı İlkesi)*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2001.
- Şahin, İlyas, "Ceza Kanunlarının Yer Bakımından Uygulanması ve Türk Ceza Kanununda Esas Alınan İlkeler", *ERÜHFD*, Cilt: 10, Sayı: 1, 2015, s. 107-144.
- Şarbak, Hilal Nur, "Uluslararası Hukukta ve Türk Hukuku'nda Non Bis İn İdem İlkesi", *Suç ve Ceza Dergisi*, Sayı: 2, Yıl: 2013, s. 3-57.
- Şeker, İdris, *Zincirleme Suç*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2009.
- Şenol, Cem, "Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Yargı Yetkisini Türkiye ile İlişkili Bir Durumda Kullanabilmesi", *Ceza Hukuku Dergisi*, Sayı: 35, Aralık 2017, s. 89-115.
- Şenses, Erkan, *Ceza Muhakemesinde Hüküm*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2011.
- Şenses, Erkan, "Ceza Muhakemesinde Hüküm Kavramı ve Hükümün Unsurları", *Terazi Hukuk Dergisi*, Sayı: 65, Yıl: 7, Ocak 2012, s. 85-89.
- Şirin, Tolga, "İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'ne Ek 7 no.lu Protokol Hakkında Genel Bir Bilgilendirme", *Güncel Hukuk Dergisi*, Sayı: 152, Ağustos 2016, (Erişim), https://www.academia.edu/28122179/Avrupa_İnsan_Hakları_Sozlesmesi_7_nolu_Protokol.
- Talas, Serdar, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Başsavcılığın İtirazı", *İÜHF*, Cilt: LXX, Sayı: 1, 2012, s. 153-176.
- Talas, Serdar, *Ceza Yargılaması Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2004.
- Tandoğan, Haluk, *Türk Mes'uliyet Hukuku (Akit Dışı ve Akdî Mes'uliyet)*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.
- Tanrıver, Süha, *Medeni Usul Hukuku*, Cilt 1, 3. bs., Yetkin Yayınları, Ankara, 2016.
- Tanrıver, Süha, *Medeni Usul Hukukunda Derdestlik İtirazı*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007.
- TBMM Tutanakları, (Erişim) https://www.tbmm.gov.tr/kutuphane/tutanak_sorgu.html.
- T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası, (Erişim), <https://kararlarbilgi.bankasi.anayasa.gov.tr/>.
- Tschöpe, Hans Georg, *Die Grenzen der Bindung des Strafrichters an die Präjudiziellen Entscheidungen Gerichtlicher und Sonstiger Behörden*, Jena, Zur

- Erlangung der Würde eines Doktors der Rechtswissenschaft der Rechts und Staatwissenschaftlichen Fakultät der Martin Luther Universität Halle Wittenberg, Universitäts Buchdruckerei G. Neuenhahn, Jena, 1934.
- Tekinay, Sulhi, Akman, Sermet, Burcuoğlu, Haluk, Altop, Atilla, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 7. bs. Filiz Kitabevi, İstanbul, 1993.
- Tepperwien, Ingeborg, **Die Verwertung strafbarer Vortaten im Rahmen neuer Strafverfahren**, in: Straf- und Strafverfahrensrecht, Recht und Verkehr, Recht und Medizin, Festschrift für Hannskar Salger zum Abschied aus dem Amt als Vizepräsident des Bundesgerichtshofs, Verlag Mohr Siebeck, Köln, 1995, s. 189ff.
- Tezcan, Durmuş, "Yurt Dışında İşlenen Suçlarda Türk Hukuku Bakımından Yabancı Ceza Kanununun Değeri Sorunu", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt: 39, Sayı: 1, 1984, s. 111-156.
- Tezcan, Durmuş, Erdem, Mustafa Ruhan, Önok, Murat, **Uluslararası Ceza Hukuku**, 5. bs. Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Thomas, Herbert, **Das Recht auf Einmaligkeit der Strafverfolgung**, Nomos Verlag, Baden-Baden, 2002.
- Tiedemann, Klaus, **Entwicklungstendenzen in der Strafprozessualen Rechtskraftlehre unter besonderer Berücksichtigung des ausländischen Rechts**, Mohr Verlag, Tübingen, 1969.
- Tok, Ozan, "Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Yargılaması Üzerindeki Etkisinin Hukuki Niteliği Üzerine", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi-Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cilt: 22, Sayı: 2, 2016, s. 437-464.
- Tolksdorf, Klaus, "Zur Bindung des Strafrichters an Feststellungen rechtskräftiger Strafurteile", in **Festschrift für Gerald Grünwald zum siebzigsten Geburtstag**, Nomos Verlag, Baden-Baden, 1999.
- Toroslu, Nevzat, **Ceza Hukuku Genel Kısım**, 17. bs., Savaş Yayınları, Ankara, 2012.
- Tosun, Öztekin, "Ceza Muhakemesi Hukukumuzda Kanunyollarının Çeşitleri", **İÜHF**, Cilt: 35, Sayı: 1-4, 1969, s. 8-48.
- Tosun, Öztekin, "Müselnel Suçlar", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt: 22, Sayı: 1-4, 1957, s. 124-149.
- Tosun, Öztekin, **Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri Genel Kısım**, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1981.
- Töngür, Ali Rıza, "Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararları Işığında Ne Bis In Idem Prensibi", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 19, Sayı: 3, 2015, s. 341-353.
- Trechsel, Stefan, with the assistance of Summers, **Human Rights In Criminal Proceeding**, Oxford University Press, Oxford, 2005.

- Trepper, Thomas, *Zur Rechtskraft strafprozessualer Beschlüsse*, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main, 1996.
- Trousil, Thomas Josef, *Die Bindung des Zivilrichters an strafgerichtliche Erkenntnisse*, Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde einer Hohen Rechtswissenschaftlichen Fakultät der Universität zu Köln, Köln, 2005.
- Turcan, Burak, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi*, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2021.
- Turhan, Faruk, "Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu'na Göre İade-nin Kabul Edilebilirlik Koşulları: Doktrin ve Uluslararası Gelişmeler Işığında Bir Değerlendirme", *SDÜHFD*, Cilt: 8, Sayı: 2, 2018, s. 1-87.
- Türk Hukuk Kurumu, *Türk Hukuk Lügati*, 3. bs., Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1991.
- Türkoğlu, Kamile, *İdari Yargılama Usulünde Kesin Hüküm*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010.
- Ulutaş, Ahmet, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Suçluların Geri Verilmesi*, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2012.
- Ulutaş, Ahmet, Atabey, Ömer Serdar, "Avrupa Ceza Hukukunda Kovuşturmaların Aktarılması", *TBB Dergisi*, Sayı: 104, 2013, s. 117-136.
- United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), *Onarıcı Adalet Programları El Kitabı*, Ceza Adaleti El Kitapları Dizisi, UN, 2016.
- Uzun, Elif, "Milletlerarası Ceza Mahkemesi Düşüncesinin Tarihsel Gelişimi ve Roma Statüsü", *Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 2003/2, s. 25-48.
- Ünver, Yener, Hakeri, Hakan, *Ceza Muhakemesi Hukuku (3 Cilt)*, 15. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Üstündağ, Saim, *Medeni Yargılama Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2000.
- Van Bockel, Willem Bastiaan, *The ne bis in idem principle in EU law- A conceptual and jurisprudential analysis*, Leiden University Unpublished Doctoral Thesis, Leiden, 2009.
- Van den Wyngaert, Christine, Stessens, Guy, "The International Non Bis In Idem Principle: Resolving Some Of The Unanswered Questions", *International and Comparative Law Quarterly*, Vol: 48, No: 4, October 1999, p.779-804.
- Van der Wilt, H., "The European Arrest Warrant and the Principle Ne Bis In Idem", in: R. Blekxtoon & W. van Ballegooij (ed.), *Handbook on the European Arrest Warrant*, The Hague: T.M.C. Asser Press 2005, p. 99-117.
- Vervale, John A.E., "The Transnational Ne Bis In Idem Principle In The EU Mutual Recognition And Equivalent Protection of Human Rights", *Utrecht Law Review*, Volume:1, Issue: 2, 2005, p. 100-118.

- Vogler, Theo, **Die strafschärfende Verwertung strafbarer Vor- und Nachtaten bei der Strafzumessung und die Unschuldsvermutung (Art. 6 Abs. 2 EMRK)**, in: Strafverfahren im Rechtsstaat, Festschrift für Theo Kleinknecht zum 75. Geburtstag, Verlag C.H. Beck, München, 1985, s. 429-443.
- Vogler, Theo, **Die Rechtskraft des Strafbefehls**, Verlag C. F. Müller, Karlsruhe, 1959.
- Volk, Klaus, **Strafprozessrecht**, 3. Auflage, Beck Juristischer Verlag, München, 2002.
- Von Planck, Johann Julius Wilhelm, **Systematische Darstellung des deutschen Strafverfahrens auf Grundlage der neueren Strafprozeßordnung seit 1848**, Dieterich Verlag, Göttingen, 1857.
- Voulgaris, Dimitrios, **Transnationales 'ne bis in idem' zwischen staatlicher Schutz- und Achtungspflicht- Grundlagen der 'ne bis in idem' Problematik**, Duncker& Humblot, Berlin, 2016.
- Völzmann, Alexander, **Die Bindungswirkung von Strafurteilen im Zivilprozess**, Carl Heymanns Verlag, Köln, 2006.
- Wagner, Eckart, "The integration of Schengen into the framework of the European Union", **Legal Issues of European Integration**, Volume: 25, Issue: 2, 1998, p. 1-60.
- Waldeyer, Karin, **Die Bedeutung eines rechtskräftigen Strafurteils im Rahmen der Strafzumessung**, Verlag Dr. Kovac, Hamburg, 2006.
- Wasmeier, Martin, "The Principle Of Ne Bis In Idem", **Revue internationale de droit pénal**, Volume: 77, Number: 1-2, Year: 2006, p. 121-130.
- Wolter, Erwin, **Der Umfang der Rechtskraft im Strafprozess**, Inaugural-Dissertation zur Erlangung der juristischen Doktorwürde der Rechts- und Staatswissenschaftlichen Fakultät der Universität zu Göttingen, Göttingen, 1938.
- Wong, Jarrod, "Court or Arbitrator- Who Decides Whether Res Judicata Bars Subsequent Arbitration Under The Federal Arbitration Act", **Santa Clara Law Review**, (Erişim), <https://digitalcommons.law.scu.edu/lawreview/vol46/iss1/2/>.
- Yalçın, Can, **Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2019.
- Yalçın Sancar, Türkan, **Müteselsil Suç**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 1995.
- Yaşar, Halis, "Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Hâkimini Etkiletip Etkilememesi Meselesinin Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlaline Varan Boyutu", **TBB Dergisi**, Sayı: 109, Yıl: 2013, s. 451-464.
- Yaşar, Verda Gülsen, **Ceza Muhakemesinde Karar ve Hüküm**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010.
- Yavuz, Mehmet, "Ceza Muhakemesinde İspat Sorunu", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Sayı: 9, Yıl: 3, 2012, s. 151-176.

- Yayla, Mehmet, ***Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat ve Şüphe***, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.
- Yenerer-Çakmut, Özlem, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Esas Mahkemesinin Verdiği Hüküm", ***Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi***, Cilt: 11, Sayı: 3-4, Yıl: 2007, s. 29-61.
- Yenisey, Feridun, ***Uygulanan ve Olması Gereken Ceza Muhakemesi Hukuku Duruşma ve Kanun Yolları***, Beta Basım Yayın, İstanbul, 1988.
- Yenisey, Feridun, Nuhuğlu, Ayşe, ***Ceza Muhakemesi Hukuku***, 10. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Yerdelen, Erdal "Mütemadi (Kesintisiz) Suç", ***Türkiye Adalet Akademisi Dergisi***, Yıl: 5, Sayı: 18, 2014, s. 113-152.
- Yerdelen, Erdal, Özbek, Mustafa Serdar, Altuntaş, Şeyda, Boz, Burak, Erdem, Dilek Özge, Yılmaz, Berna Aysen, ***Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma***, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- Yılmaz, Ejder, ***Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi- 3. Cilt***, 3. bs., Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- Yılmaz, Ejder "Usul Ekonomisi", ***Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi***, Cilt: 57, Sayı: 1, 2008, s. 243-274.
- Yılmaz, Sacit, "Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının İtiraz Yetkisi (CMK md. 308)", ***TAAD***, Sayı: 41, Yıl: 11, Ocak 2020, s. 113-150.
- Yurtcan, Erdener, ***Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi (CMK)***, 9. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Yurtcan, Erdener, ***Ceza Yargılaması Hukuku***, 16. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Yurtcan, Erdener, ***Ceza Yargılamasında Kesin Hüküm***, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul, 1987.
- Yüce, Turhan Tufan, ***Türk-Alman Ceza Muhakemeleri Usulünde Kanun Yolları (İtiraz-İstinaf-Temyiz)***, Ötüken Yayınevi, Erzurum, 1968.
- Zaczyk, Rainer, "Bindungswirkungen eines rechtskräftigen Strafurteils für das materielle Strafrecht", ***Goltdammer's Archiv für Strafrecht (GA)***, 1988, s. 356-372.
- Zafer, Hamide, "Ulusal Hukuk Sistemlerinin Roma Statüsü ile Uyumlaştırılması-Alman Modeli", ***Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi***, Sayı: 1, 2007, s. 289-305.

Av. Engin Berkay UZUN

HİLELİ İFLAS SUÇU

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hileli İflas Suçu

Engin Berkay Uzun

Hukuk Yayınları Dizisi – 3821

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 857 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- AKBULUT, B.**, (2010), "Bağlılık Kuralı", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 14/1, 167-214
- AKIN, G.**, (2022), *Resmi Belgede Sahtecilik Suçu*, Ankara: Adalet Yayınevi
- AKSOY, M. A.** (2016), "Türk Ticaret Kanunu Bağlamında Defter Tutma Yükümlülüğü", Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 6/2, 135-168
- ALACAKAPTAN, U.** (2001), "Hileli İflas Suçunun İşlenme Zamanı ve Anılan Suçta Dava Zamanaşımının Başlangıcı", Prof. Dr. İrfan Baştuğ Armağanı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 219-227
- ALDEMİR, H.** (2007), *5560 Sayılı Değişiklik Yargıtay Kararları ve Doktrin Işığında Yeni Türk Ceza Kanunu ve Kabahatler Kanununun Yorumu*, Ankara: Kartal Yayınevi
- ALGUR, Z. V.** (2020), *Ticari Defterler ile İspat*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- ALTAŞ, S.** (2010), "Zayi Belgesi Davalarında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar", Terazi Hukuk Dergisi, 5/52, 39-52
- ARKAN, S.** (2018), *Ticari İşletme Hukuku*, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü
- ARSLAN, R., YILMAZ, E., AYVAZ, S.T., HANAĞASI, E.** (2019), *İcra ve İflas Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları
- ARTUÇ, M., GÖKCAN, H. T.** (2021), *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi*, Ankara: Adalet Yayınevi
- ARTUÇ, M.**, (2007), *Malvarlığına Karşı Suçlar*, Ankara: Kartal Yayınevi
- ARTUÇ, M., BIKMAZ, R.** (2005), *Açıklamalı-İçtihatlı İcra-İflas Suçları ve Yargılama Usulü*, Ankara: Kartal Yayınevi
- ARTUK, M.E., GÖKCEN, A., ALŞAHİN, M.E., ÇAKIR, K.** (2022), *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Adalet Yayınları
- ARTUK, M.E., GÖKCEN, A., YENİDÜNYA, A.C.** (2014), *Türk Ceza Kanunu Şerhi C:4*, Ankara: Adalet Yayınları
- AŞIK, İ., ORUÇ, Y., TOK, O., SAÇAR, Ö.F.** (2022), *İcra ve İflas Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- ATALI, M., ERMENEK, İ.** (2021), *İcra ve İflas Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları
- ATALI, M., ERMENEK, İ.** (2022), *Temel Hukuk Dizisi İcra ve İflâs Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık

- BABA, Y.** (2013), *Türk Ceza Kanunu'nda Etkin Pişmanlık*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık
- BACAKSIZ, P.** (2011), TCK'da Yer Alan İflas Suçları, Doktora Tezi, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- BAHTİYAR, M., BİÇER, L.** (2013), "Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticari Defter Tutma Yükümlülüğü ve Ticari Defterlerin İspat Gücü", Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1/1, 15-32
- BAKICI, S.** (2008), *5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümleri C:1*, Ankara: Adalet Yayınları
- BAYRAK, Y.** (2023), *Geniş Açıklama Ve İçtihatlarla İcra Ve İflas Kanunu*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- BAYRAKTAR, K., SONAY EVİK, V., KANGAL, Z.T., YILDIZ, A.K., SINAR, H. EVİK, A.H., AKYÜREK, G., BOSTANCI BOZBAYINDIR, G., MEMİŞ KARTAL, P., AK-SOY RETORNAZ, E., ALTUNÇ, S., AYTEKİN İNCEOĞLU, A., ERMAN, B.** (2018), *Özel Ceza Hukuku, Cilt Iv, Malvarlığına Karşı Suçlar*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık
- BEKAR, E.** (2017), *Objektif Cezalandırılabilme Koşulları Bağlamında Türk Ceza Kanunu'nda Yer Alan Suçlar*, İstanbul: On İki Levha Yayınları
- BİLGİLİ, F., DEMİRKAPI, E., ÖZBOYACI, A.** (2022), *Ticari İşletme Hukuku*, Bursa: Dora Yayınevi
- BOZKURT, A.H., BOZKURT A.,** (1989), "Hileli İflas Suçu Üzerine Bir İnceleme", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 5, 695-698
- CELGİL, M.F., KORKUT, Ö., DURDU, M., GÜRBÜZ GÖKBERK, İ.N., DOĞANAY, M.Z.** (2022), *Şematik Ticari İşletme Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- COŞKUN, M.** (2021), *İcra – İflas Suçları Disiplinsizlik Eylemleri Ve Yargılama Usulü*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- COŞKUN, M.** (2021), *Açıklamalı – İçtihatlı İcra Ve İflas Kanunu*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- COŞKUN, M.** (2019), *Konkordato Ve İflas*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- ÇAKRAK, R.** (2015), İflasın Kamu Hukuku Sonuçlarından Hileli Ve Taksirli İflas Suçları, Yüksek Lisans Tezi, Yalova, Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- ÇETİNER, S., BOZKURT YÜKSEL, A.E.** (2021), *Ticari İşletme ve Şirketler Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- ÇOLAK, H.** (2005), "İcra ve İflas Suçları ile Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar", Bankacılar Dergisi, 53, 72-106

- ÇOLAK, H.** (2005), *En Son Değişikliklerle Açıklamalı-Karşılaştırmalı-Gereççeli-İçtihatlı İcra-İflas Suçları ve Yargılama Usulü*, Ankara: Bilge Yayınevi
- DAĞOĞLU, Y.**, (2012), "Hileli ve Taksirli İflas", *İzmir Barosu Dergisi*, 78/3, 72-93
- DEMİR, A.** (2017), *Hukuki Terimler Sözlüğü*, Ankara: Astana Yayınları
- DEMİRAL BAKIRMAN, B.** (2022), Şahsi Cezasızlık Sebepleri ve Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebepler, Doktora Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- DEMİRBAŞ, T.** (2022), *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- DEMİREL, M.** (2018), "Hileli İflas Suçu (Türk Ceza Kanunu Madde 161)", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 24/2, 569-632
- DEMİREL, M.** (2017), *Suçta İştirakte Bağlılık Kuralı*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık
- DİNÇ, S.** (2018), "Yargıtay Kararları Işığında, Tacir Olmanın Hüküm ve Sonuçları Hususunda 6102 s. TTK'nin Getirdiği Düzenlemeler", *Terazi Hukuk Dergisi*, 13/137, 51-65
- DİNÇ, S.** (2015), "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Tacir Kavramı", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 6/23, 117-133
- DONAY, S., KAŞIKÇI, M.**, (2005), *En Son Değişikliklerle Açıklamalı ve Karşılaştırmalı Türk Ceza Kanunu*, İstanbul: Beta Yayıncılık
- DÖNMEZER, S.** (2004), *Kişilere ve Mala Karşı Cürümler*, İstanbul: Beta Basım
- DÖNMEZER, S., ERMAN, S.**, (2021), *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku C:2*, İstanbul: Der Yayınları
- ERCAN, İ.** (2005), "İcra ve İflâs Suçları Üzerine Bazı Düşünceler", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13/1, 7-32
- EREM, F.** (1993), *Türk Ceza Kanunu Şerhi Özel Hükümler C:3*, Ankara: Seçkin Yayınevi
- EREM, F.** (1988), "Taksirli ve Hileli İflas", Prof. Yaşar Karayalçın'a 65 inci yaş. Armağanı, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 641-651
- EREM, F.** (1970), "Cezalandırılabilme Objektif Şartı (Şartlı Suçlar)", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 27/3, 9-14
- EREM, F.** (1968), *Ceza Hukuku Hususi Hükümler C:2*, Ankara: Ajans-Türk Matbaacılık Sanayii
- EREM, F.** (1956), "Taksirli ve Hileli İflas", *Adalet Dergisi*, 47/10, 1063-1072
- ERMEN, S.** (1993), *Şirketler Ceza Hukuku - Ticari Ceza Hukuku VII*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Basımevi ve Film Merkezi
- ERMEN, S.** (1967), *Sosyal ve Ticari Ceza Tatbikatı Dersleri*, İstanbul: Özel İktisadi ve Ticari İlimler Yüksek Okulu Yayınları

- EROĞLU, O.** (2023), *Şematik İcra ve İflas Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- ESEN, S.** (2007), *Anlatımlı ve İçtihatlı Malvarlığına Karşı Suçlar - Belgelerde Sahtecilik ve Bilişim Alanında Suçlar*, Ankara: Adalet Yayınevi
- EVİK, A. H.** (2016), "Hileli İflas Suçu", *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2/2, 1-58
- EVİK, A. H.** (2013), "Hileli İflas Suçunda, "Suçun İşlendiği Tarihin Tespitine" İlişkin Bir Yargıtay Kararının Değerlendirilmesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 19/2, 1087-1099
- EVİK, A. H.** (2017), "Hileli İflas Suçunun Maddi Unsuru (Y. 15. Cd 05.11.2013, 20124459 E., 201316689 K.)", *Ceza Hukuku Dergisi*, 12/35, 215-227
- EVİK, A. H.** (2015), *Türk Ceza Hukuku'nda Hileli ve Taksirli İflas Suçları*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık
- EVİK, A. H.** (2020), "Hileli İflas Suçundaki "İflasa Karar Verilmesi" İbaresinin Hukuki Niteliği", Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1005-1031
- GERÇEKER, H.** (2022), *Yorumlu & Uygulamalı Türk Ceza Kanunu C:2*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- GÖKCEN, A.**, (2018), *Belgede Sahtecilik Suçları*, Ankara: Adalet Yayınevi
- GÖKCEN, A., BALCI, M., ÇAKIR, K., İÇER, Z., GÜLTEKİN DİKEN, N.M., ÖZTÜRK, N., PAMUK ŞİVİLOĞLU, G., APİŞ, Ö., YILMAZ, Z., ERDİN, S., ÜNAL, E., ŞENERDOĞAN, B.** (2018), *Malvarlığına Karşı Suçlar (m. 141-169)*, Ankara: Adalet Yayınevi
- GÖZÜBÜYÜK, A.P.** (1980), *Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi C:4*, İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları
- GÖZÜBÜYÜK, A.P.** (1973), "Dolandırıcılık ve İflas Cürümleri", *Adalet Dergisi*, 64/9, 655-666
- GÖRGÜN, Ş., BÖLÜ, L., KODAKOĞLU, M.** (2022), *İcra ve İflas Hukuku, Ankara: Yetkin Yayınları*
- GÜNDEL, A.** (2009), *Yeni Türk Ceza Kanunu Açıklaması C:3*, Ankara: Sözkese Matbaacılık
- GÜNDEL, A.** (2009), *5237 Sayılı TCK'da Zimmet-Sahtecilik-Dolandırıcılık-Yağma-Hırsızlık-Güveni Kötüye Kullanma Suçları*, Ankara: Sözkese Matbaacılık
- GÜRLER, M.** (2015), Hileli ve Taksirli İflas Suçları (TCK. m. 161 ve TCK. m. 162), Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- İPEKÇİ, N.** (2004), *4949 ve 5092 s. Kanunlara Göre İcra Mahkemesi Tatbikati ve İcra İflas Suçları*, Ankara: Adil Yayınevi

- IŞIK, B.** (2020), "Hileli İflas Suçu (TÜRK CEZA KANUNU MADDE 161)", *Aurum Sosyal Bilimler Dergisi*, 5/2, 109-126
- IŞIKA, S.** (2021), *Gönüllü Vazgeçme*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık
- IŞIKA, S.** (2013), "Hileli İflas Suçu", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 71/1, 607-624
- KAÇAK, N.** (2006), *En Son Değişikliklerle Açıklamalı-İçtihatlı İcra ve İflas Suçları*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- KANGAL, Z.T.,** (2010), "Cezalandırılabilirliğin Objektif Koşulları", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 68/1-2, 151-167
- KANGAL, Z.T.,** (2011), "Kişisel Cezasızlık Nedenleri ve Cezayı Kaldıran veya Azaltan Kişisel Nedenler", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakkemli Hukuk Dergisi*, 7/85-86, 38-60
- KAYAR, İ.** (2022), *Ticari İşletme Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- KAYIHAN, Ş.** (2021), *Ticari İşletme Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- KAZANCI, B.E.** (2006), "Hileli ve Taksirli İflas Suçları", *Hukuki Perspektifler Dergisi (HPD)*, 9, 152-165
- KIZILARSLAN, H.** (2006), *Hileli ve Taksiratlı İflas Suçları*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- KOCA, M., ÜZÜLMEZ, İ.** (2022), *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- KOCA, M.** (2005), "5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlar", *Kazancı: Hukuk, İşletme ve Maliye Bilimleri Dergisi*, 5, 67-92
- KUDLİCH, H.** (2012), "Akademik Bakış: Kusur İlkesi Işığında Objektif Cezalandırılabilirlik Şartı İçeren Suçlar", (Çev. İ. TEPE, S. MERAKLI, M. OĞLAKÇIOĞLU), *Ceza Hukuku Dergisi*, 18, 283-293
- KURU, B., AYDIN, B.** (2022), *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku (Ders Kitabı)*, Ankara: Yetkin Yayınları
- KURU, B.** (1961), "Türk Hukukunda İflasa Tabi Olan Şahıslar", *Makaleler*, 2007, İstanbul: Arıkan Yayınları, 769-785
- KÜRTÜL, M.** (2014), *İcra ve İflas Suçları*, Ankara: Adalet Yayınevi
- MAHMUTOĞLU, F.S.** (2004), "TBMM Adalet Komisyonu'nda Kabul Edilen Türk Ceza Kanunu Tasarısı Hakkında Görüş", *Türk Ceza Kanunu Reformu-İkinci Kitap-Makaleler, Görüşler, Raporlar*, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 357-392
- MALKOÇ, İ.** (2013), *Açıklamalı-İçtihatlı 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu C:3*, Ankara: Malkoç Kitapevi

- MERAN, N.** (2013), *Hırsızlık – Yağma – Malvarlığına Karşı Suçlar*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- MERAN, N.** (2007), *Açıklamalı-İçtihatlı 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- MERAN, N.** (2005), *Yeni Türk Ceza Kanununda Sahtecilik-Malvarlığı Bilişim Suçları ile Ekonomi ve Ticaret Alanında Suçlar*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- MUŞUL, T.** (2018), *İflas ve Konkordato Hukuku*, Ankara: Adalet Yayınevi
- MUŞUL, T.** (1998), *İflas Suçları*, İstanbul: Filiz Kitapevi
- ÖĞÜTÇÜ, A.T., ÇİTOĞLU, A.**, (1977), *Uygulamalı İcra ve İflas Kanunu*, Ankara: Garanti Basım
- ÖNDER, A.** (1994), *Şahıslara ve Mala Karşı Cürümler*, İstanbul: Filiz Kitapevi
- ÖZBAY, A. T.** (2019), *Türk Ceza Kanununda Öngörülen Hileli İflas Suçu*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- ÖZBEK, V. Ö.** (2023), *Ekonomi Ceza Hukuku İkinci Kitap: Özel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- ÖZBEK, V. Ö., DOĞAN, K., BACAŞIZ, K.** (2022) *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- ÖZBEK, V. Ö.** (2008), *Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı (Açıklamalı-Gerekçeli-İçtihatlı) C:2*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- ÖZEN, M.** (2016), “Türk Ceza Kanunu’nda Düzenlenen Hileli Ve Taksirli İflas Suçları (TCK m. 161, 162)”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 65/4, 3567-3584
- ÖZGENÇ, İ.** (2022), *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- ÖZGENÇ, İ.** (2009), “İflas Suçları”, Halûk Konuralp Anısına Armağan C. 2, Ankara: Yetkin Yayınları, 332- vd.
- ÖZGENÇ, İ.** (2002), *Ekonomik Çıkar Amacıyla İşlenen Suçlar*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- ÖZKAN, H.** (2014), *Taksirli Ve Hileli İflas-Seri 15*, İstanbul: Legal Yayıncılık
- PARLAR, A., ÖZTÜRK, M.** (2017), *İstinaf Ve Yargıtay Uygulamasında Muhafaza Görevini Kötüye Kullanma Hileli Ve Taksirli İflas Suçları (TCK M. 289-290; 161-162)*, İstanbul: Aristo Yayınevi
- PARLAR, A.** (2016), *Açıklamalı-İçtihatlı TCK’da Ve Özel Yasalarda Yer Alan Ağır Ceza Davaları*, Ankara: Bilge Yayınevi
- PARLAR, A.** (2015), *Türk Ceza Kanunu Şerhi C:2*, Ankara: Bilge Yayınevi

- PARLAR, A., HATİPOĞLU, M.** (2010), *Açıklamalı- Yeni İctihatlarla 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu C:3*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- PARLAR, A., PARLAR, A.** (2004), *Son Değişikliklerle Açıklamalı-İctihatlı İcra Ve İflas Suçları*, Ankara: Adalet Yayınevi
- PEKCANITEZ H., ATALAY, O., SUNGURTEKİN ÖZKAN, P., ÖZEKES, M.** (2016), *İcra Ve İflas Hukuku*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık
- PEKCANITEZ H., ATALAY, O., ÖZEKES, M.** (2016), *İcra Ve İflas Hukuku Temel Bilgiler*, Ankara: Yetkin Yayınları
- POROY, R., YASAMAN, H.** (2022), *Ticari İşletme Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- RUHİ, A.C., RUHİ C.** (2019), *İcra ve İflas Suçları İle Disiplinsizlik Niteliğindeki Eylemler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- SAVAŞ, V., MOLLAMAHMUTOĞLU, S.** (1999), *Türk Ceza Kanunu'nun Yorumu C:2*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- SOYUBELLİ, F.** (2021), "Ceza ve Hukuk Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi", Ankara: Türkiye Adalet Akademisi
- SUBAŞI, M. F.** (2022), *İcra ve İflas Kanunu'nda Düzenlenen İcra Suçları*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- ŞAHBAZ, İ.** (2016), *Açıklamalı Ve İctihatlı Türk Ceza Kanunu*, Ankara: Yetkin Yayınları
- ŞEN, E., AKSÜT, E.** (2021), "Hileli İflas Suçu", *Yorumluyorum* 23, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- TANERİ, G., KAMIŞLI, G.** (2021), *Dolandırıcılık – Sahtecilik – Güveni Kötüye Kullanma Suçları*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- TANERİ, G., KAMIŞLI, G.** (2018), *Kişilere Karşı İşlenen Suçlar*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- TANERİ, G.** (2018), *Uygulamadan Örnek Hükümlerle Ağır Ceza Suçları C:2*, Ankara: Yetkin Yayınları
- TAŞDEMİR, K., ÖZKEPİR, R.** (1993), *Mala Karşı Suçlar*, Ankara: Gen Matbaacılık
- TÜRKEŞ, Ş.** (1977), *Açıklamalı-İctihatlı-Gerekçeli İcra-İflas Suç ve Cezaları*, İstanbul: Güryay Matbaası
- UĞUR, E.** (2017), "Hileli Ve Taksirli İflas Suçları", *Ceza Hukuku Dergisi*, 12/33, 67-114
- UYAR, T., UYAR, A., UYAR, C.** (2014), *İcra ve İflas Kanunu Şerhi (İİK m. 170/a-370) C:3*, Ankara: Bilge Yayınevi

- UYAR, T.** (2009), "Taksirathlı (Taksirli) ve Hileli İflas", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11/özel sayı, 941-972
- UYAR, T.** (1987), *İcra ve İflas Hukukunda Suç Sayılan Fiiller (İcra-İflas Suçları)*, Manisa: Şafak Basım ve Yayınevi
- UYAR, T.** (1976), "Taksirathlı ve Hileli İflâs Suçu", Adalet Dergisi, 67/1, 146-153
- UYSAL, M.** (2006) "Yeni Yasaların Işığında İcra ve İflas Suçları ile Yargılama Yöntemlerine Farklı Bakış", İstanbul Barosu Dergisi, 80/6, 1013-1048
- ÜLGEN, H., HELVACI M., KAYA, A., NOMER ERTAN, F.,** (2022), *Ticari İşletme Hukuku*, İstanbul: Vedat Kitapçılık
- ÜSTÜNDAĞ, S.** (2005), "Hileli İflâs Suçları Ne Zaman Tamamlanmış Olur ve Böylece Bu Suçlarda Zamanaşımı Süresi Ne Zaman İşlemeye Başlar?", Yargı Dünyası Dergisi, 118, 17-24
- YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI** (2021), *Ceza Muhakemesinde Toplanması Gereken Deliller (TCK – Özel Kanunlar)*, Ankara: Türkiye Adalet Akademisi
- YARSUVAT, D., BAYRAKTAR, K., YÜZBAŞIOĞLU, N., BÜLBÜL, E., KOCASAKAL, Ü., AKSOY, E.E., MEMİŞ, P., KURT, G., TANSUĞ, Ç., YILMAZ, D.** (2004), "Türk Ceza Kanunu Tasarısı Hakkında Galatasaray Üniversitesi'nin Görüşü", Türk Ceza Kanunu Reformu-İkinci Kitap-Makaleler, Görüşler, Raporlar, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 299-331
- YENİPİNAR, F.B.** (2021), *Ticari Defterler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- YENİSEY, F., PLAGEMANN, G.,** (2015), *Alman Ceza Kanunu Strafgesetzbuch (StGB)*, İstanbul: Beta Basım
- YILDIRIM, K.** (2000), *Hileli İflas Suçları*, İstanbul: Alkım Yayınevi
- YILDIRIM K., DEREN YILDIRIM, N.** (2021), *İcra ve İflas Hukuku*, İstanbul: Beta Yayıncılık
- YILDIZ, H.** (2007), *İcra ve İflas Suçları, Yüksek Lisans Tezi*, Konya, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- YILMAZ, E.** (2016), *İcra ve İflas Kanunu Şerhi*, Ankara: Yetkin Yayınları
- YILMAZ, R.** (2007), *İcra İflas Suçları Kapsamında Şirket Yöneticilerinin Cezai Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi*, Mersin, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- YILMAZ, Z.** (2011), *Hileli İflas Ve Taksirli İflas Suçları (TCK m.161 ve TCK.m.162)*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- YURTCAN, E.** (2008), *Yargıtay Kararlarının Işığında Malvarlığına Karşı Suçlar*, İstanbul: Beta Yayıncılık

YURTCAN, E. (2004), *Yeni Türk Ceza Kanunu ve Yorumu*, İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları

WESSELS, J., HILLENKAMP, T., SQUARCIALUPI, H.D-V., ASHTO, P.W., (2009), "Avusturya Ceza Kanunu'ndaki Başkasının Malvarlığına Karşı Suçlar", (Çev. G.A. AYGÖRMEZ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 9 Malvarlığına Karşı Suçlar Ve Ekonomik Suçluluk, Ankara: Seçkin Yayıncılık

İnternet Kaynakları

https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/englisch_stgb.html#p2662 (Erişim Tarihi: 06.10.2023)

https://www.equalrightstrust.org/ertdocumentbank/french_penal_code_33.pdf (Erişim tarihi: 06.10.2023)

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719?codeTitle=penal (Erişim tarihi: 06.10.2023)

<https://www.refworld.org/docid/3ae6b5bf0.html> (Erişim tarihi: 06.10.2023),

<https://www.justice.gov/usao-pr/pr/two-men-indicted-separate-bankruptcy-fraud-schemes> (Erişim Tarihi: 06.10.2023)

<https://www.sozluk.gov.tr/>

<https://karararama.yargitay.gov.tr/>

<https://www.kazanci.com.tr/>

https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/kanun_tasarisi_gd.sorgu_baslangic

<https://www.turcademy.com/tr>

<https://www.lexpera.com.tr/literatur>

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

<https://legalbank.net/>

<https://dergipark.org.tr/tr/>

<https://www.jurix.com.tr/>

<https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>

Av. Şafak Aydemir YILDIRIM LL.M.

ANAYASANIN 35. MADDESİ ÇERÇEVESİNDE

HUKUKİ EL ATMA

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Anayasanın 35. Maddesi Çerçevesinde Hukuki El Atma
Şafak Aydemir Yıldırım

Hukuk Yayınları Dizisi – 3822

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 858 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Adalet Bakanlığı. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi". Erişim 18 Mart 2023. <https://inhak.adalet.gov.tr>.
- Adalet Bakanlığı, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlar Bülteni (Seçme Kararlar)". <https://inhak.adalet.gov.tr>
- AİHM İzleme. "Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesi". Erişim 18 Mart 2023. <https://aihmez.org.tr>.
- AİHM. <https://www.echr.coe.int>
- Akar, Zeki. En *Son Değişikliklerle Gereçeli-Açıklamalı-İçtihatlı Kamulaştırma ve Kamulaştırmaz El Atma Davaları Cilt 2*. Ankara: Turhan Kitapevi, 2002.
- Akbaba, Ahmet. *İnsan Hakları Hukukunda Üçüncü Kuşak Haklar*. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2016.
- Akça Kürşat, "Anayasa Mahkemesi Kararlarında Mülkiyet Hakkı," *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, sy.3 (Temmuz 2016): 543-596
- Akıllıoğlu Tekin, "Kamu Yararı Kavramı Üzerine Düşünceler", *Amme İdaresi dergisi Dergisi* 24, sy.2 (1991): 11-22.
- Aktan, Coşkun Can. "Mülkiyet Hakları Felsefesi", *Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi* 7, sy.18 (Şubat 2018): 194-214.
- Akyılmaz, Bahtiyar, Murat Sezginer ve Cemil Kaya, *Türk İdare Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2023, 402.
- Altan Alpaslan, "Mülkiyet Hakkı, Güvencesi ve Korunması," Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, 2008.
- Anayasa Mahkemesi. Erişim 16 Mart 2023. <https://www.anayasa.gov.tr>
- Anayasa Mahkemesi. Erişim 9 Eylül 2023, kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr
- Anayasa Mahkemesi. "Kanuni Esasi". Erişim 20 Mart 2023. <https://www.anayasa.gov.tr>
- Atar, Yavuz. *Türk Anayasa Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2022, 129.
- Atay, Ender Ethem. *İdare Hukuku*. Ankara: Seçkin Hukuk Yayınları, 2022.
- Avcı Mustafa, "Türk Hukukunda Kamulaştırmaz El Atma Sorununa Kısa Bir Bakış", *İzmir Barosu Dergisi* 80, sy.1 (Ocak 2015): 57-76.
- Ayan, Mehmet. *Eşya Hukuku II Mülkiyet*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2016.
- Aydoğdu, Murat. "Orta Çağ Feodal Mülkiyet Anlayışı ve Osmanlı Hukukundaki Toprak Sisteminin Türk Hukukundaki Tarımsal İşletmelerin Mirasçılara Özgülenmesine Etkileri", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 17, sy.2 (Nisan 2016): 1-26.

- Ayhan Fatma, "İmar Planlarında Umumi Hizmete Ayrılan Taşınmazların Uzun Süre Kamulaştırılmaması Sorunu", *İdare Hukuku ve İlimler Dergisi* 15, sy.2 (2012): 133-150.
- Azrak Ülkü, "Devletleştirme, Anayasa ve 3082 Sayılı Kanun", *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi* 4, sy.1-3, (Haziran 2011): 11-19.
- Bakırcı Münevver Kübra, Bedelsiz Terk Uygulamasının Özel Hukuk Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi," *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, sy.2 (Aralık 2022): 1005-1045
- Bakırcı, Münevver Kübra. *Kamulaştırmaz El Atma*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2022.
- Böke, Veli. *Kamulaştırmaz El Atma Davaları*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2005.
- Bulut, Nihat. "Mülkiyet Konusundaki Temel Yaklaşımlar ve Türk Anayasasında Mülkiyet Hakkı," *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 10, sy.3-4, (Aralık 2006): 15-26.
- Buyurgan, Erdoğan ve Emel Karabağ. *Kamulaştırma, Kamulaştırmaz El Atma ve İmar mevzuatından Kaynaklanan Davalar*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Çabri Sezer, "Kamulaştırmaz El Atma Kavramının Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 15.12.2010 Tarihli Kararı Doğrultusunda Tanımlanması", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 15, sy.1-2 (2011): 77-104.
- Çabuk Mehmet, Nuran Doğan Çakmak ve Dilara Şengöz. *Danıştay Kararları Işığında Kamulaştırmaz El Atma*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2022.
- Çetintaş, Önder. *Kamulaştırmaz El Atma*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2020.
- Çınar, Turan. *Kamulaştırmaz El Atma Davaları*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Çoruhlu Yakup Emre, Bayram Uzun ve Okan Yıldız, "Kamulaştırmaz Hukuki El Atma Kavramının İncelenmesi ve Muhtemel Çözüm Yaklaşımlarının Geliştirilmesi", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 39 (Temmuz 2019): 1-28.
- Demir, Fevzi. *Anayasa Hukuku*. İzmir: Birleşik Matbaacılık, 2015.
- Diñç, Güney. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Malvarlığı Hakları*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2007.
- Diñç Güney, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Mülkiyet Hakkı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 51 (2004): 133-152.
- Dinler Elvin ve Zeynep Çalışkan, "Mülkiyetin Tarihsel Gelişimi Üzerine Bir Deneme", *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi* 77 (Aralık 2019): 421-452.
- Duman Gülpınar, "Anayasal Bağlamda Mülkiyet Hakkı ve Türkiye'de Yabancıların Mülk Edinmesine İlişkin Bir İnceleme" Yüksek Lisans Tezi, Kocatepe Üniversitesi, 2020.
- Düren, Akın. *Devletin Mülkiyete El Atmasından Doğan Tazmin Yükümlülüğü*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1977.
- Eren, Fikret. *Mülkiyet Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.

- Erkal Atila, "Kamulaştırmasız El Konulan Taşınmazın İdarenin Mülkiyetine Geçmesinden Sonra Eski Mal Sahibinin Taşınmazına Tekrar Kavuşması", *İstanbul Hukuk Mecmuası* 79, sy.3 (Eylül: 2021): 963-999.
- Ertaş, Şeref. *Eşya Hukuku*. İzmir: Barış Yayınları, 2017.
- Etgü Mehmet Akif, "Kamu Hukukunda Mülkiyet Hakkı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Mülkiyet Hakkına Bakışı" Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, 2009.
- Etgü Mehmet Akif. "Marksist Mülkiyet Yaklaşımı", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, sy.3-4, (Aralık 2008): 113-133.
- Fındık Canan, "1982 Anayasası Çerçevesinde Mülkiyet Hakkı," Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2022.
- Genç, Mustafa. *İmar Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2015.
- Giritli, İsmet ve Tayfun Akgüner. *İdare Hukuku Dersleri II*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1987.
- Gölcüklü Mehmet Ali, "Hukuki El Atma Davaları", *Ankara Barosu Dergisi* 81, sy.2 (Mayıs 2023), 255-280.
- Gölcüklü, Mehmet Ali ve Burak Şakır. *Kamulaştırma Kanunu Şerhi Fiili ve Hukuki El Atma Davaları*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2022.
- Gören, Zafer. *Temel Hak Genel Teorisi*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- Göven Yusuf, "Kamulaştırma İşlemlerinde Kamu Yararı", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1 (Ocak 1999): 247-262.
- Gözler, Kemal. *İdare Hukuku 2*. (Bursa: Ekin Yayınları, 2019).
- Gözler, Kemal ve Kemal Kaplan. *İdare Hukuku Dersleri*. Bursa: Ekin Yayınları, 2020.
- Gözübüyük, A. Şeref ve Turgut Tan. *İdare Hukuku Cilt 1 Genel Esaslar*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2013.
- Günday, Metin. *İdare Hukuku*. Ankara: İmaj Yayınevi, 2004.
- Güriz, Adnan. *Teorik Açından Mülkiyet Sorunu*. Ankara: Siyasal kitabevi, 2018
- Gürsel, Meltem Kutlu. *Kamulaştırma Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.
- Haydar Burak Gemalmaz, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Açısından Mülkiyet Hakkının Sınırlanmasında Adil Denge İlkesi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 69, sy.1-2, (Aralık 2017): 347-371.
- Hayırsever Ferhunde Topçu, "Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarında Mülkiyet Hakkının Sınırlandırılması", *Çağdaş Yerel Yönetimler* 20, sy.3 (Temmuz 2011): 23-45.
- HSK. "İnsan Hakları Evrensel Beyannameesi". Erişim 18 Mart 2023. <https://hsk.gov.tr>.
- İlgezdi, Ali Rıza. *Hukuki El Atma (Kamulaştırmasız El Atmada Yeni Dönem)*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2023.

- Kılıç Ramazan ve Mine Demirçelik, "Mülkiyet Kavramının Tarihsel Gelişimi Sürecinde Orta Çağ ve Reform Hareketi," *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 30, (Haziran 2015): 181-190
- Koçak, Nazım Taha. *Tam Yargı Davaları*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2022.
- Köktürk, Erdal ve Erol Köktürk. Erol, *İmar Yasasının 18. Madde Uygulamaları Arsa Düzenlemeleri*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2021.
- Kulaklı Emrah, "İmar Kısıtlılığı ile Arazi ve Arsa Düzenlenmesinden Doğan Taşınmaz Mülkiyeti Kısıtlamaları". Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2014.
- Kulaklı Emrah, "İdari Yargının Görevli Olduğu Kamulaştırmaz El Atma Davalarında Taşınmazın Tescili Sorunu", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2, sy.1 (Bahar 2015): 185-198.
- Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi. <https://www.lexpera.com.tr/>.
- Odluyurt, Ahmet Töresin. *Yargı Kararları Işığında Hukuki El Atma*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- Oğuzman, M. Kemal, Özer Seliçi ve Saibe Oktay Özdemir. *Eşya Hukuku Kısaltılmış Ders Kitabı*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2018.
- Özkaya, Eraslan. *Eşya Hukuku Mülkiyet Genel Hükümler Cilt-1-A*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022
- Poroy Mehmet Akif, "İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararları Işığında Başvurucu ve Mağdurluk Statüsü", *TBB Dergisi* 66, (2006): 121-132.
- Sancakdar Oğuz, "AİHM' in Gayrimenkul Mülkiyeti ve İmar Hukuku Uyuşmazlıklarına Yaklaşımından Kesitler ve Karar Örnekleri", *İzmir Barosu Dergisi* (Eylül 2019): 511-558
- Sancakdar, Oğuz. *Belediyenin İmar Planı Yapması-Değiştirmesi ve İptal Davası*. Ankara: Yetkin Yayınları, 1996.
- Sancakdar, Oğuz. *İmar Hukuku Genel Esaslar*. İzmir: Soru Bankası Yayınları, 2020.
- Sancakdar, Oğuz, Lale Burcu Önüt, Eser Us Doğan, Mine Kasapoğlu Turhan, Serkan Seyhan. *İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2021.
- Sancakdar, Oğuz. *İdari Yargılama Hukuku Genel Esaslar*. İzmir: Soru Bankası yayınları, 2019.
- Serozan, Rona. *Eşya Hukuku 1*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2014.
- Sinerji Mevzuat ve İçtihat Programı. <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>
- Söğütlü, Özlem. *Roma Özel Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022.
- Şahin, Ali Hamza. "Dünden Bugüne Hukuka Uygun El Atma ve Mülkiyet Hakkı İhlallerinin Giderimi", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 35, (Temmuz 2018), 405-428.
- Şahiniz, C. Salih. *Teori ve Uygulamada Kamulaştırmaz El Koyma, İdarenin Özel Mülkiyetteki Taşınmazlara Hukuka Aykırı El Koyması*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2006.

- Şaşı, Murat. *Mülkiyet Hakkı İhlallerinde İdarenin Hukuki Sorumluluğu-Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay Kararları Işığında*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Şimşek Suat ve İlhami Hazar, *Açıklamalı-İçtihatlı ve Örnek Dilekçelerle İmar Davaları Rehberi*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2017.
- Şimşek, Suat. *İmar Kanunu 18. Madde Uygulamaları (Arazi ve Arsa Düzenlemeleri) İtiraz ve Dava Yolları*. Ankara; Seçkin Yayınları, 2023.
- Şimşek Suat, "Mülkiyet Hakkının Kapsamı, Sınırlandırma Nedenleri ve Şartları Açısından 1982 Anayasası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi: Karşılaştırmalı Bir Analiz-I", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 91, (Kasım-Aralık 2010): 181-228
- Şimşek Suat, "Mülkiyet Hakkının Kapsamı, Sınırlandırma Nedenleri ve Şartları Açısından 1982 Anayasası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Karşılaştırmalı Bir Analiz-II," *TBB Dergisi* 92, (2011): 312-349.
- T.C. Resmî Gazete. www.resmigazete.gov.tr
- Tanör, Bülent. *Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2012.
- TBMM Kütüphanesi Açık Erişim Sistemi. "Türkiye Cumhuriyeti Anayasası: madde gerekçeli". Erişim 12 Mart 2023. <https://acikerisim.tbmm.gov.tr>.
- Temel, Cemil ve Taner Özülkü. *Uygulamada Kamulaştırmadan Doğan Davalar Kamulaştırmaz El Atma Davaları Hukuki El Atma ve Geçici İşgalden Doğan Tazminat Davaları*. Ankara: Bilge Yayınevi, 2014.
- Tetik Ahmet Talha, "İmar Hukukunda İfraz ve Tevhit İşlemleri", *TBB Dergisi* 158, (2022): 125-190
- Tombaloğlu Nermin, "Anayasa Mahkemesi Kararlarında Kamu Yararı Kavramı", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5, sy.1 (Temmuz 2014): 353-388.
- Tuncel, Seher. *Kamulaştırmanın Mülkiyet Hakkına Etkisi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Tutal, Erhan. "Kamulaştırmaz El Atma Davalarında Yargılama Sürecindeki Son Gelişmeler", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 7 (Haziran 2016): 1107-1132.
- Türk Dil Kurumu. "TDK Sözlük". Erişim 2 Mart 2023. <https://sozluk.gov.tr>.
- Türk Hukuk Sitesi. Erişim 17 Ağustos 2023. <https://www.turkhukuksitesi.com>
- Ulusoy, Yasin. *Yargıtay Kararları Işığında Kamulaştırmaz El Atma*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2004.
- Uysal Afra, "Kamulaştırmaz El Atma Halinde Açılabilir Davalar, Taraf Ehliyetleri ve Nitelikleri", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2, sy.1 (Nisan 2015): 199-215
- Ülkü, Murat Fatih. *Kamulaştırmaz El Atma*. Ankara: Bilge Yayınevi, 2023.

- Wikipedia. "Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi". Erişim 17 Mart 2023, <https://tr.m.wikisource.org>.
- Wikipedia. "Virginia İnsan Hakları Bildirgesi". Erişim 17 Mart 2023. <https://tr.m.wikisource.org>
- Yalçınduran, Türker. *Kamulaştırmamız El Koyma*. Ankara: Yetkin Yayınları, Ankara, 2015.
- Yalçınduran Türker, "6745 Sayılı Kanun ile Hukuki El Koymalara Dair Yapılan Değişiklikler ile Hukuki ve Fiili El Koymalara Uygulanacak Hükümler", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 66, sy.2 (Haziran 2017): 491-515
- Yayla, Yıldızhan. *İdare Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınları, 2009.
- Yazıcıoğlu Şahver İrem, "Kamulaştırmamız El Atma," Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2008.
- Yıldırım, Bekir. *Kamulaştırma, Kamulaştırmamız El Atma ve İmar Mevzuatından Doğan Bedel Davaları*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2018.
- Yıldırım, Ramazan ve Serkan Çınarlı. *Türk İdare Hukuku Dersleri Cilt II*. Ankara: Astana Yayınları, 2019.
- Yılmaz Ahmet, "Kamulaştırmamız El Atma ve Hukuki El Atma Kavramlarının Tüzel Gelişiminin İncelenmesi", *Jeodezi ve Jeoinformasyon Dergisi* 7, sy.2 (Kasım 2020): 155-183.
- Yılmaz, Ejder. *Hukuk Sözlüğü*. Ankara: Seçkin Kitabevi, 1985.
- Yılmaz, Harun. *Türk İdare Hukukunda İdari İstikrar İlkesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Yılmaz Mustafa, "İmar Kanunu'nun 18. Maddesi çerçevesinde Düzenleme Ortaklık Payı Kavramı ve Uygulamaları", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 16, sy.3-4 (2010): 37-83
- Yılmaz, Serdar. *İmar Planlarının Hukuki Rejimi*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2021.
- Yiğit Birgül, "İmar Hukukundan Kaynaklanan Mülkiyet Hakkı Sınırlandırmaları Özelinde, Türk Hukuk Sistemi İçinde Mülkiyet Hakkının Sınırlandırılmasına İlişkin Esaslar," *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 1, sy.7 (Mayıs 2016): 1207-1258.
- Zevkliler, Aydın. *İmar Kurallarına Aykırı Zarar Verici İnşaat*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Adalet Yüksekokulu Yayınları, 1982.
- Zevkliler, Aydın. *Mülkiyetin Yapısı ve Mülkiyetten Doğan Ödevler, Bülent Nuri Esen'e Armağan*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 197

Dr. S. Gökçen KAN
Yargıtay Tetkik Hakimi

SİLAHLI TERÖR ÖRGÜTÜNE ÜYE OLMA SUÇU

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Silahlı Terör Örgütüne Üye Olma Suçu

S. Gökçen Kan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3818

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 859 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Abdurrahmanlı, Elvin. "Küreselleşme Olgusuyla Birlikte Büyüyen Terörizm", *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 5/18 (2018): 586-609.
- Acar, Hasan ve Serkan Yenil. *Siyasal Şiddet ve Radikalleşme Bağlamında Terör Örgütleri*. Ankara: Nobel Yayınevi, 2020.
- Adalet Bakanlığı İnternet Sitesi. <https://inhak.adalet.gov.tr/Home/BilgiDetay/5> (E.T: 17.01.2022)
- Akkaş, Ahmet Hulusi. "Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi Koruma Tedbirinin Şartlarında 6526 Sayılı Kanun İle Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi". *TAAD*, 6/21 (2015): 467-488.
- Akman, Mehmet. *Önceki Hukukumuzda İsyân Suçu*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Vakfı Yayınları, 1995.
- Akşit, Cevat. *İslam Ceza Hukuku ve İnsani Esasları*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Matbaası, 1976.
- Akyol, Taha. *Hariciler ve Hizbullah* (3. Baskı). İstanbul: Doğan Kitapçılık, 2000.
- Arslan, Mehmet. "Sanığın İddia Tanığını Sınama Hakkı -Özellikle Tehlike Altındaki Gizli Tanık Meselesi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, 21/Özel Sayı (2019): 813-860.
- Artuk, M. Emin ve Ahmet Gökçen. *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (12. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet ve Caner Yenidünya. *Türk Ceza Kanunu Şerhi. 1. Cilt* (2. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.
- Asaf, Hüseyin. *Ortadoğu'da Devlet ve Terör* (3. Baskı), çev: Taha Cevdet. İstanbul: Pınar Yayınları, 2004.
- Aslan, Erol. "Avrupa Karşısında "Terör" Karşısında Avrupa", *Euro Politika-Brexit Sonrası Birleşik Krallık ve AB'nin Geleceği*. Özel Sayı (2017): 189-203.
- Atabey, Ömer Serdar ve Ahmet Ulutaş. "Terörizmin Önlenmesinde Önemli Bir Araç Olarak Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi". *TBB Dergisi*, 97 (2011): 339-352.
- Atak, Songül. "Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Sözleşmelerinde Öngörülen Denetim Yöntemleri". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5/16 (2006): 86-99.
- Ateş, Toktamış. "İnsan Hakları ve Kökenleri, Yeni Türkiye". *İnsan Hakları Özel Sayısı*, 4/21 (1998): 125-138.

- Avrupa Konseyi Statüsü, https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2712020093815001_tur.pdf (E.T: 17.01.2023).
- Aydın, Ahmet Hamdi ve Mehmet Emin Türkoğlu. "Dini Motifli Terör Kavramı". 38. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi Bildirileri (ICANAS'38), Uluslararası İlişkiler*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, 2011.
- Aydın, Melikşah. "İslam Hukukuna Göre İsyan (Bağy) Suçu ve Cezası". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23/2 (2015): 49-77.
- Aydın, Nurullah. *Küresel Terör ve Türkiye*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 2006.
- Aytekin, Didem. "Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesinin Geri Gönderme İlkesi ile İlgili Olan Kararlarının İncelenmesi". *Yaşar Hukuk Dergisi*, 2/1 (2020): 30-88.
- Azarkan, Ezeli. "11 Eylül Terör Saldırıları Sonrası Dönemde Birleşmiş Milletlerin Uluslararası Terörizm Konusundaki Tutumu", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12-13/16-17-18-19 (2009): 45-68.
- Baharçipek, Abdulkadir. "Etnik Terör ve Etnik Terörle Mücadele Sorunu". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10/1 (2000): 11-27.
- Bal, İhsan ve Süleyman Özeren. *Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele*. Ankara: Usak Yayınları, 2010.
- Bal, İhsan ve Süleyman Özveren. *Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele*, (Dr. Yılmaz Şimşek'in "İspanya'nın Terörle Mücadelesinde ETA Örneği" isimli yazısı). Ankara: Usak Yayınları, 2010.
- Balcı, Ali Osman. "1970-2000 Yılları Arası Türkiye'de Radikal İslamî Hareketler". *e-Makalat Mezhep Araştırmaları Dergisi*, 15/2 (2022): 660-692. <https://doi.org/10.18403/emakalat.1129855>
- Balo, Yusuf Solmaz. "Terör Suçları Bağlamında 13-15 yaş Grubu Çocukların Kusura Yeteneğinin Belirlenmesi". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 105 (2013): 291-320.
- Baltacı, Vahit. *Yeni TCK ve CMK'da Terör Suçları ve Yargılaması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2007.
- Bardakoğlu, Ali. "Ceza", *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, VII: 478-482.
- Bayraktarlı, İhsan Yılmaz. "Ulus Devlet Eseri Sınırdakiler". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2/2 (2011): 283-327.
- Bayram, Funda. *Uluslararası Hukukta Terör Kavramının Tanımı Sorunu ve Bu Sorunun Terör Suçu ve Terör Suçlusunun Yargılanması Üzerindeki Etkileri*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Beckman, James. *Comparative Legal Approaches To Homeland Security and Anti-Terrorism*. Florida: The University of Tampa, 2007.

- Bentham, Jeremy. *An Introduction to the Principles of Morals and Legislation*. Kitchener: Batoche Books, 2000.
- Bentham, Jeremy. *Yasamanın İlkeleri*. çev. Barkın Asal. İstanbul: Oniki Levha Yayınları, 2017.
- Beşe, Ertan. *Terörizm, Avrupa Birliği ve İnsan Hakları*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2002.
- Bıçak, Vahit. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Terörizm". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3/2 (1999): 1-18.
- Birleşmiş Milletler Andlaşması ile Milletlerarası Adalet Divanı Statüsünün Onanması Hakkında Kanun. https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm_yeni.html(E.T.: 12.01.2023).
- Birleşmiş Milletler Antlaşması, https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2212020141836bm_01.pdf, (E.T.: 13/01/203).
- Birtek, Fatih. "İstihbarat Amacıyla İletişim Özgürlüklerine Müdahale Edilmesi ve Müdahaleden Elde Edilen Materyallerin Delil Olarak Kabul Edilebilirliği". *Ceza Hukuku Dergisi*, 6/16 (2011): 100-148. http://www.turkhukuksitesi.com/makale_1284.htm (E.T.: 13.09.2022).
- Birtek, Fatih. "Terör- Ceza Hukuku Açısından Terör, Terörizm ve Terör Örgütü Kavramları", İçinde *Hukuk Devletinın Kamburu: Terör*(ss. 349-388). Ed. Fatih Birtek ve Selman Özdan. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Birtek, Fatih. "Terör Suçlarının Sınıflandırılması" içinde *Hukuk Devletinın Kamburu: Terör*(ss. 399-425). Ed. Fatih Birtek ve Selman Özdan. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Birtek, Fatih. *AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Birtek, Fatih. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Birtek, Fatih. *Ceza Muhakemesinde İkrar*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Birtek, Fatih. Beyza Nur Topal, "Dijital İspat Aracı Olarak Sabit Veya Ankesörlü Telefonlara İlişkin Arama Kayıtları Ve Bu Kayıtların İspat Kuvveti", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2 (2023): 1137-1178.
- Bodur, H. Ezber. "Dini Motifli Terör Fenomeni ve İslam'ın Siyasal İstismarı". *KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5(2005): 65-88.
- Bodur, Nurullah ve Eshat Özkul. *Uygulamada Terör Örgütü ve Terör Suçları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Boz, Burak. "Türk Ceza Hukukunda Terör Örgütü ve Terör Örgütüne Üye Olma Suçu". *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2/1 (2020): 131-186.
- Bozkurt, Ceyhun. "Türkiye, Suriye ve El Kaide". *21. Yüzyıl Enstitüsü Dergisi*, (2013): 54-68.

- Bozkurt, Ömer / Ergun, Turgay ve Seriyeye Sezen. *Kamu Yönetim Sözlüğü*. Ankara: TODAİE Yayınları, 1998.
- Bozlak, Ayhan. "Çıkar Amaçlı Organize Suçlarla Mücadeleye İlişkin Temel Hukuki Düzenlemeler ve Başlıca İlkeler". *Polis Bilimleri Dergisi*, XI/3 (2009): 61-94.
- Budak, Abdulkadir. "Ceza Hukukuyla İlgili Ayetlerin İslam Hukuku Açısından Değerlendirilmesi: İbn Âşûr Örneği". Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 2014.
- Caşın, Mesut Hakkı. *Uluslararası Terörizm*. Ankara: Nobel Yayınları, 2008.
- Centel, Nur ve Hamide Zafer. *Ceza Muhakemesi Hukuku* (15. Baskı). İstanbul: Beta Yayınevi, 2018.
- Centel, Nur. "İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararları Işığında Tutuklama Hukukuna Eleştirel Yaklaşım". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 17/1-2 (2011): 49-93.
- Centel, Nur. "Tutuklama Uygulamasında Sorunlar". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 71/1 (2013): 193-206.
- Cirhinliçli, Zafer ve Erol Bulut. "Terör, Din ve Siyaset". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20/2 (2010): 301-322.
- Counter-Terrorism Act 2008. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2008/28/contents> (E.T.: 10.12.2020)
- Çalık, Tacettin. "Birleşmiş Milletler Organlarının İnsan Hakları ile İlişkisi". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2/Özel Sayı* (2015): 1091-1134.
- Çanak, Çetin. *Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma ve Çıkar Amaçlı Örgütlenme Suçları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2005.
- Çelik, Oktay. "Dini İstismar Eden Terör Örgütlerinin Radikalleşme Süreçleri". *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2/22 (2015): 99-122.
- Çetin, Müge. "Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Türkiye'nin Durumu". *Ankara Barosu Dergisi*, 68/3 (2010): 335-360.
- Çetin, Soner Hamza. *Terörizmin Finansmanı Suçu*. Ankara: Bilge Yayınevi, 2017.
- Çınar, Ali Rıza. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Kürüm-Türkiye Kararının, Sözleşme ve İç Hukuktaki İlgili Hükümlere Göre Değerlendirilmesi", *TBB Dergisi*, 95 (2011): 41-96.
- Çiçek, İbrahim. *5532 Sayılı Kanunla Değişik Terörle Mücadele Kanunu*. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınevi, 2006.
- Çökmez, Fatma Gül. "Bask Bölgesi: Etnik Milliyetçiliğin Tarihsel Gelişimi ve İspanya'daki Devlet Politikalarının Etkisi". *Ege Akademik Bakış*, 8 (2008): 355-371.

- Değdaş, Ulaş Can. "Uluslararası Hukukta Önleyici Meşru Müdafaa Hakkı", *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1/6 (2018): 21-40.
- Demirbaş, Timur. "7242 Sayılı Kanun ve Dolaylı Af". *Suç ve Ceza Dergisi*, 13/2 (2020): 387-406.
- Demirbaş, Timur. "Nefret Söylemi ve Nefret Suçları". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan)*, 19/Özel Sayı (2017): 2693-2701.
- Demirel, Emin. *Dünyada Terör*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2006.
- Demirel, Emin. *Dünyada Terörizm Sözlüğü*. İstanbul: Renk Sinema Yayıncılık, 2015.
- Deniz, Bulut Çağlar. "Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Konu Bakımından Yargı Yetkisinin İncelenmesi". Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2019.
- Dışişleri Bakanlığı, "Avrupa Konseyi", https://www.mfa.gov.tr/avrupa-konseyi_.tr.mfa (E.T: 16.01.2023).
- Diyanet İşleri Başkanlığı. *Kur'an Yolu Meali*. Kayseri: OSB Müdürlüğü Yayınları, 2017
- Doğan, Gürkan. "Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Terör Suçları Açmazı: Çözüm Açısından Bir Değerlendirme". *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 8/15 (2012): 55-98.
- Doğru, Osman. *İnsan Haklar Avrupa Mahkemesi İçtihatları (İHAMİ)*. Ankara: Legal Yayıncılık, 2003.
- Dönmezer, Sulhi. "Organize Suçlulukla Mücadele". *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Kemal Oğuzman'a Armağan*, 1 (2002): 3-11.
- Dülger, Rezzan İtişgen. "Vatana İhanet Suçunun Kökenleri Üzerine Bir İnceleme". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 23/2 (2017): 103-142.
- Eagleton, Terry. *İdeoloji*, çev. Muttalip Özcan. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1991.
- Ebu Zehra, Muhammed. *İslam Hukukunda Suç ve Ceza*. çev. İbrahim Tüfekçi. İstanbul: Kitabevi Yayınları, 1994.
- Emek, Muhammed Esat ve Ali Said Çimen. "Hukuk Devletinin Kamburu; Uluslararası Barışa, Güvenliğe, Tehdit Olarak Terör Eylemleri ve BM Güvenlik Konseyinin Yaklaşımı". içinde *Hukuk Devletinin Kamburu: Terör*(ss. 87-122). Ed. Fatih Birtek ve Selman Özdan. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Emek, Muhammed Esat. "Uluslararası Ceza Mahkemesi Perspektifinden Terörizm". içinde *Hukuk Devletinin Kamburu: Terör*(ss. 151-167). Ed. Fatih Birtek ve Selman Özdan. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Emek, Yusuf. "Terörizm Çerçevesinde Terör Örgütü Kurma, Yönetme ve Üye Olma Suçu". Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2016.

- Emiroğlu, Haluk. "Roma Hukuku'nun Bilgi Kaynaklarından Corpus Iuris Civilis ve Türkiye'de Hukuk Resepsiyonu", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 51/3 (2002): 85-96.
- Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Dairesi Başkanlığı, "Türkiye'de Halen Faaliyetlerine Devam Eden Başlıca Terör Örgütleri", <https://web.archive.org/web/20130114042731>, <http://www.egm.gov.tr/temuh/terorgrup1.html> (E.T: 20.09.2023).
- Enders, Walter and Todd Sandler. "Patterns of Transnational Terrorism, 1970–1999: Alternative Time-Series Estimates", *International Studies Quarterly*, 46 (2002): 133-158.
- Erbaşı, A. Aslıhan. "Avrupa Birliği Terör Politikası Işığında Almanya Örneği". Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2009.
- Erdal, Selcen. "Uluslararası Ceza Mahkemesinin Ulus-Devlet Egemenliğine Etkisi". Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2010.
- Erdem, Mustafa Ruhan / Tezcan, Durmuş ve R. Murat Önok. *Uluslararası Ceza Hukuku* (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Erem, Faruk. *Adalet Psikolojisi*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1977.
- Eren, Ceren Sedef. *İfade Özgürlüğü Bağlamında Terör Örgütü Üyeliği Suçu*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020.
- Ergil, Doğu. "Uluslararası Terörizm". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 47/3 (1992): 139-143. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000001609
- Ergül, Ergin. "Özgürlük ve Güvenlik Dengesi Bağlamında Uluslararası Terörle Mücadele Stratejileri". *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XVIII/1– 2 (2014), 63-98.
- Ersan, Aykut. "Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu", *İÜHFİM*, LXXI/1 (2013): 381-409.
- Evik, Vesile Sonay. "Silahlı Örgütlenme Suçu". *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1 (2006): 101-133.
- Evik, Vesile Sonay. "Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu", *Galatasaray Üniversitesi Dergisi (Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan)*. 32 (2004): 191-223.
- Evik, Vesile Sonay. "Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu". *Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 19/2 (2013): 667-697.
- Evik, Vesile Sonay. *Suçta İştirakte Yardım Edenin Cezai Sorumluluğu*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010.
- FBI, <https://www.fbi.gov/about/leadership-and-structure/intelligence-branch> (E.T.: 02.03.2023)

- Fidan, İsmail Nurullah. "Terör Örgütünün Propagandasını Yapma Suçu". Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2021.
- Fransa'da Son 35 Yıldaki Saldırıları, <https://m.bianet.org/bianet/toplum/176740-fransa-da-son-35-yildaki-saldirilar> (E.T.: 13.07.2023).
- Giyik, Abdulkaki. "Terör-Terör Suçlarına İlişkin Hapis Cezalarının İnfazı Bakımından Mevzuatta Yer Verilen İstisnaî Düzenlemelerin Değerlendirilmesi". İçinde *Hukuk Devletinin Kamburu: Terör*(ss. 527-579). Ed. Fatih Birtek ve Selman Özdan. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Global Terrorism Database.<https://www.start.umd.edu/gtd/> (E.T: 17.04.2023).
- Gödeklı, Mehmet. *Terörizmin Finansmanı Suçu*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2017.
- Gökcan, Hasan Tahsin ve Mustafa Artuç. *Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Gökcen, Ahmet. "Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri". Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1989.
- Gökcen, Ahmet. *Halkı Kin ve Düşmanlığa Açıkça Tahrik Cürmü*. Ankara: Liberal Düşünce Topluluğu, 2001.
- Görkemli, Burcu. "Uluslararası Terör Örgütlerinin Malvarlıklarının Dondurulması ve Türk Hukukundaki Uygulama". İçinde *Hukuk Devletinin Kamburu: Terör*(ss. 201-231). Ed. Fatih Birtek ve Selman Özdan. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Gupta, Dipak. *Understanding Terrorism and Political Violence: The Life Cycle of Birth, Growth, Transformation and Demise*. Oxon: Routledge, 2008.
- Güleç, Sesim Soyer. "Türk Ceza Kanunu'nda Haksızlık Yanılgısı (m.30/4)". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10/1 (2008): 59-91.
- Gümüş, Sinan. "Örgütsel İletişim Bağlamında İlegal Örgütlerin Stratejik İletişimi: İŞİD Örneği". Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2019.
- Gündel, Ahmet. *Türk Ceza Kanunu Açıklaması*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2009.
- Güneş, Gökhan. *Güncel Yargılamalar Işığında Silahlı Örgüt*. Zürich: e-kitap, 2020.
- Gürleyen, Beyza. "Uluslararası İnsancıl Hukuk Açısından Terörizm", içinde *Hukuk Devletinin Kamburu: Terör*(ss. 38-65). Ed. Fatih Birtek ve Selman Özdan. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Gürten, Kadir. "Roma'da Devlete Karşı İşlenen Bazı Suçlar ve Cezaları", *Ankara Barosu Dergisi*, 75/3, (2017): 53-79.
- Hafızoğulları, Zeki ve Günal Kurşun. "Türk Ceza Hukukunda Örgütlü Suçluluk". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 71 (2007): 25-80.
- Hoffman, Bruce. *Inside Terrorism*. London: Victor Gollancz, 1998.

- İğdır, Aslıhan Akaras. "Uluslararası Terörizm ve IRA Örneği", *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*; 9/34 (2017): 321-329.
- Immigration, Asylum and Nationality Act 2006.http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/13/pdfs/ukpga_20060013_en.pdf (E.T.: 10.08.2023).
- Işık, Mehmet. "Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesi". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 110 (2014): 383-398.
- İbn Âşûr, Muhammed Tâhir, *Mekasıdu's- Şer'ati'l-İslâmiyye*. Umman:Dâru'n-Nefâes, t.y.
- İçel, Kayhan ve Yener Ünver. *Terör ve Düşman Ceza Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2008.
- İleri, M. Bahadır. "İspanya'nın, Bask Bölgesi'nde Terörizmle Mücadelesinin "Çatışma ve Değişim" Bağlantısı Üzerinden Bir İncelemesi". *Savunma Bilimleri Dergisi*, 41 (2022): 1-40.
- İpek, Nurcan. "Roma Hukukunda Gasp: Rapina". Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1998.
- İpekçioğlu, Pervin Aksoy. "Yakalama ve Gözaltına Alma Koruma Tedbirleri". *Doğuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9 (2007): 1215-1254.
- İşten, İnanç. *AİHM kararları ışığında Terörle Mücadelede İnsan Haklarının Sınırlandırılması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Kapani, Münci. *İnsan Haklarının Uluslararası Boyutları*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 2011.
- Karabekir, Kazım. *İstihbarat (Gizli Harp)*. İstanbul: Kamer Yayınları, 1999.
- Karaman, Hayrettin. "Fıkıh", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, XIII: 22-27.
- Kaşıkcı, Tamer. "Küresel Terörizm ve Birleşmiş Milletler Sistemi". *Milletlerarası Münasebetler Türk Yıllığı/The Turkish Yearbook of International Relations*, 47 (2016): 1-22.
- Kavlak, Cihan. *Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Kaya, İbrahim. *Terörle Mücadele ve Uluslararası Hukuk*. Ankara: USAK Yayınları, 2005.
- Kazan, Turgut. "Çete, Örgüt, Gizli İttifak, Toplu Suç Kavramları Mukayeseli Hukuk ve Türkiye'deki Durum". *Ankara Barosu Hukuk Kurultayı*, 2 (2000): 156-160.
- Keith, Dana. "In the Name of National Security or Insecurity: the Potential Indefinite Detention of Noncitizen Certified Terrorists in the United States and the United Kingdom in the Aftermath of September 11, 2001", *Florida Journal of International Law*, 16/2 (2004): 401-412.

- Keleş, Rabia ve Beyza Gürleyen, "1951 Sözleşmesi Çerçevesinde Terörizm Sebebiyle Mülteci Statüsünden Hariç Bırakılma", içinde *Hukuk Devletinın Kam-buru: Terör*(ss. 169-200). Ed. Fatih Birtek ve Selman Özdan. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Keskin, Funda. *Birleşmiş Milletler: Uluslararası Örgütler*. Eskişehir, 2013.
- Kırdök, Can. "Türkiye'de Terör Olgusu ve Mücadelesine Yönelik Stratejik Yaklaşımlar". *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 7/2 (2020), 1117-1135.
- Kızılkaya, Ezgi. "Adil Yargılanma Hakkı Işığında Gizli (Ulaşılamayan, Anonim) Tanık". *Terazi Hukuk Dergisi*, 4/30 (2009): 53-72.
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmaz. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Koca, Mahmut. "Özel Af İle İnfaz Rejimine İlişkin Düzenlemelerin Özellikleri", *Anayasa Yargısı*, 38/1 (2021), 1-41.
- Koç, Coşkun. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Gizli Tanık Beyanının Delil Değeri". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25/1 (2023): 67-91.
- Kontbay, Hafize. "İslam Hukukunda Cezalarda Gözetilen Amaçlar Işığında Suçla Mücadele ve Suçluların Islahı". Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2007.
- Korkut, Levent. "Türkiye'de Tutukluluk Sürelerinin İnsan Hakları Boyutu: Hukuki Çerçeve ve Uygulama Üzerine Bir Değerlendirme". *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1 (2014): 75-106.
- Köksal, Atacan. "Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesi", *Ankara Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65 (4) 2016: 2133-2176.
- Kul, Muhammet Celal. "Birleşik Krallık'ta Organize Suçla ve Terörizmle Mücadeleye İlişkin Gelişmeler ve Yasal Düzenlemeler". *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi: 10. Yıl'a Armağan*, 11/22 (2012): 445-470.
- Kurubaş, Erol. *Asimilasyondan Tanınmaya Uluslararası Alanda Azınlık Sorunları ve Avrupa Yaklaşımı*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım, 2004.
- Küçük, Eşref. "Roma Hukukunda Augustus Zamanına Kadar Derneklerin Hukuki Durumu". Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 2005.
- Külçür, Erdem İzzet. *Kriminoloji ve Ceza Hukuku Boyutuyla Çevreci Terörizm*. İstanbul: Hukuk Akademisi Yayıncılık, 2020.
- Laçiner, Sedat. *İngiltere, Terör, Kuzey İrlanda Sorunu ve İnsan Hakları*. Ankara: ASAM Yayınları, 2001.
- LaFree, Gary and Laura, Dugan. "Introducing the Global Terrorism Database". *Terrorism and Political Violence*, 19/5 (2004): 181-204.

- Lewis, Bernard. *Haşîşiler: İslam'da Radikal Bir Tarikat*. çev. Kemal Sarısözen. İstanbul: Kapı Yayınları, 2005.
- Map & Members, <https://www.coe.int/en/web/tbilisi/the-coe/objectives-and-missions> (E.T: 17.01.2023).
- Maxwell, Bruce. *Homeland Security: A Documentary History*. Washington DC: Congressional Quarterly Press, 2004
- McCulloch, Jude, *"Australia's Anti-Terrorism Legislation and the Jack Thomas Case" Current Issues Criminal Justice*. Sydney: Institute of Criminology Yayınları, 2006.
- Milli İstihbarat Teşkilatı, "İstihbarat Oluşumu", <https://www.mit.gov.tr/isth-olusum.html> (02.03.2023)
- Okka, Sevinç. "İslam Hukuku ve Osmanlı Uygulamasında Devlete İsyân (Bağy) Suçu". Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 1997.
- Okuyucu Ergün, Güneş. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Gizli Soruşturmacının Tanıklığı Sorunu". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 71 (2) 2022: 803-818.
- Olgunsoy, Feyzan. "Terörle Mücadelede İstihbarat Faaliyetlerinin Özgürlükler Rejimine Etkisi: Türkiye, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri". Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2019.
- Oran, Baskın. *Türkiye'de Azınlıklar: Kavramlar, Teori, Lozan, İç Mevzuat, İçtihat, Uygulama*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2005.
- Osmanoğlu, Bilal ve Fahrettin Kıdıl. "Türk Ceza Hukukunda Terör Örgütü ve Terör Suçu Kavramları Üzerine Bir İnceleme". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan*, 21/Özel Sayı (2019): 1141-1175.
- Öğütçü, Muhlis. "Doğal Hukuk ve Pozitif Hukuk Işığında İnsan Hakları Alanındaki Bazı Kavramlar". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Prof. Dr. İrfan Baştuğ Anısına Armağan)*, 7/Özel Sayı (2005): 555-616.
- Öktem, Erdem. "Uluslararası Hukukta Terörizm, Tanım sorunu ve Milli Bağımsızlık Hareketleri". *İstanbul Ticaret Üniversitesi Dergisi*, 3/5 (2004): 133-147.
- Öncü, Mehmet. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Tutuklama (II): "Gerekçeli Karar Hakkı". *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2 (2015): 83-144.
- Önder, Ayhan. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (4. Baskı). İstanbul: Filiz Kitabevi, 1994.
- Öndin, Hasan Burak. "Terör Örgütü Üyeliği Suçunda Etkin Pişmanlık". *TAAD*, 11/43 (2020): 145-176.
- Önenli Güven, Merve. "PKK Terör Örgütünde Öcalan Kült Liderliği". *Terörizm ve Radikalleşme Araştırmaları Dergisi*, 1/2 (2022): 254-277.

- Önok, R. Murat. *Tarihi Perspektifiyle Uluslararası Ceza Divanı*. Ankara: Turhan Kitapevi, 2003.
- Öz, Mustafa. "Haşîşiyye". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, İstanbul: TDV Yayınları, 1997, XVI: 418-419.
- Özar, Süleyman ve Hakan A. Yavuz. "Avrupa'nın Terörle İmtihani: Yabancı Terörist Savaşçılarla Mücadele Bağlamında Fransa ve Hollanda Tecrübesi". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 8/31 (2017): 441-468.
- Özbek, Veli Özer / Doğan, Koray ve Pınar Bacaksız. *Ceza Muhakemesi Hukuku* (13. Bası). Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020.
- Özbek, Veli Özer. "Organize Suçlulukla Mücadelede Ön Alan Soruşturmaları". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4 (2002): 57-88.
- Özbek, Veli Özer. "Türk Hukukunda Gizli Soruşturmacının Ceza Sorumluluğu". *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 2/1-2 (2014): 135-155.
- Özdağ, Ümit. *İstihbarat Teorisi*. Ankara: Kripto Basımevi, 2012.
- Özek, Çetin. *Siyasî İktidar Düzeni ve Fonksiyonları Aleyhine Cürümler: (TCK. mad. 146-151, 168-173)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1967.
- Özek, Çetin. *Türk Ceza Kanununun Elli Yılında Devlete Karşı Suçlar*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1976.
- Özerkmen, Necmettin. "Terör, Terörizm, Radikal İslamcı Terör". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 44/2 (2004): 247-265.
- Özgenç, İzzet. "Terörizmin ve Terör Örgütünün Propagandası Suçu ve Ceza Hukuku Sorumluluğu". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XXV (2021): 373-431.
- Özgenç, İzzet. *Ekonomik Çıkar Amacıyla İşlenen Suçlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2002.
- Özgenç, İzzet. *Suç Örgütleri*, 15. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015.
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi: Genel Hükümler*, (3. Baskı). Ankara: Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayınları, 2006.
- Öztop, Fatma Anıl. "Devlet İçi Etnik Çatışmaların Çıkış Nedenleri: İspanya'daki Bask Sorunu Üzerine Bir Değerlendirme". *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1/2 (2015): 56-75.
- Öztürk, Bahri / Tezcan, Durmuş / Erdem, Mustafa Ruhan / Sırma, Özge / Saygılar Kırıt, Yasemin F. / Özaydın, Özdem / Akcan Alan, Esra ve Efser Erden. *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi, 2014.

- Öztürk, Bahri ve Mustafa Ruhan Erdem. *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku* (23. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi, 2023.
- Öztürk, Oğuz Kaan. "Uluslararası Terörizmle Mücadelede Birleşmiş Milletler'in Rolü ve Önemi". Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi, 2013.
- Paye, Jean-Claude. *Hukuk Devletin Sonu-Olağanüstü Halden Diktatörlüğe Terörle Mücadele*. çev. G. Demet Lüküslü. İstanbul: İmge Kitabevi, 2009.
- Pazarıcı, Hüseyin. *Uluslararası Hukuk Dersleri* (2. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi, 1990.
- Polat, Doğan Şafak. "Uluslararası Terörizmle Mücadelede Birleşmiş Milletler'in İşlevi, Yeteneği ve Sınırları". Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 2014.
- Prevention of Terrorism Act 2005, https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/2/pdfs/ukpga_20050002_en.pdf (E.T.: 10.12.2020).
- Resolution 1368 (2001) / adopted by the Security Council at its 4370th meeting, on 12 September 2001. <https://digitallibrary.un.org/record/448051> (E.T.: 13.02.2023).
- Resolution 1368 (2001). <https://digitallibrary.un.org/record/449020>
- Resolution 1540 (2004) / adopted by the Security Council at its 4956th meeting, on 28 April 2004. <https://digitallibrary.un.org/record/520326> (E.T.: 13.01.2023).
- Roach, Kent. *Comparative Counter-Terrorism Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015.
- Sancar, Türkan Yalçın. *Çok Failli Suçlar*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 1998.
- Sarıtaş, Erkan. *Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları*. İstanbul: Oniki Levha Yayınları, 2018.
- Savaşal Savran, Gülten, "1926 İzmir Suikasti ve İstiklal Mahkemeleri". Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2006.
- Scheppele, Kim Lane. "Other People's Patriot Acts: Europe's Response to September 11," *Loyola Law Review* 89/50 (2004), 71-83.
- Seren, Merve. "Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri ve Terör". Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, 2007.
- Songur, Haluk. "İslam Ceza Hukuku Üzerine", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 1 (2003): 187-195.
- Soyaslan, Doğan. *Teşebbüs Suçu*. Ankara: Kazancı Hukuk Yayınları, 1994.
- Sökmen, Aşkın İnci. "İdeolojik Boyutu ile PKK Terör Örgütü". Doktora Tezi, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, 2012.
- Sözüer, Adem. "Organize Suçluluk Kavramı ve Batı Ülkelerinde Bu Suçlulukla Mücadele İle İlgili Gelişmeler". *Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 9/1-3 (1995): 255.

- Stange, Albrecht / Da Silva, Juan Carlos ve Fatih Birtek. *İletişimin Denetlenmesi Tedbiri Eğitim Modülü*. <https://rayp.adalet.gov.tr/resimler/552/dosya/7-iletisimin-denetlenmesi-tedbirleri-egitimi-modulu25-08-20204-37-pm.pdf> (E.T.: 23.03.2023).
- Sümer, Arif Emre. “Örgütlü Suçlar İçin Öngörülen İnfaz Rejimine İlişkin Ayrıksı Düzenlemelerin Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Değerlendirilmesi”. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 30/2 (2022): 637-677.
- Şafak, Ali. “Bağy”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV Yayınları, 1991, IV: 451-453.
- Şahin, İlyas. *Türk Ceza Yargılaması Hukukunda Yakalama ve Gözaltına Alma* (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004.
- Şen, Ersan / Duymaz, Erkan ve Buğra Şahin, *FETÖ/PDY Silahlı Terör Örgütü Yargılamalarında Esaslı/Kastı Kaldıran Hata ile Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi*, <https://sen.av.tr/tr/makale/>, (E.T.: 21.01.2023)
- Şen, Ersan ve Fatma Betül Bodur. *TCK m.221/3 Kapsamında Etkin Pişmanlık*. <https://www.hukukihaber.net/tck-m2213-kapsaminda-etkin-pismanlik> (E.T: 21.10.2023).
- Şen, Ersan ve H. Sefa Eryıldız. *Suç Örgütü*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Şen, Ersan, *Örgüte Yardım Suçu ile İlgili Son Mülahazalar*, <https://sen.av.tr/tr/makale/orgute-yardim-sucu-ile-ilgili-son-mulahazalar> (E.T: 26.10.2023).
- Şen, Ersan. “Gizli Tanıklık”, *Nevşehir Barosu Dergisi*, 1 (2014): 282.
- Şen, Ersan. “Örgüt Evlerinin Teknik Araçlarla İzlenmesi Mümkün müdür?”, <https://sen.av.tr/tr/makale/orgut-evlerinin-teknik-araclarla-izlenmesi-mumkun-mudur> (E.T: 10.10.2023)
- Şengül, Haluk. “Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin Çıkardığı İlk Kanunlardan Hıyanet-i Vataniye Kanunu ve Uygulamaya Konulması”. *Vakanüvis- Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 5/1 (2020): 152-179.
- T.C. İçişleri Bakanlığı, “Terör Arananlar”, <https://www.terorarananlar.pol.tr> (E.T: 20.09.2023).
- Tanör, Bülent. “Terörle Mücadele Kanunu Üzerine İlk Düşünceler”. *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 10/1-2 (1990), 165-173.
- Taş, Davut. “Türkiye’de Terörle Mücadelede Türk Kamu Yönetiminin İşlevleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme: PKK örneği”. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, 2014.
- Taşkın, Mustafa. “Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri Kara Para İlişkisi ve Türkiye’de Bu Suçlarla Mücadele”, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2001.
- Tatar, Erol. “Gizli Tanık”. *Ankara Barosu Dergisi*, 4 (2013): 285-296.

- TBMM Zabıt Ceridesi, T. 25.02.1925, D. II, C. XIV, s. 310.
- TBMM, "Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun", <https://www5.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4800.html> (E.T.: 05.02.2023).
- TBMM, "Terörle Mücadele Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları (1/1194)", <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss1222m.htm>(E.T.: 11.02.2023).
- TBMM, Dönem: 22, Yasama Yılı: 4, Sıra Sayısı: 1222.
- Tekel, Suna. "Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Terörizm", *10-15 Eylül 2007 Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Yüksek Tarih Kurumu Yayınları, 2007.
- Tezcan, Durmuş /Mustafa Ruhan Erdem ve R. Murat Önok. *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuk*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Tezcan, Durmuş. "AİHM Kararları Işığında adil Yargılanma Hakkı Bakımından Delillerin Değeri". *Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armağanı*. Ankara: Atatürk Araştırmaları Merkezi ve Türk Ceza Hukuku Derneği Yayını, 2008.
- Topçu, Namık Kemal. "Mukayeseli Hukuk Işığında Terörün Tanımı- Türk Ceza Mevzuatında Terör Suçları". *İçinde Örgütlü Suçlar ve Terör Suçları Eğitim Modülü*. Ankara: Avrupa Birliği- Avrupa Konseyi Ortak Projesi Yayını, Tarihsiz.
- Toroslu, Nevzat ve Metin Feyzioğlu. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Savaş Kitabevi, 2008.
- Toroslu, Nevzat. *Ceza Hukuku Özel Kısım*, (2. Baskı). Ankara: Savaş Yayınevi, 2007.
- Tosun, Ramazan. "Ermeni Meselesinin Ortaya Çıkışı ve Mahiyeti". *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 14 (2013): 143-163.
- Tozman, Önder. *Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Tulay, Muhammed Emre. "Suç Örgütü Liderinin Cezai Sorumluluğuna İlişkin Hukuki Analiz Ve Öneriler (TCK m. 220/5)". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 38 (Nisan 2019): 89-106.
- Turabi, Selami. *Terör Örgütleri ve Terör Suçları*. Ankara: Yazarın Kendi Yayını, 2018.
- Turhan, Faruk ve Muharrem Aksu. "11 Eylül Sonrası ABD'de Özgürlük ve Güvenlik Dengesi Açısından Terörü Önleme Amaçlı Tedbirler / Özellikle Patriot Kanunu ile Getirilen Kısıtlamalar", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1/1 (2011): 47-90.

- Turhan, Faruk. "Tanık Koruma Tedbirleri ve Sanığın Adil Yargılanma Hakkı/Tanık Koruma Kanununa Göre Ceza Muhakemesinde Tanıkların Korunması ve Sanığın İddia Tanıklarına Soru Sorma ve Sorgulama Hakkının AİHM Kararları Işığında Değerlendirilmesi". İçinde *Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu Kitabı*. (Ed. Bahri Öztürk). Ankara: Seçkin Yayınları, 2009.
- Turhan, Faruk. *Ceza Muhakemesi Hukuku* (1. Baskı). Ankara: Asil Yayınevi, 2006.
- Turhan, Faruk, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Kararları Işığında Kişi Özgürlüğü ve Türkiye / Gözaltında Kayıplar, Hakim Önüne Çıkarma ve Gözaltı Süreleri". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4/2 (2000): 45-58.
- Turinay, Faruk Y., "Ceza Muhakemesi Hukukunda Teknik Araçlarla İzleme", *TAAD*, 12/46 (2021): 413-454.
- Turinay, Faruk Yasin. "Terörle Mücadele Kanunu'na Göre Mutlak ve Nispi Terör Suçları", *İnsan & İnsan Dergisi*, 6/20 (2019): 337-350.
- Turinay, Faruk Yasin. *Ceza Hukukunda Terör Amaçlı Örgütlenme Suçu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Turinay, Faruk. "Ceza Hukukunda Terör Örgütü Kavramı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 27/116 (2015): 39-84.
- Türk, Hikmet Sami. *Terörizmle Mücadelenin Hukuki Boyutları*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2012.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi. Dönem: 22, Yasama Yılı: 4, Sıra Sayısı: 1222.
- Ulusoy, Ülkü Halatçı. *Ortadoğu'da Terörizmle Mücadele Kapsamında Birleşmiş Milletler'in Rolü, Türk-Arap İlişkileri: Çok Boyutlu Güvenlik İnşası*. Ankara: Tasam Yayınları, 2018.
- UN Doc. CCPR/C/TUR/CO/1, 13 Kasım 2012, paragraf- *İnsan Hakları Savunucularının Korunmasına İlişkin Kılavuz İlkeler*, AGİT Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Bürosu, 2016. [https:// insan.haklarimerkezi.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/08/03/CCPR:C:TUR:CO:1.pdf](https://insan.haklarimerkezi.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/08/03/CCPR:C:TUR:CO:1.pdf) (E.T.: 11.05.2023).
- United Nations General Assembly. *27/3034 Measure to Prevent International Terrorism*. New York: General Assembly, 1972.
- United Nations General Assembly. *73/285 Combating Terrorism and Other Acts of Violence Based on Religion*. New York: General Assembly, 2019.
- Ünver, Yener ve Hakan Hakeri, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 15. Baskı, II. Cilt, Ankara, Adalet Yayınevi, 2019.
- Varlık, Ali Bilgin. "Savaşı Tanımlamak: Terminolojik Bir Yaklaşım". *Avrasya Terim Dergisi*, 1/2 (2013): 114-129.

- Walker, Clive. *Blackstone's Guide to The Anti-Terrorism Legislation* (3. Baskı). Oxford: Oxford University Press, 2014.
- Warner, Michael. Wanted: A Definition of "Intelligence", *Studies in Intelligence*, 46/3 (2002), 15-22. <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA525816.pdf> (02.03.2022)
- Wattellier, Jeremie J. "Comparative Legal Responses to Terrorism: Lessons from Europe", *Hastings International and Comparative Law Review*, 27/2 (2004), 397-416.
- Yaman, Didem. "11 Eylül Sonrasında ABD: Algılamalar, Psikolojik Yansımalar ve Yasal Düzenlemeler". *Uluslararası Hukuk ve Politika*, 1/1 (2005): 117-142.
- Yaşar, Kenan Evren. "Güncel Değişikliklerle Fransız Ceza Hukukunda Örgüt Kavramı ve Örgütlenme Suçları". *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 3/1 (2015): 191-237.
- Yavuz, Hakan A. "Ceza Yargılamasında Bir Koruma Tedbiri Olarak "Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi". *TBB Dergisi*, 60 (2005): 235-262.
- Yayla, Atilla. "Terör ve Terörizm Kavramlarına Genel Bakış", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 45/1 (2015): 335-385.
- Yenidünya, A. Caner ve Zafer İçer. *Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma*. İstanbul: Digesta Yayınevi, 2014.
- Yenisey, Feridun ve Ayşe Nuhoğlu. *Ceza Muhakemesi Hukuku* (3. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015.
- Yenisey, Feridun. "Organize Suçlulukla Mücadelede Özel Ceza Muhakemesi Tedbirleri". *Ankara Barosu Hukuk Kurultayı*, 2 (2000): 121-136.
- Yenisey, Feridun. "Uluslararası Terörizmle Mücadelede Suç Siyaseti İlkeleri", *Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (5): Suç Politikası*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2006.
- Yenisey, Feridun. *Alman Ceza Hukuku*. <http://www.feridunyenisey.com/> Yayınlar /almancezahukuku.pdf(E.T.: 10.07.2023).
- Yetkin, Erdi. "Vinter ve Diğerleri, V. Birleşik Krallık Davasından Günümüze İndirilemez Müebbet Hapis Cezası ve Umut Hakkı", *İzmir Barosu Dergisi*, 84/3 (2019): 209-265. <https://www.izmirbarosu.org.tr/pfdosya/vinter-ve-diger20191212133652827.pdf> (E.T.: 19.07.2023).
- Yıldırım, Adem. "Kur'an-Sünnet Işığında Cezanın Amacı", Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2013.
- Yıldız, Elif Çağla. "Jeremy Bentham'ın Ceza Teorisi". Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2014.
- Yıldız, Furkan. "Terör Örgütü Varlığının Hukuken Tespiti". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 72/2 (2023): 563-598.

- Yıldız, Yeşim. "Terör Örgütü Üyeliği Sebebiyle Vatandaşlıktan Çıkarmanın Uluslararası Hukuk Açısından Değerlendirilmesi". *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9/2 (2021): 311-340.
- Yılmaz, Ejder. *Hukuk Sözlüğü*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2006.
- Yılmaz, Yeşim. "Terörizmin Finansmanı Suçu", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XVII/ Özel Sayı (2020): 177-267.
- Yurtlu, Fatih. "Ceza Mahkemesi Kararlarının Gereçeli Olma Zorunluluğu ve Silahsız Terör Örgütü Tartışmaları, (Hizb-ut Tahrir Örneği)". *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11/2 (2021): 261-293.
- Yurtlu, Fatih. "Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma, Kurulmuş Örgütü Yönetme veya Bu Örgüte Üye Olma". Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, 2013.
- Zafer, Hamide / Centel, Nur ve Özlem Çakmut. *Türk Ceza Hukukuna Giriş* (5. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2008.
- Zafer, Hamide. *Ceza Hukukunda Terörizm*. İstanbul: Beta Yayınevi, 1999.
- 16.11.1937 tarihli Terörizmin Önlenmesi ve Cezalandırılmasına İlişkin Milletler Cemiyeti Sözleşmesi. <https://hdl.loc.gov/loc.wdl/wdl.11579>, (E.T: 17.11.2022).

Dr. Remzi Tamer PEKDİNÇER
Dr. Ozan Ali YILDIZ

HAKSIZ REKABET HUKUKU

MEVZUATI

2. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Haksız Rekabet Hukuku Mevzuatı

Remzi Tamer Pekdinçer - Ozan Ali Yıldız

Hukuk Yayınları Dizisi – 2475

İkinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 860 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Baskı:

Salımat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

İsvHRK m. 1

Chapitre 1: But**Art. 1**

La présente loi vise à garantir, dans l'intérêt de toutes les parties concernées, une concurrence loyale et qui ne soit pas faussée.

1. Bölüm: Amaç**Madde 1**

Bu kanun, ilgili bütün tarafların menfaatine, dürüst ve bozulmamış rekabetin güvence altına alınmasını amaçlar.

İsvHRK m. 2

Chapitre 2: Dispositions de Droit Civil et de Droit de Procédure**Section 1: Illicéité de la Concurrence Déloyale****Art. 2- Principe**

Est déloyal et illicite tout comportement ou pratique commerciale qui est trompeur ou qui contrevient de toute autre manière aux règles de la bonne foi et qui influe sur les rapports entre concurrents ou entre fournisseurs et clients.

2. Bölüm: Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hükümleri**1. Kısım: Haksız Rekabetin Hukuka Aykırılığı
Madde 2- İlke**

Aldatıcı olan veya diğer şekillerde dürüstlük kuralına aykırılık oluşturan ve rakipler arasındaki ya da tedarik edenler ile müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen her türlü davranış ve ticari uygulama dürüstlüğü ve hukuka aykırıdır.

Bibliyografya

Akpınar, Erdem, “Haksız Rekabet Düzenlemelerinin Tarihi Gelişimi ve Genişleyen Uygulama ve Koruma Alanı”, KTO-KUHFD, C. 4, S. 1, 2019, s. 51-84; **Bektaş, İbrahim**, “Haksız Rekabet Hukukunda Dürüst ve Bozulmamış Rekabeti Sağlama Amacı (TTK m. 54) ve İşleyen Rekabet Ölçütü”, BATİDER, C. XXXIV, Sa. 3, 2018, s. 277-310; **Güven, Şirin**, Haksız Rekabet Hukukunun Amacı ve Koruduğu Menfaatler, Ankara, 2012; **Güven, Şirin**, “6102 Sayılı

TTK'nun Haksız Rekabete Dair Düzenlemelerinin Amacı ve Koruduğu Menfaatler Çerçevesinde Dürüst ve Bozulmamış Rekabet Kavramı, MÜHF-HAD, C. 18, S. 2 (Özel Sayı), İstanbul, 2012, s. 175-187; **Sönmez, Abdül Kadir**, “TTK'nun Haksız Rekabete İlişkin Hükümleri Tüketiciyi Koruyacak Nitelikte midir?”, ABD, S. 5, 1979, s. 58-65; **Tekinalp, Ünal**, “Yeni Haksız Rekabet Hukukunda Amaç, İlke ve Üç Boyutluluk”, Prof. Dr. Seza Reisoğlu Armağanı, Ankara, 2016, s. 25-43; **Yasaman, Hamdi**, “Haksız Rekabet Hukukunun Amacı ve Kapsamı”, İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukuku'na Etkileri, İstanbul, 2009, s. 1-15; **Yusufoğlu, Fülürya**, “Haksız Rekabetin Oluşmasının Şartlarından Biri Olarak Haksız Rekabet Oluşturan Fiilin Türkiye'de Sonuç Doğurması”, İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukuku'na Etkileri, İstanbul, 2009, s. 83-101.

Mahkeme Kararları

İsviçre Federal Mahkemesi, T. 24.4.2013, 4A_689/2012

“...Auto Avio Costruzioni, Enzo Ferrari'nin kurduğu işletmenin ve bu işletmenin ürettiği ilk otomobilin adıdır. Davalı Ferrari F430'a dayanan, Ferrari motorlu ve “Auto Avio Costruzioni” adlı bir otomobil projesi ile ilgili röportaj vermiştir. “Auto Avio Costruzioni: Ferrari mitinin kökeni” başlığıyla yayımlanan bu röportaj Ferrari markasının tarihine referans vermekte ve Ferrari F430 ile neredeyse aynı olan bir otomobili tanıtmaktadır. Davacı Ferrari S.p.A, davalının “Auto Avio Costruzioni” markası ile pazarladığı otomobilin reklamlarında kullanmak amacıyla Ferrari markasının tarihine, özellikle de “Auto Avio Costruzioni” adlı otomobile ve Enzo Ferrari'nin aynı adlı işletmesine referans vermesinin önlenmesini istemiştir. Federal Mahkeme, genel hüküm niteliğindeki İsvHRK m. 2 (taraflar arasında bir ilişki olduğu yönünde yanlış izlenim yaratılması nedeniyle), İsvHRK m. 3/1-e (başkasının itibarından parazit şekilde yararlanma durumu) ve İsvHRK m. 3/1-d (“Ferrari” otomobillerinin tarihine referans vermek dolaylı olarak karıştırılma ihtimali yaratabilecek niteliktedir çünkü müşteriler Ferrari tarafından özel bir seri üretildiğini zannedebilirler) uyarınca bu önleme talebini onamıştır. Federal Mahkeme ayrıca davalının reklamlarında Ferrari modellerinin görüntülerini kullanmasını yasaklamış ve İsvHRK m. 2 (haksız yere taraflar arasında huku-

Bu yeni hükümler davranış kurallarını, davranışları, tutumları ve işletme faaliyetleriyle saf, dürüst, yani hukuka uygun rekabeti bozabilecek tüm kişilere bozulmamış rekabetin tüm katılanların menfaatine sağlanması için yöneltmiştir. Korunan sadece rakipler, onlar bağlamında işletmeler ve soyut anlamda haklı, dürüst, hukuka uygun rekabet değil, aynı zamanda alıcılar ve dar söylemde tüketicilerdir. Bu sebeple, tedarikçiler ile geniş anlamda alıcılar arasındaki ilişki kuralların kapsamına alınmıştır. Alıcının veya tedarikçinin rakip sıfatını taşımasına gerek yoktur. Söz konusu yenilik (a) bendinin (6) numaralı alt bendinde belirlenmiştir. Ucuzluğu seçilmiş bazı mallara uygulayıp, yani bunları tedarik fiyatının altında satıp avlanmak istenen müşterilerdir. Bunun gibi (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde gerçeğe aykırı, yanıltıcı, aldatıcı karşılaştırmalar ile korunan gene alıcılardır. Öyle ise korunanlar; rakipler, tedarikçiler, alıcıları özellikle tüketicilerdir.

Bibliyografya

Açıkgöz, Deniz, Çalışanın Haksız Rekabet Eylemleri ve Tazminat Sorumluluğu, Ankara, 2023; **Adak, Agah**, “*Türk Hukuku Açısından Haksız Rekabet Müessesesi ve Reklam Yolu ile Haksız Rekabet*”, Adana İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi, S. 4, 1975, s. 351-366; **Aslan, Adem**, Türk Reklam Hukuku, İstanbul, 2021; **Atıla Yörük**, Pelin, Reklamların Haksız Rekabet Boyutu Karşısında Tüketicilerin Korunması, Ankara, 2020; **Bingöl, Muhammet Emin**, “*Olağanüstü Dönemlerde Yapılan Fabiğ Fiyat Artışlarının Haksız Rekabet Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi*”, TFM, C. 9, S. 2, 2023, s. 177-198; **Dinç, Serhan**, Haksız Rekabet Halleri ve Buna İlişkin Davalar, 2. Baskı, Ankara, 2020; **Dinç, Serhan**, “*6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Haksız Rekabet Halleri ve Haksız Rekabet Davaları*”, Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, 2015, s. 139-173; **Eroğlu, Muzaffer**, “*Rekabet Hukuku ve Haksız Rekabet Çerçevesinden Kişiselleştirilmiş Fiyat*”, KHAS Hukuk Bülteni 2021-2022 Akademik Yılı Derlemesi, İstanbul, 2022, s. 171-184; **Eryürek, Güzel**, Fiyat Üzerinden Haksız Rekabet, Ankara, 2021; **Karasu, Rauf / Özdemir, Semih Sırrı**, “*Fabiğ Fiyata İlişkin Sınırlamalar ve Aykırılığın Ticaret Hukuku Açısından Sonuçları*”, AHBVÜ-HFD, C. 26, S. 3, 2022, s. 3-28; **Kırca, İsmail**, “*Tüketicilerin Hislerine Yönelik Reklamlar*”, Prof. Dr. Ali Bozer’e Armağan, Ankara, 1998, s. 333-347; **Odman Boztosun, N. Ayşe**, “*Haksız Rekabet Hukukunda Emeğın Korunması İl-*

kesinin Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi”, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXI: 9-10 Aralık 2005, Ankara, 2006, s. 197-235; **Öçal, Akar**, “Reklam ve Haksız Rekabet”, Eskişehir İktisadi ve İdari İlimler Akademisi Dergisi, C. VI, S. 2, 1970; **Okan, Neval**, Ağ Reklamlar ve Haksız Rekabet, Ankara, 2011; Özdemir, Semih Sırrı, Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklamlar, İstanbul, 2013; **Özkan, Ahmet Fatih**, “Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Fabiç Fiyatlarla Mücadele Edilebilir mi?”, DEÜHFD, C. 25, S. 1, 2023, s. 93-130; **Öztek, Selçuk**, “Haksız Rekabete İlişkin Yeni İsviçre Düzenlemesinin Öngördüğü Bazı Haksız Rekabet Halleri”, Prof. Dr. Jale Akipek’e Armağan, Konya, 1991, s. 417-429; **Pekdiñçer, Remzi Tamer**, Haksız Rekabet Hukukunda Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklamlar ve Satış Yöntemleri, Ankara, 2020; **Pınar, Hamdi**, “Reklam ve Satış Yöntemlerine İlişkin Haksız Rekabet Halleri”, MÜHF-HAD, C. 18, S. 2 (Özel Sayı), İstanbul, 2012, s. 129-156; **Şengel, Berkant**, “Reklamlarda Haksız Rekabet”, Yargıtay Dergisi, C. 26, S. 3, 2000, s. 459-471; **Şenocak, Kemal**, “Haksız Rekabet Açısından Boykot”, BATİDER, C. XXV, Sa. 1, 2009, s. 67-95; **Şit İmamoğlu, Başak**, “Planlı Eskitme –HGK, 12.3.2020, E. 2017–13–650, K. 2020–301 Sayılı Kararı Üzerine”, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXXIV - 17 Aralık 2021 (Bildiriler – Tartışmalar), Ankara, 2022; **Şit İmamoğlu, Başak**, “Haksız Rekabet Perspektifinden Avrupa Birliği Hukukunda Planlı Eskitme ile Mücadelede Yeni Gelişmeler”, BATİDER, C. XXXVIII, Sa. 3, 2022, s. 437-460; **Tekin, Ufak**, Tüketicilerin Haksız Rekabet Hükümlerine Göre Korunması, İstanbul, 2022; **Teoman, Ömer**, “Reklamlara İlişkin Haksız Rekabet Uyuşmazlıkları”, Uluslararası Reklam Hukuku Sempozyumu (8-9 Mayıs 2008), İstanbul, 2009, s. 57-69; **Tüzgen, Abdurrahman Hamza**, Türk Hukukunda Sosyal Medya Reklamları, İstanbul, 2023; **Yağcıoğlu, Kaan Muharrem**, “Haksız Rekabet Hukukunda Emek İlkesi ve Uygulaması”, Prof. Dr. Şeref Ertaşa Armağan, İzmir, 2017, s. 2345-2372; **Yılmaz, Lerzan**, “Duygu Sömürüsü Yapan Reklamlar ve Alman Federal Mahkeme Kararları”, Legal FSHD, S. 11, 2007, s. 615-626; **Yılmaz, Mehmet**, “Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısında Haksız Rekabete İlişkin Genel Hükümlerin Karşılaştırılması ile Kötüleme ve Reklamlara İlişkin Özel Haksız Rekabet Halleri”, İBD, C. 80, S. 4, 2006, s. 1479-1536; **Yusufoglu, Fülürya**, “Seçici Dağıtım Zincirinin ve Tek Satıcılığın Haksız Rekabet Hükümlerine Göre Korunması Sorunu”, İsviçre Borçlar Kanunu’nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku’nun Türk Ticaret Hukuku’na Etkileri, İstanbul, 2009, s. 161-180.

Bibliyografya

Aslan Düzgün, Ülgen, Kötüleme – Yanıltıcı Gerçek Dışı Açıklamalar ve Karşılaştırılma Yoluyla Haksız Rekabet, Ankara, 2023; **Aziz, Hakim / Özcan, Hüsnü Akın**, “*Türk Hukuk Sisteminde Uygulamalar ve Aldatıcı Reklamlar*”, Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi, C. 4, S. 1, 2020, s. 1-29; **Eroğlu, Ender Canan**, “*Aldatıcı Reklamlar*”, ABD, 2005/2, s. 15-32; **Göle, Celal**, Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketicinin Korunması, Ankara, 1983; **İnal, Emrehan**, Reklam Hukuku ve Aldatıcı Reklamlar, İstanbul, 2000; **İnal, Emrehan**, “*Türk Hukuku’nda Aldatıcı ve Örtülü Reklamlar*”, Uluslararası Reklam Hukuku Sempozyumu (8-9 Mayıs 2008), İstanbul, 2009, s. 87-104; **Kara, Ertuna**, “*Yargıtay Kararları Işığında Haksız Rekabet Açısından Aldatıcı Reklamlar*”, İBD, C. 90, S. 4, 2016, s. 291-300; **Nazilli Bilge, Müge**, Elektronik Ticarete Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketicinin Korunması Yolları ve Aldatıcı Reklamların Denetimi, İstanbul, 2024; **Nomer Ertan, N. Fusun**, “*Yanıltıcı ve Karşılaştırmalı Reklamlar*”, Türk Hukukunun Avrupa Birliği Hukukuna Uyumu – Özel Hukuk, İstanbul, 2020, s. 1025-1036; **Pekdiñçer, R. Tamer**, “*Aldatıcı Açıklamalarda Bulunmak Suretiyle Haksız Rekabet*”, Prof. Dr. Ali Necip Ortan’a Armağan, Cilt I, İstanbul, 2020, s. 1847-1864; **Şahinci, Dilek**, İnternette Aldatıcı Reklam ve Reklam Verenlerin Sorumluluğu, Ankara, 2011; **Şimşek, Sümeyye / Varlı, Elif Banu**, “*Reklam Kurulu Kararlarında Helal Sertifikaları ve Haksız Ticari Uygulamalar*”, TAAD, S. 56, 2023, s. 569-594; **Tamer, Ahmet**, Yanlış ve Yanıltıcı Beyan ve Hareketlerle Haksız Rekabet, Ankara, 2011; **Topçuoğlu, Metin / Özkul, Burcu**, “*Rekabet Hukuku Özellikle Haksız Rekabet Açısından Helal Gıda Sertifikası*”, SDÜHFD, C. 4, S. 1, 2014, s. 1-26; **Ünal, Ahmet Cemil**, “*Reklam Kurulu Kararları Çerçevesinde Aldatıcı Reklamlar*”, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 1, 2020, s. 11-35.

Mahkeme Kararları

İsviçre Federal Mahkemesi, ATF 132 III 414, consid. 4.1.2

“...Kendisi, işletmesi, ticaret unvanı, malları, iş ürünleri hakkında yanlış veya yanıltıcı bilgiler veren veya bu tür beyanlarla üçüncü kişilere rakiplerine kıyasla avantaj sağlayan kişi, İsvHRK m. 3/1-b anlamında dürüstlüğe aykırı davranmış olur.

Bibliyografya

Arkan, Sabih, “Avrupa Topluluğu’nda Karşılaştırmalı Reklamlar”, BATİDER, C. XXI, Sa. 1, 2001, s. 21-43; **Aslan, Adem**, “Marka, Haksız Rekabet ve Tüketici Hukukunda Süperlatif Reklamlar”, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2014, Ankara, 2016, s. 45-91; **Aslan Düzgün, Ülgen**, Kötüleme – Yanıltıcı Gerçek Dışı Açıklamalar ve Karşılaştırılma Yoluyla Haksız Rekabet, Ankara, 2023; **Bahar Sayın, Hediye**, “Haksız Rekabet Hukuku Açısından Karşılaştırmalı Reklamların Unsurları ve Türleri”, 2nd International Scientific Researches Congress on Humanities and Social Sciences, IBAD 2017, s. 250-260; **Balık, İfakat**, Haksız Rekabet Hukuku Açısından Karşılaştırmalı Reklam, Ankara, 2021; **Balık, İfakat**, “Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği Bağlamında Öngörülen Doğrudan Karşılaştırmalı Reklam Yasağı”, BATİDER, C. XXXV, Sa. 3, 2019, s. 151-183; **Bozbel, Savaş**, Karşılaştırmalı Reklam Hukuku, Ankara, 2006; **Bozbel, Savaş**, “Adwords Reklamlar Karşılaştırmalı Reklam Teşkil Eder mi?”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Y. 9, S. 18, 2010, s. 97-113; **Bozbel, Savaş**, “Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Karşılaştırmalı Reklam”, Yeni Türk Ticaret Kanunu’nun Ticari İşletme Hukuku Alanında Getirdiği Yenilikler Sempozyumu 25-26 Kasım 2011, İstanbul, 2012, s. 111-118; **Bulat Çetinkaya, Müge**, “Avrupa Birliği Uyum Sürecinde Ticari Reklamlarda Rakip Marka Engeli”, I. Ticaret Hukuku Kongresi, İstanbul, 2021; **Ceylan, Ebru**, “Türk ve İsviçre Hukuklarında Karşılaştırmalı ve Tuzak Reklamlar”, GSÜHFD, C. 2, S. 2, 2003, s. 193-215; **Demirbaş, Ali**, “Tüketici Hukuku Açısından Karşılaştırmalı Reklam – Doğrudan mı Dolaylı mı?”, AHBVÜ-HFD, C. XXV, Sa. 1, 2021, s. 31-53; **Güney, Baran**, Türk Hukukunda Karşılaştırmalı Reklamlar, İstanbul, 2022; **Moroğlu, Erdoğan**, “Karşılaştırmalı Reklam ve Yargıtay Kararları”, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XI: 13-14 Mayıs 1994, Ankara, 1994, s. 3-20; **Nomer Ertan, N. Füsün**, “Yanıltıcı ve Karşılaştırmalı Reklamlar”, Türk Hukukunun Avrupa Birliği Hukukuna Uyumu – Özel Hukuk, İstanbul, 2020, s. 1025-1036; **Özsunay, Ergun**, “Karşılaştırmalı Reklamlar”, Uluslararası Reklam Hukuku Sempozyumu (8-9 Mayıs 2008), İstanbul, 2009, s. 135-166; **Ünlü, Ufuk**, “Türk Ticaret Kanunu Açısından Karşılaştırmalı Reklamlarda Haksız Rekabet”, THD, S. 169, 2020, s. 1898-1902; **Yağmur, Özgür**, AB ve Türk Hukuku Uygulamalarında Karşılaştırmalı Reklam, Ankara, 2021; **Yıldız, Ozan Ali**, “Haksız Rekabet Hukukunda Karşılaştırmalı

Madde 55/1-e

(1) Aşağıda sayılan hâller haksız rekabet hâllerinin başlıcalarıdır:

...

e) İş şartlarına uymamak; özellikle kanun veya sözleşmeyle, rakiplere de yüklenmiş olan veya bir meslek dalında veya çevrede olağan olan iş şartlarına uymayanlar dürüstlüğe aykırı davranmış olur.

...

Bağlantılı Hükümler: eTTK m. 57/10; İsvHRK m. 7

Gerekçe

Birinci fıkranın (e) bendi: Bu bent 6762 sayılı Kanununun 57 nci maddesinin (10) numaralı bendi ile paraleldir.

İsvHRK m. 7

Art. 7- Inobservation des Conditions de Travail

Agit de façon déloyale celui qui, notamment, n'observe pas les conditions de travail légales ou contractuelles qui sont également imposées à la concurrence ou qui sont conformes aux usages professionnels ou locaux.

Madde 7- İş Şartlarına Uyulmaması

Özellikle, kanun veya sözleşme gereği rakiplere de dayatılmış olan ya da mesleki veya yerel temüllerden kaynaklanan iş şartlarına uymayan kişi dürüstlüğe aykırı davranmış olur.

Bibliyografya

Özdemir, İlayda, Araç Paylaşım Modelinin Haksız Rekabet Açısından Değerlendirilmesi, İstanbul, 2023; **Özkan, Ahmet Fatih,** “İş Şartlarına Uymama Nedeniyle Haksız Rekabet Hali Olarak Fiyat Tarifelerine Aykırılık”, TAAD, S. 37, 2019, s. 133-180; **Pehlivanoglu, Murat Can,** “Tarım Sektörü, Haksız Rekabet ve Son Dakika Sipariş İptalleri”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk

Bibliyografya

Bakır, Ayhan, Dürüstlük Kuralına Aykırı Genel İşlem Şartı Kullanımı ve Yaptırımı, Ankara, 2017; **Falcıoğlu, Mete Özgür**, “Elektronik Sözleşmelerde Kullanılan Genel İşlem Şartlarının Haksız Rekabet Bakımından Değerlendirilmesi”, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 7, S. 14, 2021, s. 13-54; **Kara, Mustafa Sencer**, “Genel İşlem Şartlarına İlişkin Haksız Rekabet Hükümleri”, GÜHFD, C. XVII, Sa. 1-2, 2013, s. 723-742; **Karasha-hin, Yasin Alperen**, “Genel İşlem Şartlarının Denetlenmesi Açısından Türk Ticaret Kanunu’nun 55. Maddesinin İşlevleri”, Türk Ticaret Kanunu’nun 5. Yıl Sempozyumu, Ankara 2018, s. 173-190; **Memiş, Tekin**, “Türk Ticaret Kanunu’nun 55/1-f Hükümünün Yorumunda Gözden Kaçanlar”, Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü 60. Yıl Armağanı, Ankara 2015, s. 227-242; **Su-başı, Fatma**, “Haksız Rekabet Hali Olarak Dürüstlük Kuralına Aykırı Genel İşlem Koşulu Kullanmak”, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 8, 2020, s. 79-111; **Uzunallı, Sevilay**, “Genel İşlem Şartlarının Haksız Rekabet Hükümleriyle Denetlenmesi”, İÜHFM, C. LXXI, S. 2, 2013 s. 383-420; **Uzunpınar Tüfek, Aybüke**, Haksız Rekabet Hukuku Bağlamında Genel İşlem Koşulları, İstanbul, 2021; **Yağcıoğlu, Ali Haydar**, “Yeni İsviçre Haksız Rekabet Kanunu’nda Genel İşlem Koşullarının Açık İçerik Denetimi”, Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan, İzmir 2013, s. 3057-3098; **Yılmaz, Abdüssamet**, Haksız Rekabet Hukukunda Genel İşlem Şartı Kullanımı, Ankara, 2015; **Yüce, Aydın Alber**, “Haksız Rekabet Hukuku Bakımından Genel İşlem Şartları”, TAAD, Y. 3, S. 10, 2012, s. 183-204.

Mahkeme Kararları

Jura Kanton Mahkemesi, T. 4.4.2016

“...1 Temmuz 2012’de yürürlüğe giren İsvHRK m. 8’e göre, sözleşmenin içerdiği hak ve yükümlülüklerin dağılımında, dürüstlük kuralına aykırı şekilde, tüketici aleyhine kayda değer ve yersiz bir oransızlık içeren sözleşme şartları kullanan kişi dürüstlüğe aykırı davranmış olur.

Sözleşme şartlarında kayda değer ve yersiz bir oransızlık olmasından kasıt; sözleşmenin tüketici açısından hakkaniyete aykırı olmasıdır. Bu çerçevede, hakim, sözleşmenin imzalanmasındaki tüm koşulları dikkate almalıdır. Ör-

2 Il peut en particulier demander qu'une rectification ou que le jugement soit communiqué à des tiers ou publié.

3 Il peut en outre, conformément au code des obligations, intenter des actions en dommages-intérêts et en réparation du tort moral, ainsi qu'exiger la remise du gain selon les dispositions sur la gestion d'affaires.

2. Davacı ayrıca bir düzeltme kararı verilmesini veya verilen kararın üçüncü kişilere iletilmesini ya da yayımlanmasını talep edebilir.

3. Bunlar dışında davacı, Borçlar Kanunu hükümlerine göre, maddi ve manevi tazminat davası açabileceği gibi vekaletsiz iş görme hükümleri çerçevesinde kazanç devri talebinde de bulunabilir.

Bibliyografya

Açıkgöz, Deniz, Çalışanın Haksız Rekabet Eylemleri ve Tazminat Sorumluluğu, Ankara, 2023; **Ayhan, Rıza**, Haksız Rekabet Münasebetiyle Elde Edilen Menfaatlerin İadesi, Konya, 1990; **Çınar Karabağ, Nihal**, Haksız Rekabet ve Yaptırımları, 2. Baskı, Ankara, 2019; **Demirel, Duygu**, “*Ticari İtibarın Zedelenmesi ve Manevi Tazminat Davası*”, KÜHFD, S. 7, 2013, s. 39-73; **Deren-Yıldırım, Nevhis**, “*Haksız Rekabet Hukuku ile Fikri ve Sınai Mülkiyet Hukuku'nda Müdahalenin Men'i Davası ve Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar*”, Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı 2002, Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku - 08-11 Ocak 2002, Ankara, 2002, s. 484-505; **Dinç, Serhan**, Haksız Rekabet Halleri ve Buna İlişkin Davalar, 2. Baskı, Ankara, 2020; **Dinç, Serhan**, “*6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Haksız Rekabet Halleri ve Haksız Rekabet Davaları*”, Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, 2015, s. 139-173; **Franko, Nisim**, “*Haksız Rekabet Sebebiyle Tespit Men ve İzale Davaları ve Tarafları*”, Prof. Şükrü Postacıoğlu'na Armağan, İzmir, 1997, s. 55-83; **Franko, Nisim**, “*Haksız Rekabette Elde Edilmesi Muhtemel Menfaate Hüküm*”, BATİDER, C. XIII, Sa. 3-4, 1986, s. 191-208; **Gürpınar, Bünyamin / Oruç, Murat**, “*Haksız Rekabette Maddi Tazminatın Hesaplanmasında Yeni Yaklaşımlar*”, Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu – 2009, s. 61-95; **Hasırcı, Hakan / Tekin, Ufuk**, “*Bir Topluluk Davası Örneği Olarak TTK m. 56/3*”, YÜHFD,

C. 18, S. 2, 2021, s. 953-965; **Kale, Serdar**, Haksız Rekabet Hukuku'nda Eski Hale Getirme Davası, İstanbul, 2004; **Karayalçın, Mine**, “*Haksız Rekabet Sebebiyle Tazminat Olarak Elde Edilmesi Mümkün Görülen Menfaatin Karşılığına Karar Verilmesi*”, Sorumluluk Hukuku Sempozyumu Bildiri Kitabı (23-24 Haziran 2022, Antalya), İstanbul, 2022, s. 255-275; **Nomer Ertan, N. Füsün**, “*Tüketiciler Tarafından Açılan Haksız Rekabet Davalarında Görevli Mahkeme*”, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul, 2017, s. 447-466; **Oruç, Murat**, Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası, İstanbul, 2009; **Özdamar, Mehmet / Ermenek, İbrahim**, “*Haksız Rekabet Davalarında Korunan Menfaat*”, FMR, C. 7, S. 3, 2007, s. 43-71; **Pekdincer, R. Tamer**, “*Haksız Rekabet Davalarında Davacı Sifatının Belirlenmesi Açısından 'Zarar' Kavramının Değerlendirilmesi*”, Prof. Dr. M. İlhan Uluşan'a Armağan, Cilt II, Ankara, 2016, s. 451-466; **Sarıdağ, Orhan Gazi**, Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İfade, İstanbul, 2021; **Topal, Önder**, “*Haksız Rekabetten Doğan Manevi Tazminat Talepleri Açısından Zorunlu Arabuluculuğun Değerlendirilmesi*”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Genç Hukukçular Sempozyumu 2021, Tam Metin Kitabı, Cilt 1, İstanbul, 2022, s. 119-145; **Uzun, Özge**, “*Haksız Rekabet Hukukunda Manevi Tazminat Davası*”, MHFD, S. 1-2, 2004, s. 501-519; **Yanlı, Veliye**, “*İltibas Nedeniyle Haksız Rekabetin Önlenmesi Davasında Hakkın Kaybı*”, XXI. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu: 9-10 Aralık 2005, s. 291-336; **Yavaş, Murat**, “*Haksız Rekabet Kavramı ve Bu Alandaki Koruyucu Dava ve Tedbir Türleri*”, Doç. Dr. Mehmet Somer'in Anısına Armağan, İstanbul, 2006, s. 771-795; **Yıldız, Ozan Ali**, “*Haksız Rekabetten Kaynaklanan Manevi Zararın Tazmini*”, REGESTA, C. 5, S. 1, 2020, s. 211-234.

Mahkeme Kararları

İsviçre Federal Mahkemesi, ATF 125 III 82, consid. 4

“...İsvHRK m. 7'ye göre, özellikle, kanun veya sözleşme gereği rakilere de dayatılmış olan ya da mesleki veya yerel teamüllerden kaynaklanan iş şartlarına uymayan kişi dürüstlüğe aykırı davranmış olur.

Mevcut davada davacı, davalıların kendileri ve bu sözleşmeyle bağlanan rakip teşebbüsler için geçerli olan toplu sözleşmede öngörülen çalışma ko-

Editör Notu: Önerge, TBMM’de kabul edilmiş ve önergede belirtilen metin TTK m. 58’in 4. fıkrası olarak kanunlaşmıştır.

Bibliyografya

Abbasoğlu, Hayriye Dilara, Sosyal Medya Reklamcılığında Haksız Rekabet, Ankara, 2021; **Aktaş Ertan, Betül**, “*Haksız Rekabette Bilişim Kuruluşlarının Sorumluluğu*”, İnternet Hukukunda Dezenformasyonla Mücadele, İstanbul, 2022, s. 115 vd.; **Baştürk, İhsan**, “*Türk Ticaret Hukukunda Bilişim Yoluyla Haksız Rekabetin Hukuki - Cezai Sonuçları*”, TAAD, C. 1, Y. 2, S. 6, 2011, s. 279-320; **Can, Mustafa Çelebi**, “*Yargıtayın ‘Çiçek Sepeti’ Kararı Perspektifinde Elektronik Ticarete Aracı Hizmet Sağlayıcılarının Sorumluluğuna İlişkin Değerlendirmeler*”, Prof. Dr. Rıza Ayhan’a Armağan, Ankara, 2022, s. 683-709; **Çalışkan, Alican**, “*Şikayet Platformlarının Faaliyetlerinin Haksız Rekabet Çerçevesinde Değerlendirilmesi*”, KHAS Hukuk Bülteni 2021-2022 Akademik Yılı Derlemesi, İstanbul, 2022, s. 121-136; **Çelikbaş, Nil Merve**, Haksız Rekabette Yazılı Basının Sorumluluğu, İstanbul, 2013; **Güleç, Hasan Güney**, “*Şikayet Sitelerinin Hukuki Durumu*”, Bilişim Hukukunda Güncel Sorunlar – III (Ed. Süleyman Yılmaz), Ankara, 2022, s. 113-154; **Pınar, Hamdi**, “*Haksız Rekabet ve Marka Hukuku Açısından Dijital Ekonominin Yeni Bir İş Modeli: Şikâyet Siteleri*”, BATİDER, C. XXXVI, Sa. 2, 2020, s. 121-161; **Seven, Vural**, “*Sosyal Paylaşım Sitelerinin Haksız Rekabet Karşısındaki Durumu*”, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan, İzmir, 2015, s. 3343-3350; **Tevetoğlu, Mete / Çolak, Betül**, “*Dijital Reklamcılığın Yol Açtığı Hukuki Sorunlar ve Çözüm Önerileri*”, MHFD, C. 20, S. 1, 2021, s. 43-86; **Yusufoğlu, Fülürya**, Dijital Piyasalarda Yer Sağlayıcıların Hukuki Sorumluluğu (Marka, Telif Hakkı ve Haksız Rekabet Kapsamında), İstanbul, 2022.

Mahkeme Kararları

Yargıtay 11. HD, T. 8.2.2007, E. 2005/14414, K. 2007/1558

“...Mahkemece, eda davası açılması mümkün iken haksız fiilin tespiti davası açılmasında hukuki yarar bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine dair verilen karar Dairemiz’ce TTK’nun 57 ve 58. maddeleri gereğince haksız

V- ZAMANAŞIMI

Madde 60

(1) 56 ncı maddede yazılı davalar, davaya hakkı olan tarafın bu hakların doğumunu öğrendiği günden itibaren bir yıl ve her hâlde bunların doğumundan itibaren üç yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Şu kadar ki, haksız rekabet fiili aynı zamanda 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu gereğince daha uzun dava zamanaşımı süresine tabi olan cezayı gerektiren bir fiil niteliğinde ise, bu süre hukuk davaları için de geçerli olur.

Bağlantılı Hükümler: eTTK m. 62; TBK m. 72-73, TBK m. 146-161

Gerekçe

Maddedeki tek değişiklik, Türk Ceza Kanunundaki zamanaşımının dava zamanaşımı olduğunun belirtilmesidir. Bu açıklıkla uygulamadaki bir tereddüt giderilmiştir.

Bibliyografya

Baş, Kadir, “*Haksız Rekabetten Kaynaklanan Tazminat Davalarında Zamanaşımı*”, LHD, C. 16, S. 192, 2018, s. 5589-5624; **Karahan, Sami**, “*Haksız Rekabet Davalarında Dava Zamanaşimleri ve Sessiz Kalma Nedeniyle Hakkın Kaybedilmesi İlkesi*”, Prof. Dr. Hayri Domaniç’e 80. Yaş Günü Armağanı, Cilt I, İstanbul, 2001, s. 293-306; **Nomer Ertan, N. Fusun**, “*Haksız Rekabete Dayalı Taleplerin İleri Sürülebileceği Zaman Dilimi ve Dava Zamanaşımı*”, Prof. Dr. H. Ercüment Erdem’e Armağan, İstanbul, 2023, s. 997-1019; **Yanlı, Veliye**, “*İltibas Nedeniyle Haksız Rekabetin Önlenmesi Davasında Hakkın Kaybı*”, XXI. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu: 9-10 Aralık 2005, s. 291-336.

Tecavüz eden tacir olmasa bile, birinci fıkra hükmüne aykırı hareket edenler hakkında haksız rekabete mütaallik hükümler uygulanır.

II – İşaret, resim ve ses:

Madde 84

Bir işareti, resim veya sesi, bunları nakle yarıyan bir alet üzerine tesbit eden veya ticari maksatlarla haklı olarak çoğaltan yahut yayan kimse, aynı işaretin, resmin veya sesin 3 üncü bir kişi tarafından aynı vasıttan faydalanılmak suretiyle çoğaltılmasını veya yayımlanmasını menedebilir.

Tecavüz eden tacir olmasa bile birinci fıkra hükmüne aykırı hareket edenler hakkında haksız rekabete mütaallik hükümler uygulanır.

Eser mahiyetinde olmıyan her nevi fotoğraflar, benzer usullerle tesbit edilen resimler ve sinema mahsulleri hakkında da bu madde hükmü uygulanır.

Bibliyografya

Anaral, Hüseyin, “Ad, Alamet, İşaret, Resim ve Ses Üzerindeki Hakların Korunması”, Yargıtay Dergisi, C. 1, S. 4, 1975, s. 127-139; **Çöl, Hüseyin Cem**, “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’na Göre Eser Dışında Koruma Konuları”, AÜHFD, C. 52, S. 4, 2003, s. 365-385; **Dinler, Elif**, “FSEK Kapsamında Fotoğrafın Korunmasının Yargıtay Kararları Çerçevesinde İncelenmesi”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1, 2022, s. 326-346; **Kılıçoğlu, Ahmet M.**, “Eser Sayılmayan Fikri Ürünler ve Eserin Adı ve Alametleri Üzerindeki Haklar”, Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan, Cilt II, İzmir, 2013, s. 1585-1636; **Sarı, Onur**, “Türk Hukuku’nda Kitap Başlıklarının Korunması”, Selçuk Hukuk Kongresi 2020, Özel Hukuk Tebliği Tam Metin Kitabı, Ankara, 2020, s. 329-356; **Yıldız, Ozan Ali**, “Türk Hukukunda Kurgusal Karakterlerin Korunması”, THD, S. 124, 2016, s. 67-73; **Yıldız, Ozan Ali**, “Telif Hukuku ve Haksız Rekabet Hukuku Çerçevesinde Eser Adlarının Korunması”, MÜHF-HAD, C. 26, S. 2, 2020, s. 1371-1387.

Tayyip UÇAR
Cumhuriyet Savcısı

CUMHURİYET SAVCISININ
BAĞIMSIZLIĞI ve TARAFSIZLIĞI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Cumhuriyet Savcısının Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı
Tayyip Uçar

Hukuk Yayınları Dizisi – 3823

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 861 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Akbulut, Berrin, *"Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması"*, **Yaşar Hukuk Dergisi**, Yıl: 2019, Cilt:1, Sayı: 2, Sayfa: 6- 46
- Akbulut, Berrin, **Ceza Hukuku Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 5. Baskı**, Adalet Yayınevi, Ankara 2018
- Akbulut, Berrin, *"Sistem Engelleme, Bozma Verileri Yok Etme veya Değiştirme"*, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2016, Cilt: 24, Sayı:2, Sayfa: 7-55
- Akbulut, Berrin, *"Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararı (CMK m.158/6)"*, **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, Yıl:2022, Cilt:10, Sayı:1, Sayfa: 153 – 209
- Akgündüz, Said Nuri, *"Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Hukukunun Kaynakları"*, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Güz 2016, Cilt:4, Sayı:8, Sayfa:1-16
- Akkaş, Ahmet Hulusi, *"Cumhurbaşkanı Yardımcılarının ve Bakanların Cezai Sorumluluğu"*, **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt: 15, Sayı: 42, Nisan 2020, Sayfa: 151-173
- Akman, Mehmet, **Osmanlı Devletinde Ceza Yargılaması**, Eren Yayıncılık, İstanbul 2004
- Apaydın, Cengiz, *"Ceza Muhakemesi Hukukunun Temel İlkeleri"*, **Terazi Hukuk Dergisi**, Cilt: 15, Sayı: 166, Haziran 2020, Sayfa: 1212-1233
- Arslan, İzzet, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı Bakımından Türk Hukukundaki Yeri, (yüksek lisans tezi), İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku ABD, İstanbul 2015
- Artuk, Mehmet Emin/ Yenidünya, Ahmet Caner, *"Batı ve Türk Hukukunda Savcılığın Dünü ve Bugünü Üzerine Bir İnceleme"*, **İstanbul Barosu Dergisi**, Cilt: 76, Sayı: 1-3, Mart 2002, Sayfa: 3- 21
- Atar, Yavuz, **Türk Anayasa Hukuku, 13. Baskı**, Seçkin Yayınları, Ankara 2019
- Avcı, Mustafa, **Osmanlı Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Mimoza Yayınları, Konya 2010
- Aydın, Murat, **Kamu Davasının Açılması ve İddianame, 1. Baskı**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003
- Aydınlioğlu, Mehmet, Türkiye'de Adli Kolluk Birimlerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri, (yüksek lisans tezi), Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku ABD, İstanbul 2013

- Bakırcı, Fahri, "*Yargı Bağımsızlığının Sağlanmasında Hâkimler ve Savcılar Kurulu ile Anayasa Mahkemesine Üye Seçimi Üzerine*", **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 19, Sayı: 1, Ocak 2022, Sayfa: 1-70
- Bayraktar, Köksal, "*Genel Değerlendirme*", Bir Adli Organ Olarak Savcılık Sempozyum-Ankara, 7-9 Temmuz 2006, Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 110, TBB-İHAUM Dizisi: 6, Ankara, Ekim, 2006, S: 339-344
- Berkin, Mehmet Necmettin, "*Hakimler ve Savcılar Hukukuna Yenilik Getiren Hükümler*", **İÜHFİM**, Cilt: 38, Sayfa: 1-3, Yıl: 1973, Sayfa: 339- 374
- Bıçak, Vahit, **Ceza Muhakemesi Hukuku, 4. Baskı**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2018
- Bıçak, Vahit, **Suç Muhakemesi Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2010
- Bilge, Necip, "*Son Anayasa Değişikliklerine Göre Tabii Hakim İlkesi ve Savcı Teminatı*", Prof Dr. H. C. Oğuzoğlu'na Armağan, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara 1972, Sayfa: 571 - 585
- Bilici, Nurettin, "*İdari Yargıda İstinaf Uygulaması*". **Terazi Hukuk Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 99, Kasım 2014, Sayfa: 42-44
- Bilir, Faruk/Aksan, Murat, "*Siyasi Partilerin Kapatılması*", **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 3, Sayı: 2, Aralık 2008, Sayfa: 3-43
- Bozkurt, Gülnihal, **Batı Hukukunun Türkiye'de Benimsenmesi, Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne Resepsiyon Süreci (1839-1936)**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1996
- Centel, Nur, "*Adil yargılanma Hakkı ile Silahların Eşitliği Bağlamında Savcılık ve Savunma*", Bir Adli Organ Olarak Savcılık Sempozyumu Kitabı içinde, Türkiye Barolar Birliği, Ankara 2007
- Centel, Nur, "*Adil Yargılanma Hakkı ve Savcının Tarafsızlığının Güvencelenmesi*", (editör: Nur Centel), Ceza Muhakemesi Hukuku Güncel Konular, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Konferansları Serisi-1, XII Levha Yayınları, İstanbul 2015, Sayfa: 87- 113
- Centel, Nur, "*Adil Yarılanma İlkesi ve Türk Hukukundaki Bazı Sorunlar*", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Yıl: 2010, Cilt: 16, Sayı: 1-2, Sayfa: 3-14
- Centel, Nur/Zafer, Hamide, **Ceza Muhakemesi Hukuku, Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 13. Baskı**, Beta Yayınevi, İstanbul 2016
- Erol, Cihan, "*Ceza Muhakemesi Hukukunun Gayesi*", **İÜHFİM**, Yıl: 1962, Cilt:28, Sayı:3-4, Sayfa:701-712
- Cihan, Erol, "*Ceza Muhakemesi Münasebeti*", **İÜHFİM**, Cilt:27, Sayı: 1-4, Yıl: 1961, Sayfa. 225-237.

- Cin, Onursal, **Ceza Muhakemesi Hukuku Temel Bilgiler- Örnek Sınav Soruları ve Pratik Çalışmalar, 1. Baskı**, Palet Yayınevi, Konya 2012
- Çalışkan, İbrahim, "*İslam Hukukunda Ceza Kavramı ve Hadd Cezaları*", **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt:31, Sayı: 1-4, Kuruluşunun 40. Yılı Özel Sayısı, Sayfa:367- 398
- Çelenk, Halit, **Hukuksuz Demokrasi, 2. Baskı**, Çağdaş Yayınları, 1986
- Çetintürk, Ekrem, "*Cumhuriyet Savcısının Statüsünün ve Savcılık Teşkilatının Kurumsal Yapısının, Savcılık Faaliyetinin Etkinliğine ve Kalitesine Etkisi*", **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt: 10, Sayı: 29, Aralık 2015, Sayfa: 125-204
- Çiftçi, Tuğçe, Cumhuriyet Savcısının Hukuki Statüsü, Delilleri Değerlendirme Yetkisi ve Sınırları, (doktora tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku ABD, İstanbul 2020
- Çiftçiöğlü, Cengiz Topel, **Uygulama Örnekleri ile Cumhuriyet Savcısının Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Kararı ve Denetimi**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2014
- Donay, Süheyl, **Ceza Yargılaması Hukuku, 2. Baskı**, Beta Yayınları, İstanbul 2012
- Duranoğlu, Yakup, "*Türk Ceza Muhakemesi Hukukundaki Soruşturma Evresinin Tarihi Gelişimi*", **Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 8, Sayı: 1, Ocak 2022, Sayfa: 167-190
- Durhan İbrahim, "*Tanzimat Döneminde Osmanlı Yargı Teşkilatındaki Gelişmeler*", **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2008, Cilt: 12, Sayı 3-4, Sayfa:55-111
- Ekinci, Ekrem Buğra, **Osmanlı Mahkemeleri (Tanzimat ve Sonrası)**, Arı Sanat Yayınevi, İstanbul 2004
- Erem, Faruk, **Ceza Muhakemesi Usulü Kanunu (Şerh)**, Dayınlarlı Yayıncılık, 1996
- Erem, Faruk, **Ceza Usulü Hukuku, 3. Baskı**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları - Sevinç Matbaası, Ankara 1970
- Erem, Faruk, **Diyaletik Açından Ceza Muhakemesi Hukuku, 6. Baskı**, Işın Yayıncılık, Ankara 1986
- Ergül, Teoman, "*Teminat Açısından Cumhuriyet Savcılığı*", **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl: 1969, Sayı:6, Sayfa: 1068 - 1074
- Erman, Sahir, **Askeri Ceza Kanunu Umumi Kısım ve Usul**, Üçdal Yayınevi, İstanbul, 1983
- Ernas, Şehmus, Ayrı Bir Adli Kolluğun Kurulmamasının Ceza Yargılamalarına Olumsuz Etkileri, (yüksek lisans tezi), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi ABD, Kahramanmaraş 2016

- Eryılmaz, Mesut Bedri, "*Ceza Muhakemesi ve Adli Kolluk: Adli Kolluk Amirleri, Sorumluları ve Görevlilerinin Belirlenmesi*", **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl:65, Sayı:1, Ankara 2007
- Eryılmaz, Mesut Bedri, "*Yeni Ceza Muhakemesi Kanununun Savcı Modeli ve Bu Modelin Diğer Avrupa Konseyi Üyesi Ülkelerle Karşılaştırılması*", Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Sınırları Sempozyumu, (editör: Bahri Öztürk), 1-3 Haziran 2008 İstanbul
- Esmein Adhemar, (çeviren: Aydın, Devrim), "*Ceza Muhakemesi Sistemleri*", **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt: 11, Sayı: 31, Ağustos 2016, Sayfa: 205-213
- Feyzioğlu, Metin, **Ceza Muhakemesinde Vicdani Kanaat**, Ankara 2002
- Gökçen, Ahmet, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri, (yüksek lisans tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku ABD, İstanbul 1987
- Gökçen, Ahmet, "*1296 (1879) Tarihli Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanun-ı Muvakkatı*", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 4, Sayı: 1, Ocak 1994, Sayfa: 203-288
- Gökçe, Abbas, "*Danıştay Kanunsözcülüğü ve Varoluş Nedenleri*", **Ankara Barosu Dergisi**, Sayı: 6, Yıl: 1975, Sayfa: 840-846
- Gökçen, Ahmet/ Alşahin, Mehmet Emin/ Çakır, Kerim, **Ceza Muhakemesi Hukuku C. I**, Adalet Yayınevi, Ankara 2017
- Gözler, Kemal, **Hukuka Giriş**, Ekin Yayınevi, 13. Baskı, Bursa 2013
- Gözler, Kemal, **Türk Anayasa Hukuku Dersleri, 16. Baskı**, Ekin Yayınevi, Bursa 2014
- Gözübüyük, Şeref, **Yönetmelik Yargı, Güncelleştirilmiş 20. Baskı**, Turhan Kitapevi, Ankara 2004
- Gündüz, Nurcan, Ceza Muhakemesinde Savcılık (doktora tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku ABD, Ankara 2016
- Güneş, Umut, "*Savcılığın Tarihsel Gelişimi*", **Adalet Dergisi**, Sayı 30, Yıl: 2008, Sayfa. 233-247
- Güngör, Devrim, "*Ceza Muhakemesinde Tanık Beyanının Delil Değeri Üzerine Tespit ve Değerlendirmeler*", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 6, Sayı: 2, Yıl: 2015, Sayfa: 307- 318
- İçel, Kayhan, "*Savcılar için Etik ve Davranış Biçimlerine İlişkin Avrupa Esasları "Budapeşte İlkeleri" Işığında "Savcıyı Ret Sorunu"*", **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 14, Aralık 2008, Sayfa: 25-33
- İlbay, Ümit, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye Kararlarının Kolluk Yönünden İncelenmesi, (yüksek lisans tezi), Kara Harp Okulu Komutanlığı, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Bilimleri ABD, Ankara 2009

- İnceoğlu, Sibel, "*Yeni Anayasada Bağımsız Bir Yargı İçin Neler Yapmalı? Uluslararası Belgeler Işığında Öneriler*", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Cilt: 24, Sayı: 95, Temmuz 2011, Sayfa: 235-268
- İnci, Zekiye Özen, "*Ceza Muhakemesi Hukukunda Cumhuriyet Savcısı ve Sulh Ceza Hâkimi (Soruşturma Makamları) Arasındaki Gri Alan: Gecikmesinde Sakınca Bulunan Hal Kavramı ve Soruşturma Evresinde Temel Haklara Müdahale Sorunu*", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 65, Sayı: 4, Aralık 2016, Sayfa: 1997-2046
- Kalabalık, Halil, **İdare Hukuku Ders Notları, 1. Baskı**, Eser Ofset Yayınları, Trabzon 2001
- Kanadoğlu, Sabih, "*Savcılığın Ceza Adalet Sistemi İçindeki Rolü ve Örgütlenmesi*", Bir Adli Organ Olarak Savcılık Sempozyum-Ankara, 7-9 Temmuz 2006, Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 110, TBB-İHAUM Dizisi:6, Ankara, Ekim, 2006, Sayfa: 8- 17 ve 161 - 164
- Kanbur, Mehmet Nihat, "*Alman ve Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda cumhuriyet Savcısının Tarafsızlığı ve Reddi Sorunu*", **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 19, Ağustos 2012, Sayfa: 38-108
- Kantar, Baha, **Ceza Muhakemeleri Usulü, Cilt II**, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul 1946
- Karakehya, Hakan/ Arabacı, Murat, "*Cumhuriyet Savcısının Hukuki Statüsü, Muhakemedeki Taraf Pozisyonu ve İspat Yükünün Bulunması Üzerine*", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl 2016, Cilt: 65, Sayı: 4, Sayfa: 2059-2081
- Karakeyha, Hakan, **Ceza Muhakemesinin Amacı**, İÜHFİM, Cilt: 65, Sayı: 2, 2007, Sayfa: 121- 142
- Kartal, Melik, **Karşılaştırmalı Hukuk Işığında Kamu Davasının Açılmasında Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015 Katoğlu, Tuğrul, "*Savcılık Üzerine Düşünceler*", **Mülkiyeliler Birliği Dergisi**, Yıl: 1995, Cilt: 19, Sayı:177, Sayfa: 21 – 29
- Katoğlu, Tuğrul, "*Asliye Ceza Mahkemelerinin Yeni Durumu "Silahların Eşitliği" Tartışmalarından "Silahlara Veda"ya*", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 1, Ocak 2010, Sayfa: 533-544
- Kaya, Mevlüt Alper, "*Anayasa Mahkemesinin Yüce Divan Sıfatıyla Yaptığı Yargılamalarda Görev ve Yetki*", **KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 2, Temmuz 2020, Sayfa: 111-142
- Kelep Pekmez, Tuğba, "*Ceza Muhakemesinde Objektif Bir Taraf Olarak Savcılık Makamı*", **AndHD**, Cilt: 7, Sayı: 2, Temmuz 2021, Sayfa: 275-291
- Kenanoğlu, Mahmut, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda Cumhuriyet Savcısı Modeli, (Yüksek Lisans Tezi), Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ceza Adaleti ABD, Ankara 2011

- Ketizmen, Muammer, "*Yargı Yetkisinin Kullanılması Açısından Seri Muhakeme Usulü -Anayasanın 138. Maddesine Aykırılık Sorunu-*", **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 11, Sayı: 1, Haziran 2021, Sayfa: 229-254
- Keyman, Selahattin, **Ceza Muhakemesinde (Asıl Ceza Muhakemesinde) Savcılık**, Sevinç Matbaası, Ankara 1970
- Köksal, Ayhan, "*Anglo-Sakson Hukuku Ceza Muhakemesinde İtham Fonksiyonu*", **İÜHFİM**, Yıl: 1963, Cilt:29, Sayı: 1-2, Sayfa: 185 – 200
- Köksal, Osman, "*Adliye Örgütünün Problemleri ve Yapılması Gerekli Düzenlemelere Dair II. Abdülhamid'e sunulan Bir Layiha*", **Osman Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi**, Sayı:9, Yıl: 1998, Sayfa: 263 - 285
- Kunter, Nurullah, **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 6. Baskı**, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1978
- Kunter, Nurullah/ Yenisey, Feridun, **Muhakeme Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku - I, 12. Baskı**, Beta Yayınevi, İstanbul 2002
- Kunter, Nurullah/Yenisey, Feridun/Nuhoğlu, Ayşe, **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Baskı**, Beta Yayıncılık, İstanbul 2010
- Kuyucu, Abdullah Aydın, "*Savcılığın Ceza Adalet Sistemi İçindeki Rolü ve Örgütlenmesi*", Bir Adli Organ Olarak Savcılık Sempozyum-Ankara, 7-9 Temmuz 2006, Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 110, TBB-İHAUM Dizisi:6, Ankara, Ekim, 2006, s: 131- 150
- Küçüktaşdemir, Özgür, "*Aydınlanma ve Ceza Hukuku*", **TBBD**, Cilt: 27, Sayı: 113, Temmuz 2014, Sayfa: 57-98
- Ok, Nuri, "*Savcılığın Ceza Adalet Sistemi İçindeki Rolü ve Örgütlenmesi*", Bir Adli Organ Olarak Savcılık Sempozyumu-Ankara, 7-9 Temmuz 2006, Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 110, TBB-İHAUM Dizisi:6, Ankara, Ekim, 2006, Sayfa: 8- 17
- Ölmez, Gökhan/ Pancaroğlu, Başar, "*Mağduru Belli Bir Kişi Olmayan Suçların Soruşturmaları Neticesinde Verilen Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararlarının Denetlenmesi Sorunu*", **AHBVÜHFD**, Cilt: 25, Sayı: 3, Temmuz 2021, Sayfa: 471-536
- Ömeroğlu, Ömer, **Ceza Muhakemesinde Hakim ve Savcının Yasaklılığı Reddi ve Çekinmesi**, Ekin Basın Yayım, Bursa, 2012
- Özar Süleyman, "*Yargı Bağımsızlığı Bağlamında Adalet Bakanı'nın HSYK ve Cumhuriyet Savcısı ile Arasındaki İlişkinin Hukuki Esas ve Kapsamı*", **TAAD**, Nisan 2014, Yıl:5, Sayı:17, Sayfa:445 - 472
- Özbek, Veli Özer, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006
- Özbek, Veli Özer/ Doğan, Koray/ Bacaksız, Pınar, **Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Baskı**, Seçkin Yayınları, Ankara 2021

- Özbek, Veli Özer/Kanbur, Mehmet Nihat/ Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/Tepe, İlker, **Ceza Muhakemesi Hukuku Güncellenmiş 2. Baskı**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2011 Kasım
- Özbudun, Ergün, **Türk Anayasa Hukuku, Gözden Geçirilmiş 7. Baskı**, Yetkin Yayınevi, Ankara 2002
- Özcan, Esra, Yargı Bağımsızlığı ve Hakimlik Teminatları Çerçevesinde Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun Çalışma Esasları, (Yüksek Lisans Tezi), Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku ABD, Ankara 2013
- Özel, Sibel, "Greco Dördüncü Tur Değerlendirme Türkiye Ara Uyum Raporu: Milletvekili, Hâkim ve Savcılarla İlgili Yolsuzlukların Önlenmesi", **İstanbul Barosu Dergisi**, Cilt: 93, Sayı: 5, Eylül 2019, Sayfa: 15-37
- Özen, Muharrem, "Yargı Bağımsızlığını Zedeleyen Düzenleme, Uygulamalar ve Bağımsızlığı Sağlamaya Yönelik Çözüm Önerileri", **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl:68, Sayı:2010/1, Sayfa:31 - 65
- Öztürk, Bahri/ Erdem, Mustafa Ruhan, **Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006
- Öztürk, Bahri, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Koğuşturma Mecburiyeti (Hazırlık Soruşturması)**, Dokuz Eylül Üniversitesi. Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi; 17, Ankara, 1991
- Öztürk, Bahri, "Savcılığın Ceza Adalet Sistemi İçindeki Rolü ve Örgütlenmesi", içinde Bir Adli Organ Olarak Savcılık Sempozyum-Ankara, 7-9 Temmuz 2006, Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 110, TBB-İHAUM Dizisi:6, Ankara, Ekim, 2006, s: 150- 167
- Öztürk, Bahri/ Tezcan, Durmuş/ Erdem, Mustafa Ruhan/ Sırma Gezer, Özge/ Saygılar Kırt, Yasemin F./ Özyayın, Özdem/ Alan Akçan, Esra/ Erden Tütüncü, Efser, **Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 13. Baskı**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019
- Polater, Yusuf Ziya, "Adli Kolluk-Savcı İlişkisi ve Soruşturmalara Etkisi", **TBB**, Cilt: 28, Sayı: 120, Eylül 2015, Sayfa: 289-324
- Sabah, Ali, Türkiye'de Adli Kolluk Uygulamaları, (Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi ABD, Afyonkarahisar 2008
- Saldırım, Mustafa, Cumhuriyet Savcısının Hukuki Sorumluluğu - Prof. Dr. Bilge Öztan'a Armağan, Turhan Kitabevi, Ankara 2008
- Serttaş, Alp Tolgahan, "Ceza Yargılamasında Cumhuriyet Savcısının Tarafsızlığı Sorunu", **AkdHFD**, Yıl: 2022, Cilt: 12, Sayı:2, Sayfa: 905-928
- Sever, Ömer, Hakim Bağımsızlığı ve Savcılık Teminatı, (doktora tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul 2007

- Sevig, Vasfi Raşit, "*Engizisyon Muhakeme Usulü*", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 18, Sayı: 1, Ocak 1961, Sayfa: 3-35
- Songur, Haluk, "*İslam Ceza Hukuku Üzerine - Genel Kısım Özel Kısım Ayırımı ve Belirlenmiş Suçlar Bakımından Cezaların Taksimi-*", **İHAD**, Cilt: 1, Sayı: 1, Nisan 2003, Sayfa: 187-195
- Soyaslan, Doğan, **Ceza Muhakemesi Hukuku, 7. Baskı**, Yetkin Yayınları, Ankara 2018
- Sürücü, Sinan, "*Cumhuriyet Savcısının Tarafsızlığı ve Reddi Sorunu*", **İzmir Barosu Dergisi**, Yıl: 2021, Cilt: 86, Sayı: 1, Sayfa: 223 - 268
- Şahbaz İbrahim, "*AIHM Kararlarında Yargı Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı*", *Anayasa Yargısı Dergisi*, Yıl 2008, Cilt 25, s. 263
- Şahbaz, İsmail, "*Yargı Bağımsızlığının Yargı Organına Karşı Korunması Sorunu ve Yüksek Mahkemece İlk Derece Mahkeme Hâkimleri ve Savcıları Hakkında Not Belgesi Düzenlenmesi*", **Terazi Hukuk Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 47, Temmuz 2010, Sayfa: 149-161
- Şahin, Cumhur, "*Anayasa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Ceza Muhakemesinde Silahların Eşitliği Ve Çelişmeli Yargılama İlkeleri*", **D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi**, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C.21, Özel S., 2019, s. 3051-3065
- Şahin, Cumhur, **Ceza Muhakemesi Hukuku I, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 9. Baskı**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2018
- Şahin, Cumhur/ Göktürk, Neslihan, **Ceza Muhakemesi Hukuku I, 11. Baskı**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2020
- Şık, Hüseyin, "*Bazı Ülkelerde Savcılık Kurumu*", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 14, Aralık 2019, Sayfa: 397-461
- Şık, Hüseyin, "*Müddei Umumiden Savcıya Evrilen Yolculuk*", **Adalet Dergisi**, Cilt: 146, Sayı: 62, Ocak 2019, Sayfa: 509-530
- Şık, Hüseyin, *Türk Adli Yargı Sisteminde Savcılık Kurumu*, (doktora tezi), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2018
- Taner, Tahir, **Ceza Muhakemesi Usulü**, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1955
- Taner, Tahir, **Tanzimat Devrinde Ceza Hukuku, Tanzimat I, Tanzimat'ın Yüzcü Yıldönümü Münasebetiyle**, Maarif Matbaası, İstanbul 1940
- Tanör, Bülent/ Yüzbaşıoğlu, Necmi, **1982 Anayasası'na Göre Türk Anayasa Hukuku, 8. Baskı**, Beta Yayınevi, İstanbul 2008
- Taşkın, Ahmet, "*Cumhuriyet Savcısının Gözetim ve Denetim Görevi*", <http://www.e-akademi.org/incele.asp?konu=CUMHUR%DDYET%20SAVCISININ%20G>

%D6 ZET%DDM%20VE%20DENET%DDM%20G%D6REV%DD&kimlik=-30894068&url=makaleler/ataskin-2.htm, (erişim tarihi: 10/05/2023)

- Tekin Abdurrahman, "*Karşılaştırmalı Hukuk ve Liyakat İlkesi Bağlamında Türkiye'de Hâkim ve Savcı Adaylarının Seçimi*", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 8, Sayı: 1, Haziran 2021, Sayfa: 131-166
- Temel, Vedat, Yargı Bağımsızlığına İlişkin Avrupa Konseyi Kriterleri Bağlamında Türkiye'deki Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Reformu, (yüksek lisans tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD, Ankara 2016
- Tezcan, Durmuş, "*Cumhuriyet Savcılarının Duruşma Salonlarında Oturduğu Yere İlişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Yaklaşımı*", **Fasikül Hukuk Dergisi**, Cilt: 4, Sayı: 34, Eylül 2012, Sayfa: 6-8
- Topaloğlu, Ali, "*Siyasi Parti Kapatma Davasında Yargılama Usulü*", **Terazi Hukuk Dergisi**, Cilt: 8, Sayı: 80, Nisan 2013, Sayfa: 24-33
- Topuz, Gökçen/ Konan, Belkis, "Geçmişten Günümüze Türk Hukukunda Hâkimin Tarafsızlığı, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 66, Sayı: 4, Aralık 2017, Sayfa: 763-794
- Toroslu Nevzat, "*Medya ve Hukuk: Basın Özgürlüğü ve Sınırları*", Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar içinde, (düzenleyen: Alemdar, Korkmaz), TÜSES Vakfı Yayını, İstanbul 1999
- Toroslu, Nevzat, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Savaş Yayınevi, Ankara, 1999
- Toroslu, Nevzat/ Fevzioğlu, Metin, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Savaş Yayınevi, Ankara 2020
- Torun, Fatih, "*Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Fazlı Aslaner/ Türkiye Kararı Bağlamında Tarafsız Mahkemede Yargılanma Hakkı*", **Anayasa Yargısı Dergisi**, Cilt: 37, Sayı 1, Eylül 2020, Sayfa: 281 - 323
- Tosun, Öztekin, **Suç Muhakemesi Hukuku**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1976
- Tosun, Öztekin, **Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri Cilt I, 4. Baskı**, Acar Matbaacılık, İstanbul 1984
- Turhan, Faruk/ Oğur, Sinan, "*Son Yasal Değişiklikler Işığında Cumhuriyet Savcısı Tarafından Verilen Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Kararın Denetimi*", **SDÜHFD**, Cilt: 12, Sayı: 2, Aralık 2022, Sayfa: 583-625
- Turinay, Faruk Yasin, "*1879 Tarihli Ceza Muhakemesi Kanunu (Usul-i Muhâkemât-Cezâîyye Kanun-ı Muvakkati) Üzerine Bir İnceleme*", **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 11, Sayı: 1, Haziran 2021, Sayfa: 169-228
- Turinay, Faruk Yasin, "*Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirlerinin Sınıflandırılması*", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 70, Sayı: 2, Haziran 2021, Sayfa: 475-541

- Üçok, Coşkun, "Savcıların Avrupa Hukukunda Gelişmesi ve Türkiye'deki Kuruluşu", Ord. Prof. Sabri Şakir Ansay'ın Hatırasına Armağan, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1964, Sayfa: 35-48
- Ünal Özkorkut, Nevin, "Savcılık, Avukatlık ve Noterlik Kurumlarının Osmanlı Devleti'ne Girişi", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 52, Sayı: 4, Aralık 2003, Sayfa: 147-154
- Ünver, Yener/ Hakeri, Hakan, **Ceza Muhakemesi Hukuku, 18. Baskı**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021
- Yarsuvat, Duygun, "Türk Ceza Muhakemesi Hukukuna Hakim İlkeler: İtham Sistemi mi, Tahkik Sistemi mi?", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 1, Ocak 2010, Sayfa: 377-388
- Yavuz, Hakan Abdülhamit, "Avrupa Savcıları Danışma Konseyi'nin 13(2018) Sayılı "Savcıların Bağımsızlığı, Hesap Verebilirliği ve Etik İlkeler" Konulu Görüşü", **CHD**, Cilt: 14, Sayı: 41, Aralık 2019, Sayfa: 837-852
- Yiğit, Uğur, "Anayasal İlkeler ve Etik Kuralları Çerçevesinde Savcının Soruşturma ve Davadan Reddi ile Çekinmesi", **TBBD**, Cilt: 22, Sayı: 85, Kasım 2009, Sayfa: 287-313
- Yılmaz, Ejder, "Savcıların Hukuk Davalarında Görevleri", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 29, Sayı: 1-2, 1972, Sayfa: 255-287
- Yılmaz, Halit, "Hâkim ve Savcı Adayı Alımında Mülâkat Sınavına İlişkin Hukuksal Sorunlar", **TBBD**, Cilt: 23, Sayı: 93, Mart 2011, Sayfa: 35-52
- Yurtcan, Erdener, **Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) Şerhi, Güncellenmiş 6. Baskı**, Adalet Yayınevi, Ankara 2013, (şerh)
- Yurtcan, Erdener, **Ceza Yargılaması Hukuku, 16. Baskı**, Seçkin Yayınları, Ankara 2019, (16. baskı)
- Yurtcan, Erdener, **Ceza Yargılaması Hukuku, 6. Baskı**, Alfa Yayınevi, İstanbul 1996, (6. baskı)
- Zafer, Hamide, "Türk Ceza Adalet Sisteminde Savcılığın Hukuki Statüsü", (editör: Centel, Nur), Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Konferansları Serisi 1, İstanbul 2015, Sayfa:1- 26

YARGI KARARLARI

- AİHM *Zinsat/Bulgaristan* kararı, B. No: 577854/00, 15/062006
- AİHM *Diriöz/Türkiye* kararı, B. No: 38560/04, 31/05/2012
- AİHM *Ergi/Türkiye* kararı, B. No: 23818/94, 28/7/1998
- AİHM *Magee/Birleşik Krallık* kararı, B. No: 28135/95 06/06/2000
- AİHM *Oğur/Türkiye* kararı, B. No: 21594/93, 20/5/1999

- AYM 10/4/2014 Tarih, 2014/57 E., 2014/81 K.
- AYM 23/06/2006 Tarih, 2004/2 E., 2006/3 K. sayılı Ahmet Mesut Yılmaz ve Güneş Taner
- AYM Cemil Danişman, B. No: 2013/6319, 16/7/2014
- AYM Gökhan Gündüz (3), B. No: 2017/32051, 03/11/2020
- AYM İmam Güneş, B. No: 2018/13501, 16/6/2021
- AYM Serpil Kerimoğlu ve Diğerleri, B. No: 2012/752, 17/09/2013
- AYM 29/12/2022 Tarih, 2021/83 E., 2022/168 K.
- AYM 37/12/1966 Tarih, 1966/26 E., 1966/47 K.
- AYM Emin Aydın(2), B. No: 2013/3178, 25/06/2015
- AYM Yankı Bağcıoğlu vd. (GK), B. No: 2014/253, 09/01/2015
- AYM 07/05/2009 Tarih, 2009/25 E., 2009/57 K.
- AYM 14/12/1995 Tarih, 1995/19 E., 1995/64 K.
- Yargıtay 11. CD 25/06/2018 Tarih, 2018/3568 E., 2018/5771 K.
- Yargıtay 16. CD 29/11/2017 Tarih, 2016/7553 E., 2017/5508 K.
- Yargıtay 19. CD 12/02/2020 Tarih, 2019/35318 E., 2020/1274 K.
- Yargıtay 19. CD 14/06/2017 Tarih, 2016/12980 E., 2017/5711 K.
- Yargıtay 4. CD 21/12/2021 Tarih, 2019/7454 E., 2021/29698 K.
- Yargıtay 4. HD 20/01/2009 Tarihli, 2008/46 E., 2009/44 K.
- Yargıtay CGK 06.10.2020 Tarih, 2019/7-84 E., 2020/399 K.
- Yargıtay CGK 07/06/2022 Tarih, 2019/14-642 E., 2022/420 K.
- Yargıtay CGK 07/06/2022 Tarih, 2019/642 E., 2022/420 K.
- Yargıtay CGK 26/05/2022 Tarih, 2021/(Kapatılan)14-185 E., 2022/393 K.
- Yargıtay CGK 26/05/2022 Tarih 2021/185 E., 2022/393 K.
- Yargıtay HGK 07/10/2009 Tarihli 2009/4-362 Bidayet E., 2009/400 K.

İNTERNET KAYNAKLARI

- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/19.5.1.pdf>, (erişim tarihi: 19/10/2023)
- http://www.ceidizleme.org/ekutuphaneresim/dosya/459_1.pdf, (erişim tarihi: 18/09/2023)
- <https://basin.adalet.gov.tr/bakani-gul-kimsenin-mahkemeleri-etkilemeye-tesir-altina-almaya-hakki-ve-yetkisi-yoktur>, (erişim tarihi: 02/05/2023)

- [https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22itemid%22:\[%22001-105369%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22itemid%22:[%22001-105369%22]}), (erişim tarihi:07/09/2023)
- <https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/10122019103227savcilarin.pdf>, (erişim tarihi:03/03/2023)
- <https://islamansiklopedisi.org.tr/had--fikih>, (erişim tarihi: 08/03/2023)
- <https://islamansiklopedisi.org.tr/kisas>, (erişim tarihi: 08/03/2023)
- <https://islamansiklopedisi.org.tr/tazir>, (erişim tarihi: 08/03/2023)
- <https://rayp.adalet.gov.tr/Resimler/1/dosya/etik-bildirge.pdf>, (erişim tarihi: 04/04/2023)
- <https://rayp.adalet.gov.tr/Resimler/1/dosya/etik-bildirge.pdf>, (erişim tarihi: 04/04/2023)
- <https://rm.coe.int/16806b7793>, (erişim tarihi: 14/03/2023)
- <https://sozluk.adalet.gov.tr/s%c3%bcje>, (erişim tarihi: 12/09/2023)
- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1921-anayasasi/>, (erişim tarihi: 26/03/2023)
- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1961-anayasasi/>, (erişim tarihi: 27/03/2023)
- <https://www.dha.com.tr/gundem/bakan-bozdog-kimse-hakimlere-talimat-veremez-2156136>, (erişim tarihi: 02/05/2023)
- <https://www.diken.com.tr/yargitay-baskani-cumhuriyet-bassavciligi-ulke-bassavciligi-olmali/>, (erişim tarihi: 09/10/2023)
- https://www.etik.gov.tr/media/cthlcpay/yargi_etigine_iliskin_uluslararası_temel_s_tandartlar.pdf, (erişim tarihi 11.10.2023)
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/1611202211461-derece-ilke-kararipdf.pdf>, (erişim tarihi: 05/05/2023)
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/21ade48c-e4e6-4122-846b-4c4f61511f96.pdf>, (erişim tarihi: 01/05/2023)
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/26b555c0-9084-4429-a3e0-584a96a9e77a.pdf>, (erişim tarihi: 17/03/2023)
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/4bb7fa60-2877-47f8-b71c-af7a032b4aa0.pdf>, (erişim tarihi: 09/05/2023)
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/4bb7fa60-2877-47f8-b71c-af7a032b4aa0.pdf>, (erişim tarihi: 16/03/2023)
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/b987ccbc-ffd6-457f-9281-9c6c69045912.pdf>, (erişim tarihi: 16/03/2023)

- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/cd93900a-eea4-4742-9e7b-62e75b4a016b.pdf>, (erişim tarihi: 17/03/2023)
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/d28e036f-72e3-4db7-a602-b86c198eb73c.pdf>, (erişim tarihi: 15/03/2023)
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/e0a67151-fb8b-4c6c-a095-af118c918072.pdf>, (erişim tarihi: 16/03/2023)
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/fe58777e-46f5-49ed-96a9-7e90ad3d3808.pdf>, (erişim tarihi: 04/05/2023)
- <https://www.hsk.gov.tr/yargi-etigi>, (erişim tarihi: 15/03/2023)
- <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/5.3.1412.pdf>, (erişim tarihi: 26/03/2023)
- <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17674.pdf>, (erişim tarihi: 26/03/2023)
- <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/2751.pdf>, (erişim tarihi: 26/03/2023)
- <https://www.tbmm.gov.tr/files/anayasa/docs/1924/1924-ilkhali/1924-ilkhali.pdf>, (erişim tarihi: 26/03/2023)
- [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2010\)042-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2010)042-e), (erişim tarihi: 09/10/2023)
- [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2011\)004-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2011)004-e), (erişim tarihi: 30/04/2023)
- <https://www.yargitay.gov.tr/documents/YargitayCumhuriyetSavcilariEtikDavranisIlkeleri.pdf>, (erişim tarihi: 14/04/2023)
- <https://www.yargitay.gov.tr/documents/YargitayCumhuriyetSavcilariEtikDavranisIlkeleri.pdf>, (erişim tarihi: 14/04/2023)
- <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss698m.htm>, (erişim tarihi: 08/09/2023)
- https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc002/kanuntbmmc002/kanuntbmmc00200469.pdf, (erişim tarihi: 26/03/2023)
- https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc004/kanuntbmmc004/kanuntbmmc00400766.pdf, (erişim tarihi: 26/03/2023)

Dr. Esra BAHAR

**ADİL YARGILANMA HAKKININ
ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI
ÇERÇEVESİNDE ANALİZİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Adil Yargılanma Hakkının Anayasa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Analizi
Esra Bahar

Hukuk Yayınları Dizisi – 3824

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 862 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Acu, Melek, “*Bireysel Başvuruya Konu Edilebilecek Haklar*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi 2014, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2014-110-1355> (E.T.: 18.10.2021).
- Adalet Bakanlığı “*İnsan Hakları Eylem Planı ve Uygulama Takvimi*”, 2021, (<https://rayp.adalet.gov.tr/resimler/1/dosya/insan-haklari-ep02-03-202115-14.pdf>) (E.T.:29.12.2021).
- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Recep Tayyip Erdoğan ve 264 Milletvekilinin; 7/11/1982 Tarihli ve 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/656), <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss497.pdf> (E.T.:18.10.2021).
- Ağır, Osman/ Aydın, Turhan, “*Demokratik Toplumda Bilginin Önemi ve Bilgi Edinme Hakkı Kanunu*”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.5 S.2, 2014, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/208328> (E.T.: 11.09.2022).
- Akdoğan, Cem Alper, *Türk Hukuku ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Açısından Temel Bir İnsan Hakkı Olarak Adil Yargılanma Hakkı*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Akıllıoğlu, Tekin, “*Yönetimde Açıklık-Gizlilik ve Bilgi Alma Hakkı*”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C.46., S.3., 1991, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/38240> (E.T.: 11.09.2022).
- Akif, Tögel, “*Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru Yolu’nun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne Yapılan Başvurulara Etkisi*”, Akademik Teklif (Hukuk ve İdari Bilimler Dergisi), C. 1, S. 1, Temmuz 2013, https://www.academia.edu/7035042/Anayasa_Mahkemesi_ne_Bireysel_Ba%C5%9Fvuru_Yolu_nun_Avrupa_%C4%B0nsan_Haklar%C4%B1_Mahkemesi_ne_Yap%C4%B1lan_Ba%C5%9Fvurulara_Etkisi (E.T.:21.08.2021).
- Aksoy, Batıkan, “*İnkılap Kanunlarının Hukuki Statüsü, Normatif Değeri ve Anayasal Bağlamı Üzerine Bir İnceleme*”, Yasama Dergisi, 2020, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1248168> (E.T.:23.03.2022).
- Akyol, Öznur Bulut, *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Mükellef Hakları, Başvuru Süreci ve Kararların Analizi*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2020.
- Algan, Bülent, “*Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkı Yaklaşımı: Hebat Aslan ve Firas Aslan Kararı Örneği*”, Anayasa Yargısı Dergisi, S.32, 2015, <https://library.dogus.edu.tr/>

- mvt/pdf.php?pdf=0020755&lng=0&search=b%C3%BClent%20alghan&aranID=AR0225285 (E.T.:01.11.2021).
- Algan, Bülent, “*Bireysel Başvurularda “Açıkça Dayanaktan Yoksunluk” Kriterinin Anayasa Mahkemesi Tarafından Yorumu ve Uygulanması*”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.2, 2014, <https://dergipark.org.tr/pub/auhfd/issue/42417/510778> (E.T.:29.03.2022).
- Algan, Bülent, *Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Hakların Korunması*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2007.
- Aliyev, Cabir, “Azerbaycan Anayasal Yargı Sisteminde “Şikayet” Denetim Usulü: Anayasa Şikayeti”, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: İbrahim Özden Kaboğlu, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T.:31.10.2021).
- Altınkök, *Serhat, Özgürlük ve Güvenlik Hakkı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Rehberi*, Orion Kitabevi, Ankara, 2015.
- Altınsoy, Bülent, *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuruda İdari Davalara Bakan Yönüyle Kabul Edilebilirlik Kriterleri*, Orion Kitabevi, Ankara, 2015.
- Altıntaş, İnanç, “Uluslararası Hukukun Etkisiyle Türk Hukukunda Adil Yargılanma Hakkının Gelişimi”, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Cavid Abdullahzade, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T.:04.11.2020).
- Altıparmak, Cüneyd, “*Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Altıncı Maddesi Kapsamında Adil Yargılanma Hakkının Esasları*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.63, 2006, <http://tbdergisi.barobirlik.org.tr/m2006-63-218> (E.T.: 09.07.2021).
- Anayasa Hukuku, Temel Hak ile Özgürlükler, https://cdnacikogretim.istanbul.edu.tr/auzefcontent/20_21_Guz/anayasa_hukuku/10/index.html (E.T.: 13.06.2021).
- Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Formu Kılavuzu, https://www.anayasa.gov.tr/files/bireyselbasvuru/basvuru_kilavuzu.pdf (E.T.:15.11.2021).
- Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun Tasarısı ile Anayasa Komisyonu Raporu (1/993), <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss696.pdf> (E.T.:16.03.2022).
- Anayurt, Ömer, “*Hakların Bütünlüğü İlkesi Açısından, İnsan Haklarına İlişkin Sınıflandırmaların Değerlendirilmesi*”, Türkiye’de İnsan Hakları Konferansı7-9/12/1998, [https://www.academia.edu/37599110/Haklar%C4%B1n_B%C3%BCt%C3%BCn%C3%BCn%C4%9F%C3%BC_%C4%B0lkesi_A%C3%A7%C4%B1s%C4%B1ndan_%C4%B0nsan_Haklar%C4%B1na_%C4%B0li%C5%9Fkin_S%C4%B1n%C4%B1fland%C4%B1rmalar%C4%B1n_De%C4%9Ferlendirilmesi](https://www.academia.edu/37599110/Haklar%C4%B1n_B%C3%BCt%C3%BCnl%C3%BCn%C4%9F%C3%BC_%C4%B0lkesi_A%C3%A7%C4%B1s%C4%B1ndan_%C4%B0nsan_Haklar%C4%B1na_%C4%B0li%C5%9Fkin_S%C4%B1n%C4%B1fland%C4%B1rmalar%C4%B1n_De%C4%9Ferlendirilmesi) (E.T.:22.08.2021).

- Anayurt, Ömer, *Avrupa İnsan Hakları Hukukunda Kişisel Başvuru Yolu*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2004.
- Armağan, Servet, “Federal Almanya’da Anayasa Şikayeti”, İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.5, S.7, 1971, [https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/14217\(E.T.:02.11.2021\)](https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/14217(E.T.:02.11.2021)).
- Arslan, Zühtü, “Temel hak ve özgürlüklerin Sınırlanması: Anayasanın 13. Maddesi Üzerine Bazı Düşünceler”, Anayasa Yargısı, C.19,2002, [https://anayasa.gov.tr/media/4640/arslan.pdf \(E.T.:13.06.2021\)](https://anayasa.gov.tr/media/4640/arslan.pdf (E.T.:13.06.2021)).
- Arslan, Zühtü, “Türkiye’de Anayasa Şikayeti: Fırsatlar ve Sorunlar”, Anayasa Yargısı C.31, AYM’nin 52. Kuruluş Yıldönümü Etkinlikleri Kapsamında Düzenlenen “Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliği 2. Kongresinde Sunulan Bildiriler, İstanbul 2014” Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2016.
- Atar, Yavuz, *Türk Anayasa Hukuku*, 13.B., Seçkin Yayınları, Ankara, 2019.
- Atasoy, Hakan, “Türk Hukukunda Bireysel Başvuru Yolu”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S.9, 2012, [http://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423934884.pdf \(E.T.:15.07.2021\)](http://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423934884.pdf (E.T.:15.07.2021)).
- Atasoy, Hakan, *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuruda Kabul Edilebilirlik Koşulları*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015.
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 2022 Yılı İstatistikleri Değerlendirme Notu, [https://inhak.adalet.gov.tr/Home/BilgiDetay/10 \(E.T.:30.12.2023\)](https://inhak.adalet.gov.tr/Home/BilgiDetay/10 (E.T.:30.12.2023)).
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kabul Edilebilirlik Kriterlerini Uygulama Rehberi, 2014, [https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/10122019112404Kabul%20Edilebilirlik%20Kriterlerini%20Uygulama%20Rehberi.pdf \(E.T.:26.11.2021\)](https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/10122019112404Kabul%20Edilebilirlik%20Kriterlerini%20Uygulama%20Rehberi.pdf (E.T.:26.11.2021)).
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Bireysel Başvuru Hakkı ve Mevzuatı*, Ankara Barosu İnsan Hakları Merkezi Yayınları, Ankara, 2006.
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6. Maddesine İlişkin Rehber Adil Yargılanma Hakkı (Medeni Hukuk Yönü), 2019, ([https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_TUR.pdf \(E.T.: 23.04.2022\)](https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_TUR.pdf (E.T.: 23.04.2022))).
- Avşar, Zakir, *Ombudsman İyi Yönetilen Türkiye İçin Kamu Hakemi*, Hayat Yayınları, İstanbul, 2012.
- Aybay, Rona, *İnsan Hakları Hukuku*, 2.B., İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2015.
- Aydın, Sedat Erdem, AYM Bireysel Başvuru Kararlarının Ceza Yargılamasına Etkisi Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı, Doktora Tezi, Danışman: Adem Sözüer, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020, [https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/\(E.T.:30.08.2021\)](https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/(E.T.:30.08.2021)).

- Aydın, Çağrı Kan, “*Adil Yargılanmanın Bir Unsuru Olarak “Susma Hakkı”*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2010, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2010-91-657> (E.T.:10.08.2022).
- Aydın, Mesut, “*Anayasa Mahkemesi Kararlarında Hak Arama Özgürlüğü*”, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C.61, S.3, 2006, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/38092> (E.T.:17.01.2022)).
- Aykanat, Mehmet, *Osmanlı Hukukunda Dilekçe Hakkı*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Azrak, A. Ülkü; “*Türk Anayasa Mahkemesi: Anayasa Düzenindeki Yeri- Teşkilatı-Fonksiyonları*”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.28, S.3-4, 1962, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/96771> (E.T.:02.11.2021).
- Balta, Tahsin Bekir, “*Türkiye’de Anayasa Yargısı*”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.18, S.1, 1961, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/637658> (E.T.:02.11.2021).
- Barca, Mehmet, “*Dilekçe Hakkı Sistem, Süreç ve Aktörlerinin Etkinliğini Artırmaya “Yönelik Değerlendirme ve Öneriler”*”, Yasama Kalitesinin Artırılmasında Dilekçe Hakkı Çalıştayı, 2020, https://www5.tbmm.gov.tr/yayinlar/2021/Yasama_Kalitesinin_Arttirilmasinda_Dilekce_Hakki_Calistayi.pdf (E.T.:11.09.2022).
- Başcı, Gülistan, “*1808 Sened-i İttifak ve 1839 Tanzimat Fermanının 1215 Magna Carta ile Anayasacılık ve İnsan Hakları Açısından Karşılaştırılması*”, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.46, 2021, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1320309> (E.T.:23.04.2022)).
- Başlar, Kemal, “*Anayasa Yargısında Yeniden Yapılanma*”, Demokrasi Platformu, Y:1, S.2, 2005, <https://www.anayasa.gen.tr/baslar-yenidenyapilanma.htm> (E.T.:02.11.2021).
- BEDK Kararları Işığında Açıklamalı Bilgi Edinme Kanunu*, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Yayınları, Ankara, 2015, https://bedk.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2332020152113BEDK_KARARLARI_ISIGINDA_ACIKLAMALI_BILGI_EDINME_HAKKI_KANUN'UN.pdf (E.T.:12.09.2022).
- Besiri, Arzu, “*Soykırım Suçu*”, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Asuman Aytekin İnceoğlu, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010, <http://www.muharrembalci.com/hukukdunyasi/alintilar/219.pdf> (E.T.:04.12.2020).
- Besiri, Arzu, “*Soykırım ve Soykırıma İlişkin Uluslararası Mekanizmalar*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.108, 2013, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2013-108-1310> (E.T.:05.11.2021).
- Biber, Sümeyye Elif, “*Bireysel Başvuru Kararlarının Yargıtay İçtihadına Etkisi: Örnek Kararlar*”, <https://anayasatakip.ku.edu.tr/wp-content/uploads/>

- sites/34/2017/08/Elif-Biber-Bireysel-Bas%CC%A7vuru-Kararlar%C4%B1n%C4%B1n-Yarg%C4%B1tay-1%CC%87c%CC%A7tihad%C4%B1na-Etkisi.pdf (E.T.:19.12.2021).
- Bilge, Necip, *Hukuk Başlangıcı Hukukun Temel Kavram ve Kurumları*, 30.B. Turhan Kitabevi, Ankara, 2012.
- Bilgin, Ahmet Burak, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin İç Hukuktaki Yeri”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.22, S.1, 2016, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/274329>(E.T.:23.04.2022).
- Birtane, Şermin, *Etkili bir başvuru yolu olarak Bireysel Başvuru*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.
- Bozkurt, Enver, *İnsan Haklarının Korunmasında Uluslararası Hukukun Rolü*, Nobel Yayınları, Ankara, 2003.
- Cinmen, Ergin/ Dindar, Ahmet, *AYM Bireysel Başvuru Kararları*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- Civelek, Jale; “1789 Fransız Bildirisi ve 1948 Evrensel İnsan Hakları Bildirisi”, Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, C.9, S.1, 1989, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/99710> (E.T.:17.07.2021).
- Çağlayan, Ramazan, “Hukumumuzda Kamu Tüzel Kişiliği Kavramı ve Kısıtları”, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/229908> (E.T.:14.03.2022).
- Çalışkan, Ahmet Ziya; “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Eğitim ve Öğrenim Hakkı”, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.11, S.3-4, 2007, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ebyuhfd/issue/63092/961766> (E.T.:22.08.2022).
- Çatal, Betül, “İnsan Haklarının Korunmasında Ulusal, Bölgesel ve Uluslararası Mekanizmalar”, Selçuk Üniv. Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi, C.1, S.2, 2018, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/649932> (E.T.:20.12.2020).
- Çayan, Gökhan, *Adil Yargılanma Hakkı*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- Çekiç, Onur, “Türk Parlamento Hukukunda Yasama İşlemi Türleri ve Diğer (İsimsiz) Yasama Türleri”, Yasama Dergisi, S.12, 2009, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1121201> (E.T.:21.03.2022).
- Çetin, Beytullah, *Savunma Hakkının Kısıtlanması*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018.
- Çınar, İbrahim, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Yargı Yetkisi ve Mağdurluk Statüsü”, *Bireysel Başvuru İnceleme Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri*, Ed. Musa Sağlam, Z.B., Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2013.
- Çınar İbrahim/Sinan Çınar, “Bireysel Başvurunun Ön İnceleme Usulü, Bireysel Başvuru Bürosunun Çalışma Sistemi İle Bu Aşamada Verilen İdari Ret Ka-

- rarlarının Nitelikleri ve İtiraz Aşamaları*”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S.4, 2014, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mdergi/issue/16884/175796> (E.T.:27.03.2022).
- Çırak, Ezgi, “*Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Adil Yargılanma Hakkının Uygulama Alanı*”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, C.21, Özel S., 2019, (<https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2019/09/EZGI-CIRAK.pdf>(E.T.: 23.04.2022).
- Çüçen, A.Kadir, *İnsan Hakları*, 2.B. Sentez Yayıncılık, Ankara, 2013.
- Demirbaş, Mustafa Eyyub, “*İdari Ret Kurumu*”, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri Ed. Hüseyin Turan ve Recep Kaplan, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2015, https://anayasa.gov.tr/media/6365/basvuru_kriterleri.pdf (E.T.:14.10.2021).
- Demircioğlu, Yaşar, *Medeni Usul Hukukunda İnsan Hakları ve Adil Yargılanma Güvenceleri*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2007.
- Dikmen Caniklioğlu, Meltem, “*Anlamı, Kapsamı ve Sınırlarıyla Temel Haklar ve Anayasalarımız*”, <https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2020/01/M.-Caniklioglu4.pdf> (E.T.:13.06.2021).
- Dilekçe Hakkı Çalıştayı, <https://www.tbmm.gov.tr/Komisyon/DilekceDilekveHakkiCalistayi> (E.T.:11.09.2022).
- Dinç, Güney, *Adil Yargılanma Hakkı*, İzmir Barosu Yayınları, İzmir, 2006.
- Doğan, Bayram/Turan, Mehmet, “*Anayasa Hukuku Bağlamında Medine Vesikası*”, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.11, S.1, 2021, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1691920>(E.T.:27.12.2022).
- Doğanoğlu, Ali Erdem, “*Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Bireysel Başvuru Hakkının Kötüye Kullanılması Yasağı*”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.67, S.3, 2018, <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/49310/23935.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (E.T.: 15.09.2021).
- Doğru, Osman, *İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararları ve Avrupa Sözleşmesi*, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul, 1994.
- Durmaz, Cüneyt, “*Esasa İlişkin Kabul Edilemezlik Nedenleri*”, *Bireysel Başvuru İnceleme Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri*, Ed. Musa Sağlam, 2.B., Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2013.
- Dutertre, Gilles, *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarından Örnekler*, Avrupa Konseyi Yayınları, Ankara, 2007.
- Dündar Sezer, Tijen, “*1982 Anayasasına Göre Özel Sınırlama Sebebi Bulunmayan Temel hak ve özgürlüklerin Sınırlandırılması Sorunu ve Anayasa Mahkemesi Kararları*”, Anayasa Hukuku Dergisi, C. 3, S.5, 2014, <http://anayasader.org>

- /wp-content/uploads/2020/05/D%C3%BCndar-Sezer-AYHD-5.pdf (E.T.: 13.06.2021).
- Myjer, Egbert / Hancock, Barry /Cowdery, Nicholas, Derleyen: Marnix Alink, *Savcılar İçin İnsan Hakları El Kitabı (Uluslararası Savcılar Birliği)*, Ankara Barosu Yayınları, Ankara, 2006.
- Ekinci, Hüseyin, “*Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuruda Kabul Edilebilirlik Kriterleri ve İnceleme Yöntemi*”, *Anayasa Yargısı Dergisi*, S.30, 2013, <https://library.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php?pdf=0019248&lng=0&search=h%C3%BCseyin%20ekinci&arananID=AR0225286> (E.T.:27.03.2022).
- Ekinci, Hüseyin / Sağlam, Musa, *Individual Application To The Turkish Constitutional Court*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2015.
- Ekinci, Hüseyin / Sağlam, Musa, *66 Soruda Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru*, Ankara Barosu, Ankara, 2012, <http://www.ankarabarusu.org.tr/site-ler/2012yayin/2011sonrasikitap/66-soruda-anayasa-mahkemesine-bireysel-basvuru.pdf>. (E.T.:17.08.2022).
- Ekinci, Tarık Ziya, *Türkiye’de Demokrasi ve İnsan Hakları Sorunları*, Cem Yayınevi, İstanbul, 2004.
- Erdoğan, Gülnur, *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Medeni Yargıda Adil Yargılanma Hakkı*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011.
- Erdoğan, Mustafa, *İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku*, 4.B., Orion Kitabevi, Ankara, 2015.
- Eren, Abdurrahman, *Anayasa Hukuku Dersleri*, 2.B., Seçkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Ergun, Özsunay, *Medeni Hukuka Giriş*, 3.B., Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1978.
- Ergül, Ergin, *Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Bireysel Başvuru ve Uygulaması*, Yargı Yayınevi, 2012.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, “*2001 Anayasa Değişikliği Bağlamında Temel Hak ile Özgürlüklerin Sınırlanması (Ay. Md.13.)*”, *Anayasa Yargısı* 2002, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/939117>, (E.T.: 15.06.2021).
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, “*Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru (Anayasa Şikayeti)*”, <https://docplayer.biz.tr/7563587-Anayasa-mahkemesine-bireysel-basvuru-anayasa-sikayeti-prof-dr-hasan-tahsin-fendoglu-1-i-bireysel-basvuru-hakki.html>(E.T.:13.10.2021).
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, “*Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü*”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S.25, 2016, <https://library.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php?pdf=0020360&lng=0&search=HASAN%20TAHS%20%C4%B0N%20FENDO%20%C4%9ELU&arananID=AR0225284>(E.T.:13.10.2021).
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, “*Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Ombudsman Denetimi: İdarenin Kamu Denetçiliği Kurumu Tarafından Denetlenmesi*”, Ombudsman

- Akademik, S.5, 2016, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/499840> (E.T:11.09.2022).
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, “*Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) ve Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Hakkı*”, Ankara Barosu Dergisi, 2013/4, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/398126> (E.T:13.10.2021).
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, “*Kamu Denetçiliği Kurumu ve Osmanlı*”, Adalet Dergisi, S.62-63, 2019, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1213791> (E.T:11.09.2022).
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, “*Uluslararası İnsan Hakları Belgelerinin Uygulanmasında Bağımsız Ölçü Norm veya Destek Ölçü Norm Sorunu*”, <https://anayasa.gov.tr/media/4672/fendoglu.pdf> (E.T.:20.03.2022).
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, *Türk Hukuk Tarihi*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2000.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, *Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık)*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, *Constitution and Human Rights (Articles, Speeches, Critiques, Appendices)*, 2.B., Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, *Anayasa Hukuku*, 9.B., Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, *Anayasa Yargısı*, 4.B., Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, *İnsan Hakları Hukuku*, 2.B., Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, *Parlamento Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Ganiyeva, Salimya, “*Türk Soylu Yabancıların Türkiye’de Çalışma Hakkı ve Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlar*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.139, 2018, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/Dergi/Dergi139/262/> (E.T.:14.03.2022).
- Gemalmaz, Mehmet Semih, *Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş*, 6.B., Legal Yayıncılık, İstanbul, 2007.
- Giakoumopoulos, Christos, “*Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İnfazı ve Anayasa Mahkemelerinin Rolü*”, Anayasa Mahkemesi’nin 54. Kuruluş Yıldönümü Nedeniyle Düzenlenen “Bireysel Başvuru Kararlarının Etkileri” Konulu Sempozyumda Sunulan Bildiriler, Anayasa Yargısı 33, Anayasa Mahkemesi Yayınları, 2017, https://ayam.anayasa.gov.tr/media/6262/2016_anayasa_yargisi_tumu.pdf (E.T.:14.10.2021).
- Gökpinar, Mahmut, “*Bir Kavram Olarak İnsan Hakları ve Çeşitli Açılardan Sınıflandırılması*” Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2015, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2015-120-1507> (E.T.:24.08.2021).
- Gölcüklü, Feyyaz, “*Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde “Adil Yargılama*”, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C.49, S.1, 1994, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/36522> (E.T.:27.09.2021)).

- Gören, Zafer, “*Temel Hakların Sınırlanması- Sınırlamanın Sınırları*”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Y.6 S.12 Güz 2007/2, <http://acikerisim.ticaret.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11467/356/M00187.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (E.T.:13/06/2021).
- Gören, Zafer, *Anayasa Hukuku T.C. Anayasası ve TBMM İçtüzüğü eki ile*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2006.
- Gözler, Kemal, “*Anayasa Değişikliğinin Temel hak ve hürriyetlerin Sınırlandırılması Bakımından Getirdikleri ve Götürdükleri: Anayasanın 13'üncü Maddesinin Yeni Şekli Hakkında Bir İnceleme*”, Ankara Barosu Dergisi, Y.59, S.4, 2001, <https://www.anayasa.gen.tr/madde13.htm>(E.T.: 13/05/2021).
- Gözler, Kemal, *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*, 4.B., Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa, 2013.
- Gözler, Kemal, *Hukuka Giriş*, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa, 2015.
- Gözler, Kemal, *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*, 24.B., Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2019.
- Göztepe, Ece “*Türkiye’de Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru Hakkının (Anayasa Şikayeti) 6216 Sayılı Kanun Kapsamında Değerlendirilmesi*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.95, 2011, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2011-95-718> (E.T.:13.10.2021).
- Göztepe, Ece, “*Bireysel Başvuru Kararlarının İcrası: Anayasa Mahkemesinin Doğrudan ve Dolaylı “Çağrı Kararları” Üzerine Bir İnceleme*”, Anayasa Yargısı, C. 38, S.1, 2021, https://ayam.anayasa.gov.tr/media/6539/02_ece_goztepe.pdf (E.T.:14.10.2021).
- Göztepe, Ece, *Anayasa Şikayeti*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1998.
- Göztepe, Ece/Alpbaz, Mustafa Mert, *Kamu Hukukçuları Platformu Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Türkiye Uygulamasının Almanya ve Strazburg Ekseninde Karşılaştırılması*, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2017.
- Gözübüyük, A. Şeref, *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, 30.B., Turhan Kitabevi, Ankara, 2009.
- Gündüz, Fatma Ebru / Alkım, Aktaş, “*Düzenleyici İşlemlere Karşı Bireysel Başvuru*”, Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, S.1., 2017, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ybuhukuk/issue/27326/287844> (E.T.:21.03.2022).
- Gündüz, Fatma Ebru/ Yazıcıoğlu, İsmail, “*Bilgi Edinme Hakkı Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması*”, Anayasa Yargısı, C.38, S.1, 2021, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1851784> (E.T.:11.09.2022).
- Güneş, Seyithan, *Teori ve Uygulamada Kişi Özgürlüğü ve güvencesi*, Kazancı Yayınları, İstanbul, 1998.

- Güveyi, Nazmiye, *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuruda Kabul Edilebilirlik Aşaması*, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2015.
- Hakyemez, Yusuf Şevki, *Hukuk ve Siyaset Ekseninde Anayasa Mahkemesinin Yargısal Aktivizmi ve İnsan Hakları Anlayışı*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2009.
- Hamdemir, Berkan, *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2015.
- Hector, Pascal, *Alman Anayasasında Hakların Korunması*, Anayasa Şikayeti, Ankara Hukuku Toplantıları, 2009.
- Işık, Mürşit, "Avrupa Birliği'nin Yönetişim Anlayışı Çerçevesinde Bilgi Edinme Kanunu'nun Değerlendirilmesi", Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi S.2, 2010, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/107348> (E.T.:11.09.2022).
- İba, Şeref/Kılıç, Abbas, *Anayasa Yargısı Dersleri*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017.
- İbrahim, Abdülazim, "Hak ve Hürriyetler Bakımından Osmanlı Anayasal Belgelerinin Irak 1925 Kanun-i Esasiyeye Tesiri", Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, C.6, S.1, 2022, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2290658> (E.T.:23.04.2022)).
- İnceoğlu, Sibel, *Adil Yargılanma Hakkı ve Yargı Etiği*, Şen Matbaa, Ankara, 2007.
- İnceoğlu, Sibel, *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme*, 3.B, Beta Basım, İstanbul, 2013.
- İnceoğlu, Sibel, *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Türkiye ve Latin Modelleri*, On iki Levha Yayınları, İstanbul, 2017.
- İnceoğlu, Sibel, *Adil Yargılanma Hakkı*, AYM'ne Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi- 4, MRK Baskı, Ankara, 2018.
- İpek, Ali İhsan, *Adil Yargılanma Hakkı Kapsamında Savunma Hakkı*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015.
- Kaboğlu, İbrahim Ö., *Anayasa Hukuku Dersleri*, 8.B., Legal Yayınları, İstanbul, 2012.
- Kahraman, Mehmet/Şahin, Muhammed, "Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Kararlarının Yerine Getirilmesi", Anayasa Yargısı, C.36, S.2, 2019, https://ayam.anayasa.gov.tr/media/6367/02_mehmet_kahraman_muhammed_sahin.pdf (E.T.:14.10.2021).
- Kalabalık, Halil, *İnsan Hakları Hukuku*, 4.B., Seçkin Yayınları, Ankara, 2015.
- Kapani, Münci, *İnsan Haklarının Uluslararası Boyutları*, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1987.
- Karaarslan, Abdulkadir, *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Usulü ve Uygulama Sorunları*, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2020.

- Karakamisheva, Tanja, “*Constitutional Complaint-Procedural and Legal Instrument for Development of the Constitutional Justice*” (Case Study – Federal Republic of Germany, Republic of Croatia, Republic of Slovenia and Republic of Macedonia), https://www.academia.edu/8372780/Constitutional_Complaint-Procedural_and_Legal_Instrument_for_Development_of_the_Constitutional_Justice_Case_Study_Federal_Republic_of_Germany_Republic_of_Croatia_Republic_of_Slovenia_and_Republic_of_Macedonia (E.T.: 03.12.2021).
- Karakaş, Işıl, “*Bireysel Başvuru Kararlarının Etkileri*”, Anayasa Mahkemesinin 54. Kuruluş Yıldönümü Nedeniyle Düzenlenen “Bireysel Başvuru Kararlarının Etkileri” Konulu Sempozyumda Sunulan Bildiriler, Anayasa Yargısı 33, Anayasa Mahkemesi Yayınları, 2017, https://ayam.anayasa.gov.tr/media/6262/2016_anayasa_yargisi_tumu.pdf (E.T.:14.10.2021).
- Karakehya, Hakan, “*Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Uygulanabilir Hukuk*”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2008, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/262/2348.pdf> (E.T.: 04.12.2020).
- Karakehya, Hakan, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. Maddesi (Adil Yargılanma Hakkı) Bağlamında Ceza Muhakemesinde Duruşma*, Savaş Yayınevi, Ankara, 2008.
- Karakülah, Üzeyir, “*Adil Yargılanma Hakkı Kapsamında Gerekçeli Karar Hakkı*”, Batı Adalet Ankara Batı Adliyesi Dergisi, Y.3, S.5, Ocak-Haziran 2021.
- Karaman, Ebru, *Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Bireysel Başvuru Yolu*, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2013.
- Karatepe, Şükrü, *Türk Anayasa Hukuku*, Savaş Yayınevi, Ankara, 2016.
- Karcı, Şükrü Mert, “*Kamu Yönetimi Temel Kanun’undan Günümüze Türkiye’de Bilgi Edinme Hakkı Mevzuatının Gelişimi*”, Gaziantep Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.1., S.1., 2019, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/719496> (E.T.:11.09.2022).
- Karşılaştırmalı Türkiye Cumhuriyeti Anayasaları (1982,1961,1924), https://www.tuhis.org.tr/resim/files/yay%C4%B1n_64.pdf (E.T.:14.09.2022).
- Kaya, Meral, *Anayasa Yargısında İtiraz Yolunda İlk İnceleme*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2008.
- Kaya, Seyithan, “*Bazı Kamu Hukuku İşlem ve Kararlarının Bireysel Başvuru Konusu Açısından İncelenmesi*”,Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XXII, S.3-4, 2018, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1834656> (E.T.:22.03.2022).
- Kaya, Seyithan, *Anayasa Yargısı ve Bireysel Başvuru*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.

- Kazancı, Metin, *“Dilekçe Hakkı, Halkın İstekleri ve Yönetim”*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C.32, S.1, 1977, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/36748> (E.T.:11.09.2022).
- Keskin, Serap, *“Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkına İlişkin Anayasal Değişiklikler”*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası C:LX, S. 1-2, 2002, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/95962> (E.T.:17.07.2021).
- Keskinsoy, Ömer, *Anayasa ve Türk Anayasa Hukuku*, 6. B., Monopol Yayınları, Ankara, 2021.
- Kılıç, Ali Şahin, *“Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Devletlerin Egemenliği Üzerine Ulusal Egemenlik Odaklı Bir İnceleme”*, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/1502/16574.pdf> (E.T.:04.12.2020).
- Kılıç, Ayhan, *“Yüksek Seçim Kurulu Kararlarına Karşı Bireysel Başvuru Yolu”* Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S.3, 2013, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/155550> (E.T.:26.09.2022)
- Kılınç, Bahadır; *“Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Bireysel Başvuru (Anayasa Şikayeti) Kurumu ve Türkiye Açısından Uygulanabilirliği”*, Anayasa Yargısı 25, 2008, https://www.anayasa.gov.tr/files/pdf/anayasa_yargisi/bahadir_kilinc.pdf (E.T.:13.10.2021).
- Kılınç, Bahadır, *“Bireysel Başvuruda Anayasa Mahkemesi Kararlarının Yerine Getirilmesi”*, Birinci Yılında Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru, Ed. Musa Sağlam, HUKAB Yayınları, 2015.
- Koçak, Süleyman Yaman, *“Kamu Yönetiminde Açıklık İçin Bilgi Edinme Hakkı”*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi S.23, 2010, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1724389> (E.T.:11.09.2022).
- Konuralp, Haluk, *“Adil Yargılanma Hakkı Açısından Hukuk Usulünde Çözüm Ara-yışları”*, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi, 14. Kitap, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2005, <https://hfsa-sempozyum.com/wp-content/uploads/2019/02/HFSA14-Tam-Metin.pdf> (E.T.:17.07.2022).
- Korkmaz, Ramazan, *“Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuruda Uyulması Gereken Süreler”*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan, Cilt:II, C.16, Özel Sayı, 2014, <https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2015/09/RAMAZAN-KORKMAZ.pdf> (E.T.:28.08.2022).
- Korkmaz, Ramazan, *Medeni Usul Hukuku Açısından Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru*, On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- Köroğlu, Kaya, *Cezai Konularda Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2014.
- Küçük, Salim, *“Mahkemenin Kişi Bakımından Yetkisi (Ratione Personae)”*, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri Ed.

- Hüseyin Turan ve Recep Kaplan, *Anayasa Mahkemesi Yayınları*, Ankara, 2015, https://anayasa.gov.tr/media/6365/basvuru_kriterleri.pdf (E.T.: 14.10.2021).
- Ladewig, Hans Meyer, “*Adil Yargılanma Hakkı-II*”, Çev. Hakan Hakeri, *Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku*, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayınları, Ankara, 2004.
- Madra, Ömer, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Bireysel Başvuru Hakkı*, AÜSBF Yayınları, Ankara, 1981.
- Mellinghof, Rudolf, “*Federal Almanya Cumhuriyeti’nde Anayasa Şikayeti*”, *Anayasa Yargısı*, 2009, C.26, https://www.anayasa.gov.tr/media/4540/rudolf_mellinghof.pdf (E.T.:03.12.2021).
- Mumcu, Ahmet/ Küzeci, Elif, *İnsan Hakları ve Kamu Özgürlükleri*, 7.B., Turhan Kitabevi, Ankara, 2015.
- Sencer, Muzaffer, “*İnsan Hakları Açısından İngiliz Devrimi*”, *Amme İdaresi Dergisi*, C.23, S.2, 1990, <https://docplayer.biz.tr/318821-Insan-haklari-aci-sindan-ingiliz-devrimi.html> (E.T.:04.09.2021).
- Öğütçü, Muhlis, “*Doğal Hukuk ve Pozitif Hukuk Işığında İnsan Hakları Alanındaki Bazı Kavramlar*”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.7, 2005, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/756910> (E.T.: 20.12.2020).
- Özarlan, Bahadır Bumin, “*Uluslararası Hukuk Açısından Sevk ve İskan Kanunu Uygulaması*”, *Atatürk Üniversitesi Türk-Ermeni İlişkileri Araştırma Merkezi*, II. Uluslar arası Türk-Ermeni İlişkileri ve Büyük Güçler Sempozyumu II. Cilt, XXI. Oturum, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 2015, [https://www.academia.edu/30675527/Uluslararası%C4%B1_Hukuk_A%C3%A7%C4%B1s%C4%B1ndan_Sevk_ve_%C4%B0sk%C3%A2n_Kanunu_Uygulamas%C4%B1_The_Implementation_of_the_Statute_of_Removal_and_Relocation_in_terms_of_International_Law_\(E.T.:09.11.2022\)](https://www.academia.edu/30675527/Uluslararası%C4%B1_Hukuk_A%C3%A7%C4%B1s%C4%B1ndan_Sevk_ve_%C4%B0sk%C3%A2n_Kanunu_Uygulamas%C4%B1_The_Implementation_of_the_Statute_of_Removal_and_Relocation_in_terms_of_International_Law_(E.T.:09.11.2022)).
- Özarlan, Bahadır Bumin, “*Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi Açısından Hocalı Katliamı*”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2014, <http://www.hukukdergi.hacettepe.edu.tr/dergi/C4S1makale9.pdf> (E.T.:09.11.2022).
- Özbek, Veli Özer, “*Adil Yargılanma Hakkı-Özel Hayatın Gizliliği İlişkisi Arama ve Delil Elde Etme*”, *Adil Yargılanma Hakkı*, Ed. Feridun Yenisey, Nergiz Yayınları, İstanbul, 2004.
- Özbey, Özcan, “*Türk Hukukunda Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Hakkı*”, *Doktora Tezi*, Danışman: İsa Döner, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T.: 04.11.2020).
- Özbudak, Coşkun, *Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Bireysel Başvuru Hakkı*, Ankara, 2014.

- Özdemir, Ali Murat, *Güç, Buyruk, Düzen*, İmge Kitabevi, Ankara, 2011.
- Özekes, Muhammet, “*Medeni Usul Hakkında Hukuki Dinlenme Hakkı ve Hakkın Bazı Güncel Sorunları*”, *Adil Yargılanma Hakkı*, Ed. Feridun Yenisey, Nergiz Yayınları, İstanbul, 2004.
- Özekes, Muhammet, “*Adil Yargılanma Hakkı- Oyun Teorisi ve Hukuk Eğitiminde Aktif Öğrenim*”, 1. Aktif Eğitim Kurultayı Bildiriler Kitabı, Ed. Emin Alıcı, Dokuz Eylül Yayınları, <http://ozekesseven.com/wp-content/uploads/2020/01/T4-Adil-Yarg%C4%B1lanma-Hakk%C4%B1-Oyun-Teorisi-ve-Hukuk-E%C4%9Fitiminde-Aktif-%C3%96%C4%9Frenim.pdf> (E.T.:17.07.2022).
- Özekes, Muhammet, “*Oyun Teorisi-Hukuk Uygulaması ve Adil Yargılanma Hakkı*”, *Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi*, 14. Kitap, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2005, <http://ozekesseven.com/wp-content/uploads/2020/01/T5-Oyun-Teorisi-Hukuk-Uygulamas%C4%B1-ve-Adil-Yarg%C4%B1lanma-Hakk%C4%B1.pdf> (E.T.:17.07.2022).
- Özeler, Neslihan, “*İnsan ve Halkların Hakları Sözleşmesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Karşılaştırılması*”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, S.2, 2017, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/337013> (E.T.:17.07.2021).
- Özkul, Fatih, “*Anayasalarımızda Yargının Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı*”, *Ankara Barosu Dergisi*, S.3., 2016, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/398546>) (E.T.:23.04.2022).
- Özlü, Rukiye Mehtap, “*Bilgi Edinme Hakkı İhlallerinin Önlenmesi İçin Kamu Denetçiliği Kurumuna Yapılan Şikayetler Üzerine Kurum Tarafından Verilen Kararların Yorumu*”, *Yasama Dergisi*, S.42, 2020, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1356179> (E.T.:11.09.2022).
- Özmen, Münci, *AİHM'ye Bireysel Başvurunun Önemi*, Ankara Barosu Yayınları, Ankara, 2013, <http://www.ankarabarusu.org.tr/Siteler/2012yayin/2011sonrasikitap/aihm-ye-bireysel-basvurunun-onemi.pdf> (E.T.:18.12.2021).
- Öztemiz, Semanur / Yılmaz, Bülent, “*Türkiye’de Bilgi Edinme Hakkı’nın Yasal Dayanağı-Bilgi Edinme Hakkı Kanunu: 2004-2014 Yılları Arası Uygulama Sonuçlarının Değerlendirilmesi*”, *Türk Kütüphaneciliği*, C.29, S.4, 2015, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tk/issue/48669/619102> (E.T.:11.09.2022).
- Pache, Eckhard, “*Adil Bir Yargılanmaya İlişkin Avrupa Temel Hakkı*”, Çev. Yener Ünver, *Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku*, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayınları, Ankara, 2004.
- Pamir, Aybars, “*Osmanlı Egemenlik Anlayışında Sened-i İttifak’ın Yeri*”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.53, S.2, 2004, (<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/628622>) (E.T.:23.04.2022).
- Pekcanitez, Hakan, “*Hukuki Dinlenme Hakkı*”, <https://hukuk.deu.edu.tr/wpcontent/uploads/2020/01/Pekcanitez.pdf> (E.T.:11.10.2021).

- Pekcanitez, Hakan, “*Medeni Yargıda Adil Yargılama*”, İzmir Barosu Dergisi, S.2, 1997, <http://kutuphane.izmirbarosu.org.tr/img/19972.pdf> (E.T.:11.10.2021).
- Pulaşlı, Hasan/Korkut, Ömer, *Temel Hukuk*, 12.B, Karahan Kitabevi, Adana, 2012.
- Sağlam, Fazıl, “*İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nde Tüm Hak ve Özgürlüklere Yönelik Kurallar Üzerine Bir Deneme*”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 25, S.2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, 2019, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/902746> (E.T.:15.05.2021).
- Sağlam, Musa, “*Bireylerin Anayasa Mahkemesine Başvurusu (Bir Reform Önerisi)*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 60, 2005, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2005-60-174> (E.T.:26.03.2022).
- Sağlam, Musa, *Bir Hak Arama Yolu Olarak Bireysel Başvuru*, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Hakkı Sempozyumu, Ed. Bülent Yücel, İlker Gökhan Şen, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2011.
- Sağlam, Musa, *Birinci Yılında Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru*, HUKAB Yayınları, 2015.
- Salihpaşaoğlu, Yaşar, “*Anayasa Mahkemesinin Kamu Tüzel Kişilerine Yönelik Bireysel Başvuru Yasağına Yaklaşımı: Çelişen İki Yöntem ve Gerekçe*”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 23, S. 4, 2019.
- Samancı, Uğur, “*Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesinin Denetim Organları ve Amerikalılar-Arası İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının Uygulanmasının Denetimi*”, <https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2019/09/UGUR-SAMANCI.pdf> (E.T.:17.07.2021).
- Sarıgüzel, Hacı, “*Uluslararası Ceza Mahkemesi*”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S.3, 2013, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mdergi/issue/16883/175785> (E.T.: 08.12.2020).
- Schroeder, Friedrich-Christian, “*Ceza Mahkemesinde ‘Fair Trial’ İlkesi*”, *Adil Yargılanma Hakkı*, Ed. Feridun Yenisey, Nergiz Yayınları, İstanbul, 2004.
- Sertkaya Zorlu, Eda, “*Toplumun ve Bireyin Bilgi Edinme Hakkı*”, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.2., S.2., 2021, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2045033> (E.T.:11.09.2022).
- Seymen Çakar, Ayşen, “*Sosyal Hakların Gerçekleştirilmesinin Amerikan Devletleri Örgütü Sisteminde Denetimi*”, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/602832> (E.T.:17.07.2021).
- Sungurtekin Özkan, Meral, “*Anayasal Şikayet ve Adalete Erişim*”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan, Cilt:I, C.16, Özel Sayı, 2014, <https://hukuk.deu.edu.tr/dosyalar/dergiler/dergimiz-16-ozel/cilt-I.pdf> (E.T.:29.07.2022).

- Surlu, Aydan Ömür; “*İnsan Haklarının ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin Yargıtay İçtihatlarına Yansımaları*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.87, 2010, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2010-87-608> (E.T.:16.05.2021).
- Şahbaz, İbrahim, “*Yargıtay ve Bireysel Başvuru Yolu*”, Anayasa Hukuku Dergisi, C.4, S.7, 2015, <http://anayasader.org/wp-content/uploads/2020/05/%C5%9Eahbaz-AYHD-7.pdf> (E.T.:18.12.2021).
- Şahin, Adil, *Devlet İktidarının Sınırlandırılması Bağlamında Türkiye Toplumunun Anayasal İnsan Hakları (1808-2011)*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.
- Şirin, Tolga, “*Anayasa Mahkemesi’nin Anayasa Şikayeti Kararlarının Usuli Açından Değerlendirmesi*”, Anayasa Hukuku Dergisi, C.3, S.5, 2014, <http://anayasa.der.org/wp-content/uploads/2020/05/%C5%9Eirin-AYHD-5.pdf> (E.T.: 17.08.2022).
- Şirin, Tolga, “*Türkiye’de Anayasa Şikayeti (İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi ve Almanya Uygulaması İle Mukayeseli Bir İnceleme)*”, Doktora Tezi, Danışman: İbrahim Özden Kaboğlu, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T.:31.10.2021).
- Şirin, Tolga, *AYM Kararları Işığında Bireysel Başvuru Hakkı*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- Şirin, Tolga, *Bireysel Başvuru (Anayasa Şikayeti) Usul Hukuku*, 2.B., Avrupa Konseyi Yayınları, Epamat Basım, Ankara, 2019, https://www.anayasa.gov.tr/media/7431/usul_hukuku_internet_kitap.pdf (E.T.:01.10.2021).
- Tanrıver, Süha, “*Hukuk Yargısı (Medenî Yargı) Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.53, 2004, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2004-53-44> (E.T.:11.10.2021).
- Teziç, Erdoğan, *Anayasa Hukuku*, 23.B, Beta Yayınları, İstanbul, 2019.
- Topakkaya, Arslan, “*Adalet Kavramı Bağlamında Aristoteles - Platon Karşılaştırması*”, FLSF, Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi, S.6, 2008, <https://dergi.park.org.tr/tr/download/article-file/803676> (E.T.:08.09.2022).
- Tosun, Seyfullah, *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuruda Masumiyet Karinesi*, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2018.
- Tunaya, Tarık Zafer, *Siyasi Kurumlar ve Anayasa Hukuku*, 4.B., Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1980.
- Tunç, Hasan/Bilir, Faruk/Yavuz, Bülent, *Türk Anayasa Hukuku*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2009.
- Turabi, Selami, *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Rehberi*, 2.B., Seçkin Yayınları, Ankara, 2015.
- Turan, Hüseyin, *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde ve Türk Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.

- Turan, Hüseyin, “*Adil Yargılanma Hakkının İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi’ndeki Yeri ve Önemi*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.84, 2009, (<http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2009-84-548> (E.T.:23.04.2022)).
- Turan, Hüseyin, “*Bireysel Başvuru Yolunun Tanımı, Amacı ve Özellikleri*”, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri Ed. Hüseyin Turan ve Recep Kaplan, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2015, https://anayasa.gov.tr/media/6365/basvuru_kriterleri.pdf (E.T.:14.10.2021).
- Turan, Hüseyin, “*Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru ve Başvuruların İnceleme Usulü*”, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri Ed. Hüseyin Turan ve Recep Kaplan, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2015, https://anayasa.gov.tr/media/6365/basvuru_kriterleri.pdf (E.T.:14.10.2021).
- Turan, Hüseyin, “*Bireysel Başvuruda Başvuru Süresi (Otuz Gün Kuralı)*”, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri Ed. Hüseyin Turan ve Recep Kaplan, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2015, https://anayasa.gov.tr/media/6365/basvuru_kriterleri.pdf (E.T.:14.10.2021).
- Türkiye Barolar Birliği, T.C. Anayasa Önerisi 2007, 4.B., TBB Yayınları, 2007, Ankara, http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/2007_Anayasa%20Taslagi_TBB.pdf (E.T.:02.11.2021).
- Ural Uslan, Yurdanur/Güner, Tuğba, “*İnsan Haklarının Bölgesel Düzeyde Korunması: Amerikan Sistemi*”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.19, S.2, 2014, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/194246> (E.T.:17.07.2022).
- Ural, Sami Sezai, “*Hak ve Özgürlüklerin Korunması Bağlamında Bireysel Başvuru*”, Doktora Tezi, Danışman: Bahri Öztürk, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T.:04.11.2020).
- Uslu, Ferhat, *Anayasa Hukuku Uygulamaları*, 2.B., Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- Uygun, Oktay, *Devlet Teorisi*, 2.B., On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- Uygun, Oktay, *Kamu Hukuku İncelemeleri İnsan Hakları, Demokrasi, Hukuk Devleti, Egemenlik*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- Uzun Ertekin, Gözde, “*Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yolunda Adil Yargılanma Hakkı*”, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Cem Duran Uzun, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T.:15/11/2020).
- Uzun, Cem Duran, “*Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yolu (Anayasa Şikayeti) Beklentiler ve Riskler*”, http://file.setav.org/Files/Pdf/20121122115131_seta-anayasa_mahkemesine_bireysel_basvuru_yolu.pdf (E.T.:13.10.2021).

- Uzun, Turgay, “*Kamu Yönetiminde Değişim ve Bilgi Edinme Hakkı*”, SÜ İİBF Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, C.5, S.9, 2005, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/289587> (E.T.:13.09.2022).
- Üskül Engin/Zeynep, Özlem, “*Birey Kavramının Gelişimi ve İnsan Hakları*”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası C.LXXII, S.1,2014, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/97872> (E.T.:24.08.2021).
- Yalçınöz, Bahadır, “*Bireysel Başvuruya Konu Olamayacak İşlem ve Kararlar*”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, 2013, S.2, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/155545> (E.T.:19.12.2021).
- Yaşar, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç Mustafa, *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, III (Madde 86-140)*, 2.B., Adalet Yayınevi, Ankara 2014.
- Yenerer Çakmut, Özlem, “*Dilekçe Hakkının Kullanılmasının Engellenmesi Suçu (TCK m.121)*”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.23, S.1, 2017, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/331957> (E.T.:11.09.2022).
- Yeşilçayır, Celal, “*İnsan Haklarında Kuşaklar Tartışması ve Bir Çözüm Denemesi*”, Temaşa Felsefe Dergisi, S.13, 2020, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1223308> (E.T.:20/09/2020).
- Yıldırım, Akif, “*Mahkemenin Konu Bakımından Yetkisi (Ratione Materiae)*”, *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri*, Ed. Hüseyin Turan ve Recep Kaplan, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2015, https://anayasa.gov.tr/media/6365/basvuru_kriterleri.pdf (E.T.:14.10.2021).
- Yıldız, Hayrettin, “*Kamu Hukuku İle Özel Hukukun Kesiştiği Yer: Kamu Hizmeti İmtiyaz Sözleşmelerinde Tahkim Yolu*”, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2014-111-1368> (E.T.:23.03.2022)
- Yılmaz, Ejder, *Hukuk Sözlüğü*, 2.B., Yorum Yayıncılık, Ankara, 1982.
- Yılmazoğlu, Yunus Emre, *Bireysel Başvuru Rehberi*, Adalet Yayınevi, 2019.
- Yılmazoğlu, Yunus Emre/Perdecioğlu, İsmail Emrah, *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Gerekçeli)*, 2.B., Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2019, https://www.anayasa.gov.tr/media/6382/gerekceli_anayasa.pdf (E.T.: 21.07.2021).
- Yılmaztekin, Ahmet Ertan, “*Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yapılması*”, <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/2019-4/6.pdf> (E.T.:08.09.2022).
- Yüzbaşıoğlu, Cihan, “*Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru*”, http://www.insani hukuk.com/files/articles/cihan-yuzbasioglu-aymye-bireysel-basvuru.pdf_1357819038.pdf (E.T.:19.12.2021).

- Zengin, Mehmet Ali, "Türk Hukukunda Bilgi Edinme Hakkının Sınırları", Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Yavuz Atar, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T.: 10.11.2022).
- Zengin, Mehmet Ali, "*Bilgi Paylaşımı Bakımından Devlet Sırrı Kavramı ve Ulusal Güvenlik*", Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi, C.6, S.2, 2011, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/40420> (E.T.:10.11.2022).
- Zorlu, Süleyman Emre, "*Uluslararası Ceza Mahkemesinin Kuruluşunda Tarihsel Süreç ve BM Güvenlik Konseyinin Uluslararası Ceza Mahkemesinin İşleyişi Üzerindeki Yetkileri*", <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/266505> (E.T.: 12.12.2020).

İNTERNET KAYNAKLARI

- http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/uluslararasi_isbirligi/uluslararasi_mahkemeler/UluslararasiCeza_Mahkemesi.html(E.T.: 04.12.2020).
- https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf02/belge_cezadivani_b2.pdf (E.T.: 10.12.2020).
- <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c059/tbmm22059119ss0664.pdf> (E.T.:11.09.2022).
- <https://sozluk.gov.tr/> (E.T.:21.12.2020, 11.09.2022).
- <https://anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/> (E.T.:26.10.2021, 16.09.2022, 30.12.2023).
- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kurumsal-iletisim/sikca-sorulan-sorular/> (E.T.: 13.10.2021).
- <https://inhak.adalet.gov.tr/Home/BilgiDetay/10> (E.T.:18.10.2023).
- <http://dusuncetarihi.kapadokya.edu.tr/makale/insan-ve-yurttas-haklari-bildirisi-1789.html> (E.T.:17.07.2021).
- https://www.anayasa.gov.tr/media/6382/gerekceli_anayasa.pdf (E.T.:14.09.2022).
- <https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/tr/content/117-medeni-ve-siyasi-haklara-iliskin-uluslararasi-sozlesme/> (E.T.:14.09.2022).
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/9a3bfe74-cdc4-4ae4-b876-8cb1d7eeae05.pdf> (E.T.:15.05.2021).
- <https://www.yargitay.gov.tr/documents/AIHM.pdf> (E.T.:16.05.2021).
- <http://www.ankarabaru.org.tr/images/diger/62/HasanUzun.pdf>(E.T.:14.10.2021).
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/04/20130402M1-1.htm> (E.T.: 16.03.2022).
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/01/20140107-5.pdf> (E.T.: 09.07.2021).

- <https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/tr/content/49-avrupa-insan-haklar-soz-lesmesi> (E.T.: 09.07.2021).
- <https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/tr/content/60-avrupa-insan-haklar-soz-lesmesine-ek-11-numaral-protokol/> (E.T.:23.04.2022).
- <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/docs/Magna2017-2.pdf> (E.T.:16.07.2021).
- https://www.anayasa.gov.tr/files/insan_haklari_mahkemesi/kitaplar/aihmkararlarindanornekler.pdf (E.T.:16.07.2022)
- <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c016/tbmm22016089ss0150.pdf> (E.T.:17.07.2021).
- <https://www.avrupa.info.tr/tr/avrupa-birligi-temel-haklar-bildirgesi-708> (E.T.: 17.07.2021).
- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1961-anayasasi/> (E.T.: 23.04.2022).
- <https://www.barobirlik.org.tr/Haberler/15-nolu-protokol-hakkinda-bilgilendirme-81723> (E.T.27.12.2022)
- <https://www.vedahutbesi.gen.tr/veda-hutbesi-insan-haklari.html> (E.T.:27.12.2022).
- <https://www.anayasa.gen.tr/1961ay.htm> (E.T.:25.08.2021).
- https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf (E.T.:09.07.2021).
- <https://hudoc.echr.coe.int/eng> (E.T.:23.04.2022).
- <https://burakgemalmaz.com/wp-content/uploads/2015/05/01-1981-june-27-af-ihhc59f.pdf>(E.T:17.07.2021).
- <https://minorityrights.org/wp-content/uploads/old-site-downloads/download-223-Belgian-Linguistic-case-full-case.pdf> (E.T.22.08.2021).
- [https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-98220#{%22itemid%22:\[%22001-98220%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-98220#{%22itemid%22:[%22001-98220%22]}) (E.T.:26.11.2021).
- https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805dd18e(E.T.:02.11.2021).
- https://www.echr.coe.int/Documents/2010_Interlaken_FinalDeclaration_ENG.pdf (E.T.:02.11.2021).
- <https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=001-138956&filename=UZUN%20v.%20TURKEY%20-%20%5BTurkish%20Translation%5D%20by%20the%20Turkish%20Ministry%20of%20Justice.pdf> (E.T.:14.10.2021).

AİHM KARARLARI

Hasan Uzun/Türkiye Davası B. No. 10755/13

Döşemealtı Belediyesi/Türkiye Davası B.No. 50108/06

Dombo Beheer B.V.v. Netherlands, B.No. 14448/88

Relating To Certain Aspects Of The Laws On The Use Of Languages In Education
In Belgium v. Belgium, B No: 1474/62; 1677/62; 1691/62; 1769/63;
1994/63; 2126/64, 23.07.1968

AYM KARARLARI

AYM, E.2011/59, K.2012/34, K.T.01.03.2012

AYM. E. 2019/105, K. 2020/30, K.T 12.06.2020

AYM, E.1992/12, K.1992/7, K.T.18.02.1992

B. No: 2012/22, K.T.25.12.2012

B. No: 2012/51, K.T.25.12.2012

B. No: 2012/388, K.T.25.12.2012

B. No: 2012/1327, K.T.12.02.2013

B. No: 2012/171, K.T.12.02.2013

B. No: 2012/162, K.T.12.02.2013

B. No: 2012/1075, K.T.12.02.2013

B. No: 2012/743, K.T.05.03.2013

B. No: 2012/837, K.T.05.03.2013

B. No: 2012/30, K.T.05.03.2013

B. No: 2012/73, K.T.05.03.2013

B.No:2012/1049, K.T. 26.03.2013

B. No: 2012/1049, K.T.26.03.2013

B. No: 2012/237, K.T.26.03.2013

B. No: 2012/403, K.T.26.03.2013

B. No: 2012/670, K.T.26.03.2013

B. No: 2012/26, K.T.26.03.2013

B. No: 2013/1581, K.T.16.04.2013

B. No: 2012/1056, K.T.16.04.2013

B. No: 2013/2001, K.T.16.05.2013

- B. No: 2013/307, K.T.16.05.2013
B. No: 2012/665, K.T.13.06.2013
B. No: 2012/13, K.T.02.07.2013
B. No: 2012/752, K.T.17.09.2013
B. No: 2013/1205, K.T.17.09.2013
B. No: 2013/664, K.T.17.09.2013
B. No: 2013/1936, K.T.18.09.2013
B. No: 2013/3351, K.T.18.09.2013
B. No: 2013/1586, K.T.18.09.2013
B. No: 2013/1613, K.T. 02.10.2013
B. No: 2012/1198, K.T. 07.11.2013
B. No: 2012/850, K.T.07.11.2013
B. No: 2013/1845, K.T.07.11.2013
B. No: 2013/2355, K.T.07.11.2013
B. No: 2012/660, K.T.07.11.2013
B. No: 2013/1430, K.T.21.11.2013
B. No: 2013/1213, K.T. 4.12.2013
B. No: 2013/2075, K.T.04.12.2013
B. No: 2013/5486, K.T.04.12.2013
B. No: 2013/1115, K.T. 05.12.2013
B.No:2012/989, K.T.19.12.2013
B. No: 2013/2954, K.T.19.12.2013
B.No:2013/276, K.T.09.01.2014
B. No: 2013/1977, K.T.09.01.2014
B. No: 2013/841, K.T.23.01.2014
B. No: 2013/1948, K.T.23.01.2014
B. No: 2013/2600, K.T.23.01.2014
B. No: 2013/1335, K.T.06.02.2014
B. No: 2013/3912, K.T.06.02.2014
B. No: 2013/5554, K.T.06.02.2014

- B. No: 2013/8479, K.T.06.02.2014
B. No: 2012/1097, K.T.20.02.2014
B. No: 2014/912, K.T.06.03.2014
B. No: 2013/500, K.T.20.03.2014
B. No: 2013/6179, K.T.20.03.2014
B. No: 2013/1780, K.T.20.03.2014
B.No: 2012/1269, K.T.08.05.2014
B. No: 2013/1280, K.T.28.05.2014
B.No: 2013/7800, K.T.18.06.2014
B. No: 2014/256, K.T.25.06.2014
B. No: 2013/1752, K.T.26.06.2014
B. No: 2013/3063, K.T.26.06.2014
B. No: 2013/2738, K.T.16.07.2014
B. No: 2013/2744, K.T.16.07.2014
B. No: 2013/6319, K.T.16.07.2014
B.No: 2013/7290, K.T.17.07.2014
B. No: 2012/1143, K.T.17.07.2014
B. No: 2014/11368, K.T.23.07.2014
B. No: 2014/11438, K.T.23.07.2014
B. No: 2014/11268, K.T.23.07.2014
B. No: 2014/13625, K.T.08.09.2014
B. No: 2014/13634, K.T.08.09.2014
B. No: 2013/2568, K.T.08.09.2014
B. No: 2013/3438, K.T.17.09.2014
B. No: 2012/1266, K.T.17.09.2014
B. No: 2014/648, K.T.18.09.2014
B. No: 2013/7087, K.T.18.09.2014
B. No: 2013/997, K.T.15.10.2014
B. No: 2013/5447, K.T.16.10.2014
B. No: 2013/6140, K.T.05.11.2014
B. No: 2013/6986, K.T.05.11.2014

- B. No: 2014/5844, K.T.05.11.2014
B. No: 2013/6140, K.T.05.11.2014
B. No: 2013/5271, K.T.17.11.2014
B. No: 2013/5644, K.T.17.11.2014
B. No: 2013/2515, K.T.20.11.2014
B. No: 2013/2506, K.T.20.11.2014
B. No: 2014/5809, K.T.10.12.2014
B. No: 2013/583, K.T.10.12.2014
B. No: 2013/829, K.T.11.12.2014
B. No: 2013/3673, K.T.11.12.2014
B. No: 2013/7582, K.T.11.12.2014
B. No: 2014/16355, K.T.30.12.2014
B. No: 2013/6932, K.T.06.01.2015
B. No: 2013/135, K.T.21.01.2015
B. No: 2013/3028, K.T.21.01.2015
B. No: 2014/4777, K.T.22.01.2015
B. No: 2013/7784, K.T.10.03.2015
B. No: 2013/2212, K.T.25.03.2015
B. No: 2013/560, K.T.16.04.2015
B. No: 2015/19256, K.T. 08.05.2015
B. No: 2013/7674, K.T.21.05.2015
B. No: 2013/4189, K.T. 21.05.2015
B. No: 2013/2312, K.T.04.06.2015
B. No: 2013/8350, K.T.10.06.2015
B. No: 2014/1035, K.T.10.06.2015
B. No: 2014/7274, K.T.10.06.2015
B. No: 2013/1013, K.T.02.07.2015
B. No: 2013/2087, K.T.07.07.2015
B. No: 2014/3456, K.T.07.07.2015
B. No: 2013/1618, K.T.07.07.2015
B. No: 2013/759, K.T. 07.07.2015

- B. No: 2015/6723, K.T.14.07.2015
B. No: 2015/8818, K.T.14.07.2015
B. No: 2013/7969, K.T.08.09.2015
B. No: 2014/3458, K.T.08.09.2015
B. No: 2013/4291, K.T.09.09.2015
B. No: 2013/2661, K.T.09.09.2015
B. No: 2013/3736, K.T.14.10.2015
B. No: 2013/1579, K.T.15.10.2015
B. No: 2015/8764, K.T.18.11.2015
B. No: 2015/6402, K.T.19.11.2015
B. No: 2013/7900, K.T.19.11.2015
B. No: 2014/3532, K.T.02.12.2015
B. No: 2014/3928, K.T.15.12.2015
B. No: 2013/5009, K.T.16.12.2015
B. No: 2013/6717, K.T.16.12.2015
B. No: 2013/9081, K.T.20.01.2016
B. No: 2013/9100, K.T.20.01.2016
B. No: 2013/2342, K.T.21.01.2016
B. No: 2013/2803, K.T.21.01.2016
B. No: 2013/4073, K.T.21.01.2016
B. No: 2013/6785, K.T.03.02.2016
B. No: 2014/306, K.T.03.02.2016
B. No: 2013/6564, K.T.04.02.2016
B. No: 2013/8660, K.T.04.02.2016
B. No: 2013/8065, K.T.09.03.2016
B. No: 2013/1989, K.T.10.03.2016
B. No: 2013/4075, K.T.10.03.2016
B.No: 2013/7038, K.T.23.03.2016
B. No: 2013/2858, K.T.23.03.2016
B. No: 2014/867, K.T.24.03.2016
B. No: 2013/7132, K.T.24.3.2016

- B. No: 2013/9646, K.T.31.03.2016
B. No: 2013/6260, K.T.13.04.2016
B. No: 2013/5319, K.T. 13.04.2016
B. No: 2013/3955, K.T.14.04.2016
B. No: 2013/6842, K.T.20.04.2016
B. No: 2014/2250, K.T.17.05.2016
B. No: 2014/6090, K.T.17.05.2016
B. No: 2014/14955, K.T.17.05.2016
B. No: 2014/580, K.T.18.05.2016
B. No: 2014/94, K.T.08.06.2016
B. No: 2014/4714, K.T.08.06.2016
B.No: 2014/4954, K.T.08.06.2016
B. No: 2014/510, K.T.09.06.2016
B. No: 2014/3531, K.T.09.06.2016
B. No: 2014/16517, K.T.09.06.2016
B. No: 2014/5978, K.T 30.06.2016
B. No: 2014/952, K.T.22.09.2016
B. No: 2014/7115, K.T.22.09.2016
B. No: 2014/952, K.T.22.09.2016
B. No: 2014/16212, K.T.28.09.2016
B. No: 2014/7561, K.T.28.09.2016
B. No: 2014/1836, K.T.28.09.2016
B. No: 2014/2980, K.T.26.10.2016
B. No: 2014/10777, K.T.16.11.2016
B. No: 2014/2679, K.T.16.11.2016
B. No: 2014/2293, K.T. 01.12.2016
B. No: 2014/2855, K.T.15.12.2016
B. No: 2014/4230, K.T.11.01.2017
B. No: 2014/3085, K.T.12.01.2017
B. No: 2014/15360, K.T. 12.01.2017
B. No: 2014/3303, K.T. 12.01.2017

- B. No: 2014/14672, K.T.01.02.2017
B. No: 2014/1724, K.T.01.02.2017
B. No: 2014/3954, K.T.15.02.2017
B. No: 2014/15990, K.T.16.02.2017
B. No: 2014/18188, K.T. 08.03.2017
B.No: 2014/6042, K.T.09.03.2017
B. No: 2014/5455, K.T.05.04.2017
B. No: 2014/10204, K.T.05.04.2017
B. No: 2014/2517, K.T.05.04.2017
B. No: 2017/20127, K.T.07.06.2017
B. No: 2014/20146, K.T.08.06.2017
B. No: 2014/11928, K.T.21.06.2017
B.No: 2014/11657, K.T.22.06.2017
B. No: 2014/10898, K.T.20.09.2017
B. No: 2014/16751, K.T.20.09.2017
B. No: 2014/1622, K.T.21.09.2017
B. No: 2014/7729, K.T.04.10.2017
B. No: 2014/156, K.T.04.10.2017
B.No: 2014/1185, K.T.05.10.2017
B. No: 2014/11028, K.T. 18.10.2017
B. No: 2014/788, K.T.16.11.2017
B.No: 2014/14261, K.T.06.12.2017
B. No: 2015/4499, K.T.21.02.2018
B. No: 2015/17941, K.T.07.03.2018
B. No: 2014/12533, K.T.22.03.2018
B. No: 2015/17944, K.T.09.05.2018
B. No: 2014/8019, K.T.24.05.2018
B. No: 2015/15965, K.T.27.06.2018
B. No: 2017/20969, K.T.28.06.2018
B.No: 2014/2894, K.T.17.07.2018
B. No: 2014/2449, K.T.18.07.2018

- B. No: 2014/13117, K.T.19.07.2018
B. No: 2015/13725, K.T.13.09.2018
B. No: 2014/5755, K.T.14.11.2018
B. No: 2014/10022, K.T.15.11.2018
B. No: 2015/13432, K.T. 11.12.2018
B. No: 2016/6890, K.T.25.12.2018
B. No: 2015/11241, K.T.03.04.2019
B. No: 2015/17415, K.T.17.04.2019
B. No: 2016/79283, K.T.17.04.2019
B.No: 2015/7942, K.T.28.05.2019
B. No: 2017/4528, K.T.29.05.2019
B. No: 2016/22418, K.T. 30.05.2019
B. No: 2014/6100, K.T.20.06.2019
B. No: 2016/10183, K.T.11.07.2019
B. No: 2015/10598, K.T.17.07.2019
B. No: 2016/22172, K.T.18.07.2019
B. No: 2015/13180, K.T.11.09.2019
B. No: 2015/19219, K.T.10.10.2019
B.No:2016/40621, K.T.23.10.2019
B. No: 2015/18876, K.T.19.11.2019
B. No: 2015/17387, K.T.20.11.2019
B. No: 2017/12608, K.T.11.12.2019
B.No:2015/6802, K.T.08.01.2020
B.No: 2016/12626, K.T.16.01.2020
B. No: 2017/22672, K.T. 06.02.2020
B. No: 2017/38732, K.T. 06.02.2020
B. No: 2015/19545, K.T.26.02.2020
B. No: 2015/19911, K.T.11.03.2020
B. No: 2017/31770, K.T.11.03.2020
B.No: 2016/56443, K.T.02.06.2020
B. No: 2014/15441, K.T.09.06.2020

- B. No: 2017/37742, K.T.18.06.2020
B. No: 2017/33744, K.T.01.07.2020
B. No: 2019/13057, K.T.09.07.2020
B. No: 2017/25436, K.T.21.07.2020
B. No: 2017/15649, K.T.21.07.2020
B. No: 2017/18746, K.T.22.07.2020
B. No: 2017/25089, K.T.08.09.2020
B. No: 2017/26301, K.T.15.09.2020
B. No: 2017/24753, K.T.15.09.2020
B. No: 2017/22937, K.T.16.09.2020
B. No: 2017/16604, K.T.13.10.2020
B. No: 2019/42199, K.T. 14.10.2020
B. No: 2019/14426, K.T.20.10.2020
B. No: 2018/5385, K.T.03.11.2020
B. No: 2018/30756, K.T.04.11.2020
B. No: 2019/2404, K.T.18.11.2020
B. No: 2019/9869, K.T.18.11.2020
B. No: 2017/30526, K.T.18.11.2020
B.No:2017/33627, K.T.19.11.2020
B. No: 2017/34168, K.T. 03.12.2020
B.No: 2020/37742, K.T.15.12.2020
B. No: 2017/28373, K.T.29.12.2020
B. No: 2018/36850, K.T.31.12.2020
B. No: 2019/41752, K.T.13.01.2021
B.No: 2018/33546, K.T. 28.01.2021
B.No: 2017/18458, K.T.10.02.2021
B. No: 2018/4971, K.T.11.02.2021
B. No: 2018/17191, K.T.24.02.2021
B. No: 2018/3326, K.T.10.03.2021
B. No: 2017/32619, K.T.07.04.2021
B. No: 2018/15128, K.T. 13.04.2021

- B.No: 2018/7543, K.T.18.05.2021
B. No: 2018/6838, K.T.08.06.2021
B. No: 2017/35564, K.T.09.06.2021
B. No: 2018/30784, K.T.09.06.2021
B. No: 2018/3512, K.T.29.06.2021
B. No: 2019/11213, K.T.29.06.2021
B. No: 2017/39625, K.T. 29.06.2021
B. No: 2018/14040, K.T.30.06.2021
B. No: 2017/35837, K.T.07.09.2021
B.No: 2018/11937, K.T.08.09.2021
B.No: 2019/12578, K.T.08.09.2021
B.No: 2018/6904, K.T.08.09.2021
B. No: 2019/27923, K.T.15.09.2021
B. No: 2018/8244, K.T.06.10.2021
B. No: 2017/18087, K.T.07.10.2021
B.No: 2018/3885, K.T.19.10.2021
B. No: 2018/14563, K.T.19.10.2021
B.No: 2018/7477, K.T.27.10.2021
B.No: 2018/10018, K.T.27.10.2021
B.No: 2018/5490, K.T.16.11.2021
B. No: 2019/11174, K.T.16.11.2021
B. No: 2018/32235, K.T.16.11.2021
B.No: 2019/38857, K.T.17.11.2021
B. No: 2018/36083, K.T.17.11.2021
B. No: 2019/6198, K.T.23.11.2021
B. No: 2019/5918, K.T.23.11.2021
B.No: 2019/18931, K.T.24.11.2021
B.No: 2019/20, K.T.24.11.2021
B.No: 2019/10250, K.T.28.12.2021
B. No: 2017/32278, K.T.28.12.2021
B. No: 2019/16601, K.T.12.1.2022

- B. No: 2018/5144, K.T.13.01.2022
B. No: 2018/24118, K.T.13.01.2022
B. No: 2018/29449, K.T.13.01.2022
B. No: 2018/20732, K.T.13.01.2022
B. No: 2018/34900, K.T.13.01.2022
B. No: 2018/26811, K.T.13.01.2022
B. No: 2017/31270, K.T.13.01.2022
B.No: 2019/36493, K.T.18.01.2022
B.No: 2019/17415, K.T.02.02.2022
B. No: 2019/1559, K.T.03.02.2022
B. No: 2019/4150, K.T.03.02.2022
B. No: 2019/3202, K.T.03.02.2022
B. No: 2019/16896, K.T.03.02.2022
B. No: 2019/3202, K.T.03.02.2022
B. No: 2019/40656, K.T. 22.02.2022
B. No: 2019/26701, K.T.22.02.2022
B. No: 2019/7390, K.T.03.03.2022
B. No: 2019/15974, K.T. 03.03.2022
B. No: 2018/25390, K.T.03.03.2022
B. No: 2018/26102, K.T.03.03.2022
B. No: 2018/26949, K.T. 15.06.2022
B. No: 2021/2624, K.T. 28.06.2022
B. No: 2019/41736, K.T. 29.06.2022
B. No: 2018/37187, K.T. 29.06.2022
B. No: 2018/21169, K.T.22.09.2022
B. No: 2019/32133, K.T.05.10.2022

Tuğba KOYUN

**GENEL HACİZ YOLUYLA
İCRA TAKİBİNDE
TARAF DEĞİŞİKLİĞİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Genel Haciz Yoluyla İcra Takibinde Taraf Değişikliği
Tuğba Koyun

Hukuk Yayınları Dizisi – 3825

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 863 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Acemoğlu, Kevork, *Borçlar Kanununun 179. Maddesine Göre Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri*, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1971.
- Akcan, Recep, "İcra Hukukunda Temsil", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 1-2, 1999, ss. 21-62.
- Akcan, Recep, *Hacze İştirak*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2005.
- Akil, Cenk, *Genel Haciz Yoluyla Takipte Ödeme Emrine İtiraz*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017.
- Akil, Cenk, "Dava Yetkinliği", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi (TAAD)*, Y. 2018, S. 36, ss. 1-20.
- Akkaya, Tolga, "Medeni Usul Hukukunda İradî Taraf Değişikliği", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, Özel Sayı, Y. 2014, ss. 897-941.
- Akman, Sermet- Burcuoğlu, Haluk- Altop, Atilla, *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1993.
- Alangoya, Yavuz, "Yargılama Sırasında Tarafta (Yanda) İradî Olarak Meydana Gelen Değişme Hakkında Düşünceler", *İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi (MHAD)*, C. 3, S. 5, Y. 1969, ss. 125-194.
- Alangoya, Yavuz, *Medeni Usul Hukukunda Dava Ortaklığı (Tarafların Taaddüdü)*, y.y., 1999.
- Alangoya, Yavuz- Yıldırım, Kâmil- Deren Yıldırım, Nevhis, *Medenî Usul Hukuku Esasları*, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım, 2009.
- Ansay, Sabri Şakir, *Hukuk İcra ve İflas Usulleri*, İstiklal Matbaası, Ankara, 1960.
- Antalya, O. Gökhan-Topuz, Murat *Medeni Hukuk*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Aral, Fahrettin, "Topyekûn Temlik", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Ankara, C. 42 S. 1, Y. 1992, ss. 93-140.
- Aral, Fahrettin, *Türk Borçlar Hukukunda Takas*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2010.
- Arıcı, Mehmet Fatih, *Ticari İşletmenin Aktif ve Pasifî ile Devri*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2008.
- Arkan, Sabih, *Ticarî İşletme Hukuku*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2017.
- Arslan, Aziz Serkan, *İcra Takip İşlemleri*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018.
- Arslan, Ramazan, *İcra ve İflâs Hukukunda İhale ve İhalenin Feshi*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1984.

- Arslan, Ramazan- Yılmaz, Ejder- Taşpınar Ayvaz, Sema, Hanağası, Emel, *Medenî Usul Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Arslan, Ramazan- Yılmaz, Ejder- Taşpınar Ayvaz, Sema, Hanağası, Emel, *İcra ve İflâs Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Aşık, İbrahim- Oruç, Yakup- Tok, Ozan- Saçar, Ömer Faruk, *İcra ve İflâs Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Atalı, Murat, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku C. I*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- Atalı, Murat- Ermenek, İbrahim, *İcra ve İflâs Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Atalı Murat-Ermenek, İbrahim- Erdoğan, Ersin, 2023, *İcra ve İflâs Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Atalı, Murat- Ermenek, İbrahim- Erdoğan, Ersin, *Medenî Usûl Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023 (Usûl).
- Atıcı, Cansu, *Medenî Usûl Hukukunda Dava Ehliyeti*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Ayan, Mehmet, *Miras Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.
- Ayan, Mehmet -Ayan, Nursen, *Medeni Hukuka Giriş*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.
- Ayhan, Rıza- Çağlar, Hayrettin - Özdamar, Mehmet, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Ayrancı, Hasan, *Sözleşmelerin Yüklenilmesi (Devri)*, Yetkin Yayınları Ankara, 2003.
- Bahadır, Zeynep, "Sözleşmenin Devri ve Sözleşmeye Katılma", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (GÜHFD)*, S. 3, Y. 2013, ss. 1-28.
- Belgesay, M. Reşit, *Tanzimat ve Adliye*, Maarif Matbaası, İstanbul, 1940.
- Belgesay, M., *Reşit Dava Teorisi*, Nûmune Matbaası, İstanbul, 1943.
- Belgesay, M. Reşit, *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*, Sucuoğlu Matbaası, İstanbul, 1948.
- Belgesay, M. Reşit, *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi II*, Şaka Matbaası, İstanbul, 1949.
- Belgesay, M. Reşit, *İcra ve İflâs Hukuku I Sentetik Bölüm Cilt 2*, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1953.
- Berkin, M. Necmeddin, *İcra Hukuku Dersleri*, İstanbul, Hamle Matbaası, 1969.
- Berkin, M. Necmeddin *Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1970.
- Berkin, M. Necmeddin, *Tatbikatçılara Medeni Usûl Hukuku Rehberi*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1981.
- Bilgiç Eroğlu, Emine, *İcra Hukukunda Tarafta İradî Değişiklik*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2024.

- Boran, Nilüfer, *İcra Takibinin İptali ve Taliki*, Güncel Yayınevi, İzmir, 2006.
- Boran Güneysu, Nilüfer “İcra Takip İşlemleri”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi (TBBD)*, C. 0, S. 101, Y. 2012, ss. 31-60.
- Bozok, Salim, “İcra Hukukunda Borçlu Adına Tescili Talep veya Dava Etme Yetkisinin Alacaklıya Verilmesi”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (MHAD)*, C. 26, S. 1, Y. 2020, ss. 487-523.
- Boztosun, Esmâ Hande, “İcra Hukukunda Süresiz Şikayet Sebepleri”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Entitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, İstanbul, 2020.
- Börü, Levent, *Dava Konusunun Devri*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.
- Budak, Ali Cem- Karaaslan, Varol, *Medenî Usul Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2021.
- Bulut, Uğur, *İcra Hukukunda Ödeme Yerine Alacakların Devri*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- Cerenoglu, Ceren, *Ticari İşletmenin Devri*, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Coştan, Hülya, *Anonim Ortaklıklarda Bölünme*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2004.
- Çayan, Gökhan, *Sözleşmenin Devri*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- Çetin, İbrahim, “Yargılamada Etkinlik Arayışları: “Medeni Usûl Hukukunda Usûl Ekonomisi””, *Sayıştay Dergisi (SD)*, S. 78 Y. 2010, ss. 81-109.
- Çiftçi, Pınar, *İcra Hukukunda Menfaat Dengesi*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011.
- Çon, Ömer, *İhâlenin Feshi (İcra ve İflâs Kanunu Madde 134)*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Dayınlarlı, Kemal, *Borçlar Kanununa Göre Alacağın Temliki*, Dayınlarlı Hukuk Yayınları, Ankara, 2010.
- Deren Yıldırım, Nevhis, *Türk, İsviçre ve Alman Medeni Usul Hukukunda Kesin Hükümün Sübjektif Sınırları*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1996.
- Dişel, Buse *İcra Hukukunda Takip Arkadaşlığı*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Dişel, Buse, *Dava Takip Yetkisi*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Dural, Mustafa- Öz, Turgut, *Miras Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2022.
- Durman, Okay, *İcra ve İflas Hukuku Açısından Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009.
- Epözdemir, Rezan, *Taraf Ehliyeti*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017.
- Erdoğan, Vildan- Zorlu, Hüseyin, “İcra Hukukunda İradî Taraf Değişikliği”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, C. Prof. Dr. M. Fatih UŞAN'a Dekanlıkta 10. Yıl Anısına Teşekkür Armağanı, S. 2, Y. 2022, ss. 1119-1160.
- Eren, Fikret, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.

- Eren, Fikret, *Eren Borçlar Hukuku Şerhi Cilt III m. 83-206*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Erişir, Evrim, *Medeni Usul Hukukunda Taraf Ehliyeti*, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir, 2007.
- Ermenek, İbrahim, *Medenî Usul Hukukunda Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.
- Erturgut, Mine, *İcra ve İflas Hukukunda Menkullerin Paraya Çevrilmesi*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2000.
- Furrer, Andreas- Muller Chen, Markus- Çetiner, Bilgehan *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Gören Ülkü, Nazlı, *İcra Hukukunda Ödeme Emri*, Arıkan Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- Görgün, L. Şanal, *İflâsta İstihkak Davası*, Ankara, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, Ankara, 1977.
- Görgün, Şanal- Börü Levent- Kodakoğlu Mehmet, *İcra ve İflâs Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2024.
- Günday, Metin, *İdare Hukuku*, İmaj Yayınevi, Ankara, 2013.
- Hanağası, Emel, "Davada 'Sıfat' Kavramına İlişkin Yeni Bir Yaklaşım Denemesi", *Medenî Usûl ve İcra- İflâs Hukuku Dergisi (MİHDER)*, C. 11, S. 32, Y. 2015, ss. 53-90.
- Hatemi, Hüseyin- Gökyayla, K. Emre, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015.
- Helvacı, Mehmet, *Anonim Ortaklıkların Bölünmesi*, Beta Yayıncılık, 2004.
- İmre, Zahir- Erman Hasan, *Miras Hukuku*, D&R Yayınları, İstanbul, 2018.
- İnan, Ali Naim- Ertaş, Şeref- Albaş, Hakan, *Miras Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- İpekel Kayalı, Ferna, *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşmeler*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.
- Kahraman, Zafer, "Borcun Üstlenilmesi", *İstanbul Şerhi Türk Borçlar Kanunu ve Yürürlük Kanunu*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2018.
- Kahraman, Zafer, "Sözleşmenin Devri", *İstanbul Şerhi Türk Borçlar Kanunu ve Yürürlük Kanunu*, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2018.
- Kale, Serdar, *Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti*, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2010.
- Karagüllü, Kardelen, *Takip Yolunun Değiştirilmesi (İİK m.43/2)*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021,
- Karşlı, Abdurrahim, *Medenî Muhakeme Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2020.
- Karşlı, Abdurrahim, *İcra ve İflas Hukuku Esasları*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2022.
- Kvasoğlu, Abdurrahman, *Medeni Usul Hukukunda Davada Temsil*, Erguvan Yayınevi, İstanbul, 2008.

- Kayhan, Şaban- Ünlütepe, Mustafa *Medeni Hukuka Giriş ve Türk Medeni Kanunu'nun Başlangıç Hükümleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Kılıçoğlu, Ahmet M., *Türk Borçlar Hukukunda Kanuni Halefiyet*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1979.
- Kılıçoğlu, Ahmet M., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017.
- Kılınç, Ayşe, *İcra Takibinde Derdestlik*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Kiraz, Taylan Özgür, *İcra Mahkemesinde İtirazın Kaldırılması (İİK m. 68-70)*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- Kocabey, Doğan, "Türk Hukukunda İşletmenin Devri", *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi)*, İstanbul, 2020.
- Kocaman, Arif B., *Alacağın Temlikinin Benzer Üçlü İlişkiler Karşısındaki Teorik Sınırı Sorunu*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Ankara, 1989.
- Kodakoğlu, Mehmet, "İcra ve İflâs Hukukunda Takip Yolunun Değiştirilmesi (İİK m. 43, II)", *Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Dergisi*, C. 16, S. 45, Y. 2020, ss. 27-70.
- Konuralp, Halûk, "Cenevre İcra Tetkik Mercii Kararı", *Ankara Barosu Dergisi (ABD)*, S. 4, Y. 1980, ss. 532-533.
- Köksoy, Mesut, "Hukuki Güvenlik İlkesi Açısından Takip Ekonomisi (Takip ekonomisi)", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XX, S. 3, Y. 2016, ss. 53- 85.
- Kuru, Baki, "İcra Takibi Konusu Alacağın Temliki", *Ankara Hukuk Fakültesi 50. Yıl Armağanı*, C. I, Y. 1977, ss. 213-221.
- Kuru, Baki, *İcra ve İflas Hukuku Cilt: 1*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 1988.
- Kuru, Baki, *İflas ve Konkordato Hukuku*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1992.
- Kuru, Baki, *İcra ve İflas Hukuku Cilt: 3*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 1993.
- Kuru, Baki *İcra ve İflas Hukuku Cilt: 3*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1997.
- Kuru, Baki, *Hukuk Muhakemeleri Usulü (6 Cilt)*, C.I, Demir- Demir Yayıncılık, İstanbul, 2001 (C. I).
- Kuru, Baki, (2001), *Hukuk Muhakemeleri Usulü Cilt III*, Demir- Demir Yayıncılık, İstanbul, 2001.
- Kuru, Baki- Aydın Burak, *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku (Ders Kitabı)*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Kuru, Baki, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- Maraşlı Dinç, Yasemin, *Miras Hukukunda Külli Halefiyet İlkesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Meriç, Nedim, "Takibe Konu Alacağın Temlikinin İcraya Etkisi Ve Yol Açtığı Taraf Sorunu", *Prof. DR. Ejder Yılmaz'a Armağan*, C. II, Y. 2015, ss.1393-1417, Ankara, Yetkin Yayınları.

- Muşul, Timuçin, *İcra ve İflâs Hukuku Cilt I*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- Muşul, Timuçin, *İcra ve İflâs Hukukunda Şikâyet*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- Oğuzman, M. Kemal- Barlas, Nami, *Medenî Hukuk*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2023.
- Oğuzman, M. Kemal- Seliçi, Özer- Oktay Özdemir, Saibe, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2022.
- Oğuzman, M. Kemal- Öz, Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. II*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2018.
- Onar, Siddık Sami- Belgesay, Mustafa Reşit, *Adliye Hukukunun Umumî Esasları*, Nümune Matbaası, İstanbul, 1944.
- Ozanemre Yayla, H. Tolunay, *Alacağın Devri İşleminin Geçerliliği ve Sebeple Olan İlişkisi (İllîliği)*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2019.
- Öz, Turgut, "Alacağın Devri", *İstanbul Şerhi Türk Borçlar Kanunu ve Yürürlük Kanunu*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2018.
- Özbay, İbrahim, "İcra ve İflâs Hukukumuzda Haczedilmezlikten Feragat (İİK m. 83/A)", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt IX, S. 1-2, Y. 2005, ss. 543 – 567.
- Özekes, Muhammet, *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2009.
- Özmunucu, Seda, *Cebri İcra Hukukunda Pazarlık Suretiyle Satış*, Vedat Kitapçılık İstanbul, 2005.
- Öztürk, Berna, "Sözleşmenin Devri", *TBBD*, S. 125, Y. 2016, ss. 263-296.
- Paket, Sabure, *Borcun Dış Üstlenilmesi*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.
- Pekcanitez, Hakan- Erdönmez, Güray, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku C. I*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- Pekcanitez, Hakan- Taş Korkmaz, Hülya, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku C. I*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- Pekcanitez, Hakan- Atalay, Oğuz- Özekes, Muhammet, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerine Göre Medenî Usûl Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.
- Pekcanitez, Hakan-Simil, Cemil, *İcra ve İflâs Hukukunda Şikâyet*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017.
- Pekcanitez, Hakan- Atalay, Oğuz- Özekes, Muhammet, *Medenî Usûl Hukuku Ders Kitabı*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023.
- Pekcanitez, Hakan- Atalay, Oğuz- Sungurtekin Özkan, Meral- Özekes, Muhammet, *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023.
- Peksöz, Vildan, "İcra Hukukunda Adi Ortaklığın Ve Ortakların Taraf Durumu", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi (UMD)*, S. 16, Y. 2020, ss. 353-373.

- Peksöz, Vildan, (2022), *Medenî Usûl Hukuku Açısından Adi Ortaklık İlişkileri*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Poroy, Reha- Yasaman, Hamdi, *Ticari İşletme Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Portakal, Seda Yıldız, *6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Borca Katılma*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- Postacıoğlu, İlhan E. "İcra ve İflas Kanununun Muaddel Hükümlerine Göre Menfi Tespit Davası", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası (İÜHFİM)*, C.32, S. 2-4, Y. 1966, ss. 824-845.
- Postacıoğlu, İlhan E., *İflâs Hukuku İlkeleri-Cilt.I. İflas*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1978.
- Postacıoğlu, İlhan E., *İcra Hukuku Esasları*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1982.
- Postacıoğlu, İlhan E.-Altay, Sümer, *İcra Hukuku Esasları*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.
- Pulaşlı, Hasan, *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt I*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- Rüzgaresen, Cumhur, *Medeni Muhakeme Hukukunda Usul Ekonomisi İlkesi*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.
- Sarı Fidan, Özlem, *Miras Ortaklığı*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- Serozan, Rona, *Medeni Hukuk Genel Bölüm Kişiler Hukuku*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015.
- Serozan, Rona- Engin, Baki İllkay, *Miras Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Sezer, S. Tolga, *Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Takas*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2010.
- Stahelin, Adrian -Bauer, Thomas -Stahelin, Daniel, *BASLER KOMMENTAR Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs I*, Helbing Lichtentahn Verlag, Basel, 2017.
- Şafak, Ali- Eraslan, Duygu- Baklacı Çakıroğlu, Evren- Ünlütepe, Mustafa- Öztürk Almaç, Tuğçe, Ünal, Nurdoğan, *Alacağın Temliki (Alacağın Devri) Özel Görünüş Biçimleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Talih, Uyar, *İcra ve İflas Kanunu Şerhi*, C.3, Turhan Kitabevi, Ankara, 2008.
- Tanrıver, Süha, *Medeni Usul Hukuku Cilt I Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2024.
- Taş Korkmaz, Hülya, *Medenî Usûl Hukukunda İradî Taraf Değişikliği*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.
- Törüner, Ekrem, "Takip Konusu Alacağın Temliki", *Ankara Barosu Dergisi (ABD)*, S. 4, Y. 1993, s. 605-608.
- Tunçomağ, Kenan, *Türk Borçlar Hukuku I. Cilt Genel Hükümler*, Sermet Matbaası, İstanbul, 1976.

- Türk, H. Sami, *Ticaret Ortaklıklarının Birleşmesi*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1986.
- Türk, H. Sami, *Ticaret Ortaklıklarının Birleşmesinde <<Nevilerin Aynı Olması>> Koşulu*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1986.
- Ulukapı, Ömer, *Medeni Usul Hukukunda Dava Arkadaşlığı*, Mimoza Yayınları, Konya, 1991.
- Ulukapı, Ömer, "İcra ve İflâs Hukukunda Gecikmiş İtiraz", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Halil Cin'e Selçuk Üniversitesinde 10. Hizmet Yılı Armağanı, Y. 1995, ss. 299-334.
- Ulukapı, Ömer, *Medeni Usul Hukuku*, Mimoza Yayınları, Konya, 2014.
- Ulukapı, Ömer, *İcra ve İflâs Hukuku*, Mimoza Yayınları, Konya, 2015.
- Umar, Bilge, *İcra ve İflâs Hukukunun Tarihsel Gelişmesi ve Genel Teorisi*, Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Yayınları, İzmir, 1973.
- Umar, Bilge, "İİK m. 120 f.I Gereğince Yapılan Alacak Temlikinin Var Olmayan Alacağa Düşmesi – Bunun Sonuçları", *İzmir Barosu Dergisi*, S. 1, Y. 1985, ss. 21-29, Karınca Matbaası, İzmir.
- Umar, Bilge, "İİK m. 53 f. II Ve III'ün Ortaya Attığı Sorunlar", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları*, C.7, S. 1, Y. 2010, ss. 3-14.
- Umar, Bilge, *Hukuk Muhakemeleri Şerhi*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.
- Uyumaz, Alper, *İcra ve İflâs Hukukunda Gecikmiş İtiraz*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- Ülgen, Hüseyin- Helvacı, Mehmet- Kendigelen, Abuzer -Kaya, Arslan- Nomer Ertan, Füsün, *Ticari İşletme Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- Ülgen, Hüseyin- Helvacı, Mehmet- Kaya, Arslan- Nomer Ertan, Füsün, *Ticari İşletme Hukuku*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2022.
- Üstündağ, Saim, *İcra Hukukunun Esasları*, Yaylacık Matbaası, İstanbul, 1990.
- Üstündağ, Saim, *İcra ve İflâs Kanunu'nun dünü ve bugünü*, Evrim Kitabevi, İstanbul, 1990.
- Üstündağ, Saim, *İflâs Hukuku*, Avcıol Basım Yayın, İstanbul, 1998.
- Üstündağ, Saim, *Medeni Yargılama Hukuku*, Nesil Matbaacılık, İstanbul, 2000.
- Yardımlı, M. Ertan, "Kambiyo Senedi Alacaklısının Takip Yolu Seçimi", *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 1, S. 1, 7. 2013, ss. 75-89.
- Yardımlı, T. Emre, *Hukuk Davalarında Mecburi Dava Arkadaşlığı*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Yasaman, Hamdi, *Anonim Ortaklıkların Birleşmesi*, Olgaç Matbaası, Ankara, 1987.
- Yavaş, Murat, *Borçlunun Üçüncü Şahıslardaki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi (İİK m. 89)*, Arıkan Yayıncılık, İstanbul, 2005.

- Yazar, Özlem, *İcra ve İflâs Hukukunda İmzaya İtiraz ve İmzaya İtirazın Sonuçları*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- Yazıcı, Ayşe Nur Merve, *Miras Ortaklığının Paylaşmadan Önceki Durumu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Yıldırım, M. Kâmil-Deren Yıldırım, Nevhis, *İcra ve İflas Hukuku*, İstanbul, Beta Yayınları, 2021.
- Yılmaz, Ejder, "Usul Ekonomisi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (AÜHFD)*, C. 57, S. 1, Y. 2008, ss. 243-274.
- Yılmaz, Ejder, *Hukuk Sözlüğü*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- Yılmaz, Ejder, *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016.
- Yılmaz, Ejder, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi 2. Cilt*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Yılmaz, Ejder, *Medenî Yargılama Hukukunda Islah*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.

Dr. Raif BIKMAZ

İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcivekili

TÜRK CEZA HUKUKUNDA DOLANDIRICILIK SUÇU

Tüm Yönleriyle Dolandırıcılık Suçu ve Etkin Soruşturulması

Dolandırıcılık Suçu ve Hukuki Anlaşmazlık Ayırımı

Cezanın Belirlenmesi ve Cezanın Şahsileştirilmesi

Uygulamadaki Sorunlar ve Yargıtay Uygulamaları

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu

Raif Bıkmaz (ORCID: 0009-0006-3234-7262)

Hukuk Yayınları Dizisi – 3826

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 864 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- ACAR**, Esra Hondu, *5237 Sayılı TCK Kapsamında Dolandırıcılık Suçu*. (Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Ceza Ve Ceza Usul Hukuku Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2010)
- AGİN**, Nursen Selen, "Türk Ceza Hukuku'nda Bilişim Sistemlerinin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık Suçu", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul-2019,
- AKBULUT**, Berrin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2017
- AKGÜNDÜZ**, Ahmet; İslam ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı - Kamu Hukuku 1.Cilt, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayını, İstanbul, 2011
- AKINCI**, Füsun Sokullu; Viktimoloji (Mağdur Bilim), Beta yayınları, İstanbul, 2008
- AKİPEK**, Jale/ **AKINTÜRK**, Turgut, Eşya Hukuku, 5. Bası, İstanbul 2009
- AKSOY**, M. Ramazan, Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Ankara, 2008,
- ALACAKAPTAN**, Uğur, *İşlenemez Suç*. (Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1968)
- ALACAKAPTAN**, Uğur, *Suçun Unsurları*. (Ankara: Sevinç Matbaası, 1975)
- ANTOLİSEİ**, Manuale di diritto Penali, Porte Speciale, Vol.I, Milano 1999
- ARTUÇ** Mustafa, Mal varlığına Karşı Suçlar, Kartal Yayınevi, Ankara 2007
- ARTUK** Mehmet Emin/ **GÖKCEN** Ahmet, Ceza Hukuk Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, 16. Bası, Ankara 2017.
- ARTUK**, M. Emin /**GÖKÇEN**, Ahmet/**ALŞAHİN**, M.Emin /**ÇAKIR**, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021
- ARTUK**, Mehmet Emin / **GÖKCEN**, Ahmet / **YENİDÜNYA**, Ahmet Caner, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. (Ankara: Adalet Yayınevi)
- ARTUK**, Mehmet Emin / **GÖKCEN**, Ahmet / **YENİDÜNYA**, Ahmet Caner, *Uygulamalı Ceza Hukuku* (Ankara: Turhan Kitabevi, 2020)
- ARTUK**, Mehmet Emin/**GÖKÇEN**, Ahmet/**ALŞAHİN**, M. Emin/**ÇAKIR**, Kerim, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Ankara, 15. Bası Adalet Yayınevi, 2021
- ASLAN**, Göksel, "Örneklerle Uygulamada Dolandırıcılık, Hırsızlık ve Mala Zarar Verme Suçları, Seçkin Yayın, Ankara, 2021
- ASLAN**, Göksel, Dolandırıcılık Hırsızlık ve Mala Zarar Verme Suçları, Seçkin, Ankara, 2021

- ATALAN** Mustafa, Dolandırıcılık, Sahtecilik ve Güveni Kötüye Kullanma Suçları, Adalet Yayınevi, 3. Baskı, Ankara 2020
- AVCI**, Mustafa; Osmanlı Ceza Hukuku, 2.Cilt, Özel Hükümler, Ankara 2018
- AVRUPA** Konseyi ve Avrupa Birliği Raporu, "Tüzel Kişilerin Yolsuzluk Suçlarına İlişkin Sorumluluğu" <https://rm.coe.int/tur-ile-final/1680a454f6>, ET: 18/12/2022
- AYDIN**, Devrim, "Dolandırıcılık Suçu," *Hacettepe HFD*, 11(2), 2021: S. 649-705, 11-12
- AYDIN**, Murat, Piramit Satış Sistemlerinin Ceza Hukuku Açısından Değerlendirilmesi, THD. C. S.100, 2014, (s. 461-466)
- AYKAÇ**, Mehmet, Adli Tıp, İstanbul, 1993,
- BAHADIR**, Çilem/**DİNÇ**, Mutlu, Ceza Kanunları, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022, s.71
- BAHAR**, Atalay; İkna Yoluyla Dolandırıcılık; Dolandırıcılık Faaliyetlerinde İkna ve Etkili İletişim Yöntemlerinin Tespiti Üzerine Bir Araştırma; Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi, Y.2020, S.35,(130-163)
- BAKICI**, Sedat; 5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümler-1, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008
- BALIK**, Mehmet, Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Ankara, 2015,
- BAŞBÜYÜK**, Dolandırıcılık Suçunda Hile Unsuru, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Kamu Hukuku Programı Doktora Tezi, İzmir 2019
- BAŞTÜRK**, İhsan, Hükümün Açıklanmasının Ertelenmesi, Ankara, 2014,
- BAYRAKTAR**, Köksal, Faal Nedamet, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, (İÜHFİM), C: 33, S: 3-4,
- BABA** Yasemin, 5411 sayılı Bankacılık Kanununda Düzenlenen Zimmet Suçu bağlamında Etkin Pişmanlık Uygulaması, Türkiye adalet Akademisi Dergisi, Y.2012, Sayı 9, Sayfa Aralığı (253-280)
- BAYRAKTAR**, Köksal/ **YILDIZ**, Ali Kemal/ **AKSOY RETORNAZ**, Eylem/ **EVİK**, Ali Hakan/ **ALTUNÇ**, Sinan/ **ERMAN**, Barış/**KESKİN KIZIROĞLU**, Serap/ **ZAFER**, Hamide/ **AKYÜREK**, Güçlü/ **SINAR**, Hasan/ **AYTEKİN İNCEOĞLU**, Asuman/ **EROĞLU ERMAN**, Fulya, Özel Ceza Hukuku C.IV Mal varlığına Karşı Suçlar, Oniki Levha Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, Ekim 2018
- BAYRAKTAR**, Köksal/ **YILDIZ**, Ali Kemal/ **AKSOY RETORNAZ**, Eylem/ **EVİK**, Ali Hakan/ **ALTUNÇ**, Sinan/ **ERMAN**, Barış/**KESKİN KIZIROĞLU**, Serap/ **ZAFER**, Hamide/ **AKYÜREK**, Güçlü/ **SINAR**, Hasan/ **AYTEKİN İNCEOĞLU**, Asuman/ **EROĞLU ERMAN**, Fulya, Özel Ceza Hukuku C.III Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, Oniki Levha Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, Ekim 2018

- BAYRAKTAR**, Köksal/**YILDIZ**, Ali Kemal/**KANGAL**, Zeynel T./**SINAR**, Hasan/vd. Ceza Özel Hukuku, C.IV. oniki levha, İstanbul, 2018
- BAYRAKTAR**, Köksal/Yıldız, Ali Kemal/vd. Özel Ceza Hukuku, C. IV. (Mal varlığına Karşı Suçlar), Onikilevha yayınları. İstanbul, 2021
- BIKMAZ**, Raif, Uzlaştırma (Ceza Yargılamasında Alternatif Çözüm), İstanbul, Simya Yayınları 2018
- BIKMAZ**, Raif, Dolandırıcılık Suçu Hakkında Genel Açıklamalar ve İstanbul Anadolu Yakası Suç Oranları Üzerine Analiz, Social Researc Journal, 12(4)- Sayfa aralığı, 556-571, <http://dergipark.org.tr/ssrj>
- BİLEN**, Mesut; Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Doktora Tezi, Konya 2012,
- BİLMEN**, Ömer Nasuhi; Hukuk-ı İslamiyye ve Istılahatı fıkhiyye kamusu, Bilmen yayınevi, İstanbul 1976, 3.Cilt
- BİRTEK**, Fatih, "Dilencilik Suçu, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.5,S.2, Yıl,2014
- BULUT**, Esra, "Klasik Ponzi Girişimcilikten Digital Ponzi Girişimciliği Benzer Taktikler ve Farklı Platformlar", Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, C.14, S.26, Ocak 2022
- BURGSTALLER** Manfred, Yeni Avusturya Ceza Kanunu ve Uygulamadaki Etkileri, (Çev. Feridun Yenisey-İÜHFM. Y:1982-1983, C.48, S.1-2) ,
- CAN**, Esra Gül, Dolandırıcılık Suçu, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ocak 2014,
- CARRARA**, Parte speciale,I s.524 (Aktaran; Somay Tümerkan,s.34)
- CENTEL** Nur/ **ZAFER**, Hamide/ **ÇAKMUT** Özlem, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar C.1, 5. Bası, İstanbul, Beta yayınları, 2021
- CENTEL** Nur; "Ceza Hukukunda Tüzel Kişilerin Sorumluluğu- Şirketler Hakkında Yaptırım Uygulanması", AÜHFD. 65(4) 2016: 3313-3326,
- CENTEL**, Nur / **ZAFER**, Hamide / **ÇAKMUT**, Özlem, *Türk Ceza Hukukuna Giriş*. (İstanbul: Beta Basım Yayın, 2020)
- CRİMES** Act 1900 Sect 192E, http://www5.austlii.edu.au/au/legis/nsw/consol_act/ca190082/s192e.html E.T. 10.12.2022
- CROFTS** Penny/ **CROFTS** Thomas/ **GRAY** Stephen/ **KİRCHENGAST** Tyrone / **NAYLOR** Bronwyn / **TUDOR** Steven, **Waller & Williams Criminal Law Text and Cases**, 13th Ed., LexisNexis Butterworths Avustralya, 2016
- ÇETİNEL**, Tunahan, Alacaklılara Zara Verme Kastıyla Yapılan Tasarruflar Bağlamında Tasarrufun İptali Ve Muvazaa Davaları, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020
- ÇOLAK**, Haluk; Dolandırıcılık ve Sahtecilik Suçlarında Suçların İçtimaı, İstanbul, Beta Yayınevi, 2014

- DANİEL E. Hall**, *Criminal Law and Procedure*, 6th Ed., 2012, s.139
- DEMİR** Zekeriya, “Havayolu Sektöründe Ödeme Sistemleri Yoluyla Yapılan Dolandırıcılık İşlemlerinin Sektöre Olan Etkisinin Değerlendirilmesi, Denetlenmesi Ve Önlenmesine Yönelik Öneriler” konulu makale, *Öneri Dergisi*, Yıl 2021, C.16, S.55
- DEMİRBAŞ**, Timur, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 13.Baskı, Ankara, Seçkin, 2018
- DEMİRBAŞ**, Timur, *Şematik Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin,, 2019
- DEVELİ**, Ahmet Mertcan, “Dolandırıcılık Suçunun Bir İşleniş Şekli Olarak Piramitsel Dolandırıcılık Suçu”, *Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara 2020,
- DİNÇ**, Mutlu/ **ÇİLEM**, Bahadır, *Ceza Kanunları*, Ankara, Seçkin, 2022,
- DOLUNAY**, Salih İlkin, *Türk Ticaret Kanununun Haksız Rekabet Düzenlemesi ve Özellikle Haksız Rekabete İlişkin Ceza Hükümleri*, Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul,2022
- DONAY**, Süheyl, *Bankacılık Ceza Hukuku*, Beta, 1. Baskı, Şubat 2007, İstanbul
- DONAY**, Süheyl, *Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi*, Beta Yayım Dağıtım, İstanbul,2009,
- DONAY**, Süheyl, *Meslek Sırrının Açıklanması Suçu*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul 1978.
- DÖNMEZER** Sulhi / **ERMAN** Sahir, *Nazari Ve Tatbiki Ceza Hukuku Cilt:1*, (İstanbul: Beta Yayınevi, 1997)
- DÖNMEZER** Sulhi, *Kişilere Ve Mala Karşı Cürümler*. (İstanbul: Beta Yayıncılık, 2004)
- DÖNMEZER** Sulhi, *Kriminoloji*, Beta yayınları, İstanbul, 1994, s.386
- DÖNMEZER**, Sulhi, *Ekonomik Suçlar ve Ceza Kanunu Ön Tasarısı Sempozyumu*, İstanbul 1987
- DÖNMEZER**, Sulhi/ **ERMAN** Sahir, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*,14B., D&R Yay., İstanbul, 2019, C.2
- DURKHEİM** Emile, (Çev.:Polat, Burak,) “Durkheim Ceza Evriminin İki Kanunu” *Küresel Bakış Dergisi*, Yıl 8., S.24,
- DURSUN**, Hasan, *Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku, Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2016
- DURSUN**, Selman, *Bankacılık Düzenine Karşı İşlenen Suçlar*, Seçkin, Ankara, 2006.
- DÜNDAR**. Özlem/Kesbiç, C. Yenal; “Mal varlığına Karşı İşlenen Suçların Suç Teorilerine Göre Mekânsal Analizi” konulu araştırma makalesi, *Balıkesir Üniversitesi, SBE. Dergisi*, C.23, S. 44, (Sayfa: 911-936), Aralık 2020

- EKER KAZANCI**, Behiye /**ZEYREK**, İlker, “TCK’da Dolandırıcılık Suçu” konulu makale, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan C.21, Özel Sayı, 2019
- EKER**, Hüseyin, “Mala Karşı İşlenen Suçlarda Etkin Pişmanlık (5237 Sayılı TCK’nın 168. Maddesi)”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Cilt: Mayıs-Haziran, Sayı:100 (2012)
- EKİCİ** Şahin, Meral, Dolandırıcılık Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2019
- EKİCİ** Şahin, Meral, “İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayet”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:64, S:3, 2015,
- EPÖZDEMİR**, Rezan, Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Ankara, 2021
- ERCAN**, İsmail-Türk Ceza Kanunu ve ilgili mevzuat Ceza Hukuku Özel Hükümler, Themis Yayınları Ankara 2021
- ERDEM**, Mustafa Ruhan, “Lizbon Antlaşması ve Avrupa Ceza Hukukunun Geleceği” konulu makale, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, Y.2013, C.8, özel sayı
- ERDEM**, Mustafa Ruhan, “Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Mal varlığına Karşı Suçlar”, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/119.doc>.
- ERDOĞAN**, Oktay, Ceza Yasaları, Acar Basım, İstanbul, 2007
- ERDURAK**, Yılmaz Güngör, İçtihatlı Türk Ceza Kanunu Seçkin Yayınevi, Ankara, 1991,
- EREM**, Faruk, *Türk Ceza Kanunu Şerhi*, (C.I.,II.,III) (Ankara: Seçkin Yayınevi,1993)
- EREM**, Faruk/ **DANIŞMAN**, Ahmet/**ARTUK** Mehmet Emin; Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14.Baskı, Ankara, 1997
- EREM**, Faruk/**TOROSLU**, Nevzat; Türk Ceza Hukuku-Özel Hükümler, Savaş Yayınları, Ankara, 1987
- EREM**, Faruk; Adalet Psikolojisi Sevin Matbaası Ankara 1988 s.22
- EREN**, Fikret, Borçlar Hukuk Genel Hükümler, İstanbul, 2008
- EREN**, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 22. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2017
- ERMAN** Sahir, Ticari Ceza Hukuku, Cilt V: Bankacılık Suçları, İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1984.
- ERMAN**, Sahir, Türk Ceza Hukuku, Genel Kısım 3.baskı İstanbul 1992
- ERMAN**, Sahir; Ticari Ceza Hukuku, Genel Kısım, C.1, İsmail Akgün Vakfı, 1981
- ERYİĞİT**, Beyza Melek “Dolandırıcılık Suçu ve Özel Olarak Bilişim Sistemlerinin, Banka veya Kredi Kurumlarının Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Nitelikli Dolandırıcılık Suçu”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul-2019,
- ESEN**, Sinan *Açıklamalı İçtihatlı Mal varlığına Karşı Suçlar, Belgelerde Sahtecilik ve Bilişim Alanında Suçlar*. Ankara, Adalet Yayınevi, 2007, s. 433.

- ESER**, Albin, /Yenisey Feridun) Son Yüzyıl içinde Almanyadaki ceza düzenlemele-ri, geçmişe bir bakış ve gelecekteki eğilimler, s.34, Yargıtay Dergisi, S. 15, 1989, (sayfa:12-36)
- FEYZİOĞLU**, Feyzi Necmettin, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.1, İstanbul, 1976
- FİSCHER**, Thomas, Strafgesetzbuch und Nebengesetze 62, Auf. München, 2015
- GÖKCEN**, Ahmet / **BALCI** Murat, *Mal varlığına Karşı Suçlar (m.141-169)*. (Ankara: Seçkin Yayınları, 2016)
- GÖKCEN**, Ahmet / **BALCI**, Murat, Dolandırıcılık Suçu Konulu Makale, MÜHF_HAD, C.14, s.1-2
- GÖKTÜRK**, Neslihan / **ÖZGENÇ**, İzzet / **ÜZÜLMEZ**, İlhan, *Ceza Hukukuna Giriş*. (Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 2012) 69.
- GÖZLER**, Kemal; Anayasa Mahkemesinin HAGB kararının kendi içinde değerlendirilmesi, konulu yazı, 2022, www.anayasa.gen.tr
- GÖZÜBÜYÜK**, Abdullah Pulat, Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi, 4.cilt, 5.bası, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul,
- GÜLER**, Mahmut; **MALKOÇ**, İsmail, Ceza ve Yargılamada Temel Yasalar, Adil Yayınevi, Ankara, 1994,
- GÜNAY**, Erhan, Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Ankara, 2010,
- GÜNDEL**, Ahmet, Açıklamalı İçtihatlı 765 ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunlarındaki Hırsızlık ve Dolandırıcılık Suçları, Ankara, 2005
- GÜNDEL**, Ahmet, *Zimmet, Sahtecilik, Dolandırıcılık, Yağma, Hırsızlık, Güveni Kötüye Kullanma Suçları*. (Ankara: Seçkin Yayınları, 2016)
- GÜNEŞ**, Seyithan, Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, İstanbul, 2017
- GÜVEN** Çiğdem, Bankacılık Faaliyetine İlişkin Ceza Sorumluluğu, Yayımlanmış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2016
- HACİFAZLIOĞLU**, Ali; Suçların İçtimai, Bilge yayınevi, İstanbul, 2014
- HAFIZOĞULLARI** Zeki / **ÖZEN** Muharrem, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. (Ankara: US-A Yayıncılık)
- HAFIZOĞULLARI**, Zeki/ **GÜNGÖR**, Devrim; Türk Ceza Hukukunda Normların Tasnifi, TTB. Dergisi, Y.2007, S.69 (21-50),
- HAFIZOĞULLARI**, Zeki/ **ÖZEN**, Muharrem, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Kişilere Karşı Suçlar, USA Yayıncılık, Ankara, 2017
- HAKERİ**, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 20. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2017.
- HAKERİ**, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011
- HAKERİ**, Hakan/Tekin Derya, Tartışmalı sorularla Türk Ceza Hukuku-Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara,2022

- HAKERİ**, Hakan, Zincirleme-Piramitsel oyunlar düzenleme suçu, *Yargıtay Dergisi Ocak-Nisan 2001*, S.1-2,
- HERRİNG** Jonathan, **Criminal Law Text, Cases and Materials 5th Ed.**, Oxford University Press, 2012, s.571
- <https://hukuk.marmara.edu.tr>
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- https://www.lawcom.gov.uk/app/uploads/2015/03/lc276_Fraud.pdf
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/60/2006-01-01>
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1978/31/2006-01-01>
- <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/5.3.765.pdf>,
- İÇEL** Kayıhan / **DONAY** Süheyl, *Karşılaştırmalı Ve Uygulamalı Ceza Hukuku Genel Kısım*. (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2016)
- İÇEL**, Kayhan, "Görünüşte Birleşme (İçtima) İlkeleri ve Yeni Türk Ceza Kanunu", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S:14, 2008
- İÇEL**, Kayhan; *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Yenilenmiş Bası, Beta, İstanbul, 2016
- İÇEL**, Kayhan; *Suçların İçtimaı*, İstanbul Üniversitesi yayını, 1972
- İÇEL**, Kayıhan / **ÜNVER**, Yener, *Uygulamalı Ceza Hukuku Ceza Hukuku Genel Ve Özel Hükümler*. (İstanbul: Beta Yayıncılık, 2016)
- İNALCIK**, Halil; *Osmanlıda Devlet, Hukuk, Adalet*, Eren Yayıncılık, İstanbul 2000
- İNCEOĞLU**, Asuman Aytekin, *Bankacılık Kanununda Yer Alan Suçlar*, Doktora Tezi, İstanbul, 2006.
- İNCEOĞLU**, Sibel, (Editör), *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa (Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme*, Şen Matbaa, 1. Bası, Ankara, 2013
- İPEK**, Ali İhsan, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*, Ankara, 2010,
- JOSHUA** Dressler/ **STEPHEN P.** Garvey, **Criminal Law Cases and Materials**, 8th Ed., West Publishing Co., 2019, s.948
- KAMIŞLI**, Gani, *Yargıtay Kararları Çerçevesinde Dolandırıcılık Suçu*, Ankara, 2017
- Kanada Ceza Kodu art. 380(1), <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/c-46/page-51.html#h-122424> Erişim Tarihi: 22.11.2022
- KANGAL**, Zeynel, *Ceza Hukukunda Zorunluluk Durumu*, Ankara, 2010
- KARAHAN** Sami/**SULUK** Cahit/**SARAÇ** Tahir Nal; *Fikri Mülkiyet Hukukunun Esasları*, Seçkin, Ankara, 2007

- KATOĞLU**, Tuğrul, Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık, Seçkin, Ankara, 2003
- KESKİN**, Duygu Anıl/Gözenman, Samet, Hile Riski Açısından Sosyal Mühendislik; Tıde Academia, Y.2019, C.1, S.2, (281-306) www.dergipark.org. E.T. 12/05/2023
- KESKİN**, Serap; Ceza Muhakemesi Hukukunda Temyiz Nedeni Olarak Hukuka Aykırılık, Alfa Yayınevi, İstanbul, 1997
- KESKİNSOY**, Ömer,: “Yeni Türk Ceza Kanunu’nun Müteselsil Suçla Alakalı Hükmülerinin Değerlendirilmesi”, TBB Dergisi, S.61, 2005, s.344.
- KOCA**, Mahmut, Suçun Özel Görünüş Şekillerine İlişkin Yargıtay İçtihatlarının Değerlendirilmesi, 2015 CHKD, Cilt: 3, Sayı:2
- KOCA**, Mahmut/ÜZÜLMEZ İlhan, Genel Hükümler, s.117, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 11.Baskı, Ankara, 2018
- KOCA**, Mahmut/Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuk, Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara,2020
- KOCA**, Mahmut; Fikri İçtima, Ceza Hukuk Dergisi (CHD), C.2, S.4 (197-221), 2007
- KOCA**, Mahmut; Suçun Özel Görünüş Şekillerine İlişkin Yargıtay İçtihatlarının Değerlendirilmesi, CHKD, C:3,S., 2015
- KOÇ**, Mehmet; Osmanlı Ceza Hukukunda Hile (Aldatma-Dolandırıcılık) Suçları ve Cezaları, Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi dergisi 2019, cilt 19, s.1
- KORKMAZ** Fulya, Dolandırıcılık Suçu, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara 2020,
- KUMBASAR**., Enver, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Ankara, 2012,
- KUNTER**, Nurullah, Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul 2006
- KUNTER**, Nurullah/YENİSEY, Feridun/NUHOĞLU, Ayşe, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 18. Bası, Beta Yayınları, İstanbul, 2010
- KÜLÇE**, Ebru, *Dolandırıcılık Suçu*. (İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, 2020)
- LAW** Commission, Fraud Law Com. Report No. 276, 2002, para. 1.6, https://www.lawcom.gov.uk/app/uploads/2015/03/lc276_Fraud.pdfE.T. 20.11.2022
- MALKOÇ** İsmail, Güler Mahmut, Ceza ve Yargılamada Temel Yasalar, Adil Yayınevi, Ankara 1994
- MALKOÇ**, İsmail, *Yeni Ceza Kanunu*. (İstanbul: Malkoç Yayınevi: 2013)
- MANZİNİ**, Trattato di Diritto Penale Italiano, c. IX, 4.bası, Torino, 1963
- MAVİŞ**, Volkan, Dolandırıcılık Suçunun Hile Unsuruna İlişkin Sorunlar, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2015, C.6,S.3 (597-626)
- MERAN** Necati,, Zimmet Rüşvet-İrtikap Görevi Kötüye Kullanma Suçları, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara 2013

- MERAN**, Necati, *Yeni Türk Ceza Kanununda Sahtecilik-Mal varlığı-Bilişim Suçları ile Ekonomi ve Ticaret Alanında Suçlar*. (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2005)
- METİN**, Beril İrem, Dolandırıcılık Suçunun Nitelikli Halleri, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Kamu Hukuku Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019,
- NIGGLI**, Marcel Alexander, das Verhältnis von Eigentum Vedmögen und Schaden Nach Schweizerischem Strafrecht, Zürich, 2013
- OKUYUCU** Ergün, Güneş, Dolandırıcılık Suçunun Susmak Suretiyle İylenmesi Sorunsalı konulu makale, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y:2021, C.12, S.1 (304-312)
- ÖNDER**, Ayhan, Mütemudi Suç konulu makale, İÜHF. Y.1963, C.29, S.1-2, (75-120), s.82; www.dergipark.org. E.T. 04/05/2023
- ÖNDER**, Ayhan, Şahıslar ve Mala karşı Cürümler ve Bilişim alanında suçlar, İstanbul 1994, s.285, Selçuk, Sami, Dolandırıcılık, Yasa Yayınları, Ankara 1982
- ÖZBAY**, Asena Tuğba, İ.Ü. SBE. Kamu Hukuku, Yüksek Lisans Tezi, “Trük Ceza Kanununda öngörülen Hileli İflas Suçu”, İstanbul, 2019,
- ÖZBEK**, Veli Özer / **DOĞAN**, Koray / **BACAKSIZ**, Pınar / **TEPE**, İlker, *Temel Ceza Kanunları*. (Ankara: Seçkin Yayınları, 2012)
- ÖZBEK**, Veli Özer / **DOĞAN**, Koray / **BACAKSIZ**, Pınar / **TEPE**, İlker, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. (Ankara: Seçkin Yayınları, 2016)
- ÖZBEK**, Veli Özer / **KANBUR**, Mehmet Nihat / **DOĞAN**, Koray / **BACAKSIZ**, Pınar / **TEPE**, İlker, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, (Ankara: Seçkin Yayınları, 2016)
- ÖZBEK**, Veli Özer, Ekonomi Ceza Hukuku- Genel Hükümler, Seçkin, Ankara, 2020
- ÖZBEK**, Veli Özer, Ekonomi Ceza Hukuku, Özel Hükümler, Seçkin, Ankara, 2021
- ÖZBEK**, Veli Özer, Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Anlamı, İzmir Şerhi Cilt-2, Ankara,
- ÖZBEK**, Veli Özer. Yeni Türk Ceza Kanununun anlamı, C.1 Ankara 2005
- ÖZBEK**, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/Tepe, İlker; Türk ceza Hukuku- Özel Hükümler, Ankara, 2017
- ÖZCAN**, Karadeniz Çelebicin; Roma Hukuku, Turhan Kitapevi 17.baskı Eylül 2014 Ankara
- ÖZCAN**, Nisa, Dolandırıcılık Suçu, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2012,
- ÖZEN**, Mustafa, Ceza Hukuku Özel Hükümler Temel Suç Tipleri, Adalet Yayınevi, 3. Baskı, Ankara, 2022
- ÖZGENÇ** İzzet, İrtikap ve Rüşvet Suçları, Seçkin Yayınları, Ankara 2012
- ÖZGENÇ** İzzet, Türk Ceza Hukuku-Genel Hükümler, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021

- ÖZGENÇ**, İzzet, *Ekonomik Çıkar Anacıyla İşlenen Suçlar*. (Ankara: Seçkin Yayınları, 2016)
- ÖZGENÇ**, İzzet, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, İstanbul 1-3 Haziran 2008'de sunulan Tebliğ*, Ankara, 2009,.
- ÖZGENÇ**, İzzet, *Türk Ceza Kanunu, Gazi Şerhi - Genel Hükümler, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayını, 3. Basım, Ankara, 2005*
- ÖZGENÇ**, İzzet/G.Ü. Türk Ceza Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi, *Türk Ceza Mevzuatı*, Seçkin, Ankara, 2017
- ÖZTÜRK** Bahri / **ERDEM** Mustafa Ruhan / **EKİNCİ**, Mustafa / **ESEN**, Sinan, *Hırsızlık, Yağma, Güveni Kötüye Kullanma, Dolandırıcılık, Hileli Ve Taksirli İflas, Karşılıksız Yararlanma, Belgelerde Sahtecilik Ve Bilişim Alanında Suçlar*. (Ankara: Adalet Yayınevi, 2005)
- ÖZTÜRK**, Sami, *Güveni Kötüye Kullanma Bedelsiz Senedi Kullanma Dolandırıcılık Suçları Ve TCK Genel Hükümler*, Adalet yayınevi, Ankara, 2022,
- ÖZTÜRK**, Bahri/**TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**SIRMA**, Özge/**KIRIT**, F. Saygılar/**ÖZAYDIN**, Özdem/**AKCAN**, Esra Alan/**ERDEN**, Efser, *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin, 8. Bası, Ankara, 2014
- PARLAR** Ali/ **AKIN** Mustafa/ **HATİPOĞLU**, Muzaffer, *Bankacılık Ceza Hukuku*, Ankara, 2010
- PARLAR**, Ali, *5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Hukuku'nda Dolandırıcılık Suçları*, Ankara 2011,
- PARLAR**, Ali, Muzaffer Hatipoğlu, *Mal varlığına Karşı Suçlar*. (Ankara: Kartal Yayınevi, 2006)
- PARLAR**, Ali, *Türk Ceza Hukukunda Bilişim Suçları*, Bilge, 3. Baskı, 2015
- PARLAR**, Ali, *Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçları*. (İstanbul: Bilge Yayınevi, 2015)
- PARLAR**, Ali/**HATİPOĞLU**, Muzaffer, *5237 sayılı Türk Ceza Kanununun Yorumu*, 2. Cilt, Ankara, 2007
- PARLAR**, Ali/**HATİPOĞLU**, Muzaffer, *Açıklamalı-Gerekçeli Uygulamalı 5237 sayılı Yeni Türk Ceza Kanununda Mal varlığına Karşı İşlenen Suçlar*, Ankara 2006
- PARLAR**, Ali/**SEKMEN**, Orhan, *Ceza ve Hukuk Muhakemesinde İstinaf ve Temyiz*, Bilge Yayınevi, Ankara, 2016
- RADO** Türkan, *Gaius'a göre Klasik Roma Hukukunda Furtum suçu*, İÜHFİM, C.18, S.1-2, 1952
- REHBERG**, Jörg/Flachsman Stefan (2000), *İsviçre Ceza Hukuku'na göre "Doping'in Dolandırıcılık Olarak Cezalandırılabilirliği"* SpuRt 2000, Heft 5, Teil

- Schweiz, s.212-217 (Çeviren: Ünver, Yener, Karşılaştırmalı Ceza Hukuku Serisi 1 Spor ve Ceza Hukuku, s.27-29)
- ROACH** Kent, **Criminal Law**, 7th Ed., Irwin Law Inc., 2018, s.501
- S. Sulhi/ Akman, Sermet/ Burcuoğlu/ Haluk/ Altop /Atilla, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Filiz Kitapevi, İstanbul 1993
- SANCAR**, Türkan Yalçın, Mütessesil Suç, Ankara, Seçkin Yayıncılık. 1995
- SARITAŞ** Erkan, Banka İtibarının Zedelenmesi Suçu, İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt68, Sayı 1-2 İstanbul, 2010
- SAVAŞ**, Vural/Mollamahmutoğlu, Sadık, Türk Ceza Kanununun Yorumu, Seçkin Yayınevi, 1999
- SELÇUK**, Sami, Dolandırıcılık Cürmünün Kimi Suçlardan Ayrımı ve Çeklerle İlgili Suçlar, Ankara, 1986
- SELÇUK**, Sami, *Dolandırıcılık*. (İstanbul: Yasa Yayınları, 1982)
- SEVÜK**, Handan Yokuş, "Ceza Yargılaması Hukukunda Hazırlık Soruşturması" konulu makale, AÜEHFD (Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi), C.VIII., S.1-2,2004,
- SHİMA** Baradaran Baughman/ **RICHARD G.** Singer/ **JOHN Q.** La Fond, **Criminal Law: Examples & Explanations, 8th Ed.**, Wolters Kluwer, 2022
- SINAR**, Hasan, Türk Ceza Hukukunda Dolaylı Faillik, CHD. C.6, S.15, Nisan 2011 (s.59-86)
- SİNAN**, Esen, *Mal varlığına Karşı Suçlar, Belgelerde Sahtecilik ve Bilişim Alanında Suçlar*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2007
- SOMAY**, Tümerkan, Dolandırıcılık suçu, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul 1987
- SOYASLAN**, Doğan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. (Ankara: Yetkin Yayınları, 2016)
- SOYASLAN**, Doğan, *Teşebbüs Suçu*. (İstanbul: Kazancı Kitap, 1994)
- SOYASLAN**, Doğan; Ceza Hukuku Özel Hükümler, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022
- SÖZÜER**, Adem, Türk Ceza Hukuku Mevzuatı, Alfa Yayınları, İstanbul 2014
- SÖZÜER**, Adem, "Suça Teşebbüs", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul 1993,
- SÖZÜER**, Adem, *Ceza Hukuku Uygulama Rehberine Giriş Ve Pratik Çalışma Notu*. (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku Ve Kriminoloji Araştırma Ve Uygulama Merkezi, 2015)
- SÖZÜER**, Adem, Türk Ceza Hukuk Mevzuatı, Alfa Yayınları, İstanbul, 2014
- SÖZÜER**, Adem; "Suça Teşebbüs", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul 1993
- SÖZÜER**, Adem; Ceza Hukuku Uygulama Rehberine Giriş Ve Pratik Çalışma Notu,

- SUMMERS Ben, The Fraud Act 2006: has it had any impact**, Amicus Curiae, Issue 75, Sonbahar 2008
- ŞAHİN** Cumhuriyet / **ÖZGENÇ** İzzet, Türk Ceza Hukuk Mevzuatı, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayını, 1. Basım, Ankara, 2007,
- ŞEN**, Ersan, Suç Örgütü, Yargın Hukuk Yayınları, İstanbul, 2013
- ŞEN**, Ersan; Dolandırıcılık Suçunda Hile Ve Kast, www.hukukihaber.net E.T:15/12/2022
- ŞENTÜRK**, Fatih/**KASAP** Murat, "Beyaz Yaka Suçları ve Finansal Yolsuzluklar" konulu makale, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Y.2013, C.3, S.2, s.149 (143-167)
- TAHİROĞLU**, Bülent/ **ERDOĞMUŞ**, Belgin, Roma Hukuku Dersleri, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2021
- TAN**, Mehmet, TCK Genel Hükümler II. Cilt, Seçkin Yayınevi Ankara 2011
- TANER**, Fahri Gökçen, Türk Ceza Hukukunda Şantaj Suçu, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Ankara, 2011
- TANERİ** Gökhan, Özel Kanunlarda Suçlar, Cilt 1, Ocak 2017, Ankara
- TANERİ** Gökhan, Temel Cezanın Belirlenmesi Konulu Makale, Ankara Barosu Dergisi, 2016/3 sayı, (s.130-160),
- TANRIVERMİŞ**, Atilla, Masuniyet Karinesini Genişleten Bir İlke Olarak Lekelenme Hakkı, Seçkin, Ankara, 2021
- TARAKÇIOĞLU**, Zeynep Esra, "Kripto Varlıklar ve Ceza Hukuku Sorumluluğu" konulu makale, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2021, C. XI. S.1
- TAŞDEMİR** Kubilay / **ÖZKEPİR**, Ramazan, *Son Değişikliklerle İçtihatlı Türk Ceza Kanunu*. (Ankara: Adil Yayınevi, 2003)
- TAŞDEMİR**, Kubilay, Bilişim, Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması ve Dolandırıcılık Suçları, Ankara, Cantekin Matbaacılık, 2019
- TEKİNAY**, S.Sulhi/AKMAN, Sermet/BURCUOĞLU, Haluk/ALTOP, Atilla; Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Fliz Kitabevi, İstanbul 1991
- TEZCAN**, Durmuş /**ERDEM**, Mustafa Ruhan /**ÖNOK**, R.Murat; Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 20 baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022,
- TEZCAN**, Durmuş, "Yurt Dışında İşlenen Suçlarda Türk Hukuku Bakımından Yabancı Ceza Kanununun Değeri Sorunu" konulu makale, AÜSBF Dergisi, C.XXXIX,, 1984, S.1-2
- TEZCAN**, Durmuş, Rüşvetin Cezalandırılması: Cezalar ve Önleyici Tedbirler konulu makale, DEÜHF Dergisi (Prof. Tufan Turan Yüce'ye Armağan), İzmir, 2001

- TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**ÖNOK**, Murat, Uluslararası Ceza Hukuku, Seçkin yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2017
- THE FRAUD ACT** 2006, art.2-4, <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/35> E.T. 20.11.2022
- TIEDEMANN** Klaus/ **NUHOĞLU** Ayşe (çev.) Ekonomi Ceza Hukuku, Seçkin, 2017, Ankara
- TOPALOĞLU**, Mustafa, “Mesafeli Sözleşmeler” konulu makale. Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran 2016, C.2, S.3,
- TOPRAK**, Zafer; “Osmanlı’nın Son Döneminde İstanbul Sokaklarında Marjinaler: Hırsızlar, Dolandırıcılar,Yankesiciler” konulu makale, İ.Ü., SBF.Dergisi, Mart 2008, s.(275-279)
- TOROSLU**, Nevzat / Erem Faruk, *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (Ankara: Savaş Yayınevi, 2017)
- TOROSLU**, Nevzat/Toroslu, Haluk, Ceza Hukuku Özel Kısım, Savaş Yayınevi, Ankara, 2021
- TOZMAN**, Önder, *Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma*. (Ankara: Adalet Yayınevi, 2008)
- TÖNGÜR**, Ali Rıza, Ceza Hukukunda Yeni Boyutlarıyla Erteleme, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008,
- TULAY**, Muhammed Emre, Kanunilik İlkesi Işığında Ceza Hukuku Kurallarının Zaman Bakımından Uygulanması ve Delil Elde Etme Yöntemlerinin Zaman Bakımından Uygulama Sorunu, Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Y.2016, C.22, S. 3 (2715-2736)
- TURABİ** Selami, İrtikap Suçları, Seçkin yayınları, Mart 2009, Ankara
- TÜMERKAN**, Somay, Dolandırıcılık Suçu (Karşılıksız Çek Keşidesi Filleri) Kazancı Hukuk Yayınları. İstanbul 1987
- TÜRKÇE SÖZLÜK** Türk Dil Kurumu Yayınları 11. Baskı Ankara 2011
- TÜYSÜZ**, Fırat, *Dolandırıcılık Suçu*, (Ankara: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Kamu Hukuku Tezli Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi, 2017)
- US** Code Title 18: Crimes and Criminal Procedure, Chapter 47: Fraud and False Statements, <https://uscode.house.gov/browse/prelim@title18&edition=prelim> Erişim Tarihi: 28.12.2022
- ÜÇOK**, Coşkun/ MUMCU, Ahmet /BOZKURT Gülnihal, Türk Hukuk Tarihi, Turhan Kitabevi, 15.Baskı, Ankara 2011,
- ÜÇOK**, Coşkun,, Osmanlı Kanunnamelerinde İslam Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler, AÜHFD, 1946, C.3
- ÜZÜLMEZ**, İlhan, Yeni Ceza Kanununun Sisteminde Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi Konulu Makale, EÜHFD. C. X, S. 3-4 (2006, 203-235)

- WESSELS** Johannes/**HILLENKAMP** Thomas/ çev. Ali Kemal Yıldız, Malvarlığına Karşı Suçlar ve Ekonomik Suçluluk (Karşılaştırmalı Ceza Hukuku Serisi-9), Seçkin, 2009, Ankara
- WITHEY** Carol, **The Fraud Act 2006 – Some Observations and Comparisons with the Former Law**, The Journal of Criminal Law, 71(3), 220-237, s.220
- YALÇIN**, Can, Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Ankara, 2021
- YAŞAR** Osman / **GÖKCAN** Hasan T. / **ARTUÇ** Mustafa, *Yorumlu- Uygulamalı Türk Ceza Kanunu* Cilt: 4., (Ankara: Adalet Yayınevi, 2010)
- YAŞAR** Tekin, Şer’iye sicilleri ışığında Osmanlı devletinde taz’ir suç ve cezaları konulup yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul 1995
- YAŞAR**, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç Mustafa, Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, Ankara 2022, C.6 s.7958
- YAVUZ**, A. Hakan, Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Basit Dolandırıcılık Suçu, Ceza Hukuku Dergisi (CHD. 2006, S.1, s.359)
- YAVUZ**, Hakan A. “Türk Ceza Hukukunda Dava Zamanaşımı ve Olağanüstü Kanun Yolları ile İlişkisi”, Adalet Dergisi, 2021/1,
- YAZIR**, Elmalı Muhammed Hamdi, Kur’an-ı Kerim ve Yüce Meali, Seda Yayınları, İstanbul 2010
- YEMENİCİ**, Kürşat, Türk Hukukunda Nüfuz Ticareti Suçu, Ankara, 2017
- YENİSEY** Feridun/Jescheck, Hans-Heinrich, Alman Ceza Hukukuna giriş-Ceza Hukukunun Sınırları, Ankara, Beta Yayınları, 2007
- YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU** Ayşe, Ceza muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2019,7.baskı,
- YENİSEY**, Feridun/Plagemann, Gottfried, Alman Ceza Kanunu, Beta yayınları, İstanbul,2009
- YEŞİL** Eyüp, Kasten Öldürme Suçlarında Bağlılık Kuralı, CHKD, 3.Cilt, S.2 2015
- YETKİN**, Erdi, “Bankacılık ve Sermaye Piyasası Suçlarına İlişkin Muhakeme Kuralları” konulu makale, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XIX, 2015, S.3,
- YILDIZ**, Ali Kemal, Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur, Suçtan Zarar Gören, Şikayetçi, Ankara, 2008
- YILDIZ**, Zeki, “Eğitim Düzeyi İle Suç Türü Arasındaki İlişkinin Araştırılması” konusu araştırma yazısı. Kuram ve Eğitim Uygulamada Eğitim Yönetimi, (Bahar 2004)
- YILMAZ**, Abdurrahman; “Türkiye’de Dolandırıcılık Tipolojileri, Dolandırıcılık Olaylarının Kategorik Tasnifi ve Yapılış Şekilleri” konulu makale, s.1-17, www.academia.edu
- YILMAZ**, Çetin, Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Şubat 2018,

- YILMAZ**, Ejder, Hukuk Sözlüğü, Yetkin Yayınları, Ankara,2004
- YILMAZ**, Sacit, “5237 Sayılı TCK’nın 244. Maddesinde Düzenlenen Bilişim Alanındaki Suçlar”, *TBB Dergisi*, S. 92, 2011
- YILMAZ**, Zahit, Karşılıksız Yararlanma Suçu, Malvarlığına Karşı Suçlar, Adlet Yayınevi, Ankara 2018
- YILMAZ**, Zekeriya / **ERGÜN**, İsmail, Yeni Türk Ceza Kanununda Dolandırıcılık Suçları, Adalet yayınları. Ankara, 2005
- YIRTIMCI**, Esra, *Dolandırıcılık Suçu*. (Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2010)
- YURTCAN**, Erdener, Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2010
- YÜCE**, Turhan Tüfan; Türk Alman Ceza Muhakemeleri Hukukunda Kanun Yolları, Ankara Ötüken Yayınları. 1967
- YÜKSEKTEPE**, Mert Asker, Dolandırıcılık, Aristo yayınevi, İstanbul 2018
- ZAFER**, Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2013

Bülent DESTECİ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı
Araştırma Görevlisi

İCRA HUKUKUNDA TAKİP ŞARTLARI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İcra Hukukunda Takip Şartları

Bülent Desteci

Hukuk Yayınları Dizisi – 3827

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 865 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Acar**, Ayşe Ece. 2022. *İcra Mahkemesi Kararlarına Karşı İstinaf Kanun Yolu*. İstanbul : On İki Levha Yayıncılık.
- Ağırman**, Doğan. 2023. *"Tahkime Elverişlilik"*. Tahkimde Güncel Sorunlar (V-VI). Ankara: Türk Tahkim Akademisi. 95-124.
- Akıncı**, Ziya. 2016. *Milletlerarası Tahkim*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Akil**, Cenk. 2017. *Genel Haciz Yoluyla Takipte Ödeme Emrine İtiraz*. Ankara: Yetkin Yayınları. (Ödeme Emrine İtiraz)
- Akil**, Cenk. 2018. *"Dava Yetkinliği"*. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi (36): 1-20.
- Akil**, Cenk/**Gül**, Mehmet Akif. 2017. *"Yargıtay'ın Genel Haciz Yoluyla İlâmsız Takibe Başvuru Hakkına İlişkin Olarak Vermiş Olduğu Bazı Kararlar Üzerine Düşünceler"*. Yargıtay Dergisi 43 (3): 551-610.
- Akil**, Cenk/**Peksöz**, Vildan. 2016. *"Para Alacaklarına İlişkin İlâmsız Takipte İcra Dairelerinin Yetkisinin Belirlenmesi"*. Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (8): 25-40.
- Akipek**, Jale. 1974. *Türk Eşya Hukuku (Aynî Haklar)*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Akipek**, Jale/**Aküntürk**, Turgut/**Ateş**, Derya. 2018. *Eşya Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Akkan**, Mine. 2007. *"Medenî Usûl Hukukunda Etkin Hukukî Koruma"*. Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, 63 vd. (Etkin Hukukî Koruma)
- Akkan**, Mine. 2010. *Medenî Usûl Hukukunda Avukatla Temsil Zorunluluğu*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Akkan**, Mine. 2017. *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Pekcanitez Usûl)
- Akkan**, Mine. 2020. *Bir İşin Yapılması veya Yapılmamasına İlişkin İlâmların İcrası*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Akkaya**, Tolga. 2013. *"İcra Hukuku Bağlamında Süreli İpotek"*. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Ocak: 162-184.
- Aktepe Artık**, Sezin. 2014. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Medeni Usul Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Akyel Kasırğa**, N. Şeyma. 2020. *İcra Takibinde Derdestlik* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Akyol Aslan**, Leyla. 2011. *Medenî Usul Hukukunda Davadan Feragat*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Alangoya**, H. Yavuz/**Yıldırım**, M. Kâmil/**Deren Yıldırım**, Nevhis. 2006. *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı Değerlendirme ve Önerileri*. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları.
- Alangoya**, H. Yavuz/**Yıldırım**, M. Kâmil/**Deren Yıldırım**, Nevhis. 2011. *Medenî Usul Hukuku Esasları*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Alangoya**, Yavuz. 1973. *Medenî Usul Hukukumuzda Tahkimin Niteliği ve Denetlenmesi*. İstanbul: Fakülteler Matbaası. (Tahkim)
- Alangoya**, Yavuz. 1979. *Medenî Usul Hukukunda Vakıaların ve Delillerin Toplanmasına İlişkin İlkeler*. İstanbul: Fakülteler Matbaası. (İlkeler)
- Alangoya**, Yavuz. 1999. *Medeni Usul Hukukunda Dava Ortakları (Tarafların Taaddüdü)*. İstanbul: Nemaş Yayınları.
- Albayrak**, Hakan. 2015. "Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları". Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 64 (4): 931-974.
- Amonn**, Kurt/**Walther**, Fridolin. 2013. *Grundriss des Schuldbetreibungs- und Konkursrechts*. Bern: Stämpfli Verlag.
- Ansay**, Sabri Şakir. 1944. "Sulh". Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 200-209.
- Ansay**, Sabri Şakir. 1960. *Hukuk Yargılama Usulleri*. Ankara: AÜHFY.
- Arar**, Kemal. 1944. *İcra ve İflâs Hükümleri*. Ankara.
- Arslan**, Aziz Serkan. 2003. *İcra Hukukunda Teminat* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan**, Aziz Serkan. 2014 (Basım Yılı 2015). "HMK Hükümlerine Göre Teminat Kurumu ve Dava Şartı Niteliği". Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 16 (Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ Armağanı Özel Sayı): 943-974.
- Arslan**, Aziz Serkan. 2017. "Yargıtay Kararları Işığında İcra Takiplerinin Birleştirilmesi". Medeni Usul ve İcra İflâs Hukuku Dergisi 13 (37): 355-372.
- Arslan**, Aziz Serkan. 2018. *İcra Takip İşlemleri Etkileri ve Hukuka Aykırılığın Sonuçları*. Ankara: Yetkin Yayınları. (İcra Takip İşlemleri)
- Arslan**, Aziz Serkan. 2019. "Borçlunun Ağır Hastalığı Halinde İcra Takibinin Taliki". Ankara Barosu Dergisi 77 (1): 1-23.
- Arslan**, Ramazan. 1977. *Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi*. Ankara: Turhan Kitabevi. (Yargılamanın Yenilenmesi)
- Arslan**, Ramazan. 1984. *İcra-İflâs Hukukunda İhale ve İhalenin Feshi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları. (İhale ve İhalenin Feshi)

- Arslan**, Ramazan. 1988. "Kesin Hüküm İhtiyacı ve Yanılma Gerçeği". Ankara Barosu Dergisi (5-6): 722-737.
- Arslan**, Ramazan. 1993. "İcra ve İflas Kanunu'nun 68/b ve 150/ı Maddelerinin Banka Alacaklarının Tahsiline Getirdiği Kolaylıklar". Türk, İngiliz ve ABD Hukukunda İşletmelerin Ödeme Güçlüğü Sorunları ve Banka İlişkileri Sempozyumu içinde, 188-206. İstanbul: İstanbul Sanayi Odası Yayını.
- Arslan**, Ramazan/**Yılmaz**, Ejder/**Taşpınar Ayvaz**, Sema/**Hanağası**, Emel. 2023. *İcra ve İflâs Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Arslan**, Ramazan/**Yılmaz**, Ejder/**Taşpınar Ayvaz**, Sema/**Hanağası**, Emel. 2023. *Medenî Usul Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Arslandoğan**, Birce. 2023. *Rehnin Paraya Çevrilmesi Yolu ile Takip Yapma Zorunluluğu*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Aslan**, Kudret. 2005. *Hacizde İstihkak Davası*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Aslan**, Kudret/**Akyol Aslan**, Leyla. 2015. "İlama Bağlı Para Alacağı İçin İlamsız İcra Takibi Yapılması, Dürüstlük Kuralına ve Hayatın Olağan Akışına Aykırı Midir?". Prof. Dr. Razaman ARSLAN'a Armağan, Cilt I içinde, 195-251. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Aşık**, İbrahim. 2006. *İcra Sözleşmeleri*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Aşık**, İbrahim/**Oruç**, Yakup/**Tok**, Ozan/**Saçar**, Ömer Faruk. 2023. *İcra ve İflâs Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Atalay**, Oğuz. 2003. "Türk Medenî Kanunu'nda Aile Hukuku Mal Rejimlerine İlişkin Hükümlerin Takip Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi". Medenî Usul ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı-I. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları. 51-73.
- Atalı**, Murat. 2014. *Medenî Usul Hukukunda Aleyhe Bozma Yasağı*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Atalı**, Murat. 2022. "Hâkimin Hukuku Re'sen Uygulaması İlkesi ve İstinaf İncelemesinin Sebebe Bağlılığı". *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi* (2): 733-752.
- Atalı**, Murat/**Ermeneek**, İbrahim/**Erdoğan**, Ersin. 2023. *İcra ve İflâs Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Atalı**, Murat/**Ermeneek**, İbrahim/**Erdoğan**, Ersin. 2023. *Medenî Usûl Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Atıcı**, Cansu. 2021. *Medeni Usûl Hukukunda Dava Ehliyeti*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Ayan**, Mehmet/**Ayan**, Nursen. 2016. *Kişiler Hukuku*. Seçkin Yayınevi.
- Aydemir**, Fatih. 2019. "1581 Sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu m.12'de Düzenlenen İlam Niteliğinde Belge ve Bu Belgeye İlişkin Olarak Uygulamadaki Hukuki Sorunlar". Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 313-360.

- Bahadır, Zeynep.** 2018. *Medenî Usûl Hukukunda Kısmî Karar*. Ankara: Yetkin Yayınları. (Kısmî Karar)
- Bahadır, Zeynep.** 2019. “Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usûlü”. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XXIII (3): 129-159. (“Abonelik Sözleşmesi”)
- Bal, Nurullah.** 2023. *Haksız Takip Nedenine Dayanan Tazminat Sorumluluğu*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Barlas, Nami.** 2016. *Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Basım, Aybüke.** 2017. *Borçlunun Kambiyo Hukuku Bakımından Şikâyeti* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Başözen, Ahmet.** 2005. *Müflisin Tasarruf Yetkisi*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Bengisu, Hande.** 2009. “Birden Fazla Taşınmaz Üzerinde Kurulan İpoteğin Paraya Çevrilmesinde Taşınmazların Satışına İlişkin Sorunlar”. İstanbul Barosu Dergisi, 1879-1920.
- Berkin, Necmeddin M.** 1972. *İflâs Hukuku*. İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Berkin, Necmeddin M.** 1980. *Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi*. İstanbul: Filiz Kitabevi. (İcra Hukuku Rehberi)
- Berkin, Necmeddin M.** 1981. *Tatbikatçılara Medenî Usul Hukuku Rehberi*. Filiz Kitabevi. (Medenî Usul Hukuku Rehberi)
- Bilge, Necip.** 1973. *Medenî Yargılama Hukukunda Karar Düzeltme*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Bilge, Necip/Önen, Ergun.** 1978. *Medenî Yargılama Hukuku Dersleri*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Bilgili, Fatih/Cengil, M. Fatih.** 2019. “İcra ve İflas Hukuku Yönüyle Kripto Paralara İlişkin Bazı Meseleler”. Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 7 (1): 99-109.
- Boran Güneysu, Nilüfer.** 2014. *Medenî Usûl Hukukunda Karar*. Ankara: Adalet Yayınevi. (Karar)
- Boran Güneysu, Nilüfer.** 2016. “Yargıtay’ın Bir Kararı Işığında İlamsız İcra Takibinde Yetki İtirazı”. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 1 (26): 203-226.
- Bozer, Ali/Göle, Celal.** 2017. *Kıymetli Evrak Hukuku*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Bozgeyik, Hayri.** 2003. *Poliçede Müracaat Hakkı*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Bozgeyik, Hayri/Gündoğdu, Süleyman Burak.** 2021. “Yargıtay Kararları Çerçevesinde Bonoda Düzenleme Sebebinin Değiştirilmesine Yönelik Beyanların İspat Yüküne Etkisi”. Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi 7 (2): 253-264.

- Bozok**, Salih. 2020. *“İcra Hukukunda Borçlu Adına Tescili Talep veya Dava Etme Yetkisinin Alacaklıya Verilmesi”*. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 487-523.
- Börü**, Levent. 2011. *“Sifat ve Dava Takip Yetkisi”*. Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi 27 (3): 249-278.
- Budak**, Ali Cem. 2000. *Medeni Usul Hukukunda Üçüncü Kişilerin Haklarının Korunması*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Budak**, Ali Cem. 2010. *İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Budak**, Ali Cem. 2014 (Basım Yılı 2015). *“6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Tüketici Hakem Heyetleri”*. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XVI (Özel Sayı: Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan): 77-103.
- Budak**, Ali Cem/**Karaaslan**, Varol. 2023. *Medenî Usul Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Budak**, Ali Cem/**Yağcı**, Mustafa Okan. 2023. *“Mevsimsiz Dava: Davanın Vaktinden Önce Açılması”*. Adalet Dergisi 1 (70): 17-46.
- Bulut**, Uğur. 2013. *İcra Hukukunda Ödeme Yerine Alacakların Devri*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Bulut**, Uğur. 2022. *“Yargıtay Uygulamasında “Borcu Söndüren Belge” ve İleri Sürülmesi Bakımından Usûlî Sorunlar”*. İzmir Barosu Dergisi 87 (2): 103-147.
- Büyük**, Elif Irmak. 2021. *Medeni Usul Hukukunda İnşai Dava ve İnşai Hüküm*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Candemir**, Mehmet Ünsal. 2022. *“İcra-İflâs Hukukunda Kötüniyetli Şikâyet”*. Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (1): 1103-1139.
- Ceylan**, Nurettin. 2023. *Kambiyo Senetlerine Dayalı Olarak Açılan Menfi Tespit Davası*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Coşkun**, M. Kürşat. 2001. *“İçtihatların Birleştirilmesi”*. Ankara Barosu Dergisi (1): 87-146.
- Çamoğlu**, Ersin. 2019. *“Kambiyo Senetlerinde Borçlunun Defileri (Savunmaları)”*. Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi 35 (3): 5-35.
- Çelikoğlu**, Cengiz Topel. 2012. *““Yargı Reformu 3. Paket” Kapsamındaki İİK Değişiklikleri ve 6100 sayılı HMK Etkileri Çerçevesinde Türk İcra-İflas Hukukunda İlamsız İcra Prosedüründe Adi Takibe İlişkin Takip Talebi ve Takip Şartlarının İcra Memuru Tarafından İncelenmesi”*. Terazi Hukuk Dergisi (74): 59-78. (“Takip Şartlarının İcra Memuru Tarafından İncelenmesi”)
- Çelikoğlu**, Cengiz Topel. 2017. *İcra Dairesi Kararı*. Bursa: Ekin Yayınevi.

- Çelikoğlu**, Cengiz Topel. 2020. "7155 Sayılı ASKATK ile Oluşturulan Merkezi Takip Sistemi ve İşlemleri". Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi 7 (2): 81-145. ("Merkezi Takip Sistemi ve İşlemleri")
- Çelikoğlu**, Cengiz Topel. 2023. *İcra Mahkemesinin Yargısal Görevleri*. Bursa: Ekin Yayınevi. (İcra Mahkemesi)
- Çetiner**, Bilgehan. 2015. *Taşınmaz Teminatı*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Çiçekli**, Ali Fuat. 2021. "Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yoluyla Takipte Menfi Tespit Davasının Nitelikleri". Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 11 (2): 839-901.
- Çiftçi**, Pınar. 2010. *İcra Hukukunda Menfaat Dengesi*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Çon**, Ömer. 2021. *İhâlenin Feshi*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Dayınlarlı**, Kemal. 2004. *HUMK'da Düzenlenen İhtiyarî İç Tahkim*. Ankara: Sözkese Matbaası.
- Dayınlarlı**, Kemal. 2011. *Milli-Milletlerarası Kamu Düzeni Tahkime Etkileri ve Sonuçları*. Ankara: Dayınlarlı Hukuk Yayınları.
- Demirkapı**, Ertan. 2014. "Noterlik Uygulaması Açısından Kambiyo Senetlerinde Protestolar". Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi 1 (2): 23-58.
- Deren Yıldırım**, Nevhis. 1996. *Türk, İsviçre ve Alman Medeni Usul Hukukunda Kesin Hükümün Sübjektif Sınırları*. İstanbul: Alfa Basım Yayın. (Kesin Hükümün Sübjektif Sınırları)
- Deveci**, Zeynep Sümevra. 2020. *İcra Kefaletnameleri*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Deynekli**, Adnan. 2005. "Bonoda Bedel Kaydının ve Talilin (Bedel Kaydının Aksini İddia Etmenin) İspat Yüküne Etkisi". Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 9 (1-2): 160-176. ("Bonoda Bedel Kaydı ve Talil")
- Deynekli**, Adnan. 2013. *İcra ve İflas Hukukunda İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip*. Ankara: Turhan Kitabevi. (İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip)
- Deynekli**, Adnan/**Kısa**, Sedat. 2005. *Hacizde ve İflasta Sıra Cetveli*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Deynekli**, Adnan/**Kısa**, Sedat. 2013. *İtirazın İptali Davaları*. Ankara: Turhan Kitabevi. (İtirazın İptali)
- Direnisa**, Efe. 2022. "İcra Müdürünün Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz veya İflâs Yoluyla Takibin Şartlarına İlişkin Yapması Gereken İncelemenin Kapsamı ve Sınırları". Türk Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 4 (1): 117-164.
- Dişel**, Buse. 2014. *İcra Hukukunda Takip Arkadaşlığı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Takip Arkadaşlığı)
- Dişel**, Buse. 2020. *Dava takip Yetkisi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

- Domaniç**, Hayri. 1990. *Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi IV*. İstanbul: Temel Yayınları.
- Elgün Toğrul**, Emel Şeyda. 2021. *Medenî Usûl Hukukunda Dava Ehliyeti*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Emmerich**, Volker. 1969. "Zulaessigkeit und Wirkungsweise der Vollstreckungsverträge". *Zeitschrift für Zivilprozess* (6): 413-437.
- Epözdemir**, Rezan. 2017. *Taraf Ehliyeti*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Ercan**, İbrahim. 2006. "Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı Bağlamında Medenî Yargıda Avukat ile Temsil Zorunluluğu". *Medenî Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi* (Legal Yayıncılık) 2 (5): 1275-1299.
- Erdoğan**, Ersin. 2013. "Paylı Mülkiyete Konu Eşyada Mecburi Dava Arkadaşlığı ve Davayı Birlikte Açma Zorunluluğunun Usul Hukuku Açısından Değerlendirilmesi". *Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku Dergisi* 9 (25): 183-211.
- Erdoğan**, Ersin. 2017. *Hakem Kararlarının Kesin Hüküm Etkisi*. Ankara: Yetkin Yayınları. (Hakem Kararları)
- Erdoğan**, İhsan/**Keskin**, A. Dilşad. 2019. *Türk Medeni Hukuku (Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku)*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Erdoğan**, Vildan/**Zorlu**, Hüseyin. 2022. "İcra Hukukunda İradî Taraf Değişikliği". *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi* (2): 1119-1160.
- Erdönmez**, Güray. 2017. *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Pekcanitez Usûl)
- Eren**, Fikret. 2015. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Ergönen**, Onur. 2014. "Milletlerarası Tahkim Kanunu Sonrası Hakem Kararlarının Milliyeti Meselesi: Otorite Kanunu Kriterinin Sonu". *Uluslararası Ticaret ve Tahkim Hukuku Dergisi* 3 (1): 207-245.
- Eriş**, Gönen. 2014. *Kıymetli Evrak*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Erişir**, Evrim. 2007. *Medeni Usul Hukukunda Taraf Ehliyeti*. Güncel Hukuk Yayınları. (Taraf Ehliyeti)
- Erişir**, Evrim. 2010. "Borçlar Kanunu m. 83 f.III ve Türk Borçlar Kanunu m. 99 f.III'e Göre Gerçek Olmayan Yabancı Para Alacağının Aynen veya Türk Lirası Üzerinden Tahsili". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* II: 873-894.
- Erişir**, Evrim. 2013. *Geçici Hukukî Korumanın Temelleri ve İhtiyatî Tedbir Türleri*. İstanbul: On İki Levha Yayınları. (Geçici Hukukî Koruma)
- Erişir**, Evrim. 2021. "İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takipte Takip Şartı Olarak Malike Muacceliyet İhbarında Bulunulması (TMK m.887)". *Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi* 17 (48): 67-196. (Takip Şartı Olarak Muacceliyet İhbarı)

- Erişir**, Evrim/**Yüce**, Halil Ahmet. 2023. “Yargıtay’ın “İpotek Hakkının Bölünmezliği” Olarak İfade Ettiği İlkeye Eleştirel Bir Bakış: Birden Fazla Alacağı Güvence Altına Alan İpotek Hakkının Paraya Çevrilmesi İçin Yapılan İcra Takibinin Etkileri”. Mar-mara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 29 (1): 441-494.
- Erman**, Eyüp Sabri. 1970. “Kollektif Şirket Ortağını Dava veya Takip Edebilmenin Zamanı ve Şartları”. Adalet Dergisi 61 (6): 391-399.
- Ermenek**, İbrahim. 2000. “Medeni Usul Hukukunda Şekilcilik”. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 4 (2): 142-180.
- Ermenek**, İbrahim. 2014 (Basım Yılı 2015). “Hakem Yargılamasında Bağlantılı Davalar”. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XVI (Özel Sayı: Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan): 1215-1252.
- Ermenek**, İbrahim. 2014. “İcra ve İflâs Kanunu Madde 89/4'e Göre Açılan Tazminat Davalarının Hukukî Analizi”. Prof. Dr. Ejder YILMAZ'a Armağan, Cilt 1 içinde, 887-918. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Ermenek**, İbrahim. 2014. *Medenî Usul Hukukunda Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Ermenek**, İbrahim. 2016. “İstinaf Kanun Yolu ve Bölge Adliye Mahkemesi İnceleme-sinin Sınırlarının Kapsamı”. İzmir Barosu. <https://www.izmirbarosu.org.tr/Upload/files/haberler/İstinaf%20Kanun%20Yolu%20ve%20Bölge%20Adliye%20Mahkemesinin%20İnceleme%20Sınırlarının%20Kapsamı.pdf>.
- Eroğlu**, Orhan. 2021. “İpoteğin Paraya Çevrilmesine İlişkin Takipte İcra Müdürünün Yapması Gereken İşlemler ve Alması Gereken Tedbirler”. Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 18 (2): 891-930.
- Ertaş**, Şeref. 2014. *Eşya Hukuku*. İzmir: Fakülteler Yayınevi.
- Erzurumlu Işık**, Nurbanu. 2023. *Medenî Usûl Hukukunda Yorum- Hukuk Yaratma ve İçtihadı Birleştirme Kararları*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Fischer**, Alexander. 2010. *Schweizerische Zivilprozessordnung (ZPO), SHK - Stämpflis Handkommentar*. Bern: Stämpfli Verlag AG.
- Fritschi**, Eugen. 2010. *Verfahrensfragen bei der Konkursöffnung*. Zürich: Schulthess Juristische Medien.
- Fritzsche**, Hans/**Walder**, Hans Ulrich. 1984. *Schuldbetreibungs und Konkurs nach schweizerischem recht, Band I*. Zürich: Schulthess Polygraphischer Verlag.
- Gaul**, Hans Friedhelm. 2011. “Hukukun Esasları ve Hukuk Dogmatığı Bakımından Hakkın İcra Yoluyla Elde Edilmesi”. İcra Hukuku Analizleri içinde, Nevhis De-ren Yıldırım (çev.), 25-86. İstanbul: Beta Yayınevi. (“Hakkın İcra Yoluyla Elde Edilmesi”)
- Gaul**, Hans Friedhelm. 2011. “Yargılamanın Amacı Güncelliğini koruyan Bir Konu”. İlkelere Işığında Medeni Yargılama Hukuku içinde, M. Kâmil Yıldırım (çev.), 75-106. İstanbul: Beta Yayınevi. (“Yargılamanın Amacı”)

- Glasl**, Daniel. 2016. *ZPO Schweizerische Zivilprozessordnung Kommentar*. Zürich: Dike Verlag AG.
- Gören Ülkü**, Nazlı. 2008. *İcra Hukukunda Ödeme Emri*. İstanbul: Arıkan Basım Yayın. (Ödeme Emri)
- Gören Ülkü**, Nazlı. 2010. "Medeni Yargılama Hukukunda Avukatla Temsil Zorunluluğu". Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 16 (3-4): 309-325.
- Görgün**, Şanal/**Börü**, Levent/**Kodakoğlu**, Mehmet. 2022. *Medenî Usûl Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Gromme**, Alfred. 1967. *Rechtsvorschlag und Beschwerde im schweizerischen Schuldbetreibungs-und Konkursrecht*. Bern.
- Gürdoğan**, Burhan. 1960. *Medenî Usul Hukukunda Kesin Hüküm İtirazı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları. (Kesin Hüküm)
- Gürdoğan**, Burhan. 1967. *Türk-İsviçre İcra ve İflas Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi*. Ankara: AÜHF Yayınları. (Rehnin Paraya Çevrilmesi)
- Gürdoğan**, Burhan. 1970. *İcra Hukuku Dersleri*. Ankara: Ajans Türk Matbaası.
- Gürdoğan**, Burhan. 1979. *İpoteğin Paraya Çevrilmesi ve Uygulamada Ortaya Çıkan Sorunlar*. Ankara: Türkiye Bankalar Birliği Yayınları.
- Gürsoy**, Kemal T./**Eren**, Fikret/**Cansel**, Erol. 1984. *Türk Eşya Hukuku*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Gürsoy**, Kemal Tahir. 1978. *Birden Ziyade Gayrimenkulün Aynı Borç İçin İpotek Edilmesi ve Uygulamada Ortaya Çıkan Sorunlar*. Ankara: Türkiye Bankalar Birliği Yayınları.
- Hanağası**, Emel. 2009. *Davada Menfaat*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Hanağası**, Emel. 2016. *Medenî Yargılama Hukukunda Silahların Eşitliği*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Hanağası**, Emel/**Öztürk**, Burak. 2013. "İdari İşlem ve Eylemlerden Doğan Zararların Giderilmesinde İlämsiz İcra Yolu". Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi 29 (1): 79-114.
- Hasırcı**, Hakan. 2017. "6750 Sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu'nun İcra ve İflâs Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi". Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi 33 (2): 207-269.
- Helvacı**, İlhan. 2008. *Eski Medenî Kanunumuzla Karşılaştırmalı Olarak Türk Medenî Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan İpotek Hakkı*. İstanbul: On İki Levha Yayınları. (Sözleşmeden Doğan İpotek Hakkı)
- Helvacı**, Mehmet. 2013. "Kambiyo Senetlerine Özgü Takip Yolları". İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası 71 (2): 165-191.

- Hurni**, Christoph. 2012. *Schweizerische Zivilprozessordnung (BK - Berner Kommentar)*. Bern: Stämpfli Verlag AG.
- İçen**, Adem. 2023. *7155 Sayılı Kanun'a Göre Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Haciz Yoluyla İlâmsız Takip Usulü*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- İyilikli**, Ahmet. 2016. *Hukuk Yargılamasında Kesin Hüküm*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Jaeger**, Carl/**Walder**, Hans Ulrich/**Kull**, M.Thomas/**Kottmann**, Martin. 1997. *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, B. 1 Art.1- 158*. Zürich.
- Jauernig**, Othmar/**Berger**, Christian. 2010. *Zwangsvollstreckungs- und Insolvenzrecht: ein Studienbuch*. München: Verlag C. H. Beck.
- Kale**, Serdar. 2010. *Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Kalpsüz**, Turgut. 2010. *Türkiye'de Milletlerarası Tahkim*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Karagüllü**, Kardelen. 2021. *Takip Yolunun Değiştirilmesi (İİK m.43/2)*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Karakaş**, Cemal Fazıl. 2019. *İcra ve İflas Hukukunda Banka Alacaklarının Korunması*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Karayalçın**, Yaşar. 1970. *Ticari Senetler (Kambiyo Senetleri)*. Ankara.
- Karayalçın**, Yaşar. 1998. "Milletlerarası Tahkimde Muhakeme Usulü". *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 19 (3): 3-52.
- Karşlı**, Abdurrahim. 1995. *İcra Tetkik Mercii Kararlarının Temyizi*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Karşlı**, Abdurrahim. 2009. "Alman Hukukundaki Mahnverfahren Usulünün Türk Hukukunda İlâmsız İcra Usulü ile Karşılaştırılması". Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan içinde, 311-330. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Karşlı**, Abdurrahim. 2020. *Medeni Muhakeme Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Karşlı**, Abdurrahim. 2022. *İcra ve İflas Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Kaşak**, Fahri Erdem/**Güvenç**, İpek. 2019. "Taşınmazların Birlikte Rehni (TMK m. 855)". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 61-92.
- Kavasoglu**, Abdurrahman. 2008. "Medeni Usul Hukukunda Avukatla Dava Takip Zorunluluğu". *Terazi Hukuk Dergisi* 3 (26): 17-26.
- Kaya**, Ahmet Göktuğ. 2020. *Türk Hukukunda Üst Sınır İpoteği*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Kaya**, Mustafa İsmail/**Tatlı**, Burçak. 2020. *Ticaret Hukuku-I*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Kaya**, Sedat. 2020. *Bonoya Dayalı Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yoluyla Takip*. Ankara: Adalet Yayınevi.

- Keleş**, Şanver. 2009. *Kiralanan Taşınmazların İlamsız Tahliyesi*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Kendigelen**, Abuzer/**Kırca**, İsmail. 2022. *Kıymetli Evrak Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Kılıçoğlu**, Ahmet M. 2011. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Kılıçoğlu**, Evren. 2005. *İcra Sözleşmeleri*. İstanbul: Arıkan Yayıncılık.
- Kılınc**, Ayşe. 2020. *İcra Takibinde Derdestlik*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Kiraz**, Taylan Özgür. 2013. *İcra Mahkemesinde İtirazın Kaldırılması (İİK md. 68-70)*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Koç**, Evren. 2021. "Bir Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolu: İlamsız İcra Takibi". İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 8 (1): 235-258.
- Konuralp**, Cengiz Serhat. 2013. *İcra ve İflas Hukukunda İhtiyati Tedbirler*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Konuralp**, Haluk. 2008. "İstinafta Kamu Düzeni Kavramı". Medenî Usul ve İcra İflâs Hukukçuları Toplantısı VI, (İzmir/Çeşme, 19-20 Ekim 2007) içinde, 133-150. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları.
- Korkmaz**, Nurdan. 2019. *İcra Hukukunda Rehin Açığı Belgesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Köprülü**, Bülent/**Kaneti**, Selim. 1983. *Sınırlı Aynî Haklar*. İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Kren Kostkiewicz**, Jolanta. 2020. *SchKG Kommentar, Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz mit weiteren Erlassen*. Zürich: Orell Füssli Verlag.
- Krüsi**, Benno. 2017. *Schulthess Kommentar, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*. Zürich: Schulthess Juristische Medien.
- Kuru**, Baki. 1968. "İcra İnkâr Tazminatı". Yargıtay 100. Yıldönümü Armağanı içinde. İstanbul.
- Kuru**, Baki. 1976. "Teminat Alacakları İçin İlamsız İcra Takibi Yapılması". Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi 8 (3): 33-40.
- Kuru**, Baki. 1977. "İcra Takibi Konusu Alacağın Temliki". Ankara Hukuk Ellinci Yıl Armağanı 1925-1975, Cilt: I içinde, 213-221. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Kuru**, Baki. 1986. "İlamsız İcrada İcra Dairesinin Yetkisine İtiraz". İstanbul Barosu Dergisi (8-9): 424-432.
- Kuru**, Baki. 1988. *İcra ve İflâs Hukuku*. Cilt I. İstanbul: Evrim Dağıtım.
- Kuru**, Baki. 1990. *İcra ve İflâs Hukuku Cilt: II*. İstanbul: Evrim Dağıtım.
- Kuru**, Baki. 1993. *İcra ve İflâs Hukuku Cilt: III*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

- Kuru**, Baki. 2001. *Hukuk Muhakemeleri Usulu, Cilt: V*. İstanbul: Demir Demir Yayıncılık.
- Kuru**, Baki. 2001. *Hukuk Muhakemeleri Usulü, Cilt IV*. İstanbul: Demir Demir Yayıncılık.
- Kuru**, Baki. 2001. *Hukuk Muhakemeleri Usulü, Cilt: II*. İstanbul: Demir Demir Yayıncılık.
- Kuru**, Baki. 2001. *Hukuk Muhakemeleri Usulü, Cilt: VI*. İstanbul: Demir Demir Yayıncılık.
- Kuru**, Baki. 2006. "Dava Şartları". Makaleler içinde. İstanbul: Arıkan Basım Yayın.
- Kuru**, Baki. 2006. "Ödeme Emrine İtirazın Ref'i". Makaleler içinde, 653-679. İstanbul: Arıkan Basım Yayın.
- Kuru**, Baki. 2013. *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Kuru**, Baki. 2020. *Medenî Usul Hukuku El Kitabı*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Kuru**, Baki/**Aydın**, Burak. 2021. *Medenî Usul Hukuku El Kitabı, Cilt I-II*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Kuru**, Baki/**Budak**, Ali Cem. 2010. *Tespit Davaları*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Kuş**, Bahadır. 2023. *Cebri İcrada Borçluya ve Malvarlığına Dair Bilgilere Erişim İmkânı*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Kuzgun**, Ersan. 2020. "Milletlerarası Tahkim Kanunu Uyarınca Verilen Hakem Kararlarının İcrası". İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 19 (1): 135-184.
- Küçük**, Alper Tunga. 2021. *Vakıaların Toplanması Açısından Teksif İlkesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Maier**, Philip/**Vagnato**, Ivan. 2017. *Schulthess Kommentar, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*. Zürich: Schulthess Juristische Medien.
- Meriç**, Nedim/**İyilikli**, Ahmet Cahit. 2018. "Taşınmaz Teminatının Üçüncü Kişi Alacaklının Alacağını Perdeleyip Takibi Semeresiz Bırakması Üzerine Bir İnceleme". Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 9 (33). 39-94.
- Morf**, Rogger. 2015. *ZPO Kommentar Schweizerische Zivilprozessordnung*. Zürich: Orell Füssli Verlag AG.
- Musiellak**, Hans-Joachim/**Voit**, Wolfgang. 2023. *Zivilprozessordnung (ZPO) Kommentar*. München: Verlag Franz Vahlen.
- Muster**, Alain. 2015. *ZPO Kommentar Schweizerische Zivilprozessordnung*. Zürich: Orell Füssli Verlag AG.
- Muşul**, Timuçin. 1988. "Medeni Usul Hukukunda Ara Kararları". Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 4 (4). 217-262. ("Ara Kararlar")

- Muşul**, Timuçin. 2012. *Medenî Usul Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Muşul**, Timuçin. 2013. *İcra ve İflâs Hukuku Cilt: 1*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Muşul**, Timuçin. 2013. *İcra ve İflâs Hukuku Cilt: II*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Muşul**, Timuçin. 2016. *İcra ve İflâs Hukukunda: Menfi Tespit ve İstirdat Davaları*. Ankara: Adalet Yayınevi. (Menfi Tespit ve İstirdat Davaları)
- Muşul**, Timuçin. 2017. *İcra ve İflâs Hukuku Esasları*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Muşul**, Timuçin. 2017. *İcra ve İflâs Hukukunda; Rehnin Paraya Çevrilmesi*. Ankara: Adalet Yayınevi. (Rehnin Paraya Çevrilmesi)
- Muşul**, Timuçin. 2018. *İcra ve İflâs Hukukunda; Şikâyet*. Ankara: Adalet Yayınevi. (Şikâyet)
- Müller**, Boris. 2016. *ZPO Schweizerische Zivilprozessordnung Kommentar*. Zürich: Dike Verlag AG.
- Namlı**, Mert. 2019. *İcra Hukukunda Taşınmaz Malların Haczi ve Paraya Çevrilmesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Narbay**, Şafak/**Deliduman**, Seyithan. 2002. "Alman Federal Mahkemesinin (Dış-) Adi Şirketin Hak ve Taraf Ehliyetine Sahip Olduğuna İlişkin 29.01.2001 Tarihli Kararı". Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, Cilt I içinde, 577-594. İstanbul: Beta Yayınları.
- Nomer**, Engin/**Eksi**, Nuray/**Öztekin Gelgel**, Günseli. 2008. *Milletlerarası Tahkim Hukuku, Cilt I*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Oğuzman**, Kemal/ **Barlas**, Nami. 2008. *Medeni Hukuk*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Oğuzman**, M. Kemal/**Seliçi**, Özer/**Oktay-Özdemir**, Saibe. 2017. *Eşya Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Okur**, Mustafa. 2011. *Adli Teminat*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Olgaç**, Senai. 1978. *İcra-İflâs, İkinci Cilt*. Ankara: Olgaç Matbaası.
- Onar**, Sıddık Sami. 1968. *İcra Hukukunda Temel Bilgiler*. İstanbul: Kurtuluş Matbaası.
- Orhan**, Yılmaz. 1977. "İhtiyati Tedbirlerde Görev ve Yetki". Yargıtay Dergisi, Temmuz-Ekim: 267-278.
- Oskay**, Mustafa. 2009. "İpoteğin Paraya Çevrilmesi İcra ve İflas Kanunu'nun 45. Maddesinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar". Ankara Barosu Dergisi (4): 97-99.
- Önen**, Ergun. 1972. *Medenî Yargılama Hukukunda Sulh*. Ankara: Sevinç Matbaası. (Sulh)
- Önen**, Ergun. 1976. "Ferahat ve Kabul Kesin Hüküm Teşkil Etmez". Ankara Barosu Dergisi, 26-39.
- Önen**, Ergun. 1979. *Medeni Yargılama Hukuku*. Ankara: Sevinç Matbaası.

- Önen**, Ergun. 1981. *İnşâî Dava*. Ankara: Olgaç Matbaası.
- Önen**, Ergun. 1988. "Hukuk Davasının Hangi Tarihte Açılmış Sayılacağını Belirleyen Bir Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı Üzerine". Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1 (1): 207-218.
- Özbay**, İbrahim. 2004. "Avukatlık Hukukunda Uzlaşma ve Uzlaştırma Tutanağının İlam Niteliği". Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, 387-418.
- Özbay**, İbrahim. 2004. *Hakem Kararlarının Temyizi*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Özbay**, İbrahim/**Korucu**, Yavuz. 2016. *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Tahkim (HMK m.407-444)*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özbek**, Mustafa Serdar. 2016. "Kesinleşmeden İcra Edilemeyecek İlâmların Kesinleşmeden Önce İcraya Konulması". Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 37-78. (Kesinleşmeden İcra Edilemeyecek İlâmlar)
- Özbek**, Mustafa Serdar. 2018. *Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda İlâmlı İcranın Etkinliği, 1. Cilt*. Ankara: Yetkin Yayınları. (İlâmlı İcranın Etkinliği, 1. Cilt)
- Özbek**, Mustafa Serdar. 2018. *Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda İlâmlı İcranın Etkinliği, 2. Cilt*. Ankara: Yetkin Yayınları. (İlâmlı İcranın Etkinliği, 2. Cilt)
- Özbek**, Mustafa Serdar. 2018. *Hukuk Yargılama Usûlünde Gider Avansı*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Özbek**, Mustafa Serdar. 2018. *Noter Senetlerinde Sahtelik*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Özçelik**, Volkan. 2014. *İcra Müdürünün Takdir Yetkisi*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özçelik**, Volkan. 2019. "Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usûlü Hakkında Kanun'a Göre İcra Takibi". Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi (14): 375-395. ("Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan İcra Takibi")
- Özçelik**, Volkan. 2020. *Türk Medenî Usûl Hukukunda Taraflarca Getirilme İlkesi*. Ankara: Adalet Yayınevi. (Taraflarca Getirilme İlkesi)
- Özdamar**, Mehmet/**Can**, Mehmet Çelebi/**Göktürk**, Kürşat/**Kaşak**, Esra. 2022. *Kıymetli Evrak Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özden**, Bülent. 1989. "Türk Hukukunca Cautio Judicatum Solvi Kuralı". Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni 9 (1): 27-36.
- Özekes**, Muhammet. 1995. *Medenî Usûl Hukukunda Aslî Müdahale*. İstanbul: Alfa Basım Yayın.
- Özekes**, Muhammet. 1999. *İcra ve İflâs Hukukunda İhtiyatî Haciz*. Ankara: Seçkin Yayınevi. (İhtiyatî Haciz)
- Özekes**, Muhammet. 2003. *Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı*. Ankara: Yetkin Yayınları. (Hukuki Dinlenilme Hakkı)
- Özekes**, Muhammet. 2007. "İcra ve İflâs Kanunu'nda Yer Alan Kredi Kurumları ile İlgili İcra Hükümlerinin Eleştirisi". Banka Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu (8 Haziran 2007) içinde, 97-125. Ankara: BATİDER Yayınları.

- Özekes**, Muhammet. 2009. *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özekes**, Muhammet. 2017. *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Pekcanitez Usûl)
- Özekes**, Muhammet. 2018. "Abonelik Sözleşmelerinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Yeni Takip Yolu (7155 sayılı Kanun'un Düzenlemesi)". İzmir Barosu Dergisi 83 (3): 225-256. (7155 sayılı Kanun'un Düzenlemesi)
- Özekes**, Muhammet/**Boran Güneysu**, Nilüfer. 2023. "Mevsimsiz (Zamansız/Erken) Davanın Yargı Kararları Kapsamında Değerlendirilmesi". İstanbul Hukuk Mecmuası 81 (4): 861-909.
- Özekes**, Muhammet/**Seven**, Vural/**Meriç**, Nedim. 2021. *Sermaye Şirketlerinde Sorumluluk Davası (TTK m. 549 vd.) Ticaret Hukuku ve Usûl Hukuku Kapsamında*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Özkan**, Yönel. 2004. *İcra İflâs Hukukunda İtirazın İptali*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Özkaya-Ferendeci**, Hamide Özkan. 2009. *Kesin Hükmün Objektif Sınırları*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Özkaya-Ferendeci**, Hamide Özkan. 2010. "Dava Edilebilirlik Konusuna Genel Bir Bakış". Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 16 (1-2): 233-246.
- Özmumcu**, Seda. 2005. *Cebri İcra Hukukunda Pazarlık Suretiyle Satış*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Özmumcu**, Seda. 2014. "Türk Hukukunda Yargıtay Kararları Işığında Re'sen Araştırma İlkesi". Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 4 [2 (MİHBİR Özel Sayısı)]: 145-171. (Re'sen Araştırma İlkesi)
- Özsoy**, İlker Mete. 2019. *Kripto Para Haczi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özsunay**, Ergun. 1968. *Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Öztan**, Fırat. 2017. *Kıymetli Evrak Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Pekcanitez**, Hakan. 1998. *Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Pekcanitez**, Hakan. 2000. "İpoteğin Paraya Çevrilmesiyle İlgili Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar". Bankacılar Dergisi (33): 40-58.
- Pekcanitez**, Hakan. 2016. "Hukukî Dinlenilme Hakkı". Makaleler Cilt I içinde. 509-559. İstanbul: On İki Levha Yayınları.
- Pekcanitez**, Hakan. 2016. "Medenî Usûl Hukukunda Aleniyet İlkesi". Makaleler Cilt I içinde. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Pekcanitez**, Hakan. 2017. "Milletlerarası Tahkim Kanunu'na Göre Verilen Hakem Kararlarının İcrası". Prof. Dr. Hamdi YASAMAN'a Armağan içinde. 569-587. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

- Pekcanitez**, Hakan. 2017. *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Pekcanitez Usûl)
- Pekcanitez**, Hakan. 2018. "Tahkimde Açılan İtirazı İptali Davasında Hakemler İcra ve İnkâr Tazminatına Karar Verebilir mi?". *Fasikül Hukuk Dergisi* 10 (100): 57-65.
- Pekcanitez**, Hakan/**Atalay**, Oğuz/**Özekes**, Muhammet. 2023. *Medenî Usûl Hukuku Ders Kitabı*. İstanbul: On İki Levha Yayınları.
- Pekcanitez**, Hakan/**Atalay**, Oğuz/**Sungurtekin Özkan**, Meral/**Özekes**, Muhammet. 2023. *İcra ve İflâs Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Pekcanitez**, Hakan/**Simil**, Cemil. 2017. *İcra-İflâs Hukukuna Şikâyet*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Pekcanitez**, Hakan/**Taş Korkmaz**, Hülya. 2017. *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Pekcanitez Usûl)
- Pekcanitez**, Hakan/**Yeşilirmak**, Ali. 2017. *Pekcanitez Usûl Medeni Usûl Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Peksöz**, Vildan. 2020. "İcra Hukukunda Adi Ortaklığın ve Ortakların Taraf Durumu". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* (16): 353-373. ("İcra Hukukunda Adi Ortaklığın Taraf Durumu")
- Peksöz**, Vildan. 2022. *Medenî Usûl Hukuku Açısından Adi Ortaklık İlişkileri*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Adi Ortaklık İlişkileri)
- Penon**, Ilija/**Wohlgemuth**, Marc. 2017. *Schulthess Kommentar, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*. Zürich: Schulthess Juristische Medien.
- Pınar**, Burak/**Meriç**, Nedim. 2009. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Yargı Harçlarına Bakışı: Yiğit ve Ülger Davaları Işığında Hak Arama Özgürlüğü ve Yargı Harçları İlişkisi". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* (84): 188-211.
- Pişkinpaşa**, Duygu/**Filinte**, Nurettin. 2010. "İcra Takiplerinde Görev ve Yetki". *İstanbul Barosu Dergisi* 84 (6): 3689-3717.
- Poroy**, Reha/**Tekinalp**, Ünal. 2013. *Kıymetli Evrak Hukuku Esasları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Poroy**, Reha/**Tekinalp**, Ünal/**Çamoğlu**, Ersin. 2019. *Ortaklıklar Hukuku I*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Postacıoğlu**, İlhan E. 1975. *Medeni Usul Hukuku Dersleri*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası.
- Postacıoğlu**, İlhan E. 1978. *İflâs Hukuku İlkeleri, Cilt: I. İflâs*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası. (İflâs Hukuku İlkeleri)
- Postacıoğlu**, İlhan E. 1982. *İcra Hukuku Esasları*. İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Postacıoğlu**, İlhan E./**Altay**, Sümer. 2010. *İcra Hukuku Esasları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.

- Postacıoğlu**, İlhan E./**Altay**, Sümer. 2015. *Medenî Usûl Hukuku Dersleri*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Pulaşlı**, Hasan. 2010. *Çek Hukuku ve İlgili Mevzuat*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Rauscher**, Thomas/**Krüger**, Wolfgang. 2020. *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung mit Gerichtsverfassungsgesetz und Nebengesetzen*. München: Verlag C. H. Beck.
- Reisoğlu**, Safa. 2012. *Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Reisoğlu**, Seza. 2007. *Bankacılık Kanunu Şerhi, Cilt 1*. Ankara: Yaklaşım Yayınları.
- Reisoğlu**, Seza. 2011. *Çek Hukuku*. Ankara.
- Reisoğlu**, Seza. 2013. *Türk Kefalet Hukuku*. Ankara.
- Rosenberg**, Leo/**Schwab**, Karl Heinz/**Gottwald**, Peter. 2018. *Zivilprozessrecht*. München: Verlag C. H. Beck.
- Saçar**, Ömer Faruk. 2022. *Medeni Usul Hukukunda İhtiyari Dava Arkadaşlığı*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Saenger**, Ingo. 2023. *Zivilprozessordnung Handkommentar*. Baden-Baden: Nomos Verlag.
- Sarıkaya**, Merve. 2018. *Kambiyo Senetlerinde Teminat Kaydı*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Sayhan**, İsmet. 2017. *Kambiyo Senetlerinde Mücerretlik İlkesi ve Bedel İlişkisi*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Schilken**, Eberhard. 2010. *Zivilprozessrecht*. München: Verlag Franz Vahlen.
- Selçuk**, Seyhan. 2019. "Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Verilen Hakem Kararlarının İcrası". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* (140): 115-140.
- Setenay**, Yağmur. 2016. "Türk Hukukunda Çeke Konulabilecek Kanunda Öngörülme-yen Bazı İhtiyari Kayıtlar". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 22 (3): 2867-2892.
- Seuffert**, Lothar von/**Walsmann**, Hans. 1933. *Kommentar zur ZPO*. München.
- Sirmen**, Lâle. 2017. *Eşya Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Stahelin**, Adrian/**Bauer**, Thomas/**Stahelin** Daniel. 2010. *Basler Kommentar, Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs I-II*. Basel: Helbing Lichtenhahn Verlag.
- Sunar**, Gülcan. 1995. *İcra Hukukunda İcra Tazminatı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sunar**, Gülcan. 2002. *Medeni Usul Hukukunda Basit Yargılama Usulü* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sunar**, Gülcan. 2003. "Şekli Anlamda Taraf Kavramını Kabul Etmenin İcra ve İflas Hukukunda Doğurduğu Sonuçlar". Prof. Dr. Ergun ÖNEN'e Armağan içinde, 333-355. İstanbul: Alkım Yayınevi. (Şekli Anlamda Taraf)

- Sungurtekin Özkan**, Meral. 2013. *Türk Medeni Yargılama Hukuku*. İzmir: Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi.
- Sungurtekin Özkan**, Meral. 2014 (Basım Yılı 2015). “*Anayasal Şikayet ve Adalete Erişim*”. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XVI (Özel Sayı: Prof. Dr. Hakan PEKCANİTEZ’e Armağan): 399-410.
- Sutter-Somm**, Thomas/**Schrank**, Claude. 2016. *Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung (ZPO)*. Zürich: Schulthess Juristische Medien AG.
- Sutter-Somm**, Thomas/**Seiler**, Benedikt. 2021. *Handkommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung*. Zürich: Schulthess Juristische Medien AG.
- Süphandağ**, Yavuz. 2015. *İcra ve İflas Hukuku Uygulamaları*. Ankara: Bilge Yayınevi.
- Süral**, Ceyda. 2014 (Basım Yılı 2015). “*Hakem Kararlarının İcrası ve İptal Davası*”. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XVI (Özel Sayı: Prof. Dr. Hakan PEKCANİTEZ’e Armağan): 1377-1411.
- Tahiroğlu**, Fatih. 2021. *Medenî Usûl Hukukunda Re’sen Araştırma İlkesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Talbot**, Philip. 2017. *Schulthess Kommentar, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*. Zürich: Schulthess Juristische Medien.
- Tanır**, Zeliha Büşra. 2022. *Genel Haciz Yoluyla Takipte İtirazın Kesin Olarak Kaldırılması*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Tanrıver**, Süha. 1996. *İlamlı İcra Takibinin Dayanakları ve İcranın İadesi*. Ankara: Yetkin Yayınları. (İlamlı İcra)
- Tanrıver**, Süha. 1998. “*Yabancı Hakem Kararlarının Türkiye’de Tenfizinde Kamu Düzeninin Rolü*”. Prof. Dr. Ali BOZER’e Armağan içinde. 565-578. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Tanrıver**, Süha. 2007. *Medenî Usul Hukukunda Derdestlik İtirazı*. Ankara: Adalet Yayınevi. (Derdestlik İtirazı)
- Tanrıver**, Süha. 2011. “*İlamlı İcra Takibinin Dayanağı Olarak Re’sen Düzenleme Biçimindeki Noter Senetleri*”. Noterlik Hukukuna İlişkin İncelemeler içinde. 5-14. Ankara: Adalet Yayınevi. (“Noter Senetleri”)
- Tanrıver**, Süha. 2014. *Türk Aile Mahkemeleri*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Tanrıver**, Süha. 2024. *Medenî Usûl Hukuku Cilt I*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Taş Korkmaz**, Hülya. 1995. *Türk Hukuku’nda İhtiyati Tedbirler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taş Korkmaz**, Hülya. 2014. *Medenî Usûl Hukukunda İradî Taraf Değişikliği*. Ankara: Yetkin Yayınları. (İradî Taraf Değişikliği)
- Taş Korkmaz**, Hülya. 2021. *Hukuk Davalarında Gerçek Tarafın Belirlenmesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Gerçek Tarafın Belirlenmesi)

- Taşpınar Ayvaz**, Sema. 2007. “*İcra Müdürünün Yetkilerinin Kısıtlanmasına İlişkin Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararının Eleştirisi*”. Terazi Hukuk Dergisi 2 (10): 71-79. (“İcra Müdürünün Yetkilerinin Kısıtlanması”)
- Taşpınar Ayvaz**, Sema. 2015. “*İcra ve İflâs Hukukunda Hükümsüz İşlemler ve Hükümsüzlük*”. Prof. Dr. Razaman ARSLAN’a Armağan Cilt II içinde. 1539-1553. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Taşpınar**, Sema. 1999. “*Medenî Yargılama Hukukunda Amaç Sorunu*”. Av. Dr. Faruk Erem Armağanı içinde. 759-787. Ankara: TBB Yayınları.
- Tekinay**, Sulhi/**Akman**, Sermet/**Burcuoğlu**, Halûk/**Altıp**, Atilla. 1993. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Tercan**, Erdal. 1994. “*İpoteğin Paraya Çevrilmesinde Kredi Kurumlarının Özel Durumu*”. Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi 17 (4): 79-110. (“Kredi Kurumlarının Özel Durumu”)
- Tercan**, Erdal. 1995. “*Takip Hukuku Açısından Cari Hesap ve Kısa, Orta, Uzun Vadeli Kredi Sözleşmeleri*”. Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi (85): 40-47.
- Tunç Yücel**, Müjgan. 2010. *Banka Alacaklarının İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takibi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Tunç Yücel**, Müjgan. 2013. *HMK Uyarınca Tahkimde İhtiyati Tedbir ve Delil Tespiti*. Ankara: Seçkin Yayınevi. (Tahkimde İhtiyati Tedbir ve Delil Tespiti)
- Tutumlu**, Mehmet Akif. 2009. “*Bononun Düzenleme Nedeninin Değiştirilmesinde (Tek ve Çift Taraflı Ta’lilinde) İspat Yükü*”. Terazi Hukuk Dergisi 4 (37): 147-151.
- Türk**, Ahmet. 2006. *Maddi Hukuk ve İcra-İflâs Hukuku Yönleriyle Menfi Tespit Davası*. Ankara: Yetkin Yayınları. (Menfi Tespit Davası)
- Türk**, Ahmet. 2014 (Basım Yılı 2015). “*Kambiyo Senedi Borçlusu Tarafından Açılan Bedelsizliğe ve hükümsülüğe Dayalı Menfi tespit davalarının Gösterdiği Özellikler*”. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XVI (Özel Sayı: Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan) : 307-382.
- Tüysüz**, Cemre. 2017. *Milletlerarası Ticari Tahkim Açısından İcra ve İflâs Hukukundaki Davalar*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Tüzemen Atık**, Ebru. 2019. *Açık Kambiyo Senetleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Ulukapı**, Ömer. 1991. *Medeni Usul Hukukunda Dava Arkadaşlığı*. Konya: Mimoza Yayınevi. (Dava Arkadaşlığı)
- Ulukapı**, Ömer. 1998. “*Yargıtay Kararları Işığında Medeni Usul Hukukunda Yargılamaya Hakim Olan İlkelerden Taraflarca Hazırlama İlkesi*”. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 6 [1-2 (Prof. Dr. Süleyman ARSLAN’a Armağan)]: 713-732. (“Taraflarca Hazırlama İlkesi”)
- Ulukapı**, Ömer. 2015. *Medenî Usûl Hukuku*. Konya: Mimoza Yayınevi.
- Ulukapı**, Ömer/**Atalı**, Murat. 2001. *Noterlik Hukuku*. Konya: Mimoza Yayınevi.

- Umar**, Bilge. 1973. *İcra ve İflâs Hukukunun Tarihî Gelişmesi ve Teorisi*. İzmir: Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Yayınları.
- Umar**, Bilge. 2004. “*Kuru/Arslan/Yılmaz’ın İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı Üzerine Gözlemler (15. Basım)*”. 75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı içinde. 685-706. Ankara: TBB Yayınları.
- Umar**, Bilge. 2014. *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Uyar**, Talih. 1992. *İcra Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi*. Ankara: Feryal Matbaacılık.
- Uyar**, Talih. 2004. “*“İtfa” ve “İmhal” Nedeniyle Borca İtiraz Edilerek, İlamlı Takiplerin Durdurulması*”. Ankara Barosu Dergisi (4): 35-60.
- Uyar**, Talih. 2005. “*Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde Yetkili İcra Dairesi*”. Türkiye Barolar Birliği Dergisi (56): 328-340. (“İlamsız Takiplerde Yetkili İcra Dairesi”)
- Uyar**, Talih. 2009. “*Kiralanan Taşınmazların İlamsız İcra Yolu ile Tahliyelerinde “Takip Talebi”, “İhtarlı Ödeme Emri” ve “Ödeme Emrine İtiraz Şekli ve Süresi”*”. İstanbul Barosu Dergisi (4): 1805-1826. (“İlamsız İcra Yolu ile Tahliye”)
- Uyar**, Talih. 2014. “*İlama Aykırı Yapılan İcra Takiplerinin İptali*”. Ankara Barosu Dergisi (2): 477-488.
- Uyar**, Talih/**Uyar**, Alper/**Uyar**, Cüneyt. 2014. *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, Cilt: 1-2-3*. Ankara: Bilge Yayınevi.
- Uyar**, Talih/**Uyar**, Alper/**Uyar**, Cüneyt. 2015. *Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları*. Ankara: Bilge Yayınevi.
- Uyar**, Talih/**Uyar**, Alper/**Uyar**, Cüneyt. 2019. *İcra Hukukunda Şikâyet*. Ankara: Bilge Yayınevi.
- Üçüncü**, Sümeyye Hilal. 2019. *Medeni Yargılama Hukukunda Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Ülgen**, Hüseyin/**Helvacı**, Mehmet/**Kaya**, Arslan/**Nomer Ertan**, Füsün. 2019. *Kıymetli Evrak Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Ülgen**, Hüseyin/**Helvacı**, Mehmet/**Kendigelen**, Abuzer/**Kaya**, Arslan. 2015. *Kıymetli Evrak Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Üstündağ**, Saim. 1975. “*12. HD’sinin Bir Kararı Üzerine Düşünceler*”. İstanbul Barosu Dergisi (11-12): 957-992.
- Üstündağ**, Saim. 2004. *İcra Hukukunun Esasları*. İstanbul.
- Üstündağ**, Saim. 2005. *Medeni Yargılama Hukuku*. İstanbul.
- Üstündağ**, Saim. 2010. “*İlamsız İcrada İcra Dairesinin Yetkisine İtiraz*”. Makaleler, İçtihat Tahlilleri ve Çeviriler içinde, 249-262. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Varol**, Gökçe. 2020. “*İcra Mahkemelerinde Yargılama Usulü*”. Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 6 (2): 435-465.

- Vock**, Dominik/**Aeppli**, Martina. 2017. *Schulthess Kommentar, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*. Zürich: Schulthess Juristische Medien.
- Wagner**, Gerhard. 1998. *Prozessvertraege Privatautonomie im Verfahrensrecht*. Tübingen.
- Yardım**, M. Ertan. 2012. *Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yoluyla Takipte İtiraz* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yardımcı**, Taner Emre. 2021. *Hukuk Davalarında Mecburi Dava Arkadaşlığı*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Yavuz**, Nihat. 2007. *Uygulamada ve Öğretide İtirazın İptali ve Tahsil (Eda) Davası*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Yazıcı Tıktık**, Çiğdem. 2014 (Basım Yılı 2015). *"Bir İşin Yapılmasına veya Yapılmamasına İlişkin İlâmların İcrası"*. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XVI (Özel Sayı 2014: Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan): 2735-2776.
- Yeşilirmak**, Ali. 2010. *"Tahkim Anlaşmasına Rağmen Genel Haciz Yoluyla Takip Yapılabilir mi?"*. Prof. Dr. Ali Güzel'e Armağan içinde. 1523-1542. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Yeşilova**, Bilgehan. 2000. *İcra ve İflâs Hukukunda Kredi Alacaklarının Tahsili* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım**, M. Kâmil. 1995. *İcra ve İflas Hukukunda İptal Davaları*. İstanbul: Alfa Basım ve Yayın.
- Yıldırım**, M. Kâmil/**Deren-Yıldırım**, Nevhis. 2015. *İcra ve İflas Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Yılmaz**, Ejder. 1976. *İflas İdaresi*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Yılmaz**, Ejder. 2004. *"Avukatın Uzlaşma Sağlama Yetkisi"*. 75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı içinde. 843-856. Ankara: TBB Yayınları.
- Yılmaz**, Ejder. 2008. *"İcra İnkâr Tazminatı Açısından "Likid Alacak" Kavramı"*. *Banvacılar Dergisi* (67): 85-93.
- Yılmaz**, Ejder. 2009. *"İcra Tazminatı"*. Haluk Konuralp Anısına Armağan, Cilt 2 içinde. 675-754. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Yılmaz**, Ejder. 2014 (Basım Yılı 2015). *"Tahkimde İtirazın İptali Davası ve Tahkime Elverişlilik Kurah"*. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XVI (Özel Sayı: Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan): 531-554. ("Tahkimde İtirazın İptali Davası")
- Yılmaz**, Ejder. 2015. *"Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin İcra İflâs Uyumsuzluklarında Uygulanabilirliği"*. Prof. Dr. Ramazan ARSLAN' a Armağan, Cilt II içinde. 1835-1866. Ankara: Yetkin Yayınları.

- Yılmaz**, Ejder. 2015. "Kredi Kuruluşlarının İİK m.68/b ve İİK m.150/1 Hükümlerinden Yararlanması". Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan, Cilt 2 içinde. 1867-1885. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Yılmaz**, Ejder. 2016. *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Yılmaz**, Ejder. 2021. *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Yılmaz**, Gülşah. 2020. "Yargıtay Kararları Işığında Bononun Ta'lili". Ankara Barosu Dergisi (4): 1-36.
- Yılmaz**, Halil. 2014. "Senedin (Bononun) Talil Edilmesi". Terazi Hukuk Dergisi 9 (100): 335-344.
- Zingg**, Simon. 2012. *Schweizerische Zivilprozessordnung (BK - Berner Kommentar)*. Bern: Stämpfli Verlag AG.
- Zora**, Fatih. 2022. "İpotek Süresi ve Bu Sürenin Geçmesinin İcra Hukukuna Etkileri". Ankara Barosu Dergisi (3), 329-394.
- Zürcher**, Alexander. 2016. *Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung (ZPO)*. Zürich: Schulthess Juristische Medien AG.
- "Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı-VII (İzmir/Çeşme, 24-25 Ekim 2008): İlâmsız İcra". 2009. Ankara: TBB Yayınları.
- Adli İstatistikler 2022. 2023. Ankara: Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü. (adlisicil.adalet.gov.tr).

Av. Arb. Kübra YÜCEL

**KİŞİSEL VERİLERİ HUKUKA AYKIRI
OLARAK VERME VEYA ELE GEÇİRME SUÇUNDA
SAĞLIK MESLEĞİ MENSUPLARININ
CEZA SORUMLULUĞU**

Kişisel Veri Kavramı

Kişisel Sağlık Verileri

Sağlık Mesleği Mensuplarının Sır Saklama Yükümlülüğü

Sağlıkla İlgili Uluslararası ve Ulusal Düzenlemeler

Sağlık Mesleği Mensuplarının Ceza Sorumluluğu

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme Suçunda
Sağlık Mesleği Mensuplarının Ceza Sorumluluğu**
Kübra Yücel

Hukuk Yayınları Dizisi – 3828

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 866 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara
 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa
 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Akçakoca, Mehmet: **Tıp Ceza Hukukunda Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması**, Adalet Yay., Ankara, 2022.
- Akdağ, Hale: “Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması”, **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku (Ceza ve ceza Usul Hukuku) Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ankara, 2010.
- Akgül, Aydın: “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Kişisel Verilerin Korunması Hakkı”, **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 9, S. 92,
- Akgül, Aydın: “Kişisel Verilerin Korunması Açısından İdarenin Hukuki Sorumluluğu ve Yargısal Denetimi”, **Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Kocaeli, 2013.
- Akgül, Aydın: “Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Bir Hak: “Unutulma Hakkı” ve AB Adalet Divanı’nın Google Kararı”, **TBB Dergisi**, S. 116, 2016.
- Akıncı, Ayşe Nur: “Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü’nün Getirdiği Yenilikler Ve Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi Çalışma Raporu/6, **T.C. Kalkınma Bakanlığı, İktisadi Sektörler Ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Bilgi Toplumuna Dairesi Başkanlığı**, Yayın No. 2968, Haziran 2017.
- Aksoy, Hüseyin Can: **Medeni Hukuk ve Özellikler Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması**, Çakmak Yayınevi, 2010.
- Arslan, Öncü, Gülay: **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Özel Yaşama Saygı Hakkı**, Beta Yay., 2011.
- Artuç, Mustafa : **Kişilere Karşı Suçlar**, Adalet Yay., 2. Basım, 2018.
- Aşıkoğlu, Şehriban İpek: **Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması ve Büyük Veri**, Onililevha Yay., İstanbul, 2018.
- Aşkın, Uğur: “Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü İle Suçu Bildirmeme Suçu Arasındaki İlişki”, **HFD**, C. 11, S. 2, 2021.
- Atak, Songül: “Avrupa Konseyi’nin Kişisel Veriler Açısından Sağladığı Temel Güvenceler”, **TBB Dergisi**, S. 87, 2010.
- Atasoy, Kemal: “Kişilik Hakkı Kapsamında Sosyal Medyada Kişisel Verilerin Korunması Ve Veri Sahibinin Rızası”, **MÜHFHAD**, C. 22, S. 3, ss. 269-301, 2016.
- Aydın, Erdem: “Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü ve İhbar Yükümlülüğü”, (Çevrimiçi) http://www.deontoloji.hacettepe.edu.tr/ekler/doc/ sir_ saklama.doc, erişim tarihi: 28/12/2023.

- Aydın, Nizamettin: “Tıp Ceza Hukukunda Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme Ve Ele Geçirme Suçu”, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 21, Sayı 2, Yıl 2013.
- Aydın, Sedat Erdem: **AİHM İctihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu**, 1. Baskı, İstanbul, 2015.
- Ayözger, Öngün, Çiğdem A.: **Kişisel Verilerin Korunması Hukuku: Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Özel Düzenlemeler Dahil**, Beta Yay., Genişletilmiş 2. Baskı, 2019.
- Başalp, Nilgün: **Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması**, Yetkin Yay., 2004.
- Başpınar, Veysel: “Tıp Etiği ve Bilgi Edinme Kanunu Açısından Meslek Sırrı”, **Sağlık Alanında Etik ve Hukuk Uluslararası Sempozyumu**, 17-19 Nisan 2008.
- Bayındır, Hamza: **Özel Sağlık Kurumları Kapsamında Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Korunması**, Onikilevha Yay., 2020.
- Bekar, Elif: “Ceza Muhakemesinde Hüküm Çeşitleri”, **İÜHFİM C. LXXV, S. 1**, s. 15-60, 2017.
- Bezirgan, Gözmenler, Selma: “Kişisel Sağlık Verilerinin Kayıt ve Korunmasında Hemşirelerin Cezai Sorumluluğu”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilgi Yönetimi Anabilim Dalı Sağlık Hukuku Yüksek Lisans Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İzmir, 2019.
- Bilge, Yaşar/Gündoğmuş, Ümit Naci/Gündüz, Tarık/Hancı, İ. Hamit/ Katkıcı, Ufuk/Kök, Ahmet Nezih/Yavuz, İsmail Cezmi: “Hekimlerin Yasal Sorumlulukları”, (Çevrimiçi) <https://www.ttb.org.tr/eweb/adli/1.html>, erişim tarihi: 13/05/2023.
- Boğa, Gamze Betül: “Ceza Muhakemesinde Kişisel Verilerin Korunması”, **Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Konya, 2021.
- Börekçi, Eşref Barış: **Kişisel Verileri Verme, Yayma Veya Ele Geçirme Suçu**, Onikilevha Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, 2020.
- Budak, Ali Cem : “İspat Hukuku Açısından Hekimin Meslek Sırrı”, **Sağlık Alanında Etik ve Hukuk, Uluslararası Sempozyumu**, 17-19 Nisan 2008.
- Büyükcay, Yusuf : “Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü”, **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 8, S. 1-2, 2004.
- Can, Neslihan: “Hasta Mahremiyeti Hakkı”, **TBB Dergisi**, S. 147, 2020.
- Cengiz, Bayram: “Hekimin Sorumlulukları”, ATUDER, (Çevrimiçi) <https://www.atuder.org.tr/>, erişim tarihi: 15/01/2023.
- Cin, M. Onursal : **Tıp Etiği ve Cezai Sorumluluk**, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, Konya, 2004.

- Çağlar, İsmail: “Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme Suçu”, **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2022.
- Çalışkan, Ayla: “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması”, **ÇÜHFD**, C. 5, S. 1, Nisan 2020.
- Çelik, Yeşim: “Özel Hayatın Gizliliğinin Yansıması Olarak Kişisel Verilerin Korunması ve Bu Bağlamda Unutulma Hakkı”, **TAAD**, Y. 8, S. 32, 2017.
- Çobanoğlu, Nesrin: “HIV(+) Hastaya Etik Yaklaşım ve Hasta Hakları”, **Sağlık Hukuku Makaleleri**, 2009, (Çevrimiçi) [https://www.hukuki.net/ www.saglikhukuku.net](https://www.hukuki.net/www.saglikhukuku.net), erişim tarihi: 04/01/2021.
- Çobanoğlu, Nesrin: “Tıp Etiği Açısından Tıbbi Bilgilerin Mahremiyeti”, **III. Sağlık Hukuku Kurultayı**, Ankara Barosu Yayınları, Ankara, 7-8 Mayıs 2010.
- Çokmutlu, Metin: “Türk Ceza Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması”, **Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Kocaeli, 2014.
- Giyik, Abdulkaki: “Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü ile Suçu Bildirmeme Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüklerin Çatışması”, **ERÜHFD**, C. IX, S. 2, 2014.
- Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa: **Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi-3. Cilt, M. 86-140**, Adalet Yay., 2021.
- Gültekin, Nil Melek: “Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Yönünden Korunması”, **Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2012.
- Gürbüz, Erel, İrem: “Sağlık Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması”, **Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Kocaeli, 2021.
- Güven, Bilhan: “Hasta Bilgilerinin Gizliliği Prensibi”, **İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Yüksek Lisans Programı (İnsan Hakları Hukuku) Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, 2010.
- Güven, Vesile: **Sağlık Hukukunda Tıbbi Kayıtların Tutulmasından ve Saklanmasından Doğan Sorumluluk** Adalet Yay., 2016.
- Demir, Mehmet: **Hekim ve Hastane Yönünden Tıbbi Sorumluluk Hukuku**, Yetkin Yay., Ankara, 2018.
- Demirel, Muhammed: “Ceza Hukukunda Rızanın İki Boyutu: Tipikliğe Engel Olan Rıza ve Hukuka Uygunluk Nedeni Olan Rıza”, **İstanbul Hukuk Mecmuası**, C. 78, S. 3, ss. 1469-1523, 2020.
- Doğan, Murat: “Özel Hastanelerin Tazminat Sorumluluğu”, **Uluslararası Sağlık Hukuku Sempozyumu**, 16-17 Ekim 2014, Ed. Hakeri, Hakan, Doğan, Cahid, Türkiye Barolar Birliği Yay., Ankara, 2015.

- Donay, Süheyl: **Meslek Sırrının Açıklanması Suçu**, y.y., İstanbul, 1978.
- Durmuş, Veli: "Kişisel Sağlık Verilerinin Korunmasında İdarenin Hukuki Sorumluluğu", **DEUHFED**, 14(1), 2021.
- Dülger, Murat Volkan: "İnsan Hakları ve Temel Hak ve Özgürlükler Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 5, S. 1, 2018.
- Dülger, Murat Volkan: **Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, Hukuk Akademisi, 3. Baskı, 2020.
- Dülger, Murat Volkan: "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Bağlamında Kişisel Verilerin Ceza Normlarıyla Korunması", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 3, S. 2, 2016.
- Dülger, Murat Volkan: "Sağlık Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması ve Hasta Mahremiyeti", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 1 (2), ss. 43-80, 2015.
- Eker, Sağlam, Tuğba: "Türk Ceza Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması", **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ankara, 2020.
- Emir, Murat: "Hukuki Ve Etik Yönleri İle Biyotıp Araştırmalarında Biyobankalar", **Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Etiği Ve Tarihi Doktora Programı Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Ankara, 2013.
- Erarslan, Sevgi : **Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rızanın Aranmadığı Haller**, Onikilevha Yay., 2. baskı, İstanbul, 2020.
- Erbaş, Rahime: **Türk Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukta Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirme Yükümlülüğü**, Onikilevha Yay., İstanbul, 2015.
- Erdem, Mustafa R./Üzülmez, İlhan: "Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmemesi Suçu", **Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, V. Türk Alman Tıp Hukuku Sempozyumu**, Türkiye Barolar Birliği Yay., Ankara, Şubat-Mart, 2008.
- Erdoğan, Yavuz: "Kişisel Verilerin Korunması Bakımından Türk Ceza Kanunu Hükmelerinin Değerlendirilmesi", **ERÜHFD**, C. VIII, S. 2, 2013.
- Erem, Faruk: "Ceza Hukukunda Meslek Sırrı", **AÜHFD**, C. 1, S. 1, 1943.
- Ersoy, Uğur: Bir İnsan Hakları Kavramı Olarak "Kişisel Verilerin Korunması", **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Siyaset ve Sosyal Bilimler Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ankara, 2009.
- Gojayeva, Alvina: Avrupa Biyotıp Sözleşmesi ve Türk Tıp Hukukuna Etkileri, **Sağlık Hukuku Digestası**, Ankara Barosu Yayınları, Y.1, S.1, 2009.
- Göçmen, Uyarer, Sinem: **Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması**, Seçkin Yay., Güncellenmiş 2. Baskı, 2020.

- Gökcan, Hasan Tahsin : **Tıbbi Müdahaleden Doğan Hukuki ve Cezai Sorumluluk**, 3. Baskı, Seçkin Yay., Ankara, 2017.
- Göktürk, Neslihan: “Suçun Yasal Tanımında Yer Alan “Hukuka Aykırılık” İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon”, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 7, S. 1, Y. 2016.
- Görkey, Şefik: “Hasta Hakları”, **Medikal Etik**, Ed. Hatemi H.- Doğan, C. 4, S. 100, 2003.
- Gültaş, Veysel: **Özel Hayata Karşı Suçlar**, Bilge Yay., Ankara, 2016.
- Hafizoğulları, Zeki/Özen, Muharrem: “Özel hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar”, **Ankara Barosu Dergisi**, Y.67, S.4., 2009.
- Hakeri, Hakan : **Tıp Hukuku**, Seçkin Yay., Güncellenmiş 20. Baskı, 2020.
- Hakeri, Hakan : **Tıp Hukuku**, Seçkin Yay., Güncellenmiş 25. Baskı, 2022.
- Hatırnaz, Erol, Gültezer: **Özel Hastanelerin Hukuki Sorumluluğu ve Hasta Hakları**, Seçkin Yay., Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 5. Baskı, İstanbul, 2017.
- Hızarcı, Emine : **6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun AB Veri Koruma Hukuku Işığında Değerlendirilmesi**, Yetkin Yay., Ankara, 2020.
- Hoşnut, Yasime: “Mahremiyet Bağlamında Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması: Çorum İli Kamu Hastaneleri Örneği”, **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ankara, 2019.
- İçel, Kayıhan: “Ceza Hukuku Açısından Kişisel Verilerin Korunmasında “Kişisel Veri” ve “Hukuka Aykırılık” Kavramları”, **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 4, S. 2, 2020.
- İmançlı, Canan : **Kişisel Sağlık Verilerinin Korun(a)mamasından Doğan Özel Hukuk Sorumluluğu**, Onikilevha Yay., 2020.
- İtişgen, Rezzan : “Türk Ceza Hukukunda Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme Suçu”, **TAAD**, Y. 6. S. 23, 2015.
- İzgi, Cumhuri: “Mahremiyet Kavramı Bağlamında Kişisel Sağlık Verileri”, **Türkiye Biyoetik Dergisi**, C. 1 S. 1, 2014.
- Kandilli, Elif: “Sağlık Hukukunda Etik Açısından Kişisel Veriler Ve Mahremiyet Hakkı”, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2019.
- Karasu, Sinem: **Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009.
- Katoğlu, Tuğrul: “Ceza Hukuku Bakımından Tıbbi Faaliyetlerin Hukuka Uygunluğu ve Hekimin Cezai Sorumluluğu”, **Sağlık ve Tıp Hukukunda Sorumluluk ve İnsan Hakları**, Ed. Yücel, Özge, Sert, Gürkan, Seçkin Hukuk, Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara, 2021.

- Katoğlu, Tuğrul: "Türk Hukukunun Bir Parçası Olarak Avrupa Konseyi İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi", **AÜHFD**, C. 55, S. 1, 2006.
- Kaya, Cemil: "Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Ekseninde Hassas (Kişisel) Veriler ve İşlenmesi", **İÜHFM**, C. LXIX, S. 1-2, 2011.
- Keklik, Ramazan: "Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suçu", **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuk Anabilim Dalı Ceza Hukuku Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Konya, 2011.
- Kertmen, Sümeyye: "Kişisel Veriler Bağlamında Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğünden Doğan Hukuki Ve Cezai Sorumluluk", **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2022.
- Ketizmen, Muammer: **Türk Ceza Hukukunda Bilişim Suçları**, Adalet Yay., 2008.
- Koca, Mahmut/: "Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu", **D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi**, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, C. 21, Özel S., ss. 69-93, 2019.
- Üzülmez, İlhan Koca, Mahmut/Üzülmez İlhan: **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 13. Baskı, 2020.
- Kızılyel, Serkan: "Sağlık Hizmetinin Sunumunda Sır Saklama Yükümlülüğünün İdare Hukukuyla Etkileşimi Üzerine", **Sağlık Hukuku Digestası**, Ankara Barosu Yayınları, Y.1, S.1, 2009.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan : **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Adalet Yay., Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 9. Baskı, Ankara, 2023.
- Koç, Buğrahan: "Tıp Alanında Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme Suçu", **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2019.
- Kolenoğlu, Mustafa: "Sağlık Mesleği Mensuplarının Sır Saklama ve Suçu Bildirme Yükümlülüğü", **İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2009.
- Korkmaz, İbrahim: **Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Kapsamında Korunması**, Seçkin Yay., Güncellenmiş 2. Baskı, 2019.
- Köse, Aysun, Melike: **Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu**, Seçkin Yay., Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara, 2021.
- Mendos, Kuşkonmaz, Elif: "Kişisel Verilerin Türk Ceza Kanunu Kapsamında Korunması" **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2013.
- Küçükgüngör, Erkan: "Tıbbi Kayıtlarda Sır Saklama Yükümlülüğü", **III. Sağlık Hukuku Kurultayı**, Ankara Barosu yayınları, Ankara, 7-8 Mayıs 2010.
- Küzeci, Elif: **Kişisel Verilerin Korunması**, Turhan Kitabevi, Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, 2019.

- Langmack, Hans: “Ceza Hukuku Açısından Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü”, Çev. Yurtcan, Erdener, Y. 1974, C. 39, S. 1-4, ss. 451-464, (Çevrimiçi) <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ihf/issue/9115/114095>, erişim tarihi: 25/05/2022.
- Lloyd, Ian, J.: **Information Technology Law**, 9. Baskı, Oxford University Press, Oxford, 2020, s. 41, (Çevrimiçi) <https://books.google.com.tr>, erişim tarihi: 14/12/2020.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami: “Sır Saklama Yükümlülüğü Kapsamında Hastaya Ait Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme Veya Yayma Suçu”, Pi Pazarlama ve İletişim Kültürü Dergisi 2011, ss. 44-47.
- Mosenheuer, Andreas: “Hekimlerin Cezalandırılabilirliğinin Sınırı Olarak Varsayımsal Rıza”, **Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, V. Türk Alman Tıp Hukuku Sempozyumu**, Türkiye Barolar Birliği Yay., Ankara, Şubat-Mart, 2008.
- Nanda, Hiyanmara/Mohapatra, ChinmayaKumar: “Confidentially In Medical Practice: An Analysis”, **International Journal Of Scientific Research**, C. 4, S. 2, Şubat, 2015.
- Nuhoğlu, Ayşe: “Tıp Ceza Hukukunda Zaruret Halinin Sınırları”, **Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, V. Türk Alman Tıp Hukuku Sempozyumu**, 28 Şubat-1 Mart 2008.
- Orak, Beşir: **Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması**, Yetkin Yay., 2020.
- Ömür, Rahmi Can: “Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması ve Hastanelerin Sorumluluğu”, **YÜHFD**, C. XV, S. 1, ss. 133-180, 2018.
- Özalp, Faruk/Özalp, Tuba: **Hekimin Cezai Sorumluluğu**, Adalet Yay., 2. Baskı, Ankara, 2016.
- Özer, Oktay: “Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Aktarılmasının Hukuki Boyutu”, **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 92, S. 3, 2018.
- Özdemir, Hayrunnisa: **Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması**, Seçkin Yay., Ankara, 2009.
- Özdemir, Hayrunnisa: “Hadım Etme ve Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü”, **III. Sağlık Hukuku Kurultayı**, Ankara Barosu Yay., Ankara, 7-8 Mayıs 2010.
- Özdemir, Hayrunnisa: “Teşhis ve Tedavi Sözleşmesinde Kayda Geçirme ve Sır Saklama Yükümlülüğü” **Sağlık Hukuku Digestası**, Ankara Barosu Yayınları, Y. 1, S. 1, 2009.
- Özbek, Veli Özer/ Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar: **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Seçkin Yay., Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 12. Baskı, İstanbul, 2021.
- Özbek, Veli Özer/ Koray, Doğan/Bacaksız Pınar: **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Seçkin Yay., Genişletilmiş ve Güncellenmiş 16. Baskı, İstanbul, 2021.

- Özgenç, İzzet: **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 17. Baskı, Seçkin Yay., Ankara, 2021.
- Özkan, Feray: “Kişisel Sağlık Verilerinin Korunmasının Pozitif Temelleri ve AİHM Kararlarından Örnekler”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilgi Yönetimi Anabilim Dalı Sağlık Hukuku Yüksek Lisans Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İzmir, 2018.
- Öztürk, Bahri/Öztürk, Tülün: “Hasta Hakları, Hekimin Yükümlülükleri, Tıbbi ve Hukuksal Sorunlar, Ötanazi, **Fasikül Dergisi**, S. 111, Şubat 2019.
- Parlar, Ali: **Türk Ceza Kanunu Şerhi-2. Cilt, (TCK. 135-345)**, Bilge Yay., 1. Baskı, 2015.
- Parlar, Ali/Çobanoğlu, Yekta: **Uygulamada Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar**, Aristo Yay, 1. Baskı, 2018.
- Polater, Yusuf Ziya: **Türk Hukukunda ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Özel Hayatın Gizliliği ve Korunması**, Adalet Yay., Ankara, 2010.
- Pollard, Tom/Celi, L. Antony: “Open Data in Health Care”, Ed. Samuel A. Moore, **Issues in Open Research Data**, 2014, ss. 129-140, (Çevrimiçi) <https://www.semanticscholar.org/reader/4e71aaf4042096dc62a1167b3782918df129f0f1>, erişim tarihi: 18/01/2023.
- Rosenau, Henning: “Aktif Ötenazi”, **Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları**, V. Türk Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, Türkiye Barolar Birliği Yay., Ankara, Şubat-Mart, 2008.
- Selek, Ozan: **Kişisel Verilerin Korunması ve Verileri Yok Etmeme Suçu**, Onikilevha Yay., İstanbul, 2021.
- Sert, Gürkan: “Hasta Hakları”, **Sağlık ve Tıp Hukukunda Sorumluluk ve İnsan Hakları**, Ed. Yücel, Özge, Sert, Gürkan, Seçkin Yay., Güncellenmiş 2. Baskı, 2021.
- Sert, Gürkan: “Özel Hayatın Gizliliği Hakkının Tıp Etiği Açısından Önemi ve HIV İle Yaşayanlar”, **Pozitif Yazılar**, Pozitif Yaşam Derneği, ss. 200-228, İstanbul, 2007,
- Sert, Gürkan: “Tıp Etiği ve Tıp Hukuku Açısından Sağlık Hizmetlerinde Mahremiyet Hakkı Kavramı”, **Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Deontoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi**, İstanbul, 2007.
- Sert, Gürkan: **Uluslararası Bildirgeler ve Tıp Etiği Açısından Hasta Hakları**, Seçkin Yay., Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara, 2019.
- Sert, Şeyma: **Kişisel Verilerin Türk Ceza Kanunu Kapsamında Korunması**, Seçkin Yay., 2019.
- Sevük, Yokuş, Handan : “Tıp Ceza Hukukunda Kişisel Verilerin Açıklanması”, **Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, V. Türk Alman Tıp Hukuku Sempozyumu**, Türkiye Barolar Birliği Yay., Ankara, Şubat-Mart, 2008.

- Siegler, Mark: "Confidentialty in Medicine-A Decrepit Concept", **The New England Journal Of Medicine**, 1982., 307 (24), (Çevrimiçi) <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJM198212093072411>, erişim tarihi: 25/05/2022.
- Somer, Pervin: "Tıbbi Kayıtlar", **III. Sağlık Hukuku Kurultayı**, Ankara, 7-8 Mayıs 2010.
- Soyaslan, Doğan: **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Güncelleştirilmiş 13. Baskı, Ankara, 2020.
- Soyaslan, Doğan: "Hekimlerin Ceza Hukuku Yönünden Sorumluluğu", **Sağlık Hukuku Digestası**, Ankara Barosu Yayınları, Y.1, S.1, 2009.
- Söğüt, İpek Sevda: "Özel Nitelikli Kişisel Veri Olarak Genetik Verilerin Korunması", **Kişisel Sağlık Verileri II. Ulusal Kongresi**, İstanbul, 03-04 Haziran 2017.
- Söğüt, İpek Sevda: "Tıbbi Kayıtlar", **Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, S. 2, 2013.
- Şaşmaz, Hasan Çağrı: "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunmasına Yönelik Suçlar", **Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Kamu Hukuku Yüksek Lisans Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ankara, 2021.
- Şen, Ersan: "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı'nın Anayasa ve Türk Ceza Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 83, S. 3, 2009.
- Şen, Ersan: **Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu**, Cilt: I (m. 1-140, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2006.
- Şenyürek, Gamze: "Etik Açından Kişisel Sağlık Verileri ve Korunması", **Kişisel Sağlık Verileri II. Ulusal Kongresi**, Türk Tabipler Birliği Yay., İstanbul, 3-4 Haziran, 2017.
- Şimşek, Oğuz: **Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması**, Beta Yay., 2008.
- Şimşek, Sıla Türkan: "Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu", **Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Yüksek Lisans Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2020.
- Taşdemir, Özgür: "Kişisel Sağlık Verilerinin Korunmasına Kısa Bir Giriş", **Sağlık ve Tıp Hukukunda Sorumluluk ve İnsan Hakları**, Ed. Yücel, Özge, Sert, Gürkan, Seçkin Yay., Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara, 2021.
- Tezcan, Durmuş: "Bilgisayar Karşısında Özel Hayatın Korunması", (Çevrimiçi) <https://ayam.anayasa.gov.tr/media/6398/dtezcan.pdf>, erişim tarihi: 25/12/2023.
- Tolun, Yüksel: "Kişisel Verilerin KVKK ve GDPR Kapsamında Korunması", **Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Anabilim Dalı Kamu Hukuku Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Kırıkkale, 2020.

- Topuz, Fatma Dilan: "Kişisel Verilerin Kaydedilmesi, Başkasına Verilmesi veya Ele Geçirilmesi Suçu", **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2017.
- Törenli, Çakıroğlu, Maral: "Hekimin Borçlarından Özel Olarak Sır Saklama Borcu", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.12, S. 2, 2010.
- Uyar, Elif Rana: "Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu", **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Kamu Hukuku Programı Yüksek Lisans Tezi**, İzmir, 2021.
- Ünver, Yener: "Kişisel Verilerin Korunması", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2008/1, s. 164.
- Ünver, Yener: "Türk Ceza Kanunu'nun ve Ceza Kanunu Tasarısının İnternet Açısından Değerlendirilmesi", (Çevrimiçi) <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/97687>, erişim tarihi: 14/12/2020.
- Yeşilyurt, Allı: "Hastanın Kişisel Verilerinin Korunması ve İdarenin Yükümlülükleri", **ERÜHFD**, C. IX, S. 2, 2014.
- Yılmaz, Sabire Senem: "Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Sağlık Verilerin Bakış", **THD**, 15(1), 2020.
- Yılmaz, Sabire Sanem: **Tıp Alanında Kişisel Verilerin Korunması**, Seçkin Yay., Güncellenmiş 5. Baskı, 2021.
- Yılmaz, Süleyman/Çavuşoğlu, Gökçe Filiz: **Kişisel Verileri Koruma Hukuku**, Yetkin Yay., 2020.
- Yıldız, Pervin: "Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü", **Adli Bilimciler Derneği I. Sağlık Hukuku Kongresi**, Ed. Hancı, İ . Hamit, Doğan, Cahid, Seçkin Yay., 01-04 Mayıs 2014.
- Yılmaz, Aslı Ekin: "Sağlık mesleği Mensubunun Suçu Bildirmemesi", **TAÜHFD**, S. 2(2), ss. 235-282, 2020.
- Yücedağ, Nafiye: "Medeni Hukuk Açısından Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun Uygulama Alanı Ve Genel Hukuka Uygunluk Sebepleri," **İÜHFM**, C.LXXV, S. 2, 2017.
- Yüksel, Gürbüz : "Kişisel Sağlık Verilerinin Hukuki Korunması", **Sağlık Akademisyenleri Dergisi**, C. 6, S. 1, 2018.
- Zafer, Hamide : "Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme Suçu", **Duruşma Arası, Kayseri Barosu Dergisi**, Kayseri Oratoryosu, S. 4, 2020.
- Zafer, Hamide: "Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmemesi Suçu", **İÜHFM**, C., LXXI, S.1, 2013.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

- www.atuder.org.tr
- <https://sbu.saglik.gov.tr>
- http://www.deontoloji.hacettepe.edu.tr/ekler/doc/sir_saklama.doc
- <https://kvkk.pro/kvkk-gerekcisi.html>
- <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c059/tbmm22059119ss0664.pdf>
- <http://hastahakki.org/>
- <https://www.kisiselverilerinkorunmasi.org/>
- <https://www.ttb.org.tr/>
- <https://www.anayasa.gov.tr/>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN#d1e1374-1-1>
- https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31995L_0046:en:HTML
- <https://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-0966.pdf>
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6698.pdf>
- <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0188>
- <https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/31003,kisisel-saglik-verileri-hakkinda-yonetmelikpdf.pdf?0>
- <https://kisiselveri.com/9546ec-turkce>
- https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2212020141836bm_01.pdf
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/9a3bfe74-cdc4-4ae4-b876-8cb1d7eeae05.pdf>
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/05/20160505-1.htm>
- <https://kisiselveri.com/9546ec-turkce>, https://edps.europa.eu/sites/default/files/publication/dir_1995_46_en.pdf
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:62000CJ0465&from=EN>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002L0058&from=EN>
- https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf
- <https://www.ab.gov.tr/files/pub/antlasmalar.pdf>
- <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss117.pdf>
- http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/index_en.htm

- <https://ayam.anayasa.gov.tr/media/6398/dtezcan.pdf>
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/10/20161020-1.htm>
- <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJM198212093072411>
- <https://www.medizinrechtsiegen.de/artikel/mitpatientenanschrift-auskunftsanspruch-gegenueber-krankenhaus/>
- <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuhfm/issue/9115/114095>
- https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc088/kanuntbmmc088/kanuntbmmc08805013.pdf
- <https://rm.coe.int/cmrec-97-5-t-bbi-verilerin-korunmas-hakk-nda-tavsiye-karar-/1680a43b2d>
- <https://www.wma.net/wp-content/uploads/2005/09/Declaration-of-Lisbon-1981.pdf>
- <http://hastahakki.org/bali-bildirgesi-bali-eylul-1995/>
- <https://www.wma.net/wp-content/uploads/2005/09/Declaration-of-Lisbon-1981.pdf>
- https://www.academia.edu/86846783/European_Standards_on_Confidentiality_and_Privacy_in_Healthcare
- <https://www.hukuki.net/www.saglikhukuku.net/index.php?article=90>
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=610314&MevzuatTur=2&MevzuatTertip=5> <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=4847&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/2.5.610314.pdf>
- <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/2.3.412578.pdf>
- <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/danistay/15-d-e-2016-10500-k-yd-t-6-7-2017>
- <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/2.5.610314.pdf>
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/06/20190621-3.htm>
- https://ttb.org.tr/mevzuat_goster.php?Guid=5755966a-a285-11e7-9205-300896da83fe
- http://www.deontoloji.hacettepe.edu.tr/ekler/doc/sir_saklama.doc
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6698.pdf>
- https://www.academia.edu/86846783/European_Standards_on_Confidentiality_and_Privacy_in_Healthcare
- <https://www.medizinrechtsiegen.de/artikel/arzthaftung-aids-erkrankung-und-aerztliche-schweigepflicht/>
- https://turkdermatoloji.org.tr/public/media/files/file/tibbi_deontoloji_tuzugu.pdf

Av. Oğuzhan ASLAN

TÜM YÖNLERİYLE

**AVUKATLARIN
VERGİLENDİRİLMESİ**

2. BASKI

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Tüm Yönleriyle Avukatların Vergilendirilmesi
Oğuzhan Aslan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3763

İkinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 867 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKÇA

- AĞAR Serkan, *Geçmişten Bugüne Mali İdare*, TBB Dergisi, S.73, 2007, s. 372
- ALAN Hale, *Genç Girişimciliği ve Sosyal Girişimcilik: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma*, Opus Dergisi, Yıl: 10, Cilt:16, Sayı:28, Ağustos 2020
- Atar, Yavuz. "Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Hukuki Rejimi ve Anayasallık Denetimi", *Anayasa Yargısı Dergisi*, C. 37, S. 1, 2020
- AYDIN Murat, *Avukatlık Ücreti*, Seçkin Yayıncılık, 7. Baskı, Ankara, 2020
- BALCI Mustafa, *Kamu İcra Hukuku ve 6183 sayılı Kanun Uygulaması*, Onikilevha Yayınları, İstanbul, Ekim 2021
- BATI Murat, *Vergi Hukuku (Genel Hükümler)*, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, 2022
- BİBEROĞLU Elif, *Türkiye’de Gönüllü Vergi Uyumu*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Mali Hukuk Programı Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2006
- BİLİCİ Nurettin, *Vergi Hukuku*, Seçkin Yayınları, 24. Bası, Ankara 2010
- BİYAN Özgür, *Türk Vergi Hukukunda İspat – Delil*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012
- CANDAN Turgut, *Açıklamalı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun*, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018
- CANDAN Turgut, *Vergisel Kabahatler ve Suçlar*, 5 Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022
- CANYAŞ Oytun, SEÇİLMİŞ İ. Erdem, *Anayasa Mahkemesi’nin Mali Güç İlkesine Yaklaşımına İktisadi Bakış*, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi (C. XV, S. I, 2013), (Kaynak: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/18874>)
- ÇİÇEK Serdar, ÇİÇEK Hüseyin Güçlü, *18. Yüzyılda İngiltere’de Vergileme Kaynaklarının Tarihsel Gelişimi*, Maliye Araştırmaları Dergisi, Cilt:7, Sayı:1, Haziran 2021
- DEĞER Nuri, *En Son Şekliyle Damga Vergisi Uygulaması*, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2012, Ankara
- DEVELLİOĞLU Ferit, KILIÇKINI Neval, *Osmanlıca – Türkçe Okul Sözlüğü*, 2. Bası, Rafet Zaimler Kitabevi, İstanbul, 1976

- YILMAZ Ejder, *Hukuk Sözlüğü*, 3. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2005
- ERCAN Tayfun, *Gümrük Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları*, 1. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012
- ERGİNAY Akif, *Vergi Hukuku (İlkeler, Vergi Tekniği, Türk Vergi Sistemi)*, 8. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 1979
- FIRAT Yağmur, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Zorunlu Müdafilik*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2018, [Kaynak: <https://tez.yok.gov.tr/>, Tez No: 529820, Erişim: 25.04.2023, Saat: 14:44]
- GEMİCİ Alp Uğur, *Serbest Meslek Kazançlarının Vergilendirilmesi*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017
- GÖKER Cenker, *Katma Değer Vergisinin Konusu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013
- GÖZLER Kemal, KAPLAN Gürsel, *Kısa İdare Hukuku*, 9.Bası, Ekin Yayınları, Bursa 2015
- GÖZÜBÜYÜK A. Şeref, *Yönetim Hukuku*, 31. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012
- GÖZÜBÜYÜK A. Şeref; TAN Turgut, *İdare Hukuku*, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2008
- GÖZÜBÜYÜK Yönetmelik, *Yargı*, 32. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012
- GÜNDAY Metin, *İdari Yargılama Hukuku*, Turhan Kitabevi, 1. Baskı, Ankara, 2022
- GÜNER Onur, *Katma Değer Vergisi Açısından Fatura ve Benzeri Belge Düzenlenmesinde Vergiyi Doğuran Olay*, Vergi Sorunları Dergisi, S.183, 2003
- İNAN Boğaç, MENTEŞE Rahmi, *Genç Girişimcilere Sunulan Destek ve Kazanç İstisnaları*, Vergi Raporu Dergisi, Sayı 202, Temmuz 2016
- KANETİ Selim, *Vergi Hukuku*, 2. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1989
- KARAKOÇ Yusuf, *Genel Vergi Hukuku*, 5. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011
- KILIÇOĞLU Ahmet Mithat, *Borçlar Hukuku (Genel Hükümler)*, 17. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013
- KIZILOT Şükrü, KIZILOT Zuhale, *Vergi İhtilafları ve Çözüm Yolları*, 20. Baskı, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, 2012
- KIZILOT Şükrü; TAŞ Metin; *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, 5. Bası, Gazi Kitabevi, Ankara, 2013
- KUMKALE Rüknettin, *Avukatlar İçin Vergi Rehberi (7. Baskı)*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017
- KÜÇÜK Levent, *Vergi Tarhı Kavramı ve Beyana Dayalı Tarhiyat*, Vergi Dünyası Dergisi, S.192, 1997

- MUTLUER M.Kamil, DAYANÇ KUZEYLİ Nilay, *Vergi Hukuku Genel ve Özel Hükümler*, Yetkin Yayınları, 1. Bası, Ankara 2019
- OKTAR S. ATEŞ: *Vergi Hukuku*, Güncellenmiş 9. Bası, Türkmen Kitabevi, İstanbul 2013
- ÖNCEL Mualla, KUMRULU Ahmet, ÇAĞAN Nami, *Vergi Hukuku*, 21. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012
- ÖNER Erdoğan, *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, Seçkin Yayınları, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 3. Bası, Ankara 2014
- ÖZBALCI Yılmaz, *Vergi Usul Kanunu*, Oluş Yayıncılık, Ankara 2005
- ÖZBALCI, Yılmaz, *Gelir Vergisi Kanunu Yorum ve Açıklamaları*, Oluş Yayıncılık, Ankara, 2008
- ÖZCAN Durmuş, *İş Davaları*, Adalet Yayınevi, 6. Baskı, Ankara, 2021
- ÖZEN Atilla, *Avukatlık Hukuku*, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024
- PEHLİVAN Osman, *Vergi Hukuku Genel İlkeler ve Türk Vergi Sistemi*, Trabzon, 2014
- PEKCANİTEZ Hakan, ATALAY Oğuz, ÖZEKES Muhammet, *Medenî Usûl Hukuku* (10. Baskı), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022
- PULAŞLI Hasan, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- REİSOĞLU Safa, *Borçlar Hukuku (Genel Hükümler)*, 14. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2020
- SABAN Nihal, *Vergi Hukuku* (6. Baskı), Beta Yayınları, İstanbul, 2014
- SANCAKDAR Oğuz, *İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı*, 4. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014
- SEKDUR Mahmut, ALTUN Muhsin, *Mali Hukuk Ansiklopedisi*, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2001
- SEKDUR Mahmut, *Vergi Hukuku El Kitabı*, Eylül Yayınları, Ankara, 2000
- SEYHAN Mahcemal. *Katma Değer Vergisinde Matrah*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2020 (Doktora Tezi)
- ŞENYÜZ Doğan, *Vergi Hukukunda Tebligat*, Yaklaşım Yayınları, Bursa 1997
- ŞENYÜZ Doğan, YÜCE Mehmet, GERÇEK Adnan, *Vergi Hukuku (Genel Hükümler)*, 10. Baskı, Ekim Yayınları, Bursa, 2019
- ŞİŞMAN Gülden, *Katma Değer Vergisinde Vergiyi Doğuran Olay*, 1. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014

- TAŞDÖĞEN Salih, *Temsilsiz Vergi Olmaz İlkesi Bağlamında Magna Carta'ya Farklı Bir Bakış*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl: 2021/2, Sayı: 40
- TAŞTAN Yusuf Ziya, *Vergi Hukuku (Genel Hükümler ve Türk Vergi Sistemi)*, 6. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023
- TEKİN Fazıl, ÇETİNKAYA Ali, *Vergi Denetimi*, 6. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014
- TURHAN Salih, *Vergi Teorisi ve Politikası*, Filiz Kitabevi, Güncellenmiş 5. Bası, İstanbul 1993
- TÜRKAY, İmdat, *Serbest Meslek Kazançlarının Vergilendirilmesi*, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara, 2016
- USTA Yusuf, *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, XII Levha Yayınları, 1. Bası, İstanbul 2013
- UYSAL Ali, EROĞLU Nurettin, *Açıklamalı ve Örnekli Vergi Usul Kanunu*, Sözkese Matbaacılık, 4. Bası, Ankara 2009
- ÜREL Gürol, *Güncel Vergi Usul Kanunu Uygulaması*, Seçkin Yayınları, 4. Bası, Ankara, 2014
- YILMAZ Binhan Elif, BATI, Murat, *Türk Vergi Sistemi*, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024
- YÜCE Mehmet, *Mali Yargılama Hukuku*, 1. Bası, Ekin Yayınevi, Bursa, 2014

Av. Gülsu ELMAS, LL.M.

**A COMPARISON OF THE RIGHTS GRANTED
BY THE REGISTERED TRADEMARKS AND
THE LEGAL REMEDIES IN THE EVENT OF
A VIOLATION OF THESE RIGHTS UNDER
TURKISH AND EUROPEAN UNION
TRADEMARK LAW**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

A Comparison of the Rights Granted By the Registered Trademarks and the Legal Remedies in the Event of a Violation of These Rights under Turkish and European Union Trademark Law

Gülsu Elmas

Hukuk Yayınları Dizisi – 3829

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 868 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

BIBLIOGRAPHY

LİTERATURE

ALTIN, Burak: *Marka Hakkının Niteliği ve Devletin Markaya Müdahalesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.

ARKAN, Sabih: *Marka Hukuku*, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara 1997.

AYHAN, Rıza & **ÖZDAMAR**, Mehmet & **ÇAĞLAR**, Hayrettin: *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, Yetkin Yayınları, Ankara 2016.

BİLGİLİ, Fatih & **DEMİRKAPI**, Ertan: *Şirketler Hukuku Dersleri*, 15th Edition, Dora Yayıncılık, 2019, p.111;

BOZBEL, Savaş: *Fikri Mülkiyet Hukuku*, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2015.

BOZGEYİK, Hayri: *Marka Hakkının Korunması*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.

BOZKURT YÜKSEL, Armağan Ebru: *Patent Uyuşmazlıklarının zm Yolları*, Yetkin Yayınları, Ankara 2009.

CENGİZ, Dilek: *Türk Hukukunda İktibas ve İltibas Suretiyle Marka Hakkına Tecavüz*, Beta Yayınları, İstanbul 1995.

ÇAĞLAR, Hayrettin: *Marka Hukuku*, Adalet Yayınları, Ankara 2015.

ÇAĞLAR, Hayrettin & **YILDIZ**, Buręak & **İMİRLİĞLU**, Dile: *Marka Vekilliği Sınavlarına Hazırlık*, Adalet Yayınları, Ankara 2019.

EKER, Mustafa: *Ticaret Hukuku*, 5th Edition, Karahan Kitabevi, Adana 2012.

- ÇOLAK**, Uğur: *Türk Marka Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.
- DURCEYLAN**, M. Mekin: *Marka Hakkına Tecavüz Halleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- EGE**, Önder: *6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununa Göre Marka Hakkına Tecavüz ve Hukuksal Korunma Yolları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- ERDEM**, Bahadır: *Patent Hakkının Korunması ve Patent Hakkına İlişkin Sözleşmelere Uygulanacak Hukuk*, İstanbul 2000, Beta Yayınları.
- ERDİL**, Engin: *Fikri Mülkiyet Hukuku*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2016.
- ERDİL**, Engin: *Fikri Mülkiyet Hukuku Ders Kitabı*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2016.
- EREN**, Fikret: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 12. Baskı, İstanbul 2010.
- FEZER**, Karl-Heinz: *Markenrecht*, 4. Aufl., München 2009.
- FİSCHER**, Theo: *Schadenberechnung Im Gewerblichen Rechtsschutz, Urheberrecht und Unlauteren Wettbewerb*, Basel 1961.
- GENE**, Landy K. & **ARMY**, Mastrobattista J.: *The IT/Digital Legal Companion: A Comprehensive Business Guide to Software, IT, Internet, Media and IP Law*, Syngress Publishing, Massachusetts 2008.
- GÜNEŞ**, İlhami & **NOYAN**, Erdal: *Marka Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.
- KALE**, Serdar: *Marka Davalarında Yargılanma Usulü*, Adalet Yayınları, Ankara 2020.
- KARA**, Elif: *Türk Marka Hukukunda Gerçek Hak Sahipliği İlkesi*, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2018.

- KARAHAN**, Sami & **SULUK**, Cahit & **SARAÇ**, Tahir & **NAL**, Temel: *Fikri Mülkiyet Hukukunun Esasları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013.
- ÖZKAN KIDIL**, Barçın: *Marka Hakkına Tecavüz Hallinde Verilecek İhtiyati Tedbirler*, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2022.
- YASAMAN KÖKÇÜ**, Zeynep: “Adwords Reklamlarda Bir Başkasına ait Markanın Aynısının veya Benzerinin ‘Anahtar Sözcük’ Olarak Kullanımı Tecavüze Teşkil Eder mi? AB Adalet Divanı Kararları Işığında Tecavüz Kriterleri”. Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2017.
- MERAN**, Necati: *Marka Hakları ve Korunması*, Seçkin Yayıncılık.
- MERAN**, Necati: *Marka Hakları ve Korunması*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015.
- NOYAN**, Erdal: *Marka Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara 2009.
- OHLY**, Ansgar: *Schadenersatzansprüche Wegen Rufschädigung Und Verwässerung Im Marken Und Lauterkeitsrecht*, GRUR 2007.
- ONGAN**, Burak: *Sinai Haklara İlişkin Lisans Sözleşmelerinde Tarafların Hukuki Durumu*, Seçkin Yayınları, Ankara 2007.
- OYTAÇ**, Kutlu: *Marka Hukuku*, Beta Yayınları, İstanbul 1999.
- ÖZDEMİR**, Saine Oktay: *Fikri Nitelikteki Sinai eğerler Üzerindeki Haklar İle Bunlara İlişkin Verilen Lisansın Hukuki Niteliği*, Prof. Dr. Ergun Özsunay’a Armağan, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2004.
- ÖZEL**, Çağlar: *Marka Lisansı Sözleşmesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015.
- SARAÇ**, Tahir: *Patentten Doğan Hakka Tecavüz ve Hakkın Korunması*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003.
- SARI**, Onur: *Türk ve ABD Hukuku Bağlamında Marka Hakkı Edinme Süreci*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.

STRÖBE, Paul & **HACKER**, Franz: *Markengesetz Kommentar*, 9 Aufl., Köln 2009.

TAŞKIN, Duygu: *Marka Tescili ve Marka Hakkının Sona Ermesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.

TEKİNALP, Ünal: *Fikri Mülkiyet Hukuku*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012.

UZUNALLI, Sevilay: *Marka Hukuku*, Adalet Yayınları, Ankara 2021.

ÜLGEN, Hüseyin & **HELVACI**, Mehmet & **KAYA**, Arslan & **NOMER ERTAN**, N.: *Ticaret Hukuku*, Vedat Yayıncılık, İstanbul 2019.

YARAR, İbrahim: *Marka Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.

YILMAZ, A. Lerzan: *Marka Olabilecek İşaretler ve Mutlak Tescil Engelleri*, Beta Yayınları, İstanbul 2008.

ARTICLES

ARSLANOĞLU, M. Anıl & Dağcı, Aksu: *Tanınmış Markalar*, Fikri Sinai Haklar Dergisi, No:6, June, 2006.

FIRINCIOĞULLARI, Feray: *6769 Sayılı Sinai Mülkiyet Kanunu Çerçevesinde Karıştırılma İhtimali*, Terazi Hukuk Dergisi, V:13, Sayı:145, Ekim 2018.

KAYHAN, Fahrettin: *Türk Marka Hukuku Açısından İthalat ve Marka Hakkının Tükenmesi*, Ankara Barosu Dergisi, 2001, V:1, No:1, 51-72.

OĞUZ, Arzu: *Tanınmış Marka ve Tanınmış Marka Ölçütlerinin Uygulanması*, Terazi Hukuk Dergisi, V:13, No:140, April 2018.

- ÜNSAL**, Önder Erol: *Tescilsiz Markalara Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerde Sağlanan Koruma ve Kapsam*, June 2012, A.D.:29 May 2023, <https://iprgezgini.org/2013/12/16/tescilsiz-markalara-avrupa-birligi-uyesi-ulkelerde-saglanan-koruma-ve-kapsami/>
- YASAMAN**, Hamdi: *Tanınmış Markalar*, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, V:1, No:1, January 2022.
- YILDIRIMOĞLU**, Hasan: *Avrupa Ülkelerinde Ticari Arabuluculuk*, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Hukuk Sayısı, 21(44), 2022.

THESIS

- BALIK**, İfakat: *Marka Hukukunda Kötüniyet Kavramı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı (Ticaret Hukuku), Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2013.
- YILDIZ**, Adem: *Marka Davaları*, Türk Patent Enstitüsü, Markalar Dairesi Başkanlığı, Uzmanlık Tezi, Ankara 2005.

LEGISLATION

- Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, Apr.15, 1994, Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, Annex 1C, 1869 U.N.T.S. 299, 33 I.L.M. 1197 (1994).
- Council Regulation (EC) No 3295/94 of 22 December 1994 laying down measures to prohibit the release for free circulation, export, re-export or entry for a suspensive procedure of counterfeit and pirated goods, Official Journal of the European Communities, Legislation 341/8, 30.12.1994.

Council of Europe, European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, as amended by Protocols Nos. 11 and 14, 4 November 1950, ETS 5, Article (10), available at: <https://www.refworld.org/docid/3ae6b3b04.html> [accessed 29 May 2023].

Directive 2004/48 EC of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the enforcement of intellectual property rights, Official Journal of the European Union, Legislation 157, 30.04.2004.

Directive 2006/114/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 concerning misleading and comparative advertising (codified version), Official Journal of the European Union, Legislation 376/21, 27.12.2006.

Directive (EU) 2015/2436 of the European Parliament and of the Council of 16 December 2015 to approximate the laws of the Member States relating to trade marks, Official Journal of the European Union, Legislation 336, 23.12.2015.

First Council Directive No.89/104/EEC of The Council of the European Communities, 21 December 1988 to approximate the laws of the Member States relating to trade marks, Legislation 40/1, 11 February 1989.

Paris Convention for the Protection of Industrial Property (March 20, 1883; effective July 7, 1884, and amended June 2, 1934 and July 14, 1967) (the Paris Convention).

Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration (June 27, 1989, and amended October 3, 2006 and November 12, 2007) (the Madrid Protocol).

Regulation (EU) No 1215/2012 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2012 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters (recast), Official Journal of the European Union, Legislation 351/1, 20.12.2012.

- Regulation (EU) 2015/2424 of the European Parliament and of the Council of 16 December 2015 amending Council Regulation (EC) No 207/2009 on the Community trade mark and Commission.
- Regulation (EU) 2017/1001 of the European Parliament and of the Council of 14 June 2017 on the European Union trade mark, Official Journal of the European Union, Legislation 154, 16.06.2017.
- Regulation (EC) No 2868/95 implementing Council Regulation (EC) No 40/94 on the Community trade mark, and repealing Commission Regulation (EC) No 2869/95 on the fees payable to the Office for Harmonization in the Internal Market (Trade Marks and Designs), Legislation 341/21, 24 December 2015.
- Regulation (EU) No 608/2013 of the European Parliament and of the Council of 12 June 2013 concerning customs enforcement of intellectual property rights and repealing Council Regulation (EC) No 1383/2003, Official Journal of the European Union, Legislation 181/15, 29.6.2013.
- Turkish Code of Civil Procedure, Legislation 6100, 12 January 2011, Official Gazette No. 27836, 4 February 2011.
- Turkish Commercial Code, Legislation No: 6102, 13 January 2011, Official Gazette No.27846, 14 February 2011.
- Turkish Customs Code, Legislation 4458, 27 October1999, Official Gazette No.23866, 4 November 1999.
- Turkish Decree-Law on the Protection of Trademarks, Legislation 556, 24 June 1995, Official Gazette No. 22326, 27 June 1995.
- Turkish Industrial Property Code for Trademarks, Geographical Indications and Traditional Specialties, Designs, and Patents, Legislation 6769, 22 December 2016, Official Gazette No.29944, 10 January 2017.

WIPO Joint Recommendation Concerning Provisions on the Protection of Well-Known Marks of The Assembly of the Paris Union for the Protection of Industrial Property and of The General Assembly of the World Intellectual Property Organization (WIPO), Thirty-Fourth Series of Meetings of the Assemblies of the Member States of WIPO September 20 to 29, 1999.

CASES

European Union

Court of Justice EU, Arsenal Football Club plc v Matthew Reed, C-206/01, 12 November 2002.

Court of Justice EU, Coty v Parfumerie Akzente, C-230/16, 6 December 2017.

Court of Justice EU, L'Oreal v. The eBay, C-324/09, 12 July 2011.

Turkey

Istanbul Regional Court of Justice, 16th Civil Chamber, Decision No. 2018/734, 20 March 2018.

Turkish Court of Cassation 11th Civil Chamber, Decision No.2003/2043-8219, 23.09.2003.

Turkish Court of Cassation 11th Civil Chamber, Decision No.2007/5531- 2008/7158, 5 September 2008.

Turkish Court of Cassation 11th Civil Chamber, Decision No.3188/3826, 24.06.1996.

Turkish Court of Cassation 11th Civil Chamber, Decision No.3824/8955, 6 November 2000.

Turkish Court of Cassation 11th Civil Chamber, Decision No.6886/9744, 10.12.2001.

Turkish Supreme Court of Appeals General Assembly, Decision No.1996/ 130, 19.02.1969.

DICTIONARY

Turkish Language Association, Turkish Dictionary, V:2, Ankara 1998.

Abdullah Harun TEKİN

**ANAYASA MAHKEMESİ İLE TÜRKİYE İNSAN HAKLARI
VE EŞİTLİK KURUMU KARARLARINDA**

MOBBİNG

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Anayasa Mahkemesi ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kararlarında Mobbing
Abdullah Harun Tekin

Hukuk Yayınları Dizisi – 3830

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 869 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Ağırbaşı, Ő. (2009). *Sınırlı Ayrımcılık Yasağından Genel EŞitlik İlkesine*, Seçkin Yayınları, Ankara.
- Alçık, M. (2018). Türk Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Maddi ve Manevi Varlığın Korunması ve Geliştirilmesi Hakkı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Alparslan, A. M., Tunç, H. (2016). "Mobbing Olgusu ve Mobbing Davranışında Duygusal Zekâ Etkisi", *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 1/1, 146-159.
- Antelo L. F. (2013). "Bireysel Başvuruların Kabul Edilebilirlik Kriterleri: (Anayasal Önem Kriteri Ağırlıklı Bir İnceleme)", *Anayasa Yargısı*, 29/1, 127-137.
- Asunakutlu, T., Safran, B. (2006). "Örgütlerde Yıldırma Uygulamaları (Mobbing) ve Çatışma Arasındaki İlişki", *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 6/11, 110-129.
- Atatanır H. (2022). "İő Yaşamında Siber Zorbalık- Cyberbullying in Working Life", *Anasay*, 6/22, 459-486.
- Atman, Ü. (2012). "İşyerinde Psikolojik Terör: Mobbing", *Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi*, 3/1, 157-174.
- Avrupa Birliği Konseyi, 27 Kasım 2000 tarihli İş ve Mesleki Alanda EŞit Muamelelerin Gerçekleştirilmesine Yönelik Genel Bir Çerçeve Getiren Direktifi, 2000/78/AT.
- Avrupa Birliği Konseyi, Irk veya Etnik Kökene Bakılmaksızın Kişilere EŞit Muamele İlkesinin Uygulanmasına İlişkin 29 Haziran 2000 Tarihli ve 2000/43/AT Sayılı Konsey Direktifi.
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), (1979). Paula Marckx v. Belgium Kararı, Başvuru no. 6833/74.
- Aytaç, S., Arlı, N., B. (2011). *İşyerinde Şiddet*, Beta Yayınları, İstanbul.
- Bakırcı, K. (2012). *Uluslararası Hukuk, AB ve ABD Hukuku ile Karşılaştırmalı İş Hukukunda Cinsiyet Ayrımcılığı Yasağı İlkesinin İstisnaları ve Objektif Haklı Nedenler*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Bakırcı, K. (2012). *Uluslararası Hukuk, AB ve ABD Hukuku ile Karşılaştırmalı Çalışma Yaşamında Kadın Erkek EŞitliği Arayışı Cinsiyet Ayrımcılığı Yasağı ve Türkiye*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

- Balkır, Z. G. (2015). "Cinsiyet Ayrımcılığı Temelinde İş Yerinde Cinsel Taciz", *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1/1, s. 12-47.
- Birleşmiş Milletler (BM), (2006). Genel Kurul, Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme, A/RES/61/106.
- Birleşmiş Milletler (BM), (2009). Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, Genel Yorum 20; 'Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklarda Ayrımcılık Yasası', UN Doc, E/C. 12/GC/20.
- Birleşmiş Milletler Her Türlü Irk Ayrımcılığının Tasfiye Edilmesine Dair Uluslararası Sözleşme, (1965), Genel Kurul, 2106.
- Bölükbaşı M. O. (2020). "Devlet İşlemlerinde Kanun Yolları, Merciler ve Başvuru Sürelerini Gösterme Yükümlülüğü (Anayasa'nın 40/2. Maddesi)", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 0/15, 97-122.
- Buz, S. (2015). "Yaşlı Bireylere Yönelik Yaş Ayrımcılığı", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14/53, 268-278.
- Büyükkılıç G. (2012). "İş Hukuku Çerçevesinde İş Yerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) Olgusunun Değerlendirilmesi", *İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, 9/33, 71-160.
- Cambridge Dictionary, <https://dictionary.cambridge.org/tr/> (13.03.2023).
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, (2014). *İşyerlerinde Psikolojik Taciz Bilgilendirme Rehberi*, Ankara.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM), (2013). *Çalışma Hayatında Psikolojik Taciz, Mobbing Panel ve Çalıştay Bildiriler Kitabı*, Ankara.
- Çekin, A. (2014). "Çalışma Hayatında İnsan Onuruna Karşı Psikolojik Bir Şiddet Örneği: Mobbing", *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3/1, 5-22.
- Çelik, N., Caniklioğlu, N., Canbolat, T., (2016). *İş Hukuku Dersleri*, Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Çobanoğlu, Ş. (2005). *Mobbing: İşyerinde Duygusal Saldırı ve Mücadele Yöntemleri*, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Çukur, M. (2016). *Türk Hukuku ve Karşılaştırmalı Hukukta İşyerinde Psikolojik Taciz*, TBMM Yayınevi, Ankara.
- Dalgaldere, A. (2021). *Yargıtay Kararları Işığında Psikolojik Taciz (Mobbing)*, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Davenport, N. Z., Elliot, G. E., Schwartz, R. D. (2014). *Mobbing*, (çev: Osman Cem Önerortay) Ray Yayıncılık, İstanbul.

- Delen, M. G. (2011). "Çalışma Hayatında İşyeri Kabalığı Olgusu", *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, 53, 43-58.
- Demir Ş. (2009). "Mobbing Olgusunun Hukuki Değerlendirmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, 2, 139-145.
- Demir, K. (2021). *İş Hukukunda 6701 Sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Bağlamında Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı*, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Demirtaş, Ö., Karaca, M. (2018). "Siber Mobbing: Kavramsal Çerçeve, Öncülleri ve Sonuçları", *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries*, 2/2, 20-34.
- Dilek M., Ç., (2022). "İş Yerinde Psikolojik Tacize Maruz Kalan Kamu Personelinin İzleyebileceği Hukuki Başvuru Yolları", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 7/2022-2, 359-396.
- Dilmaç, J. A. (2020). "Dijital Ortamda Sapkınlık: Siber Zorbalık", *International Balkan University Turkish Studies – Social Sciences*, 15/3, 1087-1090.
- Din veya İnanca Dayanan Her Türü Hoşgörüsüzlüğün ve Ayrımcılığın Tasfiye Edilmesine Dair Bildiri, (1985), Genel Kurul, 36/55 sayılı.
- Dinçkol H. A. (2021). "Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun Ayrımcılık Yasağının İhlali Kapsamında İdari Yaptırım Yetkisi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 27/1, 188-215.
- Düğmeci, F. (2019). *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nun Yapısı ve İdare Üzerindeki Ayrımcılık Denetimi*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Erdem M.R., Parlak B. (2010). "Ceza Hukuku Boyutuyla Mobbing", *TBB Dergisi*, 88, 261-286.
- Erdem, T. (2014). "Mobbing ve Mobbing ile Mücadele Yöntemleri", *Türk Kütüphaneciliği*, 28/4, 622-628.
- Erdoğan G. (2012). İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) Davranışlarının Hukuksal Açısından Değerlendirilmesi, https://www.researchgate.net/publication/258156998_ISYERINDE_PSIKOLOJIK_TACIZ_MOBBING_DAVRANISLARININ_HUKUKSAL_ACISINDAN_DEGERLENDIRILMESI_LEGAL_EVALUATION_OF_MOBBING_AT_WORK, (25.01.2023).
- Ergin H. (2007). "Almanya'da Genel Eşit Davranma Kanunu'nun İş Hukukuna İlişkin Hükümleri", 14, s.635-664.
- Erkal, A. (2015). *İdare Hukukunda Mobbing*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Ermumcu, S. (2011). *İşyerinde Psikolojik Taciz*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Ertürk, A., A., (2014). "İş Hukuku Boyutuyla Türkiye'de Psikolojik Taciz (Mobbing) ve Dünyadan Örnekler", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 20/1, 285-339.
- Goral B. P. (2022). "Bireysel Başvuru Hakkının Kötüye Kullanılması Yasağı", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 28/1, 256-302.
- Gökçe, A. T. (2008). *Mobbing: İşyerinde Yıldırma Nedenleri ve Başa Çıkma Yöntemleri*, Pegem Akademi, Ankara.
- Gölcüklü F. (1963). "İdari Ceza Hukuku ve Anlamı; İdarenin Ceza Müeyyide Tatbiki", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 18/2, 115-182.
- Göymen, Y. (2020). "İş Hayatında Mobbing ve Mobbinge Başa Çıkma Yolları", *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi*, 7/13, 31-60.
- Gözler, K. (2020). *İnsan Hakları Hukuku*, Ekin Yayınevi, Bursa.
- Gülova, A. A., Canbuldu, N. K. (2021). "Çalışanların Mobbing (Psikolojik Yıldırma) Davranışına Maruz Kalma Algısı ile Kişilik Tipleri ve Demografik Özellikleri Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma", *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 10/1, 147-161.
- Günel, Ö. D. (2010). "İşletmelerde Yıldırma Olgusu ve Yıldırma Mağdurlarının Kişilik Özelliklerine İlişkin Bir Araştırma", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12/3, 37-65.
- Güveyi Ü. (2013). "Memur Disiplin Hukukunda Mobbing", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17/1-2, 1455-1481.
- Güzel A., Ertan E. (2007). "İşyerinde Psikolojik Tacize (Mobbinge) Hukuksal Bakış: Avrupa Hukuku ve Karşılaştırmalı Hukuk", 14, 510-549.
- Güzel, A., Ertan, E. (2008). "İşyeri Sendikası Temsilcisine Yönelik Psikolojik Taciz ve Kötüniyet Tazminatı", (Karar İncelemesi), *Çalışma ve Toplum*, 16, 149-165.
- Havutçu A. (2010). "Haksız Fiil Sorumluluğunda Zamanaşımı Sürelerinin Başlangıcı", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12/0, 579-605.
- Kalabalık, H. (2017). *İnsan Hakları Hukuku*, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Kalabalık, H. (2018). *İnsan Hakları Hukukuna Giriş*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Kandemir M., Yardımcıoğlu D. (2014). "İş Hukukunda Eşitlik İlkesi", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19/30-31, 1-44.
- Kandemir, M., Yardımcıoğlu, D. (2014). "İş Hukukunda Eşitlik İlkesi", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19/30-31, 1-44.

- Kara, S. (2022). İnsan Hakları Bağlamında İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing), (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Karagöz E. C. (2022). "İdari Yargıdaki Güncel Menfaat Kavramının Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Değerlendirilmesi", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 26/1, 123-151.
- Karan, U. (2017). *Uluslararası İnsan Hakları Hukuku ve Anayasa Hukuku Işığında Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Karatuna, I., Tınaz, P. (2010). *İşyerinde Psikolojik Taciz: Sağlık Sektöründe Kesitsel Bir Araştırma*, Türk-İş, Ankara.
- Kaya, A. (2013). *Yargı Teşkilatında Mobbing Algısı, Tutumu ve Deneyimi*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, P. A. (2014). *Çalışma Hukukunda Eşitlik ve Ayrımcılık Karşılaştırmalı Teorik Bir Bakış*, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Kızıloğlu, E. (2021). *İş Yeri Nezaketsizliği*, Eğitim Yayınevi, Konya.
- Koçak, O., Solmaz, U. (2018). "Çalışma Hayatında Mobbing Kavramı ve Anksiyete Düzeyine Etkisi", *Sosyal Çalışma Dergisi*, 2/ 2, 1-17.
- Kutsal, B., S., (2007). *İşyerinde Manevi Taciz*, Beta Yayınları, İstanbul.
- Küçük, Ö., Çakıcı, A. (2018). "İşyeri Kabalığının Çalışan Performansına Etkisi", *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21/39, 365-385.
- Lippert-Rasmussen K. (2014). "Indirect Discrimination Is Not Necessarily Unjust", *Journal of Practical Ethics*, 2/2, 33-57.
- Majidli, F., Budak, G. (2018). "Mobbing ile Mücadelede Farklılıkların Yönetimi Stratejileri", *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 33/1, 129-161.
- Mimaroglu, H., Özgen, H. (2008). "Örgütlerde Güncel Bir Sorun: Mobbing", *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 8/15, 201 226.
- Netkova B. (2016). "Gender and the Right to Non-Discrimination in International Human Rights Law", *Journal of Liberty and International Affairs*, 1/3, 20-29.
- Niedl, K. (1996). "Mobbing and well-being: Economic and Personnel Development Implications", *European Journal of Work and Organizational Psychology*, Vol.5, N.2, 239-249.
- Odyakmaz Z., Keskin B, Deniz Y. (2016). "6701 Sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Üzerine Bir Değerlendirme-I", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 0/7, 721-761.

- Öcal, T. (2014). *Ulusal ve Uluslararası Düzenlemeler Çerçevesinde İşyerinde Psikolojik Taciz*, (Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi), Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Öncü, G., A., (2019). *Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı*, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları, Ankara.
- Özalp, İ. (1989). "Örgütlerde Çatışma", *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7/1, 81-114.
- Özcan, G. (2022). "İşyeri Nezaketsizliği: Kavramsal Bir İnceleme", *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, 5/2, 341-367.
- Özen, S. (2007). "İşyerinde Psikolojik Şiddet ve Nedenleri", *İş, Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 9/3, 1-24.
- Öztan, B. (2014). *Medeni Hukukun Temel Kavramları*, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Palabıyık, B. (2021) *Yargı Kararları Işığında Mobbing ve İspatı*, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Pedrioli C. A. (2011). "Respecting Language as Part of Ethnicity: Title VII and Language Discrimination at Work", *Harvard Journal on Racial and Ethnic Justice*, V. 27, 97-123.
- Pir, E. (2019). *Türk Hukukunda Psikolojik Taciz (Mobbing) ve Hukuki Sonuçları*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Polat, O. (2016). "Şiddet", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22/1, 17-25.
- Poussard, J. M., Çamuroğlu, M. İ. (2015). *Psikolojik Taciz İş Yaşamında Gerilim*, Akılçelen Kitaplar, Ankara.
- Resource Center, "The Top 10 Management Practices That Encourage Mobbing", <http://topten.org/public/AE/AE472.html>, (25.10.2002).
- Sevimli K. A. (2013). "Türk Borçlar Kanunu m.417 ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Işığında Genel Olarak İşçinin Kişiliğinin Korunması", *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 1/36, 107-148.
- Süzek, S. (2008). "İşverenin Eşit Davranma Borcu", *Sicil İş Hukuku Dergisi*, 4/12, 24-39.
- Şimşek, A. S. (2013). "Mobbing Kaderimiz Midir?", *Barış Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi*, 1/2, 36-45.
- TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, (2013). "Faaliyet Raporu 24.Dönem 3. Yasama Yılı", Ankara, 1-50.

- TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu. (2011). İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) ve Çözüm Önerileri Komisyon Raporu, TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Yayınları No.6, Ankara.
- Tetik, S. (2010). "Mobbing Kavramı: Bireyler ve Örgütler Açısından Önemi", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 12/18, 81-89.
- Tınaz, P. (2011). *İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing)*, Beta Yayınları, İstanbul.
- Tınaz, P., Bayram, F., Ergin, H. (2008). *Çalışma Psikolojisi ve Hukuki Boyutlarıyla İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing)*, Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Tiyek, R. (2011). "Yıldırma ve Yönetim Becerileri Üzerine Bir Araştırma", *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 2/1, 113-142.
- Turabi, S. (2017). *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru*, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Tureng Türkçe- İngilizce Sözlük, <https://tureng.com/tr/turkce-ingilizce/bullying>, (13.03.2023).
- Turhan M. K. (2013). "Kamu Görevlileri Bakımından İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) ve Hukuki Korunma Yolları", *TBB Dergisi*, 105, 89-128.
- Tutar H., Uslu F. (2018). *Mobbing Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü; "bezdiri" maddesi. <https://sozluk.gov.tr/> (15.04.2023).
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü; "cinsel taciz" maddesi. <https://sozluk.gov.tr/> (15.04.2023).
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü; "Kabalık" ve "Nezakat" maddesi. <https://sozluk.gov.tr/> (15.04.2023).
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü; "İrk" maddesi. <https://sozluk.gov.tr/> (15.04.2023).
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü; "Din" maddesi. <https://sozluk.gov.tr/> (15.04.2023).
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü; "İnanç" maddesi. <https://sozluk.gov.tr/> (15.04.2023).
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü; "Mezhep" maddesi. <https://sozluk.gov.tr/> (15.04.2023).
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü; "şiddet" maddesi. <https://sozluk.gov.tr/> (15.04.2023).
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, (2010). "İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) ve Çözüm Önerileri Komisyon Raporu", TBMM Basımevi, Ankara, 5.
- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), (2022). "İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Raporu 2020", Ankara, 13-59.
- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), (2019). "Ayrımcılıkla Mücadele 2018 Yılı Raporu", Ankara. 13-122.

- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK, (2020). “İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi 2019 Yılı Raporu”, Ankara, 11-51.
- Türkmen A. (2017). “6701 Sayılı Kanun’da Yer Alan Ayrımcılık Yasağının Sözleşme Hukukuna Etkilerine İlişkin Genel Bir Değerlendirme”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12/149-150, 135-178.
- Uluslararası Çalışma Örgütü, (2019). “Çalışma Yaşamında Kadına Yönelik Şiddet ve Tacizle Mücadele El Kitabı”, ILO, 1-112.
- Uluslararası Çalışma Örgütü, (2021). Şiddet ve Taciz Sözleşmesi (C190) ve Tavsiye Kararı (No.206) Üzerine Eğitimcilerin Eğitimi Seti, *Çalışma Yaşamında Şiddet ve Taciz Kolaylaştırıcı Rehberi*, Cenevre.
- Yamada D. (2000). “The Phenomenon of 'Workplace Bullying' and the Need for Status-Blind Hostile Work Environment Protection”, 88, s. 475-536.
- Yamada, D. (2013). *Workplace Bullying and the Law: A Report from the United States*, The Japan Institute for Labour Policy and Training, Workplace Bullying and Harassment Report, Japan.
- Yazar, E. (2023). “Ceza İnfaz Kurumlarında Tutulan Mahpusların İnsan Hakları: Cumhuriyet’in İlanının 100. Yılında Tamamlanan İnsan Hakları Eylem Planı Kapsamındaki Gelişmeler”, *Suç ve Ceza Dergisi*, 2023/1, 73-133.
- Yazar, E. (2023). “Vatandaşlıktan Yoksun Bırakmada Gözetilmesi Gereken İlkeler: İnsan Hakları Açısından Bir Değerlendirme”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 2023/1, 165-219.
- Yenisey, K, D. (2006). “İş Kanunu’nda Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı”, *Çalışma ve Toplum*, 4/11, 63-82.
- Yılmaz, C. (2020). “Mobbing Üzerine Nitel Bir Araştırma: Astlardan Üstlere Uygulanan Mobbing”, *Sosyal ve Beşerî Bilimleri Dergisi*, 12/1, 19-33.
- Yuvalı E. (2012-2013). “Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukukta Irk ve Etnik Kökene Dayalı Ayrımcılık Yasağı”, *TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi*, 24/3-4-5, 71-83.
- Yücel, E. (2015). *Uluslararası ve Avrupa Konseyi Belgelerinde, Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Ayrımcılık Yasağı ve Denetimi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Mahkeme Kararları

- Ankara 8. İş Mahkemesi, (20.12.2006). E. 2006/19, K.2006/625, Mobbing ile Mücadele Derneği, Yargıtay Kararları, <https://mobbing.org.tr/yargitay-kararlari/>, (18.02.2023).
- Danıştay, (09.02.1998). E.1997/2711, K. 1998/270.

- Sakarya 1. İdare Mahkemesi, (17.01.2011). E. 2010/474, K. 2011/187.
- Yargıtay, 9. Hukuk Dairesi, (23.08.2008). E. 2007/42976, K. 2008/17137.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 25.09.2013 tarih ve E.2012/9-1925, K. 2013/1407.
- Yargıtay, 22. Hukuk Dairesi, 21.02.2014 tarih ve E. 2014/2157, K. 2014/3434.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2016/9-1208 K. 2020/590.
- Yargıtay, 22. Hukuk Dairesi, 27.12.2013 tarih ve E. 2013/693, K. 2013/30811.
- Yargıtay, 9. Hukuk Dairesi, 12.02.2013, E. 2010/38293, K. 2013/ 5360.

Anayasa Mahkemesi Kararları

- Anayasa Mahkemesi, (17.7.2014). Cezmi Demir ve Diğerleri, B. No: 2013/293.
- Anayasa Mahkemesi, (19.12.2013). Sevim Akat Eşki, B. No: 2013/2187.
- Anayasa Mahkemesi, (18.9.2013). Tahir Canan, B. No: 2012/969.
- Anayasa Mahkemesi, (17.7.2014). I.Y., B. No: 2012/1213.
- Anayasa Mahkemesi, (20.4.2016). Hacer Kahraman, B. No: 2013/7935.
- Anayasa Mahkemesi, (15.4.2014). Mesut Özbezen, B. No: 2013/8175.
- Anayasa Mahkemesi, (5.12.2017). Fecir Ergün Turan, B. No: 2014/10590.
- Anayasa Mahkemesi, (10.3.2016). Hüdayi Ercoşkun, B. No: 2013/6235.
- Anayasa Mahkemesi, (18.11.2020). Zeynep Banu Arslan, B. No: 2019/23901.
- Anayasa Mahkemesi, (7.6.2017). Sümeyye Örnek, B. No: 2014/11091.
- Anayasa Mahkemesi, (18.6.2020). Turgay Gökkoçun, B. No: 2018/11320.
- Anayasa Mahkemesi, (17.4.2019). Yasemin Demir, B. No: 2015/19519.
- Anayasa Mahkemesi, (15.4.2014). Işıl Yaykır, B. No: 2013/2284.
- Anayasa Mahkemesi, (16/9/2015). Gülşin Oral, B. No: 2013/6129.
- Anayasa Mahkemesi, (15.4.2014), Aslı Kırmızı Demirseren, B. No: 2013/5680.
- Anayasa Mahkemesi, (19.7.2018). Ebru Bilgin [GK], B. No: 2014/7998.
- Anayasa Mahkemesi, (12.1.2022). Türkan Aydoğmuş, B. No: 2018/19000.
- Anayasa Mahkemesi, (14.9.2022). Zülküf Kılıç, B. No: 2018/27032.
- Anayasa Mahkemesi, (24.3.2016). Aynur Özdemir ve diğerleri, B. No: 2013/2453.
- Anayasa Mahkemesi, (20.4.2016). Hacer Kahraman, B. No: 2013/7935.
- Anayasa Mahkemesi, (05.04.2018). Mehmet Bayrakcı, B. No: 2014/8715.
- Anayasa Mahkemesi, (23.09.1996). E.1996/15, K.1996/34.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kararları

- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2019/55 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2020/142 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2021/49 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2019/29 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2022/175 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2022/489 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2019/62 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2022/651 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2022/119 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2020/267 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2021/329 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2022/855 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2022/931 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2022/13 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2022/270 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2018/69 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2018/83 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2019/64 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2022/791 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2022/744 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2023/913 sayılı Karar.
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2023/460 sayılı Karar.

Mevzuat

- 2011/2 sayılı Başbakanlık Genelgesi.
4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, RG. 08.12.2001-24607.
4758 Sayılı İş Kanunu, RG. 10.06.2003-25134.
5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, R.G. 12.10.2004-25611.
5326 sayılı Kabahatler Kanunu, RG. 31.03.2005-25772 (Mükerrer), m. 27/1.

- 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, RG. 07.05.2010-27580.
- 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, RG. 30.03.2011-27894.
- 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, R.G. 20.3.2012-28239.
- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, RG. 23.07.1965-12056.
- 6701 Sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu, RG. 20.4.2016-29690.
- Türk Borçlar Kanunu, RG. 04.02.2011-27836.
- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, RG. 30/6/2012- 28339.
- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, RG. 24.11.2017-30250.

İsmail ÇAĞLAR
Asliye Ceza Hakimi

VERİLERİ
HUKUKA AYKIRI OLARAK
VERME VEYA ELE GEÇİRME SUÇU
(TCK m.136)

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme Suçu (TCK m.136)
İsmail Çağlar

Hukuk Yayınları Dizisi – 3831

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 870 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- **2018 Child Identity Fraud Study**, Javelin Strategy&Research
- **2019 Identity Fraud Study: Fraudsters Seek New Targets and Victims Bear the Brunt**, Javelin Strategy&Research
- Ackoff Russell Lincoln, **From Data to Wisdom**, Journal of Applied Systems Analysis 3-9, 1989
- **Act CXII of 2011 on the right to informational self-determination and on the freedom of information, Enforcement of rights related to personal data after the death of the data subject**
- **Act of 29 November 2017 on personal data protection and amending and supplementing certain Acts Chapter Four Specific Situations of Lawfull Processing of Personal Data**
- Adalet Bakanlığı Tematik Bilgi Notu, Kişisel Verilerin Korunması, 2015
- Akgül Aydın, **Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması**, Beta Yayınları, İstanbul 2014
- Akgül Aydın, **Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında Biyometrik Yöntemlerin Kullanımı ve Danıştay Yaklaşımı**, TBB Dergisi 2015 (118)
- Akgül Aydın, **Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Bir Hak: “Unutulma Hakkı” Ve AB Adalet Divanı’nın “Google Kararı”** (Hakemli Makale) TBB Dergisi 2016 (116)
- Akıncı Ayşe Nur, **Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü’nün Getirdiği Yenilikler ve Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi**, İktisadi Sektörler Ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Bilgi Toplumuna Dairesi Başkanlığı, Haziran 2017
- Akkurt Sinan Sami, **Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesine Ve Covid19 Pandemisi Sürecinde Mobil Uygulamalarla Paylaşılmasına Hukukî Bir Bakış**, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid-19 Hukuk Özel Sayısı Yıl:19 Sayı:38 Yaz 2020/2 (Covid-19 Özel Ek)
- Akman Nurten İnce, **Mirasbırakanın Dijital Bilgilerinin Mirasçılara Geçişi (Dijital Tereke)**, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi –İNÜHFD- Cilt:9 Sayı:2 Yıl 2018
- Akman Solak İnci, **Vergi Mahremiyetini İhlal (Doktora Tezi)**, Ankara 2012
- Allen G. Donald Department of Mathematics, Texas A&M University, **Hierarchy of Knowledge – from Data to Wisdom**, International Journal of Current Research in Multidisciplinary (IJCRM) ISSN: 2456-0979, Vol.2 pg. 15-23

- American Psychological Association. (2015). **APA dictionary of psychology (2nd ed.)**
- American Psychological Association. (2015). **Guidelines for Psychological Practice with Transgender and Gender Nonconforming People. American Psychologist, 70(9)**
- American Psychological Association & National Association of School Psychologists. (2015). **Resolution on gender and sexual orientation diversity in children and adolescents in schools.**
- American Psychological Association. (2012). **Guidelines for Psychological Practice with Lesbian, Gay, and Bisexual Clients. American Psychologist, 67(1)**
- Anayasa Mahkemesi Yayınları, **Anayasa Mahkemesi Kararları Dergisi**, Sayı 52/3 Cilt, Mayıs, 2017
- Anı Nevzat Ali, **Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Açık Rıza**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2018
- Archer Norm / Sproule Susan / Yuan Yufei / Guo Ken / Xiang Junlian, **Identity Theft and Fraud Evaluating and Managing Risk**, University of Ottawa Press (2012)
- Artuç Mustafa, **Pratik Türk Ceza Kanunu**, 5. Baskı, Ankara 2019, Adalet Yayınevi
- Artuç Mustafa, **Kişilere Karşı Suçlar**, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2018
- Artuk/Gökçen/Yenidünya, **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 15. Baskı, Ekim 2016
- Artuk/Gökçen/Yenidünya, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 10. Baskı, Ekim 2016
- **Article 2 of Law of 2 August 2002 on the Protection of Persons with regard to the Processing of Personal Data**
- Article 29 Data Protection Working Party, **Working Document on Genetic Data**, Adopted on 17 March 2004
- Article 29 Data Protection Working Party, **Opinion 1/2010 on the concepts of "controller" and "processor"**, February 2010,
- Article 29 Data Protection Working Party, **Opinion 5/2009 on online social networking**, Adopted on 12 June 2009
- Article 29 Data Protection Working Party, **Opinion 4/2007 on the concept of personal data**
- Article 29 Data Protection Working Party, **Guidelines on Personal data breach notification under Regulation 2016/679**, 6 February 2018
- Avcı Yasemin, **Kişisel Verilerin Korunması** (Yüksek Lisans Tezi- Konya 2019)
- Aydın Murat, **AGO Uygulaması İçin Temel Hukuk Bilgisi Kitabı**
- Aydın Sedat Erdem, **AİHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu**, 12 Levha Yayıncılık, Aralık 2015

- Aysun Melike Köse, **Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu**, Kasım 2018 Ankara
- Baskarada, Sasa & Koronios, Andy. (2013). **Data, Information, Knowledge, Wisdom (DIKW): A Semiotic Theoretical and Empirical Exploration of the Hierarchy and its Quality Dimension**, Australasian Journal of Information System
- Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü, **Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı** (2008) 1-576, 22.4.2008
- Belge Ayşe Merve, **Özellikle Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Çerçevesinde İşçilerin Kişisel Verilerinin İhlâli Ve Korunması Yolları**, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan, C. 19, Özel Sayı-2017
- Bernstein, Jay H., "**The Data-Information-Knowledge-Wisdom Hierarchy and its Antithesis**" (2009). City University of New York (CUNY) Academic Works
- Bozkurt Habip, **Kişisel Verilerin İşlenmesinin Hukuki Boyutu**, Yüksek Lisans Tezi İstanbul, Mayıs, 2019
- Bös Mathias , **International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences** (Second Edition) 2015, Pages 136-141
- Bradley Anna Spain, **Human Rights Racism**, Harvard Human Rights Journal / Vol. 32, 2019
- Buitelaar J. C., **Post-mortem privacy and informational self-determination**, Tillburg University Ethics and Information Technology 2017
- Bulut Metin, **Özel Bir Hukuksal Koruma ve Veri Kategorisi Alanı: Hassas Kişisel Veriler**, 2020/3 Ankara Barosu Dergisi, Hakemli Makale
- Burk, Dan L., **Privacy and Property in the Global Datasphere** (April 28, 2005). Minnesota Legal Studies Research Paper No. 05-17
- Bük Alaattin, **Bilişim Alanında Kişisel Verilerin Korunması**, Seçkin Yayınları, Ankara 2018
- **Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi**, 23. Cilt
- Canada Supreme Court, R. V.S.A.B, 2003 SCC 60
- Centel Nur, Zafer Hamide, Çakmut Özlem, **Türk Ceza Hukukuna Giriş**, Üçüncü Bası, Beta Yayınları
- Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD), **Bilgilendirme Dosyası – 1 Cinsel Yaşam ve Sorunları**
- **Commission Staff Working Paper Executive Summary Of The Impact Assessment**, Brussels, 25.1.2012 SEC(2012) 73 final
- Communication From The Commission To The European Parliament, The Council, The Economic And Social Committee And The Committee Of The Regions, **A comprehensive approach on personal data protection in the European Union**, Brussels, 4.11.2010 COM (2010) 609 final

- Conway Heather, Grattan Sheena, **The 'New' New Property: Dealing with Digital Assets on Death**
- Çağlar Ermağan Eda - Türk Tuğba, **İstismara Maruz Kalan Çocuklarla Adli Görüşme: NICHHD Protokolü Önerisi**, TAAD, Yıl: 11, Sayı: 38 (Nisan 2019)
- Çakır Kerim, Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu, Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı:16, Aralık 2020
- Çekin Mesut Serdar, **Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, On İki Levha Yayınları, 3. Baskı, İstanbul 2020
- Çelik Nuri / Caniklioğlu Nurşen / Canbolat Talat, **İş Hukuku Dersleri**, Beta Yayınları, Ekim 2017
- Çelik Yeşim, **Özel Hayatın Gizliliğinin Yansıması Olarak Kişisel Verilerin Korunması ve Bu Bağlamda Unutulma Hakkı**, TAAD, Yıl:8, Sayı:32 (Ekim 2017)
- Çokmutlu Metin, **Türk Ceza Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması**, Doktora Tezi, Kocaeli 2014
- **Danıştay Dergisi** Yıl: 2014 Sayı: 135, s.29-33
- **Danish Data Protection Act**
- **Data Protection Act 2018, Schedule 1 para. 22; Guidance on political campaigning, Draft framework code for consultation**, Information Commissioner's Office (ICO)
- **Definition And Dimensions Of Ethnicity: A Theoretical Framework In Challenges of Measuring an Ethnic World: Science, politics and reality:** Proceedings of the Joint Canada-United States Conference on the Measurement of Ethnicity April 1-3, 1992, pages 407-27
- Demirbaş Timur, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Seçkin Yayınları, 14. Baskı, Ankara 2019
- Determann Lothar, **Kişisel Verilerin Korunması Uygulama Kılavuzu**, 1. Baskı, İstanbul, Ocak- 2020, s.24
- Develioğlu Hüseyin Murat, **6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**
- **Directive 2002/58/EC Of The European Parliament And Of The Council Of 12 July 2002 concerning the processing of personal data and the protection of privacy in the electronic communications sector**
- Dorrothy J. Glancy, **Personal Information as Intellectual Property**
- Dönmezer Sulhi / Erman Sahir, **Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku**, Umumi Kısım, Cilt 2, İstanbul 1969

- Dönmezer Sulhi / Erman Sahir, **Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku**, Genel Kısım, Cilt 1, İstanbul 1973
- Dural Mustafa / Öğüz Tufan, **Türk Özel Hukuku** Cilt 2, Kişiler Hukuku, Ekim 2015, Filiz Kitabevi
- Dülger Murat Volkan, **Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, Hukuk Akademisi**, 3. Baskı, İstanbul 2020
- Dülger Murat Volkan, **Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Bağlamında Kişisel Verilerin Ceza Normlarıyla Korunması**, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 3 (2), Güz 2016
- Dülger Volkan, **Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2014, 4. Bası
- EDPB, **Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices** Version 2.0 Adopted on 29 January 2020
- Edwards Lilian and Harbinja Edina, **Protecting Post-Mortem Privacy: Reconsidering The Privacy İnterests of the Deceased in a Digital World**
- Erbaş Gökhan, **6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında İşçinin Elektronik Ortamda Gözetlenmesi**, Hacettepe HFD, 7(1) 2017, 97-108
- Erdinç, G. H., **Ölçülülük İlkesi ve Açık Rıza Kapsamında Biyometrik Verilerin İşlenmesi** Kişisel Verileri Koruma Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 1, s.14 (2020).
- Erem Faruk / Toroslu Nevzat, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Ankara 1973
- European Commission, **European network of legal experts in gender equality and non-discrimination, The meaning of racial or ethnic origin in EU law: between stereotypes and identities**
- European Parliament, **Draft GDPR Adopted by European Parliament**, Article 12, Wednesday, 12 March 2014 – Strasbourg
- European Union Agency for Fundamental Rights, **EU LGBT survey European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey Results at a glance**, 2013
- European Data Protection Board, **Guidelines 8/2020 on the targeting of social media users** Version 1.0 Adopted on 2 September 2020,
- European Data Protection Supervisor, **Annual Report 2017**
- European Court of Justice, **Guide on Article 9 of the European Convention on Human Rights**, Updated on 31 August 2020
- European Court of Human Rights, **Guide on Article 8 of the European Convention on Human Rights**, August 2020
- **Factsheet Intersex**, United Nations Human Rights

- Federal Trade Commission, **Identity Theft What To Know What To Do**
- Fierro Paolino, **The General Data Protection Regulation (GDPR): From static to dynamic compliance**, Law and Economics Yearly Review, Volume 6 – Part 2 – 2017
- Fricke Martin, **The Knowledge Pyramid: A Critique of the DIKW Hierarchy** 2008, University of Arizona
- **Gazetta Ufficiale**, 4 Settembre 2018, Anno 159° - Numero 205
- Gerçeker Hasan, **Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu**, Cilt 1, 5. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2020
- Gu, Ji-Fa. (2013). **Data, Information, Knowledge, Wisdom and Meta-Synthesis of Wisdom-Comment on Wisdom Global and Wisdom Cities**, Procedia Computer Science
- Gülenler Serdar, **Dijital Hafızadan Silinmeyi İstemek: Temel Bir İnsan Hakkı Olarak “Unutulma Hakkı”**, TBB Dergisi 2012 (102)
- Gültaş Veysel, **Özel Hayata Karşı Suçlar**, Bilge Yayınevi, Ankara 2016
- Gürpınar Damla, **Kişisel Verilerin Korunamamasından Doğan Hukuki Sorumluluk**, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ’a Armağan, C. 19, Özel Sayı-2017
- Hafizoğulları Zeki, Güngör Devrim, **Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi** (Hakemli Makale), TBB Dergisi, 2007 Sayı 69
- Hafizoğulları Zeki / Özen Muharrem, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 12. Baskı, Ankara Ekim 2019
- Hafizoğulları Zeki, Özen Muharrem, **Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar**, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:67, Sayı: 4, Güz 2009
- Hakeri Hakan, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Adalet Yayınevi, Ankara 2013
- Halıcıoğlu Mesut, **Türk Hukukunda Veri Sorumlusu Kavramı**, Yüksek Lisans Tezi Ankara 2019
- Henkoğlu Turkey, **Hassas Bilgi Varlıklarının Ve Kişisel Verilerin Hukuksal Düzenlemeler ile Korunması ve Bu Kapsamda Üniversiteler İçin Bilgi Güvenliği Politikasının Geliştirilmesi**, Doktora Tezi, Ankara, 2015
- Henkoğlu Halise Şerefoğlu, **Unutulma Hakkı: Dijitalleşme Sürecinde Bilgiye Erişim Özgürlüğünü Tehdit Eder mi?**, Bilgi Sistemleri Ve Bilişim Yönetimi Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar
- Hoofnagle, C. J., van der Sloot, B., & Zuiderveen Borgesius, F. (2019). **The European Union General Data Protection Regulation: What It Is And What It Means**. Information & Communications Technology Law, 28(1), 65-98, University of Amsterdam

- **House Of Lords Opinions Of The Lords Of Appeal For Judgment In The Cause Campbell (Appellant) v. MGN Limited (Respondents)** [2004] UKHL
- **In Re Northwest Airlines Privacy Litigation**, United States District Court D.Minnesota, 6 June 2004, 2004 WL 1278459
- İçel/ Özgenç/ Sözüer/ Mahmutoğlu/ Ünver, **Suç Teorisi**, İstanbul 1999
- İçel Kayıhan, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 2018 Beta Yayınları
- İleri Çiğdem, **Dijital Miras - Alman Federal Mahkemesi'nin "Facebook" Kararı Üzerine Bir İnceleme**, TBB Dergisi 2020 (146),
- İmançlı Canan, **Kişisel Sağlık Verilerinin Korunamamasından Doğan Özel Hukuk Sorumluluğu**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul -2019
- İtişgen Rezzan, **Türk Ceza Hukukunda Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme Veya Ele Geçirme Suçu**, TAAD, Yıl:6, Sayı:23 (Ekim 2015)
- İzgi M. Cumhur, **Mahremiyet Kavramı Bağlamında Kişisel Sağlık Verileri**, Türkiye Biyoetik Dergisi, 2014 Vol. 1, No. 1
- Jennex, Murray. (2017). **Big Data, the Internet of Things, and the Revised Knowledge Pyramid**. ACM SIGMIS Database: the DATABASE for Advances in Information Systems
- Jonathan Hey, December 2004, **The Data, Information, Knowledge, Wisdom Chain:The Metaphorical link**
- Junior Diego , Santos Silva , Palomares Nathalia , Normando David , Cardoso Cátia, Quintão Abdo, **Race versus ethnicity: Differing for better application**, Dental Press J. Orthod. vol.15 no.3 Maringá jun. 2010
- Kaplan Bonnie, **How Should Health Data Be Used? Privacy, Secondary Use And Big Data Sales**, Yale Isp-Bioethics Working Paper, October 2014
- Karaarslan Enis / Ergin Ali Murat / Turğut Nalin / Kılıç Özgür, **Elektronik Sağlık Kayıtlarının Gizlilik ve Mahremiyeti**, Conference Paper, December 2015
- Karagülmez Ali, **Bilişim Suçları ve Soruşturma-Kovuşturma Evreleri**, Seçkin Yayınları, Ankara 2009
- Kaya, Mehmet Bedii, Unutulma Hakkı: AİHM'in Unutulma Hakkına Yaklaşımı
- Kaya Kübra, **Özel Hayatın Gizliliği Hakkı ile Kişisel Verilerin Korunması Hakkı Bağlamında Ortaya Çıkan Bir Hak Olarak Unutulma Hakkının Değerlendirilmesi**, TİHEK Akademi Dergisi, Yıl:5 Sayı:8 -2022
- Keyman Selahattin, **Cürmi Fiilin Yapısal Unsuru Olarak Hareket**, AHFD XL 1-4(1988)
- Kılınç Doğan, **Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması**, AÜHFD, 61 (3) 2012:1089-1169

- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Uygulanmasına Yönelik Soru Cevaplar**
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Kişisel Verilerin Korunması Kanununa İlişkin Uygulama Rehberi**, Aralık 2019, Ankara
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Unutulma Hakkı (Unutulma Hakkının Arama Motorları Özelinde Değerlendirilmesi)**
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Kişisel Veri Güvenliği Rehberi (Teknik ve İdari Tedbirler)**, KVKK Yayınları, Ocak 2018, Ankara
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **6698 Sayılı Kanun'da Yer Alan Temel Kavramlar**
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunmasını İsteme Hakkı**, s.4-6
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Veri Sorumluları Sicili**
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Kanun Kapsamındaki Hak ve Yükümlülükler**
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Kişisel Verilerin Korunması Kanununa Duyulan İhtiyaç**
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanun'unun Amacı Ve Kapsamı**
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Açık Rıza**
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen**
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Sıkça Sorulan Sorular**, KVKK Yayınları, Mart 2018, Ankara
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Temel İlkeler**
- Koca Mahmut / Üzülmüş İlhan, **Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu** (Hakemli Makale), D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C.21, Özel S., 2019
- Koca Mahmut / Üzülmüş İlhan, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Seçkin Yayıncılık, Eylül 2017 Ankara
- Korkmaz İbrahim, **Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Kapsamında Korunması**, Doktora Tezi, Ankara 2017
- Korkmaz İbrahim, **Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Kapsamında Korunması**, Seçkin Yayınları, Nisan 2017
- Korkmaz İbrahim, **Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Kapsamında Korunması**, Seçkin Yayınları, 2019-Ankara
- Kristof Kathy, **Identity Theft Has Never Been More Rampant** (www.cbsnews.com)
- Kuner Christopher, **The European Commission's Proposed Data Protection Regulation: A Copernican Revolution in European Data Protection Law**, Copyright 2012 By The Bureau Of National Affairs, Inc. Pvlr Issn 1538-3423

- Kuner Christopher, **The European Commission's Proposed Data Protection Regulation: A Copernican Revolution in European Data Protection Law, Privacy and Security Law Report**, Bloomberg BNA
- Kuşkonmaz Elif Mendos, **Kişisel Verilerin Türk Ceza Kanunu Kapsamında Korunması**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013
- Küçük Tevfik Sönmez, **Bir Anayasal Hak Olarak Unutulma Hakkı**, Avrupa Ve Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Güncel Sorunlar Uluslararası Sempozyum (Bildiri Özetleri)
- Küzeci Elif, **Kişisel Verilerin Korunması**, 3. Bası, Ankara 2019
- Küzeci Elif, **Türkiye'de Sağlık Verilerinin Korunması: Hukuksal Çerçeve**, Kişisel Sağlık Verileri Ulusal Kongresi, Nisan 2016, İstanbul Türk Tabipleri Birliği Yayınları
- KVKK Yayınları, **6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Doğru Bilinen Yanlışlar**, No: 31 Nisan 2020, Ankara,
- KVKK Yayınları, **Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Getirdikleri**, no: 26, s.13
- KVKK Yayınları, **100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu**, Nisan 2018, Ankara
- Laudon Kenneth C., Laudon Jane P., **Management Information Systems, Managing the Digital Firm**, 12 th Edition
- Litman Jessica, **Information Privacy/Information Property**, Stanford Law Review [Vol. 52:1283, s.1287
- Kang Jerry, **Information Privacy in Cyberspace Transactions**, Stanford Law Review [Vol. 50:1193, s.1246-1248
- M. Victor Jacob, **The EU General Data Protection Regulation: Toward a Property Regime for Protecting Data Privacy**, The Yale Law Journal, 123:513 2013
- Malgieri Gianclaudio, **R.I.P.: Rest in Privacy or Rest in (Quasi-)Property? Personal data protection of deceased data subjects between theoretical scenarios and national solutions**
- Malgieri, Gianclaudio, **Property and (Intellectual) Ownership of Consumers' Information: A New Taxonomy for Personal Data** (April 20, 2016). Privacy in Germany - PinG, n. 4, 2016, 133 ff
- Malgieri, Gianclaudio, **Property and (Intellectual) Ownership of Consumers' Information: A New Taxonomy for Personal Data** (April 20, 2016). Privacy in Germany - PinG, n. 4, 2016, 133 ff
- Manav Eda, **İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması**, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIX, Y. 2015, Sayı: 2
- Moore Adam D. **Intellectual Property and Information Control: Philosophic Foundations and Contemporary Issues**, April 2004

- Moore Adam D. **Privacy, Intellectual Property, and Hacking: Evaluating Free Access Arguments**
- Nakar Sharon & Greenbaum Dov, **Now You See Me. Now You Still Do: Facial Recognition Technology And The Growing Lack Of Privacy**, Boston University Journal Of Science & Technology Law
- Nalbantoğlu Seray, **Bir Temel Hak Olarak Unutulma hakkı**, TAAD, Yıl:9, Sayı:35 (Temmuz 2018),
- Official Journal of the European Union, **Regulation (EU) 2016/679 Of The European Parliament And Of The Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation), Recital 14,**
- Orhan Gülçin / Ulukol Betül / Canbaz Hayri, **Çocuk İzlem Merkezi Modeli Ve Bu Modelde Gözlenen Sorunlar**, Kriz Dergisi 27 (3)
- Öngün Ayözger Çiğdem, **Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, 2. Baskı, İstanbul-2019
- Özbek Veli Özer / Doğan Koray / Bacaksız Pınar / Tepe İlker, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Seçkin Yayınları, Eylül 2018-Ankara
- Özbek Veli Özer / Doğan Koray / Bacaksız Pınar, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 14. Baskı, Ankara 2019, Seçkin Yayıncılık
- Özgenç İzzet, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Eylül 2019, Seçkin Yayıncılık
- Parlar Ali, **Açıklamalı-Atıflı-Uygulamalı Türk Ceza kanunu El Kitabı**, Bilge Yayınevi, Ankara 2018
- Parlar Ali, **Açıklamalı-Atıflı-Uygulamalı Türk Ceza kanunu El Kitabı**, Bilge Yayınevi, Ankara 2017
- Parlar Ali, **Türk Ceza Kanunu Şerhi**, Cilt 2, Bilge Yayınevi, Ankara 2015
- Parlar Ali / Öztürk Mustafa, **Doğrudan ve Dolaylı Bilişim Suçları ve Bilişim Sistemleri Aracılığıyla İşlenen Suçlar**, Aristo Yayınevi, Mart 2020 İstanbul
- PATTI Francesco Paolo & BARTOLINI Francesca, **Digital Inheritance and Post Mortem Data Protection: The Italian Reform**, European Review of Private Law 5-2019 [1181-1194], 2019 Kluwer Law International BV, The Netherlands
- Pager, Devah, and Hana Shepherd. 2008. **"The Sociology of Discrimination: Racial Discrimination in Employment, Housing, Credit, and Consumer Markets"**. Annual Review of Sociology, Harvard University
- Polat Yeliz, **4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre İşçi Özlük Dosyası**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2011
- Publications Office of the European Union, **Handbook on European data protection law** 2018 Edition

- Radin Tara J. , **Identity Theft** (www.britannica.com)
- Ratcliffe Peter, University of Warwick, "**Ethnic group**", Sociopedia.isa 2014
- Rishikeshav Regmi, **Ethnicity And Identity, Occasional Papers in Sociology and Anthropology**, Vol.8 2003 p.1-11
- Robertson, Terry Dwain (2013) "**The Data/Information/Knowledge/Wisdom Hierarchy Goes to Seminary**," Advances in the Study of Information and Religion: Vol. 3, Article 7
- Sağlık Bakanlığı, **e-nabız Kullanım Kılavuzu**, 2018
- Sariusta Kader, **Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Yoluyla Korunması**, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Temmuz 2018
- Sami Sinan, **Akkurt Kişisel Veri Kavramının Hukuki Niteliğine İlişkin Yaklaşımlara Mukayeseli Bir Bakış**, Kişisel Verileri Koruma Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 1
- Schwartz Paul M., **Property, Privacy, And Personal Data**, Harvard Law Review [Vol. 117:2055,
- Schwartz Paul M., **The EU-U.S. Privacy Collision: A Turn To Institutions And Procedures**, Harvard Law Review [Vol. 126:1966,s.1969]
- Serozan Rona, **Medeni Hukuk Genel Bölüm/Kişiler Hukuku**, 5. Bası, İstanbul 2014
- Sert Şeyma, **Kişisel Verilerin Türk Ceza Kanunu Kapsamında Korunması**, Seçkin Yayınları, Şubat 2019 Ankara
- Sevimli K. Ahmet, **İşçinin Özel Yaşamına Müdahalenin Sınırları**, Doktora Tezi
- Sevik Handan Yokuş, **Türk Ceza Hukuku, Özel Hükümler**, Adalet Yayınevi, Ankara 2020
- Sınar Hasan, **Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme, Yayma veya Ele Geçirme Suçu (TCK Md. 136)**, Kişisel Verileri Koruma Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 1
- Smith Anthony D., **Ethnic Origins of Nations**, Blackwell Publishing, 1986
- Solmaz Başak / Tekin Gökhan / Herzem Züleyha / Demir Muhammed, **İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Uygulama**, Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, Cilt 7, Sayı 4 (2013)
- Solove Daniel J., **Privacy and Power: Computer Databases and Metaphors for Information Privacy**, Stanford Law Review [Vol. 53:1393, s.1446
- Soo Sandra - Lee Jin, Mountain Joanna, Koenig Barbara A., **The Meanings of "Race" in the New Genomics: Implications for Health Disparities Research**, Volume 1 Issue 1 Yale Journal of Health Policy, Law, and Ethics Article 3 2001,
- Soyaslan Doğan, **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 13. Baskı, Ankara 2020
- Şahbaz İbrahim, **Açıklamalı ve İçtihatlı Türk Ceza Kanunu**, 1. Cilt, Ankara 2016

- Şen Ersan, **Türk Ceza Hukuku Suçun Genel Esasları ve Unsurları**, Der Yayınları İstanbul 2002
- Şık Eser, **İşverenin Özlük Dosyası Düzenleme Borcu**, Yüksek Lisans Tezi, İZMİR – 2012
- Taner Fahri Gökçen, **Kırılğan Mağdurun Beyanının CMK'nın 236. maddesi Uyarınca Alınması Ve Uygulanan Özel Usuller Karşısında Savunma Hakkının Dengelenmesi**, TBB Dergisi 2021 (153)
- Taşkın Şaban Cankat, **Bilişim Suçları**, Bursa 2008, Beta Yayınları
- Tekin Nurullah, **Kişisel Verilerin Korunması İle İlgili Türkiye'deki Kanun Tasarısının Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Işığında Değerlendirilmesi**, Ulusal Hakemli Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Aralık 2011, 4. Sayı
- Thaarup Sidsel, **Implementing Post-Mortem Privacy in a Digital Age a thesis on post-mortem data protection**, January 2018, IT University of Copenhagen
- The OECD Privacy Framework, **Chapter 3. Original Explanatory Memorandum To The OECD Privacy Guidelines (1980)**, 2013,
- Toroslu Haluk / Toroslu Nevzat, **Ceza Hukuku Genel Kısım**, Savaş Kitapevi, Ankara 2018
- Tümer Günay, **TDV İslam Ansiklopedisi**, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 1992
- Türkiye Bankalar Birliği, **Dolandırıcılık Eylemleri ve Korunma Yöntemleri**, Aralık 2015
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, **5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Genel Gerekçesi**, Mayıs 2003
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, **6526 sayılı Terörle Mücadele Kanunu Ve Ceza Muhakemesi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Teklif Metni**, Yasama Dönemi:24 Yasama Yılı: 4 Sıra Sayısı: 560
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, **7188 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Teklif Metni**, Yasama Dönemi:27 Yasama Yılı: 3
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, **7/11/1982 Tarihli ve 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/656)**
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, **Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı (1/541) ve Adalet Komisyonu Raporu**
- Türk Dil Kurumu, **Büyük Türkçe Sözlük**
- Türk Dil Kurumu, **Güncel Türkçe Sözlük**
- Türkmen Sevgi, **Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rızanın Aranmadığı Haller**, Yüksek Lisans Tezi, İSTANBUL – 2019

- UN Economic and Social Council, **Commentary on Proposed Amendments**, E/CN.4/Sub.2/1988/22
- UN Economic and Social Council, **Guidelines Concerning Computerized Personal Data Files** E/CN.4/Sub.2/1988/22 21 July 1988
- UNESCO, **The Race Question In Modern Science, The Race Concept Results of an Inquiry**, Paris, 1952
- United Nations, **Chapter 13 The Right To Equality And Non-Discrimination In The Administration Of Justice, Human Rights in the Administration of Justice: A Manual on Human Rights for Judges, Prosecutors and Lawyers**
- U.S. Gov't Accountability Office, **Information Resellers: Consumer Privacy Framework Needs to Reflect Changes in Technology and the Marketplace** (2013)
- Uyarer Sinem Göçmen, **Kişisel Verilerin Korunması**, Ağustos 2019, Seçkin Yayıncılık
- Uyarer Sinem Göçmen, **Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması**, Seçkin Yayınları, Ankara 2019
- Ünlütürk, Ö. (2015). "İrk" Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Adli Antropolojide Kullanımı. Antropoloji, (29), 93-116
- Ünver Yener, **Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi**, 8. Kitap, İstanbul Barosu, İstanbul 2003
- Üzüm İlyas, **TDV İslam Ansiklopedisi**, 2004, YDV İslam Araştırmaları Merkezi
- Vuraloğlu Mehmet Oğuz, **Kişisel Verilerin İşlenmesi Suretiyle Kişilik Hakkı İhlâlinde Kazancın Devri Talebi**, YÜHFD Cilt: XV Sayı:1 (2018)
- **We Are Social and Hootsuite Report**, Digital In 2018
- Weisbaum Herb, **More Than 1 Million Children Were Victims Of ID Theft Last Year** (www.nbcnews.com)
- Welinder Yanna, Harvard Journal of Law & Technology Volume 26, Number 1 Fall 2012, **A Face Tells More Than A Thousand Posts: Developing Face Recognition Privacy In Social Networks**
- World Medical Association, **Declaration Of Taipei On Ethical Considerations Regarding Health Databases And Biobanks**, October 2002
- Yaşar Osman, Gökcan Hasan Tahsin, Artuç Mustafa, **Yorumlu - Uygulamalı Türk Ceza Kanunu**, Ankara 2010
- Yıldırım/Yasin/Kaman/Özdemir/Üstün/Okay Tekinsoy, **İdare Hukuku**, Ekim 2016
- Yılmaz Sabire Sanem, **Tıp Alanında Kişisel Verilerin Açıklanması Suçu**, Nisan 2019 Ankara

- Zins Chaim, **Conceptual Approaches for Defining Data, Information, and Knowledge**, *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 58(4):479-493, 2007
- Zorer Umut, **COVID-19 Pandemisinde Temas Takip Uygulamaları Ve Gözetim Toplumu**, Covid-19 Pandemisinde Dijital Dönüşüm ve Hukuk, İstanbul Barosu – 2021
- <https://www.merriam-webster.com/dictionary/datum>
- <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/datum>
- <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2034/Ilgili-Kisi-Kimdir>
- https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/rules-business-and-organisations/application-regulation/do-data-protection-rules-apply-data-about-company_en
- <https://www.hukukihaber.net/kisisel-verilerin-korunmasi-kurulunun-02042020-tarihinde-yayimlanan-2019138-206-273-297-333-ve-202034-41-43-58-65-67-sayili-kararlarina-iliskin-degerlendirme-makale,7651.html>
- <https://www.siviltoplum.gov.tr/siyasi-partilere-iliskin-istatistikler>
- https://cdn.vgm.gov.tr/genelicerik/genelicerik_945_290519/06-yil-icinde-kurulan-yeni-vakif-sayilari-2001-050.pdf
- <https://www.siviltoplum.gov.tr/dernek-sayilari>
- <https://www.siviltoplum.gov.tr/sendikalara-iliskin-istatistikler>
- https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/what-constitutes-data-processing_en
- <https://www.cbsnews.com/news/social-media-is-a-tool-of-the-cia-seriously/>
- <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6723/Uzaktan-Egitim-Platformlari-Hakkinda-Kamuoyu-Duyurusu>
- <https://www.dw.com/tr/%C3%A7in-vatanda%C5%9Fa-not-sistemine-ge%C3%A7iyor/av-43809155>
- <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6856/WHATSAPP-UYGULAMASI-HAKKINDA-KAMUOYU-DUYURUSU>
- <https://www.bbc.com/news/technology-43649018>
- https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/data-protection-eu_en

Dr. Gökben GÜLER

**ULUSAL VE ULUSLARARASI MEVZUAT
ÇERÇEVESİNDE
SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ulusal ve Uluslararası Mevzuat Çerçevesinde Sendika Özgürlüğü
Dr. Gökben Güler

Hukuk Yayınları Dizisi – 3832

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 871 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Aalst, Wil Van Der, Oliver Hinz ve Christof Weinhardt, "Big Digital Platforms Growth, Impact, and Challenges" *Business & Information Systems Engineering*, (2019)
- Adams, Abi ve Jeremias Prassl, "Zero-Hours Work in the United Kingdom", *ILO Conditions of Work and Employment Series No. 101*, (2018)
- Adınır, Canan Ünal, "Belirli Süreli İş Sözleşmesinin Yapılması ve Yenilenmesinde Objektif Neden Koşulunun Değerlendirilmesi" *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 79 (3), (2021): 797-835.
- Adriaenssens, Stef, Tobias Theys, Dieter Verhaest ve Nick Deschacht "Subsidized Household Services and Informal Employment: The Belgian Service Voucher Policy" *Jnl. Soc. Pol.*, (2021): 1-22.
- Aguiayo, Carmen, "The Classification of On-Demand Platform Workers in Spain; The Intermediate Category European Employment Law." Yüksek Lisans Tezi, Radboud University, 2020.
- Akdeniz, Umut, "Pazarlamacılık Sözleşmesi" *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4, C XVII, (2013): 1-34.
- Akı Erol, "Mevsimlik İşlerde Çalışma Sorunları" *Prof. Dr. Turhan Esener'e Armağan. Der.*, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi, Ankara, 2000.
- Akın, Fatih, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Madde 11 ve Uygulamalarında Sendikal Haklar*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2017.
- Akıntürk Türkmen, Hülya, "İşgücüne Yönelik Olarak İşçinin Üçüncü Bir Kişiye Devri: Ödünç İş İlişkisi" *Yargıtay Dergisi* 1-2, C 25, (Ocak-Nisan 1999): 130-149.
- Akpınar, Fatih, "Ödünç İş İlişkisinde İşverenlerin Koruma Yükümlülüklerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Kapsamı" *Legal İSGHD* 66, (2020): 595-628.
- Aksoy, Beyhan, "Bilgi Teknolojileri ve Yeni Çalışma İlişkileri" *Ege Akademik Bakış Dergisi* 3, C 12, (2012): 401-414.
- Aktaş, Hasan, "Sendika İçi Demokrasi", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1997.
- Aktay, Ahmet Nizamettin, *Toplu İş Hukuku*. Ankara: Lykeion Yayınları, 2019.
- Aktay, Nizamettin, "Esneklik Kavramının Ortaya Çıkışı ve Esneklik Uygulamaları" *Mercek Dergisi Özel Sayı*, (Temmuz 1999): 53-61.

- Aktuğ, Semih, "İş Güvencesinin Uluslararası Dayanakları" *EÜHFD* 1-2, C XIII, (2009): 217-247.
- Aküzüm, Ural, "Türk İdare Hukukunda Sözleşmeli Personel Kavramı ve Sözleşme Personelin Sahip Olduğu Haklar" *Legal İSGHD* 53, C 14, (2017): 163-194.
- Akyiğit, Ercan, *İş Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2010.
- Akyiğit, Ercan, "Yeni Kanun'da Sendika Yöneticiliğinin Güvencesi" *Legal İSGHD* 36, (2012): 3-36.
- Akyiğit, Ercan, "Yeni Sistemde Sendika Üyeliği ve Güvencesi" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2013): 41-90.
- Akyiğit Ercan, "Kamuda Asıl İşin Bir Bölümü Alt İşverene Verilirken Muafiyet Var mıdır?" *Çalışma ve Toplum Dergisi* 45, (2015): 15-63.
- Akyiğit, Ercan, *Toplu İş Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Albayrak Zincirlioğlu, Candan, "İş Hukukunda Esneklik ve Meslek Edinilmiş Geçici İş İlişkisi" *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 40, (2021): 272-305.
- Almeida, Maria Antónia Pires De, "The Revolution in Local Government: Mayors in Portugal Before and After 1974" *Continuity and Change* 32 (2), (2017): 253-282.
- Aloisi, Antonio, "Negotiating The Digital Transformation of Work: Non-Standard Workers' Voice, Collective Rights and Mobilisation Practices in The Platform Economy" *EUI Working Papers MWP 2019/03 Max Weber Programme*, (2019).
- Aloisi, Antonio, "A fascinating Chapter in The "Gig" Saga. How to Deliver Decent Work to Platform Workers in Italy?" *European Commission Mutual Learning Programme DG Employment, Social Affairs and Inclusion Peer Country Comments Paper – Italy*, (2020).
- Aloisi, Antonio, "With Great Power Comes Virtual Freedom' A review of the first Italian case holding that (food-delivery) platform workers are not employees" *Comparative Labor Law&Policy Journal*, (2018).
- Alp, Elif ve Özge Alev Sönmez, " (ILO: Uluslararası Çalışma Örgütü'nün) 177 Sayılı Evde Çalışma Sözleşmesi" *TÜHİS* 5-6, C 23, (2011): 16-27.
- Alp, Mustafa, "Avrupa Birliği Temel Sosyal Hakları ve Türk İş Hukuku" *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1, C 6, (2004): 1-41.
- Alp, Mustafa, "Tele Çalışma (Uzaktan Çalışma)" *Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan Der.*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi. İstanbul: Beta Yayıncılık, , 2011.
- Alpagut, Gülsevil, "AB'nde Güvenceli Esneklik ve Türkiye'deki Yasal Düzenlemeler" *TİSK Akademi*, (2008): 6-37.

- Alpagut, Gülsevil, "Alt İşverenlik Yönetmeliği ve Hukuka Uygunluk Sorunu" *Legal İSGHD* 20, (2009): 1347-1358.
- Alpagut, Gülsevil, "Geçici İş İlişisini Düzenleyen Avrupa Birliği Yönergesi'nin Değerlendirilmesi" *Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan* Der., Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi. İstanbul: Beta Yayıncılık, , 2011.
- Alpagut, Gülsevil, "6356 sayılı Yasa'nın Toplu İş Sözleşmesi ve Toplu İş Uyuşmazlıklarına İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi-Uluslararası Normlara Uyum" *Legal İSGHD* 35, C 9, (2012): 25-55.
- Alpagut, Gülsevil, "6356 Sayılı Kanunun Avrupa Konseyi, AB ve ILO Normlarına Uyumu Açısından Değerlendirilmesi" *İş Hukukunda Güncel Sorunlar (3)* Der: Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013.
- Alpagut, Gülsevil, "4857 Sayılı Yasa Çerçevesinde Belirli Süreli İş Sözleşmesi" *Mercek*, (2004): 73-91.
- Altaş, Soner, "Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirkette Yönetim Kurulu'nun Yapısı ve Üyelerinin Nitelikleri" *Mali Çözüm Dergisi* , (Mart-Nisan 2011): 109-120.
- Andersen, Søren Kaj ve Mikkel Mailand, "The Danish Flexicurity Model" *Employment Relations Research Centre Department of Sociology University of Copenhagen*, (2005).
- Antalya, Gökhan, "Türk Hukukunda Sendika Özgürlüğü" *Yargıtay Dergisi* 3, C 7, (1981): 396-408.
- Asadullah, Ahmad, Isam Faik ve Atreyi Kankanhalli, "Evolution Mechanisms for Digital Platforms: A Review and Analysis Across Platform Types" Erişim 17 Ekim 2021. https://www.academia.edu/38203959/Evolution_Mechanisms_for_Digital_Platforms_A_Review_and_Analysis_across_Platform_Types.
- Aslan, Volkan, "Yoksulluğun Karşısında Anayasalar: Gelişmiş Sosyal Devlet Anayasalarında Sosyal Haklar" *6. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali 'Yoksulluk'*, (2016): 57-71.
- Astarlı, Muhittin, *Türk İş Hukukunda Çalışma Süreleri*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, 2008.
- Astarlı, Muhittin, "6356 Sayılı Yeni Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun Sendikal Güvenceler Konusunda Getirdiği Değişiklikler ve Hukuki Sonuçları" *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1-2, C XVII, (2013): 141-183.
- Atay, Ender Ethem, *İdare Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- Ateş, Derya, "Sözleşme Özgürlüğü Yönünden Dürüstlük Kuralları" *TBB Dergisi* 72, (2007): 75-93.

- Atkinson, Joe, "Zero-Hours Contracts and English Employment Law: Developments and Possibilities" *European Labour Law Journal* 13 (3), (2022): 347-374.
- Ayan, Özge, "Türk İş Hukukunda Alt İşverenlik İlişkisi" *Legal İSGHD* 10, (2006): 499-531.
- Aydemir, Murteza, "97/81/EC Sayılı Avrupa Birliği Yönergesi ve Alman Hukukuyla Karşılaştırmalı olarak 4857 Sayılı İş Kanununda Kısmi Süreli Çalışma ve Bu Çalışmadan Kaynaklanan İşçilik Hakları" *İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi 30.Yıl Armağanı* Der., Ankara, 2006.
- Aydın, Fazıl, *Avrupa Sosyal Şartı*, Ankara: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Yayınları, 2014.
- Aydın, Mesut, "1982 Anayasasında Sendika Kurma Hakkı ve Sınırlanması" *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3 (2), (2016): 61-100.
- Aydın, Mesut, "Sendika İçi Demokrasinin Sağlanmasında 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun Yeri" *İş ve Hayat Dergisi* 4, C 2, (2016): 9-58.
- Aydın, Mesut, "Anayasa Mahkemesi Kararlarında Sendika Özgürlüğü" *TÜHİS*, (Şubat-Mayıs 2006): 1-34.
- Aydın, Ufuk, "4857 Sayılı İş Kanununda Çağrı Üzerine Çalışma, Takım Sözleşmesi, Deneme Süreli İş Sözleşmesi Ve Mevsimlik İş Sözleşmesi" "İş Kanununun 10. Yılında Belirli Süreli İş Sözleşmesi İle Kısmi Süreli İş Sözleşmesi ve Uygulamada Yaşanan Sorunlar" *10.Yılında 4857 Sayılı İş Kanunu (Uygulama Sorunları ve Çözüm Önerileri)Sempozyumu Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını*, (2016): 202-228.
- Aydınlı, İbrahim, "İşçinin Kişiliğinin Korunmasına Yönelik Düzenlemeler ve Borçlar Kanunu Tasarısının Konuyla İlgili Maddelerinin Değerlendirilmesi" *TÜHİS*, (2005): 21-42.
- Aydınlı, İbrahim, *Türk İş Hukukunda Alt İşveren (Taşeron) İlişkisi ve Muvazaa Sorunu*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015.
- Aykaç, Mustafa, "Sendikaların Geleceği: Küreselleşme ve Yapısal Değişiklikler Açısından Bir Analiz" *Prof. Dr. Nusret Ekin'e Armağan* Der., Türk Ağır Sanayii ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası, Ankara: 2000.
- Baskan, Esra, *6356 Sayılı Kanun Çerçevesinde İş Sözleşmesinin Sendikal Nedenle Feshi*, Ankara: Turhan Kitapevi, 2013.
- Baskan, Esra, "İş Sözleşmesinin Feshinde Sendikal Tazminat ve 6356 Sayılı Kanun'un Getirdiği Yeni Düzenlemeler" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 30, (2013): 77-86.

- Baskan, Esra, "6356 Sayılı Kanun Hükümleri Çerçevesinde Sendika Yöneticiliğinin Güvencesi" *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel S.*, C 15,, (2013): 709-730.
- Baskan, Esra, "Türk İş Hukukunda Meslek Edinilmiş Geçici İş İlişkisi" *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2*, C XXI, (2017): 3-46.
- Başbuğ, Aydın, "Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'na Göre Sendika Üyeliği" *Sicil İş Hukuku Dergisi 28*, (Aralık 2012): 173-184.
- Başbuğ, Aydın, "İş Sözleşmesinde Üçlü İlişki" *TÜHİS*, (Mayıs/Ağustos 2003): 3-17.
- Başbuğ, Aydın ve Mehtap Yücel Bodur, *İş Hukuku*, İstanbul: Beta Yayınevi, 2021.
- Başmanav, Yasemin, "Ödünç İş İlişkisi" *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası Prof. Dr. Fevzi Şahlanan'a Armağan*, C 74, (2016): 139-169.
- Baştürk, Faruk, "İş sözleşmesinin Sendikal Nedenle Feshi ve İspat Sorunları" *Legal İSGHD 22*, (2009): 567-615.
- Baycık, Gaye, "6356 Sayılı Kanunun Uygulanması Bakımından Sendikal Örgütlenme Düzeyi ve İşkolunun Belirlenmesi" *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2*, C 5, (2014): 209-258.
- Baycık, Gaye, "Çalışma Sürelerinde Güvenceli Esneklik Uygulamaları" *Prof. Dr. Ali Rıza Okur'a Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 1*, C 20, (2014): 223 – 262.
- Baycık Gaye, Civan Ersun Orhan, Yılmaz Tolu Hazal, Bosna Berrin, "Platform Çalışanlarını Yasal Güvenceye Kavuşturmak:Sorunlar ve Çözüm Önerileri" *GSÜHFD*, 2021 ss:713-801
- Bayram, Fuat, "Sendikal Fesih Karinesi" *Legal İSGHD 12*, (2006): 1222-1249.
- Baysal, Ulaş, "Türk ve Alman Hukukunda Çağrı Üzerine Çalışma" *TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi 1-2*, C 24, (Şubat - Mayıs 2012): 86-102.
- Bearson, Dafna, Martin Kenney ve John Zysman, "Measuring The Impacts of Labor in The Platform Economy: New Work Created, Old Work Reorganized, and Value Creation Reconfigured", Erişim 01 Temmuz 2021. <https://academic.oup.com/icc/advance-article-abstract/doi/10.1093/icc/dtaa046/6032790>.
- Bedük, Mehmet Nusret, "Çalışma Sürelerinin Denkleştirilmesi Esneklik mi, Yoksa Keyfilik Midir? İş Hukuku Uygulamasında Çalışma Sürelerinin Denkleştirilmesi ve Fazla Çalışma Konusunda Bir Değerlendirme" *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2*, C 19, (2011): 199-244.
- Benassi, Chiara ve Lisa Dorigatti, "Straight to the Core—Explaining Union Responses to the Casualization of Work: The IG Metall Campaign for AgencyWorkers" *British Journal of Industrial Relations 53:3*, (2015): 533–555.
- Benli, Abdurrahman ve Yusuf Yiğit, "4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Geçici İş İlişkisi ve Bu ilişkinin Hukuki Sonuçları" *Kamu-İş 4*, C 8, (2006): 1-40.

- Bernaciak, Magdalena, Rebecca Gumbrell McCormick ve Richard Hyman, "Avrupa'da Sendikalar Zor Zamanlara Yararlı Tepkiler" Erişim 06 Ağustos 2022. <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/tuerkei/12263.pdf>.
- Bertolini, Alessio, Ruth Dukes, "Trade Unions and Platform Workers in the UK: Worker Representation in the Shadow of the Law" *Industrial Law Journal*, (2021).
- Biasi, Marco, "The On-Demand Work (Mis)classification Judgments in Italy" *Italian Labour Law e-Journal* 1, 12, (2019): 49-64.
- Bispinck, Reinhard ve Thorsten Schulten, "Trade Union Responses to Precarious Employment in Germany" Erişim 08 Ağustos 2022. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-309237>.
- Bodtke, Emily, "When Volunteers Become Employees: Using a Threshold-Remuneration Test Informed by the Fair Labor Standards Act to Distinguish Employees from Volunteers" *Minnesota Law Review*, (2015): 1113-1158.
- Bolat, Tamer, Oya Aytemiz Seymen, Oya İnci Bolat, "Örgütlerde Esnek Çalışma Uygulamaları ve Buna İlişkin Olarak 4857 Sayılı İş Kanununda Getirilen Düzenlemelerin İncelenmesi" *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 8 / 1, (2006): 1-30.
- Boonstra, Klara, Maarten Keune ve Evert Verhulp, "Trade Union Responses to Precarious Employment in The Netherlands" *Amsterdam Institute for Advanced labour Studies, University of Amsterdam*, (2012).
- Borelli, Silvia ve Sofia Gualandi, "Which Social Security Regime for Platform Workers in Italy?" *International Social Security Review* 74, (2021): 133-154.
- Borghesi, Paolo, Annalisa Murgia, Mathilde Mondon Navazo ve Petr Mezihorak, "Mind The Gap Between Discourses and Practices: Platform Workers' Representation in France and Italy" *European Journal of Industrial Relations* 27 (4), (2021): 425-443.
- Boudreau, Kevin ve Karim Lakhani, "How to Manage Outside Innovation" Erişim 17 Ekim 2021. <http://kevinboudreau.com/PAPER%20Open%20Markets%20or%20Communities.pdf>.
- Boyacı, Nil Belgin, *Dijital Emek Platformları ve Sendikalar*, Türk Metal Sendikası Ankara: Araştırma ve Eğitim Merkezi, 2020.
- Boydak, Alptekin Burak, "Sendika Özgürlüğünün Güvencesi" Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, 2015.
- Boydak, Alptekin Burak, "Sendikal Ayrımcılık İddiasına Dayalı Davalar Bakımından Sendikal Faaliyet Kavramı ve Sınırları" *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 3, C 22, (2016): 493-502.

- Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz, "İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunmasına İlişkin Sorunlar ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu" *İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar* Der., Kübra Doğan Yenisey, Seda Ergüneş Emrağ, İstanbul: Beta Yayınevi, 2017.
- Bozkurt Gümrükçüoğlu, Yeliz, "Covid-19 Pandemi Döneminde Home-Office Uygulamasına İlişkin Türk ve Alman Hukuku'nda Mukayeseli Bir Değerlendirme" *Koronavirüs Döneminde Güncel Hukuki Meseleler Sempozyumu, Bildiri Tam Metin Kitabı*, (2020): 145-207.
- Brewster, Chris, Lesley Mayne ve Olga Tregaskis, "Flexible Working in Europe" *Journal of World Business* 32 (2), (1997): 133-151.
- Briken, Kendra ve Phil Taylor, "Fulfilling the 'British Way': Beyond Constrained Choice-Amazon Workers' Lived Experiences of Workfare" *Industrial Relations Journal* 49, 5-6, (2018): 438-458.
- Brunetti, Irene, "Background Report On Future Of Work Scenario The Dynamics Of Non-Standard Work In Italy" *European Commission*, (2019).
- Burroni, Luigi ve Maarten Keune, "Flexicurity: A Conceptual Critique" *European Journal of Industrial Relations* 17 (1), (2011): 75-91.
- Buschmann, Rudolf, "Worker Participation and Collective Bargaining in Germany" *Comparative Labor Law Journal*, 15 (1), (1993): 26-36.
- Butler, Sarah, "Hermes to Offer Gig Economy Drivers Better Rights Under Union Deal" Erişim 13 Kasım 2021. <https://www.theguardian.com/business/2019/feb/04/hermes-to-offer-gig-economy-drivers-better-rights-under-union-deal>.
- Bülbül, Şehnaz, "Belirli-Belirsiz Süreli İş Sözleşmeleri ve Uygulamada Doğurduğu Sorunlar" *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Kudret Ayiter Armağanı* 1-4, C 3, (1987): 307-363.
- Büyüktarakçı, Sevil, "İş Hukukunda Mevsimlik İşler ve Kampanya İşleri" Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2009.
- Bvaeb, "Household Services Voucher" Erişim 31 Temmuz 2022. <https://www.bvaeb.at/cdscontent/load?contentid=10008.712453&version=1597386864>.
- Campbell, Iain, "Zero Hours Work Arrangements in New Zealand: Union Action, Public Controversy and Two Regulatory Initiatives" *Zero Hours and On-Call Work in Anglo-Saxon Countries*, (2019): 91-110.
- Canbolat, Talat, "Mevzuatta Öngörülen Bazı İş Sözleşmesi Türlerinin 4857 Sayılı İş Kanununun Belirli Süreli İş Sözleşmesine İlişkin Esasları Yönünden Değerlendirilmesi" *Legal İSGHD* 13, C 4, (2007): 187-219.
- Canbolat, Talat, "6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun Getirdiği Yenilikler" *Toprak İşveren Dergisi* 96, (Aralık 2012): 8-18.

- Caniklioğlu, Nurşen, "İş Kanununun 10. Yılında Belirli Süreli İş Sözleşmesi İle Kısmi Süreli İş Sözleşmesi ve Uygulamada Yaşanan Sorunlar" *10. Yılında 4857 Sayılı İş Kanunu (Uygulama Sorunları ve Çözüm Önerileri) Sempozyumu Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını*, (2016): 159-200.
- Caniklioğlu, Nurşen, "4857 Sayılı Kanuna Göre Çalışma Süresi ve Bu Sürenin Günlere Bölünmesi" *Toprak İşveren Dergisi* 66, (Haziran 2005): 1-14.
- Caniklioğlu, Nurşen, "İşçi Sendikası Üyeliğinden Çekilme" *TÜHİS*, (Kasım 1997-Şubat 1998): 79-96.
- Caniklioğlu, Nurşen ve Efe Yamakoğlu, "6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Bakımından Kısmi Süreli Çalışma" *Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası Dergisi* 4, C 27, (Temmuz 2013): 6-23.
- Cavallini, Gionata, "The First Italian Decision on the Status of Gig Workers Denies Reclassification" *ELW (European Lawyers for Workers Network)*, Erişim 25 Kasım 2021. https://elw--network-eu.translate.google.com/first-italian-decision-status-gig-workers-denies-reclassification/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=nui,op,sc.
- Cavallini, Gionata Golo, "The (Unbearable?) Lightness Of Self-employed Work Intermediation: The Cases Of Uber, Foodora And Amazon Mechanical Turk In The Light Of The Italian Labour Law" Erişim 25 Kasım 2021. <https://air.unimi.it/retrieve/handle/2434/517203/886577/Paper%20M odena%202017-%20para%20revista%20brasileira.pdf>.
- Cengiz, İstar, "Türk Hukukunda Kamu Görevlileri Sendikaları" *TAAD* 40, (2019): 193-211.
- Centel, Tankut, "İşçi ve İşveren Sendikaları Konfederasyonlarının Türk Çalışma Yaşamındaki Yeri" *Prof. Dr. Nusret Ekin'e Armağan Der.*, Kamu İşverenleri Sendikası, Ankara: T.A.H.S. Yayınları, 2000.
- Centel, Tankut, "Alt İşverene İlişkin İş Kanunu'ndaki Son Değişiklik" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 10, (2008): 5-12.
- Centel, Tankut, "Türk Borçlar Kanunu'nda Hizmet Sözleşmelerinin Tanımı ve Kurulması" *Tisk Akademi*, (2011): 7-22.
- Centel, Tankut, "6356 Sayılı Yasa Karşısında İşyeri Sendika Temsilciliği" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 31, (2014): 7-22.
- Centel, Tankut, "Kısmi Süreli Çalışma ve Hafta Tatili Ücreti" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 2, (Haziran 2006): 19-22.
- Cerviño, Emma, "Trade Union Strategies Towards Atypical Workers" Erişim 17 Ağustos 2022. <http://aei.pitt.edu/749/1/ICCervino.pdf>.
- Cerviño, Emma, "Trade Union Strategies Towards Atypical Workers" University of Pittsburgh, Erişim 07 Ağustos 2022. <http://aei.pitt.edu/749/>.

- Cherry, Miriam ve Antonio Aloisi, "Dependent Contractors" In The Gig Economy: A Comparative Approach" *American University Law Review* 66, (2017): 635-689.
- Cherry, Miriam ve Antonio Aloisi, "A Critical Examination of a Third Employment Category for On-Demand Work (In Comparative Perspective)" *Saint Louis U. Legal Studies Research Paper*, (2018).
- Choi, Hae-Lin ve Alice Mattoni, "The Contentious Field Of Precarious Work In Italy: Political Actors, Strategies and Coalitions" *WorkingUSA: The Journal of Labor and Society* 13, (2010): 213-243.
- Chung Heejung ve Kea Tijdens, "Working Time Flexibility Components and Working Time Regimes in Europe: Using Company-Level Data Across 21 Countries" *The International Journal of Human Resource Management* 24,7, (2012): 1418-1434.
- Cindemir, Hakan, "Türk Hukukunda Kamu Görevlileri Sendikalarının Kuruluş ve Örgütlenmesi" *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1, C 16, (2017): 99-113.
- Civan, Orhan Ersun, "İş Hukukunda Uzaktan Çalışma" *Legal İSGHD* 26, (2010): 527-573.
- Civan, Orhan Ersun, "Yeni Düzenlemeler Çerçevesinde Meslek Edinilmiş Ödünç (Geçici) İş İlişkisi" *Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi* 66 (2), (2017): 311-397.
- Civelek, Jale, "1789 Fransız Bildirisi ve 1948 Evrensel İnsan Hakları Bildirisi" *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni* 1, C 9, (1989): 1- 9.
- Clinton, Michael, Peter Totterdell ve Stephen Wood, "A Grounded Theory of Portfolio Working" *International Small Business Journal* 24 (2), (2006): 179-203.
- Conversi, Daniele, "The Spanish Federalist Tradition and the 1978 Constitution" *Telos* 112, (1998): 1-20.
- Cordova, Efre, "From Full-Time Wage Employment to Atypical Employment: A major Shift in The Evolution of Labour Relations?" *International Labour Review* 125, (November-December 1986): 641-657.
- Costa, Ana Isabel Lambelho, "Outsourcing and Portuguese Collective Bargaining" *Global Conference on Business and Finance Proceedings* 5, (2010): 590-594.
- Cusumano, Michael, "Technology Strategy and Management The Evolution of Platform Thinking" *Communications of the Acm* 53, (2010): 32-34.
- Çalık, Abdurrahman, "Son Düzenlemelere Göre Muvazaalı Alt İşverenlik İlişkileri İle İlgili İncelemeler" *Çalışma Dünyası Dergisi*, (2014): 62-90.
- Çalık, Tacettin, "Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Sözleşmeleri Kapsamında İnsan Haklarının Korunması" *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1, C 24, (2016): 69-120.

- Çalışkan, Filiz, ve Banu Sungur, "Vasıflı Kayan Esnek Çalışma Saati Sistemi İçin Bir Karma Tamsayılı Hedef Programlama Model Önerisi" *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 33, (Temmuz-Aralık 2009): 1-18.
- Çankaya, Güven ve Şahin Çil, "4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Asıl İşveren Alt İşveren İlişkisi" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 3, (2006): 54-80.
- Çelebi, Duygu, "İşyeri Sendika Temsilcisi" *Legal İSGHD Prof. Dr. Fevzi Demir'e Armağan Özel Sayı*, (2016): 395-426.
- Çelik, Nuri, "Kısmi Süreli Çalışmada İşçinin Kıdeminin Hesabı" *Kamu-İş* 4, C 6, (2002): 95-104.
- Çelik, Aziz, "Avrupa Sosyal Şartı ve Türkiye'nin Çekinceleri" *Türk-İş Dergisi* 366, (2005): 91-99.
- Çelik, Aziz, "Sendikal Haklar: Uluslararası Çalışma Hukuku ve Türkiye'nin Uyumsuzluğu" *Disiplinlerarası Yaklaşımla İnsan Hakları Der.*, Selda Çağlar, İstanbul: Beta Yayınevi, 2010.
- Çelik, Aziz, "Sendikalaşma Gerçekten Artıyor mu?", Erişim 05 Eylül 2022. https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/36530066/Sendikalaşma_gercekt_en_artiyor_mu-with-cover-page-v2.pdf?
- Çelik, Nuri, "Asıl İşveren Tarafından Alt İşverene İş Verilmesinin Koşulları" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 13, (2009): 83-92.
- Çelik, Nuri, "İş Hukukumuzda Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkinin Önemli Bazı Sorunları" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 17, (2010): 5-16.
- Çelik, Nuri, "Toplu İş Sözleşmesi Yetkisinin Tespitinde İşçi ve Sendika Üyesi Sayısının Belirlenmesine ve Tespit Usulüne İlişkin Sorunlar" *Kamu-İş*, (Ocak 1995): 9-34.
- Çelik, Nuri, Nurşen Caniklioğlu ve Talat Canbolat, *İş Hukuku Dersleri* İstanbul: Beta Yayınevi, 2016.
- Çelik, Nuri, Nurşen Caniklioğlu, Talat Canbolat ve Ercüment Özkaraca, *İş Hukuku Dersleri* İstanbul: Beta Yayınevi, 2021.
- Çevikbaş, Rafet, "Memurlarda Sendikal Haklar Sorunu" *Tisk Akademi*, (2010): 6-43.
- Çifter, Alğun, "Anayasamızda Sendika Kurma, Toplu İş Sözleşmesi ve Grev Hakkı" *Prof. Dr. Nuri Çelik'e Armağan C 2, Der.*, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi İstanbul: Beta Yayınevi, 2001.
- Çifter, Alğun ve Özge Demir, "4857 Sayılı İş Kanununa Göre Geçici İş İlişkinin Hükümleri ve Sonuçları" *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 12, (2007): 7-20.
- Çiğdem, Serpil, "Endüstri 4.0 ve Dijital Emek Platformlarının İnsana Yakışır İş Bağlamında Değerlendirilmesi" *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi / Journal of Social Policy Conferences*, 77, (2019): 157-199.

- Çil, Şahin, "Avrupa Sosyal Şartı ve Yargıtay Kararları" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 18, (2010): 56-69.
- Çil, Şahin, *İş Hukuku Yargıtay İlke Kararları (2019-2021 Yılları)*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Çınar, Özgür Heval, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Yeni Anayasa'da Sendikal Haklar Nasıl Düzenlenmeli?" *Legal İSGHD* 36 , (2012): 133-152.
- Çoban, Nazlı, *İş Hukukunda İşçi Sendikası Üyeliğinin Korunması* Ankara: Seçkin Yayınevi, 2019.
- Çoban, Nazlı, "Sendika Özgürlüğü mü? Sendika Hakkı mı?" *Legal İSGHD* 62, C 16, (2019): 563-599.
- Çoban, Nazlı, "İşyeri Sendika Temsilcisinin Feshe Karşı Korunması" *Ankara Barosu Dergisi*, (2020): 93-153.
- Çolak, Aytül, "Türkiye'de Kamu Kesiminin Taşeronlaşma Eğilimi" *International Journal of Social Sciences and Education Research* 3 (3), (2017): 1004-1017.
- Çöldemli, Ali, *Sendikaların Kuruluşu ve Organları* Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- Datta, Nikhil, Giulia Giupponi ve Stephen Machin, "Zero Hours Contracts and Labour Market Policy" *Paper for Economic Policy 68th Panel Meeting. Vienna*, (October 2018).
- Daubler, Wolfgang, "The Individual and The Collective: No Problem for German Labor Law" *Comparative Labor Law Journal* 10 (4), (1989): 505-530.
- Daugareilht, Isabelle, "The Legal Status Of Platform Workers In France" *Comp. Labor Law & Pol'y Journal* 41,405, (2020): 405-421.
- Demir, Esra, "İnsan Haklarının Evrenselliği Görüşü Karşısında Kültürel Rölativizm" *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 3, C 14, (2008): 209-242.
- Demir, Fevzi, *Sendikalar Hukuku* İstanbul: Belediye-İş Sendikası Eğitim Yayınları, 1989.
- Demir, Fevzi, "Sendikaların Kuruluşu ve İşleyişi" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2013): 17-42.
- Demir, Fevzi, "İşverenin Eşit İşlem Yapma Borcu ve Ayrımcılık Yasası Tazminatının Diğer Tazminatlarla İlişkisi" *Legal İSGHD* 41, (2014): 15-25.
- Demir, Fevzi, *İş Hukuku ve Uygulaması* İzmir: Albi Yayınları, 2017.
- Demir, Fevzi, "Temsilcinin İş ve İşyeri Değişikliği İle Görev Süresi, Karar İncelemesi" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 5, (2007): 101-105.
- Demir, Fevzi ve Gülşen Gerşil, "Çalışma Hayatında Esneklik Ve Türk Hukukunda Esnek Çalışma" *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 16, (2008): 68-89.

- Demir, Kübra, "Türk İş Hukukunda Uzaktan Çalışma Kapsamında İşverenin İş Sağlığı Ve Güvenliğini Sağlama Borcu" *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3, C 29, (2021): 2501 – 2543.
- Demir, Rıdvan, *Türk Hukukunda Memur Yükümlülüklerinin Temel Hak ve Özgürlükler Karşısında Durumu* İstanbul: Legal Yayınevi, 2018.
- Demir, Müslim, "İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Mevzuatı Açısından Geçici İş İlişkisi" *Mali Çözüm Dergisi*, (Mayıs-Haziran 2014): 13-23.
- Demirdizen, Derya ve Kuvvet Lordoğlu, "Türkiye’de Sendika İçerik Demokrasi Ya Da Bir İmkansızın Arayışı mı?" *V. Sosyal Haklar Sempozyumu*, (2013): 223-241.
- Demirezen, Esra Ceren, "Çalışma Sürelerinde Esneklik", Doktora Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, 2018.
- Demirsat Köleoğlu, Duygu, "Sosyal Güvenlik Sistemi Açısından Güvenceli Esneklik" *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 1, C 14, (2012): 73-110.
- Department For Business Innovation and Skills, "Consultation: Zero Hours Employment Contracts" Erişim 14 Temmuz 2022. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/267634/bis-13-1275-zero-hours-employment-contracts-FINAL.pdf.
- Dereli, Toker, "Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Perspektifiyle Türkiye’de Sendika Özgürlükleri ve Yeni Yasa Taslaklarının Değerlendirilmesi" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 6, (2007): 87-105.
- Dereli, Toker, "Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Normları Açısından Türkiye’de Sendika Özgürlükleri ve Yeni Yasa Taslağının Değerlendirilmesi" *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi* 54, (2008): 215-235.
- Dereli, Toker, "6356 Sayılı Yeni Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu: Genel Bir Değerlendirme" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2013): 41-64.
- Dereli, Toker, "6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu: Süreçler, Sorunlar ve Öneriler" *Çimento İşveren Dergisi* 1, C 28, (2014): 10-33.
- Dermine, Elise ve Amaury Mechelynck, "Regulating Zero-Hour Contracts in Belgium: From a Defensive to a (too?) Supportive Approach" *European Labour Law Journal*, (2022): 1-31.
- Desiere, Sam ve Tim Goesaert, "The Employment Effect Of The Belgian Service Voucher Scheme" *SPSW Working Paper Series*, (2019).
- Dı Martino, Vittorio ve Linda Wirth, "Telework: A New Way of Working and Living" *International Labour Review* 129, (1990): 529-554.
- Disk, "Türkiye’de Sendikalaşma, Toplu İş Sözleşmesi Kapsamı ve Grevler (2013-2019)" Erişim 05 Eylül 2022. <http://disk.org.tr/wp-content/uploads/2019/02/Sendikalaşma-Arastirmasi.pdf>.

- Doğan, İlhan, "Toplu İş Hukukumuzda İşkolu Tespiti Üzerine" *Sicil İş Hukuku Dergisi*, (Haziran 2007): 129-141.
- Doğan, Sevil, *İş Sözleşmesinde Bağımlılık Unsuru* Ankara: Seçkin Yayınevi, 2016.
- Doğan, Sevil, "Yeni Bir İstihdam Modeli Olarak Kupon Esaslı Çalışma" *Ekonomik ve Teknolojik Gelişmelerin İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna Etkileri Prof. Dr. Münir Ekonomi 85. Doğum Günü Armağanı* Der., Kübra Doğan Yenisey ve Seda Ergüneş Emrağ, İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2021.
- Doğru, Osman, "İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Uygulamasında Toplanma ve Örgütlenme Özgürlüğü" *TBB Dergisi* 64, (2006): 39-69.
- Doğru, Osman ve Atilla Nalbant, *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar* İstanbul: Legal Yayıncılık, 2016.
- Duran, Lütfi, "Anayasa Mahkemesine Göre Türkiye'nin Hukuk Düzeni (II)" *Amme İdaresi Dergisi* 2, C 19, (1986): 3-28.
- Durmaz Bodur, Nursel, "Avrupa Sosyal Şartı'nda Askeri Personelin Sendikal Hakları: Toplu Yakınma Örnekleri" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2021): 229-268.
- Dursun Ateş, Sevgi, "Covid-19 (Yeni Koronavirüs) Pandemisi Döneminde Çalışma Sürelerinde Esneklik Sağlayan Bir Uygulama: Yoğunlaştırılmış İş Haftası ve Denkleştirme Süresi" *Selçuk Hukuk Kongresi 2020 Özel Hukuk Tebliğleri Tam Metin Kitabı* Ankara: Nobel Yayıncılık, 2020.
- Ekin, Ayşegül, *İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda Mesleki Anlamda Geçici İş İlişkisi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Ekmekçi, Ömer, "4857 Sayılı İş Kanunu'nda Geçici (Ödünç) İş İlişkisinin Kurulması, Hükümleri ve Sona Ermesi" *Legal İSGHD* 2, (2004): 367-382.
- Ekmekçi, Ömer, "Anayasa Mahkemesi'nin İptal Kararından Sonra Sendikal Tazminata Hak Kazanma Koşulları ve Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar" *Çimento İşveren Dergisi* 3, C 30, (2016): 9-21.
- Ekmekçi, Ömer, *Toplu İş Hukuku Dersleri* İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2018.
- Ekmekçi, Ömer ve Esra Yiğit, *Bireysel İş Hukuku Dersleri* İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2021.
- Ekonomi, Münir, "4857 Sayılı Kanun Hükümlerine Göre Belirli Süreli İş Sözleşmelerinin Hukuka Uygunluğu (I) -Kavram Süre ve Yenilenme" *Legal İSGHD* 9, (2006): 16-32.
- Emir, Asiye Şahin, "6356 Sayılı Kanun Bakımından İşkolunun Tespitine İlişkin Temel Esaslar" *İÜHFMLXXIV Özel Sayı*, C 2, (2016): 1039-1063.
- Emre İlhan, Neslihan, "Kısmi Süreli İş Sözleşmelerinde Ücret, Kıdem Tazminatı, İhbar Tazminatı, Yıllık İzin Ücreti ve Sair Menfaatlerin Hesaplanması" *Legal İSGHD* 43, (2014): 99-106.

- Engin, Murat, "Türk İş Hukukunda Evde Çalışma" *Kamu-İş Dergisi* 3, C 5, 2000: 269-287.
- Erat, Veysel, "Kamu Görevlisi Kavramı Açısından Geçici Köy Korucuları" *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 1, C 28, (2013): 169-196.
- Erdayı, Utku, "Türk Mevzuatının Sendika Özgürlüğüne İlişkin 87 Sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesi'ne Uyum Sorunu" *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 3, C 13, (2008): 201-226.
- Erdenk, Erdem, *İş Hukukunda İsimlessiz (Karma ve Kendine Özgü) Sözleşmeler* İstanbul: Legal Yayıncılık, 2008.
- Erdoğan, Canan, "Geçici İş İlişkinde İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliği Önlemleri Alma Yükümlülüğü" *YBHD* 2017/2, (2017): 127-158.
- Erdoğan, Ekrem ve Serpil Çiğdem, "Yeni Bir İstihdam Biçimi Olarak Portföy Çalışma" *2nd International Congress on Political, Economic and Social Studies*, (Mayıs 2017): 135-152.
- Erdoğan, Ekrem ve Kemal Gökmen Genç, "Avrupa Birliği Ülkelerinde Kupon Çalışma" *Sakarya Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Seçme Yazılar-IV*, (2020): 53-77.
- Erdoğan, Gülnur, "Avrupa Sosyal Şartı ve Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı" *TBB Dergisi* 77, (2008): 123-165.
- Eren, Fikret, "Dernek ve Sendikaya Üye Olma, Üye Olmama ve Üyelikten Ayrılma Hakkı" *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1, C 31, (1974): 245-278.
- Eren, Hayrettin, "1982 Anayasası ve Kamu Görevlileri Kavramı" *A.Ü. Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi* 1, C II, (1997): 55-87.
- Eren, Hayrettin, "Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu'nun Öngördüğü Memur Sendikacılığı" *AÜEHFD* 1-4, C VI, (2002): 105-132.
- Ergüneş Emrağ, Seda, "4857 Sayılı İş Kanununun Değişik 14. Maddesi Işığında Tele Çalışma" *Legal İSGHD* 51, (2016): 1413-1443.
- Erkanlı, Betül, "Alt İşverenlikte Asıl İş-Yardımcı İş Ayırımı" *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi* 1, C 18, (2016): 63-111.
- Erol Hatice ve Abdullah Özdemir, "Türkiye'de Özel İstihdam Büroları ve Geçici İş İlişkisi" *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi* 5, C 30, (2016): 1095-1110.
- Ertürk, Şükran, "Türkiye'de Sendikal Yaşam Türkiye'nin Onaylamış Bulunduğu 87 ve 151 Sayılı Sözleşmeler Karşısındaki Durumu" *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof.Dr. Seyfullah EDİS'e Armağan*, (2000): 723-740.

- Ertürk, Şükran, *İş İlişkisinde Temel Haklar*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2002.
- Ertürk, Şükran, "İşyeri Sendika Temsilcisi ve Güvencesi" *Legal İSGHD* 13, (2007) 11-34.
- Eryiğit, Süleyman, "Esnek Üretim, Esnek Organizasyon, Esnek Çalışma" *Kamu-İş*, (2000): 1-16.
- Esen Arnwine, Selin, "İspanya'da Bireysel Başvuru Yolu" *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi* 4, C 52, (2003): 249-271.
- Esener, Turhan ve Yeliz Bozkurt Gümrükçüoğlu, *Sendika Hukuku* İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017.
- Eurofound, "New Forms of Employment", (2015).
- Eurofound, "Aspects of Non-Standard Employment in Europe" (2017).
- Eurofound, "Digital Age Automation, Digitisation and Platforms: Implications for Work and Employment", Erişim 16 Haziran 2021 <https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2018/automation-digitisation-and-platforms-implications-for-work-and-employment>.
- Eurofound, "Dijital Age Platform Work: Types and Implication for Work and Employment", Erişim 23 Ekim 2021. <https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/wpef18004.pdf>.
- Eurofound, "Digital Age Employment and Working Conditions of Selected Types of Platform Work", Erişim 29 Ekim 2021. https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef18001en.pdf.
- Eurofound, "Labour Market Change Non-Standard Forms of Employment: Recent Trends and Future Prospects", (2018).
- Eurofound, "Working Conditions Overview of New Forms of Employment" *2018 Update, 17th EU-Japan Symposium "The Future of Work – New Forms of Employment*, (2018).
- Eurofound, "Labour Market Change New Forms of Employment", Erişim 23 Ekim 2021. https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef20027en.pdf.
- European Commission, "Towards Common Principles of Flexicurity: More and Better Jobs Through Flexibility and Security" Erişim 12 Mart 2022. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0359:FIN: en:PDF>.
- European Commission, "Employment and Social Development in Europe 2016" *Luxembourg: Publications Office of the European Union*, (2016).
- Evren, Çınar Can ve İsmail Uçar, *Kamu Görevlileri Hukuku* Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Eyrenci Öner, "Avrupa Sosyal Şartı Karşısında Türk Mevzuatı" *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1-4, C 53, (1990): 225 – 234.

- Eyrenci, Öner, "4857 Sayılı İş Kanunu İle Getirilen Yeni Düzenlemeler Genel Bir Değerlendirme" *Legal İSGHD* 1, C 1, (2004): 15-56.
- Eyrenci, Öner, "İşin Düzenlenmesinde Değişim ve Esneklik Gerekliliği" *TÜHİS*, (Mayıs-Ağustos 2001): 1-12.
- Eyrenci, Öner, Savaş Taşkent, Devrim Ulucan ve Esra Baskan, *İş Hukuku* İstanbul: Beta Yayınevi, 2020.
- Fairwork, "Labour Standards in the Gig Economy" *Fairwork UK report*, (2021).
- Farer Tom, "The United Nations and Human Rights: More than a Whimper Less than a Roar" *Human Rights Quarterly* 9, (1987): 550-586.
- Farvaque, Nicolas, "Developing Personal and Household Services in The EU A Focus on Housework Activities" *Report for the DG Employment, Social Affairs and Social Inclusion*, (2013).
- Farvaque, Nicolas, "Thematic Review on Personal and Household Service" *Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion European Commission*, (2015).
- Fenwick, Tara, "Contradictions in Portfolio Careers: Work Design and Client Relations" *Career Development International* 11, (2006): 66-79.
- Franchino, Roy, "Some Observations on The İtalian Constitutional System: Historical Development, General Characteristics, and İndividual Rights" *Journal of Public Law* 9 (1), (1960): 24-42.
- Gemalmaz, Mehmet Semih, *Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş* İstanbul: Legal Yayınevi, 2007.
- Gerards, Janneke, "How to İmprove The Necessity Test of The European Court of Human Rights" *I•CON* 11, (2013): 466-490.
- Gilfillan, Geoff ve Chris Mcgann, "Trends in Union Membership in Australia" Erişim 10 Eylül 2022. https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1819/UnionMembership.
- Girgin, Ali İsmet, "Sendika Kurma Hakkı" Yüksek İlisans Tezi, Dicle Üniversitesi, 2011.
- Glendon, Mary Ann, "The Rule of Law in the Universal Declaration of Human Rights" *Northwestern University Journal of International Human Rights* 2, (2004): 2-19.
- Global Hr Lawyers, "Can 'Crowdworkers' Be Employees? A German Federal Labour Court Ruling and Its Potential Consequences for Restructuring" Erişim 18 Kasım 2021. <https://iuslaboris.com/insights/can-crowdworkers-be-employees-a-german-federal-labour-court-ruling-and-its-potential-consequences-for-restructuring>.

- Göktaş, Seracettin ve Gökhan Yılmaz, *6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Şerhi* Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Görmüş, Ayhan, "Kamuda Grevsiz Toplu Sözleşmenin ILO Normlarına Uyumu ve Grev Hakkı Kapsamında Asgari Hizmetler Yaklaşımı" *Sosyal Bilimler Metinleri 03*, (2012): 1-27.
- Görücü, İbrahim, "Tele Çalışma (Evde Çalışma)" *Sosyal, Beşeri Ve İdari Bilimler Alanında Yenilikçi Yaklaşımlar* Der., Kürşat Özdaşlı vd., Ankara: Gece Kitaplığı Yayınevi, 2018.
- Gözler, Kemal, *Türk Anayasa Hukuku* Bursa: Ekin Yayınevi, 2019.
- Groen, Willem Pieter De, Ilaria Maselli ve Brian Fabo, "The Dijital Market for Local Services: A one-night stand for workers? An example from the on-demand economy" Erişim 23 Ekim 2021. <https://www.ceps.eu/ceps-publications/digital-market-local-services-one-night-stand-workers-example-demand-economy>.
- Guerra, Luis Lopez, "The Application of the Spanish Model in the Constitutional Transitions in Central and Eastern Europe" *The Cardozo Law Review* 19 (6), (1998): 1937-1952.
- Guerrero, María Luisa Pérez ve Miguel Piñero Royo Rodríguez, "Social Security for Spain's Platform Workers: Self-Employed or Employee Status" *International Social Security Review* 74, 3-4/2021, (2021): 177-194.
- Guest, David, "Flexible Employment Contracts, The Psychological Contract and Employee Outcomes: An Analysis and Review of The Evidence" *International Journal of Management Reviews* 5/6, 1, (2004).
- Gumbrell McCormick, Rebecca, "European Trade Unions and 'Atypical' Workers" *Industrial Relations Journal* 42,3, (2011): 293-310.
- Güler, Ceyhan ve Aysen Tokol, "Topluluk Sosyal Şartı'ndan Avrupa Sosyal Haklar Sütunu'na Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun Temel Sosyal Haklar Üzerindeki Etkisi" *İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi* 2, C 22, (2020): 5-24.
- Güler, Mikdat, "Belirli Süreli İş Sözleşmesi" *Legal İSGHD* 5, C 2, (2005): 27-82.
- Güler, Şerafettin, "4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Ödünç İş İlişkisi" *TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi* 2-3, C 21, (Kasım 2007 / Şubat 2008): 90-114.
- Güler, Şerafettin, "İşveren Sendikacılığı Bağlamında Kamu İşveren Sendikacılığı" *TÜHİS*, (Şubat-Mayıs 2006): 60-77.
- Güllüoğlu Altun, Yasemin, "Türk Borçlar Kanunu'nda Düzenlenmiş Olan "Evde Hizmet Sözleşmesi (TBK m. 461-469)" ve Teknolojik Gelişmeler Işığında Evde Hizmet Sözleşmesinin Faydaları İle Uzaktan Çalışma Modeli ve Esnek Çalışma Üzerine Değerlendirmeler" *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12 (2), (2021): 636-653.

- Gülmez, Mesut, "Bir İnsan Hakkı Olarak Sendika Hakkı Konusunda Türkiye'de Yasakçılıktan "Yasal Tanıma"ya Geçiş: 1947 Yasası" *İnsan Hakları Yıllığı Dergisi* 1, C 3-81-82, (1981): 76-108.
- Gülmez, Mesut, "Sendika Kurma Hakkının Uluslararası İlkeleri ve Türkiye" *İnsan Hakları Yıllığı*, C 7, (1985): 27-54.
- Gülmez, Mesut, "Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkının Uluslararası İlkeleri ve Türkiye" *İnsan Hakları Yıllığı*, C 9, (1987): 41-84.
- Gülmez, Mesut, "Sözleşmeli Personel, Anayasa ve Uluslararası Kurallar" *Amme İdaresi Dergisi* 4, C 21, (1988): 25-44.
- Gülmez, Mesut, "Avrupa Sosyal Şartı'na Genel Bir Bakış ve Türkiye" *İnsan Hakları Yıllığı*, C 12, (1990): 91-124.
- Gülmez, Mesut, "98 Sayılı Sözleşme Uygulaması ve Türkiye (1) :1955-1980" *Amme İdaresi Dergisi* 3, C 23, (1990): 13-29.
- Gülmez, Mesut, "İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin Hazırlık Süreci ve 11.Madde" *İnsan Hakları Yıllığı Dergisi* 16, C 16, (1994): 15-36.
- Gülmez, Mesut, "Ayrıcalıklarla Dolu Kamu Görevlileri Sendikaları Yasası" *AİD*. 3, C 34, (2001): 1-21.
- Gülmez, Mesut, "Avrupa Birliği Hukukunda Sendikal Haklar ve Türkiye'nin Uyum Sorunu" *İnsan Hakları Yıllığı*, C 23-24, (2001-2002): 1-29.
- Gülmez, Mesut, *Kamu Görevlileri Sendika ve Toplu Görüşme Hukuku 788'den 4688'e 1926-2001* Ankara: TODAİE, 2002.
- Gülmez, Mesut, *Sendikal Haklarda Uluslararası Hukuka ve Avrupa Birliğine Uyum Sorunu* Ankara: Belediye-İş Yayınları, 2005.
- Gülmez, Mesut, "Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı ve Türkiye'nin Çekinceleri" *Türk İş Dergisi* 373, (2006): 3-39.
- Gülmez, Mesut, "Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartına Uyum Sağlayabilecek Miyiz?" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2007): 27-52.
- Gülmez, Mesut, "Sendika Hakkı, Toplu Sözleşme ve Grevi de İçeren Toplu Eylem Haklarını Kapsar mı?" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2008): 137-169.
- Gülmez, Mesut, "Sendikal Hakların Bölünmezliği: "Toplu Sözleşmesiz Ve Grevsiz Sendika Hakkı, Özünden Yoksundur" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2010): 9-49.
- Gülmez, Mesut, "Uluslararası Sözleşmelerde Sosyal ve Sendikal Haklar ve Türkiye'nin Uyum (suzluk) Sorunu" *Sendikacılık Akademisi Ders Notları 2* Türk İş Yayınları, (2013): 215-284.
- Gülmez, Mesut, "Örgütlenme ÖzgürSÜZlülüğü" Cephesinde Yeni Bir Şey yok! Olacağı da Yok!" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2013): 13-40.
- Gülmez, Mesut, *Sendikal Hakların Ulusalüstü Kuralları, Oluşumu ve Uygulanması 1919-2014* Ankara: Hatiboğlu Yayıncılık, 2014.

- Gülmez, Mesut, "Kısa Süreli Çalıştırma ve Fransa'da Kamu Kesiminde Yarım Zaman ve Kısa Süreli Çalışma Deneyimleri" *Amme İdaresi Dergisi* XVII, 2, (Haziran 1984): 45-75.
- Gülver, Ender, "Türk Borçlar Kanunu'nun Evde Hizmet Sözleşmesine İlişkin Hükümleri Üzerine" *İÜHFMD* 2, C LXXII, (2014): 103-122.
- Gümrükçüoğlu, Yeliz Bozkurt, "İşyeri Sendika Temsilcisinin Güvencesi (Karar İncelemesi)" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2017): 107-133.
- Gümüş, İskender ve Muzaffer Koç, "Türk İş Hukukunda Çağrı Üzerine Çalışma: Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" *Mali Çözüm Dergisi*, (Temmuz-Ağustos 2019): 71-106.
- Günay, Arkin, *Türk Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukta Evden Çalışma* İstanbul: Legal Yayıncılık, 2018.
- Günay, Arkin, "4857 Sayılı İş Kanunu Bağlamında Kısmi Süreli Çalışma ve Bu Çalışmanın Özel Biçimleri" *AkdHFD* Y 1, C 9, (Haziran 2019): 157-194.
- Günay, Cevdet İlhan, "Sendika Yöneticiliğinin Teminatı" *Türk Hukuk Enstitüsü Dergisi* 14, (1997): 9-13.
- Günay, Cevdet İlhan, "Çalışma Sürelerinde Esneklik" *Kamu-İş* 3, C 7, (2004): 1-17.
- Günay, Cevdet İlhan, "İşyerinin Girdiği İşkolunun Tespiti" *Sicil İş Hukuku Dergisi*, (Haziran 2008): 126-137.
- Güneş, Hamza, "Sendikal Haklar ve Ülkemizde Kamu Görevlileri Sendikacılığının Gelişimi" *Çalışma Dünyası Dergisi* 1, C 1, (2013): 62-79.
- Güran, Sait, "Anayasa'nın 128 ve 129'uncu Maddeleri Yönünden Kamu Görevlileri İle Bakanların Durumu" *Amme İdaresi Dergisi* 3, C 17, (1984): 28-35.
- Gürkaynak, Gönenç, Ceyda Karaoğlu ve Tolga Uluay, "4857 Sayılı İş Kanunu Kapsamındaki Esnek Çalışma Kavramının Çalışma Süresi Özelindeki Uygulamaları ve Tam/Kısmi Süreli Çalışmalar Yönünden Uygulanabilirliği" *Legal İSGHD* 40, (2013): 3-17.
- Gürsel, İlke, "Kişisel Verilerin Korunması Hakkının İşçi ve İşveren İlişisine Etkileri" *Legal İSGHD* 50, (2016): 763-848.
- Güzel, Ali, "Avrupa Topluluğu Çalışanların Temel Sosyal Hakları Topluluk Şartı" *Çimento İşveren Dergisi* 3, C 6, (1992): 8-22.
- Güzel, Ali, "İş Yasasına Göre Alt İşveren Kavramı ve Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinin Sınırları" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2004): 31-65.
- Güzel, Ali ve Hande Heper, "Sürekli İstihdamdan Geçici Atipik İstihdama!...: Mesleki Amaçlı Geçici İş İlişkisi" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2017): 11-58.
- Gyo, Christoph, "Legitimacy of Captive Audiences in Germany" *Comparative Labor Law & Policy Journal*, 29 (2), (2008): 119-128.

- Hafizoğlu, Sıla, *Sendika Yöneticileri ve Güvenceleri* Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015.
- Harned, Karen, Georgine Kryda ve Elizabeth Milito, "Creating a Workable Legal Standard for Defining an Independent Contractor" *Business, Entrepreneurship, & The Law* IV,I, (2010): 93-117.
- Hayman, Jeremy, "On My Time Not Yours: Job Sharing in The Context of Work/Life Balance" *NZJHRM* 14, (2014): 17-26.
- Heiland, Heiner, "Workers' Voice In Platform Labour" *WSI Institute of Economic and Social Research Study No.21*, (2020).
- Hekimler, Banu UÇKAN, Deniz Kağnıcıoğlu ve Nil BELGİN Boyacı, "Dijital Platform Çalışanları Ve Sendikalar" *Karatahta/İş Yazıları Dergisi* 15, (2019) : 59-73.
- Hirsch, Jeffrey M, "Employee or Entrepreneur?" *68 Wash. & Lee L. Rev.* 353, (2011).
- Hodges Aeberhard, Jane, "The Right to Organise in Article 2 of Convention No. 87 What is Meant by Workers "Without Distinction Whatsoever"?" *International Labour Review* 128, (1989): 177-194.
- Holdcroft, Jenny, "Implications for Union Work of The Trend Towards Precarization of Work" *International Journal of Labour Research* 5, (2013): 41-57.
- Hotvedt, Marianne Jenum, "The Contract-of-Employment Test Renewed A Scandinavian Approach to Platform Work" *Spanish Labour Law and Employment Relations Journal* 1-2, 7, (2018): 56-74.
- Ilo, "Formalizing Domestic Work", (2016).
- Ilo, "World Employment and Social Outlook The Role of Digital Labour Platforms in Transforming The World of Work", Erişim 16 Ekim 2021. https://www.ilo.org/global/research/global-reports/weso/2021/WCMS_771749/lang--en/index.htm.
- Impact, "France – Universal Service Employment Voucher (CESU)" Erişim 30 Temmuz 2022. <http://impact-phs.eu/national-practices/france-universal-service-employment-voucher-cesu>.
- İnciroğlu, Lütfi, "Yeni Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nda İşyeri Sendika Temsilcisinin Güvencesi" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2013): 65-68.
- İnciroğlu, Lütfi, "Çalışma Hayatında Alt İşveren (Taşeron) Uygulaması" *Legal İSGHD* 41, (2014): 73-84.
- İnciroğlu, Lütfi, *Çalışma Hayatında Esnek Çalışma Uygulamaları* Ankara: Legal Yayıncılık, 2020.

- Ioe, World Employment Confederation, "German Federal Labour Court Decision on The Case of a Crowdworker and Relative Salary Industrial" Erişim 18 Kasım 2021. <https://ioewec-newsletter-ioe--emp-org.translate.goog/industrial-relations-and-labour-law-january-2021/news/article/german-federal-labour-court-decision-on-the-case-of-a-crowdworker-and-relative-salary?>
- Işık, Rüşan, *Sendika Hakkı Tanınması ve Kanuni Sınırları* Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1962.
- L&E Global, "Italy: Gig Economy – The Major Trade Unions Lose The Claim for Anti Trade Unions-Behaviour Against Deliveroo Italy (2021)" Erişim 26 Kasım 2021. https://knowledge-leglobal-org.translate.goog/italy-gig-economy-the-major-trade-unions-lose-the-claim-for-anti-trade-unions-behaviour-against-deliveroo-italy/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=nui,op,sc.
- Ituc, "Ituc Policy Brief Organising and Collective Bargaining in Non-Standard Forms of Work", Erişim 07 Ağustos 2022. <https://www.ituc-csi.org/Organising-CollectiveBargaining-in-NonStandard-Work?lang=en>.
- Iudicone, Feliciano, "Italy: New Voucher-Based Work Scheme Provokes Debate" Erişim 28 Temmuz 2022. <https://www.eurofound.europa.eu/publications/article/2017/italy-new-voucher-based-work-scheme-provokes-debate>.
- Ius Laboris, "Can 'Crowdworkers' Be Employees? A German Federal Labour Court Ruling and Its Potential Consequences For Restructuring" Erişim 18 Kasım 2021. <https://iuslaboris.com/insights/can-crowdworkers-be-employees-a-german-federal-labour-court-ruling-and-its-potential-consequences-for-restructuring>.
- Jaakson, Krista ve Epp Kallaste, "Beyond Flexibility: Reallocation of Responsibilities in the Case of Telework" *New Technology, Work and Employment* 25, (2010): 196-209.
- Jansen, Giedo ve Alex Lehr, "On The Outside Looking in? A Micro-Level Analysis of 'Insiders' and 'Outsiders' Trade Union Membership" *Economic and Industrial Democracy* 43 (1), (2022): 221–251.
- Johnston, Hannah ve Chris Land Kazlauskas, "Organizing On-Demand: Representation, Voice, and Collective Bargaining in The Gig Economy" *ILO Conditions Of Work And Employment Series No. 94*, (2019).
- Kabakçı, Mahmut, "5920 Sayılı Kanunun Ödünç İş İlişkisi Hakkındaki Veto Edilen Hükümünün AB Yönergesi Işığında Değerlendirilmesi" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2011): 73-111.
- Kaboğlu, İbrahim, *Kolektif Özgürlükler* Diyarbakır: DEÜHF Yayınları, 1989.
- Kahraman, Uğur Hakan, "Belirli Süreli Sözleşmelerde Objektif Neden Koşulu" *Legal İSGHD* 30, C 8, (2011): 505-515.

- Kalabalık, Halil, *İnsan Hakları Hukuku* Ankara: Seçkin Yayınevi, 2017.
- Kalson, Agne, "Special Job-Sharing Regulation – a Promoter of Flexible Working?" *Juridica International*, (2017): 85-94.
- Kandemir, Murat, *İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Tele Çalışma*, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2011.
- Kanlıgöz, Cihan, "1982 Anayasasına Göre Kamu Görevlisi Kavramının Anlam ve Kapsamı" *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1-4, C 43, (1993): 169-201.
- Kapani, Münci, *Kamu Hürriyetleri* Ankara: Yetkin Yayınevi, 2013.
- Kaplan, Hasan Ali, "6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Kapsamında Profesyonel Sendika Yöneticilerinin Güvencesi" *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C 74, (2016): 947-972.
- Kapsalis, Apostolos, "Review of the "Ergosimo" Service Voucher System in Greece" *European Commission*, (2018).
- Kar, Bektaş, "Mevsimlik İş", *Sicil İş Hukuku Dergisi* 4, (2006): 69-86.
- Kar, Bektaş, "Sendika Kurma Hakkı" *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (2020): 259-292.
- Kara, Hacı, "Çağrı Üzerine Çalışmada Kıdem Tazminatı ve Yıllık İzin Ücreti" *Legal İSGHD* 17, (2008): 60-63.
- Karaca, Ali, "Kısmi Süreli İş Sözleşmesi İle Çalışan İşçilerin Hafta Tatili İzinleri ve Hafta Tatili İzni Ücret Hakları" *Mali Çözüm Dergisi*, (Kasım-Aralık 2016): 241-245.
- Karacan Çetin, Hatice, "Çalışma Sürelerine İlişkin Olarak İş Hukuku Mevzuatında Son Dönemde Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi" *Uluslararası Hukuk Kongresi: Güncel Temalar & Başlıklar*, (Aralık 2018): 275-295.
- Karadoğan, Emirali, "Sendika ve Konfederasyon İlişkileri Açısından Sendikaların Konfederasyon Hareketliliği: Liman-İş Örneği" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 2017/4, (2017): 2079-2118.
- Karaman, Mehmet Halis, "Karar İncelemesi-4857 sayılı İş Kanunu m. 13. Kısmi Süreli Çalışma, Ayrımcılık Yasağı, Kıdem Tazminatı, Yıllık Ücretli İzin Ve Hafta Tatili" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2010): 269-300.
- Karlıdağ, Özlem, Nesrin Ceylan ve İrfan Günsel, "Çalışma Yaşamında Esnekliğe Duyulan İhtiyaç Uygulamalı Bir Çalışma" *Uluslararası Hakemli Akademik Sosyal Bilimler Dergisi* 3, C 2, (2012): 444-484.
- Kaya, Pir Ali, "Anayasa Mahkemesi'nin 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun Bazı Hükümlerinin İptaline İlişkin 22 Ekim 2014 Tarihli Kararının Sendika Özgürlüğü Açısından Değerlendirilmesi" *Karatahta / İş Yazıları Dergisi* 1, (2015): 217-230.

- Kaymaz, Çiğdem, "Sendika Özgürlüğü ve Hakkı", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, 2012.
- Keith, Linda Camp, "The United Nations International Covenant on Civil and Political Rights: Does It Make A Difference in Human Rights Behavior" *Journal of Peace Research* 1,36, (1999): 95-118.
- Keser, Hakan, "4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu Kapsamına Giren Kamu Görevlileri ve Kamu Görevlileri Sendikaları Üyelik Güvenceleri" *Çimento İşveren Dergisi* 6, C 17, (2003): 16-33.
- Keser, Hakan, "İşverenin İşçiyi Gözetme Borcunun Geçici İş İlişisine Yansıması" *Legal İSGHD* 9, (2006): 65-109.
- Keser, Hakan, "4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu Uyarınca Kamu Görevlileri Sendikaları Üyeliği" *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 1, C 20, (2014): 543 - 566.
- Keune, Maarten, "Trade Union Responses to Precarious Work in Seven European Countries" *International Journal of Labour Research* 5, (2013): 59-78.
- Kilhoffer, Zachary, Willem Pieter De Groen, Karolien Lenaerts, Ine Smits, Harald Hauben, Willem Waeyaert, Elisa Giacumacatos, Jean Philippe Lhernould ve Sophie Robin Olivier, "Study to Gather Evidence on The Working Conditions of Platform Workers" *Luxembourg: European Commission*, (2019).
- Kilhoffer, Zachary, Karolien Lenaerts ve Miroslav Beblavý, "The Platform Economy and Industrial Relations Applying the Old Framework to the New Reality" *CEPS Research Report No.2017/12*, (2017).
- Kılıçoğlu, Mustafa, *Sendikalar Hukuku ve Toplu İş Uyuşmazlıkları* Ankara: Turhan Kitabevi, 1999.
- Kılıçoğlu, Mustafa, *İş Hukukunda Esneklik* Ankara: Bilge Yayınevi, 2021.
- Kocaoğlu, Mehmet, *Kollektif Sendika Özgürlüğü ve Faaliyetlerinin Hukuksal Çerçevesi* Ankara: TÜHİS, 1997.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip, "Takım Sözleşmesinin ve Takım Kılavuzunun Hukuki Mahiyetleri" *İHFM* 3-4, C XXX, (1965): 921-931.
- Koç, Muzaffer ve İbrahim Görücü, "4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Kısmi Çalışma Uygulaması ve Sonuçları" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2011): 149-178.
- Koçaker, Burak, *İş Hukukunda Özel İstihdam Büroları* Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Kok, Robert ve Paul Ligthart, "Differentiating Major and Incremental New Product Development: The Effects of Functional and Numerical Workforce Flexibility" *J Prod Innov Manag*;31 1, (2014): 30-42.

- Kolossovski, Eleanor, "A Strategist's Guide to Platform Thinking" Erişim 23 Ekim 2021. <https://medium.com/@eleanor.kolossovski/a-strategists-guide-to-platform-thinking-ebf5837e2fa0>.
- Korkusuz Refik, "Ülkemizde Kamu Görevlilerine Sendika Hakkı ve İçeriği" *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, (2009): 105-123.
- Kovancı, Yasemin Arı, "Platform Çalışma Bağlamında Ortaya Çıkan Sorunlara Yönelik Sendikalar ve Platform Çalışanlarının Girişimleri" *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 20, (2020): 325-352.
- Köhler, Holm Detlev ve José Pablo Calleja Jiménez, "Transformations in Spanish Trade Union Membership" *Industrial Relations Journal* 43,3, (2012): 281-292.
- Kök, İsmail, "Sendika Üyeliğinin Güvencesi" *Legal İSGHD* 50, (2016): 887-904.
- Kurt, Suheyl Rebi, *İşçi Kuruluşu Yöneticiliği ve Güvencesi* İstanbul: Legal Yayınevi, 2022.
- Kutal, Metin, "İş Güvencesi İle İlgili İlo Normları ve Türk Mevzuatının Durumu" *İ.Ü. İktisat Fakültesi Dergisi*, C 46, (1988): 23-36.
- Kutal, Metin, "Avrupa Sosyal Şartı ve Türkiye'nin Onayı" *İktisat ve Maliye Dergisi* 12, C XXXVI, (1989): 493-503.
- Kutal, Metin, "Uluslararası Çalışma Normları Karşısında Kamu Görevlilerinin Sendikal Örgütlenme Haklarına İlişkin Bazı Gözlemler" *Kamu-İş Dergisi* 4, C 6, (2002).
- Kutal, Metin, "Türkiye'de Kamu Görevlilerinin Sendikal Örgütlenme Hakları" *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi* 45, C 0, (2003): 141 - 154.
- Kutal, Metin, "Türk Toplu İş Hukukunda İşkolu Kavramı (Önemi, Uygulaması ve Sorunları)" *Sicil İş Hukuku Dergisi*, (Eylül 2006): 118-125.
- Kutal, Metin, "Uluslararası Çalışma Normları Karşısında 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 7, (2007): 61-76.
- Kutal, Metin, "Toplu İş Hukukunda Yeni Bir Düzenleme (31.01.2012 Tarihli Kanun Tasarısı)" *Sicil İş Hukuku Dergisi*, (Mart 2012): 159-177.
- Kutal, Metin, "Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi" Yasasının Kimi Hükümlerinin İptali İstemi İle Anayasa Mahkemesine Açılan Davaya İlişkin Notlar" *Çalışma ve Toplum Dergisi* 44, (2015): 13-28.
- Kutal, Metin, "ILO Uzmanlar Komitesi Raporu'nda (2005) Türk Mevzuatının 87 ve 98 Sayılı Sözleşmeler Karşısındaki Durumu" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 1, (Mart 2006): 89-97.
- Kutal, Metin, "İnsan Haklarına İlişkin Uluslararası Çalışma Sözleşmeleri Işığında Türk Hukukunda Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakları" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 29, (Mart 2013): 135-144.

- Kutlu, Merve, "Platform Çalışanlarının Hukuki Statüsü: Uber-Aslam ve Diğerleri Kararına İlişkin Bir Değerlendirme" *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2, C XXV, (2021): 271-310.
- L&E Global, "Italy: First Legislative Provisions Regarding "Riders" of The "Gig Economy" Arrive from Region Lazio" Erişim 28 Kasım 2021. <https://knowledge.leglobal.org/italy-first-legislative-provisions-regarding-riders-of-the-gig-economy-arrive-from-region-lazio>.
- Laçiner, Vedat, "Deneme Süreli İş İlişkisinde Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar" *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 23, C 12, (2012): 313-378.
- Laçiner, Vedat, "İş Hukukunda Takım Sözleşmesi ve İşlevi" *Emek ve Toplum Dergisi* 5, C 3, (2014): 114-131.
- Lawrence, Sophia ve Junko Ishikawa, "Social Dialogue Indicators Trade Union Membership and Collective Bargaining Coverage: Statistical Concepts, Methods and Findings" *Working Paper No. 59, Geneva, International Labour Office*, (2005).
- Lehdonvirta, Vili, "Algorithms That Divide and Unite: Delocalization, Identity, and Collective Action in 'Microwork'" *J. Flecker (Ed.), in Space, Place and Global Digital Work. London: Palgrave Macmillan*, (2016).
- Lindström J., A. Moberg ve B. Rapp, "On The Classification of Telework" *European Journal of Information Systems*, (1997): 243-255.
- Lippman, Matthew, "Human Rights Revisited: The Protection of Human Rights Under The International Covenant On Civil and Political Rights" *California Western International Law Journal* 10 (3), (1980): 450-513.
- Madsen, Per Kongshøj, "Flexicurity: a New Perspective on Labour Markets and Welfare States in Europe" *Tilburg Law Review* 14, 57, (2007): 57-79.
- Mailand, Mikkel ve Trine Larsen, "Trade Unions and Precarious Work – Danish Country Report to The BARSORI-Project" *FAOS Research paper 121*, (2011).
- Marà, Claudia ve Valeria Pulignano, "Collective Voice for Platform Workers: Riders' Union Struggles in Italy" Erişim 26 Kasım 2021. <https://social.europe.eu/collective-voice-for-platform-workers-riders-union-struggles-in-italy>.
- Martin, Ramos ve N. E., "Policy Brief: Bargaining for Social Rights of Precarious Workers in Spain" Erişim 18 Ağustos 2022. <http://www.uva-aias.net/358>.
- Mazzon, Alberto, "Has Voucher Work Favoured Unreported Employment? An Analysis of Subsidiary Employment in Tuscany" Erişim 29 Temmuz 2022. https://conference.iza.org/conference_files/Statistic_2017/mazzon_a25072.pdf
- Mcmahon, Juliet, "Plus Ça Change? Regulating Zero-Hours Work in Ireland: An Analysis of Provisions of the Employment (Miscellaneous Provisions) Act 2018" *Industrial Law Journal* 48, (2019): 447-467.

- Meriç, Nedim, "Türk ve Alman İş Hukukunda Kısmi Süreli Çalışma" *Legal İSGHD* 8, (2005): 1546-1580.
- Metin, Yüksel, "Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı" *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* 4, C 57, (2002): 35-63.
- Miežienė, Rasa ve Boguslavas Gruževskis, "Atypical Forms of Employment in Lithuania: Main Characteristics and Prevalence" *Social Research* 39 (1), (2016): 27-36.
- Molina, Oscar ve Igor Guardiancich, *Örgütlenmesinde Güçlük Çekilen Çalışanların Örgütlenmesi ve Temsili: Türkiye için Çıkarımlar* Ankara: ILO, 2018.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi, *İş Hukuku* Ankara: Turhan Kitabevi, 2005.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi, Muhittin Astarlı ve Ulaş Baysal, *İş Hukuku Ders Kitabı*, Ankara: LYKEION Yayınları, 2020.
- Moreno, Luis, César Colino ve Angustias Hombrado, "Spain: Constitutional Transition Through Gradual Accommodation of Territories" *Occasional Paper Series Number 37 Forum of Federation*, (2019): 1-15.
- Murphy, Caroline, Jonathan Lavelle, Thomas Turner, Lorraine Ryan, Juliet McMahan, Michelle O'sullivan, Mike O'brien ve Patrick Gunnigle, "Zero Hours Work in Ireland" *Zero Hours and On-Call Work in Anglo-Saxon Countries*, (2019): 21-40.
- Murphy, Caroline, Thomas Turner, Michelle O'sullivan, Juliet Macmahon, Jonathan Lavelle, Lorraine Ryan, Patrick Gunnigle ve Mike O'brien, "Trade Union Responses to zero hours work in Ireland" *Industrial Relations Journal* 50,5-6, (2019): 468-485.
- Mutlay, Faruk Barış, "4857 Sayılı İş Kanunu Bakımından Deneme Kaydı İçeren İş Sözleşmelerine İlişkin Sorunlar ve Sözleşmenin Tazminatsız Sona Erdirilmesinin Anlamı" *Legal İSGHD* 61, (2019): 39-79.
- Mülayim, Baki Oğuz, "Türk İş Hukukunda Avrupa Birliği Yönergeleri Çerçevesinde Denkleştirme Uygulaması" *Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi* 68/3, (2019): 635-664.
- Namlı, İrem Yayvak, *Platform Çalışma ve İş Hukuku Bakımından Doğurabileceği Bazı Sorunlar*, London: IJOPEC Publication, (2019).
- Namlı, İrem Yayvak, "Dijital Çağ'da Yeni Bir Çalışma İlişkisi Modeli: Crowdworking" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 42, (2019): 128-143.
- Narmanlıoğlu, Ünal, "İş Güvencesi Kapsamına Giren İşçinin Sendikale Tazminat Talebi" *Legal İSGHD* 5, (2005): 239-251.
- Narmanlıoğlu, Ünal, *İş Hukuku Ferdi İş İlişkileri I.*, İstanbul: Beta Yayınevi, 2012.
- Narmanlıoğlu, Ünal, "6356 Sayılı Kanunda Sendikale Tazminat Talep Hakkının Kapsamı Hakkında Düşünceler" *Legal İSGHD* 41, (2014): 27-44.

- Narmanlıoğlu, Ünal, "Sendika Yöneticisinin Güvencesinin Anlamı ve Kapsamı" *Çalışma ve Toplum Dergisi* 4, (2014): 11-27.
- Narmanlıoğlu, Ünal, *İş Hukuku II Toplu İş İlişkileri*, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2016.
- Nazlı, Seçkin, "İş Kanununda Düzenlenen Mesleki Anlamda Geçici İş İlişmesine Yönelik Hükümlerin Değerlendirilmesi" *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3 (1), (2016): 149-168.
- Novitz, Tonia, "The Restricted Freedom to Strike: Far-Reaching ILO Jurisprudence on the Public Sector and Essential Services" *Comparative Labor Law & Policy Journal* 38 (3), (2017): 353-374.
- Noyan, Mehmet Ali, "Türkiye'de Çalışma Hayatında Esneklik Politikasının Çalışma Süreleri Açısından Değerlendirilmesi", Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2007.
- Nurdoğan, Ali Kemal, "Uluslararası Çalışma Örgütünün (UÇÖ-ILO) Yüzüncü Yıl Dönümü ve Türkiye İlişkileri" *Bitlis Eren Üniversitesi Akademik İzdüşüm Dergisi* 4, C 3, (2018): 78-95.
- Odaman, Serkan, *Türk ve Fransız İş Hukukunda Ödünç İş İlişkisi* İstanbul: Legal Yayıncılık, 2007.
- Odaman, Serkan, "Ayrımcılık Tazminatının Diğer Tazminatlarla Birlikte Mevcudiyeti" *Legal İSGHD* 25, (2010): 31-40.
- Odaman, Serkan, *Esneklik Prensibi Çerçevesinde Yargıtay Kararları Işığında Türk İş Hukukunda Çalışma Süreleri ve Yöntemleri* İstanbul: Legal Yayıncılık, 2013.
- Odaman, Serkan, "Liberal İş Hukuku Mantığı Çerçevesinde Türk İş Hukukunda Denkleştirme Uygulamasına Yönelik Bazı Tespitler" *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Prof. Dr. Ali Rıza Okur'a Armağan* 1, C 20, (2014): 67 - 90.
- Odaman, Serkan, "Yeni Düzenlemeler Çerçevesinde Türk İş Hukukunda Ödünç İş İlişkisi Uygulaması" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 36, (2016): 41-61.
- Odaman, Serkan ve Eda Karaçöp, "Görevi Sona Eren Sendika Yöneticisi İşçinin Sendikalar Kanunu M. 29 Çerçevesinde Başvurusuna Karşın İşverence İşe Başlatılmamasının Hukuksal Yaptırımına İlişkin Yargıtay Kararının Değerlendirilmesi" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 23, (2011): 183-193.
- Oei, Shu-Yı, "The Trouble With Gig Talk: Choice Of Narrative and The Worker Classification Fights" *Law and Contemporary Problems* 81,107, (2018): 107-136.
- Oguz, Özgür ve Özge Doğan, "Sendika Yöneticiliğinin Güvencesi" *Emek ve Toplum Dergisi* 11, C 5, (2016): 146-159.
- Oktay, Saibe, "İsimsiz Sözleşmelerin Geçerliliği, Yorumu ve Boşluklarının Tamamlanması" *İHFM C.LV*, (1996): 263-296.

- Okur, Zeki, "İşçinin Sendikaya Üye Olma Hakkının Korunması" *Legal İSGHD* 6, (2005): 545-558.
- Okur, Zeki, "6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Bakımından Sendika Üyeliğinin Kazanılması ve Sona Ermesi" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2013): 69-110.
- Okur, Zeki, "Sendika Özgürlüğünün Güvencesi ve Uygulama Sorunları" *İş Hukukunda Güncel Sorunlar -4-*, Der., Ali Güzel ve Deniz Ugan Çatalkaya, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2014.
- Okur, Zeki, "Mevsimlik İşlerde Yıllık Ücretli İzin (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı İncelemesi)" *İÜHFMD* 2, C LXXII, (2014): 305-316.
- Olmsted, Barney, "Job Sharing: An Emerging Work-Style" *International Labour Review* 118, (1979): 283-297.
- Otay, Deniz, "Denkleştirme Esasının Hüküm ve Sonuçları" *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, C 12, (Ocak 2022): 33-56.
- Öktem Songu, Sezgi ve Asiye Şahin Emir, "Sosyal Güvenlik Hukuku Bakımından Özel İstihdam Bürosu Aracılığıyla Kurulan (Meslek Edinilmiş) Geçici İş İlişkisi Kapsamında Çalışan İşçiler" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 43, (2020): 234-253.
- Ölçer, Ferit, "Telework: 21. Yüzyılın Yeni Çalışma Biçimi" *Öneri* 22, C 6, (2004): 145-165.
- Önal, Esin, "İş Kanununda Geçici İş İlişkisi" *Legal İSGHD* 34, (2012): 113-140.
- Öz, Yavuz, *Tarihi ve Hukuki Gelişimi Açısından Türkiye'de İşçi Sendikalarının Üst Örgütlenmesi* Ankara: Öz-İplik-İş Sendikası Eğitim Yayınları, 1994.
- Özdemir, Burhan, "Uluslararası Çalışma Örgütü İlkeleri ve Zorunlu Tahkim" *Prof. Dr. Turhan Esener'e Armağan* Der., İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi, Ankara, 2000.
- Özerkman, Necmettin, "Geçmişten Günümüze Kamu Çalışanlarının Sendikal Örgütlenmesinde Anayasal ve Yasal Düzenlemeler ve Kamu Çalışanlarının Örgütlenme Sorunları" *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* 1-2, C 38, (1998): 425 - 444.
- Özkaraca, Ercüment, "6356 Sayılı Kanunda Sendikal Güvenceler" *Çalışma ve Toplum Dergisi* 38, (2013): 173-215.
- Özkaraca, Ercüment, "Sendika Yöneticileri İle İşyeri Sendika Temsilcilerinin Güvencesi ve Uygulama Sorunları" *İş Hukukunda Güncel Sorunlar -4-*, Der., Ali Güzel ve Deniz Ugan Çatalkaya, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2014.
- Öztürk, Berna, "İş Hukukunda Sıfır Saat Sözleşmeleri" *Ekonomik ve Teknolojik Gelişmelerin İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna Etkileri* Prof. Dr. Münir Ekonomi 85. Doğum Günü Armağanı Der., Kübra Doğan Yenisey ve Seda Ergüneş Emrağ, İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2021.

- Öztürk, Mehmet Onat, "İşçinin Sendika Özgürlüğünün Sendikal Nedenle Feshe Karşı Korunması" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2013): 217-241.
- Özveri, Murat, "Bireysel Sendika Özgürlüğünün Korunması: Sendikal Tazminat ve Yargı Kararları" *Legal İSGHD* 8, (2005): 1521-1544.
- Özveri, Murat, *Sendikal Haklar 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Yasası* İstanbul: Birleşik Metal-İş Yayınları, 2012.
- Palíšková, Marcela, Věra Hrouzková ve Barbora Vlachová, "Regulation of New Employment Forms in the Legislation on Labor Relations and in Collective Agreements" *VSEM*, (2020): 41-42.
- Parlak, Zeki ve Süleyman Özdemir, "Esneklik Kavramı ve Emek Piyasalarında Esneklik" *Sosyal Siyaset Konferansları* 60, (2011): 1-60.
- Parmeter, Keith Cunningham, "Gig-Dependence: Finding the Real Independent Contractors of Platform Work" *Northern Illinois University Law Review* 39-3, (2021): 379-427.
- Pearce II John ve Jonathan Silva, "The Future of Independent Contractors and Their Status as Non-Employees: Moving on from a Common Law Standard" *Hastings Business Law Journal* 14,1, (2018).
- Pereiro, Jaime Cabeza, "Notes, Debates And Communications The Status of Self-Employed Workers in Spain" *International Labour Review* 147, (2008): 91-99.
- Pergolesi, Ferruccio, "The Place of Labour in the Constitution of the Italian Republic" *International Labour Review* 61 (2), (1950): 118-142.
- Pesek, James ve Charles Mcgee, "An Analysis of Job Sharing, Full-Time and Part-Time Work Arrangements: One Hospital's Experience" *American Business Review*, (Haziran 1989): 34-40.
- Pietrogiovanni, Vincenzo ve Andrea Iossa, "Workers' Representation and Labour Conflict at Company Level: The Italian Binary Star in the Prism of the Swedish Ternary System" *European Labour Law Journal* 8 (1), (2017): 45-66
- Pinto, Mónica, "International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights" *United Nations Audiovisual Library of International Law*, (2020): 1-4.
- Platman, Kerry, "Portfolio Careers' and The Search for Flexibility in Later Life" *Work, Employment and Society* 18 (3), (2004): 573-599.
- Prassl, Jeremias, "Collective Voice in the Platform Economy: Challenges, Opportunities, Solutions" *Syndicat European Trade Union Confederation, Report to the ETUC*, (2018).
- Pulignano, Valeria, Luis Ortíz Gervasi ve Fabio de Franceschi, "Union Responses to Precarious Workers: Italy and Spain Compared" *European Journal of Industrial Relations* 22 (1), (2016): 39-55.

- Pyper, Doug ve Daniel Harari, "Zero-Hours Contracts" *House of Commons Library Business & Transport Section*, (2013): 1-9.
- Rahman, Sabeel ve Kathleen Thelen, "The Rise of the Platform Business Model and the Transformation of Twenty-First-Century Capitalism" *Politics & Society*, 47 (2), (2019): 177-204.
- Rau, Barbara, "Flexible Work Arrangements" Erişim 10 Mart 2022. https://wfrn.org/wp-content/uploads/2018/09/Flexible_Work_Arrangements-encyclopedia.pdf.
- Raz Yurovich, Liat, Ive Marx, "What Does State-Subsidized Outsourcing of Domestic Work Do for Women's Employment? The Belgian Service Voucher Scheme" *Journal of European Social Policy*, (2017): 1-12.
- Recchia, Giuseppe Antonio, "Not So Easy, Riders: The Struggle For The Collective Protection of Gig-Economy Workers" *Italian Labour Law e-Journal* 14, (2021): 195-207.
- Rodgers, Gerry, "Labour Market Flexibility and Decent Work". *DESA Working Paper No. 47*, (July 2007).
- Rodriguez, Miguel ve Piiero Royo, "Platforms And Platform Work In Spanish Industrial Relations" *Comp. Labor Law & Pol'y Journal* 41, (2020): 443-471.
- Rosin, Annika, "Platform Work and Fixed-Term Employment Regulation" *European Labour Law Journal* 12 (2), (2021): 156-176.
- Royo, Sebastián, "The Europeanization of Portuguese Interest Groups? Trade Unions and Employers' Associations" *Working Paper*, (2006).
- Işık, Rüşan, "Toplu İş Sözleşmesi Yapma Yetkisi ve Oylama" *Ankara Barosu Dergisi*, (1976): 6-12.
- Safuta, Anna ve Beatriz Camargo, "The More Things Change, the More They Stay the Same? The Impact of Formalising Policies on Personalisation in Paid Domestic Work - the Case of the Service Voucher in Belgium" *Safuta and Camargo Comparative Migration Studies*, (2019): 1-18.
- Sağlam, Fazıl ve Polat Soyer, "İş Güvencesi Kapsamında Olmayan Bir İşçinin Sendika Üyeliği Nedeniyle İşten Çıkarılması Halinde Sendikal Tazminat Talep Etme Hakkı: Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun Bu Açıdan Anayasa'ya Aykırılığı Sorunu" *Legal İSGH* 39, (2013): 3-24.
- Sanal, Engin, "Bireysel Sendika Özgürlüğünün Türkiye'de 2821 ve 6356 Sayılı Yasalarda Sendikal Nedenle İş Sözleşmesinin Feshi Bağlamında Güvencesi" *Sosyal Siyaset Konferansları* 69, 2015/2, (2015): 99-133.
- Sancakdar, Oğuz, Lale Burcu Önüt, Eser Us Doğan, Mine Kasapoğlu Turhan ve Serkan Seyhan, *İdare Hukuku* Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Schmidt, Dušana Alshatti, "Labor Market Flexibility" *Management in Theory and Practice Bratislava, Slovak Republic: Conference Proceedings from 15th International Scientific conference for phd students and young researchers*

- Management in Theory and Practice 21st – 22nd April 2016 Faculty of Management at Comenius University*, (2016): 97-105.
- Schmidt, Florian, "Digital Labour Markets in the Platform Economy Mapping the Political Challenges of Crowd Work and Gig Work" *Friedrich-Ebert-Stiftung Good Society –Social Democracy*, (2017).
- Schoukens, Paul, "Digitalisation and Social Security in The EU. The Case of Platform Work: From Work Protection to Income Protection?" *European Journal of Social Security* 22 (4), (2020): 434–451.
- Sencer, Muzaffer, "Birleşmiş Milletler Bağlamında İnsan Hakları" *İnsan Hakları Yılığ*, C 13, (1991): 19-36.
- Senyen Kaplan, E. Tuncay, *Bireysel İş Hukuku* Ankara: Gazi Kitabevi, 2018.
- Serbes, Kemal, "Esnek Çalışma ve İş-Aile Yaşamı Dengesi: AB ve Türkiye'deki Düzenlemelere Yönelik Betimleyici Bir İnceleme", Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, 2019.
- Serim, Bülent, "Sözleşmeli Personelin Hukuki Statüsü" *Amme İdaresi Dergisi* 1, C 21, (1988): 135-154.
- Serin, İlhan, "4857 Sayılı İş Kanunu'nda Geçici (Ödünç) İş İlişkisi" *Legal İSGHD* 7, (2005): 1055-1090.
- Sert, Selin, "Çağrı Üzerine Çalışmaya Dayalı İş Sözleşmesi" *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 110, (Ocak-Şubat 2014): 335-356.
- Servais, Jean-Michel, "ILO Standards on Freedom of Association and Their Implementation" *International Labour Review* 123, (1984): 765-782.
- Servais, Jean-Michel, "ILO Law and the Right to Strike" *Canadian Labour & Employment Law Journal* 15 (2), (2009): 147-164.
- Sezer, Tijen DüNDAR, "Dernek Kurma Özgürlüğünün İçeriği ve Gelişim Süreci Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme" *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 1, C 10, (2008): 1-58.
- Silva, Marta Santos, "A New Labour Ecosystem in The Sharing Economy: a Platform for Growth?" Erişim 16 Haziran 2021. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3058060.
- Sosyal, Tamer, "Tele Çalışma" *Legal İSGHD* 9, (2006): 133-165.
- Soyer, Polat, "Yeni Düzenlemeler Karşısında Fazla Saatlerle Çalışmaya İlişkin Bazı Düşünceler" *Legal İSGHD* 3, (2004): 797-808.
- Soyer, Polat, "Deneme Süreli ve Deneme Amaçlı İş Sözleşmeleri" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2008): 27-38.
- Soykut Sarıca, Pınar, "Uluslararası Çalışma Örgütü ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu: Genel Değerlendirme" *İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi* 3, C 15, (2013): 3-19.

- Sönmez, Fikret, *Türkiye’de Sendika Hürriyeti ve Teminatı* İzmir: İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, 1968.
- Sözer, Ali Nazım, "Hizmet (Emek) Platformlarının ve Çalışanlarının Hukuki Konumu (İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Bakımından Bir Değerlendirme)" *Legal İSGHD* 71, C 18, (2021): 967-1062.
- Spencer, Angela, "Job Sharing: A Primer" *Journal of Hospital Librarianship* 17:1, (2017): 80-87.
- Subaşı, İbrahim, "İşçi Kuruluşu Yöneticiliği ve Güvencesi" *Prof. Dr. Turhan Esener’e Armağan* Der., İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi, Ankara, 2000.
- Sur, Melda, *İş Hukukunun Uluslararası Kaynakları* İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1995.
- Sur, Melda, "6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun Uluslararası Normlar Açısından Değerlendirilmesi" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2013): 317-356.
- Sur, Melda, *İş Hukuku Toplu İlişkiler* Ankara: Turhan Kitabevi, 2020.
- Sümer, Haluk Hadi, "Sendika Yöneticiliğinin Güvencesi (Karar İncelemesi)" *Prof. Dr. Nuri Çelik’e Armağan*, Der., Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul: Beta Yayınevi, 2001.
- Sümer, Haluk Hadi, "İş Sözleşmesinin Sendikal Nedenle Feshi" *Prof. Dr. Sarper Süzek’e Armağan*, Der., Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul: Beta Yayınevi, 2011.
- Sümer, Haluk Hadi, *İş Hukuku* Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Süral, Nurhan, "Güçlü Sendikacılığın Sağlanmasında İşkolu Sendikacılığı İlkesi" *Kamu-İş*, (Temmuz 1994): 45-80.
- Süzek, Sarper, "İş Akdini Fesih Hakkının Sınırlandırılması" *Kamu-İş Dergisi* 4, C 6, (2002): 1-22.
- Süzek, Sarper, "Alt İşveren İlişkinin Kurulması" *Legal İSGHD* 25, (2010): 11-29.
- Süzek, Sarper, *İş Hukuku* İstanbul: Beta Yayınevi, 2021.
- Şafak, Can, "4857 Sayılı İş Kanunu Çerçevesinde Taşeron (Alt İşveren) Meselesi" *TBB Dergisi* 51, (2004): 111-132.
- Şafak, Can, "4857 Sayılı İş Kanunu Çerçevesinde Kısmi (Part-Time) Çalışma" Erişim 04 Nisan 2022. http://www.kristalis.org.tr/aa_dokuman/kismi_calisma.pdf.
- Şahlanan, Fevzi, *Sendikaların İşleyişinin Demokratik İlkelere Uygunluğu* İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1980.
- Şahlanan, Fevzi, *Sendikalar Hukuku* İstanbul: Banksis Yayınları, 1995.

- Şahlanan, Fevzi, "İşyeri Sendika Temsilcisinin Güvencesi" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 29, (2013): 145-149.
- Şahlanan, Fevzi, "Sendika Özgürlüğünün Güvencesi (Bireysel Sendika Özgürlüğünün Korunması)" *Legal İSGHD* 37, (2013): 3-13.
- Şahlanan, Fevzi, "Sendika Yöneticilerinin Güvencesi" *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel S., C 15*, (2013): 331-339.
- Şahlanan, Fevzi, "6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun Sendikalara İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi (3)" *İş Hukukunda Güncel Sorunlar 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun Değerlendirilmesi*, Der., Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul: Seçkin Yayınevi, 2013.
- Şahlanan, Fevzi, "İşyeri Sendika Temsilcisinin Güvencesi (Karar İncelemesi)" *Tekstil İşveren Dergisi* 398, (2014): 2-4.
- Şahlanan, Fevzi, *Toplu İş Hukuku* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Şahlanan, Fevzi, "Sendikalar Hukukunda 6356 Sayılı Kanunla Yapılan Düzenlemeler" *İş Hukukunda Yapılan Son Değişiklikler Semineri Ankara-Başkent Öğretmenevi: Kamu-İş*, (Şubat 2013).
- Şakar, Müjdat ve Duygu Erkan Şahin, "Esnek Çalışma Modellerinden Uzaktan Çalışma ve Uzaktan Çalışanların Sigortalılığı" *Sosyal Güvenlik Dergisi Journal of Social Security* 11 (2), (2021): 249-267.
- Şen, Elif, "Evde Hizmet Sözleşmesi" *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 10, (2017): 475-505.
- Şen, Murat ve Aslı Naneci, "Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisi ve Alt İşverenlik Sözleşmesi" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 15, (2009): 24-53.
- Şener, Battal, "Pazarlamacılık Sözleşmesi ve Pazarlamacılık Sözleşmesi Hakkında 4857 Sayılı İş Kanunu Hükümlerinin Uygulanabilirliği" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2017): 1455-1505.
- Şimşek, Ayşe Fırak, "Türk Hukukunda Deneme Süreli İş İlişkileri" *Tisk Akademi*, (2009): 6-34.
- Talas, Cahit, *Sendika Hürriyeti* Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1957.
- Talas, Cahit, "Değiştirilen Sendikalar Kanunu (274 Sayılı), Uluslararası Bağlantılarımız ve Anayasamız" *Ankara Üniversitesi Siyasi Bilimler Fakültesi Dergisi* 4, C 25, (1970): 161-188.
- Talas, Cahit, "Bir İnsan Hakkı Olarak Sendika Hakkı ve Uluslararası Belgelerde Yeri ve Evrimi" *İnsan Hakları Yıllığı* 1, (1979): 36-63.
- Tanör, Bülent ve Necmi Yüzbaşıoğlu, *1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku* İstanbul: Beta Yayınevi, 2006.

- Tarcan, Nurseli, "Yasalar Herkes İçin Eşit Değil Mi? Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinde Kamu-Özel Ayrımcılığı" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 3, (2006): 86-91.
- Taşkent, Savaş, "İşyeri Sendika Temsilciliği" *Münir Ekonomi 60. Yaşgünü Armağanı*, Der., Ankara, 1993.
- Taşkent, Savaş, "Alt İşveren" *Legal İSGHD* 2, (2004): 363-366.
- Taşkent, Savaş, "Karar İncelemesi, Mevsimlik Bir İşte Yapılan Belirli Süreli İş Sözleşmesi" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 26, (2010): 223-242.
- Taşkent, Savaş, "Belirli Süreli İş Sözleşmelerinde "Esaslı Neden" Sorunu" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 24, (2011): 19-29.
- Taşkın, Ahmet, "Alt İşverenlik Sözleşmesi İle Eser Sözleşmesi Arasındaki Ayrım" *İzmir Barosu Dergisi* 1, (2016): 13-74.
- Taşkın, Mine Başbayraktar, *Türk Anayasal Düzeninde Sendika Kurma Hakkı*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2006.
- Taşoğlu, Jale ve Alp Limoncuoğlu, "4857 Sayılı Kanun Kapsamında Esnek Çalışma" *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi* 2, C 2, (2010): 77-85.
- Terzioğlu, Ahmet, "İş Güvencesi Hükümleri Karşısında Sendikal Fesih Sonucunda İşçinin Hak Kazanabileceği Tazminatlar" *Kamu-İş Dergisi* 1, C 10, (2008): 49-75.
- Terzioğlu, Ahmet, "Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Bakımından İşçi Sendikası Üyeliğinin Kazanılması ve Kaybedilmesi" *İktisadi, İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi* 2 (4), (2017): 84-96.
- Thakur, Mahima, Anjali Bansal ve Rashmi Maini, "Job Sharing as a Tool for Flexible Work Systems" *Gender in Management: An International Journal* 33, (2018): 350-366.
- Tippett, Elizabeth, "Employee Classification in the United States" *The Cambridge Handbook of The Law of The Sharing Economy*, Cambridge, United Kingdom New York, NY, Cambridge University Press, (2018): 291-303.
- Todolı Signes, Adrián, "Workers, the Self-employed and TRADEs: Conceptualisation and Collective Rights in Spain" *European Labour Law Journal* 10 (3), (2019): 254-270.
- Todolı Signes, Adrián, "The Gig Economy: Employe, Self-Employed or the Need for a Special Employment Regulation" *SAGE* 23 (2), (2017): 193-205.
- Todolı Signes, Adrián, "The End of the Subordinate Worker?: Collaborative Economy, On-Demand Economy, Gig Economy, and the Crowdworkers' Need for Protection" *IJCLLIR* 33 (2), (2017): 1-33.
- Topçuoğlu, Metin, "Yeni Tacir Yardımcısı Pazarlamacı" *S.D.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi* 2, C I, (2011): 27-70.
- Topuz, Murat, "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Uyarınca Pazarlamacılık Sözleşmesi (TBK m. 448-460)" *MÜHF - HAD* 1, C 19, (2013): 293-356.

- Treu, Tiziano, "Labour Flexibility in Europe" *International Labour Review* 131, (1992): 497-512.
- Tulukcu, Binnur, "Çağrı Üzerine Çalışmanın Niteliği Bakımından Kısmi Süreli Bir İş Sözleşmesi Olduğuna ve Bunun Aynı Zamanda Belirli Süreli İş Sözleşmesi Niteliği Kazandırmadığına İlişkin Yargıtay Kararı İncelemesi" *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2, C 16, (2008): 299-312.
- Tulukcu, Nezihe Binnur, "Toplu İş Hukukunda İşyeri Sendika Temsilcisinin Feshe Karşı Korunması" *Çatalhöyük International Journal of Tourism and Social Research* 9, (2022): 100-109.
- Tuncay, Can, "İşveren Sendikacılığının Yeni Yüzü" *Çimento İşveren Dergisi* 1, C 20, (2006): 6-8.
- Tuncay, Can, "Pazarlamacılık (Ticari Gezgin) Sözleşmesi ve Düşündürdükleri" *Çimento İşveren Dergisi* 2, C 26, (2012): 4-17.
- Tuncay, Can, "Brief History and Flexibilisation Efforts of Turkish Labour Law" *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel S.*, C 15, (2013): 341-367.
- Tuncay, Can, "Türkiye'nin Onayladığı Sendika Özgürlüğüne İlişkin Son Sözleşmeler ve Bunlara Uyumu" *Halid Kemal Elbir'e Armağan*, Der., İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Eğitim Öğretim ve Yardımlaşma Vakfı, İstanbul: Beta Yayıncılık, 1996.
- Tuncay, Can, "Kamu Görevlilerinin Sendikalaşması ve Toplu Pazarlık Hakkı" *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı*, C 9, (2007): 157-176.
- Tuncay, Can, "Anayasanın İş Hukukuna İlişkin Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 18, (2010): 151-158.
- Tuncay, Can ve Burcu Savaş Kutsal, *Toplu İş Hukuku* İstanbul: Beta Yayınevi, 2019.
- Tuncay, Can, *İşçi sendikası Üyeliğinin Kazanılması ve Sona Ermesi* İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1975.
- Tuncay, Can, *Toplu İş Hukuku* İstanbul: Beta Yayınevi, 2010.
- Tuncay, Can, "Sendikalara İlişkin Son Kanun Taslağının Getirdikleri" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 21, (Mart 2011): 153-164.
- Tunçomağ, Kenan, "Takım Sözleşmesi" *İHFM*. XXXVI 1-4, (1970): 311-322.
- Tunçomağ, Kenan, "Türkiye'de İş Hukuku Mevzuatının Gelişmesi" *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi* 25, (1974): 1 - 27.
- Tunçomağ, Kenan ve Tankut Centel, *İş Hukukunun Esasları* İstanbul: Beta Yayınevi, 2018.

- Turan, Güngör, "1982 Anayasası'nın Sosyal İçeriği ve Avrupa Sosyal Hukukuna Uyumu" *Bilig* 55, (2010): 165- 192.
- Turan, Kamil, "Dünyada ve Türkiye'de Kamu Görevlileri Sendikalarının Hukuki Gelişmeleri" *Kamu-İş Dergisi* 4, C 4, (1999): 1-14.
- Turgay, Feyza, "Avrupa Birliği Hukuku'nda Sendikal Hakların Yeri ve Türkiye'nin Uyumu", *"İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi* 1, C 14, (2012): 25-46.
- Tülen, Hikmet, "3.10.2001 Tarihli ve 4709 Sayılı Kanunla Yapılan Anayasa Değişiklikleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme" *AÜEHFD* 1-4, C V, (2001): 191-243.
- Türker, Erhan, "İşçi Sendikaları Açısından Sendika Özgürlüğü ve Bu Özgürlüğün Güvencesi" *Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Dergisi* 1, C 13, (1977): 340-356.
- Uçar, Sercan, "Pazarlamacının Sözleşme Yapmaya Yetkilendirilmesinde Yazılı Şekil Şartı" *TAAD* 44, (2020): 83-97.
- Uçkan, Banu, *4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu Çerçevesinde Türkiye'de Kamu Görevlileri Sendikacılığı* İstanbul: Legal Yayınevi, 2013.
- Uçum, Mehmet ve Okcan Necdet, "2821 Sayılı Sendikalar Kanunu'nda Değişiklik İçeren Ön Tasarının Hükümleri ve Genel Değerlendirilmesi Ön Tasarıların Hazırlanma Süreci" *Legal İSGHD* 1, (2004): 81-118.
- Uğur, Ömer, *Alt İşverenlik İlişkisi ve Kamu İşyerlerindeki Uygulaması* Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Uğur Ömer, "4857 Sayılı İş Kanununa Göre Kısmi Süreli İş Sözleşmelerinde Ücret" *İMHPD*, C. VI, S. 11, 2021 ss: 97-123
- Ulucan, Devrim, "Yargıtay'ın Kayan İş Süreleri ve Fazla Çalışma İle İlgili Yaklaşımı" *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* Özel Sayı, C 9, (2007): 177-188.
- Ulucan, Devrim, "12 Eylül Tarihli Anayasa Değişikliklerinin Toplu İş Hukukuna Yansıması" *Legal İSGHD* 33, C 9, (2012): 3-29.
- Ulucan, Devrim ve Seçkin Nazlı, "Sendikalar Kanunu Taslağının Değerlendirilmesi" *Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan II* Der., Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2011.
- Uppal, Sharanjit, "Unionization 2011" *Component of Statistics Canada Catalogue no. 75-001-X Perspectives on Labour and Income*, (2011): 1-12.
- Urhan, Veli, "Siyaset Felsefesinde Adalet, Eşitlik, Özgürlük" *Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi* 26, (2016): 103-119.
- Uşan, Fatih ve Canan Erdoğan, *İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku* Ankara: Seçkin Yayınları, 2021.

- Ünal, Ayşe, "AB'de Geçici İstihdam ve Sendikaların Bakış Açısı" *U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* 7, (2004): 121-131.
- Ünal, Ayşe, "Avrupa'da Kısmi Çalışma ve Uygulamanın Genel Özellikleri" *Kamu-İş* 1, C 8, (2005).
- Ünlütepe, Mustafa ve Yasemin Başmanav, "6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Çerçevesinde Toplu İş Sözleşmesinin Yapılmasında Yetki" *EÜHFĐ* 1-2, C XVI, (2012): 247-283.
- Ünsal, Engin, *Sendika Özgürlüğü ve Uluslararası Çalışma Örgütü İle TC. Hükümeti İlişkileri* İstanbul: Beta Yayınevi, 2003.
- Ünsal, Engin, "4857 Sayılı Yasa'ya Göre Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinin Kurulması" *Legal İSGHD* 6, (2005): 535-558.
- Valverde, Mireia, Olga Tregaskis ve Chris Brewster, "Labor Flexibility and Firm Performance" *IAER* 6, (2000): 649-661.
- Vandaele, Kurt, "Will Trade Unions Survive in the Platform Economy? Emerging Patterns of Platform Workers' Collective Voice and Representation in Europe" *Working Paper ETU*, (2018).
- Vandaele, Kurt ve Janine Leschke, "Following The 'Organising Model' of British Unions? Organising Non-Standard Workers in Germany and the Netherlands" *Working Paper ETU*, (2010).
- Viebrock, Elke ve Jochen Clasen, "Flexicurity and Welfare Reform: A Review" *Socio-Economic Review*, (2009): 305-331.
- Vielle, Pascale ve Pierre Walthéry, "Flexibility and Social Protection: Reconciling Flexible Employment Patterns Over The Active Life Cycle With Security for Individuals" *Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg*, (2003).
- Visser, Jelle, "Union Membership Statistics in 24 Countries" *Monthly Labor Review* 129 (1), (2006): 38-49.
- Von Prondzynski, Ferdinand, "Freedom of Association and The Closed Shop: The European Perspective" *Cambridge Law Journal* 41 (2), (1982): 256-272.
- Weisst, Manfred, "The Interface Between Constitution and Labor Law in Germany" *Comparative Labor Law & Policy Journal* 26 (2), (2005): 181-198.
- Wilthagen, Ton ve Frank Tros, "The Concept of 'Flexicurity': A New Approach To Regulating Employment and Labour Markets" *Transfer- European Review of Labour and Research* 10 (2), 166-186.
- Wright, Robert, "Hermes Couriers Awarded Union Recognition in Gig Economy First" Erişim 13 Kasım 2021. <https://www.ft.com/content/255950d2-264d-11e9-b329-c7e6ceb5ffdf>.

- Yalman, Gökhan, *Yeni Türk Borçlar Kanunu'na Göre Pazarlamacılık Sözleşmesi*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Yangın, Dilek Dulay, "6715 Sayılı Yasa'nın Uzaktan Çalışmaya İlişkin Hükümleri ve Değerlendirilmesi" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 36, (2016): 148-171.
- Yangın, Dilek Dulay, "Hizmet Sözleşmesinin Özel Bir Türü Olarak Pazarlamacılık Sözleşmesi ve Unsurları (Hukuk Genel Kurulu Kararı İncelemesi)" *Prof. Dr. Savaş Taşkent'e Armağan*, Der., Kübra Doğan Yenisey, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Yangın, Dilek Dulay, "Endüstri 4.0, Dijitalleşme ve İş Hukukunun Geleceği-Dijital Platformların Ortaya Çıkardığı Hukuki İlişkiler Çerçevesinde Değerlendirilmesi" *İstanbul Hukuk Mecmuası* 78 (3), (2020): 1209-1237.
- Yangın, Dilek Dulay, *İş Mücadelesine Hakim Olan Temel İlkeler* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Yankın, Fahri Bilal, "Dijital Dönüşüm Sürecinde Çalışma Yaşamı" *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi* 2, C 7, (2019): 1-38.
- Yavuz, Arif, "Çalışma Hayatında Esneklik ve Türkiye İçin Öneriler" *Prof. Dr. Nusret Ekin'e Armağan*, Der., Türk Ağır Sanayii ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası, 2000.
- Yavuz, Arif, "Çalışma Süresi Esnekliği ve Türleri" *Mercek Özel Sayı*, (Temmuz 1999): 88-95.
- Yayvak, İrem, "6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'na Göre İşkolu Esasına Göre Sendikalaşma" *Legal İSGHD* 42, C 11, (2014): 41-95.
- Yazar Aslan, Berna, "OECD Ülkelerinde Güvenceli Esneklik: Konumlanma ve Sınıflandırma" *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi* 81, (2021): 367-392.
- Yenihan, Bora ve Emel İslamoğlu, *Türkiye'de Kamu İşveren Sendikacılığının Gelişimi* İstanbul: Der Yayınları, 2019.
- Yenisey, Kübra Doğan, "Sendikal Örgütlenmede İşkolu Esası ve İşkolunun Belirlenmesi" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2013): 43-68.
- Yiğit, Esra, "Türk Hukukunda ve Alman Hukukunda Uzaktan Çalışmanın Temel Esasları" *TAÜHFD* 3 (2), (2021): 135-154.
- Yiğit, Yusuf, "Belirli Süreli İş Sözleşmesi Yapma Serbestisi ve Bu serbestinin Sınırları" *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2, C 14, (2012): 101-166.
- Yiğit, Yusuf, "6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'na Göre İşçi Sendikası Üyeliğinin Kazanılması" *Yönetim Bilimleri Dergisi* 22, C 11, (2013): 31-68.
- Yıldız, Gaye Burcu, "Mevsimlik İş Sözleşmesi" *Legal İSGHD* 25, (2010): 41-58.
- Yılmaz, Pelin Tuuç, "Uzaktan Çalışmanın Bir Türü Olarak Evde Çalışma" *Sicil İş Hukuku Dergisi* 43, (2020): 254-273.

- Yorgun, Sayım, "Anayasa Mahkemesinin 6356 Sayılı Yasaya İlişkin Kararının Sendikal Özgürlükler Boyutuyla Değerlendirilmesi" *Çalışma ve Toplum Dergisi*, (2016): 1171-1202.
- Yuvalı, Ertuğrul ve Yusuf Güleşçi, "6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Bakımından İşkolu Kavramı" *Legal İSGHD* 38, C 10, (2013): 59-81.
- Yücel Bodur, Mehtap, "Yoğunlaştırılmış İş Haftası, Denkleştirme Süresi ve Bundan Doğan Hukuki Sorunlar" *SDÜHFD* 1, C 9, (2019): 285-352.
- Yücel Bodur, Mehtap, "Mevsimlik İş Sözleşmesi İle Çalışanların Yıllık Ücretli İzin Hakları" *İş ve Hayat Dergisi* 1, C 1, (2015): 131 – 146.
- Yüksel, İhsan, "Çalışma Yaşamı Kalitesinin Tipik ve Atipik İstihdam Açısından İncelenmesi" *Doğuş Üniversitesi Dergisi* 5 (1), (2004): 47-58.
- Yürekli, Sabahattin, *Türk İş Hukukunda Deneme Süreli İş Sözleşmesi* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Zeytinoğlu, Emin, *İş Paylaşımı* İstanbul: Alfa Yayınevi, 2000.
- Zeytinoğlu, Emin, "Kısmi Süreli Çalışma Şekilleri ve 4857 Sayılı İş Kanunundaki Görünüm" *Journal of Istanbul University Law Faculty* 62 (1-2), (2011): 449-466.
- Zeytinoğlu, Emin, "Çalışma Barışına Katkısı Olabilecek Bir Sistem: Esneklik" *10. Yıl'a Armağan, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 22, (2012): 157-175.

Sinem TÜRKOĞLU

FİKRİ HAKLARDA ÜÇ ADIM TESTİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Fikri Haklarda Üç Adım Testi
Sinem Türkoğlu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3833

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 872 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- AÇIKGÖZ, Ahunur:** İnternette İndirilen Dijital Eserlerde Yayma Hakkının Tükmesi İlkesi, İstanbul 2021.
- AKİPEK, Jale / AKINTÜRK, Turgut / ATEŞ, Derya:** Eşya Hukuku, İstanbul 2018.
- AKSU, Mustafa:** İnternet Üzerinden Yayılan Eserlerde Tükme İlkesi? (Dijital Tükme İlkesi?), Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi 2016, C. 2, S. 1, s. 1- 22.
- AKYILMAZ, Bahtiyar / SEZGİNER, Murat / KAYA, Cemil:** Türk İdare Hukuku, Ankara 2021.
- ANTALYA, Gökhan:** Eşya Hukuku, Ankara 2021.
- ANTALYA, Gökhan / TOPUZ, Murat:** Medeni Hukuk, Ankara 2021.
- APLIN, Tanya / BENTLY, Lionel:** Displacing the Dominance of the Three-Step Test: The Role of Global Mandatory Fair Use, in The Cambridge Handbook of Copyright Limitations and Exceptions, Cambridge 2021, s. 37- 58.
- ARNOLD, Richard / ROSATI, Eleonora:** Are International Courts the Addressees of the InfoSoc Three-Step Test?, Journal of Intellectual Property Law & Practice 2015, V. 10. N. 10, s. 741- 749.
- ARSLANLI, Halil:** Fikri Hukuk Dersleri II Fikir ve Sanat Eserleri, İstanbul 1954.
- ASLAN, Adem:** Türk ve AB Hukukunda Fikri Mülkiyet Haklarının Tükmesi, İstanbul 2004.
- ATAR, Eray Aksın:** Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Yayma Hakkı ve Korunması, İstanbul 2017.
- ATAY, Ender Ethem:** İdare Hukuku, Ankara 2016.
- ATEŞ, Mustafa:** Bir "Engelli İstisnası" Mı Yoksa "İstisnai Bir Engel" Mi?: FSEK Ek Madde 11 Üzerine Eleştirel Bir İnceleme, Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi 2009, C. 9, S. 2, s. 23- 51.
- ATEŞ, Mustafa:** Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması, Ankara 2003. *Fikir ve Sanat*
- ATEŞ, Mustafa:** Fikri Hukukta Eser Sahipliği, Ankara 2012. *Eser*
- ATEŞ, Mustafa:** Fikri Hukukta Eser, Ankara 2007.
- AYAN, Mehmet:** Eşya Hukuku II Mülkiyet, Ankara 2016.

- AYHAN İZMİRLİ, Lale:** Avrupa Birliği ve Türk Hukuklarına Göre İnternet Ortamında Fikri Mülkiyet Haklarının İhlali ve Korunması, Ankara 2012.
- AYİTER, Nuşin:** Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri, Ankara 1972.
- BAINBRIDGE, David:** Intellectual Property, Edinburgh 2012.
- BARGER, B. Wesley:** Costar v. Loopnet: Protection Of The Internet At The Expense Of Copyright Protection?, Chicago-Kent Journal Of Intellectual Property 2006, V. 6, I. 1, s. 1- 9.
- BEŞİROĞLU, Akın:** Düşünce Ürünleri Üzerinde Haklar Fikir Hukuku Birinci Cilt Temel Kurallar, Ankara 2002.
- BOZBEL, Savaş:** Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, İstanbul 2012. 2012
- BOZBEL, Savaş:** Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, İstanbul 2015.
- BOZGEYİK, Hayri:** Telif Hukukunda Eğitim İstisnası, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi 2015, C. 1, S. 2, s. 23- 36.
- CALANDRILLO, Steve P.:** An Economic Analysis of Property Rights in Information: Justifications and Problems of Exclusive Rights, Incentives to Generate Information, and the Alternative of a Government-Run Reward System, Fordham Intellectual Property, Media and Entertainment Law Journal 1998, V.9, I. 301, s. 301- 360.
- CAN, Mustafa Erdem:** Radyo ve Televizyon Yayınları Üzerindeki Fikri Haklar, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1999, C. 48, S. 1- 4, s. 291- 348.
- CERİTOĞLU SENGEL, Filiz:** Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İntihal ve Esinlenme, Ankara 2009.
- CHRISTIE, Andrew F. / WRIGHT, Robin:** A Comparative Analysis of the Three-Step Tests in International Treaties, IIC- International Review of Intellectual Property and Competition Law 2014, Vol. 45, No. 4, s. 409- 433.
- CHRISTIE, Andrew F.:** Maximising Permissible Exeptions to Intellectual Property Rights, içinde The Structure of Intellectual Property Law: Can One Size Fit All?, Cheltenham 2011, s. 121- 136.
- CUMALIOĞLU, Emre:** Yayım Sözleşmesi, İstanbul 2018.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan:** İdare Hukuku Dersleri, Ankara 2022.
- ÇELİK, Abdullah:** Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Çoğaltma ve Yayma Haklarının İhlali - İhlalin Sonuçları, Ankara 2011.
- DALYAN, Şener:** Bilgisayar Programlarının Fikri Hakta Korunması, Ankara 2009.
- DARDAĞAN, Esra / AKİPEK, Şebnem:** Sanal Ortamda Telif Hakları, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi 2001, C. 21, S. 1, s. 59- 61.

- DEMİRBAŞ, Ali:** Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Eser Sahibinin Mali Haklarına Tecavüz Halinde Hak Sahibine Sağlanan Hukuki Koruma, İstanbul 2015.
- DERREUX, M. G.:** Kanunu Bilmemek Özür Sayılmaz Kaidesi Hakkında Bazı Düşünceler, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1945, Fransızcadan Çev. Jale Güral, C. 2, S. 4, s. 197- 233.
- DINWOODIE, Graeme B. / DREYFUSS, Rochelle C.:** An international acquis: Integrating Regimes and Restoring Balance, *çinde* International Intellectual Property A Handbook of Contemporary Research, Northampton 2015, s.159. 121-165.
- DREYFUSS, Rochelle / PİLA, Justiba:** Intellectual Property Law: An Anatomical Overview, *çinde* The Oxford Handbook of Intellectual Property Law, Oxford 2018, s. 3- 26.
- DURAL, Mustafa / SARI, Suat:** Türk Özel Hukuku Cilt I Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri, İstanbul 2015.
- DURMAZ, Gülşah:** Çoğaltma Hakkı ve Sınırlandırılması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Yüksek Lisans Programı, İstanbul 2016.
- ELKIN-KOREN, Niva:** Copyright in a Digital Ecosystem: A User Rights Approach, *çinde* Copyright Law in an Age of Limitations and Exceptions, Cambridge 2017, s. 132- 168.
- ERCOŞKUN ŞENOL, Kübra:** Mali Hakları veya Kullanım Hakkını Devralanların Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Korunması, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi 2001, C. 3, S. 1, s. 45- 64.
- ERDİL, Engin:** Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kısa Şerhi, İstanbul 2021.
- ERDİL, Engin:** Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Eser Sahibinin Pay ve Takip Hakkı, Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi 2009, S. 17, s. 63- 74. *Pay ve Takip*
- ERDİL, Engin:** Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İşlenme Eserler, İstanbul 2003. *İşlenme*
- ERDİL, Engin:** Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi, İstanbul 2009. *Şerh*
- EREL, Şafak N.:** Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Ankara 2009.
- EVRENSEL, H. Alperen:** Telif Hakkı Sözleşmesi ve Hakların Devri, Ankara 2021.
- FICSOR, Mihaly:** Towards a Global Solution: The Digital Agenda of the Berne Protocol and the New Instrument: The Rorcvhach Test of Digital Transmissions, *çinde* The Future of Copyright in the Digital Environment, Lahey 1996, s. 111- 137.
- GANDRETI, Keerthi:** Exceptions and Limitations under Copyright Law, Jus Corpus Law Journal 2021, V. 2, N. 1, s. 410- 420.

- GEIGER, Christophe:** Exploring the Flexibilities of the TRIPS Agreement Provisions on Limitations and Exceptions, *içinde* The Structure of Intellectual Property Law- Can One Size Fit All?, Northampton 2011, s. 287- 307. *Exploring*
- GEIGER, Christophe:** From Berne To National Law, Via The Copyright Directive: The Dangerous Mutations of The Three-Step Test”, European Intellectual Property Review 2007, V. 29, I.12, s. 486- 491.
- GEIGER, Christophe:** Right to Copy v. Three-Step Test, Computer Law Review International 2005, V. 6, N. 1, s. 7- 13. *Right*
- GEIGER, Christophe:** The Role of The Three-Step Test in The Adaptation of Copyright Law To The Information Society, e-Copyright Bulletin 2007, s. 1-24. *The Role*
- GEIGER, Christophe:** Three-Step Test, A Threat to a Balanced Copyright Law?, International Review of Intellectual Property and Competition Law 2006, V. 37, I.6, s. 683- 699. *Three-Step Test*
- GEIGER, Christophe / GERVAIS, Daniel J. / SENFTLEBEN, Martin:** The Three-Step-Test Revisited: How to Use the Test’s Flexibility in National Copyright Law, American University International Law Review 2014, V. 29, I. 3, s. 581-626.
- GEIGER, Christophe / GERVAIS, Daniel J. / SENFTLEBEN, Martin:** Understanding the “Three-Step-Test”, *içinde* International Intellectual Property A Handbook of Contemporary Research, Northampton 2015, s. 167-189. *Understanding*
- GEIGER, Christophe / GRIFFITHS, Jonathan / HILTY, Reto M.:** Towards a Balanced Interpretation of the “Three-step Test” in Copyright Law, European Intellectual Property Review 2008, I. 12, s. 489- 496. *Balanced*
- GEIGER, Christophe / GRIFFITHS, Jonathan / SENFTLEBEN, Martin / BENTLY, Lionel / XALABARDER, Raquel:** Limitations and Exceptions as Key Elements of the Legal Framework for Copyright in the European Union – Opinion of the European Copyright Society on the Judgment of the CJEU in Case C-201/13 Deckmyn, International Review of Intellectual Property and Competition Law 2015, Vol. 48, I. 1, s. 93- 101. *Deckmyn*
- GEIGER, Christophe / HILTY, Reto / GRIFFITHS, Jonathan / SUTHERSANEN, Uma:** Declaration A Balanced Interpretation of The “Three-Step Test” In Copyright Law, Journal Of Intellectual Property, Information Technology And Electronic Commerce Law 2010, V. 119, N.1, s.119- 122. *Declaration*
- GEIGER, Christophe / SCHÖNHERR, Franciska / STAMATOUDI, Irini / TORREMANS, Paul / KARAPAPA, Stavroula:** The Information Society Directive, *içinde* EU Copyright Law A Commentary, Northampton 2021, s. 279-380.

GEIST, Michael:

The Canadian Copyright Story: How Canada Improbably

Became the World Leader on Users' Rights in Copyright Law, *içinde* Copyright Law an Age of Limitations and Exceptions, Cambridge 2017, 169- 205.

GENÇ ARIDEMİR, Arzu: Türk Hukukunda Eser Sahibinin Çoğaltma ve Yayma Hakları, İstanbul 2003.

INGSBURG, Gorman: Copyright Cases and Materials, London 1999. *Copyright Cases*

INGSBURG, Jane: Toward Supranational Copyright Law? The WTO Panel Decision and the "Three-Step Test" for Copyright Exceptions, *Revue Internationale Du Droit D'auteur* 2001, V. 187, s. 2- 16.

INGSBURG, Jane: Copyright, *içinde* The Oxford Handbook of Intellectual Property Law, Oxford 2018, 487- 523. *Copyright*

INGSBURG, Jane: Putting Cars on the 'Information Superhighway': Authors, Exploiters and Copyright in Cyberspace, *içinde* The Future of Copyright in the Digital Environment, Lahey 1996, s. 189- 219. *Putting Cars*

GOLDSTEIN, Paul: International Copyright: Principles, Law, and Practice, Oxford 2001.

GOOLD, Patrick R.: The Interpretive Argument for a Balanced Three-Step Test, *American University Law Review* 2017, V. 33, N.1, s.187- 230.

GRIFFITHS, Jonathan: The "Three-Step Test" in European copyright law – problems and solutions, Queen Mary University of London, School of Law Legal Studies Research Paper No. 31/2009.

GUİBAULT, Lucie: The Nature and The Scope of Limitations and Exceptions to Copyright and Neighbouring Rights with Regard to the General Interest Mission for the Transmission of Knowledge: Prospects for their Adaptation to the Digital Environment, *UNESCO e-Copyright Bulletin* October-December, 2003.

GÜNDAY, Metin: İdare Hukuku, Ankara 2015.

GÜNEŞ, İlhami: Uygulamada Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Ankara 2015.

HALLIGAN, R. Mark: Intellectual Property Law, Springfield 2017.

HARMS, LTC: The Enforcement of Intellectual Property Rights: A Case Book, WIPO 2012.

HE, Huaiwen: Seeking a Balanced Interpretation of the Three-Step Test – An Adjusted Structure in View of Divergent Approaches, *International Review of Intellectual Property and Competition Law* 2009, V. 40, I. 3, s. 274- 308.

- HEFFAN, Ira V.:** Copyleft: Licensing Collaborative Works in the Digital Age, *Standford Law Review* 1997, V. 49, I. 6, s. 1487- 1521.
- HELVACI, Serap/ ATAR, Eray Aksın:** “Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Üç Aşamalı Test”, *içinde* Cevdet Yavuz'a Armağan, İstanbul 2016, s. 1289- 1302.
- HIRSCH, Ernst:** Fikri ve Sınai Haklar, Ankara 1948. *Haklar*
- HIRSCH, Ernst:** Hukuki Bakımdan Fikri Say, İstanbul 1943.
- HİRŞ, Ernst:** Eser Sahipliği Fikri ve Sınai Hakların Mahiyeti Hakkında Yeni Bir Görüş, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S. 3, s. 330- 342.
- HUGENHOLTZ, P. Bernt:** Flexible Copyright: Can the EU Author’s Rights Accommodate Fair Use?, *içinde* Copyright Law in an Age of Limitations and Exceptions, Cambridge 2017, s. 275- 292.
- HUGENHOLTZ, P. Bernt:** Adapting Copyright to the Information Superhighway *içinde* The Future of Copyright in the Digital Environment, Lahey 1996, s. 81- 102. *Superhighway*
- HUGENHOLTZ, P. Bernt / OKEDIJI, Ruth L.:** Conceiving an International Instrument on Limitations and Exceptions to Copyright Final Report, Open Society Institute 2008.
- IULIANO, Jason:** Is Legal File Sharing Legal? An Analysis of the Berne Three-Step Test, *Virginia Journal of Law& Technology* 2011, V. 16, N. 4, s. 464- 501.
- JEHOREM, Herman Cohen:** Restrictions on Copyright and Their Abuse, *European Intellectual Property Review* 2005, V. 27, I.10, 359- 364.
- JONGSMA, Daniël Joseph Wietse:** Creating EU Copyright Law Striking a Fair Balance, Helsinki 2019.
- JONGSMA, Daniël:** The Nature And Content Of The Three-Step Test in EU Copyright Law: A Reappraisal, *içinde* Handbook of European Copyright Law, Routledge 2020 (Pre-print draft), 1- 16.
- KARAPAPA, Stavroula:** The Quotation Exception Under EU Copyright Law: Paving the Way for User Rights, *içinde* The Routledge Handbook of EU Copyright Law, London 2021, s. 247- 262.
- KARASİOĞLU GÜRBÜZ, A. Gökçen:** Türk Hukukunda Telif Eserlerin Korunması, Ankara 2021.
- KAYNAK, Selva:** Implementation of the Limitations and Exceptions Provisions in Information Society Directive: Reflections in Germany and United Kingdom and the Side Effects in Turkey, *der* Juristischen Fakultät der Technischen Universität Dresden, Dresden 2008.
- KILIÇOĞLU, Ahmet:** Fikri Haklar Alanında 5101 Sayılı Kanunla Getirilen Yenilikler, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 2004, S. 55, s. 65- 84.

- KOÇAK, Mehmet Faruk:** Fikri Mülkiyet Haklarının AİHM Kararlarına Göre Korunması, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2018, S. 2, s. 285-334.
- KOELMAN, Kamiel J.:** Fixing Three Step Test, European Intellectual Property Review 2006, V.28, I. 8, s. 407- 412.
- KÜÇÜKALİ, Canan:** Karşılaştırmalı Hukuk Işığında Fikri Mülkiyet Hakkı Sahibinin Yayma Hakkının Tükenmesi, İstanbul 2020.
- KÜÇÜKKAYA, Hande Gül:** Sinema Eseri Üzerindeki Mali Haklar, İstanbul 2015.
- LADDIE, Hugh / PRESCOTT, Peter / VITORIA, Mary / SPECK, Adrian / LANE, Lindsay:** The Modern Law of Copyright and Design Volume I, London 2000.
- LEAFFER, Marshall A.:** Understanding Copyright Law, Durham 2019.
- LEPAGE, Anne:** Overview of Exeptions and Limitations to Copyright In The Digital Environment, UNESCO e-Copyright Bulletin January- March 2003.
- LUCAS, Andre:** For A Reasonable İnterpretation Of The Three-Step Test, European Intellectual Property Review 2010, V. 32, N. 6, s. 277- 282.
- MERGES, Robert P.:** What Kind of Rights Are Intellectual Property Rights?, *içinde* The Oxford Handbooks of Intellectual Property Law, Oxford 2018, s. 57- 94.
- MORRİSON, Robert J.:** Deriver's Licenses: An Argument for Establishing a Statutory License for Derivative Works, Chicago-Kent Journal of Intellectual Property 2006, V. 6, I. 1, s. 87- 107.
- NIMMER, David:** "Fairest of Them All" and Other Fairy Tales of *Fair use*, Law and Contemporary Problems 2003, V. 66, N. 1/2, s. 263- 287.
- NORMAN, Sandy:** Practical Copyright for Onformation Professionals, London 2004.
- OĞUZMAN, Kemal / SELİÇİ, Özer / OKTAY-ÖZDEMİR, Saibe:** Eşya Hukuku, İstanbul 2018.
- OKEDIJI, Ruth L.:** Reframing International Copyright Limitations and Exceptions as Development Policy, *içinde* Copyright Law in an Age of Limitations and Exceptions, Cambridge 2017, s. 429- 495. *Reframing*
- OKEDJI, Ruth:** Toward an International *Fair use* Doctrine, Columbia Journal of Transnational Law 2000, V. 39, I. 1, s. 75- 175.
- ÖNCÜ, Özge:** Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İktibas Serbestisi ve Sınırları, Ankara 2010.
- ÖZBUDUN, Ergun:** Türk Anayasa Hukuku, Ankara 2021.
- ÖZDEN MERHACI, Selin:** Fikri Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmelerde Üç Adım Testi ve Yorumlanması, Terazi Hukuk Dergisi 2013, C. 13, S. 140, s. 24- 34.

- ÖZKAN, Aytük:** Fikri Hukukta Eser Sahibinin Mali Hakları Ve Mali Hakların İhla-
linde Açılabilir Hukuk Davaları (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yıl-
dırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Da-
lı, Ankara 2017.
- ÖZTAN, Fırat:** Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Ankara 2008.
- PATTERSON, L. Ray:** Copyright and Exclusive Right of Authors, Journal of
Intellectual Property Law 1993, V. 1, I. 1, s. 1- 48.
- PAZARCI, Hüseyin:** Uluslararası Hukuk Dersleri 1. Kitap, Ankara 2021.
- POLATER, Salih:** Yükseköğretim Kurumlarında Meydana Getirilen Fikri ve Sınai
Mülkiyet Hakları ve Hak Sahipliği, Ankara 2019.
- REICHMAN, Jerome H.:** The Limits of "Limitations and Exceptions" *içinde*
Copyright Law in an Age of Limitations and Exceptions, Cambridge 2017, s.
292- 314.
- RICKETSON, Sam / GINGSBURG, Jane C.:** International Copyright and
Neighbouring Rights Volume I, Oxford 2006.
- RICKETSON, Sam:** Protection of Limitations and Exceptions in the International
Copyright Framework, *içinde* The Cambridge Handbook of Copyright
Limitations and Exceptions, Cambridge 2021, s. 91- 100.
- RICKETSON, Sam:** WIPO Study on Limitations and Exceptions of Copyright and
Related Rights in the Digital Environment, SCCR 9/7, Geneva 2003. *WIPO*
- SAMUELSON, Pamela,** Justifications for Copyright Limitations and Exceptions,
içinde Copyright Law in an Age of
Limitations and Exceptions, Cambridge 2017, s. 12- 59.
- SCALZİNİ, Silvia:** The New Related Right for Press Publishers: What Way
Forward?, *içinde* The Routledge Handbook of Eu Copyright Law, s. 101- 120.
- SCHURTZ-TAYLOR, Jane:** The Internet Experience and Authors Rights,
International Journal of Legal Information 1996, V. 24, I. 2, s. 113- 136.
- SCHWARTZ, Eric J.:** An Overview Of The International Treatment of Exceptions,
PIJIP Research Paper, N. 2014-02, American University Washington College
of Law, Washington 2014.
- SENFTLEBEN, Martin:** Comparative Approaches to Fair use: An Important
Impulse for Reforms in EU Copyright Law, *içinde* Methods and Perspectives
in Intellectual Property, Cheltenham: Edward Elgar 2013, s. 30- 67.
Comparative
- SENFTLEBEN, Martin:** Copyright, Limitations and the Three-step test. An Analysis of
the Three-Step Test in International and EC Copyright Law, Hgue 2004.

- SENFTLEBEN, Martin:** *Fair use* in the Netherlands – A Renaissance?, *Tijdschrift Voor Auteurs, Media En Informatierecht* 2009, V. 1, s. 1- 7. *Netherlands*
- SENFTLEBEN, Martin:** From Flexible Balancing Tool to Quasi-Constitutional Straitjacket – How the EU Cultivates the Constraining Function of the Three-Step Test, *içinde* *The Transformation of Global Intellectual Property Protection*, Oxford 2020, s. 1- 25 *Balancing*
- SENFTLEBEN, Martin:** Overprotection and Protection Overlaps in Intellectual Property Law – The Need for Horizontal *Fair use* Defences, *içinde* *Structure Of Intellectual Property Law: Can One Size Fit All?*, Cheltenham 2011, s. 136-181. *Overprotection*
- SENFTLEBEN, Martin:** Quotations, Parody and Fair use, in a Century of Dutch Copyright Law- *Auteurswet 1912-2012*, Engels 2012, s. 359- 412. *Quotations*
- SENFTLEBEN, Martin:** The International Three-Step Test: A Model Provision for EC *Fair use* Legislation, *JIPITEC* 2010, V.67, I. 1, ss. 67- 82. *(A Model)*
- SENG, Daniel:** Copyright Limitations and Exceptions in Educational Activities, *içinde* *The Cambridge Handbook of Copyright Limitations and Exceptions*, Cambridge 2021, s. 267- 303.
- SİRMEN, Lale:** *Eşya Hukuku*, Ankara 2020.
- SOYKAN, İsmail Cem:** *Fikri Mülkiyet Hukukunda Basın İktibasları*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası 2009, C. LXVII, S. 1-2, s. 183- 208.
- STAMATOUDI, Irini / TORREMANS, Paul:** *EU Copyright Law A Commentary*, Northampton 2021.
- STIM, Richard:** *Copyright Law*, Canada 2000.
- ŞAHİN, Ayşenur:** *Fikri Hukukta Eser Sahibinin Mali Haklarının Korunması*, İstanbul 2010.
- ŞAHİN, Ayşenur:** *Fikri Hukukta Eser Sahibinin Pay ve Takip Hakkı*, *Fikri Mülkiyet Yıllığı* [2010], C. 2, s. 527- 557. *Pay*
- TEKİNALP, Ünal:** *Fikri Mülkiyet Hukuku*, İstanbul 2012.
- TEZİÇ, Erdoğan:** *Anayasa Hukuku*, İstanbul 2014.
- TOSUN, Yalçın:** *Sinema Eserleri ve Eser Sahibinin Hakları*, İstanbul 2009.
- TUSHNET, Rebecca:** *Intellectual Property as a Public Interest Mechanism*, *içinde* *The Oxford Handbook of Intellectual Property Law*, Oxford 2018, s. 95- 116.
- ULUSOY, Ali D.:** *Yeni Türk İdare Hukuku*, Ankara 2021.
- USLU, Ramazan:** *Alıntıda Hukuka Uygunluk Kriterleri*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2019, C. 68, S.4, s. 913- 958.

- VITORIA, Mary / SPECK, Adrian / LANE, Lindsay / ALEXANDER, Daniel / TAPPIN, Michael / CLARK, Fiona / ONSLOW, Robert / MAY, Charlotte / BERKELEY, Iona / WHYTE, James and PHILLIPS, Jeremy:** Laddie, Prescott and Vitoria: The Modern Law of Copyright and Designs Fourth Edition and Intellectual Property Law Handbook Volume One, London 2002.
- WESTKAMP, Guido.:** The Three-Step Test and Copyright Limitations in Europe: European Copyright Law between Approximation and National Decision Making, Journal of the Copyright Society of the U.S.A. 2008, V. 56, N. 1, s. 1-65.
- WIPO:** Records of the Intellectual Property Conderence of Stockholm (1967), V. 2, Geneva 1971.
- WIPO:** Understanding Copyright and Related Rights, Geneva 2016.
- WIPO:** WIPO Intellectual Property Handbook: Policy, Law and Use, Geneva 2004. *WIPO 2004.*
- YASAMAN, Hamdi:** Fikri Haklarda Tazminat ile İlgili Bazı Sorunlar, *içinde* Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı Cilt: 1, İstanbul 2002, s. 805- 819.
- YAVUZ, Levent / ALICA, Türkay/ MERDİVAN, Fethi:** Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu Cilt I, Ankara 2013.
- YAZICI, E. Sena:** Bilgisayar Programlarının Fikri Mülkiyet Hukuku Çerçevesinde Korunması, İstanbul 2019.
- YILMAZ, Ejder:** Hukuk Sözlüğü, Ankara 2011.
- YU, Peter K.:** Ten Common Questions about Intellectual Property and Human Rights, Georgia State University Law Review, V. 23, N. 3, s. 709- 753.

Prof. Dr. Sururi AKTAŞ

Hayek'in Hukuk
ve
Adalet Teorisi

3. Baskı

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hayek'in Hukuk ve Adalet Teorisi
Sururi Aktaş

Hukuk Yayınları Dizisi – 3840

Üçüncü Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 873 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

BİBLİYOGRAFYA

- Akad, Mehmet**, *Teori ve Uygulama Açısından 1961 Anayasasının 10. Maddesi*, İÜHF yayını, İstanbul 1984.
- Akarsu, Bedia**, *Ahlâk Öğretileri*, 3. baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul 1982.
- Akarsu, Bedia**, *Felsefe Terimleri Sözlüğü*, 4.baskı, İnkılap Kitabevi, İstanbul 1998.
- Akı, Erol**, *Hukukun Temel Kavramları*, 3. baskı, Barış yayını, İzmir 1993.
- Akılloğlu, Tekin**, "Adalet Kavramı ve İnsan Hakları", *Adalet Kavramı*, der. Adnan Güriz, Ankara 1994, ss. 35-40.
- Akın, İlhan F.**, *Kamu Hukuku*, 6. baskı, Beta yayını, İstanbul 1990.
- Aktan, Serdar**, "Adaletsiz Sosyal Adalet", *Liberal Düşünce*, sayı 10-11, Bahar/Yaz 1998, ss. 106-112.
- Aktaş, Sururi**, *Aristo Felsefesinde Adalet*, (yayımlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul 1996.
- Aral Vecdi**, *Toplum ve Adaletli Yaşam*, Filiz Kitabevi, İstanbul 1988.
- Aral, Vecdi**, "Kelsen'in Hukuk Anlayışı", *İÜHF Mecmuası* (ayrı basım), C. XXXIV, sayı 1-4, İstanbul 1969.
- Aral, Vecdi**, *Hukuk Felsefesinin Temel Sorunları*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1992.
- Aral, Vecdi**, *Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine*, 2. baskı, İÜHF yayını, İstanbul 1975.
- Aral, Vecdi**, *Kelsen'in Saf Hukuk Teorisinin Metodu ve Değeri*, İÜHF yayını, İstanbul 1978.
- Aristoteles**, *Nikomakhos'a Etik* (Çev. Saffet Babür), H.Ü. yayını, Ankara 1988.

- Aristoteles**, *Politika*, (çev. Mete Tunçay) 3. baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul 1990.
- Austin, John**, *Lectures on Jurisprudence*, Vol. I, London 1929.
- Barry, Norman**, *An Introduction to Modern Political Theory*, third edition, The Macmillian Press, London 1995.
- Barry, Norman**, *Birey, Cemaat, Piyasa* (çev. Aliye Mavili Aktaş), Liberte Yayınları, Ankara.
- Barry, Norman**, *Hayek's Social and Economics Philosophy*, The Macmillian Press, London 1985.
- Bastiat, Frederic**, *Hukuk*, (çev.Yıldıray Arsan), 1. Baskı, LDT yayınları, Ankara 1997.
- Behtham, Jeremy**, *A Fragment on Government and An Introduction to The Principles of Morals and Legislation*, ed. By Wilfrid Harrison, Basil Blackwell, Oxford 1948.
- Bellamy, Richard**, "Hayek and Modern Liberalism", (Author, Chandran Kukathas) *History of European Ideas*, Book Reviews,, vol.13, No:3, pp. 310-311.
- Belsey, Andrew**, "Yeni Sağ, Toplumsal Düzen ve Yurttaş Hakları" (çev. Hüseyin İçen), *Mürekkep*, sayı 1, Yaz 1994, ss. 3-13.
- Bilge Necip**, *Hukuk Başlangıcı*, 7. baskı, Turhan Kitabevi yayını, Ankara 1990
- Bruhl, Levey**, *Auguste Comte Felsefesi ve Sosyolojisi* (çev. Z. Fahri Fındıkoğlu), İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi yayını, İstanbul 1970.
- Buchanan, James M.** "Democratic Values in Taxation", *Freedom in Constitutional Contract*, ed.by J.M. Buchanan, Collage Station, Texas A.M. University Press 1977, pp. 243-253.
- Bulut, Nihat**, "Özelleştirme Uygulamaları Karşısında Sosyal Devlet İlkesini Yeniden Düşünmek", *AÜEHF Dergisi*, C.III, sayı 1, ss. 23-38.
- Bulut, Nihat**, *Çağdaş Devletin İki Boyutu: Özgürleştirme ve Özelleştirme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1994.

- Butler, Eamonn, Hayek**, (*Çağımız İktisat ve Siyaset Felsefesine Katkısı*), (çev. Yusuf Ziya Çelikkaya), Liberal Düşünce Topluluğu yayını, Ankara 1996.
- Bülbül, Kudret**, "Locke, Mill, Hayek ve Liberal Özgürlük Düşüncesinin Gelişimi", *Liberal Düşünce*, sayı 8, Güz 1997, ss. 122-133.
- Caniklioğlu, Meltem Dikmen**, *Anayasa Arayışları ve Türkiye*, BDS yayınları, İstanbul 1998.
- Caniklioğlu, Meltem**, *Liberalizm 2*, (İzimler dizisi 7), BDS yayınları, İstanbul 1996.
- Chipman, Lauchlan**, "Formal Justice and Rational Individualism", *Archiv für Recht und Sozialphilosophie*, Vol LXVII/4, 1981, pp. 145-156.
- Rolf Sartorius**, "The Concept of Law", *Archiv für Recht und Sozialphilosophie*, Vol. 52, No. 2, 1966, Wiesbaden, Germany, pp. 161-193.
- Connin, Lawrence J.**, "Hayek, Liberalism, And Social Knowledge", *Canadian Journal of Political Science*, Vol. XXIII: 2, Canada 1990, pp. 297-315.
- Copleston, Frederick**, *Felsefe Tarihi (Kant)* (çev. Aziz Yardımlı), 2. baskı, C. VI, İdea yayını, İstanbul 1996.
- Copleston, Frederick**, *Felsefe Tarihi, (Aydınlanma)*, C. VII, 2. baskı, (çev. Aziz Yardımlı), İdea yayınları, İstanbul 1996.
- Cristi. F.R.**, "Hayek and Schmitt on The Rule of Law", *Canadian Journal of Political Science*, Vol.17, No:3, pp. 520-535.
- Çağıl, Orhan Münir**, *Hukuk ve Hukuk İlimine Giriş*, 4. baskı, İÜHF, yayını, İstanbul 1971.
- Çeçen, Anıl**, *Adalet Kavramı*, 2. baskı, Gündoğan yayını, Ankara 1993.
- De Crespigny, Anthony**, "F. A. Hayek: Özgürlük İçin İlerleme", *Çağdaş Siyaset Felsefeleri*, (çev. Mete Tunçay), ed. by, De Crespigny, Anthony/ Minogue, K.R, Remzi Kitabevi, İstanbul 1994, ss. 59-74.

- Del Vecchio, Giorgio**, *Hukuk Felsefesi Dersleri* (çev.Sahir Erman), İÜHF yayını, İstanbul.
- Demirel, Tanel**, “Hayek’in Düşüncesinde Hukuk Devleti Kavramı”, *Liberal Düşünce Dergisi*, sayı 5, Kış 1997, ss. 112-123.
- Descartes, Rene**, *Metod Üzerine Konuşma*, (çev. Mehmet Karasan), Batı Klasikleri, 3. baskı, MEB yayını, Ankara 1997.
- Dietze, Gottfried**, “ From the Constitution of Liberty to its Deconstitution by Liberalistic Dissipation, Disintegration, Disassociation, Disorder”, *ORDO, Jahrbuch für die Ordnung von Wirtschaft und Gesellschaft*, Band 30, Gustav Fischer Verlag, Stuttgart, New York 1979, pp. 177-197.
- Dreier, Ralf**, “Hukuk Kavramı” (çev. Altan Heper), *Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi*, der. Hayrettin Ökçesiz, 2. Kitap, AFA yayını, İstanbul, ss. 9-25.
- Dworkin, Ronald**, *Taking Rights Seriously*, 16 th. printing, USA, 1997.
- Ebeling, Richard M.**, “Friedrich A. Hayek: Bir Yüzüncü Yıl Değerlendirmesi” (çev. Atilla Yayla), *Liberal Düşünce*, C. 4, sayı 15, Yaz 1999, ss. 99-104.
- Erdoğan, Mustafa**, *Anayasal Demokrasi*, Siyasal Kitabevi, 3. baskı Ankara 1999.
- Erdoğan, Mustafa**, “Özgürlük, Adalet, Refah”, *Sosyo-Politik Yaklaşım, Akademik Politika ve Sosyal Tahlil Dergisi*, sayı 1, Şubat / Mart 1993, ss. 108-117.
- Flew, Antony**, “Social Justice Isn’t Any Kind of Justice”, *Liberal Düşünce*, Bahar 1997, sayı 6, ss.55-65.
- Friedmann, Wolfgang**, *Legal Theory*, 2nd edition, Stevens- Sons, London 1949
- Gamble, Andrew**, “Hayek ve Sol” (çev. Ataç Ünlü), *Liberal Düşünce*, sayı 6, Bahar 1997, ss. 23-31.
- Giddens, Anthony**, *Max Weber Düşüncesinde Siyaset ve Sosyoloji* (çev. Ahmet Çiğdem), 2. baskı, Vadi Yayınları, Ankara 1996.

- Golding, M.P.**, “ Kelsen and The Concept of Legal System”, *Archiv für Recht und Sozialphilosophie*, vol. XLVII, 1961 Berlin, pp. 355-386.
- Gordon, David**, “Justice and Redistributive Taxation: James Buchanan versus Ludwig von Mises”, *The Review of Austrian Economics*, vol. 8, No:1, 1994, pp.117-131.
- Göze, Ayferi**, *Siyasal Düşünceler ve Yönetimler*, 5. baskı, Beta yayınları, İstanbul 1989.
- Güriz, Adnan**, “Adalet Kavramının Belirsizliği”, *Adalet Kavramı*, der. Adnan Güriz, Türkiye Felsefe Kurumu yayını, Ankara 1994, ss. 5-25.
- Güriz, Adnan**, *Faydacı Teoriye Göre Ahlâk ve Hukuk*, AÜHF yayını, Ankara 1963.
- Güriz, Adnan**, *Hukuk Başlangıcı*, 5. baskı, Siyasal Kitabevi yayını, Ankara 1996
- Güriz, Adnan**, *Hukuk Felsefesi*, 3.baskı, AÜHF Yayınları, Ankara, 1992.
- Güriz, Adnan**, *Kapitalist İdeoloji Üzerine Bir İnceleme*, 1. baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara 1995.
- Gürkan, Ülker**, “Sosyal Adalet”, *Adalet Kavramı*, der. Adnan Güriz, Ankara 1994, ss. 77-83.
- Gürkan, Ülker**, *Hukukî Realizm Akımı*, AÜHF yayını, Ankara 1967.
- Güvel, Enver Alper**, “Demokrasi, Piyasa Ekonomisi ve Liberal Düşünce Geleneği”, *Liberal Düşünce*, sayı 12, Güz 1998, ss. 105-121.
- Haferkamp, Hans**, “ Normların Oluşumu ve Gelişimi” (çev. Korkut Kanadoğlu), *Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi*, der. Hayrettin Ökçesiz, sayı 2, 1993, ss. 130-141.
- Hançerlioğlu, Orhan**, *Felsefe Sözlüğü*, 7. baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul 1993.
- Hart, H.L.A.**, *The Concept of Law*, Oxford University Press, London, E.C 4, 1965.

- Hatemi, Hüseyin**, *Hukuk Devleti Öğretisi*, 1. baskı, İşaret Yayınları, İstanbul 1989.
- Hayek, Friedrich August von**, “Hayek on Hayek”: An Autobiographical Dialogue, ed. Stephen Kresge and Leif Wenar, *Philosophy of The Social Science* vol. 26, no:26, 1996, pp. 417-421.
- Hayek, Friedrich August von**, “Kuruculuğun Hataları” (çev. Simten Coşar) , *Liberal Düşünce Dergisi*, sayı 7, yaz 1997, ss. 110-124.
- Hayek, Friedrich August von**, “Liberal Bir Devletin Anayasası”, (çev. Mustafa Erdoğan), *Sosyal-Siyasal Teori*, der. Atilla Yayla, 1. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara 1993, ss. 136-141.
- Hayek, Friedrich August von**, *Hukuk, Yasama ve Özgürlük*, C. III. (Özgür Bir Toplumun Siyasal Düzeni), (çev. Mehmet Öz), Türkiye İş Bankası Kültür Yayını, 1997.
- Hayek, Friedrich August von**, *Individualism and Economic Order*, Routledge/Kegan Paul, London 1949.
- Hayek, Friedrich August von**, *Kanun, Yasama Faaliyeti ve Özgürlük*, C. II (Sosyal Adalet Serabı), (çev. Mustafa Erdoğan) 1. Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1995.
- Hayek, Friedrich August von**, *Kanun, Yasama Faaliyeti ve Özgürlük*, C.I. (Kurallar ve Düzen), (çev. Atilla Yayla), 1. baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara 1994.
- Hayek, Friedrich August von**, *Kölelik Yolu* (çev. Turhan Feyzioğlu- Yıldırım Arsan), Liberal Düşünce Topluluğu yayını, Ankara 1995.
- Hayek, Friedrich August von**, *New Studies in Philosophy, Politics, Economics and the History of Ideas*, Routledge, 1978 (Reprinted 1990).
- Hayek, Friedrich August von**, *Studies in Philosophy, Politics and Economics*, The University of Chicago Press, 1967.
- Hayek, Friedrich August von**, *The Constitution of Liberty*, Routledge- Kegan Paul London 1990.

- Hayek, Friedrich August von**, *The Fatal Conceit, The Errors of Socialism*, vol. I, (ed. W. W. Bartley III), Routledge, London, 1988.
- Hayek, Friedrich August von**, *The Intellectuals and Socialism*, London 1998.
- Hirsch, E.**, *Hukuk Felsefesi ve Sosyoljisi* (1946-1947 yılı ders notları).
- Hirschman, Albert O.**, *Gericiliğin Retoriği* (çev. Yavuz Alogan), 1. baskı, İletişim Yayınları, İstanbul 1994.
- Holmes. O.W.**, *Common Law*, Boston 1881.
- Hommel, Hendrik Van Eikema**, “Positive Law and material-legal Principles”, *Archiv für Recht- und Sozialphilosophie*, LXX, Germany 1984, pp. 153-171.
- Höffe, Otfried**, “Adalet Bir Değiş tokuş mudur?”, (çev. Ahmet Arslan), *Sosyal-Siyasal Teori*, der. Atilla Yayla, 1. baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara 1993, ss. 285-298.
- Huber, Ernst Rudolf**, “Moden Endüstri Toplumunda Hukuk Devleti ve Sosyal Devlet” (çev. Tuğrul Ansay), *Hukuk Devleti*, der. Hayrettin Ökçesiz, *Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi* yayını 4, İstanbul 1998, ss. 57-81.
- Hume, David**, *İnsan Doğası Üzerine Bir İnceleme* (çev. Aziz Yardımlı), 1. bası, İdea yayını 1997.
- Hume, David**, *İnsan Zihni Üzerine Bir Araştırma*, (çev. Selim Evrim), Batı Klasikleri, 2. Baskı, MEB yayını, İstanbul 1986.
- Hünler, Solmaz Zelyut**, *Rawls ve MacIntyre, İki Adalet Arasında*, 1. Baskı, Vadi yayınları, Ankara 1997.
- Işıқтаç, Yasemin**, “Yargıcın Hukuk Yaratma Fonksiyonu Üzerine Bir İnceleme”, *İstanbul Barosu Dergisi*, C. 62, sayı 1-3, İstanbul 1998, ss. 81-85.
- Işıқтаç, Yasemin**, *Hukuk Normunun Mantıksal Analizi ve Uygulaması*, Filiz Kitabevi yayını, İstanbul 1999.
- Işıқтаç, Yasemin**, *Örf ve Adet Hukuku*, 2. baskı, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi yayını, İstanbul 1997.

- İzveren, Adil**, *Hukuk Felsefesi*, DEÜHF yayını, Ankara 1988.
- Jasay, de Anthony**, *Tercih, Sözleşme, Rıza: Liberalizme Yeni Bir Bakış*, (çev. Alişan Oktay), Liberte Yayını, Ankara.
- Kaboğlu, İbrahim**, “Türkiye’de Hukuk Devletinin Gelişimi”, *Hukuk Devleti*, der. Hayrettin Ökçesiz, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi yayını 4, İstanbul 1998, ss. 89-116.
- Kağıtçıbaşı, Çiğdem**, *İnsan ve İnsanlar*, 7. baskı, Evrim Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1988.
- Kane, John**, “Justice: Equality Before Law” *Political Theory*, Vol. 24, issue 3, Aug. 1996, pp.375-394.
- Kazgan, Gülten**, *İktisadî Düşünce veya Politik İktisadın Evrimi*, 2. baskı, Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul 1980.
- Kelsen, Hans**, “Mahz Hukuk Nazaryesi Nedir?” (çev. O. Münir Çağıl), *İÜHF Mecmuası*, C. XXII, sayı 1-4, (A. Samim Gönensay’a Armağan), ss. 399-417
- Kelsen, Hans**, *What’s Justice?* Collected Essays, University of California Press 1957.
- Knud Haakonssen, Canberra**, “The Philosophy of Law in Hayek’s New Constitutionalism”, *Rechtstheorie* 19, Duncker-Humblot, Berlin 1988, pp. 289-303.
- Kuçuradi, Ioanna**, “Adalet Kavramı”, *Adalet Kavramı*, der. Adnan Güriz, Ankara 1994.
- Kukathas, Chandran**, *Hayek and Modern Liberalism*, Clarendon Press, Oxford 1990.
- Kula, Erhun**, “John Rawls’un Sosyal Adalet Kuramı”, *Felsefe Tartışmaları*, 10. Kitap, Haziran İstanbul 1991, ss. 108-112.
- Lachmann, Ludwig M.**, “The Flow of Legislation and The Permanence of The Legal Order”, *ORDO, Jahrbuch für Die Ordnung von Wirtschaft und Gesellschaft*, Band 30, Gustav Fischer Verlag: Stuttgart, New york, 1979, pp. 69-77.
- Laski, Harold**, *The Rise of European Liberalism*, Aakar Books, 2005.

- Le Fur, Louis**, *XVII inci Asırdan Beri Tabii Hukuk Nazaryesi ve Modern Doktrin*, (çev. Nihat Raif Erim), Hukuk İlmını Yayma Kurumu yayını, 1940.
- Leiden, Paul B. Cliteur**, "Why Hayek is a Conservative?", *Archiv Für Recht und Sozialphilosophie*, vol. LXXVI, 1990, pp. 466-478.
- Machlup, Fritz**, "Liberalism and the Choice of Freedoms", *Roads to Freedom*, ed. by Erich Streissler, New York 1971.
- MacIntyre, Alasdair**, *After Virtue*, second edition, University of Notre Dame Press, 1984.
- Magee, Bryan**, *Karl Popper'in Bilim Felsefesi ve Siyaset Kuramı* (çev. Mete Tunçay), 1.baskı, Remzi Kitabevi yayını, İstanbul, 1982.
- Marx, Karl**, "Critique of The Gotha Programme", *Justice*, ed. by Alan Ryan, Oxford University Press, reprinted in 1996, pp.159-163.
- Miller, David**, *Social Justice*, Clarendon Press, Oxford 1976.
- Miller, Eugene F.**, "Hayek's Critique of Reason", *Modern Age*, Fall 197, pp. 383-394.
- Nishiyama, Chiaki**, "Anti-Rationalism or Critical Rationalism", *ORDO, Jahrbuch für die Ordnung von Wirtschaft und Gesellschaft*, Band 30, Gustav Fischer Verlag, Stuttgart, New York 1979, pp. 21-41.
- Nozick, Robert**, *Anarchy, State and Utopia*, Oxford 1971.
- Ökçesiz, Hayrettin**, "Hukuk Devleti Olgusu", *Hukuk Devleti*, der. Hayrettin Ökçesiz, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi 4, İstanbul 1998, ss. 44-56.
- Ökçesiz, Hayrettin**, "Hukuk Devleti", *Hukuk Devleti*, der. Hayrettin Ökçesiz, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi yayını 4, İstanbul 1998, ss. 17-34.
- Öktem, Niyazi**, " Hukuksal Pozitivizm Akımı", *İÜHF Mecmuası* (Ord. Prof. Charles Crozat'a armağan), C. XIII, sayı 1-4, İstanbul 1979, ss. 271-299.
- Öktem, Niyazi**, "Antik Yunan Felsefesi", *İÜHF Mecmuası*, C. XXXIX, sayı 1-4 (ayrı basım), İstanbul 1974.

- Öktem, Niyazi**, *Devlet ve Hukuk Felsefesi Akımları*, 2. baskı, Der Yayınları, İstanbul 1995.
- Özbilgen, Tarık**, *Eleştirel Hukuk Başlangıcı Dersleri*, İÜHF yayını, İstanbul 1976.
- Özbilgen, Tarık**, *Eleştirel Hukuk Sosyolojisi Dersleri*, C.I, İÜHF yayını, İstanbul 1971.
- Özbudun, Ergun**, *Türk Anayasa Hukuku*, 4. baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 1995.
- Özcan, M. Tevfik**, *İlkel Topumlarda Toplumsal Kontrol*, Özne Yayınları, İstanbul 1998.
- Özcan, M. Tevfik**, *John Locke'ta Devlet ve Hukuk*, (yayımlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul 1984.
- Özcan, M. Tevfik**, "Hukuk İdeolojisi: Adalet Sorununa Sosyolojik Bir Yaklaşım", *Adalet Kavramı*, der. Adnan Güriz, Ankara 1994, ss. 57-75.
- Özgüven, Ali**, *İktisadî Düşünceler-Doktrinler ve Teoriler*, Filiz Kitabevi Yayını, İstanbul 1984.
- Özipek, Bekir Berat**, "Özgürlüğü 'Kölelik Yolu'yla Anlamak", *Liberal Düşünce*, sayı 6, Bahar 1996, ss. 122-137.
- Paul, Ellen Frankel**, "Liberalism, Unintended Orders and Evolutionism", *Political Studies*, vol. XXXVI, 1988, pp. 251-272.
- Peacock, Mark S.**, "Hayek, Realism, and Spontaneous Order", *Journal of The Theory of Social Behaviour*, vol. 23, No: 23, pp. 249-264.
- Pekel, Vahide**, "Yeni Liberalizmin 'Özgür' Dünyası", *Mürekkep*, sayı 1, Yaz 1994, ss. 21-31.
- Plato**, *The Republic*, (Translated with an introduction by, H.D.P. Lee), London 1961.
- Polanyi Levitt, Kari / Mendell, Marguerite**, "Piyasa Fetişizminin Kökenleri", (çev. Mustafa Ergazi), *Mürekkep*, sayı 1, Yaz 1994, ss. 36-43.

- Popper, Karl**, *Açık Toplum ve Düşmanları*, C.II. (Hegel, Marx ve Sonrası), (çev. Harun Rızatepe), 2. baskı, İstanbul 1989.
- Popper, Karl**, *Tarihselciliğin Sefaleti*, (çev: Sabri Orman), 2. baskı, İnsan yayınları, İstanbul 1995.
- Radbruch, Gustav**, “ Beş Dakika Hukuk Felsefesi” (çev. Hayrettin Ökçesiz), *Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi*, der. Hayrettin Ökçesiz, 2. Kitap, AFA yayını, İstanbul 1998, ss. 7-8.
- Radbruch, Gustav**, “Hukuk Devleti” (çev. Hayrettin Ökçesiz), *Hukuk devleti*, der. Hayrettin Ökçesiz, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi 4, İstanbul 1998, ss. 11-16.
- Radnitzky, Gerard**, “Knowledge, Values and Social Order in Hayek’s Oeuvre”, *Journal of Social and Evolutionary Systems*, vol. 16, No. 1, pp. 9-24.
- Rand, Ayn**, “Kapitalizm Nedir?” (çev. Atilla Yayla), *Sosyal-Siyasal Teori*, der. Atilla Yayla, 1. baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara 1993, ss. 158-177.
- Rawls, John**, “Distributive Justice”, *Justice*, ed. by Alan Ryan, Oxford University Press, reprinted in 1996, pp. 73-94.
- Rawls, John**, *A Theory of Justice*, Revised Edition, Harvard University Press, 1999.
- Rousseau, J. Jaques**, *Toplum Anlaşması*, (çev. Vedat Günyol), Batı Klasikleri, MEB. Yayınları, İstanbul 1997.
- Rowley, Charles K.**, “Collective Choice and Individual Liberty”, *ORDO, Jahrbuch für die Ordnung von Wirtschaft und Gesellschaft*, Band 30, Gustav Fischer Verlag, Stuttgart, New York 1979, pp. 107-115.
- Rowley, Charles**, “Klasik Liberalizmde Yaşayan ve Ölen Nedir?” (çev. Melih Yürüşen), *Liberal Düşünce*, Güz 1997, sayı 8, ss.55-71.
- Ruelle, David**, *Raslantı ve Kaos* (çev. Deniz Yurtören), 11. baskı, TÜBİTAK yayını 7, Ankara 1998.
- Ryan, Alan**, “Justice in General”, *Justice*, ed. by Alan Ryan, Oxford University Press, reprinted in 1996, p. 1-17.

- Samuelson, Paul A.**, *İktisat*, (çev. Demir Demirgil), Menteş yayını, İstanbul 1987.
- San, Coşkun**, *Max Weber'de Hukukun ve Meşru Otoritenin Sosyolojik Analizi*, Ankara İktisadî ve Ticari İlimler Akademisi yayınları, Ankara 1971.
- Sandel, Micheal**, "Şekli Cumhuriyet ve Engellenmemiş Benlik", (çev. Filiz Çulha), *Mürekkep*, Yaz 1994, sayı 1, ss. 14-20.
- Sartori, Giovanni**, *Demokrasi Kuramı* (çev. Deniz Baykal), Siyasî İlimler Türk Derneği yayını, Ankara.
- Savaş, Vural Fuat**, "Ekonomik Haklar, Refah Devleti ve Adalet Üstüne Bazı Düşünceler", *Adalet Kavramı*, der. Adnan Güriz, Ankara 1994, ss. 85-92.
- Schwartz, Richard D., Miller, James C.**, "Legal Evolution and Societal Complexity", *The Social Organization of Law*, ed.by Donald Black and Mauren Mileski, New York, Seminar Press, 1973, pp. 379-393
- Stone, Julius**, *The Province and Function of Law*, William S. Hein/Co, Inc, Buffalo, N 14209.
- Şenel, Alaeddin**, *Eski Yunanda Eşitlik ve Eşitsizlik Üzerine*, AÜSBF yayını, Ankara 1970.
- Tammelo, Lyndall Lorna**, "Adaletin Özü Olarak Eşitlik" (çev. Murat Önderman), *Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi*, der. Hayrettin Ökçesiz, 1. Kitap, İstanbul 1993, ss. 75-81.
- Tanör, Bülent**, *Anayasa Hukukunda Sosyal Haklar*, MAY yayınları, 1. baskı, İstanbul 1978.
- Tokarczyk, Roman A.**, "Natural Law as the Universal Basis of Social Order", *Archiv für Rechts-und Sozialphilosophie*, vol. 79, 1993, pp. 70-79.
- Topçuoğlu; Hamide**, *Hukuk Sosyolojisi Dersleri C.I*, AÜHF yayını, Ankara 1963.
- Touraine, Alain**, *Demokrasi Nedir?*, (çev. Olcay Kunal), 1.baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1997.

- Türkbağ, Ahmet Ulvi**, “Descartes’çı Yöntem ve Bunun Getirdiği Sorunlar”, *İÜHF Mecmuası* (Prof. Dr. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu’na Armağan), C. LVI, sayı, 1-4, 1998, ss. 13-139.
- Türkkan, Erdal**, “İktisadî Liberalizm, Sosyal Adalet ve Demokrasi”, *Sosyal-Siyasal Teori*, der. Atilla Yayla, 1. baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara 1993, ss. 186-192.
- Umur, Ziya**, *Roma Hukuku*, 2. baskı, Beta yayını, İstanbul 1990.
- Vanberg, Viktor**, “ Hayek’s Legacy and The Future of Liberal Thought: Rational Liberalism versus Evolutionary Agnosticism”, *CATO Journal*, Fall 1994, vol. 14, issue 2 pp. 179-200.
- Vanberg, Viktor**, “J.M. Buchanan and F.A. Hayek: The Thought of Two Nobel Laureates”, *Market Process*, Spring 1987, Vol. 5, No.1, pp. 2-3.
- Villey, Michel**, *Roma Hukuku* (çev. Bülent Tahirioglu), Der yayını, İstanbul 1996.
- Wainwright, Hilary**, *Yeni Bir Sol Üzerine Tartışmalar* (çev. Ali Çakıroğlu), Ayrıntı yayınları, 1. Baskı, İstanbul 1995.
- Weber, Alfred**, *Felsefe Tarihi* (çev. H.Vehbi Eralp), 5.baskı, Sosyal Yayınları, İstanbul, 1993.
- Weber, Max**, *Protestan Ahlâkı ve Kapitalizmin Ruhu*, (çev. Zeynep Aruoba), 1. Baskı, Hil yayını, İstanbul 1985.
- Yay, Turan**, *F.A. Hayek’te İktisadî Düşünce: Hayek ve Keynes / Keynesçiler Tartışması*, 1. baskı, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa 1993.
- Yayla, Atilla**, “Adalet Teorilerine Genel Bir Bakış”, *Yeni Forum*, Şubat 1991, ss. 33-40.
- Yayla, Atilla**, “Hayek, Yirminci Yüzyıl ve Türkiye”, *Türkiye Günlüğü*, Bahar 1992, sayı 18, ss. 48-59.
- Yayla, Atilla**, “Kurucu Rasyonalizm, Adalet ve Sosyalizm”, *Türkiye Günlüğü*, sayı 15, Yaz 1991, ss. 95-109.

- Yayla, Atilla**, *Liberal Bakışlar*, Siyasal Kitabevi, Ankara 1993.
- Yayla, Atilla**, *Liberalizm*, 2. baskı, Liberte yayını, Ankara 1998.
- Yayla, Atilla**, *Özgürlük Yolu, Hayek'in Sosyal Teorisi*, Turhan Kitabevi yayını, Ankara 1993.
- Yörük, Abdülhak Kemal**, *Hukuk Felsefesi Dersleri*, 2. baskı, İÜHF yayını, İstanbul 1958.
- Yörükoğlu, Ömer**, *Yirminci Yüzyılın İlk Yarısında Amerika Birleşik Devletlerinde Hakim Olan Hukuk Teorisi*, İÜHF yayını, İstanbul 1982
- Yumer, Ruhdan**, "Hayek'çi Liberalizmin Temel İlkesi", *Sosyal-Siyasal Teori*, der. Atilla Yayla, 1. baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara 1993, ss. 108-120.
- Zeller, E.**, *Aristotle and The Earlier Peripatetics* (translated from German to English by B.F.C. Costello and J.H. Muirhead), vol. II, London 1897.

Dr. Öğr. Üyesi Alican MERT

TÜRK VERGİ HUKUKUNDA TARH

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Vergi Hukukunda TARH

Alican Mert

Hukuk Yayınları Dizisi – 3842

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 874 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- AÇDOYURAN S. Burak, "İdari İşlemin Yetki Unsuru ve Yetki Unsurundaki Sakatlıklar", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 7, S. 1-2 (1999), ss. 1-19.
- AĞAR Serkan, "İdari İşlem Kuramı Perspektifinden Verginin Tarihi", <http://www.idare.gen.tr/tarh.htm>.
- AĞAR Serkan, *Vergi Tahsilatından Kaynaklanan Uyuşmazlıklar ve Çözüm Yolları*, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2009.
- AĞAR "Vergi Yargısında Davaya Konu İcrai İşlem-1", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 67 (2006), ss. 285-316.
- AHMET VEFİK PAŞA, *Lehce-i Osmânî*, ed. Recep Toparlı, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2000.
- AKAD Mehmet, Bihterin VURAL DİNÇKOL, *Genel Kamu Hukuku*, 6. b., İstanbul: Der Yayınları, 2011.
- AKDOĞAN Abdurrahman, *Kamu Maliyesi*, 17. b., Ankara: Gazi Kitabevi, 2016.
- AKDOĞAN Abdurrahman, *Vergi İncelemesi*, Ankara: Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Maliye ve Vergi Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1979.
- AKGÜNER Tayfun, Kahraman BERK, *İdare Hukuku*, 8. b., İstanbul: Der Yayınları, 2017.
- AKILLIOĞLU Tekin, "Kamu Yararı Kavramı Üzerine Düşünceler", *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, C. 9, S. 1-3 (1988), ss. 11-22.
- AKILLIOĞLU Tekin, *Yönetim Önünde Savunma Hakları*, Ankara: Sevinç Matbaası, 1983.
- AKILLIOĞLU Tekin, "Yönetimsel İşlerde Gerekeç İlkesi", *Amme İdare Dergisi*, C. 15, S. 2 (1982), ss. 7-19.
- AKKAYA Mustafa, *Vergi Hukukunda Ekonomik Yaklaşım*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2002.
- AKKAYA Mustafa, "Vergi Yargısında Yargılama Süreçlerinin Yeniden Değerlendirilmesi", *Danıştay ve İdari Yargı Günü 144. Yıl Sempozyumu*, Ankara: Danıştay Yayınları, 2013, ss. 179-84.
- AKSOY Şerafettin, *Kamu Maliyesi*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1991.
- AKSOY Şerafettin, *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1982.
- AKTAN Coşkun Can, Dilek DİLEYİCİ, Özgür SARAÇ, *Vergi, Zulüm ve İsyân*, Ankara: Phoenix Yayınları, 2002.
- AKYILMAZ Bahtiyar, *İdari Usul İlkeleri Işığında İdari İşlemin Yapılış Usulü*, Ankara: Yetkin, 2000.

- AKYILMAZ Bahtiyar, Murat SEZGİNER, Cemil KAYA, *Türk İdare Hukuku*, 11. b., Ankara: Savaş Yayınevi, 2019.
- ALAN Nuri, "Konu Unsuru Bakımından Takdir Yetkisi ve Hukuka Aykırılık", *İdare Hukuku ve İdari Yargı İle İlgili İncelemeler I*, Ankara: Güneş Matbaası, 1976, s. .
- ALAYBEK Ali, *Gelir Vergisi Davamız*, 70. Yıl Baskısı., Ankara: Uyum Ajans, 2017.
- ALBAYRAK SEKBAN Esengül, "İdari İşlem: Hukuka Uygunluk Karinesi", *İstanbul Barosu Dergisi*, C. 92, S. 3 (2018), ss. 354-69.
- ALİM Ümit, *Türk Hukukunda Yasama Kısıntısı*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2008.
- ALINK Matthijs, Victor VAN KOMMER, *Handbook on Tax Administration*, 2. b., Amsterdam: IBFD Publications, 2015.
- ALPSOY Zeliha, "Türk Vergi Hukukunda Yoklama İşlemi", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, S. 2 (2021), ss. 567-610.
- ARDAN Gizem, *Vergi Hukukunda Terkin*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Mali Hukuk Bilim Dalı, 2019.
- ARIKAN Abdullah, *Vergi Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- ARIKAN Zeynep, *Re'sen Vergi Tarhı*, İzmir: Anadolu Matbaacılık, 2001.
- ARIKAN Zeynep, Ahmet İNNECİ, "Vergilendirilebilir Gelir ve Gelir Vergisinde Üniter Yapıyı Bozan Uygulamalar", C. 24, S. 30 (2016), ss. 11-28.
- ARISTOTELES, *Fizik*, çev. Saffet Babür, 2. b., İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2001.
- ARSAL Sadri Maksudi, *Türk Tarihi ve Hukuk*, İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1947.
- ARSLAN Ahmet, *Felsefeye Giriş*, 27. b., Ankara: Serbest Akademi, 2019.
- ARSLAN Ramazan, YILMAZ Ejder, TAŞPINAR AYVAZ Sema, HANAĞASI Emel, *Medeni Usul Hukuku*, 4. b., Ankara: Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım, 2018.
- ASLAN Memduh, "Mirasçıların Vergi Borçlarından Sorumluluğu", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 17, S. 3-4 (2011), ss. 127-44.
- ASLAN Oğuzhan, Hüseyin KARAKOÇ, *Vergi Hukukunda Takdir Komisyonu Kararlarının Hukuki Niteliği*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- ASLAN Zehreddin, (ed.), *Açıklamalı ve İçtihatlı İdari Yargılama Usulü Kanunu*, 3. b., Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- ASLAN Zehreddin, "Türk İdare Sisteminde Re'sen Araştırma İlkesi", *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, S. 23-24 (2001).

- AŞCI AKINCI Nuray, "Emlak Vergisi Takdir Komisyonları Kararlarına Karşı Dava Açma Hakkı (Taraf Ehliyeti ve Dava Açma Süresi Yönünden Bir Değerlendirme)", *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 343 (2017), ss. 29-42.
- AŞCI AKINCI Nuray, *Teoride ve Uygulamada Emlak Vergisi*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- AŞCI AKINCI Nuray, "Vergi Hukukunda Kanun Yolundan Vazgeçme", *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 15, S. 172 (2020), ss. 2466-77.
- ATAY Ender Ethem, *İdare Hukuku*, 3. b., Ankara: Turhan Kitabevi, 2012.
- ATAY Ender Ethem, "İptal Davasının Nitelikleri ve İptal Kararlarının Uygulanması", *Danıştay ve İdari Yargı Günü 139. Yıl*, Ankara: Danıştay Yayınları, 2007, ss. 13-97.
- ATEŞAĞAOĞLU Erdem, "Vergi Usul Kanunu Md. 3/B Hükmü Çerçevesinde KDV İndirimi Uygulamasının Değerlendirilmesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 20, S. 1 (2016), ss. 235-368.
- AYANOĞLU Taner, *Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarına Göre İdari Eylemin Tanımlanması*, İstanbul: Legal, 2004.
- AYDEMİR İsa, "Savunma Hakkı Kapsamında Vergi İnceleme ve Vergi Tekniği Raporlarının Mükelleflere Tebliği", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 7 (2016), ss. 183-207.
- AYKAR Özkan, Kemal ÇAĞLAR, Özkan ERTEKİN, *Vergisel İşlemlerde Dava Rehberi*, 2. b., Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- AYKIN Hasan, "Vergi Tekniği Raporu Sorunsalı ve Bazı Öneriler", 30.01.2018, <https://vergidosyasi.com/2018/01/30/vergi-teknigi-raporu-sorunsali-ve-bazi-oneriler/>.
- AZRAK Ali Ülkü, "İdari Usul ve Yasalaştırılması", *1. Ulusal İdare Hukuku Kongresi 2. Kitap*, Ankara: Danıştay Yayınları, 1990, ss. 821-34.
- AZRAK Ali Ülkü, "İdari Yargı Denetiminin Sınırı Olarak İdarenin Takdir Yetkisi", *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, S. 1-3 (1985), ss. 17-28.
- AZRAK Ali Ülkü, "Umumi İdari Usul ve Kodifikasyonu Meselesi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 33, S. 1-2 (1967), ss. 66-82.
- BAHÇECİ Barış, "Danıştay İçtihatlarına Göre, Resen Tarhiyat İşleminde Yapılan Matrah Tayininde Gerçeğe En Yakın Halin Bulunması İlkesi", *Prof. Dr. Erdal Onar'a Armağan Cilt I*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 2013, ss. 539-67.
- BAHÇECİ Barış, *Kamu Alacağını Takip Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- BAHÇECİ Barış, "Vergi Mahkemesinin Tarhiyat Tutarını Vergi İdaresi Yerine Belirlemesi", *Üçüncü Genç Vergi Hukukçuları Konferansı*, ed. Cenker Göker İdris Hakan Furtun, Cihat Öner, İnci Solak Akman, Tuğçe Akdemir, Ankara: Savaş Yayınevi, 2015, ss. 113-49.

- BAKAR Feride, Adnan GERÇEK, "Vergi Denetiminde Risk Analizinin Yeri: Bazı Ülke Uygulamaları ve Türkiye İçin Bir Değerlendirme", *International Journal of Public Finance*, C. 1, S. 2 (2016), ss. 168-93.
- BAKMAZ Zübeyir, "Vergi Uyuşmazlığı Çerçevesinde İnceleme Raporunun İhbarnameye Eklenmemesinin Değerlendirilmesi", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C. 12, S. 45 (2021), ss. 265-87.
- BALCI Mustafa, "Arazi ve Arsa Birim Değerlerine İlişkin Takdir Komisyonu Kararlarına Karşı Açılacak Davalarda Süre Aşımı Sorunu-2", 12.12.2022, <https://vergialgi.com/arazi-ve-arsa-birim-degerlerine-iliskin-takdir-komisyonu-kararlarina-karsi-acilacak-davalarda-sure-5032>
- BALCI Mustafa, *Vergi Hataları ile Düzeltme-Şikâyet Konusunda Uygulamada Yaşanan Hukuki Sorunlar ve Çözümleri*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- BALTA Tahsin Bekir, *İdare Hukuku I Genel Konular*, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1970.
- BAŞARAN YAVAŞLAR Funda, *Gelir Vergilendirmesinin Temelleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2011.
- BAŞARAN YAVAŞLAR Funda, "Mükellef Vergi Borcunu Bildirmek Zorunda Mıdır?", *Legal Mali Hukuk Dergisi*, C. 8, S. 94 (2012), ss. 3-15.
- BAŞARAN YAVAŞLAR Funda, "Türk Hukuku'nda Vergi İncelemesi", *Vergi Hukuku Örneğinde Hukuka Uygun ve Etkin Kamu Denetimi Sempozyum Kitabı*, ed. Bahri Öztürk, Başaran Yavaşlar, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2010, ss. 394-425.
- BAŞARAN YAVAŞLAR Funda, "Türk Vergi Hukuku'nda Uzlaşma", *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, C. 25, S. 2 (2008), ss. 309-37.
- BAŞARAN YAVAŞLAR Funda, "Uzlaşma Uygulaması Hukuka Uygun mu?", *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 257 (2010), ss. 165-73.
- BAŞARAN YAVAŞLAR Funda, *Vergi Ödevi İlişkisinin Tarafları Üzerinden Alman Vergilendirme Usulü -Hukuk Devleti Bakış Açısıyla-*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013.
- BATI Murat, "Vergi İnceleme Safhasında Mükellefler İle Meslek Mensuplarının Dikkat Etmesi Gereken Hususlar", *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 329 (2016), ss. 39-56.
- BAYKARA Bekir, "Vergi İncelemesinin Belli Sürelerde Bitirilmemesine İlişkin Hükmün Hukuki Niteliği", *Yaklaşım Dergisi*, S. 216 (2010), ss. 283-88.
- BAYRAKLI Hasan Hüseyin, "Geçici Vergi Kavramı ve Vergi Adaleti Açısından Önemi", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 1, S. 2 (1999), ss. 121-32.
- BEKÇİ İsmail, Ali APALI, Tuğba ÇULCU, "Türk Devletlerinde Vergi Anlayış ve Uygulamalarının Biçimsel ve Yapısal Karakteri", *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 11, S. 2 (2021), ss. 212-22.

- BİÇER Ramazan, Mehmet ERGİNAY, "OECD Matrahın Aşındırılması ve Kârın Aktarılması Eylem Planı ve Türkiye'ye Etkileri", *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 326 (2015), ss. 54-68.
- BİLGİN Hüseyin, *Bölge İdare Mahkemelerinin Kesin Kararları Arasındaki İçtihat Farklılığı*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- BİLİCİ Nurettin, *Vergi Hukuku*, 44. b., Ankara: Savaş Yayınevi, 2018.
- BİRSENOĞUL Hakan, *Vergi Hukukunda Yorum*, Ankara: Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım, 2019.
- BİYAN Özgür, "Başka Mükellefler Nezdinde Yapılan İncelemelere Göre Tanzim Edilen Vergi Tekniği İnceleme Raporlarındaki Hukuka Aykırı Durumlar", *Legal Mali Hukuk Dergisi*, C. 8, S. 96 (2012), ss. 8-22.
- BİYAN Özgür, *Mali Hukuk Açısından Mücbir Sebep*, İstanbul: Legal Yayınları, 2020.
- BİYAN Özgür, "Türk Vergi Hukukunda Belge Düzeni ve İspat: Eleştiriler ve Öneriler", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 12, S. Prof. Dr. Burhan Ceylan'a Armağan (2010), ss. 27-55.
- BİYAN Özgür, "Türk Vergi Hukukunda Randıman İncelemesi ve Fire Uygulaması", *Vergi Sorunları Dergisi*, C. 32, S. 255 (2009), ss. 152-67.
- BONNARD Roger, "İdarenin Takdir Salahiyeti", *Türk İdare Dergisi*, çev. Samim Bilgen, C. 15, S. 171 (1944), ss. 102-11.
- BUDAK Tamer, *Türk Vergi Hukukunda Anayasal Ölçüt: Mali Güç*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010.
- BUEHLER Alfred G., "The Tax System and Tax Consciousness", *The Bulletin of the National Tax Association*, C. 25, S. 8 (1940), ss. 237-46.
- BULUTOĞLU Kenan, *Türk Vergi Sistemi*, 4. b., İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1971.
- BURNS Lee, Richard KREVER, "Taxation of Income from Business and Investment", *Tax Law Design and Drafting*, ed. Victor Thuronyi, Washington: International Monetary Fund, 1998, C. 2, ss. 569-649.
- CAFEROĞLU Ahmet, "Uygurlarda Hukuk ve Maliye İstilahları", *Türkiyat Mecmuası*, C. 4, S. 0 (1934), ss. 1-44.
- CAN Emre, *İdari İşlemin Şekil Unsuru*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- CAN Hakan, "Türk Vergi Hukukunda Tarh Zamanaşımı", *Vergi Sorunları Dergisi*, C. 38, S. 318 (2015), ss. 113-25.
- CANBAY Tülin, *Dünyada Vergileme Anlayışındaki Değişim (Antikçağdan Günümüze)*, Bursa: Dora Basım-Yayım-Dağıtım, 2009.
- CANBAZOĞLU Kerem, "Vergilendirme ve Vergi Alacağını Cebren Tahsili Süreçlerinde Tesis Edilen İşlemlerin Ayrılabilir İşlem Teorisi Çerçevesinde Yargısal Denetimi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 89 (2010), ss. 154-95.

- CANDAN Turgut, *Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Hakkında Kanun*, 5. b., Ankara: Adalet Yayınevi, 2012.
- CANDAN Turgut, "Anayasa Mahkemesinin İptal Kararının Emlak Vergisi Yönünden Ortaya Çıkardığı Sorunlar ve Çözümü", 12.04.2014, <https://turgutcandan.com/2014/04/12/anayasa-mahkemesinin-iptal-kararinin-emlak-vergisi-yonunden-ortaya-cikardigi-sorunlar-ve-cozumu/>.
- CANDAN Turgut, "Vergi İncelemeleri Bağlamında Danıştay'ın Mükellef Haklarına Bakışı", 04.03.2016, <https://turgutcandan.com/2016/03/04/vergi-incelemeleri-baglaminda-mukellef-haklarina-danistayin-bakisi/>.
- CANDAN Turgut, "Vergi Uyuşmazlıkları ve İdari Davalar", *Danıştay Dergisi*, S. 54-55 (1984), ss. 31-41.
- CANDAN Turgut, *Vergilendirme Yöntemleri ve Uzlaşma*, 2. b., Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları, 2006.
- CANYAŞ Oytun, "Tam ve Dar Yükümlülük Esasına Göre Vergilendirmenin Meşrulaştırılması Sorunu", *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 7, S. 1 (2017), ss. 109-38.
- CANYAŞ Oytun, "Türkiye'de Uzlaşma Yolu: Vergi İdaresinin Takdir Yetkisi Üzerine Tartışmalar", *Vergi Uyuşmazlıklarının Çözümü: Barışçıl Mekanizmalar*, ed. Bilur Yaltı, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2015, ss. 159-206.
- CANYAŞ Oytun, "Vergi İdaresinin Tam ve Sınırlı Vergi İncelemesi Sürelerine Uymamasının Yaptırımları", *Vergi Sorunları Dergisi*, C. 45, S. 401 (2022), ss. 13-27.
- CANYAŞ Oytun, *Vergi Normlarında İdaresinin Takdir Yetkisinin Saptanması*, Ankara: Mali Akademi Yayınları, 2012.
- CİDDİ Onur, "İdaresinin Takdir Yetkisi ve Vergi Hukukuna Yansımaları", *Legal Mali Hukuk Dergisi*, S. 170 (2019), ss. 325-49.
- COLLISON David, *Self-Assessment: Dealing with The New Income Tax Regime*, 3. b., Glasgow: The Bell and Bain, 1996.
- ÇAĞAN Nami, "Vergi İtiraz ve Temyiz Komisyonları", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 28, S. 1 (1971), ss. 183-204.
- ÇAĞAN Nami, *Vergilendirme Yetkisi*, İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları, 1982.
- ÇAĞLAYAN Ramazan, "İdari Yargılama Hukukunda Yargı Yerinin Sebep İkame Yetkisi", *Danıştay Dergisi*, S. 141 (2016), ss. 9-41.
- ÇAKIR Erdem Utku, *Amme Alacağı'nın Tahsiline Engel Olma Suçu*, Ankara: Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım, 2023.
- ÇAKIR Erdem Utku, "Mükelleflerin Vergi Yargılamasındaki Hakları", *Legal Mali Hukuk Dergisi*, C. 16, S. 184 (2020), ss. 943-78.
- ÇAKMAK Münci, "İdare Hukuku ve İnternet", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 9, S. 1-2 (2004), ss. 285-314.

- ÇAKMAK N. Münci, *İdare Hukukunda Kuramsal Olarak Kamu Yararı*, Ankara: Sevinç Matbaası, 2013.
- ÇEÇEN Anıl, *Türk Devletleri*, 5. b., Ankara: Astana Yayınevi, 2021.
- ÇELİK Nazlı Kübra, “İdarenin Takdir Yetkisinin Türk Vergi Hukuku Açısından Değerlendirilmesi”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 17, S. 1-2 (2013), ss. 141-61.
- DAĞ Cansu, “Yükümlü Hakları Bağlamında Türk Vergi Usulünde Bilgi Toplama Yöntemi”, *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 369 (2019), ss. 148-64.
- DELİKTAŞ Erol, “Takdir Komisyonu Kararlarına İstinaden Yapılan Vergi Tarhiyatlarına Yönelik; Danıştay’ın İçtihatları Birleştirme Kararı Vermesi Gerekliliğine Dair”, *Mali Çözüm Dergisi*, C. 31, S. 163 (2020), ss. 241-50.
- DEMİRBAŞ AKSÜT Burcu, *Vergi Anlaşmazlıklarının Çözüm Yolu Olarak Uzlaşma*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- DEMİRKOL Selami, “İdari İşlemin Beş Unsuru”, *Sayıştay Dergisi*, C. 9, S. 29 (1998), ss. 65-89.
- DEVELLİOĞLU Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 16. b., Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 1999.
- DIRECTORATE-GENERAL FOR RESEARCH AND DOCUMENTATION, “Scope of The Principle of The Legality of Taxation-Particularly in Relation to Value Added Tax”, Court of Justice of The European Union, 09.2018, https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2020-11/ndr-2018-005_neutralisee_synthese_en.pdf.
- DOĞRUSÖZ A. Bumin, “Vergi İnceleme Raporunun Dava Edilebilirliği”, *Yaklaşım Dergisi*, S. 210 (2010).
- DOĞRUSÖZ Bumin, “Arsa Değerlerine Dava Hakkı (2)”, 13.07.2017, <https://www.dunya.com/kose-yazisi/arsa-degerlerine-dava-hakki-2/372299>.
- DOĞRUSÖZ Bumin, “Defterlerin Tasdiki ve Uygulamada Duraksamaya Neden Olan Bazı Konular”, *Yaklaşım Dergisi*, C. 16, S. 181 (2008), ss. 39-42.
- DOĞRUSÖZ Bumin, “İkinci İhbarname ve Dava Yolu”, 10.03.2016, <https://www.dunya.com/kose-yazisi/iki-numarali-ihbarname-ve-dava-yolu/27427>.
- DOĞRUSÖZ Bumin, “İkmalen Tarhiyat”, *Vergiye Hukuki Bakış*, 31.05.2016, <https://www.bumindogrusoaz.com/article/ikmalen-tarhiyat>.
- DOLUN Galip, “Mali Kaza”, *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, S. 12 (1966), ss. 117-28.
- DURAN Lütfi, *İdare Hukuku Ders Notları*, İstanbul: İstanbul Hukuk Fakültesi Yayınları, 1982.
- DURAN Lütfi, “İdari İşlem Niteliğinde Yargı Kararlarıyla Vergi Davalarının Çözümü I”, *Amme İdare Dergisi*, C. 20, S. 4 (1987), ss. 3-17.

- DURAN Lütfi, "İdari İşlem Niteliğinde Yargı Kararlarıyla Vergi Davalarının Çözümü II", *Amme İdare Dergisi*, C. 21, S. 1 (1988), ss. 63-77.
- DURAN Lütfi, "Vergiler İtiraz ve Temyiz Komisyonları ile Vergi İhtilaflarının Akıbeti", *İktisat ve Maliye Dergisi*, C. 14 (1967), ss. 50-54.
- DÜNDAR Erol, "Maksat Denetimi (Nazariyeler, Türk ve Fransız Danıştay'ı İçtihadına Göre)", *Danıştay Dergisi*, S. 12-13 (1974), ss. 43-72.
- EDİZDOĞAN Nihat, *Kamu Maliyesi II (Kamu Gelirleri ve Vergi Teorisi)*, Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi, 1989.
- EKİCİ İskender, *Türk Vergi Hukukunda Mükelleflerin Defter Belge Muhafaza ve İbraz Mecburiyetleri*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2020.
- ERDEM Metin, Doğan ŞENYÜZ, İsmail TATLIOĞLU, *Kamu Maliyesi*, 16. b., Bursa: Ekin Basım Yayım Dağıtım, 2021.
- ERDEM Tahir, *6009 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Sonrasında Vergi İncelemesi*, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2011.
- ERDEM Tahir, *İdari İşlem Kuramı Açısından Tarh İşlemi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Mali Hukuk Bilim Dalı, 2006.
- EREN Hayrettin, Gülden ŞİŞMAN, "İdari İşlem Açısından Vergilendirme Sürecine Bakış", *Prof. Dr. Mualla Öncel'e Armağan Cilt-1*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 2009, ss. 747-813.
- ERGİNAY Akif, *Vergi Hukuku*, 9. b., Ankara: Turhan Kitabevi, 1981.
- ERKAL Atila, *İdare Hukukunda Kıyas*, Ankara: Savaş Yayınevi, 2022.
- ERKAL Atila, "İdari İşlemlerde Usul ve Şekil Sakatlıklarının Sonradan Düzeltilmesi ve Almanya Örneği", *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 11, S. 2 (2021), ss. 183-208.
- ERKAL Atila, "Türk ve Alman Hukukunda Gerekeç Yükümlülüğü", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 17, S. 1 (2009), ss. 119-50.
- ERKUT Celal, "İdare Hukukunda Yokluk Teorisi", *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, C. 9, S. 1-3 (1988), ss. 69-91.
- ERKUT Celal, "İdari Davaya Konu Olabilecek Kesin ve Yürütülebilir İşlem Kavramı", *1. Ulusal İdare Hukuku Kongresi (1-4 Mayıs 1990) Birinci Kitap*, Ankara: Danıştay Matbaası, 1991, ss. 109-14.
- ERKUT Celal, *İptal Davasının Konusunu Oluşturma Bakımından İdari İşlemin Kimliği*, Ankara: Danıştay Matbaası, 1990.
- EROL Ahmet, "Uzlaşma Komisyonlarının Tutarsal Uzlaşma Sınırı", *Yaklaşım Dergisi*, S. 179 (2007), ss. 26-30.

- ERVARDAR Fehamettin, "Vergi Tatbikatımıza Ait Bazı Problemler", *Maliye Enstitüsü Konferansları Onikinci Seri*, 1966, 157-70.
- EVANS Chris, Binh TRAN-NAM, "Managing Tax System Complexity: Building Bridges through Pre-filled Tax Returns", *Australian Tax Forum*, C. 25, S. 2 (2010), ss. 245-74.
- FEYZİOĞLU Bedi Necmettin, "Mükellefiyet Doğurucu Vakıa", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, C. 7, S. 1-4 (1952), ss. 52-89.
- FİŞ ÜSTÜN Gül, "İdari İşlemlerin Yokluğunun Tespitinde Görevli Yargı Düzeni", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi*, C. 9 (2013), ss. 24-42.
- FURTUN İdris Hakan, "Türk Hukuku'nda Vergi Mükellefini Denetleme Araçları", *Vergi Hukuku Örneğinde Hukuka Uygun ve Etkin Kamu Denetimi Sempozyum Kitabı*, ed. Bahri Öztürk, Funda Başaran Yavaşlar, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2010, ss. 300-313.
- FURTUN İdris Hakan, "Türk Vergi Hukukunda Nadiren Başvurulan Bir Vergi Tarh Yöntemi: İdarece Vergi Tarhı", *Vergi Sorunları Dergisi*, C. 40, S. 346 (2017), ss. 31-35.
- GARNER Bryan A., *Black's Law Dictionary*, 10. b., Minnesota: Thomson Reuters, 2014.
- GEDİK Gülşen, "Matrah Takdiri İçin Takdir Komisyonuna Başvurulması Zamanaşımını Durdurmaz (Anayasa Mahkemesi Kararı İncelemesi)", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 16, S. 1 (2010), ss. 317-32.
- GEDİK Gülşen, "Vergi Tarh İşleminde Amaç Unsuru: Kamu Yararı Kavramına Vergi Hukuku Perspektifinden Eleştirel Bir Bakış", *IV. Vergi Hukuku Konferansı Genç Hukukçular/Genç Yaklaşımlar*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016, ss. 25-55.
- GERÇEK Adnan, *Kamu Alacaklarının Tahsil Hukuku*, 6. b., Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2020.
- GERÇEK Adnan, *Türk Vergi Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisi*, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2006.
- GERÇEK Adnan, BAKAR Feride, MERCİMEK Fulya, ÇAKIR Erdem Utku, ASA Semih, "Vergilemenin Anayasal Temellerinin Çeşitli Ülkeler Açısından Karşılaştırılması ve Türkiye İçin Çıkarımlar", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 63, S. 1 (2014), ss. 81-130.
- GIRAY Filiz, *Maliye Tarihi*, 2. b., Bursa: Ezgi, 2006.
- GİRİTLİ İsmet, Tayfun AKGÜNER, *İdare Hukuku Dersleri II*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1987.
- GORDON Richard K., "Law of Tax Administration and Procedure", *Tax Law Design and Drafting*, ed. Victor Thuronyi, Washington: International Monetary Fund, 1996, C. 1, ss. 106-43.

- GÖÇGÜN Muhammed, *İdari İşlemin Konu Unsuru*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- GÖK Özgecan, "Emlak Vergisi Matrahını Belirleyen Takdir Komisyonu Kararlarının Dava Konusu Edilebilirliği (Bir Anayasa Mahkemesi Kararı'nın Sonuçlarının Değerlendirilmesi)", *IV. Vergi Hukuku Konferansı Genç Hukukçular/Yeni Yaklaşımlar*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016, ss. 165-214.
- GÖK Özgecan, *Gümrük Vergisinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, Ankara: Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım, 2019.
- GÖKÇAY Şerif Emre, "Türk Vergi Sisteminde Vergi Ödeme Gücüne Ulaşma Teknikleri", *Journal of Life Economics*, C. 4, S. 3 (2017), ss. 113-33.
- GÖKÇAY Şerif Emre, *Vergi Hukukunda Ekonomik Yaklaşım İlkesinin Kapsamı, Niteliği ve Sınırları*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- GÖKER Cenker, *Vergi Hukukunda Takdir Komisyonları*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- GÖKER Cenker, Yunus Emre YILMAZOĞLU, "Süresinden Sonra İhtirazi Kayıtlarla Verilen Düzeltme Beyannamesi Nedeniyle Tahakkuk Eden Verginin İdari Davaya Konu Edilebilirliği, Mahkemeye Erişim Hakkı ve Mülkiyet Hakkının Korunmasında Devletin Pozitif Yükümlülükleri Bağlamında Bir Değerlendirme", *Ankara Barosu Dergisi*, S. 3 (2017), ss. 83-100.
- GÖREN Ömer, "Vergi İncelemesi Hukukunda Yenilikler", *Ankara Barosu Dergisi*, S. 3 (2012), ss. 417-27.
- GÖZLER Kemal, *Hukuka Giriş*, 13. b., Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2016.
- GÖZLER Kemal, *İdare Hukuku Cilt I*, 3. b., Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2019.
- GÖZLER Kemal, "İngiltere'de Parlâmento Neden ve Nasıl Ortaya Çıktı?", *Prof. Dr. Mualla Öncel'e Armağan Cilt I*, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2009, ss. 365-74.
- GÖZLER Kemal, *Türk Anayasa Hukuku*, 2. b., Bursa: Ekin Basım Dağıtım, 2018.
- GÖZLER Kemal, "Yorum İlkeleri", *Kamu Hukukçuları Platformu Anayasa Hukukunda Yorum ve Norm Somutlaşması*, Ankara: Türkiye Barolar Birliği, 2012, ss. 15-119.
- GÖZÜBÜYÜK Şeref, *Yönetmelik Yargı*, 32. b., Ankara: Turhan Kitabevi, 2013.
- GÖZÜBÜYÜK Şeref, Suna KİLİ, *Türk Anayasa Metinleri (1839-1980)*, 2. b., Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1982.
- GÖZÜBÜYÜK Şeref, Turgut TAN, *İdare Hukuku Cilt II-İdari Yargılama Hukuku*, 7. b., Ankara: Turhan Kitabevi, 2014.
- GÖZÜBÜYÜK Şeref, Turgut TAN, *İdare Hukuku Genel Esaslar Cilt I*, 11. b., Ankara: Turhan Kitabevi, 2016.
- GÜMÜŞKAYA Gamze, *Vergi Hukukunda İspat*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Mali Hukuk Anabilim Dalı, 2015.

- GÜMÜŞKAYA Gamze, "Vergi Yargılaması Hukuku Bakımından İdari İşlemin Sebep Unsuruna İlişkin Sebep İkamesi", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, S. 204 (2021), ss. 1219-53.
- GÜNAY Berrin, Asım Furkan TEKİR, "Tanzimat Sonrası Vergi Reformlarının Anayasal Vergilendirme İlkeleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 25, S. 2 (2018), ss. 711-42.
- GÜNDAY Metin, *İdare Hukuku*, 11. b., Ankara: İmaj Yayınevi, 2017.
- GÜNEŞ Gülsen, *Verginin Yasallığı İlkesi*, 4. b., İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- GÜRSOY Bedri, "Türkiye'de Vergi Reformu ve Gelir Vergisi", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, C. 4, S. 1 (1949), ss. 262-75.
- HASOĞLU Aynur, "Danıştay Kararları Işığında İdare Hukukunda Sebep İkamesi Kavramı", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 14, S. 1 (2019), ss. 147-73.
- HATİPOĞLU Cengiz, "Geçmişten Bugüne Türk Vergi Yargısı", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 65, S. 1 (2007), ss. 85-126.
- "Hazine ve Maliye Bakanlığı 2021 Faaliyet Raporu", Hazine ve Maliye Bakanlığı (27.03.2022), <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2022/03/Hazine-ve-Maliye-Bakanligi-2021-Yili-Faaliyet-Raporu.pdf>.
- HEPAKSARZ Engin, Orçun AVCI, "Türk Vergi Hukukunda Vergilendirme Sürecinde Yetki Unsuru ve Takdir Yetkisi", *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, C. 22, S. 2 (2021), ss. 250-75.
- HİÇŞAŞMAZ Mazhar, "Muhasebe Tekniğinin Tarihi Tekamülünde Bir Merhale: Basit Usul", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, C. 11, S. 3 (1956), ss. 351-69.
- IBFD, *International Tax Glossary*, 6. b., Amsterdam: IBFD Publications, 2009.
- İÇER Zafer, Yener YÜCEL, Okan ATAĞ, "Vergi Suçlarının Tespiti ve Muhakemesinde Elektronik Denetim Uygulamaları ve Etkileri", *Dijitalleşme Sürecinin Türk Vergi Sistemine Etkileri Online Sempozyum Bildiri Kitabı*, Elektronik Kitap: Bursa Uludağ Üniversitesi, 2021, ss. 64-92.
- İNALCIK Halil, "Çift-Hâne Sistemi ve Köylünün Vergilendirilmesi", *Doğu Batı Makaleler II*, 2008, 96-111.
- İNALCIK Halil, *Osmanlı İmparatorluğu*, İstanbul: Kronik, 2018.
- İNAN Mahmut, "Türkiye'de Kazanç Vergisinden Gelir ve Kurumlar Vergisine Geçiş Süreci:1946-1960 Dönemi", *Maliye Dergisi*, S. 158 (2010), ss. 349-64.
- JAMES Simon, Clinton ALLEY, "Tax Compliance, Self-Assessment and Tax Administration", *Journal of Finance and Management in Public Services*, C. 2, S. 2 (2002), ss. 27-42.

- JAMES Simon, Christopher NOBES, *The Economic of Taxation*, 4. b., Wiltshire: Prentice Hall, 1992.
- KAĞITÇIOĞLU Mutlu, "İdari İşlemin İcrailiği", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, C. 5, S. 103 (2012), ss. 267-84.
- KAĞITÇIOĞLU Mutlu, "Kurgudan Gerçekliğe Uzanan Bir Tartışma Alanı: Susma Hakkının İdare Hukukunda Yeri Var Mıdır?", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 134 (2018), ss. 115-52.
- KALABALIK Halil, *İdare Hukukunun Temel Kavram ve Kurumları*, 5. b., Konya: Sayram Yayınları, 2014.
- KALABALIK Halil, "İdarenin Takdir Yetkisinin Sınırları ve Yargısal Denetimi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 1, S. 1 (1997), ss. 172-211.
- KANAT Zülküf, *Vergi Kanunlarına Göre Örnekleriyle Defter Tutma*, Ankara: Vergi Yayınları, 1982.
- KANETİ Selim, EKMEKÇİ Esra, GÜNEŞ Gülsen, KAŞIKCI Mahmut, *Vergi Hukuku*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2019.
- KAPANI Münci, *Kamu Hürriyetleri*, 7. b., Ankara: Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım, 2013.
- KAPLAN Gürsel, "Danıştay Kararları ve İlgili Özel Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde İdari Yargıda Ehliyet ve Husumet", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 69, S. 1-2 (2011), ss. 349-90.
- KAPLAN Gürsel, "Düzeltilbilir Hukuka Aykırılıklarla Malul İdari İşlemleri İptal Edilmekten Kurtarmak Amacıyla Başvurulan Yargısal Çözümler", *Prof. Dr. Metin Günday Armağanı Cilt I*, Ankara: Atılım Üniversitesi Yayınları, 2020, ss. 595-637.
- KAPLAN Gürsel, *İdari Yargılama Hukuku*, 4. b., Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2019.
- KAPLAN Recep, "Mükellefçe Gösterilen Kişi Beyanlarının Vergi İnceleme Tutanaklarındaki Yeri", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 17, S. 4 (2013), ss. 155-81.
- KARA Burkay Can, *İptal Davasında Sebep İkamesi*, Ankara: Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım, 2020.
- KARAÇOBAN GÜNEŞ Tuğçe, *Vergi Usul Hukukunda Re'sen Araştırma İlkesi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017. ("Re'sen Araştırma İlkesi" olarak kısaltılmıştır).
- KARAHANOĞULLARI Onur, *İdarenin Hukukla Kavranması: Yasallık ve İdari İşlemler (Yargı Kararlarına Dayalı Bir İnceleme)*, 3. b., Ankara: Turhan Kitabevi, 2015.
- KARAHANOĞULLARI Onur, "İdari İşlem Niteliğinde Yargı Kararları ve Vergi Davaları", *Prof. Dr. A. Şeref Gözübüyük'e Armağan*, ed. Turgut Tan, Ankara: Turhan Kitabevi, 2005, ss. 199-215, <http://80.251.40.59/politics.ankara.edu.tr/karahan/makale/idariislemniteligindeyargikararlari.htm>.

- KARAKOÇ Yusuf, *Genel Vergi Hukuku*, 2. b., Ankara: Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım, 2019.
- KARAKOÇ Yusuf, *Kamu Alacaklarının Tahsili Aşamasında Ortaya Çıkan ve Vergi Yargısında Çözömlenen Uyuşmazlıklar*, Ankara: Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım, 2000.
- KARAKOÇ Yusuf, *Türk Vergi Ceza Hukukunda Pişmanlık ve Islah*, 2. b., İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, 1997.
- KARAKOÇ Yusuf, *Türk Vergi Yargılaması Hukukunda Delil Sistemi*, 3. b., Ankara: Yetkin Yayınları, 2018.
- KARAKOÇ Yusuf, *Vergi Sorunlarının/Uyuşmazlıklarının Çözüm Yolları (Vergi Yargılaması Hukuku)*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2007.
- KARAKOÇ Yusuf, "Vergi Yargılaması Hukuku Açısından Takdir Komisyonu Kararları", *Vergi Dünyası*, S. 161 (1995), ss. 110-16.
- KARATAŞ DURMUŞ Neslihan, "Vergi Hukukunda İspat ve Delil", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 18, S. 3-4 (2014), ss. 505-28.
- KARATEPE Şükrü, *İdare Hukuku*, İzmir: Anadolu Matbaacılık, 1988.
- KARATEPE Şükrü, "İdarenin Takdir Yetkisi", *Türk İdare Dergisi*, S. 392 (1991), ss. 63-121.
- KARYAĞDI Müjgan, *Vergi İnceleme Sürecinin Değerlendirilmesi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye (Kamu Ekonomisi) Anabilim Dalı, 2020.
- KAŞIKCI Mahmut, *Vergi Hukukunda Arama Koruma Önlemi (Vergisel Arama)*, Ethemler Yayıncılık, 2007. ("Vergisel Arama" olarak kısaltılmıştır).
- KAŞIKCI Mahmut, "Vergi Hukukunda Yargı Kararları Üzerine Vergi İdaresi Tarafından Yapılan Bildirimlere Konu İşlemlerin Hukuki Niteliği ve Vergi Davasının Konusunu Oluşturup Oluşturmayacağı Sorunsalı Üzerine Bir İnceleme", *Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi*, S. 29-30 (2007), ss. 24-47.
- KAYA Cemil, *İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Denetimi*, 2. b., İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- KAYA Cemil, *Kararlarından Hareketle Kamu Yararı Kavramına Danıştay'ın Bakışı*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2011.
- KAYA Cemil, "Türk İdare Hukukunda İcrai Olmayan İdari İşlemler", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 9, S. 1,2 (2005), ss. 253-84. ("İcrai Olmayan İdari İşlemler" olarak kısaltılmıştır).
- KENDRİCK M. Slade, "The Ability to Pay Theory of Taxation", *The American Economic Review*, C. 29, S. 1 (1939), ss. 92-101.
- KILIÇOĞLU Ahmet M., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 14. b., Ankara: Turhan Kitabevi, 2011.

- KIRBAŞ Sadık, *Vergi Hukuku*, 20. b., Ankara: Siyasal Kitabevi, 2015.
- KIRBAŞ Sadık, "Vergi Yargısında Kanıtlama", *Selim Kaneti'ye Armağan*, İstanbul: Aybay Yayınları, 1996, ss. 185-99.
- KIZILOL Şükrü, ŞENYÜZ Doğan, TAŞ Metin, DÖNMEZ Recai, *Vergi Hukuku*, 2. b., Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2007.
- KIZILOL Şükrü, *Vergi Usul Kanunu ve Uygulaması*, Ankara: Savaş Yayınları, 1991.
- KULUÇLU Erdal, "Türk Hukuk Sisteminde Normlar Hiyerarşisi ve Sayıştay Denetimine Etkileri", *Sayıştay Dergisi*, S. 71 (2008), ss. 3-22.
- KUMRULU Ahmet G., "Vergi İcra Hukukuna Kavramsal Bir Yaklaşım", *Prof. Dr. Akif Erginay'a 65. Yaş Armağanı*, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No.460, 1981, ss. 647-68.
- KÜÇÜK İsmail, "Türk Devletlerinde Mali Yönetim-VIII.-XIII. Yüzyıllar Arası", *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, S. 4 (2013), ss. 223-45.
- KÜÇÜK Levent, *Türk Vergi Sisteminde Vergi Tarh Yöntemleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Tezi), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.
- LANG Joachim, "Vergi Adaletinin Anayasal Temelleri", *XIII. Türkiye Maliye Sempozyumu "Anayasal Mali Düzen"*, çev. Funda Başaran, İstanbul: Marmara Üniversitesi Maliye Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını, 2000, ss. 3-34.
- LOO Ern Chen, *The Influence of The Introduction of Self Assessment on Compliance Behaviour of Individual Taxpayers in Malaysia*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Camperdown: University of Sydney, 2011.
- MERÇİL Erdoğan, "Nal-Baha ve Kullanışına Dair Örnekler", *Belleten Dergisi*, C. 60, S. 227 (1996), ss. 21-32.
- MICHELS Ank, "Innovations in Democratic Governance: How Does Citizen Participation Contribute to a Better Democracy?", *International Review of Administrative Sciences*, C. 77, S. 2 (2011), ss. 275-93.
- MÜKELLEF HİZMETLERİ USUL GRUP MÜDÜRLÜĞÜ İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı, "213 Sayılı Vergi Usul Kanunu İle İlgili Olarak Uygulama Birliğinin Sağlanması Amacıyla Daha Önce Yapılan Tamimlerin Güncellenmesi ve Birleştirilmesi", 2014.
- NADAROĞLU Halil, *Kamu Maliyesi Teorisi*, 3. b., İstanbul: Sermet Matbaası, 1978.
- NADAROĞLU Halil, "Türkiye'deki Vergi Reformlarının Genel Bir Değerlendirilmesi", *Vergi Reformları-Vergi Reformları Kongresi Tebliğ ve Yorumları (21-23 Ocak 1981)*, İstanbul: İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Ekonomi Fakültesi Kamu Maliyesi Enstitüsü Yayını, 1981, ss. 131-45.
- NAS Adil, "Türk Vergi Hukukunda Vergi İncelemesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 61, S. 4 (2012), ss. 1307-36.

- NAS Adil, "Vergi Hukukunda Tarh Zamanaşımı", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 60, S. 2 (2011), ss. 309-30.
- NEUMARK Fritz, *Maliyeye Dair Tetkikler*, İstanbul: İsmail Akgün Hak Kitabevi, 1948.
- NEUMARK Fritz, *Türkiye'de ve Yabancı Memleketlerde Gelir Vergisi*, İstanbul: İsmail Akgün Hak Kitabevi, 1946.
- OECD, *Tax Administration 2013: Comparative Information on OECD and Other Advanced and Emerging Economies*, Paris: OECD Publishing, 2013.
- OECD, *Tax Administration 2015: Comparative Information on OECD and Other Advanced and Emerging Economies*, Paris: OECD Publishing, 2015.
- OECD, *Tax Administration 2022: Comparative Information on OECD and Other Advanced and Emerging Economies*, Paris: OECD Publishing, 2022.
- OECD FORUM ON TAX ADMINISTRATION: TAXPAYER SERVICES SUB-GROUP, "Survey of Trends and Developments in the Use of Electronic Services for Taxpayer Service Delivery", OECD, 03.2010, <https://www.oecd.org/tax/administration/45035933.pdf>.
- OĞURLU Yücel, "Danıştay Kararları Işığında İdari Yargılam Usulünde Re'sen Araştırma İlkesi", *Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 2, S. 1 (1998), ss. 120-33.
- OĞURLU Yücel, "İdare Hukuku Açısından Vergilendirme İşlemlerinin Hukuki Niteliği Üzerine", *Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı*, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2001, C. 2, ss. 1451-66. ("Vergilendirme İşlemlerinin Hukuki Niteliği" olarak kısaltılmıştır).
- OĞURLU Yücel, "Vergi Yargılamasında Vergi Mahkemelerin Yetki ve Görevleri", *Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 1, S. 1 (1997), ss. 317-31.
- OKELLO Andrew, "Managing Income Tax Compliance Through Self-Assessment", IMF Working Paper, International Monetary Fund, 03.2014.
- OKTAR Ateş, *Vergi Hukuku*, 13. b., İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2018.
- ONAR Sıddık Sami, *İdare Hukukunun Umumi Esasları 1. Cilt*, 3. b., İstanbul: İsmail Akgün Hak Kitabevi, 1966.
- ONAR Sıddık Sami, *İdare Hukukunun Umumi Esasları 2. Cilt*, 3. b., İstanbul: İsmail Akgün Hak Kitabevi, 1966.
- ONAR Sıddık Sami, *İdare Hukukunun Umumi Esasları 3. Cilt*, 3. b., İstanbul: İsmail Akgün Hak Kitabevi, 1966.
- ORGAN İbrahim, *Vergi Denetimi ve Türkiye Uygulaması*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2008.
- ÖNCEL Mualla, KUMRULU Ahmet, ÇAĞAN Nami, GÖKER Cenker, *Vergi Hukuku*, 28. b., Ankara: Turhan Kitabevi, 2019.
- ÖNDER Ayhan, "Ceza Muhakemeleri Usulü Hukukunda Arama", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 29, S. 3 (1963), ss. 424-57.

- ÖNER Cihat, "Danıştay Kararları Işığında Vergi Hukukunda İktisadi, Ticari ve Teknik İncaplar", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 115 (2014), ss. 243-76.
- ÖNER Erdoğan, *Vergi Hukuku*, 11. b., Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- ÖZ Ersan, Mehmet YOLCU, "Bir Vergi İncelemesi Yöntemi: Randıman Analizi ve Vergi Gayretine Muhtemel Katkılarının Tartışılması", *29. Türkiye Maliye Sempozyumu Tebliğler Kitabı*, Sakarya: Beşiz Yayınları, 2016, ss. 59-83.
- ÖZAY İl Han, *Günüşiğinde Yönetim*, İstanbul: Alfa, 1986.
- ÖZAY İl Han, *Günüşiğinde Yönetim II Yargısal Koruma*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010.
- ÖZBALCI Yılmaz, *Vergi Usul Kanunu Yorum ve Açıklamaları*, Ankara: Feryal Matbaacılık, 1985.
- ÖZBEK Veli Özer, Koray DOĞAN, Pınar BACAKSIZ, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 12. b., Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- ÖZCAN Onur, *Vergi Ombudsmanı*, İstanbul: Legal Yayınları, 2017.
- ÖZCAN Onur, "Vergilendirme Sürecinin İdari İşlem Bağlamında İncelenmesi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 75, S. 1 (2017), ss. 159-90.
- ÖZDİLER KÜÇÜK Eda, *Vergi Hukukunda Karineler*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2011.
- ÖZER İlhan, *Kamu Alacaklarının Tahsili Teorisi ve Türkiye'de Uygulaması*, 1979.
- ÖZGENÇ A. Selçuk, *Çok Taraflı Vergi Anlaşmasının Temel Esasları-Matrahın Aşındırılması ve Karın Taşınması Eylem Planı 15 Çerçevesinde-*, 2. b., İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- ÖZKÖK Cihangir, *Emsal Danıştay Kararları Çerçevesinde Vergi Usul Kanununa Göre Değerleme*, Adana: Karahan Kitabevi, 2018.
- ÖZTÜRK Bahri, Behiyye EKER KAZANCI, Sesim SOYER GÜLEÇ, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri*, 3. b., Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- ÖZTÜRK K. Burak, *Hak Arama Özgürlüğü Çerçevesinde Zorunlu İdari İtiraz*, Ankara: Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım, 2015.
- ÖZTÜRK K. Burak, "İdari İşlemin Sebep Unsuru: Yeni Bir Tanım Denemesi", *Prof. Dr. Metin Günday Armağanı Cilt II*, Ankara: Atılım Üniversitesi Yayınları, 2020, ss. 1033-50.
- ÖZTÜRK Ozan, *Bir Vergi Tekniği Yöntemi Olarak Kaynakta Vergileme*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- ÖZYÖRÜK Mukbil, *İdare Hukuku Ders Notları*, Ankara: Çoğaltma, 1973.
- PAMUK Şevket, *Türkiye'nin 200 Yıllık İktisadi Tarihi*, 12. b., İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2020.
- PEKCANITEZ Hakan, Oğuz ATALAY, Muhammed ÖZEKES, *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*, 2. b., Ankara: Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım, 2014.

- PEKER İmren, Erkan KILIÇER, “Bir Vergi Planlaması Aracı Olarak Amortisman Uygulaması”, *Vergi Raporu Dergisi*, S. 227 (2018), ss. 127-38.
- PINAR Burak, “Yargı Kararları Işığında Vergi İncelemesinde Yükümlü Haklarının İhlâlîne İlişkin Tespitler”, *International Journal of Public Finance*, C. 1, S. 1 (2016), ss. 23-60.
- PINAR Burak, Yıldırım TAYLAR, “Türk Vergi Hukukunda Kamusal Bir Denetim Yolu Olarak Vergi Araması”, *Ceza Hukuku Dergisi*, S. 21 (2013), ss. 139-80.
- PIGOU Arthur Cecil, *A Study in Public Finance*, 3. b., Londra: Macmillan & Co. Ltd., 1947.
- PİŞKİN Serhat, *Türk Vergi Hukukunda Re'sen Vergi Tarhı*, Ankara: Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım, 2018.
- PLEHN Carl C., “An Assessment Roll For The Income Tax”, *The Bulletin of the National Tax Association*, C. 5, S. 7 (1920).
- PLEHN Carl C. “Assessment of Income Tax, Once More”, *The Bulletin of the National Tax Association*, C. 6, S. 6 (1921), ss. 177-79.
- POLAT İsmet, “KDV Uygulama Genel Tebliğine Göre Sahte Belge Nedeniyle Özel Esaslara Alınma”, *Legal Mali Hukuk Dergisi*, C. 10, S. 117 (2014), ss. 33-44.
- POLAT İsmet, “Takdir Komisyonu Kararları Üzerine Bir Değerlendirme”, *Vergi Raporu Dergisi*, S. 164 (2013), ss. 49-60.
- PRASETYARİNİ Anindita Nur, Oman RUSMANA, Negina Kencono PUTRİ, “The Effectiveness of Self-Assessment System on Tax Revenue”, *Oeconomica*, C. 15, S. 4 (2019), ss. 293-305.
- RENÇBER Altan, *Kabahatler Genel Teorisi Açısından Vergi Kabahatleri*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- RENÇBER Altan, “Vergi Hukukunda Özün Biçime Önceliği İlkesi”, *Uluslararası Vergi Hukuku Konularına Türkiye Yaklaşımı*, ed. Billur Yaltı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, ss. 81-109.
- RENÇBER Altan, *Vergi İcra Hukukunda Ödeme Emri*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- “Report on Aspects of Income Tax Self Assessment”, Australia Government The Treasury, 08.2004.
- SABAN Nihal, “Bir Yaşam/İki Yasa Olayı: Vergi Denetiminde Hak İhlalleri”, *19. Türkiye Maliye Sempozyumu Türkiye’de Vergi Kayıp ve Kaçakları, Önlenmesi Yolları*, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2004, ss. 781-99.
- SABAN Nihal, *Vergi Hukuku*, 9. b., İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2019.
- SABAN Nihal, “Vergi Usul Kanunu’nda Yer Alan Karinelerde Aksini İspat”, *Danıştay Dergisi*, C. 22, S. 82-83 (1992), ss. 5-13.
- SANCAKLI Abdurrahman, *Türk Vergi Hukukunda İhbarnâme*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yalova: Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2022.

- SARAÇOĞLU Fatih, Elif PÜRSÜNLERLİ ÇAKAR, Cem Barlas ARSLAN, “Motorlu Araç Alım Satımı Dolayısıyla Elde Edilen Kazançların Vergilendirilmesi”, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, C. 12, S. 27 (2016), ss. 123-35.
- SARIASLAN Osman, “Takdire Dayalı Tarhiyatlarda Sistem Eleştirisi ve Reform İhtiyacı”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C. 7, S. 29 (2017), ss. 193-224.
- SARICA Ragıp, *İdari Kaza-Cilt I*, İstanbul: İstanbul Hukuk Fakültesi Yayınları, 1949.
- SAYAR KALKAN Havva, *Türk Vergi Hukukunda Vergi Denetim Yollarından Bilgi Toplama*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2019.
- SAYIN Adil Selim, *Türk Vergi Hukukunda Yabancı Ulaştırma Kurumlarının Vergilendirilmesi*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- SCHMÖLDERS Günter, *Genel Vergi Teorisi*, çev. Salih Turhan, 4. b., İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1976.
- SEÇKİN Sinan, Gül ÜSTÜN, “İdari İşlemlerde Takdir Yetkisi ve Gereke İlkesi”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Prof. Dr. Mehmet Akif Aydın’a Armağan*, C. 21, S. 2 (2015), ss. 509-33.
- SEMİZ İmran, Pişmanlık ve Islâh Beyannamesinin İhtirazi Kayıtlarla Verilmesi ve Dava Yolu, *Legal Mali Hukuk Dergisi*, S. 195 (2021), ss. 749-68.
- SEYHAN Mahcemal, *Vergi Mükelleflerinin Defter Tutma Yükümlülüğü*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- SEZGİNER Murat, “İdari İşlem-İcrailik-Ayrılabilir İşlem-Yargısal Denetim”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 69, S. 1-2 (2011), ss. 241-50.
- SEZGİNER Murat, *İdari İşlemlerde Amaç Unsuru Bakımından Hukuka Aykırılık*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 1991.
- SEZGİNER Murat, *İptal Davasının Uygulama Alanı Bakımından Ayrılabilir İşlem Kuramı*, Ankara: Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım, 2000.
- SEZGİNER Murat, “Usul Kanunlarında İdari İşlemin Dış Görünüşü”, *Başbakanlık Uluslararası İdari Usul Kanunu Hazırlığı Sempozyumu*, Ankara: Başbakanlık Kitapları, 1998, ss. 201-26.
- SOYDAN Başar, *Türk Vergi Hukukunda Vergi İncelemesi*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- SÖYLER Yasin, “İdari Yargılama Usul Hukukunda Sebep İkamesi”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 31 (2017), ss. 533-66.
- STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRE BAŞKANLIĞI, “Gelir İdaresi Başkanlığı 2021 Faaliyet Raporu”, Ankara, 02.2022.
- SÜRBEHAN Sadettin, “İdarede Takdir Hakkı”, *Türk İdare Dergisi*, C. 41, S. 325 (1970), ss. 77-106.

- ŞAHİN Tayfun, "Tarhiyat Önerisi İçermeden Sonuçlanan Vergi İncelemesi Sonunda Düzenlenecek Raporda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar", *Yaklaşım Dergisi*, S. 273 (2015), ss. 35-40.
- ŞEKER H. Nezh, *Hukuksal Yapısıyla Vergi İncelemesi*, İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım, 1994.
- ŞEN Hüseyin, "Olivera Tanzi Etkisi: Türkiye Üzerine Ampirik Bir Çalışma", *Maliye Dergisi*, S. 143 (2003), ss. 1-9.
- ŞENYÜZ Doğan, "Kamu İhalelerinde İhale Dışı Bırakma Sebebi Olarak Vergi Borcunun Değerlendirilmesi", *Prof. Dr. Nami Çağan Anısına Armağan*, Ankara: Atılım Üniversitesi Yayınları, 2020, ss. 505-34.
- ŞENYÜZ Doğan, "Susma Hakkı Karşısında Vergi Usul Kanunundaki Defter ve Belgeleri Gizleme (Kaçakçılık) Suçu", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 15, S. 1 (2013), ss. 29-40.
- ŞENYÜZ Doğan, *Vergi Ceza Hukuku (Vergi Kabahati ve Suçları)*, 12. b., Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2022.
- ŞENYÜZ Doğan, *Vergi Hukuku Açısından Özel Hukuk Sözleşmeleri*, Ankara: Yaklaşım Yayınları, 2002.
- ŞENYÜZ Doğan, "Vergi İncelemesinde Zaman Bakımından Yetki", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 43 (2020), ss. 247-164.
- ŞENYÜZ Doğan, *Vergi Usul Hukukunda Tebligat*, 2. b., Bursa: Yaklaşım Yayıncılık, 1997.
- ŞENYÜZ Doğan, *Vergilendirmede Yükümlü Psikolojisi*, Bursa, 1995.
- ŞENYÜZ Doğan, Recep KAPLAN, "Temel Haklara İlişkin Anayasal Güvencelerin Vergi Hukukundaki Güvenceleri Daraltıcı Kullanımının Bir Danıştay Kararı Üzerinden İncelenmesi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 155 (2021), ss. 80-145.
- ŞENYÜZ Doğan, Mehmet YÜCE, Adnan GERÇEK, *Türk Vergi Sistemi*, 19. b., Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2022.
- ŞENYÜZ Doğan, Mehmet YÜCE, Adnan GERÇEK *Vergi Hukuku (Genel Hükümler)*, 13. b., Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2022.
- ŞENYÜZ Edanur, *Gümrük İşlemleri ve İşlemlerden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları*, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2021.
- ŞİN Sevil, "Vergi Hukukunda Beyanname Verme Ödevi ve İhtirazi Kayıtlı Beyan Usulü", *İzmir YMMO Dergisi*, C. 1, S. 2 (2019), ss. 68-88.
- ŞİN Sevil, "Vergi Takdir Komisyonları", *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 16 (2018), ss. 161-85.
- ŞİŞMAN Gülden, *Danıştay Kararları ve Özelgeler Işığında Katma Değer Vergisinde Vergiyi Doğuran Olay*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.

- ŞİŞMAN Gülden, *Sayıştay Yargısında Vergi Alacağı Açısından Kamu Zararı*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- “T. C. Başbakanlık Muamalat Genel Müdürlüğü Tetkik Müdürlüğü Vergi Usul Kanunu Tasarısı ve Geçici Komisyon Raporu Sayı: 71-789, 6/118”, 25.04.1947.
- TAN Turgut, *İdare Hukuku*, 6. b., Ankara: Turhan Kitabevi, 2017.
- TANÖR Bülent, *Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri (1789-1980)*, 33. b., İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2020.
- TAŞDELEN Aziz, “Vergi Alacağının Tahakkuku: Bir Aşama ve Bir İşlem”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 56, S. 1 (2007), ss. 279-312.
- TAŞDELEN Aziz, “Vergisel Arama”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 2 (2003), ss. 159-91.
- TAŞDÖĞEN Salih, “Temsilsiz Vergi Olmaz İlkesi Bağlamında Magna Carta’ya Farklı Bir Bakış”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 40 (2021), ss. 120-42.
- TAŞKAN Yusuf Ziya, “Vergi Borcunun Tahakkuku ve Kesinleşmesi”, *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 200 (2005), ss. 157-66.
- TAYLAR Yıldırım, GÖK Özgecan, DEMİRBAŞ AKSÜT Burcu, ARTUN Emine Sevcan, *Mükellef Haklarının Korunması Bakımından Hukuki Güvenlik İlkesi*, İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- TAYLAR Yıldırım, “Özel Esaslara İlişkin Uygulama ve Yargı Kararları Perspektifinden Vergi Hukukunda Hukuka Aykırı Bir İşlemden Hukuka Uygun Bir Tarhiyat Çıkıp Çıkmayacağı Sorunu”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 12, S. 2 (2021), ss. 774-90.
- TAYLAR Yıldırım, *Vergi Hukukunda Vergiyi Doğuran Olay*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- TAYLAR Yıldırım, “Vergi İncelemesi Sırasında İbraz Edilmeyen Defter, Kayıt ve Belgelerin Yargılama Aşamasında Vergi Yargısı Organlarına İbrazı”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 20, S. 2 (2018), ss. 375-408.
- “T.C. Milli Birlik Komitesi Genel Kurul Toplantısı Tutanakları 5. Cilt - 04.01.1961”, 04.01.1961, https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/MBK_/d00/c005/mbk_00005070.pdf
- TEKİN Fazıl, Ali ÇELİKKAYA, *Vergi Denetimi*, 7. b., Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- THURONYI Victor, *Comparative Tax Law*, Lahey: Kluwer Law International, 2004.
- TOMBALOĞLU Nermin, “Anayasa Mahkemesi Kararlarında Kamu Yararı Kavramı”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 1 (2014), ss. 353-88.
- TUNCER Selahattin, *Vergi Uygulamaları*, 5. b., İstanbul: Okan Yayıncılık, 1984.
- TUNCER Selahattin, Harun C. SİLAN, “Vergi Tarhı”, *İktisat ve Maliye*, C. 6, S. 2 (1959), ss. 77-101.

- TURGAY Recep, "Türkiyede Gelir Vergisi Tatbikatı", *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, S. 1 (1955), ss. 127-53.
- TURGAY Recep, *Vergi Usul Kanunu ve Tatbikatı*, 2. b., İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1969.
- TÜRK İsmail, "Cumhuriyet Döneminde Vergi Sistemimizin Gelişmesi", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, C. 36, S. 1 (1981), ss. 335-57.
- UĞUR A. Atilla, İbrahim ÇÜTÇÜ, "E-Devlet ve Tasarruf Etkisi Kapsamında VEDOP Projesi", *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, C. 1, S. 2 (2009), ss. 1-20.
- ULER Yıldırım, *İdari Yargıda İptal Kararlarının Sonuçları*, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1970.
- ULU Güher, *İdari İşlemin Sebep unsuru ve Yargısal Denetimi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021.
- ULU Güher, "İdari İşlemin Unsurlarının İşlevi", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 38 (2020), ss. 74-102.
- ULU Güher, *İdari İşlemin Yetki unsuru*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2012.
- ULUSOY Ali D., *İdari Yaptırımlar*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013.
- USTA Fuat, "Vergi Tekniği Raporu Mükellefe Verilmezse Ne Olur?", *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 333 (2016), ss. 105-9.
- USTA Mehmet, Bilal GEREKAN, Ertan KİZİR, "İhtisas Vergi Dairelerinin İşlevini Arttırmaya Yönelik KDV İade Sürecinde Yaşanan Sorunlar Üzerine Bir Araştırma", *Vergi Sorunları Dergisi*, C. 40, S. 345 (2017), ss. 56-66.
- UTZ Stephen, "Ability to Pay", *Whitter Law Review*, C. 23 (2002), ss. 867-950.
- UYGUN Oktay, *Demokrasi*, 2. b., İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- UZUN ÇAM Mine, "Vergi Denetiminde Anayasaya Aykırı El Koyma Yetkisi", *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 15, S. 4 (2017), ss. 177-206.
- ÜNVER Yener, Hakan HAKERİ, *Ceza Muhakemesi Hukuku Cilt 2*, 15. b., Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- ÜREL Gürol, *Vergi Usul Kanunu Uygulaması*, 3. b., Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2012.
- ÜSTÜN Ümit Süleyman, *Nasıl Bir Vergi Denetimi ve Vergi Yargısı?*, İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım, 2013.
- ÜSTÜN Ümit Süleyman, *Türk Vergi Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisi*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2007.
- ÜYÜMEZ Mustafa Erkan, Ali Osman YILMAZ, Sema ÜNLÜER, "Vergi İncelemesinin Amaçları ve Bu Amaçlara İlişkin Sorunlar Nelerdir?: Bir Durum Çalışması", *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, C. 6, S. 16 (2021), ss. 432-52.
- VERGEER Charles, *Philosophy in Late Antiquity*, Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 2019.

- WILLIAMS David, "Value-Added Tax", *Tax Law Design and Drafting*, ed. Victor Thuronyi, Washington: International Monetary Fund, 1996, C. 1, ss. 169-235.
- YAHAYA Lawan, Magaji ABBA, Nazuri SULEİMAN, "Influence of Corporate Taxpayers Knowledge on Tax Compliance Behaviour under Selfassessment System in Nigeria", *International Journal of Management, Accounting and Economics*, C. 5, S. 5 (2018), ss. 342-52.
- YAKAR Soner, *Türk Vergi Hukukunda Tarh İşleminin Yargısal Denetimi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Mali Hukuk Bilim Dalı, 2011.
- YALTI Billur, *Vergi Yükümlüsünün Hakları*, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2006.
- YALTI SOYDAN Billur, "İnsan Hakları Açısından Vergi Yükümlüsünün Adil Yargılanma Hakkı-II", *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 144 (2000), ss. 104-20.
- YAYLA Yıldızhan, *İdare Hukuku*, 2. b., İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2010.
- YAYLA Yıldızhan, "İdarenin Takdir Yetkisi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 30, S. 1-2 (1964), ss. 201-11.
- YENİÇERİ Harun, *Türk Vergi Hukukunda Yoklama*, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2014.
- YENİSEY Feridun, Ayşe NUHOĞLU, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 7. b., Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- YERLİKAYA G. Kürşat, *Türk Vergi Hukukunda İhtirazi Kayıtlı Beyan ve Yargı Yolu*, İstanbul: Kazancı Kitap Ticaret, 2005.
- YILDIRIM Turan, YASİN Melikşah, KAMAN Nur, ÜSTÜN H. Eyüp, OKAY TEKİNSOY Özge, *İdare Hukuku*, 7. b., İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- YILDIZ Hayrettin, *İdarenin Re'sen İcra Yetkisi*, Ankara: Seçkin, 2019.
- YILMAZ Dilşat, *İdari İşlemin İcrailik Özelliği*, Ankara: Astana Yayınevi, 2014.
- YILMAZ Dilşat, "Türk İdare Hukuku'nda İdari İşlemin 'Kesin'liği Üzerine Bir Değerlendirme: 'Kime Göre?', 'Ne İçin?' Kesinlik", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 21, S. 2 (2017), ss. 105-53. ("İdari İşlemin 'Kesin'liği Üzerine Bir Değerlendirme" olarak kısaltılmıştır).
- YILMAZ Elif, "Uzlaşma Müessesesinin Hukuki Niteliği ve Temel Vergilendirme İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 13, S. 1-2 (2009), ss. 321-51.
- YILMAZ Güneş, *Katma Değer Vergisinde Vergiyi Doğuran Olay Olarak Teslim*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2012.
- YILMAZ Mustafa, "Vergi Tekniği Raporlarının Tebliğ Edilmemesi Sorunsalı", *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 382 (2020), ss. 136-42.
- YILMAZ Rabia, *Türk Hukuku Bakımından Vergi İdaresinin İşlem ve Uygulamalarına Olan Güvenin Korunması İlkesi*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.

- YÜCE Mehmet, *Türk Vergi Yargısı*, 2. b., Bursa: Ekin Basım Dağıtım, 2012.
- YÜCE Mehmet, Gamze ÇİMEN, “Vergi Hukukunda Vergi Takdir Komisyonu Kararlarının Dava Konusu Edilebilirliği”, *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 371 (2019), ss. 23-36.
- YÜCESOY Ayşe Aslı, “Vergi Hukukunda Arama ve Arama Sürecindeki İşlemlerde Kamu Yararı Kavramı”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, C. 30, S. 135 (2018), ss. 151-84.
- YÜZBAŞIOĞLU Cihan, “İdari Usulde Öksüz Kalmış Bir Alan: İdari İşlemlere Karşı Zorunlu İdari Başvurulardan Kaynaklanan Sorunlar”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 1 (2020), ss. 305-89.
- ZABUNOĞLU Yahya Kazım, *İdare Hukuku Cilt 2*, Ankara: Yetkin, 2012.
- ZALTA Edward, Uri NODELMAN, (ed.), “Abduction”, *Stanford Encyclopedia of Philosophy*, Stanford: The Metaphysics Research Lab Center for the Study of Language and Information Stanford University, 2017.
- ZEVKLİLER Aydın, *Medeni Hukuk*, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1986.

Dr. Enes YILMAZ

**CEZA VE CEZA MUHAKEMESİ
HUKUKUNDA
MAĞDUR**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur
Enes Yılmaz

Hukuk Yayınları Dizisi –3838

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 875 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKLAR

- AÇIKGÖZOĞLU, Muhammet, *Ceza Hukuku Açısından Teori ve Uygulamada Mağdur Kavramı*, Adil Yayınevi, Ankara 2000.
- Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Daire Başkanlığı, *Mağdura Yaklaşım Kılavuzu-2021*, Adalet Bakanlığı, Ankara 2021.
- Adalet Bakanlığı Mağdur Hakları Daire Başkanlığı, *Mağdura Yaklaşım Kılavuzu-2016*, Adalet Bakanlığı, Ankara 2016.
- Adli Destek Sisteminin Değerlendirilmesi Çalıştay Raporu, (26-27 Ağustos 2015) Ankara, *Mağdur Hakları Daire Başkanlığı Çalıştay Raporları*, Ankara 2016, 24-39.
- AERTSEN, Ivo, "Karşılaştırmalı Avrupa Ülkeleri Mağdur Hakları Mevzuatı Türkiye'de Mağdur Haklarının Ve Mağdurlara Verilen Hizmetlerin Güçlendirilmesi: Etkin Uygulamaya Doğru", *Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium*, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 78-117.
- AGTAŞ, Özkan, *Ceza ve Adalet*, 2. Bası, Metis Yayınları, İstanbul 2017.
- AĞIRER, Gülnihal / KIRANCI, Burcu / BOSTAN ÜNSAL, Fatma, "Koruma", *Mağdurlar İçin Evrensel Adalet - Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Mağdur Hakları El Kitabı*, Uluslararası Ceza Mahkemesi Koalisyonu Mağdur Hakları Çalışma Grubu, Ankara 2010, 63-82.
- AKBULUT, Berrin, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 9. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- AKDEMİR, Süleyman, *Ceza Hukukunda Mağdurun Korunması*, Akevler Akdeniz Bilimsel Araştırma Merkezi Yayınları No:4, İzmir 1988.
- AKDOĞAN, Hüseyin, "Çocuğun Cinsel İstismarı ve Türkiye'de Çocuk Cinsel İstismarını Önlemeye Yönelik Çalışmalar", *Suç Mağdurları*, Ed. Halil İbrahim Bahar, Adalet Yayınevi, Ankara 2006, 151-171.
- AKGÜL, Alper / SÜNGER, Ercan, "Yargıtay Kararları Ekseninde İnsan Ticareti Suçu Mağduru Çocuklar", *Türkiye'de İnsan Ticareti Mağdurları*, Ed. Osman Seyhan ve Alper Akgül, Adalet Yayınevi, Ankara 2014, 183-200.
- AKİL, Cenk, "Yargıtay Kararları Işığında Medeni Yargılama Hukukunda Hukuka Aykırı Biçimde Elde Edilmiş Delillerin Değerlendirilip Değerlendirilemeyeceği Meselesi", *AÜHFD*, Y.2012, C.61, S.4, 1223-1270.
- AKYAZAN, Ahmet Emrah, *Mağdurun Kovuşturma Evresindeki Hakları Kapsamında Soru Yönelme Hakkı*, Desen Ofset, Ankara 2009.

- AKYÜREK, Güçlü, “Ceza Yargılamasında Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Sorunu”, *TBDD*, Y.2012, S.101, 61-82.
- ALAN AKCAN, Esra, “Ceza Hukukunda Mağdurun Korunmasına Yönelik Düzenlemeler”, *Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ’e Armağan, DEÜHFED*, Y.2014, C.16, Özel Sayı, 3949-3997 (ALAN AKCAN, *PEKCANITEZ’e Armağan*, s.).
- ALAN AKCAN, Esra, “Mağdurun Zararının Giderilmesi”, *Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium*, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 275-288 (ALAN AKCAN, *Sempozyum*, s.).
- ALAN AKCAN, Esra, *Ceza Muhakemesinde Mağdurun Hakları*, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Danışman: Prof. Dr. Durmuş TEZCAN, İstanbul 2013 (ALAN AKCAN, *Mağdurun Hakları*, s.).
- ALBRECHT, Hans-Jörg, “Kriminologische Perspektiven der Wiedergutmachung – Theoretische Ansätze und empirische Befunde”, *Neue Wege der Wiedergutmachung im Strafrecht – Internationales strafrechtlich-kriminologisches Kolloquium in Freiburg i. Br.*, Hrsg. Albin Eser, Günther Kaiser, Kurt Madlener, Eigenverlag Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, Freiburg i. Br. 1990, 43-72 (Hans-Jörg ALBRECHT, s.).
- ALBRECHT, Peter-Alexis, “Die Funktionalisierung des Opfers im Kriminaljustizsystem”, *Die Stellung des Opfers im Strafrechtssystem – Neue Entwicklungen in Deutschland und in den USA*, Ed. Bernd Schünemann, Markus Dirk Dubber, Carl Heymanns Verlag, Köln, 2000, 39-50 (Peter-Alexis ALBRECHT, 2000, s.).
- ALBRECHT, Peter-Alexis, “The Functionalization of the Victim in the Criminal Justice System”, *Buffalo Criminal Law Review*, Y.1999, S.3, 91-107 (Peter-Alexis ALBRECHT, 1999, s.).
- ALŞAHİN, Mehmet Emin, “Seri Muhakeme Usulü”, *Ord. Prof. Dr. Sulhi DÖNMEZER 102 Yaşında – Tebliğler*, Panel 10 Şubat 2020, Adalet Yayınevi, Ankara 2020, 81-91.
- ALTAY, Ali, “Ceza Muhakemeleri Kanununda Mağdur Hakları”, *Suç Mağdurları*, Ed. Halil İbrahim Bahar, Adalet Yayınevi, Ankara 2006, 275-290.
- ANDROULAKIS, Ioannis N., “European Perspectives on Rights for Victims of Crime”, *EUCRIM*, Y.2014, S.4, 111-116.
- APIŞ, Özge, “Yargıtay Kararları Çerçevesinde Ceza Muhakemesinde Haberleşmenin Gizliliğini İhlal Suretiyle Mağdurun Elde Ettiği Delillerin Değeri”, *Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan*, Ed. Mahmut Koca, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, 1117-1138.
- ARSLAN, Çetin, “Türk Hukukunda Suç Mağdurunun Zararın Tazmini”, *Dünyada ve Türkiye’de Ceza Hukuku Reformları Kongresi (26 Mayıs-4 Haziran 2010 İstanbul ve Ankara) Tebliği, Sempozyum Kitabı, C.2*, Ed. Adem Sözüer, İstanbul 2013, 2337-2356 (Çetin ARSLAN, s.).

- ARSLAN, Orhan, "Ceza Yargılamasında Silahların Eşitliği İlkesi Bir Sistematik Derleme Çalışması", *Ankara Barosu Dergisi*, Y.2022, S.80, 169-222 (Orhan ARSLAN, s.).
- ARTUK, M. Emin / ALŞAHİN, M. Emin, *Kriminoloji*, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- ARTUK, M. Emin / GÖKCEN, Ahmet / ALŞAHİN, M. Emin / ÇAKIR, Kerim, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 14. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020 (ARTUK/GÖKCEN/ALŞAHİN/ÇAKIR, *Genel*, s.).
- ARTUK, M. Emin / GÖKCEN, Ahmet / ALŞAHİN, M. Emin / ÇAKIR, Kerim, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 18. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2019 (ARTUK/GÖKCEN/ALŞAHİN/ÇAKIR, *Özel*, s.).
- AVCI, Mustafa, "Suç Mağdurlarına Tazminat Ödenmesi Anlayışının Tarihi Gelişimi", Suç Mağdurlarına Tazminat Verilmesi Çalıştayı İlgili Tebliğler, (1-2 Ekim 2015) Adana, *Mağdur Hakları Daire Başkanlığı Çalıştay Raporları*, Ankara 2016, 41-55 (AVCI, *Çalıştay*, s.).
- AVCI, Mustafa, *Osmanlı Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 2. Baskı, Mimoza Yayınları, Konya 2014 (AVCI, *Genel*, s.).
- AVCI, Mustafa, *Osmanlı Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 2. Baskı, Mimoza Yayınları, Konya 2014 (AVCI, *Özel*, s.).
- Avrupa Birliğinde Mağdur Hakları – 2012/29/EU Sayılı Direktifin Uygulanmasına İlişkin Rehber İlkeler**, Ed. Hülya Çetin ve Tuba Dağdeviren, Adalet Bakanlığı Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, Ankara 2016.
- Avrupa Komisyonu, Türkiye 2013 Yılı İlerleme Raporu, SWD (2013)417, Brüksel 16 Ekim 2013.
- Avrupa Komisyonu, Türkiye 2019 Yılı İlerleme Raporu, SWD (2019)220, Brüksel 29 Mayıs 2019.
- AYDIN, Aslı, "Ceza Hukukunda Mağdur Kavramı ve Viktimoloji", *Hukukun Gençleri Sempozyum Dizisi-6 "Şiddetin Mağdurlarının Yaşamlarına Olan Etkisi"*, Eskişehir 26-27 Kasım 2015 (Aslı AYDIN, s.).
- AYDIN, Devrim, *Ceza Muhakemesinde Deliller*, Yetkin Yayınları, Ankara 2014 (Devrim AYDIN, s.).
- AYDIN, Murat, *Ceza Hukukunda Mağdur Kavramı, Mağdur Hakları ve Mağdurun İkincil Mağduriyetten Korunması*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2023 (Murat AYDIN, s.).
- AYTEKİN İNCEOĞLU, Asuman, "Ceza Hukukunda Mağdur Hakları Çerçevesinde Mağdurun Zararının Devlet Tarafından Giderilmesi ve Suç Mağdurlarına Yardım Hakkındaki Kanun Tasarısının Değerlendirilmesi", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y.2016, C.11, S.141-142, 9-46 (AYTEKİN İNCEOĞLU, 2016, s.).

- AYTEKİN İNCEOĞLU, Asuman, "Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Mevcut ve Olası Sorunları ile Uzlaşma Kurumu", **3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi – Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, 1-3 Haziran 2008 İstanbul**, Ed. Bahri Öztürk, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, 649-660 (AYTEKİN İNCEOĞLU, 2009, s.).
- BACAKSIZ, Pınar, "6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Kapsamında Kadının Korunması", **Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması**, Ed. Nur Centel, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2013, 13-37 (BACAKSIZ, "6284", s.).
- BACAKSIZ, Pınar, "Cezalandırma ve Toplumla Yeniden Kazandırma", **Prof. Dr. Hakan PEKCANİTEZ'e Armağan, DEÜHFD**, Y.2014, C.16, Özel Sayı, 4917-4941 (BACAKSIZ, "Cezalandırma", s.).
- BACANLI, Mehmet Rifat, **Ceza Muhakemesinde Mağdurun Korunması**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Prof. Dr. Cumhur ŞAHİN, Ankara 2007.
- BAHAR, Halil İbrahim, "Mağdur Bilimi", **Suç Mağdurları**, Ed. Halil İbrahim Bahar, Adalet Yayınevi, Ankara 2006, 1-20.
- BAHTİYAR, Murat, "Çocuklara Yönelik Cinsel Suçlar ve Mağduriyet Yaklaşımları", **Suç Mağdurları**, Ed. Halil İbrahim Bahar, Adalet Yayınevi, Ankara 2006, 174-187.
- BALCI, Murat, "Ceza Muhakemesi Hukukunun Temel İlkeleri Işığında Seri ve Basit Muhakeme Usulü", **Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer 102 Yaşında – Tebliğler**, Panel 10 Şubat 2020, Adalet Yayınevi, Ankara 2020, 67-80.
- BALO, Yusuf Solmaz, **Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016.
- BARTON, Stephan, "Die Reform der Nebenklage: Opferschutz als Herausforderung für das Strafverfahren", **Juristische Arbeitsblätter**, Y.2009, S.11, 753-759 (BARTON, 2009, s.).
- BARTON, Stephan, "Strafrechtspflege und Kriminalpolitik in der viktimären Gesellschaft, Effekte, Ambivalenzen und Pradozien", **Ambivalenzen der Opferzuwendung des Strafrechts – Zwischenbilanz nach einem Vierteljahrhundert opferorientierter Strafrechtspolitik in Deutschland**, Hrsg. Stephan Barton, Ralf Kölbel, Nomos Verlag, Baden-Baden 2012, 111-137 (BARTON, 2012, s.).
- BARTSCH, Tillmann / BRETTEL, Hauke / BLAUERT, Katharina / HELLMANN, Deborah F., "Staatliche Opferentschädigung auf dem Prüfstand – Entschädigungsanspruch und Entschädigungspraxis", **ZIS**, 7-8/2014, 353-363.
- BARUŞ, Beyzanur, **Neoliberal Dönemde Cezalandırmanın Değişen Amacı ve Faile Bakış Açısı**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Muammer KETİZMEN, Ankara 2021.

- BASSIOUNI, M. Cherif, "International Recognition of Victims' Rights", *Human Rights Law Review*, Y.2006, C.6, S.2, 203-279.
- BAŞ, Eylem, "Hayvanın Kötü Muamelelere Karşı Ceza Hukuku Vasıtasıyla Korunması Halinde Mağdurun Tespiti", *İNÜHFD*, Y.2021, C.12, S.1, 1-16 (BAŞ, *İNÜHFD*, s.).
- BAŞ, Eylem, *Ceza Hukukunda Fail ve Mağdur*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021 (BAŞ, *Fail ve Mağdur*, s.).
- BAŞAK, Cengiz, "Uluslararası Suçların Mağdurları ve Uluslararası Kurumlar", *Suç Mağdurları*, Ed. Halil İbrahim Bahar, Adalet Yayınevi, Ankara 2006, 333-351.
- BAŞBUĞ, Aydın, "Terör Mağduru Şehit ve Gazilerin Tazminat Hakları ve Öneriler – Terör Mağdurlarına Ödenecek Tazminatın Diğer Tazminat Türleri ile Mukayesesi", Suç Mağdurlarına Tazminat Verilmesi Çalıştayı İlgili Tebliğler, (1-2 Ekim 2015) Adana, *Mağdur Hakları Daire Başkanlığı Çalıştay Raporları*, Ankara 2016, 130-138.
- BAŞBÜYÜK, İsa, "İletişim Sırasında Elde Edilen Gizli Ses Kayıtlarının Ceza Muhakemesinde Delil Olarak Kabul Edilebilirliği Sorunu", *DEÜHFD*, Y.2017, C.19, S.1, 161-204.
- BAŞTÜRK, İhsan, "Basın Kanunu'nda Kimlik Açıklama Yasağına Aykırılık Suçu", *TBBD*, Y.2009, S.86, 121-167 (BAŞTÜRK, 2009, s.).
- BAŞTÜRK, İhsan, *Hükmün Açıklanmasının Ertelenmesi*, 2. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2021 (BAŞTÜRK, 2021, s.).
- BAYKARA ACAR, Yüksel, "Kanunla İhtilafa Düşen Çocukların Mağduriyet Döngüsü", *Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium*, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 173-184.
- BAYRAKTAR, Köksal, "Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'in Türk Ceza Hukuku'na Katkıları", *Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer 102 Yaşında – Tebliğler*, Panel 10 Şubat 2020, Adalet Yayınevi, Ankara 2020, 17-23.
- BAYTAZ, Abdullah Batuhan, "Onarıcı Adalet'e Genel Bir Bakış", *İÜHFM*, Y.2013, C.71, S.1, 117-130.
- BEKAR, Elif, "Tefecilik Suçu", *İÜHFM*, Y.2013, C.71, S.2, 499-526.
- BEŞE, Ertan, "Suç İstatistiklerinde Karanlık Alan ve Mağdurun Rolü", *Suç Mağdurları*, Ed. Halil İbrahim Bahar, Adalet Yayınevi, Ankara 2006, 73-86.
- BİNİCİ, Murat, "Tazminat Ödenmesinde İngiltere-Almanya-İspanya Örnekleri", Suç Mağdurlarına Tazminat Verilmesi Çalıştayı İlgili Tebliğler", (1-2 Ekim 2015) Adana, *Mağdur Hakları Daire Başkanlığı Çalıştay Raporları*, Ankara 2016, 86-98.
- Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi, *Onarıcı Adalet Programları El Kitabı*, 2. Baskı, Birleşmiş Milletler Yayını, İstanbul 2013.

- BİRTEK, Fatih, ***AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat***, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.
- BOULANGER, Özge Didem (Çev.), “Avrupa Parlamentosu, Konsey, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi ve Bölge Komiteleri’ne Sunulan Komisyon Bilgilendirmesi: Mağdur Hakları Konusunda Avrupa Birliği Stratejisi (2020-2025)”, ***Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları***, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 53-78.
- BOYACI, Akın, “Ceza Muhakemesinde Davaya Katılma”, ***İÜHF***, Y.2013, C.71, S.1, 157-176.
- BOZALAN, M. Nureddin, “Uyuşturucu ile Mücadelede Zarar Azaltma (Harm Reduction) Metodu”, ***8. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali - 8th International Crime and Punishment Film Festival, Ceza Hukuku ve Sağlık Perspektifinden Uyuşturucu Sorunu - Drug Problem From The Perspective of Criminal Law and Health, Tebliğler - Academic Papers***, Ed. Adem Sözüer, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022, 217-228 (BOZALAN, 2022, s.).
- BOZALAN, M. Nureddin, ***Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanık ve Beyanının Güvenilirliği***, Yetkin Yayınları, Ankara 2020 (BOZALAN, 2020, s.).
- BOZDAĞ, Ahmet / SARIUSTA, Kader, “Ceza Yargılamasında Mağdurun Beyanı ve Delil Değeri”, ***İNÜHFD***, C.8, S.2, 2017, 573-602.
- BOZDAĞ, Ahmet, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdurun Hukuki Yardım Alma Hakkı”, ***TBB***, Y.2017, S.132, 121-146.
- BÖREKÇİ, Eşref Barış, “Nitelikli Cinsel Saldırı/İstismar Mağdurları Neden Bir Defa Dinlenememektedir?”, ***YÜHFD***, Y.2022, C.19, S.2, 1077-1084.
- BRIENEN, Marion Eleonora Ingeborg / HOEGEN, Ernestine Henriëtte, ***Victims of Crime in 22 European Criminal Justice Systems - The Implementation of Recommendation of Europe on the Position of the Victim in the Framework of Criminal Law and Procedure***, Wolf Legal Productions, Nijmegen-The Netherlands 2000.
- CAMPOS, Terry, “Use of the Term “Victim” in Criminal Proceedings”, ***NCVLI News***, Y.2009, C.11, <https://law.lclark.edu/live/files/4359-ncvli-news-2009--11th-edition>, (E.T.07.03.2024), 1-20.
- CANPOLAT, Can, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanık Beyanının İtibari Değerine İlişkin Bazı Özel Durumlar”, ***AHBVÜHFD***, Y.2021, C.25, S.2, 511-554 (CANPOLAT, 2021, s.).
- CANPOLAT, Can, “Ceza Muhakemesi Hukukunun Amacı “Objektif gerçeğin keşfi mi? Yargısal (kazai) bir gerçeklik inşa etmek mi?””, ***ERÜHFD***, Y.2020, C.15, S.2, 451-499 (CANPOLAT, 2020, s.).

- CARTWRIGHT, Heather L., "Including Victims in the American Criminal Justice Process", **112th International Training Course Visiting Experts' Papers – UNAFEI 2000**, Resource Material Series No.56, 190-203.
- CASELL, Paul G. / GARVIN, Margaret, "Suç Mağdurlarının Devlet Anayasalarında Korunması: Florida İçin Teni Marsy Kanunu Örneği", Çev. Doğa Satı, Şerife Naz Altunal, Selensu Armağan, Ece Özcan ve Ahmet Tibet Özen, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları**, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 441-481.
- CENDEL, Nur / ZAFER, Hamide, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 18. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2020.
- CENDEL, Nur / ZAFER, Hamide / ÇAKMUT, Özlem, **Türk Ceza Hukukuna Giriş**, 10. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2017.
- CENDEL, Nur, "Ceza Hukuku Şiddete Karşı Kadını Koruyor Mu?", **Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması**, Ed. Nur Centel, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2013, 1-12 (CENTEL, 2013, s.).
- CENDEL, Nur, "Cinsel Suç Mağduru Kadının Korunması", **Prof. Dr. Kenan Tunçomağ'a Armağan**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Eğitim Öğretim ve Yardımlaşma Vakfı, İstanbul 1997, 59-70 (CENTEL, 1997, s.).
- CİN, Halil / AKYILMAZ, Gül, **Türk Hukuk Tarihi**, 10 Baskı, Sayram Yayınları, Konuya 2018.
- COLE, Christine M., "Overcoming Challenges in Defending Victim Rights During Judicial Process" / "Yargılama Sürecinde Mağdur Haklarının Korunmasında Karşılaşılan Zorlukların Aşılması", **Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium**, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 293-295 ve 309-312.
- Communication From The Commission To The European Parliament, The Council, The European Economic And Social Committee And The Committee Of The Regions: EU Strategy On Victims' Rights (2020-2025)**, Brussels 24.6.2020, COM(2020) 258 final.
- ÇAKICI GERÇEK, Leyla, "Gençlik ve Mağduriyet Üzerine Bir Anket Çalışması", **Adli Bilimler Dergisi**, Y.2009, C.8, S.4, 11-22.
- ÇAKIR, Kerim, "İftira Suçu", **Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan**, Ed. Mahmut Koca, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, 1163-1206.
- ÇAKIRTAŞ, Burcu, "Suç Korkusu", **Kriminoloji Yazıları**, Savaş Yayınevi, Ankara 2015, 343-373.
- ÇELİK, Çelik Ahmet, "Mağdur Kimdir, Hangi Durumlarda ve Nasıl Korunmalı, Ne Tür Tazminat Ödenmeli", Suç Mağdurlarına Tazminat Verilmesi Çalıştayı İlgili Tebliğler, (1-2 Ekim 2015) Adana, **Mağdur Hakları Daire Başkanlığı Çalıştay Raporları**, Ankara 2016, 139-157.

- ÇETİNER, Ezgi, **Mağdur Beyanına Dayalı Hüküm Kurulması Bağlamında Nite-likli Cinsel Saldırı Suçunda İspat**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- ÇETİNTÜRK, Ekrem, “Onarıcı Adalet Anlayışı ve Uzlaştırma Kurumunun Türk Ceza Adalet Sisteminde Algılanışı (Geleneksel Ceza Adalet Anlayışına Eleştirel Bir Bakış)”, **CHD**, Y.2009, S.9, 191-245 (ÇETİNTÜRK, 2009, s.).
- ÇETİNTÜRK, Ekrem, **Onarıcı Adalet ve Ceza Adalet Sisteminde Uzlaştırma**, Adalet Yayınevi, Ankara 2017 (ÇETİNTÜRK, **Uzlaştırma**, s.).
- ÇINAR, Ali Rıza, “Basit Yargılama Usulü”, **Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer 102 Yaşında – Tebliğler**, Panel 10 Şubat 2020, Adalet Yayınevi, Ankara 2020, 55-65 (ÇINAR, 2020, s.).
- ÇINAR, Ali Rıza, “Ceza Yargılamasında Kamu Davasına Katılma”, **Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, DEÜHFD**, Y.2019, C.21, Özel Sayı, 2801-2836 (ÇINAR, 2019, s.).
- ÇOR, Yaşar, “Aile İçi Şiddet”, **Suç Mağdurları**, Ed. Halil İbrahim Bahar, Adalet Yayınevi, Ankara 2006, 87-104.
- DALKILIÇ, Aysun, “Türk Ceza Adaleti Sisteminde Mağdurun Korunması”, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Köksal Bayraktar’a Armağan, C.II**, Y.2010, S.1, 1341-1354.
- DAVIS, Robert C. / KUNREUTHER, Frances / CONNICK, Elizabeth, “Expanding the Victim’s Role in the Criminal Court Dispositional Process: The Results of an Experiment”, **The Journal of Criminal Law and Criminology**, Y.1984, C.75, S.2, 491-505.
- DÄUBLER-GMELIN, Herta, “Verbrechensbekämpfung, Strafrecht und Strafverfolgung – Wo bleibt das Opfer?”, **Zeitschrift für Rechtspolitik**, Y.1994, C.27, S.9, 338-342.
- DEĞİRMENCİ, Olgun, “Ceza Muhakemesinde Tehlike İçinde Bulunan Tanığın Korunması”, **TBB**, Y.2009, S.83, 73-122 (DEĞİRMENCİ, 2009, s.).
- DEĞİRMENCİ, Olgun, “Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur Hakları”, **TBB**, Y.2008, S.77, 33-86 (DEĞİRMENCİ, 2008, s.).
- DEĞİRMENCİ, Olgun, “Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda İnsan Ticareti Suçu”, **TBB**, Y.2006, S.67, 57-96 (DEĞİRMENCİ, 2006, s.).
- DEĞİRMENCİ, Olgun, **Onarıcı Adalet Uygulaması Olarak Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020 (DEĞİRMENCİ, **Uzlaştırma**, s.).
- DEL VECCHIO, Giorgio, “Ceza Adaleti ve Zararın Tazminine Dair Deneme”, **İÜHFM**, Y.1957, C.21, S.1-4, 394-423.
- DEMİRBAŞ, Timur, “Ceza İnfaz Hukukunun Çağdaş İlkeleri Açısından 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un (CEGTİK) Değerlendirilmesi”, **Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer 102 Yaşında – Tebliğler**, Panel 10 Şubat 2020, Adalet Yayınevi, Ankara 2020, 33-52 (DEMİRBAŞ, 2020, s.).

- DEMİRBAŞ, Timur, ***Ceza Hukuku Genel Hükümler***, 18. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023 (DEMİRBAŞ, ***Genel***, s.).
- DEMİRBAŞ, Timur, ***Kriminoloji***, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- DEMİRBAŞ, Timur, ***İnfaz Hukuku***, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023 (DEMİRBAŞ, ***İnfaz***, s.).
- DİNLER, Veysel, “Mağduriyet Kavramına Çok Yönlü Yaklaşım”, ***Suç Mağdurları***, Ed. Halil İbrahim Bahar, Adalet Yayınevi, Ankara 2006, 49-71.
- DOĞAN, Koray / MERAKLI, Serkan, ***Trafik Ceza Hukuku***, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- DOLU, Osman / BÜKER, Hasan, “Caydırıcılığın Sınırları: Caydırıcılık Eksenli Suç Önleme ve Mücadele Politikalarına Eleştirel Bir Yaklaşım”, ***PBD***, Y.2009, C.11, S.3, 1-22.
- DOLU, Osman / BÜKER, Hasan / ULUDAĞ, Şener, “Türk Ceza Adalet Sisteminin Caydırıcılık Kapasitesine İlişkin Eleştirel Bir Değerlendirme”, ***AÜHFD***, Y.2012, C.61, S.1, 69-106.
- DOLU, Osman / ULUDAĞ, Şener / DOĞUTAŞ, Cemil, “Suç Korkusu: Nedenleri, Sonuçları ve Güvenlik Politikaları”, ***AÜSBFD***, Y.2010, C.65, S.1, 57-81.
- DONAY, Süheyl, ***Güncelleştirilmiş Ceza Yargılaması Hukuku***, Beta Yayıncılık, İstanbul 2015.
- DOYLE, Charles, “ABD Suç Mağdurlarının Hakları Kanunu: 18 U.S.C. §3771’in Özeti ve Hukukî Analizi”, Çev. Eylül Tarım, Şerife Naz Altunal, Doğa Satı ve İpek Civa, ***Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları***, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 503-573 (DOYLE, 2023, s.).
- DOYLE, Charles, “Crime Victims’ Rights Act: A Summary and Legal Analysis of 18 U.S.C. §3771”, ***Congressional Research Service***, Updated June 8, 2021, <https://crsreports.congress.gov> (DOYLE, 2021, s.).
- DÖLLING, Dieter, “Der Täter-Opfer-Ausgleich”, ***JZ***, Y.1992, C.47, S.10, 493-499 (DÖLLING, ***JZ***, s.).
- DÖLLING, Dieter, “Die Wiederentwicklung der Sanktionen ohne Freiheitsentzug im deutschen Strafrecht”, ***ZStW***, Y.1992, C.104, S.2, 259-289 (DÖLLING, ***ZStW***, s.).
- DÖLLING, Dieter, “İşlenen Suç Nedeniyle, Suç Failleri ve Mağdurları Arasında Arabuluculuk (mediation)”, Çev. Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer, ***Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hukuk Dergisi***, Y.2010, Uzlaşma Özel Sayısı, 18-21 (DÖLLING, 2010, s.).
- DÖLLING, Dieter, “Zur Stellung des Verletzten im Strafverfahren”, ***Festschrift für Heike Jung zum 65. Geburtstag am 23. April 2007***, Hrsg. Heinz Müller-Dietz, Egon Müller, Karl-Ludwig Kunz, Henning Ragtke, Guido Britz, Carsten Momsen, Heinz Koriath, Nomos, Baden-Baden 2007, 77-86 (DÖLLING, 2007, s.).

- DÖNMEZER, Sulhi / ERMAN, Sahir, *Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku C.I*, 14. Bası, Der Yayınları, İstanbul 2016 (DÖNMEZER/ERMAN, *C.I*, s.).
- DÖNMEZER, Sulhi / ERMAN, Sahir, *Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku C.II*, 14. Bası, Der Yayınları, İstanbul 2019 (DÖNMEZER/ERMAN, *C.II*, s.).
- DÖNMEZER, Sulhi / ERMAN, Sahir, *Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku C.III*, 14. Bası, Der Yayınları, İstanbul 2020 (DÖNMEZER/ERMAN, *C.III*, s.).
- DÖNMEZER, Sulhi, “Devlet ve Suç Mağduru İlişkisi”, *Onar Armağanı*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fakülteler Matbaası, İstanbul 1977, 179-191 (DÖNMEZER, 1977, s.).
- DÖNMEZER, Sulhi, “Suçsuzluk Karinesi Üzerine Düşünceler”, *Prof. Dr. Nurullah KUNTER’e Armağan*, Beta Yayıncılık, İstanbul 1998, 67-74.
- DÖNMEZER, Sulhi, *Kriminoloji*, 9. Baskı, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı, Ankara 2020.
- DUBBER, Markus Dirk, “Das Opfer im amerikanischen Strafrecht: Ein Überblick zur Einführung”, *Die Stellung des Opfers im Strafrechtssystem – Neue Entwicklungen in Deutschland und in den USA*, Ed. Bernd Schünemann, Markus Dirk Dubber, Carl Heymanns Verlag, Köln, 2000, 15-38 (DUBBER, 2000, s.).
- DUBBER, Markus Dirk, “The Victim in American Penal Law: A Systematic Overview”, *Buffalo Criminal Law Review*, Y.1999, S.3, 3-31 (DUBBER, 1999, s.).
- DURSUN, Selman, “Mağdurun Suça Yol Açması”, *İÜHF*, Y.2003, C.61, S.1-2, 3-33 (DURSUN, 2003, s.).
- DURSUN, Selman, “Megan Kanunu (ABD’nde Cinsel Suç Faillerinin Sicile Kaydı ve Sicil Bilgilerinin Kamuya Açıklanması)”, *AÜEHFD*, Y.2004, C.8, S.1-2, 233-262
- DURSUN, Selman, “Özellikle Mağduru Çocuk Olan Mükerrir Cinsel Suç Faillerine Karşı Toplumun Korunması Bağlamında Megan Kanunu Hakkında Soru ve Cevaplar”, *CHKD*, Y.2014, C.2, S.1-2, 235-240.
- DÜLGER, İbrahim, “Genital Muayene Suçu (TCK. Madde 287)”, *EÜHFD*, Y.2008, C.3, S.2, 45-70.
- DÜZENLİ, Talha, “Mükerrer Mağduriyet ve Viktimolojik Açıdan Tahlili”, *Mağduriyetin Önlenmesine ve Giderilmesine Yönelik Viktimolojik ve Hukuki Yaklaşımlar*, Ed. Selman Dursun ve Selen Çakırhan, Adalet Yayınevi, Ankara 2023, 39-54.
- ELMAS, Birsen, “Yargıtay Kararları Işığında İddianamenin İadesi”, *TAAD*, Y.2016, S.28, 207-234.
- ELVERİŞ, İdil, “Mağdur Hizmetleri Alanında Hukuk Kliniği Uygulamaları”, *Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium*, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 353-357.

- ERBAŞ, Rahime, “Mağdur Katılımlı Bir Ceza Muhakemesi Anlayışına Doğru: ABD Hukukunda Mağdur Haklarının Gelişimi Üzerine Bir İnceleme”, **CHKD**, C.3, Y.2015, S.1, 75-118.
- ERDAÇ, Ali İhsan, “İletişimin Denetlenmesi Kapsamında İki Önemli Sorun Olarak Mağdurun İletişiminin Tespiti ve İletişimin Mağdur Tarafından Kaydedilmesi”, **TBBD**, Y.2011, S.91, 31-61.
- ERDEM, Mustafa Ruhan / ŞENTÜRK, Candide, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Yeni Bir Kurum Olarak Seri Muhakeme Yöntemi (CMK m.250)”, **CHD**, Y.2019, S.41, 573-601.
- ERDEM, Mustafa Ruhan, **Avrupa Birliği Hukuku'nun Üye Devletlerin Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukuna Etkileri**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2004.
- ERDOĞAN, Pınar (Çev.), “İspanya Suç Mağdurunun Statüsüne Dair Kanun”, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları**, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 297-332.
- ERDOĞAN, Ramazan, “Suç Mağdurlarının Korunmasında Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: Avrupa Birliği-Türkiye Karşılaştırması”, **PBD**, Y.2013, C.15, S.2, 39-83 (Ramazan ERDOĞAN, s.).
- EREM, Faruk, “Ceza Adaletinde Mağdurun Korunması”, **Adalet Dergisi**, Y.1968, S.6, 334-349 (EREM, **Adalet**, 1968, s.).
- EREM, Faruk, “Mağdurun Korunması”, **Adalet Dergisi**, Y.57, Nisan 1966, S.4, 277-279 (EREM, **Adalet**, 1966, s.).
- EREM, Faruk, “Suçun Konusu ve Hümanist Doktrin”, **AÜHFD**, Y.1968, C.25, S.1, 11-33 (EREM, **AÜHFD**, 1968, s.).
- EREM, Faruk, **Adalet Psikolojisi**, 7. Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları: No.413, Ankara 1977.
- ERMAĞAN ÇAĞLAR, Eda / TÜRK, Tuğba, “İstismara Maruz Kalan Çocuklarla Adli Görüşme: NICHD Protokolü Önerisi”, **TAAD**, Y.2019, S.38, 393-412.
- EROĞLU DURKAL, Müzeyyen, “Terörden ve Terörle Mücadeleden Doğan Tazminat Sorumluluğunun Dayanağı”, **ERÜHFD**, Y.2018, C.13, S.2, 315-369.
- ERZURUMLUOĞLU, Bayram, “Avrupa Birliği Normlarında Mağdur Haklarının Korunması”, **PBD**, Y.2009, C.11, S.4, 67-88 (ERZURUMLUOĞLU, 2009, s.).
- ERZURUMLUOĞLU, Bayram, “Suç Mağdurlarına Tazminat Ödenmesinde Kanada, ABD ve Güney Kore Örnekleri”, Suç Mağdurlarına Tazminat Verilmesi Çalıştayı İlgili Tebliğler, (1-2 Ekim 2015) Adana, **Mağdur Hakları Daire Başkanlığı Çalıştay Raporları**, Ankara 2016, 99-112 (ERZURUMLUOĞLU, 2016, s.).
- ERZURUMLUOĞLU, Bayram, “Türkiye ve Avrupa Birliğinde Suç Mağdurlarının Haklarının Korunması: Türkiye ‘Sanık Merkezli’ Adalet Sisteminden ‘Mağdur Merkezli’ Adalet Sistemine Geçiş Sürecinin Neresinde Bulunmaktadır?”, **Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Y.2013, S.13, 77-98 (ERZURUMLUOĞLU, 2013, s.).

- ERZURUMLUOĞLU, Bayram, “Türkiye’de Mağdura, Mağdur Hak ve Hizmetlerine Toplumsal Bakış”, **Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium**, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 139-162 (ERZURUMLUOĞLU, 2014, s.).
- ESER, Albin, “Ceza Muhakemesi Hukuku İlkelerindeki Değişme: Ceza Muhakemesi Tekrar Özelleşiyor Mu?”, Çev. Feridun Yenisey ve Selami Kuran, **Facultatis Decima Anniversaria, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi 10. Yılı Adliye ve Çocuk Suçluluğu Sempozyumu**, 26-28 Ekim 1992 İstanbul, İstanbul 1993, 19-64 (ESER, 1993, s.).
- ESER, Albin, “Rechtsgut und Opfer – Zur Überhöhung des einen auf Kosten des anderen”, **Festschrift für Ernst-Joachim Mestmäcker**, Hrsg. Ulrich Immenga, Wernhard Möschel, Dieter Reuter, Nomos, Baden-Baden 1996, 1005-1024 (ESER, 1996, s.).
- ESER, Albin, “Zur Renaissance des Opfers im Strafverfahren”, **Gedächtnisschrift für Armin Kaufmann**, Carl Heymanns Verlag, Köln, 1989, 723-747 (ESER, 1989, s.).
- Eşit Haklar İçin İzleme Derneği, **Engellilerin Adalete Eşit Erişimi – Mevzuat Taraması ve STÖ Üyesi Engellilerin Deneyimleri 2018 Saha Araştırması Raporu**, https://www.esithaklar.org/wp-content/uploads/2019/07/engellilerin_adalete_erisimi_saha_arastirmasi.pdf.
- EVİK, Vesile Sonay, “Ceza Muhakemesinde Çocuk Mağdurların Hakları”, **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Y.2017, C.12, S.151-152, 69-115.
- FELTES, Thomas, “The Position of the Police Between Calls for Help in Crisis and Criminal Prosecution in the Conflict Field of Family Violence”, **Family Violence Against Children – A Challenge for Society**, Ed. Detlev Frehsee, Wiebke Horn, Kai-D. Bussmann, Walter de Gruyter, Berlin New York 1996, 185-204.
- FEYZİOĞLU, Metin / TANER, Fahri Gökçen, **Ceza Muhakemesinde İspatın Ölçütü Olarak Vicdani Kanaat**, 2. Baskı, Isık Yayınları, İstanbul 2015.
- FOGLESONG, Todd, “Empirical and Ethical Dilemmas in the Protection of Victims’ Rights” / “Mağdur Haklarının Korunmasında Ampirik ve Etik İkilemler”, **Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium**, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 302-306 ve 319-324.
- FREHSEE, Detlev, **Schadenswiedergutmachung als Instrument strafrechtlicher Sozialkontrolle**, Duncker & Humblot, Berlin 1987 (FREHSEE, **Schadenswiedergutmachung**, s.).
- FREHSEE, Detlev, “Violence Toward Children in the Family and the Role of Law”, **Family Violence Against Children – A Challenge for Society**, Ed. Detlev Frehsee, Wiebke Horn, Kai-D. Bussmann, Walter de Gruyter, Berlin New York 1996, 3-18 (FREHSEE, 1996, s.).

- FREHSEE, Detlev, "Wiedergutmachung und Täter-Opfer-Ausgleich im deutschen Strafrecht – Entwicklung, Möglichkeiten und Probleme", **Die Stellung des Opfers im Strafrechtssystem – Neue Entwicklungen in Deutschland und in den USA**, Ed. Bernd Schünemann, Markus Dirk Dubber, Carl Heymanns Verlag, Köln, 2000, 117-137 (FREHSEE, 2000, s.).
- GALLO, Carino / SVENSSON, Kerstin, "Mağdur Desteği ve Sosyal Devlet – Bölüm 1 – Giriş", Çev. Hale Akdağ, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları**, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 339-360.
- GAZİARİFOĞLU, Yasemin, **Suç Mağduriyeti Korkusu ve Algılanan Suç Mağduriyeti Riskinin Değerlendirilmesi**, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Prof. Dr. Sermet KOÇ, İstanbul 2009.
- GEDİK, Doğan, "Ceza Muhakemesinde Hakim Delilleri Değerlendirme Serbestliği (CMK m.217)", **Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, DEÜHFD**, Y.2019, C.21, Özel Sayı, 913-963.
- GEERDS, Friedrich, "Zur Rechtsstellung des Verletzten im Strafprozeß", **JZ**, Y.1984, C.39, S.17, 786-795.
- GELDHAUSEN, Reinhard / WEINER, Bernhard / BEARBEITER, **SGB XIV / OEG / VersMedV Soziales Entschädigungsrecht – Kommentar**, 7. Auflage, Verlag C. H. Beck, München 2021.
- GELERİ, Aytekin, "Suç Mağduriyeti ve Polis: Olaylara Müdahale Eden Polisin Suç Mağdurlarıyla İlişkisi", **PBD**, Y.2004, C.6, S.1-2, 53-82 (GELERİ, 2004, s.).
- GELERİ, Aytekin, "Türkiye'deki Suç Mağdurlarına Yardım ve Destek Mekanizmaları", **Suç Mağdurları**, Ed. Halil İbrahim Bahar, Adalet Yayınevi, Ankara 2006, 189-213 (GELERİ, 2006, s.).
- GÖDEKLİ, Mehmet, "Türk Ceza Muhakemesinde Maddi Gerçeğe Ulaşmanın Ön Koşulu Olarak Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Yasağı", **AÜHFD (Özel Sayı) Prof. Dr. Zeki Hafizoğulları'na Armağan**, Y.2016, C.65, S.4, 1815-1924.
- GÖKCAN, Hasan Tahsin, "Avusturya Ceza Hukukunda Mahkeme Dışı Uyuşmazlık Çözüm (Diversiyon) Yöntemleri", **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hukuk Dergisi**, Y.2010, Uzlaşma Özel Sayısı, 37-74.
- GÖKÇEN, Ahmet, **Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Danışman: Prof. Dr. Köksal BAYRAKTAR, İstanbul 1989.
- GÖKÇEN, Ahmet / BALCI, Murat / ALŞAHİN, M. Emin / ÇAKIR, Kerim, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- GROENHUIJSEN, M. S. / PEMBERTON, A., "The EU Framework Decision For Victims Of Crime: Does Hard Law Make A Difference?", **European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice**, Y.2009, C.17, S.1, 43-59.

- GROPP, Walter / ÖZTÜRK, Bahri, "Bitte, nehmen Sie Platz! Eine Besprechung von Arslan, Die türkische Strafprozessordnung, 2017 – zugleich ein Nachruf auf das Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, Freiburg im Breisgau (1966-2019)", *ZIS*, 12/2020, 524-531.
- GÜNGÖR, Mümin, "Mağduriyetin Giderilmesi Açısından Uzlaştırma Kurumu İle Mağdur Hakları Tasarısının İncelenmesi", *YBHD*, Y.2019, S.2, 189-230.
- GÜLŞEN, Recep, "Ceza Muhakemesi Hukuku Açısından Mağdurun Hakları", *3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi – Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, 1-3 Haziran 2008 İstanbul*, Ed. Bahri Öztürk, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, 683-696.
- GÜLTEKİN, Özkan, "Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur Hakları", *TAAD*, Y.2012, S.11, 119-148.
- GÜNAYDIN, Barış, "5187 Sayılı Yeni Basın Kanunu", *TBBB*, Y.2005, S.57, 322-334.
- GÜNGÖR, Devrim, "Ceza Muhakemesinde Tanık Beyanının Delil Değeri Üzerine Bazı Tespit ve Değerlendirmeler", *İNÜHFD*, Y.2015, C.6, S.2, 307-318.
- GÜNŞEN İÇLİ, Tülin, *Kriminoloji*, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- GÜRTEKİN, Kadir, *Roma Hukuku'nda Crimen Kavramı*, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.
- HACIOĞLU, Burhan Caner, "Türk Ceza Adalet Sistemi İçinde Suç Mağdurunun Korunması Sorununun Çözümü Üzerine Bir Deneme", *SÜHFD*, Y.1994, C.4, S.1-2, 191-201.
- HAFIZOĞULLARI, Zeki, "5237 Sayılı Kanununun 43/1. Maddesine 2005/5377 Sayılı Kanunla Eklenen "Mağduru Belli Bir Kişi Olmayan Suçlarda Da Bu Fıkra Hükmü Uygulanır" Hükmü Hakkında", *Ord. Prof. Dr. Sulhi DÖNMEZER Armağanı, C.II*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi - Türk Ceza Hukuku Derneği, Ankara 2008, 859-865.
- HAFIZOĞULLARI, Zeki / GÜNGÖR, Devrim, "Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi", *TBBB*, Y.2007, S.69, 21-50.
- HAFIZOĞULLARI, Zeki / ÖZEN, Muharrem, "Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar", *Ankara Barosu Dergisi*, Y.2009, C.67, S.4, 9-22 (HAFIZOĞULLARI/ÖZEN, 2009, s.).
- HAFIZOĞULLARI, Zeki / ÖZEN, Muharrem, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 13. Baskı, US-A Yayıncılık, Ankara 2021 (HAFIZOĞULLARI/ÖZEN, *Genel*, s.).
- HAFIZOĞULLARI, Zeki / ÖZEN, Muharrem, *Ceza Hukuku Özel Hükümler – Kişilere Karşı Suçlar*, 7. Baskı, US-A Yayıncılık, Ankara 2021 (HAFIZOĞULLARI/ÖZEN, *Kişilere*, s.).
- HAFIZOĞULLARI, Zeki / ÖZEN, Muharrem, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler – Toplum Karşı Suçlar*, 2. Baskı, US-A Yayıncılık, Ankara 2016 (HAFIZOĞULLARI/ÖZEN, *Toplum*, s.).
- HAKERİ, Hakan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 21. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017 (HAKERİ, *Genel*, s.).

- HAKERİ, Hakan, **Tıp ve Sağlık Hukuku El Kitabı**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022 (HAKERİ, **Tıp**, s.).
- HASSAMER, Winfried, "Opferorientierte Strafjustiz", **AsJ-Seminar**, 20/21.6.98 - **Täter, Opfer und Strafjustiz- ein disharmonischer Dreiklang**, <http://www.richterverein.de/j2000/asjopfer1.htm> (E.T.07.02.2022).
- HEGE, Marianne, "Community Work: Networking, Activation, Cooperation", **Family Violence Against Children – A Challenge for Society**, Ed. Detlev Frehsee, Wiebke Horn, Kai-D. Bussmann, Walter de Gruyter, Berlin New York 1996, 133-147.
- HEINRICH, Bernd, **Ceza Hukuku Genel Kısım – I**, Çev. Hakan Hakeri, Yener Ünver, Veli Özer Özbek, Özlem Yenerer Çakmut, Barış Erman, Koray Doğan, Ramazan Barış Atladı, Pınar Bacaksız, İlker Tepe, Adalet Yayınevi, Ankara 2014 (HEINRICH, **Genel Kısım – I**, s.).
- HEINRICH, Bernd, **Ceza Hukuku Genel Kısım – II**, Çev. Hakan Hakeri, Yener Ünver, V. Özer Özbek, Özlem Yenerer Çakmut, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, Gülsün A. Aygörmez Uğurlubay, Ramazan Barış Atladı, Erdal Yerdelen, İlker Tepe, Serkan Meraklı, Atacan Bozyel, Emine Kabak Yüce, Merve Selin Şohoğlu, İlhan Bulut, Adalet Yayınevi, Ankara 2015 (HEINRICH, **Genel Kısım – II**, s.).
- HEINRICH, Bernd, **Strafrecht Allgemeiner Teil**, 5. Auflage, Verlag W. Kohlhammer, Stuttgart 2016 (HEINRICH, **AT**, s.).
- HERRMANN, Joachim, "Die Entwicklung des Opferschutzes im deutschen Strafrecht und Strafprozessrecht – Eine unendliche Geschichte", **ZIS**, Y.2010, S.3, 236-245.
- HILLENKAMP, Thomas, "Was macht eigentlich die Viktimodogmatik? – Eine Zwischenbilanz zur "viktimologischen Maxime" als Gesetzgebungs-, Auslegungs-, Zurechnungs- und Strafzumessungsprinzip", **ZStW**, Y.2017, C.129, S.3, 596-628 (HILLENKAMP, **ZStW**, s.).
- HILLENKAMP, Thomas, "Zur "Freiwilligkeit" von Täter-Opfer-Ausgleich und Schadenswiedergutmachung nach §46a StGB", **Festschrift für Franz Streng zum 70. Geburtstag**, Hrsg. Christopf Safferling, Gabrielle Kett-Straub, Christian Jäger, Hans Kudlich, C.F. Müller, Heidelberg 2017, 259-269 (HILLENKAMP, "Zur "Freiwilligkeit"", s.).
- HIRSCH, Hans Joachim, "Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdurun Durumu ve Özellikle Zararın Tamiri", Çev. Prof. Dr. Emin Artuk, **Facultatis Decima Anniversaria – 10. Yıl Armağanı**, Marmara Üniversitesi Yayın No.:543, Hukuk Fakültesi Yayın No.:6, İstanbul 1993, 341-352 (HIRSCH, 1993, s.).
- HIRSCH, Hans Joachim, "Zusammenfassung der Ergebnisse des Kolloquiums und Frage weiterer Forschungen", **Neue Wege der Wiedergutmachung im Strafrecht – Internationales strafrechtlich-kriminologisches Kolloquium in Freiburg i. Br.**, Hrsg. Albin Eser, Günther Kaiser, Kurt Madlener, Eigenverlag Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, Freiburg i. Br. 1990, 377-393 (HIRSCH, 1990, s.).

- HÖRNLE, Tatjana, "Die Opferperspektive bei der Strafzumessung", **Die Stellung des Opfers im Strafrechtssystem – Neue Entwicklungen in Deutschland und in den USA**, Ed. Bernd Schünemann, Markus Dirk Dubber, Carl Heymanns Verlag, Köln, 2000, 175-199 (HÖRNLE, 2000, s.).
- HÖRNLE, Tatjana, **Straftheorien**, Mohr Siebeck, Tübingen 2011.
- <https://asp.icc-cpi.int/states-parties>
- <https://crsreports.congress.gov>
- <https://magdurbilgi.adalet.gov.tr/dosyalar/File/kilavuzlar/MagduraYaklasimKilavuzu/mobile/index.html#p=2>
- <https://tr.langenscheidt.com/turkce-almanca/ma%C4%9Fdur#ma%C4%9Fdur>.
- <https://tureng.com/tr/turkce-ingilizce/ma%C4%9Fdur>.
- <https://victim-support.eu/>
- <https://weisser-ring.de/>
- <https://www.icisleri.gov.tr/kadin-destek-uygulamasi-kades>.
- <https://www.opferhilfe-berlin.de/>
- İÇEL, Kayıhan, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Beta Yayıncılık, İstanbul 2016.
- İÇER, Zafer, **Türk Ceza Hukukunda Tüzel Kişiler**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Prof. Dr. Mehmet Emin ARTUK, İstanbul 2011.
- İNCEOĞLU, Asuman, "Uluslararası Düzenlemeler Işığında Türk Hukukunda Mağdur Hakları", **Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium**, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 57-76.
- JESCHECK, Hans-Heinrich, "Alman Ceza Hukukuna Giriş", Çev. Feridun Yenisey, **Ceza Hukukuna Giriş**, 2. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2007, 1-150 (JESCHECK, "Giriş", s.).
- JESCHECK, Hans-Heinrich, "Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların Alman ve Türk Ceza Hukukundaki Yeri", Çev. Ayhan Önder, **İÜHF**, Y.1983, C.48, S.1-4, 479-493 (JESCHECK, 1983, s.).
- JESCHECK, Hans-Heinrich, "Kusur İlkesi – Türk Ceza Kanununun Ön Tasarısında Yer Alan Kusur İlkesinin Mukayeseli Hukuk Açısından İncelenmesi", Çev. Feridun Yenisey, **Ceza Hukukuna Giriş**, 2. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2007, 151-170.
- JUNG, Heike, "Die compensation order in Großbritannien", **Neue Wege der Wiedergutmachung im Strafrecht – Internationales strafrechtlich-kriminologisches Kolloquium in Freiburg i. Br.**, Hrsg. Albin Eser, Günther Kaiser, Kurt Madlener, Eigenverlag Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, Freiburg i. Br. 1990, 93-110.

- KAFES, Veli, "Ceza Hukukunda Mağdurun Zararının Giderilmesi", *AÜHFHD*, Y.2011, C.60, S.1, 83-116.
- KAHVECİ, Muhammet, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur Hakları*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Prof. Dr. Adem SÖZÜER, İstanbul 2019.
- KALAYCI KIRLIOĞLU, Huriye İrem / AKARÇAY, Demet / KIRLIOĞLU, Mehmet, "Ata-sözleri ve Deyimlerde Kadına Yönelik Şiddetin İzleri: Niteliksel Bir Çalışma", *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Y.2016, C.4, S.8, 101-122.
- KALE, Nesrin, "Hukukun Adalet Uygunluğu", *HFSA*, 9. Kitap, Muğla Üniversitesi "Felsefe Günleri" (9-12 Ekim 2003) "Adalet" Sempozyumu Bildirileri, Hazırlayan Hayrettin Ökçesiz, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2004, 60-66.
- Kalkınma Bakanlığı, "Onbirinci Kalkınma Planı (2019-2023) Adalet Hizmetlerinde Etkinlik-Özel İhtisas Komisyonu Raporu", Ankara 2018.
- KAMER, Vehbi Kadri, "Denetimli Serbestlik", *3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi - Hukuk Devletinde Suç Yarattılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, 1-3 Haziran 2008 İstanbul*, Ed. Bahri Öztürk, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, 703-710 (KAMER, 2009, s.).
- KAMER, Vehbi Kadri, "Ülkemizde ve Mukayeseli Hukukta Mağdura Yardım", *TBBD*, Y.2008, S.77, 249-280.
- KANBUR, Nihat, "Genital Muayene Suçu (Türk Ceza Kanunu m.287)", *CHD*, Y.2011, S.16, 7-31.
- KANZ, Kristina-Maria, "Alles im Interesse der Opfer?! Eine kritische Bestandsaufnahme rechtlicher Veränderungen, politischer Motivationen und empirischer Erkenntnisse der letzten 30 Jahre", *MschKrim*, 100. Jahrgang, Heft 4, 2017, 227-249.
- KARA BİLGİÇ, Fatma Nur, *Mağdur Suçlayıcılık (Türk ve Amerikan Toplumlarının Mağdur Algularının Betimlenmesi)*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2023.
- KARAKAŞ DOĞAN, Fatma, "Suçtan Doğan Mağduriyetin Devlet Tarafından Giderilmesi ve Suç Mağdurlarına Yardım Hakkında Kanun Tasarısı", *TBBD*, Y.2011, S.95, 197-234 (KARAKAŞ DOĞAN, 2011, s.).
- KARAKAŞ DOĞAN, Fatma, "Şiddet Suçu Mağdurlarının Zararlarının Tazmin Edilmesine Dair Avrupa Sözleşmesi Işığında Suç Mağdurlarına Yardım Hakkında Kanun Tasarısının Değerlendirilmesi", Suç Mağdurlarına Tazminat Verilmesi Çalıştayı İlgili Tebliğler, (1-2 Ekim 2015) Adana, *Mağdur Hakları Daire Başkanlığı Çalıştay Raporları*, Ankara 2016, 65-85 (KARAKAŞ DOĞAN, 2016, s.).
- KARAKAŞ DOĞAN, Fatma, "Uluslararası Düzenlemeler Işığında Mağdur Haklarının ve Suç Mağdurlarına Yardım Hakkında Kanun Tasarısının Değerlendirilmesi", *MÜHFHAD, Özel Sayı Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan*, Y.2013, C.19, S.2, 1007-1029 (KARAKAŞ DOĞAN, 2013, s.).

- KARAKEHYA, Hakan, "Ceza Muhakemesinin Amacı", **İÜHF**, Y.2007, C.65, S.2, 121-142 (KARAKEHYA, 2007, s.).
- KARAKEHYA, Hakan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Savaş Yayınevi, Ankara 2015 (KARAKEHYA, **Muhakeme**, s.).
- KARATAŞ, Kasım, "Mağdurlar İçin Sosyal Destek Hizmetleri", **Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium**, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 255-264.
- KASPAR, Johannes / KRATZER-CEYLAN, Isabel, "Opferentschädigung nach dem OEG und Täter-Opfer-Ausgleich", **TOA-Magazin**, Y.2018, S.1, 26-28.
- KAŞKA, Hakan, **Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturma Evresinin Sona Ermesi**, Adalet Yayınevi, Ankara 2019 (KAŞKA, **Sona Erme**, s.).
- KAŞKA, Hakan, "Mağdurun Ceza Muhakemesindeki Konumu Açısından Türk Ceza Hukuku ile İslâm Ceza Hukukunun Karşılaştırılması", **YBHD**, Y.2021, S.2, 39-78 (KAŞKA, 2021, s.).
- KATIMAN, Esra, **Uluslararası Hukuk Bireysel Başvuru Prosedürü İçinde Mağdur Statüsü**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016.
- KATOĞLU, Tuğrul / İZGİ, Cumhur, "Türk Tabipleri Birliği "Suç Mağdurlarına Yardım Hakkında Kanun Tasarısı" Üzerine Görüş (20 Kasım 2009)", https://www.ttb.org.tr/makale_goster.php?Guid=f7936950-923f-11e7-b66d-1540034f819c (E.T.10.10.2022).
- KATOĞLU, Tuğrul, "Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları", **AÜHFD**, Y.2012, C.61, S.2, 657-693 (KATOĞLU, 2012, s.).
- KATOĞLU, Tuğrul, "Mağdurun Korunması ve Mağdur Hakları", **3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi – Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, 1-3 Haziran 2008 İstanbul**, Ed. Bahri Öztürk, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, 697-702 (KATOĞLU, 2009, s.).
- KAYA, Cemil, "Avrupa Konseyi'ndeki Gelişmeler Işığında 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılama Hakkında Kanun", **Uluslararası Hukuk ve Politika**, Y.2007, C.3, S.10, 25-42.
- KAYMAZ, Seydi / GÖKCAN, Hasan Tahsin, "Uzlaşmada Edimin Konusu", **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hukuk Dergisi**, Y.2010, Uzlaşma Özel Sayısı, 391-410.
- KAZAKER, Gözde, **Kamu Davasına Katılma**, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- KEÇELİOĞLU, Elvan, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Kasıt ve Taksire İlişkin Maddelerine Eleştirel Bir Yaklaşım", **TBB**, Y.2009, S.83, 123-135 (KEÇELİOĞLU, 2009, s.).
- KEÇELİOĞLU, Elvan, **Taksirli Suçun Dogmatığı**, Turhan Kitabevi, Ankara 2015.

- KERNER, Hans-Jürgen, *Opfer und Täter – Eine Bibliografie zu Außergerichtlichem Tatausgleich, Konfliktausgleich, Mediation, Opferhilfe, Opferschutz, Schadenswiedergutmachung, Täter-Opfer-Ausgleich und weiteren damit verbundenen Problembereichen*, Universität Tübingen, Tübingen 2003.
- KETİZMEN, Muammer, “Ceza Hukukunda Metalaşma ya da Yeni Ceza Adaleti Sistemi?”, *Türkiye’nin Hukuk Sisteminde Yapısal Dönüşüm*, Der. Ali Murat Özdemir ve Muammer Ketizmen, İmge Kitabevi, Ankara 2014, 151-169 (KETİZMEN, 2014, s.).
- KETİZMEN, Muammer, *Cezalandırıcı Adaletten Onarıcı Adalete: Türk Ceza Hukukunda Uzlaştırma*, Adalet Yayınevi, Ankara 2022 (KETİZMEN, *Uzlaştırma*, s.).
- KILCHLING, Michael, *Opferinteressen und Strafverfolgung*, Kriminologische Forschungsberichte aus dem Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, Band 58, Dissertation, Hrsg. Prof. Dr. Günther Kaiser, edition iuscrim, Freiburg i. Br. 1995 (KILCHLING, *Opferinteressen*, s.).
- KILCHLING, Michael, *Opferschutz innerhalb und außerhalb des Strafrechts*, Duncker & Humblot, Berlin 2018 (KILCHLING, *Opferschutz*, s.).
- KILPATRICK, Dean G. / BEATTY, David / SMITH HOWLEY, Susan, “The Rights of Crime Victims-Does Legal Protection Make a Difference?”, *National Institute of Justice*, Y.1998, December, 1-12.
- KIRANCI, Burcu / OSKAY, H. Tolga, “Tazminat ve Mağdurlar İçin Giderim Fonu”, *Mağdurlar İçin Evrensel Adalet – Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Mağdur Hakları El Kitabı*, Uluslararası Ceza Mahkemesi Koalisyonu Mağdur Hakları Çalışma Grubu, Ankara 2010, 83-102.
- KIRANCI, Burcu, “Mağdur Haklarının Gelişimi”, *Mağdurlar İçin Evrensel Adalet – Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Mağdur Hakları El Kitabı*, Uluslararası Ceza Mahkemesi Koalisyonu Mağdur Hakları Çalışma Grubu, Ankara 2010, 31-32.
- KIRCHENGAST, Tyrone, *The Victim in Criminal Law and Justice*, Palgrave Macmillan, New York 2006.
- KIZMAZ, Zahir, *Mağdurlar ve Suçlular*, HEGEM Vakfı Yayınları, Ankara 2015.
- KOCA, Mahmut / BOZKURT, Özge / AKAR, İbrahim, “Çocukların Kendi Aralarındaki Cinsel İlişkinin Cezalandırılabilirliği Sorunu”, *Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan*, Ed. Mahmut Koca, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, 633-668.
- KOCA, Mahmut / ÜZÜLMEZ, İlhan, “Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdurun Korunması ve Mağdura Tanınan Haklar”, *HPD*, Y.2006, S.7, 140-149 (KOCA/ÜZÜLMEZ, 2006, s.).
- KOCA, Mahmut / ÜZÜLMEZ, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019 (KOCA/ÜZÜLMEZ, *Genel*, s.).
- KOCA, Mahmut / ÜZÜLMEZ, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 7. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020 (KOCA/ÜZÜLMEZ, *Özel*, s.).

- KOCA, Mahmut, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Deliller", *CHD*, Y.2006, S.2, 207-225 (KOCA, 2006, s.).
- KOCA, Mahmut, "Temyiz Yolunda Davaya Katılma", *TAAD*, Y.2014, S.18, 1-28 (KOCA, 2014, s.).
- KOCA, Mahmut, "Türk Ceza Hukukunda Hata", *3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi – Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, 1-3 Haziran 2008 İstanbul*, Ed. Bahri Öztürk, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, 81-103 (KOCA, 2009, s.).
- KOÇ, Aslıhan Asena, *Haberleşmenin Gizliliğini İhlal Suçları-TCK m.132*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Doç. Dr. Kerim ÇAKIR, İstanbul 2023.
- KOÇ, Ziya, *Ceza Muhakemesinde Katılan*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2011.
- KOLLER, Matthias, "Mediation of Conflicts and Reparation of Damedges in Criminal Law Practice in Europe", *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, Y.2005, C.13, S.2, 179-200.
- KÖSE, Üzeyir, *İslam Ceza Hukukunda Fail ve Mağdur Olarak Çocuğun Durumu*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Danışman: Prof. Dr. Nuri KAHVECİ, Kahramanmaraş 2017.
- KRAINZ, Klaus W., "Zur praktischen Bedeutung der Wiedergutmachung in Österreich", *Neue Wege der Wiedergutmachung im Strafrecht – Internationales strafrechtlich-kriminologisches Kolloquium in Freiburg i. Br.*, Hrsg. Albin Eser, Günther Kaiser, Kurt Madlener, Eigenverlag Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, Freiburg i. Br. 1990, 197-217.
- KRAUß, Detlef, "Täter und Opfer im Rechtsstaat", *Festschrift für Klaus Lüderssen Zum 70. Geburtstag am 2. Mai 2002*, Hrsg. Cornelius Prittwitz, Michael Baurmann, Klaus Günther, Lothar Kuhlen, Reinhard Merkel, Cornelius Nestler, Lorenz Schulz, Nomos Verlag, Baden-Baden 2002, 269-278.
- KUNTER, Nurullah, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 9. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 1989 (KUNTER, *Muhakeme*, s.).
- KUNTER, Nurullah, *Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1949 (KUNTER, *Kanuni Unsur*, s.).
- KUNTER, Nurullah, *Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1954 (KUNTER, *Maddi Unsur*, s.).
- KURU, Gonca, "Suçtan Doğan Mağduriyetin Giderilmesinde Devletin Rolü", *Maltepe ÜHFD*, Y.2015, S.2, 65-110.
- KÜÇÜKTAŞDEMİR, Özgür, "Victims' Rights: A Comperative Study of the EU Directive on Victims' Rights and Turkish Law", *EJCL*, Y.2016, S.3, 153-186.

- KÜPELİ, Ceren, “Şiddet Mağduru Kadınların Unutulma Hakkı”, *MÜHFHAD*, Y.2016, C.22, S.1, 229-238.
- LAMPE, Ernst-Joachim, “Unrecht und Schuld, Sühne und Reue”, *Festschrift für Jürgen Baumann Zum 70. Geburtstag 22. Juni 1992*, Hrsg. Gunther Arzt, Gerhard Fezer, Ulrich Weber, Ellen Schlüchter, Dieter Rössner, Verlag Ernst und Werner Giesecking, 1992, 21-32.
- LAMPE, Ernst-Joachim, “Wiedergutmachung als “dritte Spur” des Strafrechts?”, *Goldammer’s Archiv für Strafrecht*, Y.1993, C.140, S.11, 485-494 (LAMPE, 1993, s.).
- LAZARO, Joao, “Victim Rights In International Community and EU -Directive 2012/29”, *Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium*, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 41-49.
- LEE, Daniel R. / SÖZER, M. Alper, “Suç Önleme Stratejilerinin Önemi”, *Suç Önleme Teori, Pratik ve Değerlendirme*, Ed. M. Alper Sözer, Daniel R. Lee, Adalet Yayınevi, Ankara 2011, 7-12.
- LEMONDE, Marcel, *Türk Ceza Adalet Sistemi İhtiyaç Değerlendirme Raporu ve Eylem İçin Tavsiyeler*, Türk Ceza Adalet Sisteminin Etkinliğinin Geliştirilmesi Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi Ortak Projesi, 2013.
- LILIE, Hans, “Der Schutz der Zeugen und die Rechte des Verletzten”, *Ceza Hukuku Reformu Sempozyum, Taksim 20-23 Ekim 1999*, Umut Vakfı, İstanbul 2001, 49-56.
- LOOS, Fritz, “Zur Kritik des “Alternativentwurfs Wiedergutmachung””, *ZRP*, Y.1993, C.26, S.2, 51-56.
- LÜDERSEN, Klaus, “Alternativen zum Strafen”, *Strafgerechtigkeit – Festschrift für Arthur Kaufmann zum 70. Geburtstag*, Hrsg. Fritjof Haft, Winfried Hassamer, Ulfrid Neumann, Wolfgang Schild, Ulrich Schroth, C. F. Müller Juristischer Verlag, Heidelberg 1993, 487-498 (LÜDERSEN, 1993, s.).
- LÜDERSEN, Klaus, “Opfer im Zwielficht”, *Festschrift für Hans Joachim Hirsch zum 70. Geburtstag am 11. April 1999*, Hrsg. Thomas Weigend, Georg Küpper, Walter de Gruyter, Berlin-New York 1999, 879-896 (LÜDERSEN, 1999, s.).
- MADLENER, Kurt, “Die Wiedergutmachung im Spiegel der Rechtsvergleichung – Überblick und Einführung in das Kolloquium”, *Neue Wege der Wiedergutmachung im Strafrecht – Internationales strafrechtlich-kriminologisches Kolloquium in Freiburg i. Br.*, Hrsg. Albin Eser, Günther Kaiser, Kurt Madlener, Eigenverlag Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, Freiburg i. Br. 1990, 9-42.
- MAGUIRE, Mike, “The Needs and Rights of Victims of Crime”, *Crime and Justice*, Y.1991, S.14, 363-433.

- Mağdur Hakları Daire Başkanlığı, **İnceleme ve Değerlendirme Raporları**, Ankara 2016.
- Mağdur Hakları Kanunu Tasarısı, <https://mgm.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/bakanligimizca-hazirlanan-magdur-haklari-kanun-tasarisi-taslagi-kamu-kurum-ve-kuruluslarina-goruse-gonderilmistir12112019024603> (E.T.01.10.2023).
- Mağdur Hizmetlerinde Sivil Toplum Kuruluşları ile İşbirliği Çalıştayı Raporu, (26-27 Şubat 2015) İstanbul, **Mağdur Hakları Daire Başkanlığı Çalıştayı Raporları**, Ankara 2016, 7-23.
- MANNING, Katharine L., “Mağdur Haklarının Genişletilmesi”, Çev. Yaren Gümüş, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları**, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 575-584.
- MEIER, Bernd-Dieter, “Umleitung der Geldstrafe für Zwecke der Wiedergutmachung: Überlegungen zur Berücksichtigung von Verletzteninteressen in der Strafvollstreckung”, **ZRP**, Y.1991, C.24, S.2, 68-73.
- MERAKLI, Serkan, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Kovuşturma Davası”, **CHD**, Y.2012, S.18, 173-192 (MERAKLI, 2012, s.).
- MERAKLI, Serkan, **Ceza Hukukunda Kusur**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020 (MERAKLI, **Kusur**, s.).
- MERAKLI, Serkan, **Cumhuriyet Savcısının Kamu Davası Açmada Takdir Yetkisi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014 (MERAKLI, **Takdir Yetkisi**, s.).
- MÉRIGEAU, Martine, “Überblick über die neuen Wege einer opferbezogenen Kriminalpolitik in Frankreich”, **Neue Wege der Wiedergutmachung im Strafrecht – Internationales strafrechtlich-kriminologisches Kolloquium in Freiburg i. Br.**, Hrsg. Albin Eser, Günther Kaiser, Kurt Madlener, Eigenverlag Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, Freiburg i. Br. 1990, 325-342.
- METİNER, Erçağ / KÖKEN, Enes, “Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliğine İlişkin Değerlendirmeler”, **BÜHFD**, Y.2019, C.5, S.2, 225-249.
- MOSER, Viktoria / URBAN, Bernd, “Avusturya Ceza Hukuku’nda Mağdur-Kısa Bakış”, Çev. Kerem Öz, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları**, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 263-265.
- NUHOĞLU, Ayşe, “Ceza Hukukunda Zararın Telafi Edilmesi”, **Prof. Dr. Kenan Tunçomağ’a Armağan**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Eğitim Öğretim ve Yardımlaşma Vakfı, İstanbul 1997, 329-350 (NUHOĞLU, 1997, s.).
- NUHOĞLU, Ayşe, “Uzlaşma Bakımından Şikâyete Bağlı Suçlar”, **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hukuk Dergisi**, Y.2010, Uzlaşma Özel Sayısı, 86-92 (NUHOĞLU, 2010, s.).

- NUHOĞLU, Ayşe, **Aile Düzenine Karşı Suçlar**, Beta Yayıncılık, İstanbul 2009 (NUHOĞLU, **Aile**, s.).
- O'FLAHERTY, Lisa Quinn, "İrlanda'nın 2012/29/AB Yönergesi Kapsamındaki Yüklümlülükleri Işığında Suç Mağdurlarının Avukatlarına Yönelik Geliştirilen Argüman", Çev. Berk Reçber, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları**, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 279-296.
- ORTH, Uli, "Punishment Goals of Crime Victims", **Law and Human Behavior**, Y.2003, C.27, S.2, 173-186 (ORTH, 2003, s.).
- ORTH, Uli, "Secondary Victimization of Crime Victims by Criminal Proceedings", **Social Justice Research**, Y.2002, C.15, S.4, 313-325 (ORTH, 2002, s.).
- OSKAY, H. Tolga, "Davaya Katılma", **Mağdurlar İçin Evrensel Adalet - Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Mağdur Hakları El Kitabı**, Uluslararası Ceza Mahkemesi Koalisyonu Mağdur Hakları Çalışma Grubu, Ankara 2010, 33-47.
- OSTENDORF, Heribert, "Alternativen zur strafverurteilenden Konfliktserledigung", **ZRP**, Y.1983, S.12, 302-309 (OSTENDORF, 1983, s.).
- OSTENDORF, Heribert, "Das Opfer im Ermittlungsverfahren - die Berücksichtigung von Opferinteressen während der polizeilichen und staatsanwaltschaftlichen Ermittlungen", **AsJ-Seminar 20-21.06.1998 - Täter, Opfer und Straffjustiz - ein disharmonischer Dreiklang Arbeitsgruppe 2**, <http://www.richterverein.de/j2000/asjopfer1.htm> (E.T.07.02.2022).
- ÖMEROĞLU, Ömer, "Suç Korkusu, Cezanın Caydırıcılığı ve Küçük Suçlar", **GÜHFD**, Y.2012, C.16, S.4, 329-370.
- ÖNDER, Ayhan, **Ceza Hukuku Dersleri**, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992 (ÖNDER, **Dersleri**, s.).
- ÖNDER, Ayhan, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 4. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1994 (ÖNDER, **Özel**, s.).
- ÖNGAY, Cevdet, **Türk Atasözlerinde Şiddet Olgusu**, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ümral DEVECİ, Muğla 2019.
- ÖNOK, R. Murat, "Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçu (TCK m.179)", **TBBĐ**, Y.2015, S.121, 157-202 (ÖNOK, 2015, s.).
- ÖNOK, R. Murat, **Tarihî Perspektifiyle Uluslararası Ceza Divanı**, Turhan Kitabevi, Ankara 2003 (ÖNOK, **Ceza Divanı**, s.).
- ÖZBEK, Veli Özer / DOĞAN, Koray / BACAKSIZ, Pınar, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022 (ÖZBEK/DOĞAN/BACAKSIZ, **Muhakeme**, s.).
- ÖZBEK, Veli Özer / DOĞAN, Koray / BACAKSIZ, Pınar, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020 (ÖZBEK/DOĞAN/ BACAKSIZ, **Genel**, s.).

- ÖZBEK, Veli Özer / DOĞAN, Koray / BACAŞIZ, Pınar, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020 (ÖZBEK/DOĞAN/ BACAŞIZ, **Özel**, s.).
- ÖZBEK, Veli Özer, “Ceza Hukukunda Suçtan Doğan Mağduriyetin Giderilmesi”, Suç Mağdurlarına Tazminat Verilmesi Çalıştayı İlgili Tebliğler, (1-2 Ekim 2015) Adana, **Mağdur Hakları Daire Başkanlığı Çalıştay Raporları**, Ankara 2016, 56-64 (ÖZBEK, 2016, s.).
- ÖZBEK, Veli Özer, “Mağduru Koruma ve Mağduriyetin Giderilmesi”, **HPD**, S.2, 2004, 116-125 (ÖZBEK, 2004, s.).
- ÖZBEK, Veli Özer, “Tefecilik Suçu (TCK m.241)”, **CHD**, Y.2010, S.14, 29-39 (ÖZBEK, 2010, s.).
- ÖZBEK, Veli Özer, **Ceza Hukukunda Suçtan Doğan Mağduriyetin Giderilmesi**, Seçkin Yayınevi, Ankara 1999 (ÖZBEK, **Mağduriyetin Giderilmesi**, s.).
- ÖZBEK, Veli Özer, **CMK İzmir Şerhi, Ceza Muhakemesi Kanununun Anlamı**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2005 (ÖZBEK, **CMK İzmir Şerhi**, s.).
- ÖZBEK, Veli Özer, **Ekonomi Ceza Hukuku Birinci Kitap – Genel Hükümler**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- ÖZBEK, Veli Özer, **İnfaz Hukuku**, 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021 (ÖZBEK, **İnfaz**, s.).
- ÖZBEK, Veli Özer, **TCK İzmir Şerhi, Türk Ceza Kanununun Anlamı, Cilt-1 Genel Hükümler (Madde 1-75)**, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2010 (ÖZBEK, **TCK İzmir Şerhi, C.1**, s.).
- ÖZBEK, Veli Özer, **TCK İzmir Şerhi, Türk Ceza Kanununun Anlamı, Cilt-2 Özel Hükümler (Madde 76-169) Uluslararası Suçlar ve Kişilere Karşı Suçlar**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2008 (ÖZBEK, **TCK İzmir Şerhi, C.2**, s.).
- ÖZBEY İLHAN, Ülkeran, “Sivil Toplum Kuruluşu Uygulamaları: Gelincik Merkezi”, **Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium**, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 221-223.
- ÖZDEMİR, Muhittin, “Suç Mağdurlarına Yardım İçin Yeni Bir Başlangıç: Mağdur Hakları Daire Başkanlığı”, **Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium**, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 119-135 (Muhittin ÖZDEMİR, s.).
- ÖZDEMİR, Süleyman Emre, **Ceza Muhakemesinde İtiraz Kanun Yolu**, Adalet Yayınevi, Ankara 2018 (Süleyman Emre ÖZDEMİR, s.).
- ÖZEK, Çetin, “Suç Mağdurunun Korunması ile İlgili Bazı Sorunlar”, **İÜHFİM**, Y.1984, C.50, S.1-4, 13-67.
- ÖZEL, Rukiye, **Ceza Hukukunda Üçüncü Şerit Yaptırım Olarak Mağduriyetin Giderilmesi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Selman DURSUN, İstanbul 2019.

- ÖZEN, Mustafa, "Kamu Davası Açma Konusunda Benimsenen İlkeler, Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi ve İddianamenin İadesi", *Ankara Barosu Dergisi*, Y.2009, S.3, 17-28 (ÖZEN, 2009, s.).
- ÖZEN, Mustafa, *Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İnfaz Hukuku*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023 (ÖZEN, *İnfaz*, s.).
- ÖZEN, Mustafa, *Ceza Hukukunda Taksir*, Adalet Yayınevi, Ankara 2011 (ÖZEN, *Taksir*, s.).
- ÖZEN, Mustafa, *Ceza Muhakemesi Hukukunda İtiraz Kanun Yolu*, Adalet Yayınevi, Ankara 2011 (ÖZEN, *İtiraz*, s.).
- ÖZEN, Mustafa, *Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 6. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023 (ÖZEN, *Genel*, s.).
- ÖZEN, Mustafa, *Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Özel Hükümler Cilt I*, 7. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023 (ÖZEN, *Özel C.I*, s.).
- ÖZEN, Mustafa, *Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Özel Hükümler Cilt II*, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023 (ÖZEN, *Özel C.II*, s.).
- ÖZEN, Mustafa, *Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesi Hukuku*, 6. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023 (ÖZEN, *Muhakeme*, s.).
- ÖZGENÇ, İzzet, "Cinsel Suçlar, Türk Ceza Kanununun Cinsel Suçlara İlişkin Düzenlemelerinin Dayandığı Felsefi Temel, Cinsel Suçlara İlişkin Kanun Hükümlerinin Uygulanmasından Kaynaklanan Sorunlar", *AHBVÜHFD*, Y.2020, C.24, S.1, 257-284 (ÖZGENÇ, 2020, s.).
- ÖZGENÇ, İzzet, "Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması", *3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi – Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu 1-3 Haziran 2008 İstanbul*, Ed. Bahri Öztürk, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, 49-59 (ÖZGENÇ, 2009, s.).
- ÖZGENÇ, İzzet, "Tefecilik Suçu", *GÜHFD*, Y.2010, C.14, S.1, 543-553 (ÖZGENÇ, 2010, s.).
- ÖZGENÇ, İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 16. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020 (ÖZGENÇ, *Genel*, s.).
- ÖZGENÇ, İzzet, *Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler)*, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2005 (ÖZGENÇ, *TCK Gazi Şerhi*, s.).
- ÖZKAN, Salih, *Ceza Hukukunda Önemsizlik*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.
- ÖZTÜRK, Bahri / ERDEM, Mustafa Ruhan, *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku*, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015.
- ÖZTÜRK, Bahri / TEZCAN, Durmuş / ERDEM, Mustafa Ruhan / SIRMA GEZER, Özge / SAYGILAR KIRIT, Yasemin F. / ALAN AKCAN, Esra / ÖZAYDIN, Özdem / ERDEN TÜTÜNCÜ, Efser / ALTINOK VILLEMIN, Derya / TOK, Mehmet Can, *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.

- ÖZTÜRK, Bahri, “7188 Sayılı Kanunla Getirilen Ceza Muhakemesi Hukukuna İlişkin Yeni Düzenlemelere Toplu Bakış”, **Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer 102 Yaşında - Tebliğler**, Panel 10 Şubat 2020, Adalet Yayınevi, Ankara 2020, 99-124 (Bahri ÖZTÜRK, s.).
- ÖZTÜRK, Gökçe Bahar, **Ceza ve Ceza Muhakemesinde Mağdur Hakları**, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Burcu ERTEM, Ankara 2021 (Gökçe Bahar ÖZTÜRK, s.).
- ÖZTÜRK, Nurten (Çev.), “Avrupa Parlamentosu ve Konseyi’nin Suç Mağdurlarının Haklarına, Desteklenmesine ve Korunmasına İlişkin Asgarî Standartların Belirlenmesi ve 2001/220/JHA Sayılı Konsey Çerçeve Kararının Değiştirilmesine İlişkin 25 Ekim 2012 Tarihli ve 2012/29/EU Sayılı Direktifi”, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları**, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 147-178 (Nurten ÖZTÜRK, s.).
- PAMUK, Gülfem, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdurun Şahsi Hak Talebinde Bulunma Hakkı”, **Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması**, Ed. Nur Centel, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2013, 353-378 (PAMUK, 2013, s.).
- PAMUK, Gülfem, **Türk ve Fransız Ceza Muhakemesi Hukuku’nda Mağdurun Makam Olarak Yeri**, Beta Yayıncılık, İstanbul 2012 (PAMUK, **Mağdur**, s.).
- PAZARCIKCI, Nusret Alper, “Türk Ceza Yargısında Soruşturma ve Kovuşturma Evresindeki Mağdur Hakları”, **TAAD**, Y.2013, S.14, 969-1009.
- PEMBERTON, Antony / GROENHUIJSEN, Marc S., “Developing Victim’s Rights Within The European Union: Past, Present And Future”, **Proceedings of the 13th World Society of Victimology Symposium**, Eds. G. Kirchhoff, et al, Wolf Legal Publishers, Nijmegen 2011, 1-24.
- POLAT, Ahmet, “Polisin Mağdura Yaklaşımı ve Eğitimi”, **Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium**, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 359-367 (Ahmet POLAT, 2014, s.).
- POLAT, Ahmet, **Viktoloji (Mağdurbilim)**, Legal Yayıncılık, İstanbul 2014 (Ahmet POLAT, **Mağdurbilim**, s.).
- POLAT, Oğuz, **Kriminoloji ve Kriminalistik Üzerine Notlar**, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018 (Oğuz POLAT, **Kriminoloji**, s.).
- POLAT, Oğuz, **Viktoloji**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- REAGAN, Ronald, The United States Government Publishing Office, Proclamation 4831 of April 8, 1981, Victims Rights Weeks, 1981, 95 Statute, Page 1807.
- REEMTSMA, Jan Philipp, “Täterstrafrecht und der Anspruch des Opfers auf Beachtung”, **Verletzte im Strafrecht**, Hrsg. Markus Abraham, Jan Christoph Bublitz, Julia Geneuss, Paul Krell, Kilian Wegner, 7. Symposium Junger Strafrechtlerinnen und Strafrechtler - Hamburg 2019, Nomos Baden-Baden 2020, 11-30 (REEMTSMA, 2019, s.).

- REEMTSMA, Jan Philipp, "Was erwarten Opfer vom Recht?", *DVJJ-Journal*, Y.2002, C.13, S.1, 3-5 (REEMTSMA, 2002, s.).
- REEMTSMA, Jan Philipp, *Das Recht des Opfers auf die Bestrafung des Täters – als Problem*, C. H. Beck, München 1999 (REEMTSMA, 1999, s.).
- REID, Sue Titus, *Crime and Criminology*, 10. Baskı, McGraw-Hill, New York 2003.
- RIEß, Peter, "Zur Beteiligung des Verletzten im Strafverfahren", *Festschrift für Heike Jung zum 65. Geburtstag am 23. April 2007*, Hrsg. Heinz Müller-Dietz, Egon Müller, Karl-Ludwig Kunz, Henning Radtke, Guido Britz, Carsten Momsen, Heinz Koriath, Nomos Verlag, Baden-Baden 2007, 751-760.
- ROLAND, David L., "Progress in the Victim Reform Movement: No Longer the "Forgotten Victim", *Pepperdine Law Review*, Y.1989, C.17, S.1, 35-58.
- ROTH, Mitchel P., *Göze Göz Suç ve Cezanın Küresel Tarihi*, Çev. Barışhan Erdoğan, Can Yayınları, İstanbul 2017.
- ROXIN, Claus, "Neue Wege der Wiedergutmachung im Strafrecht – Schlußbericht", *Neue Wege der Wiedergutmachung im Strafrecht – Internationales strafrechtlich-kriminologisches Kolloquium in Freiburg i. Br.*, Hrsg. Albin Eser, Günther Kaiser, Kurt Madlener, Eigenverlag Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, Freiburg i. Br. 1990, 367-375 (ROXIN, 1990, s.).
- ROXIN, Claus, "Zur Wiedergutmachung als einer "dritten Spur" im Sanktionensystem", *Festschrift für Jürgen Baumann Zum 70. Geburtstag 22. Juni 1992*, Hrsg. Gunther Arzt, Gerhard Fezer, Ulrich Weber, Ellen Schlüchter, Dieter Rössner, Verlag Ernst und Werner Gieseking, 1992, 243-254 (ROXIN, 1992, s.).
- ROXIN, Claus / GRECO, Luis, *Strafrecht Allgemeiner Teil Band I*, 5. Baskı, C. H. Beck, München 2020.
- ROXIN, Claus / SCHÜNEMANN, Bernd, *Strafverfahrensrecht*, 29. Baskı, C. H. Beck, München 2017.
- RÖSSNER, Dieter, "Mediation als Element der strafrechtlichen Sozialkontrolle", *Die Stellung des Opfers im Strafrechtssystem – Neue Entwicklungen in Deutschland und in den USA*, Ed. Bernd Schünemann, Markus Dirk Dubber, Carl Heymanns Verlag, Köln, 2000, 105-116.
- SARICA, Ayşe Dolunay / COŞKUN, Umut Haydar, "Cinsel İstismar Olgularında Adli Görüşme Odalarının Kullanımı: Hâkim, Avukat, Uzman ve Mağdur Görüşleri", *CHKD*, Y.2020, C.8, S.1, 1-26.
- SATTLER, Patricia L., "Suç Mağdurları Hakları Yasası: Laf Kalabalığı Mı ya da Hakikat Mi?", Çev. Jülide Yaşar, *Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) – Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları*, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 483-502.

- SAUTNER, Lyane, **Opferinteressen und Strafrechtstheorien – Zugleich ein Beitrag zum restaurativen Umgang mit Straftaten**, Studienverlag, Innsbruck 2010.
- SCHNEIDER, Hans Joachim, “Ursachen der Gewalt – Zur Gewalt in der deutschen und in der internationalen kriminologischen und kriminalpolitischen Diskussion”, **JZ**, Y.1992, C.47, S.10, 499-510.
- SCHÖCH, Heinz, “Mağdurun Korunması-Ceza Usul Hukuku Reformu Düşüncelerinin Sınanması”, Çev. Doç Dr. Ayşe Nuhoglu, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (5) - Suç Politikası**, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2006, 117-132 (SCHÖCH, 2006, s.).
- SCHÖCH, Heinz, “Rechtliche Aspekte einer Opferorientierung im Strafvollzug”, **Forum Strafvollzug**, Y.2016, S.4, 274-278 (SCHÖCH, 2016, s.).
- SCHÖCH, Heinz, “Verwarnung statt Strafe – Zum Aufblühen der Verwarnung mit Strafvorbehalt nach §59 StGB”, **Festschrift für Jürgen Baumann Zum 70. Geburtstag 22. Juni 1992**, Hrsg. Gunther Arzt, Gerhard Fezer, Ulrich Weber, Ellen Schlüchter, Dieter Rössner, Verlag Ernst und Werner Gieseking, 1992, 255-268.
- SCHÖCH, Heinz, “Wege und Irrwege der Wiedergutmachung im Strafrecht”, **Festschrift für Claus Roxin zum 70. Geburtstag**, Hrsg. Bernd Schünemann, Hans Achenbach, Wilfried Bottke, Bernhard Haffke, Hans-Joachim Rudolphi, Walter de Gruyter, Berlin-New York 2001, 1045-1064 (SCHÖCH, 2001, s.).
- SCHROEDER, Friedrich-Christian / VERREL, Torsten, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Çev. Salih Oktar, Yetkin Yayınları, Ankara 2019.
- SCHULTZ, Hans, “Wiedergutmachung im schweizer Strafrecht”, **Neue Wege der Wiedergutmachung im Strafrecht – Internationales strafrechtlich-kriminologisches Kolloquium in Freiburg i. Br.**, Hrsg. Albin Eser, Günther Kaiser, Kurt Madlener, Eigenverlag Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, Freiburg i. Br. 1990, 219-232.
- SCHÜNEMANN, Bernd, “Die Stellung des Opfers im System der Strafrechtspflege: Ein Drei-Säulen-Modell”, **Die Stellung des Opfers im Strafrechtssystem – Neue Entwicklungen in Deutschland und in den USA**, Ed. Bernd Schünemann, Markus Dirk Dubber, Carl Heymanns Verlag, Köln, 2000, 1-13 (SCHÜNEMANN, 2000, s.).
- SCHÜNEMANN, Bernd, “The Role of the Victim Within the Criminal Justice System: A Three-Tiered Concept”, **Buffalo Criminal Law**, Y.1999, S.3, 33-49 (SCHÜNEMANN, 1999, s.).
- SCHWANDER, Marianne, **Das Opfer im Strafrecht**, 3. Auflage, Haupt Verlag, Bern 2019.
- SCHWIND, Hans-Dieter, **Kriminologie**, 22. Auflage, Kriminalistik Verlag, Heidelberg, München, Landsberg, Frechen, Hamburg 2013.

- SEÇKİN, Mehmet Beyhan, “Ceza Muhakemesinde Mağdur ve Şikâyetçinin Hakları”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Y.2020, C.8, S.15, 621-664 (SEÇKİN, 2020, s.).
- SEÇKİN, Mehmet Beyhan, **Türk Ceza Adalet Sisteminde Mağdur Hakları**, Adalet Yayınevi, Ankara 2018 (SEÇKİN, **Mağdur Hakları**, s.).
- SEELMANN, Kurt, “Dogmatik und Politik der “Wiederentdeckung des Opfers”“, **Rechtsdogmatik und Rechtspolitik**, Hrsg. Karsten Schmidt, Duncker & Humblot, Berlin 1990, 159-172 (SEELMANN, 1990, s.).
- SEELMANN, Kurt, “Paradoxien der Opferorientierung im Strafrecht”, **JZ**, Mohr Siebeck, Y.1989, S.14, 670-676 (SEELMANN, 1989, s.).
- SEVDİREN, Öznur, “Cezalandırmada Bir Paradigma Değişikliği Olarak Onarıcı Adalet Felsefesi: Bir Sentez Denemesi-I”, **CHD**, Y.2011, S.15, 101-130.
- SEVİÇ, Vasfi Raşid, “Cezanın Tarihi Menşei”, **AÜHFĐ**, Y.1955, C.12, S.3, 9-49.
- SIRMA, Özge, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Genital Muayene Suçu”, **Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması**, Ed. Nur Centel, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2013, 157-168 (SIRMA, 2013, s.).
- SIRMA, Özge, “Yeni Türk Ceza Kanunu’nda İlginin Rızası”, **3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi – Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, 1-3 Haziran 2008 İstanbul**, Ed. Bahri Öztürk, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, 185-190.
- SIEGISMUND, Eberhard, “Ancillary (Adhesion) Proceedings In Germany As Shaped By The First Victim Protection Law: An Attempt To Take Stock”, **Resource Material Series No.56 - 112Th International Training Course Visiting Experts’ Papers**, Ed. Hiroshi Iitsuka, Rebecca Findlay-Debeck, United Nations Asia and Far East Institute for the Prevention of Crime and Treatment of Offenders, Tokyo 2000, 102-112.
- SOKULLU, Füsün, “Siyah Sayılar ve Viktimoloji”, **İÜHFĐ**, Y.1974, C.40, S.1-4, 219-241.
- SOKULLU-AKINCI, Füsün / DURSUN, Selman, **Viktimoloji (Mağdurbilim)**, 3. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2016.
- SOKULLU-AKINCI, Füsün, “Adalet Reformu ve Alternatif Ceza Yaptırımları”, **Prof. Dr. Nurullah KUNTER’e Armağan**, Beta Yayıncılık, İstanbul 1998, 327-341 (SOKULLU-AKINCI, “Adalet Reformu”, s.).
- SOKULLU-AKINCI, Füsün, “İstismar Mağduru Çocukların Suç Sonrası Sorunları ve Hukuksal Korunmaları”, **MÜHFAD, Özel Sayı Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan**, Y.2013, C.19, S.2, 3-15 (SOKULLU-AKINCI, “İstismar Mağduru”, s.).
- SOKULLU-AKINCI, Füsün, “Mağdur Tipolojisi Bağlamında Yaşlı İstismarı Mağdurları”, **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Doğan SOYASLAN Armağanı**, C.VIII, S.2, 2013, 1-6 (SOKULLU-AKINCI, “Mağdur Tipolojisi”, s.).

- SOKULLU-AKINCI, Füsün, “Mağdurun Korunması ve Mağdur Hakları”, **Yargı Reformu 2000 Sempozyumu**, İzmir Barosu Yayınları, İzmir 2000, 693-712 (SOKULLU-AKINCI, “Mağdurun Korunması”, s.).
- SOKULLU-AKINCI, Füsün, **Kriminoloji**, 11. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2014.
- SOYASLAN, Doğan, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 10. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022 (SOYASLAN, **Genel**, s.).
- SOYASLAN, Doğan, **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 13. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2020 (SOYASLAN, **Özel**, s.).
- SOYASLAN, Doğan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2020 (SOYASLAN, **Muhakeme**, s.).
- SOYASLAN, Doğan, **İnfaz Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara 2021 (SOYASLAN, **İnfaz**, s.).
- SOYASLAN, Doğan, **Kriminoloji (Suç ve Ceza Bilimleri)**, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018 (SOYASLAN, **Kriminoloji**, s.).
- SOYGÜT ARSLAN, Mualla Buket, “Ceza Hukukunda Mağdurun Korunması ve Onarıcı Adalet Anlayışı”, **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hukuk Dergisi**, Y.2010, Uzlaşma Özel Sayısı, 283-310.
- Suç Mağdurlarına Tazminat Verilmesi Çalıştayı Raporu, **Mağdur Hakları Daire Başkanlığı Çalıştay Raporları**, Ankara 2016, 158-186.
- Suç Mağdurlarına Tedavi ve İstihdam Hizmeti Verilmesi Çalıştayı Raporu, (19-20 Ekim 2015) Eskişehir, **Mağdur Hakları Daire Başkanlığı Çalıştay Raporları**, Ankara 2016, 187-211.
- ŞAHİN AKILLI, Yelda, “Kadın Ticaretiyle Mücadelede Sığınmaevi Deneyimi: Kadın Dayanışma Vakfı Örneği”, **Türkiye’de İnsan Ticareti Mağdurları**, Ed. Osman Seyhan ve Alper Akgül, Adalet Yayınevi, Ankara 2014, 139-162.
- ŞAHİN, Cumhur / GÖKTÜRK, Neslihan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 14. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- ŞAHİN, Cumhur, “Anayasa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Silahların Eşitliği ve Çelişmeli Yargılama İlkeleri”, **Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, DEÜHFD**, Y.2019, C.21, Özel Sayı, 3051-3065 (ŞAHİN, 2019, s.).
- ŞAHİN, Cumhur, **Ceza Muhakemesi Kanunu Gazi Şerhi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2005 (ŞAHİN, **CMK Gazi Şerhi**, s.).
- ŞAMAR, Berhudan / URHAN, Betül, “Adli Görüşme Odalarında Suç Mağdurlarıyla Görüşme Yapan Adli Görüşmecilerin Deneyimlerinin İncelenmesi: Eskişehir Adliyesi”, **Toplum ve Sosyal Hizmet**, Y.2020, C.31, S.3, 931-959.
- ŞİRİN, Memduh Cemil, “Mağdur Hakları Kanun Tasarısı Hakkında Öneriler”, **Çocuk ve Medeniyet**, Çocuk Vakfı, Y.2017, S.1, 71-78.

- ŞİRİNGİL PERKER, Selen, "Strategic Decision-Making for a New Victim Support System in Turkey: What Can Existing Data Tell?" / "Yeni Mağdur Destek Sisteminin Oluşturulmasında Stratejik Karar Alma: Mevcut Verilerin Gösterdikleri", *Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium*, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 296-301 ve 313-318.
- T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Mağdur Hakları Daire Başkanlığı, *İtalya ve Hırvatistan'da Mağdur Hakları ve Mağdur Destek Hizmetleri*, İtalya Ziyareti (18-20 Eylül 2017), Ankara 2017, 5-23.
- TAMER, İsmail / YILMAZ, Erdinç, *Ceza Adalet Sisteminde Mağdur Hakları İnceleme Raporu*, T.C. Adalet Bakanlığı İç Denetim Birimi Başkanlığı, Ankara 10 Temmuz 2013, Rapor No: 2013/03.
- TANER, Fahri Gökçen, "Kırılğan Mağdurun Beyanının CMK'nın 236. Maddesi Uyarınca Alınması ve Uygulanan Özel Usuller Karşısında Savunma Hakkının Dengelenmesi", *TBBD*, Y.2021, S.153, 1-38.
- TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, *Mağdur Hakları İnceleme Raporu*, 24. Dönem 4. Yasama Yılı 2014, Rapor, Komisyonun 12.06.2014 tarihli toplantısında kabul edilmiştir.
- TDK Güncel Türkçe Sözlük, sozluk.gov.tr.
- TELLENBACH, Silvia, "Zur Wiedergutmachung im Islamischen Recht", *Neue Wege der Wiedergutmachung im Strafrecht - Internationales strafrechtlich-kriminologisches Kolloquium in Freiburg i. Br.*, Hrsg. Albin Eser, Günther Kaiser, Kurt Madlener, Eigenverlag Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, Freiburg i. Br. 1990, 439-449.
- TEMİZ GÜL, Yağmur, "Mağdur Haklarında Yaşanan Güncel Gelişmelerin Türk Ceza Hukukuna Etkileri", *Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları*, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 383-409 (TEMİZ GÜL, 2023, s.).
- TEMİZ GÜL, Yağmur, *Ceza Hukukunda Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021 (TEMİZ GÜL, *Çözüm Yolları*, s.).
- TEZCAN, Durmuş / ERDEM, Mustafa Ruhan / ÖNOK, R. Murat, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 20. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- TEZCAN, Durmuş, "Mağdurun Hakları ve Tanıkların Korunması", *Ceza Hukuku Reformu Sempozyum, Taksim 20-23 Ekim 1999*, Umut Vakfı, İstanbul 2001, 73-84.
- TOPÇU, Namık Kemal, *İngiliz Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturma Evresi*, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.
- TOPÇUOĞLU, Tuba, "Kriminoloji İçin Disiplin Çağrısı!", *İÜHF*, Y.2014, C.72, S.1, 363-382 (TOPÇUOĞLU, 2014, s.).
- TOPÇUOĞLU, Tuba, "Risk Odaklı Suç Önleme: Alternatif Bir Yaklaşım", *İÜHF*, Y.2013, C.71, S.1, 1165-1176 (TOPÇUOĞLU, 2013, s.).

- TOROSLU, Nevzat, *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No.273, Sevinç Matbaası, Ankara 1970 (TOROSLU, *Cürümler*, s.).
- TOROSLU, Nevzat, "Ceza Hukukunda Okullar", *Prof. Dr. Nurullah KUNTER'e Armağan*, Beta Yayıncılık, İstanbul 1998, 367-376.
- TOROSLU, Nevzat / TOROSLU, Haluk, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, 26. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara 2021 (TOROSLU/TOROSLU, *Genel*, s.).
- TOROSLU, Nevzat / TOROSLU, Haluk, *Ceza Hukuku Özel Kısım*, 11. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara 2021 (TOROSLU/TOROSLU, *Özel*, s.).
- TÖNGÜR, Ali Rıza, "Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi Kurumunun Yeniden Düzenlenmesi Gerekliliği Üzerine", *İKÜHFD*, Y.2018, C.18, S.1, 27-49.
- TRULSON, Chad R., "Victims' Rights and Services: Eligibility, Exclusion and Victim Worth", *Reaction Essay*, Y.2005, C.4, S.2, 399-414.
- TUHAN BOZ, Reyhan, "Fail-Mağdur Uzlaştırmasında Ayırt Etme Gücüne Sahip Çocuğun Katılım Hakkı ve Kanunî Temsili", *ASBÜHFD*, Y.2021, C.3, S.2, 734-802.
- TULAY, M. Emre, "Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması: Yasal Şartların Yerindeliği ve Kararın Hukuki Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme", *AHBVÜHFD*, Y.2021, C.25, S.4, 477-525.
- TURANLI, Asiye Merve, *Ceza Hukukunda Mağdur ve Mağdurun Korunması*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Doç. Dr. A. Caner YENİDÜNYA, İstanbul 2012.
- TURHAN, Faruk, "Tanık Koruma Tedbirleri ve Sanığın Adil Yargılanma Hakkı/Tanık Koruma Kanununa Göre Ceza Muhakemesinde Tanıkların Korunması ve Sanığın İddia Tanıklarına Soru Sorma ve Sorgulama Hakkının AİHM Kararları Işığında Değerlendirilmesi", *3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi – Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, 1-3 Haziran 2008 İstanbul*, Ed. Bahri Öztürk, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, 383-408 (TURHAN, 2009, s.).
- TURHAN, Faruk, "Tanıklara Yemin Verilmesine İlişkin Ceza Muhakemesi Kanunu Hükümlerinin Eleştirel Bir Değerlendirmesi", *AHBVÜHFD*, Y.2020, C.24, S.4, 359-409 (TURHAN, 2020, s.).
- TURHAN, Faruk, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara 2006 (TURHAN, *Muhakeme*, s.).
- TURHAN, Faruk, *Ceza Muhakemesinde Tehlike İçindeki Tanıkların Korunması*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009 (TURHAN, *Tanıkların Korunması*, s.).
- Türk Hukukunda İnsan Ticareti Suçu El Kitabı*, "Türkiye'nin İnsan Ticareti ile Mücadele Çabalarının ve Tüm İnsan Ticareti Mağdurlarının Adalete Erişimlerinin Desteklenmesi" AB Hibe Projesi, 2. Baskı, Ankara 2009.

- Türkiye İnsan Hakları Vakfı, **Mağdur Hakları Kanun Tasarısı Taslağı Hakkında TİHV Değerlendirme Notu**, <https://tihv.org.tr/duyurular/magdur-haklari-kanun-tasarisi-taslagi-hakkinda-tihv-degerlendirme-notu/> (E.T.08.09.2023).
- TÜRKOĞLU, Halide Gökçe, **Roma Hukukunda Suç ve Ceza**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.
- UMBREIT, Marc S., **The Handbook of Victim Offender Mediation - An Essential Guide to Practice and Research**, Jossey-Bass Inc, San Francisco 2001.
- ULUDAĞ, Şener, “Onarıcı ve Cezalandırıcı Adalet: Paradigma Değişikliğini Tetikleyen Şartlar”, **PBD**, Y.2011, C.13, S.4 127-151.
- URUŞAK, Uğur, **Suç Mağdurunun Korunması**, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Prof. Dr. Köksal BAYRAKTAR, İstanbul 1992.
- USLU, Ferhat, “Çağdaş Ceza Adaleti İçinde Mağdur”, **Ankara Barosu Dergisi**, Y.2013, S.4, 241-260.
- UYVAL, Cem, “Uyuşturucu, Alkol ve Suç İlişkisi”, **Kriminoloji Yazıları**, Savaş Yayınevi, Ankara 2015, 239-280.
- ÜLKÜMEN, Rıdvan, “Finansman Yöntemleri”, Suç Mağdurlarına Tazminat Verilmesi Çalıştayı İlgili Tebliğler, (1-2 Ekim 2015) Adana, **Mağdur Hakları Daire Başkanlığı Çalıştay Raporları**, Ankara 2016, 113-122.
- ÜNLÜTEPE, Canan, **Kamu Davasına Katılma**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Doç. Dr. Ayşe NUHOĞLU, İstanbul 2008.
- ÜNVER, Yener (Çev.), “Ceza Muhakemesinde Mağdur Haklarının Güçlendirilmesi Kanunu (3. Mağdur Hakları Reformu Kanunu) 21 Aralık 2015”, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları**, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 210-221.
- ÜNVER, Yener (Çev.), “Ceza Muhakemesinde Suçtan Zarar Görenlerin Haklarının İyileştirilmesine İlişkin Kanun (24 Haziran 2004 Tarihli Mağdur Hakları Reformu Kanunu – OpferRRG)”, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları**, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 189-197.
- ÜNVER, Yener (Çev.), “Ceza Muhakemesinde Suçtan Zarar Görenlerin ve Tanıkların Haklarının Güçlendirilmesine İlişkin Kanun (2. Mağdur Hakları Reformu Kanunu) 29 Temmuz 2009”, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları**, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 197-210.
- ÜNVER, Yener / HAKERİ, Hakan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 19. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.

- ÜNVER, Yener, "Ceza Muhakemesinde İspat, CMK ve Uygulamamız", *CHD*, Y.2006, S.2, 103-205 (ÜNVER, "İspat", s.).
- ÜNVER, Yener, *Ceza Hukuku ile Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003 (ÜNVER, *Hukuksal Değer*, s.).
- ÜREKLİ, Bilge Nur, "Mağdursuz Suçlar", *Mağduriyetin Önlenmesine ve Giderilmesine Yönelik Viktimolojik ve Hukuki Yaklaşımlar*, Ed. Selman Dursun ve Selen Çakırhan, Adalet Yayınevi, Ankara 2023, 11-38.
- ÜZÜLMEZ, İlhan, "İftira Suçu", *Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan*, Ed. Mahmut Koca, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, 815-844.
- Vikipedi Özgür Ansiklopedi, tr.wikipedia.org/wiki/Galat-1_meşhur.
- WALLER, Irwin, *Rights for Victims of Crime – Rebalancing Justice*, Rowman & Littlefield Publishers, Lanham 2011.
- WEBER, Roland, "Almanya'da Mağdur Hakları Destek Hizmetleri", *Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium*, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 225-229 ve 230-232.
- WEIGEND, Thomas, "Alle sind sich einig – und das Opfer? Der Verletzte beim konsensualen Abschluss des Strafverfahrens", *Festschrift für Franz Streng zum 70. Geburtstag*, Hrsg. Christoph Safferling, Gabriele Kett-Straub, Christian Jäger, Hans Kudlich, C. F. Müller GmbH, Heidelberg 2017, 781-798 (WEIGEND, 2017, s.).
- WEIGEND, Thomas, "Das Opfer als Prozesspartei? Bemerkungen zum 2. Opferrechtsreformgesetz 2009", *Verbrechen – Strafe – Resozialisierung Festschrift für Heinz Schöch zum 70. Geburtstag am 20. August 2010*, Hrsg. Dieter Dölling, Bert Götting, Bernd-Dieter Meier, Torsten Verrel, Walter De Gruyter, Berlin/New York 2010, 947-961 (WEIGEND, 2010, s.).
- WEIGEND, Thomas, "Das Opferschutzgesetz – kleine Schritte zu welchem Ziel?", *NJW*, Y.1987, S.20, 1170-1177 (WEIGEND, 1987, s.).
- WEIGEND, Thomas, "Selbst schuld? Zur Zurechnung von Tatfolgen, an deren Entstehung der Verletzte mitgewirkt hat", *Festschrift für Rudolf Rengier zum 70. Geburtstag*, Hrsg. Bernd Hecker, Bettina Weißer, Christian Brand, C. H. Beck, München 2018, 135-144 (WEIGEND, 2018, s.).
- WEIGEND, Thomas, "“Restitution” in den USA", *Neue Wege der Wiedergutmachung im Strafrecht – Internationales strafrechtlich-kriminologisches Kolloquium in Freiburg i. Br.*, Hrsg. Albin Eser, Günther Kaiser, Kurt Madlener, Eigenverlag Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, Freiburg i. Br. 1990, 111-128 (WEIGEND, 1990, s.).
- WEIGEND, Thomas, "Viktimologische und kriminalpolitische Überlegungen zur Stellung des Verletzten im Strafverfahren", *ZStW*, Y.1984, C.96, S.3, 761-793 (WEIGEND, 1984, s.).

- WEIGEND, Thomas, **Deliktsoffer und Strafverfahren**, Duncker & Humblot, Berlin 1989 (WEIGEND, **Deliktsoffer**, s.).
- WEMMERS, Jo-Anne, "Restorative Justice For Victims of Crime: A Victim-Oriented Approach to Restorative Justice", **International Review of Victimology**, Y.2002, S.9, 43-59.
- WERGENS, Anna, "Devletsiz Suçun Mağdurları İçin İnsan Hakları: Mağdurları Ciddiye Almak? Bölüm 2 Mağdur Hakları", Çev. Dr. Öğr. Üyesi Salim Işık ve Dr. Yavuz Selim Değerli, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları**, Ed. Kayihan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 79-134.
- WERTHEIMER, Alan, "Victimless Crimes", **Ethics, The University of Chicago Press Journals**, Y.1977, C.87, S.4, 302-318.
- www.sinerji.com
- YALÇIN SANCAR, Türkan, "Yeni Türk Ceza Kanunu'nda "Zincirleme Suç"", **TBBB**, Y.2007, S.70, 244-259 (YALÇIN SANCAR, "Zincirleme Suç", s.).
- YALÇIN SANCAR, Türkan, **Müteselsil Suç**, Seçkin Yayınevi, Ankara 1995.
- YARSUVAT, Duygun, "Suç Siyaseti ve Mağdurun Korunması", **İnan Kırac'a Armağan**, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, Ankara 1994, 333-344.
- YAVUZ, Hakan A., "Onarıcı Adalet ve Uzlaştırma Kurumu Bağlamında Ceza Adalet Sisteminde Mağdurun Konumu", **TAAD**, Y.6, S.23 (Ekim 2015), 85-115 (YAVUZ, 2015, s.).
- YAVUZ, Hakan A., "Yargı Sürecinde Verilecek Destekler", **Uluslararası Mağdur Hakları Sempozyumu / International Victim Rights Symposium**, Ankara 30-31 Ekim/October 2014, 265-273 (YAVUZ, 2014, s.).
- YAVUZ, Hakan A., **Ceza İnfaz Sistemi ve Denetimli Serbestlik**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018 (YAVUZ, **İnfaz**, s.).
- YAVUZ, Hakan A., **Ceza Muhakemesinde Kovuşturmaya Alternatif Yöntemler**, Adalet Yayınevi, Ankara 2020 (YAVUZ, **Alternatif Yöntemler**, s.).
- YENERER ÇAKMUT, Özlem, "Türk Ceza Kanunu'nda İnsan Ticareti Suçu (TCK m.80)", **Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan**, Ed. Mahmut Koca, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, 265-294.
- YENİDÜNYA, A. Caner, "Tefecilik Suçu (TCK.m.241)", **Banka ve Finans Hukuku Dergisi**, Y.2013, C.2, S.6, 3-29.
- YENİDÜNYA, A. Caner / İÇER, Zafer, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.
- YENİSEY, Feridun / NUHOĞLU, Ayşe, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- YENİSEY, Feridun / OKTAR, Salih, **Alman Ceza Muhakemesi Kanunu Strafprozeßordnung (StPO)**, 2. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2015.

- YENİSEY, Feridun / PLAGEMANN, Gottfried, **Alman Ceza Kanunu Strafgesetzbuch (StGB)**, 2. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2015.
- YENİSEY, Feridun, “Ceza Adaleti Sisteminin Etkinliği ve Gecikme”, **Prof. Dr. Nurullah KUNTER’e Armağan**, Beta Yayıncılık, İstanbul 1998, 477-518 (YENİSEY, 1998, s.).
- YENİSEY, Feridun, “Ceza Muhakemesi Hukukunda ‘Uzlaştırma’ Hakkında Temel Bilgiler”, **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hukuk Dergisi**, Y.2010, Uzlaşma Özel Sayısı, 7-17 (YENİSEY, 2010, s.).
- YENİSEY, Feridun, “Ceza Muhakemesi Süjelerinin İradelerinin Ceza Muhakemesinin Yürüyüşüne Etkisi Sorunu”, **MÜHFHAD, Özel Sayı Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan**, Y.2013, C.19, S.2, 453-469 (YENİSEY, 2013, s.).
- YENİSEY, Feridun, “Dönmezer Tarafından Hazırlanan Ceza Muhakemesi Kanunu Tasarısı Hakkında”, **Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer 102 Yaşında – Tebliğler**, Panel 10 Şubat 2020, Adalet Yayınevi, Ankara 2020, 25-31 (YENİSEY, 2020, s.).
- YERDELEN, Erdal, **Ceza Muhakemesinde Hükmün Gerekçesi**, Adalet Yayınevi, Ankara 2015 (YERDELEN, *Gerekçe*, s.).
- YERDELEN, Erdal, **Cezanın Belirlenmesi (Türk ve Alman Uygulaması)**, Adalet Yayınevi, Ankara 2013 (YERDELEN, *Cezanın Belirlenmesi*, s.).
- YERDELEN, Erdal, **Türk Ceza Hukuku Yaptırımları ve İnfazı**, Adalet Yayınevi, Ankara 2021 (YERDELEN, *İnfaz*, s.).
- YERLİKAYA, Ünal, **İslam Ceza Hukukunda Mağdur**, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Doç. Dr. Talip TÜRCAN, Isparta 2006.
- YETKİN, Erdi, “Faydası ve İlgası Tartışmalı Bir Kurum: Şahsi Hak Davası”, **Mağduriyetin Önlenmesine ve Giderilmesine Yönelik Viktimolojik ve Hukuki Yaklaşımlar**, Ed. Selman Dursun ve Selen Çakırhan, Adalet Yayınevi, Ankara 2023, 79-126.
- YILDIRIM, Akif / GAYRETLİ, Zehra, “Silahların Eşitliği İlkesi”, **Suç İsnadına İlişkin Yargulamalarda Silahların Eşitliği İlkesi (Karar Özetleri) Adil Yargılanma Hakkı Kapsamındaki Hak ve Güvencelere İlişkin El Kitapları Serisi – 1**, Ed. Akif Yıldırım ve Zehra Gayretli, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2022, 1-9.
- YILDIRIM, Akif / KILIÇ, Ayhan, “Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Silahların eşitliği İlkesi”, **CHKD**, Y.2021, C.9, S.2, 341-411.
- YILDIZ, Ali Kemal, “Uzlaşma-Şikâyet İlişkisi”, **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hukuk Dergisi**, Y.2010, Uzlaşma Özel Sayısı, 93-115 (YILDIZ, 2010, s.).
- YILDIZ, Ali Kemal, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur-Suçtan Zarar Gören-Şikayetçi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2008 (YILDIZ, *Mağdur-Suçtan Zarar Gören-Şikayetçi*, s.).

- YILMAZ, Çağrı (Çev.), “Kanada Mağdur Hakları Kanunu”, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları**, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 601-624.
- YILMAZ, Enes, “Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararının Sanık Hakkında Sonuç Doğurmaması Üzerine Bir Değerlendirme”, **KHM**, Y.2021, C.1, S.2, 269-292 (Enes YILMAZ, 2021, s.).
- YILMAZ, Enes, “Mağdur İçin Daha İyi Koruma Mümkün Mü?”, **CHD**, Y.2022, S.50, 441-490 (Enes YILMAZ, 2022, s.).
- YILMAZ, Hasan, “Çocuk, Suç ve Mağduriyet: Suçlu Olan Çocuk Yoktur, Suça İtilen Çocuk Vardır”, **Suç Mağdurları**, Ed. Halil İbrahim Bahar, Adalet Yayınevi, Ankara 2006, 135-149 (Hasan YILMAZ, s.).
- YILMAZ, Ömer, “Onarıcı Adalet Sistemi: Birey-Toplum-Devlet İlişkilerinde Yeni Bir Mücadele Alanı”, **Suç Mağdurları**, Ed. Halil İbrahim Bahar, Adalet Yayınevi, Ankara 2006, 291-314 (Ömer YILMAZ, s.).
- YILMAZ, Yeşim, “İnsan Ticareti Suçu ve İctima Sorunu”, **MÜHFHAD, Özel Sayı Prof. Dr. Bülent Tahiroğlu’na Armağan**, Y.2017, C.23, S.3, 883-972 (Yeşim YILMAZ, s.).
- YILMAZ, Zahit / APİŞ, Özge, “Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Düzenlemelerinin Değerlendirilmesi”, **MÜHFHAD**, Y.2020, C.26, S.1, 62-106.
- YİĞİT, Muhammed (Çev.), “Suç Mağdurlarının Hakları, Desteklenmesi ve Korunmasına İlişkin Asgari Standartları Belirleyen ve 2001/220/JHA Konsey Çerçeve Kararının Yerini Alan Avrupa Parlamentosu ve Konseyi’nin 25 Ekim 2012 Tarihli 2012/29/AB Sayılı Direktifi’nin Uygulanmasına İlişkin Olarak Komisyon Tarafından Avrupa Parlamentosu’na ve Konseyi’ne Sunulan Rapor”, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi (23) - Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Hakları**, Ed. Kayıhan İçel, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, 135-146.
- YOKUŞ SEVÜK, Handan, “Suça Sürüklenen Çocukların Muhakemesi”, **3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi - Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, 1-3 Haziran 2008 İstanbul**, Ed. Bahri Öztürk, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, 627-647.
- YOUNG, Alan N., **The Role of the Victim in the Criminal Process: A Literature Review 1989 to 1999**, Department of Justice Canada, 2001.
- YURTCAN, Erdener, “Ceza Adaleti Reformu Çalışmaları”, **Prof. Dr. Nurullah KUNTER’e Armağan**, Beta Yayıncılık, İstanbul 1998, 535-541.
- YURTCAN, Erdener, **Şahsi Dava ve Uygulaması**, 3. Bası, Kazancı Hukuk Yayınları, Ankara 1989 (YURTCAN, **Şahsi Dava**, s.).

- YÜCEL, Mustafa T., “Ceza Adaletinde Sapmalar”, *TBBĐ*, Y.2013, S.105, 11-34 (YÜCEL, 2013, s.).
- YÜCEL, Mustafa T., “Suçtan Zarar Gören Şahsın Korunması”, *Adalet Dergisi*, S.11, Y.58-Kasım 1967, 859-863 (YÜCEL, 1967, s.).
- YÜCEL, Mustafa T., *Türk Ceza Siyaseti ve Kriminolojisi*, 4. Bası, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2007 (YÜCEL, *Kriminoloji*, s.).
- YÜCEL, Mustafa Tören, “Suç Korkusu ve Etkisinin Nötrleşmesi”, *TBBĐ*, Y.2009, S.83, 278-301 (YÜCEL, 2009, s.).
- YÜCEL, Mustafa Tören, *Adalet Psikolojisi*, Türkiye Adalet Akademisi, Ankara 2014.
- ZAFER, Hamide, “Fuhşa Teşvik Suçunda Zincirleme Suçun Mağdura İlişkin Koşulunun Değerlendirilmesi”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Köksal Bayraktar’a Armağan, C.I*, Y.2010, S.1, 421-430 (ZAFER, 2010, s.).
- ZAFER, Hamide, “Suçtan Zarar Gören Küçüklerin Türk Ceza Muhakemesindeki Hakları”, *Mağdur Çocukların Hukuksal Konumu*, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2004, 61-71 (ZAFER, 2004, s.).
- ZAFER, Hamide, “Suçtan Zarar Gören Küçüklerin Türk Ceza Muhakemesindeki Hakları”, *Maltepe ÜHFD*, Y.2003, S.1, 127-136 (ZAFER, 2003, s.).
- ZAFER, Hamide, *Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m.1-75)*, 5. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2015 (ZAFER, *Genel*, s.).
- ZEDNER, Lucia, *Criminal Justice*, Oxford University Press, Oxford 2004.

Dr. HALİL POLAT

Avukat

Uygulamadan Örnek
Karar ve Uygulayıcı İşlemleriyle

CEZA HÂKİMİNİN BAŞVURU KİTABI

SULH CEZA | ASLİYE CEZA | AĞIR CEZA | İSTİNAF

Genişletilmiş ve Güncellenmiş

5. Baskı

- Genel Hatlarıyla Bir Ceza Davasının Yürüyüşü
- Hüküm Kurmada Temel İlke ve Esaslar
- Ceza Hakiminin Verebileceği Hüküm Türleri
- TCK'da Düzenlenmiş Olup Uygulamada En Sık Karşılaşılan Suçlara İlişkin;
 - Teorik açıklamalar
 - Yargıtay kararları
 - Karar (hüküm) örnekleri
 - Hüküm varyasyonları
 - Uygulama ve yazışma örnekleri
- Sulh Ceza Hâkimliği Kararları ile Koruma Tedbirlerine Dair Kararlar
- Ceza Hâkiminin Bilmesi Gereken Temel Usul İşlemleri
- Çocuklar ile Akıl Hastalarının İşlediği Suçlarda Yapılacak Yargılamada Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar
- Kamu Davasının Açılması ve İddianamenin İadesi
- Ceza Muhakemesinde Kamu Davasının Yürütülmesi ve Duruşma
- Basit Yargılama Usulü
- Duruşmanın Sona Ermesi ve Hüküm
- Suçun Mağduru, Şikayetçinin Hakları ve Kamu Davasına Katılma
- Yargılama Giderleri
- Kanun Yolları
- Hâkim ve Savcı Yardımcılığı Sistemi

ADALET YAYINEVİ

Ankara 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Hâkiminin Başvuru Kitabı

Halil Polat

Hukuk Yayınları Dizisi – 1783

Beşinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 876 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Dizgi ve Sayfa Tasarımı:

Halil Polat

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKÇA

- **AKBULUT**, Berrin, Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Rızanın Niteliği, CHD, C.14 S.40, Ağustos 2019, s. 265-288
- **AKBULUT**, Berrin, Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararı (TCK m. 158/6), Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, 2022, 10(1), s. 153-209
- **AKÇİN**, İhsan, Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2019
- **AKKAYA**, Çetin, Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara 2018 (Cinsel Suçlar)
- **AKKAYA**, Çetin, Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2013 (Uyuşturucu)
- **AKTAŞ**, Batuhan, İnsan Öldürme Suçu Açısından Olası Kast-Bilinçli Taksir Ayırımının Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi, THD, C.10, S.112, Aralık 2015
- **ARTUÇ** Mustafa, Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Adalet Yayınevi, Ankara 2008 (HAGB)
- **ARTUÇ**, Mustafa, Cinsel Taciz Suçu, THD, C.2, S. 11, Temmuz 2007, s. 103-113 (Cinsel Taciz)
- **ARTUÇ**, Mustafa, Malvarlığına Karşı Suçlar, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020. (Malvarlığına)
- **ARTUÇ**, Mustafa/**AKKAYA**, Çetin/**GEDİKLİ**, Cemil, 2006-2007-2008 İçtihatları ile Türk Ceza Kanunu, 2.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2008.
- **ARTUÇ**, Mustafa/**HIRSLI**, Tahir, Hüküm Kurma Esasları, Adalet Yayınevi, Ekim 2008.
- **ARTUK**, Mehmet Emin, Cinsel Taciz Suçu (TCK m. 105), CHD, C.3, S.6, s. 5-19 (Cinsel Taciz)
- **ARTUK**, Mehmet Emin/ **GÖKCEN**, Ahmet/**YENİDÜNYA**, A. Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 4. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2003 (Özel-4.bsk)
- **ARTUK**, Mehmet Emin/ **YENİDÜNYA**, Ahmet Caner, "Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Ertelene Müessesesi", Prof. Dr. Sahir Erman'a Armağan, İstanbul 1999.
- **ARTUK**, Mehmet Emin/**GÖKCEN**, Ahmet/**YENİDÜNYA**, A. Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 15. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015 (Özel-15. bsk)
- **ARTUK**, Mehmet Emin/**GÖKCEN**, Ahmet/**YENİDÜNYA**, A. Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler I, Ankara 2002 (Genel)
- **AVSALLI**, Hüseyin, Zimmet Suçu, Marmara Ün. SBE, Doktora Tezi, İstanbul 2006
- **AYDIN**, Devrim, Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2022 (Dolandırıcılık)
- **AYDIN**, Murat, Ceza Hukukunda Cinsel İstismara Bağlı Olarak Beden ve Ruh Sağlığının Bozulması Kavramı, THD, C.4, S.40, Aralık 2009, s. 71-83
- **AYTAÇ**, İkbal, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçlarında Failin Kastının Belirlenmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021
- **BAKICI**, Sedat, 5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Genel Hükümleri, Adalet Yayınevi, Ankara 2007 (Genel Hükümler).
- **BALCI**, Murat, Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu Madde Ticareti Suçları (TCK m. 188), Marmara Ün. SBE, Doktora Tezi, İstanbul 2009
- **BEKRİ**, M. Nedim, Gereğçeli Karar Hakkı, Ankara Barosu Dergisi, 2014/3, s. 203 vd.
- **BİRTEK**, Fatih, Kasten Öldürmeye Teşebbüs ve Kasten Yaralama Suçlarının Manevi Unsur Bakımından Ayırt Edilmesi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2009 C. 58, S. 2, s. 231-279.
- **CENTEL**, Nur/ **ZAFER**, Hamide/ **ÇAKMUT**, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 4.Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul Ekim 2006

- **CENTEL**, Nur/**ZAFER**, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, El Kitabı, Beta yay., İstanbul 2006.
- **ÇETİN**, Erol, Açıklamalı İçtihatlı Ceza Hukukunda ve Özel Yasalarda Memur ve Memur Suçları, 2. Baskı, Ankara 2003
- **ÇOLAK**, Haluk/**TAŞKIN**, Mustafa, Açıklamalı-Karşılaştırmalı-Uygulamalı Ceza Muhakemesi Kanunu, Seçkin Yayınevi, Ankara 2005.
- **DEMİRBAŞ**, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Yeni Türk Ceza Kanunu'na Göre Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006.
- **DEMİRBAŞ**, Timur, Türk Ceza Hukukunda Memuriyet Görevini İhmal ve Kötüye Kullanma Cürümleri, Prof. Dr. Kudret Ayiter Armağanı, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.III, S.1-4, Ankara 1987.
- **DÖNMEZER** Sulhi, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 16. Bası, İstanbul 2001.
- **EKİNCİ**, Mehmet Vehip, Türk Ceza Kanunu ve Yargıtay Uygulamalarına Göre Zimmet Suçu, Ekonomik Suçlar, Seçkin Yayınevi, Ankara 2015
- **EKİNCİ-ŞAHİN**, Meral, Dolandırıcılık Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2019; Gökçen, Ahmet/Balçı, Murat vdğ, Malvarlığına Karşı Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.
- **EKİNCİ**, Mustafa/ **ESEN**, Sinan, Anlatımlı ve Gerekçeli Yeni Türk Ceza Kanununda Yer Alan Hırsızlık, Yağma, Güveni Kötüye Kullanma, Dolandırıcılık, Hileli ve Taksirli İflas, Karşılıksız Yararlanma, Belgelerde Sahtecilik ve Bilişim Alanında Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara Eylül 2005.
- **ELMAS**, Birsen, Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018 (Uyuşturucu)
- **ELMAS**, Fevzi, Cinsel Suç Mağdurlarının Adli Tıp Kurumuna Sevkinin Gerekli Haller ve Cinsel Suçlarda Beden ve Ruh Sağlığının Bozulması Kavramı, THD, C.5, S.44, s. 141-150
- **EREM**, Faruk/**TORSLU**, Nevzat, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 5. Baskı, Ankara 1983.
- **ERMAN** Sahir, Askeri Ceza Hukuku, Umumi Kısım ve Usul, 7.Bası, İstanbul 1983.
- **ERMAN**, Sahir/ **ÖZEK**, Çetin, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 1994.
- **ERMAN**, Sahir/**ÖZEK**, Çetin, Ceza Hukuku Özel Bölüm Kişilere Karşı Suçlar, İstanbul 1994.
- **ERMAN**, Sahir/**ÖZEK**, Çetin, Kamu Güvenine Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 1996.
- **EROL**, Haydar, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, Ankara 2007.
- **ERTAŞ**, Şeref, Eşya Hukuku, 4. baskı, Ankara 2002.
- **ESENER**, Turhan/**GÜVEN**, Kudret, Eşya Hukuku, Ankara 1993.
- **GEDİK**, Doğan, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre Müsadere, Adalet Yayınevi, Ankara 2007.
- **GÖKÇEN**, Ahmet/**BALCI**, Murat, Kasten Öldürme, Kasten Yaralama, Organ ve Doku Ticareti Suçları, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015 (Kasten Öldürme)
- **GÜNGÖR**, Şener/**KINACI**, Ali, Öğreti ve Uygulama Boyutu ile Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerle İlgili Suçlar, Yetkin Yayınları, Ankara 2001
- **HAKERİ** Hakan, Kasten Öldürme Suçları, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006 (Kasten Öldürme)
- <https://karararama.yargitay.gov.tr>
- **İÇEL**, Kayıhan/**SOKULLU-AKINCI**, Füsün/**ÖZGENÇ**, İzzet/**SÖZÜER**, Adem/**MAHMUTOĞLU**, Fatih S./**ÜNVER**, Yener, İçel Yaptırım Teorisi, 3. Kitap, Beta Yayınevi, Nisan 2000 İstanbul.(İçel ve Diğerleri, Yaptırım Teorisi)
- **İNCE**, Hüseyin, Türk Ceza Hukukunda Kısa Süreli Hürriyeti Bağlayıcı Cezalara Seçenek Yaptırımlar, Seçkin Yayınevi, Eylül 2007.
- **KAMER**, Vehbi Kadri, Denetimli Serbestlik Kararlarının İnfazı, Adalet Yayınevi, Ankara 2007.
- **KAYMAZ** Seydi, Ceza Muhakemesinde Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Seçkin Yayınevi, Ankara 2009

Kaynakça

- **KAYMAZ**, Seydi/ **GÖKCAN**, Hasan Tahsin, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Taksirle Adam Öldürme ve Yaralama Suçları, Ankara 2006.
- **KEKLİK**, Ramazan, Ceza Yargılamasında İletişimin Denetlenmesi, Adalet Dergisi, S.25
- **KIDIL**, Fahrettin, Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2020
- **KOCA**, Mahmut, Yağma Cürümleri, Ankara 2003.
- **KOCA**, Mahmut/**ÜZÜLMEZ**, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021 (Genel)
- **KOCA**, Mahmut/**ÜZÜLMEZ**, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017 (Özel)
- **KOCAOĞLU**, Sinan, Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2016.
- **MALKOÇ**, İsmail, Yeni Türk Ceza Kanununda Cinsel Saldırı Suçları, Malkoç Kitabevi, Ankara 2005.
- **MALKOÇ**, İsmail/**GÜLER**, Mahmut, Uygulamada Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler-4, Ankara, Adil Yay.
- **MERAN**, Necati, Yeni Türk Ceza Kanununda Sahtecilik-Malvarlığı Bilişim Suçları ile Ekonomi ve Ticaret Alanında Suçlar, Seçkin Yayınevi, Ankara 2005.
- **MEYDAN**, Uygur, Uyuşturucu Madde Ticareti Suçunda Madde Miktarının Önemi, TAAD, Y.10, S.37, Ocak 2019, s. 321-352
- **NOYAN**, Erdal, Hırsızlık Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2007.
- **OKUYUCU-ERGÜN**, Güneş, Dolandırıcılık Suçunun Susmak Suretiyle İşlenmesi, İnönü Üniv. HFD, 12(1), 2021, s. 304-312 (Dolandırıcılık)
- **OKUYUCU-ERGÜN**, Güneş, Türk Ceza Hukukunda Zimmet Suçu, Ankara Üniv. SBE, Doktora Tezi, Ankara 2007 (Zimmet)
- **ÖNDER**, Ayhan, "Ceza Hukukunda Tecil ve Benzeri Müesseseler "Tecil", İstanbul, 1963.
- **ÖNDER**, Ayhan, Ceza Hukuku Dersleri, İstanbul 1992.
- **ÖNER**, Mehmet Zülfü, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2011
- **ÖZBEK**, Veli Özer, TCK izmir Şerhi, Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Anlamı (TCK'nın Anlamı), 2.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2005
- **ÖZBEK**, Veli Özer/**DOĞAN**, Koray/**BACAKSIZ**, Pınar, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019 (Genel)
- **ÖZBEK**, Veli Özer/**DOĞAN**, Koray/**BACAKSIZ**, Pınar, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019 (Özel)
- **ÖZBEK**, Veli Özer/**MERAKLI**, Serkan, Ceza Hukukunda Avukatın Kamu Görevlisi Olarak Kabul Edilebilirliği Sorunu, Dr. Dr. h.c. Silvia Tellenbach'a Armağan, Ankara 2018
- **ÖZGENÇ**, İzzet, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi Genel Hükümler, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayını, Üçüncü Bası, Ocak 2006.
- **ÖZTÜRK**, Bahri/ **ERDEM**, Mustafa Ruhan, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, Yeni TCK'ya Göre Yenilenmiş 9.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006.(TCK)
- **ÖZTÜRK**, Bahri/**ERDEM**, Mustafa Ruhan, Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Yeni CMK'ya Göre Yenilenmiş 10. Baskı, Ankara 2006.(CMK)
- **ÖZTÜRK**, Sami, Güveni Kötüye Kullanma, Bedelsiz Senedi Kullanma, Dolandırıcılık Suçları ve TCK Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2022
- **PALUT**, Adem, Kasten Adam Öldürme Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2019
- **PARILTI**, Yılmaz, Adalet Bakanlığı Adalet Dergisi, 29.sayı, Eylül 2007.
- **PARLAR**, Ali/**DEMİREL**, Güleç, Açıklamalı-İçtihatlı Kişilerin Hayatına ve Vücut Bütünlüğüne Karşı Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara 2002.
- **PARLAR**, Ali/**HATİPOĞLU**, Muzaffer, 5237 sayılı TCK'da Özel ve Genel Hükümler Açısından Sulh Ceza Davaları, Adalet Yayınevi, Ankara 2007, (Sulh Ceza Davaları)

- **PARLAR**, Ali/**HATİPOĞLU**, Muzaffer, 5237 Sayılı TCK'da Özel ve Genel Hükümler Açısından Ağır Ceza Davaları, Ankara 2007, (Ağır Ceza Davaları)
- **PARLAR**, Ali/**HATİPOĞLU**, Muzaffer, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, Ankara Şubat 2007, (TCK Yorumu)
- **SAVAŞ**, Vural/**MOLLAMAHMUTOĞLU**, Sadık, Türk Ceza Kanunu Yorumu, 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 1999, C. III.
- **SELVİ-AKPINAR**, Aslı. Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Ticareti Suçu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021
- **SEVDİM**, Ali Erdem, Uyuşturucu Madde Ticareti Suçu, Selçuk Üniv. SBE, Doktora Tezi, Konya 2013
- **SINAR**, Hasan, Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Ticareti Suçları, Disiplinler Arası ve Ceza Hukuku Boyutlarıyla Uyuşturucu Madde Bağımlılığı ve Ticaretle Mücadele, Lale Yayıncılık, Ankara 2015, s. 71-108
- **SOYASLAN**, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Gözden Geçirilmiş 6. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2006.
- **ŞEN**, Ersan/**AKSÜT**, Ertekin, Öldürmeye Teşebbüs İle Kasten Yaralama Mukayesesi ve Uygulama Sorunları, TBBD, C.26, S.109, Kasım 2013, s. 335-352
- **ŞIK**, Hüseyin, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Görevi Kötüye Kullanma Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2008.
- **ŞIK**, Hüseyin, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama, Adalet Dergisi, 26. Sayı, Eylül 2006.
- **TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM** Mustafa Ruhan/**ÖNOK**, R. Murat, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na Göre Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2006 (Özel-4.Bsk)
- **TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**ÖNOK**, R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019 (Özel-17. Bsk)
- **TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**ÖNOK**, R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 20. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022 (Özel-20. Bsk)
- **TOROSLU**, Nevzat, Ceza Hukuku Özel Kısım, Ankara 2005.
- **TÖNGÜR** Ali Rıza, Ceza Hukukunda Yeni Boyutlarıyla Erteleme, Adalet Yayınevi, Ankara 2009.
- **TURHAN**, Faruk, Ceza Muhakemesi Hukuku, 1.Bası, Asil Yay., 2006.
- **ÜNVER**, Yener/**HAKERİ**, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015
- **YALVAÇ**, Gürsel, Karşılaştırmalı Gerekçeli İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, Ankara 2008.
- **YAŞAR**, Osman, Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2007.
- **YAŞAR**, Osman, Ceza Muhakemesi Kanunu, 9. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2020 (9.Bsk).
- **YENİDÜNYA**, A. Caner, 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, LHD, Y.3, S.33, Eylül 2015, s. 3284 vd. (Cinsel Suçlar)
- **YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020
- **YERDELEN**, Erdal, Türk Ceza Hukuku ve Yaptırımları, Adalet Yayınevi, Ankara 2021
- **YILMAZ**, Ejder, Hukuk Sözlüğü (Öğrenciler İçin), Yetkin Yayınları, Birinci Baskı, Ankara 2003.
- **YILMAZ**, Zekeriya, Ceza Muhakemesinde Mağdur Hakları, Davaya Katılma, Yargılama Giderleri ile Mağdurun veya Suçtan Zarar Görenin Hukuk Mahkemelerinde Açabileceği Maddi ve Manevi Tazminat Davaları, Seçkin Yayınevi, Ankara 2007.
- **YOKUŞ SEVÜK**, Handan, "5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel saldırı ve Cinsel Taciz Suçları", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Mart-Nisan 2005.
- **YOKUŞ SEVÜK**, Handan, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasına İlişkin Suçlar, Seçkin Yayınları, Ankara 2007 (Uyuşturucu)

Kaynakça

- **YOKUŞ-SEVÜK**, Handan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2019 (Özel)
- **YURTCAN**, Erdener, Cumhuriyet Savcısının ve Cumhuriyet Yargıcının Başvuru Kitabı, Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Başkanlığı, 5. Bası, Ankara 2007,
- **YURTCAN**, Erdener, Yeni Türk Ceza Kanunu ve Yorumu, İstanbul 2004.
- **ZAFER**, Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ders Kitabı, 7. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2019

Dr. Süleyman KALENDER

**ANONİM ŞİRKETLERDE
YÖNETİM VEYA TEMSİL YETKİSİNİN
DEVİRİ HALİNDE YÖNETİM KURULU
ÜYELERİNİN HUKUKİ SORUMLULUĞU**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Anonim Şirketlerde Yönetim veya Temsil Yetkisinin Devri Halinde
Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu
Süleyman Kalender

Hukuk Yayınları Dizisi – 3839

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 877 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- AKBAY, Direnç** : “Anonim Ortaklıklarda Özel Denetimin Konusu”, DEÜHFD, Y. 2019, C. 21, Sa. 2, s. 629-660.
- AKDAĞ GÜNEY, Necla** : “Anonim Şirketlerde Azledilen Yöneticilerin Tazminat Hakları”, AÜHFD, Y. 2008, C. 57, Sa. 1.
- AKDAĞ GÜNEY, Necla** : “6552 Sayılı Torba Kanun ile TTK md. 371’e Eklenen Yedinci Fıkra ile İlişkin Değerlendirmeler”, Arslanlı Bilim Arşivi, T. 13 Kasım 2014. <http://www.arslanlibilimarsivi.com>. E.T: 01.11.2020 (TTK md. 371’e Eklenen Yedinci Fıkra ile İlişkin Değerlendirme).
- AKDAĞ GÜNEY, Necla** : Anonim Şirket Yönetim Kurulu, Vedat Kitapçılık, Genişletilip Güncelleştirilmiş 2. Baskı. İstanbul 2016 (Yönetim Kurulu)
- AKDAĞ GÜNEY, Necla** : Türk Hukukunda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Vedat Kitapçılık, 2. Baskı, İstanbul 2010 (Hukuki Sorumluluk).
- AKIN, İrfan** : Şirketler Topluluğu Sorumluluk Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014 (Şirketler Topluluğu)
- AKIN, M. Yusuf/ KURU, Özge** : “Anonim Şirketlerde Fiili Organın Temsil Yetkisinin Varlığı Sorunu- İsviçre Federal Mahkemesi’ nin 9 Ekim 2019 Tarihli Kararı Çerçevesinde Bir Değerlendirme (BGE 146 III 37), İstanbul Aydın u
- AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya** : Medeni Hukuk, Beta Yayınevi, 34. Baskı, Ankara 2020.
- AKKALE, Ruveyda Gülmisal** : Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Farklılaştırılmış Müteselsil Sorumluluğu, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014.
- ALTAŞ, Soner** : “Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantıları”, Mali Çözüm Dergisi, Y. 2011, Sa. 108, s. 65-75.
- ALTAŞ, Soner** : “Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Yönetim ve Temsil Yetkisinin Kapsamı ve Devri”, Mali Çözüm Dergisi Y. 2011, Sa. 105, s. 91-107 (Yönetim ve Temsil Yetkisinin Kapsamı ve Devri).
- ALTAŞ, Soner** : Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketler, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara, 2012 (Anonim Şirketler).

- ALTAŞ, Soner** : “Yeni Türk ticaret Kanununun Anonim Şirket Yönetim Kuruluna Tanıdığı Devredilemez Görev ve Yetkileri” *Mali Çözüm Dergisi*, Y. 2011, Sa. 107, s. 129-136.
- ALTAY, S. Anlam** : “Anonim Ortaklıklarda Özel Denetimin Koşullarına İlişkin Düşünceler”, *GSÜHFD*, Y. 2013, Sa. 2013/2, S. 55-76.
- ALTAY, S. Anlam** : “Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Farklılaştırılmış Teselsül”, *Terazi Hukuk Dergisi*, Y. 2019, C. 14, Özel Sayı, s. 68-75 (Farklılaştırılmış Teselsül).
- ALTAY, S. Anlam** : “Anonim Ortaklıklar Hukukunda Denetim Komitesinin Hukuki İşlevleri”, *BATİDER*, Y. 2009, C. XXV, Sa. 4, s. 595-619 (Denetim Komitesi).
- ALTAY, S. Anlam** : “Şirketin Merkezine Doğru Yolculuk: CEO”, *Prod. Deloitte*, Y. 2016, s. 1-26 (Şirket Merkezine Yolculuk).
- ANDERMATT, Adrian** : “Delegation der Geschäftsführung bei der AG - Das Organisationsreglement als Instrument der Haftungsbeschränkung”, *TREX*, Y. 2011, s. 234-237 (Delegation).
- ARARAT, Melsa/EROĞLU, Muzaffer** : “Yönetişim (Kurumsal Yönetim) Kalitesi Açısından İcra ve Kontrol İşlevlerinin Ayrılığı”, *Kadir Has Üniversitesi HFD*, Y. 2017, C. 5, Sa. 1, s. 105-122.
- ARKAN, Sabih** : *Ticari İşletme Hukuku, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları*, 24. Bası, Ankara 2018.
- ARSLAN, İbrahim** : *Şirketler Hukuku Bilgisi*, Mimoza Yayınları, Konya 2007.
- ARSLANLI, Halil** : *Anonim Şirketler I (Umumi Hükümler)*, Fakülteler Matbaası, 3. Baskı, İstanbul 1960.
- ARSLANLI, Halil** : *Anonim Şirketler II (Anonim Şirketin Organizasyonu)*, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1960.
- ATASOY, Ömer Adil/ERGÜN, Berkay** : «Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin “Görevleri Kapsamında Kurulması Zorunlu Komitelerin Faaliyetlerinden Doğan Sorumlulukları”, *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2018, Sa. 2, s. 33-52 (Komitelerin Faaliyetlerinden Doğan Sorumluluk).
- ATAY, Egemen** : “Anonim Şirkette Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisi ve Temsil Yetkisinin Devri”, *Terazi Hukuk Dergisi*, Y. 2020, C. 15, Sa. 164, s. 706-719 (Temsil Yetkisinin Devri).
- AY KAPLAN, Ülkü** : *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Gözetim Görevi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017 (Gözetim Görevi).
- AYDIN, Alihan** : “Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Sınırları ve Temsil Yetkisinin/Gücünün Kötüye Kullanılması Sorunu”, *BATİDER*, Y. 2014, C. XXX, Sa. 1, s. 123-188.

- AYHAN, Rıza/ ÇAĞLAR, Hayrettin/ ÖZDAMAR, Mehmet** : Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Yetkin Yayınevi, Ankara 2019 (Şirketler Hukuku).
- AYTAÇ, Zühtü** : “Yönetim Kurulu Üyelerinin Hakimiyetin Hukuka Aykırı Kullanılmasından Doğan Sorumluluğu”, *BATİDER*, Y. 2013, C. XXIX, Sa. 4, s. 5-56.
- BAHTİYAR, Mehmet** : Ortaklıklar Hukuku, Beta Yayınevi, Güncellenmiş 12. Bası, İstanbul 2017.
- BAHTİYAR, Mehmet** : “Anonim Ortaklıkta Yönetim ve Temsil Yetkilerinin Kullanılması ve Devri (Bir Uygulama Sorununun Değerlendirilmesi)”, Prof. Dr. Halûk Burcuoğlu’na Armağan, Filiz Kitabevi, İstanbul 2020, s. 327-360 (Yönetim ve Temsil).
- BASTIAN, Olivier** : Délégation de compétences et répartition des tâches au sein du conseil d'administration, Centre du droit de l'entreprise de l'Université de Lausanne 2010.
- BAUEN, Marc/ BERNET, Robert** : Schweizer Aktiengesellschaft, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich 2007.
- BERTSCHİNGER, Urs** : “Arbeitsteilung im aktienrechtlichen Verantwortlichkeitsrecht”, *Aktuelle juristische Praxis*, Y. 1998, s. 1286-1293.
- BERTSCHİNGER, Urs** : “Delegation der Geschäftsführung bei der Aktiengesellschaft und Kompetenzen der Generalversammlung”, *GesKR*, Y. 2012, Sa. 2/2012, s. 294-307 (Delegation).
- BERTSCHİNGER, Urs** : “Organisationsreglement, Orientierungsanspruch über die Organisation der Geschäftsführung und aktienrechtliche Verantwortlichkeit bei Delegation”, *Schulthess Juristische Medien AG*, Y. 1997, s. 185-192 (Organisationsreglement).
- BİLGİLİ, Fatih** : “Alman Hukukunda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunun İşletmeyle İlgili Aldığı Kararlardan Dolayı Sorumluluğu ve Yeni Hazırlanan Kanun Tasarısıyla Paylı Ortaklıklar Kanunu’nda Bu Konuda Getirilen Değişiklikler”, *e-Akademi Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi*, Y. 2004, Sa. 33 (Yönetim Kurulunun İşletmeyle İlgili Aldığı Kararlardan Dolayı Sorumluluğu).
- BİLGİLİ, Fatih** : “Federal Mahkeme Kararları Işığında İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukukunda Yönetim Kurulu Üyelerinin Ortaklıkla İşlem Yapma Yasağı”, *e-Akademi Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi*, Y. 2004, Sa. 24.

- BİLGİLİ, Fatih** : Yeni Gelişmelerle İsviçre ve Alman Hukuklarında Anonim Ortaklıkların Organlarının Davranışlarından Dolayı Üçüncü Kişiler Karşısındaki Sorumluluğu ve Organların Tazminat Borcu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2004 (Anonim Ortaklıklarda Organların Tazminat Borcu).
- BİLGİLİ, Fatih/ DEMİR-KAPI, Ertan** : Şirketler Hukuku, Dora, 9. Baskı, Bursa 2013.
- BINDER, Andreas/ VITO, Roberto** : Handkommentar zum Schweizer Privatrecht-Personengesellschaften und Aktiengesellschaft-Vergütungsverordnung, Schulthess Juristische Medien AG, 3. Auflage, 2016 (Handkommentar).
- BISCHOFBERGER, Roland/ HILB, Martin** : Die Erfolgsfaktoren für Audit Committees von multinationalen, börsenkotierten Unternehmen mit Sitz in der Schweiz, PhD Thesis, Bamberg 2007 (Audit Committee).
- BOCKLI, Peter** : Schweizer Aktienrecht, Schulthess Juristische Medien AG, 5. Auflage, Zürich 2022.
- BOCKLI, Peter** : Audit Committee, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich 2005.
- BOCKLI, Peter** : Das neue Aktienrecht, Schulthess Polygraphischer Verlag, Zürich 1992.
- BOCKLI, Peter** : “Die Schweizer Verwaltungsräte zwischen Hammer und Amboss”, Schweizerische Juristen Zeitung, Y. 2010, s. 1-10 (Hammer und Amboss).
- BOCKLI, Peter** : “Leitung eines «Audit Committee»: Gratwanderung zwischen Übereifer und Unsorgfalt Das Audit Committee in der Praxis”, Der Schweizer Treuhänder, Y. 2003, Sa. ST 8/03, s. 559-572 (Audit Committee).
- BOCKLI, Peter** : Schweizer Aktienrecht, 4. Aufl., Zürich- Basel- Genf, 2009.
- BOCKLI, Peter/ HUGUENIN, Claire/ DESSEMONTET, François** : “Der Arbeitsgruppe «Corporate Governance» zur Teilrevision des Aktienrechts”, Expertenbericht, Zürich Basel Genf 2004.
- BOZEL, Savaş** : “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı (6102 Sayılı TTK m. 392)”, Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2013, C. 1, Sa. 1, s. 79-96.
- BOZKURT YAŞAR, Sevgi** : “Anonim Şirketlerde İşadamı Kararı İlkesinin (Business Judgment Rule) Uygulanması”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Y. 2014 (İşadamı Kararı).

- BOZKURT, Tamer** : Şirketler Hukuku, Legem Yayıncılık, 12. Baskı, Ankara 2021.
- BUHLER, Christoph B.** : Die Aktiengesellschaft- Zürcher Kommentar, Schulthess Juristische Medien AG, 3. neu bearbeitete Aufl., Zürich 2018 (Zürcher Kommentar).
- BURG, Benedict/ VON DER CRONE, Hans Caspar,** : Ablehnung von Traktandierungsbegehren und Beschränkung der Delegationsermächtigung, Schulthess Juristische Medien AG, Y. 2012, s. 59-71 (Delegationsermächtigung).
- BURGI, Wohlfahrt F.** : Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, Das Obligationenrecht, Art. 698- 739, Band V, Zürich, 1969.
- BÜYÜKATAK, Aytuğ** : “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri ve Sınırları”, İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora Tezi, Y. 2019 (Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri ve Sınırları).
- CASUTT, Andreas/ MEYER Bahar Valerie.** : “Aktienrechtliche Verantwortlichkeit – Anforderungen an die Pflichterfüllung und den Schadensnachweis”, GesKR, Y. 2016, s. 247-253.
- CENKÇİ, Esra** : Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Devri, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.
- CEYLAN, Nurgün** : “Anonim Şirketlerde Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devrinin Anlamı, Sonuçları ve TTK m. 371 f. 7 ile Karşılaştırılması”, Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi, Y. 2015, C. 2, Sa. 1, s. 21-38 (Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri).
- CÖMERT, Nuran** : “Türk Ticaret Kanunu Tasarısında İç Denetim ve İç Kontrol”, İç Denetim Dergisi, Y. 2008, Sa. 21, s. 24-28 (İç Denetim).
- ÇAM, Gülçin** : “Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Yönetim Yetkisi ve Yetki Devri”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2017, C. 6, Sa. 2, s. 513-544 (Yetki Devri).
- ÇAMOĞLU, Ersin** : Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Vedat Kitapçılık, 3. Baskı, İstanbul 2010 (Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu).
- ÇAMOĞLU, Ersin** : “Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Ortaklığın Kamu Borçlarından Dolayı Sorumluluğu”, Prof. Dr. Gülören Tekinalp’e Armağan, Y. 2003, s. 139-147 (Kamusal Borçlar)
- ÇAMOĞLU, Ersin** : “Anonim Şirket İdare Meclisi Üyelerinin Umumi Heyet Kararlarının İcrasından Doğan Mesuliyeti” BATİDER, Y. 1966, C. III, Sa. 3, s. 523-532.

- ÇAMOĞLU, Ersin** : “Şirketler Topluluğunda Hakimiyetin Kötüye Kullanılmasından Doğan Sorumluluk Davaları”, GSÜHFD, Prof. Dr. Oğuz İmregün’ e Saygı Sempozyumu, Y. 2013, Sa. 2, s. 19-34.
- ÇAMURCU, Emin** : “Anonim Ortaklıklardan Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluklarının Belirlenmesi”, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Y. 2014.
- ÇELİK, Nuri** : İş Hukuku Dersleri, Beta Basım, Yenilenmiş 24. Bası, İstanbul 2011.
- ÇELİKTAŞ, İlyas** : “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri Konusunda Karşılaşılabilecek Sorunlar”, MÜHF-HAD- Özel Sayı: 6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’nu Beklerken), Y. 2012, Sa. 2 s. 601-608.
- DEMİR YÜCE, Özlem** : “Vekalet Sözleşmesinde Tarafların Borçları”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Y. 2009.
- DEMİREL, Duygu** : “Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Devri”, Hacettepe HFD, Y. 2017, C. 7, Sa. 2, s. 211-250.
- DOĞAN YENİSEY, Kübra** : “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği ve İş Sözleşmesi”, İÜHFM, Y. 2016, C. 74, Prof. Dr. Fevzi ŞAHLANAN’a 2016 Armağan Özel Sayısı, s. 313-336 (Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği ve İş Sözleşmesi).
- DOĞAN, Beşir Fatih** : Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, Vedat Kitapçılık, 2. Baskı, İstanbul 2011 (Yönetim Kurulunun Organizasyonu).
- DOĞAN, Beşir Fatih** : “Yönetim Kurulunun Devredilemez Yetkileri ve Yönetim Yetkisinin Devri”, MÜHF-HAD- Özel Sayı, “6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’nu Beklerken” 10-11-12 Mayıs 2012- Sempozyum), C. 18, Sa. 2, s. 609-640 (Devredilemez Yetkiler).
- DOĞANAY, İsmail** : “Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumlulukları”, BATİDER, C. XVII, Sa. 3, s. 57-65 (Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumlulukları).
- DOĞANAY, İsmail** : Türk Ticaret Kanunu Şerhi, Olgaç Matbaası, Ankara 1981 (Şerh).
- DOĞRUSÖZ, Hanife** : Banka Yöneticilerinin ve Hâkim Ortakların Şahsi Sorumlulukları, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010 (Banka Yöneticilerin Sorumluluğu).

- DOMENICONI, Alex/ VON DER CRONE, Hans Caspar** : “Verantwortlichkeit des Verwaltungsrates bei der Delegation der Geschäftsführung Entscheid des Schweizerischen Bundesgerichts 4A_501/2007 vom 22. Februar 2008 i.S. E. (Beklagter und Beschwerdeführer) gegen B”, Y. 2008, SZW, s. 512-522 (Delegation).
- DONAY, Süheyl** : “Vekilin Talimata Uyma ve Dürüstlükle Hareket Etme Borcu”, BATİDER, Y. 1970, C. V, Sa. 4, s. 728-749 (Vekilin Talimata Uyma Borcu).
- DÜZGÜN, Ali Göktuğ** : “Kurumsal Yönetim Açısından Yönetim Kurulunun Üst Gözetim Görevi”, Koç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Y. 2019 (Üst Gözetim Görevi).
- EMİNOĞLU, Cafer** : “Anonim Şirkette Özen ve Bağlılık Yükümlülüğünün Kişi Bakımından Kapsamına İlişkin Bazı Değerlendirmeler”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 2022, C. 8, Sa. 1, s. 77-105 (Özen ve Bağlılık Yükümlülüğü).
- ENGELHARDT, Clemens** : Gesellschaftsrecht Grundlagen und Strukturen, Springer Gabler, München 2017 (Gesellschaftsrecht).
- ERCAN, İsmail** : Medeni Usul Hukuku, XII Levha Yayıncılık, Gözden Geçirilmiş 7. Baskı, İstanbul 2011.
- ERDOĞAN, İhsan** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Gazi Kitabevi, 3. Baskı, Ankara 2017 (Borçlar Hukuku).
- EREN, Fikret.** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Beta Bası, 11. Baskı İstanbul 2009.
- ERİŞ, Gönen** : Açıklamalı- İctihatlı Türk Ticaret Kanunu Ticari İşletme ve Şirketler (Ciltli), Seçkin Kitabevi, Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara 1987 (Ticari İşletme ve Şirketler (1987)).
- ERİŞ, Gönen** : Açıklamalı- İctihatlı Türk Ticaret Kanunu Ticari İşletme ve Şirketler (Ciltli), Seçkin Kitabevi, Ankara 2013 (Ticari İşletme ve Şirketler).
- EULERICH, Marc/ WELGE Martin K** : “Strategische Unternehmensüberwachung durc den mittbestimmten Aufsichtsrat in Krisenzeiten”, Hans Böckler Stiftung, Arbeitspapier 225, Y. 2010, https://www.econstor.eu/bitstream/10419/116684/1/hbs_arbp_225.pdf, E.T. 15.05.2022.
- FACINCANI, Nicolas/ MAUERHOFER, Mark** : “Verantwortlichkeit des Verwaltungsrats bei unbefugter Delegation der Geschäftsführung”, GesKR 3, Y. 2008, s. 267-270 (unbefugter Delegation).
- FISCHER, Joel A.** : Information und Verantwortlichkeit des Verwaltungsrates, Dike Verlag AG, Zürich/ St. Gallen 2018 (Information).

- FORSTMOSER, Peter** : “Aufgaben, Organisation und Verantwortlichkeit des Verwaltungsrates”, Der Schweizer Treuhänder, Y. 2020, Sa. 76, s. 485-491 (Verantwortlichkeit des Verwaltungsrates).
- FORSTMOSER, Peter** : “Die persönliche Verantwortlichkeit des Verwaltungsrates und ihre Vermeidung” Sonderabdruck aus der Schriftenreihe des Schweizerischen Anwaltsverbandes, Y. 1992, Band 11, s. 7-33.
- FORSTMOSER, Peter** : “Eingriffe der Generalversammlung in den Kompetenzbereich des Verwaltungsrates: Möglichkeiten und Grenzen”, SZW, Y.1994, Sa. 66, s. 169-177 (Kompetenzbereich des Verwaltungsrates).
- FORSTMOSER, Peter** : Organisation und Organisationsreglement der Aktiengesellschaft – Rechtliche Ordnung und Umsetzung in der Praxis, Schulthess Verlag, Zürich 2011.
- FORSTMOSER, Peter, vd.** : Organisation und Organisationsreglement nach neuem Aktienrecht, Schriften zum neuen Aktienrecht, 2. Baskı, Zürich 1992 (Organisationsreglement).
- FORSTMOSER, Peter** : “Vom alten zum neuen Aktienrecht”, SJZ, Y. 1992, Sa. 88, s. 137-169.
- FORSTMOSER, Peter/ KUCHLER, Marcel,** : Schweizerisches Aktienrecht 2020, Stämpfli Verlag AG, Zürich 2022.
- FORSTMOSER, Peter/ MEIER-HAYOZ, Arthur/ NOBEL, Peter** : Schweizerisches Aktienrecht, Stämpfli Verlag AG, Bern 1996 (Schweizerisches Aktienrecht).
- GERÇEK, Adnan** : “Türk Vergi Hukukunda Vergi Sorumlusu, Sorumluluk Halleri ve Türlerinin İncelenmesi”, Ankara Üniversitesi Hukuku Fakültesi Dergisi, Y. 2005, C. 54, Sa. 3, s. 157-193.
- GÖKTÜRK, Kürşat** : “Amerikan, Alman, İsviçre ve Türk Hukukunda İşadamı Kararı İlkesi”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2011, C. 2, Sa. 2, s. 207-247 (İşadamı Kararı).
- GÖKTÜRK, Kürşat** : “Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Özellikle Yetki Devri Halinde Gözetim Sorumluluğu ve Hukuki Belirlilik Sorunu”, TBBD, Y. 2014, Sa. 114, s. 179-200 (Gözetim Sorumluluğu).
- GÖKTÜRK, Kürşat** : “Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşme Süreci Ve Bazı Sorunlar”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Y. 2013, C. XVII, Sa. 1-2 (Ticaret Şirketlerinin Birleşme Süreci).

- GÖKTÜRK, Kürşat/
CAN, Mehmet Çelebi** : “Farklılaştırılmış Teselsülün – Özellikle – Dış İlişki Bakımından Anlamı ve Bankacılık Kanununun Şahsi İflas Sorumluluğu ile Karşılaştırılması”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2011, C. 2, Sa. 2, s. 247-282 (Farklılaştırılmış Teselsül).
- GÖNEN, Ramazan** : “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu’nun Devredilmeyen Görev ve Yetkileri, Yönetim Yetkisinin Devri ve Devir Halinde Sorumluluk”, İBD, Y. 2012, s. 125-137 (Yönetim Yetkisinin Devri).
- GÖRGÜLÜ, M. Tolga** : Kurumsal Yönetim Üzerine Düşünceler, Legal Yayıncılık, İstanbul 2020.
- GREUTER, Hans** : “Die korrekte Delegation von Geschäftsführungsaufgaben”, <https://www.amstutzgreuter.ch/download/pictures/85/1ojjwwbqcask7bse9635t7d2gl7wf7/fokus.pdf> (E.T. 05 21, 2021), (Delegation).
- GÜÇLÜ, Hamide Merve** : Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye Artırımı, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2013.
- GÜNAY, Yavuz Selim** : Anonim Şirketlerin Temsili, On İki Levha Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2020.
- GÜNDOĞDU, Gökmen/
KAPLAN, Hasan** : “Anonim Ortaklık ile İşçileri Arasındaki İlişkide Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Durumu”, İÜHFİM, Y. 2007, C. LXV, Sa. 2, s. 253-274 (Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Durumu).
- GÜRBÜZ USLUEL, Ash E.** : “İcra Kurulu”, TBB Dergisi, Y. 2019, Sa. 142, s. 357-382.
- GÜRPINAR, Bünyamin** : “Kurumsal Yönetim, Vekalet Sorunu ve Rekabet Açısından TTK Tasarısı Madde 369 Üzerine Bir İnceleme”, Yenifikir Dergisi, Y. 2009, C. 1, Sa. 2, s. 127-143.
- HACİMAHMUTOĞLU, Sibel** : “Anonim Ortaklığın Yönetim Kurulu Üyelerinin Kendilerine Verilen Yetkiler İçinde İşlem Yapma ve Yetkileri Veriliş Amaçlarına Uygun Kullanma Yükümlülükleri”, BATİDER, Y. 2017, C. XXXIII, Sa. 1, s. 65-101.
- HACİMAHMUTOĞLU, Sibel** : “Anonim Ortaklığın Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü: Fonksiyonel Bir Yaklaşım”, BATİDER, Y. 2015, C. XXXI, Sa. 3, s. 23-56.
- HACİMAHMUTOĞLU, Sibel** : “The Business Judgment Rule: İşadamı Kararı Mı Yoksa Ticari Muhakeme Kuralı Mı?”, BATİDER, Y. 2014, C. XXX, Sa. 4, s. 99-145.

- HAMAMCIOĞLU, Esra** : “Anonim Ortaklıklarda Tek Borç İlkesine İlişkin Gelişmeler”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2018, C. 6, Sa. 1, s. 125-145.
- HELVACI, Mehmet** : Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, Beta Basım, 2. Baskı, İstanbul 2001 (Hukuki Sorumluluk).
- HELVACI, Mehmet** : “Fransız Anonim Ortaklıklar Hukukunda Yönetim Kurulu”, Prof. Dr. Hayri Domaniç’e Armağan, Y. 1995, s. 103-125.
- HELVACI, Mehmet** : “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’ nın Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu (Organı) Konusunda Getirdiği Yenilikler”, Avrupa Birliği Perspektifinden Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nın Sermaye Piyasasına Etkileri, Uluslararası Konferans. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2010, s. 179-283.
- HELVACI, Mehmet** : “Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül”, GSÜHFD, Y. 2013, Sa. 2, s. 77-96 (Farklılaştırılmış Teselsül).
- HELVACI, Mehmet** : “Yönetim Kurulunun Anonim Şirketi İdare ve Temsili, Özellikle Devredilemez Görev ve Yetkiler”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2014, C. 9, Sa. 117- 118, s. 119-132 (Devredilemez Görev ve Yetkiler).
- HERGÜNER, Ümit/
YAVEROĞLU Levent** : “Anonim Ortaklıkta Yönetim Organının Yapılanması ve İşlevleri”, Prod. Deloitte Kurumsal Yönetim Serisi. Y. 2007 (Yönetim Organının Yapılanması).
- HOFFMANN-
NOWOTNY, Urs H.** : “Gemeinsame Einklagung für den Gesamtschaden - Versuch einer prozessualen Einordnung von Art. 759 Abs. 2 OR.”, Vertrauen – Vertrag – Verantwortung, içinde, yazar Hans Caspar, VON DER CRONE, Y. Zürich 2007, s. 427-452.
- HOMBURGER, Eric.** : Zürcher Kommentar, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, 5. Teil: Die Aktiengesellschaft, Schlthess Polygraphischer Verlag AG, Zürich 1997 (Die Aktiengesellschaft).
- HONSELL, Heinrich/
VOGT, Nedim Peter/
WATTER, Rolf** : Basler Kommentar, Obligationenrecht II, Helbing Lichtenhahn Verlag, 4. Aufl., Basel 2008 (Basler Kommentar).
- HOPT, Klaus J.** : “Board oder Vorstand und Aufsichtsrat?”, Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (EuZW), Y. 2016, Sa. 6, s. 201-202.

- HOPT, Klaus J./ LEYENS, Patrick C.** : “Board Models in Europa- Recent Developments of Internal Corporate Governance Structures in Germany, The United Kingdom, France and Italy”, The Verenigde Oostindische Compagnie 1602- 400 Years of Company Law, Levinus Timmermann (Ed.), Onderneming en Recht, Van der Heijden Institute of Nijmegen, The Hague: Kluwer Law International, Y. 2004, s. 1-24.
- HORBER, Felix** : Die Kompetenzdelegation beim Verwaltungsrat der AG und ihre Auswirkungen auf die aktienrechtliche Verantwortlichkeit, Schulthess, Zürich 1986 (Kompetenzdelegation).
- İMREGÜN, Oğuz** : Ortaklıklar Hukuku, Yasa Yayıncılık, Yenilenmiş 4. Bası, Ankara 1989.
- JENNY, David/ ZULLI, Aline** : “Haftung von Vereinsvorständen und Stiftungsräten”, <https://www.gi-basel.ch>. 13 02 2020. <https://www.gi-basel.ch/gi-weiterbildung-vom-13-02-20-memorandum>, E.T. 07 18, 2022, (Haftung).
- KALINSAZ, Tuna** : “Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğuna Farklılaştırılmış Teselsül Müdahalesinin Değerlendirilmesi”, Fasikül Dergisi”, Y. 2015, Sa. 55, s. 17-21 (Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi).
- KAMMERER, Adrian** : Die unübertragbaren und unentziehbaren Kompetenzen des Verwaltungsrates, Schulthess, Zürich 1997 (Kompetenzen des Verwaltungsrates).
- KAPLAN, İbrahim** : “6102 Sayılı YTTK Hükümlerine Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri ve Diğer Üst Yöneticilerin, Şirkete, Ortaklara ve Şirket Alacaklılarına Karşı Hukuki Sorumluluğu”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2016, C. 65, Sa. 4, s. 3493-3510 (Yöneticilerin Hukuki Sorumluluğu).
- KARAEĞE, Özge** : “Anonim Şirketlerde Genel Kurulun Yönetim Kurulu Üyelerini Görevden Alma (Azil) Yetkisi (TTK m. 364)”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 2014, Sa. 2014/1, s. 69-110 (Yönetim Kurulu Üyelerinin Azli).
- KARAEĞE, Özge** : “Yeni Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçilme Koşulları”, GÜHFD, Y. 2012, C. XVI, Sa. 3 s. 67-94 (Yönetim Kurulu).
- KARAHAN, Sami/ ARSLAN İbrahim/ ÜNAL, Mücahit** : Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat (İçtihatlı ve Notlu), Mimoza Yayınları, Konya 2015.
- KARAKILIÇ, Ali Burak/ VURAN, Bengü** : “Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Firma Değerine Etkisi: Türkiye Uygulaması”, Muhasebe Enstitüsü Dergisi, Y. 2019, Sa. 60, s. 9- 20.

- KARASU, Rauf** : “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim ile İlgili Getirilen Yenilikler”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2013, C. 4, Sa. 2, s. 33-60 (Kurumsal Yönetim).
- KARASU, Rauf** : Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, Yetkin Yayınevi, 1. Baskı, Ankara 2009 (Emredici Hüküm İlkesi).
- KARAYALÇIN, Yaşar** : «İsviçre Hukukunda Mütessesil Sorumluluk Konusunda Tartışmalar ve Yasal Gelişmeler.» Ankara Barosu Dergisi, Y. 2007, C. (Y. 65), Sa. 4 (2007): 107-119.
- KARSLIOĞLU, Hasan** : “Anonim Şirketlerde İç Yönerge ve İç Yönergenin Yönetim Kurulunun Hukuki Sorumluluğuna Etkisi”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2022, C. 8, Sa. 1, s. 37-53 (İç Yönerge).
- KAŞAK, Esra** : Anonim Şirketlerde Genel Kurul ile Yönetim Kurulu Arasındaki Yetki Dağılımına İlişkin Temel Esaslar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019 (Genel Kurul ile Yönetim Kurulu Arasındaki Yetki Dağılımı).
- KAYA GÖÇMEN, Özen/ DEDEAĞAÇ, Ender** : “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Vergisel Sorumluluğu”, TBB Dergisi, Y. 2017, Sa. 129, s. 64-106 (Vergisel Sorumluluk).
- KAYA, Mustafa İsmail** : “Anonim Ortaklıklarda Etkin Denetim”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2007, C. 2, Sa. 1-2, 241-262.
- KAYA, Mustafa İsmail** : Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Denetim ve Gözetim Görevi, DEÜHFD, Y. 2015, C. 16, Sa. Özel Sayı (Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ'e Armağan), s. 3261-3286 (Denetim ve Gözetim Görevi).
- KAYA, Mustafa İsmail/ TATLI, Burçak** : Ticaret Hukuku-I (Ticari İşletme ve Ortaklıklar Hukuku), Seçkin Yayınevi, Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara 2020.
- KAYAR, İsmail** : “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Davasında Kusur ve İspat”, Terazi Hukuk Dergisi, Y. 2019, C. 14, Sa. Özel Sayı, s. 17-30.
- KAYAR, İsmail** : “Anonim ve Limited Şirketlerin Temsili ve İmza Sirküleri”, Türkiye Noterler Birliği Dergisi, Türkiye Noterler Birliği Dergisi, Y. 2005, S. 127, s. 106-127 (İmza Sirküleri)
- KAYIHAN, Şaban** : 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Üst Gözetim, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2011 (Üst Gözetim).

- KAYIHAN, Şaban** : Şirketler Hukuku, Seçkin Yayınevi, 5. Baskı, Ankara 2021.
- KAYIRGAN, Hasan,** : “Yönetim Kurulu ile Anonim Şirket Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği, Erciyes Üniversitesi HFD, Y. 2013, C. VIII, Sa. 1 (Yönetim Kurulu).
- KESKİN, Harun** : “Anonim Şirket Genel Kurulu ile Yönetim Kurulu Arasındaki İlişkinin Tarihsel Süreçte Geçirdiği Değişim ve Organların Yetkilerine Genel Bir Bakış”, BATİDER, Y. 2018, C. XXXIV, Sa. 3, s. 241-274.
- KESKİN, Muhsin** : “TTK. Taslağında Kurumsal Yönetim İlkeleri”, İBD, Y. 2009, C. 83, S. 2, s. 773-787.
- KILIÇOĞLU, Ahmet M.** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Turhan Kitabevi, 19. Bası, Ankara 2015 (Borçlar Hukuku).
- KIRCA, İsmail** : “6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda Anonim Şirket Yönetim Kurulu- Başlıca Yenilikler, EÜHFD, Y. 2012, C. XVI, Sa. 3-4, 121-137.
- KIRCA, İsmail** : “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi – Özen Borcu”, BATİDER, Y. 2004, C. XXII, Sa. 3, s. 85-96.
- KIRCA, İsmail** : “Bankacılık İşlemleri- Ticaret Şirketlerinde Temsil Yetkisinin Kapsamı ve Sınırlandırılması”, Banka Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Bildiriler-Tartışmalar, Ankara 2007, s. 284- 285 (Bankacılık İşlemlerinde Temsil Yetkisi).
- KIRCA, İsmail** : “Ticaret Şirketlerinde Birlikte Temsile Yetkili Kişilerin Birbirlerine Tek Başına İşlem Yapma Yetkisi Vermeleri”, AÜHFD, Y. 2008, C. 57, S. 3, s. 455- 462 (Birlikte Temsil).
- KIRCA, İsmail** : “TTK m. 371/7 Hakkında Bir İnceleme: AB’ ye Üyelik Yolunda Geri Adım”, BATİDER, Y. 2014, C. XXX, S. 3, s. 22- 37.
- KIRCA, İsmail/ ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/ MANAVGAT, Çağlar** : Anonim Şirketler Hukuku (Cilt 1), Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Türkiye İş Bankası A.Ş. Vakfı Yayınları, Ankara 2013 (Anonim Şirketler Hukuku (C.1)).
- KOCABIYIK, Sami** : “Anonim Şirket ile Yönetim Kurulu Üyeleri Arasındaki İş Sözleşmelerinin Geçerliliği ve Hukuki Sorunlar”, Legal Hukuk Dergisi, Y. 2019, C. 17, Sa. 200, s. 3413-3466 (Anonim Şirket ve Yönetim Kurulu Üyeleri).
- KOÇ, Himmet** : Anonim Şirketlerde İç Yönerge ile Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri, Adalet Yayınevi, Ankara 2018 (Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri).

- KOÇ, Himmet** : “Anonim Şirketlerde İç Yönerge ve İç Yönergenin Benzer Hukuki Kurumlarla Olan İlişkisi”, Medeniyet ve Toplum Dergisi, Y. 2017, C. 1, Sa. 2, s. 163-186 (Anonim Şirketlerde İç Yönerge).
- KOÇ, Himmet** : “TTK m. 367 Kapsamında Banka Kredi Komitesinin Konumu ve Hukuki Niteliği”, GÜHFD, Y. 2017, C. XXI, Sa. 3, s. 235-264 (Banka Kredi Komitesi).
- KORKMAZ, Ezgi** : Anonim Şirketlerde Sınırlı Yetkili Temsilci ve Sorumluluk, On İki Levha Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2020 (Sınırlı Yetkili Temsilci).
- KORKUT, Ömer** : Anonim Şirketlerde İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği, Adalet Yayınevi, Ankara 2007 (İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği).
- KORKUT, Ömer** : **KORKUT, Ömer**, “Anonim Şirketlerde İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği ve İnançlı Üyeye Verilebilecek Talimatların Sınırı”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 2007, Sa. 3, s. 129-138.
- KORKUT, Ömer** : “Anonim Şirketlerde Şirket Menfaati Kavramının Somutlaştırılması”, Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Y. 2007, C. 11, Sa. 2, s. 1-9.
- KORKUT, Ömer** : “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyesinin Şirkette Ait Belgelerin Kopyasını İsteme Yetkisi”, EÜHFD, Y. 2006, C. X, Sa. 3-4, s. 521-531.
- KORKUT, Ömer/ KAPLAN, Müslüm** : “İsviçre Federal Mahkemesi’nin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanına İlişkin Bir Kararının (130 III 77) Değerlendirilmesi”, BATİDER, Y. 2009, C. XXV, Sa. 4, s. 539-555.
- KORTUNAY, Ayhan** : 6102 sayılı Türk Ticaret Kanuna Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2015.
- KREMS, Burkhardt** : “Delegation”, Online-Verwaltungslexikon olev.de. 26 11 2016. <http://www.olev.de/d/delegation.htm>. E.T. 24.07.2022.
- KUMMER, Andreas** : “Organisationsreglement in der Aktiengesellschaft Entscheidendes Instrument für die ‘Best Practice’”, Der Schweizer Treuhänder, Y. 2006, ST 12/06, s. 916-919 (Organisationsreglement).
- KURT, Gülüzar/ DEMİR, Göneç** : “Türk Ticaret Kanunu Tasarısında Profesyonelleştirme ve Vekalet Teorisi”, Hukuki Perspektifler Dergisi, Y. 2006, Sa. 06, s. 60-66 (Profesyonelleştirme).

- KURU, Özge** : Anonim Şirketlerde Temsil ve Temsil Yetkisinin Devri, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2022 (Temsil Yetkisi).
- KÜÇÜKGÖNGÜR, M. Aslı** : Kurumsal Yönetim İlkeleri Bakımından Halka Açık Anonim Şirketlerde İcrada Görevli Olmayan Yönetim Kurulu Üyeleri, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.
- LIENHARD, Frank** : "Risiken bei Delegation", T. 02 05 2019, <https://kanzleienickert.de/blogs/tax-law-blog/riskmanagement/item/2752-risiken-bei-delegation>. E.T. 16.06.2022.
- LUBER, Stefan/ SCHMITZ, Peter** : "Was ist ein Audit?", Web Sitesi Belgesi, Y. 2019, Web Adresi: <https://www.security-insider.de/was-ist-ein-audit-a-799396/>, E.T. 22.05.2022.
- MANAVGAT, Çağlar** : "Anonim Ortaklıklarda Kurumsal Yönetiminde Kamunun İşlevi", BATİDER, 2007, C. XXIV, Sa. 2, s. 473-498.
- MANAVGAT, Çağlar** : "Halka Açık Anonim Ortaklıkların Yönetim Kurulunda Yetki Devri Zorunlu mudur?", Terazi hukuk Dergisi, Y. 2019, C. 14, Sa. Özel Sayı, s. 31-37.
- MOHRLE, Caroline** : Delisting, Dissertation,, Schweizer Schriften zum Handels- und Wirtschaftsrecht, Dike Verlag AG, Zürich 2006.
- MULLER Roland/ LIPP Lorenz/ PLUSS Adrian** : Der Verwaltungsrat- Band I, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich 2021.
- MULLER, Roland** : Rechte und Pflichten des Verwaltungsrates Ihre Bedeutung in der Praxis, https://www.advocat.ch/fileadmin/user_upload/publikationen/roland_mueller/Rechte_und_Pflichten_des_Verwaltungsrates.pdf, E.T: 05.06.2021 (Rechte und Pflichten des VR).
- MULLER, Roland** : Der Verwaltungsrat als Arbeitnehmer, Schulthess Juristische Medien AG, 2005 (Verwaltungsrat).
- NAZLIOĞLU, Burcu/ ÖZERHAN, Yıldız** : "Yeni Türk Ticaret Kanununda Yapılan Düzenlemelerin Kurumsal Yönetim İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi", Bankacılık ve Finansal Araştırmalar Dergisi (BAFAD), Y. 2016, C. 3, Sa. 2, s. 16-27.
- NOBEL, Peter** : Aktienrechtliche Entscheide, Stämpfli Verlag AG, 2. Aufl., Bern 1991 (Aktienrecht).
- OEHRI, Daniel** : "Kapitel 2 Die Haftung des geschäftsführenden Sachwalters (sowie der Leitungsorgane der Schuldnerin) / § 3 Voraussetzungen der Haftung des geschäftsführenden Sachwalters (sowie der Leitungsorgane der Schuldnerin) / I. - III." Der Sachwalter im Nachlassverfahren: Ein Diener zweier Herren içinde, yazan Peter Gauch, 235-268. Zürich: Schulthess Juristische Medien AG, 2018.

- OFFENHAMMER, Christian** : Effektivitätsorientierte Ausgestaltung von Audit Committees, Springer Gabler, Zurich 2012.
- OĞUZ, Sefer** : “Bankacılık Kanunu Kapsamında Banka Yöneticilerinin Şahsi Sorumlulukları”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2017, C. 8, Sa. 1, s. 255-286.
- OĞUZMAN, M. Kemal/ ÖZ, Turgut** : Borçlar Hukuku Genel Esaslar, Vedat Kitapçılık, 14. Bası, İstanbul 2016 (Borçlar Hukuku 1. Cilt).
- OKUTAN, Gül** : “Şirketler Topluluğu”, Bankacılar Dergisi, Y. 2011, Sa. 79, s. 90-103.
- ORAN, Ozan** : “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu İç Yönergesi”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Y. 2019 (İç Yönerge).
- ORBAY ORTAÇ, Nurdan/ AL KILIÇ, Şengül** : “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Murahhasların Genel Kurula Katılması”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Y. 2018, C. 4, Sa. 2, s. 211-238.
- OY, Osman/ ONUR OY, Gerçek** : Anonim Şirketler, Beta Yayınevi, İstanbul 2020.
- ÖNENGÜT, Mehmet Selim** : “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Yetki Devri ve Bu Kapsamdaki Sorumluluk”, İBD, Y. 2016, C. 90, Sa. 4, s. 301-305.
- ÖZATLAN, Yurdal** : “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Üst Gözetim Görevi ve Yetkisi”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Y. 2022, İstanbul 2022 (Üst Gözetim).
- ÖZDAMAR, Mehmet** : “6552 Sayılı Kanun ile TTK’ da Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Anonim Şirketin Temsili”, GÜHFD, Y. 2014, C. XVIII, Sa. 3-4, s. 137-164 (Anonim Şirketin Temsili).
- ÖZDEMİR, Muharrem** : Finansal Yönetim, Türkmen Kitabevi, 3. Baskı, İstanbul 2016.
- PASLI, Ali** : “Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Kullanılan ‘Oy’un Hukuki Niteliği”, İÜHFİM, Y. 2009, C. LXVII, Sa. 1-2, s. 167-182.
- PASLI, Ali** : Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetim, Çağa Hukuk Vakfı Yayınları, İstanbul 2005.
- PASLI, Ali** : “Compliance Kavramının Anonim Ortaklıklar Hukukundaki Anlamı ve Sorumluluk Sistemine Etkisi”, İÜHFİM, Y. 2013, C. LXXI, Sa. 2, s. 317-334 (Compliance).
- PLUSS, Adrian/ FACINCANI-KUNZ, Dominique** : Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Schulthess Juristische Medien AG, 3. Auflage, Zürich 2016 (Schweizer Privatrecht).

- POROY, Mehmet Akif** : “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin İdare ve Temsil Yetkisinin Devri ve Şirketin Vergi Borcundan Sorumluluğunun 213 ve 6183 sayılı Kanunlar Kapsamında Değerlendirilmesi”, *BATİDER*, Y. 2010, C. XXIV, Sa. 2, s. 297-318.
- POROY, Reha/TEKİNALP, Ünal/ÇAMOĞLU, Ersin** : Ortaklıklar Hukuku I, Vedat Kitapçılık, 13. Baskı, İstanbul 2014.
- POSCHEL, Ines/WATTER, Rolf** : “Rechtliche Pflichten und Verantwortung der Führungsorgane: praktische Hinweise und Empfehlungen”, *Der Schweizer Treuhänder*, Y. 2006, s. 816-820.
- PAPATYA, Gürcan** : “İşletmelerde Yetki ve Yetki Devrindeki Yetersizliklerin İşletme Başarısına Olumsuz Etkilerinin İncelenmesi: Kütahya Porselen Sanayii A.Ş.’de Bir Uygulama”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, Y. 1990 (Yetki Devrindeki Yetersizlikler)
- PULAŞLI, Hasan** : “Anonim Şirketler Hukukunda CEO’nun Hukuki Durumu”, *BATİDER*, Y. 2007, C. XXIV, Sa. 1, 17-62.
- PULAŞLI, Hasan** : “Anonim Şirketlerde İç Yönerge”, *Legal Hukuk Dergisi*, Y. 2013, C. 11, Sa. 125, s. 35-45.
- PULAŞLI, Hasan** : *Corporate Governance, Anonim Şirket Yönetiminde Yeni Model, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları*, Ankara 2003 (Corporate Governance).
- PULAŞLI, Hasan** : *Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 3. Baskı*, Ankara 2015 (Genel Esaslar).
- PULAŞLI, Hasan** : *Şirketler Hukuku Şerhi (4 Cilt)*, Adalet Yayınevi, 4. Baskı, Ankara 2022 (Şerh).
- PULAŞLI, Hasan** : “Tek Ortaklı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu ve İsviçre Federal Mahkemesi’nin Buna İlişkin Üç Kararı”, *BATİDER*, Y. 2009, C. XXV, Sa. 4, s. 97-132 (İsviçre Federal Mahkemesi’nin Üç Kararı).
- PULAŞLI, Hasan** : “Yeni Tüzük Hükümlerine Göre Avrupa Anonim Şirketi”, *BATİDER*, 2009, C. XXI, Sa. 4, s. 5-26.
- PULAŞLI, Hasan** : “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü ve Müteselsil Sorumluluğu”, *BATİDER*, Y. 2009, C. XXV, Sa. 1, s. 27-63 (Özen Yükümlülüğü ve Müteselsil Sorumluluk).

- PULAŞLI, Hasan** : “Compliance Kavramı ve Yönetim Organının Compliance Sorumluluğu”, *BATİDER*, Y. 2019, C. XXXV, Sa. 2, s. 27-59 (Compliance).
- RAGUŞ, Gerd** : *Der Vorstand einer Aktiengesellschaft*, Springer, 2. aktualisierte Auflage, Köln 2009.
- RALSTON, August** : “Property and Liability Insurance Company Management Contracts: A Study in the Improper Delegation of Management Authority”, *American Business Law Journal*, Y. 1974, Vol. 12/I, s. 125-143 (Delegation of Management Authority).
- REİSOĞLU, Seza** : *Bankacılık Kanunu Şerhi (Cilt I)*, Cem Web Ofset, Ankara 2007 (Şerh).
- VITO, Roberto** : “Farklılaştırılmış Teselsülün Problemleri”, (Çeviren: **DEMİRAYAK**, Ezgi Başak/**ÇAPA**, Sadık), *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2016, C. 2, Sa. 3, s. 143-159.
- ROLF, Christian/ SIEWERT, Katharina/ TAMCKE, Christoph** : “Vertrauen ist gut, Kontrolle ist besser – Wann der Aufsichtsrat bei Compliance-Verstößen Vorstände in Regress nehmen muss”, *Deutscher Fachverlag GmbH, CB 2016*, s. 1-5.
- ROTH PELLANDA, Katja** : *Organisation des Verwaltungsrates*, Dike Verlag AG, Zürich 2007 (Organisation).
- ROTH PELLANDA, Katja** : “Vertragsverhältnisse mit Verwaltungsräten”, *Gesellschafts- und Kapitalmarktrecht- GesKR*, März 2012, s. 72-82 (Vertragsverhältnisse mit Verwaltungsräten).
- SANLI, Kerem Cem** : *Haksız Fiil Hukukunun Ekonomik Analizi*, *Hukuk ve Ekonomi Öğretisi*, Arıkan Basım Yayım, İstanbul 2007.
- SETHE, Rolf** : *Geschäftsentscheide, Expertenrat und Verantwortlichkeit des Verwaltungsrats*, Schulthess, Zürich- Basel- Genf 2014.
- SETHE, Rolf** : “Rechtspolitische Überlegungen zur Haftung der Revisionsstelle”, in: *Verantwortlichkeit im Unternehmensrecht VI* (Herausgeber: **WEBER**, Rolf H./**ISLER**, Peter R.), *Europa Institut Zürich Band 124*, Schulthess, 2012.
- SETHE, Rolf/ ANDREOTTI, Fabio** : *Compliance und Verantwortlichkeit IV.-V., Verantwortlichkeit im Unternehmensrecht VIII*, *Europa Institut Zürich (EIZ)*, Herausgeber: **ISLER**, Peter R./**SETHE**, Rolf, *Schulthess Juristische Medien AG, Zürich 2016 (Compliance)*.

- SİLAHŞÖR, Mert** : “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Kamu Alacağı Sorumluluğu”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Y. 2016, C. 2, Sa. 1, s. 67-79.
- STEIGER, F. Von** : İsviçre’de Anonim Şirketler Hukuku (Çev.: *Tahir ÇAĞA*), Fakülteler Matbaası, İstanbul 1968.
- STUDER, Christoph D.** : Kommentar zu den schweizerischen Haftpflichtbestimmungen (Hrsgb: **FISCHER, Willi/LUTERBACHE, Thierry**), Dike Verlag AG, Zürich-St. Gallen 2016.
- SÜZEK, Sarper** : “İş Hukukunda İç Yönetmelikler”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 1995, C. 44, Sa. 1, s. 183-191.
- SÜZEK, Sarper** : İş Hukuku, Beta Basım, Yenilenmiş 11. Baskı, İstanbul 2015.
- ŞENER, Oruç Hami** : Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınevi, 3. Bası, Ankara 2017 (Ortaklıklar Hukuku).
- ŞENOCAK, Kemal vd.** : Şirketler Hukuku Şerhi (4 Cilt), Seçkin Yayınevi, Ankara 2023.
- SOYKAN, İsmail Cem** : Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Y. 2011, İstanbul 2011 (Organ Yokluğu).
- TANNER, Brigitte,/BUHLER, Christoph B./HANDSCHIN, Lukas/HAAS, Ulrich/BOHRER, Andreas/KUMMER, Angela** : Die Aktiengesellschaft- Zürcher Kommentar, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich 2018.
- TANYERİ, Ayşe/MEMİŞ, Mehmet Ünsal** : “Bağımsız Denetimin Etkinliği Açısından İç Kontrol Sisteminin İncelenmesi ve Komitelerin Önemi”, Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi, Y. 2017, C. 9, Sa. 1, s. 61-77.
- TATLI, Burçak** : “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Yöneticilerin Rekabet İhlallerinden Dolayı Şirketler Hukuku Temelinde Hukuki Sorumlulukları”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2021, C. 29, Sa. 4, s. 2679-2727.
- TEKİNALP, Ünal** : Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığın Esasları, Vedat Kitapçılık, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, İstanbul 2011 (Tek Kişi Ortaklığın Esasları).
- TEKİNALP, Ünal** : Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015 (Ortaklıklar Hukuku).

- TOPALOĞLU, Mustafa,** : “Anonim Şirketlerde Yönetimin Devri ve İç Yönerge” Adana Ticaret Odası Dergisi, Y. 2013, Sa. 17, s. 27 vd.
- TURAN, Gökçen** : “Türk Hukukunda İzahnameden Doğan Hukuki Sorumluluğun Esasları”, GÜHFD, Y. 2016, C. XX, Sa. 1, s. 191-231.
- UÇAR, Salter** : Hukukumuzda Yönetim Kurulu ve Denetçiler ile Sorumluluk Halleri, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1994 (Yönetim Kurulunun Sorumluluk Halleri).
- UMBACH, Patrick** : Das Organisationsreglement als Mittel zum Schutz vor Verantwortlichkeitsansprüchen, in: Rolf H. Weber (Hrsg.), Verantwortlichkeit im Unternehmensrecht III, Zürich 2006 (Organisationsreglement).
- URAL, Murat** : “Finansal Krizler ve Türkiye”, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Y. 2003, C. 18, Sa. 1, s. 11-28.
- UYSAL, Levent** : “6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Kapsamında Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu- I” TBBB, Y. 2009, Sa. 80, 315-366 (Hukuki Sorumluluk- I).
- UYSAL, Levent** : “6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Kapsamında Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu- II”, TBBB, Y. 2009, Sa. 81, s. 1-34 (Hukuki Sorumluluk- II).
- ÜNAL, Mustafa** : “Anonim Ortaklıklarda Yönetim ve Yönetim Görevlerinin Murahhaslara Bırakılması”, BATİDER, Y. 1982, C. XI, Sa. 3, s. 49-90 (Yönetim Görevlerinin Murahhaslara Bırakılması).
- VOGEL, Oscar** : “Aktienrechtlicher Verantwortlichkeitsprozess: Kosten- und Entschädigungsfolge, Art. 759 Abs. 2 OR”, SZW 3/1998, s. 146-149.
- VOGT, Hans Ueli** : “Solidarität in der aktienrechtlichen Verantwortlichkeit”, Hrsgb: **WEBER**, Rolf H., Verantwortlichkeit im Unternehmensrecht IV, Schulthess Verlag, Zürich 2008 (Solidarität).
- VON DER CRONE, Hans Caspar** : “Ablehnung von Traktandierungsbegehren und Beschränkung der Delegationsermächtigung”, SZW/RSDA 1/2012, s. 59-71.
- VON DER CRONE, Hans Caspar** : Aktienrecht, Stämpfli Verlag AG, Zürich 2020.

- VON DER CRONE,** Hans Caspar : “Kontrolle von Interessenkonflikten im Aktienrecht”, Schweizerische Zeitschrift für Wirtschafts-und Finanzmarktrecht, Y. 2003, Sa. 2, s. 102-110.
- WIDMER,** Barbara : Der Verwaltungsrat in der Pflicht, Schulthess Juristische Medien AG, 2019.
- WIEGAND,** Wolfgang : “Die Verantwortlichkeit des Verwaltungsrats.” Grundfragen des neuen Aktienrechts (Festschrift Rolf Bär) ed. von Büren, Hausheer, 1993, s. 141-157 (Die Verantwortlichkeit des Verwaltungsrats).
- WYSOCKI,** Klaus : Grundlagen des betriebswirtschaftlichen Prüfwesens Verlag Wahlen, 3. Aufl., München 1988.
- YANLI,** Veliye : “İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda “İşbölümü İlkesi” ve Yönetim Kurulunun Münhasır Yetkileri”, İÜHFİM, Y. 1997, C. 55, Sa. 3, s. 261-278 (İşbölümü İlkesi).
- YANLI,** Veliye/ **OKUTAN NILSSON,** Gül : “Anonim ve Limited Şirketlerde Sınırlı Yetkili Temsilci Tayini”, BATİDER, Y. 2014, C. XXX, Sa. 4, s. 5-42 (Sınırlı Yetkili Temsilci Tayini).
- YAŞAR,** Tuğçe Nimet : Şirketler Hukuku Açısından “Compliance” Kavramı ve Borsaya Kayıtlı Şirketlerde Uygulaması, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora tezi, Y. 2018, Ankara 2018 (Compliance).
- YAVUZ,** Cevdet : “Türk Borçlar Kanunu Tasarısı'na Göre Kusursuz Sorumluluk Halleri ve İlkeleri”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırma Dergisi, Y. 2008, C. 4, Sa. 4, s. 29-61.
- YAVUZ,** Mustafa : “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Her Zaman Görevden Alınabilmesi”, Mali Hukuk Dergisi, C. 13, Sa. 151, Y. 2017, 1743-1753 (Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevden Alınması).
- YAVUZ,** Mustafa : “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliği İçin Aranılan Şartlar”, Mali Çözüm Dergisi, 2013, Sa. 117, s. 147-154 (Yönetim Kurulu Üyeliği İçin Aranılan Şartlar).
- YAVUZ,** Mustafa : “Ticaret Hukuku Kapsamında Banka Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunun Analizi”, Bankacılar Dergisi, Y. 2017, Sa. 103, s. 118-136 (Banka Yönetim Kurulu Üyeleri).
- YAVUZ,** Mustafa : “Anonim ve Limited Şirket Genel Kurul Kararlarının İptalinde Etki Kuralı”, Gümrük Ticaret Dergisi, Y. 2021, C. 8, Sa. 26, s. 52-63.
- YAZICI,** Selim/ **YANIK,** Serhat : “Sigorta Sektöründe Kurumsal Yönetim ve Kurumsal Yönetim Komitesi'nin Rolü”, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, Y. 2010, C. 60, Sa. 2, s. 1-22.

- YILDIZ**, Burçak : “Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından İşletme Konusu Unsuru ve Ticaret Şirketlerinin İşletme Konusu Dışındaki İşlemlerinin Hukukî Niteliği”, *BATİDER*, 2011, C. XXVII, Sa. 3, s. 111-134.
- YILMAZ**, Ejder : *Hukuk Sözlüğü*, Yetkin Yayınevi, Yenilenmiş 3. Baskı, Ankara 2005.
- YILMAZ**, Süleyman : “Türk Borçlar Kanunu Tasarısında Sebep Sorumluluklarına İlişkin Yeni Hükümler”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2010, C. 59, Sa. 3, s. 551-578.
- YILMAZ**, Tuğba : *Kurumsal Yönetim İlkelerinin Uygulanmasında Yönetim Kurulu ve Yönetim Kuruluna Bağlı Komiteler*, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2021 (Yönetim Kuruluna Bağlı Komiteler).
- YURDAKUL**, Mutlu Öztürk/**KORKMAZ**, Ezgi : “Anonim Şirketlerde Temsil Yetkisinin Devrinin Sorumluluğa Etkisi”, *Göksu Safi Işık (GSI) Articletter*, Summer 2016, Part 7, s. 103-120 (Temsil Yetkisinin Devrinin Sorumluluğa Etkisi).
- YÜCE**, Mehmet : *Anonim ve Limited Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeleri Kanuni Temsilciler Müdürler ile Ortakların Hak ve Sorumlulukları*, Ekin Yayınevi, Bursa 2014 (Hukuki Sorumluluk).
- ZUND**, André : “Die Prüfung der finanziellen Führung”, *Die Unternehmung- Nomos Verlagsgesellschaft mbH*, Y. 1989, C. 43, Sa. 3, s. 241-253 (Führung).

Dr. Özge BOZKURT

İHMALİ SUÇLARDA İŞTİRAK

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İhmalî Suçlarda İştirak

Özge Bozkurt

Hukuk Yayınları Dizisi – 3836

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 878 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Akbulut, Berrin: "Bağlılık Kuralı", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XIV, No: 1, 2010, s. 167-214.
- : **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 3. Baskı., Ankara, Adalet Yayınevi, 2016.
- Akyürek, Güçlü: "İhmali Suçlar", C. I, **Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan**, İstanbul, Beta, 2014, s. 139-158.
- Alacakaptan, Uğur: **Suçun Unsurları**, Genişletilmiş Yeni Bası., Ankara, Sevinç Matbaası, 1967.
- Aral, Vecdi: **Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine**, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2007.
- Artuk, M. Emin vd.: **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 16. Baskı., Ankara, Adalet Yayınevi, 2022.
- : **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 17. Baskı., Ankara, Adalet Yayınevi, 2018.
- Artuk, M. Emin, R. Barış Atladı: "Federal Yüksek Mahkeme'nin Çevre Suçlarında Faillik Konulu Önemli Bir Emsal Kararı", **Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 8, No: 16, 2020, s. 1375-1385.
- Artuk, Mehmet Emin: "İntihar ve İntihara Yardım Suçu Üzerine Bir Deneme", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, No: 1-2, 1994, s. 113-142.
- Avcı, Mustafa, Erdal Yerdelen: "Karar İncelemesi-Garantörsel İhmali Suçta İhmali ve İcrai Davranış Ayrımı", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 19, No: 1, 2015, s. 163-190.
- Aydın, Devrim: "Türk Ceza Hukukunda İştirak", Ankara, Ankara Üniversitesi, Doktora Tezi, 2008.
- Ayverdi, İlhan: **Misalli Büyük Türkçe Sözlük**, C. 2, İstanbul, Kubbealtı Neşriyatı, 2005.
- Bachmann, Mario, Matthias Eichinger: "Teilnahme und Unterlassen", **JA**, 2011, 509-512.
- Bahaettin, Mehmet: **Yeni Türkçe Lügat**, ed. Abdulkadir Hayber, Ankara, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları, 2004.
- Balcı, Meral: "Ceza Hukukunda Bağlılık Kuralı Kapsamında Azmettirme", Bursa, Bursa Uludağ Üniversitesi, Doktora Tezi, 2021.
- : "İcrai Suça İhmali Hareketle İştirakte Fail-Şerik Ayrımı", **Suç ve Ceza**, C. 14, No: 4, 2021, s. 837-884.
- Bauer, Anton: **Abhandlungen aus dem Strafrechte und dem Strafprocesse; Die Theorie des Anzeigenbeweises, nebst vorausgeschickter Darstellung der Theorie des Criminalbeweises überhaupt**, C. I, Lozan Üniversitesi, 1840.

- Baumann, Jürgen: "Mittelbare Täterschaft Oder Austiftung Bei Fehlvorstellungen Über Den Tatmittler?", *JuristenZeitung*, C. 13, No: 8, 1958, s. 230-235.
- Baumann, Jürgen, Ulrich Weber: **Strafrecht Allgemeiner Teil**, 9. Auflage., Bielefeld, 1985.
- Baumann, Jürgen, Ulrich Weber, Wolfgang Mitsch: **Strafrecht Allgemeiner Teil Lehrbuch**, 11. neuarbeitete Auflage., Bielefeld, Verlag Ernst und Werner Giesecking, 2003.
- Bekar, Elif: **Objektif Cezalandırılabilme Koşulları ve Bu Koşullar Bağlamında Türk Ceza Kanunu'nda Yer Alan Suçlar**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- : "Türk ve Amerikan Hukukunda Zorunluluk Hali", İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi Tezi, 2011.
- Beling, Ernst: **Die Lehre vom Verbrechen**, Tübingen, Verlag von J.C.B Mohr (Paul Siebeck), 1906.
- Binding, Karl: **Die Normen und Ihre Übertretung: eine Untersuchung über rechtmässige Handlung und die Arten des Delikts: Schuld und Vorsatz**, C. 2/I, 2. Auflage., Leipzig, 1914.
- : **Die Normen und ihre Übertretung**, C. Band I, Neudruck der 4. Auflage., Leipzig, 1922.
- Bloy, René: "Finaler und sozialer Handlungsbegrif", *ZStW*, C. 90, 1978, s. 609-657.
- Bock, Dennis: "Grundwissen zur Anstiftung (§ 26 StGB)", *JA*, 2007, 599-604.
- : **Strafrecht Allgemeiner Teil**, 2. Auflage., Berlin, Springer, 2021.
- Bockelmann, Paul: **Strafrecht Allgemeiner Teil**, 3. Auflage., München, Verlag C.H. Beck, 1979.
- Bozkurt, Özge: "Türk Ceza Kanununda Akıl Hastalarına İlişkin Sorumluluk Rejimi", İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- Busse, Klaus Henning: **Täterschaft und Teilnahme bei Unterlassungsdelikten**, Göttingen, 1974.
- Canpolat, Can: **Kusur İlkesi Işığında Mazeret Nedeni Olarak Zorlayıcı Cebir**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2016.
- Centel, Nur: "Zimmet Suçu ile Karşılaştırmalı Olarak Bankacılık Zimmeti", *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 4, No: 8, 2018, s. 229-244.
- Centel, Nur, Hamide Zafer, Özlem Çakmut: **Türk Ceza Hukukuna Giriş**, 10. Bası., İstanbul, Beta, 2017.
- Chen, Jyh-Huei: **Das Garantensonderdelikt: Zugleich ein Beitrag zur Dogmatik der Unterlassungsdelikte und der Sonderdelikte**, Berlin, Duncker&Humblot, 2006.

- Coelln, Sibylle Von: **Das “rechtliche Einstehenmüssen” beim unechten Unterlassungsdelikt: Die Emanzipation der Garantenstellung von einzelnen Fallgruppen**, Berlin, Duncker&Humblot, 2008.
- Çağatay, Mustafa: “Suç ve Cezada Kanunilik İlkesi ve Anayasa Mahkemesinin Yaklaşımı”, Kırıkkale, Kırıkkale Üniversitesi, Doktora Tezi, 2021.
- Çağıl, Orhan Münir: **Hukuka ve Hukuk İlmine Giriş**, İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1971.
- Çakır, Kerim: **Suçta İştirakte Müsterek Faillik**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022.
- Çelen, Ömer: “Bir İştirak Şekli Olarak Yardım Etme (Asli Fail Yardım Eden Ayırımı)”, Konya, Selçuk Üniversitesi, Doktora Tezi, 2015.
- Çiçek, Mustafa: “Türk ve Alman Ceza Hukukunda Yan Yana Faillik”, **EBYÜ-HFD**, C. 26, No: 2, 2022, s. 561-596.
- Deichmann, Marco: **Grenzfälle der Sonderstrafat: Zum Problem der Subjektsqualifikation durch besondere persönliche Merkmale bei den Aussage- und Verkehrsdelikten**, Berlin, Duncker&Humblot, 1994.
- Demirel, Muhammed: “Alman Hukukuyla Karşılaştırmalı Yardım Etme Hareketleri”, **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, C. 5, No: 2, 2017, s. 119-161.
- : **Suçta İştirakte Bağlılık Kuralı**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Demirel, Muhammed, Melik Kartal: “Ceza Hukukunda Suça Azmettirme Hareketi: Suça Sevk Etme”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan**, C. 21, No: Özel Sayı, 2019, s. 457-490.
- Devellioğlu, Ferit: **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, 31. Baskı., Ankara, Aydın Kitabevi Yayınları, 2015.
- Doğan, Koray: **Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar**, 2. Baskı., Ankara, Adalet Yayınevi, 2015.
- Dölling, Dieter: “Zur Strafbarkeit der Mitwirkung am Suizid”, **Gerechte Strafe und legitimes Strafrecht: Festschrift für Manfred Maiwald zum 75. Geburtstag**, ed. René Bloy vd., Berlin, Duncker&Humblot, 2010, s. 119-131.
- Dönmezer, Sulhi: “İhmal Suretile İcra Suçları”, **İÜHF**, C. 9, No: 3-4, 1944, s. 473-494.
- Dönmezer, Sulhi, Sahir Erman: **Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku: Suçun Unsurları, Teşebbüs, Suçların Birleşmesi-İştirak**, C. II, 14. Bası., İstanbul, Der Yayınları, 2019.
- Dursun, Selman: **Disiplinlerarası Bir Yaklaşımla Ceza Hukukunda Hareket Kavram ve Terimi: Almanca ve İngilizce Literatürle Karşılaştırmalı**, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2021.
- Eisele, Jörg: “StGB § 240 Nötigung”, **Schönke/Schröder Strafgesetzbuch Kommentar**, 30. Auflage., 2019, s. § 240.

- Ekici Şahin, Meral: “Dolaylı Faillğe İlişkin Bazı Sorunlar”, **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 8, No: 109-110, 2013, s. 7-25.
- : “İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayeti”, **AÜHFD**, C. 64, No: 3, 2015, s. 637-686.
- Engisch, Karl: “Tun und Unterlassen”, **Festschrift für Wilhelm Gallas zum 70. Geburtstag am 22 Juli 1973**, ed. Karl Lackner vd., Berlin, Boston, De Gruyter, 1973, s. 163-196.
- Erbaş, Rahime: “İcrai veya İhmali Olarak Somut Olayda Davranışın Gerçekleştiriliş Biçiminin Tespiti Meselesi”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 21, No: 1, 2019, s. 397-449.
- : “Kamu Görevlisi Olmayan Sağlık Mesleği Mensuplarının Gerçeğe Aykırı Belge Düzenlemesi Suçu (TCK md. 210/2)”, **İÜHFMD**, C. LXXI, No: 1, 2013, s. 331-351.
- : **Türk Ceza Kanunu’nda Görünüşte İhmali Suçlarda Garantörlük**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Erem, Faruk: **Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku**, C. I, 9. Baskı., Ankara, Sevinç Matbaası, 1971.
- Erem, Faruk, Ahmet Danişman, Mehmet Emin Artuk: **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 14. Bası., Ankara, Seçkin Yayınevi, 1997.
- Eroğlu, Tayyip: “Suça İştirakin Bir Türü Olarak Şeriklik”, İstanbul, Marmara Üniversitesi, Doktora Tezi, 2022.
- Ersoy, Uğur: **Ceza Hukukunda Objektif Cezalandırılabilme Şartları**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2015.
- Evik, Vesile Sonay: **Görevi Kötüye Kullanma Suçları (TCK M. 257)**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Feng, Sheng-Yen: **Grund und Grenzen der strafbaren Beteiligung durch Unterlassen**, Berlin, Duncker&Humblot, 2023.
- Freund, Georg: “Begehen durch Unterlassen”, C. Band 1, **Münchener Kommentar zum StGB**, ed. Volker Erb, Jürgen Schäfer, 4. Auflage., München, Verlag C.H. Beck, 2020, s. § 13.
- Frister, Helmut: **Strafrecht Allgemeiner Teil**, 6. Auflage., München, C.H.Beck, 2013.
- Gaede, Karsten: “Begehen durch Unterlassen”, **Nomos Kommentar Strafgesetzbuch**, ed. Urs Kindhäuser vd., 6. Auflage., Baden-Baden, Nomos Verlagsgesellschaft, 2023, s. § 13.
- Gallas, Wilhelm: **Beiträge zur Verbrechenslehre**, Berlin, Walter de Gruyter & Co, 1968.
- : “Strafbares Unterlassen Im Fall Einer Gelbstötung”, **JuristenZeitung**, C. 15, No: 22, 1960, s. 649-655.

- Gökçen, Ahmet: **Belgede Sahtecilik Suçları (m. 204-212)**, 4. Baskı., Ankara, Adalet Yayınevi, 2016.
- Gökçen, Ahmet, Murat Balcı: “Kasten Öldürme ve Yaralama Suçlarının İhmali Davranışla İşlenmesi (TCK m. 83, 88)”, **CHD**, C. 7, No: 18, 2012, s. 7-30.
- Gökçen, Ahmet, Zafer İçer: “Hükümlü veya Tutuklunun Kaçması, Öngörülen Sürede İlgili Mercilere Teslim Olmaması Suçları (TCK m. 292, 293; CGTİK m. 97/1, 105/A8, 58/3)”, **Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 8, No: 16, 2020, s. 721-766.
- Gössel, Karl Heinz: “Zur Lehre vom Unterlassungsdelikt”, **ZStW**, C. 96, 1984, s. 321-335.
- Grispigni, Filippo: “Alman Doktrininde Yeni Bir Suç Nazariyesi (Gayeli Hareket Nazariyesi)”, çev. Nurullah Kunter, **İÜHFİM**, C. 18, No: 1-2, 1952, s. 533-547.
- Gropp, Walter: **Strafrecht Allgemeiner Teil**, 4. ergänzte und terminologisch überarbeitete Auflage., Berlin Heidelberg, Springer-Verlag, 2015.
- Grünwald, Gerald: “Die Beteiligung durch Unterlassen”, **GA**, 1959, 110-123.
- Haas, Volker: “Die Beteiligung durch Unterlassen”, **ZIS**, C. 5, 2011, s. 392-397.
- : **Kausalität und Rechtsverletzung, Ein Beitrag zu den Grundlagen strafrechtlicher Erfolgshaftung am Beispiel des Abbruchs rettender Kausalverläufe**, Berlin, Duncker&Humblot, 2002.
- Hafızoğulları, Zeki: **Ceza Normu Normatif Bir Yapı Olarak Ceza Hukuku Düzeni**, Ankara, Seçkin Yayınevi, 1987.
- Haft, Fritjof: **Strafrecht Allgemeiner Teil**, 9. Auflage., München, C.H. Beck, 2004.
- Hakeri, Hakan: **Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri: İcra-İhmal Ayrımı-İhmali Suçların Unsurları**, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2003.
- : **Kasten Öldürme Suçları TCK 81-82-83**, 2. Baskı., Ankara, Seçkin Yayınevi, 2007.
- Hartung, Fritz: “Der „Badewannenfall“”, **JuristenZeitung**, C. 9, No: 13/14, 1954, s. 430-431.
- Heger, Martin: “StGB § 240 Nötigung”, **Lackner/Kühl/Heger, StGB Kommentar**, 30. Auflage., 2023, s. § 240.
- Heine, Günter, Bettina Weißer: “Anstiftung”, **Schönke/Schröder Strafgesetzbuch**, 30. Auflage., 2019, s. § 26.
- Heinrich, Bernd: **Ceza Hukuku Genel Kısım: Cezalandırılabilirliğin Temel Esasları, Tamamlanmış ve Teşebbüs Edilen Suçlarda Suçun Yapısı**, C. I, ed. Yener Ünver, Ankara, Adalet Yayınevi, 2014.
- : **Ceza Hukuku Genel Kısım: Taksir-İhmali Suçlar-İştirak-İçtima-Hata-Alternatif Tipiklik**, II cilt, C. II, ed. Yener Ünver, Ankara, Adalet Yayınevi, 2015.

- Herzberg, Rolf Dietrich: **Die Unterlassung im Strafrecht und das Garantenprinzip**, Berlin, Walter de Gruyter, 1972.
- : “Täterschaft, Mittäterschaft und Akzessorietät der Teilnahme”, **Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft**, C. 99, No: 1, 1987, s. 49-81.
- Hilgendorf, Eric, Brian Valerius: **Alman Ceza Hukuku Genel Kısım**, çev. Salih Oktar, Ankara, Yetkin Yayınları, 2021.
- Hoffmann-Holland, Klaus: “Die Beteiligung des Garanten am Rechtsgutsangriff Zur Abgrenzung von Täterschaft und Beihilfe durch Unterlassen”, **ZStW**, C. 118, No: 3, 2006, s. 620-638.
- İçel, Kayıhan vd.: **İçel Suç Teorisi**, C. 2. Kitap, İstanbul, 1999.
- İçer, Zafer: “İntihara Yönlendirme Suçu (TCK m. 84)”, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 28, No: 1, 2020, s. 295-347.
- : **Suçta Teşebbüste Hazırlık Hareketleri ile icra Hareketlerinin Birbirinden Ayrılması**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Jakobs, Günther: **Strafrecht Allgemeiner Teil: Die Grundlagen und die Zurechnungslehre Lehrbuch**, Berlin-New York, Walter de Gruyter, 1983.
- Jescheck, Hans Heinrich, Thomas Weigend: **Lehrbuch des Strafrechts Allgemeiner Teil**, 5. Auflage., Berlin, Duncker&Humblot, 1996.
- Joecks, Wolfgang, Jörg Scheinfeld: “Täterschaft und Teilnahme”, C. Band 1, **Münchener Kommentar zum StGB**, ed. Volker Erb, Jürgen Schäfer, 4. Auflage., München, Verlag C.H. Beck, 2020, s. § 25.
- Joerden, Jan C.: “Zur Rolle des Satzes ultra posse nemo obligatur bei lobender und tadelnder (insbes. Strafender) Zurechnung”, C. Band 307, **Rechtsstaatliches Strafen, Festschrift für Prof. Dr. Dr. h.c. mult. Keiichi Yamanaka zum 70. Geburtstag am 16. März 2017**, ed. Jan C. Joerden, Kurt Schmoller, Berlin, Duncker&Humblot, 2017, s. 425-442.
- Kahrs, Hans Jürgen: **Das Vermeidbarkeitsprinzip und die condicio-sine-qua-nor Formel im Strafrecht**, Hamburg, Crami de Gruyter & Co., 1968.
- Kangal, Zeynel: “Zorunluluk Durumunun Ceza Sorumluluğuna Etkisi”, İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Doktora Tezi, 2006.
- Kaufmann, Armin: **Die Dogmatik der Unterlassungsdelikte**, Göttingen, Verlag Otto SchwartzCo, 1959.
- Kaymaz, Seydi: “5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa Göre İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Nitelikli Hallerin Diğer Suç Ortaklarına Geçişi Sorunu”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XVI, No: 2, 2012, s. 117-167.
- Keyman, Selahattin: “Cürmi Fiilin Yapısal Unsuru Olarak Hareket”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 40, No: 1, 1988, s. 121-171.

- Kienapfel, Diethelm: **Strafrecht Allgemeiner Teil: Mit Einführungen in programmierter Form**, 3. neuarbeitete und erweiterte Auflage., Belin-New York, Walter de Gruyter, 1983.
- Kindhäuser, Urs: **Strafrecht Besonderer Teil 2: Straftaten gegen Vermögensrechte**, 5. Auflage., Baden-Baden, Nomos, 2008.
- Kitapçioğlu Yüksel, Tülay: **Özgü Suç**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Koca, Mahmut: "İntihara Yönlendirme Suçu (TCK m. 84)", **CHD**, C. 5, No: 12, 2010, s. 19-40.
- : "Suçun Özel Görünüş Şekillerine İlişkin Yargıtay İçtihatlarının Değerlendirilmesi", **CHKD**, C. 3, No: 2, 2015, s. 103-118.
- : **Yağma Cürümleri**, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2003.
- Koca, Mahmut, İlhan Üzülmöz: "Taksirli Suçların Teorik Yapısı ve Bu Bağlamda İş Kazalarından Kaynaklanan Cezai Sorumluluğa İlişkin Değerlendirmeler", **Adalet Dergisi**, No: 64, 2020, s. 239-268.
- : **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 15. Baskı., Ankara, Seçkin Yayınevi, 2022.
- : **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 6. Baskı., Ankara, Adalet Yayınevi, 2019.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip: **Borçlar Hukuku Genel Bölüm: Borçlar Hukukuna Giriş, Hukuki İşlem, Sözleşme**, C. I, 4. Bası., İstanbul, Filiz Kitabevi, 2008.
- Koch, Arnd: "Grundfälle zur mittelbaren Täterschaft, § 25 I Alt. 2 StGB", **JuS**, 2008, 399-402.
- Koch, Arnd, Katrin Wirth: "Grundfälle zur Anstiftung", **JuS**, 2010, 203-209.
- Köhler, Michael: **Strafrecht Allgemeiner Teil**, Berlin, Heidelberg, Springer-Verlag, 1997.
- Kreuzberg, Bastian: **Täterschaft und Teilnahme als Handlungsunrechtstypen: Zugleich ein Beitrag zur allgemeinen Verhaltensnormlehre**, Berlin, Duncker&Humblot, 2019.
- Krey, Volker, Robert Esser: **Deutsches Strafrecht, Allgemeiner Teil: Studienbuch in systematisch-induktiver Darstellung**, 4. Auflage., Stuttgart, Kohlhammer, 2011.
- Krug, August Otto: **Commentar zu dem Strafgesetzbuche für das Königreich Sachsen vom 11 August 1855 und den damit in Verbindung stehenden Gesetzen**, C. IV, Leipzig, Voigt und Günther, 1855.
- Kudlich, Hans: "Unerlaubtes Entfernen vom Unfallort", **BeckOK StGB**, ed. Bernd von Heintschel-Heinegg, 58. Edition., 2023, s. § 142, (Çevrimiçi) <https://beck-online.beck.de/>, 28.11.2023.
- Kunter, Nurullah: **Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1955.

- Kühl, Kristian: **Strafrecht Allgemeiner Teil**, 4. Auflage., München, 2002.
- : “Täterschaft und Teilnahme”, **JA**, 2014, 668-674.
- Lampe, Ernst Joachim: “Über den Begriff und die Formen der Teilnahme am Verbrechen”, **Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft**, C. 77, No: 2, 1965, s. 262-311.
- Langer, Winrich: **Die Sonderstraftat: Eine gesamtsystematische Grundlegung der Lehre vom Verbrechen**, 2. Vollständig neu bearbeitete Auflage des Werks “Das Sonderverbrechen”., Berlin, Duncker&Humblot, 2007.
- Lesch, Heiko H.: “Die Begründung mittäterschaftlicher Haftung als Moment der objektiven Zurechnung”, **Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft**, C. 105, No: 2, 1993, s. 271-294.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami: “Kusurluluk Prensibi Açısından Azmettirenin Ceza Sorumluluğu”, **İÜHFİM**, C. LXIII, No: 1-2, 2005, s. 57-112.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami, Serra Karadeniz: **Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler Şerhi**, İstanbul, Beta, 2017.
- Maiwald, Manfred: “‘Handeln und Unterlassen- Handeln für Einen Anderen’, ‘İcrai ve İhmali Davranış- Bir Başkası İçin Hareket Etmek’”, **Türk Ceza Kanunu Tasarısı İçin Müzakereler**, çev. Cumhur Şahin, Konya, Selçuk Üniversitesi, 1998, s. 159-174.
- Maurach, Reinhart: **Deutsches Strafrecht Allgemeiner Teil**, 3. Auflage., Karlsruhe, Verlag C. F. Müller, 1965.
- Maurach, Reinhart, Karl Heinz Gössel, Heinz Zipf: **Strafrecht Allgemeiner Teil: Erscheinungsformen des Verbrechens und Rechtsfolgen der Tat**, C. II, Heidelberg, C. F. Müller Juristischer, 1983.
- Maurach, Reinhart, Heinz Zipf: **Strafrecht Allgemeiner Teil**, C. 1, 6. Auflage., Heidelberg, C.F. Müller Juristischer Verlag, 1983.
- Mayer, Hellmuth: **Strafrecht Allgemeiner Teil**, Stuttgart -Köln, W. Kohlhammer Verlag, 1953.
- Merkel, Adolf: **Kriminalistische Abhandlungen**, C. I, Breitkopf und Härtel, 1867.
- Meyer, Hugo, Philipp Allfed: **Lehrbuch des Deutschen Strafrechts**, Sechste völlig umgearbeitete Auflage., Leipzig, A. Deichert’sche Verlagsbuchhandlung Nachf, 1907.
- Meyer, Maria Katharina: **Ausschluss der Autonomie durch Irrtum: ein Beitrag zu mittelbarer Täterschaft und Einwilligung**, Heymann, 1984.
- Mezger, Edmund: **Strafrecht: Ein Lehrbuch**, 3. Auflage, Berlin-München, Duncker&Humblot, 1949.
- Mezger, Edmund, Hermann Blei: **Strafrecht I Allgemeiner Teil**, 15. neuarbeitete Auflage., München, C.H. Beck’sche Verlagsbuchhandlung, 1973.

- Mosenheuer, Andreas: **Unterlassen und Beteiligung: Zur Abgrenzung von Täterschaft und Teilnahme bei Unterlassungsdelikten**, Berlin, Duncker&Humblot, 2009.
- Nowakowski, Friedrich: "Tatherrschaft und Täterwille", **JuristenZeitung**, C. 11, No: 18, 1956, s. 545-550.
- Oğuzman, Kemal, Turgut Öz: **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 7. Bası., İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2009.
- Otto, Harro: "Beihilfe durch Unterlassen", **JuS**, 2017, 289-295.
- : **Grundkurs Strafrecht: Allgemeine Strafrechtslehre**, 2. neuarbeitete Auflage., Berlin-New York, Walter de Gruyter, 1982.
- Özakkaş, Tahir, Ahmet Çorak: "Hipnoz", **Temel Psikiyatri Kitabı**, ed. Ertuğrul Köroğlu, Ankara, HYB Basım Yayın, 2007, s. 611-622.
- Özbek, Veli Özer vd.: **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 5. Baskı., Ankara, Seçkin Yayınevi, 2013.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan, Pınar Bacaksız: **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 13. Baskı., Ankara, Seçkin Yayınevi, 2022.
- Özen, Mustafa: "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun İştirak Kurumuna Bakışı", **TBB Dergisi**, No: 70, 2007, s. 239-253.
- Özgenç, İzzet: **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 14. Baskı., Ankara, Seçkin Yayınevi, 2018.
- : "Failliğin Üçüncü Bir Görünüş Şekli Olarak Müsterek Faillik", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, No: 1-2, 1994, s. 159-190.
- : "İcrai Suça İhmali Davranışla İştirak: Anayasa Mahkemesi'nin Bir Kararı Üzerine Değerlendirmeler", **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, C. 2, No: 1-2, 2014, s. 1-10.
- : "İhmali Suç Teorisi", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XXV, No: 4, 2021, s. 303-378.
- : "Kamu Görevi, Yükümlülük Suçları, Yükümlülük Suçlarına İştirak (Karar İncelemesi)", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, No: 1-2, 1994, s. 329-348.
- : "Resmi Belgede Sahtecilik Suçunun Dolaylı Faillik Suretiyle İşlenmesi", (08.10.2023), (Çevrimiçi)
<https://izzetozgenc.com/data/contents/resm%C3%AE-belgede-sahtecilik-sucunun-dolayli-faillik-suretiyle-islenmesi.pdf>, 08.10.2023.
- : **Suç İştirakin Hukuki Esası ve Faillik**, İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hukuk Müşavirliği, 1996.
- : **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 18. Baskı., Ankara, Seçkin Yayınevi, 2022.

- Özkan, Halid: "Ceza Hukukunda Azmettirme", Konya, Selçuk Üniversitesi, Doktora Tezi, 2013.
- Öztürk, Bahri, Mustafa Ruhan Erdem: **Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku**, 22. Baskı., Ankara, Seçkin Yayınevi, 2022.
- Özyüksel, Özgün: "Türk Ceza Hukukunda Dolaylı Faillik", İstanbul, Galatasaray Üniversitesi, Doktora Tezi, 2020.
- Puppe, Ingeborg: "Der gemeinsame Tatplan der Mittäter", **ZIS**, C. 6, 2007, s. 234-246.
- Radbruch, Gustav: **Der Handlungsbegriff in seiner Bedeutung für das Strafrechtssystem, zugleich einen Beitrag zur Lehre von der rechtswissenschaftliche Systematik**, Berlin, Boston, De Gruyter, 1903.
- : **Rechtsphilosophie**, Leipzig, Verlag von Quelle&Meyer, 1932.
- Ranft, Otfried: "Garantiepflichtwidriges Unterlassen der Deliktshinderung: Ein Beitrag zur Abgrenzung von Täterschaft und Teilnahme", **Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft**, C. 94, No: 4, 1982, s. 815-863.
- Rengier, Rudolf: "Täterschaft und Teilnahme-Unverändert aktuelle Streitpunkte", **JuS**, 2010, 281-287.
- Renzikowski, Joachim: "Die fahrlässige Mittäterschaft", **ZIS**, C. 2, 2021, s. 92-99.
- Robinson, Paul, Markus Dubber: "The American Model Penal Code: A Brief Overview", **New Criminal Law Review**, 2007, 319-341.
- Roeder, Herman: "Exklusiver Täterbegriff und Mitwirkung am Sonderdelikt", **Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft**, C. 69, No: 2, 1957, s. 223-268.
- Roxin, Claus: "An der Grenze von Begehung und Unterlassung", **Festschrift für Karl Engisch**, ed. Karl Engisch, Paul Bockelmann, Frankfurt am Main, Klostermann, 1969, s. 380-405.
- : "Ein 'neues Bild' des Strafrechtssystems", **ZStW**, C. 83, 1971, s. 369-404.
- : **Strafrecht Allgemeiner Teil: Besondere Erscheinungsformen der Straftat**, C. II, München, Verlag C.H. Beck, 2003.
- : **Täterschaft und Tatherrschaft**, Zweite Auflage., Hamburg, Cram, de Gruyter & Co., 1967.
- Roxin, Claus, Luis Greco: **Strafrecht Allgemeiner Teil: Grundlagen-Der Aufbau der Verbrechenslehre**, C. Band I, 5. vollständig neue bearbeitete Auflage., München, C.H.Beck, 2020.
- Röhl, Klaus F.: "Die deontischen Modalitäten", **JA**, 1999, 600-605.
- Rönnau, Thomas: "Grundwissen – Strafrecht: Der „Täter hinter dem Täter“", **JuS**, 2021, 923-928.
- : "Grundwissen-Strafrecht: Anstiften", **JuS**, 2020, 919-923.

- Saliger, Frank: "Totschlag", **Nomos Kommentar Strafgesetzbuch**, ed. Urs Kindhäuser vd., 6. Auflage., Baden-Baden, Nomos Verlagsgesellschaft, 2023, s. § 212.
- Samson, Erich: "Begehung und Unterlassung", **Festschrift für Hans Welzel zum 70. Geburtstag am 25. März 1974**, ed. Günter Stratenwerth vd., Berlin, Boston, De Gruyter, 1974, s. 579-604.
- Sánchez Vera, Javier: **Pflichtdelikt und Beteiligung: Zugleich ein Beitrag zur Einheitlichkeit der Zurechnung bei Tun und Unterlassen**, Berlin, Duncker&Humblot, 1999.
- Sarıtaş, Erkan: **Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m. 220-221)**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Satzger, Helmut: "Beteiligung und Unterlassen: Ein Überblick über die strafrechtlich relevanten Möglichkeiten der Beteiligung an und durch Unterlassen", **JURA - Juristische Ausbildung**, C. 37, No: 10, 2015, s. 1055-1064.
- : "Die Eigenhändigen Delikte", **JURA**, C. 33, No: 2, 2011, s. 103-110.
- Schmidhäuser, Eberhard: **Strafrecht Allgemeiner Teil**, 2. Auflage., Tübingen, J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1975.
- Schmidt, Rolf: **Strafrecht Allgemeiner Teil: Grundlagen der Strafbarkeit Methodik der Fallbearbeitung**, 11. Auflage., Grasberg bei Bremen, 2012.
- Schmitt, Rudolf: "Zur Systematik der Unterlassungsdelikte", **JuristenZeitung**, C. 14, No: 14, 1959, s. 432-434.
- Schöneborn, Christian: "Kombiniertes Teilnahme- und Einheitstätersystem für das Strafrecht", **Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft**, C. 87, No: 4, 1975, s. 902-924.
- Schröder, Horst: "Über die Abgrenzung des Diebstahls von Betrug und Erpressung", **Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft**, C. 60, No: 1, 1941, s. 33-114.
- Schumann, Heribert: **Strafrechtliches Handlungsunrecht und das Prinzip der Selbstverantwortung der Anderen**, J.C.B. Mohr, 1986.
- Schünemann, Bernd: "Täterschaft und Teilnahme", C. I, **Leipziger Kommentar Strafgesetzbuch**, 12. Auflage., De Gruyter, 2010.
- Schürmann, Hannes: **Unterlassungsstrafbarkeit und Gesetzlichkeitsgrundsatz**, Berlin, Duncker&Humblot, 1986.
- Schwab, Hans Jörg: **Täterschaft und Teilnahme bei Unterlassungen**, Frankfurt am Main, Peter Lang, 1996.
- Sınar, Hasan: "Türk Ceza Hukukunda Dolaylı Faillik", **Ceza Hukuku Dergisi**, C. 6, No: 15, 2011, s. 59-86.

- Sieber, Ulrich: "Die Abgrenzung von Tun und Unterlassen bei der 'passiven' Gesprächsteilnahme", **JZ**, 1983, 431-437.
- Sinn, Arnd: "StGB § 240 Nötigung", **Münchener Kommentar zum StGB**, 4. Auflage., 2021, s. § 240.
- Spendel, Günter: "Zur Unterscheidung von Tun und Unterlassen", **Festschrift für Eberhard Schmidt zum 70. Geburtstag**, ed. Paul Bockelmann, Wilhelm Gallas, Vandenhoeck & Ruprecht, 1961, s. 183-199.
- Stoffers, Kristian F.: **Die Formel „Schwerpunkt der Vorwerfbarkeit“ bei der Abgrenzung von Tun und Unterlassen?**, Berlin, Duncker&Humblot, 1992.
- Stratenwerth, Günther, Lothar Kuhlen: **Strafrecht Allgemeiner Teil**, 6. Auflage., München, Verlag Franz Vahlen, 2011.
- Struensee, Eberhard: "Handeln und Unterlassen, Begehungs- und Unterlassungsdelikte", **Festschrift für Walter Stree und Johannes Wessels**, Heidelberg, 1993, s. 133-157.
- Şemseddin Sami: **Kâmûs-ı Türkî (Latin Harfleriyle)**, ed. Raşit Gündoğdu, Niyazi Adıgüzel, Ebul Faruk Önal, İstanbul, İdeal Kültür&Yayıncılık, 2012.
- Şensoy, Naci: "Akli Maluliyetin İlmi Cepheden Tetkiki", **AÜHFĐ**, C. 7, No: 1-2, 1950, s. 160-197.
- Şohoğlu, Merve Selin: "Ceza Hukukunda Dolaylı Faillik", Ankara, Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- Tandoğan, Haluk: **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Kendisine Özgü Yapısı Olan ve Karma Sözleşmeler, Satış ve Çeşitleri, Trampa, Bağışlama**, C. I/1, Altıncı Basım., İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2008.
- Taner, M. Tahir: **Ceza Hukuku Umumi Kısım**, 3. Baskı., İstanbul, İsmail Akgün Matbaası, 1953.
- Taşkın Kapusuzoğlu, Beril: **Suçta İştirakte Bağlılık Kuralı**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, R. Murat Önok: **Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku**, 13. Baskı., Ankara, Seçkin Yayınevi, 2016.
- Thaman, Stephan C.: "The Model Penal Code and the Dilemma of Criminal Law Codification in the United States", C. vol 1, **Codification in International Perspective. Ius Comparatum - Global Studies in Comparative Law**, ed. Wen-Yeu Wang, Springer, 2014, s. 165-183.
- Toepel, Friedrich: "StGB § 240 Nötigung", **Nomos Kommentar Strafgesetzbuch, Kindhäuser/Neumann/Paeffgen/Saliger**, 6. Auflage., 2023, s. § 240.
- Tokdemir, Sercan: "Ceza Hukukunda Akim Kalmış Azmettirme", Erzincan, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Doktora Tezi, 2021.

- Tosun, Öztekin: **Gazetecilik Enstitüsü İçin Suç Hukuku Dersleri**, İstanbul, Sermet Matbaası, 1967.
- Tulay, M. Emre: “Türk Ceza Hukukunda İntihara Yönlendirme Suçu”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 26, No: 2, 2020, s. 814-837.
- Türay, Aras: “İhmal Suretiyle İcrai Hareketin Sınırlı Sayıda Olup Olmadığı Sorunsalı”, **YÜHFD**, C. XVII, No: 3, 2020, s. 115-154.
- Ünver, Yener: “YTCK’da Kusurluluk”, **CHD**, No: 1, 2006, s. 37-73.
- Üzülmez, İlhan: “Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK M. 257)”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XVI, No: 1, 2012, s. 191-216.
- Vogt, Alfons: “Das Pflichtproblem der kommissiven Unterlassung”, **Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft**, C. 63, No: Jahresband, 1951, s. 381-411.
- Von Hippel, Robert: **Deutsches Strafrecht**, C. Band 2, Berlin, Heidelberg, Springer-Verlag, 1971.
- Von Liszt, Franz: **Lehrbuch des Deutschen Strafrechts**, 6. durchgearbeitete Auflage., Berlin, J. Guttentag Verlagsbuchhandlung, 1894.
- Watson Alan, (ed.): **The Digest of Justinian**, C. IV, REV-Revised., Philadelphia, Pennsylvania, University of Pennsylvania Press, 1998.
- Welzel, Hans: **Das Deutsche Strafrecht**, Elfte neubearbeitete und erweiterte Auflage., Berlin, Walter de Gruyter & Co, 1969.
- Wessels, Johannes: **Strafrecht Allgemeiner Teil**, 27. neubearbeitete Auflage., Heidelberg, C.F. Müller Verlag, 1997.
- Wessels, Johannes, Werner Beulke: **Strafrecht Allgemeiner Teil: Die Straftat und ihr Aufbau**, Heidelberg, Verlag C.F. Müller, 2009.
- Yalçın Sancar, Türkan: **Çok Failli Suçlar**, Ankara, Seçkin Yayınevi, 1998.
- Yenerer Çakmut, Özlem: “Türk Ceza Yasası’nda Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu (TCK m. 98)”, **Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 6, No: 2, 2007, s. 81-98.
- Yenisey, Feridun, Gottfried Plagemann: **Alman Ceza Kanunu Strafgesetzbuch (StGB)**, 2. Baskı., İstanbul, Beta, 2015.
- Yıldız, Ali Kemal: “Taksirle Öldürme”, **ERÜHFD**, C. VIII, No: 2, 2013, s. 257-283.
- Yılmaz, Zahit: “Müşterek Faillik ve Dolaylı Faillik Kurumlarının İhmali Suçlar Yönünden Değerlendirilmesi”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 24, No: 1, 2018, s. 122-131.
- : “Türk Ceza Hukukunda İştirakin Bir Türü Olarak Dolaylı Faillik”, İstanbul, Marmara Üniversitesi, Doktora Tezi, 2018.

- Yurtlu, Fatih: “İhmali Suçlar”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Doktora Tezi, 2020.
- Yüce, Turhan Tufan: **Ceza Hukukunun Temel Kavramları**, Ankara, Turhan Kitabevi, 1985.
- Zafer, Hamide: **Ceza Hukuku Genel Hükümler: TCK m. 1-75**, 5. Baskı., İstanbul, Beta, 2015.
- Zimmermann, Till: **Rettungstötungen: Untersuchungen zur strafrechtlichen Beurteilung von Tötungshandlungen im Lebensnotstand**, C. Band 25, Baden-Baden, Nomos, 2009.

İNTERNET KAYNAKLARI

- <https://dictionary.cambridge.org>
- <https://www.dwds.de>
- <https://www.kazanci.com.tr>
- <https://www.lexpera.com.tr>
- https://www1.law.umkc.edu/suni/crimlaw/mpc_provisions/model_penal_code_default_rules
- <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>
- <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com>
- <https://sozluk.gov.tr>

Dr. Oğuz Kaan PEHLİVAN

TAM KORUMA VE GÜVENLİK STANDARDI
ÇERÇEVESİNDE
DİJİTAL VARLIKLARIN
KORUNMASI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Tam Koruma ve Güvenlik Standardı Çerçevesinde
Dijital Varlıkların Korunması
Oğuz Kaan Pehlivan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3837

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 879 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kirtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

Kitaplar ve Makaleler

- Abdullahzade, Cavid: "Gabcikovo-Nagymaros Davası Kararı'nda Uluslararası Adalet Divanı'nın 1969 Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesi'ne İlişkin Değerlendirmeleri", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, C. 25, No: 1-2, 2011, s. 1-22.
- Ago, Roberto: "Le Droit International", **Collected Courses of the Hague Academy of International Law**, C. 68, 1939, s. 419-545.
- Akdoğan, Erkan: **Belirsizlik Kuramı Yönünden Uluslararası Andlaşmalarda Çekinceler**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2018.
- Akipek, Ömer İlhan: **Devletler Hukuku, Birinci Kitap, Başlangıç**, Ankara, 1965.
- Akipek, Serap: "Build-Operate-Transfer Model for Foreign Capital Investments in Turkey and Its Legal Analysis", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 21, No: 2, 2001, s. 131-150.
- Akkutay, Ali İbrahim: **Diplomatik Koruma ve İnsan Hakları İlişkisi**, İstanbul, Adalet Yayınevi, 2012.
- Al Faruque, Abdullah: "Creating Customary International Law Through Bilateral Investment Treaties: A Critical Appraisal", **Indian Journal of International Law**, C. 44, 2004, s. 292-318.
- Albayrak, Gökhan: **Uluslararası Yatırım Hukukuna Küresel Anayasacılık Yaklaşımı**, İstanbul, Onikilevha Yayınları, 2018.
- Alexandrowicz, Charles Henry: **An Introduction to the History of the Law of Nations in the East Indies: (16th, 17th and 18th Centuries)**, Clarendon Press, 1967.
- Alvarez, Alejandro: **Le Droit International Américain**, Paris, A. Pendone, 1910.
- Amador, F. V. Garcia: "State Responsibility", **U.N. Reports Document A/CN.4/106**, 1957.
- Amador, F. V. García: **The Changing Law of International Claims**, Oceana Publications, 1984.
- Amerasinghe, Chittharanjan Felix: "The Jurisdiction of the International Centre for the Settlement of Investment Disputes", **Indian Journal of International Law**, C. 19, 1979, s. 166-227.
- Amerasinghe, Chittharanjan Felix: **State Responsibility for Injuries to Aliens**, Oxford, Clarendon Press, 1967.

- Andress, Jason: **The Basics of Information Security: Understanding the Fundamentals of InfoSec in Theory and Practice**, Syngress, 2014.
- Anghie, Antony: "The Evolution of International Law: Colonial and Postcolonial Realities", **Third World Quarterly**, C. 27, No: 5, 2006, s. 739-753.
- Anghie, Antony: **Imperialism, Sovereignty and the Making of International Law**, 1. bs, Cambridge University Press, 2005.
- Antonio Cassese: "Remarks on Scelle's Theory of 'Role Splitting' (dédoulement fonctionnel) in International Law", **European Journal of International Law**, C. 1, No: 1, 1990, s. 210-231.
- Anzilotti, Dionisio: **La Teoria Generale della Responsabilità dello Stato nel Diritto Internazionale**, F. Lumachi, 1902.
- Arrighi, Giovanni: **Uzun Yirminci Yüzyıl**, 2. bs, İmge Kitapevi, 2016.
- Auslin, Michael R.: **Negotiating with Imperialism: The Unequal Treaties and the Culture of Japanese Diplomacy**, Cambridge, MA, Harvard University Press, 2006.
- Bannelier-Christakis, Karine: "Le standard de due diligence et la cyber-sécurité", **Le standard de due diligence et la responsabilité internationale: Journée d'études franco-italienne du Mans**, ed. Société française pour le droit international, Paris, Pedone, 2018, s. 67-92.
- Bannelier-Christakis, Karine: "Obligations de diligence dans le cyberspace: qui a peur de la cyber-diligence?", **Revue Belge de Droit International**, C. 50, No: 2, 2017, s. 612-665.
- Banta, Natalie M.: "Property Interests in Digital Assets: The Rise of Digital Feudalism", **Cardozo Law Review**, C. 38, No: 3, 2016, s. 1099-1158.
- Bassiouni, Mahmoud Cherif: "A Functional Approach to 'General Principles of International Law'", **Michigan Journal of International Law**, C. 11, No: 3, 1990, s. 768-818.
- Bayur, Yusuf Hikmet: **Türk İnkılabı Tarihi**, C. 1 Kısım: 1, Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1991.
- Bedjaoui, Mohammed: "Responsibility of States: Fault and Strict Liability", **Encyclopaedia of Public International Law**, C. 10, Amsterdam, North-Holland Publishing Company, 1987, s. 358-362.
- Belmessous, Saliha (ed.): **Empire by Treaty: Negotiating European Expansion, 1600-1900**, Oxford, New York, Oxford University Press, 2014.
- Bendiek, Annegret: "Due Diligence in Cyberspace, Guidelines for International and European Cyber Policy and Cybersecurity Policy", **SWP Research Papers**, No: 7, 2016.

- Benedek, Wolfgang: "Drago-Porter Convention (1907)", **Encyclopaedia of Public International Law**, C. 8, ed. Rudolf Bernhardt, Amsterdam, North-Holland Publishing Company, 1985, s. 141-143.
- Benton, Lauren: **Law and Colonial Cultures: Legal Regimes in World History, 1400–1900**, 1. bs, Cambridge University Press, 2001.
- Bernhardt, Rudolf (ed.): **Max Planck Encyclopedia of Public International Law: Decisions of International Courts and Tribunals and International Arbitrations**, C. 2, New York, North-Holland Publishing Company, 1981.
- Besson, Samantha: **Due Diligence in International Law**, çev. Sévrine Knuchel, Leiden, Brill Nijhoff, 2023.
- Borchard, Edwin: "The Law of Responsibility of States for Damage Done in their Territory to the Person or Property of Foreigners", **The American Journal of International Law**, C. 23, No: 2, 1929, s. 131-239.
- Borchard, Edwin: **The Diplomatic Protection of Citizens Abroad or The Law of International Claims**, New York, The Banks Law Publishing, 1916.
- Brabandere, Eric De: "Host States' Due Diligence Obligations in International Investment Law", **Syracuse Journal of International Law**, C. 42, No: 2, 2015, s. 319-361.
- Braudel, Fernand: **Afterthoughts on Material Civilization and Capitalism**, çev. Patrica M. Ranum, Johns Hopkins University Press, 1979.
- Broches, Aron: "The Convention on The Settlement of Investment Disputes: Some Observations on Jurisdiction", **Columbia Journal of Transnational Law**, C. 5, 1966, s. 261-280.
- Broude, Tomer; Shany, Yuval (eds): **Multi-Sourced Equivalent Norms in International Law**, Oxford, Hart Publishing, 2011.
- Brownlie, Ian: **Principles of Public International Law**, 7. bs, Oxford University Press, 2008.
- Brownlie, Ian: **System of the Law of Nations: State Responsibility, Part 1**, Oxford, Oxford University Press, 1983.
- Caflich, Lucius: "Unequal Treaties", **German Yearbook of International Law**, C. 35, 1992, s. 52-81.
- Cheng, Yung-Ming: "Determinants of FDI Mode Choice: Acquisition, Brownfield, and Greenfield Entry in Foreign Markets", **Canadian Journal of Administrative Sciences / Reveue Canadienne Des Sciences de l'Administration**, C. 23, No: 3, 2009, s. 202-220.
- Chircop, Luke: "A Due Diligence Standard of Attribution in Cyberspace", **International and Comparative Law Quarterly**, C. 67, No: 3, 2018, s. 643-668.
- Coco, Antonio, Dias, Talita: "Cyber Due Diligence: A Patchwork of Protective Obligations in International Law", **European Journal of International Law**, C. 32, No: 3, 2021, s. 771-806.

- Collins, David A.: "Applying the Full Protection and Security Standard of Protection to Digital Investments", **Journal of World Investment and Trade**, C. 12, No: 2, 2011, s. 225-244.
- Crawford, James: **The International Law Commission's Articles on State Responsibility**, Cambridge University Press, 2002.
- Çelik, Edip: **Milletlerarası Hukuk**, C. Birinci Kitap, Ankara, Filiz Kitapevi, 1987.
- Çolak, Songül, Metin Aydar: "İngiliz-Yunan İlişkileri Bağlamında 19. Yüzyılda Gunboat Diplomasi -Don Pacifico Örneğinde-", **Bellekten**, C. 82, No: 295, 2018, s. 957-978.
- D'Amato, Anthony: "The Inductive Approach Revisited", **Indian Journal of International Law**, C. 6, 1966, s. 509-514.
- D'Amato, Anthony: **The Concept of Custom in International Law**, Cornell University Press, 1971.
- Das, Sajal K., Krishna Kant, Nan Zhang: **Handbook on Securing Cyber-Physical Critical Infrastructure**, Elsevier, 2012.
- Davies, Kenneth Gordon: **The Royal African Company The Emergence of International Business 1200 - 1800**, Reprint of the 1957 ed., London, Longmans, Green, and Co., London, Routledge, 1999.
- Dawson, Frank Griffith, Ivan L. Head: **International Law, National Tribunals, and the Rights of Aliens**, Syracuse University Press, 1971.
- De Visscher, Charles: "Cours général de principes de droit international public", **Collected Courses of the Hague Academy of International Law**, C. 86, Brill, 1954.
- Dederer, Hans-Georg, Tassilo Singer: "Adverse Cyber Operations: Causality, Attribution, Evidence, and Due Diligence", **International Law Studies**, C. 95, 2019, s. 431-466.
- Delaume, Georges R.: "ICSID and the Transnational Financial Community", **ICSID Review - Foreign Investment Law Journal**, C. 1, No: 2, 1986, s. 237-256.
- Denning, Dorothy E., Peter F. MacDoran: "Grounding Cyberspace in the Physical World", **Cyberwar: Security, Strategy and Conflict in the Information Age**, ed. Alan D. Campen, Douglas H. Dearth, R. Thomas Goodden, Fairfax, AFCEA International Press, 1996.
- Detter, Ingrid: "The Problem of Unequal Treaties", **International and Comparative Law Quarterly**, C. 15, 1966, s. 1069-1089.
- Devaux, Jean: **Traité Élémentaire de Droit International Public (Droit Des Gens)**, Paris, Recueil Sirey, 1935.
- Dias, Talita, Antonio Coco: "Cyber Due Diligence in International Law", **Oxford Institute for Ethics, Law and Armed Conflict Report**, 2021.

- Diggelmann, Oliver: "Georges Scelle (1878–1961)", **The Oxford Handbook of History of International Law**, Oxford University Press, 2012.
- Dolzer, Rudolf, Margrete Stevens: **Bilateral Investment Treaties**, Martinus Nijhoff Publishers, 1995.
- Dolzer, Rudolf, Ursula Kriebaum, Christoph Schreuer: **Principles of International Investment Law**, 3. bs, Oxford University Press, 2022.
- Douglas, Zachary: **The International Law of Investment Claims**, Cambridge University Press, 2009.
- Douglas, Zachary; Pauwelyn, Joost; Viñuales, Jorge E. (ed.): **The Foundations of International Investment Law: Bringing Theory into Practice**, First edition., Oxford University Press, 2014.
- Duguit, Leon: **Kamu Hukuku Dersleri**, çev. Süheyl Derbil, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1954.
- Dupuy, Pierre-Marie: "Due Diligence in the International Law of Liability", **Legal Aspects of Transfrontier Pollution**, OECD, 1977.
- Eagleton, Clyde: **The Responsibility of States in International Law**, New York University Press, 1970.
- Ellsworth, Harry Allanson: **One Hundred Eighty Landings of United States Marines, 1800-1934**, History and Museums Division, Headquarters, U.S. Marine Corps, 1974.
- Ener, Mustafa Alper: **Uluslararası Yatırım Hukuku**, Seçkin, 2021.
- Erozan, Boğaç: "Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Disiplininin Uzak Tarihi: Hukuk-ı Düvel (1859-1945)", **Uluslararası İlişkiler Dergisi**, 2014, 53-80.
- Ethem, Menemenlizade: **Devletler Umumî Hukuku**, İstanbul, Türkiye Matbaası, 1934.
- Falk, Richard A.: "New Approaches to the Study of International Law", **American Journal of International Law**, C. 61, No: 2, 1967, s. 477-495.
- Fassbender, Bardo vd., (ed.): **The Oxford Handbook of the History of International Law**, Oxford, Oxford University Press, 2014.
- Fitzmaurice, Gerald: "The General Principles Of International Law Considered from the Standpoint Of the Rule of Law", C. 92, **Collected Courses of the Hague Academy of International Law**, Brill, 1957.
- Fleischer, Cornell H.: **Bureaucrat and Intellectual in the Ottoman Empire the Historian Mustafa Âli (1541-1600)**, Princeton, N.J, Princeton University Press, 2016.
- Fokas, Demetrius Delibasis: "Cybersecurity and State Responsibility: Identifying a Due Diligence Standard for Prevention of Transboundary Threats", **Cybersecurity and Human Rights in the Age of Cybersurveillance**, ed. Joanna Kulesza, Roy Balleste, Lanham, Rowman & Littlefield, 2016, s. 17-38.

- Freeman, Alwyn V.: **Responsibility of States for Unlawful Acts of Their Armed Forces**, Springer, 1955.
- García-Amador, Francisco V.: "Calvo Doctrine, Calvo Clause", **Encyclopaedia of Public International Law**, C. 8, ed. Rudolf Bernhardt, Amsterdam, North-Holland Publishing Company, 1985, s. 62-64.
- Gaurier, Dominique: "Cosmopolis and Utopia", **The Oxford Handbook of History of International Law**, Oxford University Press, 2012.
- Geyikdagi, V. Necla: **Foreign Investment in the Ottoman Empire: International Trade and Relations 1854-1914**, London, I.B.Tauris, 2011.
- Golendukhin, Levon: "Reference to Intellectual Property Treaty Norms in Full Protection and Security and Fair and Equitable Treatment Claims - Chapter 4", C. 11, **Investment Treaty Arbitration and International Law**, ed. Ian Laird vd., Huntington, JurisNet, 2018.
- Gong, Gerrit W.: **The Standard of "Civilization" in International Society**, Clarendon Press, 1984.
- Görs, Benjamin: **Internationales Investitionsrecht: vom völkerrechtlichen Enteignungsschutz zum europäischen Binnenmarkt**, Verlag Recht und Wirtschaft, 2005.
- Groot, Hugo De: **De Iure Belli ac Pacis**, Leiden, Brill, 1939.
- Grotius, Hugo: **Savaş ve Barış Hukuku (De Iure Belli Ac Pacis) Seçmeler**, çev. Seha L. Meray, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1967.
- Gündüz, Aslan: **Milletlerarası Hukuk**, ed. Reşat Volkan Günel, 9. bs, Savaş Yayınları, 2018.
- Güneysu, Gökhan: "Uluslararası Hukuka Sosyolojik Bakış: Georges Scelle ve Uluslararası Hukuk Kuramı", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 16, No: Özel Sayı: Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, 2014.
- Hackworth, Green Haywood, John Bassett Moore: **Digest of International Law**, U.S. Government Printing Office, 1906.
- Hall, William Edward: **A Treatise on International Law**, ed. A. Pearce Higgins, 8th ed., Oxford, Clarendon Press, 1924.
- Hatipoğlu Aydın, Duygu: **Siber Alan ve Hukuk**, Ankara, Onikilevha Yayınları, 2022.
- Heinegg, Wolff Heintschel von: "Legal implications of territorial sovereignty in cyberspace", **2012 4th International Conference on Cyber Conflict (CYCON 2012)**, 2012.
- Heraclides, Alexis; Ada, Diella (ed.): "Eurocentrism, 'Civilization' and the 'Barbarians'", **In Humanitarian Intervention in the Long Nineteenth Century: Setting the Precedent**, Manchester, Manchester University Press, 2015, s. 31-56.

- Herdegen, Matthias: "Possible Legal Framework and Regulatory Models for Cyberspace: Due Diligence Obligations and Institutional Models for Enhanced InterState Cooperation", **German Yearbook of International Law**, C. 58, 2015, s. 169-188.
- Hollis, Duncan B.; Finnemore Martha: "Constructing Norms for Global Cybersecurity", **American Journal of International Law**, C. 110, No: 3, 2016, s. 425-479.
- Horton, James Africanus Beale: "General Observations: Self-Government of the Gambia", **West African Countries and Peoples, British and Native: And a Vindication of the African Race**, ed. James Africanus Beale Horton, Cambridge Library Collection - Slavery and Abolition, Cambridge, Cambridge University Press, 2011, s. 69-86.
- Iasiello, Emilio: "Are Cyber Weapons Effective Military Tools", **Military and Strategic Affairs**, C. 7, No: 1, 2015, s. 23-41.
- Ittersum, Martine van: "Empire by Treaty?: The Role of Written Documents in European Overseas Expansion, 1500-1800", **The Dutch and English East India Companies Diplomacy, Trade and Violence in Early Modern Asia**, ed. Adam Clulow, Tristan Mostert, Amsterdam University Press, 2018, s.153-178.
- İleri, Suphi Nuri: **Güçler Arası Hukuk. Hukuku Düvel**, İstanbul, Bozkurt Basımevi, 1936.
- İpşirli, Mehmet: "Osmanlı Devletinde 'Eman' Sistemi", **Çağdaş Türk Diplomasisi: 200 Yıllık Süreç**, ed. İsmail Soysal, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1999, s. 3-11.
- Jensen, Eric Talbot, Sean Watts: "A Cyber Duty of Due Diligence: Gentle Civilizer or Crude Destabilizer", **Texas Law Review**, C. 95, 2017, s. 1555-1577.
- Jensen, Eric Talbot: "Due Diligence in Cyber Activities", **Due Diligence in the International Legal Order**, ed. Anne Peters, Heike Krieger, Leonhard Kreuzer, Oxford, Oxford University Press, 2020, s. 252-272.
- Jhering, Rudolf von: **Der Zweck im Recht** [The Purpose in Law], Leipzig: Breitkopf und Härtel, 1877.
- Jhering, Rudolf von: **Études Complémentaires de l'Esprit du Droit Romain**, 8 cilt, C. 2, çev. O. de Meulenaere, Paris, A. Marescq, 1880.
- Johnston, Douglas M.: "Functionalism in the Theory of International Law", **Canadian Yearbook of International Law/Annuaire Canadien de Droit International**, C. 26, 1989, s. 3-60.
- Kaplan, Morton A.: "Constitutional Structures and Processes in the International Arena", C. 1, **The Future of the International Legal Order**, ed. Cyril E. Black, Princeton University Press, 1970, s. 155-182.
- Kaplow, Louis: "Rules Versus Standards: An Economic Analysis", **Duke Law Journal**, C. 42, No: 3, 1992, s. 557-629.

- Kastelic, Andraz: "Due Diligence in Cyberspace", United Nations Institute for Disarmament Research (UNIDIR), 2021.
- Kelsen, Hans: **Saf Hukuk Kuramı**, çev. Ertuğrul Uzun, Nora Kitap, 2020.
- Kharitonova, Julia S.: "Digital Assets and Digital Inheritance", **Law and Digital Technologies**, C. 1, 2021.
- Kışla, Selcen Nur: **Uluslararası Yatırım Andlaşmalarının Yorumlanması**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022.
- Kishoiyian, Bernard: "The Utility of Bilateral Investment Treaties in the Formulation of Customary International Law", **Northwestern Journal of International Law & Business**, C. 14, No: 2, 1993, s. 327-375.
- Koçu, Reşat Ekrem: **Osmanlı Muahedeleri ve Kapitülasyonlar: 1300-1920 ve Lozan Muahedesi 24 Temmuz 1923**, Muallim Ahmet Halit Kitaphanesi, 1934.
- Kolb, Robert: "Reflections on Due Diligence Duties and Cyberspace", **German Yearbook of International Law**, C. 58, 2016, s. 113-128.
- Koskenniemi, Martti: "A History of International Law Histories", **The Oxford Handbook of the History of International Law**, ed. Bardo Fassbender, Anne Peters, Oxford University Press, 2012, s. 0, doi:10.1093/law/9780199599752.003.0040.
- Koskenniemi, Martti: **The Gentle Civilizer of Nations: The Rise and Fall of International Law 1870-1960**, 1. bs, Cambridge University Press, 2001.
- Koskenniemi, Martti; Leino, Päivi: "Fragmentation of International Law? Postmodern Anxieties", **Leiden Journal of International Law**, C. 15, No: 3, 2002, s. 553-579.
- Koskiennemi, Martti: **From Apology to Utopia: The Structure of International Legal Argument**, Cambridge University Press, 2005.
- Kronfol, Zouhair A.: **Protection of Foreign Investment: A Study in International Law**, Leiden, A. W. Sijthoff, 1972.
- Kuehl, Daniel T.: "From Cyberspace to Cyberpower: Defining the Problem", **Cyberpower and National Security**, ed. Franklin D. Kramer, Stuart H. Starr, Larry K. Wentz, Potomac Books, Inc., 2009.
- Kulesza, Joanna: **Due Diligence in International Law**, Brill Nijhoff, 2016.
- Kuran, Ercümen: "Fransa'nın Cezayir'e Tecavüzü (1827)", **Tarih Dergisi**, C. 3, No: 5-6, 2011, s. 53-62.
- Kurdakul, Necdet: **Osmanlı Devleti'nde Ticaret Antlaşmaları ve Kapitülasyonlar**, Döler Neşriyat, 1981.
- Lamm, Carolyn B.; Smutny, Abby Cohen: "The Implementation of ICSID Arbitration Agreements", **ICSID Review - Foreign Investment Law Journal**, C. 11, No: 1, 1996, s. 64-85.

- Landicho, Robert Reyes: "Enforcing a State's International IP Obligations through Investment Law Standards of Protection – An Ill-Fated Romance - Chapter 5", C. 11, **Investment Treaty Arbitration and International Law**, ed. Ian Laird vd., Huntington, JurisNet, 2018.
- Lauterpacht, Herch: "Les travaux préparatoires et l'interprétation des traités", **Collected Courses of The Hague Academy of International Law-Recueil des cours**, C. 48, 1968, s. 713-818.
- Lauterpacht, Hersch: **International Law: Being the Collected Papers of Hersch Lauterpacht**, Cambridge University Press, 1970.
- Lauterpacht, Hersch: **Private Law Sources and Analogies of International Law**, Archon Books, 1970.
- Lawrence, Thomas Joseph: **The Principles of International Law**, Boston, D.C. Heath & Co. Publishers, 1895.
- Lesaffer, Randall: "Peace Treaties and the Formation of International Law", **The Oxford Handbook of the History of International Law**, ed. Bardo Fassbender, Anne Peters, Oxford University Press, 2012, s. 71-94.
- Lesaffer, Randall: **Peace Treaties and International Law in European History: From the Late Middle Ages to World War One**, Cambridge, Cambridge University Press, 2004.
- Lillich, Richard B.; Paxman John M.: "State Responsibility for Injuries to Aliens Occasioned by Terrorist Activities", **American University Law Review**, C. 26, No: 2, 1977, s. 217-313.
- Linderfalk, Ulf: **On the Interpretation of Treaties: The Modern International Law as Expressed in the 1969 Vienna Convention on the Law of Treaties**, Dordrecht, Springer, 2007.
- Lipson, Charles: **Standing Guard: Protecting Foreign Capital in the Nineteenth and Twentieth Centuries**, University of California Press, 1985.
- Liszt, Franz von: **Das Völkerrecht: Systematisch Dargestellt**, Berlin Heidelberg, Springer-Verlag, 1915.
- Lorca, Arnulf Becker: "Eurocentrism in the History of International Law", **The Oxford Handbook of the History of International Law**, ed. Bardo Fassbender, Anne Peters, Oxford University Press, 2012, s. 0.
- Lorimer, James: **Principes de Droit International**, Bruxelles, C. Muquardt Publishing, 1885.
- Lorz, Ralph Alexander: "Chapter 8: Standards of Protection, II. Protection and Security (Including the NAFTA Approach)", **International Investment Law: A Handbook**, ed. Marc Bungenberg vd., Nomos Verlagsgesellschaft, 2015.
- Mandel, Robert: "The Effectiveness of Gunboat Diplomacy", **International Studies Quarterly**, C. 30, No: 1, 1986, s. 59-76.

- Mann, Frederick Alexander: "British Treaties for the Promotion and Protection of Investments", **British Yearbook of International Law**, C. 52, No: 1, 1981, s. 241-254.
- Mantilla Blanco, Sebastián: **Full Protection and Security in International Investment Law**, Springer International Publishing, 2019.
- MBE, Helen Wong: **Cyber Security: Law and Guidance**, Bloomsbury Publishing, 2018.
- Melnitzky, Alexander: "Defending America against Chinese Cyber Espionage through the Use of Active Defenses", **Cardozo Journal of International and Comparative Law**, C. 20, 2011, s. 537.
- Mendelson, Maurice: "The Formation of Customary International Law", C. 272, **Recueil des Cours de l'Académie de droit international**, 1998.
- Mendelson, Maurice: "The International Court of Justice and the Sources of International Law", **Fifty years of the International Court of Justice, Essays in honour of Sir Robert Jennings**, ed. Vaughan Lowe, Malgosia Fitzmaurice, Cambridge University Press, 1996.
- Meray, Seha L.: **Devletler Hukukuna Giriş**, C. 1, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1960.
- Meray, Seha L.: **Devletler Hukukuna Giriş**, C. 2, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1962.
- Merkow, Mark S., Jim Breithaupt: **Information Security: Principles and Practices**, Pearson IT Certification, 2014.
- Miévillie, China: **Between Equal Rights: a Marxist Theory of International Law**, Leiden, Brill, 2005.
- Miles, Kate: **The Origins of International Investment Law**, Cambridge University Press, 2013.
- Miles, Kate; Frankel, Susy: "Reconceptualising International Investment Law: Bringing the Public Interest Into Private Business", **International Economic Law and National Autonomy**, ed. Meredith Kolsky Lewis, Cambridge University Press, 2010, s. 295-319.
- Monroe, James: "The Monroe Doctrine", **U.S. Department of State**, (02.08.2023), (Çevrimiçi) https://usinfo.org/PUBS/LivingDoc_e/monroe.htm, 02.08.2023.
- Moore, John Bassett: **A Digest of International Law, Volume IV**, First Edition., Government Printing Office, 1906.
- Morgenthau, Hans Joachim: "Positivism, Functionalism, and International Law", **The Nature of International Law**, Routledge, 2001.
- Morgenthau, Hans Joachim: **In Defense of the National Interest: A Critical Examination of American Foreign Policy**, New York, Alfred A. Knopf, 1981.
- Morgenthau, Hans Joachim: **Politics Among Nations; The Struggle for Power and Peace**, 4th ed., New York, Knopf, 1967.

- Morison, Samuel Eliot: "The Origin of the Monroe Doctrine, 1775-1823", **Economica**, No: 10, 1924, s. 27.
- Nelson, Timoty et. al.: "Full Protection and 'Cyber' Security? - Panel Discussion", C. 11, **Investment Treaty Arbitration and International Law**, ed. Ian Laird vd., Huntington, JurisNet, 2018.
- Neufeld, Hans: **The International Protection of Private Creditors from the Treaties of Westphalia to the Congress of Vienna (1648-1815): A Contribution to the History of the Law of Nations**, Sijthoff, 1971.
- Newcombe, Andrew, Lluís Paradell: "Chapter 6 - Minimum Standards of Treatment", **Law and Practice of Investment Treaties: Standards of Treatment**, Kluwer, 2009, s. 233-298.
- Ney, Martin; Zimmermann, Andreas: "Cyber-Security beyond the Military Perspective: International Law, Cyberspace, and the Concept of Due Diligence", **German Yearbook of International Law**, C.58, 2015, s.51-66.
- Noradounghian, Gabriel Effendi: **Recueil d'Actes Internationaux de l'Empire Ottoman: 1300-1789**, Paris, Librairie Cotillon, 1897.
- O'Donnell, Nicole: "Reconciling Full Protection and Security Guarantees in Bilateral Investment Treaties with Incidence of Terrorism", **American Review of International Arbitration**, C. 29, No: 3, 2019.
- Obregón Tarazona, Liliana: "The Civilized and the Uncivilized", **The Oxford Handbook of the History of International Law**, ed. Bardo Fassbender, Anne Peters, Oxford University Press, 2012.
- Oppenheim, Lassa: **International Law: A Treatise**, C. 1 Peace, Longmans, Green, and Company, 1905.
- Orford Anne, Florian Hoffmann, (ed.): **The Oxford Handbook of the Theory of International Law**, First Edition., Oxford, Oxford University Press, 2016.
- Ottis, Rain; Lorents, Peeter: "Cyberspace: Definition and Implications", **International Conference on Information Warfare and Security**, Reading, Academic Conferences International Limited, 2010, s. 267-270.
- Öktem, Akif Emre: **Uluslararası Teamül Hukuku**, İstanbul, Beta, 2013.
- Özsoy, Rânâ: **Uluslararası Yatırım Hukuku ve Uluslararası Yatırım Tahkimi**, Ankara, Seçkin, 2022.
- Parra, Antonio R.: "The Scope of New Investment Laws and International Instruments", **Economic Development, Foreign Investment and the Law: Promoting Economic Development Through Private Sector Involvement, Foreign Investment and the Rule of Law**, ed. Robert Pritchard, 1st edition., London, Kluwer Law International, 1996.
- Parra, Antonio R.: **The History of ICSID**, Oxford, Oxford University Press, 2012.

- Patel, Bimal N.: "Case Concerning Delimitation of the Maritime Boundary in the Gulf of Maine Area: (Canada/USA)", **The World Court Reference Guide**, kitap editörü Bimal N. Patel, Shabtai Rosenne, ed. Bimal N. Patel, Brill Nijhoff, 2000, s. 453-464, doi:10.1163/9789004481237_116.
- Patrick Dumberry, "Are BITs Representing the 'New' Customary International Law in International Investment Law?", **Kluwer Arbitration Blog**, 02.09.2009, (Çevrimiçi) <https://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2009/09/02/are-bits-representing-the-new-customary-international-law-in-international-investment-law/>, 09.02.2024.
- Pazarıcı, Hüseyin: **Uluslararası Hukuk Dersleri 2. Kitap**, 10. bs, Ankara, Turhan Kitapevi, 2014.
- Pazarıcı, Hüseyin: **Uluslararası Hukuk Dersleri 3. Kitap**, 5. bs, Ankara, Turhan Kitapevi, 2015.
- Pazarıcı, Hüseyin: **Uluslararası Hukuk Dersleri**, 16. bs, Ankara, Turhan Kitapevi, 2017.
- Pehlivan, Oğuz Kaan: "Siber Dünya: Gerçeklikler ve Reel Tehditler", **Analist Dergisi**, No: 31, 2013, s. 62-63.
- Pehlivan, Oğuz Kaan: "Siber Güç Kapasitesi Asimetrik Savaşın Parametreleri", **Analist Dergisi**, No: 32, 2013, s. 62-67.
- Pehlivan, Oğuz Kaan: "Yatırım Antlaşmalarında Yer Alan Adil ve Eşit Muamele İlkesinin Hukuki Niteliği", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, No: 139, 2018, s. 239-256.
- Pehlivan, Oğuz Kaan: **Confronting Cyberespionage under International Law**, New York, Routledge, 2018.
- Pirie, Fernanda: **Hukuk Antropolojisi Kabile, Kadı, Yargıç**, çev. Sedat Erçin, Fol Kitap, 2022.
- Pisillo-Mazzeschi, Riccardo: "The Due Diligence Rule and the Nature of the International Responsibility of States", **German Yearbook of International Law**, C. 35, 1992, s. 9-51.
- Pitts, Jennifer: "Empire and Legal Universalisms in the Eighteenth Century", **The American Historical Review**, C. 117, No: 1, 2012, s. 92-121.
- Pomeranz, Kenneth: **The Great Divergence: China, Europe, And The Making of The Modern World Economy**, Princeton, NJ, Princeton University Press, 2000.
- Pound, Roscoe: "Administrative Application of Legal Standards", **Report of the 42nd Annual Meeting of the American Bar Association**, Baltimore, Lord Baltimore Press, 1919.
- Pound, Roscoe: "Hierarchy of Sources and Forms in Different Systems of Law", **Tulane Law Review**, C. 7, No: 4, 1933, s. 475.
- Pound, Roscoe: "Sources and Forms of Law", **Notre Dame Law Review**, C. 21, No: 4, 1946, s. 247-314.

- Rasilla, Ignacio de la: **International Law and History: Modern Interfaces**, Cambridge University Press, 2021.
- Reçber, Kamuran: "Bio-Sosyolojik Kuram İtibarıyla Avrupa Birliği Hukukunun Değerlendirilmesi", **Avrupa Çalışmaları Dergisi**, C. 18, No: 2, 2020, s. 535-556.
- Reinisch, August; Schreuer, Christoph: **International Protection of Investments: The Substantive Standards**, Cambridge, Cambridge University Press, 2020.
- Reşit, Ahmet: **Hukuk-ı Umumiye-i Düvel**, İstanbul, Arkadaş Matbaası, 1932.
- Roberts, Anthea: **Is International Law International?**, Oxford, New York, Oxford University Press, 2017.
- Robins, Joshua: "The Emergence of Positive Obligations in Bilateral Investment Treaties", **University of Miami International and Comparative Law Review**, C. 13, No: 1, 2006, s. 403-473.
- Root, Elihu: "The Basis of Protection to Citizens Residing Abroad", **American Journal of International Law**, C. 4, No: 3, 1910, s. 517-528.
- Roscini, Marco: **Cyber Operations and the Use of Force in International Law**, Oxford, Oxford University Press, 2016.
- Rosenne, Shabtai: "Travaux Préparatoires", **International & Comparative Law Quarterly**, C. 12, No: 4, 1963, s. 1378-1383.
- Sacerdoti, Giorgio: "Bilateral Treaties And Multilateral Instruments On Investment Protection", C. 269, **Recueil Des Cours Collected Courses of the Hague Academy of International Law-1997**, The Hague, Martinus Nijhoff Publishers, 1998.
- Salacuse, Jeswald W.: **The Law of Investment Treaties**, Third edition., Oxford University Press, 2021.
- Scelle, Georges: **Manuel de Droit International Public**, Paris, Domat-Montchrestien, 1948.
- Scelle, Georges: **Précis de droit des gens principes et systématique. 1**, Paris, Sirey, 1932.
- Schachter, Oscar: "Compensation for Expropriation", **The American Journal of International Law**, C. 78, No: 1, 1984, s. 121-130.
- Schill, Stephan W. et al (eds): **Schreuer's Commentary on the ICSID Convention: A Commentary on the Convention on the Settlement of Investment Disputes Between States and Nationals of Other States**, Cambridge University Press, 2022.
- Schlag, Pierre: "Rules and Standards", **UCLA Law Review**, C. 33, No: 2, 1985, s. 379-430.
- Schmitt, Michael N. (ed.): **Tallinn Manual 2.0 on the International Law Applicable to Cyber Operations**, Second edition., Cambridge, United Kingdom, Cambridge University Press, 2017.

- Schmitt, Michael N. (ed.): **Tallinn Manual on the International Law Applicable to Cyber Warfare: Prepared by the International Group of Experts at the Invitation of the NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence**, New York, Cambridge University Press, 2013.
- Schmitt, Michael N.: "In Defense of Due Diligence in Cyberspace", **Yale Law Journal Forum**, C. 125, 2015, s. 68-81.
- Schreuer, Christoph: "Full Protection and Security", **Journal of International Dispute Settlement**, C. 1, No: 2, 2010, s. 353-369.
- Schrijver, Nico: **Sovereignty over Natural Resources: Balancing Rights and Duties**, 1st edition., Cambridge, Cambridge University Press, 2008.
- Schwarzenberger, Georg: "The Principles and Standards of International Economic Law", C. 117, **Collected Courses of the Hague Academy of International Law**, Brill, 1966, (Çevrimiçi) https://referenceworks.brillonline.com/entries/the-hague-academy-collected-courses/*A9789028615427_01, 26.09.2023.
- Schwarzenberger, Georg: "The Principles and Standards of International Economic Law", C. 117, **Recueil Des Cours, Collected Courses**, Brill Nijhoff, 1968.
- Schwarzenberger, Georg: "The Standard of Civilisation in International Law", **Current Legal Problems**, C. 8, No: 1, 1955, s. 212-234.
- Schwarzenberger, Georg: **A Manual of International Law**, Stevens, 1960.
- Schwarzenberger, Georg: **International Law and Order**, Praeger, 1971.
- Schwarzenberger, Georg: **The Inductive Approach to International Law**, New York, Stevens and Sons Ltd; Dobbs Ferry: Oceana Publication, 1965.
- Schwebel, Stephen M.: "The Influence of Bilateral Investment Treaties on Customary International Law", **Proceedings of the Annual Meeting (American Society of International Law)**, C. 98, 2004, s.27-30.
- Shackelford, Scott J.; Russell, Scott; Kuehn, Andreas: "Unpacking the International Law on Cybersecurity Due Diligence: Lessons from the Public and Private Sectors", **Chicago Journal of International Law**, C. 17, No: 1, 2016, s.1-50.
- Shaw, Malcolm N.: **Uluslararası Hukuk**, İbrahim Kaya (ed), çev. Yücel Acer, M. Turgut Demirtepe, G. Engin Şimşek, Ankara, Türkiye Bilimler Akademisi, 2018.
- Shihata, Ibrahim F.I.: "Towards a Greater Depoliticization of Investment Disputes: The Roles of ICSID and MIGA", **ICSID Review - Foreign Investment Law Journal**, C. 1, No: 1, 1986, s. 1-25.
- Shihata, Ibrahim F.I.; Parra, Antonio R.: "The Experience of the International Centre for Settlement of Investment Disputes", **ICSID Review - Foreign Investment Law Journal**, C. 14, No: 2, 1999, s. 299-361.
- Shimeall, Timothy; Spring, Jonathan: **Introduction to Information Security: A Strategic-Based Approach**, 1st edition., Amsterdam, Syngress, 2013.

- Singer, P. W.; Friedman, Allan: **Cybersecurity and Cyberwar: What Everyone Needs to Know**, Oxford, New York, Oxford University Press, 2014.
- Sornarajah, Muthucumaraswamy: **The International Law on Foreign Investment**, Cambridge University Press, 2010.
- Soysal, İsmail: **Türkiye'nin Siyasal Andlaşmaları (1920-1945): Tarihçeleri ve Açıklamaları ile Birlikte**, C. 1, Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983.
- Stejskal, Petr: "War: Foreign Investments in Danger, Can International Humanitarian Law or Full Protection and Security Always Save It?", **Czech Yearbook of Public & Private International Law**, C. 8, 2017, s. 529-549.
- Strupp, Karl: **Avrupa ve Amerika Hukuku Düveli**, İstanbul, Milliyet Matbaası, 1929.
- Subedi, Surya P.: **International Investment Law: Reconciling Policy and Principle**, Oxford, Hart Publication, 2008.
- Sullivan, Kathleen M.: "Foreword: The Justices of Rules and Standards", **Harvard Law Review**, C. 106, No: 1, 1992, s. 22-123.
- Taha, Mai: "Decolonization in International Law", **Oxford Bibliographies in International Law**, Oxford University Press, 28.08.2019, (Çevrimiçi) <https://www.oxfordbibliographies.com/display/document/obo-9780199796953/obo-9780199796953-0195.xml>, 07.11.2023.
- Talbot, Jensen Eric: "Cyber Sovereignty: The Way Ahead", **Texas International Law Journal**, C. 50, No: 2, 2015, s. 276-304.
- Telli, Serap: **Devletler Hukuku Açısından Uluslararası Ticaret ve Kurumlaşması**, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1991.
- Testa, Ignace de Baron: **Recueil des Traités de la Porte Ottomane avec les Puissances Etrangères**, C. 9, Paris, Chez Les Auteurs, 1898.
- Tiryakioğlu, Bilgin: **Doğrudan Yatırımların Uluslararası Hukukta Korunması**, Ankara, Dayınlarlı Hukuk Yayınları, 2003.
- Toygar, Alp; Rohm, C. E.; Zhu, Jake: "A New Asset Type: Digital Assets", **Journal of International Technology and Information Management**, C. 22, No: 4, 2013.
- Turhan, Mehmet: "Hans Kelsen'in 'Normatif Alternatifler Kuramı'nın Gözden Geçirilmesi", **Anayasa Yargısı**, C. 37, No: 1, 2020, s. 1-32.
- Ünver, Metin; Hulkiender, Murat: **Osmanlı Fransız İlişkilerinde Krizler ve Çatışmalar- 1901 Hadisesi: 2. Abdülhamid Dönemi**, Çağaloğlu, İstanbul, 2018.
- Vandeveld, Kenneth J. vd.: **Bilateral Investment Treaties in the Mid-1990s.**, UN, 1998.
- Vattel, Emer de: **Le Droit des Gens**, C. 2, Guillaumin et C., Paris, 1863.
- Vattel, Emer de: **The Law of Nations, Or, Principles of the Law of Nature, Applied to the Conduct and Affairs of Nations and Sovereigns, with Three Early Essays on the Origin and Nature of Natural Law and on Luxury**, ed. Béla Kapossy, Richard Whatmore, Indianapolis, Liberty Fund, 2008.

- Voss, Jan Ole: **The Impact of Investment Treaties on Contracts between Host States and Foreign Investors**, Brill | Nijhoff, 2011.
- Ward, Sir Adolphus William; Gooch, George Peabody: **The Cambridge History of British Foreign Policy, 1783-1919**, Cambridge University Press, 1922.
- Weiler, Todd: **The Interpretation of International Investment Law: Equality, Discrimination, and Minimum Standards of Treatment in Historical Context**, Leiden, Martinus Nijhoff Publishers, 2013.
- Wheaton, Henry: **History of the Law of Nations in Europe and America: From the Earliest Times to the Treaty of Washington, 1842**, New York, Gould, Banks & Company, 1845.
- Wolff, Christian: **The Law of Nations Treated According to the Scientific Method**, ed. Thomas Ahnert, çev. Joseph H Drake, Indianapolis, Liberty Fund, 2017.
- Yavuz, Fikretin: "Gunboat Diplomacy of the Great Powers on the Ottoman Empire: With Particular Reference to the Salonika Incident (1876) and Armenian Reform Demands (1879-80)", **Uluslararası Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi**, C. 2, No: 2, 2020, s. 574-593.
- Young, Margaret A.: "Fragmentation", **Oxford Bibliographies in International Law**, Oxford University Press, 30.07.2014, (Çevrimiçi) <https://oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199796953/obo-9780199796953-0113.xml>, 03.10.2022.

Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri

- Abut, Alican: "Siyasi bir araç olarak Uluslararası Hukuk: Vitoria'dan Oppenheim'a Medeniyet Standardı", Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2017.
- Ufuk Dal, "Uluslararası Sorumluluk Hukukunda Uluslararası Hukuka Aykırı Eylemin Devlete Atfedilmesi", İstanbul Üniversitesi, Doktora Tezi, 2019.
- Magnússon, Finnur: "Full Protection and Security in International Law", University of Vienna, Doktora Tezi, 2012.
- Nozari, Fariborz: "Unequal Treaties in International Law", Stockholm University, Doktora Tezi, 1971.
- Onyeani, Onyema Awa: "The Obligation of Host States to Accord the Standard of 'Full Protection and Security' to Foreign Investments Under International Investment Law", London, Brunel University, Doktora Tezi, 2018.
- Palli, Hayati: "Uluslararası Hukukta Siber Savaş", Hacettepe Üniversitesi, Doktora Tezi, 2023.
- Roth, Andreas Hans: "The Minimum Standard of International Law Applied to Aliens", Université de Geneve, Doktora Tezi, 1949.

Antlaşmalar, Kanunlar, Raporlar ve İnternet Kaynakları

- “2013/4890 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Ulusal Siber Güvenlik Strateji Belgesi ve 2013-2014 Eylem Planı”, 28683 cilt, Resmî Gazete, 20.06.2013, (Çevrimiçi) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/06/20130620-1-1.pdf>, 11.10.2022.
- “2020/15 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi Ulusal Siber Güvenlik Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2020-2023)”, 31349 cilt, Resmî Gazete, 29.12.2020, (Çevrimiçi) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/12/20201229-9.pdf>, 11.10.2022.
- “Agreement between the Government of the Russian Federation and the Government of the Republic of Cyprus Regarding the Promotion and Mutual Protection of Investments”, Investment Claims, (07.11.2023), (Çevrimiçi) <https://oxia.ouplaw.com/display/10.1093/law:iic/bt178.regGroup.01/law-iic-bt178?prd=IC>, 07.11.2023.
- “Annuaire, Session de Lisbonne, Deliberations of the Institute during Plenary Meetings”, Paris, Institut de Droit International, 1995.
- “Crypto Market Cap 2010-2022”, **Statista**, (03.10.2022), (Çevrimiçi) <https://www.statista.com/statistics/730876/cryptocurrency-maket-value/>, 03.10.2022.
- “Cumhurbaşkanı Erdoğan’dan ‘siber vatan’ mesajı”, (11.10.2022), (Çevrimiçi) <https://www.trthaber.com/haber/gundem/cumhurbaskani-erdogandan-siber-vatan-mesaji-547553.html>, 11.10.2022.
- “Discover Our Data Center Locations”, **Google Data Centers**, (05.10.2022), (Çevrimiçi) <https://www.google.com/about/datacenters/locations/>, 05.10.2022.
- Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu, C. 4875, C. 4875 Kanunlar Dergisi Cilt: 87 § (2003), (Çevrimiçi) https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc087/kanuntbmmc087/kanuntbmmc08704875.pdf, 01.08.2023.
- “Fair and Equitable Treatment Standard in International Investment Law”, C. 2004/03, OECD Working Papers on International Investment, OECD Working Papers on International Investment, 01.09.2004, doi:10.1787/675702255435.
- “Germany and United States of America - Treaty of Friendship, Commerce and Consular Relations, signed at Washington, December 8, 1923, and Exchange of Notes containing certain Reservations made by the United States Senate on the Ratification of the said Treaty, Washington, March 19 and May 21, 1925 [1926] LNTSer 227; 52 LNTS 133”, (27.10.2023), (Çevrimiçi) <http://www.worldlii.org/int/other/LNTSer/1926/227.html>, 27.10.2023.
- Hazinece Özel Teşebbüslere Kefalet Edilmesine ve Döviz Taahhüdünde Bulunulmasına Dair Kanun, C. 5583, C. 5583 Kanunlar Dergisi Cilt: 32 § (1950), (Çevrimiçi) https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc032/kanuntbmmc032/kanuntbmmc03205583.pdf, 31.07.2023.

- International Bank for Reconstruction and Development: “Report of the Executive Directors on the Convention on the Settlement of Investment Disputes Between States and Nationals of Other States”, 1965, (Çevrimiçi) https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/Report_Executive_Directors.pdf, 04.11.2023.
- International Law Commission, “Draft articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts, with Commentaries”, **Yearbook of the International Law Commission**, C. 2, 2001.
- “International Investment Agreements Navigator | UNCTAD Investment Policy Hub”, (11.10.2022), (Çevrimiçi) <https://investmentpolicy.unctad.org/international-investment-agreements>, 11.10.2022.
- “Investment - Bilateral Investment Treaties - Canada – Venezuela”, (07.11.2023), (Çevrimiçi) http://www.sice.oas.org/Investment/BITSbyCountry/BITs/CAN_Venezuela_e.asp, 07.11.2023.
- “L’Europe au secours de l’Internet : démocratiser la gouvernance de l’Internet en s’appuyant sur une ambition politique et industrielle européenne”, **Sénat**, (01.11.2023), (Çevrimiçi) <https://www.senat.fr/rap/r13-696-1/r13-696-1.html>, 01.11.2023.
- Muâhedât Mecmûası, C. I-II-III-IV-V, Ankara, Türk Tarih Kurumu, 2008.
- “Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between the United States of America and the Italian Republic (1948)”, (23.09.2023), (Çevrimiçi) <https://jusmundi.com/en/document/treaty/en-treaty-of-friendship-commerce-and-navigation-between-the-united-states-of-america-and-the-italian-republic-1948-treaty-of-friendship-commerce-and-navigation-between-the-united-states-of-america-and-italy-1958-monday-2nd-february-1948>, 23.09.2023.
- “NAFTA Free Trade Commission, North American Free Trade Agreement Notes of Interpretation of Certain Chapter 11 Provisions”, 31.07.2001, (Çevrimiçi) http://www.sice.oas.org/tpd/nafta/Commission/CH11understanding_e.asp, 18.10.2023.
- “Obligations in Terms of Penal Repression - Factsheet”, Legal factsheet, International Committee of the Red Cross, 16.09.2014, (Çevrimiçi) <https://www.icrc.org/en/document/obligations-terms-penal-repression-factsheet>, 14.10.2023.
- Great Britain Foreign and Commonwealth Office: **British and Foreign State Papers**, H.M. Stationery Office, 1838.
- “Report of the Study Group, Fragmentation of International Law: Difficulties Arising from the Diversification and Expansion of International Law: Conclusions”, UNGA International Law Commission, 18.07.2006.

- “Report to the Development Committee on the Legal Framework for the Treatment of Foreign Investment”, **ICSID Review - Foreign Investment Law Journal**, C. 7, No: 2, 1992, s. 315-338.
- Report of the Group of Governmental Experts on Developments in the Field of Information and Telecommunications in the Context of International Security, UN Doc A/68/98, 24 Haziran 2013.
- Report of the Group of Governmental Experts on Developments in the Field of Information and Telecommunications in the Context of International Security (GGE), UN Doc. A/70/174, 22 Temmuz 2015.
- T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı: “Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı 2020-2023”, (11.10.2022), (Çevrimiçi) <https://hgm.uab.gov.tr/uploads/pages/strateji-eylem-planlari/ulusal-siber-guvenlik-stratejisi-ve-eylem-plan-2020-2023.pdf>, 11.10.2022.
- The Avalon Project: Laws of War: “Limitation of Employment of Force for Recovery of Contract Debts (Hague, II); October 18, 1907”, Text (10.08.2023), (Çevrimiçi) https://avalon.law.yale.edu/20th_century/hague072.asp, 10.08.2023.
- The Avalon Project: The Versailles Treaty June 28, 1919, (27.10.2023), (Çevrimiçi) <https://avalon.law.yale.edu/imt/partx.asp>, 27.10.2023.
- “The History of the ICSID Convention | ICSID”, (04.11.2023), (Çevrimiçi) <https://icsid.worldbank.org/resources/publications/the-history-of-the-icsid-convention>, 04.11.2023.
- “The Netherlands and Siam - Treaty of Friendship, Commerce and Navigation, signed at Bangkok, February 1st, 1938, and Exchanges of Notes relating thereto of the same Date [1938] LNTSer 245; 193 LNTS 13”, (27.10.2023), (Çevrimiçi) <http://www.worldlii.org/int/other/LNTSer/1938/245.html>, 27.10.2023.
- “The Netherlands and Yugoslavia - Treaty of Commerce and Navigation, with Final Protocol. Signed at Belgrade, May 28, 1930 [1930] LNTSer 53; 129 LNTS 73”, (27.10.2023), (Çevrimiçi) <http://www.worldlii.org/int/other/LNTSer/1930/53.html>, 27.10.2023.
- “Top Cryptocurrency Exchanges Ranked By Volume”, **CoinMarketCap**, (03.10.2022), (Çevrimiçi) <https://coinmarketcap.com/rankings/exchanges/>, 03.10.2022.
- Treaty for the Promotion and Protection of Investments between Germany and Pakistan (1959), (Çevrimiçi) <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20457/volume-457-I-6575-English.pdf>, 01.08.2023.
- Treaty of Amity, Economic Relations and Consular Rights between the United States of America and Iran, United Nations Treaty Series, Vol. 284, 1957-1958, No.4132.
- Treaty between the United States of America and the Republic of Zaire concerning the Reciprocal Encouragement and Protection of Investment, (07.11.2023), (Çevrimiçi) <https://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/details/556>, 07.11.2023.

- “Turkey and Yugoslavia - Convention concerning Legal Protection and Collaboration of the Judicial Authorities of the Two Countries in Civil and Commercial Matters. Signed at Ankara, July 3rd, 1934 [1937] LNTSer 122; 179 LNTS 207”, (27.10.2023), (Çevrimiçi) <http://www.worldlii.org/int/other/LNTSer/1937/122.html>, 27.10.2023.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma’nın 9/7’nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1782) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (30.11.2022), (Çevrimiçi) <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss67.pdf>, 30.11.2022.
- Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları, 675 (1994), (Çevrimiçi) <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d19/c066/tbmm19066007ss0675.pdf>, 11.10.2022.
- “Ulusal Siber Olaylara Müdahale Merkezi - USOM”, (02.12.2023), (Çevrimiçi) <https://www.usom.gov.tr/hakkimizda>, 02.12.2023.
- United Nations Commission on International Trade Law: “Legal Issues Related to the Digital Economy - Digital Assets A/CN.9/1012/Add.3”, 06.07.2020.
- United Nations General Assembly Resolution, GA Res. 70/237, 30 Aralık 2015.
- United Nations: **International Investment Agreements: Key Issues, Volume I**, First Edition., New York, United Nations Publications, 2004.
- United Nations: **Yearbook of the International Law Commission 2018**, C. II, New York, United Nations Publications, 2022.
- United States Government US Army: **Joint Publication JP 3-12 Cyberspace Operations June 2018**, Department of Defence, 2018.
- Yabancı Sermaye Yatırımlarını Teşvik Kanunu, C. 5821, C. 5821 Kanunlar Dergisi Cilt: 33 § (1951), (Çevrimiçi) https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc033/kanuntbmmc033/kanuntbmmc03305821.pdf, 31.07.2023.
- Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanun, C. 6224, C. 6224 Kanunlar Dergisi Cilt: 36 § (1954), (Çevrimiçi) https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc036/kanuntbmmc036/kanuntbmmc03606224.pdf, 01.08.2023.

Sözlükler

- Glare, Peter Geoffrey William, (ed.): **Oxford Latin Dictionary**, 2. bs, Oxford University Press, 2012.
- Kissel, Richard: **Glossary of Key Information Security Terms**, DIANE Publishing, 2011.
- Parry, Clive, John P. Grant, J. Craig Barker: **Encyclopaedic Dictionary of International Law**, 3. bs, Oxford University Press, 2009.
- Parry, Clive, John P. Grant, J. Craig Barker: **Parry & Grant Encyclopaedic Dictionary of International Law**, Oxford University Press, 2009.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, **Yatırımcı Sözlüğü**, 2009, <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/yatirimci-sozlugu.pdf>, (Çevrimiçi), 03.10.2022.
- Türk Dil Kurumu, **Güncel Türkçe Sözlük**, <https://sozluk.gov.tr/?ara=siber%20uzay>, (Çevrimiçi), 11.10.2022.

Ansiklopediler

TDV İslam Ansiklopedisi

- Zühaylî, Vehbe ez-: “Eman (İslâm Hukuku)”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**, C. 11, İstanbul, TDV Yayınları, 1995, s. 79-81.
- İpşirli, Mehmet: “Eman (Osmanlı Dönemi)”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**, C. 11, İstanbul, TDV Yayınları, 1995, s. 77-79.

Encyclopedia of Public International Law

- Arnold, Rainer: “Aliens”, **Encyclopedia of Public International Law**, C. 8, ed. Rudolf Bernhardt, Amsterdam, Elsevier Science Publishers B.V, 1985, s. 6-11.
- Benedek, Wolfgang: “Drago-Porter Convention (1907)”, **Encyclopaedia of Public International Law**, C. 8, ed. Rudolf Bernhardt, Amsterdam, North-Holland Publishing Company, 1985, s. 141-143.
- Bedjaoui, Mohammed: “Responsibility of States: Fault and Strict Liability”, **Encyclopaedia of Public International Law**, C. 10, Amsterdam, North-Holland Publishing Company, 1987, s. 358-362.
- García-Amador, Francisco V.: “Calvo Doctrine, Calvo Clause”, **Encyclopaedia of Public International Law**, C. 8, ed. Rudolf Bernhardt, Amsterdam, North-Holland Publishing Company, 1985, s. 62-64.
- Steinberger, Helmut: “Sovereignty”, **Encyclopaedia of Public International Law**, C. 10, Amsterdam, North-Holland Publishing Company, 1987, s. 397-418.

- Verosta, Stephan: "History of the Law of Nations 1648 to 1815, European International Law", **Encyclopedia of Public International Law**, C. 7, ed. Rudolf Bernhardt, Amsterdam, Elsevier Science Publishers B.V, 1984, s. 160-179.
- Torres Bernardez, Santiago: "Territorial Sovereignty", **Encyclopaedia of Public International Law**, C. 10, Amsterdam, North-Holland Publishing Company, 1987, s. 397-418.
- Treviranus, Hans-Dietrich: "Preamble", **Encyclopaedia of Public International Law**, C. 7, ed. Rudolf Bernhardt, Amsterdam, North-Holland Publishing Company, 1984, s. 393-394.

Max Planck Encyclopedia of Public International Law

- Bernhardt, Rudolf (ed.): **Max Planck Encyclopedia of Public International Law: Decisions of International Courts and Tribunals and International Arbitrations**, C. 2, New York, North-Holland Publishing Company, 1981.
- Juillard, Patrick: "Calvo Doctrine/Calvo Clause", **Max Planck Encyclopedia of Public International Law** (16.09.2023), (Çevrimiçi) <https://opil.ouplaw.com/display/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e689?prd=OPIL>, 16.09.2023.
- Peters, Anne: "Treaties, Unequal", **Max Planck Encyclopedia of Public International Law**, 2018, (Çevrimiçi) <https://opil.ouplaw.com/display/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e1495?prd=OPIL>, 07.11.2023.

Uluslararası Mahkeme ve Tahkim Kararları

Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL)

- BG Group Plc v. The Republic of Argentina, UNCITRAL, Final Award (24 Aralık 2007).
- CME Czech Republic B.V. v. The Czech Republic, UNCITRAL, Partial Award (13 Eylül 2001).
- National Grid PLC v. The Argentine Republic, UNCITRAL, Award (03 Kasım 2008).
- Oxus Gold plc v. Republic of Uzbekistan, the State Committee of Uzbekistan for Geology & Mineral Resources, and Navoi Mining & Metallurgical Kombinat, UNCITRAL, Final Award (17 Aralık 2015).
- Pope & Talbot Inc. v. The Government of Canada, UNCITRAL, Award in Respect of Damages, (31 Mayıs 2002).
- Ronald S. Lauder v. Czech Republic, UNCITRAL, Award (03 Eylül 2001).

- Sergei Paushok, CJSC Golden East Company and CJSCVostokneftegaz Company v. The Government of Mongolia, UNCITRAL, Award on Jurisdiction and Liability (28 Nisan 2011).

Daimî Hakemlik Mahkemesi (Permanent Court of Arbitration-PCA)

- Achmea B.V. (formerly Eureko B.V.) v. The Slovak Republic (I), PCA Case No. 2008-13, Award on Jurisdiction, Arbitrability and Suspension (26 Ekim 2010).
- Copper Mesa Mining Corporation v. Republic of Ecuador, PCA Case No. 2012-02, Award (15 Mart 2016).
- Frontier Petroleum Services Ltd. v. The Czech Republic, PCA Case No. 2008-09, Final Award (12 Kasım 2010).
- Peter A. Allard v. The Government of Barbados, PCA Case No. 2012-06, Award (27 Haziran 2016).
- Saluka Investments BV v. The Czech Republic, PCA Case No. 2001-04, Partial Award (12 Mart 2006).
- Ulysseas, Inc. v. The Republic of Ecuador, PCA Case No. 2009-19, Final Award (12 Haziran 2012).

Uluslararası Adalet Divanı (International Court of Justice-ICJ)

- Case Concerning Elettronica Sicula S.P.A. (United States of America v. Italy), Judgement, ICJ Reports of Judgements, Advisory Opinions and Orders, (1987).
- Case Concerning the Barcelona Traction, Light and Power Company, ICJ Reports, Limited (Belgium v. Spain) (1964).
- Certain Activities Carried Out by Nicaragua in the Border Area (Costa Rica v. Nicaragua), Judgement, C. ICJ Reports of Judgements, Advisory Opinions and Orders (2015).
- Certain Iranian Assets (Islamic Republic of Iran v. United States of America), Judgement, C. ICJ Reports of Judgements, Advisory Opinions and Orders (24.09.2023).
- Delimitation of the Maritime Boundary in the Gulf of Maine Area (Canada v United States of America), ICJ Reports, Judgement, (1984).
- Gabčíkovo-Nagymaros Project, Hungary v Slovakia, Judgment, Merits, ICJ Report 88, (25 Eylül 1997).
- Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua, Nicaragua v. United States (1984), Judgment ICJ Report 392 (27 Haziran 1986).

- North Sea Continental Shelf (Federal Republic of Germany/Netherlands), Judgement, ICJ Reports of Judgements, Advisory Opinions and Orders (1969).
- Pulp Mills on the River Uruguay (Argentina v. Uruguay), Judgement, C. ICJ Reports of Judgements, Advisory Opinions and Orders (2010).
- The Corfu Channel Case, (U.K. v. Albania) ICJ Reports, Merits, (1949).

Uluslararası Daimî Adalet Divanı (Permanent Court of International Justice-PCIJ)

- Case of the S.S. Lotus, Publications of the Permanent Court of International Justice, Series A, No. 10 (1927).
- Factory at Chorzów Germany v. Poland (1927–28), Merits, Judgement, PCIJ Series A. No 17, (13 Eylül 1928).
- Mavrommatis Palestine Concessions, Mavrommatis Palestine Concessions, Greece v. United Kingdom, Judgment, Publications of the Permanent Court of International Justice Series A, No 2, (30 Ağustos 1924).
- Phosphates in Morocco, Italy v. France, Judgement Preliminary Objections, PCIJ Series A/B. No 74, (14 Haziran 1938).

Hakemlik Kararları

- “Jack Rankin v. Iran, Final Award No 326-10913-2”, **Iran-United States Claims Tribunal**, 1987, (Çevrimiçi) <https://iusct.com/cases/final-award-no-326-3-november-1987/>, 07.10.2023.
- Affaire Chevreau (France c. Royaume Uni), 1931, Nations Unies Recueil des sentences arbitrales, 1923, vol. II, pages 1137-1139, http://legal.un.org/riaa/cases/vol_II/1113-1143.pdf.
- Cengiz İnşaat Sanayi ve Ticaret A.S v. Libya, International Chamber of Commerce: ICC Case No. 21537/ZF/AYZ, Award (07 Kasım 2018).
- Eastern Sugar B.V. v. The Czech Republic, Stockholm Chamber of Commerce: SCC Case No. 088/2004, Partial Award (27 Mart 2004).
- Iurii Bogdanov, Agurdino-Invest Ltd. and Agurdino-Chimia JSC v. Republic of Moldova (I), Stockholm Chamber of Commerce: SCC Case No. 093/2004, Award (22 Eylül 2005).
- Occidental Exploration and Production Company v. Republic of Ecuador (I), The London Court of International Arbitration: LCIA Case No. UN3467, Award (01 Temmuz 2004).
- Sambiaggio, Italian-Venezuelan Commission, **U.N. Reports of International Arbitral Awards**, C. X, (1903).

- Spanish Zone of Morocco Claims (Great Britain v. Spain), **U.N. Reports of International Arbitral Awards**, C. II, (1925).
- Trail Smelter Case (United States v. Canada), **Reports of International Arbitral Awards**, Vol. III. (1941).

Avrupa Adalet Divanı (Court of Justice of the European Union-CJEU)

- Slovak Republic v. Achmea B.V. (Case C-284/16), Court of Justice of the European Union, Opinion of Advocate General Wathelet, (19 Eylül 2017)

ABD-Meksika Genel Talepler Komisyonu

- A.L. Harkrader (U.S.A.) v. United Mexican States, **U.N. Reports of International Arbitral Awards**, Vol. IV, (1928).
- B.E. Chattin (U.S.A.) v. United Mexican States, **U.N. Reports of International Arbitral Awards**, Vol. IV, (1927).
- Daniel Dillon (U.S.A.) v. United Mexican States, **U.N. Reports of International Arbitral Awards**, Vol. IV, (1928).
- George W. Hopkins (U.S.A.) v. United Mexican States, **U.N. Reports of International Arbitral Awards**, C. IV, (1926).
- H.G. Venable (U.S.A.) v. United Mexican States, **U.N. Reports of International Arbitral Awards**, Vol. IV, (1927).
- Harry Roberts (U.S.A.) v. United Mexican States, **U.N. Reports of International Arbitral Awards**, Vol. IV, (1926).
- Harry Roberts (U.S.A.) v. United Mexican States, **U.N. Reports of International Arbitral Awards**, C. IV, (1926).
- J.W. and N.L. Swinney (U.S.A.) v. United Mexican States, **U.N. Reports of International Arbitral Awards**, Vol. IV, (1926).
- L. F. H. Neer and Pauline Neer (U.S.A.) v. United Mexican States, **U.N. Reports of International Arbitral Award**, C. IV, (1926).
- Laura A. Mecham and Lucian Mecham Jr. (U.S.A.) v. United Mexican States, **U.N. Reports of International Arbitral Awards**, Vol. IV, (1929).
- Teodoro García and M.A. Garza (United Mexican States) v. United States of America, **U.N. Reports of International Arbitral Awards**, Vol. IV, (1926).
- Walter H. Faulkner (U.S.A.) v. United Mexican States **U.N. Reports of International Arbitral Awards**, Vol. IV, (1926).

Uluslararası Yatırım Antlaşmazlıklarının Çözüm Merkezi (ICSID)

- Adel A Hamadi Al Tamimi v. Sultanate of Oman, ICSID Case No. ARB/11/33, Award, (03 Kasım 2015).
- ADF Group Inc. v. United States of America, ICSID Case No. ARB(AF)/00/1, Award (09 Ocak 2003).
- AES Summit Generation Limited and AES-Tisza Erözü Kft. v. Republic of Hungary (II), ICSID Case No. ARB/07/22, Award (23 Eylül 2010).
- Alcoa Minerals of Jamaica Inc. v. Jamaica, ICSID Case No. ARB/74/2, Decision on Jurisdiction and Competence, (6 Temmuz 1975).
- Amco Asia Corporation and others v. Republic of Indonesia, ICSID Case No. ARB/81/1, Award (20 Kasım 1984).
- American Manufacturing & Trading, Inc. v. Republic of Zaire, ICSID Case No. ARB/93/1, Award (21 Şubat 1997).
- Ampal-American Israel Corp., EGI-Fund (08-10) Investors LLC, EGI-Series Investments LLC, BSS-EMG Investors LLC and David Fischer v. Arab Republic of Egypt, ICSID Case No. ARB/12/11, Decision on Liability and Heads of Loss (21 Şubat 2017).
- Anglo American PLC v. Bolivarian Republic of Venezuela, ICSID Case No. ARB(AF)/14/1, Award (18 Ocak 2019).
- Asian Agricultural Products Ltd. (AAPL) v. Republic of Sri Lanka, ICSID Case No. ARB/87/3, Award (27 Haziran 1990).
- Azurix Corp. v. The Argentine Republic (I), ICSID Case No. ARB/01/12, Award (14 Temmuz 2006).
- Bayındır İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi A.Ş. v. Islamic Republic of Pakistan (I), ICSID Case No. ARB/03/29, Decision on Jurisdiction, (14 Kasım 2005).
- Bernhard von Pezold and others v. Republic of Zimbabwe, ICSID Case No. ARB/10/15, Award (28 Temmuz 2015).
- Biwater Gauff (Tanzania) Limited v. United Republic of Tanzania, ICSID Case No. ARB/05/22, Award (24 Temmuz 2008).
- Bureau Veritas, Inspection, Valuation, Assessment and Control, BIVAC B.V. v. The Republic of Paraguay, ICSID Case No. ARB/07/9, Decision of the Tribunal on Objections to Jurisdiction, (29 Mayıs 2009).
- Ceskoslovenska Obchodni Banka, a.s. v. The Slovak Republic, ICSID Case No. ARB/97/4, Decision of the Tribunal on Objections to Jurisdiction, (24 Mayıs 1999).
- Consortium Groupement L.E.S.I.-DIPENTA v. People's Democratic Republic of Algeria, ICSID Case No. ARB/03/8, Award, (10 Ocak 2005).

- Continental Casualty Company v. Argentine Republic, ICSID Case No. ARB/03/9, Award (05 Eylül 2008).
- Crystallex International Corporation v. Bolivarian Republic of Venezuela, ICSID Case No. ARB(AF)/11/2, Award (04 Nisan 2016).
- Deutsche Bank AG v. Democratic Socialist Republic of Sri Lanka, ICSID Case No. ARB/09/2, Award (31 Ekim 2012).
- El Paso Energy International Company v. Argentine Republic, ICSID Case No. ARB/03/15, Award (31 Ekim 2011).
- Electrabel S.A. v. The Republic of Hungary, ICSID Case No. ARB/07/19, Award (25 Kasım 2015).
- Enron Creditors Recovery Corporation (formerly Enron Corporation) and Ponderosa Assets, L.P. v. Argentine Republic, ICSID Case No. ARB/01/3, Award (22 Mayıs 2007).
- FEDAX N.V. v. The Republic of Venezuela, ICSID Case No. ARB/96/3, Decision on Objections to Jurisdiction, (11 Temmuz 1997).
- Garanti Koza LLP v. Turkmenistan, ICSID Case No. ARB/11/20, Award (19 Aralık 2016).
- Gemplus, S.A., SLP, S.A., and Gemplus Industrial S.A. de C.V. v. United Mexican States, ICSID Case No. ARB(AF)/04/3, Award (16 Haziran 2010).
- Generation Ukraine Inc. v. Ukraine, ICSID Case No. ARB/00/9, Award, (16 Eylül 2003).
- Gold Reserve Inc. v. Bolivarian Republic of Venezuela, ICSID Case No. ARB(AF)/09/1, Award (22 Eylül 2014).
- Ioannis Kardassopoulos v. The Republic of Georgia, ICSID Case No. ARB/05/18, Decision on Jurisdiction, (6 Temmuz 2007).
- İçkale İnşaat Limited Şirketi v. Turkmenistan, ICSID Case No. ARB/10/24, Award (08 Mart 2016).
- Jan de Nul N.V. and Dredging International N.V. v. Arab Republic of Egypt, ICSID Case No. ARB/04/13, Decision on Jurisdiction, (16 Haziran 2006).
- Jan de Nul N.V. and Dredging International N.V. v. Arab Republic of Egypt, ICSID Case No. ARB/04/13, Decision on Jurisdiction, (16 Temmuz 2006).
- Kaiser Bauxite Company v. Jamaica, ICSID Case No. ARB/74/3, Decision on Jurisdiction and Competence, (6 Temmuz 1975).
- Koch Minerals Sàrl and Koch Nitrogen International Sàrl v. Bolivarian Republic of Venezuela, ICSID Case No. ARB/11/19, Award (30 Ekim 2017).
- Liberian Eastern Timber Corporation v. Republic of Liberia, ICSID Case No. ARB/83/2, Interim Award on Jurisdiction, (31 Mart 1986).

- Liman Caspian Oil BV and NCL Dutch Investment BV v. Republic of Kazakhstan, ICSID Case No. ARB/07/14, Award (22 Haziran 2010).
- Loewen Group, Inc. and Raymond L. Loewen v. United States of America, ICSID Case No. ARB(AF)/98/3, Award (26 Haziran 2003).
- Malaysian Historical Salvors, SDN, BHD v. Malaysia, ICSID Case No. ARB/05/10, Decision on the Application for Annulment, (16 Nisan 2009).
- Mamidoil Jetoil Greek Petroleum Products Societe Anonyme S.A. v. Republic of Albania, ICSID Case No. ARB/11/24, Award (30 Mart 2015).
- Marion Unglaube v. Republic of Costa Rica, ICSID Case No. ARB/08/1, Award (16 Mayıs 2012).
- MNSS B.V. and Recupero Credito Acciaio N.V v. Montenegro, ICSID Case No. ARB(AF)/12/8, Award (12 Mayıs 2016).
- Mondev International Ltd. v. United States of America, ICSID Case No. ARB(AF)/99/2, Award (11 Ekim 2002).
- Mr. Franck Charles Arif v. Republic of Moldova, ICSID Case No. ARB/11/23, Award (08 Nisan 2013).
- Muhammet Çap & Sehil İnşaat Endustri ve Ticaret Ltd. Sti. v. Turkmenistan, ICSID Case No. ARB/12/6, Award (04 Mayıs 2021).
- Noble Ventures, Inc. v. Romania, ICSID Case No. ARB/01/11, Award (12 Ekim 2005).
- OI European Group B.V. v. Bolivarian Republic of Venezuela, ICSID Case No. ARB/11/25, Award (10 Mart 2015).
- Pantechniki S.A. Contractors & Engineers v. Republic of Albania, ICSID Case No. ARB/07/21, Award (30 Temmuz 2009).
- Parkerings-Compagniet AS v. Republic of Lithuania, ICSID Case No. ARB/05/8, Award (11 Eylül 2007).
- Plama Consortium Limited v. Republic of Bulgaria, ICSID Case No. ARB/03/24, Award (27 Ağustos 2008).
- PSEG Global Inc. and Konya İlgin Elektrik Üretim ve Ticaret Limited Sirketi v. Republic of Turkey, ICSID Case No. ARB/02/5, Award (19 Ocak 2007).
- Renée Rose Levy v. Republic of Peru, ICSID Case No. ARB/10/17, Award (26 Şubat 2014).
- Rumeli Telekom A.S. and Telsim Mobil Telekomunikasyon Hizmetleri A.S. v. Republic of Kazakhstan, ICSID Case No. ARB/05/16, Award (20 Temmuz 2008).
- Rusoro Mining Ltd. v. Bolivarian Republic of Venezuela, ICSID Case No. ARB(AF)/12/5, Award (22 Ağustos 2016).

- Salini Costruttori S.p.A. and Italstrade S.p.A. v. Kingdom of Morocco [I], ICSID Case No. ARB/00/4, Decision on Jurisdiction, (31 Temmuz 2001).
- Sempra Energy International v. Argentine Republic, ICSID Case No. ARB/02/16, Award (28 Eylül 2007).
- SGS Société Générale de Surveillance S.A. v. Republic of Paraguay, ICSID Case No. ARB/07/29, Decision on Jurisdiction, (12 Şubat 2010).
- Siemens A.G. v. The Argentine Republic, ICSID Case No. ARB/02/8, Award (06 Şubat 2007).
- Société Ouest Africaine des Bétons Industriels v. Senegal, ICSID Case No. ARB/82/1, Award, (25 Şubat 1988).
- Spyridon Roussalis v. Romania, ICSID Case No. ARB/06/1, Award (07 Aralık 2011).
- Suez, Sociedad General de Aguas de Barcelona S.A., and InterAgua Servicios Integrales del Agua S.A. v. The Argentine Republic, ICSID Case No. ARB/03/17, Decision on Liability (30 Temmuz 2010).
- Técnicas Medioambientales Tecmed, S.A. v. United Mexican States, ICSID Case No. ARB(AF)/00/2, Award (29 Mayıs 2003).
- Teinver S.A., Transportes de Cercanías S.A. and Autobuses Urbanos del Sur S.A. v. Argentine Republic, ICSID Case No. ARB/09/1, Award (21 Temmuz 2017).
- Toto Costruzioni Generali S.p.A. v. Republic of Lebanon, ICSID Case No. ARB/07/12, Award (07 Haziran 2012).
- Tulip Real Estate Investment and Development Netherlands B.V. v. Republic of Turkey, ICSID Case No. ARB/11/28, Award (08 Mart 2014).
- Vannessa Ventures Ltd v. Bolivarian Republic of Venezuela, ICSID Case No. ARB(AF)/04/6, Award (16 Ocak 2013).
- Víctor Pey Casado and President Allende Foundation v. Republic of Chile, ICSID Case No. ARB/98/2, Award, (8 Mayıs 2008).
- Waguih Elie George Siag and Clorinda Vecchi v. Arab Republic of Egypt, ICSID Case No. ARB/05/15, Award (01 Haziran 2009).
- Wena Hotels Limited v. Arab Republic of Egypt, ICSID Case No. ARB/98/4, Award (08 Aralık 2000).

Dr. Recep BAĞBANI

**OSMANLI'DAN GÜNÜMÜZE
İNTİKAL HÜKÜMLERİ**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Osmanlı'dan Günümüze İntikal Hükümleri Recep Bağbancı

Hukuk Yayınları Dizisi – 3857

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 880 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Acar, H., İ., *İslam Aile Hukuku*, 1. Basım, Ensar Neşriyat, İstanbul 2017.
- Akbulut, İ., "Vakıf Kurumu, Mahiyeti ve Tarihi Gelişimi", *Vakıflar Dergisi*, 2007, XXX, 62-72.
- Akbulut, P., E., *Vakıf Senedinin Tamamlanması ve Değiştirilmesi*, Gözden Geçirilmiş Güncellenmiş 2. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Akgündüz, A., "İcâre-i Vâhîde", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 2000, XXI, 388-389.
- Akgündüz, A., "İcâreteyn", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 2000, XXI, 389-391.
- Akgündüz, A., "İntikal", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, Ankara 2000, XXII.
- Akgündüz, A., "İrsâdî Vakıflar", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 2000, XXII, 448-450.
- Akgündüz, A., "İslam Hukukunda Ecr-i Misil Müessesesi ve Günümüz Hukukuna Te'sirleri", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Diyarbakır 1984, C. II, S. 2, 339-375.
- Akgündüz, A., *İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi*, 4. Baskı, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 2017 (Kısaltma: Vakıf Müessesesi).
- Akipek, J., G., Akıntürk, T. ve Ateş Karaman, D., *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, 11. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2014.
- Aktan, H., "İhyâ", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 2000, XXII, 7-9.
- Aktan, H., *Mukayeseli İslam Miras Hukuku*, Işık Akademi Yayınları, İzmir 2008.
- Akyılmaz, B., Sezginer, M. ve Kaya, C., *Türk İdare Hukuku*, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Akyılmaz, G., Osmanlı Hukukunda Köleliğin Sona Ermesi ile İlgili Düzenlemeler ve Tanzimat Fermanı'nın İlanından Sonra Kölelik Müessesesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Ankara 2004, C. IX, 231-238.
- Akyılmaz, S., G., "Osmanlı Miras Hukukunda Kadının Statüsü", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Ankara 2007, C. XI, I-II, 471-502.
- Albaş, H., "Mirastan Feragat Sözleşmesi ve Hükümlerine İlişkin Bazı Sorunlar", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, İzmir 2007, C. IX, Özel Sayı, 535-552.

- Ali Haydar Efendi, *Tertîbu's-sunûf fi ahkâmi'l-vukûf, Dersaadet*, Şirket-i Mürettebiye Matbaası, 1240.
- Altındağ, Ü., "Dârüssaâde", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 1994, IX, 1-3.
- Anayurt, Ö., *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, Güncellenmiş 18. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.
- Antalya G. ve Topuz, M., *Marmara Hukuk Yorumu: Medeni Hukuk (Giriş-Temel Kavramlar- Başlangıç Hükümleri) Cilt: I*, Genişletilmiş 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Antalya, G., *Marmara Hukuk Yorumu: Eşya Hukuku Cilt: IV/I Giriş, Temel Kavram ve İlkeler-Zilyetlik-Tapu Sicili*, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Arı, A., *İslam Miras Hukuku*, 2. Baskı, Pınar Yayınları, İstanbul 2018.
- Ayan M. ve Ayan, N., *Kişiler Hukuku*, Gözden Geçirilmiş 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016.
- Ayan, M., *Eşya Hukuku-II-Mülkiyet*, Güncelleştirilmiş 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016.
- Aydın, M., A., *Osmanlı Aile Hukuku*, (1. Basım), İz Yayıncılık, İstanbul 2017.
- Aydın, M., A. ve Hamidullah, M., "Köle", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, Ankara 2002, XXVI, 237-246.
- Aydın, M., A., "Arazi Kanunnâmesi", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 1991, III, 346-347.
- Aydın, M., A., "Liân", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, Ankara 2003, XXVII, 172-173.
- Aydın, M., A., *Türk Hukuk Tarihi*, 10. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2013.
- Aydos, O., S., "Vakfın Sona Ermesi", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013, C. IV, S. I, 129-154.
- Ballar, S., *Yeni Vakıflar Hukuku 1*, 6. Baskı, Der Kitabevi, İstanbul 2020.
- Ballar, S., *Yeni Vakıflar Hukuku 11*, 6. Baskı, Der Kitabevi, İstanbul 2020.
- Bardakoğlu, A., "Ferâğ", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 1995, XII, 351-354.
- Berki, A. H., *İslam Hukukunda Feraiz ve İntikal*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1986.
- Berki, A. H., *Miras ve İntikal*, Başbakanlık Devlet Matbaası, Ankara 1948.
- Berki, A., H., "İcâre-i Vahideli, Mukataaî, İcâreteynli Vakıflar ve Bunlara Ait Tapu Şekilleri", *Adalet Dergisi*, 1971, C. LXII, S. XII, 745-749.
- Berki, A., H., "İslam'da Vakıf, Sahih ve Gayri Sahih Vakıf Nevileri II" *AÜİFD*, Ankara 1958-1959, C. VII, 1-10.

- Berki, A., H., *Vakıflar*, C. I, İstanbul 1940.
- Berki, Ş., “Türk Hukukunda Vasiyet”, *AÜHFD*, 1951, C. VIII, S. III, 400-434.
- Berki, Ş., *Toprak Hukuku*, 2. Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Matbaası, Ankara 1960.
- Beyaztaş, M., *İslam Hukukuna Göre Vakıflarda Değişim Esasları (Tağyir ve İstibdal)*, 1. Baskı, T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü, Ankara 2021.
- Bilici Solmaz, M., *Türk Medeni Kanunu Çerçevesinde Mazbut Vakıflar: (Örnek Mazbut Vakıf İncelemeli)*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Buhari, Muhammed b. İsmail; *el-Câmi“us-Sahih*, III. Cilt, Çağrı Yayınları, İstanbul 1981.
- Cin, H. ve Akyılmaz, G., *Türk Hukuk Tarihi*, 4. Baskı, Sayram Yayınları, Ankara 2011.
- Cin, H., “Arazi”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 1991, III, 342-346.
- Cin, H., *Eski ve Yeni Hukukumuzda Tarım Arazilerinin Miras Yoluyla İntikali*, Sevinç Matbaası, Ankara 1979.
- Cin, H., *Miri Arazi ve Bu Arazinin Özel Mülkiyete Dönüşümü*, 2. Baskı, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Konya 1986.
- Cin, H., *Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması*, 4. Baskı, Berikan Yayınevi, Ankara 2016. (Kısaltma: Toprak).
- Cömert Akbay, B., “Mirasın İradi Reddi (Mirasın Gerçek Reddi)”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, Ankara 2022, C. Prof. Dr. M. Fatih UŞAN’a Dekanlıkta 10. Yıl Anısına Teşekkür Armağanı, S.2, 873-926.
- Çağırğan Tuncer, S., “Tüzel Kişiler”, Metin İkizler ve Özlem Tüzüner (Ed.), *Medeni Hukuk-I Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- Çaldağ, C., “Resmi Vasiyetnamenin Düzenlenme Biçimleri, Vasiyetçi İçin Özel Durumlar ve Resmi Vasiyetnamenin Geri Alınması”, *Adalet Dergisi*, 2021, C. LXVII, 263-296.
- Çalış, H., “Rakabe”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 2007, XXXIV, 427-428.
- Çataltepe, S., *İslâm-Türk Medeniyetinde Vakıflar*, Türk Milli Kültür Vakfı Yayınları, İstanbul 1991.
- Çeker, O., *Arazi Kanunnamesi*, Ebru Yayınları, İstanbul 1985.
- Çınar, Ö., “Mazbut ve Mülhak Vakıflarda Galle (Gelir) Üzerinde Vakıf Evlatlarının ve Diğer İlgililerin Hak Sahipliği ve İntifa Hakkı Hayrından Fazla Olan Mülhak Vakıfların Aile Vakfına Dönüştürülmesi”, *MÜHF-HAD*, İstanbul 2016, C. XXII, S. III, 828-855.
- Dalcı Özdoğan, N., *Tarımsal Arazilerin Miras Yoluyla İntikali*, 1. Baskı, On iki Levha Yayınları, İstanbul 2021.
- Demirsatan, B., “Vakıf Tüzel Kişiliği Bakımından Tescilin İyileştirici Etkisi ve MK m. 103/II Hükümünün İşlevi”, *İÜHFM*, 2017, C. LXXV, S. I, 335-358.

- Dinçer Araz, N., "Roma Hukukunda Mirasçılık Vasfının Şartları", *İÜHF*, İstanbul 2022, C. LXXX, 1223-1266.
- Doğan, M., "Türk Medeni Kanunu Hükümlerine Göre Vakıf Kuruluşu ve Vakıfların Malvarlığı", *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, İstanbul 2016, C. IV, S. I, 43-58.
- Doğan, M., *Vakıflarda Malvarlığı*, 1. Baskı Seçkin Yayıncılık, Ankara 2000.
- Dost, S., "Milletlerarası Hukukta Mütekelilik İlkesi", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2016, C. V, S. II, 1-37.
- Döndüren, H., *İslam Hukukuna Göre Günümüzde Vakıf Meseleleri*, 1. Baskı, Erkam Yayınları, İstanbul 2016.
- Dönmez, İ., K., "Mühâyee", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, Ankara 2020, XXXI, 508-510.
- Dural, M. ve Ögüz, T., *Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku*, 22. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2021.
- Dural, M. ve Öz, T., *Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku*, 10. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2016.
- Düzdağ, M., E., *Kanuni Devri Şeyhülislam Ebüssüüd Efendi'nin Fetvaları*, (1. Basım), Kapı Yayınları, İstanbul 2012.
- Ege, Ö., "Genel İtibariyle Vakfın Unsurları ve Vakıfta Amaç", *Terazi Hukuk Dergisi*, 2022, C. XVII, S. 196, 24-39.
- Engin, B., İ., *Yedek Mirasçılık*, 1. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2003.
- Erdoğan, İ. ve Keskin, D., *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, Genişletilmiş 3. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara 2020.
- Erdoğan, K., "Tarım Arazilerinin Miras Yoluyla İntikali", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2016, C. XXIV, S. 1, 123-179.
- Erdoğan, M., *Fıkıh ve Hukuki Terimler Sözlüğü*, Ensar Neşriyat, İstanbul 2022.
- Eren F. ve Başpınar, V., *Toprak Hukuku*, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2014.
- Eren, F., *Türk Hukukunda Tenkis Davası*, AÜHF, Ankara 1973.
- Ergün, Ö., "Vakıflar", Metin İkizler ve Özlem Tüzüner (Ed.), *Medeni Hukuk-I Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- Ergüney, H., *Türk Hukukunda Lügat ve İstılahlar*, Yenilik Basımevi, İstanbul 1973.
- Eviz, E., "Vasiyet Türleri ve Özellikleri", *İÜHF*, İstanbul 2017, C. LXXV, S. 1, 392-417.
- Genç, M., "Mukâtaa", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, Ankara 2020, XXXI, 129-132.
- Gençcan, Ö. U., *Miras Hukuku*, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2016.
- Gözübenli, B., "Mefkûd", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, Ankara 2003, XXVIII, 353-356.

- Günel, N. "Roma Miras Hukuku'na Genel Bir Bakış ve Vasiyet Yolu ile Miras", *AÜHFD*, Ankara 1995, C. XLIV, 425-442.
- Günay, H., M., "Metruk", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, Ankara 2004, XXIX, 416-417.
- Günay, H., M., "Vakıf", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 2012, XLII, 475-479.
- Günay, R. ve Demir, A., *Osmanlı Devleti'nde Vakıf Müessesesi*, Sage Yayıncılık, Ankara 2013.
- Güneri, H., "Vakıflarda Metrukiyet ve Mahlûliyet Müesseselerinin Hukuki Mahiyeti ve Bunlarla İlgili Mevzuat Hükümleri", *Vakıflar Dergisi*, 1978, C. XI, 19-25.
- Gürol, T., *Temyiz Mahkemesi Kararlarıyla Eski Hukukta Miras Hükümleri-Feraiz ve İntikal*, 1. Baskı, İstiklal Matbaası, Ankara 1956.
- Gürpınar, D., *Artmirasçı Atama*, 1. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2018.
- H. 1280 Tarihli Evkaf Nizamnamesi.
- Habib, H. ve Yıldız, K., "XV-XVI. Asır Bursa Şer'iyeye Sicilleri Örneğinde İcâreli Vakıfların Tarihi Seyri ve En Erken Tarihli İcâreteynli Vakıflar", *Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları Dergisi*, 2023, C. V, S. 5, 3-32.
- Hacak, H., "Mal", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, Ankara 2003, XXVII, 461-465.
- Hatemi, H., *Kişiler Hukuku*, Güncellenmiş 8. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Hatemi, H., *Önceki ve Bugünkü Türk Hukukunda Vakıf Kurma Muamelesi*, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1969.
- Helvacı, İ., *Eski Medeni Kanunumuzla Karşılaştırmalı Olarak Türk Medeni Kanununa Göre Mirasın Reddi (MK m.605-MK m.618)*, 1. Baskıdan Tıpkı 2. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2014.
- İbn Mâce, Ebu Abdillah Muhammed b. Yezid; *es-Sünen*, II Cilt, Çağrı Yayınları, İstanbul 1981.
- İkizler, M. ve Kurban, Y., *Eski ve Yeni Vakıflar Hukuku*, Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- İlhan, C., *Günümüz Türkçesiyle Mecelle (Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye)*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2011.
- İnalçık, H., "İslam Arazi ve Vergi Sisteminin Teşekkülü ve Osmanlı Devrindeki Şekillerle Mukayesesi", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslâm İlimleri Enstitüsü Dergisi*, S. 1, İstanbul 1959, 29-46. (Kısaltma: İslam Arazi).
- İnan, A. N., Ertaş, Ş. ve Albaş, H., *Miras Hukuku*, 9. Bası, Bile Yayınevi, Ankara 2015.
- İpşirli, M., "Avârız Vakfı", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 1991, IV, 109.
- İpşirli, M., "Bilâd-ı Selâse", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 1992, VI, 151-152.

- İpşirli, M., "Cihet", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 1993, VII, 546-548.
- İpşirli, M., "Hikr", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 1998, XVII, 525-526.
- İpşirli, M., "Kazasker", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, Ankara 2022, XXV, 140-143.
- İpşirli, M., "Sadrazam", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 2008, XXXV, 414-419.
- İpşirli, M., "Şeyhülislam", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 2010, XXXIX, 91-96.
- İşeri, A., "Vakıflar (Medeni Kanun'dan Önceki ve Sonraki Vakıf Nev'ileri ve Hukuki Mahiyetleri)", *AÜHFD*, Ankara 1964, C. XXI, S. I, 199-214.
- Kalabalık, H., *Temel Hukuk Bilgisi*, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Kallek, C., "Haraç", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 1997, XVI, 71-88.
- Karakoç, İ., "Osmanlı Devleti'nde Sahih ve Gayrisahih Vakıflardaki ve Mîrî Arazi-deki Tasarruf Hakkı Arasındaki Farkın, Hakir ve İntikale İlişkin Hükümler Bağlamında Değerlendirilmesi", *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, İstanbul 2019, S. XVII, 5-60.
- Karaman, H., *Mukayeseli İslam Hukuku 1*, 3. Baskı, İz Yayıncılık, İstanbul 2016.
- Karaman, H., *Mukayeseli İslam Hukuku III*, 3. Baskı, İz Yayıncılık, İstanbul 2016. (Kısaltma: III).
- Kardeş, S., *1858 Yılından Bugüne Kanunname-i Arazi (Arazi Kanunu)*, 1. Baskı, Ankara 2007.
- Kars, R., "XVII. Yüzyıla Ait İstanbul Mahkeme Kayıtları Işığında 'Avarız Vakıfları'", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 2021, C. XL, S. 69, 160-187.
- Kaşıkçı, O., "Tahcîr", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 2010, XXXIX, 389-340.
- Kaya, M., Y., *İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Aile Vakıfları*, (Doktora Tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa 2017 (Kısaltma: Aile Vakıfları).
- Kaya, M., Y., *Osmanlı Vakıf Hukuku (Ömer Hilmi Efendi'nin Ahkâmü'l Evkâfı Özelinde)*, 1. Baskı, Son Çağ Akademi Yayıncılık, Ankara 2021.
- Kayaoğlu, İ., "Vakfın Menşei Hakkında Görüşler", *Vakıflar Dergisi*, Ankara 1978, S. 11, 49-55.
- Kayıhan, Ş., *Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler – Tüzel Kişiler)*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Kenanoğlu, M., M., "Mîrî Arazi", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, Ankara 2020, XXX, 157-160.

- Kenanoğlu, M., M., "Mülk", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, Ankara 2020, XXXI, 539-540.
- Kılıç, O., "Kamulaştırma Davalarında Arsa-Arazi Ayrımı", *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 2011, C. XXIV, 1, 15-18.
- Kılıçoğlu, A., M., *Temel Kavramlar Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, Gözden Geçirilmiş 4. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2021.
- Kılıçoğlu, A., *Miras Hukuku*, (6. Bası), Turhan Kitabevi, Ankara 2015.
- Kıvrım, İ., "Mahalle Avârız Vakıfları (17. Yüzyıl Ayntab Örneği)", *Gaziantep Üniversitesi Ayıntâb Araştırmaları Dergisi*, 2019, C. II, S. 2, 34-49.
- Koca, F., "Fetvahâne", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 1995, XII, 496-500.
- Kocayusufpaşaoğlu, N., *Miras Hukuku*, 3. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 1987.
- Koç, K., "Tanzimat Sonrası Evkâf-ı Müstesna", *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Kahramanmaraş 2020, C. XVII, S. 2, 1164-1197.
- Koçoğlu, S., *Türk Medeni Kanunu'na Göre Vakıfların Kuruluşu, İşleyişi ve Sona Ermesi*, 1. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Korkusuz M., R. ve Ergün, Ö., "Hukuksal Boyutları ile Eski ve Yeni Vakıflar", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2008, C. XII-XIII, S. 16-17-18-19.
- Köprülü, B., "Evvelki Hukukumuzda Vakıf Nev'iyetleri ve İcâreteynli Vakıflar", *İÜHF*, 1951, C. XVII, III-IV, 215-257.
- Köprülü, B., "Tarihte Vakıflar", *AÜHFD*, Ankara 1951, C. VIII, 478-518.
- Köprülü, F., "Vakıf Müessesinin Hukukî Mahiyeti ve Tarihî Tekâmülü", *İslam ve Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları ve Vakıf Müessesesi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2005, 295-307.
- Kucur, S., S., "İktâ", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 2000, XXII, 47-49.
- Kundak, O., *İslam Arazi Hukukunun Oluşumu (İlk Hicri Asır)*, (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul 2018.
- Kurban, Y., *Mecelle ve Günümüz Hukuku (Hukukun Doksan Dokuz İlkesi)*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Müslim, Ebu Huseyn Müslim b. el-Haccac; *el-Câmi"us-Sahih*, 3 Cilt, Çağrı Yayınları, İstanbul 1981.
- Oğuzman, K., Seliçi, Ö ve Özdemir, S., O., *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, 19. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2020.
- Oğuzman, M. ve Öz, T., *Borçlar Hukuku Genel Cilt - I, Güncellenip Genişletilmiş 10. Baskı*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012.

- Olgaç, F., *Türk Hukukunda Resmi Vasiyetname*, (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2020.
- Öğüz, T., *Türk Hukukunda Vakıf Tüzel Kişiliğinin Hukuki Esasları*, Beşir Kitabevi, İstanbul 2007.
- Ömer Hilmi Efendi, *İthâf-ül Ahlâf Fi Ahkâm-il Evkaf*, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Ankara 1977.
- Özay, O., L., *Tarım İşletmelerinin ve Arazilerinin Miras Yoluyla İntikali*, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2015.
- Özbilen, A., B., "İstisnai ve İkincil Bir Vasiyet Türü: Sözlü Vasiyetname", *AÜHF*, 2022, C. LXXI, S. 4, 1559-1587.
- Özçelik, Ş., B., "5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda 6537 Sayılı Kanun'la Yapılan Değişiklikler ve Değerlendirilmesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2015, C. XIX, S. 1, 87-110.
- Özen, Ş., "Velâ", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 2013, XLIII, 11-15.
- Özsunay, E., *Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiler*, 5. Bası, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1982.
- Öztan, B., *Aile Hukuku*, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2015. (Kısaltma: Aile Hukuku).
- Öztan, B., *Medeni Hukuk'un Temel Kavramları*, 45. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2020. (Kısaltma: Medeni Hukuk).
- Öztan, B., *Miras Hukuku (Tablolar ve Örneklerle)*, (7. Baskı), Turhan Kitabevi, Ankara 2016.
- Öztek, S., "Temyiz Kanun Yolunun Tarihçesine İlişkin Bazı Tespitler", *MÜHF-HAD*, 2015, C. XXI, S. 2, 135-144.
- Öztürk, N., "Evkâf-ı Hümayun Nezâreti", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 1995, C. XI, 521-524.
- Öztürk, N., "Mukâtaalı Vakıf", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, Ankara 2020, XXXI, 132-134.
- Öztürk, N., *Elmalılı Hamdi Yazır Gözüyle Vakıflar (Ahkâmü'l Evkaf)*, 1. Baskı, TDV Yayınları, Ankara 1995.
- Öztürk, N., Tarihte ve Bugün Vakıflar Eliyle Aileye Götürülen Hizmetler, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 1993, C. III, S. 3, 78-89.
- Öztürk, N., *Türk Yenileşme ve Tarihi Çerçevesinde Vakıf Müessesesi*, Türkiye Diyanet Yayınları, Ankara 1995. (Kısaltma: Vakıf Müessesesi).
- Özuğur, A., İ., *Medeni Yasadan Önce ve Sonra Türk Miras Hukuku*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2001.
- Özyakışır, Ö., "Hak ve Fiil Ehliyeti", Metin İnkizler ve Özlem Tüzüner (Ed.), *Medeni Hukuk-I Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.

- Prof. Dr. İlhan Helvacı Dersleri, <http://www.ilhanhelvacidersleri.com/turk-borclar-kanunu/turk-borclar-kanunu-madde-356>, (Erişim Tarihi: 15.04.2023).
- Sağlam, İ., “Devletin Yasal Mirasçılığı”, *MÜHF-HAD*, 2016, C. XXII, S. 3, 2473-2495.
- Sağlam, İ., “Tarımsal İşletmelerin Özgülenmesi Sorunu ve Bu Sorunun Tarım Reformu Açısından Değerlendirilmesi”, *MÜHF-HAD* 16 (2010): 201-231 <<https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/50633/659382>.
- Sahillioğlu, H., “Avârız”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul 1991, IV, 108-109.
- Serozan, R. ve Engin, B., İ., *Miras Hukuku*, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014
- Serozan, R., *Tüzel Kişiler: Özellikle Dernekler ve Vakıflar*, 1. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1994.
- Solmaz, S., B., “Osmanlı’da Tımar Sistemi ve Bu Sistemin Bozulmasının Sebepleri”, *Orta Doğu Ve Orta Asya-Kafkaslar Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 2022, C, II, S. 1, 1-20.
- Söğüt, İ., S., “Roma ve Türk Hukuku’nda Aile Fideikomisi (Fideicommissum Familiae Relictum) Kavramı”, *TBB Dergisi*, 2020, S. 147, 143-181.
- Şafak, A., *Hukuk Terimleri Sözlüğü*, Rehber Yayıncılık, Ankara 1992.
- Şafak, A., *İslam Arazi Hukuku ve Tatbikatı (İlk Devirler)*, 1. Baskı, Türdav Basım Yayım, İstanbul 1977. (Kısaltma: Arazi).
- Şahin, E., “Taşınmaz Mülkiyetinin Konusu ve Kapsamı”, Ayşe Havutçu, Müslüm Akıncı ve Mutlu Dinç (Ed.), *Gayrimenkul Davaları Cilt-1*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Taşatan, C., “Türk Medeni Kanunu’na Göre Mirasçı Atama”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2019, C. X, S. 1, 40-49.
- Tirmizi, Muhammed b. İsa; *es-Sünen*, III Cilt, Çağrı Yayınları, İstanbul 1981.
- TMKGerekçesi, https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem21/yil01/ss723_Madde_Gerekceleri_3.pdf, (Erişim Tarihi: 10.04.2023).
- Topal Ş. ve Kışmır, A., “İslâm Hukukunda Öşür ve Delilleri”, *Kocaeli İlahiyat Dergisi*, C. III, S. 1, 5-52.
- Topal, Ş., *İslam Hukukunda Satış Akdi ve Mülkiyet*, Sts Yayınları, Ankara 2014.
- Türzkâde Hafız Mehmed Ziyâeddin Efendi, “Mükemmel İstilahât-ı Kavânin Yâhut Malûmât-ı Kanunûniye Hülasası”, Fethi Gedikli ve İbrahim Enes Onat (Haz.), *Osmanlı Hukuk Sözlüğü*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Tüzüner, Ö., “Hukuki İşlem”, Metin İkizler ve Özlem Tüzüner (Ed.), *Medeni Hukuk-I Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- Ulus Karataş, A. E., “Türk Miras Hukukunda Mirasın Kazanılmasında Halefiyet Türleri ve Türk Milletlerarası Özel Hukukundaki Yansımaları”, *İÜHF*, İstanbul 2015, C. LXXIII, S. 2, 357-390.

- Umur, Z., "Roma Miras Hukukunun Ana Hatları", *İÜHFİM*, İstanbul 1965, C.XXXI, 159-195.
- Üçok, C., Mumcu, A. ve Bozkurt, G., *Türk Hukuk Tarihi*, 18. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2016.
- Yaman, A., *İslam Aile Hukuku*, 20. Baskı, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 2017.
- Yazıcı, A., "Arazî Kanunnâmesi (1274/1858) ve İntikal Kanunlarıyla İslam Miras Hukukunun Mukayesesi", *EKEV Akademi Dergisi*, S. 60, 449-470.
- Yıldırım, E., C., "Ölüme bağlı Tasarrufla Vakıf Kurma", *MÜHF-HAD*, İstanbul 2023, C. XXIX, S. 1, 679-728.
- Yılmaz, E., *Hukuk Sözlüğü*, Yenilenmiş 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2011.
- Yılmaztekin, A., E., "Mirasın Taksimi ve Tarımsal Arazilerin Miras Yoluyla İntikali", *Ankara Barosu Dergisi*, 2022, C. LXXX, S. 4, 435-472.
- Yomralıoğlu, T., "Dünya'da Arazi Yönetimi", *Türkiye'de Sürdürülebilir Arazi Yönetimi Çalıştayı*, 26-27 Mayıs 2011, Okan Üniversitesi İstanbul, (İnternet Erişimi: <https://web.itu.edu.tr/tahsin/PAPERBOX/E58.pdf>, Erişim Tarihi, 08.01.2024).
- Yüksel, H., *Osmanlı Sosyal ve Ekonomik Hayatında Vakıfların Rolü Üzerine Bir Araştırma (1585- 1683)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara 1990.
- Zuhayli, V., *İslam Fıkhi Ansiklopedisi*, X, Risale Yayınları, Ahmet Efe vd.(çev.), İstanbul 2004.
- 10 Rebiyülevvel H. 1291 tarihli İcar-ı Akar Nizamnamesi.
- 9 Cemâziyelâhir H. 1287 tarihli Müsakkafât ve Müstegallât-ı Evkâfın Muâmelâtı Hakkındaki Nizamnâme.

Furkan Samet ESER

Cumhuriyet Savcısı

**ANAYASA MAHKEMESİ'NE
BİREYSEL BAŞVURUDA
KABUL EDİLEBİLİRLİK
KRİTERLERİ**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuruda Kabul Edilebilirlik Kriterleri
Furkan Samet Eser

Hukuk Yayınları Dizisi – 3843

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 881 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- AÇIL, Murat, “İnsan Haklarının Ulusal Hukuk Düzeninde Korunması”, **İnsan Hakları Hukuku**, sa. 132-192, (Ed: Tuğba Bayraktar/ Ufuk Ramazan Çakmak), Adalet Yayınevi, Ankara 2022
- AKAN, Beytullah/ YAZICI, Uğur, “İhlal Kararlarının Yasama Organına Bildirilmesi ve TBMM Süreci”, **Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, S. 27, 2023, sa. 11-37.
- AKSU, Hüseyin, **Teoriden Pratiğe Anayasa Mahkemesi ve Siyaset**, Ekin Yayınevi, Bursa 2022.
- AKYEL, Recai, “Bireysel Başvuru Yolu: Misyonu, Vizyonu ve Uygulanması”, **Adalet Dergisi**, S. 68, 2022, sa. 53-92.
- AKYOL, Şükrü Furkan, “İfade Özgürlüğü Bağlamında Cumhurbaşkanına Hakaret Suçu(TCK M.299)”, Altınbaş Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2022.
- ALGAN, Bülent, “Bireysel Başvurularda ‘Açıkça Dayanaktan Yoksunluk’ Kriterinin Anayasa Mahkemesi Tarafından Yorumu ve Uygulanması”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 63, S. 2, 2014, sa. 247-284.
- ATAKUL, Derya, “Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuruda Bir Kabul Edilebilirlik Şartı Olarak Başvuru Yollarının Tüketilmesi”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2019.
- ARNWİNE, Selin Esen, “İspanya’da Bireysel Başvuru Yolu”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 52, S. 4, 2003, sa. 249-271.
- AYDIN, Mücahit, “Bireysel Başvuruda Zaman Bakımından Yetki”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S. 25, 2016, sa. 283-303.
- AYDIN, Öykü Didem, “Türk Anayasa Yargısında Yeni Bir Mekanizma: Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 15, S. 4, 2011, sa. 121-170.
- AYGÜL, Abdulkadir, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İcrası**, Adalet Yayınları, Ankara 2022.
- AYKANAT, Tuğba/ METİN, Yüksel, “Bireysel Başvuruda İhlal Edildiği İleri Sürülen Temel Hak ve Özgürlüklerin Kapsamının Belirlenmesi”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 13, S. 1, 2023, sa. 3-44.
- BAŞ, Sezgin, “Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuru Kararlarında Din ve Vicdan Hürriyeti”, **Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, S. 1, 2022, sa. 384-439.

- BAYRAKTAR, Tuğba, “İnsan Haklarının Uluslararası Hukuk Düzeninde Korunması”, **İnsan Hakları Hukuku**, sa. 193-269, (Ed: Tuğba Bayraktar/ Ufuk Ramazan Çakmak), Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- BEREKET, Cansu Dağ, “Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Kararları Eksenin Mülkiyet Hakkı”, **Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, S. 2, 2020, sa. 479-506.
- BİRİNCİ, Görkem, **Milletler Cemiyetinden Birleşmiş Milletlere İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin Kısa Tarihi (1918-1948)**, Ekin Yayınevi, Bursa 2022.
- BULUT, Öznur Akyol, **Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru**, Gazi Kitabevi, Ankara 2020.
- CANDAN, Kadir, “Anayasal Geçmiş, Anayasa Yapım Süreçleri ve Değişiklikleri Bakımından Ülke Deneyimleri”, **Konularına Göre Karşılaştırmalı Dünya Anayasaları**, sa. 7-90, (Ed: Semra Gökçimen/ Murat Bilgin/ Kadir Candan), TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2022.
- ÇALLI, Yüksel, “Türk Anayasa Hukukunda Eğitim Hakkı”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2009.
- ÇAMAK, Sultan, “Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarına Göre İfade Özgürlüğünün Sınırları”, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 2, S. 4, 2015, sa. 1067-1090.
- ÇİÇEKFİDAN, Halil, **Avrupa Birliği’nde Temel Hakların Korunması; Temel Hakların Şartı ve Onu Doğuran Süreç Üzerine Bir İnceleme**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- DEMİRBAŞ, Mustafa Eyyub, “İdari Ret Kurumu”, **Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri**, sa. 18-25, (Ed: Hüseyin Turan/ Recep Kaplan), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2015.
- DEMİRCİ, İsmail, Bireysel Başvuruda Anayasal ve Kişisel Önem Kriteri ve Anayasa Mahkemesinin İş Yüğü Sorunu Bağlamında İncelenmesi, **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 39, S. 2, 2022, sa. 355-393.
- DEMİRÖRS, Mehtap, **Anayasa Mahkemesi’nin İptal Kararlarının Geriye Yürümezliği Sorunu**, Astana Yayınları, Ankara 2020.
- DİDİNMEZ, Mehmet Alp, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Üç Aşamalı Testi”, Kırıkkale Hukuk Mecmuası, C. 1, S. 1, 2021, sa. 149-174.
- DOĞAN, Recep, “Hakaret Suçu ve AİHM Kararlarında İfade Özgürlüğünün Sınırları”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, S. 17, 2021, sa. 191-239.
- DOĞAN, Zelal Pelin, **Bireysel Başvuru Usulünde Önemli Zarar Ölçütü**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.
- DOĞANOĞLU, Ali Erdem, “Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuruda ‘Başvurunun Reddi Kararı’”, **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 13, S. 2, sa. 497-537.

- DÖNER, Ayhan/ ÇELİK, Yeşim, “Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuruyu İnceleme Aşamaları, Ortaya Çıkan Sorunlar ve Sonuçları”, **Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C. 9, S. 1, 2016, sa. 275-294.
- DUMAN, Özgür, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Karşılaştırmalı Hukuk Pençeresinden “Dördüncü Derece Olmama Doktrini” ve Yansımaları”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 39, S. 1, 2022, sa. 47-92.
- DURŞUN, Halil İbrahim, **Türk Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuruda Esasa İlişkin Kabul Edilemezlik Sebepleri**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.
- DUVAN, Ayşe Özkan, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 2. Maddesi Çerçevesinde Yaşam Hakkının Korunmasında Devletin Yükümlülüğü”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 24, S. 2, 2018, sa. 660-681.
- EKİNCİ, Hüseyin, “Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuruda Kabul Edilebilirlik Kriterleri ve İnceleme Yöntemi”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, S. 30, 2013, sa. 161-197.
- EKİNCİ, Hüseyin/ SAĞLAM, Musa, **Sorularla Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru**, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2014.
- EKİNCİ, Hüseyin/ SAĞLAM, Musa, **66 Soruda Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru**, Avrupa Konseyi, Ankara, 2012.
- ERCAN, Mehmet Sercan, “İspanya Anayasası'nın Yapım Sürecine İlişkin Bir İnceleme”, **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 9, S. 2, 2022, sa. 271-296.
- ERDEM, Burak, “Bireysel Başvuru Yolunda Temellendiril(e)memiş Şikâyet”. **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 72, S. 3, 2023, sa. 1055-1108.
- EREN, Abdurrahman, “Hukuki Yorum Yöntemleri Açısından Bireysel Başvuru Kararlarının Anayasanın Yorumuna Etkileri”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 32, S. 1, sa. 231-301.
- EREN, Abdurrahman, **Ulusal İnsan Hakları Kurumları Uluslararası Standartlara Uygunluğun Yorum İlkeleri**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2012.
- ESER, Furkan Samet, “İfade Özgürlüğü Bağlamında Hakaret Suçu”, **14. Uluslararası Sosyal Beşeri ve Eğitim Bilimleri Kongresi**, İstanbul 2023.
- FENDOĞLU, Hasan Tahsin, “2001 Anayasa Değişikliği Bağlamında Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanması (Ay. Md.13)” **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 18, S. 1, 2002, sa. 111-141.
- FEYZİOĞLU, Metin, “Anglo Sakson ve Anglo Amerikan Hukuk Düzenlerinde Habeas Corpus Kurumu”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 44, S. 1, sa. 665-688.
- FREEDEN, Micheal, **Rights**, University of Minnesota Press, Minneapolis 1991.

- GEMALMAZ, Burak, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Mülkiyet Hakkı**, Beta Yayıncılık, İstanbul 2009.
- GEMALMAZ, Mehmet Semih, **Devlet, Birey ve Özgürlük**, Legal Yayıncılık, İstanbul 2010.
- GORAL, Betül Polat, “Bireysel Başvuru Hakkının Kötüye Kullanılması Yasağı”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 28, S. 1, 2022, sa. 256-302.
- GÖKBURUN, İbrahim, “Türkiye’de İnsan Hakları Düşüncesinin Tarihsel Gelişimi ve İlköğretim Ders Kitaplarına Yansımaları”, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyon 2007.
- GÖZLER, Kemal, **Devletin Genel Teorisi**, 6. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa 2015.
- GÖZLER, Kemal, **Türk Anayasa Hukuku Dersleri**, 4. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa 2007.
- GÖZTEPE, Ece, “Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuruya İlişkin İki Buçuk Yıllık İctihadının Kısa Bir Değerlendirmesi”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 32, 2015, sa. 17-33.
- GÖZTEPE, Ece, **Anayasa Şikâyeti**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1998.
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref/ GÖLCÜKLÜ, Feyyaz, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması**, 10. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2013.
- GÜLENER, Serdar/ UZUN, Cem Duran, **Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi (Tarihsel Perspektiften Olaylar, Kişiler, Kararlar)**, On İki Levha Yayıncılık, Ankara 2020.
- GÜLSOY, Mehmet Tefvik, **Özgürlüklerin Korunmasında Anayasa Yargısının Yeri ve Meşruluğu**, Yetkin Yayınları, Ankara 2007.
- GÜMÜŞAY, Ramazan, **Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru Yolunda İhlal Kararlarının İcrası**, Adalet Yayınları, Ankara 2019.
- HARRİS, David/ O’BOYLE, Micheal/ BATES, Ed/ BUCKLEY, Carla, (Çeviren: Mehves Bingöllü Kılıcı/ Ulaş Karan/ Hülya Dinçer), **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku**, Ankara 2013.
- HÜNER, Mehmet Fatih, **Demokrasinin İşleyişinde Yargının Rolü ve Meşruiyeti**, Adalet Yayınları, Ankara 2012.
- İNCEOĞLU, Sibel, **Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru Türkiye ve Latin Modelleri**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017.
- İPEK, Nurgül Öztürk, “Tutuklamaya Dair Bireysel Başvurularda Anayasa Mahkemesi’nin Kuvvetli Suç Şüphesini İnceleme Yetkisi”, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2021.
- İSKENDEROĞLU, Halil İbrahim, “Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru Hakkı”, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bolu 2016.

- KAHRAMAN, Mehmet, "Almanya'daki Anayasa Şikâyeti İle Karşılaştırmalı Olarak Türkiye'de Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yolu", **Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 1, S. 1, 2013, sa. 129-146.
- KANADOĞLU, Osman Korkut, **Anayasa Mahkemesi**, Beta Basım Yayım, İstanbul 2004.
- KANADOĞLU, Osman Korkut, **Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015.
- KARAHAN, Özge, " 'TBMM'ye Çağrı' Giderim Kararlarının İşlevsizliği ve Bu Kararlara İşlevsellik Kazandırılması Amacıyla Getirilen Önerilerin Değerlendirilmesi", **Yasama Dergisi**, S. 46, 2022, sa. 37-72.
- KARAMAN, Ebru, **Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Bireysel Başvuru Yolu**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2013.
- KARAN, Ulaş, **İfade Özgürlüğü, Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-2**, Avrupa Konseyi, Ankara 2018.
- KARAN, Ulaş, **Öğretide ve Uygulamada Anayasa Mahkemesi Kararlarının Bağlayıcılığı ve İcrası**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.
- KARAOĞLAN, Necip İlker, **İspanya Anayasası**, Bilge Yayınevi, Ankara 2020.
- KARAYEL, Şuayip, "Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yolunun Kabul Edilebilirlik Kriterleri", Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2019.
- KAYA, Seyithan, **2017 Anayasa Değişiklikleri Çerçevesinde Anayasa Yargısı ve Bireysel Başvuru**, Adalet Yayınları, Ankara 2018.
- KELEMEN, Katalin, The Hungarian Constitutional Court in the New Constitutional Framework.
- KESER, Hayri, "Bireysel Başvuru İçtihatlarında Yaşam Hakkının Usuli Boyutu: Etkili Soruşturma Yükümlülüğü", **Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 12, S. 2, 2022, sa. 411-437.
- KILIÇ, Abbas, "Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuru Kararlarının Türkiye Büyük Millet Meclisine Bildirilmesi", **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 38, S. 1, 2021, sa. 85-126.
- KILIÇ, Ayhan, "Yüksek Seçim Kurulu Kararlarına Karşı Bireysel Başvuru Yolu", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, S. 13, 2013, sa. 39-81.
- KILINÇ, Bahadır, "Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Bireysel Başvuru (Anayasa Şikâyeti) Kurumu ve Türkiye Açısından Uygulanabilirliği", **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 24, S. 1, 2008, sa. 19-59.
- KILINÇ, Bahadır, "Ortak Hukuk (Common Law) Sistemlerine Sahip Ülkelerden A.B.D. ve İngiltere'de Anayasa ve Yargısal Denetim", **Anayasa Yargısı İncelemeleri-1**, sa. 113-148, (Ed: Mehmet Turhan/ Hikmet Tülen), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2006.

- KIZILYEL, Serkan, “Yaşam Hakkı: AİHM Kararları ve İdari Yargı Uygulaması”, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 18, S. 2, 2014, sa. 253-290.
- KOÇ, Muharrem İlhan, “Mükerrer Bireysel Başvuru”, **Bireysel Başvuru Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi**, sa. 27-32, (Ed: Muharrem İlhan Koç/ Recep Kaplan), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2017.
- KONTACI, Ali Ersoy, **Anayasa Yargısında Yargısal Karşılaştırmacılık ve Türk Anayasa Mahkemesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- KORKMAZ, Ramazan, “Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuruda Uyulması Gereken Süreler”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 16, Özel Sayı, 2014, sa. 1951-1986.
- KORKMAZ, Ramazan, **Medeni Usul Hukuku Açısından Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru**, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017.
- KUŞ, Şeyma, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Kararlarında Nefret Söylemi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.
- KÜÇÜK, Salim, “Açıkça Dayanaktan Yoksunluk”, **Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri**, sa. 187-208, (Ed: Hüseyin Turan/ Recep Kaplan), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2015.
- KÜÇÜK, Salim, “Mahkemenin Kişi Bakımından Yetkisi”, **Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri**, sa. 39-58, (Ed: Hüseyin Turan/ Recep Kaplan), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2015.
- KÜÇÜKTAŞDEMİR, Özgür, “Aydınlanma ve Ceza Hukuku”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 113, 2014, sa. 57-98.
- MELLINGHOF, Rudolf, “Federal Almanya Cumhuriyeti’nde Anayasa Şikayeti”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 25, S. 1, 2009, sa. 31-44.
- NİŞANCI, Dilaver, “AİHM Kararları Işığında Özgürlük ve Güvenlik Hakkı (AİHS m. 5) ve Bu Hakkın İfade Özgürlüğü (AİHS m. 10) İle Amaçta Saptırma Yasağı (AİHS m. 18) Açısından İrdelenmesi”, **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 26, S. 44, 2021, sa. 37-74.
- ÖNCÜ, Mehmet, “Bireysel Başvuruların AİHM tarafından Usulden İncelenmesi ve Dördüncü Derece Türünden Şikâyetler”, **Anayasa Mahkemesi 50. Yıl Armağanı**, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2012, sa. 373-408.
- ÖZBUDUN, Ergun, **Türk Anayasa Hukuku**, 12. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2011.
- ÖZCAN, Hüseyin, “İsviçre’de Anayasa Şikayeti”, **Legal Hukuk Dergisi**, S.75, 2009, s.779-807.
- PİMENTEL, Genaro David Gongora, “Ampora ne içindir?”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 26, 2009, sa. 163-227.
- REGENHARDT, Bartholomäus, (Çeviren: İbrahim Aşık), “Federal Almanya’da Bireysel Başvurunun Anlamı ve İşlevi”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 23, S. 3, 2017, sa. 521-532.

- RUPP-VON BRÜNNECK, Wiltraut, "Verfassungsgerichtsbarkeit und gesetzgebende Gewalt", **Archiv des öffentlichen Rechts**, C. 102, 1977, sa. 1-26.
- SAĞLAM, Fazıl, "Anayasa Şikâyeti, Anlamı, Kapsamı ve Türkiye Uygulamasında Sorunlar", **Demokratik Anayasa: Görüşler ve Öneriler**, sa. 418-466, (Ed: Ece Göztepe/ Aykut Çelebi), Metis Yayınları, İstanbul 2012.
- SAĞLAM, Musa, "Bireylerin Anayasa Mahkemesi'ne Başvurusu (Bir Reform Önerisi)", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 60, 2005, sa. 139-168.
- SALİHPAŞAOĞLU, Yaşar, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Yargılamada Kullandığı Yöntem, İlke ve Usuller**, Adalet Yayınları, Ankara 2020.
- SEVEN, Mustafa, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvurunun Hukuki Sonuçları, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2022.
- SOLYOM, Laszlo "Macaristan Anayasa Mahkemesinin Toplumsal Sistem Değişikliği İçerisindeki Rolü", **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 9, 1992, sa. 287-301.
- SULTANOĞLU, Abdulkadir, "Bireysel Başvuru (Anayasa Şikâyeti) Usulünde CMK Md. 141'deki Hukuk Yolunun Etkililiği Sorunu", Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020.
- SUNAY, Reyhan, **İfade Hürriyetinin Muhtevası ve Sınırları**, Liberal Düşünce Topluluğu Yayınları, Ankara 2001.
- ŞAHBAZ, İbrahim, "Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru ve Sorunlar", **Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru (Anayasa Şikayeti/Anlamı, Kapsamı ve Olası Sorunlar) Paneli**, TBB Yayını, Ankara 2011.
- ŞEN, Murat, "Başvuru Yollarının Tüketilmesi Kuralı", **Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri**, sa. 85-146, (Ed: Hüseyin Turan/ Recep Kaplan), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2015.
- ŞEN, Murat/ BARIN, Taylan, **Mülkiyet Hakkı Karar Özetleri**, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2021.
- ŞİMŞEK, Mustafa, "Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuruda 'Olağan Kanun Yollarının Tüketilmesi' Kriteri ve İstisnaları", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.
- ŞİRİN, Tolga, **Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Bireysel Başvuru Hakkı**, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015.
- ŞİRİN, Tolga, **Bireysel Başvuru Usul Hukuku, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-7**, Avrupa Konseyi, Ankara 2018.
- ŞİRİN, Tolga, **Özgürlük ve Güvenlik Hakkı. Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-1**, Avrupa Konseyi, Ankara 2018.
- TEZCAN, Durmuş/ ERDEM, Mustafa Ruhan/ SANCAKDAR, Oğuz/ ÖNOK, Rifat Murat, **İnsan Hakları El Kitabı**, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- TEZİÇ, Erdoğan, **Anayasa Hukuku**, 14. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2012.

- TİKİCİ, Muhammed, **Ceza Hukuku Bağlamında Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru**, Platon Plus Yayıncılık, İstanbul 2022.
- TÖGEL, Akif “Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Yolu'nun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Yapılan Başvurulara Etkisi”, **Akademik Teklif Hukuk ve İdari Bilimler Dergisi**, C. 1, S. 1, 2013, sa. 58-85.
- TURAN, Hüseyin, “Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru ve Başvuruların İncelenme Usulü”, **Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri**, sa. 7-17, (Ed: Hüseyin Turan/ Recep Kaplan), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2015.
- TURAN, Hüseyin, “Bireysel Başvuruda Başvuru Süresi”, **Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri**, sa. 147-186, (Ed: Hüseyin Turan/ Recep Kaplan), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2015.
- TURAN, Hüseyin, “Mahkemenin Yetkisine İlişkin Kabul Edilemezlik Nedenleri”, **Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri**, sa. 29-38, (Ed: Hüseyin Turan/ Recep Kaplan), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2015.
- URAL, Sami Sezai, **Hak ve Özgürlüklerin Korunması Bağlamında Bireysel Başvuru**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013.
- VURAL, Hasan Sayim, “Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yolunda Bir Kabul Edilemezlik Sebebi Olarak Temellendirilmemiş Şikâyet ve Cemal Günsel Kararı Üzerine Bir İnceleme”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, S. 18, 2021, sa. 457-487
- YAŞAR, Gizem Güner, “Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuruda Başvuru Yollarının Tüketilmesi Kuralı”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2016.
- YAŞAR, Gizem Güner, “Macaristan'da Bireysel Başvuru Sistemi”, **Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 9, S. 17, 2019, sa. 41-69.
- YILDIRIM, Akif, “Mahkemenin Konu Bakımından Yetkisi(Ratione Materiae)”, **Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri**, sa. 59-79, (Ed: Hüseyin Turan/ Recep Kaplan), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2015.
- YILDIZ, Ünal, “Habeas Data Kavramı ve Arjantin Örneği”, **Kişisel Verileri Koruma Dergisi**, C. 4, S. 1, 2022, sa. 1-13.
- YOKUŞ, Sevtap, “Türkiye'de Anayasa Şikâyetini Hazırlayan Koşullar”, **Türkiye'de Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru (Anayasa Şikâyeti)**, (Ed: Sevtap Yokuş), 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015.
- YÜZBAŞIOĞLU, Cihan/ MENSİZ, Ufuk Ceren, “Karşılaştırmalı Hukukta Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru”, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 11, S. 2, 2012, sa. 71-128.
- ZENGİN, Sevil, “Brezilya Federal Devleti ve Kamu Politikası Üzerine Bir İnceleme”, **Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi**, C. 5, S. 1, 2022, sa. 49-56.

İNTERNET KAYNAKLARI

- <https://www.academia.edu/1760644>, e.t: 16/09/2023.
- <https://www.anayasa.gov.tr>, e.t: 30/10/2023.
- <https://www.echr.coe.int/>, e.t: 30/10/2023.
- https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/482020113433Guide_Art_7-%20TUR%20-%207.%20madde%20rehberi.pdf, e.t: 29/10/2023.
- <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/5489>, e.t: 02/12/2023.
- <https://pjp-eu.coe.int/fr/web/south-programme2/common-legal-area.html>, e.t: 23/10/2023.
- https://www.sosyalbeseriveegitimbilimlerikonferansi.org/bildiriayrinti/ifa-de-ozgurlugu-baglaminda-hakaret-sucu_1698, e.t: 27/10/2023.

Dr. Yasin ÇEVİK

Hâkim

**CEZA MUHAKEMESİNDE
İSPAT**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesinde İspat

Yasin Çevik

Hukuk Yayınları Dizisi – 3844

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 883 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

FAYDALANILAN KAYNAKLAR¹⁹⁹¹

- “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesinin 11.7.2006 tarih ve 584100/00 sayılı Jalloh/Almanya Kararı: Uyuşturuucu Madde Suçlarında Zorla Kusturuucu İlaç Verilmesi”, Çev. Osman Ali Usal, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat – (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 15), Veli Özer Özbek'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.171-192.
- “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Van Mechelen Ve Diğerleri / Hollanda Kararı”, Çev. Tarık Söylemiş, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.I, S.2, Yıl 2011, s.159-185.
- Abdülhalik, Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Şerhi, Kütüphane-i Cihan, İstanbul, 1323.
- Ahmed Cevdet Paşa, Adab-i Sedad Min İlm'il Adab, Karabet ve Kasbar Matbaası, İstanbul, 1303.
- Ahmed Cevdet Paşa, Takvimül Edvar, Hazırlayanlar: Remzi Demir, Yavuz Unat, Gündoğan Y., Ankara, 1996.
- Akaoğlu, Serdar, “Ayakkabı İzinden Failin Tespiti”, CHD, Yıl 2 Sayı 1, Nisan 2007, s.171-179.
- Akar, İbrahim, Ceza Muhakemesinde Teşhis, Yetkin Y., Ankara, 2020.
- Akdemir, Süleyman, Ceza Hukukunda Mağdurun Korunması Sosyal Gruplaşmaya Yönelik Yeni Bir Yaklaşım, Akevler Akdeniz Bilimsel Araştırma Merkezi Yayınları, İzmir, 1988.
- Aktaş, Batuhan, “Yargıtay Kararları Işığında 3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nda Düzenlenen Suç Tipleri”, MÜHF-HAD, Prof. Dr. Bülent Tahiroğlu'na Armağan, Özel Sayı, Cilt 23, Yıl 2017, Sayı 3, s.793-882.
- Akıncı, Semiha; Ünder, Hasan Ali, Klasik Mantık, Editör: Semiha Akıncı, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Ankara, 2013.
- Akman, Mehmet, Osmanlı Devletinde Ceza Yargılaması, Eren Y., İstanbul, 2004.
- Aksoy İpekçioğlu, Pervin, “Gözaltında Alınan İfadenin Önemi ve Delil Değeri”, AÜHFHD, Yıl 2008, S.3. s.51-82.
- Akşit, M. Cevat, İslam Ceza Hukuku ve İnsani Esasları, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul, 1976.

¹⁹⁹¹ Birden fazla eserine atıf yapılan müellifler için kullanılan kısaltılmış atıf şekli parantez içinde gösterilmiştir.

- Akyürek, Güçlü, Ceza Yargılamasında Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Sorunu, TBBB, 2012/101, s.61-82.
- Alacakaptan, Uğur, "Delil Yasakları", Yargı Reformu 2000 Sempozyumu, İzmir Barosu Yayını, İzmir, 2000, s.519-524.
- Albrecht, Hans-Jörg, "Almanya'daki Gizli Soruşturma Tedbirleri Hakkında", Çev. Feridun Yenisey, Risk Altındaki Global Dünya Toplumu ve Ceza Hukuku, Editörler: Feridun Yenisey, Ulrich Sieber, Uğur Y., İstanbul, 2011, s.521-545.
- Ali Şehbaz, Usul-i Cezaiye, Matbaa-i Amire, İstanbul, 1310.
- Alisgandarov, Sabir, "The Right To Fair Trial", Issues In Criminal Justice, Edited by: Selcuk Zengin, Suleyman Hancerli, Huseyin Cinoglu, Derin Akdeniz, Kutluer Karademir, TISD Press, Washington D.C. USA, (Türkiye'de Basılmış), 2009, s.247-254.
- Altunkaş, Aysun, Hukuka Aykırı Delil Teorisi Işığında İfade Alma Ve Sorgu, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006.
- Ambos, Kai, "(Alman) Ceza Muhakemesi İçin Avrupa Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülükler", Çev. Mustafa R. Erdem, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3: Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Nurullah Kunter'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.129-152.
- Ambos, Kai, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Yargılama Hakları- Silahların Eşitliği, Çelişmeli Önsoruşturma ve AİHS m.6", Çev. Yener Ünver, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3: Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Nurullah Kunter'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.15-64. (AİHS m.6)
- Ansay, Sabri Şakir, Hukuk Bilimine Başlangıç, Güzel İstanbul Matbaası, 7. Bs., İstanbul, 1958.
- Aras, Celal, En Son Değişiklerle Açıklamalı - İçtihatlı Orman Kanunu, Adalet Y., Ankara, 2009.
- Arıkan, Baha, "İslam Ceza Hukukunun Esasları", Adalet Dergisi, Ocak 1962, S. 1, s.1189-1201.
- Arıkan, Gülay, "Çapraz Sorgu İçin Hazır mıyız?", Ankara Barosu Dergisi, 2005/4, s.107-114.
- Arsal, Sadri Maksudi, Türk Tarihi ve Hukuk, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1947.
- Arslan, Mustafa, "Kendini Suçlamama Hakkının Güncel Sorunları Özellikle İnsan Onuruyla İlişkisi", Alman ve Türk Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, Editörler: Ayşe Nuhoğlu, Ulrich Sieber, Silvia Tellenbach, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2016, s.95-113.
- Arslan, Ramazan, "Bilirkişilik, Sorunlar ve Çözüm Önerileri", Yargı Reformu 2000 Sempozyumu, İzmir Barosu Yayını, İzmir, 2000, s.190-211.

- Artuç, Mustafa, Hüküm Kurma Sanatı, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, 6. Bs., Ankara, 2015.
- Artuk, Mehmet Emin; Gökçen, Ahmet; Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Turhan Kitabevi, Ankara, 2009.
- Artuk, Mehmet Emin; Gökçen, Ahmet; Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Turhan Kitabevi, Ankara, 2006.
- Aslan, Ersel, Türk Ceza Hukukunda Önödeme Kurumu (5237 Sayılı TCK m.75), Adalet Y., Ankara, 2023.
- Aslan, Ersel; Sevim, Onur Utku, "Lekelenmeme Hakkı Çerçevesinde İhbar Kaydı ve SYOK", Akademi Kürsü, Temmuz 2020, S.7, s.34-39.
- Aslan, Nasi, İslam Hukukunda Yargılama Etiği ve İlkeleri, 2. Bs., Karahan Kitabevi, Adana, 2014.
- Aşçıoğlu, Çetin, "Bilirkişilik Kavramı", Bilirkişilik Sempozyumu, Samsun Barosu ve Türkiye Barolar Birliği Yayını, 9-10 Kasım 2001, s.25-107.
- Atar, Fahrettin, Fıkıh Usulü, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 9. Bs., İstanbul, 2011.
- Atar, Fahreddin, İslam Adliye Teşkilatı (Ortaya Çıkışı ve İşleyişi), Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1979.
- Atar, Fahrettin, İslam Yargılama Hukukunun Esasları, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul, 2013.
- Atar, Fahrettin, "Kazâ", TDV İslam Ansiklopedisi, (Erişim) <https://islamansiklopedisi.org/kaza--yargi#112/12/2023>.
- Atasoy, Sevil, "Bilimsel Deliller", Yargı Reformu 2000 Sempozyumu, İzmir Barosu Yayını, İzmir, 2000, s.516-518.
- Atilhan, Özer, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Sisteminde Adil Yargılanma Hakkının Temel unsuru Olarak "Masumiyet Karinesi" ", AÜEHFD, C. VIII, S.3-4, 2004, s.291-328.
- Aydeniz, Tugay, Ceza Muhakemesinde Tanık Beyanı Delili, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2015.
- Aydoğan, Fatih Sami, Ünlü Devlet Adamı Tonyukuk ve Göktürk Devlet Teşkilatı'na Olan Katkıları, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bursa, 2022.
- Aydın, Devrim, Ceza Muhakemesinde Deliller, Yetkin Y., Ankara, 2014.
- Aydın, Emirhan, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Tevil Yoluyla İkrar", Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.9, S.2, Temmuz, 2023, s.467-486.
- Aydın, M. Akif, Türk Hukuk Tarihi, Beta Y., 10. Bs., İstanbul, 2013.
- Aydın, Murat, Ceza Hukukunda Mağdur Kavramı, Mağdur Hakları ve Mağdurun İkincil Mağduriyetten Korunması, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2022.

- Bacaksız, Pınar; Bayzit, Tuğba, “Yargıtay’ın Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda İspata Yaklaşımı”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, C. 21, Özel Sayı, 2019, s.379-414.
- Badem, Semiyet, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanık”, TAAD, Yıl: 12, Sayı: 45 (Ocak 2021), s.289-326.
- Badem, Uğur, Olay Yeri İnceleme ve Delil Toplama Yöntemleri, Evren Ofset, Erzurum 1998.
- Bakıcı, Sedat, Olaydan Kesin Hükme Kadar Ceza Yargılaması ve Ceza Kanunu Genel Hükümler, Adalet Y., Ankara, 1996.
- Bakır, Kemal, “Bir Yöntem Felsefesi Olarak Pragmati(si)zim: Charles S. Peirce’ün Bilimsel Anlam Kuramı”, Felsefe Dünyası, 2008/1, S.47, s.153-162.
- Bardak, Cengiz, Ceza Davalarında Soruşturma Duruşma ve Kanunyolları, Yetkin Y., Ankara, 1999.
- Bardakoğlu, Ali, “İsbat”, DİA, Yıl 2000, Cilt 22, s.492-495.
- Bastiat, Frédéric, Hukuk, Çevirenler: Yıldırım Arsan, Atilla Yayla, Liberte Yayınları, 5. Bs., Ankara, 2014.
- Baş, Eylem, “Hayvanın Kötü Muamelelere Karşı Ceza Hukuku Vasıtasıyla Korunması Halinde Mağdurun Tespiti”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 12 (1), 2021, s.1-16.
- Başaran Yavaşlar, Funda, “İdari Nitelikli Vergi Suç ve Cezaları”, Vergi Dünyası, Temmuz 2006, Sayı 299, s.116-147.
- Başdemir, Hasan Yücel, “Başlangıç”, Epistemoloji-Temel Metinler, Editör: Hasan Yücel Başdemir, Hititkitap Yayınevi, Ankara, 2011, s.7-14.
- Batum, Süheyl, Yenisey, Feridun, Erkut, Celal, İnceoğlu, Sibel, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Adil Yargılanma İlkesi Işığında Hukuk Devleti ve Yargı Reformu: Anayasa Hukuku, İdare Hukuku ve Ceza Hukuku Açısından, Türk Sanayici ve İşadamları Derneği Yayını, İstanbul, 2003.
- Bayraktar, Bülent, “Muhakemelerde Delillerin Önemi”, Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 25, 2011, s.25-43.
- Bayram, Levent, “Ses ve Görüntü Kayıtlarının Türk Hukukundaki Yeri”, Polis Bilimleri Dergisi, Cilt:6, Sayı: 3-4, s.1-11.
- Baytemir Kontacı, Burcu; Kılıç, Ali Şahin; Kılıçparlar, Zeliha; Pancaroğlu, Başar, Ceza Muhakemesi Hukuku, Editörler: Cumhur Şahin, Neslihan Göktürk, Seçkin Y., 6. Bs., Ankara, 2023.
- Beccaria, Marki, Suçlar ve Cezalar Yahut Beşeriyetin Mecellesi, Çev.Muhittin Göklü, Uğur Basımevi, İstanbul, 1950.
- Beulke, Werner, “Muhakeme İlkeleri”, Çev. Sevim Ordueri, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3: Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Nurullah Kunter’e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.445-456.

- Belgesay, Mustafa Reşit, Hukuk ve Ceza Usulü Muhakemesinde Deliller, Güven Basımevi, İstanbul, 1940. (Deliller)
- Belgesay, Mustafa Reşit, İsbat Külfeti, Üniversite Kitabevi, İstanbul, tarihsiz.
- Berger, Margaret A., “Kovuşturmalarda Bilirkişi Tanıklığı: Daubert’in Cevap Veremediği Sorular”, Çev. Gözde Kazaker, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat – (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 15), Veli Özer Özbek’e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.307-322.
- Berki, Ali Himmet, Hukuk Mantığı ve Tefsir, Kanun ve Mukavelelerin Tanzim ve Tefsirine Ait Kaide ve Asıllar, Güney Matbaacılık, Ankara, 1948. (Hukuk Mantığı ve Tefsir)
- Berki, Ali Himmet, Hukuk Tarihinden İslam Hukuku I, Diyanet İşleri Reisliği Yayınları, Ankara, 1955. (İslam Hukuku)
- Beroje, Sahip, Ceza Muhakemesi Hukuku Açısından İslam İspat Hukuku, Fecr Y., Ankara, 2007.
- Bıçak, Vahit, Improperly Obtained Evidence (A Comparison of Turkish and English Law), Yardımcı Offset, Ankara, 1996.
- Bıçak, Vahit, Suç Muhakemesi Hukuku, Seçkin Y., 2. Bs., Ankara, 2011. Bıçak, Vahit, “Usulsüz Ulaşılan Delillerin Akıbetinin Mantıksal Çerçevesi”, Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suç Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, 3. Yılında Ceza Adaleti Sistemi, Editör: Bahri Öztürk, Seçkin Y., Ankara, 2009, s.525-540.
- Bilecen, Necmettin, Ceza Davalarında Usul ve Tatbikatı, Seçkin Y., Ankara, 1976.
- Bilmen, Ömer Nasuhi, Mülelhas İlmi Tevhid, Bilmen Y., İstanbul, 1973. Bilmen, Ömer Nasuhi, Hukuk-ı İslamiyye ve İstılahat-ı Fıkhiyye Kamusu, 8. Cilt, A.B Dağıtım, İstanbul, tarihsiz. (Kamus)
- Birtek, Fatih, AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat, Adalet Y., Ankara, 2016. (Delil ve İspat)
- Birtek, Fatih, Ceza Muhakemesinde İkrar, Adalet Y., Ankara, 2018.
- Birtek, Fatih, “Kasten Öldürmeye Teşebbüs Ve Kasten Yaralama Suçlarının Manevi Unsur Bakımından Ayırt Edilmesi”, AÜHFD, 2009, C.58, S.2, s.231-279. (Manevi Unsur)
- Bolle, Pierre-Henri, “Gerçeklik ve Gerçek Arasında Ceza Adaleti”, Çev. Güçlü Akyürek, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2007/1, s.1- 16.
- Bouzat, Pierre, “Ceza Muhakemesinde Kanıtların Toplanması Doğruluk Kuralları”, Çev. Hasan İ. Bıyıklı, Yargıtay Dergisi, C.3, S.1, Yıl 1977, s.85-113.
- Boyne, Shawn Marie, “Procedural Economy In Pre-Trial Procedure: Developments In Germany And The United States”, Southern California Interdisciplinary Law Journal, Vol. 24, Spring 2015, Number 2, s.339-368.

- Boyne, Shawn Marie, "Uncertainty and the Search for Truth at Trial: Defining Prosecutorial "Objectivity" in German Sexual Assault Cases", Washington and Lee Law Review, Vol. 67, Issue 4, Article 4, (2010), s.1287-1359.
- Bozdağ, Ahmet; Sariusta, Kader, "Ceza Yargılamasında Mağdurun Beyanı ve Delil Değeri", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı 2, 2017, s.573-602.
- Bozkurt, Gülnihal, Batı Hukukunun Türkiye'de Benimsenmesi, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1996.
- Bölek, Fatih, Hakkı Olmayan Yere Tecavüz Suçu (TCK m.154), İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019.
- Buhârî, Sahih-i Buhârî Muhtasarı Tecrid-i Sarih, Çeviri Tahric ve Notlar: Abdullah Feyzi Kocaer, Hüner Y., 7. Bs., Konya, 2008.
- Caferoğlu Ahmet, "Uygurlarda Hukuk ve Maliye İstılahları", Türkiyat Mecmuası, Cilt 4, 1936, s.1-44.
- Cengiz, Serkan; Demirağ, Fahrettin; Ergül, Teoman; McBride, Jeremy; Tezcan, Durmuş, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Ceza Yargılaması Kurum ve Kavramları, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Şen Matbaa, Ankara, 2008.
- Cengiz, Serkan; Demirağ, Fahrettin; Ergül, Teoman; McBride, Jeremy; Özbek, Veli Özer, Tezcan, Durmuş, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Ceza Yargılaması Kurum ve Kavramları, Tam Pozitif Reklam&Matbaa, 2. Bs., Ankara, 2023.
- Canpolat, Şerafettin, Usul Hukukunda Tanık ve Psikolojisi, Kemal Matbaası, Adana 1974.
- Cansız, Mustafa, Bir İspat Aracı Olarak Ceza Muhakemesinde Anonim Tanıklık, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2017.
- Cantürk, Nergis; Koç, Sermet, "Adli Tıp Kurumunda Değerlendirilen Cinsel Suç Sanıklarının Sosyo-Demografik Özellikleri ve Psikiyatrik Profilleri", AÜTFM, 2010, 63 (2), s.49-53.
- Cardozo, Benjamin N., Yargı Sürecinin Doğası, Çevirenler: Muzaffer Dülger, Sedat Erçin, Tekin Y., İstanbul, 2018.
- Centel, Nur, "Adil Yargılanma Hakkı ve Savcının Tarafsızlığı", Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004, s.199- 210.
- Centel, Nur, "Cinsel Suç Mağduru Kadının Korunması", Prof. Dr. Kenan Tunçomağ'a Armağan, Beta Y., İstanbul, 1997, s.59-70.
- Centel, Nur, Ceza Muhakemesi Hukukunda Hâkimin Tarafsızlığı, Kazancı Kitap Ticaret A.Ş., İstanbul, 1996.
- Centel, Nur; Zafer, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, Beta Y., 20. Bs., İstanbul, 2021.
- Cihan, Erol, "Ceza Muhakemesi Hukukunun Gayesi", İÜHFM, C. 28, S.3-4, (1962), s.701-712.

- Cihan, Erol, "Ceza Muhakemesi Hukukunda İkrar", İÜHFİM, C. 31, S.1-4, (1964), s.109-129.
- Cihan, Erol, "Psikolojik Açıdan Sanığın Sorgusu", Uğur Alacakaptan'a Armağan, Cilt 1, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008, s.155-160.
- Cihan, Erol; Yenisey, Feridun, " "Ne Bis İn İdem" İlkesi", Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004, s.219-224.
- Cihan, Erol; Yenisey, Feridun, Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. Bs., Beta Y., İstanbul, 1997.
- Cin, Halil; Akgündüz, Ahmet, Türk Hukuk Tarihi, Kamu Hukuku, Cilt 1, Selçuk Üniversitesi Yayınları, 2. Bs., Konya, 1995.
- Cin, Halil; Akyılmaz, Gül, Türk Hukuk Tarihi, Sayram Y., 4. Bs., Konya, 2011.
- Coşar, V. Ahsen, "Önsöz", Savcılar İçin İnsan Hakları El Kitabı, Editörler: Egbert Myjer, Barry Hancock, Nicholas Cowdery, Derleyen: Mamix Alink, Çevirenler: Ankara Barosu Tercüme Bürosu, Eren Altay, Bora Kaya, Aslı Çerçi, Ankara Barosu Yayınları, Ankara, 2006, s.xi-xv.
- Coşkun, Serdar, Cinsel Suçların İspatında Mağdur Beyanı Delili, Adalet Y., Ankara, 2023.
- Crofton, Ian, Kısaca Büyük Fikirler, Dünyayı Değiştiren 200 Temel Anlayış, Çev. M. Murtaza Özeren, Kronik Y., İstanbul, 2022.
- Cronch, Lindsey E.; Viljoen, Jodi L.; Hansen, David J., "Forensic Interviewing In Child Sexual Abuse Cases: Current Techniques And Future Directions", Aggression and Behavior, 11:3 May-June (2006), University of Nebraska-Lincoln, (Erişim) <http://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1005&context=psychfacpub> 21/11/2016, s.194-207. el-Cüveynî, el-Varakât Fıkıh Usulü, Tercüme: Adnan Memduhoğlu, Beyan Y., İstanbul, 2016.
- Çağlayan, M. Muhtar, En Son Değişiklikleriyle Birlikte Gerekçeli, Açıklamalı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, Cilt 1, Olgaç Matbaası, 3. Bs., Ankara, 1980.
- Çağlayan, Ramazan, İdari Yaptırımlar Hukuku (Kabahatler Kanunu Yorumu), Asil Y., Ankara, 2006.
- Çağlayan, Ramazan, İdari Yargılama Hukuku, Seçkin Y., 8. Bs., Ankara, 2016.
- Çelik, Adem, Adil Yargılanma Hakkı (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Türk Hukuku), Adalet Y., Ankara, 2007.
- Çetiner, Ezgi, Mağdur Beyanına Dayalı Hüküm Kurulması Bağlamında Nitelikli Cinsel Saldırı Suçunda İspat, On İki Levha Y., İstanbul, 2022.
- Çevik, Yasin, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Çerçevesinde Kasten Yaralama Suçu, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010. (Kasten Yaralama)
- Çevik, Yasin, "Tanzimat Dönemi Ceza Hukuku Kanunlaştırma Faaliyetleri", Mizan-ı Ceza, Akademisyen Y., Ankara, 2021, s.5-25.

- Çevik, Yasin, Kadim İctihatlar, Osmanlı Yargıtayından Emsal İctihatlar, Akademisyen Y., Ankara, 2022. (Neşreden)
- Çevik, Yasin, Sağduyu ve Hukuk, Adalet Y., Ankara, 2023.
- Çınar, Ali Rıza, "Hukuka Aykırı Kanıtlar", TBBD, Sayı 55, 2004, s.31-64.
- Çınar, İsmail, "Ceza Muhakemesinde Hüküm Verme Sürecine Metodolojik Bir Bakış", TAAD, Yıl: 14, Sayı: 56 (Ekim 2023), s.337-370.
- Çolak, Haluk; Taşkın, Mustafa, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, Seçkin Y., 2. Bs., Ankara, 2007.
- Daguin, Fernand, Kanunumuzun Mehazi Olan Haşiyeli Alman Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, Çev. Baha Arıkan, Yeni Cezaevi Matbaası, Ankara, 1951.
- Değirmenci, Olgun, "Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur Hakları", TBBD, Sayı 77, 2008, s.33-86.
- Demirbaş, Timur, "İfade Alma ve Sorgu", Mukayeseli Hukukta Arama, İfade Alma ve Hukuka Aykırı Deliller, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 2006, s.30-33.
- Demirbaş, Timur, "Soruşturma Evresinde Şüphelinin İfadesinin Alınması ve Müdafilik", CHD, Yıl 2, Sayı 4, Ağustos 2007, s.79-96.
- Demirbaş, Timur, "Soruşturma Evresinde Şüphelinin İfadesinin Alınması ve Müdafilik", LHD, Yıl 3, Sayı 32, Ağustos 2005, s.2871-2883.
- Deryal, Yahya, "Türk Hukukunda Bilirkişinin Nitelikleri ve Avukatın Bilirkişilik Yapması", Ankara Barosu Dergisi, 2001/3, s.15-36.
- Dilek, Uğur Bekir, "Hâkim Olarak Hz. Peygamber", Çeşitli Yönleriyle Hz. Muhammed, Editörler: Recep Çetintaş, Anar Gafarov, İbrahim Türkoğlu, Bülent Ecevit Üniversitesi Yayınları, Zonguldak, 2017, s.177-203.
- Diñç, Güney, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine Göre Adil Yargılanma Hakkı, İzmir Barosu Yayınları, İzmir, 2006.
- Dinler, Veysel, Ceza Muhakemesinde Delillerin Toplanması, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2009.
- Doğan, İdris; Bozdağ, Ahmet, "Ceza Muhakemesinde İstinabe Uygulamasının Sanığın Duruşmada Hazır Bulunma Hakkı Bağlamında Değerlendirilmesi", Gaziantep University Journal of Social Sciences, 2023, 22(3), s.1004-1020.
- Doğan, Koray, Ceza Muhakemesinde Belirsizlik Kuşkudan Sanık Yararlanır İlkesi "in dubio pro reo", Seçkin Y., Ankara, 2016.
- Doğan, Y. Hakkı, Uygulamada ve Teoride Hazırlık Soruşturmasında Savunma, Kazancı Hukuk Y., İstanbul, 1994.
- Dolu, Osman; Geleri, Aytekin; Bahar, H. İbrahim, Suç Sosyolojisi, Editör: Aytekin Geleri, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2014.
- Donay, Süheyl, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, Beta Y., İstanbul, 2009. Donay, Süheyl, Ceza Mahkemelerinde Yargılanan Vergi Suçları, Beta Y., İstanbul, 2008.

- Donay, Süheyl, Ceza Yargılama Hukuku, Beta Y., İstanbul, 2012.
- Donay, Süheyl, İnsan Hakları Açısından Sanığın Hakları ve Türk Hukuku, Fakülte-ler Matbaası, İstanbul, 1982.
- Dönmez, Burcu, "AİHM ve Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Gizli Tanıklara Soru Sorma Hakkının Kullanılması", TBB, Yıl 29, (2016), Sayı 127, s.121-156. (Gizli Tanık)
- Dönmez, Burcu, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Çapraz Sorgu", Ceza Muhakemesi Kanununun 3 Yılı, Teori ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Sempozyum, Türk Ceza Hukuku Derneği Yayınları, İstanbul, 2009, s.271-305. (Çapraz Sorgu)
- Dönmez, Burcu, "Yeni CMK'da Bilirkişi Kavramı", DEÜHFD, Cilt: 9, Özel Sayı, 2007, s.1145-1177. (Bilirkişi)
- Dönmez Demren, Burcu, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Çapraz Sorgu", Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suç Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, 3. Yılında Ceza Adaleti Sistemi, Editör: Bahri Öztürk, Seçkin Y., Ankara, 2009, s.541-570.
- Dönmezer, Sulhi, "Ceza Muhakemesi Kanunu 1999 Tasarısının Temel İlkeleri", CMUK Sempozyumu, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Karşısında 70. Yıldönümünde Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, 9 Nisan 1999-İstanbul, Marmara Üniversitesi İnsan Hakları, Ceza Hukuku ve Krimnoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi, İstanbul, 1999, s.18-28.
- Dönmezer Sulhi, Yenisey Feridun, Centel Nur, Ceza Hukuku ve Ceza Muhakemesi Hukuku Pratik Çalışma Kitabı, Beta Y., İstanbul, 1998.
- Duran, Ahmet, İslam Hukukunda İkrar ve Hükmü, Ant Kreatif Yapım, İstanbul, 2008.
- Durhan, Gülümser, "Günlük Yaşamda Kullanılan Bir Düşünme Biçimi Olarak Abdüktif Akıl Yürütme", Beytulhikme, 10 (2), 2020, s.663-676.
- Dursun, Selman, "Mağdurun Suça Yol Açması", İÜHFM, C. LXI, S.1-2, 2003, s.3-33.
- Duysak, Merve, Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat Yasakları, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2013.
- Dülger, İbrahim, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 127. Maddesinin Anayasaya Uygunluğu Sorunu (İspat Hakkı)", Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suç Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Editör: Bahri Öztürk, Seçkin Y., Ankara, 2009, s.571-576.
- Dülger, İbrahim, "Ceza Muhakemesi Kanunundaki Bilirkişi İncelemesine İlişkin Düzenlemelerin Değerlendirilmesi", GÜHFD, C. XI, S.1-2, Yıl 2007, s.657- 678. (Bilirkişi)
- Düvenci, Nurdan, Mağdur Hakları Açısından Şiddet Mağduru Kadının Korunması, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.
- Ebu Yusuf, Kitabı'l Harac, Mütercim: Müderriszade Muhamed Ataullah Efendi, Sadeleştiren: İsmail Karakaya, Akçağ Y., Ankara, 1982.

- Ebu'l Hasan Habib El-Mâverdî, El-Ahmakü's Sultaniye, İslam'da Devlet ve Hilafet Hukuku, Çev. Ali Şafak, Bedir Y., İstanbul, 1994.
- Ekinci, Ekrem Buğra, İslam Hukuku, Umumi Hükümler, Arı Sanat Y., İstanbul, 2006.
- Englander, Armin, "Gizli Soruşturmanın Sınırı Olarak Nemo Tenetur İlkesi", Çev. Jale Yücel, Ceza Muhakemesi Önlemleri ve Özellikle Gizli Araştırma Önlemleri - (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 11), Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2011, s.215-220.
- Erbay, Celal, İslam Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat Vasıtaları, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1999.
- Ercan, İsmail, Ceza Muhakemesi Hukuku, On İki Levha Y., İstanbul, 2011.
- Erdağ, Ali İhsan, "İletişimin Denetlenmesi Kapsamında İki Önemli Sorun Olarak: Mağdurun İletişiminin Tespiti ve İletişimin Mağdur Tarafından Kaydedilmesi", TBB, 2011/92, s.31-61.
- Erdemli, Mahmut, "Criminal Trials: What Guarantees Does International Human Rights Law Offer", Human Rights Review, Year 5, Issue 9, June 2015, s.37-54.
- Erdoğan, Yüksel; Beyaztaş, Fatma Yücel, "Ceza Yargılaması Hukukunda Susma Hakkı", İzmir Barosu Dergisi, Yıl 67, Ocak 2002, Sayı 1, s.71-82.
- Erem, Faruk, Adalet Psikolojisi, Suçlu Psikolojisi, Usul Psikolojisi, Mahpusun Psikolojisi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1950. (Adalet Psikolojisi)
- Erem, Faruk, "Avukat Croissant Olayı ve Verilen Hüküm", Ankara Barosu Dergisi, 1979/2, s.6-10.
- Erem, Faruk, "Ceza Davasına Müdahalenin Lüzumsuzluğu", Adalet Dergisi, Yıl:53, Kasım-Aralık 1962, Sayı 11-12, s.1202-1205.
- Erem, Faruk, Ceza Usulü Hukuku, Sevinç Matbaası, 4. Bs., Ankara, 1973. Erem, Faruk, Ceza Usulü Hukukunun Umumi Nazariyesi, Güzel Sanatlar Matbaası, Ankara, 1962.
- Erem, Faruk; Toroslu, Nevzat, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Savaş Y., Ankara, 1983.
- Ergin, Muharrem, Orhun Abideleri, Boğaziçi Y., 45. Bs., İstanbul, 2011.
- Ergül, Teoman, "Şahit ve Şahitlik", Adalet Dergisi, Yıl 55, Sayı 9-12, Eylül- Aralık 1964, s.1018-1032.
- Erman, Sahir, Sahtekârlık Cürümleri, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 3. Bs., İstanbul, 1970.
- Erol, Haydar, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, Yayın Matbaası, Ankara, tarihsiz.
- Ertuğrul, Hüseyin, "Ceza Muhakemesinde Katlanma Yükümlülüğü", GÜHFD, Cilt XII, Yıl 2008, Sayı 1-2, s.687-699.
- Eryılmaz, Mustafa Bedri, Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri, Polis Akademisi Y., Ankara, 2012.

- Erzen, Edip Ünal, 1880 den 1938 Tarihine Kadar Türkiyede Müdeiumumîlerin Hak, Vazife ve Selâhiyetleri, Bursa, 1939.
- Esgin, Mehmet, “Engizisyonun Günümüze Hatırlattıkları”, BÜİFD, 1, 1 (2012/1), s.91-99.
- Evik, Ali Hakan, “Ceza Davasının, Sorgusu Yapılmamış Sanığın Yokluğunda Sonuçlandırılmasına İlişkin Bir Yargıtay Kararının Değerlendirilmesi”, Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer’e Armağan, Cilt II, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Ceza Hukuku Derneği Yayınları, Ankara, 2008, s.832-846.
- Evik, Vesile Sonay, “Ceza ve Ceza Yargılaması Hukuku Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı”, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3: Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Nurullah Kunter’e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.283-308.
- Eyüpoğlu, Alparslan, “Cinsel İstismar Mağduru Çocuk İfadelerinin Ölçüt Bazlı İçerik Analizi (CBCA)1”, Güvenlik Bilimleri Dergisi, Kasım 2012, 1(1), s.1- 21.
- Fahri, “Şahidin Ahlakı”, Adliye Ceridesi, Sayı 9, Eylül 1935, s.532-556. Fârâbi, Kitâb’ul-Burhan, Tercüme: Ömer Türker, Ömer Mahir Alper, Klasik Y., 3. Bs., İstanbul, 2012.
- Feteris, Eveline T., Hukuki Argümantasyonun Temelleri Yargı Kararlarını Gerektiren Teorileri Üzerine Bir Araştırma, Çev. Ertuğrul Uzun, Paradigma Y., İstanbul, 2010.
- Fezziğolu, Metin, “Belirtilerin Şüphenin Yenilmesindeki İşlevi ve Benzer İsnadlara Ait Delil Araçlarının Somut Olayın Çözümünde Birlikte Değerlendirilmesi”, Ankara Barosu Dergisi, 2000/1, s.19-46. (Belirtilerin)
- Fezziğolu, Metin, Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanıklık, US-A Y., Ankara, 1996.
- Fezziğolu, Metin, Ceza Muhakemesinde Vicdani Kanaat, Yetkin Y., Ankara, 2002. (Vicdani Kanaat)
- Fezziğolu, Metin, “Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi”, AÜHFD, 1999, S.48, C.1-4, s.135-163. (Suçsuzluk Karinesi)
- Fezziğolu, Metin, Tanıklık ve Dürüst Muhakeme, US-A Y., Ankara, 1998. Fezziğolu, Metin; Taner, Fahri Gökçen, Ceza Muhakemesinde İspatın Ölçütü Olarak Vicdani Kanaat, İslık Y., 2. Bs., İstanbul, 2015.
- Fricker, Miranda, Epistemic Injustice, Power & Ethics of Knowing, Oxford University Press Inc., New York, 2007.
- Gedik, Doğan, Ceza Muhakemesinde İspat ve Şüphenin Sanık Lehine Yorumlanması, Adalet Y., 6. Bs., Ankara, 2023.
- Gedik, Doğan; Topaloğlu, Mahir, Ceza Muhakemesinde İspat ve Şüphenin Sanık Lehine Yorumlanması, Adalet Y., Ankara, 2014.

- Gless, Sabine, "Delil Yasakları ve Uzak Etki", Çev. Kerem Öz, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat – (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 15), Veli Özer Özbek'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.345-359.
- Gökçen, Ahmet, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri, İstanbul, 1989.
- Gökçen, Ahmet; Alşahin, Mehmet Emin; Çakır, Kerim, Ceza Muhakemesi Hukuku - I-, Adalet Y., Ankara, 2017.
- Gökçen, Ahmet; Balcı, Murat; Alşahin, Mehmet Emin; Çakır, Kerim, Ceza Muhakemesi Hukuku, Adalet Y., 7. Bs., Ankara, 2023.
- Gökçe, Abbas, "Cezada Delil Takdiri", Ankara Barosu Dergisi, 1979/2, s.18-26.
- Gözübüyük, Abdullah Pulat, "Adli Psikoloji Yönünden Tanık", Adalet Dergisi, Yıl 39, Sayı 5, Mayıs 1948, s.545-547.
- Greenleaf, Simon, A Treatise On The Law Of Evidence, Vol. 1, Revised Enlarged And Annotated By John Henry Wigmore, Little Brown And Company, Boston, 1899.
- Griesa, Thomas P., "Amerikan Hukukunda Ceza Yargılaması", Türk ve Amerikan Hukuk Sisteminde Ceza Hukuku ve Ceza Yargılaması Hukuku, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2004, s.21-29.
- Gropp, Walter, "Masumiyet Karinesinin Ceza Muhakemesini Sınırlayıcı Etkisi", Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3: Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Nurullah Kunter'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.319-333.
- Güç, Nihal, Ceza Muhakemesinde Tanıklık, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2023.
- Gül, Yakup, Ceza Muhakemesi Hukukunda Susma Hakkı, Yaşar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Merkezi, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2023.
- Gülşen, Recep, "Ceza Muhakemesi Hukuku Açısından Mağdurun Hakları", Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suç Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Editör: Bahri Öztürk, Seçkin Y., Ankara, 2009, s.683-696.
- Günay, Erhan, Uygulamalı Ceza Davalarında Hüküm Verme Esasları ve Başlıca Bozma Sebepleri Ceza ve Usul Pratiği, Adil Y., Ankara, 1997.
- Güneş, İsmail, "Eşkal Tanımlaması ve Suçun Aydınlatılması", CHD, Yıl 2, Sayı 1, Nisan 2007, s.181-196.
- Güneş, Seyithan, "Ceza Mahkemesinde Bilirkişinin İnceleme Konusu", Ankara Barosu Dergisi, 1994/2, s.233-242.
- Güngör, Burak, Suç İsnadı Altında Bulunanlar Yönünden Silahların Eşitliği İlkesi ve Çelişmeli Yargılama Hakkı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında, On İki Levha Y., İstanbul, 2021.

- Güngör, Harun, "Gök-Türk Kitabeleri ve Uygur Metinlerinin İnsani Değerler ve Hukuk Açısından İncelenmesi", Tarih Boyunca Türklerde İnsani Değerler ve İnsan Hakları -Başlangıcından Osmanlı Dönemine Kadar, Birinci Kitap, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı Yayını, İstanbul, 1992, s.201-220.
- Gür, A. Refik, Osmanlı İmparatorluğunda Kadılık Müessesesi, Hazırlayan: M. Nihat Akyol, Türkiye İş Bankası Y., İstanbul, 2015.
- Gürakar, Z. Özlem, "Ses ve Görüntü Kayıtlarının Delil Değeri", Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004, s.443- 456.
- Gürelli, Nevzat, Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1967.
- Hafizoğulları, Zeki, "Genel Çizgileriyle Savunma Hakkı", Ankara Barosu Dergisi, 1994/1, s.20-40.
- Hafizoğulları, Zeki, "Hukuka Aykırı Surette Elde Edilen Deliller Meselesi", Yeni Türkiye, Yargı Reformu Özel Sayısı, Yıl 2, Sayı 10, Temmuz-Ağustos 1996, s.638-643.
- Hafizoğulları, Zeki, "Suçla Mücadelede Kolluğa Yardım Etmek", (Erişim) www.zekihafizogullari.com 08/08/2016.
- Hafizoğulları, Zeki; Özen, Muharrem, "Türk Ceza Hukukunda Devlet Sırrına Genel Bir Bakış", Ankara Barosu Dergisi, Yıl 68, Sayı 2010/1, s.21-30.
- Hamidullah, Muhammed, İslam Anayasa Hukuku, Editör: Vecdi Akyüz, Beyan Y., İstanbul, 2012.
- Hancı, Hamit, Bilirkişilik ve Çapraz Sorgu, Seçkin Y., Ankara, 2003.
- Harten, Gus Van, "Gizli Deliller Karşısında Yargılamanın Zaaflığı", Çev. Emine Kabak, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat – (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 15), Veli Özer Özbek'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.615-642.
- Heimsoeth, Heinz, Felsefenin Temel Disiplinleri, Çev. Takiyettin Mengüşoğlu, Yayına Hazırlayan: Uluğ Nutku, Doğu Batı Y., 7. Bs., Ankara, 2017.
- Helvacı, Serap; Topuz, Murat, Geçmişten Günümüze Özdeyişlerle Hukukun Kadim İlkeleri, Seçkin Y., 2. Bs., Ankara, 2023.
- Hermann, Frank R., Speer; Brownlow M., "Suçluluğun Kanıtı Olarak Gözaltında Sessiz Kalma: Susma Hakkı Saldırı Altında", Çev. Pınar Bacaksız, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat – (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 15), Veli Özer Özbek'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.243-264.
- Hirş, Ernest, Pratik Hukukta Metot, Genişletip Değiştirerek İşleyen Avukat Volf Çernis, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2000.
- Ho, Hock Lai, "Ceza Davasında Hukuka Aykırı Delillerin Yasaklanması Kuralı", Çev. Doruk Özgündüz, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat – (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 15), Veli Özer Özbek'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.85- 112.

- Honig, Richard, Hukuk Başlangıcı ve Tarihi, Çev. M. Yavuz, Burhaneddin Matbaası, İstanbul, 1935. <https://kuran.diyamet.gov.tr/>
- Ildırım, Ezgi, Görgü Tanıklığında Yanılabilirlik: Yönlendirici Sorular ve Zamanın Etkisi, Legal Y., İstanbul, 2021.
- Işıқтаç, Yasemin, "Dil, Yorumlama ve Hukuk İlişkisi", Ankara Barosu Dergisi, 2001/1, s.23-34.
- Işıқтаç, Yasemin; Metin, Sevtap, Hukuk Metodolojisi, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2003.
- İbrahim Halebî, Mülteka-l-Ebhur (Mevkufat), Cilt 2, Şerheden: Mehmed Mevkufati, Sadeleştiren: Ahmed Davudoğlu, Sağlam Y., İstanbul, 2007.
- İbrahim Halebî, Mülteka-l-Ebhur (Mevkufat), Cilt 3, Şerheden: Mehmed Mevkufati, Sadeleştiren: Ahmed Davudoğlu, Sağlam Y., İstanbul, 2007.
- İçer, Zafer, "Yalan Tanıklık Suçu (TCK. m.272)", MÜHF-HAD, Cilt 18, Sayı 1, s.179-226.
- İnceoğlu, Sibel, Adil Yargılanma Hakkı ve Yargı Etiği, Concuil of Europe- European Commission, Ankara, 2007.
- İnci, Z. Özen, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Teşhis", TBBD, Sayı 85, 2009, s.105-136.
- İnsan Haklarını Anlamak-İnsan Hakları Eğitimi El Kitabı, Yayına Hazırlayan: Wolfgang Benedek, Çev. Mehveş Bingöllü Kılıcı, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, 3. Bs., Ankara, 2014. İsmail Gelenbevî, Tartışma Usulü, Mütercim: Talha Alp, Yasin Y., İstanbul,
- Jahn, Matthias, "Ceza Yargılaması Hukukunda Delil Değerlendirmesi ve İnanırcılık Muhakemesinin Temelleri", Çev. Gülsün Ayhan Aygörmez Uğurlubay, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat – (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 15), Veli Özer Özbek'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.589-603.
- Kan, Aydın Çağrı, "Adil Yargılanmanın Bir unsuru Olarak "Susma Hakkı" ", TBBD, 2010 (91), s.146-180.
- Kantar, Baha, Ceza Muhakemeleri Usulü, Birinci Kitap, Umumi Hükümler, Ankara Hukuk Fakültesi Neşriyatı, Ankara, 1935.
- Kantar, Baha, Ceza Muhakemeleri Usulü, İkinci Kitap, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul, 1946.
- Kaplan, Fatih Halil, Ceza Muhakemesinde Gizli Soruşturmacı ve Ajan Provokatör, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2014.
- Karabulut, Ferhat; Karapazarlıoğlu, Ersin; Tosun, Hamza, "Ceza Muhakemesinde Delil Kavramı ve Kovuşturma Sürecinde Hâkimlerin Delil Algısı", TBBD, 2015/120, s.385-422.
- Karagülmez, Ali, "Yer Gösterme İşlemi ve 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 85. Maddesinin İncelenmesi", TBBD, Sayı 57, 2005, s.62-81.
- Karakehya, Hakan, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. Maddesi (Adil Yargılanma Hakkı) Bağlamında Ceza Muhakemesinde Duruşma, Savaş Y., Ankara, 2008. (Duruşma)

- Karakehya, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Savaş Y., Ankara, 2015.
- Karakehya, Hakan, Ceza Muhakemesinde Maddi Gerçeğin Tespiti, Savaş Y., Ankara, 2016.
- Karakehya, Hakan, "Ceza Muhakemesinde Suçluluğun İspatının Tek Delile Dayanması", Haluk Konuralp Anısına Armağan, Cilt 2, Yetkin Y., Ankara, 2009, s.993-1019.
- Karakehya, Hakan, "Sanığın İddia Tanıklarının Beyanlarının Doğruluğunu Test Etme Hakkı", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, MÜHF-HAD, Yıl 2013, Cilt 19, Sayı 2, s.715-733.
- Karaman, Hayreddin, Ana Hatlarıyla İslam Hukuku, Cilt 1, Giriş ve Amme Hukuku, Ensar Y., 15. Bs., İstanbul, 2011.
- Kaşlı, Enver, Suç İhbarı, Adalet Y., Ankara, 2022.
- Katoğlu, Tuğrul, "Mağdurun Korunması ve Mağdurun Hakları", Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suç Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Editör: Bahri Öztürk, Seçkin Y., Ankara, 2009, s.697-702.
- Kaya, Esra, "Hakaret Suçunda İspat Hakkı", Ankara Barosu Dergisi, Eylül- Ekim-Kasım/2006, s.41-48.
- Kaya, Nurcan, Medya Bağlamında Dijital Çağın Yapay Zeka Trendleri, Fırsatları ve Tehlikeleri: Deepfake Teknolojisi Örneği, Uzmanlık Tezi, Radyo Televizyon Üst Kurulu, Ankara, 2022.
- Kayaer, Nebahat, Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delilin Değeri, Adalet Y., Ankara, 2024.
- Kaygısız, Mustafa, Hukuk Sistemimizde Olay Yeri İncelemesi Delil ve Bilirkişilik, Ümit Y., Ankara, 1998.
- Kaygusuz, Serap, Yargıtay Uygulamaları Kapsamında Taksirle Öldürme Taksirle Yaralama Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçları, Adalet Y., 3. Bs., Ankara, 2022.
- Kaymaz, Seydi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Devlet Sırrı, Seçkin Y., Ankara, 2014.
- Kaymaz, Seydi, "Hukuka Aykırı Delillerin Mukayeseli Hukuktaki Yeri", Hukuka Aykırı Delillerin Toplanması Yıl Sonu Değerlendirme Toplantısı Sunumları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Afyon, 2016, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2016, s.1-18.
- Keskioğlu, Osman, Fıkıh Tarihi ve İslam Hukuku, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 5. Bs., Ankara, 1999.
- Keskin, Berker, Eski Uygur Türkçesi Hukuk Belgeleri, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2022.
- Keskin Kızıroğlu, Serap, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat", Güncel Hukuk, Nisan 2014, s.25-27.
- Keskin, Serap, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Serbest Delil Değerlendirme İlkesi Üzerine", Vecdi Aral'a Armağan, Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 2001, s.165-168.

- Keyman, Selahattin, Ceza Muhakemesinde (Asıl Ceza Muhakemesinde) Savcılık, Sevinç Matbaası, Ankara, 1970.
- Kırat, Emrah; Üreten Tandoğan, Selen, Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2022.
- Kılıç, Muharrem, “Gerekçeli Karar Hakkı: Yargısal Kararların Rasyonalitesi”, TAAD, Yıl: 12, Sayı: 47 (Temmuz 2021), s.1-46.
- Kılıçkaya, Necati, Jandarma ve Polisin İfade Alma Tekniği, Engin Y., Ankara, 1993.
- Kılıçlar, İsmail, Ceza Muhakemesi Hukukunda Sanığın Duruşmada Hazır Bulunma Hakkı, Adalet Y., Ankara, 2022.
- Kılıçoğlu, Ahmet, “Yargıda Bilirkişilik Çıkmazı”, Ankara Barosu Dergisi, 1986/5, s.643-648.
- Kırbaş Canikoğlu, Seher, “ “Kadının Beyanı Esastır”: Çok Bilinmeyenli Bir Denklem”, Ankara Barosu Dergisi, 2015/4, s.229-253.
- Kıvrıl, Halit, “Ceza Yargılamasında İletişimin Tespiti”, TAAD, Cilt: 1, Yıl:1, Sayı:3 (Ekim 2010), s.301-324.
- Kızıl, Muhammet, “Tanık İfadesi ve İnanırcılık”, Ankara Barosu Dergisi, 2014/2, s.397-407.
- Kızılyar, Murat, “Ceza Yargılamasında Dijital Verilerin Delil Değeri”, Adalet Dergisi, Yıl: 2014, Sayı 50, s.72-89.
- Kindhäuser, Urs, “Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat Ölçüsü -Alman Ceza Muhakemesi Kanunu §261'in Yorumlanması Üzerine Bir İnceleme-”, Çev. Serkan Meraklı, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat – (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 15), Veli Özer Özbek'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayhan İçel, Editör: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.523-539.
- Kiper, Osman, “Ceza Usulünde İkrar”, Ankara Barosu Dergisi, 1981/2, s.243-252.
- Koca, Mahmut, “Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delilleri Değerlendirme Yasağı”, AÜEHFD, C. IV, S.1-2 (2000), s.105-146.
- Koca, Mahmut, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Deliller”, CHD, Yıl 1, Sayı 2, Aralık 2006, s.207-226. (Deliller)
- Koca, Mahmut, “Çocuk İstismarında İhbar Yükümlülüğü”, İÜHFD, Cilt 3, Sayı 1, Yıl 2012, s.113-127.
- Koca, Mahmut; Üzülmöz, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Y., 10. Bs., Ankara, 2017. (Genel Hükümler)
- Koca, Mahmut; Üzülmöz, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet Y., 2. Bs., Ankara, 2015. (Özel Hükümler)
- Koca, Mahmut; Üzülmöz, İlhan, “Ceza ve Ceza Yargılaması Hukukunda Mağdurun Korunması ve Mağdura Tanınan Haklar”, HPD, S.7, Temmuz 2006, s.140-149. (Mağdura Tanınan Haklar)
- Kocaoğlu, Serhat Sinan, “Susma Hakkı”, Ankara Barosu Dergisi, 2011/1, s.29-58.

- Korkmaz, Salih, "Uygur Hukuk Vesikaları Üzerine Türkçe Literatürün Hukuki Tahli", *Adalet Dergisi*, 2022/2, S.69, s.249-291.
- Koç, Ziya, *Ceza Muhakemesinde Katılan, On İki Levha Y.*, 2. Bs., İstanbul, 2022.
- Koç, Ziya, "Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçlarında Kişisel Kullanım Amacının Belirlenmesi (TCK m. 188/3-TCK m. 191)", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 2, 2021, s. 1143-1191.
- Koçoğlu, Gökten; Kaynar, Süleyman, *Çocuk Koruma Kanunu ve Uygulamaları*, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2022.
- Korkusuz, Gülşah, "Cinsel Saldırı Suçu (TCK. md. 102)", *İÜHFİM*, C. LXXI, S. 1, 2013, s.815-854.
- Köroğlu, Saim, *Ceza Yargılamasında Duruşma Süreci*, Seçkin Y. Ankara, 2024.
- Köse, Metin, *Ceza Kovuşturmasında Delillerin Ortaya Konulması ve Değerlendirilmesi*, Seçkin Y., Ankara, 2017.
- Kudlich, Hans, "Ceza Kovuşturmasında Federal Truva Atları-Dijital Çağda Özel Yaşam Alanının Korunması", *Çev. Rabia Ünlü, Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku*, Cilt 1, Yayına Hazırlayanlar: Eric Hilgendorf-Yener Ünver, İstanbul, 2010, s.213-224.
- Kunter, Nurullah, *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, Beta Y., 9. Bs., İstanbul, 1989.
- Kunter, Nurullah; Yenisey, Feridun, *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, Özet Kitap*, Arıkan Y., İstanbul, 2005.
- Kunter, Nurullah; Yenisey, Feridun; Nuhoğlu, Ayşe, *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, Arıkan Y., 14. Bs., İstanbul, 2006.
- Kuru, Baki, Arslan; Ramazan, Yılmaz; Ejder, Medeni Usul Hukuku (Ders Kitabı), Yetkin Y., 24. Bs., Ankara, 2013.
- Lewis, Bernard, *Hatırlanan, Yeniden Canlandırılan ve Kurgulanan Tarih*, Çev. Fatih Yücel, kronik Y., İstanbul, 2023,
- Löffelmann, Markus, "The Victim In Criminal Proceedings: A Systematic Portrayal Of Victim Protection Under German Criminal Procedure Law", *Work Product of the 131st International Training Course, Resource Material Series No. 70*, UNAFEI Fuchu, Tokyo, Japan, November 2006, s.31-40.
- Lök, Veli, "Bilimsel Deliller", *Yargı Reformu 2000 Sempozyumu*, İzmir Barosu Yayını, İzmir, 2000, s.511-515.
- Maddi Suç Delilleri ve Kriminallik Polis Laboratuvarları, Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi, Ankara, tarihsiz.
- Mağdura Yaklaşım Kılavuzu, Adalet Bakanlığı Mağdur Hakları Daire Başkanlığı Yayını, Ankara, 2016.

- Mahmutoğlu, Fatih Selami, "Ceza Yargılamasında Katılanın, Aynı Zamanda CMK 45. Maddede Öngörülen Kişilerden Biri Olması Halinde, Tanıklıktan Çekinme Hakkını Kullanıp Kullanamayacağı Sorunu", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, MÜHF-HAD, Yıl 2013, Cilt 19, Sayı 2, s.191-209.
- Mahoney, Paul, "Right To A Fair Trial In Criminal Matters Under Article 6 E.C.H.R. ", Judicial Studies Institute Journal, [4:2, 2004], s.127-129.
- Malkoç, İsmail; Güler, Mahmut, Uygulamada Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, C.1, Adil Y., Ankara, tarihsiz.
- Malkoç, İsmail; Yüksektepe, Mert, Açıklamalar ve Yorumlarla 5271 Sayılı Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu, Malkoç Kitabevi, Ankara, 2005.
- Maviöğlu, Oral, "Bilirkişiyeye Başvurma Zorunluluğu ve Bilirkişi Raporları Karşısında Yargıcın Durumu", İÜHF, C. XXXVI, (1970), S.1-4, s.371-387.
- Mazhar, Talat, Esbab-ı Nakziye-i Temyiziye ve Mesalih-i Mütenevvia-i Adliye, Mürettibin-i Osmani Matbaası, İstanbul, 1328.
- Mecek, Hüseyin, Ceza Muhakemesinde Bilirkişilik, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2011.
- Mecmua-i Mukarrerat-ı Temyiziyye, Ceza Kısmı, Cild 1, Dersaadet, 1328.
- Mecmua-i Mukarrerat-ı Temyiziyye, Ceza Kısmı, Cild 2, İstanbul, 1331.
- Meyer Mews, Hans, "Gizli Soruşturmacı-Güvenilen Şahıs- Güven Bağı", Çev. Yaprak Akyol, Ceza Muhakemesi Önlemleri ve Özellikle Gizli Araştırma Önlemleri – (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 11), Proje Yöneticisi: Kayhan İcel, Editör: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2011, s.221-223.
- Mert, Harun, "Yargıtay İctihatlarına Göre Uyuşturuucu Madde Suçlarına İlişkin Mahkeme Kararlarında Gerekçe", Yargıtay Dergisi, C.49, S.4, Ekim 2023, s.865-914.
- Mole, Nuala; Harby, Catharina, Adil Yargılanma Hakkı, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Şen Matbaa, Eylül 2005.
- Noyan, Erdal, Ceza Davası - Ceza Sorumluluğu Soruşturma Kovuşturma Kanun Yolları İnfaz Kabahatler, Adalet Y., Ankara, 2007.
- Nuhoğlu, Ayşe, "Cinsel Suçlarda İspat", Ceza Muhakemesi Hukuku Başvuru Kitabı, Editörler: Feridun Yenisey, Ayşe Nuhoğlu, Bilge Y., Ankara, 2023, s.319-333.
- Nuhoğlu, Ayşe, "Cinsel Suç Mağdurunun Beyanı ve İspat", Kadına Yönelik Cinsel Şiddete Karşılaştırmalı Hukukun Yaklaşımı, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2002, s.49-67.
- Nuhoğlu, Ayşe, "Çapraz Sorgu ve Tanığın Dinlenmesi", Ceza Muhakemesinde Doğrudan Soru ve Çapraz Sorgu Sempozyumu, Tebliğler Kitabı. Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2017, s.3-20. (Çapraz Sorgu)
- Nuhoğlu, Ayşe, "Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesi", Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'e Armağan, Cilt II, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Ceza Hukuku Derneği Yayınları, Ankara, 2008, s.1057-1067.

- Nuhoğlu, Ayşe, “Türk Ceza Kanununda ve 2002 Tasarısında Cinsel Suçlar”, Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004, s.609-640.
- Okuyucu, Ergün Güneş, “Bilirkişi Raporu Üzerinde Gerçekleştirilen Sahtecilik Fiillerinin Niteliği”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 4, Sayı:1, Yıl 2013, s.265-274.
- Olgaç, Senai; Çenberci, Mustafa, Hukuk Davalarında İkrar, Bereket Matbaası, İstanbul, 1964.
- Onursal, Sami, Kamu Davasına Müdahale, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1968.
- Optican, Scott, “Amerika, Kanada ve Yeni Zelanda'da Hukuka Aykırı Deliller, Arama ve İkrar”, Özetleyerek Çevirenler: Neylan Ziyalar, Mine Özaşçılar, Mukayeseli Hukukta Arama, İfade Alma ve Hukuka Aykırı Deliller, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 2006, s.34-84.
- Ortaylı, İlber, Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devletinde Kadı, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2015.
- Ölmez, Mehmet, Kök Türk Yazıtları: Kül Tegin Okumaları 5. Seminer, (Erişim) <https://www.youtube.com/live/YPirY8tnHls?si=jUCXUdBV3RHA5CtU26/02/2024>.
- Önder, Ayhan, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Şahitlikten Çekinme Hakkı”, İÜHFM, C.29, S.4, s.876-932.
- Önder, Ayhan; İçel Kayıhan, Açıklamalı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1970.
- Öner, Necati, Klasik Mantık, Divan Kitap, 14. Bs., Ankara, 2016.
- Öntan, Yaprak, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Yer Gösterme İşlemi”, AÜHFD, Cilt 62, Sayı 4, 2013, s.1087-1103.
- Özbek, Veli Özer, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil Yasakları”, Alman- Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, Köksal Bayraktar'a Armağanı, Cilt III, Yayına Hazırlayanlar: Eric Hilgendorf, Yener Ünver, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul, 2010, s.913-928.
- Özbek, Veli Özer, CMK İzmir Şerhi-Yeni Ceza Muhakemesi Kanununun Anlamı (Açıklamalı - İçtihatlı), Seçkin Y., Ankara, 2005.¹⁹⁹²
- Özbek, Veli Özer, “Elektronik Ortamda Saklı Bulunan Verilerin Ceza Muhakemesinde Delil Niteliği ve Değerlendirilmesi”, İÜHFM, Cilt 59, Sayı 1-2, (2001), s.181-202.

¹⁹⁹² Bu eserde bulunan müellif adedi birden fazla olup eserin iç kapağında esere yapılan atıflarda aşığdaki kalıpların kullanılması istenmiştir:

Özbek, CMK İzmir Şerhi, s. ...

Özbek/Eker-Kazancı, CMK İzmir Şerhi, s. ... Özbek/Soyer, CMK İzmir Şerhi, s. ... Özbek/Kanbur, CMK İzmir Şerhi, s. ... Özbek/Bacaksız, CMK İzmir Şerhi, s. ... Özbek/Doğan, CMK İzmir Şerhi, s. ...

- Özbek, Veli Özer, “Türk Hukukunda İletişimin Adli/İdari Amaçla Denetlenmesi ve Uygulamadaki Sorunlar”, Ceza Muhakemesi Hukukunda Güncel Konular, Editör: Nur Centel, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Konferansları Serisi -1, On İki Levha Y., İstanbul, 2015, s.147-258.
- Özbek, Veli Özer; Doğan, Koray; Bacaksız, Pınar, Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Y., 15. Bs., Ankara, 2022
- Özbek, Veli Özer; Doğan, Koray; Bacaksız, Pınar; Tepe, İlker, Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Y., 8. Bs., Ankara, 2016.
- Özdemir, Aykut, Adli Bilişim Alanında Dijital Delil, Delil Karartma ve Delil Toplama, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2015.
- Özdemir, H. Enver, Ceza Davaları İle Trafik Kazalarında Keşif ve Bilirkişilik, Şark Matbaası, 1971.
- Özdemir, Selman, Bilirkişi İncelemesi, Adalet Y., Ankara, 2022.
- Özen, Muharrem, Türk Ceza Hukukunda Meşru Müdafaa, Seçkin Y., Ankara, 1995.
- Özen, Muharrem; Özocak, Gürkan, “Adli Bilişim, Elektronik Deliller ve Bilgisayarlar da Arama ve El Koyma Tedbirinin Hukuki Rejimi (CMK m. 134)”, Ankara Barosu Dergisi, 2015/1, s.42-77.
- Özer, Fatma, “Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi- Hukuka Aykırılıklar”, Hukuka Aykırı Delillerin Toplanması Yıl Sonu Değerlendirme Toplantısı Sunumları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Afyon, 2016, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2016, s.19-40.
- Özer, Mustafa, “Sanık Hakları ve Hazırlık Soruşturmasında Savunma”, Yargı Reformu 2000 Sempozyumu, İzmir Barosu Yayını, İzmir, 2000, s.682-692.
- Özgen, Eralp, Ceza ve Ceza Muhakeme Hukuku Bilgisi, T. C. Anadolu Üniversitesi Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları, Eskişehir, 1988.
- Özgenç, İzzet, “Kast-Taksir Kombinasyonları”, SÜHFD, Prof. Dr. Süleyman Arslan'a Armağan, Cilt 6, Sayı 1-2, 1998, s.345-375.
- Özgenç, İzzet, Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 1996.
- Özgenç, İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Y., 19. Bs., Ankara, 2023. (Genel Hükümler)
- Özgenç, İzzet; Şahin, Cumhur, Uygulamalı Ceza Hukuku, Seçkin Y., 2. Bs., Ankara, 2001.
- Özkan, Halid, “Ceza Muhakemesinde Ekran Görüntüsü Çıktılarının Delil Niteliği”, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat – (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 15), Veli Özer Özbek'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.265-287.
- Özkan, Hasan, İzahlı İçtihatlı Hukuk ve Ceza Davalarında Keşif ve Tatbikatı, Acar Matbaacılık, İstanbul, 1983.

- Özkan, Mustafa, "Medine Vesikası", TDV İslâm Ansiklopedisi, (Erişim) <https://islamansiklopedisi.org.tr/medine-vesikasi> 14/11/2023.
- Öztürk, Bahri, "Şüpheli ve Sanık Hakları/Özellikle Savunma Hakkı", Yargı Reformu 2000 Sempozyumu, İzmir Barosu Yayını, İzmir, 2000, s.668-681.
- Öztürk, Bahri, "Yeni CMK'da Delil Yasakları", Uğur Alacakaptan'a Armağan, Cilt 1, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008, s.599-627.
- Öztürk, Bahri, "Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Delil Yasakları", HPD, Sayı 3, Nisan 2005, s.131-136.
- Öztürk, Bahri, Yeni Yargıtay Kararları Işığında Delil Yasakları (Hukuka Aykırı Yoldan Elde Edilen Deliller, Yasak Kanıtlar), Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İnsan Hakları Merkezi Yayınları, Ankara,1995.
- Öztürk, Bahri; Kazancı, Behiye Eker; Güleç, Sesim Soyer, Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri, Seçkin Y., Ankara, 2013.
- Öztürk, Bahri; Özbek, Veli Özer; Erdem, Mustafa Ruhan, Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Y., 6. Bs., Ankara, 2001.
- Öztürk, Bahri; Özbek, Veli Özer; Erdem, Mustafa Ruhan, Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Temel Bilgiler, Turhan Kitabevi, Ankara, 2001. (Temel Bilgiler)
- Öztürk, Bahri; Tezcan, Durmuş; Erdem, Mustafa Ruhan; Sırma, Özge; Saygılar Kırıt, Yasemin F.; Özyayın, Özdem; Alan Akcan, Esra; Erden, Efser, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku Ders Kitabı, Seçkin Y., 7. Bs., Ankara, 2014.
- Öztürk, Bahri; Tezcan, Durmuş; Erdem, Mustafa Ruhan; Sırma Gezer, Özge; Saygılar, Yasemin F.; Alan, Esra; Erden Tütüncü, Efser; Özyayın, Özdem; Altınok Villemin, Derya; Tok, Mehmet Can, Ana Hatlarıyla Ceza Muhakemesi Hukuku (Ders Kitabı), Editör: Bahri Öztürk, Seçkin Y., 9. Bs., Ankara, 2022.
- Pala, İskender, Kadılar Kitabı, Kapı Y., 4. Bs., İstanbul, 2007.
- Parlar, Ali; Hatipoğlu, Muzaffer, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Yorumu, C.1, Yayın Matbaacılık, Ankara, 2008.
- Parlar Ali; Hatipoğlu Muzaffer, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Yorumu, C.2, Yayın Matbaacılık, Ankara, 2008.
- Parlar, Ali; Hatipoğlu, Muzaffer; Yüksel, Erol Güngör, Açıklamalı-İçtihatlı Ceza Muhakemesi Hukukunda Deliller Çapraz Sorgu ve İspat, Yayın Matbaacılık, Ankara, 2008.
- Peczenik, Aleksander, Hukuk ve Muhakeme Üzerine, Çeviri: Pilot çeviri, Editörler: Çağlar Çopuroğlu, Lale Ayhan İzmirli, Pilot Y., Ankara, 2023.
- Pelit, Şura Nur, "Vicdani İspat Sisteminde Bilimsel Delillerin Konumunun Türk Ceza Muhakemesi Hukuku Bağlamında Değerlendirilmesi", Ceza Muhakemesinde Delil, Editör: Pınar Memiş Kartal, Der Yayınları, İstanbul, 2020, s.1-27.
- Perelman, Ch., "Hukuksal Uslamlama ve Hukuk Mantiği", Çev. Tuğba Ballıgil, İÜHFİM, Cilt 52, Sayı 1-4, (1986-1987), s.701-709.

- Postacıoğlu, İlhan, Şehadetle İspat Memnuiyeti ve Hudutları, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 2. Bs., İstanbul, 1964.
- Pritchard, Duncan, Bilgi Felsefesi Nedir?, Çev. Hasan Yücel Başdemir, Küre Y., İstanbul, 2022.
- Read, Frank Tom, Ceza Muhakemesinde Anlattırıcı Soru ve Çapraz Sorgu Teknikleri, Tercüme ve Açıklamalar: Feridun Yenisey, Neylan Ziyalar, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2. Bs., Ankara, 2015.
- Reid, Karen, Adil Bir Yargılamanın Güvenceleri, Çev. Baha Öcal Düzgören, Scala Y., İstanbul, 2000
- Reiter, Heinrich, "Hearsay Evidence and Criminal Process in Germany and Australia", Monash University Law Review, (Vol. 10, June '84), s.51-72.
- Renzikowski, Joachim, "Adil Yargılanma ve Anonim Tanık Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihadı Işığında Tanığın Korunmasında Üç Basamak Teorisi", Çev. Ali Kemal Yıldız, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3: Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Nurullah Kunter'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.265-282.
- Roxin, Claus, "Hukuk Devleti İlkesi ve Alman Ceza Muhakemesinde Yapılan Reform", Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Kanunları, Hazırlayanlar: Kayıhan İçel, Feridun Yenisey, Beta Y., İstanbul, 1989, s.xiii-xvii.
- Roxin, Claus, "İspat Hukukunun Esasları", İTÜSBD, Çev. Yener Ünver, 2005/2, S.8, s.265-289.
- Rüping, Hinrich, "Ceza Muhakemesinde İnsan Haklarının Korunması - Adil Bir Ceza Muhakemesinin Temel Şartları - ", Tercüme: Cumhuriyet Şahin, SÜHFD, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nda Yapılan Son Değişiklikler Sempozyumu Özel Sayısı, Cilt 4, Sayı 1-2, 1994, s.143-157.
- Sander, Ender, Kriminalistik, Aşama Matbaacılık, Ankara, 1990.
- Sarsıkoğlu, Şenel, "Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat Hukuku Açısından Elektronik Delil (E-Delil) Kavramı", TAAD, Yıl: 6, Sayı: 22 (Temmuz 2015), s.427- 454.
- Saydam, Mehmet, Ceza Muhakemesinde Belge Delili, Adalet Y., Ankara, 2023.
- Schroeder, Friedrich Christian, "Ceza Muhakemesinde "Dürüst Yargılama" İlkesi", Çev. Cumhuriyet Şahin, SÜHFD, Prof. Dr. Şakir Berki'ye Armağan, Cilt 5, Sayı 1-2, 1996, s.269-283.
- Schroeder, Friedrich-Christian; Verrel, Torsten, Ceza Muhakemesi Hukuku, Çev. Salih Oktar, Yetkin Y., Ankara, 2019.
- Schuhr, Jan C., "Kusturucu Madde Kullanmak İnsanlık Dışı ve Aşağılayıcı Bir Muameledir", Çev. Alexandra Deniz Üner, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat - (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 15), Veli Özer Özbek'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.161-170.

- Schwarz, Otto, Alman Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Şerhi, Çev. Rifat Taşkın, Yeni Cezaevi Matbaası, Ankara, 1939.
- Seçkin, Mehmet Beyhan, "Ceza Muhakemesinde Mağdur ve Şikâyetçinin Hakları", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Yıl 8, Sayı 15, Haziran 2020, s.621-664.
- Seidmann, Daniel J.; Steinn, Alex, "The Right To Silence Helps The Innocent: A Game-Theoretic Analysis of the Fifth Amendment Privelege", Harvard Law Review, Vol.114:430, December 2000, s.430-510.
- Selçuk, Sami, Adalet ve Yaşayan Hukuk, İmge Kitabevi, Ankara, 2009.
- Selçuk, Sami, Hukuki Tanıda Yanılgı: "Onanan Balyoz Kararları", İmge Kitabevi, Ankara, 2013.
- Selçuk, Sami, Karşıoylarımız-Hukukumuzda Tartışılan Hükümler ve İçtihatlar, Yayına Hazırlayan: Cengiz Otacı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2001.
- Selçuk, Sami, Özlenen Hukuk/Yaşanan Hukuk, Yeni Türkiye Y., Ankara, 2002.
- Selçuk, Sami, "Temyiz Yolu Açısından Ceza Yargılama Yasasının Uygulanması", CMUK Sempozyumu, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Karşısında 70. Yıldönümünde Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, 9 Nisan 1999-İstanbul, Marmara Üniversitesi İnsan Hakları, Ceza Hukuku ve Krimnoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi, İstanbul, 1999, s.29-61.
- Serahsî, Mebsut, Cilt 9, Tercüme Edenler: Hüseyin Kayapınar, H. Mehmet Günay, Ahmet Bostancı, Tashih Edenler: Hamdi Döndüren, Faruk Beşer, Editör: M. Cevat Akşit, Gümüşev Y., İstanbul, 2008.
- Serahsî, Mebsut, Cilt 16, Tercüme Edenler: Soner Duman, Osman Güman, Tashih Edenler: Hamdi Döndüren, Fahrettin Atar, Editör: M. Cevat Akşit, Gümüşev Y., İstanbul, 2008.
- Seyrekbasan, Ayşenur, Kadınlarda Görgü Tanıklığı Belleği Hataları: Tanık Olunan Olay Sonrası Bağımsız Bellek Bildiriminin Sürpriz Tanıma Testi İle İlişkisi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2014.
- Sokullu-Akıncı, Füsün, "Mağdurun Korunması ve Mağdur Hakları", Yargı Reformu 2000 Sempozyumu, İzmir Barosu Yayını, İzmir, 2000, s.693-712.
- Sokullu-Akıncı, Füsün, Viktimoloji, Beta Y., İstanbul, 1999.
- Soyaslan, Doğan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Yetkin Y., 6. Bs., Ankara, 2016.
- Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Y., 7. Bs., Ankara, 2016. (Genel Hükümler)
- Soyaslan, Doğan, "Ceza Hukukunda Bilirkişilik ve Bilirkişi Raporunun Bağlayıcılığı", Bilirkişilik Sempozyumu, Samsun Barosu ve Türkiye Barolar Birliği Yayını, 9-10 Kasım 2001, s.263-290. (Bilirkişilik)
- Soyaslan, Doğan, "Hukuka Aykırı Deliller", AÜEHFD, C.VII, S.3-4, (Aralık 2003), s.9-26.
- Şafak, Ali; Bıçak, Vahit, Ceza Muhakemesi Hukuku ve Polis, Roma Y., 6. Bs., Ankara, 2005.

- Şahin, Cumhuriyet, Ceza Muhakemesi Hukuku I, Seçkin Y., Ankara, 2014.
- Şahin, Cumhuriyet, "Ceza Muhakemesinde Bilirkişi Atanması ve Zorunlu Bilirkişilik", Bilirkişilik Sempozyumu, Samsun Barosu ve Türkiye Barolar Birliği Yayını, 9-10 Kasım 2001, s.190-236. (Bilirkişilik)
- Şahin, Cumhuriyet, Ceza Muhakemesinde İspat (Delillerin Doğrudan Doğruluğu İlkesi), Yetkin Y., Ankara, 2001. (İspat)
- Şahin, Cumhuriyet, Ceza Muhakemesi Kanunu Gazi Şerhi, Seçkin Y., Ankara, 2005. (Gazi Şerhi)
- Şahin, Cumhuriyet, "Organize Suçlulukla Mücadele ve Tanığın Korunması", Yeni Türkiye, Temmuz-Ağustos 1996, Yıl 2, Sayı 10, s.690-695.
- Şahin, Cumhuriyet, Sanığın Kolluk Tarafından Sorgulanması, Yetkin Y., Ankara, 1994.
- Şahin, Cumhuriyet, "Sanığın Savunmasını Hazırlamak İçin Gerekli Zamana ve Kolaylıklara Sahip Olma Hakkı (İHAS Md. 6/3-b)", Adil Yargılanma Hakkı, Nergiz Y., İstanbul, 2004, s.305-336.
- Şahin, Cumhuriyet, "Telekomünikasyon Yoluyla İletişimin Denetlenmesi", GÜHFD, C. XI, S.1-2, Yıl 2007, s.1095-1112.
- Şahin, Cumhuriyet, "Türk Hukukundaki Tanık Koruma Hükümlerinin Değerlendirilmesi", Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004, s.803-828.
- Şahin, Cumhuriyet, "Türk Hukukunda Tanık Koruma Hükümlerinin Değerlendirilmesi", GÜHFD, Haziran-Aralık 2002, Cilt VI, Sayı 1-2, s.157-189. (GÜHFD)
- Şahin, Cumhuriyet; Göktürk, Neslihan, Çözümlü-Açıklamalı Ceza Muhakemesi Hukuku Pratik Çalışma Kitabı, Seçkin Y., 5. Bs., Ankara, 2023. (Pratik Çalışma)
- Şahin, Cumhuriyet; Göktürk, Neslihan, Ceza Muhakemesi Hukuku II, Seçkin Y., Ankara, 3. Bs., 2014.
- Şahin, Mehmet Arif, Ceza Muhakemesi Hukukunda Hakimin Reddi, Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, 2015.
- Şahinkaya, Yalçın, Suçsuzluk Karinesi, Seçkin Y., Ankara, 2008.
- Şeker, Hilmi, Esbab-ı Mucibe'den Retoriğe Hukukta Gerekçe, Beta Y., İstanbul, 2010.
- Şekerci, Osman, İslam Ceza Hukukunda Ta'zir Suçları ve Cezaları, Yeni Ufuklar Neşriyat, İstanbul, 1996.
- Şemseddin Sami, Kamus-i Türki, İkdam Matbaası, Dersaadet, 1317.
- Şen, Ersan, "Gizli Tanıklık", Nevşehir Barosu Dergisi, Yıl 1, Sayı 1, Mart 2014, s.273-283.
- Şen, Ersan, Türk Ceza Yargılaması Hukukunda Hukuka Aykırı Deliller Sorunu, Beta Y., İstanbul, 1998.
- Şen, Ersan, "Türk Hukukunda İletişimin Denetlenmesi Tedbiri", Alman- Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, Köksal Bayraktar'a Armağan, Cilt III, Yayına Hazırlayanlar: Eric Hilgendorf, Yener Ünver, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul, 2010, s.901-912.

- Şen, Ersan; Maviş, Mert, "Cinsel Suçlarda Müşteki Beyanının Kanıt Gücü ve "Hayatın Olağan Akışı" Kavramı", İstanbul Adliyesi Dergisi, Yıl 2, Sayı 5, Eylül 2015, s.8-13.
- Şen, Ersan; Yurttaş, Yasemin, "Gizli Tanık, X Muhbir, Gizli Soruşturmacı, Ajan Provokator", CHD, Yıl 3, Sayı 6, Nisan 2006, s.21-50.
- Şener, Esat, Tüm Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararları, Hukuk-Ceza, Seçkin Y., Ankara, 2000.
- Şenocak, Cengiz, Maddi Suç Delilleri ve Ateşli Silahlar, Başkent Klişe ve Matbaacılık, Ankara, 1995.
- Şentürk, Candide, "Ceza Muhakemesinde İfade ve Sorgu", CHD, Yıl 7, Sayı 19, Ağustos 2012, s.173-233.
- Şentürk, Candide; Bayzit, Tuğba,, "Gizli Tanık", TBBD, 2012/101, s.103-166.
- Şenyüz, Doğan, "Susma Hakkı Karşısında Vergi Usul Kanunundaki Defter ve Belgeleri Gizleme (Kaçakçılık) Suçu", DEÜHFD, Cilt 15, Sayı 1, 2013, s.29-40.
- Şirin, Tolga, "Anayasa Mahkemesi Kararlarında (İdari Yargı Bağlamında) Gerekçeli Karar Alma Hakkı", TAAD, Yıl: 12, Sayı: 48 (Ekim 2021), s.65-85.
- Tamer Aslan, Şükran, Yalan Tanıklık Suçu, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2012.
- Taner, Fahri Gökçen, "Doğrudan Soru Sorma Hakkı", Ceza Muhakemesi Hukuku Başvuru Kitabı, Editörler: Feridun Yenisey, Ayşe Nuhoglu Bilge Y., 8. Bs., Ankara, 2023, s.273-304.
- Taner, Tahir, Ceza Usulü Hukuku, Kenan Matbaası, İstanbul, 1945.
- Taneri, Gökhan, "Ceza ve Hukuk Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi", Adalet Dergisi, Yıl 2015, Sayı 51, s.75-97.
- Tanrıver, Süha, "Bilirkişinin Etik, Hukuki ve Cezai Açılardan Sorumluluğu", Bilirkişilik Sempozyumu, Samsun Barosu ve Türkiye Barolar Birliği Yayını, 9-10 Kasım 2001, s.406-449.
- Taşagül, Ahmet, "Gök-Türklerde İnsani Değerler ve Hukuk", Tarih Boyunca Türklerde İnsani Değerler ve İnsan Hakları -Başlangıcından Osmanlı Dönemine Kadar, Birinci Kitap, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı Yayını, İstanbul, 1992, s.93-116.
- Taşdemir, Kubilay; Özkepir, Ramazan, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, Cilt I, Turhan Kitabevi Y., 3. Bs., Ankara, 2007.
- Taşkın, Ozan Ercan, Kışkırtıcı Ajan, Seçkin Y., Ankara, 2011.
- Taşkın, Ahmet, "Ceza Muhakemesinde Bilirkişiye Başvurma Zorunluluğu", CHD, Yıl 2, Sayı 1, Nisan 2007, s.111-152.
- Taşpınar, Sema, "Bilirkişi Ücreti", Bilirkişilik Sempozyumu, Samsun Barosu ve Türkiye Barolar Birliği Yayını, 9-10 Kasım 2001, s.347-394.
- Tatar, Erol, "Gizli Tanık", Ankara Barosu Dergisi, 2013/4, s.285-296.

- Tekin, Talat, Orhon Yazıtları, Kül Tigin, Bilge Kağan, Tunyukuk, BilgeSu Y., 4. Bs., Ankara, 2020.
- Temiz, Yağmur, "Türk Hukukunda Çapraz Sorgu Tartışmaları", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, Yıl 2015, s.299-332.
- Temizkan, Eray, "Hükmün Gerekeçesi", Ceza Muhakemesi Hukuku Başvuru Kitabı, Editörler: Feridun Yenisey, Ayşe Nuhoğlu, Bilge Y., Ankara, 2023, s.335-381.
- Tezcan, Durmuş, "AİHM Kararları Işığında Adil Yargılanma Hakkı Bakımından Delillerin Değeri", Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'e Armağan, Cilt II, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Ceza Hukuku Derneği Yayınları, Ankara, 2008, s.1221-1227.
- Thompson, Sandra Guerra, "Amerika'da Suç Delilleri Nasıl Yanlış Hükümlere Yol Açmaktadır?", Çev. Alev DİLBER, CHD, Yıl 7, Sayı 19, Ağustos 2012, s.339-349.
- Tıngır Simon, Şerh-i Kanun-ı Ceza, Birinci Cilt, Mihran Matbaası, İstanbul, 1297.
- Topal Gizlenci, Beyza Nur, Ceza Muhakemesinde Belirti, Adalet Y., Ankara, 2024.
- Topraklı, Cevat, "Hunlarda İnsani Değerler ve Hukuk", Tarih Boyunca Türklerde İnsani Değerler ve İnsan Hakları -Başlangıcından Osmanlı Dönemine Kadar, Birinci Kitap, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı Yayını, İstanbul, 1992, s.71-92.
- Toroslu, Nevzat, Ceza Hukuku, Savaş Y., Ankara, 2001.
- Toroslu, Nevzat, Ceza Hukuku Genel Kısım, Savaş Y., 5. Bs., Ankara, 2005.
- Toroslu, Nevzat, Ceza Muhakemesi Hukuku, Savaş Y., 3. Bs., Ankara, 2001.
- Toroslu, Nevzat, "Hukuka Aykırı Deliller Sorunu", Prof. Dr. Hâlide Topçuoğlu'na Armağan, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1995, s.55-58.
- Toroslu, Nevzat; Feyzioglu, Metin, Ceza Muhakemesi Hukuku, Savaş Y., 22. Bs., Ankara, 2023.
- Tosun, Öztekin, Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri Genel Kısım, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1971.
- Tosun, Öztekin; Gürelli, Nevzat, "Heyecan Göstergesi İle Yalanın Bulunması ve Ceza Hukuku", İÜHFMD, Cilt 30, Sayı 3-4, (1964), s.498-544.
- Tozman, Önder, "Suçsuzluk Karinesi: Türk Hukukundaki Sonuçları", EÜHFMD, C. XI, S.3-4, 2007, s.315-353.
- Turhan, Faruk, Ceza Muhakemesi Hukuku, Asil Y., Ankara, 2006.
- Turhan, Faruk, Ceza Muhakemesinde Tehlike İçindeki Tanığın Korunması Türk, Alman ve Avusturya Hukuklarında Karşılaştırmalı Olarak, Seçkin Y., Ankara, 2009.
- Turhan, Faruk, "Tanık Koruma Tedbirleri ve Sanığın Adil Yargılanma Hakkı/ Tanık Koruma Kanununa Göre Ceza Muhakemesinde Tanıkların Korunması ve Sanığın İddia Tanıklarına Soru Sorma ve Sorgulama Hakkının AİHM Kararları Işığında Değerlendirilmesi", Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suç Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Editör: Bahri Öztürk, Seçkin Y., Ankara, 2009, s.383-408.

- Tutumlu, Mehmet Akif, Bilimsel Görüşler ve Yargıtay Kararları Işığında Medeni Yargılama Hukukunda Delillerin İleri Sürülmesi, Seçkin Y., Ankara, 2007.
- Tutumlu, Mehmet Akif, "Yargıcın Vicdani Kanaatine Göre Karar Verebilme Gücü ve Bunun Sınırları", HUKAB Hukuk Kültür Sanat Edebiyat Dergisi, Sayı 11, Ekim Aralık 2014, s.48-59.
- Türay, Aras, "Haber Kaynaklarının Gizliliğinin Hukuksal Boyutu", *Ceza Hukuku Dergisi*, Cilt 13, Sayı 37, Ağustos 2018, s.111-170.
- Türer, Celal, Charles Peirce'ün Pragmatik Felsefesi, Üniversite Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2003.
- Türk Hukuk Lûgatı, Başbakanlık Basımevi, 4. Bs., Ankara, 1998.
- Türkçe Sözlük, 10. Bs., Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2005.
- Türkiye Barolar Birliği İnsan Hakları Merkezi, İnsan Hakları Raporu, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2013.
- Tüzün Yülek, Ruşen, Belgede Sahtecilik Suçları Kamu Güvenine karşı İşlenen Diğer Suçlar, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2022.
- Uğur, Hüsamettin, "Suçların İhbarı ve İhbarcılarının Korunması", TBBD, 2013/108, s.383-406. (Suçların İhbarı)
- Uğur, Hüsamettin, "3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'na Eleştirel Bir Bakış ve Çözüm Önerileri", TBBD, Sayı 76, 2008, s.289-320.
- Uluslararası Af Örgütü, Adil Yargılanma Hakkı, Çev. Fadıl Ahmet Tamer, Erol Kaplan, İletişim Y., İstanbul, 2000.
- Umar, Bilge, İsbat Yüku, Özel Galatasaray Yüksek İktisat ve Ticaret Okulu Yayınları, İstanbul, 1968.
- Uslu, Ferhat, "Çağdaş Ceza Adaleti İçinde Mağdur", Ankara Barosu Dergisi, 2013/4, s.241-260.
- Uyar, Tevfik, Safsatalar, Destek Y., 4. Bs., İstanbul, 2019.
- Uzun, Ertuğrul, Hukuk Göstergibilimi, Nora Kitap, 2. Bs., İstanbul, 2020.
- Uzun, Ertuğrul, Hukuk Metodolojisi Ders Kitabı, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2014.
- Uzun, Ertuğrul, "Hukuksal Usavurmada Dedüksiyonun Yersizliği", Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi, 22. Kitap, Ed. Hayrettin Ökçesiz, Gülriz Uygur, İstanbul, İstanbul Barosu Yayınları, 2010, s. 11-25.
- Uzunay, Yusuf; Koçak, Mustafa, "Bilişim Suçları Kapsamında Dijital Deliller", (Erişim) <http://ab.org.tr/ab05/tammetin/134.pdf> 02/10/2016.
- Uzunkaya, Esra, Yargı Kararları Işığında Türk Ceza Yargılaması Hukukunda Delil Sistemi Değeri, (Erişim) www.insanihakuk.com 20/10/2015.
- Üçok, Coşkun; Mumcu, Ahmet, Türk Hukuk Tarihi, Savaş Y., Ankara, 1987.

- Üstündağ, Ümit Süleyman, "Susma Hakkı Çerçevesinde Defter, Kayıt ve Belgeleri Gizleme Suçu", GÜHFD, C. XV, Yıl 2011, S.3, s.363-390.
- Ünal, Ertuğrul, Ceza Muhakemesi Hukukunda Silahların Eşitliği, Adalet Y., Ankara, 2021.
- Ünver, Yener, "Ceza Muhakemesinde İspat, CMK ve Uygulamamız", CHD, Yıl 1, Sayı 2, Aralık 2006, s.103-206. (Ceza Muhakemesinde İspat)
- Ünver, Yener, "Ceza Yargılaması Hukukunda İspata İlişkin Bir Yargıtay İBK'nın İncelenmesi", İçinde: İsmail Malkoç, Mahmut Güler, Uygulamada Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, C.1, Adil Y., Ankara, tarihsiz, s.848-882.
- Ünver, Yener, "Deliller ve Değerlendirilmesi", LHD, Yıl 3, Sayı 32, Ağustos 2005, s.2885-2913.
- Ünver, Yener; Hakeri, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Adalet Y., 5. Bs., Ankara, 2012. (Ders Kitabı)
- Ünver, Yener; Hakeri, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Cilt I, Adalet Y., 20. Bs., Ankara, 2023.
- Ünver, Yener; Hakeri, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Cilt II, Adalet Y., 20. Bs., Ankara, 2023.
- Ünver, Yener; Hakeri, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Cilt III, Adalet Y., 20. Bs., Ankara, 2012.
- Üzülmez, İlhan, "Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları", TBBD, Sayı 58, Mayıs/Haziran 2005, s.41-72.
- Vitkauskas, Dovidas; Dikov, Grigoriy, Protecting The Right To A Fair Trial Under The European Convention On Human Rights, Council of Europe, Strasbourg, 2012.
- Walter, Tonio, "Ceza Muhakemesinde İspat Yükü", Çev. Koray Doğan, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat – (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 15), Veli Özer Özbek'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.541-564.
- Weigend, Thomas, "Avrupa İki Ağızlı Mı Konuşuyor", Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3: Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Nurullah Kunter'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Seçkin Y., Ankara, 2014, s.109-120.
- Weigend, Thomas, "Ceza Muhakemesi Gerçeği Mi Arıyor? Bir Alman Perspektifi", Çev. Ali Emrah Bozbayındır, CHD, Yıl 1, Sayı 2, Aralık 2006, s.330- 344.
- Wohl, Frank H., "Savunman Gözüyle Amerikan Hukukunda Ceza Yargılaması", Türk ve Amerikan Ceza Hukuku ve Ceza Yargılaması Hukuku, İstanbul Barosu Y., İstanbul, 2004, s.31-41.
- Woolgar, Steve, Bilim: Bilim İdesi Üzerine Sosyolojik Bir Deneme, Türkçesi: Hüsamettin Arslan, Paradigma Y., İstanbul, 1999.
- Yakut, Esra, "Eski Türklerde Hukuk", Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, C.1, S.3, 2002, s.401-426.

- Yalçın, Ahmet, Suçsuzluk Karinesi, Adalet Y., Ankara, 2021.
- Yaltı, Billur, Vergi Yükümlüsünün Hakları, Beta Y., İstanbul, 2006.
- Yargıtay Ceza Daireleri Uygulamasında Sıklıkla Rastlanan Bozma Sebepleri (CMK-TCK-Özel Yasalar), Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2016.
- Yarsuvat, Duygun, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Kanuna Aykırı Elde Edilen Delillerin Geçerliliği", Ceza Muhakemesi Kanununun 3 Yılı, Teori ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Sempozyum, Türk Ceza Hukuku Derneği Yayınları, İstanbul, 2009, s.306-318.
- Yaşar, Osman; Gökcan, Hasan Tahsin; Artuç, Mustafa, Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C.III, Adalet Y., Ankara, 2010.
- Yaşar, Osman; Gökcan, Hasan Tahsin; Artuç, Mustafa, Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C. VI, Adalet Y., Ankara, 2010.
- Yaşar, Osman; Gökcan, Hasan Tahsin; Artuç, Mustafa, Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C. V, Adalet Y., Ankara, 2010.
- Yaşar, Osman, Son Değişikliklerle Gözden Geçirilmiş Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu, Cem Web Ofset, Ankara, 2005. (Ceza Muhakemesi Kanunu)
- Yavuz, Mehmet, "Ceza Muhakemesinde İspat Sorunu", TAAD, Yıl: 3, Sayı: 9 (Nisan 2012), s.151-176.
- Yayla, Mehmet, Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat ve Şüphe, Seçkin Y., Ankara, 2016.
- Yaylalı, Davut, "Karine", DİA, Yıl:2001, Cilt 24, s.492-493.
- Yenerer Çakmut, Özlem, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Esas Mahkemesinin Verdiği Hüküm", EÜHFD, C. XI, S.3-4, (2007), s.29-61.
- Yenerer Çakmut, Özlem, "Cinsel Taciz Suçu ve Ceza Muhakemesi Kanunu'na Göre Bilirkişilik Kurumu", CHD, Yıl 4, Sayı 11, Aralık 2009, s.129-160.
- Yenidünya, Ahmet Caner; İçer, Zafer, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Adalet Y., Ankara, 2013.
- Yenigün, Bülent, "Hukuka Aykırı Arama ve Hukuka Aykırı Arama Sonucu Elde Edilen Delillerin Hükme Esas Alınabilirliği", Hukuka Aykırı Delillerin Toplanması Yılı Sonu Değerlendirme Toplantısı Sunumları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Afyon, 2016, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2016, s.51- 74.
- Yenisey, Feridun, "Ceza Muhakemesinde (Hukuka Uygun Bir Şekilde Elde Edilmiş) Delil" CHD, Yıl 2, Sayı 4, Ağustos 2007, s.5-60. (Delil)
- Yenisey, Feridun, "CMK Soruşturma Evresi ve Amerikan Hukukunda Arama ve Kolluk Aşamasında Müdafiden Yararlanma Hakkı", Mukayeseli Hukukta Arama, İfade Alma ve Hukuka Aykırı Deliller, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 2006, s.9-29.
- Yenisey, Feridun, "Örgüt Suçu, Muhakemesi ve Gizli Tanık", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2010/1, Köksal Bayraktar'a Armağan, Cilt I, Beta Y., İstanbul, 2011, s.397-420.

- Yenisey, Feridun, Uygulanan ve Olması Gereken Ceza Muhakemesi Hukuku Duruşma ve Kanunyolları, Beta Y., 2. Bs., İstanbul, 1990. (Duruşma ve Kanunyolları)
- Yenisey, Feridun; Altunç, Sinan, “İletişimin Denetlenmesi Hakkında”, Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer’e Armağan, Cilt II, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Ceza Hukuku Derneği Yayınları, Ankara, 2008, s.1295-1320.
- Yenisey, Feridun; Nuhoglu, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Y., 11. Bs., Ankara, 2023.
- Yerdelen, Erdal, “Ceza Muhakemesinde Soruşturmanın Başlaması (Soruşturma Ne Zaman Başlar? Soruşturmayı Kim Başlatır?)”, Yargıtay Dergisi, C.49, S.4, Ekim 2023, s.797-826.
- Yerdelen, Erdal, Ceza Muhakemesinde Hükmün Gerekçesi, Adalet Y., Ankara, 2015.
- Yeşil, Eyup, “Maddi Vakıanın İspatında Vicdani Kanaat”, Yargıtay Dergisi, C.49, S.4, Ekim 2023, s.1269-1374.
- Yetkin, Seydi, Ceza Mahkemelerinde Kararların Yazılması, Adalet Y., Ankara, 1995.
- Yıldırım, Akif, “Anayasa Mahkemesi Uygulamasında Masumiyet Karinesi”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Yıl 5, Sayı 9, Haziran 2017, s.491-517.
- Yıldırım, Akif; Kılıç, Ayhan, “Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Silahların Eşitliği İlkesi”, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, 2021, 9 (2), s.341-411.
- Yıldırım, Mustafa, Mecellenin Küllî Kaideleri, Tibyan Y., 4. Bs., İzmir, 2015.
- Yıldız, Ali Kemal, Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat ve Delillerin Değerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 2002. (İspat)
- Yıldız, Ali Kemal, Ceza Muhakemesi Hukukunda Sanığın Sorgusu, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1992.
- Yıldız, Ali Kemal, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik”, EÜHFD, C.X, S.3-4, (2006), s.273-345.
- Yıldız, Ali Kemal, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Keşif ve Yer Gösterme”, İÜHFM, C. LXV, S.1, s.127-174.
- Yıldız, Ali Kemal, “Ses ve Görüntü Kayıtlarının İspat Fonksiyonu”, CHD, Yıl 1, Sayı 2, Aralık 2006, s.253-264.
- Yılmaz, Ejder, Hukuk Sözlüğü, Yetkin Y., 11. Bs., Ankara, 2023.
- Yılmaz, Sinan, “Türk Yargısı Bir 'John Grisham' Yetiştirebilir Mi”, HUKAB Hukuk Kültür Sanat Edebiyat Dergisi, Sayı 3, Ekim Aralık 2012, s.34-35.
- Yılmaz, Yeşim, Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delillerin İspat Değeri, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2013.

- Yılmaz, Zahit, Hükümün Konusunun Belirlenmesinde Mahkemenin Yetkisi ve Ek Savunma Hakkı (CMK. m.225, m.226), Adalet Y., Ankara, 2024.
- Yılmaz, Zeynep, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2021.
- Yokuş Sevük, Handan, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik", İÜHFİM, Cilt: LXIV, Sayı 1, (2006), s.49-107.
- Yorgaki, Usul-i Cezaiye, Ameli ve Nazari, Cild-i Evvel, Kitab-ı Deavi, Mahmud Beg Matbaası, Dersaadet, 1324.
- Yorgaki, Usul-i Cezaiye, Ameli ve Nazari, Cild-i Sani, Kitab-ı Tahkikat, Mahmud Beg Matbaası, Dersaadet, 1327.
- Yurtcan, Erdener, Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) Şerhi, Cilt I, Adalet Y., 7. Bs., Ankara, 2015. (CMK Şerhi)
- Yurtcan, Erdener, Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) Şerhi, Cilt II, Adalet Y., 7. Bs., Ankara, 2015. (CMK Şerhi)
- Yurtcan, Erdener, Ceza Yargılaması Hukuku, Beta Y., 12. Bs., İstanbul, 2007.
- Yurtcan, Erdener, Cumhuriyet Savcısının ve Ceza Yargıcının Başvuru Kitabı, Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu Matbaası, Ankara, 1996. (Başvuru Kitabı) Yurtcan, Erdener, "Kişi Güvenliği, Adil Yargılanma Hakkı ve Hukuk Devletine İlişkin Başlıca Sorunlar", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2008/1, s.67-94.
- Yurtcan, Erdener, "Yargıtay Kararları Işığında Son Sözün Sanığa Verilmesi", Yargıtay Dergisi, 20, 1994, s.417-423.
- Yurtcan, Erdener, Yargıtay Kararları Işığında Ceza Davalarında İspat, Aristo Y., İstanbul, 2020. (İspat)
- Yüce, Turhan Tufan, "Ajan Vasıtasıyla İşletilen Suçların Cezalandırılması ve İlgili Yargıtay Kararları Üzerinde Düşünceler", SÜHFİM, Cilt 1, Sayı 1, Ocak Haziran 1988, s.13-17.
- Yüce, Turhan Tufan, Ceza Muhakemesi Hukukunda Hukuk Devleti Esasları, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum 1968. (Hukuk Devleti Esasları)
- Yüce, Turhan Tufan, " "In Dubio Pro Reo" Kaidesi", Adalet Dergisi, Yıl;53, Kasım-Aralık 1962, Sayı 11-12, s.1209-1223.
- Yüce, Turhan Tufan, Türk ve Alman Anayasaları Açısından Hukuk Devleti Kavramı ve Sorunları, Doruk Y., Ankara, tarihsiz.
- Yücel, Ali Rıza, "Bilirkişilik Kurumu ve Uygulamadaki Sorunlar", Türkiye Mühendislik Haberleri, Sayı 447, 2008/1, s.47-53.
- Yücel, Mustafa Tören, Adalet Psikolojisi, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2014.
- Yücel, Mustafa Tören, "Ceza Adaletinde 'Tanık' ", TBBD, 1994/1, s.100-106.
- Yücel, Mustafa Tören, "Ceza Adaletinde 'Tanık' ", Yargıtay Dergisi, C. 20, 1994, s.424-435. (Yargıtay Dergisi)

- Yücel, Mustafa Tören, “Ceza Adaletinde Tanıklık Üzerine”, Ankara Barosu Dergisi, 1991/5, s.737-740.
- Yücel, Mustafa Tören, “Nasıl Bir Ceza Yargılaması”, Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer’e Armağan, Cilt II, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Ceza Hukuku Derneği Yayınları, Ankara, 2008, s.1553-1572.
- Yüksel, Göksel, “5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Çerçevesinde “Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesi” “, Ankara Barosu Dergisi, 2011/3, s.287-298.
- Ziya Paşa, Engizisyon Tarihi, Karbon Kitaplar, İstanbul, 2019.
- Ziyalar, Neylan, Çocuk İstismarı ve Adli Görüşme, Seçkin Y., Ankara, 2020.
- Zoğlar, Burcu, Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat Bakımından İfade ve Sorgu, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2017.

Dr. İdris DOĞAN

**Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
Kararları Işığında**

**SANIĞIN DURUŞMADA
HAZIR BULUNMA HAKKI**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında
Sanığın Duruşmada Hazır Bulunma Hakkı**
İdris Doğan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3845

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 884 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kirtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Acar, Sami – Gürsoy, Hülya. “Türkiye Mahkemelerinde Sesli ve Görüntülü Kayıt ve Video Konferans Sistemi Uygulamasında Geçiş: Ceza Mahkemeleri Örneği”. *Ankara Barosu Dergisi* 4 (2012), 111-137.
- AİHM, Avrupa Konseyi /Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. 6. *Madde Rehberi-Adil Yargılanma Hakkı (Ceza Hukuku Yönü)*, 2014.
- AK, Avrupa Konseyi. *Bölgesel Çevrimiçi Yuvarlak Masa Toplantısı “Yargılama Usullerinde Video Konferans Uygulaması: İnsan Hakları Standartları”*. Avrupa Konseyi, 2020. <https://rm.coe.int/regional-online-round-table-report-2020-tur/16809efd2d>
- Akgönenc, Oya. “Savunmanın Tarihi Gelişmesi Üstüne Düşünceler”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 1 (1988), 16-19.
- Aksan, Murat. “Ceza Muhakemesi İşlemlerinde Hazır Bulunma”. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11/1-2 (2003), 165-197.
- Al-Alwani, Shaykh Taha Jabir. *Issues in Contemporary Islamic Thought*. London: International Institute of Islamic Thought, 2005.
- Ambos, Kai. “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Yargılama Hakları-Silahların Eşitliği, Çelişmeli Önsoruşturma ve AİHS m.6”. çev. Yener Ünver. *Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku: Nurullah Kunter’e Armağan*. ed. Kayıhan İçel - Yener Ünver. 1-41. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004.
- Anayurt, Ömer. *Anayasa Hukuku: Temel Kavramlar ve Türk Anayasa Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, 2020.
- Aristoteles. *Politika*. çev. Mete Tuncay. İstanbul: Remzi Kitabevi, Birinci Basım, 1975.
- Atalay, İbrahim Orkun. “Osmanlı Ceza Yargılaması Usulü Hukuku Üzerine Bir Deneme”. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11/3-4 (2007), 239-272.
- Atar, Fahrettin. *İslam Adliye Teşkilatı (Ortaya Çıkışı ve İşleyişi)*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 3. Baskı, 1991.
- Atar, Yavuz. *Türk Anayasa Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 14. Baskı, 2021.
- Ateş, Burak. “Adil Yargılanma Hakkı Kapsamında Sanığın Duruşmada Hazır Bulunma Hakkı ve Segbis Sistemi”. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 13/51 (Temmuz 2022), 443-482.
- Avşar, Erdinç. “Ceza Muhakemesinde Tanık Beyanının Tartışılması ve Değerlendirilmesi”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 154 (2021), 41-95.
- Aydın, M. Akif. *Türk Hukuk Tarihi*. İstanbul: Beta Yayınevi, 9. Baskı, 2009.

- AYM, Anayasa Mahkemesi. "AİHM'nin Yapısı". Erişim 25 Eylül 2021. <https://www.anayasa.gov.tr/tr/yayinlar/insan-haklari-bilgi-bankasi/avrupa-insan-haklari-mahkemesi/aihm-yapisi/>
- Bacaksız, Pınar – Bayzıt, Tuğba. "Yargıtay'ın Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda İspata Yaklaşımı". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan* 21/Özel S (2019), 379-414.
- Banaszak, Ronald. *Fair Trial Rights of the Accused: A Documentary History*. London: Greenwood Press, 2002.
- Beetham, David. *Demokrasi ve İnsan Hakları*. çev. Bilal Canatan. Ankara: Liberte Yayınları, 2. Baskı, 2014.
- Beulke, Werner. "Muhakeme İlkeleri". çev. Sevim Ordueri. *Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku: Nurullah Kunter'e Armağan*. ed. Kayıhan İçel - Yener Ünver. 445-455. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004.
- Beulke, Werner. *Strafprozessrecht*. Heidelberg: C. F. Müller, 14. Auflage, 2018.
- Birtek, Fatih. "Kasten Öldürmeye Teşebbüs ve Kasten Yaralama Suçlarının Manevi Unsur Bakımından Ayırt Edilmesi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 58/2 (2009), 231-280.
- Birtek, Fatih. *AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2. Baskı, 2017.
- Birtek, Fatih. *Ceza Muhakemesinde İkrar*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Birtek, Fatih. *Ceza Muhakemesinde İstinaf*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Borgia, Gianluca. "Dibattimento a distanza e garanzie costituzionali: spunti di riflessione a partire dall'emergenza sanitaria". *Osservatorio Costituzionale* 6 (2020), 181-200.
- Bozdağ, Ahmet. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Müdafî*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.
- Braithwaite, Biljana vd. *Covid-19 ve İnsan Haklarına Etkisi-Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihadına Genel Bakış*. çev. Kasım Akbaş. The Aire Centre and Civil Right Defenders. 2020.
- <https://www.rolplatform.org/wp-content/uploads/2022/08/covid-guide-tur.pdf>
- Calhoun, George M. *The Growth of Criminal Law in Ancient Greece*. New Jersey: The Law Book Exchange, Ltd., Third Printing, 2008.
- Cengiz, Serkan. vd. *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Ceza Yargılaması Kurum ve Kavramları*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2008.
- Centel, Nur. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Müdafî*. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları, 1984.
- Centel, Nur. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Eski Hâle Getirme". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 51/1-4 (1985), 197-220.

- Centel, Nur. "Ceza Soruşturmasında Müdafinin Rolüne Eleştirel Yaklaşım". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 72/2 (2014), 703-723.
- Centel, Nur - Zafer, Hamide. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınları, 13. Baskı, 2016.
- CEPEJ, European Commission for the Efficiency of Justice. *European Judicial Systems Efficiency and Quality of Justice* (Cepej Studies No. 24) "Thematic Report: Use of Information Technology in European Courts". Council of Europe, 2020, 39. <https://rm.coe.int/european-judicial-systems-efficiency-and-quality-of-justice-cepej-stud/1680786b57>
- CEPEJ, European Commission for the Efficiency of Justice. *Lessons Learnt and Challenges Faced by the Judiciary During and After the Covid-19 Pandemic* (10 Haziran 2020), <https://rm.coe.int/declaration-en/16809ea1e2>
- CEPEJ, European Commission for the Efficiency of Justice. "Management of the Judiciary - Compilation of Comments and Comments by Country", Erişim 21 Ocak 2023. <https://www.coe.int/en/web/cepej/compilation-comments>
- Cihan, Erol. "Ceza Muhakemesi Hukukunda İkrar", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 31/1-4 (1965), 109-129.
- Cihan, Erol. "50. Yılda Ceza Muhakemesi Süjesi Olarak Sanığın Durumu ve Sorgusu". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 50/1-4 (1984), 133-151.
- Çatlı, Mehmet – Demir, Elifsu Beyza. "Pandemi Döneminde Sanığın Duruşmada Hazır Bulunması ve SEGBİS". *Bilişim Hukuku Dergisi* 3/2 (2021), 230-265.
- Çelikkaya, Serhat Deniz. *Türk Ceza Muhakemesinde Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS)*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Çetin, Beytullah. *Savunma Hakkının Kısıtlanması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Çiftçi, Pınar. "Avrupa Konseyi Adaletin Etkinliği İçin Avrupa Komisyonu'nun (CEPEJ) 'COVID-19 Pandemisi Sırasında ve Sonrası Yargı Tarafından Öğrenilen Dersler ve Karşılaşılan Zorluklar' Hakkındaki Bildirgesi". *Lexpera Blog*. Erişim 30 Ocak 2023. <https://blog.lexpera.com.tr/avrupa-konseyi-adaletin-etkinligi-icin-avrupa-komisyonusunun-covid-19-pandemisi-sirasinda-ve-sonrasi-yargi-tarafindan-ogrenilen-dersler-ve-karsilasilan-zorluklar-hakkindaki-bildirgesi/>
- Daniele Marcello. "La Partecipazione a Distanza Allargata", *Diritto Penale Contemporaneo*. Erişim 20 Ocak 2023. <https://archiviodpc.dirittopenaleuomo.org/upload/9865-daniele2017a.pdf>
- DB, Dışişleri Bakanlığı. "Avrupa Konseyi (AK)", Erişim 25 Eylül 2021. <https://www.mfa.gov.tr/insan-haklari-ve-avrupa-konseyi.tr.mfa>
- Değirmenci, Olgun. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Yargılama Usulü (CMK m. 251-252)". *Terazi Hukuk Dergisi* 15/161 (2020), 36-51.
- Demirbaş, Timur. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 17. Baskı, 2022.

- Dereli, Alparslan. *Mutlak Bozma Nedeni Olarak Savunma Hakkının Kısıtlanması*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Dıvrak, Yasin – Kılıç, Ahmet Hasan. *Savunma Hakkı*. No:4. İstanbul: Çağrı Avukatlar Grubu, 2004.
- Diamond, Shari Seidman vd. "Efficiency and Cost: The Impact of Videoconferenced Hearings on Bail Decisions". *Journal of Criminal Law and Criminology* 100/3 (2010), 869-902.
- DİB, Diyanet İşleri Başkanlığı, "Kur'an-ı Kerim", Erişim 13 Eylül 2021.
<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Mâide-suresi/677/8-ayet-tefsiri>
- Dinç, Güney. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne göre Adil Yargılanma Hakkı*. İzmir: İzmir Barosu Yayınları, 2006.
- Dingfelder Stone, John Henry. *Court Interpreters and Fair Trials*. Cham: Palgrave Macmillan, 2018.
- Doğan, Galip. "Tanzimat Fermanı". *Terazi Hukuk Dergisi* 4/36 (Ağustos 2009), 163-166.
- Doğan, İlyas. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku*. Ankara: Astana Yayınları, 1. Baskı, 2019.
- Doğru, Osman. "Sanık Öğüten Çarklar": *İnsan Hakları Açısından Türkiye'de Ceza Adalet Sistemi*. İstanbul: TESEV, 2012.
- Donay, Süheyl. *İnsan Hakları Açısından Sanığın Hakları ve Türk Hukuku*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1982.
- Dönmez, Burcu. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Çapraz Sorgu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, 2019.
- Durande, Serge – Williams, Karen. "The Practical Impact of the Exercise of the Right to be Heard: a Special Focus on the Effect of Oral Hearings and the Role of the Hearing Officers". *Competition Policy Newsletter* 2 (2005), 22-28.
- Dursun, Gizem, "Sanığın Duruşmada Hazır Bulunma Hakkı ve Bu Kapsamda Sesli ve Görüntülü Bilişim Sisteminin (SEGBİS) Değerlendirilmesi". *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11/143 (2016), 127-157.
- Dülger, Murat Volkan. "Ceza Muhakemesinde Müdafinin Konumu ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar". *Ankara Barosu Dergisi* 4 (2012), 39-76.
- Eker Kazancı, Behiye. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Temyiz*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Eker Kazancı, Behiye. "Fizik Kimliğin Tespiti". *Ceza Hukuku Dergisi* 50 (2022), 297-329.
- Ekinci, Ekrem Buğra. "Tanzimat Devri Osmanlı Mahkemeleri". *Ankara Barosu Dergisi* 1 (2001), 59-72.

- Ekinci, Ekrem Buğra. "Osmanlı Devleti'nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü". *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi* 3/5 (2005), 417-439.
- Elberling, Björn. *The Defendant in International Criminal Proceedings: Between Law and Historiography*. London: Hart Publishig, 2012.
- Erdem, Mustafa Ruhan. "AİHM'in Neziraj Kararı Işığında Sanığın İstinaf Duruşmasında Hazır Bulunmaması Nedeniyle İstinaf İsteminin Reddi". *Fasikül Hukuk Dergisi* 6/59 (2014), 7-15.
- Erdem, Mustafa Ruhan – Şentürk, Candide. *Ceza Muhakemesinde Kanun Yolları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Erem, Faruk. "Eski Yunan ve Roma'da Avukatlık". *Ankara Barosu Dergisi* 5 (1976), 849-854.
- Erem, Faruk. "Diyalektik Açından Ceza Yargılaması". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 34/1 (1977), 1-7.
- Erem, Faruk. "Savunma Hakkının Kökeni". *Ankara Barosu Dergisi* 5 (1984), 689-705.
- Erem, Faruk. "Savunma ve Ceza Yargılamasının Temeldeki Kusurları". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 1/1 (1988), 91-99.
- Erem, Faruk. "Savunma Hakkının Tarihsel Gelişimi". *Ankara Barosu Dergisi* 2 (1990), 206-214.
- Ersoy, Uğur. "Ceza Muhakemesinde *In Absentia* Duruşma Yapılması ve Mahkûmiyet Kararı Verilmesi Üzerine Bazı Düşünceler". *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 10/1 (2020), 52-86.
- Eser, Albin. "Alman ve Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Sanığın Hukuki Durumu". çev. Nur Centel. *Yargıtay Dergisi* 16 (1990), 313-338.
- Evik, Ali Hakan. "Ceza Muhakemesinde Kaçakların Yargılanması", *Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12/23-24 (2022), 29-50.
- Evik, Vesile Sonay, "Ceza ve Ceza yargılaması Hukuku Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı". *Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku: Nurullah Kunter'e Armağan*. ed. Kayhan İçel - Yener Ünver. 283-308. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004.
- Feyzioğlu, Metin. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Madde 6/3-a Uyarınca İsnadın Bildirilmesi ve Türk Hukuku". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 55 (2004), 102-125.
- Ferrajoli, Luigi. "Fundamental Rights". *International Journal for the Semiotics of Law* 14 (2001), 1-33.
- Feyzioğlu, Metin. "Savunma Hakkına İlişkin İki Soru: Savunma Hakkı Kutsal mıdır? Duruşma Salonunda Müdafî ve Sanık Yan Yana Oturabilir mi?". *Ankara Barosu Dergisi* 67/1 (2009), 22-25.
- Fielding, Nigel vd. *Video Enabled Justice Evaluation-Final Report Version 11*. Sussex Police & Crime Commissioner and University of Surrey, 2020. <http://spccweb.thco.co.uk/media/4807/university-of-surrey-video-enabled-justice-final-report-ver-11.pdf>

- Gedik, Doğan. *Ceza Muhakemesinde İspat ve Şüphenin Sanık Lehine Yorumlanması*. Ankara: Adalet Yayınevi, 5. Baskı, 2022.
- Giyik, Abdulbaki. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Akıl Hastalığı*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Gori, Pierpaolo – Pahladsingh, Aniel. “Fundamental Rights under Covid-19: an European Perspective on Videoconferencing in Court”. *ERA Forum* 21 (2021), 561-577.
- Gökçen, Ahmet. “1296 (1879) Tarihli Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanun-ı Muvakkatı”. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4/1-2 (Haziran 1994), 203-288.
- Gökçen, Ahmet. vd. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 5. Baskı, 2021.
- Gölcüklü, Feyyaz - Gözübüyük, Şeref. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İnceleme ve Yargılama Yöntemi*. Ankara: Turhan Kitabevi, 3. Baskı, 2002.
- Gözel, Arif. “Yargılamada Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) Kullanımı”. *Academia*. Erişim 1 Mayıs 2021.
https://www.academia.edu/12580753/Yarg%C4%B1lamada_Ses_ve_G%C3%B6r%C3%BCnt%C3%BCnt%C3%BC_Bili%C5%9Fim_Sistemi_SEGB%C4%B0S_Kullan%C4%B1m%C4%B1
- Grabenwarter, Christoph. “Yargılama Güvenceleri-Adil Yargılanma Hakkı (İHAS Md. 6)”. çev. Osman Can. *Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku: Nurullah Kunter’e Armağan*. ed. Kayıhan İçel - Yener Ünver. 181-244. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004.
- Günay, Erhan. *Savunma Hakkının Kısıtlanması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Güner, Halil. “SEGBİS Sisteminin Cezaevi Uygulamasının Adil Yargılanma Hakkı Yönünden Değerlendirilmesi”. *Terazi Hukuk Dergisi* 9/99 (2014), 84-86.
- Hafizoğulları, Zeki. “Genel Çizgileriyle Savunma Hakkı”, *Ankara Barosu Dergisi* 1 (1994), 20-40.
- Harris, David. “The Right to a Fair Trial in Criminal Proceedings as a Human Right”. *The International and Comparative Law Quarterly* 16/2 (April 1967), 352-378.
- Harris, David. vd. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku*. çev. ed. Hülya Dinçer. Ankara: Yüksek Yargı Kurumlarının Avrupa Standartları Bakımından Rollerinin Güçlendirilmesi Ortak Projesi Yayınları, 2013.
- İnceoğlu, Sibel. *Adil Yargılanma Hakkı (Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitabları Serisi-4)*, Ankara: Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi, 2. Baskı, 2019.
- Kafes, Veli. “Ceza Muhakemesinde Meram Anlatma İlkesinin Sağlanması”. *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi* 3/2 (2015), 181-197.
- Kalabalık, Halil. *İnsan Hakları Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, 2017.
- Karakehya, Hakan. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. Maddesi (Adil Yargılanma Hakkı) Bağlamında Ceza Muhakemesinde Duruşma*. Ankara: Savaş Yayınevi, 2008.

- Karakehya, Hakan. "Ceza Muhakemesinde Hakkaniyete Uygun Yargılama Hakkına İlişkin Esaslar". *Ombudsman Akademik* 1 (Aralık 2014), 83-97.
- Karakehya, Hakan. "Ceza Muhakemesinde Sanığın Meramını Anlatabilme Hakkının Unsurları". *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi* 3/2 (2015), 199-225.
- Karakehya, Hakan. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Nisan Kitabevi, 4. Baskı, 2022.
- Karakehya, Hakan – İnce Tunçer, Asuman. "İstinaf Yargılamasında Sanığın Sorgusunun Zorunlu Olup Olmadığı ve Bu İşlemden Segbis Kullanımı Üzerine Düşünceler". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 8/2 (2017), 99-135.
- Karakehya, Hakan – İnce Tunçer, Asuman. *Türk Ceza Muhakemesinde Seri Muhakeme ve Basit Yargılama*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Kardos, Sandor. "Holding a Trial Via Private Telecommunication Network". *Curentul Juridic* 43 (2010), 168-173.
- Kaşka, Hakan. "(Olan ve Olması Gereken Açısından) Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Muhakeme". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 33/153 (2021), 107-167.
- Kaymaz, Seydi. *Ceza Muhakemesinde İstinaf*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, 2020.
- Keskin, Serap. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Temyiz Nedeni Olarak Hukuka Aykırılık*. İstanbul: Alfa Yayınları, 1997.
- Keskin, Serap. "Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkına İlişkin Anayasal Değişiklikler". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 60/1-2 (2002), 49-61.
- Keskin, Kızıroğlu Serap. "Türk Ceza Muhakemesi Kanununda Temyiz Yasayoluna İlişkin Değişikliklere Bakış". *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12/159-160 (2017), 179-185.
- Kılıçlar, İsmail. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Sanığın Duruşmada Hazır Bulunması Hakkı*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Klip, André. "Fair Trial Rights in the European Union: Reconciling Accused and Victims' Rights". *EU Criminal Justice-Fundamental Rights, Transnational Proceedings and the European Public Prosecutor's Office*. ed. Tommaso Rafaraci - Rosanna Belfiore. 3-25. Cham: Springer, 2019.
- Koca, Mahmut. *Hazırlık Soruşturmasında Sanığın Savunma Hakkı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1998.
- Koca Mahmut. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Deliller", *Ceza Hukuku Dergisi* 1/2 (2006), 207-225.
- Koca, Mahmut. "Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama Usulü". *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7/2 (2020), 173-195.
- Koca, Mahmut – Üzülmüş, İlhan. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 15. Baskı, 2022.
- Kocaoğlu, Serhat Sinan. "Devlet Sistemlerine Göre Savunma Hakkı ve Müdafî". *Ankara Barosu Dergisi* 68/2 (2010), 125-140.

- Kocaoğlu, Serhat Sinan. "Tarihsel Perspektifi ile Batı Hukukunda Savunma Hakkı ve Müdafî". *Ankara Barosu Dergisi* 68/3 (2010), 117-133.
- Kocaoğlu, Serhat Sinan. "Tarihsel Perspektifi ile Türk-İslam Hukukunda Savunma Hakkı ve Müdafî". *Ankara Barosu Dergisi* 68/4 (2010), 61-78.
- Kolcu, Selahattin. "Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde Sanığın Duruşmada Bulunma Hakkı ve Segbis Sistemi". *İstanbul Barosu Dergisi* 92/3 (2018), 247-273.
- Koruculu, İrmak. *Türk Ceza Hukukunda Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Kunter, Nurullah. "Sanığın Yokluğunda Yapılan Son Soruşturamada Uygulanacak Taban Kurallar". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 43/1-4 (1977), 339-365.
- Kühne, Hans-Heiner. *Strafprozessrecht: eine systematische Darstellung des deutschen und europäischen Strafverfahrensrechts*. Heidelberg: C. F. Müller, 9. Auflage, 2015.
- Ladewig, Hans Meyer. "Adil Yargılanma Hakkı-I". çev. Özlem Yenerer Çakmut. *Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku: Nurullah Kunter'e Armağan*. ed. Kayıhan İçel - Yener Ünver. 245-264. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004.
- Ladewig, Hans Meyer. "Adil Yargılanma Hakkı-II". çev. Hakan Hakeri. *Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku: Nurullah Kunter'e Armağan*. ed. Kayıhan İçel - Yener Ünver. 87-98. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004.
- Leigh, Leonard H. "Adil Yargılanma Hakkı ve Avrupa İnsan Hakları Anlaşması". çev. Selman Dursun. *Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku: Nurullah Kunter'e Armağan*. ed. Kayıhan İçel - Yener Ünver. 335-357. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004.
- Lorusso, Sergio. "Dibattimento a distanza vs. 'autodifesa'?". *Diritto Penale Contemporaneo* 4 (2017), 217-223.
- Mengen, Fatma Betül. *İslam Ceza Hukukunda Savunma Hakkı*. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Mole, Nuala - Harby, Catharina. *Adil Yargılanma Hakkı (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz, İnsan Hakları Kitapçıkları No:3)*. Almanya: Avrupa Konseyi, 2001.
- Özbek, Veli Özer. vd. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 13. Baskı, 2022.
- Özbek, Veli Özer. vd. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 14. Baskı, 2021.
- Özen, Mustafa. "Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 15/1-2 (2009), 75-120.
- Özen, Mutafa. *Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 3. Baskı, 2019.

- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 18. Baskı, 2022.
- Özkorkut, Nevin Ünal. "Savcılık, Avukatlık ve Noterlik Kurumlarının Osmanlı Devleti'ne Girişi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 52/4 (2003), 147-154.
- Öztürk, Bahri (ed.). *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 15. Baskı, 2021.
- Öztürk, Bahri vd. (ed.). *Dijital Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, 2022.
- Öztürk Bahri vd. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, 2022.
- Peters, Rudolph. *Crime and Punishment in Islamic Law: Theory and Practice from the Sixteenth to the Twenty-First Century*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
- Reid, Karen. *Adil Bir Yargılamanın Güvenceleri: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Rehberi 3. Kitap*. İstanbul: SCALA/KHRP, 2000.
- Roth, Michael. "Laissez-Faire Videoconferencing: Remote Witness Testimony and Adversarial Truth". *48 UCLA Law Review* 185 (2020), 185-220.
- Sanıvar, Ramadan. "Ceza Muhakemesinde SEGBİS (Video Konferans Yönteminin) Kullanılması (Duruşmalarda Sesli ve Görüntülü Bilişim Sistemi/SEGBİS Dönemi) ve Covid 19 (Koronavirüs) Pandemisi Sürecinde Uygulanabilirliği ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AIHM'in) SEGBİS Uygulamasına İlişkin Yaklaşımı: Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde Marcello/İtalya İçtihat Kararı Işığında Belirlenen Kriterler". *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18/2 (2021), 1615-1666.
- Sarıtaş, Erkan. "Ceza Muhakemesinde Sanığın Yokluğunda Duruşma". *İstanbul Hukuk Mecmuası* 78/3 (2020), 1525-1591.
- Schroder, Friedrich. vd. *Ceza Muhakemesinde 'Fair Trial' İlkesi*. İstanbul: İstanbul Barosu CMUK Uygulama Servisi Yayınları, 1999.
- Schroder, Friedrich Christian - Verrel, Torsten. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. çev. Salih Oktar. Ankara: Yetkin Yayınevi, 2019.
- Seviğ, Vasfi Reşit. "Engizisyon Muhakeme Usulü". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18/1 (Mayıs 1961), 3-35.
- Simonato, Michele. "Savunma Hakkı ve Ceza Muhakemesinde Bilişim Teknolojisinin Kullanımı". çev. Kemal Kumkumoğlu. *Suç ve Ceza Dergisi* 3 (2017), 1-55.
- Stavros, Stephanos. *The Guarantees for Accused Persons Under Article 6 of the European Convention on Human Rights*. Dordrecht, Boston, London: Martinus Nijhoff Publishers, 1992.
- Summers, Sarah J. *Fair Trials-The European Criminal Procedural Tradition and the European Court of Human Rights*. Oxford: Hart Publishing, 2007.

- Şahin, Cumhuri. "Sanığın Savunmasını Hazırlamak İçin Gerekli Zamana ve Kolaylıklara Sahip Olma Hakkı (İHAS 6/3-b)". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 8/1-2 (2004), 259-306.
- Şahin, Cumhuri - Göktürk, Neslihan. *Ceza Muhakemesi Hukuku-I*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 12. Baskı, 2021.
- Şahin, Cumhuri - Göktürk, Neslihan. *Ceza Muhakemesi Hukuku-II*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 12. Baskı, 2022.
- Şeker, Hilmi. "Duruşmaya Katılma Hakkı". *Ankara Barosu Dergisi* 1 (2017), 221-248.
- Şen, Ersan – Yenice, Nilüfer. "Sanığın Mahkemeye Çıkma Hakkı ve Marcelo Viola Davası". *Yorumluyorum-12*. 361-378. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Şen, Ersan. "Sanığın Yokluğunda Duruşma ve Hüküm". *Yorumluyorum-18*. 361-369. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Şen, Ersan – Serdar, Cem. "Sanığın SEGBİS ile Savunma Talebi". *Yorumluyorum-26*. 403-410. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- Şık, Hüseyin. "Suçsuzluk Karinesi". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 1 (2012), 103-145.
- Taner, Fahri Gökçen. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Çelişme ve Silahların Eşitliği İlkesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, 2021.
- Taner, Fahri Gökçen. "AİHM İçtihadı Işığında Türkiye'de SEGBİS Kullanımının Müdafî Yardımından Faydalanma ve Duruşmaya Etkili Katılım Hakları Bağlamında Değerlendirilmesi". *Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı 2020*. ed. Bülent Dağsalı. 3/919-933. Ankara: Ankara Barosu, 2021.
- Taner, Fahri Gökçen – Yıldırım, Akif. "Suç İsnadına veya Medeni Hak ve Yükümlülüklerle İlişkin Uyuşmazlıklarda Duruşmaya Video Konferans Yöntemiyle Uzaktan Katılma". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 70/1 (2021), 229-293.
- Taner, Fahri Gökçen. *Türk Ceza Hukukunda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, 2023.
- Taneri, Gökhan. "Temel Cezanın Belirlenmesi". *Ankara Barosu Dergisi* 3 (2016), 127-161.
- TDK, Türk Dil Kurumu. "Güncel Türkçe Sözlük". Erişim 9 Eylül 2021. <http://tdk.gov.tr>
- Tellenbach, Silvia. "Fair Trial Guarantees in Criminal Proceedings Under Islamic, Afghan Constitutional and International Law". *ZaöRV* 64 (2004), 929-941.
- Tezcan, Ali. *UYAP Ulusal Yargı Ağı Platformu*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Tezcan, Durmuş vd. *İnsan Hakları El Kitabı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 9. Baskı, 2021.
- Toroslu, Nevzat – Feyzioğlu, Metin. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Savaş Yayınları, 17. Baskı, 2017.
- TPD, Türkiye Psikiyatri Derneği. "Obsesif-Kompulsif Bozukluk". Erişim 25 Şubat 2021. <https://psikiyatri.org.tr/halka-yonelik/29/obsesif-kompulsif-bozukluk>

- Trechel, Stefan. *Human Rights in Criminal Proceedings*. Oxford: Oxford University Press, 2005.
- Türkoğlu, Halide Gökçe. *Roma Hukukunda Suç ve Ceza*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, 2017.
- Uluslararası Af Örgütü, *Adil Yargılanma Hakkı*. çev. Fadıl Ahmet Tamer-Erol Kaplan. İstanbul: İletişim Yayınları, 2000.
- Uslu, Rifat. "İslam Hukukunda Suç ve Ceza Kavramı". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 8/37 (2015), 1049-1063.
- Usluadam, Asena Kamer. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Karakter Delili*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- UYAP, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi. "Genel Bilgi". Erişim 2 Ocak 2023. <http://www.uyap.gov.tr/Genel-Bilgi>
- Ünver, Yener – Hakeri, Hakan. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 19. Baskı, 2022.
- Üzülmez, İlhan. "Yeni Ceza Kanunu'nun Sisteminde Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 10/3-4 (2006), 203-235.
- Van der Vlis, Evert-Jan. "Videoconferencing in Criminal Proceedings", *Videoconference and Remote Interpreting in Criminal Proceedings*. ed. Sabine Braun - Judith L. Taylor. 11-25. Guildford: University of Surrey, 2011.
- Van Dijk, Pieter. vd. *Theory and Practice of the European Convention on Human Rights*. Antwerpen-Oxford: Intersentia Press, 2006.
- Vitkauskas, Dovydas, Dikov, Grigoriy. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Adil Yargılanma Hakkının Korunması (Uygulamacılar İçin El Kitabı)*. çev. Serkan Cengiz. Ankara: Avrupa Konseyi Yayınları, 2018.
- Weigend, Thomas. "Ceza Muhakemesi Gerçeği mi Arıyor? Bir Alman Perspektifi". çev. Ali Emrah Bozbayındır. *Ceza Hukuku Dergisi* 1/2 (Aralık 2006), 330-345.
- Wheeler, Caleb Henry. *The Right to be Present at Trial in International Criminal Law*. London: Middlesex University, School of Law, PhD Thesis, 2018. <http://eprints.mdx.ac.uk/24092/>
- Wilinski, A. "Roma Ceza Hukuku ve Ceza Usul Hukukuna Bir Kuşbakışı". çev. B. Erdoğan. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1/1 (Mayıs 1983), 329-335.
- Yarsuvat, Duygun. "Kitle İletişim Araçlarının Ceza Adaletine Etkisi". *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* 10 (1995), 97-104.
- Yaşar, Osman – Otacı, Cengiz. *Yeni İçtihatlarla Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu*. 1. Cilt. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 10. Baskı, 2022.
- Yaşar, Osman – Otacı, Cengiz. *Yeni İçtihatlarla Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu*. 2. Cilt. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 10. Baskı, 2022.

- Yenisey, Feridun - Nuhoğlu, Ayşe. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 9. Baskı, 2021.
- Yenisey, Feridun. vd. *Alman Ceza Muhakemesi Kanunu-StrafprozeBordnung (StPO)*. İstanbul: Beta Yayınevi, 3. Baskı, 2020.
- Yerdelen, Erdal. "Ceza Muhakemesinde Videokonferans Yönteminin (SEGBİS) Kullanımı". *Bilişim Hukuku Dergisi* 2 (2019), 271-287.
- Yıldırım, Akif. "Fiziksel Düellodan Dijital Sanıklığa: AİHM'nin Video Konferans Yöntemiyle Sanığın Duruşmaya Katılımının Sağlanması Meselesine Bakışı". *Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer 102 Yaşında Panel (Tebliğler)*. 145-158. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Yurtcan, Erdener. *Ceza Yargılaması Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 16. Baskı, 2019.
- Yurtcan, Erdener. *Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi (CMK)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 9. Baskı, 2019.
- Yüce, Turhan Tufan. "Alman-Türk Ceza Muhakemeleri Usulünde Savunma Hakkı (1)". *Adalet Dergisi* 11-12 (Kasım-Aralık 1960), 1017-1028.
- Zafer, Hamide. "Savunma Hakkı ve Sınırları". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 19/2 (2013), 507-540.

AİHM Kararları

- Aigner/Avusturya, Başvuru No: 28328/03, 10.05.2012.
- Allan Jacobsson/İsveç (No. 2), Başvuru No: 8/1997/792/993, 19.02.1998.
- Al-Khawaja ve Tahery/Birleşik Krallık, Başvuru No: 26766/05, 22228/06, 15.12.2011.
- Altınok/Türkiye, Başvuru No: 31610/08, 29.11.2011.
- Ananyev/Rusya, Başvuru No: 20292/04, 30.07.2009.
- Apaydın/Türkiye, Başvuru No: 502/03, 12.02.2008.
- Artico/İtalya, Başvuru No: 6694/74, 13.05.1980.
- Ascuitto/İtalya, Başvuru No: 35795/02, 27.11.2007.
- Atristain Gorosabel/İspanya, Başvuru No: 15508/15, 18.01.2022.
- Barbera, Messegue ve Jabardo/İspanya, Başvuru No: 10590/83, 06.12.1988.
- Bideault/Fransa, Başvuru No: 11261/84/82, 01.10.1986.
- Bilen ve Çoruk /Türkiye Kararı, Başvuru No: 14895/05, 08.03.2016.
- Bivolaru/Romanya (No. 2), Başvuru No: 66580/12, 02.10.2018.
- Bocos-Cuesta/Hollanda, Başvuru No: 54789/00, 10.10.2005.

- Borisova/Bulgaristan, Başvuru No: 56891/00, 21.12.2006.
- Bricmont/Belçika, Başvuru No: 10857/84, 07.07.1989.
- C./İtalya, Başvuru No: 10889/84, 11.05.1988.
- Can/Avusturya (Komisyon Raporu), Başvuru No: 9300/81, 12.07.1984.
- Cani/Arnavutluk, Başvuru No: 11006/06, 06.03.2012.
- Colozza/İtalya, Başvuru No: 9024/80, 12.02.1985.
- Colozza ve Rubinat/İtalya, Başvuru No: 9024/80, 12.02.1985.
- Corigliano/İtalya, Başvuru No: 8304/78, 10.12.1982.
- Çatal/Türkiye, Başvuru No: 26808/08, 17.04.2012.
- Daştan/Türkiye, Başvuru No: 37272/08, 10.10.2017.
- Dayanan/Türkiye, Başvuru No: 7377/03, 13.10.2009.
- Deewer/Belçika, Başvuru No: 6903/75, 27.02.1980.
- Demebukov/Bulgaristan, Başvuru No: 68020/01, 28.02.2008.
- Dijkhuizen/Hollanda, Başvuru No: 61591/16, 08.06.2021.
- Doorson/Hollanda, Başvuru No: 20524/92, 26.03.1996.
- Dowsett/Birleşik Krallık, Başvuru No: 39482/98, 24.06.2003.
- Döry/İsveç, Başvuru No: 28394/95, 12.11.2002.
- Drassich/İtalya, Başvuru No: 25575/04, 11.12.2007.
- Edwars/Birleşik Krallık, Başvuru No: 13071/87, 16.12.1992.
- Ekbatani/İsveç, Başvuru No: 10563/83, 26.05.1988.
- Ellis, Simms ve Martin/Birleşik Krallık, Başvuru No: 46099/06, 46699/06, 10.04.2012.
- Erkan İnan/Türkiye, Başvuru No: 13176/05, 23.02.2010.
- Faysal Pamuk/Türkiye, Başvuru No: 430/13, 18.01.2022.
- F.C.B./İtalya, Başvuru No: 12151/86, 28.08.1991.
- Ferrantelli ve Santangelo/İtalya, Başvuru No: 19874/92, 07.08.1996.
- Foucher/Fransa, Başvuru No: 22209/93, 18.03.1997.
- Galstyan/Ermenistan, Başvuru No: 26986/05, 15.11.2007.
- Garcia Hernandez/İspanya, Başvuru No: 15256/07, 10.11.2010.
- Goddi/İtalya, Başvuru No: 8966/80, 09.04.1984.
- Göç/Türkiye, Başvuru No: 36590/97, 11.07.2002.
- Granger/Birleşik Krallık, Başvuru No: 11932/86, 28.03.1990.
- Håkansson ve Sturesson/İsveç, Başvuru No: 11855/85, 21.02.1990.

- Helmers/İsveç, Başvuru No: 11826/85, 29.10.1991.
- Hermi/İtalya, Başvuru No: 18144/02, 18.10.2006.
- Hokkeling/Hollanda, Başvuru No: 30749/12, 14.02.2017.
- Hümmer/Almanya, Başvuru No: 26171/07, 19.07.2012.
- Hüseyin ve Diğerleri/Azerbaycan, Başvuru No: 35485/05, 45553/05, 35680/05, 36085/05, 26.07.2011.
- Iğlın/Ukrayna, Başvuru No: 39908/05, 12.01.2012.
- İdalov/Rusya, Başvuru No: 5826/03, 22.05.2012.
- İnsanov/Azerbaycan, Başvuru No: 16133/08, 14.03.2013.
- İşyar/Bulgaristan, Başvuru No: 391/03, 20.11.2008.
- Jan-Ake Anderson/İsveç, Başvuru No: 11274/84, 29.10.1991.
- Jones/Birleşik Krallık, Başvuru No: 30900/02, 09.09.2003.
- Jussila/Finlandiya, Başvuru No: 73053/01, 23.11.2006.
- K/Fransa, Başvuru No: 10210/82, 07.12.1983.
- Kamasinski/Avusturya, Başvuru No: 9783/82, 19.12.1989.
- Karahasanoğlu/Türkiye, Başvuru No: 74341/01, 03.10.2006.
- Kemal Kahraman ve Ali Kahraman/Türkiye, Başvuru No: 42104/02, 26.04.2007.
- Kotovski/Hollanda, Başvuru No: 11454/85, 20.11.1989.
- König/Almanya, Başvuru No: 6232/73, 28.06.1978.
- Kremzow/Avusturya, Başvuru No: 12350/86, 21.09.1993.
- Lagerblom/İsveç, Başvuru No: 26891/95, 14.01.2003.
- Lala/Hollanda, Başvuru No: 14861/89, 22/09.1994.
- Luca/İtalya, Başvuru No: 33354/96, 27.02.2001.
- Lučić/Hırvatistan, Başvuru No: 5699/11, 27.02.2014.
- Luedicke, Belkacem ve Koç/Almanya, Başvuru No: 6210/73, 6877/75, 7132/75, 28.11.1978.
- Lüdi/İsviçre, Başvuru No: 12433/86, 15.06.1992.
- Mamedova/Rusya, Başvuru No: 7064/05, 01.06.2006.
- Marcello Viola/İtalya, Başvuru No: 45106/04, 05.10.2006.
- Mattocia/İtalya, Başvuru No: 23969/94, 25.07.2000.
- Medvedev/Rusya, Başvuru No: 5217/06, 27.06.2017.
- Melich ve Beck/Çek Cumhuriyeti, Başvuru No: 35450/04, 24.07.2008.
- Mirilashvili/Rusya, Başvuru No: 6293/04, 11.12.2008.

- Moiseyev/Rusya, Başvuru No: 62936/00 09.10.2008.
- Monnel ve Morris/Birleşik Krallık, Başvuru No: 9562/81, 9818/82, 02.03.1987.
- Murtazaliyeva/Rusya, Başvuru No: 36658/05, 18.12.2018.
- Natunen/Finlandiya, Başvuru No: 21022/04, 31.03.2009.
- N.Ç./Türkiye, Başvuru No: 40591/11, 09.02.2021.
- Neziraj/Almanya, Başvuru No: 30804/07, 08.11.2012.
- Nicolova/Bulgaristan, Başvuru No: 31195/96, 25.03.1999.
- Oao Neftyanaya Kompaniya Yukos/Rusya, Başvuru No: 14902/04, 20.09.2011.
- Ogorodnik/Ukrayna, Başvuru No: 29644/10, 05.02.2015.
- Öcalan/Türkiye, Başvuru No: 46221/99, 12.05.2005.
- Özata/Türkiye, Başvuru No: 19578/02, 20.10.2005.
- Pakelli/Almanya, Başvuru No: 8398/78, 25.04.1983.
- Palchik/Ukrayna, Başvuru No: 16980/06, 02.03.2017.
- Pelissier ve Sassi/Fransa, Başvuru No: 25444/94, 25.03.1999.
- Penev/Bulgaristan, Başvuru No: 20994/04, 07.01.2010.
- Perna/İtalya, Başvuru No: 48898/99, 06.05.2003.
- Pesukic/İsviçre Kararı, Başvuru No: 25088/07, 06.12.2012.
- Pham Hoang/Fransa, Başvuru No: 13191/87, 25.09.1992.
- Poitrimol/Fransa, Başvuru No: 14032/88, 23.11.1993.
- Pretto/İtalya, Başvuru No: 7984/77, 08.12.1983.
- Protopapa/Türkiye, Başvuru No: 16084/90, 24.02.2009.
- Riepan/Avusturya, Başvuru No: 35115/97, 14.02.2001.
- S.N./İsveç, Başvuru No: 34209/96, 02.07.2002.
- Sadak ve Diğerleri/Türkiye, Başvuru No: 29900/96, 29901/96, 29902/96, 29903/96, 17.07.2001.
- Sakhnovskiy/Rusya, Başvuru No: 21272/03, 02.11.2010.
- Salduz/Türkiye, Başvuru No: 36391/02, 27.11.2008.
- Schatschaschwili/Almanya, Başvuru No: 9154/10, 15.12.2015.
- Sejdoviç/İtalya, Başvuru No: 56581/00, 01.03.2006.
- Seyithan Demir/Türkiye, Başvuru No: 25381/02, 28.07.2009.
- S.N./İsveç, Başvuru No: 34209/96, 02.07.2002.
- Somogyi/İtalya, Başvuru No: 67972/01, 18.05.2004.
- Stanford/Birleşik Krallık, Başvuru No: 16757,90, 23.02.1994.

- Stoichkov/Bulgaristan, Başvuru No: 9808/02, 24.03.2005.
- Sutter/İsviçre, Başvuru No: 8209/78, 22.02.1984.
- Süleyman/Türkiye, Başvuru No: 59453/10, 17.11.2020.
- Svipsta/Letonya, Başvuru No: 66820/01, 09.03.2006.
- T./İtalya, Başvuru No: 14104/88, 12.10.1992.
- Tierce ve Diğerleri/San Marino, Başvuru No: 24954/94, 24971/94 ve 24972/94, 25.07.2000.
- Timergaliyev/Rusya, Başvuru No: 40631/02, 14.10.2008.
- Unterpertinger/Avusturya, Başvuru No: 9120/80, 24.11.1986.
- V./Birleşik Krallık, Başvuru No: 24888/94, 16.12.1999.
- Van Mechelen ve Diğerleri/Hollanda, Başvuru No: 21363/93, 21364/93, 21427/93 ve 22056/93, 06.12.1988.
- Verdam/Hollanda, Başvuru No: 35253/97, 31.08.1999.
- Vladimir Vasilyev/Rusya, Başvuru No: 28370/05, 10.01.2012.
- X/Hollanda, Başvuru No: 72631/17, 27.07.2021.
- Yevdokimov ve diğerleri/Rusya, Başvuru No: 27236/05, 16.02.2016.
- Yosun/Türkiye, Başvuru No: 2336/05, 10.02.2015.
- Zahiroviç/Hırvatistan, Başvuru No: 58590/11, 25.04.2013.
- Zana/Türkiye, Başvuru No: 69/1996/688/880, 25.11.1997.

AYM Kararları

- Ali Gürbüz Başvurusu, Başvuru No. 2013/724, 25.06.2015.
- Ali Kemal Tekin Başvurusu, Başvuru No. 2014/875, 02.02.2017.
- Aligül Alkaya ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru No. 2013/1138, 27.10.2015.
- Aligül Alkaya ve Diğerleri Başvurusu (2), Başvuru No. 2016/12506, 07.11.2019.
- Ansar Onat Başvurusu, Başvuru No. 2019/14515, 15.06.2022.
- Atila Oğuz Boyalı Başvurusu, Başvuru No. 2013/99, 20.03.2014.
- Emrah Yayla Başvurusu, Başvuru No. 2017/38732, 06.02.2020.
- Erdal Korkmaz ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru No. 2013/2653, 18.11.2015.
- Erol Aydeğer Başvurusu, Başvuru No. 2013/4784, 07.03.2014.
- Fatih Mehmet Harmanlı Başvurusu, Başvuru No. 2018/33439, 10.02.2021.
- Ferhat Çatuk Başvurusu, Başvuru No. 2017/25628, 16.09.2020.
- Hasan Balı Başvurusu, Başvuru No. 2017/21825, 02.06.2020.

- Hüseyin Barsak Başvurusu, Başvuru No. 2017/23924, 14.10.2020.
- İsmet Özkorul Başvurusu, Başvuru No. 2013/7582, 11.12.2014.
- Levent Yanlık Başvurusu, Başvuru No. 2013/1189, 18.11.2015.
- Lokman Sapan Başvurusu, Başvuru No. 2013/723, 21.11.2013.
- Mehmet Ergün Başvurusu, Başvuru No. 2019/34180, 25.07.2023.
- Mehmet Fidan Başvurusu, Başvuru No. 2014/14763, 20.09.2017.
- Nevruz Bozkurt Başvurusu, Başvuru No. 2013/664, 17.09.2013.
- Nurettin Balta Başvurusu, Başvuru No. 2016/10023, 28.12.2021.
- Sabahat Tuncel Başvurusu (2), Başvuru No. 2014/1440, 26.02.2015.
- Şehrivan Çoban Başvurusu, Başvuru No. 2017/22672, 06.02.2020.
- Ufuk Rifat Çobanoğlu Başvurusu, Başvuru No. 2014/6971, 01.02.2017.

M. Işıl ERDEM BARIŞ
Hakim

**SOSYAL MEDYADAKİ
İHLALLERE KARŞI
FİKRİ HAKLARIN
KORUNMASI**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Sosyal Medyadaki İhlallere Karşı Fikri Hakların Korunması
Meryem Işıl Erdem Barış

Hukuk Yayınları Dizisi – 3846

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 885 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Acun, Ramazan** (2000) 'İnternet ve Telif Hakları' Bilgi Dünyası, S:1, C:1, s.5-25.
- Akıncı Vural, Z. Beril / Bat, Mikail** (2010) 'Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma' Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, C:5, S:20, s.3348-3382.
- Akipek, Şebnem/Dardağan, Esra** (2001) 'Sanal Ortamda Telif Hakları' Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C:21, S:1 s.47-77.
- Akkurt, S. Sami** (2011) 'Elektronik Ortamda Hizmet Sunumu ve Buna İlişkin Sözleşmelerin Hukuki Özellikleri' Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:60, S:1, s.19-46.
- Aktaş, Özgür** (2016) 'Bir İletişim Yöntemi Olarak Caps/Memes' İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, C:6, S:14, s.1-14.
- Arslanlı, Halil** (1954) Fikri Mülkiyet Dersleri II: Fikir ve Sanat Eserleri, İstanbul, Sulhi Garan Matbaası.
- Asan, Turan** (2021) 'Mizahi İllüstrasyonların Telifsiz ve İzinsiz Kullanılması Sorunu ve Çözüm Önerileri' Yeni Yüzyıl'da İletişim Çalışmaları Dergisi, S:3, s.85-102.
- Atar, Eray Aksın** (2017) Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Yayma Hakkı ve Korunması, 1.Baskı, İstanbul, XII Levha Yayınevi.
- Ateş Mustafa** (2006) 'Veri Tabanlarının Hukuki Koruması' Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:55, S:1, s.47-59.
- Ateş Mustafa** (2007) Fikri Hukukta Eser, 1.Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Ateş Mustafa** (2020) 'Manevi Hakların Eser Sahibinin Ölümünden Sonra Kullanılması: FSEK Madde 19 Üzerine Bir Tedkik' İstanbul Hukuk Mecmuası, C:78, S:3, s.1279-1322.
- Ateş Mustafa** (2022) 'Fikir ve Sanat Eseri Sahibinin Manevi Haklarına Tecavüzün Ref'i' Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C:8, S:2, s.337-373.
- Ateş, Mustafa** (2003) Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması, 1.Baskı, Ankara, Seçkin Kitabevi.
- Audiencegain Digital Marketing**, https://audiencegain.net/tr/youtube-copyrighted-music/#toc-1_s.e.t.28.07.2023.
- Avşar, B. Zakir/Öngören, Gürsel** (2009) İnternet Hukuku, Ankara, TOBB Yayın.
- Ayhan İzmirli, Lale** (2012) Avrupa Birliği ve Türk Hukuklarına Göre İnternet Ortamında Fikri Mülkiyet Haklarının İhlali ve Korunması, 1.Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.

- Ayiter, Nuşin** (1981) Hukukta Fikir ve San'at Ürünleri, Ankara, Sevinç Yayınevi.
- Bahar, Atalay** (2018) 'Bilişim Suçları, İletişim ve Sosyal Medya' İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, C:10, S:3, s.1-36.
- Başpınar, Veysel / Kocabey, Doğan** (2007) İnternette Fikri Hakların Korunması, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Bayamlioğlu, İbrahim Emre** (2008) Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Teknolojik Koruma, 1.Baskı, İstanbul, XII Levha Yayınevi.
- Bayram, Selçuk** (2009) Teknolojik Gelişmeler Işığında Müzik Eserlerinde Umuma İletim Hakkı ve Tüm Yönleriyle Mobil Haklar, 1.Baskı, İstanbul, Ufuk Matbaası.
- Bellican, Cüneyt** (2008) 'Fikri Hukukta Manevi Haklar ve Manevi Hakların Korunması' (Doktora Tezi), İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Beşiroğlu, Akın** (2004) Düşünce Ürünleri Üzerine Haklar, 3.Baskı, İstanbul, Beta Yayınevi.
- Beşiroğlu, Akın** (2006) Fikir Hukuku Dersleri, 4.Baskı, İstanbul, Arıkan Yayınları.
- Bozbel, Savaş** (2015) Fikri Mülkiyet Hukuku, 1.Baskı, İstanbul, XII Levha Yayınevi.
- Bozgeyik, Hayri** (2009) 'Fikir ve Sanat Eserlerinde Hususiyet' Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C:25, S:3, s.169-222.
- Bozgeyik, Hayri** (2019) Mimaride Telif Hakları, Yenilenmiş 3.Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Börü, Şafak Parlak** (2013) Fotoğraf Üzerindeki Haklar, 1.Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Bruce, Keri S./Zwilling, Eric** (2019) 'Right of Publicity' The Licensing Journal, C:39, S:3, s.17-19.
- Bülbül Çetinbaş, Hande** (2009) 'Fikri Hakların İnternet Yoluyla İhlali ve Koruma Yolları' (Uzmanlık Tezi), T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Hukuk Müşavirliği.
- Capelotti, Joao Paulo** (2020) 'The Dangers of Controlling Memes Through Copyright Law' The European Journal of Humour Research, C:8, S:3, s.115-136.
- Constantinides, Efthymios** (2014) 'Foundations of Social Media Marketing' Procedia-Social and Behavioral Sciences, C:148, s.40-57.
- Çakır, Hande** (2019) 'Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Eser Sahibinin Mali Haklarına Tecavüz Halinde Tecavüzün Ref'i Davası' (Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çakır, M. Serkan** (2012) 'Türkiye'de Popüler Müzik Kültürü İçerisinde 'Cover' Kavramı Üzerine Bir İnceleme' İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, C:2, S:6, s.323-335.
- Çelik, Abdullah** (2011) Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Çoğaltma ve Yayma Haklarının İhlali-İhlalin Sonuçları, 1.Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.

- Çarkacı, Bahattin** (2019) Fikri Mülkiyet Hukukunda Arabuluculuk, <https://fikrimulkiyet.com/fikri-mulkiyet-hukukunda-arabuluculuk/>, s.e.t 07/09/2023.
- Dağtaş Erdal/ Yıldırım Ozan** (2017) ‘Mizah Anlayışının Yeni Hali “Caps”leri “Dünya Tarihine Yön Veren Kişiler” Üzerinden Okumak’ Intermedia International E-Journal, C:4, S:6, s.14-39.
- Dalyan, Şener** (2009) Bilgisayar Programlarının Fikri Hukukta Korunması, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Demir, B. Aslı** (2011) ‘Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’na Göre Tazminat Davaları’ (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, Erman M.** (2019) ‘Yeni İletişim Teknolojileri Bağlamında Fikri Mülkiyet’ Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi, S:2, s.35-48.
- Demirbaş, Ali** (2015) Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda Eser Sahibinin Mali Haklarına Tecavüz Halinde Hak Sahibine Sağlanan Hukuki Koruma, 1. Baskı, İstanbul, XII Levha Yayınevi.
- Doğan, Derya/ Özocak, Gürkan** (2013) Dijital Oyunlar, Multimedya Yaratımlar ve Güncel Problemler, 3.Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı Bildiriler Kitabı.
- Duran, Enes / Çakan, Hasan** (2021) Sosyal Medyada Yayınlanan Videolarda “Alıntı” Yönteminin Türk Fikri Mülkiyet Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi, <https://aligulhukuk.com/yayinlar/sosyal-medyada-yayinlanan-videolarda-alinti-yonteminin-turk-fikri-mulkiyet-hukuku-bakimindan-degerlendirilmesi/#:~:text=%C4%B0ktibas%3B%20bir%20eserin%20par%C3%A7alar%C4%B1n%C4%B1n%2C%20kaynak,buna%20iktibas%20serbestisi%20ad%C4%B1%20,s.e.t 08.08.2023>.
- Erdil, Engin** (2003) Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İşleme Eserler, 1.Baskı, İstanbul, Beta Yayınevi.
- Erdil, Engin** (2016) Fikri Mülkiyet Hukuku, 1.Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Erdoğan, İlker** (2013) ‘Yeni Medya Gazeteciliğinde Etik Bir Paradigma Belirlemenin Kapsamı ve Sınırları’ İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, S:36, s.225-272.
- Erel, Şafak N.** (1994) ‘Fikri Hukukta Bilgisayar Programlarının Korunması’ Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C:49, S:1, s.141-164.
- Erel, Şafak N.** (2009) Türk Fikir ve Sanat Hukuku, 3.Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi.
- Eroğlu, Sevilay** (2003) İnternette “Aktif Link’ler Yoluyla Fikri Haklara Müdahale”, Ünal Tekinalp’e Armağan, C:2, İstanbul, Beta Yayınevi.
- Gezder, Ümit** (2017) İçerik Sağlayıcının ve Yer Sağlayıcının Hukuki Sorumluluğu ve Sorumluluk Muafiyeti, 1.Baskı, İstanbul, Beta Yayınevi.
- Gorda AAA. Ngurah Sri Rahayu / Artami Ida Ayu Ketut/ Antari Putu Eva Ditayani/ Sudharma Kadek Januarsa** (2022) ‘Legal Protection For Copyright Holders of Commercialized Remix Song Cover Version Legality’ Jurnal Ilmiah Hukum, C:30, S:1, s.1-11.

- Göçmen, Sevgi** (2015) 'İnternet Arayıcılığı ile Eser Sahibinin Haklarının İhlali' (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gökyayla, K. Emre** (2001) Telif Hakkı ve Telif Hakkının Devri Sözleşmesi, 2.Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi.
- Güneş, İlhami** (2022) Uygulamada Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, 4.Baskı, Ankara, Seçkin Kitabevi.
- Herzfeld, Oliver / Melzer, Marc Aaron** (2016) 'Fair Use in the Age of Social Media' FORBES, <https://www.forbes.com/sites/oliverherzfeld/2016/05/26/fair-use-in-the-age-of-social-media/?sh=e86001c33004> (s.e.t 17.10.2022).
- Hirsch, E. Ernst** (1948) Fikri ve Sınai Haklar, Ankara, Ar Basımevi
- Hosgor, Emre** Get-Itlabs.Com, Routing (Yönlendirme) Temelleri Nedir, Bir Network'ler Arasında Nasıl Yönlendirme Yapılır, Routing Giriş, Lab.8.1, <<http://get-itlabs.com/routing-yonlendirme-temelleri-nedir-bir-networkler-arasinda-nasil-yonlendirme-yapilir-routing-giris-lab-8-1/>> (s.e.t 19.09.2021).
- Kaplan, Yavuz** (2004) İnternet Ortamında Fikri Hakların Korunmasına Uygulanacak Hukuk, 1.Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Karaaslan, Pelin** (2020) 'Sosyal Medyada Kullanılan Caps'lerin Telif Hukuku Boyutu ve Yasal Düzenlemelerin Yeterliliği' Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:24, S:3, s.41-65.
- Karasu, Cahit** (2019) Fikri Mülkiyet Uyuşmazlıklarında Zorunlu Arabuluculuk Dönemi Başladı, <https://fikrimulkiyet.com/fikri-mulkiyet-uyusmazliklarinda-zorunlu-arabuluculuk-donemi-basladi/>, s.e.t 07/09/2023.
- Kaya, Turgut** (2019) İnternet Servis Sağlayıcısının Hukuki ve Cezai Sorumluluğu, 1.Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Kaynak, Selva/ Koç, Serhat** (2015) 'Telif Hakları Hukuku'nun Yeni Macerası: Sosyal Medya' Folklor/Edebiyat Dergisi, C:21, S:83, s.389-410.
- Kılıç, Taylan** (2021) Bilgisayar Oyunlarının Eser Niteliği, 1.Baskı, İstanbul, XII Levha Yayınları.
- Kılıçoğlu, M. Ahmet** (2004) 'Fikri Hakların İhlalinde Hukuksal Koruma Yolları (Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Olarak)' Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S:54, s.51-103.
- Kılıçoğlu, M. Ahmet** (2022) Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar, Genişletilmiş 8.Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Küçükali, Canan** (2017) Fikri Hakların İhlalinden Kaynaklanan Tazminat Davası, 1.Baskı, İstanbul, Seçkin Yayınevi.
- Külahcı, İbrahim Hulusi** (2019) 'Elektronik Veri Tabanlarının Fikir ve Sanat Hukuku Kapsamında Korunması' (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü**, <https://www.telifhaklari.gov.tr/Dunya-Fikri-Mulkiyet-Orgutu-WIPOOMPI#:~:text=T%C3%BCrkiye'nin%20WIPO'%20ya%20kat%C4%B1%C4%B1m%C4%B1,ya%200%C3%BCye%20188%20%C3%BClike%20bulunmaktad%C4%B1r> (s.e.t. 18.07.2023).
- Kökbudak, Cihan Nebi** (2019) 'Ticari Uyuşmazlıkların Arabuluculuk Yöntemi İle Çözülmesi' (Yüksek Lisans Tezi), KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Maraşlı Dinç, Yasemin** (2019) 'Ölümden Sonra Sosyal Medya Hesaplarının Hukuki Akıbeti: Dijital Miras' Türkiye Barolar Birliği Dergisi, C:32, S:142, s.273-287.
- Matalon, Lee J.** (2019) 'Modern Problems Require Modern Solutions: Internet Memes and Copyright' Texas Law Review, C:98, S:2, s.405-437.
- Medin, Burak** (2017) 'Dijitalleşen Dünyada Fikri Haklar Sorunu' Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C:7, S:2, s.51-68.
- Memduhoğlu, Hasan Basri** (2009) 'Bilişimin Yarattığı Etik ve Hukuki Sorunlar Bağlamında İnternet ve Telif Hakları (İnternet, Kültürel ve Sanatsal Yaratıcılığın Sonu Mu?)' Verimlilik Dergisi, S:1, s.7-17.
- Memiş, Tekin** (2002) Fikri Hukuk Bakımından İnternet Ortamında Müzik Sunumu, 1.Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Nelson, Adam S.** (2012) 'Tweet Me Fairly: Finding Attribution Rights Through Fair Use in The Twittersphere' Fordham Intellectual Property, Media & Entertainment Law Journal, C:22, S:3, s.697-751.
- North, S. Teebagy** (2011) 'Twitterright: Finding Protection in 140 Characters or Less' Journal of High Technology, C:11, S:2, s.333-364.
- Oğuz, Sefer** (2018) İnternet Alan Adı (Domain Name) Haklarının Korunması, 3.Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Öncü, Özge** (2009) 'Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunca İktibas Serbestisi ve Sınırları' (Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özay, Naciye Esen** (2018) 'Türkiye'de Sosyal Medyada Trollük ve Fotoğraf' (Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Özcan, Zeynep/ Türk, Ali** (2020) 'Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu m.70 Hükmü Uyarınca Açılabilir Tazminat Davaları' Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:10, S:2, s.219-244.
- Özkan, Aytül** (2017) 'Fikri Hukukta Eser Sahibinin Mali Hakları ve Mali Hakların İhlalinde Açılabilir Hukuk Davaları' (Yüksek Lisans Tezi), Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi.
- Özkan, Yasin** (2022) 'Sosyal Medya İçerik Pazarlaması Paylaşımlarının Tüketici Katılımı Yoluyla Firma Üzerindeki Etkisi' (Yüksek Lisans), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Özcan, Fırat** (2008) *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, 1.Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Öztunalı, Duygu** (2010) 'Eser Sahibinin Manevi Hakları' (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pham, Hannah** (2019) 'Standing up for Stand-up Comedy: Joke Theft and The Relevance of Copyright Law and Social Norms in the Social Media Age' *Fordham Intellectual Property, Media & Entertainment Law Journal*, C:30, S:1, s.55-89.
- Robinson, Anna K. / Turner, Andrew B.** (2019) 'Embracing New Technology Versus Litigation: If You Can't Beat Them, Join Them' *The Licensing Journal*, C:39, S:8, s.16-17.
- Russ, Caroline** (2020) 'Tweet Takers & Instagram Fakers: Social Media & Copyright Infringement' *Tulane Journal of Technology and Intellectual Property*, C:22, s.205-224.
- Sağlamtimur, Z. Özel** (2017) 'Yeni Medya Sanatı ve Fotoğraf' *Sanat ve Tasarım Dergisi*, C:7, S:2, s.82-100.
- Sağsan, Mustafa** (2022) 'Sanal Alemde Hak Arayışları: İnternet'te Telif Hakkı Sorununun Boyutlarına Kısa Bir Bakış' *Düşünceler*, S:58, s.23-31.
- Salmanlı, Dilek** (2013) 'Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile Korunan Haklar, Bu Hakların İhlali Halinde Açılacak Hukuk Davaları ve Yargılama Usulü' (Yüksek Lisans Tezi), Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sarı, Onur** (2020) 'Sosyal Medya Kullanım Koşullarında Yer Alan Ruhsat Hükümlerinin Fotoğraf Eseri Bağlamında Değerlendirilmesi' 5th International Marmara Social Sciences Congress, 29 Aralık 2020, Kocaeli Üniversitesi, s.294-302.
- Sarıakçalı, Turgay** (2021) *İnternet Üzerinden Akdedilen Sözleşmeler*, Genişletilmiş 2.Baskı, Ankara, Seçkin Kitabevi.
- Sarıdağ, O. Gazi** (2019) 'Fikri Hukukta Manevi Tazminat' *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S:40, s.175-192.
- Satkin, B. Mustafa** (2017) 'Sokak Fotoğrafçılığında Yeni Bir Medya: Instagram' *Sosyal Bilimler Dergisi*, S:14, s.431-451.
- Soysal, Tamer** (2007) 'Elektronik Posta Yoluyla Kişilik Haklarına Müdahaleden Doğan Hukuki Sorumluluk' *Ankara Barosu Dergisi*, C:65, S:1, s.144-167.
- Karasu, Rauf/ Suluk, Cahit / Nal, Temel** (2022) *Fikri Mülkiyet Hukuku*, Güncellenmiş 6. Baskı, Ankara, Seçkin Kitabevi.
- Sür, Pınar** (2012) 'Sinema Eserleri ve Sinema Eser Sahipliğinden Doğan Haklar' (Yüksek Lisans Tezi), Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Süslü, Bilal/Uluş, Güliz** (2016) 'Örnek Yargı Kararlarıyla Sosyal Medya Hukuku' *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C:8, S:17, s.337-353.

- Swinyard, Holly** (2019) Pepe The Frog Creator Wins \$15.000 Settlement Against Infowars, <https://www.theguardian.com/books/2019/jun/13/pepe-the-frog-creator-wins-15000-settlement-against-infowars>, s.e.t 04/11/2022.
- Şener, Yavuz Selim** (2013) Fikri Mülkiyet Hukukunda Dijital Veri Tabanlarının Korunması, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Tekerci, Uğur** (2020) 'İşleme Kavramı ve Çeşitleri Eser' Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, C:22, S:2, s.83-124.
- Tekinalp, Ünal** (2012) Fikri Mülkiyet Hukuku, 5.Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Toprakkaya Babalık, İrem** (2019) ' Fikir ve Sanat Eserlerinden Doğan Uyuşmazlıkların Arabuluculuk Yolu ile Çözümü (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Bilgi Üniversitesi, s.176.
- Tosun, Yalçın** (2008) 'Sinema Eserleri ve Eser Sahibinin Hakları' (Doktora Tezi), Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tosun, Yalçın** (2016) Medeni Hukuk, Sözleşme Hukuku, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Manevi Haklar, 1.Baskı, İstanbul, XII Levha Yayınevi.
- Töre, Nazlı** (2007) 'Sanal Ortamda Telif Haklarına Uygulanacak Hukuk' Türkiye Barolar Birliği Dergisi, C:20, S:72, s.297-326.
- Turan, Metin** (2016) 'Geleneksel ve Elektronik Eser Sahiplerinin Telif Hakları, Dijital Haklar Yönetimi: Uluslararası Düzenlemeler ve Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Çerçevesinde Bir Değerlendirme' Bilgi Dünyası, C:17, S:1, s.57-86.
- Türk Dil Kurumu**, <<https://sozluk.gov.tr/>>, s.e.t 28.07.2023.
- Uslu, Ramazan** (2003) Türk Fikir ve Sanat Hukukunda 'Eser' Kavramı, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Üçüncü, Burak** (2022) Youtube Videolarında Telif Haklarının Korunması, <https://ucuncuyigit.com/youtube-videolarinda-telif-haklarinin-korunmasi/>, (s.e.t 08.08.2023).
- Ünsay, Yiğit** (2014) 'Türkiye'de Kültür Bozumu ve Dijital Aktivizmin Yeni Macerası: Capsler' (Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ürey, Adnan Eren** (2008) 'Multimedya Eserlerin Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Korunması' (Yüksek Lisans Tezi), Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- We are Social / Hootsuite** (2022) Digital 2022: Turkey, <https://datareportal.com/reports/digital-2022-turkey>, (s.e.t 26.08.2022).
- We Are Social / Hootsuite.**(2022) Digital 2022 Global Overview Report, <https://datareportal.com/reports/digital-2022-global-overview-report> (s.e.t 26.08.2022).
- Wikipedia**, Wikipedia Free Encyclopedia, <<https://tr.wikipedia.org/wiki/Fortnite>>, s.e.t 28.07.2023.

- Yavuz, Levent/ Alica, Türkay/ Merdivan, Fethi** (2013) Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu Cilt 1, 2.Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Yazıcı, E.Sena** (2019) Bilgisayar Programlarının Fikri Mülkiyet Hukuku Çerçevesinde Korunması, 1.Baskı, İstanbul, XII Levha Yayınları.
- Yılmaz Kılıçoğlu, Kumru** (2014) 'Kazancın İadesi' (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Zorluel, Mustafa** (2022) Fikri Haklar Bağlamında İnternet Sitelerinin ve Web Sayfalarının Eser Niteliği,1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.

KARARLAR

- Ankara 3. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi, E:2020/291, K:2021/209, T:03.06.2021.
- Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi, E:2021/1277, K:2021/1030, T:09.09.2021.
- Bakırköy 1. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi, E:2019/152, K:2020/354, T:29.12.2020.
- Bakırköy 2. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi, E:2021/49, K:2021/4, T:29.01.2021.
- İstanbul 1. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi, E:2015/127, K:2018/67, T:06.06.2018.
- İstanbul Anadolu 1.Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi, E:2018/356, K:2020/241, T:10.12.2020.
- İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 16. HD, E:2017/4562, K:2020/1043, T:10.06.2020.
- İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 16. Hukuk Dairesi, E:2018/3069, K:2018/2342, T:05.11.2018.
- İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 16.HD, E:2018/1911, K:2021/712, T: 02.04.2021.
- İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 16.Hukuk Dairesi, E:2017/2895, K:2018/2066, T:05.10.2018.
- Yargıtay 11. HD, E:2016/1217, K:2017/161, T:18.01.2017.
- Yargıtay 11. HD, E:2001/2687, K:2001/5080, T:04.06.2001.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E: 1981 / 4-70, K: 1983 / 123, T: 11.2.1983.
- Yargıtay, 11. HD, E:2015/12923, K: 2017/2724, T:09.05.2017.
- Yargıtay, 11. HD, E:2016/9284, K: 2017/4126, T:17.07.2017.

- Yargıtay 11. HD, E: 2019/4851, K:2020/2732, T:10.06.2020.
- Yargıtay 11. HD, E: 2019/3611, K:2020/4734, T:04.11.2020.
- Yargıtay 11 HD, E:2020/933, K:2020/5776, T:09/12/2020.

İNTERNET KAYNAKLARI

- <<https://www.youtube.com/watch?v=PMzDoFuVgRg>> (s.e.t 28.07.2023).
- <http://www.marka-marka.org/sosyalag/twitter/gomulu-tweetler-tweet-embed-etmek/> (s.e.t 28.07.2023).
- <https://audiencegain.net/tr/youtube-copyrighted-music/#toc-1>, (s.e.t 28.07.2023).
- <https://bakikaracay.com/kopya-icerik-telif-hakki-ihlali-intihal-google-sikayet/>, (s.e.t 28.07.2023).
- <https://bakikaracay.com/kopya-icerik-telif-hakki-ihlali-intihal-google-sikayet/>, (s.e.t 28.07.2023).
- <https://casetext.com/case/presse-v-morel-2> (s.e.t 28.07.2023).
- <https://digitalcommons.law.scu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2899&context=historical>, (s.e.t. 28.07.2023).
- [https://en.wikipedia.org/wiki/\\$h*_!_My_Dad_Says](https://en.wikipedia.org/wiki/$h*_!_My_Dad_Says) (s.e.t 26.09.2022).
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Instagram> (s.e.t 06/08.2023)
- https://en.wikipedia.org/wiki/Shit_My_Dad_Says (s.e.t 26.09.2022).
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Twitter> (s.e.t 06.08.2023).
- https://knowyourmemecom.translate.goog/memes/sociallyawkwardpenguin?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=wapp (s.e.t 07.08.2023)
- <https://policy.pinterest.com/tr/terms-of-service> (s.e.t 28.07.2023).
- <https://slideplayer.gen.tr/ilk-sosyal-medya-platformu-nedir/> (s.e.t. 06.08.2023).
- <https://tr.firmyzvolen.sk/jeff-foxworthy-demokrat-valiler-ve-trump-hakkinda-saka-yapti-mi> (s.e.t 4/10/2022).
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Pepe_the_Frog (s.e.t 28.07.2023).
- https://twitter.com/erdilyasaroglu/status/1339586728068169728?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1339586728068169728%7Ctwgr%5Eeb1e8feb4f4016ecebfb6a540723fcb5cb29c1cf%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fonedio.com%2Fhaber%2Fyaslisindan-gencine-karikaturlerini-paylasan-herkese-telif-davasi-actiklari-one-surulen-karikaturistlere-tepkiler-947523 (s.e.t 28.07.2023).
- <https://twitter.com/erdilyasaroglu/status/1353966484784115714>(s.e.t 28.07.2023).
- <https://twitter.com/fatjew> (s.e.t 28.07.2023).

- <https://twitter.com/shitmydadsays>, (s.e.t. 26.09.2022).
- https://www.bbc.com/turkce/haberler/2010/06/100624_google_youtube (s.e.t 28.07.2023).
- <https://www.copyright.gov/fair-use/summaries/dccomics-crazyeddie-sdny1979.pdf> (s.e.t 04.10.2022).
- <https://www.ensonhaber.com/teknoloji/fortnite-iki-yilda-9-milyar-dolar-gelir-elde-etti#:~:text=Milyonlarca%20oyucusuyla%20son%20%C3%BC%C3%A7%20y%C4%B1n,9.1%20milyar%20dolar%20kazanc%C4%B1%20a%C5%9Ft%C4%B1>, (s.e.t 28.07.2023).
- <https://www.erdilyasaroglu.com/aciklama> (s.e.t 28.07.2023).
- https://www.facebook.com/help/instagram/581066165581870/?helpref=hc_fnav, (s.e.t 28.07.2023).
- <https://www.facebook.com/privacy/policy>, (s.e.t 28.07.2023).
- <https://gun.av.tr/tr/goruslerimiz/makaleler/fikri-mulkiyet-davalarinda-zorunlu-arabuluculuk-hakkindaki-gelismeler>, (s.e.t 07/09/2023)
- <https://www.imdb.com/title/tt1612578/> (s.e.t 26.09.2022).
- <https://www.incicaps.com/> (s.e.t 28.07.2023).
- <https://www.instagram.com/thefatjewish/> (s.e.t 28.07.2023).
- <https://www.gocomics.com/pot-shot> (s.e.t 06.08.2023).
- <https://www.nytimes.com/2007/03/14/business/14viacom.web.html> (s.e.t 28.07.2023).
- <https://www.penguen.com/penguendenmesaj> (s.e.t 28.07.2023).
- <https://www.penguen.com/vedayazisi> (22.05.2023).
- <https://www.theguardian.com/books/2019/jun/13/pepe-the-frog-creator-wins-15000-settlement-against-infowars> (s.e.t 28.07.2023).
- <https://www.youtube.com/watch?v=DUKMHC-Pc3w> (s.e.t 28.07.2023).
- <https://www.youtube.com/watch?v=WW5vt27q2RI>, (s.e.t 28.07.2023).

Prof. Dr. Hayri BOZGEYİK

MARKA HAKKININ KORUNMASI

Marka Hakkı ve Kapsamı
Marka Hakkının İhlâli
Hukuk Davaları

3. BASKI

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Marka Hakkının Korunması

Hayri Bozgeyik

Hukuk Yayınları Dizisi – 3847

Üçüncü Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 886 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 47771
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKLAR

- Akın**, İrfan, Adwords Reklam Sistemi, FMR Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, 2009/1, s.33-54.
- Akkurt**, Sinan Sami, Elektronik Ortamda Hizmet Sunumu ve Buna İlişkin Sözleşmelerin Hukuki Özellikleri, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2011, C. 60 S.1, s.19-46
- Alhas**, Zeynep Seda / **Güney**, Baran, Marka Hakkına Tecavüz Davasında Tescilli Marka Savunması, gun.av.tr, 17.05.2018.
- Arıkan**, Ayşe Saadet, Fikri ve Sınai Haklar Kapsamındaki Taklit ve Korsan Malların Gümrüklerde Geçici Olarak Durdurulması, Marmara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi Gümrük Birliği Çerçevesinde Türkiye’de Fikri ve Sınai Hakların Korunması, Özel Sayı 4, 1995/1996, S.1-2, s.143-168.
- Arkan**, Sabih, 5833 Sayılı Yasa, 556 Sayılı KHK’de Yapılan Değişiklikler, Batider, 2009, C.XXXV, S.1, s.5-11 (KHK’de Yapılan Değişiklikler).
- Arkan**, Sabih, Grup Markaları, Prof. Fırat Öztan’a Armağan, C.I, s.275-279, Ankara 2010.
- Arkan**, Sabih, Marka Hakkına Tecavüz - İşaretin Markasal Olarak Kullanılması Zorunluluğu, BATİDER, 2000, C.XX, Sayı 3, s.5-13.
- Arkan**, Sabih, Marka Hukuku, C.I, Ankara 1997 (Arkan, C.I).
- Arkan**, Sabih, Marka Hukuku, C.II, Ankara 1998 (Arkan, C.II).
- Aslan**, Adem, Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda Karşılaştırmalı Reklâm, Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara 2012.
- Ateş**, Mustafa, Taklit ve Korsan Malların Uluslararası Ticareti, GATT-TRIPS Anlaşmasının Bu Ticaretin Önlenmesine İlişkin Hükümleri, FMR Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, 2003/1, s.13-64.
- Aydın**, Fatih, Sınai Mülkiyet Kanunu ve Yargıtay Uygulamasında Marka Hukukunda Tazminat, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2017, S.133, s.517-576.
- Aydoğan**, Fatih, Markanın Ticaret Unvanına Karşı Korunması, Mevcut Hukukî Durum – Değişiklik (Madde) Önerisi – İtiraz Yolu ve/veya Alternatif Çözüm Yolu Önerisi, İÜHFM İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 2013, C.LXXI, S.2, s.27-50.
- Ayoğlu**, Tolga, Fikri Hakların İhlâli Nedeniyle İhtiyati Tedbir Yoluyla İnternet Sitelerine Erişim Engellenebilir mi? Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2009, İstanbul 2009.

- Aytuğar Bilge / Küçük, Sultan**, 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'na Göre Marka Hakkına Tecavülden Doğan İtibar Kaybı Tazminatı, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2020, C. 11, S.1, s.110-125.
- Battal, Ahmet**, Marka Hakkında Tecavüz Davalarında Dava Hakkının Kötüye Kullanılması, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, C.XVIII, Ankara 2001, s.27-54.
- Bilge, Mehmet Emin**, Markanın Yaygın Bir Ad Haline Gelmesi, BATİDER, 2005, C.XXIII, S.1, s.125-151.
- Bilge, Mehmet Emin**, Ticarî Ad ve İşaretler Arasında Karıştırma Tehlikesi, Ankara 2014.
- Bilgili, Fatih**, Marka Hukukunda Hakkın Kötüye Kullanılması, Ankara 2006.
- Birtek, Fatih**, Marka ve Üretim Korsanlığı Suçu (Markanın İzinsiz Kullanılması) (556 Sayılı KHK 61/A, I), İpek Yolu Canlanıyor: Türk-Çin Hukuk Zirvesi, İstanbul 12-14 Haziran 2012, s. 485-518.
- Bozbel, Savaş**, Adwords Reklamlar Karşılaştırmalı Reklam Teşkil Eder mi? Avrupa Adalet Divanının Verdiği Kararlar Işığında Bir Değerlendirme, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2010, Yıl 9, Sayı 18, s.97-113.
- Bozbel, Savaş**, Fikri Mülkiyet Hukuku, 1. Baskı, İstanbul 2015.
- Bozbel, Savaş**, Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Karşılaştırmalı Reklam Hukuku, Ankara 2006.
- Bozgeyik, Hayri**, Garanti Markasının Marka Hukukundaki Yeri ve Benzer Kavramlarla İlişkisi, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt: LXXI Sayı:2, Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Armağan, İstanbul 2013, s.91-102.
- Boztosun, Ayşe Odman**, Fikri Mülkiyet Hukuku İle Rekabet Hukukunun Teknolojik Yeniliklerin Teşvikindeki Rolü, Ankara 2002.
- Cengiz, Dilek**, Türk Hukukunda İktibas veya İltibas Suretiyle Marka Hakkına Tecavüz, İstanbul 1995.
- Çağlar, Hayrettin**, 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununa Göre Tescilli Markanın Kullanılmamasının Hukuki Sonuçları ve Anayasa Mahkemesinin 556 Sayılı KHK m.14 Hükmünü İptal Eden Kararının Etkileri, GÜHFD, C. XXI, S.1, s.3-19.
- Çağlar, Hayrettin**, Marka Hukuku Temel Esaslar, 2. Baskı, Ankara 2015.
- Çamlıbel Taylan, Esin**, Marka Hakkının Kullanımıyla Paralel İthalatın Önlenmesi, Ankara 2001.
- Çolak, Uğur**, Türk Marka Hukuku, 5. Bası, İstanbul 2023.
- Çolak, Uğur**, Paris Sözleşmesinin 6bis Maddesi Anlamında Tanınmış Markalar, Bu Tanınmışlığın Nasıl Belirleneceği Sorunu ve WIPO Kriterleri, FMR Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, 2004/2, s.23-70.
- Çolak, Uğur**, Türk Marka Hukukunda Karıştırma İhtimali İncelemesi, Marka Hukukunda güncel Gelişmeler Sempozyumu, İstanbul 18 Mayıs 2013, İstanbul 2014, s.24-38.

- Deren Yıldırım**, Nevhis, Haksız Rekabet Hukuku İle Fikri ve Sınai Mülkiyet Hukuku'nda İhtiyati Tedbirler, İstanbul 1999.
- Deren Yıldırım**, Nevhis, Marka Hukukunda İhtiyati Tedbire İlişkin Bazı Sorunlar, Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan, İstanbul 2003, C.II, s.199-207.
- Dılmaç**, Şule, Uluslararası Metinlerde Tanınmış Marka ve Markanın Sulandırılması, Ankara 2014.
- Dirikkan**, Hanife, Tanınmış Markanın Korunması, Ankara 2003.
- Doğan**, Beşir Fatih, Soyut Renklerin Marka Olarak Tescil Edilebilirliği, Alman Federal Mahkemesinin Lila Renk Markasına İlişkin Kararı, FMR Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, 2005/4, s.37-64.
- Doğan**, Beşir Fatih, 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Madde 155'e İlişkin Bir Değerlendirme, etrhukuk.com (20.02.204)
- Dönmez**, İrfan, Markalar ve Haksız Rekabet Davaları, İstanbul 1992.
- Ekdi**, Barış, Avrupa Birliğinde İlaçların Yeniden Paketlenmesi ve Paralel İthalatı Açısından Sınırlar, FMR Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, 2009/2, s.77-97.
- Eminoğlu**, Cafer / **Korkmaz**, Cansu, Marka Hakkına Tecavüzden Doğan Uyuşmazlıkların Arabuluculuğa Elverişliliği, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 26, S. 1, s. 291-328.
- Eminoğlu**, Cafer, Marka Sahibinin Teklifi İlkesi ve Bu İlkenin Markanın Devri Bağlamında İncelenmesi (Anayasa Mahkemesi'nin 556 Sayılı KHK'nın M.16/5 Hükmünü İptal Eden Kararı Bağlamında Bir Değerlendirme), TFM Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 2016/1, s.229-254.
- Erbay**, Hülya, Sınai Haklar Alanında Sınır Önlemleri, İstanbul Barosu Dergisi Fikri ve Sınai Haklar Özel Sayısı, Özel Sayı 4, 14 -15 Nisan 2007, İstanbul 2007, s.388-393.
- Ergün**, Mevci, Türkiye'deki Marka Hakkına Tecavüz Davaları, Marka Koruması Uluslararası Sempozyumu, İstanbul 24-25 Haziran 1988, Ankara 1998, s.145-188.
- Erkalan Coşkunsu**, Sümeyye, Bütününe Etki Eden Hukuki İşlemler Bakımından Ticari İşletmeye Özgülenen Malvarlığı, Ankara 2021.
- Eroğlu**, Sevilay, Soyut Renk, Ses ve Üç Boyutlu İşaretlerin Marka Olarak Tescili, DEÜHFD 2003, C.5, S.1, s.95-159.
- Eyüboğlu**, Samiye, Tanınmış Marka, FMR Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, 2001/2, s.109-120.
- Fidan**, İsmail, Marka Hakkının İhlali, Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi, Ankara 2001.
- Geist**, Micheal A. (çev: **Bozgeyik**, Hayri/**Altay**, Hüseyin), Byte'ların Gerçekliği: İnternet Çağında Ekonomik Aktivitelerin Düzenlenmesi, Ankara Üniversitesi BATİDER C.XXII S.2, Aralık 2003, s.207-260.

- Gönen**, Coşku, Marka Hakkının İhlâlinde Yoksun Kalınan Kazancın Talebi, İstanbul 2011.
- Güneş**, İlhami, Gümrüklerde Fikri Mülkiyet Hakkının Korunması, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 18, Temmuz 2014, s.419-442.
- Güneş**, İlhami, Marka Hukukunda Önceye Dayalı Haklar ve Ayırt Edici İşaretler, 2. Bası, Ankara 2015.
- Güneş**, İlhami, Marka Hukukunda Önceye Dayalı Haklar, Dokuz Eylül Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, 2012 s.97.
- Güven**, Şirin, Haksız Rekabet Hukukunun Amacı ve Koruduğu Menfaatler, Yayınlanamamış doktora tezi, Ankara 2011.
- Heath**, Christopher, Parallel Imports and International Trade, International Association for the Advancement of Teaching and Research in Intellectual Property (ATRIP) Annual Meeting, July 7-9, 1999 (wipo.int).
- Kandemir**, Zeynep, Vuitton – Google Kararı, Fikri Mülkiyet Yıllığı 2010, İstanbul 2011, s.305-342.
- Karaca**, Umut Osman, Markayı Kullanma Zorunluluğu ve Kullanmamanın Hukuki Sonuçları, 2017.
- Karan**, Gülay, Transit ve Serbest Bölgedeki Sahte Eşyaya Tedbiren El Konulması ve Bunların Tasfiye Rejimi Hükümlerine Göre İmhası veya Ticaret Kanallarının Dışına Çıkarılması, FMR Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, 2003/1, s.106
- Karan**, Hakan/**Kılıç**, Mehmet, Markaların Korunması, 556 Sayılı KHK Şerhi ve İlgili Mevzuat, Ankara 2004.
- Karasu**, Rauf, Spekülasyon ve Engelleme Markaları, FMR 2008, C.8, S.3, s.11-44.
- Kaya**, Arslan, Marka Hukuku, İstanbul 2006.
- Karasu**, Rauf, Üç Boyutlu Biçim ve Hareket Markaları, BATİDER, 2008, C.XXV S.3, s.331-354.
- Kayhan**, Fahrettin, Türk Marka Hukuku Açısından Paralel ithalat ve Marka Hakkının Tükenmesi, FMR Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, 2001/1, s.51-72.
- Kırca**, İsmail, “Tescilli Markanın Başvuru Eserinde Yer Alması”, BATİDER, 2003, C.XXII, S.2, s.5-14.
- Kırca**, İsmail, Tescilli Markanın Üçüncü Kişi Tarafından Alan Adı Olarak Kullanılması, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağan, C.1, İstanbul 2002, s.527-544.
- Korkut**, Ömer, Ticaret Unvanı Kullanımıyla Marka Hakkına Tecavüz Hakkında Bir İnceleme - Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 06.04.2006 Tarihli Kararı'nın Değerlendirilmesi, BATİDER, 2008, C.XXIV, S.3, s.389-399.
- Köroğlu**, Emre, Genel Hatlarıyla Markadan Doğan Hakları Sınırlandıran Sebeplerden “Zamanaşımı”, “Sessiz Kalma Sebebiyle Hak Kaybı” ve “Üçüncü Ki-

şilerin Şahsi Bilgilerini Dürüst Bir Şekilde Kullanmaları”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Yıl 2016, Cilt 22, Sayı 3, s.1889-1913.

Küçükali, Canan, Marka Hukukunda Karıştırma Tehlikesi, Ankara 2009.

Memiş, Tekin, Fikri Mülkiyet İhlallerinde Basiretli Tacir Kavramı -Yargıtay Kararı İncelemeleri, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2010, İstanbul 2011, s.343-377 (Basiretli Tacir).

Memiş, Tekin, Türk Hukukunda Kötüniyetli Marka Tesciline Bağlanan Sonuçlar, İlk Derece Mahkemesi ve Hukuk Genel Kurul Kararı Üzerine Bir Değerlendirme, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2009, İstanbul 2009, s.407 vd.

Meran, Necati, Marka Hakları ve Koruması, 4. Baskı, Ankara 2014.

Nomer, Füsün, İnternet Alan Adının Hukuki Niteliği ve Marka ve Ticaret Unvanı Gibi Ayırt Edici Ad ve İşaretler Arasında Benzerlik Bulunması Sebebiyle Doğabilecek Hukuki Sorunlar, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80.Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2001, C.I, s.395-418.

Oktay Özdemir, Saibe: Sınai Haklara İlişkin Lisans Sözleşmeleri ve Rekabet Hukuku Düzenlemelerinin Lisans Sözleşmesine Uygulanması, İstanbul 2002.

Okutan Nilsson, Gül, Sesler, Renkler Ve Kokular Marka Tescil Edilebilir mi? Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, Yıl: 23, Sayı 1-2, 2003, Gülören Tekinalp'e Armağan, s.579-598.

Ongan, Burak, Sınai Haklara İlişkin Lisans Sözleşmelerinde Tarafların Hukuki Durumu, Ankara 2007.

Öçal, Akar, Türk Hukukunda Markaların Himayesi, Ankara 1967.

Öksüz, Mustafa, Markaya Tecavüzün Sonuçları, TBB Dergisi, 2021 (156) 301-339.

Özdamar, Mehmet/**Ermenek**, İbrahim, Haksız Rekabet Davaları ve Korunan Menfaat, FMR 2007, C.7, S.3, s.43-71.

Özel, Çağlar, Marka Lisansı Sözleşmesi, 2. Bası, Ankara 2015.

Özkök, Başak, Tanınmış Markanın Kullanılması Zorunluluğu ve Kullanılmaması Nedeniyle Kısmen İptali, Ankara 2015.

Öztek, Selçuk, 556 Sayılı KHK Çerçevesinde Benzer Mal ve Hizmet Kavramı, İstanbul Barosu, Sınai Haklarda Güncel Sorunlar Sempozyumu 2007 (İstanbul Barosu Dergisi, Fikri ve Sınai Haklar Özel Sayısı, Temmuz 2007), s.206-224.

Paslı, Ali, Uluslararası Anlaşmaların Türk Marka Hukukunun Esasına İlişkin Etkileri, İstanbul 2014.

Paslı, Ali, Marka Hukukunda Ürün Benzerliği, İstanbul 2018.

Pekdiñcer, Tamer, Fikri Mülkiyet Hukuku'nda Gümrüklerde El Koymadan Kaynaklanan Tazminat Talepleri, İpek Yolu Canlanıyor Türk-Çin Hukuk Zirvesi, Ankara 2013, s.463-483.

- Pekdiñer**, Tamer, Taklit Marka Kavramı ve Gümrüklerde El Koyma, The Brand Age, S.14, Y.2, Mart 2010, s.70-71.
- Pekdiñer**, Tamer/**Tüzün**, Işıl, Taklit Marka ve Gümrüklerde El Koyma, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2010, İstanbul 2011, s.475-510.
- Polater**, Salih, Marka Hakkının İhlâli Sebebi İle İleri Sürülebilecek Talepler Bakımından Kusur Şartının Varlığı Sorunu, TFM Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 2016/1, s.51-66.
- Saraç**, Tahir, Transit Geçen Mallar Marka Hakkına Tecavüz Oluşturmuyor mu? BATİDER, 2007, C.XXIV, Sayı 21, s.443-470.
- Soyak**, Alkan, Fikri Ve Sınai Mülkiyet Hakları: Tanımı, Tarihsel Gelişimi ve GOÜ'ler Açısından Önemi, Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, Yıl:1, Sayı:1, 2005, s.11-30.
- Sönmez**, Numan Sabit, 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununa Göre Markanın Kullanılmaması Neticesinde Ortaya Çıkan Sonuçlar, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 2018, C.76, S.1, s.277-308.
- Şehirali Çelik**, Feyzan, An Overview of Turkish Case-Law on Trademark Disputes with Special Consideration Regarding the Rules of the European Court of Justice, IIC 2008, Heft 3, 323-350.
- Şehirali Çelik**, Feyzan Hayal, Sınai Mülkiyet Hakkı Tescilinin Anlamı Üzerine - SMK m.155 Vesilesiyle Bir İnceleme-, Batider Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt 34, Sayı 2, Haziran 2018, s.33-90.
- Şehirali Çelik**, Feyzan Hayal, SMK m.155 - Varsayımlar ve Olası Değişkenler, Batider, Haziran 2019, C.XXXV, Sayı 2, s. 64 vd.
- Suluk**, Cahit, 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun Getirdiği Yenilikler, TFM Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Cilt 4, Sayı 1, s.91-109
- Suluk**, Cahit, Karşılaştırmalı Hukuk Işığında Türk Hukukunda Tescilsiz Sınai Ürünlerin Haksız Rekabet Hükümleri İle Korunması, Ankara Barosu FMR Dergisi, 2014/1, s.169-189. (Haksız Rekabet)
- Suluk**, Cahit / **Karasu**, Rauf/**Nal**, Temel, Fikri Mülkiyet Hukuku, 7. Baskı, Ankara 2023.
- Suluk**, Cahit / **Dumlupınar Balçık**, Zeynep, Fikri Mülkiyet Hukuku Mevzuatı, Ankara 2018.
- Şenocak**, Kemal, Tescilli Markanın Aynısının Veya Benzerinin Alan Adı (Domain Name) Olarak Kullanılması Suretiyle Marka Hakkının İhlâli, BATİDER, 2009, C.XXV, S.3, s.89-141.
- Tekinalp**, Ünal, Fikri Mülkiyet Hukuku, Beşinci Bası, İstanbul 2012.
- Tekinalp**, Ünal, İtibar Tazminatı ve Bazı Sorunlar, Prof. Dr. Selâhattin Sulhi Tekinay'ın Hatırasına Armağan, MÜHF, C.11, S.1-3, İstanbul 1999, s.589-597.
- Tekinalp**, Ünal, "Markanın Üçüncü Kişi Tarafından Kullanılması", Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s.633-644.

- Uzunallı**, Sevilay, Markanın Korunmasının Kapsamı ve Tazminat Talebi, Ankara 2012.
- Yasaman**, Hamdi, Marka Hukukunda Markaya Tecavüz Halinde Tazminat Talepleri ve Bazı Sorunlar, Marka Hukuku İle İlgili Makaleler Hukuki Mütalaalar - Bilirkişi Raporları - III, İstanbul 2008.
- Yasaman**, Hamdi/**Altay**, Sıtkı Anlam/**Ayoğlu**, Tolga/**Yusufoğlu**, Fülürya / **Yüksel**, Sinan, Marka Hukuku 556 Sayılı KHK Şerhi C. I- II, İstanbul 2004.
- Yavuz**, Levent, Sınai Mülkiyet Haklarında İhtiyati Tedbirler, İstanbul Barosu Dergisi Fikri ve Sınai Haklar Özel Sayısı, Özel Sayı: 4, İstanbul 2007, s.248 vd.
- Yıldız**, Burçak, Yargıtay Kararları Işığında Coğrafi Markalar, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi -İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2018, C.9 S. 2, s.125-156.
- Yılmaz**, A. Lerzan, Marka Olabilecek İşaretler ve Mutlak Tescil Engelleri, İstanbul 2008.
- Yusufoğlu**, Fülürya, İlaç Markalarında İltibas, Marka Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu, İstanbul - 18 Mayıs 2013, İstanbul 2014, s.49.

Av. Şefik KARAKIŞ

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

BAŞVURU USULÜ EL KİTABI

(ANAYASA MAHKEMESİ
BİREYSEL BAŞVURULARINDA DA
YARARLANILABİLİR)

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Başvuru Usulü El Kitabı
Şefik Karakış

Hukuk Yayınları Dizisi – 3848

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 887 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

B. Karakış

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

Kaynakça

Kitap ve makaleler	
<p>7. BOND, Martyn, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine Giriş, Avrupa Konseyi yayınları, 2018. Kitabın Türkçe çevirisini elektronik ortamda satın almak için bk.</p> <p>https://book.coe.int/en/human-rights-and-democracy/8821-avrupa-insan-haklari-soezlesmesine-giris-an-introduction-to-the-european-convention-on-human-rights-turkish-version.html</p>	
<p>ALTIPARMAK, Kerem, Avrupa İnsan Hakları Kararları ve İzlenmesi, İnsan Hakları Ortak Platformu yayını.</p>	
<p>79. Tek Yargıç sistemi hakkında (İngilizce) bir makale için bk.</p> <p>https://strasbourgobservers.com/2020/11/10/european-court-of-human-rights-single-judge-decisions-still-deny-justice-and-risk-weakening-un-treaty-body-system/</p>	
<p>Harris, D.J.- O'Boyle, M. – Bates, E.P. – Buckley, C.M. (çev. Mehveş Bingöllü Kılıcı – Ulaş Karan) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Avrupa Konseyi, 2013 (Türkçe birinci baskı).</p>	
<p>21. SPANO, Robert, The Future of the European Court of Human Rights—Subsidiarity, Process-Based Review and the Rule of Law, Human Rights Law Review, 2018, 18, 473–494. Makaleye ulaşmak için bk.</p> <p>https://academic.oup.com/hrlr/article/18/3/473/4999870</p>	
<p>45. ARSLAN, Zühtü, 7 Kasım 2022 tarihli “Bireysel Başvurularda İnceleme Usulleri Paneli, Konuşma metni için bk.</p> <p>https://www.anayasa.gov.tr/tr/baskan/konusmalar/bireysel-basvurularda-inceleme-usulleri-konulu-panel-acis-konusmasi</p>	
<p>156. YILMAZOĞLU, Yunus Emre, Temyiz İncelemesinde “İçtihat Eksenli” Yaklaşım ve Danıştay İçin Çözüm Önerileri, Danıştay Dergisi, sayı 156.</p> <p>https://dergi.danistay.gov.tr/documents/yunusemreyilmazoğlu.pdf</p>	

<p>179 – 228. Anayasa Mahkemesinin “UYAP” kararlarının mahkemeye erişim hakkı ihlali olduğuna dair yazı için bk. https://www.karakis.av.tr/aymuyapkararlari</p>	
<p>184. İç hukuk yollarının usulüne uygun olarak ve maddi anlamda tüketilmesine ilişkin Lee/Birleşik Krallık kararının değerlendirilmesi için bk. https://www.karakis.av.tr/post/kutlama-pastas%C4%B1-ve-i%C3%A7-hukuk-yollar%C4%B1n%C4%B1n-t%C3%BCketilmesi-ili%C5%9Fkisi-hakk%C4%B1nda</p>	
<p>AİHM kararları</p>	
<p>33 – 37. <i>Loizidou/Türkiye kararı</i> (Fransızca metin). Başvuru No. 15318/89, 23/03/1995). Karar için bk. https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-62474%22]}</p>	
<p>109. <i>Wikimedia Foundation Inc./Türkiye</i> (Başvuru No. 25479/19, 01/03/2022). Kararın Türkçe çevirisi için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%22wikimedia%22],[%22documentcollectionid%22:[%22JUDGMENTS%22,%22DECISIONS%22],[%22itemid%22:[%22001-219053%22]}</p>	
<p>108 – 178. <i>Encü ve diğerleri/Türkiye</i> (kabul edilemezlik) kararı. (Başvuru No. No. 56543/16, 01/02/2022). Kararın Türkçe çevirisi için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-216114</p>	
<p>111. <i>Torun SÜLEYMANOĞLU/Türkiye</i> (başvuru No. 20944/10, 08/06/2021) https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-211049;</p>	
<p>111. <i>Torun SÜLEYMANOĞLU/Türkiye</i> (başvuru No. 20944/10, 08/06/2021). Kararın Türkçe özeti için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22appno%22:[%2220944/10%22],[%22itemid%22:[%22001-211645%22]}</p>	

<p>111. <i>Gürdeniz/Türkiye</i> (Başvuru No. 59715/10, 18/03/2014): https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-169494;</p>	
<p><i>Güngör ve Dursun/Türkiye</i> (Başvuru No. 13883/05, 09/11/2010): https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-101852</p>	
<p>130. <i>S.M./Hırvatistan</i> (Başvuru No. 60561/14, 25/06/2020): https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-203503</p>	
<p>132. <i>Verein KlimaSeniorinnen Schweiz and Others v. Switzerland</i>, (53600/20, Büyük Daire, 09/04/2024) Kararın (İngilizce) metnine ulaşmak için bk. https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-233206</p>	
<p>132. <i>Verein KlimaSeniorinnen Schweiz and Others v. Switzerland</i> kararı ile ilgili basın açıklamasına ulaşmak için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng-press?i=003-7919428-11026177</p>	
<p>158. <i>Cossey/Birleşik Krallık</i> (Başvuru No. 10843/84, 27/09/1990) kararın (İngilizce) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57641</p>	
<p>159. <i>Golder/Birleşik Krallık</i> (Başvuru No. 4451/70, 21/02/1975). Kararın (İngilizce) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57496</p>	
<p>160 <i>Sabri Güneş/Türkiye</i> (Başvuru No. 27396/06, 29/06/2012, Büyük Daire). Kararın (Türkçe) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-120359</p>	
<p>167. <i>Vuckovic ve diğerleri/Sırbistan</i> (Başvuru No. 17153/11, vs., Büyük Daire kararı; 25.03.2014). Kararın (İngilizce) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-142199</p>	

<p>167. <i>Vuckovic ve diğ erleri/Sırbistan</i> (Başvuru No. 17153/11, vs., Büyük Daire kararı; 25.03.2014). Kararın (Türkçe) özeti için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-169535</p>	
<p>169 - 390. <i>Hasan Uzun/Türkiye</i> (Başvuru No. 10755/13, 30/04/2013). Kararın (Fransızca) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-119849</p>	
<p>169 - 390. <i>Hasan Uzun/Türkiye</i> (Başvuru No. 10755/13, 30/04/2013). Kararın Türkçe çevirisi ve özeti için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22display%22:[%220%22],%22languageisocode%22:[%22TUR%22],%22appno%22:[%2210755/13%22],%22documentcollectionid%22:[%22ADMISSIBILITY%22]}</p>	
<p>169. <i>G. B. ve Diğ erleri/Türkiye</i> (Başvuru No. 4633/15, 17/10/2019). Kararın Türkçe çevirisi için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-201768</p>	
<p>171 - 200. <i>Hasan Turgut/Türkiye</i> (Başvuru No. 46376/17, 11/01/2022). Kararın Türkçe çevirisi için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-216670</p>	
<p>182. <i>Fu Quan, s.r.o./Çek Cumhuriyeti</i> (Başvuru No. 24827/14, Büyük Daire, 01/06/2023). Kararın Türkçe çevirisine ulaşmak için bk. https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-231798</p>	
<p>184. <i>Lee/Birleşik Krallık</i> (Başvuru No. 18860/19, 07/12/2021) Kararın (İngilizce) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-214966</p>	
<p>188. <i>Kozacıoğlu/Türkiye</i> kararı (Büyük Daire kararı, başvuru No. 2334/03, 19/02/2009). Kararın (İngilizce) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-91413</p>	

<p>193. <i>Kerimoğlu/Türkiye</i> kararı (Başvuru No. 58829/10, 06/12/2022). Kararın (İngilizce) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-221250</p>	
<p>193. <i>Kerimoğlu/Türkiye</i> kararı (Başvuru No. 58829/10, 06/12/2022). Kararın Türkçe çevirisi için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-226324</p>	
<p>195. <i>Bourras/Fransa</i> kararı (Başvuru No. 31754/18, 19/05/2022). Kararın (Fransızca) metnine ulaşmak için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-217263</p>	
<p>198 – 203. <i>Lekic/Slovenya</i> (Başvuru No. 36480/07, Büyük Daire, 11/12/2018). Kararın (İngilizce) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-188268</p>	
<p>201. <i>Oktay Alkan/Türkiye</i>, Başvuru No. 24492/21, 20/06/2023) Kararın Türkçe çevirisi için bk. https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-226319</p>	
<p>204 – 211. <i>Üçdağ/Türkiye</i> (başvuru No. 23314/19, 31/08/2021). Kararın Türkçe çevirisi için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-215696</p>	
<p>207. <i>Koç ve Tosun/Türkiye</i>, (Başvuru No. 23852/04, 13/11/2008). Kararın (İngilizce) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-89924</p>	
<p>208. <i>Sabri Güneş/Türkiye</i> Kararı (Başvuru No. 27396/06, Büyük Daire, 29/06/2012): https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-111957</p>	
<p>209. <i>Seyhan/Türkiye</i> kararı (Başvuru No. 54940/09, 11/10/2016, par. 16). Kararın Türkçe çevirisi için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-171638</p>	

<p>210. <i>Oğuz/Türkiye</i> kararı (Başvuru No. 14040/10, 05/11/2013, par. 31). Kararın (İngilizce) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-138932</p>	
<p>246. <i>Cömert ve diğerleri/Türkiye</i>, Başvuru No. 17231/17, 29/11/2022). Kararın (Fransızca) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-222074</p>	
<p>247. <i>Yüksel Yalçınkaya/Türkiye</i> (Başvuru No. 15669/20, Büyük Daire, 26/09/2023). Kararın (İngilizce) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-227636</p>	
<p>247. <i>Yüksel Yalçınkaya/Türkiye</i> (Başvuru No. 15669/20, Büyük Daire, 26/09/2023). Kararın Türkçe çevirisi için bk. https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-228393</p>	
<p>316. <i>V.M. ve diğerleri/Belçika</i> (Başvuru No. 60125/11, 60125/11, 17/11/2016, Büyük Daire kayıttan düşürme kararı). Kararın (İngilizce) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-169047</p>	
<p>327. <i>Aliev/Gürcistan</i> (başvuru No. 522/04, 13/01/2009). Kararın (Fransızca) metnine ulaşmak için bk. https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-90513</p>	
<p>334. <i>Döşemealtı Belediyesi/Türkiye</i> başvurusu (kabul edilemezlik) kararı (Başvuru No. 50108/06, 23/03/2010). Kararın (Fransızca) metnine ulaşmak için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-98220;</p>	
<p>334. <i>Bursa Barosu Başkanlığı ve diğerleri/Türkiye</i> başvurusu (kabul edilebilirlik ve esas hakkında karar; Başvuru No. 25680/05, 19/06/2018). Kararın (Türkçe) metnine ulaşmak için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-201765;</p>	
<p>334. <i>İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi/Türkiye</i> başvurusu (Başvuru No. 40355/14, 28/01/2020 kabul edilmezlik kararı). Kararın (Türkçe) metnine ulaşmak için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-203754</p>	

<p>334. <i>Demokratik Kongo Cumhuriyeti/Belçika</i> (Başvuru No. 16554/19, 06/10/2020) kabul edilmezlik kararı). Kararın (Fransızca) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-205862</p>	
<p>352. <i>Dicle/Türkiye</i> (Başvuru No. 53915/11, 08/02/2022). Kararın (Türkçe) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-216521</p>	
<p>353. <i>Şeker/Türkiye</i> (Başvuru No. 30330/19, 07/09/2021) başvurusu. Kararın (Türkçe) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-215583</p>	
<p>361. <i>Tüzünataç/Türkiye</i> kararı (Başvuru No. 4852/18, 07/03/2023). Kararın (Fransızca) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-223366</p>	
<p>361. <i>Tüzünataç/Türkiye</i> kararı (Başvuru No. 4852/18, 07/03/2023). Kararın Türkçe çevirisi için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-233159</p>	
<p>368. <i>Yalçınkaya/Türkiye</i> (15669/20). Başvuru hakkında verilen karar sayfasına ulaşmak için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22appno%22:%2215669/20%22</p>	
<p>392. <i>Atilla TAŞ/Türkiye</i> kararı (Başvuru No. 72/17, 19/01/2021). Karar metni için bk. (Fransızca): https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-207367</p>	
<p>392. <i>Atilla TAŞ/Türkiye</i> kararı (Başvuru No. 72/17, 19/01/2021). Kararın (Türkçe) çevirisi için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-210062</p>	
<p>398. <i>Fédération hellénique des syndicats des employés du secteur bancaire/Yunanistan</i> (Başvuru No. 72808/10, 06/12/2011). Kararın (Fransızca) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-108223</p>	

<p>399. <i>De Pace /İtalya</i> (Başvuru No. 22728/03, 17/07/2008). Kararın (Fransızca) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-87620</p>	
<p>416. <i>Centro Europa 7 S.r.l., and Di Stefano/İtalya</i> (başvuru No. 38433/09, 07/06/2012, Büyük Daire kararı). Kararın (İngilizce) metnine ulaşmak için bk. https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-111399</p>	
<p>416. <i>Centro Europa 7 S.r.l., and Di Stefano/İtalya</i> (başvuru No. 38433/09, 07/06/2012, Büyük Daire kararı). Kararın (Türkçe) özet çevirisi için bk. https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-117709</p>	
<p>419. <i>Albayrak/Türkiye</i> kararı (başvuru No. 38406/97, 31/01/2008). Kararın (İngilizce) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-84828</p>	
<p>421. <i>Paposhvili/Belçika</i> kararı (Başvuru No. 41738/10, Büyük Daire, 13/12/2016). Kararın (İngilizce) metni için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-169662</p>	
<p>Anayasa Mahkemesi kararları</p>	
<p>47. <i>Cemal Günsel</i> (Başvuru No. 2016/12900) kararı için bk. https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2016/12900</p>	
<p>48. <i>BİM Birleşik Mağazalar A.Ş.</i> (Başvuru No. 2018/19792, 10/3/2021) kararı için bk. https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/19792</p>	
<p>185 – 394. Anayasa Mahkemesinin kabul edilebilirlik ölçütleri hakkında verdiği kararlara ilgili başlıklar altında toplu olarak ulaşmak için bk. https://www.anayasa.gov.tr/tr/bireysel-basvuru/bireysel-basvuru-kabul-edilebilirlik-kriterlerine-ait-emsal-kararlar/</p>	

<p>168. Y.C.K. (Başvuru No. 2012/889, 26/3/2013). Karar metni için bk. https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2012/889</p>	
<p>172. Nesin Kayserilioğlu (Başvuru No. 2013/1581, 16/4/2013). Karar metni için bk. https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/1581</p>	
<p>189. Anayasa Mahkemesinin başvuru yollarının tüketilmemesi ile ilgili verdiği kararlara toplu olarak ulaşmak için bk. https://www.anayasa.gov.tr/tr/bireysel-basvuru/bireysel-basvuru-kabul-edilebilirlik-kriterlerine-ait-emsal-kararlar/basvuru-yollarinin-tuketilmemesi/#A5</p>	
<p>189 – 191. Anayasa Mahkemesi önüne gelmiş ve çözümlenmiş olağan kanun yollarının tüketilmesi ile ilgili başvurular hakkında verilmiş kararlar için bk. https://www.anayasa.gov.tr/tr/bireysel-basvuru/bireysel-basvuru-kabul-edilebilirlik-kriterlerine-ait-emsal-kararlar/basvuru-yollarinin-tuketilmemesi/</p>	
<p>191. Anayasa Mahkemesinin kabul edilebilirlik kriterleri hakkında verdiği örnek kararlara toplu olarak ulaşmak için bk. https://www.anayasa.gov.tr/tr/bireysel-basvuru/bireysel-basvuru-kabul-edilebilirlik-kriterlerine-ait-emsal-kararlar/</p>	
<p>192. Mehmet Doğan (Başvuru No. 2014/8875; Genel Kurul Kararı, 07/06/2018): https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/8875</p>	
<p>213. Mehmet Özcan (Başvuru No. 2019/6266, 15/1/2020, par. 26-28). Karar metni için bk. https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2019/6266</p>	
<p>227. Ümran Özkan (Başvuru No. 2019/13338, 8/3/2023) Genel Kurul kararı için bk. https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2019/13338</p>	

<p>20. Nevriye Kuruç (Başvuru No. 2021/58970): https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2021/58970</p>	
<p>20. Keser Altıntaş (Başvuru No. 2023/18536): https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2023/18536</p>	
<p>Davalı devletlere savunma alınmak için bildirilen AİHM başvuruları</p>	
<p>379. Başvurucuya verilen idari para cezası ve adil yargılanma hakkı bağlantısı için bk. (Genç/Türkiye, Başvuru No. 74601/14 78295/14, Hükümete tebliğ tarihi: 22/04/2022). https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-217366;</p>	
<p>379. Güvenlik soruşturması ile ilgili bir başvuru için bk. (Kurt/Türkiye, 58901/19; 59988/19; 14944/20, Hükümete tebliğ tarihi: 03/03/2022 https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-216654</p>	
<p>353. Şeker/Türkiye (başvuru No. 30330/19) (Fransızca) metin için bk. https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-197198</p>	
<p>368. Yalçınkaya/Türkiye (başvuru No. 15669/20, Hükümete bildirim tarihi: 19/02/2021). Başvurunun Hükümete bildirilen metni ve sorulan sorular hakkında (İngilizce) AİHM raporu için bk. https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%22yalçınkaya%22],[%22documentcollectionid%22:[%22COMMUNICATEDCASE%22],[%22itemid%22:[%22001-208743%22]]</p>	
<p>379. Atatürk Orman Çiftliği hakkında bir başvuru için bk. (Fransızca) (Karakuş Candan ve TMMOB Mimarlar Odası/Türkiye, Başvuru No. 46514/15, Hükümete tebliğ tarihi: 19/04/2022). https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-217369;</p>	

AİHM içtihatları ile ilgili internet bağlantıları	
132. İctihat ile geliştirilen iklim değışikliğine ilişkin AİHM içtihatlarının toplu halde yer aldığı (İngilizce) bilgi notuna ulaşmak için bk. https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/fs_climate_change_eng	
132. Çevre hakkı ile ilgili AİHM içtihatlarının toplu halde yer aldığı (İngilizce) bilgi notuna ulaşmak için bk. https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/fs_environment_eng	
132. İklim değışikliği ile ilgili içtihatlar hakkında soru-cevap şeklinde hazırlanan (İngilizce) belgeye ulaşmak için bk. https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/press-q-a-climate-cases-eng	
133. AİHS'e içtihat yoluyla dahil edilen bazı kavramlar ve özellikle Sözleşme'nin 8. maddesi ile koruma altına alınan bazı hakları ile ilgili (Türkçe) rehber için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_8_TUR.pdf	
133. AİHS'in 8. maddesi ile ilgili güncel (31 Ağustos 2023) (İngilizce) rehber için bk. https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_8_eng	
162. AİHS 6. Madde (ceza yargılamaları) Rehberi. Rehberin (Türkçe) metni için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_TUR.pdf	
163. AİHS 6. Madde (hukuk yargılamaları) Rehberi. Rehberin (Türkçe) metni için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_TUR.pdf	
177 – 271 – 333- 380. AİHM başvuruları Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberinin Türkçe çevirisi için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Admissibility_guide_TUR.pdf	
380. AİHM içtihat analizleri için bk. https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=caselaw/analysis/guides&c=#	

<p>380. AİHM Basın Bürosu tarafından hazırlanan konu temelli bilgi notları için bk. https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=press/factsheets/turkish&c=fre</p>	
<p>177 – 271 – 333 – 380. Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberinin (Türkçe) çevirisi için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Admissibility_guide_TUR.pdf</p>	
<p>270 – 381. AİHM bilgi paylaşımı (ECHR Knowledge Sharing platform (ECHR-KS) internet sitesinin (İngilizce) giriş sayfası için bk. https://ks.echr.coe.int/en/web/echr-ks/</p>	
<p>382. Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan ve hak başlıklarına göre sınıflandırılmış, son içtihatları da içeren ve çoğunlukla güncel konu temelli bilgi notları için bk. (İngilizce sayfa, Türkçe metinler de yer almakta). https://www.coe.int/en/web/execution/thematic-factsheets</p>	
<p>382. Avrupa Konseyi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin etkilerinin ele alındığı bilgilendirme sayfaları için bk. (Türkçe sayfalar). https://www.coe.int/tr/web/impact-convention-human-rights/home#/</p>	
<p>7 – 383. Avrupa Konseyinin yayınlarının yer aldığı internet sayfası için bk. https://book.coe.int/en/</p>	
<p>383. Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan ve çevrimiçi olarak sunulan kaynaklar için bk. https://edoc.coe.int/en/</p>	
AİHM başvuru usulü ile ilgili internet bağlantıları	
<p>151. Başvurunun Yapılmasına Dair Uygulama Talimatının tarafımızdan hazırlanan Türkçe çevirisi için bk. https://www.istanbulbarosu.org.tr/HaberDetay.aspx?ID=17059&Desc=AİHM-Başvurusu-Uygulama-Talimatı</p>	
<p>144 – 260. Başvurunun Yapılmasına Dair Uygulama Talimatının (İngilizce) metnine ulaşmak için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/PD_institution_proceedings_ENG.pdf</p>	

<p>270 – 381. AİHM'in iç işleyişinde önceden kullandığı ve şimdi de başvurucuların kullanımına açtığı <i>ECHR Knowledge Sharing platform</i>”, “ECHR-KS” sistemi için bk. https://ks.echr.coe.int/en/web/echr-ks/</p>	
<p>177 – 271 – 333 – 380. AİHM Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberinin Türkçe çevirisine ulaşmak için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Admissibility_guide_TUR.pdf</p>	
<p>275 – 314 – 414. AİHM internet sitesinde yer alan ve bir başvuru formunun nasıl doldurulacağı hakkında önemli bilgiler içeren kılavuzun (Türkçe) metni için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Application_Notes_TUR.pdf</p>	
<p>276. AİHM başvuru formunu Türkçe olarak bilgisayarınıza indirmek için bk. https://www.echr.coe.int/apply-to-the-court-other-languages?filter_category_2348815=2035040&filter_category_3290069=1675243</p>	
<p>305 – 309. 10'dan fazla başvurucu bulunan durumlarda doldurulması gerekli formun (tablo) (Türkçe) örneği ve ilgili açıklamaların yer aldığı not için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Applicants_Table_TUR.pdf</p>	
<p>152. AİHM başvuru ve yargılama usulü, temel hak ve özgürlükler, AİHM hakkında bilgiler, vb. Türkçe belgelere toplu halde ulaşmak için bk. https://www.echr.coe.int/fr/apply-to-the-court-other-languages?filter_%20category_2348815=1675243&filter_category_3290069=1675243</p>	
<p>330. Yetki belgesinin bulunduğu AİHM internet sitesi sayfası için bk. https://www.echr.coe.int/fr/apply-to-the-court-other-languages?filter_%20category_2348815=1675243&filter_category_3290069=1675243</p>	
<p>177 – 271 – 333 – 380. Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberinin Türkçe çevirisine ulaşmak için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Admissibility_guide_TUR.pdf</p>	

<p>143. AİHM iç tüzüğü 39. maddeye göre yapılacak ihtiyati tedbir başvuruları ile ilgili Uygulama Talimatının (Türkçe) metni için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/PD_interim_measures_TUR.pdf</i></p>	
<p>145. Bir başvurunun savunma alınmak üzere Hükümete tebliği aşamasında Hükümet savunmalarına karşı görüş sunulmasında uyulması gerekli kurallar hakkındaki Uygulama Talimatının (İngilizce) metni için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/PD_written_pleadings_ENG.pdf</i></p>	
<p>146 – 406. Bir başvurunun savunma alınmak üzere Hükümete tebliği aşamasında AİHM iç tüzüğü 60. madde uyarınca sunulması gereken maddi ve manevi tazminat talepleri ile yargılama giderlerine dair talepler hakkındaki Uygulama Talimatının (Türkçe) metni için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/PD_satisfaction_claims_TUR.pdf</i></p>	
<p>147. Başvurulara ilişkin belgelerin Hükümet tarafından güvenli ortamda gönderilmesi ile ilgili Uygulama Talimatının (İngilizce) metni için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/PD_electronic_filing_ENG.pdf</i></p>	
<p>148 - 363. AİHM başvurularında gizlilik talep edenlerin uyması gereken kurallar hakkında Uygulama Talimatının (İngilizce) metni için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/PD_anonymity_ENG.pdf</i></p>	
<p>153. AİHM yargılama usulünde çekişmesiz yargılama aşamalarını açıklayan (Türkçe) bilgi notu için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/Applicants_communication_non_contentious_TUR.pdf</i></p>	
<p>154. AİHM yargılama usulünde çekişmeli yargılama aşamalarını açıklayan (Türkçe) bilgi notu için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/Applicants_communication_contentious_TUR.pdf</i></p>	
<p>155. AİHM yargılama usulünde başvurunun görüş alınmak üzere Hükümete tebliğinden sonraki yargılama aşamalarını açıklayan (Türkçe) bilgi notu için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/Applicants_communication_TUR.pdf</i></p>	

<p>367. AİHM'in öncelik sırasına göre başvuru inceleme politikası ile ilgili (İngilizce) açıklamaları için bk. <i>https://www.echr.coe.int/documents/priority_policy_eng.pdf</i></p>	
<p>410. Başvurunun gönderileceği adres ve ayrıca başvuru ile ilgili diğer bilgiler için bk. (sayfanın sağ tarafından dil seçeneği ile Türkçe seçilmelidir). <i>https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/forms/tur&c=</i></p>	
<p>415. AİHM'e yapılan başvuruların durumu (Türkçe) sorgulama ekranına ulaşmak için bk. <i>http://app.echr.coe.int/SOP/index.aspx?lg=tur</i></p>	
<p>411. PTT'nin TURPEX uluslararası kargo hizmeti hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak için bk. <i>https://www.ptt.gov.tr/Sayfalar/Turpex/Turpex.aspx</i></p>	
Avrupa Konseyi ile ilgili internet bağlantıları	
<p>1. Avrupa Konseyinin kuruluş anlaşması ile ilgili (Fransızca ve İngilizce) belgelere ulaşmak için bk. <i>https://www.coe.int/fr/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=001</i></p>	
<p>10. Avrupa Konseyinin (İngilizce ve Fransızca) Kuruluş Antlaşması (Statü) için bk. <i>https://rm.coe.int/1680716109</i></p>	
<p>1. Avrupa Konseyinin Kurulması Hakkında İmzalanmış Olan Statünün Onanmasına Dair Kanun için bk. Resmî Gazete, 17/12/1949, s. 17380. <i>https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/7382.pdf</i></p>	
<p>2. Avrupa Konseyi kuruluş süreci ve tarihi hakkında daha geniş (Türkçe) bilgi için bk. <i>https://www.coe.int/tr/web/about-us/who-we-are</i></p>	
<p>3. Avrupa Konseyinin kuruluş belgesi olan ilk sözleşmeyi imzalayan bu 10 devlet ve diğer devletlerin imza tarihleri için bk. (İngilizce sayfa): <i>https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treatynum=001</i></p>	

<p>4. Avrupa Konseyi hakkında Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı internet sitesinde yer alan bilgi için bk. <i>https://www.mfa.gov.tr/avrupa-konseyi_.tr.mfa</i></p>	
<p>4. Avrupa Konseyi üyesi Türkiye hakkında bilgi edinmek için bk. (İngilizce sayfa). <i>https://www.coe.int/en/web/portal/turkey</i></p>	
<p>5. AİHM ve Türkiye ile ilgili bazı istatistiki verilerin ve diğer bazı önemli bilgilerin da yer aldığı (İngilizce/Fransızca) internet sayfasına ulaşmak için bk. <i>https://www.coe.int/en/web/execution/turkey</i></p>	
<p>6. Avrupa Konseyinin, Avrupa Birliği, Avrupa Birliği Adalet Divanı, Birleşmiş Milletler vb. diğer uluslararası kuruluşlar ile farkları görmek için bk. (Türkçe sayfa): <i>https://www.coe.int/tr/web/about-us/do-not-get-confused</i></p>	
<p>8. Rusya'nın Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından Avrupa Konseyi üyeliğinden çıkarılması ile ilgili (İngilizce) belgeler için bk. <i>https://search.coe.int/cm/pages/result_details.aspx?objectid=0900001680a5d7d9</i></p>	
<p>30. Avrupa Konseyinin bütçesi hakkında (İngilizce) açıklamalar için bk. <i>https://www.coe.int/en/web/about-us/budget</i></p>	
<p>33 – 37. Türkiye'nin Avrupa Konseyine sunduğu bildirim metni için (Fransızca) bk. <i>Loizidou/Türkiye</i> kararı (ilk itirazların incelenmesine dair), par. 27: <i>https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-62474%22]}</i></p>	
<p>38. Türkiye'nin Avrupa Konseyine sunduğu bildirim metinlerini bir arada ve tarih sıralamasına göre incelemek için bk. (İngilizce sayfa): <i>https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=declarations-by-treaty&numSte=005&codeNature=1&codePays=TUR</i></p>	
<p>50. Rusya'nın Avrupa Konseyinden çıkarılması süreci ile ilgili (İngilizce) sayfa için bk. <i>https://www.coe.int/en/web/portal/-/pace-spring-session-the-consequences-of-russia-s-aggression-against-ukraine</i></p>	

<p>51. AİHM üye yargıçları Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi tarafından seçilmesi ilgili (İngilizce) bilgi ve belgeler için bk. https://pace.coe.int/en/pages/committee-30/AS-CDH</p>	
<p>399. CPT (<i>European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment</i>) hakkında daha kapsamlı (İngilizce) bilgi için bk. https://www.coe.int/en/web/cpt/home</p>	
<p>Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile ilgili internet bağlantıları</p>	
<p>9. AİHS'in AİHM tarafından yayınlanan Türkçe çevirisi için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_TUR.pdf</p>	
<p>11. AİHS'in imzalandığı tarihteki asıl metni için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Archives_1950_Convention_ENG.pdf</p>	
<p>12. AİHS'i iç hukukumuzun bir parçası haline getiren 10 Mart 1954 tarih ve 6366 sayılı Kanun metni için bk. (19 Mart 1954 tarihli ve 8662 sayılı Resmî Gazete, s. 8690): https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/8662.pdf</p>	
<p>15. AİHS'e ek 1 numaralı Protokol ile ilgili (İngilizce) belgeler için bk. https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=009</p>	
<p>28. AİHS'e ek 11. Protokol ile ilgili (İngilizce) belgeler için bk. https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=155</p>	
<p>18. AİHM yargılama düzeninde ciddi yapısal değişiklikler yapan 14. Protokol ile ilgili (İngilizce) belgeler için bk. https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=194</p>	
<p>19. Başvuru süresini 4 aya indiren 15. Protokol ilgili (İngilizce) belgeler için bk. https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=213</p>	

<p>21. İkincillik ilkesi hakkında AİHM (eski) başkanı Robert SPANO tarafından kaleme alınan önemli bir makale için bk. <i>https://academic.oup.com/hrlr/article/18/3/473/4999870</i></p>	
<p>124. AİHS'in hazırlık çalışmaları hakkında (İngilizce ve Fransızca) geniş bilgi ve hazırlık çalışmaları metinleri için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/Library_TravPrep_Table_ENG.pdf</i></p>	
<p>125. AİHS hakkında daha kapsamlı bilgilere, AİHS güncel metnine, diğer dillerdeki metinlerine ve AİHM internet sitesinde yer alan Türkçe çevirisine ulaşmak için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=basictexts/convention</i></p>	
<p>126. AİHS'e ek protokollere, bunlara ilişkin önemli bilgilere ve bunların (İngilizce) metinlerine toplu halde ulaşmak için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/Library_Collection_ProtocolTable_FRA.pdf</i></p>	
<p>12 – 16 – 129. AİHS'in Türkiye tarafından kabul edildiği tarihteki Türkçe resmî çevirisi için bk. <i>https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/8662.pdf</i></p>	
<p>130. AİHS'in "yaşayan" bir metin olduğu konusunda (İngilizce ve Fransızca) Büyük Daire kararı için bk. (S.M./Hırvatistan, Başvuru No. 60561/14, 25/06/2020, par. 288-292 arası): <i>https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-203503</i></p>	
<p>131. AİHS'in önemli başlıklarını ele alan ve Sözleşme'nin yaşayan bir metin olduğu hakkında (Türkçe) açıklamalar için bk. <i>https://echr.coe.int/Documents/Convention_Instrument_TUR.pdf</i></p>	
<p>196. AİHM'e başvuru süresini 4 aya indiren ve AİHS'in başlangıç kısmına "ikincillik" (veya yedeklik) kavramını ekleyen 15. Protokolün (İngilizce) metni için bk. <i>https://rm.coe.int/1680084831</i></p>	
<p>254. AİHS'de ve Mahkeme sisteminde çok önemli değişiklikler yapmış olan 14. Protokolün (İngilizce) metni için bk. <i>https://rm.coe.int/1680083711</i></p>	

<p>14. 14. Protokolün yürürlüğe girmesi beklenmeksizin, şartları kabul eden üye devletler hakkında Tek Yargıç uygulamasını başlatan 14bis numaralı Protokolün (İngilizce) metni için bk. https://rm.coe.int/1680084825</p>	
<p>13. Anayasanın 90. maddesini değiştiren 7 Mayıs 2004 tarih ve 5170 Sayılı Kanun metni için bk. (22 Mayıs 2004 tarih ve 25469 sayılı Resmî Gazete): https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/05/20040522.htm#1</p>	
<p>Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi iç tüzüğü ile ilgili önemli internet bağlantıları</p>	
<p>135. AİHM iç tüzüğünün (İngilizce) metni için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Rules_Court_ENG.pdf</p>	
<p>135. AİHM iç tüzüğünün 1959 yılındaki (İngilizce ve Fransızca) ilk hali için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Archives_1959_Rules_Court_BIL.pdf</p>	
<p>136. AİHM iç tüzüğünün ilk kabul edilme tarihi olan 1959 yılında bu yana uğradığı değişiklikleri toplu halde (İngilizce ve Fransızca) görmek için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Library_Collection_RoC_table_ENG.pdf</p>	
<p>139. AİHM iç tüzüğünün Adalet Bakanlığı tarafından yapılan çevirisi için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Rules_Court_TUR.pdf</p>	
<p>93 – 140. AİHM internet sitesinde yer alan iç tüzük 47. madde çevirisi için bk. https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/rule_47_tur</p>	
<p>148 – 363. Gizlilik taleplerine dair Uygulama Talimatının İngilizce örneği için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/PD_anonymity_ENG.pdf</p>	

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ile ilgili internet bağlantıları

<p>22. AİHM'in 2023 yılı (İngilizce) istatistikleri ve aylık olarak güncellenen diğer istatistikleri için bk. <i>https://www.echr.coe.int/statistical-reports</i></p>	
<p>28. AİHM'in daimî olarak görev yapmaya başlamasını sağlayan 11. Protokol ile ilgili (İngilizce) belgeler için bk. <i>https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=155</i></p>	
<p>29. AİHM hakkında farklı bilgiler, Mahkemenin kısa tarihi ve önemli dönemeçler hakkında (Türkçe) bir belge için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/Court_in_brief_TUR.pdf</i></p>	
<p>29. AİHM'in 1959-2011 yılları arasında verdiği kararlar ve ilgili oldukları Sözleşme maddeleri ile ilgili (İngilizce) istatistikler için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/Stats_violation_1959_2021_ENG.pdf</i></p>	
<p>30. AİHM'in bütçesi ile ilgili (İngilizce) açıklamalar için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/Budget_ENG.pdf</i></p>	
<p>34. 11. Protokol ile görevine son verilen Avrupa İnsan Hakları Komisyonu hakkında (Fransızca ve İngilizce) kısa bir bilgi için bk. <i>https://echr.coe.int/Documents/European_Commission_BIL.pdf</i></p>	
<p>248. 11. Protokol ile yapılan değişiklikler hakkında "Yeni AİHM'in 10 yılı" başlıklı (İngilizce) metin için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/10years_NC_1998_2008_ENG.pdf</i></p>	
<p>249. Kendi başarısının kurbanı (Fransızca: "victime de son propre succès"). Konu ile ilgili (Fransızca) bir makale için bk. <i>https://www.cairn.info/revue-politix-2010-1-page-57.htm</i></p>	
<p>34. Avrupa İnsan Hakları Komisyonunun görev yaptığı tarihlerde yürürlükte olan (İngilizce ve Fransızca) iç tüzük için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/Archives_1955_Rules_Commission_BIL.pdf</i></p>	

<p>35. AİHM'in zorunlu yargı yetkisinin kabul edilmesine dair 89/14563 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ilgili Resmî Gazete için bk. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/20295.pdf</p>	
<p>36. AİHS'e Ek 4. Protokol ile ilgili Resmî Gazete için bk. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/21861.pdf</p>	
<p>36. AİHS'e ek 4. Protokol'ün onaylanmasına ilişkin 94/5749 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ilgili Resmî Gazete için bk. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/21990.pdf</p>	
<p>39. AİHM Türkiye ilişkisi hakkında daha fazla bilgi ve AİHM tarafından Türkiye aleyhine yapılan başvurularda verilen önemli kararlar hakkında (İngilizce) bilgi için bk. https://echr.coe.int/Documents/CP_Turkey_ENG.pdf</p>	
<p>39. Aynı metnin eski tarihli bir Türkçe çevirisi için bk. https://echr.coe.int/Documents/CP_Turkey_TUR.pdf</p>	
<p>40. AİHM kararlarının Türkiye üzerindeki etkisine toplu bakış için bk. (sayfada Türkçe seçeneği bulunmaktadır): https://www.coe.int/en/web/impact-convention-human-rights/turkiye</p>	
<p>40. AİHM kararlarının etkisi hakkında (Türkçe) sayfa için bk. https://www.coe.int/tr/web/impact-convention-human-rights/about</p>	
<p>41. En son (2023) derdest başvuru sayılarını gösteren istatistikler için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Stats_pending_month_2023_BIL.PDF</p>	
<p>44. İç tüzük 47. madde değişikliği ve bunun başvurulara etkisinin AİHM tarafından değerlendirilmesi hakkında (İngilizce) açıklamalar için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Report_Rule_47_ENG.pdf</p>	

<p>52. AİHM tarafından ilk incelenen başvuru <i>Lawless/İrlanda</i> başvurusudur. Başvuru ve karar hakkında (İngilizce) bilgi için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Archives_1960_First_case_ENG.pdf</p>	
<p>53. AİHM'in (İngilizce ve Fransızca dil seçeneği olan) resmî internet sitesi için bk. https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home</p>	
<p>53. AİHM internet sitesindeki Türkçe kaynaklara ulaşmak için bk. (sağ taraftaki açılır menüden Türkçe seçeneği ile ilgili bilgi ve belgelere ulaşabilirsiniz). https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/tur&c=</p>	
<p>54. AİHM'in üyeleri (yargıçlar), üyelerin bölümler arasındaki dağılımı, yargısal oluşum ve Mahkeme yetkililerinin seçimi vb. konular hakkında (İngilizce) bilgi ve belgeler için bk. https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=court/judges&c=</p>	
<p>55. AİHM hakkında genel bazı (İngilizce) bilgiler için bk. (sayfada ilgili açıklamaların altında, içinde Türkçe'nin de olduğu diğer diller seçeneği de bulunmaktadır): https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=court/doc_info&c=</p>	
<p>57. AİHM binasının yer aldığı Avrupa Mahallesi (Quartier européen) ve Strazburg şehri hakkında (İngilizce) daha kapsamlı bilgi almak için bk. https://int.strasbourg.eu/en/</p>	
<p>58. "İnsan Hakları Sarayı" olarak adlandırılan ve 28.000 m2 kullanım alanına sahip olan AİHM binası hakkında bazı (Türkçe) bilgiler için bk. https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Court_in_brief_TUR</p>	
<p>58. AİHM binası ve mimari özellikleri hakkında çok daha fazla (İngilizce ve Fransızca) bilgi için bk. https://www.echr.coe.int/human-rights-building</p>	
<p>59. AİHM'de görev yapan daimî personel ve üst düzey yetkililer hakkında (İngilizce) daha fazla bilgi almak için bk. https://www.echr.coe.int/registrars-of-the-echr</p>	

<p>61. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesi hakkında (İngilizce) bir bilgi notu için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/FAQ_GC_ENG.pdf</i></p>	
<p>62. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesi hakkında ayrıntılı bilgiler içeren (İngilizce ve Fransızca) sayfa için bk. <i>https://www.echr.coe.int/grand-chamber</i></p>	
<p>67. AİHM bölümlerindeki üye dağılımı ve yargıçlar hakkında (İngilizce) bilgi ve belgeler için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=court/judges&c=#newComponent_1346152041442_pointer</i></p>	
<p>69. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesine gönderilen başvuruların incelenme süreçleri hakkında (Türkçe) açıklamalar için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/Note_GC_TUR.pdf</i></p>	
<p>70. AİHM'in işleyişi hakkında (İngilizce) özet bilgiler için bk. 50 Soruda AİHM: <i>https://www.echr.coe.int/Documents/50Questions_ENG.pdf</i></p>	
<p>70. 50 Soruda AİHM belgesinin Türkçe çevirisi için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/50Questions_TUR.pdf</i></p>	
<p>79. Tek Yargıç sistemi hakkında (İngilizce) bir makale için bk. <i>https://strasbourgobservers.com/2020/11/10/european-court-of-human-rights-single-judge-decisions-still-deny-justice-and-risk-weakening-un-treaty-body-system/</i></p>	
<p>86. AİHM Kalemi ve işleyişi hakkında (İngilizce) bilgi ve belgeler için bk. <i>https://www.echr.coe.int/Documents/Registry_ENG.pdf</i></p>	
<p>88. AİHM Grefiyesi ifadesinin kullanıldığı duyuru metni için bk. <i>https://www.ankara.edu.tr/insan-haklari-sertifika-programi/</i></p>	

<p>89. Bir başvurunun AİHM'deki yolculuğu ve başvuru inceleme şeması hakkında (Türkçe) bilgi için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/Case_Processing_TUR.pdf https://www.echr.coe.int/Documents/Case_processing_Court_TUR.pdf</p>	
<p>105. Secondement uygulaması ile ilgili daha geniş (İngilizce) bilgi almak için bk. https://www.coe.int/en/web/jobs/secondments</p>	
<p>105. Secondement uygulaması hakkında alınan 15 Şubat 2012 tarihli Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi kararı için bk. https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805cb024</p>	
<p>225. AİHM iletişim sayfası için bk. https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=contact&c=</p>	
<p>253. AİHM'in geleceğinin tartışılması bağlamında 18-19 Mart 2010 tarihinde İnterlaken'de (İsviçre) gerçekleştirilen Konferans sonunda yayınlanan bildirinin (İngilizce) metni için bk. https://rm.coe.int/0900001680055130</p>	
<p>253. İzmir konferansı bildirisinin (İngilizce) metni için bk. https://rm.coe.int/0900001680593074</p>	
<p>253. Brighton'da (İngiltere) 2012 toplantısında alınan kararları için bk. https://rm.coe.int/0900001680593071</p>	
<p>253. Brüksel'de (Belçika) toplantısında alınan kararlar için bk. https://rm.coe.int/0900001680593072</p>	
<p>308. AİHM'in ilgili (İngilizce) iletişim sayfası için bk. https://app.echr.coe.int/Contact/EchrContactForm/English/22</p>	

HUDOC ile ilgili internet bağlantıları	
164 – 362 – 422. AİHM kararlar veri tabanı HUDOC internet sitesinin Türkçe arama sayfası için bk. https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]}	
384 – 425. AİHM kararlar veri tabanı HUDOC'ta arama yapabilmek için gerekli olan (Türkçe) anahtar kelimeler kılavuzu için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/HUDOC_Keywords_TUR.PDF	
385. AİHS (İngilizce-Türkçe) terimler sözlüğü için bk. https://rm.coe.int/168070c41e	
424. HUDOC AİHM kararları arşivinde arama yapmak isteyenler için AİHM tarafından hazırlanan (İngilizce) kılavuza ulaşmak için bk. https://www.echr.coe.int/Documents/HUDOC_Manual_ENG.pdf	
427. AİHM kararlar arşivi HUDOC yardım sayfası için bk. https://www.echr.coe.int/web/echr/hudoc-database-tur	
Kitapta atıf yapılan videolar ile ilgili internet bağlantıları	
49. Türkçe seçeneği de olan AİHM'in YouTube kanalına ulaşmak için bk. https://www.youtube.com/@EuropeanCourt/videos	
123. AİHS'i tanıtıcı (Türkçe) bir video için bk. https://www.youtube.com/watch?v=cABYIuBdzlM&list=PLT-6qb4oU5fj_2HYaZ7Rtq0jfGr6cAics&index=37	
132. Verein KlimaSeniorinnen Schweiz and Others v. Switzerland kararın açıklandığı duruşmayı izlemek için bk. https://static.coe.int/webtv/video_echr.html#20240409_arret	
270 – 381. AİHM'in ECHR-KS içtihat arama motoru ve bilgilendirme sisteminin nasıl kullanılacağına dair (İngilizce) bir video için bk. https://www.youtube.com/watch?v=0N5TtBI9cwo	

<p>292. AİHM'e giden başvuruların veya mektupların/yazıların ilk işlendiği yer olan "Bureau Central" veya "Central Office" ile ilgili (İngilizce) kısa bir video için bk. https://www.youtube.com/watch?v=ZTH1MMiNKus&list=PLT-6qb4oU5fjJbXFaW3HYRRyIAIk4ttfR&index=15</p>	
<p>323. eComms sisteminin nasıl çalıştığı ile ilgili (İngilizce) kısa bir video için bk. https://www.youtube.com/watch?v=aQHR_-efjLk</p>	
<p>368. Yalçinkaya/Türkiye başvurusu ile ilgili 18 Ocak 2023 tarihinde bir duruşma yapılmıştır. Duruşma yayınlarının yer aldığı internet sayfası için bk. https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=hearings&w=1566920_18012023&language=lang&c=&py=2023</p>	
<p>426. AİHM tarafından HUDOC kararlar arşivinde arama yapmak için hazırlanan videolar için bk. 1. Bölüm (basit arama): https://www.youtube.com/watch?v=reO12mvvIYE</p>	
<p>426. Bölüm (ayrıntılı arama): https://www.youtube.com/watch?v=m70jpPh7e9Y</p>	
<p>270 – 381. (ECHR Knowledge Sharing platform (ECHR-KS) uygulamasının nasıl kullanılacağına dair (İngilizce) bir video için bk. https://www.youtube.com/watch?v=0N5TtB19cwo</p>	
<p>Kitapta geçen diğer internet bağlantıları</p>	
<p>32. Avrupa Birliği Adalet Divanı hakkında kısa (Türkçe) bilgi için bk. https://www.ab.gov.tr/avrupa-birligi-adalet-divani_45632.html</p>	
<p>42. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru imkanını getiren 5982 sayılı Kanun metni için bk. (13 Mayıs 2010 tarihli ve 27580 sayılı Resmî Gazete) https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/05/20100513-1.htm</p>	

<p>264. Daha İyi Yargı Derneğinin internet sitesi için bk. https://www.dahaiyiyargi.org</p>	
<p>431. Avrupa Konseyinin insan hakları alanındaki online eğitim portalı için bk. https://help.elearning.ext.coe.int</p>	
<p>396. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu hakkında daha geniş (İngilizce) bilgi için bk. https://www.ohchr.org/en/special-procedures/wg-arbitrary-detention</p>	
<p>45. Eski Anayasa Mahkemesi Başkanı Zühtü ARSLAN'ın 7 Kasım 2022 tarihinde bir toplantıda yaptığı konuşması için bk. https://www.anayasa.gov.tr/tr/baskan/konusmalar/bireysel-basvurularda-inceleme-usulleri-konulu-panel-acis-konusmasi</p>	

Dr. Ozan Ali YILDIZ

Burak SAK

**FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU
KRONİKLERİ**

2022 – 2023

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Fikri Mülkiyet Hukuku Kronikleri 2022 - 2023

Ozan Ali Yıldız - Burak Sak

Hukuk Yayınları Dizisi – 3849

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 888 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

*Kıymetli hocamız
Dr. R. Tamer Pekdiğer'e
ithaf edilmiştir*

ÖNSÖZ

Bu kitap üç bölümden oluşmaktadır. Kitabın birinci bölümünde, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin fikri mülkiyet hukuku alanında vermiş olduğu önemli bazı kararlara ilişkin değerlendirme yazıları bulunmaktadır. Bu bölümde, 28 karar incelenmiş olup her bir yazıda kararların bize göre önem arz eden tarafları üzerinde durulmuştur. Kitabın ikinci bölümünde, 2022-2023 yıllarında Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun fikri mülkiyet hukuku alanında vermiş olduğu önemli bazı kararların tam metnine yer verilmiştir. Kitabın "Retrospektif" adlı son bölümünde ise, 2022-2023 yıllarında yayımlanmış olan ve fikri mülkiyet hukukunun çeşitli alanlarını konu alan kitap ve makaleleri içeren bibliyografya yer almaktadır.

Kitabın basımını üstlenen Adalet Yayınevi'nin sahibi sayın Hakan Karaaslan'a ve onun şahsında yayınevinin kıymetli çalışanlarına teşekkür ederiz.

10 Haziran 2024
Maltepe, İstanbul

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR CETVELİ.....	13
Sayı 1: Kişinin Görüntüsü Üzerindeki Hakkın Korunması.....	15
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 2: Umuma Arz Hakkının Tükenmesi	21
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 3: Gıda Ürünlerine İlişkin Markalarda Coğrafi Yer Adlarının Kullanılmasına İlişkin Sınırlamalar	27
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 4: Çalışanlar Tarafından Meydana Getirilen Eserler Üzerinde İşverene Tanınan Hakların Kapsamı.....	33
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 5: Ortak Eser Sahiplerinden Birinin Ölümü Halinde Birliğe Dahil Edilmeyen Mirasçılara Yapılacak Ödemenin Niteliği	39
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 6: Telif Hukukunun Kurgusal Karakterlere Sağladığı Koruma ve Bu Korumanın Kanuni Dayanakları	45
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 7: Ölenin Kişisel Değerlerinin Marka Olarak Tescili	54
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 8: Bir Mutlak Ret Nedeni Olarak Markanın Yanıltıcılığının Değerlendirilmesi	60
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 9: Eserin Parodi Amacıyla Kullanılması.....	66
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	

Sayı 10: Çoklu Tazminat Yaptırımının Uygulanmasında Hakimin Takdir Yetkisi	71
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 11: Eser Adlarının Ticari Amaçla İzinsiz Kullanılması	77
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 12: Fikri Hakların Kullanılmasına Örtülü Olarak Rıza Gösterilmesi ve Bu Rızanın Geri Alınması	83
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 13: Ürün Seri Numaralarının Silinmesi ve Paralel İthalat.....	90
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 14: Eser Üzerindeki Mali Hakların İhlaline Dayalı Kazanç Devri Talebi ve Devredilecek Kazancın Hesaplanması	96
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 15: Sporcuların Kişisel Değerlerinin Ticarileştirilmesi.....	102
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 16: Marka Hukukunda Muvafakat İstisnası	108
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 17: Eserin Mahiyetini ve Hususiyetini Bozan Bir Eylem Olarak Eserin Bağlamından Koparılması	113
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 18: Eser Niteliği Taşımayan Fotoğrafların İzinsiz Çoğaltılması Karşısında İleri Sürülebilecek Hukuki Talepler	118
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 19: Ortak Eser Sahipleri Tarafından Açılacak Tazminat Davalarında Aktif Dava Ehliyeti	123
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 20: Reklam Sloganlarının Edebi Eser Olarak Korunması	129
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 21: Haksız Fesih Açıklamasının Franchise Sözleşmesi Üzerindeki Etkisi	135
<i>Av. Burak SAK</i>	

Sayı 22: Marka Hakkının İhlalinde Manevi Tazminatın Talep Edilebilmesinin Bir Unsuru Olarak Kişilik Hakkının Zedelenmesi	143
<i>Av. Burak SAK</i>	
Sayı 23: Markanın Devredilmesinin Devam Etmekte Olan Hükümsüzlük Davasına Etkisi	151
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 24: 1995 Yılından Önce Meydana Getirilen Sinema Eserlerinde Eser Sahipliği ve Mali Hakların Koruma Süresi	157
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 25: Marka İmajının Zedelenmesine Dayalı Tazminat Talebi	166
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 26: Çoklu Tazminat Talebinin Lisans Hakkı Sahibi Tarafından İleri Sürülmesi	170
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 27: Marka Hakkının İhlalinde Yer Sağlayıcının Sorumluluğu	176
<i>Dr. Ozan Ali YILDIZ</i>	
Sayı 28: Marka Hakkı İhlali Sebebiyle Yoksun Kalınan Kazancın Belirlenmesinde Yöntem Seçimi	183
<i>Av. Burak SAK</i>	

YARGITAY HUKUK GENEL KURULU KARARLARI

Yargıtay HGK, T. 1.12.2022, E. 2020/350, K. 2022/1638.....	191
Yargıtay HGK, T. 21.6.2023, E. 2021/930, K. 2023/639.....	231
Yargıtay HGK, T. 8.2.2023, E. 2021/446, K. 2023/61.....	248
Yargıtay HGK, T. 21.6.2023, E. 2021/930, K. 2023/639.....	269

RETROSPEKTİF

Fikri Mülkiyet Hukukunun Bir Yılı: 2022	281
Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku	281
Marka Hukuku	287
Coğrafi İşaretler Hukuku	290
Tasarım Hukuku	290
Patent ve Faydalı Model Hukuku	290
Fikri Mülkiyet Hukuku (Genel)	291
Fikri Mülkiyet Hukukunun Bir Yılı: 2023	293
Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku	293
Marka Hukuku	300
Coğrafi İşaretler Hukuku	305
Tasarım Hukuku	305
Patent ve Faydalı Model Hukuku	306
Fikri Mülkiyet Hukuku (Genel)	307

KISALTMALAR CETVELİ

ABD	: Ankara Barosu Dergisi
AHBVÜ-HFD	: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AndHD	: Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
ASBÜ-HFD	: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
BATİDER	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
BFHD	: Banka ve Finans Hukuku Dergisi (Legal)
BÜHFD	: Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
C.	: Cilt
ÇÜHFD	: Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
E.	: Esas No
EBYÜ-HFD	: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Ed.	: Editör
FMR	: Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi
FSEK	: 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
GSÜHFD	: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HD	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İBD	: İstanbul Barosu Dergisi
İHÜHFD	: İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İKÜHFD	: İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi

İMÜHFD	: İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İNÜHFD	: İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: Karar No
KHASHFD	: Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Legal FSHD	: Fikri ve Sınai Haklar Dergisi (Legal)
LHD	: Legal Hukuk Dergisi
m.	: Madde
MarkKHK	: 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (Mülga)
MHFD	: Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
MÜHF-HAD	: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi
S. / Sa.	: Sayı
s.	: Sayfa
SMK	: 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu
SÜHFD	: Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
T.	: Tarih
TAAD	: Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
TBBD	: Türkiye Barolar Birliği Dergisi
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TCK	: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
TFM	: Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi
THD	: Terazi Hukuk Dergisi
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TRIPS	: Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Anlaşması
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
vd.	: Ve devamı
Y.	: Yıl
YBHD	: Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi

Sayı 1: Kişinin Görüntüsü Üzerindeki Hakkın Korunması

Dr. Ozan Ali YILDIZ*

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, vücut geliştirme hocası olan davacıya ait fotoğrafların davalıya ait spor merkezinin internet sitesinde ve başkaca tanıtım mecralarında kullanılmasından kaynaklanan uyumsuzluğu konu almaktadır.

Davacı vekili, dava konusu fotoğrafların eser niteliğinde olduğunu ileri sürmüştü de bu iddia fotoğrafların eser sahibinin hususiyetini taşımadığı gerekçesiyle ilk derece mahkemesi ve Yargıtay tarafından kabul görmemiş; uyumsuzluk “resim ve portreler”i konu alan FSEK m. 86 çerçevesinde ele alınmıştır. İlk derece mahkemesi, dava konusu kullanımın FSEK m. 86’ya aykırılık oluşturduğuna hükmetmiş ve bu eylemi “haksız rekabet” olarak nitelendirmiştir. Yargıtay ise, eylemin haksız rekabet oluşturduğuna ilişkin tespitte bir isabetsizlik olmadığını belirtmiş ancak başkaca gerekçelerle kararı bozmuştur. Kararda davalının eyleminin haksız rekabet olarak nitelendirilmesinin hatalı olduğu kanaatindeyiz.

İlgili Kanun Maddeleri: FSEK m. 86-87, TMK m. 25, TBK m. 58, TCK m. 134

II. Karar: Yargıtay 11. HD, T. 11.4.2019, E. 2018/995, K. 2019/2892

“...Davacı vekili, müvekkilinin davalı şirkete ait C... Spor Merkezinde 2006 yılından 2010 yılı Eylül ayına kadar fitness, vücut geliştirme hocası olarak çalıştığını, davalı şirketin spor merkezinin inter-

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

bileceğini söylemek kendi içerisinde bir çelişki barındırır. Varılan sonuç da bu sebeple hatalı olmuştur.

Sonuç olarak, Yargıtay'ın söz konusu içtihadından dönmesi gerektiği ve konuya ilişkin kararlarında -öğretide neredeyse ittifak halinde kabul edilen- tükenme ilkesini esas alması gerektiği kanaatindeyiz.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Tosun, Yalçın**, *Manevi Haklar*, İstanbul, 2016.

Sayı 3: Gıda Ürünlerine İlişkin Markalarda Coğrafi Yer Adlarının Kullanılmasına İlişkin Sınırlamalar

*Dr. Ozan Ali YILDIZ**

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, “Datça Şarapları” ifadesinin MarkKHK m. 7/1-c (SMK m. 5/1-c) anlamında “coğrafi kaynak belirten” bir işaret olup olmadığını, bu ifadeyi içeren marka başvurusunun bu gerekçeyle reddedilip reddedilemeyeceğini konu almaktadır.

Türk Patent ve Marka Kurumu, “Datça Şarapları” ifadesinin şarap emtiası yönünden marka olarak tescili için yapılan başvuruyu reddetmiş ve bunun üzerine başvuru sahibi TürkPatent (Yeniden İnceleme Değerlendirme Kurulu) kararının iptali için dava açmıştır. İptal talebini değerlendiren ilk derece mahkemesi, talebin reddine karar vermiş ve bu karar Yargıtay tarafından onanmıştır. Ancak daha sonra, davacı tarafın karar düzeltme talebi üzerine dosya Yargıtay 11. HD tarafından tekrar incelenmiştir. Karar düzeltme talebi üzerine yapılan bu incelemede, Yargıtay, Datça ilçesinin şarap emtiası yönünden maruf ve meşhur bir bölge olmadığı ve bu sebeple “Datça Şarapları” ifadesini konu alan başvurunun coğrafi kaynak belirten bir marka olarak görülemeyeceği gerekçesiyle ilk derece mahkemesi kararını bozmuştur. Yargıtay tarafından yapılan bu incelemenin eksik olduğu ve bu sebeple hatalı bir sonuca ulaşıldığı kanaatindeyiz.

İlgili Kanun Maddeleri: SMK m. 5/1-c, SMK m. 5/1-f

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

dirmemize konu bu ikinci karar verilmiştir. Kanaatimizce, Yargıtay'ın verdiği ilk karar isabetli olup karar düzeltme talebi sonra bu kararın kaldırılması hatalı olmuştur.

Öte yandan “Datça Şarapları” ifadesine ayırt edici bir unsur eklenmek suretiyle bir marka başvurusu yapılıyorsa, bu başvuru SMK m. 5/1-c (MarkKHK m. 7/1-c) hükmüne aykırılık oluşturmazdı. Ancak bu noktada da yazının başında zikrettiğimiz ikinci sınırlamaya değinmek gerekir. Coğrafi yer adlarına ilişkin ikinci sınırlama, işaretin yanıltıcı olmaması gerekliliğidir. Mal veya hizmetin coğrafi kaynağı konusunda halkı yanıltacak işaretler marka olarak tescil edilemez (SMK m. 5/1-f / MarkKHK m. 7/1-f). Dolayısıyla tescili istenen marka, coğrafi yer adı ile birlikte ayırt edici bir ek içerse dahi, esasen o coğrafi bölgede üretilmeyen bir ürünün o bölgede üretildiği izlenimini yaratıyorsa, bu başvuru Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından reddedilmelidir.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Yıldız, Burçak**, “Yargıtay Kararları Işığında Coğrafi Markalar”, İnÜHFD, C. 9, S. 2, 2018, s. 125-156; **Yıldız, Ozan Ali**, “Coğrafi Yer Adlarının Markalarda Kullanılmasına İlişkin Sınırlamalar”, THD, S. 128, 2017, s. 84-92.

Sayı 4: Çalışanlar Tarafından Meydana Getirilen Eserler Üzerinde İşverene Tanınan Hakların Kapsamı

*Dr. Ozan Ali YILDIZ**

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, karikatürist olarak bir dergide çalışmakta olan davacılara ait çizimlerin, taraflar arasındaki hizmet sözleşmesi sona erdikten sonra dergi sahibi tarafından internet ortamında yayımlanıp yayımlanamayacağını konu almaktadır.

Bir eserin hizmet ilişkisi kapsamında meydana getirilmiş olması halinde dahi eserin sahibi onu meydana getiren gerçek kişidir. Ancak eser hizmet ilişkisi kapsamında meydana getirilmişse, taraflar arasındaki sözleşmeden veya işin mahiyetinden aksi anlaşılmadıkça, eser üzerindeki haklar işveren tarafından kullanılır (FSEK m. 18/2). İşverene tanınan bu hak, kanuni bir lisans hakkıdır. Ancak lisans hakkının kapsamı ilişkin olarak hükümde açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Yargıtay, değerlendirmekte olduğumuz bu kararda, işverenin FSEK’te sayılan “mali hakların tamamını” kullanma yetkisine sahip olduğunu ifade etmiştir. Bize göre, bu konuda genel geçer bir ifade kullanmak yerine somut olayın şartları ve taraflar arasındaki ilişkinin mahiyeti dikkate alınmalı ve yapılan işin nevi gereği işverenin kullanımına sunulması gereken haklar tespit edilmelidir.

İlgili Kanun Maddeleri: FSEK m. 18/2

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

yayınlanmak üzere sınırlı bir amaçla kullanılan çizimleri simgeleyen “Lombak” ifadesi üzerinde hizmet ilişkisine konu olmayan marka olarak kullanma hakkının mevcut bulunmadığı...” yönünde karar vermiştir. Yargıtay, bu kararında, mali hakların tümüyle işveren tarafından kullanılamayacağını kabul etmiş olmaktadır.

Değerlendirmekte olduğumuz karardaysa, dergide yayımlanmak üzere işverene teslim edilen karikatür eserlerinin hem işverene ait internet sitesinde hem de işverenin izni ile başkaca internet sitelerinde yayımlanmasını konu almaktadır. Bu uyuşmazlığın çözümünde, yazarın/çizerin aralarında bir sözleşme yapılmış olsaydı hangi haklarını dergi sahibine bırakacağı tespit edilmelidir. Bize göre, teknolojik imkanların ve elektronik yayıncılığın bu kadar geliştiği bir dönemde, aksi taraflarca kararlaştırılmamışsa, dergide yayımlanmak üzere teslim edilen karikatürlerin internet ortamında da yayımlanabileceğinin kabulü gerekir.

Kararda değinilen ikinci önemli husus, işverene tanınan kanuni lisans hakkının süresidir. İlk derece mahkemesi, hizmet ilişkisi sona erdikten sonra çalışanlar tarafından meydana getirilen eserler üzerindeki hakların çalışanlara avdet edeceği (hakların onlara geri döneceği) kabulüyle davacıların taleplerini kabul etmiştir. Yargıtay ise, hizmet ilişkisi kapsamında meydana getirilen eserler üzerindeki hakların hizmet ilişkisi sona erse bile çalışana avdet etmeyeceğini, işverenin bu hakları koruma süresinin sonuna kadar kullanabileceğini ifade etmiş ve aksi görüşe binaen verilen ilk derece mahkemesi kararını bozmuştur. Yargıtay kararının bu noktada isabetli olduğu kanaatindeyiz.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Kurt Özçetin, Neslihan**, Çalışanların Meydana Getirdiği Eserler Üzerindeki Fikri Haklar, İstanbul, 2021; **Öz, Turgut**, “Çalışanların Yarattıkları Eserler Üzerinde Fikri Haklar”, İKÜHFD, C. 12, S. 2, 2013, s. 7-22; **Yıldız, Özge**, “Çalışanların Meydana Getirdiği Eserler”, İÜHFM, C. LXXII, S. 2, 2014, s. 497-540.

Sayı 5: Ortak Eser Sahiplerinden Birinin Ölümü Halinde Birliğe Dahil Edilmeyen Mirasçılara Yapılacak Ödemenin Niteliği

Dr. Ozan Ali YILDIZ*

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, beraber akademik bir kitap yayımlamış olan iki yazardan birinin ölümü sonrasında diğer yazarın eser üzerindeki hakların kullanımına ilişkin olarak ölenin mirasçuları ile yaşadığı uyuşmazlığı konu almaktadır.

Bu gibi durumlarda, diğer eser sahibi, ölen eser sahibinin mirasçularına uygun bir bedel ödemek kaydıyla eser üzerindeki mali hakları kendi başına kullanabilir (FSEK m. 64/2). Tarafların bedel üzerinde uzlaşmaması halindeyse mahkemeden bu bedeli belirlenmesi istenebilir. Değerlendirmekte olduğumuz kararda, Yargıtay, bu bedeli “tazminat” olarak nitelendirmiştir. Bize göre bu niteleme hatalıdır. Bu hüküm, mali hakların devri karşılığında bir “telif bedeli” ödenmesini öngörmektedir. Bu niteleme, özellikle bedelin kapsamı belirlenirken önem arz eder.

İlgili Kanun Maddeleri: FSEK m. 10, FSEK m. 64

II. Karar: Yargıtay 11. HD, T. 5.2.2008, E. 2007/10264, K. 2008/1136

“...Davacı vekili, müvekkilinin Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarisi bölümünde Yardımcı Doçent Dr. olarak görev yaptığını, 1999 yılında Prof. Dr. ... ile müşterek olarak “...” adında bir kitap yayınladıklarını, ancak, eserin yayınından sonra ...’ nun 2000 yılında vefat ettiğini,

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

nunun ona tanıdığı seçeneklerden birini kullanarak ölen eser sahibinin mali haklar üzerindeki payını devralmaktadır. Mahkemenin belirleyeceği bedel de bu payın devri karşılığında ölen eser sahibinin mirasçılara ödenecek telif bedelidir.

Bedelin niteliğine ilişkin olarak yapmış olduğumuz bu tespit teorik bir açıklamayla sınırlı değildir. Hakim, bedeli belirlerken bu nitelermeyi dikkate almak zorundadır. Zira bir tazminat talebinin kapsamı belirlenirken yararlanılan kriterler ile telif bedeli belirlenirken yararlanılan kriterler tümüyle farklıdır. Hukukumuzda genel bir ilke olarak benimsendiği üzere tazminat talebinin amacı mağdurun zararını karşılamaktır ve bu sebeple zararın tazminat talebinin üst sınırını oluşturacağı kabul edilir. Bir mali hakkın devri karşılığında ödenecek telif bedeli ise, eser üzerindeki hakların kullanımı neticesinde elde edilmesi beklenen kazanç dikkate alınarak taraflarca belirlenir. Bu farklılık sebebiyle, ileri sürülen talep hatalı bir şekilde nitelendirilecek olursa, mirasçılara ödenecek bedel de hatalı şekilde belirlenecektir.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Ateş, Mustafa**, “Sahibi Ölen Fikir ve Sanat Eseri Üzerindeki Hakların Mirasçılara İntikali”, TFM, 2020/1, s. 44-59; **Gökyayla, K. Emre**, “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda Düzenlenen Hakların Miras Yoluyla İntikali”, Prof. Dr. Fikret Eren’e Armağan, Ankara, 2006, s. 522-557.

Sayı 6: Telif Hukukunun Kurgusal Karakterlere Sağladığı Koruma ve Bu Korumanın Kanuni Dayanakları

*Dr. Ozan Ali YILDIZ**

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, bir televizyon dizisinde yer alan kurgusal karakterin görüntüsünün kopyalanarak ticari amaçla kullanıldığı iddiasını ve mali hak sahibinin buna dayalı taleplerini konu almaktadır.

Kurgusal karakterlerin eserin bütününden bağımsız şekilde korunabilecekleri hem Türk hukukunda hem de mukayeseli hukukta kabul gören bir görüştür. Bu korumanın dayanakları ilgili ülkenin mevzuatına göre değişiklik gösterebilir. Türk hukukunda konuya ilişkin özel bir düzenlemeye yer verilmiştir. FSEK m. 4/1-8'e göre, güzel sanat eseri niteliğindeki kurgusal karakterler (tipler) eserin bütününden bağımsız şekilde korunabilir. Edebi karakterler veya dramatik karakterler gibi güzel sanat eseri niteliği taşımayan kurgusal karakterlerin ise eserin parçası (FSEK m. 13/2) olarak korunabileceği öğretide kabul edilmektedir. Ancak Yargıtay, değerlendirmekte olduğumuz bu kararda edebi karakterlerin telif hakkı kapsamında korunamayacağını belirtmiştir. Biz, Yargıtay'ın bu görüşünün isabetli olmadığı kanaatindeyiz.

İlgili Kanun Maddeleri: FSEK m. 4/1-8, FSEK m. 13/2

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

Son olarak, İsviçre Federal Mahkemesi'nin konuya ilişkin eski tarihli ama öğretiyeye yön vermiş bir kararını paylaşmak isteriz. İsviçre Federal Mahkemesi, verdiği bir kararda (ATF 85 II 120 – JdT 1959 I 582), telif haklarına ilişkin korumanın eserin bazı parçaları için de uygulanabileceğine işaret etmiş ve Sir Arthur Conan Doyle'un yazdığı romanlarda ve hikayelerde yer verdiği Sherlock Holmes ve Dr. John Watson adlı edebi karakterleri bu kapsamda değerlendirmiştir. Uyuşmazlık, adı geçen edebi karakterlerin isimlerinin ve davranışlarının bir piyese konu edilmesiyle ilgilidir. Mahkeme yaptığı inceleme neticesinde bu karakterlerin İsviçre hukukuna göre bir eserde bulunması gereken orijinal ürün olma (*création originale*) unsurunu barındırmadıklarına kanaat getirmiş ve bu sebeple ihlal kararı vermemiştir. Ancak bu davadaki edebi karakterlerin -orijinallik unsuru eksikliği sebebiyle- eser niteliği taşımadığına karar verilmiş olsa da bu yönde bir incelemenin yapılmış olması, gerekli koşulların varlığı halinde, edebi karakterlere bu korumanın sağlanabileceği şeklinde yorumlanmaktadır.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Günaydın, Ömer**, “Sinema Eserlerindeki Karakterler ve Korunması”, THD, S. 128, 2017, s. 98-115; **Yıldız, Ozan Ali**, “Türk Hukukunda Kurgusal Karakterlerin Korunması”, THD, S. 124, 2016, s. 67-73.

Sayı 7: Ölenin Kişisel Değerlerinin Marka Olarak Tescili

Dr. Ozan Ali YILDIZ*

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, Dünya ve Olimpiyat şampiyonluğu bulunan eski milli güreşçi Gazanfer Bilge'nin adının ve görüntüsünün marka olarak tescili karşısında mirasçısının açmış olduğu hükümsüzlük davasını konu almaktadır.

Marka olarak tescili istenen işaretin bir kimsenin adını veya görüntüsünü içermesi, kendiliğinden, başvurunun reddini gerektirmez. Ancak markada adı veya görüntüsü kullanılan kişi bu başvuruya itiraz edebilir (SMK m. 6/6). Bu itirazın dayanağı kişilik hakkının ihlalidir. Markada ölmüş bir kişinin adının veya görüntüsünün kullanılması halinde ise, ölenin kişilik hakkının ihlalinden söz edilemez. Zira kişilik, ölümle sona ermiştir (TMK m. 28/1). Bununla birlikte, Yargıtay'ın da bu kararında benimsediği üzere, ölenin kişisel değerlerine yönelen saldırılar, kendisinin değilse de yakınlarının kişilik hakkını ihlal edebilir. Bu durumda, ölenin yakınları, onun kişisel değerlerini içeren marka başvurularına itiraz edebilir veya tescil edilmiş olması halinde böyle bir markanın hükümsüzlüğünü talep edebilir.

İlgili Kanun Maddeleri: SMK m. 6/6, SMK m. 25/1, TMK m. 24 vd.

II. Karar: Yargıtay 11. HD, T. 23.6.2020, E. 2019/5414, K. 2020/3119

"...Davacı vekili, müvekkilinin, eski milli güreşçi, Dünya ve olimpiyat şampiyonu Gazanfer Bilge'nin mirasçısı olup murisin Türkiye'de ilk

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

ihlalinin gösterilmiş olması ve davacı mirasçının bu konudaki mutlak hak sahibi olarak kabul edilmesi, uyuşmazlığın hatırayı koruma görüşü çerçevesinde çözüldüğünü göstermektedir.

Yargıtay'ın bu kararlarda hatırayı koruma görüşü çerçevesinde bir sonuca ulaşmasının isabetli olduğu kanaatindeyiz. Ancak iki karar arasındaki bir nüansı vurgulamak isteriz. Hatırayı koruma görüşü çerçevesinde bir talepte bulunacak kişinin ölenin yakını olması gerekir. Ölenin yakınları, sağlığında onunla yoğun ilişki içerisinde bulunmuş kişilerdir. Bu kişiler aynı zamanda ölenin mirasçısı olabilir fakat bu bir zorunluluk değildir. Şakir Zümre kararında bu husus gözetilmiş ve markada adı kullanılan Şakir Zümre'nin, davacıların "yakını ve murisi" olduğu belirtilmiştir. Davacıların Şakir Zümre'nin yakını olduğu kabul edildiği için bu talebin ileri sürülmesine bir engel yoktur. Değerlendirmekte olduğumuz Gazanfer Bilge kararında ise, davacının Gazanfer Bilge'nin mirasçısı olduğu belirtilmiş fakat yakını olup olmadığı ile ilgili bir ifade kullanılmamıştır. Davacı, ölenin mirasçısı olsa bile yakını değilse, kişilik hakkının ihlalden söz edilemeyeceği için bu talebin reddi gerekirdi. Bu sebeple, verilen kararda bu hususun irdelenmemiş olmasının bir eksiklik olduğu kanaatindeyiz.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Develi Ayverdi, Emine**, "Adın Ölüm Sonrası Marka Olarak Haksız Kullanımında Kişilik Hakları ve Marka Hukuku Çerçevesinde Mirasçılardan Korunması", LHD, S. 228, 2021, s. 5465-5492; **Yıldız, Ozan Ali**, "Kişi Adlarının Marka Olarak Tescili", MÜHF-HAD, C. 23, S. 3, 2017, s. 725-748.

Sayı 8: Bir Mutlak Ret Nedeni Olarak Markanın Yanıltıcılığının Değerlendirilmesi

Dr. Ozan Ali YILDIZ*

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, “Torku Milli Yoğurt” ibareli markanın tüketicileri yanıltıcı nitelikte olup olmadığını, buna dayanarak markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesinin gerekip gerekmediğini konu almaktadır.

İlk derece mahkemesi ve istinaf mahkemesi markanın yanıltıcı olmadığı yönünde kararlar vermiştir. Ancak Yargıtay “...”*milli yoğurt*” ibaresinin başvuru kapsamında bulunan ürünlerin Türkiye’de üretilen milli ve yerli üretim olduğu hususu ile bu ürünlerin sadece davalı tarafından üretildiği yönünde halkı yanıltıcı nitelik taşıdığı...” gerekçesiyle markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Bu gerekçenin ikinci kısmının, yani “milli yoğurt” ibaresini gören tüketicilerin bu ürünün yalnızca davalı tarafından üretildiği yönünde bir izlenime kapılacağı şeklindeki görüşün isabetli olmadığı kanaatindeyiz. Bize göre, yalnızca “milli yoğurt” ifadesinden yola çıkılarak bu sonuca ulaşmak makul bir yaklaşım olmaz. Ülkemizde yoğurt tüketiminin yoğun olduğu ve piyasada çokça yerli teşebbüsün bulunduğu düşünüldüğünde, ortalama tüketicinin bu ifadeye Yargıtay’ın yüklediği gibi bir anlam yüklemeyeceği kanaatindeyiz

İlgili Kanun Maddeleri: SMK m. 5/1-f

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

yoğurt tüketiminin yoğun olduğu ve piyasada çokça yerli teşebbüsün bulunduğu düşünüldüğünde, ortalama tüketicinin bu ifadeye Yargıtay'ın yüklediği gibi bir anlam yüklemeyeceği kanaatindeyiz. Dolayısıyla, SMK m. 5/1-f hükmüne dayanarak markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesinin isabetli olmayacağı kanaatindeyiz.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Memişoğlu, Sami Özgür**, Marka Hukukunda Mutlak Ret Sebepleri, Ankara, 2019; **Şen, Sena**, Türk Marka Hukukunda Yanıltıcı İşaretler, İstanbul, 2022.

Sayı 9: Eserin Parodi Amacıyla Kullanılması

Dr. Ozan Ali YILDIZ*

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, bir karikatür eserinin “gülmüsetme ve parodi amaçlı” kullanımının eser üzerindeki mali hakları ihlal edip etmeyeceğini konu almaktadır.

Somut uyuşmazlıkta, davalı sendika, davacı şirketi protesto etmek amacıyla, sendikaya ait sosyal medya hesaplarında bir karikatür paylaşmıştır. Davacı şirket, paylaşılan bu karikatürler üzerindeki mali hakların kendisine ait olduğu ve bu eserin izinsiz kullanılmasının mali haklarını ihlal ettiği gerekçesiyle dava açmıştır. İlk derece mahkemesi, davacı tarafı haklı bulmuş ve karikatür eserinin izinsiz kullanılmasının davacı şirketin mali haklarını ihlal ettiği sonucuna ulaşmıştır. Yargıtay ise, söz konusu kullanımın “gülmüsetme ve parodi amaçlı” bir kullanım olduğunu, bu tür kullanımların TRIPS m. 13 gereği hukuka uygun sayılması gerektiğini belirtmiş ve kararı bozmuştur. Buna göre, eser sahibinin hakları, FSEK’te açıkça düzenlenmemiş olan bir gerekçeyle sınırlandırılmış olmaktadır. Karar, bu yönüyle, Türk öğretisindeki hakim görüşle çelişmektedir. Öte yandan, Yargıtay’ın bu görüşü benimsenecek olsa dahi bu sınırlandırmanın TRIPS m. 13’e dayandırılmasının isabetli olmayacağı kanaatindeyiz.

İlgili Kanun Maddeleri: TRIPS m. 13

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

bu sınırlamayı uygulayarak, bu görüşün dışına çıkmıştır. Kararın bu yönüyle dikkate değer olduğu kanaatindeyiz.

Öte yandan, sınırlandırma hallerinin sınırlı sayıda olmadığı kabul edilecekse bile, parodi amaçlı kullanımların TRIPS m. 13'e dayandırılması -bizce- hatalı olmuştur. Zira TRIPS m. 13, somut uyumsuzluklara uygulanabilecek bir hüküm değildir. Yukarıda açıklandığı üzere, bu hükmün amacı, fikri hakların sınırlandırılmasına ilişkin kanun hükümlerine bir çerçeve oluşturmaktır. Bu sebeple Yargıtay kararında doğrudan bu hükme atıf yapılması isabetli olmamıştır. Eğer parodi amaçlı kullanımlar açısından bir kanuni dayanak aranıyorsa, bunun 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun haksız fiilden doğan borç ilişkilerini düzenleyen hükümleri arasında bulunabileceği kanaatindeyiz. Fikri hakların ihlali, bir tür haksız fiil olduğu için TBK'nın bu kısım hükümleri fikri hakların ihlaline dayalı uyumsuzluklar açısından da uygulanabilir.

TBK m. 63'e göre, başkasının hakkına müdahalede bulunan bir kimsenin eylemi, daha üstün nitelikteki bir kamusal yarara hizmet ediyorsa eylem hukuka aykırı sayılmaz. Daha üstün nitelikteki kamusal yararın tipik örneklerinden birisi de ifade özgürlüğünün korunmasıdır. İfade özgürlüğünün korunması gereken hallerde bir kimsenin hakkına yönelen müdahalenin hukuka aykırı sayılmayacağı kabul edilir. Bu düzenleme parodi amaçlı kullanımlar açısından da uygulanabilir. Nitekim ulusal mevzuatlarında parodi istisnasına yer veren ülkelerde bu düzenlemenin ifade özgürlüğünü koruma amacına hizmet ettiği kabul edilmektedir. Dolayısıyla, parodi amaçlı kullanımlar açısından bir istisna tanınacaksa, bunun ifade özgürlüğü temelinde ele alınmasının ve fikri haklara getirilecek bu sınırlandırmanın TBK m. 63'e dayandırılmasının isabetli olacağı kanaatindeyiz.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Helvacı, Serap / Atar, Eray Aksın**, "*Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Üç Aşamalı Test*", MÜHF-HAD, C. 22, S. 3, 2016, s. 1289-1302; **Özden Merhacı, Selin**, "*Fikri Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmelerde Üç Adım Testi ve Yorumlanması*", THD, S. 140, 2018, s. 24-34.

Sayı 10: Çoklu Tazminat Yaptırımının Uygulanmasında Hakimin Takdir Yetkisi

*Dr. Ozan Ali YILDIZ**

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, FSEK m. 68’de düzenlenen çoklu tazminat talebinin kapsamı belirlenirken hakimin bir takdir yetkisinin bulunup bulunmadığını konu almaktadır.

Karara konu uyuşmazlık, davacıya ait karikatürlerin, Eminönü Belediyesinin 2005 yılında hazırladığı “Çocuklara Trafik Bilgileri ve Eğitimi” adlı eserde izinsiz şekilde kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Davacı taraf, izinsiz kullanım karşısında çoklu tazminat talebinde bulunmuştur. İlk derece mahkemesi, davalı tarafın karikatürleri kamusal amaçlı kullanmış olmasını gerekçe göstererek rayiç bedelin iki katı tutarında çoklu tazminata hükmedilmesini yeterli görmüştür. Ancak istinaf mahkemesi, hakimin bu konuda bir takdir yetkisinin bulunmadığı gerekçesiyle ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vermiş ve rayiç bedelin üç katı tutarında çoklu tazminata hükmetmiştir. İstinaf mahkemesinin bu kararı Yargıtay tarafından da onanmıştır. Kararın istinaf ve temyiz aşamalarında gösterilen bu yaklaşımın hatalı olduğu kanaatindeyiz.

İlgili Kanun Maddeleri: FSEK m. 68

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

talep reddedilmiştir⁵. Bununla birlikte, Anayasa Mahkemesi ret gerekçesinde şu ifadelere yer vermiştir:

“...İtiraz konusu kural, eser, icra, fonogram veya yapımın izinsiz kullanılması halinde hak sahiplerinin dava yoluyla isteyebileceği bedele üst sınır getirmiştir. Kural, hâkimin taleple bağlı olduğuna dair veya takdir yetkisine ilişkin olumsuz bir düzenleme içermemektedir. Bu sınır içerisinde kalmak şartıyla hâkimin dosya içeriği ve talebi de gözeterek takdir yetkisi kullanacağı açıktır...”

Görüleceği üzere, Anayasa Mahkemesi, varsayımsal bedelin kaç katı tazminata hükmedileceği konusunda hakimin takdir yetkisinin bulunduğunu açıkça ifade etmiştir. Biz de bu görüşe katılmaktayız. Taleple bağlılık ilkesi gereği, davacının talebi elbette çoklu tazminat talebinin üst sınırını oluşturur fakat hakim somut olayın koşullarına (kusurun ağırlığı, hak ihlalinin yarattığı etkiler gibi) göre bu talebin altında bir çoklu tazminata hükmedebilmelidir. Örneğin, somut olayda olduğu gibi ticari amaç taşımayan, çocuklara trafik eğitimi vermeyi amaçlayan bir yayın içerisindeki kullanımlar karşısında hakim takdir yetkisini kullanarak daha düşük bir tazminata hükmedebilmelidir. Ancak burada bir hususu vurgulamak gerekir. Hakim çoklu tazminat miktarını takdir ederken en azından varsayımsal bedelin bir katını aşan bir miktara hükmetmelidir ki hükmle amaçlanan cezalandırma amacına ulaşılabilsin.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Gökyayla, K. Emre**, *“Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 68. Maddesine İlişkin Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi”*, Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, S. 30, 2012, s. 3-31; **Küçükali, Canan**, *“5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nun 68. Maddesindeki Hakimin Takdir Hakkı”*, Prof. Dr. M. İlhan Ulusan’a Armağan, Cilt II, Ankara, 2016, s. 241-255.

⁵ Bkz. AYM, T. 28.2.2013, E. 2012/133, K. 2013/33 (12 Temmuz 2013 tarihli ve 28705 sayılı Resmi Gazete).

Sayı 11: Eser Adlarının Ticari Amaçla İzinsiz Kullanılması

Dr. Ozan Ali YILDIZ*

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, “Muhteşem Yüzyıl” adlı TV dizisinin adının, izinsiz şekilde bir gayrimenkul projesinde kullanılmasının haksız rekabet teşkil edip etmeyeceğini konu almaktadır.

İlk derece mahkemesi, davalı gayrimenkul şirketinin bu yolla TV dizisinin şöhretinden yararlandığına ve bunun -FSEK m. 83 ve TTK m. 55/1-a-4 gereği- haksız rekabet teşkil ettiğine karar vermiştir. Karar, bu yönü itibariyle Yargıtay tarafından da onanmıştır. Bize göre, söz konusu kullanım FSEK m. 83 ve TTK m. 55/1-a-4’te düzenlenen haksız rekabet eylemlerinin gerçekleşmesi için aranan unsurları barındırmamaktadır. Bununla beraber, davalı şirketin bu yolla TV dizisinin şöhretinden haksız şekilde yararlandığı kabul edilecekse, eylemin TTK m. 54/2 kapsamında haksız rekabet teşkil ettiği sonucuna ulaşılabilir. Haksız rekabet iddiasının FSEK m. 83’e değil de TTK m. 54/2’ye dayandırılması hukuki sorumluluk açısından bir farklılık yaratmayacaksa da görevli mahkemenin belirlenmesinde bir farklılık yaratacaktır.

İlgili Kanun Maddeleri: FSEK m. 83, TTK m. 55/1-a-4, TTK m. 54/2

II. Karar: Yargıtay 11. HD, T. 6.11.2014, E. 2013/15720, K. 2014/16960

“...Davacı vekili müvekkilinin 2010/78267 nolu “Muhteşem Yüzyıl” markası ile aynı ismi taşıyan televizyon dizisinin yapımcısı ve FSEK’ten kaynaklanan haklarının sahibi olduğunu, davalı şirketin “İstanbul

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

Bize göre, bu tür bir kullanım FSEK m. 83 kapsamında değerlendirilemez. Hükümde öngörülen haksız rekabet eylemi, bir eser adının, “diğer bir eserde” kullanılmasıdır. Bunun dışındaki kullanımlar hükmün kapsamına dahil edilemez. Davalı taraf, bu eser adını başka bir eserde kullanmamıştır. Karara konu kullanım, karıştırılma ihtimaline neden olacak bir mahiyette de değildir. Bu sebeple, söz konusu kullanım, FSEK m. 83 veya TTK m. 55/1-a-4’te düzenlenen haksız rekabet eylemine vücut vermez. Buna karşılık, bu kullanım sayesinde eserin itibarından (şöhretinden) haksız şekilde yararlandığı söylenebiliyorsa -ki mahkemenin bu kanaate ulaştığı anlaşılmaktadır- bu eylemin TTK m. 54/2’de düzenlenen genel ilke kapsamında haksız rekabet oluşturacağı söylenebilir.

FSEK m. 83’e aykırılık halinde ileri sürülecek hukuki talepler açısından FSEK’te özel bir düzenlemeye yer verilmemiş; TTK hükümlerine atıf yapılmıştır. Dolayısıyla haksız rekabet iddiasının FSEK m. 83’e değil de TTK m. 54/2’ye dayandırılması hukuki sorumluluk açısından bir farklılık yaratmayacaktır. Ancak haksız rekabet iddiasının FSEK m. 83’e değil de TTK m. 54/2’ye dayandırılması, görevli mahkemenin belirlenmesinde yönünden önem arz eder. FSEK m. 83’e dayalı taleplerde Fikri ve Sınai Haklar Mahkemeleri görevliken (FSEK m. 76); TTK m. 54/2’ye dayanan talepler Asliye Ticaret Mahkemeleri’nin görev alanına girmektedir.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Anaral, Hüseyin**, “Ad, Alamet, İşaret, Resim ve Ses Üzerindeki Hakların Korunması”, Yargıtay Dergisi, C. 1, S. 4, 1975, s. 127-139; **Çöl, Hüseyin Cem**, “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’na Göre Eser Dışında Koruma Konuları”, AÜHFD, C. 52, S. 4, 2003, s. 365-385; **Kılıçoğlu, Ahmet M.**, “Eser Sayılmayan Fikri Ürünler ve Eserin Adı ve Alametleri Üzerindeki Haklar”, Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan, Cilt II, İzmir, 2013, s. 1585-1636; **Yıldız, Ozan Ali**, “Telif Hukuku ve Haksız Rekabet Hukuku Çerçevesinde Eser Adlarının Korunması”, MÜHF-HAD, C. 26, S. 2, 2020, s. 1371-1387.

Sayı 14: Eser Üzerindeki Mali Hakların İhlaline Dayalı Kazanç Devri Talebi ve Devredilecek Kazancın Hesaplanması

*Dr. Ozan Ali YILDIZ**

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, mali hakları bir yayınevine devredilmiş olan eserlerin başka bir yayınevi tarafından çoğaltılıp dağıtılmasından kaynaklanan uyuşmazlığı ve mali hak sahibinin buna dayalı kazanç devri talebini konu almaktadır.

Davacı, mali haklarının davalı yayınevi tarafından ihlal edildiğini ileri sürmüş ve FSEK m. 70/3'e dayanarak kazanç devri talebinde bulunmuştur. Bu hüküm, mütecevizin elde ettiği kârın (net kazancın) hak sahibine devrini öngörmektedir. İlk derece mahkemesi, davacının talebini haklı görmüş ve davalı yayınevinin elde ettiği brüt kazancın %20'sine karşılık gelen tutarın davacıya devrine karar vermiştir. Zira İstanbul Yayıncılar Birliği tarafından mahkemeye gönderilen müzekkere cevabında, bu tür kitaplarda yayınevi kâr marjının %20 olduğu belirtilmiştir. Ancak Yargıtay, bu şekilde varsayımsal bir hesaplama yapılmasını hatalı bulmuş ve devredilecek kazanç hesaplanırken davalı yayınevinin fiilen elde ettiği kârın hesaplanması gerektiğini belirterek kararı bozmuştur. Bizce de Yargıtay'ın bu yaklaşımı isabetlidir. Mütecevizin fiilen elde ettiği kârın hesaplanmasının mümkün olduğu hallerde bu şekilde muhtemel bir kâr hesabının yapılmaması gerekir.

İlgili Kanun Maddeleri: FSEK m. 70/3

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

Bazı hallerde, brüt kazancın ve bu kazancın elde edilmesi için yapılan masraflar veya girilen borçların tespiti ve bu sayede net kazancın ispat edilmesi hak sahibi açısından güçlük gösterebilir. Zira bu amaçla kullanılacak bilgi ve belgeler genellikle mütecevizin hakimiyet alanında olacaktır. Hak sahibi, net kazancın ispatı için mütecevizden gerekli bilgi ve belgelerin ibrazını talep edebileceksede müteceviz bu konudaki kayıtları gereği gibi tutmamış olabilir veya kayıtlar yeterli olsa da bunları sunmaktan imtina edebilir. Bazı hallerdeyse ihlalin gerçekleşme şekli gereği net kazancın hesaplanması güçlük gösterebilir. Bu gibi durumlarda, net kazanç hesaplanırken TBK m. 50/2 hükmünün kıyasen uygulanabileceği kanaatindeyiz. Anılan hüküm, haksız fiilin neden olduğu zararın ispatının güçlük gösterdiği durumlarda, hakimin takdir yetkisini kullanarak zararı hakkaniyete göre belirleyebileceğini düzenlemektedir. Bu hüküm kazanç devri talebi açısından da uygulanacak olursa, hakim, ilk derece mahkemesi kararında olduğu gibi, brüt kazancın belirli bir oranının elde edilen kâra karşılık geldiğine karar verebilecektir.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Özen, Burak / Yıldız, Ozan Ali**, “Gerçek Olmayan Vekaletsiz İş Görmeye Dayalı Kazanç Devri Yaptırımının Kapsamının Belirlenmesi”, GSÜHFD, C. 20, S. 2, 2021, s. 1827-1851; **Yıldız, Ozan Ali**, Fikri Hakların İhlaline Dayalı Kazanç Devri Talebi, İstanbul, 2022.

Sayı 15: Sporcuların Kişisel Değerlerinin Ticarileştirilmesi

*Dr. Ozan Ali YILDIZ**

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, o tarihlerde Galatasaray Spor Kulübünün futbolcusu olan Arda Turan'ın bir fotoğrafının davalı medya şirketi tarafından poster olarak bastırılıp gazetenin ekinde dağıtılması ve Galatasaray Spor Kulübü'nün bu kullanım karşısında ileri sürdüğü tazminat talebini konu almaktadır.

İlk derece mahkemesi, davacı Galatasaray Spor Kulübü'nün talebini reddetmiş ve bu karara gerekçe olarak söz konusu fotoğrafın "günlük hadiselere" ilişkin bir fotoğraf olmasını göstermiştir. Zira FSEK m. 86/2-3'e göre, günlük olaylara (hadiselere) ilişkin fotoğrafların yayımlanabilmesi için kişilik hakkı sahibinden izin alınması gerekmez. Ancak Yargıtay medya şirketinin bu fotoğrafı haber amaçlı değil de gazetenin tirajını artırmak amacıyla ticari şekilde kullandığını tespit etmiş ve FSEK m. 86/2-3'te düzenlenen istisnai düzenlemenin somut olayda uygulanamayacağı gerekçesiyle ilk derece mahkemesi kararını bozmuştur. Yargıtay'ın FSEK m. 86 yönünden yaptığı bu yorumun isabetli olduğu kanaatindeyiz. Bunun yanında, kararın, kişisel değerlerin üçüncü kişilerce kullanılması açısından önemli ve tartışmaya açık bir ön kabulü de içerdiği kanaatindeyiz.

İlgili Kanun Maddeleri: FSEK m. 86

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

larak onlara bu değerler üzerinde kullanım hakkı tanınabileceği öğretilerinde genel kabul görmektedir. Kişilik hakkı sahibi ile üçüncü kişiler arasında yapılan bu sözleşmelerin hukuki niteliği ve üçüncü kişilerin bu yolla elde ettiği hakkın niteliği ise tartışmalıdır.

Kişilik hakkı sahibinin üçüncü kişilerle yalnızca borçlandırıcı işlemler yapabileceği kabul edilecek olursa, üçüncü kişilerin bu sözleşmeyle elde ettiği hak bir nisbi hak olarak nitelendirilecektir. Zira borçlandırıcı işlemler ile yalnızca nisbi hak tanınabilir. Bu durumda, değerlendirmekte olduğumuz Yargıtay kararının hatalı olduğu sonucuna ulaşılabilecektir. Çünkü spor kulübü, sporcusu ile yaptığı sözleşme ile onun kişisel değerleri üzerinde hak elde etse bile bu hakkın bir nisbi hak olduğunu, dolayısıyla üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceğini kabul etmek gerekecektir.

İkinci bir görüş olarak, kişilik hakkı sahibinin, ticarileşmeye elverişli kişisel değerlerine ilişkin tasarruf işlemleri yapabileceği kabul edilebilir. Bu olasılıkta, tasarruf işlemine konu kişisel değerler bir mutlak hakkın konusunu oluşturduğu için tasarruf işlemi ile üçüncü kişilere tanınan hakkın (buna lisans hakkı da denebilir) da bir mutlak hak niteliği taşıyacağı söylenebilir. İşte bu görüş, spor kulüplerinin, sporcularının kişisel değerlerine yönelik saldırılar karşısında onlarla yaptıkları sözleşmeye dayanarak dava açmalarına olanak tanır. Değerlendirmekte olduğumuz kararda bu husus irdelenmemiş de Galatasaray Spor Kulübü'nün davacı sıfatının kabul edilebilmesi için bu ikinci görüşün benimsenmiş olması gerekir. Kararın, bu yönüyle, kişisel değerlerin ticarileştirilmesi açısından dikkate değer ve tartışmaya açık bir karar olduğu kanaatindeyiz.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Bellican, Cüneyt**, *“Ticari Açıdan Kullanılmaya Elverişli Resim Üzerindeki Hakkın İzin-siz ve Reklam Amaçlı Kullanımı”*, Fasikül Hukuk Dergisi, S. 100, 2018, s. 139-151; **Yünlü, Semih**, *Görüntü Üzerinde Kişilik Hakkı*, İstanbul, 2021.

Sayı 16: Marka Hukukunda Muvafakat İstisnası

Dr. Ozan Ali YILDIZ*

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, bir marka başvurusunun Türk Patent ve Marka Kurumu (eski adıyla Türk Patent Enstitüsü) tarafından iktibas ve yanıltıcılık gerekçesiyle reddedilmesi üzerine, başvuru sahibinin YİDK kararının iptali talebiyle açtığı bir davayı konu almaktadır.

İlk derece mahkemesi ve Yargıtay, TürkPatent'in yanıltıcılık yönünden yaptığı değerlendirmeyi isabetli bulmuş ve YİDK kararının iptali talebini bu yönden reddetmiştir. Kararının bu kısmının isabetli olduğu kanaatindeyiz. Öte yandan, MarkKHK döneminde yapılan bir başvuruyu konu alan bu kararda, önceki marka sahibinin göstermiş olduğu muvafakata değer atfedilerek MarkKHK m. 7/1-b'de düzenlenen mutlak ret nedeninin bertaraf edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılması -bizce- hatalı olmuştur.

İlgili Kanun Maddeleri: SMK m. 5/1-ç (MarkKHK m. 7/1-b), SMK m. 5/3

II. Karar: Yargıtay 11. HD, T. 1.6.2020, E. 2019/4979, K. 2020/2513

"...Davacı vekili, müvekkilinin "GARANTİ LEASİNG+ŞEKİL" ibareli markanın adına tescili için davalı kuruma 2002/15539 sayılı ile başvuruda bulunulduğunu, Markalar Dairesi Başkanlığı tarafından başvurunun 556 sayılı KHK 7/1-b ve 7/1-f maddelerine dayalı olarak

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

tir. Ancak MarkKHK döneminde yapılan bir başvuru yönünden bu sonuca ulaşılmasının hatalı olacağı kanaatindeyiz. Şöyle ki, SMK geçici madde 1'e göre, SMK'nın yayımı tarihinden önce yapılmış olan marka başvuruları, başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır. Karara konu marka başvurusunun SMK'nın yürürlüğe girmesinden önce yapıldığı anlaşılmaktadır. O halde, bu uyuşmazlık MarkKHK hükümleri çerçevesinde ele alınmalıdır. MarkKHK'da iktibas bir mutlak ret nedeni olarak düzenlendiği ve muvafakat istisnasına da yer verilmediği için önceki marka sahibinin muvafakati olsa dahi MarkKHK m. 7/1-b'de düzenlenen tescil engeli bertaraf edilememekteydi. Bu sebeple, somut olayda, önceki marka sahibinin muvafakati olduğu gerekçeyle YIDK kararının iptaline karar verilmesi isabetli olmamıştır.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Aykurt Karaca, Elif**, Marka Hukukunda Muvafakat ve Muvafakatin Uygulanma Koşulları, Ankara, 2020; **Yıldız, Ozan Ali**, "Muvafakatname ve Markaları Konu Alan Bir Arada Var Olma Sözleşmeleri", Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2019 (Ed. Tekin Memiş), Ankara, 2020, s. 315-344.

Sayı 18: Eser Niteliği Taşımayan Fotoğrafların İzinsiz oğaltılması Karşısında İleri Sürülebilecek Hukuki Talepler

*Dr. Ozan Ali YILDIZ**

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, bir dergide yayımlanan magazin fotoğraflarının başka bir yayıncı tarafından izinsiz şekilde kullanılması karşısında fotoğrafçının ve onun izni ile bu fotoğrafi yayımlamış olan dergi sahibinin (davacı şirket) ileri sürdüğü maddi ve manevi tazminat taleplerini konu almaktadır.

Davacılar, maddi ve manevi tazminat taleplerini telif hakkının ihlaline değil; haksız rekabet temeline dayandırmıştır. Bu sebeple, somut uyuşmazlık, haksız rekabet hükümleri çerçevesinde çözümlenmiştir. Başkasına ait fotoğrafların izinsiz şekilde kullanılması FSEK m. 84'te özel bir haksız rekabet hali olarak düzenlenmektedir. Anılan hükme göre, bir kimsenin ilk tespitini gerçekleştirdiği veya ticari amaçla haklı olarak çoğaltıp yaydığı bir fotoğrafın başka bir kimse tarafından çoğaltılması veya yayımlanması haksız rekabet teşkil eder. İlk derece mahkemesi, davalı şirketin başkası tarafından çekilen ve yayımlanan fotoğrafları izinsiz şekilde yayımladığına ve bu eylemin FSEK m. 84 anlamında haksız rekabet teşkil ettiğine hükmetmiştir. Bununla beraber, mahkeme, davacı şirketin manevi tazminat talebini kabul etmemiştir. Yargıtay ise, davalı şirketin davacı şirkete manevi tazminat ödemesi gerektiğini belirtmiş ve bu gerekçeyle ilk derece mahkemesi kararını bozmuştur. Bu kararın isabetli olmadığı kanaatindeyiz. Zira somut olayda davacı şirketin kişilik hakkı ihlal edilmediği için manevi tazminatın koşulları oluşmamıştır.

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

Haksız rekabete dayalı manevi tazminat talebi TTK m. 56/1-e (eTTK m. 58/1-e)'de düzenlenmektedir. Bu hükümde, manevi tazminatın koşulları yönünden TBK m. 58 (eBK m. 49) hükmüne atf yapılmaktadır. Yargıtay bu hükümler çerçevesinde bir değerlendirme yapmıştır. Ancak bu hükümlerin yorumu konusunda Yargıtay'ın vardığı sonuca katılmadığımızı belirtmek isteriz.

TBK m. 58/1'e göre, kişilik hakkının zedelenmesinden zarar gören, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat adı altında bir miktar para ödenmesini isteyebilir. Bu hüküm kapsamında bir talepte bulunabilmek için öncelikle kişilik hakkının ihlal edilmiş olması gerekir. Ancak değerlendirmekte olduğumuz Yargıtay kararına bakılırsa, bir eylemin hukuka aykırı olması, manevi tazminata hükmedilebilmesi için yeterli görülmektedir. Somut olayda da eylemin haksız rekabet teşkil ettiği, yani hukuka aykırı olduğu kabul edildiği için manevi tazminata hükmedilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bunun hatalı bir yaklaşım olduğu kanaatindeyiz. Bir eylemin haksız rekabete neden olması bu eylemin kişilik hakkını ihlal edeceği ve manevi zarara yol açacağı anlamına gelmez. Haksız rekabete dayalı manevi tazminat taleplerinde kişilik hakkının ihlal edildiğinin ayrıca ortaya konması gerekir.

Somut olayda, davacı fotoğrafçı tarafından çekilen ve diğer davacı tarafından yayımlanan fotoğrafın davalı şirkete ait gazetede izinsiz şekilde yayımlanmış olması hukuka aykırı bir davranıştır. Ancak bu davranışın fotoğrafçının veya yayıncının kişilik hakkına bir saldırı oluşturmadığı kanaatindeyiz. Eğer bir kişilik hakkı ihlalden söz edilecekse de bu eylemin hangi kişisel değere veya değerlere yöneldiğini ortaya koymak gerekir. İlk derece mahkemesi ve Yargıtay kararlarında bu hususun üstünde durulmamış olmasının hatalı bir yaklaşım olduğu kanaatindeyiz.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Uzun, Özge**, "*Haksız Rekabet Hukukunda Manevi Tazminat Davası*", MHFD, S. 1-2, 2004, s. 501-519; **Yıldız, Ozan Ali**, "*Haksız Rekabetten Kaynaklanan Manevi Zararın Tazmini*", REGESTA, C. 5, S. 1, 2020, s. 211-233

Sayı 21: Haksız Fesih Açıklamasının Franchise Sözleşmesi Üzerindeki Etkisi

*Av. Burak SAK**

I. Özet

FMHK'nın bu sayısında değerlendirilen kararda; franchise veren (davacı), "Leman Kültür" franchise sisteminin sahibidir. Davacı, franchise alana (davalı), haklı sebebe dayandığı iddiası ile fesih ihtarnamesi göndermiştir. Sonrasında açılan dava ile, davacı fesih açıklaması nedeniyle sözleşmenin sona ermiş olduğu iddia ederek, davalının markayı kullanmaya devam etmesinin marka hakkını ihlâl ettiğini ileri sürmüştür. Buradan hareketle, hukuka aykırılığın sonlandırılmasına yönelik olan koruyucu davalara başvurmuş ve tazminat talebinde bulunmuştur.

İlk derece mahkemesi, bozma kararıyla önüne gelen uyuşmazlıkta, kısmen kabul kararı vermiştir. Bu karara göre, sözleşme geçerli bir sebebe dayanmayan fesih açıklaması ile sona ermiş ve markanın bunun sonrasındaki kullanımı açısından davalı marka hakkını ihlâl etmiştir. Yargıtay ise, ilk derece mahkemesinin kararını feshin etkisine ilişkin tespit ve marka hakkına saldırının önlenmesi yönünden onamış, davacının ceza koşulu talebinin ise reddi gerekirken kabul edilmesi yönünden bozmuştur. Yargıtay, haksız fesih açıklaması ile franchise sözleşmesinin sona ereceğini kararda ayrıca belirtmiştir.

Ele aldığımız Yargıtay kararı her ne kadar bir bozma kararı ise de, inceleyeceğimiz yönü itibariyle kesinleşmiştir. İnceleyeceğimiz husus, haksız, yani geçerli sebebe dayanmayan fesih açıklamasının

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0003-2712-5690.

leşme sona erebilir. Şöyle ki, taraflardan birinin sürekli borç ilişkisinden doğan borçlarını ifa etmemesi temerrüde sebep olur. Ancak, franchise sözleşmesinin asli edimleri arasında yapma edimleri bulunması sebebiyle, borçlarını artık ifa etmeyeceğinin belirli hâle gelmesi (kesinleşmesi) durumunda, yapma edimi niteliğindeki borcunu ifa etmeyeceği kesinleşen tarafın sorumlu olduğu sonraki imkânsızlık (TBK m. 136/f. 2) gereğince sözleşme sona erer. Bu takdirde sözleşmenin sona erme sebebi, –fesih açıklaması sonucunda– iradi nitelikte olmayıp, imkânsızlık gereğince –kanun gereği– kendiliğinden gerçekleşir.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Altınok Ormancı, Pınar**, “Franchise Sözleşmesinin Haklı Sebep Feshinde Hizmet ve Adi Ortaklık Sözleşmelerine İlişkin Hükümlerden Yararlanılıp Yararlanılamayacağı Sorunu”, TAAD, Y. 4, S. 3 (Nisan 2013), s. 377-402; **Altınok Ormancı, Pınar**, Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebep Feshi, İstanbul, 2011; **Buz, Vedat**, Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar, Ankara 2005; **Demirsatan, Barış**, Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Sözleşmenin Haksız Olarak Sona Erdirilmesi, 2. Baskı, İstanbul, 2021; **Sak, Burak**, Dağıtım Sözleşmelerinde Denk-leştirme İstemi (TTK m. 122), İstanbul, 2020.

Sayı 22: Marka Hakkının İhlalinde Manevi Tazminatın Talep Edilebilmesinin Bir Unsuru Olarak Kişilik Hakkının Zedelenmesi

*Av. Burak SAK**

I. Özet

FMHK'nın bu sayısında değerlendirilen kararda; tescilli marka hakkı sahibi (davacı), deterjan üreticisi ve satıcısı olan davalının ürününün ambalajı sebebiyle tescilli markasıyla iltibas yarattığını ve bunun marka hakkına saldırı teşkil ettiğini ileri sürmüştür. Bu iddiasına dayalı olarak; saldırı fiilinin sona erdirilmesini, önlenmesini ve kararın ilanını, ayrıca lehine manevi tazminata hükmedilmesini talep etmiştir.

İlk derece mahkemesi; önleme, sona erdirmeye ve kararın ilanı talepleri hakkında kabul, manevi tazminat talebi için ise kısmen kabul kararı vermiştir. Davacının taleplerinin kabulü bakımından marka hakkına tecavüz olgusu kararda incelenmiştir. Manevi tazminat talebinin kısmi kabulünde ise, kişilik hakkının zedelenmesi hususuna değinilmemiştir. İlk derece mahkemesinin kararı, davalı tarafından istinaf edilmesi üzerine BAM tarafından incelenmiş ve onanmıştır. Bunun üzerine davalı tarafından başvuru Yargıtay da onama kararı vermiştir.

Bu sayının konusu Yargıtay kararı iki yönden ele alınabilir. Bunlardan ilki, kümülatif koruma kavramı eşliğinde kararın değerlendirilmesidir. Zira, kararda markaya tecavüzün haksız rekabet oluşturduğundan bahisle TTK ve SMK hükümlerinin birlikte uygu-

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0003-2712-5690.

aramaksızın manevi tazminata hükmeden Yargıtay içtihatlarındaki anlayışa katılmıyoruz. Kanaatimizce, SMK m. 149/1-ç'ye göre tazminat talep edildiği takdirde, TMK m. 1/1 gereğince doğrudan, manevi tazminata ilişkin TBK m. 58 hükmü uygulama alanı bulur. Bu nedenle, marka hakkının ihlâli hâlinde manevi zarardan sorumluluğun unsurları değişmez.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Aydın, Fatih**, “*Sınai Mülkiyet Kanunu ve Yargıtay Uygulamasında Marka Hukukunda Tazminat*”, TBBD, S. 133, 2017, s. 517-576; **Demirel, Duygu**, “*Ticari İtibarın Zedelenmesi ve Manevi Tazminat Davası*”, Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 7, 2013, s. 39-73; **Uzun, Özge**, “*Haksız Rekabet Hukukunda Manevi Tazminat Davası*”, MHFD, S. 1-2, 2004, s. 211-234; **Yıldız, Ozan Ali**, “*Haksız Rekabetten Kaynaklanan Manevi Zararın Tazmini*”, REGESTA, C. 5, S. 1, 2020, s. 211-234.

Sayı 24: 1995 Yılından Önce Meydana Getirilen Sinema Eserlerinde Eser Sahipliği ve Mali Hakların Koruma Süresi

*Dr. Ozan Ali YILDIZ**

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, yönetmen ve senarist olarak pek çok sinema eserinin yapımına katkı sunmuş olan davacının bu sinema eserleri üzerindeki fikri hakların ihlaline dayalı taleplerini konu almaktadır.

Karar metninden anlaşıldığı üzere, davacı taraf, senarist ve yönetmen olarak katkı sunduğu sinema eserlerinin izinsiz gösterilmesi karşısında davalı taraftan tazminat talebinde bulunmuş, tazminat alacağını tahsil edebilmek için bir icra takibi başlatmış, davalı tarafın bu takibe itiraz etmesi üzerine takip durmuş ve davacı taraf da itirazın iptali ve icra inkar tazminatına hükmedilmesi talepleri ile bu davayı açmıştır. Davalı taraf ise, uyuşmazlık konusu sinema eserlerinin 12.06.1995 tarihinden önce meydana getirildiğini, bu tarihten önce meydana getirilen eserler yönünden senarist veya yönetmenlerin eser sahibi sayılamayacağını belirtmiş ve davanın reddini istemiştir. İlk derece mahkemesi, 1995 yılı öncesinde meydana getirilen sinema eserleri bakımından senarist ve yönetmenlerin hak talep edememesinin TMK m. 2'ye aykırı olacağını belirterek davacı tarafın itirazın iptali talebini kabul etmiştir. Ancak Yargıtay, FSEK m. 8 ve FSEK Ek m. 2 hükümlerine atıf yaparak, 1995 yılı öncesinde meydana getirilen sinema eserleri bakımından senarist ve yönetmenlerin hak talep edemeyeceğini, bu sebeple

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

Haziran 1995 tarihinden önce yapımına başlanan sinema eserlerinde yapımcıya tanınan hakların -önceden olduğu gibi- eserin aleniyet tarihinden itibaren 20 yıl süreyle sınırlı olduğu kabul edilmelidir. Bu durumda, yapımcının hakkı sona erdikten sonra eser üzerindeki mali haklar bir süre daha korunmaya devam edecektir. Devam eden koruma sürelerinden ise, FSEK m. 8/3 gereği kendilerine eser sahipliği statüsü tanınmış olan kişilerin (yönetmen, özgün müzik bestecisi, senarist, diyalog yazarı ve animatör) yararlanacağı kabul edilmelidir.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Okutan Nilsson, Gül**, *“Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Tüzel Kişinin Eser Sahipliği Sorunu”*, Uğur Alacakaptan’a Armağan, İstanbul, 2008, s. 469-500; **Tosun, Yalçın**, *Sinema Eserleri ve Eser Sahibinin Hakları*, 2. Baskı, İstanbul, 2013; **Yıldız, Ozan Ali**, *“Eser Sahibine Tanınan Mali Hakların Koruma Süreleri”*, MÜHF-HAD, C. 28, S. 2, 2022, s. 1213-1230.

Sayı 25: Marka İmajının Zedelenmesine Dayalı Tazminat Talebi

Dr. Ozan Ali YILDIZ*

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, bir markanın lisans hakkı sahibi tarafından özensiz ve hijyen kurallarına aykırı şekilde kullanılması karşısında marka hakkı sahibinin markaya tecavüzün önlenmesi, sona erdirilmesi ve manevi tazminat taleplerini konu almaktadır.

Davalı taraf, dava konusu marka üzerinde sahip olduğu lisans hakkına dayanarak üretim yapmaktadır. Ancak marka hakkı sahibi (davacı), davalı tarafın özensiz ve hijyen kurallarına aykırı şekilde üretim yapmasını gerekçe göstererek sözleşmeyi feshetmiş ve davalı tarafın markayı kullanmaya son vermesini talep etmiştir. Davacı taraf ayrıca “markanın itibarının” zarar gördüğünden bahisle manevi tazminat talebinde bulunmuştur. Bu talep, ilk derece mahkemesi tarafından kabul edilmiş ve Yargıtay tarafından da onanmıştır. Kararın bu yönüyle isabetsiz olduğu kanaatindeyiz. Aşağıda bu görüşümüzün gerekçelerini izah edeceğiz.

İlgili Kanun Maddeleri: SMK m. 150/2

II. Karar: Yargıtay 11. HD, T. 24.4.2018, E. 2016/10387, K. 2018/3062

“...Davacı vekili, müvekkilinin adına tescilli “...” markasının kullanım hakkını 07.08.2014 tarihinden itibaren ... yıl süre ile davalı ...’e devrettiğini, markanın kullanım hakkına sahip olan davalının kendi-

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

ce mahkemesi, bu talebi haklı görmüş ve markanın imajının zede- lenmesi sebebiyle tazminata hükmetmiştir. Mahkeme, bu tazminat talebini nitelendirirken bunun bir manevi tazminat olduğunu be- lirtmiştir. Yargıtay da bu kararı onamıştır.

Davacı tarafın iddiaları çerçevesinde SMK m. 150/2'ye dayana- rak bir tazminata hükmedilebileceği kanaatindeyiz. Ancak bunun “manevi tazminat” olarak nitelendirilmesini hatalı buluyoruz. Zira Türk hukukunda manevi tazminata hükmedilebilmesi için talepte bulunan tarafın kişilik hakkının ihlal edilmiş olması gerekir. Marka hakkının ihlal edilme şekli markanın imajına zarar verse dahi kişilik hakkı ihlal edilmediği sürece manevi tazminata hükmedilemez. SMK m. 150/2'de düzenlenen talep esasen bir maddi tazminat talebidir. Bu hükümle, markanın değerinde yaşanan eksilmenin marka hakkı sahibi açısından yarattığı fiili zararın tazmini amaçlanmaktadır.

Bu nitellemenin doğru şekilde yapılması, teorik tutarlılığın ya- nında tazminat miktarının belirlenmesi ve zarar görenin bu konu- daki ispat yükü açısından da önem arz etmektedir. Manevi tazmi- nat, somut bir veriye dayanarak hesaplanmayıp hakim tarafından takdir edilmektedir. Dolayısıyla zarar görenin zararın miktarını ispat etme gibi bir çabaya girişmesi gerekmez. Oysa maddi tazmi- nata hükmedilebilmesi için zarar görenin uğradığı zararın miktarı- nı ispat etmesi gerekir (TBK m. 50/1). İtibar kaybına dayalı tazmi- nat talebi açısından da bu ilke geçerlidir. Marka hakkı sahibinin SMK m. 150/2'ye dayalı tazminat talebinde bulunabilmesi için markanın itibarının zarar görmesi sebebiyle malvarlığında eksilme olduğunu ispat etmesi gerekir.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Aytuğar, Bilge / Küçük, Sultan**, “6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu’na Göre Marka Hakkına Tecavülden Doğan İtibar Kaybı Tazminatı”, İnÜHFD, C. 11, S. 1, 2020, s. 110-125.

Sayı 26: Çoklu Tazminat Talebinin Lisans Hakkı Sahibi Tarafından İleri Sürülmesi

*Dr. Ozan Ali YILDIZ**

I. Özet

Değerlendirmekte olduğumuz karar, bir televizyon dizisinin izinsiz yayımlanması karşısında lisans hakkı sahibinin ileri sürdüğü çoklu tazminat ve manevi tazminat taleplerini konu almaktadır.

Davacı taraf, dava dışı yapımcı ve eser sahipleri ile yaptığı sözleşmeler neticesinde uyuşmazlık konusu televizyon dizisi üzerinde inhisari lisans (tam ruhsat) hakkı elde etmiştir. Davalı taraf ise, daha sonraki bir tarihte dava dışı yapımcı ile kurduğu sözleşmeye dayanarak bu televizyon dizisini yayımlamış ve bu durum taraflar arasında uyuşmazlığa neden olmuştur. İlk derece mahkemesi, davacı taraf manevi hak sahibi olmadığı için manevi tazminat talebini reddetmişse de çoklu tazminat talebini kabul etmiştir. Yargıtay da bu kararı onamıştır.

Değerlendirmekte olduğumuz kararda, ilk derece mahkemesinin manevi tazminat talebinin unsurları ve mükerrer tasarruf işlemlerinin geçersizliği ile ilgili dikkate değer tespitleri bulunmaktadır. Ancak bu yazının konusu davacı tarafın çoklu tazminat talebinin kabul edilmiş olmasıdır. Zira bu talebin lisans hakkı sahibi tarafından ileri sürülüp sürülemeyeceği öğretide tartışmalıdır. Yargıtay, bu kararında, lisans alana bu hakkı tanımaktadır.

İlgili Kanun Maddeleri: FSEK m. 68

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0001-8010-6873.

nülebilir. Ancak bu talebin hem mali hak sahibi hem de inhisari lisans hakkı sahibi tarafından ileri sürebileceği kabul edilirse saldırgan iki kere cezalandırılmış olacaktır. Bunun hükmün öngördüğü yaptırımı da aşan ağır bir sonuca yol açacağı ortadadır. Bu sebeple çoklu tazminat talebinin bunlardan yalnızca birisi tarafından ileri sürülebilmesinin daha doğru bir çözüm olacağı kanaatindeyiz.

Bu ikilemde dava hakkının kime tanınacağı öğretilerde tartışmalıdır. Bize göre, çoklu tazminat talebinin bunlardan hangisi tarafından ileri sürülebileceği konusunda sağlıklı bir sonuca ulaşabilmek için hükmün amacı esas alınmalıdır. Yukarıda da ifade edildiği üzere bu yaptırım, saldırganı cezalandırmayı ve muhtemel saldırılara karşı caydırıcılık sağlamayı amaçlamaktadır. İnhisari lisans sözleşmesinin kurulmasıyla birlikte mali hak sahibi sözleşmeye konu haklarını kullanma yetkisini yitireceği için potansiyel saldırganların caydırılması ondan ziyade inhisari lisans hakkı sahibinin menfaatindedir. Talep hakkının eser sahibine tanınması halinde, ihlali sona erdirmek konusunda ekonomik bir menfaati olmayan ve bu amaçla yapılacak masraflara katlanmak istemeyen eser sahibi çoğu kez hareketsiz kalabilir. Bu sebeple inhisari lisans sözleşmesinin kurulduğu hallerde, çoklu tazminat talebinin lisans hakkı sahibi tarafından ileri sürülmesi bizce daha isabetli olacaktır. Ancak öğretilerde aksi yönde görüşlerin de bulunduğunu belirtmek isteriz.

Yargıtay ise, değerlendirmekte olduğumuz bu kararda, gerekçesini açıklamış olmamakla beraber vardığı sonuç itibariyle lisans hakkı sahibinin çoklu tazminat talebinde bulunabileceğini kabul etmiştir. Kararın bu yönüyle önem arz ettiği kanaatindeyiz.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Yıldız, Ozan Ali**, *“Eser Üzerindeki Mali Haklara Yönelik Saldırı veya Saldırı Tehlikesi Karşısında Lisans Alanın Dava Açma Hakkı”*, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2020, Ankara, 2021, s. 591-609.

Sayı 28: Marka Hakkı İhlali Sebebiyle Yoksun Kalınan Kazancın Belirlenmesinde Yöntem Seçimi

*Av. Burak SAK**

I. Özet

FMHK'nın bu sayısında değerlendirilen kararda; bir marka hakkı üzerinde inhisari lisans hakkı sahibi olan davacı, marka hakkının ihlali sebebiyle yoksun kaldığı kazancını talep etmiştir.

İlk derece mahkemesi, marka hakkına saldırının dosya kapsamında tespit edildiğini belirtmişse de davacının yoksun kalınan kazanç türünden zararının tazmini talebini reddetmiştir. Bu kararın gerekçesi olarak ise, hâkimin davayı aydınlatma ödevi (HMK m. 31) uyarınca KHK m. 66 (SMK m. 151/2) hükmünde öngörülen zararın hesaplanması yöntemlerinden hangisine dayandığını somutlaştırması hususunun davacıya hatırlatılmasına rağmen, davacının bir seçimde bulunmamış olması gösterilmiştir. Davacının temyiz başvurusunu reddeden Yargıtay, onama kararı vermiştir.

Bu sayıya konu Yargıtay kararının incelenecek olan yönü, SMK m. 151/2'de yer alan hesaplama yöntemlerinden birinin tercih edilmemesi hâlinde, sırf bu sebebin tazminata hükmedilmesine engel teşkil edip etmediğidir.

Yargıtay'ın ilk derece mahkemesi kararını onamak suretiyle meseleye getirdiği yaklaşım, yoksun kalınan kazanç türünden zararın belirlenmesi için SMK m. 151/2'deki üç bentten birinin seçilmesi, aksi durumda bunun davayı aydınlatma ödevi kapsamında hâkim tarafın tarafından açıklattırılması ve buna rağmen seçim

* Avukat (İstanbul Barosu), ORCID No: 0000-0003-2712-5690.

olmayıp hukuku re'sen uygulamakla mükelleftir. Son olarak belirtelim ki, hâkimin davacıya davayı aydınlatmak üzere zararın belirlenmesinde hangi yöntemi tercih ettiği hususunda soru yöneltmesi de faydalıdır. Bu hâlde, soruya cevap vermeyen davacı açısından, hâkimin sürpriz karar verdiği ileri sürülemeyecektir.

Konuya ilişkin daha detaylı okuma için bkz. **Karaaslan, Varol**, *Medenî Usûl Hukukunda Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevi*, Ankara 2013; **Şehirli Çelik, Feyzan Hayal**, “*Sınai Mülkiyet Tazminat Sisteminde Çok Değişkenli Etkenler Sorunu – SMK m. 151 Yoksun Kalınan Kazanç Hesaplamasını Değiştirdi mi?*”, Prof. Dr. Zühtü Aytaç’a Armağan, İstanbul, 2022, s. 203-263; **Yardımcı, Taner Emre**, *Hukuk Yargılamasında Somutlaştırma Yükü*, İstanbul 2017; **Yıldız, Ozan Ali**, “*Marka Hakkının İhlali Sebebiyle Yoksun Kalınan Kazancın Belirlenmesi*”, *Fikrî Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2021* (Ed. Tekin Memiş), Ankara, 2022, s. 229-254.

Av. Baran Can KAYA

Directors' Duty of Care in
Corporate Governance:
**Legal, Technological, and
Sustainability Perspectives**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Directors' Duty of Care in Corporate Governance: Legal, Technological, and Sustainability Perspectives

Baran Can Kaya

Hukuk Yayınları Dizisi – 3850

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 889 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

REFERENCES

- Akdağ Güney N., “Yeni Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde Tüzel Kişi Ortağın Yönetim Kurulunda Temsili”, *İKÜHFD Y. 2011 V. 10 N. 2 p. (273-294)*.
- Akdağ Güney N., *Anonim Şirket Yönetim Kurulu* İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016.
- Akdağ Güney N., *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010.
- Akdağ Güney N., *Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Avrupa Birliği Mevzuatı Çerçevesinde Ticaret Sicili*, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları, 2011.
- Akın İ., “Dijital Gelişmelerin Şirketler Hukuku Üzerindeki Etkisi”, *TAÜHFD Y.2022 V.4 N.1 p.(3-26)*, <https://3fcampus.tau.edu.tr/uploads/cms/hfd.tau/9GCS2QtXQE.pdf>, (accessed at 09.09.2023).
- Akın M. Y. and Kuru Ö., “Anonim Şirketlerde Fiili Organın Temsil Yetkisinin Varlığı Sorunu İsviçre Federal Mahkemesinin 9 Ekim 2019 Tarihli Kararı Çerçevesinde Bir Değerlendirme (BGE 146 III 37)”, *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Y.2022 V. 8 N. 1, p. (17-42)*,, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iauhfd/issue/72628/1131166>, (accessed at 10.01.2024).
- Aksoy Retornaz E. E. and Güçlütürk O. G., *Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir*, İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2021.
- Al Kılıç Ş., *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşmesi*, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2009.
- Altaş S., *Sermaye Şirketlerinde ve Kooperatiflerde Pay Defteri*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2020.
- Altay S. A., “Anonim Ortaklıklar Hukukunda Farklılaştırılmış Teselsül”, *Terazi Hukuk Dergisi, Y.2019 V. 14, N. 151 p (68-75)*.
- Ansay T., *Anonim Şirketler Hukuku*, Ankara: Matbaa Yayınevi, 1982.
- Antalya G., *Marmara Hukuk Yorumu Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. V/1, 2*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- Arkan S., *Ticari İşletme Hukuku Son Değişikliklere Göre Hazırlanmış 29th Edition*, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2023.

- Armour J. and Eidenmueller H., "Self-Driving Corporations?", *Harvard Business Law Review, Forthcoming, European Corporate Governance Institute Law Working Paper Y. 2019 N. 475 p. (1-38)*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3442447, (accessed at 30.08.2023).
- Armour J., Hansmann H. and Kraakman R., "Agency Problems, Legal Strategies and Enforcement", *Law Working Paper Y.2009 N.135 p. (1-23)*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1436555, (accessed at 26.01.2023).
- Arslanlı H., *Anonim Şirketler C. II- III, Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller*, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1960.
- Aslan K. L. and Güler A. A., "Vekilin Özen Yükümlülüğü ve Basiretli Vekil Kavramı", *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Y.2020 V.6 N.1 p.(51-72)*, <https://dergipark.org.tr/tr/download/Article-file/1367744>, (accessed at 20.11.2023).
- Atakan M. C., *Şirketler Topluluğunda Hakimiyet*, İstanbul: Aristo Yayınevi, 2021.
- Atalay O., "Anonim Şirketlerde Bilgi Alma ve İnceleme Haklarının Mahkeme Aracılığıyla Kullanılması", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2015 V. 16 p. (53-76)*, <https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2015/09/0%C4%9EUZ-ATALAY.pdf>, (accessed at 11.02.2024)
- Avcı A., "Türk Borçlar Kanunu'nda Yüklenicinin Sadakat ve Özen Borcu", *TBB Dergisi Y.2015 N.119, p. (367-394)*, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2015-119-1499,374>, (accessed at 20.11.2023).
- Ayan Ö., *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğü İhlalin Sonuçları*, Ankara: Adalet Yayınları, 2021.
- Ayoğlu T., "Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi" *GSÜHFD Y. 2013 N. 2 p.(219-252)*.
- Bahtiyar M. and Hamamcıoğlu E., *Yeni TTK'ya Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları*, İstanbul: Beta Yayınları, 2014.
- Bahtiyar M., Ayli A., Şua M.F. and Karamanlıoğlu A., *Ticari İşletme Hukuku*, İstanbul: Beta Yayınları 2022.
- Bahtiyar M., *Ortaklıklar Hukuku*, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2022
- Bainbridge S. M., "In Defense of the Shareholder Wealth Maximization Norm: A Reply to Professor Green", *Washington and Lee Law Review, Y. 1993 V. 50., N.4, p.(1423-1448)* <http://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/waslee50&div=84>, (accessed at 01.10.2023).

- Başpınar V., *Vekilin (Avukatın, Hekimin, Mimarın, Bankanın) Özen Borcundan Doğan Sorumluluğu*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2004.
- Baxi C.V. and Ray R. S., *Corporate Social Responsibility A Study of CSR Practices in Indian Industry*, New Delhi: Vikas Publishing House Pvt Ltd, 2012.
- Becht M., Bolton P. and Röell A., "Corporate Governance and Control", *Working Paper*.
- Berle A.A. and Means G. C., *The Modern Corporation and Private Property*, Revised Edition, New York: Harcourt, Brace & World, Inc., 1968.
- Bexell M. and Jönsson K., "Responsibility and the United Nations' Sustainable Development Goals", *Forum for Development Studies Y. 2017 V.44, N.1, p.(13-29)*, <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/08039410.2016.1252424?nedAccess=true>, (accessed at 06.02.2024).
- Bilge M. E., *Ticaret Sicili*, İstanbul: Beta Yayınları, 1999.
- Bilgili F. and Cengil M. F., "Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesi" *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2019 V.23 N.3 p.(3-23)*, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/790165>, (accessed at 06.03.2024).
- Bilgili F. and Cengil M. F., "İcra ve İflas Hukuku Yönüyle Kripto Paralara İlişkin Bazı Meseleler", *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. Y. 2019 V.7 N.1 p.(99-109)*, <https://jurix.com.tr/article/19246>, (accessed at 06.03.2024).
- Bilgili F. and Demirkapı E., *Şirketler Hukuku Dersleri*, Bursa: Dora Yayınları, 2021.
- Bora Çınar S., *Şirket Yönetiminde Yapay Zeka*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Bozbel S., "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı(6102 Sayılı TTK m.392)", *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2013 V.1, N.1 p. (76-96)*.
- Bozkurt T., *Şirketler Hukuku Gözden Geçirilmiş 15th Edition*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.
- Bozkurt Yaşar S., *Anonim Şirketlerde İş Adamı Kararı İlkesinin (Business Judgment Rule) Uygulanması*, İstanbul: Beta Yayınları, 2015.
- Burridge N., "Artificial Intelligence Gets a Seat in the Boardroom", *Y. 2017*, <https://asia.nikkei.com/Business/Artificial-intelligence-gets-a-seat-in-the-boardroom>, (accessed at 17.03.2024).
- Bursström T., Parida V., Lati T. and Wincent J., "AI-enabled business-model innovation and transformation in industrial ecosystems: A framework, model and outline for further research", *Journal of Business Research, Elsevier, Y.2021 V.127 p.(85-95)*, <https://ideas.repec.org/a/eee/jbrese/v127y2021icp85-95.html>, (accessed at 27.01.2024).

- Carroll A. B., *A History of Corporate Social Responsibility: Concepts and Practises, The Oxford Handbook of Corporate Social Responsibility*, Oxford: Oxford University Press, 2008.
- Cengil M. F. and Korkut Ö., “Dijital Çağda Genel Kurul (Anonim Şirket Genel Kurul Toplantılarına İlişkin İsviçre Borçlar Kanunu Değişikliği Hakkında Değerlendirmeler)”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Y.2022 V.26 N.3 p.(275-324)*, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/71369/1101884>, (accessed at 03.02.2024).
- Communique About Meetings to Be Held in Electronic Environment in Trade Companies, Except For the General Assembly of Joint Stock Companies.”, <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=16558&mevzuatTur=Tebliğ&mevzuatTertip=5>, (accessed at 03.02.2024).
- Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee, and the Committee of the Regions, Artificial Intelligence for Europe COM/2018/237 Final," 25 April 2018, <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A237%3AFIN> (accessed at 30.08.2023).
- Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Coordinated Plan on Artificial Intelligence”, 7 December 2018, <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0795> (accessed at 30.08.2023).
- Communication on The European Green Deal, https://commission.europa.eu/publications/communication-european-green-deal_en, (accessed at 16.02.2024).
- Çamoğlu E., *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010.
- Çamoğlu E., *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Borcu, İmran Öktem'e Armağan*, Ankara: A. Ü. Hukuk Fakültesi Yayınları, 1970.
- Çamurcu E., *Anonim Ortaklıklarda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluklarının Belirlenmesi*, İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2015.
- Çebi H., *Şirketler Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2020.
- Çoştan H., “Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı”, *BATİDER Y. 2012 V. 28 N.3 p. (155-190)*.
- Daidai F. and Tamnine L., “Artificial Intelligence and Corporate Governance”, *Persuasive 2023, Adjunct Proceedings of the 18th International Conference on Persuasive Technology Y.2023 N.6. p. (1-5)*, <https://ceur-ws.org/Vol-3474/paper6.pdf>, (accessed at at 27.01.2024).

- Davenport T. H. and Ronanki R., "Artificial Intelligence for the Real World", *Harvard Business Review* Y. 2018 p. (108-116), <https://blockqai.com/wp-content/uploads/2021/01/analytics-hbr-ai-for-the-real-world.pdf>, (accessed at: 01.09.2023).
- Davies P., "Shell: A Tale of Two Courts", *University of Oxford Law Faculty Website* Y.2023, <https://blogs.law.ox.ac.uk/oblb/blog-post/2023/10/shell-tale-two-courts>, (accessed at 10.10.2023).
- De Wulf H., "The Failed Derivative Action By Clienearth Against Shell's Directors: Minority Shareholders Should Not Try To Determine A Corporation's Climate Change Strategy Through The Courts", *European Company Case Law (ECCL)* Y.2023 V.1 N.2 p.(1-18), <https://financiallawinstitute.ugent.be/wp-content/uploads/2023/07/2023-10.pdf>, (accessed at 10.10.2023).
- DeBow M. E., Lee D. R., "Shareholders, Nonshareholders and Corporate Law: Communitarianism and Resource Allocation", *Delaware Journal of Corporate Law*, Y.1993 V.18 N.2 p. (393-424) <http://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/decor18&div=14>, (accessed at 01.10.2023).
- Demirel D., "Ticaret Sicili", Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2016.
- Dignam A., "Artificial Intelligence: The Very Human Dangers of Dysfunctional Design and Autocratic Corporate Governance", *Queen Mary School of Law Legal Studies Research Paper No. Y. 2019 N.314 p.(1-49)*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3382342, (accessed at 07.09.2023).
- Drucker B. F., "The manager and the moron", [https://www.mckinsey.com/capabilities/people-and-organizational-performance/our-insights/the-manager-and-the-moron#/,](https://www.mckinsey.com/capabilities/people-and-organizational-performance/our-insights/the-manager-and-the-moron#/) (accessed at 01.09.2023).
- Du Plessis J.J., Hargovan A., and Harris J., *Principles of Contemporary Corporate Governance* Cambridge: Cambridge University Press, 2018.
- Dyck A., Lins K. V., and Wagner H. F., "Do institutional investors drive corporate social responsibility? International evidence", *Journal of Financial Economics* Y.2019 V.131 N.3, p.(693-714), <https://www.sciencedirect.com/science/Article/pii/S0304405X18302381>, (accessed at 01.10.2023).
- Eisenhardt K.M., "Agency Theory: An Assessment and Review", *The Academy of Management Review* Y.1989 V.14 N.1, p.(57-74), <https://www.jstor.org/stable/258191?origin=crossref>, (accessed at: 31.01.2024).
- Eminoğlu C., "Anonim Şirkette Özen ve Bağlılık Yükümlülüğünün Kişi Bakımından Kapsamına İlişkin Bazı Değerlendirmeler", Y. 2022 V. 80, N. 1 p. (77 - 105), <https://doi.org/10.30915/abd.1118331>, (accessed at 18.12.2022).

- Eminoğlu C., *Anonim Şirket Özelinde Fiili Yönetim Organı*, Ankara: Adalet Yayınları, 2023.
- Eminoğlu C., *Türk Ticaret Kanunu'nda Kurumsal Yönetim*, İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2014.
- Emmanuelle Ganne, *Can Blockchain revolutionize international trade?*, Switzerland: World Trade Organization, 2018.
- Erdem N., *Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.
- Eren F., *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Ankara: Legem Yayınevi, 2023.
- Eriş G., *Açıklamalı-İçtihatlı 6335-6552-6728 Sayılı Kanunlarla Güncellenmiş TTK Hükümlerine Göre Ticari İşletme ve Şirketler*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2017.
- Eroğlu M. and Karatepe Kaya M., "Impact of Artificial Intelligence on Corporate Board Diversity Policies and Regulations", *European Business Organization Law Review* Y.2022 N. 23 p.(541-572), <https://link.springer.com/article/10.1007/s40804-022-00251-5>, (accessed at 06.03.2024).
- Eskiocak A., *Yönetim Kurulu Üyelerinin Şahsi Sorumluluğuna İlişkin Davalarda Maddi Hukukun Usul Hukukuyla Etkileşimi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Eulerich M., Kopp R. and Fligge B.. "Mergers and Acquisitions Research - A Bibliometric Analysis", *European Management Journal* Y.2022 p.(1-48), https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3667230, (accessed at 09.10.2023).
- Ferrarini G., Siri M. and Zhu S., "The EU's Proposed Reform of Directors' Duties and the Missing Link to Soft Law", *European Business Organization Law Review* Y.2023 p.(1-25), <https://link.springer.com/Article/10.1007/s40804-023-00290-6>, (accessed at 26.09.2023).
- Fill H.G. and Meier A., *Blockchain-Voting für My Politics und Our Politics*, *Blockchain* Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden, 2020,, <https://doi.org/10.1007/978-3-658-28006-2>, (accessed at 04.02.2023).
- Finck M., "Blockchains and Data Protection in the European Union", *Max Planck Institute for Innovation & Competition Research Paper* Y.2017 N.18-01 p.(1-31), https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3080322, (accessed at 09.10.2023).
- Finck M., *Blockchain and the General Data Protection Regulation Can distributed ledgers be squared with European data protection law?*, Brussels: European Parliament, 2019.
- Friedman M.. "The Social Responsibility of Business Is to Increase Its Profits." *The New York Times Magazine*, Y.1970 p.(1-7), <http://websites.umich.edu/~thecore/doc/Friedman.pdf>, (accessed at 11.03.2024).

- Furrer A., Muller-Chen M. and Çetiner B., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Gözden Geçirilmiş 2nd Edition*, İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2022.
- Gayretli Aydın S., *Yapay Zekanın Ürün Sorumluluğu*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Gillan S. L., Koch A. and Starks L.T., “Firms and Social Responsibility: A Review of ESG and CSR Research in Corporate Finance”, *University of Pittsburgh Y.2020 p. (1-45)*, <https://sites.pitt.edu/~awkoch/CSR%20review%20JCF.pdf>, (accessed at 17.09.2023).
- Ginley D. S. and Cahen D., *Fundamentals of Materials for Energy and Environmental Sustainability*, Cambridge: Cambridge University Press 2012.
- Göktürk K., “Amerikan, Alman, İsviçre ve Türk Hukukunda İşadamı Kararı İlkesi”, *İUHFD Y. 2011, V. 2, N.2 p. (207-247)*.
- Göktürk K., *Şirketler Topluluğunda Sorumluluk Esasları*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Gramitto Ricci S. A., “Artificial Agents in Corporate Boardrooms”, *Cornell Law Review, Y. 2020, V. 105, N. 3 p. (870-908)*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3677627, (accessed at 02.09.2023).
- Güçlütürk O. G., “Blokzincir Üzerinde Depolanan Verilerin Kişisel Veri Niteliği ve Silinemezlik, Yok Edilemezlik Sorunu”, *Kişisel Verileri Koruma Dergisi Y. 2019, V. 1 N. 2, p. (30 – 40)*, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kvkd/issue/50609/638359>, (accessed at 09.10.2023).
- Gümüş M. A., *Borçlar Hukuku Özel Hükümler C. II*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2014.
- Gümüş M. A., *Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Gümüş M. A., *Türk İsviçre Borçlar Hukukunda Vekilin Özen Borcu*, İstanbul: Beta Yayınevi, 2001.
- Günay Y.S., *Anonim Şirketlerin Temsili*, İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2020.
- Güven V. and Şahinöz E., *Blokzincir, Kripto Paralar, Bitcoin Satoshi Dünyayı Değiştiriyor*, İstanbul: Kronik Yayıncılık, 2021.
- Hacımahmutoğlu S., “Anonim Ortaklığın Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü: Fonksiyonel Bir Yaklaşım”, *BATİDER Y.2015 V.31 N.3 p. (23-56)*.
- Hacımahmutoğlu S., “The Business Judgment Rule: İşadamı Kararı mı Yoksa Ticari Muhakeme Kuralı mı?”, *BATİDER Y.2014 V.30 N.4, p. (97-144)*.
- Harma G. İ., “Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Borcu”, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi, 2019.

- Helvacı M., "Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklaştırılmış Teselsül," *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Y.2013 N.2 p.(77-97)*, https://dosya.gsu.edu.tr/Docs/HukukFakultesi/TR/FakulteDergisi/GUHFD-2013_2.pdf, (accessed at: 10.01.2024).
- Helvacı M., *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu*, İstanbul: Beta Yayınları, 2001.
- Hickman E. and Petrin M., "Trustworthy AI and Corporate Governance: The EU's Ethics Guidelines for Trustworthy Artificial Intelligence from a Company Law Perspective", *European Business Organization Law Review Y.2021 N.22 p.(593-625)* <https://link.springer.com/Article/10.1007/s40804-021-00224-0>, (accessed at: 02.09.2023).
- Hilb M., "Toward artificial governance? The role of artificial intelligence in shaping the future of corporate governance", *J Manag Gov Y.2020 N.24, p.(851-870)* <https://link.springer.com/Article/10.1007/s10997-020-09519-9>, (accessed at 01.09.2023).
- Hohnen P. and Potts J., *Corporate Social Responsibility An Implementation Guide for Business*, Canada: International Institute for Sustainable Development, 2007.
- İpekel Kayalı F., *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşmeler*, İstanbul: Vedat Yayıncılık, 2014.
- Kaal W. A., "Blockchain-Based Corporate Governance", *Stanford Journal of Blockchain Law & Policy, Y.2021 V.4 N.1 p.(1-44)*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3441904, (accessed at 04.02.2023).
- Kandemir H. K., "Kurumsal Yönetim Aracı Olarak Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği: Tam Bağımsızlık Mümkün Mü?", *YBHD, Y.2020 V.5 N.2 p.(435-472)*, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1230920>, (accessed at 10.01.2024).
- Kandemir H. K., "Sürdürülebilir Şirketler ve Hukuki Çerçevesi", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Y.2021 V.20 N.41 p. (853-876)*, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1813142>, (accessed at 13.02.2024).
- Karadeniz S., "Yapay Zekanın Anonim Şirket Yönetim Kuruluna Üyeliği ve Üyelikten Doğan Sorumluluğunun Değerlendirilmesi", *TAAD Y.2023 N.54 p.(255-288)* <https://taad.taa.gov.tr/yuklenenler/dosyalar/dergiler/taad/taad-54/4666af08-3281-4800-b976-c5b64f8abf81-makale-3-1433-salih-karadeniz.pdf>, (accessed at 13.03.2024).
- Karaege Ö., "Anonim Şirketlerde Genel Kurulun Yönetim Kurulu Üyelerini Görevden Alma (Azil) Yetkisi (TTK m. 364)", *Ankara Barosu Dergisi Y.2014 N.1 p.(69-110)*, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/abd/issue/33815/374453>, 73, (accessed at 10.03.2024).

- Karaköse O., *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Mali Hakları*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.
- Karatepe Kaya M., "Impacts of Emerging Technologies on Multinational Enterprises: Legal Challenges and Opportunities", *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Y.2023 V.11, N..2, p.(1458-1501)*, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3530643>, (accessed at 16.02.2024).
- Karatepe Kaya M., "Yapay Zekanın Şirket Yönetimine Olası Katkılarının Türk Şirketler Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi ve Yapay Zekanın Hukuki Statüsünün Belirlenmesinde Şirketler Hukukundan Çıkarılabilecek Dersler", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2021, V.25 N. 3 p. (69-106)*, <https://dergipark.org.tr/en/download/Article-file/1912476>, (accessed at 23.10.2023).
- Kervankıran E., *Alman Hukukunda Business Judgment Rule'nin Kodifikasyonu – Türk ve Amerikan Hukuku ile Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme*, Prof Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2007.
- Keskin A., *The Impact of Digitalisation on Company Law*, Ankara: Adalet Yayınları, 2024.
- Kırca İ., "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi-Özen Borcu," *BATİDER Y. 2004, V. 22, N. 3, p. (85-98)*.
- Kırca İ., Şehirli Ç., Feyzan H. and Manavgat Ç., *Anonim Şirketler Hukuku C. 1*, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2013.
- Kırca İ., "Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği", *BATİDER Y.2012 V. 18 N. 2 p. (51-59)*.
- Kok J. N., Boers E.J.W., Kusters W.A., and van der Putten P., "Artificial Intelligence : Definition, Trends, Techniques and Cases", *Encyclopedia of Life Support Systems (EOLSS)*, p. (1-5), <https://www.eolss.net/sample-chapters/c15/e6-44.pdf>, (accessed at 30.08.2023).
- Kortunay A., *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Alma Hakkı*, İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2015.
- Köprücü Ü., *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Davası*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Lafarre A. and Van der Elst C., "Blockchain Technology for Corporate Governance and Shareholder Activism", *Law Working Paper Y.2018 N.390 p.(1-26)* https://www.researchgate.net/publication/324670400_Blockchain_Technology_for_Corporate_Governance_and_Shareholder_Activism, (accessed at 10.09.2023).

- Levitt T.. "The Dangers of Social Responsibility." *Harvard Business Review* Y.1958 N.36, p. (41-50), <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=1209105>, (accessed at 11.03.2022).
- Lior A., "AI Entities as AI Agents: Artificial Intelligence Liability and the AI Respondeat Superior Analogy", *Mitchell Hamline Law Review*, Y.2020 V.46, N.5 p.(1043-1102).
- Makas R., "Türk Borçlar Kanunu ve İş Kanununa Göre İşçinin Özen Borcu ve Borca Aykırılığın Hukuki Sonuçları", Y.2012 V.16 N.4, p.(149-180), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/48111/608437>, (accessed at 20.11.2023).
- Manavgat Ç., "Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin İşlevleri ve Sahip Olması Gereken Nitelikler," *BATİDER* Y.2014 V.30. N.1, p. (33-75).
- Mantas J. B., "Intelligent Approaches to AI", *nacdonline.org* Y. 2019 p.(40-45), http://boardleadership.nacdonline.org/rs/815-YTL-682/images/AI_IN_THE_BOARDROOM_FINAL_12419.pdf, (accessed at 01.09.2023).
- Massaka D., "Why Enforcing Corporate Social Responsibility (CSR) is Morally Questionable", *EJBO Electronic Journal of Business Ethics and Organization Studies* Y.2008 V.13, N.1 p.(13-21), http://ejbo.jyu.fi/pdf/ejbo_vol13_no1_pages_13-21.pdf, (accessed at 18.09.2023).
- McJohn S. M. and McJohn I., "The Commercial Law of Bitcoin and Blockchain Transactions", *Uniform Commercial Code Law Journal, Forthcoming, Suffolk University Law School Research Paper* Y.2016 N.16-13 p.(1-23), https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2874463, (accessed at 09.09.2023).
- McMillan, L., "The Business Judgment Rule As An Immunity Doctrine." *William & Mary Business Law Review*, Y.2013 V.4 N.2 p.(521-574), https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2266489, (accessed at 20.05.2023).
- Mertens F., "The Use of Artificial Intelligence in Corporate Decision-Making at Board Level: A Preliminary Legal Analysis", *Financial Law Institute Working Paper Series* Y.2023 N.1 p. (1-30) https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4339413, (accessed at: 02.09.2023).
- Möslein F., "Blockchain Applications and Company Law", *Legal Technology Transformation in Practice*, Y.2020 p.(1-7), https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3720222, (accessed at 08.09.2023).
- Möslein F., "Robots in the Boardroom: Artificial Intelligence and Corporate Law", *Handbook Chapter, Law* Y.2018 N.28 p.(1-21), <https://www.elgaronline.com/display/edcoll/9781786439048/9781786439048.00039.xml>, (accessed at: 01.09.2023).

- Naci V., Cesaroni F., and Pulejo L.. "Corporate governance and sustainability: a review of the existing literature." *Journal of Management and Governance* Y.2021 V.26, N.1 p.(1-20) https://www.researchgate.net/publication/348178644_Corporate_governance_and_sustainability_a_review_of_the_existing_literature, (accessed at 11.03.2024).
- Nakamoto S., "Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System", Y. 2008 p.(1-11), https://www.usssc.gov/sites/default/files/pdf/training/annual-national-training-seminar/2018/Emerging_Tech_Bitcoin_Crypto.pdf, (accessed at 13.03.2024).
- Narbay Ş., *Anonim Ortaklıkta Pay Defteri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2003.
- No. Y.2002 N.2, (p.1-122), <https://deliverypdf.ssrn.com/delivery.php?ID=564097067103026125101112082102008066055084000087056003103002087014072097098099115124007057116106052004021005065022013089082009091056029028065002021125090126069028076076104002023127067086094080091013119090007087079074098109117071003106124078020113&EXT=pdf&INDEX=TRUE>, (accessed at 22.01.2024).
- Nomer H.N., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Gözden Geçirilmiş 19th Edition*, İstanbul: Beta Yayınları, 2023.
- Nomer N. F., *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Sadakat Yükümlülüğü*, İstanbul: Beta Yayınları, 1999.
- Novruzova S., "Elektronik Bankacılıkta Bankaların Özen Yükümlülüğü", Yayınlanmış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2021.
- O' Connor M. A., "Restructuring the Corporation's Nexus of Contracts: Recognizing A Fiduciary Duty to Protect Displaced Workers", *North Carolina Law Review*, Y. 1991 V. 69 N.4 p. (1189-1260), <https://scholarship.law.unc.edu/cgi/viewcontent.cgi?Article=3355&context=nclr>, (accessed at 01.10.2023).
- Odman Boztosun A., *Hukuksal Açıdan Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2013.
- Oğuzman M. K. and Öz M.T., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. II Gözden Geçirilmiş 18th Edition*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2023.
- Okutan Nilsson G., *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Şirketler Topluluğu Hukuku*, İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2009.
- Okuyucu D., "Anonim Şirketin Sosyal Sorumluluğu", Yayınlanmış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2022.
- Oumer K.A., "Duty of Care and Loyalty While Running Joint Stock Companies Under the Turkish Commercial Code," *YBHD* Y. 2018 V.3 N.1, p. (153-176), <https://dergipark.org.tr/tr/download/Article-file/428263> , (accessed at 18.12. 2022).

- Öz M.T., Ceylan E., Doğan M., Akipek Öcal Ş., Özdemir H., Kemal Şenocak, Emre Cumalioğlu and Selin Sert Sütçü, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2023.
- Özcanlı F. B., *Şirketler Topluluğunda Hâkimiyetin Hukuka Aykırı Kullanılması*, İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2021.
- Özçelik P., *Anonim Şirketlerde Kuruludan Doğan Sorumluluk*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Özdemir İ. A., "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyesinin Görevden Alınması Açısından Haklı Sebep Unsurunun Türk Ticaret Kanunu Düzenlemeleri Bakımından Değerlendirilmesi". *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Y. 2023 V.11, N.1 (p. 301-340)*, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2849830>, (accessed at 09.01.2024).
- Özdemir F., "İklim Krizinin Gölgesi Altında Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Türkiye'yi Bekleyen Zorluklar", *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi Y.2024 V.11 N.31, p.(51-65)*, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3314025>, (accessed at 13.02.2024).
- Özker G., *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Alma Usulleri*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022.
- Özkorkut K., *Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeleri*, Ankara: Bankacılık Enstitüsü, 2007.
- Pagallo U., *The Laws of Robot Crimes, Contracts and Torts*, New York: Springer, 2013.
- Paslı A., *Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi Corporate Governance*, İstanbul: Çağa Hukuk Vakfı Yayınları, 2005.
- Paul P. Aithal S., Saavedra R., and Ghosh S., "Blockchain Technology and Its Types—A Short Review," *International Journal of Applied Science and Engineering (IJASE) Y. 2021, N. 2 p (1-11)*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4050933, (accessed at 09.03.2024).
- Petrin M., "Corporate Management in the Age of AI", *Columbia Business Law Review, Forthcoming, UCL Working Paper Series, Corporate Management in the Age of AI, Faculty of Laws University College London Law Research Paper Y. 2019 N.3 p. (1-54)*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3346722, (accessed at: 01.09.2023).
- Pilkington M., "Blockchain Technology: Principles and Applications", *Research Handbook on Digital Transformations, edited by F. Xavier Olleros and Majlinda Zhegu. Edward Elgar, Y. 2016 p. (1-39)*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2662660, (accessed at 07.09.2023).
- Poroy R., Tekinalp Ü. and Çamoğlu E., *Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010.

- Poroy R., Tekinalp Ü., and Çamoğlu E., *Ortaklıklar Hukuku C. I Güncellenmiş ve Yeniden Yazılmış 15th Edition*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021.
- Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on Adapting Non-Contractual Civil Liability Rules to Artificial Intelligence (AI Liability Directive) COM(2022) 496 Final”, 28 September 2022, https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/contractrules/digital-contracts/liability-rules-artificial-intelligence_en, (accessed at 30.08.2023).
- Proposal for a Directive on corporate sustainability due diligence and annex (CSDD)” 23 February 2022, https://commission.europa.eu/publications/proposal-directive-corporate-sustainability-due-diligence-and-annex_en, (accessed at 28.09.2023).
- Pulaşlı H., “Türk, İsviçre ve Alman Hukukuna Göre “İktisadi Amaç” Kavramının Şirket ve Dernekler Bakımından Değerlendirilmesi”, *BATİDER*, Y.2016 V. 22 N. 2, p. 21-72.
- Pulaşlı H., “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı”, *MÜHFHAD* Y. 2012 V.18, N.2, p.(587-600).
- Pulaşlı H., *Corporate Governance – Anonim Şirket Yönetiminde Yeni Model*, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2003.
- Pulaşlı H., *Şirkeler Hukuku Şerhi C.II 4th Edition*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Pulaşlı H., *Şirkeler Hukuku Şerhi C.IV Tamamen Yenilenmiş ve Genişletilmiş 4th Edition*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Pulaşlı H., *Şirketler Hukuku Genel Esaslar Güncellenmiş ve Genişletilmiş 8th Edition* Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Pulaşlı H., *Şirketler Hukuku Şerhi C.I Tamamen Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 4th Edition*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Pulaşlı H., *Şirketler Hukuku Şerhi C.III. Tamamen Yenilenmiş ve Genişletilmiş 4th Edition*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Regulation (EU) 2022/1925 of the European Parliament and of the Council of 14 September 2022 on Contestable and Fair Markets in the Digital Sector and Amending Directives (EU) 2019/1937 and (EU) 2020/1828 (Digital Markets Act)”, 1, accessed 30 November 2022, https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?toc=OJ%3AL%3A2022%3A265%3ATOC&uri=uriserv%3AOJ.L_2022.265.01.00.01.01.ENG, (accessed at: 30.08.2023).
- Regulation on General Assembly Meetings to Be Held Electronically In Joint Stock Companies” <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuat=16548> mevzuat Tur=Kurum Ve Kurulus Yonetmeliği Mevzuat Tertip=5, (accessed at 03.02.2024).

- Regulation on the Procedures and Principles of General Assembly Meetings of Joint Stock Companies and the Ministry Representatives to be present at these meetings” <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16800&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>, (accessed at 03.02.2024).
- Report on the Safety and Liability Implications of Artificial Intelligence, the Internet of Things and Robotics. COM (2020) 64 Final”, 19 February 2020, <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0064>, (accessed at: 30.08.2023).
- Ringe. W.G., “Investor-led Sustainability in Corporate Governance”, *Law Working Paper Y.2021 N.615 p.(1-43)*, <https://deliverypdf.ssrn.com/delivery.php?ID=940123101123003108070108081082095110050080061059011018113095070111000031125031086090041007038028040060043013121071085100085099001072063049059096089014088107120068021058079030120002024026085103120091003106027021117027117109087021103097067013119069070&EXT=pdf&INDEX=TRUE,,> (accessed at 30.09.2023).
- Roberts D. J. and Den Steen E. V., “Shareholder Interests, Human Capital Investment and Corporate Governance”, *Stanford GSB Working Paper Y.2000 N.1631 p.(1-27)*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=230019, (accessed at 05.02.2023).
- Sekban Y.K., *Anonim Ortaklıkta Fiili Organ*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2022.
- Selimoğlu Y. E., *Eser Sözleşmesi 5th Edition*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Sevi A. M., *Anonim Ortaklıkta Payın Devri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Sevi A. M., *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticilerin Özen Yükümlülüğü*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2021.
- She ikh H., Prins C. and Schrijvers E., *Mission AI The New System Technology*, Switzerland: Springer, 2023, <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-21448-6>, (accessed at 30.08.2023).
- Szczepańczyk M., Nowodziński P. and Sikorski A., “ESG Strategy and Financial Aspects Using the Example of an Oil and Gas Midstream Company: The UNIMOT Group”, *Sustainability Y.2023, V.15 N.18 p.(1-24)*, <https://www.mdpi.com/2071-1050/15/18/13396>, (accessed at 12.09.2023).
- Şahin A., *Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2013.
- Tandoğan H., “Hükmi Şahısların Anonim Şirket İdare Meclisinde Temsili”, *BATİDER Y.1961, V.1 N.1 p. (3-35)*.
- Tekinalp Ü., *Anonim Ortaklıkta Yeni Bağlam Sisteminin Esasları Pay Defteri Hukuku*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012.

- Tekinalp Ü., Bağlı Yönetim Kurulunun “Kayıp İle” İlgili Sorumluluğu, *Prof Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan*, İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2017.
- Tekinalp Ü., *Fondaki Bankanın Hukuku*, İstanbul: Lebib Yalkın Yayınları, 2003.
- Tekinalp Ü., *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Tek Kişi Ortaklığı, Anonim ve Limited Ortaklıkları Topluluğu, Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme Değişiklikler ve İkincil Düzenlemelerle Güncelleştirilmiş 5th Edition*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2020.
- Tekinalp Ü., Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Kurumsal Yönetim Felsefesine Yaklaşımı (KY Felsefesine Yaklaşım), *Uğur Alacakaptan’a Armağan s.1 C.II*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2008.
- Tekinay S. S., Akman S., Burcuoğlu H. and Altop A., *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1997.
- Tevetoğlu M., *Hukuki Yönleriyle Kripto Varlıklar ve Kripto Varlıkların İlk Arzı*, İstanbul: Aristo Yayınları, 2021.
- The EU’s Corporate Sustainability Due Diligence Directive Human Rights and the Environment”, <https://kpmg.com/xx/en/home/insights/2023/02/the-eu-corporate-sustainability-due-diligence-directive.html>, (accessed at 28.09.2023).
- Ting Li T., Wang K., Sueyoshi T. and D. D., “ESG: Research Progress and Future Prospects”, *Sustainability Y.2021 N.13, p.(1-28)* <https://www.mdpi.com/2071-1050/13/21/11663>, (accessed at 12.09.2023).
- Toffler A., *Üçüncü Dalga*, İstanbul: Koridor Yayıncılık 2008, 292.
- Tok A. and Gün Tok S., “Vekalet Sözleşmesinde Vekilin Özen Borcu”, *İstanbul Barosu Dergisi Y. 2016 V. 90, N. 5 p. (15-44)*, <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/yayinlar/dergi/doc/ibd20165.pdf>, (accessed at 08.01.2023).
- Tomrukçu T., *Blockchain Teknolojisinin Eser Sahibi Haklarına Hukuki Yansıması*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Trautman L. J., “Is Disruptive Blockchain Technology the Future of Financial Services?”, *The Consumer Finance Law Quarterly Report Y. 2016 p.(232-242)*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2786186, (accessed at 07.09.2023).
- Villiers C., “Sustainable Companies: Barriers and Possibilities in UK Company Law”, *International and Comparative Corporate Law Journal, Y.2015 V.11 N1 p.(105-173)* <https://deliverypdf.ssrn.com/delivery.php?ID=7691000671110730240020880260090911010050630610350270360941201261000900800950710050-78024006023047020040034099077097108090004096008086008054041107123065082121002078030068062031023104004092001100012013020071112085024028103026027089098000022069087107106112&EXT=pd&INDEX=TRUE>, (accessed at 23.09.2023).

- Wachter S., Mittelstadt B. and Russell C., "Why Fairness Cannot Be Automated: Bridging the Gap Between EU Non-Discrimination Law and AI," *Computer Law & Security Review* Y.2021 N.41 p(1-72),, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3547922, (accessed at 07.09.2023).
- White Paper on Artificial Intelligence—a European Approach to Excellence and Trust. COM (2020) 65 Final", 19 February 2020, https://ec.europa.eu/info/publications/white-paper-artificial-intelligenceeuropean-approach-excellence-and-trust_en. (accessed at 30.08.2023).
- World Commission on Environment and Development, *Our Common Future*, Oxford: Oxford University Press, 1987.
- Yalın Aydın B. E., *Bağlı Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2024.
- Yanlı V., "Şirkete Verilen Zarar Sebebiyle Sorumluluk Bağlamında "Yönetici" Kavramı ve Genel Kurul Kararlarının Geçerliliği Sorunu", *Terazi Hukuk Dergisi* Y.2019 V.14 N. 151 p. (46-57).
- Yavuz C., *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler C. II*, İstanbul: Beta Yayınevi, 2022.
- Yavuz M., "Anonim ve Limited Şirketlerin Kanunen Yasaklanmamış Her Turlu Ekonomik Amaç ve Konu İçin Kurulabilmesi", *Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi*, Y.2014, N. 125.
- Yermack D., "Corporate Governance and Blockchains", *Review of Finance*, Y,2017 p.(7-31), <https://doi.org/10.1093/rof/rfw074>, (accessed at 03.02.2024).
- Yılmaz F., "Enerji Yönetimi ve Türkiye: Avrupa Yeşil mutabakatı Çerçevesinde Bir Değerlendirme", *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi* Y.2022 V.8 N.1 p (19-37), <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2105703>, (accessed at 16.02.2024).
- Zevkliler A. and Gökyayla E., *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021.

Internet Sources

- 1- <https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/care>, (accessed at 31.12.2022).
- 2- <http://www.kazanci.com.tr/>, (accessed at : 05.01.2023)
- 3- <https://www.thecorporategovernanceinstitute.com/insights/lexicon/what-are-the-five-principles-of-corporate-governance/>, (accessed 26.01.2023).
- 4- <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ticaret-kanunu-madde-gerekceleri/1>, (accessed at 07.03.2023).
- 5- <https://www.tietoevry.com/en/newsroom/all-news-and-releases/press-releases/2017/02/tieto-new-data-driven-businesses-unit-aims-to-bring-artificial-intelligence-to-healthcare/>, (accessed at 01.09.2023).
- 6- <https://www.tietoevry.com/en/newsroom/all-news-and-releases/press-releases/2017/02/tieto-new-data-driven-businesses-unit-aims-to-bring-artificial-intelligence-to-healthcare/>, (accessed at 01.09.2023).
- 7- <https://www.hansonrobotics.com/being-sophia/>, (accessed at: 02.09.2023)
- 8- <https://www.acquisition-international.com/how-ai-impacts-mergers-and-acquisitions/>, (accessed at: 09.10.2023).
- 9- <https://digiconomist.net/bitcoin-energy-consumption>, (accessed at 09.09.2023),
- 10- <https://www.reedsmith.com/en/perspectives/2022/11/blockchain-and-data-protection--an-faq-guide>, (accessed at 09.10.2023).
- 11- <https://www.unpri.org/introductory-guides-to-responsible-investment/what-is-responsible-investment/4780.Article>, (accessed at 14.09.2023)
- 12- https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Consultations/2021/Consultation%20on%20draft%20ITS%20on%20Pillar%20disclosures%20on%20ESG%20risk/963626/Factsheet%20-%20ESG%20disclosures.pdf, (accessed at 14.09.2023).
- 13- <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement>, (accessed at 25.09.2023)
- 14- <https://www.un.org/en/climatechange/paris-agreement>, (accessed at 25.09.2023).
- 15- <https://www.mfa.gov.tr/paris-anlasmasi.tr.mfa#:~:text=Dışişleri%20Bakanlığı&text=2020%20sonrası%20iklim%20değişikliği%20rejiminin,gazı%20emisyonyon%20azaltım%20taahhüdünde%20bulunmuşlardır.>, (accessed at 25.09.2023).
- 16- <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=5a96e682-b82c-42e1-b0b1-10f1c0057462>, (accessed at 25.09.2023).

- 17- <https://coinmarketcap.com/> (accessed at 01.02.2024).
- 18- <https://setl.io/computershare-and-setl-demonstrate-australias-first-working-blockchain-solution/>, (accessed at 03.02.2024).
- 19- <https://www.brinknews.com/are-virtual-meetings-for-shareholders-and-board-members-the-new-normal/> (accessed at 03.02.2024).
- 20- <https://asia.nikkei.com/Business/Companies/Luckin-Coffee-to-delist-from-Nasdaq>, (accessed at 05.02.2024).
- 21- <https://www.un.org/millenniumgoals/>, (accessed at 06.02.2024).
- 22- <https://sdgs.un.org/goals>, (accessed at 07.02.2024).
- 23- <https://sdgs.un.org/2030agenda>, (accessed at 07.02.2024).
- 24- <https://www.bertelsmann-stiftung.de/en/topics/latest-news/2019/june/long-in-words-but-short-on-action-un-sustainability-goals-are-threatened-to-fail/>, (accessed at 07.02.2024).
- 25- https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf, (accessed at 07.02.2024).
- 26- <https://trade.gov.tr/exports/green-action-plan>, (accessed at 13.02.2024).
- 27- <https://www2.deloitte.com/uk/en/blog/emea-centre-for-regulatory-strategy/2023/what-is-the-european-corporate-sustainability-due-diligence-directive.html>, (accessed at 16.02.2023).

Melik Ahmet AKÇINAR

**METAVERSE'TE
ARAZİ MÜLKİYETİ
VE
ARAZİ SATIŞ SÖZLEŞMESİ**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Metaverse’te Arazi Mülkiyeti ve Arazi Satış Sözleşmesi Melik Ahmet Akçınar

Hukuk Yayınları Dizisi – 3903

Birinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 890 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKLAR

Aba Şenbayram, Emel. "Paranın Geldiği Uç Nokta: Bitcoin". *Econhar-ran* 3/4 (Eylül 2019), 72-92.

Adobe. "Karma Gerçeklik Nedir?". Erişim 26 Eylül 2023. <https://www.adobe.com/tr/products/substance3d/discover/mixed-reality.html>

Aghaei, Sareh vd. "Evolution Of The World Wide Web: From Web 1.0 To Web 4.0". *International Journal of Web & Semantic Technology (IJWest)* 3/1 (Ocak 2012), 1-10. <https://doi.org/10.5121/ijwest.2012.3101>

Akçınar, Melik Ahmet. "Akıllı Saatler ve Kişisel Veriler". *Bilişim Hukuku Dergisi* 4/2 (Aralık 2022), 233-260. <https://doi.org/10.55009/bilisimhukukudergisi.1210716>

Akıntürk, Turgut - Ateş, Derya. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Özel Borç İlişkileri*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 28. Basım, 2019.

Akkurt, Sinan Sami. "Elektronik Ortamda Hizmet Sunumu ve Buna İlişkin Sözleşmelerin Hukuki Özellikleri". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 60/1 (Mart 2011), 19-46. https://doi.org/10.1501/Hukfak_0000001619

Almeida, Fernando. "Concept and Dimensions of Web 4.0". *International Journal of Computers and Technology* 16/7 (Kasım 2017), 7040-7046. <https://doi.org/10.24297/ijct.v16i7.6446>

Aloqaily, Moayad vd. "Integrating Digital Twin and Advanced Intelligent Technologies to Realize the Metaverse". *IEEE Consumer Electronics Magazine* 12/6 (Kasım 2023), 47-55. <https://doi.org/10.1109/MCE.2022.3212570>

Antalya, Osman Gökhan vd. *Eşya Hukuku CİLT: IV/1*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 4. Basım, 2021.

Antalya, Osman Gökhan. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt: III*. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2017.

Antalya, Osman Gökhan. *Elektronik Tapu Sicili*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.

Ante, Lennart. "Non-fungible token (NFT) markets on the Ethereum blockchain: temporal development, cointegration and interrelations". *Economics of Innovation and New Technology* 32/8 (Eylül 2022), 1216-1234. <https://doi.org/10.1080/10438599.2022.2119564>

Antonopoulos, Andreas M. *Mastering Bitcoin: Programming the Open Blockchain*. Sebastopol: O'Reilly Media, Inc., 2. Basım, 2017.

Aponte-Novoa, Fredy Andres vd. "The 51% Attack on Blockchains: A Mining Behavior Study". *IEEE Access* 9 (Ekim 2021), 140549-140564. <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3119291>

Avramov, Yuriy Valentinovich vd. "Registering Property: Using information to curb corruption". *Doing Business 2018*. 51-55. Washington: World Bank Publications, 2017.

Axie Infinity. "Ana Sayfa". Erişim 18 Mart 2023. <https://axieinfinity.com/>

Ayan, Mehmet. *Eşya Hukuku II (Mülkiyet)*. Ankara: Adalet Yayınevi, 10. Basım, 2020.

Aydoğdu, Betül – Toy, Ertan. "Merkeziyetsiz Metaverse Platformlarındaki Üç Boyutlu Yapıların Görsel Analizi". *Medeniyet Sanat Dergisi* 9/1 (Haziran 2023), 151-173. <https://doi.org/10.46641/medeniyetsanat.1286227>

Bailenson, Jeremy N. vd. "Transformed Social Interaction, Augmented Gaze, and Social Influence in Immersive Virtual Environments". *Human Communication Research* 31/4 (Ekim 2005), 511-537. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.2005.tb00881.x>

Balaban, Mahmut Furkan – Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. "Chatgpt Gibi Sohbet Yazılımlarının (Sohbet Botları/ Chatbots) Neden Olduğu Hukuka Aykırılıkların Önlenmesi". *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5/2 (Aralık 2023), 747-789. <https://doi.org/10.47136/asbuhfd.1355222>.

BAM, Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi. K. 2020/905 (13 Kasım 2020).

Banaeian Far, Saeed – Imani Rad, Azadeh. “Applying Digital Twins in Metaverse: User Interface, Security and Privacy Challenges”. *Journal of Metaverse* 2/1 (Haziran 2022), 8-15.

Bartle, Richard Allan. *Designing Virtual Worlds*. Indianapolis: New Riders Publishing, 2003.

Başar, Elif. “White Paper’ın Unsurları”. *Hukuk ve Bilişim Dergisi*. 2 Şubat 2024. <https://www.hukukvebilisimdergisi.com/white-paperin-unsurlari/>

Başpınar, Veysel. “Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukuku Açısından Olağanüstü Hallerde Mülkiyet Hakkı Sınırlamasının Fikrî ve Hukukî Temelleri”. *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11/1 (Haziran 2016), 1-32.

Başpınar, Veysel. *Mülkiyet Hakkını İhlal Eden Müdahaleler*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2009.

BBC. “Travis Scott Virtual Concert”. Erişim 5 Nisan 2024. <https://www.bbc.com/news/technology-52410647>

BCTR, Blokchain Türkiye. “Blockchain Üzerine”. Erişim 5 Nisan 2023. <https://bctr.org/blockchain-uzerine-28489/>

BCTR, Blokchain Türkiye. *Blokzinciri Teknolojisi Terminoloji Çalışması*. İstanbul: Rumi Matbaacılık, 2019. https://bctr.org/wp-content/uploads/2019/07/BCTR_Blokzinciri_Teknolojik_Terimler.pdf

Beck, Roman. “Beyond Bitcoin: The Rise of Blockchain World”. *Computer* 51/2 (Şubat 2018), 54-58.

Berryman, Donna R. “Augmented Reality: A Review”. *Medical Reference Services Quarterly* 31/2 (Mayıs 2012), 212-218. <https://doi.org/10.1080/02763869.2012.670604>

Bilgili, Fatih – Cengil, Muhammed Fatih. “Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Eşya Niteliği Sorunu”. *Stanford Law School, John M. Olin Program in Law & Economics Working Paper Series* (Ağustos 2019), 1-28. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3432713>

Boulos, Maged N. Kamel vd. “Second Life: an overview of the potential of 3-D virtual worlds in medical and health education”. *Health Information & Libraries Journal* 24/4 (Aralık 2007), 233-245. <https://doi.org/10.1111/j.1471-1842.2007.00733.x>

Bpthaber. "Fenerbahçeli bir taraftar, Metaverse evreninde Trabzonspor'un Akyazı stadyumunu ... kapladı." *X*. 10 Ocak 2022, 10:48. 25 Nisan 2024. <https://x.com/bpthaber/status/1480446415977553922>

Bradbrook, Adrian John. "The Relevance of the Cujus Est Solum Doctrine to the Surface Landowner's Claims to Natural Resources Located Above And Beneath The Land". *Adelaide Law Review* 11/4 (Ekim 1988), 462-483.

Britannica, The Editors of Encyclopedia. "Second Life". *Encyclopedia Britannica*. Erişim 7 Mart 2023. <https://www.britannica.com/topic/Second-Life>

Bulut, Nihat. "Mülkiyet Konusundaki Temel Yaklaşımlar ve Türk Anayasasında Mülkiyet Hakkı". *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* X/3-4 (Aralık 2006), 15-26.

Callaghan, Noelene. "Investigating the role of Minecraft in educational learning environments". *Educational Media International* 53/4 (Kasım 2016), 244-260. <https://doi.org/10.1080/09523987.2016.1254877>

Cansel, Erol - Özel, Çağlar. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt: 1*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Basım, 2017.

Cao, Bin vd. "Web3". *IEEE Communications Magazine* 61/8 (Ağustos 2023), 18-19. <https://doi.org/10.1109/MCOM.2023.10230032>

Castronova, Edward. "Virtual Worlds: A First-Hand Account of Market and Society on the Cyberian Frontier". *CESifo Working Paper*, No. 618 (2001), 1-40. <http://doi.org/10.2139/ssrn.294828>

CBDDO, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi. "Blokzincir Sözlüğü". Erişim 28 Ağustos 2023. <https://cbddo.gov.tr/sss/blokzincir-soz-lugu/>

Chen, Shu-Ching. "Multimedia Research Toward the Metaverse". *IEEE MultiMedia* 29/1 (2022), 125-127. <https://doi.org/10.1109/MMUL.2022.3156185>

Chuah, Stephanie Hui-Wen. "Wearable XR-technology: literature review, conceptual framework and future research directions". *International Journal of Technology Marketing (IJTMKT)* 13/3-4, (2019), 205-259. <https://doi.org/10.1504/IJTMKT.2019.104586>

CNBC. "Meta's Reality Labs loses \$3.7 billion in third quarter". Erişim 14 Ocak 2024. <https://www.cnb.com/2023/10/25/metast-reality-labs-loses-3point7-billion-in-third-quarter.html>

Cooper, John Cobb. "Roman Law and the Maxim "Cujus est solum" in International Air Law". *McGill Law Journal* 1/1 (1952), 23-65.

Çırakoğlu, Melikşah. *5651 Sayılı Kanun Çerçevesinde İnternet Erişiminin Engellenmesi ve Erişim Sağlayıcıları Birliği*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.

Çoğalan, Mehmet. *Milletlerarası Özel Hukuk Bağlamında Blockchain*. Ankara: Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora Tezi, 2021. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=Ux3gqalngjx29cAq5R2WMw&no=oS_eWh5LXa7MW7idio4cw

Çöltekin, Arzu vd. "Geospatial Information Visualization and Extended Reality Displays". *Manual of Digital Earth*. ed. Huadong Guo vd. 229-277. Singapore: Springer, 2020.

DCL, Decentraland. "FAQ". Erişim 5 Mayıs 2023. <https://docs.decentraland.org/player/general/faq/>

DCL, Decentraland. "Homepage". Erişim 18 Mart 2023. <https://decentraland.org/>

DCL, Decentraland. "Introduction". Erişim 30 Nisan 2023. <https://docs.decentraland.org/player/general/introduction/>

DCL, Decentraland. "What is Decentraland?". Erişim 30 Nisan 2023. <https://decentraland.org/>

Di Pierro, Massimo. "What Is the Blockchain?". *Computing in Science & Engineering* 19/5 (2017), 92-95. <https://doi.org/10.1109/MCSE.2017.3421554>

Díaz, Jairo Eduardo Márquez vd. "Virtual World as a Resource for Hybrid Education". *International Journal of Emerging Technologies in Learning* 15/15 (Ağustos 2020), 94-109. <https://doi.org/10.3991/ijet.v15i15.13025>

Dictionary Cambridge. Erişim 2 Şubat 2024. <https://dictionary.cambridge.org/tr/>

Ding, Ying vd. "The Semantic Web: from Concept to Percept". *Austrian Artificial Intelligence Journal (ÖGAI)* 22/1 (Mart 2003), 1-12.

Dogg, Snoop. "Won't u be my neighbor.". X. 3 Aralık 2021, 18:05. 3 Nisan 2024. https://x.com/SnoopDogg/status/1466785782438391817?ref_src=twsrc%5Etfw

Doğan, Bayram. "Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Bağlamında Basın Hürriyetinin Sınırlandırılması ve Hakların Çatışması Durumu". *Bilişim Hukuku Dergisi* 5/2 (Aralık 2023), 151-200. <https://doi.org/10.55009/bilisimhukukudergisi.1350735>

Doğan, Bayram. *Karşılaştırmalı Hukukta Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması Hakkı*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2. Basım, 2023.

Doğan, Murat vd. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 3. Basım, 2023.

Doğan, Şeyhmus. "The World of Metaverse in the Marketing Universe or the World of Marketing in the Metaverse Universe?". *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi* 1/2 (Aralık 2022), 160-177.

Doing Business 2016. Washington: World Bank Publications, 2015.

Duan, Haihan vd. "Metaverse for Social Good: A University Campus Prototype". *MM '21: Proceedings of the 29th ACM International Conference on Multimedia*. 153-161. New York: Association for Computing Machinery, 2021.

Earth 2. "A World You Can Own". Erişim 16 Şubat 2024. <https://earth2.io/>

Earth 2. "Homepage". Erişim 16 Şubat 2024. <https://earth2.io/>

Earth 2. "Map". Erişim 16 Şubat 2024. <https://app.earth2.io/>

Earth 2. "Trade Owned Land". Erişim 16 Şubat 2024. <https://earth2.io/how-to/land/trade-owned-land>

Earth 2. *The Earth 2 White Paper*. 2022. https://r.earth2.io/downloads/Earth_2_Official_Whitepaper_Release.pdf

Eduverse. "Homepage". Erişim 18 Mart 2023. <https://eduverse.com/>

Edverse. "Homepage". Erişim 18 Mart 2023. <https://www.edverse.com/>

Ekici, Şerafettin. *Metaverse Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.

Enders, Martin – Hoßbach, Nadja. “Dimensions of Digital Twin Applications - A Literature Review”. *25th Americas Conference on Information Systems (AMCIS 2019)*. Cancun: Association for Information Systems (AIS), 2019.

Eren, Fikret - Başpınar, Veysel. *Toprak Hukuku*. Ankara: Savaş Yayınevi, 5. Basım, 2017.

Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları, 27. Basım, 2022.

Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları, 10. Basım, 2022.

Eren, Fikret. *Mülkiyet Hukuku*, Ankara: Legem Yayınevi, 8. Basım, 2024.

Ertha. “Doctrine”. Erişim 26 Şubat 2024. <https://ertha.io/doctrine/>

Ertha. “Map”. Erişim 26 Şubat 2024. <https://ertha.market/globe>

Ertha. “What is Ertha?”. Erişim 26 Şubat 2024. <https://whitepaper.ertha.io/ertha-whitepaper>

Esener, Turhan – Güven, Kudret. *Eşya Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 9. Basım, 2023.

Etgü, Mehmet Akif. *Kamu Hukukunda Mülkiyeme Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Mülkiyet Hakkına Bakışı*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009. <https://www.atauni.edu.tr/yuklemeler/0164f77179eed23327e9321f57f5c7a0.pdf>

Fast-Berglund, Åsa vd. “Testing and validating Extended Reality (xR) technologies in manufacturing”. *Procedia Manufacturing* 25 (2018), 31-38. <https://doi.org/10.1016/j.promfg.2018.06.054>

Fuller, Aidan vd. “Digital Twin: Enabling Technologies, Challenges and Open Research”. *IEEE Access* 8 (Mayıs 2020), 108952-108971. <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.2998358>

Gibson, William. *Neuromancer*. çev. N. Can Kantarcı. İstanbul: İthaki Yayınları, 2. Basım, 2023.

Glaessgen, Edward – Stargel, David. “The Digital Twin Paradigm for Future NASA and U.S. Air Force Vehicles”. *53rd AIAA/ASME/ASCE/AHS/ASC*

Structures, Structural Dynamics and Materials Conference. 7247-7260. Honolulu: American Institute for Aeronautics and Astronautics (AIAA), 2012.

Google Earth. "Earth". Erişim 16 Nisan 2024. <https://earth.google.com/web>

Göze, Ayferi. *Siyasal Düşünceler ve Yönetimler*, İstanbul: Beta Yayınevi. 11. Basım, 2007.

Graglia, J. Michael – Mellon, Christopher. "Blockchain and Property in 2018: At the End of the Beginning". *Innovations: Technology, Governance, Globalization* 12/1-2 (Temmuz 2018), 90-116. https://doi.org/10.1162/inov_a_00270

Grieves, Michael – Vickers, John. "Digital Twin: Mitigating Unpredictable, Undesirable Emergent Behavior in Complex Systems". *Transdisciplinary Perspectives on Complex Systems*. ed. Franz-Josef Kahlen vd. 85-113. Cham: Springer, 2017.

Grieves, Michael. "Digital Twin: Manufacturing Excellence through Virtual Factory Replication". *ResearchGate*. Erişim 18 Mayıs 2023. https://www.researchgate.net/publication/275211047_Digital_Twin_Manufacturing_Excellence_through_Virtual_Factory_Replication

Güdüm, Sinem – Doğan Erdinç, Ece. "Metaverse Kapsamında Oyun-içi Reklam Uygulamaları: Sandbox Alpha 2 Örneği". *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi* 41 (Aralık 2022), 203-233.

Gümüş, Mustafa Alper. *Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.

Güncel Türkçe Sözlük. Erişim 25 Ocak 2023. <http://sozluk.gov.tr>

Gündüz, Rüveyda. *Türk Borçlar Hukukunda "Akıllı Sözleşmeler" ve Tabii Olduğu Hükümler*. İstanbul: Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022. <https://acikerisim.medipol.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12511/11742/Gunduz-Ruveyda-2022.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Güriz, Adnan. *Teorik Açidan Mülkiyet Sorunu*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1969.

Han, Yue vd. "A Dynamic Hierarchical Framework for IoT-Assisted Digital Twin Synchronization in the Metaverse". *IEEE Internet of Things*

Journal 10/1 (Ocak 2023), 268-284. <https://doi.org/10.1109/JIOT.2022.3201082>

Handa, Mandeep vd. "Immersive Technology – Uses, Challenges and Opportunities". *International Journal of Computing & Business Research* 6/2 (2012), 1-11.

Hatemi, Hüseyin. *Eşya Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020.

Heil, Griffin P. "Blockchain's Impact on Real Estate and the Future". *Journal of International Business and Law* 18/2 (2019), 237-258.

Hosch, William L. "Dungeons & Dragons". *Encyclopedia Britannica*. 10 Ocak 2023. <https://www.britannica.com/topic/Dungeons-and-Dragons>

Huynh-The, Thien vd., "Artificial Intelligence for the Metaverse: A Survey". *Engineering Applications of Artificial Intelligence* 117 (2023), 1-22. <https://doi.org/10.1016/j.engappai.2022.105581>

IxDF, Interaction Design Foundation. "Extended Reality (XR)". Erişim 3 Ekim 2023. <https://www.interaction-design.org/literature/topics/extended-reality-xr>

Jones, Steven E. "Second Life, Video Games, and the Social Text". *PMLA/Publications of the Modern Language Association of America* 124/1 (Ocak 2009), 264–272. <https://doi.org/10.1632/pmla.2009.124.1.264>

Karabulut, Burak. "Görsel Kültür Odağında Dijital Kültür Çağından Metaverse Şafağına". *Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Uluslararası Araştırma ve Derlemeler*. ed. Ayşe Çatalcalı Ceylan – Salih Batal. 2/52-71. Ankara: Serüven Yayınevi, 2023.

Karamanlıoğlu, Argun. "Concept of Smart Contracts – A Legal Perspective". *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 35 (Temmuz 2018), 29-42.

Karaturp, Nüket Evrim. "Nitelikli Fikri Tapu (NFT) ve Telif Hakkı". *Mali Çözüm* 33/176 (2023), 433-448.

Kaya, Mehmet Bedii. "Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Paradigma: Hesap Verebilirlik İlkesi". *İstanbul Hukuk Mecmuası* 78/4 (Şubat 2021), 1859-1897. <https://doi.org/10.26650/mecmua.2020.78.4.0005>

Kayar, İsmail. *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Borçlar Hukuku Genel Hükümler/Özel Borç İlişkileri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 11. Basım, 2019.

Kent, Bülent – Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. “The Right to be Forgotten for Protection of Personal Data and Privacy on the Internet”. *Trending Topics on Social Media Researches*. ed. Ufuk Bingöl. 195-206. Berlin: Peter Lang, 2021.

Kent, Bülent. *Türkiyede İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.

Keskin, A. Dilşad - Demircioğlu, Huriye Reyhan. *Medeni Hukuk – II (THD)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 3. Basım, 2023.

Khaleel Ibrahim, Asaad. “Evolution of the Web: from Web 1.0 to 4.0”. *Qubahan Academic Journal* 1/3 (Haziran 2021), 20-28. <https://doi.org/10.48161/qaj.v1n3a75>

Kılıç, Mehmet. *Türk Özel Hukukunda Elektronik Tapu Sicili*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2005.

Kılıçoğlu, Ahmet M. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 22. Basım, 2018.

Kılıçoğlu, Ahmet M. *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 3. Basım, 2021.

KK, Kadastro Kanunu. (Kanun No. 3402). *Resmî Gazete* 19512 (9 Temmuz 1987). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3402.pdf>

Kritzinger, Werner vd. “Digital Twin in Manufacturing: A Categorical Literature Review and Classification”. *IFAC-PapersOnLine* 51/11 (Ocak 2018), 1016-1022. <https://doi.org/10.1016/j.ifacol.2018.08.474>

Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. “Metaverse Avatarlarının Telif Hakkı”. *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4/2 (Aralık 2022), 540-580. <https://doi.org/10.47136/asbuhfd.1164658>.

Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. “Protection of Privacy Against IT”. *The Palgrave Handbook of Global Social Problems*. ed. Rajendra Baikady vd. 1-16. Cham: Palgrave Mcmillan, 2022.

Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. *Robo Danışmanların Hukuken Değerlendirilmesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.

Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. *Teknolojik Gelişmelerin Negatif Yönü: Hukuki Açından Planlı Eskinme*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.

Künüçen, H. Hale – Samur, Serpil. “Dijital Çağın Gerçeklikleri Sanal, Artırılmış, Karma ve Genişletilmiş Gerçeklikler Üzerine Bir Değerlendirme”. *Yeni Medya* 11 (Aralık 2021), 38-62. <https://doi.org/10.34189/ynd.2021.11.003>

Kye, Bokyung vd. “Educational applications of metaverse: possibilities and limitations”. *Journal of Educational Evaluation for Health Professions* 18/32 (Aralık 2021), 1-13. <https://doi.org/10.3352/jeehp.2021.18.32>

Laia Tremosa. “Beyond AR vs. VR: What is the Difference between AR vs. MR vs. VR vs. XR?”. *Interaction Design Foundation*. Erişim 20 Eylül 2023. <https://www.interaction-design.org/literature/article/beyond-ar-vs-vr-what-is-the-difference-between-ar-vs-mr-vs-vr-vs-xr>

Lee, Lik-Hang vd. “All One Needs to Know about Metaverse: A Complete Survey on Technological Singularity, Virtual Ecosystem, and Research Agenda”. *ArXiv e-prints arXiv:2110.05352* (Ekim 2021), 1-66. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2110.05352>

Li, Kai vd. “When Internet of Things Meets Metaverse: Convergence of Physical and Cyber Worlds”. *IEEE Internet of Things Journal* 10/5 (Mart 2023), 4148-4173. <https://doi.org/10.1109/JIOT.2022.3232845>

Luo, Weichao vd. “Digital twin for CNC machine tool: modeling and using strategy”. *Journal of Ambient Intelligence and Humanized Computing* 10 (Temmuz 2018), 1129-1140. <https://doi.org/10.1007/s12652-018-0946-5>

Maciejewski, Mariusz. *Metaverse*. European Parliament, 2023. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/751222/IPOL_STU\(2023\)751222_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/751222/IPOL_STU(2023)751222_EN.pdf)

Magic Leap. “Magic Leap 2”. Erişim 8 Ocak 2024. <https://www.magic-leap.com/magic-leap-2>

Merriam Webster Dictionary. Erişim 27 Nisan 2023. <https://www.merriam-webster.com/>

Meta. “Avatars”. Erişim 15 Nisan 2024. <https://www.meta.com/avatars/>

Meta. “Introducing Meta”. Erişim 14 Ocak 2024. <https://about.fb.com/news/2021/10/facebook-company-is-now-meta/>

Meta. "Meta Reports Fourth Quarter and Full Year 2023 Results". Erişim 3 Mart 2024. <https://investor.fb.com/investor-news/press-release-details/2024/Meta-Reports-Fourth-Quarter-and-Full-Year-2023-Results-Initiates-Quarterly-Dividend/default.aspx>

Meta. "Opening Horizon Worlds to Everyone 18+ in the US and Canada". Erişim 12 Ocak 2023. <https://about.fb.com/news/2021/12/horizon-worlds-open-in-us-and-canada/>

Meta. "Parent education hub". Erişim 8 Ocak 2024. <https://www.meta.com/quest/safety-center/parental-supervision/>

Microsoft. "HoloLens 2". Erişim 17 Nisan 2024. <https://www.microsoft.com/en-us/d/hololens-2/91pnzzznzwc?activetab=pivot:overviewtab>

Microsoft. "Spatial Anchors". Erişim 25 Mart 2024. <https://learn.microsoft.com/en-us/windows/mixed-reality/design/spatial-anchors>

Microsoft. "What is mixed reality?". Erişim 28 Eylül 2023. <https://learn.microsoft.com/en-us/windows/mixed-reality/discover/mixed-reality>

Milgram, Paul – Kishino, Fumio. "A Taxonomy of Mixed Reality Visual Displays". *IEICE TRANSACTIONS on Information and Systems* E77-D/12 (Aralık 1994), 1321-1329.

Milgram, Paul vd. "Augmented Reality: A Class of Displays on the Reality-Virtuality Continuum". *Telemanipulator and Telepresence Technologies*. ed. Hari Das. 2351/282-292. Bellingham: SPIE, 1995.

Milliyet. "Refik Anadol'un 'Casa Batllo: Yaşayan Mimari' adlı NFT eseri rekor fiyata satıldı" (11 Mayıs 2022), 1. <https://www.milliyet.com.tr/kultur-sanat/refik-anadolun-casa-batllo-yasayan-mimari-adli-nft-eseri-rekor-fiyata-satildi-6752579>

Mirkovic, John. *Blockchain Pilot Program Final Report*. Cook County Recorder of Deeds, 2017. <https://www.documenters.org/documents/blockchain-pilot-program-final-report-4122/>

Mitra, Susanta. "Metaverse: A Potential Virtual-Physical Ecosystem for Innovative Blended Education and Training". *Journal of Metaverse* 3/1 (Haziran 2023), 66-72. <https://doi.org/10.57019/jmv.1168056>

MK, Maden Kanunu. (Kanun No. 3213). *Resmî Gazete 18785* (15 Haziran 1985). Erişim 10 Mayıs 2023. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat-metin/1.5.3213.pdf>

Morningstar, Chip – Farmer, F. Randall. “The Lessons of Lucasfilm's Habitat”. *Cyberspace: First Steps*. ed. Michael Benedikt. 273-302. Cambridge: MIT Press, 1991.

Murugesan, San. “Understanding Web 2.0”. *IT Professional* 9/4 (2007), 34-41. <https://doi.org/10.1109/COMST.2022.3202047>

Müller, Hartmut – Seifert, Markus. “Blockchain, a Feasible Technology for Land Administration?”. *FIG Working Week 2019*. 1-9.

MWD, Merriam Webster Dictionary. “That’s So Meta”. Erişim 27 Nisan 2023. <https://www.merriam-webster.com/wordplay/meta-adjective-self-referential>

Mystakidis, Stylianos. “Metaverse”. *Encyclopedia* 2/1 (Şubat 2022), 486-497. <https://doi.org/10.3390/encyclopedia2010031>

Nakamoto, Satoshi. “Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System”. *Bitcoin*. Erişim 28 Ağustos 2023. <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>

Nath, Keshab vd. “What Comes after Web 3.0? Web 4.0 and the Future”. *International Conference on Computing and Communication Systems (I3CS'15)*. 337-341. Shillong. 2015.

Next Earth. “Land Utility”. Erişim 3 Şubat 2024. <https://nextearth.io/land-utility>

Next Earth. “Map”. Erişim 2 Şubat 2024. <https://app.nextearth.io/buy-land?lat=39.94420826&lng=32.85789224&selectArea=true>

Next Earth. “Terms of Use Next Earth”. Erişim 9 Mart 2024. <https://nextearth.io/terms-and-cons>

Next Earth. *4.0 White Paper*. 2022. <https://whitepaper.nextearth.io/>

NextEarth. “Welcome To The Creation Of The Next Earth Metaverse”. Erişim 31 Ocak 2024. <https://nextearth.io/>

Ng, Davy Tsz Kit. “What is the Metaverse? Definitions, Technologies and the Community of Inquiry”. *Australasian Journal of Educational Technology* 38/4 (Kasım 2022), 190-205. <https://doi.org/10.14742/ajet.7945>

Nguyen, Giang-Truong – Kim, Kyungbaek. “A Survey about Consensus Algorithms Used in Blockchain”. *Journal of Information Processing Systems* 14/1 (Şubat 2018), 101-128. <https://doi.org/10.3745/JIPS.01.0024>

Nişanyan Sözlük. Erişim 25 Ocak 2023. <https://www.nisanyansozluk.com/>

Nofer, Michael vd. “Blockchain”. *Business & Information Systems Engineering* 59/3 (Mart 2017), 183-187. <https://doi.org/10.1007/s12599-017-0467-3>

NRS, National Records of Scotland. “Sasines”. Erişim 19 Mart 2023. <https://www.nrscotland.gov.uk/research/research-guides/research-guides-a-z/sasines>

Ocio, Sergio – Brugos, José Antonio López. “Multi-agent Systems and Sandbox Games”. *Adaptive and Emergent Behaviour and Complex Systems: Proceedings of the 23rd Convention of the Society for the Study of Artificial Intelligence and Simulation of Behaviour*. ed. Nick Taylor. 70-74. Edinburgh: Society for the Study of Artificial Intelligence & Simulation of Behaviour, 2009.

Oğuzman, M. Kemal – Öz, M. Turgut. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 16. Basım, 2018.

Oğuzman, M. Kemal vd. *Eşya Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 25. Basım, 2023.

Ordano, Esteban vd. *Decentraland White paper*. Decentraland, 2017. <https://decentraland.org/whitepaper.pdf>

Orhan, Ahmet Raşit. “Mülkiyet Hakkı ve Kamulaştırma”. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 21/44 (Eylül 2022), 865-883. <https://doi.org/10.46928/iticusbe.1037674>

Özyakışır, Özkan. “Arazi Mülkiyetinin Kapsamına İlişkin ‘Cuius Est Solum İlkesi’ nin Bir İstisnası: Türk Hukukunda Maden Mülkiyeti”. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 29/3 (Eylül 2021), 1659-1692. <https://doi.org/10.15337/suhfd.865956>.

PAED, Amerika Birleşik Devletleri Pennsylvania Doğu Bölgesi Bölge Mahkemesi. K. 06-4925 (30 Mayıs 2007). https://www.govinfo.gov/app/details/USCOURTS-paed-2_06-cv-04925/summary

Park, Sungjin – Kim, Sangkyun. “Identifying World Types to Deliver Gameful Experiences for Sustainable Learning in the Metaverse”. *Sustainability* 14/3 (Ocak 2022), 1-14. <https://doi.org/10.3390/su14031361>

Pavithra, A. “An Emerging Immersive Technology-A Survey”. *International Journal of Innovative Research and Growth* 6/8 (Ocak 2020), 119-130.

PR, Precedence Research. “Metaverse in Real Estate Market”. 3 Nisan 2024. <https://www.precedenceresearch.com/metaverse-in-real-estate-market>

Prospectors. “Homepage”. Erişim 18 Mart 2023. <https://prospectors.io/>

Rauschnabel, Philipp A. vd. “What is XR? Towards a Framework for Augmented and Virtual Reality”. *Computers in Human Behavior* 133 (Ağustos 2022), 1-18. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107289>

Rawat, Danda B. – El Alami, Hassan. “Metaverse: Requirements, Architecture, Standards, Status, Challenges, and Perspectives”. *IEEE Internet of Things Magazine* 6/1 (Mart 2023), 14-18. <https://doi.org/10.1109/IOTM.001.2200258>

Rendezverse. “Homepage”. Erişim 18 Mart 2023. <https://rendezverse.com/>

Rodeck, David - and Curry, Benjamin. "What is Blockchain?". Pasenategop. Erişim 29 Ağustos 2023. https://scholar.google.com/scholar_lookup?title=What%20is%20Blockchain&publication_year=2022&author=David%20Rodeck&author=Benjamin%20Curry

Room. “Homepage”. Erişim 18 Mart 2023. <https://www.rooom.com/>

ROS, Registers Of Scotland. “Our history”. Erişim 19 Mart 2023. <https://www.ros.gov.uk/about/what-we-do/our-history>

Ruoti, Scott vd. “Blockchain Technology: What Is It Good For?”. *Communications of the ACM* 61/1 (Ocak 2020), 46-53. <https://doi.org/10.1145/3369752>

Saad, Muhammad vd. “Exploring the Attack Surface of Blockchain: A Comprehensive Survey”. *IEEE Communications Surveys & Tutorials* 22/3 (2020), 1977-2008. <https://doi.org/10.1109/COMST.2020.2975999>

Sadioğlu, Fikriye Ceren. "Borçlar Hukuku Çerçevesinde Akıllı Sözleşmenin İşlevleri ve İşlevlerin Yerine Getirilmesi Sırasında Karşılaşılan Sorunlar". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 25/4 (Ekim 2021), 171-216. <https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.1018674>.

Saltoğlu Arap, Hatice Esra. *Tam İki Tarafa Borç Yükleyen Sözleşmelerde Borçlunun*

Segendorf, Björn. "What is Bitcoin?". *Sveriges Riksbank Economic Review* 2 (Eylül 2014), 71-87.

Sert Sütçü, Selin. "Mal Değişim (Trampa) Sözleşmesi". *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. ed. M. Turgut Öz. 169-174. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.

Sert Sütçü, Selin. "Satış Sözleşmesi". *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. ed. M. Turgut Öz. 51-167. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.

Shang, Qiuyun – Price, Allison. "A Blockchain-Based Land Titling Project in the Republic of Georgia: Rebuilding Public Trust and Lessons for Future Pilot Projects". *Innovations: Technology, Governance, Globalization* 12/3-4 (2019), 72-78. https://doi.org/10.1162/inov_a_00276

Shuaib, Mohammed vd. "Self-Sovereign Identity Solution for Blockchain-Based Land Registry System: A Comparison". *Mobile Information Systems* (Nisan 2022), 1-17. <https://doi.org/10.1155/2022/8930472>

Sirmen, Lale. *Eşya Hukuku*. Ankara: Legem Yayınevi, 11. Basım, 2024.

Slater, Mel – Sanchez-Vives, Maria V. "Enhancing Our Lives with Immersive Virtual Reality". *Frontiers in Robotics and AI* 3 (Aralık 2016), 1-47. <https://doi.org/10.3389/frobt.2016.00074>

Smart, John vd. "A Cross-Industry Public Foresight Project". *Metaverse Roadmap Pathways 3DWeb*. 1-28. Cambridge: Academia Press, 2007.

Sprankling, John G. "Owning the Center of the Earth". *UCLA Law Review* 55/4 (Nisan 2008), 979-1039.

Srivastava, Gautam vd. "Blockchain Education". *2019 IEEE Canadian Conference of Electrical and Computer Engineering (CCECE)*. 1-5. Edmonton: Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE), 2019.

Statista. "Fortnite Players". Erişim 5 Nisan 2024. <https://www.statista.com/statistics/746230/fortnite-players/>

Statista. "Metaverse – Worldwide". 3 Nisan 2024. <https://www.statista.com/outlook/amo/metaverse/worldwide>

Stephenson, Neal. *Parazit*. çev. Sibel Hacıoğlu. İstanbul: Altıkırkbeş Yayın, 2016.

Sun, Xiaoqiang vd. "A Survey on Zero-Knowledge Proof in Blockchain". *IEEE Network* 35/4 (2021), 198-205. <https://doi.org/10.1109/MNET.011.2000473>

SuperWorld. "A Complete Guide To Buying Virtual Land Plots". Erişim 20 Şubat 2024. <https://www.superworldapp.com/content-hub/a-complete-guide-to-buying-virtual-land-plots>

SuperWorld. "Homepage". Erişim 20 Şubat 2024. <https://www.superworldapp.com/>

SuperWorld. "How it All Began". Erişim 20 Şubat 2024. <https://www.superworldapp.com/about-us>

SuperWorld. "How it Works". Erişim 20 Şubat 2024. <https://www.superworldapp.com/how-it-works>

SuperWorld. "Map". Erişim 20 Şubat 2024. <https://map.superworldapp.com/>

SuperWorld. "Monetize". Erişim 20 Şubat 2024. <https://www.superworldapp.com/buy-real-estate>

SuperWorld. "Virtual Real Estate". Erişim 20 Şubat 2024. <https://www.superworldapp.com/virtual-real-estate>

Sweeney, Tim. "Fortnite is a game...". X. 26 Aralık 2020, 08:04. Erişim 5 Nisan 2024. <https://x.com/TimSweeneyEpic/status/1342697699179700224>

Szabo, Nick. "Smart Contracts". *Phonetic Sciences, Amsterdam*. Erişim 20 Nisan 2023. <https://www.fon.hum.uva.nl/rob/Courses/InformationInSpeech/CDROM/Literature/LOTwinterschool2006/szabo.best.vwh.net/smart.contracts.html>

Tangra. "Homepage". Erişim 18 Mart 2023. <https://tangra.link/>

Tanrıverdi, Mustafa vd. "Blokzinciri Teknolojisi Nedir? Ne Değildir?: Alanyazın İncelemesi". *Bilişim Teknolojileri Dergisi* 12/3 (Temmuz 2019), 203-217. <https://doi.org/10.17671/gazibtd.547122>

TapuTakas. "İşleyiş Kuralları". Erişim 3 Nisan 2023. <https://www.taputakas.com.tr/taputakasweb/src/isleyiskurallari.html>

Taşatan, Caner. *Sözleşmenin Kurulması*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2020.

TBK, Türk Borçlar Kanunu. (Kanun No. 6098). *Resmî Gazete* 27836 (4 Şubat 2011). Erişim 18 Nisan 2023. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6098.pdf>

Tekelioğlu, Numan. "Dijital Tapu Sicili: Blokzinciri Teknolojisinin Tapu Sicilinde Kullanılmasına Dair Karşılaştırmalı Bir İnceleme". *İstanbul Hukuk Mecmuası* 80/1 (Nisan 2022), 1-39. <https://doi.org/10.26650/mecmua.2022.80.1.0001>.

Tekelioğlu, Numan. "Eşya Kavramını Yeniden Düşünmek: NFT'lerin Eşya Niteliği Ve Eşya Hukuku Bakımından Geleceği Üzerine Bir İnceleme". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 30/3 (Eylül 2022), 1301-1329. <https://doi.org/10.15337/suhfd.1124648>.

Tekelioğlu, Numan. "Mecelle'de ve Türk Borçlar Kanunu'nda Satış Sözleşmesinin Kurulması ve UNSURLARI". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 25/2 (Aralık 2017), 485-521. <https://doi.org/10.15337/suhfd.338210>.

Temerrüdü. Ankara: Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018.

Tevetoğlu, Mete. "NFT'nin Gündeme Taşdığı Hukuki Sorunlar". *İstanbul Barosu Yapay Zekâ Çağında Hukuk* 17 (Şubat 2022), 7-10. <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/komisyonlar/yzcg/2022subat-bulten.pdf>

The Block. "Meta and EU officials disagree on metaverse centralization". Erişim 25 Mayıs 2023. <https://www.theblock.co/post/187140/meta-and-eu-officials-disagree-on-metaverse-centralization>

Themistocleous, Marinos. "Blockchain Technology and Land Registry". *Cyprus Review* 30/2 (2018), 195-202.

TKGM, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü. "Tarihçe ve Görevler". Erişim 21 Mart 2023. <https://www.tkgm.gov.tr/tarihce-ve-gorevler>

TMK, Türk Medeni Kanunu. (Kanun No. 4721). *Resmî Gazete* 24607 (8 Aralık 2001). Erişim 2 Şubat 2023. <https://mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4721.pdf>

Topuz, Murat. *Türk Özel Hukukunda Taşınmaz Mülkiyeti*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.

Truong, Vu Tuan vd. "Blockchain Meets Metaverse and Digital Asset Management: A Comprehensive Survey". *IEEE Access* 11 (2023), 26258 – 26288. <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2023.3257029>

TSB, Sandbox. "Homepage". Erişim 18 Mart 2023. <https://www.sandbox.game/tr/>

TSB, The Sandbox. "Map". Erişim 28 Nisan 2023. <https://docs.sandbox.game/en/general/map>

TSB, The Sandbox. "Marketplace". Erişim 27 Nisan 2023. <https://docs.sandbox.game/en/general/marketplace>

TSB, The Sandbox. "What is The Sandbox?". Erişim 27 Nisan 2023. <https://docs.sandbox.game/en/what-is-tsb>

TSB, The Sandbox. *The Sandbox Whitepaper*. 2020. https://installers.sandbox.game/The_Sandbox_Whitepaper_2020.pdf

TTK, Türk Ticaret Kanunu. (Kanun No. 6102). *Resmî Gazete* 27846 (14 Şubat 2011). Erişim 3 Şubat 2023. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6102.pdf>

Turan, Menaf - Bayram, Müfit. "Toprağın Menkulleştirilmesi". *Memleket Siyaset Yönetim* 5/12 (Nisan 2010), 90-101.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (Kanun No. 2709). *Resmî Gazete* 17863 (9 Kasım 1982). Erişim 10 Mayıs 2023. <https://www.mevzuat.gov.tr/#anayasa>

United Kingdom Law Commission. *Smart legal contracts*. 2021. <https://lawcom.gov.uk/project/smart-contracts/>

Upland. "Building the Open Metaverse". Erişim 13 Şubat 2024. <https://www.upland.me/roadmap>

Upland. "Leveling Up (Upland Status)". Erişim 13 Şubat 2024. <https://guides.upland.me/getting-started/before-you-play/leveling-up-upland-status>

Upland. "List of Upland Cities". Erişim 13 Şubat 2024. <https://guides.upland.me/cities-and-properties/upland-cities/list-of-upland-cities>

Upland. "Map". Erişim 13 Şubat 2024. <https://play.upland.me/>

Upland. "Terms of Service". Erişim 9 Mart 2024. <https://www.upland.me/documents/Terms-of-Service-Feb-4-2024.pdf>

Upland. "The Upland Story". Erişim 12 Şubat 2024. <https://www.upland.me/about-us>

Upland. "Upland - How To Buy & Mint Properties". YouTube. Yayın Tarihi 7 Mart 2021. 00:00:40-00:01:50. <https://www.youtube.com/watch?v=k43Eykcjg>

Upland. "Upland Dictionary". Erişim 13 Şubat 2024. <https://guides.upland.me/getting-started/before-you-play/upland-dictionary>

Upland. "What is Upland?". Erişim 12 Şubat 2024. <https://guides.upland.me/getting-started/before-you-play/what-is-upland>

Upland. *White Llama Paper*. 2019. <https://www.upland.me/documents/whitepaper.pdf>

Uzun Kazmacı, Özge. "İnternet Ortamında Kurulan Mesafeli Sözleşmelerde Tüketicinin Korunması". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 22/3 (Aralık 2016), 2791-2818.

Ünal, Gökhan – Uluyol, Çelebi. "Blok Zinciri Teknolojisi". *Bilişim Teknolojileri Dergisi* 13/2 (Nisan 2020), 167-175. <https://doi.org/10.17671/gazibtd.516990>

Ünal, Mehmet – Başpınar, Veysel. *Şekli Eşya Hukuku*. Ankara: Savaş Yayınevi, 9. Basım, 2017.

Ünlütepe, Mustafa. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.

Üzümcü, Rabia – Yıldırım, Yasin. "Kripto Paraların Hukuki Statüleri ve Sözleşmeler İçerisindeki Yerleri". *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi* 13/33 (Şubat 2022), 271-291. <https://doi.org/10.21076/vizyoner.902422>

van der Aalst, Wil M. P. "Concurrency and Objects Matter! Disentangling the Fabric of Real Operational Processes to Create Digital Twins".

Theoretical Aspects of Computing – ICTAC 2021. ed. Antonio Cerone - Peter Csaba Ölveczky. 3-17. Cham: Springer, 2021.

van Rijmenam, Mark. *Step into the Metaverse: How the Immersive Internet Will Unlock a Trillion-Dollar Social Economy*. Hoboken: Wiley, 2022.

Veeraiah, Vivek vd. "Enhancement of Meta Verse Capabilities by IoT Integration". *2022 2nd International Conference on Advance Computing and Innovative Technologies in Engineering (ICACITE)*. 1493-1498. Greater Noida: Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE), 2022.

Virtual Tourist. "Homepage". Erişim 18 Mart 2023. <https://www.virtualltourist.io/>

VRS, Virtual Reality Society. "What is Virtual Reality?". Erişim 26 Eylül 2023. <https://www.vrs.org.uk/virtual-reality/what-is-virtual-reality.html>

Wang, Yuntao vd. "A Survey on Metaverse: Fundamentals, Security, and Privacy". *IEEE Communications Surveys & Tutorials* 25/1 (2023), 319-352. <https://doi.org/10.1109/COMST.2022.3202047>

Wright, Mark vd. "Augmented Duality: Overlapping a Metaverse with the Real World". *Proceedings of the 2008 International Conference on Advances in Computer Entertainment Technology*. ed. Masa Inakage ve Adrian David Cheek. 263-266. New York: Association for Computing Machinery, 2008.

Xorbin. "SHA-256 hash calculator". Erişim 5 Eylül 2023. <https://xorbin.com/tools/sha256-hash-calculator>

Yaga, Dylan vd. *Blockchain Technology Overview*. National Institute of Standards and Technology, 2018. <https://doi.org/10.6028/NIST.IR.8202>

Yang, Runkai vd. "Assessing blockchain selfish mining in an imperfect network: Honest and selfish miner views". *Computers & Security* 97 (Ekim 2020), 1-14. <https://doi.org/10.1016/j.cose.2020.101956>

Yang, Xiaohui – Li, Wenjie. "A zero-knowledge-proof-based digital identity management scheme in blockchain". *Computers & Security* 99 (Aralık 2020), 1-17.

Ye, Congcong vd. "Analysis of Security in Blockchain: Case Study in 51%-Attack Detecting". *2018 5th International Conference on Dependable Systems and Their Applications (DSA)*. 15-24. Dalian: Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE), 2018.

Yıldırım, Ali Nizamettin. *Türk Borçlar Hukuku Bakımından Akıllı Sözleşmeler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Basım, 2024.

Yıldız, Serday Kuzey – Bozkurt, Gülsün. “Sanal Gerçekliğin Yeni Anakarası: Metaverse”. *TRT Akademi* 8/17 (Ocak 2023), 268-293.

Yılmaz, Süleyman - Erkan, Vehbi Umut. “Sosyal Medya Hesaplarının Miras Yoluyla İntikal Edip Edemeyeceği Sorusunun Kişisel Verileri Koruma Hukuku Kapsamında İncelenmesi”. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11/2 (Aralık 2020), 567-586. <https://doi.org/10.21492/inuhfd.789817>.

Yu, Ji-Eun. "Exploration of Educational Possibilities by Four Metaverse Types in Physical Education". *Technologies* 10/5 (Eylül 2022), 1-11. <https://doi.org/10.3390/technologies10050104>

Zhang, Kaiwen – Jacobsen, Hans-Arno. “Towards Dependable, Scalable, and Pervasive Distributed Ledgers with Blockchains”. *2018 IEEE 38th International Conference on Distributed Computing Systems (ICDCS)*. 1337-1346 Vienna: Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE), 2018.

Ziker, Cindy vd. “Cross Reality (XR): Challenges and Opportunities Across the Spectrum”. *Innovative Learning Environments in STEM Higher Education*. ed. Jungwoo Ryoo – Kurt Winkelmann. 55-77. Cham: Springer, 2021.

Zyda, Michael. “Let’s Rename Everything “the Metaverse!”. *Computer* 55/3 (Mart 2022), 124-129. <https://doi.org/10.1109/MC.2021.3130480>

Dr. Hasan Alparslan AYAN

**İŞÇİNİN POLİTİK GÖRÜŞ
VE
FAALİYETLERİNİN
İŞ İLİŞKİSİNE ETKİSİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İşçinin Politik Görüş ve Faaliyetlerinin İş İlişkisine Etkisi

Hasan Alparslan Ayan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3851

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 891 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Acaray**, Deniz: “İnsan Haklarının Korunması Amacıyla Devlet İktidarının Sınırlandırılması ve Siyasal Katılmanın Buna Etkisi”, *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 2, S. 4, 2013, s. 119-144.
- Akdeniz**, Ayşe Ledün: *İş İlişkilerinde İmkânsızlık*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.
- Akkaya**, Rukiye: “Siyasal Katılım ve Siyasal İlginin Zayıflaması”, *Argumentum*, S. 44, C. 4-5, s. 64-78.
- Akman**, Şefik Taylan: *Hukuk ve Politika İlişkisi*, İmge Kitabevi, Ankara 2016.
- Aköz**, Seçkin: “Politika Kavramının Siyaset Kavramı Yerine Kullanılması ve Bilimsellik Tartışmaları Bağlamında Devlet Olgusuyla İlişkisi”, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S. 5, 2018, s. 160-180.
- Aktay**, Ahmet Nizamettin: *Toplu İş Hukuku*, 2. Baskı, Lykeion Yayınları, Ankara 2019. (Toplu İş Hukuku)
- Aktay**, Nizamettin: “Sendika ve Konfederasyonlara Yasak Faaliyetler”. *SİCİL İş Hukuku Dergisi*, S. 10, 2008, s. 119-125.
- Akyiğit**, Ercan: “İş Kanunu’nda İşverenin Çalışma Belgesi Verme Yükümü”, *TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi*, C. 22-23, S. 6-1, Mayıs-Ağustos 2010, s. 1-23. (Çalışma Belgesi)
- Akyiğit**, Ercan: *Bireysel İş Hukuku Ders Kitabı*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Akyiğit**, Ercan: *Toplu İş Hukuku*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020. (Toplu İş Hukuku)
- Alpagut**, Gülsevil: “İş Sözleşmesinin Feshinde Haklı-Geçerli Neden Ayrımı ve Yargıtay’ın Konuya İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi”, *Sicil İş Hukuk Dergisi*, S. 1, 2006, s. 71-84. (Haklı-Geçerli Neden)
- Alpagut**, Gülsevil: “İşçinin Sadakat Borcu ve Türk Borçlar Kanunu ile Getirilen Düzenlemeler”, *Sicil İş Hukuku Dergisi*, S. 25, 2012.
- Alpagut**, Gülsevil: “Toplu Eylem Hakkı ve Sınırları – Yargıtay’ın Konuya İlişkin Bir Kararının Düşündürdükleri”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 74, 2016, s. 855-879. (Toplu Eylem)
- Alpagut**, Gülsevil/**Karaca Yagcı**, Aybüke: “İşyerinde Yapay Zekâ Uygulaması ve Ayrımcılık”, *Sicil İş Hukuku Dergisi*, S. 49, 2023, s. 11-44.
- Altun**, Abdurrahim: *Yapay Zekâya Elektronik Kişilik Tanınması*, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.

- Anayurt**, Ömer: “İnsan Haklarının Bütünlüğü İlkesi Açısından İnsan Haklarına İlişkin Sınıflandırmaların Değerlendirilmesi”, Türkiye’de İnsan Hakları, (Ed. Oya Çitçi), TODAİE İnsan Hakları Araştırma ve Derleme Merkezi Yayını, Ankara 2000.
- Anayurt**, Ömer: Anayasa Hukuku, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Arendt**, Hannah: İnsanlık Durumu, Çev. Bahadır Sina Şener, 10. Baskı, İletişim Yayınları, 2021.
- Aristoteles**, Politika, Çev. Özgüç Orhan, 2. Baskı, Pinhan Yayıncılık, 2020.
- Arslan Öncü**, Gülay: Sosyal Devlet ve Küreselleşme Ekseninde Haksız İşten Çıkarılmama Hakkı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Arslan**, Rıza: Siyaset Bilimine Giriş-Kavramlar, Savaş Kitabevi, Bursa 2016.
- Arslan**, Zühtü: “Anayasal Devletin Normatif Temelleri: Siyasal Tarafsızlık (I)”, Liberal Düşünce Dergisi, C. 16, S. 2, 1999, s. 5-19.
- Ascheid**, Reiner/**Preis**, Ulrich/**Schmidt**, Ingrid: Kündigungsgrecht, 6. Auflage, C.H. Beck, München 2021. (APS/Bearbeiter...)
- Ateş**, Derya: “Sözleşme Özgürlüğü Yönünden Dürüstlük Kuralları”, TBB Dergisi, S. 72, 2007, s. 75-93.
- Ateş**, Derya/**Süleymanlar**, Gülin: “Sözleşmelerde Amaç ve Genel Ahlaka Aykırılık Değerlendirmesi”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 71, S. 4, 2022, s. 1619-1652.
- Ayan**, Hasan Alparslan: İş Hukukunda Yabancıların Çalıştırılması, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- Ayan**, Mehmet/**Ayan**, Nurşen: Kişiler Hukuku, 11. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Ayan**, Mehmet/**Ayan**, Nurşen: Medeni Hukuka Giriş, 15. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023. (Giriş)
- Aydemir**, Muzaffer: İşyerinde Mahremiyet Olgusu, Beta Basım Yayım, İstanbul 2012.
- Aydın**, Fatih: İşçinin Sosyal Medya Paylaşımlarının İş Sözleşmesinin Feshine Etkisi, Adalet Yayınevi, Ankara 2022. (Sosyal Medya)
- Aydın**, Mesut: “1982 Anayasasında Sendika Kurma Hakkı ve Sınırlanması”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 2, 2016, s. 61-100.
- Aydın**, Ufuk: İş Hukukunda İşçinin Kişilik Hakları, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2002.
- Balta**, Oğuzhan: Siyasi İfade Özgürlüğünün Sınırlandırılması ve Ölçülülük İlkesi, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Baskan**, Ş. Esra: İş Sözleşmesinin Feshinde Son Çare (Ultima Ratio) İlkesi, Legal Yayıncılık, İstanbul 2021.

- Başbuğ**, Aydın: “Alt İşveren İşçisi İle Asıl İşveren Arasındaki Borç İlişkisi ve Bu İlişkinin Doğurduğu Hukuki Sorunlar”, Kamu-İş, C. 4, S. 3, 1998, s. 61-78. (Alt İşveren)
- Başbuğ**, Aydın: Hukukta Yöntem, Beta Basım Yayım, İstanbul 2020.
- Başbuğ**, Aydın: İşverenin Yönetim Hakkı ve Çalışma Şartlarında Değişiklik, Alter Yayıncılık, Ankara 2008. (Yönetim Hakkı)
- Başbuğ**, Aydın: Sendika Genel Kurulu, Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası, Ankara 2022. (Sendika Genel Kurulu)
- Başbuğ**, Aydın: Türk İş Hukukunda Disiplin Cezaları, TES-İŞ Eğitim Yayınları, Ankara 1999. (Disiplin Cezaları)
- Başbuğ**, Aydın/**Bodur**, Mehtap Yücel: İş Hukuku, 6. Baskı, Beta Yayım, İstanbul 2021.
- Baybora**, Dilek: “Sendikaların Siyasi Faaliyetlerinin Yasak Çerçevesi”, Kamu-İş, C. 7, S. 2, 2003, s. 2-15.
- Baybora**, Dilek: “Yargı Kararları ile Sosyal Medyada Konuşmanın İş Sözleşmesine Etkisi”, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, C. 14, S. 56, 2017, s. 1705-1741.
- Baykal**, Deniz: Siyasal Katılma – Bir Davranış İncelemesi, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara 1970.
- Baysal**, Ulaş: İşçinin Yetersizliğinden Kaynaklanan Geçerli Sebep İle İş Sözleşmesinin Feshi, Adalet Yayınevi, Ankara 2011.
- Belling**, Detlev W./**Herold**, Antje/**Kneis**, Marek: “Die Wirkung der Grundrechte und Grundfreiheiten zwischen Privaten”, Rechtsentwicklungen aus Europäischer Perspektive im 21. Jahrhundert (ed. Badó Attila/Detlev W. Belling) içinde, Universitätverlag Potsdam, 2014, s. 53-113.
- Belling**, Detlev W./**İnce**, Nurten: “Türk-Alman Hukukunda Temel Hakların Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi”, Legal Hukuk Dergisi, C. 12, S. 137, 2014, s. 3-59.
- Berkowsky**, Wilfried: “Die personenbedingte Kündigung - Teil II”, NZA-RR 2001, s. 449-461.
- Berkowsky**, Wilfried: “Die verhaltensbedingte Kündigung - Teil I”, NZA-RR 2001, s. 1-20. (Verhaltensbedingte Teil I)
- Berkowsky**, Wilfried: “Die verhaltensbedingte Kündigung - Teil II”, NZA-RR 2001, s. 57-76. (Verhaltensbedingte Teil II)
- Beydoğan**, T. Ayhan: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Türk Hukukunda Siyasi İfade Hürriyeti, Liberal Düşüne Topluluğu, Ankara, Ağustos 2003.
- Birben**, Erhan: “İşçinin Özel Yaşamı Nedeniyle İş Sözleşmesinin Feshi”, İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar II, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016, s. 135-169.

- Birben**, Erhan: “Yargı Kararları Işığında Toplu Eylem Hakkı Bakımından Ölçülülük Denetimi”, İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar II, Beta Basım Yayım, İstanbul 2018, s. 1-31. (Toplu Eylem)
- Blomeyer**, Wolfgang: “Die rechtliche Bewertung des Betriebsfriedens im Individualarbeits- und Betriebsverfassungsrecht”, ZfA 1972, s. 85-123.
- Boecken**, Winfried/**Düwell**, Franz Josef/**Diller**, Martin/**Hanau**, Hans: *Gesamtes Arbeitsrecht*, 2. Auflage, Nomos Verlag, Baden-Baden 2023. (NK-GA/Bearbeiter...)
- Boemke**, Burkhard/**Gründel**, Mirko: “Grundrechte im Arbeitsverhältnis”, ZfA 2001, s. 245-280.
- Boyar**, Oya: *Anayasa ve Özel Hukuk*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.
- Brose**, Wiebke/**Greiner**, Stefan/**Preis**, Ulrich: “Kleidung im Arbeitsverhältnis”, NZA 2011, s. 369-380.
- Buchner**, Herbert: *Meinungsfreiheit im Arbeitsrecht*, ZfA 1982, s. 49-76.
- Bulut**, Nihat: *1982 Anayasası Çerçevesinde Türkiye’de Siyasal Katılım*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1998.
- Burr**, Steffen: *Posting als Kündigungsgrund*, Nomos, Baden-Baden 2014.
- Can**, Osman: “Dolaylı Etki” ve “İyi Yönetişim” Kuramları Üzerinden Anayasa Mahkemesi İçtihatlarına İlişkin Bazı Gözlemler”, *Anayasa Yargısı Dergisi*, C. 35, S. 1, 2018, s. 23-44.
- Canaris**, Claus-Wilhelm: “Grundrechte und Privatrecht”, *Archiv für die Civilistische Praxis (AcP)*, 1984, s. 201-246.
- Caniklioğlu**, Nurşen: “6356 Sayılı Kanuna Göre Grev Yasakları ve Grevin Ertelenmesi”, *Çalışma ve Toplum*, C. 4, S. 39, 2013, s. 289-316.
- Civan**, Orhan Ersun: *İşçinin Yan Yükümlülükleri*, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Clapham**, Andrew: *Human Rights Obligations of Non-State Actors*, Oxford University Press, New York 2006.
- Çankaya**, Yiğitcan: *İş İlişkisinde Özel Yaşamın Gizliliği*, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Çatlı**, Mehmet/**Keskin**, Salih: “İnsan Haklarının Değişime Açık Konusu: Dijital Vatandaşlık Kavramı Üzerine Bir İnceleme”, *Ombudsman Akademik*, S. 14, 2021, s. 199-229.
- Çelebi**, Aykut: “Doğrudan Demokrasi ya da Temsili Hükümet Modelinin Demokratikleştirilmesi Üzerine”, *Demokratik Anayasa* (Ed. Ece Göztepe/Aykut Çelebi) içinde, Metis Yayınları, İstanbul 2012.
- Çelik**, Nuri/**Caniklioğlu**, Nurşen/**Canbolat**, Talat/**Özkaraca**,ERCÜMENT: *İş Huku-ku Dersleri*, 36. Baskı, Beta Basım Yayım, İstanbul 2023.

- Çetin**, Evra: İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 8-11. Maddeleri Bağlamında Çalışanların Hakları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015.
- Dahl**, Robert A.: Demokrasi Üzerine, Çev. Betül Kadioğlu, Phoenix Yayınevi, 6. Baskı, Ankara 2021.
- Däubler**, Wolfgang: "Arbeitsrecht und Politik", RdA 1999, s. 18-24.
- Däubler**, Wolfgang: "Informationsbedarf versus Persönlichkeitsschutz – was muss, was darf der Arbeitgeber wissen?", NZA 2017, s. 1481-1488. (Persönlichkeitsschutz)
- Däubler**, Wolfgang: Digitalisierung und Arbeitsrecht, 7. Auflage, Bund Verlag, Frankfurt am Main, 2020. (Digitalisierung)
- Däubler**, Wolfgang/**Hjort**, Jens Peter/**Schubert**, Michael/**Wolmerath**, Martin: Arbeitsrecht, 5. Auflage, Nomos Verlag, München 2022. (HK-ArbR/Bearbeiter...)
- Daver**, Bülent: Siyaset Bilimine Giriş, Siyasal Kitabevi, Ankara 1993.
- Dieterich**, Thomas: Grundgesetz und Privatautonomie im Arbeitsrecht, Bund-Verlag, Köln 1995.
- Doğan**, Sevil: "Toplu Eylem Hakkı ve Siyasi Grev Bağlamında Bir Yargıtay Kararı İncelemesi", Çalışma ve Toplum, S. 40, 2014, s. 305-333.
- Doğan**, Sevil: İş Sözleşmesinde Bağımlılık Unsuru, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016.
- Dönmezkuş**, Dilara: Temel Hakların Yatay Etkisi ve İfade Özgürlüğü, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Duchstein**, Michael: "Das Erscheinungsbild des Arbeitnehmers", BB 2011, s. 1717-1722.
- Durig**, Günter/**Herzog**, Roman/**Scholz**, Rupert: Grundgesetz-Kommentar, 100. Auflage, C.H. Beck, München 2023. (GG Kommentar/Bearbeiter...)
- Dursun Ateş**, Sevgi: İşverenin Yönetim Hakkı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- Duverger**, Maurice: Politikaya Giriş, Çev. Samih Tiryakioğlu, 3. Baskı, Varlık Yayınları, İstanbul 1978.
- Duverger**, Maurice: Siyaset Sosyolojisi, Çev. Şirin Tekeli, Varlık Yayınları, İstanbul 2019. (Sosyoloji)
- Düwell**, Franz Josef: Betriebsverfassungsgesetz-Handkommentar, 6. Auflage, Nomos Verlag, Baden-Baden 2022. (HaKo-BetrVG/Bearbeiter...)
- Dzida**, Boris: "Big Data und Arbeitsrecht", NZA 2017, s. 541-546.
- Dzida**, Boris/**Förster**, Julia: "Kündigung des Arbeitsverhältnisses aufgrund 'politischer' Äußerungen in sozialen Netzwerken", BB 2017, s. 757-761. (Politischer Äußerungen)
- Edip Yalçın**, Cemre: Klasik Kamusal Alandan Sanal Kamusal Alana: Demokrasi ve İnsan Hakları İdeali İçin Normatif Bir Değerlendirme, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.

- Ekmekçi, Ömer/Yiğit, Esra:** Bireysel İş Hukuku, 5. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2023.
- Elbir,** Nazlı: Kişiliğinin Korunması Bağlamında İşçiye Ait Kişisel Verilerin Korunması, Yetkin Yayınları, Ankara 2020.
- Elmas,** Serkan: Türk İş Hukukunda Haksız Fesih, Lykeion Yayınları, Ankara 2018.
- Elstub,** Stephen: "Deliberative and Participatory Democracy", The Oxford Handbook of Deliberative Democracy, Andre Bächtiger (ed.) et al., Oxford University Press, Oxford 2018, s. 187-202.
- Engin,** Enver Murat: "İnsan Haklarına İlişkin Uluslararası Hukuk ve Türk Hukuku Anayasa m. 90 Son Cümle Hükmü ve Toplu Eylemler Üzerine", Sosyal Güvenlik Dergisi, C. 5, S. 2, 2015, s. 9-36.
- Erbaş,** Cevat Gökhan: Türk ve Alman İş Hukukunda İşçinin Yönetime Katılması, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013.
- Erdem,** Burak: Kamu Görevlisinin İfade Özgürlüğü, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Erdoğan,** Gülnur: İşyerinde İfade Özgürlüğü, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.
- Erdoğan,** Mustafa: "Müzakereci Demokrasi ve Sınırları", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, S. 22, 2012, s. 25-43. (Müzakereci Demokrasi)
- Erdoğan,** Mustafa: Özgürlük, Hukuk ve Demokrasi, Siyasal Kitabevi, Ankara 2018. (Demokrasi)
- Eren,** Abdurrahman: "Türk Hukukunda Vicdani Ret", Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C. 62, S. 3, 2006, s. 103-130. (Vicdani Ret)
- Eren,** Abdurrahman: Anayasa Hukuku Dersleri, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Ergin,** Hediye: "Sosyal Medya Paylaşımlarıyla İşverenin İtibarını Zedeleyen İşçinin İş Sözleşmesinin Feshi", Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 49, 2023/I, s. 45-59.
- Ergül,** Ozan: "Temel Hak ve Özgürlüklerin Yatay Etkisi Karşısında Çalışanı Ücretini Gizli Tutmakla Yükümlü Kılmanın Hukuksal Temelsizliği Üzerine", Erdal Onar Armağanı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, C. 1, 2013.
- Erkanlı Başbüyük,** Betül: İşçinin İş Görmekten Kaçınma Hakkı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Eroğul,** Cem: "Siyaset Kavramı Hakkına Bir Deneme", Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, C. 29 S. 2, 1974, s. 113-130. (Siyaset Kavramı)
- Eroğul,** Cem: Devlet Nedir?, 3. Baskı, Yordam Kitap, İstanbul 2014.
- Eroğul,** Cem: Devlet Yönetimine Katılma Hakkı, 2. Baskı, İmge Kitabevi, 1999. (Katılma Hakkı)
- Erol,** Abdullah: İş Sözleşmesinin Bağımlılık Unsuru, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.

- Ertürk**, Şükran: İş İlişkinde Temel Haklar, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2002.
- Esener**, Turhan: İş Hukuku, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1973.
- Etgü**, Mehmet Akif: "Siyasal Katılım ve Kanaatler Açısından Düşünce Özgürlüğüne Genel Bakış, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 21, S. 3-4, 2017, s. 47-81.
- Eyrenci**, Öner: "Arbeitsrechtliche Bestimmungen in der neuen türkischen Verfassung", RdA 1984, s. 164-169.
- Fabisch**, Dieter: Die Unmittelbare Drittwirkung der Grundrechte im Arbeitsrecht, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2010.
- Farthmann**, Fridhelm: "Der 'personrechtliche Charakter' des Arbeitsverhältnisses", RdA 1960, s. 5-9.
- Fedtke**, Jörg: "Drittwirkung in Germany", Human Rights and the Private Sphere a Comparative Study (ed. Dawn Oliver, Jörg Fedtke) içinde, Routledge-Cavendish, New York 2007, s. 125-156.
- Finkin**, Matthew W.: "An Employee's Right Not to Obey Orders in the United States." Comparative Labor Law & Policy Journal, Vol. 31, No. 3, 2010.
- Franke**, Christian/**Geraats**, Herbert: "Zulässigkeit von politisch motivierten Arbeitskämpfmassnahmen", DB 1986, s. 965-970.
- Franzen**, Martin: "Rechtliche Rahmenbedingungen psychologischer Eignungstests", NZA 2013, s. 1-5.
- Freyler**, Carmen: "Robot-Recruiting, Künstliche Intelligenz und das Antidiskriminierungsrecht", NZA 2020, s. 284-290.
- Fuhlrott**, Michael/**Oltmanns** Sönke: "Social Media im Arbeitsverhältnis – Der schmale Grat zwischen Meinungsfreiheit und Pflichtverletzung", NZA 2016, s. 785-791.
- Gabriel**, Oscar W.: Politische Partizipation, Springer, Wiesbaden 2022.
- Gamillscheg**, Franz: Die Grundrechte im Arbeitsrecht, Schriften zum Sozial- und Arbeitsrecht-Band 100, Duncker & Humbolt, Berlin 1989.
- Glaubitz**, Werner: "Parteilpolitische Betätigung im Betrieb", BB 1972, s. 1277-1278.
- Gola**, Peter: "Das Internet als Quelle von Bewerberdaten", NZA 2019, s. 654-658.
- Gökçek Karaca**, Nuray: Basın İş Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2020.
- Göktaş**, Seracettin: "Türk İş Hukukunda İşverenin İşçinin Özel Yaşamına Saygı Borcu", Anayasa Yargısı, C. 38, S. 2, 2021, s. 1-55.
- Gören**, Zafer: "Aktif Statü Hakları", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 22, S. 3, 2016, s. 3303-3322.
- Gören**, Zafer: "Temel Hakların Varlığı ve Önemi", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.20, S.41, 2021, s. 746-764. (Temel Hakların Önemi)

- Gören, Zafer:** Temel Hak Genel Teorisi, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022. (Teori)
- Görücü, Veysel:** “Katılımı Etkileyen Faktörler ve Katılım Yolları”, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 22, 2021.
- Görücü, Veysel:** Türkiye’de Katılımcı Demokrasi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kırıkkale 2019.
- Göze, Ayferi:** Siyasal Düşünceler ve Yönetimler, 18. Baskı, Beta Basım Yayın, İstanbul 2021.
- Gözler, Kemal:** Anayasa Hukukunun Genel Teorisi, 2. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa 2020.
- Gözler, Kemal:** Türk Anayasa Hukuku, 3. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa 2019.
- Gül, Yunus Emre:** “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Kararlarında Yararlandığı Klasik ve Özgün Yorum Yöntemleri”, Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, C. 18, S. 36, 2018, s. 215-237.
- Güller, Abdülsamet:** “Carl Schmitt’in Hukuk ve Politika Yaklaşımına Bir Bakış”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, 2021, s. 597-613.
- Gültekin, Fatih:** İş İlişkinde İfade Özgürlüğü, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2024.
- Güneş, Başak:** Türk İş Hukukunda Bireysel Sendika Özgürlüğünün Korunması, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Güzel, Ali/Ugan Çatalkaya, Deniz/Heper, Hande:** “Droits et libertés fondamentaux du citoyen-salarié en droit du travail”, Annales de la Faculté de Droit d’Istanbul, 71/2022, s. 221-263. (Droits Fondamentaux)
- Güzel, Ali/Ugan Çatalkaya, Deniz/Heper, Hande:** “İş Hukukunun Yapay Zekâ ile Buluşması: İşverenin Algoritmik Yönetimi”, Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi, Prof. Dr. Öner Eyrenci’ye Armağan - Özel Sayı, 2023, s. 25-110.
- Habermas, Jürgen:** Kamusalın Yeni Bir Yapısal Dönüşümü ve Müzakereci Demokrasi, Çev. Tanıl Bora, İletişim Yayınları, 2023.
- Hager, Johannes:** “Grundrechte im Privatrecht”, JZ 1994, 49. Jahrg. Nr. 8, s. 373-383.
- Hanami, Tadashi:** “Conscientious Objection in Japan”, Comparative Labor Law & Policy Journal, Vol. 31, No. 3, 2010.
- Heper, Hande:** “Düşünceyi Açıklama Hakkının Çalışma Yaşamındaki Görünümü: İşçinin İfade Özgürlüğü”, Çalışma ve Toplum, C. 3, S. 74, 2022, s. 1901-1934. (İfade Özgürlüğü)
- Heper, Hande:** İş İlişkinde İşçinin İradesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Hoffmann, Michel:** “Möglichkeit und Zulässigkeit von Künstlicher Intelligenz und Algorithmen im Recruiting”, NZA 2022, s. 19-24.

- Hofmann**, Reinhard: Das Verbot parteipolitischer Betätigung im Betrieb, Duncker & Humblot, Berlin 1984.
- Hohn**, Hannsjosef: "Parteipolitik und Betriebsversammlungen" BB 1975, s. 376.
- Hoyningen-Huene**, Gerrick v./**Hofmann** R.: "Politische Plaketten im Betrieb", BB 1984, s. 1050-1055.
- Hozar**, Nağme N.: "İşverenin Çalışma Belgesi Düzenleme Yükümlülüğü", SİCİL İş Hukuku Dergisi, S. 15, 2009, s. 249-259.
- Hunold**, Wolf: "Arbeitsverweigerung aus Glaubens- oder Gewissensgründen", DB 2011, s. 1580-1584.
- Huntington**, Samuel P./**Dominguez**, Jorge I.: Siyasal Gelişme, Çev. Ergun Özbudun, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1975.
- Husemann**, Tim: Das Verbot der parteipolitischen Betätigung, Nomos, Baden-Baden 2013.
- Hülsmann**, Marie-Luisa: "Grenzen der Meinungsäußerungsfreiheit im Arbeitsverhältnis, RdA 2022, s. 228-235.
- Inkeles**, Alex: "Becoming Modern: Individual Change in Six Developing Countries", Ethos, Vol. 3, No. 2, 1975, s. 323-342.
- İşık**, Alper: Dijital Demokrasi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- İşık**, Rüçhan: İşçi Sendikalarının Faaliyetlerinin Hukuksal Çerçevesi, Ankara 1977.
- İşıklı**, Alpaslan: İş Hukuku, 8. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara 2013.
- İşıklı**, Alpaslan: Sendikacılık ve Siyaset, Odak Yayınları, Ankara 1972. (Siyaset)
- İşıktaç**, Yasemin: "Isaiah Berlin: Negative and Positive Liberty", Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul, s. 37-45.
- Juncker**, Maximilian: "Hass im Netz und die arbeitsrechtlichen Konsequenzen", öAT 2018, s. 4-7.
- Junker**, Abbo: Grundkurs Arbeitsrecht, 22. Auflage, C.H. Beck, München 2023.
- Kabakcı**, Mahmut: Geçerli Fesih Nedeni Olarak Yetersiz (Kötü ve Eksik) İş Görme, Beta Yayınevi, İstanbul, Ekim 2012.
- Kaboğlu**, İbrahim Özden: Özgürlükler Hukuku-1, 7. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara 2013.
- Kaiser**, Joseph H.: Der Politische Streik, Duncker Humblot, Berlin 1955.
- Kalaycıoğlu**, Ersin: "Siyasal Kültür, Yapı ve Demokrasi", Türkiye'de Demokratik Siyasal Kültür, Türk Demokrasi Vakfı Yayını, Ankara 1995.
- Kalaycıoğlu**, Ersin: Çağdaş Siyasal Bilim, Beta Basım Yayım, İstanbul 1984. (Siyasal Bilim)
- Kalaycıoğlu**, Ersin: Karşılaştırmalı Siyasal Katılma-Siyasal Eylemin Kökenleri Üzerine Bir İnceleme, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları, İstanbul 1983. (Siyasal Katılma)

- Kanadoğlu**, O. Korkut: Türk ve Alman Anayasa Yargısında Anayasal Değerlerin Çatışması ve Uyumlaştırılması, Beta Basım Yayım, İstanbul 2000.
- Kaneti**, Selim: “Anayasa Mahkemesi Kararlarına Göre Anayasa’nın Özel Hukuk Alanındaki Etkileri”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası”, C. 53, S. 1-4, 1990, s. 199-211.
- Kapani**, Münci: Kamu Hürriyetleri, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2013. (Kamu Hürriyetleri)
- Kapani**, Münci: Politika Bilimine Giriş, 52. Baskı, BB101 Yayınları, Ankara 2016.
- Karademir**, Artür: İş Güvencesinde Son Çare İlkesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Karahanooğulları**, Onur: “Güvenlik Soruşturması”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C. 53, S. 1, 1998, s. 159-184.
- Karakaş**, Muhammed Emin: “Dijital Geçmişin İnternet Erişiminden Kaldırılması ‘Unutulma Hakkı’ ve Türk Hukukunda Görünümü”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 2, 2020, s. 262-289.
- Kavas**, Dadaşhan Celaleddin: “Türkiye’de Hukukun Oluşturulması ve Demokrasi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 14, S. 1, 2006, s. 97-129.
- Kaya**, Pir Ali/**Güler**, Ceyhun: “Uluslararası İnsan Hakları Hukukunda Toplu Eylem Hakkı”, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, S. 68, 2015, s. 105-126.
- Kayık Aydınalp**, Aslıhan: “Çalışma Belgesinin İçeriği”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 26, S. 1, 2020, s. 257-277.
- Kayırgan**, Hasan: “İş Hukukunda Sadakat Borcunun Genel Bir Değerlendirilmesi”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Özel Sayı, Prof. Dr. Ali Rıza Okur’a Armağan, C. 20, S. 1, 2014, s. 459-478.
- Kayırgan**, Hasan: “İşyeri Sendika Temsilcilerinin İşe İade Davasını Kazanması Sonucu Doğacak Haklar”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 8, S. 2, s. 579-602. (Sendika Temsilcileri)
- Keskin**, Fatih: “Modern Demokrasilerde Yeni Politik Seçkinler: Think Tanklar ve Politikadaki Rollerini”, Sosyoekonomi, C. 1, S. 1, 2005, s. 45-59.
- Kılıçarslan İsfen**, Sibel: “Alman Hukuku Işığında, Fikir Beyan Etme ve Yayma Temel Hakkının Kişilik Haklarına Saldırıdan Dolayı Açılan Hukuk Davalarında Gözetilmesi”, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi, C. 1, S. 1, 2011, s. 193-208.
- Kışlalı**, Ahmet Taner: Siyaset Bilimi, 17. Baskı, Kırmızı Kedi Yayınevi, Ankara 2016.
- Kızılyel**, Serkan: “Kamu Görevlilerinin Kıyafet Özgürlüğü Üzerine Düşünceler”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 3, 2016, s. 283-303.
- Kiel**, Heinrich/**Lunk**, Stefan/**Oetker**, Hartmut: Münchener Handbuch zum Arbeitsrecht, 5. Auflage, C.H. Beck, München 2021. (MHdB ArbR/Bearbeiter...)

- Kingreen, Thorsten/Poscher, Ralf:** Temel Haklar Anayasa Hukuku II, Çev. Ayşe Nuhoglu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Kissel, Otto Rudolf:** "Arbeitsrecht und Meinungsfreiheit", NZA 1988, s. 145-154.
- Kleinebrink, Wolfgang:** "Arbeitsrechtliche Folgen von politischen Betätigungen im Zusammenhang mit dem Angriffskrieg in der Ukraine Freund oder Feind von Wladimir Putin?", ArbRB 2022, s. 112-115
- Kohte, Wolfhard:** "Entscheidungen Mit Anmerkungen", Arbeit und Recht, Vol. 32, No. 4, 1984, s. 122-128.
- Kohte, Wolfhard:** "Gewissenskonflikte am Arbeitsplatz - Zur Aktualität des Rechts der Leistungsstörungen", NZA 1989, s. 161-169.
- Konzen, Horst:** "Politische Radikalität und Privatautonomie", Festschrift für Otto Mühl (Hrsg. Damrau, Jürgen/Kraft, Alfons/Fürst, Walther) içinde, Verlag W. Kohlhammer, Stuttgart 1981, s. 365-387.
- Korkusuz, M. Refik:** Dünyada İşçi Sendikalarının Faaliyetleri, İzmir 2003.
- Krahé, Justin Friedrich:** "The Impact of Public Law Norms on Private Law Relationships", European Journal of Comparative Law and Governance, 2015, s. 125-155.
- Kramer, Stefan:** "Internetnutzung als Kündigungsgrund", NZA 2004, s. 457-464.
- Kramer, Stefan:** IT-Arbeitsrecht, 3. Auflage, C.H. Beck, München 2023. (Kramer IT-ArbR/Bearbeiter...)
- Krichel, Ulrich:** "Zur Rechtslage bei politischen Streiks", NZA 1987, s. 297-302.
- Krummel, Christoph/Küttner, Wolfdieter:** "Antisemitismus und Ausländerfeindlichkeit im Betrieb", NZA 1996, s. 67-76.
- Krülls, Sebastian:** Politische Betätigung im Betrieb, Nomos, Baden-Baden 2021.
- Kurtişoğlu Yücel, Ezel:** Basın Özgürlüğü Bağlamında Basın İş Sözleşmesinden Doğan Borçlar, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Küçükalp, Derda:** Siyaset Felsefesi, 3. Baskı, Dora Yayınları, Bursa 2018.
- Küçükgüngör, Erkan/Akipek, Şebnem:** "İngiliz Hukukunda İşçilerin Haksız Fiille-ri Dolayısıyla İşverenin Kusursuz Sorumluluğu", Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, İzmir 2000, s. 741-751.
- Lancelot, Alain:** Siyasal Tavrılar, Çev. Hüseyin Rauf, Gelişim Yayınları, İstanbul 1976.
- Lansnicker, Frank/Schwirtzek, Thomas:** "Außerdienstliches fremdenfeindliches Verhalten des Arbeitnehmers als Kündigungsgrund?", DB 2001, s. 865-869.
- Lepke, Achim:** "Zur Politischen Meinungsäußerung und Betätigung des Arbeitnehmers", DB 1968, s. 1990-1995. (Teil I)
- Lepke, Achim:** "Zur Politischen Meinungsäußerung und Betätigung des Arbeitnehmers", DB 1968, s. 2037-2040. (Teil II)

- Manav**, Eda: İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 2, 2015, s. 95-136.
- Meisel**, Peter G.: "Politik im Betrieb", RdA 1976, s. 38-46.
- Mignin**, Robert J./**Lazar**, Bart A./**Friedman**, Josh M.: "İşyerinde Özel Yaşama İlişkin Sorunlar: 11 Eylül Sonrası Bakış Açısı", Çev. K. Ahmet Sevimli, A. Can. Tunçay'a Armağan, Legal Yayıncılık, İstanbul 2005, s. 361-383.
- Milbrath**, Lester W./**Goel**, M. L.: Political participation: How and Why Do People Get Involved in Politics?, Chicago 1977.
- Mittelbach**, Clamor: Kündigung des Arbeitsverhältnisses aufgrund politischer Meinungsäußerung oder Betätigung, Herbert Utz Verlag, München 1998.
- Molitor**, Karl: "Betätigung für ausserbetriebliche Vereinigungen und Propaganda im Betrieb", BB 1954, s. 134-135.
- Mollamahutoğlu**, Hamdi/**Astarlı**, Muhittin/**Baysal**, Ulaş: İş Hukuku, 7. Baskı, Lykeion Yayıncılık, Ankara 2022.
- Mumcuoğlu**, Maksut: Sendikacılık-Siyasi İktidar İlişkileri, Doruk Yayınları, Ankara 1979.
- Mummenhoff**, Winfried: "Plaketten im Betrieb", DB 1981, s. 2539-2543.
- Mülayim**, Baki Oğuz: "İş Sözleşmesine Disiplin Kurulu Kararı ile Son Verilmesi", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 46, 2021, s. 327-354. (Disiplin Kurulu)
- Mülayim**, Baki Oğuz: "İşçinin Müşteriye Yönelik Tutum ve Davranışları Nedeni ile İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Feshedilmesi", Necmettin Erbakan Hukuk Araştırmaları "Özel Hukuk" içinde, NEÜ Yayınları, Konya 2021, s. 91-129. (Tutum ve Davranışlar)
- Mülayim**, Baki Oğuz: "Toplu İş Sözleşmesi Özerkliği", Terazi Hukuk Dergisi, C. 12, S. 147, 2018, s. 24-39. (Özerklik)
- Mülayim**, Baki Oğuz: İş Hukukunda Gece Çalışması, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.
- Müller-Glöge**, Rudi/**Preis**, Ulrich/**Schmidt**, Ingrid: Erfurter Kommentar zum Arbeitsrecht, 23. Auflage, C.H. Beck, München 2023. (ErfK ArbR/Bearbeiter...)
- Müller**, Gerhard: "Drittwirkung von Grundrechten und Sozialstaatsprinzip", RdA 1964, s. 121-128. (Drittwirkung)
- Müller**, Stefan: "Die Lüge im Arbeitsrecht", NZA-RR 2023, s. 225-231.
- Narmanlıoğlu**, Ünal: İş Hukuku - Ferdi İş İlişkileri I, Beta Yayınevi, İstanbul 2014.
- Narmanlıoğlu**, Ünal: İş Hukuku II - Toplu İş İlişkileri I, 3. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2016. (Toplu İş İlişkileri)
- Nipperdey**, Hans Carl: Grundrechte und Privatrecht, 1961.
- Oberwetter**, Christian: "Bewerberprofilierung durch das Internet - Verstoß gegen das Datenschutzrecht?", BB 2008, s. 1562-1566.

- Ocak, Saim/Özer, Hatice Duygu/Duman, Barış/Yılmaz, Dursun:** Geçerli Sebep Feshe İlişkin İşçi Davranışları, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- Oğuzman, Kemal:** Hukuki Yönden İşçi-İşveren İlişkileri, C. 1, 4. Baskı, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1987.
- Okur, Zeki:** “İş Hukukunda İşçinin Düşünceyi Açıklama Özgürlüğü”, Kamu-İş, C. 8, S. 4, 2006.
- Okur, Zeki:** “İşyerinde İşçinin Bilgisayar ve İnterneti Özel Amaçlı Kullanımının İş İlişisine Etkisi”, Kamu-İş, C. 8, S. 2, 2005, s. 47-75. (Özel Amaçlı Kullanım)
- Okur, Zeki:** İş Hukuku’nda Elektronik Gözetleme, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- Öktem Songu, Sezgi:** “Anayasal Bir Temel Hak Olarak İfade Özgürlüğünün İşçi Açısından İşyerindeki Yansımaları”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 15, Özel S., 2013, s. 609-650.
- Öktem Songu, Sezgi:** “Bir Haklı Fesih Sebebi Olarak ‘Sataşma’”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 39, 2018, s. 113-145.
- Öktem, Akif Emre:** Uluslararası Hukukta İnanç Özgürlüğü, Liberte Yayınları, Ankara, Aralık 2002.
- Önderman, Murat:** “Siyasal Elitizm Kuramı”, Argumentum, C. 1, S. 11, 1991, s. 157-160.
- Özbudun, Ergun:** Türk Anayasa Hukuku, 20. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2020.
- Özbudun, Ergun:** Türkiye’de Sosyal Değişme ve Siyasal Katılma, Sevinç Matbaası, Ankara 1975. (Siyasal Katılma)
- Özdağ, Mehmet Savaş:** “Terörle Mücadele Kanunu Bağlamında İfade Hürriyeti ve Propaganda Kavramları Üzerine Değerlendirmeler”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 2, 2023, s. 491-529.
- Özdemir, Hayrunnisa:** “İşçilerin İşyerinde İzlenmesi ve İşçinin Kişilik Haklarının Korunması”, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 14, S. 1-2, 2010, s. 231-270.
- Özdemir, Olgü:** İş Sözleşmesinin Feshinde Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022. (Dürüstlük Kuralı)
- Özer Deniz, Miray:** “Kişisel Verilerin İşlenmesi Sözleşmesinin Türleri ve Hukuki Nitelikleri”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 1, 2023, s. 97-114.
- Öztekin, Ali:** Siyaset Bilimine Giriş, 11. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara 2018.
- Öztürk, Berna:** “Karşılaştırmalı Hukuk ve Türk Hukukunda Grev (Toplu Eylem) Hakkının Değerlendirilmesi: Üç Farklı Yargıtay Kararı Işığında Toplu Eylem Hakkı”, Çalışma ve Toplum, S. 51, 2016, s. 1793-1835. (Toplu Eylem)
- Öztürk, Berna:** İşçinin Talimatlara Uyuma Borcu, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.

- Pawlak, Klaus/Smeyers, Lea:** "Außerdienstliche Aktivitäten in sozialen Netzwerken – Gefahr für den Arbeitsplatz?", öAT 2013, s. 26-29.
- Paz-Fuchs, Amir:** "Objectionable Work in Israel." Comparative Labor Law & Policy Journal, Vol. 31, No. 3, 2010, s. 101-116.
- Peker, Tefvik Can:** "Düşün İşçileri Açısından Sınıf Bilinci ve Örgütlenme Arasındaki İlişki", Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 2, 2020, s. 223-256.
- Picker, Christian:** "Politischer Extremismus als Herausforderung für Gesamtrechtsordnung und Arbeitsrecht – Teil I, RdA 2020, s. 317-331. (Teil I)
- Picker, Christian:** "Politischer Extremismus als Herausforderung für Gesamtrechtsordnung und Arbeitsrecht – Teil II, RdA 2021, s. 33-44. (Teil II)
- Plum, Martin:** "Die Kündigung von (mutmaßlichen) 'Gefährdern' wegen Sicherheitsbedenken", NZA 2019, s. 497-502.
- Plüm, Joachim:** Die arbeitsrechtliche Stellung des Abgeordneten, Köln 1976.
- Polzer, Ulrich/Powietzka, Arnim:** "Rechtsextremismus als Kündigungsgrund?", NZA 2000, s. 970-977.
- Polzin, Daniel:** "Das politische Streikrecht in Deutschland – eine Bestandsaufnahme", Soziales Recht, Vol. 10, No.6, 2020, s. 216-230.
- Poroy, Mehmet Akif:** "Yatay İlişkilerde Pozitif Yükümlülük, İnsan Haklarının Yatay İlişkilerde Geçerliliği", İstanbul Barosu Dergisi, C. 80, S. 3, 2006, s. 1005-1011.
- Poscher, Ralf:** "Die Koalitionsfreiheit als Ausgestaltungsbedürftiges und Ausgestaltungsfähiges Grundrecht", Recht der Arbeit, 2017, s. 235-245.
- Preis, Ulrich:** Prinzipien des Kündigungsrecht bei Arbeitsverhältnissen, C. H. Beck, München 1987.
- Preis, Ulrich/Stoffels, Markus:** "Kündigung wegen politischer Betätigung", RdA 1996, s. 210-223.
- Prütting, Hanns:** "Schutz und Förderung von Arbeitnehmerinteressen durch das Grundgesetz", Arbeitnehmerinteressen und Verfassung (Hrsg. von Klaus Grupp und Stephan Weth), Duncker und Humblot, Berlin 1998, s. 11-33.
- Radke, Olaf:** "Parteipolitische Betätigung im Betrieb", BB 1957, s. 1112-1115.
- Rehbinder, Manfred:** "İşverenin Hizmetine Girmek Üzere Başvuran Kişilerle İlgili Hukuki Sorunlar", Çev. Ömer Erdoğan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 45, S. 1-4, 1982, s. 745-759.
- Reuss, Wilhelm:** "Der politische Arbeitskampf", AuR 1966, s. 264-268.
- Reuss, Wilhelm:** "Der politische Demonstrationstreik", AuR 1969, s. 353-354.
- Richter, Tim:** "Politische Agitation im Betrieb", ArbRAktuell 2021, s. 619-621.
- Rieble, Volker/Wiebauer, Bernd:** "Meinungskampf im Betrieb", ZfA 2010, s. 63-159.
- Rössler, Julian:** Politische Freiheit im Völkerrecht, Mohr Siebeck, Tübingen 2016.

- Rüthers**, Bernd: "Das Verbot parteipolitischer Betätigung im Betrieb", BB 1958, s. 778-779.
- Rüthers**, Bernd: "Zum Begriff des politischen Streiks", Gewerkschaftlichen Monatshefte, 01/1960, s. 31-36.
- Sanchez**, Esther: "Conscientious Objection in the Workplace: Some Reflections Based on Spanish Jurisprudence." Comparative Labor Law & Policy Journal, Vol. 31, No. 3, 2010.
- Sarıbay Öztürk**, Gizem: "İşverenin İşçileri ve Adayları Sosyal Medya Vasıtasıyla Araştırması", İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar IV, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021, s. 1-109.
- Sartori**, Giovanni: Demokrasi Teorisine Geri Dönüş, Çev. Tunçer Karamustafaoğlu/ Mehmet Turhan, 3. Baskı, Sentez Yayıncılık, İstanbul 2017.
- Savaş**, F. Burcu: "İş Hukukunda Siber Gözetim", Çalışma ve Toplum, C. 3, 2009, s. 97-131.
- Saygıner**, Büşra Cansu: Uluslararası Sözleşmeler ve Yargı Kararları Işığında Türk İş Hukukunda Toplu Eylem Hakkı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- Schapp**, Jan: "Grundrechte als Wertordnung", JZ 1998, 53. Jahrg., Nr. 19, s. 913-918.
- Schaub**, Günter: "Die Freiheit der Meinungsäußerungen im Individualarbeits- und Betriebsverfassungsrecht", RdA 1979, s. 137-143.
- Schaub**, Günter: Arbeitsrechts-Handbuch, 19. Auflage, C.H. Beck, München 2021. (Schaub ArbR-HdB/Bearbeiter...)
- Schubert**, Andreas: "Die Abmahnung als Voraussetzung der verhaltensbedingten Kündigung", ArbRAktuell 2023, s. 334-337.
- Schubert**, Claudia: "Neutralitätspolitik privater Unternehmen in den Grenzen des Antidiskriminierungsrechts Besprechungsaufsatz zum EuGH-Urt. v. 15.7.2021 - C-804/18, C-341/19", ZFA 2022, s. 441-451.
- Schwabe**, Jürgen: "Bundesverfassungsgericht und 'Drittwirkung' der Grundrechte", Archiv des Öffentlichen Rechts, C. 100, S. 3, 1975, s. 442-470.
- Schwarz**, Martin/**Breier**, Karl-Heinz/**Nitschke**, Peter: Grundbegriffe der Politik, 2. Auflage, Baden-Baden 2017.
- Seifert**, Markus: Mobilisierung für alle?, VS Verlag, Wiesbaden 2012.
- Senyen Kaplan**, Emine Tuncay: Bireysel İş Hukuku, 13. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2023.
- Settekorn**, Stephan/**Fasholz**, Sabrina: "Der muss gehen – Die echte Druckkündigung im Licht der Rechtsprechung", ArbRAktuell 2016, s. 521-524.
- Sevimli**, Ahmet: İşçinin Özel Yaşamına Müdahalenin Sınırları, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2006.
- Sözer**, Ali Nazım: "Türk İş Hukukunda Din, Dünya Görüşü, Özürlülük, Yaşlılık ve Cinsel Eğilime İlişkin Düzenlemeler", Sicil İş Hukuku Dergisi, C. 2, S. 2, 2006, s. 181-208.

- Steinau-Steinrück**, Robert: "Wahlkampf im Arbeitsverhältnis?", NJW-Spezial 2017, s. 626-627.
- Steinau-Steinrück**, Robert/**Burmann**, Kai-Oliver: "Außerdienstliches extremistisches Verhalten als Kündigungsgrund", NJW-Spezial 2018, s. 626-627.
- Sunay**, Reyhan: "İnsan Hakların Yatay Etkisi ve Devletin Sorumluluğu", SÜHFD, C. 23, S. 1, 2015, s. 9-52. (Devletin Sorumluluğu)
- Sunay**, Reyhan: "Küreselleşme ve Demokrasi", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1-2, 2003, s. 51-93. (Küreselleşme)
- Sunay**, Reyhan: "Siyasal Demokrasi ve Anayasamız", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Halil Cin'e Selçuk Üniversitesinde 10. Hizmet Yılı Armağanı, 1995, s. 253-270.
- Sunay**, Reyhan: Hukuk ve Siyaset Ekseninde İnsan Hakları, Çizgi Kitabevi, Konya 2013. (Hukuk ve Siyaset)
- Sur**, Melda: Grev Kavramı, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir 1987. (Grev)
- Sur**, Melda: Siyasi grev, Çalışma ve Toplum, C. 4, S. 23, 2009, s. 11-26.
- Sura**, Stephan: "Die jüngere Rechtsprechung zu Verboten religiöser und weltanschaulicher Zeichen und Kleidung am Arbeitsplatz", NZA-RR 2023, s. 57-65.
- Sümer**, Halûk Hâdi: Bireysel Basın İş Hukuku, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020. (Basın İş Hukuku)
- Sümer**, Halûk Hâdi: Hukuka Giriş, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022. (Giriş)
- Sümer**, Halûk Hâdi: İş Hukuku Uygulamaları, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- Sümer**, Halûk Hâdi: İş Hukuku, 26. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022. (İş Hukuku)
- Sümer**, Halûk Hâdi: İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022. (İş Sağlığı ve Güvenliği)
- Sümer**, Halûk Hâdi/**Kayırgan**, Hasan: İşçilik Alacakları ve Hesaplamaları, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Süzek**, Sarper: İş Akdinin Fesih Hakkının Kötüye Kullanılması, Kazancı Yayınları, Ankara, 1976. (Hakkın Kötüye Kullanılması)
- Süzek**, Sarper: İş Hukuku, 23. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2023.
- Şahin Emir**, Asiye: Grev ve Lokavta Yargısal Müdahale ve Kanun Dışılığın Tespiti Davası, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Talas**, Cahit: "Demokrasi, Sosyal Demokrasi; Sendikal Haklar ve Özgürlükler", İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, C. 45, S. 1-4, 1987, s. 284-289.
- Tan**, Mısra: Küresel Bilgi Akışının Korunmasında İnternet Özgürlüğü ve Devletin Müdahalesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Tanör**, Bülent: Anayasa Hukukunda Sosyal Haklar, On İki Levha Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2022. (Sosyal Haklar)

- Tanör**, Bülent: Siyasi Düşünce Hürriyeti ve 1961 Türk Anayasası, Öncü Kitabevi, İstanbul 1969.
- Taşkent**, Savaş: İşverenin Yönetim Hakkı, İstanbul 1981.
- Thümmel**, Hans-Wolf: Betriebsfrieden und Politplakatte, R. v. Decker & C. F. Müller, Heidelberg 1985.
- Tiemann-Kollipost**, Julia: Political Participation in the Digital Age, Transcript Verlag, Bielefeld 2020.
- Tolu Yılmaz**, Hazal: "İşçinin Sakalını Kesmeyi Reddetmesi Nedeniyle İş Sözleşmesinin Feshi", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12 S. 2, 2021, s. 720-737.
- Tschenker**, Theresa: Politischer Streik, Duncker & Humblot, Berlin 2023.
- Tuncay**, Aziz Can: İş Hukukunda Eşit Davranma İlkesi, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1982.
- Tuncay**, Aziz Can/**Savaş Kutsal**, Burcu: Toplu İş Hukuku, Beta Yayıncılık, 7. Baskı, İstanbul, 2019.
- Tunçomağ**, Kenan: "Türk İş Hukukunda Son Gelişmeler", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 37, S. 1-4, 1971, s. 243-261.
- Turan**, İlter: Siyasal Sistem ve Siyasal Davranış, 2. Baskı, Der Yayınları, İstanbul 1976.
- Turgut**, Nükhet: Siyasal Muhalefet, Birey ve Toplum Yayıncılık, Ankara 1984.
- Turhan**, Aydın: "İnsan Hakları Kuşakları Arasındaki Tamamlayıcılık İlişkisi", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, 2013, s. 357-378.
- Türe**, Gökhan: İş Sözleşmesinin Kurulması, Lykeion Yayıncılık, Ankara 2021.
- Ugan Çatalkaya**, Deniz: "Demokratik ve Barışçıl Toplu Eylem Hakkının Kullanılması İş Sözleşmesini Fesih Nedeni Olabilir mi Sorusuna Yanıt Arayışı: Yargıtay'ın Zorlu Görevi", Çalışma ve Toplum, S. 78, C. 3, 2023, s. 2069-2119. (Toplu Eylem)
- Ugan Çatalkaya**, Deniz: "İş Hukukunda Eşitlik İlkesinin İki Bileşeni: İşverenin Dar Anlamda Eşit Davranma Borcu ve Ayrım Yasağı", Çalışma ve Toplum, 2012/2, s. 859-898.
- Ugan Çatalkaya**, Deniz: İş Hukukunda Ölçülülük İlkesi, Beta Yayınevi, İstanbul 2019. (Ölçülülük İlkesi)
- Urhanoglu**, İhtar (Cengiz): "Türk Hukukunda Kamu Görevlileri Sendikaları", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 40, 2019, s. 193-211.
- Urhanoglu**, İhtar (Cengiz): Türk Hukukunda Toplu İşçi Çıkarma, Turhan Kitabevi, Ankara 2009. (İşçi Çıkarma)
- Urhanoglu**, İhtar/**Köken**, Tuğba Hilal: Şemalarla Bireysel İş Hukuku, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2024.

- Uşan, M. Fatih:** İş Hukukunda İş Sırrının Korunması, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003.
- Uşan, M. Fatih/Erdoğan, Canan:** İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Uyaroğlu, Osman:** “İşyerinde Özel Amaçla İnternet Kullanımının İş Sözleşmesine Etkisi”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 46, 2021, s. 301-326.
- Uygun, Oktay:** 1982 Anayasası’nda Temel Hak ve Özgürlüklerin Genel Rejimi, Kazancı Yayınları, İstanbul 1992.
- Uygun, Oktay:** Demokrasi – Tarihsel, Siyasal ve Felsefi Boyutlar, 4. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Uygun, Oktay:** Devlet Teorisi, 6. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019. (Devlet Teorisi).
- Ünsal, Feyzan:** Politische und Religiöse Symbole im Betrieb, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2009.
- Vollmer, Herbert:** Grenzen der Politischen Betätigung im Betrieb, AJZ – Druck und Verlag, Bielefeld 1977.
- Welti, Felix:** “Abgeordnete und Arbeitsrecht”, ArbuR 1998, s. 345-349.
- Wiese, Günther:** “Zur innerbetrieblichen und außerbetrieblichen Kommunikation von Arbeitnehmern”, Festschrift für Hansjörg Otto zum 70. Geburtstag (Hrsg. Rüdiger Krause/Roland Schwarze, De Gruyter Verlag, 2008, s. 621-645.
- Wietfel, Anne Christin:** Der Einsatz psychologischer Testverfahren bei der Personalauswahl – Grundlagen und rechtliche Bewertung”, ZfA 2016, s. 215-260.
- Wisskirchen, Gerlind/Bissels, Alexander:** “Das Fragerecht des Arbeitgebers bei Einstellung unter Berücksichtigung des AGG”, NZA 2007, s. 169-174.
- Wittek, Wolfgang H.:** Soziale Netzwerke im Arbeitsrecht, Nomos, Baden-Baden 2014.
- Yamakoğlu, Efe:** “Sendikaların Siyasi Faaliyetleri ve Sınırlamalar: 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ile Uluslararası Sözleşmeler Çerçevesinde Bir Değerlendirme”, Çalışma ve Toplum, C. 3, S. 62, 2019, s. 1853-1876. (Siyasi Faaliyet).
- Yamakoğlu, Efe:** Bilişim Teknolojilerinin Kullanımının İş Sözleşmesi Taraflarının Fesih Hakkına Etkisi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Yangın, Dilek Dulay:** “İşyerinde Dini Sembollerin Kullanımı (Karar İncelemesi)”, Çalışma ve Toplum, C. 62, S. 3, 2019, s. 2049-2071.
- Yangın, Dilek Dulay:** İş Mücadelesine Hâkim Olan Temel İlkeler, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, Şubat 2021. (Temel İlkeler).
- Yavuz, Bülent:** “Çoğulcu Demokrasi Anlayışı ve İnsan Hakları”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 13, S. 1, 2009, s. 283-302.
- Yayla, Atilla:** Siyaset Bilimi, 7. Baskı, Adres Yayınları, Ankara 2021.

- Yenisey**, Kübra Doğan: İş Hukukunda İşyeri ve İşletme, Legal Yayıncılık, İstanbul 2007.
- Yenisey**, Kübra Doğan/**Kabakçı**, Mahmut: Gönüllü Emegi ve İş Hukuku, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2017.
- Yıldız**, Abdulkadir: Din ve Vicdan Özgürlüğü, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Yılmaz Coşkun**, Sibel: Anayasal Hakların Çatışması, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Yiğit**, Yusuf: "İşyerinde İnternetin Özel Amaçlı Kullanımı Nedeniyle İş Sözleşmesinin Feshi", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 18, S. 2, 2010, s. 161-214.
- Yurteri Çetin**, Derya: "6698 Sayılı Kişisel Verileri Koruma Kanunu Kapsamında Çalışanlara ve Çalışan Adaylarına Yapılabilecek Testler", Kişisel Verileri Koruma Dergisi, C. 4, S. 1, 2022, s. 14-24.
- Yuvalı**, Ertuğrul: İşçinin Kişisel Özellikleri Bakımından İşverenin Eşit Davranma Borcu, Turhan Kitabevi, Ankara 2012.
- Yücel Bodur**, Mehtap: "İşverenin İş Görüşmelerinde Soru Sorma Hakkı ve Bunun Sınırları", Legal Hukuk Dergisi, C. 19, S. 218, 2021, s. 651-694.
- Yücel Bodur**, Mehtap: "Sendika ve Grev Hakkının Mündemliği Sorunu - Kavala Grevi Örneği", Akademik Hassasiyetler, C. 6, S. 12, 2019, s. 203-222. (Sendika Hakkı)
- Yücel Bodur**, Mehtap: İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda Birlikte İşverenlik, Beta Basım Yayım, İstanbul 2018. (İşveren)
- Yüksel**, Anıl Güven: Toplumsal Yaşama Katılma Hakkı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Yürekli**, Sabahattin: "İş Hukukunda Sözleşme Görüşmelerinden Doğan Sorumluluk (Culpa In Contrahendo)", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 72, S. 2, 2014, s. 541-579.
- Zabunoğlu**, Hamdi Gökçe: Türk Anayasal Düzeninde Siyasal Hak ve Özgürlüklerin Kapsamı ve Sınırlar, Yetkin Yayınları, Ankara 2013.
- Zachert**, Ulrich: "Ein Mosaik von Arbeitnehmergrundrechten im Grundgesetz", BB 1998, s. 1310-1314.
- Zachert**, Ulrich: "Plaketten im Betrieb – Ausdruck von Meinungsfreiheit oder Störung des Betriebsfriedens?", AuR 1984, s. 289-297.
- Zeybekoğlu**, Pınar: İşverenin Yönetim Hakkı Çerçevesinde İtiraz Edilebilir İş Kavramı, Legal Yayıncılık, İstanbul 2018.
- Zielke**, Oliver: Politische Betätigung von Arbeitnehmern, Pro Universitate Verlag, Sinzheim 1999.
- Zincirlioğlu**, Canan Albayrak: "İş Hukukunda İşyeri ve İşletme Kavramlarının Önemi", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 34, 2018, s. 425-450.
- Zöllner**, Wolfgang: "Arbeitsrecht und Politik", DB 1970, s. 54-62.

Taha Yasin TURAN

RESMÎ BELGE HÜKMÜNDEKİ
BELGELERDE SAHTECİLİK SUÇU

(TCK m. 210/1)

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Resmi Belge Hükümündeki Belgelerde Sahtecilik Suçu (TCK m. 210/1)

Taha Yasin Turan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3855

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 892 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Akbulut, Berrin, "Bağlılık Kuralı", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14(1), 2010, 167-214.
- Akbulut, Berrin, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (5.baskı), Adalet yayınevi, Ankara 2018.
- Akbulut, Berrin, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (7.baskı), Adalet yayınevi, Ankara 2020.
- Alacakaptan, Uğur, *Suçun Unsurları*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1975.
- Artuk, M. Emin; Gökçen, Ahmet; Alşahin, M.Emin; Çakır, Kerim, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (16. Baskı), Adalet yayınevi, Ankara 2022.
- Artuk, M. Emin; Gökçen, Ahmet; Alşahin, M.Emin; Çakır, Kerim, *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (16.baskı), Adalet yayınevi, Ankara 2017.
- Artuk, M. Emin; Gökçen, Ahmet; Yenidünya, Caner, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Adalet yayınevi, (15.baskı), Ankara 2015.
- Artuk, M. Emin; Gökçen, Ahmet; Yenidünya, Caner, *TCK şerhi* (4. Cilt), Turhan kitabevi, Ankara Nisan 2009.
- Arslan, Çetin; Baştürk, İhsan, "Belgede Sahtecilik Suçlarının Konusu Olarak Elektronik Ortamdaki Veriler", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(2), 2013, 195-219.
- Arslan, M. Yasin, *Uygulamada Sahtecilik Suçları*, Bilge Yayınevi, Ankara 2016.
- Arslan, M. Yasin, Türk Ceza Kanunu'ndaki Düzenlemeler Kapsamında Geniş Anlamda Sahtecilik Suçları, *Ankara Barosu Dergisi*, (2), 2015, 147-172.
- Atalan, Mustafa, Dolandırıcılık, Güveni Kötüye Kullanma ve Sahtecilik Suçları Şerhi, Adalet yayınevi, Ankara 2015.
- Avcı, Mustafa, *Türk Hukuk Tarihi Dersleri*, Mimoza yayınları, Konya 2012,
- Aydemir, Süleyman Ruhi, "Evrakta Sahtekarlık Suçları (Yargıtay İçtihatları Doğrultusunda)", *Mevzuat Dergisi*, 6(69), Eylül 2003 www.mevzuatdergisi.com (ET: 12.03.2019).
- Aydın, Devrim, "Dolandırıcılık Suçu" Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C:11 S: 2, Aralık 2021, 649-705.
- Aydın, Devrim, "Suça Teşebbüs", *AÜHFD*, 55(1), 2006, 85-113.

- Aydın, Hüseyin, "Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı", *Ankara Barosu Dergisi*, 68(1), 2010, 109-128.
- Aydil, Ertan, "Yetkili Kamu Görevlisinin Resmi Evrakta Sahtekârlık Suçu", *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul 2006, (tez.yok.gov.tr ET: 10.09.2018).
- Bayramoğlu, Reşad, "Evrakta Sahtekârlık", *Ankara Barosu Dergisi*, 1(2), 1944, 11-14.
- Biçkin, İnci, "Elektronik İmza Kanunu ve Getirdiği Düzenlemeler", *Yargıtay Dergisi*, 30(3), Temmuz 2004, 351-362.
- Bozer, Ali; Göle, Celal, *Kıymetli Evrak Hukuku* (7.baskı), Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara Ekim 2017.
- Can, Cihan, "Resmi Evrakta Sahtekârlık Suçunda Aldatma (İğfal) kabiliyeti", *İstanbul Barosu Dergisi*, 87(3), Mayıs-Haziran 2013, 285-290.
- Cengiz, Sibel, *Evrakta Sahtecilik Suçları*, US-A yayıncılık, Ankara 2007.
- Centel, Nur; Zafer, Hamide, *Ceza Muhakemesi Hukuku* (14.baskı), Beta yayınevi, İstanbul 2017.
- Centel, Nur; Zafer, Hamide; Çakmut, Özlem, *Türk Ceza Hukukuna Giriş* (10.baskı), Beta yayınevi, İstanbul Eylül 2017.
- Çetin, Erol; Malkoç, İsmail, *Uygulamada Sahtekârlık Suçları, Bilgisayar Suçları, Tebligat Suçları ve İlgili Mevzuat*, Adalet yayınevi, Ankara 1995.
- Çiçek, Niyazi, "Hukuksal Geçerlilik Bakımından Resmi Belgelerin Biçimsel Özellikleri", *Amme İdaresi Dergisi*, 40(4), Aralık 2007, 133-153.
- Demirbaş, Timur, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (13. Baskı), Seçkin yayınları, Ankara Eylül 2018.
- Demirdoğan, Aslı, "Kambiyo Senetlerinde Ceza Normlarının Güvence Fonksiyonu", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul 2019, (tez.yok.gov.tr ET: 10.09.2018).
- Demirel, Hakkı, "Türk Ceza Kanununun Evrakta Sahtekârlık Cürmü Hakkındaki Hükmelerin Sistematik İzahı Üzerinde Bir Deneme", *AÜHFD*, 13(1), 1956, 31-52.
- Doğan, Koray, "Ceza Hukukunda Belge Kavramı", *Ceza Hukuk Dergisi*, 5(14), Aralık 2010, 51-66.
- Dönmezer, Sulhi; Erman, Sahir, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku C:I* (13. tıpkı bası), Beta yayınevi, İstanbul Kasım 1997.
- Dönmezer Sulhi; Erman, Sahir, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku C:II*, Beta yayınevi, İstanbul Ekim 1999.

- Durdu, Hüseyin, *Türk Ceza Yasasında Belgede Sahtecilik Suçları*, Adalet Yayınları, İzmir 1985.
- Ekinci, Ahmet Tolga, "Resmi Belgede Sahtecilik Suçu", Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara 2016, (tez.yok.gov.tr ET:10.09.2018).
- Ekinci, Mustafa; Esen, Sinan, *Açıklamalı İctihatlı Sahtecilik, Hırsızlık, Gasp, Dolandırıcılık, Emniyeti Suiistimal, Bilişim Alanında Suçlar ile Müşerek Hükümler*, Adalet yayınevi, Ankara 2003.
- Erem, Faruk, "Suçun Konusu ve Hümanist Doktrin", *AÜHFD*, 25(1-2), Mart- Nisan 1968, 11-33.
- Erem, Faruk, *Ceza Hukuku Hususi Hükümler (Cilt 2)*, Ajans-Türk Matbacılık Sanayi, Ankara 1968.
- Erem, Faruk, *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler Cilt:1* (12. Baskı), Seçkin Kitabevi, Ankara 1984.
- Erem, Faruk; Toroslu, Nevzat, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (5. Baskı), Savaş Yayınları, Ankara 1987.
- Erman, Sahir, "Evrakta Sahtekârlık Suçlarında Resmi Evrak Tabirinden Ne Anlaşılmalı Lazım Gelir?", *AÜSBFD*, 4(1), 1949, 127-154.
- Erman, Sahir; Özek, Çetin, *Ceza Hukuku Özel bölüm Kamu Güvenine Karşı İşlenen Suçlar (TCK m.316-368)*, "Globus" Dünya basımevi, İstanbul 1996.
- Erman, Sahir, "Evrakta Sahtecilik Suçlarında Varaka Mefhumu", *İÜHFM*, 15(1), İstanbul 1949, 167-197.
- Erman, Sahir, "Evrakta Sahtekârlık Suçlarının Ana Hatları, Tarihçesi ve Müşterek Unsurları", *İÜHFM*, 16(1-2), 1950, 157-201.
- Erman, Sahir, *Sahtekârlık Suçları, (Ticari Ceza Hukuku Cilt 3)*, Nazım Terzioğlu Matematik Araştırma Enstitüsü Baskı Atölyesi, İstanbul 1981.
- Erturgut, Mine, "Elektronik İmza Kanunu Bakımından E-belge ve E-imza", *Bankacılar Dergisi*, 15(48), Mart 2004, 66-79.
- Erturgut, Mine, *Medeni Usul Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Olarak Değerlendirilmesi*, Yetkin yayınları, Ankara 2004.
- Eryıldız, Hüsnü Sefa, "Alman Ceza Hukukunda Suça Azmettirme" (Alm. CK m.26), *Terazi Hukuk Dergisi*, 11(120), Ağustos 2016, 38-49.
- Esen, Sinan, *Malvarlığına Karşı Suçlar, Belgelerde Sahtecilik ve Bilişim alanında suçlar*, Adalet yayınevi, Ankara 2007.

- Gökcan, Hasan Tahsin, “ Özel Belgede Sahtecilik Suçu (TCK m.207)”, *Ankara Barosu Dergisi*, (1), 2010, 209-236.
- Gökcan, Hasan Tahsin, “Resmi Belgede Sahtecilik”, *Ankara Barosu Dergisi*, 67(3), Yaz 2009, 93-126.
- Gökcan, Ahmet, *Belgede Sahtecilik Suçları (m. 204-212)*, Adalet yayınevi, Ankara 2016.
- Gökcan, Ahmet; Balcı, Murat, “Dolandırıcılık Suçu (5237 s.lı TCK m.157-159)”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14(1-2), 2008, 1-55.
- Gökcan, Ahmet, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Müeyyideleri*, İstanbul 1989.
- Gökcan, Ahmet, “Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Resmi Belgede Sahtecilik”, *Hukuk ve Adalet Dergisi*, 2(6-7), Ekim 2005, 180-216.
- Gökmen, Mustafa Kemal, “Resmi Belgede Sahtecilik Suçu”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Konya 2019 (tez.yok.gov.tr ET: 22.08.2019).
- Göktürk, Neslihan, *Fikri İçtima*, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.
- Gözel, Arif, “Belgede Sahtecilik Suçlarının Konusu Olarak Belge ve Elektronik Belge”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1), 2005, 143-201.
- Güçlü, Faruk, *Osmanlıdan Günümüze Sahtecilik*, Tekoed yayınları, Ağustos 2005.
- Güler, Gökhan, “Resmi Belgede Sahtecilik Suçu”, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara 2018 (tez.yok.gov.tr ET:08.03.2019).
- Gündüz, Remzi; Gültaş, Veysel, *5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununda Belgelerde ve Faturalarda Sahtecilik Suçları*, Bilge yayınevi, Ankara 2013.
- Güngör, Devrim, *Resmi Belgede Sahtecilik Suçu*, Yetkin yayınları, 2010 Ankara.
- Hafizoğulları, Zeki; Özen, Muharrem, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, US-A Yayıncılık, Ankara 2019.
- Hafizoğulları, Zeki; Özen, Muharrem, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Topluma Karşı Suçlar*, US-A yayıncılık, Ankara Eylül 2016.
- Hakeri, Hakan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (19. Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara 2016.
- İtişgen, Rezzan, “Resmi Belgede Sahtecilik Suçu”, *Terzi Hukuk Dergisi*, 8(84), Ağustos 2013, 49-61.
- Karabeyeser, Süleyman, “Suça İştirak”, *Terazi Hukuk Dergisi*, 10(110), Ekim 2015, 58-69.

- Karahan, Sami; Bozgeyik, Hayri; Saraç, Tahir; Ünal, Mücahit, *Kıymetli Evrak Hukuku* (1.baskı), Mimoza yayınları, Konya 2013.
- Karakehya, Hakan, "Ceza Hukukunda Doğrudan Kast" *Selçuk Üniversitesi hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(1), 117-138, 2007.
- Karakehya, Hakan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Adalet Yayınevi, Ankara Kasım 2022.
- Kartal, Memiş, *Özel Ceza Hukuku Cilt IV, On İki Levha Yayınları*, İstanbul Ocak 2022.
- Kaylan, Keskin, (Belgelerde Sahtecilik Suçları) *Türk Ceza Hukuku Reformu 2. Kitap*, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2004.
- Koca, Mahmut, "Fikri İçtima", *Ceza Hukuku Dergisi*, 2(4), Ağustos 2007, 197-221.
- Koca, Mahmut; Üzülmez, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (15. Baskı), Seçkin yayınevi, Ankara 2022.
- Koca, Mahmut; Üzülmez, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (5.Baskı), Adalet yayınevi, Ankara 2018.
- Koca, Mahmut; Üzülmez, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (7.Baskı), Adalet yayınevi, Ankara 2020.
- Malkoç, İsmail, *Sahtecilik ve Mala Karşı Suçlar*, Seçkin yayınevi, Ankara 1990.
- Meran, Necati, *Sahtecilik, Malvarlığı ve Bilişim Suçları*, Seçkin yayınları, Ankara 2008.
- Oğuzman, M. Kemal; Öz, Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt:1* (11. Bası), Vedat kitapçılık, İstanbul 2013.
- Önder, Ayhan, "Ceza Hukuku Dersleri", Filiz Kitabevi, İstanbul 1992.
- Özbek, Mustafa Serdar, *Noter Senetlerinde Sahtelik* (4.baskı), Yetkin yayınları, Ankara 2018.
- Özbek, Veli Özer; Kanbur, Mehmet Nihat; Doğan, Koray; Bacaksız, Pınar; Tepe, İlker, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (6.baskı), Seçkin yayınevi, Ankara Eylül 2015.
- Özbek, Veli Özer; Doğan, Koray; Bacaksız, Pınar; Tepe, İlker, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (13.baskı), Seçkin yayınevi, Ankara Eylül 2018.
- Özbek, Veli Özer; Doğan, Koray; Bacaksız, Pınar; Tepe, İlker, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (17.baskı), Seçkin yayınevi, Ankara Eylül 2022.
- Özgenç, İzzet, *Suç örgütleri* (12.baskı), Seçkin yayınları, Ankara 2019.
- Özgenç, İzzet, "Failliğin Üçüncü Bir Görünüm Şekli Olarak Müşterek Faillik", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(1-2), 1994, 159-190.

- Özgenç, İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (18. Bası), Seçkin Yayınevi, Ankara 2022.
- Özgenç, İzzet, *Suçta İştirakin Hukuki Esası ve Faillik*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hukuk Müşavirliği Yayınları, İstanbul 1996.
- Özgenç, İzzet; Şahin, Cumhuriyet, *Uygulamalı Ceza Hukuku* (3.bası), Seçkin yayınları, Ankara 2001.
- Öztan, Bilge, *Miras Hukuku* (8. Baskı), Turhan kitabeyi, Ankara 2017.
- Öztürk, Bahri; Erdem, Mustafa Ruhan, *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku* (18.baskı), Seçkin yayınevi, Ankara Eylül 2018.
- Parlar, Ali; Hatipoğlu, Muzaffer, *Türk Ceza Kanunu Yorumu (Cilt:3)*, Seçkin yayınevi, Ankara 2008.
- Pulaşlı, Hasan, *Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları* (5.baskı), Adalet yayınevi, Ankara 2017.
- Pulaşlı, Hasan, *Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları* (7.baskı), Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- Savaşçı Temiz, Bilgehan, "İştirak Hükümleri Açısından Bağlılık Kuralı", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65(4), 2016, 2487-2512.
- Selçuk, Sami, "Yönetim ve Ceza Hukuklarında Memur Kavramı", *Yargıtay Dergisi*, 23(90), Ocak-Nisan 1997, 21-45.
- Selçuk, Sami, *Dolandırıcılık Cürmünün Kimi Suçlardan Ayrımı ve Çeklerle İlgili Suçlar*, Kadioğlu Matbaası, Ankara 1986.
- Seven, Vural, "Kambiyo Senetlerinde (Police, Bono ve Çek) "Alonj""", *İzmir Barosu Dergisi*, 82(1), Ocak 2107, 55-77.
- Sevük, Handan, Yokuş, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (3. Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- Sırma, Özge, "Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık", *Fasikül Hukuk Dergisi*, Nisan 2012, 4(29), 15-21.
- Soyaslan, Doğan, *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (8.baskı), Yetkin yayınları, Ankara 2010.
- Şahin, Cumhuriyet; Göktürk, Neslihan, *Ceza Muhakemesi Hukuku I*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2020.
- Şan, Sedat, *Resmi Belgede Sahtecilik Suçu*, Bilge yayınevi, Ankara 2015.
- Şan, Sedat, Resmi Belgede Sahtecilik, *Terazi Hukuk Dergisi*, 10(107), Temmuz 2015, 94-105.

- Şen, Ersan; Eryıldız, Hüsnü Sefa, *Suç Örgütü (5.baskı)*, Seçkin yayınları, Ankara 2022.
- Şenol, Cem, "İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Gönüllü Vazgeçme", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 5(10), Aralık 2007, 507-552.
- Şenol, Cem, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanuna Göre Suçun Maddi ve Nitelikli Unsurlarında Hata", *Ceza Hukuku Dergisi*, 13(38), Aralık 2018, 117-145.
- Taşdemir, Kubilay, *Belgede Sahtecilik Suçları*, Ertem Basım, Ankara 2013.
- Taneri, Gökhan, *Uygulamadan Örnek Hükümlerle Sahtecilik Suçları*, Savaş yayınevi, Ankara Ocak 2017.
- Tekin, Nurullah, "Resmi Belgede Sahtecilik Suçunda Bazı Özel Durumlar", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 5(19), Ekim 2014, 903-941.
- Tezcan, Durmuş; Erdem, Mustafa Ruhan; Önok, R. Murat, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku (16.baskı)*, Seçkin yayınları, Ankara 2018.
- Tezcan, Durmuş; Erdem, Mustafa Ruhan; Önok, R. Murat, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku (20.baskı)*, Seçkin yayınları, Ankara 2022.
- Tongür, Ali Rıza, "Yargıtay Kararları Doğrultusunda İştirak Türü Olarak Dolalı Faillik ve Azmettirme", *Ceza Hukuku Dergisi*, 10(28), Ağustos 2015, 223-259.
- Topel Çiftçioğlu, Cengiz; Akdoğan, Erhan, "Türk Ceza Hukukunda Teşebbüs", *Fasi-kül Dergisi*, Haziran 2015, 17-31.
- Toroslu, Nevzat; Toroslu, Haluk, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, Savaş Yayınevi, Ankara Eylül 2019.
- Toroslu, Nevzat, *Ceza Hukuku Özel Kısım*, Savaş yayınevi, Ankara 2018.
- Turabi, Selami, "Kusurluluk ve Kusurluluğu Etkileyen Haller", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2012, (101), 267-292.
- Turan, Metin, *Belge Ceza Hukuku*, Adalet yayınevi, Ankara 2018.
- Turanboy, Asuman, *Varakasız Kıymetli Evrak*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü (T. İş Bankası A.Ş. Vakfı) yayınları, Ankara 1998.
- Turanlı, Hüsnü, "Türk Hukukunda Alonj", *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 3(1), Ocak 2017, 119-128.
- Turhan, Çağda Nur, "Resmi Belgede Sahtecilik Suçu", İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul 2016 (tez.yok.gov.tr ET: 10.09.2018).
- Türkoğlu, Halide Gökçe, *Roma Ceza Hukuku (2. Baskı)*, Seçkin yayınevi, Ankara Nisan 2017.

- Uğur, Hüsamettin, "Gerçek Bir Belgeyi Değiştirme ve Bozma Eylemlerinin TCK'nın 204/1 ve 205. Maddeleri Açısından Değerlendirilmesi", *Terazi Hukuk Dergisi*, 8(86), 40-48.
- Uyar, İbrahim, Kambiyo Senetlerinde Sahtekarlık Suçları, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul 1992 (<http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/20125.pdf> ET:22.08.2019).
- Ülgen, Hüseyin; Helvacı, Mehmet; Kendigelen, Abuzer; Kaya, Arslan, *Kıymetli Evrak Hukuku*, On iki levha yayınevi, İstanbul 2015.
- Ünver, Yener, TCK'daki Evrakta Sahtecilik Suçları, *Hukuk Köprüsü*, 4(4), 2013, 93-109.
- Ünver, Yener, Ceza Hukukunda Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003.
- Üstüner, Ali, "Resmi Belgede Sahtecilik Suçu", Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Diyarbakır, 2013, (tez.yok.gov.tr ET: 10.09.2018).
- Yavuz, Hakan A., "Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Basit Dolandırıcılık Suçu", *Ceza Hukuku Dergisi*, 1(1), Eylül 2018, 343-374.
- Yenisey, Feridun; Plagemann Gottfried, *Alman Ceza Kanunu* (Genişletilmiş 2. Baskı), Beta yayınevi, İstanbul Mayıs 2015.
- Yerdelen, Erdal, "Açığa İmzanın Kötüye Kullanılması Suçu", *Ceza Hukuku Dergisi*, 8(23) Aralık 2013, 71-91.
- Yıldırım, Gökçe, "Resmi Belgede Sahtecilik Suçunun Zincirleme Suç Olarak İşlenmesi", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(161-162), 99-136.
- Yurtcan, Erdener, *Yargıtay Kararları Işığında Sahtecilik Suçları*, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara Mart 2018.
- Yurtseven, Yılmaz, "Klasik Dönem Osmanlı Ceza Hukukunda Ta'zir Suç ve Cezaları", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(3-4), 2001, 265-292.
- Yüksektepe, Mert Asker, *Bölge Adliye Mahkemeleri Ceza Daireleri ve Yargıtay İlam-ları ile Belgede Sahtecilik Suçları*, Aristo yayınevi, İstanbul Ocak 2018.

İNTERNET SİTELERİ

- [http: tez.yok.gov.tr](http://tez.yok.gov.tr)
- [http: nek.istanbul.edu.tr](http://nek.istanbul.edu.tr)
- [http: www.resmigazete.gov.tr](http://www.resmigazete.gov.tr)
- [http: www.hukukturk.com](http://www.hukukturk.com)
- [http: www.tdk.gov.tr](http://www.tdk.gov.tr)
- [http: www.mevzuat.gov.tr](http://www.mevzuat.gov.tr)
- [http: www.karararama.yargitay.gov.tr](http://www.karararama.yargitay.gov.tr)
- [http: lexpera.com](http://lexpera.com)
- <http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes>
- <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/mevzuat/maddegerekce.doc>
- [http: www.mevzuatdergisi.com](http://www.mevzuatdergisi.com)

CEZA HUKUKU
PERSPEKTİFİNDEN
KADINA YÖNELMİŞ
ŞİDDETLE MÜCADELE III

EDİTÖR:

Dr. Rahime ERBAŞ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Hukuku Perspektifinden Kadına Yönelmiş Şiddetle Mücadele III

Editör: Rahime Erbaş

Hukuk Yayınları Dizisi – 3854

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 893 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

TËRSHANA v. ARNAVUTLUK (2020): ESKİ EŞ TARAFINDAN ASİT SALDIRISI

■ IŐınsu ÖZGÜNEY*

Giriş

Fakhra Younus, eski eşi tarafından yatağında uyurken yüzüne asit atılan Pakistanlı bir kadındı. Younus'un eşi B.K., ülkenin ileri gelen politikacılarından birinin oğluydu ve 5 ay sonra kefaletle serbest bırakıldı.¹ Fakhra ise saldırıdan 12 yıl sonra 33 yaşında “yüzüm benim hapishanem², insana benzemiyorum, artık dayanamıyorum³” diyerek intihar etti. Doktoru ise “onun fiziksel yaralarını iyileŐtirmeye çalıştığını, ancak ruhunu iyileŐtiremediđini”⁴ söyledi.

Fakhra'nın hikayesi Pakistanlı yazar ve aktivistlerin dikkatini çekti, sivil toplum örgütlerinin çalışmalarını artırdı, hatta asit saldırısına maruz kalan kadınların trajik hikayelerini konu alan Oscar ödüllü belgesel “*Saving Face*”e bile ilham oldu.⁵ Belgeselde asit saldırılarının Pakistanlı kadınlar üzerindeki etkileri işlendi,⁶ kadınların suç faillerini adalete teslim etme ve hayatlarına devam etme çabaları gözler önüne serildi.⁷

* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kriminoloji ve Ceza Adaleti Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi, e-posta: isinsuozguney@gmail.com

1 ‘Utanmazlığın böylesi’ (29 Mart 2012) <<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/utanmazligin-boylesi-20227467>> Erişim Tarihi 12 Nisan 2024.

2 ibid.

3 ‘Tesadüf Değil Erkek Şiddeti: Yüzüne Kezzap Atılan 15 Kadın’ (*Onedio*) <<https://onedio.com/haber/tesaduf-degil-erkek-siddeti-yuzune-kezzap-atilan-15-kadin-658457>> Erişim Tarihi 12 Nisan 2024.

4 ‘Pakistan Acid Victim Fakhra Yunus Commits Suicide’ (*Washington Post*, 28 Haziran 2023) <https://www.washingtonpost.com/blogs/blogpost/post/pakistan-acid-victim-fakhra-yunus-commits-suicide/2012/03/26/gIQAwUtGcS_blog.html> Erişim Tarihi 14 Nisan 2024.

5 ibid.

6 ‘Saving Face | Human Rights Watch Film Festival’ <<https://ff.hrw.org/film/saving-face>> Erişim Tarihi 14 Nisan 2024.

7 *Saving Face (2012) | MUBI* <<https://mubi.com/tr/tr/films/saving-face-2012>> Erişim Tarihi 14 Nisan 2024.

KAYNAKÇA

- Akandji-Kombe, J.F., *İnsan Hakları El Kitapları Serisi No 7 - Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Pozitif Yükümlülükler* (çev. Özgür Heval Çınar ve Abdulcelil Kaya, 1. baskı, Avrupa Konseyi 2008).
- Bilge, B., 'AİHM İçtihatları Bağlamında Etkin Soruşturma Yükümlülüğü' (2014) 5 İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 367-406.
- Çiftçioğlu, C.T., 'Yaşama hakkı' (2012) 0 Türkiye Barolar Birliği Dergisi 137-168.
- Doğmuş, S., 'AİHS Işığında Devletlerin Yaşama Hakkına İlişkin Pozitif Yükümlülükleri' (Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi 2018).
- Düğmeci, F., & Gürsel, E., 'Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Hususunda Devletin Yükümlülükleri ve Sorumluluğu' (2019) 21 Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 843-873.
- Erbaş, R., 'Effective Criminal Investigations for Women Victims of Domestic Violence: The Approach of the ECtHR' (2021) 86 Women's Studies International Forum 102468.
- Ghosal, B., & Chattopadhyay, C., 'Acid Attack: A Devastating Violence Against Women' (2020) 5 ANTYAJAA: Indian Journal of Women and Social Change 132-141.
- Kalantry, S., & Kestenbaum, J., 'Combating Acid Violence in Bangladesh, India and Cambodia' [2011] Cornell Legal Studies Research Paper No. 11-24, SSRN Electronic Journal <<http://www.ssrn.com/abstract=1861218>> Erişim Tarihi 16 Nisan 2024.
- Karaman, E., 'Türkiye'de Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Devletin Sorumluluğu', *International Conference On Eurasian Economies 2015* (2015) 584-590.
- Kaya, A., 'Cumhuriyet Savcısının Etkin Soruşturma Yapma Görevi' (Özyeğin Üniversitesi 2020).
- Kaya, S.B., 'İnsan Haklarında Devletin Pozitif Yükümlülüğü: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Üzerine Bir Analiz' [2022] İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2517274>> Erişim Tarihi 15 Mart 2024.
- Kuş, Ş., 'The Due Diligence Standard and Combating Violence against Women' içinde Valentina Rita Scotti ve Rahime Erbaş (eds), *The Istanbul Convention in Turkey from Ratification to Withdrawal: A Constitutional Law Assessment* (Pisa University Press 2021) 205-220.
- Metin, Y., 'Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Yaşamın ve Sağlığın Korunması ile İlgili Olarak Taraf Devletlere Yüklediği Pozitif Yükümlülükler' (2010) 7 Uluslararası İlişkiler 111-132.

- Özkan Duvan, A., 'Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 2. Maddesi Çerçevesinde Yaşam Hakkının Korunmasında Devletin Yükümlülüğü' (2018) 24 Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 660-681.
- Soyer Güleç, S., 'Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturmanın Etkinliği İlkesi ve Takipsizlik Kararları Üzerindeki Etkisi' (2014) 15 Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1393-1464.
- Tanrıkulu, M.S., 'İHAM Kararlarında ve Türk Hukukunda Yaşam Hakkı' [2006] TBB Dergisi 51-94.
- Tezcan, D., Erdem, M.R., Sancakdar, O., & Önok, R.F., *İnsan Hakları El Kitabı* (7. baskı, Seçkin Yayıncılık 2018).
- Xenox, D., *The Positive Obligations of the State under the European Convention of Human Rights* (1. baskı, Routledge 2012).
- Yıldırım, A.N., 'AİHM'in Kurt v. Avusturya Kararına Eleştirel Bir Bakış: Aile İçi Şiddetle Mücadelede Geri Bir Adım Mı?' içinde Rahime Erbaş (ed), *Ceza Hukuku Perspektifinden Kadına Yönelmiş Şiddetle Mücadele I* (1. baskı, Adalet Yayınevi 2022).

Mahkeme Kararları

- Adalı v. Türkiye, Başvuru No. 38187/97 (AİHM, 31 Mart 2005).
- Andronicou ve Constantinou v. Kıbrıs, Başvuru No. 25052/94 (AİHM, 9 Ekim 1997).
- Finucane v. Birleşik Krallık, Başvuru No. 29178/95 (AİHM, 1 Temmuz 2003).
- Güleç v. Türkiye, Başvuru No. 21593/93 (AİHM, 27 Temmuz 1998).
- Hugh Jordon v. Birleşik Krallık, Başvuru No. 24746/94 (AİHM, 4 Mayıs 2001).
- Kaya v. Türkiye, Başvuru No. 4451/02 (AİHM, 4 Ekim 2005).
- Kılıç v. Türkiye, Başvuru No. 22492/93 (AİHM, 28 Mart 2000).
- Kurt v. Avusturya, Başvuru No. 62903/15 (AİHM, 15 Haziran 2021).
- L.C.B v. Birleşik Krallık, Başvuru No. (AİHM, 9 Haziran 1998).
- Makaratzis v. Yunanistan, Başvuru No. 50385/99 (AİHM, 20 Aralık 2004).
- McCann ve diğerleri v. Birleşik Krallık, Başvuru No. 18984/91 (AİHM, 27 Eylül 1995).
- Nachova ve diğerleri v. Bulgaristan, Başvuru No. 43577/98-43579/98 (AİHM, 6 Temmuz 2005).
- Oğur v. Türkiye, Başvuru No. 21594/93 (AİHM, 20 Mayıs 1999).
- Opuz v. Türkiye, Başvuru No: 33401/02 (AİHM, 9 Eylül 2009).
- Salman v. Türkiye, Başvuru No. 21986/93 (AİHM, 27 Haziran 2000).
- Tërshana v. Arnavutluk, Başvuru No. 48756/14 (AİHM, 4 Ağustos 2020).

- Valiulienė v. Litvanya Kararı, Başvuru No. 33234/07 (AİHM, 26 Mart 2013).
- Volodina v. Rusya, Başvuru No. 41261/17, (AİHM, 9 Temmuz 2019).

Elektronik Kaynaklar

- ASTI, 'Corrosive violence is a global problem' <<https://www.asti.org.uk/learn/a-worldwide-problem>> Erişim Tarihi 16 Nisan 2024.
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlar İcra Dairesi, 'Güvenlik Kuvvetlerinin Neden Olduğu Ölümler Veya Kötü Muameleyle İlgili Etkili Soruşturma Yöntemleri - Tematik Bilgi Notu' (Temmuz 2020) <https://rm.coe.int/thematic-factsheet-effective-investigations-tur/1680a141a5> Erişim Tarihi 20 Mart 2024.
- Avrupa Konseyi, 'Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 2. Madde Rehberi' https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Guide_Art_2_TUR
- Council of Europe, 'GREVIO Baseline Evaluation Report Albania' (Council of Europe 2017) < <https://rm.coe.int/grevio-first-baseline-report-on-albania/16807688a7>> Erişim Tarihi 12 Mart 2024.
- Çakım, S.D., 'Hukuk Bülteni - Kadına Yönelik Şiddet ve Devletin Pozitif Yükümlülükleri - Hukuk Fakültesi - İstanbul Okan Üniversitesi' (21 Aralık 2010) <<https://okan.edu.tr/hukuk/sayfa/8032/kadina-yonelik-siddet-ve-devletin-pozitif-yukumlulukleri/>> Erişim Tarihi 20 Mart 2024.
- Flock, E., 'Pakistan Acid Victim Fakhra Yunus Commits Suicide' (*Washington Post*, 28 Haziran 2023) <https://www.washingtonpost.com/blogs/blogpost/post/pakistan-acid-victim-fakhra-yunus-commits-suicide/2012/03/26/gIQAwUtGcS_blog.html> Erişim Tarihi 14 Nisan 2024.
- Gill, A.K., 'Acid Attacks Are a Form of Violence against Women – the Law Needs to Treat Them as Such' (*The Conversation*, 15 Şubat 2024) <<http://theconversation.com/acid-attacks-are-a-form-of-violence-against-women-the-law-needs-to-treat-them-as-such-223040>> Erişim Tarihi 14 Nisan 2024.
- Han, A., 'Reframing Gender Violence as a Preventable Disease' (*News*, 24 Mayıs 2018) <<https://www.hsph.harvard.edu/news/features/student-profile-alice-han-gender-violence/>> Erişim Tarihi 17 Nisan 2024.
- Human Rights Watch, 'Saving Face | Human Rights Watch Film Festival' <<https://ff.hrw.org/film/saving-face>> Erişim Tarihi 14 Nisan 2024.
- Lee, E., 'What Is an Acid Attack?' (*CPD Online College*, 31 Ağustos 2022) <<https://cpdonline.co.uk/knowledge-base/safeguarding/acid-attack/>> Erişim Tarihi 16 Nisan 2024.
- 'Utanmazlığın böylesi' (29 Mart 2012) <<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/utanmazligin-boylesi-20227467>> Erişim Tarihi 14 Nisan 2024.

- Saleem, S., 'Justice after Fakhra?' (DAWN.COM, 26 Mart 2012) <<https://www.dawn.com/2012/03/26/justice-after-fakhra/>> Erişim Tarihi 14 Nisan 2024.
- *Saving Face (2012) | MUBI* <<https://mubi.com/tr/tr/films/saving-face-2012>> Erişim Tarihi 14 Nisan 2024.
- WHO, 'Violence against Women' (9 Mart 2021) <<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>> Erişim Tarihi 20 Mart 2024.
- Wisser Directory, 'Albanian Rehabilitation Center for Torture Victims ARCT' (*Wisser.Directory*) <<https://wiser.directory/organization/albanian-rehabilitation-center-for-torture-victims-arct/>> Erişim Tarihi 8 Mart 2024.
- Yorulmaz, C., 'Tesadüf Değil Erkek Şiddeti: Yüzüne Kezzap Atılan 15 Kadın' (*Onedio*) <<https://onedio.com/haber/tesaduf-degil-erkek-siddeti-yuzune-kezzap-atilan-15-kadin-658457>> Erişim Tarihi 14 Nisan 2024.

Mevzuat

- Criminal Code of Republic of Albania 1995.
- Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi).
- İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi).

GIULIANO GERMANO v. İTALYA (2023):

BOŞANMA AŞAMASINDAKİ EŞ TARAFINDAN MÜTEADDİT DEFALAR MESAJ GÖNDERİLMESİ, TEHDİT VE TAHAKKÜM

■ Neslihan CAN YAVUZ*

Giriş

Kadına yönelmiş şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi ve potansiyel mağdurların korunması için acil müdahale isteğiyle karakterize olmuş 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un (6284 sayılı Kanun) yürürlüğünün ardından önleyici tedbirlere sıklıkla başvurulmaktadır. Ancak uygulanan bu tedbirlerin aile içi huzursuzluklara yol açtığı, aile birliğini olumsuz etkilediği, tedbir kararının verilmesinde bir ispat standardının bulunmaması nedeniyle şiddet uyguladığı iddiasıyla birtakım kişilere haksız yere tedbir uygulandığı ve korunma talebinde bulunan kimselerin salt beyanına dayalı olarak tedbir kararı verilmesinin bu tedbirleri ve dolayısıyla Kanunu suiistimal ettiği yönünde savlar kamuoyu gündemini meşgul etmektedir. Bu çalışmada söz konusu savların isabetli olup olmadığı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) *Giuliano Germano v. İtalya* başvurusu örneği üzerinden değerlendirilecek ve başvuruya konu olayda boşanma aşamasında olduğu eşine karşı ısrarlı takip suçunu işlediğinden bahisle başvuru hakkında uygulanan "resmi ihtar" adlı önleyici tedbirin başvuru ve benzer olaylarda hakkında tedbir uygulanan kimselerin temel hak ve özgürlükleri üzerinde ihlal teşkil edip etmediği meselesi ele alınacaktır.

Çalışma, Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin (İstanbul Söz-

* İstanbul Üniversitesi Kamu Hukuku Doktora Programı Öğrencisi; Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi; neslihan.can@erdogan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6990-8274.

Kaynakça

Literatür

- Arıkan Ş, '6284 Sayılı Kanun Kapsamında Koruyucu, Önleyici Tedbirler ve Kanundan Yararlanacak Kişiler' (2022) 6 (2) Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi 103-155.
- Bonini V, 'Dangerousness and Risk Assessment in Proceedings for Gender-based Violence' Valentina Bonini, Rahime Erbaş and Selin Türkoğlu (Eds) in *Dangerousness And Criminal Justice A Dialogue Between Italy and Türkiye* (Pisa, Pisa University Press, 2023) 95-113.
- Çelik Bilgin G, '6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasanın Kadını Şiddete Karşı Koruma Rejimi' (Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019).
- Dolu O, *Suç Teorileri Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji* (5. bs, Ankara, Global Politika ve Strateji, 2015).
- Doygun A, 'Turkey's Domestic Law's Implementation of and Compliance with Articles 52 and 53 of the Istanbul Convention' (Tilburg University, 2020) <<https://arno.uvt.nl/show.cgi?fid=153612>> Erişim Tarihi 20 Şubat 2024.
- Erbaş R, 'Effective Criminal Investigations for Women Victims of Domestic Violence: The Approach of the ECtHR' (2021) (86) Women's Studies International Forum 1-12.
- Günay M, '6284 Sayılı Kanuna Göre Koruyucu ve Önleyici Tedbirler' (2012) (10) Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 647-686.
- Logar R ve Niemi J, *Emergency Barring Orders In Situations of Domestic Violence: Article 52 of The Istanbul Convention* (Council of Europe, 2017).
- Miles J, 'We Are Never Ever Getting Back Together: Domestic Violence Victims, Defendants, and Due Process' (2013) 35 (1) Cardozo Law Review 141-202.
- Özgüney I, 'Kadına Yönelmiş Şiddette Risk Değerlendirmesi ve Gelişen Teknoloji: Yapay Zekâ Yeni Bir Değerlendirme Aracı Olabilir Mi?' Rahime Erbaş (Ed.) in *Ceza Hukuku Perspektifinden Kadına Yönelmiş Şiddetle Mücadele II* (Ankara, Adalet, 2023) 41-70.
- Pogrund Stark D ve Choplin JM, 'Seeing the Wrecking Ball in Motion: Ex Parte Protection Orders and the Realities of Domestic Violence' (2017) 32 (1) Wisconsin Journal of Law, Gender & Society 13-64.
- Sokullu Akıncı RF, *Kriminoloji* (4. bs, İstanbul, Beta, 2020).
- Sosa L, Niemi J ve van der Aa S, 'Protection Against Violence: The Challenges of Incorporating Human Rights' Standards to Procedural Law' (2019) (41) Human Rights Quarterly 939-961.

Stoever JK, 'Enjoining Abuse: The Case for Indefinite Domestic Violence Protection Orders' (2014) 67 (4) Vanderbilt Law Review 1015-1098.

Uçar MA, *Aile İçi Şiddet ve Aile Koruma Yasası*, (Ankara, Yetkin Yayınları, 2003).

van der Aa S vd, *Mapping the legislation and assessing the impact of Protection Orders in the European Member States* (Netherlands, Waolf Legal Publishers, 2015).

Walker LEA, *The Battered Woman Syndrome* (4th ed., New York, Springer, 2017).

Mahkeme Kararları

- A.B. Başvurusu, Başvuru N. 2018/2626 (AYM, 14.10.2020)
- Ahmet Ertan Çakır Başvurusu, Başvuru N. 2018/32978 (AYM, 07.09.2021)
- Emre Kaya Başvurusu, Başvuru N. 2018/743 (AYM, 10.02.2021)
- Ercan Şahin ve diğerleri Başvurusu, Başvuru N. 2018/8030 (AYM, 02.02.2022)
- Erdal Türkmen Başvurusu, Başvuru N. 2016/2100 (AYM, 04.04.2019)
- Gülbahar Yeni Başvurusu, Başvuru N. 2019/17533 (AYM, 19.01.2022)
- M.Ş.N. Başvurusu, Başvuru N. 2018/3789 (AYM, 07.04.2021)
- Murat Demircan Başvurusu, Başvuru N. 2019/37343 (AYM, 02.09.2022)
- Mustafa Atak Başvurusu, Başvuru N. 2018/27304 (AYM, 24.02.2021)
- Mustafa Karaca Başvurusu [GK], Başvuru N. 2020/15967 (AYM, 20.05.2021)
- Nuriye Ayhan Altınar Başvurusu, Başvuru N. 2020/1327 (AYM, 04.10.2023)
- Salih Söylemezoğlu Başvurusu Başvuru N. 2013/3758 (AYM, 06.01.2016)
- T.A. Başvurusu [GK], Başvuru N. 2017/32972 (AYM, 29.09.2021)
- T.K. Başvurusu, Başvuru N. 2017/27041 (AYM, 11.12.2019)
- *Bevacqua ve S. v. Bulgaristan*, Başvuru N. 71127/01 (ECHR, 12 Eylül 2008)
- *B. v. Moldova Cumhuriyeti*, Başvuru N. 61382/09 (ECHR, 16 Ekim 2013)
- *E.S. ve diğerleri v. Slovakya*, Başvuru N. 8227/04 (ECHR, 15 Aralık 2009)
- *Giuliano Germano v. İtalya*, Başvuru N. 10794/12 (ECHR, 6 Kasım 2023)
- *Kontrová v. Slovakya*, Başvuru N. 7510/04 (ECHR, 27 Eylül 2007)
- *Kurt v. Avusturya* [BD], Başvuru N. 62903/15 (ECHR, 15 Haziran 2021)
- *Landi v. İtalya*, Başvuru N. 10929/19 (ECHR, 7 Nisan 2022)
- *Mudric v. Moldova Cumhuriyeti*, Başvuru N. 74839/10 (ECHR, 16 Ekim 2013)
- *Opuz v. Türkiye*, Başvuru N. 33401/02 (ECHR, 9 Eylül 2009)
- *Osman v. Birleşik Krallık*, Başvuru N. 87/1997/871/1083 (ECHR, 28 Ekim 1998)
- *Diane Fillmore v. Franklin B. Fillmore, Jr.*, No. 2000-266 (Supreme Court of New Hampshire, 11 Aralık 2001)

Mevzuat

- 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
- 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun
- 765 sayılı Türk Ceza Kanunu

Raporlar

- Council of Europe, Explanatory Report CETS 210-Violence Against Women and Domestic Violence, 11.V.2011 <<https://rm.coe.int/ic-and-explanatory-report/16808d24c6>> Erişim Tarihi 15 Şubat 2024.
- Council of Europe, 'GREVIO Baseline Evaluation Report Albania' (2017) <<https://rm.coe.int/grevio-first-baseline-report-on-albania/16807688a7>> Erişim Tarihi 11 Şubat 2024.
- Council of Europe, 'GREVIO Baseline Evaluation Report Bosnia and Herzegovina' (2022) <<https://rm.coe.int/grevio-baseline-evaluation-report-on-bosnia-and-herzegovina/1680a8e5f>> Erişim Tarihi 20 Şubat 2024.
- Council of Europe, 'GREVIO Baseline Evaluation Report Denmark' (2017) <<https://rm.coe.int/grevio-first-baseline-report-on-denmark/16807688ae>> Erişim Tarihi 5 Mart 2024.
- Council of Europe, 'GREVIO Baseline Evaluation Report Iceland' (2022) <<https://rm.coe.int/grevio-inf-2022-26-eng-final-report-on-iceland/1680a8efae>> Erişim Tarihi 5 Mart 2024.
- Council of Europe, 'GREVIO Baseline Evaluation Report North Macedonia' (2023) <<https://rm.coe.int/baseline-evaluation-report-on-north-macedonia/1680ac76ab>> Erişim Tarihi 24 Şubat 2024.
- Council of Europe, 'GREVIO Baseline Evaluation Report Norway' (2022) <<https://rm.coe.int/grevio-inf-2022-30-report-norway-eng-pour-publication/1680a923f8>> Erişim Tarihi 20 Şubat 2024.
- Council of Europe, 'GREVIO Baseline Evaluation Report Republic of Moldova' (2023) <<https://rm.coe.int/grevio-s-baseline-evaluation-report-on-legislative-and-other-measures-/1680ad46a1>> Erişim Tarihi 7 Mart 2024.
- Council of Europe, 'GREVIO Baseline Evaluation Report Sweden' (2019) <<https://rm.coe.int/grevio-inf-2018-15-eng-final/168091e686>> Erişim Tarihi 20 Şubat 2024.

- Council of Europe, 'GREVIO Baseline Evaluation Report Switzerland' (2022) <<https://rm.coe.int/grevio-inf-2022-27-eng-final-draft-report-on-switzerland-publication/1680a8fc73>> Erişim Tarihi 5 Mart 2024.
- İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi, 'Adli Yardım Bürolarına Başvurularda Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair 6284 Sayılı Kanun Uyarınca Alınan Tedbir Kararları Raporu' (2020) <<http://docplayer.biz.tr/200933348-Istanbul-barosu-kadin-haklari-merkezi.html>> Erişim Tarihi 10 Mart 2024
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, '2023 Yıllık Veri Raporu' <<https://kadincinayetleriniurduracagiz.net/veriler/3088/2023-yillik-veri-raporu>> Erişim Tarihi 15 Şubat 2024.
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, '2022 Yıllık Veri Raporu' <<https://kadincinayetleriniurduracagiz.net/veriler/3040/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platformu-2022-yillik-veri-raporu>> Erişim Tarihi 15 Şubat 2024.
- UNDP, 'Gender Inequality Index (GII)' (2023) <<https://hdr.undp.org/data-center/thematic-composite-indices/gender-inequality-index#/indicies/GII>> Erişim Tarihi 10 Şubat 2024.
- UN Women, 'Measuring The Shadow Pandemic Violence Against Women During Covid-19' (2021) <<https://data.unwomen.org/sites/default/files/documents/Publications/Measuring-shadow-pandemic.pdf>> Erişim Tarihi 10 Mart 2024.
- WAVE, *Country Report 2023 The Status and Value of Women's Specialist Services in Preventing and Tackling Gender-based Violence Against Women* (Viyana, 2023) <https://wave-network.org/wp-content/uploads/WAVE_CountryReport_2023.pdf> Erişim Tarihi 10 Mart 2024.
- YY, 'Report submitted by Albania pursuant to Article 68, paragraph 4 of the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (1 st thematic evaluation round)' (2023) <<https://rm.coe.int/state-report-addressed-to-grevio-/1680ac0c69>> Erişim Tarihi 10 Mart 2024.
- YY, 'Report submitted by Ukraine pursuant to Article 68, paragraph 1 of the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Baseline Report)' (2023) <<https://rm.coe.int/state-report-ukraine-baseline-evaluation/1680abd88d>> Erişim Tarihi 20 Şubat 2024.

Gazete Haberleri

- Hürriyet, 'Seren Serengil Neden Cezaevinde? Neden üç gün hapis cezası aldı?' 29 Ocak 2018 <<https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/seren-serengil-cezaevine-mi-girecek-instagramdan-acikladi-40724668#:~:text=Her%20iki%20taraf%C4%B1n%20da%20avukatlar%C4%B1n%C4%B1n,Serengil%203%20g%C3%BCn%20hapis%20yatacak.>> Erişim Tarihi 5 Mart 2024.
- Hürriyet, 'Deniz Akkaya Neden Hapis Cezası Aldı? Selin Ciğerci-Deniz Akkaya olayının geçmişi' 24 Ağustos 2021 <<https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/deniz-akkaya-neden-hapis-cezasi-aldi-selin-cigerci-deniz-akkaya-olayinin-gecmisi-41879710>> Erişim Tarihi 5 Mart 2024.
- İLKHA, '5 yılda 2 milyon erkek evden uzaklaştırıldı' 20 Kasım 2019 <<https://ilkha.com/6284-sayili-kanun-ve-genc-evlilik-magdurlari/5-yilda-2-milyon-erkek-evden-uzaklastirildi-109090>> Erişim Tarihi 5 Mart 2024.
- Koch A, 'Blackwell Sentenced To Life In Prison -- Jury Split Over Death For Convicted Killer', The Seattle Times, 18 Haziran 1996 <<https://archive.seattletimes.com/archive/?date=19960618&slug=2335129>> Erişim Tarihi 10 Mart 2024.

AİHM BUTURUGĂ v. ROMANYA (2020):

ESKİ EŞ TARAFINDAN SOSYAL MEDYA HESAPLARININ ELE GEÇİRİLMESİ

■ Ayla Duygu NASUHOĞLU*

Giriş

“Hiçbir yasa kadınların özel yaşamını onlardan almaz. Çoğu kadının elinden alınabilecek bir özel yaşamı yoktur ve hiçbir yasa da onlara zaten sahip olmadıkları bir şeyi vermeyecektir. Hiçbir yasa kadınların erkekle toplumsal eşitsizliğinin sonsuza kadar süreceği güvencesini vermez. Bu gereksizdir, çünkü eşitliğin olmadığı bir toplumda, cinsiyet eşitliğini güvence altına alan bir yasa, bireyin hukuki bakımdan eşit olabilmesi için önce toplumsal olarak eşit kalmasını öngörür.”¹

Bu çalışmada, Buturuga v. Romania başvurusu özelinde AİHM'nin kadına yönelmiş şiddet ve siber şiddeti ele alış biçimi, devletlerin kadına yönelmiş şiddete ilişkin yaklaşımları ve pozitif yükümlülüklerinin AİHM tarafından nasıl değerlendirildiği incelenmektedir. *Buturuga v. Romania* kararı, hem siber şiddeti kadına yönelmiş ve ev içi şiddetin bir türü olarak nitelen-dirmesi, hem de bütün iddialar açısından devletin pasif tutumunu eleştirmesi açısından önem arz etmektedir.

Şiddetin *dinamik doğası*² gereği teknolojik gelişmeler, yeni şiddet türleri ortaya çıkarabilmektedir. Siber şiddet de bilgi iletişim teknolojileriyle

* İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Doktora Öğrencisi/ İstanbul 1 nolu Barosu- Avukat; ayla.nasuhoglu@gmail.com; ORCID: 0000-0003-3105-4207.

1 Catharine A. MacKinnon, *Feminist Bir Devlet Kuramına Doğru* (Türkan Yöney, Sabir Yücesoy, 3. baskı, Metis Yayınları 2020) 275.

2 Neslihan Can, ‘Yeni Şiddet Trendleri Üzerinden Kötü Muamele Suçunu Yeniden Düşünmek’, içinde Rahime Erbaş (ed.) *Ceza Hukuku Perspektifinden Kadına Yönelmiş Şiddetle Mücadele II* (1.bs Adalet Yayınevi 2023), 38.

KAYNAKÇA

Literatür

- Avrupa Konseyi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kadınlara karşı şiddete ilişkin içtihatlarında adalete eşit erişim, Nisan 2022, <https://rm.coe.int/aihm-kararlar-nda-adalete-esit-erisim/1680a6b8d3> Erişim Tarihi 08.03.2024.
- Bilge, B., 'AİHM İçtihadları Bağlamında Etkin Soruşturma Yükümlülüğü' (2014) 5(2) İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 367-406.
- Birceviz, F., 'Rutin Aktiviteler Teorisi Bağlamında Siber Suç Mağduriyeti', (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Milli Savunma Üniversitesi Alparslan Savunma Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı, 2019).
- Can, N., 'Yeni Şiddet Trendleri Üzerinden Kötü Muamele Suçunu Yeniden Düşünmek' içinde Rahime Erbaş (ed.) *Ceza Hukuku Perspektifinden Kadına Yönelmiş Şiddetle Mücadele II* (1.bs Adalet Yayınevi 2023).
- Dimond, J. P., Fiesler, C., Bruckman, A.S., 'Domestic violence and information communication technologies' (2011) 23(5) *Interacting with Computers*, 413-421. <https://doi.org/10.1016/j.intcom.2011.04.006>
- Durkheim, E., *Sosyolojik Yöntemin Kuralları* (Cemal Bali Akal, 4.bs Dost Kitabevi 2015).
- Dündar Sezer, T., *İnsan Hakları Hukuku Açısından Kadınlara Yönelik Şiddet* (1. bs Turhan Kitabevi 2019).
- Fissel, E. R., Graham, A. A., Butler, L. C., & Fisher, B. S., 'A new frontier: The development and validation of an intimate partner cyber abuse scale' (2021) 40(4) *Social Science Computer Review*, 974-993. <https://doi.org/10.1177/0894439321994618>
- Gündoğmuş, R., *Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin İlgili Uluslararası Sözleşmeler ve 6284 Sayılı Kanun Çerçevesinde Değerlendirilmesi* (1. bs On İki Levha Yayıncılık 2021).
- MacKinnon, C. A., *Feminist Bir Devlet Kuramına Doğru* (Türkan Yöney, Sabir Yücesoy, 3. baskı, Metis Yayınları 2020).
- Temur Şimşekcan, N., 'Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetin Başka Bir Biçimi: Siber Şiddet', (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, 2018).
- Yıldırım, A. N., 'AİHM'in Kurt v. Avusturya Kararına Eleştirel Bir Bakış: Aile İçi Şiddetle Mücadelede Geri Bir Adım mı?' içinde Rahime Erbaş (ed.) *Ceza Hukuku Perspektifinden Kadına Yönelmiş Şiddetle Mücadele I* (Adalet Yayınevi 2022).

Mahkeme Kararları

- A. v. Hırvatistan, Başvuru No 55164/08 (AİHM 14 Ocak 2011).
- Bevacqua v. S./Bulgaristan, Başvuru No 71127/01 (AİHM, 12 Haziran 2008).
- Buturuga v. Romania, Başvuru No 56867/15 (AİHM, 11 Haziran 2020).
- Halime Kılıç v. Türkiye, Başvuru No 63034/11 (AİHM 28 Haziran 2016).
- M.G. v. Türkiye, Başvuru No 646/10 (AİHM, 22 Mart 2016).
- Opuz v. Türkiye, Başvuru No 33401/02 (AİHM, 9 Eylül 2009).
- Volodina v. Rusya, Başvuru No 40419/19 (AİHM, 14 Eylül 2021).

Mevzuat

- Birleşmiş Milletler, Kadınlara ve Kız Çocuklarına Yönelik Siber Şiddet Raporu, 2015, <https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1311> Erişim Tarihi 10.03.2024.
- CEDAW Komitesi'nin 12 Numaralı Tavsiye Kararı, Kadına Yönelik Şiddet, 1989 <http://www.ceidizleme.org/ekutuphaneresim/dosya/453_1.pdf> Erişim Tarihi 28.02.2024.
- CEDAW Komitesi'nin 19 Numaralı Tavsiye Kararı, Kadınlara Yönelik Şiddet, 1992, II. Oturum, < https://kadinininsanhaklari.org/wp-content/uploads/2018/08/cedaw_komitesinin_19_sayili_genel_tavsiye_karari.pdf> Erişim Tarihi 02.03.2024.
- CEDAW Komitesi'nin 35 numaralı Genel Tavsiyesi, < <https://kadinininsanhaklari.org/wp-content/uploads/2018/08/CEDAW-General-Recommendation-35-%C3%A7eviri-Nazan-Moro%C4%9Flu.pdf>> Erişim Tarihi 28.02.2024.
- Council of Europe, 'Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi' (rm.coe.int, 2011), <https://rm.coe.int/1680462545> Erişim Tarihi 28.02.2024.
- TBMM, Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu, Mart 2022, <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss315.pdf> Erişim Tarihi 10.03.2024.

VOLODINA v. RUSYA (2019):

ESKİ SEVGİLİ TARAFINDAN ÖLÜM TEHDİTLERİ VE ISRARLI TAKİP

■ Esmâ Zeynep İŞAŞIR İNCİ*

Giriş

*“Eski sevgilin seni öldürdüğünde gel bize haber ver”.*¹

AİHM’in değerlendirdiği *Volodina v. Rusya* davasında Rus polisinin başvurucuya söylemiş olduğu bu sözler, ev içi şiddet şikâyetlerinin ne derece göz ardı edildiğinin önemli bir göstergesidir.² Yargılama sürecinde, Rusya’da ev içi şiddet ve ısrarlı takibin ciddi bir sorun arz ettiği ve devletin bu konuda pozitif yükümlülüklerini yerine getirmesinin hayati öneme sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca ev içi şiddetin kendine özgü doğasından kaynaklanan birtakım özellikleri dava esnasında tartışmaya açılmıştır. Kamusal alanın dışında olan özel alanda işlenen bu tür şiddet vakalarının ispatı ve mağdur için yeterli tedbirlerin devlet tarafından alınması gibi konuların üzerinde durulmuştur.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamında 3. maddede geçen *kötü muamele ve işkence yasağı* ile ele alınan ev içi şiddetin “*işkence*” olarak değerlendirilmesi incelenmiştir. Ayrıca ısrarlı takip suçu için tam anlamıyla bir örnek oluşturan *Volodina v. Rusya* davası ile başvurucunun eski hayatını tam anlamıyla arkasında bırakıp ismini değiştirmesine kadar giden sürecine tanıklık edilmiştir. Devletlerin kadına yönelmiş şiddetle mücadele hususunda pozitif yükümlülükleri uygulamak bir yana, yetki alanları içeri-

* İstanbul Üniversitesi Kriminoloji ve Ceza Adaleti Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi; Avukat; isasirzeynep@gmail.com, ORCID: 0009-0003-8961-2627.

¹ Corina Heri, ‘Volodina, Article 3, And Russia’s Systemic Problem Regarding Domestic Violence’ <https://strasbourgothers.com/2019/07/30/volodina-article-3-and-russias-systemic-problem-regarding-domestic-violence/> Erişim Tarihi 2 Şubat 2024.

² Ibid.

KAYNAKÇA

- Akduman İ. vd., 'Takipçi Tacizcilik Stalking' (2006) 3 (3-4) Adli Psikiyatri Dergisi 25-33.
- Boyar O., 'İşkence ve Kötü Muamele Yasağı' ed. Sibel İncoğlu '*İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa*' (Avrupa Konseyi 2013) 137-157.
- Erbaş R., 'Effective Criminal Investigations in Combating Domestic Violence and the ECtHR: Prima Ratio v. Ultima Ratio?' (2020), in *Gender Based Approaches to The Law and Juris Dictio in Europe*, ed. Elattrra Stradella, Pisa University Press 221-240.
- Herman, J., *Travma ve İyileşme: Şiddetin Sonuçları Ev içi İstismardan Siyasi Teröre* (çev. Tamer Tosun, 7th edn, Literatür Yayınları 2020) 316.
- Melton H. C., 'Stalking in the Context of Intimate Partner Abuse in the Victims' Words' (2007) 2 [4] *Feminist Criminology* 347-363.
- Nalbant A. ve Doğru O., *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi: Açıklama ve önemli kararlar 1. Cilt* (1st edn, T.C. Yargıtay Başkanlığı 2012) 170.
- Sheridan L., ve Davies G. M., 'Violence and the Prior Victim–Stalker Relationship' (2001) 11[2] *Criminal Behaviour and Mental Health* 102-116.
- Sokullu-Akıncı F. ve Dursun S., *Viktimoloji* (3rd edn, Beta Yayınevi 2016) 59, 69.
- Soygüt M. B., 'Kadına Yönelik Erkek Şiddetinin Önlenmesi Bağlamında Stalking (İsrarlı Takip) ve Cezasızlık Sorunu' (2020) 5 [1] *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2781-2814.

Elektronik Kaynaklar

- Heri C., 'Volodina, Article 3, And Russia's Systemic Problem Regarding Domestic Violence' (30 Temmuz 2019) <https://strasbourgobservers.com/2019/07/30/volodina-article-3-and-russias-systemic-problem-regarding-domestic-violence/> Erişim Tarihi 2 Şubat 2024.
- Samuels G, 'Russia To Decriminalise Domestic Violence to Preserve "Tradition of Parental Authority"' (Independent, 12 Ocak 2017) <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/russia-duma-parliament-decriminalise-domestic-violence-tradition-parental-authority-battery-abuse-family-a7523461.html> Erişim Tarihi 5 Şubat 2024
- Spring M., 'Decriminalisation of domestic violence in Russia leads to fall in reported cases' (The Guardian,16 Ağustos 2018) <https://www.theguardian.com/world/2018/aug/16/decriminalisation-of-domestic-violence-in-russia-leads-to-fall-in-reported-cases> Erişim Tarihi 5 Şubat 2024.

Mahkeme Kararları

- Bevacqua and S. v. Bulgaristan Başvuru No: 71127/01 (AİHM, 12 Haziran 2008).
- Hajduová v. Slovakya, Başvuru No. 2660/03 (AİHM 30 Kasım 2010).
- Osman v. Birleşik Krallık, Başvuru No 23452/94, (AİHM, 28 Ekim 1998).
- Opuz v. Türkiye, Başvuru No 33401/02, (AİHM, 9 Eylül 2009).
- Valiulienė v. Litvanya, Başvuru No. 33234/07 (AİHM, 26 Mart 2013).
- Volodina v. Rusya, Başvuru No 41261/17, (AİHM, 9 Temmuz 2019).

Mevzuat

- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
- Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi
- Rusya Federasyonu Ceza Kanunu

TKHELİDZE v. GÜRCİSTAN (2021):

SİSTEMATİK OLARAK TACİZ, TEHDİT VE ÖLDÜRME

■ Şeyma KUŞ*

Giriş

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM/Mahkeme) 8 Temmuz 2021 tarihinde vermiş olduğu *Tkheldize* kararı¹ ile aile içi şiddetle mücadelede polis müdahalesindeki risk analizinin hayati önem taşıdığını ve sorumluların hesap verilebilirliği konusunda devletlerin üstlerine düşen yükümlülüklerini bir kez daha vurgulamıştır. Mahkeme, Gürcistan'da meydana gelen bir aile içi şiddet vakasıyla ilgili olarak hem maddi pozitif yükümlülükler hem de usuli pozitif yükümlülükler bağlamında değerlendirme yapmış ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 2. ve 14. maddelerinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

Mahkeme, yerel makamların başvurusunun kızının hayatını korumak için gerekli önlemleri almadığı ve aile içi şiddetle ilgili etkili bir soruşturma yürütmedikleri iddialarını incelemiştir. Bununla birlikte başvuruda önemli olan bir diğer kısım, başvurusunun kızının öldürülmesiyle sonuçlanan şiddet olayları ve bu olaylar karşısında Gürcü polisinin eylemsizlikleri hakkında yaptığı şikayetlerin yerel makamlar tarafından hiçbir şekilde araştırılmamasıdır. *Tkheldize* kararı aile içi şiddetle mücadelede devletlerin sorumluluklarını yerine getirmesi gerektiğini vurgulamakta ve bu alandaki ihlallerin ciddi sonuçları olabileceğini göstermektedir.

Gürcistan'a ilişkin birçok rapor kadına yönelik şiddetin ataerkil düzenden kaynaklandığını ve bu durum devletin kolluk güçlerine dahi yansı-

* Araştırma Görevlisi. Pîrî Reis Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı. skus@pirireis.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6280-9986.

1 *Tkheldize v Gürcistan* [2021] AİHM 33056/17.

KAYNAKÇA

Literatür

- Abdel-Monem T, 'Opuz v. Turkey: Europe's Landmark Judgment on Violence against Women' (2009) 17 Human Rights Brief 5
- Anderson MA and others, "'Why Doesn't She Just Leave?': A Descriptive Study of Victim Reported Impediments to Her Safety' (2003) 18 Journal of Family Violence 151
- Bonini V, 'Dangerousness and Risk Assessment in Proceedings for Gender-Based Violence', in Bonini, Valentina/ Erbaş, Rahime/ Türkoğlu, Selin (eds), *Dangerousness and Criminal Justice* (Pisa University Press 2023)
- Erbaş R, 'Effective Criminal Investigations in Combating Domestic Violence and the ECtHR: Prima Ratio v. Ultima Ratio?', in Stradella, Elettra (ed), *Gender Based Approaches to the law and Juris Dictio in Europe* (Pisa University Press 2020)
- , 'Effective Criminal Investigations for Women Victims of Domestic Violence: The Approach of the ECtHR' (2021) 86 Women's Studies International Forum 1
- Hoşgöl B, *Etkin soruşturma yükümlülüğü* (Seçkin 2019)
- Johnson IM, 'Victims' Perceptions of Police Response to Domestic Violence Incidents' (2007) 35 Journal of Criminal Justice 498
- Kamber K, *Prosecuting Human Rights Offences: Rethinking the Sword Function of Human Rights Law* (Brill 2017)
- , 'Substantive and Procedural Criminal Law Protection of Human Rights in the Law of the European Convention on Human Rights' (2020) 20 Human Rights Law Review 75
- Krizsán A and others, 'Domestic Violence: A Public Matter', *Multiple Meanings of Gender Equality: A Critical Frame Analysis of Gender Policies in Europe* (CEU Press 2007)
- Mann L and Tosun Z, 'Assessing and Managing Risks in Cases of Violence Against Women And Domestic Violence' (2020)
- McQuigg R, 'Kurt v Austria: Domestic Violence Before the Grand Chamber of the European Court of Human Rights' [2021] European Human Rights Law Review 550
- , 'Tkheldize v. Georgia: Domestic Abuse and the European Court of Human Rights' (2022) 11 International Human Rights Law Review 138
- Ristik J, 'Protection from Gender-Based Violence before the European Court of Human Rights' (2020) 6 Journal of Liberty and International Affairs 71
- Stoyanova V, *Positive Obligations Under the European Convention on Human Rights: Within and Beyond Boundaries* (1st edn, Oxford University Press 2023)

- Tulkens F, 'The Paradoxical Relationship between Criminal Law and Human Rights' (2011) 9 Journal of International Criminal Justice 577
- Yıldırım, A. N, 'AİHM'in Kurt v. Avusturya Kararına Eleştirel Bir Bakış: Aile İçi Şiddetle Mücadelede Geri Bir Adım Mı?' in Erbaş, Rahime (ed), *Ceza Hukuku Perspektifinden Kadına Yönelmiş Şiddetle Mücadele I* (1st edn, Adalet Yayınevi 2022)

Mahkeme Kararları

- *A ve B v Gürcistan* [2022] AİHM 73975/16
- *Anna Todorova v Bulgaristan* [2011] AİHM 23302/03
- *Branko Tomašić ve Diğerleri v Hırvatistan* [2009] AİHM 46598/06
- *Durmaz v Türkiye* [2014] AİHM 3621/07
- *Gaidukevich v Gürcistan* [2023] AİHM 38650/18
- *Kotilainen ve Diğerleri v Finlandiya* [2020] AİHM 62439/12
- *Kurt v Avusturya* [2019] AİHM 62903/15
- *Kurt v Avusturya* [2021] Büyük Daire 62903/15
- *Nicolae Virgiliu Tănase v Romanya* [2019] Büyük Daire 41720/13
- *Öneryildiz v Türkiye* [2004] AİHM 48939/99
- *Opuz v Türkiye* [2009] AİHM 33401/02
- *Ribcheva ve Diğerleri v Bulgaristan* [2021] AİHM 37801/16
- *Sinin v Türkiye* [2017] AİHM 9441/10
- *Talpis v İtalya* [2017] AİHM 41237/14
- *Tërshana v Arnavutluk* [2020] AİHM 48756/14
- *Tkheldize v Gürcistan* [2021] AİHM 33056/17
- *Volodina v Rusya* [2019] AİHM 41261/17
- *Y ve Diğerleri v Bulgaristan* [2022] AİHM 9077/18
- *Zinatullin v Rusya* [2020] AİHM 10551/10

Mevzuat ve Raporlar

- CEDAW Committee, 'Communication No. 24/2009 : Committee on the Elimination of Discrimination against Women : Views Adopted by the Committee at Its 61st Session (6-24 July 2015)' (2015) CEDAW/C/61/D/24/2009

-
- Council of Europe, 'Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence Against Women and Domestic Violence Explanatory Report' (2011)
 - Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence Against Women and Domestic Violence 2011
 - Criminal Code of Georgia (Law of Georgia)
 - European Council, 'Guide on Article 2 of the European Convention on Human Rights'
 - GREVIO, 'Baseline Evaluation Report Georgia' (2022)
 - On Elimination of Domestic Violence, Protection and Support of Victims of Domestic Violence 2006 (Law of Georgia)
 - UN Women Georgia, 'National Study on Violence against Women in Georgia 2022' (2023)
 - United Nations Human Rights Council, 'Report of the Special Rapporteur on Violence against Women, Its Causes and Consequences on Her Mission to Georgia' (2016) A/HRC/32/42/Add.3

Prof. Dr. Ramazan ÇAĞLAYAN

**TÜRKİYE'DE
KIYAFET
ÖZGÜRLÜĞÜ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türkiye’de Kıyafet Özgürlüğü
Ramazan Çağlayan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3856

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 894 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Abdulaziz Bey/Yayına Hazırlayanlar Kâzım Arısan/Duygu Ansan Günay, Osmanlı Âdet, Merasim ve Tabirleri-Âdât ve Merasim-i Kadime, Tabirât ve Muamelât-ı Kavmiye-i Osmaniye, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1995.
- Abdullah Cevdet “Şapka-Fes”, İctihad, No:169,1 Eylül 1924, s.3413-3414.
- Abdullah Cevdet, “Tesettür Meselesi”, İctihad, c.3,sayı 29, İstanbul 1327, s.810.
- Abdullah Cevdet, Mükemmel ve Resimli Âdâb-ı Muâşeret Rehberi, İstanbul 1927.
- Adliye Vekâleti, Evlenme Talimatnâmesi, Hâkimiyet-i Milliye Matbaası, 1926.
- AFETİNAN A., Tarih Boyunca Türk Kadınının Hak ve Görevleri, 4. Baskı, İstanbul 1982.
- AĞLAM Fazıl, 2001 Yılı Anayasa Değişikliğinin Yaratabileceği Bazı Sorunlar ve Bunların Çözüm Olanakları, Anayasa Yargısı, c. 19, Ankara 2002, s.9.
- Ahmed Midhat, Avrupa Âdâb-ı Muâşereti yahud Alafranga, İstanbul 1312.
- Ahmed Reşid, “Cemiyet-i İlmiye-i İslamiye: Tesettür-ü Şer’i”, Beyanü’l Hak, c.5, sayı 117, İstanbul 1327, s.2135- 2136.
- Ahmed Reşid, “Tesettür”, Beyanü’l Hak: Cem’iyet-i İlmiye İslamiye, c.1, sayı 18, İstanbul 1324, s.405-406.
- AKBULUT Olgun, Anayasal Dinsel Çoğulculuk, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2016.
- AKDOĞAN Didem, İstiklal Mahkemeleri ve Şapka İnkılâbının Erzurum’daki Yansımaları, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Erzurum 2019.
- AKGÜNDÜZ Ahmet, Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukuki Tahlilleri, 1. Kitap, Osmanlı Hukukuna Giriş ve Fatih Devri Kanunnâmeleri, Fey Vakfı Yayınları, İstanbul 1990.
- AKGÜNDÜZ Ahmet, Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukuki Tahlilleri, 2. Kitap, II. Bâyezid Devri Kanunnâmeleri, Fey Yayınları, İstanbul 1990.
- AKTAŞ Cihan, Tanzimattan Günümüze Kılık Kıyafet ve İktidar, C.1, 2.Baskı, Nehir Yayınları, İstanbul 1991.
- AKTAŞ Cihan, Tanzimattan Günümüze Kılık Kıyafet ve İktidar-12 Marttan 12 Eylül’e, Cilt.2, Nehir Yayınları, İstanbul 1989.
- AKYÜZ Yahya, Türk Eğitim Tarihi, 8.Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul 2001.
- ÂLÎ Mustafa Efendi/ Haz. Mehmet Şeker, Mevaidü’n-nefâis fi kavâidil-mecâlis, Ankara 1997.

- ALKAN Ahmet Turan, İstiklâl Mahkemeleri ve Sivas'ta Şapka İnkılabı Duruşmaları, Ötüken Yayınları, İstanbul 2011.
- ALKAN Mehmet Ö., Fes İnkılabından Şapka Devrimine: Fes-Kalpak-Kabalak, Atlas Tarih, Sayı.45, 2017.
- ALTAN Çetin, Kahrolsun Komünizm Diye Diye, Ankara 1976.
- ALTINKILIÇ Emel Arzu, "Göktürk Devri Giyim Kuşam Geleneğine Bir Bakış", Journal of Social and Humanities Sciences Research (Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi), 7(53), 2020, s.1101-1110.
- ALTINTAŞ Mustafa, YÖK ve Hukuk, Eğitimsen Yayınları, Ankara 2002.
- ALUS Sermet Muhtar, "II. Abdulhamit Devrinde Erkek Kıyafetleri", Resimli Tarih Mecmuası, Aralık 1950.
- AMICIS Edmondo de/Tarduit de Italien J. Colomb, Costantinople, Paris 1883.
- AMİCİC Edmond De/Çev. Beynun Akyavaş, İstanbul, 2.baskı, Ankara 1986.
- ANADOL Kemal, 12 Eylül Günleri, Yalçın Yayınları, İstanbul 1987.
- APAYDIN H. Yunus, "Tesettür", <https://islamansiklopedisi.org.tr/tesettur>,
- ARIĞ Ayten Sezer, Atatürk Türkiye'sinde Kılık ve Kıyafette Çağdaşlaşma, Ankara 2007.
- ARIĞ Sezer, "Türklerde Kıyafetin Kısa Tarihi", Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Yıl.2006, Cilt.22 Sayı.64-65-66, s.141-160.
- ARMAĞAN Servet, Memleketimizde İçtüzükler, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1972.
- ARSLAN ERTÜRK Arzu, Türk İş Hukukunda İşçinin Sadakat Borcu, İstanbul 2010.
- ARSLANTÜRK H. Ahmet, Abdurrahmân Abdî Paşa Kanunnâmesi, Metaforfoz Yayıncılık, İstanbul 2012.
- ARZİK Nimet, Çetin Altan'dan Demirel'e Eş Kişiler Zinciri, Güven Matbaası, Ankara 1969.
- ASLAN DURMUŞ Seda, "İşçinin Özel Yaşamının İş İlişisine Etkisi", DÜHFD, Cilt.25, Sayı.42, Yıl.2020, (s.135-168), s.145.
- ASLAN Seyfettin/DÜNDAR Tahir, "Cumhuriyet Döneminde İstiklal Mahkemeleri", Mukaddime, 2014, 5(1), s.38.
- ATAKLI Can, "Türbana Yaş Sınırı Getirilsin", Vatan, 08 Ocak 2008, Erişim adresi: <https://www.gazetevatan.com/yazarlar/can-atakli/turbana-yas-siniri-getirilsin-157539>
- ATALAY Esra, Yargısal Temel Haklar, Prof. Dr. Şükrü Postacıoğlu'na Armağan, DEÜHF Yayınları, İzmir 1997.
- ATAR Yavuz, Türk Anayasa Hukuku, Mimoza Yayınları, Konya 2002.

- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Cilt.II, Ankara 1952 s.218.
- ATAY Ender Ethem, İdare Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2009.
- ATAY Falih Rifki, Çankaya- Atatürk'ün Doğumundan Ölümüne Kadar, İstanbul 1980.
- ATEŞ Derya, "Sözleşme Özgürlüğü Yönünden Dürüstlük Kuralları", TBB Dergisi, Sayı.72, 2007, s.75-93.
- ATEŞ Toktamış, Türk Devrim Tarihi, 8.Baskı, Der Yayınları, İstanbul 1999.
- ATILGAN Mustafa, Şubat Hikâyeleri-Tarihe Kayıtlar/Belgeler, Kitaparası yayınları, İstanbul 1922.
- AVCIOĞLU Doğan, Türklerin Tarihi, Üçüncü Kitap, İstanbul 1985.
- AYBARS Ergun, İstiklal Mahkemeleri, Bilgi Yayınevi, İstanbul 1975.
- AYBARS Ergün, İstiklal Mahkemeleri 1920-1923, 1923-1927, Zeus Kitabevi, İzmir 2006.
- AYBARS Ergün, İstiklal Mahkemeleri, AD Yayıncılık, İstanbul 1997.
- AYDEMİR Şevket Süreyya, Suyu Arayan Adam, Remzi Kitapevi, 51. Basım, İstanbul 2022.
- AYDINALP Halil, "Sosyal Çatışma ve Din", Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Cilt: 19, Sayı: 2, 2010, s.194.
- AYDOĞAN Mehmet, İç İsyancılar ve Şeyh Said İsyanı, Nokta Kitap, İstanbul 2007.
- AYDOĞAN Pınar, "İlericilik-Gericilik Tartışmalarında Bir Durak: Çarşaf Mücadele Haftası", Belgi Dergisi, Yıl.2022, Sayı: 24, 191-217.
- AYRANCI Hasan, "Sözleşme Kurma Zorunluluğu", AÜHF, C. 52, S. 3, 2003, s.234.
- AYSAL Necdet, "Tazimat'tan Cumhuriyet'e Giyim ve Kuşamda Çağdaşlaşma Hareketleri", Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, C.X, Sayı.22, 2011, s.3-32.
- Bahaeddin, Türk Kültür Tarihine Giriş, Cilt.5, Ankara 1978.
- BAKIRCI Kadriye, Cinsiyet Ayrımcılığı Yasağı İlkesinin İstisnaları ve Objektif Haklı Nedenler, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2012.
- BARBOROSOĞLU Fatma, Modernleşme Sürecinde Moda-Zihniyet İlişkisi, İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul 1994.
- BAŞGİL Ali Fuat, Din ve Laiklik, 12. Baskı, Kubbealtı Yayınları, İstanbul 2017.
- BAŞGÖZ İlhan/ WILSON Hovard E., Türkiye Cumhuriyeti'nde Eğitim ve Atatürk, Ankara 1968.
- BAŞPINAR Veysel, Borç Sözleşmelerinin Kısmi Butlanı, Ankara 1998.

- BAYRAM Fuat, Türk İş Hukukunda İşverenin İşçinin Kişilik Hakkını Koruma Borcu”, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2003.
- BEDÜK Mehmet Nusret, “İşçinin Kılık Kıyafetinin İş İlişisine Etkisi”, Legal İHSGHD, Cilt.16, Sayı.64, 2019, s.1369-1410.
- BEHÇET Selim, “Baş Örtüsü Meselesi ve Türk Kadını Tanımayanlar”, Ehli Sünnet, 16 Nisan 1952, Cilt.6, Sayı.112, s.12-13.
- BENLİ Fatma, 1964-2011 Türkiye’de ve Dünyada Başörtüsü Yasağı Kronolojisi, MAZLUMDER Yayınları, İstanbul 2011.
- BERKES Niyazi, Türkiye’de Çağdaşlaşma, İstanbul 2002.
- BİLGİN Ahmet, “Hak ve Özgürlükler, Çifte Standartsız Bir Dünya”, Yeni Türkiye, Sayı.22, Temmuz-Ağustos 1998, s.702.
- BİLMEN Ö. Nasuhi, Büyük İslâm İlmihali, (sadeleştiren: Ali Fikri Yavuz) İpek Yayınları, İstanbul-1998.
- BJÖRKMAN Walther, “Sarık.” İslam Ansiklopedisi, Cilt.X, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1967.
- BOZKURT Nebi, “Kavuk”, <https://islamansiklopedisi.org.tr/kavuk>.
- BOZKURT Nebi, “Sarık”, <https://islamansiklopedisi.org.tr/sarik#2-fikih>
- BULUT Mehmet, “Din Hizmetlilerinin Kisvesi, Diyanet Aylık Dergi, Sayı.393, Eylül 2023, (s.3033), s.31.
- BUSBECG Ogier Ghiselin De/Haz. Aysel Kurutluoğlu, Türkiye’yi Böyle Gördüm, Tercüman 1001 Temel Eser 31, (Baskı yılı yok).
- CANATAN Kadir, Din ve Laiklik, İnsan Yayınları, İstanbul 1997.
- CANDAN Jale, “Çarşafı Yeniden Yırtalım”, Akis, 15 Ocak 1955, s.30.
- CAPORAL Bernard/Çev. Ercan Eyüpoğlu, Kemalizm Sonrasında Türk Kadını III (1923-1970), Cumhuriyet Gazetesi Yayını, İstanbul 2000.
- Celal Nuri, Kadınlarımız, Matbua-yı İctihad, İstanbul 1331, s.195-199.
- CEMAL Hasan, Tank Sesiyle Uyanmak, 7.Baskı, Bilgi Yayınevi, Ankara1986.
- CENKMEN Emin, Osmanlı Sarayı ve Kıyafetleri, İstanbul 1948.
- ÇAĞLAR Bakır, “Başbakan Erdoğan’dan Kamusal Alan Takiyesi” başlıklı haber, Milliyet Gazetesi, 15.7.2004.
- ÇAĞLAYAN Ramazan, İdare Hukuku Dersleri, 11.Baskı, Ankara 2023.
- ÇAĞLAYAN Ramazan, İdarî Yargılamam Hukuku, 15. Baskı, Ankara 2023
- ÇAHA Ömer, Sivil kadın-Türkiye’de Sivil Toplum ve Kadın, Vadi Yayınları Ankara 1996.

- ÇAVDAR Tevfik, Türkiye'nin Demokrasi Tarihi 1839-1950, 5.Baskı, İmge Kitapevi, Ankara 2013.
- ÇELİK Murat, Osmanlı İlimiye Sınıfının Kıyafet Normu ve Giysileri, Ankara 2021.
- ÇELİK Nuri/CANİKLİOĞLU Nurşen/CANBOLAT Talat, İş Hukuku Dersleri, 31. Bası, İstanbul 2018.
- DAVER Bülent, Türkiye Cumhuriyetinde Layiklik", AÜSBF Yayınları, Ankara 1955.
- DAVUT Bilal, "Başörtüsünün Boyutları", Yeni Devir, 23.12.1981.
- DEMİR Hande Seher, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Türkiye'de Din ve Vicdan Özgürlüğü, Adalet Yayınevi, Ankara 2011.
- DEVELİ Hayati, XVIII. Yüzyıl İstanbul Hayatına Dair Risale-i Garibe, İstanbul SİMAVİ Lütfi Simavi, Teşrifât ve Âdâb-ı Muâşeret, İstanbul 1329.
- DEVELİOĞLU Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Doğu Matbaası, Ankara 1970.
- DİKİCİ Ali, Millî Şef İsmet İnönü Dönemi Lâiklik Uygulamaları, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, Sayı.42, 2008, s.161-192.
- DİLBİRLİĞİ Muhterem, "İnsan Hakkı Olarak Din, Din ve Vicdan Özgürlüğünün Sosyolojik ve Felsefi Gelişimi: Tarihi Süreçte Din ve Vicdan Özgürlüğüne İlişkin Ortaya Çıkan Modeller", Adalet Dergisi, 2021/1, Sayı.66, s.667-700.
- DİNÇER Nahit, 1913'ten Bugüne İmam Hatip Okulları Meselesi, İstanbul 1974.
- DOĞAN D. Mehmet, Doğan Büyük Türkçe Sözlük, 15. Baskı, Vadi Yayınları, Ankara 2001.
- DOĞAN Lûtfi, "İbni Fadlan Seyahatnamesi (Rihlet'ubni Fadlan)", Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Yıl.1954, Cilt.3 Sayı.1-2, s.59-80.
- DOĞAN Ümit, İskilipli Atıf Gerçeği, 4.Baskı, Kripto Yayınevi, Ankara 2021.
- DÖNDÜREN Hamdi, Delilleriyle Aile İlmihali, Erkam Yayınları, İstanbul-2013.
- Ebû Abdullah Muhammed İbn Battûta Tancî/ Çev.A. Sait Aykut, İbn Battûta Seyahatnâmesi, C.I, İstanbul 2004.
- EKİNCİ Ekrem Buğra, "İskilipli Atıf Efendi'nin Gerçek Suçu", 22.02.2021, <https://www.ekrembugraekinci.com/article/?ID=1137&iskilipli-atif-efendi%E2%80%99nin-ger%C3%A7ek-su%C3%A7u>.
- ELİADE Mircea/Çev. Mehmet Aydın, Dinin Anlamı ve Sosyal Fonksiyonu, İstanbul 2015.
- ER Hamit, Osmanlı Devletinde Çağdaşlaşma ve Eğitim, Rağbet Yayınları, İstanbul 1999.
- ERCOŞKUN ŞENOL Kübra, "Sözleşmenin İçeriğini Belirleme Özgürlüğü ve Bunun Genel Sınır: TBK M.27", (İÜHF C. LXXIV, Sayı.2, 2016, s.709-737.
- ERDOĞAN Hasbi, "Tabanın Sesi", Yeni Devir, 21.12.1981.

- ERDOĞAN Mustafa, "Demokratik Toplumda İfade Özgürlüğü", Liberal Düşünce, Yıl.6, Sayı.24, Ankara 2001.
- ERDOĞAN Mustafa, Anayasal Demokrasi, 13. Baskı, Siyasal Kitapevi, Ankara 2017.
- EREN Abdurrahman, "Özgürlükler Mekânı Olarak Kamusal Alan", AÜEHFD, C. IX, S. 3-4 (2005), s.95-124.
- EREN Fikret, Borçlar Hukuku: Genel Hükümler, 18. Bası. Ankara,2015.
- EREN Hasan, Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü, Ankara 1999.
- ERGİN Murat, Türk İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda İşveren, Ankara 1993.
- ERGÜL Ozan, "Berraklaştırılmayan Bir Kavram: 'Yargısal Aktivizm'", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı.104, Yıl 2013, s.37-54.
- ERKOÇ Ethem, İskilipli M. Atıf Hoca-Hayatı, Düşünceleri ve İdamı, Çorum 2016.
- ERMAN Hasan, "Borçlar Hukukunda Akit Serbestisi ve Genel Olarak sınırlamaları", İÜHF, C. 38, S. 1-4, 1973, s. 603.
- EROĞLU Ahmet Hikmet, "Doğu Batı Kiliselerinin Ayrılış Sebepleri", Dini Araştırmalar, C.2, S.5, Eylül-Aralık 1999, s.389.
- ERTÜRK Nilay, Orta Asya'dan Osmanlı İmparatorluğuna Türklerde Giyim Kuşam, İstanbul 2018.
- ERTÜRK Nilay, Orta Asya'dan Osmanlı İmparatorluğuna Türklerde Giyim Kuşam, İstanbul 2018.
- ESKİ Mustafa, Atatürk'ün Kastamonu Gezisi, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2002.
- Eşref Edib, "Kalplerinde İman Akılları Haya Nurundan Mahrum Olanlar Tesettürün Fazilet ve Ulviyetini Takdir Edemezler", Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Yakın Tarihimizin Belgesi (1908-1925), c.12, sayı 288, İstanbul 2018, s.29-31.
- Eşref Edib, "Tesettüre Riayet", Sırat'ı Müstakim (Sebilü'r-Reşad), c.3, sayı 54, İstanbul 1325, s.54.
- Evliya Çelebi, Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi, İstanbul: 1. Cilt: 1-2. Kitap, 5. Basım, Haz. Yücel Dağlı/Alı Seyit Kahraman, İstanbul 2008.
- Faruk NEBHAN/Çev. Servet Armağan, "İslam Hukukunda Temel Hak ve Hürriyetler", İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi, Cilt.VII, Sayı.1-2, Yıl.1978
- FEYZİ Muharrem, XVIII nci Asırda Türk Askeri Kıyafetleri, İstanbul 1933.
- Filibeli Ahmed Hilmi, "Din, Hikmet ve Fen Karşısında Feminizm" Yani Kadınların Bais-i Felaketi Olan Nisaiyyun Mesleği', Hikmet, Cilt.1, sayı 6, İstanbul 1326, s.1.
- GEMALMAZ Mehmet Semih, Türk Kıyafet Hukuku ve Türban, Legal Yayıncılık, İstanbul 2005.

- GENTİZON Paul/Çev. Fethi Ülkü, Mustafa Kemal ve Uyanan Doğu, 2. Baskı, Bilgi Yayınevi, Ankara 1994.
- GOLOĞLU Mahmut, Devrimler ve Tepkiler (1924-1930), Ankara 1972.
- GÖKCEN Ahmet, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu kanunlardaki Ceza Müeyyideleri”, İstanbul 1989.
- GÖREN Zafer, Anayasa Hukukuna Giriş, Barış yay., İzmir 1997.
- GÖREN Zafer, Anayasa Hukukuna Giriş, İzmir 1999.
- GÖREN Zafer, Anayasa ve Sorumluluk, C. 1, DEÜHF yay., 2. baskı, Ankara 1995.
- GÖREN Zafer, Anayasa ve Sorumluluk, DEÜHF Yayınları, İzmir 1999.
- GÖREN Zafer, Türk-Alman Hukukunda Kişiliğin Korunması, Anayasa Yargısı, c.9, Ankara 1992.
- GÖZÜBÜYÜK A. Şeref/TAN Turgut, İdare Hukuku, C. 2, İdari Yargılama Hukuku, Ankara 1999.
- GÜDER Ali Rıza, Kamu Görevlilerinin Dini Sembol Taşıyabilmesinin Sınırları-Eski bir Tartışma ve Yeni Hukuki Paradigmalar”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı.111, 2014, (s.457-478), s.461.
- GÜL Muhittin Gül, Türk İnkılap Tarihi, 4. B., Barış Kitabevi, Ankara, 1998.
- GÜLMEZ Mesut, (2010). İnsan Haklarında Ayrımcılık Yasaklı Eşitlik İlkesi. Çalışma ve Toplum Dergisi. Çalışma ve Toplum,, Cilt.2, Sayı.25, 2010, s.217-266.
- GÜMÜŞ A. Tarık, “Türk Anayasasında Kişinin Maddî ve Manevî Varlığını Koruma ve Geliştirme Hakkı”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl.2005, Cilt.13, Sayı.2, s.136.
- GÜRER Ahmet Şamil, “İttihat ve Terakki’nin Bir Fırka Şeyhülislamı Arayışı ve Musa Kazım Efendi’nin Şeyhülislamlığa Getirilişi”, Turkish Studies, Volume 5/4, 2010, s.1186-1206.
- GÜZEL Ali, “İş Hukukunda ‘Yetki’ ve ‘Özgürlük’”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Turhan Esener’e Armağan, Cilt. 15, Sayı.1, 2016, s. 93-126.
- GÜZEL Ali/UGAN ÇATALKAYA Deniz, “İş Sözleşmesinin Uygulanmasında ve İşveren Yönetim Yetkisinin Sınırlanmasında Dürüstlük (Objektif İyiniyet) Kuralının İşlevi Üzerine”, MÜHF Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Ali Rıza Okur’a Armağan, İstanbul 2014.
- HAKAN Ahmet, “Ben de Erdoğan Gibi Düşünüyorum Ama”, Hürriyet 17 Ocak 2008, Erişim adresi: <https://www.hurriyet.com.tr/ben-de-erdogan-gibi-dusunuyorum-ama-8043595>

- HAKYEMEZ Yusuf Şevki, Anayasa Mahkemesinin Yargısal Aktivizmi ve İnsan Hakları Anlayışı, Yetkin Yayınları, Ankara 2009.
- HATEMİ Hüseyin, “İslâm’da İnsan Hakkı ve Adalet Kavramları”, içinde. HATEMİ Hüseyin/KARATEPE Şükrü/ ŞENER Mahmet/SANCAKLI Saffet/DEMİRÇİN M. Emin, Haz. Peygamber ve İnsan Hakları, 5. Baskı, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2013.
- HATEMİ Hüseyin, Hukuka ve Ahlâka Aykırılık Kavramı ve Sonuçları, İstanbul 1976.
- HATEMİ Hüseyin/GÖKYAYLA Emre, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, İstanbul 2011.
- HESAPÇIOĞLU Muhsin/MEŞECİ GİORGETTİ Filiz, “The Origin of Black Smock and White Collar”, Educational Sciences Theory & Practice, January 2009.
- Heyet, el-Mu’cemu’l-Vesîd, Çağrı Yayınları, İstanbul-1990.
- HİMAM F. Dilek, 16. Yüzyıl Giysi Tarihi Yazımı Üzerine: Giysilerde Doğu-Batı Etkileşimi, Egzotizm ve Güç”, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Ağustos 2013, Sayı.29, s.91-116.
- İbn Battûta/Çev. A. Sait Aykut, İbn Battûta Seyahatnâmesi, C.I, 2.Baskı, İstanbul 2004.
- İbrahim Edhem, *Rehber-i Müsâfirîn ve Âdâb-ı Muâşeret*, İstanbul 1316.
- İbrahim Lütfi, “Tesettür Münasebetiyle: Mübalatsızlık Bais-i Felakettir”, Beyanü’l Hak, 26 Cemaziyevvel 1330, s.2801-2802.
- İmam-Hatip Mektepleri Talimatnâmesi, Yenigün Matbaası Ankara 1340.
- İMBERT Paul, Osmanlı İmparatorluğunda Yenileşme Hareketleri, Havass Yayınları, İstanbul 1981.
- İMGA Orçun İ, Amerika’da Din ve Devlet, Liberte Yayınları, Ankara 2010.
- İMRAG Kaya, “Osmanlı’da Başlığın Yeri: II. Abdülhamid ve II. Meşrutiyet Dönemlerindeki Şapka Yasağı Uygulamaları”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl.2023, Cilt.25, Sayı.4, s.1716-1733.
- İNAL Kaya, Protokol-Diplomaside Ayrıcalıklar ve Bağışıklıklar, Dışişleri Bakanlığı Yayını, Ankara 1996.
- İNCEOĞLU Sibel, “Türk Anayasa Mahkemesi ve İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Eşitlik ve Ayrımcılık Yasağı”, Çalışma ve Toplum-Ekonomi Hukuk Dergisi, 2006/4 (11), s.45-62.
- İPŞİRLİ ARGIT Betül, “Osmanlı İstanbul’unda Giyim Kuşam”, Büyük İstanbul Tarihi, <https://istanbultarihi.ist/118-osmanli-istanbulunda-giyim-kusam>.
- İskilipli Mehmet Atif, Frenk Mukallitliği ve Şapka, İstanbul, 1340 (1924).
- KABOĞLU İbrahim, İnsan Hakları Kamusal Mekan Kavramını Aştı”, başlıklı haber, Milliyet Gazetesi, 20.7.2004.

- KABOĞLU İbrahim, Kollektif Özgürlükler, DÜHF yay., Diyarbakır 1989.
- KAFESOĞLU İbrahim, Türk Milli Kültürü, 4.Baskı İstanbul 1986.
- KALAFAT Yaşar, Şark Meselesi Işığında Şeyh Sait Olayı, Karakteri, Dönemindeki İç ve Dış Olaylar, Boğaziçi Yayınevi, Ankara 1992.
- KANSU Mazhar Müfit, Erzurum'dan Ölümüne Kadar Atatürk'le Beraber I, TTK yayınları, Ankara, 2009.
- KAPLAN Leyla, Cemiyetlerde ve Siyasî Teşkilatlarda Türk Kadını 1908-1960, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1998.
- KARABAĞ BULUT Nil, Medeni Kanununun 23. Maddesinin Sözleşme Özgürlüğüne Getirdiği Sınırlamalar, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, İstanbul 2012.
- KARAKOÇ Sezai, Sütun, Fatih Yayınevi, İstanbul 1969.
- KARAN Ulaş, İfade Özgürlüğü-Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitabı Serisi 2, Ankara 2018.
- KARLIKLI Şaziye/TOZAN Defne, Cumhuriyet Kıyafetleri, GSD Holding İstanbul 1988.
- KAVAKÇI Merve S., Örtünün Altında Kalanlar, İstanbul, Beyan Yayınları, 2008.
- KAYA Semih Batur, "Hukuk Devleti, Demokrasi Ve Anayasacılık Ekseninde Anayasa Yargısı ve Yargısal Aktivizm", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIX, Sayı.3, Yıl 2015, s.355-402.
- Kılıçzade Hakkı, "Tamamen Hal Olunmadıkça Bitmeyen Mesele", İctihad, c.IV, s.92/3, s.2067-2070.
- Kılıçzade Hakkı, Son Cevap, Yeni Osmanlı Matbaası, İstanbul, 1331(1915).
- Kılıçzade İsmail Hakkı, "Pek Uyanık Bir Uyku", İctihad, Sayı.55, 21 Şubat 1328 (21 Şubat 1912).
- KISAKÜREK Necip Fazıl, Son Devrin Din Mazlumları, Toker Yayınları, İstanbul 1969.
- KIZILYEL Serkan, "Kamu Görevlilerinin Kıyafet Özgürlüğü Üzerine Düşünceler", Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi-Prof. Dr. Akar Öcal Armağanı, Cilt.2, Sayı.3, 2016 (s.283-303), s.285.
- KOCA Emine, Osmanlıda Yapılan Kılık Kıyafete İlişkin Reformların Erkek Giysilerinin Biçimsel Özelliklerine Etkileri, CIEPO -20 Comité International des Études Pré-Ottomanes et Ottomanes, GİRİT, Yunanistan, 27 Haziran - 01 Temmuz 2012, (s.664-681), s.4 (<https://avesis.hacibayram.edu.tr/yayin/49a79ad6-7874-41fc-b236-13db9b3a1078/osmanlida-yapilan-kilik-kiyafete-iliskin-reformlarin-erkek-giysilerinin-bicimsel-ozelliklerine-etkileri>).
- KOCA Salim, Türk Kültürünün Temelleri, İstanbul 1990.

- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU Necip, Borçlar Hukukuna Giriş- Hukuki İşlem-Sözleşme, 6.Baskı İstanbul 2014.
- KOÇ Fatma/KOCA Emine, “Osmanlı Kanunlarında Giyim - Kuşam Yasakları”, Türk-İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi, Sayı:10/Yaz, 2010, s. 31-50
- KOÇU Reşat Ekrem, Türk Giyim, Kuşam ve Süslenme Sözlüğü, Ankara 1967.
- KOLOĞLU Orhan, İslam’da Başlık, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1978.
- KORKMAZ Ömer, “Düşünce Özgürlüğü ve Sınırları”, Prof. Dr. Seyfullah Edis’e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, İzmir 2000.
- KORU Fehmi, “Bundan Sonrası Çıkmaz Sokak”, Yeni Şafak 17 Ocak 2008, Erişim adresi: <https://www.yenisafak.com/yazarlar/fehmi-koru/bundan-sonrasi-cikmaz-sokak-8865>
- KORUCU Serdar, Yargısal Aktivizm- Anayasal Sınırların Yargısal Yollarla Belirlenmesi Sorunu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014.
- KÖPRÜLÜ Gülşah, “Uluslararası Hukuk Bağlamında Din ve Vicdan Hürriyetinin Korunması” Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Cilt.1, Sayı.1 2019 (s.80-91), s.84.
- KURNAZ Şefika, Yenileşme Sürecinde Türk Kadını, 1839-1923, Ötüken Yayınları, İstanbul 2015.
- KUZU Burhan, “Düşünceyi Açıklama Hürriyeti ve Ülkenin Bölünmez Bütünlüğü (TMK md.8)”, 21. Asra Girerken Çağdaşlaşma, Demokrasi ve İnsan Hakları, Aydınlar Ocağı Yayını, Açık Oturumlar Dizisi.6, İstanbul 1996.
- KUZU, Burhan, “Türkiye’de Anayasal Planda ve Uygulamada İnsan Hak ve Hürriyetlerine Genel Bir Bakış”, İnsan Hakları, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi Yayınları, İstanbul 1995.
- KÜÇÜKAŞÇI Mustafa Sabri, “Kaftan”, <https://islamansiklopedisi.org.tr/kaftan>.
- KÜÇÜKUĞURLU Murat, Türk Siyasî Tarihinde Erzurum (1923-1950), Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2012.
- LEWIS Bernard Lewis/ Çev. Metin Kıratlı, Modern Türkiye’nin Doğuşu, 2.Baskı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1984.
- Lutfi Paşa/Hazır. Ahmet Uğur, Âsafnâme, Ankara 1982; KINALIZÂDE Ali Çelebi/Haz. Mustafa Koç, Ahlâk-ı Alâî, İstanbul 2007.
- M. Ferid Vecdi, “Tesettür Kadınların İktisad-ı Kemal Etmelerine Engel midir?”, Meşrutiyet’ten Cumhuriyete Yakın Tarihimizin Belgesi Sırat-ı Müstakim (1908-1925), s.194.
- M.de M. d’Ohsson/Çev. Zehran Yüksel, xviii. Yüzyıl Türkiyesinde Örf ve Adetler, Tercüman 1001 Temel Eser (Tarih yok).

- Maarif Vekilliği, Liseler, Şehir İlköğretmen Okullarıyla Meslekî ve Teknik Okullar Disiplin Talimatnâmesi, Maarif Matbaası, İstanbul 1939.
- Mahmud Şevket, Osmanlı Askeri Teşkilatı ve Kıyafeti, II. Cilt, K.K.K. Ankara Basımevi 1983.
- MARDİN Şerif, Türk Modernleşmesi, İstanbul 1992.
- MARTÍNEZ TORRON Javier, "The (Un) Protection of Individual Religious Identity in the Strasbourg Case Law", Oxford Journal of Law and Religion, 2012, s.1-25.
- Mehmed Fahreddin, "Ya Tesettür Kalkarmış Yahud...?", Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Yakın Tarihimizin Belgesi Sırat-ı Müstakim (1908-1925), Bağcılar Belediyesi Kültür Yayınları Dizisi, c.12, İstanbul 2018.
- MEVSÛLÎ, el-İhtiyar, Çağrı Yayınları, C.I, İstanbul-1980.
- Millî Eğitim Bakanlığı, Cumhuriyetin 50. Yılında Millî Eğitimimiz, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul 1973.
- MONTEGÜ Lady/Terc. Ahmet Refik, Şark Mektupları, İstanbul 1933.
- Muharriratımızdan Rica: [Tesettür-i Nisvan Münasebetiyle], Hikmet, 14 Nisan 1328, sayı 54, s.2.
- MUMCU Ahmet/KÜZECİ Elif, İnsan Hakları ve Kamu Özgürlükleri (Kavramlar, Evrensel ve Ulusal Gelişimleri, Bugünkü Durumları) Turhan Kitabevi, 5. Baskı, Ankara, 2011.
- MUMCU Uğur, "İstiklal Mahkemeleri", Cumhuriyet Gazetesi, 11 Kasım 1992.
- Mustafa Sabri, "Din-i İslam'da Hedef-i Münakaşa Olan Mesailden: Tesettür-i Nisvan", Beyanül Hak, c.5, sayı 110, İstanbul 1329, s.2022-2025.
- Namık Kemal, "Terbiye-i Nisvan Hakkında Bir Layihadır", Tasvir-i Efkâr, 1862, Sayı.457, s.1-2.
- NEDİM Ahmed, Ankara İstiklal Mahkemesi Zabıtları 1926, İşaret Yayınları, Ankara 1993.
- OĞUZMAN M. Kemal /M. ÖZ Turgut, Borçlar Hukuku: Genel Hükümler C. 1, 13.Baskı, İstanbul 2015.
- OKUMUŞ Ejder, "Toplumsal Değişme ve Din", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt.8, Sayı.30, Güz-2009, s.327.
- OSMAN Hamdi Bey/Çev. Erol Üyepazarıcı, 1873 Yılında Türkiye'de Halk Giysileri, Elbise-i Osmaniyye, İstanbul, 1999.
- OSTROROG Count Leon/Çev. Yusuf Ziya Kavakçı, Ankara Reformu, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1972.
- ÖGEL Bahaeddin, Türk Kültür Tarihine Giriş, Cilt.V, Ankara 1985.

- ÖGEL Bahaeddin, Türk Kültürünün Gelişme Çağları, Cilt.1 İstanbul 1997.
- ÖGEL Bahaeddin, Türk Kültürünün Gelişme Çağları, Cilt.1 İstanbul 1997.
- ÖGEL, Bahaeddin, Türk Kültür Tarihine Giriş, Cilt.5, Ankara 1978.
- ÖKÇESİZ Hayrettin, Hukuk Felsefesi Yönünden İnsan Hakları, İnsan Haklarının Gelişimi, Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, Ankara 1999.
- ÖKTEM Akif Emre, Uluslararası Hukukta İnanç Özgürlüğü, Liberte Yayınları, Ankara 2002.
- ÖKTEM Niyazi, "Dinler ve Laiklik", Cogito Yayınları, Sayı:1, Yaz 1994.
- ÖNDER Mehmet, "Selçuklu Devri Kadın Başlıkları", Türk Etnografya Dergisi, Yıl.1973, Sayı.63, s.5-12.
- ÖYMEN Altan, A. (2002). Bir Dönem Bir Çocuk, Doğan Kitapçılık, İstanbul 2022.
- ÖZALP Reşat, Milli Eğitimle İlgili Mevzuat (1857-1923), Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1982.
- ÖZAY İl Han, Günışığında Yönetim, Alfa Yayınları, İstanbul 2022.
- ÖZBAY Murat, "İlk Yazılı Belgelere Göre Türklerde Giyim", Milli Folklor, Sayı.34, Ankara 1997, s.53-57.
- ÖZBUDUN Ergun, "Laiklik ve Din Hürriyeti", içinde Demokratik Anayasa (Haz. Göztepe E./ Çelebi A.), Metis Yayınları, İstanbul 2012.
- ÖZBUDUN Ergun, "Türk Anayasa Mahkemesinin Yargısal Aktivizmi ve Siyasal Elitlerin Tepkisi", Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Yıl.2007, Cilt.62, Sayı.3, (s.257-268), s.259.
- ÖZBUDUN Ergun, Türk Anayasa Hukuku, Yetkin yay., Ankara 2000.
- ÖZBUDUN Ergun, Türk Anayasa Hukuku, Yetkin Yayınevi. 12. Baskı, Ankara 2011.
- ÖZCAN Abdulkadir, "Abdurrahman Abdi Paşa", <https://islamansiklopedisi.org.tr/abdurrahman-abdi-pasa>.
- ÖZCAN Ahmet/DOĞU Ayşe/Aydın Nevin, Bütün Yönleriyle Başörtüsü Sorunu Olaylar/Belgeler /Anılar (1981-1998), MAZLUMDER İstanbul Şubesi Yayınları, 2.Baskı, İstanbul 1998.
- ÖZDEMİR Erdem, İş Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklarda İspat Yükü ve Araçları, İstanbul 2006.
- ÖZDEMİR Kamuran, Cumhuriyet Döneminde Şapka Devrimi ve Tepkiler, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir 2007.
- ÖZEL Mehmet, Folklorik Türk Kıyafetleri, Ankara 1992, s.14-15.
- ÖZER DEMİRKOL Gülşen, Psikolojik Bir İşkence Metodu Olarak İkna Odaları, Beyan Yayınları, İstanbul 2005.

- ÖZGENÇ İzzet, “İnsan Haklarının Felsefi Temeli”, İnsan Hakları, İstanbul 1995.
- ÖZİPEK Bekir Berat, “Din ve Vicdan Özgürlüğü: Türkiye İçin Bir Anayasal Çerçeve Önerisi”, Editör: Murat Yılmaz/Yusuf Tekin, SDE Analiz, Aralık 2011, s.3.
- ÖZKÖK Ertuğrul, “411 El Neye Kalkmış”, Hürriyet 27 Şubat 2008.
- PAÇACI İbrahim, “Tesettür”, Dini Kavramlar Sözlüğü, D.İ.B. Yayınları, Ankara 2007.
- PAKALIN Mehmet Zeki, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, C.II, İstanbul 1972.
- RAMACHANDRAN Gowri, “Freedom of Dress: State and Private Regulation of Clothing, Hairstyle, Jewelry, Makeup, Tattoos, and Piercing”, Maryland Law Review, Volume 66, Issue 1, Article 3, 2006, (s.11-93), s.13.
- Resulzâde Hüseyin Hüsnü, *Nezaket ve Usul-i Muâşeret: Kavâid-i Âdâb*, İstanbul 1306.
- REYHANLI Tülay, İngiliz Gezgincilerine Göre XVI. Yüzyılda İstanbul’da Hayat, (1582-1599), Ankara 1983.
- SAFA Peyami, Çarşaf Meselesi, Milliyet, 02 Eylül 1958; SAFA Peyami, “Çarşaf İmalatı Süratle Artıyor”, Cumhuriyet, 28 Nisan 1959.
- Safvetî Ziya, *Âdâb-ı Muâşeret Hasbihalleri*, Ankara 1927.
- SAĞ Vahap “Tarihsel Süreç İçinde Türk Kadını Ve Atatürk”, C. Ü. İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi, 2001, Sayı.2/1, s.9-23.
- SAĞLAM Mehmet, “Ekim 2001 Tarihinde Yapılan Anayasa Değişiklikleri Sonrasında Düzenlendikleri Maddede Hiçbir Sınırlama Sebebine Yer Verilmemiş Olan Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırı Sorunu”, Anayasa Yargısı Dergisi, Cilt:19, 2002, s.256.
- SAĞLAM, Fazıl, Temel Hakların Sınırlanması ve Özü, AÜSBF Yayınları, Ankara 1982.
- SAKAOĞLU Necdet, Osmanlı’dan Günümüze Eğitim Tarihi, İstanbul Bilgi üniversitesi Yayınları, İstanbul 2003.
- SALİHPAŞAOĞLU Yaşar, “Özel Hayatın Kapsamı: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Işığında Bir Değerlendirme”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVII, Sayı.2, 2013, s.227-266.
- SALİHPAŞAOĞLU Yaşar, Din ve Devlet Arasındaki İktidar Mücadelesi: Avrupa Örneği, Ankara 2014.
- SANCAR Serpil, Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti-Erkekler Devlet Kurar, Kadınlar Aile Kurar, İletişim Yayınları, İstanbul 2012.
- SARINAY Yusuf, Türk Parlamento Tarihi-Milli Güvenlik Konseyi ve Danışma Meclisi (1980-1983), Cilt.I, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları, Ankara.

- SARIŞAMAN Sadık, Cumhuriyetin İlk Yıllarında Kadın Kıyafeti Meselesi, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, Sayı.21, 1998, s.103-104.
- SAVAŞAL SAVRAN, Gülten, 1926 İzmir Suikastı ve İstiklal Mahkemeleri, Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Tarihi Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2006.
- SAYIN Yusuf, “İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve İslam”, İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi, S.26, 2015, s.444.
- Selahaddin Asim, “Tesettür Mahiyeti”, İctihad, c.4, sayı 100, İstanbul 1330, s.2255-2258.
- SELÇUK Sami, “Tartışma Kültürü ve Ötesi”, Yeni Türkiye, Eylül-Ekim 1996, yıl 2, sayı 11, s.262.
- SEVİMLİ Ahmet, İşçinin Özel Yaşamına Müdahalenin Sınırları, İstanbul 2006.
- SEVİN Nurettin, On Üç Asırlık Türk Kıyafet Tarihine Bir Bakış, Ankara 1973.
- SOYSAL İlhami, “Bacılarımız”, Akşam, 18 Nisan 1968.
- SU Kamil, “Balıkesir Hıristiyan Kıyafetlerine Dair Vesikalar”, Kaynak Balıkesir Halkevi Dergisi.19 İkinciteşrin 1936, sayı: 45-46, 4.yıl, s.286-287.
- SUBAŞI Necdet, Din Sosyolojisi, DEM Yayınları, İstanbul 2017.
- SUNAY Reyhan, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde ve Türk Anayasasında İfade Hürriyetinin Korunması”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi-Milenyum Armağanı, Cilt.8, Sayı.1, Konya 2000.
- Süleyman Nazif, İmâna Tasallut-Şapka Meselesi, Matbaa-ı Tekfur, İstanbul, 5 Teşrinisanı 1341(1925).
- SÜMER Halûk Hâdi, Hukuka Giriş, Ankara 2018.
- SÜSLÜ Özden, Tasvirilere Göre Anadolu Selçuklu Kıyafetleri, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Ankara 2007.
- SÜZEK Sarper, İş Hukuku, 16. Baskı, İstanbul 2018.
- ŞAHİNGİRAY Cehdi, Zafer Gazetesi, 16 Nisan 1952.
- ŞAHSUVAROĞLU Haluk Y., II. Mahmut ve Kıyafet İnkılâbı”, Akşam, 14 Eylül 1952.
- ŞEKER Mehmet, “Hil’at”, <https://islamansiklopedisi.org.tr/hilat>.
- ŞEKERCİ Osman, İslam Ülkelerinde Gayri Müslümlerin Temel Hakları, İstanbul 1996.
- Şemsettin Sami, Kadınlar, Mihran Matbaası, İstanbul 1879.
- ŞENLER YÜKSEL Şule, Bize Ne Oldu, Nur Yayınları, İstanbul 1969.

- ŞERİF Demir, "12 Mart Askeri Muhtırası", Şehir ve İrfan Araştırmaları Dergisi, Yıl.2016, Sayı.2, s.130-137; KÖSE Serdar, Türk Demokrasi Hayatında 12 Mart 1971 Muhtırası, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi SBE, Afyonkarahisar 2010.
- ŞEVKET Mahmut, Osmanlı Askeri Teşkilatı ve Kıyafeti, Ankara 1983.
- ŞİMŞEK Oğuz, Anayasa Hukukunda İnsan Onuru Kavramı ve Korunması, (Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1999.
- ŞİMŞEK Oğuz, Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- ŞİRİN Tolga/DUYMAZ Erkan/YILDIZ Deniz, Türkiye’de Din ve Vicdan Özgürlüğü, Sorunlar, Tespitler ve Çözüm Önerileri, TBB yayını, Mart 2016.
- Tahir’ül Mevlevî, Matbuat Alemindeki Hayatım ve İstiklal Mahkemeleri, 2. Baskı, Nehir Yayınları, İstanbul 1991.
- TANÖR Bülent, Türkiye’de İnsan Hakları Sorunu, 3. Baskı, BDS Yayınları, İstanbul 1994.
- TANÖR Bülent/ YÜZBAŞIOĞLU Necmi, 1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku, Beta Basım Yayım, 17. Bası, İstanbul 2018.
- TANÖR Bülent/YÜZBAŞIOĞLU Necmi, 1982 Anayasası’na Göre Türk Anayasa Hukuku, Beta Yayınları, İstanbul 2006.
- TANÖR, Bülent, Temel Hak ve Özgürlüklerin Genel Rejimi, İnsan Hakları (Cogito), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2000.
- TARHANLI İftar B., Müslüman Toplum Laik Devlet, Afa Yayınları, İstanbul 1993.
- TAŞKENT Savaş, İşverenin Yönetim Hakkı, İstanbul 1981.
- TAŞPINAR Bülent, Hâkimiyet-i Milliye Gazetesinde Şeyh Sait Ayaklanması, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya 2010.
- TEK Recep, "Dîvânu Lügati't Türk'te Giyim Kuşam Kültürü İle İlgili Kelimeler", International Journal of Social Science, Number:50, p.261-271, Autumn II 2016, s.261-271.
- TEKELİ Şirin, Kadınlar ve Siyasal Toplumsal Hayat, Birikim Yayınları, İstanbul 1982.
- TEKİNAY Selahattin Sulhi/AKMAN Sermet/BURCUOĞLU Haluk, Tekinay Borçlar Hukuku- Genel Hükümler, 7.Baskı, İstanbul 1993.
- TEZ Zeki, Tekstil ve Giyim Kuşam Sanatının Kültürel Tarihi, İstanbul 2009.
- TEZCAN Hülya, "Ferace", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Cilt.12, İstanbul 1995.
- TEZCAN Mahmut, "Giyim Olgusuna Sosya-Kültürel Bakış ve Türklerde Giyim", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Yıl.1983, Cilt.16 Sayı.1, s.255-276.

- TEZİÇ Erdoğan, “Üniversitelerde Türban Olmayacak” başlıklı haber, Radikal Gazetesi, 26.7.2004.
- TOKER Metin, Şeyh Sait ve İsyanı, Yenigün Haber Ajansı Basım ve Yayıncılık, 1998.
- TOPLU Abdülhadi, Tarih İçindeki Anadolu Sakinleri ve İsyanlar-Ayaklanmalar, Ocak Yayınları, Ankara 1996.
- TORTOP Nilgün/CENGİZ Serkan, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararları-I-, TBB Dergisi, Sayı 54, 2004.
- TUCHELT Klaus/NAUMANN Rudolf, 18. yüzyıl Osmanlı Kıyafetleri ve Cemiyeti, İstanbul, 1965.
- TUĞLACI Pars, Osmanlı Döneminde İstanbul Kadınları (Women of Istanbul in Ottoman Times), İstanbul 1984.
- TUNCAY A. Can, İş Hukukunda Eşit Davranma İlkesi, İstanbul 1982.
- TUNÇAY Mete, Türkiye Cumhuriyeti’nde Tek Parti Yönetiminin Kurulması 1923-1931, Yurt Yayınları, Ankara 1981.
- TURAN Şerafettin, Atatürk’ün Düşünce Yapısını Etkileyen Olaylar, Düşünürler, Kitaplar, 3. Kitap, 3.baskı Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3.Kitap, Ankara 1999.
- TURGUT, Hulusi, Atatürk’ün Sırdaşı Kılıç Ali’nin Anıları, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2006.
- TÜRE Fatma, Şakirtten Mektepliye, Talebeden Öğrenciye, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1996.
- Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/>.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Dahili Nizamnamesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası 1927.
- TÜRKMEN Zekeriya, “Divân-ı Harp”, Diyanet İslam Ansiklopedisi, 1, 2016.
- TÜRKOĞLU Sabahattin, Tarih Boyunca Anadolu’da Giyim Kuşam, İstanbul 2002, s.19; BOZKURT, “Sarık”, <https://islamansiklopedisi.org.tr/sarik#1>.
- UBUCİNİ M. Abdolonyme/çev. Cemal Aydın, *Osmanlı’da Modernleşme Sancısı*, İstanbul 1998.
- UZUNÇARŞILI İsmail Hakkı, Osmanlı Devleti Teşkilatında Methal, Ankara 1970.
- ÜLKER İbrahim, “İstiklal Mahkemelerinin Yargılama Usulü”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl.2015, Cilt.23, Sayı.2, s.21-48.
- ÜLKÜTAŞIR M. Şakir, “Eski Devirlerde Türk Kadın Giyimleri ve Süsleri”, Türk Yurdu, Sayı.267, Nisan 1957.
- ÜNAL Şeref, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Ankara 1995.

- ÜNAL Tahsin, “Çarşaf Davası”, Serdengeçti, Sayı.22, Yıl.10, Mayıs 1956, s. 4.
- ÜNAL Uğur/HAYTA Necdet, Osmanlı Devletinde Yenileşme Hareketleri, Başak Matbaacılık, Ankara 2003.
- ÜZELTÜRK Sultan, 1982 Anayasası ve İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesine Göre Özel Hayatın Gizliliği Hakkı, İstanbul, 2004.
- Vasif Necdet, *Muâşeret Yolları: Şapka Kıyafet ve Medeni Âdâbdan Bahseder*, Bursa 1926.
- VELİDEDEOĞLU Meriç, “Ankara İstiklal Mahkemesi”, Cumhuriyet Gazetesi, 25 Mart 1973, s.2.
- YALÇIN İsmail, “Sakal”, <https://islamansiklopedisi.org.tr/sakal>.
- YALÇIN İsmail, “Sarık”, <https://islamansiklopedisi.org.tr/sarik#2-fikih>.
- YANGIN DULAY Dilek, “İşyerinde Dini Sembollerin Kullanımı (Karar İncelemesi)”, <http://www.calismatoplum.org/sayi62/yangin.pdf>.
- YANIKOĞLU Kübra, Modernleşme ve Kadın Bedeni Bağlamında Türkiye’de Başörtüsü Sorunu, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2014.
- YAVUZ Cevdet/ACAR Faruk/ÖZEN Burak, Türk Borçlar Hukuku: Özel Hükümler, 9. Baskı, İstanbul 2014.
- YAVUZDOĞAN Seçkin, “Tütün Çiğneme, Emme, Tüttürme Özgürlüğünün Sınırlandırılması ve 4207 Sayılı Kanun Üzerine Birkaç Not”, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1, Aralık 2011, s.26.
- YAYLA Atilla, “İfade Hürriyeti Nedir, Niçin gereklidir?”, Liberal Düşünce Dergisi, Sayı.50, 2009, (s.159-175), s.168.
- YAYLA Mustafa, İslam Hukukunda İnsan Hakları ve Eşitlik, Konya 2011.
- YAZICI Nesimi, “Osmanlıların Son Döneminde Din Görevlisi Yetiştirme Çabaları Üzerine Bazı Gözlemler”, Diyanet Dergisi, Cilt 27, Sayı.4, Ekim-Kasım-Aralık 1991, s.55-123.
- YILDIRIM Turan/GÖÇGÜN Muhammed, “İdarenin Düzenleyici İşlemlerinde Eşitlik İlkesi, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 3 (2), Güz 2016, s.39-60.
- YILDIZ Abdulkadir, Din ve Vicdan Özgürlüğü, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2011.
- YILDIZ Recep, “Başörtüsü Tartışmalarına Dair Bir Araştırma”, İctimaiyat, Yıl.2023, Cilt.7, Sayı.2, (s.455-487) s.466-467.
- YILMAZ Bedriye Özçelik, “Tarihsel ve Teolojik Açılardan Kadının Örtünmesi Sorunu”, İslimi İlimler Dergisi, Yıl 4. Sayı 1-2. Bahar-Güz 2009 s.329-346.
- YILMAZ Ejder, Hukuk Sözlüğü, 7. Baskı, Yetkin Basımevi, Ankara 2002.

- YILMAZ, Ejder, Hukuk Sözlüğü, Yetkin Yayınları, Birinci Baskı, Ankara, 2003.
- YÜCEL Hasan Âli, Türkiye’de Orta Öğretim, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1994.
- YÜCEL Hasan Âli, Türkiye’de Orta Öğretim; Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1994.
- YÜKSEL Saadet, Anayasa Yargısında İbadet Özgürlüğü, Alfa Yayınları, İstanbul 2015.
- YÜZGEÇ Hamza, İslam Hukukunda Kılık Kıyafet Ahkâmı, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, İzmir 2017.
- ZEKİ Mehmed, “Serpüş,” Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası VIII-XI, 49-62 (1919-1921), s.107.
- ZENGİN Zeki Salih, “Tevhid-i Tedrisat Kanunu’nun Hazırlanmasından Sonraki İlk Dönemde Uygulanışı ve Din Eğitimi”, Dinî Araştırmalar, Mayıs-Ağustos 2002, Cilt.5, Sayı.13, (s.81-106), s.85-86.
- ZEVKLİLER Aydın/GÖKYAYLA Emre, Borçlar Hukuku: Özel Borç İlişkileri, 14. Baskı, Ankara 2014.
- ZİYAOĞLU Rakım, İstanbul Kadıları, Şehreminleri, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi (1453-1971 İdarî Siyasî), İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1971.
- ZÜLFE Ömer, “Üsküf Üzerine”, Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi, Sayı.12, İstanbul 2005, s.167-190.

Dr. Mustafa SONKURT

Hâkim

**TAPU KÜTÜĞÜNE
KAYITLI OLMAYAN
TAŞINMAZLARIN
OLAĞANÜSTÜ KAZANDIRICI
ZAMANAŞIMI İLE KAZANILMASI**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Tapu Kütüğüne Kayıtlı Olmayan Taşınmazların Olağanüstü Kazandırıcı
Zamanaşımı ile Kazanılması**
Mustafa Sonkurt

Hukuk Yayınları Dizisi – 3853

Birinci Baskı : Haziran, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 896 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKLAR

- Acemoğlu**, Kevork: “Bir Gayrimenkulün Eski Malikinın Mirasçıları, Gayrimenkulü Zamaşımaına Dayanarak Adına Tescil Ettiren Zilyedi Dava Edebilirler mi?”, İÜHFİM, C. 31, S. 1-4, Y. 1965, s. 421-425, (**Acemoğlu**, Mirasçılar).
- Acemoğlu**, Kevork: “Olağanüstü Kazandırıcı Zamaşımaı Müessesesi Üzerine Bazı Düşünceler”, İÜHFİM, C. 33, S. 3-4, Y. 1968, s. 248-256, (**Acemoğlu**, Düşünceler).
- Acemoğlu**, Kevork: Tapulama Kanununun İncelenmesi ve Eleştirilmesi, İstanbul 1970, (**Acemoğlu**, Eleştiri).
- Acemoğlu**, Kevork: Türk Hukukunda Tapu Kütüğüne Kayıtlı Olmayan Gayrimenkullerin Hukukî Durumu, İstanbul 1965, (**Acemoğlu**, Tapu).
- Akcaal**, Mehmet: Eşya Hukuku, Ankara 2021.
- Akçay**, Ergin: Türk Borçlar Kanunu'na Göre Zamaşımaı, İstanbul 2010.
- Akgün**, M. Zerrin: “Medeni Kanun ve Tapulama Kanunu Karşısında Zilyedlik”, AD, S. 11, Y. 43, Y. 1952, s. 1304-1320.
- Akgündüz**, Ahmet: İslâm Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi, Ankara 1988, (**Akgündüz**, Vakıf).
- Akgündüz**, Ahmet: “İslâm ve Osmanlı Hukukunda Müruruzaman”, SÜHFD, S. 1, Y. 1998, s. 43-89, (**Akgündüz**, Müruruzaman).
- Akgüner**, Tayfun: İdare Hukuku Dersleri, 9. Baskı, İstanbul 2020.
- Akın**, Ümit: İdare Hukuku Açısından Kıyıların Tâbi Olduğu Hukukî Rejim, Ankara 1998.
- Akıncı**, Onur: Medeni Usul Hukukunda Bilirkişi Kurumu, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2019.
- Akıncı**, Şahin: Roma Hukuku Dersleri, 2. Baskı, Konya 2003, (**Akıncı**, Roma).
- Akıncı**, Şahin: Roma Hukukunda ve Çağdaş Hukukta Kazandırıcı Zamaşımaı, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 1988, (**Akıncı**, Zamaşımaı).
- Akipek**, Jale/**Akıntürk**, Turgut/**Ateş**, Derya: Eşya Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 2018.
- Akkanat**, Halil: “Taşınmaz Mülkiyetinin Olağan Zamaşımaı Yoluyla Kazanılması”, İÜHFİM, C. 62, S. 1-2, Y. 2004, s. 317-332.
- Akkaya**, Tolga: “Medeni Usul Hukukunda İradî Taraf Değişikliği (HMK m. 124)”, DEÜHFD, Prof. Dr. Hakan PEKCANİTEZ'e Armağan, C. 16, Özel Sayı, İzmir 2015, s. 897-941.
- Akman**, Sermet: 3402 Sayılı Kadastro Kanununun İncelenmesi ve Eleştirisi, İstanbul 1990.

- Akyılmaz**, Bahtiyar/**Sezginer**, Murat/**Kaya**, Cemil: Türk İdare Hukuku, 15. Baskı, Ankara 2022.
- Albaş**, Hakan: "Tapu Siciline Kayıtlı Taşınmazlar Bakımından Olağanüstü Zamanaşımı İle Taşınmaz Mülkiyetinin Kazanımında Mirasçılar Arasında Zamanaşımının İşlememesi Sorunu", DEÜHFD, C. 9, S. 2, Y. 2007, s. 1-28.
- Aldemir**, Hüsnü/**Kaçak**, Nazif: Mer'a Yaylak ve Kışlak Davaları, Ankara 1999.
- Altaş**, Hüseyin: "Kadastro Tespiti Anında Malik Hanesi Boş Bırakılan Tapulu Taşınmazların Hukukî Durumu", AÜHFD, C. 48, S. 1-4, Y. 1999, s. 177-185.
- Antalya**, O. Gökhan/**Topuz**, Murat: Eşya Hukuku, Cilt III, Tapu Sicili, 1. Baskı, İstanbul 2018, (**Antalya/Topuz**, Tapu Sicili).
- Antalya**, O. Gökhan/**Topuz**, Murat: Medeni Hukuk, Giriş Temel Kavramlar Başlangıç Hükümleri, 2. Baskıya Ek 1. Tıpkı Basım, İstanbul 2017, (**Antalya/Topuz**, Medeni).
- Antalya**, O. Gökhan: "Eşya Hukukuna Hâkim İlkelere Aleniyet İlkesi", MÜHFAD, Prof. Dr. Bülent Tahiroğlu'na Armağan, C. 23, S. 3, İstanbul 2017, s. 419-440, (**Antalya**, Aleniyet).
- Antalya**, O. Gökhan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt II, İstanbul 2017, (**Antalya**, Borçlar).
- Antalya**, O. Gökhan: Eşya Hukuku, Cilt I, Giriş Temel Kavramlar Genel İlkeler, 3. Baskı, Ankara 2019, (**Antalya**, Giriş).
- Antalya**, O. Gökhan: Eşya Hukuku, Cilt II, Zilyetlik, 1. Baskı, İstanbul 2017, (**Antalya**, Zilyetlik).
- Antalya**, O. Gökhan: Miras Hukuku, İstanbul 2009, (**Antalya**, Miras).
- Arat**, Ayşe: "Roma Hukuku'nda Kazandırıcı Zamanaşımı (Usucapio) ve Türk Hukuku'na Etkisi", HKÜHFD, C. 10, S. 19, Y. 2020, s. 47-74.
- Arı**, Abdüsselam: "İslâm Hukukuna Göre Hukuk ve Ceza Davalarında Zamanaşımı", İÜİFD, S. 11, Y. 2005, s. 57-88.
- Arıkboğa-Usta**, Sevda: Tapuya Kayıtlı Taşınmazların Olağanüstü Kazandırıcı Zamanaşımı ile Kazanılması, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2009.
- Arnet**, Ruth/**Eitel**, Paul: CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, (Hrs: Peter Breitschmid, Alexandra Jungo), Art. 919 ZGB, 3 Auflage, Y. 2016.
- Arpacı**, Abdülkadir: "Eşya Hukukumuzda Yeni Medeni Kanunla Yapılan Değişikliklerden Bazılarına Kısa Bir Bakış", Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, Ankara 2004, s. 89-118.
- Arslan**, Ramazan/**Yılmaz**, Ejder/**Taşpınar-Ayvaz**, Sema/**Hanağası**, Emel: Medeni Usul Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2018.
- Atalı**, Murat/**Ermenek**, İbrahim: Medeni Usul Hukuku, Ankara 2019.
- Atay**, Zeynep Anıl: "Olağanüstü Kazandırıcı Zamanaşımı Yoluyla Taşınmaz Mülkiyetinin Kazanılması", THD, C. 16, S. 174, Şubat 2021, s. 233-249.

- Ayan**, Mehmet: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Ankara 2020, (**Ayan**, Borçlar).
- Ayan**, Mehmet: Eşya Hukuku II, Mülkiyet, 10. Baskı, Ankara 2020, (**Ayan**, Mülkiyet).
- Ayan**, Mehmet: Eşya Hukuku, Zilyetlik ve Tapu Sicili, 14. Baskı, Ankara 2020, (**Ayan**, Zilyetlik).
- Ayan**, Mehmet: Miras Hukuku, 10. Baskı, Ankara 2020, (**Ayan**, Miras).
- Ayanoğlu**, Sedat: "Ormanlar Üzerinde Zilyetlik ve Tapu Sicil İlişkileri", İÜOFD, C. 45, S. 1-2, Y. 1995, s. 91-105.
- Aybay**, Aydın/**Hatemi**, Hüseyin: Eşya Hukuku, 3. Bası, İstanbul 2014.
- Aybay**, Aydın: Borçlar Hukuku Dersleri Genel Bölüm, 14. Bası, İstanbul 2016.
- Aydos**, Oğuz Sadık: "İstisnai Sürelerin Nispi Süreye Etkisi", TAAD, Y. 4, S. 14, Temmuz 2013, s. 397-415, (**Aydos**, Süre).
- Aydos**, Oğuz Sadık: "Vakfın Sona Ermesi", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S.1, Y. 2013, s. 129-154, (**Aydos**, Vakıf).
- Aydos**, Oğuz Sadık: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2019, (**Aydos**, Borçlar).
- Aydos**, Oğuz Sadık: Pratik Eşya Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2022, (**Aydos**, Eşya).
- Aydos**, Oğuz Sadık: Pratik Medeni Hukuk, 3. Baskı, Ankara 2022, (**Aydos**, Medeni).
- Başpınar**, Veysel: "Eşya Hukuku ve Yargı Kararları Açısından Emval-i Metruke", İÜHFD, C. 3, S. 1, Y. 2012, s. 61-112, (**Başpınar**, Emval-i Metruke).
- Başpınar**, Veysel: "Vakıf Taşınmazların Zamaşımla İktisabı ve Hakkı Karar İle İlişkisi", Vakıf Medeniyeti Sempozyumu Kitabı, Ankara 2003, s. 89-98, (**Başpınar**, Vakıf).
- Başpınar**, Veysel: Mülkiyet Hakkını İhlal Eden Müdahaleler, Ankara 2009, (**Başpınar**, Mülkiyet).
- Başpınar**, Veysel: Türk Toprak Hukukunda İhya, Ankara 2000, (**Başpınar**, İhya).
- Belgesay**, Mustafa Reşit: Zamaşımlı ve Hakkdüşüren Süreler, Genel Prensipler, İstanbul 1946.
- Berki**, Ali Himmet: "Medeni Kanundan Evvel Tamam Olan Müruruzaman ve Hakkı Karar", AD, S. 5-6, Y. 55, Haziran 1964, s. 463-469.
- Berki**, Şakir: "Müruruzaman", AD, S. 10, Y. 46, Ekim 1955, s. 948-966, (**Berki**, Müruruzaman).
- Berki**, Şakir: Toprak Hukuku, Ankara 1967, (**Berki**, Toprak).
- Bertan**, Suat: Aynî Haklar, Cilt I, Ankara 1976, (**Bertan**, Aynî).
- Bertan**, Suat: Toprak Hukuku, Ankara 1977, (**Bertan**, Toprak).
- Bilgen**, Mahmut: "Toprak Hukukunun Geçirdiği Evreler ve Tapusuz Taşınmazların Olağanüstü Kazandırıcı Zamaşımlı Yoluyla Kazanımları", AD, S. 5, Y. 75, Eylül-Ekim 1984, s. 1206-1231, (**Bilgen**, Toprak).

- Bilgen**, Mahmut: Özel Hukukta Zamanaşımı, 2. Baskı, Ankara 2010, (**Bilgen**, Zamanaşımı).
- Bilgili**, Fatih/**Demirkapı**, Ertan: Borçlar Hukuku, 6. Baskı, Bursa 2015.
- Börü**, Levent: Dava Konusunun Devri, Ankara 2012.
- Brückner**, Christian: “*Ausserbuchlicher Eigentumserwerb an Grundstücken*”, ZBGR 81/2000, s. 217-230.
- Budak**, Ali Cem/**Karaaslan**, Varol: Medeni Usul Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2018.
- Bühler**, Theodor: “Der Eigentumserwerb durch ausserordentliche Ersitzung in der Praxis”, ZBGR 47/1966, s. 129-142.
- Ceylan**, Aslı Bahar: Türk Hukukunda Taşınmaz Kavramına ve Taşınmaz Mülkiyetinin Zamanaşımıyla Kazanılmasına Sistematik Bakış, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli 2017.
- Cin**, Halil/**Akgündüz**, Ahmet: Türk Hukuk Tarihi, İstanbul 2011.
- Cin**, Halil/**Akyılmaz**, Gül: Türk Hukuk Tarihi, 4. Baskı, Konya 2011.
- Cin**, Halil: Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması, Konya 1992, (**Cin**, Toprak).
- Cin**, Halil: Türk Hukukunda Mer’a Yaylak ve Kışlaklar, Ankara 1980, (**Cin**, Mera).
- Çağlayan**, Ramazan: İdare Hukuku Dersleri, 10. Baskı, Ankara 2022.
- Çelik**, Ahmet Çelik: Tazminat ve Alacaklarda Sorumluluk ve Zamanaşımı, Ankara 2012.
- Çetin**, Özge: Olağan ve Olağanüstü Zamanaşımı Yoluyla Taşınmazın Mülkiyetinin Kazanılması, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2019.
- Çınar**, Turan: Tapu İptali ve Tescil Davaları, 3. Baskı, Ankara 2017.
- Çömek**, Atakan: Türk Hukukunda Tapuya Kayıtlı Olmayan Taşınmaz Malların Olağanüstü Zamanaşımı Yoluyla Kazanılması, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2009.
- Dalamanlı**, Lütfü/**Kazancı**, Faruk/**Kazancı**, Muharrem: İlmî ve Kazai İçtihatlarla Açıklamalı Türk Medeni Kanunu, Cilt IV, İstanbul 1991.
- Dayınlarlı**, Kemal: “İktisabî Müruru Zaman (Kazandırıcı Zamanaşımı) Usucapio”, YD, C. 17, S. 3, Temmuz 1991, s. 292-321.
- Deillon-Schegg**, Bettina: CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, (Hrs: Peter Breitschmid, Alexandra Jungo), Art. 942 ZGB, 3. Auflage, Y. 2016, (**Deillon-Schegg**, Art. 942 ZGB).
- Deillon-Schegg**, Bettina: CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, (Hrs: Peter Breitschmid, Alexandra Jungo), Art. 943 ZGB, Auflage, Y. 2016, (**Deillon-Schegg**, Art. 943 ZGB).
- Delen**, Osman: “Tescil Davalarında Kazandırmayı Sağlayan Ekonomik Amaca Uygun Zilyetlik Kavramı ve Yargıtay Uygulamasından Örnekler”, THD, C. 13, S. 137, Ocak 2018, s. 36-50, (**Delen**, Örnekler).

- Delen**, Osman: “Türk Medeni Kanununun 713. Maddesinin 2. Fıkrasındaki “...Ölmüş...” Sözcüğünün Anayasa Mahkemesi Tarafından İptali ve İptal Kararı Sonrası Oluşan Yargıtay Görüşü Üzerine Bazı Düşünceler”, DEÜHFD, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, C. 21, Özel Sayı, Y. 2019, s. 3373-3392, (**Delen**, Düşünceler).
- Delen**, Osman: “Uygulamada Belediyelerin Olağanüstü Zamaşımı Yoluyla Gayrimenkul Edinmesi ve Kadastro Kanununun 14. Maddesinde Belirtilen 40-100 Dönüm Sınırlamasının Belediyeler ve Köyler Yönünden Uygulanması”, THD, C. 11, S. 122, Ekim 2016, s. 42-50, (**Delen**, Belediye).
- Diñçer**, Berkin Erol: Türk Borçlar Kanunu’na Göre Zamaşımının Hükümleri, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2019.
- Doğan**, Ayşegül: Tapusuz Taşınmazların Olağanüstü Zamaşımı ile Kazanılması, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2007.
- Doğanay**, Ümit: “26.12.1966 Tarih ve E. 1966/10, K. 1966/12 No.lu Yargıtay İçtihadı Birleştirme Hukuk Kısmı Genel Kurulu Kararının Tahlili”, ABD, S. 5, Y. 1967, s. 777-784.
- Dural**, Mustafa/Öğüz, Tufan: Türk Özel Hukuku Kişiler Hukuku, Cilt II, İstanbul 2017.
- Dural**, Mustafa/Öz, Turgut: Miras Hukuku, İstanbul 2012.
- Durman**, Okay: Yargıtay Kararları Işığında Kadastro Mahkemelerinde Yargılama, İstanbul 2002.
- Düzceer**, Ali Rıza: “Tapu Sicilinden Maliki Kim Olduğu Anlaşılamayan Taşınmazların Kazandırıcı Zamaşımıyla İktisabı”, İBD, S. 7-8-9, Y. 58, Y. 1984, s. 420-424, (**Düzceer**, Malik).
- Düzceer**, Ali Rıza: “Yabancıların Türkiye’de Taşınmaz Mal İktisapları”, YD, S.2, Y. 1979, s. 285-312, (**Düzceer**, Yabancılar).
- Düzceer**, Ali Rıza: Kazandırıcı Zamaşımıyla Taşınmaz İktisabı, Ankara 1984, (**Düzceer**, Zamaşımı).
- Ebrüşüm-Akkaya**, Leman: Kadastro Davalarında Yargılama Usulü ve Delillerin Değerlendirilmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2011.
- Eranıl**, Mehmet Akif: Borçlar ve Medeni Kanunda Müruru Zaman ve Sukutu Hak Hükümleri ve Tatbikatı, Ankara 1958.
- Erdem**, Mehmet/**Makaracı**, Aslı: “Olağanüstü Zamaşımı İle Taşınmaz Mülkiyeti Kazanılması Şartları Işığında 19 Ocak 2007 Tarihli Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararının Değerlendirilmesi”, KHHD, S. 55-56, Y. 2009, s. 148-173.
- Erdem**, Mehmet: Özel Hukukta Zamaşımı, İstanbul 2010.
- Erden**, Osman: Açıklamalı-İçtihatlı Uygulamada Zilyetlik Davaları, Ankara 2002.
- Erdoğan**, İhsan/**Keskin**, A. Dilşad: Türk Medeni Hukuku, Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2020.

- Erdoğan**, İhsan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 4. Baskı, Ankara 2019, (**Erdoğan**, Borçlar).
- Erdoğan**, İhsan: Hukuka Giriş, 2. Baskı, Ankara 2020, (**Erdoğan**, Giriş).
- Erdoğmuş**, Belgin: Roma Eşya Hukuku, 2. Basım, İstanbul 2003.
- Eren**, Fikret/**Başpınar**, Veysel: Toprak Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2017.
- Eren**, Fikret: "Kadastro Kanunu'na Göre İhya Yoluyla Toprak Mülkiyetinin Kazanılması", SÜHFD, Prof. Dr. Jale. G. Akipek'e Armağan, Konya 1991, s. 231-243, (**Eren**, İhya).
- Eren**, Fikret: "Taşınmaz Mülkiyetinin Olağan Zamanaşımı Yoluyla Kazanılması", Prof. Dr. Şener Akyol'a Armağan, İstanbul 2011, s. 485-498, (**Eren**, Zamanaşımı).
- Eren**, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 21. Baskı, Ankara 2017, (**Eren**, Borçlar).
- Eren**, Fikret: Mülkiyet Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2021, (**Eren**, Mülkiyet).
- Erkar**, Cesur: İslâm Hukukunda Zamanaşımı, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1991.
- Erman**, Hasan: Eşya Hukuku Dersleri, 9. Basım, İstanbul 2020.
- Ertaş**, Şeref: Eşya Hukuku, 13. Baskı, İzmir 2017.
- Esmer**, Galip: Mevzuatımızda Gayrimenkul Hükümleri ve Tapu Sicili, 6. Baskı, Ankara 1998.
- Fellmann**, Walter: "Das neue Verjährungsrecht", ZBJV 156/2020, s. 201-226.
- Feyzioğlu**, Feyzi Necmettin: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt II, 2. Bası, İstanbul 1977.
- Gadola**, Attilio R.: "Verjährung und Verwirkung im öffentlichen Recht", AJP 1995, s. 47-59.
- Geray**, Cevat: "Kıyılara İlişkin Düzenlemelere Toplu Bakış", AİD, C. 10, S. 1, Mart 1977, s. 62-80.
- Giritli**, İsmet/**Bilgen**, Pertev/**Akgüner**, Tayfun/**Kahraman**, Berk: İdare Hukuku, 7. Baskı, İstanbul 2015.
- Gökçe**, Niyazi: Uygulamada Tapu Kadastro Mevzuatı, İstanbul 2017.
- Görgün**, L. Şanal/**Börü**, Levent/**Toraman**, Barış/**Kodakoğlu**, Mehmet: Medeni Usul Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2017.
- Gözler**, Kemal/**Kaplan**, Gürsel: İdare Hukuku Dersleri, 24. Baskı, Bursa 2022.
- Gözübüyük**, Şeref A./**Tan**, Turgut: İdare Hukuku, Cilt I, Genel Esaslar, 14. Bası, Ankara 2021.
- Gülümser**, İsmet: "İktisabi Müruruzaman ve Ecrimisil", İBD, C. 28, S. 6, Mayıs 1953, s. 263-269, (**Gülümser**, Ecrimisil).

- Gülümser**, İsmet: “İsviçre Türk Hukukuna Göre İktisabi Müruru Zaman”, İÜHFM, C. 19, S. 1-2, Y. 1953, s. 270-310, (**Gülümser**, İktisab).
- Güenal**, Ahmet Nadi: “Roma Hukuku’nda Kazandırıcı Zamanaşımı İle Mülkiyetin İktisabının Yeri ve Önemi”, AÜHFD, C. 47, S. 1-4, Y. 1998, s. 119-136, (**Güenal**, Roma).
- Güenal**, Ahmet Nadi: Roma Hukukundan Günümüze Kazandırıcı Zamanaşımı İle Mülkiyetin İktisabı (Usucapio), Ankara 2006, (**Güenal**, Usucapio).
- Günay**, Erhan: Tapu İptali ve Tescil Davaları, 2. Baskı, Ankara 2020, (**Günay**, Tapu).
- Günay**, Erhan: Tapusuz Taşınmazlarda Mülkiyet Edinme, 5. Baskı, Ankara 2021, (**Günay**, Tapusuz).
- Günerkök**, Özcan: Haksız Fiil Hukukunda Ceza Zamanaşımı, 1. Baskı, İstanbul 2021.
- Güral**, Jale: “Gayrimenkul Mülkiyet Hakkının Adi Zamanaşımı İle İktisabı Üzerine Bir İnceleme”, AÜHFD, C. 10, S. 1-4, Y. 1953, s. 577-612, (**Güral**, Zamanaşımı).
- Güral**, Jale: “Türk Hukuku’nda Tapuda Kayıtlı Olmayan Gayrimenkullerin Hukukî Rejimi ve MK. m. 639/1”, AÜHFD, C. 9, S. 3-4, Y. 1952, s. 40-96, (**Güral**, Gayrimenkul).
- Güral-Akipek**, Jale: Eşya Hukuku, Mülkiyet, Ankara 1973, (**Güral-Akipek**, Mülkiyet).
- Güral-Akipek**, Jale: Türk Eşya Hukuku, Aynî Haklar, Zilyetlik ve Tapu Sicili, 2. Baskı, Ankara 1972, (**Güral-Akipek**, Zilyetlik).
- Güral-Akipek**, Jale: Türk Eşya Hukuku, Mahdut Aynî Haklar, Ankara 1974, (**Güral-Akipek**, Mahdut).
- Gürsel**, Mustafa: 2613 sayılı Tapu ve Kadastro Tahriri Kanunu, Ankara 1978.
- Gürsel**, Nurettin: “Zilyetlik-Elmenlik’den Doğan Davalar”, AD, C. 64, S. 8, Y. 1973, s. 574-596.
- Gürsoy**, Kemal Tahir/**Eren**, Fikret/**Cansel**, Erol: Türk Eşya Hukuku, 2. Baskı, Ankara 1984.
- Gürzumar**, Fikri/**Gürzumar**, Tekin: Tapu ve Kadastro Külliyatı, Muamele ve İzahatı, Ankara 1960.
- Haab**, Robert/ **Simonius**, August/**Scherrer**, Werner/ **Zobl**, Dieter: ZK - Zürcher Kommentar Band/Nr. IV/1, Art. 661-663, Zweite Auflage in neuer Bearbeitung der entsprechenden Abschnitte des Kommentars von Prof. C. Wieland, Y. 1909.
- Hatemi**, Hüseyin/**Gökyayla**, K. Emre: Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 3. Bası, İstanbul 2015.
- Hatemi**, Hüseyin/**Seozan**, Rona/**Arpacı**, Abdulkadir: Eşya Hukuku, İstanbul 1991.
- Hatemi**, Hüseyin: Kişiler Hukuku, 9. Bası, İstanbul 2021.
- Havutçu**, Ayşe: “Haksız Fiil Sorumluluğunda Zamanaşımı Sürelerinin Başlangıcı”, DEÜHFD, C. 12, S. Özel Sayı, Y. 2010, s. 579-605.

- Helvacı, İlhan:** Türk Medeni Kanunu, Cilt I, Kişiler Hukuku, 1. Baskı, İstanbul 2013, (Helvacı, Kişiler).
- Helvacı, İlhan:** Türk Medeni Kanunu, Cilt III, Miras Hukuku, 1. Baskı, İstanbul 2013, (Helvacı, Miras).
- Helvacı, İlhan:** Türk Medeni Kanunu, Cilt IV, Eşya Hukuku, 1. Baskı, İstanbul 2013, (Helvacı, Eşya).
- Hitz, Flurina:** CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, (Hrs: Peter Breitschmid, Alexandra Jungo), Art. 661-663 ZGB, 3. Auflage, Y. 2016.
- Huber, Hans C.:** "Zur ausserordentlichen Ersitzung von Dienstbarkeiten vor Einführung des eidgenössischen Grundbuchs Eine Stellungnahme zu BGE 104 II 302 und BGE 105 II 329", ZBGR 62/1981, s. 206-218.
- Huser, Marie-Theres:** "Haus und Recht: Grundbuch - Buch der Bücher", NZZ Nr. 139, 19.06.2009, s. 63.
- İkiz, Durmuş Ali:** Roma ve Çağdaş Türk Hukukunda Zilyetlik Kavramı ve Zilyetliğin Korunması Yolları, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2016.
- İmre, Zahit:** "Aynî Hak Mefhumu Üzerinde Düşünceler", A. Samim Gönensay'a Armağan, İstanbul 1955, s. 324-352.
- İpek, Eyüp:** 3402 Sayılı Kadastro Kanunu'na Göre Mülkiyet Hakkının Tespitine İlişkin Esaslar, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2008.
- Kale, Serdar:** Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti, 1. Baskı, İstanbul 2010.
- Kamacı, Mahmut:** "Yabancı Uyruklu Gerçek Kişilerin Türkiye'de Kanunî Miras Yoluyla Taşınmaz Mal Edinmelerine Getirilen Koşul ve Sınırlamaların, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (AİHS)Ve Eki 1 Nolu Protokole Aykırılığı Sorunu", YD, C. 34, S. 1-2, Y. 34, Ocak-Nisan 2008, s. 41-96.
- Karaaslan, Erol:** "Olağanüstü Zamanaşımı Yoluyla Taşınmaz Mal Edinimi", YD, C. 30, S. 4, Y. 30, Ekim 2004, s. 459-532.
- Karadeniz-Çelebican, Özcan:** Roma Eşya Hukuku, 4. Basım, Ankara 2008, (Karadeniz-Çelebican, Eşya).
- Karadeniz-Çelebican, Özcan:** Roma Hukuku, 15. Basım, Ankara 2012, (Karadeniz-Çelebican, Roma).
- Karahasan, Mustafa Reşit/Özmen, İhsan:** Türk Medeni Kanunu, Eşya Hukuku, Ankara 1988.
- Karahasan, Mustafa Reşit:** Zilyetlik ve Kadastro Hukuku, İstanbul 1998.
- Karayalçın, Yaşar:** "Kanunlarımız, Doktrin ve Uygulama Açısından Mer'a ve Yayımlar", AÜHFD, C. 32, S. 1-4, Y. 1975, s. 41-70.
- Karşlı, Abdurrahim:** Medeni Muhakeme Hukuku, 4. Baskı, İstanbul 2014.
- Kaşıkcı, Mehmet:** Uygulamada Yeni Kadastro Kanunu, İstanbul 1988.

- Kernen**, Alexander: OFK - Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), (Hrs: Jolanta Kren Kostkiewicz, Stephan Wolf, Marc Amstutz, Roland Fankhauser), Art. 661 ZGB, 4. aktualisierte Auflage, Y. 2021, (**Kernen**, Art. 661 ZGB).
- Kernen**, Alexander: OFK - Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), (HRS: Jolanta Kren Kostkiewicz, Stephan Wolf, Marc Amstutz, Roland Fankhauser), Art. 662 ZGB, 4. aktualisierte Auflage, Y. 2021, (**Kernen**, Art. 662 ZGB).
- Keskin**, A. Dilşad/**Demircioğlu**, H. Reyhan: Medeni Hukuk-II, (Eşya Hukuku-Miras Hukuku), 3. Baskı, Ankara 2023.
- Kılıç**, Halil: Kadastro Davaları, Cilt I, Ankara 1999, (**Kılıç**, Kadastro).
- Kılıç**, Halil: Son Değişikliklerle Gayrimenkul Davaları, Cilt II, 3. Baskı, Ankara 2006, (**Kılıç**, Gayrimenkul).
- Kılıç**, Halil: Yargıtay Emsal Kararlarıyla İktisap Zamanaşımının Yorumu, Ankara 1992, (**Kılıç**, Zamanaşım).
- Kılıç**, Mehmet: "4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun Tapu Sicili Hukukunda Getirdiği Yenilikler", Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Ankara 2006, s. 619- 639.
- Kılıçoğlu**, Ahmet M.: "Taşınmaz Satımında Şekil ve Hakkın Kötüye Kullanılması", AÜHFD, C. 38, S. 1, Y. 1981, s. 209-222, (**Kılıçoğlu**, Taşınmaz).
- Kılıçoğlu**, Ahmet M.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 22. Baskı, Ankara 2018, (**Kılıçoğlu**, Borçlar).
- Kılıçoğlu**, Ahmet M.: Eşya Hukuku, Ankara 2021, (**Kılıçoğlu**, Eşya).
- Kılıçoğlu**, Ahmet M.: Miras Hukuku, 9. Bası, Ankara 2018, (**Kılıçoğlu**, Miras).
- Kılıçoğlu**, Ahmet: Medeni Kanun'umuzun Aile-Miras-Eşya Hukukuna Getirdiği Yenilikler, 3. Baskı, Ankara 2014, (**Kılıçoğlu**, Yenilikler).
- Kılınç**, Ahmet: "Mecelle'ye Göre Zamanaşımı: Uygulamada Görülen Aksaklıklar ve Çözümleri", Türkiye Adalet Akademisi Uluslararası Mecelle Sempozyumu, s. 185-225.
- Kırbaş**, Sadık: Devlet Malları, Ankara 1985.
- Kırca**, Çiğdem: "Olağanüstü Zamanaşımıyla Mülkiyet Kazanımında "Davasızlık" Koşuluna İlişkin 19.1.2007 Tarih, E. 2005/1, K. 2007/1 Sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı'nın Yorum Unsurları Açısından Değerlendirilmesi", Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, Cilt II, İstanbul 2010, s. 1205-1234.
- Koschaker**, Paul /**Ayiter**, Kudret: Modern Özel Hukuka Giriş Olarak Roma Özel Hukukunun Ana Hatları, İzmir 1993.
- Koyuncu**, Nuran: "Osmanlı Devletinde Esnaf Gediklerinin Hukukî Esasları, Gelişimi ve İlğası", SÜHFD, C. 26, S. 2, Y. 2018, s. 47-76.
- Köprülü**, Bülent/**Kaneti**, Selim: Sınırlı Aynî Haklar, 2. Bası, İstanbul 1982-1983.
- Köprülü**, Bülent: Toprak Hukuku Dersleri, Cilt I, İstanbul 1958.
- Kumar**, Deepak: "Eigentum und Besitz im Römischen Recht", ius.full 2020, s. 2-5.

- Kuntalp**, Erden: “Kıyıların Hukuksal Düzeni”, MD, S. 147, Y. 14, Y. 1976, s. 76-79.
- Kurak**, Murat: “Yapılan Son Düzenleme Çerçevesinde Kadastro İşlemlerine İtirazda Zamanaşımı ve Mülkiyete Etkisi”, THD, C. 5, S. 41, Ocak 2010, s. 183-185.
- Kuru**, Baki/**Arslan**, Ramazan/**Yılmaz**, Ejder: Medeni Usul Hukuku, 23. Baskı, Ankara 2012.
- Kuru**, Baki: Medenî Usul Hukuku Ders Kitabı, İstanbul 2016.
- Kuzu**, Zülfü: 4342 Sayılı Mer’a Kanunu, Ankara 2002.
- Külahçı**, Şölen: Olağanüstü Zamanaşımı Yoluyla Taşınmaz Mülkiyetinin Kazanılması (Türk Hukuku-KKTC Hukuku Karşılaştırmalı), (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara 2010.
- Külahçı-Serengil**, Şölen: “Olağanüstü Zamanaşımı Yoluyla Taşınmaz Mülkiyetinin Kazanılması”, İÜHFMD, C. 68, S. 1-2, Y. 2010, s. 219-243, (**Külahçı-Serengil**, Zamanaşımı).
- Külahçı-Serengil**, Şölen: “Vakıf Taşınmazlarının Olağanüstü Zamanaşımı Yoluyla Kazanılması (Türk Hukuku-KKTC Hukuku Karşılaştırmalı)”, AÜHFMD, C. 60, S. 4, Y. 2011, s. 921-933, (**Külahçı-Serengil**, Vakıf).
- Küley**, Muin M.: Medeni Kanun ve Tatbikatında Müruruzamanla İktisap, İstanbul 1957, (**Küley**, Müruruzaman).
- Küley**, Muin: “Fevkalade Müruruzamanla İktisabın Müddete Müteallık Hükümleri”, İBD, C. 28, Y. 1963, s. 601-609, (**Küley**, Fevkalade).
- Küley**, Muin: “Medeni Kanununun Muaddel 639 uncu Maddesiyle İlgili Tevhidi İçtihat Hey’eti Kararı Hakkında”, İBD, C. 24, S. 3, Y. 1944, s. 125-130, (**Küley**, Medeni).
- Landbrecht**, Johannes/**Buhr**, Axel: “Schweizer Verjährungsrecht”, RIW 2022, s. 641-655.
- Muşul**, Timuçin: Medeni Usul Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2012.
- Nomer**, Hâluk N.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, İstanbul 2015.
- Oğuzman**, M. Kemal/**Öz**, M. Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I, 16. Bası, İstanbul 2018.
- Oğuzman**, M. Kemal/**Seliçi**, Özer/**Oktay-Özdemir**, Saibe: Eşya Hukuku Kısaltılmış Ders Kitabı, 4. Bası, İstanbul 2021, (**Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, Kısaltılmış).
- Oğuzman**, M. Kemal/**Seliçi**, Özer/**Oktay-Özdemir**, Saibe: Eşya Hukuku, 23. Bası, İstanbul 2021, (**Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, Eşya).
- Oğuzman**, M. Kemal/**Seliçi**, Özer/**Oktay-Özdemir**, Saibe: Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 16. Bası, İstanbul 2016, (**Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, Kişiler).
- Oğuzman**, M. Kemal: Borçlar Hukuku Dersleri Borçların İfası-İfa Edilmemesi-Sona Ermesi, 2. Bası, İstanbul 1973.

- Oktay**, Saibe: Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazların Zamanaşımı İle Kazanılması, İstanbul 1990.
- Oktay-Özdemir**, Saibe: “Türk Hukuku’nda Olağanüstü Kazandırıcı Zamanaşımı İle Mülkiyetin Kazanılma Anına İlişkin Görüşler Işığında 4.12.1998 Tarihli Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararının Değerlendirilmesi”, Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman’ın Hatırasına Armağan, İstanbul 2000, s. 627-661.
- Oral**, Serhat/**Akyol**, Ayhan/**Türkoğlu**, Türkyay: “Orman Amenajman plânlarının Hazırlanması ve Uygulanması Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar: İzmir Orman Bölge Müdürlüğü Örneği”, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Cilt 22, Özel Sayı, Y. 2018, s. 460-469.
- Oyman**, Safa: “Gayrimenkul Mülkiyetinin İktisabı Tariklerinden Müruruzaman ve Senetsiz Tasarruflar”, AD, S. 11, Y. 43, Y. 1952, s. 1337-1355.
- Öktem**, İmran: “Gayrimenkulün İktisap Tarikleri”, AD, S. 4, Y. 46, Nisan 1955, s. 298-320.
- Öncü**, Özge: “Tüzel Kişilerin Kazandırıcı Zamanaşımı Yolu İle Taşınmaz Edinmesi”, DEÜHFD, C. 7, Özel Sayı, Y. 2005, s. 239-282.
- Önder**, Akil: “Gayrimenkul Mallarda İktisabi Zamanaşımı ve Tescil Davaları”, AD, C. 39, S. 8, Ağustos 1948, s. 948-962.
- Özanalp**, Nusret: Tapulama Kanunu Şerhi, Ankara 1971.
- Özbudak**, Coşkun: “Anayasa Mahkemesi Kararı Sonrasında Gayrimenkul Mülkiyetinin Olağanüstü Zamanaşımı Yoluyla Kazanılması”, THD, C. 6, S. 60, Ağustos 2011, s. 20-22.
- Özdemir**, Hilmi H.: İmar, İhya ve Zilyetliğe Dayanan Tapu İptal Davaları, Ankara 1996.
- Özdemir**, Kelami: İslâm Hukukunda ve Türk Hukukunda Zamanaşımı, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri 1995.
- Özen**, Burak: Haksız Zilyetlikte İade, İstanbul 2003.
- Özkan**, Hasan: Açıklamalı-İçtihatlı-Örnekli Türk Medeni Yasası ve Uygulaması, Cilt I, Başlangıç ve Kişiler Hukuku, İstanbul 2017, (**Özkan**, Kişiler).
- Özkan**, Hasan: Açıklamalı-İçtihatlı-Örnekli Türk Medeni Yasası ve Uygulaması, Cilt VI, Eşya Hukuku, İstanbul 2017, (**Özkan**, Eşya).
- Özkan**, Hasan: Açıklamalı-İçtihatlı-Örnekli Türk Medeni Yasası ve Uygulaması, Cilt V, Miras Hukuku, İstanbul 2017, (**Özkan**, Miras);
- Özlük**, Betül: “Mülkiyet Ve Zilyetlik Üzerine Düşünceler”, SÜHFD, C. 27, S. 1, Y. 2019, s. 139-166.
- Özmen**, Ali Yüksel: Olağanüstü Zamanaşımı Yoluyla Taşınmaz Mal İktisabı, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2006.
- Özmen**, İhsan/**Çorbacı**, Halim: 3402 Sayılı Kadastro Şerhi, Ankara 1988.

- Özsunay**, Ergun: Gerçek Kişilerin Hukukî Durumu, 4. Bası, İstanbul 1979.
- Öztrak**, İlhan: "Toprak Reformu ve Hukuk Politikası", SBFD, C. 22, S. 1, Y. 1967, s. 67-96.
- Özyakışır**, Özkan: Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinde Kira Bedeli, 1. Baskı, Ankara 2019.
- Paksoy**, Meliha Sermin: "Anayasa Mahkemesi'nin İptal Kararı Işığında Tapuya Kayıtlı Taşınmazlarda Olağanüstü Kazandırıcı Zamanaşımı", İÜHFİM, C. 73, S. 1, Y. 2015, s. 441-464, (**Paksoy**, Zamanaşımı).
- Paksoy**, Meliha Sermin: Zamanaşımından Feragat (TBK 160), İstanbul 2012, (**Paksoy**, Feragat).
- Pekcanitez**, Hakan/**Atalay**, Oğuz/**Özekes**, Muhammet: Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler, 13. Bası, İstanbul 2019, (**Pekcanitez/Atalay/Özekes**, Dersler).
- Pekcanitez**, Hakan/**Atalay**, Oğuz/**Özekes**, Muhammet: Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 7. Bası, İstanbul 2019, (**Pekcanitez/Atalay/Özekes**, Ders).
- Pfäffli**, Roland/**Kallay**, Mascha Santschi: "Das Grundbuch und seine Rechtswirkung", Anwaltsrevue 2017, s. 156-163.
- Pfammatter**, Aron: OFK - Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), (Hrs: Jolanta Kren Kostkiewicz, Stephan Wolf, Marc Amstutz, Roland Fankhauser), Art. 943 ZGB, 4. aktualisierte Auflage, Y. 2021, (**Pfammatter**, Art. 943 ZGB).
- Pfammatter**, Aron: OFK - Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), (Hrs: Jolanta Kren Kostkiewicz, Stephan Wolf, Marc Amstutz, Roland Fankhauser), Art. 942 ZGB, 4. aktualisierte Auflage, Y. 2021, (**Pfammatter**, Art. 942 ZGB).
- Postacıoğlu**, İlhan E./**Altay**, Sümer: Medeni Usul Hukuku Dersleri, 7. Bası, İstanbul 2015.
- Postacıoğlu**, İlhan: Gayrimenkullerin Ferağına Müteallik Akitlerde Şekle Riayet Mecburiyeti, İstanbul 1945.
- Reisoğlu**, Safa: "Fevkalade Müruru Zaman ve İlgili İçtihadı Birleştirme Kararları", SBFD, C. 17, S. 2, Y. 1962, s. 361-389, (**Reisoğlu**, Müruruzaman).
- Reisoğlu**, Safa: "Kadastro ve Tapu Sicili ve İlgili Kanunlar", SBFD, C. 19, S. 2, Y. 1964, s. 211-236, (**Reisoğlu**, Kadastro).
- Reisoğlu**, Safa: Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 25. Bası, İstanbul 2014, (**Reisoğlu**, Borçlar).
- Reisoğlu**, Safa: Türk Eşya Hukuku, Cilt I, Giriş-Zilyetlik-Tapu Sicili ve Kadastro ve Tapu Tahrihi Kanunu-Tapulama Kanunu, 6. Bası, Ankara 1980, (**Reisoğlu**, Eşya).
- Reisoğlu**, Safa: Yeni Tapulama Kanunu ve Toprak Reformuna Tesiri, İstanbul 1964, (**Reisoğlu**, Tapulama).
- Reyhani-Yüksel**, Sera: Kazandırıcı Zamanaşımı, 1. Baskı, İstanbul 2022.

- Samsa**, Harun: Roma ve Türk Hukukunda Zilyetlik (Possessio), (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2007.
- Sanlı**, Kerem Cem/**Uyan**, Göktürk: “Yargıtay İçtihadları Birleştirme Genel Kurulunun 19.1.2007 tarihli ve E. 2005/1-K. 2007/1 Sayılı Kararı Üzerine Bir Değerlendirme: Olağanüstü Kazandırıcı Zamanaşımı Yoluyla Aynî Hak Kazanılmasında “Davasızlık” Şartının Anlamı”, LHD, S. 57, Y. 5, Eylül 2007, s. 2833-2855.
- Sapanoğlu**, Süleyman: İhyadan Kaynaklanan Tescil ve Tapu İptali ve Tescil Davaları, Ankara 2020, (**Sapanoğlu**, İhya).
- Sapanoğlu**, Süleyman: Kamu Orta Malları, Mera, Yaylak ve Kışlaklar, Ankara 2021, (**Sapanoğlu**, Mera).
- Sapanoğlu**, Süleyman: Tapu İptali ve Tescil Davaları, 3. Baskı, Ankara 2018, (**Sapanoğlu**, Tapu).
- Sapanoğlu**, Süleyman: Zilyetlikten Kaynaklanan Tescil-Tapu İptali ve Tescil Davaları, Cilt II, Ankara 2010, (**Sapanoğlu**, Zilyetlik).
- Saraç**, Aybüke: Türk Hukukunda Kültür ve Tabiat Varlıkları Üzerindeki Zilyetlik ve Sonuçları, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Antalya 2021.
- Sarı-Çiftçi**, Saliha: “Tapuya Kayıtlı Taşınmazlarda Olağanüstü Zamanaşımıyla Mülkiyetin Kazanılması ve Anayasa Mahkemesi Kararı Sonrası Hukukî Durum”, KÜHFD, C. 4, S. 7, Ocak 2013, s. 131-150.
- Sarıkaya**, Murat: “Olağanüstü Kazandırıcı Zamanaşımında Taşınmaz Malikinin Tapu Sicilinden Anlaşılabilmesi Şartı”, BÜHFD, C. 14, S. 177-178, Mayıs-Haziran 2019, s. 1165-1193.
- Saymen**, Ferit H./**Elbir**, Halit K.: Türk Eşya Hukuku Dersleri, İstanbul 1963.
- Schmid**, Dominik/**Von Graffenried**, Caroline: Schweizerisches Zivilgesetzbuch, (Hrs: Jolanta Kren Kostkiewicz, Stephan Wolf, Marc Amstutz, Roland Fankhauser), Art. 919 ZGB, 4. aktualisierte Auflage, Y. 2021.
- Sengir**, Turgut: “İsviçre’de Tapuya Mukayyet Gayrimenkullerin Müruruzamana Müstenit Tescili”, AD, C. 54, S. 5-8, Mayıs-Haziran 1963, s. 570-602.
- Serozan**, Rona/**Engin**, Baki İlkay: Miras Hukuku, 7. Baskı, Ankara 2021.
- Serozan**, Rona: Eşya Hukuku, Cilt I, 3. Bası, İstanbul 2014, (**Serozan**, Eşya).
- Serozan**, Rona: Medeni Hukuk Genel Bölüm/Kişiler Hukuku, 6. Bası, İstanbul 2015, (**Serozan**, Kişiler).
- Sert-Sütçü**, Selin: “Dolaylı-Dolaysız Zilyetlik Kavramının Ayırt Edilmesi”, SDÜHFD, C. 9, S. 1, Y. 2019, s. 259-284.
- Sınmaz**, Burhan/**Karataş**, İzzet: Zilyetlik Nedeniyle Gayrimenkul Hukuk Davaları, Ankara 1989.
- Sirmen**, A. Lale: Eşya Hukuku, 9. Baskı, Ankara 2021, (**Sirmen**, Eşya).
- Sirmen**, Lale: “Kıyı Değişiklikleri (I)”, YD, C. 5, S. 4, Ekim 1979, s. 809-828, (**Sirmen**, Kıyı I).

- Sirmen, Lale:** “Kıyı Değişiklikleri (II)”, YD, C. 6, S. 1-2, Ocak-Nisan 1980, s. 83-105, (Sirmen, Kıyı II).
- Spühler, Karl:** “Grundbuch: Achtung”, ius.full 2020, s. 106.
- Stark, Emil W./Lindenmann, Barbara:** BK - Berner Kommentar, Art. 919 ZGB, 4. Auflage, Y. 2016.
- Sungurbey, İsmet Gülümser:** İsviçre- Türk Hukukuna Göre İktisabı Müruru Zaman, İstanbul 1956, (Sungurbey, İktisabi Müruruzaman).
- Sungurbey, İsmet:** “766 Sayılı Tapulama Kanununun 31. Maddesinin II. Fıkrası ile 2613 Sayılı Kadastro Ve Tapu Tahriri Kanununun 22. Maddesinin H Bendindeki Arıtım Süreci Yoluyla Hak Düşümünün Sınırları”, İÜHFM, C. 45, S. 1-4, Y. 1981, s. 431-475, (Sungurbey, Tapulama).
- Sungurbey, İsmet:** “İsviçre-Türk Hukukuna Göre Fevkalâde Müruru Zamanla İktisap Sistemi”, İÜMHFAD, C. 2, S. 2, Y. 1958, s. 183-218, (Sungurbey, İsviçre).
- Sungurbey, İsmet:** “Olağanüstü Kazandırıcı Yıllanma Üstüne Zorunlu Bir Cevap”, İÜHFM, C. 34, S. 1-4, Y. 1969, s. 294-321, (Sungurbey, Yıllanma).
- Sungurbey, İsmet:** Arazi Kadastrounun Hukukî Esasları, Medeni Hukuk Eleştirileri, Cilt I, İstanbul 1963, (Sungurbey, Arazi).
- Sungurbey, İsmet:** Eski Vakıfların Yeni Sorunları, İstanbul 2001, (Sungurbey, Sorunlar).
- Sungurtekin-Özkan, Meral:** Türk Medeni Yargılama Hukuku, İzmir 2013.
- Sütken, Elvan:** “Roma Mülkiyetinde Mancipatio’nun Yeri ve Önemi”, TAAD, S. 27, Y. 7, Temmuz 2016, s. 467-492.
- Şafak, Ali:** İslâm Hukuku ve Tatbikatı, İstanbul 1977.
- Şahin, Eda:** “Türk Medeni Kanunu Madde 1007 Kapsamında Tapu Sicillerinin Tutulmasından Devletin Sorumluluğu ve Devlete Karşı Açılacak Tazminat Davasında Zamanaşımı Meselesi”, THD, C. 13, S. 141, Mayıs 2018, s. 51-67.
- Şahin, Emin:** Açıklamalı İçtihatlı Asliye Hukuk Davaları, 3. Baskı, Ankara 2015, (Şahin, Asliye).
- Şahin, Emin:** Sulh Hukuk Davaları, 4. Baskı, Ankara 2015, (Şahin, Sulh).
- Şığva, Sinan:** “İdari Yargı Kararları Işığında 1062 Sayılı Mukabele-i Bilmisil Kanununun Uygulanışı”, HHFD, C. 6, S. 2, Y. 2016, s. 181-196.
- Şimşek, Suat:** “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Gözüyle Kadastro ve Tapu Sicili Uyuşmazlıkları”, THD, C. 8, S. 80, Nisan 2013, s. 81-87.
- Tanrıkulu, Mutlu:** 3402 sayılı Kadastro Kanunu Kapsamında Tapulu Taşınmazların Harici Satış ve Olağanüstü Kazandırıcı Zamanaşımı Yoluyla Kazanılması, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2015.
- Tanriver, Süha:** Medeni Usul Hukuku, Cilt I, 2. Bası, Ankara 2018.

- Taş**, Özgür Eray: “Orman Tahdit Sınırları İçerisinde Kalan Taşınmazlar Yönü ile Tapu Sicilinin Hatalı Tutulmasından Dolayı Devletin Sorumluluğu”, KÜHFD, C. 9, S. 17-18, Şubat 2018, s. 81-112.
- Taş-Korkmaz**, Hülya: Medeni Usul Hukukunda İradî Taraf Değişikliği, Ankara 2014.
- Tekinay**, Selahattin Sulhi/**Akman**, Sermet/**Burcuoğlu**, Hâluk/**Altop**, Atilla: Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Bası, İstanbul 1993, (**Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop**, Borçlar).
- Tekinay**, Selahattin Sulhi/**Akman**, Sermet/**Burcuoğlu**, Hâluk/**Altop**, Atilla: Tekinay Eşya Hukuku, Cilt I, Zilyetlik-Tapu Sicili-Mülkiyet, 5. Bası, İstanbul 1989, (**Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop**, Eşya).
- Tekinay**, Selahattin Sulhi: Medeni Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku, 6. Bası, İstanbul 1992.
- Timur**, Yiğit: “Özel Mülkiyete Konu Olmayan Yerlerde Hazine Tarafından Açılacak Davaların Hak Düşürücü Süreye Tâbi Olup Olmayacağına İlişkin Bir Yargıtay Kararı İncelemesi”, KÜHFD, C. 4, S. 7, Ocak 2013, s. 155-172.
- Topuz**, Murat: Türk Özel Hukukunda Taşınmaz Mülkiyeti, Ankara 2020.
- Tunçer**, Sıtkı: “Tapu Kaydı ve Müruruzaman”, AD, S. 7, Y. 44, Temmuz 1953, s. 709-720.
- Tutumlu**, Mehmet Akif: “Dava Konusunun Devrinde Seçimlik Hakkın Kullanılmasından Kaçınma”, THD, C. 2, S. 15, Kasım 2007, s. 149-151, (**Tutumlu**, Kaçınma).
- Tutumlu**, Mehmet Akif: Kuram ve Uygulama Açısından Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun Yeni ve Değişik Hükümlerinin Yorumu, 2. Baskı, Ankara 2012, (**Tutumlu**, HMK).
- Tutumlu**, Mehmet Akif: Türk Borçlar Hukuku’nda Zamanaşımı ve Uygulaması, 3. Baskı, Ankara 2008, (**Tutumlu**, Borçlar).
- Uluç**, Yusuf: “Kazandırıcı Zamanaşımı Zilyetliğine Dayanılarak Taşınmaz Edinme ve Koşulları”, YD, C. 34, S. 1-2, Ocak-Nisan 2008, s. 5-40.
- Ulukapı**, Ömer: Medeni Usul Hukuku, 3. Baskı, Konya 2015.
- Umar**, Bilge: Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, 2. Baskı, Ankara 2014.
- Umur**, Ziya: Roma Hukuku Ders Notları, 3. Baskı, İstanbul 1999, (**Umur**, Roma).
- Umur**, Ziya: Roma Hukukun’da İktisabı Müruruzamanda Hüsnüniyet, İstanbul 1956, (**Umur**, Hüsnüniyet).
- Uygur**, Tanju: “Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Süreler”, ABD, S. 5, Y. 1975, s. 675-691.
- Ülgenalp**, Nuri: “Evvəlki Hukukumuzda Gayrimenkule Tasarruf Belgeleri”, AD, S. 4, Y. 40, Nisan 1949, s. 514-545.

- Ünal**, Mehmet/**Başpınar**, Veysel: Şekli Eşya Hukuku Giriş, Zilyetlik, Tapu Sicili, 11. Baskı, Ankara 2020.
- Ünalın**, Abdulkadir: “İslâm Hukukunda Zamanaşımı (Tekaddüm)”, DEÜHFD, S. 12, Y. 1999, s. 101-124.
- Velidedeoğlu**, Hıfzı Veldet/**Esmer**, Galip: Gayrimenkul Tasarrufları ve Tapu Sicil Tatbikatı, İstanbul 1956.
- Velidedeoğlu**, Hıfzı Veldet/**Kaynar**, Reşat: Türk Borçlar Kanununa Göre Borçlar Hukuku Umumi Hükümler, 2. Bası, İstanbul 1957.
- Yağcı**, Kürşat: “Kadastro Kanunu Uyarınca Tapuya Kayıtlı Taşınmazların Devrine İlişkin Sicil Dışı Sözleşmeler Hakkında Özellik Taşıyan Bazı Konular ve Bu Kapsamdaki Yargıtay Uygulamasının Değerlendirilmesi”, Prof. Dr. Özer Seliçi’ye Armağan, Ankara 2006, s. 599-630.
- Yağcıoğlu**, Burcu: Kazandırıcı Zamanaşımı, Ankara 2014.
- Yavuz**, Nihat: Türk Hukuku’nda Kamu Malları”, ABD, S. 4, Y. 1975, s. 512-542.
- Yavuz**, Ömer: Olağanüstü Kazandırıcı Zamanaşımından Kaynaklanan Tescil Davasında Yargılama Usulü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri 2022.
- Yaylalı**, Davut: “İslâm Hukukunda Zamanaşımı”, UÜHFD, C. 4, S. 4, Y. 1992, s. 155-164.
- Yazan**, İsmail Hakkı Kürşat: Taşınmaz Mülkiyetinin Olağanüstü Zamanaşımıyla Kazanılması, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 2019.
- Yıldırım**, Abdülkerim: Türk Hukukunda Tapuya Güven Yoluyla Aynı Hak Kazanımı (TMK m. 1023), Ankara 2016.
- Yıldırım**, Abdülkerim/**Keskin**, A. Dilşad: “Olağanüstü Zamanaşımı ile Taşınmaz Mülkiyetinin Kazanılması”, Prof. Dr. Özer Seliçi’ye Armağan, Ankara 2006, s. 655-675.
- Yılmaz**, Alper Çağrı: “6302 Sayılı Kanun Hükümleri Uyarınca Yabancı Gerçek Kişilerin Türkiye’de Taşınmaz Edinimi”, GÜHFD, C. 17, S. 1-2, Y. 2013, s. 1095-1126.
- Yılmaz**, Ejder: Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Cilt 1, 3. Baskı, Ankara 2017, (Yılmaz, Şerh I).
- Yılmaz**, Ejder: Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Cilt II, 3. Baskı, Ankara 2017, (Yılmaz, Şerh II).
- Yılmaz**, Ejder: Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Cilt III, 3. Baskı, Ankara 2017, (Yılmaz, Şerh III).
- Yılmaz**, Ejder: Medeni Yargılama Hukukunda Yemin, 2. Baskı, Ankara 2012, (Yılmaz, Yemin).
- Yurtbaşı**, Fatih: Medeni Usul Hukukunda Keşif, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2015.
- Wieland**, C.: Kanunu Medenî De Aynı Haklar, Ankara 1946.

YARARLANILAN İNTERNET SİTELERİ

- [file:///C:/Users/DELL/Downloads/T%C3%BCrkiye%20Kadastrosunun%20Tarihi_0%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/DELL/Downloads/T%C3%BCrkiye%20Kadastrosunun%20Tarihi_0%20(1).pdf), (Erişim tarihi; 13.10.2023).
- <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 08.07.2023).
- <https://intranet.uyap.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 20.08.2023).
- <https://www.tkgm.gov.tr/turkiye-geneli-kadastro-durumu>. (Erişim Tarihi: 27.11.2022).
- <https://www.jurix.com.tr/>, (Erişim Tarihi: 20.08.2022).
- <https://dergipark.org.tr/tr/>, (Erişim Tarihi: 20.08.2022).
- <https://ulakbim.tubitak.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 20.09.2022).
- <https://translate.google.com/?hl=tr>, (Erişim Tarihi: 20.07.2023).
- <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/32667>, (Erişim Tarihi: 15.07.2023).
- <https://www.academia.edu/>, (Erişim Tarihi: 19.10.2022).
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, (Erişim Tarihi: 19.10.2022).
- <https://www.deepl.com/translator>, (Erişim Tarihi: 20.07.2023).
- <https://www.swisslex.ch/de/>, (Erişim Tarihi: 05.06.2023).
- https://www.google.com/search?q=memleket+haritas%C4%B1+nedir&sxsrf=AB5stBhV2EDlwWWf4SEzgAlgEybPtxwmjQ%3A1690414741538&ei=la7BZMq8INeoxc8P6e678As&oq=memleket+haritas%C4%B1&gs_lp=Egxnd3Mtd2l6LXNlcnAiEm1lbWxla2V0IGhhcm10YXPEsSoCCAAYBxAjGIoFGCcyBRAAGIAEMgUQABiABDIGEAAyFhgeMgYQABgWGB5IsA5QAFgAcAB4AJABAjgBkwGgAZMBqgEDMC4xuAEBYAEA-AEC-AEB4gMEGAAGQYgGAQ&scient=gws-wiz-serp, (Erişim Tarihi: 13.06.2023).
- https://www.google.com/search?q=jeodezi+ve+fotogrametri+uzman%C4%B1+tan%C4%B1m%C4%B1&sca_esv=557612269&sxsrf=AB5stBhK51UsnmmrpZ0KT9Nhztkau67egw%3A1692230113089&ei=4WHdZKCABfbBxc8Pv8muiAU&ved=0ahUKEWjg9JK2sOKAAxX2YPEDHb-kC1EQ4dUDCA8&uact=5&oq=jeodezi+ve+fotogrametri+uzman%C4%B1+tan%C4%B1m%C4%B1&gs_lp=Egxnd3Mtd2l6LXNlcnAiKGplb2RlemkgdmUgZm90b2dyYW1ldHJpIHV6bWVWYUgEgDFuxLFtxLEyBRAAGKIEMgUQABiiBDIFEAAYogQyBRAAGKIESjsfULoHWLYAcAF4AZABAJgBugGgAc4HqgEDMC43uAEDyAEA-AEBwgIKEAAyRjWBBiwA8ICBxAjGLACGcCfAgoQIRigARjDBBgKwgIIECEYoAEYwwTiAwQYACBBiAYBkAYI&scient=gws-wiz-serp, (Erişim tarihi: 29.07.2023).

- https://www.google.com/search?q=harita+kadastro+m%C3%BChendisi+tan%C4%B1m%C4%B1&sca_esv=557612269&sxsrf=AB5stBgqnAO30CsqkhHDWRHgXalWHFPQIA%3A1692229834658&ei=ymDdZNndJ4nnxc8PmNqboAE&ved=0ahUKEwjZ6rCxr-KAAxWJc_EDHRjtBhQQ4dUDCA8&uact=5&oq=harita+kadastro+m%C3%BChendisi+tan%C4%B1m%C4%B1&gs_lp=Egxnd3Mtd2l6LXNlcnAiI2hhcmI0YSBrYWRhc3RybyBtw7xoZW5kaXNpIHRhbsSxbcSxMgYQABgWGB5IshFQnwVY5Q5wAXgAkAEAmAGhAaABtAiqAQMwLji4AQPIAQD4AQHCagoQABhHGNYEGLADwgIFEAAyGATCAgUQIRigAcICCBAAAGBYHHgP4gMEGAAGQYgGAZAGCA&sclient=gws-wiz-serp, (Erişim tarihi; 17.08.2023).
- <https://www.google.com/search?q=lexpera&oq=&aqs=chrome.0.69i59i450l8.3322766034j0j15&sourceid=chrome&ie=UTF-8>, (Erişim tarihi; 17.08.2023).
- <https://www.google.com/search?q=google+akademik&oq=google+akademik&aqs=chrome.0.69i59j0i512i9.3322832797j0j15&sourceid=chrome&ie=UTF-8>, (Erişim tarihi; 17.08.2023).

Elif BAYDEMİR

**KAMU KÜLFETLERİ KARŞISINDA
EŞİTLİK İLKESİ VE
İDARE HUKUKUNDAKİ
GÖRÜNÜMLERİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kamu Külfetleri Karşıusunda Eşitlik İlkesi ve İdare Hukukundaki Görünümleri
Elif Baydemir

Hukuk Yayınları Dizisi – 3858

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 897 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşıusu) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin  zbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Akyılmaz, B. (1991). *Kamu Görevlilerinin Kusurlarıyla Üçüncü Şahıslara Vermiş Oldukları Zararlardan Doğan Mali Sorumluluk*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1.
- Akyılmaz, B., Sezginer, M., Kaya, C. (2017). *Türk İdare Hukuku* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları, 158.
- Akyılmaz, Sezginer, Kaya. (2018). *Türk İdare Hukuku*, Ankara: Savaş Yayınevi, 642.
- Akyılmaz, Sezginer, Kaya. (2018). *Türk İdari Yargılama Hukuku*. (1.Baskı). Ankara: Savaş Yayınevi, 603-605.
- Atay E.E. (2016). *İdare Hukuku*, (5. Bası). Ankara: Turhan Kitabevi, 731.
- Atay, E. E. (2017). *Hukuk Başlangıcı*. (4. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi, 393.
- Atay, E. E, Odabaşı H, (2010), *Teori ve Yargı Kararları Işığında İdarenin Sorumluluğu ve Tazminat Davaları*. (Güncellenmiş 2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi, 130 vd.
- Atik Çoban, A. (2013). *Kamulaştırmada Yargısal Denetim*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi,11.
- Ayanoğlu, T. (1994). *Danıştay Kararlarına Göre Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi ve Uygulama Alanı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 51.
- Ayanoğlu, T. (1995). "Kolluk Faaliyetleri Nedeniyle Meydana Gelen Zararlar Ve Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi", *İdare Hukuku ve İlimler Dergisi*, 16 (1), 6.
- Aydın, M.A. (2016). *İdarenin Hizmet Kusurundan Doğan Sorumluluğu*.(1. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi, 89-90; Çağlayan, 2007, 79.
- Aygen, C. (1955), *Teşrii Faaliyetlerden Dolayı Devletin Hukuki Mesuliyeti*, Ankara: Akıncı Matbaacılık ve Gazetecilik Koll. Ort. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No. 49-31, 82-83.; Gündüz, 2015, 131.
- Azrak, A. Ü. (1962). "Alman İdare Hukukunda Devletin Amme Hukuku Sahasındaki Faaliyetlerinden Doğan Mesuliyeti". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C.XXVIII, S.I, 367.
- Bilgen, P. (1999). *İdare Hukuku Dersleri* İstanbul: Filiz Kitabevi, 314.
- Brighthouse, H. (2014). *Adalet*. Epos Yayınları, 44-86.
- Çağlayan, R. (2007). *Tarihsel, Teorik, Pratik Yönleriyle İdarenin Kusursuz Sorumluluğu*. (1. Baskı). Ankara: Asil Yayınları, 58.

- Çağlayan, R. (2017). **İdare Hukuku Dersleri**. (Güncelleştirilmiş 5. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi, 628
- Çıtak, H.A. (2014). **İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Bağlamında Sosyal Risk İlkesi**, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Delcros, X., Delcros, B., “İngiltere’de Kamu Gücünün Hukukiliği Hukuk Dışılığı ve Sorumluluğu”, *Fransa ve İngiltere’de İdarenin Sorumluluğu*. (Çev. T. Candan 1984). Ankara: Danıştay Bürosu Yayınları,
- Devellioğlu, F. (2010) **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**. (26. Baskı). Ankara: Aydın Kitabevi, 1362.
- Duez P. (1950). *Mukavele Dışında Amme Kudretinin Mes’uliyeti* (Çev. İ. Senil). Ankara: Güney Matbaacılık ve Gazetecilik T.A.O. (Eserin orijinali 1938’de yayımlandı), 69.
- Duran, L. (1974). **Türkiye İdarenin Sorumluluğu**, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara: Sevinç Matbaası, 24-25, dipnot:3
- Düren, A. (1979). **İdare Hukuku Dersleri**. Ankara: Sevinç Matbaası, 333.
- Eren, F. (2010). **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**. (12. Baskı). İstanbul: Beta Yayınları, 472.
- Esin, Y. (1976). **Danıştay’da Açılacak Tazminat Davaları, II. Kitap: Esas, İdarenin Hukuki Sorumluluğu**. (2. Baskı). Ankara, 16.
- Evren, C. Ç. (2010). “İdarenin Sorumluluğunu Etkileyen Neden Olarak Mücbir Sebep”. **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIV(1)**, 285.
- Gözler, K., Kaplan G. (2016). **İdare Hukuku Dersleri**. (18. Baskı) Bursa: Ekin Yayınları, 29.
- Gözübüyük, Ş. (2012). **Yönetmelik Yargısı**. (32. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi, 285.
- Gündüz, F. E. (2015). “Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi”, **Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Ankara: Seçkin Yayınları, 4(2), 111.
- Gürsoy, K.T. (1979). **İdarenin Sorumluluğuna İlişkin İlkelerde Son gelişmeler ve İsviçre Hukukunda İdarenin Hukuki Sorumluluğunun Ana Hatları**” İdare Hukuku Alanında Sorumluluk. Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler III. Sempozyumu. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 77.
- Ispartalı, Ş.B. (2009), **Askeri Eylemden Doğan Mali Sorumluluk**, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, İzmir, 57.
- İnternet: Akış, E. (1997), **Belediyenin İmar Planını Değiştirmesi ve Hukuki Sonuçları**, Çağdaş Yerel Yönetimler, 6(4), 45 Url: <http://www.todaie.edu.tr> Son Erişim Tarihi: 25 Haziran 2018.
- İnternet: Arı, Z. (2011) “Ticari Satışlarda Alıcının Muayene ve İhbar Külfeti”. **Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi**, 113,7. Url: <http://www.e-akademi.org> Son Erişim tarihi: 4 Ekim 2017.

- İnternet: Arslan, A. "Fransız Devrimi ve 1789 Fransız Yurttaş ve İnsan Hakları Bildirisi" Url: <http://www.muharrembalci.com> Son Erişim tarihi: 27 Haziran 2018.
- İnternet: Atay, E. E. (2009), "*Avrupa Birliği Ülkelerinde İdarenin Sorumluluğunun Temel İlkeleri*", Sorumluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 565. Url: <http://webftp.gazi.edu.tr> Son Erişim tarihi: 30 Ekim 2018.
- İnternet: Ayan, N. (2007). "Taşınır Satımında Satıcının Kanundan Doğan Ayıba Karşı Tekeffül Borcu", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(1),11 vd. Url: <http://dergipark.gov.tr> Son Erişim tarihi: 12 Kasım 2018.
- İnternet: Belgesay, M.R. (1946), "Mecellenin Külli Kaideleri ve Yeni Hukuk", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 12(2-3).597. Url:<http://dergipark.gov.tr> Son Erişim Tarihi: 9 Mayıs 2018.
- İnternet: Bell, J. (2006). "Governmental Liability: Some Comparative Reflections", *Revista Para El Análisis Del Derecho*, 322, 4. Url: <http://www.indret.com> Son Erişim Tarihi: 27 Haziran 2018.
- İnternet: Bell, J. Boyron, S., Whittaker, S. (2008). Principle of French Law,(Second Edition). Oxford University Press, 188. Url:<https://books.google.com.tr> Son Erişim Tarihi: 27 Haziran 2018.
- İnternet: Brown, L.N., Bell, J., Galabert, J. M. (1998). **French Administrative Law**. (5th Edition) Oxford: Clarendon Press, s.184, 11 No'lu dipnot: See also Errera, R. (1986), "The Scope and Meaning of No-Fault Liability French Administrative Law", **Current Legal Problems**. Url:<https://books.google.com.tr> Son Erişim Tarihi: 25.07.2018.
- İnternet: Buz, V.; Bucher, E. (2004), "Türk/İsviçre Borçlar Kanunu'nun İki Özelliğinin Eleştirisi: Muayene ve İhbar Külfeti (Art. 201 OR; BK. m. 198), BK. 202/II (Art. 205/II OR)'ye Göre Dönme Yerine Bedel İndirimine Karar Verilmesinin Masraflara İlişkin Sonuçları," *Prof. Dr. Necip Kocayusufpasaoglu İçin Armağan*, Ankara: Seçkin Yayınları, 145 vd. Url: <http://www.eugenbucher.ch> Son Erişim Tarihi 12 Kasım 2018.
- İnternet: Civelek, J.(1989), "1789 Fransız Bildirisi ve 1948 Evrensel İnsan Hakları Bildirisi", *Milletlerarası*, 9(1), 1-9. Url: <http://www.journals.istanbul.edu.tr> Son Erişim Tarihi: 27 Haziran 2018.
- İnternet: Çeçen, A.(1975), "Hukukta Norm ve Adalet", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 32(1), 96. Url: <http://dergiler.ankara.edu.tr> Son Erişim Tarihi 04 Ekim 2018.
- İnternet: Duran, L.(1962). "Medeni Hukuk-İdare Hukuku", Mahkeme Kararları Kroniği, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. 28 (2), 547 vd. Url: <http://dergipark.gov.tr> Son Erişim Tarihi: 29 Kasım 2018.
- İnternet: Eren, F. (1975). **Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağı Teorisi**, Ankara: Sevinç Matbaası, 176. Url: <http://kitaplar.ankara.edu.tr> Son Erişim Tarihi: 28 Kasım 2018.

- İnternet: Gözübüyük, Ş. *İptal İlamlarının İnfazı ve Danıştay'ın Tutumu*, 124. Url: <http://www.politics.ankara.edu.tr> Son Erişim Tarihi 4 Aralık 2018.
- İnternet: Koçhisarlıoğlu, C.(1984). "Objektif Sorumluluğun Genel Teorisi", ***Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi***, 2(2)175. Url: <http://dergipark.gov.tr> Son Erişim Tarihi 9 Kasım 2018.
- İnternet: Kurt, M. (2015). "Zarar Görenin Zararı Azaltma Külfeti", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 64(3), 775-814. Url: <http://dergiler.ankara.edu.tr> Son Erişim Tarihi 12 Kasım 2018.
- İnternet: Makaracı, B., A. (2016). "Türk Borçlar Kanunu Madde 225/1 Hükmünün Değerlendirilmesi" *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22 (3), 1915-1930. Url: <http://dergipark.gov.tr> Son Erişim Tarihi: 12 Kasım 2018.
- İnternet: Mumcu, U. (1970). *Türk Hukukunda İptal Kararlarının Yerine Getirilmesi ve Sorumluluk*. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 27(3), 127. Url: <http://dergiler.ankara.edu.tr> Son Erişim Tarihi: 14 Aralık 2018.
- İnternet: Onar, S.S. (1955). "Osmanlı İmparatorluğu'nda İslam Hukukunun Bir Kısmının Codification'u". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 20(1-4), 57 vd. Url: <http://dergipark.gov.tr> Son Erişim Tarihi: 29 Mayıs 2018.
- İnternet: Öden, M. (1989). ***Türk Anayasa Hukukunda Eşitlik İlkesi***. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 76-77. Url: <https://tez.yok.gov.tr> Son Erişim Tarihi: 27 Temmuz 2018.
- İnternet: Özdağ, S. (1990). *Türk Hukukunda İdarenin Kusursuz Sorumluluğu*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 67. Url: <https://tez.yok.gov.tr> Son Erişim Tarihi: 26 Şubat 2018.
- İnternet: Serim, B. (1994). "Yasa Önünde Eşitlik İlkesi", ***Amme İdaresi Dergisi***, 27(3), 13. Url: <http://www.todaie.edu.tr> Son Erişim Tarihi: 27 Ağustos 2018.
- İnternet: Şimşek, S. (2012). "Kamulaştırmanın Anayasal İlkeleri ve Bu İlkelerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesiyle Karşılaştırılması". *Adalet Dergisi*, 44,143-176. Url: <http://www.yayin.adalet.gov.tr> Son Erişim Tarihi: 22 Nisan 2018.
- İnternet: Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü, Url: <http://www.tdk.gov.tr> Son Erişim Tarihi: 03 Aralık 2017.
- İnternet: Uluşan, İ. (1977). "Alman Kamu Hukukunda Fedakârlığın Denkleştirilmesi İlkesi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 43(1-4), 102. Url: <http://dergipark.gov.tr> Son Erişim Tarihi: 29 Kasım 2018.
- İnternet: Uluşan, İ. (1997), "Alman Kamu Hukukunda Fedakârlığın Denkleştirilmesi İlkesi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt 43 (1-4). 105. Url: <http://dergipark.gov.tr> Son Erişim Tarihi: 27 Kasım 2018.
- İnternet: Url: <http://www.turkhukuksitesi.com> adresinden 30 Kasım 2018'de alınmıştır.

- İnternet: Url: <http://archiv.jura.uni-saarland.de> adresinden 3 Aralık 2018'de alınmıştır.
- İnternet: Url: <http://www.gesetze-im-internet.de> adresinden 27 Kasım 2018'de alınmıştır.
- İnternet: Url: <http://www.sejm.gov.pl> adresinden 30 Ekim 2018'de tarihinde erişilmiştir.
- İnternet: Url: <http://www.verfassungen.de> adresinden 27 Kasım 2018'de alınmıştır.
- İnternet: Url: <https://www.btg-bestellservice.de> adresinden 23 Ekim 2017'de alınmıştır.
- İnternet: Url: <https://www.etimolojiturkce.com> adresinden 04 Ekim 2017'de alınmıştır.
- İnternet: Url: <https://www.etimolojiturkce.com> adresinden 04 Ekim 2017'de alınmıştır.
- İnternet: Url: <https://www.legifrance.gouv.fr> adresinden 12 Mart 2019'de alınmıştır.
- İnternet: Url: <http://www.adalet.gov.tr> adresinden 1 Nisan 2018'de alınmıştır.
- İnternet: Ünlü, T. (2009). *Eşitlik İlkesi Ve Pozitif Ayrımcılık*, Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1. Url: <https://tez.yok.gov.tr> Son Erişim Tarihi: 3 Aralık 2017.
- İnternet: Yıldırım, T. (2004). *Yargı Kararlarının Uygulanmaması Sorunu*, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, Vol 1, No 1, 2. Url: <https://j-humansciences.com/ojs> Son Erişim Tarihi: 14 Aralık 2018.
- İnternet: Yıldız, H. (2016), "İdarenin Sosyal Risk Sorumluluğunda İliyet Bağı Meselesi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 116, 138. Url: <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr> Son Erişim Tarihi: 10 Ekim 2018.
- İnternet: Zeytin, Z. (1999). "The Concept of Damage and Its Development in German Law - I Loss of Private Usage as Material Damage", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 20(2), 74. Url: <https://heionline.org> Son Erişim Tarihi: 25 Temmuz 2018.
- İnternet: Url: <http://www.tdk.gov.tr> adresinden 29 Kasım 2018'de alınmıştır.
- İnternet: Url: <http://www.tdk.gov.tr> adresinden 04 Ekim 2017'de alınmıştır.
- Kalabalık, H. (2017). *İmar Hukuku Dersleri*. (Güncelleştirilmiş 8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları, 186
- Karahanogulları, O. (2015). *Kamu Hizmeti Kavram ve Hukuksal Rejim*. (3. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi, 202; Keskin, 2015, 9.
- Karahasan, M. R. *Sorumluluk Hukuku* (2003), İstanbul: Beta Basım, 80.
- Keskin, Z. (2015). *Kamu Hizmetinde Eşitlik İlkesi*. (1. Baskı). İstanbul: 12 Levha Yayınları, 5.
- Kılıçoğlu A. (2011). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. (Güncelleştirilmiş 14. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi, 302.
- Köroğlu, Ö. (1995), *Kamulaştırma*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 13.

- Kutlu Gürsel, M. (2012), *Kamulaştırma Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları, 23.
- Onar, S.S. (1966). *İdare Hukukunun Umumi Esasları*. (3 Baskı). C.I, İstanbul, 60.
- Özay İ. (2017). *Günüşiğinde Yönetim*. (2. Baskıdan 3. Tıpkı Baskı). İstanbul: Filiz Kitapevi,844.
- Özdemir, N. (1963). *Hizmet Kusuru Teorisi ve İdarenin Sorumluluğu*. Ankara: Yeni Desen Matbaası, 8.
- Özel, S. (2013). *Mülkiyet, Kamulaştırma, Gerçek Karşılık Hakkı*, Ankara: Yetkin Yayınları, 213-223.
- Özgüldür, S. (1996), *Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kararları Işığında Tam Yargı Davaları*. Ankara: Yetkin Yayınları, 66.
- Sandel M. J. (2015). *Adalet*. (3. Baskı). BigBang Yayınları, 199-230.
- Sarıca, R. (1942). *İdari Kaza*, Kenan Basımevi ve Klişe Fabrikası, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti Yayınları No: 2, 221-225.
- Sarıca, R. (1949), "Hizmet Kusuru ve Karakterleri", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 15(4), 858-895.
- Seliçi, Ö. (1979). *"Özel Hukukta Mücbir Sebep Kavramı ve Uygulanış Tarzı"*. İdare Hukuku Alanında Sorumluluk. Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler III. Sempozyumu. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 61.
- Şenel, O. (2018). *Hukuk Sözlüğü*. İngilizce-Türkçe Türkçe-İngilizce.(Üçüncü Baskıdan Tıpkı Baskı).İstanbul: Beta Yayınları, 746.
- Şişaneci, M. (2009), *1982 Anayasası Çerçevesinde İdarenin Hizmet Kusuru*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 23.
- Tan, T. (2013). *İdare Hukuku Dersleri*. (Güncelleştirilmiş 2. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi, 442.
- Uluslan, İ. (2012). *Medeni Hukukta Fedakârlığın Denkleştirilmesi İlkesi ve Uygulama Alanı*. (Ek bölüm ile güncelleştirilmiş 2. Tıpkı Basım). İstanbul: Vedat Kitapçılık, 8
- Ünal, M. (1978). "Manevi Tazminat ve Bu Tazminat Çeşidinde Kusurun Rolü", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 35(1-4), 398.
- Yayla, A. (2015), *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu*. (1. Baskı), İstanbul: 12 Levha Yayınları, 27.
- Yayla, Y. (2010), *İdare Hukuku*. (Tıpkı 2. Basım). İstanbul: Beta Yayınları, 361;
- Yıldırım, T., Yasin, M., Kaman, N., Özdemir, E. H., Üstün, G., Tekinsoy, O. (2016). *İdare Hukuku*. (6. Baskıdan Tıpkı Basım). İstanbul: 12 Levha Yayınları, 942.
- Yılmaz, S. (2009). *İdari Yargı Kararlarının Uygulanması Zorunluluğu Ve Bu Kararların Uygulanmamasına Karşı Öngörülen Hukuksal Önlemler*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 77-80.

Uzm. Av. Ali BOZDAĞLI

HAYVANLARA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hayvanlara Karşı İşlenen Suçlar

Ali Bozdağılı

Hukuk Yayınları Dizisi – 3861

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 899 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- ABANOZ**, Nejla, Çağdaş Toplumlarda Hayvan Hakları Ve Refahı, (Danışman: FİLAZİ, Ayhan), Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008, Ankara
- AKBULUT**, Berrin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016
- AKBULUT**, Onur/**ÇOBANOĞLU**, Nesrin, “Türk Hukukunda Hayvanların Korunmasına İlişkin Yasal Mevzuat Ve Bu Mevzuata Göre Hayvanların Hukuki Durumları”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S. 36, 2020, ss. 1-37
- AKKOYUNLU**, Sencer Abdullah, “Mahalli İdarelerin Sokak Köpeklerinin Verebileceği Zararlar İle İlgili Yükümlülükleri Ve Bu Yükümlülüklerin Mahalli İdareler Arasındaki İlişkiler Bakımından Değerlendirilmesi”, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:27, S:46, 2022, ss. 3-63
- ALTUN**, Ayşe/**KESKİN**, İlknur, “Hayvan Çalışmalarında Uygun Model Seçim Kuralları ve Etik Durum”, Sakarya Tıp Dergisi, C:10, S:2, 2020, ss. 359-364
- ARIKAN**, Engin, Hayvan Hakları İnsan Hukuku, Ekin Yayınevi, Bursa, 2016
- ARIKAN**, Engin, Hayvan Refahı, Hayvan Hakları, Hayvan Hukuku, (Danışman: TÜRKBAĞ, Ahmet Ulvi), Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014, İstanbul
- ARMUTAK**, Altan, “İslam Dini Kutsal Kitabında Hayvan Hakları”, İstanbul Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi Dergisi, C. 34, S. 1, 2008, ss. 57-66
- ARSLAN**, Muhammet, “Türkiye’de Hayvan Hakları İhlalleri İhbar Mekanizmaları: Haydi Uygulaması Örneği”, Hacettepe Üniversitesi Biyoetik Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi, Reflections On Bioethics From Turkey, C:3, S:2, 2020, ss. 12-22
- ASLIM**, Gökhan/**YİĞİT**, Ali/**SİNMEZ** Çağrı Çağlar/**YAŞAR**, Aşkın, “Türkiye’de Yunus Parkları Üzerine Bir Değerlendirme”, Mehmet Akif Ersoy Veterinerlik Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 3, 2020, ss. 124-130
- AŞAR**, Haluk, “Hayvan Haklarına Yönelik Temel Görüşler ve Yanılgıları”, Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 2018, ss. 239-251
- AYDIN**, Mehmet Sabir, Siyasi ve Hukuki Olarak Avrupa Birliği, Asil Yayın, Ankara, 2008
- AYDOĞDU**, Murat/**MERAL**, Ömer Oğuzhan, “Sahipsiz Köpeklerin Popülasyonunun Kontrol Altına Alınması Ve Buna İlişkin Hukuki Altyapının Oluşturulması”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, C:21, 2019, ss. 2129-2159

- BABAYİĞİT**, Beşir, Kumar Oynanması İçin Yer Ve İmkan Sağlama Suçu, (Danışman: ÇELEN, Ömer), Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018
- BAKALIM**, Türkan Nil, Hayvan Hakları, (Danışman: ÜNAL, Mehmet), Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022, Ankara
- BAŞ**, Eylem, “Hayvanın Kötü Muamelelere Karşı Ceza Hukuku Vasıtasıyla Korunması Halinde Mağdurun Tespiti”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 1, 2021, ss. 1-16
- BATI**, Murat/**İNCİ**, Zekiye Özen, Hayvanlar ve Hukuk, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023
- BAYRAKTAROĞLU**, Necdet, “Türklerde Hayvan Haklarının Önemi, Padişah Fatih, II. Bayezid ve III. Murat’ın Hayvanlarla İlgili Fermanı”, <https://www.kirmizilar.com/tr/index.php/guncel-yazilar3/3304-turklerde-hayvan-haklarinin-onemi-padisah-fatih-ii-bayezid-ve-iii-murat-in-hayvanlarla-ilgili-fermani>
- BİÇAK**, Vahit, Suç Muhakemesi Hukuku, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011
- CANSIZ**, Demet, “II. Meşrutiyet Döneminde Hayvan Hakları”, Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi, C. 5, S. 2, 2021
- CENTEL**, Nur/**ZAFER**, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2018
- COULON**, Jean Marie/**NOUET**, Jean Claude, Hayvan Hakları, 1. Baskı, Kırmızı Kedi Yayınevi, İstanbul, 2019, (Çev: S. İpek Ortaer Montanari)
- CUMALIOĞLU**, Emre, “Medeni Hukukta Hayvan Hakları Ve Hayvanlar Üzerindeki Hak”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ’a Armağan, C. 19, 2017, ss. 573-610
- ÇALIŞKAN**, Nihat/**AYDIN**, Mehmet/**ASLANDEREN**, Mustafa, “Empati ve Hayvanlarla İletişim”, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 1, S. 1, 2014
- ÇELEBİ**, Özgün, “Kişi ve Eşya Ayrımı Bağlamında Hayvanların Hukuki Statüsü”, İstanbul Hukuk Mecmuası, C. 76, S. 2, ss. 559-622
- DEĞİRMENCİ**, Rıdvan, “Yabani Hayvanların Yaşam Alanlarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmelere Doğa ve İnsan İlişkisi Bağlamında Bir Yaklaşım”, Hayvanlar ve Hukuk, (Editörler: BATI, Murat/**İNCİ**, Zekiye Özen), Yetkin Yayınları, ss. 553-576
- DEMİRBAŞ**, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 11. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2016
- DEMİRBAŞ**, Timur, Haksız Tahrik, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016
- DEMİRBAŞ**, Timur, İşkence Suçu, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016
- DEMİRCİ**, Kıvanç, “Türkiye’de Hayvan Yaşam Kalitesi Mevzuatı Ve Uygulamaları”, Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S. 9, 2019

- DONALDSON, Sue/KYMLİCKA, Will**, Zoopolis: Hayvan Haklarının Siyasal Kuramı, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2016
- DÖNMEZ, Burcu**, “Hayvanlara Yönelik İşlenen Suçlar Crimes Against Animals”, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, C:8, 2013
- DUMAN, Irmak**, “Federal Almanya Devletinde Genel Hukuka Uygunluk Sebeplerinin Hayvan Hakları Lehine Uygulanması Beraberinde Gelen Tartışmalar Ve Türk Hukukunda Hayvanın Hukuki Konumuna Kısa Bir Bakış”, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:19, S:2, 2022, ss. 661-699
- DURU, Buse/ÖZDAN, Selman**, “Uluslararası Bildiriler Çerçevesinde Hayvan Hukuku İncelemesi”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:18, S:1,2023, ss. 169-198
- ERGÜN, Yusuf**, “Hayvan Deneylerinde Etik”, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Farmakoloji Ana Bilim Dalı, C. 19, S. 4, 2010, ss. 220-235
- ERGÜN, Yusuf**, “Deney Hayvanı Refahı”, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ana Bilim Dalı, C. 20, S. 1, 2011, ss. 55-68
- ERTAŞ, Şeref**, Çevre Hukuku ve Hayvan Hakları Hukuku, 2. Baskı, İleri Yayıncılık, İzmir, 2012
- ERTAŞ, Şeref**, Eşya Hukuku, 13. Baskı, Barış Yayınları, Fakülteler Kitabevi, İzmir, 2017
- EŞİTLİ, Ezgi Aygün**, “Hukuka Aykırı Hayvan Deneyleri”, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 2, 2012, ss. 16-24
- GENÇ, Savaş Volkan**, “Derin Ekoloji Penceresinden Hayvana Bakış”, Veteriner Hekimler Derneği Dergisi, C. 78, S. 2, 2007, ss. 35-39
- GÖLCÜ, Berfin Melikoğlu/AKSOY, Abdurrahman**, “Avrupa Birliği ve Türkiye’de Deney Hayvanları Mevzuatına Genel Bir Bakış”, Türkiye Klinikleri J Lab Anim, C:1, S:1, 2017, ss. 56-62
- GÜL, Yağmur Temiz**, “7332 Sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ile Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’la Getirilen Dava Şartı ve Adli Cezalar Üzerine Değerlendirmeler”, Hayvanlar ve Hukuk, (Editörler: BATI, Murat/İNCİ, Zekiye Özen), Yetkin Yayınları, ss. 631-667
- GÜLOĞLU, Yavuz**, “Türkiye’de Koruma Altındaki Yabani Hayvanların Vermiş Olduğu Zararlardan İdarenin Hukuki Sorumluluğu”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 2, 2018
- GÜLER, Ayşe Mentеш/OSMANOĞLU, Şule**, “Türkiye’de Hayvanları Koruma Kanununun Tarihsel Gelişimi”, Kafkas Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi Dergisi, C. 15, S. 3, 2009, ss. 325-330
- GÜRPINAR, Damla**, “Sokak Hayvanlarının Dramlarına Bir Çözüm Olarak Hayvanların Sahiplenilmesi”, Hayvanlar ve Hukuk, (Editörler: BATI, Murat/İNCİ, Zekiye Özen), Yetkin Yayınları, ss. 263-302
- HAKERİ, Hakan**, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, 19. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016

- HATEMİ**, Hüseyin, “*Tabii Hukuk Açısından Hayvan Hakları*”, Hayvanlar ve Hukuk, (Editörler: BATI, Murat/İNCİ, Zekiye Özen), Yetkin Yayınları, ss. 79-86
- HATUNOĞLU**, Yavuz/**AVCI**, Mehmet Ali/**HATUNOĞLU**, Aşkın/**AVCI**, Roger, “*Hayvan Hakları Bağlamında Son Dönemlerde Hayvanlara Uygulanan Kötü Muamelenin Dinsel, Büyüsel, Psikolojik ve Sosyal Boyutlarıyla İncelenmesi*”, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 6, S. 84, 2018, ss. 519-526
- HEKİMOĞLU**, Mehmet Merdan, “*Hayvan Haklarının Hukuki Boyutları: Anayasa ve İdare Hukuku Açısından Bir Bakış*”, Hayvanlar ve Hukuk, (Editörler: BATI, Murat/İNCİ, Zekiye Özen), Yetkin Yayınları, ss. 113-130
- HUŞ**, Savni, “*Türkiye’de Doğayı Koruma Yönünden Nesli Tükenmekte Olan Hayvan- sal Varlıklar*”, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, C. 28, S. 1, 1978
- ILGAR**, Rüştü, “*Türkiye’de Hayvan Hakları İhlallerine Coğrafi Açından Bakış*”, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 16, S. 1, 2007, ss. 347-360
- İNCİ**, Zekiye Özen, “*Güncel Gelişmeler Işığında Türkiye’de Hayvanların Ceza Hukuku Bakımından Korunması*”, İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1, 2019, ss. 1-24
- KANATLI**, Mehmet, “*Çağdaş Siyaset Felsefesinde Hayvan Hakları Tartışmaları Üze- rine Bir Literatür İncelemesi*”, Akademik Hassasiyetler, C. 9, S. 19, 2022, ss. 189- 206
- KARAKAYA**, Ayşe/**ÇAKMAKKAYA**, Baki Yiğit/**YILMAZ**, Yasemin, “*Hayvanlara Yönelik Şiddet Konusunda Bir Değerlendirme*”, Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, C. 6, 2020, ss. 181-193
- KELEŞ**, Ruşen/**HAMAMCI**, Can/**ÇOBAN**, Aykut, Çevre Politikası, 7. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2012
- KILIÇ**, Selim, “*Modern Toplumda Hayvan Hakları Üzerine Felsefi Bir Yaklaşım*”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C. 6, S. 22, 2015
- KIRIŞIK**, Fatih/**ÖZTÜRK**, Kübra, “*Şiddet Haberlerinden Hayvan Haklarına, Sahipsiz Köpek Sorunu*”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 69, 2021, ss. 360-388
- KIROĞLU**, Filiz, “*Türkiye’de Hayvanlara Yönelik Şiddetin Hayvan Hakları Koruma Kanunu Kapsamında Değerlendirilmesi*”, Meyad Akademi, C. 2, S. 2, 2021, ss. 172-185
- KIRPIK**, Güray, “*Osmanlı’da Hamallık Mesleği Ve İlgili Arşiv Belgeleri*”, Hak-İş Ulus- lararası Emek ve Toplum Dergisi, C. 2, S. 3, 2013
- KOCA**, Mahmut/**ÜZÜLMEZ**, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018
- KOÇ**, Aysun/**DEMİR**, Pınar Ayvazoğlu, “*Geçici hayvan barınaklarının genel durum- ları ve sorunlarına ilişkin bir değerlendirme : Ege bölgesi örneği*”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi, C:4, S:1, 2019, ss. 29-33

- KOÇ**, Burcu/**ALTUNÇUL**, Havva/**FİLOĞLU**, Gönül, “Türkiye’de Veteriner Hekimlerin, Veteriner Fakültesi Öğrencilerinin ve Kanun Uygulayıcılarının Hayvan Haklarına Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma”, İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi, C. 40, S. 2, 2014, ss. 147-154
- KOÇHİSARLIOĞLU**, Cengiz/**ERİŞGİN**, Özlem Söğütlü, “Hayvanın Hukuki Konumu”, Prof. Dr. Aydın Zevkilere Armağan, Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi, C. 8, Özel S. , ss. 1691-1723
- KOŞUM**, Adnan, “İslam İbadetler Fıkında Hayvanların Yaşama Hakları Bağlamında Kurban İbadeti”, İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi, S:35, 2020, ss. 389-405
- KÖKSAL**, Mehmet, “Hayvan Kavramının Hukuktaki Olan ve Olması Gereken Yeri”, Hayvanlar ve Hukuk, (Editörler: BATI, Murat/İNCİ, Zekiye Özen), Yetkin Yayınları, ss. 95-111
- KUNTER**, Halim Baki, “Vakflarımız”, Mülkiyeliler Birliği Mecmuası, S. 4
- KUNTER**, Nurullah/**YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 17. Bası, İstanbul, 2009
- KÜÇÜKALTAN**, Ebru Günlü/**DİLEK**, Emre, “A Philosophical Approach To Animal Rights and Welfare In the Tourism Sector”, Journal of Tourism, Leisure and Hospitality, C. 1, S. 1, 2019, ss. 4-14
- MELİKOĞLU**, Berfin, “Türkiye’de Kurulan İlk Hayvanları Koruma Derneğinin Tarihsel Gelişimi”, Veteriner Hekimleri Birliği Dergisi, C. 80, S. 1, 2009, ss. 37-44
- MENEKŞE**, Metin, “Batılı Seyyahlar Gözünden Osmanlı İstanbul’unda Köpekler”, Uluslararası Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, C. 4, S. 28, 2018, ss. 6321-6334
- MERCAN**, Mustafa/**YÜCEL**, Mehmet/**SANAL**, Şule, “Artvin İli Folklorunda Boğa Güreşi Festivalleri”, Lokman Hekim Dergisi, C. 10, S. 3, 2020, ss. 317-326
- MURPHY**, Peri Uran, “Hayvanların Anayasal Çerçeve Korunması”, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 7, S. 88, 2019, ss. 252-275
- NART**, Serdar, “Karşılaştırmalı Hukukta Hayvanların Hukuki Niteliği”, Hayvanlar ve Hukuk, (Editörler: BATI, Murat/İNCİ, Zekiye Özen), Yetkin Yayınları, ss. 361- 388
- NERSE**, Çetin, Hayvan Hakları, 1. Baskı, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2016
- OKUR**, Hamit, “Deneysel Araştırma Yöntemleri”, Çocuk Cerrahisi Dergisi, C:30, S:1, 2016, ss. 7-11
- ÖZBEK**, Veli Özer/**DOĞAN**, Koray/**BACAKSIZ**, Pınar/**TEPE**, İlker, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 13. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2018
- ÖZBEK**, Veli Özer/**DOĞAN**, Koray/**BACAKSIZ**, Pınar/**TEPE**, İlker, Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017
- ÖZÇAKI**, Meltem, “Geleneksel Kuşevleri Ve Yeni Uygulamalar İçin Bir Öneri”, Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, C. 13, S. 25, 2020
- ÖZDAN**, Selman, “Uluslararası Hukukta Hayvan Refahının Korunması”, Hayvanlar ve Hukuk, (Editörler: BATI, Murat/İNCİ, Zekiye Özen), Yetkin Yayınları, ss. 579-603

- ÖZEN**, Ahmet Selçuk, “Hayvanları Koruma Kanununun Zoolojik ve Etik İlkeler Bakımından Değerlendirilmesi”, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, C. 2, S. 3, 2019, ss. 63-69
- ÖZGÜR**, Atilla, “Hayvanlarla Yaşamı Paylaşmak”, Veteriner Hekimler Derneği Dergisi, C:81, S:2, 2010, ss. 9-13
- ÖZTÜRK**, Bahri/**TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**GEZER**, Özge Sırma/**KIRIT**, Yasemin Saygılar/**AKCAN**, Esra Alan/**ÖZAYDIN**, Özdem/**TÜTÜNCÜ**, Efser Erden/**VILLEMIN**, Derya Altınok/**TOK**, Mehmet Can, Nazari Ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Güncellenmiş 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018
- SARICIK**, Murat, “III. Murad Devrinden Hayvan Haklarıyla İlgili Bir Ferman”, SDÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi, S. 6, 1999
- SAYIMLAR**, Zeynep Şen, 5199 Sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifini Değerlendirme Raporu, Ekin ve Nesil Derneği, Haziran, 2021, Ankara
- SEVÜŞ**, Handan Yokuş, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018
- SİNGER**, Peter, “Animal Liberation or Animal Rights”, The Monist, C. 70, S. 1, 1987, ss. 3-14
- SİNMEZ**, Çağrı Çağlar, “Dünyada ve Türkiye’de Hayvan Haklarının Mevcut Anayasal Konumu”, Harran Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1, 2022
- SOYASLAN**, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 11. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016
- SUNGURBEY**, İsmet, Hayvan Hakları, İstanbul, 1992
- SÜMER**, Mehmet, “Hayvanlar Üzerine Düşünmek: Alternatif Bir Paradigma”, Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S:13, 2021, ss. 107- 121
- ŞAHİN**, Cumhuriyet, Ceza Muhakemesi Hukuku -I-, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018
- ŞENPOLAT**, Ahmet Kemal, 111 Soruda Hayvan Hakları, 2. Baskı, Okyanus Yayınevi, İstanbul, 2018
- TAMZOK**, Hülya/**KÜK**, Mustafa/**ÇOBANOĞLU**, Nesrin, “Hukuki Ve Etik Boyutlarıyla Sokak Hayvanları”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 4, S. 1, 2013
- TAN**, Turgut, İdare Hukuku, 5. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2016
- TEKVAR**, Sırma Oya, “Haytap’ın Hayvan Hakları Mücadelesinde Çatışma Yönetimi: Hayvan Hakları Savunucularının Kendi Aralarında Uzlaşması Mümkün Mü?”, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 10, S. 2, 2017, ss. 181-203
- TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**ÖNOK**, Rıfat Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017

- TOPÇU**, Namık Kemal, “*Hayvanın Tehlike Yaratabilecek Şekilde Serbest Bırakılması Suçu (TCK m. 177)*”, Hayvanlar ve Hukuk, (Editörler: BATI, Murat/İNCİ, Zekiye Özen), Yetkin Yayınları, ss. 305-356
- TOPÇUOĞLU**, Ümit Sinan, İstanbul ve Sokak Köpekleri, Sepya Yayıncılık, İstanbul, 2010
- TOPUZ**, Veysel, “*Sermaye Piyasası Suçlarında Yazılı Başvuru Şartı Ve Görevli Ve Yetkili Mahkeme*”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:10, S:1, ss. 159- 172
- TOROSLU**, Nevzat/**TOROSLU**, Haluk, Ceza Hukuku Genel Kısım, 24. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2018
- TURGUT**, Nühket, Çevre Politikası ve Hukuku, İmaj Yayınevi, Ankara, 2009
- ULUDAĞ**, Öznur, “*Hayvan Deneyi Çalışmalarında Etik Kuralların Tarihi ve Önemi*”, Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, C. 5, S. 1, 2019, ss. 1401-1413
- UYUMAZ**, Alper, “*Bir Hukuk Sorunsalı Olarak Güncel Gelişmeler Işığında Türkiye’de Hayvan Hakları*”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 20, S. 3, 2016
- ÜNDER**, Hasan, Çevre Felsefesi, Doruk Yayınları, Ankara, 1996
- ÜNVER**, Yener/**HAKERİ**, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 13. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017
- ÜRGÜPLÜ**, Gülçin, Derin Ekoloji Bağlamında Kentte Sokak Hayvanlarıyla Birlikte Yaşamak Olgusunun İncelenmesi, (Danışman: HACİHASANOĞLU, Orhan), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2013, İstanbul
- YAŞAR**, Aşkın/**YERLİKAYA**, Halis, “*Dünya’da ve Türkiye’de Hayvan Haklarının Tarihsel Gelişimi*”, Veteriner Bilimleri Dergisi, C. 20, S. 4, 2004, ss. 39-46
- YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, Güncellenmiş 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018
- YILMAZ**, Halil, “*Hayvan Haklarına Bakış*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 62, 2006
- YILMAZ**, Orhan/**ERTUĞRUL**, Mehmet, “*Deve Güreşi Mi, Deve Dövüşü Mü?*, Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 2, 2015, ss. 117-123
- YILMAZ**, Orhan/**ERTUĞRUL**, Mehmet, “*Türk Kültüründe Deve Güreşleri*”, Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 4, S. 1, 2015
- YOLCU**, Mehmet, “*Kur’an’da Hayvanların Zikredilmesi, Hikmetleri ve Faydaları*”, Darülhadis İslami Araştırmalar Dergisi, C:2, 2022, ss. 220-242
- ZAFER**, Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 5. Baskı, Beta Yayın, İstanbul, 2015

ONLİNE KAYNAKLAR

- <https://ekolojikhaklar.org/hayvanlari-gonullu-olarak-korumak-icin-neyapabilirim/>
<https://www.sondakika.com/haber/haber-hayvan-koruma-derneğine-horoz-dovusu-baskini-15740505/>
- <https://normkamarlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2022/36> <https://www.lexpera.com.tr/>
- <https://www.mevzuat.gov.tr/> <https://www.resmigazete.gov.tr/>
- <https://www.yeniduzen.com/horoz-guresi-desifre-oldu-12307h.htm> <https://www.bilimma.com/denizlerde-ozgurce-yuzen-yunuslar-havuzlara-kapatiliyor-yunus-park/>
- www.badnewsaboutchristianity.com <https://www.bezelyedergi.net/post/canlilarda-homeostazi-ve-mekanizmaları> <https://www.dogadergisi.com/anadolunun-yilki-atlari/> <https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2712020151658125-tur.pdf>
- <https://soyleki.com/biyosentrizm-antroposentrizm-ve-ekosentrizm-nedir/>
<https://www.binicilikokulu.com/yilki-atlari/> <https://www.diken.com.tr/trabzonda-nesli-tukenen-vasak-silahla-olduruldu/> <https://www.evrensel.net/haber/489084/evinin-catisina-cikan-2-kopegi-olduren-saniga-1-5-yil-hapis-cezasi>
- <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/antalyada-hayvana-yonelik-cinsel-saldiri-71-yasindaki-sahis-kopege-tecavuz-etti-1758692> <https://www.anadolugazete.com.tr/bolge-haberleri/besiktasta-kopegi-darp-eden-supheliye-3-yila-kadar-hapistalebi-124747h.htm> <https://dusuncetarihi.kapadokya.edu.tr/makale/tanriya-ovgue.html> <https://lamps.peta.org/feature/pope-francis-address-cruelty-animals/> <https://blog.humanesociety.org/2015/06/pope-encyclical-embraces-animal-protection.html>
- <http://thinkdifferentlyaboutsheep.weebly.com/animal-rights-a-history-saint-francis-of-assisi.html>
- <https://cratefreeusa.org/history-animal-exploitation/>
- <https://slate.com/human-interest/2013/02/medieval-animal-trials-why-theyre-not-quite-as-crazy-as-they-sound.html> <https://kedici.com.tr/post.php?pId=471&ptype=blog> <https://www.lavyinadergisi.com/product/details?id=12969> <https://www.izmirbarosu.org.tr/HaberDetay/3215/izmir-barosu-sokakta-yasayan-hayvanlar-icin-alandaydi>
- <https://www.somuncubaba.net/makale/hayvanlara-karsi-merhamet> TBMM Araştırma Komisyonu Raporu, <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss132.pdf>

Dr. Mahmut ESER

**ÖRGÜTSEL YAPILARDA
BAŞARIYI ETKİLEYEN
KONULAR**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Örgütsel Yapılarda Başarıyı Etkileyen Konular

Mahmut Eser

Hukuk Yayınları Dizisi – 3868

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 900 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 – Ankara

GENEL KAYNAKÇA

1. Akça, A. (2013). "Okul Yöneticilerinin İş Dışı Kullanım (Siber Aylaklık) Davranışlarının İncelenmesi". Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
2. Aksoy, A. (tarih yok). 12 24, 2016 tarihinde www.bagimlilik.info.tr: http://www.bagimlilik.info.tr/internet_bagimliliği.html adresinden alındı
3. Arık, M. (2016). "Eğitim Fakültelerinde Çalışan Öğretim Elemanlarının Sanal Kaytarma Düzeylerinin Yordayıcısı Olarak Örgüt İklimi: İstanbul İli Örneği". Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
4. Aydın, İ. H. (2011). "Seküler Ahlak Bağlamında Din-Ahlâk İlişkisi". Atatük Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi(35), 2-23.
5. Bahar, E. (2014). Meslek Etiği. Ankara: Detay Yayıncılık.
6. Beranuy, M., Carbonell, X. ve Griffiths, M. D. (2013). "A Qualitative Analysis of Online Gaming Addicts in Treatment". International Journal of Mental, 11(2), 149-161. doi:10.1007/s11469-012-9405-2
7. Blanchard, A. L. ve Henle, C. A. (2008). "Correlates of different forms of cyberloafing:The role of norms and external locus of control". Computers in Human Behaviour, 24, 1067-1084.
8. Çavuş, S., Ayhan, B. ve Tuncer, M. (2016). "Bilgisayar Oyunları ve Bağımlılık:Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması". İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi(43).
9. Çavuşoğlu, S., Palamutçuoğlu, A. ve Palamutçuoğlu, B. T. (2014). "Çalışanların Demografik Özelliklerinin Sanal Kaytarma (Cyberloafing) Üzerindeki Etkisi: Üniversite Çalışanları Üzerinde Ampirik Bir Araştırma". Research Journal of Business and Management, 1(3).
10. Çivitçi, N. ve Arıcıoğlu, A. (2012). Beş Faktör Kuramına Dayalı Kişilik Özellikleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi(23), 78-96.
11. Demir, Ö. ve Seferoğlu, S. S. (2016). "Bilgi Okuryazarlığı, internet Bağımlılığı, Sanal Aylaklık ve Çeşitli Diğer değişkenlerin Sanal Zorbalık ile İlişkisinin İncelenmesi". Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying, 3(1), 1-26.
12. Doğan, N. (2009). "İş Etiği ve İşletmelerde Etik Çöküş". SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi(16), 180-200.
13. Doorn, O. (2011). Cyberloafing: A multi-dimensional construct placed in a theoretical framework. Department Industrial Engineering and Innovation Sciences. Eindhoven: BSc Industrial Engineering and Management Science.

14. Eralp, Ö. (2013, 09 21). <http://www.ozgureralp.av.tr>. <http://www.ozgureralp.av.tr/web/ictihatlar/yargitay-hukuk/t-c-yargitay-9-hukuk-dairesi-e-200727583-k-20085294-t-17-3-2008/> adresinden alındı
15. Gök, S. (2009). "Çalışma Yaşamında İş Etiği: Bir alan Araştırması". Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi(57), 550-577.
16. Ilgın, B. (2013). "Toplumsal Bir Hastalık: Sosyal Kaytarma". Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6(3), 238-270.
17. İnce, M. ve Gül, H. (2011). "The Relation of Cyber Slacking Behaviors with Various Organizational Outputs". European Journal of Scientific Research, 52(4), 507-527.
18. Kalaycı, E. (2010). "Üniversitesi öğrencilerinin siber aylıklık Davranışları ile Düzenleme Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
19. Kaplan, M. ve Çetinkaya, A. Ş. (2014). "Sanal Kaytarma ve Demografik Özellikler Açısından Farklılıklar:Otel İşletmelerinde Bir Araştırma". Turizm Araştırmaları Dergisi, 25(1), 26-34. doi:10.17123/atad.vol25iss114726
20. Kaplan, M. ve Ögüt, A. (2012). "Algılanan örgütsel adalet ile sanal kaytarma arasındaki ilişkinin analizi:Hastane çalışanları örneği". İşletme Fakültesi Dergisi, 13(1), 1-13.
21. Keçe, C. (2012, Eylül 26). <https://cemkece.com.tr/m-sosyal-paylasim-sitelerinin-kurbani-olmayin.html> adresinden alındı
22. Kesen, M. (2015). "Psikolojik Güçlendirme Çalışanların Sosyal Kaytarma Davranışlarını Azaltır mı?" Journal of Yaşar University, 10(38), 6531-6540.
23. Kıvanç, A. ve Akça, T. (2016, 05 13). Habertürk Ekonomi. 12 28, 2016 tarihinde <http://www.haberturk.com/ekonomi/is-yasam/haber/1238801-isyerinde-sosyal-medya-davranislari-onem-kazandi> adresinden alındı
24. Köse, S. ve Oral, L. (2012). "İş Yaşamında Sosyal Kolaylaştırma Kavramı ve Sanal Kaytarma ile İlişkisi: Araştırma Görevlileri Üzerine Bir Araştırma". Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 4(1).
25. Kurt, M. (2011, Eylül 22-24). "Siber Aylıklık Davranışlarının Karşılaştırmalı olarak incelenmesi". International Computer & Instructional Technologies Symposium.
26. Kutlu, H. A. (2008). "Muhasebe Meslek Mensupları Çalışanların Etik ikilemeleri: Kars ve Erzurum İlinde bir Araştırma". Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 63(2), 144-170.
27. Özkalp, E., Aydın, U. ve Tekeli, S. (2012, Mart). "Sapkın Örgütsel Davranışlar Ve Çalışma Yaşamında Yeni Bir Olgu: Sanal Kaytarma (Cyberloafing) Ve İş İlişkilerine Etkileri". Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası, 18-33. www.ceis.org.tr adresinden alındı

28. Öztürk, U. (2015, Nisan). "Bağlantıda Kalmak ya da Kalmamak İşte Tüm Korku Bu:İnternetsiz Kalma Korkusu ve Örgütsel Yansımalar"ı. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(37), 629-638.
29. Serbest, H. (2001). IŞIK BİNYILI. https://www.lightmillennium.org/summer_fall_01/turkce_sonbahar_01/hserbest_insan_etik.html adresinden alındı
30. Şeşen, H. ve Kahraman, Ç. A. (2014). "İş Arkadaşlarının Sosyal Kaytarmasının, Bireyin İş Tatmini, Örgütsel Bağlılık ve Kendi Kaytarma Davranışlarına Etkisi". İş ve İnsan Dergisi, 1(1), 43-51.
31. TÜİK. (2014, 11 18). TÜİK Haber Bülteni. Türkiye İstatistik Kurumu: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16197> adresinden alındı
32. TÜİK. (2015, 08 18). Türkiye İstatistik Kurumu. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18660> adresinden alındı
33. Türkiye Cumhuriyeti Yargıtay Başkanlığı. (tarih yok). <http://emsal.yargitay.gov.tr/VeriBankasiIstemciWeb/yeniTasarim/index.jsp> adresinden alındı
34. Uluhan, E. F. (2015). <http://www.antalyapsikiyatri.com/psikoterapist-emine-filiz-uluhan/kisilik-testleri-ve-kisilik-ozellikleri> adresinden alındı
35. Ünal, Ö. F. ve Tekdemir, S. (2015). "Sanal Kaytarma: Bir Kamu Kurumunda Ampirik Bir Araştırma". 2015, 20(2), 95-118.
36. Verton, D. (2000, 11 18). ComputerWorld. 01 12, 2017 tarihinde <http://www.computerworld.com/article/2590041/e-commerce/employers-ok-with-e-surfing.html> adresinden alındı
37. Vieven, L. K. (2002). "The IT way of loafing on the job:cyberloafing, neutralizing and organizational justice". Journal of Organizational Behavior(23), 675-694. doi:10.1002/job.161
38. Yağcı, M. ve Yüceler, A. (2016). "Kavramsal Boyutlarıyla Sanal Kaytarma". International Journal of Social Sciences, 664-673.
39. Yıldırım, M. H. ve Uğuz, Ş. (2012). "İş Etiği ve Üniversite Öğrencilerinin Etik Algularını Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma". Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4(1), 177-187
40. Yıldız, B. ve Yıldız, H. (2015). "İş Yaşamındaki Sanal Kaytarma Davranışlarının Hukuki Yönden İncelenmesi". Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 13(3), 1-17.
41. Yıldız, H. ve Örucü, E. (2014). "İşyerinde Kişisel İnternet ve Teknoloji Kullanımı: Sanal Kaytarma". Ege Akademik Bakış, 14(1), 99-114
42. Açıkalin, A. (2015). Yerel yönetimlerde çatışma yönetimi: Malatya Belediyesi'nde uygulamalı bir araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
43. Aksoy, A. (2005). Örgütsel davranışlardan seçmeler. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

44. Artan, İ. (1999). Davranışlarımızdan seçmeler. İstanbul: Beta Yayınları.
45. Aşan, Ö. & Aydın, E. M. (2006), Örgütsel Davranış, (H. Can, Ed.), İstanbul: Arıkan Yayınları.
46. Aydın, M. (2000). Eğitim yönetimi. Ankara: Hatiboğlu Yayınevi.
47. Başaran, İ. E. (1991). Örgütsel davranış. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
48. Başaran, İ. E. (2004). Yönetimde insan ilişkileri yönetsel davranış. 3. Basım, Ankara: Nobel Yayınevi.
49. Can, H. (2005). Organizasyon ve yönetim. Ankara: Siyasal Kitapevi.
50. Düşükcan, M., Akgemci, T. & Aslan, Ş. (2008). Yöneticinin el kitabı. Konya: Eğitim Kitapevi Yayınları.
51. Eren, E. (2001). Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi. 7. Baskı. İstanbul: Beta Basım Yayım.
52. Erdoğan, İ. (1999). İşletme yönetiminde örgütsel davranış. İstanbul: İ.Ü. İşletme Fakültesi Yayınları.
53. Ertürk, M. (2000). İşletmelerde yönetim ve organizasyon. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.
54. Ertürk, M. (2009). Yönetim ve organizasyon. Meslek Yüksek Okulları İçin, 1. Basım. İstanbul: Beta Basım Yayım.
55. Günbayı, İ. & Karahan, İ. (2003). İlköğretim okulu öğretmenlerinin kurum içi çatışmaları yönetim biçimleri. Sosyal Bilimler Dergisi, Afyonkarahisar.
56. Gümüşeli, A. (1994). İzmir ortaöğretim okulları yöneticilerinin öğretmenler ile aralarındaki çatışmaları yönetme biçimleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
57. Güneş, N. (1999). Organizasyonlarda yöneticinin çatışma yönetim tarzları ile Amerika'nın üçüncü taraf rolleri arasındaki ilişkiler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
58. İpek, C. (2003). Örgütsel çatışma ve çatışma yönetiminde uygulanabilecek örgüt geliştirme araçları, yönetimde çağdaş yaklaşımlar. Ankara: Anı Yayıncılık.
59. Karip, E. (2010). Çatışma yönetimi, 4. Baskı, Ankara: PegemA Yayınları.
60. Kaymak, M. S. (2015). Okul yöneticilerinin iletişim becerileri ile çatışmayı yönetme stratejileri arasındaki ilişki (kartal ilçesi örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
61. Kılıçaslan, S. (2014). Örgütsel çatışma yönetiminde duygusal zekânın etkisini incelemeye yönelik kuramsal bir araştırma. Electronic Journal of Vocational Colleges - Ağustos 2014 BÜROKON Özel Sayısı, 264-274.
62. Kılınc, M. (2001). Yönetim ve organizasyon (Ed. Salih Güney) Örgütsel Çatışma ve Çatışma Yönetimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

63. Koçak, S. (2012), Öğretmenler arası çatışmalar ile okul müdürü - öğretmen çatışmalarında kullanılan yöntemlerin ve etkililik düzeylerinin karşılaştırılması (Uşak ili örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
64. Koçel, T. (2007). İşletme yöneticiliği. İstanbul: Arıkan Yayınları.
65. Koçel, T. (2015). İşletme yöneticiliği: yönetim ve organizasyonlarda davranış klasik modern-çağdaş yaklaşımlar. (16. Basım). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
66. Özgan, H. (2006). İlköğretim okulu öğretmenlerinin çatışma yönetimi stratejilerinin incelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
67. Özmen, F.(1997). Fırat ve İnönü Üniversitelerinde örgütsel çatışmalar ve çatışma yönetimi yaklaşımları. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
68. Rahim, M. A. (2002). Toward a theory of managing organizational conflict. The International
69. Journal of Conflict Management, 13(3), 206-235.
70. Robbins, S. (1998). Organizational behavior: concepts controversies, applications, Prentice Hall Inc.,Seventh Edition, New Jersey.
71. Seval, H. (2006). Çatışmanın etkileri ve yönetimi, Sosyal Bilimler Dergisi. (15), 249.
72. Solmuş, T. (2001). Örgütlerde kişiler arası ve gruplar arası çatışmalar ve yönetimi, Türk Psikoloji Bülteni (20), 41.
73. Şahin, F.N. (2016). Çatışma yönetiminde kullanılan stratejilerin iş performansı üzerine etkileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
74. Şimşek, M. Ş. (2008). Yönetim ve organizasyon. Ankara: Nobel Yayınları.
75. Şimşek, Ş. (2010). Yönetim ve organizasyon. Konya: Eğitim Kitabevi
76. Tuğlu, A. (1996). Örgütsel çatışma ve yönetimi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
77. Türkel Uluçınar, A. (2000). Toplam kalite bağlamında grup dinamiği ve çatışma yönetimi. İstanbul: Türkmen Kitabevi.
78. Uğurlu, F. (2001). İlköğretim okulu müdürlerinin çatışma yönetme stilleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
79. Yeniçeri, Ö. (2009). Örgütlerde çatışma ve yabancılaşma yönetimi. İstanbul: Kilim Matbaası

80. Yürür, S. (2009). Yöneticilerin çatışma yönetim tarzları ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin analizine yönelik bir araştırma. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 10(1).
81. Hoy, Z., & Foley, A. (2015). A structured approach to integrating audits to create organisational efficiencies: ISO 9001 and ISO 27001 audits. Total Quality Management & Business Excellence (s. 690-702). Portsmouth: Web of Science.
82. Milicevic, D., & Goeken, M. (2010). Ontology-Based Evaluation of ISO 27001. Conference on e-Business, e-Services and e-Society (s. 93-102). Springer Berlin Heidelberg.
83. Neubauer, T., Ekelhart, A., & Fenz, S. (2008). Interactive Selection of ISO 27001 Controls under Multiple Objectives. IFIP International Information Security Conference (s. 477-492). Springer US.
84. Shojaie, B., Federrath, H., & Saberi, I. (2015). The Effects of Cultural Dimensions on the Development of an ISMS Based on the ISO 27001. 2015 10th International Conference on Availability, Reliability and Security (s. 159-167). IEEE.
85. Talib, M. A., Khelifi, A., & Ugurlu, T. (2012). Using ISO 27001 in teaching information security. IECON 2012-38th Annual Conference on IEEE Industrial Electronics Society (s. 3149-3153). IEEE.
86. 27001, T. I. Erzincan Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği. 7 1, 2017 tarihinde Bilgi Güvenliği Politikası: http://erzincan.khb.saglik.gov.tr/5365_bilgi-guvenligi-politikasi adresinden alındı
87. Alebrahim, A., Hatebur, D., & Goeke, L. (2014). Pattern-based and ISO 27001 compliant risk analysis for cloud systems. Evolving Security and Privacy Requirements Engineering (ESPREE), 2014 IEEE 1st Workshop (s. 42-47). IEEE.
88. Alshetri, K. I., & Abanumy, A. N. (2014). Exploring the reasons behind the low ISO 27001 adoption in public organizations in Saudi Arabia. Information Science and Applications (ICISA), 2014 International Conference (s. 1-4). IEEE.
89. Anttila, J., Jussila, K., Kajava, J., & Kamaja, I. (2012). Integrating ISO89. /IEC 27001 and other managerial discipline standards with processes of management in organizations. 2012 Seventh International Conference on Availability, Reliability and Security (s. 425-436). IEEE.
90. Beckers, K., Faßbender, S., Heisel, M., Küster, J. C., & Schmidt, H. (2012). Supporting the development and documentation of ISO 27001 information security management systems through security requirements engineering approaches. International Symposium on Engineering Secure Software and Systems (s. 14-21). Springer Berlin Heidelberg.

91. Beckers, K., Faßbender, S., Heisel, M., & Schmidt, H. (2012). Using Security Requirements Engineering Approaches to Support ISO 27001 Information Security Management Systems Development and Documentation. 2012 Seventh International Conference on Availability, Reliability and Security (s. 242-248). IEEE.
92. Boehmer, W. (2009). Cost-benefit trade-off analysis of an ISMS based on ISO 27001. 2009 International Conference on Availability, Reliability and Security (s. 392-399). IEEE.
93. btyön. 12 27, 2016 tarihinde btyön web sitesi: <http://www.btyon.com.tr/iso-27001-belgesi.php> adresinden alındı
94. Fenz, S., Goluch, G., Ekelhart, A., Riedl, B., & Weippl, E. (2007). Information Security Fortification by Ontological Mapping of the ISO/IEC 27001 Standard. 13th IEEE International Symposium on Pacific Rim Dependable Computing (s. 381-388). Vienna: IEEE.
95. Ferreira, L. N., da Silva Constante, S. M., de Moraes Zebral, A. M., Braga, R. Z., Alvarenga, H., & Ferreira, S. N. (2013). ISO 27001 certification process of Electronic Invoice in the State of Minas Gerais. 2013 47th International Carnahan Conference (s. 1-4). IEEE.
96. FRAY, I. E. (2012). A new model of a system to monitor the activity of employees In the organization in accordance with ISO/IEC 27001 requirements. *Przegląd Elektrotechniczny*, 59-65.
97. Hsu, C., Wang, T., & Lu, A. (2016). The Impact of ISO 27001 Certification on Firm Performance. 2016 49th Hawaii International Conference on System Sciences (s. 4841-4848). Hawaii: Web of Science.
98. ISO 27001 Belgelendirme. 12 27, 2016 tarihinde ISO 27001 Belgelendirme: <http://iso27001belge.com/Sayfa.php?Git=ISO27001Nedir&Sayfa=Detay&id=179> adresinden alındı
99. ISO 27001 Belgesinin Faydaları. 01 16, 2017 tarihinde <https://www.kaliturk.com:https://www.kaliturk.com/standart/iso-27001/iso-27001-faydalari-nelerdir> adresinden alındı
100. Jayawickrama, W. (2006). Managing Critical Information Infrastructure Security Compliance: A Standard Based Approach Using ISO/IEC 17799 and 27001. OTM Confederated International Conferences (s. 565-574). Springer Berlin Heidelberg.
101. Kurowski, S., Litwing, R., & Lückemeyer, G. (2015). A view on ISO/IEC 27001 compliant identity lifecycles for IT service providers. *Internet Security (WorldCIS), 2015 World Congress* (s. 85-90). IEEE.
102. Lin, I. L., Lin, C. m., & Sun, C. J. (2013). A Study on the Integration of ISO 27001 & 27011 and the New Personal Information Protection Act in the Telecom. Enterprises in Taiwan. 2013 Eighth International Conference on Broadband, Wireless Computing, Communication and Applications (s. 393-398). IEEE.

103. McGee, A. R., Bastry, F. A., Chandrashekhar, U., Vasireddy, S. R., & Flynn, L. A. (2007). Using the Bell Labs Security Framework to Enhance the ISO 17799/27001 Information Security Management System. *Bell Labs Technical Journal*, 39-54.
104. Peciña, K., Estremera, R., Bilbao, A., & Bilbao, E. (2011). Physical and Logical Security management organization model based on ISO 31000 and ISO 27001. 011 IEEE International Carnahan Conference (s. 1-5). IEEE.
105. Qi, L., Qingling, D., Wei, S., & Jine, Z. (2012). Modeling of Risk Treatment Measurement Model under Four Clusters Standards (ISO 9001, 14001, 27001, OHSAS 18001). *Procedia Engineering*, 354 – 358.
106. SAĞIROĞLU, Ş., & VURAL, Y. (2007). Kurumsal Bilgi Güvenliği: Güncel Gelişmeler. Uluslararası Katılımlı Bilgi Güvenliği ve Kriptoloji Konferansı, (s. 191-199). Ankara.
107. Shojaie, B., Federrath, H., & Saberi, I. (2014). Evaluating the effectiveness of ISO 27001:2013 based on Annex A. 2014 9th International Conference on Availability, Reliability and Security (s. 259-264). IEEE.
108. Susanto, A., & Shobariah, E. (2016). Assessment of ISMS Based On Standard ISO/IEC 27001:2013 at DISKOMINFO Depok City. In *Cyber and IT Service Management, International Conference* (s. 1-6). Depok City: IEEE.
109. Sussy, B., Wilber, C., Milagros, L., & Carlos, M. (2015). ISO/IEC 27001 Implementation in Public Organizations: A Case Study. 2015 10th Iberian Conference (s. 1-6). IEEE.
110. TDK. TDK. 5 1, 2017 tarihinde TDK: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.588b1da1784d22.29620084 adresinden alındı
111. TDK. TÜRK DİL KURUMU. 1 12, 2017 tarihinde TÜRK DİL KURUMU SİTESİ: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.589060c4e857b6.80948786 adresinden alındı
112. Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu. 01 24, 2017 tarihinde TKHK: <http://www.tkhk.gov.tr/Dosyalar/1e388008867d4020a0e15198fd55c045.pdf> adresinden alındı
113. Valdevit, T., Mayer, N., & Barafort, B. (2009). Tailoring ISO/IEC 27001 for SMEs:A Guide to Implement an Information Security Management System in Small Settings. *European Conference on Software Process Improvement* (s. 201-212). Springer Berlin Heidelberg.
114. VİKİPEDİ. 23 01, 2017 tarihinde VİKİPEDİ WEB SİTESİ: <https://tr.wikipedia.org/wiki/ISO> adresinden alındı.
115. Alkanat, F. (2016). Hizmet sektöründe veri analizi (İş Zekası) ve modellenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

116. Bilgi, A. (2014). Müşteri ilişkileri yönetiminde iş zekası uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
117. Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history, ve scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), article 11.
118. Çerçevik, F. (2016). Müşteri ilişkileri yönetiminde iş zekâsı ve özel bankacılıkta bir uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
119. Gözcü, M. (2015). Hastane bilgi yönetim sistemlerinde iş zekası uygulaması. Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
120. Hamoir, X. L., Flohr, T., Hamoir, V., Labaki, L., Tricquet, J. Y., Duhamel, A., & Kirsch, J. (2005). Coronary arteries: assessment of image quality and optimal reconstruction window in retrospective ECG-gated multislice CT at 375-ms gantry rotation time. *European radiology*, 15(2), 296-304.
121. Hausman, A. (5 Temmuz 2012). <https://www.hausmanmarketingletter.com/16-differences-between-social-media-and-traditional-media/>, (07.11.2015).
122. İşlek, M. (2012). Sosyal medyanın tüketici davranışlarına etkisi: Türkiye'deki sosyal medya kullanıcıları üzerine bir araştırma. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.
123. Pazarçeviren, S., Zor, F. & Gürbüz, F. (2015). İş Zekâsı: Kavramsal Çerçeve, Bileşenler ve İşleyiş. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 75-91.
124. Ruhi, U. (2014). Social Media Analytics as a business intelligence practice: current landscape & future prospects.
125. Sönmez, F. (2016). Sosyal medyanın Z kuşağı tüketicilerinin satın alma davranışları üzerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
126. Şeker, S., (2016). İş Zekası. *YBS Ansiklopedisi*, 3(1), 21-25.
127. Ulucan, N. (2016). Online satış platformlarında müşteri ilişkileri yönetiminin performansa etkisi üzerine sosyal medya kullanımının rolü: Sosyal Müşteri İlişkileri Yönetimi. Doktora Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
128. Yüksel, D. (2015). Sosyal medya pazarlama faaliyetlerinin müşterinin algıladığı değer bileşenlerine etkisi üzerine ampirik bir çalışma. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
129. ACAR, Füsün, "Duygusal Zekâ Ve Liderlik" Erciyes Üniversitesi Kayseri Meslek Yüksekokulu "Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,Say122,2002"
130. AKKOÇ, Zarife, "Duygusal Zekâ" (Yüksek Lisans Bitirme Projesi), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Kahramanmaraş,2007

131. AKYEL, Yusuf, "Örgütsel Vatandaşlık ve Duygusal Zekâ Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Spor Yönetiminde GSGM ve Özerk Spor Federasyonları Örneği" Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Spor Yönetim Bilimleri Programı Yüksek Lisans Tezi, Ankara,2011
132. ASLAN, Şebnem, "Duygusal Zekâ ve Dönüşümcü Etkileşimci Liderlik" Nobel Yayınları, Ankara, Nisan 2009
133. ATALAY, İrfan, Mobbing'in Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisi, Kamu Sektöründen Bir Örnek" Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Ankara,2010
134. BEDÜK, Aykut, "Örgüt Psikolojisi Yeni Yaklaşımlar Güncel Konular" Atlas akademi, Konya, Ekim 2011
135. CİHANGİROĞLU, Necmettin, ŞAHİN, Bayram, "Organizasyonlarda Önemli Bir Fenomen: Psikolojik Sözleşme" ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 6, Sayı 11, 2010
136. ÖLÇÜM ÇETİN, Münevver, "Örgütsel Vatandaşlık Davranışı" Nobel Yayınları, Ankara,2004
137. ÇETİN, Fatih, "Örgütsel Vatandaşlık Davranışlarının Açıklanmasında Örgütsel Bağlılık, İş Tatmini, Kişilik ve Örgüt Kültürünün Rolü" Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı (Doktora Tezi) Ankara,2011
138. DAŞTAN, Zeki, "Çalışanların Duygusal Zekâ Düzeyleriyle İş Etiğine Bakış Açıları Arasındaki İlişki ve Bir Araştırma" Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, İnsan Kaynakları Yönetimi Bilim Dalı (Yüksek Lisans Tezi) İstanbul,2013
139. DEMİRCİ, M. Kemal, "İşletmelerde Örgütsel Vatandaşlık Davranışı" 2008
140. DOĞAN, Selen, DEMİRAL, Özge, "Kurumların Başarısında Duygusal Zekânın Rolü ve Önemi" Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. (Yönetim ve Ekonomi Cilt 14, Sayı 1, Manisa
141. EGE, Barış, "İşgören Tatminini Etkileyen Faktörler ve İşgören Tatmini ile İşgören Davranışı İlişkisi Üzerine Bir Araştırma" Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gebze,2000
142. ERDOĞAN, İlhan, "İşletme Yönetiminde Örgütsel Davranış" İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları, No: 266, 1996
143. GEÇGEL, Selin, "Duygusal Zekânın Örgütsel Vatandaşlık Davranışına Etkisi Üzerine Bir Araştırma" Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Nisan,2011
144. GOLEMAN, Daniel, "İş Başında Duygusal Zekâ" Varlık yayınları, sayı 576,2000 İstanbul

145. GOLEMAN, Daniel, BOYATZİS, Richard, MCKEE, Annie “Yeni Liderler” Varlık Yayınları, Sayı 2,2002
146. GÜNER,2002 “Dönüşümsel Liderliğin Güç Kaynakları ve Silahlı Kuvvetlere Organizasyonun Dönüşümsel Liderliğe Uygunluk Açısından Değerlendirilmesi” Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yüksek Lisans Programı, Isparta,2002
147. GÜRBÜZ, Sait, “örgütsel vatandaşlık davranışı ile duygusal bağlılık arasındaki ilişkilerin belirlenmesine yönelik bir araştırma” ekonomik ve sosyal araştırmalar dergisi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İnsan Kaynakları Yönetimi Bilim Dalı, Cilt 3, Sayı 6,2006
148. İNCİR, Gülten, “Çalışanların İş Doyumu Üzerine Bir İnceleme” Produktivite Merkezi Yayınları; Cilt 4 Sayı 1, Ankara,1990
149. ÖZEN İŞBAŞI, Janset “Çalışanların Yöneticilerine Duydukları Güvenin ve Örgütsel Adaletle İlişkin Algılamalarının Örgütsel Vatandaşlık Davranışının Oluşumundaki Rolü” Bir Turizm Örgütünde Uygulama (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya,2000
150. KAMER, Meltem, “Örgütsel Güven, Örgütsel Bağlılık ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışlarına Etkiler” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul,2001
151. KARAASLAN, Ahmet, ÖZLER, Derya ve KULAKLIOĞLU, Ahmet Sami, “Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ve Bilgi Paylaşımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir Araştırma” Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi (C.X.I.S.II.2009)
152. KARAMAN, Abdullah ve AYLAN, Serkan, “Örgütsel Vatandaşlık” Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 1,2012
153. ÖZASLAN, Burcu Özge, ACAR, Aslı Beyhan ve ACAR, Ahmet Cevat, “Duygusal Zekâ ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma” Yönetim Yıl 20 Sayı 64, Ekim 2009
154. TAŞTAN, Meral, “Duygularla Güçlenmek” Hayat Yayınları, İstanbul, Ocak22
155. TİTREK, Osman, “Duygusal Zekâ Yeterliliklerini İş Yaşamında Kullanma Düzeyi Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, Cilt 3 Sayı 24,2002
156. TUFAN, Şahnur, “Geliştirilen Duygusal Zekâ Eğitimi Programının Ortaöğretim Dokuzuncu Sınıf Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeylerine Etkisi” Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı (Yüksek Lisans Tezi), Temmuz,2011

157. Ünsar, A.S. ve Dinçer, D. (2013). “Duygusal Zekanın İşten Ayrılma Eğilimine Etkisi: Bir Alan Araştırması”, Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, No: 7, ss. 55-66.
158. Özaslan, B.C., Acar, A.B. ve Acar, A.C. (2009). “Duygusal Zekâ ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma”, Yönetim Dergisi, C: 20, No: 64, ss. 98-111.
159. Özler, N.D.E. (2015). Örgütsel Davranışta Güncel Konular, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa

İNTERNET KAYNAKLARI

- www.dogalyetenek.com (doğa koleji 2013)
- [www.drenginsayın.blogspot.com.tr / 2013/04/duygusal-zekâ.html](http://www.drenginsayın.blogspot.com.tr/2013/04/duygusal-zekâ.html)
- www.huseyinkomurcuoglu.com/tr-aralık-2013
- [www.inaneryilmaz.blogspot.com.tr /2013/01/duygusal-zekâ.html](http://www.inaneryilmaz.blogspot.com.tr/2013/01/duygusal-zekâ.html)
- [www.merakname.com/ duygusal-zekâ-neden-önemlidir](http://www.merakname.com/duygusal-zekâ-neden-önemlidir)
- www.duygusalzeka.net personal excellence. 22.11.2006.

Av. Doç. Dr. Hasan ORAL

VERGİ YARGISI SİSTEMİ

(TÜRKİYE – ALMANYA – FRANSA KARŞILAŞTIRMASI)

2. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Vergi Yargı Sistemi

Hasan Oral

Hukuk Yayınları Dizisi – 3585

İkinci Baskı : Temmuz, 2024

Birinci Baskı : Ekim, 2023

ISBN : 978 – 605 – 264 – 901 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kirtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- Öncel Mualla, Kumrulu Ahmet, Çağan Nami, Vergi Hukuku, Gözden geçirilmiş 14. Bası, Turhan Kitapevi, Ankara, 2006
- Aksoy Şerafettin, Vergi Yargısı ve Türk Vergi Yargısı Sistemi, Filiz Kitapevi, İstanbul 1999
- Gözübüyük A. Şeref, Yönetim Hukuku, Turhan Kitapevi, Ankara 1996
- Özbudun Ergun, Türk Anayasa Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2005
- Bilici Nurettin, Vergi Hukuku (Vergi Usul Hukuku, Vergi Yargı ve Tahsil Hukuku), Eylül 2022, 53. Baskı, Savaş Yayınevi
- Gözler Kemal, Hukuka Giriş, Ekin Yay., Bursa, Ekim 2006
- Süzek Alper, İş Hukukunun Genel Esasları, Savaş Yayınevi, Ankara 1998
- Aksoy Şerafettin, Vergi Yargısının Bağımsızlığı Konusu ve Vergi Yargı Sistemleri, Maliye Araştırma Merkezi Yayınları, İstanbul, 1982
- Akkaya Mustafa, Vergi Hukukunda Ekonomik Yaklaşım, Turhan Kitapevi, Ankara 2002
- Mutluer Kamil, Türkiye’de Vergi Yargı Sistemi, Eskişehir, 1975
- Kumrulu Ahmet, Vergi Yargılama Hukukunun Kurumsal Temelleri, Ankara 1989
- Karahanoğulları Onur, Türkiye’de İdari Yargı Tarihi, Turhan Kitabevi, Ankara, 2005
- Özbalcı Yılmaz, Vergi Usul Kanunu Yorum ve Açıklamaları, Oluş Yayıncılık, Nisan 2007
- Özkes Muhammet, Sorularla Medeni Usul Hukukunda Yeni Kanun Yolu Sistemi (İstinaf ve Temyiz), Sorularla Hukuk Dizisi 6, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Şubat 2008
- Hondu Selçuk, Bölge İdare Mahkemesi’nin Oluşumu İle İlgili Sorunlar, 1. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, 1. Kitap İdari yargı, Ankara, 1991
- Avcı Mustafa, İdari Yargılama Usulündeki Son Yenilikler ve İdari Yargıda İstinaf Kanun Yolu, 1. Baskı, Eskişehir, Yetkin Yayınları, 2017
- Telli Semih Tekin, “İdari Yargıda Kesin Hüküm”, İdare Hukuku ve İdari Yargı ile İlgili İncelemeler I, Ankara 1976
- Saban Nilgün, Vergi Hukuku Genel Kısım, Der Yayınları, İstanbul 2003

SEMPOZYUM VE KONGRELER

- Yet Orhun, İdari Yapıda Yargısal Değişim, İdari Yargının Yeniden Yapılandırılması ve Karşılaştırılmalı İdari Yargılama Usulü, Sempozyum, Ankara 11 – 12 Mayıs 2001, 133. Yıl, Ankara 2003
- Telli Ali, İstinaf Kanun Yolunda Olası Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Danıştay ve İdarî Yargı Günü Sempozyumu: 148. Yıl, Ankara, 2016
- Sancakdar Oğuz, İdari Yargı İstinaf Sistemindeki Olası Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Danıştay ve İdarî Yargı Günü Sempozyumu: 148. Yıl, Ankara, Danıştay Matbaası, Mayıs 2016
- Alan Nuri, Açılış Konuşması, İdari Yargının Yeniden Yapılandırılması ve Karşılaştırılmalı İdari Yargılama Usulü, Sempozyum, Ankara 11 – 12 Mayıs 2001, 133. Yıl, Ankara 2003
- Güran Sait, İdari Yargı'da Yapılanma ve Yönetim Konuları, İdari Yargının Yeniden Yapılandırılması ve Karşılaştırılmalı İdari Yargılama Usulü, Sempozyum, Ankara 11 – 12 Mayıs 2001, 133. Yıl, Ankara 2003
- Kumrulu Ahmet, Vergi Yargısının İşlevi ve Hukuk Düzenine Katkısı Üzerine Bir Değerlendirme, İkinci Ulusal İdare Hukuku Kongresi, Ankara, 1993
- Dinç Hakkı, "Hukuk Davalarında İstinaf ve Yargıtay" (Tebliğ), Türkiye Barolar Birliği, Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Toplantısı – VI, Türkiye Barolar Birliği Yayınları:150, İzmir, 19-20 Ekim 2007
- Ulusoy Ali, İdari Yargı Mensuplarının Seçilmeleri, Güvenceleri ve Denetlenmeleri – Fransa ile Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme- İdari Yargının Yeniden Yapılandırılması ve Karşılaştırılmalı İdari Yargılama Usulü, Sempozyum, Ankara 11 – 12 Mayıs 2001, 133. Yıl, Ankara 2003

MAKALELER

- Gençoğlu Mustafa, 1864 ve 1871 Vilâyet Nizamnamelerine Göre Osmanlı Taşra İdaresinde Yeniden Yapılanma, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2(1)
- Konan Belkis, Osmanlı Devleti'nde İdari Yargının Gelişiminde Şura-yı Devletin Rolü, Adalet Dergisi, 2019/1-2 62-63
- Çağan Nami, Vergi İtiraz ve Temyiz Komisyonları, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1971, Cilt: 28, Sayı: 1-4, s. 183-204
- Yıldız Seyfi, Bostan M. Kemal, Tarihsel Süreç İçerisinde Türk Vergi Yargısının Gelişimi, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, 2017-1, s. 107-126

- Hatipoğlu Cengizhan, Geçmişten Bugüne Türk Vergi Yargısı, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 2007, C. 65, Sayı: 1
- Tekin Cem, Vergi Yargısında Bağlantılı Davalar ve Birleştirilmesi, Vergi Sorunları, Sayı 180, Eylül 2003
- Pehlivan Yafes, Mükellef ve Ceza Muhatabı Açısından Vergi Davasının Konusu ve Dava Açma Hakkının Doğması, E-Yaklaşım Dergisi, Ekim 2005, Sayı 154
- Atalan Mustafa, Türk Ceza Yargılamasında İstinaf Mahkemesi Kararlarının Kesin Niteliği ve Kanun Yollarına Başvuru, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl 14, Sayı 53, Ocak 2023
- Sina Ayşen, Eski Yunan Yargı Sistemi: MÖ IV. Yüzyılda Atina'da Yargıçlar ve Mahkemeler, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2016 (123)
- Öcal Bahar, Roma Medeni Usul Hukukunda Yargıcın Delilleri Takdiri, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2011, 60 (3)
- Ekrem Buğra Ekinci, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi-Argumentum Ocak-Aralık 2000 Yıl: 9-11 Sayı: 58
- Ortaç Fevzi Rifat, Ünsal Hilmi, "Türk Vergi Yargısında İstinaf Sistemi ve Muhtemel Sorunlar", İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2016, C. 3, S. 1
- Taner Selda, Vergi Yargısında İstinaf Üzerine Bir Değerlendirme, TBB Dergisi 2018 (136)
- Pekcanitez Hakan, "İstinaf Mahkemeleri", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (GÜHFD), 2006
- Saygın Engin, İdari Yargıda İstinaf Mahkemesi Tartışmaları Üzerine Bir Analiz, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. LXIX, S.1-2, 2011
- Tüğen Kâmil, Fatma Akkaş, 6545 Sayılı Kanun Sonrası Vergi Yargısında İstinaf ile Temyiz Kanun Yolu ve İdari Muvafakat, İzmir YMMO Dergisi / Yıl: 2020 Dönem: Haziran Cilt:2 No:1
- Yeşilyurt Nazile İrem; "İdari Yargıda Yürütmenin Durdurulması ve İvedi Yargılama: Hukuka Sermayeye Koşut Hız Ayarı", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt 70, No. 2
- Yıldız Müzeyyen, "Kanun Yararına Bozma", Ankara Barosu Dergisi, 4, 1995
- Kara Burkay Can, İdari Yargılama Usulünde Kanun Yararına Temyiz, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11(1), 2020
- Muratoğlu Tahir, Danıştay Kararlarına Karşı Kanun Yararına Temyiz Yoluna Başvurulmasının Mümkün Olup Olmadığı Sorunu, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl: 13, Sayı: 52 (Ekim 2022)
- Akkan Mine, Medeni Usul Hukukunda Tarafların Farklı Olması Durumunda Kesin Hükmün Delil Niteliği, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 11, Özel Sayı 2009

- Acun Barış, İdari Yargılama Usulünde Yargılamanın Yenilenmesi Başvurusu, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11(1), 2020
- Akkaya Mustafa, Vergi Mahkemesi ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Etkileşimi Üzerine Bir İnceleme, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2000 Cilt 49 Sayı 1-4
- Doğan Özer İpek, Bütçe Hakkından Kamu Bütçesine: Osmanlı'dan Günümüze, Yönetim ve Ekonomi Manisa Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F., Yıl:2022 Cilt:29 Sayı:4
- Flavier, Hugo ve Froger, Charles, "Fransa'da İdare Hukuku, Tekillik ve Klasisizm Arasında", BRICS Law Journal Volume III (2016), Issue 2
- İpek Doğan Özer, Bütçe Hakkından Kamu Bütçesine: Osmanlı'dan Günümüze, Yönetim ve Ekonomi Manisa Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F., Yıl:2022 Cilt:29 Sayı:4

TEZLER

- Şahin (Gücin) Mualla, Türk Vergi Yargı Sisteminde 1982 Reformu ve Uygulaması, Celal Bayar Üniversitesi, YL Tezi, Manisa 1996
- Çil İlker, Vergi Yargısının Örgütsel Yapısı, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, YL Tezi, İstanbul, 1996
- Erkan Fikret, Türk Vergi Yargısı Sisteminde 1982 Yılı Reformu ve Uygulamasının Değerlendirilmesi, Dumlupınar Üniversitesi SBE İktisat ABD, YL Tezi, Kütahya 2000
- Şenyüz Edanur, "Gümrük İşlemlerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları", (2020), Bursa Uludağ Üniversitesi SBE Kamu Hukuku ABD, YL Tezi
- Teomete Yalabık Fulya, Fransız Hukukunda Temyizin Tarihi Gelişimi ve Temyiz Sebepleri, İstanbul Üniversitesi SBE Özel Hukuk ABD YL Tezi, 2010
- Şentop Mustafa, Şer'iyye Mahkemelerinde Temyiz ve İstinaf XIX. ve XX. Yüzyıl, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1995
- Akil Cenk, İstinaf Kavramı, Ankara Üniversitesi SBE Özel Hukuk (Medeni Usul – İcra İflas Hukuku) ABD Doktora Tezi Ankara-2008
- Cansu Çelikhhan Özge, İvedi Yargılama Usulünün Adalete Ulaşma Hakkının Unsurları Bakımından Değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi SBE, Kamu Hukuku ABD, YL Tezi, 2020
- Ramazan Çağlayan, İdari Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi ve Uygulanması, İstanbul Üniversitesi SBE, Kamu Hukuku ABD, Doktora Tezi, 1999
- Serap Özdemir, Türk Vergi Yargısında Kanun Yolları, İstanbul Üniversitesi, SBE, Maliye ABD, YL Tezi, 2010

- İbrahim Koçer, İdari Yargılama Usulü Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, Ankara Üniversitesi SBE, Kamu Hukuku ABD, YL Tezi, Ankara 2023
- Aktaş Alkım, İdari Yargılama Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi SBE, Doktora Tezi, 2022

İNTERNET SİTELERİ

- Saban Nihal, Türk Vergi Yargısı Sisteminin Etkinliği, <http://ercindedede.blogspot.com/2006/10/trk-vergi-yargs-sisteminin-etkinlii.html>,
- Aliefendioglu Ertan, Vergi Yargısının Gelişimi, <http://www.izmirbolgeidaremahkemesi.8m.com/about.html>, 27.10.2007
- <http://idariyargi.blogspot.com/>
- Murat Batı, Tam kırk yıldır değişmeyen madde; "İtiraz Komisyonu", T24, <https://t24.com.tr/yazarlar/murat-bati/tam-kirk-yildir-degismeyen-madde-itiraz-komisyonu,34473>
- Sancakdar Oğuz, İdari Yargıda İstinaf Sistemi Üzerine Düşünceler, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi 8 (2013): s. 2248, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jyasar/issue/19146/203215>
- <https://sozluk.gov.tr>
- <https://www.danistay.gov.tr/icerik/9>
- Erdem Karahanoğulları Özlem, ER Salih, İdari Yargıda Hâkim ve Savcuların Eğitimi, <http://www.barobirlik.org.tr/yayinlar/makaleler/saliher.doc>
- Vikipedi, özgür ansiklopedi, <http://tr.wikipedia.org/wiki/Dan%C4%B1%C5%9Ftay>,
- Sivil Anayasa Taslağı m. 121, <http://sivilanayasa.blogcu.com/4347973/>
- <https://islamansiklopedisi.org.tr/temyiz>
- Danıştay Başkanlığı 2022 Faaliyet Raporu, 2023-03-02-11-26-3946801.pdf (danistay.gov.tr)
- <https://www.britannica.com/topic/Reichskammergericht>
- <https://academic-accelerator.com/encyclopedia/prussian-reform-movement>
- <http://www.zeno.org/Meyers-1905/A/Klassensteuer>
- <https://www.bundesfinanzhof.de/de/gericht/geschichte/100-jahre-rfh/bfh/>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Johannes_von_Miquel
- <https://www.datev-magazin.de/archiv/die-miquelsche-steuerreform-3322>
- <https://www.bpb.de/themen/erster-weltkrieg-weimar/ersterweltkrieg/177509/oekonomie-des-krieges/>
- <https://encyclopedia.usmmm.org/content/tr/article/third-reich-abridged-article>

- <https://finanzgericht.niedersachsen.de/gericht/geschichte/die-geschichte-des-niedersaechsischen-finanzgerichts-seit-1949-57062.html>
- <https://www.verfassungen.de/de45-49/kr-gesetz36.htm>
- https://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav#__bgbl__%2F%2F%5B%40attr_id%3D%27bgbl150s0257.pdf%27%5D__1695319280531
- <https://www.gesetze-im-internet.de/fgo/index.html>
- <https://www.bundesfinanzhof.de/de/gericht/geschichte/100-jahre-rfh/bfh/>
- <https://www.staatslexikon-online.de/Lexikon/Verwaltungsprozessrecht>
- Anke Morsch, “Sosyal Hukuk” Mali Yargının Önüne Geldiğinde, Beck Aktuell Heute im Recht, <https://rsw.beck.de/aktuell/daily/magazin/detail/wenn-sozialrecht-vor-dem-finanzgericht-landet>
- Baden-Württemberg Vergi Mahkemesi'nin Tarihçesi, <https://finanzgericht-bw.justiz-bw.de/pb/,Lde/Startseite/Das+Gericht/Geschichte>
- Vergi Mahkeme Kanununun Uygulanmasına İlişkin Kanun,
- https://recht.nrw.de/lmi/owa/br_bes_text?anw_nr=2&gld_nr=3&ugl_nr=305&bes_id=3427&aufgehoben=J&menu=0&sg=1
- <https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayAGFGO>true>
- Ehrenamtliche Richter (Fahri Hakimler), <https://www.parijus.eu/partizipation-in-der-justiz/ehrenamtliche-in-der-justiz>
- Informationen für ehrenamtliche Richterinnen und Richter,
- https://www.justiz.nrw.de/Gerichte_Behoerden/fachgerichte/Finanzgericht/grundsatz/Ehrenamtliche_Richter_4/index.php
- Informationen für ehrenamtliche Richterinnen und Richter,
- https://www.justiz.nrw.de/Gerichte_Behoerden/fachgerichte/Finanzgericht/grundsatz/Ehrenamtliche_Richter_4/index.php
- The senates and their composition, Responsibility of the individual senates,
- <https://www.bundesfinanzhof.de/de/gericht/organisation/senate/>
- Tasks of the Federal Fiscal Court Fundamental decision,
- <https://www.bundesfinanzhof.de/de/gericht/aufgaben/grundsatzentscheidungen/>
- Keß Thomas, Schwarz/Pahlke/Keß, AO § 357 Einlegung des Einspruchs / 2.1.1.1 “schriftlich oder elektronisch”, https://www.haufe.de/steuern/haufe-steuer-office-excellence/schwarzpahlkekess-ao-357-einlegung-des-einspruchs-2111-schriftlich-oder-elektronisch_idesk_PI25844_HI9938166.html
- Keß Thomas, Schwarz/Pahlke/Keß, AO § 360 Hinzuziehung zum Verfahren, https://www.haufe.de/steuern/haufe-steuer-office-excellence/schwarzpahlkekess-ao-360-hinzuziehung-zum-verfahren_idesk_PI25844_HI899818.html

- Keß Thomas, Schwarz/Pahlke/Keß, AO § 364a Erörterung des Sach- und Rechtsstands
- https://www.fg-koeln.nrw.de/aufgaben/geschaeftsverteilung/Geschaeftsverteilungsplan-Richter-2023---9_-Aenderung.pdf
- Feodal Sistemi Kaldıran Kararname, <https://mjp.univ-perp.fr/france/1789nuit4aout.htm>
- İlk Meclislerin ve İdari Meclislerin Oluşturulmasına İlişkin 22 Aralık 1789 Tarihli Kanun Ve Temsili Meclislerin Ve İdari Organların Oluşturulmasına İlişkin 8 Ocak 1790 Tarihli Talimat, <https://www.assemblee-nationale.fr/histoire/images-decentralisation/decentralisation/loi-du-22-decembre-1789-.pdf>
- Meljac Derneği, “İmparatorluk Tarihi”, http://www.meljac.net/wpsmn/?page_id=18523
- André Boidin, “Devrim Döneminde Bir Gelir Vergisi: Vatandaşların Katkısı”, <http://www.blamont.info/textes1435.html>
- Thierry Gauthier, Adli Vergi Yargıcı, Vergi Hukuku İncelemesi, 2016, <https://hal.science/hal-01790789/document>
- Fransa'da Vergilendirme, Doğrudan Vergiler 1914, <http://fiscaprance.free.fr/4vieille.htm>
- Christophe de la Martinière, Fransa'da Tescil Haklarının Tarihi, Kamu Yönetimi ve Finans, 2017/6 <https://www.cairn.info/revue-gestion-et-finances-publiques-2017-6-page-107.htm>
- Fransa Arşivleri, Ekonomi ve Maliye Bakanlığı. Tescil, Domainler ve Pullar Genel Müdürlüğü (1801-1948) https://francearchives.gouv.fr/fr/authorityrecord/Fran_NP_052369
- 2 Mart 1982 tarih ve 82-213 sayılı Belediye, İl ve İlçe Belediyelerinin Hak ve Özgürlüklerine İlişkin Kanun (Loi relative aux droits et libertés des communes, des départements et des régions) <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGITEXT000006068736>
- Xavier Nguyen, 28 Pluviôse yıl VIII yasaının 4. maddesinin “kesin olarak” yürürlükten kaldırılması. https://blogavocat.fr/space/xavier.nguyen/l-abrogation-definitive--de-l-article-4-de-la-loi-du-28-pluviose-an-viii-_a3236381-2506-4b37-af05-9bf957a5fc50
- Gallica, Cumhuriyet Topraklarının Bölünüşü ve İdaresi Hakkında Kanun <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k6534793j/f269.vertical>
- Edouard Laferrière, Chapitre III – De l’an VIII à 1848, ' : Çevrimiçi Kanun'un Genel İncelemesi, 2020, Sayı: 52377, <https://www.revuegeneraledudroit.eu/blog/2020/04/20/chapitre-iii-de-lan-viii-a-1848/>
- Constitution du 22 Frimaire An VIII <https://www.conseil-constitutionnel.fr/les-constitutions-dans-l-histoire/constitution-du-22-frimaire-an-viii>
- <https://www.conseil-etat.fr/actualites/que-reste-t-il-du-conseil-d-etat-napoleonien-par-bruno-lasserre-vice-president-du-conseil-d-etat>

- Valilik Konseylerinin “İdari Mahkemeler”in Yargı Yetkilerini Genişleten 5 Mayıs 1934 Tarihli Kararname <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGITEXT000006071077>
- Vergi İşlemleri Kitabı, https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000036428425/2018-01-01
- Thierry Gauthier, Adli Yargıç, Vergi Hukuku İncelemesi, 2016, <https://hal.science/hal-01790789/document>
- Doc du Juriste, Cours de droit - Le contentieux fiscal <https://www.doc-du-juriste.com/blog/conseils-juridiques/cours-droit-contentieux-fiscal-26-10-2017.html>
- İdari Yargı Kanunu, https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000038114673/
- Ladreit de Lacharriere, Classification des recours contentieux <https://www.ladreit-de-lacharriere-avocats.fr/droit-public/classification-des-recours-contentieux/>
- Ulusal Meclis, Question N° 14803 <https://questions.assemblee-nationale.fr/q15/15-14803QE.htm>
- [https://de.wikipedia.org/wiki/Reichssteuer_\(HRR\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Reichssteuer_(HRR))
- <https://www.britannica.com/topic/Reichskammergericht>
- <https://academic-accelerator.com/encyclopedia/prussian-reform-movement>
- <http://www.zeno.org/Meyers-1905/A/Klassensteuer>
- <https://www.bundesfinanzhof.de/de/gericht/geschichte/100-jahre-rfh/bfh/>
- <https://www.datev-magazin.de/archiv/die-miquelsche-steuerreform-3322>
- <https://www.bpb.de/themen/erster-weltkrieg-weimar/ersterweltkrieg/177509/oekonomie-des-krieges/>
- <https://encyclopedia.usmmm.org/content/tr/article/third-reich-abridged-article>
- ¹<https://finanzgericht.niedersachsen.de/gericht/geschichte/die-geschichte-des-niedersaechsischen-finanzgerichts-seit-1949-57062.html>
- <https://www.verfassungen.de/de45-49/kr-gesetz36.htm>
- https://www.bgb1.de/xaver/bgb1/start.xav#__bgb1__%2F%2F%5B%40attr_id%3D%27bgb1150s0257.pdf%27%5D__1695319280531
- <https://www.gesetze-im-internet.de/fgo/index.html>
- <https://www.bundesfinanzhof.de/de/gericht/geschichte/100-jahre-rfh/bfh/>
- <https://www.staatslexikon-online.de/Lexikon/Verwaltungsprozessrecht>
- Morsch Anke, “Sosyal Hukuk” Mali Yargının Önüne Geldiğinde, Beck Aktuell Heute im Recht, <https://rsw.beck.de/aktuell/daily/magazin/detail/wenn-sozialrecht-vor-dem-finanzgericht-landet>

- Baden-Württemberg Vergi Mahkemesi'nin Tarihçesi, <https://finanzgericht-bw.justiz-bw.de/pb//Lde/Startseite/Das+Gericht/Geschichte>
- Vergi Mahkeme Kanununun Uygulanmasına İlişkin Kanun, https://recht.nrw.de/lmi/owa/br_bes_text?anw_nr=2&gld_nr=3&ugl_nr=305&bes_id=3427&aufgehoben=J&menu=0&sg=1
- <https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayAGFGO>true>
- Ehrenamtliche Richter (Fahri Hakimler), <https://www.parijus.eu/partizipation-in-der-justiz/ehrenamtliche-in-der-justiz>
- https://www.justiz.nrw/Gerichte_Behoerden/fachgerichte/Finanzgericht/grundsatzetze/Ehrenamtliche_Richter_4/index.php
- <https://www.bundesfinanzhof.de/de/gericht/aufgaben/grundsatzentscheidungen/>
- https://www.fg-koeln.nrw.de/aufgaben/geschaeftsverteilung/Geschaeftsverteilung-splan-Richter-2023---9_-Aenderung.pdf
- https://www.haufe.de/stuern/haufe-steuer-office-excellence/schwarzpahlke-fgo-133a-anhoerungsruege_idesk_PI25844_HI1331854.html
- Mehdi Berbagui, "Vergi hukukunun özerkliği: efsane mi gerçek mi?", <https://www.village-justice.com/articles/autonomie-droit-fiscal-mythe-realite,31269.html>

İÇTİHATLAR

- Anayasa Mahkemesi, 1985/31 E., 1986/11 K. ve 27.03.1986 Tarihli Kararı
- Anayasa Mahkemesinin İtiraz Komisyonları ile ilgili kararı 1966/22 E., 1966/37, Temyiz Komisyonları ile ilgili kararı 1966/16 E., 1966/28 K.
- Anayasa Mahkemesi 22.09.1966 Tarihli 1966/16 E., 1966/28 K. sayılı kararı
- Danıştay 9. Dairesi, 1991/1860 E., 1992/607 K. ve 25.02.1992 Tarihli Kararı
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, 2020/1094 E., 2020/1856 K. ve 14.10.2020 Tarihli Kararı
- Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 1986/2 E.,1981/2K. ve 23.10.1986 tarihli kararı
- Danıştay 3. Dairesi, 2011/3445 E., 2011/5067 K. ve 22.09.2011 Tarihli Kararı
- Danıştay 4. Dairesi, 1984/1396 E., 1984/2870 K. ve 15.06.1984 Tarihli Kararı
- Danıştay 2. Dairesi, 2021/16892 E., 2021/4071 K. ve 09.11.2021 Tarihli Kararı
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kararı, 2022/23 E., 2022/16 K. ve 27.04.2022 Tarihli Kararı
- Danıştay 5. Dairesi, 2021/2866 E., 2021/1992 K ve 14.06.2021 Tarihli Kararı
- Yargıtay 22. Hukuk Dairesi 2018/11226 E., 2018/18573 K. ve 13.09.2018 Tarihli Kararı
- Danıştay 5. Dairesi, 1999/2310 E., 2002/4242 K. ve 06. 11. 2002 Tarihli Kararı
- Danıştay 2. Dairesi, 2021/16892 E., 2021/4071 K. ve 09.11.2021 Tarihli Kararı

- Danıştay 10. Dairesi, 2021/161 E., 2021/3839 K. ve 06.0.2021 Tarihli Kararı
- Danıştay 8. Dairesi, 2016/55 E., 2018/4314 K. ve 12/09/2018 Tarihli Kararı
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kararı, 2019/63 E., 2020/3469 K. ve 24.12.2020 Tarihli Kararı
- Danıştay 8. Dairesi, 1996/3855 E., 1998/460 K. ve 17.02.1998 Tarihli Kararı
- Danıştay 12. Dairesi, 2008/4343 E., 2008/5507 K. ve 28.10.2008 Tarihli Kararı
- Fransız Danıştayı, Section, du 24 février 1978, 02653, publié au recueil Lebon, <https://www.legifrance.gouv.fr/ceta/id/CETATEXT000007658472/>
- 22 Ekim 1979 tarihli Uyuşmazlık Mahkemesi Kararı, 02125, 02125, mentionné aux tables du recueil Lebon, <https://www.legifrance.gouv.fr/ceta/id/CETATEXT000007605383/>
- 18 Mart 1991 tarihli Uyuşmazlık Mahkemesi Kararı, 02636 02637, Lebon koleksiyonunda yayınlanmıştır, <https://www.legifrance.gouv.fr/ceta/id/CETATEXT000007604296/>
- Fransız Danıştayı, Le juge administratif et l'impôt, <https://www.conseil-etat.fr/decisions-de-justice/jurisprudence/dossiers-thematiques/le-juge-administratif-et-l-impot>
- Fransız Danıştayı, Section, 18 décembre 2002, Mme Duvignères, <https://www.conseil-etat.fr/decisions-de-justice/jurisprudence/les-grandes-decisions-depuis-1873/conseil-d-etat-section-18-decembre-2002-mme-duvignerés>
- Fransız Danıştayı, Le juge administratif et l'impôt, <https://www.conseil-etat.fr/decisions-de-justice/jurisprudence/dossiers-thematiques/le-juge-administratif-et-l-impot>
- Fransız Danıştayı, Section, 02/12/2016, 387613, Publié au recueil Lebon, <https://www.legifrance.gouv.fr/ceta/id/CETATEXT000033551438/>
- Fransız Danıştayı, 9 / 8 SSR, du 5 juillet 1996, 150398, publié au recueil Lebon, <https://www.legifrance.gouv.fr/ceta/id/CETATEXT000007911642>
- Fransız Danıştayı, Section, 21/03/2011, 306225, Publié au recueil Lebon <https://www.legifrance.gouv.fr/ceta/id/CETATEXT000023762804/>
- Fransız Danıştayı, Le juge administratif et l'impôt <https://www.conseil-etat.fr/decisions-de-justice/jurisprudence/dossiers-thematiques/le-juge-administratif-et-l-impot>
- Fransız Danıştayı Le juge administratif et l'impôt <https://www.conseil-etat.fr/decisions-de-justice/jurisprudence/dossiers-thematiques/le-juge-administratif-et-l-impot>
- Fransız Danıştayı, Le juge administratif et l'impôt <https://www.conseil-etat.fr/decisions-de-justice/jurisprudence/dossiers-thematiques/le-juge-administratif-et-l-impot>

- Fransız Danıştay, Le juge administratif et l'impôt <https://www.conseil-etat.fr/decisions-de-justice/jurisprudence/dossiers-thematiques/le-juge-administratif-et-l-impot>
- Fransız Danıştay, Le juge administratif et l'impôt <https://www.conseil-etat.fr/decisions-de-justice/jurisprudence/dossiers-thematiques/le-juge-administratif-et-l-impot>
- Fransız Danıştay, Le juge administratif et l'impôt <https://www.conseil-etat.fr/decisions-de-justice/jurisprudence/dossiers-thematiques/le-juge-administratif-et-l-impot>
- Fransız Danıştay, Le juge administratif et l'impôt <https://www.conseil-etat.fr/decisions-de-justice/jurisprudence/dossiers-thematiques/le-juge-administratif-et-l-impot>
- Fransız Danıştay, Le juge administratif et l'impôt <https://www.conseil-etat.fr/decisions-de-justice/jurisprudence/dossiers-thematiques/le-juge-administratif-et-l-impot>
- Fransız Danıştay, Le juge administratif et l'impôt <https://www.conseil-etat.fr/decisions-de-justice/jurisprudence/dossiers-thematiques/le-juge-administratif-et-l-impot>
- Fransız Danıştay, Le juge administratif et l'impôt <https://www.conseil-etat.fr/decisions-de-justice/jurisprudence/dossiers-thematiques/le-juge-administratif-et-l-impot>
- Fransız Danıştay, 13 Aralık 1889, Cadot <https://www.conseil-etat.fr/decisions-de-justice/jurisprudence/les-grandes-decisions-depuis-1873/conseil-d-etat-13-decembre-1889-cadot>
- Uyuşmazlık Mahkemesi, 8 Şubat 1873, 00012, Recueil Lebon'da yayınlanmıştır <https://www.legifrance.gouv.fr/ceta/id/CETATEXT000007605886/>
- Fransız Danıştay 66145, lecture du 13 Aralık 1889, <https://www.conseil-etat.fr/fr/arianeweb/CE/decision/1889-12-13/66145>
- Fransız Danıştay, 9ème et 10ème sous-sections réunies, 20/06/2007, 290554 <https://www.legifrance.gouv.fr/ceta/id/CETATEXT000018006538/>
- Fransız Danıştay, Section du Contentieux, du 18 décembre 2002, 233618, publié au recueil Lebon <https://www.legifrance.gouv.fr/ceta/id/CETATEXT000008124026/>
- Strasbourg İdare Mahkemesi, Histoire du tribunal <http://strasbourg.tribunal-administratif.fr/Le-tribunal-administratif/Histoire-du-tribunal>

Prof. Dr. Zeynel T. KANGAL

Bursa Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

**UYUŞTURUCU
VEYA
UYARICI MADDE SUÇLARI**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları

Zeynel T. Kangal

Hukuk Yayınları Dizisi – 3860

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 902 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 47771
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

- Akbulut, İlhan:** “Ülkemizde Uyuşturucu Maddeler Sorunu”, İÜHFM, 1997, c: LV, sy: 3, s. 111-142.
- Akpınar, Kerem:** *Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanma Suçu (TCK 191)*, Ankara, 2021.
- Aksoy Retornaz, E. Eylem:** “Uyuşturucu Madde Bağımlısı Mahpusların Cezasının İnfazı”, 8. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, Ceza Hukuku ve Sağlık Perspektifinden Uyuşturucu Sorunu, Tebliğler, (Ed.: Adem Sözüer), İstanbul, 2022, s. 101-113.
- Aksüt, Ertekin:** *Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçları*, Ankara, 2020.
- Alkan, Nevzat:** “Esrar Bitkisinin Tıbbi Amaçlı Kullanımı”, Adli Psikiyatri Dergisi, 2004, sy: 1 (4), s. 37-41.
- Alkan, Nevzat:** “Madde Tedavi Mahkemeleri”, Adli Psikiyatri Dergisi, 2005, sy: 2 (3), s. 9-15.
- Altan, Peyman:** “Türkiye’de Uyuşturucu ile Mücadele Faaliyetleri”, 8. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, Ceza Hukuku ve Sağlık Perspektifinden Uyuşturucu Sorunu, Tebliğler, (Ed.: Adem Sözüer), İstanbul, 2022, s. 89-99.
- Altun, Beril/Çok, İsmet:** “Yeni Psikoaktif Maddeler: Sentetik Katinonlar”, Journal of Literature Pharmacy Sciences, c: 7, sy: 2, s. 136-145.
- Altunç, Sinan:** “Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Kullanılmasını Özendirme Suçu, Medya ve Sanatsal İfade Özgürlüğü”, 8. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, Ceza Hukuku ve Sağlık Perspektifinden Uyuşturucu Sorunu, Tebliğler, (Ed.: Adem Sözüer), İstanbul, 2022, s. 413-425.
- Arslan, Çetin:** “Yargıtay’ın Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarına İlişkin Kimi Güncel Kararları ve Bunların Değerlendirilmesi”, Uyuşturucu Madde Bağımlılığıyla Mücadele ve Ceza Hukuku Paneli – 9 Mayıs 2011, (Ed.: Murat Balcı), Ankara, 2011, s. 83-98.
- Artuç, Selahattin/Doğan, Kamil Hakan/Demirci, Şerafettin:** “Uyuşturucu Maddelerde Yeni Trend: Sentetik Kannabinoidler”, Adli Tıp Bülteni, 2019, c: 19, sy: 3, s. 198-203.
- Aşıcıoğlu, Faruk/Korkut, Şenol/İlhan, Latif:** “Ülkemizde İlk Kez Yakalanan Yeni Sentetik Katinonlar ve Yasal Durum”, Adli Bilimler Dergisi, 2012, sy: 11 (1), s. 15-22.

- Aşıcıoğlu, Faruk/Okudan, Mustafa/Saygılı, Sefa:** *“Fensiklidin: Yıllar Sonra Yeniden Uyuşturucu Pazarına Çıkan Bir Psiko-Aktif Madde”*, Adli Bilimler Dergisi, 2013, sy: 12 (3), s. 28-34.
- Ataç, Asiye Selcen:** *“Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Ticareti Suçunda ‘Uyuşturucu veya Uyarıcı Maddeyi Başkalarına Verme’ Seçimlik Hareketi”*, 8. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, Ceza Hukuku ve Sağlık Perspektifinden Uyuşturucu Sorunu, Tebliğler, (Ed.: Adem Sözüer), İstanbul, 2022, s. 247-259.
- Atasoy, H. H. Sevil:** *“Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Kontrol Kurulu’nun Hükümetlere Tıbbi Kannabis ve Kannabinoid Programları Hakkındaki Tavsiyeleri”*, AD, 2022, c: 68, sy: 1, s. 15-31.
- Ateş, Neslihan:** *Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanma Suçu (TCK m. 191)*, İstanbul, 2019.
- Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi, Avrupa Uyuşturucu Raporu – 2019, Eğilimler ve Gelişmeler**, Lüksemburg, 2019.
- Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi, 2023’e Kadar Avrupa’daki Uyuşturucu Durumu – Ortaya Çıkan Tehditlere ve Yeni Gelişmelere Genel Bakış ve Değerlendirme (Avrupa Uyuşturucu Raporu 2023)**, Lüksemburg, 2023.
- Balan, Arzu:** *“Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanma Suçunun Suç ve Ceza Politikası Bakımından Değerlendirilmesi (TCK m. 191)”*, 8. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, Ceza Hukuku ve Sağlık Perspektifinden Uyuşturucu Sorunu, Tebliğler, (Ed.: Adem Sözüer), İstanbul, 2022, s. 135-169.
- Balcı, Meral:** *Ceza Hukukunda Bağlılık Kuralı Kapsamında Azmettirme*, Ankara, 2022.
- Balcı, Murat:** *Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu Madde Ticareti Suçları*, Ankara, 2009.
- Balcı, Murat:** *“Uçucu Maddeler ve Sağlık İçin Tehlikeli Madde Temini Suçu (TCK. m. 194)”*, Uyuşturucu Madde Bağımlılığıyla Mücadele ve Ceza Hukuku Paneli – 9 Mayıs 2011, (Ed.: Murat Balcı), Ankara, 2011, s. 153-168.
- Baş Bayraktaroğlu, Eylem:** *“2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 48. Maddesinde Öngörülen Alkol, Uyuşturucu veya Uyarıcı Maddelerin Etkisi Altında Araç Sürme Yasağı”*, 8. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, Ceza Hukuku ve Sağlık Perspektifinden Uyuşturucu Sorunu, Tebliğler, (Ed.: Adem Sözüer), İstanbul, 2022, s. 427-440.
- Bayraktar, Köksal:** *“Uyuşturucu Maddeler ve Suç Siyaseti”*, İÜHFİM, 1985, c: LI, sy: 1-4, s. 45-64.

- Bayraktar, Köksal:** “Kullanmak İçin Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek veya Bulundurmak ya da Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanmak”, Özel Ceza Hukuku Cilt V, Genel Tehlike Yaratıcı, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar, İstanbul, 2019, s. 385-408.
- Bayraktar, Köksal:** “Suç İşlemeye Tahrik”, Özel Ceza Hukuku Cilt VI, Kamu Güvenine, Kamu Barışına, Ulaşım Araçlarına veya Sabit Platformlara Karşı Suçlar, İstanbul, 2020, s. 271-296.
- Bayraktar, Köksal:** “Suçu ve Suçluyu Övme”, Özel Ceza Hukuku Cilt VI, Kamu Güvenine, Kamu Barışına, Ulaşım Araçlarına veya Sabit Platformlara Karşı Suçlar, İstanbul, 2020, s. 297-312.
- Berkün, Başak:** *Uyuşturucu Madde Kullanımını Yasallaştırma Eğilimi: Türkiye – Almanya – Hollanda Hukuk Sistemlerinin Karşılaştırılması*, İstanbul, 2023.
- Bıkmaz, Raif:** “Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Ticareti Suçları”, Fasikül, Şubat 2019, sy: 111, s. 579-600.
- Birleşik Krallık Psikoaktif Maddeler Kanunu, (Çev.: **Muhammed Kiomers Ganbari**), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi – 18, Uyuşturucu Madde Suçları, Altay Suroy’a Armağan, Ed.: Yener Ünver, Ankara, 2017, s. 147-217.
- Birleşik Krallık Uyuşturucu Madde Kaçakçılığına İlişkin Kanun 1986, (Çev.: **Senem Renk Gürgen/Berkay İşsevenler/Ömer Büyüktosun/Büşra Demir**), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi – 18, Uyuşturucu Madde Suçları, Altay Suroy’a Armağan, Ed.: Yener Ünver, Ankara, 2017, s. 219-257.
- Bozalan, M. Nureddin:** “Uyuşturucu ile Mücadelede Zarar Azaltma (Harm Reduction) Metodu”, 8. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, Ceza Hukuku ve Sağlık Perspektifinden Uyuşturucu Sorunu, Tebliğler, (Ed.: Adem Sözüer), İstanbul, 2022, s. 217-228.
- Can, Sibel:** “Türk Ceza Kanunu Kapsamında Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçu”, Legal Hukuk Dergisi, 2018, c: 16, sy: 181, s. 103-132.
- Cavalier, Antonio:** “Ansätze zur Kritik des Drogenstrafrechts – aus einer italienischen Perspektive”, Strafrecht als Scientia Universalis, Festschrift für Claus Roxin zum 80. Geburtstag, Band 2, Berlin-New York 2011, s. 1729-1748.
- Çakır, Kerim:** “Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarında Etkin Pişmanlık (TCK m. 192)”, 8. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, Ceza Hukuku ve Sağlık Perspektifinden Uyuşturucu Sorunu, Tebliğler, (Ed.: Adem Sözüer), İstanbul, 2022, s. 261-277.
- Çebi, Sezgin Seymen:** “Modern Devlet ve Uyuşturucu, ABD Örneği Üzerinden Bir İnceleme”, TBBD, 2019, sy: 141, s. 103-154.

- Çetin, Soner Hamza:** *Kullanmak İçin Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek, Bulundurmak ya da Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanmak Suçu*, Ankara, 2017.
- Çırak, Ezgi:** *“Uyuşturucu Madde Ticareti Suçlarında Gizli Soruşturmacı Tedbirinin Uygulanması”*, 8. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, Ceza Hukuku ve Sağlık Perspektifinden Uyuşturucu Sorunu, Tebliğler, (Ed.: Adem Sözüer), İstanbul, 2022, s. 299-327.
- Demirbaş, Timur:** *Kriminoloji*, 7. Baskı, Ankara, 2020.
- Demirel, Muhammed:** *“Uyuşturucu Madde Ticareti Suçlarında Alıcı Kılığına Giren Kolluk Görevlisinin Hukuki Niteliği ve Cezalandırılabilirliği”*, CHD, 2018, sy: 36, s. 101-159.
- Demirel, Naim:** *“Birleşmiş Milletler Çerçevesinde Uyuşturucu Maddelerle Mücadele”*, Uyuşturucu Madde Bağımlılığıyla Mücadele ve Ceza Hukuku Paneli – 9 Mayıs 2011, (Ed.: Murat Balcı), Ankara, 2011, s. 113-151.
- Demirkol, Kenan:** *“Bağımlılık Sorununa Tıbbi Bakış”*, Uyuşturucu Madde Bağımlılığıyla Mücadele ve Ceza Hukuku Paneli – 9 Mayıs 2011, (Ed.: Murat Balcı), Ankara, 2011, s. 99-103.
- Dönmezer, Sulhi:** *“Uyuşturucu Maddelerin Hukuk ve Kriminoloji İle İlgili Bazı Yönleri”*, İÜHFM, 1970, c: XXXVI, sy: 1-4, s. 1-14.
- Dönmezer, Sulhi:** *“Uyuşturucu ve Tutku Yaratıcı Maddeler Konusunda Sosyo-Politik Yaklaşım”*, İÜHFM, 1981, c: XLV – XLVII, sy: 1-4, s. 1015-1043.
- Dönmezer, Sulhi:** *“Hukuk ve Uyuşturucu, Alışkanlık Yaratıcı Maddeler (Kriminolojik Yaklaşım)”*, İÜHFM, 1986, c: XLIII, S. F. Ülgener’e Armağan, s. 457-474.
- Dönmezer, Sulhi:** *Kriminoloji*, 8. Bası, İstanbul, 1994.
- Dursun, Selman:** *“Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu veya Uyarıcı Maddelerin Kullanımına Dair Düzenlemelerin Gelişimi: Suç Olmaktan Çıkarma ve Diversiyon (Cezalandırmadan Sağma) Eğilimleri”*, Adalet İstanbul Dergisi, Haziran 2019, yıl: 6, sy: 13, s. 70-73.
- Duttge, Gunnar:** *“Was spricht eigentlich gegen eine Legalisierung des Cannabiskonsums?”*, Uyuşturucu ve Uyarıcı Maddeler ve Ceza Hukuku, Alman ve Türk Ceza Hukukuna İlişkin Araştırmalar, (Yayına Hazırlayanlar: Gunnar Duttge/Yener Ünver), Ankara, 2019, s. 41-62.
- Duttge, Gunnar/Steuer, Melanie:** *“Alman Adli Memurlar Birliği'nin Esrarın Yasallaştırılması Çağrısı – Tehlikeli Bir Deney”*, (Çev.: Yener Ünver), Hukuk Köprüsü, 2018, sy: 14, s. 151-153.

- Dülger, İbrahim:** *“Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti (TCK m. 188)”*, Uyuşturucu Madde Suçlarıyla Mücadele, (Ed.: Yener Ünver/Kerem Öz), Ankara, 2018, s. 51-64.
- Efeoğlu Özşeker, Pınar/Dip, Aybike/Dağlıoğlu, Nebile/Gülmen, Mete Korkut:** *“Sentetik Kannabinoidler: Yeni Nesil Esrar”*, Türk Aile Hekimliği Dergisi, 2017, c: 21, sy: 1, s. 34-40.
- Elmas, Birsen:** *Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları*, 6. Baskı, Ankara, 2024.
- Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Başkanlığı,** *Metamfetamin, Türkiye ve Dünyadaki Durumu*, Ankara, 2022.
- Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Başkanlığı,** *Türkiye Uyuşturucu Raporu – 2023, Eğilimler ve Gelişmeler*, Ankara, 2023.
- Erbaş, Rahime:** *“İnfaz Kurumlarında Uyuşturucu Bağımlısı Mahkûmların Tedavi Hakkı: Wenner v. Almanya Kararı (AİHM)”*, CHD, 2020, sy: 42, s. 175-206.
- Erem, Faruk:** *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku, c: IV, Özel Hükümler*, 3. Baskı, Ankara, 1985.
- Erman, Ragıp Barış:** *Yanılmanın Ceza Sorumluluğuna Etkisi*, İÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2006.
- Erman, Sahir:** *“Uyuşturucu Maddelere İlişkin Ceza Hükümleri”*, İÜHFM, 1981, c: XLV – XLVII, sy: 1-4, s. 1061-1080.
- Erman, Sahir/Özek Çetin:** *Kamunun Selâmetine Karşı İşlenen Suçlar (TCK 369-413)*, İstanbul, 1995.
- Evcin, Uğur:** *“İstatistiklerle Uyuşturucu Madde Suçları”*, Uyuşturucu Madde Bağımlılığıyla Mücadele ve Ceza Hukuku Paneli – 9 Mayıs 2011, (Ed.: Murat Balcı), Ankara, 2011, s. 17-26.
- Gökçen, Ahmet:** *“Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu Madde Suçlarına Genel Bakış”*, Uyuşturucu Madde Bağımlılığıyla Mücadele ve Ceza Hukuku Paneli – 9 Mayıs 2011, (Ed.: Murat Balcı), Ankara, 2011, s. 29-37.
- Gökler, Rıza/Koçak, Recep:** *“Uyuşturucu ve Madde Bağımlılığı”*, Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 2008, c: 3, sy: 1, s. 89-104.
- Güleç, Gülcan:** *“Bağımlılık ve Bağımlılar”*, Uyuşturucu Madde Suçlarıyla Mücadele, (Ed.: Yener Ünver/Kerem Öz), Ankara, 2018, s. 157-165.
- Günel, H. Yılmaz:** *Uyuşturucu Madde Suçları*, Ankara, 1976.
- Güngör, Şener/Kınacı, Ali:** *Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerle İlgili Suçlar*, Ankara, 2001.

- Gürbüz, Neslihan:** “*Bonzai 2010 - Nisan 2015 Yıllarının Değerlendirilmesi*”, Adli Bilimler Dergisi, 2015, sy: 14 (2), s. 33-35.
- Gürelli, Nevzat:** “*Hukuk Açısından İlaç Alışkanlıkları*”, İÜHFMD, 1975, c: XLI, sy: 1-2, s. 1-14.
- Hafızoğulları, Zeki/Özen, Muharrem:** *Türk Ceza Hukuku, Özel Hükümler, Toplum Karşı Suçlar*, 3. Baskı, Ankara, 2017.
- Hakeri, Hakan:** *İlaç Hukuku*, 2. Baskı, Ankara, 2018.
- Hancı, Hamit:** “*Zıp Zıp Hamuru*”, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi – 18, Uyuşturucu Madde Suçları, Altay Suroy’a Armağan, Ed.: Yener Ünver, Ankara, 2017, s. 551-558.
- Hancı, Hamit:** “*Yeni Subliminal Tehlike (Algı Yönetimi). Kenevirli Soğuk Çay*”, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi – 18, Uyuşturucu Madde Suçları, Altay Suroy’a Armağan, Ed.: Yener Ünver, Ankara, 2017, s. 559-562.
- Hancı, Hamit:** “*Nedir Bu Burundanga*”, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi – 18, Uyuşturucu Madde Suçları, Altay Suroy’a Armağan, Ed.: Yener Ünver, Ankara, 2017, s. 563-568.
- Hüsünbeyi, Oğuzhan:** *Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Özendirme Suçu (TCK m. 190/2)*, Ankara, 2022.
- Işika, Sertaç:** *Gönüllü Vazgeçme*, İstanbul, 2021.
- İçel, Kayıhan/Sokullu-Akıncı, Füsun/Özgenç, İzzet/Sözüer, Adem/Mahmutoglu, Fatih S./Ünver, Yener:** *İçel – Suç Teorisi*, 2. Kitap, 3. Bası, İstanbul, 2004.
- İçer, Zafer:** “*Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçları (TCK m. 188/1,3) Bakımından Hukuka Uygunluk Sebepleri ve Kusurluluğu Kaldıran Hallerin Değerlendirilmesi*”, 8. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, Ceza Hukuku ve Sağlık Perspektifinden Uyuşturucu Sorunu, Tebliğler, (Ed.: Adem Sözüer), İstanbul, 2022, s. 397-411.
- İltaş, Yiğit:** “*Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Kolaylaştırma Suçu*”, YÜHFD, 2022, c: XIX, sy: 1, s. 151-189.
- İşten, İnanç:** “*Kullanmak İçin Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek veya Bulundurmak ya da Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanmak Suçu*”, YD., 2019, c: 45, sy: 2, s. 327-418.
- Kangal, Zeynel T.:** “*Yeni Türk Ceza Hukuku’nda Tüzel Kişiler*”, HPD, 2006, sy: 7, s. 85-90.
- Kangal, Zeynel T.:** “*Türk Ceza Hukukunda Evrensellik İlkesi*”, Suç ve Ceza, 2010, sy: 2, s. 33-43.

- Kangal, Zeynel T.:** *Ceza Hukukunda Zorunluluk Durumu*, Ankara, 2010.
- Kangal, Zeynel T.:** “*Türk Ceza Hukukunda Haksız Tahrik*”, EÜHFD, 2010, c: XIV, sy: 3-4, s. 19-68.
- Kangal, Zeynel T.:** “*Anayasal Güvence Olarak Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi*”, CHD, 2011, sy: 17, s. 61-106.
- Kangal, Zeynel T.:** “*Kişisel Cezasızlık Nedenleri ve Cezayı Kaldıran veya Azaltan Kişisel Nedenler*”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, 2011, c: 7, sy: 85-86, s. 38-60.
- Kangal, Zeynel T.:** *Askerî Ceza Hukuku*, 2. Baskı, Ankara, 2012.
- Kangal, Zeynel T.:** “*Türk Ceza ve Kabahatler Hukuku Açısından Tüzel Kişilerin Sorumluluğu*”, Tüzel Kişiler Hakkında Uygulanan Yaptırımlar, İstanbul, 2013, s. 201-208.
- Kangal, Zeynel T.:** *Kabahatler Hukuku*, 3. Baskı, Ankara, 2022.
- Karadeniz, Hülya/Özer, Erdal/Aydoğdu, H. İlhan/Askay, Mehmet:** “*Sentetik Kannabinoid: Sokak Dilinde Bonzai*”, Karadeniz Chemical Science and Technology, 2017, sy: 1, s. 1-8.
- Kaya, Mustafa:** “*Uyuşturucu Madde Suçları*”, Uyuşturucu Madde Bağımlılığıyla Mücadele ve Ceza Hukuku Paneli – 9 Mayıs 2011, (Ed.: Murat Balcı), Ankara, 2011, s. 39-81.
- Kaya, Mustafa:** “*Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçlarında Suça İştirak*”, Terazi Hukuk Dergisi, 2018, c: 13, sy: 141, s. 129-136.
- Kıdıl, Fahrettin:** *Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçları*, Ankara, 2020.
- Koca, Mahmut:** “*Türk Ceza Hukukunda Suçun Konusu Olarak Uyuşturucu ve Uyarıcı Maddelerin Belirlenmesi*”, Yeni Nesil Psiko-Aktif Maddeler Sempozyumu, 26 Kasım 2013, Adli Tıp Kurumu, İstanbul, 2013, s. 15-17.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan:** *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 12. Baskı, Ankara, 2019.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan:** *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 9. Baskı, Ankara, 2023.
- Koç, Ziya:** “*Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçlarında Kişisel Kullanım Amacının Belirlenmesi (TCK m. 188/3 – TCK m. 191)*”, DEÜHFD, 2021, c: 23, sy: 2, s. 1143-1191.
- Koçkar, Aylin İlden:** “*Madde Bağımlılığı ile Başa Çıkma Psikososyal Yöntemler*”, Disiplinler Arası ve Ceza Hukuku Boyutlarıyla Uyuşturucu Madde Bağımlılığı ve Ticaretiyle Mücadele, (Ed.: Hasan Sınar), İstanbul, 2015, s. 15-24.

- Kolcu, Selahattin:** *“Uyuşturucu Madde İhraç Suçları Kapsamında Mahsup Uygulaması ve Non Bis in Idem Kuralı”*, Fasikül, Haziran 2016, sy: 79, s. 13-22.
- Koptagel, Günsel:** *“Uyuşturucu ve Tutku Yaratıcı Maddeler Kullanımının Sosyal-Psikolojik Dinamizması”*, İÜHFİM, 1981, c: XLV – XLVII, sy: 1-4, s. 1045-1059.
- Kurt Yücekul, Gülşah:** *“Türk Ceza Kanununun 220/4. Maddesinin, Bileşik Suçu Düzenleyen 42. Madde Karşısında Uygulanabilirliği Üzerine Bir Değerlendirme”*, GSÜHFD 2010/1, Köksal Bayraktar’a Armağan, c: II, s. 1027-1033.
- Memiş Kartal, Pınar:** *“Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Kolaylaştırma Suçu”*, Özel Ceza Hukuku Cilt V, Genel Tehlike Yaratan, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar, İstanbul, 2019, s. 369-384.
- Meydan, Uygur:** *“Uyuşturucu Madde Ticareti Suçunda Madde Miktarının Önemi”*, TAAD, 2019, y.: 10, sy: 37, s. 321-352.
- Meydan, Uygur:** *“Bonzai: Uyuşturucu Madde Ticareti Suçunda Sentetik Kannabinoidler”*, TAAD, 2022, y.: 13, sy: 49, s. 85-114.
- Mutlu, Emre/Aşıcıoğlu, Faruk:** *“Bir Sentetik Katinon - Alfa-pirolidinovaletofenon: Flakka”*, Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine and Forensic Sciences, 2018, c: 15, sy: 2, s. 93-104.
- Nestler, Cornelius:** *“Das Verbot weicher Drogen”*, ZStW 129 (2017), s. 467-472.
- Okan İbiloğlu, Ashhan/Atlı, Abdullah/Güneş, Mehmet:** *“Sentetik Kannabinoidler”*, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 2017, c: 9, sy: 3, s. 317-328.
- Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar:** *Türk Ceza Hukuku Özel Hükmeler*, 14. Baskı, Ankara, 2019.
- Özcan, Sinem:** *“Bonzai ve Kannabinoid Reseptör Aktivitesi”*, Adli Bilimler Dergisi, 2015, sy: 14 (3), s. 35-40.
- Özen, Muhammet:** *“Uyuşturucu veya Uyarıcı Etki Doğurmamakla Birlikte, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Üretiminde Kullanılan ve İthal veya İmali Resmî Makamların İznine Bağlı Olan Maddeyi Ülkeye İthal Etme, İmal Etme, Satma, Satın Alma, Sevk Etme, Nakletme, Depolama veya İhraç Etme Suçu (TCK M. 188/7)”*, İBD, 2019, c: 93, sy: 3, s. 133-152.
- Öztürk, Şerif Ahmet:** *“Suç Politikası Bakımından Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları”*, Suç ve Ceza, 2021, sy: 4, s. 885-922.
- Pakiş, Işıl/Polat, Oğuz:** *“Sentetik Kannabinoidler”*, Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2016, sy: 1, s. 6-13.
- Pazarcı, Hüseyin:** *Uluslararası Hukuk*, 7. Bası, Ankara, 2008.

- Roxin, Claus:** *Strafrecht, Allgemeiner Teil, Band I, Grundlagen, der Aufbau der Verbrechenslehre*, 4. Auflage, München 2006.
- Sağar, Erdem:** *Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Kolaylaştırma ve Alenen Özendirme Suçları (TCK m. 190)*, Ankara, 2023.
- Selbes, Ece:** *Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçu*, Ankara, 2017.
- Sınar, Hasan:** “Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Ticareti Suçları”, *Disiplinler Arası ve Ceza Hukuku Boyutlarıyla Uyuşturucu Madde Bağımlılığı ve Ticaretiyle Mücadele*, (Ed.: Hasan Sınar), İstanbul, 2015, s. 71-108.
- Soyaslan, Doğan:** *Ceza Hukuku, Özel Hükümler*, 10. Baskı, Ankara, 2014.
- Safak, Nadi:** *Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Ticareti Suçları (TCK md 188-3)*, Ankara, 2022.
- Şare, Ersin:** “Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Yönünden Suça İştirak”, *AndHD*, 2022, c: 8, sy: 1, s. 107-147.
- Şentürk Tur, Melike:** “Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Özendirme Suçunda (TCK M. 190/2) Güncel Durumun Değerlendirilmesi”, *SÜHFD*, 2023, c: 31, sy: 3, s. 1381-1430.
- Şirin, Tolga:** “Uyuşturucuyu Özendirme ve Rap”, <https://t24.com.tr/yazarlar/tolga-sirin/uyusturucuyu-ozendirme-ve-rap,35072>.
- Tanol, Mehmet:** “İlaç, Uyuşturucu Madde ve Zehir İlişkisi”, *Disiplinler Arası ve Ceza Hukuku Boyutlarıyla Uyuşturucu Madde Bağımlılığı ve Ticaretiyle Mücadele*, (Ed.: Hasan Sınar), İstanbul, 2015, s. 5-14.
- Tekin, Nurullah:** “Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal, İthal ve İhraç Etmek ile Satmak, Satın Almak, Kabul Etmek ve Bulundurmak Suçları”, *Terazi Hukuk Dergisi*, 2009, yıl: 4, s. 37, s. 95-110.
- Tezcan, Durmuş:** “Uyuşturucu Madde Kaçakçılığını Önleme Tedbirleri”, *AÜSBFD*, 1982, c: 37, sy: 3-4, s. 205-215.
- Tezcan, Durmuş:** “Ceza Hukuku Açısından Bağımlılık Yaratan Maddeler Alışkanlığı”, *AÜSBFD*, 1986, c: 41, sy: 1-4, s. 293-305.
- Tezcan, Durmuş:** “Uyuşturucu Maddelerin Yasa Dışı Ticaretini Önleyici Tedbirler”, *Türk İdare Dergisi*, 1987, yıl: 59, sy: 377, s. 39-62.
- Tezcan, Durmuş:** “Türk Ceza Kanunu’ndaki Değişiklikler Açısından Uyuşturucu Madde Tedarik Suçları”, *AÜSBFD*, 1994, c: 49, sy: 3-4, Yılmaz Günal’a Armağan, s. 429-437.
- Tezcan, Durmuş:** “AİHM’in 29 Mart 2010 Tarihli Medvedyef vd. - Fransa Kararı Işığında Açık Denizde Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı İle Mücadele”, *İKÜHFD*, 2017, sy: 16 (2), s. 237-246.

- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Önok, R. Murat:** *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 17. Baskı, Ankara, 2019.
- Tolstoy, Lev Nikolayeviç:** *Sanat Nedir?* (Çev.: **Mazlum Beyhan**), 14. Baskı, İstanbul, 2022.
- Toluner, Sevin:** *Milletlerarası Hukuk Dersleri, Devletin Yetkisi*, 4. Bası, İstanbul, 1989.
- Turan, Hüseyin/Kodal, Osman:** “Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanma Suçları Yönünden Kamu Görevlisi İle Sağlık Meslek Mensuplarının Suçu Bildirmemesine Yönelik Düzenlemenin Etkin Pişmanlık Kurumuna Etkisi”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 2019, yıl: 7, sy: 13, s. 501-522.
- Turhan, Faruk:** “Türk Ceza Kanunu’nun Yer Bakımından Uygulanmasında Evrensellik İlkesi ve Yeni TCK (Madde 13)”, *HPD*, 2005, sy: 4, s. 197-211.
- Ümit, Ceyda:** “Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanmak, Kullanmak İçin Kabul Etmek, Satın Almak, Bulundurmak Suçunun Muhakemesi”, *HKÜHFD*, 2023, c: 13, sy: 25, s. 149-203.
- Ünver, Yener:** *Adliyeye Karşı Suçlar*, 3. Baskı, Ankara, 2012.
- Yaşar, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa:** *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*, c: 4, 2. Baskı, Ankara, 2014.
- Yaşar, Yusuf:** *Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçları (TCK m. 188, m. 192)*, 3. Baskı, Ankara, 2019.
- Yaşar, Yusuf/İçer, Zafer/Yazıcılar, Tarık T.:** “Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Özendirme Suçu (TCK m. 190/2)”, *iÜHFM*, 2018, c: LXXVI, sy: 2, s. 691-724.
- Yavuz, Hakan A.:** “5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Düzenlenen Uyuşturucu ve Uyarıcı Maddelerin Ruhsatsız Olarak İmal ve Ticaretine İlişkin Suçlar ve Kanunun Yer Bakımından Uygulama Kurallarının Bu Suçlar Yönünden Değerlendirilmesi”, *AD*, 2005, yıl: 97, sy: 23, s. 218-235.
- Yeğrim, Korhan:** *Kullanmak İçin Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek veya Bulundurmak ya da Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanmak Suçu*, (TCK m. 191, TCK m. 192), Ankara, 2023.
- Yenerer Çakmut, Özlem:** “Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Kolaylaştırma Suçu (TCK m. 190)”, *DEÜHFD*, 2019, c: 21, Özel Sayı: Durmuş Tezcan’a Armağan – III, s. 3111-3126.
- Yenidünya, A. Caner:** “Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Kolaylaştırma Suçu (TCK. m. 190)”, *Uyuşturucu Madde Bağımlılığıyla Mücadele ve Ceza Hukuku Paneli – 9 Mayıs 2011*, (Ed.: Murat Balcı), Ankara, 2011, s. 105-112.

- Yenidünya, A. Caner/İçer, Zafer:** *“Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçlarında Etkin Pişmanlık”*, Fasikül, Ocak 2013, sy: 38, s. 11-31.
- Yenisey, Feridun:** *“Uyuşturucu Maddeler Sorununun Ceza Hukuku Yönü”*, DÜHFD, 1983, c: 1, sy: 1, s. 171-191.
- Yerdelen, Erdal:** *“Uyuşturucu Madde Ticareti Suçu (TCK m. 188/3)”*, 8. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, Ceza Hukuku ve Sağlık Perspektifinden Uyuşturucu Sorunu, Tebliğler, (Ed.: Adem Sözüer), İstanbul, 2022, s. 229-246.
- Yılmaz, Enes:** *“Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Kolaylaştırma ve Özendirme Suçları (TCK m. 190)”*, TAAD, 2018, sy: 35, s. 345-374.
- Yılmaz, Enes:** *“TCK m. 190’da Düzenlenen Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Kolaylaştırma Suçuna Yönelik Eleştiriler ve Çözüm Önerileri”*, 8. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, Ceza Hukuku ve Sağlık Perspektifinden Uyuşturucu Sorunu, Tebliğler, (Ed.: Adem Sözüer), İstanbul, 2022, s. 187-215.
- Yiğiter, Cenk:** *“Uyuşturucu Madde Kullanım Suçları Üzerine”*, Zabunoğlu Armağanı, Ankara, 2011, s. 759-787.
- Yokuş Sevük, Handan:** *Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasına İlişkin Suçlar*, Ankara, 2007.
- Yolcu, Ferit:** *Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçu (TCK m. 188)*, Ankara, 2015.
- Zafer, Hamide:** *“Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti”*, Özel Ceza Hukuku Cilt V, Genel Tehlike Yaratan, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar, İstanbul, 2019, s. 313-368.

Dr. Metin KAPLAN

Hâkim

**ADİL YARGILANMA HAKKI ÇERÇEVESİNDE
CEZA MUHAKEMESİ HUKUKUNDA
SERİ MUHAKEME USULÜ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde
Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme Usulü**
Metin Kaplan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3862

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 903 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- AGAHABALEI FANID, Nemetullah, “Anayasa Yargısı Uygunluk Denetimi”, **İstanbul Esenyurt Üniversitesi İşletme Ve Yönetim Bilimleri Fakültesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi**, cilt no:3 sayı:1, Haziran 2023, s.51-76.
- ARTUÇ, Mustafa, **Açıklamalı Türk Ceza Kanunu**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- ARTUÇ, Mustafa, **Açıklamalı Ceza Muhakemesi Kanunu**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- ALDEMİR, Hüsnü, **Ceza Yargılamasında Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulleri**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- ALİBABA, Arzu “Uluslararası Ceza Mahkemesinin Kuruluşu”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2000, s.181-207.
- ARTANTAŞ, Günce, “Duruşmanın Aleniyeti İlkesi ve Sınırlandırılması”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 71/1, 2022, s.413-436.
- AYDIN, Devrim, “Ceza Muhakeme Kanununda Seri Muhakeme Usulü”, **Kırıkkale Hukuk Mecmuası**, Cilt no:2, Sayı:2, Ekim, 2022, s.463-485.
- AYGÖRMEZ UĞURLUBAY, Gülsüm Ayhan, HAYDAR, Nuran, KORKMAZ, Mehmet, “Seri Muhakeme Usulüne İlişkin Sorunlar”, **Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, cilt no:1 sayı:2, 2019, s.255-306.
- AYGÖRMEZ, Gülsüm A., KORKMAZ, Mehmet, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulü Muhakeme Stratejileri**, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2021, s.52.
- AYHAN, Halis, **Uluslararası Yargı**, Adalet Yayınları, Ankara, 2023.
- BALO, Yusuf Solmaz, ÇETİNTÜRK, Ekrem, “Amerika Birleşik Devletleri Ceza Hukuku Uygulamasında Savcı-Sanık Pazarlığı Ve Türkiye’de Uygulanabilirliği”, **Ankara Hacı Bayram Veli Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2012, Cilt no: 17, Sayı:2, s.1243-1292.
- BENEDEK, Wolfgang, **İnsan Haklarını Anlamak, İnsan Hakları Eğitimi El Kitabı**, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2014.
- BOZBAYINDIR, Ali Emrah, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarında İddia Pazarlığı Kurumu”, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt no:81, sayı:2, 2021, s.547-506.
- CANPOLAT, Can, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme Usulü**, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2022, s.170.

- ÇAĞLAYAN, M.Muhtar, **Uygulama Yönünden Ceza ve Usul Hukuku**, Olgaç Matbaası, Ankara 1977.
- CENTEL, Nur, ZAFER, Hamide, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Beta Yayınları, İstanbul, 2021.
- ÇETİN, Müge, "Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Türkiye'nin Durumu", **Ankara Barosu Dergisi**, yıl:68, sayı:2010/3, 2010, s.335-360.
- DAVIS, Angela j. **Arbitrary Justice; The Power of the American Prosecutor**, Oxford University Press, 2007.
- DOĞRU, Osman, NALBANT, Atilla, **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi**, TC.Yargıtay Başkanlığı, Ankara, 2012.
- ERCAN, İsmail, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Seçkin Yayınları, İstanbul, 2024.
- ERDEM, Mustafa Ruhan, ŞENTÜRK, Candide, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Yeni Bir Kurum Olarak Seri Muhakeme Yöntemi", **Ceza Hukuku Dergisi**, Yıl:14, sayı:41, Aralık, 2019, 573-601.
- ERDOĞAN, Mustafa, **Anayasa Hukuku**, Orion Kitapevi, Ankara, 2009.
- EKİCİ ŞAHİN, Meral, "Yargılamayı Hızlandıran Bir Model Olarak Alman Ceza Muhakemesi Hukukunda Hüküm Anlaşması", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt no:11, Sayı:1, 2020, 303-320.
- GÖKCEN, Ahmet, BALCI, Murat, ALŞAHİN, M.Emin, ÇAKIR, Kerim, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- GÜL, Yunus Emre, "Uluslararası Ceza Mahkemesi ve İnsan Haklarına Katkıları", **Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (İBAD)**, Cilt no:3, Sayı: 1, 2018, s.295-303.
- GÜNGÖR, Burak, **Silahların Eşitliği İlkesi ve Çelişmeli Yargılama Hakkı**, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2021.
- GÖZLER, Kemal, **Türk Anayasa Hukukuna Giriş**, Ekin Yayınları, Bursa, 2016,
- HAKERİ, Hakan, ÜNVER, Yener, **Ceza Muhakeme Hukuku**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- HODGSON, Jackie, **Guilty Pleas And The Changing Role Of The Prosecutor In France Criminal Justice**, The Prosecutor in Transnational Perspective, Ed. Eric Luna, Marianne L.Wade, Oxford University Press, 2012.
- ILDIRAR, Elif, **Seri Muhakeme Usulü**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- KAPLAN, Metin "Ceza Muhakeme Hukukunda Uzlaştırma Bürosu", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır), 2019.
- KARAKEHYA, Hakan, İNCE TUNCER, Asuman, **Türk Ceza Muhakemesinde Seri Muhakeme ve Basit Yargılama**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.

- KAŞIKARA, M.Serhat, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesi Çerçevesinde Makul Sürede Yargılanma Hakkı", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı:84, 2009, 231-259.
- KESKİN, İbrahim, "Ceza Muhakeme Usulünde Seri Muhakeme Usulü", **Adalet Dergisi**, Sayı:68, 2022, s.205-252.
- KIZILARSLAN, Hakan, "7188 Sayılı Kanun'la Ceza Muhakemesi Hukukuna Getirilen Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulleri", **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, No:183 Kasım-Aralık, 2019, 1885-1960.
- LANGER, Máximo, "From Legal Transplants to Legal Translations: The Globalization of Plea Bargaining and the Americanization Thesis in Criminal Procedure", **Harvard International Law Journal**, Vol. 45, 2004, S.1-64.
- LUİNİNG, Egge T., "**The Dutch Punishment Order: Controversy, Comparison and Compromise**", (Published Master's Thesis Leiden University, Faculty of Law Criminal Justice, Leiden), 2014.
- LUPÁRIA, Luca, GÍALUZ, Mitja, "Italian Criminal Procedure: Thirty Years After The Great Reform", **Roma Tre Law Review**, No. 1, 2019, s. 26-72.
- MURATOĞLU, Tahir, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Kuruluşu, Görevleri ve Yargılama Usulü", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Sayı: 27, 2016, s.307-364.
- ÖZBEK, Mustafa Serdar, CÜNİ, Orhan, **Ceza Muhakeme Hukukunda Uzlaştırma Eğitim Kitabı**, CİGAÇDB, 2018.
- ÖZEN, Muharrem, "Yargı Bağımsızlığını Zedeleyen Düzenleme, Uygulamalar ve Bağımsızlığı Sağlamaya Yönelik Çözüm Önerileri", **Ankara Barosu Dergisi**, Sayı:1, Ocak 2010, s.31-65.
- PAZARCI, Hüseyin, **Uluslararası Hukuk**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2023.
- RANFT, Otfried, Grundzüge des Strafbefehlsverfahrens, **JuS**, Heft.7, 2000, s.633-640.
- SALİHPAŞAOĞLU, Yaşar, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Yargılamada Kullandığı Yöntem İlke ve Usuller**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- SCOTT, Robert E. ve STUNTZ, William J. "Plea Bargaining as Contract", **The Yale Law Journal**, vol.101, Issue:8, 1992, s.1909-1968.
- SEVDİREN, Öznur, "Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Seri Muhakeme Usulü Üzerine Eleştirel Değerlendirmeler", **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Sayı:189-190, Haziran 2020, 573-616.
- SOYASLAN, Doğan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2016.
- ŞAHİN, Cumhur, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2016.
- TAŞKIN, Şaban Cankat, **Seri Muhakeme ve Basit Yargılama**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- TEZCAN, Durmuş, ERDEM, Mustafa Ruhan, ÖNOK Murat, **Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku**, Seçkin Yayınları, Eylül, 2023.

- TOROSLU, Nevzat, FEYZİOĞLU, Metin, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Savaş Yayınları, Ankara, 2016.
- TÖNGÜR, Ali Rıza, “Metrukiyete Uğramış Bir Kurum: Kamu Davasının Açılması-
nın Ertelenmesi”, **Fasikül Hukuk Dergisi**, Cilt no:7 Sayı:67 Haziran, 2015,
s.7-16.
- Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve
Adil Yargılanma İlkesi Işığında Hukuk Devleti ve Yargı Reformu**,
Tüsiad Yayını İstanbul 2003.
- YAŞAR, Osman, **Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu**, Yetkin Yayınevi, Ankara, 1998.
- YAŞAR, Osman, GÖKCAN, Hasan Tahsin, ARTUÇ, Mustafa, **Türk Ceza Kanunu**,
Adalet Yayınevi, Ankara, 2010.
- YAŞAR, Yusuf, **Ceza Muhakemesi Sisteminde Seri Muhakeme Usulü Üzerine
Bir İnceleme**, Astana Yayınları, Ankara, 2021, s.100.
- YAVUZ, Hakan **Ceza Muhakemesinde Kovuşturmaya Alternatif Yöntemler**,
Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- YAVUZ, Hakan “Bir Savaş Suçu Olarak Kültürel Miras Niteliğindeki Eserlere Yö-
nelik Saldırı Eylemi, Uluslararası Ceza Mahkemesinin Al-Mahdi Kararı
Üzerine Bir İnceleme”, **Ankara Barosu Dergisi**, Cilt no:75, Sayı:3, 2017,
s.161-196.
- YENİSEY, Feridun, NUHOĞLU, Ayşe, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin Yayıne-
vi, Ankara, 2020.
- YENİSEY, Feridun, OKTAR, Salih ve OKTAR, Ayla, **Alman Ceza Muhakemesi
Kanunu Strafprozeßordnung (StPO)**, Beta Yayınevi, İstanbul, 2020.
- YETİMOĞLU, Melike Ezgi, “Türk ve Fransız Ceza Muhakemesi Hukuklarında Seri
Muhakeme Usulüne Karşılaştırmalı Bakış”, **Maltepe Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Dergisi**, Cilt no:18, Sayı:1, 2020, s.17-58.
- YILMAZ, Cahit, APİŞ, Özge, “Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Düzenlemelerinin
Değerlendirilmesi”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk
Araştırmaları Dergisi**, Cilt no:26, Sayı:1, Haziran, 2020, s.62-106.
- YILMAZ, Yeşim, “**Ceza Muhakemesinde Pazarlık Yöntemleri ve Kovuşturma-
ya Alternatif Bir Yöntem Olarak Seri Muhakeme Usulü**”, (Yayımlanmış
Doktora Tezi Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hu-
kuku Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul), 2022.
- YÜKSEKTEPE, Mert Asker, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ile Anayasa
Mahkemesi Kararları Işığında Açıklamalı Adil Yargılanma Hakkı**, Pla-
ton Hukuk Yayınevi, İstanbul, 2021.
- ZAFER, Hamide, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Beta Yayınları, İstanbul, 2011.

İnternet Adresleri

- <https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/22420211427211062020170359HizmeteOzel-2019-bask%C4%B1-%C4%B0SA.pdf>, (Erişim Tarihi: 28.09.2022).
- https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/1792019103654adalet_i_st_2018.pdf, (Erişim Tarihi:28.09.2022).
- <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss105.pdf>, (Erişim Tarihi: 28.09.2022).
- <https://www.Resmîgazete.gov.tr/eskiler/2019/12/20191231M4-2.htm>, (Erişim Tarihi:11.10.2022).
- <https://www.Resmîgazete.gov.tr/eskiler/2022/08/20220802-3.pdf>, (Erişim Tarihi: 11.10.2022).
- <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-94135>, (Erişim Tarihi:11.10.2022).
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, (Erişim Tarihi:11.10.2023).
- <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss274.pdf>, (Erişim Tarihi: 25.10.2022).
- <https://alternatifcozumler.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/26042022162306SER%C4%B0%20MUHAKEME%20USUL%C3%9C%20%C4%B0STAT%C4%B0ST%C4%B0%C4%9E%C4%B0%202021%20YILI%2026.04.2022.pdf>, (Erişim Tarihi:25.10.2022).
- <https://www.Resmîgazete.gov.tr/eskiler/2019/12/20191231M4-2.htm>, (Erişim Tarihi:05.11.2022).
- <https://www.Resmîgazete.gov.tr/eskiler/2019/12/20191231M4-2.htm>, (Erişim Tarihi:10.11.2022.)
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5271&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>, (Erişim Tairi:16/03/2024)
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/26b555c0-9084-4429-a3e0-584a96a9e77a.pdf>, (Erişim tarihi 18.11.2022).
- <https://alternatifcozumler.adalet.gov.tr/SayfaDetay/tutanak-talepname-ve-hukum-ornekleri>, (Erişim Tarihi:14.12.2022).
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5271.pdf>, (Erişim T.: 06.12.2022).
- <https://www.Resmîgazete.gov.tr/eskiler/2019/12/20191231M4-2.htm>, (Erişim Tarihi:06.12.2022).
- <https://www.Resmîgazete.gov.tr/eskiler/2019/12/20191231M4-2.htm>, (Erişim Tarihi:07.12.2022).
- <https://www.Resmîgazete.gov.tr/eskiler/2019/12/20191231M4-2.htm>, (Erişim Tarihi:29.01.2023).

- https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/files/02_01_2020%20tarihli%20ve%201%20say%C4%B1%C4%B1%20karar.pdf, (Erişim tarihi:29/01/2023).
- <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss105.pdf>, s.18, (Erişim Tarihi:29/01/2023).
- <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2022/88>, (Erişim Tarihi: 16/02/2023)
- <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss105.pdf>, (Erişim Tarihi: 23.03.2023).
- <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/5.3.1412.pdf>, (Erişim T.: 10/03/2024).
- <https://www.Resmîgazete.gov.tr/eskiler/2019/10/20191024-25.htm>, (Erişim Tarihi: 10/03/2024).
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5271&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>, (Erişim Tarihi: 13/03/2023)
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>, (Erişim Tarihi: 14/03/2024).
- <https://www.Resmîgazete.gov.tr/arsiv/18074.pdf>, (Erişim Tarihi: 14/03/2024).
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5271&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>, (Erişim Tarihi: 16/03/2024).
- <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss105.pdf>, (Erişim Tarihi: 27.03.2023).
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5271.pdf>, Erişim Tarihi: 06/04/2023.
- https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006071154/2024-02-05,(Erişim Tarihi: 20/03/2024).
- <https://law.justia.com/cases/missouri/supreme-court/1978/60305-0.html>, (Erişim Tarihi: 17/03/2024).
- <https://www.altalex.com/documents/news/2013/12/19/applicazione-della-pena-su-richiasta-delle-parti>, (Erişim Tarihi: 18/03/2024).
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Avrupa_%C4%B0nsan_Haklar%C4%B1_Mahkemesi, (Erişim Tarihi: 06/04/2023).
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Avrupa_%C4%B0nsan_Haklar%C4%B1_Mahkemesi, (Erişim Tarihi: 06/04/2023).
- Söz konusu karar için: <https://rm.coe.int/8-rec-87-18-tr/1680a6d6ba>, (Erişim Tarihi: 07.04.2023).
- <https://www.Resmîgazete.gov.tr/arsiv/7460.pdf>, (Erişim Tarihi: 07.04.2023).

- https://www.icc-cpi.int/CourtRecords/CR2016_07244.PDF, (Erişim Tarihi: 21/03/2024)
- <https://www.Resmîgazete.gov.tr/arsiv/10859.pdf>, (Erişim Tarihi: 10/03/2024).
- <https://www.anayasa.gen.tr/yonunden-iptal.htm>, (Erişim Tarihi:10/03/2024).
- <https://www.Resmîgazete.gov.tr/eskiler/2017/02/20170211-1.htm>, (Erişim Tarihi: 10/03/2024).
- <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2021-26-nrm.pdf>, (Erişim Tarihi:10/03/2024).
- <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2019-3-nrm.pdf>, (Erişim Tarihi:10/03/2024).
- <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2023-101-nrm.pdf>, (Erişim Tarihi:10/03/2024).
- <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2004-92-nrm.pdf>, (Erişim Tarihi:10/03/2024).
- <https://www.yargitay.gov.tr/kategori/50/tarihce>, (Erişim Tarihi: 11/03/2024).
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 11/03/2024).
- <https://www.yargitay.gov.tr/documents/AIHM.pdf>, (Erişim Tarihi: 14.10.2023).
- <https://inhak.adalet.gov.tr/Home/BilgiDetay/10>, (Erişim Tarihi: 14.10.2023).
- <https://www.yargitay.gov.tr/documents/AIHM.pdf>, (Erişim Tarihi: 15.10.2023).
- <https://www.yargitay.gov.tr/documents/AIHM.pdf>, (Erişim Tarihi: 15.10.2023).
- <https://www.yargitay.gov.tr/documents/AIHM.pdf>, (Erişim Tarihi: 15.10.2023).
- <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/1134?KelimeAra%5B0%5D=ya&page=830>, (Erişim Tarihi: 21.10.2023).
- https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/files/02_01_2020%20tarihli%20ve%201%20osay%C4%B1%C4%B1%20karar.pdf, (Erişim tarihi:24.11.2023).
- https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/files/02_01_2020%20tarihli%20ve%201%20osay%C4%B1%C4%B1%20karar.pdf, (Erişim tarihi:24.11.2023).
- [https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22itemid%22:\[%22001-63473%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22itemid%22:[%22001-63473%22]), (Erişim Tarihi: 17.11.2023).
- [https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22fulltext%22:\[%22ezel%20tosun%22\],\[%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22fulltext%22:[%22ezel%20tosun%22],[%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]), (Erişim Tarihi: 17.11.2023).
- https://www.anayasa.gov.tr/media/3547/04_adil_yargilanma_hakki_son.pdf, (Erişim Tarihi:19.11.2023).

Mahkeme Kararları

- Anayasa Mahkemesi, 21.04.2022 t. 2020/87 Esas 2022/44 Karar, (**Resmî Gazete**, 10/2022)
- Anayasa Mahkemesi, 19/12/2013 tarih, Başvuru no:2012/989, (**Kararlar Bilgi Bankası**, 11/2023)
- Anayasa Mahkemesi Tarih 16/05/2013, Başvuru no: 2013/1134, (**Kararlar Bilgi Bankası**, 10/2023)
- Anayasa Mahkemesi, 20/07/2022 Tarih, 2021/121 Esas 2022/88 Karar, (**Kararlar Bilgi Bankası**, 02/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 17.09.2009, Büyük Daire No:10249/03, (**ECHR**, 10/2022)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 18.10.2006, Başvuru No:18114/02, (**ECHR**, 04/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 23.02.2016, Başvuru No:46632/13 ve 28671/14, (**ECHR**, 04/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 18.10.2006, Başvuru No:18114/02, (**ECHR**, 04/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 16/02/2021, Başvuru No: 77587/12 ve 74603/12, (**ECHR**, 04/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 23/11/1993, Başvuru No: 14032/88, (**ECHR**, 04/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 03/10/2000, Başvuru No: 29477/95, (**ECHR**, 04/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 15/06/2004, Başvuru No: 36256/97, (**ECHR**, 04/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 24/09/2009, Başvuru No: 7025/04, (**ECHR**, 04/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 12/02/1985, Başvuru No: 9024/80, (**ECHR**, 04/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 21/02/1990, Başvuru No: 11855/85, (**ECHR**, 04/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 01/03/2006, Başvuru No: 56581/00, (**ECHR**, 04/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 29/05/1997, Büyük Daire No: 21522/93, (**ECHR**, 10/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 19/10/2006, Başvuru No: 1855/02, (**ECHR**, 10/2023)

- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 22/10/1984, Başvuru No: 8790/79, (ECHR, 10/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 23/10/1985, Başvuru No: 8848/80, (ECHR, 10/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 25/09/2001, Başvuru No: 29279/95, (ECHR, 10/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 22/06/1985, Başvuru No: 11179/85, (ECHR, 10/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 18/07/2013, Başvuru No: 2312/08 ve 34179/08, (ECHR, 10/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 10/02/1983, Başvuru No: 7299/75 ve 7496/76, (ECHR, 10/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 07/06/2006, Başvuru No: 26499/02, (ECHR, 10/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 04/03/2003, Başvuru No: 63486/00, (ECHR, 10/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 24/03/1988, Başvuru No: 10465/83, (ECHR, 10/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 10/01/2006, Başvuru No: 33379/02, (ECHR, 11/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 08/06/1985, Başvuru No: 16419/90, (ECHR, 11/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 29/10/1991, Başvuru No: 11826/85, (ECHR, 11/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 26/05/1988, Başvuru No: 10563/83, (ECHR, 11/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 29/10/1991, Başvuru No: 11274/84, (ECHR, 11/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 12/11/2002, Başvuru No: 38629/97, (ECHR, 11/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 06/09/2005, Başvuru No: 26499/02, (ECHR, 11/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 09/11/2000, Başvuru No: 36590/97, (ECHR, 11/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 18/03/1997, Başvuru No: 21497/93, (ECHR, 11/2023)

- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 21/09/1983, Başvuru No: 12350/86, (**ECHR**, 11/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 25/03/1983, Başvuru No: 8660/90, (**ECHR**, 11/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 10/02/1995, Başvuru No: 15175/89, (**ECHR**, 11/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 12/04/2011, Başvuru No: 34388/05, (**ECHR**, 11/2023)
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 12/04/2011, Başvuru No: 34388/05, (**ECHR**, 11/2023)
- Yargıtay 15.Ceza Dairesi 2018/8276 Esas 2018/8149 Karar, (**Karar Arama**, 10/2023)
- Yargıtay 4.Ceza Dairesi, 25/11/2020, 2016/18668 Esas 2020/18056 Karar, (**Karar Arama**, 11/2023)
- Yargıtay 2.Ceza Dairesi,12/10/2022, 2022/4520 Esas 202022/16719 Karar, (**Karar Arama**, 01/2023)
- Yargıtay 4.Ceza Dairesi, 11/02/2009, 2008/19326 Esas 2009/2363 Karar, (**Karar Arama**,02/2023)
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 22/01/2013 Tarih, 2012/10-534 Esas 2013/15 Karar, (Karar Arama, 02/2023)
- Yargıtay 6.Ceza Dairesi, 30/03/2010, 2007/16496 Esas 2016/3347 Karar, (**Karar Arama**, 03/2024)
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 13/12/2023, 2023/9-194 Esas 2023/659 Karar, (**Karar Arama**, 03/2024)
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 17/05/2023, 2021/4-34 Esas 2023/278 Karar, (**Karar Arama**, 03/2024)

Dr. Zeynep ARSLAN

**NAVLUN SÖZLEŞMESİNDE
GÖNDERİLENİN SORUMLULUĞU**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Navlun Sözleşmesinde Gönderilenin Sorumluluğu

Zeynep Arslan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3863

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 904 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 – Ankara

KAYNAKÇA

- AÇIKGÖZ, O. (2002). *Navlun Sözleşmesi ve Konişmentoda Yetki/Tahkim Şartı*. İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- ADIGÜZEL, B. (2013). Yeni Türk Ticaret Kanununda Fiili Taşıyıcı Kavramı ve Fiili Taşıyıcının Sorumluluğu. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 71(2), 3-20.
- AĞSAKAL, İ. (2004). *Donatanın Deniz Kirliliğine Yol Açan Fiillerinden Dolayı Hukuki Sorumluluğunun Sınırı*. Kocaeli: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, (Anılış: Sorumluluk).
- AĞSAKAL, İ. (2011). *Yük Alacaklısı Hakkı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- AIKENS, R., LORD, R., & BOOLS, M. (2016). *Bills of Lading, Second Edition*. London: Informa Law from Rutledge.
- AKAN, P. (2007). *Deniz Taşımacılığında Taşıyanın Yüke Özen Yükümlülüğünün İhlalinden Doğan Sorumluluğu (TTK m. 1061)*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- AKDENİZ, U. (2013). Taşıma İşleri Komisyoncusunun Taşıma İşini Üzerine Alması ve Bunun Hukuki Sonuçları. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(2), 181-204.
- AKINCI, S. (1961). *Deniz Hukuku Navlun Mukaveleleri*. İstanbul: Türkiye Ticaret Postası Matbaası.
- AKSOY, S. (2015). *Taşıma Hukunda Fiili Taşıyıcı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, (Anılış: Fiili Taşıyıcı).
- AKSOY, S. (2017). Deniz Ticaret Hukukunda Konteynerin Taşıyana İadesi ve Konteyner Demurajı. *BATİDER*, 33(1), 137-175, (Anılış: Konteyner).
- AKSOY, S. (2019). *Deniz Taşımalarında Gönderilenin Eşyayı Tesellümden Kaçınmasının Hukuki Sonuçları*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, (Anılış: Gönderilen).
- AKTEN, N. (2010). Sevkiyatçı ve Sevkiyat Acentesi. www.kazanci.com.tr.
- AKYOL, Ş. (2008). *Tam Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- AL KILIÇ, Ş. (2010). Uluslararası Ticarete Vesaik Mukabili Ödeme Yöntemi. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14(2), 1-44.
- ALGANTÜRK LİGHT, D. (2006). *York Anvers Kuralları 2004 Müşterek Avarya (Tarihi Düzenlemeleri ile Karşılaştırmalı Olarak)*. İstanbul: Arıkan Basım Yayın Dağıtım, (Anılış: York Anvers).

- ALGANTÜRK LİGHT, D. (2012). Yeni TTK Uyarınca Navlun Sözleşmesinde Yükü İnceleme ve Bildirim. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 18(2), 517-524, (Anılış: İnceleme ve Bildirim).
- ALGANTÜRK LİGHT, D. (2013). 6102 Sayılı TTK Uyarınca Gemi Acentelerinin Tabi Olduğu Hükümlerin Değerlendirilmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(24), 1-11.
- ALGANTÜRK LİGHT, D. (2017). Konteyner Taşımacılığında Uygulamada Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar. *İKÜHFD*, 16(2), 17-27, (Anılış: Konteyner).
- ALTUĞ TÜFEKÇİOĞLU, A. (2010). *Yargıtay Kararları Işığında CIF Teslim Şekli*. İstanbul: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AMASYA, S. (2010). Rotterdam Kurallarında Miktar Sözleşmesi. *Legal Hukuk Dergisi*(94), 3511-3554.
- AMASYA, S. (2019). Deniz Ticaret Hukukunda Gönderilen Kavram. Ed. C. SÜZEL, *Deniz Ticareti Hukukunda Yeni Sorunlar Sempozyumu I* (s. 39-54, (Anılış: Gönderilen).).
- ANTALYA, O. G., & TOPUZ, M. (2015). *Medeni Hukuk*. İstanbul: Legal Yayınevi.
- ARIZON, F., & SEMARK, D. (2014). *Maritime Letters of Indemnity*. New York: Informa.
- ARKAN, S. (1982). *Karada Yapılan Eşya Taşımalarında Taşıyıcının Sorumluluğu*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- ARSLAN, İ., & AYDIN, S. (2013). Çarter Partideki Tahkim Klozunun Konişmento Hamiline Etkisi. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(1-2), 123-139.
- ASHTON, R. (1999). A Comparison of the Legal Regulation of Carriage of Goods by Sea Under Bills of Lading in Australia and Germany. *Australian and New Zealand Law Journal*(14), 24-63.
- ATAMER, K. (2006). *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Deniz Hukukunda Cebri İcra*. İstanbul: Arıkan Yayıncılık, (Anılış: Cebri İcra).
- ATAMER, K. (2009). Yargıtay Kararları Işığında Deniz Ticareti ve Deniz Sigortası Hukukunda Güncel Sorunlar ve Gelişmeler. *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XIII*, 165-274, (Anılış: Güncel Sorunlar).
- ATAMER, K. (2010). Construction Problems in the Rotterdam Rules regarding the Performing and Maritime Performing Parties. *Journal of Maritime Law and Commerce*, 469-497, (Anılış: Rotterdam Rules).
- ATAMER, K. (2011). Yeni Türk Hukuku Uyarınca Incorporation, FIOST ve Arbitration London Kayıtları ile Bazı Güncel Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi. *Deniz Hukuku Dergisi*, 11(1-4), 241-342, (Anılış: FIOST).

- ATAMER, K. (2018)., *Deniz Ticareti Hukuku- Cilt 2- Gemilerin Eşya Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, (Anılış: Eşya).
- ATAMER, K. (Ankara 2012). Deniz Ticaret Hukuku'na İlişkin Tartışmalı İçtihatların Yeni Türk Ticareti Kanunu Uyarınca Değerlendirilmesi. *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXVI*, 211-257, (Anılış: Sempozyum XXVI).
- ATAMER, Y. (2018). Ceza Koşulu, Götürü Tazminat, Sorumsuzluk Anlaşması: Hangisi? Karşılaştırmalı Hukukta Sözleşmelerin Yorumlanmasında Tutamak Noktaları. Y. ATAMER, E. BAŞ SÜZER, & G. Elliott içinde, *Uluslararası İnşaat Sözleşmelerinde Gecikme ve Temerrüt- Değişmeyen Bir Soruna Yeni Yaklaşımlar, İstanbul Uluslararası İnşaat Hukuku Konferansları II* ((s. 87-130). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- AYAN, M. (2015). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Konya: Mimoza Yayınları.
- AYDOĞDU, M., & KAHVECİ, N. (2019). *Türk Borçlar Hukuku (Özel Borç İlişkileri)* (4. Baskı b.). Ankara: Adalet Yayınevi.
- AYTEKİN, M. (2019). *Taşıyanın Navlun Sözleşmesinden Doğan Hakları ve Teminatları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- BALKAR BOZKURT, S. (2017/2). Uluslararası Satım Sözleşmelerinin Maddi Kurallar İçeren Konvansiyonlarla Düzenlenmesi Bağlamında Bir Yeknesaklaştırma Başarısı: 11 Nisan 1980 tarihli Uluslararası Mal Satımına İlişkin Birleşmiş Milletler Konvansiyonu. *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 295-321.
- BAO, X., XİNG, X., & ZHANG, D. (2019). Research on Freight Pricing Mechanism of Shipping Companies Considering Supply Chanin Management. *Journal of Coastal Research*, 94(1), 568-572.
- BATMAZ SİLAHTAROĞLU, E. (2015). Sürastarya Parası ile Gecikme Zararları Kavramlarının Türk ve İngiliz Hukuk Sistemleri Bakımından Karşılaştırılması. *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(2), 151-167.
- BAUMBACH, A., HOPT, K., & MERKT, H. (2018). *Handelsgesetzbuch* (38. b.). C.H. Beck.
- BAYRAKTAROĞLU ÖZÇELİK, G. (2008). Konişmentoya Bağlanan Eşya Üzerindeki Ayni Hakka Uygulanacak Hukukun Tespiti. *Ankara Barosu Dergisi*, 66(2), 57-73.
- BELBEZ, H. (1946). Nakil Sözleşmeleri ve Nakliyecinin Sorumu. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(2-3), 387-402.
- BER, A. (2018). *Elektronik Konişmento*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- BERDIMURATOVA, N. (2016). *Rus ve Türk Hukukunda Sürastarya Süresi ve Sürastarya Ücreti*. Kocaeli: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

- BİCAN, B. (2020). *Denizde Yük Taşımacılığında Konteyner Kaynaklı Zararlardan Doğan Sorumluluk*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- BONASSIES, P., & SCAPEL, C. (2006). *Traité de Droit Maritime*. Paris: LGDJ.
- BORDAHANDY, P. (2005). Container: A conundrum or a concept. *Journal of International Maritime Law*, 11(5), 342-371.
- BOZER, A., & GÖLE, C. (2006). *Kıymetli Evrak Hukuku*. Ankara: Sözkese Matbaacılık.
- BOZKURT BOZABALI, B. (2016). Limanda Olsun Olmasın (Wipon)/ Rıhtımda Olsun Olmasın (Wibon) Kayıtlarını Taşıyan Sözleşmelerde Azami Sürastarya Süresi: Beklemek mi Beklememek mi? *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(3), 503-524.
- BOZKURT, T. (2006). *Türk Hukukunda Tellallık ve Tellallığın Uygulamadaki Farklı Görünümleri*. Ankara: Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BREITZKE, C. (2005). *Die Rechtsnatur der Zeitcharter- Dargestellt am Standartformular der Bovertime*. Hamburg.
- BURANDT, W., & ROJAHN, D. (2019). *Erbrecht*. Münih: C. H. Beck.
- BUZ, V. (2005). *Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar*. Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- CADWALLADER, F. (1971). English Shipping Cases. *Journal of Maritime Law and Commerce*, 2(4), 815-836.
- CAN, M. (1998). *Navlun Sözleşmesinin Sona Ermesi*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- CANER, O. (2012). Incoterms 2010 (ICC Rules for the Use of Domestic and International Trade Terms). *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(22), 223-262.
- CANFIELD, G., & DANZELL, G. (1921). *The Law of The Sea*. New York: D. Appleton & Company.
- CANSEL, E., & İNAN, A. N. (1964). Aynı Hak Kavramı, Taksimi ve Eşya Hukukunun Konusu. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21(1).
- CANSEL, E., & ÖZEL, Ç. (2013). Türk Borçlar Hukukunda Ceza Koşulu. *Journal of Yaşar University*, 8(Özel), 713-733.
- CANSEL, E., & ÖZEL, Ç. (2017). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (2. Baskı b., Cilt 1). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- CASHMORE, C. (1990). Who are consignors and consignees for the purpose of a contract of carriage? *Journal of Business Law*, 377-393.
- CLOTT, C. B. (2000). Ocean Freight Intermediaries: An Analyses of Non-Vessel Operating Common Carriers (NVOCC's) and Maritime Reform. *Transportation Journal*, 40(2), 17-26.

- COOKE, J., YOUNG, T., ASHCROFT, M., TAYLOR, A., KIMBALL, J., MARTOWSKI, D., . . . STURLEY, M. (2014). *Voyage Charters* (4. b.). London: Informa Law from Routledge.
- CUMALIOĞLU, E. (2008). Kırkambar Sözleşmesinde Taşıyanın Gemiyi Belirleme-
sinin Hukuki Niteliği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*,
10(2), 65-98, (Anılış: Hukuki Nitelik).
- CUMALIOĞLU, E. (2011). *Kırkambar Sözleşmesi*. Ankara: Turhan Kitabevi Yayın-
ları, (Kırkambar).
- ÇABRİ, S. (2022). Borcun Üstlenilmesi-Sözleşmenin Devri-Sözleşmeye Katılma-
Borca Katılma. H. BELEN, & İ. ALTAY içinde, *Borçlar Kanunu Genel Hüküm-
ler Konferansı III* (s. 143-174). İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları.
- ÇAĞA, T. (1979). Birleşmiş Milletler Denizde Eşya Taşıma Konferansı, 1978.
BATİDER, 10(2), 323-352.
- ÇAĞA, T., & KENDER, R. (2010). *Deniz Ticaret Hukuku II*. İstanbul: On İki Levha
Yayıncılık.
- ÇAKALIR, Y. (1995). *Konışmento*. İstanbul: Yayımlanmamış Doktora Tezi.
- ÇALIK, A. (2012). Çarter Sözleşmeleri ve Yeni Yasal Düzenlemelerin Uygulamada
Yaratacağı Sorunlar. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araş-
tırmaları Dergisi*, 18(2), 443-450.
- ÇAM, S. (2016). *Türk Ticaret Kanunu ve Gümrük Kanunu Çerçevesinde Deniz Yolu
ile Taşınan Yükün Gönderilene Teslimi*. İstanbul: Yayımlanmamış Yüksek
Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi.
- ÇELİKBAŞ, N. (2012). Navlun Sözleşmesi ile Konışmento Arasındaki İlişki. *Türki-
ye Adalet Akademisi Dergisi*, 1(8), 187-219.
- ÇELİKKAYA, A. (2004). Türk Vergi Hukuku Açısından Navlun Sözleşmelerinin De-
ğerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 54(1), 73-90.
- ÇETİNGİL, E., KENDER, R., ÜNAN, S., & YAZICIOĞLU, E. (2006). TTK Tasarısı'nın
Deniz Ticareti Başlıklı 5. Kitabında Yer Alan Hükümler Hakkında . *Deniz
Hukuku Dergisi*, *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hakkında Değerlendirmeler
Özel Sayı*, 1-295.
- DAVIES, M., & DICKEY, A. (2016). *Shipping Law* (4. b.). Sydney: Lawbook Cop.
- DAYINLARLI, K. (2003). Milletlerarası Ticari Sözleşmelere İlişkin Unidroit İlkeleri.
Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, 23(1-2), 203-250.
- DEMİR ARAZ, Y. (2003). Gencon 94 Sefer Çarteri Sözleşmesinde Sürastarya
Klozu. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 3(5), 85-118.
- DEMİRKIRAN, H. (2008). *Taşıyanın Konışmento İçeriğinden Sorumluluğu*. İstan-
bul: Arıkan Yayıncılık.

- DENİZ, İ. (1982). *Konteyner Taşımacılığı ve Hukuki Sorunları*. İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- DERİNDERE, S. (2006). *Uluslararası Piyasalarda Tanker Navlun Fiyatlarını Etkileyen Etmenler Üzerine Ampirik Bir Çalışma*. İstanbul: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DJADJEY, I. (2017). *The Obligations of the Carrier Regarding the Cargo (The Hague-Visby Rules)*. Springer.
- DOĞANAY, İ. (2004). *Türk Ticaret Kanunu Şerhi, Üçüncü Cilt, Madde 816-1475*. İstanbul: Beta Yayınları.
- DURAK, Y., & ŞAHİN, T. (2015). Hatır İçin Taşıma. *İÜHFİM*, 73(1), 339-363.
- DUTILLEUL, F., & DELEBECQUE, P. (2007). *Contrats Civils et Commerciaux* (8 b.). Paris: Dalloz.
- EKŞİ, N., & DURUKANOĞLU, N. (2009). Akreditife İlişkin Güncel Gelişmeler ve Akreditifle İlgili ICC Tarafından Yapılan Son Düzenlemeler. *Legal Hukuk Dergisi*, 7(82), 3109-3122.
- ENSELLEM-LOPE, C. (2017). Ocean Logistic. G. EDDINGS, A. CHAMBERLINE, & R. WARDER içinde, *The Shipping Law Review, Fourth Edition* (s. 19-25).
- ERBAŞ AÇIKEL, A. (2015). Konteyner Taşımacılığında Taşıyanın Sorumluluğunun Sınırlandırılması- Konteyner Klozu. *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(1), 105-123.
- ERDEM, E. (1996). Denizaşırı Satışlarda Fob Satış. *BATİDER*, 18(4), 37-90, (Anılış: Fob).
- ERDEM, H. (1999, (Anılış: Sif.). *Sif Satışlar*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- ERDEM, H. E. (2017, (Anılış: Ticaret).). *Milletlerarası Ticaret Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- EREN, F. (2018). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- EREN, F. (2019). *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- ERNES, A. (2012). Third Party Rights and Contractual Groupings vs Privity of Contract in Commercial Contract Law. *European Journal of Commercial Contract Law*, 2(3), 15-20.
- EROL, S. (2015). Türkiye Odaklı Denizyolu Taşımacılık Faaliyetlerine İlişkin Navlun Gelirlerinin Hesaplanması. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5(12), 351-363.
- EROL, S., & DURSUN, A. (2016). Düzensiz Hat Denizyolu Taşımacılığın Piyasa Yapısı ve Değerlendirilmesi. *International Journal of Economic and Administrative Studies*(16), 153-170.

- ERTAN, K. (2019). Taşıyanın Hakları. C. Süzel içinde, *Deniz Ticaret Hukukunda Yeni Sorunlar Sempozyumu I* (s. 54-64). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- ERZURUMLUOĞLU, E. (2014). *Sözleşmeler Hukuku (Özel Borç İlişkileri)* (4. b.). Ankara: Yetkin Yayınları.
- FENG, W. (2021). Blockchain Bills of Lading and Their Future Regulation. *Lloyd's Maritime and Commercial Law Quartely*, 503-532.
- FURRER, A., MULLER-CHEN, M., & ÇETİNER, B. (2021). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- GENÇKAYA, G. (2005). Deniz Konişmentoları Hakkında İnceleme. *Yargıtay Dergisi*, 31(1-2), 103-126.
- GIRVIN, S. (2011). *Carriage of Goods by Sea* (2. b.). Oxford Press.
- GORTON, L. (1999). The Liability for Freight. *Scandinavian Studies in Law*(38).
- GORTON, L. (Stockholm 2004). Volume Contract of Affreightment- Some Features and Principles. *Stockholm Institute for Scandinavian Law*, Volume: 46, 62-91.
- GOTTWALD, P. (2019). *Münchener Kommentar zum BGB* (8. b.). C. H. Beck.
- GÖĞER, E. (1962). Deniz Hukukunda Navlun. *Adalet Dergisi*, 53(11-12), 1240-1259, (Anılış: Navlun).
- GÖĞER, E. (1978). Birleşmiş Milletlerin Denizde Eşya Taşıma Hakkındaki 31 Mart 1978 Tarihli Milletlerarası Sözleşmesi. *BATİDER*, 9(3), 655-721, (Anılış: Hamburg Kuralları).
- GÖKNİL, M. (1946). *Deniz Ticareti Hukuku*. İstanbul: İbrahim Horoz Basımevi.
- GRIMSAL, A. (1980). The Oblique Action. *Tulane Law Review*(54).
- GÜDEN, F. (2017). *Taşıyanın Sorumsuzluk Halleri*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- GÜMÜŞ, M. (2021). *Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri*. Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- GÜNAY, M. B. (2013). *Hazırlık Çalışmalarının Işığında Lahey/ Visby Kuralları (Rotterdam Kuralları ile Karşılaştırmalı Olarak)*. Ankara: Yetkin Yayınevi.
- GÜNER ÖZBEK, M. (2008). *The Carriage of Dangerous Goods by Sea*. Berlin.
- GÜRKAYNAK, G., İNANILIR, Ö., & TANIK, T. (2012). Avrupa Birliği ve Türkiye'de Deniz Taşımacılığı Sektöründe Rekabet Hukuku Uygulamaları. *Rekabet Dergisi*, 13(3), 79-138.
- HALLEBEEK, J., & DONDORP, H. (2008). *Contracts for a Third Party Beneficiary*. Boston.
- HELM, J. (2002). *Großkommentar HGB Anhang VI nach §452: CMR*.

- HEPGÜLERLER, E. (2011). *(Yükleme, İstif, Boşaltma, Teslim Aşamalarında) Deniz Yoluyla Gerçekleştirilen Konteyner Taşımacılığında Görev Alanların Hukuki Sorumluluğu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- HERZOG, P., & WESER, M. (1967). *Civil Procedure in France*.
- ILGIN, S. (1993). *Alt Navlun Sözleşmeleri ve Üst Taşıyan ile Alt Taşıtanın Birbirlerine Karşı Hukuki Durumları*. İstanbul: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İLYASOV, M. (2019). *Milletlerarası Ticarete Teslim Şekilleri: Incoterms 2010 Kuralları*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- İREN, E. (1998). *Taşıyanın Navlun Alacağı*. İzmir: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- İZVEREN, A., FRANKO, N., & ÇALIK, A. (1994). *Deniz Ticaret Hukuku*. Ankara.
- JAPIKSE, R. (2004). *Verkeersmiddelen en vervoer, Deel I Algemene bepalingen en rederij*. Kluwer.
- JAUERNING, O., & STADLER, A. (2018). *Bürgerliches Gesetzbuch (BGB) (17 b.)*. Münih: C. H. Beck.
- KAGOU KENNA, P. (2014). *Le Destinataire Dans Le Contrat De Transport De Marchandises Par Mer*. These de Doctorat.
- KAHRAMAN, Z. (2013). *Karşılaştırılmalı Hukukta Borcun Dış Üstlenilmesi*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- KALPSÜZ, T. (2003). Tahkim Anlaşması. *Bilgi Toplumda Hukuk Ünal Tekinalp'e Armağan*, 2, 1027-1054.
- KANER, İ. (2019). *Deniz Ticaret Hukuku I-II*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- KARA, H. (2006). Deniz Taşımacılığında Freight Forwarder. *Legal Hukuk Dergisi*, 4(37), 67-89, (Anılış: Freight Forwarder).
- KARA, H. (2018). *Rotterdam Kuralları'na Göre Taşıyanın Ziya, Hasar veya Gecikmeden Kaynaklanan Zararlardan Sorumluluğu*. İstanbul: Legal Yayıncılık, (Anılış: Rotterdam Kuralları).
- KARA, H. (2020). *Deniz Ticareti Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, (Anılış: Deniz Ticareti Hukuku).
- KARAN, H. (2000). Denizde Eşya Taşıma Sözleşmesi ile Konişmento Arasındaki İlişki. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 20(4), 153-165, (Anılış: Taşıma Sözleşmesi).
- KARAN, H. (2004). *Elektronik Konişmento*. Ankara: Turhan Kitabevi, (Anılış: Elektronik Konişmento).
- KARAN, H. (2014). *The Carrier's Liability Under International Maritime Conventions: The Hague, Hague-Visby*. Lewiston (NY): E. Mellen Press, (The Carriers' Liability).

- KARAYAZGAN, A. (1991). Deniz Ticaret Hukukunda Navlun (Eşya Taşıma Ücreti) Anlamı Üzerine. *İstanbul Barosu Dergisi*, 65(10-11-12), 921-941, (Anılış: Navlun Anlamı Üzerine).
- KARAYAZGAN, A. (1991). Deniz Ticareti Hukuku Alanında Navlun (Eşya Taşıma Ücreti) Tespiti. *BATİDER*, 16(2), 139-162, (Anılış: Navlun Tespiti).
- KARAYAZGAN, A. (1991). *Navlun (-Eşya Taşıma Ücreti) Alacaklısı, Borçlusunu ve Miktarının Belirlenmesi*. İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, (Anılış: Navlun).
- KARAYAZGAN, A. (1993). Deniz Hukukunda Navlun (Eşya Taşıma Ücreti) Bakımından İlgili Şahıslar, İstanbul Barosu Dergisi. *İstanbul Barosu Dergisi*, 67(4-5-6), 262-274, (Anılış: İlgili Şahıslar).
- KAYIHAN, Ş. (2016). Zarar Sigortalarında Sigortacının Halefiyeti. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(3), 1595-1624.
- KAYIHAN, Ş. (2020). *Deniz Ticareti Hukuku*. İstanbul: Umuttepe Yayınları, (Anılış: Deniz Ticareti Hukuku).
- KEHAGIARAS, A. (2004, 207-231). NVOCC: Secret Agent? *U.S.F Maritime Law Journal*, 17(2).
- KENDER, R. (1989). Sürastarya Parasına İlişkin Bazı Sorunlar. *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu IV* (s. 333-348). içinde BATİDER.
- KHANDANİ, K. M. (2018). *Rights and Liabilities of the Consignee/Endorsee: A Comparative Study of the Rotterdam Rules and English Law*. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- KIENZLE, J. (1993). *Die Haftung des Carrier und Actual Carrier nach den Hamburg-Regeln*. Neuwied: Luchterhand Verlag.
- KILIÇOĞLU YILMAZ, K. (2016). Tam Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(3), 1759-1771.
- KILIÇOĞLU, A. (2020). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (24. Bası b.). Ankara: Turhan Kitabevi.
- KIRAN, S. (2018). *Karayoluyla Eşya Taşımada Taşıma Ücreti*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- KOCAAĞA, K. (2008). Sözleşmenin Kurulabilmesi için Tarafların İrade Beyanları Arasındaki Uygunluğun Kapsamında Yer Alması Gereken Noktalar. *TBB*, 21(79), 73-102.
- KOCABAŞ, G. (2016). Üçüncü Kişi Yararına Sözleşmede Yararlananın Edimi Ret Hakkı. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(3), 1797-1822.

- KOÇ, H. (2020). Hukuki Açından Banka Teminat Mektupları. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 69(2), 567-602.
- KONUR, E. (2017). *Liman İşletmelerinin Hizmetlerinin İfâsından Doğan Hukuki Sorumluluk (Yükleme, Boşaltma, Depolama, Kılavuzluk, Römorkaj)*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
- KOŞER, N. (2015). *Deniz Yoluyla Konteyner Taşımacılığında Konteynere Uygulanacak Hukuki Rejim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- KOYUNCU, İ. (2002). Navlunun Hesaplanması Kriterleri. *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1), 197-210.
- KULA DEĞİRMENCİ, N. (2013/2). Konişmentonun Hukuki İlişkiyi Belirleme İşlevinin İki Boyutu ve Bu İşlevin Özellikle Fob Satışlar Açısından Değerlendirilmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(24), 143-165.
- KULA DEĞİRMENCİ, N. (2021). *Taşıyanın Sorumluluğu ve Akdedeceği Sorumsuzluk Anlaşmaları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, (Anılış: Sorumsuzluk).
- KULA, N. (2018). *Türk Eşya Taşıma Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, (Anılış: Taşıma).
- KUTOĞLU, L. (Erişim: 15.12.2020). *Düzenli Hat Taşımacılığında Regülasyon ve Rekabet*. <https://www.rekabet.gov.tr/Dosya/uzmanlik-tezleri/76-pdf>.
- KÜRŞAT, Z. (2009). Eser ve Vekalet Sözleşmelerinin Nitelendirilmeleri Sorunu ve Nitelendirmenin Hükmü. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 67(1-2), 144-166.
- Lİ, L. (2011). The Legal Status of Intermediate Holders of Bills of Lading under Contracts of Carriage by Sea- a Comparative Study of US and English Law. *The Journal of International Maritime Law*, 17(2).
- LORENZON, E. (1919). Causa and Consideration in the Law of Contracts. *Yale Law Journal*, 28(7), 621-646.
- ŁUCZYWEK, C. (2016). The Legal Aspects of A Slot Charter Agreement Bimco "Slothire" Standard Slot Chartr Party Form. *Prawo Morskie*(32), 35-48.
- LUKSİC, B. (2000). The Bill of Lading or the Sea Waybill. *Zbornik Radova Pravnog Fakulteta Splitu*, 37(3-4), 307-312.
- MENTEŞ PEKDEMİR, İ. (1991). *Deniz Yolu ile Yük Taşımacılığı Yönetim ve Organizasyonu*. İstanbul.
- MİSİLİ, S. (2015). Yeni Türk Ticaret Kanunu ve 1998 Alman Taşıma Hukuku Reformu Işığında Forwarder Sözleşmesinin Hukuki Niteliği ve Forwarder Teriminin Karşılığı. *İÜHFİM*, 74(2), 269-304.
- MOLLMAN, A. (2017). *Delivery of Goods under Bills of Lading*. Routledge.

- MONTANARO, G., & ZIEGLER, A. (2016). *OR Kommentar Schweizerisches Obligationenrecht, Art 440, N. 1.*
- NOMER, F. (2014). *Deniz Taşımacılığında Gemi Acentelerinin Yeri ve Önemi ve Bir Araştırma.* İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- NOMER, H. (2021). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (18. Bası b.). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- NOSSAL, S. (1995). The Legal Status of Freight Forwarders' Bills of Lading. *Hong Kong Law Journal* 78, 25(1), 78-95.
- OĞUZMAN, M., & ÖZ, M. (2018). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. 1.* İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- OĞUZMAN, M., SELİÇİ, Ö., & OKTAY ÖZDEMİR, S. (2015). *Eşya Hukuku.* İstanbul: Filiz Kitabevi.
- OKAY, S. (1971). *Deniz Ticaret Hukuku, Cilt II.* İstanbul: Kutulmuş Matbası.
- OMAČ, M. (1973). Konteynerli Taşımalara İlişkin Bazı Sorunlar. *İktisadi ve Ticari İlimler Dergisi*(2), 407-438.
- ÖZCAN, D. (2017). *Borcun Üstlenilmesi.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- ÖZGENÇ, Z. (2014). *Milletlerarası Hukukta Navlun Sözleşmesi.* İstanbul: Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZHAN, E. (2012). Uluslararası Ticarete Teslim Şekilleri (Incoterms 2000 ve Incoterms 2010 Değişiklikleri Çerçevesinde). www.kazanci.com.tr.
- PARLAK BÖRÜ, Ş. (2017). Götürü Tazminat Kavramına Bir Bakış. *TBB Dergisi*(129), 195-228.
- PAULIN, C. (2005). *Droit des transports.* Paris: Litec.
- PAVLIHA, M. (1994). American Maritime Law of Freight under Voyage Charters. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 31(1-2), 101-127.
- PEJOVIĆ, C. (2004). Documents of Title in Carriage of Goods by Sea under English Law: Legal Nature and Possible Future Directions. *Poredbeno Pomorsko Pravo (PPP)*, god. 43, 43-83.
- PEJOVIĆ, Č. (2006). Legal Issues Arising from Delivery of Goods Without a Bill of Lading: Case Study of Some Asian Jurisdiction. *Poredbeno Pomorsko Pravo* 45(160), 1-20, (Anılış: Delivery of Goods).
- PLOMARITOU, E., & PAPADOPOULOS, A. (2018). *Shipbroking and Chartering Practice* (8. b.). Informa Law from Rutledge.
- PLOMARITOU, E., & VOUDOURIS, I. (2019). The Relationships of Bill of Lading, Charterparty and Other Transport Documents. *Journal of Economics, Management and Trade*, 24(6), 1-8.

- PREMTI, A. (2016). *Liner Shipping: Is there a way for more competition?* UNCTAD Discussion Papers 224. www.unctad.org.
- PROCTOR, C. (1996). *The Legal Role of The Bill of Lading, Sea Waybill and Multimodal Transport Document in Financing International Sales Contract*. Master of Laws.
- PRÜSMANN, H. (1968). *Seehandelsrecht*. Münih: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung.
- PULAŞLI, H. (2021). *Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları* (9. Baskı b.). Ankara: Adalet Yayınevi.
- RABE, D., & BAHNSEN, K. (2018). *Seehandelsrecht* (5. b.). München: C. H. Beck.
- READ, K., ANDERSON, G., & SALMİNEN, J. (2018). Recalibrating Contract Law: Choses in Action, Global Value Chains, and the Enforcement of Obligations Outside of Privity. *Tulane Law Review*, 93(1), 1-46.
- REETZ, P., & GRABER, M. (2016). *CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Obligationenrecht - Allgemeine Bestimmungen, Art. 1-183 OR, (Art. 110 -113, 181)* (3. b.). Zürich.
- REMOND-GOUILLOUD, M. (1993). *Le contrat de transport*. Paris: Dalloz.
- RIPERT, G. (1952). *Droit Maritime II*. Paris: Edition Rousseau.
- ROUSSEAU, C. (2019). *The Presentation of the Bill of Lading, a Necessary Evil: An Examination of the Legal Implications of the Misdelivery of Cargo, Owing to the Non-Presentation of the Bill of Lading, on the Rights and Duties of Carriers and Indorsees under South African and*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- RYDER, N., GRIFFITHS, M., & SINGH, L. (2012). *Commercial Law Principles and Policy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- SABAN, M., & GÜĞERCİN, G. (2009). Deniz Taşımacılığı İşletmelerinde Maliyetleri Etkileyen Faktörler. *DEU Denizcilik Dergisi*, 1(1), 1-16.
- SARVAI, P. (1994). *Excusable Non-Performance of Contract: International and Comparative Aspects*. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- SCHOENBAUM, J. (2001). *Admiralty and Maritime Law*. West Publishing Company.
- SCHOFIELD, J. (2011). *Laytime and Demurrage* (6. b.). London: Informa.
- SCHULZE, R. (2019). *Bürgerliches Gesetzbuch* (10 b.). Nomos.
- SCRUTTON, T. (1886). *Contract of Affreightment as Expressed in Charterparties and Bills of Lading*. London: William Clowes and Sons, (Anılış: 1886).
- SCRUTTON, T. (1917). *The Contract of Affreightment as Expressed in Charterparties and Bills of Ladig*. London: Sweet & Maxwell.

- SELİMOĞLU, Y. (2017). *Eser Sözleşmesi*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- SELİMOĞLU, Y. (2021). *Eser Sözleşmesi* (5. Baskı b.). Ankara: Adalet Yayınevi.
- SEROZAN, R. (2007). *Sözleşmeden Dönme*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- SEVEN, V. (2012). *Taşıma Hukukunda Gönderilen*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- SEVEN, V., & OYAL, A. (2020). Taşıma Hukukunda Riziko Alanı İlkesi Bağlamında Nötr Alan ve Covid 19'un Nötr Alan Olarak Değerlendirilmesi. *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 78(2), 611-656.
- SİLAHTAROĞLU, E. (2011). *Navlun Sözleşmesinin İcrasında Üçüncü Kişi Yükleten*. İstanbul: Yayımlanmamış Doktora Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SLACK, B., & GOVERNAL, E. (2011). Container freight rates and the role of surcharges. *Journal of Transport Geography*, 19(6), 1482-1489.
- SMEELE, F. (2009). Bill of Lading Contracts Under European National Laws (Civil Law Approches to Explaining the Legal Position of the Consignee under Bills of Lading). D. R. Thomas içinde, *The Evolving Law and Practice of Voyage Charterparties*. Informa Law from Rutledge, (Anılış: Legal Position of the Consignee).
- SMEELE, F. (2010). The Maritime Performing Party in the Rotterdam Rules. *European Journal of Commercial Contract Law*(1/2), 72-86.
- SOMUNCUOĞLU, Ü. (2017). *Türk Borçlar Kanunu Işığında Akreditif Hukuku*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
- SÖZER, B. (2010). *Gemi, Geminin Mütemmim Cüzü ile Teferruatı ve Bunların Finansal Kiralama Sözleşmesi ile Temini Hâlinde Ortaya Çıkabilecek Sorunlar*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, (Anılış: Gemi).
- SÖZER, B. (2016). *Deniz Ticaret Hukuku II (Ders Kitabı): Müsterek Avaryalar, Çatmalar, Kurtarma, Gemi Alacaklısı Hakkı*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, (Anılış: 2016).
- SÖZER, B. (2016). Yeni Ticaret Kanunu'nun Navlun Sözleşmesini Düzenleyen Hükümleri Hakkında Görüşler. *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, BATİDER*, 76-77, (Anılış: Navlun).
- SÖZER, B. (2019). *Deniz Ticareti Hukuku I (Ders Kitabı): Giriş, Gemi, Donatan ve Navlun Sözleşmeleri*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- SPARKA, F. (2010). *Jurisdiction and Arbitration Clauses in Maritime Transport Documents: A Comparative Analyses*. Spinger Sciences&Business Media.
- STEVENS, F. (2012-2/3). Third Party Rights Under Bills of Lading . *European Journal of Commercial Contract Law*, 54-62.
- SUNAL ERGUVAN, S. (2007). *Denizyolu ile Yük Taşıma Ücreti (Navlun)*. İstanbul: Legal Yayıncılık.

- SÜZEL, C. (2014). *Deniz Ticaret Hukukunda Taşıtan ve Yükleten*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, (Anılış: Taşıtan ve Yükleten).
- SÜZEL, C. (2021). *Navlun Sözleşmesinden Doğan Sorumluluğun Sınırlandırılması*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, (Anılış: Sorumluluğun Sınırlandırılması).
- SÜZEL, C., & DAMAR, D. (2010). Kısmen veya Tamamen Deniz Yoluyla Eşyanın Milletlerarası Taşınması Sözleşmelerine İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Rotterdam Kuralları). *BATİDER*, 26(2), 149-240.
- ŞANLI, C. (2002). Konişmentonun Devri, Alacağın Temliki, Perdeyi Kaldırma Teorisi Uygulamasında Sözleşmede Yer Alan Tahkim Şartının Konişmentoyu Devralan, Alacağı Temellük Eden ve Perdenin Arkasında Kalan Bakımından Geçerliliği Sorunu. *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 22(2), 773-789.
- ŞEKER ÖĞÜZ, Z. (2008). Gönderilenin Yükü Almamasına Rağmen Demoraj (Konteyner İşgaliye) Ücretinden Sorumlu Olduğu Yönündeki Yargıtay Uygulaması Üzerine. *İÜHFİM*, 66(1), 337-342.
- ŞENER, O. (2010). Sözleşmeyle Yapılan Teminat Amaçlı Borca Katılma. *DEÜHFİD*, 11, 1279-1322.
- TAKAHASHI, K. (2008). Transit Risks in CIF Contracts- meaning and categories. G. WOODMAN, & D. KLIPPEL içinde, *Risk and The Law* (s. 132-145). Routledge- Cavendish.
- TANDOĞAN, H. (2010). *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri* (Cilt 2). İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- TANGÜN, A. K. (2006). *Gemi İşletmeyen Taşıyan*. İstanbul: Yayımlanmamış Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TAŞKIN, M. (2020). Covid-19 Pandemisinin Zaman Çarteri Sözleşmesi Üzerindeki Etkilerinin "Off-Hire" Klozu Bağlamında İncelenmesi. *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 78(2), 333-362.
- TEKBEN, T. (2015). Alacaklı Temerrüdünün Hukuki Sonuçları. *MÜHFİAD*, 22(3), 2597-2621.
- TEKBEN, T. (2021). *Vekâlet İlişkilerinde Vekâlet Veren Talimatı ve Hukuki Sonuçları*. İstanbul: On İki Levha Yayınları.
- TEKİL, F. (2001). *Deniz Hukuku*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- TEKİN, S. (2017). *Navlun Sözleşmesinde Taşıyanın Sorumluluğu*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- TEKİNALP, Ü. (2008). Türk Ticaret Hukukunu Ticari İşletme Bağlamında Yeniden Düşünmek. *BATİDER*, 24(3), 1300-1396.
- TERCIER, P., PICHONNAZ, P., & DEVELİOĞLU, H. (2016). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: On İki Levha Yayınları.

- TETLEY, W. (1983). Waybills: The Modern Contract of Carriage of Goods by Sea. *Journal of Maritime Law and Commerce*, 14(4), 465-511.
- THUME, K.-H. (2014). *Münchener Kommentar zum HGB* (3. b.).
- TIBERG, H. (1962). *The Claim for Demurrage*. London.
- TODD, P. (1990). Contract Between Banks and Carriers. *International Banking Law*, www.westlaw.co.uk.
- TODD, P. (2006). The Bill of Lading and Delivery: The Common Law Actions. *Lloyd's Maritime and Commercial Quarterly*, 539-567, (Anılış: Delivery).
- TODD, P. (2007). *Bills of Lading and Bankers Documentary Credits*. London: Informa, (Anılış: Documentary Credits).
- TODD, P. (2016). *Principles of the Carriage of Goods by Sea*. New York: Routledge, (Anılış: Principles).
- TOPSOY, F. (2012). Garanti Mektubu Karşılığında Düzenlenen Temiz Konişmentolardan Dolayı Taşıyanın Sorumluluğu. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 18(2), 545-584.
- TOPSOY, F. (2020). *Deniz Ticareti Hukuku I*. İstanbul: Legal Yayıncılık, (Anılış: Deniz Ticareti Hukuku).
- TROLL, M., GEBEL, D., JULICHER, M., & GOTTSCHALK, P. R. (2018). *ErbStG. Vahlen*.
- TÜRK, A. (tarih yok). *Akreditifren Dolayı Ortaya Çıkan Hukuksal Uyuşmazlıkla İlgili Hukuki Mütalaa*. www.kazanci.com.tr.
- TÜRKEKEL, D. (2018). Taşıyanın Navlun Sözleşmesinden Doğan Alacakları İçin Eşya Üzerindeki Hapis Hakkı ile Teslimden Sonraki Kanuni Rehin Hakkı. *BATİDER*, 34(2), 353-439, (Anılış: Rehin Hakkı).
- TÜRKEKEL, D. (2019). Deniz Ticareti Hukukunda Konteynerin Beklemesi ve Gecikmesi Üzerine Bir İnceleme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21(2), 707-776.
- TÜRKEKEL, D. (2019). Taşıyanın Tedarik Ettiği Konteynerin Yüke Elverişsizliğinden Kaynaklanan Zıya ve Hasardan Doğan Sorumluluğu. *DEÜHFD*, 21(Özel), 2469-2544, (Anılış: Konteyner).
- TÜYSÜZ, M. (2012). Deniz Ticaret Hukukunda Staryanın Başlaması. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16(2), 37-69.
- TÜZÜNER, Ö. (2012). Karayoluyla Eşya Taşıma Sözleşmesinin Hukuki Niteliği ve İş Görme Amacı Güden Sözleşmelerle İlişkisi. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 25(101), 167-196.
- ULUĞ CİCİM, İ. (2016). Ticaret-i Bahriye Kanunnamesi'ne Göre Navlun Sözleşmeleri. *CEDRUS*, 4, 393-410.

- ULUKAYA, S. (2018). *Deniz Hukukunda Brokerin Hak ve Yükümlülükleri*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- ÜLGEN, H. (1987). *Hava Taşıma Sözleşmesi*. İstanbul: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü.
- ÜLGEN, H., HELVACI, M., KAYA, A., & NOMER ERTAN, N. (2021). *Kıymetli Evrak Hukuku* (13. Bası b.). İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- ÜLGEN, H., HELVACI, M., KENDİGELEN, A., & KAYA, A. (2015). *Kıymetli Evrak Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- ÜLGENER, M. (1990). Zaman Çarteri Sözleşmesinde Gecikmeden Dolayı Donatanın Sorumluluğu (Off-Hire Klozu). *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 15(3), 21-48, (Anılış: Zaman Çarteri).
- ÜLGENER, M. F. (1993, (Anılış: Sürastarya).). *Sürastarya Süresi ve Ücreti*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- ÜLGENER, M. F. (2013). Konişmentosuz Yük Teslimi. *İstanbul Barosu Dergisi*, 87(1), 39-43, (Anılış: Konişmento).
- ÜLGENER, M. F. (2017, (Anılış: Çarter Sözleşmeleri).). *Çarter Sözleşmeleri I (Genel Hükümler ve Sefer Çarteri Sözleşmesi)*. İstanbul: Der Yayınları.
- ÜNAN, S. (2001). Yanlış Konişmento Düzenlenmesinden Kaynaklanan Çakışmelere Dair İki Yargıtay Kararı. *Deniz Hukuku Dergisi*, 5(1-2), 1-12, (Anılış: Konişmento).
- ÜNAN, S. (2006). Karayolu Taşıma Kanunu'ndaki Eşya Taşımaya, Taşıma Acentesine, Taşıma İşleri Yüklenicisine ve Zorunlu Sigortaya İlişkin Bazı Yanlış Düzenlemeler. *Mehmet Soner'in Anısına Armağan*.
- ÜNAN, S. (2011). The Scope of Application of the Rotterdam Rules and Freedom of Contract. E. M. Özbek içinde, *The United Nations Convention on Contracts for the International Carriage of Goods Wholly or Partly Sea (An Appraisal of the Rotterdam Rules* (s. 87-106). Berlin: Springer.
- WAHL, A. (1948). *Deniz Ticaret Hukuk Çev. Kazım Berker*. Ankara: Yeni Cezaevi Basımevi.
- WEBER, R. (2002). *Beziehungen zu dritten Personen, Art 110-113 OR, Das Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen*.
- WESTPHALEN, F. G., & THÜSİNG, G. (2018). *Vertragsrecht und AGBKlauselwerke*. Münih: Verlag C. H. Beck.
- WILSON, J. F. (2010). *Carriage of Goods by Sea* (7. b.). London: Pearson Longman.
- WİT, R. D. (1995). *Multimodal Transport: Carrier Liability and Documentation*. London: LLP.
- WÜSTENDÖRFER, H. (1950). *Neuzeitliches Seehandelsrecht*. Tübingen: Mohr.

- YAVUZ, C. (2012). 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Borcun Üstlenilmesi (m. 195-204) ile Sözleşmenin Devri ve Sözleşmeye Katılma (m. 205-206) Düzenlemelerinin Değerlendirilmesi. H. BELEN, & İ. ALTAY içinde, *Borçlar Kanunu Genel Hükümler Konferansları III* (s. 264-271). İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları.
- YAZICIOĞLU, E. (2000). Deniz Yük Senedi ve Deniz Yük Senedi ile Belgelenen Taşımalara İlişkin Bazı Sorunlar. *Prof. Dr. Tahir Çağa'nın Anısına Armağan*, 651-676, (Anılış: Deniz Yük Senedi).
- YAZICIOĞLU, E. (2000, (Anılış: Hamburg Kuralları).). *Hamburg Kuralları'na Göre Taşıyanın Sorumluluğu*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- YAZICIOĞLU, E. (2002). Deniz Yoluyla Eşya Taşımalarında Geç Teslimden İleri Gelen Zararlardan Sorumluluk. *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 22(2), 1039-1056, (Anılış: Sorumluluk).
- YAZICIOĞLU, E., & KENDER-ÇETİNGİL. (2020). *Deniz Ticaret Hukuku* (16. b.). İstanbul: Filiz Kitabevi.
- YEŞİLBAĞ, M. L. (1992). *Deniz Taşımacılık Sektöründe Konteynerize Yük Taşımacılığının Yeri ile Dünya ve Türkiye'de Konteynerizasyonun Durumu*. İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YEŞİLOVA ARAS, E. (2013). Rotterdam Kuralları'nın Hacim Sözleşmeleri'ne İlişkin Hükümüyle Gelen Sözleşme Özgürlüğü: Yeni Bir Dönem Midir Yoksa Lahey Kuralları Öncesine Dönüş Müdür? *İÜHFD*, 71(1), 1429-1448.
- YEŞİLOVA, E. (2006). *Konışmantonun İspat Kuvveti*. İzmir: Güncel Yayınları.
- YETİŞ ŞAMLI, K. (2013). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Taşıyanın Ziya, Hasar ve Geç Teslimden Sorumluluğu* (2. b.). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- YILDIZ PORTAKAL, S. (2016). *6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Borca Katılma*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- YILMAZ, M., ÖZKEN, A., & ŞAHİN, N. (2011). Incoterms 2000 ve Incoterms 2010'un Mukayeseli Analizi ve Türkiye Uygulamalarındaki Eksiklikler. *Journal of Yaşar University*, 6(23), 3814-3825.
- ZEYNELOĞLU, A. (1993). *Taşıma Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- ZEYTİN, Z. (2019). *Milletlerarası Mal SATım Sözleşmesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Hacı Osman TANRIVERDİ

**İMAR PLANLARININ İDARİ
ve
YARGISAL DENETİMİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İmar Planlarının İdari ve Yargısal Denetimi
Hacı Osman Tanrıverdi

Hukuk Yayınları Dizisi – 3864

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 905 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Akkaş Çağlar, Zeynep.** “Karşılaştırmalı Hukukta İmar Hukukuna Hâkim Olan Temel İlkeler”. Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi 7 (Haziran 2016).
- Akyılmaz, Bahtiyar vd.** Türk İdare Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 16. Basım, 2020.
- Akyılmaz, Bahtiyar vd.** Türk İdari Yargılama Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 9. Basım, 2023.
- Atay, Ender Ethem.** İdari Yargılama Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Basım, 2023.
- Altındağ, Halil.** “İptal Davasına Konu İmar Planının Dava Devam Ederken Değiştirilmesinin İptal Davasına Etkisi”. İstanbul Hukuk Mecmuası 81/2 (Ekim 2023), 531-545.
<https://doi.org/10.26650/mecmua.2023.81.2.0008>.
- AY, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası.** Resmî Gazete 17863 (09 Kasım 1982), Erişim 07 Mart 2023.
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2709.pdf>
- Aydın, Muhammed Ali.** İmar Hukukunda İdari Yaptırımlar. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 6. Basım, 2023.
- Baba, Gül İsmahan.** “Belediyelerin İmar Konusunda Yetki ve Görevleri”. İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2 (Haziran 2016): 173-94.
- BBK, Büyükşehir Belediyesi Kanunu.** Resmî Gazete 25531 (23 Temmuz 2004), Erişim 07 Mart 2023.
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5216&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Bilgin, Hüseyin -Sezer, Yasin.** İmar Kanunu Uygulama Rehberi. Ankara: Adalet Yayınevi, 6. Basım, 2020.
- BK, Belediye Kanunu.** Resmî Gazete 25874 (13 Temmuz 2005), Erişim 07 Mayıs 2023.
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf>
- Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri Ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu Ve Görevleri Hakkında Kanun,** Resmî Gazete 17580 (20 Ocak 1982), Erişim 07 Eylül 2023.
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2576.pdf>

- Büyükvelioğlu, Eray.** İmar Hukuku, Şehircilik İlkeleri ve Planlama Esasları. Ankara: Bilge Yayınevi, 2. Basım, 2023.
- Büyükvelioğlu, Eray.** “İmar Hukuku ve Şehircilik İlkeleri”. Sketch: Journal of City and Regional Planning, 05(01), 111-118.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.8210783>
- CSB, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı.** “Yalova Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü”, 15 Temmuz 2023.
<https://yalova.csb.gov.tr>
- Çağlayan, Ramazan.** İdare Hukuku Dersleri. Ankara: Adalet Yayınevi, 4. Basım, 2016.
- Çağlayan, Ramazan.** İdari Yargılama Hukuku. Ankara: Seçkin Yayınevi, 15. Basım, 2023.
- Çay, Tayfun - Sonel Kandemir, Esra.** “Türkiye’de İmar Uygulama Mevzuatındaki Gelişim Süreci”. Geomatik 7 (Nisan 2022), 26-40.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/geomatik/issue/60347/809393>
- ÇDPDY, Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik.** Resmî Gazete 27051 (11 Kasım 2008), Erişim 22 Mayıs 2023.
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/11/20081111-8.htm>
- Çelik, Kemal.** Planlama ve İmar Kanunu Uygulaması Arazi ve Arsa Düzenlemesi. Ankara: Devran Matbaacılık, 1. Basım, 2006.
- ÇK, Çevre Kanunu.** Resmî Gazete 18132 (11 Ağustos 1983), Erişim 07 Ekim 2023.
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2872&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Çolak, Nusret İlker.** İmar Hukuku. İstanbul: 12 Levha Yayıncılık, 1. Basım, 2010.
- Çolak, Nusret İlker - Öngören, Gürsel.** İmar Planları, İmar Uygulamaları ve İptal Davaları. İstanbul: Öngören Hukuk Yayınları, 1. Basım, 2011.
- Demirkol, Mehmet Salih.** İdari Yargılama Hukukunda Dava Açmanın Sonuçları. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Basım, 2022.
- Duran, Lütfi.** İdare Hukuku Ders Notları. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1982.
- Ergen, Cafer.** İmar Planları. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Basım 2009.
- Ergen, Cafer.** Danıştay İçtihatlarıyla İmar Hukuku. Ankara: Seçkin Yayınları, 2. Basım, 2012.
- Genç, Mustafa.** İmar Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Basım, 2015.
- GK, Gecekondu Kanunu.** Resmî Gazete 12362 (30 Temmuz 1966), Erişim 07 Nisan 2023.
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.775.pdf>

- Gözler, Kemal – Kaplan, Gürsel.** İdare Hukuku. Bursa: Ekin Yayınevi, 10. Basım, 2016.
- Gözübüyük, Şeref.** Yönetim Hukuku. Ankara: Turhan Kitabevi, 14. Basım, 2000.
- Günday, Metin.** İdare Hukuku. Ankara: İmaj Yayınları, 11. Basım, 2017.
- Güneş, Felemez.** İdari Yargı Yetkisinin Sınırları. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Basım, 2022.
- Güneş, Muharrem – Uzunay, Mehmet.** “Belediyelerde İmar Planlama Süreci ve Denetim”. Ombudsman Akademik 6 (Haziran 2017), 161-179.
<https://doi.org/10.32002/ombudsmanakademik.440156>.
- İK, İmar Kanunu,** Resmî Gazete 18749 (9 Mayıs 1985), Erişim 07 Ekim 2023.
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=3194&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- İleri, Ecnur.** “İzmir Mekansal Strateji Planı Paftası”. Pinterest. Erişim 12 Temmuz 2023. <https://tr.pinterest.com/pin/374572894004705615/>
- İlgeçdi, Ali Rıza vd.** İmar Planları ve Davaları. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Basım, 2022.
- İlgeçdi, Ali Rıza.** İmar Hukukunda Yıkım ve İmar Para Cezaları. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 3. Basım, 2023.
- İnceyol, Yaşar.** “Uygulama İmar Planı Tadilatlarında Plan Değişikliği Ölçütlerine Uygunluğun Araştırılması”. Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi 11/4 (Ekim 2021), 1324-1339.
<https://doi.org/10.17714/gumusfenbil.936577>.
- İYUK, İdari Yargılama Usulü Kanunu.** Resmî Gazete 17580 (20 Ocak 1982), Erişim 07 Aralık 2022.
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2577.pdf>
- Kalabalık, Halil.** İmar Hukuku Dersleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 12. Basım, 2023.
- Kalabalık, Halil.** İdari Yargılama Usulü Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 16. Basım, 2022.
- Kapaklıkaya, İbrahim.** İmar Hukukunda Mülkiyet Hakkı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Basım, 2022.
- Kara, Seyfettin.** “İmar Planı/Değişikliği Davalarında Feragat”. Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi 14 (Aralık 2019), 309-328.
<https://doi.org/10.18771/mdergi.657982>.
- Karavelioğlu, Celal – Karavelioğlu, Erdem Cemil.** İmar Kanunu Pratik Uygulama Rehberi. Ankara: Karavelioğlu Hukuk Yayınevi, 1. Basım 2011.

- Keleş, Ruşen –Mengü, Aysegül.** İmar Hukukuna Giriş. Ankara: İmge Kitabevi, 2. Basım, 2014.
- Kızılıklı, Burçin.** İdari Yargılama Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Basım, 2023.
- Köktürk, Erdal – Köktürk, Erol.** İmar Planları. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Basım, 2022.
- Maytalman Baloğlu, Ceren.** İmar Planlarının İptali. Ankara: Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Muratoğlu, Tahir.** Teşkilat, Planlama ve Uygulama Boyutlarıyla İmar Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 3. Basım, 2023.
- MPYY, Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği.** Resmî Gazete 29030 (14 Haziran 2014), Erişim 07 Ekim 2023.
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19788&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Orta, Elif.** İmar Hukukunda Plan Hiyerarşisi ve Planların Çatışması. İstanbul: Legal Yayıncılık, 1. Basım 2006.
- Öz, Bayram.** İdari İşlemin Bir Parçası Olarak İmar Planlarının Yargısal Denetimi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011.
- Öz, Bayram.** Şehir Planlama Kararları Karşısında Mülkiyet Hakkının Korunması. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Basım, 2022.
- PAİY, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği.** Resmî Gazete 30113 (03 Temmuz 2017), Erişim 07 Haziran 2023.
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=23722&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- PYAEDY, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik.** Resmi Gazete 18916 (02 Kasım 1985). Erişim 07 Ekim 2023.
<https://teftis.ktb.gov.tr/TR-264456/plan-yapimina-ait-esaslara-dair-yonetmelik.html>
- Sancakdar, Oğuz – Önüt, Lale Burcu .** İdari Yargılama Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 5. Basım, 2023.
- Sezer, Yasin- Kalkan, Recep Emre.** İmar Hukuku Dersleri. Ankara: Adalet Yayınevi, 4. Basım, 2021.
- Sunay, Zuhale Aysun.** İptal Davalarında Gerekçeli Karar Hakkı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Basım, 2016.
- Şahin, Cenk.** “Danıştay Kararlarına Göre İmar Planının Yargı Yerince İptal Edilmesinin Yapının Hukuki Durumuna Etkisi – Eleştirel Bir Bakış”. İstanbul Hukuk Mecmuası 76/2 (Nisan 2018), 757-785.

- Şimşek, Suat – Hazar, İlhami.** İmar Davaları Rehberi. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 6.Basım, 2023.
- Tatal, Alkım.** İmar Hukukunda Kazanılmış Hak. Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu.** “TÜİK Veri Portalı”. Erişim 07 EKİM 2023.
<https://data.tuik.gov.tr>
- Türkoğlu Üstün, Kamile.** İdari Yargılama Usulüne Hakim Olan İlkeler. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Basım, 2019.
- Ulutaş, Tevfik Barbaros.** İmar Planlarının Yargısal Denetiminde Kamu Yararı Kriteri. Ankara: Seçkin Yayınevi, 1. Basım, 2021.
- Uzun, Mustafa.** İmar Planlarının Değiştirilmesi ve Yargısal Denetimi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- Yanık, Ahmet.** 3194 Sayılı İmar Kanunu’na Göre Yapılan İmar Planlarının Yargısal Denetimi. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- Yıldırım, Ramazan – Çınarlı, Serkan.** Türk İdari Yargılama Usulü Dersleri. Ankara: Astana Yayınları, 1. Basım, 2018.
- Yılmaz, Berk.** Hukuk Devleti İlkesi Açısından İdari Yargı Kararlarının Uygulanması. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Basım, 2021.
- Yılmaz, Mustafa.** İmar Yaptırımları ve Yargısal Korunma. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Basım, 2022.
- Yılmaz, Serdar.** İmar Planlarının Hukuki Rejimi. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Basım, 2021.
- Yücesoy, Ayşe Aslı.** İdari Yargılama Hukukunda İptal Davalarında Menfaat. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Basım, 2016.
- Zeyrek, İlker.** İdare Hukuku Açısından Yapı Denetimi. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Basım, 2020.

- **Mahkeme Kararları**

- **Anayasa Mahkemesi Kararı**

Anayasa Mahkemesi (AYM) K. 2014/68 (27 Mart 2014)

- **Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu Kararları**

Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu (Danıştay), K. 2022/2508 (14 Eylül 2022).

Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu (Danıştay), K. 2022/4073 (29 Aralık 2022).

- Danıştay 6. Daire Kararları

- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 1990/325 (12 Mart 1990).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 1994/97 (14 Şubat 1994).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 1997/3020 (17 Haziran 1997).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K.1999/4900 (19 Ekim 1999)
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2004/4948 (15 Ekim 2004).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2008/7501 (07 Kasım 2008).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2010/4743 (12 Mayıs 2010)
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2011/879 (18 Nisan 2011).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2018/2838 (03 Nisan 2018).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2019/1354 (13 Mart 2019).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2019/5220 (29 Mayıs 2019).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2021/8453 (17 Haziran 2021).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2021/8446 (17 Haziran 2021).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2021/11542 (19 Ekim 2021).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2021/11897 (27 Ekim 2021).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/102 (05 Ocak 2022).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/2714 (08 Mart 2022).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/3455 (23 Mart 2022).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/3487 (23 Mart 2022).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/3799 (29 Mart 2022).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/3803 (29 Mart 2022).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/5391 (09 Mayıs 2022).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2023/4917 (22 Mayıs 2023).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/6018 (23 Mayıs 2022).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/6053 (24 Mayıs 2022).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/6447 (31 Mayıs 2022).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/6671 (06 Haziran 2022).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/7026 (15 Haziran 2022).
Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/7240 (21 Haziran 2022).

- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/7735 (19 Eylül 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/8186 (28 Eylül 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/8514 (11 Ekim 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/8697 (17 Ekim 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/9222 (07 Kasım 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/9320 (09 Kasım 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/9327 (09 Kasım 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/9928 (21 Kasım 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/9941 (21 Kasım 2011).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/10453 (30 Kasım 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/10487 (30 Kasım 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/10769 (08 Aralık 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/10880 (08 Aralık 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/10930 (08 Aralık 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/11615 (19 Aralık 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/11623 (19 Aralık 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/11665 (20 Aralık 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/11785 (22 Aralık 2022).
- Danıştay 6. Daire (Danıştay), K. 2022/11804 (22 Aralık 2022).
- <https://www.mevzuat.gov.tr>
 - <https://www.resmigazete.gov.tr>
 - <https://lib.kazanci.com.tr> -
 - <https://uyap.gov.tr/> -
 - <https://karararama.danistay.gov.tr/>
 - <https://dergipark.org.tr>

Av. LLM Berkay ÖZDEMİR

CEZA MUHAKEMESİ HUKUKUNDA
SERİ MUHAKEME
VE
BASİT YARGILAMA USULLERİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulleri
Berkay Özdemir

Hukuk Yayınları Dizisi – 3865

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 906 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü. *2020 Yılı Önödemeye İlişkin İstatistik*. Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2020.
- Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü. *2021 Yılı Uzlaştırma İstatistiği*. Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2021.
- Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü. *Basit Yargılama Usulüne İlişkin İstatistik 2022 Yılı*. Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2022.
- Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü. *Kamu Davasının Açılmasının Ertelelenmesine İlişkin İstatistik 2021 Yılı*. Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2021.
- Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü. *Seri Muhakeme Usulüne İlişkin İstatistik 2022 Yılı*. Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2022.
- Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı. *Yargı Reformu Stratejisi Belgesi*. Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2019.
- Adalet Bakanlığı. *Yargı Reformu Stratejisi Eylem Planı*. Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2020.
- Adalet Bakanlığı, Mağdur Bilgilendirme. *Mağdur Kimdir?* Adalet Bakanlığı, tarih yok.
- Akbulut, Berrin. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 5. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Akbulut, Uğur Ziya. «Soruşturma Evresinde Şüpheli Hakları.» *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
- Akgül, Afra. «Adil Yargılanma Hakkının Bir unsuru Olarak Kişinin Kendini Bizzat veya Müdafii Aracılığıyla Savunma Hakkı.» *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021.
- Aksakal, Ramazan. «6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Basit Yargılama Usulü.» *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
- Alan Akcan, Esra. «Soruşturma Evresinde Mağdurun Hak ve Yükümlülükleri.» *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2015: 5-44.
- Alçıçek, Mehtap. «Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması.» *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
- Aldemir, Hüsnü. *Ceza Yargılamasında Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulleri*. 2. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.

- Alkan, Özlem. *Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Yargılama Usulü*. 1. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Apaydın, Cengiz. *Ceza Muhakemesine Egemen İlkeler Işığında Olağan ve Olağanüstü Kanun Yolları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- . «Ceza Muhakemesi Hukukunun Temel İlkeleri.» *Terazi Hukuk Dergisi*, 2020: 1212-1233.
- Arıç, Dilara. «Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma.» *Doktora Tezi*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Arslan, Aziz Serkan. «Doğrudanlık İlkesi.» *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2014: 133-144.
- Arslan, Çetin. *CMK'da Seri Muhakeme ve Avukatın Rolü (Md. 250)*. YouTube. Adana: Adana Barosu, 28 Aralık 2020.
- Artantaş, Günce. «Duruşmanın Aleniyeti İlkesi ve Sınırlandırılması.» *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2022: 413-436.
- Artukoğlu, Muhammed Necat. «Osmanlı Yargı Teşkilatında Avukatlık Kurumunun Gelişimi.» *Yüksek Lisans Tezi*. Erzincan: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Aşçıoğlu, Çetin. «Yargıda Gerekçe Sorunu.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2003: 109-116.
- Atalay, Ayşe Özge. «Türk Ceza Muhakemesinde Seri Muhakeme Usulü ve Mukayeseli Hukuktaki Benzer Usuller.» *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2020: 653-732.
- Aydın Kanık, Özge. «Türk Ceza Muhakemesinde Sanığın Adil Yargılanma Hakkı.» *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021.
- Aydın, Devrim. *Türk Ceza Hukukunda Suça İştirak*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2009.
- . «Ceza Muhakemesi Kanunu'nda İtiraz.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2006: 61-72.
- Aydın, Mesut. «Anayasa Mahkemesi Kararlarında Hak Arama Özgürlüğü.» *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 2006: 1-37.
- Aydın, Murat. «İddianamenin Unsurları ve İadesi.» *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2006: 367-416.
- . *Kamu Davasının Açılması ve İddianame*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2003.
- Aygörmez Uğurlubay, Gülsün Ayhan, Nuran Haydar, ve Mehmet Korkmaz. «Serî Muhakeme Usûlüne İlişkin Sorunlar .» *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2019: 255-306.

- Aykanat, Mehmet, ve Mustafa Ünal. «Şerh-i Kanun-ı Ceza'nın Hukuki Değeri.» *Mahmud Esat Seydişehirî'nin Ceza Hukuku Dersleri* içinde, yazar Mehmet Aykanat ve İbrahim Ülker, 67-101. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2020.
- Babayiğit, Beşir, ve Abdullah Enes Karacan. «Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulleri.» *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2020: 851-907.
- Bacaksız, Pınar. «İddianame Pazarlığı (Plea Bargaining).» *Ceza Hukuku Dergisi*, Ağustos 2008: 151-170.
- Bakıcı, Sedat. *5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Genel Hükümleri* . 2. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2008.
- Bakım, Sevi. «Ceza Muhakemesi Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi.» *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2013: 919-951.
- Balci, Murat. *Ceza Muhakemesinde Hüküm ve Çeşitleri*. 1. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2012.
- . «Ceza Muhakemesinde Hüküm ve Türk Ceza Kanununda Kabul Edilen Suç Teorisi (CMK m. 223).» *Terazi Hukuk Dergisi*, Ekim 2012: 14-19.
- Balo, Yusuf Solmaz, ve Ekrem Çetintürk. «Amerika Birleşik Devletleri Ceza Hukuku Uygulamasında Savcı-Sanık Pazarlığı ve Türkiye'de Uygulanabilirliği.» *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013: 1243-1292.
- Başar Centel, Nur. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Müdafî*. 1. baskı. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları, 1984.
- Baytaç, Abdullah Batuhan. «Seri Muhakeme Usulü.» *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 2020: 227-273.
- Bekar, Elif. «Ceza Muhakemesinde Hüküm Çeşitleri (CMK m. 223).» *İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2017: 15-60.
- Belci, Ozancan. *Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme Usulü*. 1. baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Bengü, Cemil Halit. «Sulh Yargıcının Ceza Kararnamesi.» *Adliye Dergisi*, Mart 1945: 183-203.
- Birinci, Ali. «Siyasileşmenin İlk Devresi.» *Yeni Türkiye Dergisi*, Eylül-Aralık 1998: 229-239.
- Birtek, Fatih. *Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat* . 2. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- . «Ceza Muhakemesinde Kısmi Kesinleşme.» *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Aralık 2020: 571-607.
- Centel, Nur. «Cezanın Amacı ve Belirlenmesi.» *Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce'ye Armağan* içinde, yazar Dokuz Eylül Üniversitesi, 337-372. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 2001.

- Centel, Nur, Hamide Zafer, ve Özlem Çakmut. *Türk Ceza Hukukuna Giriş*. 11. baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2020.
- Centel, Nur, ve Hamide Zafer. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 18. baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2020.
- Ceylan Şahin, Şule. *Geleneksel Toplumdan Modern Topluma Alternatif Uyuşmazlık Çözümü, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009, s. 3*. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2009.
- Cihan, Erol. «Hakim Unsuru Bakımından Ceza Davalarının Uzamasının Sebepleri.» *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1981: 873-896.
- Cörüt, Pelin. «Ceza Muhakemesinde Uzlaşma.» *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Çağlar, Seyfettin. «Seri Muhakeme Usulü.» *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2021.
- Çeçen, Anıl. *İnsan Hakları*. 2. baskı. Ankara: Gündoğan Yayınları, 1995.
- Çobanoğlu, Ahmet. «Ceza Muhakemesi Kanununda Basit Yargılama Usulü.» *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022.
- Çolak, Haluk. «Biçimsel Anlamda Meşhut Suçların Muhakemesi Usulü Kanununun Uygulama Koşullarının Bulunmadığı Durumlarda Suçüstü Yargılamasının Yapılabilmesi.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 1998: 1021-1028.
- Değirmenci, Olgun. «Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme Usulü (CMK m. 250).» *Ankara Batı Adliyesi Dergisi*, Ocak-Haziran 2020: 16-22.
- . «Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Yargılama Usulü (CMK m. 251-252).» *Terazi Hukuk Dergisi*, 2020: 36-51.
- Demir, Oğuzhan. «Seri Muhakeme Usulünde İçtima Uygulaması ve Katalog İç Suçların Birlikte İşlenmesi Sorunu.» *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Aralık 2022: 848-864.
- Doğan, Koray. *Ceza Muhakemesinde Belirsizlik Kuşkusundan Sanık Yararlanır İlkesi*. 2. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Doğan, Meryem Yaren. *Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama Usulü*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Dönmezer, Sulhi, ve Sahir Erman. *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım*. 13. tıpkıbasım. İstanbul: Beta Yayınları, 1997.
- Ekici Şahin, Meral. «Yargılamayı Hızlandıran Bir Model Olarak Alman Ceza Muhakemesi Hukukunda Hüküm Anlaşması (§257c StPO).» *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2020: 303-320.

- Er, Elif. «Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usullerinin Özellikleri ve Ceza Muhakemesi Hukuku İlkeleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi.» *Yaşar Hukuk Dergisi*, 2021: 55-111.
- Erbuyurucu, İrem. «Türk Hukukunda Erteleme ve Koşullu Salıverme Bağlamında Dolaylı Af Uygulamaları.» *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Ercan, Mehmet Sercan. «Kovuşturma Evresinde Sanığın Hakları.» *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2019: 181-197.
- Erdem, Mustafa Ruhan, ve Candide Şentürk. «Ceza Muhakemesi Hukukunda Yeni Bir Kurum Olarak Seri Muhakeme Yöntemi (CMK m. 250).» *Ceza Hukuku Dergisi*, Aralık 2019: 573-601.
- Erdoğan, Yavuz. «Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme Usulü.» *Legal Hukuk Dergisi*, 2020: 1989-2036.
- Erem, Faruk. «Anayasa ve Savunma Hakkı.» *Ankara Barosu Dergisi*, 1963: 183-184.
- . «Diyalektik Açından Ceza Yargılaması.» *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1977: 1-7.
- Erem, Faruk, Ahmet Danışman, ve Mehmet Emin Artuk. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 1. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1997.
- Erkan, Doğan. «OHAL Hukukuna Dahi Uymayan Türkiye 2016-2018 OHAL'i Yahut Hukuk Devleti Taahhüdünün Sonu (OHALde İnadına Avukatlık).» *Ankara Barosu Dergisi*, 2018: 375-434.
- Ersoy, Uğur. «Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usullerinde İtiraz Kurumuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri.» *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2020: 857-885.
- Erturhan, Sabri. «İslam Ceza Hukukunda Şüphe Kavramı.» *Yüksek Lisans Tezi*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.
- Eşitli, Ezgi Aygün. «Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Kanun Yararına Bozma.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2016: 193-234.
- Evren, Teoman. «Hak Arama Özgürlüğü ve Savunma.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 1988: 5-15.
- Fabreguettes, M. P. *Adalet Mantiğı ve Hüküm Verme Sanatı*. Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2019.
- Fikri, Lütfi. «Avukatlık Mesleği, Mahiyeti ve İcabatı, Hukuk ve Vezâifi - Şeref ve Haysiyeti ve Mecburiyetleri.» *Muhamat Dergisi*, 1337: 10-26.
- Fırat, Yağmur. «Ceza Muhakemesi Hukukunda Zorunlu Müdafilik Halleri.» *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eylül 2018.

- Gedik, Doğan. «Şüpheden Sanık Yararlanır İlkesi Üzerine Bir İnceleme.» *Yargıtay Dergisi*, Temmuz 2004: 297-326.
- Gödekli, Mehmet. «Ceza Hukukunda Güvenlik Tedbirleri ve Muhakeme Usulü.» *Doktora Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Gökcan, Hasan Tahsin. «İstinaf Yasa Yolunda İspat ve Delilleri Değerlendirme Esasları.» *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Temmuz 2012: 421-454.
- Gökçen, Ahmet, Murat Balcı, Mehmet Emin Alşahin, ve Kerim Çakır. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 7. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Gökçe, Teoman. «Türk Hukukunda Meşhut Suç Kavramı, Unsurları ve Görünüş Şekilleri.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2002: 85-104.
- Gölcüklü, Feyyaz, ve Şeref Gözübüyük. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması*. Ankara: Turhan Kitabevi, 1996.
- Gözler, Kemal. *Türk Anayasaları*. Bursa: Ekin Kitabevi, 1999.
- Gümüşay, Arif. «Yeni Değişiklikler Işığında Kamu Davasının Açılmasının Erteleenmesi.» *Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 2021: 101-135.
- Günerbüyük, Uygur. «Ceza Muhakemesi Hukukunda Kovuşturma Şartı Olarak İzin Kavramı ve İzin Denetimi.» *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- Güneş, Seyithan. «Çocuk Ceza Hukuku Açısından Kamu Davasının Ertelenmesi.» *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1997: 143-158.
- Güngör, Devrim, ve Güneş Okuyucu Ergün. «Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması.» *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2016: 1951-1965.
- Hopkins, Belinda. «Restorative Justice as Social Justice.» *Nottingham Law Journal*, 2012: 121-132.
- Ildırar, Elif. *Seri Muhakeme Usulü*. 1. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- İnceoğlu, Sibel. *Adil Yargılanma Hakkı: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-4*. Ankara: Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi Yayınları, 2018.
- İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi. «Doğumunun 100. Yılında Atatürk Sempozyumu Atatürk İlkeleri ve Ceza Hukuku.» İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1983.
- Karaarslan, Hilal. «Adil Yargılanma Hakkı.» *Ankara Barosu Hukuk Gündemi Dergisi*, 2010: 23-25.
- Karaarslan, Mehmet. «Suç ve Cezaların Memuriyete Etkisi.» *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2009: 95-138.

- Karagülmez, Ali. *Türk Ceza Hukukunda Ceza Kararnamesi ve Önödeme*. 1. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1999.
- Karakehya, Hakan. «Ceza Muhakemesinde Sanığın Meramını Anlatabilme Hakkının Unsurları.» *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 2015: 199-226.
- . «Ceza Muhakemesinde Hakkaniyete Uygun Yargılanma Hakkına İlişkin Esaslar.» *Ombudsman Akademik*, 2014: 83-97.
- Karakehya, Hakan, ve Asuman İnce Tunçer. «Seri Muhakeme Usulünün Adil Yargılanma Hakkı ve Diğer Bazı Anayasal İlkeler Açısından Değerlendirilmesi.» *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2021: 1-62.
- . *Türk Ceza Muhakemesinde Seri Muhakeme ve Basit Yargılama*. 1. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- . «Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama ve Adil Yargılanma Hakkı.» *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Haziran 2021: 303-354.
- Karakurt Eren, Ahu. «Türk Ceza Kanunu'nda Gürültüye Neden Olma Suçu.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2017: 55-120.
- Karakurt, Ahu. «Ceza Muhakemesi Hukukunda Muhakemenin Yenilenmesi.» *Yüksek Lisans Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.
- Karatut, Ahmet. «Ceza Muhakemesi Hukukunda Duruşma.» *Yüksek Lisans Tezi*. Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Karlsruher Kommentar. *Karlsruher Kommentar zur Strafprozessordnung*. 8. Auflage. Karlsruhe, 2019.
- Kartal, Melik. «Kamu Davasının Açılmasında Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi.» *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
- Kaşka, Hakan. «Ceza Hukuku Müesseselerinin Mecelle'nin Külli Kaideleri ile Açıklanması.» *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2018: 131-146.
- . «(Olan ve Olması Gereken Açısından) Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Muhakeme.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2021: 107-167.
- Kaya, Kamuran. «Kişi Mahremiyeti ve Mahkeme Aleniyeti Bağlamında Duruşmanın Halka Açıklığı.» *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Nisan 2010: 195-212.
- Kayar, Gürcan, ve Yılmaz Yurtseven. «Osmanlı Muhakeme Hukuku'nda Şuhûdü'l Hâl.» *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi*, 2018: 57-77.
- Kaymaz, Seydi. «Ceza Muhakemesinde Aleyhte Değişirme Yasağı.» *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2013: 1397-1452.
- Kezer, Ahmet. *30 Soru ve Yanıtta Seri Muhakeme Usulü ve Basit Yargılama Usulü*. 1. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.

- Kılıç, Ali Şahin. «Tercümandan Faydalanma Hakkı Çerçevesinde Sanığın Seçtiği Dilde Savunma Yapması Üzerine Bir Değerlendirme.» *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2016: 2101-2131.
- Kızılarslan, Hakan. «7188 Sayılı Kanun'la Ceza Muhakemesi Hukukuna Getirilen Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulleri.» *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Kasım-Aralık 2019: 1885-1960.
- . «Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararları (SYOK) ve Bu Kararların Ceza Muhakemesi Sistematiği Açısından İrdelenmesi.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2019: 59-104.
- Kızılbuğa, Sinem. «Uluslararası Hukuk Bağlamında Seri Muhakeme Usulü ve Ceza Pazarlığı Üzerine Mukayeseli İnceleme.» *Yüksek Lisans Tezi*. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022.
- Koca, Mahmut. «Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama Usulü.» *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2020: 173-195.
- Koca, Mahmut, ve İlhan Üzülmöz. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 9. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Kocakale, Enes. «Türk Ceza Muhakemesinde Seri Muhakeme Usulü.» *Yüksek Lisans Tezi*. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kırıkkale, 2021.
- Kocaoğlu, Serhat Sinan. «Tarihsel Perspektifi ile Batı Hukukunda Savunma Hakkı ve Müdafî.» *Ankara Barosu Dergisi*, 2010: 117-133.
- . «Tarihsel Perspektifi ile Türk-İslam Hukukunda Savunma Hakkı ve Müdafî.» *Ankara Barosu Dergisi*, 2010: 61-78.
- Koç, Ziya. «Karşılaştırmalı Hukuk ve Uluslararası Mahkeme Kararları Işığında Seri Muhakeme Usulüne Farklı Bir Bakış: Masum Kişilerin Cezalandırılması Tehlikesi.» *Ceza Hukuku Dergisi*, Ağustos 2020: 607-663.
- Konan, Belkıs. *Türk Hukuk Tarihinde Avukatlık Kurumu*. 1. baskı. Ankara: Bilge Yayınevi, 2021.
- Koyuncu, Nuran, ve Ümmügülsüm Gök. «Türk Hukuk Tarihinde ve Karşılaştırmalı Hukukta Hâkimlik Mesleğine Giriş ve Hâkim Yardımcılığı.» *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2019: 68-86.
- Köken, Enes. «Soruşturma Evresinin Kör Noktası: İddianame Yerine Geçen Belge.» *Terazi Hukuk Dergisi*, Şubat 2021: 250-263.
- Kunter, Nurullah. *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*. 10. baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 1989.
- Mert, Harun Birol. «Ceza Yargılamasında Mahkumiyet Hükmü.» *Yüksek Lisans Tezi*. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
- Münchener Kommentar. *Münchener Kommentar zur Strafprozessordnung*. 1. Auflage. München, 2019.

- Ortaylı, İlber. *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*. 1. baskı. İstanbul: Kronik Kitap, 2017.
- Önder, Ayhan. «Muhakemenin İadesinde Reform.» *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1973: 59-114.
- Öntan, Yaprak. «Şikâyete İlişkin Bazı Tespit ve Değerlendirmeler.» *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2020: 1641-1664.
- . «İstinaf Kanun Yolunda Bozmanın Sirayeti Sorunu.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2017: 149-158.
- Özbek, Mustafa. «Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Mağdur Fail Uzlaştırmasının Usul ve Esasları.» *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2007: 123-205.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan, Serkan Meraklı, Pınar Bacaksız, ve İsa Başibüyük. *Açıklamalı - Şematik Çalışma Kitabı II Ceza Muhakemesi Hukuku*. 18. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Özbek, Veli Özer, Mehmet Nihat Kanbur, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, ve İlker Tepe. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 3. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2012.
- Özbey, Özcan. «Suçta Tekerrür ve Mükerrirlere Özgü Güvenlik Tedbirleri.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2010: 55-105.
- Özdemir, Berkay. «Antik Yunan'da Savunma.» *Blog Yazısı*. Ankara, 17 Eylül 2022.
- Özden, İsmail. «Türk Yargılama Hukukunda Maddi Gerçeğin Araştırılması.» *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ocak 2017.
- Özen, Muharrem, ve Atacan Köksal. «Önödeme ve Bazı Çözüm Önerileri.» *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2021: 589-621.
- Özen, Mustafa. «Kamu Davası Açma Konusunda Benimsenen İlkeler, Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi ve İddianamenin İadesi.» *Ankara Barosu Dergisi*, 2009: 17-28.
- . *Ceza Hukuku Genel Hükümler Dersleri*. 8. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- . *Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri*. 6. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Özgen, Eralp. *Ceza Muhakemesinin Yenilenmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 1968.
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 15. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Özgenç, İzzet, ve Cumhur Şahin. «İddia ve Savunma Hakkı.» *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2001: 89-117.
- Özkan Duvan, Ayşe. «Bireysel Başvuru Kararlarında Makul Sürede Yargılanma Hakkı.» *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2019: 287-336.

- Öztürk, Bahri, ve diğerleri. *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*. 17. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Sevdiren, Öznur. «Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Seri Muhakeme Usulü Üzerine Bazı Eleştirel Değerlendirmeler.» *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Mayıs-Haziran 2020: 573-616.
- Soyaslan, Doğan. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 8. baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Soylu Ünver, Gülsüm, ve Seçil Nergiz Karaman Engür. *Seri Muhakeme Usulü*. 1. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Şahin, Cumhur. «Anayasa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Ceza Muhakemesinde Silahların Eşitliği ve Çelişmeli Yargılama İlkeleri.» *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2019: 3051-3065.
- . «Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararına İtirazda İncelemenin Kapsamı.» *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2013: 283-294.
- Şahin, Cumhur, ve Neslihan Göktürk. *Ceza Muhakemesi Hukuku-I*. 10. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- . *Ceza Muhakemesi Hukuku-II*. 10. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Şahin, İsmail. «Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama.» *Doktora Tezi*. Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022.
- . «Suçun Nitelikli Hallerine Dair Ceza Artırım veya İndirimlerinin Basit Yargılama Usulünün Uygulanabilirliğine Etkisi.» *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Haziran 2021: 429-455.
- Şen, Ersan. *Ceza Muhakemesinde Seri ve Basit Yargılama Usulleri*. HukukiHaber.net, 03 Ekim 2019.
- . *Yeni Türk Ceza Kanununun Yorumu*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2006.
- Şenses, Erkan. «Ceza Muhakemesinde Hüküm.» *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
- . «Ceza Muhakemesi Hukukunda Ceza Verilmesine Yer Olmadığı Kararı.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2013: 379-400.
- . «Ceza Muhakemesinde 'Beraat' Hükmü Verilen Haller.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2012: 345-362.
- Şık, Hüseyin. «Müddei Umumiden Savcıya Evrilen Yolculuk.» *Adalet Dergisi*, 2019: 509-530.
- . «Suçsuzluk Karinesi.» *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 2012: 103-145.
- Taner, Fahri Gökçen. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Çelişme ve Silahların Eşitliği*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.

- Taneri, Gökhan. *Seri Muhakeme Usulü Usul-Şartlar-Suçlar ve Hüküm ve Basit Yargılama Usulü*. 2. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Taş, Hülya. «Osmanlı Kadı Mahkemesindeki Şühûdü'l Hâl Nasıl Değerlendirilebilir?» *Bilig Dergisi*, 2008: 25-44.
- Taşkın, Şaban Cankat. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulü*. 1. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Temiz Gül, Yağmur. «Ceza Hukukunda Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları.» *Doktora Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Topuz, Necip. «Ceza Muhakemesinde Olağanüstü Kanun Yolları.» *Doktora Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- Toroslu, Nevzat, ve Haluk Toroslu. *Ceza Hukuku Genel Kısım*. 23. baskı. Ankara: Savaş Yayınevi, 2016.
- Tulay, Emre. «Seri Muhakeme Usulü (CMK m. 250).» *İzmir Barosu Dergisi*, 2020: 117-157.
- Tulay, Emre, ve Yamaç Doğan. «Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Yargılama Usulü.» *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2020: 349-376.
- Turan, Hüseyin. «Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarında Makul Sürede Yargılanma Hakkı.» *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2012: 47-76.
- . «Adil Yargılanma Hakkının İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'ndeki Yeri ve Önemi.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2009: 213-230.
- Türk Dil Kurumu;. *Güncel Türkçe Sözlük*. Ankara, tarih yok.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı. *Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2215) ve Adalet Komisyonu Raporu*. Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2019.
- Uğur, Hüsamettin. «Ceza Muhakemesinde Kovuşturma Mecburiyeti İlkesinden Maslahata Uygunluk İlkesine.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2007: 256-288.
- Ünver, Yener, ve Hakan Hakeri. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 15. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Üzülmez, İlhan. «Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları.» *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2005: 41-72.
- Yarsuvat, Duygun. «Ceza ve Yeni İçtimai Müdafaa Doktrini.» *İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1966: 79-100.
- Yaşar, Ercan. «Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme Usulü.» *Adalet Dergisi*, 2020: 255-299.
- Yavuz, Hakan. *Ceza Muhakemesinde Kovuşturmaya Alternatif Yöntemler*. 2. baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.

- Yavuz, Mehmet. «Ceza Muhakemesinde İspat Sorunu.» *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2012: 151-176.
- Yenidünya, Ahmet Caner. «Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Suçsuzluk Karinesi.» *Güncel Hukuk Dergisi*, 2004: 20-21.
- Yenisey, Feridun. «Suçların Azaltılması ve Ceza Hukuku-Ultima Ratio (Kitap İncelemesi).» *İstanbul Barosu Dergisi*, 1994: 370-385.
- Yenisey, Feridun, ve Ayşe Nuhoglu. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 8. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Yenisey, Feridun, ve Salih Oktar. *Alman Ceza Muhakemesi Kanunu Strafprozeßordnung (StPO)*. 2. baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2015.
- Yetimoğlu, Melike Ezgi. «Türk ve Fransız Ceza Muhakemesi Hukuklarında Seri Muhakeme Usulüne Karşılaştırmalı Bakış.» *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2019: 59-96.
- Yılmaz, Zahit, ve Özge Apiş. «Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Düzenlemelerinin Değerlendirilmesi.» *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Haziran 2020: 62-106.
- Yılmazcan, Ahmet. «Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar ve Denetimi.» *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021.
- Yurtcan, Erdener. *Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Şerhi*. Cilt Cilt 3. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları, 1988.
- . *Ceza Yargılaması Hukuku*. 16. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Yüce, Turhan Tufan. «In Dubio Pro Reo Kaidesi.» *Adalet Dergisi*, 1962: 1209-1223.
- Yüzer, Dilara. «Basın Yoluyla Adli Haberlerin Verilişi ve Suçsuzluk Karinesi.» *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2014: 1653-1694.

İnternet Kaynakları

alternatifcozumler.adalet.gov.tr/

beck-online.beck.de/

dokumen.tips/documents/volume-21-2012.html

fedlex.data.admin.ch/filestore/fedlex.data.admin.ch/eli/cc/2010/267/20190301/de/pdf-a/fedlex-data-admin-ch-eli-cc-2010-267-20190301-de-pdf-a.pdf

<https://basin.adalet.gov.tr/seri-muhakeme-ve-basit-yargilama-usulleri-ile-2021-de-275-bine-yakin-dosya-karara-baglandi>

<https://caneryenidunya.com/>

<https://istatistikler.uyap.gov.tr/>

<https://legalbank.net/arama>
<https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/1899-avrupa-insan-haklari-sozlesmesi-ve-adil-yargilanma-ilkesi-isiginda-hukuk-devleti-ve-yargi-reformu>
<https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-3697.pdf>
hudoc.echr.coe.int/
karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/kgm.adalet.gov.tr/
law.justia.com/cases/
lib.kazanci.com.tr/
magdurbilgi.adalet.gov.tr/
openaccess.maltepe.edu.tr/
sgb.adalet.gov.tr/
sozluk.gov.tr/
wetten.overheid.nl/BWBR0001903/2022-01-01
www.americanbar.org/groups/professional_responsibility/committees_commissions/ethicsandprofessionalresponsibility/
www.anayasa.gov.tr/
www.barobirlik.org.tr/
www.echr.coe.int/
www.gesetze-im-internet.de/stpo/_257c.html
www.hsk.gov.tr/
www.hukukihaber.net/ceza-muhakemesinde-seri-ve-basit-yargilama-usulleri-makale,7039.html
www.insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/
www.instagram.com/
www.kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/
www.legislationline.org/
www.lexpera.com.tr/
www.normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/
www.resmigazete.gov.tr/
www.youtube.com/
www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss105.pdf
yargireformu.adalet.gov.tr/

Ceren AKGÜN ÇELİK

FİKİR VE SANAT ESERLERİ
HUKUKU KAPSAMINDA
MULTİMEDYA ESERLERİN
KORUNMASI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Kapsamında Multimedya Eserlerin Korunması
Ceren Akgün Çelik

Hukuk Yayınları Dizisi – 3866

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 907 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 – Ankara

KAYNAKÇA

- AKDEMİR KAMALI**, Tuğçe: Bilgisayar Programlarındaki Değişikliklerin Fikri Hukuk Kapsamında Değerlendirilmesi, Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2014.
- AKSU**, Mustafa: Bilgisayar Programlarının Fikrî Mülkiyet Hukukunda Korunması, İstanbul: Beta, 2006.
- ALLEN**, Tori: “*What’s in a Game: Collective Management Organizations and Video Game Copyright*”, UNLV Gaming Law Journal 8, 2017-2018, S. 2.
- Ankara Kalkınma Ajansı, Dijital Oyun Sektörü 2016 Raporu.
- APLIN**, Tanya: “*Copyright Protection of Multimedia*”, Alternative Law Journal, 1997, C. 22, S. 3.
- APLIN**, Tanya: Copyright Law in the Digital Society, Hart Publishing, 2005.
- ARKAN**, Sabih: Ticarî İşletme Hukuku, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2017/III.
- ARIKAN**, Ayşe Saadet: “*Bilgisayar Programlarının Korunması AB ve Türkiye: Türkiye’de Bilgisayar Programlarının Korunması*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 1996/4, Ankara.
- ARSLANLI**, Halil: Fikri Hukuk Dersleri II: Fikir ve Sanat Eserleri, İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1954.
- ATAŞLAR**, Abdullah Harun/ **ÜLGEN** İlkin: Türk Hukukunda Dijital Oyunların Korunması, İstanbul: On İki Levha, 2021.
- ATEŞ**, Mustafa, Fikri Hukukta Eser, Ankara: Turhan, 2007.
- ATEŞ**, Mustafa: “*Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Sinema Eseri ve Eser Sahipliği*”, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı, İstanbul, 2009.
- ATEŞ**, Mustafa: Fikri Hukukta Eser Sahipliği, Ankara: Adalet, 2012.
- AYİTER**, Nûşin: Hukukta Fikir ve San’at Ürünleri, S. Yayınları, 1981.
- BAŞPINAR**, Veysel/**KOCABEY**, Doğan: İnternette Fikri Hakların Korunması, Ankara: Yetkin, 2007.
- BAŞTÜRK**, İhsan: Genel Olarak Fikir ve Sanat Eserleri ve Bunlara İnternet Yoluyla Tecavüz ile Sonuçları, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006.
- BELLİCAN**, Cüneyt: “*Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Açısından “Hususiyet” Kavramı*”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak, 2008, C. 7, S. 1.

- BEŞİROĞLU**, Akın: Fikir Hukuku Dersleri, Ankara: Arıkan, 2006.
- BEUTLER**, Stephan: “*Multimedia law: The Protection of Multimedia Products Under International Copyright Law - Part I [Multimedia Law I]*”, Computer Law & Security Review, 1997, C. 13, S. 14, s. 253-260.
- BEUTLER**, Stephan: “*Multimedia Law: The Protection of Multimedia Products Under International Copyright Law Part II [Multimedia Law II]*”, Computer Law & Security Report, 1997, C. 13, S. 5.
- BİNARK**, Mutlu: “*Dijital Oyunlar: Sektör-İçerik ve Oyuncular*”, <<https://www.inet-tr.org.tr/inetconf11/bildiri/89.pdf>>.
- BİNGÖL**, Bülent: “*Çoklu Ortam (Multimedya) Tasarımı İçeren Lisans Derslerinde Öğrencilerin Video ve Animasyon Konuları Hakkındaki Bilgi Düzeyi: Görsel İletişim Tasarımı Öğretimi Üzerine Bir Araştırma*”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2014, S. 39.
- BOZBEL**, Savaş: Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, İstanbul: On İki Levha, 2012.
- BOZGEYİK**, Hayri: “*Fikir ve Sanat Eserlerinde Hususiyet*”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, 2009, C. 25, S. 3, s. 170-222.
- CARMEL**, Erran/**COLLINS**, Elizabeth: “*The Impact of International Copyright Management And Clearance Systems On Multimedia Markets*”, Telematics and Informatics, 1997, C. 14, S. 1.
- CHOE**, Jennifer D.: “*Interactive Multimedia: A New Technology Tests the Limits of Copyright Law*”, Rutgers Law Review, 1994, C. 46, S. 2, s. 929-1002.
- CJEU 4. Chamber, Nintendo Co. Ltd, Nintendo of America Inc. Nintendo of Europe GmbH v Pc Box 9 Net Srl 23.01.2014 tarihli ve C-355/12, <<https://curia.europa.eu>>, (10.12.2023).
- CORBETT**, Susan: “*Videogames and Their Clones- How Copyright Law Might Adress The Problem*”, Computer Law and Security Review 32, 2016, s. 615-622.
- CULLER**, Mary Patricia: “*Copyright Protection for Video Games: The Courts in the Pac-Man Maze*”, Cleveland State Law Review, 1984, C. 32, S. 3.
- ÇAVUŞOĞLU SANCAK**, Emine: Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 68. Maddesi Kapsamında Bilgisayar Programlarının Korunması, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014.
- ÇELİK VAROL**, Merve/ **VAROL** Erdem: “Kavram ve Kuramlarıyla Marshall McLuhan'a Bakış: Günümüzün Egemen Medya Araçları Ekseninde Bir Değerlendirme”, International Journal of Cultural and Social Studies, 2019.
- ÇELİK**, Emin: “*Mobil Oyunların Fikri Mülkiyet Hukukunda Korunması*”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak, 2023, C. 9, S. 1.
- DALYAN**, Şener: Bilgisayar Programlarının Fikri Hukukta Korunması, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008.

- Danıştay 10. Daire, 1992/4550 E., 1994/1856 K., 27.09.1994 T. <<https://karararama.danistay.gov.tr/>>, (10.12.2023).
- DANNENBERG, Ross/ DAVENPORT, Josh:** “*Top 10 Video Game Cases (US): How Video Game Litigation in the US Has Evolved since the Advent of Pong*”, Interactive Entertainment Law Review 1, 2018, S. 2.
- Directive 2009/24/EC of The European Parliament and of The Council of 23 April 2009 on the Legal Protection of Computer Programs, Direktif için bkz. <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32009L0024>>, (10.12.2023).
- Directive 91/250/EEC on the Legal Protection of Computer Programs, Direktif için bkz. <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A31991L0250>>, (10.12.2023).
- DOĞAN, Derya/ ÖZCAK, Gürkan:** “*Dijital Oyunlar, Multimedya Yaratımlar ve Güncel Hukuki Problemler*”, <<http://www.ozocak.com/Dosyalar/b2f71e.pdf>>, (16.10.2023).
- EFE, Elif Sema:** Bilgisayar Programlarının Fikri Hukukta Korunması, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2023.
- ERDİL, Engin:** Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İşlenme Eserler, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2003.
- EREL, Şafak N.:** “*Fikri Hukukta Bilgisayar Programlarının Korunması*”, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 1994, C.49, S.1.
- EREL, Şafak N.:** Türk Fikir ve Sanat Hukuku, Ankara: Yetkin, 2009.
- FERHAT, Savaş:** “*Dijital Dünyanın Gerçekliği, Gerçek Dünyanın Sanallığı Bir Dijital Medya Ürünü Olarak Sanal Gerçeklik*”, TRT Akademi Dergisi, 2016, C.1, S.2.
- GÖTTLICH, Paul:** “*Online Games from the Standpoint of Media and Copyright Law*”, İris Plus Legal Observations of the European Audiovisual Observatory, 2007-10.
- Green Paper on Copyright and Related Rights in the Information Society, 1995, <<https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/green-paper-on-copyright-and-related-rights-in-the-information-society.html>>, (14.09.2023).
- GREENSPAN, David:** “*Mastering the Game: Business and Legal Issues for Video Game Developers*”, World Intellectual Property Organization, 2013.
- GÜNEŞ, İlhami:** Uygulamada Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları (6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ve 6102 Sayılı Ticaret Kanunu Hükümleri Işığında), Ankara: Seçkin, 2021.
- HARRINGTON, Justin:** “*The games people play: Nova Productions v Mazooma [2007] EWCA Civ 219 in the Court of the Appeal*”, Computer Law & Security

Review, 2007, S. 23, C. 5, s. 471-475, <<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0267364907000702?via%3Dihub>>, (8.11.2023).

HIRSCH, Ernst E.: Hukuki Bakımdan Fikri Say İkinci Cilt: Fikri Haklar, İstanbul: İktisadi Yürüyüş Matbaası ve Neşriyat Yurdu, 1943.

<https://electronics.howstuffworks.com/11-video-games-that-resulted-in-major-lawsuits.htm>, (9.12.2023).

<https://learn.microsoft.com/tr-tr/windows/mixed-reality/discover/mixed-reality>, (16.12.2022).

<https://www.resmigazete.gov.tr/>.

<https://www.telifhaklari.gov.tr/resources/uploads/2022/04/13/VERI-TABANI-DIREKTIFI--96-9-TR.pdf>, (19.7.2023).

İÇLİ, Şuayip: Fikri Mülkiyet Hukukunda Bilgisayar Programlarının Korunması, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.

İNANICI, Haluk: *"Bilişim ve Yazılım Hukuku, Uygulamanın İçinden Görünüşü"*, İstanbul Barosu Dergisi, 1996, C. 70, S. 7-8-9.

İPEK, Alper Raif: *"Artırılmış Gerçeklik, Sanal Gerçeklik ve Karma Gerçeklik Kavramlarında İsimlendirme ve Tanımlandırma Sorunları"*, İdil Sanat ve Dil Dergisi, 2020.

KAPLAN, Yavuz: İnternet Ortamında Fikri Hakların Korunmasına Uygulanacak Hukuk, Ankara: Seçkin, 2004.

KARABAĞ, Nihal Çınar: Türk Ticaret Kanunu'na Göre Haksız Rekabet Ve Yaptırımları, Ankara: Seçkin, 2019.

KARAHAN, Sami/**SULUK**, Nal/**SARAÇ**, Tahir/**NAL**, Temel: Fikri Mülkiyet Hukununun Esasları, Seçkin: Ankara, 2015.

KARAYALÇIN, Yaşar: Ticaret Hukuku Dersleri, C:1 Ticari İşletme, Ankara, 1968.

KARİMOV, Elnur: *"Bilgisayar (Video) Oyunlarının Fikir Ve Sanat Eserleri Kapsamında Korunmasında Uygun Eser Kategorisi Sorunu"*, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 2021, C. 7, S. 1, s. 93-110.

KILIÇ, Taylan: Bilgisayar Oyunlarının Eser Niteliği, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2018.

KILIÇOĞLU, Ahmet M.: *Snai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar*, Ankara: Turhan, 2018.

KÜLAHÇI, İbrahim Hulusi: Elektronik Veri Tabanlarını Fikir ve Sanat Hukuku Kapsamında Korunması, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.

KÜNÜÇEN, Hale/ **SAMUR** Serpil: *"Dijital Çağın Gerçeklikleri: Sanal, Artırılmış, Karma ve Genişletilmiş Gerçeklikler Üzerine Bir Değerlendirme"*, Ankara

- Hacı Bayram Veli Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, Yeni Medya Dergisi, 2021, S. 11.
- LEE**, Yin Harn: “*Copyright and Gaming*” içinde: **APLIN**, Tanya(ed.): Research Handbook on Intellectual Property and Digital Technologies, Edward Elgar Publishing, 2020.
- MAIER**, Henrike: “*Games as Cultural Heritage: Copyright Challenges for Preserving (Orphan) Video Games in the EU*”, 6 JIPITEC 120, 2015.
- MATSKEVYCH**, Olga: “*Identification of the Internet Mass Media from the View of Media and Copyright Law Doctrine*”, Review of Comparative Law 19, 2014, s. 57-76.
- MCKENNA**, Pamela K.: “*Copyrightability of Video Games: Stern and Atari*”, Loyala University Chicago Law Journal, 1983, C. 14.
- MEEKER**, Heather J.: “*Multimedia and Copyright*”, Rutgers Computer & Technology Law Journal, 1994, C. 20, S. 1.
- MEMİŞ**, Tekin: Fikri Hukuk Bakımından İnternet Ortamında Müzik Sunumu, Ankara: Seçkin, 2002.
- Merriam-Webster Law Dictionary, <<https://www.merriam-webster.com/dictionary/>>.
- MIYASHITA**, Yoshiyuki: “*International Protection of Computer Software*”, Computer Law Journal 41, 1991-1992.
- OKTAY ÖZDEMİR**, Saibe: Sınai Haklara İlişkin Lisans Sözleşmeleri ve Rekabet Hukuku Düzenlemelerinin Lisans Sözleşmelerine Uygulanması, İstanbul: Beta, 2002.
- ÖZDEN**, Selin: Karşılaştırmalı Hukukta Bilgisayar Programlarının Korunması, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.
- ÖZKAN**, Gizem: Sinema Eserlerinde Eser Sahibi ve Hakları, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2015.
- ÖZKAYA**, Pelin/**REFİK**, Samet: “*Yazılım Ürünlerinin Telif Hukuku Kapsamında Korunması*”, Uluslararası Bilgi Güvenliği Mühendisliği Dergisi, C. 6, No.1, s. 17-34.
- PASLI**, Ali/**GÖKÇE** Görkem/**YOLLU**, Yağmur/**KARACA**, Nimet: E-Spor: Hukuki Bakış, Seçkin: Ankara, 2021.
- PEP**, Steven: “*Multimedia Computing: Copyright Law’s Stand*”, Touro Law Review 12, 1995, S. 1.
- RACZYŃSKI**, Jędrzej: “*The Classification Of Computer Games In European Copyright Law*”, Faculty of Law Tilburg University Master Thesis, 2010.
- RAMOS**, Andy/**López**, Laura/**Rodríguez**, Anxo/**MENG**, Tim/**ABRAMS**, Stan: The Legal Status of Video Games, World Intellectual Property Organization, 2013.

- RENDAS**, Tito: “*Lex Specialis(sima): Videogames and Technological Protection Measures in EU Copyright Law*”, 37(1) European Intellectual Property Review 39, 2015.
- RİZZİ**, Andrea/**SERAO**, Nicoletta/**NOWAK**, Liam: “*Esports in Italy: an industry ready to take off (or still in search of its regulatory soul)?*”, Interactive Entertainment Law Review, 2019, C. 2, S. 1, s. 42-49.
- RUSSELL**, James: “*Pwnership*”: Is copyright appropriately equipped to handle videogames?, Uppsala Universitet Department of Law, Master Thesis in Intellectual Property Law, Spring Term, 2018.
- SCOTT**, Michael D./**TALBOTT**, James N.: “*Interactive Multimedia: What is It, Why is It Important and What Do I Need To Know About It*”, Computer/Law Journal, 1991-1992, C. 11.
- SEVİ**, Nüket Evrim: “*Fikri Mülkiyet Hukuku ve Haksız Rekabet Açısından Veri Tabanlarının Korunması*”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2005.
- SEVİNÇ**, Elif: Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Bilgisayar Programlarının Korunması, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.
- SHEET**, Leena M. Sheet/**KATZ**, A. Benjamin: “*Protecting Rights in Videogames: Next Generation Licensing*”, Virginia Sports and Entertainment Law Journal, 2006, C.6, S. 1, s. 124-140.
- SPRAGUE**, Robert D.: “*Multimedia: The Convergence of New Technologies and Traditional Copyright Issues*”, Denver University Law Review 71, 1994, S. 3, s. 635-670.
- STAMATOUDI**, Irini A.: A Comparative Analysis: Copyright and Multimedia Products, [Multimedia Products], Cambridge University Press, 2009.
- STAMATOUDI**, Irini A.: “*Are Sophisticated Multimedia Works Comparable to Video Games [Multimedia Works]*”, Journal of the Copyright Society of the U.S.A. 48, 2001, S. 3, s. 467-490.
- STEIN**, Julian: “*The Legal Nature of Video Games- Adapting Copyright Law to Multimedia*”, Press Start, 2015, S. 1.
- SULUK**, Cahit/ **KARASU**, Rauf/ **NAL**, Temel: Fikri Mülkiyet Hukuku, Ankara: Seçkin, 2021.
- SULUK**, Cahit/**ORHAN**, Ali: Uygulamalı Fikri Mülkiyet Hukuku Cilt II [Fikri Mülkiyet], İstanbul: Arıkan, 2005.
- Supreme Court of Judicature Court of Appeal (Civil Division) on Appeal from the High Court of Justice, Nova Productions Limited v. Mazooma Games Limited and Bell Fruit Games Limited, A3/2006/0205, T. 14.04.2007.

- ŞÜR**, Pınar: Sinema Eserleri ve Sinema Eser Sahipliğinden Doğan Haklar, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2012.
- ŞAHAN**, Gökhan: Bilgisayar Programı İmâl Sözleşmesi, Ankara: Yetkin, 2016.
- ŞAHİN**, Büşra: Türk Hukukunda Sinema Eserlerine İlişkin Lisans Sözleşmesi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2017.
- ŞAHİN**, Muzaffer/ŞAHİN, Gökçe: “*Geleneksel Medyanın Yeni Rakibi: Yeni Medya ve Canlı Yayınlar [Yeni Medya]*”, Yeni Medya Dergisi, 2016, S. 1.
- ŞAHİN**, Onur: Telif Hakları Bakımından Bilgisayar Programları: Araişerlik Serbestisi İle Özgür Ve Açık Kaynak Kodlu Programlar [Bilgisayar Programları], Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2021.
- ŞENER**, Yavuz Selim: Fikri Mülkiyet Hukukunda Dijital Veri Tabanlarının Korunması, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 2013.
- TAPCI**, Elif Nur: Bilgisayar Programlarının Korunmasının Fikri Hukuk Çerçevesinde Değerlendirilmesi, İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2022.
- TEKERCİ**, Uğur: Telif Hukukunda İşlenme Eserler, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2017.
- TEKİN**, Ufuk: “*Multimedya Markaları*”, BATİDER, Haziran, 2020, C. 6, S. 2, s. 195-217.
- TEKİNALP**, Ünal: Fikri Mülkiyet Hukuku, İstanbul: Vedat, 2012.
- TOPALOĞLU**, Mustafa: Bilgisayar Programları Üzerindeki Haklar ve Bu Hakların Korunması, İstanbul: TBV Yayınları, 1997.
- TOSUN**, Yalçın: Sinema Eserleri ve Eser Sahibinin Hakları, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü, <<https://sozluk.gov.tr/>>.
- UYSAL**, Emin Hamdi: Bilgisayar Oyunlarının Hukuki Durumu, Ankara: Seçkin, 2022.
- ÜREY**, Adnan Eren: Multimedya Eserlerin Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Korunması, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2008.
- WAGNER**, Richard: The Art-Work Of The Future, <<http://www.public-library.uk/ebooks/107/74.pdf>>, (27.10.2023).
- WANG**, Michael: “*Original Idea or Illegal Copying? Video Game Copying in China and Its Effects on the U.S. Video Game Industry, Future Steps for U.S.*”

Developers and Publishers”, Santa Clara High Technology Law Journal 38, 2022, C. 2, s. 215-253.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 2007/227 E., 2008/2175 K., 25.02.2008 T.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 2013/572 E., 2014/8000 K., 29.04.2014 T.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 2016/14640 E., 2018/7109 K., 15.11.2018 T. <<https://karararama.yargitay.gov.tr/>>.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2017/7-642 E., 2018/295 K., 19.6.2018 T. <<https://www.kazanci.com.tr/>>.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2018/19-398 E., 2018/413 K., 09.10.2018 T. <<https://www.kazanci.com.tr/>>.

YARSUVAT, Duygun: Türk Hukukunda Eser Sahibi ve Hakları, İstanbul, 1984.

YASAMAN, Hamdi/**POROY**, Reha: Ticari İşletme Hukuku, Ankara: Seçkin, 2022.

YAVUZ, Levent: “*Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Sinema Eseri ve Eser Sahipliği*”, Terazi Hukuk Dergisi, Şubat, 2013, C. 8, S. 78.

YERSEL, Burçin: “*Yeni İletişim Teknolojilerinin Gelişimi*”, içinde: **ÖZTÜRK**, Mesude Canan(ed.): Dijital İletişim ve Yeni Medya, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 2013.

YILDIRIM, Mustafa Fadıl: Standart Bilgisayar Program Devir Sözleşmeleri, İstanbul: TBV Yayınları, 1999.

YILMAZ, Murat: Kütüphane ve Enformasyon Merkezlerinde Telif Hakları Sorunu, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul, 2004.

YILMAZTEKİN, Hasan Kadir: Yapay Zekânın Eser Sahipliği, Ankara: Adalet, 2021.

YOLLU, Yağmur: İnternet Sitelerinin Korunması, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019.

YÜCE, İlay: Video Games and Video Game Elements as Copyrighted Works, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 2022.

ZAFER, Cem/**VARDARLIER**, Pelin: “*Medya ve Toplum*”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Yüksekokulu Dergisi, 2019, C. 22, S. 2, s. 355-36.

Efe Can KARABULAT

CEZALARIN ETKİNLİĞİ BAĞLAMINDA
TÜRK SUÇ SİYASETİ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Cezaların Etkinliği Bağlamında Türk Suç Siyaseti
Efe Can Karabulut

Hukuk Yayınları Dizisi – 3867

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 908 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Abanoz, B. (2017). Suçun Önlenmesinde Hapis Cezası ile Seçenek Yaptırımların Etkinliğinin Karşılaştırılması: Meta-Analiz Çalışmalarının Sistematik Olarak İncelenmesi, *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 5(2), 1-28.
- Abdrabo, A.M. (2019). Individualization of Punishment in French Law, *International Journal of Science and Research*, 8(8), 710-725.
- Abrams, D. (2013). The Imprisoner's Dilemma: A Cost-Benefit Approach to Incarceration, *Iowa Law Review*, 98(3), 905-970.
- Acar, B., Yaman, Ö. M. (2019). 21. Yüzyılda Yeni Bir Dezavantajlı Grup: Yaşlı Hükümlüler, *Turkish Studies Social Sciences*, 14(4), 1179-1199.
- Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü. (2019). *Adli İstatistik 2019*, Ankara.
- Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü. (2021). *Adalet İstatistikleri 2021*, Ankara.
- Adriaenssen, A., Karstedt, S., Paoli, L., Visschers, J. (2019). Taking Crime Seriously: Conservation Values and Legal Cynicism as Predictors of Public Perceptions of the Seriousness of Crime, *International Criminal Justice Review*, 20(10), 1-18.
- Aebi, M. F., Chopin, J. (2016). *SPACE II - Persons Serving Non-Custodial Sanctions and Measures in 2015*, Strazburg: Council of Europe.
- Aebi, M.F., Hashimoto, Y., Tiago, M. M. (2020). *Probation and Prisons in Europe 2019: Key Findings of the SPACE Reports*, Strazburg: Council of Europe, 2020.
- Aebi, M.F., Tiago, M. M. (2019a). *Prisons and Prisoners in Europe 2019: Key Findings of the SPACE I Report*, Strazburg: Council of Europe.
- Aebi, M.F., Tiago, M.M. (2019b). *SPACE I - 2019, Council of Europe Annual Penal Statistics: Prison populations*. Strazburg: Council of Europe, 2019.
- Aebi, M. F., & Tiago, M. M. (2021). *SPACE I - 2020, Council of Europe Annual Penal Statistics: Prison populations*. Strazburg: Council of Europe.
- Akalın, M. (2016). Kentsel Dönüşüm Projelerinin Suç Oranlarına Etkilerinin Değerlendirilmesi: Ankara Altındağ Örneği, *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(9), s. 5-33.
- Akbulut, B. (2018). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Akbulut, B., Aksan, M. (2019). *Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Akçalı, Ö. (2001). *Cezaevinde Bulunan Mahkumların Sosyal Uyum Süreçlerinde Sporun Yeri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin.
- Akdeniz, G. (2019). Onarıcı Adalet Yaklaşımı ve Kavramsal Temelleri, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-24.
- Akerlof, G.A., Dickens, W.T. (1982). The Economic Consequences of Cognitive Dissonance, *The American Economic Review*, 72(3), 307-319.
- Aktaş, S. (2009). Cezalandırmanın Amacı Üzerine, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(1-2), s. 1-25.
- Aktaş, S. (2020), Hukuk Devleti İdealine Felsefi Bir Bakış, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 1, 1-32.
- Albrecht, H. (2013). Sentencing in Germany: Explaining Long-Term Stability in the Structure of Criminal Sanctions and Sentencing, *Law and Contemporary Problems*, 76, 211-236.
- Allen, R. (2012). *Reducing the Use of Imprisonment: What Can We Learn From Europe?* Londra: Criminal Justice Alliance.
- Allen, R., Asworth, A., Cotterrell, R., Coyle, A., Duff, A., Lacey, N., Liebling, A., Morgan, R. (2014) *A Presumption Against Imprisonment: Social Order and Social Values*, Londra: British Academy.
- Alpan, A. (2018). *Neoliberal Ceza Devleti ve Kitleli Hapsetme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Alpkan, L., Palacı, M. (2008). Toplum Destekli Polislik Uygulaması: Zara Örneği, *Polis Bilimleri Dergisi*, 10(3), s. 93-122.
- Alschuler, A. (2003). The Changing Purposes of Criminal Punishment: A Retrospective on the Last Century and Some Thoughts about the Next Punishment, *The University of Chicago Law Review*, 70(1), 1-22.
- Ancel, M. (1975). Toplumsal Savunma (çev. Sami Selçuk), *Yargıtay Dergisi*, 19(1-2), 71-85.
- Andrews, D., Bonta, J. (2010). Rehabilitating Criminal Justice Policy and Practice, *Psychology, Public Policy and Law*, 16 (1), s. 39-55.
- Annisson, H. (2018). The Policymakers' Dilemma: Change, Continuity and Enduring Rationalities of English Penal Policy, *The British Journal of Criminology*, 58 (5), 1066-1086.
- Aos, S., Miller, M., Drake, E. (2006). *Evidence-based Adult Corrections Programs: What Works and What Does Not*, Olympia: Washington State Institute for Public Policy.
- Apel, R. (2016). The Effects of Jail and Prison Confinement on Cohabitation and Marriage, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 665(1), 103-126.

- Applegate, B. K., Davis, R. K., Otto, C., Surette, R., McCarthy, B. (2003). The Multifunction Jail: Policy Makers' Views of the Goals of Local Incarcerations, *Criminal Justice Policy Review*, 14(2), 155-170.
- Arıcan, M. (2009). *Ceza Adaleti: Sistemi, Etkinliği ve İşleyişi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Arıkan, B. (1954). Suç Politikası "La Politique Criminelle", *Ankara Barosu Dergisi*, 3, 206-210.
- Armstrong, K.G. (1961). The Retributivist Hits Back, *Mind*, 70(280), 471-490.
- Artuk, M.E. (2006). Ceza Kanununun Suç Siyaseti Bilimi Açısından Değerlendirilmesi, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(2), 3-14.
- Artuk, M.E. (2008). Güvenlik Tedbirleri, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1-2), 461-492.
- Artuk, M.E. (2018) Kriminolojinin Tanımı, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(2), 2018, 5-14.
- Artuk, M.E., Alşahin, M.E. (2016), Hapis Cezalarının ve Cezaevlerinin Tarihsel Gelişimi, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 21, 297-338.
- Artuk, M.E., Çınar, A.R. (2004). Yeni Bir Ceza Kanunu Arayışları ve Adalet Alt Komisyonu Tasarısı Üzerine Düşünceler, In Teoman Ergül (Ed.), *Türk Ceza Hukuku Reformu İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar* (37-85), Ankara: Şen Matbaa.
- Artuk, M.E., Gökçen, A., Yenidünya, C. (2014). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Artuk, M, E., Yılmaz, E. (2020). Teorik Açından Güvenlik Tedbirleri, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2), 7-43.
- Ashworth, A. (1992a). Sentencing Reform Structures, *Crime and Justice: Review of Research*, 16, 181-242.
- Ashworth, A. (1992b). Ways Out of the Abyss - Reflections on Punishments in Western Australia, *University of Western Australia Law Review*, 22(2), 257-271.
- Ashworth, A. (2010). *Sentencing and Criminal Justice*, Cambridge: Cambridge Press.
- Ashworth, A. (2013). What If Imprisonment Were Abolished for Property Offences?, *The Howard League for Penal Reform*, Mannheim: Mannheim Centre for Criminology.
- Ashworth, A. (2017). Prisons, Proportionality and Recent Penal History, *The Modern Law Review*, 80 (3), 473-488.
- Ashworth, A., Player, E. (1998). Sentencing, Equal Treatment and the Impact of the Sanctions, In Eds. Andrew Ashworth ve Martin Wasik, *Fundamentals of Sentencing Theory* (251-272), Oxford: Clarendon Press.

- Atay Coşkun, A. (2018). İstinaf Yargılaması, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 135, 2018, 261-308.
- Avcı, M. (2004). Türk Ceza Kanunu, TCK Tasarıları ve Özellikle 2004 TCK Tasarısı'nın Genel Olarak Değerlendirilmesi, In Teoman Ergül (Ed.), *Türk Ceza Hukuku Reformu İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar* (199-234), Ankara: Şen Matbaa.
- Aybay, R. (2010). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Konusunda Bazı Genel Gözlemler ve 14. Protokol, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 88, 225-260.
- Aygül, H.H., Şensoy, A.F. (2018). Çocuklara Karşı İşlenen Cinsel Suçlara Verilen Cezalar ve Beklenen Toplumsal Adalet, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 17(2), 533-551.
- Aygün Eşitli, E. (2016). Kısa Süreli Hapis Cezası ve Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65(1), 63-100.
- Babayiğit, B., Karacan, A. E. (2020). Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulleri, *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(16), 851-907.
- Bacaksız, P. (2014). Cezalandırma ve Toplumla Yeniden Kazandırma, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16, 4917-4941.
- Bagaric, M. (1999). In Defence of a Utilitarian Theory of Punishment: Punishing the Innocent and the Compatibility of Utilitarianism and Rights, *Australian Journal of Legal Philosophy*, 24, 95-144.
- Bagaric, M. (2001). *Punishment and Sentencing: A Rational Approach*, Londra: Cavendish Publishing.
- Bağ, C., Yıldız Bıçakçı, M. (2016). Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Anneleriyle Kalan Çocukların Gelişimsel Taraması, *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 32-52.
- Bakırtaş, İ., Ünver, M. (2008). Suçun Ekonomik Analizi: Genel Bir Değerlendirme, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 35-56.
- Balamir Bektaş, R. (2009). Türkiye'de Suç Politikalarının Epistemolojik-Hukuki Temeli Üzerine Bir Araştırma, In Ed. Muammer Tuna, 6. *Ulusal Sosyoloji Kongresi Bildiri Kitabı*, Aydın: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Barrett, B. (1992). Sentencing Guidelines: Recommendations for Sentencing Reform, *Missouri Law Review*, 57 (4), 1077-1116.
- Bayraktar, K. (1984). Ceza Hukukunda Suç Olmaktan Çıkarma Akımı, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 50(1-4), 197-212.
- Bayraktar, K. (2005). Yeni Türk Ceza Kanununda Çocuklarla İlgili Hükümlere Genel Bir Bakış, *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 25(1-2), 45-60.

- Bayraktar, K. (2008). Ceza Hukuku ve Siyaset, In Ed. Mehmet Murat İnceoğlu, *Uğur Alacakaptan'a Armağan*, Cilt I (127-134), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Baytaz, A.B. (2013). Onarıcı Adalet'e Genel Bir Bakış, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 71(1), 117-130.
- Baytemir Kontacı, B. (2019). Ceza Hukuku'nun Uluslararasılaşması ve Ulusal Ceza Hukuku Sistemleri: Türk Ceza Hukuku Özelinde Bir İnceleme, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Bazemore, G. (1998). Restorative Justice and Earned Redemption: Communities, Victims and Offender Reintegration, *American Behavioral Scientist*, 41, 768-813.
- Beccaria, C. (1995). Crimes and Punishments, In Eds. Raymond Geuss ve Quentin Skinner, *Beccaria, On Crimes and Punishments and Other Writings*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Beck, J., Hoffman, P. (1976). Time Served and Release Performance: A Research Note, *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 13(2), 127-132.
- Bentham, J. (1962). Principles of Penal Law, In Ed. John Bowing, *The Works of Jeremy Bentham*, Edinburgh: William Tait.
- Bentham, J. (2000). *An Introduction to the Principles of Morals and Legislation*, Ontario: Kitchener.
- Bilgiç, Ş. (2014). Mahkumların Suç Algısı, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16, 8-17.
- Bilir, F. (2006). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Yapısı ve 14. Protokol, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 55 (1), 135-156.
- Bingöl, Y. (2007). Kırgızistan'ın Renkli Devrimi: Demokrasiye Geçiş mi Küresel Rekabet mi?, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 1-21.
- Blumstein, A., Beck, A. (1999). Population Growth in U.S. Prisons 1980-1996, *Crime and Justice*, 26, 17-61.
- Bostancı Bozbayındır, G. (2019). Lizbon Anlaşması Sonrası Avrupa Birliği Ceza Hukuku, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Bottoms, A. (1998). 5 Puzzles in von Hirsch's Theory of Punishment, In Eds. Andrew Ashworth ve Martin Wasik, *Fundamentals of Sentencing Theory* (53-103), Clarendon Press, Oxford: Clarendon Press.
- Bottoms, A. (2004). Empirical Research Relevant to Sentencing Frameworks, In Eds. Anthony Bottoms, Sue Rex ve Gwen Robinson, *Alternatives to Prison: Options for an Insecure Society* (59-83), Londra: Willan Publishing.
- Bozbayındır, A.E. (2018). The Advent of Preventive Criminal Law: An Erosion of the Traditional Criminal Law?, *Criminal Law Forum*, 29, 25-62.

- Bozkurt, E., Özcan, M. (2001). Subsidiarite İlkesi (İkincillik İlkesi) ve Avrupa Birliği Bütünleşme Sürecine Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6 (1), 1-21.
- Braithwaite, J., Pettit, P. (2002). *Not Just Deserts: A Republican Theory of Criminal Justice*, New York: Oxford University.
- Braman, D. (2002). Families and Incarceration, In Eds. Marc Mauer ve Meda Chesney-Lind, *Invisible Punishment: The Collateral Consequences of Mass Imprisonment*, New York: New Press.
- Brantingham, P., Faust, F. (1976). A Conceptual Model of Crime Prevention. *Crime and Delinquency*, 22 (3), 284-296.
- Breda, R., Ferracuti, F. (1980). Alternatives to Incarceration in Italy, *Crime and Delinquency*, 26(1), 63-69.
- Brodeur, J. (2007). Comparative Penology in Perspective, *Crime and Justice: Review of Research*, 36, 49-92.
- Bronsteen, J. (2009). Retribution's Role, *Indiana Law Journal*, 84 (4), s. 1129-1156.
- Bronsther, J. (2020). Long-Term Incarceration and the Moral Limits of Punishment, *Cardozo Law Review*, 41(6), 2369-2434.
- Browning, S.L., Miller, R., Spruance, L. (2001). Criminal Incarceration Dividing the Ties that Bind: Black Men and their Families, *Journal of African American Men*, 6(1), 87-102.
- Budress, L. (1997). Federal Probation and Pretrial Services - A Cost-Effective and Successful Community Corrections System, *Federal Probation*, 61(1), 5-12.
- Bushway, S. Owens, E. (2013). Framing Punishment: Incarceration, Recommended Sentences, and Recidivism, *Journal of Law & Economics*, 56(2), 301-332.
- Bülbül, S., Doğan, S. (2016). Suça Sürüklenen Çocukların Durumu ve Çözüm Önerileri, *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 59, 31-36.
- Campbell, K. (1990). Sentencing Reform in Canada, *Canadian Journal of Criminology*, 32(3), 387-396.
- Canadian Sentencing Commission. (1987). *Sentencing Reform: A Canadian Approach*, Ottawa: Minister of Supply and Services Canada.
- Carlsmith, K. M., Darley, J., Robinson, P. (2002). Why Do We Punish? Deterrence and Just Deserts as Motives for Punishment, *Journal of Personality and Social Psychology*, 83(2), 284-299.
- Consultative Council of European Judges. (2008). *Opinion No:11 on the Quality of Judicial Decisions*, <https://www.coe.int/en/web/ccje/opinion-n-11-on-the-quality-of-judicial-decisions>, E.T: 07.10.2020.

- Cengiz, S., Demirağ, F., Ergül, T., McBride, J., Tezcan, D. (2008). *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Ceza Yargılaması Kurum ve Kavramları*, Avrupa Konseyi-TBB Türk Avukatların Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Konusunda Eğitimleri Projesi, Ankara: Şen Matbaa.
- Centel, N. (2001). Cezanın Amacı ve Belirlenmesi, In *Prof. Dr. Tuhan Tufan Yüce'ye Armağan* (337-372), İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.
- Centel, N. (2011). İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararları Işığında Tutuklama Hukukuna Eleştirel Yaklaşım, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 17(1-2), 49-93.
- Chambliss, W. (1999). *Power, Politics&Crime*, Colorado: Westview Press.
- Christie, N. (1981). *Limits to Pain*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Cihan, E. (1976). Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Açısından Kişi ve Mala Karşı Cürümlerin 50 Yılı ve Geleceği, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 42(1-4), 119-152.
- Clarke, R. (1995). Situational Crime Prevention, *Crime and Justice*, 19, 91-150.
- Clarkson, C., Morgan, R. (1994). Sentencing Reform: Lessons from Abroad, *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 2(2), 105-119.
- Clifford, W. (1977). Culture and Crime, *International Annals of Criminology*, 16 (1-2), 87-108.
- Cohen, M. (1988). Some New Evidence on the Seriousness of Crime, *Criminology*, 26(2), 343-353.
- Cohen, S. (1985). *Visions of Social Control*, Cambridge: Polity Press.
- Comfort, M., McKay, T., Landwehr, J., Kennedy, E., Lindquist, C., Bir, A. (2016). The Costs of Incarceration for Families of Prisoners, *International Review of the Red Cross*, 98(3), 783-798.
- Cottingham, J. (1979). Varieties of Retribution, *The Philosophical Quarterly*, 29(116), 238-246.
- Council of the European Union (2019). *European Union Instruments in the Field of Criminal Law and Related Texts*, Brüksel: Council of the European Union.
- Cullen, F., Link, B., Travis, L., Wozniak, J. (1985). Consensus in Crime Seriousness: Empirical Reality or Methodological Artifact?, *Criminology*, 23(1), 99-118.
- Curato, N. (2016). Politics of Anxiety, Politics of Hope: Penal Populism and Duterte's Rise to Power, *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, 35(3), 91-109.
- Çimen, A. (2015). Ceza İnfaz Kurumlarında Sosyalleşme ve İslah İlişkisi, *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 15(2), 159-188.

- Çolak, H., Altun, U. (2007). Bir Yaptırım Türü Olarak Para Cezalarının Teori ve Uygulamadaki Analizi, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 69, 241-338.
- Çolak, M. (2011). İslam Hukukunda Ceza Ehliyeti Açısından Yaş Küçüklüğü, *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 35, 103-124.
- Dannecker, G. (2006a). Ceza Hukuku Biliminin Bakış Açılıarı (çev. Yener Ünver), In Eds. Kayıhan İçel ve Yener Ünver, *Suç Politikası*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Dannecker, G. (2006b). Ceza Hukukunun Avrupa Hukuk Kültürüne Katkısı (çev. Pınar Bacaksız), In Eds. Kayıhan İçel ve Yener Ünver, *Suç Politikası*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Dannecker, G. (2006c). Ceza Hukukunun Avrupalılaşması Sürecinin İsviçre Bakımından Anlamı (çev. Mehmet Cemil Ozansü), In Eds. Kayıhan İçel ve Yener Ünver, *Suç Politikası*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Davis, S. Kemp, S. (1994). Judged Seriousness of Crime in New Zealand, *Australian and New Zealand Journal of Criminology*, 27(3), 250-263.
- Değirmenci, O. (2008). Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur Hakları, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 77, 33-86.
- Değirmenci, O. (2020a). Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme Usulü (CMK m. 250), *Batı Adalet Dergisi*, Ocak-Haziran, 16-22.
- Değirmenci, O. (2020b). Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Yargılama Usulü (CMK m. 251-252), *Terazi Hukuk Dergisi*, 15(161), 36-51.
- Değirmenci, O. (2021). *Onarıcı Adalet Uygulaması Olarak Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Demir, E. (2006). Avrupa Konseyi Komitesinin Üye Devletlere Halkın Suç Politikasına Katılması Hakkında Tavsiye Kararı (Nd. R. (83) 7), In Eds. Kayıhan İçel ve Yener Ünver, *Suç Politikası*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Demirbaş, T. (2020a). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Demirbaş, T. (2020b). *İnfaz Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Demirbaş, T. (2020c). *Kriminoloji*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Demirbaşoğlu, C. (2019). *Anneleri ile Ceza İnfaz Kurumlarında Kalan 0-6 Yaş Çocukların Gelişiminin ve Annelerinin Gözüyle Yaşam Deneyimlerinin Karma Araştırma Yöntemiyle Araştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Demirtaş, S. (2019). Türk Hukukunda Suç Olmaktan Çıkarma ve Ceza Vermekten Kaçınma Eğilimi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, 21, 491-515.
- Department of Justice Canada. (2019). *Final Report on the Review of Canada's Criminal Justice System*.

- DeVeaux, M. (2013). The Trauma of the Incarceration Experience, *Harvard Civil Rights-Civil Liberties Law Review*, 48(1), 257-278.
- DeWolfe, R. (1991). Prison Law Developments: Alternatives to Incarceration, *Clearinghouse Review*, 24(9), 1042-1050.
- Doğan, A., Öztürk, A. (2018). Türkiye’de Adalet Hizmeti Harcamaları, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23, 773-785.
- Dolan, K., Khoei, E., Brentari, C., Stevens, A. (2007). *Prisons and Drugs: A Global Review of Incarceration, Drug Use and Drug Services*, The Beckley Foundation Drug Policy Programme Report 12, Oxford.
- Dolinko, D. (1992). Three Mistakes of Retributivism, *UCLA Law Review*, 39(6), 1992, 1623-1658.
- Dolinko, D. (1997). Retributivism, Consequentialism, and the Intrinsic Goodness of Punishment, *Law and Philosophy*, 16 (5), 507-528.
- Dolu, O. (2009). Rasyonel Bir Tercih Olarak Suç: Klasik Okul Düşüncelerinin Suçu Açıklama ve Önleme Kapasitelerinin Değerlendirilmesi, *Polis Bilimleri Dergisi*, 11(4), 89-120.
- Doob, A. N., Webster, C. M. (2003). Sentence Severity and Crime: Accepting the Null Hypothesis, *Crime and Justice*, 30, 143-195.
- Downes, D., Swaaningen, R. (2007). The Road to Dystopia? Changes in the Penal Climate of the Netherlands, *Crime and Justice in the Netherlands*, 35(1), 31-71.
- Dönmezer, S. (1981). Mukayeseli Hukukta Yasalaştırma Eğilimi ve İlkeleri, *Atatürk’ün 100. Doğum Yıldönümü Kutlama Çalışmaları, Kolokyumlar ve Tartışmalar*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku ve Kriminoloji Enstitüsü, 815-840.
- Dönmezer, S. (1983). Türk Toplumunda Sosyal Kontrol Aracı Olarak Ceza ve Ödüllendirme, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1(4), 1983, 295-315.
- Dönmezer, S. (1987). Suç Siyaseti, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 52 (1-4), 1-33.
- Dönmezer, S., Yenisey, F., (1998). Ceza Adalet Sisteminin Etkinliği: 1998, <http://www.feridunyenisey.com/Yayinlar/cezaadaletsistemininetkinligi.pdf>, E.T: 02.08.2021.
- Dubber, M.D. (2005). Theories of Crime and Punishment in German Criminal Law, *The American Journal of Comparative Law*, 53(3), 679-707.
- Duman, E. (2016). Türkiye’de Kadın Mahpuslar, In Ed. Ayşegül Algan, *Türkiye’de Mahpus Olmak* (69-80), İstanbul: TCPS Kitaplığı.
- Durkheim, E. (1961). *Moral Education: A Study in Theory and Application of the Sociology of Education* (Çev. Everett Wilson ve Herman Schnurer), New York: Dover.

- Durkheim, E. (1984). *The Division of Labour In Society* (çev. Wilfred Douglas Halls), Londra: Macmillan Press.
- Duff, A. (1996). Penal Communications: Recent Work in the Philosophy of Punishment, *Crime and Justice: Review of Research*, 20, 1-98.
- Duff, A., Hirsch, A. (1997). Responsibility, Retribution and the "Voluntary": A Response to Williams, *The Cambridge Law Journal*, 56(1), 103-113.
- Dünkel, F. (2017). European Penology: The Rise and Fall of Prison Population Rates in Europe in Times of Migrant Crises and Terrorism, *European Journal of Criminology*, 14(6), 629-653.
- Dünkel, F. (2022)., The Impact of Covid-19 on Prisons and Penal Policy in Germany, *Victims & Offenders*, 15(7-8), 1113-1123.
- Efe, M. (2011). Çocukların Cezai Sorumluluğu, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Elban, H.K. (2008). Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi İlişkileri, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 77, 167-190.
- Ellfers, H. (2014). On Citizen Participation in Crime Control, *Etnofoor*, 26(2), 65-72.
- Ellis, K. (1991). Prison Overcrowding, Inmate Violence and Cruel and Unusual Punishment, *Criminal Justice Journal*, 13(1), 81-100.
- Enggist, S., Møller, L., Galea, G., Udesen, C. (2014). *Prisons and Health*, Kopenhag: World Health Organization Regional Office for Europe.
- Engin, M. (2012). Suçu Önleyici Tedbirler Bağlamında Ceza İnfaz Kurumlarında Çalışma ve Eski Hükümlü İstihdamı, *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 3(2), 23-35.
- Erem, F., Danışman, A., Artuk, M. E. (1997), *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Eren, M. (2016), Türkiye Hapishanelerinin Tarihsel Çerçevesi ve Mevcut Durumu, In Ed. Ayşegül Algan, *Türkiye'de Mahpus Olmak* (11-23), İstanbul: TCPS Kitaplığı.
- Ergül, T. (Ed.) (2004a). *Türk Ceza Kanunu Reformu Birinci Kitap, Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu*, Ankara: Şen Matbaa.
- Ergül, T. (Ed.) (2004b). *Türk Ceza Hukuku Reformu İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar*, Ankara: Şen Matbaa.
- Ertan, C., Timurturkan, M., Demez, G., Kart, E. (2018). The Experience of Probation In Turkey: Criminogenic Needs and Expectations of Probationers, *Tarih Okulu Dergisi*, 34, 1151-1171.
- Eser, A., Yenisey, F. (1989). Son Yüzyıl İçinde Almanya'daki Ceza Düzenlemeleri Geçmişe Bir Bakış ve Gelecekteki Eğilimler, *Yargıtay Dergisi*, 15, 12-36.

- European Court of Human Rights (2020). *ECHR Overwiev 1959-2019*, Strazburg: Council of Europe.
- European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (2019). *Turkey-Country Drug Report*, <https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/11356/turkey-cdr-2019.pdf>, E.T: 03.08.2021.
- European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (2021). *Drug-related Deaths and Mortality in Europe*, https://www.emcdda.europa.eu/publications/technical-reports/drug-related-deaths-and-mortality-europe_en, E.T: 03.08.2021.
- European Commission (2019), *Turkey 2019 Report*, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Brüksel: European Comission.
- European Comission for the Efficiency of Justice (2018). *European Judicial Systems Efficiency and Quality of Justice*, CEPEJ Studies No. 26, Brüksel: Council of Europe.
- European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (2001). *Report to the Hungarian Government on the visit to Hungary carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment from 5 to 16 December 1999*, Strazburg: European Committee.
- European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (2019). *Report to the Turkish Government on the Visit to Turkey Carried Out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*, Strazburg: European Committee.
- European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (2020). *Report to the Italian Government on the visit to Italy carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment from 12 to 22 March 2019*, Strazburg: European Committee.
- European Criminal Policy Initiative (2011), *The Manifesto on European Criminal Policy in 2011*, http://www.zis-online.com/dat/artikel/2009_12_383.pdf, E.T: 22.09.2020.
- Eysenck, H. (1979). Crime and Personality, *Medico-Legal Study*, 47(1), 18-32.
- Fahl, C. (2006). Kriminolojinin Ceza Hukukunun İnsan Anlayışı Üzerindeki Etkisi (çev. Ali Kemal Yıldız), In Eds. Kayıhan İçel ve Yener Ünver, *Suç Politikası*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Farrington, D., Nuttall, C. (1980). Prison Size, Overcrowding, Prison Violence and Recidivism, *Journal of Criminal Justice*, 8, 221-231.

- Favuzza, F. (2017) Torreggiani and Prison Overcrowding in Italy, *Human Rights Law Review*, 17(1), 153-174.
- Fazel, S., Grann, M., Kling, B., Hawton, K. (2011). Prison Suicide in 12 Countries: An Ecological Study of 861 Suicides During 2003-2007, *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 46(3), 191-195.
- Fazel, S., Wolf, A. (2015). Systematic Review of Criminal Recidivism Rates Worldwide: Current Difficulties and Recommendations for Best Practice, *Plos One*, 10(6), 1-8.
- Feinberg, J. (1965). The Expressive Function of Punishment, *The Monist*, 49(3), 397-423.
- Feinberg, J. (1984). *Harm to Others*, Oxford: Oxford University Press.
- Ferri, E. (1917). *Sociologica Criminale American Edition*, Boston: Little, Brown, and Company.
- Financial Action Task Force. (2013). *Methodology for Assessing Technical Compliance with the FATF Recommendations and the Effectiveness of AML/CFT Systems*, Paris: FATF Secretariat.
- Financial Action Task Force. (2022), *International Standards on Combatting Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation*, Paris: FATF Secretariat.
- Fitzmaurice, K., Pease, K. (1986). *The Psychology of Judicial Sentencing*, Manchester: Manchester University Press.
- Flanagan, T. (1988). Guest Editor's Comments: The Role of Public Opinion in Criminal Justice Policy, *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 25(2), 116-119.
- Forst, B., Wellford, C. (1981). Punishment and Sentencing: Developing Sentencing Guidelines Empirically from Principles of Punishment, *Rutgers Law Review*, 33(3), 799-837.
- Frase, R. (1997). Sentencing Principles in Theory and Practice, *Crime and Justice*, 22, 363-433.
- Frase, R. (2001). Comparative Perspectives on Sentencing Policy and Research, In Eds. Michael Tonry ve Richard Frase, *Sentencing and Sanctions in Western Countries* (259-293), Oxford: Oxford University Press.
- Frase, R. (2005). Punishment Purposes, *Stanford Law Review*, 58(1), 67-83.
- Frase, R., Weigend, T. (1995). German Criminal Justice as a Guide to American Law Reform: Similar Problems, Better Solutions?, *Boston College International and Comparative Law Review*, 18(2), 317-360.
- Fragoso, C. (1968). The "Dual-Track" System of Sanctions in Continental Criminal Law, *International Journal of Offender Therapy*, 12(1), 37-40.

- Gaes, G. (1985). The Effects of Overcrowding in Prison, *Crime and Justice: An Annual Review of Research*, 6, 95-146.
- Gaes, G. (2008), *The Impact of Prison Education Programs on Post-Release Outcomes*, Reentry Roundtable on Education, 2008, https://johnjay.jjay.cuny.edu/files/TheEffectivenessofPrisonEducationProgramsNov_09.pdf, E.T: 04.08.2021.
- Gal, I. L. (2019). Economic Policy, *Criminal Policy and Economic Crimes*, 2019(1), 100-109.
- Gallas, W. (1994). Cezalandırılabilirliğin Temelleri ve Sınırları (Suç Kavramı Üzerine Düşünceler) (Çev. İzzet Özgenç), *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(1-2), 305-327.
- Gardner, J. (1998). Crime: in Proportion and in Perspective, In Eds. Andrew Ashworth ve Martin Wasik, *Fundamentals of Sentencing Theory* (31-53), Oxford: Clarendon Press.
- Garland, D. (1996). The Limits of The Sovereign State: Strategies of Crime Control in Contemporary Society, *The British Journal of Criminology*, 36(4), 445-471.
- Garland, D. (2001). *The Culture of Control*, Chicago: The University of Chicago Press.
- Garofalo, R. (1914). *Criminology* (çev. Robert Wyness Millar ve Ray Stevens), Boston: Little, Brown and Company.
- Gaston, S. (2016). The Long-Term Effects of Parental Incarceration: Does Parental Incarceration in Childhood or Adolescence Predict Depressive Symptoms in Adulthood, *Criminal Justice and Behavior*, 43(8), 1056-1075.
- Gerber, M. M., Jackson, J. (2013). Retribution as Revenge and Retribution as Just Deserts, *Social Justice Research*, 26(1), 61-80.
- Gilling, D. (1997). *Crime Prevention: Theory, Policy and Politics*, Londra: UCL Press.
- Glaser, D. (1987). Classification for Risk, *Crime and Justice*, 9, 249-291.
- Gödekli, M. (2020). *Ceza Hukukunda Güvenlik Tedbirleri ve Muhakeme Usulü*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Gökçen, A. (2000). Hürriyeti Bağlayıcı Cezanın Amacı ve İnfazı Sistemleri, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(1-2), 205-215.
- Gölcüklü, F. (1966). *Türk Ceza Adaleti Sistemi (Hürriyeti Bağlayıcı Cezalar)*, Ankara: Sevinç Matbaası.
- Gölge, B., Yavuz, F., Yüksel, Ş. (2006). Cinsel Saldırgan Profili, *Adli Tıp Dergisi*, 20(1), 1-17.

- Gray, P. (2005). The Politics of Risk and Young Offenders' Experiences of Social Exclusion and Restorative Justices, *British Journal of Criminology*, 45, 938-957.
- Graziani, F. (2018). Prison Overcrowding in Italy: The Never Ending Story?, *Romanian Journal of Sociological Studies*, New Series, 1, 53-68.
- Greene, J., Cohen, J. (2004). For The Law Neuroscience Changes Nothing and Everything, *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 359(1451), 1775-1785.
- Grispigni, F. (1954). Suçlu Antropolojisinin İnkışaf Safhaları (Çev. Faruk Erem), *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(1-2), 82-96.
- Guetzkow, J., Schoon, E. (2015). If You Build It, They Will Fill It: The Consequences of Prison Overcrowding Litigation, *Law & Society Review*, 49(2), 401-432.
- Gündüz, O. (2006). Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Suçluluğun Önlenmesinde Erken Psiko-Sosyal Müdahalenin Rolüne İlişkin Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Rec (2000)20 Tavsiye Kararı, In Eds. Kayıhan İçel ve Yener Ünver, *Suç Politikası*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Haft, F. (2004) *Strafrecht Allgemeiner Teil*, Tübingen: C.H. Beck.
- Haist, M. (2009). Deterrence in a Sea of Just Deserts: Are Utilitarian Goals Achievable in a World of Limiting Retributivism, *The Journal of Criminal Law and Criminology*, 99(3), 789-822.
- Hakeri, H. (2017). *Ceza Hukuku*, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Hamilton, M. (2014). Prison by Default: Challenging the Federal Sentencing Policy's Presumption of Incarceration, *Houston Law Review*, 51(5), 1271-1334.
- Hamilton, M. (2016) Extreme Prison Sentences: Legal and Normative Consequences, *Cardozo Law Review*, 38(1), 59-120.
- Hamzaoğlu, M., Konuralp, E. (2018). Türk Hukuk Sisteminin 'Namus'la İmtihanı: Ulusal Mevzuat ve Uluslararası Düzenlemeler Açısından Namus Cinayetleri, *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 67-83.
- Haney, C. (2002). *From Prison to Home: The Psychological Impact of Incarceration: Implications for Post-Prison Adjustment*, National Policy Conference, Washington: The Urban Institute.
- Harding, R. (1987). Prison Overcrowding: Correctional Policies and Political Constraints, *Australian and New Zealand Journal of Criminology*, 20(1), 16-32.
- Harman, J., Smith, V., Egan, L. (2007). The Impact of Incarceration on Intimate Relationships, *Criminal Justice and Behavior*, 34(6), 794-815.

- Harris, C. (1991). Prison Overcrowding - The Time for Policy Change Has Come, *Florida State University Law Review*, 18(2), 489-512.
- Harrison, K. (2008). Legal and Ethical Issues When Using Antiandrogenic Pharmacotherapy with Sex Offenders, *Sexual Offender Treatment*, 3(2), 1-11.
- Hart, H. L. A. (2008). *Prolegomenon to Punishment and Responsibility*, Oxford: Oxford University Press.
- Hatters Friedman, S., Kaempf, A., Kauffman, S. (2020). The Realities of Pregnancy and Mothering While Incarcerated, *Journal of the American Academy of Psychiatry and the Law*, 48(3), 1-11.
- Hawkins, G. (1983). Prison Labor and Prison Industries, *Crime and Justice: An Annual Review of Research*, 5, 85-128.
- Heard, C., Fair, H. (2019). *Pre-trial Detention and Its Over-use: Evidence from Ten Countries*, Londra: Institute for Crime & Justice Policy Research.
- Heard, C., Jacobson, J. (2021). *Sentencing Burglary, Drug Importation and Murder*, Londra: Institute for Crime & Justice Policy Research.
- Hegel, G. W. F. (2008). *Outlines of the Philosophy of the Right* (Ed. Stephen Houlgate), Oxford: Oxford University Press.
- Heiner, R. (2005). The Growth of Incarceration in the Netherlands, *Federal Sentencing Reporter*, 17(3), 227-230.
- Hindelang, M. (1974). Public Opinion Regarding Crime, Criminal Justice and Related Topics, *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 11, 101-116.
- Hirsch, A. (1976). *Doing Justice: The Choice of Punishments: Report of the Committee for the Study of Incarceration*, New York: Hill and Wang.
- Hirsch, A. (1983). Recent Trends in American Criminal Sentencing Theory, *Maryland Law Review*, 42, 6-36.
- Hirsch, A. (1986a). Injury and Exasperation: An Examination of Harm to Others and Offense to Others, *Michigan Law Review*, 84(4-5), 700-714.
- Hirsch, A. (1986b). *Past or Future Crimes: Dangerousness and Deservedness in the Sentencing of Criminals*, Oxford: The Alden Press.
- Hirsch, A. (1990). The Ethics of Community Based Sanctions, *Crime and Delinquency*, 36(1), 162-173.
- Hirsch, A. (2001). The Project of Sentencing Reform, In Eds. Michael Tonry ve Richard Frase, *Sentencing and Sanctions in Western Countries* (405-420), Oxford: Oxford University Press.
- Hirsch, A. (2003). *Censure and Sanctions*, Oxford: Oxford University Press.
- Hirsch, A. (2007). The Desert Model for Sentencing: Its Influence, Prospects, and Alternatives, *Social Research*, 74(2), 413-434.

- Hirsch, A., Ashworth, A. (2003). 'Dominion' and Censure, In Ed. Andrew von Hirsch, *Censure and Sanctions* (20-29), Oxford: Oxford University Press.
- Hirsch, A., Bottoms, A., Burney, E., Wikstrom, P. (1999). *Criminal Deterrence and Sentence Severity: An Analysis of Recent Research*, Oxford: Hart Publishing.
- Hirsch, A., Jareborg, N. (1991). Gauging Criminal Harm: A Living-Standard Analysis, *Oxford Journal of Legal Studies*, 11(1), 1-38.
- Hirsch, A., Wasik, M., Greene, J. (1989). Punishments in the Community and the Principles of Desert, *Rutgers Law Journal*, 20(3), 1989, 595-618.
- Hobbes, T. (1992), *Leviathan* (çev. Semih Lim), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Hodgson, J., Soubise, L. (2016). Understanding the Sentencing Process in France. *Crime and Justice*, 45(1), 221-265.
- Honderich, T. (2006). *Punishment: The Supposed Justifications Revisited*, Londra: Pluto Press.
- Honig, R. (1936). Ceza Gayeleri Nazariyesinin Tarihine Dair (Çev. M. Yavuz Abadan), *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2, 413-426.
- Hood, R. (1987). Some Reflections on the Role of Criminology in Public Policy, *Criminal Law Review*, 527-538.
- Hope, T. (1995). Community Crime Prevention, *Crime and Justice*, 19, 21-89.
- Hudston, B. (1997). *Justice Through Punishment*, New York: St. Martin's Press.
- Hudson, B. (1998). Doing Justice to Difference, In Eds. Andrew Ashworth ve Martin Wasik, *Fundamentals of Sentencing Theory* (223-249), Oxford: Clarendon Press.
- Huomo Kettunen, M. (2014). EU Criminal Policy at a Crossroads Between Effectiveness and Traditional Restraints for the Use of Criminal Law, *New Journal of European Criminal Law*, 5(3), 301- 326.
- Hylton, J. H. (1981). Community Corrections and Social Control: The Case of Saskatchewan, Canada, *Contemporary Crises*, 5(2), 193-215.
- Iadicola, P. (1986). Community Crime Control Strategies, *Crime and Justice*, 25, 140-165.
- International Centre for Prison Studies (2004). *Dealing with Prison Overcrowding*, ICPS Guidance Note 4, Londra: King's College.
- International Crisis Group (2006). *Kyrgyzstan's Prison System Nightmare*, Crisis Group Asia Report n. 118, <https://www.refworld.org/pdffid/44e9a1f64.pdf>, E.T: 05.08.2021.
- Ismaili, K. (2006). Contextualizing the Criminal Justice Policy-Making Process, *Criminal Justice Policy Review*, 17(3), 255-269.

- İşıktaç, Y. (2013). Ceza Adaleti Açısından Hapis Cezası ve Rehabilitasyon İlişkisi, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 71(1), 625-638.
- İçel, K. (1976). Alman İnfaz Hukukunda Reform, *Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 13, 33-46.
- İçel, K. (2006). Ceza Yasası Hazırlanırken Uyulması Gereken On Ana Kural, In Eds. Kayıhan İçel ve Yener Ünver, *Suç Politikası*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- İçel, K. (2011). Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi Bağlamında Avrupa Siber Suç Politikasının Ana İlkeleri, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 59(1-2), 3-10.
- İçel, K. (2016). Çağdaş Ceza Hukukunun Evrensel İlkelerinin Kabahat Türünden Eylemler Alanındaki Boyutları, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 7, 621-635.
- İçel, K. (2017). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul: Beta Basım.
- İlhan, M. A. (2019). *Türkiye’de Kadın Cezaevlerinde Kalmak Zorunda Olan Hükümlü/Tutuklu Çocuklarının Hakları: Bakırköy Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- İpek, K. (2007). Açılış Konuşması II, In Ed. Serap Güre, *Ceza İnfaz Sistemi ve Sivil Toplum Konferansı Raporu*, Ankara: Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği.
- İpeksümer, B. (2020). *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İcrası ve Türkiye*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- İşler, İ. (2018). Türkiye’de Kamu Geliri Olarak Para Cezalarının Mali Boyutunun Değerlendirilmesi, *Gümrük Ticaret Dergisi*, 5(13), 48-57.
- Jacobson, J., Heard, C., Fair, H. (2017). *Prison: Evidence of its Use and Over-use from Around the World*, Londra: Institute for Crime & Justice Policy Research.
- James, M. F. (1992). The Sentencing of Elderly Criminals, *American Criminal Law Review*, 29(3), 1025-1043.
- Jan, L. (1985). Overcrowding and Inmate Behavior: Some Preliminary Findings, *Criminal Justice and Behavior*, 7(3), 293-302.
- Janssen, P., Korchinski, M., Desmarais, S., Albert, A., Condello, L., Buchanan, M., Granger Brown, A., Ramsden, V., Fels, L., Buxton, J., Leggo, C., Elwood Martin, R. (2017). Factors That Support Successful Transition to the Community Among Women Leaving Prison in British Columbia: A Prospective Cohort Study Using Participatory Action Research, *Cmaj Open*, 5(3), 717-723.
- Jareborg, N. (2005). Criminalization as Last Resort (Ultima Ratio), *Ohio State Law Journal*, 3, 521-534.
- Jehle, J. (2019). *Criminal Justice In Germany, Seventh Edition*, Berlin: Federal Ministry of Justice and Consumer Protection.

- Jescheck, H. H. (1982). Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların Türk ve Alman Ceza Hukukundaki Yeri (çev. Ayhan Önder), *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 48(1-4), 2011, 479-493.
- Jolls, C., Sunstein, C., Thaler, R. (1998). A Behavioral Approach to Law and Economics, *Stanford Law Review*, 50, 1471-1550.
- Joo, H. (2003). Crime and Crime Control, Social Indicators Research, *The Quality of Life in Korea: Comparative and Dynamic Perspectives*, 62-63, 239-263.
- Kaeble, D. (2018). *Time Served in State Prison, 2016*, Washington: U.S. Department of Justice.
- Kamer, V. K., Altun, D. (2009). Denetimli Serbestlik Hizmetlerinde Sivil Toplum Desteği, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 82, 1-14.
- Kant, I. (1887), *The Philosophy of Law* (çev. William Hastie), Edinburgh: T&T Clark.
- Kantorowicz Reznichenko, E. (2013). The “Net-Widening” Problem and its Solutions: The Road to a Cheaper Sanctioning System, *SSRN Online*, 1-54.
- Kantorowicz Reznichenko, E. (2018). Day Fines: Reviving the Idea and Reversing the (Costly) Punitive Trend, *American Criminal Law Review*, 55(2), 333-381.
- Kara, T. (2014). *Eski Hükümlülerin İstihdamında Yaşanan Güçlükler ve Bu Konuda İŞKUR'un Rolü*, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Karabulut, E. C. (2020). İndirimsiz Müebbet Hapis Cezalarının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 3. Maddesi Bağlamında Değerlendirilmesi, *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8 (16), 935-965.
- Karabulut, E.C. (2022). İslamofobi ile Mücadelede Ceza Hukuku Araçlarının Rolü: Disiplinler Arası Bir İnceleme, *Şehit Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz Anısına 3. Makale Yarışması* (Ed. Murat Balcı ve Hüseyin Aydın), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Karabulut, E. C., Nergiz, H. (2022). Suç Aktarımı: Ceza İnfaz Kurumları Suç Üniversiteleri mi?, *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 10(2), 459-490.
- Karadag, R. (2010). *Neoliberal Restructuring in Turkey*, MPIfG Discussion Paper 10/7, Freiburg: Max Planck Institute for the Study of Societies.
- Karakartal, D. (2018). Cezaevinden Çıkan Eski Hükümlülerin Yaşadıkları Sorunların İncelenmesi, *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 2018, 4(9), 72-85.
- Karakaş Doğan, F. (2010). *Cezanın Amacı ve Hapis Cezası*, İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Karakehya, H. (2009). Gözetim ve Suçla Mücadele: Gözetimin Tarihi Gelişimi ile Yakın Dönemde Gerçekleştirilen Hukuki Düzenleme ve Uygulamalar Bağlamında Bir Değerlendirme, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 58(2), 319-357.

- Karpowitz, D., Kenner, M. (1995). *Education as Crime Prevention: The Case for Reinstating Pell Grant Eligibility for the Incarcerated*, Bard Prison Initiative, New York: Bard College.
- Kaya, F., Buzlu, S. (2016). Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Önleyici Bir Müdahale Programı: Agresyon Replasman Eğitimi, *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 7(3), 148-151.
- Kaya, M. (2016). *Türk Ceza Adaleti Sisteminde Kamuya Yararlı Bir İşte Çalıştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Keller, H., Stone Sweet, A. (2009). Assessing the Impact of the ECHR on National Legal Systems. In Eds. Hellen Keller ve Alec Stone Sweet, *Europe of Rights: The Impact of the ECHR on National Legal Systems* (677-712), Oxford: Oxford Scholarship Online.
- Kenny, P.D., Holmes, R. (2020). A New Penal Populism? Rodrigo Duarte, Public Opinion, and the War on Drugs in the Philippines, *Journal of East Asian Studies*, 20, 187-205.
- Kessel, A. (1986). Unconstitutional Prison Overcrowding, *Annual Survey of American Law*, 1986(4), 737-752.
- Kettl, D. (2018). Programs Like D.A.R.E. and Scared Straight Don't Work. Why Do States Keep Funding Them?. <https://www.governing.com/archive/gov-dare-drug-programs.html>, E.T: 04.11.2022.
- Kızılırmak, B. (2019). Kimyasal Kastrasyonun Cinsel Suç Faillerine Uygulanabilirliği Üzerine Kapsamlı Bir İnceleme, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 25(2), 1025-1071.
- Kızmaz, Z. (2006). Ceza veya Kriminallik Yaptırımının Suç Oranları Üzerindeki Etkisi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 210-231.
- Kleiman, M. (2004). Toward (More Nearly) Optimal Sentencing for Drug Offenders, *Criminology and Public Policy*, 3, 435-440.
- Klein, S., Bartholomew, G., Hibbert, J. (2002). Inmate Family Functioning, *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 46(1), 95-111.
- Kleinig, J. (1973). *Punishment and Desert*, Lahey: Martinus Nijhoff.
- Knittel, A., Suffrin, C. (2020). Maternal Health Equity and Justice for Pregnant Women Who Experience Incarceration, *JAMA Network Open*, 3(8), 1-3.
- Knott, G. (2012). Cost and Punishment: Reassessing Incarceration Costs and the Value of College-in-Prison Programs, *Northern Illinois University Law Review*, 32(2), 267-294.
- Koca, M., Üzülmez, İ. (2021). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Koç, Z. (2013). Elektronik İzleme ile Hapis Cezasının Konutta Çektirilmesi, *Ankara Barosu Dergisi*, 2, 173-220.
- Koçak, O., Altun, S. (2010). Ceza İnfaz Kurumundaki Mesleki Eğitim Faaliyetlerinin Hükümlü İstihdamına Katkıları, *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 1(1), 95-117.
- Kok, M., Tigges, L., Kalmthout, A., (2020). The Netherlands, in: *Probation in Europe*, Utrecht: Confederation of European Probation.
- Korkut, B. E., Şekerci, C., Aydınöğlü, İ., Usturumcalı, S., Engin, Y. (2019). *Prisons of Turkey Report*, Ankara: Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği.
- Krasnostein, S., Freiberg, A. (2013). Pursuing Consistency in an Individualistic Sentencing Framework: If You Know Where You're Going, How Do You Know When You've Got There?, *Law and Contemporary Problems*, 76, 265-288.
- Kunz, K. (2013). Ceza Hukuku Modelleri ve Toplum Yapısı- Ceza Hukuku Politikaları ve Modern Toplum (çev. Semih Yumak), *Küresel Bakış*, 3(9), 39-60.
- Kunter, N. (1951). Ceza Hukukunun Bugünkü Gelişmesinde Franz von Liszt'in Rolü, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 17 (1-2), 44-52.
- Kupatadze, A. (2013). Prisons, Politics and Organized Crime: The Case of Kyrgyzstan, *Trends in Organized Crime*, 17(3), 141-160.
- Kupershoek, M. (2007). Açılış Konuşması III, In Ed. Serap Güre, *Ceza İnfaz Sistemi ve Sivil Toplum Konferansı Raporu*, Ankara: Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği.
- Kurki, L. (2001). International Standarts for Sentencing and Punishment, In Eds. Michael Tonry ve Richard Frase, *Sentencing and Sanctions in Western Countries* (331-379), Oxford: Oxford University Press.
- Kühne, H. (2006). Vatandaş Özgürlüğü ve Suçlu Özgürlüğü- Leviathan ile Bekçi Arasında Devlet (çev. Hakan Hakeri), In Eds. Kayıhan İçel ve Yener Ünver, *Suç Politikası*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- La Vigne, N., Davies, E., Palmer, T., Halberstadt, R. (2008). *Release Planning for Successful Reentry: A Guide for Corrections, Service Providers, and Community Groups*, Washington: Justice Policy Center.
- La Vigne, N., Naser, R., Brooks, L., Castro, J. (2005). Examining the Effect of Incarceration and In-Prison Family Contact on Prisoners' Family Relationships, *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 21(4), 314-335.
- Lacey, N. (2008a). *Prisoners' Dilemma: Political Economy and Punishment in Contemporary Democracies*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Lacey, N. (2008b). Prisoners' Dilemma in England and Wales, In Eds. Mike Hough, Rob Allen ve Enver Solomon, *Tackling Prison Overcrowding*, Bristol: The Policy Press.

- Lacey, N., Pickard, H. (2015). The Chimera of Proportionality: Institutionalising Limits on Punishment in Contemporary Social and Political Systems, *Modern Law Review*, 78 (2), 216-240.
- Lahti, R. (2000). Towards a Rational and Humane Criminal Policy? Trends in Scandinavian Penal Thinking, *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 1(2), 141-155.
- Lahti, R. (2017). Towards a Principled European Criminal Policy: Some Lessons from the Nordic Countries, In Eds. Joanna Beata Banach-Guiterrez ve Christopher Harding, *Criminal Law and Policy: Values, Principles and Methods*(56-69), Londra: Routledge.
- Lahti, R. (2020). Multilayered Criminal Policy: The Finnish Experience Regarding the Development of Europeanized Criminal Justice, *New Journal of European Criminal Law*, 11(1), 7-19.
- Lappi-Seppälä, T. (1992). Penal Policy and Sentencing Theory in Finland, *Canadian Journal of Law and Jurisprudence*, 5(1), 1992, 95-120.
- Lappi-Seppälä, T. (1998). *Regulating the Prison Population: Experiences from a Long-Term Policy in Finland*, Helsinki: National Research Institute of Legal Policy.
- Lappi-Seppälä, T. (2001). Sentencing and Punishment in Finland: The Decline of the Repressive Ideal, In Eds. Michael Tonry ve Richard Frase, *Sentencing and Sanctions in Western Countries* (92-150), Oxford: Oxford University Press.
- Lappi-Seppälä, T. (2011a). Causes of Prison Overcrowding, In *Strategies and Best Practices Against Overcrowding in Correctional Facilities*, Twelfth United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice Report of the Workshop, Brezilya: United Nations Asia and Far East Institute for the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders.
- Lappi-Seppälä, T. (2011b). Explaining Imprisonment in Europe, *European Journal of Criminology*, 8(4), 2011, 303-328.
- Lappi-Seppälä, T. (2016). Nordic Sentencing, *Crime and Justice: Review of Research*, 45, 17-82.
- Lappi-Seppälä, T. (2019). Community Sanctions as Substitutes to Imprisonment in Nordic Countries, *Law and Contemporary Problems*, 82(17), 17-50.
- Lattimore, P., Steffey, D., Visher, C. (2009). *Prisoner Reentry Experiences of Adult Males: Characteristics, Service Receipt, and Outcomes of Participants in the SVORI Multi-site Evaluation*, Newark: The Urban Institute Center for Drug and Alcohol Studies.
- Laub, J. (2003). The Life Course of Criminology in the United States, The American Society of Criminology 2003 Presidential Address, *Criminology*, 42(1), 1-26.

- Lavrakas, P. (1985). Citizen Self-Help and Neighborhood Crime Prevention Policy, In Ed. Lynn A. Curtis, *American Violence and Public Policy: An Update of the National Commission on the Causes and Prevention of Violence*, New Haven: Yale University Press.
- Leipold, A. (2006). Recidivism, Incapacitation, and Criminal Sentencing Policy, *University of St. Thomas Law Journal*, 3(3), 536-558.
- Leipold, A. (2019). Is Mass Incarceration Inevitable, *American Criminal Law Review*, 56(4), 1579-1620.
- Lemonde, M. (2013). *Türk Ceza Adalet Sistemi İhtiyaç Değerlendirme Raporu ve Eylem İçin Tavsiyeler*, Türk Ceza Adaleti Sisteminin Etkinliğinin Geliştirilmesi Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi Ortak Projesi Nihai Raporu, Ankara.
- Leopold, N. (1966). What is Wrong with the Prison System, *Nebraska Law Review*, 45(1), 33-57.
- Lewis, C. (1899). Indeterminate Sentence, *Yale Law Journal*, 9 (1), 17-30.
- Lewis, C., Garfinkel, I., Gao, Q. (2007). Incarceration and Unwed Fathers in Fragile Families, *Western Michigan University The Journal of Sociology & Social Welfare*, 34(3), 77-94.
- Liebling, A. (2008). 'Titan' Prisons: Do Size, Efficiency and Legitimacy Matter?, In Eds. Mike Hough, Rob Allen ve Enver Solomon, *Tackling Prison Overcrowding*, Bristol: The Policy Press.
- Ligeti, K. (2000). European Criminal Law: Administrative and Criminal Sanctions as Means of Enforcing Community Law, *Acta Juridica Hungarica*, 41(3-4), 199-212.
- Lines, R. (2006). From Equivalence of Standards to Equivalence of Objectives: The Entitlement of Prisoners to Health Care Standards Higher Than Those Outside Prisons, *International Journal of Prisoner Health*, 2(4), 269-280.
- Lippke, R. (2012). Anchoring the Sentencing Scale: A Modest Proposal, *Theoretical Criminology*, 16(4), 463-480.
- Lippman, J. (2010). How One State Reduced Both Crime and Incarceration, *Hofstra Law Review*, 38(4), 1045-1058.
- Lipsey, M., Wilson, D. (1993). The Efficacy of Psychological, Educational, and Behavioral Treatment: Confirmation From Meta-analysis. *American Psychologist*, 48(12), 1181-1209.
- Lombroso, C. (2006). *Criminal Man* (çev. Nicole Hahn Rafter ve Mary Gibson), Londra: Duke University Press.
- Long, H. (1998). The Inequability of Incarceration, *Columbia Journal of Law and Social Problems*, 31(3-4), 321-354.
- Lopez-Rey, M. (1958). Some Considerations of the Character and Organization of Prison Labour, *Journal of Criminal Law and Criminology*, 49(1), 10-28.

- Lopez-Rey, M. (1964). Sosyal Asistanların Ceza Müesseselerindeki Vazifeleri, *Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 19(2), 193-209.
- Lösel, F. (1995). Increasing Consensus in the Evaluation of Offender Rehabilitation? Lessons From Recent Research Syntheses, *Psychology, Crime & Law*, 2(1), 19-39.
- Lund, R., Hyde, R., Kempson, D., Clarke, P. (2002). Women's Needs After Release From Prison to a Rural Community, *Journal of Correctional Health Care*, 9(3), 271-288.
- Lynch, J., Sabol, W. (2004). Assessing the Effects of Mass Incarceration on Informal Social Control in Communities, *Criminology & Public Policy*, 3(2), 267-294.
- Maden, M. (2012). *Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Maes, E., Mine, B., De Man, C., Van Brakel, R. (2012). Thinking about Electronic Monitoring in the Context of Pre-Trial Detention in Belgium: A Solution to Prison Overcrowding, *European Journal of Probation*, 4(2), 3-22.
- Manav, M., Kumaş, S. (2020). İslâm ve Türk Ceza Hukuku'nda Suçlu Yakınlarının Mağduriyetini Giderici Bazı Hükümler, *Usul İslam Araştırmaları Dergisi*, 34, 103-135.
- Marangoz, M., Çelikkan, H., Yavuz, Ç. (2011). Halkın Toplum Destekli Polislik Hizmetlerine Yönelik Algılamaları: Çanakkale İli Örneği, *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 3(5), 23-41.
- Marcus, M. (2007). Limiting Retributivism: Revisions to Model Penal Code Sentencing Provisions, *Whittier Law Review*, 29(2), 295-332.
- Martinez, D. (2007). Informal Helping Mechanisms, *Journal of Offender Rehabilitation*, 44, 23-37.
- Mauer, M. (1999). The Intended and Unintended Consequences of Incarceration-Based Sentencing Policies, *Thomas M. Cooley Law Review*, 16(1), 47-xxvi.
- Mauer, M., Chesney-Lind, M. (2002). *Invisible Punishment: The Collateral Consequences of Mass Imprisonment*, New York: The New Press.
- McCaleb, R. (2015). Rejustifying Retributive Punishment on Utilitarian Grounds in Light of Neuroscientific Discoveries More Than Philosophical Calisthenics, *Cleveland State Law Review*, 63(2), 515-540.
- McCloskey, J. (1957). An Examination of Restricted Utilitarianism, *The Philosophical Review*, 66(4), 466-485.
- McCloskey, J. (1963). A Note on Utilitarian Punishment, *Mind*, LXXII(288), s. 599-599.
- McCloskey, J. (1965). A Non-utilitarian Approach to Punishment, *Inquiry: An Interdisciplinary Journal of Philosophy*, 8(1-4), 249-263.

- McCloskey, J. (1967). Utilitarian and Retributive Punishment, *The Journal of Philosophy*, LXIV(3), 91-110.
- McCord, J. (1978). A Thirty Year Follow-up of Treatment Effects, *American Psychologist*, 33(3), 284-289.
- McIvor, G. (2004). Reparative and Restorative Approaches, In Eds. Anthony Bottoms, Sue Rex ve Gwen Robinson, *Alternatives to Prison: Options for an Insecure Society* (162-195), Londra: Willan Publishing.
- McMahon, M. (1999). Net-widening: Vagaries in the Use of a Concept, *The British Journal of Criminology*, 30(2), 121-149.
- Mearns, T. (2004). Mass Incarceration: Who Pays the Price for Criminal Offending, *Criminology & Public Policy*, 3(2), s. 295-302.
- Meek, R. (2018). *A Sporting Chance: An Independent Review of Sport in Youth and Adult Prisons*, Londra: United Kingdom Ministry of Justice.
- Metin, Y., Dinler, V. (2012). Devletin Cezalandırma Yetkisinin Anayasal Sınırları, In *Anayasa Mahkemesinin Kuruluşunun 50. Yılına Armağan (2-54)*, Ankara: Anayasa Mahkemesi Yayınları.
- Mears, D. (2007). Towards Rational and Evidence-Based Crime Policy, *Journal of Criminal Justice*, 35(6), 667-682.
- Michael, M. (1992). Utilitarianism and Retributivism: What's the Difference?, *American Philosophical Quarterly*, 29(2), 173-182.
- Miethe, T. (1984). Public Consensus on Crime Seriousness: Normative Structure or Methodological Artifact?, *Criminology*, 20, 515-526.
- Mill, J. S. (2003). Utilitarianism, In ed. Mary Warnock, *Utilitarianism and on Liberty*, Oxford: Blackwell Publishing.
- Millie, A. (2016). *Philosophical Criminology*, Bristol: Policy Press.
- Miyazawa, S. (2008). The Politics of Increasing Punitiveness and the Rising Populism in Japanese Criminal Justice Policy, *Punishment and Society*, 10(1), 47-77.
- Monteiro, C. (2015). *Understanding Persistent Offending Among Incarcerated Offenders Through General Strain Theory*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Boston.
- Monterosso, S. (2008). Punitive Criminal Justice and Policy in Contemporary Society, *Queensland University of Technology Law and Justice Journal*, 9(1), 13-25.
- Moore, G. E. (2000). *Principia Ethica*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Moore, M. (1994). The Independent Moral Significance of Wrongdoing, *Journal of Contemporary Legal Issues*, 5, 237-282.

- Monahan, J., Skeem, J. L., (2015). Risk Assessment in Criminal Sentencing, *Annual Review of Clinical Psychology*, 12, 489-513.
- Morani, N., Wikoff, N., Linhorst, D., Bratton, S. (2011). A Description of the Self-Identified Needs, Service Expenditures, and Social Outcomes of Participants of a Prisoner-Reentry Program, *The Prison Journal*, 91(3), 347-365.
- Morgan, R. (2001). International Controls on Sentencing and Punishment, In Eds. Michael Tonry ve Richard Frase, *Sentencing and Sanctions in Western Countries* (379-405), Oxford: Oxford University Press.
- Morgan, R. (2000). The Utilitarian Justification of Torture Denial, Desert and Disinformation, *Punishment and Society*, 2(2), 181-196.
- Morris, N. (1977). Towards Principled Sentencing, *Maryland Law Review*, 37(2), 267-285.
- Morris, N. (2004) *The Future of Imprisonment*, Oxford: Oxford University Press.
- Morris, N., Tonry, M. (1990). *Between Prison and Probation: Intermediate Punishments in a Rational Sentencing System*, Oxford: Oxford University Press.
- Mowen, T., Visher, C. (2016). Changing the Ties That Bind: How Incarceration Impacts Family Relationships, *Criminology and Public Policy*, 15(2), 503-528
- Mukul, İ., Sarı, S. (2015). Türkiye’de Dönüşüm Mekanı Olarak Kentler: Kentsel Dönüşüm, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(39), 893-922.
- Murphy, J. (1979). Cruel and Unusual Punishments, *In Retribution, Justice, And Therapy: Essays in the Philosophy of Law, Philosophical Studies Series in Philosophy*, 16, 1979, 223-250.
- Murphy, J. (1985). Retributivism, Moral Education and the Liberal State, *Criminal Justice Ethics*, 4(1), 3-11.
- Murphy, J. (1994). *Kant: The Philosophy of the Right*, Georgia: Mercer University Press.
- Nagel, W. (1977). On Behalf of a Moratorium on Prison Construction, *Crime and Delinquency*, 23(2), 154-172.
- Nagin, D., Cullen, F., Jonson, C. (2009). Imprisonment and Reoffending, *Crime and Justice*, 38(1), 115-200.
- National Research Council (1979). *The Rehabilitation of Criminal Offenders: Problems and Prospects*, Washington: The National Academies Press.
- Nozick, R. (1974). *Anarchy, State, and Utopia*, New York: Basic Books.
- O’Brien, P. (2001). *Making It in the “Free World”: Women in Transition from Prison*, New York: State University of New York Press.
- Olafsdottir, H., Bragadottir, R. (2006). Crime and Criminal Policy in Iceland, *European Journal of Criminology*, 3(2), 221-258.

- Osment, L. (2018). *The Complexity of Rehabilitation in Open and Closed Prison Setting*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Lund.
- Ordnuff, J. (1996). Releasing the Elderly Inmate: A Solution to Prison Overcrowding, *Elder Law Journal*, 4(1), 173-200.
- Organisation for Security and Co-Operation in Europe Centre in Bishkek (2003), *Kyrgyz Republic: Issues Of Detention*, Bişkek: OSCE.
- Önder, A. (1991). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul: Beta Basım Dağıtım.
- Özbay, Ö. (2011). Does General Strain Theory Account for Youth Deviance in Turkey?, *Neveşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 107-129.
- Özbek V.Ö., Kanbur, N., Bacaksız, P., Doğan, K., Tepe, İ. (2010), *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özgenç, İ. (2020). *19.10.2020 Tarihli Karar Gazetesinde Yayımlanan Mülakatta Sayın Taha Akyol'un Şahsıma Yönelttiği Sorular ve Cevapları*, <https://izzetozgenc.com/makale/19-10-2020-tarihli-karar-gazetesinde-yayimlanan-mulakatta-sayin-taha-akyol%E2%80%99un-sahsima-yonelttigi-sorular-ve-cevapları>, E.T: 06.08.2021.
- Özgenç, İ. (2022). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özgenç, İ., Bayraktarlı, İ. Y. (2019). İnfaz Kurumlarındaki Hükümlü Sayısındaki Artış Sorunu ve Çözüm Önerisi, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23(1), 129-139.
- Palenberg, J. (1983). Mass Amnesty: The East German Answer to Prison Overcrowding, *American Journal of Criminal Law*, 11(3), 369-386.
- Parlett, D. (2004). The Republican Model and the Punitive Damages, *San Diego Law Review*, 41(4), 1409-1428.
- Penal Reform International (2015). *Global Prison Trends 2015*, Londra: PRI.
- Penal Reform International, Thailand Institute of Justice (2019), *Global Prison Trends 2019*, Londra: PRI.
- Perilli, L. (2011). *Türk Yargısının Etkinliği ve Ceza Adaleti Sistemi*, Ankara.
- Petersilia, J. (2004). What Works in Prisoner Reentry? Reviewing and Questioning the Evidence, *Federal Probation*, 68(2), 4-8.
- Petersilia, J., Turner, S., Peterson, J. (1986). *Prison versus Probation in California*, California: The Rand Corporation.
- Petrosino, A., Turpin Petrosino, C., Hollis Peel, M., Lavenberg, J. (2013). Scared Straight and Other Juvenile Awareness Programs for Preventing Juvenile Delinquency: A Systematic Review, *Campbell Systematic Reviews*, 9(1), 6-53.
- Pettit, P. (2002). Is Criminal Justice Politically Feasible?, *Buffalo Law Review*, 5(2), 427-450.

- Pickett, J., Mancini, C., Mears, D., Gertz, M. (2015). Public (Mis)Understanding of Crime Policy: The Effects of Criminal Justice Experience and Media Reliance, *Criminal Justice Policy Review*, 26(5), 500-522.
- Piza, E., Welsh, B., Farrington, D., Thomas, A. (2019). CCTV Surveillance for Crime Prevention, *Criminology & Public Policy*, 18, 135-159.
- Plesnicar, M. (2013). The Individualization of Punishment: Sentencing in Slovenia, *European Journal of Criminology*, 10(4), 462-478.
- Plywaczewski, E. W., Cebulak, W. (2000). Capital Punishment in Poland: The Debate Continues, *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice*, 24(2), 159-174, s. 159.
- Popper, K. (2013). *The Open Society and Its Enemies*, Princeton: Princeton University Press.
- Primorac, I. (1978). Utilitarianism and Self Sacrifice of the Innocent, *Analysis*, 38(4), 194-199.
- Prittitz, C. (1999). Resurrection of the Victim in Penal Theory, *Buffalo Criminal Law Review*, 3(1), 109-130.
- Quan-Baffour, K. P., Zawada, B. E. (2012). Education Programmes for Prison Inmates: Reward for Offences or Hope for a Better Life?, *Journal of Sociology and Social Anthropology*, 3(2), 73-81.
- Rabe, K. (2012). Prison Structure, Inmate Mortality and Suicide Risk in Europe, *International Journal of Law and Psychiatry*, 35(3), 222-230.
- Raphael, S., Stoll, M. Why Are So Many Americans in Prison?, In Eds. Ed. Steven Raphael ve Michael Stoll, *Do Prisons Make Us Safer? The Costs and Benefits of the Prison Boom (27-73)*, New York: Russell Sage Foundation.
- Rawls, J. (1955). Two Concepts of Rules, *The Philosophical Review*, 64(1), 3-32.
- Rawls, J. (1958). Justice as Fairness, *The Philosophical Review*, 67(2), 164-194.
- Reno, J., Marcus, D., Leary, M. L., Gist, N. (2000). *A Second Look at Alleviating Jail Crowding: A Systems Perspective*, Washington: U.S. Department of Justice Office of Justice Programs.
- Richards, S., Jones, R. (1997). Perpetual Incarceration Machine: Structural Impediments to Postprison Success, *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 13(1), 4-22.
- Roberts, D. E. (2004). The Social and Moral Cost of Mass Incarceration in African American Communities, *Stanford Law Review*, 56, 1272-1305.
- Roberts, J. V. (1992). Public Opinion, Crime, and Criminal Justice, *Crime and Justice*, 16, 99-180.
- Roberts, J. V. (1994). *Public Knowledge of Crime and Justice: An Inventory of Canadian Findings*, Ottawa: Canada Department of Justice.

- Roberts, J. V. (1997). Sentencing Reform: The Canadian Approach, *Federal Sentencing Reporter*, 9(5), 245-249.
- Roberts, J. V. (2008). Reducing the Use of Custody as a Sanction: a Review of Recent International Experiences, In Eds. Mike Hough, Rob Allen ve Enver Solomon, *Tackling Prison Overcrowding*, Bristol: The Policy Press.
- Roberts, J. V., Ashworth, A. (2016) The Evolution of Sentencing Policy and Practice in England and Wales, 2003-2015, *Crime and Justice: Review of Research*, 45, 307-358.
- Roberts, J. V., Doob, A. (1989). Sentencing and Public Opinion: Taking False Shadows For True Substances, *Osgoode Hall Law Journal*, 27 (3), 491-515.
- Roberts, J. V., Hough, M. (2005). The State of the Prisons: Exploring Public Knowledge and Opinion, *The Howard Journal*, 44(3), 286-306.
- Roberts, J. V., Keijser, J. (2014). Democratising Punishment: Sentencing, Community Views and Values, *Punishment & Society*, 16(4), 474-498.
- Robinson, P. (1987a), A Sentencing System for the 21st Century?, *Texas Law Review*, 66(1), 1-61.
- Robinson, P. (1987b). Hybrid Principles for the Distribution of Criminal Sanctions, *Northwestern University Law Review*, 82 (1), 19-42.
- Robinson, P., Darley, J. (1997). The Utility of Desert, *Northwestern University Law Review*, 91(2), 453-499.
- Robinson, P., Dubber, M. (2007). The American Model Penal Code: A Brief Overview, *Penn Carey Law: Legal Scholarship Repository*, 131, 319-341.
- Rocque, M., Bierie, D., MacKenzie, D. (2011). Social Bonds and Change During Incarceration: Testing a Missing Link in the Reentry Research, *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 20(10), 1-23.
- Roodman, D. (2017). *The Impacts of Incarceration on Crime*, Open Philantropy Project, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3635864, E.T: 06.08.2021.
- Rose, D., Clear, T. (1998). Incarceration, Social Capital and Crime: Implications For Social Disorganization Theory, *Criminology*, 36(3), 441-480.
- Roxin, C. (2006). Ceza Hukukunun Bir Geleceği Var Mıdır? (çev. Yener Ünver), In Eds. Kayıhan İçel ve Yener Ünver, *Suç Politikası*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Roxin, C., İsfen, O. (2006). Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Genel Hükümleri, In Eds. Kayıhan İçel ve Yener Ünver, *Suç Politikası*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Rubin, E. (2006). California'da Suç Siyasetinin Hedefi Olarak Zararın En Aza İndirgenmesi (Çev. Füsun Sokullu-Akıncı), In Eds. Kayıhan İçel ve Yener Ünver, *Suç Politikası*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Ryan, D. (1983). Criminal Fines: A Sentencing Alternative to Short-Term Incarceration, *Iowa Law Review*, 68(5), 1285-1314.
- Rychert, M., Wilkins, C. (2021). Why Did New Zealand's Referendum to Legalise Recreational Cannabis Fail?, *Drug and Alcohol Review (Online)*, 1-4.
- Sangero, B. (2020). From Beccaria to Negation of Incarceration for Non-Violent Property Offenses, *Arizona Journal of International and Comparative Law*, 37(3), 329-344.
- Saruç, S. (2014). *Kadın Hükümlüler: Cezaevi Yaşantısı ve Tahliye Sonrası Gereksinimler*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Savaş, G., Eryalçın, T. (2020). Eski Hükümlülerin ve Denetimli Serbestlik Yükümlülerinin İstihdamı Üzerine Uygulamalı Bir Araştırma, *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(2), 336-367.
- Savaş, G., Ceven, H., Eryalçın, T. (2018). *Eski Hükümlülerin ve Denetimli Serbestlik Yükümlülerinin İstihdamı Saha Araştırması Sonuç Raporu*, Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı.
- Scheid, D. (1997). Constructing a Theory of Punishment, Desert, and the Distribution of Punishments, *Canadian Journal of Law and Jurisprudence*, 10(2), 441-506.
- Schnittker, J., Massoglia, M. (2015), Sociocognitive Approach to Studying the Effects of Incarceration, *Wisconsin Law Review*, 2, 349-374.
- Scott, D. (2008). *Penology*, California: Sage Publications.
- Selçuk, S. (2001). Cezanın Çektirilmesinin Değişmezleri, *Yargıtay Dergisi*, 104, 363-366.
- Sellin, T., Wolfgang, M. (1964). *The Measurement of Delinquency*, New York: Wiley.
- Semanchik, D. (1990). Prison Overcrowding in the United States: Judicial and Legislative Remedies, *New England Journal on Criminal and Civil Confinement*, 16(1), 67-88.
- Sevim, Y., Soyaslan, Y. (2009). Hırsızlık Suçu Faillerinin Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Özellikleri: Elazığ Örneği, *Polis Bilimleri Dergisi*, 11(3), 23-41.
- Sevimli, Z. (2007). Türk Ceza Adalet Sistemi ve Yargı, *Ankara Barosu Dergisi*, 3, 80-95.
- Shelden, R. (2006). "Kırık Pencereler"i Değerlendirmek: Kısa Bir Eleştiri (çev. Burak Gemalmaz), In Eds. Kayıhan İcel ve Yener Ünver, *Suç Politikası*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Sherman, L. (1992). Attacking Crime: Police and Crime Control, *Crime and Justice*, 15, 159-230.
- Sherman, L. (1993). Defiance, Deterrence, and Irrelevance: A Theory of the Criminal Sanction, *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 30(4), 445-473.

- Siennick, S., Stewart, E., Staff, J. (2014). Explaining the Association Between Incarceration and Divorce, *Criminology*, 52(3), 371-398.
- Simon, J. (2014). Ending Mass Incarceration Is a Moral Imperative, *Federal Sentencing Reporter*, 26(4), 271-275.
- Simons, K. (2000). The Relevance of Community Values to Just Deserts: Criminal Law, Punishment Rationales and Democracy, *Hofstra Law Review*, 28(3), 636-667.
- Singer, R. (1983). Desert Sentencing and Prison Overcrowding: Some Doubts and Some Tentative Answers, *New York University Review of Law & Social Change*, 12(1), 85-110.
- Smart, J. J. C., Williams, B. (1998). *Utilitarianism: For and Against*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Smilansky, S. (1990). Utilitarianism and the 'Punishment' of the Innocent: The General Problem, *Analysis*, 50(4), 256-261.
- Snacken, S. (2006). A Reductionist Penal Policy and European Human Rights Standards, *European Journal of Crime Policy and Research*, 12, 143-164.
- Snacken, S., Beyens, K. (1994). Sentencing and Prison Overcrowding, *European Journal on Criminal Policy and Research*, 2(1), 84-99.
- Sootak, J. (2000). Theories of Punishment and Reform of Criminal Law, *Juridica International*, 5, 68-78, s. 74.
- Souverein, F., Dekkers, T., Bulanovaitė, E., Doreleijers, T., Hales, H., Kaltiala Heino, R., Oddo, A., Popma, A., Raschle, N., Schmeck, K., Zanoli, M., van der Pol, T. (2019). Overview of European Forensic Youth Care: Towards an Integrative Mission for Prevention and Intervention Strategies for Juvenile Offenders, *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 13(6), 1-6.
- Soyaslan, D. (2012), Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Sözüer, A. (2019). Türk Ceza Hukuku Reformu: Dünü, Bugünü, Yarını- Türk Ceza Hukuku Reformununun AB Üyesi Kara Avrupası Ülkelerindeki Reformlarla Karşılaştırılmasına İlişkin Notlar, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, Özel sayı, 21, 3031-3050.
- Spjeldnes, S., Goodkind, S. (2009). Gender Differences and Offender Reentry: A Review of the Literature, *Journal of Offender Rehabilitation*, 48(4), 314-335
- Sprigge, T. (1965). A Utilitarian Reply to Dr. McCloskey, *An Interdisciplinary Journal of Philosophy*, 8(1-4), 264-291.
- St Amand, M., Zamble, E. (2001). Impact of Information About Sentencing Decisions on Public Attitudes Toward the Criminal Justice System, *Law and Human Behavior*, 25(5), 515-528.

- Staihar, J. (2015). Proportionality and Punishment, *Iowa Law Review*, 100 (3), 1209-1232.
- Stark, K., Herrmann, U., Ehrhardt, S., Bienzle, U. (2015). A Syringe Exchange Programme in Prison as Prevention Strategy Against HIV Infection and Hepatitis B And C in Berlin, Germany. *Epidemiology and Infection*, 134(04), 814-819.
- Starkweather, D. A. (1992). The Retributive Theory of "Just Deserts" and Victim Participation in Plea Bargaining, *Indiana Law Journal*, 67(3), 853-878.
- Stella, P. (2001). The Purpose and Effects of Punishment, *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 9(1), 56-68.
- Stemen, D. (2007). Reconsidering Incarceration: New Directions for Reducing Crime, *Federal Sentencing Reporter*, 19(4), 221-233.
- Strang, H., Sherman, L. W., Mayo Wilson, E., Woods, D., Ariel, B. (2013). *Restorative Justice Conferencing (RJC) Using Face-to-Face Meetings of Offenders and Victims: Effects on Offender Recidivism and Victim Satisfaction, A Systematic Review*, Campbell Systematic Reviews, 2013(12), 1-59.
- Stylianou, S. (2003). Measuring Crime Seriousness Perceptions: What Have We Learned and What Else Do We Want to Know, *Journal of Criminal Justice*, 31, 37-56.
- Subramanian, R., Shames, A. (2013). *Sentencing and Prison Practices in Germany and the Netherlands: Implications for the United States*, New York: Vera Institute of Justice.
- Surlu, A. Ö. (2010). İnsan Haklarının ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Yargıtay İçtihatlarına Yansımaları, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 87, 150-194.
- Surlu, M. H. (2000). Türk Hukuk Uygulamasının Tarihsel Perspektifi Açısından İstinaf Mahkemeleri veya Türk Yargı Sisteminin Dinmeyen Özlemi, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2, 459-480.
- Şahin, C. (2001). Tahliye Öncesi ve Sonrası Hükümlüye ve Eski Hükümlüye Yardım, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1-2), 121-153.
- Şahin, C., Göktürk, N. (2019a). *Ceza Muhakemesi Hukuku I*, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Şahin, C., Göktürk, N. (2019b). *Ceza Muhakemesi Hukuku II*, Ankara: Seçkin Yayınları.
- T. C. Adalet Bakanlığı (2019). *3. Yargı Reformu Strateji Belgesi*, Ankara.
- T.C. Adalet Bakanlığı (2021a). *İnsan Hakları Eylem Planı*, Ankara.
- T.C. Adalet Bakanlığı (2021b). *T. C. Adalet Bakanlığı Performans Programı 2021*, Ankara.

- T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2019), *11. 5 Yıllık Kalkınma Planı 2019-2023*, Ankara.
- T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü (2019). *2019 Faaliyet Raporu*, Ankara.
- T. C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şubesi, *2018 Yılı Faaliyet Raporu*, Ankara.
- T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, *2019 Türkiye Uyuşturucu Raporu*, 2019.
- Tak, P. (2001). Sentencing and Punishment in the Netherlands, In Eds. *Michael Tonry ve Richard Frase, Sentencing and Sanctions in Western Countries* (151-187), Oxford: Oxford University Press.
- Tallodi, Z. (2016) The Question of Prison Overcrowding as Reflected in the Decisions of the European Court of Human Rights, *Hungarian Yearbook of International Law and European Law*, 2016, 299-314.
- Taxman, F., Thanner, M., Weisburd, D. (2006). Risk, Need and Responsivity (RNR): It All Depends, *Crime and Delinquency*, 52 (1), 28-51.
- Taylor, C., Auerhahn, K. (2015). Community Justice and Public Safety: Assessing Criminal Justice Policy Through the Lens of the Social Contract, *Criminology & Criminal Justice*, 15(3), 300-320.
- Teichman, D. (2011). The Optimism Bias of the Behavioral Analysis of Crime Control, *University of Illinois Law Review*, 5, 1697-1712.
- Tezcan, D., Erdem M. R., Önok, M. (2021). *Uluslararası Ceza Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- The Group of States against Corruption. (2017), Summary Analysis of Selected Private Sector Bribery Cases, Greco-Inf(2017)2.
- Thompson, M. R. (2022). Duterte's Violent Populism: Mass Murder, Political Legitimacy and the "Death of Development" in the Philippines, *Journal of Contemporary Asia*, 52(3), 403-428.
- Timurturkan, M., Demez, G., Kart, E., Ertan, C., Cankurtaran, S., Aktin, S. (2017). "Hükümlü" Olmanın Sosyal Tezahürleri: Sosyal Dışlanma, Damga ve Suç, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 138-157.
- Toader, T., Safta, M. (2019). Who Does the Criminal Policy in Romania?, *Revista de Drept Constitutional*, 2019(1), 71-198.
- Toch, H., Maguire, K. (2014). Public Opinion Regarding Crime, Criminal Justice and Related Topics, *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 51(4), 424-444.

- Tongur, A., Kula, S. (2015). Evidence-Based Crime Policies: Better Solutions for Crime, *European Scientific Journal*, 11(4), 521-529.
- Tonry, M. (1982). Criminal Law: The Missing Element in Sentencing Reform, *Vanderbilt Law Review*, 35(3), 608-642.
- Tonry, M. (1999). Why Are U.S. Incarceration Rates So High?, *Crime and Delinquency*, 45(4), 419-437.
- Tonry, M. (2004). Why Aren't German Penal Policies Harsher and Imprisonment Rates Higher?, *German Law Journal*, 5(10), 1187-1206.
- Tonry, M. (2005). Functions of Sentencing and Sentencing Reform Functions, *Stanford Law Review*, 58(1), 37-66.
- Tonry, M. (2014a). Remodeling American Sentencing: A Ten-Step Blueprint for Moving Past Mass Incarceration, *Criminology and Public Policy*, 13(Index 4), 503-534.
- Tonry, M. (2014b). Why Crime Rates Are Falling Throughout the Western World, In Ed. Michael Tonry, *Why Crime Rates Fall and Why They Don't*, Chicago: University of Chicago Press, s. 1-63.
- Tonry, M. (2014c). Thinking About Punishment Across Space and Time, *Kriminologijos Studijos*, 1(1), 5-30.
- Topçuoğlu, T. (2014). Çocuk Suçluluğu ve Gelişimsel (Risk-odaklı) Suç Önleme, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(Özel sayı 1), 217-226.
- Topçuoğlu, T. (2016). Ceza İnfaz Kurumlarında Gerçekleştirilen Madde Bağımlılığı Programlarının Etkinliği: Meta-Analiz Çalışmaların Sistemantik Olarak İncelenmesi, *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 3(1), 87-124.
- Toroslu, N., Ersoy, Y. (2004). Kanunlaşmaması Gereken Bir Tasarı, In Teoman Ergül (Ed.), *Türk Ceza Hukuku Reformu İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar* (1-20), Ankara: Şen Matbaa.
- Träskman, P. (2003). Sweden, In L'harmonisation Des Sanctions Penales En Europe, Avec le soutien de la Commission Européenne et de la Mission de recherche Droit et Justice (185-198), Paris.
- Tremblay, R., Craig, W. (1995). Developmental Crime Prevention, *Crime and Justice*, 19, 151-236.
- Trochev, A. (2017). Between Convictions and Reconciliations: Processing Criminal Cases in Kazakhstani Courts, *Cornell Law Journal*, 50(1), 107-145.
- Tsoukala, A. (2017). Dangerousness, *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*, 1-3.
- Turhan, F., Akgül Altıkat, M., Altıkat, A., Söylemiş, T. (2012). 6352 Sayılı Kanunla Kurulan Özel Yetkili Bölge Ağır Ceza Mahkemelerinin Yapısı, Yetkileri ve

- Uygulanacak Olan Soruşturma ve Kovuşturma Usulleri, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(1), 1-50.
- Tümerkan, S. (1983). Klasik, Pozitivist Okullarda ve Toplumsal Savunma Hareketinde Ceza Sorumluluğunun Esası, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1-4, 51-71.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu (2019a). *Di-yarbakır Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu*, Ankara.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu (2019b). *Ela-zığ Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu*, Ankara.
- Türmen, R. (2000). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin İç Hukukumuzda Etkileri, *Anayasa Yargısı*, 17, 32-40.
- Türkmen, M. (2017). Türkiye’de Ceza Adaleti Alanında Değişimi İzlemenin Bir Aracı Olarak Ceza Popülizmi, *Modern Debates in Sociology and Anthropology* (Ed. Şukrü Aslan ve Cihan Cinemre), 10, 2017, 381-402.
- Türkmen, M. (2018). Ceza Sosyolojisi Açısından Türkiye’de Ceza Adalet Politikaları ve Denetimli Serbestlik, *Mediterranean Journal of Humanities*, 8(1), 379-397.
- Uğurlubay, G., Haydar, N., Korkmaz, M. (2019). Seri Muhakeme Usulüne İlişkin Sorunlar, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2, 255-306.
- United Nations Asia and Far East Institute for the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders (2011). *Strategies and Best Practices Against Overcrowding In Correctional Facilities*, Tokyo: UNAFEI.
- United Nations Office on Drugs and Crime (2006). *Compendium of United Nations Standarts and Norms in Crime Prevention and Criminal Justice*, New York: United Nations.
- United Nations Office on Drugs and Crime (2007). *Handbook of Basic Principles and Promising Practices on Alternatives to Imprisonment*, New York: United Nations.
- United Nations Office on Drugs and Crime (2013). *Handbook on Strategies to Reduce Overcrowding in Prisons*, New York: United Nations.
- Usami, M. (2012). Politika Olarak Hukuk: Adalet ve Yarar (Çev. Şule Şahin Ceylan), *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 61(1), 429-456.
- Ünal, Ş. (2000). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının Türk İç Hukukuna Etkileri, *Anayasa Yargısı*, 17, 63-85.
- Üzülmez, İ. (2001). Ceza Sorumluluğunun Esası ve Cezalandırmanın Amacına Dair Düşünce Hareketleri, *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1-4), Erzincan, 259-294.

- Üzülmez, İ. (2006). Yeni Ceza Kanunu'nun Sisteminde Cezaların Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(3-4), 203-235.
- Van den Haag, E. (1982). The Criminal Law as a Threat System, *Journal of Criminal Law and Criminology*, 73(2), 769-785.
- Van den Haag, E. (1987). Punishment: Desert and Crime Control, *Michigan Law Review*, 85(5-6), 1250-1266
- Van Dijk, J., de Waard, J (1991). A Two-Dimensional Typology of Crime Prevention Projects; With a Bibliography, *Criminal Justice Abstracts*, 23, 483-503.
- Vaughn, M. (1993). Listening to the Experts: A National Study of Correctional Administrators' Responses to Prison Overcrowding, *Justice Review*, 18(1), 12-25.
- Vilks, A. (2019). Criminal Policy as a Basis for the Sustainable Development or Public Security, *US-China Law Review*, 16(7), 293-302.
- Visher, C., Travis, J. (2011). Life on the Outside: Returning Home After Incarceration, *The Prison Journal*, 91(3), 102-119.
- Walker, N. (1983). Side-Effects of Incarceration, *British Journal of Criminology*, 23(1), 61-71.
- Walker, N. (1991). *Why Punish?*, Oxford: Oxford University Press.
- Walker, N. (1992). Legislating the Transcendental: Von Hirsch's Proportionality, *The Cambridge Law Journal*, 51(3), 530-537.
- Walker, N. (1999). Even More Varieties of Retribution, *Philosophy*, 74, 595-605.
- Walmsley, R. (2003). Global Incarceration and Prison Trends, *Forum on Crime and Society*, 3(1-2), 65-78.
- Walmsley, R. (2008). *World Prison Population List, 8th Edition*, Londra: Institute for Criminal Policy Research.
- Walmsley, R. (2018). *World Prison Population List, 12th Edition*, Londra: Institute for Criminal Policy Research.
- Walmsley, R. (2020). *World Pre-trial/Remand Imprisonment List, 4th Edition*, Londra: Institute for Criminal Policy Research.
- Walter, T. (2011). Vergeltung als Strafzweck: Prävention und Resozialisierung als Pflichten der Kriminalpolitik, *Zeitschrift für Internationale Strafrechtsdogmatik*, 6(7), 636-647.
- Wasik, M. (1998). Crime Seriousness and the Offender-Victim Relationship in Sentencing, In Eds. Andrew Ashworth ve Martin Wasik, *Fundamentals of Sentencing Theory* (103-127), Oxford: Clarendon Press.

- Ward, T., Salmon, K. (2009). The Ethics of Punishment: Correctional Practice Implications, *Agression and Violent Behavior*, 14, 239-247.
- Warner, M.K. (2009). *Resisting the New Punitiveness? Penal Policy in Denmark, Finland and Norway*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dublin.
- Warr, M. (1995). Poll Trends: Public Opinion on Crime and Punishment, *The Public Opinion Quarterly*, 59(2), 296-310.
- Weatherburn, D. (1988). Front-End versus Rear-End Solutions to Prison Overcrowding; a Reply to Professor Harding, *Australian and New Zealand Journal of Criminology*, 21(2), 117-120.
- Weigend, T. (1983). Sentencing in West Germany, *Maryland Law Review*, 42(1), 37-89.
- Weigend, T. (2001). Sentencing and Punishment in Germany, In Eds. Michael Tonry ve Richard Frase, *Sentencing and Sanctions in Western Countries* (188-222), Oxford: Oxford University Press.
- Weijers, I. (2016). The Minimum Age of Criminal Responsibility in Continental Europe Has a Solid Rational Base, *Northern Ireland Legal Quarterly*, 67(3), 301-310.
- Weisburd, D., Farrington, D., Gill, C. (2017). What Works in Crime Prevention and Rehabilitation, *Criminology & Public Policy*, 16(2), 415-449.
- Welsh, B., Farrington, D. (2005). Evidence-Based Crime Prevention: Conclusions and Directions for a Safer Society, *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*, 47(2), 337-354.
- Welsh, B., Farrington, D. (2012). Crime Prevention and Public Policy, In Eds. David P. Farrington ve Brandon C. Welsh, *The Oxford Handbook of Crime Prevention* (1-19), Oxford: Oxford University Press.
- Weyembergh, A., de Biolley, S. (2013). Approximation of Substantive Criminal Law: The New Institutional and Decision-making Framework and New Types of Interaction Between EU Actors, In Ed. Anne Weyembergh, *Approximation of Substantive Criminal Law in the EU: The Way Forward* (9-33), Brüksel: Editions de l'Université de Bruxelles.
- Whitman, J. Q. (2003). *Harsh Justice: Criminal Punishment and the Widening Divide Between America and Europe*, Oxford: Oxford University Press.
- Wieczorek, I. (2020). *The Legitimacy of EU Criminal Law*, Oxford: Hart Publishing.
- Wilson, D., Gallagher, C., MacKenzie, D. (2000). A Meta-Analysis of Corrections-Based Education, Vocation, and Work Programs for Adult Offenders, *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 37, 347-368.
- Wolfgang, M., Figlio, R., Tracy, P., Singer, S. (1985). *The National Survey of Crime Severity*, Pennsylvania: U.S. Department of Justice Bureau of Justice Statistics.

- World Health Organization, United Nations Office on Drugs and Crime (2013). *Good Governance for Prison Health in the 21st Century*, Danimarka: WHO Regional Office for Europe.
- Wormith, S. (1984). The Controversy over the Effects of Long-Term Incarceration, *Canadian Journal of Criminology*, 26(4), 423-438.
- Wormith, S., Althouse, R., Simpson, M., Reitzel, L., Fagan, T., Morgan, R. (2007). The Rehabilitation and Reintegration of Offenders: The Current Landscape and Some Future Directions for Correctional Psychology, *Criminal Justice and Behavior*, 34, 879-892.
- Wozniak, K. (2016). Public Opinion and the Politics of Criminal Justice Policy Making: Reasons for Optimism, Pessimism, and Uncertainty, *Criminology and Public Policy*, 15(1), 179-186.
- Yalçın, A. (2016). Hapiste Çocuk Olmak, In Ed. Ayşegül Algan, *Türkiye'de Mahpus Olmak* (43-48), İstanbul: TCPS Kitaplığı.
- Yarsuvat, D. (1984). Bir Sosyolojik ve Kültürel Alt Grup Olarak Cezaevi Toplumunu, *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2, 1984, 453-464.
- Yavuz, H. (2011). *Ceza Adalet Sisteminde Denetimli Serbestlik*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Yavuz, H. (2012). Denetimli Serbestliğin Türk Ceza Adalet Sistemindeki Tarihsel Gelişim Süreci, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 100, 317-342.
- Yavuz, H. (2017). Kamusal Yaptırımlar ve Tedbirlere İlişkin Avrupa Kuralları, *Küresel Bakış*, 23, 149-165.
- Yavuzçehre, P. S. (2019). Kentsel Dönüşüm Uygulaması Sonrası Suç Olgusu ve Algısında Değişim: Denizli Karşıyaka Mahallesi Örneği, *Assam Uluslararası Hakemli Dergi 13. Uluslararası Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildirileri Özel Sayısı*, 144-151.
- Yenisey, F. (2006). Uluslararası Terörizmle Mücadelede Suç Siyaseti İlkeleri, In Eds. Kayıhan İçel ve Yener Ünver, *Suç Politikası*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yeniyetişme, Y. (2020). *Suç Politikasının Ana İlkeleri Açısından Türkiye'de Ceza Hukuku Değişimleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yerdelen, E. (2012), *Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Yıldırım, A. [Adem] (2014). Mağdur Haklarına Yönelik Kurumsal Yapılar (Sulh ve Uzlaştırma), *İslam Araştırmaları Dergisi*, 23, 251-270.
- Yıldırım, A. [Akif] (2017). *Bireysel Başvuruda Ceza Yargılamasını İlgilendiren Kararlar*, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Sisteminin Desteklenmesi Ortak Projesi, Ankara.

- Yıldırım, A. [Arzu] (2014). Sosyo-Kültürel Yapı ve Suç Olgusu Arasındaki İlişki: Malatya İli Örneği, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16 (Özel Sayı I), 2014, 1-7.
- Yukhnenko, D., Sridhar, S., Fazel, S. (2019). A Systematic Review of Criminal Recidivism Rates Worldwide: 3-Year Update, *Wellcome Open Research*, 4, 1-10.
- Yüce, T. T. (1985). *Ceza Hukukunun Temel Kavramları*, Ankara: Olgaç Matbaası.
- Yücel, M. T. (1995). Türkiye'de Suç Bilimine Doğru, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 3, 414-442.
- Yücel, M. T. (2004). TCK Tasarısı Üzerine Notlar, In Teoman Ergül (Ed.), *Türk Ceza Hukuku Reformu İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar* (85-147), Ankara: Şen Matbaa.
- Yücel, M. T. (2007). *Türk Ceza Siyaseti ve Kriminolojisi*, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları.
- Yücel, M. T. (2009). Seçenek Yaptırımların Rasyonelliği, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 80, 229-244.
- Yücel, M. T. (2010). Yeni Türk Ceza Siyasetinin (De Facto) Yansımaları, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 88, 287-319.
- Zajac, G. (2002). Knowledge Creation, Utilization and Public Policy: How Do We Know What We Know in Criminology? *Criminology and Public Policy*, 1(2), 251-254.
- Zhang, S., Roberts, R., Callanan, V. (2006). Preventing Parolees From Returning to Prison Through Community-Based Reintegration, *Crime & Delinquency*, 52(4), 551-571.
- Zimring, F., Hawkins, G. (1995). Incapacitation Penal Confinement and the Restraint of Crime, In Eds., Ed. Michael Tonry ve Norval Morris, *Studies in Crime and Public Policy*, Oxford University Press, Oxford: Oxford University Press.

Av. Olcay GÖÇÜM

Arb. & Bilirkişi

KİRA HUKUKU

- ♦ Kira Sözleşmesinin Şekli & İspat Kuralı
- ♦ Kira Sözleşmesinin Konusu & Tarafları
- ♦ Kira Bedeli & Süresi
- ♦ Kiralayanın Borçları
- ♦ Kira Sözleşmesinin Tapuya Şerhi
- ♦ Alt Kira & Kira Sözleşmesinin Devri
- ♦ Erken Tahliye & Tahliye Davalarında Görev
- ♦ Genel Hükümlere Tabi Taşınmazların Tahliyesi
- ♦ Konut ve Çatılı İş Yerlerinde Tahliye
(Kiralayan ve Kiracıdan Kaynaklanan Sebepler)
- ♦ Faydalı Masraflar ve Hesaplama Usulü
- ♦ Hor Kullanmaya Dayalı Tazminat ve Hesaplama Usulü
- ♦ Faydalı Masrafların Hesaplama Usulü
- ♦ Rödövans Sözleşmeleri
- ♦ Kiraya Veren Hapis Hakkı
- ♦ Tahliye Davasında Tehiri İcra
- ♦ Konusuz Kalan Davalarda Yargılama Gideri ve Vekalet Ücreti
- ♦ Kira Tespit Davaları
- ♦ Kira Alacağı İcra İnkâr Tazminatı
- ♦ Kira Sözleşmelerinde Kefilin Sorumluluğu
- ♦ İhale İle Kiraya Verilen Taşınmazların Tahliyesi
- ♦ İcra İflas Yasasına Göre Tahliye
- ♦ Kira Uyarılma Davaları
- ♦ Kira Uyarılma Davalarında İhtiyati Tedbir
- ♦ Kira Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk
- ♦ Güncel Yargıtıya ve BAM Kararları Işığında
- ♦ Kira Hukukunda Sıkça Sorulan Sorular ve Cevapları

Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş

4. Baskı

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kira Hukuku

Olcay Göçüm

Hukuk Yayınları Dizisi – 2411

Dördüncü Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 909 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47771

Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKLAR

- **Celal ERDOĞAN** (Tahliye, Kira Tespit ve Kira Alacağı Davaları)
- **M. Lutfi TOMBALOĞLU** (Kira Sözleşmesinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar)
- **Ahmet Celal RUHİ** (Kira Hukuku)
- **Nihat YAVUZ** (Kira)
- **Cevdet İlhan GÜNAY** (Türk Borçlar Kanunu Şerhi)
- **Gizem KILIÇ ÖZTÜRK** (Kira Tespit Davası ve Esasları-Makale)
- **Mithat CERAN** (Kira Sözleşmesi ve Tahliye Davaları)
- **Hikmet KANIK** (Kira Hukuku Davaları)
- **Murat TOPUZ** (Döviz İle Sözleşme Yapma Yasağı ve Sözleşmelerin Uyarlanması)

Fatih Bilge FODUL

**İDARİ CEZALARIN
ZAMAN BAKIMINDAN
UYGULANMASI**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İdari Cezaların Zaman Bakımından Uygulanması
Fatih Bilge Fodul

Hukuk Yayınları Dizisi – 3869

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 910 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- AKBULUT, Berrin, Türk Ceza Kanunu ile Kabahatler Kanunu Genel Hükümlerinin Yaptırım Hükümleri Dışında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2014.
- AKBULUT, Berrin, “Kabahatler Hukukunda Kanunilik İlkesi ve Covid-19 Nedeniyle Alınan Tedbirlere Aykırılık”, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, C. 9, S. 1, 2021, ss. 197-253.
- ALTUNDİŞ, Mehmet. “Hukuki Güvenlik İlkesi”, Yasama Dergisi, S. 10, 2008, ss. 60-94.
- AKILLIOĞLU, Tekin, “Yasaların (Anayasa Dahil) Zaman Bakımından Uygulanmasına İlişkin Bazı Sorunlar”, Anayasa Yargısı Dergisi, C. 1, 1984, ss. 279-391.
- APAYDIN, Bahadır, “Türk Rekabet Hukukunda İdari Para Cezalarında Esas Alınacak Ciro Yılıının Belirlenmesi Sorunu ve Danıştay Uygulaması”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 25, S. 1, 2019, ss. 27-52.
- ARTUK, Mehmet Emin/GÖKCEN, Ahmet/ALŞAHİN, Mehmet Emin/ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, 11. Baskı, Ankara 2017.
- AYANOĞLU, Taner, “Kanunlar ve İdari İşlemler Bakımından Geriye Yürümezlik İlkesi”, Legal Hukuk Dergisi, C. 10, S. 112, 2012, ss. 85-125.
- AYATAR KIZILYAR, Sema, “Ceza Yaptırımı İle İdari Yaptırım Ayrımı”, Yaşar Üniversitesi Dergisi, Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan, S. 8, 2013, ss. 1637-1667.
- AYDIN, Muhammed, Ali, İmar Hukukunda İdari Yaptırımlar, Seçkin Yayınevi, Ankara 2023.
- BABAYİĞİT, Mustafa, “Türk Hukukunda AYM Kararlarının Geriye Yürümezliği Sorunu”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 124, 2016, ss. 183-219.
- BAYSAL, Başak, “Kanunların Zaman Açısından Yürürlüğü”, Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, Ankara 2004, ss. 475-501.
- BİLGE, Necip, Hukuk Başlangıcı Hukukun Temel Kavramları ve Kurumları, Turhan Kitabevi, 31. Baskı, Ankara 2013.
- CEYLAN, Mahmut, İdari Yaptırımların Düzenlenmesinde ve Uygulanmasında Yetki, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan, İdari Yaptırımlar Hukuku, Asil Yayınevi, Ankara 2006.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan/DOĞAN, Beşir Fatih, “Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Verdiği Para Cezalarının Uygulanması Sorunu Üzerine”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 1, 2008, ss. 565-583.
- ÇIRAK, Ezgi, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Adil Yargılanma Haklarının Uygulama Alanı”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, C. 21, Özel S., 2019, ss. 997-1028.

- DEMİRBAŞ, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınevi, 12. Baskı, Ankara 2017.
- DEMİRTAŞ, Soner, “*Türk Hukukunda Suç Olmaktan Çıkarma ve Ceza Vermekten Kaçınma Eğilimi*”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, C. 21, Özel S., 2019, ss. 491–513.
- DÖNMEZER, Sulhi/ERMAN, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım Cilt I, Der Yayınları, 14. Baskı, İstanbul 2016.
- DURSUN, Hasan, İdari Suç ve Cezalarda Kanunilik İlkesi, Adalet Yayınevi, Ankara 2015.
- EKİNCİ, Murat, “*Ceza Hukuku İlkeleri Açısından İdari Yaptırımlar*”, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 1, 2017, ss. 19–54.
- ERDİNÇ, Burcu, “*İdari Yaptırımların Kavramsal Çerçevesi ve Cezai Yaptırımlarla Karşılaştırılması*”, Ankara Barosu Dergisi, S. 2, 2012, ss. 239 – 276.
- ERGUVAN, Derya Deviner, İdari İşlemin Geriye Yürümezliği İlkesi ve Geri Alma İstisnası, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.
- EVREN, Can Çınar, Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar Özelinde İdari Yaptırımların Hukuki Rejimi, Savaş Yayınevi, Ankara 2020.
- GÖLCÜKLÜ, Feyyaz, “*İdari Ceza Hukuku ve Anlamı; İdarenin Cezai Müeyyide Tatbiki*”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C. 18, S. 2, 1963, ss. 115-182.
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref/TAN, Turgut, İdare Hukuku Cilt I Genel Esaslar, Turhan Kitabevi, 5. Baskı, Ankara 2007.
- GÜÇLÜ, Yaşar, İdari Para Cezaları ve Diğer İdari Yaptırımlar, Seçkin Yayınevi, 4. Baskı, Ankara 2020.
- GÜLAN, Aydın, “*Kanun Değişikliğiyle İdari Para Cezası Verilmeden Önce “Uyarı” Şartı Getirilmesi, Kimi Durumlarda Görülmekte Olan İptal Davasını Etkileyecek Lehe Bir Düzenleme Sayılabilir Mi?*”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, C. 21, Özel S., 2019, ss. 2953-2960.
- GÜNDAY, Metin, İdare Hukuku, İmaj Yayınevi, 10. Baskı, Ankara 2013.
- GÜNDÜZ, Fatma Ebru, “*İdari Yaptırımların Zaman Bakımından Uygulanması*”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 32, 2017, ss. 33–59.
- GÜRİZ, Adnan, Hukuk Başlangıcı, Siyasal Kitabevi, 15. Baskı, Ankara 2013.
- HAFIZOĞULLARI, Zeki/ÖZEN, Muharrem, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, USA Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2010.
- HAKERİ, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, 17. Baskı, Ankara 2014.
- İÇEL, Kayıhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Beta Yayınevi, 4. Baskı, İstanbul 2017.
- İÇEL, Kayıhan, “*Çağdaş Ceza Hukukunun Evrensel İlkelerinin Kabahat Türünden Eylemler Alanındaki Boyutları*”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 7, 2016, ss. 621-635.
- İÇEL, Kayıhan, “*İdari Ceza Hukuku ve Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi*”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 50, S. 1-4, 1984, ss. 117–131.

- İNCEOĞLU, Sibel, Adil Yargılanma Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi - 4, Ankara 2018.
- KAĞITCIOĞLU, Mutlu, “*İdarenin Ekonomik Kolluk Faaliyetinin Bir Görünümü: Ser-maye Piyasası Kanununda İdari Tedbirler*”, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 22, S. 3, 2016, ss. 3323-3351.
- KANGAL, Zeynel Temel, Kabahatler Hukuku, Adalet Yayınevi, 3. Baskı, Ankara 2022.
- KANGAL, Zeynel Temel, “*Ceza Kanunlarının Zaman Bakımından Uygulanması*”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Köksal Bayraktar'a Armağan, C.1, 2010, ss. 785-812.
- KARABULUT, Mustafa, İdari Yaptırımların Hukuki Rejimi, Turhan Kitabevi, Ankara 2008.
- KARAHANOĞULLARI, Onur, İdari Yargı - İdarenin Hukuka Zorlanması, Turhan Kitabevi, Ankara 2019.
- KAPLAN, Onur, “*Danıştay Kararları Çerçevesinde İdari Yaptırımlarda Lehe Hükümün Uygulanması İlkesi*”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, S. 2, 2021, ss. 445-486.
- KATOĞLU, Tuğrul, Ceza Kanunlarının Zaman Yönünden Uygulanması, Seçkin Ya-yınevi, Ankara 2008.
- KATOĞLU, Tuğrul, “*Kabahatler ve Zaman Yönünden Uygulamaya İlişkin Kimi So-runlar*”, Haluk Konuralp Anısına Armağan, Yetkin Yayınevi, Ankara 2009, ss. 1020-1034.
- KAYMAK, Şahap, İdari Yaptırımlarda Lehe Kanun İlkesi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2021.
- KOCA, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Ya-yınevi, 10. Baskı, Ankara 2017.
- KULA, Ayşegül, “*Kabahatler Kanunu'nun Genel Hükümleri*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 140, 2019, ss. 43-70.
- MAHMUTOĞLU, Fatih Selami, Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi ve Düze-ne Aykırılıklar Hukukunda (İdari Ceza Hukukunda) Yaptırım Rejimi, Kazancı Yayınları, İstanbul 1995.
- MAHMUTOĞLU, Fatih Selami, “*Suç-Kabahat Ayırımı - İdari Ceza Hukukunun Temel-leri*”, İdari Ceza Hukuku Sempozyumu, (Ed.: ULUSAN, İhsan/BAŞARAN YA-VAŞLAR, Funda), Seçkin Yayınevi, Ankara 2009, ss. 27-42.
- OĞURLU, Yücel, İdari Yaptırımlar Karşısında Yargısal Korunma İdari Ceza Hukuku ve İdarî Cezalara Karşı Başvuru Yolları, Seçkin Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2001.
- OĞURLU, Yücel, İdare Hukukunda Kazanılmış Haklara Saygı ve Haklı Beklentiler Sorunu, Seçkin Yayınevi, Ankara 2003.
- OSMANOĞLU, Kerem, “*Ceza Hukukunda Geriye Yürüme Yasağı*”, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 14, S. 3-4, 2010, ss. 89-116.

- OTACI, Cengiz, *Türk Kabahatler Hukuku*, Turhan Kitabevi, Ankara 2006.
- ÖZAY, İl Han, *İdari Yaptırımlar Kuramsal Bir Deneme*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1985.
- ÖZBEK, Veli Özer/KANBUR, Mehmet Nihat/DOĞAN, Koray/BACAKSIZ, Pınar/TEPE, İlker, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayınevi, 4. Baskı, Ankara 2013.
- ÖZDEMİR, Selman, “*İmar Para Cezaları Özelinde İdari Yaptırımların Zaman Bakımından Uygulanması*”, *Türk İdare Dergisi*, C. 83, S. 473, 2011, ss. 113–132.
- ÖZEKES, Muhammet, “*Özel Hukuk-Kamu Hukuk ve Yargılama Hukuku Bakımından Kanunların Zaman İtibariyle Uygulanması*”, Prof. Dr. Fırat ÖZTAN’a Armağan, C. 2, Ankara 2010.
- ÖZELÇİ, Mustafa Aytaç, “*Posta Hizmetleri Sektöründe Uygulanan İdari Yaptırımların Bağlı Olduğu Hukuki Düzen*”, *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 20, S. 1, 2021, ss. 175-248.
- ÖZEN, Mustafa, *İdari Ceza Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.
- ÖZEN, Mustafa, *Ceza Hukuku Genel Hükümler Dersleri*, Adalet Yayınevi, 6. Baskı, Ankara 2021.
- ÖZGENÇ, İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayınevi, 19. Baskı, Ankara 2023.
- ÖZGÜVEN, Ali Volkan, *Türk Vergi Hukukunda Geriye Yürümezlik İlkesi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006.
- ÖZKAN, Gürsel, “*İdari Yaptırımlar, Lehe Kanun Uygulaması ve Yargıya Güven*”, *International Conference On Eurasian Economies 2020*, Beykent Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2020, ss. 175-185.
- ÖZKAYA ÖZLÜER, Iğın, “*İdari Yaptırımların Özellikleri ve Çevre Kanunu*”, *Ankara Barosu Dergisi*, S. 1, 2015, ss. 123–186.
- ÖZTÜRK, Bahri, “*Kabahatler Kanunu'nun Genel Esasları*”, *İdari Ceza Hukuku Sempozyumu* (Ed.: ULUSAN, İhsan/BAŞARAN YAVAŞLAR, Funda), Seçkin Yayınevi, Ankara 2009, ss. 123-139.
- PEHLİVAN, Ali, *Kabahatler Hukukunun Genel Esasları*, Beta Yayınevi, İstanbul 2020.
- SANCAKDAR, Oğuz, “*İdari Cezaların Yaptırımlar Teorisindeki Yeri ve Türk Hukukundaki Anayasal Temelleri*”, *İdari Ceza Hukuku Sempozyumu*, (Ed.: ULUSAN, İhsan/BAŞARAN YAVAŞLAR, Funda), Seçkin Yayınevi, Ankara 2009.
- SANCAKDAR, Oğuz/ ALTINOK ÇALIŞKAN, Elif/ DURSUN ÖZDEMİR, Gizem/ YAĞCI, Pınar/ SEYHAN, Serkan/ KARACA Egemen, *Disiplin Hukuku*, Turhan Kitapevi, 2. Baskı, Ankara 2022.
- SARICAOĞLU, Ercan/ARIKAN, Abdullah, “*Gerçek Olmayan Geçmişe Yürüme v.s. Haklı Beklentilerin Korunması İlkesi: 7194 Sayılı Kanun Örneği Üzerinden Bir Değerlendirme*”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 29, S. 2, 2021, ss. 1501–1540.

- SOYASLAN, Doğan, Yürütme Organının Suç ve Ceza Koyma Yetkisi, Kazancı Hukuk Yayınları, Ankara 1990.
- SOYASLAN, Doğan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınevi, 4. Baskı, Ankara 2012.
- SÖZER, Ali Nazım, “*Kanunların Önceye Etki Yasağı: Sosyal Sigortalar Hukuku Bakımından Bir Değerlendirme*”, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, C. 8, Özel S., 2013, ss. 2477-2534.
- SÜRBEHAN, Sadrettin, “*İdari Müeyyide ve İdari Ceza Hukuku*”, Türk İdare Dergisi, S. 378, 1971, ss. 128-152.
- RENÇBER, Altan, Kabahat Genel Teorisi Açısından Vergi Kabahatleri, On İki Levha Yayıncılık, Ankara 2017.
- TAN, Turgut, “*İdari Yaptırımlar ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ndeki Güvence-ler*”, Prof. Dr. A. Şeref Gözübüyük’e Armağan, Turhan Kitabevi, Ankara 2005.
- TANER, Fahri Gökçen, “*Bireysel Başvuru Sonrası Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku: Belki De Hiçbir Şey Eskisi Gibi Olmayacak*”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi 90. Kuruluş Yıldönümü Armağanı, Ankara 2017, ss. 531-565.
- TARAKÇIOĞLU, Zeynep Esra, AİHM Kararları Işığında Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- TAŞDEMİR, Özgür, “*Ekonomi Ceza Hukuku ile İdari Ceza Hukuku Arasındaki Gri Alan: Düzenleyici (Regülatif) İdari Cezalar*”, Başkent Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 1, 2020, ss. 99-156.
- TAŞDÖĞEN, Salih, “*İdari Yaptırım Kararlarının Hukuki Niteliği ve Unsurları*”, Kabahatler Hukuku Yazıları - I (Ed.: KANGAL, Zeynel Temel), On iki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, ss. 149-177.
- TAŞPINAR AYYAZ, Sema, Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun (HMK) Zaman Bakımından Uygulanması, Yetkin Yayınevi, Ankara 2013.
- TULAY, Muhammed Emre, “*Kanunilik İlkesi Işığında Ceza Hukuku Kurallarının Zaman Bakımından Uygulanması ve Delil Elde Etme Yöntemlerinde Zaman Bakımından Uygulanma Sorunu*”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Cevdet YAVUZ’a Armağan, C. 22, S. 3, 2016, ss. 2725-2746.
- TUNÇ, Selen, “*İHAS Madde 6’nın Kabahatlere Uygulanması*”, Kabahatler Hukuku Yazıları - II (Ed.: KANGAL, Zeynel Temel), On iki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, ss. 85-110.
- ULER, Yıldırım, “*Anayasa Mahkemesi İptal Kararları Geri Yürür*”, Bahri Savcı’ya Armağan, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, Ankara 1988, ss. 515-534.
- ULUSOY, Ali Dursun, İdari Yaptırımlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2013.
- ULUSOY, Ali Dursun, “*İdari Ceza Hukukunun İşlevi ve Hukuk Düzeni İçindeki Yeri*”, İdari Ceza Hukuku Sempozyumu (Ed.: ULUSAN, İhsan/BAŞARAN YAVAŞLAR, Funda), Seçkin Yayınevi, Ankara 2009, ss. 43-48.

- ULUSOY, Ali Dursun, “*Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin İdari Yaptırımlara Bakışı*”, Yıldırım Uler’e Armağan, Yakın Doğu Üniversitesi Yayınları, Lefkoşa 2014, ss. 635-644.
- URAN, Emrah, Türkiye’deki Bağımsız İdari Otoritelerin İdari Yaptırım Yetkisi, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2012.
- ÜNYILMAZ, Habip, “*Kabahatler Hukukunda Kanunilik İlkesi*”, Kabahatler Hukuku Yazıları - I (Ed.: KANGAL, Zeynel Temel), On iki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, ss. 73-97.
- YALÇIN, İsmail, Tüm Yönleriyle Kabahatler Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara 2007.
- YILMAZ, Elif, Hukuki Güvenlik İlkesinin Bir Gereği Olarak Vergi Hukukunda Geriye Yürümezlik İlkesi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2014.
- YILMAZ, Sibel, “*Anayasa Mahkemesi’nin Bireysel Başvuru Kararlarında İdari Yaptırımlar*” Kabahatler Hukuku Yazıları - I (Ed.: KANGAL, Zeynel Temel), On iki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, ss. 223-274.
- YURTCAN, Erdener, Yargıtay Kararları Işığında Kabahatler Kanunu ve Yorumu, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2016.
- ZAFER, Hamide/PAMUK, Gülfem/ÇAKIR, Kerim, Gerekçeli-Açıklamalı İçtihatlı Kabahatler Kanunu, Beta Yayınevi, İstanbul 2014.
- ZAFER, Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümleri, Beta Yayınevi, 2. Baskı, İstanbul 2011.
- ZANOBINI, Guido, İdari Müeyyideler, (Çev. GÜNAL, Yılmaz), Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara 1964.

YARARLANILAN MAHKEME KARARLARI

- AİHM, Engel/Hollanda, B. 5100/71, T. 08.06.1976.
- AİHM, Öztürk/Almanya, B. 8544/79, T. 21.02.1984.
- AİHM, Scoppola/ İtalya, B. 10249/03, T. 17.09.2009.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2000/21, K. 2000/16, T. 06.07.2000, R.G. 29.11.2000.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2008/50, K. 2010/84, T. 24.06.2010, R.G. 22.10.2010
- Anayasa Mahkemesi, E. 2010/55, K. 2011/140, T. 20.10.2011, R.G. 14.02.2012.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2010/82, K. 2012/159, T. 18.10.2012, R.G. 23.07.2013.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2011/119, K. 2012/33, T. 01.03.2012, R.G. 23.07.2013.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2013/24, K. 2013/133, T. 14.11.2013, R.G. 23.11.2013.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2014/85, K. 2014/103, T. 04.06.2014, R.G. 08.01.2019.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2014/87, K. 2015/112, T. 08.12.2015, R.G. 26.01.2016.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2014/124, K. 2015/24, T. 05.03.2015, R.G. 14.02.2012.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2015/109, K. 2016/28, T. 07.04.2016, R.G. 03.05.2016.

- Anayasa Mahkemesi, E. 2016/150, K. 2017/179, T. 28.12.2017, R.G. 15.02.2018.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2017/33, K. 2019/20, T. 10.04.2019, R.G. 17.7/2019.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2017/103, K. 2017/108, T. 31.05.2017, R.G. 18.07.2017.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2018/67, K. 2018/110, T. 06.12.2018, R.G. 08.01.2019.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2018/127, K. 2021/18, T. 18.03.2021, R.G. 17.06.2021.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2019/9, K. 2019/27, T. 11.04.2019, R.G. 17.05.2019.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2019/110, K. 2021/85, T. 11.11.2021, R.G. 01.03.2022.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2021/66, K. 2022/52, T. 21.04.2022, R.G. 05.07.2022.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2020/67, K.2022/139, T. 09/11/2022, R.G. 30.3.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2023/5, K. 2023/45, T. 09.03.2023, R.G. 20.6.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E.2023/44, K.2023/71, T. 05. 04.2023, R.G. 24.5.2023.
- Anayasa Mahkemesi, B. 2014/20188, T. 06.12.2017.
- Anayasa Mahkemesi, B. 2016/8342, T. 17.06.2020, R.G. 30.09.2020.
- Anayasa Mahkemesi, B. 2017/23849, T. 10.10.2018, R.G. 18.07.2017.
- Anayasa Mahkemesi, B. 2017/30653, T. 29.06.2022.
- Anayasa Mahkemesi, B. 2017/31072, T. 20.10.2020, R.G. 25.12.2020.
- Danıştay, İDDK, E. 2010/1158, K. 2013/4413, T. 09.12.2013.
- Danıştay, İDDK, E. 2010/2730, K. 2014/418, T. 20.02.2014.
- Danıştay, İDDK, E. 2012/807, K. 2014/1991, T. 06.05.2014.
- Danıştay, İDDK, E. 2013/3735, K. 2015/2581, T. 10.06.2015.
- Danıştay, İDDK, E. 2015/2221, K. 2018/41, T. 17.01.2018.
- Danıştay, İDDK, E. 2015/4255, K. 2017/2867, T. 02.10.2017.
- Danıştay, İDDK, E. 2015/4973, K. 2017/1715, T. 20.04.2017.
- Danıştay, İDDK, E. 2018/4601, K. 2019/2741, T. 27.05.2019.
- Danıştay, İDDK, E. 2019/1322, K. 2021/1183, T. 07.06.2021.
- Danıştay, İDDK, E. 2019/2414, K. 2020/134, T. 29.1.2020.
- Danıştay, İDDK, E. 2020/2685, K. 2021/3024, T. 15.12.2021.
- Danıştay, İDDK, E. 2021/344, K. 2022/316, T. 03.02.2022.
- Danıştay, İDDK, E. 2021/381, K. 2021/1981, T. 21.10.2021.
- Danıştay, İDDK, E. 2021/617, K. 2021/1447, T. 08.07.2021.
- Danıştay, İDDK, E. 2021/2765, K. 2022/51, T. 20.01.2022.
- Danıştay, İDDK, E. 2022/2382, K. 2022/3384, T. 24.11.2022.
- Danıştay, 2. D., E. 2017/3275, K. 2020/1980, T. 30.06.2020.
- Danıştay, 2. D., E. 2021/8096, K. 2022/1597, T. 05.04.2022.
- Danıştay, 2. D., E. 2021/18252, K. 2021/5145, T. 22.12.2021.

- Daniştay, 5. D., E. 2016/16287, K. 2018/15228, T. 27.06.2018.
- Daniştay, 6. D., E. 2007/7018, K. 2009/11733, T. 09.12.2009.
- Daniştay, 6. D., E. 2018/9371, K. 2021/4555, T. 25.03.2021.
- Daniştay, 6. D., E. 2019/712, K. 2022/1793, T. 17.02.2022.
- Daniştay, 6. D., E. 2019/7851, K. 2020/1431, T. 11.02.2020.
- Daniştay, 6. D., E. 2019/17688, K. 2022/869, T. 27.01.2022.
- Daniştay, 6. D., E. 2022/3330, K. 2022/8414, T. 5.10.2022.
- Daniştay, 7. D., E. 2016/12971, K. 2021/1462, T. 09.03.2021.
- Daniştay, 7. D., E. 2021/2685, K. 2022/1861, T. 21.04.2022.
- Daniştay 8. D., E. 1996/3070, K. 1996/2443, T. 07.10.1996.
- Daniştay, 8. D., E. 2014/9518, K. 2019/2652, T. 05.04.2019.
- Daniştay, 8. D., E. 2018/2375, K. 2018/8314, T. 13.12.2018.
- Daniştay, 8. D., E. 2018/6133, K. 2021/3013, T. 09.06.2021.
- Daniştay, 8. D., E. 2020/1540 K. 2021/3526 T. 30.6.2021.
- Daniştay, 8. D., E. 2020/2008, K. 2022/469, T. 02.02.2022.
- Daniştay, 8. D., E. 2021/171, K. 2021/3112, T. 15.06.2021.
- Daniştay, 8. D., E. 2021/1190, K. 2021/6947, T. 28.12.2021.
- Daniştay, 8. D., E. 2021/3311, K. 2022/2378, T. 05.04.2022.
- Daniştay, 10. D., E. 2004/13011, K. 2006/3660, T. 30.05.2006.
- Daniştay, 10. D., E. 2017/292, K. 2020/2232, T. 23.06.2020.
- Daniştay, 10. D., E. 2019/10932, K. 2020/761, T. 24.02.2020.
- Daniştay, 10. D., E. 2019/11875, K. 2021/6996, T. 28.12.2021.
- Daniştay, 10. D., E. 2020/1177, K. 2021/1928, T. 26.04.2021.
- Daniştay, 10. D., E. 2021/2604, K. 2021/6327, T. 15.12.2021.
- Daniştay, 12. D., E. 2010/1591, K. 2013/439, T. 12.02.2013.
- Daniştay, 12. D., E. 2016/3230, K. 2019/9249, T. 27.11.2019.
- Daniştay, 12. D., E. 2022/352, K. 2022/1682, T. 11.04.2022.
- Daniştay, 13. D., E. 2009/2979, K. 2014/947, T. 18.03.2014.
- Daniştay, 13. D., E. 2009/3218, K. 2013/1632, T. 30.05.2013.
- Daniştay, 13. D., E. 2009/7323, K. 2012/1253, T. 23.05.2012.
- Daniştay, 13. D., E. 2010/1908, K. 2013/3363, T. 03.12.2013.
- Daniştay, 13. D., E. 2011/860, K. 2013/1453, T. 21.05.2013.
- Daniştay, 13. D., E. 2011/4703, K. 2013/1807, T. 13.06.2013.
- Daniştay, 13. D., E. 2012/922, K. 2018/3535, T. 03.12.2018.
- Daniştay, 13. D., E. 2013/753, K. 2019/1775, T. 21.05.2019.

- Daniştay, 13. D., E. 2013/1581, K. 2019/977, T. 28.03.2019.
- Daniştay, 13. D., E. 2013/2984, K. 2019/978, T. 28.03.2019.
- Daniştay, 13. D., E. 2014/11, K. 2019/2759, T. 27.09.2019.
- Daniştay, 13. D., E. 2014/213, K. 2019/3626, T. 14.11.2019.
- Daniştay, 13. D., E. 2014/530, K. 2019/3399, T. 01.11.2019.
- Daniştay, 13. D., E. 2014/1760, K. 2019/3025, T. 11.10.2019.
- Daniştay, 13. D., E. 2014/1921, K. 2019/3591, T. 13.11.2019.
- Daniştay, 13. D., E. 2014/1969, K. 2015/352, T. 04.02.2015.
- Daniştay, 13. D., E. 2014/2249, K. 2020/3651, T. 14.12.2020.
- Daniştay, 13. D., E. 2014/3416, K. 2018/530. T. 16.02.2018.
- Daniştay, 13. D., E. 2014/5034, K. 2020/3164, T. 16.11.2020.
- Daniştay, 13. D., E. 2015/91, K. 2015/3664, T. 26.10.2015.
- Daniştay, 13. D., E. 2015/1797, K. 2020/1369, T. 11.06.2020.
- Daniştay, 13. D., E. 2015/1880, K. 2015/3661, T. 26.10.2015.
- Daniştay, 13. D., E. 2015/4814, K. 2020/1072, T. 02.06.2020.
- Daniştay, 13. D., E. 2015/5824, K. 2018/1536, T. 25.04.2018.
- Daniştay, 13. D., E. 2016/444, K. 2022/4754, T. 13.12.2022.
- Daniştay, 13. D., E. 2016/1433, K. 2021/4149, T. 02.12.2021.
- Daniştay, 13. D., E. 2016/2436, K. 2016/3201, T. 10.10.2016.
- Daniştay, 13. D., E. 2016/2525, K. 2022/195, T. 25.01.2022.
- Daniştay, 13. D., E. 2016/3413, K. 2022/2266, T. 25.05.2022.
- Daniştay, 13. D., E. 2016/4259, K. 2022/354, T. 10.02.2022.
- Daniştay, 13. D., E. 2016/4404, K. 2022/1996, T. 12.05.2022.
- Daniştay, 13. D., E. 2017/1409, K. 2022/1682, T. 14.04.2022.
- Daniştay, 13. D., E. 2017/2004, K. 2022/2213, T. 24.05.2022.
- Daniştay, 13. D., E. 2017/2506, K. 2021/3731, T. 09.11.2021.
- Daniştay, 13. D., E. 2018/2249, K. 2021/2237, T. 15.06.2021.
- Daniştay, 13. D., E. 2018/4089, K. 2022/1968, T. 10.05.2022.
- Daniştay, 13. D., E. 2019/1401, K. 2021/2612, T. 01.07.2021.
- Daniştay, 13. D., E. 2019/1661, K. 2021/4178, T. 07.12.2021.
- Daniştay, 13. D., E. 2019/2641, K. 2021/1466, T. 20.04.2021.
- Daniştay, 13. D., E. 2019/2778, K. 2021/2638, T. 06.07.2021.
- Daniştay, 13. D., E. 2020/1667, K. 2020/2277, T. 24.09.2020.
- Daniştay, 13. D., E. 2020/1903, K. 2022/2753 T. 21.06.2022.
- Daniştay, 13. D., E. 2020/2180, K. 2021/973, T. 17.03.2021.

- Danıştay, 13. D., E. 2020/2656, K. 2022/2164, T. 24.05.2022.
- Danıştay, 13. D., E. 2020/3452, K. 2021/968, T. 17.03.2021.
- Danıştay, 13. D., E. 2020/3616, K. 2021/235, T. 21.01.2021.
- Danıştay, 13. D., E. 2021/2143, K. 2022/17, T. 11.01.2022.
- Danıştay, 13. D., E. 2021/3311, K. 2022/260, T. 07.02.2022.
- Danıştay, 13. D., E. 2021/4057, K. 2021/4261, T. 09.12.2021.
- Danıştay, 13. D., E. 2022/797, K. 2022/1871, T. 26.04.2022.
- Danıştay, 13. D., E. 2023/479, K. 2023/1589, T. 03.04.2023.
- Danıştay, 15. D., E. 2013/2164, K. 2014/3688, T. 13.05.2014.
- Danıştay, 15. D., E. 2015/6565, K. 2016/2277, T. 04.04.2016.
- Danıştay, 15. D., E. 2018/1105, K. 2018/5966, T. 21.06.2018.
- Danıştay, 15. D., E. 2015/3907, K. 2018/5656, T. 06.06.2018.
- Danıştay, 15. D., E. 2017/1409, K. 2017/7195, T. 05.12.2017.
- Konya Bölge İdare Mahkemesi, 2. D. E. 2022/1343, K. 2022/2210, T. 28.12.2022.
- Uyuşmazlık Mahkemesi, E. 2008/424, K. 2009/118, T. 04.05.2009.
- Yargıtay, İBCGK, E. 1937/23, K. 1938/9, T. 23.02.1938.
- Yargıtay, 1. CD., E. 2005/4842, K. 2006/1574, T. 27.04.2006.
- Yargıtay, 7. CD., E. 2014/17330, K. 2015/10650, T. 26.02.2015.
- Yargıtay, 7. CD., E. 2014/20589, K. 2014/22335, T. 23.12.2014.
- Yargıtay, 19. CD., E. 2015/17135, K. 2016/3795, T. 07.03.2016.
- Yargıtay, 19. CD., E. 2016/808, K. 2017/10321, T. 29.11.2017.
- Yargıtay, 19. CD., E. 2018/3155, K. 2018/7045, T. 11.06.2018.
- Yargıtay, 19. CD., E. 2020/4354, K. 2020/14250, T. 09.11.2020.
- Yargıtay, 19. CD., E. 2020/5699, K. 2020/19579, T. 14.12. 2020.
- Yargıtay, 19. CD., E. 2020/6242, K. 2021/4367, T. 14.04.2021.

Emre BERBER

ŞANS EŞİTLİKÇİLİĞİ VE ELEŞTİRİSİ

Çağdaş Bir Dağıtıcı Adalet
Anlayışının Felsefi Kritiği

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Şans Eşitlikçiliği ve Eleştirisi
Çağdaş Bir Dağıtıcı Adalet Anlayışının Felsefi Kritiği
Emre Berber

Hukuk Yayınları Dizisi – 3870

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 911 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Abramson, Jeffrey. *Minerva'nın Baykuşu: Batı Siyasi Düşünce Tarihi*. Çev. İbrahim Yıldız. Ankara: Dipnot Yayınları, 2012.
- Ackerman, Bruce A. "Comment on Fried on Getting What We Don't Deserve". *Social Philosophy and Policy*, cilt 1, sayı 1 (1983): 60-70.
- . *Social Justice in the Liberal State*. New Haven: Yale University Press, 1980.
- Adler, Matthew D. "Düzenleyici Kuram". Çev. Ezgi Yıldırım. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, cilt 69, sayı 1-2 (2011): 121-40.
- Ahmed, Nabil. *Inequality Kills*. Oxfam. Oxford: Oxfam GB, 2022. <https://policy-practice.oxfam.org/resources/inequality-kills-the-unparalleled-action-needed-to-combat-unprecedented-inequal-621341/>.
- Akılhoğlu, Tekin. "Adalet Kavramı ve İnsan Hakları". *Adalet Kavramı içinde*. Ed. Adnan Güriz. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu, 2013.
- Aktaş, Sururi. "Komüniteryan Etik". *Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, cilt 6, sayı 1-4 (2002): 3-16.
- Albertsen, Andreas. "The Luck Egalitarianism of G.A. Cohen - A Reply to David Miller". *SATS*, cilt 18, sayı 1 (2017): 37-53.
- Altuntaş, Uğur. *Çağdaş Siyaset Teorisinde Adalet Tartışmaları: Adalet-Farklılık İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, 2018.
- Anderson, Elizabeth. "Equality". *The Oxford Handbook of Political Philosophy içinde*. Ed. D. Estlund. Oxford: Oxford University Press, 2012.
- . "What is the Point of Equality?". *Ethics*, cilt 109, sayı 2 (1999): 287-337.
- Aral, Vecdi. *Toplum ve Adaletli Yaşam*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1983.
- Aristoteles. *Nicomachean Ethics*. Çev. Roger Crisp. Ed. Roger Crisp. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

- . *Nikomakhos'a Etik*. Çev. Ed. Furkan Akderin. İstanbul: Say Yayınları, 2014.
- . *Politika*. Çev. Furkan Akderin. İstanbul: Say Yayınları, 2017.
- Armitage, Faith. *The Ideal of Equality: Luck Egalitarianism and Its Critics*. Doktora Tezi. London School of Economics and Political Science, 2007.
- Armstrong, Chris. "Equality, Risk and Responsibility: Dworkin on the Insurance Market". *Economy and Society*, cilt 34, sayı 3 (2005): 451-73.
- Arneson, Richard J. "Debate: Equality of Opportunity for Welfare Defended and Recanted". *The Journal of Political Philosophy*, cilt 7, sayı 4 (1999): 488-97.
- . "Dworkin and Luck Egalitarianism: A Comparison". *The Oxford Handbook of Distributive Justice* içinde. Ed. S. Olsaretti. Oxford: Oxford University Press, 2018.
- . "Egalitarianism and Responsibility". *The Journal of Ethics*, cilt 3, sayı 3 (1999): 225-47.
- . "Egalitarianism and the Undeserving Poor". *The Journal of Political Philosophy*, cilt 5, sayı 4 (1997): 327-50.
- . "Equality and Equal-Opportunity for Welfare". *Philosophical Studies*, cilt 56, sayı 1 (1989): 77-93.
- . "Equality of Opportunity". *Stanford Encyclopedia of Philosophy* içinde, ed. Edward N. Zalta, Yaz 2015.
- . "'Equality of What?' Revisited". *SSRN Electronic Journal* (2010). <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1653981>
- . "Liberalism, Distributive Subjectivism, and Equal-Opportunity for Welfare". *Philosophy & Public Affairs*, cilt 19, sayı 2 (1990): 158-94.
- . "Luck Egalitarianism and Prioritarianism". *Ethics*, cilt 110, sayı 2 (2000): 339-49.
- . "Primary Goods Reconsidered". *Noûs*, cilt 24, sayı 3 (1990): 429-54.
- . "Rawls, Responsibility, and Distributive Justice". *Justice, Political Liberalism, and Utilitarianism* içinde. Ed. Marc Fleurbaey, Maurice Salles ve John A. Weymark. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.

- . “Welfare Should Be the Currency of Justice”. *Canadian Journal of Philosophy*, cilt 30, sayı 4 (2000): 497-524.
- Arnhart, Larry. *Siyasi Düşünce Tarihi: Platon'dan Rawls'a*. Çev. Ahmet Kemal Bayram. Ankara: Adres Yayınları, 2013.
- Arslan, Ahmet. *İlkçağ Felsefe Tarihi: Aristoteles*. Cilt 3, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2007.
- Atalay, Hamit. “Equity” maddesi. *İngilizce - Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1999.
- Axelsen, David V. ve Lasse Nielsen. “Sufficiency as Freedom from Duress”. *Journal of Political Philosophy*, cilt 23, sayı 4 (2015): 406-26.
- Ayverdi, İlhan. “Adalet” maddesi. *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. İstanbul: Kubbealtı Lugatı, 2010.
- Baker, C. Edwin. “Sandel on Rawls”. *University of Pennsylvania Law Review*, cilt 133, sayı 4 (1985): 895-928.
- Balı, Ali Şafak. *Çokkültürlülük ve Sosyal Adalet*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları, 2001.
- Barry, Brian. “Equal Opportunity and Moral Arbitrariness”. *Distributive Justice içinde*. Ed. Julian Lamont. Oxford: Routledge, 2016.
- Barry, Nicholas. *Defending Luck Egalitarianism*. Doktora Tezi. University of Western Australia, School of Social and Cultural Studies, 2006.
- Barry, Norman. *Modern Siyaset Teorisi*. Çev. Mustafa Erdoğan ve Yusuf Şahin. Ankara: Liberte Yayınları, 2018.
- Benbaji, Yitzhak. “The Doctrine of Sufficiency: A Defence”. *Utilitas*, cilt 17, sayı 3 (2005): 310-32.
- Benn, Stanley I. ve Richard Stanley Peters. *Social Principles and The Democratic State*. London: George Allen & Unwin, 1977.
- Bentham, Jeremy. *An Introduction to the Principles of Morals and Legislation*. Oxford: Clarendon Press, 1823.
- Berlin, Isaiah. “Equality”. *Proceedings of the Aristotelian Society*, cilt 56 (1955): 301-26.
- . *Liberty*. Ed. Henry Hardy. Oxford: Oxford University Press, 2002.

- . *The Power of Ideas*. Ed. Henry Hardy. New Jersey: Princeton University, 2013.
- Blake, Michael ve Mathias Risse. "Two Models of Equality and Responsibility". *Canadian Journal of Philosophy*, cilt 38, sayı 2 (2008): 165-99.
- Blau, Adrian. "Introduction: A 'How-to' Approach". *Methods in Analytical Political Theory* içinde. Ed. Adrian Blau. Cambridge: Cambridge University Press, 2017.
- Brennan, Jason. *Liberteryenizm: Herkesin Bilmesi Gerekenler*. Çev. Atilla Yayla. Ankara: Liberte, 2015.
- Callinicos, Alex. "Having Your Cake and Eating It". *Historical Materialism*, cilt 9 (2001): 169-95.
- Can, Aybike. *Toplulukçu Vatandaşlık Teorisinin Grup Farklılıklarına Yönelik Tutumu*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilim ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, 2019.
- Carter, Alan. "Value-Pluralist Egalitarianism". *The Journal of Philosophy*, cilt 99, sayı 11 (2002): 577-99.
- Carter, Ian. "Is The Capability Approach Paternalist?". *Economics and Philosophy*, cilt 30, sayı 1 (2014): 75-98.
- Chancel, Lucas. *World Inequality Report 2022*. World Inequality Lab, 2021. https://wir2022.wid.world/www-site/uploads/2023/03/D_FINAL_WIL_RIM_RAPPORT_2303.pdf.
- . *World Inequality Report 2022 - Country Sheets*. World Inequality Lab, 2021. https://wir2022.wid.world/www-site/uploads/2023/03/D_FINAL_WIL_RIM_RAPPORT_2303.pdf.
- Cherniss, Joshua ve Henry Hardy. "Isaiah Berlin". *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* içinde, ed. Edward N. Zalta, Yaz 2022.
- Christofidis, Miriam Cohen. "Talent, Slavery and Envy in Dworkin's Equality of Resources". *Utilitas*, cilt 16, sayı 3 (2004): 267-87.
- Clayton, Matthew. "Liberal Equality and Ethics". *Ethics*, cilt 113, sayı 1 (2002): 8-22.
- . "Rawls and Natural Aristocracy". *Croatian Journal of Philosophy*, cilt 1, sayı 3 (2001): 239-59.
- . "The Resources of Equality". *Imprints*, cilt 5, sayı 1 (2000): 63-84.

- Cohen, G. A. "Equality of What? On Welfare, Goods and Capabilities". *Recherches Économiques de Louvain / Louvain Economic Review*, cilt 56, sayı 3/4 (1990): 357-82.
- . "Expensive Taste Rides Again". *Dworkin and his Critics: With Replies by Dworkin* içinde. Ed. Justine Burley. Malden: Blackwell, 2004.
- . "Facts and Principles". *Philosophy & Public Affairs*, cilt 31, sayı 3 (2003): 211-45.
- . "Fairness and Legitimacy in Justice, And: Does Option Luck Ever Preserve Justice?". *Hillel Steiner and the Anatomy of Justice* içinde. Ed. Stephen de Wijze, Matthew H. Kramer ve Ian Carter. New York: Routledge, 2008.
- . *History, Labor and Freedom*. Oxford: Clarendon Press, 1988.
- . *If You're An Egalitarian, How Come You're So Rich?* Cambridge, MA: Harvard University Press, 2000.
- . *Karl Marx'ın Tarih Teorisi: Bir Savunma*. Çev. Ahmet Fethi. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları, 1998.
- . *Kendinin-Sahibi Olmak, Özgürlük ve Eşitlik*. Çev. Fahri Bakırcı. Ankara: Epos Yayınları, 2016.
- . "Luck and Equality: A Reply to Hurley". *Review of Justice, Luck, and Knowledge*, S. L. Hurley. *Philosophy and Phenomenological Research*, cilt 72, sayı 2 (2006): 439-46.
- . "On the Currency of Egalitarian Justice". *Ethics*, cilt 99, sayı 4 (1989): 906-44.
- . *On the Currency of Egalitarian Justice and Other Essays in Political Philosophy*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2011.
- . *Rescuing Justice and Equality*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 2008.
- . *Self-Ownership, Freedom and Equality*. Cambridge: Cambridge University Press, 1995.
- . *Why not Socialism?* Princeton: Princeton University Press, 2009.
- Cohen, Joshua. "Democratic Equality". *Ethics*, cilt 99, sayı 4 (1989): 727-51.

- Connolly, William. *Legitimacy and the State*. New York: New York University Press, 1984.
- Conte, Sebastian J. "Are Intuitions Treated as Evidence? Cases from Political Philosophy". *Journal of Political Philosophy*, cilt 30, sayı 4 (2022): 411-33.
- Copp, David. "Experiments, Intuitions, and Methodology in Moral and Political Theory". *Oxford Studies in Metaethics - 7 içinde*. Ed. Russ Shafer-Landau. Oxford: Oxford University Press, 2012.
- Covell, Charles. *The Defence of Natural Law*. Houndmills: The Macmillian Press, 1992.
- Crisp, Roger. "Equality, Priority, and Compassion". *Ethics*, cilt 113, sayı 4 (2003): 745-63.
- Crowder, George. *Berlin and Rawls*. APSA 2009 Toronto Meeting, Toronto, 2009.
- Çağrı, Mustafa. "Adalet". *TDV İslam Ansiklopedisi içinde*, 341-43. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1988.
- Çebi, Sezgin Seymen. *Sosyal Adalet: Tarihsel ve Kuramsal Bir Bakış*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012.
- Dağ, Umut. *Martha Nussbaum'un Adalet Anlayışı: Yapabilirlik Yaklaşımı Üzerine Bir İnceleme*. Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Anabilim Dalı, 2021.
- Daniel, M. Bell. "Justice and Liberation". *The Blackwell Companion to Christian Ethics içinde*. Ed. Stanley Hauerwas ve Samuel Wells. Malden: Blackwell Publishing, 2004.
- Darwall, Stephen. *Welfare and Rational Care*. Princeton: Princeton University Press, 2002.
- Devellioğlu, Ferit. "Adalet" maddesi. *Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 1993.
- Dickens, Charles. *Bir Noel Şarkısı*. Çev. Meral Camcı. İstanbul: Bordo Siyah Yayınları, 2018.
- Dunn, John. *Interpreting Political Responsibility*. Princeton: Princeton University Press, 1990.
- Dworkin, Ronald. "Do Values Conflict: A Hedgehog's Approach". *Arizona Law Review*, cilt 43, sayı 2 (2001): 251-60.
- . "Equality, Luck and Hierarchy". *Philosophy & Public Affairs*, cilt 31, sayı 2 (2003): 190-98.

- . Hakları Ciddiye Almak. Çev. Ahmet Ulvi Türkbağ. Ankara: Dost Kitabevi, 2007.
- . Justice for Hedhedogs. Cambridge, London: The Belknap Press of Harvard University Press, 2011.
- . "Liberalism". Public and Private Morality içinde. Ed. Stuart Hampshire. Cambridge, New York, Melbourne: Cambridge University Press, 1978.
- . "Liberalizm" Çev. Eylem Özkaya. Liberaller ve Cemaatçiler içinde. Ed. Andre Berten, Pablo da Silveira ve Herve Pourtois. Ankara: Dost Kitabevi, 2006.
- . A Matter of Principle. Cambridge: Harvard University Press, 1985.
- . "The Original Position". The University of Chicago Law Review, cilt 40, sayı 3 (1973): 500-33.
- . "Ronald Dworkin Replies". Dworkin and His Critics içinde. Ed. Justine Burley. Malden: Blackwell Publishing, 2004.
- . "Sovereign Virtue Revisited". Ethics, cilt 113, sayı 1 (2002): 106-43.
- . Sovereign Virtue: The Theory and Practice of Equality. Cambridge: Harvard University Press, 2000.
- . Taking Rights Seriously. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1977.
- . "What Is Equality? Part 1: Equality of Welfare". Philosophy & Public Affairs, cilt 10, sayı 3 (1981): 185-246.
- . "What Is Equality? Part 2: Equality of Resources". Philosophy & Public Affairs, cilt 10, sayı 4 (1981): 283-345.
- . Why Equality - Equality or Sufficiency. Equality and the Modern Economy: Why Equality, What is Equality, London, The Smith Institute, 15.07.1998.
- Elford, Gideon. "Equality of Opportunity and Other-Affecting Choice: Why Luck Egalitarianism Does Not Require Brute Luck Equality". Ethical Theory and Moral Practice, cilt 16, sayı 1 (2013): 139-49.
- Elster, Jon. Local Justice. Cambridge: Cambridge University Press, 1992.
- . Sour Grapes: Studies in the Subversion of Rationality. Cambridge: Cambridge University Press, 1983.

- Eyal, Nir. "Egalitarian Justice and Innocent Choice". *Journal of Ethics & Social Philosophy*, cilt 2, sayı 1 (2006): 1-18.
- Eyüboğlu, İsmet Zeki. "Adalet" maddesi. *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*. İstanbul: Sosyal Yayınlar, 1988.
- Feinberg, Joel. "Noncomparative Justice". *Philosophical Review*, cilt 83, sayı 3 (1974): 297-338.
- Finnis, John. *Natural Law and Natural Rights*. Oxford: Clarendon Press, 1980.
- Fleischacker, Samuel. *Dağıtıcı Adaletin Kısa Tarihi*. Çev. Eylem Yolsal Murteza ve Gökhan Murteza. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2013.
- Fleurbaey, Marc. "Equal Opportunity or Equal Social Outcome?". *Economics and Philosophy*, cilt 11, sayı 1 (1995): 25-55.
- . "Equality of Resources Revisited". *Ethics*, cilt 113, sayı 1 (2002): 82-105.
- . *Fairness, Responsibility and Welfare*. Oxford: Oxford University Press, 2008.
- Flew, Antony. *The Politics of Procrustes*. New York: Prometheus Books, 1981.
- Fourie, C. "To Praise and to Scorn: The Problem of Inequalities for Esteem for Social Egalitarianism". *Social Equality: On What It Means to be Equals* içinde. Ed. C. Foruie, F. Schuppert ve I. Wallimann-Helmer. Oxford: Oxford University Press, 2015.
- Fourie, Carina. "What is Social Equality? An Analysis of Status Equality as a Strongly Egalitarian Ideal". *Res Publica*, cilt 18 (2012): 107-26.
- Frankfurt, Harry. "Equality as a Moral Ideal". *Ethics*, cilt 98, sayı 1 (1987): 21-43.
- Freeman, Samuel. "Original Position". *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* içinde, ed. N. Zalta Edward, Yaz 2019.
- . "Politics and Justice II: Equality of Resources, Market Luck and the Justification of Adjusted Market Distributions". *Boston University Law Review*, cilt 90: 921-48.
- Gheaus, Anca. "The Feasibility Constraint on The Concept of Justice". *The Philosophical Quarterly*, cilt 63, sayı 252 (2013): 445-64.
- Gilbert, Pablo. "Cohen on Socialism, Equality and Community". *Socialist Studies*, cilt 8, sayı 1 (2012).

- Gill, Rupert. *My Personality, Whose Responsibility? Equal Opportunity for Integrity: What the Metaphysics of the Person can Teach Luck-Egalitarians About Responsibility*. Doktora Tezi. University of Cambridge, Faculty of Philosophy, 2012.
- Glare, P. G. W. (ed.). "Ius" maddesi. *Oxford Latin Dictionary*. Oxford: Oxford University Press, 1968.
- . "Iustitia" maddesi. *Oxford Latin Dictionary*. Oxford: Oxford University Press, 1968.
- Griffin, James. "Modern Utilitarianism". *Revue Internationale de Philosophie*, cilt 36, sayı 3 (1982): 331.
- Güriz, Adnan. "Adalet Kavramının Belirsizliği". *Adalet Kavramı içinde*. Ed. Adnan Güriz. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu, 2013.
- Hakyemez, Yusuf Şevki. "Çoğunlukçu Demokrasi Anlayışı, Rousseau ve Türk Anayasaları Üzerindeki Etkisi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, cilt 52, sayı 4 (2003).
- Handby, Edmund. "Assessing the Use of Intuitions in Contemporary Political Theory". *The Journal of Politics*, cilt 84, sayı 3 (2022): 1595-606.
- Heath, Joseph. "Dworkin's Auction". *Politics, Philosophy & Economics*, cilt 3, sayı 3 (2004): 313-35.
- Heywood, Andrew. *Political Ideas and Concepts: An Introduction*. New York: St. Martin's Press, 1994.
- . *Political Theory: An Introduction*. Hampshire: Palgrave Mcmillian, 2004.
- Hirose, Iwao. *Egalitarianism. New Problems of Philosophy*. Oxon: Routledge, 2015.
- Hobbes, Thomas. *Leviathan veya Bir Din ve Dünya Devletinin İçeriği, Biçimi ve Kudreti*. Çev. Semih Lim. Yapı Kredi Yayınları, 2007.
- Holtug, Nils. "Welfare Luck Egalitarianism and Expensive Tastes". *Moral Philosophy and Politics*, cilt 2, sayı 1 (2015): 179-206.
- Huemer, Michael. *Ethical Intuitionism*. New York: Palgrave Macmillan, 2005.
- Hume, David. *An Enquiry Concerning the Principles of Morals*. Indianapolis: Hackett Publishing Company, 1983.
- Hurley, S. L. *Justice, Luck and Knowledge*. Cambridge: Harvard University Press, 2003.

- Huzum, Eugen. "Can Luck Egalitarianism be Really Saved by Value Pluralism?". *Studia Universitatis Babeş-Bolyai Philosophia*, cilt 56, sayı 2 (2011): 41-51.
- İşıқтаç, Yasemin. "Adalet". *Sosyal Bilimler Ansiklopedisi içinde*, ed. Yekta Saraç, 4-8. Ankara: TÜBİTAK, 2022.
- Kant, Immanuel. "İnsanseverlikten Ötürü Yalan Söylemek Konusunda Bir Sözümona Hak Üzerine". *Cogito*, cilt 16 (1998): 47-51.
- Kaufman, Alexander. "Introduction". *Distributive Justice and Access to Advantage içinde*. Ed. Alexander Kaufman. Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
- Kelsen, Hans. "Adalet Nedir?". Çev. Ali Acar. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, cilt 107 (2013).
- Kerr, Gavin. *The Property-Owning Democracy*. New York: Routledge, 2017.
- Kılıç, Muharrem. *Hukuksal Aklın Sosyo-Politik Bağlamı*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2018.
- . "Konut Hakkının Sosyopolitiği: Sosyal Haklar Sistematiği Açısından Bir Çözümleme". *Anayasa Yargısı*, cilt 37, sayı 2 (2020): 67-112.
- Kınalızade Ali Çelebi. *Ahlâk-ı Alâî*. Ed. Mustafa Koç. İstanbul: Klasik Yayınları, 2007.
- Knight, Carl. "Egalitarian Justice and Valuational Judgment". *Journal of Moral Philosophy*, cilt 6 (2009): 482-98.
- . *Luck Egalitarianism: Equality, Responsibility, and Justice*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2009.
- . "Reflective Equilibrium". *Methods in Analytical Political Theory içinde*. Ed. Adrian Blau. Cambridge: Cambridge University Press, 2017.
- Kymlicka, Will. *Çağdaş Siyaset Felsefesine Giriş*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2016.
- . *Çokkültürlü Yurttaşlık ve Azınlık Haklarının Liberal Teorisi*. Çev. Abdullah Yılmaz. Oxford: Oxford University Press, 1998.
- Lamont, Julian ve Christi Favor. "Distributive Justice". *The Stanford Encyclopedia of Philosophy içinde*, ed. Edward N. Zalta, Kış 2017.
- Lamont, W. D. "Justice: Distributive and Corrective". *Philosophy*, cilt 16, sayı 61 (1941): 3-18.

- Leopold, David. "Analytical Marxism". The Stanford Encyclopedia of Philosophy içinde, ed. Edward N. Zalta ve Uri Nodelman, Güz 2022.
- Levine, A. "Rewarding Effort". Journal of Political Philosophy, cilt 7, sayı 4 (1999): 404-18.
- Lippert-Rasmussen, Kasper. "Arneson on Equality of Opportunity for Welfare". Journal of Political Philosophy, cilt 7, sayı 4 (1999): 478-87.
- . "Egalitarianism, Option Luck, and Responsibility". Ethics, cilt 111, sayı 3 (2001): 548-79.
- . Luck Egalitarianism. London: Bloomsbury, 2015.
- List, Christian ve Laura Valentini. "The Methodology of Political Theory". The Oxford Handbook of Philosophical Methodology içinde. Ed. Herman Cappelen, Tamar Szabó Gendler ve John Hawthorne. Oxford: Oxford University Press, 2018.
- Macleod, Colin M. "Unequal Talents". Liberalis, Justice and Markets içinde. Ed. Colin M. Macleod. Oxford: Clarendon Press, 1998.
- Marx, Karl ve Friedrich Engels. Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi. Çev. M. Kabagil. Ankara: Sol Yayınları, 1969.
- McIntyre, Alasdair. Erdem Peşinde. Çev. Muttalip Özcan. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2001.
- Meijers, Tim ve Pierre-Etienne Vandamme. "Equality, Value Pluralism And Relevance: Is Luck Egalitarianism In One Way Good, But Not All Things Considered?". Critical Review of International Social and Political Philosophy, cilt 22, sayı 3 (2019): 318-34.
- Meyer, Lukas. "Intergenerational Justice". The Stanford Encyclopedia of Philosophy içinde, ed. Edward N. Zalta, Yaz 2021.
- Mill, John Stuart. Faydacılık. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2017.
- Miller, David. "Equality and Justice". Ratio, cilt 10, sayı 3 (1997): 222-37.
- . "The Incoherence of Luck Egalitarianism". Distributive Justice and Access to Advantage içinde. Ed. Alexander Kaufman. Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
- . "Justice". The Stanford Encyclopedia of Philosophy içinde, ed. Edward N. Zalta, Güz 2021.
- . Market, State and Community: Theoretical Foundations of Market Socialism. Oxford: Clarendon Press, 1989.

- . “Our Unfinished Debate About Market Socialism”. *Politics, Philosophy & Economics*, cilt 13, sayı 2 (2014): 119-39.
- . *Principles of Social Justice*. Cambridge: Harvard University Press, 1999.
- Miller, Fred D. *Nature, Justice and Rights in Aristotle's Politics*. Oxford: Clarendon Press, 1995.
- Mutçalı, Serdar. “Adalet (عدل)” maddesi. *Arapça - Türkçe Sözlük*. İstanbul: Dağarcık Yayınları, 2018.
- Mütercim Asım Efendi. “El-Adl” maddesi. *Kâmûsu'l-Muhît Tercümesi*. Ed. Mustafa Koç. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2014.
- Nagel, Thomas. *Mortal Questions*. Cambridge: Cambridge University Press, 1979.
- Nagel, Thomas. *Equality and Partiality*. Oxford: Oxford University Press, 1991.
- Narveson, Jan. “On Dworkinian Equality”. *Social Philosophy and Policy*, cilt 1, sayı 1 (1983): 1-23.
- Nath, Rekha. “Relational Egalitarianism”. *Philosophy Compass*, cilt 15, sayı 7 (2020): e12686.
- Nielsen, Lasse ve Andreas Albertsen. “Why Not Community? An Exploration of the Value of Community in Cohen's Socialism”. *Res Publica* (2021).
- Nişanyan, Sevan. “Adalet” maddesi. *Nişanyan Sözlük*. s.e.t. 06.01.2023. <<https://www.nisanyansozluk.com/kelime/adalet>>.
- Nozick, Robert. *Anarşi, Devlet ve Ütopya*. Çev. Alışan Oktay. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2006.
- Omay, Murad. “Sonuççuluk ve Spesifik Türleri”. *Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Teori ve Araştırmalar II* içinde. Ed. Serdar Öztürk. Ankara: Gece Kitaplığı, 2020.
- Onions, C. T. (ed.). “Advantage” maddesi. *The Oxford Dictionary of English Etymology*. Oxford: Clarendon Press, 1994.
- . “Justice” maddesi. *The Oxford Dictionary of English Etymology*. Oxford: Clarendon Press, 1994.
- Otsuka, Michael. “Editor's Preface”. *Finding Oneself in the Other* içinde. Ed. Michael Otsuka. Princeton: Princeton University Press, 2013.

- . “Justice as Fairness: Luck Egalitarian, Not Rawlsian”. *The Journal of Ethics*, cilt 14, sayı 3/4 (2010): 217-30.
- . “Luck, Insurance, and Equality”. *Ethics*, cilt 113, sayı 1 (2002): 40-54.
- Özberk, Nejdet. *Yoksulluk ve Eşitlik: Ekonomik Eşitliğin Değeri. Yüksek Lisans. Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü / İktisat Ana Bilim Dalı*, 2005.
- Özkaya, Eylem. “Genel Giriş”. *Liberaler ve Cemaatçiler içinde*. Ed. Andre Berten, Pablo da Silveira ve Herve Pourtois. Ankara: Dost Kitabevi, 2006.
- Özkök, Gülriz. *John Rawls’ın Adalet Görüşü Bakımından Devlet Problemi. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Anabilim Dalı*, 1999.
- . “Ronald Dworkin’de Adalet ve Haklar”. *Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi*, sayı 5 (2002): 98-106.
- Özön, Mustafa Nihat. “Adalet” maddesi. *Osmanlıca Türkçe Sözlük*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1971.
- Parlatır, İsmail, Nevzat Gözaydın, Hamza Zülfiyar, Tezcan Aksu, Seyfullah Türkmen ve Yaşar Yılmaz. “Adalet” maddesi. *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1988.
- Peters, Francis E. “Dikē (Δίκη) ve Dikaiosūnē (δικαιοσύνη)” maddesi. *Antik Yunan Felsefesi Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları, 2004.
- Platon. *Devlet*. Çev. Cenk Saraçoğlu ve Veysel Atayman. İstanbul: Bordo Siyah Yayınları, 2005.
- Plaw, Avery. “Why Monist Critiques Feed Value Pluralism: Ronald Dworkin’s Critique of Isaiah Berlin”. *Social Theory and Practice*, cilt 30, sayı 1 (2004): 105-26.
- Preus, Anthony. “Dike, Dikaios, Dikaiosyne; Δίκη, δίκαιος, δικαιοσύνη” maddesi. *Historical Dictionary of Ancient Greek Philosophy*. Lanham: Rowman & Littlefield, 2015.
- Radbruch, Gustav. “Hukuk Kavramı”. Çev. Melike Belkıs Aydın. *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, cilt 1, sayı 2 (2015): 144-50.
- Rakowski, Eric. *Equal Justice*. Oxford: Oxford University Press, 1993.
- Rawls, John. “Fairness to Goodness”. *The Philosophical Review*, cilt 84, sayı 4 (1975): 536-54.

- . *Justice as Fairness: A Restatement*. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press, 2001.
- . “Justice as Fairness: Political not Metaphysical”. *Philosophy & Public Affairs*, cilt 14, sayı 3 (1985): 223-51.
- . “The Priority of Right and Ideas of the Good”. *Philosophy & Public Affairs*, cilt 17, sayı 4 (1988): 251-76.
- . *Siyasal Liberalizm*. Çev. Mehmet Fevzi Bilgin. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2007.
- . “Social Unity and Primary Goods”. *Utilitarianism and Beyond* içinde. Ed. Amartya Sen ve Bernard Williams. Cambridge: Cambridge University Press, 1982.
- . *A Theory of Justice*. Cambridge, Massachusetts: The Belknap Press of Harvard University Press, 1971.
- . “A Well-Ordered Society”. *Philosophy, Politics and Society* içinde. Ed. Peter Laslett ve James Fishkin. Oxford: Blackwell, 1979.
- Requejo, Ferran. “Isaiah Berlin’s Value Pluralism: Refining Theory to Improve Democratic Practice”. Çev. Mary Black. *CSSR*, cilt 4 (2014).
- Robeyns, Ingrid. “On G. A. Cohen’s “On the Currency of Egalitarian Justice””. *Ethics*, cilt 125, sayı 4 (2015).
- Roemer, John E. *Egalitarian Perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.
- . *Equality of Opportunity*. Cambridge: Harvard University Press, 1998.
- . “Equality of Resources Implies Equality of Welfare”. *The Quarterly Journal of Economics*, cilt 101, sayı 4 (1986): 751-84.
- . “Equality of Talent”. *Economics and Philosophy*, cilt 1, sayı 2 (1985): 151-88.
- . “A Pragmatic Theory of Responsibility for the Egalitarian Planner”. *Philosophy and Public Affairs*, cilt 22, sayı 2 (1993): 146-66.
- . *Theories of Distributive Justice*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1996.
- Ross, Alf. *On Law and Justice*. Çev. Uta Bindreiter. Ed. Jakob v. H. Holtzman. Oxford: Oxford University Press, 2019.

- Ryan, Alan. *The Making of Modern Liberalism*. Princeton: Princeton University Press, 2012.
- Sağlam, Rabia. *Liberalizm, Adalet ve Ütopya*. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2008.
- Sandel, Michael. *Adalet*. Çev. Mehmet Kocaoğlu. Ankara: Eksi Kitaplar, 2017.
- . *Liberalizm ve Adaletin Sınırları*. Ankara: Dost Kitabevi, 2014.
- Scanlon, T. M. "Justice, Responsibility and the Demands of Equality". *The Egalitarian Conscience* içinde. Ed. Christine Sypnowich. Oxford: Oxford University Press, 2006.
- . "Preference and Urgency". *The Journal of Philosophy*, cilt 72, sayı 19 (1975): 655-69.
- . *What We Owe to Each Other*. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press, 1998.
- Schaller, Walter E. "Expensive Preferences and the Priority of Right: A Critique of Welfare-Egalitarianism". *The Journal of Political Philosophy*, cilt 5, sayı 3 (1997): 254-73.
- Scheffler, Samuel. "Choice, Circumstance and the Value of Equality". *Politics, Philosophy & Economics*, cilt 4, sayı 1 (2005): 5-28.
- . "Equality as the Virtue of Sovereigns: A Reply to Ronald Dworkin". *Philosophy & Public Affairs*, cilt 31, sayı 2 (2003): 199-206.
- . "What Is Egalitarianism?". *Philosophy & Public Affairs*, cilt 31, sayı 1 (2003): 5-39.
- Schemmel, Christian. "Distributive and Relational Equality". *Politics, Philosophy & Economics*, cilt 11, sayı 2 (2011): 123-48.
- Schmidtz, David. *Adaletin Unsurları*. Ankara: Liberte Yayınları, 2010.
- Schuppert, F. "Analysing the Nature of Social Egalitarian Relationships". *Social Equality: On What It Means to be Equals* içinde. Ed. C. Foruie, F. Schuppert ve I. Wallimann-Helmer. Oxford: Oxford University Press, 2015.
- Segall, Shlomi. "What's So Egalitarian About Luck Egalitarianism?". *Ratio*, cilt 28, sayı 3 (2015): 349-68.
- Sen, Amartya. "Capability and Well-Being". *The Quality of Life* içinde. Ed. Martha Nussbaum ve Amartya Sen. Oxford: Oxford University Press, 1993.
- . "Equality of What". *The Tanner Lectures on Human Values* içinde. Ed. S.M. McMurrin. Cambridge: Cambridge University Press, 1980.

- . *Idea of Justice*. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press, 2009.
- . *Inequality Reexamined*. Oxford: Oxford University Press, 2006.
- . "Interpersonal Comparisons of Welfare". *Economics and Human Welfare* içinde. Ed. Michael J. Boskin: Academic Press, 1979.
- . "The Standard of Living: Lecture I, Concepts and Critics". *The Standard of Living* içinde. Ed. Geoffrey Hawthorn. Cambridge: Cambridge University Press, 1985.
- . "Well-Being, Agency and Freedom: The Dewey Lectures 1984". *The Journal of Philosophy*, cilt 82, sayı 4 (1985): 169-221.
- Sharp, Daniel. "Christian Schemmel: Justice and Egalitarian Relations". *Res Publica* (2022).
- Soukhanov, Anne H. (ed.). "Advantage" maddesi. *The American Heritage Dictionary of The English Language*. Boston: Houghton Mifflin, 2000.
- Stark, Andrew. "Beyond Choice: Rethinking the Post-Rawlsian Debate over Egalitarian Justice". *Political Theory*, cilt 30, sayı 1 (2002): 36-67.
- Sumner, L. W. "The Subjectivity of Welfare". *Ethics*, cilt 105, sayı 4 (1995): 764-90.
- . *Welfare, Happiness, and Ethics*. Oxford: Clarendon Press, 1996.
- Swift, Adam. "The Value of Philosophy in Nonideal Circumstances". *Social Theory and Practice*, cilt 34, sayı 3 (2008): 363-87.
- Taşgetiren, Çağrı. *Liberalizm'in Komüniteryen Eleştirisi: Michael Sandel Örneği*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Anabilim Dalı, 2020.
- Temkin, Larry S. "Egalitarianism Defended". *Ethics*, cilt 113 (2003): 764-82.
- . *Inequality*. New York: Oxford University Press, 1993.
- Thigpen, Robert B. ve Lyle A. Downing. "Liberalism and the Neutrality Principle". *Political Theory*, cilt 11, sayı 4 (1983): 585-600.
- Tietze, Andreas. "Adalet" maddesi. *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı*. İstanbul: Simurg Yayınları, 2002.
- Toku, Neşet. *John Locke ve Siyaset Felsefesi*. Liberte Yayınları, 2003.
- Tomlin, Patrick. "What is the Point of Egalitarian Social Relationships?". *Distributive Justice and Access to Advantage* içinde. Ed. Alexander Kaufman. Cambridge: Cambridge University Press, 2014.

- Topakkaya, Arslan. "Adalet Kavramı Bağlamında Aristoteles - Platon Karşılaştırması". *FİSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi* (2008): 27-46.
- Torun, Yıldırım. *Ronald Dworkin'in Hukuk ve Siyaset Felsefesinde Adalet Eşitlik ve Özgürlük Sorunu*. Ankara: Savaş Yayınevi, 2008.
- Türkbağ, Ahmet Ulvi. "Haklar, Hakkaniyet, Bütünlük ve Adalet: Dworkin'in Adalet Perspektifi". *Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi*, cilt 9 (2003): 88-95.
- Tüzen, M. Ahmet. "Michael Sandel'in Deontolojik Benlik Eleştirisi". *Felsefe Dünyası Dergisi*, sayı 71 (2020): 116-34.
- Uluçay, Güler. *Değer Çoğulculuğu ve Liberalizm: Isaiah Berlin'in Siyaset Felsefesi*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, 2007.
- Vallentyne, Peter. "Brute Luck Equality and Desert". *Desert and Justice* içinde. Ed. Serena Olsaretti. Oxford: Clarendon Press, 2003.
- Van der Veen, Robert. "Equality of Talent Resources: Procedures or Outcomes?". *Ethics*, cilt 113, sayı 1 (2002): 55-81.
- Vincent, Andrew. *The Nature of Political Theory*. Oxford: Oxford University Press, 2004.
- Voigt, Kristin. "Relational Egalitarianism". *Oxford Research Encyclopedia of Politics* içinde. Oxford: Oxford University Press, 2020.
- Vrousalis, Nicholas. *The Political Philosophy of G. A. Cohen*. London: Bloomsbury, 2015.
- Walzer, Michael. "Liberalism and the Art of Separation". *Political Theory*, cilt 12, sayı 3 (1984): 315-30.
- Walzer, Michael. *Spheres of Justice*. New York: Basic Books, 1983.
- Williams, Andrew ve Michael Otsuka. "Equality, Ambition and Insurance". *Proceedings of the Aristotelian Society, Supplementary Volumes*, cilt 78 (2004): 131-66.
- Wolff, Jonathan. "Fairness, Respect, and the Egalitarian Ethos". *Philosophy & Public Affairs*, cilt 27, sayı 2 (1998): 97-122.
- Young, Iris Marion. *Justice and the Politics of Difference*. Princeton: Princeton University Press, 1990.
- Yükselbaba, Ülker. *Liberal Dağıtıcı Adalet Tartışmaları: Bentham, Mill, Rawls, Dworkin ve Nozick*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2016.

Av. Dr. İbrahim GÜL

Aleyna Ayça ÖZDUMAN

(Siber Terör)

**ULUSLARARASI
ORGANİZE SUÇLAR
(YÖNETİM)**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Uluslararası Organize Suçlar (Yönetim)

İbrahim Gül - Aleyna Ayça Özdoğan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3871

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 912 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

REFERANSLAR

- 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu, RG 1.8.1999, S. 23773
- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK), Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=55dd1-a5b2-23168bad1271/content>, (Erişim:2023)
- ABD Adalet Bakanlığı, Organize Suç ve Çeteler Dairesi, Erişim: 3.3.2022, <https://www.justice.gov/criminal-ocgs>
- ABD Federal Resmi Gazetesi, <https://www.federalregister.gov/>
- ABD Ulusal Adfalet Enstitüsü, <https://nij.ojp.gov/>
- ABD; Adalet Bakanlığı, <https://www.justice.gov/sites/default/files/ag/legacy/2004/06/09/99MoscowCommunique.pdf> (Moskova, 19-20 Ekim 1999)", Erişim:4.3.2022, 3713 Terörle Mücadele Kanunu (TMK)
- Adalet Bakanlığı. (2003). *Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi*. Erişim Tarihi 20.12.2021, https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2312020102044bm_45.pdf
- Adamoli, S. (1998). *Organized Crime Around The World*. Helsinki: European Institute for Crime Prevention and Control, United Nations Publications. s. 43.
- Aksakal, M. 2008. *Karapara aklama suçu ile organize suçu ve terörizmin finansmanı suçu arasındaki ilişki ve mücadele yöntemleri*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi).
- Aldoori A., Uluslararası Hukukta Siber Suçla Mücadele, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Aliusta, C., & Benzer, R. (2018). Avrupa Siber Suçlar Sözleşmesi Ve Türkiye'nin Dahil Olma Süreci. *Uluslararası Bilgi Güvenliği Mühendisliği Dergisi*, 4(2), 35-42.
- Altan, Y., Arslan, M., Dönmezer, S., & Kocasakal, Ü. (2002). Türkiye'de Organize Suçlarla Mücadelenin Esasları. Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan, 1.

- ALTUN, Ö. Ü. A. (2022). Siber Suçların Kriminolojik Analizi. *Sciences (JOSHAS JOURNAL)*, 8(48).
- Ambos, K. (2015). International criminal responsibility in cyberspace. In *Research Handbook on International Law and Cyberspace*. Edward Elgar Publishing.
- Andreas, P., & Greenhill, K. M. (2010). *Sex, Drugs, and Body Counts: The Politics of Numbers in Global Crime and Conflict*. Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Arie, K. (2016). Complex deterrence theory and the post-cold war security environment. *NIDS Journal of Defense and Security*, 17, 21-39.
- ASEANAPOL, Asya Polis Teşkilatı, <http://www.aseanapol.org/about-aseanapol>
- Assembly of State Parties, Review Conference, the Crime of Aggression. (2010, June 11). ICC Doc. RC/Res. 6, Art. 8.
- Avrupa Birliği, REGULATION (EU) 2016/794 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 11 May 2016, Erişim:4.3.2022, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_2016.135.01.0053.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2016%3A135%3ATOC
- Avrupa Konseyi, <https://www.consilium.europa.eu/e>
- Avrupa Konseyi. (2004). Cybercrime Convention: Explanatory Report. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/185> (s. 2)
- Avrupa Konseyi. (2004). Cybercrime Convention: Explanatory Report. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/185> (s. 2)
- Avşar, B. Z., & Öngören, G. (2010). *Bilişim hukuku*. İstanbul, Türkiye: Türkiye Bankalar Birliği.
- Avşar, Z., & Öngören, G. (2010). *Bilişim Hukuku*. İstanbul: Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, 126-130.
- Aydın, M. (2007). Genel Güvenliği Kasten Tehlikeye Düşürmek Suçu, Silah Kavramı ve Yargıtay Uygulaması. *Terazi Hukuk Dergisi*, 6(Şubat).
- Bahar, A. (2018). Bilişim suçları, iletişim ve sosyal medya. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 10(3), 1-36. <https://orcid.org/0000-0002-3146-1833>
- Bahrens T. & Lewerenz F. (2013). Being tough is not enough, Curbing transnational Organized Crime(Executive Summary), *Being tough is not enough Curbing transnational Organized Crime International Expert Conference 28 Şubat – 1 Mart 2013* içinde (s. 10-18.). Berlin: Friedrich-Ebert-Stiftung

- Bahrens T. & Lewerenz F. (2013). Being tough is not enough, Curbing transnational Organized Crime(Executive Summary), *Being tough is not enough Curbing transnational Organized Crime International Expert Conference 28 Şubat – 1 Mart 2013* içinde (s. 10-18.). Berlin: Friedrich-Ebert-Stiftung
- Baldwin, D. A. (1997). The concept of security. *Review of International Studies*, 23(1), 5-26.
- Bauman, Z. (2020). Küreselleşme, Toplumsal Sonuçları (9. basım, Abdullah Yılmaz, Çev.). İstanbul: Ayrıntı.
- Bayındır, S. (2014). Devletin Güvenliğine ve Siyasal Yararlarına İlişkin Bilgileri Casusluk Maksudıyla Temin Etme Suçu (TCK m. 328). *Legal Hukuk Dergisi*, 12(138).
- Baylis, J. (2008). Uluslararası ilişkilerde güvenlik kavramı. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 5(18), 69-85.
- Beim, J. (2018). Enforcing a Prohibition on International Espionage. *Chicago Journal of International Law*, 18(2).
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Sektörel Araştırma ve Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı. (2022). Dijitalleşen dünyada bilişim suçları ve mücadele yöntemleri. Ankara, Türkiye: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu.
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu. (2023). İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ). <https://www.btk.gov.tr/itu> (erişim tarihi: 07.09.2023)
- Birdişli, F. (2011). Ulusal güvenlik kavramının tarihsel ve düşünsel temelleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(31), 149-169.
- Birdişli, F. (2023). Uluslararası Kurumların Normatif Bir Unsuru Olarak Uluslararası Güvenlik. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 78(2), 381-405.
- Birleşmiş Milletler, Uyuşturucu ve Suç Dairesi. (2004). *United Nations Convention Against Transnational Organized Crime and The Protocols Thereto*. Erişim Tarihi 30.12.2021, https://www.unodc.org/documents/middleeastandnorthafrica/organised-crime/UNITED_NATIONS_CONVENTION_AGAINST_TRANSNATIONAL_ORGANIZED_CRIME_AND_THE_PROTOCOLS_THERETO.pdf
- Bitton, R. (2014). The Legitimacy of Spying Among Nations. *American University International Law Review*, 29(5), Article 3.
- Boister, N. (2003). Transnational Criminal Law?. *European Journal of International Law*, 14(5), 954.
- Brauch, H. G. (2008). Güvenliğin yeniden kavramsallaştırılması: Barış, güvenlik, kalkınma ve çevre kavramsal dörtlüsü. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 5(18), 1-47.

- Brenner, S. W. (2002). *Cybercrime: Criminal Threats from Cyberspace*. Santa Barbara, CA: ABC-CLIO. (s. 27); Choo, K. R., & Smith, R. G. (2007). *Crime and Justice in the Age of Cyberspace*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications. (s. 41)
- Brodie, B. (1959). The anatomy of deterrence. *World Politics*, 11(2), 173-191.
- Burak Tangör, "Avrupa birliğinin Dış Güvenlik ve Savunma Politikaları", Seçkin, Ankara:2010
- Buzan, B. (1991). *People, states and fear: An agenda for international security studies in the post-cold war era*. New York: Harvester Wheatsheaf.
- Buzan, B. ve Hansen, L. (2009). *The evolution of international security studies*. England: Cambridge University Press.
- Cadoppi, A., Canestrari, S., Manna, A., & Papa, M. (2019). *Cybercrime*. Vicenza: UTET Giuridica.
- CENGİZ, Mahmut – ŞEN, Bilal: "Sınıraşan Suçlar: Tanımı Ortaya Çıkış Süreci ve Gelişmesi", içinde Sınıraşan Organize Suçlar, Kavramlar, Yöntemler, Eğilimler (DEMİR, Oğuzhan Ömer – KÜÇÜKUYSAL, Bahadır ed.), Adalet Yayınevi, Ankara, 2012, s. 21.
- CFR (Council on Foreign Relations). (2021, June 10). What Does the G7 Do? <https://www.cfr.org/background/what-does-g7-do> (erişim tarihi: 07.09.2023)
- Christopher D, Baker. (2003). Tolerance of International Espionage: A Functional Approach. *American University International Law Review*, 9(5).
- Citizens Crime Commission of New York City. (t.y.). *History of The Crime Commission*. Erişim adresi <http://www.nycrimecommission.org/about-history.php>
- Cizre, Ü. (2006). Egemen ideoloji ve TSK: Kavramsal ve ilişkisel bir analiz. A. İnsel ve A. Bayramoğlu (Eds.), *Bir zümre, bir parti Türkiye'de ordu*. İstanbul: Birikim Yayınları.
- Convention (IV) Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War. (1949, August 12). Art. 75, 6 U.S.T. 3516, 75 U.N.T.S. 287.
- Coppins, M. (2010, July 20). Spies Among Us: Modern-Day Espionage. *NEWSWEEK*. <https://perma.cc/3A2g-AMME>
- Corfu Channel (Albania v. UK) Case. (1949). Judgment on Merits. *ICJ Reports* 1949, 35.
- Council of Europe, "Organised crime situation report 2001", Erişim: 4.3.2022, <https://www.coe.int/t/dg1/legalcooperation/economiccrime/organisedcrime/Report2001E.pdf>

- Council on Foreign Relations, <https://www.cfr.org/report/global-regime-transnational-crime>
- Çalışır K.T.(2009). *Suçun Vebası, Suç Örgütlerinin Anatomisi*. Adalet Yayınları (s.7)
- Çetin, M. S. (2021). Yargıtay Kararları Işığında Bilişim Sistemine Girme veya Kalma Suçu (TCK m. 243) [Crime of Entering and Staying in the Information Systems in the Light of Court of Cassation Decisions (TPC art. 243)]. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi (TAAD)*, 12(45).
- Çetindağ, F. (2004). *Türk Anayasal Sisteminde Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanması Bağlamında Kamu Düzeni (Yüksek Lisans Tezi)*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Ankara.
- Değirmenci, O. (2013). ÇEŞİTLİ GÖRÜNÜMLERİYLE ULUSLARARASI SUÇ KAVRAMI: DAR VE GENİŞ ANLAMDA ULUSLARARASI SUÇLAR VE TÜRK HUKUKU = (INTERNATIONAL CRIMES WITH THE DIFFERENT ASPECTS: INTERNATIONAL CRIMES LARGO SENSU AND STRICTO SENSU AND TURKISH LAW). *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 71(1), 229-266.
- Demarest, G. B. (1996). Espionage in International Law. *Denver Journal of International Law & Policy*, 24, 321-331.
- Demir O.Ö, & Küçükuysal B. (Ed.), (2013). *Sınıraşan Organize Suçlar, Kavramlar, Yöntemler Eğilimler*, Cengiz M., & Cengiz B. *Sınıraşan Suçlar Tanımı, ortaya Çıkış Süreci ve Gelişmesi* Ankara: Adalet Yayınları
- Denek, S. (2019). Changing role of private military contractors after the cold war. *Novus Orbis: Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 1(1), 51-61.
- Dışişleri Bakanlığı, <https://www.mfa.gov.tr>
- Djumala, D., Bainus, A., Setiabudi, R. W. ve Djuyandi, Y. (2023). Constructing the nuclear thread: The relevance of deterrence theory in the Russia-Ukraine conflict. *Journal of Namibian Studies*, 33(52), 192-205.
- Driver, D. (2019). Deterrence in eastern Europe in theory and practice. *Connections: The Quarterly Journal*, 19 (1-2), 11-25.
- Efe, A. (2021). Yapay Zeka Uygulamalarının Hukuk Sistemi ve Adli Süreçler Üzerindeki Beklenen Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme. *Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi*, 8(2), Ankara.
- Emniyet Genel Müdürlüğü, "Kaçakçılıkla ve Organize Suçlarla Mücadele 2016 Raporu", Erişim:4.3.2022, <https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/kom/YAYINLARIMIZ/T%C3%9CRK%C3%87E/2016%20RAPORU%20T%C3%9CRK%C3%87E.pdf>
- Erdem, M., & Özocak, G. (2017). Sınıraşan Bir Suç Olarak Siber Suçlarla Mücadelede Uluslararası İşbirliği.

- Erol H. (2007). *5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu*. Ankara: Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi(s. 62-69)
- EUROPEAN SECURITY STRATEGY EN A SECURE EUROPE IN A BETTER WORLD, <https://www.consilium.europa.eu/media/30823/qc7809568enc.pdf>
- EUROPOL Internet Organised Crime Assessment (IOCTA) 2023 <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/internet-organised-crime-assessment-iocta-2023#downloads> (erişim: 15.10.2023)
- Europol Press Release (2011). Cybercrime as a business: The digital underground economy. Available at <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/cybercrime-business-digital-underground-economy>
- EUROPOL, www.europol.europa.eu/about-europol, Erişim.4.3.2022
- EU-SOCTA. (2021). *Ağır ve Organize Suç Tehdit Değerlendirme Raporu, Kritik Değerlendirme*. Erişim Tarihi 13.01.2021, https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/socta2021_1.pdf
- EVİKİ, S.V. “Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu(Forming Organized Group With the Intention of Committing Crime), Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Volume: 19 - Issue: 2, s. 667,697
- Fafinski, S., *Computer Misuse Response, Regulation and The Law*, Devon, Willan Publishing, 2009.
- Fafinski, S., *Computer Misuse Response, Regulation and The Law*, Devon, Willan Publishing, 2009.
- Faga, P.H., (2017) “The Implications of Transnational Cyber Threats in International Humanitarian Law: Analysing the Distinction Between Cybercrime, Cyber Attack, and Cyber Warfare in the 21st Century” *Baltic Journal of Law & Politics*, 10(1)
- Falk, R.A., & American Society of International Law. (1962). *Essays on espionage and international law*. Ohio State University Press.
- Feridun Yenisey Hukuk İhtisas Seminerleri. (2021). *Türkiye’de Organize Suç Gerçeği, Organize Suçlar, Uyuşturucu Tehlikesi ve Kaçakçılığı ile Mücadele*. Erişim adresi <https://www.youtube.com/watch?v=LJj1SZjO2yo&t=3053s>
- Foerster, S. (2012). Strategies of deterrence. S. Jasper (Ed.), *Conflict and cooperation in the global commons: A comprehensive approach for international security*. Washington: Georgetown University Press.
- FRONTEX, <https://frontex.europa.eu/we-support/cross-border-crime/>
- Frontex. (t.y.). *Cross-border Crime*. Erişim Tarihi 19.12.2021, <https://frontex.europa.eu/we-support/cross-border-crime>

- Gökmen, D. (2017). Uygulamada Terörle Mücadele Kanunu ve Devlet Sırlarına Karşı Suçlar (3. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Gözübüyük, A. P. (1982). Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunlarıyla Mukayeseli Türk Ceza Kanunu Açıklaması (Cilt 1, 3. Baskı). Ankara: Kazancı Yayınevi.
- Gray, C. S. (2003). Maintaining effective deterrence. Carlisle, PA: Strategic Studies Institute.
- Greco, G. & Montinaro, N. (2021). The Phenomenon of Cybercrime: From the Transnational Connotation to The Need for Globalization of Justice. *European Journal of Social Science Studies*, 6 (1), 1-10.
- Greenberg, A. (2018). The untold story of NotPetya, the most devastating cyberattack in history. *Wired*, August, 22.
- Grotius, H. (1925). *The Law of War and Peace* (F. Kelsey, Trans.). Oxford: [s.n.]. (Original work published 1625)
- Gül, H. (2023). Ulusal Güvenlik Bağlamında Caydırıcılık Stratejisinin Dönüşümü: Dönemsel Bir Analiz. *Novus Orbis, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 5(2).
- Gül, İ. (2017). *Elitizm ve Bürokrasi: Türkiye Örneği (Yayımlanmamış Doktora Tezi)*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.
- Gündoğdu, E. (2016). Uluslararası ilişkilerde caydırma teorisi. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 1-22.
- Güneydoğu Avrupa Kanun Uygulama Merkezi Sözleşmesi. (2011). *T.C. Resmi Gazete*(28102, 1 Kasım 2011)
- Hafizoğulları Z., & Güngör D. (2007). *Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi*. TBB Dergisi, 69, 21
- Hafizoğulları, Z., & Küçüktaşdemir, Ö. (2015). Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk. *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2015(2).
- Hafizoğulları, Z., & Özen, M. (2010). Türk Ceza Hukukunda Devlet Sırrına Genel Bir Bakış. *Ankara Barosu Dergisi*, 68(2010/1).
- Harry C. Bredemeir, Richard M. Stetson, "The Analysis of Social Systems", 1962, Newyork
- Hasham, S., Joshi, S., & Mikkelsen, D. (2019). *Financial crime and fraud in the age of cybersecurity*. McKinsey & Company.
- http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b9be2f6a05e52.72977104. (erişim tarihi: 12.09.2018)

- https://en.wikipedia.org/wiki/Sony_Pictures_hack (Erişim tarihi: 01.09.2023)
- <https://f3magazine.unicri.it/?p=310> (erişim tarihi: 06.06.2023)
- <https://www.appropriations.senate.gov/hearings/combatting-transnational-criminal-organizations-and-related-trafficking>
- <https://www.britannica.com/topic/espionage>. (erişim tarihi: 11.03.2019)
- <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/2618386/in-cyber-differentiating-between-state-actors-criminals-is-a-blur/> (erişim tarihi: 10.06.2023)
- IMF: International Monetary Fund, Kara Para Aklamanın Önlenmesi/Terörizmin. <https://www.imf.org/external/np/leg/amlcft/eng/aml1.htm> (Erişim: 28.6.2023)
- International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Policy Report :“VIOLENCE WITHOUT BORDERS: THE INTERNATIONALIZATION OF CRIME AND CONFLICT”, <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/cbb68e19-d6e7-5dd1-a5b2-23168bad1271/content>, (Erişim:2023)
- International Criminal Police Organization, <https://www.interpol.int/Who-we-are/What-is-INTERPOL> (Erişim:4.7.2023)
- International Criminal Police Organization, <https://www.interpol.int/Who-we-are/What-is-INTERPOL> (Erişim:4.7.2023)
- International Journal of Business, Economics and Management Perspectives
- INTERPOL (Uluslararası Polis Teşkilatı), Erişim:5.3.2022, <https://www.interpol.int/en>,
- INTERPOL, [https://www.interpol.int/News-and-Events/News/2022/Financial-and-cybercrimes-top-global-police-concerns-says-new-INTERPOL-report#:~:text=Respondents%20ranked%20money%20laundering%20as,most%20\(72%20per%20cent\)](https://www.interpol.int/News-and-Events/News/2022/Financial-and-cybercrimes-top-global-police-concerns-says-new-INTERPOL-report#:~:text=Respondents%20ranked%20money%20laundering%20as,most%20(72%20per%20cent).). (Erişim tarihi: 11.07.2023)
- Jervis, R. (1979). Deterrence theory revisited. *World Politics*, 31(2), 289-324.
- Kaçakçılık Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, “Kaçakçılık Organize Suçlarla Mücadele Raporu 2022”, <https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/kom/YAYINLARIMIZ/TÜRKÇE/2021-KOM-Raporu-Turkce.pdf> (Erişim tarihi:11.03.2023)
- KARAOSMANOĞLU, A. (2014). Küresel Gelişmeler ve Uluslararası Sistemin Özellikleri. *Bilge Adamlar Stratejik Araştırmalar Merkezi (BİLGESAM), Report No, 1, 1-16.*

- Kerr, P. K., Rollins, J., & Theohary, C. A. (2010). The Stuxnet Computer Worm: Harbinger of an Emerging Warfare Capability (R41524). Congressional Research Service.
- Kılıçdaroğlu, K. ve Demir, E. (2023). Kuruluşundan bugüne Kuzey Kore'nin dış politikasında değişim: Tarihsel bir inceleme. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 18(2), 479 - 499.
- Kıbaroğlu, M. (2002). 11 Eylül ardından strateji, tehdit ve caydırıcılık. Erişim: <http://www.mustafakibaroglu.com/sitebuildercontent/sitebuilderfiles/Kibaroglu11EylulArdndanStratejiTehditCaydiricilik22dec01.pdf>
- Kiraz, O. Z. (Nisan, 2021). Siber güvenlik bağlamında yeni tehdit algılamalarının Türkiye'nin güvenlik politikalarına etkileri [Yüksek lisans tezi, Batman Üniversitesi]. Cihangir, M. (Danışman). (Nisan, 2021).
- Kızmaz, Z. (2018). Göç ve Suç Arasında Bir İlişki Var Mı?: Bütüncül Bir Bakış. Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi / Journal of Bitlis Eren University Institute of Social Sciences, 7(2), 562-599.
- Knopf, J. W. (2010). The fourth wave in deterrence research. Contemporary Security Policy, 31(1), 1-33.
- Kocasakal, Ü. (2002). Organize Suçluluğun Tanımı, Özellikleri ve Kapsamı. Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan, 1.
- Koçer, G. (2005). Soğuk savaş sonrasında uluslararası güvenlik ortamı ve Türkiye'nin ulusal güvenliği. Stratejik Araştırmalar Dergisi, 3(5), 287-304.
- Konseyleyler Konseyi, <https://www.cfr.org/councilofcouncils/about-us>
- Kontrollü Teslimat Uygulaması Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik, RG 15.09.1977, S. 23111
- Köken, E., & Gül, İ. (2020). Casusluk Faaliyetleri ve Uluslararası Casusluk Suçu (TCK m. 331). Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 5(1), 2179-2202.
- Lebow, R. N. ve Stein, J. G. (1987). Beyond deterrence. Journal of Social Issues, 43(4), 5-71.
- Letizia, P. (Ed), (2014). *The Oxford Handbook of Organized Crime*. P. Letizia, & Beken T.V., Organize Suçlar Tartışmalı Kavram, Oxford
- Lizbon Anlaşması, Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, (Avrupa Birliği ve Avrupa Topluluğunu Kuran Anlaşmaları Tadil Eden Lizbon Anlaşması), Erişim:7.3.2022, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:12007L/TXT&from=EN>,

- Long, A. (2008). Deterrence from cold war to long war: Lessons from six decades of RAND research. California: Rand Corporation.
- Lowther, A. (2010). Framing deterrence in the twenty-first century: conference summary. A. C. Cain (Ed.), Deterrence in the twenty-first century: Proceedings. London: The Royal United Services Institute Conference, 1-15.
- Lyngbo M., Yenisey F., Topçu N.K., Tozman Ö., Şahin K. (2003). *Türk Ceza Adalet Sisteminin Etkinliğinin Geliştirilmesi Avrupa Birliği/Avrupa Konseyi Ortak Projesi, Örgütlü Suçlar ve Terör Suçları Eğitim Modülü*
- Maddaloni, J. P. (2017). Add deterrence to the strategy against ISIS. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, National Defense University, USA.
- Mahler, T., Nissim, N., Shalom, E., Goldenberg, I., Hassman, G., Makori, A., Kochav, I., Elovici, Y., & Shahr, Y. (2017). Know Your Enemy: Characteristics of Cyber-Attacks on Medical Imaging Devices. Presented at the RSNA Conference 2017, Chicago, IL, United States.
- Mazarr, M. J. (2018). Understanding deterrence. Santa Monica: RAND Corporation.
- McCusker, Rob.(2006).“*Transnational Organised Cyber Crime: Distinguishing Threat From Reality*’ *Crime, Law and Social Change*, Teeside University, Springer Verlag, ss.257-273.
- McGuire, M. ve Dowling S. (2013) *Cyber crime: A review of the evidence*. Summary of key findings and implications. Home Office.
- Mehmetçik, H. (2015). 21. yüzyıl için caydırıcılık: Teori ve pratikte neler değişti?. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 11(22), 31-60.
- Merriam Webster Dictionary. Erişim adresi, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/organized%20crime>
- Morgan, P. M. (1977). Deterrence: A conceptual analysis. Michigan: Sage Publications.
- Morgan, P. M. (2003). Deterrence Now. Cambridge: Cambridge University Press.
- Morgan, P. M. (2012). The state of deterrence in international politics today. *Contemporary Security Policy*, 33(1), 85-107.
- Mureinik, E. (1987). Expressio Unius: Exclusio Alterius. *The South African Law Journal*, 104, 264-265.
- Murshed, S. M. (2011). Threat perceptions in Europe: Domestic terrorism and international crime. Researchgate. https://www.researchgate.net/publication/227610209_Threat_perceptions_in_Europe_Domestic_terrorism_and_international_crime (Erişim: 27.01.2023)

- Netherlands Institute of International Relations, In-depth study Clingendael Monitor.
- Nicaragua v. United States, ICJ Reports 1986.
- OCTA, European Union's Organised Crime Threat Assessment (2006), Erişim: 3.3.2022, https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/octa2006_0.pdf
- OECD, <https://www.oecd.org/dac/accountable-effective-institutions/WP3%20Transnational%20organised%20crime.pdf>
- OECD, <https://www.oecd.org/digital/ieconomy/15582260.pdf> (erişim tarihi: 16.08.2023)
- Oecd, Paula Miraglia, Rolando Ochoa and Ivan Briscoe, Transnational organised crime and fragile states,
- Organize Suçun Kontrolü ve Önlenmesi, "The prevention and control of organised crime: a European Union strategy for the beginning of the new millennium", AB Resmi Gazetesinin, C 124, 03/05/2000 P. 0001 - 0033 sayısında yayımlanmıştır. Erişim.2.2.2022, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32000F0503&from=EN>
- Ögel, R. (1940). Casusluk Suçları. Adliye Ceridesi, 31. Yıl.
- Öz Yıldız, S. "Makarenko'nun "Kara Delik Sendromu" Teorisi ve Terörizmin Finansmanında Sınıraşan Organize Suçlar". Güvenlik Stratejileri Dergisi 13 (2017) : 27-64
- Özbek, V. Ö., Doğan, K., & Bacaksız, P. (2019). Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özen, M. (2019). Ceza Hukuku Genel Hükümler Dersleri (4. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özkösedâğ İçin, Ö. (2017). Değişen Güvenlik Anlayışının Uluslararası Örgüt Örnekleri Üzerinden Analiz Edilmesi. Güvenlik Stratejileri Dergisi, 13, 99-148.
- Paine, K.D., Whitehouse, O., Sellwood, J., & Shaw, A.L. (2023). Indicators of Compromise (IoCs) and Their Role in Attack Defence. RFC, 9424, 1-24.
- Pallı, H. (2008). "Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta Bilişim Suçları" Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi SBE.
- Passas N., "International Crime", Routledge, Londra, 2013
- Pazarıcı, H. (2015). Uluslararası Hukuk (14. Baskı). Ankara: Turhan Yayınları.
- Porro, B. R. (2017). The world from Al-Qaeda's perspective: Deciphering its geostrategy, deterrence strategy, and efforts to build the caliphate. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Johns Hopkins University, USA.

- Project of an International Declaration Concerning the Laws and Customs of War, Adopted by the Conference of Brussels, art. 22, Aug. 27, 1874, 148 Consol. T.S. 133 [hereinafter Declaration of Brussels].
- Putton, P. P., Meijnders, M. ve Rood, J. (2015). Deterrence as a security concept against non-traditional threats.
- Rahimov, İ. (2014). Suç ve Ceza Felsefesi. EKOAvrasya, İstanbul.
- Rajmil, D. (2015). The middle east; Deterrence and nuclear deterrence. Journal of the Spanish Institute for Strategic Studies, 6, 394-414.
- Reinares, F.& Resa, C., NATO; "Demokratik rejimlerin ulusal güvenliğine yönelik artan bir tehdit olarak ulusötesi organize suç: siyasi etkilerin değerlendirilmesi ve devlet tepkilerinin değerlendirilmesi" <https://www.nato.int/acad/fellow/97-99/reinares.pdf>
- Revilla, C. C. (1999). Origins and age of deterrence: Comparative research on old world and new world systems. Cross-Cultural Research, 33(3), 239-264.
- Rush, C., Brickey, K., & Cronin, B. (2009). Computer Forensics: Incident Response Essentials. Boston, MA: Addison-Wesley.
- Sancak, K. (2013). Güvenlik kavramı etrafındaki tartışmalar ve uluslararası güvenliğin dönüşümü. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6, 123-134.
- Santoro, F. (2011). Cooperazione internazionale in materia di criminalità informatica. Roma: Aracne Editrice.
- Sarıgül, H. (2016). Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk Suçları. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Sarıtaş, E. (2017). Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m. 220 - 221) (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul.
- Sazak S.(2019). *Organize Suçlarla Mücadele Kapsamında Organize Suç Örgütleri*. Erişim adresi <https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/tadoc/ORGAN%C4%B0ZE%20SU%C3%87LARLA%20M%C3%9CCADELE%20KAPSAMINDA%20ORGAN%C4%B0ZE%20SU%C3%87%20%C3%96RG%C3%9CTLER%C4%B0.pdf>
- Schelling, T. C. (1966). Arms and influence. New Heaven: Yale University Press.
- Security Studies: An Introduction, Editör: Paul D Williams, Matt McDonald, Phil William, "Transnational Organized Crime" 3 üncü basım, 2018, Londra
- Selçuk, S. (2014). Suç, Suçun Öz Nitelikleri ve Tanımı. Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan (s. 85-106). İstanbul: Beta.

SELEC, <https://www.selec.org/>

Sheehan, M. (2005). *International security: An analytical survey*. USA: Lynne Rienner.

Shelley, Louise I. *Human Trafficking: A Global Perspective*. Cambridge University Press, 2010.

SHERLOC (Elektronik Kaynakların ve Ceza Yasalarının Paylaşımı) Bilgi Yönetimi Portalı, <https://sherloc.unodc.org/cld/en/education/tertiary/organized-crime/module-12/key-issues/beyond-the-three-non-traditional-approaches.html> (Erişim :26.12.2023)

Smith, T. E. (2021). A conceptual review and exploratory evaluation of the motivations for cybercrime. *Journal of Cybersecurity Research*, 3(2), 45-62.

Snyder, G. H. (1961). *Deterrence and defense: Toward a theory of national security*. USA: Princeton University Press.

SOCTA. (2017). *Tackling organised crime in the age of technology*. Erişim adresi <https://www.europol.europa.eu/socta/2017/conclusions.html>

Soyaslan, D. (2018). *Ceza Hukuku Genel Hükümler (8. Baskı)*. Ankara: Yetkin Yayıncılık.

Sönmez, E. D. A., & Seçkin Codal, K. (2022). Terrorism in cyberspace: A critical review of dark web studies under the terrorism landscape. *Sakarya University Journal of Computer and Information Sciences*, (5).

Stone, J. (2016, June 15). Meet Fancy Bear and Cozy Bear, Russian Groups Blamed for the DNC Hack. *The Christian Science Monitor*.

Strategy to Combat Transnational Organized Crime: Definition, National Security Council. Erişim adresi <https://obamawhitehouse.archives.gov/administration/eop/nsc/transnational-crime/definition>

SUÇLAR VE TÜRK HUKUKU” İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Yıl 2013, Cilt 71, Sayı 1, 229 - 266,

Şen, E. (2018). Devlet Sırri, Casusluk ve Basın Hürriyeti. *Hukuki Haber*. <http://www.hukukihaber.net/devlet-sirri-casusluk-ve-basin-hurriyeti-makale,4494.html> (Erişim Tarihi: 09.09.2018).

Şen, E., & Eryıldız, H. S. (2018). *Suç örgütü*. Seçkin.

Tagarev, T. (2019). Theory and current practice of deterrence in international security. *Connections: The Quarterly Journal*, 19(1-2), 5-11.

TERÖRLE MÜCADELE KANUNU, Kanun Numarası: 3713, kabul tarihi,12/4/1991, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3713.pdf>, (Erişim: 05.04.2022)

- Teti, A., & Caligiuri, M. (2015). Open source intelligence & cyberspace: la nuova frontiera della conoscenza. Rubbettino.
- The Global Initiative, Against Organized Crime, <https://globalinitiative.net/>, <https://ocindex.net/assets/downloads/global-ocindex-report.pdf>
- The United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute (UNICRI)
- Ticaret Bakanlığı. (2019). Erişim adresi <https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/cok-tarafli-ve-bolgesel-iliskiler/cok-tarafli-iliskiler/guneydogu-avrupa-kanun-uygulama-merkezi>
- Topçu, N. K. (2016). Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tozman, Ö. (2015). Suça teşebbüs. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Trahan, J. (2011). The Rome Statute's Amendment on the Crime of Aggression: Negotiations at the Kampala Review Conference. *International Criminal Law Review*, 11.
- TRANSNATIONAL CRIMINAL ORGANISATIONS AND INTERNATIONAL SECURITY
Chapter Author(s): Phil Williams Book Title: In Athena's Camp Book
Subtitle: Preparing for Conflict in the Information Age Book Editor(s):
John Arquilla and David Ronfeldt Published by: RAND Corporation
- Türk Ceza Hukuku Mevzuatı, Cilt 1, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi, Seçkin Yayıncılık, Güncellenmiş 21. Baskı.
- Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/>
- Türkiye'de Bürokratik Elitizmi Anlamak,. PDY (FETÖ) Ve Yargı İlişkisi, TURAN-SAM Dergisi, 9(33), ss. 78.90. GÜL
- U.S. Department of Justice, "G-8 Ülkeleri Bakanlar Konferansı, Sınırşan Organize Suçlarla Mücadele Üzerine"
- U.S. Department of Justice. (2008). *Overview of the Law Enforcement Strategy to Combat International Organized Crime*. Erişim adresi <https://www.justice.gov/sites/default/files/criminal-icitap/legacy/2015/04/23/04-23-08combat-intl-crime-overview.pdf>
- UK Home Office. (2010). A Review of the Regulation of Investigatory Powers Act 2000. Retrieved from https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/97959/ripa-review-condoc.pdf (p. 12)
- UK Home Office. (2010). A Review of the Regulation of Investigatory Powers Act 2000. Retrieved from https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/97959/ripa-review-condoc.pdf (p. 13)

- Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi) Yıl: 1, Sayı:1, Ocak 2016,
- Ulusötesi Organize Suçlara Karşı Küresel Girişimi, Our story, <https://globalinitiative.net/our-story> (Erişim: 4.7.2023)
- United Nations, Treaty Collection session, https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=XVIII-12&chapter=18&clang=_en (Erişim: 8.7.2023)
- United Nations. The United Nations Convention against Transnational Organized Crime and Its Protocols. United Nations, 2004. - UNODC. "Global Report on Trafficking in Persons." United Nations, 2018.
- United States Department of State - Office of the Coordinator For Cyber Issues (S/CCI) <https://2017-2021.state.gov/policy-issues/cyber-issues/> (Erişim: 01.06.2023)
- UNODC (2012) CTOC/COP/2012/CRP.4, Erişim Tarihi 2.3.2022, https://www.unodc.org/documents/treaties/organized_crime/COP6/CTOC_COP_2012_CRP/CTOC_COP_2012_CRP4.pdf
- UNODC, Report of the Conference of the Parties to the United Nations Convention against Transnational Organized Crime <https://www.unodc.org/documents/treaties/UNTOC/COP/session1/V0587363e.pdf>, Erişim Tarihi 2.3.2022
- UNODC. (2010). *The Globalization of Crime A Transnational Organized Crime Threat Assessment*. Erişim Tarihi 01.1.2022, https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/tocta/TOCTA_Report_2010_low_res.pdf
- UNODC. (2010). *The Globalization of Crime A Transnational Organized Crime Threat Assessment*. Erişim Tarihi 01.1.2022, https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/tocta/TOCTA_Report_2010_low_res.pdf
- Ünal, M. ve Ersoy, Ö. (2014), Organize Suçlarla Mücadele Stratejileri, Harmancı, F. M; Gözübenli, M. ve Zengin, C. (Ed.), "Güvenlik Sektöründe Temel Stratejiler" içinde (s.141-156). Nobel Yayınevi, ISBN:978-605-133-960-3
- Ünal, S. (2015). Siber uzamın güvenlikleştirilmesi söylemi: Türkiye, ABD ve Avrupa Birliği örnekleri.
- Valdes, J. A. T. (1982). A typology of national security policies. *The Yale Journal of World Public Order*, 9(10), 10-39.
- Weimann, G. (2015). Terrorist Migration to the Internet in the Post-9/11 Era. *Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism*, 10(1), 44-59.
- Weis, L. (2000). Globalization and State Power. *Development and Society*, 29(1), 1-15.

- Yamamoto, A. (2019). Unpacking the ontological foundation of North Korea's ambivalent foreign policy: Brinkmanship as rationality. *Asian Politics and Policy*, 11(3), 356-379.
- Yayla, E. Y., & Yayla, M. (2016). Basın Özgürlüğü Kapsamında Devletin Güvenliğine ve Siyasal Yararlarına İlişkin Bilgileri Açıklama Suçu. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi (TAAD)*, 7(25).
- Yayla, M. (2012). *Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yenisey, F., & Plagemann, G. (2015). *Alman Ceza Kanunu/Strafgesetzbuch (StGB)* (2. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Yılmaz S., & Gül İ. Public Security and Psychology: *Changing Security Culture and Criminal Profile*. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 7(1), 227 – 242
- Zagare, F. C. (1987). *The dynamics of deterrence*. USA: Chicago University of Press.
- Zengin, M. (2021). *Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçlarının Normatif ve Olgusal Temelleri*. Ankara: Seçkin.

Dr. Elif BOLAT TÜRKOĞAN

**ÖLÜME BAĞLI
HUKUKİ İŞLEMLERDE
ALDATMA**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ölüme Bağlı Hukuki İşlemlerde Aldatma
Elif Bolat Türkdoğan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3873

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 913 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKLAR

- Abt, D.** (2002). *Die Ungültigkeitsklage im Schweizerischen Erbrecht Unter besonderer Berücksichtigung von Zuwendungen an Vertrauenspersonen*, Helbing & Lichtenhahn, Basel Genf München.
- Akıncı, Ş.** (2016). *Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler*, Dokuzuncu Baskı, Sayram Yayınları, Konya.
- Akyol, Ş.** (1976). *Tam Üçüncü Şahıs Yararına Sözleşme*, Fakülteler Matbaası, İstanbul.
- Albaş, H.** (2007). "Mirastan Feragat Sözleşmesi ve Hükümlerine İlişkin Bazı Sorunlar", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 9, Özel Sayı, s. 535-552, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/756832>, Erişim Tarihi: 06.10.2022). Kısaltılmışı: (Albaş, Mirastan Feragat Sözleşmesi).
- Albaş, H.** (2012). "Miras Hukukunda İptal ve Tenkis Def'i", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 18, S. 3, s. 143-162, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/789024>, Erişim Tarihi: 20.10.2022). Kısaltılmışı: (Albaş, Miras Hukukunda İptal ve Tenkis Def'i).
- Altaş, H.** (2018). *Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK m. 1-7)*, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Altmann, E.** (1934). *Anfechtung von Willenserklärungen bei arglistiger Täuschung durch "Dritte" (§ 123 Abs. 2 BGB)*, Dissertation, Marburg.
- Antalya, O. G.** (1999). *Mirastan Feragat Sözleşmesi*, Alkim Yayınları, İstanbul. Kısaltılmışı: (Antalya, Mirastan Feragat Sözleşmesi).
- Antalya, O. G.** (2019). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Genişletilmiş 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara. Kısaltılmışı: (Antalya, Borçlar Hukuku Genel Hükümler).
- Antalya, O. G.** (2019). *Marmara Hukuk Yorumu – Miras Hukuku Cilt: III*, Seçkin Yayınları, Genişletilmiş 4. Baskı, Ankara. Kısaltılmışı: (Antalya, Miras Hukuku).
- Antalya, O. G.** (Editör) / Topuz, M. (2019). *Marmara Hukuk Yorumu, Cilt: I, Medeni Hukuk (Giriş-Temel Kavramlar-Başlangıç Hükümleri)*, Seçkin Yayınları, Genişletilmiş 3. Baskı, Ankara.
- Arbek, Ö.** (2007). *Miras Hukukunda Ölüme Bağlı İşlemlerde İrade Serbestisi Sınırları ve Müeyyidesi*, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Armbrüster, C.** (2021). *Münchener Kommentar zum BGB, BGB § 123 Anfechtbarkeit wegen Täuschung oder Drohung*, 9. Auflage, C. H. Beck, München. Kısaltılmışı: (MüKoBGB/Armbrüster).

- Arnold, S.** (2013). "Die arglistige Täuschung im BGB", *Juristische Schulung Zeitschrift für Studium und Ausbildung (JuS)*, s. 865-870, (beck-online, Erişim Tarihi: 13.01.2023).
- Arpacı, Ö.** (2020). "Mahkeme Kararları Işığında Ölüme Bağlı Tasarruf ile Sağlar Arası Hukuki İşlemlerin Ayırımında Geliştirilen Kriterler", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XXIV, S. 1, s. 127-168 (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/951402>, Erişim Tarihi: 04.10.2022).
- Arslan, R./Yılmaz, E./Taşpınar Ayyaz, S./Hanağası, E.** (2022). *İcra ve İflâs Hukuku*, Güncellenmiş ve 7343 sayılı Kanun Değişiklikleri İşlenmiş 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Atalı, M./Ermenek, İ./Erdoğan, E.** (2022). *İcra ve İflâs Hukuku*, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Ateş, D.** (2020). "Sözleşme İlişkilerinin Kurulmasında ve Borç İlişkilerinde Üçüncü Kişi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 151, s. 329-359, (<http://tbbdergisi.arobirlik.org.tr/m2020-151-1950>, Erişim Tarihi: 12.10.2022).
- Atlan, H.** (2017). "İsviçre Hukuku'ndaki Değişiklikler Işığında Ayırt Etme Gücüne Sahip Kısıtlının Mirasbırakan Sıfatıyla Miras Sözleşmesi Yapabilmesine İlişkin Düşünceler", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Y. 8, S. 31, s. 349-369, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/981507>, Erişim Tarihi: 10.10.2022).
- Atlı, B.** (2017). *Ölüme Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü ve Hükümden Düşmesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Ayan, M.** (2016). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Gözden Geçirilmiş 11. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara. Kısaltılmışı: (Ayan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler).
- Ayan, M.** (2020). *Miras Hukuku*, Adalet Yayınevi, Gözden Geçirilmiş 10. Baskı, Ankara. Kısaltılmışı: (Ayan, Miras Hukuku).
- Ayiter, K.** (1953). *Medenî Hukukta Tasarruf Muameleleri*, Ankara.
- Aysal, M.** (2009). *Ölüme Bağlı Tasarruflarda İrade Sakatlıkları ve Sonuçları*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Baden, J.** (1906). *Anfechtung wegen arglistiger Täuschung im Erbrecht*, Verlag von Struppe & Winckler, Berlin.
- Bauer, F.** (1908). *Die Anfechtung der Willenserklärungen wegen arglistiger Täuschung*, Dissertation, Theodor Birkner, Buchdruckerei, Nürnberg.
- Bauer, S.** (2007). *Der Erbunwürdigkeitsprozess*, zerb verlag.
- Baumgärtel, G./Laumen, H. W.** (2007). *Handbuch der Beweislast Bürgerliches Gesetzbuch Allgemeiner Teil §§ 1-240*, 3. neu bearbeitete und erweiterte Auflage, Carl Heymanns Verlag, Köln Berlin München.

- Baygın, C.** (2000). "Ölüme Bağlı Tasarruflarda Yorum", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. IV, S. 1-2, s. 567-594. Kısaltılmışı: (Baygın, Ölüme Bağlı Tasarruflarda Yorum).
- Baygın, C.** (2008). "Tenkis Davalarında Mirasbırakanın Tasarruf Nisabının Hesaplanması", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XII, S. 3-4, s. 137-179, (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ebyuhfd/issue/63089/59009>, Erişim Tarihi: 20.10.2022). Kısaltılmışı: (Baygın, Tenkis).
- Baygın, C./Nar, A.** (2021). *Medenî Hukuk Dersleri – I, Başlangıç Hükümleri ve Gerçek Kişiler Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Bellwald, F.** (1980). *Die Enterbung im schweizerischen Recht*, Dissertation, W. Schneider, Druckerei, Zürich.
- Berki, Ş.** (1975). *Miras Hukuku*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No. 365, Sevinç Matbaası, Ankara.
- Bindschedler, L. A.** (1915). *Die Erbnwürdigkeit insbesondere nach Schweizerischem Recht*, Druck und Verlag Art Institut Orell Füssli, Zürich.
- Bitter, G./Röder, S.** (2020). *BGB Allgemeiner Teil*, 5. neu bearbeitete Auflage, Verlag Franz Vahlen, München.
- Boecken, W.** (2019). *BGB - Allgemeiner Teil*, 3. überarbeitete Auflage, Verlag W. Kohlhammer, Stuttgart.
- Bork, R.** (2016). *Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuchs*, 4. neubearbeitete Auflage, Mohr Siebeck, Tübingen.
- Börü, L.** (2009). "İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kastından Dolayı İptal Davası (İİK m. 280)", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 58, S. 3, s. 481-537, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/625629>, Erişim Tarihi: 11.06.2023).
- Breitschmid, P.** (2011). *Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch II*, Art. 467-469, 494-498, 505-511, 513-516, 520a, 563-565 ZGB, 12-13c, 15-16 SchlT, 4. Auflage, Basel.
- Breitschmid, P./Eitel, P./Fankhauser, R./Geiser, T./Jungo, A.** (2016). *Erbrecht*, 3. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich.
- Breustedt, S.** (2021). "Der unzumutbare Druck des Erblassers: Rechtsfolgen sittenwidriger Potestativbedingungen in letztwilligen Verfügungen", *Zeitschrift für Erbrecht und Vermögensnachfolge (ZEV)*, s. 670-676, (beck-online, Erişim Tarihi: 26.06.2022).
- Brox, H./Walker, W. D.** (2020). *Allgemeiner Teil des BGB*, 44. neu bearbeitete Auflage, Verlag Franz Vahlen. Kısaltılmışı: (Brox/Walker, Allgemeiner Teil des BGB).

- Brox, H./Walker, W. D.** (2021). *Erbrecht*, 29. vollständig neu bearbeitete Auflage, Verlag Franz Vahlen, München. Kısaltılmışı: (Brox/Walker, *Erbrecht*).
- Bucher, E.** (1988). *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil ohne Deliktsrecht*, 2. neubearbeitete und erweiterte Auflage, Schulthess Polygraphischer Verlag, Zürich.
- Burandt/Rojahn**, Große-Boymann, (2022). *Erbrecht*, 4. Auflage, C. H. Beck, München.
- Büttiker, A.** (1942). *Der Erbverzicht nach schweizerischem ZGB mit besonderer Berücksichtigung des relativen Erbverzichtes*, Dissertation, Stämpfli & Cie Verlag, Bern.
- Çabri, S.** (2020). *Miras Hukuku Şerhi (TMK m. 575-639) Cilt-II*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Çakır, A. C.** (2018). *Sağ Kalan Eşin Mirasçılığı*, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Çavdar, P.** (2019). "İsviçre Borçlar Kanunu 2020 Tasarısı'nda Aşırı Yararlanma ve İrade Sakatlığı Hükümlerinin Düzenlenişi ve Türk Borçlar Kanunu ile Karşılaştırılması", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 25, S. 1, s. 434-449, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/746816>, Erişim Tarihi: 18.10.2022).
- Çiftçi, H.** (2020). *Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Çubukgil, A. R.** (1950). "Mirastan Adi Iskatın Hukuki Mahiyeti ve Sebepleri", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 7, S. 3, s. 441-467, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/638237>, Erişim Tarihi: 07.11.2022). Kısaltılmışı: (Çubukgil, Mirastan Adi Iskatın Hukuki Mahiyeti ve Sebepleri).
- Çubukgil, A. R.** (1951). "Medenî Kanunumuzda Mirastan Adi Iskatın Hüküm ve Neticeleri", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 8, S. 3, s. 595-608, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/637368>, Erişim Tarihi: 07.11.2022). Kısaltılmışı: (Çubukgil, Medenî Kanunumuzda Mirastan Adi Iskatın Hüküm ve Neticeleri).
- Demir, R.** (2020). "4721 Sayılı Türk Medeni Kanunumuza Göre Açılan Tenkis Davası ile Mirasçıların Açabileceği Diğer Davaların Karşılaştırılması", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, S. 1, s. 341-364, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/983712>, Erişim Tarihi: 21.10.2022).
- Demircioğlu, H. R.** (2009). *Güven Esası Uyarınca Sözleşme Görüşmelerindeki Kusurlu Davranıştan Doğan Sorumluluk (Culpa in Contrahendo Sorumluluğu)*, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Dohr, M.** (1998). "Überwindung der aufgrund gemeinschaftlichen Testaments oder Erbvertrages entstandenen erbrechtlichen Bindungswirkung", *Mitteilungen des Bayerischen Notarvereins (MittRhNotK)*, s. 382-419, (beck-online, Erişim Tarihi: 13.01.2023).

- Dural, M.** (1967). *Alman İsviçre ve Avusturya Hukukları ile Karşılaştırmalı Olarak El Yazılı Vasiyetname*, İstanbul.
- Dural, M.** (1980). *Miras Sözleşmeleri (İsviçre, Alman ve Avusturya Hukuklarıyla Karşılaştırmalı Olarak)*, Fakülteler Matbaası, İstanbul. Kısaltılmışı: (Dural, Miras Sözleşmeleri).
- Dural, M./Öz, T.** (2021). *Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Dural, M./Sarı, S.** (2022). *Türk Özel Hukuku Cilt I Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri*, 17. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Efedayioğlu, K. K.** (2017). "Ölüme Bağlı Tasarrufları Yok Etme Yoluyla Kaldırma", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 2, S. 2, s. 107-135.
- Engin, B. İ.** (2010). *Mirastan Yoksunluk*, Beşir Kitabevi, İstanbul.
- Erdoğan, İ.** (2017). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 3. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Erdoğan, İ.** (1997). "Hukuki Muamelelerde Şekle Aykırılığın Sonuçları", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 1, S. 1, s. 114-123, (https://webftp.azi.edu.tr/hukuk/dergi/1_1_7.pdf, Erişim Tarihi: 24.12.2023). Kısaltılmışı: (Erdoğan, Şekle Aykırılığın Sonuçları).
- Erdoğan, İ./Keskin, D. A.** (2020). *Türk Medeni Kanunu (Başlangıç Hükümleri – Kişiler Hukuku)*, Genişletilmiş 3. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Eren, F.** (1963). "Ölüme Bağlı Tasarruflarda İstenilerek Yapılan İrade Sakatlıkları", *Adalet Dergisi*, C. 54, S. 11-12, s. 1272-1278. Kısaltılmışı: (Eren, Ölüme Bağlı Tasarruflarda İstenilerek Yapılan İrade Sakatlıkları).
- Eren, F.** (1966). *Türk Medenî Hukukunda Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali Davası*, Yargıçoğlu Matbaası, Ankara. (Kısaltılmışı: Eren, İptal Davası).
- Eren, F.** (2019). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, 24. Baskı, Ankara. Kısaltılmışı: (Eren, Borçlar Hukuku Genel Hükümler).
- Eren, F./Yücer Aktürk, İ.** (2020). *Türk Miras Hukuku*, Yetkin Yayınları, 3. Baskı, Ankara.
- Ergüne, M. S.** (2011). *Vasiyetnamenin Yorumu*, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Ersöz, O.** (2019). "Mirasçılıktan Cezalandırıcı Çıkarma", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, C. 7, S. 14, s. 195-254, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/881084>, Erişim Tarihi: 04.11.2022).
- Esener, T.** (1969). *Borçlar Hukuku I Akitlerin Kuruluşu ve Geçerliliği (BK. m. 1-40)*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 246, Ankara.
- Faust, F.** (2021). *Bürgerliches Gesetzbuch Allgemeiner Teil*, 7. Auflage, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden.

- Feuerborn, A.** (2021). *BGB Allgemeiner Teil, EGBGB, NomosKommentar*, Herausgegeben von Thomas Heidel, Rainer Hüsstege, Heinz Peter Mansel, Ulrich Noack, Band 1, 4. Auflage, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden – Baden. Kısaltılmışı: (Nomos/Feuerborn).
- Gauch, P./Schluep, W. R./Schmid, J./Rey, H./Emmenegger, S.** (2020). *OR AT Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil, Band I*, 11. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich.
- Genç, A. A.** (2020). “Saklı Paylı Mirasçılarının Alacaklılarının ve İflas İdaresinin Tenkis Davası Açma Hakkı (TMK m. 562)”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 28, S. 2, s. 511-542, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1131175>, Erişim Tarihi: 20.10.2022).
- Gezder, Ü.** (2009). *Türk/İsviçre Hukukunda Culpa in Contrahendo Sorumluluğu*, Beta Yayınları, İstanbul.
- Giese, H.** (1909). *Die arglistige Täuschung bei dem Vertrage zugunsten Dritter nach dem Bürgerlichen Gesetzbuch*, Dissertation, Buchdruckerei Robert Roste, Leipzig.
- Gottwald, P.** (1982). “Die Haftung für culpa in contrahendo”, *Juristische Schulung Zeitschrift für Studium und Ausbildung (JuS)*, Heft 12, s. 877-885.
- Görgün, Ş./Börü, L./Kodakoğlu, M.** (2022). *İcra ve İflâs Hukuku*, Gözden Geçirilmiş, Genişletilmiş ve Güncel Yargı Kararları İşlenmiş 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Gross, W.** (1916). *Die Erbverträge im Schweizer. Z.G.B.*, Dissertation, A. G. Neuenschwander’sche Buchdruckerei, Weinfelden.
- Grundler, J.** (1998). *Willensmängel des Gegenkontrahenten beim entgeltlichen Erbvertrag*, Dissertation, Verlag Paul Haupt, Bern Stuttgart Wien.
- Gümüş, M. A.** (2021). *Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri*, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Günay, E.** (2015). “Vasiyetnamenin Şeklen İptali Davası”, *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 10, S. 109, s. 53-57. Kısaltılmışı: (Günay, Vasiyetnamenin Şeklen İptali Davası).
- Günay, E.** (2016). “Mirasçılıktan Çıkarma (TMK m. 510-513)”, *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 11, S. 116, s. 121-126. Kısaltılmışı: (Günay, Mirasçılıktan Çıkarma).
- Günay, E.** (2016). “Mirastan Yoksunluk”, *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 11, S. 113, s. 39-46. Kısaltılmışı: (Günay, Mirastan Yoksunluk).
- Günay, E.** (2020). “Vasiyetten Dönme”, *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 15, S. 162, s. 314-319. Kısaltılmışı: (Günay, Vasiyetten Dönme).
- Gürzumar, O. B.** (2006). “Türk Medeni Kanunu’nun 5’inci Maddesi ve Özel Hukuk Uygulamasındaki Yeri”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Erden Kuntalp’e Armağan*, C. 1, S. 2004/1, s. 105-161.

- Güvenç, Ö.** (2014). "Culpa in Contrahendo Sorumluluğu Bağlamında Sözleşme Görüşmelerinin Kesilmesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 18, S. 3, s. 363-406, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/789127>, Erişim Tarihi: 09.10.2022). Kısaltılmışı: (Güvenç, Culpa in Contrahendo Sorumluluğu).
- Güvenç, Ö.** (2021). *Sözleşmenin Kurulmasında İrade Açıklamalarının Yorumu*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Hack, W.** (1974). *Auslegung und Anfechtung privatschriftlicher einseitiger und gemeinschaftlicher letztwilliger Verfügungen*, Dissertation, Göttingen.
- Harke, J. D.** (2004). "Testamentsanfechtung durch den Erblasser?", *Juristen Zeitung (JZ)*, Heft 4, s. 180-184.
- Hatemi, H.** (2018). *Miras Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık, Gözden Geçirilmiş 8. Bası, İstanbul.
- Hatemi, H./Gökyayla, K. E.** (2015). *Borçlar Hukuku Genel Bölüm*, 3. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul.
- Hefermehl, W.** (1999). *Soergel, Bürgerliches Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen, Band 2, Allgemeiner Teil 2, §§ 104-240*, Wissenschaftliche Redaktion Manfred Wolf, 13. Auflage, Verlag W. Kohlhammer. Kısaltılmışı: (Soergel/ Hefermehl).
- Hempel, I.** (1969). *Erbunwürdigkeit, Historische Entwicklung und geltendes Recht*, Dissertation, Köln.
- Hirsch, C.** (2020). *BGB Allgemeiner Teil*, 10. Auflage, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden.
- Hohl, M.** (1974). *Aufhebung von Erbverträgen unter Lebenden und von Todes wegen*, Juris-Verlag, Dissertation, Zürich.
- Huggler, P.** (1952). *Die Erbunwürdigkeit im schweizerischen Recht*, Dissertation, Brunner & Bodmer, Zürich.
- Huguenin, C.** (2008). *Obligationenrecht Allgemeiner Teil*, 3. überarbeitete Auflage, Schulthess Juristische Medien AG., Zürich-Basel-Genf.
- Iversen, M.** (2004). "Die Selbstanfechtung beim gemeinschaftlichen Testament", *Zeitschrift für Erbrecht und Vermögensnachfolge (ZEV)*, s. 55-56, (beck-online, Erişim Tarihi: 13.01.2023).
- İmre, Z./Erman, H.** (2021). *Miras Hukuku*, Der Yayınları, 15. Basım, İstanbul.
- İnan, A. N./Ertas, Ş./Albaş, H.** (2019). *İnan Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku*, Seçkin Yayınları, Mevzuattaki Değişikliklere ve Uygulamalardaki Yeniliklere Göre Genişletilmiş ve Güncellenmiş 10. Bası, Ankara.
- İşgüzar, H.** (2003). *Yeni Türk Medeni Kanunu'na Göre Miras Hukuku Hükümlerindeki Değişiklikler ve Yenilikler*, Yetkin Yayınları, Ankara.

- İşgüzar, H./Demir, M./Yılmaz, S.** (2019). *Miras Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Joussen, J.** (2003). “Die erbrechtliche Anfechtung durch Minderjährige”, *Zeitschrift für Erbrecht und Vermögensnachfolge (ZEV)*, s. 181-185, (beck-online, Erişim Tarihi: 13.01.2023).
- Jungo, A.** (2022). *Tafeln und Fälle zum Erbrecht unter Berücksichtigung des Ehegüterrechts und des Partnerschaftsgesetzes*, 5. vollständig überarbeitete Auflage, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich Genf.
- Jüttner, M.** (1998). *Die Zurechnung der arglistigen Täuschung Dritter im rechtsgeschäftlichen Bereich unter besonderer Berücksichtigung des Problems der “gespaltenen” Arglist*, Dissertation, Duisburg.
- Kahraman, Z.** (2015). “Önceki Vasiyetnamenin Geri Alınması Beyanı İçeren İkinci Vasiyetnamenin Sonradan Üçüncü Bir Vasiyetname ile Geri Alınması”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 4, s. 945-964, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/208389>, Erişim Tarihi: 20.10.2022). Kısaltılmışı: (Kahraman, Vasiyetnamenin Geri Alınması).
- Kalender, A.** (2021). *Türk Aile Hukukunda Boşanma Nafakası (Yoksulluk Nafakası)*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Kanzleiter, R.** (2016). “Die Anfechtung wegen Übergehens eines Pflichtteilsberechtigten nach §§ 2079, 2281 BGB bei Erbvertrag und gemeinschaftlichem Testament”, *Deutsche Notar-Zeitschrift (DNotZ)*, s. 745-750, (beck-online, Erişim Tarihi: 13.01.2023).
- Karpf, T.** (1994). *Das Selbstanfechtungsrecht des Erblassers beim Erbvertrag*, Dissertation, Centaurus – Verlagsgesellschaft, Pfaffenweiler.
- Kartal, D. B.** (2018). “Vasiyetnamenin Geri Alınması”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Y. 9, S. 34, s. 317-339, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/980862>, Erişim Tarihi: 20.10.2022). Kısaltılmışı: (Kartal, Vasiyetnamenin Geri Alınması).
- Kartal, D. B.** (2022). “Yargıtay Kararları Işığında Mirasçılıktan Çıkarmanın Geçerlilik Şartları”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 30, S. 2, s. 605-636, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2179049>, Erişim Tarihi: 05.11.2022). Kısaltılmışı: (Kartal, Mirasçılıktan Çıkarmanın Geçerlilik Şartları).
- Kaşak, F. E.** (2022). “Ölüme Bağlı Tasarrufların Tahvili”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 71, S. 3, s. 971-1015, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2393997>, Erişim Tarihi: 21.10.2022).
- Keller, M./Schöbi, C.** (1988). *Das Schweizerische Schuldrecht, Band I, Allgemeine Lehren des Vertragsrechts*, Dritte vollständig überarbeitete und ergänzte Auflage, Helbing & Lichtenhahn, Basel und Frankfurt am Main.
- Keskin, D.** (2015). “İsviçre Hukukunda Tedbir Vekâleti”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 64, S. 2, s. 365-403, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/622514>, Erişim Tarihi: 28.11.2023).

- Kessal-Wulf, S./Leipold, D.** (2022). *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 11, Erbrecht, §§ 1922-2385, §§ 27-35 BeurkG*, 9. Auflage, C. H. Beck. Kısaltılmışı: (MüKoBGB/Leipold).
- Kessal-Wulf, S./Musielak H. J.** (2022). *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 11, Erbrecht, §§ 1922-2385, §§ 27-35 BeurkG*, 9. Auflage, BGB § 2289 Wirkung des Erbvertrags auf letztwillige Verfügungen; Anwendung von § 2338, C. H. Beck, München. Kısaltılmışı: (MüKoBGB/ usielak).
- Kessal-Wulf, S./Sticherling, P.** (2022). *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 11, Erbrecht, §§ 1922-2385, §§ 27-35 BeurkG*, 9. Auflage, C. H. Beck, München. Kısaltılmışı: (MüKoBGB/Sticherling).
- Kessal-Wulf, S./Zimmermann, R.** (2022). *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 11, Erbrecht, §§ 1922-2385, §§ 27-35 BeurkG*, 9. Auflage, BGB § 2197 Ernennung des Testamentsvollstreckers, C. H. Beck, München.
- Keymer, D.** (1984). *Die Anfechtung nach § 2078 Abs. 2 BGB und die Lehre von der Geschäftsgrundlage*, Verlag V. Florentz, München.
- Kılıçoğlu, A.** (1995). "Mirastan Iskat Konusunda İkinci Hukuk Dairesi'nin Hukuk Dışı Bir Kararı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, C. 7, S. 1, s. 39-58.
- Kılıçoğlu, A. M.** (2019). *Miras Hukuku*, Turhan Kitabevi, Genişletilmiş 10. Bası, Ankara. Kısaltılmışı: (Kılıçoğlu, Miras Hukuku).
- Kılıçoğlu, A. M.**, (2017). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yeni Türk Borçlar Kanunu'na Göre Genişletilmiş 21. Baskı, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara. Kısaltılmışı: (Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku Genel Hükümler).
- Klausberger, K.** (1989). *Die Willensmängel im schweizerischen Vertragsrecht*, Dissertation, Schulthess Polygraphischer Verlag AG, Zürich.
- Klein, S. H.** (1931). *Der Irrtum im Beweggrund bei letztwilligen Verfügungen und die Erbunwürdigkeit wegen arglistiger Täuschung des Erblassers (§§ 2078 Abs. 2, 2339 Abs. 1 Ziff. 3 B.G.B.)*, Dissertation, Gedruckti im Tageblatt – Haus, Coburg.
- Kocağa, K.** (2005). "Borç Ödmeden Aciz Sebebiyle Mirasçılıktan Çıkarma (MK m. 513)", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 7, S. 1, s. 83-102, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/754284>, Erişim Tarihi: 07.11.2022).
- Kocayusufpaşaoğlu, N.** (1987). *Miras Hukuku*, Filiz Kitabevi, Hiç Değişiklik Yapılmamış 3. Bası, İstanbul.
- Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, Kocayusufpaşaoğlu, N.** (2017). *Borçlar Hukuku Genel Bölüm Birinci Cilt, Borçlar Hukukuna Giriş Hukuki İşlem Sözleşme*, Yenilenmiş Genişletilmiş Tamamlanmış 4 üncü Bası'dan 7 inci Tıpkı Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul.

- Kollmeyer, D.** (2018). "Umdeutung unwirksamer Verfügungen in gemeinschaftlichen Testamenten", *Neue Juristische Wochenschrift (NJW)*, s. 662-665, (beck-online, Erişim Tarihi: 26.06.2022).
- Koyuncu, F.** (2014). *Sözlü Vasiyetname*. Seçkin Hukuk Yayınları, Ankara.
- Köhler, H.** (2021). *BGB Allgemeiner Teil*, 45. Auflage, C. H. Beck, München.
- Köprülü, B.** (1975-1976). *Miras Hukuku Dersleri I (Mirasçılar – Ölüme Bağlı Tasarruflar)*, Fakülteler Matbaası, İstanbul.
- Krause, W.** (1932). *Die Anfechtbarkeit von Willenserklärungen bei arglistiger Täuschung durch "Dritten" § 123 Abs. II B.G.B.*, Dissertation, Breslau.
- Kulaklı, E.** (2020). "Yasal Bir Hakkın Kullanılması Cezai Mirasçılıktan Çıkarılma Sebebi Teşkil Eder mi?", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 7, S. 2, s. 289-307.
- Kurşat, Z.** (2003). *Borçlar Hukuku Alanında Hile Kavramı*, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul.
- Kuru, B./Aydın, B.** (2021). *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku*, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Lange, K. W./Horn, C. H.** (2019). "Die Anfechtung von Erb- und Pflichtteilsverzichtsverträgen", *Zeitschrift für Erbrecht und Vermögensnachfolge (ZEV)*, s. 381-387, (beck-online, Erişim Tarihi: 13.01.2023).
- Larenz, K.** (1989). *Allgemeiner Teil des Deutschen Bürgerlichen Rechts*, 7. neubearbeitete Auflage, C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München.
- Lessmann, H.** (1970). "Nachschieben von Gründen und Arglisteinrede bei verspäteter Anfechtung wegen arglistiger Täuschung – BGH, NJW 1969, 604", *Juristische Schulung Zeitschrift für Studium und Ausbildung (JuS)*, Heft 10, s. 504-506.
- Liessem, G.** (1988). "Das Verhältnis von Schenkung von Todes wegen und Vertrag zugunsten Dritter zum Erbrecht", *Mitteilungen des Bayerischen Notarvereins (MittRhNotK)*, s. 29-42, (beck-online, Erişim Tarihi: 26.06.2022).
- Lorenz, S.** (1998). "Vertrauensschaden des Wohnungskäufers bei Verschweigen der Sozialbindung und falschen Finanzierbarkeitsangaben Was schützt die culpa in contrahendo?", *Neue Zeitschrift für Miet- und Wohnungsrecht (NZM)*, s. 359-363, (beck-online, Erişim Tarihi: 29.11.2022).
- Lorenz, S.** (2012). "Grundwissen – Zivilrecht: Willensmängel", *Juristische Schulung Zeitschrift für Studium und Ausbildung (JuS)*, s. 490-493, (beck-online, Erişim Tarihi: 13.01.2023). Kısaltılmışı: (Lorenz, Willensmängel).
- Martens, S.** (2005). "Wer ist „Dritter?“ - Zur Abgrenzung der §§ 123 I und II 1 BGB", *Juristische Schulung Zeitschrift für Studium und Referendariat (JuS)*, 10/2005, s. 887-890. Kısaltılmışı: (Martens, Wer ist „Dritter?“).

- Martens, S.** (2007). *Durch Dritte verursachte Willensmängel*, Mohr Siebeck, Tübingen.
- Moser, W.** (1926). *Über die Abgrenzung der Rechtsgeschäfte von Todes wegen von den Rechtsgeschäften unter Lebenden*, Berner Dissertation.
- Muscheler, K.** (2009). "Grundlagen der Erbinwürdigkeit", *Zeitschrift für Erbrecht und Vermögensnachfolge (ZEV)*, s. 58-62, (beck-online, Erişim Tarihi: 30.12.2022).
- Nar, A.** (2016). *Türk Miras Hukukunda Tenkis*, Oniki Levha Yayınları, İstanbul.
- Nehmer, M.** (2013). *Erbinwürdigkeit und Elternunterhalt im Internationalen Privatrecht Eine historisch – rechtspolitische Betrachtung*, Peter Lang Academic Research, Frankfurt am Main.
- Neumann, R.** (1902). *Die Anfechtungsrecht und der Schadensersatzanspruch wegen arglistiger Täuschung nach dem Bürgerlichen Gesetzbuche*, Dissertation, Universitäts-Buchdruckerei von J. Hörning, Heidelberg.
- Nieder, H.** (1996). "Rechtsgeschäfte unter Lebenden auf den Tod", *Zeitschrift für das Notariat in Baden-Württemberg*, 1996, s. 129-137.
- Nieder, H./Kössinger, R./Najdecki, D. W./Kössinger, W./Zintl, J.** (2020). *Handbuch der Testamentgestaltung Grundlagen und Gestaltungsmittel für Verfügungen von Todes wegen und vorbereitende Erbfolggemaßnahmen*, 6. Auflage, C. H. Beck.
- Oğuzman, M. K./Öz, M. T.** (2015). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt 1*, Gözden Geçirilmiş 13. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul.
- Oğuzman, M. K./Barlas, N.** (2018). *Medenî Hukuk (Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar)*, 24. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul.
- Oğuzman, M. K./Barlas, N.** (2018). *Medeni Hukuk Giriş Kaynaklar Temel Kavramlar*, Vedat Kitapçılık, 24. Bası, İstanbul.
- Otte, G.** (2011). "Testamentsanfechtung nach § 2079 BGB wegen Anfechtung eines Pflichtteilsverzichts?", *Zeitschrift für Erbrecht und Vermögensnachfolge (ZEV)*, s. 233-236, (beck-online, Erişim Tarihi: 13.01.2023).
- Ovacık, M.** (2000). *İngilizce- Türkçe Hukuk Sözlüğü*, 3. Baskı, Ankara.
- Öz, K.** (Çeviren). (2016). "İsviçre Federal Mahkemesi 2. Hukuk Dairesi'nin Vasiyetnamenin Yorumuna İlişkin Bir Kararı", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 15, S. 2, s. 811-820.
- Özkan, H.** (2017). *(Açıklamalı- İctihatlı- Örnekli) Türk Medeni Yasası ve Uygulaması, Miras Hukuku (Md. 495- 682)*, 5. Cilt, Legal Yayıncılık, İstanbul.
- Öztan, B.** (2020). *Miras Hukuku (Tablolar ve Örneklerle)*, Yetkin Yayınları, 11. Bası, Ankara.

- Özyakışır, Ö./Ganbari, M. K.** (2020). "Sözleşme Öncesi Görüşmelerin Kesilmesi Bağlamında Culpa in Contrahendo Sorumluluğu ve Olumsuz Zarar", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 28, S. 2, s. 745-775, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1155918>, Erişim Tarihi: 09.10.2022).
- Pekcanitez, H./Atalay, O./Sungurtekin Özkan, M./Özekes, M.** (2018). *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, 6728, 6763 ve 7101 Sayılı Kanunlarla Yapılan Değişiklikler Nazara Alınarak Gözden Geçirilmiş 5. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul.
- Petek, H.** (2011). "Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali Davasında Süreler ve Hükümün Anlam Bakımından Uygulanması", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Y. 2, C. 1, S. 6, s. 1-34.
- Picenoni, V.** (1955). *Die Auslegung von Testament und Erbvertrag*, Polygraphischer Verlag AG., Zürich.
- Raschein, R.** (1954). *Die Ungültigkeit der Verfügungen von Todes wegen*, Dissertation, Verlag P. G. Keller, Winterthur.
- Reimann, W./Bengel, M./Mayer, J.** (2015). *Testament und Erbvertrag*, 6. Auflage, Carl Heymanns Verlag.
- Reinicke, D.** (1971). "Die Wirkungen der Testamentsanfechtung durch den übergangenen Pflichtteilsberechtigten", *Neue Juristische Wochenschrift (NJW)*, Heft 44, s. 1961-1964.
- Reisoğlu, S.** (2014). *Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 1.7.2012'de yürürlüğe giren Yeni Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış Yirmibeşinci Bası, Beta Yayınları, İstanbul.
- Riemer, H. M.,** (2020). *Zivilgesetzbuch, Die juristischen Personen, Die Stiftungen, Art. 80-89c ZGB*, BK- Berner Kommentar, 2. Auflage, Stämpfli Verlag AG.
- Rohlfing, H./Mittenzwei, E. C.** (2003). "Der Erklärungsgegner bei der Anfechtung eines Erbvertrags oder gemeinschaftlichen Testaments", *Zeitschrift für Erbrecht und Vermögensnachfolge (ZEV)*, s. 49-54, (beck-online, Erişim Tarihi: 13.01.2023).
- Rothenfluh, A.** (1984). *Zur Abgrenzung der Verfügungen von Todes wegen von den Rechtsgeschäften unter Lebenden (Eine Darstellung von Doktrin und Rechtsprechung mit einem Beitrag zur Problemlösung anhand eines neuen Abgrenzungsmerkmals)*, Juris Druck und Verlag, Zürich.
- Rösler, H.** (2007). *Arglist im Schuldvertragsrecht: Zum Schnittfeld von vorsätzlicher und fahrlässiger Fehlinformation*, Mohr Siebeck.
- Rusch, J. B. E.** (1948). *Drohung und arglistige Täuschung bei den Verkehrsgeschäften*, Dissertation, Druck der Genossenschafts Buchdruckerei, Appenzell.
- Rüthers, B./Stadler, A.** (2020). *Allgemeiner Teil des BGB*, 20. überarbeitete Auflage, C. H. Beck, München.

- Sayın Korkmaz, S. B.** (2017). "Roma Hukuku'nda Hile (Dolus) Kavramı", *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 7, S. 2, s. 425-438, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/338039>, Erişim Tarihi: 06.10.2022).
- Schmid, H.** (1991). *Struktur des entgeltlichen Erbverzichts gemäss Art. 495 Abs. 1 ZGB*, Dissertation, Verlag Stämpfli & Cie AG Bern.
- Schmidlin, B.** (1995). *Berner Kommentar, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Schweizerisches Zivilgesetzbuch Das Obligationenrecht Band VI, 1. Abteilung Allgemeine Bestimmungen, 2. Teilband, Unterteilband 1 b Mängel des Vertragsabschlusses Kommentar zu Art. 23-31 OR*, (Herausgegeben von Heinz Hausheer, Band VI Das Obligationenrecht), Verlag Stämpfli+Cie AG, Bern. Kısaltılmışı: (Schmidlin, Berner Kommentar).
- Schröder, N.** (2022). *Die Grenzen der Testierfreiheit, Eine Untersuchung der Beschränkungen des individualschützenden Freiheitsrechtes durch Gesetz, Rechtsprechung und Literatur*, Mohr Siebeck, Tübingen.
- Schubert, W.** (1968). *Unredliches Verhalten Dritter bei Vertragsabschluß*, Mohr Siebeck.
- Schubert, W./Czub, H. J.** (1980). "Die Anfechtung letztwilliger Verfügungen (1. Teil)", *Juristische Arbeitsblätter (JA)*, Heft 5, s. 257-264.
- Schwenzer, I.** (1998). *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil*, Stämpfli Verlag AG, Bern.
- Seiler, C.** (2006). *Die Begriff der Schenkung in § 2287 BGB*, zerb verlag.
- Serozan, R.** (1979). *Sağlararası İşlem Yoluyla Ölüme Bağlı Kazandırma*, Fakülteler Matbaası, İstanbul.
- Serozan, R./Engin, B. İ.** (2022). *Miras Hukuku*, Seçkin Yayınları, Güncellenmiş 8. Baskı Ankara.
- Singer, R.** (2021). *J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen*, Buch 1 Allgemeiner Teil §§ 90-124; 130-133 (Sachbegriff, Geschäftsfähigkeit, Willenserklärung, Anfechtung, Auslegung), Redaktor Sebastian Herrler, otto schmidt- De Gruyter Berlin. Kısaltılmışı: (Staudinger/Singer).
- Singer, R./vFinckenstein, B.** (2021). *J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen*, Buch 1 Allgemeiner Teil §§ 90-124; 130-133 (Sachbegriff, Geschäftsfähigkeit, Willenserklärung, Anfechtung, Auslegung), Redaktor Sebastian Herrler, otto schmidt- De Gruyter Berlin. Kısaltılmışı: (Staudinger/Singer/vFinckenstein).
- Skusa, N. R.** (2006). *Einfluss Dritter auf Inhalt und Wirksamkeit von Verfügungen von Todes wegen*, Dissertation, Verlag hemmer/wüst, Würzburg.

- Sohm, R.** (1905). *Der Gegenstand, Ein Grundbegriff des Bürgerlichen Gesetzbuch*, Duncker & Humblot Verlag, Leipzig.
- Speckert, T.** (1951). *Unterschied zwischen Testament und Erbvertrag*, Juris Verlag, Zürich.
- Şenocak, Z.** (1998). "Cezai Iskat ve Cezai Iskatin Hükümleri", *Prof. Dr. Ali Bozer'e Armağan, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü*, Ankara, s. 421-429.
- Teichmann, A.** (2021). *BGB Allgemeiner Teil Einführung*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden.
- Tercier, P./Pichonnaz, P./Develioğlu, H. M.** (2016). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Thielmann, G.** (1973). *Sittenwidrige Verfügungen von Todes wegen*, Duncker & Humblot/Berlin.
- Tiedtke, K.** (1988). "Die Auswirkungen der Anfechtung eines Testaments durch den übergangenen Pflichtteilsberechtigten", *Juristen Zeitung (JZ)*, Heft 13, s. 649-652.
- Tiftik, M.** (2006). "Borç Sözleşmelerinin İptali", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 23, S. 3, s. 55-97.
- Tiftik, M.** (2006). "Borç Sözleşmelerinin İrade Sakatlığı Sebebiyle İptalinde Uğranılan Zararların Tazmini", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. X, S. 3-4, s. 397-417, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1859653>, Erişim Tarihi, 09.10.2022). Kısaltılmışı: (Tiftik, İrade Sakatlığı).
- Tiftik, M./Şen, E.** (2016). "Yetkisiz Temsilde Culpa in Contrahendo Sorumluluğu", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 22, S. 3, s. 2643-2664, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/373285>, Erişim Tarihi: 09.10.2022).
- Tunçomağ, K.** (1976). *Türk Borçlar Hukuku I. Cilt Genel Hükümler*, Üzerinde Çalışılmış ve Geliştirilmiş Altıncı Bası, Sermet Matbaası, İstanbul.
- Turan Başara, G.** (2016). "Ölüme Bağlı Tasarrufların Tenkisi ve Tenkis Davası", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 27, s. 365-408, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/982072>, Erişim Tarihi: 20.10.2022). Kısaltılmışı: (Turan Başara, Tenkis Davası).
- Turan Başara, G./Başara, İ.** (2010). "Borçlar Kanunu Tasarısında İrade Sakatlıkları", *Prof. Dr. Fırat ÖZTAN'a Armağan*, C. 1, s. 335-351.
- Turan, G.** (2009). *Ölüme Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü*, Turhan Kitabevi, Ankara.
- Umur, Z.** (2010). *Roma Hukuku Ders Notları*, Tıpkı 3. Basım, Beta Yayınları, İstanbul.
- Uyar, T.** (2011). "İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu", *Ankara Barosu Dergisi*, S. 1, s. 211-231, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/397816>, Erişim Tarihi: 11.06.2023).

- Vardar Hamamcioğlu, G.** (2014). *Medeni Hukuk'ta Tasarruf İşlemi Kavramı*, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Veit, M.** (1991). *Die Anfechtung von Erbverträgen*, Dissertation, Verlag V. Florentz, München. Kısaltılmışı: (Veit, Die Anfechtung von Erbverträgen).
- Veit, M.** (1993). "Die Anfechtung von Erbverträgen durch den Erblasser", *Neue Juristische Wochenschrift (NJW)*, Heft 24, s. 1553-1558.
- von Tuhr, A.** (1983). *Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı Cilt: 1-2*, (Çeviren: Cevat Edege), Yargıtay Yayınları No: 15, Gözden Geçirilmiş İkinci Baskı, Olgaç Matbaası, Ankara.
- von Tuhr, A./Peter, H.** (1984). *Allgemeiner Teil des Schweizerischen Obligationenrechts*, Auflage 3, § 20. Das Rechtsgeschäft, Schulthess.
- Weimar, P.** (2000). *Das Erbrecht, Berner Kommentar, Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, 1. Abteilung Die Erben, Art. 457-480 ZGB*, (Herausgegeben von Heinz Hausheer, Band III Das Erbrecht), Stämpfli Verlag AG, Bern. Kısaltılmışı: (Weimar, Berner Kommentar).
- Welti, M.** (1928). *Willensmängel bei den Verfügungen von Todes wegen*, Dissertation, Verlag von Stämpfli & Cie, Bern.
- Wertenbruch, J.** (2021). *BGB Allgemeiner Teil*, 5. aktualisierte und überarbeitete Auflage, Verlag C. H. Beck, München.
- Wiegand, D.** (2000). *Vertragliche Beschränkungen der Berufung auf Willensmängel*, Verlag C. H. Beck, München.
- Yağcı, K.** (2013). *Cezai Mirasçılıktan Çıkarma (Cezai Iskat)*, 1. Baskı, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Yakupoğlu, S. D.** (2018). "Olumlu Miras Sözleşmesinin Bağlayıcılığı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 136, s. 225-262, (<http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2018-136-1775>, Erişim Tarihi: 10.10.2022).
- Yavuz, E.** (2007). *Türk ve İngiliz Hukukunda Hile Kavramına Bakış*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yelmen, A.** (2022). "Ölüme Bağlı Tasarrufun İptali Davasının Davada Yer Almayan İlgililer Üzerindeki Etkisi", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 26, S. 1, s. 80-97, (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2223498>, Erişim Tarihi: 21.10.2022).
- Yıldırım, A.** (2019). *Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Monopol Yayınları, Güncellenmiş 10. Baskı, Ankara. Kısaltılmışı: (Yıldırım, Borçlar Hukuku Genel Hükümler).
- Yıldırım, M. F.** (2002). *Borçlar Hukukuna Göre Sözleşmenin Kuruluşunda Hile*, Ankara. (Kısaltılmışı: Yıldırım, Sözleşmenin Kuruluşunda Hile).

- Yıldırım, M. F.** (2008). "Türk Borçlar Kanunu Tasarısında İrade Sakatlığı Halleri", *Prof. Dr. Ali Naim İNAN'a Armağan*, s. 931-944. Kısaltılmışı: (Yıldırım, İrade Sakatlığı Halleri).
- Yıldırım, M. F.** (2014). "Miras Hakkından İvazsız Feragat Halinde Feragat Eden Mirasçının Alacaklılarının Feragatin İptalini İsteme Sorunu", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XVIII, S. 3-4, s. 67-76, (<https://dergipark.egitim.gov.tr/download/article-file/789114>, Erişim Tarihi: 06.10.2022).
- Yıldırım, M. F.** (2023). "İsviçre Federal Mahkemesinin Vasiyetin Geri Alınmasına Yönelik Vasiyetin De Geri Alınmasına Dair (BGE 144 III 81) Sayılı Kararı", *Karar İncelemeleri Dergisi*, C. 1, S. 1-2 Haziran-Aralık 2022, s. 555-564, ([dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3117636](https://dergipark.egitim.gov.tr/download/article-file/3117636), Erişim Tarihi: 23.11.2023). Kısaltılmışı: (Yıldırım, Vasiyetin Geri Alınması).
- Yılmaz, S.** (2022). *Medeni Hukuk Cilt I Başlangıç Hükümleri*, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Yılmaz, S.** (2022). *Medeni Hukuk Cilt IV Miras Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara. Kısaltılmışı: (Yılmaz, Miras Hukuku).
- Zimmermann, R.** (2010). "Erbunwürdigkeit, Die Entwicklung eines Rechtsinstituts im Spiegel europäischer Kodifikationen", *Festschrift für Helmut Koziol zum 70. Geburtstag*, Jan Sramek Verlag, Wien, s. 463-511.

İnternet Kaynakları

- Beck-online Die Datenbank; [beck-online.beck.de](https://www.beck-online.de)
- <https://www.bj.admin.ch/dam/bj/de/data/gesellschaft/gesetzgebung/erbrecht/vn-ber-d.pdf.download.pdf/vn-ber-d.pdf>, Erişim Tarihi: 30.05.2023.
- <https://www.bj.admin.ch/dam/bj/de/data/gesellschaft/gesetzgebung/erbrecht/vorentw-d.pdf.download.pdf/vorentw-d.pdf>, Erişim Tarihi: 30.05.2023.
- Kazancı İçtihat Bilgi Bankası; [kazanci.com](https://www.kazanci.com)
- Legalbank Elektronik Hukuk Bankası; [legalbank.net](https://www.legalbank.net)
- Swisslex; www.swisslex.ch

Dr. Merve HAYRAN POLAT

**MEDENÎ USÛL HUKUKUNDA
TARAF OLARAK
ANONİM ŞİRKET**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Medenî Usûl Hukukunda Taraf Olarak Anonim Şirket

Merve Hayran Polat

Hukuk Yayınları Dizisi – 3872

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 914 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara

Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Abdulkadir **Karaaslan**, Anayasa Mahkemesi'nde Bireysel Başvuru Usulü ve Uygulama Sorunları, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Abdurrahim **Karslı**, Medenî Muhakeme Hukuku, Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 5. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2020.
- Abdülkerim **Yıldırım**, Mesafeli Sözleşmelerde Tüketicinin Korunması, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2009, (**Yıldırım**, Tüketicinin Korunması).
- Abuzer **Kendigelen**, "Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın İç ticaret 1995/1 Sayılı Anonim ve Limited Şirketlerin Kuruluş ve Anasözleşme Değişikliği İşlemlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliği'nin Hukuki Açından Değerlendirilmesi", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. LV, Y. 1996, (**Kendigelen**, Tebliğ).
- Abuzer **Kendigelen**, Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, On İki Levha Yayıncılık, 3. Tıpkı Bası, İstanbul 2016, (**Kendigelen**, İlk Tespitler).
- Abuzer **Kendigelen**/ İsmail Cem **Soykan**/ Yasemin **Aydınalp**/Elif **Oğuz Şenesen**/Oğuz **Şanda**, Yargıtay Hukuk ve Ceza Dairelerinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.
- Abuzer **Kendigelen**/İsmail **Kırca**, Şirketler Hukuku, C. I, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Adolf **Wach**, Handbuch des deutschen Civilprozessrechts Band I, Duncker & Humbolt, Leipzig 1885.
- Adrian **Stahelin**/Daniel **Stahelin**/Pascal **Grolimund**, Zivilprozessrecht, Schulthess Verlag, Zürich 2008.
- Ahmet **Battal**, "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Yönünden Tacirlerin Tüketici Sıfatı", Prof. Dr. Ali Bozer'e Armağan, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 1998, ss. 313-332.
- Alfred **Siegmart**, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch V. Band: Die Aktiengesellschaft, Allgemeine Bestimmungen (Art. 620-659), Zürcher Kommentar, Zürich 1945.
- Ali Cem **Budak**, "Türk Hukukunda Çekişmesiz Yargı", Medenî Usûl ve İcra İflas Hukukçuları Toplantısı IV, Ankara 2005, ss. 128-187.

- Ali Cem **Budak**/Varol **Karaaslan**, *Medenî Usûl Hukuku*, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- Ali **Paslı**, “Yeni Türk Ticaret Kanunu Anonim Ortaklık Hükümlerinin Tanıtılması (II) YTK Kitap 2- Kısım 4- Bölüm 1- Kuruluşa İlişkin Sisteme Yönelik Temel Değişiklikler ve Kuruluş İşlemleri”, *BATİDER*, Haziran 2012, C. 28, S. 2, ss. 141-202.
- Alper **Gümüş**, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, C. I (madde 1-46), İstanbul 2014.
- Anıl **Köroğlu**, “Pay Sahibi Tarafından Açılan Sorumluluk Davasında Yargılama Giderlerinin Pay Sahibi ile Şirket Arasında Paylaştırılması (Medeni Usul Hukuku Kapsamında Bir İnceleme)”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 2021, S. 17, Y. 9, ss. 355-382.
- Arwed **Blomeyer**, *Zivilprozessrecht, Erkenntnisverfahren*, Springer Verlag, Heidelberg 1963.
- Aslı **Aras**, “Çekişmesiz Yargı İşlerinde Görev ve Yetki”, *İNÜHFDC*, 7, S. 1, 2016, ss. 65-86.
- Aslı **Aras**, *Çekişmesiz Yargıda Yargılama Usûlü, Yetkin Yayınları*, Ankara 2017.
- Asuman **Yılmaz**, “Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim ve Limited Şirketlerde Ek Tasfiye”, *BATİDER*, 2016, C. 32, S. 2, ss. 149-173.
- Aydın Alber **Yüce**, *Anonim Şirketlerde Sermaye Borcunun Takas Yoluyla Ödenmesi*, On İki Levha Yayıncılık, Ocak 2021.
- Aydın **Zevkililer**, *Açıklamalı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun: Örnek Yargıtay Kararları- İlgili Yönetmelikler Tebliğler- Avrupa Birliği Direktifleri*, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2001.
- Aydın **Zevkililer**/Çağlar **Özel**, *Tüketicinin Korunması Hukuku*, Seçkin Yayınları, Ankara 2016.
- Ayşe **Kılınc**, *Medenî Usûl Hukukunda Adli Yardım*, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.
- Ayşe **Şahin**, *Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi*, İstanbul 2013.
- Aziz Serkan **Arslan**, “HMK Hükümlerine Göre Teminat Kurumu ve Dava Şartı Niteliği”, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan, C. 1, Y. 2014, ss. 943-975, (**Arslan**, Teminat).
- Aziz Serkan **Arslan**, *Medenî Usûl Hukukunda Delillerin Toplanması ve Doğrudanlık İlkesi*, Adalet Yayınevi, Ankara 2012, (**Arslan**, Doğrudanlık İlkesi).
- Baki **Kuru**, “Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptali Davasında Teminat Gösterme Dava Şartı Mıdır?”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 10, S. 4, Y. 1980, ss. 95-964, (**Kuru**, Teminat).

- Baki **Kuru**, Hukuk Muhakemeleri Usûlü, C. I, 6. Baskı, İstanbul 2001, (**Kuru**, Usûl, C. I).
- Baki **Kuru**, Hukuk Muhakemeleri Usûlü, C. II, 6. Baskı, İstanbul 2001, s. 3284, (**Kuru**, Usûl, C. II).
- Baki **Kuru**, Hukuk Muhakemeleri Usûlü, C. III, 6. Baskı, İstanbul 2001, s. 2585, (**Kuru**, Usûl, C. III)
- Baki **Kuru**, Hukuk Muhakemeleri Usûlü, C. IV, 6. Baskı, İstanbul 2001, s. 3284, (**Kuru**, Usûl, C. IV).
- Baki **Kuru**, Nizasız Kaza, Ajans Türk Matbaası, Ankara 1961, (**Kuru**, Nizasız Kaza).
- Baki **Kuru**/Burak **Aydın**, Medenî Usûl Hukuku El Kitabı, C. I, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021, (**Kuru/Aydın**, C. I).
- Baki **Kuru**/Burak **Aydın**, Medenî Usûl Hukuku El Kitabı, C. II, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021, (**Kuru/Aydın**, C. II).
- Beatrice von **Waldkirch**, Die Handlungsfähigkeit der Aktiengesellschaft nach schweizerischem Recht, Bern 1953.
- Beatrice von **Waldkirch**, Die Handlungsfähigkeit der Aktiengesellschaft nach schweizerischem Recht, Bern 1953.
- Bilge **Öztaş**, Tüzel Kişiler, 2. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 1998, (**Öztaş**, Tüzel Kişiler).
- Bilge **Umar**, “Medenî Usûl Hukukunda Davanın Dinlenme Şartı Olarak Ehliyet”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 29, S. 3, Y. 1963, ss. 591-619, (**Umar**, Ehliyet).
- Bilge **Umar**, Hukuk Muhakemeleri Şerhi, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, 2014, (**Umar**, Şerh).
- Bilge **Umar**, Hukuk Muhakemeleri Şerhi, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, 2014, s. 198, (**Umar**, Şerh).
- Burçak **Yıldız**, “AT ve İngiliz Hukuk Sistemlerinde Şirketlerin Ehliyeti Ultra Vires İlkesi”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 23, S. 3, Y. 2006, ss. 185-206.
- Burçak **Yıldız**, “TTK Tasarısında Şirketlerin Ehliyeti ve Bu Bağlamda TTK m. 137 Hükmündeki Ultra Vires Sınırlamasının Yerindeliğinin Değerlendirilmesi”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 55, S. 1, Y. 2006, ss. 321-353.
- Burçak **Yıldız**, Ticaret Şirketlerinin Hukuki Ehliyeti, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Buse **Dişel**, Dava Takip Yetkisi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Cansu **Atıcı**, Medeni Usul Hukukunda Dava Ehliyeti, Seçkin yayınları, Ankara 2021.

- Celal **Göle**, “Ticari İşletmenin Merkez ve Şubesinin Tayini Sorunu”, Prof. Dr. Ernst E. Hirsch’in Hatırasına Armağan, Ankara 1986.
- Cemil **Güner**, “Türk Hukukunda Bazı Milli Hukuklarda ve Milletlerarası Sözleşmelerde Tüketici Kavramı”, İş Dünyası ve Hukuk Prof. Dr. Tankut Centel’e Armağan, İstanbul 2011, s. 1032-1071.
- Cengiz Topel **Çelikoğlu**, “Karşı Tarafa Tahmil Olunan Avukatlık Ücretinin Hukuki Niteliği”, Prof. Dr. Hakan Pekcenitez’e Armağan, 2015, C. 2, ss. 1093-1139.
- Cenk **Akil**, “6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nda Çekişmeli Yargıya İlişkin Kesin Yetki Halleri”, MİHDER, C. 8, S. 22, Y. 2012/2, ss. 105-160.
- Ceren **Tarhanlı**, Türk ve Alman Hukukunda Ön-Anonim Şirket, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2013.
- Claire **Huguenin**, Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB, 4. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel 2010.
- Clemens **Meisterhans**/Micheal **Gwelessiani**, Praxiskommentar zur Handelsregisterverordnung, 4. Auflage, Schulthess Juristische Medien AG, 2021.
- Conradin **Cramer**, Zweigniederlassungen in der Schweiz, Gesellschaft- und Kapitalmarktrecht, 2015.
- Daniel **Rubner**, “Die Vorgesellschaft”, NJW-Spezial, 2008, Heft 10, ss. 303-304.
- David **Rüetschi**, “Zum Verfahren der Wiedereintragung ins Handelsregister gemäss Art. 164 HRegV – Zugleich eine Entgegnung auf Philippin, REPRAX, Heft 4, 2011, ss. 23-35.
- Dilek **Karademir Aydemir**, Medeni Usul Hukukunda Mahkemelerin Yetkisi, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, 2019.
- Doğukan **Algan**, Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararının Yürütmesinin (Tedbiren) Geri Bırakılması (TTK m. 449), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.
- Doğukan **Algan**, Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararının Yürütmesinin (Tedbiren) Geri Bırakılması (TTK m. 449), On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Doğukan **Algan**, Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararının Yürütmesinin (Tedbiren) Geri Bırakılması (TTK m. 449), On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Eberhard **Wieser**, “Das rechtliche Interesse des Nebenintervenienten, Schriften zum deutschen und europäischen Zivil-, Handels- und Prozessrecht, Bielefeld, 1965.
- Ejder **Yılmaz**, Hukuk Muhakemeleri Şerhi, 4. Cilt, Genişletilmiş 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021, (Yılmaz, Şerh, C. 4).
- Ejder **Yılmaz**, Hukuk Sözlüğü, 10. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2011, (Yılmaz, Hukuk Sözlüğü).

- Ejder **Yılmaz**, Medeni Yargılama Hukukunda Yemin, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2012, (**Yılmaz**, Yemin).
- Elif **Çörekçi**, "Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı ve 5718 Sayılı Yeni Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun Bakımından Teminat Gösterme Yükümlülüğü", Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan, 2009, ss. 199-219.
- Emel **Hanağası**, "Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Davasının Medeni Usul Hukuku Perspektifinden Değerlendirilmesi", BATİDER, C. 32, S. 1, Y. 2016, ss. 199-270.
- Emil **Schurter**/Hans **Fritzsche**, Das Zivilprozessrecht der Schweiz, Band 1: Das Zivilprozessrecht des Bundes, Rascher&Cie Verlag, 1924.
- Emre **Külüşlü**, Milletlerarası Usûl Hukuku Çerçevesinde Acentenin Müvekkilini Mahkemede Temsil Etme Yetkisi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Emrullah **Kervankıran**, "Ön Anonim Şirket ve Hukuki Niteliği", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 18, S. 2, Aralık 2012, ss. 349-370, (**Kervankıran**, Ön Şirket).
- Emrullah **Kervankıran**, Anonim Şirketlerin Tasfiyesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015, s. 53, (**Kervankıran**, Tasfiye).
- Erdal **Tercan**, "Hâkimin Davayı Aydınlatma Yükümlülüğü Kapsamında Tarafların Dinlenmesi", Legal Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, C. 7, S. 18, Y. 2011, ss. 1-56.
- Erdal **Tercan**, Medenî Usûl Hukukunda Tarafların İsticvabı, Yetkin Yayınları, Ankara 2001.
- Erdal **Tercan**, Medeni Usul Hukukunda Tarafların İsticvabı: Tarafların Bilgisine Delil Olarak Başvurma, Yetkin Yayınları, 2001, (**Tercan**, İsticvap).
- Erden **Kuntalp**, "Finansal Kiralama Kanunu-Tüketim ve Yatırım Malı Ayrımı", Prof. Dr. Ali Bozer'e Armağan, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 1998.
- Erdoğan **Moroğlu**, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 8. Baskı, İstanbul 2017, s. 298, (**Moroğlu**, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü).
- Ergun **Önen**, Medenî Yargılama Hukukunda Sulh, Sevinç Matbaası, Ankara 1972.
- Ergun **Özsunay**, Medenî Hukukumuzda Tüzel Kişiler, Gözden Geçirilmiş 5. Bası, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1978.
- Ernst **Haft**, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch Band I; Max Gmür Einleitung, Personenrecht, 2. Auflage, Stämpfli Verlag, Bern 1919.
- Ernst **Stahelin**, "Die Nebenparteien im Zivilprozess. Unter besonderer Berücksichtigung der Kantone Basel-Stadt, Basel-Land, Aargau und Solothurn", Basel 1981.

- Ersin **Çamoğlu**, “Anonim Ortaklığa Yönetim Kayyımı Atanması”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 91, S. 5, Y. 2017, ss. 15-29, (**Çamoğlu**, Kayyım).
- Ersin **Çamoğlu**, “Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararlarının İptali Davasında Teminat”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 1, Y. 2006, ss. 233-241, (**Çamoğlu**, Teminat).
- Ersin Çamoğlu, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2007 (**Çamoğlu**, Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu).
- Evrin **Erişir**, Medenî Usûl Hukukunda Taraf Ehliyeti, Güncel Yayınevi, İzmir 2007.
- Fatih **Aydoğan**, Tek Kişi Ortaklığı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012.
- Fatih **Bilgili**, “Adi Ortaklığın Fiil Ehliyeti ve Alman Federal Mahkemesinin Verdiği Yeni Karar Karşısında Ortaya Çıkan Durum”, Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı, C. 1, İstanbul 2002, ss. 197-213, (**Bilgili**, Adi Ortaklığın Fiil Ehliyeti).
- Ferhat **Kayış**, “Usul Hukuku ve Ticaret Sicili Açısından Ek Tasfiyeye İlişkin Bazı Sorunlu Noktalar”, BATİDER, C. 39, S. 1, Y. 2023, ss. 161-197, (**Kayış**, Ek Tasfiye).
- Ferhat **Kayış**, Ticari İşletmede Şube Kavramı ve Şube Olmaya Bağlanan Hüküm ve Sonuçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, (**Kayış**, Şube).
- Fevzi **Kayacan**, “Mahkemenin Yargılama Giderleri Re’sen Karara Bağlama Zorunluluğu”, Yaklaşım, S. 34, Y. 1995, ss. 97-99.
- Fikret **Eren**, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2019, s. 851-852, (**Eren**, Borçlar Özel).
- Friedrich **Stein**/Wolfgang **Grunsky**/Rudolf **Pohle**/Martin **Jonas**, Kommntar zur zivilprozessordnung, 19. Auflage, Tübingen 1972.
- Gamze **Çakı**, Anonim Ortaklık Tasfiyesinde Alacaklıların Korunması, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Georg **Leuch**/Omar **Marbach**/Franz **Kellerhals**/Martin **Sterchi**/Andreas **Güngerich**, Die Zivilprozessordnung für den Kanton Bern, Kommentar samt einem Anhang zegehöriger Erlasse, 5. Auflage, Stämpfli Verlag, 2000.
- Georges **Perrin**, La tierce-invention en procédure civile française, Allemande vaudoise, Lozan 1938.
- Gerald **Spindler**/Eberhard **Stilz**, beck-online. GROSSKOMMENTAR, AktG, Verlag C.H.BECK München 2023, (BeckOKG/**Bachmann**, AktG).
- Gerald **Spindler**/Eberhard **Stilz**, beck-online. GROSSKOMMENTAR, AktG, Verlag C.H.BECK München 2023, (BeckOKG//**Heidinger**, AktG).

- Gerald **Spindler**/Eberhard **Stilz**, beck-online. GROSSKOMMENTAR, AktG, Verlag C.H.BECK München 2023, (BeckOKG/**Dörr**).
- Gerald **Spindler**/Eberhard **Stilz**, beck-online. GROSSKOMMENTAR, AktG, Verlag C.H.BECK München 2023, (BeckOKG/**Drescher**).
- Gizem **Alper**, Türk Özel Hukukunda Ultra Vires İlkesi, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013.
- Gotschev **Georg G.**/Staub **Christian**, Der Ausschluss von Minderheitsaktionären nach Art. 33 Börsengesetz und durch squeeze out merger gemäss Fusionsgesetz, GesKR 2006.
- Gökçen **Topuz**, Tüketici Mahkemeleri, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.
- Gönen **Eriş**, 6335 Sayılı Kanunla Güncellenmiş Yeni TTK Hükümlerine Göre Ticari İşletme ve Şirketler, C. III, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013, (**Eriş**, C. III).
- Gülen Sinem **Tek**, “Tüketici Mahkemelerinin Görevi, Yetkisi ve Tüketici Mahkemelerinde Yapılan Yargılama Usulü”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, 2012, C. 8, S. 99-100, Y. 2012, s. 127-171.
- Gülşah **Vardar Hamamcıoğlu**, Türk Medeni Kanunu’na Göre Yerleşim Yeri, 12 Levha Yayıncılık, İstanbul 2009.
- Güray **Erdönmez**, “Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na Göre Delillerin Gösterilmesi ve İbrazı”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 87, S. 5, Y. 2013, ss. 15-54.
- Güray **Erdönmez**, Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku, 15. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, (**Erdönmez**, Pekcanitez Usûl).
- Hakan **Albayrak**/Tahsin **Mavzer**, “Haksız Fiilden Doğan Davalarda Ortak Yetkili Mahkeme Sorunu”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 27, S. 2, Y. 2019, ss. 279-306.
- Hakan **Çebi**, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Anonim Ortaklıkların Bölünmesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010.
- Hakan **Pekcanitez**, “Tüketici Mahkemeleri”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 70, S. 4-5-6, Y. 1996, ss. 141-162, (**Pekcanitez**, Tüketici Mahkemeleri).
- Hakan **Pekcanitez**, “Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklıklarda Denetçiler Tarafından Açılacak Davalar”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Kudret Ayiter Armağanı, Ankara 1988, C. III, S. 1-4, ss. 439-495, (**Pekcanitez**, Denetçiler Tarafından Açılacak Davalar).
- Hakan **Pekcanitez**, Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku, 15. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, (**Pekcanitez**, Pekcanitez Usûl).
- Hakan **Pekcanitez**/Hülya **Taş Korkmaz**, Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku, 15. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, (**Pekcanitez**/**Taş Korkmaz**, Pekcanitez Usûl).

- Hakan **Pekcanitez**/Hülya **Taş Korkmaz**, Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku, 15. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, (**Pekcanitez/Taş Korkmaz**, Pekcanitez Usûl).
- Hakan **Pekcanitez**/Nedim **Meriç**, Medenî Usûl Hukukunda Fer'i Müdahale, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Halil **Arslanlı**, Anonim Şirketler II: Anonim Şirketlerin Organizasyonu, İstanbul 1959, (**Arslanlı**, Anonim Şirketler II).
- Halil **Arslanlı**, Anonim Şirketler, Anonim Şirketin Hesapları, Anonim Şirketin İnfisahı ve Tasfiyesi, C. IV-V, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1961, (**Arslanlı**, Anonim Şirketler, C. IV-V).
- Halil **Arslanlı**, Anonim Şirketler, Anonim Şirketlerin Organizasyonu ve Tahviller, C. 2-3, İstanbul 1960.
- Hamdi **Yasaman**, "Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davaları", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi, S. 2, Y. 2013, ss. 97-112, (**Yasaman**, Sorumluluk Davaları).
- Hamdi **Yasaman**, Anonim Ortaklıkların Birleşmesi, Banka ve Ticaret Araştırma Hukuku Enstitüsü, Ankara 1987, (**Yasaman**, Birleşme).
- Hans **Capar**, Schweizerischen Aktienrecht, Stämpfli Verlag, Bern 2014.
- Hans Micheal **Riemer**, Berner Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Allegemeine Bestimmungen, Systematischer Teil und Kommentar zu Art. 52-59 ZGB Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Einleitung und Personenrecht, Die juristischen Personen, Stämpfli Verlag AG, Bern 1993.
- Hans Peter **Friedrich**, "Die Aktiengesellschaft im Verkehr mit dem Grundbuch", Friedrich Wilhelm Lebensversicherungs-Aktiengesellschaft, Berlin 1971.
- Hans Ulrich **Walder-Richli**/Béatrice **Grob-Andermacher**, Zivilprozessrecht, 5. Auflage, Zürich 2009.
- Hans-Joachim **Musielak**/Wolfgang **Voit**, Zivilprozessordnung mit Gerichtsverfassungsgesetz, Kommentar, 20. Neubearbeitete Auflage, Verlag Franz Vahlen München 2023.
- Hasan **Pulaşlı**, "Alman Federal Mahkemesinin Ön Şirkete İlişkin 23.10.2006 Tarihli Kararı ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Bakımından Değerlendirilmesi", Hüseyin Ülgen'e Armağan, C. 1, İstanbul 2007, ss. 467-487.
- Hasan **Pulaşlı**, "Şirketler Hukukundaki Temsil ile Borçlar Kanunundaki Ticari Mümessil ve Vekil Ayrımı", Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi, C. I, S. 2, Y. 2014, ss. 3-22, (**Pulaşlı**, Temsil).
- Hasan **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku Şerhi, C. I, Tamamen Yenilenmiş ve Genişletilmiş 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022, (**Pulaşlı**, Şerh, C. I).

- Hasan **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku Şerhi, C. IV, Tamamen Yenilenmiş ve Genişletilmiş 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022, (**Pulaşlı**, Şerh, C. IV).
- Hasan Seçkin **Ozanaoğlu**, “Mukayeseli Hukuk ve Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Açısından Tüketiciyi Koruyan Düzenlemelerin Kişi Bakımından Uygulama Alanı (Tüketici Kavramına Mukayeseli Bir Yaklaşım)”, Prof. Dr. Kemal Oğuzman’ın Anısına Armağan, Beta Yayınları, İstanbul 2000.
- Heinrich **Heuberger**, Das Armenrecht der aargauischen zivilprozessordnung, 1947.
- Heinz **Thomas**/Hans **Putzo**, Zivilprozessordnung Kommentar, 34. Auflage, München 2013.
- Hikmet Sami **Türk**, Ticaret Ortaklıklarının Birleşmesi, Banka ve Ticaret Araştırma Hukuku Enstitüsü, Ankara 1986.
- Hülya **Taş Korkmaz**, “6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun Görev Yetki ve Yargı Yeri Belirlenmesine İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, Prof. Dr. Aydın Zevkililer’e Armağan, Yaşar Üniversitesi Yayınları, C. 2, Özel Sayı, Y. 2013, ss. 1753-1818, (**Taş Korkmaz**, Armağan).
- Hülya **Taş Korkmaz**, Hukuk Davalarında Gerçek Tarafın Belirlenmesi, On İki Levha Yayıncılık, 2021, (**Taş Korkmaz**, Tarafın Belirlenmesi).
- Hülya **Taş Korkmaz**, Medenî Usûl Hukukunda İradî Taraf Değişikliği, Yetkin Yayınları, Ankara 2014, (**Taş Korkmaz**, İradî Taraf Değişikliği)
- Hüsnü **Aldemir**, Hukuk Davalarında Yargılama Giderleri, 5. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2019.
- İbrahim **Arslan**/Elif **Tüzemen Atik**, “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Aleyhine Sorumluluk Davası Açılması Kararı ve Açılacak Davada Şirketin Temsili”, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 2, Y. 2016, ss. 11-35.
- İbrahim **Aşık**, “Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na Göre Yetki Sözleşmesi”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2011, S. 97, ss. 11-48.
- İbrahim **Ermenek**, “Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun Yürürlüğe Girmesinden Sonra Yargılama Giderlerine İlişkin Olarak Ortaya Çıkan Bazı Güncel Sorunlar ve Usul Ekonomisi İlkesi”, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, MİHBİR Özel Sayı, C. 4, S. 2, Y. 2014, ss. 215-230.
- İlhan E. **Postacıoğlu**, Medenî Usûl Hukuku Dersleri, 6. Bası, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul 1975.
- İlhan **Kara**, Yeni Kanuna Göre Tüketici Hukuku, Engin Yayınevi, Mart 2015.
- İpek **Sarısöz Büyükalp**, AİHS ve AİHM Kararlarının da İncelenmesi Suretiyle Adil Yargılama Hakkının Türk Milletlerarası Usul Hukuku Üzerindeki Etkileri, On İki Levha Yayıncılık, 2018.

- İpek **Yücer Aktürk**, “Tüzel Kişi Tacirin Tüketici Sıfatı”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XX, S. 2, Y. 2016, ss. 103-128.
- İsmail Cem **Soykan**, Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2012.
- İsmail **Kırca**, “Nispi Ticari Davaya Dair”, BATİDER, C. 33, S. 1, Y. 2017, ss. 55-61, (**Kırca**, Nispi Ticari Dava).
- İsmail **Kırca**/ Feyzan Hayal **Şehirli Çelik**/ Çağlar **Manavgat**, Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2013, (**Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, Anonim Şirketler, C. 1).
- İsmail **Kırca**/Feyzan Hayal **Şehirli Çelik**/Çağlar **Manavgat**, Anonim Şirketler Hukuku, C. 2, Ankara 2017, s. 207, (**Kırca/Şehirli/Manavgat**, Anonim Şirketler, C. 2).
- İsmail **Kırca**/Feyzan Hayal **Şehirli Çelik**/Çağlar **Manavgat**, Anonim Şirketler Hukuku, C. 2/2, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 2. Baskı, Ankara 2017, s. 249, (**Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, Anonim Şirketler, C. 2).
- Jale G. **Akipek**, Turgut **Akıntürk**, Derya **Ateş**, Türk Medenî Hukuku, Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, 1. C., Yenilenmiş 12. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2015.
- Jean-Philippe **Klein**, Zürcher Kommentar, OR Art. 32-40, 3. Auflage, Schulthess Juristische Medien AG Verlag, 2020.
- Joachim **Meyer-Landrut**, Aktiengesetz Großkommentar, (bearbeitet von Carl Hanz Barz/Ulrich Klug/Joachim Meyer-Landrut/Herbert Wiedemann/Herbert Brönnner/Konrad Mellerowicz/Wolfgang Schillin/Hans Würdinger), de Gruyter, Berlin New York 1975.
- Kazım **Yenice**, “Dava Yeterliliği”, Adalet Dergisi, Ocak-Şubat 1963, S. 1-2, Y. 54, ss. 1182-1195.
- Kemal **Oğuzman**/Özer **Seliçi**/Saibe **Oktay-Özdemir**, Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 21. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2022.
- Kurt **Meyer**, Das Zivilprozessuale armenrecht im kanton, 1953.
- Kübra **Yerkaya**, Tüketici Mahkemelerinin Görev Alanı ve Yargılama Usulü, On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Kürşat **Göktürk**, “Türk Ticaret Kanunu’na Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşme Süreci ve Bazı Sorunlar”, AHBVÜ-HFD, C. 17, S. 2, Y. 2013, ss. 631-662.
- Leo **Rosenberg**/Karl Heinz **Schwab**/Peter **Gottwald**, Zivilprozessrecht, 17. Auflage, München 2010.

- Leonie **Schumacher**, Gerichtsstand und Betreibungsort der Geschäftsniederlassung, Zürich 1957.
- M. Zahid **Doğanay**, “Medenî Usûl Hukuku Yönünden Anonim Şirketlerde Ek Tasfiye”, Adalet Dergisi, S. 70, Y. 2023/1, ss. 255-284.
- Markus **Vischer**, “Untergang der AG: Konstitutive oder deklaratorische Wirkung ders Löschung im Handersresgister?”, Gesellschafts- Und Kapitalmarkrecht, 2/2015, ss. 256-266, https://www.walderwyss.com/user_assets/publications/1639.pdf.
- Max **Guldener**, “Bundesprivarecht und Kantonales Zivilprozessrecht”, Zeitschrift für Schweizerisches Recht, S. 80, Y. 1961, (**Guldener**, ZSR 80).
- Max **Guldener**, “Über die materiellen Wirkungen der Streitverkündung”, Zeitschrift für Schweizerisches Recht, S. 68, Y. 1949, (**Guldener**, ZSR 68).
- Max **Guldener**, Schweizerischer Zivilprozessrecht, 3. Verbesserte und vermehrte Auflage, Zürich 1979, (**Guldener**, Zivilprozessrecht).
- Max **Guldener**, Schweizerischer Zivilprozessrecht, 3. Verbesserte und vermehrte Auflage, Zürich 1979, s. 125, (**Guldener**, Zivilprozessrecht).
- Mehmet Akif **Tutumlu**, Tüketici Yargılaması Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara 2015.
- Mehmet Ali **Aksoy**, Sermaye Şirketlerin ve Kooperatiflerde Ek Tasfiye, Gazi Kitabevi, Ankara 2019.
- Mehmet **Altunkaya**, “Sözleşmenin Kurulmasından Önce Tüketicinin Korunması”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. VIII, S. 1-2, Y. 2004, ss. 95-118.
- Mehmet Arif **Tuğ**, “Kira Sözleşmelerinden Kaynaklanan Ticari Davalarda Görevli Mahkeme”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 3, Y. 2021, ss. 1897-1921.
- Mehmet **Bahtiyar**, Anonim Ortaklık Anasözleşmesi, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2001, (**Bahtiyar**, Anasözleşme).
- Mehmet **Bahtiyar**, Anonim Ortaklık Anasözleşmesi, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2001, (**Bahtiyar**, Anasözleşme).
- Mehmet **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, Güncellenmiş 12. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2017, (**Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku).
- Mehmet **Bahtiyar**/Levent **Bıçer**, “Adi İş / Ticari İş/ Tüketici İşlemi Ayrımı ve Bu Ayrımın Önemi”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 22, S. 3, Y. 2016, ss. 391-432.
- Mehmet Cemil **Türk**, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, Adalet Yayınevi, Ankara 2019, (**Türk**, Genel Kurul Kararlarının İptali).
- Mehmet Emin **Bilge**, “Anonim Şirketin Sona Ermesi ve Tasfiyesi”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012, C. 16, S. 3-4, ss. 261-294.

- Mehmet **Özdamar**, “Ticaret Sicili Memurunun Tek Başına Yaptığı İşlemlerden Dolayı Başvurulması Gereken Yargı Yolu”, BATİDER, C. 23, S. 4, Y. 2006, ss. 287-298.
- Mehmet **Özdamar**, “Yargıtay Kararları Işığında Ticari İşletmede Şube Kavramı”, Ankara Barosu Dergisi, 2007, Y. 65, S. 1, ss. 48-61, (**Özdamar**, Şube).
- Merih Kemal **Omağ**, “Ticari İşletmenin Yapısı”, Prof. Dr. Ergon A. Çetingil ve Prof. Dr. Rayegan Kender’e 50. Birlikte Çalışma Yılı Armağanı, İstanbul 2007, ss. 923-934.
- Merve **Hayran Polat**, “Ek Tasfiye Amacıyla Şirketin Yeniden Tescilinin Talep Edildiği Yargılamada Uygulanacak Olan Yargılama Usûlünün Değerlendirilmesi”, Adalet Dergisi, S. 69, Y. 2022, ss. 491-512.
- Mesut **Ertanhan**, Medeni Yargılama Hukukunda Tanık ve Tanıklık, Ankara 2005.
- Michael **Beurskens**/ Lorenz **Fastrich**/ Ulrich **Haas**/Christian **Kersting**/Julia **Kraft**/ Ulrich **Noack**/ Wolfgang **Servatius**, Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung, 23. Auflage 2022.
- Micheal **Wyttwnbach**, Formelle, materielle und faktische Organe-einheitlicher Organbegriff, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel 2013.
- Milana **Plischuk**, Das Verfahren der Prozesskostenhilfe, Grin Verlag, Bonn 2002.
- Mine **Akkan**, Medenî Usûl Hukukunda Avukatla Temsil Zorunluluğu, Yetkin Yayınları, Ankara 2010.
- Mine **Akkan**, Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku, 15. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, (**Akkan**, Pekcanitez Usûl).
- Muhammed Furkan **Soylu**, “Medeni Usul Hukukunda Ortak Yetkili Mahkeme”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2017, C. 25, S. 2, Y. 2017, s. 449-484.
- Muhammed **Sulu**, Anonim Ortaklıkta Şirket Menfaati Kavramı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.
- Muhammet **Özekes**, “Çekişmesiz Yargıda İlgililerin Kanun Yoluna Başvuru Hakkı”, Prof. Dr. Bilge Öztan’a Armağan, Ankara 2008, ss. 685-691, (**Özekes**, Çekişmesiz Yargı).
- Muhammet **Özekes**, Medenî Usûl Hukukunsa Hukukî Dinlenilme Hakkı, Yetkin Yayınları, Ankara 2003, (**Özekes**, Hukukî Dinlenilme Hakkı).
- Muhammet **Özekes**, Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku, 15. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, (**Özekes**, Pekcanitez Usûl).
- Muhammet **Özekes**/Vural **Seven**/Nedim **Meriç**, Sermaye Şirketlerinde Sorumluluk Davası (TTK m. 549 vd.), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.

- Murat **Alışkan**, "Anonim Şirketlerde Sicil Kaydının ve Tasfiyenin Yeniden Açılması (=İhya)", Teori ve Uygulamada Ticaret Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, 2019, ss. 193-202.
- Murat **Atalı**, Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku, 15. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, (**Atalı**, Pekcanitez Usûl).
- Murat **Aydoğdu**, "6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Getirdiği Yeniliklere Genel Bakış, Sözleşmeye Aykırılık, Ayıplı İfa Kavramlarına Getirdiği Farklı Yaklaşım ve Bu Konudaki Önerilerimiz", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 15, S. 2, Y. 2013, s. 7.
- Murat **Aydoğdu**, Tüketici Hukuku Dersleri, Adalet Yayınevi, Ocak 2015.
- Murat Can **Atakan**, "Ön Anonim Şirketin Tüzel Kişilik Kazanması", Tüzel Kişilik Penceresinden Anonim Ortaklık Sempozyumu, 2021, ss. 491-495.
- Murat Can **Pehlivanoglu**, "Karşılaştıralı Hukukta Genel Kurul Kararlarının İptali Davalarında Gösterilecek Teminat Kapsamında "Şirketin Muhtemel Zararları" Kavramı, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 146, Y. 2020, ss. 219-246.
- Murat **Yavaş/Ömer Faruk Saçar**, "Ortak Yetkili Mahkemenin Kesin Yetkili Olup Olmadığına İlişkin Bir Değerlendirme (HMK m. 7)", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 27, S. 2, Y. 2021, ss. 1416-1423.
- Mustafa Alper **Gümüş**, Türk Medenî Hukukunda Kayyımlik, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2006.
- Mustafa **Dural/ Tufan Ögüz**, Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, 16. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2015.
- Mustafa **Kayhan**, Anonim Ortaklığın Haklı Nedenle Feshi Davası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Mustafa **Okur**, Adli Teminat, Yetkin Yayınları, 2011.
- Mustafa Reşit **Belgesay**, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu Şerhi, C. I, Güven Basımevi, İstanbul 1939.
- Mustafa **Taşkın**, "Tüzel Kişilerin ve Şirketlerin Tüketici Vasfı", Ankara Barosu Dergisi, S. I, Y. 1997.
- Nami **Barlas**, Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri, 4. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2016.
- Necip **Bilge**, "Evli Kadının Dava Ehliyeti", Adalet Dergisi, S. 1, Y. 1948, s. 19-41.
- Necip **Bilge/Ergun Önen**, Medeni Yargılama Hukuku Dersleri, Üçüncü Baskı, Sevinç Matbaası, Ankara 1978.
- Necla **Akdağ Güney**, Anonim Şirketlerde Kuruluş, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014, (**Akdağ Güney**, Kuruluş).

- Necmettin **Berkin**, Tatbikatçılara Medenî Usûl Hukuku Rehberi, İstanbul 1981.
- Nedim **Meriç**, Medenî Yargılama Hukukunda Tasarruf İlkesi, Ankara 2011.
- Nesibe **Kurt Konca**, “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Asliye Ticaret Mahkemeleri”, TAAD, S. 15, Y. 4, Ekim 2013, ss. 79-125, (**Kurt Konca**, Asliye Ticaret Mahkemeleri).
- Nesibe **Kurt Konca**, Medenî Usûl Hukukunda Tarafların Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü, Yetkin Yayınları, Ankara 2016, (**Kurt Konca**, Tarafların Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü).
- Nur **Bolayır**, “Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na Göre Yetki Sözleşmeleri”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 85, S 5, Y. 2011, ss. 131-148, (**Bolayır**, Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na Göre Yetki Sözleşmeleri).
- Nur **Bolayır**, Hukuk Yargılamasında Delillerin Toplanmasında Tarafların ve Hâkimin Rolü, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014.
- Nur **Bolayır**, Medenî Usûl Hukukunda Yetki Sözleşmeleri, Beta Yayıncılık, Ankara 2009, (**Bolayır**, Medenî Usûl Hukukunda Yetki Sözleşmeleri).
- Nurcan **Demirtaş**, “Acentenin Davada Müvekkilini Temsil Etmesi”, İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1, Y. 2019, ss. 83-109.
- Nurdan **Orbay Ortaç/Ozan Can**, “Yapı Kooperatiflerinin Tacir Sıfatı Olup Olmadığı Sorusu Bağlamında Yargıtay 15. Hukuk Dairesinin 15.09.2014 Tarih, 2014/2787 Esas ve 2014/5195 Karar Sayılı Kararının Eleştirisi”, BATİDER, C. 32, S 3, Y. 2016 ss. 81-90.
- Oğuz **Atalay**, Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku, 15. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, (**Atalay**, Pekcanitez Usûl).
- Oğuz **İmregün**, Anonim Ortaklıklar, 4. Baskı, İstanbul 1989, (**İmregün**, Anonim Ortaklıklar).
- Orhan Emre **Konuralp**, “Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na Göre Ortak Yetkili Mahkeme ile Münhasır Yetki Sözleşmesiyle Belirlenen Mahkemenin Yetkisinin Niteliği”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2019, S. 142, ss. 211-230.
- Orhan **Yener**, Hukuk ve Ceza Davalarında Taraf Teşkili ve Dava Ehliyeti Davaya Vekalet, Yetkin Yayınları, Ankara 1997.
- Orhan **Yener**, Hukuk ve Ceza Davalarında Taraf Teşkili ve Dava Ehliyeti Davaya Vekalet, Yetkin Yayınları, Ankara 1997.
- Oruç Hami **Şener**, Adi Ortaklık, Yetkin Yayınları, Ankara 2008, (**Şener**, Adi Ortaklık).
- Oruç Hami **Şener**, Anonim Ortaklıkta Ek Tasfiye (İhya), Adalet Yayınevi, Ankara 2015, s. 17, (**Şener**, Ek Tasfiye).
- Oruç Hami **Şener**, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, 3. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017, (**Şener**, Ortaklıklar Hukuku).

- Oruç Hami **Şener**, Ticari Temsilci ve Ticari Temsil Yetkisi, Ankara 2015, s. 185, (**Şener**, Ticari Temsilci).
- Oscar **Vogel**/Karl **Spühler**, Grundriss des Zivilprozessrechts und des internationalen Zivilprozessrechts der Schweiz, 7. Auflage, Stämpfli Verlag, Bern 2001.
- Oskar **Lutz**, Gesetz über die zivilrechtspflege (Zivilprozess) für den kanton st. Gallen, Zollikofer 1967.
- Ömer Adil **Atasoy**/Mustafa **Taşkın**/Hakan **Acer**, Tüketici Koruma Hukuku ile İlgili Mevzuat ce Yargıtay Kararları, 2. Baskı, Yargı Yayınevi, Ankara 2000.
- Ömer **Ulukapı**, Medeni Usul Hukuku, 2. Baskı, Konya 2014, (**Ulukapı**, Usûl).
- Ömer **Ulukapı**, Medenî Usûl Hukukunda Dava Arkadaşlığı, Mimoza Yayınları, Konya 1991, (**Ulukapı**, Dava Arkadaşlığı).
- Ömer **Ulukapı**, Medenî Usûl Hukukunda Tarafların Duruşmaya Gelmemesi, Mimoza Yayınları, Konya 1997, (**Ulukapı**, Duruşmaya Gelmemesi).
- Önder **Topal**, “TMK m. 173/2 ve 3’de Yer Alan Hususların Çekişmesiz Yargı İşı Olup Olmadığının Değerlendirilmesi”, C. XVIII, S. 3-4, 2014, EÜHFD, ss. 193-228.
- Özge **Öznelçin**, “Medenî Usûl Hukukunda Kamu Düzenine İlişkin Yetki”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C. 2, S. 4, Y. 2011, ss. 563-602.
- Özlem **İlbasmış Hızlısoy**, Anonim Şirketin Haklı Sebepfe Feshi, Ankara 2016.
- Özlem **Karaman Coşgun**, Anonim Şirketin Tasfiyesi, Adalet Yayınevi, Ankara 2015.
- Peter **Birkenmaier**, Die Zeugnisfähigkeit in den schweizerischen Zivilprozessordnungen, Zürich 1966.
- Peter **Forstmoser**/Arthur **Meier-Hayoz**/Peter **Nobel**, Schweizerisches Aktienrecht, Stämpfli Verlag, Bern 1996.
- Peter **Gauch**, Der Zweigbetrieb im Schweizerischen Zivilrecht, Schultess Verlag, Zürich 1974.
- Peter **Jung**, “Die Stellung der Gesellschafter im Zivilprozess der Gesellschaft nach deutschem und schweizersichem Recht”, Haluk Konuralp Anısına Armağan, Ankara 2009, (**Jung**, Armağan).
- Peter **Jung**, Die Stellung der Gesellschafter im Zivilprozess der Gesellschaft, Basler Juristische Mitteilungen 2009, ss. 121-132, (**Jung**, Gesellschafter).
- Peter **Tour**/Bernhard **Schyder**/Jörg **Schmid**/Alexandra **Rumo-Jungo**, Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, 13. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich 2009.
- Ramazan **Arslan**/Ejder **Yılmaz**/Sema **Taşpınar Ayyavaz**/Emel **Hanağası**, Medenî Usul Hukuku, Güncellenmiş 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.

- Ramazan **Arslan**/Süha **Tanrıver**, Yargı Örgütü Hukuku Ders Kitabı, 2. Baskı, Ankara 2001.
- Rayegan **Kender**, Türkiye’de Hususi Sigorta Hukuku, 16. Bası, İstanbul 2017.
- Recep **Akcan**, Usûl Kurallarına Aykırılığa Dayanan Temyiz Nedenleri, Nobel Yayıncılık, Ankara 1999, (**Akcan**, Temyiz).
- Reha **Poroy**, “Tüketicinin Korunmasına İlişkin Özel Hukuk Sorunları”, Halil Arslanlı’nın Anısına Armağan, İstanbul 1978.
- Reha **Poroy**/Ünal **Tekinalp**/ Ersin **Çamoğlu**, Ortaklıklar Hukuku I, Güncelleştirilmiş 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014, (**Poroy**/**Tekinalp**/**Çamoğlu**, Ortaklıklar Hukuku I).
- Reinhard Freiherr von **Godin**/Hans **Wilhelmi**, Aktiengesetz vom. 6. September 1965: Kommentar, 3. Auflage, de Gruyter, 1967.
- Rıza **Ayhan**/ Harettin **Çağlar**/ Mehmet **Özdamar**, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Yetkin Yayınları, Ankara 2019, (**Ayhan**/**Çağlar**/**Özdamar**, Şirketler Hukuku).
- Rıza **Ayhan**/Hayrettin **Çağlar**/Mehmet **Özdamar**, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Yetkin Yayınları, Ankara 2019, (**Ayhan**/**Çağlar**/**Özdamar**, Şirketler Hukuku).
- Richard **Felber**, Die Direktion der Aktiengesellschaft, Imprimerie d la Bourse, Strasbourg 1949.
- Roland **von Büren**/Walter A. **Stoffel**/Rolf H. **Weber**, Grundriss des Aktienrechts, 3. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich 2011.
- Rudolf **Ottomann**, Die Aktiengesellschaft als Partei im schweizerischen Zivilprozess unter Mitberücksichtigung des deutschen Rechts, Schulthess Polygraphischer Verlag, Zurich 1976.
- Rümeysa **Erdoğan**, “Anonim Şirketlerde Ek Tasfiye”, TAAD, S. 43, Y. 11, 2020, s. 115-143.
- S. Hilal **Üçüncü**, “Acentenin Temsil Yetkisinin Usûl Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVII, S. 1-2, Y. 2013, ss. s. 961-996.
- Sabih **Arkan**, “Tüketici Kredileri”, BATİDER, C.18, S. 1-2, ss. 35-42.
- Sabri Şakir **Ansay**, Hukuk Yargılama Usulleri, 3. Bası, Ankara Yeni Cezaevi Matbaası, Ankara 1948 (**Ansay**, Yargılama).
- Saim **Üstündağ**, İddia ve Müdafanın Değiştirilmesi ve Genişletilmesi Yasağı, İstanbul 1967, (**Üstündağ**, İddia ve Müdafanın Değiştirilmesi ve Genişletilmesi Yasağı).
- Saim **Üstündağ**, Medenî Yargılama Hukuku, C. I-II, Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 7. Baskı, Nesil Matbaacılık, İstanbul 2000.

- Sami **Karahan**, “Anonim ve Limited Şirketlerde Ek Tasfiye”, Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı, C. I, İstanbul 2022, ss. 445-458, (**Karahan**, Ek Tasfiye).
- Sami **Karahan**, Anonim Şirketlerde Tasfiye, Mimoza Yayınları, Konya 1998, (**Karahan**, Tasfiye).
- Sanem **Yılmaz**, Sermaye Şirketlerinde (Anonim ve Limited Şirketlerde) Geçici Hukuki Korumalar (İhtiyati Tedbirler), İzmir 2004, (**Yılmaz**, Sermaye Şirketlerinde Geçici Hukuki Korumalar).
- Schönbächler **Marcel**, “Die Organisationklage nach Art. 731b OR”, Schweizer Schriften zum Handels- und Wirtschaftsrecht, 2013.
- Serdar **Kale**, “Sermaye Şirketlerinin Taraf Olduğu Yargılamada Şirket Ortaklarının Konumu”, Legal Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, C. 9, S. 25, Y. 2013, ss. 243-259, (**Kale**, Şirket Ortaklarının Konumu).
- Serdar **Kale**, “Şirketlerin Taraf Ehliyeti”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 18, S. 2, Y. 2012, ss. 119-126, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/48277/614394>.
- Serdar **Kale**, Medenî Yargılamada Taraf Ehliyeti, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010, (**Kale**, Taraf Ehliyeti).
- Seyithan **Deliduman**, “Adli Yardım İsteminin Zamaşımı Üzerine Etkisi ve Konuya İlişkin Bir Yargıtay Kararının Değerlendirilmesi”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 79, S. 4, Y. 2005, ss. 1115-1129, (**Deliduman**, Seyithan).
- Seyithan **Deliduman**, “Son değişiklikler Çerçevesinde Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Borçlar Kanunu İlişkisi”, Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 1, Y. 2012, ss. 1-26, (**Deliduman**, Son Değişiklikler).
- Seyithan **Deliduman**, “Tüzel Kişilerin Davada Temsili”, AÜEHFD, C. II, S. I, Y. 1998, ss. 176-187, (**Deliduman**, Temsil).
- Sibel **Hacımahmutoğlu**, Anonim Ortaklıkta Ultra Vires Doktrini ve Ortaklığı Bağlamaya Yetkili Organın (Yönetim Kurulunun) Yetkilerinin Sınırlanması, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2016.
- Steffen **Pabst**, “GVG § 23 Zuständigkeit in Zivilsachen”, Thomas **Rauscher**/Wolfgang **Krüger** (Ed.), Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung mit Gerichtsverfassungsgesetz und Nebengesetzen, C. H. Beck München, (MükoZPO/**Pabst** GVG).
- Süha **Tanrıver**, “Türk Hukuku Bağlamında Çekişmesiz Yargı ve Noterlik”, Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, Ankara 2010, (**Tanrıver**, Çekişmesiz Yargı).
- Süha **Tanrıver**, Medenî Usûl Hukuku, C. I, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021, s. 542, (**Tanrıver**, Usûl).
- Şafak **Narbay**/Seyithan **Deliduman**, “Alman Federal Mahkemesi’nin (Dış-) Adi Şirketin Hak ve Taraf Ehliyetine Sahip Olduğuna İlişkin 29.01.2001 Tarihli Kararı”, Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı, C. 1, İstanbul 2002, ss. 577-594.

- Şanal **Görgün**/Levent **Börü**/Mehmet **Kodakoğlu**, Medenî Usûl Hukuku, 28.07.2020 tarih ve 7251 sayılı Kanunla Değiştirilmiş, Güncellenmiş 11. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Şengül **Al Kılıç**, Anonim Şirketlerde Tasfiyeden Dönme, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.
- Şeyda **Elgün Toğrul**, Medeni Usul Hukukunda Dava Ehliyeti, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- Tamer **Bozkurt**, Şirketler Hukuku, 10. Bası, Ankara 2019.
- Tamer **İnal**, Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredi Sözleşmeleri (İsviçre Hukuku-Fransız Hukuku ve Avrupa Birliği Konseyi Yönerge'leri Işığında), Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul 2005.
- Taner Emre **Yardımcı**, Hukuk Yargılamasında Somutlaştırma Yükü, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Tanja **Domej**/Ulrich **Haas**/Paul **Oberhammer**, Kurzkomentar DZPO, 3. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2021.
- Taylan Özgür **Kiraz**, Medeni Yargılama Hukukunda İkrar, 2. Tıpkı Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2013.
- Teoman **Akünel**, Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, Beta Basım, İstanbul 1995.
- Theo **Guhl**/Hans **Merz**/Max **Kummer**, Das schweizerische obligationenrecht, 6. Auflage, Zürich 1972.
- Thomas **Holenstein**, Der privarechtliche wohnsitz im schweizerischen recht, St. Gallen 1922.
- Thomas **Rauscher**/Wolfgang **Krüger**, Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung mit Gerichtsverfassungsgesetz und Nebengesetzen, Verlag C.H.BECK München.
- Thomas **Sutter-Somm**/Franz **Hasenböhler**/Christoph **Leuenberger**, Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung, Schulthess Verlag, Zürich 2010.
- Tuğçe **Oral**, "Tüketici Sözleşmelerinin Uygulama Alanı ve Ticari ve Adi Sözleşmelerden Ayrılması", Prof. Dr. Erdal Onar'a Armağan, C. II, Ankara 2013, ss. 1473-1504.
- Tuğrul **Ansay**, Adi Şirket Dernek ve Ticaret Şirketleri, Banka ve Ticaret hukuku Araştırma Enstitüsü, Başnur Matbaası, Ankara 1967.
- Tuğrul **Ansay**, Anonim Şirketler Hukuku, 6. Baskı, Ankara 1982, (**Ansay**, Anonim Şirketler).
- Turgut **Uygur**, Açıklamalı-İçtihatlı Borçlar Kanunu Sorumluluk ve Tazminat Hukuku, C. 8, Seçkin Yayınları Ankara 2003.

- Ümit **Gezder**, Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, İstanbul 1998.
- Ünal **Tekinalp**, “Genel Kurul Kararlarının İptali Davasında Teminata İlişkin Bazı Sorunlar”, İktisat Maliye Dergisi, C. 27, S. 7, Y. 1980, ss. 253-257, (**Tekinalp**, Teminat).
- Ünal **Tekinalp**, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Tek Kişi Ortaklığı, Anonim ve Limited Ortaklıklar, Ortaklıklar Topluluğu, Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme, Değişiklikler ve İkincil Düzenlemelerle Güncelleştirilmiş 5. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2020, (**Tekinalp**, Sermaye Ortaklıkları).
- Vildan **Peksöz Sürme**, Medenî Usûl Hukuku Açısından Adi Ortaklık İlişkileri, 2. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Volkert **Vorwerk**/Christian **Wolf**, BeckOK ZPO, C.H. Beck München 2023.
- Walther **Burckhardt**, Kommentar der schweizerischen bundesverfassung, 3. Auflage, Stämpfli Verlag, Bern 1931.
- Walther J. **Habscheid**, Schweizerisches Zivilprozess- und Gerichtsorganisationsrecht: Ein Lehrbuch seiner Grundlagen, 2. Auflage, Basel 1990.
- Walther J. **Habscheid**, Schweizerisches Zivilprozess- und Gerichtsorganisationsrecht: Ein Lehrbuch seiner Grundlagen, 2. Auflage, Basel 1990.
- Werner A. **Reich**, Partei- und prozessfähigkeit und die Folgen ihres Mangels, Zürich 1941.
- Werner **Hangman**, Das Mitwirkungs- und Eingriffsrecht des Richters im Bereiche der Aktiengesellschaft, Stämpfli Verlag, 1939.
- Werner **von Steiger**, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch V. Band: Das Obligationenrecht Bundesgesetz vom 30. März 1911-18. Dezember 1936: 5 Teil c Art. 772-827.
- Wilfried **Bertsch**, Die Auflösung der Aktiengesellschaft aus wichtigen Gründen, Aarau 1947.
- Wolfgang **Hölters**/Markus **Weber**, Aktiengesetz Kommentar, 4. Auflage, C.H.BECK/Verlag Vahlen, München 2022, (**Hölters/Weber/Solveen**, AktG).
- Wulf **Goette**/Mathias **Habersack**/Susanne **Kalss**, Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, 5. Auflage 2019, Verlag C.H.BECK München, (MüKoAktG/**Pentz**, AktG).
- Yahya **Deryal**, Tüketici Hukuku, 2. Bası, Seçkin Yayınları, Ankara 2008.
- Yakup **Bal**, “Tacirin Tüketici Sıfatı Sorunu”, TAA, Yıl 13, S. 50, Y. 2022, ss. 365-384.
- Yaşar **Karayalçın**, Ticaret Hukuku II, Şirketler Hukuku, 2. Baskı, Sevinç Matbaası, Ankara 1973.
- Yavuz **Alangoya**, Medenî Usûl Hukukunda Dava Ortaklığı (Tarafların Taaddüdü), Nemaş AŞ., İstanbul 1999.

- Yavuz **Alangoya**/Kamil **Yıldırım**/Nevhis **Deren Yıldırım**, Medenî Usûl Hukuku Esasları, 7. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2009.
- Yılmaz **Aslan**, Tüketici Hukuku Dersleri, Güncellenmiş 6. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2016.
- Zafer **Saka**, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul, İstanbul 2004.
- Zekeriya **Yılmaz**, Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre Hukuk Davalarında Yargılama Harç ve Giderleri ile Vekalet Ücreti, Seçkin Yayınları, 4. Baskı, Ankara 2011.
- Zeynep **Özgenç**, "Milletlerarası Usûl Hukuku Çerçevesinde Acentenin Yabancı Müvekkilini Davada Temsil Yetkisi", Hacettepe HFD, C. 12, S. 1, Y. 2022, ss. 718-766.

Dr. Şerif Ahmet ÖZTÜRK

**CAYDIRICILIK VE
REHABİLİTASYON BAKIMINDAN
HAPİS CEZASININ SUÇA ETKİSİ
VE
CEZA POPÜLİZMİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Caydırıcılık ve Rehabilitasyon Bakımından
Hapis Cezasının Suça Etkisi ve Ceza Popülizmi**
Şerif Ahmet Öztürk

Hukuk Yayınları Dizisi – 3874

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 915 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- 6763 sayılı Kanun, Genel Gerekeçe, <https://www2.tbmm.gov.tr/d26/1/1-0775.pdf> (erişim tarihi: 11.05.2023).
- Abanoz, Buket, “Suçun Önlenmesinde Hapis Cezası ile Seçenek Yaptırımların Etkinliğinin Karşılaştırılması: Meta-Analiz Çalışmalarının Sistematik Olarak İncelenmesi”, *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, C. 5, S. 2, 2017, ss. 1-28.
- Adalet Bakanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, “Açık Cezaevi Hükümlülerinin Kovid-19 İzinleri Uzatılıyor”, 23.5.2022, <https://basin.adalet.gov.tr/acik-cezaevi-hukumlulerinin-kovid-19-izinleri-uzatiliyor#:~:text=%E2%80%9CKabine%20toplant%C4%B1m%C4%B1zda%20a%C3%A7%C4%B1k%20cezaevlerindeki%20h%C3%BCk%C3%BCml%C3%BCler,Temmuz%202023%20tarihine%20kadar%20uzat%C4%B1yoruz> (erişim tarihi: 23.05.2023).
- Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü, “2017 Yılı Kamu Davasının Açılmasının Ertenilmesi İstatistikleri”, <https://alternatifcozumler.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2112018160212kamu%20davas%C4%B1.pdf> (erişim tarihi: 11.05.2023).
- Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü, “2023 yılı Uzlaştırma İstatistiği”, <https://alternatifcozumler.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/20420241343372023%20UZLA%C5%9ETIRMA%20G%C3%96RSEL.pdf> (erişim tarihi: 10.05.2024).
- Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü, “Basit Yargılama Usulüne İlişkin İstatistik: 2023 Yılı”, <https://alternatifcozumler.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2042024135132BAS%C4%B0T%20YARGILAMA%20USUL%C3%9C%202023.pdf> (erişim tarihi: 16.05.2024).
- Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü, “Kamu Davasının Açılmasının Ertenilmesine İlişkin İstatistik: 2023 Yılı”, <https://alternatifcozumler.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2042024135525KAMU%20DAVASININ%20A%C3%87ILMASININ%20ERTELENMES%C4%B0NE%20%C4%B0L%C4%B0%C5%9EK%C4%B0N%20%C4%B0STAT%C4%B0ST%C4%B0K%202023.pdf> (erişim tarihi: 10.05.2024).
- Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü, “Önödeme İlişkin İstatistik: 2023 Yılı”, <https://alternatifcozumler.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2042024135931%C3%96N%C3%96DEME%20%20%C4%B0STAT%C4%B0ST%C4%B0C%4%9E%C4%B0%202023%20YILI.pdf> (erişim tarihi: 10.05.2024).

- Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü, “Seri Muhakeme Usulüne İlişkin İstatistik: 2023 Yılı”, <https://alternatifcozumler.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2042024134915SER%C4%B0%20MUHAKEME%20USUL%3%9C%20%C4%B0STAT%C4%B0ST%C4%B0%4%9E%C4%B0%202023.pdf> (erişim tarihi: 16.05.2024).
- Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, “Ceza İnfaz Kurumlarımız: Genel Bilgi”, <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/cik-genel-bilgi> (erişim tarihi: 20.07.2023).
- Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, “Cinsiyete ve İnfaz Durumuna Göre Ceza İnfaz Kurumları Mevcutları”, 03.07.2023, <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/7062023102827istatistik-1.pdf> (erişim tarihi: 19.07.2023).
- Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, “Cinsiyete ve İnfaz Durumuna Göre Ceza İnfaz Kurumları Mevcutları”, 02.05.2024, <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/6052024163106istatistik-1.pdf> (erişim tarihi: 16.05.2024).
- Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, “Cinsiyete ve İnfaz Durumuna Göre Ceza İnfaz Kurumları Mevcutları”, 01.09.2023, <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/6092023085326istatistik-1.pdf> (erişim tarihi: 26.10.2023).
- Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, “Kovid-19 Pandemi Sürecinde Ceza İnfaz Kurumları – IV”, 28.06.2021, <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/kovid-19-pandemi-surecinde-ceza-infaz-kurumlari-iv28062021073737> (erişim tarihi: 23.05.2023).
- Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, “Yargı Teşkilatı Toplantısı Adalet Bakanı Bekir Bozdağ’ın Katılımıyla Başladı”, 2022, <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/yargi-teskilati-toplantisi-adalet-bakani-bekir-bozdag-in-katilimiyla-basladi08102022053441> (erişim tarihi: 13.06.2023).
- Adalet Bakanlığı Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı, “İstatistikler”, <https://cte-ds.adalet.gov.tr/istatistikler> (erişim tarihi: 23.05.2023).
- Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü, “Yazılı Soru Önergesi”, 26.10.2009, <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D23/Y3/T7/WebOnergeMetni/230947c3-34f3-43d8-9b5a-c6c57a3fe709.pdf> (30.05.2023).
- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2762) ve Adalet Komisyonu Raporu, 4.4.2020, <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss207.pdf> (Erişim Tarihi: 23.05.2022).

- Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü, “Adalet İstatistikleri: 2023”, https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/22042024115644Adalet_ist-2023CALISMALARI59.pdf (erişim tarihi: 16.05.2024).
- Aebi, Marcelo F., Léa Berger-Kolopp, Christine Burkhardt, Mélanie M. Tiago, Prisons in Europe: 2005-2015, C. 2, Council of Europe, 2019.
- Ağtaş, Özkan, “Ceza Yasasının Gölgesinde Siyaset”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C. 67, S. 4, 2012, ss. 1-23.
- Ağtaş, Özkan, Ceza ve Adalet, Metis Yayınları, İstanbul, 2017.
- AİHM Büyük Daire, Vinter ve diğerleri v. Birleşik Krallık, Başvuru No: 66069/09, 130/10, 3896/10, T: 09.07.2013, Par. 57, <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-108610> (erişim tarihi: 25.07.2022).
- Akagündüz, Mevlana, “Cumhuriyet Döneminde Çıkarılan Af Kanunları (1923-1960)”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- Akalın, Kazım Yiğit, Müşerref Gözde Kaya, Naci Mustafa Sayan, “7242 Sayılı Kanun ile 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’undaki Açık Ceza İnfaz Kurumları, Denetimli Serbestlik Tedbiri ve Koşullu Salıverilme Düzenlemeleri Üzerinde Yapılan Değişiklikler”, 7242 Sayılı Kanunla Yapılan Değişikliklere İlişkin Değerlendirmeler: Türk Ceza Hukuku Derneği Tarafından Hazırlanan Rapor, 2020, ss. 89-129, <https://www.tchd.org.tr/wp-content/uploads/2020/06/infaz.pdf> (erişim tarihi: 20.05.2023).
- Akbaba, Zeynep Burcu, Kimyasal Hadım: Uygulaması ve Ceza Adaleti Sistemindeki Yeri, Savaş Yayınevi, Ankara, 2018.
- Akbulut, İlhan, “Ölüm Cezası Geri Gelmeli mi?”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 131, 2017, ss. 11-30.
- Akçay, Evren, “Covid-19 izninde bulunan hükümlülerin sigortalı işte çalıştırılması”, <https://iscimemur.net/covid-19-izninde-bulunan-hukumlulerin-sigortalı-iste-calıstırılması/> (erişim tarihi: 23.05.2023).
- Akdeniz, Galma, “Homicide Trends in Turkey: A Review of Publicly Available Data”, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, C. 7, S. 1, 2019, ss. 1-25.
- Akdeniz, Galma, İdil Elveriş, Arca Alpan, “Görünen Ceza, Görünmeyen İnfaz: Türkiye’de Ceza ve İnfaz Politikaları Işığında Hükme Riayet”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 1, 2019, ss. 5-37.
- Akdeniz, Galma, İdil Elveriş, Arca Alpan, “Salgın Fırsatıyla Ceza Politikası: İnfaz Kanunu Değişikliği, Siyasi Arka Planı ve Olası Etkileri”, Suç ve Ceza, C. 14, S. 2, 2021, ss. 211-246.
- Akgöz, Semra, İlker Ercan, İsmet Kan, “Meta-Analizi”, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, C. 30, S. 2, 2004 ss. 107-112.

- Aksoy Retornaz, Emine Eylem, "Beccaria'nın Hapis Cezasına Bakışı Üzerine Bir Değerlendirme", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 112, 2014, ss. 93-106.
- Aksoy, İdris, İdris Koç, Hapis Cezalarının İnfazında "İyi Hâl" Değerlendirme Sistemi: İnfazın Temel Amacı, İyileştirme ve Hükümlülerin Değerlendirilmesi, *Adalet Yayınevi*, Ankara, 2023.
- Aktaş, Sururi, "Cezalandırmanın Amacı Üzerine", *EÜHDF*, C. XIII, S. 1-2, 2009, ss. 1-25.
- Akyürek, Güçlü, Tuna Çakar, Ozan Erözden, "Özgür İrade İnancının Cezalandırma Davranışına Etkisi", ed. Ozan Erözden, Salih Haydar Günler, Mustafa Ebrar Palteki, Cem Uysali Özgür İrade?: Hukuk, Nörobilim, Psikoloji ve Ötesi, *Zoe Kitap*, İstanbul, 2021, ss. 218-228.
- Alexander, Larry, "Proportionality's Function", *Criminal Law and Philosophy*, C. 15, S. 3, 2021, ss. 361-372.
- Allen, Harry E., Clifford E. Simonsen, *Corrections in America: An Introduction*, 3.b., *Macmillan Publishing*, New York, 1981.
- Alpan, Arca, "Neoliberal Ceza Devleti ve Kitlesele Hapsetme", *İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Yüksek Lisans Programı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, 2018.
- Altınok VILLEMIN, Derya, "Ceza Kavramı, Nitelikleri, Amacı ve Sınıflandırılması", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, S. 2, 2017, ss. 149-162.
- American Civil Liberties Union, "Felony Disenfranchisement Laws (Map)", 2023, <https://www.aclu.org/issues/voting-rights/voter-restoration/felony-disenfranchisement-laws-map> (erişim tarihi: 09.06.2023).
- Amnesty International, "Death Sentences and Executions: 2021", <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/5418/2022/en/> (erişim t.: 14.11.2022).
- Anadolu Ajansı, "Cezaevlerinden Tahliyeler Başlıyor", 17.08.2016, <https://www.aa.com.tr/tr/gunun-basliklari/cezaevlerinden-tahliyeler-basliyor/630024> (erişim tarihi: 14.05.2023).
- Ancel, Marc, "Toplumsal Savunma Nedir?", çev. Köksal Bayraktar, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 37, S. 1-4, 1971, ss. 325-345.
- Apel, Robert, Daniel S. Nagin, "Deterrence", ed. Gerben Bruinsma, David Weisburd, *Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice*, Springer, New York, 2014, ss. 998-1005.
- Aral, Vecdi, "Hukukta İrade Özgürlüğü", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 48, S. 1-4, 1983, ss. 249-282.
- Arıcan, Mehmet, *Ceza Adaleti: Sistemi, Etkinliği ve İşleyişi*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2009.
- Arıkan, Elif Naz, *Kadına Karşı Şiddetin Bir Görünümü Olarak Femisid*, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2023.

- Artuk, Mehmet Emin, Ali Rıza Çınar, “Yeni Bir Ceza Kanunu Arayışları ve Adalet Alt Komisyonu Tasarısı Üzerine Düşünceler”, ed. Teoman Ergül, Türk Ceza Kanunu Reformu-II: Makaleler, Görüşler, Raporlar, Türkiye Barolar Birliği, 2004, ss. 37-84.
- Artuk, M. Emin, M. Emin Alşahin, Kriminoloji, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017.
- Artvinli, Fatih, Delilik, Siyaset ve Toplum: Toptaşı Bimarhanesi (1873-1927), Telemak Kitap, İstanbul, 2022.
- Ashworth, Andrew, “The Decline of English Sentencing and Other Stories”, ed. Michael Tonry, Richard S. Frase, Sentencing and Sanctions in Western Countries, Oxford University Press, New York, 2001, ss. 62-91.
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İçtihadına İlişkin Rehber: Mahpus Hakları, 2019, <https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/482020134215mahpus%20haklar%C4%B1%20olarak%20de%C4%9Fi%C5%9Ftirelim%20ba%C5%9F%C4%B1%C4%9F%C4%B1.pdf> (erişim tarihi: 28.09.2022).
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Şartlı Tahliye Hakkında Bakanlar Komitesi'nin Üye Devletlere (2003) 22 Sayılı Tavsiye Kararı, <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/198201915183913.pdf> (erişim tarihi: 29.11.2022).
- Aydın, Melike Belkıs, “Kant’ın ve Hegel’in Felsefesinde Cezanın Amacı”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1, 2020, ss. 126-138.
- Bacaksız, Pınar, “Cezalandırma ve Topluma Yeniden Kazandırma”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, Özel Sayı, 2014, ss. 4917-4941.
- Bacaksız, Pınar, “Federal Cezalandırma Yönergesi Işığında Amerikan Hukuku’nda Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi”, Ceza Hukuku Dergisi, S. 16, 2011, ss. 82-99.
- Bagaric, Mirko, “Proportionality in Sentencing: Its Justification, Meaning and Role”, Current Issues in Criminal Justice, C. 12, S. 2, 2000, ss. 143-165.
- Bagaric, Mirko, Dan Hunter, Jennifer Svilar, “Prison Abolition: From Naive Idealism to Technological Pragmatism”, Journal of Criminal Law and Crimiology, C. 111, S. 2, 2021, ss. 351-406.
- Bagaric, Mirko, Punishment and Sentencing: A Rational Approach, Cavendish Publishing Limited, Londra, 2001.
- Bagaric, Mirko, Richard Edney, Theo Alexander, “(Particularly) Burdensome Prison Time Should Reduce Imprisonment Length - And Not Merely in Theory”, Melbourne University Law Review, C. 38, S. 2, 2014, ss. 409-443.
- Baier, Kurt, “The Strengths and Limits of the Theory of Retributive Punishment”, Philosophic Exchange, C. 8, S. 1, 1977, ss. 37-53.

- Barnum, Timothy C., Daniel S. Nagin, "Ambiguity and Legal Compliance", *Criminology & Public Policy*, C. 20, S. 4, 2021, ss. 621-643.
- Bauman, Zygmunt, *Çalışma, Tüketici ve Yeni Yoksullar*, çev. Ümit Öktem, Sarmal Yayınevi, İstanbul, 1999.
- Bauman, Zygmunt, *İskarta Hayatlar: Modernite ve Safraları*, çev. Osman Yener, Can Yayınları, İstanbul, 2018.
- Bauman, Zygmunt, *Modernlik ve Müphemlik*, çev. İsmail Türkmen, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2003.
- Bauman, Zygmunt, *Postmodernlik ve Hoşnutsuzlukları*, çev. İsmail Türkmen, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2000.
- Bayrak, Emek, "Şiddet Tekelinin Tarihsel Gelişimi ve Bugüne Dair Notlar", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 68, S. 1, 2019, ss. 57-82.
- Beccaria, Cesare, *Suçlar ve Cezalar Hakkında*, çev. Sami Selçuk, 2.b., İmge Kitabevi, Ankara, 2010.
- Beck, Ulrich, *Risk Toplumu: Başka Bir Modernliğe Doğru*, çev. Kâzım Özdoğan, Bülent Doğan, 3.b., İthaki Yayınları, İstanbul, 2019.
- Becker, Gary S., "Crime and Punishment: An Economic Approach", *Journal of Political Economy*, C. 76, S. 2, 1968, ss. 169-217.
- Becker, Gary S., "The Economic Way of Looking at Life", Nobel Lecture, 1992, s. 41, <https://www.nobelprize.org/uploads/2018/06/becker-lecture.pdf> (erişim tarihi: 28.12.2022).
- Bedau, Hugo Adam, "Bentham's Utilitarian Critique of the Death Penalty", *The Journal of Criminal Law and Criminology*, C. 74, S. 3, 1983, ss. 1033-1065.
- Bentham, Jeremy, "Panoptikon ya da Gözetim-Evi", çev. Zeynep Özarlan, ed. Barış Çoban, Zeynep Özarlan, *Panoptikon: Gözün İktidarı*, 3.b., Su Yayınları, İstanbul, 2019, ss. 9-75.
- Bentham, Jeremy, *Ahlak ve Yasama İlkeleri*, çev. Ömer Saruhanlıoğlu, Uğur Kâşif Boyacı, Litera Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- Berber, Emre, *İnsan Haklarının Yükü: Kültürel ve İdeolojik Çerçeve Eleştirel Bir Değerlendirme*, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2018.
- Berezin, Mabel, *Neoliberal Zamanlarda Liberal-Olmayan Politikalar*, çev. Enis Köksaldı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2011.
- Berger, Elizabeth, Kent S. Scheidegger, "Sentence Length and Recidivism: A Review of the Research", Criminal Justice Legal Foundation, 2021, <https://www.cjlf.org/publications/papers/SentenceRecidivism.pdf> (erişim tarihi: 13.01.2023).
- Berman, Harold J., *Hukuk ve Devrim: Batı Hukuk Geleneğinin Oluşumu*, çev. Kivilcim Turanlı, Pinhan Yayınları, İstanbul, 2020.

- Beyleveld, Deryck, "Identifying, Explaining and Predicting Deterrence", *The British Journal of Criminology*, C. 19, S. 3, 1979, ss. 205-224.
- Birgün, "Hükümlü ve Tutuklu Sayısında Rekor Artış", 24.05.2023, <https://www.birgun.net/haber/hukumlu-ve-tutuklu-sayisinda-rekor-artis-439775> (erişim tarihi: 13.07.2023).
- Boonin, David, *The Problem of Punishment*, Cambridge University Press, New York, 2008.
- Bowling, Ben, "Epilogue: The Borders of Punishment: Towards a Criminology of Mobility", ed. Katja Franko Aas, Mary Bosworth, *The Borders of Punishment: Migration, Citizenship, and Social Exclusion*, Oxford University Press, New York, 2013, ss. 291-306.
- Bozkurt, Gülnihâl, *Batı Hukukunun Türkiye'de Benimsenmesi: Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne Resepsiyon Süreci (1839-1939)*, 3.b., Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2020.
- Braithwaite, John, "Minimally Sufficient Deterrence", *Crime and Justice*, C. 47, 2018, ss. 69-118.
- Breyer, Stephen, "Federal Sentencing Guidelines Revisited", *Federal Sentencing Reporter*, C. 29, S. 4, 2017, ss. 194-200.
- Bruinsma, Gerben J. N., "Classical Theory: The Emergence of Deterrence Theory in the Age of Enlightenment", ed. Daniel S. Nagin, Francis T. Cullen, Cheryl Lero Jonson, *Deterrence, Choice, and Crime: Contemporary Perspectives*, Routledge, Londra ve New York, 2019, ss. 3-28.
- Byrd, Sharon, "Kant's Theory of Punishment: Deterrence in Its Thread, Retribution in Its Execution", *Law and Philosophy*, C. 8, S. 2, 1989, ss. 151-200.
- Canovan, Margaret, *Populism*, Harcourt Brace Jovanovich Inc., New York, 1981.
- Centel, Nur, "Cezanın Amacı ve Belirlenmesi", Turhan Tufan Yüce'ye Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir, 2001, ss. 337-372.
- Centel, Nur, Hamide Zafer, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 21.b., Beta Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Centel, Nur, Hamide Zafer, Özlem Çakmut, *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, 11.b., Beta Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Cevizci, Ahmet, *Felsefe Tarihi: Tales'ten Baudrillard'a*, 6.b., Say Yayınları, İstanbul, 2014.
- Chatwin, Caroline, "Five Steps Towards a More Effective Global Drug Policy", ed. Roger Matthews, *What is to Be Done About Crime and Punishment?: Towards a 'Public Criminology'*, Palgrave Macmillan, Londra, 2016, ss. 197-221.

- Chen, Elsa Y., "Three Strikes Legislation." *African Americans and the Criminal Justice System: An Encyclopedia*, ed. Delores D. Jones-Brown, Beverly D. Frazier, Marvie Brooks, Westport, CT, Greenwood Press, 2014, https://scholarcommons.scu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1004&context=poli_sci (erişim tarihi: 30.03.2022).
- Christopher, Russell, "Deterring Retributivism: The Injustice of 'Just' Punishment", *Northwestern University Law Review*, C. 96, S. 3, 2002, ss. 843-976.
- Cohen, David, "Theories of Punishment", ed. Michael Gagarin, David Cohen, *The Cambridge Companion to Ancient Greek Law*, Cambridge University Press, New York, 2005, ss. 170-190.
- Cohen, Jeffrey, Ali Duman "Farklı Bir Suç Önleme Yaklaşımı: Madde Bağımlılığı ve Terapik Topluluklar" ed. M. Alper Sözer, Daniel R. Lee, *Suç Önleme: Teori, Pratik ve Değerlendirme*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011, ss. 115-138.
- Cohen, Stanley, *Halk Düşmanları ve Ahlakı Panikler*, çev. Deniz Türker, Heretik Yayınları, Ankara, 2019.
- Cohen, Stanley, *Visions of Social Control: Crime, Punishment and Classification*, Polity Press, Cambridge, 1985.
- Committee on Deterrence and the Death Penalty, *Deterrence and the Death Penalty*, ed. Daniel S. Nagin, John V. Pepper, The National Academies Press, Washington, 2012, <https://www.law.upenn.edu/live/files/1529-nagin-full-reportpdf> (erişim tarihi: 05.08.2021).
- Conklin, John E., *Criminology*, 11. b., Pearson, Boston, 2013.
- Cook, Philip, "Potential Savings from Abolition of the Death Penalty in North Carolina", *American Law and Economics Review*, C. 11, S. 2, 2009, ss. 498-529.
- Corsaro, Nicholas, David Weisburd, "Police Interventions", ed. Daniel S. Nagin, Francis T. Cullen, Cheryl Lero Jonson, *Deterrence, Choice, and Crime: Contemporary Perspectives*, Routledge, Londra ve New York, 2019, ss. 239-268.
- Cottingham, John, "Varieties of Retribution", *The Philosophical Quarterly*, C. 29, S. 116, 1979, ss. 238-246.
- Crouch, Colin, *Neoliberalizmin Garip Ölümsüzlüğü*, çev. Uğur Gezen, Açılım Kitap, İstanbul, 2014.
- Crouch, Colin, *Post-Demokrasi*, çev. A. Emre Zeybekoğlu, Dost Kitabevi, Ankara, 2016.
- Cullen, Francis C., Karen E. Gilberts, *Reaffirming Rehabilitation*, The 30th Anniversary Edition, Anderson Publishing, Waltham, 2013.

- Cullen, Francis T., Cheryl Lero Jonson, *Correctional Theory: Context and Consequences*, 2.b., Sage Publications, Thousand Oaks, 2017.
- Cullen, Francis T., Paul Gendreau, "Assessing Correctional Rehabilitation: Policy, Practice, and Prospects", ed. Julie Horney, *Policies, Processes, and Decisions of the Criminal Justice System*, Criminal Justice, National Institute of Justice, Washington, 2000, ss. 109-175.
- Çağlar Doğan, Duygu, "Türk Hukukunda Seçme Hakkının Mahkumiyete Bağlı Olarak Sınırlandırılmasına İlişkin Sorunlar", *Suç ve Ceza*, Y. 2022, S. 1, 2022, ss. 1-28.
- Çağlar Doğan, Duygu, *Hapis Cezasına ve İnfazına Seçenek Kurumlar*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Çakır, Kerim, "Hapis Cezasının Koşullu Salıverilme Uygulanarak İnfazı", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 26, S. 2, 2020, ss. 669-698.
- Çalışkan, Aykut, "Türkiye'de Suçlu Davranış ve Yaş İlişkisi: Suç Türleri Üzerinden Karşılaştırmalı Bir Analiz", *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, C. 24, S. 3, 2021, ss. 237-267.
- Cataloluk, Gökçe, "Kant Düşüncesinde Hukukun Sınır Hatları", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 10, S. 1, 2019, ss. 202-209.
- Çebi, Sezgin Seymen, "Modern Devlet ve Uyusturucu: ABD Örneği Üzerinden Bir İnceleme", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 141, 2019, ss. 103-159.
- Çoklar, Işıl, Nevin Solak, "Suç Korkusu: Tanım, Ölçüm ve Belirleyiciler", *Nesne Psikoloji Dergisi*, C. 5, S. 10, 2017, ss. 311-328.
- Davis, Michael, "How to Make the Punishment Fit the Crime", *Ethics*, C. 93, S. 4, 1983, ss. 726-752.
- Davis, Michael, "Punishment Theory's Golden Half Century: A Survey of Developments from (About) 1957 to 2007", *The Journal of Ethics*, C. 13, S. 1, 2009, ss. 73-100.
- Del Vecchio, Giorgio, "Ceza Adaleti ve Zararın Tazminine dair Deneme", çev. A. Rekin Teksoy, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 21, S. 1.4, 1957, ss. 394-423.
- della Porta, Donatella, "Geç Neoliberalizmde İlerici ve Gerici Siyaset", çev. Merisa Şahin, ed. Heinrich Geiselberger, *Büyük Gerileme: Zamanımızın Ruh Hali Üstüne Uluslararası Bir Tartışma*, Metis Yayınları, İstanbul, 2017, ss. 44-58.
- Demir, Abdullah, "Mantıkta Tanım ve Hukuk Açısından Önemi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 22, S. 3, 2016, ss. 3219- 3229.
- Demirbaş, Timur, "7242 Sayılı Kanun ve Dolaylı Af", *Suç ve Ceza*, C. 13, S. 2, 2020, ss. 387-406.

- Demirbaş, Timur, "Ceza İnfaz Kurumlarında Doluluk Sorunu ve Af Tartışmaları", *Suç ve Ceza*, Y. 2019, S. 1, 2019, ss. 1-21.
- Demirbaş, Timur, "Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların ve Cezaevlerinin Evrimi", ed. Emine Gürsoy Naskali, Hilal Oytun Altun, *Hapishane Kitabı*, 2.b., Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2010, ss. 3-40.
- Demirbaş, Timur, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 18.b., Seçkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Demirbaş, Timur, *İnfaz Hukuku*, 8.b., Seçkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Demirbaş, Timur, *Kriminoloji*, 7.b., Seçkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Demirtaş, Soner, "Türk Hukukunda Suç Olmaktan Çıkarma ve Ceza Vermekten Kaçınma Eğilimi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 21, Özel Sayı, 2019, ss. 491-515.
- Dillon, Stephen, *Fugitive Life: The Queer Politics of the Prison State*, Duke University Press, Durham, 2018.
- Dinler, Veysel, "Devletin Suç İhdas Etme ve Cezalandırma Yetkisinin Sınırı", Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, 2013.
- Dodson, Kimberly D., Leann N. Cabage, Paul M. Klenowski, "An Evidence-Based Assessment of Faith-Based Programs: Do Faith-Based Programs 'Work' to Reduce Recidivism?", *Journal of Offender Rehabilitation*, C. 50, S. 6, 2011, ss. 367-383.
- Dolu, Osman, "Rasyonel Bir Tercih Olarak Suç: Klasik Okul Düşüncelerinin Suçu Açıklama ve Önleme Kapasitesinin Değerlendirilmesi", *Polis Bilimleri Dergisi*, C. 11, S. 4, 2009, ss. 89-120.
- Dolu, Osman, Hasan Büker, "Caydırıcılığın Sınırları: Caydırıcılık Eksenli Suç Önleme ve Mücadele Politikalarına Eleştirel Bir Yaklaşım", *Polis Bilimleri Dergisi*, C. 11, S. 3, 2009, ss. 1-22.
- Doob, Anthony N., Cheryl Marie Webster, "Sentence Severity and Crime: Accepting the Null Hypothesis", *Crime and Justice*, C. 30, 2003, ss. 143-195.
- Dönmezer, Sulhi, "Cezaî sorumluluğun Esası Bakımından Klâsik Teori ve Bu Teorinin Karşılaştığı İtirazlar", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 11, S. 3-4, 1945, ss. 65-80.
- Dönmezer, Sulhi, "Cezaların İnfazı Hakkında Kanun", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 31, S. 1-4, 1965, ss. 8-35.
- Dönmezer, Sulhi, "Suç Siyaseti", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. LII, S. 1-4, 1987, ss. 1-33.
- Dönmezer, Sulhi, *Kriminoloji*, 9.b., Adalet Bakanlığı, Ankara, 2020.

- Dönmezer, Sulhi, Feridun Yenisey, Ceza Adalet Sisteminin Etkinliği: 1998, Tesev Yayınları, İstanbul, 2000.
- Dönmezer, Sulhi, Sahir Erman, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku: Genel Kısım, C. I, 8.b., Filiz Kitabevi, İstanbul, 1983.
- Dönmezer, Sulhi, Sahir Erman, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku: Genel Kısım, C. II, 8.b., Filiz Kitabevi, İstanbul, 1983.
- Dönmezer, Sulhi, Sahir Erman, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku: Genel Kısım, C. III, 9.b., Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1983.
- Dubber, Markus D., The Dual Penal State: The Crisis of Criminal Law in Comparative-Historical Perspective, Oxford University Press, New York, 2018.
- Dubber, Markus Dirk, "Rediscovering Hegel's Theory of Crime and Punishment", Michigan Law Review, C. 92, S. 6, 1994, ss. 1577-1621.
- Duff, R. A., Punishment, Communication, and Community, Oxford University Press, New York, 2001.
- Durkheim, Emile, Toplumsal İşbölümü, çev. Özer Ozankaya, 3.b., Cem Yayınevi, İzmir, 2018.
- Durose, Matthew R., Alexia D. Cooper, Howard N. Snyder, "Recidivism of Prisoners Released in 30 States in 2005: Patterns from 2005 to 2010", U.S. Department of Justice Office of Justice Programs Bureau of Justice Statistics, Special Report, 2014, <https://bjs.ojp.gov/content/pub/pdf/rprts05p0510.pdf> (erişim tarihi: 12.07.2023).
- Dursun, Hasan, "Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesinin Düşünsel Tarihçesi", Ceza Hukuku Dergisi, C. 12, S. 33, 2017, ss. 115-149.
- Duus-Otterström, Göran, "Do Offenders Deserve Proportionate Punishments?", Criminal Law and Philosophy, C. 15, S. 3, 2021, ss. 463-480.
- Duvar, "Cezaevlerinde Nüfus 20 İlden Fazla", 04.11.2022, <https://www.gazeteduvar.com.tr/cezaevlerinde-nufus-20-ilden-daha-fazla-haber-1587790> (erişim tarihi: 13.07.2023).
- Dzur, Albert W., Ian Loader, Richard Sparks, "Punishment and Democratic Theory: Resources for a Better Penal Politics", ed. Albert W. Dzur, Ian Loader, Richard Sparks, Democratic Theory and Mass Incarceration, Oxford University Press, New York, 2016, ss. 1-17.
- Ehrlich, Eugen, Hukuk Sosyolojisinin Temel İlkeleri, çev. Artun Mimar, Pinhan Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Ehrlich, Isaac, "The Deterrent Effect of Capital Punishment: A Question of Life and Death", The American Economic Review, C. 65, S. 3, 1975, ss. 397-417.

- Engel, Cristoph, Daniel Nagin, "Who is Afraid of the Stick? Experimentally Testing the Deterrent Effect of Sanction Certainty", *Review of Behavioral Economics*, C. 2, S. 4, 2015, ss. 405-434.
- Erem, Faruk, Ahmet Danışman, Mehmet Emin Artuk, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14.b., Seçkin Yayınevi, Ankara, 1997.
- Erman, R. Barış, Erdi Yetkin, "Koşullu Salıverilme ve Tehlikelilik Koşulu", 7242 Sayılı Kanunla Yapılan Değişikliklere İlişkin Değerlendirmeler: Türk Ceza Hukuku Derneği Tarafından Hazırlanan Rapor, ss. 130-151, <https://www.tchd.org.tr/wp-content/uploads/2020/06/infaz.pdf> (erişim tarihi: 20.05.2023).
- Euro-Mediterranean Human Rights Monitor, "Disguised Racism: Denmark's Discriminatory, Punitive and Counterproductive Ghetto Package", 2022, <https://euromedmonitor.org/uploads/reports/GhettoPackageEN.pdf> (erişim tarihi: 16.04.2023).
- European Drug Report: Trends and Developments, 2022, https://www.emcdda.europa.eu/publications/edr/trends-developments/2022_en (erişim tarihi: 29.05.2023).
- Eurostat, "Prison Capacity and Number of Persons Held", https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/crim_pris_cap/default/table?lang=en (erişim tarihi: 25.05.2023).
- Fassin, Eric, Popülizm: Büyük Hınç, çev. Gülen Kırnalı, İlker Kocael, Heretik Basın Yayın, Ankara, 2018.
- Feinberg, Joel, "Equal Punishment for Failed Attempts: Some Bad but Instructive Arguments Against It", *Arizona Law Review*, C. 37, S. 1, 1995, ss. 117-134.
- Feinberg, Joel, "The Expressive Function of Punishment", *The Monist*, C. 49, S. 3, 1965, ss. 397-423.
- Feinberg, Joel, *Doing & Deserving: Essays in the Theory of Responsibility*, Princeton University Press, New Jersey, 1974.
- Feinberg, Joel, *Harm to Others, The Moral Limits of the Criminal Law*, C. I, Oxford University Press, New York, 1987.
- Feinberg, Joel, Russ Shafer-Landau, *Reason and Responsibility: Readings in Some Basic Problems of Philosophy*, 15.b., Wadsworth Publishing, Boston, 2013.
- Finchelstein, Federico, Faşizmden Popülizme, çev. Ali Karatay, 2.b., İletişim Yayınları, İstanbul, 2021.
- Finkelstein, Claire, "Sözleşmeci Ceza Yaklaşımı", çev. Furkan Kararmaz, ed. Martin P. Golding, William A. Edmunson, *Hukuk Felsefesi ve Hukuk Teorisi Rehberi*, Işık Yayınları, İzmir, 2021, ss. 371-392.
- Forsberg, Lisa, Thomas Douglas, "What is Criminal Rehabilitation?", *Criminal Law and Philosophy*, C. 16, S. 1, 2022, ss. 103-126.

- Foucault, Michel, "İktidarın Gözü", çev. Işık Ergüden, İktidarın Gözü, 4.b., Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2015, s. 86.
- Foucault, Michel, "Normun Toplumsal Yayılımı", çev. Işık Ergüden, İktidarın Gözü, ss. 76-81.
- Foucault, Michel, Hapishanenin Doğuşu, çev. Mehmet Ali Kılıçbay, 5.b., İmge Kitabevi, Ankara, 2015.
- Frase, Richard S., "Forty Years of American Sentencing Guidelines: What Have We Learned?", *Crime and Justice*, C. 48, 2019, ss. 79-135.
- Frase, Richard, "Punishment Purposes", *Stanford Law Review*, C. 58, S. 1, 2005, ss. 67-84.
- Freud, Sigmund, Uygarlığın Huzursuzluğu, 7.b., çev. Haluk Barışcan, Metis Yayınları, İstanbul, 2019.
- Friedrich Nietzsche, Ahlakın Soykütüğü Üstüne, 11.b., çev. Ahmet İnam, Say Yayınları, İstanbul, 2022.
- Gallas, Wilhelm, "Cezalandırılabilirliğin Temelleri ve Sınırları: Suç Kavramı Üzerine Düşünceler", çev. İzzet Özgenç, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 1-2, 1994, ss. 305-327.
- Garland, David, "Introduction: The Meaning of Mass Imprisonment", ed. David Garland, *Mass Imprisonment: Social Causes and Consequences*, Sage Publications, Londra, 2001.
- Garland, David, "What's Wrong with Penal Populism? Politics, the Public, and Criminological Expertise", *Asian Journal of Criminology*, C. 16, S. 3, 2021, ss. 257-277.
- Garland, David, *Punishment and Modern Society: A Study in Social Theory*, Clarendon Press, Oxford, 1990.
- Garland, David, *The Culture of Control: Crime and Social Order in Contemporary Society*, The University of Chicago Press, Chicago, 2001.
- Garner, Joel H., Christopher D. Maxwell, Jina Lee, "The Specific Deterrent Effects Of Criminal Sanctions For Intimate Partner Violence", *The Journal of Criminal Law and Criminology*, C. 111, S. 1, 2021, ss. 227-274.
- Garside, Richard, "Right for the Wrong Reasons: Making Sense of Criminal Justice Failure", *Crime and Society Foundation*, 2006, <https://www.crimeandjustice.org.uk/publications/right-wrong-reasons-making-sense-criminal-justice-failure> (erişim tarihi: 22.06.2023).
- Gazioğlu, Elif, "Kadın Cinayetleri: Kavramsallaştırma ve Sorunlu Yaklaşımlar", *Sosyal Politika Çalışmaları*, Y. 13, S. 30, 2013, ss. 89-100.
- Gemalmaz, Mehmet Semih, *Türkiye'de Ölüm Cezası (1920-2000): Zihniyet, İnfazlar, Mevzuat, Yargı ve Siyaset*, C. I, Beta Basım, İstanbul, 2001.

- Gerbaudo, Paolo, Büyük Geri Tepme: Popülizm ve Pandemi Sonrası Politika, çev. Kıvanç Tanrıyar, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2021
- Gerber, Monica M., Jonathan Jackson, "Retribution as Revenge and Retribution as Just Deserts", *Social Justice Research*, C. 26, S. 1, 2013, ss. 61-80.
- Gewirtz, Paul, "On 'I Know It When I See It'", *The Yale Law Journal*, C. 105, S. 4, 1996, ss. 1023-1047.
- Glasgow, Joshua, "The Expressivist Theory of Punishment Defended", *Law and Philosophy*, C. 34, S. 6, 2015, ss. 601-631.
- Goffman, Erving, Tımarhaneler: Akıl Hastalarının ve Kapatılmış Diğer Kişilerin Toplumsal Durumu Üzerine Denemeler, 2.b., çev. Ebru Arıcan, Heretik Yayınları, Ankara 2016.
- Goh, Joel, "Proportionality – An Unattainable Ideal in the Criminal Justice System", *The University of Manchester Student Law Review*, C. 2, 2013, ss. 41-72.
- Golding, Martin P., "Sorumluluk", çev. Fatma Süzgün Şahin, ed. Martin P. Golding, William A. Edmunson, *Hukuk Felsefesi ve Hukuk Teorisi Rehberi*, Işık Yayınları, İzmir, 2021, ss. 393-417.
- Gottfredson, Michael R., Travis Hirschi, *A General Theory of Crime*, Stanford University Press, Stanford, 1990.
- Green, Thomas Andrew, *Freedom and Criminal Responsibility in American Legal Thought*, Cambridge University Press, New York, 2015.
- Gülgeç, Yahya Berkol, "Teoride ve Pozitif Hukukta Suç – Kabahat Ayrımı", ed. Zeynel T. Kangal, *Kabahatler Hukuku Yazıları – I*, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2017, ss. 27-72.
- Güneş, Fatih, "Kant'ın Ahlak ve Hukuk Felsefesi Çerçevesinde Cezanın Amacı", *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, 2017.
- Güngören, Birden, "Hegel'in Ceza Teorisi: Suçlunun İfade-i İtibarı", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 2010/1, C. II, 2010, ss. 989-1001.
- Gürelli, Nevzat, "Ceza Kanunumuzun Elli Yıllık Uygulamasında Ölüm Cezasının ve Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların Değerlendirilmesi", *Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Karşısında TCK'nın 50 Yılı ve Geleceği Sempozyumu*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1977, ss. 183-219.
- Güriz, Adnan, *Faydacı Teoriye Göre Ahlak ve Hukuk*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1963.
- Hafizoğulları, Zeki, *Ceza Normu: Normatif Bir Yapı Olarak Ceza Hukuku Düzeni*, 2.b., Us-A Yayıncılık, Ankara, 1996.

- Hager, Eli, "When 'Violent Offenders' Commit Nonviolent Crimes, The Marshall Project, 2019, <https://www.themarshallproject.org/2019/04/03/when-violent-offenders-commit-nonviolent-crimes> (erişim tarihi: 26.04.2023).
- Hakeri, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 28.b., Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- Harcourt, Bernard E., "The Invisibility of the Prison in Democratic Theory: A Problem of 'Virtual Democracy'", *The Good Society*, C. 23, S. 1, 2014, ss. 6-16.
- Harel, Alon, Uzi Segal, "Criminal Law and Behavioral Law and Economics: Observations on the Neglected Role of Uncertainty in Deterring Crime", *American Law and Economics Review*, C. 1, S. 1, 1999, ss. 276-312.
- Hart, H. L. A., "Doğal Haklar Var mı?", çev. Oğuzhan Bekir Keskin, ed. Sercan Gürler, H.L.A. Hart ve Hukuk-Ahlâk Ayrımı, 2.b., Tekin Yayınları, İstanbul, 2017, ss. 217-237.
- Hart, H.L.A., *Punishment and Responsibility: Essays in the Philosophy of Law*, 2.b., Oxford University Press, New York, 2008.
- Hart, H.L.A., *The Concept of Law*, 3.b., Oxford University Press, Oxford, 2012.
- Harvey, David, *Neoliberalizmin Kısa Tarihi*, çev. Aylin Onacak, 2.b., Sel Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- Hassan, Ümit, "Ölüm Cezası Sorunu: Kritik Bir Yaklaşım", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, C. 27, S. 1, 1972, ss. 75-116.
- Hegel, G. W. F., *Elements of the Philosophy of Right*, 8.b., çev. H. B. Nisbet, Cambridge University Press, Cambridge, 2003.
- Hegel, G. W. F., *Hukuk Felsefesinin Prensipleri*, 2.b., çev. Cenap Karakaya, Sümer Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- Hilgendorf, Eric, "Giriş Olarak: Globalleşme ve Hukuk - Günümüzde Karşılaştırmalı Ceza Hukukunun Görevleri ve Metotları", çev. Aykut Ersan, *Hukuk Kuramı Dergisi*, C. 2, S. 3, 2015, ss. 35-44.
- Hirschi, Travis, Michael Gottfredson, "Age and the Explanation of Crime", *American Journal of Sociology*, C. 89, S. 3, 1983, ss. 552-584.
- Hobsbawn, Eric, *Kısa 20. Yüzyıl 1914-1991: Aşırılıklar Çağı*, çev. Yavuz Alogan, Sarmal Yayınevi, İstanbul, 1996.
- Hodgson, Jacqueline, Laurène Soubise, "Understanding the Sentencing Process in France", *Crime and Justice*, C. 45, 2016, ss. 221-265.
- Hofstadter, Richard, "North America", ed. Ghita Ionescu, Ernest Gellner, *Populism: Its Meanings and National Characteristics*, The Garden City Press, Hertfordshire, 1969, ss. 9-27.
- Hollway, Wendy, Tony Jefferson, "The Risk Society in an Age of Anxiety: Situating Fear of Crime", *The British Journal of Sociology*, C. 48, S. 2, 1997, ss. 255-266.

- Holtman, Sarah, "Kant, Retributivism, and Civic Respect", ed. Mark D. White, *Retributivism: Essays on Theory and Policy*, Oxford University Press, New York, 2011, ss. 107-128.
- Honig, Richard, "Ceza Gayeleri Nazariyesinin Tarihine Dair", çev. M. Yavuz Abadan, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 2, 1936, ss. 413-426.
- Hörnle, Tatjana, "Almanya'da Cezanın Belirlenmesindeki Durum", çev. H. Kaan Canan, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 26, S.2, 2022, ss. 725-741.
- <http://anitsayac.com/> (erişim tarihi: 30.05.2023).
- <https://dataunodc.un.org/dp-intentional-homicide-victims> (erişim tarihi: 30.05.2023).
- <https://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/kategori/veriler> (erişim tarihi: 30.05.2023).
- <https://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/veriler/2947/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platformu-2020-raporu> (erişim tarihi: 30.05.2023).
- Hudson, Barbara, *Understanding Justice: An Introduction to Ideas, Perspectives and Controversies in Modern Penal Theory*, 2.b., Open University Press, Buckingham-Philadelphia, 2003.
- Husak, Douglas N., "Is Drunk Driving a Serious Offence?", *Philosophy and Public Affairs*, C. 23, S. 1, 1994, ss. 52-73.
- Husak, Douglas, "Ceza Hukuku Teorisi", çev. Dilara Yıldırım, ed. Martin P. Golding, William A. Edmunson, *Hukuk Felsefesi ve Hukuk Teorisi Rehberi*, Işık Yayınları, İzmir, 2021, ss. 201-225.
- Hüseyinoğlu, Emin, "Yargı Kararları Işığında Disiplin Hukukunda Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 158, 2022, ss. 103-124
- Ingram, David Bruce, *Hukuk Felsefesi*, çev. Ezgi Su Dağabak, Fol Kitap, Ankara, 2019.
- International Drug Policy Consortium, *IDPC Drug Policy Guide*, 3.b., 2016, <https://idpc.net/publications/2016/03/idpc-drug-policy-guide-3rd-edition> (erişim tarihi: 12.06.2023).
- Işıktaç, Yasemin, "Ceza Adaleti Açısından Hapis Cezası ve Rehabilitasyon İlişkisi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. LXXI, S. 1, 2013, ss. 625-638.
- İçel, Kayıhan, "İdarî Ceza Hukuku ve Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 50, S. 1-4, 1984, ss. 117-131.
- İçel, Kayıhan, Füsun Sokullu-Akıncı, İzzet Özgenç, Adem Sözüer, Fatih S. Mahmutoğlu, Yener Ünver, *Yaptırım Teorisi: 3. Kitap*, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2000.

- İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, Türkiye Genel Nüfusta Tütün, Alkol ve Madde Kullanımına Yönelik Tutum ve Davranış Araştırması Raporu, 2018, <http://www.narkotik.pol.tr/turkiyede-genel-nufusta-tutun-alkol-ve-madde-kullanimina-yonelik-tutum-ve-davranis-arastirmasi-raporu-yayimlanmistir> (erişim tarihi: 29.05.2023).
- İçli, Tülin Gülşen, Aslıhan Öğün, Türkiye Cezaevlerindeki Rehabilitasyon Faaliyetleriyle İlgili Sosyolojik Bir Analiz, Adalet Bakanlığı Ankara Açık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1999.
- Jackson, Jonathan, "Introducing Fear of Crime to Risk Research", *Risk Analysis*, C. 26, S. 1, 2006, ss. 253-264.
- Jackson, Jonathan, Ioanna Gouseti, "Fear of Crime and the Psychology of Risk", ed. Gerben Bruinsma, David Weisburd, *Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice*, Springer, New York, 2014, ss. 1594-1603.
- Jahic, Galma, Aslı T. Akdaş Mitrani, "International Crime Victim Survey 2005: Criminal Victimization in Istanbul Households", *Procedia Social and Behavioral Sciences*, C. 5, 2010, ss. 190-198.
- Jakobs, Günther, "Vatandaş ve Düşman Ceza Hukuku", çev. Serkan Oğuz, *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 12, S. 134, 2017, ss. 70-77.
- Jay, Mark, "Cages and Crises: A Marxist Analysis of Mass Incarceration", *Historical Materialism*, C. 27, S. 1, 2019, ss. 182-223.
- Jaynes, Chae M., Theodore Wilson, "Dreading Delayed Punishment: Reconceptualizing Sanction 'Celerity'", *Journal of Crime and Justice*, C. 45, S. 3, 2022, ss. 285-303.
- Johnson, Byron J., "Assessing the Impact of Religious Programs and Prison Industry on Recidivism: An Exploratory Study", *Texas Journal of Corrections*, C. 28, S. 1, 2002, ss. 7-11.
- Jonson, Cheryl Lero, "The Impact of Imprisonment on Reoffending: A Meta-Analysis", University of Cincinnati, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2010.
- Jonson, Cheryl Lero, Sarah M. Manchak, "Corrections and Deterrence", ed. Daniel S. Nagin, Francis T. Cullen, Cheryl Lero Jonson, *Deterrence, Choice, and Crime: Contemporary Perspectives*, Routledge, Londra ve New York, 2019, ss. 309-337.
- Justice Policy Institute, "Defining Violence: Reducing Incarceration by Rethinking America's Approach to Violence", 2016, https://justicepolicy.org/wp-content/uploads/2022/02/jpi_definingviolence_final_report.pdf (erişim tarihi: 23.04.2023).
- Kabak Yüce, Emine, "Cezanın Belirlenmesinde Yapay Zeka Temelli Sistemlerin Kullanımının Değerlendirilmesi", *Ceza Hukuku Dergisi*, S. 48, 2022, ss. 77-128.

- Kaltwasser, Cristóbal Rovira, "The Ambivalence of Populism: Threat and Corrective for Democracy", *Democratization*, C. 19, S. 2, 2012, ss. 184-208.
- Kangal, Zeynel T., "Anayasal Güvence Olarak Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi", *Ceza Hukuku Dergisi*, S. 17, 2011, ss. 61-106.
- Kangal, Zeynel T., *Kabahatler Hukuku*, 3.b., Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Kant, Immanuel, *Ahlakın Metafiziği: Hukuk Öğretisinin Metafizik Temel İlkeleri*, çev. Altan Heper, Fol Kitap, Ankara, 2022.
- Kant, Immanuel, *Ethica: Etik Üzerine Dersler*, çev. Oğuz Özügül, Fol Kitap, Ankara, 2021.
- Kaplıca, Koray, "Kadına Yönelik Şiddet", *Doğruluk Payı*, 2015, <https://www.dogrulukpayi.com/iddia-kontrolu/kemal-kilicdaroglu/kadina-yonelik-sid-detin-1400-oraninda-artmasiyla-oduyoruz> (erişim tarihi: 30.05.2023).
- Kara, Tufan, "Eski Hükümlülerin İstihdamında Yaşanılan Güçlükler ve İŞKUR'un Bu Konudaki Rolü", *Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi*, 2014.
- Karabulut, Efe Can, "İndirimsiz Müebbet Hapis Cezalarının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. Maddesi Bağlamında Değerlendirilmesi", *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 8, S. 16, 2020, ss. 935-965.
- Karabulut, Efe Can, "Cezaların Etkinliği Bağlamında Türk Ceza Siyaseti", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi*, 2023.
- Karakaş Doğan, Fatma, "Türk Ceza Hukukunda Cezaların İçtimal Kurumunun Düzenlenmesi Gerektiği Üzerine", *Ankara Barosu Dergisi*, S. 2011/3, 2011, ss. 86-104.
- Karakehya, Hakan, "Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfazıyla Hükümlünün İslahının Sağlanması Mümkün müdür?", ed. Feridun Yenisey, Ayşe Nuhoglu, İzzet Özgenç, Adem Sözüer, Faruk Turhan, Silvia Tallenbach'a Armağan, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018, ss. 1059-1086.
- Karakehya, Hakan, Hande Özger, *Modern Toplumda Hapishanenin Yaygın ve Yerleşik Konuma Gelişi*, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Karar, "Prof. İzzet Özgenç: Bu infaz anlayışı ile tahliye olanlar geri döner, sistem cezaevine mahkum", 2020, <https://www.karar.com/prof-izzet-ozgenc-bu-infaz-anlayisi-ile-tahliye-olanlar-geri-doner-sistem-cezaevine-1556809> (erişim tarihi: 10.07.2023).
- Katoğlu, Tuğrul, "Son Seçenek Olması Gereken Ceza Müeyyidesi ve Ceza Hukukunun Zorlanan Sınırları", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 72, S. 3, 2023, ss. 973-1005.
- Katkin, Daniel, "Habitual Offender Laws: A Reconsideration", *Buffalo Law Review*, C. 21, S. 1, 1971, ss. 99-120.

- Kaya, Ayhan, "Avrupa'da Sağ Popülizmin Anaakımlaşması", çev. Başak Emir, der. Milena Dragičević Šešić, Jonathan Vickery, Kültür Politikası ve Popülizm: Popülizmin Yükselişi ve Siyasal Pragmatizmin Krizi, İletişim Yayınları, İstanbul, 2018, ss. 14-30.
- Kennedy, David M., *Deterrence and Crime Prevention: Reconsidering the Prospect of Sanction*, Routledge, Abingdon, 2009.
- Kepek, Evrim, "Erkek Şiddeti 2022: Erkekler 2022'de En Az 327 Kadını Öldürdü", *Bianet*, 2023, <https://bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/273668-erkekler-2022-de-en-az-327-kadini-oldurdu> (erişim tarihi: 30.05.2023).
- Kıdıl, Fahrettin, "Cezanın Amacı ve 'Umut Hakkı' Bağlamında Koşullu Salıverilme Yasakları", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 138, 2018, ss. 39-78.
- Kızmaz, Zahir, "Ceza ve Kriminal Yaptırımın Suç Oranları Üzerindeki Caydırıcı Etkisi", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 7, S. 2, 2005, ss. 210-231.
- Kızmaz, Zahir, "Gelişmekte Olan Ülkelerde Suç: Suç Oranlarının Artışı Üzerine Sosyolojik Bir Çözümleme", *Mukaddime*, S. 5, 2012, ss. 51-74.
- Koca, Mahmut, İlhan Üzülmaz, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 16.b., Seçkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Kocaoğlu, Sinan, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Ölçülülük İlkesi Açısından İrdelenmesi*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Kolber, Adam J., "The Time-Frame Challenge to Retributivism", ed. Michael Tonry, *Of One-eyed Miscreants: Making the Punishment Fit the Crime?*, Oxford University Press, 2019, ss. 183-208.
- Koruculu, Irmak, *Türk Ceza Hukukunda Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Kramer, Matthew H., "Hukuki ve Ahlaki Yükümlülük", çev. Sercan Gürler, ed. Martin P. Golding, William A. Edmunson, *Hukuk Felsefesi ve Hukuk Teorisi Rehberi*, İslık Yayınları, İzmir, 2021, ss. 325-344.
- Kunter, Nurullah, "Cezalardan Neler Bekliyoruz, Neler Beklemeliyiz?", *Siyasi İlimler Mecmuası*, Y. XIII, S. 145, 1943, ss. 16-20.
- Kunter, Nurullah, "Suçluların Terbiye ve İslâhı: Birinci Kısım", *Adliye Ceridesi*, Y. 34, S. 6, 1943, ss. 413-424.
- Kuru, Gonca, "Suçtan Doğan Mağduriyetin Giderilmesinde Devletin Rolü", *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 14, S. 2, 2015, ss. 65-110.
- Kury, Helmut, Annette Kuhlmann, "Fear and Punishment", ed. Gerben Bruinsma, David Weisburd, *Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice*, Springer, New York, 2014, ss. 1581-1593.

- Kury, Helmut, Theodore N. Ferdinand, Joachim Obergfell-Fuchs, "Does Severe Punishment Mean Less Criminality?", *International Criminal Justice Review*, C. 13, S. 1, 2003, ss. 110-148.
- Küçüktaşdemir, Özgür, "Aydınlanma ve Ceza Hukuku", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 113, 2014, ss. 57-98.
- Küpelioglu, Burak, *Ceza Hukuku Bağlamında Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Kymlicka, Will, *Çağdaş Siyaset Felsefesine Giriş*, 3.b., çev. Ebru Kılıç, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2016.
- Lacey, Nicola, "Getting Proportionality in Perspective: Philosophy, History and Institutions", *LSE Law, Society and Economy Working Papers*, 12/2021, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3872816 (erişim tarihi: 08.12.2022).
- Lacey, Nicola, *The Prisoners' Dilemma: Political Economy and Punishment in Contemporary Democracies*, Cambridge University Press, New York, 2008.
- Laclau, Ernesto, *Popülist Akıl Üzerine*, çev. Nur Betül Çelik, Epos Yayınları, Ankara, 2007.
- Langan, Patrick A., David J. Levin, "Recidivism of Prisoners Released in 1994", *Bureau of Justice Statistics Special Report*, 2002, <https://bjs.ojp.gov/content/pub/pdf/rpr94.pdf> (erişim tarihi: 13.07.2023).
- Lasswell, Jennifer, Vedat Kargın, "Çocuk Mâhkumlara Uygulanan Bilişsel Davranış Tedavisi Etkili Bir Suç Önleme Yöntemi midir?", ed. M. Alper Sözer, Daniel R. Lee, *Suç Önleme: Teori, Pratik ve Değerlendirme*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011, ss. 157-176.
- Levy, Ken, "Why Retributivism Needs Consequentialism: The Rightful Place of Revenge in the Criminal Justice System", *Rutgers Law Review*, C. 66, S. 3, 2014, ss. 629-684.
- Linebaugh, Peter, *Londra İdamları: 18. yy'da Suç ve Sivil Toplum*, çev. Çiğdem Demir, Otonom Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- Lippke, Richard L., "Retribution and Incarceration", *Public Affairs Quarterly*, C. 17, S. 1, 2003, ss. 29-48.
- Lippke, Richard L., "The Case Against Jails", ed. Molly Gardner, Michael Weber, *The Ethics of Politics & Imprisonment*, Palgrave Macmillan, Cham, 2018, ss. 109-128.
- Lipsey, Mark W., Francis T. Cullen, "The Effectiveness of Correctional Rehabilitation: A Review of Systematic Reviews", *Annual Review of Law and Social Science*, C. 3, S. 1, 2007, ss. 297-320.
- Lord Carter's Review of Prisons, *Securing the Future: Proposals for the Efficient and Sustainable Use of Custody in England and Wales*, 2007, http://news.bbc.co.uk/2/shared/bsp/hi/pdfs/05_12_07_prisons.pdf (erişim tarihi: 04.04.2023).

- Lundsteen, Martin, "Displacing the other to unite the nation: The parallel society legislation in Denmark", *European Urban and Regional Studies*, 2023, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/09697764231165202> (erişim tarihi: 16.04.2023).
- Mabbott, J. D., "Punishment", *Mind*, C. 48, S. 190, 1939, ss. 152-167.
- Mahmut Koca, "Özel Af ile İnfaz Rejimine ilişkin Düzenlemelerin Özellikleri (7242 Sayılı Kanun'la Değiştirilen İnfaz Kanunu'nun Geçici 6. Maddesinin Hukuki Niteliği ve Anayasa Mahkemesinin Kararının Değerlendirilmesi)", *Anayasa yargısı*, C. 38, S. 1, 2021, ss. 1-41.
- Mai, Chris, Ram Subramanian, "The Price of Prisons: Examining State Spending Trends, 2010-2015", Vera Institute of Justice, 2017, <https://www.vera.org/downloads/publications/the-price-of-prisons-2015-state-spending-trends.pdf> (erişim tarihi: 05.01.2023).
- Marshall, S. E., R. A. Duff, "Criminalization and Sharing Wrongs", *Canadian Journal of Law & Jurisprudence*, C. 11, S. 1, 1998, ss. 7-22.
- Martinson, Robert, "What works? - Questions and Answers about Prison Reform", *The Public Interest*, S. 35, 1974, ss. 22-54.
- McGuire, James, "What Works' to Reduce Re-offending: 18 Years On", ed. Leam A. Craig, Louise Dixon, Theresa A. Gannon, *What Works in Offender Rehabilitation: An Evidence-Based Approach to Assessment and Treatment*, Wiley-Blackwell, West Sussex, 2013, ss. 20-49.
- Meade, Benjamin, Benjamin Steiner, Matthew Makarios, Lawrence Travis, "Estimating a Dose-Response Relationship Between Time Served in Prison and Recidivism", *Journal of Research in Crime and Delinquency*, C. 50, S. 4, 2013, ss. 525-550.
- Meijer, Sonja, "Rehabilitation as a Positive Obligation", *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, C. 25, S. 2, 2017, ss. 145-162.
- Mendes, Silvia M., "Certainty, Severity, and Their Relative Deterrent Effects: Questioning the Implications of the Role of Risk in Criminal Deterrence Policy", *The Policy Studies Journal*, C. 32, S. 1, 2004, ss. 59-74.
- Mercan, Boran Ali, "Türkiye'de Kültürel Kriminolojinin Yöntemsel İmkani", *Gazi-antep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 18, S. 2, 2019, ss. 805-823.
- Merle, Jean-Christophe, *German Idealism and the Concept of Punishment*, çev. Joseph J. Kominkiewics, Jean-Christophe Merle, Frances Brown, Cambridge University Press, New York, 2009.
- Miethe, Terance D., Hong Lu, *Punishment: A Comparative Historical Perspective*, Cambridge University Press, New York, 2005.
- Mill, John Stuart, *Faydacılık*, çev. Gökhan Murtaza, 2.b., Pinhan Yayıncılık, İstanbul, 2019.

- Mill, John Stuart, *Özgürlük Üzerine*, çev. Tuncay Türk, 4.b., Oda Yayınları, İstanbul, 2015.
- Mills, Wright, *İktidar Seçkinleri*, çev. Ünsal Oskay, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1974.
- Moffitt, Benjamin, *Popülizmin Küresel Yükselişi: Performans, Siyasi Üslup ve Temsil*, çev. Onur Özgür, İletişim Yayınları, İstanbul, 2020.
- Montesquieu, *Kanunların Ruhu Üzerine*, 4.b., çev. Berna Günen, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2019.
- Morris, Herbert, "A Paternalistic Theory of Punishment", *American Philosophical Quarterly*, C. 18, S. 4, 1981, ss. 263-271.
- Morris, Herbert, "Persons and Punishment", *The Monist*, C.52, S. 4, 1968, ss. 475-501.
- Mouffe, Chantal, *Sol Popülizm*, çev. Aybars Yanık, İletişim Yayınları, İstanbul, 2019.
- Mudde, Cas, Cristobal Rovira Kaltwasser, *Popülizm: Kısa Bir Giriş*, çev. S. Erdem Türközü, Nika Yayınevi, Ankara, 2019.
- Mukerji, Nikil, *The Case Against Consequentialism Reconsidered*, Springer International Publishing, 2016.
- Munday, Roderick, "İngiliz Hukukunda ve Common Law Ülkelerinde Kanunilik İlkesi", çev. Zeynel T. Kangal, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 61, S. 1-2, 2003, ss. 441-464.
- Mungan, Murat C., "The Certainty Versus the Severity of Punishment, Repeat Offenders, and Stigmatization", *Economic Letters*, C. 150, 2017, ss. 126-129.
- Murphy, Jeffrie G., "Does Kant Have a Theorie of Punishment?", *Columbia Law Review*, C. 87, S. 3, 1987, ss. 509-532.
- Müller, Jan-Werner, *Popülizm Nedir?*, çev. Onur Yıldız, İletişim Yayınları, İstanbul, 2017.
- Nagin, Daniel S., "Deterrence in the Twenty-First Century", *Crime and Justice*, C. 42, S. 1, 2013, ss. 199-263.
- Nagin, Daniel S., "Deterrent Effects of the Certainty and Severity of Punishment", ed. Daniel S. Nagin, Francis T. Cullen, Cheryl Lero Jonson, *Deterrence, Choice, and Crime: Contemporary Perspectives*, Routledge, Londra ve New York, 2019, ss. 157-186.
- Nagin, Daniel S., Raymond Paternoster, "Enduring Individual Differences and Rational Choice Theories of Crime", *Law & Society Review*, C. 27, S. 3, 1993, ss. 467-496.
- Nagin, Daniel S., Robert M. Solow, Cynthia Lum, "Deterrence, Criminal Opportunities, and Police", *Criminology*, C. 53, S. 1, 2015, ss. 74-100.
- Nathanson, Stephen, "Act and Rule Utilitarianism", *The Internet Encyclopedia of Philosophy*, <https://iep.utm.edu/util-a-r/#H2> (erişim tarihi: 06.12.2022).

- Nellis, Ashley, "No End in Sight: America's Enduring Reliance on Life Imprisonment, The Sentencing Project, 2021, <https://www.sentencingproject.org/app/uploads/2022/08/No-End-in-Sight-Americas-Enduring-Reliance-on-Life-Imprisonment.pdf> (erişim tarihi: 17.12.2022).
- Norrie, Alan, *Crime, Reason and History: A Critical Introduction to Criminal Law*, 2.b., Cambridge University Press, Cambridge, 2006.
- Nowacki, Jeffrey S., "Federal Sentencing Guidelines and United States v. Booker: Social Context and Sentencing Disparity", *Criminal Justice Policy Review*, C. 29, S. 1, 2018, ss. 45-66.
- Nozick, Robert, *Anarşi, Devlet ve Ütopya*, 2.b., İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2006.
- Nozick, Robert, *Philosophical Explanations*, Harvard University Press, Massachusetts, 1981.
- NTV, "Soylu: İki yıldır söylüyorum, hiçbir polis ayak kırmadı", 2018, https://www.ntv.com.tr/turkiye/soylu-iki-yildir-soyluyorum-hicbir-polis-ayak-kirmadi,RREWK32HqUC6kB3l_ApK0g (erişim tarihi: 29.05.2023).
- Nurol, Bahadır, *Otoriter Popülizm Çağı: Günümüzün Değerler Tartışması*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2019.
- Nuttall, Jon, *Ahlak Üzerine Tartışmalar: Etiğe Giriş*, 3.b., çev. Abdullah Yılmaz, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2020.
- O'Malley, Pat, "Volatile and Contradictory Punishment", *Theoretical Criminology*, C. 3, S. 2, 1999, ss. 175-196.
- O'Malley, Tom, "Living without Guidelines", *Sentencing Guidelines: Exploring the English Model*, ed. Andrew Ashworth, Julian V. Roberts, Oxford University Press, New York, 2013, ss. 218-235.
- Oğurlu, Yücel, "İdari Yaptırımlara Genel Bir Bakış ve İdari Yaptırım-Ceza Yaptırımı Ayrımı", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 3, S. 1, 1999, ss. 143-194
- Ögel, Kültegin, Aslı Başabak, Vehbi Kadri Kamer, Serap Görücü, "Yetişkin Hükümlüler için Risk ve İhtiyaç Belirleme Formunun (YARDEF) Geliştirilmesi", *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, C. 15, S. 2, 2014, ss. 132-140.
- Ögel, Kültegin, Gülşah Karadayı, "Risklerin Saptanmasında Ölçme ve Değerlendirmenin Yeri", 2010, <http://www.ogelk.net/Dosyadepo/riskdegerlendirme.pdf> (erişim tarihi: 02.12.2021).
- Önder, Ayhan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, C. II-III, 2.b., Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1992.
- Özbek, Veli Özer, "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına dair Kanun Teklifi Hakkındaki Değerlendirmemiz", *Ceza Hukuku Dergisi*, Y. 15, S. 42, 2020, ss. 301-312.

- Özbek, Veli Özer, İnfaz Hukuku, 16.b., Seçkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan, Serkan Meraklı, Pınar Bacaksız, İsa Başbüyük, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14.b., Seçkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Özdek, Yasemin, "Küreselleşme Sürecinde Ceza Politikalarındaki Dönüşümler", Amme İdaresi Dergisi, C. 33, S. 4, 2000, ss. 21-48.
- Özek, Çetin, "Türk Ceza Kanununun 50 Yılında Devlete Karşı Suçlar", Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Karşısında TCK'nın 50 Yılı ve Geleceği Sempozyumu, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1977, ss. 459-590.
- Özgenç, İzzet, Adem Sözüer, Mahmut Koca, "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına dair Kanun Teklifi'nin Değerlendirilmesi", 2020, [https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=i%CC%87nfaz-kanunu-deg%CC%86is%CC%A7iklik-teklifi-deg%CC%86erlendirmesi-\(2020.04.06\).pdf](https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=i%CC%87nfaz-kanunu-deg%CC%86is%CC%A7iklik-teklifi-deg%CC%86erlendirmesi-(2020.04.06).pdf) (erişim tarihi: 20.05.2023).
- Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18.b., Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Özgenç, İzzet (@izzetoezgenç), "Türkiye'de ceza infaz kurumlarında bulunan belirli suçlardan hükümlü ve tutuklularla ilgili sayılar", (17.05.2024, 05:41), X, <https://twitter.com/izzetoezgenç/status/1791297985139056845> (erişim tarihi: 18.05.2024)
- Özgenç, Nuri Berkay, Şartla Salıverilme Müessesesi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Özkan, Salih, Ceza Hukukunda Önemsizlik, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2018.
- Özkazanç, Alev, Neo-Liberal Tezahürler: Vatandaşlık-Suç-Eğitim, Dipnot Yayınları, Ankara, 2011.
- Öztürk, Necdet, "Osmanlılarda Hapis Olayları (1300-1512)", ed. Emine Gürsoy Naskali, Hilal Oytun Altun, Hapishane Kitabı, 2.b., Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2010, ss. 101-129.
- Öztürk, Şerif Ahmet, "Suç Politikası Bakımından Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları", Suç ve Ceza, C. 14, S. 4, 2021, ss. 885-922.
- Packer, Herbert L., The Limits of the Criminal Sanction, Stanford University Press, Stanford, 1968.
- Park, Sunyoung, Hüseyin Akdoğan, "Mükerrer Suçun Önlenmesinde ve Hükümlülerin Topluma Tekrar Kazandırılmasında İnanç Odaklı Cezaevi Programlarının Rolü", ed. M. Alper Sözer, Daniel R. Lee, Suç Önleme: Teori, Pratik ve Değerlendirme, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011, ss. 139-156.
- Paternoster, Raymond, "How Much Do We Really Know about Criminal Deterrence?", The Journal of Criminal Law and Criminology, C. 100, S. 3, 2010, ss. 765-824.

- Paternoster, Raymond, "Perceptual Deterrence Theory", ed. Daniel S. Nagin, Francis T. Cullen, Cheryl Lero Jonson, *Deterrence, Choice, and Crime: Contemporary Perspectives*, Routledge, Londra ve New York, 2019, ss. 81-106.
- Pathinayake, Athula, "Contextualizing Specific Deterrence in an Era of Mass Incarceration", *Connecticut Public Interest Law Journal*, C. 18, S. 2, 2019, ss. 359-389.
- Pereboom, Derk, "Criminal Punishment and Free Will", ed. David Boonin, *The Palgrave Handbook of Philosophy and Public Policy*, Palgrave Macmillan, Cham, 2018, ss. 63-76.
- Peters, Edward M., "Prison Before the Prison: The Ancient and Medieval Worlds", ed. Norval Morris, David J. Rothman, *The Oxford History of the Prison: The Practice of Punishment in Western Society*, Oxford University Press, New York, 1995, ss. 3-47.
- Petrich, Damon M., Travis C. Pratt, Cheryl Lero Jonson, Francis T. Cullen, "Custodial Sanctions and Reoffending: A Meta-Analytic Review", *Crime and Justice*, C. 50, S. 1, 2021, ss. 353-424.
- Platon, Protagoras, çev. Ari Çokona, *İş Bankası Kültür Yayınları*, İstanbul, 2022.
- Pogarsky, Greg, Alex R. Piquero, "Can Punishment Encourage Offending? Investigating The 'Resetting' Effect", *Journal of Research in Crime And Delinquency*, C. 40, S. 1, 2003, ss. 95-120.
- Polat, Ahmet, *Suç Önleme*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Portes, Richard, "'I Think the People of This Country Have Had Enough of Experts': Who Needs Experts? Richard Portes Comes to the Defence of an Embattled Breed", London Business School, 2017, <https://www.london.edu/think/who-needs-experts> (erişim tarihi: 16.04.2023).
- Pratt, John, "Punishment and 'The Civilizing Process'", ed. Jonathan Simon, Richard Sparks, *The SAGE Handbook of Punishment and Society*, SAGE Publications, Londra, 2013, ss. 90-113.
- Pratt, John, Michelle Miao, "Penal Populism: The End of Reason", ed. Bruce E. Johansen, Adebowale Akande, *Get Your Knee Off Our Necks: From Slavery to Black Lives Matter*, Springer, Cham, 2022, ss. 111-140.
- Pratt, John, *Penal Populism*, Routledge, New York, 2007.
- Pratt, John, *Populism, Punishment and the Threat to Democratic Order: The Return of the Strong Men*, Routledge, Oxon, 2023.
- Pratt, Travis C., Jillian J. Turanovic, "Celerity and Deterrence", ed. Daniel S. Nagin, Francis T. Cullen, Cheryl Lero Jonson, *Deterrence, Choice, and Crime: Contemporary Perspectives*, Routledge, Londra ve New York, 2019, ss. 187-210.
- Raaijmakers, Ellen, Jan de Keijser, Paul Nieuwebeerta, Anja Dirkzwager, "Why Longer Prison Terms Fail to Serve A Specific Deterrent Effect: An

- Empirical Assessment on the Remembered Severity of Imprisonment”, *Psychology, Crime & Law*, C. 23, S. 1, 2017, ss. 32-55.
- Ramakers, Anke, Paul Nieuwebeerta, Johan Van Wilsem, Anja Dirkzwager, “Not Just Any Job Will Do: A Study on Employment Characteristics and Recidivism Risks After Release”, *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, C. 61, S. 16, 2017, ss. 1795-1818.
- Randolph, Justus J., R. Shawn Edmundson, “Using the Binominal Effect Size Display (BESD) to Present the Magnitude of Effect Sizes to the Evaluation Audience”, *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, C. 10, 2019, <https://scholarworks.umass.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1163&context=pars> (erişim tarihi: 13.01.2023).
- Rawls, John, “Two Concepts of Rules”, *The Philosophical Review*, C.64, S.1, 1955, ss. 3-32.
- Rawls, John, *A Theory of Justice*, Revised Edition, Harvard University Press, Massachusetts, 1999.
- Rawls, John, *Hakkaniyet Olarak Adalet*, çev. Osman Baş, Pinhan Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Reitz, Kevin R., “Comparing Sentencing Guidelines: Do US Systems Have Anything Worthwhile to Offer England and Wales?”, ed. Andrew Ashworth, Julian V. Roberts, *Sentencing Guidelines: Exploring the English Model*, Oxford University Press, New York, 2013, ss. 182-201.
- Reitz, Kevin R., “Sentencing”, ed. Michael Tonry, *The Handbook of Crime and Punishment*, Oxford University Press, New York, 1998, ss. 542-562.
- Rhodes, William, Gerald G. Gaes, Ryan Kling, Christopher Cutler, “Relationship Between Prison Length of Stay and Recidivism: A Study Using Regression Discontinuity and Instrumental Variables With Multiple Break Points”, *Criminology & Public Policy*, C. 17, S. 3, 2018, ss. 731-769.
- Richards, David A. J., “Rights, Utility, and Crime”, *Crime and Justice*, C. 3, 1981, ss. 247-294.
- Roberts, Julian V., “The Evolution of Sentencing Guidelines in Minnesota and England and Wales”, *Crime and Justice*, C. 48, 2019, ss. 187-253.
- Roberts, Julian V., Loretta J. Stalans, David Indermaur, Mike Hough, *Penal Populism and Public Opinion: Lessons from Five Countries*, Oxford University Press, New York, 2003.
- Robinson, Gwen, “Rehabilitation”, ed. Gerben Bruinsma, David Weisburd, *Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice*, Springer, New York, 2014, ss. 4360-4370.
- Robinson, Gwen, Iain Crow, *Offender Rehabilitation: Theory, Research and Practice*, SAGE Publications, Wiltshire, 2009.

- Robinson, Paul H., *Distributive Principles of Criminal Law: Who Should be Punished How Much?*, 2008, https://www.researchgate.net/publication/266098738_Distributive_Principles_of_Criminal_Law_Who_Should_be_Punished_How_Much (erişim tarihi: 28.12.2022).
- Robinson, William I., *Küresel Polis Devleti*, çev. Akın Emre Pilgir, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2022.
- Rocha, Paula, *Collaboration and Innovation in Criminal Justice: An Activity Theory Alternative to Offender Rehabilitation*, Routledge, New York, 2022.
- Roché, Sebastian, "Criminal Justice Policy in France: Illusions of Severity", *Crime and Justice*, C. 36, S. 1, 2007, ss. 471-550.
- Rodrik, Dani, "Ekonomiyi Neoliberalizmden Kurtarmak", çev. Ayşe Yanar, *Sosyal Bilimler*, 2022, <https://www.sosyalbilimler.org/ekonomiyi-neoliberalizmden-kurtarmak/> (erişim tarihi: 04.07.2023).
- Roth, Mitchel P., Göze Göz: Suç ve Cezanın Küresel Tarihi, çev. Barışhan Erdoğan, Can Yayınları, İstanbul, 2017.
- Roxin, Claus, "Yeni TCK ile Türkiye Avrupa'ya Dahil Oluyor", *Hukuki Perspektifler Dergisi*, S. 2, 2004, ss. 21-25, s. 23.
- Rubin, Edward L., "The Inevitability of Rehabilitation", *Law and Inequality*, C. 19, S. 2, 2001, ss. 343-377.
- Rupp, Thomas, "Meta Analysis of Crime and Deterrence: A Comprehensive Review of the Literature", Technische Universität Darmstadt, Fachbereich Rechts- und Wirtschaftswissenschaften, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2008.
- Rusche, Georg, *Otto Kirchheimer, Punishment and Social Structure*, 2.b., Transaction Publishers, New Jersey, 2005.
- Ryberg, Jesper, "Proportionality and the Seriousness of Crimes", ed. Michael Tonry, *Of One-eyed Miscreants: Making the Punishment Fit the Crime?*, Oxford University Press, 2019.
- Ryberg, Jesper, *The Ethics of Proportionate Punishment: A Critical Investigation*, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, 2004.
- Ryberg, Jesper, Thomas Søbirk Petersen, "Proportionality", ed. Gerben Bruinsma, David Weisburd, *Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice*, Springer, New York, 2014, ss. 4063-4070.
- Sağlam, Rabia, *Hınc Adaleti ve Affetme*, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2022.
- Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, <https://khgmfinans.alanalizdb.saglik.gov.tr/Eklenti/37591/0/covid-19-izninde-olan-hukumluler-hakkinda-duyuru-yazisipdf.pdf> (erişim tarihi: 23.05.2023).
- Sawyer, Wendy, Peter Wagner, "Mass Incarceration: The Whole Pie 2023", Prison Policy Initiative, 2023, <https://www.prisonpolicy.org/reports/pie2023.html> (erişim tarihi: 23.04.2023).

- Scheid, Don E., "Kant's Retributivism", *Ethics*, C. 93, S. 2, 1983, ss. 262-282.
- Schiraldi, Vincent, "The Undue Influence of California's Prison Guards' Union: California's Correctional-Industrial Complex", *Center on Juvenile and Criminal Justice*, 1994, ss. 1-4, https://www.cjcg.org/media/import/documents/the_undue_influence_of_californias_prison_guardes_union-cali_fornias_correctional_industrial_complex.pdf (erişim tarihi: 23.06.2023).
- Schoeman, Ferdinand D., "On Incapacitating the Dangerous", *American Philosophical Quarterly*, C. 16, S. 1, 1979, ss. 27-35.
- Scott, Bobby, "United States v. Booker: System Failure of System Fix?", *University of Pennsylvania Law Review*, C. 160, S. 1, 2011, ss. 195-208.
- Seeds, Christopher, "Bifurcation Nation: American Penal Policy in Late Mass Incarceration", *Punishment and Society*, C. 19, S. 5, 2017, ss. 590-610.
- Selçuk, Sami, "Eski Çağlarda Suç Hukuku", Prof. Dr. Nevzat Toroslu'ya Armağan, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2015, ss. 1013-1058.
- Sen, Amartya, "The Standard of Living", *The Tanner Lectures on Human Values*, 1985, https://tannerlectures.utah.edu/_resources/documents/a-to-z/s/sen86.pdf (erişim tarihi: 03.06.2023).
- Sentencing Advisory Council, "Public Opinion about Sentencing: A Research Overview", 2018, <https://www.sentencingcouncil.vic.gov.au/publications/public-opinion-about-sentencing-research-overview> (erişim tarihi: 29.05.2023).
- Sentencing Council Analysis and Research Bulletins, "Drug 'mules': Twelve Case Studies", 2011, https://www.sentencingcouncil.org.uk/wp-content/uploads/Drug_mules_bulletin.pdf (Erişim Tarihi: 24.06.2022).
- Sentencing Council, "Drug Offences: Definitive Guideline", 2012, <https://www.sentencingcouncil.org.uk/wp-content/uploads/Drug-offences-definitive-guideline-Web.pdf> (Erişim Tarihi: 24.06.2022).
- Sentencing Resource Counsel for the Federal Public and Community Defenders, "Length of Incarceration and Recidivism: What You Need to Know About the USSC's Flawed Report", 2020, https://www.fd.org/sites/default/files/criminal_defense_topics/essential_topics/sentencing_resources/useful_reports/src_incarceration_and_recidivism_2-pager_0.pdf (erişim tarihi: 24.01.2023).
- Serge, Victor, *İçerdekiler*, çev. Gülen Aktaş, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2015.
- Sevdiren, Öznur, "Anakronik Bir Tartışma: Mülga Ölüm Cezasına İade-i İtibar", *Ceza Hukuku Dergisi*, S. 20, 2012, ss. 59-86.
- Sevdiren, Öznur, *Alternatives to Imprisonment in England and Wales, Germany and Turkey: A Comparative Study*, Springer- Verlag, Heidelberg, 2011.
- Shepherd, Joanna, "The Imprisonment Puzzle: Understanding How Prison Growth Affects Crime", *Criminology & Public Policy*, C. 5, S. 2, 2006, ss. 285-298.

- Sherman, Lawrence W., Janell D. Schmidt, Dennis P. Rogan, Policing Domestic Violence: Experiments and Dilemmas, The Free Press, New York, 1992.
- Sherman, Lawrence W., Richard A. Berk, "The Specific Deterrent Effects of Arrest for Domestic Assault", *American Sociological Review*, C. 49, S. 2, 1984, ss. 261-272.
- Simester, A. P., Andreas von Hirsch, Crimes, Harms, and Wrongs: on the Principles of Criminalisation, Hart Publishing, Portland, 2011.
- Sklansky, David Alan, A Pattern of Violence: How the Law Classifies Crimes and What It Means for Justice, The Belknap Press of Harvard University Press, Massachusetts, 2021.
- Smith, Christopher E., "Black Muslims and the Development of Prisoners' Rights", *Journal of Black Studies*, C. 24, S. 2, 1993, ss. 131-146.
- Snell, Tracy L., "Capital Punishment, 2020 – Statistical Tables", U.S. Department of Justice, Bureau of Justice Statistics, 2021, <https://bjs.ojp.gov/content/pub/pdf/cp20st.pdf> (erişim tarihi: 09.03.2022).
- Sokullu-Akıncı, Füsün, *Kriminoloji*, 14.b., Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2020.
- Sokullu Akıncı, Füsün, "Türkiye'de Ölüm Cezasının Kaldırılması Süreci", ed. M. Semih Gemalmaz, *Ölüm Cezasının Kaldırılması: İstanbul Sempozyumu*, Legal Kitapevi, İstanbul, 2011, ss. 153-157.
- Sözüer, Adem, "Türk Ceza Hukuku Reformu: Dünü, Bugünü ve Yarını: Türk Ceza Hukuku Reformunun AB Üyesi Kara Avrupası Ülkelerindeki Reformlarla Karşılaştırılmasına İlişkin Notlar", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 21, Özel Sayı, 2019, ss. 3031-3050.
- Stafford, Mark C., Mark Warr, "A Reconceptualization of General and Specific Deterrence", *Journal of Research in Crime and Delinquency*, C. 30, S. 2, 1993, ss. 123-135.
- Sullivan, Christopher J., Melissa Lugo, "Criminological Theory and Deterrence", ed. Daniel S. Nagin, Francis T. Cullen, Cheryl Lero Jonson, *Deterrence, Choice, and Crime: Contemporary Perspectives*, Routledge, Londra ve New York, 2019, ss. 107-136.
- Surette, Ray, *Media, Crime, and Criminal Justice: Images, Realities, and Policies*, 4.b., Wadsworth Inc., Belmont, 2011.
- Şahin Ceylan, Şule, "Anarşik Safsatalar: Bentham'ın Doğal Haklar Eleştirisi", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 15, S. 189-190, 2020, ss. 723-746.
- Şahin Ünver, Fatma Süzgün, *Hukuk Felsefesinde İrade Serbestliği ve Sorumluluk*, Astana Yayınları, Ankara, 2018.
- Şare, Ersin, "Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlarda İlgilinin Rızası", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 21, S. 2, 2019, ss. 977-1023.

- Şensoy, Piralı Çağrı, *Cezalandırmanın Amacını Açıklayan Teoriler: 5237 Sayılı TCK'nın Temel İlkeleri ile Ceza Sorumluluğunun Esasına İlişkin Hükümlerinin Yaklaşımı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.*
- T.C. İçişleri Bakanlığı (@TC_icisleri), "Kadına El Kal-ka-maz!" (09.10.2022, 12:17), X, https://twitter.com/TC_icisleri/status/1579038289851748353 (erişim tarihi: 30.05.2023).
- Taner, Tahir, "Türk Ceza Kanununun 9.7.1953 Tarihli ve 6123 Sayılı Kanunla Değiştirilen Hükümleri", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 19, S. 3-4, 1954, ss. 523-575.
- Taner, Tahir, *Ceza Hukuku: Umumi Kısım, İstanbul, 1953.*
- Taneri, Gökhan, "Temel Cezanın Belirlenmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, S. 2016/3, 2016, ss. 129-161.
- Tartaro, Christine, "Missed Opportunities: Learning from the Mistakes at Attica", *Contemporary Justice Review*, C. 15, S. 3, 2012, ss. 339-358.
- Taşkın, Ahmet, "Tutuklamanın Psiko-Sosyolojik Boyutu", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Y. 1, S. 2, 2010, ss. 257-322.
- Taşkın, Ozan Ercan, *Kadın Cinayeti Suçu: (Kriminoloji ve Ceza Hukuku Boyutuyla)*, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2022.
- Taşkın, Ozan Ercan, "Son Çare (Ultima Ratio) Olarak Ceza Hukuku", *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 15, S. 1, 2016, ss. 59-91.
- Taştan, Coşkun, "1950'li Yıllardan Günümüze Kadına Yönelik Ölümcül Şiddet Haberlerinde Kadın İmgesi", der. Sıtkı Yıldız, *Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi*, Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2022, ss. 33-46.
- Taştan, Coşkun, Aslıhan Küçüker Yıldız, "Dünyada ve Türkiye'de Kanın Cinayetleri: 2016-2017-2018 Verileri ve Analizler", *Polis Akademisi Yayınları*, 2019.
- Taştan, Coşkun, Aslıhan Küçüker Yıldız, *Kadına Yönelik Ölümcül Şiddet: Vakalar, Maktuller ve Failer*, Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2019.
- Taylor, Charles, *Modern Toplumsal Tahayyüller*, çev. Hamide Koyukan, Metis Yayınları, İstanbul, 2006.
- TBMM Adalet Komisyonu, E. 2/2762, K. 7, 06.04.2020, <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss207.pdf> (erişim tarihi: 13.05.2023).
- TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Tutanak Dergisi, Y. 27/5, 29.06.2022, https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=3012 (erişim tarihi: 22.05.2023).
- TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Tutanak Dergisi, Y. 27/5, 24.02.2022, https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=2918 (erişim tarihi: 22.05.2023).
- TBMM, "Bazı Suçlarla İlgili Ceza Sürelerinden Şartlı İndirim ile Tutuklu ve Hükümlülerin Salıverilmesine Dair Kanun Teklifi", 26.09.2018, <https://cdn.>

- tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D27/Y2/T2/WebOnergeMetni/03190778-10b8-41ed-a6ec-c0111ef0f208.pdf (erişim tarihi: 19.05.2023).
- TBMM, “Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan (10/148, 182, 187, 284, 285) Esas Numaralı Meclis Araştırması Komisyonu Raporu”, D. 22, Y. 4, 2006, <https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/handle/11543/2784> (erişim tarihi: 30.05.2023).
- TBMM, 7188 sayılı Kanun, Genel Gerekçe, <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-2215.pdf> (erişim tarihi: 12.05.2023).
- Tebbit, Mark, *Hukuk Felsefesi*, çev. Mehmet Kocaoğlu, Vulgus Yayınları, Ankara, 2022.
- Tepecik, Filiz, “Uluslararası Adalet İstatistiklerinde Kasten Öldürme”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Y. 9, S. 36, 2018, ss. 107-141.
- Terkeşli, Ramazan, “Toplum Destekli Polislik ve Örnekleri”, ed. Fatih M. Harmancı, Murat Gözübenli, Cevdet Zengin, Güvenlik Sektöründe Temel Stratejiler, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2015, ss. 57-81.
- Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, R. Murat Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 20.b., Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.
- The Sentencing Project, “Trends in U.S. Corrections”, 2021, <https://www.sentencingproject.org/app/uploads/2022/08/Trends-in-US-Corrections.pdf> (erişim tarihi: 23.04.2023).
- Tonry, Michael, “An Honest Politician’s Guide to Deterrence: Certainty, Severity, Celerity, and Parsimony”, ed. Daniel S. Nagin, Francis T. Cullen, Cheryl Lero Jonson, *Deterrence, Choice, and Crime: Contemporary Perspectives*, Routledge, Londra ve New York, 2019, ss. 365-391.
- Tonry, Michael, “Can Deserts Be in an Unjust World?”, ed. AP Simester, Antje Du Bois-Pedain, Ulfrid Neumann, *Liberal Criminal Theory: Essays for Andreas von Hirsch*, Hart Publishing, Oxford, 2014.
- Tonry, Michael, “Is Proportionality of Punishment Possible and Achievable?”, ed. Michael Tonry, *Of One-eyed Miscreants: Making the Punishment Fit the Crime?*, Oxford University Press, 2019.
- Tonry, Michael, “Legal and Ethical Issues in the Prediction of Recidivism”, *Federal Sentencing Reporter*, C. 26, S. 3, 2014, ss. 167-176.
- Tonry, Michael, “Predictions of Dangerousness in Sentencing: Déjà Vu All Over Again”, *Crime and Justice*, C. 48, 2019, ss. 439-482.
- Tonry, Michael, “The Mostly Unintended Effects of Mandatory Penalties: Two Centuries of Consistent Findings”, *Crime and Justice*, C.38, S.1, 2009, ss.65-114.
- Tonry, Michael, “Why Crime Rates Falling Throughout the Western World”, *Crime and Justice*, C. 43, S. 1, 2014, ss. 1-63.

- Topçuoğlu, Tuba, “Ceza İnfaz Kurumlarında Gerçekleştirilen Madde Bağımlılığı Programlarının Etkinliği: Meta-Analiz Çalışmaların Sistematik Olarak İncelenmesi”, *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, C. 3, S. 1, 2016, ss. 87-124.
- Topçuoğlu, Tuba, “Türkiye’de Suçluluğa ve İnfaz Politikalarına İlişkin Veri İhtiyacı”, *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, C. 3, S. 1, 2015, ss. 167-190.
- Toprak, Zafer, *Türkiye’de Popülizm: 1908-1923*, Doğan Kitap, İstanbul, 2013.
- Topuzkanamış, Engin, *Hukuk ve Disiplin: Modern Toplumda Hukuka Uymanın Dayanakları*, 3.b., Zoe Kitap, İstanbul, 2019.
- Toroslu, Haluk, *Ceza Müeyyidesi, Savaş Yayınları*, Ankara, 2010.
- Tullock, Gordon, “Does Punishment Deter Crime?”, *The Public Interest*, S. 36, 1974, ss. 103-111.
- Tutar, Hasan, *Sosyal Psikoloji: Kavramlar ve Kuramlar*, 3.b., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.
- Tümerkan, Somay, “Klasik, Pozitivist Okullarda ve Toplumsal Savunma Hareketinde Ceza Sorumluluğunun Esası”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 48, S. 1-4, 1983, ss. 51-71.
- Türkçapar, Hakan, Mehmet Sungur, Emre Sargın, “Bilişsel Davranışçı Terapiler”, ed. Ertuğrul Köroğlu, Hakan Türkçapar, Psikoterapi Yöntemleri: Kuramlar ve Uygulama Yönergeleri, HYB Basım Yayın, Ankara, 2011.
- Türkçapar, M. Hakan, A. Emre Sargın, “Bilişsel Davranışçı Psikoterapiler: Tarihçe ve Gelişim”, *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, C. 1, S. 1, 2012, ss. 7-14.
- Türkçe Sözlük, 10.b., Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2005.
- Türkçe Sözlük, 11.b. (Tıpkıbasım), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2019.
- Türkçe Sözlük, C. II, 7.b., Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1983.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, “Genel Kurul Tutanağı”, D. 24, Y. 2, 08.12.2011, https://www5.tbmm.gov.tr//develop/owa/tutanak_g_sd.birlesim_baslangic?P4=21061&P5=H&page1=95&page2=95 (erişim tarihi: 30.05.2023).
- Türkiye İstatistik Kurumu, “Ceza İnfaz Kurumu İstatistikleri, 2020”, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ceza-Infaz-Kurumu-Istatistikleri-2020-37202> (erişim tarihi: 14.05.2023).
- Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu, “Kadın Cinayetleri: 2021 ve 2022 Karşılaştırması (11 Kasım 2022)”, 2022, <https://tkdf.org.tr/bizden-haberler/2021-2022-kadin-cinayetleri-veri-analizi-ve-karsilastirmasi> (erişim tarihi: 30.05.2023).
- Türkmen, Metin, “Türkiye’de Ceza Adaleti Alanında Değişimi İzlemenin Bir Aracı olarak Ceza Popülizmi”, ed. Şükrü Arslan, Cihan Cinemre, *Current Debates in Sociology & Antropology*, C. 10, 2017, ss. 381-402.

- Türkmen, Metin, Modernleşme ve Hukuk: Türkiye’de Ceza Adaleti Sistemi ve Denetimli Serbestlik, Doğu Kitabevi, İstanbul, 2018.
- U.S. Department of Justice Federal Bureau of Prisons, “Evidence-based Recidivism Reduction (EBRR) Programs and Productive Activities (PA)”, https://www.bop.gov/inmates/fsa/docs/evidence_based_recidivism_reduction_programs.pdf (erişim tarihi: 15.11.2022).
- Ungan, Abdulkadir, Haksız Fiil Tazminatı ile Koruma Tedbirlerine Aykırılıktan Doğan Tazminat, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017.
- United Nations Office on Drugs and Crime, “Global Study on Homicide: Executive Summary”, 2019, <https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/gsh/Booklet1.pdf> (erişim tarihi: 27.10.2023).
- United States Sentencing Commission, Guidelines Manual 2021, <https://www.usc.gov/sites/default/files/pdf/guidelines-manual/2021/GLMFull.pdf> (erişim tarihi: 25.05.2022).
- United States Sentencing Commission, “Length of Incarceration and Recidivism”, 2022, https://www.usc.gov/sites/default/files/pdf/research-and-publications/research-publications/2022/20220621_Recidivism-SentLength.pdf (erişim tarihi: 23.01.2023).
- United States Sentencing Commission, “Length of Incarceration and Recidivism”, 2020, https://www.usc.gov/sites/default/files/pdf/research-and-publications/research-publications/2020/20200429_Recidivism-SentLength.pdf (erişim tarihi: 23.01.2023).
- United States Sentencing Commission, “Mission”, <https://www.usc.gov/about-page> (erişim tarihi: 25.05.2022).
- Useem, Bert, Peter Kimball, States of Siege: U.S. Prison Riots, 1971-1986, Oxford University Press, New York, 1991.
- Uslu, Ferhat, Firdes Yüzbaşı, “Torba Kanun Uygulamaları Üzerine Bir Eleştiri”, Legal Hukuk Dergisi, C. 15, S. 178, 2017, ss. 4907-4930.
- Uygun, Oktay, Hukuk Teorileri, 2.b., Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2020.
- Uzun, Ertuğrul, “Ahlâksızlığın Cezalandırılması: Devlin-Hart Tartışması”, ed. Sercan Gürlü, H.L.A. Hart ve Hukuk-Ahlâk Ayrımı, 2.b., Tekin Yayınları, İstanbul, 2017, ss. 65-99.
- Ünver, Yener, “Güvenlik Tedbirleri ile Cezalar Arasında Bir Fark Kaldı mı?: Alman Anayasa Mahkemesi’nin Konuyla İlgili Bir Kararı Üzerine Kısa Bir Değerlendirme”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 2010/1, C. 1, 2010, ss. 367-375
- Ünver, Yener, Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Seçkin Yayınları, Ankara, 2003.

- Üzülmez, İlhan, "Ceza Sorumluluğunun Esası ve Cezalandırmanın Amacına Dair Düşünce Hareketleri", Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. V, S. 1-4, 2001, ss. 259-294.
- von Hirsch, Andrew, "Proportionality in the Philosophy of Punishment: From 'Why Punish?' to 'How Much?'" , Israel Law Review, C. 25, S. 3-4, 1991, ss. 549-580.
- von Hirsch, Andrew, Anthony E. Bottoms, Elizabeth Burney, p-o Wikström, Criminal Deterrence and Sentence Severity: an Analysis of Recent Research, Hart Publishing, Oxford, 2000.
- von Hirsch, Andrew, Nils Joreborg, "Gauging Criminal Harm: A Living-Standard Analysis", Oxford Journal of Legal Studies, C. 11, S. 1, 1991, ss. 1-38.
- von Hirsch, Andrew, Past or Future Crimes: Deservedness and Dangerousness in the Sentencing of Criminals, The Alden Press, Oxford, 1985.
- Wacquant, Loïc, Prisons of Poverty, University of Minnesota Press, Minneapolis, 2009.
- Walker, Nigel, "Even More Varieties of Retribution", Philosophy, C. 74, S. 290, 1999, ss. 595-605.
- Webb, Sidney, Beatrice Webb, English Prisons under Local Government, Longmans, Green & Co., Londra, 1922.
- Weisburd, David, David P. Farrington, Charlotte Gill, "What Works in Crime Prevention and Rehabilitation: An Assessment of Systematic Reviews", Criminology & Public Policy, C. 16, S. 2, 2017, ss. 415-449.
- Weisburd, David, Tomer Einat, Matt Kowalski, "The Miracle Of The Cells: An Experimental Study of Interventions to Increase Payment of Court-Ordered Financial Obligations", Criminology & Public Policy, C. 7, S. 1, 2008, ss. 9-36.
- Wiles, Peter, "A Syndrome, not a Doctrine: Some Elementary Theses on Populism", ed. Ghita Ionescu, Ernest Gellner, Populism: Its Meanings and National Characteristics, The Garden City Press, Hertfordshire, 1969, ss. 166-179.
- Wilson, David B., "Correctional Programs", ed. David Weisburd, David P. Farrington, Charlotte Gill, What Works in Crime Prevention and Rehabilitation: Lessons from Systematic Reviews, Springer, New York, 2016, ss. 193-217.
- Wilson, David B., "Meta-Analysis", ed. Alex R. Piquero, David Weisburd, Handbook of Quantitative Criminology, Springer, New York, 2011, ss. 181-208.
- World Prison Brief, "France", <https://www.prisonstudies.org/country/france> (erişim tarihi: 26.05.2023).

- World Prison Brief, "Highest to Lowest: Prison Population Rate", https://www.prisonstudies.org/highest-to-lowest/prison_population_rate?field_region_taxonomy_tid=All (erişim tarihi: 25.05.2023).
- World Prison Brief, "United States of America", <https://www.prisonstudies.org/country/united-states-america> (erişim tarihi: 25.05.2023).
- Wright, Valerie, "Deterrence in Criminal Justice: Evaluating Certainty vs. Severity of Punishment", The Sentencing Project, 2010, <https://www.sentencingproject.org/wp-content/uploads/2016/01/Deterrence-in-Criminal-Justice.pdf> (erişim tarihi: 23.08.2022).
- Wringe, Bill, "Rethinking Expressive Theories of Punishment: Why Denunciation is a Better Bet Than Communication or Pure Expression", *Philosophical Studies*, C. 174, S. 3, 2017, ss. 681-708.
- Yaşar, Ercan, Maddi ve Şekli Suç Hukuku Boyutlarıyla Klasik Ceza Muhakemesine Alternatif Usuller, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Yavuz, Hakan A., "Does Probation Work?: An Evaluation on Turkish Probation System", *Law & Justice Review*, Y. 9, S. 15, 2017, ss. 195-209.
- Yeniyeşişme, Yiğit, "Suç Politikasının Ana İlkeleri Açısından Türkiye'de Ceza Hukuku Değişimleri", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Yerdelen, Erdal, Ali Murat Nas, "Tutuklu ve Hükümlülere Verilen Mazeret İzinleri", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Y. 9, S. 34, 2018, ss. 75-121.
- Yerdelen, Erdal, Cezanın Belirlenmesi (Türk-Alman Uygulaması), Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- Yerdelen, Erdal, Türk Ceza Hukuku Yaptırımları ve İnfazı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Yetkin, Erdi, "Fraenkel'in İkili Devletinden Dubber'in İkili Ceza Devletine Ceza Hukukunun İkili Karakteri", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 19, S. 2, 2022, ss. 1023-1075.
- Yetkin, Erdi, "Vinter ve diğerleri v. Birleşik Krallık Davasından Günümüze İndirilemez Müebbet Hapis Cezası ve Umut Hakkı", *İzmir Barosu Dergisi*, Y. 84, S. 3, 2019, ss. 209-265.
- Yıldız, Gültekin, Mapusâne: Osmanlı Hapishanelerinin Kuruluş Serüveni (1839-1908), Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2012.
- Yıldız, Mehmet Emre, Ceza Hukukunda Akıl Hastalığının Kusur Yeteneğine Etkisi ve Akıl Hastalarına Özgü Güvenlik Tedbirleri, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- Yıldız, Muhammed Emin, "Katharsis Adalet", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 2020/2, 2020, ss. 987-1026.

- Yılmaz, Aybike, İnsan Haklarında Faydacı Teori: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Ölçülülük Testi, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2022.
- Yılmaz, Candan, "Kriminolojik Açından: Akıl Hastalığı ve Suç", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 24, S. 2, 2018, ss. 743-765.
- Yılmaz, Zekeriya, "Suç-Haksız Fiil Ayrımı, Haksız Fiil Sorumluluğu ve Yeni Ceza Mevzuatı Açısından Şahsî Hak Davası", Terazi Hukuk Dergisi, C. 3, S. 21, 2008, ss. 67-79.
- Yücel, Mustafa T., "Adaletsizlik Duygusu", ed. Adnan Güriz, Adalet Kavramı, 4.b., Türkiye Felsefe Kurumu, Ankara, 2013, ss. 137-144.
- Yücel, Mustafa T., "Ceza Adaletinde Sapmalar", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 105, 2013, ss. 11-34.
- Yücel, Mustafa T., "Mahkûmların Sınıflandırılması ve Suçlu Değer Sisteminin Değiştirilmesi", Ankara Barosu Dergisi, Y. 1964, S. 6, 1964, ss. 639-644.
- Yücel, Mustafa T., "Yargı Reformu ve Demokrasi: Halkın Geleceğe ve Yargıya Sahiplenmesi", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 2010/1, C. 1, 2010, ss. 625-656.
- Yücel, Mustafa T., Türk Ceza Siyaseti ve Kriminolojisi, 4.b., Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2007.
- Yücel, Mustafa Tören, "Suç Korkusu ve Etkisinin Nötrleştirilmesi", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 83, 2009, ss. 278-301.
- Yücel, Mustafa Tören, "Yeni Türk Ceza Siyasetinin (De Facto) Yansımaları", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 88, 2010, ss. 287-319.
- Zaibert, Leo, "Punishment and Revenge", Law and Philosophy, C. 25, S. 1, 2006, ss. 81-118.
- Zaibert, Leo, Punishment and Retribution, Ashgate Publishing, 2006.
- Zeybekoğlu, A. Emre, "Rechtsstaat'tan Doppelstaat'a ya da Refah Devletinden Neoliberal Bir Ütopyaya Doğru", Hukuk Kuramı, C. 6, S. 3, 2019, ss. 32-56.
- Zhang, Yan, Lening Zhang, Michael S. Vaughn, "Indeterminate and Determinate Sentencing Models: A State-Specific Analysis of Their Effects on Recidivism", Crime & Delinquency, C. 60, S. 5, 2014, ss. 693-715.
- Zimring, Franklin E., "Populism, Democratic Government, and the Decline of Expert Authority: Some Reflections on 'Three Strikes' in California", Pacific Law Journal, C. 28, S. 1, 1996, ss. 243-256.
- Zimring, Franklin E., The Great American Crime Decline, Oxford University Press, New York, 2007.

Dr. Ülkü AYDEMİR KURT

**CEZA HUKUKUNDA
TİPİKLİK HATASI**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Hukukunda Tipiklik Hatası

Ülkü Aydemir Kurt

Hukuk Yayınları Dizisi – 3876

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 917 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kirtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- ABANOZ ÖZTÜRK Buket, *Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Maddi Koşullarında Hata* (Doktora Tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021.
- ABANOZ ÖZTÜRK Buket, "Türk ve Alman Ceza Hukukunda Çift Taraflı Hatanın Değerlendirilmesi", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 27, 2023, s. 253 – 282.
- AKBULUT Berrin, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 5. Baskı, Ankara: Adalet, 2018.
- AKBULUT Berrin, "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Rızanın Niteliği", *CHD*, C. 14, S. 40, 2019, s. 265 – 288.
- ALACAKAPTAN Uğur, *İşlenemez Suç*, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları (223), 1968.
- ARTUK Mehmet Emin, ALŞAHİN Mehmet Emin, "Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zaman Aşımı", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (MÜHFD)*, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, C. 19, S. 2, 2013, s. 17-44.
- ARTUK M. Emin, GÖKÇEN Ahmet, ALŞAHİN M. Emin, ÇAKIR Kerim, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15. b., Ankara: Adalet, 2021.
- AYDEMİR KURT Ülkü, "Suç Eşyasının Satın Alınması veya Kabul Edilmesi Suçu", *Ceza Hukuku Dergisi (CHD)*, C. 17, S. 50, 2022, s. 403 – 439.
- AYDIN Murat, "İşlenemez Suç (Elverişsiz Teşebbüs)", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (SÜHFD)*, C. 21, S. 1, 2013, s. 77 – 104.
- BACHMANN Jochen, *Vorsatz und Rechtsirrtum im Allgemeinen Strafrecht und im Steuerstrafrecht*, Berlin: Duncker & Humblot, 1993.
- BALCI Meral, *Ceza Hukukunda Bağlılık Kuralı Kapsamında Azmettirme*, Ankara: Adalet, 2021.
- BAUMANN Jürgen, WEBER Ulrich, MITSCH Wolfgang, EISELE Jörg, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 12. b., Bielefeld: Ernst und Werner Gieseking, 2016.
- BAYRAKTAR Köksal, "İşlenemez Suç", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası (İÜHFM)*, C. 34, S. 1-4, 1968, s. 715 – 730.
- BELİNG Ernst, *Die Lehre vom Verbrechen*, Tübingen: Paul Siebeck, 1906.
- BETTENDORF Christa, *Der Irrtum bei den Urkundendelikten*, Mainz: Centaurus Verlag & Media UG, 1997.

- BLOCK Florian, *Atypische Kausalverläufe in objektiver Zurechnung und subjektivem Tatbestand: Zugleich ein Beitrag zur Rechtsfigur des Irrtums über den Kausalverlauf*, Berlin: Duncker & Humblot, 2010.
- BLOY René, "Die Bedeutung des Irrtums über die Täterrolle", *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (ZStW)*, S. 117, 2005, s. 3 – 36.
- BOCK Dennis, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, Berlin: Springer, 2018.
- BOCKELMANN Paul, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 4. b., München: C.H. Beck, 1987.
- BULLA Werner, *Der Irrtum über sogenannte persönliche Srafausschliesungsgründe (Doktora Tezi)*, Frankfurt am Main: Johann Wolfgang Goethe Üniversitesi, 1972.
- BURCHARD Christoph, *"Irren ist Menschlich"*, Tübingen: Mohr Siebeck, 2008.
- BURKHARDT Björn, "Rechtsirrtum und Wahndelikt", *JuristenZeitung (JZ)*, S. 21, 1981, s. 681 – 688.
- BÜLTE Jens, "Blankette und normative Tatbestandsmerkmale: Zur Bedeutung von Verweisungen in Strafgesetzen", *Juristische Schulung Zeitschrift für Studium und Ausbildung (JuS)*, Y: 55, N: 9, 2015, s. 769 - 777.
- CENDEL Nur, ZAFER Hamide, ÇAKMUT Özlem, *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, 11. b., İstanbul: Beta, 2020.
- CENDEL Nur, ZAFER Hamide, ÇAKMUT Özlem, *Kişilere Karşı İşlenen Suçlar*, C. I, İstanbul: Beta, 2017.
- ÇAPRAK Afra Nur, "Sünnet Operasyonu Özelinde Türk ve Alman Ceza Hukukunda Tıbbi Müdahâlenin Hukuka Uygunluğu Sorunu" *Suç ve Ceza Hukuku Dergisi*, S. 2, 2018, s. 29 - 60.
- ÇINAR İsmail, *Der Subsumtionsirrtum und seine Stellung in der strafrechtlichen Irrtumslehre*, Berlin: Logos, 2019.
- ÇINAR İsmail, "Atlama Hatası'nın (Der Subsumtionsirrtum) Kavramsal ve Hukuki Anlamı", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi (YBHD)*, Y. 6, S. 2, 2021, s. 79–128.
- DARNSTÄDT Thomas, "Der Irrtum über normative Tatbestandsmerkmale im Strafrecht", *Juristische Schulung Zeitschrift für Studium und Ausbildung (JuS)*, S. 7, 1978, s. 441 – 447.
- DEĞİRMENCİ Olgun, "Ceza Hukukunda Yanılma Kavramı ve Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Yanılma", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi (TBBDD)*, S. 110, 2014, s. 129 – 188.
- DEMİRBAŞ Timur, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin, 2013.
- DOĞAN Koray, "Elverişsiz Teşebbüs ve Ters Tipiklik Hatası", *Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan*, C. I, İstanbul: Beta, 2014, s. 183 – 228.
- DOPSLAFF Ulrich, "Plädoyer für einen Verzicht auf die Unterscheidung in deskriptive und normative Tatbestandsmerkmale", *Goltdammer's Archiv für Strafrecht (GA)*, 1987, s. 1 – 26.

- DÖNMEZER Sulhi, ERMAN Sahir, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım*, C. I, 8. b., İstanbul: Filiz Kitabevi, t.y.
- DÖNMEZER Sulhi, ERMAN Sahir, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım*, C.II, 6. b., İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 1978.
- DREHER Eduard, "Der Irrtum über Rechtsfertigungsgründe" *Festschrift für Ernst Heinitz zum 70. Geburtstag (FS Heinitz)*, Ed. Hans Lüttger, Berlin: Walter de Gruyter, 1972, s. 207 – 228.
- DÜLGER Murat Volkan, ÖZKAN Onur, BAKDUR Merve, "Ceza Hukukunda Hata ve Hataya Bağlanan Sonuçlar", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi (TAAD)*, S. 45, 2021, s. 227 – 264.
- EKİCİ ŞAHİN Meral, *Ceza Hukukunda Rıza*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012
- EKİCİ ŞAHİN Meral, "Dolaylı Faillğe İlişkin Bazı Sorunlar", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (BÜHFD)*, C. 8, S. 109 – 110, 2013, s. 7 – 25.
- ENDRULAT Bastian, *Der "Umgekehrte Rechtsirrtum": Untauglicher Versuch oder Wahndelikt?*, Berlin: Duncker & Humblot, 1994.
- ENGISCH Karl, "Die normativen Tatbestandselemente im Strafrecht", *Festschrift für Edmund Mezger zum 70. Geburtstag (FS Mezger)*, München ve Berlin: C.H. Beck, 1954, s. 127-163.
- ENGISCH Karl, "Tatbestandsirrtum und Verbotsirrtum bei Rechtfertigungsgründen: Kritische Betrachtungen zu den §§ 19 und 40 des Entwurfs 1958", *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (ZStW)*, 1958, s. 566 – 615.
- ERDEM Mustafa Ruhan, "Suçun Konusunda Yanılma ve Sapma", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (DEÜHFD)*, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C. 21, Özel S., 2019, s. 43 – 68.
- ERDİN Selim, *Hukuka Uygunluk Sebeplerinde Subjektif Unsur Sorunu*, Ankara: Adalet, 2021.
- EREM Faruk, *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku*, C. I (Genel Hükümler), 10 b., Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1973.
- ERMAN Barış, *Yanılganın Ceza Sorumluluğuna Etkisi* (Doktora Tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- ERSOY Uğur, *Ceza Hukukunda Objektif Cezalandırılabilme Şartları*, Adalet: Ankara, 2015.
- ERSOY Uğur, "Ceza Hukukunun Gri Alanı: Tehlike Suçları", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi (TAAD)*, Y. 11, S. 41, 2020, s. 27 – 64.
- ERSOY Yüksel, "Ceza Hukukunda Bilmeme ve Hatanın Hukuki-Psikolojik Anlamı", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi (A.S.B.F.D.)*, C. XXII, 1967, s. 249 – 259.
- FISCHER Jörg, *Der Irrtum über Tatbestandsalternativen*, Frankfurt am Main: Peter Lang, 2000.

- FISCHER Thomas, *Strafgesetzbuch mit Nebengesetzen (StGB)*, 67. Baskı, München: C.H. Beck, 2020.
- FREUND Georg, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 2. B., Berlin: Springer, 2009.
- FRISCH Wolfgang, *Vorsatz und Risiko*, Köln: Carl Heymans, 1983.
- FRISCH Wolfgang, "Vorsatz und Mitbewusstsein – Strukturen des Vorsatzes", *Gedächtnisschrift für Armin Kaufmann (GS Armin Kaufmann)*, Köln/Berlin: Carl Heymanns Verlag, 1989, s. 311 – 350.
- FRISCH Wolfgang, "Der Irrtum als Unrechts- und/oder Schuldausschluss im Deutschen Strafrecht", *Rechtfertigung und Entschuldigung III –Deutsch-italienisch-portugiesischspanisches Strafrechtsskolloquium 1990*, Ed. Albin Eser, Walter Perron, Max-Planck-Institut (Eigenverlag), Freiburg i. Br., 1991, s. 217 – 289.
- FRISTER Helmut, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 7. b., München: C. H. Beck, 2015.
- FUKUDA Taira, "Bedeutungskennntnis und Vorsatz", *Festschrift für Hans Joachim Hirsch zum 70.Geburtstag am 11.April 1999 (FS Hirsch)*, Berlin / New York: Walter de Gruyter, 1999, s. 175 – 182.
- FURGER Jürg, *Unrechtsbewusstsein – Bewusstsein der Rechtswidrigkeit – Rechtsirrtum*, Aarau: H.R. Sauerländer, 1957.
- GÖKTÜRK Neslihan, "Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Maddi Koşullarında Yanılgının Hukuki Niteliği", *Ceza Hukuku Dergisi (CHD)*, S. 26, 2014, s. 7 – 30.
- GÖKTÜRK Neslihan, "Hukuka Uygunluk Nedenleri Objektif Nitelikte Midir?" *Ceza Hukuku Dergisi (CHD)*, S. 27, 2015, s. 8 – 28.
- GÖKTÜRK, "Suçun Yasal Tanımında Yer Alan "Hukuka Aykırılık" İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (İNÜHFD)*, C. 7, S. 1, 2016, s. 407 - 450.
- GÖKTÜRK Neslihan, *Haksızlık Yanılgısının Ceza Sorumluluğuna Etkisi*, Ankara: Seçkin, 2016.
- GÖSSEL Karl Heinz, *Über die Bedeutung des Irrtums im Strafrecht*, Berlin: Dunker&Humblot, 1974.
- GROPP Walter, "Der „Moos-Raus-Fall“ und die strafrechtliche Irrtumslehre", *Festschrift für Ulrich Weber (FS Weber)*, Giesecking, 2004, s. 128 – 142.
- GROPP Walter, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 4. b., Berlin: Springer, 2015.
- GÜLEÇ Sesim Soyer, "Türk Ceza Kanununda Haksızlık Yanılgısı", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (DEÜHFD)*, C. 10, S.1, 2008, s. 59 – 91.
- GÜNGÖR Devrim, *Ceza Hukukunda Fiil Üzerinde Hata*, Ankara: Yetkin, 2007
- GÜNGÖR Devrim, "Ceza Hukukunda Kural Üzerinde Hata", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi, (TBBD)*, S. 68, 2007, s. 135 – 160.

- HAFIZOĞULLARI Zeki, ÖZEN Muharrem, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 8. b., Ankara: US-A, 2015.
- HAFT Fritjof, "Grenzfalle des Irrtums über normative Tatbestandsmerkmale im Strafrecht", *Juristischer Arbeitsblätter (JA)*, S. 13, Bielefeld: Ernst und Werner Gieseking, 1981, s. 281-285.
- HAFT Fritjof, *Stafrecht Allgemeiner Teil*, 9. b., München: C.H. Beck, 2004.
- HAKERİ Hakan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 19. b., Ankara: Adalet, 2016.
- HAN Junghwan, *Normative Tatbestandsmerkmale und Umgekehrter Irrtum. Eine normative und sprachphilosophische Analyse* (Doktora Tezi), Bonn Üniversitesi, 1993.
- HEGER Martin, "§§ 15ff", *Karl Lackner, Kristian Kühl, Martin Heger Strafgesetzbuch Kommentar (Lackner, Kühl, Heger StGB)*, 30. Baskı, München: C.H. Beck, 2023.
- HEIDINGSFELDER Thomas, *Der Umgekehrte Subsumtionsirrtum*, Berlin: Duncker & Humblot, 1991.
- HEINRICH Bernd, "Der Irrtum über normative Tatbestandsmerkmale", *Festschrift für Claus Roxin zum 80. Geburtstag (FS Roxin)*, De Gruyter, 2011, s. 449 – 465.
- HEINRICH Bernd, *Ceza Hukuku Genel Kısım II*, Ed: Yener Ünver, Ankara: Adalet, 2015.
- HEINRICH Bernd, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 4. b., Stuttgart: W. Kohlhammer, 2014.
- HERZBERG Rolf Dietrich, "Zur Eingrenzung des vorsatzausschließenden Irrtums (§ 16 StGB)", *JuristenZeitung (JZ)*, Y: 48, S. 21, 1993, s. 1017 – 1024.
- HERZBERG Rolf Dietrich, "Aberratio ictus und abweichender Tatverlauf", *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (ZStW)*, S. 85, 1973, s. 867 – 892.
- HERZBERG Rolf Dietrich, "Das Wahndelikt in der Rechtsprechung des BGH", *Juristische Schulung Zeitschrift für Studium und Ausbildung) JuS*, Y. 20, No. 7, 1980, s. 469 – 480.
- HETTINGER Michael, "Der sog. dolus generalis: Sonderfall eines „Irrtums über den Kausalverlauf“?", *Festschrift für Günter Spendel zum 70. Geburtstag (FS Spendel)*, Berlin: Walter de Gruyter, 1992, s. 237 – 255.
- HEUCHEMER Michael, *Der Erlaubnistatbestandsirrtum*, Berlin: Duncker & Humblot, 2005.
- HILGENDORF Eric, VALERIUS Brian, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 2 b., C.H. Beck, 2015.
- HILLENKAMP Thomas, *Die Bedeutung von Vorsatzkonkretisierungen bei abweichendem Tatverlauf*, Göttingen: Verlag Otto Schwarz & Co, 1971.
- HILLENKAMP Thomas, CORNELİUS Kai, "Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Maddi Koşullarının Hatalı Varsayılması Kastı Ortadan Kaldırır Mı?", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, (Çev. Buket Abanoz Öztürk), S. 78, N. 4, s. 2111 – 2129.

- HIRSCH Hans Joachim, *Die Lehre von den Negativen Tatbestandsmerkmalen*, Bonn: Ludwig Röhrscheid, 1960.
- HOYER Andreas, "Die aberratio ictus als Sonder- und Extremfall der Kausalabweichung", *Festschrift für Jürgen Wolter zum 70. Geburtstag (FS Wolter)*, Berlin: Duncker & Humblot, 2013, s. 419 – 429.
- İÇEL Kayıhan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul: Beta, 2016.
- JAKOBS Günther, "Dolus malus", *Festschrift für Hans-Joachim Rudolphi zum 70. Geburtstag (FS Rudolphi)*, Neuwied: Wolter Kluwer, 2004, s. 107 – 122.
- JAKOBS Günther, "Gleichgültigkeit als dolus indirectus", *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (ZStW)*, S. 114/3, 2002, s. 584 – 599.
- JAKOBS Günther, *Strafrecht Allgemeiner Teil: Die Grundlagen und die Zurechnungslehre*, 2. b., Berlin, Newyork:Walter de Gruyter, 1991.
- JESCHECK Hans-Heinrich, WEIGEND Thomas, *Lehrbuch des Strafrechts: Allgemeiner Teil*, 5. b., Berlin: Duncker&Humblot, 1996.
- JOECKS Wolfgang, KULHANEK Tobias, "§§ 16, 17", *Münchener Kommentar zum StGB (MüKo-StGB)*, C. I, 4. Baskı, München: C.H. Beck, 2020.
- KANGAL Zeynel T., *Ceza Hukukunda Zorunluluk Durumu*, Ankara: Seçkin, 2010.
- KANGAL Zeynel T., "Cezalandırılabilirliğin Objektif Koşulları", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası (İÜHFİM)*, C. LXVIII, S.1-2, 2010, s. 151 – 167.
- KANGAL Zeynel T., "Kişisel Cezasızlık Nedenleri ve Cezayı Kaldıran veya Azaltan Kişisel Nedenler", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi*, C. 7, S. 85 – 86, 2011, s. 38 – 60.
- KANGAL Zeynel T., "Anayasal Güvence Olarak Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi", *Ceza Hukuku Dergisi (CHD)*, S. 17, 2011, s. 61 – 106.
- KANGAL Zeynel T., "Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma", *Özel Ceza Hukuku, C. V, Genel Tehlike Yaratan, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar (TCK m. 170-196)*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- KARAASLAN Reşit, "Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Koşullarında Hata", *Legal Hukuk Dergisi (LHD)*, C. 15, S. 172, 2017, s. 1665 – 1722.
- KARAASLAN Reşit, "Ceza Hukukunda Şahısta Hata ve Hedefte Sapma", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 2, 2019, s. 215 – 315.
- KARAASLAN Reşit, "Beyaz Normların Yanılma Teorisi Açısından Değerlendirilmesi", *Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Uluslararası Sempozyumu Tebliğler* (Ed: İzzet Özgenç, Cumhuriyet Şahin, Faruk Turhan, C. I, Seçkin: Ankara, 2020, s. 161 – 174.
- KARAKEHYA Hakan, *İradilik Unsuru Bağlamında Ceza Hukukunda Kast*, Ankara: Savaş, 2010.
- KARAKURT Ahu, "Türk Ceza Kanunu'nda Hata", *Ceza Hukuku Dergisi (CHD)*, C. 4, S. 10, 2009, s. 109 -155.

- KAUFMANN Arthur, *Die Parallelwertung in der Laiensphäre*, München: Bayerische Akademie der Wissenschaften, Heft 4, 1982.
- KAUFMANN Arthur, "Tatbestand, Rechtfertigungsgründe und Irrtum" *JuristenZeitung (JZ)*, Y. 11, S. 12, 1956, S. 353 – 358.
- KAUFMANN Arthur, "Zur Lehre von den negativen Tatbestandsmerkmalen" *JuristenZeitung (JZ)*, Y. 9, S. 21, 1954, s. 653 – 659.
- KAUFMANN Arthur, *Das Unrechtsbewusstsein in der Schuldlehre des Strafrechts*, Scienta Verlag Aalen, 1985.
- KAUFMANN Arthur, "Einige Anmerkungen zu Irrtümern über den Irrtum", *Festschrift für Karl Lackner zum 70. Geburtstag am 18. Februar (FS Lackner)*, Berlin, New York: Walter de Gruyter, 1987, s. 185 – 197.
- KAZAKER Gözde, *Ceza Hukukunda Elverişsiz Teşebbüs*, Ankara: Adalet, 2019.
- KEÇELİOĞLU Elvan, "Kusurluluğu Ortadan Kaldıran Sebepplerle Hukuka Uygunluk Sebepleri Arasındaki Ayrımın TCK'nın Uygulanması Bakımından Pratik Sonuçları", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi (TBBD)*, S. 87, 2010, s. 299 – 321.
- KEYMAN Selahattin, "Tipiklik ve Ceza Hukuku", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (A.Ü.H.F.D.)*, C. 37, S. 1, 1980, s. 59 – 105.
- KEYMAN Selahattin, "Cürmi Fiilin Yapısal Unsuru Olarak Hareket", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (A.Ü.H.F.D.)*, C. 40, S. 1, 1988, s. 121 – 171.
- KINDHÄUSER Urs, "Rohe Tatsachen und normative Tatbestandsmerkmale", *Juristische Ausbildung (Jura)*, S. 9, 1984, s. 465-478.
- KINDHÄUSER Urs, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 7. b., Baden: Nomos, 2015.
- KINDHÄUSER Urs, ZIMMERMANN Till, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 9. Baskı, Baden: Nomos, 2020.
- KOCA Mahmut, "YTCK'da Hukuka Uygunluk Sebepleri", *Ceza Hukuku Dergisi (CHD)*, S. 1, 2006, s. 112-143.
- KOCA Mahmut, ÜZÜLMEZ, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15. b., Ankara: Seçkin, 2022.
- KOÇ Ziya, "Rızanın Varlığında Hatanın Cinsel Saldırı Suçu Bakımından Değerlendirilmesi", *Ceza Hukuku Dergisi (CHD)*, C. 15, S. 42, 2020, s. 229 – 273.
- KOHLRAUSCH Eduard, *Irrtum und Schuldbegriff im Strafrecht*, C. I, Berlin: J.Guttenta, 1903.
- KÖHLER Michael, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, Berlin: Springer, 1997.
- KRISTIAN Kühl, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 8. b., München: Vahlen, 2017
- KUHLLEN Lothar, *Die Unterscheidung von vorsatzusschliessendem und nichtvorsatzausschliessendem Irrtum*, Frankfurt am Main: Verlag Peter Lang, 1986.

- KUNERT Karl Heinz, *Die Normativen Merkmale der Strafrechtlichen Tatbestände*, Berlin: Walter de Gruyter, 1958.
- KUNTER Nurullah, *Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 1949.
- LANGE Richard, "Der Strafgesetzgeber und die Schuldlehre: Zugleich ein Beitrag zum Unrechtsbegriff bei den Zuwiderhandlungen", *JuristenZeitung (JZ)*, S. 3, 1956, s. 73 – 79.
- LİU He, *Rekonstruktion des Verbotsirrtums: Die einheitliche Irrtumslehre*, Baden-Baden: Nomos, 2023.
- MAURACH Reinhart, ZIPF Heinz, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, C. I, Heidelberg: C. F. Müller Juristischer Verlag, 1992.
- MAYER Max Ernst, *Der allgemine Teil des deutschen Strafrechts*, C. II, Hiedelberg: Carl Winters Universitätsbuchhandlung, 1923.
- MERAKLI Serkan, *Ceza Hukukunda Kusur*, 2. b., Ankara: Seçkin, 2020.
- MEZGER Edmund, *Strafrecht: Ein Lehrbuch*, 3. b., Berlin: Duncker&Humblot, 1949.
- MITSCH Wolfgang, "Überindividuelle Rechtsgüter und aberratio ictus", *Festschrift für Ingeborg Puppe zum 70. Geburtstag (FS Puppe)*, Berlin: Duncker & Humblot, 2011, s. 729 – 750.
- MLOSCH Frank, *Der Irrtum über normativen Merkmale von Rechtsfertigungsgründe*, Diss., Gießen, 1980.
- MOOJER Donald, *Die Diskrepanz zwischen Risikovorstellung und Risikoverwirklichung. Ein Beitrag zur Diskussion über Kausalabweichung und aberratio ictus* (Doktora Tezi), Berlin: Freie Üniversitesi, 1985.
- MURMANN Uwe, *Grundkurs Strafrecht*, 5. b., München: C.H. Beck, 2019.
- NAKA Yoshikatsu, "Appellfunktion des Tatbestandesvorsatzes", *JuristenZeitung (JZ)*, Y. 16, S. 7, 1961, s. 210 – 211.
- NEUMANN Ulfrid, "Regel und Sachverhalt in der strafrechtlichen Irrtumsdogmatik", *Festschrift für Ingeborg Puppe zum 70. Geburtstag (FS Puppe)*, Berlin: Duncker & Humblot, 2011, s. 171 – 187.
- NUHOĞLU Ayşe, "Sünnet ve Ceza Hukuku", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (MÜHFD)*, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, C. 19, S. 2, 2013, s. 211 – 219.
- OĞLAKÇIOĞLU Mustafa Temmuz, "Gübre Çukuru Olayının (BGHSt 14, 193) 50 Yılı "Daha da Eski Testideki Eski Şarap", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (DEÜHFD)*, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C. 21, Özel S., 2019, s. 3299 – 3309.
- OTTO Harro, "Der vorsatzausschließende Irrtum in der höchstrichterlichen Rechtsprechung", *Gedächtnisschrift für Karlheinz Meyer*, Berlin, New York: Walter de Gruyter, 1990, s. 583 – 605.

- OTTO Harro, *Grundkurs Strafrecht - Allgemeine Strafrechtslehre*, 7. b., Berlin: Walter de Gruyter, 2004.
- OZANSÜ Mehmet Cemil, *Ceza Hukukunda Kasttan Doğan Sübjektif Sorumluluk*, Ankara: Seçkin, 2007.
- ÖLMEZ Gökhan, *Suçun Tanımlanabilir ve Değerlendirilebilir Unsurları* (Doktora Tezi), Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2020.
- ÖNDER Ayhan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, C. II, İstanbul: Beta, 1989.
- ÖZBEK Veli Özer, *Müstehcenlik Suçu (TCK m. 226)*, Ankara: Seçkin, 2009.
- ÖZBEK Veli Özer, BAŞBÜYÜK İsa, "Ceza Hukukunda Bir Amaçsal Yorum Örneği: Hırsızlık Suçunun Gece Vakti İşlenmesi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi (TBB Dergisi)*, S. 111, 2014 s. 107 – 116.
- ÖZBEK Veli Özer, DOĞAN Koray, BACAKSIZ Pınar, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 12. b., Ankara: Seçkin, 2021.
- ÖZBEK Veli Özer, DOĞAN Koray, BACAKSIZ Pınar, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 16. b., Ankara: Seçkin, 2021.
- ÖZEN Mustafa, *Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Adalet: Ankara, 2017.
- ÖZGENÇ İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 18. b., Ankara: Seçkin, 2022.
- ÖZTÜRK Bahri, ERDEM Mustafa Ruhan, *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku*, 15. b., Ankara: Seçkin, 2015.
- PAEFFGEN Hans-Ullrich, "Anmerkungen zum Erlaubnistatbestandsirrtum", *Gedächtnisschrift für Armin Kaufmann*, Köln/Berlin: Carl Heymanns Verlag, 1989, s. 399 – 425.
- PLASCHKE Michaela, "Ein Nagetier schreibt Rechtsgeschichte: Der Doppelirrtum im Strafrecht", *Juristische Ausbildung (Jura)*, Y. 23, S. 4, Berlin, Newyork: Walter de Gruyter, 2001, s. 235 – 241.
- PAPATHANASIOU Konstantina, *Irrtum über normative Tatbestandsmerkmale: Eine Verortung der subjektiven Zurechnung innerhalb der verfassungsrechtlichen Koordinaten des Bestimmtheitsgrundsatzes und des Schuldprinzips*, Berlin: Duncker & Humblot, 2014.
- PLATZGUMMER Winfried, *Bewusstseinsform des Vorsatzes*, Wien: Springer, 1964.
- PUPPE Ingeborg, "Zur Revision der Lehre vom "konkreten" Vorsatz und der Beachtlichkeit der aberratio ictus", *Goldammer's Archiv für Strafrecht (GA)*, 1981, s. 1 – 20.
- PUPPE Ingeborg, "Die strafrechtliche Verantwortlichkeit für Irrtümer bei der Ausübung der Notwehr und für deren Folgen — Zugleich Besprechung des Urteils des LG (Schwurgericht) München vom 10. 11. 1987 — Ks 121 Js 4866/86", *JuristenZeitung (JZ)*, Y. 44, S. 15/16, 1989, s. 728 - 733.

- PUPPE Ingeborg, "Tatirrtum, Rechtsirrtum, Subsumtionsirrtum", *Goltdammer's Archiv für Strafrecht (GA)*, 1990, s. 145 – 182.
- PUPPE Ingeborg, "Vorsatz und Rechtsirrtum", *Strafrecht zwischen System und Telos: Festschrift für Rolf Dietrich Herzberg zum siebzigsten Geburtstag am 14. Februar 2008 (FS Herzberg)*, Tübingen: Mohr Siebeck, 2008, s. 275 – 297.
- PUPPE Ingeborg, "§ 16", *Nomos Kommentar StGB (NK-StGB)*, C.I, 5. Baskı, Nomos, 2017.
- PUPPE Ingeborg, "Die Zurechnung des Erfolges zum Vorsatz", *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (ZStW)*, S. 129(1), 2017, s. 1 – 29.
- PUPPE Ingeborg, "Logische Untersuchungen zur strafrechtlichen Irrtumslehre", *Festschrift für Johannes Strangas zum 70. Geburtstag (FS Strangas)*, Baden-Baden: Nomos, 2017, s. 349 – 366.
- PUPPE Ingeborg *Strafrecht Allgemeiner Teil im Spiegel der Rechtsprechung*, 4. b., Baden – Baden: Nomos, 2019.
- RADBRUCH Gustav, "Über den Schuldbegriff", *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (ZStW)*, S. 24, 1904, s. 333 – 348.
- ROXIN Claus, *Offene Tatbestände und Rechtspflichtmerkmale*, 2. b., De Gruyter, 1970.
- ROXIN Claus, "Rose – Rosahl redivivus" *Festschrift für Günter Spendel zum 70. Geburtstag (FS Spendel)*, Berlin: Walter de Gruyter, 1992, s. 289 – 301.
- ROXIN Claus, "Die Abgrenzung von untauglichem Versuch und Wahndelikt", *JuristenZeitung (JZ)*, Y. 51, S. 20, 1996, s. 981 – 987.
- ROXIN Claus, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, C. II, München: C. H. Beck, 2003.
- ROXIN Claus, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, C. I, 4. b., München: C.H. Beck, 2006.
- ROXIN Claus, İSFEN Osman, "Der allgemeine Teil des neuen türkischen Strafgesetzbuches", *Goltdammer's Archiv für Strafrecht (GA)*, 2005, s. 228 – 243.
- ROXIN Claus, "Über Tatbestands- und Verbotsirrtum", *Festschrift für Claus Tiedemann zum 70. Geburtstag (FS Tiedemann)*, Köln, München: Carl Heymanns, 2008, s. 375 – 390.
- ROXIN Claus, "Immer wieder: Tatbestands- und Verbotsirrtum", *Festschrift für Ulfrid Neumann zum 70. Geburtstag (FS Neumann)*, Heidelberg: C.F. Müller, 2017, s. 1023 – 1037.
- ROXIN Claus, GRECO Luís, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, C. I, 5. b., München: C. H. Beck, 2020.
- SARIGÜL Ali Tanju, "Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Hata", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XXIV, 2020, s. 325 – 359.
- SARITAŞ Erkan, ALGAN CANSEVEN Hazal, "Şahsi Cezasızlık Sebeplerinin Maddi Şartlarında Hata", *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, S. 11(1), 2023, s. 1 – 25.

- SCHILD Wolfgang, "Vorsatz als „sachgedankliches Mitbewusstsein“, *Beiträge zur Rechtswissenschaft Festschrift für Walter Stree und Johannes Wessels zum 70. Geburtstag (FS Stree und Wessels)*, Heidelberg: C. F Müller, 1993, s. 241 – 266.
- SCHLÜCHTER Ellen, "Grundfälle zum Bewertungsirrtum des Taters im Grenzbereich zwischen §§ 16 und 17 StGB", (*Juristische Schulung Zeitschrift für Studium und Ausbildung*) *JuS*, S. 5, 1985, s. 373 – 380.
- SCHLÜCHTER Ellen, *Irrtum über normative Tatbestandsmerkmale im Strafrecht*, Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1983.
- SCHMIDHÄUSER Eberhard, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, Tübingen: Paul Siebeck, 1975.
- SCHNEIDER Hendrik, *Kann die Einübung in Normanerkennung die Strafrechtsdogmatik leiten?*, Berlin: Duncker & Humblot, 2004.
- SCHROEDER Friedrich-Cristian, "Der Irrtum über Tatbestandsalternativen", *Goldammer's Archiv für Strafrecht (GA)*, 1979, s. 321 – 328.
- SCHROEDER Friedrich-Christian, "§§ 15- 18", *Strafgesetzbuch Leipziger Kommentar (LK-StGB)*, C. I., 11. Baskı, Berlin: Walter de Gruyter, 2003.
- SCHROTH Ulrich, *Vorsatz als Aneignung der unrechtskonstituierenden Merkmale*, Frankfurt am Main: Peter Lang, 1994.
- SCHROTH Ulrich, *Vorsatz und Irrtum*, München: C. H. Beck, 1998.
- SCHRÖDER Horst, "Aufbau und Grenzen des Vorsatzbegriffes," *Festschrift für Wilhelm Sauer (FS Sauer)*, Ed. Wilhelm Sauer, 1949, S. 207 – 248.
- SCHULZ Joachim, "Parallelwertung in der Laiensphäre und Vorsatzbegriff. Skizzen zur Dogmengeschichte eines dogmatischen Kuriosums", *Festschrift für Günter Bemann zum 70. Geburtstag (FS Bemann)*, Baden-Baden: Nomos, 1997, S. 246 – 258.
- SCHWEGLER Isabell, *Der Subsumtionsirrtum*, Frankfurt am Main: Peter Lang, 1995.
- SILVA-SANCHEZ Jesus-Maria, "Aberratio ictus und objektive Zurechnung", *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (ZStW)*, S. 101, 1989, s. 352 – 380.
- SPENDEL Günter, "Das Unrechtsbewusstsein in der Verbrechenssystematik", *Festschrift für Herbert Tröndle zum 70. Geburtstag (FS Tröndle)*, Berlin – New York: Walter de Gruyter, 1989, s. 89 – 105.
- STERNBERG-LIEBEN Detlev, STERNBERG-LIEBEN Irene, "Der Tatumstandsirrtum (§16 I 1 StGB)", (*Juristische Schulung Zeitschrift für Studium und Ausbildung*) *JuS*, S. 289, 2012, s. 289 – 297.
- STERNBERG-LIEBEN Detlev, SCHUSTER Frank, "§§ 15ff", *Schönke/Schröder Strafgesetzbuch Kommentar (Schönke-Schröder StGB)*, 30. Baskı, C.H. Beck, 2019.

- STILE, Alfonso M. "Der Irrtum als Unrechts- und/oder Schuldausschluss im Italienischen Strafrecht", Çev: Anne Federle, Rechtfertigung und Entschuldigung III -Deutsch-italienisch-portugiesischspanisches Strafrechtsskolloquium 1990, Ed. Albin Eser, Walter Perron, Max-Planck-Institut (Eigenverlag), Freiburg i. Br., 1991, s. 311 – 342.
- STRATENWERTH Günter, KUHLEN Lothar, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 6. b., München: Franz Vahlen, 2011.
- STUCKENBERG Carl-Friedrich, "Vorsatz, Unrechtsbewusstsein und Irrtumslehre", *Lebendiges und Totes in der Verbrechenlehre Hans Welzels*, Ed. Wolfgang Frisch, Günther Jakobs, Michael Kubiciel, Michael Pawlik, Carl-Friedrich Stuckenberg, Tübingen: Mohr Siebeck, 2015, s. 87 – 109.
- ŞAHİN Cumhuriyet, KILIÇ Ali Şahin, "Bahis ve Şans Oyunlarından Kaynaklanan Ceza Hukuku Sorumluluğu Bağlamında Suç Teorisine İlişkin Sorunlar", *Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Uluslararası Sempozyumu Tebliğler*, C. II, Ed. İzzet Özgenç, Cumhuriyet Şahin, Faruk Turhan, Ankara: Seçkin, 2020, s. 1655 – 1675.
- ŞENOL Cem, "5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na Göre Suçun Maddi ve Nitelikli Unsurlarında Hata", *Ceza Hukuku Dergisi (CHD)*, C.13, S. 38, 2018, s. 117 – 145.
- ŞENOL Cem, "5237 Sayılı TCK'ya Göre Hukuka Uygunluk Sebeplerinin Maddi Koşullarında Hata", *Terazi Hukuk Dergisi (THD)*, C. 14, S. 149, 2019, s. 60 – 69.
- TANER M. Tahir Taner, *Ceza Hukuku*, İstanbul: y.y., 1953.
- TEZCAN Durmuş, ERDEM Mustafa Ruhan, ÖNOK R. Murat, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 19. b., Ankara: Seçkin, 2021.
- TIEDEMANN Klaus, *Ekonomi Ceza Hukuku*, Çev: Ayşe Nuhoglu, Ankara: Seçkin, 2017.
- TIEDEMANN Klaus, "Zum Stand der Irrtumslehre, insbesondere im Wirtschafts- und Nebenstrafrecht. Rechtsvergleichende Überlegungen und Folgerungen", *Festschrift für Friedrich Geerds zum 70. Geburtstag (FS Geerds)*, Lübeck: Schmidt-Römhild, 1995, s. 95 – 112.
- TISCHLER Werner Georg, *Verbotsirrtum und Irrtum über normative Tatbestandsmerkmale*, Berlin: Duncker & Humblot, 1984.
- TOEPEL Friedrich, "Error in persona vel objecto und aberratio ictus", *Jahrbuch für Recht und Ethik / Annual Review of Law and Ethics*, S. 2, Berlin: Duncker & Humblot, 1994, s. 413 – 428.
- TOROSLU Nevzat, *Ceza Hukuku*, Ankara: Savaş, 1988.
- TOROSLU Nevzat, "Objektif Cezalandırılabilirlik Şartları", *Uğur Alacakaptan'a Armağan*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2008, s. 705-709.
- TOROSLU Nevzat, TOROSLU Hâluk, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, 24. Baskı, Ankara: Savaş, 2018.

- TULAY Emre, *Ceza Hukukunda Şahista veya Konuda Hata (error in persona vel objekto)*, Ankara: Adalet, 2022.
- TUNÇ Kübra, "Karar İncelemesi – Telefonla İşlenen Suçlarda Şahista Hata", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (MÜHF - HAD)*, C. 25, S. 1, 2019, s. 471 – 480.
- TUNÇ Kübra, *Ceza Hukukunda Kastı Engelleyen Hata*, Ankara: Adalet, 2020.
- TÜRAY Aras, ERDOĞAN İrmak, "Gıyapta Hakaret Suçunda İhtilatın Hukuksal Niteliği", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (DEÜHFD)*, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C. 21, Özel S., 2019, s. 1325-1374.
- ÜNVER Yener, *Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer*, Ankara: Seçkin, 2003.
- V. LISZT Franz, *Lehrbuch des Deutschen Strafrechts*, C. I, 26. b., Yayınlayan: Eberhardt Schmidt, Walter de Gruyter, 1932.
- VOGEL Joachim, BÜLTE Jens, "§§ 15ff", *Strafgesetzbuch Leipziger Kommentar (LK-StGB)*, C.I., 13. Baskı, Berlin: Walter de Gruyter, 2020.
- WALTER Tonio, *Der Kern des Strafrechts*, Tübingen: Mohr Siebeck, 2006.
- WARDA Heinz - Günter, *Die Abgrenzung von Tatbestands- und Verbotsirrtum bei Blankettstrafgesetzen*, Berlin: Walter de Gruyter, 1955.
- WARDA Günter, "Zur Gleichwertigkeit der verwechsellten Objekte beim error in obiecto", *Festschrift für Günter Blau zum 70. Geburtstag (FS Blau)*, Berlin, New York: Walter de Gruyter, 1985, s. 159 – 165.
- WARDA Heinz - Günter, "Zur Problematik des Irrtums über Tatbestandsalternativen", *Beiträge zur Rechtswissenschaft Festschrift für Walter Stree und Johannes Wessels zum 70. Geburtstag (FS Stree und Wessels)*, Heidelberg: C. F Müller, 1993, s. 267 – 284.
- WEIDEMANN Jürgen, "Der Irrtum über die Steuerrechtslage", *Festschrift für Rolf Dietrich Herzberg zum 70. Geburtstag am 14. Februar 2008 (FS Herzberg)*, Tübingen: Mohr Siebeck, 2008, s. 299 – 307.
- WELZEL Hans, "Der Irrtum über die Amtspflicht", *Juristenzeitung (JZ)*, S. 7/8, 1952, s. 208 – 209.
- WELZEL Hans, "Der Irrtum über die Amtsübung", *Juristenzeitung (JZ)*, S. 1/2, 1952, s. 19 – 20.
- WELZEL Hans, "Zur Abgrenzung des Tatbestandsirrtums vom Verbotsirrtum", *Monatsschrift für Deutsches Recht (MDR)*, 1952, s. 584 – 590.
- WELZEL Hans, "Der Verbotsirrtum im Nebenstrafrecht" *Juristenzeitung (JZ)*, Y. 11, S. 8, 1956, s. 238 – 241.
- WELZEL Hans, *Das Deutsche Strafrecht*, Berlin: Walter de Gruyter & Co., 1969.

- WELZEL Hans, "Die Regelung von Vorsatz und Irrtum im Strafrecht als legislatorisches Problem", *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (ZStW)*, S. 67, 2009, s. 196 – 228.
- WESSELS Johannes, BEULKE Werner, SATZGER Helmut, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 45. b., Heidelberg: C.F. Müller, 2015.
- WOLF Christoph, *Error facti et error iuris*, Tübingen: Mohr Siebeck, 2019.
- WOLTER Jürgen, "Der Irrtum über den Kausalverlauf als Problem objektiver Erfolgzurechnung", *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (ZStW)*, S. 89, 1977, s. 649 – 705.
- WOLTER Jürgen, "Vorsätzliche Vollendung ohne Vollendungsvorsatz und Vollendungsschuld? Zugleich ein Beitrag zum „Strafgrund der Vollendung“", *Festschrift für Heinz Leferenz zum 70. Geburtstag (FS Leferenz)*, Heidelberg: C.F. Müller, 1983, s. 545 – 571.
- WOLTER Jürgen, "Objektive und personale Zurechnung zum Unrecht- Zugleich ein Beitrag zur aberratio ictus", *Grundfragen des modernen Strafrechtssystems*, Berlin: De Gruyter, 1984, s. 103 – 134.
- YAVUZ Özge Ceren, *Hedefte Sapma ve Ceza Sorumluluğu*, Ankara: Seçkin, 2020.
- YERDELEN Erdal, "Ceza Hukukunda Yorum Hatası (Der Subsumtionsirrtum)", *Ceza Hukuku Dergisi, (CHD)*, C. 9, S. 25, 2014, s. 69 – 101.
- YILMAZ Zahit, "Suçluyu Kayırma Suçu (TCK m. 283)", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (MÜHF – HAD)*, C. 18, S. 1, 2012, s. 147 – 178.
- YURTLU Fatih, *İhmali Suçlar*, Ankara: Seçkin, 2022.
- YÜCE Turhan Tufan, *Ceza Hukuku Dersleri*, C. I, Manisa: Şafak, 1982.
- ZAFER Hamide, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul: Beta, 2016.

İnternet Erişim Kaynakları

www.lexpera.com.tr

www.sozluk.gov.tr

www.legalbank.net

Gülfem ALTINTAŞ ŞAHİN

Hakim

**ANONİM ŞİRKETTE
PAY SAHİBİNİN
OY HAKKI
VE
OYDA İMTİYAZ**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Anonim Şirkette Pay Sahibinin Oy Hakkı ve Oyda İmtiyaz
Gülfem Altıntaş Şahin

Hukuk Yayınları Dizisi – 3877

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 918 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kirtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- AKTAŞ**, Murat M. (2006). Oydan Yoksun Hisse senetleri. Ankara.
- ALTAŞ**, Soner (2015). Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketler Güncellenmiş ve Genişletilmiş 6. Baskı. Ankara: Seçkin Hukuk.
- ALTAY**, Sıtkı Anlam (2009). Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Sermayeye Katılmalı Ortak Girişimler (Equity Joint Ventures). İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- ANSAY**, Tuğrul (1982) Anonim Şirketler Hukuku 6. Baskı. Ankara: BTHAE Yayınları.
- ANTALYA**, Gökhan (2012). Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I. İstanbul: Beta Yayınevi.
- ARSLAN**, İbrahim (2005). Türk ve Azerbaycan Hukuku İle Mukayeseli Olarak Anonim Şirketlerde Oy Hakkı ve Kullanılması, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Ticaret Hukuku Bilim Dalı Doktora Tezi, Konya.
- BAHAR SAYIN**, Hediye (2015). Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı Birinci Baskı. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- BAHTİYAR**, Mehmet (2017). Ortaklıklar Hukuku 12. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi. (O.H.)
- BESEN**, Murat (2018). Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- BİLGEÇ**, Hakan (2017). Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz. Ankara: Turhan Kitabevi.
- BİLGİLİ**, Fatih / **DEMİRKAPI**, Ertan (2013). Şirketler Hukuku 9. Baskı. Bursa: Dora. (Şirketler)
- BİLGİLİ**, Fatih / **DEMİRKAPI**, Ertan (2012). 6102 sayılı yeni TTK'na göre Ticaret Hukuku Dersleri 2. Baskı. Bursa:Dora Basım Yayım. (Ticaret Hukuku)
- BOZKURT**, Tamer (2009). Ticaret Hukuku 2. Bası. Ankara: İkinci Sayfa Basım Yayım. (Ticaret H.)
- BOZKURT**, Tamer (2013). Şirketler ve Kooperatifler Hukuku Cilt II. Güncellenmiş 8. Baskı. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Şirketler ve Kooperatifler)

- ÇEKER**, Mustafa (1997). "Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Doktora Tezi.
- ÇEKER**, Mustafa (2000). Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması. Ankara: BTHAE Yayınları. (Oy Hakkı)
- ÇEKER**, Mustafa (2016). Ticaret Hukuku Genel Esaslar. Adana: Karahan Kitabevi. (Genel Esaslar)
- ÇELİK**, Aydın (2007). Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası. Ankara: Adalet Yayınevi.
- ÇELİK**, Feyzan Hayal Şehirli (2008). Anonim Şirketlerde Çıkar Çatışmaları Ekseninde Şirket Ele Geçirmelerine Karşı Önlemler. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırmalar Enstitüsü. (Önlem)
- ÇELİK**, Feyzan Hayal Şehirli (**KIRCA** İsmail / **MANAVGAT**, Çağlar) (2013). Anonim Şirketler Hukuku C.1. Ankara: ABTHAE. (Şirketler)
- ÇELİKYURT**, Faruk (2018). Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkının Donması. İstanbul: Beta Yayınevi.
- DAĞ**, Üner (1996). Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibi Açısından Oy Hakkının Kazanılması ve Kullanılması. İstanbul: Beta.
- DOMANIÇ**, Hayri (1978) Anonim Şirketler. İstanbul: Eğitim Yayınları.
- DOVER**, Stephen H. (2001). "Voting Rights and the Right to Vote" Organisation for Economic Co-operation and Development In co-operation with the World Bank Group, The Second Meeting of the Latin American Corporate Governance Roundtable Shareholder Rights and Equitable Treatment, s.1. Buenos Aires, Argentina: The Buenos Aires Stock Exchange.
- ERİŞ**, Gönen (1980). "Ayrıcalıklı pay senetleri (II)" Yargıtay Dergisi, C.6, S.1-2, s.196-217. Ankara.
- ERİŞ**, Gönen (2014). Ticari İşletme ve Şirketler Cilt III. Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara: Seçkin Hukuk.
- GÖRMEZ**, Onur (2017). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Rüçhan Hakkının Kısıtlanması. İstanbul: Beta.
- Halka Açık Olmayan Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Birikimli Oy Kullanımına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ - 29.08.2012 tarihli ve 28396 sayılı RG.
- HİRSCH**, Ernst (1948). Ticaret Hukuku Dersleri. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası.
- İMREGÜN**, Oğuz (1988). "Anonim Ortaklıklarda Özel Kategori "İmtiyazlı Paylar" Kurulları" Yaşar Karayalçın'a 65. Yaş Armağanı. Ankara. (İ.P.K.)
- İMREGÜN**, Oğuz (1989). Anonim Ortaklıklar 4. Baskı. İstanbul: Gün Matbaası. (A.O.)

- KARAHAN**, Sami (1991). Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması. İstanbul: Kazancı Kitap. (İmtiyazlı P.)
- KARAHAN**, Sami (Editör) (2013). Şirketler Hukuku 2. Baskı. Konya: Mimoza. (Şirketler)
- KARSLIOĞLU**, Hasan (2015). Anonim Şirketlerde Örtülü Kar Dağıtımı. Ankara: Adalet Yayınevi.
- KENDİGELEN**, Abuzer (1997). “İmtiyazlı Paylar”, 40. Yılında Türk Ticaret Kanunu, s.193-197. İstanbul. (İmtiyazlı P.)
- KENDİGELEN**, Abuzer (1998) “İsviçre Hukukunda Oy Hakkında İmtiyazlı Paylar” Prof. Dr. Oğuz İmregün’e Armağan (Stimmrechtsaktie), 336,337. İstanbul. (Oy-İmtiyaz)
- KENDİGELEN**, Abuzer (1999). Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz. İstanbul: Beta Basım Yayım. (İmtiyaz)
- KENDİGELEN**, Abuzer (2001). Makalelerim. İstanbul: Beta. (Makaleler)
- KILIÇOĞLU**, Ahmet M. (2012). Borçlar Hukuku Genel Hükümler Genişletilmiş 16. Bası. Ankara: Turhan Kitabevi.
- MOROĞLU**, Erdoğan (1968) Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü. İstanbul. (G.K. Hükümsüzlük)
- MOROĞLU**, Erdoğan (1978). Özellikle Anonim ve Limited Ortaklıklarda Oy Sözleşmeleri. İstanbul: Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları. (Oy Sözleşmeleri-1978)
- MOROĞLU**, Erdoğan (1995). “Tartışmalar” Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XIII, s.24,25. Ankara. (Tartışma)
- MOROĞLU**, Erdoğan (1996). Özellikle Anonim ve Limited Ortaklıklarda Oy Sözleşmeleri Yayın No:50, 2. Baskı. Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu. (Oy Sözleşmeleri)
- MOROĞLU**, Erdoğan (2004). Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Gözden Geçirilmiş 4. Bası. İstanbul:Beta. (Hükümsüzlük)
- MOROĞLU**, Erdoğan (2012). 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler. 7. Bası. İstanbul.
- MOROĞLU**, Erdoğan (2015). Oy Sözleşmeleri. 5. Baskı. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Oy)
- MOROĞLU**, Erdoğan / **KENDİGELEN** Abuzer (2014). İçtihatlı- Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat. 10. Bası. İstanbul: Oniki Levha Yayınları.
- OĞUZMAN**, Kemal / **BARLAS**, Nami (2011). Medeni Hukuk Giriş Kaynaklar Temel Kavramlar 17. Bası. İstanbul: Vedat Kitapçılık.

- P. M. C., "Corporations: Stock and Stockholders:Transfer of Stock: Right to Vote", *Michigan Law Review*, Vol. 34, No. 7 (May, 1936), s.1040.
- PULAŞLI**, Hasan (1992). Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri. Ankara: Dayınlarlı Yayıncılık. (Nama Yazılı Pay)
- PULAŞLI**, Hasan (2008). "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Oy Hakkındaki İmtiyazın Sınırı ve Etkisiz Olduğu Haller". *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. C.24. S.3. Ankara.
- PULAŞLI**, Hasan (2011). Şirketler Hukuku Şerhi. C. II. Ankara: Adalet Yayınevi. (Şerh-2011)
- PULAŞLI**, Hasan (2011). Şirketler Hukuku Temel Esaslar Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş 10. Baskı Adana: Karahan Kitabevi. (Temel Esaslar)
- PULAŞLI**, Hasan (2013). İkincil Mevzuat Çerçevesinde Çıkarılan Yönetmelik ve Tebliğlere ve 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununa Göre Hazırlanmış Şirketler Hukuku Genel Esaslar Güncellenmiş 2. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi.(İkincil Mevzuat)
- PULAŞLI**, Hasan (2015). Şirketler Hukuku Şerhi Cilt I 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi. (Şerh I)
- PULAŞLI**, Hasan (2015). Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi. (Şerh II)
- PULAŞLI**, Hasan (2016). Şirketler Hukuku Genel Esaslar 4. Baskı Ankara: Adalet Yayınevi. (Genel)
- SAKA**, Zafer (2004). Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- SİPAHİ**, Barış / **KÜÇÜK**, İsmail. "Türk Ticaret Kanunları Ve Muhasebenin Gelişimine Etkilerininin 160 Yıllık Öyküsü" *dergipark.gov.tr/download/article-file/319986* (Erişim Tarihi: 16/03/2019, 26/03/2019), s.181-182.
- SULUK**, Cahit (1996). "Anonim Ortaklıkta Oyda İmtiyazlı Paylar" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- SÜLEYMANOV**, Server (2005). "Türk ve Azerbaycan Hukuku ile Mukayeseli Olarak Anonim Şirketlerde Oy Hakkı ve Kullanılması" Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- ŞENER**, Oruç Hami (2012). Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Gözden Geçirilmiş 1. Bası. Ankara: Seçkin Hukuk. (Ders Kitabı-1.B.)
- ŞENER**, Oruç Hami (2015). Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Gözden Geçirilmiş 2. Bası. Ankara: Seçkin Hukuk. (Ders Kitabı-2.B.)
- ŞENER**, Oruç Hami (2017). Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Gözden Geçirilmiş 3. Bası. Ankara: Seçkin Hukuk. (Ders Kitabı-3.B.)

- TAŞDELEN**, Nihat (1992). “Anonim Ortaklıkta Rüçhan Hakkı”, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. S.5. Diyarbakır.
- TDK Türkçe Sözlük (1974). 6. Baskı. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tdk.gov.tr, (Erişim tarihi: 19/03/2019).
- “The Stockholder’s Right to VoteHarvard Law Review”, Vol. 17, No. 5 (Mar., 1904), ss. 364-365, (Son Erişim Tarihi:16.03.2019).
- TEKİNALP**, Ünal (1979). Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Yönetime Katılma Sorunları. İstanbul. (Yönetim Sorunları)
- TEKİNALP**, Ünal (2011) Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığın Esasları Kuramdan Kurala Serisi:2 2.Bası. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Tek Kişi Ortaklık)
- TEKİNALP**, Ünal (2015). Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Değişiklikler ve İkincil Düzenlemelerle Güncelleştirilmiş 4. Bası. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Yeni)
- TEKİNALP**, Ünal / **POROY**, Reha / **ÇAMOĞLU**, Ersin (1975). Ortaklıklar Hukuku. C.1. 2. Bası. İstanbul: Filiz Kitabevi. (Ortaklık-1975)
- TEKİNALP**, Ünal / **POROY**, Reha / **ÇAMOĞLU**, Ersin (2005). Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku 10. Tıpkı Basım. İstanbul: Arıkan. (Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku-2005)
- TEKİNALP**, Ünal / **POROY**, Reha / **ÇAMOĞLU**, Ersin (2017). Ortaklıklar Hukuku I 13. Baskı. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (O. H. I)
- TEKİNALP**, Ünal / **POROY**, Reha / **ÇAMOĞLU**, Ersin (2017). Ortaklıklar Hukuku II 13. Baskı. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (O. H. II)
- TEKİNALP**, Ünal / **POROY**, Reha / **ÇAMOĞLU**, Ersin (2014). Ortaklıklar Hukuku I. 13. Bası. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Ortaklık I)
- TEKİNALP**, Ünal/ **POROY**, Reha / **ÇAMOĞLU**, Ersin (2010). Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 12. Baskı. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku)
- TEOMAN**, Ömer (1978). Alman ve İsviçre Anonim Ortaklık Hukukunda Pay Beldelinin Ödenme Oranının Oy Hakkına Etkisi ve Türk Sistemi Üzerine Düşünceler. Arslanlı'nın Anısına Armağan. İstanbul.
- TEOMAN**, Ömer (1983). “Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu”, Ankara: Bankacılık ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları. (Oy/Yoksunluk)
- TEOMAN**, Ömer (1983). Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu. İstanbul: BTHAE Yayınları. (Oy H.Y.)

- TEOMAN**, Ömer (2009). "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı" *Batider*, C.XXV, S.3. s.5-24. (Oy)
- TEOMAN**, Ömer (2012). "*Anonim Ortaklıklar Hukukunda Payın Birim (İtibari=Nominal) Değerinin Oy Hakkının Saptanılmasındaki İşlevi ve Türk Sistemi*", Tüm Makalelerim, Cilt I-II 1. Bası, Ankara.
- TEOMAN**, Ömer. Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Birden Fazla Paya Sahip Olan Ortaklar Bir Öneri Konusunda Aynı Zamanda Olumlu ve Olumsuz Oy Kullanabilir. *İkt.-Mal. C.18, S.4. (Olumlu-Olumsuz)*
- TURAN**, Gamze (2007). "Anonim Şirketlerde Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz" *Ankara Barosu Dergisi*, Y.65, S.4. s.125-138.
- Türk Hukuk Lugatı (1991). 3. Baskı. Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- Türk Hukuk Lügatı (1998). Ankara: Türk Hukuk Derneği, Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığı Yayını.
- Uyap Mevzuat (Elektronik Kaynak).
- UYSAL**, Esra (2016). Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar 1. Baskı. İstanbul: On İki Levha Yayınları.
- ÜÇİŞİK**, Güzin / **ÇELİK**, Aydın (2013). Anonim Ortaklıklar Hukuku I.Cilt. Ankara: Adalet Yayınevi.
- YAVUZ**, Mustafa (2015) "*Son Düzenlemeler Işığında Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay ve Pay Senetleri*", *Mali Çözüm Dergisi*, S.132, s.63-71. İstanbul.
- YILDIZ**, Şükrü (1996). Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı. İstanbul. (Yeni Pay)
- YILDIZ**, Şükrü (2004). Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi. Ankara: Seçkin. (Eşit İşlem)
- YILDIZ**, Şükrü (2007). Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Şirketler Hukuku. İstanbul: Arıkan. (Limited Şirketler)
- YİĞİT**, İlhan (2005). Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar. İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Rumeysa ÇAKMAK

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Kapsamında

BİLİŞİM SİSTEMLERİNİN

ARAÇ OLARAK KULLANILMASI SURETİYLE

**NİTELİKLİ DOLANDIRICILIK
SUÇU**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Kapsamında Bilişim Sistemlerinin
Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Nitelikli Dolandırıcılık Suçu
Rumeysa Çakmak

Hukuk Yayınları Dizisi – 3878

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 919 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, E. (2017). *Bilişim Sistemi Aracılığıyla Haksız Yarar Sağlama Suçu*. [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No:471881)
- Agin, N. (2019). *Türk Ceza Hukukunda Bilişim Sistemlerinin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık Suçu*. [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No: 626203)
- Akarşlan, H. (2015). *Bilişim Suçları* (2. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Akbulut, B. (2017). *Bilişim Alanında Suçlar* (2. Baskı). Adalet Yayınevi.
- Akbulut, B. (2016). Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 24(2), 9-55.
- Akbulut, B. (2022). Dolandırıcılık Suçunda Hile ve Hilenin Zamanı. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 30(4), 2267-2301.
- Aköz, B. (2018). *Türk Ceza Kanunu Kapsamında Bilişim Suç ve Cezaları İle Örnek Yargısal Kararların Analizi ve Mevzuat Önerileri*. [Bilişim Uzmanlığı Tezi, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu].
- Antalya, G. (2019). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık.
- Apaydın, C. (2015). Bilişim Sisteminin İşleyişini Engelleme ve Bozma Suçları. *Ceza Hukuku Dergisi*, 10(29), 205-264.
- Apaydın, C. (2021). *Banka veya Kredi Kartının Kullanılması Suçları*. Seçkin Yayıncılık.
- Arslantürk, M. (2018). *Etkin Pişmanlık, Vazgeçme, Cezasızlık*. Seçkin Yayıncılık.
- Artuç, M. (2020). *Malvarlığına Karşı Suçlar*. Adalet Yayınevi.
- Artuk, M.& Gökçen, A. (2020). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Adalet Yayınevi.
- Artuk, M.& Gökçen, A. (2021). *Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Adalet Yayınevi.
- Artuk, M.& Gökçen, A. (2016). *Gerekçeli Ceza Kanunları*. Adalet Yayınevi.
- Aslan, G. (2021). *Örneklerle Uygulamada Dolandırıcılık, Hırsızlık ve Mala Zarar Verme Suçları*. Seçkin Yayıncılık.
- Atalay, B. (2018). Bilişim Suçları, İletişim ve Sosyal Medya. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 10(3), 1-36.
- Avcı, M. & Yerdelen, E. (2015) Karar İncelemesi- Garantörsel İhmali Suçta İhmali ve İcrai Davranış Ayrımı. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19(1), 163-190

- Ayan, M. (2016). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık
- Aydın, D. (2021). Dolandırıcılık Suçu. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(2), 649-705.
- Aydos, O. (2022). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık.
- Babayiğit, B. (2021). *Kumar Oynanması İçin İmkân ve Yer Sağlama Suçu*. Adalet Yayınevi.
- Benzer, R. (2018)._Avrupa Siber Suçlar Sözleşmesi ve Türkiye'nin Dâhil Olma Süreci. *Uluslararası Bilgi Mühendisliği Dergisi*, 4(2), 35-42.
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu. (2022). *Dijitalleşen Dünyada Bilişim Suçları ve Mücadele Yöntemleri*. Rapor.
- Bulu, M. (2022). *Suç Politikası ve Ceza Hukuku İlkeleri Doğrultusunda Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme Suçu*. Adalet Yayınevi.
- Centel, N.& Zafer H.& Çakmut, Ö. (2021). *Kişilere Karşı İşlenen Suçlar (5. Baskı)*. Beta Yayıncılık.
- Değirmenci, O. (2005). 2004 Türk Ceza Kanunu'nun Bilişim Suçları Bakımından Değerlendirilmesi. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 18(58), 195-208.
- Demirbaş, T. (2022). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık.
- Demirci, Ö. (2022). *Bilişim Suçları ve Soruşturma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Develi, A. (2020). *Dolandırıcılık Suçunun Bir İşleniş Şekli Olarak Pramitsel Dolandırıcılık Suçu*. [Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No:649694)
- Dursun, H. (2016). *Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu*. [Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No:425370)
- Dursun, S. (2006). *Bankacılık Düzenine Karşı İşlenen Suçlar*. Seçkin Yayıncılık.
- Dülger, M. (2022). *Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku (9. Baskı)*. Seçkin Yayıncılık.
- Dülger, M. (2017). Karşılaştırmalı Hukuk Bağlamında Birleşik Krallık (İngiltere) Hukukunda Bilişim Suçları Mevzuatı ve Uygulaması. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (31),141-258.
- Dülger, M. (2016). Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Bağlamında Kişisel Verilerin Ceza Normlarıyla Korunması. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(2), 101-168.
- Dülger, M. (2021). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Hukuk Akademi Yayınları.
- Eker Kazancı, B.& Zeyrek, İ. (2019). TCK'da Dolandırıcılık Suçu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21, 517-583.

- Ekici Şahin, M. (2019). *Dolandırıcılık Suçu: Türk ve Alman Ceza Hukukuna İlişkin Karşılaştırmalı Bir İnceleme*. Adalet Yayınevi.
- Ercan, İ. (2022). *Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık.
- Erdoğan, Y. (2013). *Türk Ceza Kanunu'nda Bilişim Suçları*. Legal Yayıncılık.
- Erdoğan, Y. (2010). Bilişim Sistemine Girme ve Kalma Suçu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12, 1363-1433.
- Ermeydan, D. (2022). *Türk Ceza Kanununda Bilişim Suçları*. Seçkin Yayıncılık.
- Eryiğit, B. (2019). *Dolandırıcılık Suçu ve Özel Olarak Bilişim Sistemlerinin, Banka veya Kredi Kurumlarının Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Nitelikli Dolandırıcılık Suçu*. [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No: 591273)
- Geçmez, İ. (2020). *Bilişim Suçunu Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiş-tirme Suçları*. Seçkin Yayıncılık.
- Gül, A. (2021). *Doğrudan- Dolaylı Bilişim Suçları*. Seçkin Yayıncılık.
- Gün, N. (2020). *Türk Ceza Hukukunda Bilişim Suçları*. [Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No: 633034)
- Günay, E. (2023). *Dolandırıcılık ve Belgede Sahtecilik Davalarında Yargılama Süreci*. Seçkin Yayıncılık.
- Gündüz, M. & Daş, R. (2018) Nesnelerin İnterneti: Gelişimi, bileşenleri ve uygulama alanları, *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 24(2), 327-335.
- Hafizoğulları, Z.& Özen, M. (2017). *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı Suçlar*. US-A Yayıncılık.
- Hakeri, H. (2018). *Ceza Hukuku Genel Hükümler/Temel Bilgiler*. Astana Yayınları.
- Hakeri, H. (2017). *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (21. Baskı). Adalet Yayınevi.
- Hunt, C. (2002). *TCP/IP Network Administration* (3. Edition). O'Reilly Media.
- İçel, K.& Ünver, Y. (2009). *Malvarlığına Karşı Suçlar ve Ekonomik Suçluluk*. Seçkin Yayıncılık.
- İhtiyaroğlu, U. (2020). Bilişim Sistemlerine Girme Suçunun Yargı Kararları Bağlamında İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(2), 406-440.
- Kamışlı, G. (2021). *Yargıtay Kararları Çerçevesinde Dolandırıcılık Suçu*. Seçkin Yayıncılık.
- Kara, İ.& Kaya, G. (2015) Kara, Türkiye' de Bilişim Alanında İşlenen Suçların Uygulama Bakımından Hukuki Boyutunun Değerlendirilmesi. *Kazancı Hukuk Araştırmaları Dergisi*, (52),154-167.

- Karakehya, H. (2013). Kumar Oynanması İçin Yer ve İmkân Sağlama Suçu. *Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 19(2), 699-713.
- Karakurt, H. (2015). Beyaz Yaka Suçları. *İstanbul Barosu Dergisi*, 89(5), 63-67.
- Kaya, İ& Çakır, A. (2020). Yasak Cihaz veya Programlar Suçu. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (38), 32-55.
- Ketizmen, M. (2006). *Türk Ceza Hukukunda Bilişim Suçları*. [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No: 191474)
- Koca, M.&Üzülmez, İ. (2020). *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık.
- Koca, M.&Üzülmez, İ. (2022). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık.
- Koç, O. (2023). *Teoride ve Uygulamada Hırsızlık Suçları- Ankara ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemelerinin Kararıyla Zenginleştirilmiş Uygulama Rehberli*. Adalet Yayınevi.
- Korkmaz, F. (2020). Dolandırıcılık Suçunun Bilişim Sistemlerinin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle İşlenmesi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 69(3), 1415-1436.
- Korkmaz, F. (2020). *Dolandırıcılık Suçu*. [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No:634835)
- Kurt, L. (2005). *Açıklamalı- İctihatlı Tüm Yönleriyle Bilişim Suçları ve Türk Ceza Kanunundaki Uygulaması*. Seçkin Yayıncılık.
- Külçe, E. (2020). *Dolandırıcılık Suçu*. . [Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No:630503)
- Mahmutoğlu, F.S. (2013) *Türk Ceza Kanununda Yer Alan Bilişim Alanındaki Suçlar Ve Karşılaşılan Sorunların Yargı Kararları Işığında Değerlendirilmesi*. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 71(1), 855-889.
- Mahmutoğlu, F.S. (2001) *Karşılaştırmalı Hukuk Bakımından İnternet Søjelerinin Cezai Sorumluluğu*. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 59(1-2), 41-49.
- Maviş, V. (2015). Dolandırıcılık Suçunun Hile Unsuruna İlişkin Sorunları. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(3), 597-626.
- Meraklı, S. (2020). *Ceza Hukukunda Kusur* (2. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Metin, İ. (2019). *Dolandırıcılık Suçunun Nitelikli Halleri*. [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No:598225)
- Nomer, H. (2020). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Beta Yayıncılık.
- Odlyzko, A. (2000). *The History of Communications and its Implications fort he Internet*. https://dspace.mit.edu/bitstream/handle/1721.1/1525/history_communications2.pdf?sequence=1

- Okuyucu Ergün, G. (2013)._Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması. *Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 19(2), 1065-1086.
- Önok, R. (2019). Hukuk Düzeninin Birliği İlkesi Çerçevesinde Zorunluluk Halinin Hukuki Niteliği. *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 77(2), 847-895.
- Özbek, V. (2002)._İnternet Kullanımında Ortaya Çıkabilecek Bazı Ceza Hukuk Sorunları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(1), 101-158.
- Özbek, V.& Doğan, K.& Bacaksız, P. (2022). *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık.
- Özbek, V.& Doğan, K.& Bacaksız, P. (2022). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık.
- Özbek, V. (2023). *İzmir Ekonomi Üniversitesi Ceza Hukuk Günleri – II: Ekonomik Suçlarla Mücadele Sempozyumu*, Seçkin Yayıncılık.
- Özen, M. (2018,2021). *Ceza Hukuku Genel Hükümler Temel Bilgiler*. Adalet Yayınevi.
- Özgenç, İ. (2022). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık.
- Özkan, T. (2019). *Yargı Kararları Işığında Türk Ceza Hukukunda İçtima Kavramı*. [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No:542629)
- Parlar, A.& Öztürk, M. (2020). *Doğrudan ve Dolaylı Bilişim Suçları ve Bilişim Sistemleri Aracılığıyla İşlenen Suçlar*. Aristo Yayınevi.
- Parlar, A. (2015) *Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçları*. Bilge Yayınevi
- Rado, T. (2011). Gaius'a Göre Klasik Roma Hukukunda Furtum Suçu. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 18(1-2), 479-519.
- Sarıgül, A. (2022). *Suçta İştirak*. Seçkin Yayıncılık.
- Selçuk, S. (1985). *Dolandırıcılık Cürmünün Kimi Suçlardan Ayrımı ve Çeklerle İlgili Suçlar*. Kadıoğlu Matbaası.
- Semiz, M. (2022). *Bilişim Suçları ve Soruşturma Yöntemleri*. Adalet Kitabevi.
- Sezgin, S.& Uzunoğlu, S. (2022). Loot Box Ekonomisi ve Dijital Karaborsalar: FİFA Örneği. *The Journal of Social Science*, 6(11), 125-138.
- Sınar, H. (2020) Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Ele Verme, Yayma veya Ele Geçirme Suçu. *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, 2(1), 33-62.
- Soyaslan, D. (2020). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Yetkin Yayınları.
- Soyaslan, D. (2018). *Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Yetkin Yayınları.
- Sönmez, Y. (2018). *Günümüz İnternet Ortamında Bilişim Suçları ve Türkiye'deki İnternet Haber Sitelerine Yansımaları* [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No: 506250)
- Sönmez, Ü. (2017). Bilişim Sistemleri Aracılığıyla Dolandırıcılık Suçu. *Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi*, 1(2), 47-68.

- Şare, E. (2022). Türk Ceza Hukukundaki Zorunluluk Haline Genel Bir Bakış. *Çukurova Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, (2), 58-92.
- Şentürk, F.& Kasap, M. (2013) Beyaz Yaka Suçları ve Finansal Yolsuzluklar. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 143-167
- Taşdemir, K. (2009). *Bilişim, Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması ve Dolandırıcılık Suçları*. Cantekin Matbaacılık.
- Taşkın, O. (2016). Son Çare (Ultima Ratio), Olarak Ceza Hukuku. *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(1), 59-91.
- Tezcan, D.& Erdem, M.& Önok, M. (2021). *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*. Seçkin Yayıncılık.
- Toroslu, N. (2018). *Ceza Hukuku: Özel Kısım*. Savaş Yayıncılık.
- Toroslu, N.& Toroslu H. (2018) *Ceza Hukuku: Genel Kısım*. Savaş Yayıncılık.
- Tümerkan, S. (1987). *Dolandırıcılık Suçu Karşılıksız Çek Keşidesi Fiilleri*. Kazancı Hukuk Yayınları.
- Türay, A. (2020). İhmal Suretiyle İcrai Hareketin Sınırlı Sayıda Olup Olmadığı Sorunsalı. *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(3), 115-154
- Tüysüz, F. (2017). *Dolandırıcılık Suçu*. [Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No:489250)
- Ünver, Y. (2003). *Ceza Hukukunda Hukuksal Değer*. Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi. İstanbul Barosu Yayını.
- Yavrutürk, M. (2023). *Bilişim Sistemlerinin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık Suçu*. [Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No:785253)
- Yazıcı, N. (2021). *Türk Ceza Hukukunda Bilişim Suçları*. [Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No: 684226)
- Yazıcıoğlu, Y. (1997). *Bilgisayar Suçları*. Alfa Yayınları.
- Yenidünya, C.& Değirmenci, O. (2003). *Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Bilişim Suçları*. Legal Yayıncılık.
- Yılmaz, S. (2011). 5237 Sayılı TCK'nın 244. Maddesinde Düzenlenen Bilişim Alanındaki Suçlar. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (92), 62-100.
- Yılmaz, Ç. (2018) *Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu*. [Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No:502757)
- Yurtlu, F. (2022). *İhmali Suçlar*. Seçkin Yayıncılık.
- Yükselen Ekinci, E. (2017). Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlar ve Akrabalık İlişkisi. *İstanbul Barosu Dergisi*, 91(4), 190-199.

Serdar Semih ÖZARSLAN

**VERGİ ANAYASASI KAPSAMINDA
VERGİLENDİRME İLKELERİ VE
ÜLKE UYGULAMALARI**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Vergi Anayasası Kapsamında Vergilendirme İlkeleri ve Ülke Uygulamaları
Serdar Semih Özarslan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3879

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 920 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kirtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- ACAR, Mustafa, BİLİR, Hüsnü, "Türkiye'de Sivil Anayasa Arayışları, Anayasal İktisat ve Anayasada Bulunması Gereken İktisadi-Mali Hükümler", **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, C.15, S.24, 2013, s.87-96.
- AKCAGÜNDÜZ, Emre, "Kamu Tercih Teorisi ve Türkiye Üzerine Olan Etkisi Üzerine Bir İnceleme", **Ekonomi Bilimler Dergisi**, C.2, S.2, 2010, s.29-35.
- AKDOĞAN, Alper Cem, **Türk Hukuku ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Açısından Temel Bir İnsan Hakkı Olarak Adil Yargılanma Hakkı**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- AKTAN, Coşkun Can, GENCEL, Ufuk, "Türkiye'de Geriye Doğru Vergileme ve Verginin Hukukiliği İlkesinin İhlali", **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C.5, S.1, 2003, s.1-22.
- AKTAN, Coşkun Can, YAY, Serdar, **Kurallar ve Kurumlar**, Seçkin Yayınları, Ankara, Ocak 2019.
- AKTAN Coşkun Can, "Türkiye'de Kamu Tercih İktisadi ve Anayasal Politik İktisat", **Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi**, C.11, S.2, 2019, s.83-99. (Türkiye'de Kamu Tercih İktisadi)
- AKTAN, Coşkun Can, **Anayasal Vergi Hukuku**, Seçkin Yayınları, Ankara, Eylül 2019.
- AKTAN, Coşkun Can, **Kamu Tercih İktisadi ve Anayasal Politik İktisat**, Seçkin Yayınları, 2.baskı, Ankara, 2019. (Kamu Tercih İktisadi)
- AKTAN, Coşkun Can, **Yeni İktisat Okulları ve İktisadi Düşünce**, Seçkin Yayınları, 3.baskı, Ankara, Ekim 2018. (Yeni İktisat Okulları)
- AKTAN, Coşkun Can, "Anayasal İktisat ve Vergilemede Hukuki Güvenlik İlkesi", **Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi**, C.9, S.2, 2017, s.101-116. (Vergilemede Hukuki Güvenlik İlkesi)
- AKTEPE ARTIK, Sezin, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Medeni Usul Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2014.
- ALÇİN ŞAHİNTÜRK, Deniz, AKYOL BULUT, Öznur, "Mali Disiplini Sağlama Yolunda Mali Kural Uygulamaları", **Manisa Celal Bayar Üniversitesi İİBF Yönetim ve Ekonomi Dergisi**, C.26, S.2, 2019, s.411-433.
- ARSLAN, Cem Barlas, "Vergilemede Açıklık ve Basitlik İlkesi: Kurumlar Vergisi Kanunu'nun Okunabilirlik Düzeyine İlişkin Bir İnceleme", **Ömer**

- Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, C.13, S.4, 2020, s.687-695.
- ATAR, Yavuz, **Türk Anayasa Hukuku**, Seçkin Yayınları, 15.baskı, Ankara, 2022.
- AVCI, Sinan Can, “Anayasa Mahkemesi’nin Vergi ve Matrah Artırımına İlişkin Kararının Ölçülülük İlkesi Yönünden Değerlendirilmesi”, **Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.9, S.2, Aralık 2021, s.293-310.
- AYDIN, Mesut, “Anayasa Mahkemesi Kararlarında Hak Arama Özgürlüğü”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C.61, S.3, 2006, s.1-37.
- AYDINLI, Halil İbrahim, AYHAN, Veysel, “Egemen Kavramının Tarihsel Gelişimi Perspektifinden İktidarın Sınırlandırılması Tartışması”, **Cumhuriyet Üniversitesi İİBF Dergisi**, C.5, S.1, 2004, s.67-84.
- AYDOĞAN, Abdurrahman, **Kamu Maliyesi**, Gazi Kitapevi, 14.Baskı, Ankara, 2011.
- AYYILDIZ, Yaşar, AYYILDIRIM, Kadir, “Vergilendirmede Geçmişe Yürümezlik İlkesinin Türk Vergi Hukukundaki Yeri”, **Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi**, C.3, S.1, 2015, s.57-74.
- BALABAN, Özge, **Türk Vergi Yargısında İstinaf Kanun Yolunun Anayasal Vergilendirme İlkeleri Işığında Değerlendirilmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, 2017.
- BAY, Hakan, **Türk Vergi Sisteminde Vergi Erozyonuna Yol Açan Uygulamalar ve Vergilendirme İlkeleri Bakımından Değerlendirilmesi**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2017.
- BAYSUĞ, İsmail, “Anayasal İktisat ve Türkiye Ekonomisinde Anayasal İktisadın Uygulanabilirliği ile İlgili Bir Değerlendirme”, **Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi**, C.5, S.5, Ekim 2017, s.89-97.
- BİLİCİ, Nurettin, BİLİCİ, Adem, **Kamu Maliyesi**, Savaş Yayınevi, 7.baskı, Ankara, Ekim 2016.
- BİLGİN, Ahmet Burak, **Bireysel Başvuruda 3 Yıl: Bir İnsan Hakları Karnesi**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- BUDAK, Tamer, **Türk Vergi Hukukunda Anayasal Ölçüt: Mali Güç**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2006.
- BUYRUKOĞLU, Selçuk, BUZKIRAN, Davut, “Klasik ve Modern Vergileme İlkeleri Çerçevesinde Uzlaşma Müessesesi”, **İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi**, C.5, S.7, 2016, s.2077-2091.
- BUYRUKOĞLU, Selçuk, GÜLER, Ahmet, “AB Ülkelerinde ve ABD’de Vergileme Yetkisinin Kullanımına İzin Veren Hükümlerin Türk Anayasasında Yer

- Alan Hükümlerle Karşılaştırılması”, *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, C.3, S.2, 2011, s.143-154.
- CAN, İsmail, “Almanya’da Devletin Yapısı ve Vergi Sisteminin Anayasal Temelleri”, *Maliye Dergisi*, S.145, 2004, s.37-96.
- CANDAN, Kadir, “Anayasal Geçmiş, Anayasa Yapım Süreçleri ve Değişiklikleri Bakımından Ülke Deneyimleri”, ed. Semra Gökçimen, Murat Bilgin ve Kadir Candan, *Konularına Göre Karşılaştırmalı Dünya Anayasaları*, içinde, TBMM Basımevi, Ankara, 2022.
- ÇAĞAN, Nami., “Demokratik Sosyal Hukuk Devletinde Vergilendirme”, *AÜHFD*, C.37, S.1-4, 1980, s.129-151.
- ÇAKAN, Seher, AVCI, Orçun, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Mükellef Hakları: Mülkiyet Hakkı ve Adil Yargılanma Hakkı”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.23, S.1, 2021, s.639-678.
- Çalışmamızda kullanacağımız Anayasaların İngilizce metinlerine https://constituteproject.org/constitutions?lang=en&status=in_force&status=is_draft web sitesinden ulaşılmıştır. (Erişim) 20.10.2022
- ÇAPTUĞ, Mehtap, “Hukuki Güvenlik İlkesinin Kavramsal Gelişimi”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, C.9, S.17, 2021, s.133-160.
- ÇAYAN, Gökhan, *Adil Yargılanma Hakkı*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- ÇELİK, Abdullah, *Adil Yargılanma Hakkı Rehberi Anayasa Mahkemesine Başvuru El Kitapları Serisi-3*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2014.
- ÇETİNTÜRK, Ekrem, “Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İdarenin Düzenleyici İşlemleriyle Suç ve Ceza Konulamaz İlkesi”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S.9, 2017, s.39-180.
- DEYNELİ, Fatih, *Türkiye’de Adalet Ekonomisinin Karşılaştırmalı Analizi*, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayın No:2010/405, Ümit Ofset Matbaacılık, Ankara, Mart 2010.
- DİLER, Fatih, *Türk Hukukunda Vergilendirme Yetkisinin Sınırlandırılmasında Hukuk Devleti ve Sosyal Hukuk Devleti*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021, Ankara.
- DOĞRUSÖZ, Mehmet Ezhan, KAPLAN, Nergis Feride, “Vergilendirme Yetkisine Egemen Olan Anayasal İlkeler”, *Journal of Strategic Research in Social Science*, C.4, S.4, 2018, s.41-52.
- EKERYILMAZ, Şebnem, *Vergilemede Hukuki Güvenlik İlkesinin Yargı Kararları Çerçevesinde Analizi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2019.
- ELVAN, Zühre, *Türk Hukukunda Vergilendirme Yetkisinin Karşılaştırmalı Hukuk Açısından İncelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2017.

- ERDEM, Metin, ŞENYÜZ, Doğan, TATLIOĞLU, İsmail, **Kamu Maliyesi**, Ekin Kitapevi, Bursa, 2006.
- EREN, Abdurrahman, “Hukuki Yorum Yöntemleri Açısından Bireysel Başvuru Kararlarının Anayasanın Yorumuna Etkileri”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, C.33, 2016, s.231-301.
- ERGUVAN, Deviner Derya, **Yargı Kararları Işığında İdari İşlemin Geriye Yürümezliği İlkesi ve Geri Alma İstisnası**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017.
- ERKİN, Gözde, “Vergilendirme Yetkisinin Tabi Olduğu Anayasal İlkeler”, **Ankara Barosu Dergisi**, S.3, 2012, s.235-249.
- ERKİN, Gözde, **Türk Hukukunda Vergilendirme Yetkisi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2014.
- FANID, Nematollah A., “İran İslam Cumhuriyetinin Hükümet Sistemi”, **Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C.7, S.12, 2015, s.283-296.
- FENDOĞLU, Hasan Tahsin, “2001 Anayasa Değişikliği Bağlamında Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanması”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, C.19, 2002, s.111-149.
- FENDOĞLU, Hasan Tahsin, “Uluslararası İnsan Hakları Belgelerinin Uygulanmasında ‘Bağımsız Ölçü Norm’ veya ‘Destek Ölçü Norm’ Sorunu”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, C.17, 2000, s.363-385.
- FENDOĞLU, Hasan Tahsin, **Anayasa Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2015.
- FURTUNA YILMAZ, Elif, “Olağanüstü Yönetim Usullerinde Vergilendirme Yetkisinin Hukuki Sınırları ve Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri”, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.25, S.3, 2021, s.431-472.
- GERÇEK, Adnan, BAKAR, Feride, MERCİMEK, Fulya, ÇAKIR, Erdem Utku, ASA, Semih, “Vergilemenin Anayasal Temellerinin Çeşitli Ülkeler Açısından Karşılaştırılması ve Türkiye İçin Çıkarımlar”, **AÜHFĐ**, C.63, S.1, 2014, s.81-130.
- GERÇEK, Adnan, **Türk Vergi Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisi**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2006.
- GÖK, Musa, BİYAN, Özgür, AKAR, Sevda, “Vergilemede Adalet İlkesinin Anayasal Temelleri ve Uygulamaya Yansımaları: Seçilmiş OECD Ülkeleri Açısından Karşılaştırmalı Bir Analiz”, **Marmara Üniversitesi İ.İ.B Dergisi**, C.34, S.1, 2013, s.269-292.
- GÖNÜLTAŞ, Nevin, **Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kararlarının Anayasal Vergilendirme İlkeleri Yönünden Analizi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2022.

- GÖZE, Ayferi, ***Siyasal Düşünceler ve Yönetimler***, Beta Basım Yayım, 18.baskı, İstanbul, 2020.
- GÜNAY, Berrin, TEKİR, Asım Furkan, “Tanzimat Sonrası Vergi Reformlarının Anayasal Vergilendirme İlkeleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi”, ***Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi***, C.24, S.2, Aralık 2018, s.711-742.
- GÜNEŞ, Gülsen, ***Verginin Yasallığı İlkesi***, Oniki Levha Yayıncılık, 4.baskı, İstanbul, 2014.
- GÜRAN, Mehmet Cahit, “Vergilemede Adalet ve Gelir Vergisi Uygulaması”, ***H.Ü İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi***, C.22, S.2, 2004, s.243-265.
- HARRIS, David, O’BOYLE, Michael, WARBRICK Colin, ***Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku***, çev. Mehveş Bingöllü Kırıcı ve Ulaş Karan, Şen Matbaa, Ankara, 2013.
- HATİPOĞLU, Mehmet, “Kamu Görevlilerine Disiplin Cezalarının Uygulanmasında Ölçülülük İlkesi”, ***Ankara Barosu Dergisi***, S.143, 2019, s.181-220.
- HEPAKSARZ Engin, “Kamu Tercihi ve Anayasal İktisat Teorisi Perspektifinden Anayasal Mali Reform”, ***Finansal Politik Ekonomik Yorumlar Dergisi***, C.44, S.514, 2007, s.89-109.
- IŞIK, Abdullah, SAKAL, Mustafa, MERİÇ, Metin, “Anayasal İktisat Teorisi ve Mali Kurallar: Türkiye’de Uygulanabilirliği”, ***Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Fakültesi Dergisi***, C.15, S.2,2010, s.1-25.
- İNCEOĞLU, Sibel, ***Adil Yargılanma Hakkı Rehberi Anayasa Mahkemesine Başvuru El Kitapları Serisi-4***, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2018.
- KAPLAN, Recep, YILMAZOĞLU, Yunus Emre, “AİHM ve Anayasa Mahkemesi İçtihatları Işığında Adil Yargılanma Hakkının Kapsamı Açısından Vergi Uyuşmazlıkları”, ***TAAD***, S.21, 2015, s.445-465.
- KARADUT, İsmail Cem, “Anayasal İktisat ve Ufuktaki Yeni Anayasa: Anayasal İktisat Perspektifinden 1982 Anayasası ve Yeni Anayasa Yapım Süreci”, ***Gümrük& Ticaret Dergisi***, S.2, 2013, s.71-81.
- KARAER, Abdullah, “Vergi ve Kamu Borçlanması”, ed. Semra Gökçimen, Murat Bilgin ve Kadir Candan, ***Konularına Göre Karşılaştırmalı Dünya Anayasaları***, içinde, TBMM Basımevi, Ankara, 2022.
- KARAKOÇ, Yusuf, “Anayasal Vergilendirme İlkeleri Üzerine Bir değerlendirme”, ***Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi***, C.15, S. Özel, 2013, s.1259-1308. (**Anayasal Vergilendirme İlkeleri**)
- KARAKOÇ, Yusuf, “Türk Hukukunda Vergi Kanunlarının Anayasaya Uygunluğunun Anayasal Denetimi”, ***Anayasa Yargısı Dergisi***, C.13, 1996, s.249-373. (**Anayasal Denetimi**)

- KARAKOÇ, Yusuf, "Vergi Gelirlerinin Kamu Giderlerinin Karşılığı Olması İlkesi", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C.21, S.2 (Prof. Dr. Mehmet Akif Aydın'a Armağan), 2015, s.413-455.
- KARAŞ, Göksel, "Kanunilik İlkesi Kapsamında Ek Mali Yükümlülüklerin Değerlendirilmesi", **The Journal of International Scientific Researches**, C.7, S.2, 2022, s.178-190.
- KARLUK, Rıdvan, "Türkiye'de Ekonomik Anayasa ve Üç Önemli Konu", **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.13, S.2, 2013, s.71-89.
- KAŞIKÇI, Mahmut, "Vergi Hukuku Özelinde Mahkemeye Erişim Hakkı Üzerine Bir İnceleme (Çelişkili Karar Yasası-Danıştay Kararlarından Örnekler ve Haklar Bütünü Hukukla Okumak)", **İÜHFİM**, C.75, S.2, 2017, s.535-553.
- KESKİN, Esra, **Türk Vergi Hukukunda Vergi Affının Anayasal Vergilendirme İlkeleri Işığında Değerlendirilmesi**, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa, 2020.
- KILIÇ, Özalp, "Türkiye'de Vergi Adaleti", **Akademik Bakış Dergisi**, S.66, 2018, s.396-411.
- KIZILBOĞA, Ruveyda, "Kamu Tercihi ve Anayasal İktisat Teorilerinin Değerlendirilmesi", **NEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C.2, S.1, 2012, s.91-109.
- KORKMAZ, Kadir, "Takdir Yetkisinin Disiplin Hukukunda Kullanımı ve Yargısal Denetimi", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.13, S.1-2, 2009, s.241-252.
- KOYUNCU, Caner, **Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Anayasal Vergilendirme İlkeleri**, Ekin Kitapevi, Bursa, 2016.
- KÖKÜSARI, İsmail, **Anayasa Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015.
- KÜÇÜK, Adnan, **ABD ve Latin Amerika Ülkelerinde Başkanlık Sistemi ve Uygulamaları**, Adres Yayınları, Ankara, 2019.
- KÜDEN, Aslıhan, **Osmanlıdan Günümüze Mali Anayasa Uygulamaları**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa, 2017.
- LOCKE, John, **Hükümet Üzerine Birinci İnceleme**, çev. Fahri Bakırcı, Kırılancık Yayınevi, Ankara, 2007.
- LOCKE, John, **Yönetim Üzerine İkinci İnceleme**, çev. Fahri Bakırcı, Ebabel Yayınları, 2.baskı, Ankara, 2012.
- MERCİMEK, Fulya, **Hukuki Güvenlik İlkesi ve Karşılaştırmalı Vergi Hukuku**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2019.
- MURATOĞLU, Tahir, "Almanya Federal Cumhuriyeti'nde Devlet Yapılanması", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.18, S.2, 2014, s.291-366.

- NARTER, Recep, SARICAOĞLU, Ercan, "Vergilendirme Yetkisi ile Cezalandırma Yetkisi Etkileşimi: Vergi Ceza Normları", *YBHD*, S.1, 2016, s.119-136.
- OĞURLU Yücel, *Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük İlkesi*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2002.
- ORTAÇ, Fevzi Rifat, ÜNSAL, Hilmi, *Genel Vergi Hukuku*, Gazi Kitapevi, Eylül 2019, Ankara.
- ÖMERCİOĞLU Abdullah, "Bazı Ülkelerin Anayasalarındaki Vergi Ödevine İlişkin Düzenlemelerin Vergi Anayasası Kavramı Çerçevesinde İncelenmesi", *Mali Hukuk Dergisi*, C.18, S.207, 2022, s.611-636. (**Bazı Ülkelerin Anayasalarındaki Vergi Ödevi**)
- ÖMERCİOĞLU, Abdullah, "Mali Kurallar Çerçevesinde Vergi Anayasası Kavramı, Teorik Temelleri ve Hukuki Düzene Etkileri", *Leges Mali Hukuk Dergisi*, C.1, S.1, 2014, s.82-99. (**Vergi Anayasası Kavramı**)
- ÖMERCİOĞLU, Abdullah, *Vergi Yaptırım Hukukuna İlişkin Temel İlkeler Kavramında Vergi Kabahatleri ve Vergi Suçlarındaki Sapmaların İncelenmesi ve Almanya Örneği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale, 2014.
- ÖNCEL, Mualla, KUMRULU, Ahmet, ÇAĞAN, Nami, *Vergi Hukuku*, Turhan Kitapevi, 26.Bası, Ankara, 2017.
- ÖNCÜ ARSLAN, Gülay, "Vergi Hukuku ve Yargılamasına Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Uygulanabilirliği: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Bir Analiz", *TAAD*, S.20, 2015, s.139-190.
- ÖNÜT, Lale Burcu, *İdari Yargılama Hukukunda Adil Yargılanma İlkesi Çerçevesinde Grup Dava Uygulaması*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018.
- ÖZ, Ersan, *Vergilemede Kanunilik İlkesine Göre Türk Vergi Sistemi'nin Değerlendirilmesi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2004.
- ÖZGÜVEN, Ali Volkan, *Türk Vergi Hukukunda Geriye Yürümezlik İlkesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006.
- ÖZKER, Niyazi A., BİNİŞ, Mine, "Mali Kurallar ve Bir Vergi Anayasası Yaklaşımı", *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, C.1, S.1, 2009, s.39-61.
- ÖZTÜRK, Namık Kemal, *Anayasa Hukuku*, Seçkin Yayınları, 3.baskı, Ankara, 2021.
- ROUSSEAU, Jean Jacques, *Toplum Sözleşmesi*, çev. Vedat Günyol, İşbankası Kültür Yayınları, 10.baskı, İstanbul, 2013.
- SAĞLAM, Fazıl, *Temel Hakların Sınırlanması ve Özü*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1982.

- SAKAL, Mustafa, ŞAHİN, Elif Ayşe, "Anayasal İktisat", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.11, S.1, 2009, s.69-112.
- SAKAL, Mustafa, ŞAHİN, Elif Ayşe, "Anayasal İktisatın Temel Felsefesi ve Türkiye'de Uygulanabilirlik Koşulları", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.10, S.1, 2009, s.75-114. (**Anayasal İktisatın Temel Felsefesi**)
- SANYÜREK, Mehmet Bora, "İran Devlet Teşkilatı ve Anayasal Kurumları", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C.6, S.85, 2018, s.359-378.
- SARAÇ, Özgür, EROĞLU, Abdülkerim, *Vergileme İlkelerinin Anatomisi*, Efe Akademi Yayınevi, İstanbul, 2021.
- SARAÇOĞLU, Fatih, *Vergi Teorisi Politikası ve Türkiye Uygulamaları*, Gazi Kitapevi, Ankara, 2022.
- SAVAŞ, Vural, *Anayasal İktisat*, İlke Yayınları, Ankara, 2007.
- Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı. (2016). **Dünyada Başkanlık Sistemi Uygulamaları: ABD, Brezilya, Arjantin, Meksika, Güney Kore, Şili**. Ankara, 2016.
- SMİTH, Adam, *Milletlerin Zenginliği*, çev. Haldun Derin, İşbankası Kültür Yayınları, 17.baskı, İstanbul, 2017.
- SOLAK, Mehmet, "Koalisyoncu Başkanlık Sistemi: Brezilya", ed. Havvana Yapıcı Kaya, *Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri: Başkanlık Sistemi: (ABD, Arjantin, Azerbaycan, Brezilya ve Nijerya Örnekleri)*, içinde, TBMM Basımevi, 2.Baskı, Ankara, 2017.
- SONSUZOĞLU, Elif, *Ödeme Gücüne Göre Vergileme İlkesi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1997.
- ŞAHAN, Özgür, "Cumhurbaşkanı'nın Vergi ile İlgili Düzenleme Yapma Yetkisi, Yetkinin Sınırları ve Yargısal Denetimi", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.14, S.2, 2019, s.693-711.
- ŞENYÜZ, Doğan, YÜCE Mehmet, GERÇEK Adnan, *Vergi Hukuku (Genel Hükümler)*, Ekin Kitapevi, 13.Baskı, Bursa, 2022.
- ŞİŞMAN, Gülden, "Demokratik Ülkelerin Anayasalarında Yasallık, Mali Güce Göre Vergilendirme ve Eşitlik İlkelerinin Vergi Hukuku Açısından Değerlendirilmesi", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.17, S.2, 2009, s.31-48.
- TAŞDELEN, Aziz, "Vergi Kabahatlerinin Anayasal Temelleri Üzerine Düşünceler", *AÜHFD*, C.59, S.4, 2010, s.767-796.
- TEKBAŞ, Abdullah, "Vergi Kanunlarının Tabi Olduğu Anayasal İlkeler", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.12, S. Özel, 2010, s.123-191.

- TEYYARE, Erdoğan, DİRİCAN, Hüseyin, "Adam Smith'in Vergileme İlkeleri Çerçevesinde Vergiye Gönüllü Uyumun Analizi", *International Journal of Public Finance*, C.7, S.1, 2022, s.1-26.
- TOPUZKANIMIŞ, Engin, "Yeniden Paylaşım, Vergilendirme ve Adalet", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.14, S.1, 103-131.
- TOSUN, Seyfullah, *Bölgeli Devlet*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2017.
- TOSUNER, Mehmet, DEMİR, İhsan Cemil, "Toplumsal Bir Olgu Olarak Vergi Ahlakı", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.9, S.3, 2007, s.1-20.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı. (2019). *Almanya Parlamentosunda Yasama, Denetim ve Bütçe Süreçleri*. Ankara, 2019.
- UÇAR, Onur, YERELİ, Ahmet Burçin, "Hukuka Uygunluk Kriteri Olarak "Ölçülülük" İlkesinin Yüksek Yargı Organlarının Vergi Suçlarına İlişkin Kararları Bağlamında Değerlendirilmesi", *Maliye Dergisi*, S.176, Ocak-Haziran 2019, s.575-598.
- UFUK, Tahir M., "Vergi Hukukunda Yorum ve Kıyas", *Yaklaşım Dergisi*, S.101, Mayıs 2001, s.102-106.
- ULUCAN, Devrim, "Eşitlik İlkesi ve Pozitif Ayrımcılık", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.15, Özel S., 2013, s.369-384.
- URUŞ, Ali Fuat, *Optimal Vergilendirme İlkeleri ile Vergilere Karşı Gösterilen Tepkiler Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi*, Ekin Kitapevi, Bursa, 2017.
- USTA, Sefa, BİLGİÇ, Erdal, "Merkezi Yönetim-Yerinden Yönetim İlişkileri: İspanya ve Türkiye Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz", *Strategic Public Management Journal*, C.3, S. Özel, 2017, s.121-137.
- UZUN, Turgay, "Kamu Tercihi ve Anayasal İktisat Kuramı Üzerine Bir Değerlendirme", *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.23, 2009, s.223-246.
- ÜNLÜ, Murat, *Yargı Kararları Işığında Anayasal Vergilendirme İlkeleri ve Sınırları*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale, 2016.
- ÜSTÜN, Ümit Süleyman, "Vergi Hukuku ile İlgili Anayasal İlkeler", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.11, S.1-2, 2003, s.251-271.
- VATANSEVER ÖZTÜRK, Müge, "Vergilerin Kanuniliği İlkesinin Tarihi Gelişimi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.16, S. Özel, 2014, s.4815-4841.
- YAKAR, Soner, BUDAK, Tamer, "Bakanlar Kurulunun Vergi Oranını Belirleme Yetkisinin Alt Sınırı: "Sıfır Oran"ın Anlamı", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.22, S.1, 2013, s.399-426.

- YALTI, Billur, "Vergi Yargılamasında Adil Yargılanma Hakkı: Anayasa Mahkemesi Kararlarında Uygulama Alanı Genişlemesi", (Erişim) <https://anayasatakip.ku.edu.tr/wp-content/uploads/sites/34/2017/08/Billur-Yalt%C4%B1-Adil-Yarg%C4%B1lanma.pdf>, 27.09.2022, s.1
- YAVUZ, Can, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Suç ve Cezaların Kanuniliği İlkesi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.145, 2019, s.13-52.
- YAY, Serdar, "Hukuk ve İktisat Yaklaşımından Kurumsal İktisat ve Anayasal İktisat: Farklılıklar ve Benzerlikler Üzerine Bir İnceleme", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, C.19, S.79, Nisan 2020, s.963-973.
- YAY, Serdar, *Sosyal Refah Devleti*, Astana Yayınları, Ankara, 2020
- YAZICI, Kuddusi, "Türkiye'de Ekonomik Anayasaya Yönelik Öneriler", *SDÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.19, S.3, 2014, s.267-287.
- YERELİ, Ahmet Burçin, KÖKTAŞ, Altuğ Murat, SELÇUK, Işıl Şirin, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Ödeme Gücüne Göre Vergi Uygulamaları: 17. Yüzyıl İstanbul Kadı Sicilleri Üzerine Bir İnceleme", *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.8, S.1, 2015, s.209-221.
- YILDIZ, Ahmet, BAKIRCI, Fahri, *İspanya Anayasası ve Kongre İçtüzüğü*, Sözkesen Matbaa, Ankara, 2011.
- YILMAZ AKGÜL, Gülay, *Kamu Maliyesi*, Türkmen Kitapevi, 5.Baskı, İstanbul, 2019.
- YILMAZ, Elif, "Uzlaşma Müessesinin Hukuki Niteliği ve Temel Vergilendirme İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.13, S.1-2, 2009, s.321-351.
- YILMAZ, Güneş, BİYAN, Özgür, "Vergi Hukukunda Bir Belirsizlik: "Benzeri Mali Yükümlülük" Kavramı ve Bu Kavram Açısından Bakanlar Kuruluna Verilen Yetkilerin Değerlendirilmesi", *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.38, S.2, 2016, s.335-360.
- YİĞİT, Uğur, *Anayasa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Mali Güce Göre Vergilendirme İlkesi*, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2008.
- YÜKSEL, Metin, "Temel Hakların Sınırlandırılması ve Ölçülülük: Ölçülülük İlkesi Evrensel Bir Anayasal İlke Midir?", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.7, S.1, 2017, s.1-74.
- YÜREKLİ, Sabahattin, "Bakanlar Kurulu'nun Vergilendirme Yetkisi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.1, S.2, 1997, s.281-292.
- ZABUNOĞLU, Hamdi Gökçe, "Toplum Sözleşmesi Bağlamında John Locke'un Devlet Anlayışı", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.7, S.2, 2016, s.431-456.

Erdem Arda AKAY

Suçun Kamusalılığı Bağlamında
DEVLETİN MAĞDUR SIFATI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Suçun Kamusalığı Bağlamında Devletin Mağdur Sıfatı
Erdem Arda Akay

Hukuk Yayınları Dizisi – 3880

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 921 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Abadan, Yavuz: **Amme Hukuku ve Devlet Nazariyeleri**, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Yayınları, 1952.
- Ağaoğulları, Mehmet Ali; Köker, Levent: **Kral-Devlet ya da Ölümlü Tanrı**, 5. Baskı, Ankara, İmge Kitabevi Yayınları, 2018.
- Ağaoğulları, Mehmet Ali; Türk, Duygu; Yalçınkaya, Ayhan; Yılmaz, Zafer; Zabcı, Filiz: **Sokrates'ten Jakobenlere: Batıda Siyasal Düşünceler**, İstanbul, İletişim Yayınları, 2020.
- Akal, Cemal Bali **İktidarın Üç Yüzü**, 8. Baskı, Ankara, Dost Kitabevi, 2016.
- Akal, Cemal Bali(der): **Devlet Kuramı**, 6. Baskı, Ankara, Dost Kitabevi, 2018.
- Akbulut, Berrin: **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 10. Baskı, Konya, Adalet Yayınevi, 2023.
- Aksoy Retornaz, Emine Eylem: **"Beccaria'nın Hapis Cezasına Bakışı Üzerine Bir Değerlendirme"**, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı:112, 2014, s. 93-106.
- Alacakaptan, Uğur: **Suçun Unsurları**, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1970.
- Althusser, Louis: **İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları**, Çev. Alp Tümertekin, 4. Baskı, İstanbul, İletişim Yayınları, 2012.
- Althusser, Louis: **Montesquieu: Siyaset ve Tarih**, Çev. Alp Tümertekin, 2. Baskı, İstanbul, İthaki Yayınları, 2018.
- Althusser, Louis **İki Filozof: Macchiavelli-Feuerbach**, Çev. Alp Tümertekin, İstanbul, İthaki Yayınları, 2010.
- Anderson, Benedict: **Hayali Cemaatler: Milliyetçiliğin Kökenleri ve Yayıması**, Çev. İskender Savaşır, 7. Baskı, İstanbul, Metis Yayınları, 2014.
- Arendt, Hannah: **İnsanlık Durumu**, Çev. Bahadır Sina Şener, 10. Baskı, İstanbul, İletişim Yayınları, 2021.
- Aristoteles: **Politika**, Çev. Özgüç Orhan, 2. Baskı, İstanbul, Pinhan Yayıncılık, 2020.

- Arslan, Uğur: **“Vatana İhanet Kavramı ve Suçu”**, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:4, Sayı:1, 2021, s. 47-84.
- Artuk, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen, Mehmet Emin Alşahin, Kerim Çakır: **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 12. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2018.
- Ayman Güler, Birgül: **Devlet Bilimi: Göçebe ve Yerleşik Devlet**, 2. Baskı, Ankara, İmge Kitabevi Yayınları, 2023.
- Baş, Eylem: **Fail ve Mağdur**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Başgil, Ali Fuat: **“Devlet Nedir?: Realist Bir Tarif Denemesi”**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:12, Sayı:4, 1946, s. 981-990.
- Bayraktar, Köksal: **Siyasal Suç**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1982.
- Beccaria, Cesare: **Suçlar ve Cezalar Hakkında**, Çev. Sami Selçuk, 11. Baskı, Ankara, İmge Kitabevi Yayınları, 2023.
- Beiser, Frederick: **Hegel**, Çev. Seçim Bayazıt, İstanbul, Alfa Basım Yayım Dağıtım, 2019.
- Berktaş, Fatmagül: **“Çoğulluk Yeryüzünün Yasasıdır”**, (içinde) Kamusal Alan (ed. Meral Özbek), İstanbul, Hil Yayın, 2015.
- Bourdieu, Pierre: **Devlet Üzerine**, Çev. Aslı Sümer, İstanbul, İletişim Yayınları, 2015.
- Carnoy, Martin: **“Gramsci ve Devlet”**, Praksis, Cilt:3, 2001, s. 252-278.
- Centel, Nur, Hamide Zafer: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 21. Baskı, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2022.
- Cicero: **Devlet Üzerine**, Çev. C. Cengiz Çevik, İthaki Yayınları, 2014.
- Collins, Hugh: **Marksizm ve Hukuk**, Çev. Umre Deniz Tuna, 2. Baskı, Ankara, Dipnot Yayınları, 2016.
- Çaha, Ömer: **Sivil Toplum ve Devlet**, 6. Baskı, Ankara, Orion Kitabevi, 2016.
- Çınar, Meral Uğur: **“Marx, Arendt, Modernite, Yabancılaşma ve Siyaset: Ya da, Modern Çağ'da İnsanca Bir Yaşam Mümkün mü?”**, Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:9, Sayı:2, 2016, s. 140-167.
- Değirmenci, Olgun: **Onarıcı Adalet Uygulaması Olarak Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.

- Demirbaş, Timur: **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 16. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Dobb, Maurice: **Kapitalizmin Gelişimi Üzerine İncelemeler**, Çev. F. Akar, İstanbul, Belge Yayınları, 1992.
- Dönmezer, Sulhi, Sahir Erman: **Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Cilt:2**, 15. Baskı, İstanbul, 2021.
- Dönmezer, Sulhi, Sahir Erman: **Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Cilt:1**, 15. Baskı, İstanbul, Der Yayınları, 2022.
- Durkheim, Emile: **Sosyolojik Yöntemin Kuralları**, Çev. Cemal Bali Akal, Ankara, Dost Kitabevi, 2012.
- Durkheim, Emile: **Sosyoloji Dersleri**, Çev. Ali Berktay, 6. Baskı, İstanbul, İletişim Yayınları, 2018.
- Engels, Friedrich: **Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni**, Çev. Erkin Özalp, 2. Baskı, İstanbul, Yordam Kitap, 2020.
- Erem, Faruk: **Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku, Cilt:1, Genel Hükümler**, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1984.
- Foucault, Michel: **Hapishanenin Doğuşu**, Çev. Mehmet Ali Kılıçbay, 8. Baskı, Ankara, İmge Kitabevi Yayınları, 2019.
- Fraser, Nancy: **“Kamusal Alanı Yeniden Düşünmek: Gerçekte Var Olan Demokrasinin Eleştirisine Bir Katkı”, içinde Kamusal Alan (Der: Meral Özbek)**, İstanbul, Hil Yayınları, 2004.
- Gözler, Kemal: **Devletin Genel Teorisi: Bir Genel Kamu Hukuku Ders Kitabı**, 11. Baskı, Bursa, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2021.
- Gözler, Kemal: **“Devlet’ Kelimesi Üzerine Bir Deneme”**, Türkiye Günlüğü, Cilt:129, Kış 2017, s. 5-9.
- Gramsci, Antonio: **Modern Prens**, Çev. Pars Esin, 4. Baskı, Ankara, Dipnot Yayınları, 2021.
- Güngören Bulgan, Birden: **Georg Jellinek’in Hak ve Devlet Kuramı**, Çev. 3., İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Gürkan, Ülker: **“Montesquieu Ve Kanunların Ruhu (Hukuk Sosyolojisi Açısından Bir Değerlendirme)”**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:40, Sayı:1-4, 1988, s. 5-15.

- Gürten, Kadir: “**Roma’da Devlete Karşı İşlenen Bazı Suçlar ve Cezaları**”, Ankara Barosu Dergisi, Cilt:75, Sayı:3, 2017, s. 53-79.
- Habermas, Jürgen: **Kamusallığın Yapısal Dönüşümü**, Çev. Tanıl Bora-Mithat Sancar, 16. Baskı, İstanbul, İletişim Yayınları, 2021.
- Hafizoğulları, Zeki: **Ceza Normu**, Ankara, Seçkin Kitabevi, 1987.
- Hafizoğulları, Zeki, Muharrem Özen: **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 14. Baskı, Ankara, US-A Yayıncılık, 2022.
- Hakeri, Hakan: **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 28. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2023.
- Harvey, David: **Neoliberalizmin Kısa Tarihi**, Çev. Aylin Onacak, 2. Baskı, İstanbul, Sel Yayıncılık, 2015.
- Hegel, Georg Wilhelm Friedrich: **Hukuk Felsefesinin Prensipleri**, Çev. Cennap Karakaya, Ankara, Sosyal Yayınları, 1991.
- Hobbes, Thomas: **Leviathan**, Çev. Semih Lim, 24. Baskı, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2022.
- Hobsbawm, Eric: **Devrim Çağı: 1789-1848**, Çev. Bahadır Sina Şener, 11. Baskı, Ankara, Dost Kitabevi, 2013.
- Hobsbawm, Eric: **Sermaye Çağı: 1848-1875**, Çev. Bahadır Sina Şener, 7. Baskı, Ankara, Dost Kitabevi, 2019.
- Huberman, Leo: **Feodal Toplumdan Yirminci Yüzyıla**, Çev. Murat Belge, 14. Baskı, İstanbul, İletişim Yayınları, 2014.
- Jessop, Bob: **Devlet Teorisi: Kapitalist Devleti Yerine Oturtmak**, Çev. Ahmet Özcan, Ankara, Epos Yayınları, 2008.
- Jessop, Bob: **Devlet: Dün, Bugün, Gelecek**, Çev. Atilla Güney, Ankara, Nika Yayınevi, 2021.
- Karahanogulları, Onur: **Kamu Hizmeti(Kavram ve Hukuksal Rejim)**, 3. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi, 2015.
- Karahanogulları, Onur: **İdare Hukuku**, Ankara, Turhan Kitabevi, 2022.
- Karakehya, Hakan: **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2023.
- Katoğlu, Tuğrul: “**Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları**”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:61, Sayı:2, 2012, s. 657-694.

- Kaynar, Mete Kaan: “**Sivil Toplumun Kavramsal Tarihi ve Sivil Toplumla İlgili Güncel Tartışmalar**”, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:23, Sayı:1, 2005, s. 339-369.
- Keane, John: **Sivil Toplum ve Devlet: Avrupa’da Yeni Yaklaşımlar**, Çev. Erkan Akın, Aksu Bora, Ahmet Çiğdem, Levent Köker, Mehmet Küçük, Ayşe Nur, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 1993.
- Ketizmen, Muammer: **Cezalandırıcı Adaletten Onarıcı Adalete: Türk Ceza Hukukunda Uzlaştırma**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022.
- Keyman, Selahattin: **Hukuka Giriş**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2000.
- Kınacı, Yusuf Ziya: **Kapitalizmde Ekonomi-Dışı Zorun Somutluklarından Biri Olarak Ceza Siyaseti (Yüksek Lisans Tezi)**, Ankara, 2018.
- Kluge, Alexander, Oskar Negt: **Kamusallık ve Tecrübe: Burjuva ve Proleter Kamusallığın Analizine Doğru**, Çev. Müge Atala, İstanbul, NotaBene Yayınları, 2018.
- Koca, Mahmut, İlhan Üzülmez: **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 13. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Kunter, Nurullah: **Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1954.
- Lea, John: **Crime and Modernity: Continuities in Left Realist Criminology**, London, Thousand Oaks and New Delhi, Sage Publications, 2002.
- Locke, John: **Hükümet Üzerine İkinci Tez**, Çev. Aysel Doğan, İzmir, İlya Yayınevi, 2010.
- Machiavelli, Niccolo: **Hükümdar**, 26. Baskı, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2022.
- Marshall, Gordon: **Sosyoloji Sözlüğü**, Çev. Osman Akınhay-Derya Kömürcü, 5. Baskı, Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları, 2021.
- Marx, Karl: **Hegel’in Hukuk Felsefesinin Eleştirisi**, Çev. Kenan Somer, 3. Baskı, Ankara, Sol Yayınları, 2016.
- McNeill, William H.: **Dünya Tarihi**, Çev. Alaeddin Şenel, 18. Baskı, Ankara, İmge Kitabevi Yayınları, 2021.
- Montesquieu: **Kanunların Ruhu Üzerine**, Çev. Berna Günen, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2017.

- Oppenheimer, Franz: **Devlet**, Çev. Alaeddin Şenel - Yavuz Sabuncu, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1984.
- Ozansü, Mehmet Cemil: **Erken Modernlikte Ceza Sorumluluğunun Kamusallaşması ve Rasyonelleşmesi**, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2014.
- Öcal, Seyran Başak: **Hannah Arendt'te Kamusal Alan Kavramının Epistemolojik Temelleri** (Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2006.
- Ölçer, Hamit: **"Pierre Bourdieu Sosyolojisinde Simgesel Şiddet Sorunsalı ve Biçimleri"**, Nosyon: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi, Sayı:2, 2019, s. 34-49.
- Özbek, Meral(ed.): **Kamusal Alan**, İstanbul, Hil Yayın, 2015.
- Özbek, Veli Özer: **Ceza Hukukunda Suçtan Doğan Mağduriyetin Giderilmesi**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 1999.
- Özbek, Veli Özer; Doğan, Koray; Bacaksız, Pınar; Tepe, İlker: **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 14. Baskı, İzmir, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Özcan, Mehmet Tevfik: **İlkel Topumlarda Toplumsal Kontrol: Hukuk Dışı Mekanizmalar ve İlkel Hukuk**, 2. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2012.
- Özcan, Mehmet Tevfik: **Modern Toplum ve Hukuk Devleti**, 2. Baskı, İstanbul, Tekin Yayınevi, 2017.
- Özdemir, Ali Murat: **Sözün Mülkiyeti: Hukukun Ekonomi Politikası**, Ankara, Dipnot Yayınları, 2008.
- Özdemir, Ali Murat; Ketizmen, Muammer(der): **Türkiye'nin Hukuk Sisteminde Yapısal Dönüşüm**, Ankara, İmge Kitabevi Yayınları, 2014.
- Özdemir, Ali Murat; Saygılı, Abdurrahman; Zabunoğlu, Hamdi Gökçe; Ketizmen, Muammer; Demirli, Aynur; Aykut, Ebubekir; Türkoğlu Karacaova, Ezgi Nur; Uğurlu, Göksu; Şahin, Ozan Giray: **Genel Kamu Hukuku: Kuramsal Yaklaşım**, 2. Baskı, Ankara, İmge Kitabevi Yayınları, 2020.
- Özek, Çetin: **Devlet Başkanına Karşı Suçlar**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1970.
- Özen, Mustafa: **Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 6. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2023.

- Özenç, Berke **Hukuk Devleti: Kökenleri ve Küreselleşme Çağındaki İşlevi**, 2. Baskı, İstanbul, İletişim Yayınları, 2016.
- Özgenç, İzzet: **Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi(Genel Hükümler)**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2005.
- Özgenç, İzzet: **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 17. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Özkazanç, Alev: **Devletin Örgütlenmesi, (içinde) Siyaset: Kavramlar, Kurumlar, Süreçler**, İstanbul, İletişim Yayınları, 2014.
- Özmkas, Utku: “**Homo Homini Lupus’ Sözü Üzerine**”, Kaygı. Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, Cilt:19, Sayı:1, Mart 2020, s. 200-219.
- Öztürk, Bahri, Mustafa Ruhan Erdem: **Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku**, 21. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Pasukanis, Evgeny B.: **Genel Hukuk Teorisi ve Marksizm**, Çev. Onur Karahanoğulları, İstanbul, İletişim Yayınları, 2019.
- Platon: **Devlet**, Çev. Sabahattin Eyüboğlu - M. Ali Cimcoz, 48. Baskı, İstanbul, İş Bankası Kültür Yayınları, 2022.
- Poggi, Gianfranco: **Devlet: Doğası, Değişimi ve Geleceği**, Çev. Aysun Babacan, 4. Baskı, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2014.
- Rawls, John: **Halkların Yasası ve “Kamusal Akıl Düşüncesinin Yeniden Ele Alınması”**, Çev. Gül Evrin, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2006.
- Renan, Ernest: **Ulus Nedir?**, Çev. Gökçe Yavaş, 2. Baskı, İstanbul, Pinhan Yayıncılık, 2019.
- Rousseau, Jean Jacques: **Toplum Sözleşmesi**, 31. Baskı, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2022.
- Sancar, Mithat: **“Devlet Aklı” Kısacında Hukuk Devleti**, 5. Baskı, İstanbul, İletişim Yayınları, 2010.
- Saygılı, Abdurrahman: **“Jean Bodin’in Egemenlik Anlayışı Çerçevesinde Kralın İki Bedeni Kuramına Kısa Bir Bakış”**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:63, Sayı:1, 2014, s. 185-198.
- Scott, George Ryley: **İşkencenin Tarihi**, Çev. Hamide Koyukan, Ankara, Dost Kitabevi, 2001.

- Selçuk, Sami: **Suç Hukuku Doğmatığı ve/ya Grameri, III.Kitap: Suç Politikası**, Ankara, İmge Kitabevi Yayınları, 2022.
- Soyaslan, Doğan: **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 10. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, 2022.
- Şahin, Cumhuriyet, Neslihan Göktürk: **Ceza Muhakemesi Hukuku - I**, 12. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Şenel, Alaeddin **Siyasal Düşünceler Tarihi**, 4. Baskı, Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları, 1995.
- Teziç, Erdoğan: **Anayasa Hukuku**, 17. Baskı, İstanbul, Beta Yayınevi, 2014.
- Tilly, Charles: **Zor, Sermaye ve Avrupa Devletlerinin Oluşumu**, Çev. Kudret Emiroğlu, Ankara, İmge Kitabevi Yayınları, 2001.
- Toroslu, Nevzat: **Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu**, Tıpkı Bası(1.Baskı: 1970). Baskı, Ankara, Savaş Yayınevi, 2019.
- Toroslu, Nevzat, Haluk Toroslu: **Ceza Hukuku Genel Kısım**, 26. Baskı, Ankara, Savaş Yayınevi, 2021.
- Uygun, Oktay: **Hukuk Teorileri**, 3. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Ünver, Yener: **Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2003.
- von Bar, Carl Ludwig: **A History of Continental Criminal Law**, Çev. Thomas S. Bell, Cilt:6, Boston, Association of American Law Schools, 1916.
- Wagner, Peter: **Modernliğin Sosyolojisi**, Çev. Mehmet Küçük, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2005.
- Weber, Max: **Meslek Olarak Siyaset**, Çev. Afşar Timuçin - Mehmet Sert, İstanbul, Chiviyazıları Yayınevi, 2006.
- Weber, Max: **Ekonomi ve Toplum, Cilt:1**, Çev. Latif Boyacı, İstanbul, Yarıncı Yayınları, 2012.
- Yalçın Sancar, Türkan: **"Türklüğü, Cumhuriyeti, Meclisi, Hükümeti, Adliyyeyi, Bakanlıkları, Devletin Askeri ve Emniyet Muhafaza Kuvvetlerini" Alenen Tahkir ve Tezyif Suçları**, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2006.
- Yalçın, Türkan, Timuçin Köprülü: **Ceza Hukuku Genel Hükümler Uygulamalı Çalışmaları**, 10. Baskı, Ankara, Savaş Yayınevi, 2023.

- Yenisey, Feridun, Ayşe Nuhoglu: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 9. Baskı, 2021, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Yıldırım, Selahattin: **Gramsci'yi Okumak**, İstanbul, İletişim Yayınları, 2018.
- Yılmaz, Zafer: **Hannah Arendt'te Özel Alan-Kamusal Alan Ayrımı ve Modern Çağda Toplumsal Alan** (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Erzurum, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.
- Yükselbaba, Ülker: **Habermas ve Kamusal Alan: Burjuva Kamusal Alanından İletişimsel Kamusal Alanına Geçiş**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2012.
- Zabcı, Filiz Çulha: **Siyasal Kuramda Kamusal Alan Sorunsalı: Habermas ve Arendt** (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 1997.
- Zabunoğlu, Hamdi Gökçe: **"Geçmişten Günümüze Demokratikleşme Açısından Türkiye'de Sivil Toplum"**, Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:5, Sayı:10, Aralık 2017, s. 13-40.
- Zabunoğlu, Yahya Kâzım; Mumcuoğlu, Maksut; Saygılı, Abdurrahman; Zabunoğlu, Hamdi Gökçe: **Devletin Genel Kuramı Dersleri Cilt-1**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2021.

Fatma Cansel POLAT KEKÜLLÜOĞLU

Hakim

**KAMBIYO SENETLERİNE MAHSUS
HACİZ YOLUYLA TAKİPTE
ŞİKÂYET VE SONUÇLARI**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yoluyla Takipte Şikâyet ve Sonuçları
Fatma Cansel Polat Keküllüoğlu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3881

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 922 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Acar, Ayşe Ece. *İcra Mahkemesi Kararlarına Karşı İstinaf Kanun Yolu*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Akil, Cenk. *İstinaf Kavramı*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2010.
- Akil, Cenk. "Basit Yargılama Usulünde Dosya Üzerinden Nihai Karar Verilip Verilemeyeceği (HMK m. 320/1) Üzerine Düşünceler". *Terazi Aylık Hukuk Dergisi*. 7/75 (2012): 14-19.
- Akil, Cenk. "Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları (28.02.2018 Tarih Ve 7101 Sayılı Kanunla Yapılan Değişikliklere Göre", *TBB Dergisi*, 141/2019: 227-257.
- Akkaya, Tolga. *Medeni Usul Hukukunda İstinaf*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2009.
- Aksu, Özge. "Ticari Uyuşmazlıkların Arabuluculuk Yolu İle Çözümü (İngiltere Örneği ve Avrupa Birliği Hukuku Çerçevesinde Bir Değerlendirme)". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009.
- Akteke, Mustafa Yasir. "Kambiyo Senetlerinde Defiler". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- Aktepe, Sezin. "İpoteğin Alacağa Bağlı Hak Olması ve Diğer Özellikleri". *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 6/12 (2007/2): 177-193.
- Akyel Kasırğa, Şeyma. "İcra Takibinde Derdestlik". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Ansay, Sabri Şakir. *Hukuk İcra ve İflas Usulleri*. Ankara: İstiklal Matbaası, 1960.
- Arslan, Firdevs. "Kambiyo Senetlerinde Aval", *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6/1(2020):93-132.
- Arslan, Ramazan vd. *İcra ve İflas Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Arslan, Ramazan. *İcra ve İflas Hukukunda İhale ve İhalenin Feshi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1984.
- Arslan, Ramazan vd. *Medeni Usul Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- Atalı, Murat, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan. *İcra ve İflas Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Atalı, Murat, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan. *Medeni Usul Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.

- Aydemir, Fatih. "1581 Sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu M. 12'de Düzenlenen İlam Niteliğinde Belge ve Bu Belgeye İlişkin Olarak Uygulamadaki Hukuki Sorunlar". *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 23/34 (2019): 309-356.
- Aydın, Muzaffer. *Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu İle Takipte Şikâyet*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2011.
- Basım, Aybüke. "Borçlunun Kambiyo Hukuku Bakımından Şikâyeti" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- Berkin, Necmettin M. "Cebri İcra Faaliyetinden Sorumluluk". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. 37/1-4 (1972): 217-241.
- Berkin, Necmettin M. *Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi*. İstanbul: Filiz Kitapevi, 1980.
- Bilge, Necip ve Ergun Önen. *Medeni Yargılama Hukuku Dersleri*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1978.
- Bilgeç, Hakan. "Yetki Sözleşmesinin Ticaret Hukuku Perspektifinden Değerlendirilmesi" *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 25/3, (2021): 39-68.
- Bilir, Faruk. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Yapısı ve 14 Nolu Protokol", *AÜHFD*. 55/1, (2006): 135-156.
- Bozer, Ali ve Celal Göle. *Kıymetli Evrak Hukuku*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü (Türkiye İş Bankası AŞ Vakfı), 2021.
- Bozkurt, Tamer. *Kıymetli Evrak Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Boztosun, Esmâ Hande. "İcra Hukukunda Süresiz Şikâyet Sebepleri". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Budak, Ali Cem. *İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip*, İstanbul: Oniki levha yayınları, 2010.
- Can, Mehmet Çelebi. "Türk Borçlar Kanunu'nun 603. Maddesinin Kıymetli Evrak Hukukunda Uygulanabilirliği - Avalde Eşin Rızası Aranmalı mı?" *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21/3(2017): 35-74.
- Can, Mertol. *Kıymetli Evrak Hukuku*, Ankara: İmaj Yayınları, 2019.
- Çelik, Ümmü Gülsüm. "Çekte Düzenleme Yeri ve İbraz Süreleri". *Dicle Akademi Dergisi*, 2/2 (2022): 95-133.
- Çiftçi, Pınar. *İcra Hukukunda Menfaat Dengesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2010.
- Deynekli, Adnan. *Türk Hukukunda Kambiyo Senetlerine Özgü İflâs Yoluyla Takip*. Ankara: Turhan Yayınevi, 2005.
- Direnisa, Efe. "İcra Müdürünün Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz veya İflâs Yoluyla Takibin Şartlarına İlişkin Yapması Gereken İncelemenin Kapsamı ve Sınırları". *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 4/1 (2022): 117-164.
- Ekmekçi, Ömer vd. *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2019.

- Ercan, İsmail. *Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2021.
- Erdoğan, Vildan. Hüseyin Zorlu. "İcra Hukukunda İradi Taraf Değişikliği". *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*. 7/2 (2022): 1119-1160.
- Ersen Perçin, Gizem. "Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemlerinden Arabuluculuğun Hukuksal Düzenlemelerdeki Yeri". *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 31/2(2012): 177-201.
- Eroğlu, Orhan. "İpoteğin Paraya Çevrilmesine İlişkin Takipte İcra Müdürünün Yapması Gereken İşlemler ve Alması Gereken Tedbirler". *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 18/2 (2021): 891-930.
- Ersoy, Ayşe Nur. "Çek Ve Ödenmesine İlişkin Sorunlar". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Fak, Alican. "Çek Alacaklarının Kambyo Senetlerine Mahsus Haciz Yoluyla Takibi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.
- Görgün, Şanal vd. *Medeni Usul Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- Görgün, Şanal, Levent Börü ve Mehmet Kodakoğlu. *İcra ve İflas Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- Güler, Fulya. "Kambyo Senetlerine Mahsus Haciz Yoluyla Takipte Ödeme Emrine İtiraz". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993.
- Gündoğdu, Süleyman Burak. "Anayasa Mahkemesinin İcra ve İflâs Hukukundaki Şikâyet Müessesesine Hukukî Dinlenilme Hakkı Açısından Yaklaşımı". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*. 9/18 (2021): 89-116.
- Güneş, Derya Belgin. "Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Mahkemesi Bakımından Etkileri" Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
- Güral, Jale. "Kefalet Akdiyle Aval Arasındaki Fark ve Benzerlikler" *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 8/3(1951): 435-478.
- Halman Çetin, Emine. *İcra İflas Hukukunda Şikâyet ve İcra Mahkemelerinde Yargılama Usulü*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2010.
- Helvacı, Mehmet. "Kambyo Senetlerinde Def'iler". *Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan*, C.1, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2007.
- Helvacı, Mehmet. "Kambyo Senetlerine Özgü Takip Yolları". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. 71/2 (2013): 165-191.
- İyilikli, Ahmet Cahit. *Hukuk Yargılamasında Kesin Hüküm*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.
- Karahmetoğlu, İsmail Özgün. "Bonoda Düzenleme Yeri", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 25/2 (2021): 165-209.

- Karaman Coşgun, Özlem. "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Teşebbüs Kavramı ve Tacir Sayılmasının Sonuçları". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 21/1 (2015): 107-166.
- Karamanlioğlu, Argun. "Kambiyo Senetlerinde Düzenleyenin İmzası ve Bulunmamasının Sonuçları". *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 1/2(2013), 89-116.
- Karşlı, Abdurrahim. *İcra Hukuku Ders Kitabı*. İstanbul: Alternatif Yayınları, 2010.
- Karşlı, Abdurrahim. *İcra ve İflas Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitapevi, 2022.
- Kaya, Sedat. *Bonoya Dayalı Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yoluyla Takip*. Ankara: Adalet Yayınları, 2020.
- Kayar, İsmail. *Ticaret Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2018.
- Kayıhan, Şaban. *Kıymetli Evrak Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2021.
- Kaynak, Seda. "Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yoluyla Takipte İtiraz Yargılaması". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.
- Kiraz, Taylan Özgür. *Yargı Kararları İle Birlikte İcra Mahkemesinde İtirazın Kaldırılması*. Ankara: Adalet, 2013.
- Kuru, Baki ve Burak Aydın. *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Kuru, Baki. "Almanca Düzenlenmiş Poliş ve Bonoya Dayanarak Türkiye'de İlamsız İcra Takibi Yapılması (İlamsız İcra)". *Prof. Dr. Yaşar Karayalçın'a 65. Yaş Armağanı*. Ankara: 1988.
- Kuru, Baki. *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.
- Kuru, Baki. *İcra ve İflas Kanunu Hakkında Düşünceler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1962.
- Meriç, Nedim. *Türk- İsviçre Hukukunda Paylaşırma Kuralları ve Sıra Cetveline Müracaat Yolları*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.
- Muşul, Timuçin. *İcra İflas Hukukunda Şikâyet*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Narbay, Şafak. *Çekte İbraz Sürelerinin Belirlenmesinde Ölçü Alınan 'Yer' Kavramına 'De Lege Lata' ve 'De Lege Ferenda' Çözüm Önerileri*, Ünal Tekinalp'e Armağan, C.1, İstanbul 2003.
- Narbay, Şafak ve Şengül Al Kılıç. "Yargıtay 11'inci Hukuk Dairesi'nin 23.01.2017 Tarih ve 2017/38 Esas, 2017/444 Karar Sayılı Kararı Çerçevesinde Şirketin Yetkili Temsilcisi Aracılığıyla Düzenlenen Bonolarda Asıl Borçlu Sifatının Belirlenmesi Üzerine Düşünceler". *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 78/1 (2020):193-223.
- Narbay, Şafak ve Zehra Güney. "6728 Sayılı Kanun'un Çeke İlişkin Hükümlerinin "Çekte Şekil Şartları" Bakımından Değerlendirilmesi". *Terazi Hukuk Dergisi*. 12/126 (2017): 42 - 60.
- Olgaç, Senai ve Haydar Köymen. *İçtihatlarla İcra ve İflas Kanunu*. Ankara: Hak Kitapevi, 1965.

- Özbyay, İbrahim. "6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre İstinaftan sonraki Temyiz Sistemimizde Temyiz Edilebilen ve Edilemeyen Kararlar". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 69/1-2 (2011): 411-428.
- Özbyay, İbrahim. "Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri". *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10/3-4 (2006): 459-475.
- Özçelik, Volkan. *İcra Müdürünün Takdir Yetkisi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.
- Özkes, Muhammet. *100 Soruda Medeni Usul Hukukunda Yeni Kanun Yolu Sistemi İstinaf ve Temyiz*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.
- Öztan, Fırat. *Kıymetli Evrak Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınevi, 2021.
- Öztan, Fırat. "Ticari Senetlerde Birden Fazla Lehtar Gösterilmesi", *Batider*. 9/4 (1978): 1019-1024
- Öztan, Fırat. "Ticari Senetlerde İmzaların İstiklâli İlkesi". *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. 10/2 (1979): 391-396.
- Pekcanitez, Hakan vd. *İcra ve İflas Hukuku (Ders Kitabı)*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2021.
- Pekcanitez, Hakan ve Cemil Simil. *İcra İflas Hukukunda Şikâyet*. İstanbul: Vedat kitapçılık, 2017.
- Pekcanitez, Hakan. *İcra- İflas Hukukunda Şikâyet*. Ankara: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 1986.
- Polat, Tuğçe. "Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Poroy, Reha ve Ünal Tekinalp. *Kıymetli Evrak Hukuku Esasları*. İstanbul: Vedat Yayıncılık, 2021.
- Postacıoğlu, İlhan E, Sümer Altay. *İcra Hukuku Esasları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010.
- Reisoğlu, Seza. *Çek Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2011.
- Sadıkxzada, Abulfaz. "Kesin Hükmün Olumlu Etkisi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Seviğ, Vasfi Raşit. *Türk İcra ve İflas Kanunu C. 1*. Ankara: İş ve Ekonomi Matbaası, 1966.
- Tanrıver, Süha. "Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları Ve Özellikle Arabuluculuk" *TBB Dergisi*, 19/64 (2006):151-178.
- Tanrıver, Süha. *Medeni Usul Hukuku*. C.1 Ankara: Yetkin yayınları, 2021.
- Taş Korkmaz, Hülya. *İflas Masası*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2010.
- Tikveş, Özkan. *İçtihatlarla Açıklamalı İcra ve İflas Kanunu (Şerh)*. İstanbul: Acar Matbaacılık Tesisleri, 1990.
- Tüzemen Atık, Ebru. "Kambiyo Senetlerinde Yetki Kaydı ve Bu Kaydın Tacir veya Kamu Tüzel Kişisi Olmayan Avalist ve Cirantalara Etkisi". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Dergisi*. 25/2 (2021): 3-48.

- Uğur, Aynaz. "Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu İle Takipte Çeke İlişkin Sorunlar". *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 8/1 (2013): 259-275.
- Uyar, Talih. "Genel Haciz Yolu İle İlamsız Takiplerde Yetkili İcra Dairesi". *TBB Dergisi*, 56, (2005): 328-340.
- Uyar, Talih. "İcra Hukukunda Bono'nun (Emre Muharrer Senet'in) Geçerlilik Koşulları". *TBB Dergisi*, 74, (2008): 290-325.
- Uyar, Talih. "İcra Hukukunda Süreler", *TBB Dergisi*, 55, (2004): 239-260.
- Uyar, Talih, Alper Uyar ve Cüneyt Uyar. *İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri*. Ankara: Bilge Yayınevi, 2021.
- Ülgen, Hüseyin vd. *Kıymetli Evrak Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021.
- Ülgen, Hüseyin vd. *Ticari İşletme Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.
- Üstündağ, Saim. *İcra Hukukunun Esasları*. İstanbul: Filiz Yayınevi, 2004.
- Varol, Gökçe. "İcra Mahkemelerinde Yargılama Usulü". *Anadolu Üniversitesi Hukuk Dergisi*. 6/2 (2020): 435-465
- Vural, Seven. "Hamiline Yazılı Çekte Ciranta Tarafından Konan Bedeli Teminattır Kaydının Hukuki Sonucu". *DEÜHFD*. 5/2 (2003): 143-158.
- Yardım, Mehmet Ertan. "Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yoluyla Takipte İtiraz". Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.
- Yasan, Mustafa. *Kıymetli Evrak Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2021.
- Yıldırım, Mehmet Kamil ve Nevhis Deren Yıldırım. *İcra ve İflas Hukuku*. İstanbul: Beta, 2021.
- Yılmaz, Ejder. *İcra ve İflas Kanunu Şerhi*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.
- Yılmaztekin, Ahmet Ertan. "İcra-İflas Hukukunda Şikâyet Sebepleri Ve Süresi". *İzmir Barosu Dergisi*. 87/2 (2022): 459-488.
- KANUN, YÖNETMELİK, TASARI VE RAPORLAR**
- 718 sayılı Adalet Komisyonu Raporu, 7, (05.10.2022), <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c041/tbmm22041052ss0372.pdf>.
- Adalet Komisyonu Gerekçesi, MMTD, Dönem 1, Toplantı 2, S. Sayısı: 461, 49, (20.04.2023) mm_01036058ss0461ek01.pdf (tbmm.gov.tr)
- Resmi Gazete, 4721 Sayılı *Türk Medeni Kanunu*, 22/11/2001, 24607.
- Resmi Gazete, 492 Sayılı *Harçlar Kanunu*, 17/07/1964, 11756.
- Resmi Gazete, 5311 sayılı *İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*, 02/03/2005, 25759.
- Resmi Gazete, 6216 Sayılı *Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun*, 30/03/2011, 27894.
- Resmi Gazete, 6325 Sayılı *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu*, 22/06/2012, 28331.

Resmi Gazete, 5941 Sayılı Çek Kanunu, 20/12/2009, 27438.

Resmi Gazete, İcra Müdür ve Yardımcıları ile İcra Kâtiplerinin Sınav, Atama ve Nakil Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 14.09.2022, 31953.

Tasarı Gerekçesi, MMTD, Dönem 1, Toplantı 2, S. Sayısı: 461, 20, (20.04.2023), mm_01036058 ss0461ek01.pdf (tbmm.gov.tr)

Tasarı ve Adalet Komisyonu Metni Karşılaştırması, MMTD, Dönem 1, Toplantı 2, S. Sayısı:461, 158, (20.04.2023), mm_01036058ss0461ek01.pdf (tbmm.gov.tr).

İNTERNET ERİŞİM KAYNAKLARI

<http://www.turkhukuksitesi.com>, E.T. 23/04/2023.

<https://app.e-uyar.com>, E.T. 17/03/2023.

Türk Dil Kurumu, *Güncel Türkçe Sözlük*, <http://www.tdk.gov.tr>, E.T. 17/03/2023.

Yargıtay, yargitay.gov.tr, E.T. 19/11/2022.

YÜKSEK MAHKEME KARARLARI

Anayasa Mahkemesi, K. 1965/57 (26 Ekim 1965), <https://normkararlarbilgi.bankasi.anayasa.gov.tr>

Anayasa Mahkemesi, K. 1966/33 (20 Eylül 1966), <https://normkararlarbilgi.bankasi.anayasa.gov.tr>

Anayasa Mahkemesi, K. 2012/68 (22 Kasım 2012), <https://normkararlarbilgi.bankasi.anayasa.gov.tr>

Anayasa Mahkemesi, K. 2013/4073 (21 Ocak 2016), <https://kararlarbilgi.bankasi.anayasa.gov.tr>

Anayasa Mahkemesi, K. 2013/3078, (21 Ocak 2016), <https://kararlarbilgi.bankasi.anayasa.gov.tr>

Anayasa Mahkemesi, K. 2013/4075, (10 Mart 2016), <https://kararlarbilgi.bankasi.anayasa.gov.tr>

Anayasa Mahkemesi, K. 2014/14955 (17 Mayıs 2016), <https://kararlarbilgi.bankasi.anayasa.gov.tr>

Anayasa Mahkemesi, K. 2014/19289 (27 Ekim 2016), <https://kararlarbilgi.bankasi.anayasa.gov.tr>

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 18. Hukuk Dairesi, K. 2022/1480, (27 Ekim 2022), UYAP.

Bursa Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi, K. 2021/2260, (20 Ekim 2021), UYAP.

Bursa Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi, K. 2023/926, (5 Nisan 2023), UYAP.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi, K. 2022/1681, (26 Mayıs 2022), UYAP.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 22. Hukuk Dairesi, K. 2021/3385, (09 Aralık 2022), UYAP.

- İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi, K. 2022/2565 (17 Kasım 2022), UYAP.
- İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi, K. 2022/273, (07 Mart 2022), UYAP.
- İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi, K. 2022/273, (31 Ocak 2022), UYAP.
- Konya Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi, K. 2021/1293, (28 Eylül 2021), UYAP.
- Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi, K. 2021/411, (12 Mart 2021), UYAP.
- Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, K. 2015/9507 (28 Eylül 2015). <https://www.forum-adalet.net/index.php?topic=253.0>
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 2006/12549, (12 Haziran 2006).
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 2015/9616 (13 Nisan 2015), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 1979/9067 (27 Kasım 1979).
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 1985/89424, (12 Kasım 1985), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 1991/4403 (4 Nisan 1991). <https://www.forum-adalet.net/index.php?topic=253.0>
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 1999/13391 (28 Ekim 1991), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2002/1929, (31 Ocak 2002), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2004/1905, (3 Şubat 2003), <https://app.e-uyar.com>
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2005/404, (21 Şubat 2005), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2006/17094 (22 Eylül 2006), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2006/17207 (25 Eylül 2006), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2006/4930 (10 Şubat 2006), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2007/ 4183 (8 Mart 2007), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2007/3939, (5 Mart 2007), <http://www.turk-hukuksitesi.com>
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2007/9565, (10 Mayıs 2007), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2008/14501, (7 Temmuz 2008), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2008/5470, (20 Mart 2008), <https://app.e-uyar.com>.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2009/1493, (26 Şubat 2009), <https://app.e-uyar.com>.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2010/174, (12 Ocak 2010), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2010/3582, (18 Şubat 2010), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2011/11974, (7 Haziran 2011), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2012/19034 (4 Haziran 2012) <https://app.e-uyar.com>
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2012/22039, (22 Haziran 2012), UYAP.

- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2012/36081, (6 Haziran 2012), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2013/23272, (20 Haziran 2013), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2013/25727, (9 Temmuz 2013), <https://app.e-uyar.com>.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2013/28965, (18 Eylül 2013), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2013/32989(22 Ekim 2013), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2013/5589, (25 Şubat 2013), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2013/8791 (10 Haziran 2013), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2014/16838, (10 Haziran 2014), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2014/3105, (10 Şubat 2014), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2014/86, (16 Ocak 2014), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2015/228, (12 Ocak 2015), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2015/28564, (17 Kasım 2015), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2015/29941, (1 Aralık 2015), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2015/729 (14 Ocak 2016), karararama.yargitay.gov.tr.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2016/13343, (5 Mayıs 2016), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2016/24199, (24 Kasım 2016), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2016/25227 (12 Aralık 2016), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2016/3489, (11 Şubat 2016), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2016/7077 (10 Mart 2016), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2017/13747, (7 Kasım 2017), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2018/3060, (22 Mart 2018), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2018/310, (21 Nisan 2018), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2018/8347, (14 Mart 2023), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2019/1050, (24 Ocak 2019), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2019/14054 (7 Temmuz 2019), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2019/16733, (19 Kasım 2019), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2020/6888 (14 Eylül 2020), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2021/2465 (4 Mart 2021), yargitay.gov.tr.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2021/5055, (20 Mayıs 2021), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2021/5189, (24 Mayıs 2021), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2022/11362, (01 Kasım 2022), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2022/11922, (10 Kasım 2022), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2022/4658, (1 Haziran 2022), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2022/8917, (4 Ekim 2022), UYAP.

- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2023/1655, (14 Mart 2023), UYAP.
- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2023/329, (19 Ocak 2023), UYAP.
- Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, K. 1977/9125, (3 Kasım 1977), Lexpera.
- Yargıtay 23. Hukuk Dairesi, K. 2013/767, (3 Aralık 2013), UYAP.
- Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, K. 2019/7075, (24 Eylül 2019), UYAP.
- Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, K. 2022/6781, (20 Eylül 2022), UYAP.
- Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, K. 2013/4219 (25 Mart 2013), <https://app.e-uyar.com>
- Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, K. 2014/7221, (15 Nisan 2014), UYAP.
- Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, K. 2015/19145, (26 Ekim 2015), UYAP.
- Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, K. 2021/3313, (8 Nisan 2021), UYAP.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 1972/104, (16 Şubat 1972), <https://legal.bank.net>
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2005/561 (5 Ekim 2005), UYAP.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2008/495 (16 Temmuz 2008), UYAP.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2008/495, (16 Temmuz 2008), UYAP.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2012/147 (14 Mart 2012), UYAP.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2012/725 (17 Ekim 2012), UYAP.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2013/211, (6 Şubat 2013), UYAP.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2013/214 (6 Şubat 2013), <https://app.e-uyar.com>
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2016/798, (15 Haziran 2016), UYAP.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2018/759, (11 Nisan 2018), UYAP.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2020/855 (10 Kasım 2020), UYAP.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2021/1147 (5 Ekim 2021), UYAP.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2021/1147, (5 Ekim 2021), UYAP.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2022/12 (18 Ocak 2022), <https://app.e-uyar.com>
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2022/232 (1 Mart 2022), UYAP.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2022/47, (1 Ocak 2023), UYAP.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 2022/873, (8 Haziran 2022), UYAP.
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K. 99/301, (12 Mayıs 1999).
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, K.1992/5, (14 Aralık 1992), <https://app.e-uyar.com>

Doç. Dr. Alpaslan AKARTEPE

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı

TÜRK HUKUKU'NA GÖRE

ÖLÜNCEYE KADAR
BAKMA SÖZLEŞMESİ

6098 SAYILI TÜRK BORÇLAR KANUNU'NA GÖRE

Güncellenmiş ve Genişletilmiş

3. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Hukuku'na Göre Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi
Alpaslan Akartepe

Hukuk Yayınları Dizisi – 3882

Üçüncü Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 923 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 47771
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

- AKARTEPE, Alpaslan:** *“Evlilik Birliğinde Eşlerden Birisinin Bazı Malvarlığı Değerleri Üzerindeki Tasarruf Yetkisinin Sınırlandırılması”*, EÜHFD, C. XIII, S. 1-2, s.167-192.
- AKARTEPE, Alpaslan:** *Türk Borçlar Hukukuna Göre Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1994.
- AKARTEPE, Alpaslan:** *Türk Borçlar Kanunu’na Göre Kefalet Sözleşmesinin Sona Ermesi*, Ankara 2023.
- AKBIYIK, Cem:** *Karma Bağışlama Kavramı ve Miras Hukukundaki Yeri*, İstanbul 1997.
- AKGÜN, M. Zerrin:** *“Ölünceye Kadar Bakma Akdi”*, AD, C. 44, Y. 1953, S. 8, s. 821-843.
- AKINTÜRK, Turgut:** *Türk Medeni Hukuku, Yeni Medeni Kanun’a Uyarlanmış Aile Hukuku, İkinci Cilt, Yenilenmiş Yedinci Baskı*, İstanbul 2002
- AKİPEK, Jale/AKINTÜRK, Turgut:** *Türk Medeni Hukuku, Yeni Medeni Kanun’a Uyarlanmış Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Birinci Cilt, Yenilenmiş Dördüncü Baskı*, İstanbul 2002.
- AKİPEK, Şebnem/KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan:** *Sözleşmeler Rehberi, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş İkinci Baskı*, Ankara 2002.
- AKYOL, Şener:** *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, I. Fasikül*, İstanbul 1984.
- AKYOL, Şener:** *Tam Üçüncü Şahıs Yararına Sözleşme*, İstanbul 1976.
- ALTAŞ, Hüseyin:** *Şekle Aykırılığın Olumsuz Sonuçlarının Düzeltilmesi*, Ankara 1998.
- ALTHERR, Hans/BREM, Ernst/BUHLMAN, Hubert:** *Schweizerisches Obligationenrecht*, Bern 1989.
- ANTALYA, O. Gökhan:** *“Geçerlilik Şekline Aykırılığın Yaptırımı ve Sınırları”*, YD, C. 18, Temmuz-1992, S. 3, s. 365-389.
- ANTALYA, O. Gökhan:** *Marmara Hukuk Yorumu, Miras Hukuku, Cilt III, (Yayına Hazırlayanlar: ANTALYA, O. Gökhan/SAĞLAM, İpek)*, Genişletilmiş 4. Baskı, Ankara 2019.
- ANTALYA, O. Gökhan:** *Mirastan Feragat Sözleşmesi*, İstanbul 1999.
- ARAL, Fahrettin/AYRANCI, Hasan:** *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 11. Baskı*, Ankara 2015.
- ARIK, K. Fikret:** *Ölünceye Kadar Bakma Akdi*, AD, C. 50, Y. 1959, S. 3, s. 277
- AYBAY, Aydın/HATEMİ, Hüseyin:** *Eşya Hukuku Dersleri*, İstanbul 1996
- AYBAY, Aydın:** *Miras Hukuku Dersleri, Yeni Medeni Kanun’a Göre Gözden Geçirilmiş 4. Baskı*, İstanbul 2003.

- BAL, A.:** *“Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmeleri ve Bu Sözleşmelerden Doğan Anlaşmazlıklarla İlgili Bir İnceleme”*, AD, C. 81, Y. 1990, S. 4, s. 7-19.
- BALMELLI, Marco:** CHK-Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Vertragsverhältnisse Teil 2: Arbeitsvertrag, Werkvertrag, Auftrag, GoA, Bürgschaft, Art. 319-529 OR, Zweiundzwanzigster Titel Der Leibrentenvertrag und die Verpfändung (Art. 516-529), Auflage 3, Zürich-Basel-Genf 2016.
- BAŞER, Musa:** *“Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde Şekil”*, TNBHD, S. 3, Y. 1974, s. 21-22.
- BAUER, Thomas:** Art. 513-529 OR., Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Obligationenrecht, I, Art. 1-529 OR., Zweite, Neubearbeitete Auflage unter Einbezug von PrHG, KKG und PRG, Basel und Frankfurt am Main 1996.
- BECKER, Herman (Çev. DURA, A. Suat):** İsviçre Borçlar Kanunu Şerhi, İkinci Bölüm, Çeşitli Sözleşme İlişkileri, Madde 184–551, Ankara 1993.
- BÉNABENT, Alain:** Droit Civil, Les Contrats Speciaux, Paris 1993.
- BERKİ, A. Himmet:** Açıklamalı Mecelle (Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye), İstanbul 1990.
- BERKİ, Şakir:** Borçlar Hukuku, Özel Hükümler, Ankara 1973.
- BİLGE, Necip:** Borçlar Hukuku, Özel Borç Münasebetleri, Ankara 1971.
- BREITSCHMID, Peter:** OR, Handkommanter zum Schweizerischen Obligationenrecht, Zweiundzwanzigster Titel: Der Leibrentenvertrag und die Verpfändung, Zürich 2002.
- BUCHER, Eugen:** Obligationenrecht, Besonderer Teil, 3. erweiterte Auflage, Bern 1988.
- BUZ, Vedat:** Borçlunun Temerrüdünde Sözleşmeden Dönme, Ankara 1998.
- CİN, Halil:** Mirî Arazi ve Bu Arazinin Özel Mülkiyete Dönüşümü, Ekli ve Yeniden Gözden Geçirilmiş İkinci Baskı, Konya 1987.
- ÇANDARLI, Zahit:** Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi ve Feshi İhbarı, ABD, C. 5, S. 68, Y. 1949, s. 12-20.
- ÇERNİS, Volf:** *“Ölünceye Kadar Bakma Akdinde Şekil Noksanı, Muvazaa ve Bunların Müeyyidesi”*, İBD, C. XXVIII, Y. 1954, S. 2, s. 119-134.
- DALAMANLI, Lütfü/KAZANCI, Faruk/KAZANCI, Muharrem:** İlmi ve Kazai İçtihatlarla Açıklamalı Borçlar Kanunu, C. IV, m. 372-544, İstanbul 1990.
- DALAMANLI, Lütfü:** İçtihatlı ve Örnekli Tatbikatta Satış Vaadleri, Ölünceye Kadar Bakma ve Miras Taksim Sözleşmeleri, İstanbul 1980.
- DURAL, Mustafa/ÖĞÜZ, Tufan/GÜMÜŞ, M. Alper:** Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku, Gözden Geçirilmiş 12. Bası, İstanbul 2016.

- DURAL, Mustafa/ÖĞÜZ, Tufan:** Türk Özel Hukuku, Cilt II, Kişiler Hukuku, 23. Baskı, İstanbul 2022.
- DURAL, Mustafa/ÖZ, Turgut:** Türk Özel Hukuku, C. IV, Miras Hukuku, Onuncu Bası, İstanbul 2016.
- DURAL, Mustafa:** Miras Sözleşmeleri, İstanbul 1980.
- ELBİR, H. Kemal:** “Ölünceye Kadar Bakma Akitlerinin Sulh Hakimi İle Noterlerden Maada Tapu Sicil Muhafız ve Memurları Tarafından da Tanzim Edilip Edilemeyeceği Hakkında”, İBD, Y. 1952, C. XXVI, S. 11-12, s. 672-680
- ELBİR, H. Kemal:** Türk Pozitif Hukukunda Gabin, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1951.
- ENGEL, Pierre:** Contrats de Droits Suisse, Berne 1992.
- ERDEM, Nafiz:** Türk Borçlar Kanunu Şerhi ve Davaları, Özel Hükümler, C. 3 (Madde: 355-544), Adana 1990.
- EREN, Fikret:** Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 25. Baskı, Ankara 2020.
- EREN, Fikret:** Borçlar Hukuku, Özel Hükümler, 9. Baskı, Ankara 2021.
- EREN, Fikret:** Türk Medeni Hukukunda Tenkis Davası, Ankara 1973.
- ERTAŞ, Ş.,** Yeni Türk Medeni Kanun Hükümlerine Göre Eşya Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 4. Baskı, Ankara 2002.
- ERTÜRK, Nezh:** “Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi”, TNBHD, S. 39, Y. 1983, s. 34-39.
- ESCHER, Arnold** (Çev. **ANSAY, S. Şakir.**): Medeni Kanun Şerhi, Miras Hukuku, Ankara 1949.
- ESEN, B. Nuri:** “Ölünceye Kadar Bakma Akdinin Mahiyeti”, İz. BD., Y. 4, S. 1-13, Temmuz 1938, s. 1-8.
- GAUCH, Peter/AEPLI, Viktor/STÖCKLI, Hubert:** Präjudizienbuch zum OR, Rechtsprechung des Bundesgerichts, Fünfte ergänzte und neu gestaltete Auflage, Zürich 2002.
- GÖKTÜRK, H. Avni:** Borçlar Hukuku, İkinci Kısım, Akdin Muhtelif Nevileri, Ankara 1951.
- GUHL, Theo/KOLLER, Alfred/SCHNYDER, Anton K./DRUEY, J. Nicholas:** Das Schweizerischen Obligationenrecht, Neunte Auflage, Zürich 2000.
- GÜCÜN, C. Abdürrahim:** Nazari ve Ameli Hukuk Davaları, I. Kitap, İstanbul 1944.
- GÜMÜŞ, M. Alper:** Türk Medeni Kanununun Getirdiği Yeni Şerhler, Birinci Basıdan Tıpkı İkinci Bası, İstanbul 2007.
- GÜMÜŞ, Mustafa Alper:** Borçlar Hukuku, Özel Hükümler, Cilt II, İstanbul 2012
- GÜNAY, C. İlhan:** Cezai Şart (BK. m. 158-161), Ankara 2002.

- GÜNER, M.:** *“Noterler’e Taşınmaz Mallarda Ölüncüye Kadar Bakma Sözleşmesi Düzenleme Yetkisi Veren Yasa Hükümleri ve Bu (ÖKB) Sözleşmesinin Şekli ve Özelliği”*, TNBHD, S. 99, Y. 1989, s. 19-21
- GÜNEŞ, Fikret:** *Ölüncüye Kadar Bakma Akdi ve Tatbikat*, AD, Y. 41, S. 8, Ağustos 1950, s. 1062-1070.
- GÜRİSOY, K. Tahir/EREN, Fikret/CANSEL, Erol:** *Türk Eşya Hukuku*, Gözden Geçirilmiş İkinci Bası, Ankara 1984.
- GÜVENÇ, Fikret:** *“Ölüncüye Kadar Bakma Sözleşmesine Karşı Mirasçıların Açabilecekleri Tenkis Davası”*, İBD, C. 57, S. 1-3, Y. 1983, s. 51.
- HATEMİ, Hüseyin/SEROZAN, Rona/ARPACI, Abdulkadir:** *Borçlar Hukuku, Özel Bölüm*, İstanbul 1992.
- HATEMİ, Hüseyin:** *Miras Hukuku*, 3. Bası, İstanbul 2004.
- HATEMİ, Hüseyin:** *“Miras Sözleşmelerinde Gabin Söz Konusu Olabilir Mi?”*, Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, Ankara 2004, s. 189-193.
- HOMBERGER, Arthur:** *Die Verpfändungsverträge im schweizerischen Recht*, Bern 1918.
- HONSELL, Heinrich:** *Schweizerisches Obligationenrecht, Besonderer Teil*, 6. Überarbeitete Auflage, Bern 2001.
- İMRE, Zahir/ERMAN, Hasan:** *Miras Hukuku*, Gözden Geçirilmiş 13. Basım, İstanbul 2017.
- İNAN, A. Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan:** *Türk Medeni Hukuku, Miras Hukuku, Yeni Medeni Kanun’a-Mevzuattaki Değişikliklere ve Uygulamadaki Yeniliklere Göre Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş 5. Bası*, Ankara 2004.
- KAÇAK, Nazif:** *Emsal İçtihatlarla Borçlar Kanunu*, Ankara 2002.
- KALKAN, Burcu:** *Türk Hukukunda Gabin*, İstanbul 2004.
- KANETİ, Selim:** *İsviçre Federal Mahkemesinin Borçlar Hukuku Kararları (1955-1964)*, II, Özel Borç İlişkileri, Borç İlişkilerinde Yasaların Çatışması, Ankara 1968.
- KANIK, Tahir:** *“Ölüncüye Kadar Bakma Akdi”*, *Hukuk ve İçtihatlar Dergisi*, Y. 4, S. 29, s. 277-283.
- KAPLAN, İbrahim:** *Hâkimin Sözleşmeye Müdahalesi*, Ankara 1987.
- KARAHASAN, M. Reşit:** *Türk Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, Öğreti Yargıtay Kararları, İlgili Mevzuat*, C. 2, İstanbul 2002.
- KAYIKET, Hasan:** *“Ölüncüye Kadar Bakma Akdinde Borçlunun Ölümü Sebebine Dayanan Fesih ve Sonuçları”*, ABD, Y. 1975, S. 4, s. 473-477.
- KILIÇOĞLU, Ahmet:** *Medeni Kanun’umuzun Aile-Miras ve Eşya Hukukunda Getirdiği Yenilikler*, Ankara 2003.
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip:** *Miras Hukuku, Hiç Değiştirilmemiş 3. Bası*, İstanbul 1987.

- KÖPRÜLÜ, Bülent:** Miras Hukuku Dersleri, Genişletilmiş ve Yenilenmiş 2. Bası, İstanbul, 1985.
- KÖSEOĞLU, Haluk:** “Ölünceye Kadar Bakma Akdi ve Şekil Unsuru”, ABD, C. 27, S. 2, Y. 1970, s. 259-263.
- KUNTALP, Erden:** Karışık Muhtevalı Akit, Ankara 1971
- KURU, Baki/ARSLAN, Ramazan/YILMAZ, Ejder:** İcra ve İflas Hukuku, Ankara 2001
- KURU, Baki:** İcra ve İflas Hukuku, Üçüncü Baskı, C. I, İstanbul 1988.
- KURU, Baki:** Medeni Usul Hukuku El Kitabı, Cilt I, Ankara 2020.
- MALAUİRİE, Philippe/AYNÈS, Laurent:** Cours de Droit Civil, Les Contrats Speciaux, 6. Édition, Paris 1992.
- MARDİN, Ebül’ula:** “Ölünceye Kadar Bakma Mukavelesi”, İÜHFİM, C. VI, Y. 1940, S. 1, s. 58-99.
- MARTİN, Alfred:** Borçlar Kanunu Şerhi, C. 2, Hukuku Medeniye Akitleri, İstanbul 1931.
- METZGER-WÜEST, Eva:** Zur Form des Liegenschaftsabtretungs und Verpfändungsvertrages, Bern 1971.
- MUŞUL, Timuçin:** Teorik ve Uygulamalı İcra ve İflas Hukuku, I, İcra Hukuku, İstanbul 2001.
- MUŞUL, Timuçin:** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara 2017.
- NAR, Ahmet:** Türk Miras Hukukunda Tenkis, İstanbul 2016.
- OĞUZMAN, M. Kemal/ÖZ, M. Turgut:** Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Cilt 1, Güncellenip, Genişletilmiş 20. Bası, İstanbul 2022.
- OĞUZMAN, M. Kemal/ÖZ, M. Turgut:** Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Cilt 2, Gözden Geçirilmiş 18. Bası, İstanbul 2023.
- OĞUZMAN, M. Kemal/SELİÇİ, Özer/OKTAY, Saibe:** Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 7. Baskı, İstanbul 2002.
- OĞUZMAN, M. Kemal/SELİÇİ, Özer:** Eşya Hukuku, Tamamen Yenilenerek Yazılmış 9. Bası, İstanbul 2002.
- OĞUZMAN, M. Kemal:** Miras Hukuku, Gözden Geçirilmiş 6. Bası, İstanbul 1995.
- OĞUZMAN, M. Kemal:** “Şekil Noksanı Sebebiyle Butlan Dermeyanı Hakkının Suiistimali”, İBD, C. XXIX, S. 6, Haziran 1955, s. 249-258.
- OLGAÇ, Senai/KARAHASAN, M. Reşit:** Gayrimenkullerde Satış-Trampa-Bağışlama-Ölünceye Kadar Bakma Akitleri, Şüfa Vefa İştira Hakları, İstanbul 1964.
- OLGAÇ, Senai:** Kazai ve İlmi İçtihatlarla Türk Borçlar Kanunu ve İlgili Özel Kanunlar, C. III, Akdin Muhtelif Nevileri, Madde: 372-545, Ankara 1969.

- OLGAÇ, Senai:** “Ölünceye Kadar Bakma Akdine İlişkin Sözleşmenin Tek Taraflı Feshi”, Yasa HD, C. I, S. 3, Y. 1978, s. 415-419.
- OSER, Hugo/SCHÖNENBERGER, Wilhelm,** (Çev. **SUNGURBEY, İsmet**): İsviçre Borçlar Kanunu Şerhi (Eski Kefillik, Yeni Kefillik; Kumar, Bahis; Sağlığınca Gelir, Sağlığınca Bakma Sözleşmeleri, İBK 492/529-TBK 483/519), Ankara 1964.
- ÖNDER, Akil:** “Ölünceye Kadar Bakma Akdi”, AD, C. 40, Y. 1949, S. 7, s. 995-1022.
- ÖZ, Turgut:** İş Sahibinin Eser Sözleşmesinden Dönmesi, İstanbul 1989.
- ÖZEN, Burak:** 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi, Genişletilip Güncelleştirilmiş 4. Bası, İstanbul 2017.
- ÖZTAN, Bilge:** Aile Hukuku, 4. Bası, Ankara 2004.
- PEHLİVANLI, M. Gündüz:** Açıklamalı İcra ve İflas Kanunu, Gerekçeler-Kararlar İlgili Mevzuat, C. I, Ankara 1998.
- PEHLİVANLI, M. Gündüz:** Açıklamalı İcra ve İflas Kanunu, Gerekçeler-Kararlar İlgili Mevzuat, C. II, Ankara 1999.
- REİSOĞLU, Seza:** Türk Kefalet Hukuku, Ankara 2013.
- SAVAŞMAN, Recai:** “Ölünceye Kadar Bakıp Gözetme Akdi”, ABD, S. 3, Y. 1954, s. 261-268.
- SCHAETZLE, Marc:** Berner Kommentar, Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Band VI, Das Obligationenrecht, 2. Abteilung, 7. Teilband, Der Leibrentenvertrag und die Verpfändung, Zweite völlig neu bearbeitete Auflage, Bern 1978.
- SELİÇİ, Özer:** Borçlar Kanunu’na Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi, İstanbul 1977.
- SEROZAN, Rona/ENGİN, B. İlkay:** Miras Hukuku, Güncellenmiş 6. Baskı, Ankara 2019.
- SEROZAN, Rona:** Miras Hukuku, İstanbul 2000.
- SEROZAN, Rona:** Sözleşmeden Dönme, İstanbul 1975.
- STOFER, Hellmuth:** Schweizerisches Privatrecht, Leibrentenversprechen und Verpfändungsvertrag, Bd. VII/2, Basel und Stuttgart 1979.
- ŞAHİN, Ayşenur:** “Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinin Hükümleri”, Prof. Dr. Hüseyin HATEMİ’ye Armağan, C. 2, İstanbul 2009, s. 1447-1495.
- TANDOĞAN, Haluk:** Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C. I/1, Kendisine Özgü Yapısı Olan ve Karma Sözleşmeler, Satış ve Çeşitleri, Trampa, Bağışlama, 6. Basım, İstanbul 1990.
- TANDOĞAN, Haluk:** Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, Cilt II, 1989 Yılı Dördüncü Tıpkı Basımdan Beşinci Tıpkı Basım, Ankara 2010.
- TANDOĞAN, Haluk:** “Ölünceye Kadar Bakma Akdi”, ABD, S. 1, Y. 1953, s. 26-31.

- TARHAN, Mümtaz:** Ölünceye Kadar Bakma Akdi, Ankara 1949.
- TEKİNAY, S. Sulhi/AKMAN, Sermet/BURCUOĞLU, Haluk/ALTOP, Atillâ:** Tekinay Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Yeniden Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Yedinci Baskı, İstanbul 1993.
- TERCAN, Erdal:** İflasın Sözleşmelere Etkisi, Ankara 1996.
- TERCIER, Pierre:** La Partie Spéciale du Code des Obligations, Zürich 1988.
- TERCIER, Pierre:** Les Contrats Speciaux 2. ème Édition Zürich 1995.
- TORRENTE, Andrea:** Commentario del Codice Civile, Roma 1966.
- TOUR, Peter (Çev. ARTUS, Amil):** İsviçre Medeni Kanunu'nun Federal Mahkeme İçtihatlarına Göre Sistemli İzahı, Ankara 1956.
- TUNÇOMAĞ, Kenan:** "Evvelki ve Şimdiki Hukukumuzda Göre Ölünceye Kadar Bakma Akdi", MHAD, Y. 1958, S. 2, s. 165-179.
- TUNÇOMAĞ, Kenan:** Ölünceye Kadar Bakma Akdi, Ankara 1959.
- TUNÇOMAĞ, Kenan:** Türk Borçlar Hukuku, II. Cilt, Özel Borç İlişkileri, Üçüncü Bası, İstanbul 1977.
- TUNÇOMAĞ, Kenan:** Türk Hukukunda Cezai Şart, İstanbul 1963.
- UMAR, Bilge/YILMAZ, Ejder:** İsbat Yükü, Yeniden Yazılmış, Genişletilmiş 2. Bası, İstanbul 1980.
- UYGUR, Turgut:** Açıklamalı İçtihatlı Borçlar Kanunu, Özel Borç İlişkileri, C. 7 (Madde 463-544), Ankara 1994.
- UYGUR, Turgut:** Açıklamalı İçtihatlı Borçlar Kanunu, Sorumluluk ve Tazminat Hukuku, Sekizinci Cilt (BK. m. 395-544, İlgili Mevzuat ve Dizinler), Ankara 2003.
- UZ, Asaf:** "Ölünceye Kadar Bakma Akdi", TNBHD, Y. 1975, S. 6, s. 36-39.
- ÜSTÜNDAĞ, Saim:** İcra Hukukunun Esasları, Gözden Geçirilmiş 5. Bası, İstanbul 1990.
- ÜSTÜNDAĞ, Saim:** İflas Hukuku, Yeniden Gözden Geçirilmiş 4. Bası, İstanbul 1991.
- VELİDEDEOĞLU, H. Veldet/ESMER, Galip:** Gayrimenkul Tasarrufları ve Tapu Sicili Tatbikatı, İstanbul 1950.
- VELİDEDEOĞLU, H. Veldet/ÖZDEMİR, Refet:** Türk Borçlar Kanunu Şerhi (Genel-Özel), C. 1-2, Ankara 1987.
- VISCHER, Frank/HUBER, Lucius/OSER, David:** Internationales Vertragsrecht, 2. überarbeitete Auflage, Bern 2000.
- von BÜREN, Bruno:** Schweizerisches Obligationenrecht, Besonderer Teil, Zürich 1972.

- von TUHR, Andreas** (Çev. **EDEGE, Cevat**): Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı, C. 1-2, Ankara 1983.
- VONDERWAHL, H.:** Die Verpfändung, im Pfrundhaus der Stadt Zürich, daselbst 1952.
- YAVUZ, Cevdet:** Borçlar Hukuku Dersleri, Özel Hükümler, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Güncellenmiş ve Yenilenmiş 16. Baskı (Hazırlayanlar: C. **YAVUZ**, F. **ACAR**, B. **ÖZEN**), İstanbul 2019.
- YAVUZ, Cevdet:** "Miras Hukukunda Tenkisten Sonra Tenkis Konusunu Geri Verme (İade) Yükümlülüğü", İÜHFİM, C. LI, S. 1-4, Y. 1985, s. 261-333.
- YEŞİL Metin:** Tapu İşlemleri, Uygulama ve Mevzuat, 8. Baskı, İstanbul 2002.
- YILDIRIM, M. Kamil:** İcra ve İflas Hukukunda İptal Davaları, İstanbul 1995.
- ZEMBULİDİS, Temistokli:** "Kaydı Hayat İle İrat ve Ölünceye Kadar Bakma Akdi", Hukuki Bilgiler Mecmuası, Y. 1931, No. 5/53, s. 3110-3113; No. 6/54, s. 3148-3154; No. 7/55, s. 3191-3199.
- ZEVKLİLER, Aydın/GÖKYAYLA, K. Emre:** Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, 17. Bası, Ankara 2017.

Av. Mehmet Talat SAYGILI

REKOMBİNANT
Sözleşmeler
Hukuku

Police - Bono

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Rekombinant Sözleşmeler Hukuku Poliçe - Bono

Mehmet Talat Saygılı

Hukuk Yayınları Dizisi – 3889

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 927 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Salmat Basım Yayım Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 47771
Tel: (0312) 341 10 24 - Ankara

KAYNAKÇA

- Atay, Egemen. *Kambiyo Senetlerinde Teminat Kaydı*. Ankara Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Bagehot, Walter. *Lombard Street, A Description of the Money Market*, London, King, 1873, Digitools
- Barlas, Nami. *Para Borçlarının İfasında Borçlunun Temerrüdü*, İstanbul: Kazancı Kitap Ticaret A.Ş., 1992.
- Baumbach, Adolf/Wolfgang Hefermehl. *Wechselgesetz Und Scheckgesetz*. München: C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1973.
- Bozer, Ali/Celal Göle. *Kıymet Evrak Hukuku*, Ankara: Banka ve Tic. Hukuku Enstitüsü, 2020.
- Canaris, Claus Wilhelm. *Die Vertrauenshaftung im deutschen Privatrecht*. München, 1971.
- Coşkun, Mahmut. *Kıymetli Evrak Hukuku Bono Poliçe Çek, 7. Bası*. Ankara: Seçkin, 2022.
- Çakıcı, Mustafa. *19. YY Osmanlı Devleti'nde Kıymetli Evrakların Hukuki ve İktisadi İşlevleri* Doktora Tezi. 2019. İstanbul Üniversitesi.
- Demirkapı, Ertan. *Kambiyo Senetlerinin Aval yoluyla Temini*, İzmir, Güncel, 2005.
- Domaniç, Hayri. *Kıymetli Evraklar Hukuku ve Uygulaması*, İstanbul: Eskin Matbaası, 1990.
- Einert, Carl. *Das Wechselrecht nach dem Bedürfniss des Wechselgeschäfts im neunzehnten Jahrhundert, 1839 · F.C.W. Vogel, 1839*. E Kitap.
- Erdem, Nuri. *Kambiyo Senetlerinde Senet Metninde Değişiklikler*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2008.
- Erdoğan, Hasan. *Borçtan Kurtulma Menfi Tespit ve İstirdat Davaları*, Ankara: Adalet Yayınevi, 1999.
- Erman, Eyüp Sabri. *Poliçe-Bono-Çek ve Kambiyo Senetlerine Ait Özel Takip Yolları*, Ankara: Güzel Matbaacılık, 1973.
- Ertekin, Erol/İzzet Karataş. *Uygulamada Ticari Senetler*, Ankara: Yetkin Yayınları, 1996.
- Gökçen, Ahmet. *Belgede Sahtecilik Suçları*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2010.
- Grünhut, CS. *Lehrbuch des Wechselrechts*, Leipzig: Duneker & Humbolt, 1900.
- Hueck/Canaris. *Recht der Wertpapiere*, 12. Auflage, München, 1986
- İmregün, Oğuz. *Kıymetli Evrak Hukuku*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1995.
- Jacobi, Ernst. *Wechsel und Scheckrecht*. Berlin, 1955.
- Jaggi, Peter/Nicolas Druey/Christoph von Greyez. *Wertpapierrecht*. Basel; Frankfurt aM, 1985.

- Karanfil, Kemal. *Kambiyo Senetlerinde Sıkça Yapılan Hatalar*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2012.
- Karayalçın, Yaşar. *Ticaret Hukuku Dersleri*, Ankara: Güzel İstanbul Matbaası, 1957.
- Karlı, Özlem. *Sebebi Gösterilmeyen Borç Tanınması Doktora Tezi*, İstanbul: İstanbul Üni, 2007.
- Kendigelen, Abuzer/İsmail Kırca. *Kıymetli Evrak Hukuku Genel Esaslar Kambiyo Senetleri*, İstanbul: Onikilevha Yay. 2019.
- Koschaker, Paul ve Kudret Ayiter. *Roma Özel Hukukunun Ana Hatları*, Ankara : Ankara Üni. Hukuk F. Yay. 414 Sevinç Matbaası, 1977.
- Kuru, Baki. *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2006.
- İcra ve İflas Hukukunda Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası*. Ankara: Yetkin Yay, 2003.
- Martens, Friedrich. *Versuh Einer historischen Entwicklung des Wahren Ursprung des Wechselrecht*, Göttingen, 1787.
- Stranz, Martin. *Kommentar zum Wechselgesetz 14. Auflage* . Berlin/Leipzig: De Gruyter, 1934.
- Mitteis, Ludwig. *Römisches Privatrecht bis auf die Zeit Diokletians*. 1859-1921
- Oğuz, Arzu. *Karşılaştırmalı Hukuk*, Ankara: Yetkin, 2003.
- Öğütçü, A. Tahir/Mehmet Altın. *Ticari Senetler ve Özel Takip Yolları*. Ankara: Uluçan Matbaası, 1979.
- Özkan, Hasan. *İcra ve İflas Davaları ve Tatbikatı*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 1999.
- Öztan, Fırat. *Kıymetli Evrak Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 1997.
- Poroy, Reha/Ünal Tekinalp. *Kıymetli Evrak Hukuku Esasları, 23. Bası*, İstanbul: Vedat, 2019.
- Pulaşlı, Hasan. *Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, 10. Baskı*, Adalet Yay. Ankara, 2023.
- . *Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Adalet yay., 2012.
- Rogers, James Stevens. *The End of Negotiable Instruments*, Oxford University Press, 2012.
- Sungurbey, İsmet. *Sebebi Gösterilmeyen Borç İkrarı ve Vaadi*, İstanbul, 1957.
- Şahenk, Ekrem/Celal Bulut. *Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Poliçe, Bono ve Çek*, İstanbul: Kulen Basımevi, 1957.
- Şenyurt, Ali. *18 ve 19 YY Osmanlı Devleti'nde Poliçe Kullanımı ve Poliçeci Esnafı*, İstanbul Üniversitesi, 2016
- Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 6. Bası*, İstanbul : Filiz, 1988.
- Ulmer, Eugen. *Das Rech der Wertpapiere*. Stuttgart Berlin, 1938.
- Uyar, Talih. *İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri*, Ankara: Feryal Matbaacılık,
- Ülgen/Helvacı/Kaya/Nomer. *Kıymetli Evrak Hukuku, 11. Bası* İstanbul
- Yavuz, Cevdet. *Borçlar Hukuku Dersleri*, İstanbul: Beta, 2012.

Ayla Duygu NASUHOĞLU

**CİNSEL SALDIRI
SUÇUNA İLİŞKİN MİTLERİN
TÜRK CEZA HUKUKUNDA
YARGI KARARLARINDAKİ
OLASI TESİRLERİNİN
ARAŞTIRILMASI**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Cinsel Saldırı Suçuna İlişkin Mitlerin Türk Ceza Hukukunda Yargı Kararlarındaki
Olası Tesirlerinin Araştırılması**
Ayla Duygu Nasuhoğlu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3884

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 928 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Abdulali, Sohalia: **Tecavüzü Konuşmamız Lazım**, Çev. Didem Kizen, 1. bs., İstanbul, Mundi Kitap, Ekim 2019.
- Adıgüzel, İlkay Başak: Tecavüze Maruz Bırakılan Kadınların Tecavüz Sonrası Yaşam Deneyimleri, **Yayımlanmamış Doktora Tezi**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Ankara, 2019.
- Altay, Yağmur: **Türkiye’de Cinsel Suç Mağdurlarının Yardım Arama Deneyimleri ve Destek Mekanizmalarına İlişkin Algıları**, İstanbul Ceza Hukuku ve Kriminoloji Arşivi, 1.bs., On İki Levha Yayıncılık, Aralık 2022.
- Amir, Menachem: “Victim Precipitated Forcible Rape”, **The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science**, C. 58, S:4, 1968, s.493-502, (Çevrimiçi) <https://www.jstor.org/stable/1141908>, Erişim Tarihi: 01.11.2022.
- Artuk, Mehmet Emin, Gökcen, Ahmet, Alşahin, Mehmet Emin, Çakır, Kerim: **Ceza Hukuku Özel hükümler**, 20. bs., Ankara, Adalet Yayınevi, 2022.
- Bitton, Mally Shechory, Jaeger, Lea: “‘It Can’t Be Rape’: Female vs. Male Rape Myths Among Israeli Police Officers”, **Journal of Police and Criminal Psychology**, S: 35, 2020, s. 494-503, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1007/s11896-019-09327-4>, Erişim Tarihi: 29.04.2022.
- Bohner, Gerd, Danner, Unna N., Siebler, Frank, Samson, Gary B.: “Rape Myth Acceptance and Judgments of Vulnerability to Sexual Assault: An Internet Experiment”, **Experimental Psychology**, C. 49, S: 4, 2002, s. 257-269, (Çevrimiçi) https://www.researchgate.net/profile/Gerd-Bohner/publication/11015190_Rape_Myth_Acceptance_and_Judgments_of_Vulnerability_to_Sexual_Assault_An_Internet_Experiment/links/02e7e53c287ffc27ea000000/Rape-Myth-Acceptance-and-Judgments-of-Vulnerability-to-Sexual-Assault-An-Internet-Experiment.pdf, Erişim Tarihi: 24.05.2022.

- Boux, Holy: "If You Wouldn't Have Been There That Night, None of This Would Have Happened to You: Rape Myth Usage in the American Judiciary", **Women's Rights Law Reporter**, C. 40 S: 3/4, 2019, s. 237-271, (Çevrimiçi) <https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/worts40&i=245>. Erişim Tarihi: 29.04.2022.
- Briggs, Joseph, Scott, Russ: "Rape myths' and a 'reasonable belief' of consent *R v Lazarus* [2017] NSWCCA 279", **Psychiatry, Psychology and Law**, C. 27, S: 5, 2020, s. 750-777, (Çevrimiçi) <https://dx.doi.org/10.1080/13218719.2020.1751331>, Erişim Tarihi: 12.12.2021.
- Bucher, Jacob, Manasse, Michelle: "When Screams Are Not Released: A Study of Communication and Consent in Acquaintance Rape Situations", **Women & Criminal Justice**, C. 21, S: 2, 2011, s.123-140, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1080/08974454.2011.558801>, Erişim Tarihi: 30.09.2022.
- Burt, Martha R.: "Cultural Myths and Supports for Rape", **Journal of Personality and Social Psychology**, C. 38, S: 2, 1980, s.217-230, (Çevrimiçi) <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=9ec87b9e06cbc29f06232ae48c02ca047df90a04>, Erişim Tarihi: 06.08.2021.
- Centel, Nur, Zafer, Hamide: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 14. bs., Beta Basım Yayım, 2017.
- Cromer, Lisa DeMarni, Goldsmith, Rachel E.: "Child Sexual Abuse Myths: Attitudes, Beliefs, and Individual Differences", **Journal of Child Sexual Abuse**, C. 19, S: 6, 2010, s. 618-647, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1080/10538712.2010.522493>, Erişim Tarihi: 02.12.2022.
- Çamaş, Güliz Gülçin, Meşe, Gülgün: "Sosyal Hiyerarşi: Cinsel Şiddet Mitlerini Anlamak", **Türk Psikoloji Dergisi**, 2016, C.31, S: 78, s. 62-74, (Çevrimiçi) <https://www.psikolog.org.tr/tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpd1300443320160000m000025.pdf>, Erişim Tarihi: 08.08.2021.
- Çetiner, Ezgi: **Mağdur Beyanına Dayalı Hüküm Kurulması Bağlamında Nitelikli Cinsel Saldırı Suçunda İspat**, 1. bs., İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, Mart 2022.

Çoklar, Işıl, Meşe, Gülgün:

“Illinois Tecavüz Mitlerini Kabul Ölçeği Kısa Formunu Türkçe’ye Uyarlama Çalışması”, **Psikoloji Çalışmaları Dergisi**, C. 34, S: 2, 2015, 53-64, (Çevrimiçi) <https://toad.halileksi.net/wp-content/uploads/2022/07/illinois-tecavuz-mitlerini-kabul-olcegi-toad.pdf>, Erişim Tarihi: 08.08.2021.

Demirel, Muhammed:

“Ceza Hukukunda Rızanın İki Boyutu: Tipikliğe Engel Olan Rıza ve Hukuka Uygunluk Nedeni Olan Rıza”, **İstanbul Hukuk Mecmuası**, C. 78, S: 3, 2020, 1469-1523, (Çevrimiçi) <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1459887>, Erişim Tarihi: 19.01.2022.

Dinos, Sokratis, Burrowes, Nina, Hammond, Karen, Cunliffe, Christina:

“A systematic review of juries' assessment of rape victims: Do rape myths impact on juror decisionmaking?”, **International Journal of Law, Crime and Justice**, C. 43, 2015, s. 36-49, (Çevrimiçi) <http://dx.doi.org/10.1016/j.ijlcrj.2014.07.001>, Erişim Tarihi: 12.12.2021.

Dursun, Selman:

“Mağdurun Suça Yol Açması”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 61, S:1-2, 2011, s.3-33, (Çevrimiçi) <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/95933>, Erişim Tarihi: 31.10.2022.

Dursun, Selman:

“Türk Ceza Hukuku’nda Cinsel Suçlara Genel Bir Bakış”, **Ceza Hukuku Dergisi**, S: 24, 2014, s. 57-73, (Çevrimiçi) <https://0964014d0ab50e27778abed-2b29baac4a1454264.vetisonline.com/article/3077#>, Erişim Tarihi: 09.12.2022.

Dülger, İbrahim:

“Cinsel Özgürlüğe Karşı İşlenen Suçlardan Irza Geçme Suçu”, **Yayımlanmamış Doktora Tezi**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Konya, 1998.

Dülger, Murat Volkan:

“Evlilik Birliği İçinde Gerçekleşen Nitelikli Cinsel Saldırı Suçu, Bu Suçun Mağdur Üzerindeki Etkileri ve Mağduru Korumaya Yönelik Önlemler”, **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 80, S: 2, 2006, s. 543-575.

Edwards, Katie M., Turchik, Jessica A., Dardis, Christina M., Reynolds, Nicole, Gidycz, Christine A.:

“Rape Myths: History, Individual and Institutional-Level Presence, and Implications for Change”, **Sex Roles**, C. 65, S: 11-12, 2011, s.761-773, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1007/s11199-011-9943-2>, Erişim Tarihi: 15.05.2022.

- Ejder Apay, Serap, Nagorska, Malgorzata, Balcı Akpınar, Reva, Sis Çelik, Aslı, Binkowska-Bury, Monika: "Student comparison of Sexual Myths: Two-Country Case", **Sex Disabil**, S: 31, 2013, s. 249-262, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1007/s11195-013-9301-0>, Erişim Tarihi: 21.02.2022.
- Eker, Tuba, Erdener, Eda: "Tecavüze İlişkin Kültürel Mitler ve Mitlerin Kabul Edilmesine Etki Eden Faktörler", **Türk Psikoloji Yazıları**, C.14, S: 28, 2011, s.60-72, (Çevrimiçi) <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/126097>, Erişim Tarihi: 10.08.2021.
- Erbaş, Rahime: "Challenges in Regulating Sexual Offences in Turkey", **Global Problems in Sexual Offenses**, Yay. Haz. Rahime Erbaş, Lexington Books, Lanham, 2022, s.3-24.
- Erbaş, Rahime: "Cross-Border Surrogate Motherhood from a Criminal Law Perspective", **Fiat Iustitia**, S: 2, 2019, s. 27-43, (Çevrimiçi) <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=881980>, Erişim Tarihi: 24.08.2021.
- Evcili, Funda, Gölbaşı, Zehra: "The Effect of Peer Education Model on Sexual Myths of Turkish University Students: An Interventional Study", **Perspect Psychiatr Care**, C. 55, S:2, s. 243, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1111/ppc.12344>, Erişim Tarihi: 17.02.2022.
- Foucault, Michel: **Cinselliğin Tarihi**, çev. Hülya Uğur Tanrıöver, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2007.
- George, Suzanne St.: "Perceptions of Common Rape: How Rape Myth Acceptance, Victim Gender, and Victim Resistance Affect Victim and Perpetrator Blame Attributions in Party Rape and Date Rape", **Violence Against Women**, 2021, s.1-25, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1177/10778012211068058>, Erişim Tarihi: 29.04.2022.
- Gerger, Heike, Kley, Hanna, Bohner, Gerd, Siebler, Frank: "The Acceptance of Modern Myths About Sexual Aggression Scale: Development and Validation in German and English", **Aggressive Behavior**, C. 33, 2007, s. 422-440, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1002/ab.20195>, Erişim Tarihi: 10.08.2021.
- Godenzi, Alberto: **Cinsel Şiddet Yaşayanların Yaşatanların Anlatımlarıyla**, çev. Sultan Kurucan Coşar, Yakup Coşar, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 1992.

Gölbaşı, Zehra, Evcili, Funda, Eroğlu, Kafiye, Bircan, Hüdaverdi:

“Sexual Myths Scale (SMS): Development, Validity and Reliability in Turkey”, **Sex Disabil**, C. 34, S: 2016, s. 75-87, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1007/s11195-016-9430-3>, Erişim Tarihi: 21.02.2022.

Gölge, Zeynep B.:

“Irza Geçme Kavramına Karşı İlgili Meslek Gruplarının Yaklaşımları ve Düşünceleri”, **Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, İstanbul, 1997.

Gray, Jacqueline M.:

“What constitutes a “reasonable belief” in consent to sex? A thematic analysis”, **Journal of Sexual Aggression**, C. 21, S: 3, 2015, s. 337-353, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1080/13552600.2014.900122>, Erişim Tarihi: 27.12.2021.

Gray, Jacqueline M., Horvath, M.A.:

“Rape Myths in the Criminal Justice System”, “Rape Myths in the Criminal Justice System”, **Women and the Criminal Justice System**, Yay. Haz. Emma Milne, Karen Brennan, Nigel South, Jackie Turton, 2018, s. 15-41, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1007/978-3-319-76774-1>, Erişim Tarihi: 10.12.2021.

Güçlü, İdris, Akbaş, Halil:

Suç Sosyolojisi: Kavram, Teori, Uygulama, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016.

Hakeri, Hakan, Tekin, Der-ya:

Tartışmalı Sorularla Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 2.bs., Adalet Yayınevi, 2022.

Hayes, Rebecca M., Lorenz, Katherine, Bell, Kristin A.:

“Victim Blaming Others: Rape Myth Acceptance and the Just World Belief”, **Feminist Criminology**, C. 8, S: 3, 2013, s.202-220, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1177/1557085113484788>, Erişim Tarihi: 29.04.2022.

Işıka, Sertaç:

“Cinsel Suçlarda Değişen Perspektif”, **2. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali Kadına Yönelik Şiddet ve Ayrımcılık Tebliğler**, Yay. Haz. Adem Sözüer, 2012, s.109-112.

Işıka, Sertaç:

“Suç Politikasının Temel İlkeleri Açısından Türk Hukukunda Cinsel Suçlar ve Kastrasyon”, **Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul, 2012.

Johnson, Larissa Gabrielle,
Beech, Anthony:

“Rape Myth Acceptance in Convicted Rapists: A Systematic Review of the Literature”, **Aggression and Violent Behavior**, C. 34, 2017, s.20-34, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1016/j.avb.2017.03.004>, Erişim Tarihi: 29.04.2022.

Kaptanoğlu, Cem, Aksaray,
Gökay, Seber, Gülten, Te-
kin, Durmuş:

“Cinsel Travma Öyküsü Veren Psikiyatrik Hastalarda Ruhsal Belirti Dağılımı”, **Nöropsikiyatri Arşivi**, C. 30, S:2, 1993, s.297-301, (Çevrimiçi) https://www.noropsikiyatriarsivi.com/sayilar/181/1993-S2-C30CinselTravmaOykOsOVerenPsikiyatrikHastalardaRuhsalBelirtiDaGilimi_rt6h tfvok7202010192201065500962.pdf, Erişim Tarihi: 20.08.2021.

Katz-Schiavone, Stacey,
Levenson, Jill S., Ackerman,
Alissa R.:

“Myths and Facts About Sexual Violence: Public Perceptions and Implications for Prevention”, **Journal of Criminal Justice and Popular Culture**, C. 15, S: 3, 2008, s. 291-311, (Çevrimiçi) (5) Myths and facts about sexual violence: Public perceptions and implications for prevention | Jill Levenson - Academia.edu, Erişim Tarihi: 31.07.2021.

Kırbaş Canikoğlu, Seher:

“Feminist Bir Perspektifle Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Saldırı Suçu”, **Fe Dergi**, C. 5, S: 1, 2013, s. 61-73, (Çevrimiçi) Feminist Bir Perspektifle Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Saldırı Suçu (ankara.edu.tr), Erişim Tarihi: 30.12.2021.

Klement, Kathryn R.,
Sagarin, Brad J.,
Skowronski, John J.:

“Accusers Lie and Other Myths: Rape Myth Acceptance Predicts Judgments Made About Accusers and Accused Perpetrators in a Rape Case”, **Sex Roles**, C. 81, S: 16, 2019, s.16-33, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1007/s11199-018-0950-4>, Erişim Tarihi: 12.12.2021.

Korkusuz, Gülşah:

“Cinsel Saldırı Suçu (TCK md. 102)”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 71, S:1, 2013, s. 815-854, (Çevrimiçi) <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/97789>, Erişim Tarihi: 12.12.2021.

Krahe’, Barbara, Temkin,
Jennifer, Bieneck, Steffen,
Berger, Anja:

“Prospective Lawyers’ Rape Stereotypes and Schematic Decision Making about Rape Cases”, **Psychology, Crime & Law**, C. 14, S: 5, 2008, s. 461-479, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1080/10683160801932380>, Erişim Tarihi: 25.08.2021.

- Kukulu, Kamile, Gürsoy, Elif, Ak Sözer, Gülşen: "Turkish University Students' Beliefs in Sexual Myths", **Sex Disabil**, C. 27, S:1, 2009, s.49-59, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1007/s11195-009-9108-1>, Erişim Tarihi: 21.02.2022.
- Kunst, Jonas R, Bailey, April, Prendergast, Claire, Gundersen, Aleksander: "Sexism, Rape Myths and Feminist Identification Explain Gender Differences in Attitudes Toward the #metoo Social Media Campaign in Two Countries", **Media Psychology**, C. 22, S: 5, 2019, s.818-843, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1080/15213269.2018.1532300>, Erişim Tarihi: 10.12.2021.
- Leverick, Fiona: "What do we know about rape myths and juror decision making?", **The International Journal of Evidence & Proof**, C. 24, S: 3, 2020, s.255-279, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1177/1365712720-923157>, Erişim Tarihi: 12.12.2021.
- Lonsway, Kimberly A., Fitzgerald, Louise F.: "Rape Myths: In Rewiev", **Psychology of Women Quarterly**, C. 18, S: 2, 1994, s. 133-164, (Çevrimiçi) <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=f717962045dc8504897024ed9cef56ca261a4b94>, Erişim Tarihi: 07.08.2021.
- MacKinnon, Catharine A.: **Feminist Bir Devlet Kuramına Doğru**, çev. Türkan Yöney, Sabir Yücesoy, İstanbul, Metis Yayınları, 2020.
- MacKinnon, Catharine A.: "Rape Redefined", **Harvard Law & Policy Review**, C. 10, 2016, s. 431-477, (Çevrimiçi) https://harvardlpr.com/wp-content/uploads/sites/20/2016/06/10.2_6_MacKinnon.pdf, Erişim Tarihi: 05.12.2022.
- McCowan, Kristen, Fradella, Henry F., Neal, Tess M.S.: "A Rape Myth in Court: The Impact of Victim-Defendant Relationship on Sexual Assault Case Outcomes", **Berkeley Journal of Criminal Law**, C. 26, S: 2, 2021, s.155-183, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.15779/Z38F18SG1S>, Erişim Tarihi: 30.04.2022.
- Parratt, Kayleigh A., Pina, Afrodit: From "Real Rape" to Real Justice: A Systematic Review of Police Officers' Rape Myth Beliefs, **Aggression and Violent Behavior**, C. 34, 2017, s.68-83, (Çevrimiçi) <http://dx.doi.org/10.1016/j.avb.2017.03.005>, Erişim Tarihi: 29.04.2022.
- Payne, Diana L., Lonsway, Kimberly A., Fitzgerald, Louise F.: "Rape Myth Acceptance: Exploration of Its Structure and Its Measurement Using the Illinois Rape Myth Acceptance Scale", **Journal of Research in Personality**, C. 33, S:1, 1999, s.27-68, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1006/jrpe.1998.2238>, Erişim Tarihi: 19.08.2021.

- Peterson, Kimberly: "Victim or Villian?: The Effect of Rape Culture and Rape Myths on Justice for Victims", **Valparaiso University Law Review**, C. 53, S: 2, 2019, s.467-508, (Çevrimiçi) <https://07a6e75f442811d380d2e720fdbf18c26b54cdc4.vetisonline.com/HOL/Page?handle=hein.journals/valur53&div=19&collection=journals>, Erişim Tarihi: 30.04.2022.
- Russell, Kirsten J., Hand, Christopher J.: "Rape myth acceptance, victim blame attribution and Just World Beliefs: A rapid evidence assessment", **Aggression and Violent Behavior**, C. 37, 2017, s. 153-160, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1016/j.avb.2017.10.008>, Erişim Tarihi: 30.05.2022.
- Schwendinger, Julia R., Schwendinger, Herman: "Rape Myths: In Legal, Theoretical, and Everyday Practice", **Crime and Social Justice**, S: 1, 1974, s. 18-26, (Çevrimiçi) [Rape Myths: In Legal, Theoretical, and Everyday Practice on JSTOR](https://www.jstor.org/stable/3586000), Erişim Tarihi: 02.09.2021.
- Scully, Diana: **Cinsel Şiddeti Anlamak: Tutuklu Tecavüzcü Erkekler Üzerine Bir İnceleme**, çev. Şirin Tekeli, Laleper Aytekin, İstanbul, Metis Yayınları, 2019.
- Smith, Olivia, Skinner, Tina: "How Rape Myths Are Used and Challenged in Rape and Sexual Assault Trials", **Social & Legal Studies**, C. 26, S: 4, 2017, s. 441-466, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1177/0964663916680130>, Erişim Tarihi: 12.12.2021.
- Sokullu Akıncı, Füsün, Dursun Selman: **Viktimooloji**, İstanbul, Beta Yayınları, 2016.
- Sözüer, Adem: "Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Cinsellikle İlgili Suçlar", **Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı**, Ankara, 2006, s. 292-301.
- Şare, Ersin: "Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlarda İlgilinin Rızası", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 21, S: 2, 2019, s. 977-1023, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.33717/deuhfd.644278>, Erişim Tarihi: 05.03.2022.
- Taner, Fahri Gökçen: Cinsel Suçlarda Kimyasal Kastrasyon ve Tedavi, **15. Ceza Hukuku Günleri**, 2020, (Çevrimiçi) <https://www.youtube.com/watch?v=J6MIeN3Jl7A&t=1709s>, Erişim tarihi: 4 Kasım 2021.
- Taner, Fahri Gökçen: **Türk Ceza Hukukunda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2017.

Taştan, Mehmet:

Cinsel Suçlarda İspat Sorunu ve Yargılama Usulü, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.

Temkin, Jennifer, Gray, Jacqueline M., Barrett, Jastine:

“Different Functions of Rape Myth Use in Court: Findings From a Trial Observation Study”, **Feminist Criminology**, C. 13, S: 2, 2018, s. 205-226, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1177/1557085116661627>, Erişim Tarihi: 17.02.2022.

Tezcan, Durmuş, Erdem, Mustafa Ruhan, Önok, R. Murat:

Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 20. bs., Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.

Torrey, Morrison:

“When Will We Be Believed? Rape Myths and the Idea of a Fair Trial in Rape Prosecutions”, **U.C. Davis Law Review**, C. 24, S: 4, 1991, s. 1013-1072, (Çevrimiçi) <https://07a6e75f442811d380d2e-720fdbf18c26b54cdc4.vetisonline.com/HOL/Pag e?handle=hein.journals/davl24&id=1025&collection=journals&index=>, Erişim Tarihi: 18.12.2021.

Vayeghan, Mohammad:

“Case Commentary: R. V Walsh and the “Myth” of Marital Rape”, **Canadian Journal of Women and the Law**, C. 28, S:1, 2016, s. 230-240, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.3138/cjwl.28.1.230>, Erişim Tarihi: 20.04.2022.

Vito, Gennaro F., Maahs, Jeffrey R.:

Criminology: Theory, Research, and Policy, Jones & Bartlett Learning, 2015.

Vonderhaar, Rebecca L., Carmody, Dianne Cyr:

“There Are No “Innocent Victims”: The Influence of Just World Beliefs and Prior Victimization on Rape Myth Acceptance”, **Journal of Interpersonal Violence**, C. 30, S: 10, 2015, s. 1615-1632, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1177/0886260514549196>, Erişim Tarihi: 19.08.2022.

Weiser, Dana A.:

“Confronting Myths About Sexual Assault: A Feminist Analysis of the False Report Literature”, **Family Relations**, C. 66, S: 1, 2017, s.46-60, (Çevrimiçi) <https://doi.org/10.1111/fare.12235>, Erişim Tarihi: 17.02.2022.

Yalçın, Mehmet Akif:

“Cinsel Saldırı Suçu Mağduru Kadınlara Karşı Toplumsal Tutumlar”, **Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, İstanbul, 2016.

- Yeniyetişme, Yiğit: “Suç Politikasının Ana İlkeleri Açısından Türkiye’de Ceza Hukuku Değişimleri”, **Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul, 2020.
- Yeşil, Aslı: “Ruhsal Travma ve Göç”, **Güncel Psikoloji Araştırmaları II**, Yay. Haz. İsmail Sanberk, 2021, s. 151-165.
- Zafer, Hamide: **Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m.1-75)**, 4. bs., Beta Basım Yayım, 2015.

MAHKEME KARARLARI DİZİNİ

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

- M.C. v. Bulgaristan, Başvuru No: 39272/98, T. 04.02.2003, (Çevrimiçi) <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-61521>, [https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22languageisocode%22:\[%22ENG%22\],%22appno%22:\[%2239272/98%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-61521%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22languageisocode%22:[%22ENG%22],%22appno%22:[%2239272/98%22],%22documentcollectionid%22:[%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-61521%22]}), 15.07.2022.

Anayasa Mahkemesi Kararları

- AYM E. 1988/4 K. 1989/3 T. 12.1.1989, (Çevrimiçi) https://www.anayasa.gov.tr/files/pdf/kararlar_dergisi/kd_25.pdf, Erişim Tarihi: 20.04.2022.

Yargıtay Kararları

- YCGK E. 2004/5-183, K. 2004/204, T. 23.11.2004. (Çevrimiçi), <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 29.11.2022.
- YCGK E. 2005/5-34, K. 2005/54, T. 24.05.2005. (Çevrimiçi), <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 29.11.2022.
- YCGK E. 2010/5-176, K. 2010/226, T. 09.11.2010. (Çevrimiçi), <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 13.12.2021.
- YCGK E. 2010/5-202, K. 2010/251, T. 07.12.2010. (Çevrimiçi), <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 29.11.2022.
- YCGK E. 2011/5-83, K. 2011/84, T. 10.05.2011. (Çevrimiçi), <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 23.01.2022.

- YCGK E. 2012/14-1374, K. 2013/431, T. 22.10.2013. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 29.11.2022.
- YCGK E. 2013/14-326, K. 2013/461, T. 19.11.2013. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 14.12.2021.
- YCGK E. 2013/644, K. 2014/125, T. 11.03.2014. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 14.01.2022.
- YCGK E. 2014/604, K. 2015/37, T. 10.03.2015. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 24.01.2022.
- YCGK E. 2014/810, K. 2015/268, T. 30.06.2015. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 30.01.2022.
- YCGK E. 2015/282, K. 2016/350, T. 11.10.2016. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 30.01.2022.
- YCGK E. 2017/19, K. 2019/326, T. 16.04.2019. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 27.02.2022.
- YCGK E. 2017/245, K. 2018/650, T. 18.12.2018. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 19.12.2021.
- YCGK E. 2017/394, K. 2018/555, T. 22.11.2018. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 19.02.2022.
- YCGK E. 2017/397, K. 2019/190, T. 12.03.2019. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 27.02.2022.
- YCGK E. 2017/746, K. 2017/371, T. 03.10.2017. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 27.02.2022.

- YCGK E. 2019/38, K. 2021/233, T. 01.06.2021. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 29.11.2021.
- YCGK E. 2019/604, K. 2021/129, T.18.03.2021. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 31.12.2021.
- YCGK E. 2020/185, K. 2021/149, T. 30.03.2021. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 09.02.2022.
- YCGK, E. 2012/14-1410, K. 2013/420, T. 22.10.2013. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 29.11.2021.
- YCGK, E. 2016/952, K. 2016/388, T. 25.10.2016. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 30.01.2022.
- YCGK, E. 2019/637, K. 2021/139, T. 23.03.2021. (Çevrimiçi),
<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, Erişim Tarihi: 09.02.2022.

Dr. Alisher BAKHRONOV

**HUMAN RIGHTS PROTECTION
MECHANISM OF MIGRANT
WORKERS AS A VULNERABLE
GROUP IN RUSSIA:**

**(The Case of Migrant Workers from
Central Asia)**

ADALET YAYINEVI

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Human Rights Protection Mechanism of Migrant Workers as A Vulnerable Group in Russia

Alisher Bakhronov

Hukuk Yayınları Dizisi – 3883

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 929 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

REFERENCES

1. Books

- Alston, Philip - Goodman, Ryan. *International Human Rights*. OUP Oxford, 2013.
- Berlanstein, Lenard R. *The Industrial Revolution and Work in Nineteenth Century Europe*. Routledge, 2003.
- Chamie, Joseph - Mirkin, Barry. «Who's Afraid of International Migration in the United Nations?» *Global Mobility Regimes*. Rey Koslowski. 241–258. New York: Palgrave Macmillan US, 2011. https://doi.org/10.1057/9781137001948_13
- Chamie, Joseph - Mirkin, Barry. «Who's Afraid of International Migration in the United Nations?» *Global Mobility Regimes*. Edited by Rey Koslowski. 241–258. New York: Palgrave Macmillan US, 2011. https://doi.org/10.1057/9781137001948_13
- Cholewinski, Ryszard. *Migration and Human Rights: The United Nations Convention on Migrant Workers' Rights*. Cambridge University Press, 2009.
- Eriksen, Thomas Hylland. *Globalization: The Key Concepts*. London: Routledge, 2nd edition, 2020. <https://doi.org/10.4324/9781003085492>
- Heintz, James. «Global Labor Standards: Their Impact and Implementation». *The Handbook of Globalisation, Second Edition*. Edward Elgar Publishing, 2011. <https://www.elgaronline.com/edcollchap/edcoll/9781849803694/9781849803694.00022.xml>
- Kremyanskaya, Elena A. *Russian Constitutional Law*. Cambridge Scholars Publishing, 2014.
- Maggs, Peter B. *Law and Legal System of the Russian Federation - Sixth Edition*. Juris Publishing, Inc., 2015.
- McKean, W. A. "The Meaning of Discrimination in International and Municipal Law." *British Yearbook of International Law* 44 (1970), 177. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein:journals/byrint44&id=183&div=&collection=>
- Nessel, Lori A. «Human Dignity or State Sovereignty? The Roadblocks to Full Realization of the UN Migrant Workers Convention». *Research Handbook on International Law and Migration*. 329–345. Edward Elgar Publishing, 2014. <https://www.elgaronline.com/edcollchap/edcoll/9780857930040/9780857930040.00021.xml>
- Özkan, Zeynep. *Rusya Federasyonu Anayasa Mahkemesinin Temel Hakların Korunmasındaki İşlevi*. 2019. Reprint, Yayınevi: Karahan Kitabevi, 2019.

- Parlett, Kate. *The Individual in the International Legal System: Continuity and Change in International Law*. Cambridge University Press, 2011.
- Pecoud, Antoine - Guchteneire, Paul de. "Migration, Human Rights and the United Nations: An Investigation into the Obstacles to the Un Convention on Migrant Workers' Rights." *Windsor Yearbook of Access to Justice* 24 (2006), 241. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/windyrbaj24&id=251&div=&collection=>
- Peyrouse, Marlene Laruelle, Sebastien. *Globalizing Central Asia: Geopolitics and the Challenges of Economic Development*. New York: Routledge, 2015. <https://doi.org/10.4324/9781315704036>
- Powell, Benjamin. *The Economics of Immigration: Market-Based Approaches, Social Science, and Public Policy*. Oxford University Press, 2015.
- Powell, Benjamin. *The Economics of Immigration: Market-Based Approaches, Social Science, and Public Policy*. Oxford University Press, 2015.
- Schutter, Olivier De. *International Human Rights Law*. Cambridge University Press, 2019.
- Simon, Judit. «DEFINITIONS OF LABOUR MIGRANTS». *Public Health Aspects of Migrant Health: A Review of the Evidence on Health Status for Labour Migrants in the European Region*. WHO Regional Office for Europe, 2015. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK379428/>
- Steiner, Henry J. *International Human Rights in Context: Law, Politics, Morals : Text and Materials*. Oxford University Press, 2008.
- Sweptston, Lee. «Chapter 6. Human Rights Complaint Procedures of the International Labour Organization». *Chapter 6. Human Rights Complaint Procedures of the International Labour Organization*. 99–116. University of Pennsylvania Press, 2016. <https://www.degruyter.com/document/doi/10.9783/9781512802047-008/pdf?licenseType=restricted>
- Urinbojev, Rustamjon. *Migration and Hybrid Political Regimes: Navigating the Legal Landscape in Russia*. University of California Press, 2020. <https://doi.org/10.1525/luminos.96>
- Urinbojev, Rustamjon. *Migration and Hybrid Political Regimes: Navigating the Legal Landscape in Russia*. University of California Press, 2020. <https://doi.org/10.1525/luminos.96>
- Weissbrodt, David S. - Vega, Connie de la. *International Human Rights Law: An Introduction*. University of Pennsylvania Press, 2007.
- Weissbrodt, David. «Chapter 1. Human Rights of Noncitizens». *Chapter 1. Human Rights of Noncitizens*. 21–30. University of Pennsylvania Press, 2015. <https://www.degruyter.com/document/doi/10.9783/9780812291421-002/pdf?licenseType=restricted>

2. Articles, Proceedings, and Other Publications

- Abdurakhimov, Abdurasul. «Migration Policy in Russia and Its „Domino Effect” Towards Migrants». *L'Europe Unie* 15/15 (2019), 64–72. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=796752>
- Alexseev, Mikhail A. «Majority and Minority Xenophobia in Russia: The Importance of Being Titulars». *Post-Soviet Affairs* 26/2 (april 2010), 89–120. <https://doi.org/10.2747/1060-586X.26.2.89>
- Amaya-Castro, Juan M. *Migration and the World of Work: Discursive Constructions of the Global in ILO Narratives About Migration* (SSRN Scholarly Paper, 2012). Social Science Research Network. Accessed April 1, 2024. <https://papers.ssrn.com/abstract=2060845>
- Amorosi, Virginia. «Daniel Maul, The International Labour Organization: 100 years of global social policy, Berlin, 2019». *Quaderni fiorentini per la storia del pensiero giuridico moderno* 49/1 (2020), 576–580. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7825178>
- Anner, Mark - Caraway, Teri. “International Institutions and Workers’ Rights: Between Labor Standards and Market Flexibility.” *Studies in Comparative International Development* 45/2 (June 1, 2010), 151–169. <https://doi.org/10.1007/s12116-010-9064-x>
- Arango, Joaquín. «Explaining Migration: A Critical View». *International Social Science Journal* 52/165 (september 2000), 283–296. <https://doi.org/10.1111/1468-2451.00259>
- Arowolo, Grace Ayodele. «Protecting the Rights of Migrants: The Challenges and the Prospects». *Journal of Law, Policy and Globalization* 105 (2021), 92. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/jawpglob105&id=93&div=&collection=>
- Arowolo, Oladele O. «Return Migration and the Problem of Reintegration». *International Migration* 38/5 (2000), 59–82. <https://doi.org/10.1111/1468-2435.00128>
- Azam, Muhammad. “The Role of Migrant Workers Remittances in Fostering Economic Growth: The Four Asian Developing Countries’ Experiences.” *International Journal of Social Economics* 42/8 (January 1, 2015), 690–705. <https://doi.org/10.1108/IJSE-11-2013-0255>
- Baccini, Leonardo - Koenig-Archibugi, Mathias. “Why Do States Commit to International Labor Standards? Interdependent Ratification of Core Ilo Conventions, 1948–2009.” *World Politics* 66/3 (July 2014), 446–490. <https://doi.org/10.1017/S0043887114000124>
- Bahovadinova, Malika. «Tajikistan’s Bureaucratic Management of Exclusion: Responses to the Russian Reentry Ban Database». *Central Asian Affairs* 3/3 (june 28, 2016), 226–248. <https://doi.org/10.1163/22142290-00303002>

- Bakhronov, Alisher - Çelik, Seydi. «LEGAL ANALYSIS ON THE DECREE (JULY 14, 2015 NO. 21-P) OF THE CONSTITUTIONAL COURT OF THE RUSSIAN FEDERATION RELATED TO THE ENFORCEMENT OF DECISIONS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS». *Journal of Justice (Journalofjustice. Org)* 4/2 (2020). <https://avesis.kocaeli.edu.tr/yayin/f5b326c8-ce27-4958-8f19-df6208830a43/legal-analysis-on-the-decree-july-14-2015-no-21-p-of-the-constitutional-court-of-the-russian-federation-related-to-the-enforcement-of-decisions-of-the-european-court-of-human-rights>
- Bakurova, N. N. «The system of federal bodies of executive power in Russia». *Вестник Университета имени О. Е. Кутафина* 6 (58) (2019), 81–86. <https://cyberleninka.ru/article/n/the-system-of-federal-bodies-of-executive-power-in-russia>
- Ball, Rochelle - Piper, Nicola. *The Geopolitics of Migration*. «Globalisation and regulation of citizenship—Filipino migrant workers in Japan». *Political Geography* 21/8 (2002), 1013–1034. [https://doi.org/10.1016/S0962-6298\(02\)00084-7](https://doi.org/10.1016/S0962-6298(02)00084-7)
- Banks, James A. «Citizenship Education and Global Migration : Implications for Theory, Research, and Teaching», 1–572. <https://www.torrossa.com/en/resources/an/5328006>
- Batsaikhan, Uuriintuya - Dabrowski, Marek. «Central Asia — twenty-five years after the breakup of the USSR». *Russian Journal of Economics* 3/3 (september 1, 2017), 296–320. <https://doi.org/10.1016/j.ruje.2017.09.005>
- Bell, Martin. «Internal Migration and Development: Comparing Migration Intensities Around the World». *Population and Development Review* 41/1 (march 2015), 33–58. <https://doi.org/10.1111/j.1728-4457.2015.00025.x>
- Belozerova, Olga A. et al. “International Legal Regulation of Labor on the Territory of the Russian Federation.” *Growth Poles of the Global Economy: Emergence, Changes and Future Perspectives*. ed. Elena G. Popkova. 957–967. Lecture Notes in Networks and Systems. Cham: Springer International Publishing, 2020. https://doi.org/10.1007/978-3-030-15160-7_95
- Berg-Nordlie, Mikkel - Tkach, Olga. «“You are Responsible for Your People”: The Role of Diaspora Leaders in the Governance of Immigrant Integration in Russia». *Demokratizatsiya: The Journal of Post-Soviet Democratization* 24/2 (2016), 173–198. <https://muse.jhu.edu/pub/280/article/619860>
- Betts, Alexander. *Global Migration Governance*. Working Paper. GEG Working Paper, 2008. GEG Working Paper, www.econstor.eu. <https://www.econstor.eu/handle/10419/196305>
- Birmontienė, Toma. «2020 Amendments to the Russian Constitution – Change of the Constitution or Its Collapse?» *Gdańskie Studia Prawnicze* 4/48 (2020), 130–149. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=932599>
- Bischoff, James L. «Documents on Russia’s Exclusion from Council Eur. & U.N.H.R.C.» *International Legal Materials* 62/2 (2023), 295–322. <https://doi.org/10.1017/ilm.2022.57>

- Blackett, Adelle - Sheppard, Colleen. «Collective Bargaining and Equality: Making Connections». *International Labour Review* 142 (2003), 419. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/intlr142&id=429&div=&collection=>
- Bloemen, Hans G. «Job Search, Search Intensity, and Labor Market Transitions: An Empirical Analysis». *Journal of Human Resources* XL/1 (January 1, 2005), 232–269. <https://doi.org/10.3368/jhr.XL.1.232>
- Boer, Victor M. «Migrant Right Protection in the Context of National Security in the Eurasian Space: Problems of Legal Regulation in Russia». *Advances in Natural, Human-Made, and Coupled Human-Natural Systems Research: Volume 3*. Edited by Svetlana G. Maximova. 269–278. Lecture Notes in Networks and Systems. Cham: Springer International Publishing, 2023. https://doi.org/10.1007/978-3-030-78105-7_27
- Bogusz, Barbara et al. (eds.). “Human Rights, State Sovereignty and the Protection of Undocumented Migrants under the International Migrant Workers’ Convention.” *Irregular Migration and Human Rights: Theoretical, European and International Perspectives*. 311–341. Brill | Nijhoff, 2004. https://doi.org/10.1163/9789047406051_018
- Böhning, W. R. «The ILO and Contemporary International Economic Migration». *International Migration Review* 10/2 (1976), 147–156. <https://doi.org/10.1177/019791837601000201>
- Bonifazi, Corrado - Strozza, Salvatore . «*International migration in Europe in the last fifty years.*» *Contributions to international migration studies*. Roma: IRPPS, 2002. <http://www.irpps.cnr.it/e-pub/ojs/>
- Boockmann, Bernhard. *Decision-Making on ILO Conventions and Recommendations: Legal Framework and Application*. Research Report. ZEW-Dokumentation, 2000. ZEW-Dokumentation, www.econstor.eu. <https://www.econstor.eu/handle/10419/39114>
- Borgen, Christopher J. «Resolving Treaty Conflicts». *George Washington International Law Review* 37 (2005), 573. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/gwilr37&id=583&div=&collection=>
- Bosniak, Linda S. «Human Rights, State Sovereignty and the Protection of Undocumented Migrants under the International Migrant Workers Convention». *International Migration Review* 25 (1991), 737. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/imgratv25&id=700&div=&collection=>
- Boswell, Christina - Straubhaar, Thomas. *Boswell, Christina; Straubhaar, Thomas (2004): The illegal employment of foreign workers: An overview*. Hamburg, Germany: Springer, Heidelberg, 2004. <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/41823/1/37855980X.pdf>
- Boswell, Christina. “Theorizing Migration Policy: Is There a Third Way?” *International Migration Review* 41/1 (March 2007), 75–100. <https://doi.org/10.1111/j.1747-7379.2007.00057.x>

- Bowring, Bill. «Russia and the Council of Europe: An Incompatible Ideology, and a Transplanted Legal Regime?» *Russian Discourses on International Law*. Routledge, 2018.
- Bowring, Bill. *Russian Cases in the ECtHR and the Question of Implementation* (SSRN Scholarly Paper, 10 январь 2018). Social Science Research Network. Accessed March 10, 2024 г. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3099544>
- Brabandere, Eric De. «OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos v. Russia (Eur. Ct. H.R.)». *International Legal Materials* 55/3 (2016), 474–495. <https://doi.org/10.5305/intelegamate.55.3.0474>
- BREMNER, JASON. *WORLD POPULATION HIGHLIGHTS: KEY FINDINGS FROM PRB'S 2010 WORLD POPULATION DATA SHEET*. Washington, DC, USA: Population Reference Bureau, 2010. <https://grist.org/wp-content/uploads/2011/10/65.2highlights.pdf>
- Brimblecombe, Simon. «A Multivariable Definition of Adequacy: Challenges and Opportunities». *International Social Security Review* 66/3–4 (july 2013), 171–191. <https://doi.org/10.1111/issr.12023>
- Brownbridge, Martin - Canagarajah, Sudharshan. *Migration and Remittances in the Former Soviet Union Countries of Central Asia and the South Caucasus: What Are the Long-Term Macroeconomic Consequences?* (SSRN Scholarly Paper, january 15, 2020 г.). Social Science Research Network. Accessed october 18, 2023. <https://papers.ssrn.com/abstract=3520277>
- Brudney, James J. “The Internationalization of Sources of Labor Law.” *University of Pennsylvania Journal of International Law* 39 (2018 2017), 1. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/upjil39&id=7&div=&collection=>
- Brunarska, Zuzanna. «Intra- vs. Extra-Regional Migration in the Post-Soviet Space». *Eurasian Geography and Economics* 55/2 (march 4, 2014), 133–155. <https://doi.org/10.1080/15387216.2014.948030>
- Burek, Wojciech. «Family Reunification Regulations and Women: The Perspective of International Law». *Polish Yearbook of International Law* 36 (2016), 83–108. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=568519>
- Callahan, Thomas M. «Cauldron of Unwisdom: The Legislative Offensive on Insidious Foreign Influence in the Third Term of President Vladimir v. Putin, and ICCPR Recourse for Affected Civil Advocates». *Fordham International Law Journal* 38 (2015), 1219. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/frdint38&id=1239&div=&collection=>
- Cassel, Douglass. “Does International Human Rights Law Make a Difference.” *Chicago Journal of International Law* 2/1 (April 1, 2001). <https://chicagounbound.uchicago.edu/cjil/vol2/iss1/8>
- Cassel, Douglass. «Does International Human Rights Law Make a Difference». *Chicago Journal of International Law* 2/1 (april 1, 2001). <https://chicagounbound.uchicago.edu/cjil/vol2/iss1/8>

- Castles, Stephen. "International Migration at the Beginning of the Twenty-first Century: Global Trends and Issues." *International Social Science Journal* 52/165 (September 2000), 269–281. <https://doi.org/10.1111/1468-2451.00258>
- Castles, Stephen. «International Migration at the Beginning of the Twenty-First Century: Global Trends and Issues». *International Social Science Journal* 52/165 (september 2000), 269–281. <https://doi.org/10.1111/1468-2451.00258>
- Charlie, Fanning - Nicola, Piper. *Global Labor Migration: Shifting Governance Mechanisms, Rights Deficits, and the Search for Order*, 2021. <https://doi.org/10.1215/15476715-8767350>
- Charnovitz, Steve. «The International Labour Organization in Its Second Century». *Max Planck Yearbook of United Nations Law Online* 4/1 (2000), 147–184. <https://doi.org/10.1163/187574100X00061>
- Chaudhuri, Sumanta. «Moving People to Deliver Services: How Can the WTO Help». *Journal of World Trade* 38 (2004), 363. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.kluwer/jwt0038&id=365&div=&collection=>
- Chiswick, Barry R. *Immigration: High Skilled vs. Low Skilled Labor?* Working Paper. IZA Policy Paper, 2011. IZA Policy Paper, www.econstor.eu. <https://www.econstor.eu/handle/10419/91767>
- Cholewinski, Ryszard . *Protection of the Human Rights of Migrant Workers and Members of their Families under the UN Migrant Workers Convention as a Tool to Enhance Development in the Country of Employment*. <https://www2.ohchr.org/english/bodies/cmw/docs/cholewinski.doc>
- Cholewinski, Ryszard. «Human Rights of Migrants: The Dawn of a New Era». *Georgetown Immigration Law Journal* 24 (2010 2009), 585. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/geoimlj24&id=593&div=&collection=>
- Cholewinski, Ryszard. «The ILO and the Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration: Labour Migration, Decent Work and Implementation of the Compact with Specific Reference to the Arab States Region». *International Journal of Law in Context* 16/3 (2020), 304–320. <https://doi.org/10.1017/S1744552320000336>
- Chudinovskikh, Olga - Denisenko, Mikhail. «Labour Migration on the Post-Soviet Territory». *Migration from the Newly Independent States: 25 Years After the Collapse of the USSR*. Edited by Mikhail Denisenko. 55–80. Societies and Political Orders in Transition. Cham: Springer International Publishing, 2020. https://doi.org/10.1007/978-3-030-36075-7_4
- Clapham, Andrew. "Sanctions and Economic, Social and Cultural Rights." *United Nations Sanctions and International Law*. 131–141. Brill Nijhoff, 2001. https://doi.org/10.1163/9789004502871_014
- Clapham, Andrew. "Sanctions and Economic, Social and Cultural Rights." *United Nations Sanctions and International Law*. 131–141. Brill Nijhoff, 2001. https://doi.org/10.1163/9789004502871_014

- Codagnone, Cristiano - Filippov, Vassily. «Equity, Exit and National Identity in a Multinational Federation: The 'multicultural Constitutional Patriotism' Project in Russia». *Journal of Ethnic and Migration Studies* 26/2 (2000), 263–288. <https://doi.org/10.1080/13691830050022802>
- Compa, Lance. «Migrant Workers in the United States: Connecting Domestic Law with International Labor Standards». *Chicago-Kent Law Review* 92 (2017), 211. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/chknt92&id=225&div=&collection=>
- Connor, Phillip. «International Migration: Key Findings from the U.S., Europe and the World». *Pew Research Center* (blog). Accessed september 25, 2023. <https://www.pewresearch.org/short-reads/2016/12/15/international-migration-key-findings-from-the-u-s-europe-and-the-world/>
- Cook, Linda J. «CONSTRAINTS ON UNIVERSAL HEALTH CARE IN THE RUSSIAN FEDERATION: INEQUALITY, INFORMALITY AND THE FAILURES OF MANDATORY HEALTH INSURANCE REFORMS». *Journal of Self-Governance and Management Economics* 3/4 (2015), 37–60. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=418046>
- COOK, LINDA J. «Implications of migration for the development of Russian social policy». *Migrant Workers in Russia*. Routledge, 2016.
- Critelli, Filomena M. «Labor Migration and Its Impact on Families in Kyrgyzstan: A Qualitative Study». *Journal of International Migration and Integration* 22/3 (september 1, 2021 г.), 907–928. <https://doi.org/10.1007/s12134-020-00781-2>
- Czepek, Jakub J. «ECTHR Case-Law Concerning Russian Aggression on Ukraine and the Events Taking Place after 2014». *International Community Law Review* 25/6 (2023), 573–588. <https://doi.org/10.1163/18719732-bja10115>
- Czerewacz-Filipowicz, Katarzyna - Konopelko, Agnieszka. *Regional Integration Processes in the Commonwealth of Independent States*. Cham: Springer International Publishing, 2017. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-47563-9>
- Danilenko, Gennady M. “The New Russian Constitution and International Law.” *American Journal of International Law* 88/3 (July 1994), 451–470. <https://doi.org/10.2307/2203713>
- Daskalopoulou, Irene. «Socio-Cultural Integration of First Generation Immigrants in Greece». *Migration Letters* 18/6 (2021), 649–658. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=998697>
- De Stefano, Valerio. “Not as Simple as It Seems: The ILO and the Personal Scope of International Labour Standards.” *International Labour Review* 160/3 (September 2021), 387–406. <https://doi.org/10.1111/ilr.12201>
- Deacon, Bob. *Globalization and Social Policy: The Threat to Equitable Welfare*. Working Paper. Geneva 2000 Occasional Paper, 2000 г. Geneva 2000 Occasional Paper, www.econstor.eu. <https://www.econstor.eu/handle/10419/148809>

- Demintseva, Ekaterina. «The Infrastructure Created by Migrants: The Case of Migrants from Kyrgyzstan in Moscow». *Migration from the Newly Independent States: 25 Years After the Collapse of the USSR*. Edited by Mikhail Denisenko 209–222. Societies and Political Orders in Transition. Cham: Springer International Publishing, 2020. https://doi.org/10.1007/978-3-030-36075-7_10
- Diakité, M. Arthur Robinson. «11. A Brief Look At The International Convention On The Protection Of The Rights Of All Migrant Workers And Members Of Their Families». *International Human Rights Monitoring Mechanisms*. 117–131. Brill Nijhoff, 2009. https://brill.com/display/book/edcoll/9789004180710/Bej.9789004162365.i-728_012.xml
- Dragneva, Rilka - Hartwell, Christopher A. «The Eurasian Economic Union: Integration without Liberalisation?» *Post-Communist Economies* 33/2–3 (april 3, 2021), 200–221. <https://doi.org/10.1080/14631377.2020.1793586>
- Drzemczewski, Andrew - Lawson, Rick. *Exclusion of the Russian Federation from the Council of Europe and the ECHR: An Overview* (SSRN Scholarly Paper, december 30, 2022 r.). Social Science Research Network. Accessed october 25, 2023. <https://papers.ssrn.com/abstract=4458281>
- Drzemczewski, Andrew - Lawson, Rick. *Exclusion of the Russian Federation from the Council of Europe and the Echr: An Overview* (SSRN Scholarly Paper, December 30, 2022). Social Science Research Network. Accessed October 16, 2023. <https://papers.ssrn.com/abstract=4458281>
- Dugard, Jackie. «The International Human Rights System». *Research Handbook on Economic, Social and Cultural Rights as Human Rights*. 2–13. Edward Elgar Publishing, 2020. <https://www.elgaronline.com/edcollchap/edcoll/9781788974165/9781788974165.00008.xml>
- Dusi, Paola - González-Falcón, Inmaculada. «Second-Generation Youth in Italy and Their Path to Adulthood. Who Is Supporting Them?» *Journal of Adult and Continuing Education* 27/1 (2021), 63–83. <https://doi.org/10.1177/1477971418810945>
- Dustmann, Christian. «Differences in the labor market behavior between temporary and permanent migrant women». *Labour Economics* 4/1 (1997), 29–46. [https://doi.org/10.1016/S0927-5371\(96\)00025-5](https://doi.org/10.1016/S0927-5371(96)00025-5)
- Dustmann, Christian. «Differences in the labor market behavior between temporary and permanent migrant women». *Labour Economics* 4/1 (march 1, 1997), 29–46. [https://doi.org/10.1016/S0927-5371\(96\)00025-5](https://doi.org/10.1016/S0927-5371(96)00025-5)
- Dyatlov, Victor I. - Dyatlova, Elena V. «From the “Influx of the Yellow Race” to “Migrant Workers”: Dynamics of the Languages for Describing Cross-Border Migrations in Russia». *Журнал Сибирского федерального университета. Гуманитарные науки* 13/5 (2020), 623–638. <https://cyberleninka.ru/article/n/from-the-influx-of-the-yellow-race-to-migrant-workers-dynamics-of-the-languages-for-describing-cross-border-migrations-in-russia>

- Edwards, John. «Asylum Seekers and Human Rights». *Res Publica* 7/2 (2001), 159–182. <https://doi.org/10.1023/A:1011951915924>
- Ellermann, Antje - Goenaga, Agustín. «Discrimination and Policies of Immigrant Selection in Liberal States». *Politics & Society* 47/1 (2019), 87–116. <https://doi.org/10.1177/0032329218820870>
- Epstein, Lee - Martin, Andrew D. *An Introduction to Empirical Legal Research*. OUP Oxford, 2014.
- Erdal, Marta Bivand - Oeppen, Ceri. «Forced to leave? The discursive and analytical significance of describing migration as forced and voluntary». *Aspiration, Desire and the Drivers of Migration*. Routledge, 2019.
- Eriksen, Thomas Hylland. *Globalization: The Key Concepts*. London: Routledge, 2-e Издание, 2020. <https://doi.org/10.4324/9781003085492>
- Esses, Victoria M. «Prejudice and Discrimination Toward Immigrants». *Annual Review of Psychology* 72/1 (2021), 503–531. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-080520-102803>
- Farahat, Anuscheh. «Discrimination inside: Non-Discrimination as a Tool of Migrant Integration» 115 (January 2021), 350–355. <https://doi.org/10.1017/aju.2021.55>
- Fargues, Philippe. «International Migration and the Demographic Transition: A Two-Way Interaction». *International Migration Review* 45/3 (september 2011), 588–614. <https://doi.org/10.1111/j.1747-7379.2011.00859.x>
- Favero, Luigi V. «5: Mechanisms of Adaptation and Integration of Italian Immigrants in Argentina: From Social Spaces to the Interpretative Paradigms of Ethnic Identity». *Center for Migration Studies Special Issues* 11/3 (may 1994), 113–124. <https://doi.org/10.1111/j.2050-411X.1994.tb00757.x>
- Fichtelberg, Aaron. «Fair Trials and International Courts: A Critical Evaluation of the Nuremberg Legacy». *Criminal Justice Ethics* 28/1 (may 2009), 5–24. <https://doi.org/10.1080/07311290902831268>
- Fleig-Goldstein, Rachel M. «The Russian Constitutional Court versus the European Court of Human Rights: How the Strasbourg Court Should Respond to Russia’s Refusal to Executive ECtHR Judgments». *Columbia Journal of Transnational Law* 56 (2018 2017), 172. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein:journals/cjtl56&id=176&div=&collection=>
- Flynn, Michael . *Externalisation, immigration detention and the Committee on Migrant Workers*, 2021. <https://www.globaldetentionproject.org/wp-content/uploads/2022/03/Flynn-Forced-Migration-Review-Nov-2021.pdf>
- Fortuin, Rowan Victor. «Undocumented and Invisible: Are SADC Member States Implementing the Rights to Birth Registration and Nationality for Migrant Children?» <http://hdl.handle.net/11427/36626>

- Fudge, Judy - Tham, Joo-Cheong. «Dishing up Migrant Workers for the Canadian Food Services Sector: Labor Law and the Demand for Migrant Workers». *Comparative Labor Law & Policy Journal* 39 (2018 2017), 1. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/cllpj39&id=13&div=&collection=>
- Gavison, Ruth. «Immigration and the Human Rights Discourse: The Universality of Human Rights and the Relevance of States and of Numbers». *Israel Law Review* 43/1 (январь 2010), 7–48. <https://doi.org/10.1017/S0021223700000030>
- Geddes, Andrew. *Regional Migration Governance in the Eurasian Migration System//The Dynamics of Regional Migration*. Edward Elgar Publishing, 2019.
- Ghoshal, Animesh - Crowley, Thomas M. «Political Versus Economic Refugees». *Review of Social Economy* 41/2 (october 1983), 124–135. <https://doi.org/10.1080/00346768300000015>
- Gimpelson, Vladimir - Kapeliushnikov, Rostislav. *Age and Education in the Russian Labour Market Equation* (SSRN Scholarly Paper, November 15, 2017). Social Science Research Network. Accessed October 16, 2023. <https://papers.ssrn.com/abstract=3212682>
- Goel, Rajeev K. - Nelson, Michael A. «Shining a light on the shadows: Identifying robust determinants of the shadow economy». *Economic Modelling* 58 (november 1, 2016), 351–364. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2016.06.009>
- Goodman, Ryan - Jinks, Derek. “How to Influence States: Socialization and International Human Rights Law.” *Duke Law Journal* 54 (2005 2004), 621. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/dukclr54&id=635&div=&collection=>
- Gowa, Joanne - Hicks, Raymond. «The Most-Favored Nation Rule in Principle and Practice: Discrimination in the GATT». *The Review of International Organizations* 7/3 (2012), 247–266. <https://doi.org/10.1007/s11558-011-9141-6>
- Hamad, Ahmed M. A. «Mechanisms of the Legal Protection of Human Rights in Global Regulation». *Human Rights in the Global South (HRGS)* 1/2 (23 декабрь 2022 г.), 145–157. <https://doi.org/10.56784/hrgs.v1i2.31>
- Hannan, Mohammad Abdul. *Third Generation Human Rights and the Good Governance* (SSRN Scholarly Paper, 2010). Social Science Research Network. Accessed March 9, 2024. <https://papers.ssrn.com/abstract=1717075>
- Hannum, Hurst. «The Status of the Universal Declaration of Human Rights in National and International Law». *Georgia Journal of International and Comparative Law* 25 (1996 1995), 287. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/gjicl25&id=295&div=&collection=>
- Hanson, Gordon. «US Immigration from Latin America in Historical Perspective». *Journal of Economic Perspectives* 37/1 (february 2023), 199–222. <https://doi.org/10.1257/jep.37.1.199>

- Hasenau, Michael. «Part I: The Genesis of the Convention: ILO Standards on Migrant Workers: The Fundamentals of the UN Convention and Their Genesis». *International Migration Review* 25/4 (december 1991), 687–697. <https://doi.org/10.1177/019791839102500402>
- Heikkilä, Elli. «Mobile Vulnerabilities: Perspectives on the Vulnerabilities of Immigrants in the Finnish Labour Market». *Population, Space and Place* 11/6 (november 2005), 485–497. <https://doi.org/10.1002/psp.396>
- Hendley, Kathryn. «The Puzzling Non-Consequences of Societal Distrust of Courts: Explaining the Use of Russian Courts». *Cornell International Law Journal* 45 (2013), 517. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/cintl45&id=527&div=&collection=>
- Herod, Andrew. *Labor*. John Wiley & Sons, 2017.
- Hess, Maximilian. «Russia and Central Asia: Putin’s Most Stable Region?» *Orbis* 64/3 (january 1, 2020), 421–433. <https://doi.org/10.1016/j.orbis.2020.05.005>
- Heusala, Anna-Liisa - Aitamurto, Kaarina. *Migrant Workers in Russia: Global Challenges of the Shadow Economy in Societal Transformation*. Taylor & Francis, 2016.
- Heusala, Anna-Liisa. «The Soviet Legacy of ‘National Security’ in Russian Migration Policy». *Russian Politics* 3/3 (september 29, 2018 r.), 430–450. <https://doi.org/10.1163/2451-8921-00303006>
- Hoeven, Rolph van der. “Labour Markets Trends, Financial Globalization and the Current Crisis in Developing Countries.” <https://repub.eur.nl/pub/22372/>
- Hughes, Steve. «The International Labour Organisation». *New Political Economy* 10/3 (2005), 413–425. <https://doi.org/10.1080/13563460500204324>
- Iontsev, Vladimir - Ivakhnyuk, Irina. «Role of International Labour Migration in Russian Economic Development». <https://cadmus.eui.eu/handle/1814/23479>
- Islam, Muhammad Azizul - McPhail, Ken. *Accounting For Human Rights*. «Regulating for corporate human rights abuses: The emergence of corporate reporting on the ILO’s human rights standards within the global garment manufacturing and retail industry». *Critical Perspectives on Accounting* 22/8 (2011), 790–810. <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2011.07.003>
- Ispolinov, Alexei S. «First Judgments of the Court of the Eurasian Economic Community: Reviewing Private Rights in a New Regional Agreement». *Legal Issues of Economic Integration* 40/3 (august 1, 2013). <https://kluwerlawonline.com/api/Product/CitationPDFURL?file=Journals\LEIE\LEIE2013012.pdf>
- Ivakhnyuk, Irina. «Russian Migration Policy and Its Impact on Human Development». MPRA Paper. april 1, 2009. Accessed october 24, 2023 r. <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/19196/>

- IVANCHAK, A - PALKINA, T. *PROBLEMS OF JUDICIAL DEFENCE OF MIGRANTS' LABOUR RIGHTS IN THE RUSSIAN FEDERATION*. Moscow: Moscow Journal of International Law., 2017.
- Izbiénova, T. A. «Features of Legal Regulation of Labor in the Member States of the Eurasian Economic Union». *SHS Web of Conferences* 128 (2021), 06010. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202112806010>
- Jangavadze, Meri. «Gender Dimension of Migration: The Key Challenges Faced by Migrant Women». *Levan Alexidze Journal of International Law (LAJIL)* 1/1 (2020). <https://laf.ge/journals/index.php/test/article/view/10>
- Jilkine, Vladimir A. «Legal basis for the performance of international obligations on readmission in the Russian federation and the republic of Finland». *Russian Journal of Legal Studies (Moscow)* 6/1 (december 15, 2019), 126–131. <https://doi.org/10.17816/RJLS18481>
- Johnson, Stephen - Muhlhausen, David B. «North American Transnational Youth Gangs: Breaking the Chain of Violence». *Trends in Organized Crime* 9/1 (september 1, 2005), 38–54. <https://doi.org/10.1007/s12117-005-1003-2>
- Kallaur, Valentina. «Social Aspects Of Labor Migration In Russia». *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences Social and Cultural Transformations in the Context of Modern Globalism* (december 28, 2019). <https://doi.org/10.15405/epsbs.2019.12.04.268>
- Karpova, Galina G - Vorona, Maria A. «Labour Migration in Russia: Issues and Policies». *International Social Work* 57/5 (september 2014), 535–546. <https://doi.org/10.1177/0020872814536420>
- KEITH, ARTHUR . «A New Theory of Human Evolution». *Arthurkeith* (blog), 2010. <https://arthurkeith.wordpress.com/a-new-theory-of-human-evolution/>
- Khadria, Binod. «Shifting Paradigms of Globalization: The Twenty-first Century Transition Towards Generics in Skilled Migration from India». *International Migration* 39/5 (january 2001), 45–71. <https://doi.org/10.1111/1468-2435.00171>
- Khoreva, Ol'ga. «Attracting Skilled Labour to the North: Migration Loss and Policy Implications across Russia's Diverse Arctic Regions». *Polar Record* 54/5–6 (september 2018), 324–338. <https://doi.org/10.1017/S0032247419000019>
- King, Elizabeth J. - Dudina, Victoria I. «The Health Needs of Female Labor Migrants from Central Asia in Russia». *Journal of Immigrant and Minority Health* 21/6 (december 1, 2019), 1406–1415. <https://doi.org/10.1007/s10903-019-00889-3>
- King, Russell - Skeldon, Ronald. «'Mind the Gap!' Integrating Approaches to Internal and International Migration». *Journal of Ethnic and Migration Studies* 36/10 (december 2010), 1619–1646. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2010.489380>

- Kirkham, Ksenia. «The Formation of the Eurasian Economic Union: How Successful Is the Russian Regional Hegemony?» *Journal of Eurasian Studies* 7/2 (july 2016), 111–128. <https://doi.org/10.1016/j.euras.2015.06.002>
- Klein, Eckart - Kretzmer, David. «The UN Human Rights Committee: The General Comments - The Evolution of an Autonomous Monitoring Instrument». *German Yearbook of International Law* 58 (2015), 189. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/gyl58&id=190&div=&collection=>
- Kok, Pieter. «The Definition of Migration and Its Application: Making Sense of Recent South African Census and Survey Data». *Southern African Journal of Demography* 7/1 (1997), 19–30. <https://www.jstor.org/stable/20853242>
- Korneev, Oleg - Leonov, Andrey. «‘Home-Grown’ vs. ‘Imported’ Regionalism? Overlapping Dynamics of Regional Migration Governance in Post-Soviet Eurasia». *Journal of Ethnic and Migration Studies* 48/12 (september 10, 2022), 2873–2891. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2021.1972566>
- Koser, Khalid. *International Migration: A Very Short Introduction*. OUP Oxford, 2007.
- Kovler, Anatoly I. “European convention on human rights in Russia.” *L’Europe en Formation* 374/4 (2014), 116–135. <https://doi.org/10.3917/eufor.374.0116>
- Kubal, Agnieszka. «Entry Bar as Surreptitious Deportation? Zapret Na v’ezd in Russian Immigration Law and Practice: A Comparative Perspective». *Law & Social Inquiry* 42/3 (july 2017), 744–768. <https://doi.org/10.1111/lsi.12232>
- Kubal, Agnieszka. «Spiral Effect of the Law: Migrants’ Experiences of the State Law in Russia – a Comparative Perspective». *International Journal of Law in Context* 12/4 (december 2016), 453–468. <https://doi.org/10.1017/S1744552316000215>
- Kushnirovich, Nonna. «Economic Integration of Immigrant Entrepreneurs». *Entrepreneurial Business and Economics Review* 3/3 (2015), 9–27. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=305119>
- Kuznetsova, Irina - Round, John. “Postcolonial Migrations in Russia: The Racism, Informality and Discrimination Nexus.” *International Journal of Sociology and Social Policy* 39/1/2 (January 1, 2018), 52–67. <https://doi.org/10.1108/IJSSP-08-2018-0131>
- Leitch, Daniel. «Increasing Social Inclusion for the Children of Migrant Workers in Shanghai, China: A Four-Year Longitudinal Study of a Non-Governmental, Volunteer-Led, After-School Program». *Frontiers of Education in China* 11/2 (2016), 217–249. <https://doi.org/10.3868/s110-005-016-0016-9>
- Lenard, Patti Tamara. «Why Temporary Labour Migration Is Not a Satisfactory Alternative to Permanent Migration». *Journal of International Political Theory* 8/1–2 (april 2012), 172–183. <https://doi.org/10.3366/jipt.2012.0037>
- Library (Susana), I. L. O. «ILO Research Guides: History of the ILO: ILO between the Two World Wars (1919-1939)». Accessed November 10, 2023. <https://libguides.ilo.org/c.php?g=657806&p=4636553>

- Likić-Brborić, Branka. "Global Migration Governance, Civil Society and the Paradoxes of Sustainability." *Globalizations* 15/6 (September 19, 2018), 762–778. <https://doi.org/10.1080/14747731.2018.1503841>
- Lohrmann, Reinhard. «Migrants, Refugees and Insecurity. Current Threats to Peace?» *International Migration* 38/4 (september 2000), 3–22. <https://doi.org/10.1111/1468-2435.00118>
- Lokosov, V. V. «Population Change in Russia: Dynamics and Socioeconomic Risks». *Herald of the Russian Academy of Sciences* 90/2 (march 1, 2020), 165–171. <https://doi.org/10.1134/S1019331620020033>
- Lönnroth, Juhani. "The International Convention on the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families in the Context of International Migration Policies: An Analysis of Ten Years of Negotiation." *International Migration Review* 25/4 (December 1991), 710–736. <https://doi.org/10.1177/019791839102500404>
- Lyutov, Nikita. «The ILO System of International Labour Standards and Monitoring Procedures: Too Complicated to Be Effective». *Zbornik Pravnog Fakulteta u Zagrebu* 64 (2014), 255. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/zbooprufaz64&id=251&div=&collection=>
- MacDonald, Euan - Cholewinski, Ryszard . *The Migrant workers convention in Europe: obstacles to the ratification of the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families; EU/EEA perspectives, 2007*. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000152537>
- Macnaughton, Gillian - Frey, Diane. «Challenging Neoliberalism». *Health and Human Rights* 20/2 (2018), 43–55. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6293342/>
- Majcher, Izabella. «GCM Objective 13: In Search of Synergies with the UN Human Rights Regime to Foster the Rule of Law in the Area of Immigration Detention». *Laws* 11/4 (2022), 52. <https://doi.org/10.3390/laws11040052>
- Mälksoo, Lauri. «Russia's Constitutional Court Defies the European Court of Human Rights: Constitutional Court of the Russian Federation Judgment of 14 July 2015, No 21-П/2015». *European Constitutional Law Review* 12/2 (2016), 377–395. <https://doi.org/10.1017/S1574019616000237>
- Marat, Erica, Central Asia-Caucasus Institute and Silk Road Studies Program. *Labor Migration in Central Asia: Implications of the Global Economic Crisis*. Washington, D.C.: Central Asia-Caucasus Institute & Silk Road Studies Program, 2009.
- Marie, Jean-Bernard. «National Systems for the Protection of Human Rights». *Human Rights: International Protection, Monitoring, Enforcement*. Routledge, 2003.

- Marochkin, Sergei Yu - Popov, Vladimir A. «International Humanitarian and Human Rights Law in Russian Courts*». *Journal of International Humanitarian Legal Studies* 2/2 (1 January 1, 2011), 216–249. <https://doi.org/10.1163/187815212X624247>
- Maroukis, Thanos. «Irregular Migration and Informal Economy in Southern and Central-Eastern Europe: Breaking the Vicious Cycle?: Breaking the Vicious Cycle?» *International Migration* 49/5 (October 2011), 129–156. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2435.2011.00709.x>
- Martin, Philip L. *The Unfinished Story: Turkish Labour Migration to Western Europe: With Special Reference to the Federal Republic of Germany*. International Labour Organization, 1991.
- Maupain, Francis. «Revitalization Not Retreat: The Real Potential of the 1998 ILO Declaration for the Universal Protection of Workers' Rights ». *European Journal of International Law*, Volume 16, Issue 3, June 2005, Pages 439–465, 2005. Accessed April 3, 2024. <https://academic.oup.com/ejil/article/16/3/439/431329>
- Maupain, Francis. «The ILO Regular Supervisory System: A Model in Crisis?» *International Organizations Law Review* 10/1 (2013), 117–165. <https://doi.org/10.1163/15723747-01001004>
- Meron, Theodor. “On a Hierarchy of International Human Rights.” *American Journal of International Law* 80/1 (January 1986), 1–23. <https://doi.org/10.2307/2202481>
- Michele, LeVoy - Eve, Geddie. *Irregular Migration: Challenges, Limits and Remedies*. 2010. Reprint, *Refugee Survey Quarterly*, 2010. <https://doi.org/10.1093/rsq/hdq010>
- Mikhail, Denisenko - Vladimir, Mukomel. «LABOR MIGRATION IN RUSSIA DURING THE CORONAVIRUS PANDEMIC». *Демографическое обозрение* 7/5 (2020), 42–62. <https://cyberleninka.ru/article/n/labor-migration-in-russia-during-the-coronavirus-pandemic>
- Mirzazada, Ruslan. *Whether Employment Rights Are Adequately Protected Among The Former Soviet Countries: Eastern Europe, The Caucasus And Asia?* Vytauto Didžiojo universitetas, 2016. <https://gs.elaba.lt/object/elaba:16078776/>
- Molchanov, Mikhail. *The Eurasian Economic Union* (SSRN Scholarly Paper, March 20, 2018 г.). Social Science Research Network. Accessed October 20, 2023. <https://papers.ssrn.com/abstract=4110166>
- Molodikova, Irina. «One Step Forward and Two Steps Back: Migration Policy and Human Trafficking in the Russian Federation since the Palermo Protocol of 2020». *Journal of Human Trafficking* 6/2 (March 14, 2020), 141–155. <https://doi.org/10.1080/23322705.2020.1690101>
- Morrison, Claudio. «Migration, Ethnicity and Solidarity: ‘Multinational Workers’ in the Former Soviet Union». *British Journal of Industrial Relations* 58/4 (December 2020), 761–784. <https://doi.org/10.1111/bjir.12518>

- Moyce, Sally C. - Schenker, Marc. «Migrant Workers and Their Occupational Health and Safety». *Annual Review of Public Health* 39/1 (april 1, 2018), 351–365. <https://doi.org/10.1146/annurev-publhealth-040617-013714>
- Mukomel', Vladimir. «Xenophobia as a Basis of Solidarity». *Russian Social Science Review* 56/4 (july 4, 2015), 37–51. <https://doi.org/10.1080/10611428.2015.1074011>
- Murphy, Clíodhna. «THE ENDURING VULNERABILITY OF MIGRANT DOMESTIC WORKERS IN EUROPE». *International & Comparative Law Quarterly* 62/3 (2013), 599–627. <https://doi.org/10.1017/S0020589313000195>
- Nafees, Seeni Mohamed M. «Migrant Workers in Malaysia and the Role of the International Labour Organization's Conventions». *Advanced Science Letters* 23/9 (2017), 8979–8983. <https://doi.org/10.1166/asl.2017.10007>
- Nagle, Luz Estella. «Selling Souls: The Effect of Globalization on Human Trafficking and Forced Servitude». *Wisconsin International Law Journal* 26 (2009 2008), 131. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/wisint26&id=133&div=&collection=>
- Nations, United. «International Migration». *United Nations*. Просмотрено 12 октябрь 2023 г. <https://www.un.org/en/global-issues/migration>
- Neshkova, Milena I. «The Impact of Subnational Interests on Supranational Regulation». *Journal of European Public Policy* 17/8 (2010), 1193–1211. <https://doi.org/10.1080/13501763.2010.513572>
- Nicharapova, Jildiz. «Eurasian Economic Union: Integration Organization or Tool for Russian Regional Hegemony? The Case of Participation of the Kyrgyz Republic in the EAEU since 2015». *Świat Idei i Polityki* 19/1 (2020), 122–146. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=922619>
- Niebuhr, Uri Dadush, Mona. «The Economic Impact of Forced Migration». *Carnegie Endowment for International Peace*. Accessed october 1, 2023. <https://carnegieendowment.org/2016/04/22/economic-impact-of-forced-migration-pub-63421>
- Nikiforova, Elena - Brednikova, Olga. «On labor migration to Russia: Central Asian migrants and migrant families in the matrix of Russia's bordering policies». *Political Geography* 66 (september 1, 2018), 142–150. <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2018.04.006>
- Nikita, Lyutov - Svetlana, Golovina. «DEVELOPMENT OF LABOR LAW IN THE EU AND EAEU: HOW COMPARABLE?» *Russian Law Journal* 6/2 (2018), 93–117. <https://cyberleninka.ru/article/n/development-of-labor-law-in-the-eu-and-eaeu-how-comparable>
- Nikita, Lyutov. «Russian law on discrimination in employment: can it be compatible with international labor standards?» *Russian Law Journal* 4/3 (2016), 7–50. <https://cyberleninka.ru/article/n/russian-law-on-discrimination-in-employment-can-it-be-compatible-with-international-labor-standards>

- Noja, Grația Georgiana et al. "Migrants' Role in Enhancing the Economic Development of Host Countries: Empirical Evidence from Europe." *Sustainability* 10/3 (March 2018), 894. <https://doi.org/10.3390/su10030894>
- Norov, Sh.Sh. «MIGRATORY PROCEDURES HUMAN RESOURCES IN GLOBALIZATION PROCESS». *Теория и практика современной науки* 8 (74) (2021), 3–5. <https://cyberleninka.ru/article/n/migratory-procedures-human-resources-in-globalization-process>
- Ollus, Natalia. «Forced Flexibility and Exploitation: Experiences of Migrant Workers in the Cleaning Industry». *Nordic Journal of Working Life Studies* 6/1 (march 25, 2016), 25–45. <https://doi.org/10.19154/njwls.v6i1.4908>
- Olsson, Petra Herzfeld. «The Role of Effective Enforcement in International Law on Labour Migration». *International Organizations Law Review* 17/1 (2020), 206–232. <https://doi.org/10.1163/15723747-01701009>
- Orozco, Manuel. «Globalization and Migration: The Impact of Family Remittances in Latin America». *Latin American Politics and Society* 44/2 (july 2002), 41–66. <https://doi.org/10.1111/j.1548-2456.2002.tb00205.x>
- Østergaard-Nielsen, Eva. «The Politics of Migrants' Transnational Political Practices». *International Migration Review* 37/3 (2003), 760–786. <https://doi.org/10.1111/j.1747-7379.2003.tb00157.x>
- Palumbo, Letizia - Scurba, Alessandra. «The Vulnerability to Exploitation of Women Migrant Workers in Agriculture in the EU: The Need for a Human Rights and Gender Based Approach». <https://cadmus.eui.eu/handle/1814/55444>
- Panda, Shilpi Smita - Mishra, Nihar Ranjan. «Factors affecting temporary labour migration for seasonal work: a review». *Management Research Review* 41/10 (january 1, 2018), 1176–1200. <https://doi.org/10.1108/MRR-04-2017-0104>
- Panebianco, Stefania. «The EU and Migration in the Mediterranean: EU Borders' Control by Proxy». *Journal of Ethnic and Migration Studies* 48/6 (2022), 1398–1416. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2020.1851468>
- Panizzon, Marion. «Introduction: Conceptualizing a Pluralist Framework for Labour Migration». *The Palgrave Handbook of International Labour Migration: Law and Policy Perspectives*. 1–14. London: Palgrave Macmillan UK, 2015. https://doi.org/10.1057/9781137352217_1
- Paraskevopoulou, Anna. «Undocumented worker transitions: family migration». *International Journal of Sociology and Social Policy* 31/1/2 (2011), 110–122. <https://doi.org/10.1108/01443331111104832>
- Patalakh, Artem. «Economic or Geopolitical? Explaining the Motives and Expectations of the Eurasian Economic Union's Member States». *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences* 11/1 (march 1, 2018), 31–48. <https://doi.org/10.1007/s40647-017-0191-x>

- Pawlak, Anna . “The Rights of Migrant Workers in the United Nations System,” 129–142. <https://eurofur.eu/wp-content/uploads/2020/10/tr9.pdf>
- Pecoud, Antoine - Guchteneire, Paul de. «Migration, Human Rights and the United Nations: An Investigation into the Obstacles to the UN Convention on Migrant Workers’ Rights». *Windsor Yearbook of Access to Justice* 24 (2006), 241. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/windyrbaj24&id=251&div=&collection=>
- Pécoud, Antoine. «The UN Convention on Migrant Workers’ Rights and International Migration Management». *Global Society* 23/3 (2009), 333–350. <https://doi.org/10.1080/13600820902958741>
- Pécoud, Antoine. *The Politics of the UN Convention on Migrant Workers’ Rights* (SSRN Scholarly Paper, 2017). Social Science Research Network. Просмотрено 9 апрель 2024 г. <https://papers.ssrn.com/abstract=3054664>
- Pellegrino, Adela. «Trends in Latin American Skilled Migration: “Brain Drain” or “Brain Exchange”?» *International Migration* 39/5 (january 2001), 111–132. <https://doi.org/10.1111/1468-2435.00174>
- Penninx, R - Garcés-Mascareñas, B. *The concept of integration as an analytical tool and as a policy concept //Integration processes and policies in Europe: Contexts, levels and actors.*, 2016.
- Petrovskaya, N. E. «The Position and Tasks of International Organizations in the Labor Migration Management». <https://www.um.edu.mt/library/oar/handle/123456789/51567>
- Peyrouse, Marlene Laruelle, Sebastien. *Globalizing Central Asia: Geopolitics and the Challenges of Economic Development*. New York: Routledge, 2015. <https://doi.org/10.4324/9781315704036>
- Philip L., Martin. «Managing International Labor Migration in the 21st Century». *South-Eastern Europe Journal of Economics* 1/1 (2003). <https://ojs.lib.uom.gr/index.php/seeje/article/view/5447>
- Pijnenburg, Annick - Rijken, Conny. “Moving beyond Refugees and Migrants: Reconceptualising the Rights of People on the Move.” *Interventions* 23/2 (February 17, 2021), 273–293. <https://doi.org/10.1080/1369801X.2020.1854107>
- Piper, Nicola - Foley, Laura. «Global Partnerships in Governing Labour Migration: The Uneasy Relationship between the ILO and IOM in the Promotion of Decent Work for Migrants». *Global Public Policy and Governance* 1/3 (september 1, 2021), 256–278. <https://doi.org/10.1007/s43508-021-00022-x>
- Pisillo Mazzeschi, Riccardo. “Protection of Freedom of Movement.” *International Human Rights Law: Theory and Practice*. ed. Riccardo Pisillo Mazzeschi. 445–472. Cham: Springer International Publishing, 2021. https://doi.org/10.1007/978-3-030-77032-7_24

- Pivovar, E. I. «The Eurasian Economic Commission: From Its Origins to the Present». *Herald of the Russian Academy of Sciences* 92/9 (december 1, 2022), 838-S851. <https://doi.org/10.1134/S1019331622150084>
- Poletaev, D.V. . *Life and health of labor migrants from Central Asia in Russia in the context of the COVID-19 pandemic //Population and Economics.*, 2022. <https://populationandconomics.pensoft.net/article/90370/download/pdf/>
- Politakis, George. «THE RECOGNITION OF OCCUPATIONAL SAFETY AND HEALTH AS A FUNDAMENTAL PRINCIPLE AND RIGHT AT WORK». *International & Comparative Law Quarterly* 72/1 (2023), 213–232. <https://doi.org/10.1017/S0020589322000446>
- Priebe, Stefan. «Good Practice in Health Care for Migrants: Views and Experiences of Care Professionals in 16 European Countries». *BMC Public Health* 11/1 (december 25, 2011), 187. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-11-187>
- Pufong, Marc G. «State Obligation, Sovereignty, and Theories of International Law». *Politics & Policy* 29/3 (2001), 478–519. <https://doi.org/10.1111/j.1747-1346.2001.tb00600.x>
- RAZAK, MUHAMMAD FALIQ ABD - ROHAIDA, NORDIN. *The Right to Health: Discriminatory Treatment against Migrant Workers in Malaysia*, 2018. <https://www.academia.edu/download/91700075/200250854.pdf>
- Rees, Philip. «The Impact of Internal Migration on Population Redistribution: An International Comparison: The Impact of Internal Migration». *Population, Space and Place* 23/6 (august 2017), e2036. <https://doi.org/10.1002/psp.2036>
- Roberts, Sean P. - Moshes, Arkady. «The Eurasian Economic Union: A Case of Reproductive Integration?» *Post-Soviet Affairs* 32/6 (november 2016), 542–565. <https://doi.org/10.1080/1060586X.2015.1115198>
- Rocheva, Anna - Varshaver, Evgeni. *Gender Dimension of Migration from Central Asia to the Russian Federation* (SSRN Scholarly Paper, 2017 г.). Social Science Research Network. Accessed March 12, 2024. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3502749>
- Rodríguez-Modroño, Paula и др. «Platform Work in the Domestic and Home Care Sector: New Mechanisms of Invisibility and Exploitation of Women Migrant Workers». *Gender & Development* 30/3 (september 2, 2022), 619–635. <https://doi.org/10.1080/13552074.2022.2121060>
- Rombouts, S. J. «The International Diffusion of Fundamental Labour Standards: Contemporary Content, Scope, Supervision and Proliferation of Core Workers' Rights under Public, Private, Binding, and Voluntary Regulatory Regimes». *Columbia Human Rights Law Review* 50 (2019 2018), 78. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/colhr50&id=862&div=&collection=>

- Round, John - Kuznetsova-Moreno, Irina. «Necropolitics and the Migrant as a Political Subject of Disgust: The Precarious Everyday of Russia's Labour Migrants». *Politics of Precarity*. 198–223. Brill, 2017. https://doi.org/10.1163/9789004329706_011
- Ruhs, Martin - Anderson, Bridget. «Semi-compliance and Illegality in Migrant Labour Markets: An Analysis of Migrants, Employers and the State in the UK». *Population, Space and Place* 16/3 (may 2010), 195–211. <https://doi.org/10.1002/psp.588>
- Ruhs, Martin. “The Human Rights of Migrant Workers: Why Do so Few Countries Care?” *American Behavioral Scientist* 56/9 (September 2012), 1277–1293. <https://doi.org/10.1177/0002764212443815>
- Ruiz, Isabel - Vargas-Silva, Carlos. «The Economics of Forced Migration». *Journal of Development Studies* 49/6 (june 2013), 772–784. <https://doi.org/10.1080/00220388.2013.777707>
- Ryabichenko, Tatiana - Lebedeva, Nadezhda. «Assimilation or integration: similarities and differences between acculturation attitudes of migrants from Central Asia and Russians in Central Russia». *Psychology in Russia: State of the art* 9/1 (2016), 98–111. <https://cyberleninka.ru/article/n/assimilation-or-integration-similarities-and-differences-between-acculturation-attitudes-of-migrants-from-central-asia-and-russians-in>
- Ryazantsev, Sergey - Korneev, Oleg. «Russia and Kazakhstan in Eurasian Migration System : Development Trends, Socio-Economic Consequences of Migration and Approaches to Regulation». <https://cadmus.eui.eu/handle/1814/29930>
- S., Brahma - S., Paul . *Human Rights of Women Migrants*. 2020. Reprint, © Springer Nature Switzerland AG 2020: W. Leal Filho et al. (eds.), Gender Equality, Encyclopedia of the UN Sustainable Development Goals, 2020. https://www.researchgate.net/profile/Salvin-Paul/publication/348842963_Human_Rights_of_Women_Migrants/links/602230fe4585158939902558/Human-Rights-of-Women-Migrants.pdf
- Sagynbekova, Lira. *International Labour Migration in the Context of the Eurasian Economic Union: Issues and Challenges of Kyrgyz Migrants in Russia* (SSRN Scholarly Paper, 2017 г.). Social Science Research Network. Accessed october 18, 2023. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3023259>
- Salmen-Navarro, Acran. «Epidemiology of Migrant Workers' Occupational Health: A Perspective from Three Regions». *Current Opinion in Epidemiology and Public Health* 1/1 (november 2022), 25–31. <https://doi.org/10.1097/PXH.000000000000007>
- Saltybayev, Yerzhan - Parkhomchik, Lidiya. «The Eurasian Idea of Nursultan Nazarbayev». *Regional Integration and Future Cooperation Initiatives in the Eurasian Economic Union*. 193–208. IGI Global, 2020. <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-1950-9.ch011>

- Samokhvalov, I.Y. «COUNTERING MIGRATION LEGISLATION VIOLATIONS AS A MODERN THREAT O NATIONAL SECURITY». *Пенитенциарная наука* 15/1 (2021), 162–170. <https://cyberleninka.ru/article/n/countering-migration-legislation-violations-as-a-modern-threat-o-national-security>
- Sanchez, Gabriella. «Critical Perspectives on Clandestine Migration Facilitation: An Overview of Migrant Smuggling Research». *Journal on Migration and Human Security* 5/1 (мапрт 2017), 9–27. <https://doi.org/10.1177/233150241700500102>
- Schaeffer, Peter V. - Mack, Richard S. «The Conceptual Foundations of the New International Division of Labor». *Journal of Planning Literature* 12/1 (august 1997), 3–15. <https://doi.org/10.1177/088541229701200101>
- Schneider, Friedrich. *The Shadow Economy and Shadow Economy Labor Force: What Do We (Not) Know?* (SSRN Scholarly Paper, june 20, 2011). Social Science Research Network. Accessed october 5, 2023. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1867038>
- Schweitzer, Reinhard. «A Stratified Right to Family Life? On the Logic(s) and Legitimacy of Granting Differential Access to Family Reunification for Third-Country Nationals Living within the EU». *Journal of Ethnic and Migration Studies* 41/13 (2015), 2130–2148. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2015.1037256>
- Servais, Jean-Michel. «International Labour Law», 1–416. <https://www.torrossa.com/en/resources/an/5393272>
- Shestack, Jerome J. “The Philosophic Foundations of Human Rights.” *Human Rights Quarterly* 20/2 (1998), 201–234. <https://www.jstor.org/stable/762764>
- Shlapentokh, Dmitry. «Tajikistan, Russia and Migrant Workers». <https://scholarworks.iu.edu/dspace/handle/2022/20574>
- Shlapentokh, Dmitry. «Tajikistan, Russia and Migrant Workers». <https://scholarworks.iu.edu/dspace/handle/2022/20574>
- Siebert, Horst. «Labor Market Rigidities: At the Root of Unemployment in Europe». *Journal of Economic Perspectives* 11/3 (1997), 37–54. <https://doi.org/10.1257/jep.11.3.37>
- Siebert, Horst. «Labor Market Rigidities: At the Root of Unemployment in Europe». *Journal of Economic Perspectives* 11/3 (september 1997), 37–54. <https://doi.org/10.1257/jep.11.3.37>
- Simon, Judit и др. «DEFINITIONS OF LABOUR MIGRANTS». *Public Health Aspects of Migrant Health: A Review of the Evidence on Health Status for Labour Migrants in the European Region*. WHO Regional Office for Europe, 2015. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK379428/>
- Smirnova, Maria. «The Role of International Human Rights Mechanisms in Strengthening Justiciability of the Right to Education in the Russian Federation». *International Journal for Education Law and Policy (IJELP)* 11 (2015 r.), 81. <https://heionline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/ijelp11&id=81&div=&collection=>

- Sohn, Louis B. «Generally Accepted International Rules». *Washington Law Review* 61 (1986), 1073. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/washlr61&id=1085&div=&collection=>
- Solimano, Andrés. *The International Mobility of Talent: Types, Causes, and Development Impact*. OUP Oxford, 2008.
- Song, Yue. *Children of Migrant Workers in Urban High Schools: An Analysis of the Dual Role of Education*. University of Glasgow, PhD, 2018. <https://eleanor.lib.gla.ac.uk/record=b3312960>
- Sonnenfeld, Jeffrey et al. *Business Retreats and Sanctions Are Crippling the Russian Economy* (SSRN Scholarly Paper, July 19, 2022). Social Science Research Network. Accessed October 16, 2023. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4167193>
- Sookrajowa, Sheetal Sheena - Josen, Michael Bernard Claudius. «An Analysis of the Challenges and Implications of the UN Migrant Workers Convention: The Case of Mauritius». *Migration and Development* 7/2 (2018), 262-281. <https://doi.org/10.1080/21632324.2017.1419544>
- Stahl, Charles W. «Theories of International Labor Migration: An Overview». *Asian and Pacific Migration Journal* 4/2-3 (june 1995), 211-232. <https://doi.org/10.1177/011719689500400203>
- Stalker, Peter. *Workers Without Frontiers: The Impact of Globalization on International Migration*. International Labour Organization, 2000.
- Stefanie, Grant - Beth, Lyon. *INDIRECT SUCCESS? THE IMPACT AND USE OF THE ICRMW IN OTHER UN FORA*, б. д. <https://osf.io/preprints/lawarchive/chdap>
- Stephen, Castles. «Why Migration Policies Fail». *Ethnic and Racial Studies* 27/2 (march 2004), 205-227. <https://doi.org/10.1080/0141987042000177306>
- Subramaniam, Vijayalakshmi. «Early Theories of Labor and ILO's Decent Work Agenda: Lessons for the Digital Age. | IUP Law Review | EBSCOhost». 2022. Accessed April 8, 2024. <https://openurl.ebsco.com/contentitem/gcd:159776744?sid=ebsco:plink:crawler&id=ebsco:gcd:159776744>
- Swepston, Lee. «Human Rights Law and Freedom of Association: Development through ILO Supervision». *International Labour Review* 137 (1998), 169. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/intlr137&id=178&div=&collection=>
- Tapiola, Kari - Swepston, Lee. «The Ilo and the Impact of Labor Standards: Working on the Ground after an Ilo Commission of Inquiry.» *Stanford Law and Policy Review* 21 (2010), 513. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/stanlp21&id=519&div=&collection=>
- Tapiola, Kari. «What Happened to International Labour Standards and Human Rights at Work?» *International Labour Organization and Global Social Governance*. ed. Tarja Halonen - Ulla Liukkonen. 51-78. Cham: Springer International Publishing, 2021. https://doi.org/10.1007/978-3-030-55400-2_3

- Taran, Patrick A. "Human Rights of Migrants: Challenges of the New Decade." *International Migration* 38/6 (January 2001), 7–51. <https://doi.org/10.1111/1468-2435.00141>
- Taran, Patrick A. «Human Rights of Migrants: Challenges of the New Decade». *International Migration* 38/6 (January 2001), 7–51. <https://doi.org/10.1111/1468-2435.00141>
- Taryn, Lesser. *The Role of United Nations Special Procedures in Protecting the Human Rights of Migrants*. Refugee Survey Quarterly, Volume 28, Issue 4, 2009, 2010. <https://doi.org/10.1093/rsq/hdq007>
- Tetruashvily, Esther. «How Did We Become Illegal?: Impacts of Post-Soviet Shifting Migration Politics on Labor Migration Law in Russia». *Region: Regional Studies of Russia, Eastern Europe, and Central Asia* 1/1 (March 19, 2012), 53–73. <https://doi.org/10.1353/reg.2012.0008>
- Thomann, Lars. «The ILO and Compliance». *Steps to Compliance with International Labour Standards: The International Labour Organization (ILO) and the Abolition of Forced Labour*. Lars Thomann. 65–183. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2012. https://doi.org/10.1007/978-3-531-93124-1_4
- Topilin, A. V. - Vorob'eva, O. D. «The Demographic Situation and Features of the Formation of Labor Resources in Russia». *Herald of the Russian Academy of Sciences* 91/5 (September 1, 2021), 557–564. <https://doi.org/10.1134/S1019331621050087>
- Toruńczyk-Ruiz, Sabina - Brunarska, Zuzanna. «Through Attachment to Settlement: Social and Psychological Determinants of Migrants' Intentions to Stay». *Journal of Ethnic and Migration Studies* 46/15 (September 17, 2020), 3191–3209. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2018.1554429>
- Trenin, Dmitri. «Russia and Central Asia: Interests, Policies, and Prospects». *Central Asia: Views from Washington, Moscow, and Beijing*. Routledge, 2007.
- Tsibulina, Anna N. «Labour Mobility in the Eurasian Economic Union: New Opportunities and Challenges». *The Economic Dimension of Eurasian Integration*. под ред. Natalia A. Piskulova. 175–188. Cham: Springer International Publishing, 2021. https://doi.org/10.1007/978-3-030-59886-0_9
- Tzehainesh, Teklè. *The Contribution of the ILO's International Labour Standards System to the European Court of Human Rights' Jurisprudence in the Field of Non-Discrimination*. 2019. Reprint, *Industrial Law Journal*, Volume 49, 2020. <https://academic.oup.com/ilj/article-abstract/49/1/86/5553843>
- Usenkov, Ivan - Morozov, Igor. «Enforceability of ECtHR Judgements in Russia: Alternatives of Interaction Between Jurisdictions». *SHS Web of Conferences* 50 (2018), 01192. <https://doi.org/10.1051/shsconf/20185001192>

- Vicari, Madalina Sisu. «The Eurasian Economic Union- Approaching the Economic Integration in the Post-Soviet Space by EU-Emulated Elements». *Revue Interventions Économiques. Papers in Political Economy* 55 (june 29, 2016). <https://doi.org/10.4000/interventionseconomiques.2823>
- Vinokurov, Evgeny. «Eurasian Economic Union: Current state and preliminary results». *Russian Journal of Economics* 3/1 (march 1, 2017), 54–70. <https://doi.org/10.1016/j.ruje.2017.02.004>
- Wadhia, Shoba Sivaprasad. «The Role of Prosecutorial Discretion in Immigration Law». *Connecticut Public Interest Law Journal* 9 (2010 2009), 243. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/cpilj9&id=249&div=&collection=>
- Wang, Zhongmin - Jing, Xinlin. «Job Satisfaction Among Immigrant Workers: A Review of Determinants». *Social Indicators Research* 139/1 (2018), 381–401. <https://doi.org/10.1007/s11205-017-1708-z>
- Wickramasekara, Piyasiri. «Globalisation, International Labour Migration and the Rights of Migrant Workers». *Globalisation and Migration*. Routledge, 2009.
- Wickramasekara, Piyasiri. *Labour Migration in South Asia: A Review of Issues, Policies and Practices* (SSRN Scholarly Paper, 2011). Social Science Research Network. Accessed April 3, 2024. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1913316>
- Wisskirchen, Alfred. «The Standard-Setting and Monitoring Activity of the ILO: Legal Questions and Practical Experience». *International Labour Review* 144 (2005), 253. <https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/intlr144&id=263&div=&collection=>
- Yakovleva, Elena и др. «Economic Development of Russia under the Influence of Migration Processes». 77–85. Atlantis Press, 2019. <https://doi.org/10.2991/ies-18.2019.47>
- Yakubov, Oybek. «Significance And Principles Of The Trips Agreement In The Legal System Of World Trade Organization Agreements». *The Peerian Journal* 9 (2022), 65–69. <https://peerianjournal.com/index.php/tpj/article/view/299>
- Yang, Shangguang - Wang, Danyang. «Overview and Characteristics of International Urban Migration». *Urban Migration and Public Governance in China: A Case Study of Shanghai*. Edited by Shangguang Yang - Danyang Wang. 9–22. Public Economy and Urban Governance in China. Singapore: Springer Nature, 2023. https://doi.org/10.1007/978-981-99-4052-3_2
- Ypi, Lea. «A Permissive Theory of Territorial Rights». *European Journal of Philosophy* 22/2 (2014), 288–312. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0378.2011.00506.x>
- Zhang, Xiao. «How Can Emerging Market Small and Medium-Sized Enterprises Maximise Internationalisation Benefits? The Moderating Effect of Organisational Flexibility». *International Small Business Journal: Researching Entrepreneurship* 32/6 (september 2014), 667–692. <https://doi.org/10.1177/0266242613503356>

Zotova, Natalia et al. "Worry, Work, Discrimination: Socioecological Model of Psychological Distress among Central Asian Immigrant Women in Russia." *SSM - Mental Health* 1 (December 1, 2021), 100011. <https://doi.org/10.1016/j.ssmmh.2021.100011>

3. Electronic Sources

«A history of migration | Striking Women». Просмотрено 20 сентябрь 2023 г. <https://www.striking-women.org/module/migration/history-migration>

«Affecting International Migration Trends through a Multi-Faceted Policy: Kazakhstan within Central Asia and the EAEU». *Studia Politica. Romanian Political Science Review* 20/2 (2020 г.), 223–243. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=900200>

«Article 24/26 cases». Accessed April 14, 2024. https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:50012:0::NO::P50012_COMPLAINT_PROCEDURE_ID,P50012_LANG_CODE:3058940,en

«C097 - Migration for Employment Convention (Revised), 1949 (No. 97)». Accessed october 12, 2023 г. https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:55:0::NO::P55_TYPE,P55_LANG,P55_DOCUMENT,P55_NODE:CON,en,C097,/Document

«Chapter 1. The Fundamentals of the Constitutional System | The Constitution of the Russian Federation». Accessed April 22, 2024. <http://www.constitution.ru/en/10003000-02.htm>

«Chapter 2. Rights and Freedoms of Man And Citizen | The Constitution of the Russian Federation». Accessed March 12, 2024. <http://www.constitution.ru/en/10003000-03.htm>

«Convention C143 - Migrant Workers (Supplementary Provisions) Convention, 1975 (No. 143)». Accessed october 12, 2023. https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C143

«Forced migration processes and global refugees at the borders of Europe in Ukraine - ProQuest». Accessed April 1, 2024. <https://www.proquest.com/openview/93e996dfddb2db16b3b68ab941f67596/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750>

«Immigrants Are Now a Record Share of U.S. Workers. Here's What to Know. - CBS News». May 26, 2023. Accessed october 10, 2023. <https://www.cbsnews.com/news/immigrants-record-share-of-u-s-workers-heres-what-to-know/>

«Implementation of the constitutional right to judicial protection in the state languages of the subject so the Russian Federation - ProQuest». Accessed october 25, 2023. <https://www.proquest.com/openview/25f4d679956a1fe90ccb74b1ee9256e4/1?pq-origsite=gscholar&cbl=4400984>

- «International Organizations - European Convention on the Legal Status of Migrant Workers.» Accessed October 12, 2023. https://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.detail?p_lang=en&p_isn=67235&p_country=ORG&p_count=228
- «Judgment of 10 December 1985 | INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE». Просмотрено 14 апрель 2024 г. <https://www.icj-cij.org/node/103145>
- «Labour Migration». Accessed September 25, 2023. https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/labour-migration_en
- «Labour Migration». Accessed September 25, 2023. https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/labour-migration_en
- «Official Website of the Government of the Russian Federation / The Russian Government». Accessed March 14, 2024. <http://archive.government.ru/eng/gov/base/54.html>
- «Papers Relating to the Foreign Relations of the United States, The Paris Peace Conference, 1919, Volume XIII - Office of the Historian». Accessed April 8, 2024. <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1919Parisv13/ch22subch2>
- «Ratifications of ILO conventions: Ratifications by Convention». Accessed April 8, 2024. https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:11300:0::NO::P11300_INSTRUMENT_ID:312242
- «Recommendation R086 - Migration for Employment Recommendation (Revised), 1949 (No. 86)». Accessed April 3, 2024. https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312424
- «Recommendation R100 - Protection of Migrant Workers (Underdeveloped Countries) Recommendation, 1955 (No. 100)». Accessed April 1, 2024. https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:R100
- «Recommendation R151 - Migrant Workers Recommendation, 1975 (No. 151)». Accessed April 3, 2024. https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312489
- «Resolution Concerning a Fair Deal for Migrant Workers in a Global Economy». Document. 2012. Accessed April 19, 2024. http://www.ilo.org/global/topics/labour-migration/WCMS_178658/lang--en/index.htm
- «Search Results history of property». Accessed September 20, 2023. <https://www.eh.net/page/13/?s=history+of+property>
- «Search Results history of property». Accessed September 20, 2023. <https://www.eh.net/page/13/?s=history+of+property>

- «Suspension and Expulsion of States from International Organisations: Analysis of the Vienna Convention on the Law of Treaties and of the Practice at the United Nations and the Council of Europe | Think Tank | European Parliament». Accessed March 14, 2024. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI\(2023\)751410](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2023)751410)
- «The international convention on the protection of the rights of all migrant workers and members of their families: A new human rights instrument». Accessed April 13, 2024. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/15836
- «United Nations Treaty Collection». Accessed April 1, 2024. https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?chapter=4&clang=_en&mtdsg_no=IV-13&src=TREATY
- «What Is a Refugee? Definition and Meaning | USA for UNHCR». Accessed October 14, 2023. <https://www.unrefugees.org/refugee-facts/what-is-a-refugee/>
- European Convention on the Legal Status of Migrant Workers*. 1977. Reprint, Strasbourg, 24.XI., 1977. <https://rm.coe.int/1680077323>
- <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/eu-exit/https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:01968R1612-20040430>. «Regulation (EEC) No 1612/68 of the Council of 15 October 1968 on Freedom of Movement for Workers within the Community (Repealed)». Text. Accessed April 1, 2024. <https://www.legislation.gov.uk/eur/1968/1612/body/2004-04-30>
- Human rights report of ADC Memorial. 2016. «The Rights of Migrant Workers from Former Soviet Countries: Real-Life Challenges and Unfulfilled Obligations | ADC „Memorial”», 2016. <https://adcmemorial.org/en/publications/the-rights-of-migrant-workers-from-former-soviet-countries-real-life-challenges-and-unfulfilled-obligations/>
- ILO DECLARATION OF PHILADELPHIA*,. <https://www.ilo.org/static/english/inwork/cb-policy-guide/declarationofPhiladelphia1944.pdf>
- ILO Global Estimates on International Migrant Workers*. Executive summary-Third edition. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---migrant/documents/publication/wcms_808939.pdf
- International Justice Resource Center. «Committee on Migrant Workers», 2014. <https://ijrcenter.org/un-treaty-bodies/committee-on-migrant-workers/>
- Recommendations on Statistics of International Migration* . Series M, No 58, Rev.1. 1998. Reprint, United Nations. New York: Department of Social and Economic Affairs, 1998. https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesm/seriesm_58rev1e.pdf
- Refugees, United Nations High Commissioner for. «Refworld | International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families». *Refworld*. Accessed October 12, 2023. <https://www.refworld.org/docid/3ae6b3980.html>

- Refugees, United Nations High Commissioner for. «Refworld | International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families». *Refworld*. Accessed October 12, 2023. <https://www.refworld.org/docid/3ae6b3980.html>
- Refworld. «Convention on the Rights of the Child». Accessed April 19, 2024. <https://www.refworld.org/legal/agreements/unga/1989/en/18815>
- Refworld. «International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families». Accessed April 9, 2024. <https://www.refworld.org/legal/agreements/unga/1990/en/27627>
- Refworld. «International Covenant on Civil and Political Rights». Accessed April 24, 2024. <https://www.refworld.org/legal/agreements/unga/1966/en/17703>
- UNHCR. «Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (1984)». Accessed April 19, 2024. <https://www.unhcr.org/media/convention-against-torture-and-other-cruel-inhuman-or-degrading-treatment-or-punishment-1984>
- UNHCR. «Global Trends». Accessed April 19, 2024. <https://www.unhcr.org/global-trends>
- UNHCR. «Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, Supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime». Accessed April 19, 2024. <https://www.unhcr.org/media/protocol-prevent-suppress-and-punish-trafficking-persons-especially-women-and-children-1>
- UNHCR. «The 1951 Refugee Convention». Accessed April 1, 2024. <https://www.unhcr.org/about-unhcr/who-we-are/1951-refugee-convention>
- United Nations. «International Migration». *United Nations*. Accessed October 12, 2023. <https://www.un.org/en/global-issues/migration>

4. Laws, Treaties, and Other Legislation

- African Charter on Human and Peoples' Rights (1981)
- Agreement between the Russian Federation and the Republic of Belarus on ensuring equal rights of citizens of the Russian Federation and the Republic of Belarus to freedom of movement, choice of place of stay and residence in the territories of the States members of the Union State (2006)
- C181 -Private Employment Agencies Convention, 1997(No.181)
- Charter of the Collective Security Treaty Organization (2002)
- Charter of the Commonwealth of Independent States (1993)
- CIS Agreement on Cooperation in the Field of Labor Migration and Social Protection of Migrant Workers of 1994 (with amendments and additions in 2005)

- Code of Administrative Offenses of the Russian Federation (2001)
- Constitution of the Kyrgyz Republic (2021)
- Constitution of the Republic of Tajikistan (1994)
- Constitution of the Republic of Uzbekistan (1992)
- Constitution of the Russian Federation (1993)
- Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (1984)
- Convention on Legal Status of Migrant Workers and Members of their Families of the State Parties of the Commonwealth of Independent States (2008)
- Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (1979)
- Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (1948)
- Convention on the Rights of Persons with Disabilities (2006)
- Convention on the Rights of the Child (1989)
- Convention Relating to the Status of Refugees (1951)
- Criminal Code of the Russian Federation (1996)
- Declaration on the Elimination of All Forms of Intolerance and of Discrimination Based on Religion or Belief (1981)
- Declaration on the Protection of All Persons from Enforced Disappearance (2006)
- Declaration on the Right to Development (1986)
- Declaration on the Rights of Indigenous Peoples (2007)
- European Code of Social Security (1952)
- European Convention on Establishment (ETS No. 019) (1955)
- European Convention on Human Rights (1950)
- European Convention on Social and Medical Assistance (1953)
- European Convention on the Legal Status of Migrant Workers (1977)
- Federal Law On International Treaties of the Russian Federation (1995)
- Federal Law On Migration Registration of Foreign Citizens and Stateless Persons in the Russian Federation (2006)
- Federal Law On the Legal Status of Foreign Citizens in the Russian Federation (2002)
- Global Compact for Safe, Orderly, and Regular Migration (2018)
- ILO . 1919. “ Recommendation No. 2 “On Reciprocity in the Field of Attitudes towards Foreign Workers” .” The ILO General Conference in 1919. International Labour Organization.

- ILO Convention No. 100 - Equal Remuneration Convention (1951)
- ILO Convention No. 105 - Abolition of Forced Labor Convention (1957)
- ILO Convention No. 111 - Discrimination (Employment and Occupation) Convention (1958)
- ILO Convention No. 138 - Minimum Age Convention (1973)
- ILO Convention No. 143 - Migrant Workers (Supplementary Provisions) Convention (1975)
- ILO Convention No. 182 - Worst Forms of Child Labor Convention (1999)
- ILO Convention No. 189 - Domestic Workers Convention (2011)
- ILO Convention No. 29 - Forced Labor Convention (1930)
- ILO Convention No. 87 - Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention (1948)
- ILO Convention No. 97 - Migration for Employment Convention (Revised) (1949)
- ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work (1998)
- ILO Multilateral Framework on Labor Migration (2006)
- Instrument for the Amendment of the Constitution of the International Labor Organization (1946)
- International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance (2006)
- International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (1965)
- International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families (1990)
- International Covenant on Civil and Political Rights (1966)
- International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (1966)
- Labor Code of the Russian Federation (2001)
- Protocol on the provision of medical care to workers of member states and family members (Annex 30 to the Treaty on the Eurasian Economic Union)
- Recommendation of the EEC Board on ensuring freedom of movement of labor in the Eurasian Economic Union in the context of pandemics dated December 21, 2021 No. 31
- Recommendation of the EEC Board on improving the approaches of member states of the Eurasian Economic Union in the field of regulating labor migration within the Union dated February 14, 2023 No. 5
- Recommendation of the EEC Board on some issues of cooperation in the field of regulating labor migration within the Eurasian Economic Union dated June 29, 2021 No. 14

- Recommendation of the EEC Board on the conclusion of bilateral international treaties in the field of migration between member states of the Eurasian Economic Union dated October 25, 2016 No. 18
- Rome Statute of the International Criminal Court (1998)
- The American Declaration of the Rights and Duties of Man (1948)
- Treaty of Rome establishing the European Economic Community (1967)
- Treaty on the Eurasian Economic Union (2014)
- United Nations Charter (1945)
- Universal Declaration of Human Rights (1948)
- Vienna Declaration and Programme of Action (1993)

5. Russian Sources

- Абдулхакимов, Р. - Шовалиевич, С. «Основная проблема трудовых мигрантов в России - невыплата заработной платы работодателем». *Евразийская интеграция: экономика, право, политика* 15 (2014 г.), 83-86. <https://cyberleninka.ru/article/n/osnovnaya-problema-trudovyh-migrantov-v-rossii-nevyplata-zarabotnoy-platy-rabotodatelem>
- Абдурахманова, Дадабаева Зарина. «Особенности интеграции трудовых мигрантов из Средней Азии в современное российское общество». *Россия и современный мир* 2 (79) (2013 г.), 115-126. <https://cyberleninka.ru/article/n/osobennosti-integratsii-trudovyh-migrantov-iz-sredney-azii-v-sovremennoe-rossiyskoe-obschestvo>
- Буньковский, Д. В. . «Теневая экономика: анализ развития». *Вестник Восточно-Сибирского института МВД России* 4 (75) (2015 г.), 107-116. <https://cyberleninka.ru/article/n/tenevaya-ekonomika-analiz-razvitiya>
- Викторовна, Полякова Наталья. «МИГРАЦИОННЫЙ УЧЕТ ИНОСТРАННЫХ ГРАЖДАН И ЛИЦ БЕЗ ГРАЖДАНСТВА В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ». *Вестник Воронежского института МВД России* 2 (2022 г.), 238-243. <https://cyberleninka.ru/article/n/migratsionnyy-uchet-inostrannyh-grazhdan-i-lits-bez-grazhdanstva-v-rossiyskoy-federatsii-problemy-i-perspektivy-pravovogo>
- Денисенко, М.Б и др. «Иммиграционная политика в Российской Федерации и странах Запада». *Научные труды Фонда «Институт экономической политики им. Е. Т. Гайдара»* 61 (2003 г.), 1-309. <https://cyberleninka.ru/article/n/immigratsionnaya-politika-v-rossiyskoy-federatsii-i-stranah-zapada>

- Жаркынбаева, Роза. «Особенности демографического развития Центрально-Азиатского региона в период независимости». *Центральная Азия и Кавказ* 14/4 (2011 г.), 75–82. <https://cyberleninka.ru/article/n/osobennosti-demograficheskogo-razvitiya-tsentralno-aziatskogo-regiona-v-period-nezavisimosti>
- Зозуля, И. В. «ПРОБЛЕМНЫЕ ВОПРОСЫ ТРУДОВОЙ МИГРАЦИИ В РОССИЙСКИХ РЕАЛИЯХ». *Экономика и социум* 3 (34) (2017 г.), 660–673. <https://cyberleninka.ru/article/n/problemnye-voprosy-trudovoy-migratsii-v-rossiyskih-realiyah>
- Ивановский, А.В. «Дифференцирование и подбор иностранной рабочей силы в строительной отрасли Иркутской области». *Экономика и управление в XXI веке: тенденции развития* 9 (2013 г.), 134–140. <https://cyberleninka.ru/article/n/differentsirovanie-i-podbor-inostrannoy-rabochey-sily-v-stroitelnoy-otrosl-irkutskoy-oblasti>
- Пехтерева, Елена Александровна. «ПАССАЖИРСКИЕ АВИАПЕРЕВОЗКИ В ПЕРИОД ПАНДЕМИИ COVID-19». *Экономические и социальные проблемы России* 3 (47) (2021 г.), 13–36. <https://cyberleninka.ru/article/n/passazhirskie-aviaperevozki-v-period-pandemii-covid-19>
- Рязанцев, Сергей Васильевич и др. «ВЛИЯНИЕ ПАНДЕМИИ COVID-19 НА ПОЛОЖЕНИЕ МИГРАНТОВ НА РЫНКАХ ТРУДА СТРАН СНГ». *Балтийский регион* 12/4 (2020 г.), 10–38. <https://cyberleninka.ru/article/n/vliyanie-pandemii-covid-19-na-polozhenie-migrantov-na-rynkah-truda-stran-sng>
- Сергеевна, Жулева Мария. «ПРОБЛЕМЫ ТРУДОВОЙ МИГРАЦИИ В СОВРЕМЕННОЙ РОССИИ». *Известия высших учебных заведений. Социология. Экономика. Политика* 2 (2014 г.), 14–16. <https://cyberleninka.ru/article/n/problemy-trudovoy-migratsii-v-sovremennoy-rossii>
- Черевичко, Т. В. «Глобализация и современная миграция трудовых ресурсов». *Известия Саратовского университета. Новая серия. Серия Экономика. Управление. Право* 9 (2009 г.), 16–22. <https://cyberleninka.ru/article/n/globalizatsiya-i-sovremennaya-migratsiya-trudovykh-resursov>
- Чеховских, Т.Д. «Миграция населения стран Центральной Азии в Россию: проблемы и пути решения». *Международный научно-исследовательский журнал* 4-2 (82) (2019 г.), 128–132. <https://cyberleninka.ru/article/n/migratsiya-naseleniya-stran-tsentralnoy-azii-v-rossiyu-problemy-i-puti-resheniya>
- Чечурин, Н.А. «АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОЙ СТАТУС ИНОСТРАННЫХ ГРАЖДАН». *Вестник науки* 2/6 (51) (2022 г.), 171–182. <https://cyberleninka.ru/article/n/administrativno-pravovoy-status-inostrannyh-grazhdan>
- Шапкина, А.Ю. «Международная миграция трудящихся: современные правовые проблемы». *Вестник Московского университета. Серия 11. Право* 3 (2011 г.), 65–75. <https://cyberleninka.ru/article/n/mezhdunarodnaya-migratsiya-trudyaschihsya-sovremennye-pravovye-problemy>

- Шевченко, Н и др. «Особенности внешней трудовой миграции на территории Белгородской области». *Вестник Воронежского государственного университета инженерных технологий* 2 (68) (2016 г.), 339–345. <https://cyberleninka.ru/article/n/osobennosti-vneshney-trudovoy-migratsii-na-territorii-belgorodskoy-oblasti>
- Эргешбаев, У.Ж. «Современная трудовая миграция населения стран Центральной Азии в Россию». *Экономика. Информатика* 10–1/7 (62) (2009 г.). <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennaya-trudovaya-migratsiya-naseleniya-stran-tsentralnoy-azii-v-rossiyu>
- Бессарабов, Владимир Григорьевич. «Деятельность Российской прокуратуры по осуществлению прокурорского надзора в сфере миграции». *Вестник Российского университета дружбы народов. Серия: Юридические науки* 1 (2013 г.), 47–55. <https://cyberleninka.ru/article/n/deyatelnost-rossiyskoy-prokuratury-po-osuschestvleniyu-prokurorskogo-nadzora-v-sfere-migratsii>
- Блинов, Алексей Борисович. «Администрация Президента Российской Федерации». *Труды Института государства и права Российской академии наук* 5 (2011 г.), 57–66. <https://cyberleninka.ru/article/n/administratsiya-prezidenta-rossiyskoy-federatsii>
- Валентиновна, Браткова Валерия и др. «АНАЛИЗ ДЕМОГРАФИЧЕСКОЙ СИТУАЦИИ В СОВРЕМЕННОЙ РОССИИ». *Вестник экспертного совета* 1 (24) (2021 г.), 76–81. <https://cyberleninka.ru/article/n/analiz-demograficheskoy-situatsii-v-sovremennoy-rossii>
- Воронина, Н.А. «Правовые механизмы защиты прав мигрантов в Российской Федерации». *Труды Института государства и права Российской академии наук* 3 (55) (2016 г.), 171–195. <https://cyberleninka.ru/article/n/pravovye-mehanizmy-zaschity-prav-migrantov-v-rossiyskoy-federatsii>
- Гайворонская, Л. В. «ИСТОРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ВЗАИМООТНОШЕНИЙ С ЕСПЧ | German International Journal of Modern Science / Deutsche Internationale Zeitschrift für Zeitgenössische Wissenschaft | EBSCOhost». 1 январь 2023 г. Просмотрено 10 март 2024 г. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7541078>
- Галушкин, Александр Александрович - Илда, Каса. «Актуальные вопросы правового положения иностранных граждан в Российской Федерации». *Вестник Российского университета дружбы народов. Серия: Юридические науки* 4 (2013 г.), 125–133. <https://cyberleninka.ru/article/n/aktualnye-voprosy-pravovogo-polozheniya-inostrannyh-grazhdan-v-rossiyskoy-federatsii>
- Гарифуллин, Р. - Аминов, И. «ПОСЛЕДСТВИЯ ВЫХОДА РОССИИ ИЗ СОВЕТА ЕВРОПЫ». *Образование и право* 5 (2022 г.), 36–41. <https://cyberleninka.ru/article/n/posledstviya-vyhoda-rossii-iz-soveta-evropy>

- Зарубин, Д. «О НЕПОСРЕДСТВЕННОМ ДЕЙСТВИИ КОНВЕНЦИЙ МОТ В ПРАВОВОЙ СИСТЕМЕ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ». *Электронное приложение к Российскому юридическому журналу* 1 (2022 г.), 12–20. <https://cyberleninka.ru/article/n/o-neposredstvennom-deystvii-konventsiiy-mot-v-pravovoy-sisteme-rossiyskoy-federatsii>
- Зуйков, Антон Владимирович. «О ПРОШЛОМ ДЛЯ БУДУЩЕГО: СТАНОВЛЕНИЕ АДМИНИСТРАЦИИ ПРЕЗИДЕНТА РОССИИ». *Сравнительное конституционное обозрение* 6 (85) (2011 г.), 33–53. <https://cyberleninka.ru/article/n/o-proshlom-dlya-buduschego-stanovlenie-administratsii-prezidenta-rossii>
- Кашепов, А.В. «Перспективные позиции России в мире в демографическом и трудовом измерениях». *Контуры глобальных трансформаций: политика, экономика, право* 3/3 (2010 г.), 45–56. <https://cyberleninka.ru/article/n/perspektivnye-pozitsii-rossii-v-mire-v-demograficheskom-i-trudovom-izmereniyah>
- Кирсанов, Алексей Юрьевич. «ИНСТИТУТЫ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ». *Вестник Московского университета МВД России* 8 (2020 г.), 29–31. <https://cyberleninka.ru/article/n/instituty-grazhdanskogo-obschestva-v-rossiyskoy-federatsii>
- Красиков, Дмитрий Владимирович. «Практика Европейского Суда по правам человека в Российской правовой системе». *Вестник Саратовской государственной юридической академии* 6 (101) (2014 г.), 218–224. <https://cyberleninka.ru/article/n/praktika-evropeyskogo-suda-po-pravam-cheloveka-v-rossiyskoy-pravovoy-sisteme>
- Лазутин, Л.А - Лихачев, М.А. *Права человека: единство российского и международного права, конкуренция решений судов*. (3): Том. Московский журнал международного права, 2021. <https://doi.org/10.24833/0869-0049-2021-3-31-44>
- Лебедев, В.А. *Конституционные права и свободы человека и гражданина в современной России: концепция, ограничения, механизм охраны и защиты*. Монография. «Издательство „«Проспект»“», 2016.
- Малиновский, Олег Николаевич. *К ПРОБЛЕМЕ АБСОЛЮТИЗАЦИИ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА И ИХ ОГРАНИЧЕНИЙ В КОНТЕКСТЕ КОНВЕНЦИИ О ЗАЩИТЕ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА И ОСНОВНЫХ СВОБОД 1950 Г. И РОССИЙСКОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА*, б. д. <https://doi.org/10.24158/per.2018.9.11>
- Махмадбеков, Моёншо Шодмонович. «Миграционные процессы: сущность, основные тенденции и их особенности в современном обществе : опыт Таджикистана - Махмадбеков, Моёншо Шодмонович - 23.00.02 - Политические институты, процессы и технологии». Просмотрено 19 апрель 2024 г. https://freereferats.ru/product_info.php?products_id=485414

- Минакова, Ксения Владимировна. «Правовые механизмы защиты прав мигрантов органами публичной власти Российской Федерации». *Baikal Research Journal* 9/4 (2018 г.), 21. <https://cyberleninka.ru/article/n/pravovye-mehanizmy-zaschity-prav-migrantov-organami-publichnoy-vlasti-rossiyskoy-federatsii>
- Новости, Р. И. А. «Ученые из России раскрыли корни социальных проблем мигрантов из Азии». *РИА Новости*. 20180705T1125 г. Просмотрено 21 октябрь 2023 г. <https://ria.ru/20180705/1523987524.html>
- Патюлин, Георгий Сергеевич. «Наднациональные механизмы защиты прав человека». *Труды Института государства и права Российской академии наук* 2 (2014 г.), 7–17. <https://cyberleninka.ru/article/n/nadnatsionalnye-mehanizmy-zaschity-prav-cheloveka>
- Побережная, И.А - Нечипас, Ю.А. «РЕЖИМЫ ИНОСТРАННЫХ ГРАЖДАН». *Вестник Университета мировых цивилизаций* 10/3 (24) (2019 г.), 129–136. <https://cyberleninka.ru/article/n/rezhimy-inostrannyh-grazhdan>
- Полетаев, Дмитрий. *Жизнь и здоровье трудовых мигрантов из Средней Азии в России в условиях пандемии COVID-19*. 2022. Reprint, Региональная общественная организация «Центр миграционных исследований», Москва, 117418, Россия, 2022. [file:///C:/Users/Alisher/Downloads/POPECON_article_90370_ru_1%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Alisher/Downloads/POPECON_article_90370_ru_1%20(2).pdf)
- Прудникова, Татьяна Анатольевна. «Адаптация и интеграция мигрантов в российское общество как фактор предупреждения незаконной миграции». *Вестник экономической безопасности* 1 (2016 г.), 203–206. <https://cyberleninka.ru/article/n/adaptatsiya-i-integratsiya-migrantov-v-rossiyskoe-obschestvo-kak-faktor-preduprezhdeniya-nezakonnoy-migratsii>
- Семёнович, Красинец Евгений. «ТРУДОВАЯ ИММИГРАЦИЯ В ПЕРИОД ПАНДЕМИИ КОРОНАВИРУСА И ЕЁ ПОСЛЕДСТВИЯ В СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ СОВРЕМЕННОЙ РОССИИ». *Уровень жизни населения регионов России* 17/1 (2021 г.), 21–31. <https://cyberleninka.ru/article/n/trudovaya-immigratsiya-v-period-pandemii-koronavirusa-i-eyo-posledstviya-v-sotsialno-ekonomicheskom-razvitii-sovremennoy-rossii>
- Тюрюкапова, Е.В. *Принудительный труд в современной России: нерегулируемая миграция и торговля людьми*. Женева: Международное бюро труда, Издание второе, Переработанное и Дополненное, 2006.
- Фадеева, И.В. *Государственное регулирование миграционных процессов в Российской Федерации*. Москва, ЮНИТИ-ДАНА. : Международный журнал конституционного и государственного права, 2020.
- Фастович, Галина Геннадьевна. «К ВОПРОСУ О ЗАЩИТЕ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА (НА ПРИМЕРЕ АНАЛИЗА ПОСТАНОВЛЕНИЙ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ)». *Аграрное и земельное право* 4 (172) (2019 г.), 32–35. <https://cyberleninka.ru/article/n/k-voprosu-o-zaschite-prav-cheloveka-na-primere-analiza-postanovleniy-konstitutsionnogo-suda-rossiyskoy-federatsii>

- Худолей, М.К. «КОНСТИТУЦИОННЫЙ СУД РФ И ЕСПЧ: ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ ОТНОШЕНИЙ». *Ex jure* 1 (2022 г.), 48–63. <https://cyberleninka.ru/article/n/konstitutsionnyy-sud-rf-i-espch-istoriya-razvitiya-otnosheniy>
- Шапири, Ирина Валерьевна. «ПРАВО ИНОСТРАННЫХ ГРАЖДАН НА СВОБОДУ ПЕРЕДВИЖЕНИЯ, ВЫБОР МЕСТА ПРЕБЫВАНИЯ И ЖИТЕЛЬСТВА В РФ: ПРОБЛЕМЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ». *Гуманитарные, социально-экономические и общественные науки* 12–2 (2020 г.), 160–163. <https://cyberleninka.ru/article/n/pravo-inostrannyh-grazhdan-na-svobodu-peredvizheniya-vybor-mesta-prebyvaniya-i-zhitelstva-v-rf-problemy-pravovogo-regulirovaniya>
- Юркина, Елена Евгеньевна. «ЕВРОПЕЙСКИЙ СУД ПО ПРАВАМ ЧЕЛОВЕКА О НОВОЙ КАССАЦИИ В ГРАЖДАНСКОМ ПРОЦЕССЕ -НОВЫЙ ВЗГЛЯД СУДА НА СТАРЫЕ ВОПРОСЫ? РЕШЕНИЕ ЕВРОПЕЙСКОГО СУДА ПО ПРАВАМ ЧЕЛОВЕКА ПО ДЕЛУ АБРАМЯН И ЯКУБОВСКИЕ ПРОТИВ РОССИИ В ОТНОШЕНИИ ИСЧЕРПАНИЯ ВНУТРЕННИХ СРЕДСТВ ПРАВОВОЙ ЗАЩИТЫ». *Международное правосудие* 4 (16) (2015 г.), 11–23. <https://cyberleninka.ru/article/n/evropeyskiy-sud-po-pravam-cheloveka-o-novoy-kassatsii-v-grazhdanskom-protssesse-novyy-vzglyad-suda-na-starye-voprosy-reshenie>
- Ягофарова, Инара Дамировна. «Императивный характер положений ст. 55 Конституции РФ при установлении ограничений прав и свобод человека и гражданина в РФ». *Вестник Омского университета. Серия «Право»* 1 (50) (2017 г.), 64–72. <https://cyberleninka.ru/article/n/imperativnyy-harakter-polozheniy-st-55-konstitutsii-rf-pri-ustanovlenii-ogranicheniy-prav-i-svobod-cheloveka-i-grazhdanina-v-rf>
- Ястребова, А.Ю. «ЗАЩИТА ВЫНУЖДЕННЫХ МИГРАНТОВ В УСЛОВИЯХ ВООРУЖЕННЫХ КОНФЛИКТОВ: МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ». *Пути к миру и безопасности* 1 (56) (2019 г.), 74–82. <https://cyberleninka.ru/article/n/zaschita-vynuzhdennyh-migrantov-v-usloviyah-vooruzhennyh-konfliktov-mezhdunarodno-pravovye-aspekty>

Electronic Sources (Russian)

- «FinExpertiza составила рейтинг регионов РФ с самой высокой концентрацией трудовых мигрантов». Accessed october 5, 2023. <https://finexpertiza.ru/press-service/researches/2020/trud-migrant/>
- «Денежные переводы в Таджикистан в 2022 году, возможно, станут рекордно высокими, - Всемирный банк | Новости Таджикистана ASIA-Plus». Accessed october 23, 2023. <https://asiaplustj.info/ru/news/tajikistan/economic/20221202/denezhnie-perevodi-v-tadzhikistan-v-2022-godu-vozmozhno-stanut-rekordno-visokimi-vsemirni-bank>

- «Конвенция о правовом статусе трудящихся-мигрантов и членов их семей государств - участников Содружества Независимых Государств (Кишинев, 14 ноября 2008 г.) | ГАРАНТ». Accessed october 12, 2023. <https://base.garant.ru/2567688/>
- «Ксенофобия и мигранты», 24 январь 2022 г. <https://www.levada.ru/2022/01/24/ksenofobiya-i-migranty/>
- «Мигранты решат демографические проблемы России?» 15 июнь 2012 г. Accessed october 17, 2023. <https://tverigrad.ru/publication/migranty-reshat-demograficheskie-problemy-rossii/>
- «Миграция в ЕАЭС: Увеличился ли поток кыргызстанцев после вступления в Союз?» Accessed october 23, 2023. <http://kg.akipress.org/news:1327830>
- «Незаконных мигрантов от выдворения могут „спасти“ их семьи». Accessed october 25, 2023. <http://www.garant.ru/article/1104106/>
- «Охота или „неволя“». 4 октябрь 2023 г. Accessed october 4, 2023. <https://www.pnp.ru/politics/okhota-ili-nevolya.html>
- «Права Трудовых Мигрантов Из Стран Бывшего СССР: Реальные Проблемы и Невыполненные Обязательства by Adcmemorial - Issue». 18 декабрь 2016 г. Accessed october 24, 2023. <https://issuu.com/adcmemorial1/docs/migrationruswww>
- «Практика Европейского Суда по правам человека \ КонсультантПлюс». Accessed october 18, 2023. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_192264/44c6be7c1f8d8b85aab067ee3e13c8ca39602676/
- «Разрыв между высокими и низкими зарплатами в Таджикистане увеличился до 8 раз | Новости Таджикистана ASIA-Plus». Accessed october 15, 2023. <https://asiaplustj.info/ru/news/tajikistan/society/20230824/razriv-mezhdu-visokimi-i-nizkimi-zarplatami-v-tadzhikistane-dostig>
- «Соглашение от 15.04.1994 (ред. от 25.11.2005) „О сотрудничестве в области трудовой миграции и социальной защиты трудящихся-мигрантов“ \ КонсультантПлюс». Accessed october 12, 2023. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_86989/
- «ТЕОРИЯ ТРУДОВОЙ МИГРАЦИИ - Вестник Алтайской академии экономики и права (научный журнал)». Accessed october 21, 2023. <https://vaael.ru/ru/article/view?id=304>
- «ТРУДОВАЯ МИГРАЦИЯ КАК ФАКТОР РЕЛИГИОЗНОЙ НЕСТАБИЛЬНОСТИ В РЕГИОНАХ РОССИИ: УГРОЗЫ И РИСКИ». Accessed october 18, 2023. <http://rrsociology.ru/journal/article/1216/>
- «Эксплуатация трудовых мигрантов в российском строительном секторе». *Human Rights Watch*. <https://www.hrw.org/ru/report/2009/02/10/255854>

- BBC News Русская служба. «Как рабов, на убой». Мигранты из Центральной Азии погибают на войне в Украине». 14 июнь 2023 г. Accessed October 28, 2023. <https://www.bbc.com/russian/articles/ce417zgy2g5o>
- Lenta.RU. «Демографические потери России после распада СССР оценили в 25 миллионов человек». Accessed October 3, 2023. <https://lenta.ru/news/2021/12/27/demography/>
- ТАСС. «СМИ: косовские албанцы проникают в Западную Европу под видом сирийских беженцев - ТАСС». Accessed October 14, 2023. <https://tass.ru/mezhdunarodnaya-panorama/2272147>
- Газета.Ru. «Мигрантам меняют профессию». 15 август 2016 г. Accessed October 21, 2023. <https://www.gazeta.ru/social/2016/08/15/10130321.shtml>
- ИноСМИ, Русская служба BBC. «Мигранты решат демографические проблемы России?» *ИноСМИ*. 20120615T0040 г. Accessed October 17, 2023. <https://inosmi.ru/20120615/193621094.html>
- Коммерсантъ. «Мигранты не компенсируют убыль россиян». 2 июнь 2021 г. Accessed October 11, 2023. <https://www.kommersant.ru/doc/4838308>
- Новая газета. «„Левая“: 68% россиян считают необходимым ограничивать приток трудовых мигрантов». 1643032860000 г. Accessed October 17, 2023. <https://novayagazeta.ru/articles/2022/01/24/levada-68-rossiian-schitaiut-neobkhodimym-ogranichivat-pritok-trudovyykh-migrantov-news>
- Новости, Р. И. А. «Ученые из России раскрыли корни социальных проблем мигрантов из Азии». *РИА Новости*. 20180705T1125 г. Accessed October 21, 2023. <https://ria.ru/20180705/1523987524.html>
- РБК. «В МВД назвали количество мигрантов в России». 29 сентябрь 2021 г. Accessed October 3, 2023. <https://www.rbc.ru/rbcfreenews/615481a49a7947237a4aa621>
- РБК. «Эксперты ВЭБа предложили привлекать мигрантов финансовыми надбавками». 10 май 2022 г. Accessed October 11, 2023. <https://www.rbc.ru/economics/10/05/2022/62742d169a7947331f5f9a40>
- РБК. «Эксперты оценили последствия оттока мигрантов из России». 3 ноябрь 2020 г. Accessed October 15, 2023. <https://www.rbc.ru/economics/03/11/2020/5f9bf5269a794771485ceb51>
- Российская газета. «В РФ вступили в силу новые правила въезда и нахождения иностранцев». 12 январь 2022 г. Accessed October 21, 2023. <https://rg.ru/2022/01/12/v-rf-vstupili-v-silu-novye-pravila-vezda-i-nahozhdeniia-inostrancev.html>
- Российская газета. «Откуда уезжают и куда стремятся мигранты: ситуация в мире». 30 август 2023 г. Accessed October 25, 2023. <https://rg.ru/2023/08/30/gosti-dorogie.html>

- Российская газета. «Почта „СОЮЗа“: Есть ли отличия в процедуре приема на работу в России россиянина и белоруса». 23 март 2022 г. Accessed October 21, 2023. <https://rg.ru/2022/03/23/pochta-soiuz-a-est-li-otlichii-a-v-procedure-priema-na-rabotu-v-rossii-rossiianina-i-belorusa.html>
- Такие Дела. «Опрос ВШЭ: у 40% россиян с начала пандемии сократились зарплаты», 1 июнь 2020 г. <https://takiedela.ru/news/2020/06/01/zarplaty-pandemiya/>
- Совет Федерации Федерального Собрания Российской Федерации. «АТОРШИН: ЗАКОНОПРОЕКТ ДОЛЖЕН ПРЕДОТВРАТИТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЕСПЧ КАК ИНСТРУМЕНТА ДАВЛЕНИЯ НА ВНУТРЕНнюю ПОЛИТИКУ РФ». 20 июнь 2011 г. Accessed March 13, 2024. <http://council.gov.ru/events/news/16967/>
- Государственная Дума. «В Госдуме прошли парламентские слушания, посвященные перспективам дальнейшей ратификации конвенций МОТ». 7 октябрь 2009 г. Accessed April 15, 2024. <http://duma.gov.ru/news/3458/>
- Российская газета. «В РФ вступили в силу новые правила въезда и нахождения иностранцев». 12 январь 2022 г. Accessed October 21, 2023. <https://rg.ru/2022/01/12/v-rf-vstupili-v-silu-novye-pravila-vezda-i-nahozhdeniia-inostrancev.html>
- «ГК РФ Статья 1196. Право, подлежащее применению при определении гражданской правоспособности физического лица \ КонсультантПлюс». Accessed March 12, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_34154/822ceb984a9ce2a65753b2b18609cb1e56199126/
- BBC News Русская служба*. «Дом - опасное место. Российские правозащитники говорят о росте домашнего насилия на карантине». Accessed April 19, 2024. <https://www.bbc.com/russian/news-53442825>
- «За последние 50 лет число международных мигрантов выросло в три раза | Новости ООН». 1 декабрь 2021 г. Accessed April 19, 2024. <https://news.un.org/ru/story/2021/12/1414772>
- Президент России. «Заседание Совета по межнациональным отношениям». 22 октябрь 2013 г. Accessed April 12, 2024. <http://kremlin.ru/events/president/news/19475>
- «К вопросу об основных проблемах законодательства о правовом положении иностранных граждан и лиц без гражданства в Российской Федерации». Accessed March 15, 2024. <https://cyberleninka.ru/article/n/k-voprosu-ob-osnovnyh-problemah-zakonodatelstva-o-pravovom-polozhenii-inostrannyh-grazhdan-i-lits-bez-grazhdanstva-v-rossiyskoy-1/viewer>
- ТАСС. «Каждый шестой работодатель в России принимает на работу трудовых мигрантов». Accessed April 29, 2024. <https://tass.ru/ekonomika/17461955>

- «КоАП РФ Статья 32.10. Порядок исполнения постановления об административном выдворении за пределы Российской Федерации иностранных граждан или лиц без гражданства \ КонсультантПлюс». Accessed April 24, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_34661/a75ce841b805346ed23f44fb4fcc8a405c2c144f/
- «Концепция государственной миграционной политики Российской Федерации на период до 2025 года (утв. Президентом РФ 13 июня 2012 г.) (утратила силу) | ГАРАНТ». Accessed March 12, 2024. <https://base.garant.ru/70188244/>
- Российская газета. «Мигранты пересылают домой миллиарды долларов в год». 19 декабрь 2021 г. Accessed April 19, 2024. <https://rg.ru/2021/12/19/migranty-peresyaiut-domoj-milliardy-dollarov-v-god.html>
- «Министерство труда и социальной защиты РФ: Официальный сайт | Ратифицирована Европейская социальная хартия». Accessed April 15, 2024. <http://mintrud.gov.ru/social/social/100>
- Нелегальные мигранты снова оказались под угрозой высылки из России. «Нелегальные мигранты снова оказались под угрозой высылки из России». Accessed April 19, 2024. <https://regnum.ru/news/3387503>
- Центр международного права - помощь обращения суд по правам человека и подача жалоб. «Обзор практики Комитета ООН по правам человека по рассмотрению индивидуальных сообщений, поданных в отношении Российской Федерации». 6 март 2023 г. Accessed March 10, 2024. <https://european-court-help.ru/obzor-praktiki-komiteta-oon-po-pravam-cheloveka-po-rassmotreniju-individualnyh-soobshhenij-podannyh-v-otnoshenii-rossijskoj-federacii/>
- «Обращения в ЕСПЧ после исключения России из Совета Европы». Accessed March 10, 2024. https://ilpp.ru/echr_denunciation
- «Общероссийское голосование в условиях пандемии: как будет обеспечена безопасность здоровья участников?» Accessed March 14, 2024. <http://www.garant.ru/news/1381208/>
- «Определение Конституционного Суда РФ от 04.03.2004 N 146-О “Об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Адамян Жульетты Семеновны на нарушение ее конституционных прав положениями Федеральных законов “О трудовых пенсиях в Российской... \ КонсультантПлюс». Accessed March 11, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_4903/
- «Определение Конституционного Суда РФ от 9 марта 2017 г. № 497-О “Об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданина Республики Армения Худояна Овакима на нарушение его конституционных прав частью 3 статьи 18.8 Кодекса Российской Федерации об административных

правонарушениях, пунктом 1 статьи 11 Федерального закона „О правовом положении иностранных граждан в Российской Федерации” и пунктом 13 Перечня территорий Российской Федерации с регламентированным посещением для иностранных граждан” | ГАРАНТ.РУ». Accessed April 24, 2024. <http://www.garant.ru/products/ipo/prime/doc/71546524/>

Такие Дела. «Опрос ВШЭ: у 40% россиян с начала пандемии сократились зарплаты», 1 июнь 2020 г. <https://takiedela.ru/news/2020/06/01/zarplaty-pandemiya/>

Портал СНГ. «Перечень документов, принятых на заседаниях Консультативного Совета по труду, миграции и социальной защите населения государств – участников СНГ». Accessed April 29, 2024. <https://e-cis.info/cooperation/3807/>

Государственная Дума. «Полный текст поправок к Конституции: что меняется?» 14 март 2020 г. Accessed March 14, 2024. <http://duma.gov.ru/news/48045/>

Президент России. «Послание Президента Федеральному Собранию». 15 январь 2020 г. Просмотрено 14 март 2024 г. <http://kremlin.ru/events/president/news/62582>

КонсультантПлюс. «Постановление ЕСПЧ от 26.02.2015 “Дело „Халиков (Khalikov) против Российской Федерации” (жалоба N 66373/13) По делу обжалуются предполагаемая высылка заявителя в иностранное государство, в результате которой он подвергнется реальной угрозе пыток и жестокого обращения, и содержание под стражей в рамках разбирательства о высылке, которое было несовместимо с требованиями Конвенции о защите прав человека и основных свобод. По делу допущены нарушения требований статьи 3, пункта 4 статьи 5, подпункта „f” пункта 1 статьи 5 Конвенции о защите прав человека и основных свобод.» Accessed May 9, 2024. <https://www.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc&base=ARB&n=425409#bTnWv8U4GjRac9yC2>

«Постановление Конституционного Суда РФ от 14.07.2015 N 21-П “По делу о проверке конституционности положений статьи 1 Федерального закона „О ратификации Конвенции о защите прав человека и основных свобод и Протоколов к ней”, пунктов 1 и 2 статьи 32... \ КонсультантПлюс». Accessed March 13, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_182936/

«Постановление Конституционного Суда РФ от 19.07.2017 N 22-П “По делу о проверке конституционности положений части 1 и пункта 2 части 2 статьи 20 Федерального закона “О миграционном учете иностранных граждан и лиц без гражданства в Российской... \ КонсультантПлюс». Accessed March 15, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_220701/

- «Постановление Пленума Верховного Суда РФ от 10.10.2003 N 5 (ред. от 05.03.2013) „О применении судами общей юрисдикции общепризнанных принципов и норм международного права и международных договоров Российской Федерации” \ КонсультантПлюс». Accessed April 22, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_44722/
- «Постановление Пленума Верховного Суда РФ от 31.10.1995 N 8 (ред. от 03.03.2015) „О некоторых вопросах применения судами Конституции Российской Федерации при осуществлении правосудия” \ КонсультантПлюс». Accessed March 11, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_8847/
- «ПРАВИТЕЛЬСТВО РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ ПОСТАНОВЛЕНИЕ от 11 октября 2002 г. N 754 ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ПЕРЕЧНЯ ТЕРРИТОРИЙ, ОРГАНИЗАЦИЙ И ОБЪЕКТОВ, ДЛЯ ВЪЕЗДА НА КОТОРЫЕ ИНОСТРАННЫМ ГРАЖДДАНАМ ТРЕБУЕТСЯ СПЕЦИАЛЬНОЕ РАЗРЕШЕНИЕ \ КонсультантПлюс». Accessed March 15, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_39083/92d969e26a4326c5d02fa79b8f9cf4994ee5633b/
- Верховный Суд Российской Федерации. «Причины роста числа жалоб в отношении России в ЕСПЧ». 29 май 2018 г. Accessed March 10, 2024. https://vsrf.ru/press_center/mass_media/26825/
- «Ратифицирован Договор между Россией и Республикой Таджикистан о сотрудничестве в области пенсионного обеспечения \ КонсультантПлюс». Accessed March 12, 2024. <https://www.consultant.ru/law/hotdocs/76285.html>
- Альта-Софт. «Решение Совета ЕЭК от 12.11.2014 № 103 „О Концепции международного договора о сотрудничестве в области пенсионного обеспечения”. Таможенные документы». Accessed April 29, 2024. <https://www.altaru/tamdoc/14sr0103/>
- ТАСС. «Россия уведомит СНГ, что не станет участником конвенции о статусе трудящихся-мигрантов - ТАСС». Accessed April 15, 2024. <https://tass.ru/ekonomika/12717455>
- «Современная демографическая ситуация в Российской Федерации». Просмотрено 19 апрель 2024 г. https://rosstat.gov.ru/bgd/regl/b10_04/isswww.exe/stg/d06/3-demogr.htm
- «„Соглашение о пенсионном обеспечении трудящихся государств - членов Евразийского экономического союза” (Заключено в г. Санкт-Петербурге 20.12.2019) \ КонсультантПлюс». Accessed April 29, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_342834/
- «Статья 2. Основные понятия \ КонсультантПлюс». Accessed April 15, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_37868/b698269155bb4233fb310d9c514ff51f1b8fd1ba/

- «Статья 11. Передвижение иностранных граждан в пределах Российской Федерации \ КонсультантПлюс». Accessed March 15, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_37868/5921d9d3a7b901a3455f0d53224623dd0cbd6021/
- «Статья 27 \ КонсультантПлюс». Accessed March 15, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_28399/1a349c9b47bf7c4104137be732fbc8640d1b81de/
- «Статья 34. Соответствие международных договоров Конституции Российской Федерации \ КонсультантПлюс». Accessed April 22, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_7258/a2a5e37374f3002c807ab8ac90046950c483ee45/
- «Статья 62 \ КонсультантПлюс». Accessed March 15, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_28399/a62def841e40a234f1b3e1d602e6285f161db249/
- «Статья 97. Трудовая деятельность трудящихся государств-членов \ КонсультантПлюс». Accessed April 29, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_163855/fc2c38d3616dbe10077fe0638a3c0583855f5cd/
- «Статья 125 \ КонсультантПлюс». Accessed April 6, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_28399/af8d726b0c367d7c0c191c947cfb161464a01cd7/
- «„Уголовно-исполнительный кодекс Российской Федерации” (УИК РФ) от 08.01.1997 N 1-ФЗ (последняя редакция) \ КонсультантПлюс». Accessed March 10, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_12940/
- «Федеральный закон „О государственном пенсионном обеспечении в Российской Федерации” от 15.12.2001 N 166-ФЗ (последняя редакция) \ КонсультантПлюс». Accessed March 11, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_34419/
- «Федеральный закон „О компенсации за нарушение права на судопроизводство в разумный срок или права на исполнение судебного акта в разумный срок” от 30.04.2010 N 68-ФЗ (последняя редакция) \ КонсультантПлюс». Accessed March 10, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_99919/
- «Федеральный закон „О содержании под стражей подозреваемых и обвиняемых в совершении преступлений” от 15.07.1995 N 103-ФЗ (последняя редакция) \ КонсультантПлюс». Accessed March 10, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_7270/
- «Федеральный закон от 19.02.1993 N 4528-I „О беженцах” (с изменениями и дополнениями) | ГАРАНТ». Accessed April 1, 2024. <https://base.garant.ru/10105682/>

- «Федеральный конституционный закон от 14.12.2015 N 7-ФКЗ “О внесении изменений в Федеральный конституционный закон „О Конституционном Суде Российской Федерации” \ КонсультантПлюс». Accessed March 14, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_190427/
- «Федеральный конституционный закон от 21.07.1994 N 1-ФКЗ (ред. от 31.07.2023) „О Конституционном Суде Российской Федерации” \ КонсультантПлюс». Accessed March 11, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_4172/
- Forbes.ru. «ФМС насчитала в России более 3 млн нелегальных трудовых мигрантов». 25 ноябрь 2010 г. Accessed April 19, 2024. <https://www.forbes.ru/news/60211-fms-naschitala-v-rossii-bolee-3-mln-nelegalnyh-trudovyh-migrantov>
- Refworld. «Часто задаваемые вопросы на тему беженцев и мигрантов (FAQs)». Accessed April 19, 2024. <https://www.refworld.org/ru/reference/themreport/unhcr/2016/ru/109484>
- «Часть 2. Статья 12. Отношение иностранных граждан к избирательному праву \ КонсультантПлюс». Accessed April 12, 2024. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_37868/0176637ec9b67591b03168efa033e0322080c864/
- «Эксплуатация трудовых мигрантов в российском строительном секторе». *Human Rights Watch*. <https://www.hrw.org/ru/report/2009/02/10/255854>

Fatih ERDEMİR

DİJİTAL PARA KAVRAMI
VE
ELEKTRONİK PARA KURULUŞLARININ
TÜRK HUKUKU KAPSAMINDA
DEĞERLENDİRİLMESİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Dijital Para Kavramı ve Elektronik Para Kuruluşlarının
Türk Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi
Fatih Erdemir

Hukuk Yayınları Dizisi – 3887

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 932 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- (USDT), Tether. "What are Tether tokens and how do they work?". 16 Mart 2024. <https://tether.to/en/how-it-works>
- 2000/46/EC Sayılı Direktif, Directive 2000/46/EC of the European Parliament and of the Council of 18 September 2000 on the Taking Up, Pursuit of and Prudential Supervision of the Business of Electronic Money Institutions, *Official Journal of the European Communities* L 275/39 - L 275/43 (27 Ekim 2000). Erişim 5 Aralık 2023. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32000L0046>
- 2009/110/EC Sayılı Direktif, Directive 2009/110/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 on the Taking Up, Pursuit and Prudential Supervision of The Business of Electronic Money Institutions Amending Directives 2005/60/EC and 2006/48/EC and Repealing Directive 2000/46/EC, *Official Journal of the European Communities* L 267/7 - L 267/17 (10 Ekim 2009). Erişim 5 Aralık 2023. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0110>.
- 2009/110/EC, DIRECTIVE 2009/110/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. Avrupa Birliği: Avrupa Paramentosu, 2009. Erişim 20.10.2023. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0110>
- Aguilar, Luis A. Shedding Light on Dark Pools. U.S Securites and Exchange Comission, 2015. <https://www.sec.gov/news/statement/shedding-light-dark-pools>
- Akındemowo, Olujoke E. "The Fading Rustle, Chink and Jingle: Electronic Value and The Concept of Money". unswlawjournal. Erişim 20.10.2023. <https://www.unswlawjournal.unsw.edu.au/wp-content/uploads/2017/09/21-2-11.pdf>
- Akipek Şebnem. Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredis. Ankara: 1999.
- Arkan Sabih. Bankacılıkta Kullanılan Yeni Elektronik Sistemler ile İlgili Hukuki Sorunlar. Ankara: Türkiye Bankalar Birliği, 1991.

- Arner, Douglas, Janos Barberis - Ross Buckley. "FinTech and RegTech in a Nutshell, and the Future in a Sandbox". SSRN Electronic Journal (2017), 10.2139/ssrn.3088303
- Association of E-money Institutions in the Netherlands. Electronic Money and E-money Institutions A position paper on regulation, definitions and the market. Amsterdam: 2002. <http://www.11a2.nl/docs/empp1511.doc>
- B., Thomas Lloyd. Money, Banking, and Financial Markets. Çin: Thomson South - Western, 2006.
- Bank of Canada. "Digital Canadian dollar". Erişim 01.09.2023. <https://www.bankofcanada.ca/digitaldollar/>
- Bank of England, Bank of England. "The digital pound". Erişim 01.09.2023. <https://www.bankofengland.co.uk/the-digital-pound>
- BIS, Bank of International Settlements. "Summary of the webinar on legal aspects of digital currencies". 17 Mart 2024. https://www.bis.org/events/210126_digital_currencies.htm
- BIS, Bank of International Settlements. Report by the Committee on Payment and Settlement Systems and the Group of Computer Experts of the central banks of the Group of Ten countries. Basle: BIS, 1996. <https://www.bis.org/cpmi/publ/d18.pdf>
- BIS, BIS. "History of the Basel Committee". Erişim 12.10.2023. <https://www.bis.org/bcbs/history.htm>
- BIS, BIS. Survey of developments in electronic money and internet and mobile payments. Switzerland: Bank for International Settlements Press & Communications, 2004. <https://www.bis.org/cpmi/publ/d62.pdf>
- Buckley, Ross, Douglas Arner - Janos Barberis. "The Emergence of Regtech 2.0: From Know Your Customer to Know Your Data". Journal of Financial Transformation 44/(2016), 79-86. 10.2139/ssrn.3044280
- Buhur Oğuzhan. Hukuki Yönleriyle Kredi Kartı. Ankara: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- ByNoGame. "Knight Online GB Alım Satım ve Gold Bar". Erişim 5 Aralık 2023. <https://www.bynogame.com/tr/oyunlar/knight-online/gold-bar>
- Centre for International Governance Innovation. Digital Money
- CFO, T.C. Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi. "Finansal Teknolojiler Hakkında". Erişim 20.08.2023. <https://www.cbfo.gov.tr/finansal-teknolojiler-hakkinda>

- Coinmarketcap, coinmarketcap. "Gamer Arena Markets". Erişim 08.09.2023. <https://coinmarketcap.com/tr/currencies/gamer-arena/>
- Commission proposal for European Parliament and Council Directives on the taking up, the pursuit and the prudential supervision of the business of electronic money institutions. Avrupa birliği: Avrupa Parlementosu, 2009. Erişim 20.10.2023. <http://systemics.com/docs/papers/1085en.html>
- Cunha, Paulo Rupino, Paulo Melo - Helder Sebastião. "From Bitcoin to Central Bank Digital Currencies: Making Sense of the Digital Money Revolution". doi:10.3390/fi13070165 Future Internet 13/7 (2021), 165.
- Çağlayan Aksoy, Pınar. Akıllı Sözleşmelerin Kuruluş ve Geçerlilik Şartları. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 1. Basım, 2021.
- Deloitte, Blogs.deloitte. "Is Regtech "The next big thing"? – First part". Erişim 02.08.2023. <https://blogs.deloitte.ch/banking/2017/11/is-regtech-the-next-big-thing-first-part.html>
- ECB, European Central Bank. *Electronic Money System Security Objectives*. Frankfurt: European Central Bank, 2003. <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/emoneysecurity200305en.pdf>
- ECB, European Central Bank. Report on Digital Euro. European Central Bank, 2020b. https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/Report_on_a_digital_euro~4d7268b458.en.pdf#page=4
- ecb.europa, European Central Bank. "Digital Euro". Erişim 04.10.2023. https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/html/index.en.html
- ECB.Europa, European Central Bank. *Digital Euro*, European Central Bank, 2023. https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/profuse/shared/files/dedocs/ecb.dedocs231018_1.en.pdf
- ELECTRONIC MONEY SYSTEM SECURITY OBJECTIVES. Avrupa Birliği: Avrupa Parlementosu, 2003. Erişim 20.10.2023. <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/emoneysecurity200305en.pdf>
- Emre, Günen. "Bankaların Yeni Kabusu: TechFin". Fintechtime. Erişim 08.08.2023. <https://fintechtime.com/2019/07/bankalarin-yeni-kabusu-techfin/>
- Eren Fikret. Borçlar Hukuku Genel Hükümler. Ankara: Yetkin Yayınları, 22. Basım, 2017.
- Faxauthority, Fax Authority. "The History of Fax (from 1843 to Present Day)". Erişim 09.08.2023. <https://faxauthority.com/fax-history/>

- Federal Reserve, Board of Governors of the Federal Reserve System. "Fedwire Fund Services". Erişim 05.09.2023. https://www.federalreserve.gov/paymentsystems/fedfunds_coreprinciples.htm
- finans.gazetevatan.com, gazetevatan. "Çin'de maaşlar dijital yuan ile ödendi". Erişim 10.10.2023. <https://finans.gazetevatan.com/haber-detay/gundem/cinde-maaslar-dijital-yuan-ile-odendi/116681>
- Gamer Arena, Gamer Arena. "Rekabetçi oyun platformu". Erişim 10.10.2023. <https://gamerarena.com>
- Geva, Benjamin - Muharem Kianieff. "Reimagining E-Money: Its Conceptual Unity with other Retail Payment Systems". IMF. Erişim 22.10.2023. https://www.imf.org/external/np/leg/sem/2002/cdmfl/eng/bg_mk.pdf
- Glenn, Hubbard R. Money the Financial System and the Economy Amerika: Pearson Addison Wesley, 5. Basım, 2005.
- Good, B.A. The Changing Face of Money: Will Electronic Money be Adopted in the United States? Garland Pub., 2000.
- Greener, Rachel. "Enabling Innovation Through A Digital Pound". *Bank of England*. Erişim 5 Aralık 2023. <https://www.bankofengland.co.uk/quarterly-bulletin/2023/2023/enabling-innovation-through-a-digital-pound>
- Gültekin, Enver Sedat. Birer Fintech Oluşumu Olarak Türkiye'de Ödeme Sistemleri ile Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşları ve Bir Denetim Modeli Önerisi. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Günver, Osman R. "İnternet'te Ödeme". Uluslararası İnternet Hukuku Sempozyumu. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, 2002.
- Hapgood, Mark (ed.). Paget's Law of Banking. Londra: Lexis Nexis Butter Worths, 13. Basım, 2007.
- He, Laura. "China makes major push in its ambitious dijital yuan project". CNN Business (Erişim 22 Ekim 2023). <https://edition.cnn.com/2023/04/24/economy/china-digital-yuan-government-salary-intl-hnk/index.html>
- Helleiner, Eric. "Electronic Money: A Challenge to the Sovereign State?". *Journal of International Affairs* 51/2 (1998), 387-409.
- Hochstein, Marc. "BankThink Fintech (the Word, That Is) Evolves". *American Banker* Erişim 9 Ağustos 2023. <https://www.americanbanker.com/opinion/fintech-the-word-that-is-evolves>
- Holthausen, Cornelia - Cyril Monnet. "MONEY AND PAYMENTS: A MODERN PERSPECTIVE". ECB. Erişim 20.10.2023. <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp245.pdf>

- Hooley, Richard – Talyor, John C. “Payment by funds transfer”. Law of Bank Payments. ed. Michael Brindle – Raymond Cox. 25-142. London: FT Laws & Tax, 1996.
- Hooley, Richard. “Cybercash: The Legal and Regulatory Issues Raised by Electronic Money”, *Int'l Fin. & Econ.* 5.Y.B - L. 273 (2001), 273-280.
- IFF, Institute of International Finance. “Digital Finance”. Erişim 10.10.2023. <https://www.iif.com/Key-Topics/Digital-Finance>
- IFF, Institute of International Finance. “Regtech in Financial Services: Solutions for Compliance and Reporting”. Erişim 10.09.2023. <https://www.iif.com/Publications/ID/1686/Regtech-in-Financial-Services-Solutions-for-Compliance-and-Reporting>
- IMF, International Monetary Fund “Legally Speaking, is Digital Money Really Money?” 17 Mart 2024. <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2021/01/14/legally-speaking-is-digital-money-really-money>
- IMF, International Monetary Fund. DIGITAL MONEY ACROSS BORDERS: MACROFINANCIAL IMPLICATIONS. Washington, D.C.: 2020a. <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2020/10/17/Digital-Money-Across-Borders-Macro-Financial-Implications-49823>
- Istituto Affari Internazionali (IAI). Libra and the Others invisibly, invisibly. “Top Industries and Companies That Sell Your Data”. Erişim 10.10.2023. <https://www.invisibly.com/learn-blog/companies-selling-your-personal-data/>
- Jake, Frankenfield. “Digital Currency Types, Characteristics, Pros & Cons, Future Uses”. Investopedia. Erişim 10.10.2023. <https://www.investopedia.com/terms/d/digital-currency.asp>
- Kagan, Julia. “Financial Technology (Fintech): Its Uses and Impact on Our Lives”. Investopedia. Erişim 01.01.2023. <https://www.investopedia.com/terms/f/fintech.asp>
- Kangaltoken, Kangaltoken. “Kangal”. Erişim 08.08.2023. <https://www.kangaltoken.com/>
- Kardaş, Süleyman. “Blokzincir Teknolojisi: Uzlaşma Protokolleri”. *DÜMF Mühendislik Dergisi*, 10/2 (2019), 481-496. <https://doi.org/10.24012/dumf.426805>
- Kaya, Feridun. “Türkiye’de Kredi Kartı Uygulaması”. Türkiye Bankalar Birliği. Erişim 10.09.2023. <https://www.tbb.org.tr/dosyalar/yayinlar/dokumanlar/263.pdf>
- Kendigelen Abuzer, Çek Hukuku. İstanbul: Arıkan Yayınevi, 2007.

- Kunitsyna, Natalia - Dyudikova, Ekaterina. "Electronic Money in the National Payment System: regional aspect". *Advances in Economics, Business and Management Research (AEBMR)* 39 (2018), 321-325. <https://doi.org/10.2991/cssdre-18.2018.68>
- Kular İbrahim Merve Ayşegül. *Modern Teknolojilerin Hukuki Temelleri: Telgraf Örneği* Ankara: Adalet Yayınevi. 1.Basım, 2021.
- Kular İbrahim Merve Ayşegül. *Robo Danışmanların Hukuken Değerlendirilmesi* Ankara: Adalet Yayınevi. 1. Basım, 2023
- Kurtoğlu Elif. *Ödemeler Alanında Açık Bankacılık Uygulamaları Düzenleyici Deney Alanı Uygulamaları Ve Türkiye İçin Düzenleme Önerisi* Ankara: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Uzmanlık Tezi, 2021 https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/24317bfa-cdc8-47b0-9702-b00cd7000ee7/Uzmanl%C4%B1k+Tezi_Elif+Kurtoğlu_Agustos2021+%28002%29.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-24317bfa-cdc8-47b0-9702-b00cd7000ee7-ouOvH00.
- Küçükkıralı, Z. Afşar, K.E. "Türkiye’de Merkez Bankası Dijital Parasının Potansiyel Etkileri: SWOT Analiziyle Bir Değerlendirme". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 48/(2022), 142-158. DOI: 10.52642/susbed.1099641
- Küçükkıralı, Zeynep - Afşar, Kerim Eser. "Türkiye’de Merkez Bankası Dijital Parasının Potansiyel Etkileri: SWOT Analiziyle Bir Değerlendirme". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 48 (2022), 142-158. <https://doi.org/10.52642/susbed.1099641>
- Lanskoy, Serge. "The Legal Nature of Electronic Money". *bbc*. Erişim 20.10.2023. https://www.bcb.gob.bo/webdocs/publicacionesbcb/revista_analisis/ra_vol0302/articulo_6_v3_2.pdf
- Lashkari, Bahareh - Musilek, Petr. "A Comprehensive Review of Blockchain Consensus Mechanisms", *IEEE Access* 9 (Mart 2021), 43620-43652. <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3065880>
- Lefebvre, Philippe J. "'Digital money" - a view from the European Commission". *European Business Review* 99/4 (1999), 242-256. 10.1108/09555349910281432
- Lim, Jonathan W. "Chapter 18 - A Facilitative Model for Cryptocurrency Regulation in Singapore". *Handbook of Digital Currency*. ed. David Lee Kuo Chuen. 361-381. San Diego: Academic Press, 2015.
- Lone, Shakeel. "The Creeping Cost Of Compliance". *Forbes*. Erişim 10.10.2023. <https://www.forbes.com/sites/servicenow/2021/10/21/the-creeping-cost-of-compliance/?sh=2cc6fb4356cc>

- Masak, Masak. ÖDEME KURULUŞLARI-ELEKTRONİK PARA KURULUŞLARI SEKTÖR ARAŞTIRMA RAPORU. Ankara: Masak, 2020c. <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2020/12/ODEME-ve-ELEKTRONIK-PARA-KURULUSLARI-Sektor-arastirma-raporu-2020.pdf>
- McCarthy, Niall. "Americans Trust Tech Firms More Than Banks For Finance [Infographic]". Forbes. Erişim 10.10.2023. <https://www.forbes.com/sites/niallmccarthy/2015/06/24/americans-trust-tech-firms-more-than-banks-for-finance-infographic/?sh=2998a10e4e94>
- Mellor, Mary. "WHAT IS MONEY?". sad. From Financial Crisis to Public Resource. The Future of Money. 8-30. Pluto Press, 2010.
- Mises, Ludwig Von. The Theory of Money and Credit. çev. J.E. Batson. Alabama: Ludwig von Mises Institute, 2009.
- Narayanan, Hariharan. "Is Future A Rule Of Digital Currency???", *International Journal of Research* 8/08 (August 2020), 96-106. DOI: <https://doi.org/10.29121/granthaalayah.v8.i8.2020.935>
- Narayanan, Hariharan. "IS FUTURE A RULE OF DIGITAL CURRENCY???". *International Journal of Research -GRANTHAALAYAH* 8/(2020), 96-106. [10.29121/granthaalayah.v8.i8.2020.935](https://doi.org/10.29121/granthaalayah.v8.i8.2020.935)
- Neş, Bakkaloğlu Arzu. Dijital Para. Ankara: Astana Yayınları, 2023.
- Nian, Lam Pak - David L. E. E. Kuo Chuen. "Chapter 1 - Introduction to Bitcoin". *Handbook of Digital Currency*. ed. David Lee Kuo Chuen. 5-30. San Diego: Academic Press, 2015.
- OCI, Oracle. "What is Big Data?". Erişim 10.10.2023. <https://www.oracle.com/big-data/what-is-big-data/ofE-CNYinChina>. 2021a. <http://www.pbc.gov.cn/en/3688110/3688172/4157443/4293696/2021071614584691871.pdf>
- Güçlütürk Osman Gazi, "Stabil Kripto Varlıkların Elektronik Para Kavramıyla İlişkisi", *Fintek ve Hukuk: Banka ve Finans Sektöründe Gelişen Teknolojilerin Hukuki Değerlendirmesi* ed. Ural Aküzüm, Cemre Ç. Kadioğlu Kumtepe, Zeynep Ekinci. 104-13. İstanbul: Hukuk Akademisi, 202.
- PBC, People's People's People's People's Bank of China. Progress Progress Progress Progress of Research Research Research Research & Development Development Development Development
- Peters, Gareth W., Efstathios Panayi - Ariane Chapelley. "Trends in cryptocurrencies and blockchain technologies: a monetary theory and regulation perspective". *Journal of Financial Perspectives* 3/3 (2015), 92-113.

- Poncibò, Cristina - Larry A. DiMatteo. "Smart Contracts: Contractual and Noncontractual Remedies". sad. Cambridge Law Handbooks. The Cambridge Handbook of Smart Contracts, Blockchain Technology and Digital Platforms. ed. Cristina Poncibò vd. 118-140. Cambridge: Cambridge University Press, 2019.
- Reisoğlu Safa. Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler. İstanbul: Beta Basım, 2013.
- Reisoğlu Seza. Türk Hukukunda ve Bankacılık Uygulamasında Çek. Ankara: 3.Baskı, 2003.
- Riskbank, Sveriges Riskbank. E-krona pilot Phase 2. 2022. <https://www.riksbank.se/globalassets/media/rapporter/e-krona/2022/e-krona-pilot-phase-2.pdf>
- Riskbank, Sveriges Riskbank. E-krona pilot, phase 3. 2023. <https://www.riksbank.se/globalassets/media/rapporter/e-krona/2023/e-krona-pilot-phase-3.pdf>
- Riskbank, Sveriges Riskbank. The Riksbank's e-krona project Report 1 2017. https://www.riksbank.se/globalassets/media/rapporter/e-krona/2017/rapport_ekrona_uppdaterad_170920_eng.pdf
- Riskbank, Sveriges riskbank. The Riksbank's e-krona project Report 2. 2018a. <https://www.riksbank.se/globalassets/media/rapporter/e-krona/2018/the-riksbanks-e-krona-project-report-2.pdf>
- Riskbank, Sweriges Riskbank. E-krona pilot Phase 1. 2021b. <https://www.riksbank.se/globalassets/media/rapporter/e-krona/2021/e-krona-pilot-phase-1.pdf>
- Rose, Chris. "The Evolution Of Digital Currencies: Bitcoin, A Cryptocurrency Causing A Monetary Revolution". International Business & Economics Research Journal (IBER) 14/(2015), 617. 10.19030/iber.v14i4.9353
- Sağlam Kadir, Kulular İbrahim Merve Ayşegül. "KRİPTO PARA TEFEÇİLİĞİ(TCK 241)". *Kripto Paralar Kullanılarak İşlenen Suçlar ile Bilişim Sistemleri Kullanılarak İşlenen Sermaye Piyasası Suçları*. ed. Merve Ayşegül Kulular İbrahim. Ankara: Adalet Yayınevi, 1. Basım, 2023.
- Schreft, Stacey L. "Looking Forward: The Role for Government in Regulating Electronic Cash". Kansascityfed. Erişim 20.10.2023. <https://www.kansascityfed.org/documents/797/1997-Looking%20Forward:%20The%20Role%20for%20Government%20In%20Regulating%20Electronic%20Cash.pdf>

- Sen, Conor. "The 'Big Five' Could Destroy the Tech Ecosystem". Bloomberg. Erişim 22.10.2023. <https://www.bloomberg.com/view/articles/2017-11-15/the-big-five-could-destroy-the-tech-ecosystem>
- Sharma, Rakesh. "Non-Fungible Token (NFT): What It Means and How It Works". *Investopedia*. Erişim 5 Aralık 2023. [https://www.investopedia.com/non-fungible-tokens-nft-5115211#:~:text=NFTs%20\(non%2Dfungible%20tokens\),like%20artwork%20and%20real%20estate](https://www.investopedia.com/non-fungible-tokens-nft-5115211#:~:text=NFTs%20(non%2Dfungible%20tokens),like%20artwork%20and%20real%20estate).
- Stamegna, Carla - Cemal Karakas. Fintech (financial technology) and the European Union State of play and outlook. European Parliament, 2019. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/635513/EPRS_BRI\(2019\)635513_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/635513/EPRS_BRI(2019)635513_EN.pdf)
- Sugiura, Nobuhiko. "ELECTRONIC MONEY AND THE LAW: LEGAL REALITIES AND FUTURE CHALLENGES". 848860484 Pacific Rim Law & Policy Journal 18/3 (2009), 511-524.
- Surtikanti - R. H. Mustofa. "Utilization of Electronic Money". IOP Conference Series: Materials Science and Engineering 662/2 (2019), 022013. [10.1088/1757-899X/662/2/022013](https://doi.org/10.1088/1757-899X/662/2/022013)
- Swift. "Swift History". Erişim 1 Eylül 2023. <https://www.swift.com/about-us/history>
- Şener, Oruç Hami. "ECASH SİSTEMİNDE ÜRETİLEN ELEKTRONİK PARANIN (NAKDİ) PARA KAVRAMI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ". Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 9/Özel Sayı (2007), 455-490.
- TBMM, Türkiye Büyük Millet Meclisi. "Kanun Tasarısı". (Erişim 5 Aralık 2023). <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D24/Y3/T1/WebOnergeMetni/8d3a2669-5b16-4ddc-b705-c3b55bcabfb.pdf>
- TCMB, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Dijital Türk Lirası Birinci Faz Değerlendirme Raporu 2023. <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/509a3c6c-d906-4099-aa27-d1900d9227fc/Dijital+T%C3%BCrk+Liras%C4%B1+Birinci+Faz+De%C4%9Ferlendirme+Raporu.pdf?MOD=AJPERES>
- TCMB, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. "Dijital Türk Lirası Kullanımına İlişkin Basın Duyurusu". Erişim 05.12.2023. <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/1076a43f-3368-4565-a77e-964b06034e53/DUY2022-55.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-1076a43f-3368-4565-a77e-964b06034e53-oltjbZ2>
- Tekinalp Ünal. Banka Hukukunun Esasları. İstanbul: 1988.

- Teoman Ömer. Hukuki Yönden Kredi Kartı Uygulaması. İstanbul: Beta Yayınları, 1996.
- The Future of Digital Money. 2018. <http://www.jstor.org/stable/resrep19691>
- Tretina, Kat - Adams, Michael. "Top 10 Cryptocurrencies of December 2023". *Forbes Advisor*. Erişim 5 Aralık 2023. <https://www.forbes.com/advisor/investing/cryptocurrency/top-10-cryptocurrencies/>
- Turhan, Turgut. Milletlerarası Sözleşmelerde Yabancı Para Kayıtları, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1997.
- Tyree, Alan L. "The legal nature of electronic money". austlii. Erişim 14.10.2023. <http://www2.austlii.edu.au/~alan/svc-legal.html>
- Ulbrich, Şebnem Elif Kocaoğlu. AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRK BANKA HUKUKU YÖNÜNDE FİNTEK. Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=MvK0duw-cA0y_4TdiWscRA&no=RJycMbm2gpqBl_DV8WkcMw
- Vaz, John, Alistair Milne - Kym Brown. The Forms and Functions of Money. 2020.
- Wadsworth, Amber. "What is digital currency?". Reserve Bank of New Zealand Bulletin 81. No.3/(2018), 1-14.
- Who Does What? 2021. <http://www.jstor.org/stable/resrep45125.6>
- Wikipedia, Wikipedia. "Digital Renminbi". Erişim 01.09.2023. https://en.wikipedia.org/wiki/Digital_renminbi
- Wikipedia. "Dodd–Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act". Erişim 5 Aralık 2023. https://en.wikipedia.org/wiki/Dodd%E2%80%93Frank_Wall_Street_Reform_and_Consumer_Protection_Act
- World Bank. From Spreadsheets to Suptech Technology Solutions for Market Conduct Supervision. World Bank Group, 2018b. <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/34127ac6-dd7a-58a5-8bec-677a03d054d3/content>
- worldbank, worldbank. "Govtech Global Forum: Governance in the Digital Era". Erişim 13.10.2023. <https://www.worldbank.org/en/programs/govtech>
- Yang, Bill Z. "WHAT IS (NOT) MONEY? MEDIUM OF EXCHANGE ≠ MEANS OF PAYMENT". *The American Economist* 51/2 (2007), 101-104.
- Yinghua, Zhong. Review on Digital Currency. thk. Atlantis Press, 2022.

- Yurtçiçek, Mehmet Sıddık. Hukuki Açıdan Elektronik Para. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Basım, 2013.
- Zetzsche, Dirk, Ross Buckley, Douglas Arner - Janos Barberis. "From FinTech to TechFin: The Regulatory Challenges of Data-Driven Finance". SSRN Electronic Journal (2017), 10.2139/ssrn.2959925
- Zhong, Yinghua. "Review on Digital Currency". *Advances in Economics, Business and Management Research* 211, (2022), 585-590. <https://doi.org/10.2991/aebmr.k.220307.095>

Dr. Öğr. Üyesi Şaban Cankat TAŞKIN
İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı

**CEZA MUHAKEMESİ HUKUKUNDA
ADİL YARGILANMA HAKKI ÇERÇEVESİNDE
ŞÜPHELİ VE SANIĞIN
SUSMA HAKKI**

ADALET YAYINEVİ
Ankara – 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Ceza Muhakemesi Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde
Şüpheli ve Sanığın Susma Hakkı**
Şaban Cankat Taşkın

Hukuk Yayınları Dizisi – 3886

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 933 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- Akbulut**, Berrin/**Aksan**, Murat; (2019), **Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Akman**, Mehmet; (2004), **Osmanlı Devletinde Ceza Yargılaması**, İstanbul: Eren Yayıncılık.
- Ali Haydar Efendi**; (t.y.), **Dürerü'l-Hukkâm Şerhu Mecelleti'l-Ankâm, (Mecelle Şerhi)**, (Osmanlıca Aslından Çeviren: Raşit Gündoğdu-Osman Erdem), 1. Cilt, İstanbul: Osmanlı Yayınevi.
- Aydın**, Murat; (2016), **Ceza Muhakemesi Hukukunda Kendini İtham Etmeme Hakkı**, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Bayındır**, Abdulaziz; (2015), **İslâm Muhâkeme Hukûku (Osmanlı Devri Uygulaması)**, İstanbul: Süleymaniye Vakfı Yayınları.
- Bayındır**, Sinan/ **Ersöz**, Oğuz; (2019), **Uzlaştırma**, 2. Baskı, İstanbul: Ezgi Matbaacılık.
- Beccaria**, Cesare; (2013), **Suçlar ve Cezalar Hakkında**, (İtalyanca Aslından Çeviren: Sami Selçuk), 3. Baskı, Ankara: İmge Kitabevi.
- Berki**, Şakir/ **Hâmidî**, Hayrullah; (1962), **İslam Hukukunun Ana Prensipleri, "Kur'anda Hukuk"**, 2. Baskı, Ankara: Yargıçoğlu Matbaası.
- Birtek**, Fatih; (2017), **Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat**, 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Birtek**, Fatih, (2018); **Ceza Muhakemesinde İkrar**, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Canpolat**, Can; (2022), **Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme Usulü**, İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Canpolat**, Can/ **Sabuncuoğlu**, Zeyyat; (2019), **Uzlaştırma**, 2.Baskı, İstanbul: Legal Yayınevi.
- Centel**, Nur/**Zafer**, Hamide; (2023), **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 21. Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Centel**, Nur/ **Zafer**, Hamide/ **Çakmut**, Özlem; (2023), **Türk Ceza Hukukuna Giriş**, 12.Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Çetintürk**, Ekrem; (2017), **Onarıcı Adalet ve Ceza Adalet Sisteminde Uzlaştırma**, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Demirbaş**, Timur; (2023), **Soruşturma Evresinde Şüphelinin İfadesinin Alınması**, 7. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Demren-Dönmez**, Burcu; (2007), **Ceza Muhakemesi Hukukunda Çapraz Sorgu**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Devellioğlu**, Ferit; (2020), **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, 34. Baskı, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Doğru**, Osman; (2004/1), **İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi İçtihatları (İHAMİ)**, Cilt: 1, İstanbul: Legal Yayınevi.
- Donay**, Süheyl; (2008), **Ceza Muhakemesinde Yargılanan Vergi Suçları**, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Dülger**, Murat Volkan; (2023), **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Dülger**, Murat Volkan; (2014), **Ceza Muhakemesi Hukukunda Dışlama Kuralı ve Hukuka Aykırı Delillerin Uzak Etkisi (Zehirli Ağacın Meyvesi Öğretisi)**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Dülger**, Murat Volkan/**Taşkın**, Şaban Cankat; (2023), **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ergüne**, Elif; (2024), **Ceza Muhakemesi Hukukunda Suçlu Sayılmama Hakkı**, İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Eryılmaz**, Mesut Bedri; (2012), **Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri**, Ankara: Polis Akademisi Yayınları.
- Esener**, Turhan/**Demir**, Ender; (2018), **Hukuka Giriş**, İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Gedik**, Doğan; (2023), **Ceza Muhakemesinde İspat ve Şüphenin Sanık Lehine Yorumlanması**, 6. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Gemalmaz**, Mehmet Semih; (2012/1), **Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş**, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 8. Baskı, İstanbul: Legal Yayınevi.
- Gemalmaz**, Mehmet Semih; (2012/2), **Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş**, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 8. Baskı, İstanbul: Legal Yayınevi.
- Gökçen**, Ahmet/**Balcı**, Murat/**Alşahin**, M. Emin/**Çakır**, Kerim; (2024), **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 8. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Gölcüklü**, Feyyaz/ **Gözübüyük**, Şeref; (2002), **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması**, 3. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi.
- Gözler**, Kemal; (2022), **Hukuka Giriş**, 19. Baskı, Bursa: Ekin Yayınevi.
- Gözler**, Kemal; (2022/a), **Hukukun Temel Kavramları**, 20. Baskı, Bursa: Ekin Yayınevi.
- Gözler**, Kemal; (2020/1), **Anayasa Hukukunun Genel Teorisi**, 2. Baskı, C:1, Bursa: Ekin Yayınevi.

- Gözler, Kemal;** (2019), **Türk Anayasa Hukuku**, 3. Baskı, Bursa: Ekin Yayınevi.
- Gül, Yakup;** (2023), **Ceza Muhakemesi Hukukunda Susma Hakkı**, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Günay, Erhan;** (2016), **Ceza Hükümünde Mutlak Bozma Nedeni Olarak Sanığın Savunma Hakkının Kısıtlanması**, 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Günerbüyük, Uygur;** (2024), **Şüpheli ve Sanığın Muhakeme İşlemlerine Katılma Yükümlülüğü**, Ankara: Seçkin Yayıncılık,
- Güngör, Mümin;** (2019), **Ceza Yargılamasında Uzlaştırma**, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Haydar, Nuran;** (2019), **Susma Hakkı**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Heyd, Uriel;** (1973), **Studies in Old Ottoman Criminal Law**, Oxford: Oxford at The Clerandon Prese.
- Hobbes, Thomas;** (2022), **Leviathan**, Kazım Taşkent Klasik Yapıtlar Dizisi, (Çev: Semih Lim), 24. Baskı, Ankara: Yapı Kredi Yayınları.
- İpek, Ali İhsan/Parlak, Engin;** (2016), **Ceza Muhakemesinde Uzlaşma**, 3. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi.
- İnceoğlu, Sibel;** **Adil Yargılanma Hakkı, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-4**, İstanbul: Avrupa Konseyi Yayınları.
- İtişgen, Rezzan;** (2013), **Kişinin Kendini Suçlamaya Zorlanamaması İlkesi (Nemo Tenetur İlkesi) ve Susma Hakkı**, İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Kaboğlu, İbrahim Ö.,** (2023), **Anayasa Hukuku Dersleri (Genel Esaslar)**, 17. Baskı, İstanbul: Legal Yayınevi.
- Kaboğlu, İbrahim Ö.,** (2013), **Özgürlükler Hukuku-1, İnsan Hakları Genel Kuramına Giriş**, 7. Baskı, İstanbul: İmge Kitabevi.
- Kaya, Ayhan;** (2013); **Avrupa Birliği Hakkında Merak Ettikleriniz, Avrupa Birliği'ne Giriş**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Avrupa Birliği Enstitüsü, İstanbul: Hiperlink Yayınları.
- Kızıllarlan, Hakan;** (2007), **Ceza Muhakemesi, Adli Tıp, Adli Bilimlerde Vücut Muayenesi ve Örnek Alma (doktrin ve uygulama)**, Kızıllarlan Serisi-I, Ankara: Çetin Ofset.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan;** (2023), **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 16. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Koca, Mahmut/ Üzülmez, İlhan;** (2023), **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 9. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Kunter, Nurullah/ Yenisey, Feridun/ Nuhoğlu, Ayşe;** (2006), **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, 14. Baskı, İstanbul: Arıkan Yayınevi.
- Kunter, Nurullah/ Yenisey, Feridun;** (2000), **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, 11. Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık.

- Montesquieu;** (1998), **Kanunların Ruhu Üzerine-I**, (Çev: Fehmi Baldaş), 2. Baskı, İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları .
- Okandan,** Recai Galip; (1976), **Umumî Âmme Hukuku**, İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Ozansü,** Mehmet Cemil; (2014), **Erken Modernlikte Ceza Sorumluluğunun Kamusallaşması ve Rasyonelleşmesi**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, (Lexpera Sürümü, <https://www.lexpera.com.tr/literatur/kitaplar/ucuncubolum-erken-modernligin-pruvasinda-bir-ceza-kodu-constitutio-criminalis-carolina/1>, Erişim Tarihi: 18.5.2023).
- Özbek,** Veli Özer; (1998), **Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbiri Olarak Arama**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özbek,** Veli Özer/ **Doğan,** Koray/ **Bacaksız,** Pınar; (2023), **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 16. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özbek,** Veli Özer/ **Doğan,** Koray/ **Bacaksız,** Pınar; (2023/a), **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 18. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özbek,** Veli Özer/**Doğan,** Koray/**Bacaksız,** Pınar (2020), **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 13. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özen,** Mustafa; (2023), **Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesi Hukuku**, 8. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özgenç,** İzzet; (2023), **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 19. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Öztürk** Bahri/**Tezcan,** Durmuş/**Erdem,** Mustafa Ruhan /**Sırma-Gezer,** Özge/**F.Saygılar-Kırıt,** F. Yasemin/ **Alan-Akcan,** Esra/**Özaydın,** Özdem/**Erden-Tütüncü,** Efser/**Altınok-Villemin,** Derya/ **Tok,** Mehmet Can, (Editör: Bahri Öztürk); (2023), **Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, 17. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Sınar,** Hasan; (2016), **Ceza Muhakemesi Hukukunda Tutuklama**, İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Soyaslan,** Doğan; (2020), **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Güncelleştirilmiş 8. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Şahin,** Cumhuriyet / **Göktürk,** Neslihan; (2023), **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 14. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şahinkaya,** Yalçın; (2008), **Suçsuzluk Karinesi**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tan,** Hülya; (2020), **Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Taşkın,** Ş. Cankat; (2020), **Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulü**, Ankara: Adalet Yayınevi.

- Türkoğlu**, Halide Gökçe; (2017), **Roma Hukukunda Suç ve Ceza**, Güncellenmiş 2. Baskı, İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
- Ünver**, Yener/ **Hakeri**, Hakan; (2023), **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 21. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Yalçın**, Ahmet; (2021), **Suçsuzluk Karinesi**, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Yaldız**, Çağlasın, (2022); **Ceza Muhakemesi İlke ve Kurallarının Memur Disiplin Hukukuna Etkisi**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yaltı**, Billur; (2006), **Vergi Yükümlüsünün Hakları**, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Yavuz**, A. Hakan; (2020), **Ceza Muhakemesinde Kovuşturmaya Alternatif Yöntemler**, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Yavuz**, Baturalp; (2023), **Ceza Muhakemesi Hukukunda Müdafilik**, İstanbul: Aristo Yayınevi.
- Yenisey**, Feridun/ **Nuhoğlu**, Ayşe; (2023), **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 11. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yenisey**, Feridun/ **Oktar**, Salih; (2015), **Alman Ceza Muhakemesi Kanunu Strafprozeßordnung (StPO)**, Almanca Metin-Türkçe Çeviri,2. Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Yılmaz**, Ejder; (2001), **Hukuk Sözlüğü**, Genişletilmiş 6. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Yurtcan**, Erdener/İrtiş, Begüm, (2023); **Ceza Yargılaması Hukuku Ders Kitabı**, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Yurtcan**, Erdener (2019); **Ceza Yargılaması Hukuku**, 16. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zoğlar-Durmaz**, Burcu; (2021), **Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat Bakımından İfade ve Sorgu**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

MAKALELER

- Abanoz-Öztürk**, Buket; (2021), “*Ceza Muhakemesinde Sanığın Mükerrer Suç İşleme Riskinin Hesaplanması: COMPAS Algoritması ve Adil Yargılanma Hakkı*”, **Yapay Zekânın Cezai Sorumluluğu, Şehit Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz Anısına 2. Makale Yarışması**, (Editörler: Balcı, Murat/Aydın, Hüseyin), Ankara: Adalet Yayınevi, (s.81-100).
- Akbulut**, Berrin; (2016), “*Dış Beden Muayenesi*,” **TAAD**, Yıl: 7, S: 22 (Temmuz 2016), (s.83-124).
- Akgündüz**, Said Nuri; (2016), “*Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Hukukunun Kaynakları*”, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2016, C:4, S:8, (s. 1-16).
- Aksoy-İpekçioğlu**, Pervin; (2013), “*Vücuttan Örnek Alma İşleminin Hukuki Niteliği ve Anayasaya Uyguluğu*”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, Yıl: 2013, C:19, S:2, (s.1157-1176).
- Aksoy-İpekçioğlu**, Pervin; (2012), “*Ceza Muhakemesi Hukukunda Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alma*”, **İÜHFİM**, Yıl: 2012, C:70, S:1, (s.19-38).
- Aktel**, Mehmet; (1998), “*Tanzimat Fermanı’nın Toplumsal Yansıması*”, **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, Yıl:1998, S:3 (Güz), (s.177-184).
- Akyazan**, Ahmet Emrah; (2007), “*Miranda Hakları (Miranda v. Arizona 1966)*”, **TBBD**, Yıl: 2007, S: 71, (s. 339- 354).
- Ambos**, Kai; (2004), “*Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Yargılama Hakları- Silahların Eşitliği, Çekişmeli Ön Soruşturma ve AİHS m.6*”, (Çev: Yener Ünver), **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku**, Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi: 3**, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Ankara: Seçkin Yayıncılık, (s.15-64).
- Ambos**, Kai; (2004/a), “*Alman Ceza Muhakemesi İçin Avrupa Hukuku’ndan Kaynaklanan Yükümlülükler-AİHM’in 2000-2002 Yılları Arasındaki Kararları Hakkında*” (Çev: Mustafa R. Erdem), **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku**, Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi: 3**, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Ankara: Seçkin Yayıncılık, (s.128-152).
- Apiş**, Özge; (2012), “*Ceza Muhakemesi Hukukunda Şüpheli/Sanığın Beden Muayenesi ve Vücutundan Örnek Alınması*”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Yıl: 2012, C:18, S:1, (s.267-296).
- Apiş**, Özge; (2019), “*Güncel Yargı Kararları ve Yasa Değişiklikleri Işığında ifade Alma ve Sorgu Sırasında Şüpheli/Sanığın Hakları*”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Yıl: 2019, C:25, S: 1, (s.53-85).

- Arslan**, Zühtü; (2002), “*Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanması: Anayasa'nın 13'üncü Maddesi Üzerine Bazı Düşünceler*”, **Anayasa Yargısı**, Yıl: 2002, Cilt:19, (s.139-155).
- Aslan**, Yasin; (2010), “*Türk Hukukunda Tüzel Kişilerin Cezai Sorumluluğu*”, **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl: 2010, Sayı:2, (s.233-246).
- Atar**, Yavuz; (1989), “*Anayasanın Bağlayıcılığı ve Üstünlüğü İlkesi ve Bu İlkenin Anayasada Yer Almasının Hukuki Sonuçları (Anayasa madde 11)*”, **SÜHFD**, Yıl: 1989, C:2, S:2, (s.181-209).
- Athhan**, Özen; (2004), “*Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Sisteminde Adil Yargılanma Hakkının Temel Unsuru Olarak Masumiyet Karinesi*”, **Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2004, C: VIII, S:3-4, (s.291-328).
- Alschuler**, Albert; (1995), “*A Peculiar Privilege in Historical Perspective: The Right to Remain Silent*”, **Michigan Law Review**, Year: 1995: Vol: 94, (s. 2625-2672).
- Anayurt**, Ömer; (2003); “*1924 Anayasası'nda Temel Hak ve Hürriyetler*”, **Ankara Hacı Bayram Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2003, C:7, S:2, (s.1-21).
- Arıcan**, Mehmet; (2009), “*Ceza Muhakemesi Hukukunda İfade Alma ve Sorgu*”, **SÜHFD**, Yıl: 2009, C:16, S:1, (s.43-66).
- Atalay**, İbrahim Orkun; (2007), “*Osmanlı Ceza Yargılaması Usulü Hukuku Üzerine Bir Deneme*”, **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2007, C: XI, S:3-4, (s. 239-272).
- Avcı**, Mustafa; (2003), “*Hukuk Tarihimizde Hukuka Aykırı Deliller Sorunu: İşkence (Örf-i Maruf) Uygulaması*”, **Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi**, Yıl: 2003, S: 147, (s.45-76).
- Avcı**, Mustafa/**Bilgin**, Hüseyin; (2019), “*Alkollü Araç Kullanımı Nedeniyle Sürücü Belgesine Geçici Süreli El Konulması İşlemleri Üzerine Bir İnceleme*”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Yıl: 2019, S: 13, (s. 129-165).
- Aydın**, Emirhan; (2023), “*Ceza Muhakemesi Hukukunda Tevil Yoluyla İkrar*”, **Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2023, C: 9, S: 2, (s.467-486).
- Balo**, Yusuf Solmaz/**Çetintürk**, Ekrem; (2013), “*Amerika Birleşik Devletleri Ceza Hukuku Uygulamasında Savcı-Sanık Pazarlığı ve Türkiye'de Uygulanabilirliği*”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2013, C:17, S: 1-2, (s.1243-1292).
- Bayındır**, Abdülaziz; (2009), “*Osmanlı'da Yargının İşleyişi*”, 29 Eylül 2009, **Tarih Araştırmaları**,<https://www.suleymaniyevakfi.org/tarih-arastirmalari/osmanlida-yarginin-isleyisi.html> (Erişim Tarihi: 6.7.2023).
- Bayındır**, Abdülaziz; (2009/a), “*Örneklerle Osmanlı'da Ceza Yargılaması*”, 29 Eylül 2009, **Tarih Araştırmaları**, <https://www.suleymaniyevakfi.org/tarih-arastirmalari/orneklerle-osmanlida-ceza-yargilamas.html> (Erişim Tarihi: 6.7.2023).

- Bouzat, Pierre;** (1977), "*Ceza Muhakemesi Hukuku ve Kanıtların Toplanması Doğruluk Kuralları*", (Çev: Hasan İ Bıyıklı), **Yargıtay Dergisi**, Yıl: 1977, C:3, S:1, (s. 85-113.)
- Candan, Rabia Beyza;** (2015), "*1840 Tarihli Ceza Kanunname-i Hümayunu İncelemesi*", **Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2015, C:1, S:1, (s.63-81).
- Centel, Nur;** (2010), "*5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na Göre Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi*", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, (Prof.Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan), Yıl: 2010, Cilt:1, (s.161-192).
- Chiesa, E. Luis;** (2010), "*Beyond Torture: The Nemo Tenatur Principle in Borderline Cases*", **Boston College Third World Law Journal**, Year: 2010, Vol:30-35, (s.35-66).
- Ciardiello, Debra;** (1991), "*Seeking Refuge in the Fifth Amendment: The Applicability of the Privilege Against Self-Incrimination to Individuals who Risk Incrimination Outside the United States*", **Fordham International Law Journal**, Year: 1991, Vol: 15, Issue:3, Article: 7, (s.721-771).
- Cihan, Erol;** (1965), "*Ceza Muhakemesi Hukukunda İkrar*", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Yıl: 1965, C:31, S:1-4, (s.109-129).
- Cihan, Erol;** (1962), "*Ceza Muhakemesi Hukukunun Gayesi*", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Yıl: 1962, C:28, S:3-4, (s.701-712).
- Conig, Helmut;** (1986), "*The Comparative and International Law*", **Journal of Southern Africa**, November 1986, Vol. 19, No. 3, Published by: Institute of Foreign and Comparative Law, (s. 483-489).
- Coşkun, Yuzarsif Selçuk;** (2021), "*Ceza Muhakemesinde Susma Hakkı ve Bağlantılı Haklar*", **TBBB**, Yıl: 2021, S: 157, (s.209-253).
- Çağrı, Mustafa;** (1988), "*Adalet*", **Türkiye Diyanet Vakfı, İslam Ansiklopedisi (DİA)**, Cilt: 1, Ankara 1998, (s.341-343).
- Çağrı, Mustafa;** (1997), "*Hak*", **Türkiye Diyanet Vakfı, İslam Ansiklopedisi (DİA)**, Cilt: 15, İstanbul: 1997, (s.137-139).
- Çatlı, Mehmet;** (2022), "*Yargı Kararlarının Gerekçelendirilmesinde Yapay Zekanın Rolü*", (Sempozyum Tam Metin Kitabı), **Bilişim ve Teknoloji Hukuku Yıllığı 2022**, Editörler: Şerafettin EKİCİ/ Ekrem Solak/Muhammed Emre Avşar), Ankara: Adalet Yayınevi, (s. 118-131).
- Çınar, Ali Rıza;** (2004), "*Hukuka Aykırı Kanıtlar*", **TBBB**, Yıl: 2004, Sayı: 55, (s.31-64).
- Demirbaş, Timur;** (1977), "*Kişi Güvenliği*", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Yıl:1977, C: 43, S:1-4, (s.149-172).

- Dönmezer**, Sulhi; (1998), “Suçsuzluk Karinesi Üzerine Düşünceler”, **Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan**, İstanbul: Beta Yayıncılık, (s.67-74).
- Dönmezer**, Sulhi; (2000), 7. Oturum, “Sorğular- Tartışmalar”; **Yargı Reformu 2000 Sempozyumu**, İzmir: İzmir Barosu Yayınları, (s.339,340).
- Dursun**, Gizem; (2017), “Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alınması ve Konuya İlişkin AİHM Kararlarının İncelenmesi”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, **Prof. Dr. Şeref Ertaş’a Armağan**, Yıl: 2017, C:19, Özel Sayı, (s.2955-2996).
- Dülger**, Murat Volkan; (2014/a), “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Gäfgen Kararı Bağlamında Ceza Muhakemesinde İşkence Tehdidi İle Elde Edilen Delillerin Kullanımı Sorunu”, **TBBD**, Yıl: 2014, S: 111, (s.326-410).
- Erem**, Faruk; (1992), “Susma Hakkı”, **Yargıtay Dergisi**, Yıl: 1992, C:18, S:3, (s.296-299).
- Erem**, Faruk; (1980), “Susma Hakkı”, **Bursa Barosu Dergisi**, Yıl: 1980/4, S: 10, (s.9-11).
- Ertuğrul**, Hüseyin; (2008), “Ceza Muhakemesinde Katlanma Yükümlülüğü”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2008, C:XII, S: 1-2, (s.687-699).
- Eser**, Albin; (1990), “Alman ve Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Sanığın Hukuki Durumu”, (Çev: Nur Centel), **Yargıtay Dergisi**, Yıl:1990, Cilt: 16, Sayı: 3, (s.313-338).
- Evik**, Vesile Sonay; (2004), “Ceza ve Ceza Yargılaması Hukuku Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı”, **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku**, **Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan**, **Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi: 3**, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Ankara: Seçkin Yayıncılık, (s.283-308).
- Foxley**, Rachel; (2018), “More precious in your esteem than it deserveth”? *Magna Carta and seventeenth-century politics*, **Magna Carta: history, context and influence**, (Editor: Goldman, Lawrence), University of London Press: Institute of Historical Research, s.61-77.
- George**, Jr, B., J.;(1968), “The “Right of Silence” in Japanese Law”, **Washington Law Review**, Vol:43, Number 5, (s.1147, s.1167).
- Gemalmaz**, Mehmet; (1987), “Afrika İnsan ve Halkların Hakları Şartı Üzerine Düşünceler”, **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, Yıl: 1987, Cilt: 7 Sayı: 2, (s.131 – 146).
- Gökçen**, Ahmet; (1994), “1296 (1879) Tarihli Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanun-ı Muvakkatı”, **SÜHFD**, Yıl: 1994, C:4, S:1-2, (s.203-288).
- Gödekli**, Mehmet; (2016), “Türk Ceza Muhakemesinde Maddi Gerçeğe Ulaşmanın Ön Koşulu Olarak Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Yasağı”, **AÜHFD**, Yıl: 2016, C:65, S:4, (s.1815-1924).
- Gölcüklü**, Feyyaz; (1994), “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde Adil Yargılama”, **AÜSBFD**, Yıl: 1994, Cilt: 49, Sayı:1, (s.199-234).

- Gölcüklü**, Feyyaz; (1965), “*Ceza Muhakemeleri Usul Hukukunda Yeni Temayüller 1957 Fransız Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu*”, **AÜSBFD**, Yıl: 1965, Cilt: 15, Sayı:2, (s.148-180).
- Gölcüklü**, Feyyaz; (1954), “*Sanık Gerçeği Söylemiye Mecbur Mudur?*”, **AÜSBFD**, Yıl: 1954, C:9, S:4, (s.122-146).
- Gözler**, Kemal; (2002), “*3 Ekim 2001 Tarihli Anayasa Değişikliği: Bir Abesle İştigal Örneği*”, **Anayasa Yargısı**, Yıl: 2002, Cilt: 19, (s.326-354).
- Gözler**, **Kemal**; (2001), “*Anayasa Değişikliğinin Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması Bakımından Getirdikleri ve Götürdükleri: Anayasanın 13’üncü Maddesinin Yeni Şekli Hakkında Bir İnceleme*”, **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl: 59, Sayı: 2001/4, (s. 53-67).
- Grabenwarter**, Christoph; (2004), “*Yargılama Güvenceleri- Adil Yargılanma Hakkı*”, (Çev: Osman Can), **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku**, Prof. Dr. **Nurullah Kunter’e Armağan, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi: 3**, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Ankara: Seçkin Yayıncılık, (s.181-244).
- Granfield**, Patrick; (1965), “*The Right To Silence: Magisterial Development*”, **Theological Studies**, Vol: 26, (s.401-420).
- Green**, S. Michael; (1999), “*The Privilege’s Last Stand: The Privilege Aainst Self-Incrimination and The Right to Rebel Against The State*”, **Brooklyn Law Review**, Year: 1999, Vol: 65, Issue:3, (s.27-716).
- Greenawalt**, R.Kent; (1981), “*Silence As A Moral And Constitutional Right*”, **Willam&Mary Law Review**, Vol: 23, Issue:1 (s.15-71).
- Gülsoy**, M. Tevfik/ **Kök**, Nezi; (2005), “*Tıbbi Müdahale Yoluyla Delil Elde Etme*”, **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2005, S: 1-2, (s.1-22).
- Gürühan**, Serkan; (2015), “*Kimliği Bildirmeme Kabahatinin Özgürlük ve Güvenlik Hakkı Bağlamında Değerlendirilmesi*”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Yıl: 2005, S:6, (s.163-184).
- Güner**, Uğur; (2014), “*Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Ceza Muhakemesi Hukuku Perspektifinden Adil Yargılanma Hakkına Genel Bir Bakış*”, **İstanbul Barosu Dergisi**, Yıl: 2014, C:88, S:3, (s.330-341).
- Heyd**, Uriel; (1983), “*Eski Osmanlı Ceza Hukukunda Kanun ve Şeriat*”, (Çev: Selâhhaddin Eroğlu), **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Yıl: 1983, C: 26, S: 1-4, (s.633-652).
- İçel**, Kayıhan; (1998), “*Sorgulamada Hukuka Aykırılık ve Sonuçları*”, Prof. Dr. **Nurullah Kunter’e Armağan**, İstanbul: Beta Yayıncılık, (s.121-128).
- İnalçık**, Halil; (1964), “*Tanzimat’ın Uygulanması ve Sosyal Tepkileri*”, **Türk Tarih Kurumu Belleten Dergisi**, Yıl: 1964, C:28, S:112, (s.623-690).

- İnce Tuncer**, Asuman; (2018), “*Susma Hakkı Bağlamında Birtakım Ceza Muhakemesi İşlemlerinin Değerlendirilmesi*”, **Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2018, C: 4, S:2, (s. 355-279).
- İnci**, Özen Z.; (2017), “*Şüpheli ve Sanığa Rağmen Bir Ceza Muhakemesi Hukuku Mu? Şüpheli ve Sanığın Ceza Muhakemesi İşlemlerine Katlanma Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün Sınırları Hakkında Düşünceler*”, **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2017, C:7, S:2, (s.119-168).
- Jackson**, John; (2014), “*The Right of Silence: Judicial Responses to Parliamentary Encroachment*”, **The Modern Law Review**, Year: 1994, Vol: 57, No. 2, (s. 270-280).
- Jackson**, John; (2009), “*Re-Conceptualizing the Right of Silence as an Effective Fair Trial Standard*”, **The International and Comparative Law Quarterly**, Oct., 2009, Vol. 58, No. 4, (s.835-861).
- Kağıtçıoğlu**, Mutlu; (2018), “*Kurgudan Gerçekliğe Uzanan Bir Tartışma Alanı: Susma Hakkının İdare Hukukunda Yeri Var Mıdır?*”, **TBBD**, Yıl: 2018, S:134, (s.115-152).
- Kan Aydın**, Çağrı; (2010), “*Adil Yargılanmanın Bir Unsuru Olarak Susma Hakkı*”, **TBBD**, Yıl: 2010, S:91, (s. 146-180).
- Kaplan**, Mahmut/ **Aydın**, Özgür; (2016), “*Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alınması*”, **Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2016, C:2, S:3, s.112-133.
- Karakehya**, Hakan; (2016), “*Dolaylı Maddi Gerçek: Ceza Muhakemesinde Yargılama Makamının Maddi Gerçeğe Deliller Aracılığıyla Ulaşma Zorunluluğu Üzerine*”, **TAAD**, Yıl: 7, S: 22 (Temmuz 2016), (s.59-82).
- Kayak**, Sevgi; (2011), “*Roma Ceza Yargılama Hukukunda Sorgulama ve Cezalandırma Yöntemleri*”, **Prof. Dr. Belgin Erdoğan’a Armağan**, (Der: M. Murat İnceoğlu), İstanbul: Der Yayınları, (s.155-186).
- Kazasker**, Gözde; (2016), “*Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alınması*”, **CHD**, Yıl: 2016, S:31, (s.173-201).
- Kızılarlan**, Hakan; (2019), “*7188 Sayılı Kanun’la Ceza Muhakemesi Hukukuna Getirilen Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulleri*”, **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2019, C:14, S: 183-184, (s.1885, 1960).
- Koca**, Mahmut; (2006), “*Ceza Muhakemesi Hukukunda Deliller*”, **Ceza Hukuku Dergisi**, Yıl: 2006, S:2, (s.207-225).
- Koca**, Mahmut; (2000), “*Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delilleri Değerlendirme Yasağı*”, **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2000, C:4, S:1-2, (s.105-146).
- Kocaoğlu**, Serhat Sinan, (2011), “*Susma Hakkı*”, **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl: 2011, S:1, (s.29-58).

- Kühne**, Hans-Heiner/ **Nash**, Susan (2004); “Devletin Hazırlık Soruşturması Faaliyeti ve Adil Yargılanma (AİHM Kararı Değerlendirilmesi)”, (Çev: Yener Ünver), **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi: 3**, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Ankara: Seçkin Yayıncılık, (s.78-86).
- Ladewig**, Hans-Mayer; (2004), “Adil Yargılanma Hakkı-I”, (Çev: Özlem Yenerer Çakmut), **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi: 3**, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Ankara: Seçkin Yayıncılık, (s.245-264).
- Ladewig**, Hans-Mayer; (2004/1), “Adil Yargılanma Hakkı-II”, (Çev: Hakan Hakeri), **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi: 3**, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Ankara: Seçkin Yayıncılık, (s.86-98).
- Langbein**, John, H; (1994), “The Historical Origins of The Privilege Against Self-Incrimination At Common Law”, **Michigan Law Review**, Vol: 92, No:5, (s.1047-1085).
- Leigh**, H. Leonard; (2004), “Adil Yargılanma Hakkı ve Avrupa İnsan Hakları Antlaşması”, (Çev: Selman Dursun), **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi: 3**, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Ankara: Seçkin Yayıncılık, (s.335-358).
- Levy**, Leonard W.; (1969), “The Right Against Self-Incrimination: History and Judicial History”, **Political Science Quarterly**, Vol. 84, No. 1, (s.1-29).
- Locke**, John; (1690), **Two Treatises on Government (1680-1690)**, Book I, Chapter II, Of Paternal and Regal Power, <https://lonang.com/library/reference/locke-two-treatises-government/loc-102/> (Erişim Tarihi: 22.7.2023).
- Lushing**, Peter; (1982), “Testimonial Immunity and the Privilege Against Self-Incrimination: A study in Isomorphism”, **The Journal of Criminal Law and Criminology**, Winter: 1982, Vol. 73, No. 4, (s.1690-1739).
- Metin**, Yüksel; (2017), “TEMEL HAKLARIN SINIRLANDIRILMASI VE ÖLÇÜLÜLÜK: Ölçülülük İlkesi Evrensel Bir Anayasal İlke midir?”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl 2017, Cilt: 7 Sayı: 1, (s.1-74)
- Meraklı**, Serkan; (2014), “İfade Alma- Sorgu Kuralları ve Bu Kurallara Aykırılık Halinde Elde Edilen Beyanların Hukuki Değeri”, **Prof.Dr.Feridun Yenisey’e Armağan**, C:1, İstanbul: Beta Yayıncılık, (s. 1551-1632).
- Mole**, Nuala/ **Harby**, Catharina; (2005), **Adil Yargılanma Hakkı: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6’ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz**, İnsan Hakları El Kitapları No:3, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 89.

- Moore**, Nelson Caren; (2013), "*Madison Lecture Aliens and The Constitution*", **New York University Law Review**, Year: 2013, Vol: 88, Number: 3, (s.801-877).
- Moreland**, Roy Mitchell; (1956), "*Historical Background and Implications of the Privilege Against Self-Incrimination*," **Kentucky Law Journal**: Vol.: 44, Iss.: 3, Article 1, (s.267-276).
- Murray**, Juliana; (2010), "*Assessing Allegations: Judicial Evaluation of Testimonial Evidence in International Tribunals*", **Chicao journal of International Law**, Year: 2010, Number:2, Article: 13, (s.769-797).
- Okandan**, Recai Galip; (1965), "*1215 Büyük Hürriyet Fermanı*", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Yıl:1965, C: 31, S:1-4, (s.3-7).
- Ormanoğlu**, Hatice Derya; (2016), "*Anayasal Bağlamda ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Boyutuyla Suçsuzluk Karinesi*", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2016, C: 65, S:4, (s.2241-2276).
- Osmanoğlu**, Bilal; (2020), "*Genel Bilgi Toplama (GBT) Sisteminde Kişilere İlişkin Tutulan Kayıtlara İlişkin Bir İnceleme*", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Yıl: 2020, C:26, S: 2, (s.946-979).
- Özbay**, İbrahim; (2006), "*Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri*", **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2006, C: X, S:3-4, (s. 459-475).
- Özbek**, Veli Özer; (2018), "*Tıp Ceza Hukukunda DNA İncelemesi*", **Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, V. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu**, 28 Şubat-1 Mart 2008, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, (s.1076-1132).
- Özbilen**, Arif Barış; (2013), "*Vücut Bütünlüğüne Yönelik Müdahalelerin Hukuka Uygunluğu Bakımından Rızanın Aranmadığı Haller*", **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Yıl:2, Sayı: 24, Güz 2013/2, (s.99-124).
- Özdemir**, Didar; (2017), "*Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Susma Hakkı*", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2017, S:2, (s. 149-185).
- Özen**, Okan; (2024), "*Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usullerinin Ceza Muhakemesi İlkeleri Bağlamında Değerlendirilmesi*", **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl: 2024, S:1, (s.81-136).
- Özgenç**, İzzet; (1995), "*Suç Zanlısı Kişinin Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü ve Bunun Sonuçları*", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Yıl:1995, Sayı:1-3, (s.129-142).
- Özkan**, Asaf/**Taşdelen** Esra, (2019), "*Türkiye’de Kişi Hak ve Özgürlüklerinin Gelişimi Bağlamında Hürriyet-İ Şahsiye Kanunu*", **Atatürk Dergisi, Erzurum Kongresi’nin 100. Yıl Özel Sayısı**, Yıl: 2019, Cilt: 8 Sayı: 1, (s.53-78).
- Pache**, Echard; (2004), "*Adil Bir Yargılanmaya İlişkin Avrupa Temel Hakkı*", (Çev: Yener Ünver), **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi: 3**, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Ankara: Seçkin Yayıncılık, (s.65-78).

- Peters, Anne;** (2004), "Adil Yargılanma (m 6 f.1 ve 2) ", (Çev: Mahmut Koca) , **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi: 3**, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, Ankara: Seçkin Yayıncılık,(s.121-128).
- Pieck, Manfred;** (1962), "*The Accused's Privilege Against Self Incrimination In Civil Law*", **The American Journal of Comperative Law**, Vol:11, No:4, Autumn 1962, (s.585-601).
- Pieck, Manfred;** (1960), "*Witness Privilege Against Self-Incrimination In The Civil Law*," **Villanova Law Review**, Vol: 5, Iss: 3, (s. 375-406).
- Roxin, Claus;** (2005), "*İspat Hukukunun Esasları*", (Çev: Yener Ünver), **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Yıl:4, Sayı:8, Güz 2005/2, (s.265-289).
- Roxin, Claus;** (1997), **Zum Hörfallen-Beschluß des Großen Senats für Strafsachen**, NStZ 1997, s.21'den Akt: **Toprak, Ufuk;** (2011), "*Şüphelinin Susma Hakkının Güvenilir Kişiye Başvurulması Yöntemiyle İhlaline Alman Yargıtayı Kararları Işığında Kısa Bir Bakış*", **TAAD**, Yıl: 2011, C: 1, S:7, s. 276.
- Roxin, Claus;** (1995), **Nemo tenetur: die Rechtsprechung am Scheideweg**, NStz 1995, s.469'dan Akt: **Toprak, Ufuk;** (2011), "*Şüphelinin Susma Hakkının Güvenilir Kişiye Başvurulması Yöntemiyle İhlaline Alman Yargıtayı Kararları Işığında Kısa Bir Bakış*", **TAAD**, Yıl: 2011, C: 1, S:7, s. 275.
- Sancak, Yusuf/Kıyak, Emre;** (2014), "*Günümüz Türkçesiyle Mecelle'nin On Altıncı Kitabı, Kitabü'l Kazâ, Günümüz Düzenlemeleriyle Karşılaştırmalı Bir İnceleme*", **SÜHFD**, Yıl: 2014, C:22, S:2, (s.45-105).
- Schuster, Frank Peter;** (2015), "*İnsan Hakları ve İnsan Onuru Kavramlarının Alman Ceza Muhakemesi Hukuku İşlemlerindeki Etkisi*", (Çev: Ayşe Özge Atalay), **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2015, C: 10, S:135-136, (s.175-194).
- Sınar, Hasan;** (2015), "*Karşılaştırmalı Hukuk ve Türk Hukuku Yönünden Ceza Muhakemesinde Adil Yargılanma Hakkının Tarihsel Temelleri*", **TAAD**, Yıl: 6, S: 21 (Nisan 2015), (s.169-228).
- St. Johnston, T. E.;** (1966), "*Judges' Rules and Police Interrogation in England Today*", **Journal of Criminal Law and Criminology**, Vol: 57, Is: 1, (s.85-92).
- Schroeder, Friedrich-Christian;** (1996), "*Ceza Muhakemesinde "Dürüst Yargılama" İlkesi*", (Çev: Cumhur Şahin), **Prof. Dr. M. Şakir Berki'ye Armağan, SÜHFD**, Yıl:1996, C: 5, S:1-2, (s. 269 – 283).
- Sezer-Dündar, Tijen;** (2014), "*1982 Anayasasına Göre Özel Sınırlama Sebebi Bulunmayan Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılması Sorunu ve Anayasa Mahkemesi Kararları*", **Anayasa Hukuku Dergisi**, Yıl: 2014, Cilt: 3, Sayı: 5, (s.375-411).

- Şahin**, Cumhuriyet; (1997), “Yargıtay Kararları Işığında Hukuka Aykırı Deliller ve Değerlendirilmeleri Sorunu”, **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl:1997, C:1, S:1, (s.87-95).
- Şahin**, Cumhuriyet; (1998), “Ceza Muhakemesinde Uzlaşma”, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Prof. Dr. Süleyman Arslan’a Armağan, Yıl: 1998, C: 6, S:1-2, (s.221 -297).
- Şahin**, Cumhuriyet/Özgenç, İzzet; (1999), “CMUK Tasarısı (2002) Üzerine Düşünceler”, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 1999, C: 3 S: 2, (pdf: s.1-23).
- Şahin**, Ergün; (2014), “Ceza Yargılamasının Tarihçesi”, **TAAD**, Yıl:5, Sayı:18 (Temmuz 2014), (s.349-385).
- Şentürk**, Candide; (2012); “Ceza Muhakemesinde İfade ve Sorgu”, **Ceza Hukuku Dergisi**, Yıl: 2012, S:19, (s.173-233).
- Şenyüz**, Doğan; (2013), “Susma Hakkı Karşısında Vergi Usul Kanunundaki Defter ve Belgeleri Gizleme (Kaçakçılık) Suçu”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**; Yıl: 2013, C:15, S:1, (s.29-40).
- Stuntz**, William J.; (1988), “Self Incrimination And Excuse”, **Colombia Law Review**, Vol: 88, No:6, (s.1227-1296).
- Taşkın**, Şaban Cankat; (2024), “Osmanlı Ceza Muhakemesi Hukukunda Şüpheli ve Sanığın Susma Hakkı”, **TBBD**, Yıl: 2024, S: 170, (s.381-422).
- Taşkın**, Şaban Cankat; (2022), “Yapay Zekânın Ceza Muhakemesinde İddia ve Hüküm Makamında Bulunmasına İlişkin Düşünceler”, (Sempozyum Tam Metin Kitabı), **Bilişim ve Teknoloji Hukuku Yıllığı 2022**, (Editörler: Şerafettin EKİCİ/ Ekrem Solak/Muhammed Emre Avşar), Ankara: Adalet Yayınevi, (s. 147-169).
- Taşkın**, Şaban Cankat; (2020/a), “7188 Sayılı Kanun ile Ceza Muhakemesi Kanunu’na Getirilen “Basit Yargılama Usulü” Hakkında Tespit ve Değerlendirmeler”, **Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, (Arş.Gör. Ceren Damar ŞENEL Armağanı), Yıl: 2020, C: 5, S:1, (Nisan 2020), (s.3105,3126).
- Trainor**, Scott A; (1995), “A Comparative Analysis of a Corporation’s Right Against Self-Incrimination”, **Fordham International Law Journal**, Year: 1994, Issue: 5, Article 29, (s.2139-2186).
- Toprak**, Ufuk; (2011), “Şüphelinin Susma Hakkının Güvenilir Kişiye Başvurulması Yöntemiyle İhlaline Alman Yargıtayı Kararları Işığında Kısa Bir Bakış”, **TAAD**, Yıl: 2011, C: 1, S:7, (s.257-286).
- Toprak**, Ufuk; (2011/a), “Gizli Soruşturmacı Yöntemiyle Şüphelinin Susma Hakkı Arasındaki Uyum Sorununa Kısa Bir Bakış”, **Terazi Hukuk Dergisi**, Yıl: 6, Sayı: 62, Ekim 2011, (s.52-61).

- Toprak**, Ufuk; (2011/b), “*Alman Hukukunda Soruşturma Aşamasında Usule Aykırı Elde Edilen Deliller ve İtiraz Çözümü*”, **Terazi Hukuk Dergisi**, Yıl: 6, Sayı: 56, Nisan 2011, (s.31-37).
- Topuzkanamış Evran**, Şafak; (2019), “*1982 Anayasasında Temel Hak ve Özgürlükler*”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Durmuş Tezcan Armağanı, Yıl: 2019, Cilt: 21, Sayı: 2, (s. 1767 – 1793).
- Tozman**, Önder; (2007), “*Suçsuzluk Karinesi: Türk Hukukundaki Sonuçları*”, **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2007, C: XI, S:3-4, (s.315-353).
- Turhan**, Faruk; (2008), “*Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi ve Tıp Hukuku (Özellikle AİHM Kararları Işığında Şüpheli veya Sanığın Zorla Muayenesi Konusunun Değerlendirilmesi)*”, **Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, V. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu**, 28 Şubat-1 Mart 2008, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, (s.1025-1075).
- Turinay**, Faruk Y.; (2021), “*1879 Tarihli Ceza Muhakemesi Kanunu (Usul-İ Muhâkemât-İ Cezâiyye Kanun-İ Muvakkati) Üzerine Bir İnceleme*”, **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 11, Sayı: 1, (s.169-228).
- Uğurlubay**, A. Aygörmez Gülsün/ **Haydar**, Nuran/ **Korkmaz**, Mehmet; (2019), “*Seri Muhakeme Usulüne İlişkin Sorunlar*”, **Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2019, S:2, (s.255-306).
- Üçok**, Coşkun; (1947), “*Osmanlı Kanunnamelerinde İslam Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler*”, **AÜHFD**, Yıl: 1947; C: IV, S:1-4, (s.48-73).
- Üstün**, Ümit Süleyman; (2011), “*Susma Hakkı Çerçevesinde Defter, Kayıt ve Belgeleri Gizleme Suçu*”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2011, C: XV, S:3, (s.363-390).
- Ünver**, Yener; (2006), “*Ceza Muhakemesinde İspat, CMK ve Uygulamamız*”, **Ceza Hukuku Dergisi**, Yıl: 2006, S:2, (s.103-205).
- Ünver**, Yener; (2005), “*Deliller ve Değerlendirilmesi*”, **Legal Hukuk Dergisi**, Yıl: 2005, S: 32, (s.2885-2913).
- Üzülmez**, İlhan; (2005), “*Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları*”, **TBB**, Yıl: 2005, S:58, (s.41-72).
- Vance**, Stephen; (2011), “*Looking at the Law: An Updated Look at the Privilege Against Self-Incrimination in Post- Conviction Supervision*”, **Federal Probation**, Vol. 75, No. 1, (s.1-8) https://www.uscourts.gov/sites/default/files/75_1_6_0.pdf (Erişim Tarihi: 15.11.2023)
- Vitkauskas**, Dovydas/ **Dikov**, Grigoriy; (2012), **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Adil Yargılanma Hakkının Korunması**, (Çev: Serkan Cengiz), Avrupa Konseyi İnsan Hakları El Kitapları, Ankara: Pozitif Matbaa.

- Wesley**, M. Oliver; (2015), "*Prohibition, Stare Decisis, and The Lagging Ability of Science to Influence Criminal Procedure*", **The Journal of Criminal Law and Criminology**, Fall.2015, Vol: 105, No.4, (s.993-1030).
- Williams**, C.R; (1983), "*Judicial Discretion in Relation to Confessions*", **Oxford Journal of Legal Studies**, Published by: Oxford University Press, Summer 1983, Vol. 3, No. 2, (s.222-252).
- Witt**, John Fabian; (1999), "*Making the Fifth: The Constitutionalization of American Self-Incrimination Doctrine, 1791-1903*", **Texas Law Review**, March 1999, Vol. 77, Issue 4, (s. 825-922).
- Yates**, Carolyn; (1977), "*Actions Speak Louder than Words*", **The Modern Law Review**, Published By : Wiley, May 1977, Vol. 40, No. 3, (s. 361-365).
- Yayla**, Mehmet; (2013), "*Ceza Yargılamasında İspat İçin Yenilmesi Gereken Şüphe; Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri Sistemlerinin İncelenmesi*", **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl: 2013, S: 3, (s.291-313).
- Yenisey**, Feridun/ **Altunç**, Sinan; (2008), "*İletişimin Denetlenmesi Hakkında*", **Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'e Armağan**, Atatürk Araştırma Merkezi - Türk Ceza Hukuku Derneği Yayını, Ankara, Yıl:2008, C:2, (s. 1296-1319).
- Yenisey**, Feridun; (2007), "*Ceza Muhakemesi Hukukunda Hukuka Uygun Bir Şekilde Elde Edilmiş Delil*", **Ceza Hukuku Dergisi**, Yıl: 2007, S:4, (s.5-60).
- Yıldırım**, Ali; (1988), "*Sanığın Susma Hakkı*", **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl: 1988, S:5-6, (s.682-701).
- Yıldız**, Ali Kemal; (2007), "*Ceza Muhakemesi Hukukunda Keşif ve Yer Gösterme*", **İÜHFİM**, Yıl:2007, C:LXV, (s.127-174).
- Yılmaz**, Zahit/**Apiş**, Özge; (2020), "*Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Düzenlemelerinin Değerlendirilmesi*", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Yıl:2020, C:26, S:1, (s.62-106).
- Yurtcan**, Erdener; (1998), "*Yargıtay Kararlarının Işığında Hukuka Aykırı Delile Dayanma Yasağı*", **Prof. Dr. Nurulah Kunter'e Armağan**, İstanbul: Beta Yayıncılık, (s.519-534).
- Yüce**, Tufan Turhan; (1988), "*Sanığın Savunması ve Korunması Açısından Ceza Soruşturmasının Ümanist İlkeleri*", **TBBD**, Yıl: 1998, S: 1988/1, (s.156-167).
- Zabunoğlu**, Yahya K. (2000), 7. Oturum, "*Adil Yargılanma Hakkı ve İdari Yargı*"; **Yargı Reformu 2000 Sempozyumu**, İzmir: İzmir Barosu Yayınları, (s.314-320).
- Zafer**, Hamide; (2013), "*Savunma Hakkı ve Sınırları*", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Yıl: 2013, C:19, S:2, (s.507-540).

TEZLER

- Akgündüz**, Said Nuri, (2010); **Tanzimat Dönemi Ceza Hukuku Uygulaması**, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: 2010.
- Altunkaş**, Aysun, (2006), **Hukuka Aykırı Delil Teorisi Işığında İfade Alma ve Sorgu**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: 2006.
- Ayan**, Tuba; (2005), **Osmanlı Dönemi Girit Ceza Yargılaması Hukuku: 1880 Tarihli Girit Ceza Yargılama Kanunları**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: 2005.
- Aytekin**, Asuman; (2000), **Ceza Muhakemesi Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Susma Hakkı**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: 2000.
- Başaran**, Başar; (2007), **Adil Yargılanma Hakkı**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara: 2017.
- Çevik**, Yasin; (2017), **Ceza Muhakemesi Hukukumuzda İspatın Mahiyeti**, Doktora Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale: 2017.
- Dal**, Betül, (2001), **İslam Muhakeme Usulünde İşkence**, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya: 2001.
- Duran**, Feyza Nur; (2022), **Osmanlı Ceza Hukukunda ve Türk Ceza Hukukunda Adil Yargılanma İlkesi**, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya: 2022.
- Dündar**, Meltem; (2014), **İngiliz ve Türk Ceza Muhakemesi Hukuklarında Hukuka Aykırı Deliller**, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: 2014.
- Gökçen**, Ahmet; (1987), **Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: 1987.
- Karakehya**, Hakan; (2007), **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. Maddesi (Adil Yargılanma Hakkı) Bağlamında Ceza Muhakemesinde Duruşma**, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir: 2007.
- Karanlık**, Meltem; (2019), **Susma Hakkı**, Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: 2019.
- Kılıç**, Ümmügülsüm; (2010), **Nemo Tenetur İlkesi Işığında Ceza Muhakemesi Hukukunda Beden Muayenesi**, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: 2010.
- Kurtoğlu**, Yasemin; (2022), **Tanzimat Dönemi Osmanlı Hukukunda İspat Vasıtaları**, Doktora Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa: 2022.

- Leńska, Weronika;** (2022), **Privilege against self-incrimination in United States Federal Law and European Law**, Lisans Bitirme Tezi, University of Wrocław, Polonya: 2022.
- Memiş, Pınar;** (2003), **Adil Yargılanma Hakkının Unsuru Olarak Masumiyet Karinesi**, Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: 2003.
- O'Sullivan, Helen;** (2007), **The right to silence at trial A critique and a call for a new approach**, Doktora Tezi, Faculty of Law, Griffith University, August 2007.
- Öztunç, Özgün;** (2010), **Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Deliller**, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: 2010.
- Saatçioğlu, Demet;** (2014), **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı**, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri: 2014.
- Theophilopoulos, Constantine;** (2001), **The Right to Silence and The Privilege Against Self-Incrimination: A Critical Examination of A Doctrine In Search Of Cogent Reasons**, Doktora Tezi, University of South Africa, South Africa: 2021.
- Vatansever, Müge;** (2018), **Osmanlı Ceza Hukukunda Adil Yargılama İlkesi**, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir: 2018.
- Yapar, Mehmet Emin;** (2012), **Amerika Birleşik Devletleri Federal Ceza Hukukunda Plea Bargaining (İddia Pazarlığı) Kavramı ve Uygulaması**, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya: 2012
- Yapar, Mehmet Emin;** (2005), **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Adil Yargılanma Hakkı ve Türkiye**, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon: 2005.
- Yıldız, Ali Kemal;** (1992), **Ceza Muhakemesi Hukukunda Sanığın Sorgusu**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: 1992.
- Yıldız, Ali Kemal;** (2002), **Ceza Muhakemesinde İspat ve Delillerin Değerlendirilmesi**, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: 2002.

BAŞVURULAN İNTERNET SİTELERİ

- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1876-k%C3%A2n%C3%BBn-i-es%C3%A2s%C3%AE/> (Erişim Tarihi: 9.6.2023).
- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1924-anayasasi/> (Erişim Tarihi: 9.6.2023)
- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1961-anayasasi/> (Erişim Tarihi: 9.6.2023).

- <https://www.aihmiz.org.tr/aktarimlar/dosyalar/1464695201.pdf> (Erişim Tarihi: 26.7.2023).
- <https://billofrightsinstitute.org/primary-sources/bill-of-rights> (Erişim Tarihi: 6.4.2023).
- <https://www.britannica.com/biography/John-Lilburne> (Erişim Tarihi: 7.5.2024).
- http://www.canaktan.org/hukuk/insan_haklari/yirminciyuzyilda/amerikan_insan_haklari.htm (Erişim Tarihi: 27.7.2023).
- https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=mecelle_kulli.kaideler.pdf (Erişim Tarihi: 24.5.2023)
- https://cte.adalet.gov.tr/Home/BilgiDetay/18_198201915572615_PDF (cte.adalet.gov.tr), Erişim Tarihi: 26.3.2024.
- <http://dusuncetarihi.kapadokya.edu.tr/makale/virginia-insan-haklari-bildirisi-1776.html> (Erişim Tarihi: 6.4.2023)
- https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf (Erişim Tarihi: 22.6.2023)
- <https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/1999/404/en>, Federal Constitution of the Swiss Confederation, (Erişim Tarihi: 12.8.2023).
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/9a3bfe74-cdc4-4ae4-b876-8cb1d7eeae05.pdf> (Erişim Tarihi: 26.7.2023).
- <https://www.hukukmedeniyeti.org/confessio-est-regina-probationum/nedir/> (Erişim Tarihi: 17.8.2023).
- <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/Publications/Rome-Statute.pdf> (Erişim Tarihi: 28.9.2023).
- <https://www.icty.org/en/documents> (Erişim Tarihi: 30.9.2023).
- https://www.icty.org/x/file/Legal%20Library/Rules_procedure_evidence/IT032Rev50_en.pdf (Erişim Tarihi: 30.9.2023).
- <https://www.ihd.org.tr/avrupa-birligi-temel-haklar-bildirgesi/> (Erişim Tarihi: 10.8.2023)
- https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2312020093321bm_05.pdf, Birleşmiş Milletler Uluslararası Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi, (Erişim Tarihi: 26.7.2023)
- <https://insanhaklari.gen.tr/Belge.aspx?id=70&d=t>, İnsan ve Halkların Haklarına Dair Afrika Şartı (Banjul Şartı) (1986), (Erişim Tarihi: 26.7.2023).
- <https://insanhaklari.gen.tr/Belge.aspx?id=171&d=e> İnsan Hakları Amerikan Sözleşmesi (1978), (Erişim Tarihi: 26.7.2023).
- <https://insanhaklari.gen.tr/Belge.aspx?id=30&d=t>, Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Protokolleri (1989), (Erişim Tarihi: 10.8.2023).
- <https://insanhaklari.gen.tr/Belge.aspx?id=182&d=e>, Çocukların Hakları ve Esenliğine Dair Afrika Şartı (1999), (Erişim Tarihi: 17.8.2023).

- <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/docs/Magna2017-2.pdf> (Erişim Tarihi: 29.3.2023).
- <https://www.japaneselawtranslation.go.jp/en/laws/view/2056/en> (Erişim Tarihi: 1.7.2024).
- https://japan.kantei.go.jp/constitution_and_government_of_japan/constitution_e.html (Erişim Tarihi: 1.7.2024).
- https://www.law.cornell.edu/constitution/fifth_amendment (Erişim Tarihi: 22.9.2023).
- <https://www.law.cornell.edu/wex/certiorari> (Erişim Tarihi: 25.6.2024)
- https://www.law.cornell.edu/wex/hit_and_run_statute (Erişim Tarihi: 29.8.2023).
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1984/60/contents> (Erişim Tarihi: 18.5.2023)
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1984/60/section/63> (Erişim Tarihi: 15.2.2024)
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1984/60/section/76> (Erişim Tarihi: 23.9.2023).
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1984/60/part/VII> (Erişim Tarihi: 23.9.2023).
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1994/33/contents> (Erişim Tarihi: 18.5.2023)
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1994/33/section/34> (Erişim Tarihi: 18.5.2023)
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1994/33/section/35> (Erişim Tarihi: 18.5.2023)
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/Vict/61-62/36/section/1/enacted> (Erişim Tarihi: 6.4.2023)
- <https://www.ntv.com.tr/teknoloji/neuralink-beyin-cipi-yerlestirilecek-ikinci-hasta-icinonayaldi,UwILlObv Oke2PJdqNIsUsQ> (Erişim Tarihi: 8.6.2024).
- <https://www.nysenate.gov/legislation/laws/VAT/600> (Erişim Tarihi: 29.8.2023).
- <https://www.odatv4.com/guncel/muskin-cipi-gercek-oldu-beyin-gucu-ile-hareket-ettirdi-120029074> (Erişim Tarihi: 20.2.2024).
- <https://pages.uoregon.edu/dluebke/Witches442/ConstitutioCriminalis.html> (Erişim Tarihi: 18.5.2023).
- <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/8662.pdf> (Erişim Tarihi: 26.7.2023).
- https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17863_1.pdf (Erişim Tarihi: 27.6.2024).
- https://www.rottentomatoes.com/m/minority_report#:~:text=This%20movie%20is%20Sci%20Fi,between%20free%20will%20and%20determinism. (Erişim Tarihi: 11.6.2024)

- <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 28.3.2023)
- <https://swarb.co.uk/rex-v-voisin-1918/> (Erişim Tarihi: 17.5.2023)
- <https://www.tarihduragi.com/2016/10/tanzimat-fermani-osmanlica-ve-turkce-metni.html> (Erişim Tarihi: 9.6.2023).
- <https://tureng.com/tr/turkce-ingilizce/right%20to%20silence> (Erişim Tarihi: 27.6.2024).
- <https://tureng.com/tr/turkce-ingilizce/abd%20anayasas%C4%B1n%C4%B1n%205.%20maddesiyle%20tan%C4%B1nan%20adil%20yarg%C4%B1lanma%20hakk%C4%B1> (Erişim Tarihi: 26.7.2023).
- <https://unictr.irmct.org/en/documents> (Erişim Tarihi: 3.10.2023).
- https://unictr.irmct.org/sites/unictr.org/files/legal-library/941108_res955_en.pdf (Erişim Tarihi: 3.10.2023).
- https://unictr.irmct.org/sites/unictr.org/files/legal-library/100131_Statute_en_fr_0.pdf (Erişim Tarihi: 3.10.2023).
- <https://unictr.irmct.org/sites/unictr.org/files/legal-library/150513-rpe-en-fr.pdf> (Erişim Tarihi: 3.10.2023).

DİĞER KAYNAKLAR

- **Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası**; (2022), (Çev: Christian Rumpf/Gökçe Uzar Schüller), <https://www.btg-bestellservice.de/pdf/80207000.pdf> (Erişim Tarihi: 12.7.2023).
- **Uluslararası Af Örgütü Adil Yargılanma Hakkı**; (2000), (Çev: Fadıl Ahmet Tamer/Erol Kaplan), İstanbul: İletişim Yayınları.
- **Uluslararası Ceza Mahkemesi Temel Belgeler Derlemesi**, (2006), (Çev: Hivren Özkol/Gülay Arslan), Ankara: Kapasite Geliştirme Derneği Yayınları, <https://ihddiyarbakir.org/Content/uploads/62772829-b06e-4252-b92b-66dd792c52ed.pdf> (Erişim Tarihi: 30.9.2023).

Dr. Öğr. Üyesi
Fatmagül KALE ÖZÇELİK

ANAYASA MAHKEMESİ'NİN
BİREYSEL BAŞVURU KARARLARI
ÇERÇEVESİNDE

**MÜLKİYET HAKKININ
UNSURLARI
VE
UYGULANMA KOŞULLARI**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Anayasa Mahkemesi'nin Bireysel Başvuru Kararları Çerçevesinde Mülkiyet
Hakkının Unsurları ve Uygulanma Koşulları**
Fatmagül Kale Özçelik

Hukuk Yayınları Dizisi – 3885

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 934 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

1. Kitap ve Makaleler

- Abadan, Yavuz, "Grotius ve Tabii Hukuk", Cemil Bilsel'e Armağan, İstanbul: Kenan Basımevi, 1939.
- Ağaoğulları, Mehmet Ali (ed), Sokratesten Jakobenlere Batı'da Siyasal Düşünceler, İstanbul: İletişim Yayınları, 2011.
- Ağaoğulları, Mehmet Ali, Levent Köker, Kral-Devlet ya da Ölümlü Tanrı, 5. Baskı, Ankara: İmge, 2018.
- Akad, Mehmet, Bihterin Vural Dinçkol, Genel Kamu Hukuku, 11. Baskı, İstanbul: Der Yayınları, 2015.
- Akçaal Mehmet, "Yargıtay'ın Güncel İçtihatları Işığında Muhdesat", TADD, Yıl 13, Sayı 51, 2022, 77-112.
- Akıllıoğlu, Tekin, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Mülkiyet Hakkı ve Kazanılmış Hak Üzerine Bazı Gözlemler", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, 15, 2, 2012.
- Akın, İlhan, Devlet Doktrinleri, 2. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.
- Akipek, İlhan, "John Locke'un Mülkiyet Hakkındaki Fikirleri", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 1, 1954, 514-524.
- Aktan, Coşkun Can "Mülkiyet Hakları Felsefesi", Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, Cilt: 7, Yıl: 7, Sayı: 18, 195-214.
- Aktan, Coşkun Can, "İdeal Devlet ve İyi Yönetim: Temel İlkeler, Kurallar ve Kurumlar", Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, C. 7, S. 1, 2015.
- Akyılmaz, Bahtiyar, "Sosyal Risk İlkesi ve Uygulama Alanı", GÜHFD, C.9, S.1-2, 2005.
- Akyılmaz, Bahtiyar, İdari Usul İlkeleri Işığında İdari İşlemin Yapılış Usulü, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2000.
- Akyılmaz, Bahtiyar, "İyi Yönetim ve Avrupa İyi Yönetim Yasası", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. VII, Y. 2003, S. 1-2, 2003, 143-158.
- Akyılmaz, Bahtiyar, Murat Sezginer, Cemil Kaya, Türk İdare Hukuku, 14.baskı, Ankara, Savaş Yayınevi, 2021.
- Aldıkaçtı, Orhan, Anayasa Hukukunun Gelişmesi ve 1962 Anayasası, İstanbul: İÜHF Yayını, 1982.

- Algan, Bülent, İnsan Hakları Kavramsal ve Kuramsal Çerçeve, Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Algan, Bülent, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Hakların Korunması, Ankara: Seçkin Yayınları, 2007.
- Anayurt, Ömer, Avrupa İnsan Hakları Hukukunda Kişisel Başvuru Yolu, Ankara: Seçkin Yayınları, 2004.
- Antalya, Gökhan, "Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Teorisi", Marmara Üniversitesi I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu-Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması, İstanbul: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2008, 143-152.
- Aristoteles, Politika, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1993.
- Atar, Yavuz, Türk Anayasa Hukuku, 2. Baskı, Konya: Mimoza, 2002.
- Ayazlı, Pervin, Arsa Payı Karşılığı Kat Yapım Sözleşmesi, Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 2, S. 1, 1987, 43-51.
- Aybay, Rona, Genel Kamu Hukuku, 3. Baskı, İstanbul: Der Yayınları, 2020.
- Bates, Ed, The Evolution of the European Convention on Human Rights: From Its Inception to the Creation of a Permanent Court of Human Rights, OUP Oxford, 2010.
- Batı, Murat, "Kira Artışlarına Getirilen "Tavan Fiyat" Düzenlemesinin (Uzatılmasının) Anayasa Aykırılığı Sorunsalı", T24, <https://t24.com.tr/yazarlar/murat-bati/kira-artislarina-getirilen-tavan-fiyat-duzenlemesinin-uzatilmasinin-anayasa-aykirligi-sorunsali>, Erişim tarihi: 9.5.2024.
- Berki, Şakir, "Roma'da Aynı Haklar", AÜHFD, Cilt 5, Sayı 1-4.
- Bilge, Necip, Hukuk Başlangıcı Dersleri, 12. Bası, İstanbul, 1998.
- Boyar, Oya, "Hakkın ve Yetkinin Kötüye Kullanılması Yasağı", İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, ed. Sibel İnceoğlu, 3. Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Boyce, Bret, "Property as a Natural Right and as a Conventional Right in Constitutional Law", Loyola of Los Angeles International and Comparative Law Review 29, No. 2, Spring 2007, 201-290.
- Boz, Selman Sacit, Yurdaer, Cihat, Eraslan, Yunus, "İdare Hukuku Boyutuyla İyi Yönetişim İlkesi: İyi İdare", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.27, S.3, 2019, 497-532.
- Böke, Veli, Kamulaştırma Kanunu ve Kamulaştırma Bedelinin Tespiti Davaları, Ankara 2004.
- Budak, Tamer, Serkan Benk, "Kamu Alacağı. Hukuki Bir Değerlendirme", Business and Economics Research Journal, Volume 2. Number 2. 2011, 61-76.

- Bulut, Nihat, "Mülkiyet Konusundaki Temel Yaklaşımlar ve Türk Anayasasında Mülkiyet Hakkı", EÜHFD, C. X, S. 3-4, 2006.
- Centel, Nur, Türk Ceza Hukukuna Giriş, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, İstanbul, 2006.
- Chapman, Audrey R., A Human Rights Perspective on Intellectual Property, Scientific Progress, and Access to the Benefits of Science, WIPO Publication No.762 (I), Geneva, 1999.
- Cullet, Philippe, Human Rights and Intellectual Property Protection in the TRIPS Era, The John Hopkins University Press, Human Rights Quarterly, Volume 29, No.2, 2007.
- Çağlayan, Ramazan, İdari Yargı Kararlarının Sonuçları ve Uygulanması, Ankara: Asil Yayınevi, 2004.
- Çelebican, Özcan, Roma Eşya Hukuku, 1. Bası, Ankara, 2000.
- Çelebican, Özcan, Roma Hukuku, 15. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2012.
- Demir, Fatih, "Avrupa İdari Alanı İlkeleri Bağlamında Türkiye'nin Avrupa Birliği Adaylık Süreci", Amme İdaresi Dergisi, Aralık 2009, C. 42, S. 4.
- Dijk, Pieter van Dijk ve Diğerleri, Theory and Practice of the European Convention on Human Rights, 4. Baskı, Oxford: Intersentia Publishers, 2006.
- Dinç, Güney, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Mülkiyet Hakkı", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 51, 2004.
- Donnelly, Jack, Teoride ve Uygulamada Evrensel İnsan Hakları, çev. Mustafa Erdoğan, Levent Korkut, Ankara: Yetkin Yayınları, 1995
- Doğru Osman, Atilla Nalbant, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi-Açıklama ve Önemli Kararlar, 2. Cilt, 2. Baskı, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2013.
- Doğru, Osman, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Rehberi, İstanbul: Legal Yayınevi, 2012.
- Dönmezer, Sulhi, "İstiklak Hukuku", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7.cilt, S.1, 1941.
- Duman, Özgür, "Enflasyon Karşısında Para Alacaklarının Korunması ve Mülkiyet Hakkı", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Yıl 6, Sayı 12, 2018.
- Duman, Özgür, "Yöneticilerinin Şirketlerin Sosyal Güvenlik Primlerinin Ödenmesinden Müteselsilen ve Sınırsız Sorumlu Olmasının Anayasa'ya Uygunluğu Meselesi: Anayasa Mahkemesinin *Erol Keşgin* Kararının Analizi", Prof. Dr. Zühtü Arslan'a Armağan, Cilt/Vol: 1, Ankara: Anayasa Mahkemesi Yayınları, 2024, 2133-2173.
- Durak, Yasemin, "Arsa Payı Karşılığı Kat Yapımı Sözleşmesi", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı, Cilt:1, Yıl 2015.

- Duran, Lütfi, "Kamusal Malların Ölçütü", *Amme İdaresi Dergisi*, 19 (3), 1986.
- Dusik, Jakup, *Rent Control Laws in the European Court of Human Rights Case Law*, Brno 2019, s. 41. https://is.muni.cz/th/yduoi/Jakub_Dusi_k_446142_Masters_thesis_final_Archive.pdf?studium=636802, Erişim tarihi: 9.5.2023.
- Er, Selami, "Mükellef Hakları ve Kamuda Faiz Uygulamaları", *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 81, 3-32.
- Erdoğan, Murat, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Gaygusuz Kararı: Mülkiyet Hakkının Geniş Yorumu ve Ayrımcılık Yasağı", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, V. XVII, 1-2, 2014, 159-189.
- Erdoğan, Mustafa, *İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku*, 2. Baskı, Ankara: Orion Yayınları, 2011.
- Erdoğan, Mustafa, *Anayasa Hukuku*, 7. Baskı, Ankara: Orion Kitabevi, 2011.
- Eren, Fikret, "Türk Medeni Kanununa Göre Yasal Önalım Hakkı", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XII, Y. 2008, Sa. 1-2.
- Erkiner, Hakkı Hakan, "Uluslararası Hukuk Düşüncesinde Klâsik Öğretinin Kuruluşu: Hugo Grotius ve Postgrotien Yazarlar Samuel Von Pufendorf, Richard Zouche, Cornelius Van Bynkershoek ve Samuel Rachel'e İlişkin İnceleme ve Değerlendirme" (2012) 18(3) *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 3-142.
- Ermenek, İbrahim, "Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Yürürlüğe Girmesinden Sonra Yargılama Giderlerine İlişkin Olarak Ortaya Çıkan Bazı Güncel Sorunlar ve Usul Ekonomisi İlkesi", *S.D.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi MİHBİR Özel Sayısı*.
- Ertan, İzzet Mert, *Uluslararası Boyutlarıyla Sağlık Hakkı*, İstanbul: Legal Yayınları, 2012.
- Ertaş, Şeref, *Eşya Hukuku*, 13. Baskı, İzmir: Barış Yayınları, 2017.
- Etgü, Mehmet Akit, *Kamu Hukukunda Mülkiyet Hakkı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Mülkiyet Hakkına Bakışı*, İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2009.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, *Hukuk Tarihimizde Temel Haklar*, Konya: Mimoza Yayınları, 1994.
- Gatz, Bodo, *Weltalter, goldene Zeit und sinnverwandte Vorstellungen*, Hildesheim: G. Olms, 1967.
- Geçer, Ahmet Emrah, "Kanuni Temsilcilerin Amme Borçlarından Sorumluluğu: Kusurlu Sorumluluk v. Kusursuz Sorumluluk", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XX, Y. 2016, Sa. 3.
- Gemalmaz, H. Burak, "Mali Güç Ölçütünü Dikkate Almayan Aşırı Vergi Mülkiyet Hakkı İhlalidir: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Macaristan'a Karşı 14 Mayıs 2013 Tarihinde Verdiği N.K.M. Kararının İncelenmesi", *İstanbul Barosu Dergisi*, 88, 2, 2014, 128-143.

- Gemalmaz, H. Burak, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Açısından Mülkiyet Hakkının Sınırlanmasında 'Adil Denge' İlkesi", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 69, 1-2, 2011.
- Gemalmaz, H. Burak, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Mülkiyet Hakkı, İstanbul: Beta Yayınları, 2009.
- Gemalmaz, H. Burak, Mülkiyet Hakkı-Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-6, Avrupa Konseyi Yayınları, 2018.
- Gemalmaz, Mehmet Semih, Devlet, Birey ve Özgürlük, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2010.
- Gökçen, Ahmet, "Basit Elkoyma ve Postada Elkoyma", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1994.
- Gören, Zafer, Anayasa Hukuku, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2011.
- Göze, Ayferi, Siyasal Düşünceler ve Yönetimler, 19. Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2021.
- Gözler, Kemal, Türk Anayasa Hukuku, 14. Baskı, Bursa: Ekin Yayınevi, 2013.
- Gözler, Kemal, Gürsel Kaplan, İdare Hukuku Dersleri, Bursa: Ekin Yayınevi, 2023.
- Gözler, Kemal, İdare Hukuku, C.1, Bursa: Ekin Yayınevi, 2003.
- Gözler, Kemal, Anayasa Hukukunun Genel Teorisi, Cilt:2, Bursa: Ekin Yayınevi, 2011.
- Gözübüyük, Şeref, Yönetim Hukuku, Ankara: Turhan Kitabevi, 1999.
- Gözübüyük, Şeref, Turgut Tan, İdare Hukuku Cilt: 1 Genel Esaslar, 10. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2014.
- Gözübüyük, Şeref, Gölcüklü, Feyyaz, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İnceleme ve Yargılama Yöntemi, Ankara: Turhan Kitabevi, 2007.
- Grgic Aida, Zvonimir Mataga, Matija Longar, Ana Vilfan, The Right to Property under the European Convention on Human Rights, Human Rights Handbooks No. 10, Council of Europe, 2007.
- Groustius, Hugo, Savaş ve Barış Hukuku, çev. Seha L. Meray, İstanbul: Say Yayınları, 2011.
- Gülân, Aydın, Kamu Mallarından Yararlanma Usullerinin Tabii Olduğu Hukuki Rejim, Alfa Yayınları, İstanbul, 1999.
- Gümüşay, Ramazan, "Bireysel Başvuruda İhlalin Ortadan Kaldırılmasının Bir Aracı Olarak "Yeniden Yargılama" Kararı ve İcrası, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XXII, Sayı: 1-2, Haziran 2018, 93-143.
- Günday, Metin, İdare Hukuku, 11. Baskı, Ankara: İmaj Yayınevi, 2017.
- Günler, Kemal, "Türk Ceza Hukukunda Müsadere", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVIII, Y. 2014, Sa. 3-4, s. 851.

- Güriz, Adnan, Teorik Açından Mülkiyet Sorunu, Ankara: Siyasal Kitabevi, 2018.
- Güriz, Adnan, Hukuk Felsefesi, 11. Baskı, Ankara: Siyasal Yayınevi, 2015.
- Gürsel, Meltem Kutlu, Kamulaştırma Hukuku, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.
- Hatipoğlu, Cengizhan, "Yargı Kararına Göre İade Edilecek Vergilerde Faiz", İÜHFMC. LXXII, S. 1, 2014, 435-448.
- Hobbes, Thomas, Leviathan, çev. Semih Lim, Yapı Kredi Yayınları.
- İmamoğlu, M. Altuğ, Mülkiyet ve Toprak Sistemleri, Ankara: Yazıt Yayın Dağıtım, 2006.
- İzgi, Ömer, Zafer Gören, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Yorumu (03.10.2001 Tarihli Değişiklikler İle Madde Gereklere, Anayasa Mahkemesi Kararları, Bilimsel Görüşler), C.1, Ankara: TBMM Basımevi, 2002.
- Kalabalık, Halil, İmar Hukuku Dersleri, 6. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2014, s. 612.
- Kalabalık, Halil, "Genel İdari Usul Kanunu Bulunmayan Ülkemizde Kanunla Usule Bağlanmış Bir İdari İşlem: Kamulaştırma Üzerine Bir İnceleme", Yönetim ve Ekonomi, Sayı: 4, 1998.
- Kale, Fatmagül, Ulusal ve Uluslararası Boyutlarıyla Konut Hakkı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.
- Kale Özçelik, Fatmagül, "Hakların Çatışması ve Dengelenmesi Bağlamında Çocuklara Yönelik Zorunlu Aşı Uygulaması (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Ekseninde Bir İnceleme)", Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 2, 2020.
- Kapani, Münci, Kamu Hürriyetleri, 7. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2013.
- Kapuy, Klaus; "Social Security and the European Convention on Human Rights: How An Odd Couple Has Become Presentable", European Journal of Social Security, Cilt: 9, Sayı: 3, 2007.
- Karakaş, Işıl, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarında Etkili Başvuru Yolu: Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Çerçevesinde Gözlemler", Anayasa Hukuku Dergisi, Cilt: 4, Sayı:7, Yıl:2015.
- Karakoç, Yusuf, "Kamu Alacaklarının Tahsili: Kamu İcra Hukuku", Vergi Sorunları Dergisi, S. 153, Haziran 2001, 116-135.
- Karakoç, Yusuf, Genel Vergi Hukuku, Ankara: Yetkin Yayınları, 2007.
- Karan, Ulaş, Uluslararası İnsan Hakları Hukuku ve Anayasa Hukuku Işığında Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı, İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2017.
- Karataş Durmuş, Neslihan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Mülkiyet Hakkı ve Vergilendirme, 2018, vergialgi.net, erişim tarihi: 4.5.2024.
- Kartal, Bilal, Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmesi, Ankara: Matsa Yayınevi, 1993.

- Kaşak, Fahri Erdem, "Tüzel Kişilik Kavramı ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 26., S. 2., 2020, 1242-1263.
- Keyman, Selahattin, "Tabii Hukuk Doktrinin Epistemolojik Tahlili", *AÜHFD*, C:XLVII, No:1- 4, 1998, s.18.
- Kılıçoğlu, Ahmet M., *Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar*, 6. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2020.
- Kutlu, Meltem, *İdari Bir İşlem Olarak Kamulaştırma ve İptal Davası*, Ankara, 1992.
- Kuzu, Burhan, "Anayasa Mahkemesinin İptal Kararlarının Geriye Yürümezliği Sorunu", *Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'e Armağan, İÜHFM*, C. 52, S.1-4, Y. 1986-87.
- Leach, Philip, *Taking a Case to the European Court of Human Rights*, 3. Baskı, Oxford University Press, 2011.
- Locke, John, *Yönetim Üzerine İkinci İnceleme*, Çev. Fahri Bakırcı, 4. Baskı, Ankara: Eksi Yayınları, 2018.
- Lovejoy, Arthur O., *George Boas, Primitivism and Related Ideas in Antiquity*, Octagon Books.
- Metin, Yüksel, *Anayasanın Yorumlanması*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım, 2008.
- O'Boyle, Harris, Warbrick, *Law of the European Convention on the Human Rights*, Third Edition, Oxford University Press.
- Oder, Bertil Emrah; *Anayasa Yargısında Yorum Yöntemleri*, İstanbul: Beta Yayınevi, 2010.
- Onar, Siddık Sami, *İdare Hukukunun Umumi Esasları*. 2. Cilt, Ankara: Hak Yayınevi, 1966.
- O'Neill, Johnathan, *Property Rights and the American Founding: An Overview*, Supreme Court Historical Society, Volume 38, Issue 3, 2013.
- Oğuzman, Kemal, Özer Seliçi ve Saibe Oktay Özdemir, *Kişiler Hukuku: Gerçek ve Tüzel Kişiler*, 9. Bası, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2009.
- Ozar, Yiğit, "Arkeolojik Sit Alanlarına İlişkin Mevzuatın Esnetilmesi: Yapılaşma Girişimleri", *Kültür Politikaları ve Yönetimi*, 2016, 176-181.
- Öktem, Niyazi, Ahmet Ulvi Türkbağ, *Felsefe, Sosyoloji, Hukuk ve Devlet*, 7. Baskı, İstanbul: Der Yayınları.
- Öncel, Mualla, Ahmet Kumrulu, Nami Çağan, *Vergi Hukuku*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2006.
- Öncü, Gülay Arslan, "Vergi Hukuku ve Yargılamasına Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Uygulanabilirliği: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Bir Analiz", *Türkiye Adalet Akademi Dergisi*, Sayı. 20, 2015, 139-190, s. 181.
- Örücü, Esin, *Taşınmaz Mülkiyetine Bir Kamu Hukuku Yaklaşımı-Mülkiyet Hakkının Sınırlanması*, İstanbul: İÜHF Yayınları, 1976.

- Özay, İlhan, *Günüşişinde Yönetim*, İstanbul: Alfa Yayınları, 2002.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Özbudun, Ergun, “2001 Anayasa Değişiklikleri”, İdari Yargı Sempozyumu, 2002, <http://www.danistay.gov.tr/>, e.t.: 16.04.2023.
- Özekes, Muhammet, *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2009.
- Özekes, Muhammet, “İcra Takiplerinde Nemalandırma ve Mülkiyet Hakkı İhlali Sorunu”, Yıl: 88, Sayı: 2, 2023, 193-234.
- Özekes, Muhammet, “Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İhtiyati Tedbir”, İÜHFM, Y. 2002, C. 4, S. 2.
- Özekes, Muhammet, *İcra ve İflas Hukukunda İhtiyati Haciz*, Ankara, 1999.
- Özel, Sadullah, *Mülkiyet, Kamulaştırma ve Gerçek Karşılık Hakkı*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.
- Özel, Sibel, “Türk Hukukunda Kültür Varlıklarının Mülkiyeti”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 24, Sayı I, Haziran 2018, 215-238.
- Özkoç Gülriz, “Hukuki Belirsizlik Problemi Üzerine”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 1 Sayı 2, Yıl 2002.
- Özlük, Betül, “Mülkiyet ve Zilyetlik Üzerine Düşünceler”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 27, S. 1, 2019, 139-166.
- Özmen, Selahattin, *Amme Alacaklarının Tahsil-Ödeme Kılavuzu*, İstanbul: Beta Yayınları, 1996.
- Özsoy, Ahmet, *Kamu Yönetimince Vakıfların Denetimi*, Uzmanlık Tezi: Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara, 2003.
- Özsunay, Ergun, *Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiler*, İstanbul Üniversitesi Matbaası, İstanbul: 1982.
- Öztürk, Bahri, Mustafa Ruhan Erdem, Özge Sırma, Yasemin F. Saygılar, *Ceza Muhakemesi Hukuku Temel Bilgiler*, 4. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2006.
- Pekcanitez, Hakan, Oğuz Atalay, Muhammet, Özekes, *Medeni Usul Hukuku*, 14. Baskı, Ankara, 2013.
- Pembeçiçek, Fuat, *Türk Hukuku'nda Ticari İşletme Kavramı ve Ticari İşletme İşleten Vakıflar*, Ankara: Adalet Yayınevi, 1999.
- Pennings, Frans; “The Potential Consequences of Gaygusuz Judgment”, *European Journal of Social Security*, Cilt: 1, Sayı: 2, 1999.
- Platon, Devlet, çev. Sabahattin Eyüpoğlu, M. Ali Cimcoz, *Türkiye İş Bankası Yayınları*, 2005.

- Renucci, Jean-François, *Introduction to the European Convention on Human Rights-The Rights Guaranteed and the Protection Mechanism*, Council of Europe, 2005.
- Ristik, Jelena, "Right to Property: From Magna Carta to the European Convention on Human Rights", *SEEU Review, Special Edition, Volume 11, Issue 1*, 2015, 145-158.
- Sağlam, İpek, "Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Kavramına Genel Bir Bakış", *Marmara Üniversitesi I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu-Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması*, İstanbul: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2008, 153-161.
- Sapanoğlu, Süleyman, *Zilyetlikten Kaynaklanan Tescil Davaları*, 3. Baskı, Bilge Yayınevi, 2014.
- Sarisözen, M. Serhat, "İhtiyati Tedbir Kararlarına Karşı Başvuru Yolu ve İçtihadı Birleştirme Kararı", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, Özel Sayı 2014, Basım Yılı: 2015, Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ'e Armağan, 1321-1350.
- Savcı, Bahri, "Türkiye'de Kamu Özgürlükleri", *Kanun-u Esasi'nin 100. Yılı Armağanı*, AÜSBF Yayınları, 1978.
- Saydam, Mehmet, "Ceza Muhakemesi Kanunu 133. Madde Uyarınca Verilen Şirket Yönetimi İçin Kayyım Atanmasına Dair Kararın Kaldırılmasına İlişkin Yargıtay Kararının Değerlendirilmesi", *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 11, S. 1, 2023, s. 445-468.
- Saydam, Okan, Mustafa Ekici, *Türk Medeni Kanunu'na Göre Vakıf*, İstanbul: SEV Matbaacılık, 1998.
- Saymen, Ferit Hakkı, *Türk Medeni Hukuku, Umumi Prensipler*, 2. Bası, C. I, İstanbul, 1966.
- Sertçelik, Metin, *Kamu Kurumları İle İlgili Vakıflar, Uzmanlık Tezi: Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü*, Ankara, 1995.
- Sunay, Reyhan, "İnsan Haklarının Yatay Etkisi ve Devletin Sorumluluğu", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.23, Sa. 1, Yıl 2015, 9-52.
- Susi, Mart, "The Definition of a Structural Problem in the Case-Law of the European Court of Human Rights since 2010", *German Yearbook of International Law* 55, 2012, 385-418.
- Şahin, Ali Hamza "Danıştay Kararlarında Okullarda Meydana Gelen Zararlar Nedeniyle İdarenin Kusursuz Sorumluluğunda Genişleme" *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, 19, 2020, 47-77.
- Şahiner, Muhammed Emin, "Vergilendirme Yoluyla Mülkiyet Hakkına Müdahalede Orantılılık", *İnsan Hakları ve Vergi*, ed. Nurettin Bilici, Hasan Oral, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayını, 2023, 147-239.

- Şamlıoğlu, Servet, Yılmaz Özbalcı, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Yorum ve Açıklamaları, Ankara: Feryal Matbaacılık, 1988.
- Tahiroğlu, Bülent, Belgin Erdoğmuş, Roma Hukuku Dersleri, İstanbul: Der Yayınları, 8. Baskı, 2012.
- Tan, Turgut, İdare Hukuku, 9. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2020.
- Tekinalp, Ünal, Fikrî Mülkiyet Hukuku, 4. Bası, İstanbul, 2005.
- Tekinay, Selahattin Sulhi, Sermet Akman, Haluk Burcuoğlu, Atilla Altop, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yeniden Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 7. Bası, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1993.
- Timur, Hıfzı, "Paranın Hukuki Mahiyeti", Pelin Armağanı, İstanbul, 1948.
- Toku, Neşet, John Locke ve Siyaset Felsefesi, Ankara: Liberte Yayınları, 2003.
- Topçu, Melis Topçu, Vergi Hukuku Özelinde Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru, Ankara: Seçkin Yayınları, 2020.
- Türkoğlu Üstün, Kamile, İdari Yargılama Usulüne Hâkim Olan İlkeler, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2019.
- Ulusoy, Ali D., "Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri: Varoluşsal, Yapısal ve Hukuksal Bir Değerlendirme", Anayasa Yargısı, C. 37, Sa. 2, 2020, 31-66.
- Ulusoy, Erol, Şirketler ve Bankacılık Hukukunda Kapsama Alma ve Sorumlu Kılma Amacıyla Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması, Marmara Üniversitesi I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu-Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması, İstanbul: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2008, 351-405.
- Uslu, Cennet, Doğal Hukuk ve Doğal Haklar, 2. Baskı, Ankara: Liberte Yayınları, 2011.
- Uyanık, Namık Kemal, Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması ve Organik Bağ, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2019.
- Uygun, Oktay, Hukuk Teorileri, 2. Baskı, İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2020.
- Uzeltürk, Hakan, "Vergilerin Kanuniliği-Kanunların Meşruluğu: Yüzyılların Serüveni" 25. Türkiye Maliye Sempozyumu: Kriz Ortamında Vergi Politikalarının Değerlendirilmesi, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2011, 117-140.
- Ünal, Mehmet, "Ferdi (özel) Mülkiyetin Tarihi, Dini ve Beşeri Kökenleri", Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2006.
- Üstün, Ümit Süleyman, "Vergi Hukuku İle İlgili Anayasal İlkeler", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 11, Sayı 1-2, Yıl 2003, 251-271.
- Wilson, Tim, Property Rights are Human Rights, IPA Review, Volume 67, No.I, Article 2, 2015.
- Yağcı, Pınar, "Mülkiyet Hakkı Kapsamında Kamu Mallarının Haczedilmezliği Üzerine Bir Değerlendirme", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11 (2), 2020, 600-616.

- Yaltı, Billur, Vergi Yükümlüsünün Hakları, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2006.
- Yaşar, Hasan Nuri, "İdarenin Sorumluluğu Üzerine Düşünceler", İÜHFİM, C. LXVI, S.1, 2008, 201-220.
- Yavuz, Cevdet, Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler, 10. Baskı, İstanbul, 2012.
- Yenisey, Feridun, Ayşe Nuhoglu, Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Yıldırım Bekir, Başsorgun Naci, Kamulaştırma, Kamulaştırmaz El Atma ve İmar Mevzuatından Doğan Bedel Davaları, Ankara, 2007.
- Yılmaz, Zekeriya, "Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre Dava Açılırken Yargılama Harçları ile Her Türlü Yargılama Giderlerinin Yatırılması Zorunluluğu", Terazi Hukuk Dergisi Yıl 6, Sayı 63, Kasım 2011.
- Yılmazoğlu, Yunus Emre, "Vergisel Müdahalelerde Mülkiyet Hakkının Korunmasında Devletin Pozitif Yükümlülükleri-Hak Arama Hürriyeti İlişkisi", Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu:149. Yıl, Ankara: Danıştay Yayınları No: 93, 2017.
- Yılmazoğlu, Yunus Emre, "'Somut Norm Denetimine Başvuru" İle "Uyuşmazlığın Çözümünde Milletlerarası Antlaşma Kuralının Esas Alınması" Yöntemlerinin Yargı Mercilerince Uygulanma Önceliğinin Karşılaştırılması" Anayasa Yargısı, Cilt: 39, Sayı: 2, 2022, 263-309.
- Yiğitgüden, Galip, "Türk-İslam Kültüründe Vakıf Kavramı ve Sosyal Yaşantımızdaki Yeri", Vakıf Haftası, 1984, Sayı:2, 13-15.
- Council of Europe, Resolution Res(2004)3, 12 May 2004, [https://search.coe.int/cm#{%22CoEObjectId%22:\[%2209000016805dd190%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm#{%22CoEObjectId%22:[%2209000016805dd190%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]}), e.t. 31.05.2024.

2. Anayasa Mahkemesi Kararları

- AYM, A.D. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/10393, 9/1/2019.
- AYM, A.M.O. ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/868, Karar Tarihi: 9/5/2018.
- AYM, Abdulaziz Çelik ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/18941, Karar Tarihi: 29.11.2018.
- AYM, Abdulhalim Bozboğa Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/6880, 23.3.2016.
- AYM, Abdullah Tantaş ve Diğerleri Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2018/2739, Karar Tarihi: 15.12.2021.
- AYM, Abdulvahap Taşkın Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/16840, Karar Tarihi: 24.5.2018.
- AYM, Abdurrahim Daşçi ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/17563, Karar Tarihi: 9.10.2019.
- AYM, Abdurrahman Baltacı Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/28582, Karar Tarihi: 25.5.2022.
- AYM, Abdurrehman Uray Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/6140, Karar Tarihi: 5/11/2014.
- AYM, Abdülkerim Çakmak ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru No: 2014/1964, Karar Tarihi: 23.2.2017.
- AYM, Abuzar Hızıyolu ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/19873, 20.12.2022.
- AYM, Acarkent Site Yönetimi Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/834, Karar Tarihi: 18/9/2014.
- AYM, Adil Kocagöz Başvurusu (2), Başvuru Numarası. 2016/11519, Karar Tarihi: 19.11.2019.
- AYM, Adile Şölen Yücel ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2017/15169, Karar Tarihi: 15/9/2020.
- AYM, Agavni Mari Hazaryan ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/4715, Karar Tarihi: 15/6/2016.
- AYM, Ahmet Bal Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/19400, Karar Tarihi: 11.6.2018.
- AYM, Ahmet Bölge Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/1313, Karar Tarihi: 28.9.2016.
- AYM, Ahmet Demir Başvurusu, Başvuru Numarası; 2014/6672, Karar Tarihi: 7.2.2018.

- AYM, Ahmet Hilmi Serter, Başvuru Numarası: 2014/10954, Karar Tarihi: 17/11/2016.
- AYM, Ahmet Nuri Demirsoy ve Annita Demirsoy Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/12080, Karar Tarihi: 6.4.2017.
- AYM, Ahmet Turgut ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/13661, Karar Tarihi: 5/9/2023.
- AYM, Ahmet Uğur Balkaner Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2014/15237, Karar Tarihi: 25/7/2017.
- AYM, Ahmet Yazı Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2018/357, Karar Tarihi: 29.09.2021.
- AYM, Akel Gıda San. ve Tic. A.Ş. Başvurusu, Başvuru Numarası. 2013/28, Karar Tarihi: 25.2.2015.
- AYM, Ali Efe Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/2860, Karar Tarihi: 11.12.2014.
- AYM, Ali Gönültaş Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/24998, Karar Tarihi: 18.01.2022.
- AYM, Ali Hıdır Akyol ve Diğerleri Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2015/17510, Karar Tarihi: 18/10/2017.
- AYM, Ali Taşgeldi Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/30814, Karar Tarihi: 16.11.2021.
- AYM, Aligül Alkaya ve Diğerleri Başvurusu (2), Başvuru Numarası: 2016/12506, Karar Tarihi: 7.11.2019.
- AYM, Alkopen Doğrama İnşaat Sanayi Ticaret İthalat İhracat Ltd. Şti. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/20170, 15.6.2022.
- AYM, Amelia Kukutara ve Diğerleri Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2019/7923, Karar Tarihi: 27.4.2023.
- AYM, Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi Şubeleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/17286, Karar Tarihi: 16.11.2016.
- AYM, ANO İnşaat ve Ticaret Ltd. Şti. (GK), Başvuru Numarası: 2014/2267, 21.12.2017.
- AYM, Arbay Petrol Gıda Turizm Taşımacılık Sanayi Ticaret Ltd. Şti. ve Arbay Turizm Taşımacılık İthalat İhracat İnşaat ve Organizasyon Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/15100, Karar Tarihi. 27.2.2019.
- AYM, Arif Güven Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/13966, Karar Tarihi: 15.2.2017.
- AYM, Arif Sarıgül Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/8324, Karar Tarihi: 23/2/2016.

- AYM, Arman Mazman Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1752, Karar Tarihi: 26.6.2014.
- AYM, Arslan Gedik Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/17217, Karar Tarihi: 14.9.2017.
- AYM, Asuman Tüker ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/14095, 11/1/2023.
- AYM, Ateş Mimarlık Mühendislik A.Ş. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/22768, Karar Tarihi: 13/4/2022.
- AYM, Avni Şahin ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2020/1728, Karar Tarihi: 11.5.2023.
- AYM, Aydın Yavuz ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2016/22169, Karar Tarihi: 20.6.2017.
- AYM, Ayfer Atalmış Başvurusu, Başvuru Numarası: 2016/12198, Karar Tarihi: 9.6.2020.
- AYM, Aysel Kırالی ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/13946, Karar Tarihi: 19.09.2018.
- AYM, Ayşe Öztürk Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/6670, Karar Tarihi: 10.6.2015.
- AYM, Ayşe Türk ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/1906, Karar Tarihi: 21/4/2021.
- AYM, Ayşe Yaşıl ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2020/22991, Karar Tarihi: 2.4.2024.
- AYM, Ayşe Hülya Potur Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/8479, 6/2/2014.
- AYM, Ayten Yeğenoğlu Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/1685, Karar Tarihi: 23.5.2018.
- AYM, Ballıdere Belediye Başkanlığı, Başvuru No: 2012/1327, Karar Tarihi: 12.2.2013.
- AYM, Bayram Gök Başvurusu, Başvuru Numarası: 2012/946, Karar Tarihi: 26/3/2013.
- AYM, Bebek Aya Haralambos Kilisesi ve Bebek Aya Yani Mezarlık Dova Kilisesi ve Mezarlığı Vakfı Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/26485, Karar Tarihi: 20/12/2022.
- AYM, Bekir Sağırđak Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/5669, Karar Tarihi: 24.3.2016.
- AYM, Bekir Yazıcı Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2013/3044, Karar Tarihi: 17.12.2015.
- AYM, Berko İlaç ve Kimya San. A.Ş. Başvurusu (2), Başvuru Numarası: 2016/477, Karar Tarihi: 13.6.2019.

- AYM, Besime Çetin Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/17809, Karar Tarihi: 8.11.2017.
- AYM, Beyhan Polat ve Mehmet Polat Başvurusu, Başvuru Numarası: 2016/6635, Karar Tarihi: 4.4.2019.
- AYM, Bilal Özer Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/14610, Karar Tarihi: 13.09.2018.
- AYM, Birgül Pişkin ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/2085, Karar Tarihi: 26.10.2017.
- AYM, Büğdüz Köyü Muhtarlığı, Başvuru No: 2012/22, Karar Tarihi: 25.12.2012.
- AYM, Bülent Akgül Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/3391, 16.9.2015.
- AYM, Cavit Bağyapan Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1444, Karar Tarihi: 4.11.2014.
- AYM, Celal Afşin ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/18943, Karar Tarihi: 19.09.2018.
- AYM, Celalettin Aşçıoğlu Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1436, Karar Tarihi: 06.03.2014.
- AYM, Cemile Gökhan ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/1203, Karar Tarihi: 23.5.2018.
- AYM, Cemile Ünlü Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/382, 16.4/2013.
- AYM, Cevat Aydın Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/13886, Karar Tarihi: 04.10.2017.
- AYM, Cevdet Timur Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/3742, Karar Tarihi: 10.01.2019.
- AYM, Cumali Karasahin, Başvuru Numarası: 2014/2927, Karar Tarihi: 1.2.2017.
- AYM, Çağdaş Petrol Ürünleri Pazarlama Otomotiv Tic. ve Tur. Ltd. Şti. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/12306, 28.11.2018.
- AYM, Çapan Türkoğlu Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/7208, Karar Tarihi: 20.3.2019.
- AYM, Çukurova İthalat ve İhracat Türk A.Ş. Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2019/4408, Karar Tarihi: 18.5.2022.
- AYM, D.C. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/13863, Karar Tarihi: 16.6.2021.
- AYM, Derya Alpdoğan ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/6845, Karar Tarihi: 31.10.2018.
- AYM, Doğan Öztürk ve İlyas Bilgiş Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/40092, 17/4/2024.

- AYM, Doğubayazıt Ticaret ve Sanayi Odası, Başvuru No: 2012/743, Karar Tarihi: 5.3.2013.
- AYM, Döndü Demir Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/4193, Karar Tarihi: 14/4/2016.
- AYM, Durali Gümüşbaş Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/6427, Karar Tarihi: 10.10.2018.
- AYM, Elegance Hotel Turizm İşletmeleri A.Ş. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/19953, Karar Tarihi: 26.6.2019.
- AYM, Em Export Dış Ticaret A.Ş. Başvurusu (2), Başvuru Numarası: 2014/10283, Karar Tarihi: 5.4.2017.
- AYM, Emel Kaynar ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/3667, Karar Tarihi: 10.06.2015.
- AYM, Emine Veliöğlü ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2012/993, Karar Tarihi: 12.3.2015.
- AYM, Erbakır Elektrolit Bakır Mamülleri A.Ş. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/3930, Karar Tarihi: 23.10.2019.
- AYM, Ercan Toğrul Başvurusu, Başvuru Numarası: 2016/7110, Karar Tarihi: 25.9.2019.
- AYM, Erol Kesgin Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2015/11192, Karar Tarihi: 30.5.2019.
- AYM, Eyyüp Baran Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/8060, Karar Tarihi: 29.9.2016.
- AYM, Eyyüp Boynukara Başvurusu, Başvuru No: 2013/7842, Karar Tarihi: 17.2.2016.
- AYM, Fadimana Selvidağ ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/6350, Karar Tarihi: 29.12.2021.
- AYM, Faik Tari ve Sultan Tari Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/12321, Karar Tarihi: 20.7.2017.
- AYM, Fatma Çavuşoğlu ve Bilal Çavuşoğlu Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/5167, 28.9.2016.
- AYM, Fatma Nazlı Özkay Başvurusu, Başvuru Numarası: 2016/8023, Karar Tarihi: 6.3.2019.
- AYM, Fatma Ülker Akkaya Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/18979, Karar Tarihi: 22.2.2018.
- AYM, Fatma Yıldırım Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/6577, Karar Tarihi: 16/2/2017.

- AYM, Ferda Yeşiltepe Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2014/7621, Karar Tarihi: 25.7.2017.
- AYM, Fikri Erdoğan ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/9032, Karar Tarihi: 5.11.2014.
- AYM, Ford Motor Company Başvurusu, Başvuru No: 2014/13518, Karar Tarihi: 26.10.2017.
- AYM, Furkan Omurtağ Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/18179, Karar Tarihi: 25/10/2017.
- AYM, Gazi Muhammed Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/37732, Karar Tarihi: 24.11.2021.
- AYM, Güher Ergun ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2012/13, Karar Tarihi: 2.7.2013.
- AYM, Gülbu Özgüler Başvurusu (GK), Başvuru No: 2013/7979, Karar Tarihi: 11/11/2015.
- AYM, Gülhan Apartmanı Yönetimi Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/18363, Karar Tarihi: 9.10.2019.
- AYM, Gülyüz Vana ve San Tic. Ltd. Şti. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2020/15770, Karar Tarihi: 19.12.2023.
- AYM, Gümüşdere İnşaat Ticaret ve Sanayi A.Ş. Başvurusu, Tashih Kararı, Başvuru Numarası: 2013/5016, Karar Tarihi: 16.4.2015.
- AYM, Habibe Kalender ve Diğerleri, Başvuru Numarası: 2013/3845, Karar Tarihi: 01.12.2015.
- AYM, Halil Afşin ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/4824, Karar Tarihi: 25.2.2015.
- AYM, Halil Çağatay Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/20389, Karar Tarihi: 13.04.2017.
- AYM, Halil Kadri Buldanlıoğlu ve Necip Buldanlıoğlu Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/10533, Karar Tarihi: 4.4.2018.
- AYM, Halim Alper ve Ömer Alper Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/7448, Karar Tarihi: 10.10.2018.
- AYM, Halit Aksu Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/13790, 16.11.2022.
- AYM, Halit İnci Başvurusu, Başvuru Numarası: 2016/982, Karar Tarihi: 4.7.2019.
- AYM, Hamdi Akın İpek Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/17763, Karar Tarihi: 24.5.2018.
- AYM, Hamit Aydemir Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/17844, Karar Tarihi: 7.3.2019.

- AYM, Hanım Çeyiz ve Mehmet Gündüz Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/19289, Karar Tarihi: 17.07.2018.
- AYM, Hanife Ensaroğlu Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/14195, 20.9.2017.
- AYM, Hanife Kuriş ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2020/6534, 7.6.2023.
- AYM, Hasan Kalender Başvurusu, Başvuru Numarası: 2017/31122, Karar Tarihi: 18/6/2020.
- AYM, Hasan Kalender Başvurusu, Başvuru Numarası: 2017/31122, Karar Tarihi: 18/6/2020, para. 51-52.
- AYM, Hatice Avcı ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/9788, Karar Tarihi: 22/9/2016.
- AYM, Hatice Kundakçı Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/8727, Karar Tarihi: 21.6.2023.
- AYM, Hatice Şule Gölçüklü Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1838, Karar Tarihi: 11.12.2014.
- AYM, Hesna Funda Baltalı ve Baltalı Gıda Hayvancılık San. ve Tic. Ltd. Şti. Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2014/17196, Karar Tarihi: 25/10/2018.
- AYM, Hikmet Kopar ve Diğerleri Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2014/14061, 8.4.2015.
- AYM, Hikmet Kuleci Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/5145, Karar Tarihi: 28.11.2018.
- AYM, Hüseyin Ak Başvurusu, Başvuru Numarası: 2016/77854, Karar Tarihi: 1/7/2020.
- AYM, Hüseyin Akbulut ve Yusuf Akbulut Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/7643, Karar Tarihi: 6.4.2017.
- AYM, Hüseyin Kesici Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/3440, Karar Tarihi: 20.4.2016.
- AYM, Hüseyin Remzi Polge Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/2166, Karar Tarihi: 25.6.2015.
- AYM, Hüseyin Sayar Başvurusu, Başvuru Numarası: 2020/5186, 11/5/2023.
- AYM, Hüseyin Ünal Başvurusu, Başvuru Numarası: 2017/24715, Karar Tarihi: 20.9.2018.
- AYM, Icon Tekstil Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/10467, Karar Tarihi: 16.6.2022.
- AYM, İbrahim Oğuz ve diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/5926, 6.10.2015.

- AYM, İbrahim Sözer ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2016/10425, Karar Tarihi: 4.4.2019.
- AYM, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Başvuru No: 2013/1430, Karar Tarihi: 21.11.2013.
- AYM, İhsan Vurucuoğlu Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/539, Karar Tarihi: 16.5.2013.
- AYM, İhsan Yaşar ve Engin Basın Yayın Sanayi Ticaret Ltd. Şti Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/17768, Karar Tarihi: 16.11.2023
- AYM, İlhan Gökhan Başvurusu, Başvuru Numarası: 2017/27957, Karar Tarihi: 9.9.2020.
- AYM, İlyas Yılmaz Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/1927, Karar Tarihi: 22.3.2018.
- AYM, İoanis Maditinos Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/9880, Karar Tarihi: 8.5.2019.
- AYM, İskenderun Demir ve Çelik A.Ş. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/941, Karar Tarihi: 25.10.2018.
- AYM, İslam Şahin Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/7280, 21/1/2016.
- AYM, İsmet Sarıcı Başvurusu, Başvuru Numarası: 2012/1304, Karar Tarihi: 25.2.2015.
- AYM, Josef Asboth Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/6484, Karar Tarihi: 31/3/2016.
- AYM, Kadim Yılmaz ve Muhammet Ali Yılmaz Başvurusu, Başvuru Numarası: 2020/6780, 28/2/2024.
- AYM, Kadir Çakar Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/18908, Karar Tarihi: 21.03.2018.
- AYM, Kamil Darbaz ve GMO Yapı Grup End. San. Tic. Ltd. Şti. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/12563, Karar Tarihi: 24.05.2018.
- AYM, Kasım Zengin ve Gün Matbaacılık Reklam Film Basın Yayın Tanıtım Sanayi Ticaret Ltd. Şti., Başvuru Numarası: 2018/15905, Karar Tarihi: 16.11.2023.
- AYM, Kemal Yeler ve Ali Arslan Başvurusu, Başvuru Numarası: 2012/636, Karar Tarihi: 15.4.2014.
- AYM, Kenan Ekşi Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1262, Karar Tarihi: 9.9.2015.
- AYM, Kenan Fiş Başvurusu, Başvuru Numarası: 2022/74387, Karar Tarihi: 18/4/2024.
- AYM, Kenan Yıldırım ve Turan Yıldırım Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/711, Karar Tarihi: 3.4.2014.

- AYM, Kırca Mühendislik İnş. Turz. Tic. ve San. A.Ş. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/6241, Karar Tarihi: 29.9.2016.
- AYM, Kuddis Büyükkallı Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/3942, Karar Tarihi: 5.10.2017.
- AYM, Kübra Yıldız ve Diğerleri Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2018/32734, Karar Tarihi: 28/7/2022.
- AYM, Mahmut Duran ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/11441, 1.2.2017.
- AYM, Mahmut Duran ve diğerleri, Başvuru: No: 2014/11441, Karar Tarihi: 1.2.2017.
- AYM, Mahmut Koç Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/1724, Karar Tarihi: 1/2/2017.
- AYM, Mahmut Üçüncü Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/1017, Karar Tarihi: 13.7.2016.
- AYM, Mehdi Gholizadeh Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/19633, Karar Tarihi: 18.1.2022.
- AYM, Mehmet Akdoğan ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru No: 2013/817, Karar Tarihi: 19.12.2013.
- AYM, Mehmet Akif Afşar ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2016/7466, Karar Tarihi: 25/5/2022.
- AYM, Mehmet Ali Aslan Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/2429, 30.3.2016.
- AYM, Mehmet Anduse Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/6821, Karar Tarihi: 3.2.2016.
- AYM, Mehmet Arif Madenci Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/13916, Karar Tarihi: 12.1.2017.
- AYM, Mehmet Arslantaş Başvurusu, Başvuru Numarası: 2016/1570, Karar Tarihi: 28.5.2019.
- AYM, Mehmet Doğan Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2014/8875, Karar Tarihi: 7.6.2018.
- AYM, Mehmet Emin Öztekin, Başvuru Numarası: 2016/58283, Karar Tarihi: 29.5.2019.
- AYM, Mehmet Güven Ulusoy Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2013/1013, Karar Tarihi: 2/7/2015.
- AYM, Mehmet Harman Başvurusu, Başvuru Numarası: 2017/34154, Karar Tarihi: 3.7.2019.
- AYM, Mehmet Hocaoğlu Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/3207, Karar Tarihi: 15.10.2015.

- AYM, Mehmet Koca Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/19791, Karar Tarihi: 19.12.2017.
- AYM, Mehmet Memiş Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/5380, Karar Tarihi: 30.10.2018.
- AYM, Mehmet Murat İskenderoğlu Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/18088, 20.7.2023.
- AYM, Mehmet Raşit Ergun Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/29881, Karar Tarihi: 13/4/2023.
- AYM, Mehmet Salih Baltacı Başvurusu, Başvur Numarası: 2017/14768, Karar Tarihi: 27.11.2019.
- AYM, Mehmet Savni Kafadaroğlu Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/5996, Karar Tarihi: 15.10.2014.
- AYM, Mehmet Şentürk Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/13478, Karar Tarihi: 25.7.2017.
- AYM, Mehmet Baransu Başvurusu (2), Başvuru Numarası: 2015/7231, 17.5.2016, para. 64-78.
- AYM, Melahat Altın ve Filiz Freifrau Von Thermann Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/11408, Kara Tarihi: 8/12/2016.
- AYM, Mohamed Kashet ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/17659, Karar Tarihi: 20.6.2019.
- AYM, Muhammet Ali Yılmaz ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/8403, 10/10/2019.
- AYM, Muharrem Pınarbaşı Başvurusu, Başvuru Numarası: 2020/91, 4/10/2023.
- AYM, Muhterem Turan Başvurusu, Başvuru Numarası: 2022/78020, Karar Tarihi: 18.4.2024.
- AYM, Mukadder Sağlam ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru No: 2013/2511, Karar Tarihi: 22.1.2015.
- AYM, Murat Çevik Başvurusu (2), Başvuru Numarası: 2013/3244, Karar Tarihi: 7.7.2015.
- AYM, Murat Haliç Başvurusu, Başvuru Numarası: 2017/24356, Karar Tarihi: 8/7/2020.
- AYM, Murat İslamoğlu Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/614, Karar Tarihi: 25.6.2014.
- AYM, Mustafa Asiler Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/3578, Karar Tarihi: 25.2.2015.
- AYM, Mustafa Ateşoğlu ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1178, Karar Tarihi: 5.11.2015.

- AYM, Mustafa Duman Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/19177, Karar Tarihi: 19.2.2019.
- AYM, Mustafa Taş Başvurusu, Başvuru Numarası: 2017/23968, Karar Tarihi: 31.10.2018.
- AYM, Muzaffer Gölen Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/3430, Karar Tarihi: 10.6.2015.
- AYM, Müge Polatkan ve Polkim Kimya San. Tic. Ltd. Şti. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/6564, Karar Tarihi: 4/2/2016.
- AYM, Mülayim Vural ve Ramazan Vural Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1675, Karar Tarihi: 18.09.2014.
- AYM, Nagihan Beken Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/9998, Karar Tarihi: 12.7.2016.
- AYM, Narsan Plastik San. Tic. Ltd. Şti. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/6842, Karar Tarihi: 20.4.2016.
- AYM, Nazif Kılıç Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/5162, Karar Tarihi: 15.6.2016.
- AYM, Nazmiye Akman Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1012, Karar Tarihi: 16/4/2013.
- AYM, Nebahat Tanrıverdi Başvurusu, Başvuru Numarası: 2012/1313, Karar Tarihi: 06.03.2014.
- AYM, Necati Gündüz ve Recep Gündüz Başvurusu, Başvuru Numarası: 2012/1027, Karar Tarihi: 12.2.2013.
- AYM, Necmiye Çiftçi ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1301, Karar Tarihi: 30.12.2014.
- AYM, Nesrin Kılıç Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/772, Karar Tarihi: 7.11.2013.
- AYM, Nevin Arslan Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/16564, Karar Tarihi: 27/2/2024.
- AYM, Nevriye Kuruç Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2021/58970, Karar Tarihi: 5/7/2022, para. 112.
- AYM, Nihal Soydan Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/3112, 23/1/2019, para. 39-40;
- AYM, Novartis Ag Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/11867, Karar Tarihi: 14/11/2018.
- AYM, Nuray Işık Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/7561, Karar Tarihi: 28.9.2016.

- AYM, Nurcan Yolcu Başvurusu (GK), Başvuru No: 2013/9880, Karar Tarihi: 11/11/2015.
- AYM, Nurdan Erkan ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/311, Karar Tarihi: 14.9.2017.
- AYM, Nuri Onay Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/2991, Karar Tarihi: 30.10.2018.
- AYM, Nurten Kökcü Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/15241, Karar Tarihi: 19/7/2017.
- AYM, Nusrat Külâh Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/6151, Karar Tarihi: 21.04.2016.
- AYM, Ohannes Tomarcı Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/18992, Karar Tarihi: 28.6.2018.
- AYM, Onur Doğanay Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1977, 9/1/2014.
- AYM, Onur Tur Uluslararası Nakliyat Ltd. Şti. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/947, Karar Tarihi: 15.11.2018.
- AYM, Orhan Gürel Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/15358, Karar Tarihi: 24.5.2018.
- AYM, Orhan Sütü Başvurusu, Başvuru Numarası: 2017/31564, Karar Tarihi: 25.12.2018.
- AYM, Orhan Yüksel Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/604, Karar Tarihi: 10.12.2015, para. 57, 58;
- AYM, Osman Alkurt Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/9791, Karar Tarihi: 17.7.2014.
- AYM, Osman Bayrak Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/3803, Karar Tarihi: 25.2.2015.
- AYM, Osman Sandıkçı Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/6297, Karar Tarihi: 10/3/2016.
- AYM, Osman Ukav Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/12501, Karar Tarihi: 6.7.2017.
- AYM, Osman Yücel Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/4874, Karar Tarihi: 15.6.2016.
- AYM, Osmanoğlu İnşaat Eğitim Gıda Temizlik Hizmetleri petrol Ürünleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi Başvurusu, Başvuru Numarası. 201478649, Karar Tarihi: 15.2.2017.
- AYM, Ö.K. (GK), Başvuru Numarası: 2018/27526, Karar Tarihi: 14.9.2023.
- AYM, Ömer Bahar Başvurusu: 2014/4573, Karar Tarihi: 20.9.2017.

- AYM, Özden Tong ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/24411, Karar Tarihi: 10.05.2022.
- AYM, Özel Balat Or-Ahayim Musevi Hastanesi Vakfı Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/1323, Karar Tarihi: 3/11/2022.
- AYM, Özgür Güleç Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/11503, Karar Tarihi: 1.2.2017.
- AYM, Pabuç Giyim San. ve Tic. A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2020/20920, Karar Tarihi: 4.10.2023.
- AYM, Rabia Aydın ve Şerife Aksu Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/37136, Karar Tarihi: 28.12.2021.
- AYM, Ramazan Atay Başvurusu, Başvuru Numarası: 2017/26048, 29.1.2020.
- AYM, Ramazan İpek Başvurusu, Başvuru Numarası: 2012/1105, Karar Tarihi: 17.7.2014.
- AYM, Recep Tarhan ve Afife Tarhan Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/1546, Karar Tarihi: 2.2.2017.
- AYM, Refike Gündüz Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/30809, Karar Tarihi: 7.10.2021.
- AYM, Reis Otomotiv Ticaret ve Sanayi A.Ş. Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2015/6728, Karar Tarihi: 1.2.2018, para. 100;
- AYM, Rifat Algan Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/19138, Karar Tarihi: 22.2.2018.
- AYM, S.Ö. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/7087, Karar Tarihi: 18/9/2014.
- AYM, S.G., Başvuru Numarası: 2018/25664, Karar Tarihi: 18.1.2022.
- AYM, Saadet Esin Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/18103, Karar Tarihi: 26.10.2017.
- AYM, Sabahat Günindi Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/15204, Karar Tarihi: 9.6.2021.
- AYM, Sabri Uhrağ Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2017/34596, Karar Tarihi: 29.12.2020.
- AYM, Sabriye Yürekli ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/7115, 22/09/2016.
- AYM, Sade Safa Önal Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/15232, Karar Tarihi: 8/3/2017.
- AYM, Sadettin Ekiz Başvurusu, Başvuru Numarası: 2016/9364, Karar Tarihi: 9.5.2019.

- AYM, Samandağ Vakıflı Köyü Ermeni Ortodoks Kilisesi Vakfı Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2018/9214, 27/10/2022.
- AYM, Sanasaryan Vakfı Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/6264, 3/11/2022.
- AYM, İsmail Sarıtaş Başvurusu, Başvuru Numarası: 2017/21889, Karar Tarihi: 28/1/2020.
- AYM, İsmail Sarıtaş Başvurusu, Başvuru Numarası: 2017/21889, Karar Tarihi: 28/1/2020.
- AYM, Sedat Haspolat Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/12849, 20/7/2017.
- AYM, Sedat Şanlı Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/6812, Karar Tarihi: 3.7.2019.
- AYM, Sefa Koşar Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/18352, Karar Tarihi: 10/5/2018.
- AYM, Selahattin Turan Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/11410, Karar Tarihi: 22.6.2017.
- AYM, Selçuk Emiroğlu Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/5660, Karar Tarihi: 20.3.2014.
- AYM, Selma Arıcan Başvurusu, Başvuru Numarası. 2013/7841, Karar Tarihi: 21.05.2015.
- AYM, Selman Kapan ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/7302, Karar Tarihi: 20/4/2016.
- AYM, Sertaç Malik Eskişehirli Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/5659, Karar Tarihi: 20.7.2017.
- AYM, Sevim Akat Ekşi Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/2187, Karar Tarihi: 19/12/2013.
- AYM, Seyfettin Aktaş Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/15272, Karar Tarihi: 14.12.2023.
- AYM, Siman Üstün Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/3026, Karar Tarihi: 13.1.2022.
- AYM, Sina Aziz Manastırı ve Başpiskoposluğu (Tur-U Sina Manastırı) Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2018/26955, 14/12/2022.
- AYM, Songül Akça ve Diğerleri Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2015/2401, 19/7/2018.
- AYM, Sultan Tokay ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1122, Karar Tarihi: 26.6.2014.
- AYM, Surp Gazar Ermeni Katolik Mihitaryan Mihitarist Mektebi Vakfı Başvurusu, Başvuru Numarası: 2019/17098, 16/11/2022.

- AYM, Suzi Alyüz Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/679, Karar Tarihi: 20.4.2016.
- AYM, Süleyman Başmeydan (GK), Başvuru Numarası: 2015/6164, Karar Tarihi: 20.06.2019.
- AYM, Süleyman Oktay Uras ve Sevtap Uras Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/11994, Karar Tarihi: 9.3.2017, para. 78-82.
- AYM, Süleyman Üstün Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/6767, Karar Tarihi: 4.2.2016.
- AYM, Şaban Kurt Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/25857, Karar Tarihi: 14/9/2022.
- AYM, Şenal Haylaz Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/3457, Karar Tarihi: 25.2.2015;
- AYM, Şenal Haylaz Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/3457, Karar Tarihi: 25.2.2015.
- AYM, Şerafettin Eken ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1902, Karar Tarihi: 24/6/2015.
- AYM, Şevket Karataş Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2015/12554, Karar Tarihi: 25.10.2018.
- AYM, Şükran Çopuraslan Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/4695, Karar Tarihi: 14.9.2017.
- AYM, Tahsin Erdoğan Başvurusu, Başvuru Numarası: 2012/1246, Karar Tarihi: 6.2.2014.
- AYM, Tam Petrol Ürünleri Alım Satım Ltd. Şti. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/2131, 10.6.2015.
- AYM, Tasfiye Halinde Türk Ticaret Bankası A.Ş. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1665, Karar Tarihi: 10/6/2015.
- AYM, Tevfik Baltacı Başvurusu, Başvuru No: 2013/8074, Karar Tarihi: 9/3/2016.
- AYM, Tevfik İlker Akçam Başvurusu, Başvuru Numarası: 2018/9074, Karar Tarihi: 3.7.2019.
- AYM, Tuğba Arslan Başvurusu (GK), Başvuru No: 2014/256, Karar Tarihi: 25/6/2014.
- AYM, Turgay Kılıç Başvurusu, Başvuru Numarası: 2020/21022, Karar Tarihi: 14.12.2023.
- AYM, Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. Başvurusu (4), Başvuru Numarası: 2017/36186, Karar Tarihi: 28.12.2022.
- AYM, Tülay Şahin Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1568; Karar Tarihi: 8.5.2014.

- AYM, Türk Pediatrik Onkoloji Grubu Derneği Başvurusu, Başvuru Numarası: 2012/95, Karar Tarihi: 25.12.2012, para. 21.
- AYM, Türkan Bal Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2013/6932, 6/1/2015.
- AYM, Türkan Poyraz Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/15388, Karar Tarihi: 13.09.2018.
- AYM, Türkiye Emekliler Derneği Başvurusu, Başvuru No: 2012/1035, Karar Tarihi: 17.7.2014.
- AYM, Türkiye İş Bankası A.Ş. Başvurusu (GK), Başvuru No: 2014/6192, Karar Tarihi: 12.11.2014.
- AYM, Uğur Çelik Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/20244, Karar Tarihi: 15/6/2016.
- AYM, Uğur Ziyaretli Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/5724, Karar Tarihi: 15/2/2017.
- AYM, Üçgen Nakliyat Ticaret Ltd. Şti. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/845, Karar Tarihi: 20/11/2014.
- AYM, Ülkü Tunca ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2012/928, Karar Tarihi: 11.12.2014.
- AYM, Ümit Keskin Başvurusu, Başvuru Numarası: 2020/17951, 17/4/2024.
- AYM, Ümmü Çakır Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/18918, Karar Tarihi: 28.11.2018.
- AYM, Varvara Arnavut Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/7538, Karar Tarihi: 13/9/2017.
- AYM, Veysel Kara Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/12139, Karar Tarihi: 5.10.2017.
- AYM, Veysi Ado Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2022/100837, Karar Tarihi: 27/4/2023.
- AYM, Vildan Utku Atalay Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/4812, Karar Tarihi: 7.2.2019.
- AYM, Vural Akyıldırım Başvurusu, Başvuru Numarası: 2020/18814, 19/10/2023.
- AYM, Y.T. Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2016/22418, Karar Tarihi: 30/5/2019.
- AYM, Yasemin Mutlu Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1426, Karar Tarihi: 25.3.2014.
- AYM, Yaşar Çoban (GK), Başvuru Numarası: 2014/6673, Karar Tarihi: 25/7/2017, para. 65.

- AYM, Yaşar Yılmaz Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/6183, Karar Tarihi: 19/11/2014.
- AYM, Yedikule Surp Pırgıç Ermeni Hastanesi Vakfı Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2018/25252, 27/10/2022.
- AYM, Yeşim Bullock Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/13223, Karar Tarihi: 20.9.2017.
- AYM, Yeter Deri Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2015/8867, Karar Tarihi: 21.2.2019.
- AYM, Yosif Lindiridi ve Manol Lindiridi Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/2058, Karar Tarihi: 25/6/2015.
- AYM, Yunis Ağlar Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/1239, Karar Tarihi: 20.3.2014.
- AYM, Zafer Öztürk Başvurusu, Başvuru No: 2012/51, Karar Tarihi: 25.12.2012.
- AYM, Zekiye Şanlı Başvurusu, Başvuru Numarası: 2012/9311, Karar Tarihi: 26.6.2014.
- AYM, Zeycan Yedigöl Başvurusu (GK), Başvuru Numarası: 2013/1566, Karar Tarihi: 10/12/2015.
- AYM, Zeynel Temel Kangal Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/5049, Karar Tarihi: 28.5.2014.
- AYM, Züliye Öztürk Başvurusu, Başvuru No: 2014/1734, Karar Tarihi: 14/9/2017.
- AYM, E.1976/38, K.1976/46, 12/10/1976.
- AYM, E.1986/11, K.1986/26, 4/11/1986.
- AYM, E.1988/34, K.1989/26, 21/6/1989.
- AYM, E.1989/11, K.1989/48, 12/12/1989.
- AYM, E.1991/9, K.1991/36, 8/10/1991.
- AYM, E.1996/15, K.1996/34, 23/9/1996.
- AYM, E.1997/62, K.1998/52, 16/9/1998;
- AYM, E.2000/42, K.2001/361, 10.12.2001,
- AYM, E.2000/42, K.2001/361, 10.12.2001.
- AYM, E.2002/112, K.2003/33, 10/4/2003.
- AYM, E.2004/14, K.2004/84,23/6/2004.
- AYM, E.2003/33, K.2004/101, 15/7/2004.
- AYM, E.2006/111, K.2006/112, 15.12.2006.
- AYM, E.2004/25, K.2008/42, 17/1/2008.

- AYM, E.2006/142, K.2008/148, 24.9.2008.
- AYM, E.2008/58, K.2011/37, 10/2/2011.
- AYM, E.2009/47, K.2011/51, 17/3/2011.
- AYM, E.2009/63, K.2011/66, 14/4/2011.
- AYM, E.2009/39, K.2011/68, 28/4/2011.
- AYM, E.2009/86, K.2011/70, 28/4/2011.
- AYM, E.2009/31, K.2011/77, 12.5.2011.
- AYM, E.2009/9, K.2011/103, 16/6/2011.
- AYM, E.2010/62, K.2011/175, 29/12/2011.
- AYM, E.2010/30, K.2012/7, 19/1/2012.
- AYM, E.2011/59, K.2012/34, 1/3/2012.
- AYM, E.2011/111, K.2012/56, 11/4/2012;
- AYM, E.2011/58, K.2012/70, 17/5/2012.
- AYM, E.2010/83, K.2012/169, 1/11/2012.
- AYM, E.2012/102, K.2012/207, 27/12/2012.
- AYM, E.2013/39, K.2013/65, 22.5.2013.
- AYM, E.2013/104, K.2014/96, 22/5/2014.
- AYM, E.2013/95, K.2014/176, 13/11/2014.
- AYM, E.2014/177, K.2015/49, 14/5/2015.
- AYM, E.2014/176, K.2015/53, 27/5/2015.
- AYM, E.2015/39, K.2015/62, 1.7.2015.
- AYM, E.2016/13, K.2016/127, 22/6/2016.
- AYM, E.2017/24, K.2017/112, 14/6/2017.
- AYM, E.2016/196, K.2018/34, 28/3/2018.

3. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

- AİHK, Agis Antoniadou/Birleşik Krallık, Başvuru No. 15434/89, 15.02.1990.
- AİHM, AGOSI/Birleşik Krallık, Başvuru No: 9118/80, 24/1/1986.
- AİHM, Air Canada/Birleşik Krallık, Başvuru No: 18465/91, 5/5/1995.
- AİHK, Aires/Portekiz, Başvuru No. 21775/93, 25.05.1995.
- AİHM, Beneficio Cappella Paolini/San Marino, Başvuru No: 40786/98, 13/7/2004.

- AİHM, Burdov/Rusya, Başvuru No: 59498/00, 7.5.2002.
- AİHM, AGOSI/Birleşik Krallık, Başvuru No: 9118/80, 24/10/1986.
- AİHM, Agrotexim ve diğerleri/Yunanistan, Başvuru No: 14807/89, 24/10/1995.
- AİHM, Airey/İrlanda, Başvuru No: 6289/73, 9.10.1979.
- AİHM, Aka/Türkiye, Başvuru No: 19639/92, 23/12/1998.
- AİHM, Akkuş/Türkiye, Başvuru No: 19263/92, 9/7/1997.
- AİHM, Ališić ve diğerleri/Bosna Hersek, Hırvatistan, Sırbistan, Slovenya ve Makedonya Cumhuriyeti (BD), Başvuru No: 60642/08, 16.7.2014.
- AİHM, Almeida Garrett, Mascarenhas Falcao ve Diğerleri/Portekiz, Başvuru No: 29183/96-30229/96, 11/1/2000.
- AİHM, Amat-G Ltd. ve Mebaghishvili/Gürcistan, Başvuru No: 2507/03, 27/9/2005.
- AİHM, Anat ve Diğerleri/Türkiye, Başvuru No: 37899/04, 26.4.2011.
- AİHM, Andrejeva/Letonya (BD), Başvuru No: 55707/00, 18.2.2009.
- AİHM, Angelov/Bulgaristan, Başvuru No: 44076/98, 22/4/2004.
- AİHM, Anheuser-Busch Inc./Portekiz (BD), Başvuru No: 73049/01, 11.1.2007.
- AİHM, Ankarcrona/İsveç, Başvuru No: 35178/97, 27/6/2000.
- AİHM, Apostolidi ve diğerleri/Türkiye, Başvuru No: 45628/99, 27.3.2007.
- AİHM, Arabacı/Türkiye (KK), Başvuru No: 65714/01, 7/3/2002.
- AİHM, Arcuri ve diğerleri/İtalya (KK), Başvuru No: 52024/99, 5/7/2001.
- AİHM, Arıoğlu ve Diğerleri/Türkiye (KK), Başvuru No: 11166/05, 6/11/2012.
- AİHM, Arras ve Diğerleri/İtalya, Başvuru No: 17972/07, 14.2.2012.
- AİHM, Avyidi/Türkiye, Başvuru No: 22479/05, 16/7/2019.
- AİHM, Azienda Agricola Silverfunghi S.A.S. ve Diğerleri/İtalya, Başvuru No: 48357/07-52677/07-52687/07-52701/07, 24/6/2014.
- AİHM, Baş/Türkiye, Başvuru No: 49548/99, 24/6/2008.
- AİHM, Beneficio Cappella Paolini/Malta, Başvuru No: 40786/98, 13/7/2004.
- AİHM, Beyeler/İtalya (BD), Başvuru No: 33202/96, 5.1.2000.
- AİHM, Bimer S.A./Moldova, Başvuru No: 15084/03, 10/7/2007.
- AİHM, Bitto ve Diğerleri/Slovakya, Başvuru No: 30255/09, 28.1.2014.
- AİHM, Blečić/Hırvatistan (BD), Başvuru No: 59532/00, 8/3/2006.
- AİHM, Borzhonov/Rusya, Başvuru No: 18274/04, 22/1/2009.

- AİHM, Bozcaada Kimisis Teodoku Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı/Türkiye (KK), Başvuru No: 22522/03, 9.12.2008.
- AİHM, Bölükbaş ve diğerleri/Türkiye, Başvuru No: 29799/02, 9.2.2010.
- AİHM, Broniowski/Polonya (BD), Başvuru No. 31443/96, 22.6.2004.
- AİHM, Buffalo S.r.l. in Liquidation/İtalya, Başvuru No: 38746/97, 22/7/2004.
- AİHM, Bulves AD/Bulgaristan, Başvuru No: 3991/03, 22/1/2009.
- AİHM, Burdov/Rusya, Başvuru No: 59498/00, 7.5.2002.
- AİHM, Butler/Birleşik Krallık (KK), Başvuru No: 41661/98, 27/6/2002.
- AİHM, Cakarevic/Hırvatistan, Başvuru No: 48921/13, 26/4/2018.
- AİHM, Capital Bank AD/Bulgaristan, Başvuru No: 49429/99, 24.11.2005.
- AİHM, Carson ve diğerleri/Birleşik Krallık, Başvuru No: 42184/05, 16/3/2010.
- AİHM, Cassar/Malta, Başvuru No: 50570/13, 30/1/2018.
- AİHM, CDI Holding Aktiengesellschaft ve diğerleri/Slovakya (KK), Başvuru No: 37398/97, 18/10/2001.
- AİHM, Chassagnou ve diğerleri/Fransa (BD), Başvuru No: 25088/94-28331/95-28443/95, 29/4/1999.
- AİHM, Cindrić ve Bešlić/Hırvatistan, Başvuru No: 72152/13, 6/9/2016..
- AİHM, Clift/Birleşik Krallık, Başvuru No: 7205/07, 13/7/2010.
- AİHM, Çalık/Türkiye, Başvuru No: 3675/07, 31.8.2010.
- AİHM, D.H. ve diğerleri/Çek Cumhuriyeti, Başvuru No: 57325-00, 13/11/2007.
- AİHM, Darby/İsveç, Başvuru No: 11581/85, 23/10/1990.
- AİHM, Denev/İsveç, Başvuru No: 12570/86, 18/1/1989.
- AİHM, Denimark Ltd/Birleşik Krallık, Başvuru No: 37660/97, 26.9.2000.
- AİHM, Denisova ve Moiseyeva/Rusya, Başvuru No:16903/03, 1/4/2010.
- AİHM, Depalle/Fransa, Başvuru No. 334044/22, 29.3.2010.
- AİHM, Devocioğlu/Türkiye, Başvuru No: 17203/03, 13/11/2008.
- AİHM, Dildirim ve Diğerleri/Türkiye, Başvuru No: 42927/10, 12.3.2013.
- AİHM, Dimitrova ve diğerleri/Bulgaristan (KK), Başvuru No: 54833/07, 3.11.2016.
- AİHM, Dimitrov-Kazakov/Bulgaristan, Başvuru No: 11379/03, 10/2/2011.
- AİHM, Dönmez ve Diğerleri/Türkiye (KK), Başvuru No: 19258/07, 30/1/2018.
- AİHM, Draon/Fransa (BD), Başvuru No: 1513/03, 6/10/2005.

- AİHM, Dürrü Mazhar Çevik ve Asuman Münire Çevik Dağdelen/Türkiye, Başvuru No: 2705/05, 14/4/2015.
- AİHM, Dzinic/Hırvatistan, Başvuru No: 38359/13, 17/5/2016.
- AİHM, Dzugayeva/Rusya, Başvuru No: 44971/04, 12/2/2013..
- AİHM, Ekdal ve Diğerleri/Türkiye, Başvuru No: 6990/04, 25/1/2011.
- AİHM, Eko-Elda Aveye/Yunanistan, Başvuru No: 10162/02, 09/03/2006.
- AİHM, Elia Srl/İtalya, Başvuru No: 37710/97, 2/8/2011.
- AİHM, Elif Kızıl/Türkiye, Başvuru No. 4601/06, 24/3/2020.
- AİHM, Eski Yunan Kralı ve Diğerleri/Yunanistan, Başvuru No: 25701/94, 23/11/2000.
- AİHM, F. Santos Lda. and Fachadas/Portekiz, Başvuru No: 49020/99, 19/11/2000.
- AİHM, Fabian/Macaristan (BD), Başvuru No: 78117/13, 5/9/2017.
- AİHM, Frizen/Rusya, Başvuru No: 52824/00, 24/3/2005.
- AİHM, Fuklev/Ukrayna, Başvuru No: 71186/01, 7.6.2005.
- AİHM, G.J./Lüksemburg, Başvuru No: 21156/93, 26/10/2000.
- AİHM, Gall/Macaristan, Başvuru No: 49570/11, 25/7/2013.
- AİHM, Gasus Dosier-und Fördertechnik GmbH/Hollanda, Başvuru No. 15375/89, 23.2.1995.
- AİHM, Gaygusuz/Avustralya, Başvuru No: 17371/90, 16/9/1996.
- AİHM, George Drosopoulos/Yunanistan (KK), Başvuru No: 40442/98, 7/12/2000.
- AİHM, Gereksar ve Diğerleri/Türkiye, B. No: 34764/05, 34786/05, 34800/05, 34811/05, 1/2/2011.
- AİHM, Gratzinger ve Gratzingerova/Çek Cumhuriyeti, Başvuru No. 39794/98, 10.7.2002.
- AİHM, Guberina/Hırvatistan, Başvuru No: 23682/13, 22.3.2016.
- AİHM, Guisso-Gallisay/İtalya (BD), Başvuru No: 58858/00, 22/12/2009.
- AİHM, Güleç ve Armut/Türkiye, Başvuru No: 25/969/09, 16/11/2010.
- AİHM, Günaydın Turizm ve İnşaat Ticaret A.Ş./Türkiye, Başvuru No: 71831/01, 2.6.2009.
- AİHM, Gürtaş Yapı Ticaret ve Pazarlama A.Ş./Türkiye, Başvuru No: 40896/05, 7/7/2015.
- AİHM, H.R./Almanya, Başvuru No: 17750/91, 30.6.1992.
- AİHM, Hakan Arı/Türkiye, Başvuru No: 13331/07, 11/1/2011.

- AİHM, Halil Göçmen/Türkiye, Başvuru No: 24883/07, 12/11/2013.
- AİHM, Hamalainen/Finlandiya, Başvuru No: 37359/09, 16/7/2014.
- AİHM, Hentrich/Fransa, Başvuru No. 13616/88, 22.0.1994.
- AİHM, Hingitaq 53 ve Diğerleri/Danimarka (KK), Başvuru No: 18584/04, 12/1/2006.
- AİHM, Hoare/Birleşik Krallık (KK), Başvuru No: 16261/08, 12/4/2011.
- AİHM, Hüseyin Kaplan/Türkiye, Başvuru No: 24508/09, 1/10/2013.
- AİHM, Iatridis/Yunanistan (BD), Başvuru No. 31107/96, 25.3.1999.
- AİHM, Inze/Avusturya, Başvuru No: 8695/79, 28/10/1987.
- AİHM, Islamic Republic of Iran Shipping Lines/Türkiye, Başvuru No: 40998/98, 13.12.2007.
- AİHM, İlhan/Türkiye (BD), Başvuru No: 22277/93, 27/6/2000.
- AİHM, İpseftel/Türkiye, Başvuru No: 18638/05, 26.5.2015.
- AİHM, J.A. Pye (Oxford) Ltd And J.A. Pye (Oxford) Land Ltd./Birleşik Krallık, Başvuru No: 44302/02, 30/7/2007.
- AİHM, J.R./Almanya, Başvuru No: 22651/93, 18.10.1995.
- AİHM, Jahn ve diğerleri/Almanya (BD), Başvuru No: 46720/99, 72203/01, 72552/01, 30/6/2005.
- AİHM, James ve Diğerleri/Birleşik Krallık, Başvuru No: 8793/79, 21.2.1986.
- AİHM, Jantner/Slovakya, Başvuru No: 39050/97, 4.3.2003.
- AİHM, Joannou/Türkiye, Başvuru No: 53240/14, 12/12/2017.
- AİHM, Jucys/Litvanya, Başvuru No. 5457/03, 8.1.2008.
- AİHM, Jucys/Litvanya, Başvuru No: 5457/03, 8/1/2008.
- AİHM, Kadir Gündüz/Türkiye (KK), Başvuru No: 50253/99, 18.10.2007.
- AİHM, Karaman/Türkiye, Başvuru No: 6489/03, 15.1.2008.
- AİHM, Karibu Vakfı/Norveç, Başvuru No: 2317/20, 10.11.2022.
- AİHM, Katikaridis/Yunanistan, Başvuru No: 19385/92, 15.11.1996.
- AİHM, Keçecioglu ve diğerleri/Türkiye, Başvuru No: 37546/02, 8.4.2008.
- AİHM, Kemmache/Fransa, Başvuru No: 14992/89, 2/11/1993.
- AİHM, Keriman Tekin ve diğerleri/Türkiye, Başvuru Numarası: 22035/10, 15/11/2016.
- AİHM, Khachatryan/Ermenistan, Başvuru No: 31761/04, 1.12.2009.

- AİHM, Khodorkovskiy and Lebedev/Rusya, Başvuru No: 11082/06, 13772/05, 25/7/2013.
- AİHM, Kjartan Asmundsson/İzlanda, Başvuru No: 60669/00, 12/10/2004.
- AİHM, Klein/Avusturya, Başvuru No. 57028/00, 3.3.2011.
- AİHM, Konstantin Stefanov/Bulgaristan, Başvuru No. 35399/05, 27.10.2015.
- AİHM, Kopecký/Slovakya, Başvuru No: 44/912/98, 28.9.2004.
- AİHM, Kotov/Rusya (BD), Başvuru No: 54522/00, 3.4.2012.
- AİHM, Koua Poirrez/Fransa, Başvuru No: 40892/98, 30/9/2003.
- AİHM, Krstić/Sırbistan, Başvuru No: 45394/06, 10.12.2013.
- AİHM, Kuznetsova/Rusya (BD), Başvuru No: 67579/01, 7/6/2007.
- AİHM, Lekic/Slovenya (BD), Başvuru No. 36480/07, 11/12/2018.
- AİHM, Lenzing AG/Birleşik Krallık, Başvuru No: 38817/97, 9/9/1998.
- AİHM, Lihtenştayn Prensi Hans-Adam II/Almanya (BD), Başvuru No: 42527/98, 12/7/2011.
- AİHM, Lindheim ve Diğerleri/Norveç, Başvuru No: 13221/08, 12.6.2012.
- AİHM, Lithgow ve Diğerleri/Birleşik Krallık (GK), Başvuru No: 9006/80, 9262/81, 9263/81, 9265/81, 9266/81, 9313/81, 9405/81, 8/7/1986, 8.7.1986.
- AİHM, Maggio ve diğerleri/İtalya, Başvuru No: 46286/09, 52851/08, 53727/08, 31/5/2011.
- AİHM, Malhous/Çek Cumhuriyeti (BD), Başvuru No:33071/96, 13.12.2000.
- AİHM, Malone/İngiltere, Başvuru No:8691/79, 2.8.1984.
- AİHM, Maltzan ve Diğerleri/Almanya (KK), Başvuru No: 71916/01, 71917/01, 10260/02, 2.3.2005.
- AİHM, Maurice/Fransa (BD), Başvuru No: 11810/03, 6.10.2005.
- AİHM, Megadat.com SRL/Moldova, Başvuru No: 21151/04, 8/4/2008.
- AİHM, Mehmet Yolcu/ Türkiye, Başvuru No: 33200/05, 15.11.2012.
- AİHM, Mehmet Altunay/Türkiye (KK), Başvuru No: 42936/07, 17/4/2012.
- AİHM, Mellacher ve Diğerleri/Avusturya, Başvuru No: 10522/83, 11011/84; 11070/84, 19.12.1989.
- AİHM, Melnychuk/Ukrayna (KK), Başvuru No: 28743/03, 5.7.2005.
- AİHM, Meltex Ltd. ve Mesrop Movsesyan/Ermenistan, Başvuru No: 32283/04, 17/6/2008.

- AİHM, Microintellect Ood/Bulgaristan, Başvuru No: 34129/03, 4/3/2014.
- AİHM, Mika/Avusturya, Başvuru. No: 26560/95, 26.6.1996.
- AİHM, Moskal/Polonya, Başvuru No: 10373/05, 15.9.2009.
- AİHM, Motais de Narbonne/Fransa, Başvuru No: 48161/99, 2.7.2002.
- AİHM, N.A. ve diğerleri/Türkiye, Başvuru No: 37451/97, 11.10.2005.
- AİHM, N.K.M/Macaristan, Başvuru No. 66529/21, 14/5/2013.
- AİHM, Nacaryan ve Deryan/Türkiye, Başvuru No: 19558/02-27904/02, 8.1.2008.
- AİHM, Nane ve diğerleri/Türkiye, Başvuru No: 41192/04, 24.11.2009.
- AİHM, Nastou/Yunanistan (No. 2), Başvuru No: 16163/02, 15/7/2005.
- AİHM, Nitecki/Polonya, Başvuru No: 65653/01, 21.3.2002.
- AİHM, Nosov/Rusya (KK), Başvuru No: 30877/02, 20/10/2005.
- AİHM, OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos/Rusya, Başvuru No: 14902/04, 20.9.2011.
- AİHM, Olbertz/Almanya (KK), Başvuru. No: 37592/97, 25.5.1999.
- AİHM, Olczak/Polonya (KK), Başvuru No: 30417/96, 7/10/2002.
- AİHM, Osman Yaşar Dışlıoğlu ve Diğerleri/Türkiye (KK), Başvuru No: 39149/04, 11/12/2012.
- AİHM, Öneriyıldız/Türkiye, Başvuru No. 48939/99, 30.11.2004.
- AİHM, Özden/Türkiye, Başvuru No:11841/02, 3.5.2007.
- AİHM, Pancenko/Letonya, Başvuru No:40772/98, 28.10.1999.
- AİHM, Papachelas/Yunanistan, Başvuru No: 31423/96, 25.3.1999.
- AİHM, Papamichalopoulos ve diğerleri/Yunanistan, Başvuru No: 14556/89, 24/6/1993.
- AİHM, Phillips/Birleşik Krallık, Başvuru No: 41087/98, 5/7/2001.
- AİHM, Pichkur/Ukrayna, Başvuru No: 10441/06, 7/11/2013
- AİHM, Pincová ve Pinc/Çek Cumhuriyeti, Başvuru No: 36548/97, 5/11/2002.
- AİHM, Pine Valley Developments Ltd. ve diğerleri/İrlanda, Başvuru No: 12742/87, 29/11/1991.
- AİHM, Platakou/Yunanistan, Başvuru No: 83460/97, 11.1.2001.
- AİHM, Plechanow/Polonya, Başvuru No: 22279/04, 7/7/2009.
- AİHM, Poiss/Avusturya, Başvuru No: 9816/82, 23/4/1987.

- AİHM, Prince Hans-Adam II Of Liechtenstein/Almanya, Başvuru No: 42527/98, 12/7/2001.
- AİHM, R.Sz./Macaristan, Başvuru No. 41838/11, 02.07.2013.
- AİHM, R&L, SRO ve Diğerleri/Çek Cumhuriyeti, Başvuru No. 37926/05, 25784/09, 36002/09, 44410/09 ve 65546/09, 3.10.2014.
- AİHM, Radio France ve Diğerleri/ Fransa, Başvuru No: 53984/00, 30.3.2004.
- AİHM, Raimondo/İtalya, Başvuru No: 12954/87, 22/2/1994.
- AİHM, Rasmussen/Danimarka, Başvuru No: 8777/79, 28/11/1984.
- AİHM, Riela ve diğerleri/İtalya (KK), Başvuru No: 52439/99, 4/9/2001.
- AİHM, Rimer ve diğerleri/Türkiye, Başvuru No: 18257/04, 10.3.2009.
- AİHM, Rosenzweig And Bonded Warehouses Ltd./Polonya, Başvuru No: 51728/99, 28/7/2005.
- AİHM, Rumpf/Almanya, Başvuru No. 46344/06, 2.9.2010.
- AİHM, SA Dangeville/Fransa, Başvuru No: 36677/97, 16.4.2002.
- AİHM, Saccocia/Avusturya, Başvuru No: 69917/01, 18/12/2008.
- AİHM, Saghinadze/Gürcistan, Başvuru No: 18768/05, 27.5.2010.
- AİHM, Saint Vincent De Paul Şefkat Rahibeleri Birliği/Türkiye (KK), Başvuru No: 19579/07, 27/1/2015.
- AİHM, Sarıca ve Dilaver/Türkiye, Başvuru No: 11765/05, 27/5/2010.
- AİHM, Sarısoy ve diğerleri/Türkiye (KK), Başvuru No: 21303/07, 14.10.2014.
- AİHM, Scordina/İtalya, Başvuru No:36813/97, 26/3/2006.
- AİHM, Sefine Baş/Türkiye, Başvuru No: 49548/99, 24/06/2008.
- AİHM, Serkov/Ukrayna, Başvuru No: 39766/05, 7/7/2011.
- AİHM, Shchokin/Ukrayna, Başvuru No: 23759/03, 37943/06, 14.10.2010
- AİHM, Smith Kline and French Laboratories Ltd/Hollanda (KK), Başvuru No: 12633/87, 4/10/1990.
- AİHM, Sovtransavto Holding/Ukrayna, Başvuru No. 48553/99, 25.07.2002.
- AİHM, Spacek, S.R.O./Çek Cumhuriyeti, Başvuru No: 26449/95, 9/11/1999.
- AİHM, Sporrong ve Lönnroth/İsveç (GK), Başvuru No: 7151/75-7152/75, 23/9/1982.
- AİHM, Stec ve Diğerleri/Birleşik Krallık (KK), Başvuru No:65731/01 ve 65900/01, 6/7/2005.

- AİHM, Stummer/Avusturya (BD), Başvuru No: 37452/02, 7/7/2011.
- AİHM, Sud Fondi SRL ve diğerleri/İtalya, Başvuru No: 75909/01, 20/1/2009.
- AİHM, Süzer ve Eksen Holding A.Ş./Türkiye, Başvuru No:6334/05, 23.10.2012.
- AİHM, Tanrıkulu/Türkiye, Başvuru No: 23763/94, 8/7/1999.
- AİHM, The National&Provincial Bulding Society, The Leeds Permanent Building Society and The Yorkshire Building Society/Birleşik Krallık, Başvuru No: 21319/93-21449/93-21675/93, 23/10/1997.
- AİHM, Tiryakioğlu/Türkiye, Başvuru Numarası: 24404/02 (KK), 13/5/2008.
- AİHM, Travers/İtalya, Başvuru No: 15117/89, 16/1/1995.
- AİHM, Tre Traktörer Aktiebolag/İsveç, Başvuru No: 10873/84, 7/7/1989.
- AİHM, Turgut ve Diğerleri/Türkiye, Başvuru No: 1411/03, 8/7/2008.
- AİHM, Usta/Türkiye (KK), Başvuru No: 32212/11, 27.11.2012.
- AİHM, Ünsped Paket Servisi San. ve Tic. A.Ş./Bulgaristan, Başvuru No: 3503/08, 13/1/2015.
- AİHM, Van Marle ve diğerleri/Hollanda (GK), Başvuru. No: 8543/79- 8674/79-8675/79-8685/79, 26.6.1986.
- AİHM, Varvara/İtalya, Başvuru No: 17475/09, 29/10/2013.
- AİHM, Veits/Estonya, Başvuru No: 12951/11, 15/1/2015.
- AİHM, Vistins ve Perepjolkins/Letonya (BD), Başvuru No: 71243/01, 25.10.2012.
- AİHM, Waldemar Nowakowski/Polonya, Başvuru No: 55167/11, 24/7/2012.
- AİHM, Wendenburg ve diğerleri/Almanya (KK), Başvuru No: 71630/01, 6.2.2003.
- AİHM, Wolfhard Koop-Automaten Goldene 7 GmbH & Co. KG/Almanya (KK), Başvuru No: 38070/97, 30/3/1999.
- AİHM, X ve diğerleri/Avusturya (BD), Başvuru No: 19010/07, 19/2/2013.
- AİHM, Y.S.P.E.H.V./ Türkiye (KK), Başvuru No: 25755/94, 9/4/1997.
- AİHM, Yagtzılar ve Diğerleri/Yunanistan, Başvuru No: 41727/98, 10/7/2002.
- AİHM, Yetiş/Türkiye, Başvuru No: 40349/05, 6/7/2010.
- AİHM, Ziya Çevik/Türkiye, Başvuru No: 19145/08, 21/6/2011.
- AİHM, Zuzane/Letonya (KK), Başvuru No: 33674/02, 21.5.2013.

Esra GÜNAY

Hâkim

AİLE HUKUKUNDA
GEÇİCİ HUKUKÎ HİMAYE
TEDBİRLERİ

2. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Aile Hukukunda Geçici Hukukî Himaye Tedbirleri

Esra Günay

Hukuk Yayınları Dizisi – 2274

İkinci Baskı : Ağustos, 2024

Birinci Baskı : Mayıs, 2018

ISBN : 978 – 605 – 264 – 935 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Acar, F. (2016). *Aile hukukumuzda aile konutu, mal rejimleri ve eşin yasal miras payı*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Aile hukuku*. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Failehukuku.org%2Fdokumanoku.asp%3Fid%3D25>, adresinden 13 Ekim 2014'te alınmıştır.
- Ailenin tanımı ve yapısı*. URL:<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.bizeozgu.com.tradresinden> 28 Şubat 2013'te alınmıştır.
- Akarca, M. (t.y.). *Çocukların ceza hukukundaki yeri ve çocukların korunması*. URL:<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.anayasa.gov.tr>, adresinden 16 Ekim 2014'te alınmıştır.
- Akil, C. (2012, Temmuz). Medenî muhakeme hukukunda değişiklik davası ve maddi hukuktaki görünüm biçimleri. *TAAD*, 3(10), s. 153-182.
- Akil, C.(2009). Medenî yargılama hukukunda mahkemelerce yapılan delil tespiti. *AÜHFD*, C. 58, S.1, s. 1-62.
- Akıntürk, T. ve Ateş, D. (2017). *Türk Medeni Hukuku Aile hukuku (20. Baskı)*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Akkaya, T. (2009). *Medenî usul hukukunda istinaf*, Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Akyüz, E. (2010). *Çocuk hukuku, çocukların hakları ve korunması (1. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Albayrak, H. (2013). *Medenî usul ve icra iflas hukukunda yaklaşık ispat*. Ankara: Yetkin Yayınları.

- Anıl, Y. Ş. (2008). *Boşanma sebebi olarak evlilik birliğinin temelinden sarsılması: Geçimsizlik*. Ankara: Beta Yayınevi.
- Aras, B. (2011). *Boşanma davalarında yargılama usulü ve aile mahkemeleri (2. Baskı)*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Arslan, A. S. (2010). Türk aile mahkemelerinin yapısı ve yargılama usulü. *Ankara Barosu Dergisi*, 68(1), 200.
- Arslan, R. ve Tanrıver, S. (2001). *Yargı örgütü hukuku (2. Baskı)*. Ankara: Yetkin Basım Yayın ve Dağıtım A.Ş.
- Ayan, S. (2004). *Evlilik birliğinin korunması (1. Baskı)*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği.
- Aytaç, M. (2001). Aile Ombudsmanlığı hakkında Avrupa Konseyi No. R(98) 1 Sayılı tavsiye kararı üzerine bir inceleme. *Adalet Dergisi*, (6), 22.
- Baktır, S., (2003). *Aile mahkemeleri*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Başözen, A. (2014). Güncel Yargıtay kararları ışığında ihtiyati tedbirlerde “yaklaşık ispat” ve “ihtimal” kavramı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan*, C. 16, Özel sayı, s. 653.
- Bayram, E. A. (2019). Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’ nun tedbir nafakasına dair 25.10.2018 tarihli ve 2017/2-1891 Esas, 2018/1577 Karar sayılı kararının değerlendirilmesi. *TBB Dergisi*, (144), 213.
- Belgesay, M. R. (1958). *Aile hayatı ve boşanma ve kaziyei muhkeme itirazi*. Ahmet Esat Arsebük’ün Aziz Hatirasına Armağan, Ankara.
- Beyazıt, Ö. ve Beyazıt, A. (t.y.). 4320 sayılı ailenin korunmasına dair kanun üzerine değerlendirmeler, s. 47. Psikiyatrik Sosyal Hizmetler. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fpsikiyatrisosyalhizmet.com>, adresinden 18 Ekim 2014’te alınmıştır.
- Bulut, H. (2007). *Aile hukukunda velayet, çocukla kişisel ilişki kurulması ve nafaka davaları*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.

- Bulut, H. ve Gürsoy, S. (2004). *Aile mahkemeleri uygulaması*. İstanbul: Vedat Yayıncılık.
- Büyükkay, Y. (2006). Yeni Türk Medenî Kanunu'nun 194. maddesinde yer alan aile konutuna ilişkin sınırlamanın hukukî niteliği, e-akademi Hukuk. *Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi*, (55).
- Ceylan, E. (2006, Ocak). *Türk ve İsviçre hukukunda boşanmanın hukukî sonuçları*. İstanbul: Beta Basım A.Ş.
- Çakın, A. (2007). *Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeniyle boşanma*. Ankara: Bilge Yayınevi.
- Çelikel, S. (2012). *Boşanmanın çocuklara ilişkin hukukî sonuçları*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Çiftçi, M. Ö. (2016). *Medenî yargılama hukukunda istinaf*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Demir, S. (2004). *Aile hukuku*. Ankara: Kartal Yayınevi.
- Dural, M., Öğüz, T. ve Gümüş, M. A. (2016). *Türk özel hukuku, c.III, Aile hukuku*. İstanbul: Filiz Yayınevi.
- Ercan, İ. (2014). Boşanma davalarında geçerli olan yargılama ilkeleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (SDÜHFD)*, Mihbir özel sayısı, C. 4, S. 2, s. 249-269.
- Ergün, Z. (2009). *Boşanma davaları (4. Baskı)*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Erişir, E. (2013). *Geçici hukukî korumanın temelleri ve ihtiyati tedbir türleri*, İstanbul: 12 Levha yayıncılık.
- Ermenek, İ. (2016). *İstinaf kanun yolu ve bölge adliye mahkemesinin inceleme sınırlarının kapsamı*, s. 5. www.taa.gov.tr adresinden 27.02.2017 tarihinde alınmıştır.
- Ermenek, İ. (2015). *Medenî usul hukukunda davaların birleştirilmesi ve ayrılması*, Ankara: Yetkin Yayınları.

- Ermenek, İ. (2009). *Medenî usul hukukunda davayı kabul*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Ertuğrul, N. ve Ertuğrul, T. (2011). *Uygulamada boşanma davaları (2. Baskı)*. Ankara: Yetkin Basımevi.
- Ertürk, E. (2005). *Nafaka davaları*. İstanbul, Kazancı Kitap Ticaret A. Ş.
- Feyzioğlu, N. F. (1986). *Aile hukuku (3. Baskı)*. İstanbul.
- Gençan, Ö. U. (2011). *Aile hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Gençan, Ö. U. (2013). *6100 sayılı HMK hükümlerine göre boşanma, tazminat ve nafaka hukuku (1. Baskı)*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Gençan, Ö. U. (2013). *Hukuk muhakemeleri kanunu yorumu*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Gönensay, A. S. (1937). *Aile hukuku kısım I: Karı koca*. İstanbul: Medenî Hukuk, C. II, s. 142.
- Gümüş, M. A. (2008). *Teoride ve uygulamada evliliğin genel hükümleri ve mal rejimleri (1. Baskı)*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Güneş, B. Geçici hukukî himaye tedbiri kararlarının kesin hüküm gücü üzerine (Prof. Dr. Michael Stürner'den çeviri), *Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan*. (2015). C. 1, Ankara: Yetkin yayınları, s. 350-372.
- Güven, K. (1998, Haziran-Aralık). 4320 sayılı ailenin korunmasına dair kanunun getirdiği hukukî tedbirler. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, II(1-2), 2.
- Hatemi, H. ve Serozan, R. (1993). *Aile hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Hatemi, H., (2021). *Aile hukuku*. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Havutçu, A. (2006). *Evlilik birliğinin temsili*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- İnal, N. (2016). *Örnek dilekçelerle açıklamalı aile mahkemeleri davaları*. Ankara: Bilge Yayınevi..

- Kaçak, N. (2010). *Boşanmada mal ve paraların paylaşımı (2. Baskı)*. Ankara: Seçkin Kitabevi.
- Kalaycı, A. R. (2009). *Türkiye’de aile mahkemeleri uygulaması ve uygulamanın değerlendirilmesi*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Karagülmez, A. ve Ural, S. S. (2003). *Aile mahkemelerinin kuruluş, görev ve yargılama usulleri (2. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Karauz, A. K. (2014). *Sulh sözleşmesi*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Karslı, A. (2014). *Medenî muhakeme hukuku ders kitabı (4. Baskı)*. İstanbul: Alternatif Yayınları.
- Kılıçarslan, F. (2013). *Aile kavramı ve tanımı*. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fpsikiyatriksosyalhizmet.com.tr>, adresinden 28 Şubat 2013’te alınmıştır.
- Kılıçoğlu, A. (2002). *Türk Medeni Kanunu’nda diğer eşin rızasına bağlı hukuksal işlemler ve yasal alım hakkı*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Kiper, O. (1997). *Tüm yönleriyle boşanma davaları*. Ankara: Adil Yayınevi.
- Kırtıloğlu, S. S. (2014). *Medenî yargılama hukukunda değişiklik davası*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Koçhisarlıoğlu, C. (2004). *Boşanmada birlikte velayet ve yasanın aşılması*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Konuralp, C. S. (2013). 6100 sayılı hukuk muhakemeleri kanunu’na göre ihtiyati tedbirler. *İÜHFİM, C. LXXI, S. 2, s. 225-274*.
- Könezoğlu, B. (2006). *Aile ve ailenin korunması*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Köprülü, B. ve Kaneti, S. (1989). *Aile hukuku (İkinci Baskı)*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Köseoğlu, B. (2005). *Aile mahkemelerinin işleyişi*, Ankara: Seçkin Yayınevi.

- Köseoğlu, B. ve Kocaağa, K. (2011). *Aile hukuku ve uygulaması*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Kuru, B. (2016). *İstinaf sistemine göre yazılmış medenî usul hukuku*. İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Kuru, B. ve Aydın, B. (2021). *İstinaf sistemine göre yazılmış medenî usul hukuku ders kitabı*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Meydan, N. ve Yapal, F. (2012). *Boşanma ve mal rejimi*. İstanbul: Zigana Yayıncılık.
- Moroğlu, N. (2002). *Medenî kanunda mal rejimleri*. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Oğuzman, K. ve Dural, M. (1994). *Aile hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Önen, E. (1972). *Medenî yargılama hukukunda sulh*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Oy, O. (2008). *Nafaka- tazminat- velayet- mal paylaşımı ve aile konutu*. İstanbul: Beta Basım A. Ş.
- Özbay, İ. (2013). *6100 sayılı hukuk muhakemeleri kanunu neler getirdi? (2. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Özbudun, E. (2012). *Türk anayasa hukuku (13. Baskı)*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Özbudun, E. (2023). *Türk Anayasa Hukuku(23 Baskı)*, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Özdemir, H. ve Ruhi A. C. (2012). *Çocuk hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özkan, H. (2005). *Aile hukuku davaları ve tatbikatı, (2. Baskı)*. İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Özmen, İ. (2005). *Velayet hukuku davaları ve çocuk mahkemeleri*. Ankara: Adalet yayınevi.
- Öztan, B. (2015). *Aile hukuku (6. Baskı)*. Ankara: Turhan Kitabevi.

- Öztürk, H. R. (2000). *Türk medenî hukukunda velayet ve bunun çocuğun şahsı bakımından sonuçları*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özüğür, A. İ. (2014). *Nafaka hukuku (5. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Pekcanitez, H., Atalay, O. ve Özekes, M. (2017). *Medeni usul hukuku ders kitabı (5. Baskı)*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Pekmez, C. (2021). Tedbir nafakasına ilişkin güncel Yargıtay kararlarının incelenmesi. *Hukuk Fakültesi Dergisi*, yıl 7, Sayı 1, 141.
- Ruhi, A. C. (2010). *Nafaka hukuku (3. Baskı)*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Sarısözen, M. S. (2014). İhtiyati tedbir kararlarına karşı başvuru yolu ve içtihadı birleştirme kararı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan*, C. 16, Özel sayı, s.1321-1350.
- Sungurtekin Özkan, M.(2013). *Türk medeni yargılama hukuku*. İzmir: Fakülteler Barış Kitabevi.
- Sungurtekin Özkan, M.(2003). *Medeni Kanun'un aile hukuku alanında getirdiği değişikliklerin medenî usul hukuku bakımından düşündürdükleri*, Medeni usul ve icra iflas hukukçuları toplantısı 1, Yeni Türk Medeni Kanunu'nun medeni usul ve icra iflas hukuku bakımından değerlendirilmesi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, s. 75-91.
- Şahin, E. (2004). *Aile hukuku davaları tatbikatı*. Ankara: Kartal Yayınevi.
- Şenyuva, A. H. (2007). *Evlilik birliğinin hâkimin müdahalesi yoluyla korunması*. Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Flib.baskent.edu.tr%2Ftezbaskent1%2F00227.pdf>, adresinden 29 Mart 2013'te alınmıştır.
- Serozan, R. (2005), *Çocuk hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Şimşek, M. (2007). *Aile mahkemelerinin görevine giren davalar ve yargılama usulü*. Ankara: Adalet Yayınevi.

- Şıpka, Ş. (2002). *Türk Medenî Kanunu'nda aile konutu ile ilgili işlemlerde diğer eşin rızası*. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Tandoğan, H. (1965). *Aile hukuku ders notları*. Ankara.
- Tanrıver, S. (2000). *Aile mahkemeleri üzerine bazı düşünceler*. Fikret Eren'e Armağan, Ankara.
- Tanrıver, S. (2005). Mahkeme huzurunda yapılan sulhler. *AÜSBFD*, 49/1-2(1-6), 334.
- Tanrıver, S. (2006). Hukuk uyumsuzlukları bağlamında alternatif uyumsuzluk çözüm yolları ve özellikle arabuluculuk. *TBB Dergisi*, (64), 21.
- Tanrıver, S.(2009). Hukuk yargısı bağlamında bilirkişilikle ilgili temel problemler ve çözüm arayışları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 11, Özel Sayı:2009, s. 575-594.
- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.tkgm.gov.tr>, adresinden 10 Eylül 2014'te alınmıştır.
- Tekinay, S. S. (1986). *Türk aile hukuku (6. Baskı)*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Temel, M. Z. (2007). *Aile mahkemelerinin kuruluşu ve yargılama usulü*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, s. 78. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.belgeler.com%2Fblg%2F18es%2Faile-mahkemelerinin-kuruluu-ve-yargilama-usul-foundation-and-jurisdiction-of-family-courts>, adresinden 28 Mart 2013'te alınmıştır.
- Tercan, E. (2003). Türk Aile Hukuku. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 52(3), 19.
- Tezgel, M. (2012). *Türk hukukunda yabancı boşanma kararlarının tanınması ve tenfizi*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Topaloğlu, M. (2007). Çocuk koruma kanununda tedbirler sorunu. *İstanbul Barosu Dergisi*, 81(4), 1652.

- Toraman, B. (2014). Medenî usul hukukunda ispat hakkına dair bazı tespit ve değerlendirmeler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Hakan Pekcanutez'e Armağan*, C. 16, Özel sayı, s. 1483-1523.
- Tümer, F. (2003). *Aile mahkemelerinin kuruluşu, işleyişi ve yargılama usulü*. Ankara: Hukuk Merceği, C.4, s. 674.
- Tutumlu, M. A. (2009). *Boşanma yargılaması hukuku C. I*, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Uçar, M. A. (2003). *Aile içi şiddet ve aile koruma yasası*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Uçar, A. (2002). 4721 sayılı Medenî Kanun ile evliliğin genel hükümleri alanında yapılan bir kısım değişiklikler üzerine düşünceler, *AÜEHFD*, VI(1-4), 317-332.
- Usta, S. (2012), *Çocuk hakları ve velayet (1. Baskı)*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Uyar, T. (2002). Türk medenî hukuku. *Aile Hukuku*. C. II, Ankara.
- Üstündağ, S. (1981). *İhtiyati tedbirler*. İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Velidedeoğlu, H. V. (1965). Türk medenî hukuku. *Aile Hukuku*. C. II, s.126
- Yavuz, N. (2008). *Öğretide ve uygulamada nafaka, nişan ve eşlerin katkı payı ile ilgili davalar*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Yetik, N. (2008). *Boşanma, anlaşmalı boşanma ve mal rejimleri (3. Baskı)*. Ankara: Bilge Yayınevi.
- Yıldırım, E. C. (2023). TMK .169 uyarınca boşanma davası süresince eşlere ilişkin alınan geçici önlemler. *İstanbul Hukuk Mecmuası*, C. 81, S. 4, 817.
- Yılmaz, E. (2011). *Geçici hukukî himaye tedbirleri*. Ankara.
- Yılmaz, E. (2021). *Hukuk muhakemeleri kanunu şerhi (Genişletilmiş 4. Baskı)*, C.4, Ankara: Yetkin Yayınları.

Asım EKREN
Cumhuriyet Savcısı

İnternet, Gazete, Televizyondaki
HUKUKA AYKIRI YAYINLARA KARŞI
BAŞVURU USUL ve ESASLARI

Politikacı, Yönetici, Yargı Mensubu, Memur, Gazeteci, Sanatçı, Sporcu, Sade Vatandaş,
Resmi-Özel Kurum, Spor Kulübü, Dernek, Vakıf, Ticari Şirket Başvuruları
Kavramlar, Mevzuat, İşlemlerin Niteliği
Düzeltilme ve Cevap, Tekzip, Yayın Yasağı
İnternet İçeriğinin Çıkarılması, Erişimin Engellenmesi
İfade-Basın Özgürlüğü Uygulamaları
Tablolar, Belge Örnekleri

Kişilik Hakkını,
Özel Hayatın Gizliliğini,
Unutulma Hakkını,
Futbol Müsabakası Yayın Hakkını,
Fikir ve Sanat Eseri Hakkını
ve Genel Güvenliği İhlal Eden Yayınlar,
Belli Suçları Barındıran Yayınlar,
İnternet Üzerinden Yardım Toplamaya Dair Yayınlar

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İnternet, Gazete, Televizyondaki Hukuka Aykırı Yayınlar Karşı Başvuru Usul ve Esasları

Asım Ekren

Hukuk Yayınları Dizisi – 3888

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 936 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

ADALET BAKANLIĞI, Hukuk Sözlüğü, <https://sozluk.adalet.gov.tr/>.

ADALET İSTANBUL DERĐİSİ, Yıl:10, Sayı:21, Ocak 2024.

AFŞAR Timuçin, Felsefeye Giriş, İstanbul, Bulut Yayıncılık, 2009.

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>, www.Uyap.gov.tr Defter/Rapor/Sorgu, Yüksek Yargı Karar Arama.

ANAYASA MAHKEMESİ' ne Bireysel Başvuru Sisteminin Desteklenmesi Ortak Projesi, Eğitim Materyali, İfade Özgürlüğü, Ceza Hukuku Grubu, 2016.

ANKARA BAROSU, Savcılar İçin İnsan Hakları El Kitabı, Ankara Barosu Yayınları, 2006, 2.Baskı.

ATALI Murat, **ERMENEK** İbrahim, **ÜÇÜNCÜ** S. Hilal, Tebligat Hukuku, Ankara, Seçkin Yayınevi, 6.Baskı, 2023.

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ Kararları, www.Uyap.gov.tr Defter/Rapor/Sorgu, Yüksek Yargı Karar Arama.

AVRUPA BİRLİĞİ KONSEYİ, Türk yargısının ifade özgürlüğü konusunda kapasitesinin güçlendirilmesi Avrupa Birliği-Avrupa Konseyi ortak projesi, basın özgürlüğü meslek içi eğitim semineri 7A materyali, 2016.

AB TÜRKİYE DELEGASYONU internet sitesi, <https://www.eeas.europa.eu/delegations>.

BAŞTÜRK İhsan, Basın Kanununda Kimlik Açıklama Yasağına Aykırılık Suçu, Ankara, TBB Dergisi, Ocak-Şubat, 2010.

BEKTAŞ Arsev, Siyasal Propaganda: Tarihsel Evrimi ve Demokratik Toplumdaki Uygulamaları, İstanbul, Bağlam Yayınları, 2002.

BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ Kararları, www.Uyap.gov.tr Defter/Rapor/Sorgu, Yüksek Yargı Karar Arama.

CHRİSTAKİS, N.A. ve **FOWLER**. J.H. Sosyal Ağların Şaşırtıcı Gücü ve YaŐantımızı Biçimlendiren Etkisi, İstanbul, Varlık Yayınları, 2012.

ÇEVİK İpek, AYBÜ-Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, Yıl:8, Sayı:2023/2.

DANIŞTAY Kararları, <https://karararama.danistay.gov.tr>, www.Uyap.gov.tr, Defter/Rapor/Sorgu, Yüksek Yargı Karar Arama.

DEVELİ Ayverdi Emine, KHAS Hukuk Bülteni, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Bülteni, <https://hukukbulteni.khas.edu.tr>, Nisan 2022.

- DÖNMEZER** Sulhi, Matbuat Suçları, Matbuat Kanununa Göre Suçlar, Müeyyideler, Yargılama Usulü, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1946.
- DOĞRU** Osman, **NALBANT** Atilla, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi, Açıklama ve Önemli Kararlar, Ankara, Şen Matbaa, 2.C, 2013.
- DOST** Süleyman, Avrupa İnsan Hakları Yargısında İfade Özgürlüğü ve Türkiye, Fakülte Yayınevi, Isparta, 2001.
- DURUL** Ferzan, AİHM’de Türkiye, İfade Özgürlüğü Davalarının Antropolojik İncelemesi, İstanbul, Libra Kitap, 2016.
- DÜLGER** Murat Volkan, Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku, Ankara, Seçkin Yayınevi, 4.Baskı, 2014.
- EKREN** Asım, Basılı, Görsel, İşitsel ve Sosyal Medyada Düzeltme ve Cevap, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2021.
- EKREN** Asım, Haberlere Karşı Yasal Haklar, İst, Aristo Yayınevi, 3.Baskı, 2020.
- EKREN** Asım-**EKREN** Özer Alişan, Türkiye’de İnternet Sosyal Medya Hukuku, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2021.
- EKREN** Asım, vd, Avukatın Öz-El Kitabı Ceza Davaları Rehberi Platon Hukuk Yayınları, İstanbul, 1.Baskı, 2022.
- EKREN** Asım, Spor Basın Yayın İnternet, Talep-Karar-Yazışma Örnekleri, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2021.
- EKREN** Asım, Yalan Haber Dezenformasyon-Sansür Yasası ile İfade-Basın Özgürlüğü Uygulamaları, Filiz Kitabevi, 2023.
- EKREN** Asım, Uygulamada İstinaf Ceza El Kitabı, İstanbul, Filiz Yayınevi, 2021.
- EKREN** Asım, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda Bandrol, Ceza ve Usul Hükümleri, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2023.
- EKREN** Ö.Alişan, Spor Hukuku, Bahis, Kaçak Yayın, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2021.
- EREM** Faruk, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 1991/1.
- ERDOĞAN** Yavuz, Avrupa Konseyi Siber Suçlar Sözleşmesi’nde Yer Alan Koruma Tedbirleri ve Bu Tedbirlerin Türk Hukukundaki Yeri, İstanbul, Legal Yayınları, Şubat 2018.
- ERGİN** Ergül, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Uygulaması, Yargı Yayınları, Ankara, 2004.
- ERGÜNE** Elif, Ceza Muhakemesi Hukukunda Suçlu Sayılmama Hakkı, İstanbul, Onikilevha, Mart 2024.
- ERMAN** Sahir, Hakaret ve Sövme Suçları, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1989.
- EROL** Çetin, Son Değişikliklerle Basın Hukuku, Hukuk-Ceza, Ankara, Seçkin Yayınevi, 4.Baskı, 2008.

- GEMALMAZ** Mehmet Semih, Temel Belgelerde İnsan Hakları Usul Hukuk-1, İstanbul, Kavram Yayınları, Nisan 1995.
- GEMALMAZ** Mehmet Semih, Temel Belgelerde İnsan Hakları Usul Hukuk-2, İstanbul, Kavram Yayınları, Mayıs 1995.
- GÜLEÇ** Ahmet, Cevap ve Düzeltme Hakkı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- GÜNDÜZ** Aslan, Milletlerarası Hukuk, İstanbul, Beta Yayınevi, 8.Baskı, 2015.
- GÖNEN** Doruk, Tüzel Kişilerde Kişilik Hakkı ve Korunması, İstanbul Üniversitesi Sosyal B. Enstitüsü Özel Hukuk A. Dalı, Doktora Tezi, İstanbul, 2011.
- HUKUKİ HABER**, <https://www.hukukihaber.net/> internet haber sitesi.
- İLKİZ** Fikret, **GÜNAYDIN** Barış, Kişilik Hakları-Medya Etik Yargı Kararları, İstanbul, Küresel İletişim Dergisi, Güz 2006.
- İNCEOĞLU** Sibel, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılanma Hakkı, İstanbul, Beta Basım Yayım, 3.Baskı, 2008.
- İÇEL** Kayıhan, Kitle İletişim Hukuku, Basın- Radyo-Televizyon-Sinema-Video-İnternet, 10.Baskı, İstanbul, Beta Yayınları, 2013.
- İNAM** Ahmet, Düşünce Özgürlüğünden Özgür ve Özgürleştirici Düşünceye, Ankara, Bilim ve Ütopya, 28.Sayı, 1996.
- KALABALIK** Halil, İnsan Hakları Hukukuna Giriş, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2018.
- KANUN**, 5237, 5271, 5187, 5816, 6112, 2954, 5846, 7418, 3713, 5651, 2860, 5894 sayılı Kanunlar.
- KARAHASAN** Mustafa Reşit, Tazminat Hukuku, Beta Yayınları, İst, 1996, 2003.
- KAYA** Mehmet Bedii, İnternet Hukuku, İst, Onikilevha Yayınları, 2.Baskı, 2021.
- KENT** Bülent, Türkiye’de İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi, Ankara, Adalet Yayınevi, 2019.
- KENT** Bülent, **KULULAR** Merve Ayşegül, Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022.
- KENT** Bülent, **SÖYLER** Yasin, **KULULAR** Merve Ayşegül, İnternet Hukukunda Dezenformasyonla Mücadele, İstanbul, Onikilevha Yayınları, 2022.
- KENT** Bülent, **KULULAR** Merve Ayşegül, Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber, Ülke İncelemeleri, Almanya-Fransa-Avustralya-Amerika Birleşik Devletleri-Avrupa Birliği-Singapur Örnekleri, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022.
- KOCA** Mahmut-**ÜZÜLMEZ** İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2015.
- KILIÇOĞLU** Ahmet, Şeref, Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırlardan Doğan Hukuksal Sorumluluk, Ankara, Turhan Kitabevi, 2013.

- MERİÇ** Nedim-**KORKMAZ** Ramazan, Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru ile İlgili Mevzuat, İstanbul, Onikilevha, 2.Baskı, Aralık 2017.
- MUTTA** Serdar, Düzeltme ve Cevap Hakkı ve Uygulanmasının Cezai Yaptırımları, Ankara, Yargıtay Dergisi, Cilt:46, Sayı:1, 2020.
- ÖLMEZ** Cansu Büşra, Türk Hukukunda Haberleşme Özgürlüğüne Müdahalenin Ölçüsü, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.23, 2015.
- ÖNDER** Ayhan, Şahıslara ve Mala Karşı Cürümler, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1994.
- ÖZEK** Çetin, Siyasi İktidar Düzeni ve Fonksiyonları Aleyhine Cürümler, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1967.
- ÖZEK** Çetin, Türk Basın Hukuku, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1976.
- ÖZDEK** Yasemin, Avrupa İnsan Hakları Hukuku ve Türkiye, TODAİE, Ank, 2004.
- ÖZKEPİR** Ramazan, **KOCAMAN** S.Zeki, **KART** E.Hilmi, Sosyal Medya ve Basın Hukuku, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2020.
- ÖZTÜRK** Bahri, **KAZANCI** Behiye Eker, **GÜLEÇ** Sesim Soyer, Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri, Ankara, Seçkin, 1.Baskı, 2013.
- RUHİ** Ahmet Cemal, **TOKER** Ali Gümrah, Türkiye Cumhuriyeti'nin Taraf Olduğu Milletlerarası Özel Hukuku ile İlgili Bazı Çok Taraflı Uluslararası Sözleşmeler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2.Baskı, 2004.
- RUHİ** Canan, **RUHİ** Ahmet Cemal, Tebligat Hukuku Bilgisi, Ankara, Seçkin Yayınevi, 6.Baskı, 2021.
- REİSOĞLU** Safa, Türk Borçlar Hukuku, İstanbul, Beta Basım Yayın, 1997.
- REİSOĞLU** Safa, Uluslararası Boyutuyla İnsan Hakları, İst, Beta Yayınları, 2001.
- SOYASLAN** Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, İstanbul, Yetkin Yayınevi, 2005.
- SÖZLÜK**, Türk Dil Kurumu Sözlükleri, <https://sozluk.gov.tr/>.
- SÖZLÜK**, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Yayın>.
- SÖZÜER** Eren, Unutulma Hakkı, İstanbul, Onikilevha Yayınları, 2017.
- ŞAHİN** Kemal, İnsan Hakları ve Özgürlükler Boyutuyla İfade Özgürlüğü Gerekçe ve Sınırları, İstanbul, Onikilevha Yayınları, 2009.
- ŞİRİN** Tolga, Türkiye'de Düşüncenin Tutsaklığı-1 İfade Özgürlüğünün Grisi, İstanbul, Tekin Yayınevi, 2.Baskı, 2021.
- ŞİRİN** Tolga, Türkiye'de Düşüncenin Tutsaklığı-2 İfade Özgürlüğünün Yeşili, İstanbul, Tekin Yayınevi, 2021.
- ŞİRİN** Tolga, Düşünce ve İfade Özgürlüğü, 15.03.2022, <https://t24.com.tr/>.
- TARHAN** Nevzat, **ÜNAL** Aylin, Sosyal Medya Psikolojisi, İst, Der Yayınları, 2021.

- TEZCAN** Durmuş, **ERDEM** Mustafa Ruhan, **SANCAKTAR** Oğuz, Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2004.
- TURABİ** Selami, İfade Özgürlüğü ve Terör Suçları, Ank, İletişim Yayınları, 2017.
- TÜMAY** Murat, Demokratik Toplumda İfade Özgürlüğü Kavramı, İçeriği, Sınırlarının Belirlenmesi Sorunu, SDÜHFD, C.9, 2019.
- ULAŞ** Karan, İfade Özgürlüğü, Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-2, Avrupa Konseyi, 2018.
- UYAP** <https://portal.uyap.gov.tr/Defter/Rapor/Sorgu>, Yüksek Yargı K. Arama.
- ÜNAL** Aylin T, **ÖZKAN** Dilek, Dezenformasyona İnanma ve Yayma Psikolojisi, İstanbul, Der Yayınları 2021.
- YAYLA** Atilla, Demokrasiyi Koruma Kılavuzu, Liberal Düşünce, Ankara, 2001.
- YARGITAY** Kararları, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, www.Uyap.gov.tr, Defter/Rapor/Sorgu, Yüksek Yargı Karar Arama.
- YENİŞAFAK GAZETESİ**, <https://www.yenisafak.com/> internet haber sitesi.
- YILMAZ** Ejder, Hukuk Sözlüğü, İstanbul, Yetkin Yayınları, 4.Baskı, 1992.
- YILMAZ** Ejder-**ÇAĞLAR** Tacar, Tebligat Hukuku, Yetkin Yayınları, 6.Baskı, 2013.

Prof. Dr. Yusuf Ziya TAŞKAN
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

VERGİ HUKUKU

28.07.2024 TARİH VE 7524 SAYILI KANUNLA YAPILAN
DEĞİŞİKLİKLERE GÖRE GÜNCELLENMİŞTİR.

Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş

7. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Vergi Hukuku

Yusuf Ziya Taşkan

Hukuk Yayınları Dizisi – 2310

Yedinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 937 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Sözkesen Matbaacılık Sanayi ve Tic. A.Ş.
İvedik OSB 1518.Sokak Mat-Sit İş Merkezi No. 2/40 Yenimahalle/Ankara
Tel: (0312) 395 21 10
Sertifika No: 49363

KAYNAKÇA

- Acar, M. Gürhan, "Genel Tebliğ ve Muktezanın Vergi Hukuku Bakımından Mahiyeti ve Mükellef ile İdare Bakımından Bağlayıcılığı", Vergi Dünyası, Sayı 242, Ekim 2001,123
- Ak, Bülent, " 4369 sayılı Kanunla Yapılan Düzenlemelerin Işığında, Vergi Usul Kanununun 30/7. Maddesinde Yer alan Vergi Güvenlik Müessesesinin İşlerliği", Vergi Dünyası, Sayı 204, Ağustos 1998, 46 vd.
- Akçıl, Yılmaz, "Bireysel Başvuru Kararlarının Subjektif ve Objektif Etkisinin İdari Yargı Yönünden İncelenmesi", Anayasa Yargısı, Yıl 2022, Cilt 39, Sayı 1, 1-45
- Akdoğan, Abdurrahman, Kamu Maliyesi, Gazi Kitabevi, Ankara, 1999
- Akıntürk, Turgut, Borçlar Hukuku, Beta Yayınevi, İstanbul, 2003
- Akkaya, Mustafa, Vergi Hukukunda Ekonomik Yaklaşım, Turhan Kitabevi, Ankara, 2002
- Aksoy, Şerafettin, Vergi Yargısı ve Türk Vergi Yargısı Sistemi, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1990
- Alptekin, A. Ercan, "Üniter Vergi Sisteminde 4369 ve 4444 Sayılı Yasalar ile Yapılan Temel Hatalar (1- Beyanname Verilmeyen Haller), Yaklaşım, Sayı 90, Haziran 2000, 148
- Altundağ, Şinasi, "Osmanlı İmparatorluğunun Vergi Sistemi Hakkında Kısa Bir Araştırma" Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Dergisi, 1947, cilt 5, sayı 2, 189 vd.
- Anayurt, Ömer, Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2012
- Arıkan, Zeynep, İnneci, Ahmet, "Vergilendirilebilir Gelir ve Gelir Vergisinde Üniter Yapıyı Bozan Uygulamalar," Sosyoekonomi, 2016, Vol. 24(30), 21 vd.
- Arslan, Mehmet, Vergi Hukuku, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, 2005
- Aslan, Zehreddin, "Türk İdari Yargı Sisteminde Re'sen Araştırma İlkesi", İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Ekim-Mart 2001, sayı 23-24, 53-58
- Aslan, Zehreddin (Ed.) vd., Açıklamalı ve İçtihatlı İdari Yargılama Usulü Kanunu Vergi Yargılaması Dahil, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021
- Atalay, Hamit, İngilizce-Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara, 1999
- Aydın, Öykü Didem, "Türk Anayasa Yargısında Yeni Bir Mekanizma: Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XV, Yıl 2011, Sayı 4, 121-170.
- Ayluçtarhan, Arif, "Muhasebe Teorisi ve Vergi Teorisi Açısından Ticari Karın Kavranması", Mali Çözüm, Kasım- - Aralık 2010, 129-134

- Bahçeci, Barış, "İHAM'ın Vergi Cezalarında Ne Bis İn İdem İçtihadı İle Türk Hukukunun Uyum Sorunu" Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 138, 2018, 141-166
- Balci, Mustafa, Kamu İcra Hukuku ve 6183 Sayılı Kanun Uygulaması, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021
- Balci, Mustafa, Vergi Hataları ile Düzeltme-Şikayet Konusunda Uygulamada Yaşanan Hukuki Sorunlar ve Çözüm Önerileri, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022
- Başaran, Funda, "4369 Sayılı Kanuna Göre 'Gelir' Kavramının Anlamı", Vergi Dünyası, Sayı 223, Mart 2000, 114 vd.
- Bayar, İbrahim Nihat, Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları ve Mahsup Sistemi, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara, 2006
- Baykara, Bekir, "Vergi Kanunları ile İlgili Genel Tebliğler ve İç Genelgelerin Hukuki Anlamı ve Değeri", Vergi Dünyası, Sayı 242, Ekim 2001, 31 vd.
- Bayraklı, Hasan Hüseyin, Genel Vergi Hukuku, Afyon, 2005
- Bıyık, Recep, "Vergi hataları düzeltilir ama nereye kadar?", Dünya Gazetesi, 31.08.2022
- Bıyık, Recep, "Vergi hatalarının düzeltilmesiyle ilgili yeni yargı kararları (1)", Dünya Gazetesi, 09.09.2022
- Bilge, Necip, Hukuk Başlangıcı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2002
- Bilgin, Hüseyin, "Bölge İdare Mahkemesi Kararları Arasındaki Aykırılık ve Uyuşmazlığın Giderilmesi Sorunu", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, XXV, 2021, Sayı 3, 673 - 674
- Bilici, Nurettin, Vergi Hukuku, Savaş Yayınevi, Ankara, 2016
- Bilici, Nurettin, Kamu Maliyesi, Savaş Yayınevi, Ankara, 2016
- Bıyan, Özgür, "Gayrimenkul Sermaye İratlarında Emsal Kira Bedeli Uygulaması", Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Aralık 2006, Sayı:36.
- Bulutoğlu, Kenan, Kamu Bütçesi Kamu Harcamaları Kamu Borçları, Batı Türkeli Yayıncılık, İstanbul, 2004
- Bulutoğlu, Kenan, Türk Vergi Sistemi, Batı Türkeli Yayıncılık, İstanbul, 2004
- Blokey, Roy G., "Vergilenebilir Gelirin Tarifi", (Çev. Reşat Aktan), Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Cilt 9, Sayı 3, 1954, 6 vd.
- Çakmak, Münci, İdari Yargılama Usulünde Vergi Davaları, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021
- Canyaş, Oytun, Çifte Vergilendirmeyi Önleme Antlaşmalarının İç Hukuktaki Konumu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016
- Çelikkaya, Ali, "OECD Ülkelerinde 1980 Sonrası Gelir Vergisi Reformlarının Değerlendirilmesi", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2010, cilt 11, sayı 1, 143-147

- Çeviker, Turgay, Maliye Terimleri Sözlüğü, Gazi Büro Kitabevi, Ankara,1994
- Çınar, Sinan, “Bireysel Başvuruda Bulunma Usulü”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Yıl 2015, Cilt 0, Sayı 6, 97-137
- Demirbaş Aksüt, Burcu, Vergi Anlaşmazlıklarının Çözüm Yolu Olarak Uzlaşma, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021
- Diclehan, Başak, “Matrah Aşındırma Yoluyla Kâr Aktarımı ve Türkiye Uygulamaları”, 154 (<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2016/06/tr-sorumlu-vergicilik-basak-diclehan.pdf>) (Erişim Tarihi: 14.02.2023)
- Dileyci, Dilek - Saraç, Özgür - Aktan, Coşkun Can, Vergi, Zulüm ve İsyan, Phoenix Yayınevi, Ankara, 2003
- Doğrusöz, Bumin, “Vergi Ziyat Cezasının Anayasaya Aykırılığı”, Yaklaşım, Nisan 2004, Sayı 136, 46
- Doğrusöz, Bumin, “Vergi Hukukunda İhtirazi Kayıt ve Pişmanlıkla Beyan”, <http://www.archive.ismmmo.org.tr>, (Erişim Tarihi: 19.07.2018)
- Domaniç, Hayri, “Vergi Kanunu Yapımında ve Uygulamasında Hatalar”, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul, 1999
- Duran, Lütfi, “Anayasa Değişikliğinden Sonra Vergi ve Mali Yükümler Konusu”, İktisat ve Maliye Dergisi, 1973, c.20, sayı 7, s. 291
- Durmuş, Neslihan Karataş, Vergi Uyuşmazlıklarında Uzlaşma ve Alternatif Çözüm Yolları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018
- Durmuş, Neslihan Karataş, “Gayrimenkul ve İştirak Hisseleri Satışından Doğan Zararların Vergilendirmede Adalet ve Eşitlik İlkeleri Kapsamında Değerlendirilmesi”, Adalet Dergisi, 2023, Sayı 70, 47-82
- Durmuş, Neslihan Karataş, Sosyal Medya ve Vergilendirme, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023
- Engin, İsmail, “Yargıya İntikal Eden Vergi Uyuşmazlıklarının %90’ı Mükellef Lehine Sonuçlanıyor”, Yaklaşım, 1997, Sayı 11
- Erdem, Metin, Şenyüz, Doğan, Tatlıoğlu, İsmail, Kamu Maliyesi, Ekin Kitabevi, Bursa, 2017
- Erarslan, Hasan, “4369 sayılı Kanun İle; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda Gelirin Tanımı ve Buna Bağlı Olarak Yapılan Değişiklikler” Vergi Sorunları, Sayı 120, Eylül 1998, 100 vd.
- Erginay, Akif, “Vergi Hukuku ve Diğer Hukuk Branşları ile Münasebeti”, AÜHFD, c.8, sayı 3, 1951, 670 – 686
- Erginay, Akif, “Vergi Genel Tebliği Üzerine”, Mali Sorunlara Çözüm, Temmuz 1985, sayı 7, 7
- Erginay, Akif, Kamu Maliyesi, Turhan Kitabevi, Ankara, 1987
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, “Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) ve Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Hakkı”, Ankara Barosu Dergisi, Sayı 2013/ 4, 23-49

- Fendoğlu, Hasan Tahsin, Anayasa Yargısı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2017
- Ferhatoğlu, Emrah, "Gelir Teorileri Bağlamında Avrupa Birliği ve Türkiye' deki Gelir Tanımlaması ve Sonuçları: Karşılaştırılmalı Bir Analiz", E- Akademi, Eylül 2003, sayı 19, 1-17
- Geçer, Ahmet Emrah, "Vergi Ceza Hukukunda Non Bis İn İdem İlkesi", A. Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, 65 (2), 2016, 315-348
- Gerçek, Adnan, "Sirkülerin Vergi Hukuku Kaynağı Olma Niteliği", Yaklaşım, 2004, sayı 135, 207
- Gerek, Şehnaz - Aydın, Ali Rıza, Anayasa Yargısı ve Vergi Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2005
- Giray, Filiz, Maliye Tarihi, Ezgi Kitabevi, Bursa, 2011
- Gören, Ömer, "Vergi Ceza Hukukunda İştirak", Ankara Barosu Dergisi, Sayı 2013/2, 357-368
- Gökbunar, Alırza, "Türk Vergi Sisteminde Reform Gereği", Prof. Dr. Nezihe Sönmez'e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü Yayını, İzmir, 1997, 301-324
- Gözler, Kemal, Türk Anayasa Hukuku, Ekin Kitabevi, Bursa, 2000
- Gözler, Kemal, İdare Hukuku Dersleri, Ekin Kitabevi, Bursa, 2002
- Gözler, Kemal, Hukuka Giriş, Ekin Kitabevi, Bursa, 2003
- Gözübüyük, A. Şeref, Anayasa Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara, 2000
- Gözübüyük, A. Şeref, Yönetim Hukuku, "S" Yayınları, Ankara, 1983
- Gözübüyük, A. Şeref, Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, Turhan Kitabevi, Ankara, 2002
- Gümüşkaya, Gamze, Hukuk Devleti Perspektifinden Vergi Hukukunda Özelgeler, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021
- Gündüz, F. Ebru, İdari Yargılama Hukukunda Kanun Yararına Temyiz, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Güran, Cahit - Karayılmazlar, Ekrem, "Gelir Vergisinde Tarife Yapısı: Adalet ve Etkinlik Temelli Teorik Tartışmalar Çerçevesinde Karşılaştırılmalı Bir Analiz", Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 60 (2), 2005, 141-169
- Güriz, Adnan, Hukuk Felsefesi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1987
- Güneş, Gülsen, Verginin Yasallığı İlkesi, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011
- Horozgil, Denizhan, "AİHM ve Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Vergi Cezalarında 'Non Bis İn İdem' İlkesi", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2021, sayı 157, 255-294
- İnan, Mahmut, "Türkiye'de Kazanç Vergisinden Gelir ve Kurumlar Vergisine Geçiş Süreci: 1946-1960 Dönemi", Maliye Dergisi, Ocak-Haziran 2010, sayı 158, 349-364
- İncel, Enes, Türk Hukukunda Vergi Uyumunu ve Vergiye Uyumlu Mükelleflere Vergi İndirimi Müessesesi, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022

- İnneci, Ahmet, Karadağ, Neslihan Coşkun, "Vergi Usul Kanunu'na Göre Tebliğde Yapılan Hatalar ve Yargının Konuya Bakışı", https://dergiler.sgb.gov.tr/calismalar/maliye_dergisi/yayinlar/md/169/169-04.pdf (Erişim tarihi: 20.07.2018)
- Karadağ Neslihan Coşkun, "Finansal Araçların Vergilendirilmesi, İhtiyari Beyan ve Sağladığı Vergi Avantajları", Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2014, Cilt 15, Sayı 2, 205-225
- Karakoç, Yusuf, Genel Vergi Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017
- Karavelioğlu, Celal, Değişiklik Açıklama ve En Son İçtihatlarla İdari Yargılama Usulü Kanunu, 3. Baskı, Trabzon, 1997
- Karlı, Dilara, Kurumlar Vergisi Kanunu Kapsamında Şirketlerde Birleşme ve Devir, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021
- Kırbaş, Sadık, Vergi Hukuku, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2000
- Kızılgül, Uğur, Beşel, Furkan, "Uluslararası Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşma Modelleri ve Türkiye'nin Model Yaklaşımı", Maliye Araştırmaları Dergisi, Kasım 2019, Cilt 5, Sayı 3, 301-321.
- Kızılot, Şükrü, "Faturasız Stok Malın Beyanı ve Nakit Para ile Dövizin Bankalara Bloke Ettirilmesi", Yaklaşım, Sayı 62, Şubat 1998, 46-52
- Kızılot, Şükrü, Vergi Uyuşmazlıkları ile İlgili Danıştay Kararları ve Özelgeler, IV, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 1998
- Kızılot, Şükrü, Danıştay Kararları ve Özelgeler, Yaklaşım Yayıncılık, V, Ankara, 2000
- Kızılot, Şükrü, Kızılot, Zuhâl, Vergi İhtilafları ve Çözüm Yolları, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, 2007
- Koban, Emine, "Vergi Reformları ve Türk Vergi Sisteminde Reformların Genel Bir Değerlendirilmesi", Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1997, cilt 17, sayı 1-2, 87-102
- Koyuncu, Caner, Anayasal Vergilendirme İlkeleri, Ekin Kitabevi, Bursa, 2016
- Kuru, Baki, Arslan, Ramazan, Yılmaz, Ejder, Medeni Usul Hukuku, S Yayınları, Ankara, 1986
- Mahmutoğlu, Fatih Selami, "Suç - Kabahat Ayrımı - İdari Ceza Hukuku'nun Temelleri", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tarafından Düzenlenen İdari Ceza Hukuku Sempozyumu, Haz. İlhan Uluşan / Funda Başaran Yavaşlar, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2009, 1-13
- Mutluer, Kamil, Vergi Genel Hukuku, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2006
- Mutluer, M. Kamil, Vergi Özel Hukuku, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2007
- Mutluer, Kamil - Öner, Erdoğan - Kesik, Ahmet, Teori ve Uygulamada Kamu Maliyesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2010

- Mutluer, Kamil, Dayanç Kuzeyle, N. Nilay, Vergi Hukuku, Genel ve Özel Hükümler, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019
- Nadaroğlu, Halil, Kamu Maliyesi Teorisi, Bata Yayınları, İstanbul, 1985
- Neumark, Fritz, Gelir Vergisi, Teori – Tarihçe – Pratik, Hak Kitabevi, İstanbul, 1946
- Oktar, S. Ateş, Vergi Hukuku, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2017
- Oktar, S. Ateş, Türk Vergi Sistemi, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2018
- Orhaner, Emine, Kamu Maliyesi, Gazi Kitabevi, Ankara, 2000
- Organ, İbrahim, Güler, Ahmet, “Şehir İçi Ulaşım Faaliyetlerinde Kazancın Basit Usulde Vergilendirilmesinin Yarattığı Vergi Adaletsizliği: Denizli Örneği”, Maliye Dergisi, Temmuz-Aralık 2012, sayı 163, 187-203.
- Öncel, Mualla, “Bilimsel Yayınlar ve Gelir Vergisi Sorunu (95 Sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliğinin) Düşündükleri”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 1972, cilt 27, sayı 3, 945-951
- Öncel, Mualla, “Türk Vergi Hukukunda Takas”, A.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, 1978, cilt 35, Sayı 1-4, 9-15
- Öncel, Mualla - Kumrulu, Ahmet - Çağan, Nami - Göker, Cenker, Vergi Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara, 2019
- Öner, Erdoğan, Osmanlı İmparatorluğu ve Cumhuriyet Döneminde Mali İdare, Maliye Bakanlığı Yayını, Ankara, 2005
- Öz, Erdoğan, “Uluslararası Vergilemede Bilgi Değişimi ve Türkiye Uygulamaları”, 1-13, İstanbul YMM Odası Platform Toplantısı (22.09.2021) (http://istanbulymmoo.org.tr/Data/PlatformYazi/2021_09eylül/202109-01.pdf) (Erişim Tarihi: 15.02.2023),
- Özay, İl Han, Günışığında Yönetim, Alfa Yayınevi, İstanbul, 1994
- Özbakan, Nil, “Artan Oranlı Gelir Vergisinin Teorik Temellerine Eleştiriler”, Yaklaşım, Sayı 55, 1997, 107-110
- Özbalcı, Yılmaz, Vergi Davaları, Ankara, 1988
- Özbudun, Ergun, “1961 ve 1982 Anayasalarında Kanun Hükmünde Kararnameler, Anayasa Yargısı, Ankara, 1986, 227 vd.
- Özbudun, Ergun, Türk Anayasa Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 1986
- Özdiler Küçük, Eda, Vergi Hukukunda Karineler, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011
- Öztürk, İlhami, Vergi Benzeri Mali Yükümlülükler, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016
- Pehlivan, Osman, Vergi Hukuku, Trabzon, 2006
- Rençber, Altan, Uluslararası Gelişmeler Işığında Vergi Hukukunda İşyeri, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2021
- Sağlam, Fazıl, Kanun Hükmünde Kararname Çıkarma Yetkisinin Sınırları Uygulamanın Yaygınlaşmasından Doğabilecek Sorunlar, Anayasa Yargısı, Ankara, 1987, 262

- Saraçoğlu, Fatih, "Gelir Vergisi Kanunu'nda Gelir Tanımından Sapmalar", İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 2014, sayı 50, 55-71
- Sarıcalar, Şeyma, Türk Vergi Hukukunda Defterlere İlişkin Ödevlere Aykırılık ve Sonuçları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023
- Sarıcaoğlu, Ercan, Türk Vergi Hukukunda Vergi Suç ve Kabahatleri Bakımından Yorum ve İspat, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017
- Sarıcaoğlu, Ercan, Çifte Vergilendirmeyi Önleme Antlaşmalarında Karşılıklı Anlaşma Usulü, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023
- Sarılı, Mustafa Ali, Türk Vergi Sistemi, Ankara, 2010
- Sekdur, Mehmet, "Vergi Hataları ve Düzeltme -3", Maliye ve Sigorta Yorumları, 1 Temmuz 1998, Sayı 275, 52
- Seviğ, Veysi, "Vergi Hukukunda Gelir Kavramı", Dünya, 22 07.1998, 9
- Seviğ, Veysi, "Kaçakçılık Suçu ile Vergi Ziyat İlişkisi", Yaklaşım, Mart 1999, Sayı 75
- Silahşör, Mert, Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukukta Şirketler Topluluğunun Vergilendirilmesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021
- Sonsuzoğlu, Elif, "Vergi Hatalarının Düzeltilmesi Usulü ve Yargısal Çözüm", Vergi Dünyası, Sayı 167, Temmuz 1995, 138
- Soydan, Billur Yaltı, Uluslararası Vergi Sözleşmeleri, Beta Basım Yayım, İstanbul, 1995
- Söyler, İlhami, Çolak, Mustafa, "Nasıl Bir Vergi Reformu?", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2013, sayı 35, 215-222
- Şener, Orhan, Teori ve Uygulamada Kamu Ekonomisi, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2006
- Şenyüz, Doğan, Vergi Ceza Hukuku, Ekin Kitabevi, Bursa, 2015
- Şenyüz, Doğan - Yüce, Mehmet - Gerçek, Adnan, Vergi Hukuku, Ekin Yayınevi, Bursa, 2016
- Şenyüz, Doğan, Yüce, Mehmet, Gerçek, Adnan, Türk Vergi Sistemi, Ekin Kitabevi, Bursa, 2016
- Tan, Turgut, "Türk Hukukunda Kanun Hükmünde Karamame Uygulaması ve Sorunlar", AÜSBFD, c. 50, Ocak-Haziran 1995, sayı 1-2, 335 vd.
- Tuncer, Selahattin, "Bazı Temel Vergi ve Usul Kanunları Yeniden Yazılmalı", Yaklaşım, s. 138, Haziran 2004, 9-14.
- Taşdelen, Aziz, "Hukukî Açından Zirai Kazançların Vergilendirilmesi", Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 2010, sayı 23(2), 137-144
- Taşdöğen, Salih, "Cumhurbaşkanlığı Karamaneleri", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 65 (3), 2016, 937-966

- Taşkan, Yusuf Ziya, "Vergi Yargısında Bağlantılı Davalar ve Davaların Birleştirilmesi", Yaklaşım, Ağustos 1998, sayı 68, 138-144
- Taşkan, Yusuf Ziya, "Düzeltilme Talebi ve Vergi Mahkemesinde Dava Açma", Yaklaşım, Şubat 1999, Sayı 74, 136
- Taşkan, Yusuf Ziya, "Hukuk Mahkemelerine Yansıyan Bireysel Vergi Uyuşmazlıklarının Çözümlemesi", Vergi Dünyası, Sayı 218, Ekim 1999, 132-143
- Taşkan, Yusuf Ziya, "Bir Vergi Politikasızlığı Örneği: 4369 ve 4444 Sayılı Yasalarda Gelirin Kavranmasına İlişkin Yaklaşımlar", 16. Türkiye Maliye Sempozyumu, Antalya, 2001 (Poster Bildiri), Manisa 2002, 400-409
- Taşkan, Yusuf Ziya, "Vergi Borcunun Tahakkuku ve Kesinleşmesi", Vergi Sorunları Dergisi, Mayıs 2005, sayı 200, 157-166
- Taşkan, Yusuf Ziya, "Gelir Vergisi Kanununun Kanunlaştırma Tekniği Açısından Eleştirisi", Vergi Sorunları, Mayıs 2006, Sayı 212, 130-137
- Taşkan, Yusuf Ziya, "Gelir Vergisi Kanununun Kanunlaştırma Tekniği Açısından Eleştirisi", Vergi Sorunları, Mayıs 2006, sayı 212, 130-137
- Taşkan, Yusuf Ziya, "Vergi Ziyai Cezasının Üç Kat Uygulanmasında Bir Sorun Olası-lığı ve Öneriler", Vergi Sorunları, Ağustos 2007, Sayı 227, s. 120-125
- Taşkan, Yusuf Ziya, "Vergi Uyuşmazlıklarında Çözüm Yöntemlerinin Alternatif Değeri", Vergi Sorunları, Şubat 2007, sayı 221, 131-137
- Taşkan, Yusuf Ziya, Vergi Yargılaması Hukukunda Görev ve Yetki, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2007
- Taşkan, Yusuf Ziya, Vergi Yönetiminin Düzenleyici İşlemleri, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010
- Taşkan, Yusuf Ziya, 2017 Anayasa Değişikliklerinin Vergi Hukukunun Bazı Kaynaklarına İlişkin Sonuçları, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı 349, Ekim 2017, 9-17
- Taşkan, Yusuf Ziya, Türk Vergi Hukuku Bakımından Cumhurbaşkanlığı Kararnemeleri ve Cumhurbaşkanlığı Kararları, Vergi Dünyası, Sayı 446, Ekim 2018, 6-13
- Tekin, Ahmet, "OECD Ülkelerinde Yapılan Vergi Reformlarının Değerlendirilmesi", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2010, sayı 26, 54-70
- Terzi, Gökhan, "Uluslararası Çifte Vergilendirme ve Önleyici Düzenlemeler", Gümrük ve Ticaret Dergisi, Sayı 9, 2017, 74-83
- Terzi, Gökhan, "Gümrük Vergileri Anlaşmazlıklarında Çözüm Yollarının Vergi Usul Kanunu Hükümleri İle Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi", Gümrük ve Ticaret Dergisi, Sayı 5, 2019, 32-43
- Tosun, Ayşe Nil, "Anayasa Mahkemesi Tarafından Ücret Gelirlerinin Vergilendirilmesi İle İlgili Alınan İptal Kararı Hakkında Bir Değerlendirme", Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2011, Cilt 29, Sayı 1, 153-163

- Tuncer, Selahattin; Vergi Hukuku ve Uygulaması, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, 2003
- Turhan, Salih, Vergi Teorisi, İstanbul, 1979
- Tüğen, Kamil, "Türkiye'nin Ekonomik Kalkınma Süreci İçinde Uygulanan Vergi Politikaları ve Değerlendirilmesi", Oş Devlet Üniversitesi Kongre Kitabı, Haziran, 2002, 148-152.
- Uslu, Ferhat, Anayasa Yargısı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2016
- Uluatam, Özhan - Methibay, Yaşar, Vergi Hukuku, İmaj Yayıncılık, Ankara, 2001
- Uyanık, Mustafa, Dış Ticaretten Alınan Mali Yükümlülüklerde İdarenin Düzenleyici İşlem Yapma Yetkisi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021
- Uyumaz, Alper, Güngör, Fatma, "Rödovans Sözleşmesi", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIX, 2015, Sayı 4, 145-185
- Uz, Bilge, "Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) Kurumuna Yapılan Başvuruların Dava Açma Süreleri Üzerindeki Etkisi", Ombudsman Akademik, Yıl 2018, Sayı 8, 59 – 73
- Uzun Çam, Mine, Türk Vergi Hukukunda İzaha Davet Kurunu, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021
- Yıldız, Yiğit, Onat, Selin Çağla, "Sosyal İçerik Üreticileri Ve Uygulama Geliştiricilerinin Kazançlarına Vergi Usul Kanunu Kapsamında Getirilen Yeni Düzenlemeler", <https://www.mondaq.com/turkey/withholding-tax/1127436> (Erişim tarihi: 29.03.2022)
- Yılmaz, Elif, "Kanuna Karşı Hilenin Vergi Hukukundaki Görünümü Olarak Peçeleme Kavramı ve Muvazaa ile Mukayesesi", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVII, 2013, Sayı 1-2, 1757-1781
- Yılmaz Furtuna, Elif, Vergi Hukukunda Emsal Kira Bedeli Esası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023
- Yılmaz, Hilal, "Örtülü Sermaye Nedir?", <https://www.zerenmm.com> (Erişim tarihi: 05.06.2023)
- Yitkin, Yaren, Türk Vergi Hukukunda Gayrimaddi Haklar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022
- Yüce, Mehmet, Vergi Davalarında Bireysel Başvuru (Anayasa, AİHM) Rehberi, Ekin Yayınevi, Bursa, 2019
- Yücel, Mehmet, "Bir Vergi Güvenlik Müessesesi Olarak Emsal Kira Bedeli Uygulaması", Mali Çözüm, Kasım - Aralık 2015, 131-146.
- Yüzbaşıoğlu, Necmi, Türkiye'de Kanun Hükmünde Kararnameler Rejimi, İstanbul, 1996

Av. Dr. Murat CANGÜL

**MARKA HAKKININ ÜLKESELLİĞİ
VE
İSTİSNALARI**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Marka Hakkının Ülkeselliği ve İstisnaları
Murat Cangül

Hukuk Yayınları Dizisi – 3890

Birinci Baskı : Temmuz, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 939 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Abbott, Frederick/ Cottier, Thomas/ Gurry, Francis, International Intellectual Property System, Commentary and Materials Part One Kluwer Law International, Alphen aan den Rijn,1999.
- Akgün, Aliye, Kötüniyetli Marka Tesciline İlişkin Bir Yargıtay Kararı Üzerine Değerlendirme, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan, C. 19, Özel Sayı-2017, s. 2193-2208, s.2199.
- Akı, Erol, Hukukun Temel Kavramları, İzmir, 2007.
- Akıntürk, Turgut, Medeni Hukuk, 11. Basım, İstanbul, 2005.
- Akipek, Jale, Sübjektif Hüsnüniyetin Mahiyeti ve Hükümleri, AÜHFD, C. 14, S. 1, Ankara,1957, s.56-71.
- Akünel, Teoman, Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, 2.Basım, İstanbul, 1995.
- Akyol, Şener, Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, İstanbul,1995.
- Alangoya, Yavuz, İspat Yükü Bakımından M.K.3, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 27, S. 1-4, s.358-361.
- Albert, G.Peter, Laff, Whitesel& Saret Ltd., Intellectual Property Law in Cyberspace, The Bureau Of National Affairs, Washington, D.C., 2000.
- Alica, Türkay, İlaç Sektöründe Marka Tercihi ve Tescil Engelleri, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı, İstanbul, 2009, S.1 s. 1-58.
- Altınok, Arda, Markanın İnternet Alan Adı Olarak Kullanılması, İstanbul Üni.SBE-Özel Hukuk ABD, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019.
- Annand, Ruth/Norman, Helen, Blackstone's Guide Trademarks Act 1994, London: Blackstone Press Limited, 1994.
- Antalya, Gökhan/Topuz, Murat, Medeni Hukuk C.1, Ankara, 2019.
- Arı, Zekeriyya, Marka Hakkının Tüketilmesi, EÜHFD,2007, C.11, S. 1-2, s.279-305.
- Arıkan, A. Saadet, Fikri Mülkiyet Hakları ve Rekabet Hukuku, "Hakkın Tüketilmesi, Perşembe Konferansları, Ankara, Ekim 2002, s.107-118.
- Arıkan, Ayşe Saadet, Fikri –Sinai Mülkiyet Hakları ve 'Hakkın Tükenmesi', 6769 Sayılı SMK Sempozyumu,09-10 Mart 2017,BTHAE Yayınları, Ankara,2017, 641-670.

- Arıkan, A. Saadet, Avrupa Topluluğu'nda Fikri-Sınai Mülkiyet Hakları ve Son Gelişmeler Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 2007, C. 7, No:1, s.149-173.
- Arkan, Sabih, Marka Hukuku, C.1, Ankara,1997.**(C.1)**
- Arkan, Sabih, Marka Hukuku, C.2, Ankara,1998.**(C.2)**
- Arkan, Sabih, İşaret ile Marka Arasında Bağlantı İhtimali ve İltibas (Karıştırma Tehlikesi), Batider, 1999, C.20, S.2, s.5-11. **(İltibas)**
- Arkan, Sabih, Marka Hakkının Tüketilmesi, Prof. Dr. Ali Bozer'e Armağan, Ankara 1998**(Tüketilme)**
- Arkan, Sabih, Yabancı Markaların Korunması, Batider, Ankara,1999, C.20, S.1, s.1-8.**(Yabancı Markalar)**
- Arkan, Sabih, 5833 Sayılı Kanun ile 556 Sayılı KHK'da Yapılan Değişiklikler, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Mart, 2009, C. 25, S.1, s. 5-11.
- Arseven, Haydar, Nazari ve Tatbiki Alameti Farika Hukuku, İstanbul,1951.
- Aslan, Adem, Türk ve AB Hukukunda Fikri Mülkiyet Haklarının Tükenmesi, İstanbul,2004.
- Ateş, Mustafa, Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması, Ankara, 2003.
- Ayan, Mehmet, Medeni Hukuka Giriş, Konya,2003.
- Ayan, Özge, Marka Hakkının Kazanılmasında İyiniyetin Rolü, Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Ankara, 2006, s.165-192.
- Ayoğlu, Tolga, Türk Hukukunda Tanınmış Markalara Sağlanan Koruma, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2009, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009.
- Aybay, Rona/ Dardağan, Esra, Uluslararası Düzeyde Yasaların Çatışması, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. baskı, İstanbul,2005.
- Aydınlı, Halil İbrahim/Ayhan, Veysel, Egemenlik Kavramının Tarihsel Gelişimi Perspektifinden İktidarın Sınırlandırılması Tartışması, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2004, C. 5, S. 1, s.67-84.
- Ayiter, Nuşin, İhtira Hukuku, Ankara,1968.
- Ayiter, Nuşin, Hukukta Fikir ve Sanat Eserleri, Ankara,1981.
- Ayoğlu, Tolga, Marka Hakkına Tecavüz Davalarında Tescil İşleminin Hukuka Aykırılığı Savunması, Ankara Barosu FMR Dergisi, 2007, S. 1, s.13-47.
- Aytemiz, Ayşe Özünel, Marka Hukukunda Kullanım Sonucu Ayırt Edicilik Kazanılması ve Ayırt Ediciliğin Kaybedilmesi, TPE, Uzmanlık Tezi, Ankara, 2010.
- Bağırlar, Mehmet, TRIPS anlaşması Kapsamında Marka Hakkının Korunması, TPMK Uzmanlık Tezi, Ankara,2015.

- Bahadır, Zeynep, Markanın Hükümsüzlüğü ve İptali, Ankara, 2018.
- Bainbridge, David, Intellectual Property, Pearson Education Limited, United Kingdom, 2002.
- Bahtiyar, Mehmet, Ticari İşletme Hukuku, 3. Basım, İstanbul, 2005.
- Balık, İfakat, 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Bağlamında Markanın Kötü niyetli Tescili, Batider, 2018, C. 34, S. 21, s.443-475.
- Balık, İfakat/Bektaş, İbrahim, Markanın Koruma Kapsamının Belirlenmesinde Ayırt Edicilik Gücünün Etkisi Ve Tanınmış Markanın Zayıf Unsurunun Durumu -McDonald's Kararları Yönünden Bir İnceleme, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Ticaret Ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 2019, C. 5, S.1, s.1-18.
- Barber, William, A Rational Approach For Analysing Trademark Dilution: The Three Hallmarks of True Trademark Dilution", AIPLA Quarterly Journal, 2005, Vol. 33, No. 25, s. 25-72.
- Barker, Brandon, The Power Of The Well-Known Trademark: Courts Should Consider Article 6bis Of The Paris Convention An Integrated Part Of Section 44 Of The Lanham Act, Washington Law Review Association, 2006, Vol.81, s.363-389.
- Barrett, Margreth, Intellectual Property, 2nd. Edition, The Emanuel Law Outlines Series, New York, 2008.
- Bartow, Ann, Likelihood of Confusion, San Diego Law Rev,2004, 721-818.
- Basma, Dima, Dilution Versus Unfair Advantage: Myths and Realities, IIC (2021) 52:1217-1257.
- Bastian, Eva Marina, Avrupa Hukukunda Topluluk Markası: Ulusal Hukuk ve Mevcut Sorunlarla İlişkiler, Ankara Barosu Uluslararası Hukuku Kurultayı, 2002, s. 438-483.
- Battal, Ahmet, Tanınmış Marka Pratiği Hakkında Bazı Düşünceler, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi (Reha Poroy'un Anısına Armağan), 2009, C. 25, S. 4, s. 265-268.
- Bayram, Elif Betül, Uluslararası Marka Tescil Sistemleri, TPE Uzmanlık Tezi, Ankara, 2001.
- Beerline, Jennifer Files, Anti-Dilution Law, New And Improved: The Trademark Dilution Revision Act Of 2006, berkeley technology law journal, vol. 23, 511-535.
- Bently, Lionel/Sherman, Brad, Intellectual Property Law, Second Edition, Oxford University Press, 2004.
- Beşiroğlu, Akın, Düşünce Ürünleri Üzerinde Haklar, Fikir Hukuku, C.I, Temel Kurallar, 2. Basım, Ankara, 2002.

- Bilge, Mehmet Emin, Ticari Ad ve İşaretler Arasında Karıştırılma Tehlikesi, Ankara, 2014.(**Ticari Adlar**)
- Bilge, M.Emin, Ticaret Sicili, İstanbul, 1999
- Bilgili, Fatih, Marka Hukukunda Hakkın Kötüye Kullanılması, İstanbul,2006.
- Bishop, William, W, International Law, Cases and Materials, Boston, L. Brown and Company, 1953
- Blakely, Timothy W, Beyond The International Harmonization of Trademark Law: The Community Trade Mark as a Model of Unitary Transnational Trademark Protection, University of Pennsylvania Law Review, C.149, S.1, 2000, s.309-354.
- Bodenhause, Georg Hendrik Christaan,Guide To The Application Of The Paris Convention For The Protection Of Industrial Property, 1969, BIRPI, (WIPO Reprinted, 1991).
- Bouchoux, Deborah, Intellectual Property for Paralegals: The Law of Trademarks, Copyrights, Patents, and Trade Secrets, 2.nd Edition, New York, Delmar Cengage Learning, 2004.
- Bomhard, V, Fowler, I, Dilution in the European Union: Is Camel is the Last Straw, World Extra, INTA Supplement, May, 2008, s.32-39.
- Bone, Robert G, A Skeptical View of the Trademark Dilution Revision Act, Intellectual Property Law Bulletin of the University of San Francisco Law School. (2007),187-198.
- Bonadio, Enrico, Brands, Morality and Public Policy: Some Reflections on the Ban on Registration of Controversial Trademarks, Marquette Intellectual Property Law Review, 2015, Vol.19 Issue.1 Article. 4, s.43-61.
- Bowman, Eric, Trademark Distinctiveness in a Multilingual Context: Harmonization of the Treatment of Marks in the European Union and the United State,San Diego International Law Journal, 2003, Vol.4, s.514-541.
- Bozbel, Savaş, Adwords reklamlar Karşılaştırmalı Reklam Teşkil Eder mi? Avrupa Adalet Divanının Verdiği Kararlar Işığında Bir Değerlendirme, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2010, Y. 9, S. 18, s. 97-113.
- Bozer,Ali/ Göle, Celal, Ticari İşletme Hukuku, 2. Basım, Ankara 2013.
- Bozgeyik, Hayri, Garanti Markasının Marka Hukukundaki Yeri ve Benzer Kavramlarla İlişkisi, İÜHFİM C. LXXI, İstanbul, 2013, S. 2, s.91-102.(**Garanti Markası**)
- Bozgeyik, Hayri, Tescilli Markanın Kullanılması ve Kullanmamaya Bağlı Sonuçlar, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C.1, Ankara, 2010, s.457-479.
- Bozgeyik, Hayri, Markalarda Rüçhan Hakları, Ankara, FMR,2007, S.1, s.50-83.(**Markalarda Rüçhan Hakları**).

- Brook, Rachel, The United States' Adoption of the Well-Known Foreign Mark Exception, *Fordham Urban. Law Journal*, Vol.36 (5), 2009, 889-912.
- Buz, Vedat, *Medeni hukukta Yenilik Doğuran Haklar*, Ankara 2005.
- Büyükkılıç, Gül, *Marka Hukukunda Tanınmış Markanın Sulandırmaya Karşı Korunması*, İstanbul, 2019.
- Camcı, Ömer, *Marka-Patent-Tasarım ve Haksız Rekabet Davaları*, İstanbul, 1998.
- Can, Ozan, *Türk Hukukunda Kötü niyetli Marka Başvuru ve Tescilinde İptal ve Hükümsüzlüğün Kapsamı Üzerine Düşünceler*, *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 2015 S.1, s.47-56.
- Carboni, Anna, *Bad Faith And Public Morality*, Paper For ITMA, London International Meeting, 2008, s.1-14.
- Cengiz, Dilek, *Türk Hukukunda İktibas ve İltibas Suretiyle Marka Hakkına Tecavüz*, İstanbul, 1995
- Cankeri, Elif, *Uluslararası Düzeyde Yasa Çakışmaları*, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2010, C.12, Özel S., s.193-206.
- Chaudhry, Sarwar Muhammad, *Scope Of Trademark Protection*, Lund Uni. Faculty Of Law, Master Thesis, 2007.
- Cook, Andrew, *Do As We Say, Not As We Do: A Study Of The Well-Known Marks Doctrine In The United States*, *The John Marshall Review of Intellectual Property Law*, 2009, s.412-428
- Cornish, William/ LLewelyn, David/Aplin, Tanya, *Intellectual Property; Patents, Copyrights, Trademarks and Allied Rights*, Seventh Ed, Sweet Maxwel Pub. London, 2010.
- Coşgun, Karaman Özlem, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Teşebbüs Kavramı ve Tacir Sayılmasının Sonuçları*, *MÜHF-HAD*, 2015, C.21, S.1, s.107-166.
- Cottier, Thomas/ Veron, Pier, *Concise International and European IP Law, Trips, Paris Convention, European Enforcement and Transfer Of Technology*. Ed. by Second Edition, *Walters Kluwer, AH Alphen aan Den Rijn*, 2011.
- Cottier, Thomas-/Germann, Raimund, *A TRIPS Agreement Part 1, General Provisions And Basic Principles*, in *Concise International And European IP Law, Trips, Paris Convention, European Enforcement And Transfer Of Technology*, ed. by T.Cottier/Pierre Veron, Second Ed. *Walters Kluwer, AH Alphen aan den Rijn*, 2011.
- Croze, Denis, *Protection Of Well Known marks*, *Journal Of Intellectual Property Rights*, Vol.05(3) *NISCAIR-CSIR, India*, 137-151.
- Çağlar, Hayrettin, *Tescilli Markanın Farklı Şekilde Kullanılması*, *Ankara Barosu FMR*, 2007, C.7, S.2, s.11-27. (**Tescilli Marka**)

- Çağlar, Hayrettin, Marka Hukuku Temel Esaslar, Ankara,2015.
- Çağlar, Hayrettin, Sınai Mülkiyet Kanunu'nun Marka Hukuku Alanında Getirdiği Önemli Yenilikler, BÜHFD, C.3, S.1, s.139-154.
- Çelik, Feyzan Hayal Şehirali, İltibastan Kötüniyetli Tescile Paskalya Tavşanlarının Hikâyesi, Batider, 2011, C.27, S. 3, s.65-108.
- Çelik, Feyzan Hayal Şehirali, Sınai Mülkiyet Tescilinin Anlamı Üzerine SMK 155 Vesilesiyle Bir İnceleme, Batider, 2018, C.34, S.2, s.33-90.(**Tescil**)
- Çolak, Uğur, Paris Sözleşmesi 6bis Maddesi Anlamında Tanınmış Markalar, Bu Tanınmışlığın Nasıl Belirleneceği Sorunu ve WIPO Kriterleri, Ankara Barosu FMR Dergisi, 2004, C.4, S.2, s.23-70.(**Tanınmış Markalar**)
- Çolak, Uğur, Türk Marka Hukuku, İstanbul, 2023.
- Çolak, Uğur, Tanınmış Markaların Farklı Sınıflardaki Mal ve Hizmetler Yönünden Korunması, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı,2013.
- D'Amato, Antony/Long, Doris Estelle, International Intellectual Property Law, Kluwar Law Int., London, 1997.
- Dalkıran, Mustafa, Avrupa Topluluğu ve Türk Hukuku Açısından Marka Hukukunda Hakkın Tüketilmesi, Ankara Üniversitesi SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006.
- Darnton, James E, The Coming Of Age Of The Global Trademark: The Effect Of Trips On The Well-Known Marks Exception To The Principle Of Territoriality, Michigan State International Law Review, 2011, Vol.20, s.11-32.
- Davis,Richard/Edenborough,Michael/ Graham,James/ Malynicz, Simon/ Roughton,Ashley, Intellectual Property In Europe, Second Edition, Sweet & Maxxell, London, 2012.
- Deliktaş, Emre Ali, Tanınmış Markanın Farklı Mal Ve Hizmetler Yönünden Korunabileceği Haller, A.Ü Sos. Bil. Ens. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2018.
- Demirel, Demokaan, Lizbon Antlaşması'nın AB'nin Kurumsal Yapısına Etkileri, IBAD,C.3, S.1,2018 (91-103).
- Demirci, Ceren, Sınai Haklarda Rüçhan Hakkı, Marmara Üni. Sos.Bil.Ens. Yayınlanmamış Yüksek Lisans, İstanbul,2009.
- Derenberg, Walter J,Territorial Scope and Situs of Trademarks and Good Will, Virginia Law Review, 1961,Vol.47, No:5, s.733,750.
- Dilmaç, Şule, Uluslararası Metinlerde Tanınmış Marka ve Markanın Sulandırılması, İstanbul, 2014.
- Dinç, Serhan, Ticaret Hukuku Bilgisi, Ankara,2017.

- Dinwoodie, Graeme, B, Territorial Overlaps In Trademark Law: The Evolving European Model, Notre Dame Law Review, 2017, Article 9, Vol. 92, Issue 4, May, s.1670-1743.
- Dinwoodie, Graeme B, Trademarks And Territory, Detaching Trademark Law From The Nation State, Houston Law Review, 2004, Vol.41, No:3, s.887-973.
- Dirikkan, Hanife, Tescilli Markayı Kullanma Külfeti, Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul, 1998, s.219-280.
- Dirikkan, Hanife, Tanınmış Markanın Korunması, İstanbul, 2003. (**Tanınmış Marka**)
- Doğan, Beşir Fatih, Türk-Alman ve Avrupa Birliği Hukukuna Göre Marka Olamayacak İşaretlerin Kullanım Sonucu Ayırt Edici Nitelik Kazanarak Tescil Edilebilirliği Sorunu, Ankara Barosu FMR Dergisi, 2006, C.6, S.3, s.17-42. (**Tescil**)
- Doğan, Beşir Fatih, Soyut Renklerin Marka Olarak Tescil Edilebilirliği, Ankara Barosu FMR Dergisi, 2005, C.5, S.4, s.37-64. (**Soyut Renk**)
- Doğanay, İsmail, TTK Şerhi, C.1, Ankara, 1990.
- Domanıç, Hayri/ Ulusoy, Erol, Ticaret Hukukunun Genel Esasları, 5. Basım, İstanbul 2007, s. 203.
- Dontas, K. Nicolas, European Union Trade Mark; Scope of Protection, Kluwer, 1994.
- Dönmez, İrfan, Markalar ve Haksız Rekabet Davaları, İstanbul, 1999.
- Dural, Mustafa/Sarı, Suat, Türk  zel Hukuku C.1, Temel Kavramlar ve Medeni Kanun Başlangıç Hükümleri, İstanbul, 2018.
- Dural, Ali, Yargıtay 11.Hukuk Dairesinin Tanınmış Markalara İlişkin 08.06.2000 Tarihli Kararı Hakkında Düşünceler, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan, 2002, Yıl:1, S.1, s.857- 866.
- Düzgün,  lgen, Marka Hakkının Tükenmesi ve Paralel İthalat Sorunu, Ankara, 2009.
- Dzhurkova, Chudomira, Likelihood Of Confusion-The Nature Of The Criterion Of An Independent Distinctive Role, Sofia University-Faculty Of Law, Network Research Session, Alicante-4-5 July-2011, s.1-36.
- Edis, Seyfullah, Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Ankara, 1989.
- Eminoğlu, Cafer, Marka Sahibinin Tekliği ilkesi ve Bu İlkenin Markanın Devri Bağlamında İncelenmesi (Anayasa Mahkemesi'nin 556 sayılı KHK'nin m. 16/5 Hükümünü İptal Eden Kararı Bağlamında Bir Değerlendirme, YBHD 2016/1, s. 229-254.

- Epçeli, Sevgi, Marka Hukukunda Karıştırılma İhtimali, İstanbul,2006.
- Epstein, A. Michael, Epstein On Intellectual Property, Walters Kluwer, New York, 2006.
- Eray, Fatma, Hazır Giyim Sanayinde Marka-Reklam ve Tüketici İlişkileri, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Dergisi, Ankara,1999, S.2, s.109-115.
- Erdem, B.Bahadır, Patent Hakkının Korunmasına ve Patent Hakkına İlişkin Sözleşmelere Uygulanacak Hukuk, 2. Basım, İstanbul,2002. (**Patent Hakkı**)
- Erdem, B. Bahadır, Fikri Haklarda Ülkesellik Prensibi, Nihal Uluocak'a Armağan, İÜHFEÖYV Yayını No:7 İstanbul, 1999, s. 39-53. (**Ülkesellik**)
- Erdem, Bahadır, Fikri Hakların Korunmasına Uygulanacak Hukuk, 1. İstanbul Fikri Mülkiyet Hukuku Sempozyumu, 05-06 Mayıs 2005, Ed. R.Eda Güngör, Ahmet Kalafat ve M.Buket Soygüt, İstanbul: İstanbul Ticaret Ün.v.Yay s.173.(**Fikri Haklar**)
- Erel, Şafak, Türk Fikir ve Sanat Hukuku, Ankara,2009.
- Eren, Fikret, Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağı Teorisi, Ankara, 1975
- Ergün, Mevci, Sınai Mülkiyet Hakları Konusunda Açılacak Hukuk Davalarında Mahkeme Yetkisinin Niteliği ve Tenziz, Batider, Ankara,2000, C.20, S.3, s.107-114.
- Erkan, Vehbi Umut, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Vekâlet Sözleşmesinde Vekâlet Veren Ücret Ödeme Borcu Dışındaki Diğer Borçları, AÜHFD, 2013, C.62, S.2, s.441-472.
- Eroğlu, Sevilay, Soyut Renkler, Ses ve Üç Boyutlu İşaretlerin Marka Olarak Tescili, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, İzmir,2003, C.5, S.1, s.95-165.(**Soyut Renk**)
- Eroğlu, Sevilay, Marka Hakkını Kurucu ve Koruyucu Olarak İnternette İşaretten yararlanma, GSHÜFD, Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan, 2002, C.1, S.1, s.418-462.
- Esener, Turhan / Güven, Kudret, Eşya Hukuku, Ankara,2008.
- Evşen, Özge E, Sınai Mülkiyet Kanunu Kapsamında Marka Hukukunda Kötüniyetli Tescil ve Kötü Niyetli Tescilin Hukuki Sonuçları, Çankaya Ü-SBE. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara,2020.
- Eyüboğlu, Samiye, Tanınmış Marka, Ankara Barosu FMR Dergisi, Ankara, 2001, S.2, s.109-120.
- Faris, James, The Famous Marks Ex amous Marks Exception t ception to the T o the Territoriality Principle in oriality Principle in American Trademark Law, Case Western. Reserve. Law. Review Vol.59 (2) (2009), 451-489.

- Fawcett, James/ Torremans, Paul, *Intellectual Property And Private Internaitonal Law*, Clarendon Press. New York, 1998.
- Fellmeth, Aaron Xavier, *The Law Of International Business Transactions*, Second Ed, American Casebook Series, West Pub, 2009.
- Fhima, Ilanah S. *Dilution in the US, Europe, and Beyond: International Obligations and Basic Definitions*, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2006, Vol.1, Issue: 6, Oxford, 2006.
- Fikri, Lütfi, *Mülkiyet-i Sınainin Suret-i Temin ve Himayesi*, *İstanbul Barosu Mecmuası*, 1927, Y.1, S. 9, s. 487-497.
- Geiger, Christopher/Pontes, M. Leonardo, *Trade Mark Registration, Public Policy-Morality And Fundamental Rights*, Centre for International Intellectual Property Studies Research Paper No. 2017-01, Strasbourg.
- Gençer, Mustafa, *Markanın İnternet Ortamında Alan Adı (Domain Name), Yönlendirici Kod (Metatag) veya Anahtar Sözcük (Keyword) Olarak Kullanılması Sonucu Oluşabilecek Marka İhlallerinin İncelenmesi*, TPE Uzmanlık Tezi, Ankara,2013
- Gervais, Daniel J., *The TRIPS Agreement: Drafting History and Analysis*, Sweet&Maxwell, 2008.
- Gevers, Florent, *Geographical Names and Signs Used as Trade Marks*, *EIPR*, 8, 1990, s.285-291.
- Giddens, Anthony, *Tarihsel Materyalizmin Çağdaş Eleştirisi (Çev.Ü.Tatlıcan) İstanbul*,2000.
- Gielen, Charles, *Harmonization Of Trade Mark Law in Europe: The First Trade Mark Harmonization Directive Of The European Council*, 1992, *EIPR* s. 262-269.
- Giray, Rabia Eda, *Markanın Devri ve Devir Hükümü Doğuran Diğer İşlemler*, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2010.
- Goldscheider, Robert, *Licensing Best Practices, The LESI Guide to Strategic Issues and Contemporary Realities*, New York, 2002.
- Goldstein, Paul, *International Intellectual Property Law,Cases And Materials*, New York, 2001.
- Gottmann, Jean, *The Evolution of the Concept of Territory*, (1975) 14(3) *Social Science Information* 29-47, s. 29-30.
- Gökmen, Özlem, *Marka Hukukunda Rüçhan Hakkı*, Çankaya Üni. Sos. Bil. Ens. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara,2015.
- Grigorut, Cornel/Marinescu, Calin, *The Community Trademark And The Office For Harmonization and Internal Market*, In: *EIRP*,2012 Proceedings, Vol 7, Issue 1 p.346-350.

- Grinvald, L. Chan., 2010, A Tale of Two Theories of Well-Known Marks, Vanderbilt Journal Of Entertainment And Technology Law, Vol.13, s.1-54.
- Groves, Peter J. Intellectual Property With Competition Law and Practice, London, 1994.
- Güllü, Emre, Marka Hakkının Tükenmesi ve Paralel İthalat, TPE Uzmanlık Tezi, Ankara, 2014.
- Gün, Buket, Marka Hukukunda Birlikte Var Olma, İstanbul, 2019.
- Güneş, İlhami, Markayı Kullanma ile Öncelik Hakkı Elde Edilmesinin Koşulları, Terazi Hukuk Dergisi, 2011, C. 6, S.61, s.25-27.
- Güneş, İlhami, Sınai Mülkiyet Kanunu Işığında Uygulamalı Marka Hukuku, Ankara, 2018.
- Güriz.Adnan, Hukuk Başlangıcı, Ankara, 1997.
- Grinberg, Maxim, The WIPO Joint Recommendation Protecting Well-Known Marks and the Forgotten Goodwill, Chi. -Kent J. Intell. Prop. Vol.5, 2005, 1-11.
- Hacıömeroğlu, A. Oğuzhan / İnce, Zeliha, Ulusal ve Uluslararası Düzenlemeler İle Yargı Kararları Işığında Tanınmış Markanın Sulandırılması, TFM 2020; 6(1), 75-107.
- Halpern, Sheldon W./Nard, Craig Allen/ Port, Kenneth L. Fundamentals of United States Intellectual Property Law : Copyright, Patent, And Trademark The Hague; Boston : Kluwer Law International, 1999.
- Hatemi, Hüseyin, Medeni Hukuka Giriş, İstanbul, 2004.
- Heat, Edward J./Tanski, John M, Drawing the Line Between Descriptive and Suggestive Trademarks, Published in Commercial & Business Litigation, Volume 12, Number 1, Fall 2010, s.1-3.
- Hirsch, Ernest, Ticaret Hukuku, İstanbul, 1948.
- Hirst, Paul/Thompson, Grahame, Küreselleşme Sorgulanıyor, Ankara, 2003.
- Hoffrichter, Pinja, Bad faith and evergreening in EU trade mark law, Hanken School of Economics, Master's thesis, Helsinki, 2022,
- Holah, Mark, The Boundaries Of Trademark Protection In The United Kingdom, Trademark World, May, 2002. s.35-37
- Holder, Jane- Harrison, Carolyn, Connecting Law and Geography, in Law And Geography, Current Legal Issues, Vol.5, Oxford Uni.Press, 2003.
- Holyoak, Jon/ Torremans, Paul, Intellectual Property Law, 3.rd Edition, London, 2001.
- Işık, Egemen, Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı, İstanbul, 2017.
- İnal, Hamdi Tamer, Ticarî İşletme Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 2. Basım, Ankara 2015.

- İşgüzar, Hasan, Tek Satıcılık Sözleşmesi Ankara,1989.
- İkizler, Metin, Rekabet Hukukunda Uyumlu Eylemler, Ankara, 2005.
- İmirlioğlu, Dilek, Marka Hukukunda Ayırtedicilik ve Ayırt ediciliğin Zedelenmesi, Ankara,2017.
- İşgör, Tülay, Avrupa Birliğinde Marka Koruması (CMR), TPE Bülteni, Y.1, S.2, Ankara, 2002, s.10-14.
- Jehoram, Tobias Cohen/Van Nispen, Constant/Huydecoper, Tony, European Trademark Law, Wolters Kluwer, Kluwer Law International, 2010.
- Kahveci, Burcu, Tescilli Markanın Kullanılma Yükümlülüğü, Ankara, 2008.
- Kaneti, Selim, İsviçre Federal Mahkemesinin Markalar Arasında İltibasla İlgili Kararları, Batider,1961, C.1, S. 2, s.235-250.
- Kaplan, Yavuz, İnternet Ortamında Fikri Hakların Korunmasına Uygulanacak Hukuk, 1. Bası, Ankara, 2004
- Karahmet, Erdoğan, Yalçın, Uğur, Marka Tescilinin Temel İlkeleri ve Uygulamaları, Ankara, 1999.
- Karaaslan, Pelin, "Markaların Kapsadığı Ürünler Arasındaki Benzerlik İncelemesinde Lisans Uygulamalarının Rolü", SÜHFD., C. 28, S. 3, 2020, s. 887-911.
- Kammel,Kari Azim-Kramer, Matthew, Duquet, Daniel and Patterson, Lillie, Trademark Counterfeiting Enforcement Beyond Borders: The Complexities of Enforcing Trademark Rights Extraterritorially in a Global Marketplace with Territorial-Based Enforcement, Fordham Intell. Prop. Media & Ent. L.Journal,Vol 33-3(2023), 595-634
- Karaman, Fatma, Marka Hukukunda Markanın Ülkeselliği İlkesi, Marmara Üni. Sos. Bil. Ens. Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul,2008.
- Karan, Hakan/ Kılıç, Mehmet, Markaların Korunması 556 sayılı KHK Şerhi ve İlgili Mevzuat, Ankara,2004.
- Karasu, Rauf, Spekülasyon ve Engelleme Markaları, Ankara Barosu FMR, 2008, C. 8, S.3, s.11-44.
- Karasu, Rauf, Üç Boyutlu Biçim ve Hareket Markaları, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 24, S. 3,2008, 331-354
- Karasu, Rauf/ Suluk, Cahit/ Nal, Temel, Fikri Mülkiyet Hukuku,Ankara,2023.
- Kasekee, Elson, Trademark Dilution: A Comparative Analysis, University of South Africa, 2006.
- Karayalçın, Yaşar, Ticaret Hukuku I. Giriş- Ticari İşletme, 3. Basım, Ankara, 1968.
- Karayalçın, Yaşar, Türk Hukukunda Ticaret Siciline Tescilin Etkileri, Batider,1975, C.8, S.2, s.1-29.(**Tescil**)

- Kargı, Nilüfer, Marka Hukukunda Rüçhan Hakkı, İstanbul Barosu Dergisi, C.85, S.5, 2011, s.192-209.
- Kaya, Mustafa İsmail, Acentelik Hukuku,1. bs., Ankara,2014.
- Kaya, Arslan, Marka Hukuku, İstanbul,2006.
- Kaya, Arslan, Türk Hukukunda Patentten Doğan Haklar, İÜHFİM, Prof. Dr. Orhan Münir ÇAĞIL'a Armağan, 1997, C.55, S.4, s.173-200.**(Patentten Doğan Haklar)**
- Kayıhan, Şaban, Yargıtay Kararları Işığında Tanınmış Marka, AÜHFİM, 2003, C.4, S.1-2,, s. 423-448.
- Kayhan, Fahrettin, Türk Marka Hukuk Açısından Paralel İthalat ve Marka Hakkının Tüketilmesi, Ankara Barosu FMR Dergisi, 2001, C.1, S.1, s.51-71.
- Keeling, David T, Intellectual Property Rights in EU Law, Oxford Uni. Press Inc, New York, 2003.
- Kelsen, Hans, "The Principle of Sovereign Equality of States as a Basis for International Organization", The Yale Law Journal, C. 53, S. 2, 1944.
- Kemer, Seçkin Görkem, Markaların Ulusal ve Madrid Protokolü Uyarınca Tescili, İstanbul Ticaret Üniversitesi SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul,2015.
- Kerdel, Sabine Casparie, Dilution Disguised:Has The Concept of Trade Mark Dilution Made Its Eay into The Laws of Europe?, EIPR, 23, 2001, s.185-195.
- Keser, Yıldırım, Marka Hukukunda Kullanım Sonucu Ayırt Edicilik Kazandırma, İstanbul,2020.
- Kıran, Süleyman, Fikri Mülkiyet Haklarına İlişkin Sözleşmelere Uygulanacak Hukuk, Akademik Teklif-Hukuk ve İdari Bilimler Dergisi, C. 2, S 4, 201, 168-183.
- Kılıç, Ahmet Hasan, Markaların Birlikte Var Olma Sözleşmesi, TFM, 2017, C. 3, S.2, s. 77-96
- Kırca, İsmail, Markaların Milletlerarası Tescili (Madrid Sistemi), Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara, 2005.
- Kırca, Çiğdem, Franchise Sözleşmesi, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara,1997.
- Kitchen, David/ Llewelyn David/Mellor, James/ Meade, Richard & Moody-Stuart Thomas Kerly's Law of Trade Marks and Trade Names, Consulting editor The Hon. Sir Robin Jacob,Thirteenth Edition, Sweet & Maxwell London,2005.
- Korkut, Ömer, Bir Markanın Web Sitelerinde Yönlendirici Kod (Meta-Tag) Olarak Kullanılması Sorunu, Batider, 2007, C. 24, S. 2, s. 501-519.

- Köprülü, Bülent, Medeni Hukuk, Genel Prensipler-Kişinin Hukuku, İstanbul,1984.
- Kuncheria, Johnson, Trademark Law - Determining a Likelihood of Confusion - The Southern District of New York Improperly Denies Preliminary Injunction Due to Its Misconstruction of the Relevant Standard and Misapplication of the Polaroid Factors, 73 Journal Of Air Law and Commerce, Vol 73 (2008), Article.6, s.73,
- Kunze, Gerd, Improving the Protection of Well-Known Marks: Introduction to the New WIPO Provisions, Trademark World, 1999, S. 119, s.22-23
- Kur, Annette, TRIPs and Trademark Law, ICC Studies Series, Vol.18, From Gatt To Trips,The Agreeemny On Trade-relatedAspects Of Intellectual Property Rights, Friedrich-Karl Beier and Gerhard Schricker (eds.),New York,1996, s.93-107.
- Kur, Annette, Not Prior in Time, But Superior in Right: How Trademark Registrations Can be Affected by Third Party Interests in a Sign (May 24, 2013). IIC - International Review of Intellectual Property and Competition Law, 2013 Vol. 44, Issue 7.
- Kur, Annette and Dreier, Thomas, European Intellectual Property Law: Text, Cases and Materials (Edward Elgar, 2013).
- Kurt, Emre, Karşılaştırmalı Açidan Marka Hukukunda Haksız Avantaj Sağlama, Sulandırma ve İtibara Zarar Verme Kavramları, Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, 2012, C.8 S.30, s. 113-158.
- Küçükali, Canan, Marka Hukukunda Karıştırma Tehlikesi, İstanbul,2009.
- Küçükali, Canan,6769 Sayılı Kanun Kapsamında Markanın Hükümsüzlüğü, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid-19 Hukuk Özel Sayısı Yıl:19 Sayı:38 Yaz 2020/2 (Covid-19 Özel Ek) s.120-141.
- Küçükşahin, Ali, Marka Hakkının Kötüye Kullanılması. TPE Uzmanlık Tezi, Ankara, 2010.
- Ladas, Stephen P, Patents, Trademarks And Related Rights, National And International Protection, Vol 1,Harvard Uni. Press, 1975.
- Latouche, Serge. Dünya'nın Batılılaşması, (Çev. T. Keşoğlu), İstanbul,1993,
- Lawsen, Marie Martens, Trademark Coexistence Agreements in the EU from an Interdisciplinary Perspective, Master Thesis, Aarhus School of Business, 2009.
- Leaffer, Marshall A,The New World of International Trademark Law, Indiana University Law School, Marquette Intellectual Property Law Review, 1998, Vol. 2 | Issue 1, s.1-31.
- Lehmann, Michael, Property and Intellectual Property-Property Rights as Restrictions On Competition In Furtherance of Competition, IIC, V.20, No.1/1989, s.1-15.

- Lemley, Mark A, Property, Intellectual Property and Free Riding, Texas Law Review 2005, Vol. 83, I. 4, s. 1031-1076.
- Levine, Jason K,Contesting the Incontestable: Reforming Trademark's Descriptive Mark Protection Scheme, Gonzaga Law Review, Washington, 2005, Vol.41/1, s.29-80.
- Linford, Jake, The False Dichotomy Between Suggestive and Descriptive Trademarks, Ohio State Law Journal, Vol 76(6),1367-1421.
- Lucchi, Nicola, Digital Media & Intellectual Property: Management of Rights and Consumer Protection in a Comparative Analysis, Berlin,2006.
- Maniatis, Spyros, Dilution in Europe, International Intellectual Property Law and Policy, 2001, Vol. 6, s.185.
- Martin, Juan Suarez, AB'de Marka Sistemi, Ofis Öncesi Hazırlıklar, AB Marka ve Tasarım Koruma Yolları, İTO Yayını,2003/46, İstanbul, 2003.
- Martino,Tony,Trademark Dilution, Oxford Clarendon Press,1996.
- Michaels, Amanda/Norris, Andrew, A Practical Guide to Trade Mark Law, 3.Ed, Sweet & Maxwell,London, 2002.
- Michaels, Amanda/Norris, Andrew, A Practical Approach to Trade Mark Law, 4.Ed, Sweet & Maxwell, London, 2010.
- Miller, Arthur R/Davis Michael H, Intellectual Property, Patents, Trade Marks, Copyright, 3rd Ed. Nutshell Series, USA, 2012.
- Memiş, Tekin, "Türk Hukukunda Kötüniyetli Marka Tesciline Bağlanan Sonuçlar": Memiş, Tekin (Editör), Fikri Mülkiyet Yıllığı, İstanbul, (2009) XII Levha Yayınları.
- Memişoğlu, Sami Özgür, Marka Hukukunda Mutlak Ret Sebepleri, İstanbul,2019.
- Meran, Necati, Marka Hakları ve Korunması, Seçkin, 2. Baskı, Ankara, 2008.
- Merante, Thomas, Tomato, Tamatie? Revising The Doctrine Of Foreign Equivalentents In American Trademark Law, New York University Journal Of Intellectual Property And Entertainment Law, Vol 6(2017) No:2.
- Meraş, Sibel,Marka Hakkının Tüketilmesi İlkesinin İncelenmesi,TPE Uzmanlık Tezi, Ankara, 2008, s.86.
- Merkin, Robert M, The Interface Between Anti-Trust and Intellectual Property, ECLR, 1985, Vol.6, s.377-378.
- Middlemiss, Susie/Phillips, Jeremy, Bad Faith in European Trade Mark Law and Practice, EIPR, 2003, Vol. 25/9, s. 397-405.
- Miller Arthur R/Davis Michael H, Intellectual Property, Patents, Trade Marks, Copyright,3rd Ed, New Jersey, 2012.

- Mimaroglu, Sait Kemal, Ticaret Hukuku, Cilt I, İşletme Hukuku, Ankara,1978.
- Mollet- Vieville, Thierry, Absolute Grounds For Refusal, Commentary To The European Community Regulations, Kluwer Law International, 1997, s.184-188
- Moran, Fatmanur, Marka Hukukunda Rüçhan Hakkı, Dokuz Eylül Üniversitesi Sos.Bil.Ens. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir,2019.
- Mostert, Frederick, Famous and Well-Known Marks, London,1997.
- Mühlendal, Alexander/ Stauder, Dieter, Territorial Intellectual Property Rights in a Global Economy – Transit and Other ‘Free Zones’, Patents and Technological Progress in a Globalized World, Part of the MPI Studies on Intellectual Property, Competition and Tax Law book series, Berlin, 2009,MSIP, Vol. 6), s.653-673.
- McGovern, Patricia, 2003, Dilution of Trademarks in Europe, Presentation at the 125th Annual Meeting Of INTA, Amsterdam, s.125
- Naser, Mohammad Amin, Reexamining the Functions of Trademark Law, Chicago-Kent Journal Intell. Prop.2008,Vol 8,Article:4, 99-110.
- Nomer, Füsun, “Tanınmış Marka “Nike” (İsviçre Federal Mahkemesi’nin 24 Mart 1998 Tarihli Kararı)”, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na 65. Yaş Günü Armağanı, 2. Tıpkı Bası, İstanbul, 2001, s. 485-506.
- Noyan, Erdal, Marka hukuku. Ankara,2006.
- Ocak, Nazmi, Markalarda Tescilin Sağladığı Korumanın Kapsamı, Prof. Dr. Ali Bozer’e Armağan, Ankara, 1998, s.269-286.
- Oğuz, Arzu, Tanınmış Marka ve Tanınmış Marka Ölçütlerinin Uygulanması, Terazi Hukuk Dergisi, 2018, C. 13, s. 14.
- Oğuzman, Kemal, Medeni Hukuk-Temel Kavramlar 5. Basım, İstanbul, 1985
- Oğuzman, Kemal/ Barlas, Nami, Medeni Hukuk, Giriş Kaynaklar Temel Kavramlar, 18. Baskı, İstanbul 2012.
- Oke, Emmanuel Kolawole, Territoriality in Intellectual Property Law: Examining the Tension between Securing Societal Goals and Treating Intellectual Property as an Investment Asset, Vol. 15, Issue 2, October 2018, s.315.
- Okutan, Gül, “Exhaustion of Intellectual Property Rights, A Non-Tariff Barrier to International Trade, Annales de la Faculte de Droit d’İstanbul, C.XXX. No. 46, 1996, s.110-130.
- Onuma, Yasuaki, “International Law in and with International Politics: The Functions of International Law in International Society”, European Journal of International Law, Vol: 14, No: 1, 105-139
- Ormanoğlu, Hatice Derya, Modern Devletin Bir Unsuru Olarak Egemenlik Ve Uluslararası Ceza Mahkemesi, İnÜHFD,2018, C.9, S.1 s.245-274.

- Ortan, Necip, Gümrük Birliği ve TRIPS Çerçevesinde Sınai Hakların Korunması ve Düzenlemelerin KOBİ'lere Etkisi, TES-AR Yayınları, No:22 Ankara 1999.
- Oruç, Harun, Markanın Ticari Vekil veya Temsilci Tarafından Tescili, Terazi Hukuk Dergisi, Y. 2012 S. 66, 65 – 69.
- Oytaç, Kutlu, Karşılaştırmalı Markalar Hukuku, Nobel Matbaacılık, İstanbul,2002.
- Öçal, Akar, Türk Hukukunda Markaların Himayesi, Ankara,1967.
- Ömeroğlu, Ekin, Fikri Mülkiyet Haklarının İhlaline Uygulanacak Hukukta "Soft law" Tarafından Hukuk Seçimine Yer Verilmesi, Public and Private International Law Bulletin, Prof. Dr. Cemal Şanlı'ya Armağan, s.55-77.
- Özbek, Veli Özer/Kanbur, Nihat/ Bacaksız, Pınar/ Doğan, Koray/Tepe, İlker, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2010.
- Özdal, Şule, 556 Sayılı KHK'nin 5. Maddesi Çerçevesinde Marka Olarak Tescil Edilebilecek İşaretler, İstanbul,2005.
- Özdemir, Saibe Oktay, Sınai Haklara İlişkin Lisans Sözleşmesi ve Rekabet Hukuk Düzenlemelerinin Lisans Sözleşmelerine Uygulanması, İstanbul, 2002.
- Özkök, Başak, Marka Tescil Başvurularında Rüçhan Hakkının Kullanılması ve Marka Hukukuna Etkileri, TPE Uzmanlık Tezi, Ankara, 2016.
- Özsunay, Ergun, Medeni Hukuka Giriş, 5.Bası, İstanbul,1986.
- Özsunay, Ergun, Medeni Hukukumuzda Tüzel kişiler, Gözden Geçirilmiş 5.Basım, İstanbul,1995.
- Özsunay, Ergun, Medeni Hukuka Giriş, İstanbul,1978.
- Öztan, Bilge, Tüzel kişiler (Ders Notları), Ankara,1993.
- Öztan, Bilge, Medeni Hukukun Temel Kavramları, Ankara,2005.(**Medeni Hukuk**)
- Öztek, Selçuk, İlaç Markaları Arasında İltibas ve Türk Marka Hukukunun Çözümlememiş Bazı Genel Sorunları, Hukuk Araştırmaları, Ocak-Aralık-1991, C.6, S.1-3, s.15-22.
- Özyakışır, Deniz, Ulus-Devlet ve Milli Egemenlik Bağlamında Teorik Bir Küreselleşme Eleştirisi, Jeopolitik Dergisi, Y: 5, S.31, s. 78-80.
- Pabis, Katarzyna, Trademark Law: When Adding ".Com" Adds Distinctiveness: Proving Secondary Meaning for Domain Name Marks, Journal of Technology Law & Policy: Vol. 11: Iss. 1, Article 5. 93-102.
- Paslı, Ali, Uluslararası Antlaşmaların Türk Marka Hukukunun Esasına İlişkin Etkileri, İstanbul, 2014.
- Paslı, Ali, Marka Hukukunda Ürün Benzerliği, İstanbul, 2018
- Pazarıcı, Hüseyin, Uluslararası Hukuk, Ankara, 2008.
- Pekdiñçer, Tamer, Marka Hakkı ve Korunması, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul,2001.

- Phillips, Jeremy-Firth, Alison, Introduction to Intellectual Property Law, 4th Ed, Oxford, 2009.
- Phillips, Jeremy, Trade Mark Law, A Practical Anatomy, Oxford University Press, 2003.
- Pınar, Hamdi, Marka Hukukunda Hakların Tükenmesi, Prof. Dr . M. Kemal Oğuzman Anısına Armağan, İstanbul, 2000, s.855-915 (**Hakların Tükenmesi**).
- Pınar, Hamdi, Uluslararası Rekabette Fikri Mülkiyet Haklarının Önemi ve Türkiye, İstanbul,2004, İTO-Yayın No:2004-71.
- Pila, Justine and Torremans, Paul, European Intellectual Property Law , Oxford University Press, 2016.
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal, Marka Hakkına İlişkin Bazı Sorunlar, Prof.Dr.Haluk Tandoğan'ın Anısına Armağan, Ankara, 1990, s.333-345.
- Posner, Richard/ Landes, William, Trademark Law: An Economic Perspective" Journal of Law and Economics, The University of Chicago, 1987, Vol. 30, No. 2, s. 265-309.
- Pozen, David E., Constitutional Bad Faith, Harvard Law Review, 2016, Vol.129, No:4, s.885-955.
- Prager, A.Eric, The Federal Trademark Dilution Act of 1995: Substantial Likelihood of Confusion, Fordham Intell Prop. Media Entertain Law, Vol.7, Article.8, 1996, 121-136, s.123-124.
- Pflueger, Martin, Paris Convention: Introductory Remarks, Article 1,2,3,6,6 bis,6ter,6quater, 6quinques,7,7bis,8,9,10,10bis,10ter,11,12-30,in Concise International and European IP Law,Trips, Paris Convention, European Enforcement and Transfer Of Technology. ed. by Thomas Cottier/Pierre Veron, Second Edition, Walters Kluwer, AH Alphen aan Den Rijn 2011.
- Pflueger, Martin/Prüfer-Kruse, Tihani; Paris Convention: Article 4. 4 bis,4ter,5,5bis,5ter,5quater,in Concise International and European IP Law,Trips, Paris Convention, European Enforcement and Transfer Of Technology. ed. by Thomas Cottier/Pierre Veron, Second Edition, Walters Kluwer, AH Alphen aan Den Rijn 2011.
- Ramsey, Lisa, P, Descriptive Trademarks And The First Amendment, University of San Diego Law and Economics Research Paper Series, Tennessee Law Review Vol. 70, s.1095-1176.
- Ricketson, Sam, The Paris Convention For The Protection Of Industrial Property, Oxford Univesity Press, 2015.
- Rodenbach, Edward F, Registration of Trade-Marks in the United States by Foreign Nationals: Is There a Use Requirement, Cornell International Law Journal, Vol.8(1975),Article 4, 201.
- Rodrigues Edson Beas, The General Exception Clauses of the TRIPS Agreement, Cambridge University Press, April, 2012.

- Saraç, Tahir, Patentten Doğan Hakka Tecavüz ve Hakkın Korunması, 1. Bası, Ankara,2003.
- Saral, Yeşim, Marka Hukukunda Sınıflandırma İlkesi Ve Bu İlkenin Marka Hükümsüzlüğü Davalarına Etkisi, Yeditepe Üni-SBE, Özel Hukuk Bölümü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul,2012.
- Saunders, M.Kurt, Dilution Revisited: A First Look At The Trademark Dilution Revision Act, Pennsylvania Bar Association Quarterly,2007,69-76, s.69.
- Sayın, Hediye Bahar, Savunma Markası, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 2020.
- Senftleben, Martin, The Trademark Tower of Babel - Dilution Concepts in International, US and EC Trademark Law, International Review of Intellectual Property and Competition Law, 2009, Vol.40, No:1, s. 45-79.
- Sert, Selin, Markanın Kullanılması Yükümlülüğü Kırıkkale Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.
- Seville, Catherine, EU Intellectual Property Law and Policy, Edward Edgar Publishing, 2009.
- Sirmen, Lale, Eşya Hukuku, Ankara, 2019.
- Soltysinski, Stanislaw, International Exhaustion of Intellectual property Rights under the TRIPs, the EC Law and the Europe Agreements, GRUR Int, 1996, Vol.4 s. 316-326.
- Soysal, Tamer, Marka Hukuku Perspektifinden İnternet Ortamında Anahtar Kelime ve Adwords Reklamcılık Uygulamaları, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, 2018, Y.6, S.12, s.693-722.
- Schechter, Frank Isaac, The Rational Basis of Trademark Protection, Harvard Law Review, 1927, Vol. 40, No. 6, s. 813-833.
- Smith, Layne T, Tarnishment and the FTDA: Lessening the Capacity to Identify and Distinguish, BYU Law Review. 825 (2004), 824-862.
- Stothers, Christopher, Paralel Trade in Europe-Intellectual Property, Competition and Regulatory Law, Hart Publishing, Oxford, 2007.
- Suluk, Cahit, Tasarım Hukuku, 1. Basım, Ankara, 2003.
- Suluk, Cahit / Keşli, Ahmet T. / Orhan, Ali, Uygulamalı Fikri Mülkiyet Hukuku, Cilt 1, 2005
- Suluk, Cahit, Sınai Mülkiyet Hukukunda Tescil Güvenli Bir Liman mıdır? Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı,2013 (Ed. Tekin Memiş), Ankara, 2015, s.403-421.
- Szalewski, Joanna Schmidt, The International Protection of Trademarks After the TRIPs Agreement, Duke Journal of Comparative&International Law,1998, Vol.9, s.189-212.

- Şanlı, Cemal/Esen, Emre/Ataman/ Figanmeşe, İnci, Milletlerarası Özel Hukuk, İstanbul,2019.
- Şenocak, Kemal, Soyut Renk Markaları, Turgut Kalpsüz'e Armağan, Ankara 2003, s.55-125.**(Soyut Renk)**
- Şenocak, Kemal, Toplumda Tanınmışlık Düzeyine Erişmiş Markanın Farklı Mal veya Hizmetlere İlişkin Korunması (556 sayılı KHK m.8/IV), Batider, 2009, C.25, S.2, s. 133-176.**(Tanınmış Marka)**
- Şenocak, Kemal/Yarayan, Ali, Kötüniyetli Marka Tescili, THD 2015, S. 111, s. 99-107.
- Şenol, Şirin, 2010, Avrupa Birliği Rekabet Hukukunda Uyumlu Eylemler, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Avrupa Birliği Hukuku Programı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Tandoğan, Haluk, Türk Mes'uliyet Hukuku, Ankara, 1961.
- Taylan, Esin Ç. Marka Hakkının Kullanımıyla Paralel İthalatın Önlenmesi, Ankara 2001
- Tekdemir, Yaşar, Marka Hakkının Tükenmesi İlkesi ve Paralel İthalat Sorununa İktisadi Bir Yaklaşım, Rekabet Dergisi, 2003, S. 13, s.3-31.
- Tekeli, İlhan-İlkin, Selim, Küreselleşme Ulus-Devlet Etkileşimi Bağlamında AB-Türkiye İlişkilerinin Yorumlanması, Doğu-Batı Dergisi, S.10 (Şubat-Mart-Nisan), Ankara, 2000, s. 113-138.
- Tekinalp, Ünal, Yeni Marka Hukukunda Tescil İlkesi ve Tescilsiz İşaretlerin Hukuki Durumu, Tunçomağ'a Armağan, İstanbul,1997, s.467-480 **(Yeni Tescil İlkesi)**.
- Tekinalp, Ünal, Fikri Mülkiyet Hukuku, İstanbul, 2012.
- Tekinalp, Ünal, Çamoğlu, Ersin, Sınai Mülkiyet Kanunu, 1. Basım, İstanbul,2017.
- Tekinalp, Gülören/ Tekinalp, Ünal, Fikri Mülkiyet Hukukuna İlişkin Kanun Hükümünde Kararnemelere Göre Korumadan Yararlanabilecek Kişiler ve Elverişli Hükümler (Asgari Haklar) İlkesi, Bülent Davran'a Armağan, İstanbul, 1998, s.155-166.
- Tekinalp, Gülören, Çavuşoğlu, A.U. Milletlerarası Özel Hukuk Bağlama Kuralları, 11.Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011.
- Tekinay, Selahattin Sulhi, Esas Unsurları Dolayısıyla Koruma Dışı Bırakılan Markalar, Yaşar Karayalçın'a 65.Yaş Armağanı, Ankara, 1988, s. 69-78.
- Teoman, Ömer, Yaşayan Ticaret Hukuku Cilt:1 Hukuki Mütalaalar, 1998-1999.
- Topçuoğlu, Metin, Rekabet Hukuku Uygulamasında Teşebbüs Birlikleri, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2001, C.50, S.4, s.129-171.
- Tripp, Karen B, Intellectual Property Law Review, New York,2004.

- Tritton, Guy, Intellectual Property in Europe, Sweet&Maxwell, London,1996.
- Tritton, Guy, Intellectual Property in Europe, Sweet&Maxwell, London,2008.
- Trogh, Ramses, The International Exhaustion of Trade Mark Rights after Silhouette: the End of Parallel Imports Faculty Of Law University of Lund, EC Competition Law – Intellectual Property Law, Master Thesis,2002.
- Uğuz, Hülya E./Saygılı, Rukiye, Küresel Dünyada Ulus Devlet, Selçuk Üniversitesi İİBF, Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2016, Y.16, S.12, s.128-147.
- Umar, Bilge, Hususi Hukukta İspat Yükü, İstanbul,1968.
- Ülgen, Hüseyin/Helvacı,Mehmet/Kendigelen,Abuzer/Kaya,Arslan/Nomer,Fusun Ticari İşletme Hukuku, İstanbul, 2017.
- Uzunallı, Sevilay, Markanın Korunmasının Kapsamı ve Tazminat Talebi, Ankara, 2012.(**Markanın Korunmasının Kapsamı**)
- Uzunallı, Sevilay, AB Uyum Sürecinde Markanın Köken Ayırt Etme İşlevi İle Bağlantılı Kavramların Yorumu, İzmir, 2008.(**Köken Ayırt Etme**)
- Uzunallı, Sevilay, “Marka Hukukunda Malların ve/veya Hizmetlerin Benzerliğinin Tespiti Sorunu”, Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan, İstanbul 2017, 675-701,s. 675
- Uzunallı, Sevilay, Marka Hukuku, Ankara,2024,s.106.
- Ünsal, Önder Erol, Markaların Tescili Konusunda Uluslararası Nis Ve Viyana Sınıflandırmaları: Amaç, İşleyiş Ve Uygulamaya İlişkin Değerlendirmeler, TPE Uzmanlık Tezi, Ankara,2001.
- Vaver, David, Intellectual Property Rights, Critical Concepts in Law, Vol 1, Routledge Taylor&Francis Group, New York, 2006.
- Velidedoğlu, Hıfzı Veldet, Türk Medeni Hukuku, İstanbul,1959.
- Verma, Surinder Kaur, Exhaustion of intellectual property rights and free trade - Article 6 of the TRIPs Agreement, IIC, 1998, Berlin, Vol. 29, No:5, s. 534-567.
- Viskuseenko, Melis A, 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Bağlamında Paris Sözleşmesi Anlamında Tanınmış Markaların Korunma Kapsamı, Başkent Üni.SBE, Özel Hukuk ABD, Yüksek lisans Tezi, Ankara, 2019.
- Whittaker, Keola R, Trademark Dilution in a Global Age, University Of Pennsylvania Journal of International Economic Law, 2006, Vol.27, No:3, s.907-938.
- Villwock, David Sven, The Federal Trademark Dilution Act of 1995, DePaul J. Art. Tech. & Intell. Prop. L. 213 (1996),Vol.6,213-224.
- Yakın, Emir, Sınai Mülkiyet Kanunu Uyarınca Marka Hakkının Uluslararası Tüklenme İlkesi, Ankara Üni-SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara,2020.

- Yapar, Fulya, Türk ve AB Hukukunda Marka Olabilecek İşaretler, Hacettepe Üni SBE.-Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2018.
- Yasaman,Hamdi/Altay,Anlam/Ayoğlu,Tolga/Yusufoğlu,Fülurya/Yüksel,Sinan, Marka Hukuku, 556 Sayılı KHK Şerhi, Cilt-I-II, İstanbul,2004.**(Marka Hukuku)** Atıf Şekli: **Yasaman/Yusufoğlu**, Marka Hukuku (1-4.madde, 23-28.madde,42-46.madde,80-81.maddeler için); **Yasaman**, Marka Hukuku(5-8.Maddeler,47-53. maddeler için); **Yasaman/Ayoğlu**,Marka Hukuku(9-13,29-41.maddeler).
- Yasaman, Hamdi/ Ayoğlu, Tolga/ Yusufoğlu Bilgin, Fülurya/ Memiş Kartal, Pınar/ Yüksel, Sinan H. ve Yasaman, Zeynep, Sınai Mülkiyet Kanunu Şerhi, C.1-2-3, Ankara, 2021.
- Yasaman, Hamdi, Hizmet Markaları, Batider,1975, C.8, S.1, s.73-93.**(Hizmet Markaları)**
- Yasaman, Hamdi, Paris Anlaşması Anlamında Tanınmış Markalar, GSÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, Kemal Oğuzman'a Armağan, İstanbul, 2002, Yıl:1 Sayı:1, s.300-309.
- Yasaman, Hamdi, Marka Hukuku ile İlgili Makaleler-Hukuki Mütalaalar-Bilirkişi Raporları, C.1, İstanbul,2004.
- Yasaman, Hamdi, Marka Hukuku ile ilgili Makaleler Hukuki Mütalaalar Bilirkişi Raporları C.2, İstanbul,2005.
- Yaşıyan, Elif, Marka Hukukunda Kötüniyet Kavramı ve Kötüniyet Kavramının Yargı Kararları Çerçevesinde Değerlendirilmesi, TPE Uzmanlık Tezi, Ankara, 2015.
- Yıldız, Burçak, Yargıtay Kararları Işığında Coğrafi Markalar, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi İnÜHFD,2018, Cilt:9 Sayı:2, s.125-156.
- Yıldız, Burçak, Exhaustion and Parallel Importation of Copyright Goods under Turkish Law, Journal of Intellectual Property Law & Practice, 2006 Vol.1, No.8, s. 550- 552.
- Yılmaz, Lerzan, Marka Olabilecek İşaretler ve Mutlak Tescil Engelleri, İstanbul,2008.
- Yusufoğlu Bilgin, Fülurya, Ticari Vekil Veya Temsilcinin Markayı Kendi Adına Tesciline Karşı Gerçek Marka Hakkı Sahibinin Başvuru Şartları, Banka ve Finans Hukuku Dergisi, C.8(2019),S.32, 1177 – 1216.
- Yusufoğlu Bilgin, Fülurya, Kullanma Niyeti Olmaksızın Markanın Kötüniyetli Olarak Tescili ve Hükümsüzlüğü, Fikrî Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2019, Ankara 2020
- Yünlü, Levent, Fikri Mülkiyet Hakkı, MHB, Prof. Dr. Gülören Tekinalp'e Armağan, 2003, S. 1-2, s.891-918.

Zabunoğlu, H.Gökçe, Günümüzde Ulus-Devlet, ERÜHFD, C. XIII, S. 1, (2018), 535-559.

Zobel, Kristin, The Famous Marks Doctrine: Can and Should Well-Known Foreign Marks Receive Trademark Protection within the United States? DePaul J. Art, Tech. & Intell. Prop. L.Vol.19, 2008,145-171.

İNTERNET KAYNAKLARI

<https://www.ab.gov.tr/p.php?e=105>, 25.04.2024 tarihli erişim;

<https://www.ab.gov.tr/files/pub/antlasmalar.pdf>, 25.04.2024 tarihli erişim.

Akay, Tolga, Osmanlı Devletinde Marka Hukukunun Gelişimi,s.377, <http://tbb.dergisi.barobirlik.org.tr/m2016-126-1607>,erişim tarihi 05.04.2024.

Güneysu, Nilüfer B, Hukukun Temel Kavramları Bölüm 2, s.31, [https:// ets.anadolu.edu.tr/storage/nfs/HUK101U/ebook/HUK101U-18V1S1-8-0-1-SV1-ebook.pdf](https://ets.anadolu.edu.tr/storage/nfs/HUK101U/ebook/HUK101U-18V1S1-8-0-1-SV1-ebook.pdf), Bölüm, . 08.04.2024 tarihli erişim

Austin, Graeme W., The Territoriality of United States Trademark Law, Arizona Legal Studies, April-2006, s. 6,7, [https:// papers.ssrn.com / sol3/papers.cfm? abstract_id=896620](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=896620), 08.04 2024 tarihli erişim.

Bilge, M. Emin, Fikri Mülkiyet Haklarının Güvence Altına Alınmasına İlişkin 24/48/EG sayılı Avrupa Birliği Yönergesi ile Getirilen Temel Esaslar ve Türk Hukukuyla Mukayese. E-Akademi Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi, Ankara, 2005, s.39. Bkz. <http://www.e-akademi.org/arsiv.asp?sayi=39>, 17.04.2024 tarihli erişim.

<https://www.bitlaw.com/source/15usc/index.html>, 09.04.2024 tarihli erişim.

<https://www.bitlaw.com/source/15usc/1126.html>, 01.05.2024 tarihli erişim.

[http://www.diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/uluslararasi_isbirligi/uluslararasi_mahkemeler / abad.html](http://www.diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/uluslararasi_isbirligi/uluslararasi_mahkemeler/abad.html), 30.04.2024 tarihli erişim.

Burrell,Robert/Handler,Michael,Reputation in European Trade Mark Law:A Re-Examination, Era Forum, April 2016, Volume 17, Issue 1, pp 85-99, [https:// link.springer.com/article/10.1007/s12027-016-0419-2](https://link.springer.com/article/10.1007/s12027-016-0419-2), 07.04.2024 tarihli erişim.

<https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff7b060d03e7f57eb13f4>,Daimler Chrysler AG v. Alavi (t/a Merc), 2001, All ER(D) 189, 07.04.2024 tarihli erişim.

<https://casetext.com/case/tiffany-nj-inc-v-ebay-inc>, 04.04.2024 tarihli erişim.

<https://casetext.com/case/mattel-inc-v-mca-records-inc>,07.04.2024 tarihli erişim.

<https://cases.justia.com/federal/appellate-courts/cafc/14-1219/14-1219-2015-06-04.pdf?ts=1433430100>, 14.05.2024 tarihli erişim.

C-371/18, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-371/18&language=en>, 30.04.2024 tarihli erişim.

- C-529/07, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-529/07>, 30.04.2024 tarihli erişim
- C-104/18, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&td=ALL&num=C-104/18%20P>, 27.03.2024 tarihli erişim.
- C-85/16P, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&jur=C,T,F&num=C-85/16P&td=ALL>, 10.04.2024 tarihli erişim
- C-809/18P, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-809/18&td=ALL>, 20.04.2024 tarihli erişim.
- C-172/18 <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-172/18>, 29.03.2024 tarihli erişim.
- C-320/12K, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=138862&doclang=EN>, 30.04.2024 tarihli erişim.
- C-375/97, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=%20C-375/97>, 07.04.2024 tarihli erişim.
- C-355/96, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-355/96>, 21.04.2024 tarihli erişim.
- C-15/74, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-15/74>, 23.04.2024 tarihli erişim.
- C-252/07, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-252/07>, 25.03.2024 tarihli erişim.
- C-487/07, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=c-487/07>, 14.04.2024 tarihli erişim.
- C-251/95, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=251/95#>, 05.04.2024 tarihli erişim.
- C-108/97, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-108/97&language=en>, 11.04.2024 tarihli erişim.
- C-342/97, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-342/97>, 05.04.2024 tarihli erişim
- C-342/97, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-342/97>, 02.05.2024 tarihli erişim.
- C-383/99, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-383/99>, 11.04.2024 tarihli erişim.
- C-16/74, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&jur=C,T,F&num=C-16/74&td=ALL>, 21.04.2024 tarihli erişim.
- C-363/99, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=c-363/99>, 02.05.2024 tarihli erişim.
- C-265/00, <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=48917&doclang=en>, 02.05.2024 tarihli erişim.

- <https://www.congress.gov/bill/104th-congress/house-bill/1295/text>, 22.04.2024 tarihli erişim.
- <https://definitions.uslegal.com/d/deceptive-marks>,01.05.2024 tarihli erişim/.
- <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/business-english/dilution?q=dilution>, 07.04.2024 tarihli erişim.
- www.emrekurt.av.tr/blogs/2017/09/15/marka-uzerinde-eskiye-dayali-kullanım-nedeniyle-ustun-hak-sahipligi,01.05.2024 tarihli erişim.
- Bkz. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017R1001>, 07.04.2024 tarihli erişim.
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32015L2436>, 04.03.2024 tarihli erişim.
- <https://eur-lex.europa.eu/searchhtml?qid=1602591834132&text=2015/2436&scope=EURLEX&type=quick&lang=en>, 05.04.2024 tarihli erişim
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017R1001>, 08.04.2024 tarihli erişim.
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017R1001>, 13.04.2024 tarihli erişim
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:61974CJ0016>, 21.04.2024 tarihli erişim.
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A31989L0104>, 25.04.2024 tarihli erişim
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32015L2436>, 28.04.2024 tarihli erişim.
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017R1001>, 28.04.2024 tarihli erişim.
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32015L2436>, 30.04.2024 tarihli erişim.
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017R1001>, 30.04.2024 tarihli erişim.
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017R1001>, 01.05.2024 tarihli erişim.
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62016TA0132>, 30.04.2024 tarihli erişim
- <https://www.euipo.europa.eu/en>, 10.04.2024 tarihli erişim.
- <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31994R0040:EN:HTML>; 12.05.2024 tarihli erişim.

- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017R1001>, 12.05.2024 tarihli erişim.
- https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/court-justice-european-union-cjeu_en, 15.05.2024 tarihli erişim
- https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/law_and_practice/trade_marks_practice_manual/WP_22017/Part-B/04-part_b_examination_section_4_absolute_groundsfor_refusal/part_B_examination_section_4_chapter_1/part_B_examination_section_4_chapter_1_general_principles_en.pdf, 10.04.2024 tarihli erişim.
- <https://euipo.europa.eu/ec2/static/html/about-tr.html;jsessionid=BE8A18696FC839EB826567875359724F.ec2t1>, 10.04.2024 tarihli erişim.
- EUIPO, Guidelines for Examination Of EUTMR, Part B, Examination. Section 4, Chapter 3.Non-distinctive trademarks, 01.10.2017,s.3,, https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/law_and_practice/decisions_president/EX-17-1_en.pdf, 11.04.2024 tarihli erişim
- EUIPO, Guidelines for Examination Of EUTMR, Part B, Examination, Section 4, s.3,4, https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/law_and_practice/decisions_president/EX-17-1_en.pdf, 11.04.2024 tarihli erişim.
- EU Trade Mark Law Reforms, January- 2016, <https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/1ee50866/eu-trade-mark-law-reforms> 25.04.2024 tarihli erişim
- Exhausiton of Patent Rights: Merck II Judgement, Case 192/73 [1974] ECR 731, <http://curia.europa.Eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=100570&doclang=EN,I-6329>, 21.04.2024 tarihli erişim.
- <https://epats.turkpatent.gov.tr/run/TP/EDEVLET/giris>, 10.04.2024 tarihli erişim.
- Eyigün**, Ece, Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı İlkesinin İncelenmesi, http://www.adrespatent.com.tr/makaleler/sessiz_kalma.pdf. 30.04.2024 tarihli erişim
- <https://fikrimulkiyet.com/mevzuat/ticaretle-baglantili-fikri-mulkiyet-haklari/> 09.04.2024 tarihli erişim
- <https://fikrimulkiyet.com/mevzuat/ticaretle-baglantili-fikri-mulkiyet-haklari/> 10.04.2024 tarihli erişim
- <https://fikrimulkiyet.com/mevzuat/paris-anlasmasi/>, 15.03. 2024 tarihli erişim.
- <https://fikrimulkiyet.com/mevzuat/markalarin-tesciline-iliskin-madrid-protokolu/> 19.04.2024 tarihli erişim

- <https://fikrimulkiyet.com/markanin-hukumsuzlugu-davalarinda-zamanasimi-hususunun-degerlendirilmesi//>, 18.05.2024 tarihli erişim
- <https://fikrimulkiyet.com/mevzuat/paris-anlasmasi/>, 22.04.2024 tarihli erişim.
- <https://fikrimulkiyet.com/mevzuat/ticaretle-baglantili-fikri-mulkiyet-haklari/>, 22.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-120/pdf/STATUTE-120-Pg1730.pdf>, 22.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-120/pdf/STATUTE-120-Pg1730.pdf>, 20.04.2024 tarihli erişim.
- Gözler, Kemal, Hukuka Giriş, Bursa, 2018, s.260, <http://www.anayasa.gen.tr/hg-15b-secki.pdf>, 08.04.2024 tarihli erişim.
- <https://iprgezgini.org/tag/marka-kanunu-anlasmasi/10,04.2024> tarihli erişim.
- <https://iprgezgini.org/tag/ahlaka-aykiri-markalar>, 01.05.2024 tarihli erişim.
- <https://igerent.com/trademark-priority-should-i-claim-it>, 01.05.2024 tarihli erişim.
- <http://www.ipit-update.com/oldnipclaw/nipclaw/nipclaw/tm/chevy.htm-Trade-Mark-Case-Note-C-375/97>, 09.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.justia.com/intellectual-property/trademarks/strength-of-marks/descriptive-marks>, 11.04.2024 tarihli erişim.
- Kaya**, Arslan, **Aşıkoğlu**, Şehriban İpek, **Oğuz**, Elif, 1.Marka Yönergesi, <https://cdn.istanbul.edu.tr/file/JTA6CLJ8T5/AFC809FBF40A40B08ABF6CDA9709A717,24.04.2024> tarihli erişim.
- Koch**, Timothy R. "Own Your Mark: Trademark Law and the Likelihood of Confusion" (2014). Law School Student Scholarship 505: https://scholarship.shu.edu/student_scholarship/505, s.12, 05.04.2024 tarihli erişim.
- Kuhlke**, Karen S, Fighting Bad Faith Trademark Filings in the United States, https://www.jpo.go.jp/news/kokusai/tm5/document/bad_faith_seminar2/01.pdf. 15.05.2024 tarihli erişim.
- <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1994/26/section/5>- 10.04.2024 tarihli erişim.
- http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1938/22/pdfs/ukpga_19380022_en.pdf,13.05.2024 tarihli erişim.
- <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1994/26/section/56>, 09.04.2024 tarihli erişim
- <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/kanun-hukmunde-kararnameler/markalarin-korunmasi-hakkinda-kanun-hukmunde-kararname-556>, 22.03.2024 tarihli erişim.

- <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2018-2792-k-2019-4232-t-10-6-2019>, 09.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.4.pdf>, 05.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=4721&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>, 05.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5000&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>, 05.04.2024 tarihli erişim.
- <http://www.mfa.gov.tr/dunya-fikri-mulkiyet-orgutu.tr.mfa>, 22.04.2024 tarihli erişim.
- <https://mpep.uspto.gov/RDMS/TMEP/print?version=Oct2012&href=TMEP-1200d1e7036.html>, 02.05.2024 tarihli erişim.
- Mostert**, Frederick, The Protection of Well-Known Marks Under International Intellectual Property Law (April 2020). Cambridge Handbook of International and Comparative trademark Law (edited by Irene Calboli and Jane C. Ginsburg) 2020 Forthcoming, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3586336>, s.16-17.20.04.2024 tarihli erişim.
- <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2014-75-nrm.pdf>, 05.04.2024 tarihli erişim.
- Peguera**, Miquel, Trademark Functions And Trademark Rights, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3693270, 1-16
- https://pem.org.tr/wp-content/uploads/2020/05/39-WIPO_Kurulus%CC%A7_So%CC%88zles%CC%A7mesi_ve_Madde_9-3_deg%CC%86is%CC%A7iklik_Tu%CC%88rkc%CC%A7e.pdf, 08.04.2024 tarihli erişim.
- <https://pem.org.tr/wp-content/uploads/2020/05/30-Paris-So%CC%88zles%CC%A7mesi.pdf>, 09.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/11951.pdf>, 05.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2003/11/20031119.htm#1>, 05.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22326.pdf>, 05.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/04/20170424-5.htm>, 05.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22373.pdf>, 09.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/15418.pdf>, 09.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/9529.pdf>, 22.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/05/20170512-22.htm>, 20.03.2024 tarihli erişim.

- <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22326.pdf>, 22. 03.2024 tarihli erişim
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/01/20170110.htm>, 22.03.2024 tarihli erişim.
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/12/20161230-24.htm>, 10.04.2024 tarihli erişim.
- Sassen**, Saskia (2013) *When Territory Deborders Territoriality, Territory, Politics, Governance*, 1:1, 21-45, <https://doi.org/10.1080/21622671.2013.769895>, s.24, 27.03.2024 tarihli erişim.
- Seth**, M. Reiss, *Commentary On The Paris Convention For The Protection Of Industrial Property*, Honolulu, Hawaii, United States, [www. Lex-IP.com](http://www.lex-ip.com), s.8, 02.05.2024 tarihli erişim.
- Simma**, Bruno, "Reciprocity", *Max Planck Encyclopedia of Public International Law*, Oxford Public International Law Oxford University Press, 2008, <https://opil.ouplaw.com/view/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e1461>, 10.04.2024 tarihli erişim.
- Bkz. <https://sozluk.gov.tr/08.04.2024> tarihli erişim.
- Bkz. <https://sozluk.gov.tr/30.04.2024> tarihli erişim.
- Bkz. <https://sozluk.gov.tr/01.05.2024> tarihli erişim.
- <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/84/453/>, 21.04.2024 tarihli erişim.
- <http://www.telihaklari.gov.tr/Dunya-Fikri-Mulkiyet-Orgutu-WIPOOMPI>, 09.04.2024 tarihli erişim.
- https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ictsd2005d1_en.pdf Resource Book on TRIPS and Development, s.93, 21.04.2024 tarihli erişim.
- T-79/07, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=T-79/07>, 09.04.2024 tarihli erişim.
- T-150/04, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=T-150/04>, 09.04.2024 tarihli erişim.
- T-19/04, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=T-19/04>, 11.05.2024 tarihli erişim.
- T-50/13, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=T-50/13&language=EN>, 11.04.2024 tarihli erişim.
- T-360/99, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=T-360/99>, 11.04.2024 tarihli erişim.
- T-795/17, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=T-795/17>, 30.04.2024 tarihli erişim.

- <https://tmep.uspto.gov/RDMS/TMEP/current#/current/TMEP-1200d1e1.html>, 11.05.2024 tarihli erişim.
- <https://tmep.uspto.gov/RDMS/TMEP/current#/current/TMEP-1200d1e6980.html>, 11.04.2024 tarihli erişim.
- <https://epats.turkpatent.gov.tr/run/TP/EDEVLET/giris>, 10.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/resources/temp/F9E4CFAF-A7AE-4FEA-8BCC-DA8B5C7DAB00.pdf> ve <https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/resources/temp/F9E4CFAF-A7AE-4FEA-8BCC-DA8B5C7DAB00.pdf>, 01.04.2024 tarihli erişim;
- <https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/resources/temp/B4609CED-66A9-4096-A33A-DA99A1A0DE04.pdf>, 10.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/resources/temp/F6DF6A57-5157-4F78-965D-3FE0065055A2.pdf>, 01.05.2024 tarihli erişim.
- <https://www.turkpatent.gov.tr/haberler/marka-inceleme-kilavuzu-guncellendi-18082021>, 01.04.2024 tarihli erişim.
- <https://www.turkpatent.gov.tr/ozel-korunan-markalar-bilgisi>, 09.04.2024 tarihli erişim
- <https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/resources/temp/F6DF6A57-5157-4F78-965D-3FE0065055A2.pdf>, 01.05.2024 tarihli erişim.
- <https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/resources/temp/F9E4CFAF-A7AE-4FEA-8BCC-DA8B5C7DAB00.pdf>;jsessionid=DB9A3E3344627C7ED1341DCE50AA9F8F, Türk Patent Marka İnceleme Kılavuzu, 06.05.2024 tarihli erişim.
- Bkz. https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/common_Content/Madrid, 01.05.2024 tarihli erişim.
- Uniform Benelux Law On Marks, http://www.uaipit.com/uploads/legislacion/files/0000007431_MARCASBENELUX.pdf, 05.04.2024 tarihli erişim
- <https://www.uspto.gov/trademarks-application-process/trademark-trial-and-appeal-board>. 11.04.2024 tarihli erişim.
- U.S. Trade Mark Law, Rules of Practice&Federal Statues, U. S. Patent & Trademark Office, January 1- 2023, <http://https://www.uspto.gov/sites/default/files/documents/tmlaw.pdf>, 10.04.2024 tarihli erişim.
- Ünsal, Önder Erol,, Topluluk Markası Sistemi, <https://iprgezgini.org/2013/12/16/topluluk-markasi-sistemi>,06.05.2024 tarihli erişim.
- Ünsal, Önder Erol, <https://iprgezgini.org/2013/12/16/nice-siniflandirmasinin-genel-yapisi-etkisi-ve-siniflandirma-ilkeleri/>, 09.04.2024 tarihli erişim

- Ünsal**, Önder Erol, Ayırt Edilemeyecek Derecede Benzerlik Kavramının Eleştirisi, <https://iprgezgini.org/2013/12/16/ayirt-edilemeyecek-derecede-benzer-kavraminin-elestirisi/>Erişim Tarihi: 28.04.2024
- <https://www.uspto.gov/learning-and-resources/newsletter/inventors-eye/dont-sit-and-wait-stopping-trademark-squatters>, 15.05.2024 tarihli erişim.
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Devletlerin_egemen_e%C5%9Fitli%C4%9Fi, 08.04.2024 tarihli erişim.
- https://www.wipo.int/treaties/en/remarks.jsp?cnty_id=164C, 22.04.2024 tarihli erişim.
- https://www.wipo.int/sme/en/ip_business/marks/well_known_marks.htm, 09.04.2024 tarihli erişim.
- https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_833-accessible1.pdf, 09.04.2024 tarihli erişim
- https://www.wipo.int/nice/its4nice/ITSupport_and_download_area/20170101/g_s_in_pdf/nice_en_flat_nice_20170101.pdf, 09.04.2024 tarihli erişim.

Dr. Muhammet Ali ATEŞ

KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA VE TÜRK HUKUKUNDA
ELEKTRİK TESİSATI İŞLETENİN
TEHLİKE SORUMLULUĞU

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Karşılaştırmalı Hukukta ve Türk Hukukunda
Elektrik Tesisatı İşletenin Tehlike Sorumluluğu
Muhammet Ali Ateş

Hukuk Yayınları Dizisi – 3891

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 941 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Abik, Yıldız**, "Normun Koruma Amacı Teorisi", AÜHFD, 2010 C. 59 (3), s. 345-448
- Akartepe, Alpaslan**, "Türk Borçlar Kanunu'nun Haksız Fiilden Doğan Borç İlişkileri Alanında Getirdiği Yenilikler ve Değişiklikler", EÜHFD, C. XVI, S 1-2, 2012, s. 159-190
- Akatlı, Cengiz**, İsviçre Sigortacılığına Genel Bir Bakış, İstanbul 1968
- Akatlı, Cengiz**, Yangına Karşı Sigorta ve Yangın Reasüransı, İstanbul 1985, (Kısaltma: Yangın Sigortası)
- Akçura Karaman, Tuba**, Üreticinin Ayıplı Ürünün Sebep Olduğu Zararlar Nedeniyle Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluğu, Doktora Tezi, İstanbul 2007
- Akkayan Yıldırım, Ayça**, "6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Düzenlemeleri Çerçevesinde Kusursuz Sorumluluğun Özel Bir Türü Olarak Tehlike Sorumluluğu", İÜHFM, C. LXX, S. 1, 2012, s. 203-220
- Akman, Galip Sermet**, Sorumsuzluk Anlaşması, İstanbul 1976
- Alper, Gizem**, İşletme Nedeniyle Tehlike Sorumluluğu (TBK m. 71), Doktora Tezi, Ankara 2018
- Altınay, Galip**, "Elektriğin Ülke Ekonomisindeki Yeri ve Önemi", in. Enerji Hukuku-Elektrik Piyasasında Rekabet ve Regülasyon, C. 1, (Ed. Aslan, İ. Yılmaz ve diğerleri), Bursa 2007, s. 1-31
- Altınok-Ormanci, Pınar**, "Tüzel Kişilerde Fiili Organ Kavramı ve Fiili Organın Hukuka Aykırı Fiilleri İle Hukuki İşlemlerinin Doğurduğu Sonuçlar", İstanbul Hukuk Mecmuası, 79 (4), s. 1261-1283
- Antalya, Gökhan**, "Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler", MÜHFHAD, Roma Hukukundan Modern Hukuka Sorumluluk, C. 14, S. 4, s. 63-83
- Apathy, Peter**, "Begrenzung der Haftung, Art und Umfang des Ersatzes ", in. Entwurf eines neuen österreichischen Schadenersatzrechts, (Hrsg. Griss, Irmgard/Kathrein, Georg/Koziol, Helmut), Springer-Verlag, Wien 2006, s. 73-82
- Arkan, Sabih**, Ticarî İşletme Hukuku, 9. Basım, Ankara 2005
- Arslan Demir, Gizem**, Türk Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak Amerikan Haksız Fiiller Hukukunda Tehlike Sorumluluğu, Doktora Tezi, İstanbul 2018
- Atamer, Yeşim M./Kurtulan Güner, Gökçe**, "Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile İmalatçının Sorumluluğu Konusu Türk Hukuku Açısından Çözülmüş Müdür?", AÜHFD, 70 (2), 2021, s. 543-588
- Atamer, Yeşim**, Haksız Fiillerden Doğan Sorumluluğun Sınırlandırılması, İstanbul 1996, (Kısaltma: Sınırlandırma)
- Atamer, Yeşim**, "Revize Edilmiş Türk Borçlar Kanunu Tasarısı'na İlişkin Teklif ve Değerlendirmeler", Hukukî Perspektifler Dergisi, 2006, S. 6, s. 8-36

- Aydoğdu, Murat**, Sivil Amaçlı Nükleer Santral İşletenin ve Nükleer Madde Taşıyanın Hukukî Sorumluluğu, Ankara 2009
- Aydoğdu, Murat/Nart, Serdar**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler – Şemalar ile Açıklamalı, Ankara 2022
- Ateş, Muhammet Ali**, Elektrik Piyasasında Tedarikçi Seçme Müessesesi, EPDK Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Ankara 2012
- Ateş, Muhammet Ali**, “Elektrik Şebekesi İşletmecilerinin Elektrik Kesintilerinden Doğan Sorumluluğunun Hukukî Dayanağı”, Çukurova Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (5), 2024, s. 92-126
- Ayrancı, Hasan**, Enerji Sözleşmeleri, Ankara 2010
- Ayverdi, İlhan**, Kubbealtı Lügati, <http://lugatim.com/>
- Başalp, Nilgün**, Sorumsuzluk Anlaşmaları, İstanbul 2011
- Başoğlu, Başak**, “Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku ve Özellikle Tehlike Sorumluluğuna İlişkin Değerlendirmeler”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 2, 2015, s. 29-58
- Baudisch, Birgit**, Die gesetzgeberischen Haftungsgründe der Gefährdungshaftung, Aachen 1998
- Başaran Filik, Ümmühan**, “Zayıf Akım Tesisatı”, in. Elektrik Tesisat Planları, (Ed. Kurban, Mehmet) Anadolu Üniversitesi AÖF Yayını, Eskişehir 2013
- Baysal, Başak**, Türk Borçlar Kanununun Yürürlüğü”, İÜHFM, C. LXX, S. 1, 2012, s. 221-244
- BeckOGK**, (Hrsg. Andreas Spickhoff), Online-Kommentar zum Haftpflichtgesetz, München 2023
- BerlKommEnR**, (Hrsg. Franz Jürgen Säcker) Berliner Kommentar zum Energierecht, Band I, HBand 1, 3. Auflage, Berlin 2014
- Bienstock, Gregor**, Die zivilrechtliche Verantwortlichkeit nach dem Bundesgesetz über die elektrischen Stark- und Schwachstromanlagen vom 24. Juni 1902, Zurich 1912
- Biermann, Franz**, Das Reichshaftpflichtgesetz, 2. Auflage, Münster 1956
- Böhmer, Emil**, Das Reichshaftpflichtgesetz, Berlin 1950
- Böhmer, Emil**, “Ist ein Unfall durch Blitzschlag durch höhere Gewalt verursacht?” MDR, 4/1961, 288
- Börner, Bodo**, “Haftung für Anlagen: Delikt und Gefährdung”, in. Haftung für Anlagen der Energieversorgung, (Hrsg. Börner, Bodo), Düsseldorf 1973
- BSK OR I - Fellmann, Walter**, Bundesgesetz über die Produktheftpflicht, in. Basler Kommentar Obligationenrecht I, (Hrsg. Honsell, Heinrich/Vogt, Nedim Peter/Wiegand, Wolfgang), Art. 1-529 OR, 4. Auflage, Basel 2007
- Buz, Vedat**, “Aynı Şahsın Farklı Hukukî Sebeplerle Sorumluluğu: TBK m. 60 Üzerine Düşünceler” BATİDER, C. XXIX, S. 2, 2013, s. 19-57
- Büdenbender, Ulrich**, Energierecht, 1982

- Büyüksağış, Erdem**, "Tehlike Esasına Dayanan Genel Sorumluluk Kuralı Üzerine Eleştirel Değerlendirmeler", DEÜHFD, C. 8 (2006), s. 1 -19
- Calebresi, Guido**, The Costs of Accidents: A Legal and Economic Analysis, 5. Edition, 1977
- Civak Erdaş, Dilek**, Elektrik Piyasasında Tesislerin Mülkiyet Sorunları, EPDK Uzmanlık Tezi, Ankara 2012
- Çağlayan Aksoy, Pınar**, Hukuka ve Ahlâka Aykırılık Unsurları Çerçevesinde Salt Malvarlığı Zararlarının Tazmini, İstanbul 2016
- Çakırca, Seda İrem**, Türk Sorumluluk Hukukunda Yansıma Zararı, İstanbul 2012
- Çavuşoğlu Işıntan, Pelin**, "Madde 66", in: Türk Borçlar Kanunu Tasarısına İlişkin Değerlendirmeler, (Ed. Kuntalp/Barlas/Ayanoğlu Morali/Çavuşoğlu Işıntan/İpek/Yaşar/Koç), İstanbul 2005
- Çekin, Mesut Serdar**, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Madde 71 Çerçevesinde Tehlike Sorumluluğu, İstanbul 2016
- Dellinger, Myanna**, "Electric Utility Wildfire Liability Reform in California", Environmental Law Reporter News & Analysis, V. 49, N. 11, November 2019, s. 11003-11018
- Demir, Mehmet**, Tıbbî Organizasyon Kusuru Açısından Hastanelerin Hukuksal Sorumluluğu, Ankara 2010
- Demir, Mehmet**, "Zorunlu Geçit Hakkı Kurulmasının Koşulları Ve Tazminatın (Tam Bedelin) Belirlenmesi Sorunu", AÜHFD, 52 (4), 2003, s. 187-210
- Demir, Süleyman** (ed.), Elektrik Enerjisi İletimi ve Dağıtımı, Anadolu Üniversitesi AÖF Yayını, Eskişehir 2013
- Deutsch, Erwin**, Allgemeines Haftungsrecht, 2. Auflage, 1996
- Dögerlioğlu Işıksungur, Özlem**, "AB Elektrik Piyasasında Tüketicinin Ayıba Karşı Korunması", DEÜHFD, C. 13, S. 1, 2011, s. 95-125
- Emeksiz, Cem/Kara, Burak**, "Enerji Depolama Teknolojilerinin İncelenmesi ve Karşılaştırmalı Analizi", International Journal of Multidisciplinary Studies and Innovative Technologies, 2022, 6 (2), s. 134-142
- Erdem, Mehmet**, "Türk Borçlar Kanunu Uyarınca Tehlike Sorumluluğu" Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Özel Hukuk Sempozyumu Özel Sayısı, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi Sempozyumu, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, İstanbul 2011, s. 217-226
- Eren, Fikret**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara 2012
- Eren, Fikret**, Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağı Teorisi, Ankara 1975
- Eren, Fikret/Dönmez, Ünsal**, Eren Borçlar Hukuku Şerhi, C. II, m. 49-82, 2. Baskı, Ankara 2023
- Erişgin, Nuri**, Gaz ve Akaryakıt Taşıyan Boru Hattı İşletenin Hukukî Sorumluluğu, Doktora Tezi, Ankara 1996, (Kısaltma: Boru Hattı İşleten)
- Erişgin, Nuri**, "Tehlike Sorumluluğu", in: Borçlar Kanunu Genel Hükümler Konferansları II, Prof. Dr. İsmet Sungurbey'e Armağan, Ed. Belen, H./Altay, İ, İstanbul 2014, s. 112-119, (Kısaltma: Tehlike Sorumluluğu)

- Erişgin, Nuri**, "Türk Borçlar Kanunu Madde 71: Genel Tehlike Sorumluluğu", Yeni Türk Borçlar Kanunu ve Yeni Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu - Makaleler, Tebliğler, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul 2013, s. 59-101, (Kısaltma: Madde 71)
- Erişgin, Nuri**, "Tehlike Bağ", AÜHFD, 2000, Cilt 49, Sayı 1-4, s. 137-154
- Erman/Schiemann, Gottfried**, Bürgerliches Gesetzbuch, 14. Auflage, Band II, Köln 2014
- Faure, Michael**, "The View from Law and Economics", in: Tort and Insurance Law, (Ed. Wagner, Gerhard), 2005 Wien, (Kısaltma: Economics)
- Faure, Michael**, "Environmental Damage Insurance in Theory and Practice", Research in Law and Economics 20 (2002), s. 283-328, (Kısaltma: Environment)
- Faure, Michael/Bruggeman, Véronique**, "Catastrophic Risks and First-Party Insurance", Connecticut Insurance Law Journal, V. 15, N. 1, 2008-2009, s. 1-52
- Fellmann, Walter/Kottmann, Andrea**, Schweizerisches Haftpflichtrecht, Band I, Allgemeiner Teil sowie Haftung aus Verschulden und Persönlichkeitsverletzung, gewöhnliche Kausalhaftungen des OR, ZGB und PrHG, Bern 2012
- Fellmann, Walter**, Schweizerisches Haftpflichtrecht, Band III, Haftung nach den Gefährdungshaftungen des JSG, HFG, USG, GTG, EleG, RLG, SprstG, StAG und KHG 2008, Bern 2015
- Filthaut, Werner/Piontek, Sascha/Kayser, Alke**, Haftpflichtgesetz - Beck'sche Kurz-Kommentare, 10. Auflage, München 2019
- Filthaut, Werner**, "Zur Wirkungshaftung nach § 2 I 1 HPfLG", NJW 1983, s. 2687-89, (Kısaltma: Wirkungshaftung)
- Filthaut, Werner**, "Die Zustandshaftung für ordnungswidrige Anlagen nach § 2 Abs. 1 S. 2 HPfLG", VersR 1997, s. 145-152, (Kısaltma: Zustandshaftung)
- Filthaut, Werner**, "Die Gefährdungshaftung für Schäden durch Oberleitungsomnibusse (Obusse)", NZV 1995, s. 52-55
- Filthaut, Werner**, "Der nachbarrechtliche Ausgleichsanspruch (§ 906 Abs. 2 S. 2 BGB) als anderweitige Ersatzmöglichkeit zur Haftung für Schäden durch gefährliche Anlagen (§ 2 HPfLG)", VersR 1992, ss.150-156
- Friese, Hans**, Reichshaftpflichtgesetz-Kommentar, München-Berlin 1950
- Gassmann-Burdin, Rochus**, Energiehaftung - Ein Beitrag zur Theorie der Gefährdungshaftung, Zurich 1988
- Geigel/Haftpflichtprozess**, (Hrg. Haag, Kurt), Der Haftpflichtprozess mit Einschluss des materiellen Haftpflichtrechts, 28 Auflage, 2020 München.
- Gökcan, Hasan Tahsin**, Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2010
- Gradwohl, Jeremy**, "Electric Utility-Caused Wildfire Damages: Strict Liability under Article I, Section 19 of the California Constitution," Temple Law Review, 92(3), (2020), s. 595-628
- Graf von Westphalen, Friedrich/Foerste, Ulrich**, Produkthaftungshandbuch, 3. Auflage, München 2012

- Griss, Irmgard**, "Gefährdungshaftung, Unternehmerhaftung, Eingriffshaftung" in. Entwurf eines neuen österreichischen Schadenersatzrechts, (Hrsg. Griss, Irmgard/Kathrein, Georg/Koziol, Helmut), Springer-Verlag, Wien 2006, s. 57-66
- Gümüş, Mustafa Alper**, Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri, Ankara 2021
- Gültekin, Fatih**, "Yardımcı Kişinin Fiillerinden Borçlunun Sorumluluğu", TAAD, Y. 9, S.35 (Temmuz 2018), s. 375-403
- Güven, Kudret**, "Enerji Sağlayan İşletmelerin Elektrik ve Gazdan Doğan Sözleşme Dışı Sorumluluğu", Yargıtay Dergisi, C. 13, S. 3, 1987, s. 259-278
- Hafez, Samir A.**, "Heated Conflict: Investor-Owned Utility Liability for California Wildfires under the Doctrine of Inverse Condemnation", San Diego Journal of Climate & Energy Law, 11, 2019-2020, s. 25-44
- Hatemi, Hüseyin/Gökyayla, Emre**, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 5. Bası, İstanbul 2021
- Havutçu, Ayşe**, Türk Hukukunda Örtülü Bir Boşluk: Üreticinin Sorumluluğu, Ankara 2005, (Kısaltma: Üreticinin Sorumluluğu)
- Havutçu, Ayşe**, "Sözleşmenin Kurulması, Haksız Fiil, Sebepsiz Zenginleşme", Türk Borçlar Kanunu Tasarısının Değerlendirilmesi Sempozyumu, Legal Hukuk Dergisi, C. 3, S. 34, Ekim 2005, s. 3613-3628
- Hempel, Dietmar/Franke, Peter**, Recht der Energie- und Wasser- versorgung, Band 5, Köln 2012
- Hermann, Hans Peter/Recknagel, Henning/Schmidt-Salzer, Joachim**, Kommentar zu den Allgemeinen Versorgungsbedingungen für Elektrizität, Gas, Fernwärme und Wasser, Band 1: §§ 1-9, Heidelberg 1981
- Heß, Jürgen**, Die Bestimmung des Ersatzpflichtigen in der Gefährdungshaftung, Tübingen 1978
- Hofmann, Edgar**, Haftpflichtrecht für die Praxis, München 1989
- Hollows, Gregory G.**, "Torts Of Electric Utilities: Can Strict Liability Be Plugged In?", Loyola of Los Angeles Law Review, V. 11, 1977-1978, s.775-806
- Honsell, Heinrich**, "Produkthaftungsgesetz und allgemeine Deliktshaftung", Juristische Schulung, 1995, s. 211-215
- Hübner, Ulrich M.**, Die Haftung des Gardien im französischen Zivilrecht, Karlsruhe 1972
- IEA**, Distributed Generation in Liberalised Electricity Markets, Paris 2002
- İkizler, Metin**, "Avrupa Haksız Fiil Hukuku İlkelerinde Tehlike Sorumluluğu ve Türk Hukuku ile Kısaca Karşılaştırılması", DEÜHFD - Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, C. 16, Özel Sayı, 2014, s. 3241-60
- İmal, Nazım**, "Elektrik Enerjisi İletimi ve Dağıtımında Koruma Sistemleri", in. Elektrik Enerjisi İletimi ve Dağıtımı, (Ed. Demir, Süleyman), Anadolu Üniversitesi AÖF Yayını, Eskişehir 2013
- İmre, Zahit**, "Doktrinde ve Türk Hukukunda Kusursuz Mesuliyet Hâlleri.", İÜHFM, C. 13, S. 4, 1947, s. 1475-1536

- İnceoğlu, Murat/Kurtulan, Gökçe**, “TBK M. 71 / F. 4 Hükümüne Alternatif Çözüm: Örtülü Boşluk”, İKÜHFD, 15 (2) 2016, s. 45-60
- İşgüzar, Hasan**, Türk Sorumluluk Hukukuna Göre Sivil Hava Aracı İşletenin Akit Dışı Sorumluluğu, Ankara 2003
- Jacquemoud, Philippe**, “Zur Haftung des Netzbetreibers und deren Wegbedingung”, SZW/RSDA, 6/2008, s. 574-580
- Jagmetti, Riccardo**, Energierecht, Basel 2005
- Jirovec, Milena**, “Pierce v. Pacific Gas & Electric Co.: Strict Liability of Suppliers of Electricity is the Current Trend”, Western State University Law Review, 1985-1986, s. 345-355
- Jones, William K.**, “Strict Liability for Hazardous Enterprise”, Columbia Law Review, Volume 92, s. 1705-1779
- Kanışlı, Erhan**, “Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu”, İstanbul Hukuk Mecmuası, 78 (3), s. 1413-1468
- Karner, Ernst**, “Geldersatz für ideelle Schäden, Minderung der Ersatzpflicht, Beweislast, Verjährung”, in: Entwurf eines neuen österreichischen Schadenersatzrechts, (Hrsg. Griss, Irm-gard/Kathrein, Georg/Koziol, Helmut), Springer-Verlag, Wien 2006, s. 83-93
- Kaşak, Esra/Ganbari, Muhammed Kiomers**, “İsviçre Borçlar ve Ticaret Hukukunda Zamanaşımı Revizyonu”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXIV, Y. 2020, Sa. 1, s. 93-126
- Keller, Alfred**, Haftpflicht im Privatrecht, B. I, 6. Auflage, Bern 2002
- Keller, Max/Gabi, Sonja**, Das Schweizerische Schuldrecht, B. II, Haftpflichtrecht, 2. Auflage, Basel-Frankfurt am Main 1988
- Kent, Bülent**, Türk ve Alman Hukukunda Elektrik Piyasasının Düzenlenmesi ve Düzenleyici Kurumları, Ankara 2012
- Kermel, Cornelia/Klindt, Thomas/Wende, Susanne**, “Die Haftung des Verteilnetzbetreibers für Überspannungsschäden: Energiewirtschaft trifft auf Produkthaftung”, RdE, 2015, s. 281-286
- Kılıçoğlu, Ahmet Mithat**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 25. Bası, Ankara 2021
- Kılıçoğlu, Kumru**, Yansıma Yoluyla Zarar, Ankara 2012
- Kılınç, Ayşe Nur**, Adam Çalıştırmanın Organizasyon Sorumluluğu, Doktora Tezi, Ankara 2017
- Kırca, Çiğdem**, Ürün Sorumluluğu, Ankara 2007
- Kıyığı, Osman Nazım**, Almanca - Türkçe Hukuk ve Ekonomi Terimleri Sözlüğü II, München 1999
- Klein, Wolfgang**, Die Haftung der Versorgungsunternehmen für Störungen in der Versorgungszufuhr, Düsseldorf 1988
- Klein, Wolfgang**, “Die Haftung von Versorgungsunternehmen nach dem Produkthaftungsgesetz”, BB 1991, s. 917-294, (Kisaltma: Produkthaftung)
- Knetsch, Jonas**, “France”, in: European Tort Law Yearbook 2018, (Ed. Ernst Karner/Barbara C. Steininger), Berlin-Boston 2019

- Koç, Nevzat**, “Türk Borçlar Kanununun Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukukuna İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi* 8 (2013), s. 1669-1690
- Koçhisarlıoğlu, Cengiz**, “Objektif Sorumluluğun Genel Teorisi”, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2/2 (Ekim 1984), s.175-305
- Koçhisarlıoğlu, Cengiz/Erişgin, Özlem**, “Türk Borçlar Kanunu Tasarısı’da Haksız Filler”, *Rona Serozan’a Armağan*, C. II, İstanbul 2010, s. 1241-1271
- Korkusuz, Refik**, “Yeni Borçlar Kanunu Tasarısında Tehlike Sorumluluğu Düzenlemesi”, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2008, C. 12-13, S. 16-19, s. 23-44
- Koziol, Helmut**, *Österreichisches Haftpflichtrecht*, Band I, Allgemeiner Teil, 3. Auflage, Wien 1997, (Kısaltma: B. I)
- Koziol, Helmut**, “Damage” in. *Principles of European Tort Law, Text and Commentary*, (Ed. European Group of Tort Law), Springer-Verlag, Wien 2005, s. 24-42
- Koziol, Helmut/Apathy, Peter/Koch, Bernhard A.**, *Österreichisches Haftpflichtrecht*, B. III, Gefährdungs-, Produkt- und Eingriffshaftung, 3. Auflage, Wien 2014
- König, Roger**, “Die neue Haftung der Eisenbahnunternehmen”, *Haftung und Versicherung*, s. 199 vd.
- Kötz, Hein**, “Haftung für besondere Gefahr - Generalklausel für die Gefährdungshaftung”, *Archiv für civilistische Praxis*, 170. Band, (1970), s. 1-41
- Krafft, Georg/Rotermund, Carsten**, *Kommunales Haftungsrecht*, 5. Auflage, Berlin 2013
- Kullmann, Hans Josef**, *ProdHaftG – Gesetz über die Haftung für fehlerhafte Produkte*, 6. Auflage, Berlin 2010
- Laloux, Damián/Rivier, Michel**, “Technology and Operation of Electric Power Systems”, in. *Regulation of the Power Sector*, (Ed. Arriaga, Ignacio J. Pérez) London 2013, s. 1-46
- Larenz, Karl/Canaris, Claus-Wilhelm**, *Lehrbuch des Schuldrechts*, Band II/2, Besonderer Teil, München 1994
- Lehmeier, Theresa**, Anmerkung zum Beschluß des LG Ingolstadt, *Schlussurt. v. 6.2.2014 - 41 O 1906/12*
- Leinscheidt, Christoph**, *Das neue Produkthaftungsrecht*, 2. Auflage, Herne – Berlin 1992
- Lühn, Hans**, *Empfiehltsich die Regelung der Gefährdungshaftung in einer Generalklausel?*, München 1971
- Moll, Walter Theodor**, *Die Haftpflicht der Betriebsinhaber elektrischer Anlagen*, Bern 1945
- Moréteau, O. / Lafay, F.**, “Conditio sine qua non in General, France”, in. *Digest of European Tort Law, Volume I: Essential Cases on Natural Causation*, (Ed. B.Winiger/H. Koziol/B.A. Koch/R. Zimmermann), 2007

- MünchK-Wagner, Gerhard**, Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 5, Schuldrecht, Besonderer Teil III, §§ 705-853, Partnerschaftsgesellschaftsgesetz, Produkthaftungsgesetz, 6. Auflage, München 2013
- Nell, Martin/Richer, Andreas**, "The Design of Liability Rules for Highly Risky Activities – Is Strict Liability Superior When Risk Allocation Matters?", *International Review of Law and Economics*, 23 (2003), s. 31-47
- Niez, Alexandra**, Comparative Study on Rural Electrification Policies in Emerging Economies, Keys to Successful Policies-Information Paper, IEA, Paris March 2010
- Nomer, Halûk N.**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 18. Bası, İstanbul 2021
- Nomer Ertan (Ülgen/Helvaci/Kaya)**, Ticarî İşletme Hukuku, 6. Baskı, İstanbul 2019
- Oechsler, Jürgen**, "Die Haftung des Niederpannungsnetzbetreibers nach dem Produkthaftungsgesetz", *NJW* 2014, s. 2080-2083
- Oertel, Christoph**, Objektive Haftung in Europa, Tübingen 2010
- Oftinger, Karl/Stark, Emil, W.**, Schweizerisches Haftpflichtrecht, Allgemeiner Teil, Band I, 5. Auflage, Zurich 1995
- Oftinger, Karl/Stark, Emil, W.**, Schweizerisches Haftpflichtrecht, Besonderer Teil, Übrige Gefährdungshaftungen, Band II/3, 4. Auflage, Zurich 1991
- Oğuz, Fuat**, Devlet ve Piyasa - Regülasyon Ekonomisine Giriş, Ankara 2011
- Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut**, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C. II, 15. Baskı, İstanbul 2020
- Oğuzman, Kemal/Seliçi, Özer/Oktay-Özdemir, Saibe**, Eşya Hukuku, 10. Bası, İstanbul 2004
- Okyar Karaosmanoğlu, Dila**, Adam Çalıştırmanın Sorumluluğu (TBK m. 66), Doktora Tezi, Ankara 2019
- Oral, Tuğçe**, "Türk Borçlar Kanunu'nun 71. Maddesi Çerçevesinde İşverenin İş Kazasından ve Meslek Hastalığından Doğan Tehlike Sorumluluğu", *TAAD*, Y. 5, S. 14, 2014, s. 267-302
- Öcal Apaydın, Bahar**, "Elektrik Enerjisi Nakil Hatlarının Yol Açtığı Zarardan Sorumluluk", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 27, S. 2, 2019, s. 307- 344
- Öz, Turgut**, "Üreticinin Sorumluluğu", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 2, s. 7-18
- Özbudun, Ergun**, Türk Anayasa Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2005
- Özel, Çağlar/Keleş, Adem**, "Tehlike Sorumluluğu ve Türk Borçlar Kanununun 71. Maddesi Üzerine Bazı Düşünceler", *İKÜHFD*, 15 (2), 2016, s. 347-376
- Özkan, Merva**, Hidroelektrik Üretim Tesislerinde Mülkiyet Sorunu, EPDK Uzmanlık Tezi, Ankara 2018
- Özsunay, Ergun**, "İsviçre Hukukunda Demiryollarının İşletilmesinden Doğan Zararlardan Dolayı Sözleşme Dışı Sorumluluk" *İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 1971, C. 5, S. 8, s. 31 vd.
- Öztan, Bilge**, İmalâtçının Sorumluluğu, Ankara 1982, (Kısaltma: İmalâtçı)

- Öztan, Bilge**, Medenî Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Ankara 1970
- Öztan, Bilge**, Medeni Hukukun Temel Kavramları, 19. Bası, Ankara 2005
- Paksoy, Meliha Sermin/Demir, Gizem Arslan**, "Üreticinin TBK 71 Kapsamında Sorumlu Tutulması", İÜHF C. LXXI, S. 2, 2013 s. 299-316
- Palant/Sprau, Hartwig**, Bürgerliches Gesetzbuch mit Nebengesetzen, 74. Auflage, München 2015
- Peifer, Karl-Nikolaus**, "Das Deliktsrech als Gegenstand des Allgemeinen Rechts", in. OR-2020 Die schweizerische Schuldrechtsreform aus vergleichender Sicht", (Hrsg. Harke, J. D./Riesenhuber, K.), 2016 Tübingen, s. 247-270
- Pott, Werner/Frieling, Günter**, Produkthaftungsgesetz Kommentar, Essen 1992
- Preslmayr, Martin**, Handbuch des Produkthaftungsgesetzes, Wien 1993
- Riordan, Charles**, "Calming the Fire: How a Negligence Standard and Broad Cost-Recovery Can Help Restore National Forests after Wildfires", Boston College Environmental Affairs Law Review, V. 41, N. 1, 2014, s. 233-264
- Roberto, Vito**, Schweizerisches Haftpflichtrecht, Stämpfli Verlag, Bern 2002
- Roberto, Vito**, Haftpflichtrecht, Stämpfli Verlag, Bern 2022
- Rolland, Walter**, Produkthaftungsrecht, Köln 1990
- Ruck, Erwin**, Schweizerisches Elektrizitätsrecht, Zurich 1964
- Sanlı, Kerem Cem**, Haksız Fiil Hukukunun Ekonomik Analizi - Hukuk ve Ekonomi Öğretisi, İstanbul 2007
- Sanlı, Kerem Cem**, "Kusursuz Sorumluluk Halleri", in. Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu, Makaleler Tebliğler, (Ed. İnceoğlu, Murat), İstanbul, 2012, s. 60-81, (Kısaltma: Kusursuz)
- Saraç, Senem**, Türk Borçlar Kanunu'nda Tehlike Sorumluluğu, İstanbul 2013
- Saruhan, Banu Bilge**, "Türk Borçlar Kanunu'nda Genel Bir Kural Olarak Tehlike Sorumluluğu", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 2014, s. 1177-1196
- Schäfer, Hans-Bernd/Müller-Langer, Frank**, "Strict Liability versus Negligence", in. Tort Law and Economics, (Ed. Faure, Michael), 2009
- Schäfer, Hans-Bernd/Ott, Claus**, Lehrbuch der ökonomischen Analyse des Zivilrechts, 5. Auflage, 2012
- Schlüchter, Fabio**, Haftung für gefährliche Tätigkeit un Haftung ohne Verschulden – Das italienische Recht als Vorbild für das schweizerische?, Bern und Stuttgart 1990
- Schneider, Jens-Peter/Theobald, Christian**, Recht der Energiewirtschaft, 4. Auflage, München 2013
- Schreiber, Kristina/Salmen, David**, "Die allgemeine gesetzliche Haftung von Netzbetreiber und -eigentümer", RdE 2/2017, s. 62-68
- Schulze, Olaf**, "Die Gefährdungshaftung der Betreiber von Rohrleitungen, insbesondere von gemeindlichen Ver- und Entsorgungsleitungen", VersR 2000, s. 1338 vd.

- Schumacher, Hermann**, Handbuch der Kommunalhaftung, 5. Auflage, 2015
- Schweers, Elmar**, Vertragsbeziehungen und Haftung im novellierten Energiewirtschaftsrecht, Baden-Baden 2001
- Schwendener, Jakob**, Die Haftpflicht der elektrischen Anlagen nach schweizerischem Recht, Bern 1912
- Schwimann, Michael/Posch, Willibald**, ABGB Praxiskommentar, Band 7, Haftpflichtgesetze: AHG, § 332-337 ASVG, DGH, EKHG, OrgHG, PHG, 3. Auflage, Wien 2005
- Seiler, Hansjörg**, "Produktfehler", in. Schaden-Haftung-Versicherung, Handbücher für die Anwaltspraxis Band V, (Hrsg. Geiser, Thomas/Münch, Peter), Basel- Genf-München 1999
- Shavell, Steven**, Foundations of Economic Analysis of Law, Harvard University Press, 2004
- Shively, Bob/Ferrare, John**, Understanding Today's Electricity Business, 2010
- Sirmen, A. Lâle**, Eşya Hukuku, Ankara 2013
- Sirmen, A. Lâle**, "Taşınmaz Mülkiyetinin Kullanılmasında Çevre Etkileri Yaratan Müdahalelerden Dolayı Malikin Sorumluluğu", AÜHFĐ, 40 (1988), s. 281-306
- Spier, Jaab**, "Causation" in. Principles of European Tort Law, Text and Commentary, (Ed. European Group of Tort Law), Springer-Verlag, Wien 2005, s. 43-63
- Standler, Ronald B.**, "Electricity is Neither Ultrahazardous Nor Abnormally Dangerous", 10 Jun 2011, <http://www.rbs2.com/uh.pdf> (e.t. 21.10.2022), (Kısaltma: Ultrahazardous)
- Standler, Ronald B.**, Liability of Electric Utility in the USA for Outage or Blackout, <http://www.rbs2.com/outage.pdf>, (e.t. 11.12.2023)
- Şenocak, Zarife** Borçlunun İfa Yardımcılarından Dolayı Sorumluluğu, Ankara 1995
- Tamke, Maren**, Die Haftungsprivilegierung für Netzbetreiber bei Störungen der Anschlussnutzung – Eine Untersuchung unter Berücksichtigung der ökonomischen Analyse des Rechts, Berlin 2014
- Tandoğan, Halûk**, Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku, Ankara 1981
- Tandoğan, Halûk**, Türk Mes'uliyet Hukuku – Akit Dışı ve Akdî Mes'uliyet, 2. Baskı, İstanbul 2010, (Kısaltma: Mes'uliyet)
- Tandoğan, Halûk**, "Hukuka Aykırılık Bağı", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, 1979, C. 10 (1), s. 1-22, (Kısaltma: Hukuka Aykırılık Bağı)
- Taschner, Hans Claudius/Frietsch, Edwin**, Produkthaftungsgesetz und EG-Produkthaftungsrichtlinie -Kommentar, 2. Auflage, München 1990
- Taupitz, Jochen/ Pfeiffer, Christian**, "Der Entwurf und der Gegenentwurf für ein neues österreichisches Schadensersatzrecht - eine kritische Analyse", Juristische Blätter 132, (2010), s. 88-104
- Tekinay, S.S./Akman, S./Burcuoğlu, H./Alttop, A.**, Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, İstanbul 1988
- Theobald/Kühling/Theobald**, "§ 11 EnWG", in. Energierecht, 104. Ergänzungslieferung, (Hrsg. Theobald, Christian/Kühling, Jürgen), 2019

- Theobald/Kühling/Hartmann/Blumenthal-Barby**, “§ 18 NAV”, in. *Energierecht*, 104. Ergänzungslieferung, (Hrsg. Theobald, Christian/Kühling, Jürgen), 2019
- Tiftik, Mustafa**, *Türk Hukukunda Tehlike Sorumluluklarının Genel Kural İle Düzenlenmesi Sorunu*, 2. Baskı, Ankara 2005
- Tiftik, Mustafa**, *Akit Dışı Sorumlulukta Maddî Tazminat*, Doktora Tezi, Ankara 1988, (Kısaltma: Tazminat)
- Tiftik, Mustafa/Öztürk, Esra**, “Türk Borçlar Kanunu’nda Tehlike Sorumluluğu Hükmünün (TBK m. 71) Olması Gereken Hukuk Açısından Eleştirisi”, in. *Hukuk Biliminin Güncel Sorunları*, III. Uluslararası Kongre Bildiri Kitabı, Ekim 2012, Samsun, s. 453-477
- Turan, Evren**, “Elektrik Enerjisi ve Jeneratörler”, in. *Elektrik Enerjisi Üretimi*, (Ed. Demir, Süleyman), Anadolu Üniversitesi AÖF Yayını, Eskişehir 2012
- Türkmen, Ahmet**, “6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Organizasyon Sorumluluğu (TBK m. 66/III)”, *ÜHFMC. LXX, S. 2*, 2012, s. 257-284
- Ulusan, İlhan**, *Medenî Hukukta Fedakârlığın Denkleştirilmesi İlkesi ve Uygulama Alanı*, 2. Baskı, İstanbul 2012
- Ulusan, İlhan**, “Türk Borçlar Kanununda Yer Alan Genel Tehlike Sorumluluğu Kuralına İlişkin Birkaç Tespit Ve Hukuk Düzeni Tarafından Faaliyetine İzin Verilmiş Önemli Ölçüde Tehlike Arzeden İşletmelerin Yol Açtığı Zararların Uygun Bir Bedelle Denkleştirilmesi Sorunu”, Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan, *E-Journal Of Yaşar University (Yaşar Üniversitesi E-Dergisi)*, Cilt 8, Özel Sayı – 2013, s. 2897-2905, (Kısaltma: Tehlike Arz Eden İşletmeler)
- Uyaroğlu, Yılmaz**, “Elektrik Enerjisi İletim ve Dağıtım Şebekeleri”, in. *Elektrik Enerjisi İletimi ve Dağıtımı*, (Ed. Demir, Süleyman), Anadolu Üniversitesi AÖF Yayını, Eskişehir 2013
- Uyaroğlu, Yılmaz**, “Transformatör Merkezleri ve Donanımları”, in. *Elektrik Enerjisi İletimi ve Dağıtımı*, (Ed. Demir, Süleyman), Anadolu Üniversitesi AÖF Yayını, Eskişehir 2013, (Kısaltma: Transformatör)
- Uyaroğlu, Merve**, “İşverenin Tehlike Sorumluluğu (TBK m.71)”, *TAAD*, Yıl 13, S. 51, Temmuz 2022, s. 483-500
- Üçışık, Güzin**, “Tehlike Sorumluluğunun Genel Kural ile Düzenlenmesi”, *Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu*, 28-29 Mayıs 2009, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara 2009, s. 127-145
- Ünal, Akın/Kalkan, Arif**, “Türk Hukukunda Ürün Sorumluluğu Üzerine Olan ve Olması Gereken Hukuka Dair Genel Düşünceler”, *TAAD*, Yıl: 11, Sayı: 39 (Temmuz 2019), s. 45-82
- Ünal, Mehmet/Başpınar, Veysel**, *Orman Hukuku*, 4. Baskı, Ankara 2017
- Ünlütepe, Mustafa**, *Organizasyon Sorumluluğu (TBK m. 66/III)*, İstanbul 2016
- Vatansever, Fahri**, “Direkler ve İzolatörler”, in. *Elektrik Enerjisi İletimi ve Dağıtımı*, (Ed. Demir, Süleyman), Anadolu Üniversitesi AÖF Yayını, Eskişehir 2013
- von Bar, Christian**, *Principles of European Law on Non-Contractual Liability Arising out of Damage Caused to Another*, Munich 2009

- von Staudinger, J./Oechsler, Jürgen**, Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen, Buch 2 - Rech der Schuldverhältnisse, §§ 826- 829, ProdHaftG, Berlin Neubearbeitung 2014
- Vural, Mehmet**, Hidroelektrik Santralı Projelerinde Kamulaştırma İşlemleri, EPDK Uzmanlık Tezi, Ankara 2008
- Weber, Rolf H./Kratz, Brigitta**, Elektrizitätswirtschaftsrecht, Bern 2005
- Welser, Rudolf/Rabl, Christian**, Produkthaftungsgesetz Kommentar, Wien 2004
- Westermann, Harry**, "Haftung für Anlagen: Immisionen", in. Haftung für Anlagen der Energieversorgung, (Hrsg. Börner, Bodo), Düsseldorf 1973
- Widmer, Pierre**, "Der österreichische Entwurf aus der Sicht des Auslandes", in. Entwurf eines neuen österreichischen Schadenersatzrechts (Hrsg. Griss, Irmgard/Kathrein, Georg/Koziol, Helmut), Springer-Verlag, Wien 2006, s. 127-141
- Widmer, Pierre/Wessner, Pierre**, Revision und Vereinheitlichung des Haftpflichtrechts, Erläuternder Bericht, Bern 2000
- Winiger, Bénédicte**, "Die Risiko-Haftung im Entwurf des türkischen Obligationengesetzes," in. Rezeption und Autonomie: 80 Jahre türkisches ZGB - Journées turco-suissees 2006, (Hrsg. Büren/Emmenegger/Koller), Stämpfli Verlag, Bern 2007, s. 91-106
- Wussow, Werner**, Unfallhaftpflichtrecht - Gesamtdarstellung, 16. Auflage, Köln 2014
- Yale, D.E.C.**, "Rylands v. Fletcher Liability", in. Clerk & Lindsell on Torts, (Ed. R.W.M. Dias et al.), London 1989, s. 1421-1462
- Yavuz, Cevdet**, "Türk Borçlar Kanunu Tasarısı'na Göre Kusursuz Sorumluluk Halleri ve İlkeleri", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Roma Hukukundan Modern Hukuka Sorumluluk (Sempozyum Özel Sayısı), C. 14, S.4, 2008, s. 29-61
- Yavuz, Mustafa**, Elektrik Tedarik Sözleşmeleri: Özellikle İkili Anlaşma, İstanbul 2011
- Yıldırım, Mustafa Fadıl**, Gen Teknik Uygulamalardan Doğan Hukukî Sorumluluk, Ankara 2008
- Yıldız, Kenan**, 1660 İstanbul Yangını ve Etkileri - Vakıflar, Toplum ve Ekonomi, 2. Baskı, Ankara 2023
- Yılmaz, Hamdi**, Karayolları Trafik Kanununda Zararın Paylaştırılması, Ankara 1995
- Yılmaz, Süleyman**, "Türk Borçlar Kanunu Tasarısında Sebep Sorumluluklarına İlişkin Yeni Hükümler", AÜHFD, 59 (3), 2010, s. 551-578
- Yücel, Özge**, Türk Borçlar Kanununa Göre Genel Tehlike Sorumluluğu, Ankara 2014
- Yücel, Özge**, "Türk Borçlar Kanununa Göre İzin Verilen Riskten Doğan Genel Tehlike Sorumluluğu", BATİDER, 30(3), 2014, s. 177-230, (Kısaltma: İzin Verilen Risk)
- Zirlick, Beat**, Freizeichnung von der Deliktshaftung, Bern 2003
- Zorluoğlu Yılmaz, Ayça**, Tehlike Sorumluluğunda Bedensel Zararlar ve Tazminat, Doktora Tezi, Ankara 2019
- Zweigert, Konrad/Kötz, Hein**, Die Haftung für gefährliche Anlagen in den EWG-Ländern sowie in Englanf und den Vereinigten Staaten von Amerika, Tübingen 1966
- Zweigert, Konrad/Kötz, Hein**, An Introduction to Comparative Law, Volume II, 2nd Ed., Oxford 1987, (Kısaltma: Comparative)

Prof. Dr. Mustafa AVCI
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

İSLÂM-OSMANLI CEZA HUKUKU

GENEL HÜKÜMLER

- ⇒ Giriş
- ⇒ CEZA HUKUKU İLKELERİ
- ⇒ CEZA NÖRMLARININ UYGULAMA ALANI
- ⇒ SUÇUN UNSURLARI
- ⇒ CEZA HUKUKU YAPTIRIMLARI
- ⇒ BAZI SUÇ TIPLERİ
- ⇒ İNFAZ HUKUKU

İLAVELİ VE TASHİHLİ

4. BASI

ADALET YAYINEVİ
Ankara 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İslâm-Osmanlı Ceza Hukuku Genel Hükümler
Mustafa Avcı

Hukuk Yayınları Dizisi – 2357

Dördüncü Bası : Ağustos - 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 942 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKLAR

- A. MKT. MVL. Bab-1 Asafi Mektubi Kalemi Meclis-i Vâlâ.
- A. MKT. ŞD Bab-1 Asafi Mektubi Kalemi Şurâ-yı Devlet
37 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicili (Haz. İzzet Sak), Konya, 2010.
392 numaralı Harput Şer'iyeye Sicili
- Abdullah b. Muhammed (ö.849), Musannef fi'l-Ehâdis ve'l-Âsar, Bombay, 1979-1983.
- Abdullah Efendi, Semeretü'l-Fuad fi'l-Mebde' ve'l-Mead, İst.1288.
- Abdurrahim Efendi Menteşzade (ö.1716), Fetava-yı Abdurrahim, İst.1243/1827.
- Acar, İsmail, "Osmanlı Hukukunda Zina Suçu ve Cezası", in: *Türkler*, C:X. Ank.2002.
- Ahmed Lütfi, Mir'at-ı Adalet Yahut Tarihçe-i Devlet-i Aliye, İst.1304.
- Ahmed Naim-Kamil Miras, Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi ve Şerhi, Ank.1974.
- Ahmed Ziya, Mufassal Kanun-ı Ceza ve Teferruatı Şerhi, İst.1329.
- Ahteri Kebir, İst.1310.
- Akdemir, Salih, "Udeh'in et-Teşriu'l-Cinai'l-İslâmi Adlı Eseri ve Tercümesi Üzerine" *AÜİFD*, C: XXVIII, Ank.1986.
- Akgündüz ve Heyet, Şer'iyeye Sicilleri, İst.1988.
- Akgündüz, Ahmet, Osmanlı Kanunnameleri, İst.1990.
- Akgündüz Ahmet-Öztürk Said, Bilinmeyen Osmanlı, İst.1999.
- Akman, Mehmet, Osmanlı Devletinde Kardeş Katli, İst.1997.
- _____ : Osmanlı Devletinde Ceza Yargılaması, İst.2004.
- Akşit, M. Cevat, İslâm Ceza Hukuku ve İnsanî Esasları, İst.1976.
- Akyüz, Vecdi, "Akraba" *DİA*, C:2, s.286.
- Albayrak, Fatih Mehmet, İslâm Hukukunda Terör Niteliği Taşıyan Suçlar, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, UÜSBE, Bursa, 1997.
- Alderson, A. Dolphin, Bütün Yönleriyle Osmanlı Hanedanı (Çev: Ş. Severcan) İst.1998
- Alfi, Ahmad Abd al-Aziz: "Punishment in İslâmic Criminal Law", in: *The Islamic Criminal Justice System*, New York, 1982.
- Ali Efendi (Çatalcalı) (ö.1697), Fetava, İst.1257.

- Ali Haydar Hoca Emin Efendizade (ö.1935): *Dürerü'l-Hukkâm Şerh-i Mecelle-ti'l-Ahkâm*, İst.1319.
- Âlim b. Alâ (ö.1384), *el-Fetava't-Tatarhaniyye*, Beyrut, 2004.
- Amir, Abdülaziz, *et-Tazir fi'ş-Şeriatil-İslâmiyye*, Mısır, 1969.
- Ankaravi Mehmed Emin Efendi (ö.1687), *Fetâvâ-yı Ankaravî*, İst.1281/1864.
- Aral, Vecdi, *Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine*, İst.1991.
- Arıkan, Baha, "İslâm Ceza Hukukunun Esasları", *Adalet Dergisi*, 1962.
- Arslan, Hüseyin, *İslâm Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs*, MÜSBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İst.2006.
- Artuk-Gökcen-Yenidünya: *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ank.2009.
- Askalani, Ahmed b. Ali İbn Hacer (ö.1449), *Fethu'l-Bârî bi Şerh-i Sahîhi'l-Buhârî*, T.y.
- Aşık Çelebi (ö.1572), *Mî'râcü'l-Eyâle ve Minhâcü'l-Adâle* (Haz: M. Usame Onuş-A. Bulut-Ahmet Çelik) İst.2018.
- Atar, Fahrettin, *İslâm Adliye Teşkilatı*, Ank.1991.
- _____: *İslâm İcra ve İflâs Hukuku*, İst.1990.
- Atay, Hüseyin, *İslâm Hukuk Felsefesi*, Ank.1985.
- Atıf Bey, *Mecelle'nin Külli Kaideleri*, (Yayına haz: Abdullah Demir) İst.2008.
- Avcı, Mustafa, "Kim Kimi Affedebilir (Mukayeseli Hukuk Kaynaklarında Adli Af)" *Kamu Hukuku Arşivi*, Ekim, 1999.
- _____: "Osmanlı Hukukunda Hapis Cezası", *Kamu Hukuku Arşivi*, Mart 2002.
- _____: "Osmanlı Uygulamasında İnfazı Özellik Gösteren Hapis Türleri: Kalebentlik Kürek ve Prangabentlik", *Yeni Türkiye Dergisi Türkoloji ve Türk Tarihi Özel Sayı*, C:45, Mayıs-Haziran 2002.
- _____: *Osmanlı Hukukunda Suçlar ve Cezalar*, İst.2004.
- _____: *Osmanlı Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Konya, 2014.
- Avva, M. Selim, *Fî Usûli'n-Nizâmî'l-Cinâiyyi'l-İslâmî*, Kahire, 1983.
- _____: "Çağdaş Oryantalist Çalışmalarında İslâm Hukuk Sistemi" (Çev: A. İhsan Pala), *İslâm Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S:5, 2005
- Awad, M. Awad: "The Rights of the Accused Under İslâmic Criminal Procedure", in: *The Islamic Criminal Justice System*, New York, 1982
- Aybakan, Bilal-Dönmez, İ. Kafi, "Meşru" *DİA*, C:29, s.378-383.
- Aydın, Hakkı, *İslâm Hukuku ve Modern Hukukta İşkence*, İst.1997
- Aydın, M. Akif, "Ceza", *DİA*, C:7, s.478.
- _____: *İslâm ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*, İst.1996.

_____ : İslâm-Osmanlı Aile Hukuku, İst.1985.

_____ : Türk Hukuk Tarihi, İst.2010.

Ayni, Ebu Muhammed Bedreddin Mahmud b. Ahmed (ö.1451): Umdetü'l-Kârî Şerhu Sahihi'l-Buhârî, Mısır, 1972.

Ayıntâbî, Abdülhamîd (ö.1699), Tercümetü't-Tahtâvî alâ Dürri'l-muhtâr (I-VIII), İst.1285-1288.

Azimabadi, Ebu't-Tayyib Muhammed Şemsü'l-Hak (ö.1857), Avnu'l-Ma'bûd (Ebu Dâvud'un Sünen Şerhi, İbn Kayyim el-Cevziyye'nin şerhi ile birlikte), Medine, 1989.

Baberti, Ekmeleddin Muhammed b. Mahmud (ö.1384): Şerhu'l-Înâye ale'l-Hidâye, Mısır, 1970.

Bardakoğlu, Ali, "Ceza", *DİA*, C:7, s.477.

_____ : "Eşkîya", *DİA*, C:11, s.466.

_____ : "Garamet" *DİA*, C:13, s.359-361.

_____ : "Hapis", *DİA*, C:16, s.54.

_____ : "Hırsızlık" *DİA*, C:17, s.384vd.

_____ : "Katil", *DİA*, C:25, s.46.

_____ : "Toplum-Hukuk İlişkisi Açısından Cahiliye Hukuku Örneği", in: *Zihniyet Değişikleri ve Çağdaşlaşma Problemleri Sempozyumu Bildirileri*, Bursa, 1990.

Barkan, Ö. Lütfi (ö.1979), XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Ziraî Ekonominin Hukuki ve Mali Esasları-I Kanunlar, İst.1943.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi: 3, 5, 7, 69, 113, 241 Numaralı Mühimme Defterleri

Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Ayniyat Defteri

Başbakanlık Osmanlı Arşivi, A. ŞD (Şura-yı Devlet)

Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Cevdet Adliye

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Cevdet, Belediye

Başoğlu, Tuncay, "Ta'zir" *DİA*, C:40, s.198-202.

Behnesi, A. Fethi, el-Mevsuatü'l-Cinaiyye fi'l-Fıkhî'l-İslâmî, Beyrut, 1991.

_____ : el-Ukûbe fi'l-Fıkhî'l-İslâmî, Beyrut 1983.

_____ : Nazariyyat fi'l-Fıkhî'l-Cinai'l-İslâmî Dirase Fıkhiyye Mukarane, Kahire, 1969.

Benmelha, Ghaouti: "Ta'azir Crimes", in: *The Islamic Criminal Justice System*, New York, 1982.

Beroje, Sahip, İslâm Kamu Hukukunda İrtidat Suçu ve Cezası, YYÜSBE Basılmamış Doktora Tezi, Van, 2000.

- _____ : Ceza Muhakemesi Hukuku Açısından İslâm İspat Hukuku, Ank.2007.
- Beyhaki, Ebubekir Ahmed b. el-Huseyn (ö.1066): es-Sünenü'l-Kübrâ, Beyrut, T.y.
- Beyzavi, Nasıruddin Ömer (ö.1286), Envâru't-Tenzîl ve Esrâru't-Te'vîl, İst.1296.
- Bilmen, Ö. Nasuhi (ö.1971): Hukuk-ı İslâmiyye ve Istilâhât-ı Fıkhiyye Kamusu, İst.1975.
- Boyabatlı Kara Bekir (ö.1898) Tercüme-i Dürer ve Gurer, Dersaadet, 1285.
- Boynukalın, Mehmet, "Suç" *DİA*, C:37, s.453-457.
- Bozkurt, Gülnihal, Batı Hukukunun Türkiye'de Benimsenmesi, Ank.1996.
- _____ : Gayrimüslim Osmanlı Vatandaşlarının Hukuki Durumu, Ank.1989.
- Buhuti, Mansur b. Yunus (ö.1641), Keşşâfu'l-Kına' an Metni'l-İkna, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1982.
- Buti, M. Said Ramazan, Davâbitu'l-Maslaha fi's-Şeriatil-İslâmiyye, Beyrut, 1982.
- _____ : Muhâdarât, fi'l-Fıkhi'l-Mukâran, Dımaşk, 1981.
- Canan, İbrahim, Hadis Ansiklopedisi Kütüb-i Sitte, Ank.Ty.
- _____ : İslâm Işığında Anarşi Sebepler Tedbirler Çareler, İst.1984.
- Centel Nur-Zafer Hamide-Çakmut Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, İst.2008.
- Ceride-i İlmiye Fetvaları (Haz: İsmail Cebeci) İst.2009.
- Cin Halil-Akgündüz, Ahmet, Türk Hukuk Tarihi, İst.2017.
- Cin Halil-Akyılmaz Gül, Türk Hukuk Tarihi, Konya, 2008, 2011.
- Çağatay, Neşet, İslâm Öncesi Arap Tarihi, Ank.1982.
- Çağrırcı, Mustafa, "Gıybet", *DİA*, C:14, İst. 1996, s.64.
- Çivizade, Şeyhülislâm Muhyiddin Muhammed b. İlyas (ö.1547): "Risale Müteallika bi't-Teazir" Tahkik: Abdullah Özer, *İslâm Hukuk Literatüründe Tazir Risaleleri ve Şeyhülislâm Muhyiddin Muhammed b. İlyas Çivizade'nin Risale Müteallika bi't-Teazir Adlı Risalesi*, MÜSBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İst.2000.
- Çolak, Abdullah, İslâm Ceza Hukukunda Hafifletici Sebepler, SÜSBE Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 1999.
- _____ : "İslâm Ceza Hukukunda Meşru Savunma", *Ekev Akademi Dergisi*, Yıl: 8, S:19, Bahar 2004.
- Dağcı, Şamil, İslâm Ceza Hukukunda Şahıslara Karşı Müessir Fiiller, Ank.1996.
- _____ : "Kıyas" *DİA*, C:25, s.488-495.
- Dalgın, Nihat, "Temel Kaynaklar Çerçevesinde Dinden Dönme ve İnanç Özgürlüğü", *Makalat*, Konya 1999, S:1.
- _____ : "Sosyal Değişim ve İslâm Hukuku", *Marife*, Yıl:3, S:2, Güz 2003.

- Damad, Şeyhzâde Muhammed b. Süleyman (ö.1667): Mecmau'l-Enhur fi Şerhi Mülteka'l-Ebhur, İst.1289, 1310.
- Darekutni, Ebu'l-Hasen Ali b. Ömer (ö.995), Sünenü Dârekutnî, Âlemü'l-Kütüb, Beyrut, 1986.
- Davudoğlu, Ahmet (ö.1983): Sahih-i Müslim Tercüme ve Şerhi, İst.1977.
- Dede Cöngi Minkarizade İbrahim Kemaleddin (ö.1565): Siyasetname Tercümesi, (Çev: M. Arif Efendi) in: *AKGÜNDÜZ, Ahmet, İslam ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı-I Kamu Hukuku*, İst.2011, s.557-601.
- Defterdar Sarı Mehmet Paşa, Netaic-i Vekayiât (Haz: A. Özcan) Ank.1995.
- Dehlevi, Şah Veliyyullah b. Abdurrahim (ö.1762), Hucetullahi'l-Bâlîğa, Beyrut, 1992.
- _____ : Hucetullahi'l-Baliğa (Çev: M. Erdoğan) İst.1994.
- Demir, Abdullah, Tophane Mahkemesi 7 Numaralı Şer'ie Sicil Defterinin İncelenmesi, MÜSBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İst.1998.
- _____ : Osmanlı Medeni Yargılama Hukuku, İst.2009.
- Demirci, Muhsin, Vahiy Gerçeği, İst.1996.
- Dönmezer-Erman, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, İst.1994
- Dürriyade Mehmed Arif Efendi (ö.1800), Neticetü'l-Fetava, İst.1265.
- Düzdağ, Ertuğrul, Ebussuud Efendi Fetvâları Işığında 16. Asır Türk Hayatı, İst.1983.
- Ebu Gudde, Hasan, Ahkâmu's-Sicn ve Muâmeleti's-Sücenâ fi'l-İslâm, Kuveyt, 1987.
- Ebu'l-Ayneyn, Abdulfettah Muhammed, Ukubeti's-Serika fi'l-Fıkhî'l-İslâmi, Kahire, 1983.
- Ebu Seri, Muhammed Abdulhadi, Fıkhü's-Sücün ve'l-Mutikalât, Kahire, 1993.
- Ebu Sünnne, A. Fehmi, el-Urfu ve'l-Âdetü fi Re'yi'l-Fukahâ, Kahire, 1947.
- Ebu Yusuf, Yakub b. İbrahim (ö.798): Kitabu'l-Harâc (Çev. A. Özek) İst.1973.
- Ebu Zehra, Muhammed, el-Cerîme fi'l-Fıkhî'l-İslâmi, Kahire, Ty.
- _____ : el-Ukuba, Kahire, Ty.
- _____ : İslâm Hukuk Metodolojisi Fıkıh Usulü (Çev: A. Şener) Ank.1981.
- Ekinci, E.Buğra, Osmanlı Hukuku Adalet ve Mülk, İst.2008.
- Ensârî, Muhammed b. Nizâmeddin, Fevâtihu'r-Rahamut bi-Şerhi Müsellemi's-Sübut, Beyrut, Ty. (el-Mustasfa ile birlikte)
- Erdoğan, Mehmet, İslâm Hukukunda Ahkâmın Değişmesi, İst.1990.
- _____ : Vahiy-Akıl Dengesi Açısından Sünnnet, İst.1996.
- Ergin, O. Nuri, Mecelle-i Umûr-i Belediye, İst.1995.

Erturhan, Sabri, İslâm Ceza Hukukunda Suça İştirak, SÜSBE Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 1999.

_____ : İslâm Ceza Hukukunda Tekerrür, Sivas, 2001.

_____ : İslâm Ceza Hukukunda İçtima, İst.2003.

_____ : "Zina İşleyen Bir Şahısla Yapılacak Nikah Akdi" *İslâm Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S:2, Konya, 2003.

_____ : İslâm Ceza Hukuku Etrafındaki Tartışmalar, İst.2008.

Esed, Muhammed, Kur'an Mesajı Meal-Tefsir (Çev: Cahit Koytak-Ahmet Ertürk) İst.1999.

Esen, Hüseyin, İslâm Hukukunda Mali Cezalar, İzmir, 2006.

_____ : İslâm'da Suç ve Ceza (İslâm Hukukunda Cezai Sorumluluk), İzmir 2006.

_____ : "Muhammed Esed'in Hirabe (Eşkıyalık) Suçuyla İlgili Ayetler için Yapıldığı Meal-Tefsir Üzerine" *DEÜİFD*, S:XX, İzmir 2004.

Fahiri, Gays Mahmud, el-İştirakü'l-Cinai fi'l-Fıkhî'l-İslâmî, Bingazi, 1993.

Fendoğlu, H. Tahsin, Türk Hukuk Tarihi, İst.2000

Ferra, Kadı Ebu Ya'lâ Muhammed b. Hüseyin (ö.1065): el-Ahkâmu's-Sultaniyye, Mısır, 1987.

Fetava-yı Hindiyeye (Çev: Mustafa Efe), Ank.Ty. Akçağ Yayınları

Feyzullah Efendi (ö.1703), Fetava-yı Feyziye, (Haz: Süleyman Kaya) İst.2009.

Fudeylat, Cebr Mahmud, Sukûtu'l-Ukûbât fi'l-Fıkhî'l-İslâmî, Amman, 1987.

Gazzali, Muhammed b. Hamid (ö.1111), el-Mustasfa, Bulak, 1322.

Gökçen, Ahmet, Tanzimat Devri Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri, İst.1989.

Güler, Zekeriya, Zahirî Muhaddislerle Hanefî Fakihler Arasındaki Münakaşalar ve İhtilaf Sebepleri, Ank.1997.

Hakeri, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ank.2017, 2019.

Halaçoğlu, Yusuf, XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı, Ank.1998.

_____ : XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğunun İskan Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi, Ank.1997.

Halebi, İbrahim b. Muhammed (ö.1549), Haşiyeli Multeka, Dersaadet, 1316.

Hallaç, Abdülvehhab, İslâm Hukuk Felsefesi (İlmü Usulî'l-Fıkh) (Çev: Hüseyin Atay), Ank.1985.

Hamidullah, Muhammed, İslâm Peygamberi (Çev. S. Tuğ) İst.1980.

_____ : İslâm'a Giriş (Çev: Kemal Kuşçu) Ank.Ty.

- _____ : İslâm'da Devlet İdaresi (Çev: K. Kuşçu) Ank.1979.
- _____ : Mecmuatü'l-Vesaiki's-Siyasiyye, Beyrut, 1987.
- Hatemi, Hüseyin, İslâm Hukuku Dersleri, İst.1994.
- Heyd, Uriel, Studies in Old Ottoman Criminal Law, Oxford, 1973.
- _____ : "Eski Osmanlı Hukukunda Kanun ve Şeriat", in: *Türk Hukuk ve Kültür Tarihi Üzerine Makaleler* (Tercüme ve Derleme: Ferhat Koca) Ank.2002.
- _____ : Türk Hukuk ve Kültür Tarihi Üzerine Makaleler (Tercüme ve Derleme: F. Koca) Ank.2002.
- Heysemi, Nüreddîn Ali b. Ebîbekr (ö.1404), Mecmau'z-Zevâid ve Menbeu'l-Fevâid, Dâru'l-Kütübi'l-Arabî, 1967.
- Hezarfen Hüseyin Efendi (ö.1691), Telhîsü'l-Beyân fî Kavânîn-i Âl-i Osmân (Haz: S. İlgürel) Ank.1998.
- Hudari, Muhammed, Tarihu't-Teşrii'l-İslâmi, Mısır, 1970.
- Huleyfi, Nâsır Ali Nâsır, ez-Zurûfu'l-Müşeddide ve'l-Muhaffife fî Ukûbeti't-Ta'zîr fî'l-Fıkhî'l-İslâmî, Kahire, 1992.
- Husari, Ahmet, İlmu'l-Kadâ, Beyrut, 1986.
- _____ : es-Siyasetü'l-Cezaiyye fî'l-Fıkhî'l-Ukubati'l-İslâmi'l-Mukaran, Beyrut, 1993.
- Hüseynî, Süleymân Câd, el-Ukûbetü'l-Bedeniyye fî'l-Fıkhî'l-İslâmî, Dâru's-Şurûk, Kahire, 1991.
- Imber, Colin, Şeriaten Kanuna Ebussuud ve Osmanlıda İslâmi Hukuk (Çev: Murteza Bedir) İst.2004.
- İbn Abidin, M. Emin (ö.1836): Reddü'l-Muhtâr, İst.1984.
- _____ : *Mecmûatü'r-Resail*, Beyrut, Ty.
- İbn Arabî, Ebû Bekir Muhammed b. Abdullah (ö.1148), Ahkâmu'l-Kur'ân, Dâru'l-Ma'rife, Beyrut, 1972.
- İbn Aşur, M. Tahir, İslâm Hukuk Felsefesi (Çev: V. Akyüz-M. Erdoğan), İst.1988.
- İbn Deyri, Sadeddin Ebu's-Saadat (ö.1464): Kitabu'l-Habs bi't-Töhme, Hacı Selim Ağa Kütüphanesi, No:560, Yazma
- İbn Ferhun, Burhâneddîn Ebu'l-Vefâ İbrâhîm İbnü'l-İmâm Şemseddîn Ebî Abdillâh Muhammed (ö.1397): Tabsîratü'l-Hukkâm fî Usûli'l-Akdiyeti ve Menâhici'l-Ahkâm, Beyrut, 1995
- İbn Hazm, Ebu Muhammed Ali b. Ahmed (ö.1064): el-Muhallâ bi'l-Âsâr fî Şerhi'l-Mücellâ bi'l-İktisâr, Beyrut, 1988.
- İbn Hişâm, Muhammed Abdülmelik (ö.833), es-Siretü'n-Nebeviyye, Beyrut, Ty.

- İbn Hümam, Kemaleddin Muhammed b. Abdulvahid (ö.1456): Şerhu Fethi'l-Kadir, Mısır, 1970.
- İbn Kayyim el-Cevziye Ebu Abdullah Şemseddin (ö.1350), et-Turuku'l-Hukmiyye, Kahire, 1977.
- _____ : Zadü'l-Mead, (Çev: M. Yolcu) İst.1990.
- _____ : İ'lâmu'l-Muvakkîin an Rabbi'l-Âlemin, Beyrut, 1991.
- İbn Kesir, Ebu'l-Fidâ İsmail (ö.1373), Tefsir, Kahire, Ty.
- _____ : Muhtasarı Tefsir-i İbn Kesir (İhtisar: M. Ali Sabuni) Beyrut, 1981.
- İbn Kudame, Ebu Muhammed Abdullah b. Ahmed (ö.1223): el-Muğni, Kahire, Ty.
- İbn Maze Hüsameddin Ömer b. Abdilaziz (ö.1141), Kitabu Şerh-i Edebi'l-Kâdî li'l-Hassaf, Bağdat, Ty. (Matbaatu İrşad).
- İbn Nüceym, Zeynüddîn b. İbrâhim el-Mısırî (ö.1563), el-Bahru'r-Râik Şerhu Kenzi'd-Dekâik, Mısır, 1310.
- _____ : el-Eşbah ve'n-Nezair, Dımaşk, 1986
- _____ : Fetâvâ, Bulak, Ty. (Şeyhzade b. Yusuf el-Hatib, Fetava'l-Ğiyasiyye Kenarında)
- İbn Rüşd Muhammed b. Ahmed el-Kurtubî (ö.1199):Bidâyetü'l-Müctehid ve Nihâyetü'l-Muktasid, İst.1985.
- İbn Teymiye, Takiyyüddin Ahmed (ö.1328), es-Siyasetü'ş-Şer'iyye fi Islâhı'r-Râi ve'r-Raiyye, Beyrut, 1993.
- _____ : Hisbe (Çev. V. Akyüz) İst.1989.
- _____ : Siyaset (Çev: V. Akyüz) İst.1985.
- İnalçık, Halil, "Adaletnameler", *Türk Tarih Belgeleri Dergisi*, 1965, C:II, S:3-4.
- _____ : "Osmanlı Hukukuna Giriş Örfi-Sultani Hukuk ve Fatih'in Kanunları", in: *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, İst.1992.
- _____ : Fatih Devri Üzerinde Tetkikler ve Vesikalar, Ank.1987
- İnanır, Ahmet, İbn Kemal'in Fetvaları Işığında Osmanlıda İslâm Hukuku, İÜS-BE Doktora Tezi, İst.2008.
- İpşirli, Mehmet, XVI. Asrın İkinci Yarısında Kürek Cezası ile İlgili Hükümler, *İÜEF Tarih Enstitüsü Dergisi*, S:12, 1982
- İstanbul Kadı Sicilleri Üsküdar Mahkemesi 1 Numaralı Sicil (H.919-927/M.1513-1521) (Haz: Bilgin Aydın-Ekrem Tak), İst.2008.
- İstanbul Kadı Sicilleri Üsküdar Mahkemesi 2 Numaralı Sicil (Haz: R. Günalan-V. Kemal-Ö. Altıntop-H.Ayyıldız Bahadır) İst.2010.
- İstanbul Kadı Sicilleri Üsküdar Mahkemesi 5 Numaralı Sicil (Haz: Yasemin Dağdaş-Zeynep Berktaş), İst.2010.

- İstanbul Kadı Sicilleri Üsküdar Mahkemesi 9 Numaralı Sicil (H.940-942/M.1534-1536) (Haz: Kenan Yıldız), İst.2010.
- İstanbul Kadı Sicilleri Üsküdar Mahkemesi 51 Numaralı Sicil (987-988/1579-1580) (Haz: Rifat Günalan) İst.2010.
- Kadızzade, Şemseddin Muhammed b. Koca (ö.1580): Netâicü'l-Efkâr (Tekmiletü Şerhi Fethi'l-Kadîr, Fethu'l-Kadir kenarında), Mısır, 1970.
- Kal'aci, Muhammed Ravvâs, Mevsûatü Fıkh-i Ömer b. Hattâb, Beyrut, 1989.
- Kamâtî, N. M. el-Ukûbâtü'l-Maliyye beyne's-Şeria ve'l-Kanun, Bingazi, 1986.
- Karal, E. Ziya, Osmanlı Tarihi, Ank.1988.
- Karaman, Hayrettin, "Fıkıh" *DİA*, C:13, s.12.
- _____ : İslâm Hukuk Tarihi, İst.1997.
- _____ : İslâm Hukukunda İctihad, Ank.Ty.
- _____ : İslâm'ın Işığında Günün Meseleleri, İst.1988.
- Karaman-Çağrıncı-Dönmez-Gümüş, Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir, DİB Yayını, Ank.2003-2004.
- Kari, Ali (ö.1605), Şerhu's-Şifa, Beyrut, 2001.
- Kâsânî, Alaeddin Ebubekir b. Mes'ud (ö.1191), Bedâiu's-Sanâi fi Tertibi's-Şerai', Mısır, 1327.
- Kasımı, Zafir, Nizamü'l-Hukm, Beyrut, 1992.
- Kaşıkcı, Osman, Osmanlı Devletinde Padişahlık, İzmir 2008.
- _____ : İslâm ve Osmanlı Hukukunda Mecelle, İst.1997.
- Kaya, Ali, "İslâm Hukukuna Göre Ötanazi", UÜİFD, C:VI, S:6, Bursa, 1994.
- _____ : "Ölme Hakkı", *Marife*, Y:4, S:2, Güz 2004.
- Keskin, Yusuf Ziya, Recm Cezası, İst.2000.
- Kettani, M. Abdülhay (ö.1962), et-Terâtibü'l-İdâriye, (Çev. A. Özel), İst.1991.
- Kılınç, Ahmet, Mukayeseli Hukuk ve Hukuk Tarihinde Teşhir Cezası, Ank.2014.
- Kıyıcı Selahattin, İslâm Hukukunda Örf ve Adet, İst.1990.
- Kîî, Muhammed Abdülmün'im, Nazratü'l-Kur'an ile'l-Cerimetri ve'l-Ikab, Kahire, 1988.
- Koca, Mahmut-Üzülmez, İlhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ank.2013.
- Koşum, Adnan, İslâm Hukukunda Cezayı Ağırlaştırıcı Nedenler, MÜSBE Yayınlanmamış Doktora Tezi, İst.1999.
- Köksal, Asım Cüneyd, Fıkıh ve Siyaset: Osmanlılarda Siyaset-i Şer'iyye, İstanbul, Klasik Yayınları, 2016.

- Köse, Saffet, "Osmanlıda Şer'i Cezalar" *İslâmiyat*, C:II, S: 4, Ank.1999.
- Kunter, Nurullah: "Yirmibeş Cumhuriyet Yılıının Ceza Tarihçesi" *İstanbul Barosu Dergisi*, Y:XXII, S:3, Ekim 1948
- Kurtubi, Ebu Abdullah Muhammed b. Ahmed el-Ensârî (ö.1273): el-Câmi' li-Ahkâmî'l-Kur'an, Beyrut, 1988.
- Mantran, Robert, 17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul (Çev: M. Ali Kılıçbay-E. Özcan) Ank.1990.
- Maverdi, Ebu'l-Hasen Ali b. Muhammed (ö.1058): Nasihatü'l-Müluk (Siyaset Sanatı) (Çev: M. Sarıbıyık), Konya, 1996.
- _____ : el-Ahkâmü's-Sultaniyye, Beyrut, 1990.
- Mecmûa-i Malûmât-ı Adliye, İst.1312.
- Mehmed Aziz, Mufassal Nazariyyât-ı Ceza (Ed: Selman Dursun) İst.2020.
- Menekşe, Ömer: XVII. ve XVIII. Yüzyılda Osmanlı Devletinde Hırsızlık Suçu ve Cezası, MÜSBE Yayınlanmamış Doktora Tezi, İst.1998.
- Merğınani, Ebu'l-Hasen Ali b. Ebîbekr (ö.1197): el-Hidâye Şerhu Bidâyeti'l-Mübtedî, İst.1986.
- Mevsili, Abdullah b. Mahmud (ö.1284), el-İhtiyâr fî Ta'lîli'l-Muhtâr, Beyrut, 1975.
- Midilli, Muharrem, Klasik Osmanlı Ceza Hukukunda Şeriat-Kanun Ayrımı, İst.2019.
- Molla Hüsrev Muhammed b. Feramuz (ö.1480), Dureru'l-Hukkâm fî Şerhi Ğureri'l-Ahkâm, İst.1978.
- Mehmed Mevkufati Efendi, Mevkufat (Multeka'l-Ebhur Şerhi Mecmau'l-Enhür Tercümesi), Amire, 1308.
- Mumcu, Ahmet, Divan-ı Hümayun, Ank.1985.
- _____ : İnsan Hakları Kamu Özgürlükleri, Ank.1992.
- _____ : Osmanlı Devletinde Rüşvet, Ank.1985.
- _____ : Osmanlı Devletinde Siyaseten Katl, Ank.1985.
- _____ : Osmanlı Devletinde Zulüm Kavramı, Ank.1985.
- Müttakî, Alauddîn Ali (ö.1567), Kenzu'l-Ummâl fî Süneni'l-Akvâl ve'l-Ef'âl, Beyrut, 1985.
- Nesefi, Ebu Hafs Ömer b. Muhammed (ö.1142): Nazmü'l-Hilâfiyyât Tercümesi (Türkçeye Çev: İbrahim b. Mustafa b. Alişir el Melifdevi), Haz: Azmi Bilgin, Ank.1996.
- Nevavi, Abdülhalık, Cerâimü'l-Cerh ve'd-Darb beyne's-Şerîa ve'l-Kânûni'l-Vad'î, Beyrut, Mektebetü'l-Müniriyye, t.y.
- Nevevi, Ebu Zekeriya Muhyiddin b. Şeref (ö.1277): el-Mecmu' Şerhu'l-Mühezzeb, Kahire, 1995.

- Nizamülmülk, Ebu Ali Hasen b. Ali (ö.1092): *Siyasetname* (Çev: N. Bayburtlu-gil) İst.1998.
- Ortaylı, İlber, "Osmanlı Kadısının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine", *Amme İdaresi Dergisi*, C: IX, S: I, Ank.1976.
- _____: "Osmanlı Şehirlerinde Mahkeme", *AHFD, Bülent N. Esen Armağanı*, Ank.1977.
- Ömer Hilmi (ö.1889), *Miyar-ı Adalet*, İst.1301.
- Ömer Azmi, *Îzâhu'l-Cinâyât fî Ahkâmî'l-Kisâs ve'd-Diyât*, İst.1328.
- Özbek, V. Özer, *Ceza Hukukunda Suçtan Doğan Mağduriyetin Giderilmesi*, Ank.2000.
- Özcan, Abdülkadir, "Asesbaşı", *DİA*, C:3, s.464.
- _____: "Böcekbaşı", *DİA*, C:6, s.323.
- Özek Ali ve ark. *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Açıklamalı Meali*, Medine, 1992.
- Özel, Ahmet, "Dârülbağy" *DİA*, C:8, İst.1993.
- Özen, Şükrü, "İnfaz", *DİA*, C:20, İst.2000.
- Özer, Abdullah Özer, *İslâm Hukuk Literatüründe Tazir Risaleleri ve Şeyhülislâm Muhyiddin Muhammed b. İlyas Çivizade'nin Risale Müteallika bi't-Teazir Adlı Risalesi*, MÜSBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İst.2000.
- Özgenç İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ank.2018.
- Özkaya, Yücel, XVIII. Yy. da Osmanlı Kurumları ve Osmanlı Toplum Yapısı, Ank.1985.
- Pakalın, M. Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, İst.1983.
- Pulaha-Yücel, I. Selim *Kanunnamesi*, Ank.1988.
- Razi, Fahreddîn Muhammed b. Ömer (ö.1210), *Mefâtihu'l-Çayb* (Tefsir-i Kebir), Beyrut, T.y.
- Rudani, Muhammed b. Süleyman (ö.1683): *Cem'u'l-Fevâid* (Büyük Hadis Ansiklopedisi) (Çev: N. Erdoğan), İst.Ty.
- Sabuni, M. Ali, *Safvetü't-Tefasir*, Beyrut, 1980.
- Said, Teşebbüsât-ı Cürmiyye, İst.1308.
- San'ani, Abdurrezzak b. Hemmam (ö.826): *el-Musannef*, Hindistan, 1970.
- Sava Paşa (ö.1901), *İslâm Hukuku Nazariyatı Hakkında Bir Etüt*, (Çev: B. Arıkan) Ank.1955.
- Savvâ, Ali, "el-Haczü'l-Muvakkat ve Hukmuhû fi'ş-Şeriatî'l-İslâmiyye", *Dirâsât*, Amman, 1986.
- Sayis, M. Ali, *Tefsiru Âyâtî'l-Ahkâm*, Mısır, Ty. (Mektebetü M. Ali Subeyh)

- Schacht, Joseph, İslâm Hukukuna Giriş, (Çev. M. Dağ-A. Şener), Ank.1986
- Senhuri, Abdurrezzak (ö.1971), Mesadiru'l-Hak fi'l-Fıkhî'l-İslâmi, Beyrut, Ty.
- Serahsi, Ebubekir Muhammed b. Ahmed (ö.1090), el-Mebsût, Beyrut, 1986.
- Seviğ, V. Raşit, Askeri Adalet, Ank.1955.
- Seydişehri, Mahmud Esad (ö.1918), Tarih-i Din-i İslâm (Haz: A. L. Kazancı-O. Kazancı) İst.1983.
- _____ : Telhisu Usul-i Fıkıh, İst.2008.
- _____ : Şerh-i Kanun-ı Ceza (Ed: Mehmet Aykanat-İbrahim Ülker) Ank.2020.
- Sirac, M. Abdulhâdî: "Ukubetu's-Sicn fi's-Şeriatî'l-İslâmiye", *Dirâsât Arabiyye ve'l-İslâmiye*, S:V, Kahire, 1986.
- Soyaslan, Doğan: Teşebbüs Suçu, Ank.1994.
- _____ : Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ank.2005.
- Sözüer, Adem, Suça Teşebbüs, İst.1994.
- Suyûtî, Celaleddin Abdurrahman b. Ebubekir (ö.1505): el-Eşbâh ve'n-Nezair, Beyrut, 1983.
- Şaban, Zekiyüddin, İslâm Hukuk İlminin Esasları (Çev: İ. Kafi Dönmez) Ank.1996.
- Şafak, Ali, Mezheplerarası Mukayeseli İslâm Ceza Hukuku, Erzurum, 1977.
- Şafii, Ebû Abdillâh Muhammed b. İdrîs (ö.820), el-Ümm, Beyrut, 1990.
- Şebârü, İsam Muhammed, el-Kadâ ve'l-Kudât fi'l-İslâm el-Asru'l-Abbasi, Beyrut, 1983.
- Şekerci, Osman: İslâm Ceza Hukukunda Tazir Suçları ve Cezaları, İst.1996
- Şeltut, Mahmut, el-İslâm Akide ve Şeria, Kahire, 1997.
- Şensoy, Naci, "Zina Cürmü", İHFM, C:VIII, S:1-2, İst.1942.
- _____ : Basit Hırsızlık ve Çeşitli Mevsuf Hırsızlıklar, İst.1963.
- Şevkani, Muhammed b. Ali (ö.1834), Neylü'l-Evtâr Şerhu Münteka'l-Ahbâr, Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, Beyrut, Ty.
- Şirbini, Muhammed b. Ahmed el-Hafîb (ö.1570), Muğni'l-Muhtâc ilâ Ma'rifeti Meânî Elfâzi'l-Minhâc, Mısır, 1958.
- Taner, Tahir, Ceza Hukuku Umumi Kısım, İst.1953.
- Tehanevi, Zafer Ahmed (ö.1974): İ'lâü's-Sünen, Karaçi, 1415.
- Tekin, Yaşar, Şer'îye Sicilleri Işığında Osmanlı Devletinde Tazir Suç ve Cezaları, MÜSBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İst.1995
- Telkenaroğlu, M. Rahmi, Karşılaştırmalı Bir Ceza Hukuku İncelemesi İslâm Hukukunda İhmali Suçlar, Konya, 2014.

Tosun, Öztekin, Suç Hukuku Dersleri, İst.1967.

_____ : Suç Hukuku El Kitabı, İst.1982.

Trablusi, Alaeddin Ali b. Halil (ö.1445), Muînu'l-Hukkâm fîmâ Yeteredded beyne'l-Hasmeyn mine'l-Ahkâm, Mısır, 1973.

Türkzade Mehmed Ziyaeddin, Osmanlı Hukuk Sözlüğü Mükemmel İstılahat-ı Kavanin Yahut Malumat-ı Kanuniye Hulasası (Haz: Fethi Gedikli-İ. Enes Onat) İst.2017.

Udeh, Abdülkadir (ö.1954), et-Teşrü'l-Cinâiyyi'l-İslâmi Mukarinen bi'l-Kanuni'l-Vad'i, Beyrut, Ty.

Uluçay, M. Çağatay, XVII. Asırda Saruhan'da Eşkıyalık ve Halk Hareketleri, İst.1944.

_____ : 18 ve 19. Yüzyıllarda Saruhan'da Eşkıyalık ve Halk Hareketleri, İst.1955.

Uzunçarşılı, İ. Hakkı, Osmanlı Devleti Teşkilâtına Medhal, Ank.1988

_____ : Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı, Ank. 1988

_____ : Osmanlı Devletinin Saray Teşkilâtı, Ank. 1988

Üçok Coşkun, "Osmanlı Kanunnamelerinde İslâm Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler, I-III", *AÜHFEM*, 1947, C:4, S:1-2.

Üsrüşeni Muhammed b. Mahmud b. Hüseyin (ö.1234): Ahkamu's-Sığar (Camiu'l-Fusuleyn kenarında) Mısır, 1300.

_____ : Ahkamu's-Sığar (Çev: İ. Canan) İst.1984.

Vaili, Ahmed, Ahkâmü's-Sücûn Beyne's-Şeriatı ve'l-Kanun, Beyrut, 1987.

Veżârâtü'l-Evkaf ve's-Şüûni'l-İslâmiyye, el-Mevsûatü'l-Fıkhiyye, "Hapis", C:XVI, Kuveyt, 1992.

_____ : "İkametü'l-Hudud", C:XX, Kuveyt, 1992.

Yaman, Ahmet, İslâm Hukukunda Uluslararası İlişkiler, Ank.1998.

Yanyalı Ali Rıza-Vasilaki Orfanidis, Ceza Hukuku Felsefesi (Mizan-ı Ceza'nın İlk Kısmı: Hikmet-i Ceza) (Yayına Haz: Yasin Yılmaz) Ank.2021.

Yaylalı, Davut, İslâm Hukukunda Sulh, İst.1993.

Yazır, M. Hamdi (ö.1942), Hak Dini Kur'an Dili, İst.Ty.

Yeniçeri, Celal, İslâm'da Devlet Bütçesi, İst.1984.

Yenisey, Feridun, "İnfaz Hukukunun İnsan Hakları Yönü", *İnfaz Hukukunun Sorunları Sempozyumu Bildirileri*, Ank.2000.

Yenişehirli Abdullah Efendi (ö.1743), Behcetü'l-Fetava, İst.1266.

Yıldız, Kemal, "Mübaşeret" *DİA*, C:31, s.429-430.

Yiğit Yaşar, "İslâm Ceza Hukukuna Göre Ötanazi", *Diyanet İlmi Dergi*, C:36, S:2, Nisan-Haziran-2000.

Yüce, Turhan Tufan, Ceza Hukuku Dersleri I, Manisa, 1982.

Yücel, Erdem, "Osmanlı İmparatorluğunda İlk ve Son Recm" *Hayat Tarih Mecmuası*, S:7, İst.1970.

Zafer, Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler, İst.2010, 2016.

Zerka, Ahmed, el-Medhalü'l-Fıkhıyyi'l-Âmm (el-Fıkhü'l-İslâmi fi Sevbihî'l-Cedîd), Dımaşk, 1965-1968.

Zeydan, Abdülkerim, Nizamü'l-Kaza fi Şeriatî'l-İslâmiyye, Bağdat, 1984.

_____ : el-Medhal li Diraseti'ş-Şeriatî'l-İslâmiyye, Bağdat, 1985.

_____ : "İslâm Hukukunda Zaruret Hali" (Çev: H. Karaman) in: *İslâm'ın Işığında Günün Meseleleri*, İst.1988.

Zeylai, Fahreddin Osman b. Ali (ö.1343), Tebyînü'l-Hakaik Şerhu Kenzi'd-Dekaik, Bulak, 1315.

Zeylai, Cemaleddîn Abdullah b. Yusuf (ö.1360), Nasbu'r-Râye li Ehâdîsi'l-Hidâye, Yy. 1973.

Zöhrap, Kirkor, Hukuk-ı Ceza, İst.1325.

Şule UZUN ÜNAL

TÜKETİCİ KREDİSİ SÖZLEŞMELERİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Şule Uzun Ünal

Hukuk Yayınları Dizisi – 3899

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 943 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

- Akıntürk, Turgut / Ateş Karaman, Derya** (2012), Borçlar Hukuku Genel Hükümler Özel Borç İlişkileri, 19. Baskı, İstanbul, Beta.
- Akipek, Şebnem** (1999) Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisi Sözleşmesi, Ankara, Seçkin.
- Akipek Öcal, Şebnem** (2015a) 'Genel Olarak Tüketici Kredileri' Editör: Aksoy, Hüseyin Can, Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi 5-6 Aralık 2015 Tüketici Hukuku Konferansı, Ankara, Yetkin.
- Akipek Öcal, Şebnem** (2015b) 'Hukukumuzda Haksız Şartlar ve Sonuçları' Tüketici Hukuku Sempozyumu, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sempozyumu, Cilt XII, Sayı 2, S. 201-217.
- Aktaş, Süleyman** (2006) Zonguldak Barosu Tüketici Hakları El Kitabı,1.Baskı, Zonguldak.
- Akyol, Şener** (2001) Banka Sözleşmeleri Ord. Prof. Dr. Kemaleddin Birsen'e Armağan, 1. Baskı, İstanbul, Afa Matbaacılık.
- Altınar Yolcu, Fatma Zeynep** (2018) 'Tüketicinin Korunması Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Bu Gelişimin Türk Hukukuna Yansıması' Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 24, Sayı 2, S. 1111-1124.
- Altunkaya, Mehmet** (2004) 'Sözleşmenin Kuruluşundan Önce Tüketicinin Korunması' Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt VIII, Sayı 1-2, S. 95-119.
- Anık, Gülgün** (2005) 'Borçlunun Temerrüdünden Dolayı Sözleşmeden Dönme' Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 59, S. 214-235.
- Aral, Fahrettin / Ayrancı, Hasan** (2015) Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 11. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Arkan, Sabih** (1995) 'Tüketici Kredileri' Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt XVIII, Sayı 1-2, S. 35- 42.
- Arkan, Sabih** (2007) Ticari İşletme Hukuku, 10. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara.
- Aslan, İ. Yılmaz** (2006) En Son Değişiklikler ve Yargıtay Kararları Işığında Tüketici Hukuku, 3. Baskı, Bursa, Ekin.
- Aslan, İ. Yılmaz** (2014) 6502 Sayılı Kanuna Göre Tüketici Hukuku, 4. Baskı, Bursa, Ekin.
- Aslan, İ. Yılmaz** (2016) Tüketici Hukuku Dersleri, 6. Baskı, Bursa, Ekin.
- Ayan, Mehmet** (2015) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 10. Baskı, Konya, Mimoza.

- Aydoğdu, Murat** (1998) '4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Göre Kapıdan Satışlar' İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları No:85.
- Aydoğdu, Murat** (2010) '6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Faiz İle İlgili Düzenlemeler' Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 12, Sayı 1, S. 85-136.
- Aydoğdu, Murat** (2014) Türk Borçlar Hukuku'nda Genel İşlem Koşullarının ve Tüketici Hukuku'nda Haksız Şartların Denetimi, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Aydoğdu, Murat** (2015) Tüketici Hukuku Dersleri, 1. Baskı, Ankara, Adalet.
- Baççioğlu, Ahmet Erkal** (2008) 'Tüketici Hukukunda Kefalet' Türkiye Bankalar Birliği Bankacılar Dergisi, Sayı 67, S. 70-84.
- Bahtiyar, Mehmet** (2017) Kıymetli Evrak Hukuku, 15. Baskı, İstanbul, Beta.
- Bahtiyar, Mehmet** (2015) 'Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Kıymetli Evraka İlişkin Düzenlemeleri' Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Özel Sayı: Tüketici Hukuku Sempozyumu, Cilt XII, Sayı 2, S. 46-61.
- Başöz, Lütfü / Çakmakçı, Ramazan** (2013) Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, 1. Baskı, İstanbul, Legal.
- Battal, Ahmet** (1998) 'Kıymetli Evrakla Borç Altına Giren Tüketicinin Korunması' Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt XIX, Sayı 3.
- Bilgili, Fatih / Demirkapı, Ertan** (2017) Kıymetli Evrak Hukuku, 7. Baskı, Bursa, Dora.
- Bilgin Yüce, Melek** (2015) 'Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Tüketici Kredileri' Tüketici Hukuku Sempozyumu, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt XII, Sayı 2, İstanbul, 2015, S. 264- 282.
- Bilir, Ece** (2011) 'Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Tüketici Kredisi' Prof. Dr. Sarper Sözek'e Armağan, Cilt III, İstanbul, Beta, S. 2977- 3009.
- Çeker, Mustafa** (2015) 'Tüketici Hukuku Açısından Bankacılıkta Faiz Uygulamaları' Tokbaş, Hakan / Üçışık Fehim (Editörler) Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları, Ankara, Bilge, S. 69- 81.
- Ceylan, Ebru** (2007) 'Tüketici Kredileri' Tüketicinin Korunması Semineri, Ankara, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, S. 85- 96.
- Ceylan, Ebru** (2008) 'Avrupa Birliği Hukukunda ve Türk Hukukunda Tüketici Kredileri' Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Yıl 21, Sayı 79, S. 35- 60.
- Çınar, Ömer** (2009) Tüketici Hukukunda Haksız Şartlar, 1. Baskı, İstanbul, XII Levha.
- Delice, Emrah** (2014) 'Kredi Açma Sözleşmesinin Sona Ermesi' Uluslararası Yönetim Eğitim ve Ekonomik Perspektifler Dergisi Cilt 2, Sayı 2, S. 35-43.

- Demir, Remzi** (2013) 'Factoring Sözleşmeleri' Yaşar Üniversitesi Dergisi, Cilt 8, Özel Sayı, S. 877-902, s. 878. **Demir, Şamil** (2013) 'Kefalet Sözleşmesinin Uygulama Alanı' Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 108, S. 87-122.
- Doğan, Gülmelahat** (2014) 'Sürekli Borç İlişkilerinde Borçlunun Temerrüdü' Ankara Barosu Dergisi, Sayı 4, S. 387- 413.
- Dönmez, Zeynep** (2016) 'Avrupa Birliği'nde Tüketici Hukuku Alanında Kanunlaştırma Hareketleri ve Tüketicinin Korunması Modelleri' Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 22, Sayı 3, S. 953-968.
- Durak, Yasemin** (2017) 'Güven Sorumluluğu ve Culpa In Contrehandu' Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 25, Sayı 1, S. 239-288.
- Eren, Fikret** (2017) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 22. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Ertas, Fatih Coşkun / Kaban, İsmail / Sobacı, Fatih** (2016) 'Bireysel Kredİ Kullanan Finansal Tüketicilerce Üstlenilecek Masraflar; BDDK Düzenlemesi Çerçevesinde Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme' Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, Cilt 8, Sayı 4, İstanbul, S. 125-146.
- Esener, Turhan** (2004) Hukuk Başlangıcı Genel Hukuk Bilgisi, 7. Baskı, İstanbul, Alkım.
- Gemalmaz, Mehmet Semih** (1986) 'Bir İnsan Hakkı Olarak Çevre Hakkı ve Türk Düzenlemesi' İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt LII, Sayı 1-4, S. 233- 278.
- Gezder, Ümit** (1998) 'Tüketici Kredisi Sözleşmeleri' (Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı.
- Gümüş, Mustafa Alper** (2013) 'Muacceliyetin Ertelenmesi' Legal Hukuk Dergisi, Cilt 11, Sayı 126.
- Gürses, Davut** (2014) '6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a Göre Tüketici Kredisi Sözleşmelerinde Cayma Hakkı' Legal Hukuk Dergisi, Cilt 12, Sayı 140, S. 265- 303.
- Havutçu, Ayşe** (2003) Açık İçerik Denetim Yoluyla Tüketicinin Genel İşlem Şartlarına Karşı Korunması, İzmir, Güncel.
- Helvacı, Serap** (2010) Gerçek Kişiler, 3. Baskı, İstanbul, Legal.
- İnal, H. Tamer** (2014a) 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Göre Hazırlanmış Tüketici Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Seçkin.
- İnal, H. Tamer** (2014b) 'Tüketici Sözleşmelerinde Haksız Şartlar' Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 9, Sayı 89, S. 32- 67.
- Kadıoğlu, Kamil** (2005) Gerekeçli- Açıklamalı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Yargıtay Kararları ve İlgili Mevzuat, 2. Baskı, Ankara, Turhan.
- Kapağan, Gönül** (2004) 'Bağlı Tüketici Kredileri' (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kara, İlhan** (2012) Tüketici Hukuku, 1. Baskı, Ankara, Engin.
- Kara, İlhan** (2015) Yeni Kanuna Göre Tüketici Hukuku, 1. Baskı, Ankara, Engin.
- Kara Kılıçarslan, Seda** (2015) ‘Tüketici Sözleşmelerinde Bilgilendirme Yükümlülüğü’ Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 5, Sayı 2, S. 183-222.
- Karadağ, Özgür** (2014) Türk Borçlar Kanununda Genel İşlem Koşulları ve Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar, 1. Baskı, Adalet, Ankara.
- Karakocalı, Ahmet** (2017) ‘Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar’ Tüketici Hukuku Davaları, Şahin Mccarthy, Oya/Dinç, Mutlu, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Karakocalı, Ahmet / Kurşun, Ahmet** (2015) Tüketici Hukuku, 1. Baskı, İstanbul, Aristo.
- Kayar, İsmail** (2000) ‘Tüketici Kredilerinde Tüketicinin Korunması’ Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı 16, S. 75-98.
- Kayar, İsmail** (2013) Kıymetli Evrak Hukuku, 7.Baskı, Ankara, Seçkin.
- Kırmızı, Mustafa** (2011) Tüketici Hukuku, 1. Baskı, Ankara, Bilge.
- Oktay, Saibe** (1996) ‘İsimsiz Sözleşmelerin Geçerliliği, Yorumu ve Boşluklarının Tamamlanması’ İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt LV, S. 263-296.
- Olgun, Hakan / Işık, Vural** (2017) ‘Bir ‘İnsan Hakkı’ Olarak ‘Çevre Hakkı’ ve Türk Hukukundaki Yeri’ Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi, Cilt 3, Sayı 1, S. 33-52.
- Özbilen, Arif Barış** (2016) ‘Tüketim Ödücü Sözleşmesinde Ödünç Alanın Ödeme Güçsüzlüğü ve Bu Güçsüzlüğün Yarattığı Hukuki Sonuçlar’ Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl 7, Sayı 27, S. 125-154.
- Özdamar, Mehmet** (2009) Sigortacının Aydınlatma Yükümlülüğü, 1. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Özel, Çağlar** (2016) Tüketicinin Korunması Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Özen, Burak** (2013) ‘Tüketici Kredilerinde Kefaletin Geçerlilik Koşulları’ Tokbaş, Hakan / Üçışık Fehim (Editörler) 2. Tüketici Hukuku Sempozyumu Ses Çözümleri ve Makaleleri, Ankara, Bilge, S. 354- 366.
- Özen, Burak**, (2015) ‘Tüketici Kredilerinde Cayma Hakkının Kullanılması’ Tokbaş, Hakan / Üçışık Fehim (Editörler) Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları, Ankara, Bilge, S. 82- 89.
- Özkurt, Ayşegül** (2017) ‘Tüketici Kredileri’ Şahin Mccarthy, Oya / Dinç, Mutlu (Editörler) Tüketici Hukuku Davaları, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Öztan, Fırat** (2017) Kıymetli Evrak Hukuku, 21. Baskı, Ankara, Turhan.
- Poroy, Reha** (1978) ‘Tüketicinin Korunmasına İlişkin Bazı Özel Hukuk Sorunları’ Halil Arslanlı’nın Anısına Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Reisoğlu, Safa** (2011) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 22. Baskı, İstanbul, Beta.

- Reisoğlu, Seza** (2009) 'Tüketici Kredileri Hukuki Sorunlar: 4077 Sayılı Yasada Değişiklik Öngören Taslak' Türkiye Bankalar Birliği Bankacılar Dergisi, Sayı 69, S. 50-72.
- Sirmen, Lale** (2013) 'Tüketici Hukukunun Amacı ve Özellikleri' Yaşar Üniversitesi Dergisi, Cilt 8, Özel Sayı, S. 2465-2476.
- Tahmazoğlu Üzeltürk, Sultan** (2015) 'Tüketici Haklarının Anayasal Boyutu' Tüketici Hukuku Sempozyumu, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sempozyumu Cilt XII, Sayı 2, S. 218- 241.
- Tekinalp, Ünal** (1998) 'Banka Hukukunun Esasları' Cilt I, Türk Mali Kurumlar Hukuku, İstanbul.
- Tekinay, Selahattin Sulhi / Akman, Sermet / Burcuoğlu, Haluk / Altop, Atilla** (1993) Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, İstanbul, Filiz.
- Tiryaki, Betül** (2006) 'Factoring ve Factoring İşleminin Hukuki Niteliği' Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı 2, S. 189-214.
- Tokbaş, Hakan** (2015) 'Tüketici Hukukunun Temel İlkelerinin Bankacılık Sektörü Açısından Değerlendirilmesi ve Eleştirisi' Tokbaş, Hakan / Kurşun, Ali Suphi (Editörler) Bankacılık Sektöründe Tüketici Hukuku Uygulamaları, Cilt I, İstanbul, Aristo, S. 29- 32.
- Topak, Süleyman** (2016) 'Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartların Bağlayıcı Olmasının Sonuçları' Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Yıl 29 Sayı 122, S. 281-314.
- Törüner, Ekrem** (2017) 'Banka Kredilerinde Muacceliyet- Temerrüt' Ankara Barosu Dergisi, Sayı 1, S. 215-220.
- Tutumlu, Mehmet Akif** (2017) 'Tüketici Uyuşmazlıkları Açısından Tüketici Kavramı ve Bu Kavramın Kapsadığı Kişiler' Şahin Mccarthy, Oya/ Dinç, Mutlu (Editörler), Tüketici Hukuku Davaları, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Tutumlu, Mehmet Akif** (2015), Tüketici Yargılaması Hukuku, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Ülgen, Hüseyin / Helvacı, Mehmet / Kendigelen, Abuzer / Kaya, Arslan** (2015) Kıymetli Evrak Hukuku,10. Baskı, İstanbul, Oniki Levha.
- Ünal, Rahmi / İlgün Candaş** (2013) Açıklamalı- İçtihatlı Örnek Yargıtay Kararları Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve İlgili Mevzuat, 2. Baskı, Ankara, Adalet.
- Üzeler, Rabia Sanem** (2011) 'Tüketici Hukukunda Bağlı Kredi Sözleşmesi' (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı.
- Yavuz, Cevdet** (1991) 'Avrupa Topluluğunda Tüketicinin Korunması (I. Tüketiciyi Koruma Programı Üzerine Düşünceler)' Argumentum Dergisi, Cilt 1, Sayı 8, s.109-117.
- Yavuz, Nihat** (2007) Öğretinin ve Uygulamanın Işığında Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, 1. Baskı, Ankara, Kartal.

- Yener, Mehmet Deniz** (2006) 'Kredi Açma Sözleşmesi' (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı.
- Yener, Mehmet Deniz** (2015) '6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un Tüketici Kredileri Bakımından Getirdiği Yenilikler' Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, Cilt 7, Sayı 13, İstanbul, S. 409- 436.
- Yücer Aktürk, İpek** (2016) 'Tüzel Kişi Tacirin Tüketici Sıfatı' Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt XX, Sayı 2, S. 103-128.
- Yüksel, Ali Sait** (1972) 'Bankacılık Yönünden Kredi Açma Sözleşmesi' İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları, Sayı 54.
- Kahraman, Zafer** (2010) 'Factoring Sözleşmelerinde Tarafların Hak ve Yükümlülükleri' Bahçeşehir Üniversitesi Kazancı Hukuk Dergisi, Sayı 69-70, S. 72-90.
- Zevkliler, Aydın** (1996) Açıklamalı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Örnek Yargıtay Kararları ve İlgili Mevzuat, İzmir, Barış Yayınları Fakülteler Kitapevi.
- Zevkliler, Aydın / Aydoğdu, Murat** (2004) Tüketicinin Korunması Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Zevkliler, Aydın / Özel, Çağlar** (2016) Tüketicinin Korunması Hukuku, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.

YARGITAY KARARLARI

- Yargıtay 11. HD E: 2018/3624 K: 20195171 T: 09.09.2019.
- Yargıtay 11. HD E: 2002/7701 K: 2002/244 T: 14.01.2002.
- Yargıtay 11. HD E: 2001/9065 K: 2001/9636 T: 17.12.2001.
- Yargıtay 11. HD E: 1997/1815 K: 1997/5112 T: 26.06.1997.
- Yargıtay 12. HD E: 2016/8741 K: 2016/10031 T: 05.04.2016.
- Yargıtay 13. HD. E: 2016/24610 K: 2019/1843 T: 14.02.2019.
- Yargıtay 13. HD E: 2016/25281 K: 2019/10327 T: 22.10.2019.
- Yargıtay 13. HD. E: 2016/22524 K: 2019/10375 T: 23.10.2019.
- Yargıtay 13. HD E: 2015/19350 K: 2017/4278 T: 12.04.2017.
- Yargıtay 13. HD E: 2015/27173 K: 2017/12439 T: 13.12.2017.
- Yargıtay 13. HD E: 2014/47555 K:2015/907 T: 21.01.2015.
- Yargıtay 13. HD E: 2015/24165 K: 2015/23522 T: 06.07.2015.
- Yargıtay 13. HD E: 2014/2792 K: 2015/26413 T: 07.09.2015.
- Yargıtay 13. HD E: 2014/13577 K: 2015/20560 T: 16.06.2015.
- Yargıtay 13. HD E: 2014/25734 K: 2015/15910 T: 18.05.2015.

- Yargıtay 13. HD E: 2014/25775 K: 2014/24918 T: 04.09.2014.
- Yargıtay 13. HD E: 2014/32990 K: 2014/28455 T: 23.09.2014.
- Yargıtay 13. HD E: 2013/6728 K: 2013/13962 T: 28.05.2013.
- Yargıtay 13. HD E: 2012/26499 K: 2013/11313 T: 06.05.2013.
- Yargıtay 13. HD E: 2013/21504 K: 2013/20403 T: 02.09.2013.
- Yargıtay 13. HD E: 2013/28578 K: 2013/30187 T: 03.12.2013.
- Yargıtay 13. HD E: 2012/1386 K: 2012/5231 T: 01.03.2012.
- Yargıtay 13. HD E: 2012/25177 K: 2012/25689 T: 15.11.2012.
- Yargıtay 13. HD E: 2012/12577 K: 2012/16238 T: 21.06.2012.
- Yargıtay 13. HD E: 2012/12577 K: 2012/16238 T: 21.06.2012.
- Yargıtay 13. HD E: 2012/15220 K: 2012/17662 T: 09.07.2012.
- Yargıtay 13. HD E: 2012/5348 K: 2012/11621 T: 27.04.2012.
- Yargıtay 13. HD E: 2011/6704 K: 2011/18281 T: 07.12.2011.
- Yargıtay 13. HD E: 2011/7204 K: 2011/18447 T: 08.12.2011.
- Yargıtay 13. HD E: 2011/3838 K: 2011/12853 T: 20.09.2011.
- Yargıtay 13. HD E: 2011/3576 K: 2011/10221 T: 27.06.2011.
- Yargıtay 13. HD E: 2010/538 K: 2010/1988 T: 17.02.2010.
- Yargıtay 13.HD E: 2006/15533 K: 2007/2700 T: 27.02.2007.
- Yargıtay 13. HD E: 2007/406 K: 2007/9933 T: 10.07.2007.
- Yargıtay 13. HD E: 1999/3176 K: 1999/4810 T: 14.06.1999.
- Yargıtay 17. HD E: 2011/10859 K: 2011/10933 T: 21.11.2011.
- Yargıtay 19. HD E: 2001/1782 K: 2001/5240 T: 05.07.2001.
- Yargıtay 19. HD E: 1999/3932 K: 1999/4621 T: 06.07.1999.
- Yargıtay 19. HD E: 1995/2588 K: 1995/11519 T: 21.12.1995.
- Yargıtay 20. HD E: 2015/1672 K: 2015/6097 T: 19.06.2015.
- Yargıtay 20. HD E: 2015/1653 K: 2015/6859 T: 03.07.2015.
- Yargıtay 20. HD E: 2015/2820 K: 2015/6850 T: 03.07.2015.
- Yargıtay HGK. E: 2017/607 K: 2019/578 T: 16.05.2019.
- Yargıtay HGK E: 2011/13-303 K: 2011/437 T: 22.06.2011.
- Yargıtay HGK E: 2011/19-500 K: 2011/550 T: 21.09.2011.
- Yargıtay HGK E: 2010/13-593 K: 2010/623 T: 01.12.2010.
- Yargıtay HGK E: 2000/19-1255 K: 2000/1249 T: 11.10.2000.

Prof. Dr. Uğur ERSOY

CEZA MUHAKEMESİ HUKUKU

- CMK'da Yapılan En Son Değişiklikler
- Güncel ve Yeni Tarihli AİHM, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemesi Kararları
- Şematik Açıklamalar ve Tablolar
- QR Kodun Okutulmasıyla İndirilebilen ve Kitapla Paralel Şekilde Hazırlanmış Özet Şeklinde 535 Slayt

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesi Hukuku

Uğur Ersoy

Hukuk Yayınları Dizisi – 3905

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 944 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKÇA

ACAR, Ayşe Ece, "Elektronik Tebligat", İÜHFİM, C. 74, S. 1, 2016.

AKAY, Erdem Arda, Suçun Kamusalılığı Bağlamında Devletin Mağdur Sıfatı, Ankara 2024.

AKCAN, Recep, Usul Kurallarına Aykırılığa Dayanan Temyiz Nedenleri, Ankara 1999.

AKIL, Abdülkadir, "Hukukun Genel İlkeleri ve Hukukun Gelişimine Etkisi", AÜEHFD, C. VII, S. 3-4, Aralık 2003, ss.385-423.

AKTAŞ, Sururi, "Hukukta Yorum Çabaları", EÜHFD, C. 15, S. 3-4, Y. 2011.

AKTEPE-ARTIK, Sezin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Türk Medeni Usul Hukuku Açısından Adil Yargılanma Hakkı, İstanbul 2003 (Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yayımlanmamış doktora tezi).

AKYÜREK, Güçlü, "Ceza Yargılamasında Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Sorunu", TBBD, Sayı: 101, Yıl: 2012.

ALANGOYA, H.Yavuz/YILDIRIM, M.Kamil/DEREN-YILDIRIM, Nevhis, Medeni Usul Hukuku Esasları, 5. Bası, İstanbul 2005.

ALANGOYA, Yavuz, Medeni Usul Hukukunda Vakıaların ve Delillerin Toplanması İlişkin İlkeler, İstanbul 1979.

AMBOS, Kai, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Yargılama Hakları - Silahların Eşitliği, Çelişmeli Önsoruşturma ve AİHS m.6-" (Çev.: Yener Ünver), in: Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku – Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan, Ankara 2004.

ARIKAN, Gülay, "Çapraz Sorgu İçin Hazır mıyız?", Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 2005, Sayı: 4, ss.107-114.

ARSLAN, Çetin, "Uzlaştırma Süreci", in: Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Kitabı, Ankara 2021, ss.69-122.

ARSLAN, Çetin, "Uzlaştırmanın Genel Şartları", in: Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Kitabı, Ankara 2021, ss.43-67.

ARSLAN, Çetin, "Uzlaştırmanın Sonuçları", in: Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Kitabı, Ankara 2021, ss.123-134.

ARSLAN, Çetin, "Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı İtirazı (CMK md.308)", CHD, Yıl: 2, Sayı: 5, Aralık 2007, ss.105-161.

ARSLAN, Kahan Onur, "İnsan Onuru Kavramı ve Koruma Tedbirleri Bağlamında Temel Bir İlke Olarak İnsan Onurunun Korunması", TBBD, Sayı: 120, Yıl: 2015.

- ARSLAN, Ramazan**, “Kesin Hüküm İhtiyacı ve Yanılma Gerçeği”, Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 1988, Sayı: 5-6.
- ARSLAN, Ramazan**, Medeni Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı, Ankara 1989.
- ARSLAN, Ramazan**, Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi (İade-i Muhakeme), Ankara 1977.
- ARTUK, Mehmet Emin**, “Güvenlik Tedbirleri”, GÜHFD, C.XII, Yıl: 2008, S.1-2.
- ARTUK, Mehmet Emin**, “Güvenlik Tedbirlerinin Genel Esasları”, in: Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, Cilt: III, İstanbul 2010.
- ASLAN, Beşir**, Ceza Hukukunda Yaş Küçüklüğü, Ankara 2011.
- AŞKAN, Cengiz**, Adi Şirketin Yönetimi, Ankara 2003.
- ATAKAN, Arda**, “Kamu Düzeni Kavramı”, MÜHF-HAD, Cilt: 13, Sayı: 1-2.
- ATALAY, Oğuz**, Borca Batıklık ve İflasın Ertelenmesi, İzmir 2006.
- ATALI, Murat**, Medeni Usul Hukukunda Aleyhe Bozma Yasağı, Ankara 2014.
- ATAY, Ender Ethem**, “Yargı Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı İlkesi Işığında Danıştay”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XVII, Yıl: 2013, Sayı: 1-2.
- ATAY, Ender Ethem**, İdare Hukuku, Ankara 2016.
- AVCI, Mustafa**, “Mecelle’ye Göre Hakimın Nitelikleri ve Yargılama Etiği”, TAAD, Yıl: 7, Sayı: 27, Temmuz 2016.
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi**, 5. Madde Rehberi – AİHS’nin 5. Maddesi Özgürlük ve Güvenlik Hakkı, 2012.
- AYGÜN EŞİTLİ, Ezgi**, “Ceza Muhakemesi Kanunu’nda Kanun Yararına Bozma”, TBBD, Yıl: 2016, Sayı: 122, ss.193-234.
- AYYILDIZ, Hakan**, “Kolluk Faaliyetlerinin Denetimi Hakkında Genel Bir Değerlendirme”, TBBD, 2019 (143), ss.143-180.
- BACAK, Alp Aziz**, “Adliyelerin Fiziksel ve Mimari Koşulları Bağlamında Yargısal Memnuniyet”, TBBD, Yıl: 2015, Sayı: 120.
- BAKIM, Sevi**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi”, MÜHFHAD, Yıl: 2013, Cilt: 19, Sayı: 2, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, İstanbul 2013, ss.919-951.
- BALCI, Murat**, Ceza Muhakemesinde Hüküm ve Çeşitleri, Ankara 2013.
- BAŞTÜRK, İhsan**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Kanun Yararına Bozma, İstanbul 2022.
- BAYTAZ, Abdullah Batuhan**, Kanunilik İlkesi Bağlamında Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Yorum, İstanbul 2015, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü doktora tezi.
- BEKAR, Elif**, “Ceza Muhakemesinde Hüküm Çeşitleri (CMK m.223)”, İÜHFH, C. LXXV, S.1, Yıl 2017, ss.15-60.

- BERKİ, Ali Himmet**, Hukuk Mantığı ve Tefsir, Kanun ve Mukavelelerin Tanzim ve Tefsirine Ait Kaide ve Asıllar, Ankara 2018.
- BEULKE, Werner**, “Muhakeme İlkeleri” (Çev.: Sevim Ordueri), in: Prof.Dr.Nurullah Kunter’e Armağan, Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Ankara 2004.
- BEULKE, Werner**, Strafprozessrecht, C.F. Müller, 11. Auflage, Heidelberg u.a. 2010.
- BIÇAK, Vahit**, “Ceza Hukuku Açısından Bireysel Başvuru Kararlarının Yargı Sistemine Etkileri”, Anayasa Yargısı, Sayı: 35, Yıl: 2018, ss.65-72.
- BİLGE, Necip**, Hukuk Başlangıcı, 13. Bası, Ankara 1999.
- BİLGE, Necip**, Medeni Yargılama Hukukunda Karar Düzeltme, Ankara 1973.
- Bilirkişilik Temel Eğitimi Kaynak Kitabı**, Ed.: Uğur ERSOY/Barış TORAMAN/İzzet BAŞARA, Adalet Bakanlığı Yayınları, Ankara 2022.
- BOZ, Selman Sacit/NACAK, Mehmet/ÖNDİN, Hasan Burak/ÖZDEMİR, Yücel/BÖLÜKBAŞI, Mustafa Oğuzhan/ULUSOY, Sümeyye**, (Editör: Selman Sacit BOZ), İdare Hukuku Açısından Kamu Düzeni Unsurları, Ankara 2020.
- BULUT, Nihat**, “Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılma Nedeni Olarak Genel Ahlak”, AÜEHFD, Cilt: IV, Sayı: 1-2, Yıl: 2000.
- CAN, Sibel**, Ceza Hukukunda Şikayet, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale 2016.
- CENTE, Nur**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Hakim Tarafsızlığı, İstanbul 1996.
- CENTE, Nur**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Müdafî, İstanbul 1984.
- CENTE, Nur/ZAFER, Hamide**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Bası, İstanbul 2018.
- CMUK 2000 Tasarısı**, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı, T.C. Adalet Bakanlığı, Ankara 2000.
- ÇAĞ, Yasemin**, Yüksek Temyiz Mahkemelerinde Gerekçeli Karar Uluslararası Sempozyumu, 30 Mart 2021-9 Nisan 2021, Ankara 2023 (Sempozyumda yapılan konuşma).
- ÇAMDALI, Furkan**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Kanun Yararına Bozma, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2023.
- ÇELİK-ŞEŞEN, Hülya**, Kamu Düzeni Kavramının Dirlik ve Esenlik Unsuru, Ankara 2018.
- ÇINAR, Ali Rıza**, “Ceza Yargılamasında Olağanüstü Yasayolu Olarak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının İtirazı”, in: Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armağanı, Cilt I, Ankara 2008, s.649;
- ÇİFTÇİOĞLU, Kerem**, Dava İzlemenin Tarihsel Gelişimi ve Dünya Deneyimleri, in: Dava İzleme: Duruşma Salonunda Devlet ve Yurttaş (Editör: Halit Bingöllü), Hakikat, Adalet ve Hafıza Çalışmaları Derneği Yayınları, İstanbul 2017.
- ÇINKO, M. Sıddık**, “Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının İtiraz Yetkisi”, Terazi Hukuk Dergisi, C.3, Sa. 141, ss.96-101.

- CİHAN, Erol**, “İnsan Hakları ve Ceza Muhakemesi Hukuku”, CMUK Sempozyumu, Marmara Üniversitesi İnsan Hakları, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi, İstanbul 1999.
- CİHAN, Erol/YENİSEY, Feridun**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. Bası, İstanbul 1997.
- ÇEÇEN, Anıl**, Adalet Kavramı, 3. Bası, Ankara 2003.
- ÇOBANOĞLU, Rahmi**, Hukukta Gaye Problemi, İstanbul 1964.
- DAHM, Georg/DELBRÜCK, Jost/WOLFRUM, Rüdiger**, Völkerrecht, Band I/3, 2. Auflage, Berlin 2002.
- DEĞİRMENCİ, Olgun**, “Ceza Adaleti, Ceza Adaleti Türleri, Onarıcı Adalet Kavramı, Tarihsel Gelişim ve Onarıcı Adalet Uygulamaları”, in: Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Kitabı, Ankara 2021.
- DEĞİRMENCİ, Olgun**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Yargılama Usulü (CMK m.251-252)”, THD, 2020, 15 (1).
- DEĞİRMENCİ, Olgun**, Şematik Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2023.
- DEMİRBAĞ, Fahrettin**, Örneklerle Ceza Muhakemesi Hukuku İşlemleri ve Adli Yazışmalar, 3. Baskı, Ankara 2021.
- DEMİRBAŞ, Timur**, “Hazırlık Soruşturmasında Müdafilik”, CMUK Sempozyumu, Marmara Üniversitesi İnsan Hakları, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi, İstanbul 1999.
- DEMİRBAŞ, Timur**, Sanığın Hazırlık Soruşturmasında İfadesinin Alınması, İzmir 1996.
- DEMİRKOL, Ferman**, Yargı Bağımsızlığı, İstanbul 1991.
- DEMREN-DÖNMEZ, Burcu**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Çapraz Sorgu, Ankara 2007.
- DERELİ, Alparslan**, Mutlak Bozma Nedeni Olarak Savunma Hakkının Kısıtlanması, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.
- DEREN-YILDIRIM, Nevhis**, “Kanunyollarına Dair Bazı Düşünceler”, Medeni Usul ve İcra-İflas Hukukçuları Toplantısı VI – Medeni Usul Hukukunda Kanun Yolları ve Arbuluculuk Kanun Tasarısı, İzmir/Çeşme, 19-20 Ekim 2007, Ankara 2008.
- DİNÇ, Güney**, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne Göre Silahların Eşitliği”, TBBD, Sayı: 57, Yıl: 2005.
- DİŞEL, Buse**, İsviçre Hukukunda Kovid-19 Sebebiyle Yargıda Alınan Tedbirler Özellikle Medeni Yargıdaki Düzenlemeler ve Bu Düzenlemelerin Ülkemiz Açısından Değerlendirilmesi (<https://blog.lexpera.com.tr/isvicre-hukukunda-kovid-19-sebebiyle-yargida-alinan-tedbirler-ozellikle-medeni-yargidaki-duzenlemeler-ve-bu-duzenlemelerin-ulkemiz-acisinden-degerlendirilmesi/>)
- DOĞAN, İlyas**, “Alman Öğretisinde İnsan Onuru ve Güncel Sorunlar Hakkında Kısa Bir Giriş”, SÜHFD, Cilt: 13, Sayı: 2, Yıl: 2005.

- DOĞAN, Koray**, Ceza Muhakemesinde Belirsizlik – Kuşkudan Sanık Yararlanırlık İlkesi, 3. Baskı, Ankara 2022.
- DOĞAN, Murat/TAŞKIN, Feyzullah**, “Vesayet Örgütünün İşleyişi, Aksayan Yönleri, Değişiklik ve Çözüm Önerileri”, HPD, S.9, Aralık 2006.
- DOĞAN, Recep**, “Ceza Muhakemesinde Davaya Katılma ve 6284 Sayılı Kanundan Kaynaklanan Sorunlar”, TAAD, Yıl: 12, Sayı: 47 (Temmuz 2021), ss.145-178.
- DÖNMEZER, Sulhi**, Cezai Mesuliyetin Esası, İstanbul 1949.
- DÜLGER, İbrahim**, “Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu’nda Duruşmanın Açıklığı”, HPD, S.3, Nisan 2005.
- DÜLGER, Murat Volkan/TAŞKIN, Şaban Cankat**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2023.
- EKER KAZANCI, Behiye**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Temyiz, Ankara 2021.
- ERCAN, İsmail**, Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Suçları El Kitabı, Ankara 2019.
- ERDEM, Mustafa Ruhan**, “Ceza Muhakemesinde Tehlikede Bulunan Tanıkların Korunması”, İzBD, 1995/3.
- EREM, Faruk**, “Türk Ceza Kanununda Emniyet Tedbirleri”, AÜHFHD, Cilt 1, Sayı 3, Yıl 1944.
- EREM, Faruk**, Ceza Usulü Hukuku, 2. Bası, Ankara 1968.
- EROL, Haydar**, Adli Yargı İlk Derece Mahkemelerinde Ceza Yargılaması ve Uygulaması, Ankara 2006.
- ERSOY, Uğur**, “Bir Koruma Tedbiri Türü Olarak Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini (CMK m.133)”, AÜHFHD, Yıl: 2016, Cilt: 65, Sayı: 4, ss.3393-3431.
- ERSOY, Uğur**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Hukuki Çare ve Kanun Yolu Kavramları Bağlamında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı’nın İtiraz Yetkisi”, CHD, Yıl: 10, Sayı: 29, Aralık 2015.
- ERSOY, Uğur**, “Sanık, Çağrı Kağıdının Tebliği ile Duruşma Günü Arasında Bulunması Gereken En Az Bir Haftalık Süreden Vazgeçebilir mi?”, in: Uğur Alacakaptan’a Armağan, Cilt: 1, İstanbul 2008, ss.301-310.
- ERSOY, Uğur**, “Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usullerinde İtiraz Kurumuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, SÜHFHD, Cilt: 28, Sayı: 2, Yıl: 2020, ss.857-885.
- ERSOY, Uğur**, “Türk ve Alman Ceza Hukukunda Yabancı Devletlere Karşı İşlenen Suçlar”, CHD, Yıl: 12, Sayı: 35, Aralık 2017, ss.25-67.
- ERSOY, Uğur**, Aleniyet İlkesi ve COVID-19 Pandemisinin Aleniyet İlkesine Etkileri – Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Ankara 2021.
- ERSOY, Uğur**, Ceza Hukukunda Objektif Cezalandırılabilirlik Şartları, Ankara 2015.
- ERSOY, Uğur**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Aleyhe Değiştirme (reformatio in peius) Yasası, Ankara 2018.

- ERSOY, Uğur**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Şirket Yönetimine Kayyım Tayini, Ankara 2009.
- ERSOY, Uğur**, Silah Hukuku, Ankara 2023.
- ERSOY, Uğur/GÜL, İbrahim/KÖKEN, Enes/YILMAZ, Enes**, “Noterlerin Cezai Sorumluluğu”, Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 1, ss.9-40.
- ERTEM, Burcu/ERSOY, Uğur**, “Karşılıksızdır İşlemi Yapılmasına Sebebiyet Verme Suçunda Faillik Sorunu”, ÇÜHFD, Arş. Gör. Ceren DAMAR ŞENEL Armağanı, Cilt II, Yıl: 2020, Cilt: 5, ss.1499-1518.
- ERTEM, Burcu**, Kamu Davasının Açılması ve İddianamenin İadesi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.
- EVİK, Vesile Sonay**, “Ceza ve Ceza Yargılaması Hukuku Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı”, in: Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku – Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan, Ankara 2004.
- EVİRGEN, Selen**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Kesin Hüküm, Ankara 2024.
- EVİRGEN, Selen**, Türk Ceza Kanunu Madde 285’te Düzenlenen Gizliliğin İhlali Suçu, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale 2018.
- FEYZİOĞLU, Metin**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanıklık, Ankara 1996.
- FEYZİOĞLU, Metin**, Ceza Muhakemesinde Vicdani Kanaat, Ankara 2002.
- GAUL, H.F.**, “Yargılamanın Amacı, Güncelliğini Koruyan Bir Konu” (Çev.: Nevhis Deren Yıldırım), in: İlkeler Işığında Medeni Yargılama Hukuku, 4. Bası, İstanbul 2001.
- GEDİK, Doğan**, “Ceza Muhakemesinde Hakimin Delilleri Değerlendirme Serbestliği (CMK m.217)”, DEÜHFD, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, Cilt: 21, Özel Sayı, Yıl: 2019, ss.913-963.
- GEPPERT, Klaus**, “Zum ‘fair-trial-Prinzip’ nach Art. 6 Abs. 1 Satz 1 der Europäischen Menschenrechtskonvention, JURA 1992.
- GILLES, Peter**, Rechtsmittel im Zivilprozeß-Berufung, Revision und Beschwerde im Vergleich mit Wiederaufnahme des Verfahrens, dem Einspruch und der Wiedereinsetzung in den vorigen Stand, Frankfurt am Main 1972.
- GÖK, Ertuğrul/BADUROĞLU, Erol/ÇETİN, Selçuk/FEDAKAR, Recep/ALİUST AOĞLU, Fatma Süheyla**, “Bursa’da Otopsi Yapılan Fethi Kabir Olgularının Değerlendirilmesi”, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 39 (1), 2013, ss.55-60.
- GÖKCEN, Ahmet**, “Altıncı Oturum– Şirketler Hukukuna Getirilen Yenilikler”, in: Ekonomik Suç ve Ceza Sempozyumu, 30 Nisan–1 Mayıs 2005.
- GÖKCEN, Ahmet**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Elkoyma ve Postada Elkoyma (Özellikle Telefonların Gizlice Denetlenmesi), Ankara 1994.

- GÖKCEN, Ahmet/BALCI, Murat/ALŞAHİN, M. Emin/ÇAKIR, Kerim**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Adalet Yayınevi, 3. Baskı, Ankara 2018.
- GÖKDEMİR, Muratcan**, Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde Soruşturma Usulü, İstanbul 2018.
- GÖKTÜRK, Neslihan**, Haksızlık Yanılığının Ceza Sorumluluğuna Etkisi, Ankara 2016.
- GÖLCÜKLÜ, Feyyaz**, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde Adil Yargılanma", AÜSBFD, Yıl: 1994, Cilt: 49, Sayı: 1.
- GÖLCÜKLÜ, Feyyaz**, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği", AÜSBFD, 49 (03), 1994, ss.199-218.
- GÖLCÜKLÜ, Feyyaz/GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, 2.Baskı, Ankara 1996.
- GÖRKEMLİ, Burcu**, Ceza Muhakemesi Hukukunda İstinaf Kanun Yolunda Kovuşturma, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Kayseri 2020.
- GÖZLER, Kemal**, İdare Hukuku Dersleri, Bursa 2009.
- GÖZLER, Kemal**, İdare Hukuku, Cilt II, Bursa 2003.
- GRABENWARTER, Christoph**, "Yargılama Güvenceleri – Adil Yargılama Hakkı (İHAS md.6)" (Çev.: Osman Can), in: Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku – Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan, Ankara 2004.
- GRAF, Jürgen Peter (Hrsg.)**, Strafprozessordnung Mit Gerichtsverfassungsgesetz Und Nebengesetzen, 2. Auflage, München 2012.
- GRAF, Jürgen Peter (Hrsg.)**, Strafprozessordnung Mit Gerichtsverfassungsgesetz Und Nebengesetzen, 2. Auflage, München 2012.
- GRAF, Jürgen Peter**, Strafprozessordnung Kommentar, 2. Auflage, München 2012.
- GROPP, Walter**, "Masumiyet Karinesinin Ceza Muhakemesini Sınırlayıcı Etkisi" (Çev.: Osman İsfen), in: Prof.Dr.Nurullah Kunter'e Armağan, Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Ankara 2004.
- GUSY, Christoph**, Menschenwürde und Strafverfahren. Kaynak: http://www.jura.uni-bielefeld.de/lehrstuehle/gusy/veroeffentlichungen/menschenw.strafverf_Mai_04.pdf
- GÜMÜŞAY, Ramazan**, "Bireysel Başvuruda İhlalin Ortadan Kaldırılmasının Bir Aracı Olarak 'Yeniden Yargılama' Kararı ve İcrası", EBYÜHFD, C. XXII, S. 1-2, Yıl: 2018, ss.93-143.
- GÜNAY, Mehmet**, İcra Suçları, Ankara 2014.
- GÜNDÜZ, Hakan**, "Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının İtiraz Yetkisi", AHBVÜHFD, C. XXIV, Y. 2020, Sa. 4, ss.555-584.
- GÜRALP, Ayşe Gülin**, "İflasın Ertelenmesinde Kayyım Atanması", in: Prof. Dr. İrfan Baştuğ Anısına Armağan, DEÜHFD, C.7, Özel Sayı 2005, İzmir 2005.

- HANNICH, Rolf** (Hrsg.): **Karlsruher Kommentar Zur Strafprozessordnung Mit GVG, EGGVG und EMRK**, 7. Auflage, München 2013.
- HATEMİ, Hüseyin**, Hukuk Devleti Öğretisi, İstanbul 1989.
- HEINZ, Wolfgang**, Das deutsche Strafverfahren – Rechtliche Grundlagen, rechtstatsächliche Befunde, historische Entwicklung und aktuelle Tendenzen, s.1, Kaynak: <http://www.uni-konstanz.de/rtf/kis/strafverfahren.htm>
- HENCKEL, Wolfram**, “Yargılama Hukuku Kurallarının Adalet Değeri Üzerine” (Çev. Ergun Önen), AÜHFD, C.26, S.1.
- HERKE, Csongor/TOTH, Csenge D.**, “Theoretical and Practical Issues of The Prohibition of Reformatio in Peius in Hungary”, Issues of Business and Law, Vol.: 3, Year: 2011.
- HİRŞ, Ernest**, Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi Dersleri, 3. Bası, Ankara 2001.
- İNAN, Kubilay**, Öğreti-İçtihat Ceza Yargılamasında Yasayolları (CMUK-CMK-Yasayolları Açısından Karşılaştırmalı İnceleme), Ankara 2006.
- İNCEOĞLU, Sibel**, “Adil Yargılanma Hakkı”, in: İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Editör: Sibel İnceoğlu, İstanbul 2013.
- İNCEOĞLU, Sibel**, “Çocuklara Özgü Yargılama Hukukunda Gizlilik İlkesinin Anayasa Hukuku Açısından Değerlendirilmesi”, Prof. Dr. Kemal Oğuzman’a Armağan, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak 2002, Yıl: 1, Sayı: 118.
- İNCEOĞLU, Sibel**, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılanma Hakkı – Kamu ve Özel Hukuk Alanlarında Ortak Yargısal Hak ve İlkeler, 2. Bası, İstanbul 2005.
- İNCİ, Z. Özen**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Teşhis”, TBBD, Sayı:85, Yıl:2009, ss.105-136.
- İŞTEN, İnanç**, “Yargı Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı”, Gaziantep University Journal of Social Sciences, 2014, 13 (2), ss.285-313.
- KANGAL, Zeynel T.**, Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu, Ankara 2003.
- KANTAR, Baha**, Ceza Muhakemeleri Usulü, 3. Kitap Kanun Yolları, Ankara 1953.
- KARAKEHYA, Hakan**, “Ceza Muhakemesinin Amacı”, İÜHFMD, C. LXV, S.2, 2007 (ss.121-141).
- KARAKEHYA, Hakan**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6. Maddesi (Adil Yargılanma Hakkı) Bağlamında Ceza Muhakemesinde Duruşma, Ankara 2008.
- KARAKEHYA, Hakan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 5. Baskı, Eskişehir 2023.
- KARAKEHYA, Hakan**, Türk Ceza Muhakemesinde Kanun Yolu Olarak İtiraz, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir 2002.
- KARAN, Ulaş**, Bireysel Başvuru Kararlarının İcrası: Eski Alışkanlıklar, Yeni Sorunlar-Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru Usulünün İlk Dört Yılına Dair Bir Değerlendirme, İstanbul Bilgi Üniversitesi İnsan Hakları Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayını, İstanbul 2017.

- KARATUT, Ahmet**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Duruşma, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep 2020.
- KAYA, Kamuran**, “Kişi Mahremiyeti ve Mahkeme Aleniyeti Bağlamında Duruşmanın Halka Açıklığı”, TAAD, Nisan 2010, Sayı:1.
- KAYA, Kamuran**, “Soruşturma Yöntemi Olarak Daimi Arama Kararları ve Hukuki Niteliği”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Yıl: 2016, Cilt: 1, Sayı: 8, ss.239-267.
- KAYMAZ, Seydi**, “Ceza Muhakemesinde Aleyhte Değişirme Yasağı”, MÜHFHAD, Özel Sayı, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, Yıl: 2013, Cilt: 19, Sayı: 2.
- KAYMAZ, Seydi**, “Davasız Yargılama Olmaz İlkesinin İhlal Edilmesi ve Sonuçları”, DEÜHFD, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, C. 21, Özel Sayı, 2019, ss.295-326.
- KEÇELİOĞLU, Elvan**, “Ceza Hukukunda İçtihadın Sınırı, Yorum ve Kıyas”, TAAD, Yıl: 3, Sayı: 11, Ekim 2012.
- KEÇELİOĞLU, Elvan**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Gözlem Altına Alma”, Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 2015, Sayı: 3, ss.221-245.
- KELEP PEKMEZ, Tuba**, Ceza Muhakemesinde Fil, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2018.
- KELSEN, Hans**, “Yorum Teorisi Üzerine”, Çev.: Melike Aydın Belkis, Ertuğrul Uzun, Hukuk Kuramı, C. 1, S. 5, Eylül-Ekim 2014.
- KESKİN KİZİROĞLU, Serap**, “Türk Ceza Muhakemesi Kanununda Temyiz Yasayoluna İlişkin Değişikliklere Bakış”, in: İstinaf Kanun Yolu Hakkında Sistematik Açıklama, Birinci Yılında İstinaf ve Temyizde Karşılaşılan Sorunlara Mukayeseli Hukukun Cevapları Sempozyumu, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl: 2017, Cilt:12, Sayı:159-160, Ankara 2017.
- KESKİN, Serap**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Reformatio in Peius Kuralı”, Prof.Dr. Turhan Tufan YÜCE’ye Armağan, İzmir 2001.
- KESKİN, Serap**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Temyiz Nedeni Olarak Hukuka Aykırılık, İstanbul 1997.
- KESKİN, Serap**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Temyiz Nedeni Olarak Hukuka Aykırılık, İstanbul 1997.
- KINDHÄUSER, Urs**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat Ölçüsü-Alman Ceza Muhakemesi Kanunu 261’in Yorumlanması Üzerine Bir İnceleme,” Çev.: Serkan Meraklı, in: Ceza Muhakemesi Hukukunda Deliller ve İspat, Ankara 2014.
- KIZILARSLAN, Hakan**, “7188 Sayılı Kanun’la Ceza Muhakemesi Hukukuna Getirilen Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulleri”, BÜHFD, Kasım-Aralık 2019, C. 14, S. 183-184.
- KOÇAOĞLU, Serhat Sinan**, Müdafî, 3. Baskı, Ankara 2017.
- KOÇ, Nevzat**, “Türk Medeni Kanunundaki Düzenlemeler Işığında Vesayet Hukukuna Genel Bir Bakış”, in: Prof. Dr. İrfan Baştuğ Anısına Armağan-Özel Sayı, DEÜHFD, Cilt: 7, İzmir 2005.

- KONURALP, Haluk**, Medeni Usul Hukukunda İspat Kurallarının Zorlanan Sınırları, Ankara 1999.
- KÖROĞLU, Saim**, Ceza Muhakemesinde Yargılama Giderleri, Ankara 2023.
- KRETSCHMER, Joachim**, Das strafprozessuale Verbot der reformatio in peius und die Maßregeln der Besserung und Sicherung, Berlin 1999.
- KRÜGER, Wolfgang/RAUSCHER, Thomas**, Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung mit Gerichtsverfassungsgesetz und Nebengesetzen, Band 2, §§355-1024, 4. Auflage, München 2012.
- KUÇURADİ, İoanna**, İnsan Hakları Kavramları ve Sorunları, Türkiye Felsefe Kurumu, Ankara 2007.
- KUL YENİGÜL, Aylın**, “Onarıcı Adalet ve Cezalandırıcı Adalet”, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 9, Haziran 2019, ss.9-26.
- KUNTER, Nurullah**, “Aleyhte Düzeltme Yasağı ve Vazife Cihetinden Bozma”, İÜHF, Yıl: 1951, Cilt: 17, Sayı: 1-2.
- KUNTER, Nurullah**, “Bugünün Ceza Hukukunda Emniyet Tedbirlerinin Yeri”, İÜHF, C. XIII, S. 4, Yıl 1947.
- KUNTER, Nurullah**, “Olağanüstü İtirazda Yargılama ile İlgili Sorunlar”, Yargıtay Dergisi, Cilt:9, Sayı:4, Ekim 1983, ss.586-598.
- KUNTER, Nurullah**, “Tartışmalar”, Ceza Adaleti Reformunun İlkeleri Sempozyumu II – Kanun Yolları (26-28 Nisan 1973), İstanbul 1973, ss.267-276.
- KUNTER, Nurullah**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 5. Bası, İstanbul 1974.
- KUNTER, Nurullah/YENİSEY, Feridun/NUHOĞLU, Ayşe**, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Bası, İstanbul 2006.
- KURŞUN, Günal**, Ceza Muhakemesinde Hüküm, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara 2011.
- KURT-KONCA**, Nesibe, Medeni Usul Hukukunda Aleniyet İlkesi, Ankara 2009.
- KURT, Nesibe**, Medeni Usul Hukukunda Aleniyet İlkesi, Ankara 2008, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü doktora tezi.
- KÜHNE, Hans-Heiner**, Strafprozessrecht, 8. Auflage, Heidelberg u.a. 2010.
- KÜLÇÜR, Erdem İzzet**, Ceza Hukukunda Yer Bakımından Uygulama, İstanbul 2017.
- LADEWIG, Hans-Meyer**, “Adil Yargılanma Hakkı – II” (Çev.: Hakan Hakeri), in: Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku – Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan, Ankara 2004.
- LE GOFF, Jacques**, Ortaçağda Entelektüeller, Çev. Mehmet Ali Kılıçbay, İstanbul 1994.
- LEHNIG, Kirsten**, Der Verfassungsrechtliche Schutz der Würde des Menschen in Deutschland und in den USA – Ein Rechtsvergleich, Münster-Hamburg-London 2003.

- LÖWE-ROSENBERG**, Die Strafprozeßordnung und das Gerichtsverfassungsgesetz, Großkommentar, 27. Auflage, Band 6 (§§212-255a), Berlin-Boston 2019.
- MAHMUTOĞLU, Fatih S./DURSUN, Selman**, “Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu’nda Müdafinin Görevden Yasaklanması Hali ve Bunun Alman Hukukundaki Düzenlemesiyle Karşılaştırılması”, Polis Dergisi, Sayı: 44, Nisan-Mayıs-Haziran 2005, ss.22-27.
- MERAKLI, Serkan**, Ceza Hukukunda Kusur, Ankara 2017.
- MERİÇ, Nedim**, Medeni Usul Hukukunda Tasarruf İlkesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İzmir 2010.
- MERİÇ, Nedim**, Medeni Usul Hukukunda Tasarruf İlkesi, İzmir 2010 (Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü doktora tezi).
- MEYER-GOßNER, Lutz**, “Einstellung des Verfahrens und Verschlechterungsverbot”, in: Strafverfahren im Rechtsstaat, Festschrift für Theodor Kleinknecht zum 75. Geburtstag am 18. August 1985, Hrsg.: Karl Heinz Gössel und Hans Kauffmann, München 1985.
- MEYER-GOßNER, Lutz**, “Einstellung des Verfahrens und Verschlechterungsverbot”, in: Strafverfahren im Rechtsstaat, Festschrift für Theodor Kleinknecht zum 75. Geburtstag am 18. August 1985, Hrsg.: Karl Heinz Gössel und Hans Kauffmann, München 1985.
- MEYER-GOßNER, Lutz/CIERNIAK, Jürgen**, Strafprozessordnung, 53. Auflage, München 2010.
- MILL, John Stuart**, Hürriyet, Batı Klasikleri, MEB Yayınları, İstanbul 1988.
- MİRZAYEV, Anar**, Medeni Yargılamada E-Duruşma, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Bursa 2023.
- MUSHOFF, Tobias**, Strafe- Maßregeln- Sicherungsverwahrung: Eine kritische Untersuchung über das Verhältnis von Schuld und Prävention (Grundlagen Gesamte Strafrechtswissenschaft, Band 2), Frankfurt am Main 2008.
- NAMLI, Mert**, Türk ve Fransız Medeni Usul Hukuku’nda Yargılamanın Yenilenmesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2013.
- NUHOĞLU, Ayşe**, Ceza Hukukunda Emniyet Tedbirleri, Ankara 1997.
- OCAK, Memduh**, Hukuk Davalarında Duruşma, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Mersin 2014.
- OTACI, Cengiz**, “Hermeneutik (Yorum Bilim) ve Ceza Kanunlarının Yorumu”, TBBD, Yıl: 2010, Sayı: 89.
- ÖKÇESİZ, Hayrettin**, “Hukuk Devleti”, in: Hukuk Devleti, Haz.: Hayrettin Ökçesiz, İstanbul 1998.
- ÖLMEZ, Gökhan**, “Ceza Muhakemesinde Hükümün Yokluğu Sorunu”, İÜFHM, 81 (4), 2023, ss.996-1043.

- ÖNCÜ, Mehmet**, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Tutuklama (II): “Gerekçeli Karar Hakkı”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl: 2015, Cilt: 10, Sayı: 131-132, ss.83-144.
- ÖNDER, Ayhan**, Ceza Hukukunda Tecil ve Benzeri Müesseseler (Mukayeseli Hukukta ve Hukukumuzda), İstanbul 1963.
- ÖRS, Cengiz Ozan**, “Ceza Yargılamasında Devlet Sırrı Üzerine Bir Değerlendirme”, TBBD, Yıl: 2019, Sayı:142.
- ÖZARPAT, M. Hilmi**, Askeri Ceza Yargılama Usulü Hukuku, 2. Basım, Ankara 1950.
- ÖZAYDIN, Özdem**, “Türk-Alman Ceza Hukuku Sisteminde Kusur Yeteneğini Etkileyen Hal Olarak Yaş Küçüklüğü”, Fasikül Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 5, Nisan 2010.
- ÖZAYDIN, Özdem**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Eski Hale Getirme”, Legal Hukuk Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 254, Yıl: 2024, ss.505-550.
- ÖZBEK, Veli Özer**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2006.
- ÖZBEK, Veli Özer/DOĞAN, Koray/ BACAKSIZ, Pınar**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- ÖZBEK, Veli Özer/TEPE, İlker**, “Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Aleyhe Değiştirme (Reformatio in Peius) Yasağına İlişkin -Öğreti ve Uygulama Boyutlarıyla- Genel Bir Değerlendirme”, DEÜHFD, C: 16, Özel Sayı, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan, 2014.
- ÖZEK, Çetin**, “Tartışmalar”, Ceza Adaleti Reformunun İlkeleri Sempozyumu II – Kanun Yolları (26-28 Nisan 1973), İstanbul 1973, ss.281-283.
- ÖZEKES, Muhammet**, Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı, Ankara 2003.
- ÖZEKES, Muhammet**, Sorularla Medeni Usul Hukukunda Yeni Kanun Yolu Sistemi (İstinaf ve Temyiz), TBB Yayınları, Ankara 2008.
- ÖZGENÇ, İzzet**, “Davranış Normları Teorisi (Haksızlık ve Müeyyide İlişkisi)”, SÜHFD, Prof.Dr. Şakir Berki’ye Armağan, C.5, Yıl.1996, S.1-2.
- ÖZGENÇ, İzzet**, “Suç ve Yaptırım Teorisine İlişkin Yeni Gelişmeler Işığında Türk Ceza Kanunu Tasarısı”, in: Türk Ceza Kanunu Reformu, Birinci Kitap, Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu, Panel, Ankara 21-22 Mayıs 2004, Ankara 2004.
- ÖZKAYA-FERENDECİ, Özden**, Alman Hukuku’ndaki Örneği ile Sözlülük İlkesi, İstanbul 2019.
- ÖZOĞUZ, Nejad**, Temyiz Mahkemesi, Ankara 1944.
- ÖZÖN, Mustafa Nihat**, Büyük Osmanlıca-Türkçe Sözlük, 5. Basım, Ankara 1973.
- ÖZTÜRK, Bahri**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Koğuşturma Mecburiyeti (Hazırlık Soruşturması), Ankara 1991.

- ÖZTÜRK, Bahri**, Suç Muhakemesi Hukukunda Gaiplik ve Gaiplerin Muhakemesi, İstanbul 1984.
- ÖZTÜRK, Bahri/EKER KAZANCI, Behiye/SOYER GÜLEÇ**, Sesim, Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri, 3. Baskı, Ankara 2019.
- ÖZTÜRK, Bahri/ERDEM, Mustafa Ruhan**, Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. Bası, Ankara 2006.
- ÖZTÜRK, Bahri/TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/SIRMA GEZER, Özge/SAYGILAR KIRIT, Yasemin/ALAN AKCAN, Esra/ÖZAYDIN, Özdem/ERDEN TÜTÜNCÜ, Efser/ALTINOK VILLEMIN, Derya/TOK, Mehmet Can**, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 17. Baskı, Ankara 2023.
- ÖZTÜRK, Mustafa Kağan/TULAY, Muhammed Emre**, “Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Yasağı”, THD, 2021, 16 (179), ss.1339-1353.
- ÖZYÖRÜK, Mukbil**, Hukuka Giriş, Ankara 1959.
- PARLAR, Ali/ÖZTÜRK, Mustafa**, Ceza Yargılamasında Mutlak Bozma Nedenleri, İstanbul 2018.
- PEKCANITEZ, Hakan**, “İstinaf Mahkemeleri”, in: Prof. Dr. Hakan Pekcanitez Makaleler, Cilt: II, İstanbul 2016.
- PEKCANITEZ, Hakan/ATALAY, Oğuz/ÖZEKES, Muhammet**, Medeni Usul Hukuku, 4. Bası, Ankara 2005.
- PEKCANITEZ, Hakan/ATALAY, Oğuz/ÖZEKES, Muhammet**, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 10. Basım, İstanbul 2022.
- PLAGEMANN, Gottfried**, “Alman Gençlik Ceza Hukukunda Yaptırımlar ve Yeni İnfaz Düzeni”, in: Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, Ed.: Bahri Öztürk, Ankara 2009.
- POROY, Reha/TEKİNALP, Ünal/ÇAMOĞLU, Ersin**, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 10. Bası, İstanbul 2005.
- RANFT, Otfried**, Strafprozeßrecht, 3.Auflage, Stuttgart 2005.
- ROSENBERG, Leo/SCHWAB, Karl Heinz/GOTTWALD, Peter**, Zivilprozessrecht, 17. Auflage, München 2010.
- ROXIN, Claus**, Strafverfahrensrecht, 25. Auflage, München 1998.
- SARIGÜL, Ali Tanju**, Ceza Muhakemesi Hukukunda İstinaf, Ankara 2012.
- SATZGER, Helmut/SCHLUCKEBIER, Wilhelm/WIDMAIER, Gunter** (Hrsg.): Strafprozessordnung, Köln 2014.
- SCHROEDER, Friedrich-Christian**, “Die Rechtsnatur des Grundsatzes ne bis in idem”, JuS 1997.
- SELÇUK, Sami**, “Kavramlar, Adlandırmalar ve Kararlar”, Yargıtay Dergisi, Cilt: 19, Sayı: 4, Ekim 1993.

- SELÇUK, Sami**, Suç Hukuku Dogmatığı ve/ya Grameri, V. Kitap, Suç Yargılama Süreci Hukuku, İstanbul 2022.
- SEVÜK, Handan Yokuş**, “Soruşturma Evresine Hakim Olan İlkeler”, Fasikül Hukuk Dergisi, Ağustos 2011, Sayı: 21, ss.13-29.
- SOESTER, Thimo**, Zum Verschlechterungsverbot im deutschen Strafprozess nach alleinigem Rechtsbehelf des Angeklagten – Herleitung und Reichweite, Hamburg 2016.
- SOYASLAN, Doğan**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Kıyas”, Ad. Der., Yıl: 1986, Cilt: 1-3, Sayı: 2.
- SOYASLAN, Doğan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2014.
- SOYER-GÜLEÇ, Sesim**, “Ceza Yargılaması Hukukunda İnsan Haklarının Bir Güvencesi Olarak Halka Açıklık İlkesi”, CHD, Aralık 2007.
- SÖZER, Ali Nazım**, Hukukta Yöntembilim, 7. Baskı, İzmir 2020.
- SÖZÜER, Adem/TEKDAĞ, M. Kenan**, “Ceza Muhakemesi Kanunu Neler Getiriyor?”, HPD, S.3, Nisan 2005.
- STEIN, Friedrich/JONAS, Martin**, Kommentar zur Zivilprozessordnung, 22. Auflage, Band 6, §§511-703d, Tübingen 2013.
- SUNGURTEKİN, Meral**, “Karar Düzeltmenin Kanun Yolu Niteliği ve Karar Düzeltme Dilekçesinde Sebep Gösterme Zorunluluğu Bulunup Bulunmadığı Meselesi”, Yargıtay Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 4, Ekim 1990.
- SÜMER, Haluk Hadi**, Hukuka Giriş, Kavramlar ve Kurumlar, 3. Baskı, Ankara 2019.
- ŞAHBAZ, İbrahim**, “AİHM Kararı ve Yargılamanın Yenilenmesi – Yazılı Emir – Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı’nın İtirazı”, Ceza Muhakemesi Kanununun 3 Yılı – Teori ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, İstanbul 2009, ss.416-483.
- ŞAHİN, Cumhur**, “Ceza Muhakemesinde Uzlaşma”, SÜHFD, Prof. Dr. Süleyman Arslan’a Armağan, C.6, s.1-2.
- ŞAHİN, Cumhur**, “Türk Hukukunda Tanık Koruma Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, GÜHFD, Haziran-Aralık 2002.
- ŞAHİN, Cumhur**, Ceza Muhakemesi Kanunu Gazi Şerhi, Ankara 2005.
- ŞAHİN, Cumhur**, Ceza Muhakemesinde İspat (Delillerin Doğrudan Doğrualığı İlkesi), Ankara 2001.
- ŞAHİN, Cumhur/GÖKTÜRK, Neslihan**, Ceza Muhakemesi Hukuku I, 10. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- ŞAHİN, Cumhur/GÖKTÜRK, Neslihan**, Ceza Muhakemesi Hukuku II, 10. Bası, Ankara 2020.
- ŞAHİN, Cumhur/GÖKTÜRK, Neslihan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Bası, Ankara 2023.

- ŞAHİN, İsmail**, Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara 2022.
- ŞARE, Ersin**, “Türk Hukuk Sisteminde Kabul Edilen Erteleme Kurumları Üzerine İnceleme”, TBB, Sayı: 111, Yıl: 2014.
- ŞEN, Ersan**, “Avukat, Hakim ve Savcıların Aranması”, Ankara Barosu Dergisi, 2013/2, ss.333-343.
- ŞEN, Ersan**, “CMK m.151/1 ile 188/1 Çelişkisi”, <https://www.hukukihaber.net/cmkm-1511-ile-1881-celiskisi-makale,5656.html>
- ŞEN, Ersan**, “Kelepçe”, Kaynak: <https://sen.av.tr/tr/makale/kelepce>
- ŞEN, Ersan**, “Sanığın Yokluğunda Duruşma ve Hüküm”, <https://www.hukukihaber.net/sanigin-yoklugunda-durusma-ve-hukum-makale,5688.html>
- ŞEN, Ersan**, <http://www.haber7.com/yazarlar/prof-dr-ersan-sen/1587251-sanigin-giyabinda-tasarruflar>
- ŞEN, Ersan**, Kamu Güvenliği Gereğiyle Duruşmanın Kapalılığı, <https://www.haber7.com/yazarlar/prof-dr-ersan-sen/1863762-kamu-guvenligi-gerekcesiyle-durusmanin-kapaliligi>
- ŞEN, Ersan**, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı İtirazının Sirayeti, https://sen.av.tr/tr/makale/yargitay-cumhuriyet-bassavcisi-itarazinin-sirayeti#_ftn2
- ŞEN, Ersan/AKSÜT, Ertekin**, “Adli Tatilde Tutuklu İşler Yönünden Süreler İşler mi?”, Kaynak: <https://sen.av.tr/tr/makale/adli-tatilde-tutuklu-isler-yonunden-sureler-isler-mi>
- ŞEN, Ersan/AKSÜT, Ertekin**, Direnme Kararlarında İzlenecek Usul, Kaynak: <https://sen.av.tr/tr/makale/direnme-kararlarinda-izlenecek-usul>
- ŞEN, Ersan/BAYRAKLI, Tamer Berk**, “Suçun Niteliği Sanık Lehine Değiştiğinde Ek Savunma Hakkı Verilmeli mi?”, Kaynak: <https://sen.av.tr/tr/makale/sucun-niteliği-sanik-lehine-degistiginde-ek-savunma-hakkı-verilmeli-mi>
- ŞEN, Ersan/ERVAN, Mehmet Vedat**, Ceza Muhakemesinde Yargılamanın Yenilenmesi ve Yeni Kararın Denetimi, https://sen.av.tr/tr/makale/Ceza-Muhakemesinde-Yargilamanin-Yenilenmesi-ve-Yeni-Kararin-Denetimi#_ftn1
- ŞEN, Ersan/ERVAN, Mehmet Vedat**, Temyiz İncelemesine Katılan Üye Ceza Genel Kurulu İncelemesine Katılabilir mi?, <https://sen.av.tr/tr/makale/temyiz-incelemesine-katilan-uye-ceza-genel-kurulu-incelemesine-katilabilir-mi>
- ŞEN, Ersan/SERDAR, Cem**, “Beraat Eden Sanığın Ödediği Vekalet Ücreti Katılana Yükletilebilir mi?” <https://sen.av.tr/tr/makale/beraat-eden-sanigin-odedigi-vekalet-ucreti-katilana-yukletilebilir-mi>
- ŞEN, Ersan/YILDIZ, Ali Kemal/DUYMAZ, Ü. Erkan/AKSÜT, Ertekin/MAVIŞ, Mert/BAŞER BERKÜN, Beyza/ŞAHİN, Buğra/ERVAN, Mehmet Vedat/ERDEM, Erkam**, Ceza Avukatının Başvuru Kitabı, 2. Baskı, Ankara 2022.

- ŞİMŞEK, Oğuz**, Anayasa Hukukunda İnsan Onuru Kavramı ve Korunması, İzmir 1999, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.
- ŞİRİN, Tolga**, “Özgürlük ve Güvenlik Hakkı”, in: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru-El Kitapları Serisi-1.
- TALAS, Serdar**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Başsavcılığın İtirazı”, İÜHFM, Yıl: 2012, Cilt: 70, Sayı: 1, ss.153-176.
- TANER, Fahri Gökçen**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Çelişme ve Silahların Eşitliği, Ankara 2019.
- TANER, Tahir**, Ceza Muhakemeleri Usulü, İstanbul 1945.
- TANRIVER, Süha**, “Hukuk Yargısı (Medeni Yargı) Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı”, TBBD, Sayı: 53, Yıl: 2004.
- TANRIVER, Süha**, “Sulh Hukuk-Asliye Hukuk Mahkemesi Ayrımının Anlam ve Önemi Üzerine Bazı Düşünceler”, TBBD, 2013/105 (Mart-Nisan 2013).
- TANRIVER, Süha**, Medeni Usul Hukuku, Cilt I, Ankara 2016.
- TAŞ, Burak**, “Ceza Mahkemeleri Arasında Bekletici Sorun Kararı”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 18, Aralık 2021, ss.309-330.
- TAŞPINAR, Sema**, “Medeni Yargılama Hukukunda Amaç Sorunu”, in: Prof.Dr. Faruk Erem Armağanı, Ankara 1999.
- TAŞPOLAT TUĞSAVUL, Melis**, “İstinaf İncelemesi Sonucunda Verilebilecek Kararlar”, TBBD, Yıl: 2018, Sayı: 134, ss.313-354.
- TERCAN, Erdal**, “Medeni Usul Hukukunda Gerçeği Söyleme Yükümlülüğü”, SÜHFD, Prof.Dr. Şakir Berki'ye Armağan, 1996, C.5, S.1-2.
- TERCAN, Erdal**, Medeni Usul Hukukunda Eski Hale Getirme, Ankara 2006.
- TERCAN, Erdal**, Medeni Usul Hukukunda Tarafların İsticvabı, Ankara 2001.
- TETTINGER, Peter**, Fairneß und Waffengleichheit, 1984.
- TEZCAN, Durmuş**, “Ceza Davalarında Çapraz Sorgu”, in: Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce'ye Armağan, İzmir 2001, ss.637-642.
- TOROSLU, Nevzat/FEYZİOĞLU, Metin**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 22. Baskı, Ankara 2023.
- TOSUN, Öztekin**, “Ceza Muhakemesi Hukukumuzda Kanunyollarının Çeşitleri”, İÜHFM, Ord. Prof. Dr. Kemalettin Birsen'e Armağan, Yıl:1969, Cilt:35, Sayı:1-4.
- TOSUN, Öztekin**, “Kanunyollarının Ceza Muhakemesi Hukukundaki Yeri”, İÜMHAD, Yıl:1969, Cilt:3, Sayı:4.
- TOSUN, Öztekin**, “Temyiz Kararlarına Karşı Kanunyolları”, in: Ceza Adaleti Reformunun İlkeleri Sempozyumu II – Kanun Yolları (26-28 Nisan 1973), İstanbul 1973.

- TOSUN, Öztekin**, Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri, C.1, Genel Kısım, 4.Bası, İstanbul 1984.
- TULAY, Muhammed Emre**, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması: Yasal Şartların Yerindeliği ve Kararın Hukuki Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme”, AHBVÜHFD, C. XXXV, Y. 2021, Sa. 4, ss.477-525.
- TUNÇ, Gökce**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Aleniyet İlkesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2018.
- TURAN, Ömer**, “Fethi Kabir ve Örnek Alınması”, Kaynak: <https://books.akademisyen.net/index.php/akya/catalog/download/1428/1458/32635?inline=1>
- TURHAN, Faruk**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2006.
- TURHAN, Faruk**, “Ceza Muhakemesinde Hakim ve Mahkeme Kararlarının İlgilisine Bildirilmesi”, MÜHF-HAD, Cilt: 27, Sayı: 2, Aralık 2021, ss.898-932.
- TURHAN, Faruk**, “Ceza Muhakemesindeki Sürelerin Kusur Olmaksızın Geçirilmesinde Eski Hale Getirme”, in: Dr. Dr. h.c. Silvia Tellenbach’a Armağan, Ed.: Feridun Yenisey/İzzet Özgenç/Ayşe Nuhoglu/Adem Sözüer/Faruk Turhan, Ankara 2018, ss.1221-1262.
- TURHAN, Faruk**, “Doktrin ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesinde Hakimın Tarafsızlığı ve Görev Yasakları”, AHBVÜHFD, C. XXII, Yıl: 2018, Sayı: 4, ss.129-171.
- TURHAN, Faruk**, “Yeni Türk Ceza Kanunu’na Göre Cezaların Ertelenmesi ve Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar”, in: EÜHFD, Cilt: X, Sayı: 3-4, Yıl: 2006.
- TÜMERKAN, Somay**, “Klasik, Pozitivist Okullarda ve Toplumsal Savunma Hareketinde Ceza Sorumluluğunun Esası”, İÜHFM, C.: 48, S.: 1-4, Yıl: 1983.
- TÜRK, Ahmet**, Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Hukuki Sonuçları, Ankara 1999.
- UYGUN, Oktay**, “Çağımızın İnsan Onuruna Yönelttiği Tehditler Karşısında İnsan Haklarının Önemi”, in: Kamu Hukuku İncelemeleri – İnsan Hakları, Demokrasi, Hukuk Devleti, Egemenlik, İstanbul 2013.
- UZUN, Ertuğrul**, “Yorumu Hukuktan Kurtarmak”, Ankara Barosu Dergisi, S. 2, Y. 2016.
- ÜNVER, M. Naci**, Ceza Yargılamasında Yasa Yolları ve Bireysel Başvuru Hakkı, Ankara 1998.
- ÜNVER, Yener**, “Ceza Hukuku Felsefesi Açısından İnsan Onuru ve Mevzuatımız”, CHD, Yıl: 3, Sayı: 7, Ağustos 2008.
- ÜNVER, Yener/HAKERİ, Hakan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 16. Baskı, Ankara 2019.
- ÜSTÜNDAĞ, Saim**, Medeni Yargılama Hukuku, 5.Bası, İstanbul 1992.
- ÜZÜLMEZ, İlhan**, “Ceza Sorumluluğunun Esası ve Cezalandırmanın Amacına Dair Düşünce Hareketleri (Ceza Hukukunda Okullar Mücadelesi)”, AÜEHFD, C.V, S.1-4, Yıl: 2001.

- ÜZÜLMEZ, İlhan/TULAY, M. Emre**, “Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Bozma Kararının Savunma Hakkını Sınırlandıran Etkisi Üzerine Hukuki Değerlendirme ve Çözüm Önerileri – Yargıtay 5. CD 2020/4918 E., 2023/6298 K., 15.05.2023”, *Karar İncelemeleri Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 1, Yıl: 2023, ss.163-189.
- VAD, Hellmut**, *Die Rechtsmittel zur Wahrung der Rechtseinheit auf dem Gebiet des Strafrechts in Deutschland, Österreich und der Schweiz*, München 1963.
- WALTER, Tonio**, “Ceza Muhakemesinde İspat Yükü”, Çev.: Koray Doğan, in: *Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat*, Prof. Dr. Veli Özer Özbek’e Armağan, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 15, Ankara 2014, ss.545-568.
- YALÇIN, Ersin/GENCER, Kadir**, *Tüm Yönleriyle Sulh Ceza Hakimliği Uygulama Rehberi*, 2. Baskı, Ankara 2023.
- YALÇIN, Hasan**, “Türkiye Uygulaması”, *Temyiz Sürecinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’nın Rolü Konulu MATRA 2013 Projesi Uluslararası Konferansı ve Hollanda/Den Haag (Lahey) Çalışma Ziyareti*, Ankara 2013.
- YARSUVAT, Duygun**, “Ceza ve Yeni İçtimai Müdafaa Doktrini”, *İÜHFM*, C.: 32, S.: 1, Yıl: 1966.
- YAŞAR, Osman**, *Ceza Muhakemesi Kanunu*, 4. Cilt, 5. Baskı, Ankara 2011.
- YAŞAR, Osman**, *Yeni İçtihatlarla Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu*, 2. Cilt, 8. Baskı, Ankara 2018.
- YAVAN, Duru**, *Cezasızlıkla Mücadelede Bir Yöntem Olarak Dava İzleme Nedir?*, in: *Dava İzleme: Duruşma Salonunda Devlet ve Yurttaş* (Editör: Halit Bingöllü), *Hakikat, Adalet ve Hafıza Çalışmaları Derneği Yayınları*, İstanbul 2017.
- YAYLA, Mehmet**, *Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat ve Şüphe*, 2. Baskı, Ankara 2021.
- YENİDÜNYA, Ahmet Caner**, “Ceza Muhakemesinde Delillerin Değerlendirilmesi, Delil Yasakları ve Hukuka Aykırı Delillerin Ceza Yargılamasında Vaziyeti”, <https://caneryenidunya.medium.com/ceza-muhakemesinde-delillerin-degerlendirilmesi-delil-yasaklari-ve-hukuka-aykiri-delillerin-ceza-bff814552eb4>
- YENİSEY, Feridun**, “Cezada İstinaf ve 1979’da Hazırlanan Üst Mahkemeler Kanunu Tasarısı”, *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, Cilt:1, Sayı:2, Yıl:1979, ss.57-66.
- YENİSEY, Feridun**, *Ceza Muhakemesi Hukukunda İstinaf ve Tekrar Kabulü Sorunu*, İstanbul 1979.
- YENİSEY, Feridun/NUHOĞLU, Ayşe**, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 10. Baskı, Ankara 2022.
- YERDELEN, Erdal**, *Ceza Muhakemesinde Hükmün Gerekçesi*, Ankara 2015.
- YERDELEN, Erdal**, “SYOK Uygulamasında Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2023/1, ss.1-36.

- YEŞİLOVA, Bilgehan**, “Yargılama Diyalektiği ve Silahların Eşitliği”, TBBD, Sayı: 86, Yıl: 2009.
- YILDIRIM, Kamil**, Medeni Usul Hukukunda Delillerin Değerlendirilmesi, İstanbul 1990.
- YILDIRIM, M. Kamil**, “Kanunyolu Olarak İstinaf”, in: İstinaf Mahkemeleri Uluslararası Toplantı, Ankara 2003.
- YILMAZ, Ejder**, “Hukuk Davalarında Yasayollarına Başvuru Hakkı ve Bu Hakkın Sınırlandırılmasının Yerindeliği Sorunu”, TBBD, 1988/1.
- YILMAZ, Ejder**, Hukuk Sözlüğü, 5. Baskı, Ankara 1996.
- YILMAZ, Ejder**, Medeni Yargılama Hukukunda Islah, Ankara 1982.
- YILMAZ, Sacit**, “Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının İtirazı (CMK md.308)”, TAAD, Yıl: 11, Sayı: 41, Ocak 2020, ss.113-150.
- YILMAZ, Z. Sanem**, Sermaye Şirketlerinde Geçici Hukuki Korumalar, İzmir 2004.
- YILMAZ, Zehra**, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Kapsamında Doğrudan Soru Yöneltilme, İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020.
- YOKUŞ-SEVÜK, Handan**, “Adil Yargılanma Kapsamında Ceza Yargılamasında Aleniyet İlkesi”, in: Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı, İstanbul 2004.
- YONGALIK, Aynur**, “İstisnalar Dar Yorumlanır Kuralı ve Değerlendirilmesi”, AÜHFĐ, 60 (1), 2011, ss.1-15.
- YURTCAN, Erdener**, Ceza Yargılamasında Kesin Hüküm, 2. Bası, İstanbul 1987.
- YURTCAN, Erdener**, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Şerhi ve İlgili Mevzuat, C.1, İstanbul 1988.
- YURTCAN, Erdener**, Ceza Yargılaması Hukuku, 16. Bası, Ankara 2019.
- YURTCAN, Erdener/İRTİŞ, Begüm**, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, 11. Baskı, Ankara 2024.
- YÜCE, Turhan Tufan**, Türk-Alman Ceza Muhakemeleri Hukukunda Kanun Yolları (İtiraz-İstinaf-Temyiz), Ankara 1967.
- YÜKSEKTEPE, Mert Asker**, Bölge Adliye Mahkemeleri Ceza Dairelerinin Bozma İlamlarına Göre Hukuka Kesin Aykırılık, İstanbul 2018.
- ZABUNOĞLU, Yahya Kazım**, Kamu Hukukuna Giriş, Ankara 1973.
- ZAFER, Hamide**, Faile Yardım Suçu ve Müdafinin Bu Suçtan Sorumluluğu, İstanbul 2004.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

- <https://karararama.yargitay.gov.tr>
- <https://kazanci.com.tr>
- <https://kararara.com>
- <https://www.justiz.gv.at/home/covid-19/mitteilung-der-justizministerin---massnahmen-zu-covid-19-im-bereich-der-gerichte-und-staatsanwaltschaften~79f.de.html>
- https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/9092022143819adalet_ist-2021.pdf
- <https://d.barobirlik.org.tr/2021/20210319082904619.pdf>
- <https://sozluk.gov.tr>
- https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/media/uploads/2016/08/26/AIHS_7_protokol.pdf
- <http://www.yargitaycb.gov.tr/belgeler/site/documents/2013istatistik.pdf>
- <https://cigm.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/1822020141820161kyb1.pdf>
- <https://farukeremvakfi.org.tr/12/s1.html>

Doç. Dr. Bülent ALGAN

İNSAN HAKLARI

(KAVRAMSAL ve KURAMSAL ÇERÇEVE)

2. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İnsan Hakları (Kavramsal ve Kuramsal Çerçeve)

Bülent Algan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3630

İkinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 945 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Sözkesen Matbaacılık Sanayi ve Tic. A.Ş.
İvedik OSB 1518.Sokak Mat-Sit İş Merkezi No. 2/40 Yenimahalle/Ankara
Tel: (0312) 395 21 10
Sertifika No: 49363

KAYNAKÇA

- AKILLIOĞLU Tekin, İnsan Hakları Kavram, Kaynaklar ve Koruma Sistemleri, İkinci Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara, 2010
- AKSOY Nazan, "Çokkültürlülük Üstüne", Modernleşme ve Çokkültürlülük, Helsinki Yurttaşlar Derneği, İletişim Yayınları, İstanbul, 2001, 44-49
- AKTAN Coşkun Can, "Özgürlüklerin İki Boyutu: Siyasal Özgürlükler ve Ekonomik Özgürlükler", Yeni Türkiye, Sayı 22 (İnsan Hakları Özel Sayısı I), 1998, 1075-1089
- AKTAŞ Sururi, "Hukukta Yorum Çabaları", Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt XV, Sayı 3-4, 2011, 1-33
- AKYILMAZ Gül, Siyasi Tarih, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022
- ALGAN Bülent, "Rethinking "Third Generation" Human Rights", Ankara Law Review, Vol. 1, No. 1, 2004, 121-155.
- ALGAN Bülent, "Sosyal Devlet Düşerken: Bazı Yanılgılar ve Göz Ardı Edilen Gerçekler", Kamu Hukukçuları Platformu, Küreselleşen Dünyada Anayasal Demokrasi, 19-20 Mayıs 2011, Lefkoşa, Yakın Doğu Üniversitesi Yayınları, Lefkoşa, 2013, 261-278
- ALGAN Bülent, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Hakların Korunması, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007
- ALGAN Bülent, Muhalefet Hakkı ve Türkiye'deki Görünümü, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014
- Allamah Abu al-'A'la MAWDUDI, "Human Rights in Islam", al Tawhid Journal, Rajab-Ramadhan 1407, vol. IV, <<http://www.islam101.com/rights/>> (erişim tarihi: 24.09.2023)
- Anayasa Mahkemesi, E: 1963/57, K: 1965/65, K.t.: 27/12/1965.
- ANAYURT Ömer, "Hakların Bütünlüğü İlkesi Açısından İnsan Haklarına İlişkin Sınıflandırmaların Değerlendirilmesi", Türkiye'de İnsan Hakları, TODAİE Yayınları, Ankara 2000, 47-57
- ANAYURT Ömer, Anayasa Hukuku (Temel Kavramlar ve Türk Anayasa Hukuku), 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022
- ANAYURT Ömer, Toplantı Hürriyeti Kavramı ve Türk Anayasa Hukukunda Toplanma Hürriyeti, Kazancı Yayınları, İstanbul, 1998

- ANDREWS J. A. & HINES W. D., Keyguide to Information Sources on the International Protection of Human Rights, Mansell Publishing Limited, London, 1987
- An-NA'IM Abdullahi A., "Islam and Human Rights: Beyond the Universality Debate", American Society of International Law Proceedings, vol. 94, 2000, 95-100
- An-NA'IM Abdullahi A., "The Legal Protection of Human Rights in Africa: How to Do More with Less", Human Rights: Concepts, Contests, Contingencies, Austin SARAT & Thomas R. KEARNS (Eds.), University of Michigan Press, Ann Arbor, 2001, 89-116
- Arab Charter on Human Rights, Council of the League of Arab States, Resolution 5437 (102nd regular session), 15.09.1994. Metin için bkz. Human Rights Law Journal, vol. 18, 1997, s. 151
- ARMAĞAN Servet, İslâm Hukukunda Temel Hak ve Hürriyetler, 2. Baskı, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1992
- ARMAĞAN Servet, Temel Haklar ve Ödevler, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1980
- ARSLAN Zühtü, "Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanması: Anayasa'nın 13. Maddesi Üzerine Bazı Düşünceler", Anayasa Yargısı, 2002, 139-155
- ARSLAN Zühtü, Anayasa Teorisi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2005
- AYBAY Rona & ÇELİK Demirhan Burak, İnsan Hakları Hukuku, Der Yayınları, 5. Bası, İstanbul, 2022
- AYBAY Rona, Genel Kamu Hukuku Devlet (18. – 20. Yüzyıl), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2017
- AYM, E.2012/108, K.2013/64, K.T.22/5/2013
- AYM, E: 1990/29, K: 1991/37, Karar Tarihi: 15.10.1991, 05.02.1992 tarih ve 21133 sayılı RG.
- AYM, Ergün Poyraz (2) [GK], Başvuru Numarası: 2013/8503, Karar Tarihi: 27/10/2015
- AYM, Kadir Sağdıç [GK], Başvuru Numarası: 2013/6617, Karar Tarihi: 8/4/2015
- AYM, Kemal Kılıçdaroğlu Başvurusu (7), Başvuru Numarası: 2019/4676, Karar Tarihi: 31/3/2022
- AYM, Mehmet Akdoğan ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/817, Karar Tarihi: 19/12/2013
- AYM, N.B.B. Başvurusu (Başvuru Numarası: 2013/5653), K.T. 3/3/2016
- BAĞÇECİ Yahya, "İngiltere'de 1832 Parlamento Reformu", Researcher: Social Science Studies, Cilt 8, Sayı 2, 2020, 17-39

- BARABASH Olha & YATSKIV Diana, "Information Rights as a Component of the Fourth Generation of Human Rights", *Law Rev. Kyiv U.L.*, Vol. 27, 2021, 27-31
- BAUMAN Zygmunt, *Modernite ve Holocaust* (Çev. Süha Sertabiboğlu), Sarmal Yayınevi, İstanbul, 1997
- BAYTAZ Abdullah Batuhan, *Kanunilik İlkesi Bağlamında Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Yorum*, İstanbul, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2018
- BEITZ Charles R. & GOODIN Robert E., "Introduction: Basic Rights and Beyond" içinde: Charles R. BEITZ & Robert E. GOODIN (eds.) *Global Basic Rights*, Oxford University Press, Oxford, 2009, 1-24
- BELL P. M. H., *The World Since 1945: An International History*, Arnold, London, 2001, Reprint 2004
- BOYAR Oya & KAMA IŞIK Sezen, "Dördüncü Kuşak Haklar ve Bilişim Teknolojilerinin Doğuşunda Mahremiyet Kavramına Karşılaştırmalı Bir Bakış", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 25, Sayı 2 (Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı), 2019, 602-623
- BOYAR Oya, "Devletin Pozitif Yükümlülükleri ve Dolaylı Yatay Etki", içinde: Sibel İNCOĞLU (ed.), *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa (Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme)*, Yüksek Yargı Kurumlarının Avrupa Standartları Bakımından Rollerinin Güçlendirilmesi Ortak Projesi, Avrupa Konseyi, 2013
- BREMS Eva, *Human Rights: Universality and Diversity*, Martinus Nijhoff Publishers, The Hague / Boston / London, 2001
- BRIERLY James L., *The Law of Nations: An Introduction to the International Law of Peace*, 6th Edition, Clarendon Press, Oxford, 1963
- BULGAN Güngören Birden, *Georg Jellinek'in Hak ve Devlet Kuramı*, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2017
- BULUT Nihat, "4709 Sayılı Kanunla Yapılan Anayasa Değişikliği Çerçevesinde Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanması Rejiminin Birey Devlet İlişkisi Açısından Değerlendirilmesi", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt V, Sayı 1-4, 2001, 37-64
- BULUT Nihat, *Sanayi Devriminden Küreselleşmeye Sosyal Haklar*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009
- Case of Calvelli ve Ciglio v. Italy, Application No. 32967/96, 17.06.2002
- Case of Demiray v. Turkey, Application No. 27308/95, 21.09.2000
- Case of Elena Cojocaru v. Romania, Application No. 74114/12, 22.03.2016
- Case of L.C.B. v. The United Kingdom, Application No. 23413/94, 09.06.1998

- Case of Opuz v. Turkey, Application No. 33401/02, 09.09.2009
- Case of Osman v. the United Kingdom, Application No. 28.10.1998
- Case of Akarsubaşı v. Türkiye, Application No: 70396/11, judgment of 21/7/2015
- Case of Bayatyan v. Armenia, Application No: 23459/03, Judgment of 07.07.2011 (Kararın Türkçe çevirisi için bkz. [https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22itemid%22:\[%22001-116450%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22itemid%22:[%22001-116450%22]}) (erişim tarihi: 21.06.2023))
- Case of Dink v. Turkey, Application Numbers 2668/07, 6102/08, 30079/08, 7072/09 and 7124/09, judgment of 14.12.2010
- Case of Ivan Kitok v. Sweden, Communication No. 197/1985, CCPR/C/33/D/197/1985 (1988), Report of the Human Rights Committee. UN Doc. A/43/40
- Case of Kaboğlu and Oran v. Türkiye, Application No: 1759_08, 50766/10 and 50782/10, Karar Tarihi: 30/10/2018
- Case of Yılmaz Yıldız and Others v. Türkiye, Application No: 4524/06, judgment of 14/10/2014
- CASSESE Antonio, "Are Human Rights Truly Universal?", The Politics of Human Rights, Obrad SAVIC (Ed.), Verso, London / New York 1999, 149-165
- CERNA Christina M., "Universality of Human Rights and Cultural Diversity: Implementation of Human Rights in Different Socio-Cultural Contexts", Human Rights Quarterly, vol. 16, 1994, 740-752
- CLAUDE Richard Pierre & WESTON Burns H., Human Rights in the World Community: Issues And Action, Uni. of Pennsylvania Press, Third Edition, Philadelphia, 2006
- COBBAH Josiah A. M., "African Values and the Human Rights Debate: An African Perspective", Human Rights Quarterly, vol. 9, 1987, 309-331
- COŞKUN Vahap, İnsan Hakları Liberal Açıdan Bir Tahlil, Liberte Yayınları, Ankara, 2006
- ÇOBAN Ali Rıza, "İnsan Haklarının Felsefi Temelleri, Tartışmalar", Yeni Türkiye, sayı 21 (İnsan Hakları Özel Sayısı I), 1998, 187-202
- ÇUBUKÇU İbrahim Agah, "Din ve İnsan Hakları", Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, sayı 26, 1983, 119-142.
- D'SA Robert, "Human and Peoples' Rights: Distinctive Features of the African Charter", Journal of African Law, vol. 29, 1985, 72-81
- DAVIS Michael C., "Constitutionalism and Political Culture: The Debate over Human Rights and Asian Values", Harvard Human Rights Journal, vol. 11, 1998, 109-147

- de MOREE Paulien, Rights and Wrongs under the ECHR: The Prohibition of Abuse of Rights in Article 17 of the European Convention on Human Rights, *Intersentia*, 2016, s. 121 – 146.
- DINSTEIN Yoram, “Collective Human Rights of Peoples and Minorities”, *International and Comparative Law Quarterly*, Vol. 25, 1976, 102-120
- DİKMEN CANİKLİOĞLU Meltem, “Anlamı, Kapsamı ve Sınırlarıyla Temel Haklar ve Anayasalarımız”, *DEÜ Hukuk Fakültesi Mahmut Tevfik Birsel Armağanı*, 2001, 461-494
- DOĞAN İlyas (Ed.) *İnsan Hakları Hukuku*, 3. Baskı, Astana Yayınları, Ankara, 2019
- DOĞAN İlyas, “Alman Öğretisinde İnsan Onuru ve Güncel Sorunlar Hakkında Kısa Bir Giriş”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 13, Sayı 2, 2005, 51–59
- DOĞAN İlyas, *Parçalayan Küreselleşme*, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2006
- DOĞRU Derya, *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Yargılamasında Takdir Marjı Doktrini*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2019
- DONNELLY Jack, *International Human Rights*, Westview Press, Oxford, 1993
- DONNELLY Jack, “Human Rights and Human Dignity: An Analytic Critique of Non-Western Conceptions of Human Rights”, *The American Political Science Review*, vol. 76, 1982, 303–316
- DONNELLY Jack, *Teoride ve Uygulamada Evrensel İnsan Hakları*, Yetkin Yayınları, Ankara, 1995
- DONNELLY Jack, *Universal Human Rights in Theory & Practice*, 2nd Edition, Cornell University Press, Ithaca/New York, 2003
- DONOHOU Douglas Lee, “Relativism Versus Universalism in Human Rights: The Search for Meaningful Standards”, *Stanford Journal of International Law*, vol. 27, 1990-1991, 345-391
- DOUZINAS Costas, *Hukuk, Adalet ve İnsan Hakları Eleştirel Bir Yaklaşım* (Çev. Rabia Sağlam & Kasım AKBAŞ), NotaBene Yayınları, Ankara, 2015
- DUBEN Alan, *İnsan Hakları ve Demokratikleşme: Yerel Yönetimlerin ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü*, WALD İnsan Hakları Serisi, Kent Basımevi, İstanbul 1994
- DURAL Mustafa – ÖĞÜZ Tufan – GÜMÜŞ Mustafa Alper, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2023
- EIDE Asbjørn & ROSAS Allan, “Economic, Social and Cultural Rights: A Universal Challenge”, içinde: Asbjørn EIDE, Catarina KRAUSE & Allan ROSAS (Ed.), *Economic, Social And Cultural Rights A Textbook*, Second Revised Edition, Martinus Nijhoff Publishers, Dordrecht / Boston / London 2001, 3-7

- ENGLE Karen, "From Scepticism to Embrace: Human Rights and the American Anthropological Association from 1947-1999", *Human Rights Quarterly*, 2001, vol. 23, 536-559
- ERDOĞAN İhsan & KESKİN A. Dilşad, *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022
- ERDOĞAN Mustafa, "Anayasal-Demokratik Bir Rejimde Özgürlük ve Güvenlik", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl:12 Sayı: 24, 2013/2, 21-29
- ERDOĞAN Mustafa, "İnsan Hakları ve Türkiye", *Yeni Türkiye*, 1998, sayı 21 (İnsan Hakları Özel Sayısı I), 136-143
- ERDOĞAN Mustafa, *Anayasal Demokrasi*, 4. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2001
- ERDOĞAN Mustafa, *İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku*, Orion Kitabevi, 2011
- ERMEMİŞ Faruk, "Kur'an-ı Kerim'in Düşünce ve İnanç Özgürlüğüne Yönelik Emirleri ve Hz. Muhammed'in Uygulamaları", *Düzce Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: II, Sayı: 1, 2018, 20-35
- ESEN Selin, *Anayasa Hukuku Açısından Dolaşım Özgürlüğü*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014
- ESEN Selin, *Anayasa Hukuku Açısından Dolaşım Özgürlüğü*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014
- FREDMAN Sandra, *Comparative Human Rights Law*, Oxford University Press, Oxford, 2018
- FREEMAN Michael, "The Philosophical Foundations of Human Rights", *Human Rights Quarterly*, 1994, vol. 16, 491-514
- GAUS Gerald F., *Siyaset Kavramları ve Siyaset Kuramları* (Çev. Nihal Akdere), Phoenix Yayınevi, Ankara, 2016
- GAZIER François, GENTOT Michel & GENEVOIS Bruno, "1789 İlke ve Düşüncelerinin, Anayasa Konseyi ve Conseil D'état Kararlarına Etkisi" (Çev. Celal Erkut), *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, Cilt 10, Sayı 1-3, 1989, 78-123
- GEMALMAZ Mehmet Semih, "Afrika İnsan ve Halkların Hakları Şartı Üzerine Düşünceler", *Milletlerarası Hukuk Bülteni*, yıl 7, sayı 2, 1987, 131-145
- GEMALMAZ, 2003
- GHAI Yash, "Universalism and Relativism: Human Rights as a Framework for Negotiating Interethnic Claims", *Cardozo Law Review*, 1999-2000, vol. 21, 1095-1140
- Google Spain SL, Google Inc. v AEPD, Mario Costeja González, <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=152065&pa>

- geIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first%E2%88%82=1&cid=76156
(erişim tarihi: 29/10/2021)
- GÖREN Zafer, “Temel Hakların Sınırlanması- Sınırlamanın Sınırları”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 12, Güz 2007/2, 39-59
- GÖZLER Kemal, “Sigara İçme Özgürlüğü ve Sınırları: Özgürlüklerin Sınırlandırılması Problemi Açısından Sigara Yasağı”, Ankara Barosu Dergisi, Yıl 47, Sayı 1, 1990, 31-67
- GÖZLER Kemal, “Yorum İlkeleri”, içinde: Kamu Hukukçuları Platformu, Anayasa Hukukunda Yorum Ve Norm Somutlaşması, Yayına Hazırlayan: Ozan Ergül, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2013, Ankara, 15-119
- GÖZLER Kemal, Anayasa Hukukuna Giriş: Genel Esaslar ve Türk Anayasa Hukuku 27. Baskı, Ekin Yayınları, Bursa, 2018
- GÖZLER Kemal, İnsan Hakları Hukuku, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2017
- GÜMÜŞ Ali Tarık, “Türk Anayasasında Kişinin Maddi ve Manevi Varlığını Koruma ve Geliştirme Hakkı”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2005, Cilt: 13 Sayı: 2, 133 – 172
- HAKYEMEZ Yusuf Şevki, “Çoğunlukçu Demokrasi, Rousseau ve Türk Anayasaları Üzerindeki Etkisi”, AÜHFD, C.52, S.4, 2003, 69-92
- HATEMİ Hüseyin, “İslam’da İnsan Hakkı ve Adalet Kavramı”, İnsan Hakları Sempozyumu, 10-11 Aralık 1994, İstanbul, İstanbul BŞB Hukuk Müşavirliği Yayın No. 1, İstanbul, 1995, 25-40
- HATEMİ Hüseyin, İnsan Hakları Öğretisi, İşaret Yayınları, İstanbul, 1988
- HAYEK Friedrich A., Kanun, Yasama Faaliyeti ve Özgürlük: Sosyal Adalet Serabı (Çeviren: Mustafa Erdoğan), Türkiye İş Bankası Yayını, İstanbul 1995
- <https://www.unfpa.org/resources/human-rights-principles#:~:text=Indivisibility%3A%20Human%20rights%20are%20indivisible,positioned%20in%20a%20hierarchical%20order.> (erişim tarihi:4.7.2023)
- Human Rights Committee, General Comment No. 12: Article 1 (Right to self determination), Twenty first session (1984), https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=INT%2FCCPR%2FGEC%2F6626&Lang=en (erişim tarihi: 23.07.2023)
- International Commission of Jurists, Human Rights in Islam, Geneva 1982
- Islamic Council of Europe, “Universal Islamic Declaration of Human Rights”, Journal of Islamic Law, vol. 2, 1997, 1-20

- IVANII Olena, KUCHUK Andrii & ORLOVA Olena, "Biotechnology as Factor for The Fourth Generation of Human Rights Formation", *Journal of History Culture and Art Research*, Vol. 9, No. 1, 2020, 115-121
- IVIC Sanja, "Dynamic Nature of Human Rights: Rawls's Critique of Moral Universalism", *Trans/Form/Ação*, Vol. 33, No. 2, 2010, 223-240
- KABOĞLU İbrahim Ö., *Özgürlükler Hukuku*, 6. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2002
- KABOĞLU İbrahim, *Dayanışma Hakları, TODAİE İnsan Hakları Araştırma ve Derleme Merkezi*, Ankara, 1996
- KALABALIK Halil, "İdarenin Kolluk Faaliyetleri Karşısında İnsan Haklarının Durumu ve Korunması", *Türkiye'de İnsan Hakları, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, TODAİE Yayını*, Ankara 2000, 301-325
- KALABALIK Halil, *İnsan Hakları Hukuku*, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017
- KALE ÖZÇELİK Fatmagül, "Hakların Çatışması Ve Dengelenmesi Bağlamında Çocuklara Yönelik Zorunlu Aşı Uygulaması (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Ekseninde Bir İnceleme)", *SÜHFD*, Cilt 10, No. 2, 2020, 47-77
- KANALAN İbrahim, "Horizontal Effect of Human Rights In The Era of Transnational Constellations: On The Accountability of Private Actors For Human Rights Violations", *European Yearbook of International Economic Law*, 2016, ss. 423-460
- KAPANİ Münci, *Kamu Hürriyetleri*, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 1993
- KAPANİ Münci, *Politika Bilimine Giriş*, 21. Basım, Bilgi Yayınevi, Ankara, 2008
- KARAMAN Hayreddin, "İslama Göre İnsan Hakları ve Ödevleri", *Yeni Türkiye*, sayı 21 (İnsan Hakları Özel Sayısı I), 1998, 231-244
- KARAOSMANOĞLU Fatih, *İnsan Hakları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011
- KATEB George, *Human Dignity*, Harvard University Press, Cambridge – Massachusetts - London, 2011
- KAUSIKAN Bilahari, "Asia's Different Standard", *Foreign Policy*, September 22, 1993, issue 92, 24-41
- KESKİNSOY Ömer & KAYA Semih Batur, "Anayasa Mahkemesi Kararlarını Biçimlendirme Çabası Olarak Yorum", *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1, 2021, 63-105
- KIWANUKA Richard N., "The Meaning of "People" in the African Charter on Human and Peoples' Rights", *American Journal of International Law*, vol. 82, 1988, 80-101

- KOOIJMANS P. H., "Human Rights- Universal Panacea? Some Reflections on the So-called Human Rights of the Third Generation", *Netherlands International Law Review*, Vol. 37, 1990, 315-329
- KUÇURADİ İoanna, "İnsan Onuru Kavramı ve İnsan Hakları", içinde: İnsan Hakları Kavramları ve Sorunları, İoanna KUÇURADİ, Türkiye Felsefe Kurumu, Ankara, 2007, 69-76
- KUÇURADİ İoanna, *Uludağ Konuşmaları*, Türkiye Felsefe Kurumu, Ankara, 1998
- KUZU Burhan, *Anayasa Hukukumuzda Yürütme Organının Düzenleyici İşlem Yapma Yetkisi ve Güçlendirilmesi Eğilimi*, İstanbul, 1987
- LANE Lottie, "The Horizontal Effect of International Human Rights Law in Practice: The Horizontal Effect of International Human Rights Law in Practice", *European Journal of Comparative Law and Governance*, Vol. 5, 2018, 5-88
- LENAERTS Annkatrien, "The General Principle of the Prohibition of Abuse of Rights: A Critical Position on Its Role in a Codified European Contract Law", *European Review of Private Law*, Vol. 18, No. 6, 2010, 1121-1154
- LLOYD Amanda & MURRAY Rachel, "Institutions with Responsibility for Human Rights Protection Under The African Union", *Journal of African Law*, vol. 48, no. 2, 2004, 165-186
- MAHMUD Sakah S., "The State and Human Rights in Africa in the 1990s: Perspectives and Prospects", *Human Rights Quarterly*, vol. 15, 1993, 485-498
- MERCIER André, "İnsan Haklarının Temelleri", içinde: İoanna KUÇURADİ (Yayıma hazırlayan), *İnsan Haklarının Felsefi Temelleri Uluslararası Semineri*, 9-13 Haziran 1980, Meteksan Ltd. Şti. Baskı Tesisleri, Ankara, 1982, 15-23
- MONTESQUIEU, *Kanunların Ruhu Üzerine* (Çeviren: Berna Günen), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Mega Basım Yayın Sanayii ve Ticaret A.Ş., İstanbul, 2021
- ODINKALU Chidi Anselm, "Back to the Future; The Imperative of Prioritizing for the Protection of Human Rights in Africa", *Journal of African Law*, vol. 47, no. 1, 2003, 1-37
- OKERE B. Obinna, "The Protection of Human Rights in Africa and the African Charter on Human and Peoples' Rights: A Comparative Analysis with the European and American Systems" *Human Rights Quarterly*, 1984, vol. 6, 141-159
- OLOKA-ONYANGO J., "Beyond the Rhetoric: Reinvigorating the Struggle for Economic and Social Rights in Africa", *California Western International Law Journal*, vol. 26, 1995-1996, 1-74

- Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD), OECD Guidelines for Multinational Enterprises, 27 June 2000, <https://mneguidelines.oecd.org/mneguidelines/> (Erişim tarihi: 25.07.2023)
- OTTO Dianne, "Rethinking the "Universality" of Human Rights", *Columbia Human Rights Law Review*, Vol. 29, (1997-1998), 1-46
- ÖZDEK E. Yasemin, "1990'larda İnsan Hakları: Sorunlar ve Yönelimler", *İnsan Hakları Yıllığı*, 1993, cilt 15, 3-44
- ÖZDEK E. Yasemin, *İnsan Hakkı Olarak Çevre Hakkı*, TODAİE Yayınları, Ankara, 1993
- ÖZDEK E. Yasemin, *Uluslararası Politika ve İnsan Hakları*, Öteki Yayınevi, Ankara, 2000
- ÖZDEK Yasemin, "Evrensellik/Kültürel Görecelik Geriliminde İnsan Hakları", *Birikim*, Eylül 1994, Sayı 65, 15-36
- PENNA David R. & CAMPBELL Patricia J., "Human Rights and Culture: Beyond Universality and Relativism", *Third World Quarterly*, vol. 19, No. 1, 1998, 7-27
- PERÇİN Önder, *Birey, Toplum ve Devlet*, Astana Yayınları, Ankara, 2015
- PEREPOLKIN Serhii, PEREPOLKIN Danylo & AVERIANOVA M., "Typology of the Fourth Generation of Human Rights", *Journal of International Legal Communication*, Vol., No. 1, 2021, 91-101
- PHILLIPSON Gavin, "The Human Rights Act, 'Horizontal Effect' and the Common Law: a Bang or a Whimper?", *The Modern Law Review*, Vol. 62, No. 6, 1999, 824-849
- PILBEAM Pamela M., *The 1830 Revolution in France*, Palgrave Macmillan, Hampshire & London, 1991
- PLESSIS Ignatius Michael Max Du, *The Relevance Of Human Rights to the Socio-Economic And Political Development In South Africa*, Doctoral Thesis, University of South Africa, 1999 <https://core.ac.uk/download/pdf/43175917.pdf> (erişim tarihi: 22.06.2023).
- POLLIS Adamantia & SCHWAB Peter (Ed.), *Human Rights: Cultural and Ideological Perspectives*, Praeger Publishers, New York, 1980
- PORRITT Edward, "Barriers Against Democracy in the British Electoral System", *Political Science Quarterly*, Vol. 26, No. 1, 1911, 1-31.
- RISSE Mathias, *The Fourth Generation of Human Rights: Epistemic Rights in Digital Lifeworlds*, Carr Center for Human Rights Policy, Harvard Kennedy School, Harvard University, September 17, 2021, https://carrcenter.hks.harvard.edu/files/cchr/files/risse_fourth-generation.pdf (erişim tarihi: 23.07.2023)

- SAĞLAM Fazıl, Temel Hakların Sınırlanması ve Özü, AÜSBF Yayınları No: 506, SBF İHM Yayınları No: 4, AÜSBF Basın ve Yayın Yüksek Okulu Basımevi, Ankara, 1982
- SANCAR Mithat, "Devlet Aklı" Kısacasında Hukuk Devleti, İletişim Yayınları, İstanbul, 2010
- SANCAR Mithat, "Globalleşen Dünyada Uluslararası İnsan Hakları Hukuku ve Mücadelesi", İlkokul Öğretmenlerinin İnsan Hakları Açısından Eğitimi Projesi Ders Malzemesi, İnsan Hakları Derneği Yayınları, Ankara, tarihsiz
- SANCAR Mithat, "Hukuk İle Siyaset Arasında İnsan Hakları", Sivil Toplum, 2006, Cilt 4, Sayı 13-14, 213-214
- SANCAR Mithat, Temel Hakların Yorumu, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara, 1995
- SHUE Henry, "Temel Hakların Evrenselliği", içinde: İoanna KUÇURADİ (Yayıma hazırlayan), İnsan Haklarının Felsefi Temelleri Uluslararası Semineri, 9-13 Haziran 1980, Meteksan Ltd. Şti. Baskı Tesisleri, Ankara, 1982, 25-42
- SHUE Henry, Basic Rights: Subsistence, Affluence and U.S. Foreign Policy, 2. Baskı, Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1996.
- SIEGHART Paul, The International Law of Human Rights, Clarendon Press, Oxford 1983, Reprint 1995
- SLOANE Robert D., "Outrelativizing Relativism: A Liberal Defense of the Universality of International Human Rights", Vanderbilt Journal of Transnational Law, vol. 34, 2001, 527-595
- SMITH E. A., Reform or Revolution? A Diary of Reform in England, 1830-2, Sutton Publishing, Stroud, 1992
- SPICKER Paul, Liberty, Equality, Fraternity, Policy Press, Bristol, 2006
- SUNAY Reyhan, Hukuk ve Siyaset Ekseninde İnsan Hakları, Çizgi Kitabevi, Konya, 2013
- SUNAY Reyhan, İnsan Haklarının Yatay Etkisi ve Devletin Sorumluluğu", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 23, Sayı 1, Yıl 2015, 9-52
- ŞENEL Leyla, Anayasalarda İnsan Hak ve Özgürlüklerinin Tanınması Sorunu, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020
- TALAS Cahit, "Bir İnsan Hakkı Olarak Sendika Hakkı ve Uluslararası Belgelerde Yeri ve Evrimi", İnsan Hakları Yıllığı, Yıl:1, 1979, 36-63
- TANİLLİ Server, Devlet ve Demokrasi, Say Kitap Pazarlama, İstanbul, 1981

- TANÖR Bülent, Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu 2 (Hukuk-Ötesi Boyutlar), BDS Yayınları, İstanbul, 1991
- TANÖR Bülent, İki Anayasa (1961-1982), Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1986
- TANÖR Bülent, Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, 3. Baskı, BDS Yayınları, İstanbul, 1994
- TANÖR Bülent, Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, Genişletilmiş 3. Baskı, BDS Yayınları, İstanbul 1994
- TAŞ Devrim, "Evrensel İnsan Hakları Söyleminde Kültürel Görecelilik", Humanite, Mart-Nisan 2005, Sayı 8, 65-87
- TELLA Fernando Falcón y, Challenges for Human Rights, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, 2007
- TEZİÇ Erdoğan, "Batı Demokrasilerinde "Yürütme"nin Üstünlüğü ve Yeni Kurumlar Dengesi", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, 1980, Sayı 2, 91-106
- The Cairo Declaration on Human Rights in Islam, Adopted and Issued at the Nineteenth Islamic Conference of Foreign Ministers in Cairo on 5 August 1990. Metin için bkz. U. N. Doc. A/Conf. 157/PC/62/Add.18 (1993)
- TRAER Robert, Faith in Human Rights: Support in Religious Traditions for a Global Struggle, Georgetown University Press, Washington DC, 1991
- TURAN Maşallah, "İslam'da İrtidat Sorunu ve Yol Açabileceği PsikoSosyal Problemler (Takiyye-Nifak Örneği)", Kadim Akademi SBD, Cilt 2, Sayı 1, 2018, 1-11
- TÜBİTAK Bilim Yayınları, Sosyal Bilimler Ansiklopedisi, Başeditör: M.A. Yekta SARAÇ, 2. Basım, Ankara, 2022
- ULUSOY Ali D., "Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri: Varoluşsal, Yapısal ve Hukuksal Bir Değerlendirme", Anayasa Yargısı, Cilt: 37, Sayı: 2, 2020, 31-66
- United Nations, Guiding Principles on Business and Human Rights, HR/PUB/11/04, 2011, https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_en.pdf (Erişim tarihi: 25.07.2023)
- UYGUN Oktay, "İnsan Hakları Kuramı", İnsan Hakları, Korkut TANKUTER (Ed.), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2000, 13-44
- UYGUN Oktay, Devlet Teorisi, On İki levha Yayıncılık A.Ş. İstanbul, 2014
- van der VYVER Johan D., "Universality and Relativity of Human Rights: American Relativism", Buffalo Human Rights Law Review, vol. 4, 1998, 43-78
- VINCENT Andrew, The Politics of Human Rights, Oxford University Press, New York, 2010

- VINCENT R. J., *Human Rights and International Relations*, Cambridge University Press, Cambridge, 1986
- WELLS H. G., "The Fourth Generation of Human Rights: Epistemic Rights in Life 2.0 and Life 3.0", içinde: RISSE Mathias, *Political Theory of the Digital Age: Where Artificial Intelligence Might Take Us*, Cambridge University Press, Cambridge, 2023, 137-159
- WESTON Burns H., "Human Rights", *Human Rights Quarterly*, Vol. 6, 1984, 257-283
- WIERUSZEWSKI Roman, "Some Comments Concerning The Concept of Economic and Social Rights", *Social Rights as Human Rights: A European Challenge*, Krzysztof DRZEWICKI, Catarina KRAUSE & Allan ROSAS, Åbo Akademi University, Institute for Human Rights, Åbo, 1994, 67-71
- YAYLA Atilla, *Liberal Bakışlar, Siyasal Kitabevi*, Ankara, 1993
- YILDIRIM Turan, "Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanmasında "Sınırlamanın Sınırı", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt 46, Sayı. 1, 2015, 465-474
- YILMAZ COŞKUN Sibel, *Anayasal Hakların Çatışması, Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Bursa Uludağ Üniversitesi SBE, 2022
- YONGALIK Aynur, "Adi Şirkete Yeni Giren Ortağın Eski Borçlardan Dolayı Sorumluluğu Hakkında Alman Federal Mahkemesi'nin 7.4.2003 Tarihli Kararı – Bir Metodoloji Sorunu-", Prof. Dr. Tuğrul Ansay'a Armağan, *Turhan Kitabevi*, Ankara, 2006, 523-542
- YONGALIK Aynur, ""İstisnalar Dar Yorumlanır" Kuralı ve Değerlendirilmesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 60, Sayı 1, 2011, 1-15
- YÜKSEL Anıl Güven, *Toplumsal Yaşama Katılma Hakkı, On İki Levha Yayıncılık A.Ş.*, İstanbul, 2022
- YÜZBAŞIOĞLU Necmi, "İnsan Haklarının Ulusal Düzeyde Korunması", içinde: Korkut TANKUTER (Ed.), *İnsan Hakları, Yapı Kredi Yayınları*, İstanbul, 2000

Dr. Zeycan ÜNÜVAR ALTINAY

**TÜRK SOSYAL GÜVENLİK HUKUKUNDA
PRİM BORCUNDAN
SORUMLULUK**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda Prim Borcundan Sorumluluk
Zeycan Ünüvar Altınay

Hukuk Yayınları Dizisi – 3892

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 946 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Abdullayev, Akif. "Rusya Sosyal Güvenlik Sistemi". Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- Adamus, Rafał. "Problem of Liability of Management Board Members of a Capital Company for Liabilities under Social Security Contributions Arising during the Proceedings with the Possibility of Concluding an Arrangement". *Studia Iuridica Lublinensia* 29, sy 1 (29 Mart 2020): 11-26. <https://doi.org/10.17951/sil.2020.29.1.11-26>.
- Aday, Serdar. "Dernek Çalışanlarının Sigortalılığı". *e-yaklaşım*, sy 300 (2017).
- Akdağ Güney, Necla. *6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu*. 1. Baskı. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012.
- Akın, Levent. "Prim Alacaklarına Uygulanacak Zamanaşımı". *Çimento İşveren Dergisi* 28, sy 4 (2014): 33-44.
- Akın, Levent. "Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri". Ankara: Kamu İşletmeleri İşverenleri Sendikası, 2012.
- Akıntürk, Turgut. *Müteselsil Borçluluk*. 295. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1971.
- Akıntürk, Turgut, ve Derya Ateş. *Medeni Hukuk*. 26. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2020.
- Aksoy, Mehmet. *Kamu Mali Yönetiminde Sayıştay Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2021.
- Aksu Özkan, Raziye. "Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirkette Pay Devrinin Ortağın Kamu Borçlarına Etkisi". *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi* 10, sy 1 (2020): 226-67.
- Akünel, Teoman. *Türk Medeni Kanununda Tüzel Kişiler*. 2. bs. İstanbul: Beta Yayıncılık, 1995.
- Alper, Yusuf. "5510 sayılı Kanun'da 4/1-a Kapsamındaki Sigortalılar Bakımından Prime Esas Kazançlar". *Sicil İş Hukuku Dergisi*, sy Aralık (2008).
- Alper, Yusuf. "5510 sayılı Kanun'da Primlerin Karşılık Olma Özelliği ve Çırakların ve Mesleki Eğitim Gören Öğrencilerin Sosyal Güvenliği". *Sicil İş Hukuku Dergisi*, sy 18 (2010).
- Alper, Yusuf. "ISSA Sosyal Güvenlik Fonları Yatırım Rehberi ve Yatırım Uygulamaları". *TİSK Akademi*, sy 1 (2008): 7-41.
- Alper, Yusuf. "Sosyal Güvenlik Kurumunun İdari Özerkliği Sorunu". *Karatahta İş Yazıları Dergisi*, sy 24 (2022): 69-103.
- Alper, Yusuf. "Sosyal Güvenlik Reformu ve Finansmanla İlgili Beklentiler" 1, sy 1 (2011): 7-47.

- Alper, Yusuf. *Türk Sosyal Güvenlik Sistemi ve Sosyal Sigortalar Hukuku*. 5. Baskı. Bursa: Dora Yayınları, 2013.
- Alper, Yusuf, ve İlknur Kılış. *İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku*. 6. Bursa: Dora Yayınları, 2021.
- Altaş, Soner. "Kanuni Temsilciler İle Limited Şirket Ortaklarının Amme Alacaklarından Doğan Sorumluluklarına Anayasa Mahkemesi'nin Farklı Bakış Açısı". *Vergi Sorunları Dergisi*, sy 374 (2019). www.vergisorunlari.com.tr.
- Altay, Sıtkı Anlam. *Anonim Ortaklıkta Yönetim Yetkilerinin Devrinin Sorumluluğa Etkileri*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011.
- Altındal, Ayça, ve Ferhat Şentürk. "Fiili Hizmet Süresi Zammı Uygulamasının Türk Sosyal Güvenlik Sistemine Etkisi". *Sosyal Güvence Dergisi*, sy 4 .
- Altınok Ormancı, Pınar. "Tüzel Kişilerde Fiili Organ Kavramı ve Fiili Organın Hukuka Aykırı Fiilleri ile Hukuki İşlemlerinin Doğurduğu Sonuçlar". *İstanbul Hukuk Mecmuası* 79, sy 4 (2021): 1261-83.
- Anderson, Helen. "Directors' Liability for Corporate Faults and Defaults—An International Comparison". *Pacific Rim Law & Policy Journal Association* 18, sy 1 (2009): 1-51.
- Ansay, Tuğrul. "Adi Şirket Bir Tüzel Kişi Midir?" İçinde *Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı*, 2. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2001.
- Antalya, Gökhan. "Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 14, sy 4 (2008): 63-83.
- Araslı, Utkan. "Sosyal Sigortalar Açısından Yargıtay'ın 1992 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi Genel Görüşme". İstanbul: MESS, 1994.
- Arıcı, Kadir. "Sosyal Güvenlikte Yeni Dönem". İstanbul: Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, 2006.
- Arıcı, Kadir. "Sosyal Sigortalar". İstanbul: MESS, 1999.
- Arıcı, Kadir. "Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri". İçinde *Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 2017*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.
- Arıcı, Kadir. *Türk Sosyal Güvenlik Hukuku*. 2. Ankara: Gazi Kitapevi, 2022.
- Arıcı, Kadir. "Tüzel Kişi İşverenlerin Üst Düzey Yönetici veya Yetkililerinin Prim Ödemeden Doğan İşverenleri ile Birlikte Müstereken ve Müteselsilen Sorumluluğu". *Sicil İş Hukuku Dergisi*, sy 1 (2010).
- Arpaia, Alfonso, ve Giuseppe Carone. "Do labour taxes (and their composition) affect wages in the short and the long run?" *European Economy European Commission Directorate-General For Economic And Financial Affairs Economic Papers*, 2004.
- Arpat, Bülent, Emin Yürekli, ve Neşe Önder Yaşar. "Türk Sosyal Sigorta Primlerinde Muhtasar Beyanname ile Bildirimin İlgili Taraflar Ekseninde Değerlendirilmesi: Durum Çalışması Deseninde Bir Uygulama". *Sosyal Güvenlik Dergisi* 12, sy 2 (2022): 231-50. <https://doi.org/10.32331/sgd.1223447>.

- Arslan, Mehmet, ve Mine Biniş. "Tahsil Zamanaşımı Süresini Kesmeye Yönelik Bir Uygulama: Vergi İdaresince Yapılan Ödemeler". *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi* 11, sy 24 (2015).
- Aslanköylü, Resul. *Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Şerhi*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2010.
- Aslanköylü, Resul, ve Necip İlker Karaoğlan. *5510 Sayılı Sosyal Sigortalar&Genel Sağlık Sigortası Kanunu Şerhi*. 1. C. 2. II. c. Ankara: Bilge Yayınevi, 2023.
- Atabek, Reşat. "Sosyal Sigortalar Açısından Yargıtayın 1977 yılı Kararlarının Değerlendirilmesi", 295-311. İstanbul: İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi, 1979.
- Atamanalp, M. Celaleddin. *Türkiye'de Sosyal Güvenlik Tedbirlerinin Ücretlere ve Maliyetlere Tesiri*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Basımevi, 1975.
- Atasoy, Ömer Adil, ve Berkay Ergün. "Türk Hukukunda Önanonim Şirket". *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3, sy 2 (2017): 1-16.
- Ayan, Zehra. "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Şirketin Sosyal Sigorta Borçlarından Sorumluluğu". *Osman Güven Çankaya'ya Armağan*.
- Ayan, Zehra. "Sosyal Sigorta Prim Borçlarının Tahsilinde Zamanaşımı". *Sicil İş Hukuku Dergisi*, sy Eylül (2010).
- Aydın, Ufuk. "Primler, Tarım Bağ-Kur Sigortalılığı, Yersiz Ödemelerin Geri Alınması, İtibari Hizmet". Program adı: Sosyal Güvenlik Hukuku Çalıştayı, Adana, 28 Nisan 2017.
- Aydın, Ufuk. "Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri". İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2017.
- Aydın, Ufuk. "Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri". *İçinde Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemeleri'nin İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 2019-2020*, 1. bs, 533-647. İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2022.
- Aydoğan, Bahri. "Primler, Tarım Bağ-Kur Sigortalılığı, Yersiz Ödemelerin Geri Alınması, İtibari Hizmet". Program adı: Sosyal Güvenlik Hukuku Çalıştayı, Adana, 28 Nisan 2017.
- Aydoğan, Fatih. "Federal Almanya'da Limited Şirketler Kanunu'nda (GmbHG) Yapılan Değişiklikler". *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 25, sy 3 (2009).
- Ayhan, Abdurrahman. "Sosyal Güvenlik Kavramı ve Sosyal Güvenlik İlkeleri". *Sosyal Güvenlik Dergisi* 1, sy 1 (2012).
- Bahçeci, Barış. "İflas İdaresinin Kamu Alacağı'nın İflas Masasına Kaydını Reddetmesi Sorunu". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 64, sy 4 (2015): 975-1014.
- Bahçeci, Barış. "Türkiye'de Kamu Alacaklarının Müteselsil Sorumluluk Yoluyla Tahsili Eğilimi ve Gümrük Kanunu Uygulaması". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 60, sy 3 (2011): 423-45.
- Bahtiyar, Mehmet. *Ortaklıklar Hukuku*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2014.

- Bailey, Clive, ve John Turner. "Strategies to Reduce Contribution Evasion in Social Security Financing". *Word Development* 29, sy 2 (2001): 385-93.
- Bakmaz, Zübeyir. "Limited Şirket Vergi Borçlarının Ödenmesinde Ortakların Sorumluluğu". *Uluslararası Sosyal, Siyasal ve Mali Araştırmalar Dergisi (USSMAD)* 2, sy 1: 12-33.
- Balcı, Mesut. "Primler, Tarım Bağ-Kur Sigortalılığı, Yersiz Ödemelerin Geri Alınması, İtibari Hizmet". Program adı: Sosyal Güvenlik Hukuku Çalıştayı, Adana, 28 Nisan 2017.
- Balcı, Mesut. *Sosyal Güvenlik Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2021.
- Balcı, Mesut, ve Halil Yılmaz. *Sosyal Sigorta Prim Alacaklarının Takip ve Tahsili*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2014.
- Balcı, Mustafa. *Kamu İcra Hukuku ve 6183 Sayılı Kanun Uygulaması*. 2. bs. İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2021.
- Bardakçı, Ozan, Musa Şahin, ve Salih Kuşbudu. *Kamu Görevlilerinin Sosyal Güvenliği*. Ankara: Girişim Ajans Yayınları, 2019.
- Barlass, T. İrfan. "Anonim ve Limited Ortaklıklarda Kanuni Temsilcilerin Vergisel Sorumluluğu". İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005. <https://tez.yok.gov.tr>.
- Başeskioglu, Murat. İstanbul, 2006.
- Başterzi, Süleyman. "Sosyal Sigorta Türleri". Ankara: Kamu-İş Yayınları, 2003.
- Batirel, Ömer Faruk. *Kamu Maliyesi ve Yönetimi*. 1. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları, 2007.
- Bay, Hakan. "Vergi Hukukunda Sorumluluk Müessesesi". *Vergi Sorunları Dergisi*, sy 376 (2020).
- Becker, Ulrich. "Sozialrecht und Sozialrechtswissenschaft". *Zeitschrift für öffentliches Recht*, sy 65 (2010): 607-52. <https://doi.org/10.1007/s00708-010-0078-7>.
- Bennett, Steven C. "The Bankruptcy Code and The Anti-Injunction Act: Collectibility of Employment Tax Liabilities from Nondebtor 'Responsible Persons'". *The Tax Lawyer* 48, sy 2 (1995): 349-74.
- Bilgili, Fatih, ve Ertan Demirkapı. *Şirketler Hukuku Dersleri*. 1. bs. Dora Yayınları, 2013.
- Blumberg, Phillip. "The Transformation of Modern Corporation Law: The Law of Corporate Groups". *Connecticut Law Review* 37, sy 3 (2005): 605-17.
- Braun, Heinrich. "Wie Bismarcks Arbeiterversicherung entstand". *Sozialer Fortschritt* 5, sy 2/3 (1956): 31-34.
- Budak, Tamer, ve Serkan Benk. "Kamu Alacağı: Hukuki Bir Değerlendirme". *Business and Economics Research Journal* 2, sy 2 (2011): 61-76.
- Budak, Tamer, ve Selami Er. "Limited Şirket Ortaklarının Kamu Alacağına İlişkin Sorumluluklarının Değerlendirilmesi". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4, sy 2 (2013). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/inuhfd/issue/22408>.

- Bulun Tokkaş, Sevde. “İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda Stajyer Kavramı”. İçinde *Milli Egemenlik ve Hukuk TBMM’nin 100. Yılı Anısına Armağan*, 1. bs. İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2021.
- Bulut, Mehmet. “Türkiye’de Sosyal Güvenliğin Finansmanında Devlet Katkısı Uygulaması ve İstatistiksel Görünüm”, 2019, 26.
- Canbolat, Talat. “Primler, Tarım Bağ-Kur Sigortalılığı, Yersiz Ödemelerin Geri Alınması, İtibari Hizmet”. Program adı: Sosyal Güvenlik Hukuku Çalıştayı, Adana, 28 Nisan 2017.
- Canbolat, Talat. “Sosyal Güvenlik Prim Alacaklarının Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin 5458 sayılı Kanunun Uygulanması Üzerine Bir Değerlendirme”.
- Canbolat, Talat. “Sosyal Sigorta Genel Görüşme”. İstanbul: MESS, 1991.
- Canbolat, Talat. “Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri Genel Görüşme”. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Canbolat, Talat. *Türk İş Hukukunda Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkileri*. İstanbul: Kazancı Yayınları, 1992.
- Candan, Turgut. *Açıklamalı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun*. 5. Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.
- Candan, Turgut. *Açıklamalı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun*. 3. bs. Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Candan, Turgut. *Kanuni Temsilcinin Vergi ve Diğer Kamu Alacaklarından Sorumluluğu*. 3.Baskı. Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları, 2006.
- Caniklioğlu, Nurşen. “5510 Sayılı Yasaya Göre Sosyal Güvenlik Kurumunun Prim Alacaklarında Zamanaşımı”. *Ali Rıza Okur’ a Armağan*. Erişim 11 Eylül 2018. <https://dergipark.org.tr>.
- Caniklioğlu, Nurşen. “Atipik İstihdam Biçimi ile Çalışanların Özellikle Kısmi Süreli Çalışanların Sosyal Güvenliği”. *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 15, sy 1 (2016).
- Caniklioğlu, Nurşen. “Geçersiz Feshin ve İşe İade Davasının Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Sonuçları”. İçinde *Prof. Dr. Savaş Taşkent’e Armağan*. İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2019.
- Caniklioğlu, Nurşen. “Primler, Tarım Bağ-Kur Sigortalılığı, Yersiz Ödemelerin Geri Alınması, İtibari Hizmet”. Program adı: Sosyal Güvenlik Hukuku Çalıştayı, Adana, 28 Nisan 2017.
- Caniklioğlu, Nurşen. *Sosyal Sigortalarda Prim Teşvikleri*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2011.
- Caniklioğlu, Nurşen. “Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri Genel Görüşme”. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- Carter, R L. “Public Policy and Insurability”. *The Geneva Papers on Risk and Insurance - Issues and Practice* 11, sy 2 (01 Nisan 1986): 145-56. <https://doi.org/10.1057/gpp.1986.12>.

- Casamatta, Georges, Helmuth Cremer, ve Pierre Pestieau. "Political sustainability and the design of social insurance". *Journal of Public Economics*, sy 75 (2000): 341-64.
- Centel, Tankut. "Avrupa Sosyal Şartı ve Türk Sosyal Hukuk Düzeni". İçinde *İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Komitesi 15. Yıl Armağanı*. İstanbul: Bayrak Matbacılık, 1991.
- Centel, Tankut. "Sosyal Sigortalar". İstanbul: MESS, 1998.
- Centel, Tankut. "Sosyal Sigortalar Açısından Yargıtay'ın 1991 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi Genel Görüşme". İstanbul: MESS, 1993.
- Centel, Tankut. "Sosyal Sigortalar Hukukunun Genel Hükümleri ve Primler Açısından Yargıtay'ın 1990 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi". İstanbul: MESS, 1992.
- Centel, Tankut. *Türk Sosyal Güvenlik Hukuku*. 1. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2021.
- Centel, Tankut. "Türk Sosyal Sigorta Kurumlarının Özerkliği Üzerine Bir Deneme". *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, sy 1-3 (1982): 21-33.
- Civan, Orhan Ersun. "Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri", 507-720. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- Çamoğlu, Ersin. "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Ortaklığın Kamu Borçlarından Dolayı Sorumluluğu". *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni* 23, sy 1-2 (2003): 139-46.
- Çamoğlu, Ersin. "Sorumluluk Hukukunun Evrensel İlkeleri Işığında Yeni Türk Ticaret Kanununda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu". *Prof. Dr. Şener Akyol'a Armağan*, 2011.
- Çamoğlu, Ersin. "Şirketler Topluluğunda Hakimiyetin Kötüye Kullanılmasına Doğan Sorumluluk Davaları". *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, sy 2 (2013): 19-33.
- Çavdar, Abdullah. "Türk Vergi Hukukunda Gecikme Faizi ve Gecikme Zammı-Hukuki Nitelikleri, Farklılıkları ve Ölçülülük İlkesi Açısından Değerlendirilmesi", 2015, 11.
- Çavuş, Özgür Hakan. "5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Düzenlenen Fiili Hizmet Süresi Zammı ve Sosyal Güvenlik Kurumu Uygulamaları". *Sicil İş Hukuku Dergisi*, sy 22 (2011): 155-67.
- Çavuş, Özgür Hakan. "Sosyal Güvenlik Sisteminde Fiili (İtibari) Hizmet Süresi Zammı Düzenlemeleri ve Sosyal Güvenlik Kurumu Uygulamaları". *Çalışma ve Toplum*, sy 44 (2015).
- Çelik, Binnur. "Kamu Alacaklarının Korunması Bakımından Limited Şirket Ortaklarının Sorumluluğu". *G.Ü. İ.İ.B.F. Dergisi*, sy 4 (2000): 121-26.
- Çelik, Nuri, Nurşen Caniklioğlu, Talat Canbolat, ve Ercüment Özkaraca. *İş Hukuku Dersleri*. 36.Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2023.
- Çenberci, Mustafa. "Sosyal Sigortalar Açısından Yargıtayın 1977 yılı Kararlarının Değerlendirilmesi Genel Görüşme", 326-28. İstanbul: İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi, 1979.

- Çenberci, Mustafa. *Sosyal Sigortalar Kanunu Şerhi*. Ankara: Olgaç Matbaası, 1985.
- Çolak, Mahmut. "Prim Borçlarının Katma Değer Vergisi İade Alacağından Mahsubu Sureti ile Ödenebilmesi". *Yaklaşım Dergisi*, 2013.
- Çolak, Mahmut. "SSK Primlerinin Ödenmesinde Üst Düzey Yöneticilerin Sorumluluk Durumlarının İrdelenmesi". *e-yaklaşım Erişim* 21 Haziran 2018.
- Danacı, Gündoğan Güngör. "Sosyal Sigortalar Kurumu'nun Yapısı-Sorunlan ve Bu Sorunlara Çözüm Önerileri". Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2001.
- Demirbaş Aksüt, Burcu. "Kamu İcra Hukukunda Menfaat Dengesi". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 16, sy Prof. Dr. Hakan Pekcantez'e Armağan (2014): 4671-4735.
- Demircioğlu, A. Murat, ve Ali Güzel. *İşverenin Sosyal Sigorta Yükümlülükleri ve Sorumluluğu*. 2000-23. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası, 2001.
- Dertli, Nail. "Genel Sağlık Sigortası ve Gelir Testi: Statü Eşitsizliğinden Gelir Eşitsizliğine". *Mülkiye Dergisi* 39, sy 3: 271-304.
- Develi Ayverdi, Emine, ve Nazlı Albayrak Ceylan. "Tüzel Kişi Yönetim Kurulu Üyesinin Tüzel Kişilik Perdesinin Arkasına Saklanması: İngiliz Yüksek Mahkemesinin 2010 UKSC 51 Sayılı Kararı Çerçevesinde Bir İnceleme". *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 10, sy 1 (2022): 47-79.
- Devlet Planlama Teşkilatı. *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Sosyal Güvenlik Özel İhtisas Komisyon Raporu*. DPT:2592-ÖİK604 c. Ankara, 2001.
- Diamond, Peter. "Social Security". *The American Economic Review*, sy 4 (2004): 1-24.
- Dikmen, M. Orhan. *Maliye Dersleri-Birinci Kitap- Giriş ve Genel Vergi Teorisi*. 3. Baskı. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1969.
- Dilik, Sait. *Servetin Geniş Kitlelere Yayılması*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1976.
- Dilik, Sait. "Sosyal Güvenliğin Finansmanında Yansıma Olayı-Primler ve Devlet Katkıları". *Kamu-İş* 7, sy 4 (2004).
- Dilik, Sait. *Türkiye'de Sosyal Sigortalar İktisadi Açıdan Bir Tahlil Denemesi*. Ankara, 1971.
- Dimitrijević, Marina, ve Goran Obradović. "Funding Social Insurance –Theoretical Aspect –". *Facta Universitatis Series: Law and Politics* 3, sy 1 (2005): 53-61.
- Diñç, Serhan. *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*. 3. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Dixit, Avinash. "Paul Samuelson's Legacy". *Annual Reviews of Economics* 4 (2012): 1-57.
- Djelic, Marie-Laure, ve Joel Bothello. "Limited Liability And Its Moral Hazard Implications: The Systemic Inscription Of Instability In Contemporary Capitalism". *Theory and Society* 42, sy 6 (01 Kasım 2013): 589-615. <https://doi.org/10.1007/s11186-013-9206-z>.

- Dönmez, Birten. "Karar İncelemesi" Limited Şirketlerde Hisse Devrinin Ticaret Siciline Tescilinin Sosyal Sigortalar Açısından Zorunluluğu". *Sosyal Güvenlik Dergisi* 4, sy 1 (2014).
- Dündar, Faik Birol. *Sosyal Güvenlik Araçlarının Makro Ekonomik Etkileri*. Ankara, 1976.
- Egeli, Haluk. *Parafiskalite ve Parafiskal Yükümlülükler*. 5. İzmir: Kitapana Yayınevi, 2018.
- Eichenhofer, Eherhard. "Geringfügige Beschäftigung und Beitragspflicht in der Sozialversicherung". *Juristen Zeitung* 51, sy 8 (1996): 413-16.
- Ekmekçi, Ömer, H. Burak Gemalmaz, Volkan Aslan, ve H. Hilal Yılmaz. *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvurunun Temel Esasları ve İş ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Kararlar*. 1. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Ekonomi, Münir. "Sosyal Sigortalar Genel Görüşme". İstanbul: MESS, 1998.
- Elbir, Halid Kemal. "Ferdî İş İlişkinin Kurulması ve Sona Ermesi Açısından Yarıytay'ın 1975 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi", 3-9. Eskişehir: İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi, 1976.
- Eminoğlu, Cafer, ve Fatma Betül Çakır. "Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyesi Seçilmesi ve Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kuruluna Temsilci Ataması". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* XVIII, sy 3-4 (2014): 277-97.
- Engin, E. Murat. *Türk İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda İşveren*. 25. BASISEN, 1993.
- Er, Selami. "Mükellef Hakları ve Kamuda Faiz Uygulamaları". *Sayıştay Dergisi*, sy 81.
- Erdoğan, M. Zafer. "Sosyal Güvenlik Hukukunda Alt İşveren Kavramı". *Kamu-İş* 7, sy 3 (2004).
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. 15. Baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2013.
- Ergür, Oğuz Kağan. "Türk Vergi Hukukunda Terkin Müessesesi". *SDÜHFD* 11, sy 1 (2021).
- Erkin, Gözde. "Türk Vergi Hukukunda Kamu Alacaklarının Korunmasında Sorumluluk Müessesesi". *Leğes Hukuk Dergisi*, sy 64 (2015).
- Erol, Ahmet. "Mükellef Hakkı Olarak Mücbir Sebepler ve Sonuçları". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 25, sy 103 (2012): 199-222.
- Esen, Bünyamin, ve Fikret Dekdaş. "Türkiye Sosyal Güvenlik Hukukunda İşyerinin Devri Halinde Prim Borçlarından Doğan Hukuki Sorumluluk". *Terazi Hukuk Dergisi* 9, sy 54 (2014).
- Feldstein, Martin. "Rethinking Social Insurance". Cambridge: National Bureau of Economic Research, 2005.
- Feldstein, Martin, ve Jeffrey B. Liebman. "Social Security". İçinde *Handbook of Public Economics*, C. 4. Elsevier Science B.V., 2002.

- Feyzioğlu, Turhan. *Sosyal Adalet ve Sosyal Güvenlik İçin ...*. Basın Yayın Genel Müdürlüğü, 1976.
- Friedman, Milton. "A Friedman doctrine-The Social Responsibility of Business Is to Increase Its Profits", 1970.
- Friedman, Milton. "The Biggest Ponzi Scheme on Earth". *Hoover Digest*, 1999. <https://www.hoover.org/research/biggest-ponzi-scheme-earth>.
- Frühwirth, DL Marcus. "Vorteile Der Monatlichen Beitragsgrundlagenmeldung Für Dienstgeber, Versicherte Und Die Sozialversicherung". *Soziale Sicherheit*, <https://www.sozialversicherung.at>.
- Fuchs, Maximilian. "Sozialversicherungspflichten der Arbeitgeber und die staatliche Reaktion auf ihre Nichterfüllung – eine historisch-dogmatische Betrachtung In Die Verantwortung des Arbeitgebers für den sozialen Schutz in Russland". *Nomos Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG.*, 2018, 171-82.
- Gadsby, Margaret. "Workmen's Compensation And Social Insurance". *Montly Labor Review* 18, sy 4 (1924): 152-84.
- Gauch, Peter. "Grundbegriffe des ausservertraglichen Haftpflichtrechts". *Recht*, 1996. <https://core.ac.uk/download/pdf/20641718.pdf>.
- Geçer, Ahmet Emrah. "Kamu İcra Hukukunda İhtiyati Haciz Sebepleri ve İhtiyati Haciz Karşısında Amme Borçlusunun Hukuki Durumu". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 25, sy 1 (2017): 205-35.
- Geçer, Ahmet Emrah. "Kanuni Temsilcilerin Amme Borçlarından Sorumluluğu: Kusurlu Sorumluluk v. Kusursuz Sorumluluk". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 29, sy 129 (2017): 107-32.
- Gerçek, Adnan. *Kamu Alacaklarının Takip ve Tahsil Hukuku*. 3. bs. Bursa: Ekin Yayıncılık, 2013.
- Gerçek, Adnan. "Limited Şirket Kanuni Temsilcisi Ve Ortağının Vergi Borcundan Doğan Sorumluluğu".
- Gerçek, Adnan. "Türk Vergi Hukukunda Vergi Sorumlusu, Sorumluluk Halleri ve Türlerinin İncelenmesi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 54, sy 3 (2005): 157-93.
- Gerek, H Nüvit. "5754 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (5510) İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun İle Getirilen Yenilikler". *TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi* 21, sy 5-6 (2008).
- Gerek, Hasan Nüvit. "Üniversitelerde Kısmi Zamanlı Olarak Çalıştırılan Öğrencilerin Sosyal Güvenlik Sorunları". *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, Erişim 20 Aralık 2018.
- Giray, Filiz. "Sosyal Güvenlik Katkı Paylarının İşsizlik Üzerindeki Etkisi", 2017, 18.
- Goodrich, Carter. "International Labor Conference of 1944". *Monthly Labor Review* 58, sy 3 (1944): 490-99.

- Gök, Özgecan. "Kamu İcra Hukuku'nda Ödeme Emrine Karşı Dava Açma Süresi ve Anayasaya Uygunluğu: Bir Anayasa Mahkemesi Kararının Düşündürdükleri". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, sy Özel Sayı (2010): 381-433.
- Gümüş, Erdal. "Sosyal Güvenlik Sisteminin Geleceği Umut Veriyor Mu?" *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 6, sy 3 (2004): 1-16.
- Günay, Serdar. "Genel Sağlık Sigortası Priminde Adaletsizlik". *Yaklaşım Dergisi*, sy 306 (2018).
- Gündoğdu, Gökmen. "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Tek Kişilik Anonim Ortaklık Ve Tek Kişilik Limited Ortaklık". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 65, sy 1 (2007): 223-61.
- Güneş, İsmail, ve Soner Yakar. "Sosyal Sigorta Finansman Yöntemleri ve Türkiye'de Sosyal Sigorta Kurumlarının Finansman Yöntemlerinin Değerlendirilmesi". Erişim 25 Mayıs 2018.
- Güngör, Fatma Aysen. "Primler, Tarım Bağ-Kur Sigortalılığı, Yersiz Ödemelerin Geri Alınması, İtibari Hizmet". Program adı: Sosyal Güvenlik Hukuku Çalıştayı, Adana, 28 Nisan 2017.
- Gürel, Murat, ve Orhan Ersun Civan. "İşyerinin Birden Fazla Devri Halinde Son Devralanın İlk Devredenin Ödenmemiş Sosyal Güvenlik Prim Borçlarından Dolayı Sorumluluğu". *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi* 8 (2022).
- Güven, O. Sabri. "Kusur Kavramı ve Çeşitleri I". *Yargıtay Dergisi* 7, sy 4 (1981): 570-88.
- Güzel, Ali. "Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Primler Açısından Yargıtay'ın 1987 yılı Kararlarının Değerlendirilmesi". İstanbul: BASISEN, 1989.
- Güzel, Ali. "İş Yasasına Göre Alt İşveren Kavramı ve Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinin Sınırları". *Çalışma ve Toplum*, sy 1 (2004).
- Güzel, Ali. "Sosyal Sigortalar". İstanbul: Özgün Matbaacılık, 1987.
- Güzel, Ali. "Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Primleri", C. 15. Ankara: ÇMİS, 2004.
- Güzel, Ali, Ali Rıza Okur, ve Nursen Caniklioğlu. *Sosyal Güvenlik Hukuku*. 19. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2021.
- Hatemi, Hüseyin. *Kişiler Hukuku Dersleri*. 2. İstanbul: Filiz Kitapevi, 2001.
- Hatemi, Hüseyin. "Organın Eyleminden Dolayı Tüzelkişiliğin Sorumluluğu". İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1980.
- Hellmann, Uwe. "BGH, 21.01.1997-VI ZR 338/95.ur Haftung des Arbeitgebers für nicht abgeführte Arbeitnehmerbeiträge zur Sozialversicherung." *Juristen Zeitung* 52, sy 20 (1997): 1002-7.
- Helvacı, Mehmet. "Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklaştırılmış Teselsül". *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, sy 2 (2013): 77-96.

- İmre, Zahit. "Doktrinde ve Türk Hukukunda Kusursuz Mesuliyet Halleri". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 13, sy 4 (1947).
- İmre, Zahit. "Hukuki Mesuliyetin Esası Üzerine Bazı Düşünceler". *Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* XLV-XLVII (1982).
- İmregün, Oğuz. "Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin Ortaklığa Karşı Hukuksal Sorumu". İçinde *Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı*, 2. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2001.
- İştar Işıklı, Emel. "Cumhuriyetten Günümüze İş Ahlakının Çöküşü ve Sosyal Güvenlik". İçinde *Sosyal Güvenlik Ahlakı*. Ankara: Akademisyen Kitabevi, 2020.
- İştar Işıklı, Emel, ve Ertuğrul Evlice. "Türk Sosyal Güvenlik Sisteminde Aktif/Pasif Sigortalı Dengesinin İncelenmesi". *Toplum Bilimleri Dergisi*, sy 25 (2019): 169-89.
- Jürgen, Zerche. "Wandlungen in der Sozialpolitik: Erfolge und Schattenseiten einer 25jährigen Politik". *Wirtschaftsdienst* 54, sy 5 (1974): 256-61.
- Kabakcı, Mahmut. "Hizmet Tespit Davalarında Senetle İspat". İçinde *Sosyal Sigortalar Hukuku İncelemeleri I*, 1. Ankara: Lykeion Yayıncılık, 2022.
- Kabakcı, Mahmut. *Sosyal Sigorta Prim Borçlarından Şahsi Sorumluluk*. 1. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2019.
- Kabakcı, Mahmut. "Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri", 409-521. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2021.
- Kaneti, Selim. "Haksız Fiil Kavramında Kusurun Yeri". İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1980.
- Kaplan, İbrahim. "Tüzel Kişiliğe Sahip Ticaret Ortaklıklarında Perdenin Kaldırılması Talepli Hukuki Sorumluluk Davaları". *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 25, sy 4 (2009): 37-46.
- Karaahmetoğlu, İsmail Özgün. *Limited Şirketin Temsili*. 2. Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Karaahmetoğlu, İsmail Özgün. "Vergi Dairesi Özelinde Ticaret Sicili Kayıtlarında 'Üçüncü Kişi'". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, sy 2 (2021): 450-65.
- Karabacak, Ebru. *Prim Ödeme Yükümlülüğüne Aykırılığın Hukuki Sonuçları*. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2017.
- Karahan, Sami. *Şirketler Hukuku*. Konya: Mimoza Yayınları, 2012.
- Karahasan, Mustafa Reşit. *Sorumluluk Hukuku*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 1995.
- Karahasanoglu, Taner. *Türkiye'de Sosyal Güvenlik Çıkmazı*. İstanbul: Şamil Yayınevi, 1973.
- Karakuş Büyükben, Neslihan, ve Hasan Hüseyin Bayraklı. "Kamu İcra Hukukundaki Mal Bildirimi Yükümlülüğünün İsviçre Hukuku ile Mukayeseli Değerlendirilmesi". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* XXVII, sy 2 (2023): 485-521.

- Kaşıkcı, Elmas. "Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda İşverenin Prim Ödeme Yükümlülüğü". Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi, 2019.
- Kavlak, Bengül. "Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararları Temelinde Avrupa Birliği Hukukunda Şirketlerin Yerleşme Özgürlüğü". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, sy 134 (2018).
- Kaya, İlknur. "Limited Şirket Ortağının Kamu Borçlarından Sorumluluğu ve Danıştay'ın 2013/1 E. ve 20128/1 K. Sayılı İBK Üzerine Kısa Bir Değerlendirme". *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, sy 1 (2020): 133-57.
- Kaya Karahanlı, Melike. *Limited Şirketlerde Kanuni Temsilcilerin ve Ortakların Amme Alacaklarından Doğan Sorumluluğu*. Birinci. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Kayar, İsmail. *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Hukuku*. Kayseri: Seçkin Yayıncılık, 2013.
- Kayık Aydınalp, Aslıhan. *İş Hukuku Açısından Ticaret Şirketlerinde Yapısal Değişiklikler*. 1. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2017.
- Kayık Aydınalp, Aslıhan. "Konkordatonun İşçilik Alacakları ve İş Sözleşmeleri Üzerine Yansıması". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 21, sy 2 (2019): 487-522.
- Kayık Aydınalp, Aslıhan, ve Baki Oğuz Mülayim. "Hizmet Tespiti Davalarında İş Sözleşmesi ile Adi Ortaklık Sözleşmesinin Tespitine İlişkin Ölçütler". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 27, sy 3 (2019): 809-43.
- Kayırgan, Hasan. "Temel Bir İnsan Hakkı Olarak Sosyal Güvenlik Hakkı". İçinde *Milli Egemenlik ve Hukuk TBMM'nin 100. Yılı Anısına Armağan*, 1. bs. İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2021.
- Kayırgan, Hasan. "Yönetim Kurulu Üyesi ile Anonim Şirket Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği". *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 8, sy 1 (2013).
- Kaymak, Faruk. "Primler, Tarım Bağ-Kur Sigortalılığı, Yersiz Ödemelerin Geri Alınması, İtibari Hizmet". Program adı: Sosyal Güvenlik Hukuku Çalıştayı, Adana, 28 Nisan 2017.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. 17. Baskı. Ankara: Turhan Kitapevi, 2013.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. "Özel ve Sosyal Sigortalarda Halefiyet ve Rücu". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 31, sy 1 (1974).
- Kırman, Ahmet. "Şirketlerin Prim Borcundan Ötürü Üst Düzey Yöneticilerinin Sorumlulukları". *Sicil İş Hukuku Dergisi*, sy 17 (2010).
- Korkusuz, M. Refik, ve Suat Uğur. *Sosyal Güvenlik Hukuku*. 8. Baskı. Ekin Yayıncılık, 2022.
- Kornherr, Bianca. "Die Beitragsverwaltung In Der Sozialversicherung Aus Verfassungsrechtlicher Sicht". Johannes Kepler Univesitat Linz, 2021. <https://epub.jku.at>.

- Köksal, Çağlayan. "Kadınlarda Kayıtdışı İstidamın Durumu". İçinde *Sosyal Güvenlik Ahlakı*. Ankara: Akademisyen Kitabevi, 2020.
- Kröger, Martin. "Abgabenlast- Dem Durchschnittsverdiener Verbleibt Gerade Einmal die Hälfte". *Wirtschaftsdients* 91, sy 10 (2011): 699-703. <https://doi.org/10.1007/S10273-011-1287-6>.
- Kumrulu, Ahmet. "Anayasa Mahkemesinin Bir Kararı Nedeniyle Vergi Borcunda Objektif Sorumluluk Esasına Dayanan Teselsül". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 1, sy 3 (1988): 412-39.
- Kuru, Baki, Ramazan Arslan, ve Ejder Yılmaz. *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*. 24. bs. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2013.
- Kuru, Baki, ve Burak Aydın. *İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı*. 7. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- Kuznetsov, Andrei, ve Lubov Goncharenko. "Welfare State and Taxation in Russia: the Contradictions of the Unified Social Tax". *Intereconomics*, 2006.
- Lee, Eddy. "The Declaration of Philadelphia: Restrospect and Prospect". *International Labour Review* 133, sy 4 (1994): 467-84.
- Löffler, Siegfried. "Sozialrecht soll nicht mehr ein „Buch mit sieben Siegeln“ sein". *Sozialer Fortschritt* 24, sy 9 (1975): 201-2.
- McDermott, Michael J, Nancy J White, ve Joseph J Galante. "Who Is Liable for Employee Withholding and Social Security (Fica) Taxes?" *ALSB Journal of Employment and Labor Law*, sy 14 (2013): 102-11.
- Meister, Wolfgang, ve Wolfgang Ochel. "Sozialabgabenfreibetrag und Beschäftigung". *Schnelidienst*, sy 7 (2005). https://www.ifo.de/DocDL/ifosd_2005_07_2.pdf.
- Melguzio, Angel, ve J.M. Gonzales Paramo. "Who bears labour taxes and social contributions? A meta-analysis approach". *SERIEs*, sy 2013-4: 247-71. <https://doi.org/1.1007/s13209-012-0091-x>.
- Misili, Sinan. "Şirketler Topluluğu Hukuku "Tarihçe ve Terminoloji". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, sy 52 (2022): 159-94.
- Mouton, Pier. *Methods Of Financing Social Security In Industrial Countries: An International Analysis*. Geneva: International Labour Office, 1984.
- Müller, Gerhard. "Zum Begriff des leitenden Angestellten". *Arbeit und Recht* 33, sy 10 (1985): 315-20.
- Myers, Robert J. "Employee Social Insurance Contributions and Regressive Taxation". *The Journal of Risk and Insurance* 34, sy 4 (1967): 611-15.
- Nadaroğlu, Halil. *Kamu Maliyesi Teorisi*. 8. bs. İstanbul: Beta Yayıncılık, 1992.
- Nadaroğlu, Halil. "Teoride ve Pratikte Parafiskalite". *Maliye Enstitüsü Konferansları*, sy 9.
- Naleszkiewicz(Çev. Turan Yazgan), Wladimir. "Sovyet Rusya'da Sosyal Sigortaların Finansmanı ve Kapsamı". *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, sy 19 (1968): 299-322.

- Nar, Mehmet. "Ücret Gelirleri Üzerindeki Vergi Yüğü: Vergi Takozu Uygulaması". *International Journal Of Human Sciences* 12, sy 1 (2015).
- Nurdoğan, Ali Kemal. "Sosyal Sigorta Prim Teşviklerinin Sosyal Güvenlik Kurumu Prim Gelirlerine Etkisi: Ekonometrik Bir Analiz." *Fırat Üniversitesi İİBF Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi* 3, sy 2 (2019).
- Ocak, Saim. "Sağlık Hizmetlerinde Katılım Payı Uygulaması". *Sicil İş Hukuku Dergisi*, sy 16 (2009): 181-201.
- Oğuz, Sefer. "Limited Şirketin Ödenmeyen Kamu Borçlarından Ortakların Sorumluluğunun AYM'nin 5766 Sayılı Kanunun Bazı Hükümlerinin İptal Kararı Işığında Değerlendirilmesi". *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2017, 371-94.
- Oğuzman, Kemal. "Sosyal Sigorta Türleri Yönünden Yargıtay'ın 1987 kararlarının Değerlendirilmesi, Genel Görüşme". İçinde *Sosyal Sigorta Türleri Yönünden Yargıtay'ın 1987 kararlarının Değerlendirilmesi*.
- Oktar, S. Ateş. "Vergi Usul Hukukunda Vergi Kesenlerin Sorumluluğu ve Müteselsil Sorumluluk Üzerine Düşünceler". *Sayıştay Dergisi* 8, sy 25 (1997).
- Okur, Ali Rıza. "Sosyal Sigorta Türleri Açısından Yargıtay'ın 1987 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi". MESS.
- Okur, Ali Rıza. "Sosyal Sigortalar Hukukunun Genel Hükümleri, Genel Görüşme". MESS.
- Okur, Ali Rıza. "Sosyal Sigortalar Hukukunun Genel Hükümleri ve Primler". Ankara: Kamu-İş Yayınları, 2003.
- Organ, İbrahim, ve Cansu Sevinç Ceyhan. "Gecikme Zammı ve Gecikme Faizinin Hukuki Niteliği ve Uygulaması". *Pamukkale İşletme ve Bilişim Yönetimi Dergisi* 7, sy 1 (2020): 120-34.
- Orhan, Ümit. *5510 Sayılı Kanun m.4/1-a Kapsamında Prime Esas Kazanç*. 1. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Ozanoğlu, Teoman. "Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Primler Genel Görüşme". İstanbul: BASISEN, 1989.
- Öktem, Niyazi. "Hukuksal Pozitivizm Akımı". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 43, sy 1-4 (2011): 271-99.
- Öncel, Mualla. "Vergi Hukuku Açısından Sorumluluk". *Prof. Dr. Fadıl H. Sur'un Anısına Armağan*, sy 522 (1983): 39-55.
- Öncel, Mualla, Ahmet Kumrulu, Nami Çağan, ve Cenker Göker. *Vergi Hukuku*. 31. Baskı. Ankara: Turhan Kitapevi, 2022.
- Özdemir, Halil. "Primler, Tarım Bağ-Kur Sigortalılığı, Yersiz Ödemelerin Geri Alınması, İtibari Hizmet". Program adı: Sosyal Güvenlik Hukuku Çalıştayı, Adana, 28 Nisan 2017.
- Özdemir, Halil. "Sosyal Güvenlik Kurumunun 6183 Sayılı Yasaya Göre Ödeme Emri ve İptali Davaları". *Sicil İş Hukuku Dergisi*, sy 31 (2014): 87-113.

- Özel, Çağlar, ve Emre Burçkin. "Kanuni Temsilcinin Vergisel Sorumluluğu, Hukuki Niteliği ve Kapsamı". *Vergi Sorunları Dergisi*, sy 382 (2020). www.vergisorunlari.com.
- Özkan, Özgür. "İflâsın Ertelenmesi Kararının Alacaklılar ve Kamu İdaresi Açısından Etkileri",8.
- Özkaraca, Ercüment. *Sosyal Sigorta Primlerinde Zamanasımlı*. 1. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2020.
- Özmen, Zeynep. "Sosyal Güvenlik Reformu Bağlamında Türk Sosyal Güvenlik Sistemi Finansmanın Değerlendirilmesi". *International Journal Of Acedemic Value Studies* 3, sy 13.
- Özmert Koçer, Şeniz. "Almanya Federal Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Sistemi ve Sistem İçerisinde Sosyal Güvenlik Uygulamaları". Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Uzmanlık Tezi, 2014.
- Özsunay, Ergun. "Türk Hukukunda İşletenin Sorumluluğu ve Sorumluluktan Kurtulması Bakımından 'Kusur' un Etkisi ve Önemi". İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1980.
- Öztürk, Berna. *Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda Primler*. Turhan Kitapevi, 2016.
- Pacud, Radoslaw. "The Economic Base of Social Insurance". *Rzecznik Finansowy*, sy 4 (2017): 117-28.
- Perun, Pamela J., ve Patricia E. Dilley. *Social Security The House That Roosevelt Built*. Washington, DC: Initiative on Financial Security The Aspen Institute, 2011.
- Philips, Thomas K. "Saving Social Security: A Better Approach", 2002. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.327302>.
- Pınar, Burak. "Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu Kararı Sonrası Limited Şirketlerdeki Kanuni Temsilci ve Ortaklar Arasındaki Sorumluluk İlişkisinde Ortaya Çıkan Sıra ve Rücu Sorunu". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, sy 1 (2021): 295-313.
- Poitras, Geoffrey, ve Frederick Willeboordse. "The Societas Publicanorum and Corporate Personality in Roman Private Law". *Business History*, 2019, 1-24. <https://doi.org/10.1080/00076791.2019.1656719>.
- Poroy, Reha, Ünal Tekinalp, ve Ersin Çamoğlu. *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*. 8. bs. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2000.
- Poroy, Reha, Ünal Tekinalp, ve Gülören Tekinalp. "Ortaklıklar Hukukunda Organların Sorumluluğu". *Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası XLV-XLVII*, sy 1-4 (1982): 347-98.
- Probst, Josef. "Die Sozialversicherung als maßgebliches Element des erfolgreichen Sozialstaates Österreich". *Hauptverband Kernaufgaben Der Sozialversicherung Soziale Sicherheit*, <https://www.sozialversicherung.at>.
- Pulaşlı, Hasan. "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Mütessesil Sorumluluğu". *Regesta* 3, sy 2 (2013). www.ito.org.tr.

- Reisoğlu, Safa. *Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. 25. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2014.
- Saban, Nihal. "Vergi Hukukunda Sorumluluk". Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1986.
- Saracel, Nuket. "Sosyal Sigortalar Uygulamasında Kazanç Kavramı". *Kamu-İş* 4, sy 3 (1998).
- Saraçoğlu, Fatih, ve Rana Dayıoğlu Erul. "Kamu Alacaklarında Haksız Çıkma Zammı Uygulaması ve Anayasa'ya Aykırılığın Yargı Kararları Çerçevesinde Değerlendirilmesi". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* XXIII, sy 1 (2019): 141-58.
- Sattler, Anreas, Hans Joachim Broll, ve Sebastian Kaufmann. "Die Haftung des Geschäftsführers". İçinde *Der Ingenieur als GmbH-Geschäftsführer*. Berlin: Springer-Verlag, 2015.
- Savaş Kutsal, F. Burcu. *Türk Sosyal Sigortalar Hukukunun Temel İlkeleri*. 1. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2016.
- Sayar, Nihad S. *Kamu Mailyesi-Kamu Gider ve Gelirleri Prensipleri-*. 4. bs. İstanbul: Sermet Matbaası, 1970.
- Schlarmann, Josef. "Nachtrag: Sozialabgaben Oder Steuern Senken: Was ist der richtige Ansatz der Steuer- und Finanzpolitik?" *Schnelidienst* 61, sy 14 (2018): 11-13.
- Schlegel, Rainer. "Gedanken über die soziale Sicherung von Arbeitnehmern vor dem Hintergrund vierwichtiger Gedenktage des Jahres 2019". *Labour and Law* 67, sy 5 (2019): 214-16.
- Schmähl, Winfried. "Deutschlands Sozialversicherung in der Kritik". *Wirtschaftsdients*, sy 9 (2005). <https://doi.org/10.1007/s10273-005-0421-8>.
- Schmähl, Winfried. "Voraussetzungen für eine erfolgreiche Selbstverwaltung in der Sozialversicherung". *Analysen und Berichte*, <https://doi.org/10.1007/s10273-010-1100-y>.
- Schmid, Günther. "Finanzierung der Arbeitsmarktpolitik. Plädoyer für einen regelgebundenen Bundeszuschuß an die Bundesanstalt für Arbeit". Program adı: Internationales Institut für Management und Verwaltung IIMV Arbeitsmarktpolitik, 1986. <https://bibliothek.wzb.eu/pdf/1985/iim-imp85-15.pdf>.
- Schnapp, Friedrich E. "Der Arbeitgeberbeitrag in der Sozialversicherung – eine rechtfertigungsbedürftige Sonderabgabe?" *Gesundheits- und Sozialpolitik* 61, sy 1/2 (2007): 25-33.
- Serengil, Şelale. "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül". Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- Silahşör, Mert. "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Kamu Alacağı Sorumluluğu". *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi* 2, sy 1 (2016).

- Sözer, Ali Nazım. *İşçi, Bağımsız Çalışan ve Kamu Görevlileri Bakımından Türk Sosyal Sigortalar Hukuku*. 6. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2023.
- Sözer, Ali Nazım. "Sosyal Sigortalar". İstanbul: MESS, 1997.
- Sözer, Ali Nazım. "Sosyal Sigortalar Hukukunun Genel Hükümleri". İstanbul: MESS, 1993.
- Sözer, Ali Nazım. "Sosyal Sigortalar Kurumu'nun Sigortalıları Gözetim (Koruma) Yükümü". İçinde *Sosyal Sigortalar Hukuku İncelemeleri I*, 1., 1-127. Ankara: Lykeion Yayıncılık, 2022.
- Subaşı, İbrahim. "İş Hukukunda Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisi". İçinde *Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan*, C. 1. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2011.
- Subaşı, İbrahim, ve Adem Korkmaz. "Türk Hukukunda Asgari Ücret". *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 15, sy 1-1 (2016).
- Sümer, Haluk Hadi. *İş Hukuku*. Konya: Mimoza Yayınları, 2013.
- Sümer, Haluk Hadi. *Sosyal Güvenlik Hukuku*. 3. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Sümer, Haluk Hadi. "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının İşveren Niteliği". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 74, sy 1 (2016): 675-88.
- Sümer, Haluk Hadi, ve Hasan Kayırgan. *Sosyal Güvenlik Hukuku Davaları*. 1. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Şakar, Müjdat. *İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku*. 13. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2020.
- Şakar, Müjdat. "Sosyal Sigortalar Hukukunun Genel Hükümleri ve Primler Açısından Yargıtay'ın 1989 Kararlarının Değerlendirilmesi". MESS.
- Şakar, Müjdat. "Sosyal Sigortalar Hukukunun Genel Hükümleri ve Primler Açısından Yargıtay'ın 1988 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi". İstanbul: MESS, 1990.
- Şakar, Müjdat. *Sosyal Sigortalar Uygulaması*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2011.
- Şanlı, Şeyda. "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu". *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sy 24 (2022): 209-19.
- Şener, Oruç Hami. *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı*. 1. bs. Seçkin Yayıncılık, 2012.
- Tahiroğlu, Bülent. "Kusursuz Sorumluluk ve Modern Hukuklara Etkisi". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 14, sy 4 (2008): 157-70.
- Talas, Cahit. *Sosyal Ekonomi*. 4. Ankara: Sevinç Matbaası, 1979.
- Tamagno Edward. *Investing Social Security Funds: Principles and Consideration*.
- Tandoğan, Haluk. "Hükmi Şahısların Anonim Şirket İdare Meclisinde Temsili". *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 1, sy 1 (1961): 3-35.
- Tanner, Michael. "Social Security, Ponzi Schemes and the Need For Reform". *Policy Analysis*, sy 58 (2011). <https://www.cato.org/policy-analysis/social-security-ponzi-schemes-need-reform>.

- Taş, Metin. "Limited Şirket Ortaklarının Kamu Borçlarından Sorumluluğu". *e-yaklaşım*, Erişim 21 Haziran 2018.
- Teixeira, Glória, ve João Fêlix Nogueira. "Segurança Social Uma Perspectiva Fiscal". İçinde *Nos 20 Anos Do Código Das Sociedades Comerciais Homenagem Aos Profs. Doutores A. Ferrer Correia, Orlando De Carvalho E Vasco Lobo Xavier*, C. 2. Coimbra: Coimbra Editora, 2007.
- Tekinalp, Ünal. *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*. 3. bs. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.
- Tekinay, Selahattin S. "Haksız Fiillerde Müteselsel Sorumluluğun Kapsamı". İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1980.
- Tuncay, A. Can. "Sosyal Sigorta Türleri Açısından Yargıtay'ın 1988 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi". MESS.
- Tuncay, A. Can. "Sosyal Sigortalar", 297-331. İstanbul: BASISEN, 1985.
- Tuncay, A. Can. "Sosyal Sigortalar". İstanbul: MESS, 1994.
- Tuncay, A. Can. "Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri", 461-600. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- Tuncay, A. Can. "Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri Genel Görüşme". İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- Tuncay, A. Can, ve Ömer Ekmekçi. *Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri*. 21. bs. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2021.
- Tunçomağ, Kenan. "1980 yılı Başında Türkiye'nin Sosyal Güvenlik Durumu". *Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası XLV-XLVII*, sy 1-4 (1982): 709-44.
- Tunçomağ, Kenan. *Sosyal Güvenlik Kavramı ve Sosyal Sigortalar*. 3. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 1987.
- Tunçomağ, Kenan. "Sosyal Sigortalar Açısından Yargıtayın 1976 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi", 261-321. İstanbul: İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi, 1976.
- Tunçomağ, Kenan. "Sosyal Sigortalar Açısından Yargıtayın 1977 yılı Kararlarının Değerlendirilmesi Genel Görüşme", 313-56. İstanbul: İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi.
- Uğur, Murat. "Sosyal Güvenlik Mevzuatına Göre Zamanaşımı". *Legal İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, sy 29 (2011).
- Uluslan, İlhan. "Tehlike Sorumluluğu Üstüne". *İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi* 4, sy 6 (1970). <https://dergipark.org.tr/pub/iuhad/issue/1279/15023>.
- Ulusoy, Ali D. *Türk İdare Hukuku*. 5. bs. Yetkin Yayıncılık, 2022.
- Ulusoy, Erol. "Şirketler ve Bankacılık Hukukunda Kapsama Alma ve Sorumlu Kılma Amacı İle Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması".

- Ural Çınar, Nihal. "Borçlar Kanunu'nda ve Borçlar Kanunu Tasarısında Düzenlenen Kusursuz Sorumluluk Halleri Arasındaki Farklar". *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, sy 1 (2007): 43-49.
- Uşan, Fatih. *Türk Sosyal Güvenlik Hukukunun Temel Esasları*. Konya: Seçkin Yayıncılık, 2009.
- Uşan, Fatih, ve Canan Erdoğan. *İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Uşan, M. Fatih. "Kanun Yapmak Bu Kadar Kolay Mı, Yahut Bu Kadar Zor Mu?(5510 Sayılı Kanun Uygulaması Çerçevesinde Bir Tespit)". *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, sy 1 (2016).
- Uyumaz, Alper. "Sorumluluk Hukukunda Kusur Kavramı ve Kusurun Tespitine İlişkin Bir Öneri". *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 13, sy 1 (2023).
- Uzun, Alper. *Türk Hukukunda İş Ortaklıkları ve Vergilendirilmesi*. İstanbul: Onikilevha Yayınları, 2020.
- Üçışık, Fehim. *Sosyal Güvenlikte Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. İstanbul: Ötüken Yayıncılık, 2013.
- Williston, Samuel. "History of the Law of Business Corporations before 1800. I". *Harvard Law Review* 2, sy 3 (1988): 105-24.
- Yanlı, Veliye. "İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukukunda İşbölümü İlkesi ve Yönetim Kurulunun Münhasır Yetkileri". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 55, sy 3 (1997): 261-78.
- Yanlı, Veliye. "Limited Şirketlerin Amme Borçlarından Dolayı Ortakların Sorumluluğu". İçinde *Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı*, 2. bs. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2001.
- Yavuz, Cevdet. "Türk Borçlar Kanunu Tasarısına Göre 'Kusursuz Sorumluluk' Halleri ve İlkeleri". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 14, sy 4 (2008): 29-61.
- Yavuz, Fehmi. "Sosyal Sigortalarımız". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* 2, sy 3 (1947).
- Yavuz, Mustafa. "Limited Şirket Payını Devralan Kimsenin, Devir Tarihinden Önceki Kamu Alacaklarından Sorumluluğu". *Vergi Sorunları Dergisi*, sy 316 (2015). www.vergisorunlari.com.tr.
- Yavuz, Mustafa. "Limited Şirketlerin Ödenmeyen Vergi Borçlarından Dolayı Ortakların Sorumluluğu". *Vergi Sorunları Dergisi*, sy 345 (2017). www.vergi-sorunlari.com.tr.
- Yazgan, Turan. *Sosyal Güvenlik Ders Notları*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, 2011.
- Yazıcı, Sinan. "Primler, Tarım Bağ-Kur Sigortalılığı, Yersiz Ödemelerin Geri Alınması, İtibari Hizmet". Program adı: Sosyal Güvenlik Hukuku Çalıştayı, Adana, 28 Nisan 2017.

- Yetik, Murat. *Sosyal Güvenlik Hukukunda Primler ve Prim Teşvikleri*. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2018.
- Yıldız, Şükrü. "Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin Kamu Borçlarından Sorumluluğu". İçinde *Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı*, 2. bs. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2001.
- Yılmaz, Halil. "Sosyal Sigorta Prim Borçlarının Ödenmesi Sorumluluğunda Haklı Sebep". *Terazi Hukuk Dergisi* 9, sy 91 (2004): 59-70.
- Yılmaz, Halil. "Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri". İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- Yılmaz, Lerzan. "Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Meselesi Hakkında İsviçre Federal Mahkemesi Işığında Düşünceler".
- Yuvalı, Ertuğrul. "2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkındaki Kanunun Değerlendirilmesi". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, sy 37 (2019).
- Yuvalı, Ertuğrul. "Sosyal Politika Aracı Olarak Sosyal Güvenlik Kavramı". *İş ve Hayat Dergisi* 6, sy 11 (2020): 46-74.
- Yüksek, Fahrettin. "SGK Prim Borçlarının KDV Alacağından Mahsup Yolu ile Ödenmesi". *Yaklaşım Dergisi*, sy 348 (2021).
- Zajac, Pawel. "Definicja Bezpieczeństwa Społecznego Okiem Prawnika – Krytyczna Próba Usystematyzowania Pojęć". *Roczniki Nauk Prawnych* XXIX, sy 4 (2019): 129-40.
- Zilelioğlu, Hilal. "Roma Hukukundaki Sorumluluk Ölçütlerine Genel Bir Bakış". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 39, sy 1 (1987): 241-64.

Av. Dr. Aslıhan KART ALTUN

EKONOMİK SUÇLARDA DİVERSİYON

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ekonomik Suçlarda Diversiyon

Aslıhan Kart Altun

Hukuk Yayınları Dizisi – 3893

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 949 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Elif Kor - Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Abazi, Vigjilenc: "The European Union whistleblower directive: a 'game changer' for whistleblowing protection?", **Industrial Law Journal**, C. 49, No: 4, 2020, s. 640-656.
- : "Whistleblowing in Europe: a new era of legal protections", **European Yearbook on Human Rights 2019**, Intersentia, 2019, s. 91-111, (Çevrimiçi) <https://cris.maastrichtuniversity.nl/en/publications/whistleblowing-in-europe-a-new-era-of-legal-protections>, 29.03.2024.
- Adıgüzel, Burak: **Sermaye Piyasası Hukuku**, Ankara, Adalet yayınevi, 2022.
- Ajanwachuku, Chinyere: "An In-House Counsel's Decision to Whistleblow", **Geo. J. Legal Ethics**, C. 25, 2012, s. 379.
- Akbulut, Berrin: "İdari Para Cezası ve İdari Para Cezasının Belirlenmesi", **Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi**, No: 9, 2022, s. 87-99.
- Akıllıoğlu, Tekin: "1982 Anayasası'nda Temel Hakların Genel Kuralları", **İnsan Hakları Yıllığı**, C. 5-6, 1983, s. 50-66.
- Akman, Şefik Taylan: **Hukuk ve Politika İlişkisi, Hukukun Ekonomi Politik Analizi ve Liberal Hukukun Eleştirisi**, Ankara, İmge Kitabevi, 2016.
- Alacakaptan, Uğur: "Öteki Ceza Hukuku", **Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armağanı, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi-Türk Ceza Hukuku Derneği Yayını**, C. I, 2008, s. 366-405.
- Algan, Fatma Müge: "Çokuluslu Şirketlerin Uluslararası Karar Alma Süreçlerine Etkileri - Avrupa Sanayiciler Birliği", Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2010.
- Alpagut, Gülsevil: "İşçinin Sadakat Borcu ve Türk Borçlar Kanunu ile Getirilen Düzenlemeler", 2012.
- Alper, Mustafa, Canan Çetin: "Liderlik Türlerinin Whistleblowing İlişkinin Avukatlar Açısından İncelenmesi", **Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 2, No: 1, 2018, s. 48-64.
- Althusser, Louis: **İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları**, çev. Alp Tümertekin, İstanbul, İthaki Yayınları, 2015.
- American Bar Association (ABA): "Diversion Standards", **American Bar Association (ABA)**, 2022, (Çevrimiçi) https://www.americanbar.org/groups/criminal_justice/standards/diversion-standards/, 18.04.2024.

- Antolisei: **Manuale di diritto penale**, (Aktaran; Zeki Hafızoğulları; 1996, s. 5-6 dipnot 6)., Milano, PG, 1963.
- Ardıyok, Şahin: **Regölasyon Hukuku**, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2019.
- Arlen, Jennifer, Reinier Kraakman: "Controlling corporate misconduct: An analysis of corporate liability regimes", **NYUL Rev.**, C. 72, 1997, s. 687.
- Aslan, İ. Yılmaz: **Rekabet Hukuku Dersleri**, Ekin Yayınevi, 2021.
- : **Rekabet Hukuku Teori ve Uygulama**, Ekin Yayınevi, 2017.
- Aşçıoğlu Öz, Gamze: **Avrupa Topluluğu ve Türk Rekabet Hukukunda Hakim Durumun Kötüye Kullanılması**, Ankara, Rekabet Kurumu Yayınları, 2000.
- Ateş, Mustafa: "Rekabet Hukukundaki 'Anlaşma' ve Borçlar Hukukundaki 'Sözleşme' Kavramları Üzerine", **Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi (FMR)**, 2014.
- : "Rekabet Hukukunun Özel Hukukla İlişkisi", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 29, No: 3, 2013, s. 85-107.
- Atılğan, Aydın, Eylem Ümit Atılğan: "Çocuk Hakları Paradigması ve Çocuk Ceza Yargılamasına Hâkim Olan İlkeler Açısından Türkiye'deki Düzenleme ve Uygulamaların Değerlendirilmesi", Ankara, 2009.
- Avcı, Mustafa: "Para Cezalarının Dünü-Bugünü", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 6, No: 1-2 (Prof. Dr. Süleyman ARSLAN'a ARMAÇAN), 1998, s. 377-418.
- Ay, Hakan: **Kamu Maliyesi**, Nobel Yayıncılık, 2019.
- Ayata, Zeynep: "Hukukun İktisadi Analizi Çerçevesinde Rekabet Hukuku", **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, No: 1, 2014, s. 35-54.
- Aydın, Ufuk: "İş hukuku açısından işçinin bilgi uçurması (Whistleblowing)", 2002.
- Ayhan, Önder: **Ceza Hukuku Dersleri**, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1992.
- Aytekin İnceoğlu, Asuman: "Bankacılık Kanunu'nda Yer Alan Suçlar", İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış) Doktora Tezi, 2006.
- : "Ekonomik Suçlar", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, No: 1, 2020, s. 119-163.
- Bacaksız, Pınar: "TCK'da Yer Alan İflas Suçları", İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı Kamu Hukuku Programı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2011.

- Bakkalcı, Meral Ş.: "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'a Göre Hakim Durumun Kötüye Kullanılması", İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1996.
- Balan, Arzu: **Ekonomik Bir Suç Olarak Sermaye Piyasası Kanununda Düzenlenen İşleme Dayalı Piyasa Dolandırıcılığı Suçu**, On İki Levha Yayınları, 2019.
- Bartlett, Francesca: "Framing a" Gatekeeper of Justice Whistleblowing Obligation", **Jotwell: J. Things We Like**, 2018, 1.
- Başar, Başak: **Rekabetin Korunması Hakkında Kanuna Aykırılığın Özel Hukuk Alanındaki Sonuçları**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2018.
- Başbüyük, İsa: **Marka Hakkının İhlalinden Doğan Cezai Sorumluluk**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Bats, Joost V., Aerdt CFJ Houben: "Bank-based versus market-based financing: Implications for systemic risk", **Journal of Banking & Finance**, C. 114, 2020.
- Bayraktar, Köksal: "Ceza Hukukunda Suç Olmaktan Çıkarma Akımı", **Journal of Istanbul University Law Faculty**, C. 50, No: 1-4, 1984, s. 197-212.
- Baysinger, Barry D.: "Organization Theory and the Criminal Liability of Organizations", **BUL Rev.**, C. 71, 1991, s. 341.
- Beccaria, Cesare: **Suçlar ve Cezalar Hakkında**, çev. Sami Selçuk, Ankara, İmge Kitabevi, 2016.
- Becker, Gary S.: "Make the Punishment Fit the Corporate Crime", **Business Week**, C. 13, 1989, s. 395.
- Becsi, Zsolt: "Economics and Crime in the States", **Economic Review-Federal Reserve Bank of Atlanta**, C. 84, No: 1, 1999, s. 38-56.
- Belverenli, Demet: "İşçinin Sır Saklama Borcu (Karar İncelemesi)", **Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, C. 13, No: 50, 2016, s. 989-1023.
- Berge, Wendell: "Remedies Available to the Government under the Sherman Act", **Law & Contemp. Probs.**, C. 7, No: 1, 1940, s. 104-111.
- Berghoff, Hartmut, Uwe Spiekermann: "Shady Business: On the History of White-Collar Crime", **Business History**, C. 60, No: 3, 2018, s. 289-304.
- BEŞİR, Sezen Dilege: "Avrupa Birliği ve Rekabet Hukukunda De Minimis (Hoşgörülebilirlik) Kuralı", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 26, No: 3, 2022, s. 471-506.
- Birdsall, Nancy, Augusto De la Torre, Felipe Valencia Caicedo: "The Washington Consensus: Assessing a Damaged Brand (Working Paper 213)", The World

- Bank Office of the Chief Economist Latin America and the Caribbean Region & Center for Global Development, 2010.
- Bourke, Joanna: **Working Class Cultures in Britain, 1890-1960: Gender, Class and Ethnicity**, London, Routledge and Kegan Paul, 1994.
- Bowers, Josh: "What if Nothing Works? On Crime Licenses, Recidivism and Quality of Life", **Virginia Law Review**, C. 107, No: 5, 2021, s. 959-1058.
- Boyras, Mustafa R.: **Birleşme ve Devralmaların Denetlenmesi: Taahhüt ve Şartlı İzin**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Bozatay, Şeniz Anbarlı, Avni Akın Ürünal: "Ceza Muhakemesi Kanunu Kapsamında Uzlaştırma Kapsamına Giren Suçlar: Kuramsal ve Hukuksal Bir Değerlendirme", **Yönetim Bilimleri Dergisi**, C. 16, No: 32, 2018, s. 329-344.
- Brown, Darryl K.: "Can Criminal Law Be Controlled", **Michigan Law Review**, C. 108, No: 6, 2009, s. 971-991.
- Buell, Samuel W.: "Corporate criminal liability", **Research Handbook on Corporate Liability**, ed. Martin Petrin, Christian Witting, Edward Elgar Publishing, 2023, s. 100-115, (Çevrimiçi) <https://www.elgaronline.com/edcollchap/book/9781800371286/book-part-9781800371286-13.xml>, 29.03.2024.
- Burke, Robert Hopkins: **An Introduction to Criminological Theory**, Routledge, 5th Edition, 2018.
- Büyükyavuz, Ayşe Nur: "Dante Aligheri'nin İlahi Komedyası Üzerinden Sandro Botticelli Cehennem Tablosu'nun İçerik Analizi", **Sanat ve Tasarım Dergisi**, No: 28, 2021, s. 175-189.
- Candan, Hakan, Tuba Kaya: "İhbarcılık (whistleblowing) ve Algılanan Örgütsel Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bir Kamu Kurumunda Araştırma", **Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, C. 5, No: 2, 2015, s. 305-330.
- Caniklioğlu, Meltem Dikmen: "Anlamı, Kapsamı ve Sınırlarıyla Temel Haklar ve Anayasalarımız", **DEÜ Hukuk Fakültesi Mahmut Tevfik Birsel Armağanı**, 2001, 461-493.
- Canpolat, Can: "Ceza Muhakemesi Hukukunun Amacı", **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 15, No: 2, 2020, s. 451-499.
- Centel, Nur: "Ceza Hukukunda Tüzel Kişilerin Sorumluluğu-Şirketler Hakkında Yaptırım Uygulanması", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 65, No: 4, 2016, s. 3313-3326.
- Christie, Nils: "Conflicts as Property", **The British Journal of Criminology**, C. 17, No: 1, 1977, s. 1-15.

- Coffee, John: "Crime and the Corporation: Making the Punishment Fit the Corporation", **J. Corp. L.**, C. 47, 2022, s. 963.
- Coffee, John C.: "Dispersed Ownership: the Theories, the Evidence, and the Enduring Tension Between'Lumpers' and'Splitters'", **Columbia Law and Economics, (Law Working Paper No. 144/2010)**, No: 363, 2010.
- : **Gatekeepers: The professions and corporate governance**, Oxford University Press, USA, 2006.
- Coffee Jr, John C.: "A Theory of Corporate Scandals: Why the USA and Europe Differ", **The Center for Law and Economic Studies, (Working Paper No. 274)**, C. 21, No: 2, 2005, s. 198-211.
- : "Making the Punishment Fit the Corporation: The Problems of Finding an Optimal Corporation Criminal Sanction", **Northern Illinois University Law Review**, C. 1, No: 1, 1980, s. 3-35.
- Cohen, Mark A.: "Theories of Punishment and Empirical Trends in Corporate Criminal Sanctions", **Managerial and Decision Economics**, C. 17, No: 4, 1996, s. 399-411.
- Collins, Hugh: **Marksizm ve Hukuk**, çev. Umre Deniz Tuna, Dipnot Yayınları - 177, 2013.
- Committee on the Global Financial System: "Market-making and Proprietary Trading: Industry Trends, Drivers and Policy Implications", CGFS Paper No. 52, Report submitted by a Study Group established by the Committee on the Global Financial System The Group was chaired by Denis Beau (Bank of France), 2014.
- Corbo, Joan: "Kraus v. New Rochelle Hosp. Medical CTR.: Are Whistleblowers Finally Getting the Protection They Need", **Hofstra Lab. LJ**, C. 12, No: 1, 1994, s. 141-162.
- Cowling, Mark: **Marksizm ve Kriminoloji Teorisi - Kavramsal Araçlar ve Eleştirel Bir Değerlendirme**, çev. Dafne Yeşilsu, Ankara, Notabene Yayınları, 2012.
- Cullen, Francis T., Paul Gendreau: "From nothing works to what works: Changing professional ideology in the 21st century", **Prison Journal**, C. 81, No: 3, 2001, s. 313-338.
- Çelik, Nuri vd.: **İş Hukuku Dersleri - Beta Yayıncılık**, Beta Yayınevi, 2016.
- Çetin, Nusret, Ebru H. Töremiş, Zeynep Cantimur: **Sermaye Piyasası Kanunu'nun Sistemik Analizi**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2014.
- Decressin, Jörg, Beata Kudela: "Comparing Europe and the United States", **Integrating Europe's Financial Markets**, ed. Jörg Decressin, Hamid

- Faruqee, Wim Fonteyne, Washington, D.C., International Money Fund, 2007, s. 64-85.
- Değirmenci, Olgun: **Onarıcı Adalet Uygulaması Olarak Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Demirbaş, Timur: **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Demirtaş, Soner: “Türk Hukukunda Suç Olmaktan Çıkarma ve Ceza Vermekten Kaçınma Eğilimi”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan**, C. 21, 2019, s. 491-515.
- Deveci, Leyla: “Ekonomik Suçlara Verilen Cezaların Algısı Üzerine Bir Araştırma”, Elazığ, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2022.
- Dictionary of Criminal Justice Data Terminology**, C. Second Edition, U.S. Bureau of Justice Statistics, 1981.
- “Diversion Programs”, **United State’s Attorney Office - Distrcit of Columbia**, 03.03.2021, (Çevrimiçi) <https://www.justice.gov/usao-dc/diversion-programs>, 10.04.2024.
- Dixon, Hugo: “Unlocking Europe’s capital markets union”, **Centre for European Reform Policy Briefs**, (2014), (Çevrimiçi) https://www.cer.eu/sites/default/files/publications/attachments/pdf/2014/unlocking_europes_capital_markets_union_hugodixon_15.10.14-9870.pdf, 30.03.2024.
- Donay, Süheyl: “İdarenin Ceza Verme Yetkisi Konusunda Anayasa Mahkemesinin Bir Kararı Üzerine Düşünceler”, **Journal of Istanbul University Law Faculty**, C. 37, No: 1-4, 1971, s. 411-427.
- : **Para Cezaları**, İstanbul, Kervan Yayınevi, 1972.
- Dornbusch, Rudiger, Stanley Fischer: **Makroekonomi**, çev. Salih Ak, McGraw-Hill Akademi, 1998.
- Dos Santos, Theotonio: **Bağımlılığın Yapısı**, Boston, ABD Emperyalizmi Okumaları, 1971.
- Dönmezer, Sulhi, Sahir Erman: **Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku, C. II**, İstanbul, Beta Yayınevi, 1999.
- : **Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku, C.II**, İstanbul, Beta Yayınevi, 1997.
- Dursun, Hasan: “Ekonomik Suçlar ve Türkiye’deki Sürdürülebilir Kalkınmaya Etkileri”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, No: 58, 2005, s. 215-245.
- Dworkin, Terry Morehead: “SOX and Whistleblowing”, **Michigan Law Review**, C. 105, No: 8, 2006, s. 1757-1780.

- Dworkin, Terry Morehead, Melissa S. Baucus: "Internal vs. external whistleblowers: A comparison of whistleblowing processes", **Journal of business ethics**, C. 17, No: 12, 1998, s. 1281-1298.
- Ebersole, Dave: "Blowing the Whistle on the Dodd-Frank Whistleblower Provisions", **Ohio St. Entrepren. Bus. Lj**, C. 6, No: 1, 2011, s. 123-174.
- Ensari, Bedii: "Şirketlerin Ekonomik Suçlara Yönelik Önlemleri", Ankara, TOBB Yayınları, Ekonomik Suç ve Ceza Sempozyumu, 2005, s. 57 vd.
- Eralp İrtten, Yasemin: "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin (KOBİ) Önemi ve İkinci OECD-KOBİ İstanbul Bakanlar Konferansı", (09.04.2024), (Çevrimiçi) https://www.mfa.gov.tr/kucuk-ve-orta-buyuklukteki-isletmelerin_kobi_onemi-ve-ikinci-oecd-kobi-istanbul-bakanlar-konferansi.tr.mfa, 09.04.2024.
- Erbek Odabaşı, Özge: "Borç İlişkisinden Doğan Yan Yükümlerin Edim Yükümleriyle Karşılaştırılması", **İzmir Barosu Dergisi**, C. 85, No: 3, 2020, s. 61-156.
- Erdem,ERCÜMENT: "Rekabet Hukuku ve Haksız Rekabet İlişkisi", **Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı**, C. 1, 2002, s. 377-398.
- Erem, Faruk, Akın Altınok, Haluk Tandoğan: **Bankalar Kanunu Şerhi**, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1989.
- Eren, Fikret: **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2019.
- Erman, Sahir: **Ticari Ceza Hukuku - Genel Kısım**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Basımevi, 1992.
- : **Ticari Ceza Hukuku, Genel Kısım**, İstanbul, Matematik Araştırma Enstitüsü Baskı Atölyesi, 1976.
- Erwin, Sandra I.: "New Whistleblower Law: What It Means for DoD Contractors", **National Defense, National Defense Industrial Association**, C. 98, No: 718, 2013, s. 22-23.
- Eryılmaz, Ali: **Ceza ve Disiplin Hukukunda, Hukuka Aykırı Delil**, HUKAB Yayınları, 2013.
- Esmein, Adhémar: **A History of Continental Criminal Procedure**, C. Reprint of volume 5, Continental Legal History Series, çev. John Simpson, Boston, Little, Brown and Company, 1913.
- : "Ceza Muhakemesi Sistemleri", çev. Devrim Aydın, **Ceza Hukuk Dergisi**, C. 11, No: 31, 2016, s. 205-213.
- Evans, Phil: "The Known Knowns and the Known Unknowns", **Consumer Policy Review**, C. 17, No: 2, 2007, s. 48-52.

- Federal Trade Commission: "Annual Report of the Federal Trade Commission for the Fiscal Year Ended June 30, 1920", 1920, (Çevrimiçi) <https://www.ftc.gov/reports/annual-report-1920>.
- Feerick, John: "Toward a Model Whistleblowing Law", **Fordham Urban Law Journal**, C. 19, No: 3, 1992, s. 585-598.
- Findlay, Mark: **Governing Through Globalised Crime: Futures for International Criminal Justice**, Willan, 2008.
- Fleischer, Holger, Klaus Ulrich Schmolke: "Financial Incentives for Whistleblowers in European Capital Markets Law? – Legal Policy Considerations on the Reform of the Market Abuse Regime", ECGI, 05.08.2012.
- Fleming, Peter: **Homo Economicus'un Ölümü: İş, Borç ve Sonsuz Birikim Efsanesi**, Koç Üniversitesi Yayınları, 2019.
- Foster, John B.: **Emperyalizmin Yeniden Keşfi**, çev. Çiğdem Çıdamlı, Kalkedon Yayınları, 2006.
- Foucault, Michel: **Hapishanenin Doğuşu**, çev. Mehmet Ali Kılıçbay, 3., İmge Kitabevi, 2006.
- Freedman, Lawrence R., Michael L. Prigoff: "Confidentiality in Mediation: The Need for Protection", **Journal on Dispute Resolution**, C. 2, No: 1, 1986, s. 37-46.
- Friedrichs, David O.: **Trusted Criminals, White Collar Crime in Contemporary Society**, C. Forth Edition, Wadsworth Cengage Learning, 2010.
- Galli, Francesca, Anne Weyemberg: **Do Labels Still Matter? Blurring Boundaries Between Administrative and Criminal Law the Influence of the EU**, Bruxelles, INSTITUT D'ETUDES EUROPEENNES (IEE), 2014.
- Gamble, Andrew, David Marsh, Tony Tant: **Marxism and Social Science**, Macmillan Press, University of Illinois Press Edition, 1999.
- Garland, David: **The Culture of Control: Crime and Social Order Contemporary Society**, The University of Chicago Press, 2001.
- Garoupa, Nuno: "Corporate Criminal Law and Organization Incentives: A Managerial Perspective", **Managerial and Decision Economics**, C. 21, No: 6, 2000, s. 243-252.
- Garrett, Brandon L.: **Too Big to Jail: How Prosecutors Compromise with Corporations**, Harvard University Press, 2014.
- Gedik, Doğan: **5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na Göre Müsadere**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2016.

- Gill, Stephen: **American Hegemony and the Trilateral Commission**, Cambridge University Press, 1990.
- Gilligan, G.: "Whistleblowing Protections and Judicial Activism in the US Supreme Court", **Law and Financial Markets Review**, C. 8, No: 1, 2014, s. 4-7.
- Gordon, Margaret A., Daniel Glaser: "Use and Effects of Financial Penalties in Municipal Courts", **Criminology**, C. 29, No: 4, 1991, s. 651-676.
- Gödekli, Mehmet: "Türk Ceza Muhakemesinde Maddi Gerçeğe Ulaşmanın Ön Koşulu Olarak Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Yasası", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 65, No: 4, 2016, s. 1815-1924.
- Gökdemir, Muratcan: **Uluslararası Ceza Mahkemesinde Soruşturma Usulü**, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2018.
- Gözler, Kemal: **Hukuka Giriş**, Bursa, Ekin Basım Yayın, 2014.
- Gözübüyük, Şeref: **Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları**, Ankara, 2005.
- Gözübüyük, Şeref, Turgut Tan: **İdare Hukuku Genel Esaslar I**, Ankara, 2014.
- Gramsci, Antonio: **Hapishane Defterleri**, çev. Adnan Cemgil, İstanbul, Belge Yayınları, 2007.
- Gray, Owen: "Protecting the Confidentiality of Communications in Mediation", **Osgoode Hall Law Journal**, C. 36, No: 4, 1998, s. 667-702.
- Greenwood, Cary A.: "Whistleblowing in the Fortune 1000: What Practitioners Told Us About Wrongdoing in Corporations in a Pilot Study", **Public Relations Review**, C. 41, 2015, s. 490-500.
- Gunnar, Niels, Helen Jenkins, James Kavanagh: **Economics for Competition Lawyers**, OUP Oxford, 2011.
- Gülan, Aydın: **Maden İdare Hukukumuzun Ana İlkeleri ve Temel Müesseseleri-Mevzuat ve Yargı Kararları Işığında Eleştirel Bir Yaklaşım Denemesi**, Lamure Yayınları, 2008.
- Gülçiçek, Mehmet: **Tüm Yönleriyle İhbar İkramiyesi Müessesesi**, C. Vergi Raporu Dergisi Eki, Ankara, Vergi Müfettişleri Derneği, 2020.
- Güler, Birgül Ayman: **Yeni Sağ ve Devletin Değişimi: Yapısal Uyarılama Politikaları 1980-1995**, İmge Kitabevi Yayınları, 2016.
- Güner, Uğur: "Ekonomik Suçlar ve Ekonomi Ceza Hukukuna İlişkin Yasal Düzenlemeler", **D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi**, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, Özel Sayı, C. 21, 2019, s. 1411-1442.
- Gürkaynak, Gönenç: **Rekabet Hukuku**, 1., Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.

- Gürühan, Caner, Tahir Hami Topaç, Ahmet Serhat Ergin Kanat: “Yargıtay’ın Türk Ceza Kanunu’nda Yer Alan Değer Azlığı Kavramına Yönelik Yaklaşımı”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, No: 8, 2017, s. 219-237.
- Güvel, Alper E.: **Suç ve Ceza Ekonomisi**, Ankara, Roma Yayınları, 2004.
- Güven, Pelin: **Rekabet Hukuku Ders Kitabı**, İstanbul, Yetkin Yayınları, 2009.
- Güzel, Oğuzkan: “Rekabet Hukukunda Teşebbüs ve Teşebbüs Birlikleri”, 2003.
- Hafizoğulları, Zeki: **Ceza Normu: Normatif Bir Yapı Olarak Ceza Hukuku Düzeni**, Gözden Geçirilmiş, Ek Konulmuş İkinci Baskı., Ankara, 1996.
- : “Lâiklik ve Türk Hukuk Devrimi”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C. 12, No: 35, 1996, s. 503-526.
- : “Türk Hukuk Devrimi ve Lâiklik”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C. 4, No: 12, 1988, s. 665-670.
- Hafizoğulları, Zeki, Muharrem Özen: **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, 2014.
- : **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, 2018.
- Hallevy, Gabriel: **The Right to be Punished Modern Doctrinal Sentencing**, Springer, 2013.
- Hanağası, Emel: **Medeni Yargılama Hukukunda Silahların Eşitliği**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2016.
- Harker, Drew A., Matthew D. Keiser, Sionne C. Rosenfeld: “Whistleblower Incentives and Protections in the Financial Reform Act”, **Banking Law Journal**, C. 127, No: 8, 2010, s. 779-783.
- Hartmann, Lucienne M.: “Whistle While You Work: The Fairytale-Like Whistleblower Provisions of the Dodd-Frank Act and the Emergence of ‘Greedy’ the Eighth Dwarf”, **Mercer Law Review**, C. 62, No: 4-Eleventh Circuit Survey, Article 13, 2011, s. 1279-1313.
- Hayes, Adam: “Bernie Madoff: Who He Was, How His Ponzi Scheme Worked”, **Investopedia**, 29.03.2023, (Çevrimiçi) <https://www.investopedia.com/terms/b/bernard-madoff.asp>, 09.04.2024.
- Heinrich, Bernd: **Ceza Hukuku Genel Kısım-I**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2014.
- Heinze, Alexander, Kai Ambos: “Abbreviated Procedures in Comparative Criminal Procedure: A Structural Approach with a View to International Criminal Procedure”, **Abbreviated Criminal Procedures for Core International Crimes**, ed. Morten Bergsmo, Brüksel, Torkel Opsahl Academic EPublisher, 2017, s. 27-100.

- Heyes, Antony, Sandeep Kapur: "Economic Model of Whistle-Blower Policy", **The Journal of Law, Economics, & Organization**, C. 25, No: 1, 2009, s. 157-182.
- Hilferding, Rudolf: **Finance Capital, A Study of the Latest Phase of Capitalist Development**, ed. Tom Bottomore, London, Routledge & Kegan Paul, 1981.
- Hobsbawm, Eric: **İlkel Asiler, 19. ve 20. Yüzyıllarda Toplumsal Hareketin Arkaik Biçimleri Üzerine İncelemeler**, İstanbul, İletişim Yayınları, 2012.
- Hollin, Clive R.: "To Treat or Not To Treat? An Historical Perspective", **Handbook of Offender Assessment and Treatment**, John Wiley & Sons, 2004, s. 1-13.
- Howse, Robert, Robert J. Daniels: "Rewarding Whistleblowers: The Costs and Benefits of an Incentive-Based Compliance Strategy", University of Pennsylvania, Departmental Papers (School of Law), 1995, s. 525-549.
- Huisman, Wim, Monique Koemans: "Administrative Measures in Crime Control", **Erasmus Law Review**, C. 1, No: 5, 2008, s. 121-144.
- Hulsman, Louk H. C.: "Critical Criminology and The Concept of Crime", **Contemporary Crises**, C. 10, No: 1, 1986, s. 63-80.
- Husak, Douglas: **Overcriminalization: The Limits of the Criminal Law**, Oxford, New York, Oxford University Press, 2007.
- Husband, John, Albert Powers: "Section 16(b) of the Securities Exchange Act of 1934 and Insider Trading Involving Issuer-Granted Employee Stock Options", **Denver Law Review**, C. 57, No: 1, 1979, s. 71-102.
- İldırar, Elif: **Seri Muhakeme Usulü**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- İçel, Kayıhan: **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2016.
- : "İdari Ceza Hukuku ve Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi", **Journal of Istanbul University Law Faculty**, C. 50, No: 1-4, 1984, s. 117-131.
- : **Yaptırım Teorisi**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2000.
- İnan, Nurkut: "Rekabet Hukukunun Diğer Disiplinlerle İlişkisi", Rekabet Kurumu, Perşembe Konferansları, 1999, s. 3-15.
- İnan, Nurkut, Mehmet B. Piker: **Rekabet Hukuku El Kitabı**, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2007.
- İşler, İsmail: "Türkiye'de Kamu Geliri Olarak Para Cezalarının Mali Boyutunun Değerlendirilmesi", **Gümrük ve Ticaret Dergisi**, No: 13, 2018, s. 48-57.
- İşoğlu, Polat: **Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Adli Para Cezası**, Ankara, Turhan Kitabevi, 2008.

- Jessop, Bob: **Devlet Teorisi: Kapitalist Devleti Yeniden Oturtmak**, çev. Ahmet Özcan, Ankara, Epos Yayınları, 2008.
- Jiang, Wenhua, Hongkai Cui: “The View on Curbing Financial Fraud of Listed Companies”, Atlantis Press, 2019 International Conference on Economic Management and Cultural Industry (ICEMCI 2019), 2019, s. 405-409, doi:10.2991/aebmr.k.191217.069.
- Juncker, Jean-Claude: “A New Start for Europe: My Agenda for Jobs, Growth, Fairness and Democratic Change”, Text, **European Commission - European Commission**, 15.07.2014, (Çevrimiçi) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_14_546, 09.04.2024.
- Kahan, Dan M.: “Social Meaning and the Economic Analysis of Crime”, **The Journal of Legal Studies**, C. 27, No: S2, 1998, s. 609-622.
- Kangal, Zeynel: **Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2003.
- Karakehya, Hakan: “Ceza Muhakemesinin Amacı”, **Journal of Istanbul University Law Faculty**, C. 65, No: 2, 2011, s. 121-141.
- : “Dolaylı Maddi Gerçek: Ceza Muhakemesinde Yargılama Makamının Maddi Gerçeğe Deliller Aracılığıyla Ulaşma Zorunluluğu Üzerine”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, No: 27, 2016, s. 59-82.
- Karakehya, Hakan, Asuman İnce Tuncer: **Türk Ceza Muhakemesinde Seri Muhakeme ve Basit Yargılama**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2021.
- Karamustafaoğlu, Mert: “Rekabet Hukukunda Tüketici Odaklı Bir Uygulama; Taahhüt, Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları”, **3. Tüketici Hukuku Sempozyumu**, Ankara, 2014, s. 624-636.
- Karpoff, Jonathan M., John R. Lott: “The Reputational Penalty Firms Bear from Committing Criminal Fraud”, **The Journal of Law & Economics**, C. 36, No: 2, 1993, s. 757-802.
- Karshoğlu, Ali Şükrü: “Rekabet Kurulunun Yerinde İnceleme Yetkisi ve Süreçte İlgili Kişilerin Hakları”, **İdare Hukuku Perspektifinden Rekabetin Korunması**, ed. Melikşah Yasin, Memduh Cemil Şirin, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2023, s. 161-202.
- Kart, Aslıhan: **Marka Hakkına Tecavüz Suçları**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2019.
- Kartal, Yasin, Hakan Sipahi: “Whistleblowing ile Mobbing İlişkisi: Kavramsal Bir Bakış ve Çözüm Önerileri”, **International Journal of Management and Administration**, C. 2, No: 4, 2018, s. 119-134.
- Katoğlu, Tuğrul: **Ceza Kanunlarının Zaman Yönünden Uygulanması**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008.

- Kaufmann, Walter: “Who Thinks Abstractly?”, **Hegel: Text and Commentary**, University of Notre Dame Press, 1965, s. 113-118.
- Kaya, Ali: **Rekabet Hukukunda Ayrımcılık Suretiyle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması**, On İki Levha Yayınları, 2018.
- Kaya, Arslan: “Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Örtülü Kazanç Aktarım Yasası (SerPK M. 21)”, **Journal of Istanbul University Law Faculty**, C. 71, No: 2, 2014, s. 193-204.
- Kayırgan, Hasan: “İş Hukukunda Sadakat Borcunun Genel Bir Değerlendirmesi”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi - Prof. Dr. Ali Rıza Okur’a Armağan Özel Sayı**, C. 20, No: 1, 2014, s. 459-478.
- Kazgan, Gülten: **İktisadi Düşünce ve Politik İktisadın Evrimi**, İstanbul, Remzi Kitabevi, 2000.
- Kekevi, Gökşin: “ABD, AB ve Türk Hukukunda Kartellerle Mücadele”, Ankara, Rekabet Kurumu, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezi, 2008.
- Kekevi, Gökşin, E. Sevi Bozoğlu Fırat: “4054 Sayılı Kanun’un 15. Maddesinde Düzenlenen Yerde İnceleme Yetkisine İlişkin Kararların Değerlendirilmesi”, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Rekabet Hukuku ile İlgili Kurul ve Yargı Kararları Sempozyumu-I, 2010.
- Kentra, Pamela: “Hear No Evil, See No Evil, Speak No Evil: The Intolerable Conflict for Attorney-Mediators Between the Duty to Maintain Mediation Confidentiality and the Duty to Report Fellow Attorney Misconduct”, **BYU Law Review**, C. 1997, No: 3, 1997, s. 715-775.
- Kesici, Buğra: **Rekabet Hukukunun İhlalinden Kaynaklanan Haksız Fiil Sorumluluğu**, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2017.
- Keskin, Cenk Ali: **Uluslararası Rekabet Hukuku**, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2016.
- Ketizmen, Muammer: “Ceza Hukukunda Metalaşma ya da Yeni Ceza Adaleti Sistemi”, **Türkiye’nin Hukuk Sisteminde Yapısal Dönüşüm**, ed. Ali Murat Özdemir, Muammer Ketizmen, Ankara, İmge Kitabevi, 2014, s. 151-172.
- : **Cezalandırıcı Adaletten Onarıcı Adalete: Türk Ceza Hukukunda Uzlaştırma**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022.
- : “Özel Evrakta Sahtecilik Suçu Açısından Sermaye Piyasası Kanunu’nda Düzenlenen Usulsüzlük Suçun (md. 112/ 2) İlişkin Sorunlar ve Öneriler”, **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 12, No: 1, 2022, s. 556-574.
- : “Yargı Yetkisinin Kullanılması Açısından Seri Muhakeme Usulü - Anayasanın 138. Maddesine Aykırılık Sorunu”, **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 11, No: 1, 2021, s. 229-254.

- Ketizmen, Muammer, Aslıhan Kart: “Kişisel veri ve rekabet hukuku kapsamında ‘Big data’”, **Kişisel Verileri Koruma Dergisi**, C. 1, No: 1, 2019, s. 64-76.
- : “Ticari Elektronik İleti ve Kişisel Veri Arasında Doğan Normlar Çatışması”, **Hukuki Haber**, 03.06.2020, (Çevrimiçi) <https://www.hukukihaber.net/ticari-elektronik-ileti-ve-kisisel-veri-arasinda-dogan-normlar-catismasi>, 09.04.2024.
- Kırmızıaltın, Eren: “Washington Uzlaşısı’ndan Post-Washington Uzlaşısı’na: 1980 Sonrası Türkiye Ekonomisi ve IMF İlişkileri”, **Prof. Dr. Ahmet Gökdere’ye Armağan, Ekonomi ve Hukuk Üzerinde Yazılar**, Ankara, Turhan Kitabevi, 2011.
- Kızıloğlu, Esra, Adnan Çelik: “Whistleblowing Behavior in Organizations and Work Morality Interaction”, **International Journal of Social Sciences and Education Research**, C. 1, No: 2, 2015, s. 329-341.
- Kindel, Dieter G.: “Avusturya Ceza Muhakemesi ve İdari Ceza Muhakemesi’nde Diversion ve Uzlaştırma Hukuksal Çerçeve Şartları ve Uzlaştırma Eğitiminin Hukuksal Temelleri”, C. II, ed. Adem Sözüer, çev. Hakan Hakeri, İstanbul, Dünyada ve Türkiye’de Ceza Hukuku Reformları Kongresi (26 Mayıs – 4 Haziran 2010), 2013, C. II, s. 1993-2009.
- Koca, Mahmut: “Ceza Muhakemesi Hukukunda Deliller”, **Ceza Hukuku Dergisi**, C. 1, No: 2, 2006, s. 207-225.
- Koca, Mahmut, İlhan Üzülmöz: **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- : **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Kohn, Stephen: “Monetary Rewards for Wildlife Whistleblowers: A Game-Changer in Wildlife Trafficking Detection and Deterrence”, **Environmental Law Reporter News & Analysis**, C. 46, No: 1, 2016, s. 10054-10070.
- Kovacs, Jonathan, Michael H. Hurwitz: “An Overview of the SEC’s Whistleblower Award Program”, **Fordham Journal of Corporate & Financial Law**, C. 21, No: 3, 2016, s. 531.
- Köprülü, Timuçin: “Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlarda Değer Azlığı”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, No: 71, 2007, s. 254-263.
- Kuntalp, Erden, Ali Murat Özdemir, Sülün Arıkel: “Rekabet Hukukunda Temel Yaklaşımlar: Chicago ve Harvard Okullarının Rekabet Kanunu Açısından Karşılaştırılması”, Ankara, Rekabet Kurumu, Perşembe Konferansları, 1999, s. 31-75.
- Kunter, Nurullah, Feridun Yenisey: **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, Özet Kitap**, İstanbul, 2005.

- Lang, J. Temple: **The Common Market and Common Law, Legal Aspects of Foreign Investment and Economic Integration in the European Community, with Ireland as a Prototype**, University of Chicago, 1966.
- Langenbucher, Katja: "Financial Rewards for Whistleblowing and Motivation Crowding Theory – A Lesson from Psychology for Transposing EU Directive 2019/1937", **Financial Rewards for Whistleblowing and Motivation Crowding Theory – A Lesson from Psychology for Transposing EU Directive 2019/1937**, De Gruyter, 2020, s. 1379-1396, doi:10.1515/9783110619805-082.
- Langfield, Sam, Marco Pagano: "Bank Bias in Europe: Effects on Systemic Risk and Growth", European Central Bank Eurosystem, 2015.
- Lea, John: **Crime & Modernity, Continuities in Left Realist Criminology**, London, SAGE Publications, 2002.
- : "Crime as Governance: Towards a 21st Century Criminology", 2004.
- : "Left Realism: A Radical Criminology for the Current Crisis", **International Journal for Crime, Justice and Social Democracy**, C. 5, No: 3, 2016, s. 53-65.
- : "Neoliberalism as Social and Political Regression", **Back to the Future: Neoliberalism as Social and Political Regression - Journal on European History of Law**, C. 6, No: 1, (10.04.2024).
- Lofgren, Lois A.: "Whistleblower Protection: Should Legislatures and the Courts Provide a Shelter to Public and Private Sector Employees Who Disclose the Wrongdoing of Employers Comment", **South Dakota Law Review**, C. 38, No: 2, 1993, s. 316-340.
- Mahat, Raxak: "A Carrot for the Lawyer: Providing Economic Incentives for In-House Lawyers in a Sarbanes-Oxley Regime", **Georgetown Journal of Legal Ethics**, C. 21, No: 3, 2008, s. 913-934.
- Mahmutoğlu, Fatih S.: **Ekonomik Suçlar Bağlamında Kredi Hukukundan Kaynaklanan Suç ve İdari Suçlar**, Seçkin Yayıncılık, 2003.
- Mahmutoğlu, Fatih S., Serra Karadeniz: **Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler Şerhi**, İstanbul, Beta Yayınevi, 2017.
- Makas, Recep: "Türk Borçlar Kanunu ve İş Kanununa Göre İşçinin Özen Borcu ve Borca Aykırılığın Hukuki Sonuçları", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 16, No: 4, 2012, s. 149-180.
- Malin, Martin: "Protecting the Whistleblower from Retaliatory Discharge", **University of Michigan Journal of Law Reform**, C. 16, No: 2, 1983, s. 277-318.

- Manta, Irina D.: "The Puzzle of Criminal Sanctions for Intellectual Property Infringement", SSRN Scholarly Paper, Rochester, NY, 01.05.2011, (Çevrimiçi) <https://papers.ssrn.com/abstract=1675206>, 18.04.2024.
- Martin, Víctor Gómez: "The Criminal Liability of the Compliance Officer: An Approach Through Several Hard Cases", **Journal of Penal Law and Criminology**, C. 8, No: 1, 2020, s. 59-71.
- Martinson, Robert: "What Works? - Questions and Answers about Prison Reform", **National Affairs, The Public Interest**, 1974, 22-54.
- Mcneill, William H.: **Dünya Tarihi**, çev. Alâeddin Şenel, Ankara, İmge Kitabevi, 2019.
- Meek, Jessica: "UK Fraud Whistleblowers Need Bounties, Lawyers Say - Risk.Net", **Risk.Net**, 16.11.2011, (Çevrimiçi) <https://www.risk.net/risk-management/operational-risk/2125352/uk-fraud-whistleblowers-need-bounties-lawyers-say>, 10.04.2024.
- Memiş, Tekin, Gökçen Turan: **Sermaye Piyasası Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Mercan, Nuray, Ayşenur Altınay, Yaşar Aksanyar: "Whistleblowing (Bilgi İfşası, İhbar) ve Yolsuzlukla Mücadelede İç Denetimin Değişen ve Gelişen Rolü", **Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi**, C. 4, No: 2, 2012, s. 167-176.
- Miceli, Marcia Parmerlee, Janet P. Near: "The Relationships among Beliefs, Organizational Position, and Whistle-Blowing Status: A Discriminant Analysis", **The Academy of Management Journal**, C. 27, No: 4, 1984, s. 687-705.
- Mire, Suzanne L., Christine Parker: "Lawyers as Whistleblowers: The Need for a Gatekeeper of Justice Whistleblowing Obligation/Exception", ed. Ron Levy, **New Directions for Law in Australia, Essays in Contemporary Law Reform (ANU Press)**, 2017, 103-116.
- NASDAQ: "Sustainability Report", 2021, (Çevrimiçi) <https://www.nasdaq.com/nasdaq-esg-sustainability-report-2021>.
- Nayır, Dilek Zamantılı, Michael T. Rehg, Yurdanur Asa: "Influence of Ethical Position on Whistleblowing Behaviour: Do Preferred Channels in Private and Public Sectors Differ?", **Journal of Business Ethics**, C. 149, No: 1, 2018, s. 147-167.
- Odabaş Buba, Hatice: "AB ve Türk Rekabet Hukukunda Rekabet İhlallerine İlişkin Taahhüt Yöntemi", Ankara, Rekabet Kurumu, (17. Dönem) Uzmanlık Tezi, 2017.
- Odman Boztosun, Ayşe: "Tek Yanlı Davranışlara Nasıl Yaklaşalım?", **Rekabet Dergisi**, C. 11, No: 3, 2010, s. 131-176.

- OECD: "Changing Business Models of Stock Exchanges and Stock Market Fragmentation", OECD Business and Finance Outlook, Chapter 4, Paris, OECD Publishing, 2016, (Çevrimiçi) <http://dx.doi.org/10.1787/9789264257573-9-en>.
- Öğuzman, Kemal, Turgut Öz: **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, C. 1, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2018.
- Okur, Zeki: "İş Hukukunda İşçinin Düşünceyi Açıklama Özgürlüğü", **Kamu İş Dergisi**, C. 8, No: 4, 2006, s. 1-47.
- Ozansü, Mehmet Cemil: **Erken Modernlikte Ceza Sorumluluğunun Kamusallaşması ile Rasyonelleşmesi**, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2014.
- Öz, Asuman: "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Masumiyet Karinesi", Kayseri, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2022.
- Öz, Ozan: **Rekabet Hukuku Kapsamında Üç Kat Tazminat Sorumluluğu**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Özbek, Mehmet: "Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin 'Ceza Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk' Konulu Tavsiye Kararı", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 7, No: 1, 2005, s. 127-166.
- Özbek, Veli Ö.: "Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil Yasakları", C. 3, **Alman – Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku**, İstanbul, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2010.
- : **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Özbek, Veli Ö., Koray Doğan, Pınar Bacaksız: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- : **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Özbudun, Ergun: **Türk Anayasa Hukuku**, Ankara, 2022.
- Özdemir, Ali Murat vd.: **Emperyalizmin Hayaletleri - Küresel Düzenlemenin Bugünü**, İmge Kitabevi Yayınları, 2013.
- : **Genel Kamu Hukuku Kuramsal Yaklaşım**, Ankara, İmge Kitabevi, 2019.
- : "Kolektif Emperyalizm", **Kolektif Emperyalizm: Mağribden Maşrıka Dönüşümün Ekonomi Politikası**, ed. Ali Murat Özdemir, Ankara, İmge Kitabevi, 2014.
- : **Sözün Mülkiyeti, Hukukun Ekonomi Politikası**, Ankara, Dipnot Yayınları, 2008.
- : **Ulusların Sefaleti**, İmge Kitabevi, 2010.

- Özdemir, Ali Murat, Ebubekir Aykut: “Marksizm ve Hak Kavramı: Kuramsal Bir Yaklaşım Denemesi”, C. 28, **İnsan Hakları Yıllığı**, 2010, s. 23-44.
- Özgen, Eralp: **Ceza Muhakemesinin Yenilenmesi**, C. No: 232, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1968.
- Özgenç, İzzet: **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- : **Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler)**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2005.
- : “Yeni Türk Ceza Kanunu’ndaki Ekonomi, Sanayi ve Ticarete İlişkin Suçlar”, Ankara, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Ekonomik Suç ve Ceza Sempozyumu, 2005.
- Özkan, Halid H.: **Ceza Hukukunda Azmettirme**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2014.
- Özsunay, Ergun: **Kartel Hukuku**, İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1985.
- Öztunalı, Aydın: **Rekabet Hukukunda Hakim Durumun Kötüye Kullanılması**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Öztürk, Bahri vd.: **Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Parker, Christine, Suzanne M. Le Mire, Anita Mackay: “Lawyers, Confidentiality and Whistleblowing: Lessons from the McCabe Tobacco Litigation”, **Melbourne University Law Review**, C. 40, No: 3, 2017, s. 999-1056.
- Perkins, John: **Bir Ekonomik Tetikçinin İtirafı**, çev. Murat Kayı, İstanbul, April Yayıncılık, 2004.
- Petit, Nicolas: “The Proposed Digital Markets Act (DMA): A Legal and Policy Review”, **Journal of European Competition Law & Practice**, C. 12, No: 7, 2021, s. 529-541.
- Posner, Richard A.: “The Chicago School of Antitrust Analysis”, **University of Pennsylvania Law Review**, C. 127, 1979, s. 925-948.
- Quinney, Richard: **Class, State & Crime**, New York, Longman, 1980.
- Raiford, Tiffany: “The 15 Biggest SEC Fines in History”, **Worthy**, 29.07.2014, (Çevrimiçi) <https://worthy.com/news/15-biggest-sec-fines-history/>, 10.04.2024.
- Ramonet, Ignacio: “Disarming the Markets”, **Le Monde Diplomatique**, 01.12.1997, (Çevrimiçi) <https://mondediplo.com/1997/12/leader>, 10.04.2024.
- Rekabet Kurumu: “Rekabet Kurumu Stratejik Plan : 2014-2018”, Ankara, Rekabet Kurumu, 2014.

- : **Rekabet Terimleri Sözlüğü**, Gözden Geçirilmiş 6. Baskı., Ankara, Rekabet Kurumu, 2019.
- : “Yedinci Yıllık Rapor (2005 Yılına İlişkin)”, Yıllık Rapor, Ankara, Rekabet Kurumu, 2005.
- Robinson, William I.: “Küresel Kapitalizm ve Ulusötesi Kapitalist Hegemonya: Kuramsal Notlar ve Görgül Deliller”, çev. Erdem Türközü, **Praksis, Dört Aylık Sosyal Bilimler Dergisi**, No: 8, 2011, s. 125-168.
- Romano, Roberta: “Theory of the Firm and Corporate Sentencing: Comment on Baysinger and Macey”, **Boston University Law Review**, C. 71, No: 2, 1991, s. 377-382.
- Roorda, Eric Paul: “McCarthyite in Camelot: The ‘Loss’ of Cuba, Homophobia, and the Otto Otepka Scandal in the Kennedy State Department, Diplomatic History”, **Oxford Universtiy Press**, C. 31, No: 4, 2007, s. 723-754.
- Roxin, Claus: **Strafrecht Allgemeiner Teil Band I: Grundlagen, Der Aufbau der Verbrechenslehre**, 2006.
- Ruback, R. Barry, Mark H. Bergstrom: “Economic Sanctions in Criminal Justice: Purposes, Effects, and Implications”, **Criminal Justice and Behavior**, C. 33, No: 2, 2006, s. 242-273.
- Ruder, Eric: “Capital Crimes from Panama to Delaware”, **SocialistWorker.Org**, 11.04.2016, (Çevrimiçi) <http://socialistworker.org/2016/04/11/capital-crimes-from-panama-to-delaware>, 10.04.2024.
- Sağlam, Fazıl: **Temel Hakların Sınırlanması ve Özü**, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Yayını, 1982.
- Sawyer, Kim R., Jackie Johnson, Mark Holub: “The Necessary Illegitimacy of the Whistleblower”, **Business & Professional Ethics Journal**, C. 29, No: 1/4, 2010, s. 85-107.
- Schwenk, Edmund H.: “The Administrative Crime, Its Creation and Punishment by Administrative Agencies”, **Michigan Law Review**, C. 42, No: 1, 1943, s. 51-86.
- Sevdiren, Öznur: “Türk ve Alman Ceza Muhakemesi Hukuku’nda Çocuk Suçluluğu Bakımından Diversiyon Düşüncesinin Gelişimi”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, C. 0, No: 5, 2011, s. 257-284.
- Shichor, David, Richard A. Ball, Larry K. Gaines: **Readings in White-Collar Crime**, USA: Waveland Press Inc., 2002.
- Shilling, Dana: **The Complete Guide To Human Resources and The Law**, USA, Prentice Hall Publ., 1998.
- Sieber, Ulrich: “Alman İdari Yaptırım Hukuku”, **Bilişim Teknolojisi ile Globalleşen Dünyadaki Tehlikelerin Önlenmesi ve Ceza Hukuku (Yazarın Se-**

- çilmiş Makaleleri**), ed. Feridun Yenisey, Salih Oktar, Zehra Başer Doğan, çev. Erdem İzzet Külçür, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- : “Şirketler Ceza Hukukunda Compliance Programı – Ekonomi Alanındaki Suçluluğun Kontrolünde Yeni Bir Yapı”, **Bilişim Teknolojisi ile Globalleşen Dünyadaki Tehlikelerin Önlenmesi ve Ceza Hukuku (Yazarın Seçilmiş Makaleleri)**, ed. Feridun Yenisey, Salih Oktar, Zehra Başer Doğan, çev. Ayşe Nuhoglu, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Sklair, Leslie: **The Transnational Capitalist Class**, Wiley Blackwell, 2000.
- Slapper, Gary, Steve Tombs: **Corporate Crime**, C. Longman Criminology Series, Kanada, Pearson Education, 1999.
- Slaughter, Cliff: “Marxism & the Class Struggle”, 1975, (Çevrimiçi) <https://www.marxists.org/reference/subject/philosophy/works/en/slaughter.htm>, 10.04.2024.
- Smith, Rondall: “Wall Street Mystery Features a Big Board Rival”, **The Wall Street Journal**, 16.12.1992, (Çevrimiçi) <https://www.wsj.com/articles/SB122909929808301893>, 10.04.2024.
- Soyaslan, Doğan: “Hukuka Aykırı Deliller”, **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. VII, No: 3-4, 2003, s. 9-26.
- Soysal, Tamer: **Türk Ceza Hukukunda Uzlaşma, Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaşma**, İstanbul, Arıkan Yayınları, 2005.
- Stagnation, John Bellamy Foster: “Economic Theory Political Economy: Monthly Review | The Financialization of Capitalism”, **Monthly Review**, 01.04.2007, (Çevrimiçi) <https://monthlyreview.org/2007/04/01/the-financialization-of-capitalism/>, 09.04.2024.
- Stiglitz, Joseph E.: “Capital Market Liberalization, Economic Growth, and Instability”, **World Development**, C. 28, No: 6, 2000, s. 1075-1086.
- Strader, Kelly J., Todd Haugh: **Understanding White Collar Crime**, C. Fifth Edition, Durham, North Carolina, 2022.
- Strader, Kent D.: “Counterclaims Against Whistleblowers: Should Counterclaims Against Qui Tam Plaintiffs Be Allowed in False Claims Act Cases”, **University of Cincinnati Law Review**, C. 62, No: 2, 1993, s. 713-764.
- Sutherland, Edwin H.: **White Collar Crime**, New York, 1961.
- : “White Collar Criminality”, **American Sociological Review**, C. 5, No: 1, 1940, s. 1-12.
- Süzek, Sarper: **İş Hukuku**, İstanbul, Beta Yayınevi, 2013.
- Şahin, Cumhur: “Anayasa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Ceza Muhakemesinde Silahların Eşitliği ve Çelişmeli Yargılama İlkeleri”, **D.E.Ü. Hukuk Fa-**

- kültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, Özel Sayı, C. 21, 2019, s. 3051-3065.**
- : **Sanığın Kolluk Tarafından Sorgulanması**, Ankara, Yetkin Yayınları, 1994.
- Şahin, Cumhur, Neslihan Göktürk: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- : **Ceza Muhakemesi Hukuku I**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Şahin, Murat: **Rekabet Hukukunda Tazminat Talepleri (ABD, AB ve Türk Rekabet Hukuklarında)**, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2018.
- Şahinkaya, Yalçın: **Suçsuzluk Karinesi**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008.
- Şen, Ersan: **Türk Ceza Yargılaması Hukuku'nda Hukuka Aykırı Deliller Sorunu**, İstanbul, Beta Yayınevi, 1998.
- Şenol, Cem: **Teori ve Uygulamada Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delillerin Kullanılması ve Değerlendirilmesi Yasağı**, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2015.
- Şensoy, Naci: "Amme Para Cezaları", **Journal of Istanbul University Law Faculty**, C. 8, No: 3-4, 1942, s. 473-498.
- Tan, Turgut: "Ekonomi, Regülasyon ve Bağımsız İdari Otoriteler", Ankara, Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları, Danıştay 137. Yıl Sempozyumu, 2005.
- : **Ekonomik Kamu Hukuku**, Ankara, 2010.
- : **Ekonomik Kamu Hukuku Dersleri**, Ankara, Turhan Kitabevi, 2015.
- Tanimoto, Kanji: "Corporate Social Responsibility and Management Process in Japanese Corporations", **World Review of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development**, C. 9, No: 1, 2013, s. 10-25.
- Tanör, Reha: **Türk Sermaye Piyasası Cilt I (Taraflar)**, İstanbul, Beta Yayınevi, 1999.
- Tappan, Paul W.: "Who is the Criminal?", **American Sociological Review**, C. 12, No: 1, 1947, s. 96-102.
- Tekeli, Melisa: "LuxLeaks Sonrası AB Vergi Düzeni", **ATAUM Bülten**, (03.2016).
- Tekin, Uğur: "Almanya Gençlik Ceza Adaleti Sisteminde Gençlik Yardım Hizmetleri", ed. Emine Akyüz, Sevda Uluğtekin, Ankara, II.Ulusal Çocuk Ve Suç Sempozyumu-Yargı Öncesi Ve Yargılama Süreci, 2002.
- TEPAV: **Yolsuzlukla Mücadele, TBMM Raporu "Bir Olgu Olarak Yolsuzluk: Nedenler, Etkiler ve Çözüm Önerileri"**, Ankara, 2006.

- Tesal, Reşat D.: **İktisadi, Ticari ve Mali Suçlar**, İstanbul, Dilek Matbaası, 1977.
- Thaman, Stephen C.: “A Typology of Consensual Criminal Procedures: An Historical and Comparative Perspective on the Theory and Practice of Avoiding the Full Trial”, C. Chapter 11, **World Plea Bargaining: Consensual Procedures and the Avoidance of the Full Criminal Trial**, Rochester, NY, Carolina Academic Press., 2010, (Çevrimiçi) <https://papers.ssrn.com/abstract=2647632>, 10.04.2024.
- The World Bank: “Key Features of Common Law and Civil Law Systems”, **PUBLIC-PRIVATE-PARTNERSHIP LEGAL RESOURCE CENTER**, 2022, (Çevrimiçi) <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/>, 10.04.2024.
- Tiedemann, Klaus: **Ekonomi Ceza Hukuku**, çev. Ayşe Nuhoglu, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Tiryaki, Göksel: “Ekonomik Suçlar, Bankacılık Suçları ve Bu Tür Suçlarla Mücadele Stratejisi”, **Active Bankacılık ve Finans Dergisi**, C. 6, No: 34, 2004, s. 56-74.
- Tiryaki, Tercan, Türker Gürsoy: “Ekonomik Suç Kavramı ve Sigortacılık Suçlarının Bu Açından Değerlendirilmesi”, **Sayıştay Dergisi**, No: 55, 2004, s. 53-69.
- Tomur, Kerem: “Kobiler ve Rekabet Politikası De Minimis Kuralının Rekabet Hukukundaki Yeri, İşlevi ve Uygulama Prensipleri”, Ankara, Rekabet Kurumu, (3. Dönem) Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezi, 2004.
- Topçuoğlu, Metin: **Rekabeti Kısıtlayan Teşebbüsler Arası İşbirliği Davranışları ve Hukuki Sonuçları**, C. Rekabet Kurumu Lisansüstü Tez Serisi No. 7, Ankara, Rekabet Kurumu Yayınları, 2001.
- Tretina, Kat, Benjamin Curry: “What Is A Bull Market? – Forbes Advisor”, **Forbes Advisor**, 09.07.2023, (Çevrimiçi) <https://www.forbes.com/advisor/investing/bull-market/>, 10.04.2024.
- Tuncay, Can: “İşçinin Sadakat (Bağlılık) Yükümlülüğü”, C. II, **Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı**, İstanbul, Beta Yayınevi, 2001, s. 1043-1086.
- Turan, Bülent, Gürkan Haşit: “Kişilik Özellikleri ve Whistleblowing Niyeti: HEXACO Modeli ile Kavramsal Bir Bakış”, **Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 6, No: 1, 2021, s. 141-163.
- Turner, Jenia I.: “Judicial Participation in Plea Negotiations: A Comparative View”, **The American Journal of Comparative Law**, C. 54, No: 1, 2006, s. 199-267.

- Türken, Serhat: “İsveç İşletme Tarihinde Tartışmalı Bir Portre: Bir Bilimsel Biyografi Denemesi, Ivar Kreuger”, **Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi**, C. 11, No: 2, 2022, s. 1-14.
- Uğur, Hüsamettin: “Ceza Muhakemesinde Kovuşturma Mecburiyeti İlkesinden Maslahata Uygunluk İlkesine”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, No: 73, 2007, s. 256-288.
- Uğurlu, Göksu: “Uluslararası Düzenleme ve Devletin Dönüşümü: Dünya Bankası'nın ‘İş Ortamı’ Raporları Üzerine”, **Alternatif Politika**, No: Özel Sayı: Finansal Krizin Ardından Devlet, Sermaye ve Sınıflar, 2019, s. 63-90.
- Ulaş Kısa, Seda: **Rekabet Hukukunda Hakim Durumun Rekabet Karşısı Eylem ve İşlemlerin Kötüye Kullanılması**, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2004.
- Ulgar, Orbay Bahri: “Avrupa Savcılığı Kurumu ve Bu Kurumun Bakmaya Yetkili Olduğu Suçlar”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 12, No: 1, 2022, s. 171-200.
- Ulusoy, Ali D.: “Regülasyon Kurumları Hakkında Genel Bir Değerlendirme”, Ankara, Danıştay Yayın Bürosu Yayınları, 2000 Yılı İdari Yargı Sempozyumu, 2000.
- Umbreit, Mark: “Crime Victims Seeking Fairness, Not Revenge: Toward Restorative Justice”, **Federal Probation**, C. 53, No: 3, 1989, s. 52-57.
- Uyar, Süleyman, Esin Yelgen: “Bilgi İfşası (Whistleblowing) ve Denetim”, **Journal of Management and Economics Research**, C. 13, No: 1, 2015, s. 85-106.
- Uygun, Oktay: **1982 Anayasasında Temel Hak ve Özgürlüklerin Genel Rejimi**, İstanbul, Kazancı Yayınları, 1992.
- Uzunallı, Sevilay: “Avrupa Birliği Rekabet Hukuku Işığında Yıkıcı Fiyat Uygulamaları ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması”, **Rekabet Dergisi**, No: 44, 2010, s. 59-109.
- Ünal, Çiğdem: “Rekabet Hukukunda Tek Taraflı Sömürücü Davranışlar”, **Rekabet Dergisi**, No: 44, 2010, s. 111-164.
- Varlı, Elif Banu: **Türk Rekabet Hukukunda Uzlaşma Prosedürü**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2020.
- Vormbaum, Thomas, Michael Bohlander: **A Modern History of German Criminal Law**, çev. Margaret Hiley, Springer, 2014.
- Vriend, Koen J.C.: **Avoiding a Full Criminal Trial, Fair Trial Rights, Diversions, and Shortcuts in Dutch and International Criminal Proceedings**, C. PhD Thesis, Universiteit van Amsterdam, 2016.

- Weigend, Thomas: "Truth in Criminal Law and Procedure: The Erosion of a Fundamental Value", **Juridica International**, C. 28, 2019, s. 28-36.
- Wenzel, Claudius: "Bank Performance in the US and Europe - An Ocean Apart", Current Issues Global Finance Markets, Deutsche Bank, 26.09.2013.
- Westin, Alan F.: **Whistleblowing! Loyalty and Dissent in the Corporation**, New York, McGraw Hill, 1981.
- Williamson, Oliver E.: "Antitrust and Economics: Some Perspectives", **Antitrust Law and Economics**, Philadelphia, Dame Publications, Inc., 1980.
- Winslow, George: "Capital Crimes - The Political Economy of Crime in America", **Monthly Review - An Independent Socialist Magazine**, 01.11.2000, (Çevrimiçi) <https://monthlyreview.org/2000/11/01/capital-crimes/>, 10.04.2024.
- Witte, Ann D., Robert Witt: "Crime Causation, Economic Theories", **Encyclopedia of Crime and Justice**, 2000, (Çevrimiçi) <https://www.surrey.ac.uk/sites/default/files/ECON%2003-00.pdf>.
- Wright, Erik Olin: "Class Boundaries in Advanced Capitalist Societies", **New Left Review**, No: 1/98, 1976, s. 3-41.
- WSBI – ESBG: "Financial Systems In Europe and in the US: Structural Differences Where Banks Remain the Main Source of Finance for Companies", Research Paper, WSBI – ESBG, 2015.
- Yavuz, Hakan A.: "Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Kovuşturmaya Alternatif Yöntemler", **Adalet Dergisi**, C. 2, No: 67, 2021, s. 77-104.
- Yenisey, Feridun: "Mukayeseli Hukuk Açısından Ceza Sorumluluğu Yaşı ve Ceza Sorumluluğu Olmayan Çocuklar ve Gençler İçin Ceza Hukukunda Uygulanan Alternatif Yaptırımlar", (Rapor Özeti), Ankara, 2007, (Çevrimiçi) <https://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/>.
- Yenisey, Feridun, Ayşe Nuhoglu: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- : **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Yeşilada, Koray: **Rekabet Hukukunda Birleşme ve Devralmaların Denetlenmesi ve Sonuçları**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Yeung, Karen: "Better Regulation, Administrative Sanctions and Constitutional Values", **Legal Studies**, C. 33, No: 2, 2013, s. 312-339.
- Yıldırım, Meral: "Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Rekabet Hukuku Alanında İç İç Geçen Yetkilerine İlişkin Bir İnceleme", **İdare Hukuku Perspektifinden Rekabet Korunması**, ed. Melikşah Yasin, Memduh Cemil Şirin, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2023.

Yıldız, Ali Kemal: “Türk Ceza Hukukunda Müsadere Yaptırımı”, **Lexpera Blog**, 11.11.2020, (Çevrimiçi) <https://blog.lexpera.com.tr:443/turk-ceza-hukukunda-musadere-yaptirimi/>, 10.04.2024.

Yiğit, İlhan: **Rekabet İhlallerinden Doğan Tazminat Sorumluluğu**, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2013.

Young, Jock: **The Vertigo of Late Modernity**, London, SAGE Publications Ltd, 2007.

Yücel, Mustafa: “Ekonomik Suçlar”, **Yasa Hukuk Dergisi**, C. I, No: 11, 1978.

<https://www.ab.gov.tr>

<https://www.academia.edu/>

<https://www.americanbar.org>

https://anti-fraud.ec.europa.eu/about-us/what-we-do_en

<https://blog.lexpera.com.tr>

<https://www.bundeskartellamt.de>

<https://www.cer.org.uk>

<https://www.cftc.gov>

<https://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/>

<https://www.congress.gov>

<https://digitalcommons.law.byu.edu>

<https://digitalcommons.osgoode.yorku.ca>

<https://www.ecfr.gov>

<https://eur-lex.europa.eu>

<https://www.forbes.com>

<https://www.govinfo.gov>

<https://hudoc.echr.coe.int>

<https://www.hukukihaber.net>

<https://www.irs.gov>

<https://www.justice.gov>

<https://kb.osu.edu>

<https://www.kgk.gov.tr>

<https://www.kriminoloji.com>
<https://www.law.cornell.edu>
www.lexpera.com.tr
<https://www.loc.gov>
<https://www.marxists.org>
<https://www.mfa.gov.tr>
<https://mondediplo.com>
<https://monthlyreview.org>
<https://www.nasdaq.com>
<https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>
<https://oeil.secure.europarl.europa.eu>
<https://ppp.worldbank.org>
<https://www.praksis.org>
[www.rekabet.gov.tr.](http://www.rekabet.gov.tr)
<https://www.risk.net>
<https://www.sabah.com.tr/>
<https://www.sec.gov>
<https://socialistworker.org>
<https://spk.gov.tr>
<https://supreme.justia.com>
<https://www.surrey.ac.uk>
<https://www.tbmm.gov.tr>
<https://www.tobb.org.tr>
<https://tr.usembassy.gov>
<https://uscode.house.gov/>
<https://worthly.com>
<https://www.wsj.com>

DR. MUSTAFA UYAR

SERMAYE PİYASASI HUKUKUNDA
GAYRİMENKUL YATIRIM
ORTAKLIKLARI
(REAL ESTATE INVESTMENT TRUSTS)

HUKUKİ YAPISI
KURUMSAL YÖNETİMİ (CORPATE GOVERNANCE)
VERGİ YÜKÜMLÜLÜKLERİ
BLOKZİNCİR TEKNOLOJİSİ
SPK DENETİMİ

ADALET YAYINEVİ
ANKARA - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Sermaye Piyasası Hukukunda Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları (Real Estate Investment Trusts)

Dr. Mustafa Uyar

Hukuk Yayınları Dizisi – 3896

Birinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 953 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA *

- ACAR, FARUK;** *Sermaye Piyasası Hukukunda Aracılık Faaliyeti ve Aracılık Yüklenim Sözleşmesi*, Prof. Dr. Vecdi Aral'a Armağan, Kocaeli 2001, 317- 336.
- ADAMS, GUNNAR;** *Real Estate Investment Trusts und ihre Auswirkungen auf den Kapitalmarkt*; Walter de Gruyter GmbH, 2015.
- ADIGÜZEL, BURAK;** "Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkının Sınırlanması veya Kaldırılması", GÜHFD, C. XVIII, 2014/1, 1-48 (Rüçhan Hakkı).
- ADIGÜZEL, BURAK;** *Sermaye Piyasası Hukuku*, 4. Bası Ankara 2022 (Sermaye Piyasası).
- AŞAR, ASLI;** "Sermaye Piyasasında Etik", Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi Cilt VI, S.1, 2004, 1-22.
- AĞIRMAN, DOĞAN;** *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk (Medeni Hukuk) Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2002.
- AKBAŞ, KASIM;** "Piyasa Ahlakı ve Kanun(adam)larının Ruhu Üzerine", Eskişehir Barosu Dergisi, Sayı 7, Haziran 2005, 1-8.
- AKBULAK, SEVİNÇ / AKBULAK, YAVUZ;** *Türkiye'de Sermaye Piyasası Araçları ve Halka Açık Anonim Şirketler*, İstanbul 2004.
- AKÇAY, BELGİN;** *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları*, Ankara 1999.
- AKÇAY, MERT;** *Gayrimenkul Yatırım Fonları ile Ortaklıklarına Tanınan Vergi Avantajları ve Sonuçları*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2021.
- AKDAĞ GÜNEY, NECLA;** *Anonim Şirketlerde Kuruluş*, İstanbul 2014 (Kuruluş).

* Atıflarda ve yararlanılan kaynaklar dizininde yazarların soyadları esas alınmıştır. Aynı yazara ait birden fazla eserin bulunması hâlinde eserler arasındaki ayırım parantez içinde gösterilmiş ve atıflar bu ayrıma göre yapılmıştır.

- AKDAĞ GÜNEY, NECLA;** *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, 2. Baskı, İstanbul 2016 (*Yönetim Kurulu*).
- AKGÜL, AYDIN;** *Sermaye Piyasası Kurulu Kararlarının Hukukî Niteliği ve Yargısal Denetimi*, İstanbul, 2008.
- AKGÜL, BARIŞ;** *Türk Hukukunda Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk (Ticaret Hukuku) Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2001.
- AKILLIOĞLU, TEKİN;** “Ticaret Bakanlığının Anonim Ortaklık Ana Sözleşme Değişikliğine İzninin Çıkardığı Yönetim Hukuku Sorunları”, *Batider*, C. 10, S. Aralık 1979, 459-478.
- AKIN, İRFAN;** “Dijital Gelişmelerin Şirketler Hukuku Üzerindeki Etkisi”, *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 1, Haziran 2022, 3-26.
- AKINCI; İREM;** *Kripto Varlıkların Mukayeseli Hukuk Açısından İncelenmesi ve İncelemelerin Türk Hukukuna Uygulanabilirliği*, İstanbul 2024.
- AKPINAR, ERSİN;** “OSB’lerde Spekülatif Amaçlı İşlem Kavramı ve Arsa Fiyatlarının Belirlenme Usulü”, *Sanayi Gazetesi*, 11.12.2014, <https://arsiv.sanayigazetesi.com.tr/osblerde-spekulatif-amacli-islem-kavrami-ve-arsa-fiyatlarinin-belirlenme-usulu-makale,558.html> (24.05.2024).
- AKSOY, MURAT UĞUR;** “Yatırım Ortaklıklarının Almanya’daki Gelişimi ve Kuruluşu”, *İktisat ve Maliye Dergisi*, C. XXI, S.1, 66-67 (*Yatırım Ortaklıklarının Almanya’daki Gelişimi*).
- AKSOY, MURAT UĞUR;** “Yatırım Ortaklıklarının Temel Kavramları Üzerine”, *İktisat ve Maliye Dergisi*, C.XX, S. 11, 412-418 (*Yatırım Ortaklıkları*).
- AKSOY, ZEKİ;** “Türk Sermaye Piyasası Hukukunda İçeriden Öğrenenlerin Ticareti Suçu”, Ankara 2018.
- AKSU, HANİFE ERGÜN ;** *Sermaye Piyasası Hukukunda Kamusal Denetim ve Yatırım Sistemleri: Avrupa Birliği ve Türkiye karşılaştırması*, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- AKSU RAZİYE;** *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*, İstanbul 2022.
- AKTAN, COŞKUN CAN;** “Yolsuzluğun Politik İktisadı”, *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 1, Ocak 2014, 60-72.

- AKTAŞ, MURAT;** *Sermaye Piyasası Hukuku Bakımından Mortgage*, Ankara 2024.
- ALAN LOK CHOON TONG;** *Ethical Business Modeling: Developing a Business Model for the REIT Industry Towards an Ethical Structure*, DProf Thesis, Middlesex University, London 2021.
- ALAN, BAYRAM VOLKAN;** *Sermaye Piyasası Kurulu'nun İdari Yaptırım Yetkisinin İdarenin Takdir Yetkisi Kapsamında Değerlendirilmesi ve Yargısal Denetimi*, İstanbul 2019.
- ALIŞKAN, MURAT;** "İşletme Konusu ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Ehliyeti ve Temsili", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Yıl 2012, Cilt 18, Sayı 2, 207 – 219.
- ALIŞKAN, MURAT;** *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nun Anonim Şirketleri Denetlemesi ve İlgili Fesih Davaları*, İstanbul 2007.
- ALIŞKAN, MURAT/TOK, AHMET;** "Sermaye Piyasası Kurulu'nun Halka Açık Şirket Esas Sözleşme Değişikliklerine Uygun Görüş Verme Yetkisi", *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.6, Aralık 2017, 45-65.
- ALP, ALİ / M. YILMAZ, UFUK;** *Gayrimenkul Finansmanı ve Değerlemesi*, 2. Baskı, İstanbul 2004.
- ALPTÜRK, ERCAN;** *Soru ve Cevaplarıyla Mortgage Sistemi (Tutsat)*, Ankara 2007.
- ALTAŞ, SONER;** *Şirket Denetimi (Bağımsız Denetçi – Denetçi – Özel Denetçi)* 7. Baskı, Ankara 2017.
- ALTAY SITKI ANLAM;** "Değişken Sermayeli Yatırım Ortaklıkları", 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu Işığında Sermaye Piyasası Hukuku Sempozyumu, (ed.) Korkut Özkorkut, Ankara 2017.
- ALTAY, MURAT;** "Gayrimenkul Sertifikaları ve Vergilendirilmesi", *Vergi Raporu*, Sayı 225, Haziran 2018, 133-140.
- ANDERSON, SETH C./ BORN, JEFFERY A.;** *Closed-End Investment Companies Issues and Answers*, Boston: Kluwer Academic Publishers, 1992.
- ANNA MAZURCZAK;** "Development of Real Estate Investment Trust (REIT) regimes in Europe", *Journal of International Studies*, Vol. 4, No 1, 2011, 115-123.
- ANSAY TUĞRUL;** *Anonim Şirketler Hukuku*, 6. Bası, Ankara 1982.
- ANTALYA, GÖKHAN O. /TOPUZ, MURAT;** *Eşya Hukuku*, Cilt IV/1, 4. Baskı, 2021 (C.IV/1).

- ANTALYA, GÖKHAN O. /TOPUZ, MURAT;** *Medeni Hukuk, Cilt I*, 4. Baskı, 2021 (C.I).
- ANTALYA, GÖKHAN O.;** *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.VI.1*, 2. Baskı, Ankara 2019 (C.VI.1.).
- ANTALYA, GÖKHAN O.;** *Elektronik Tapu Sicili*, Ankara 2019 (*Tapu Sicili*).
- ANTALYA, GÖKHAN O.;** *Hukuk Teorisi*, 2. Baskı, Ankara 2020 (*Hukuk Teorisi*).
- ARAALAN, CEMAL;** *Teknik ve Hukukî Boyutlarıyla Elektronik Ödeme Sistemlerinde Siber Güvenlik*, Ankara 2021.
- ARAL, VECDİ;** *Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine*, 5. Baskı, İstanbul 1991.
- ARDIYOK, ŞAHİN;** *Regülasyon Hukuku*, İstanbul 2019.
- ARICI, M. FATİH;** “Sermaye Piyasası Araçlarının Halka Arzı İzahname ve İhraç Belgesi”, *Türk Ticaret Kanunu Ekseninde Sermaye Piyasası Hukuku Toplantı Serisi (Tebliğler ve Tartışmalar)*, İstanbul 2019, 107 -121.
- ARKAN, SABİH;** *Ticari İşletme Hukuku*, 28. Bası, Ankara 2022.
- ARMOUR, JOHN / JOSEPH A MC CAHERY (Edited by);** *After Enron Improving Corporate Law and Modernising Securities Regulation in Europe and the US*, Hart Publishing, Illustrated Edition, 2006.
- ARSLAN, İBRAHİM;** *Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması*, Konya 1994.
- ARSLANLI, HALİL;** *Anonim Şirketler I*, İstanbul 1960.
- ATA, ÖZLEM;** *Sermaye Piyasası Hukukunda Alım Satım Aracılık Faaliyetlerinde Yatırımcının Korunması*, İstanbul 2020.
- ATAY, ETEM;** “Bağımsız İdari Otoriteler ve Türkiye Uygulaması”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Haziran-Aralık 2006 Cilt:X, Sayı:1- 2, 260-293.
- AYAN, ÖZGE;** *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının Kuruluşu*, Ankara 2021.
- AYDIN, DEĞİRMENCİOĞLU;** *Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkı*, İstanbul 2021.
- AYDIN, SAADET;** *Türkiye’de Konut Sorununun Ekonomik Boyutları*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2003.
- AYDIN,TUĞBA/TUNCER, SEFA/KARAKUZU, CİHAN;** “Blok Zincir Tabanlı Site Aidat Ödeme Sistemi”, *1.Bilsel Kongreleri 1,2023*, 83-95.

- AYDOĞAN, FATİH** (Editör); “*Ticaret Hukuku ve İlgili Alanlar Bibliyografyası*”, Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü, Ankara 2014.
- AYDOĞAN, GÖKHAN**; *Anonim Şirketlerde Kamuyu Aydınlatma Belgelerinden Doğan Sorumluluk*, Ankara 2021.
- AYHAN, RIZA / ÇAĞLAR, HAYRETTİN / ÖZDAMAR, MEHMET**; *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 4. Bası, Ankara 2022.
- AYOĞLU, TOLGA**; “*Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi*”, Türk Ticaret Kanunu’na İlişkin İkincil Mevzuatın Değerlendirilmesi”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sempozyum 15 Aralık 2013 İstanbul, 35 -50 (*Faaliyet Raporu*).
- AYOĞLU, TOLGA**; *Sermaye Piyasası Hukukunda Halka Arz Kavramı ve Halka Arz Aracılık Sözleşmeleri*, İstanbul 2008 (*Halka Arz*).
- AYTAÇ, ZÜHTÜ**; “*Borsa Şirketleri ve Riskin Erken Saptanması Komitesi*”, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı, Ankara 2015, 21-57 (*Borsa Şirketleri*).
- AYTAÇ, ZÜHTÜ**; “*Kayıtlı Sermayeli Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptal Sorunu*”, Prof. Dr. Ernst E. Hirsch’e Armağan, Ankara 1986, 257-290 (*İptal Sorunu*).
- AYTAÇ, ZÜHTÜ**; *Sermaye Piyasası Hukuku ve Hisse Senetleri*, Ankara 1988 (*Sermaye Piyasası*).
- AYTAÇ, ZÜHTÜ**; *Sermaye Piyasası Yardımcı Kuruluşu Olarak Menkul Kıymetler Yatırım Ortaklıkları, Türkiye’de Sermaye Piyasası*, İstanbul 1984 (*Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıkları*).
- BABER, HASNAN**; “*Blockchain-Based Crowdfunding*”, 117-130, [Rodrigo da Rosa Righi/Antonio Marcos Alberti/Madhusudan Singh (Editors), *Blockchain Technology for Industry 4.0*, Springer,2020].
- BAHTİYAR, MEHMET**; *Anonim Ortaklıkta Kayıtlı Sermaye Sistemi ve Sermaye Artırımı*, İstanbul 1996 (*Kayıtlı Sermaye*).
- BAHTİYAR, MEHMET**; “*4487 Sayılı Kanun ile Sermaye Piyasası Kanununda Yapılan Önemli Bir Değişiklik: Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarında Aynî Sermaye Olanakları*” Prof. Dr. Tahir Çağa’nın Anısına Armağan, İstanbul 2000, 87 vd. Aynî (*Sermaye*).
- BAHTİYAR, MEHMET**; “*Anonim Ortaklıkta İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Onay Yetkisi ve Kayıtlı Sermaye Sistemi*”, Prof. Dr. Oğuz İmregün’e Armağan, İstanbul 1998, 11-31 (*İmtiyaz*).

- BAHTİYAR, MEHMET;** “Anonim ve Limited Şirketlere Konulacak Aynî Sermaye Unsurları Üzerinde Sınırlı Aynî Hak Bulunmaması Şartına İlişkin Bazı Değerlendirmeler”, Yeditepe Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XVIII, Sayı: 2, Yıl 2021, 515-528 (*Aynî Sermaye Unsurları*).
- BAHTİYAR, MEHMET;** “Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları, Kuruluş ve Faaliyete Geçiş Esasları”, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 1999 (*GYO*).
- BAHTİYAR, MEHMET;** “Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının Önemi, Yararları ve Bağlı Oldukları Hükümler ” ABD., Y.56, S.1999/2-3, Yıl:1999 (*Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Önemi*).
- BAHTİYAR, MEHMET;** “Risk (Girişim) Sermayesi Yatırım Ortaklıklarının Önemi, Yararları ve Uygulanacak Hükümler”, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (1) 2005, 195-206 (*Risk Sermayesi*).
- BAHTİYAR, MEHMET;** “Sermaye Piyasası Tebliğlerine İlişkin Bazı Notlar”, ABD. 1996, S.1, 39-46 (*Tebliğ*).
- BAHTİYAR, MEHMET;** “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nda Kayıtlı Sermaye Sistemi”, Makaleler II, İstanbul 2008, 237-251 (*Tasarı*).
- BAHTİYAR, MEHMET;** *Anonim Ortaklık Ana Sözleşmesi*, İstanbul 2001 (*Ana Sözleşme*).
- BAHTİYAR, MEHMET;** *Kıymetli Evrak Hukuku*, 17 Bası İstanbul 2019 (*Kıymetli Evrak*).
- BAHTİYAR, MEHMET;** *Ortaklıklar Hukuku*, 13. Bası, İstanbul 2019 (*Ortaklıklar*).
- BAHTİYAR, MEHMET;** *Sermaye Piyasası Hukukuna Giriş*, İstanbul 2019 (*Sermaye*).
- BAHTİYAR, MEHMET;** *Ticari İşletme Hukuku*, 20. Bası, İstanbul 2019 (*Ticari İşletme*).
- BAHTİYAR, MEHMET/ BİÇER, LEVENT;** “Anonim Ortaklık Kuruluş İstemleri ve TTK. 273 Değişikliği” Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ayferi Göze’ye Armağan, 2004/1-2.
- BAHTİYAR, MEHMET/HAMAMCIOĞLU, ESRA;** “Sermaye Piyasası Kanunu ve Tasarı Taslağı Açısından Yatırım Ortaklıkları” "Prof. Dr. Ergon A. Çetingil ve Prof. Dr. Rayegan Kender'e 50. Birlikte Çalışma Yılı Armağanı, İstanbul 2007, 349-366.

- BAK, BAŞAK;** *Borsa Opsiyon Sözleşmeleri*, AÜSBFD, C.64, S.4, 2009, 39-75.
- BAL, HASAN;** *Gayrimenkul Yatırımları ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının Analizi*, Ankara 2012.
- BALCI, MURAT/ ÇAKIR, KERİM/ BAŞOĞLU, NEŞAT;** *Terörizmin Finansmanı Suçu Silahlı Terör Örgütüne Yardım Suçu ve Bu Suçların Ayrımı*, Ankara 2022.
- BALKAN, NURDAN;** “Anonim Şirketlerde Gizli Kurucuların Şirket Kuruluşundaki Hukuka Aykırılıklardan Sorumluluğu (TTK m. 337/2)”, *Regesta*, Cilt: 7, Sayı: 1, 2022, 155-186.
- BAŞ, SEDA;** “Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Paylar”, *Regesta*, Cilt: 7, Sayı: 1, 2022, 121-154.
- BAUM, ANDREW / HARTZELL, DAVID;** *Real Estate Investment Strategies, Structures, Decisions*, Wiley 2nd edition, 2021.
- BAYKAL, C. MURAT;** “Hukuk-Ekonomi İlişkisi ve Ekonomi Hukuku Üzerine”, *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl 66, Güz-2008, S. 4, 76-87.
- BAYRAKÇI, ÖMER FARUK;** “Anayasal Açıdan Vergi Teşvikleri” *Ankara Barosu Dergisi*, 2022/1, 214-267.
- BAYRAKTAROĞLU, ERSUN;** “Bir Enstrümana Veda Ederken”, <https://www.pwc.com.tr/tr/medya/kose-yazilari/ersun-bayraktaroglu/bir-en-st-ru-manaveda-ederken>. Ht ml (10.06.2024).
- BEKTAŞ, İBRAHİM;** *Yeni Pay Alma (Rüçhan) Hakkının Kısıtlanması ve Devri*, Ankara 2023.
- BELEN, HERDEM;** *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının Faaliyetlerinin Medeni Hukuk Açısından Değerlendirilmesi*, İstanbul 2002.
- BENDER, STEVEN W./ HAMMOND, CELESTE M. / ZINMAN, ROBERT M.;** *Modern Real Estate Finance and Land Transfer: A Transactional Approach*, Aspen Publishing; 6th Edition 2018.
- BERKMAN, ÜMİT;** “Değişen Etik Anlayışı ve Yolsuzlukla Mücadele”, https://www5.tbmm.gov.tr/etik_komisyonu/belgeler/makale_DegisenEtikAnlayisiYolsuzluklaMucadele-UmitBerkma.n.pdf (21.06.2024).
- BERKTAŞ, ESRA;** *Hukukî Bakımdan Anonim Ortaklıkta Çalışanların Yönetime Katılımı*, İstanbul 2023.

- BERNHARD FUNK AND RAMO ´N SOTELO** ; *German REITs: Limited Market Dynamics or Future Growth?*, 119-148 [Ramon Sotelo / Stanley McGreal (Editors) ; Real Estate Investment Trusts in Europe, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2013].
- BERZEK, AYŞE NUR**; “*Sermaye Piyasasında Aracılık Faaliyeti*”, Prof. Dr.Reha Poroy’a Armağan, İstanbul 1995, 51-65 (*Aracılık*).
- BERZEK, AYŞE NUR**; *Ticaret Hukukunun Genel İlkeleri*, 7.Bası, İstanbul 2004 (*Ticaret Hukuku*).
- BETH MATTSON-TEIG**; *Resurgent REITs, National Real Estate Investor*, Nov. 2000 Volume 42, Issue 13, [http://nreionline.com/mag/real_estate_resurgent_reits/index.html] (08.01.2009)].
- BHAGAT, SANJAI/BLACK, BERNARD**; “*The Non-Correlation Between Board Independence and Long Term Firm Performance*”, *Journal of Corporation Law*, p.231-274 (2001).
- BHOLE,L.M.**; *Financial Institutions and Markets*, McGraw-Hill, Fourth Edition, New Delhi 2004.
- BİLGEÇ, HAKAN**; *Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Anonim Şirketlerin Kuruluş İşlemlerinde Devletin İlgilenmesi İlkesi*, Ankara 2022.
- BİLGİLİ, FATİH / CENGİL, M. FATİH**; *Blockchain ve Kripto Para Hukuku*, 2. Bası Adana 2022.
- BİLGİN, BERK OLÇUM**; *Halka Açık Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin, Şirketin, Halka Arzı, Kotasyonu ve Sermaye Artırımı İşlemlerinden Doğan Görevleri ve Sorumlulukları*, Ankara 2020.
- BİNGÖL, MUHAMMET EMİN**; “*Anonim Şirketlerde Konu Dışı İşlemlerin Hukukî Niteliği*” İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2018, Cilt 5, Sayı 2, 197 – 218.
- BLACK, ROY T.**; “*A Comparison of US Real Estate Investment Trusts and German Real Estate Investment Entities*”, Real Estate Management Institute European Business School, Working Paper Series, 06-001, [www.rem-institute.org] (15.03.2009)] (*German Real Estate*).
- BLACK, ROY T.**; “*Real Estate in the Investment Portfolio*” Real Estate Issues, Fall 2004, 1-6 (*Portfolio*).

- BLOCK, JÖRN / PETER MAY / ANDRÉ BETZER / DOMINIK VON AU** (Hrsg.); *Die Familienstiftung Ein Instrument zur Zukunftssicherung von Familienunternehmen*, Springer Gabler; 1. Aufl. 2020.
- BLOCK, RALPH L.**; *Investing in Real Estate Investment Trusts*, USA: Bloomberg Press; 4rd ed. Edition, 2012.
- BOCHMANN, CHRISTIAN / DRIFTMANN, FRIEDERIKE**; "Zur Mitwirkung von Nichtgesellschaftern bei der Erarbeitung von Familien", RFamU, Recht der Familienunternehmen, 1. Jahrgang, 20 Januar 2022 Seiten 1 – 48 RFamU.de, 1/2022, 17-22.
- BOLAK, MEHMET**; *Sermaye Piyasası Menkul Kıymetler ve Portföy Analizi*, 4.Bası, İstanbul 2001.
- BORCHERSEN-KETO, SARAH**; "Building Global Connections with American Tower CEO Tom Bartlett" REIT Magazine, November/December 2020 [(<https://www.reit.com/news/reit-magazine/november-december-2020/building-global-connections-american-tower-ceo-tom>) (27.12.2022)].
- BOSE, MALOBİKA / RUSHDI, NAELA JAMAL**; "Cryptoeconomics", 341-352 [Edited By, RAJIV PANDEY/SAM GOUNDAR/SHAHAZ FATIMA; *Distributed Computing to Blockchain: Architecture, Technology, and Applications*, 1st Edition, 2023].
- BOWLE, E. NORMAN / DUSKA, F. RONALD**; *Business Ethics*, Second Edition, New Jersey 1990.
- BOZER, ALİ/GÖLE, CELAL**; *Kıymetli Evrak Hukuku*, Ankara 2021.
- BOZKURT, TAMER**; *Şirketler Hukuku*, 14. Bası Ankara 2022 (Şirketler).
- BOZKURT, TAMER**; *Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Sınırlandırılması (Bağlam) - Die Vinkulierung*, Ankara 2023 (Pay Devri).
- BRAMMER, STEPHEN J. / PAVELİN, STEPHEN**; "Corporate Governance and Corporate Social Responsibility" (Edited by MIKE WRIGHT/DONALD SIEGEL/KEVIN KEASEY/IGOR FILATOTCHEV, *The Oxford Handbook of Corporate Governance*) First Edition, UK 2013, 719-744.
- BRAUER, MARKUS**; *Die Rechte der Aktionäre beim Börsengang und Börsenrückzug ihrer Aktiengesellschaft*, Berlin 2005.
- BREGER, MARSHALL J. / EDLES, GARY J.**; "Established by Practice: The Theory and Operation of Independent Federal Agencies", *Administrative Law Review*, Volume 52 (4), 2000, 1111-1294.

- BROWNSWORD, ROGER / SCOTFORD, ELOÏSE / YEUNG, KAREN** (Edited); *“The Oxford Handbook of Law, Regulation and Technology”*, Oxford University Press; 1st edition, 2017.
- BRUCE JACOBS**; *All About Mutual Funds From the Inside Out*, Chicago: Probus Publishing Company, 1994.
- BRUEGGEMAN, WILLIAM/ FISHER, JEFFREY**; *Real Estate Finance & Investments*, McGraw-Hill Education; 14th edition 2010.
- BRUMMER, CHRIS/YADAV, YESHA**; *“Fintech and the Innovation Trilemma”*, The Georgetown Law Journal, Vol 107, 2019, 235-307.
- BUCK-HEEB, PETRA**; *Kapitalmarktrecht*, 12. Aufl. 2022 (*Kapitalmarktrecht*).
- BUSCH, DANNY / FERRARINI, GUIDO**; *Regulation of the Eu Financial Markets Mifid II and Mifir*, 1st Edition United Kingdom 2016.
- CAFEROĞLU, EMİN**; *Türk Ticaret Kanunu’nda Kurumsal Yönetim (Corporate Governance)*, İstanbul 2014.
- CAI, YONGPEI/KUAN XU**; *“Net Impact of COVID-19 on REIT Returns. Journal of Risk and Financial Management”* 15: 359, (2022) [<https://doi.org/10.3390/jrfm15080359> (22.11.2022)].
- CAMİLLERİ, MARK ANTHONY**; *Corporate Sustainability, Social Responsibility and Environmental Management An Introduction to Theory and Practice with Case Studies*, Switzerland 2017.
- CANKAT, RİFAT**; *Anonim Ortaklıklar Hukukunda İlişkili Taraf İşlemleri*, İstanbul 2022.
- CANÖZÜ, SALİH**; *Anonim Şirketlerde İbra*, İstanbul 2021.
- CANSIZ, M. / ŞAVLI, D.**; *“Yeni Nesil Sanayi Bölgeleri: OSB’lerde Yenilikçi Dönüşümün Sosyolojisi”* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, Dijitalleşme Özel Sayısı, 2022, 204-223.
- CANSIZ, MEHMET**; *Türkiye’de Organize Sanayi Bölgeleri Politikaları ve Uygulamaları*, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara 2010.
- CARLA L. REYES**; *“Creating Cryptolaw for the Uniform Commercial Code”*, 78 Wash. & Lee L. Rev. 1521 (2022).
- CARROLL, ARCHIE B.**; *“Corporate social responsibility: The centerpiece of competing and complementary frameworks”* Organizational Dynamics (2015) 44, 87-96 (*Corporate social responsibility*).

- CARROLL, ARCHIE B.;** *“The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organizational stakeholders”*, Business Horizons, Volume 34, Issue 4, July–August 1991, 39-48 (Pyramid).
- CARSTENS, R./ WESSON, N.;** *“The impact of South African real estate investment trust legislation on firm growth and firm value”*, South African Journal of Economic and Management Sciences, 22,(1), 2019, 1-8.
- CARTER, RICHARD/ MANASTER, STEVEN;** *“Initial Public Offerings and Underwriter Reputation”*, The Journal of Finance, Vol. XLV, No. 4, September 1990, 1045-167.
- CENKCI ESRA;** *Anonim Ortaklıklarda Kayıtlı Sermaye Sistemi*, İstanbul 2015 (*Kayıtlı Sermaye*).
- CENKCI, ESRA;** *“Kayıtlı Sermaye Sisteminde Yeni Pay Alma (Rüçhan) Hakkının Sınırlandırılması Bağlamında Genel Kurulun Yetkileri – Alman ve İsviçre Hukuku İle Karşılaştırmalı”* TBB Dergisi, 2016/122, 315 (*Yeni Pay Alma*).
- CENKCI, ESRA;** *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Devri*, Ankara 2018 (*Temsil Yetkisi*).
- CERİT, MUHAMMET MUSTAFA;** *“Kripto Varlıklar ve Bankacılık”*, Kripto Varlıklarda Düzenleme Arayışı Çalıştayı, 8-9 Temmuz 2021, Ankara 2022, 169-175.
- CHAFFEE, ERIC C.;** *“The Heavy Burden of Thin Regulation: Lessons Learned from the SEC’s Regulation of Cryptocurrencies”* Mercer Law Review, Vol.70, 2019, 615-640.
- CHAMBERS, ANDREW;** *Chambers’ Corporate Governance Handbook*, Seventh Edition, UK 2017.
- CHAN, SU HAN/ ERICKSON, JOHN/ WANG, KO;** *“Real Estate Investment Trusts: Structure, Performance, and Investment Opportunities”*, Oxford University Press, USA, 2002.
- CHEFFINS, BRIAN R.;** *“The History of Corporate Governance”* (Edited by MIKE WRIGHT/DONALD SIEGEL/KEVIN KEASEY/IGOR FILATOTCHEV,*The Oxford Handbook of Corporate Governance*), First Edition, UK 2013, 46-64.
- CHINNASAMY, P/ C. VINOTHINI/ S. ARUN KUMAR/ A. ALLWYN SUNDARRAJ/ S. V. ANNLIN JEB/ V. PRAVEENA;** *“Blockchain Technology in Smart-Cities”*, [Blockchain Technology: Applications and Challenges (Intelligent Systems Reference Library, 203) by Sandeep Kumar Panda (Editor), Ajay Kumar Jena (Editor), Santosh Kumar Swain (Editor) Suresh Chandra Satapathy (Editor) Springer; 1st ed. 2021], 179-200.

- CHRISTOPOULOU, ELENİ / RİNGAS, DİMİTRİOS;** “*Sociable Smart Cities*”, 155-181 [PORTELA, CARLOS FİLİPE DA SILVA (Editor); *Sustainable, Innovative and Intelligent Societies and Cities (EAI/Springer Innovations in Communication and Computing)* Springer Nature Switzerland AG, 2023].
- CLARK, GREGORY;** *A Farewell to Alms, A Brief Economic History of the World*, Princeton University Press 2007.
- CLARKE, DONALD C.;** “*Three Concepts Of The Independent Director*” 32 Delaware Journal of Corporate Law 1, 2007, 73-111 (*Independent Director*)
- CLARKSON, KENNETH W. / MİLLER, ROGER LEROY / CROSS, FRANK B.;** *Business Law: Text and Cases: Legal, Ethical, Global, and Corporate Environment*, South-Western, Cengage Learning, 12th edition, 2010.
- CLAßEN, ROBERT;** *Besteuerung von Real Estate Investment Trusts (REITs)*, Universität Hohenheim 2012.
- COGLIANESE, CARY;** “*Improving Regulatory Analysis at Independent Agencies*”, American University Law Review, Vol.67,2018, 733-767.
- COHNEY, SHAANAN/HOFFMAN, DAVID/SKLAROFF, JEREMY/WISHNICK, DAVID;** “*Coin-Operated Capitalism*”, Columbia Law Review, Vol. 119, April 2019, No 3, 591-676.
- COŞKUN, MEHMET EGEHAN;** *Hukukî Açıdan Kripto Varlıklar ve İlk Kripto Para Arzı (Initial Coin Offering)*, İstanbul 2023.
- COX, JAMES D.;** “*Coping In a Global Marketplace: Survival Strategies for a 75 Year Old SEC*” 95 VA. L. REV. 941 (2013).
- COX, JAMES D.;** “*Globalization’s Challenges to the United States Securities Laws*”, 7 Canterbury Law Review 5-21 (1998).
- COX, JAMES D. / HAZEN, THOMAS LEE;** *Corporations*, Aspen Publishers, 2 Edition, USA 2003.
- COX, JAMES D. / HİLLMAN, ROBERT W./LANGEVOORT, DONALD C.;** *Securities Regulation: Cases And Materials*, Aspen Publishers, Inc., 5 edition, USA 2006.
- COX, JAMES D./ HİLLMAN, ROBERT W./ LANGEVOORT, DONALD C. / LIPTON, ANN M. / SJOSTROM, WILLIAM K.;** *Securities Regulation: Cases and Materials*, 9th Edition, New York 2020.
- CROCKER, LESLİE J.;** “*Investment Contracts under Federal and State Law*”, 17 W. Rsrv. L. Rev. 1108 (1966), 1108-1125.

- ÇAĞLAYAN AYGÜN, GÖZDE;** “Yapay Zekânın Hukukî Statüsüne İlişkin Bir Değerlendirme”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt: 39, Sayı: 4, Aralık 2023, Sayfa: 1149-1179.
- ÇAKIR, NİMET/KÜÇÜKKOCAOĞLU, GÜRAY;** “Halka Arzda Aracı Kuruluş İtibarı-
nın Etkisi”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, Aralık 2018, 20(4), 924-955.
- ÇAM, GÜLÇİN;** *Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Önemli Nitelikli İşlemler*, Ankara 2019.
- ÇAMOĞLU, ERSİN;** “Şirketler Topluluğunda Hakimiyetin Kötüye Kullanılmasından Doğan Sorumluluk Davaları”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 2, Temmuz 2013, 19-33.
- ÇAMOĞLU, ERSİN;** “Türk Hukukunda Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeleri”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 117, Mayıs 2014, 63-76 (Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeleri).
- ÇAMOĞLU, ERSİN;** *Anonim Ortaklık Genel Kurulunun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışı*, Prof. Dr. Sabih Arkan Armağanı, İstanbul 2019, 329-328 (Şirket Varlığı).
- ÇAMOĞLU, ERSİN;** *Kıymetli Evrak Hukukunun Temel İlkeleri*, İstanbul 2020 (Kıymetli Evrak).
- ÇANAKCI, EKREM;** *Yatırım Ortaklıkları*, Ankara 1997.
- ÇATAKOĞLU, BUKET;** *Türk Sermaye Piyasası Hukukunda Borçlanma Araçları*, Ankara 2016.
- ÇEKER, MUSTAFA;** *Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması*, Ankara 2000.
- ÇELİK, AVNİ;** “Gayrimenkul Sektöründe Yatırım Ortamının İyileştirilmesinin Ekonomiye Etkisi”, *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 22, Sayı: 2, Aralık 2023, 220-225.
- ÇELİKEL, Aysel;** “Türk Hukukunda Yabancı Şirketlerin Taşınmaz Edinmelerine İlişkin Yeni Esaslar”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2004 Yıl:3 Sayı:5, 203-214.
- ÇELİKEL, Aysel/ERDEM, B.BAHADIR;** *Milletlerarası Özel Hukuk*, 17. Bası, İstanbul 2021.
- ÇELİKTAŞ, İLYAS;** “Yatırım Ortaklıklarına Hakim Olan İlkeler”, *E-Akademi Dergisi*, Haziran 2007, S.64, [<http://www.e-akademi.org/makaleler/iceliktas-2.htm> (22.11.2022)] (Yatırım Ortaklıkları).

- ÇELİKTAŞ, İLYAS;** *Anonim Ortaklığın Kendi Paylarını İktisabı*, İstanbul 2006 (Anonim Ortaklık).
- ÇETİN, MÜGE;** *Sermaye Piyasası Hukuku Bakımından Kripto Varlıklar*, İstanbul 2023.
- ÇETİN, NUSRET/TÖREMİŞ, H.EBRU;** “AB Finansal Araç Piyasaları Yönergesi ve Yönergenin Yatırımcı-Yatırım Şirketi Arasındaki İlişkiye Etkileri”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIV, Y. 2010, Sa.2,45-70.
- ÇİTİL, BÜNYAMİN;** “Özel Hukukta Muacceliyet ve Temerrütün Vergi Hukukunda Takas ve Tahsile Mukayesesi”, Sayıştay Dergisi, S.109, Nisan-Haziran 2018, 183-202.
- ÇOLAK, A. ENDER/ALICI, AŞKIN;** *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları A’dan Z’ye*, Ankara 2001.
- ÇONKAR, HALİL;** *Anonim Ortaklıkta Aynî Sermaye*, İstanbul 2016.
- ÇOŞKUN, MEHMET EGEHAN;** *Hukuki Açıdan Kripto Varlıklar ve İlk Kriptopara Arzı (Initial Coin Offering)*, İstanbul 2023.
- ÇOŞGUN, ÖZLEM KARAMAN;** *Anonim Şirketin Tasfiyesi*, Ankara 2015.
- ÇOTUKSÖKEN, BETÜL;** “Etik ve İş Dünyası” Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi, S. 1, Haziran 2014, 24-38.
- DAİNES, ROBERT;** “Does Delaware law improve firm value?” *Journal of Financial Economics* 62 (2001) 525–526.
- DELCOURE, NATALYA / DICKENS, ROSS;** “REIT and REOC Systematic Risk Sensitivity”, *Journal of Real Estate Research*, Vol. 2 6, No 3, 2004, 237-254.
- DEMETOĞLU ÖZ, GİZEM;** “Türk ve Avrupa Birliği Veri Koruma Hukuku Bağlamında Blokzincir Teknolojisinde Unutulma Hakkı”, T.C. Marmara Üniversitesi Avrupa Araştırmaları Enstitüsü, Avrupa Birliği Hukuku Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.
- DEMİR, VOLKAN/METİN, ALPER;** “Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının Mülkiyetinde Bulunan Gayrimenkullerin Değerlemesine İlişkin Çalışmaların Kalitesinin Bu Ortaklıkların Değerine Etkisi”, *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 2018, S. 53, 77-100.
- DEMİROL, İSMET;** *Entelektüel Sermayenin Firma Değerine Etkisi ve İMKB’de Sektörel Uygulamalar*, Ankara 2007.

- DENİSE, TAN;** “*Corporate Governance: The Case for Asian REITs*”, Submitted to the Center for Real Estate in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Science in Real Estate Development at the Massachusetts Institute of Technology, 2009.
- DEOSKAR, SUSHANT;** “*Industrial REITs*” (<https://www.vwallstreet.com/industrial-reits/>) (10.10.2022).
- DESJARDİNS, JOSEPH;** *An Introduction to Business Ethics*, Fifth Edition, USA, 2013.
- DIETER ZOBL/STEFAN KRAMER;** *Schweizerisches Kapitalmarktrecht*, Zürich 2004.
- DİNÇKOL, BİHTERİN;** “*Kadın-Erkek Eşitliği İçin Pozitif Ayrımcılık*”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 8, Aralık 2005, 101-117.
- DİNO HOPPNER/STEPHAN KUDERT/SEBASTİAN LEİTSCH/PETER SORG;** *Ifrs - Leicht Gemacht: Eine Einführung in Die International Financial Reporting Standards*, 5. Auflage, Berlin 2023.
- DİRK BROUNEN ;** “*Developing Benelux REITs*”, 169-176 [Ramon Sotelo / Stanley McGreal (Editors) ; *Real Estate Investment Trusts in Europe*, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2013].
- DOĞANAY, İSMAIL;** “*Banka ve Diğer Aracı Kurum ve Kuruluşlarca Yapılan Repo İşlemlerinin Hukukî Mahiyeti Nedir?*” *Yaklaşım Dergisi*, Ağustos, 1993. http://www.yaklasim.com/mevzuat/dergi/read_frame.asp?file_name=19930895.htm, (05.08.2008).
- DOĞANCI, DOĞA EKREM;** “*Blokszincirine Dayalı Akıllı Sözleşmelerin Hukukî Nitelikleri, Kuruluşu, Yorumu, İfası ve Bazı Örnek Hukukî Uygulamalar*”, İstanbul 2021.
- DOĞANÇAY, HALUK;** “*Türk İnşaat Sektörünün Yapısal Sorunlarına Çözüm Önerileri*”, <https://tr.linkedin.com/pulse/türk-inşaat-sektörünün-yapısal-sorunlarına-çözüm-haluk-doganca> (22.10.2023).
- DOĞANYİĞİT, SADETTİN;** *Açıklamalı – İctihatlı – Sorun Çözümlü Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu*, 20. Baskı, Ankara 2023.
- DOMANIÇ, HAYRİ;** *Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi II*, İstanbul 1988 (C. II).
- DOMANIÇ, HAYRİ;** *Türk Ticaret Kanunu Şerhi, Cilt I*, İstanbul 1988 (C.I).
- DÖNMEZ CANSEVEN, ZEYNEP;** *Yapay Zekânın Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Yer Alması ve Bu Durumun Hukukî Sorumluluğa Etkisi*, İstanbul 2021.

- DÖNMEZ, MUSTAFA;** *Belediye Şirketlerinin Hukuki Yapısı ve İşleyişi*, Ankara 2024.
- DURAN, LÜTFİ;** *İdare Hukuku Ders Notları*, İstanbul 1982.
- DUMAN, İLKER HASAN;** *İnşaat Hukuku*, 12. Baskı, Ankara 2022.
- DUVAL, ALEX;** “Good design for real estate development Moving beyond the generic city”, 327-337 [Edited by Graham Squires, Erwin Heurkens and Richard Peiser; Routledge Companion to Real Estate Development, First published, USA 2018].
- DÜNDAR, EFE;** “Kurumsal Yönetim Perspektifinde İş Adamı Kararı İlkesinin Bir Değerlendirmesi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Cilt: 36, Sayı: 171, Mart 2024, 289-317.
- DÜLGER, DUYGU;** *Bilişim Teknolojilerindeki Gelişmelerin Anayasal Fonksiyonlar Üzerindeki Dönüştürücü Etkisi*, İstanbul 2024.
- EDWARDS, TONY M.;** “Reits Modernized”, NAREİT, December 1999, <http://reit.com/portals/0/files/nareit/htdocs/policy/government/RMA-2.pdf> (02.08.2008).
- EĞİLMEZ, MAHFİ / KUMCU, ERCAN;** *Ekonomi Politikası*, 3. Bası, İstanbul 2002.
- EİBEL, JULIAN;** *Real Estate Investment Trusts and Joint Ventures*, Springer Gabler, 1st ed. 2020.
- EICHHOLTZ, P. M. A./KOK, N.;** “The EU REIT and the internal market for real estate”, European Landowners' Organization, the European Property Federation, the Royal Institution of Chartered Surveyors, The European Group of Valuers' Associations, and the Urban Land Institute Europe, 2007.
- EKŞİ, NURAY;** *Milletlerarası Ticaret Hukuku*, 4.Bası, İstanbul 2020 (Milletlerarası Ticaret).
- EKŞİ, NURAY;** *Yabancılar Hukukuna İlişkin Temel Konular*, 2.Bası, İstanbul 2007 (*Yabancılar Hukuku*).
- ELLINGSEN, TORE/RYDQVİST, KRİSTİAN;** “The Stock Market as a Screening Device and the Decision to Go Public”, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=75358orhttp://dx.doi.org/10.2139/ssrn.75358> (03.06.2024).
- ERDİKLER, ŞABAN;** “Gayrimenkullerin Sermaye Şirketlerine Aynı Sermaye Olarak Konulmasında harç Uygulaması”, *Yaklaşım Dergisi*, Ekim 2006, Sayı:166 (http://www.yaklasim.com/mevzuat/dergi_read_frame.asp?fil_e__nam_e=2006108556.htm) (08.08.2008).

- EREN, FİKRET/DÖNMEZ, ÜNSAL;** *Eren Borçlar Hukuku Şerhi, Cilt I*, Ankara 2022.
- ERGENE, DENİZ;** *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk (Ticaret Hukuku) Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2009.
- ERGÜN, MEVCİ;** *Anonim Şirketler Hukuku*, Ankara 2021.
- ERİŞ, GÖNEN;** *Anonim Şirketler Hukuku*, Ankara 1995.
- EROL, TURAN;** "8. Gayrimenkul Zirvesindeki Konuşması", 4-5 Haziran 2008, <http://www.gyo-der.org.tr/PDFs/Publishings/zirve8.pdf> (21.03.2009), 14-17.
- ERYİĞİT, HARUN;** *Anonim Şirketlerin Yönetim Sözleşmesi Kapsamında Yönetimi ve Sonuçları*, İstanbul 2023.
- ESEN, EMRE;** *Konsorsiyum ve Joint Venture'ların Hukukî Nitelendirilmesi*, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 20, Sayı: 2, Aralık 2021, 2071-2099.
- ESENER, TURHAN/DEMİR, ENDER;** *Hukuka Giriş*, 12. Baskı İstanbul 2018.
- EYÜPOĞLU, CEREN;** *Halka Açık Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul Toplantıları*, İstanbul 2019.
- FALCIOĞLU, M. ÖZGÜR;** "Anonim Şirket Finansal Tablolarında TTK 515 Kapsamında Dürüst Resim İlkesine Uygunluk ve İlkeye Aykırılığın Sonuçları," Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11(137), 69 -102.
- FELO, ANDREW J.;** "Corporate Governance and Business Ethics" (Alexander Brink Editor, Corporate Governance and Business Ethics), Springer, 2011, 281-294.
- FENG, ZIFENG/WILLIAM G. HARDİN III/ ZHONGHUA WU;** "Employee productivity and REIT performance", Real Estate Economics, Volume 50, Issue1, Spring 2022, 59-88.
- FISHER D. JEFFERY/LIANG, YOUNGUO;** "Is Sector Diversification More Important Than Regional Diversification?" Real Estate Finance Fall 2000, 35-40.
- FISCHER, JAN PHILIPP;** *Die Ausgestaltung Eines Modifizierten Deutschen REIT-Regimes Eine Untersuchung auf Basis der Grundanforderungen an ein Effizientes und Gerechtes Steuersystem*, Marburg 2015 (Deutschen REIT).
- FLECKNER, ANDREAS M. /KLAUS J. HOPT;** "Stok Exchange Law: Concept, History, Challenges", Virginia Law & Business Review, Volume 7, Winter 2013, Number 3, 513-559.

- FLEISCHER, HOLGER;** “Das Rätsel Familienverfassung: Realbefund – Regelungsnatur – Rechtswirkungen”, ZIP: Zeitschrift für Wirtschaftsrecht, Vol. 37, No 32, 2016, 1509-1519 (*Das Rätsel Familienverfassung*).
- FLEISCHER, HOLGER;** “Familiengesellschaften und Familienverfassungen Eine historisch-vergleichende Standortbestimmung”, Neue Zeitschrift für Gesellschaftsrecht (NZG) Heft 31, 2017, 1201–1210 (*Familiengesellschaften*).
- FOCKE, CHRISTIAN;** “The Development of German Open-Ended Real Estate Funds” Journal of Real Estate Literature, Volume 14, Number 1, 2006, 39-54.
- FORREST, HON. KATHERINE B.;** “The Ethics and Challenges of Legal Personhood for AI”, The Yale Law Journal Forum, April 22, 2024, 1175-1211.
- FRANK, LISA ANNE COTTRELL;** *Essay on Real Estate Investment Trusts: Corporate Governance, Institutional Investment and Corporate Exit Strategies*, University of Connecticut, UMI, 2008.
- FRANKO, NİSİM;** “Sermaye Piyasası Kanununun Yeni Bir Müessesesi Menkul Kıymetler Yatırım Ortaklığı”, Batıder, Yıl 1985, C.XIII, S.2, 17 vd.
- FREYERMUTH, R. WILSON / ODINET, CHRISTOPHER K. / TOSATO, ANDREA;** “Crypto In Real Estate Finance”, Alabama Law Review, Vol. 75:1:93, 2023, 93-156.
- GARCÍA, SONIA SANABRÍA/MIRALLES, PASCUAL GARRIDO;** “Impact of IFRS on non-cross-listed Spanish companies: Financial analysts and volume of trade” European Research on Management and Business Economics 26 (2020), 78-86.
- GARNER, A, BRAYN (Editor);** *Black’s Law Dictionary*, 11 th Edition, 2019.
- GHOSH, B.N.;** *Business Ethics and Corporate Governance*, New Delhi 2012.
- GİTMEZ, EMİN;** “Devletlerin Kripto Varlıklara İlişkin Hukukî Düzenlemeleri Üzerinden Bir Değerlendirme”, Erzincan Law Review, C. 27, S.1, 2023, 1-26.
- GLATTE, THOMAS;** *Corporate Real Estate Management*, Springer Vieweg, 1st ed. 2021.
- GORDON, JEFFREY N. / RİNGE, WOLF-GEORG;** *The Oxford Handbook of Corporate Law and Governance*, First Edition, UK, 2018.
- GÖKÇE, GAMZE;** *Gayrimenkul Yatırım Fonları, Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları, Gayrimenkul Sertifikaları ve Hazine Taşınmaz Malların Bu Yollarla Değerlendirilmesi*, Ankara 1998.

- GÖKÇEN, GÜRBÜZ/ ATAMAN, BAŞAK;** “Türkiye Finansal Raporlama Standartları Uygulamaları”, 3. Bası İstanbul 2020.
- GÖKYAYLA, C. DEMİR / SÜRAL, CEYDA;** “4875 Sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu ve Getirdiği Yenilikler”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 6, Sayı: 2, 2004, 131-167.
- GÖZLER, KEMAL;** *İdare Hukuku, C.I*, 3. Bası Bursa 2019.
- GÖZÜBÜYÜK, ŞEREF / TAN, TURGUT;** *İdare Hukuku, C.I, Genel Esaslar*, 14. Bası, Ankara 2021.
- GÖZÜYEŞİL, FEVZİ FIRAT;** “Sermaye Piyasası Hukukunda İzahnameden Doğan Sorumluluk”, 2. Bası Ankara 2020.
- GRAEME NEWELL ;** “REITs in Australia: Moving forward from the GFC”, 69-76 [Ramon Sotelo / Stanley McGreal (Editors); Real Estate Investment Trusts in Europe, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2013].
- GRAHAM, BENJAMİN;** *Akıllı Yatırımcı, Bir Pratik Öneriler Kitabı*, 1.Bası İstanbul 1999.
- GRAHAM SQUIRES/ERWIN HEURKENS/RICHARD PEISER** (Editör); *Routledge Companion to Real Estate Development*, First published, USA 2018.
- GROSS, JOSEPH;** “Protecting the Investor in a Public Company A Comparative View”, McGill Law Journal, Vol.24 (1978), 484-506.
- GULLİFER, LOUISE / PAYNE, JENNİFER;** *Corporate Finance Law Principles and Policy*, Third Edition, New York 2020.
- GURURAJ H. L./MANOJ ATHREYA A./ASHWIN A. KUMAR/ABHISHEK M. HOLLA/NAGARAJATH S. M./RAVI KUMAR V.;** “Blockchain: A New Era of Technology”, (Cryptocurrencies and Blockchain Technology Applications, Edited by Gulshan Shrivastava/Dac-Nhuong Le/Kavita Sharma), USA 2020.
- GÜLDERE, METİN;** “Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları”, Yaklaşım Dergisi, Temmuz 1998,(http://www.yaklasim.com/mev_zuat/d_erg_i/_r_e_a_d__frame.asp?file_name=1998081417.htm, (14.08.2008).
- GÜLGEÇ, YAHYA BERKOL;** “Türk Hukukunda Anonim Şirket Esas Sözleşmesinin Normlar Hiyerarşisindeki Yeri” Ankara Barosu Dergisi, 2019 (3), 41-94.

- GÜMÜŞ, UMUT TOLGA/ÇIBIK, ERKAN;** “Borsa’da İşlem Gören Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı İşletmelerinin Birleşik Oran Analizi (dupont) Yöntemiyle Performansının Ölçülmesi”, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11(3), 2018, 2178-2194.
- GÜN, UMUT;** *Blochain (Blokzinciri) Teknolojisinin Bankacılık ve Finans Hukuku Çerçevesinde Değerlendirilmesi*, İstanbul 2021.
- GÜNAL, VURAL / OKAT, YALÇIN ÖZGE;** *Sermaye Piyasası Hukuku Esasları*, İstanbul 2021.
- GÜNDAY, METİN;** *İdare Hukuku*, 6.Bası, Ankara 2002.
- GÜNEY, NECLA AKDAĞ/ GÜMÜŞ, MUSTAFA ALPER;** “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Taşınmazların Anonim Şirkete Sermaye Olarak Getirilmesi ve Tescilsiz İktisabı” Regesta, Cilt:3, Sayı: 1, Yıl 2013, 33-55.
- GÜNGÖR, ESER;** “Gayrimenkul Değerlemesi ve Türkiye’de Sermaye Piyasalarında Gayrimenkul Ekspertiz Şirketlerine Yönelik Düzenlemeler Yapılmasına İlişkin Öneriler” SPK Yeterlilik Etüdü, Ankara 1999.
- GÜRAN, SAİT;** *İfade Hürriyeti Üzerinde İdare’nin Yetkileri*, İstanbul 1969.
- GÜRBÜZ USLUEL, ASLI E.;** *Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı*, 2016.
- GÜRER, ONUR;** *Cumhurbaşkanının Düzenleyici İşlemleri*, İstanbul 2022.
- GÜRİZ, ADNAN;** *Hukuk Felsefesi*, 16. Baskı, Ankara 2021.
- GÜRPINAR, BÜNYAMİN;** “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantılarının Şekli ve Elektronik Toplantı Sistemi”, MÜHF Hukuk Araştırmaları Dergisi, Yıl 2013, Cilt: 19 Sayı: 2, 1101 – 1126.
- GÜRSOY, KEMAL TAHİR;** *Mukayeseli Hukukta, Özellikle Türk ve İsviçre Hukuklarında Yatırım Fonları*, Ankara 1977.
- GÜVEN, MİHRİCAN;** “Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Hisse Senetlerinin Verimini Etkileyen Faktörler Üzerine İMKB’de Bir Uygulama” İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2006.
- GYOURKO, JOSEPH / NELLING, EDWARD F.;** “Systematic Risk and Diversification in the Equity REIT Market”, <http://finance.wharton.upenn.edu/~rlwctr/papers/9411.pdf> (15.03.2009).

- HABRICH, VICTOR**; “Eine ökonomische Einführung ins Kapitalmarktrecht (Teil 2)”
Juristische Ausbildung 2023(5), 569–579.
- HACIMAHMUTOĞLU, SİBEL**; “The Business Judgement Rule: İş Adamı Kararı mı Yoksa Ticarî Muhakeme Kuralı mı?”, *Batıder*, 2014, C.30, S.4, 99-145 (İş Adamı Kararı).
- HACIMAHMUTOĞLU, SİBEL**; *Anonim Ortaklıklarda Ultra Vires Doktrini ve Ortaklığa Bağlamaya Yetkili Organın (Yönetim Kurulunun) Yetkilerinin Sınırlanması*, Ankara 2016 (*Ultra Vires*).
- HACKER, PHILIPP/THOMALE, CHRIS**; “Crypto-Securities Regulation: ICOs, Token Sales and Cryptocurrencies under EU Financial Law” (November 22, 2017).
15 *European Company and Financial Law Review* 645-696 (2018),
Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3075820> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3075820>. (29.06.2024).
- HAENDEL, DAN**; *Foreign Investments and the Management of Political Risk*,
Routledge; 1st edition, 2020.
- HALL, DANIEL E.**; *Administrative Law: Bureaucracy in a Democracy*, Pearson; 6th
edition, 2014.
- HAMAMCIOĞLU, ESRA**; “Aile Anayasaları ve Anonim Şirketlerde Aile Anayasası Uygulamaları”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 193, Eylül 2020, 1137-1175.
- HAN, BEGÜM**; “Sürdürülebilir Mimari ve Enerji Verimliliği Konusunda Yapılmış Çalışmalar ve Öneriler”, *Hars Akademi*, 6 (1), 2023, 57-72.
- HARVARD LAW REVIEW NOTE**; “The SEC is not Independent Agency”, *Harvard Law Review*, Vol.126,781,2013, 781-801.
- HATEMİ, HÜSEYİN**; *Medeni Hukuk Tüzel Kişileri I*, İstanbul 1979.
- HATEMİ/ GÖKYAYLA**; *Borçlar Hukuku, Genel Bölüm*, 5. Bası 2021.
- HAZEN, THOMAS LEE**; *Federal Securities Law, Federal Judicial Center*, Second
Edition, USA, 2003 (*Securities Law*).
- HAZEN, THOMAS LEE**; “Tulips, Oranges, Worms, and Coins - Virtual, Digital, or
Crypto Currency and the Securities Laws”, 20 *N.C. J.L. & TECH.* 493
(2019), 493-527 (*Crypto Currency and the Securities Laws*).
- HELVACI, MEHMET**; *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukukî Sorumluluğu*, 2.Bası 2001 (*Yönetim Kurulu*).

- HIRSCH, ERNST** (Çev. Müftügil, Şevket); “İsviçre Hukukunun Yeni Türk Ticaret Kanununa Tesiri” Ankara Barosu Dergisi, (1956) C.13,S.3, 26-33.
- HIZIR, SERDAR**; *Halka Açık Ortaklık Statüsünün Sona Ermesi*, İstanbul 2019.
- HIJJAWI, M./ LEE, C.L./ MARZUKI, J.**; “CEO Overconfidence and Corporate Governance in Affecting Australian Listed Construction and Property Firms Trading Activity”, Sustainability (2021),13,1-15.
- HILLMAN, AMY J./CANNELLA, ALBERT A./PAETZOLD, RAMONA L.**; “The Resource Dependence Role of Corporate Directors: Strategic Adaptation of Board Composition in Response to Environmental Change”, Journal of Management Studies, 37(2), March 2000, 235–255.
- HOLTON, GLYNA.**; “Defining Risk” Financial Analysis Journal, 60(6), 2004, 19–25.
- HUECK, TOBIAS**; *Die Familienverfassung – Rechtliche Konturen eines Instruments der Governance in Familienunternehmen*, Mohr Siebeck Tübingen, 2017.
- HWA, TING KIEN/RAHMAN, MOHD YUNUS ABDUL**; “Stability of Dividends and FFOs: The Case of REITs in Malaysia” 13th Pacific Rim Real Estate Society Annual Conference Fremantle, Perth, Australia, 21 – 24 January 2007. Http://www. Prres.net/papers/Ting_Stability_of_ REIT_Dividends. pdf (31.03.2009).
- IMPERIALE, RICHARD**; *Getting Started in Real Estate Investment Trusts*, John Wiley & Sons; 1 edition 2006 (*Real Estate Investment Trusts*).
- IMPERIALE, RICHARD**; *Real Estate Investment Trusts New Strategies For Portfolio Management*, Wiley; 1st edition, 2002 (*Portfolio Management*).
- INGRID NAPPİ-CHOLET**; “The French REIT Market: The SIIC Regime”, 93-102 [Ramon Sotelo / Stanley McGreal (Editors) ; Real Estate Investment Trusts in Europe, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2013].
- IŞIKTAÇ, YASEMİN**; *Hukukun Kaynağı Olarak Örf ve Adet Hukuku*, İstanbul 1992.
- İÇEL, KAYIHAN** (Proje Yöneticisi), **ÜNVER, YENER/ ÖZ, KEREM** (Editörler), *Kripto Para ve Ceza Hukuku*, Ankara 2022.
- İÇELLIOĞLU, CANSU ŞARKAYA**; *Gayrimenkul Ekonomisi*, İstanbul 2013.
- İHTİYAR, MUSTAFA**; *Sermaye Piyasası Hukukunda Kamuyu Aydınlatma İlkesi*, İstanbul 2006.

- İLBASMIŞ HIZLISOY, ÖZLEM;** “Halka Açık Anonim Şirketlerin ve Halka Açık Şirket Olarak Yatırım Ortaklıklarının Kendi Paylarını Edinmesi”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 217, Kasım 2023, Sayfa: 1383-1419.
- İMAMOĞLU, M. ALTUĞ;** *Belediye Gayrimenkulleri*, 2. Baskı, Ankara 2010.
- İMREGÜN, OĞUZ;** *Amerikan Ortaklıklar Hukukunun Ana Hatları*, İstanbul 1968 (*Amerikan Ortaklıklar Hukuku*).
- İMREGÜN, OĞUZ;** *Anonim Ortaklıklar*, İstanbul 1989 (*Anonim Ortaklıklar*).
- İMREGÜN, OĞUZ;** *Kara Ticaret Hukuku Dersleri*, 12.Bası, İstanbul 2001 (*Ticaret Hukuku*).
- İNCE, SALİH TAYFUN;** *Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları ve Pay Sahipleri Sözleşmesi*, İstanbul 2019.
- İNCEOĞLU, MEHMET MURAT;** *Sermaye Piyasasında Aracı Kurumların Hukukî Sorumluluğu*, Ankara 2004.
- İPEKEL KAYALI, FERNA;** “Yönetim Kurulunun Yıllık Faaliyet Raporu ile İlgili Uygulamada Ortaya Çıkan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Regesta*, Cilt: 7, Sayı: 1, 2022, 79-98.
- İPEKEL, FERNA;** “6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Kayıtlı Sermaye Düzenlemesi ve Bu Düzenlemenin Sermaye Piyasası Hukuku Işığında Değerlendirilmesi”, *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 2013/8, 1413-1456.
- JAVIER PRIETO/ ALBERTO PARTIDA/ PAULO LEITÃO/ANTÓNIO PINTO** (Editors) *Blockchain and Applications: 3rd International Congress*, Springer; 1st ed. 2022.
- JAVIER PRIETO/ANTÓNIO PINTO/ASHOK KUMAR DAS/STEFANO FERRETTI** (Editors); *Blockchain and Applications 2nd International Congress*, Springer; 1st ed. 2020.
- JAVIER PRIETO/ASHOK KUMAR DAS/ STEFANO FERRETTI/ ANTÓNIO PINTO/ JUAN MANUEL CORCHADO** (Editors); “*Blockchain and Applications International Congress*”, Springer; 1st ed. 2020.
- JUNG, PETER/KUNZ, PETER V./BÄRTSCHİ, HARALD;** *Gesellschaftsrecht*, 2. Auflage, Zürich 2018.
- KABAALIOĞLU, HALUK A.;** *Sermaye Piyasasında Kamuyu Aydınlatma İlkesi*, İstanbul, 1985.

- KAÇIRA, FATMA BETÜLAY;** *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları*, İstanbul 2009.
- KADEROĞLU, MURAT;** *Anonim Şirketlerin İnfisalı (Dağılması)*, İstanbul 2017.
- KALE, SERDAR;** “*Şirketlerin Taraf Ehliyeti*”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Yıl 2012, Cilt 18, Sayı 2, 119 – 126.
- KALSS, SUSANNE / OPPITZ, MARTIN / ZOLLNER, JOHANNES;** *Kapitalmarktrecht*, 2. Auflage 2015.
- KANETİ, SELİM / EKMEKÇİ, ESRA / GÜNEŞ, GÜLSEN / KAŞIKÇI, MAHMUT;** *Vergi Hukuku*, 2. Baskı, İstanbul 2022.
- KAPLAN, İBRAHİM;** “*Portföy Yönetim Sözleşmesi*”, *Batıder*, Y.1985, C.XVIII,S.1-2, 45-77 (*Portföy*).
- KAPLAN, İBRAHİM;** *İnşaat Sektöründe Müşterek İş Ortaklığı – Joint Venture-*, 2.Bası, Ankara 2007 (*Joint Venture*).
- KARA, MUSTAFA SENCER;** “*Aracılık Konsorsiyumu*”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 23, Sayı: 1, Haziran 2015, 313-351.
- KARA, MUSTAFA SENCER;** “*Kamuyu Aydınlatma Belgelerinden Doğan Hukukî Sorumluluk*”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 23, Sayı: 2, Aralık 2015, 131-172.
- KARAAHMETOĞLU, İSMAİL ÖZGÜN;** “*Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 1.5.2016 Tarihinde Verdiği E.2015/9937,K.2016/4885 Sayılı Kararı Işığında Anonim Şirketin Merkezi*”, ERÜHFD, C. XII, S. 1, (2017), 1-49.
- KARABABA, SERDAR;** *Hisse Senedi Yatırımcısının Korunması*, Ankara 2001.
- KARACAN, ALİ İHSAN;** *Sermaye Piyasası Hukuku Yazılar*, C.I, İstanbul 2017 (*Sermaye Piyasası Hukuku*).
- KARACAN, ALİ İHSAN;** *Sermaye Piyasasında Yatırım Hizmet ve Faaliyetleri, Krediler İle Teminat Sözleşmeleri*, İstanbul 2021 (*Yatırım Hizmet ve Faaliyetleri*).
- KARACAN, ALİ İHSAN/ KARACAN, ESRA ERİŞİR;** *Sermaye Piyasası Araçları*, İstanbul 2021 (*Sermaye Piyasası Araçları*).
- KARACAN, ALİ İHSAN/KARACAN, ESRA ERİŞİR;** *Halka Açık Şirketlerde Kâr Payı Dağıtımı*, İstanbul 2016 (*Kâr Payı*).
- KARACAN, ALİ İHSAN/KARACAN, ESRA ERİŞİR;** *Halka Açık Şirketlerin Kendi Paylarını Geri Alımı*, İstanbul 2015 (*Pay Geri Alımı*)

- KARAHAN, SAMİ** (Editör); *Şirketler Hukuku*, Konya 2012 (*Şirketler*).
- KARAHAN, SAMİ**; *Anonim Ortaklıkta İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması*, İstanbul 1991 (*İmtiyaz*).
- KARAHASAN, MUSTAFA REŞİT**; *İnşaat İmar İhale Hukuku 2. Cilt*, İstanbul 1997.
- KARAHASANOĞLU, ŞÜKRÜ**; "İnşaat Sektörünün Finansal Sorunları" Yaklaşım, Temmuz 1998, S.67, 84-89. [http://www.yaklasim.com/mevzuat/dergi/read_frame.asp?file_name=1998071389.htm, (05.08.2008)].
- KARAKAŞ, TULAY**; *Portföy Yönetimi Sözleşmesi*, Ankara 2000.
- KARAKÖSE, OSMAN**; *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Mali Hakları*, Ankara 2023.
- KARASU, RAUF**; *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi*, 2. Bası, Ankara 2015.
- KARAYALÇIN YAŞAR**; *Muhasebe Hukuku*, 2. Bası, Ankara 1988.
- KAREN SIERACKİ**; "UK REITs – Are They Delivering What Was Expected?", 103-118 [Ramon Sotelo / Stanley McGreal (Editors) ; *Real Estate Investment Trusts in Europe*, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2013].
- KARSLI, MUHARREM**; *Sermaye Piyasası Borsa Menkul Kıymetler*, 5. Baskı, İstanbul 2004.
- KARSLIOĞLU, HASAN**; "Aile Anayasası Uygulamalarında TTK'da Düzenlenen Müesseselerin Kullanımı ve Bu Kapsamda Esas Sözleşme Tadilleri", *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt: 17, Sayı: 187, Mart 2022, 49-63.
- KAŞAK, FAHRİ, E.**; "Hâkimin Karar Verirken Bilimsel Görüşlerden Yararlanması (TMK m. 1/III)" *İstanbul Hukuk Mecmuası* (2021), 79(4), 1127-1167.
- KAYA, ARSLAN**; *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı*, Ankara 2001 (*Bilgi Alma Hakkı*).
- KAYA, ARSLAN**; *Halka Açık Ortaklıklarda Örtülü Kazanç Aktarımı (SerPK m.21) (İÜHF C. LXXI, S. 2, 193-204, 2013) (Örtülü Kazanç Aktarımı)*.
- KAYA, MESUT**; *Gayrimenkul Sertifikaları ve Uygulaması*, İstanbul 2021.
- KAYA, ÖMER FARUK / BENLİ, VAHİT FERHAN/ YETGİN, FEYZULLAH**; "Varlığa Dayalı Finansman İşlemlerinde Blokzincir Etkisi'nin Analizi: Gayrimenkul Sertifikaları ve Blokzincir Entegrasyonu", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 19(37), Spring 2020, 57-63.

- KAYAR, İSMAİL;** “Sermaye Piyasasında Mesleki ve Etik Kurallar Üzerine Bir Değerlendirme” Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 19 Yıl: 2005/2, 97-112.
- KELLEY, WILLIAM A.;** *Real Estate Investment Trust Handbook*, USA American Law Institute American Bar Association, 1998.
- KENDER, RAYEGAN;** *Türkiye’de Hususi Sigorta Hukuku*, 8.Bası, İstanbul 2005.
- KENDİGELEN, ABUZER;** “ Sanayi ve Ticaret Bakanlığının İçticaret 1995/1 Sayılı Anonim ve Limited Şirketlerin Kuruluş ve Anasözleşme Değişikliği İşlemlerine İlişkin Esasları Hakkında Tebliği’nin Hukukî Açından Değerlendirilmesi”, İHFM.1995-96,C.LV.,S.1-2,s.307 vd. (Tebliğ).
- KENDİGELEN, ABUZER;** *Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı*, Beta, İstanbul 1994 (İntifa Hakkı).
- KENDİGELEN, ABUZER;** *Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz*, Beta Yayım, İstanbul 1999 (İmtiyaz).
- KENDİGELEN, ABUZER/ İSMAİL KIRCA;** *Şirketler Hukuku, Cilt I*, İstanbul 2021.
- KENNY, PATRICK;** “Corporate Governance in the U. S.: Post-Enron”, German Law Journal, Vol. 04 No. 01, 53-59.
- KERMER, HEIKO;** *Die Besteuerung der Immobilien-Aktiengesellschaft*, Berlin 2006.
- KESKİN, AYŞE DİLŞAD;** *Swap İşlemi ve Hukukî Niteliği*, Ankara 2008.
- KEVIN BRASS;** “REITS spread in Europe, putting property in play” International Herald Tribune, The Global Edition of The New York Times, October 10, 2006, <http://www.ihrt.com/articles/2006/10/10/business/rereit.php> (25.03.2009).
- KILIÇ, SAİM;** *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının Vergi Dairelerine Sundukları Malî Tabloların Açıklanması Piyasada Yanıltıcı Etki mi Yaratıyor?*, Aurum Sosyal Bilimler Dergisi, C.4, S.1, Yaz 2019, 69-79.
- KIRCA, İSMAİL;** “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Ehliyeti ve Birleşmesi”, Bankacılar Dergisi, (2011), S. 79, 71-79 (Ehliyet).
- KIRCA, İSMAİL;** “Aile Şirketleri ve Aile Anayasası”, Prof. Dr. Sabih Arkan’a Armağan, İstanbul 2019, 741-751 (Aile Şirketleri).
- KIRCA, İSMAİL;** “Hukukî Yönüyle Borsa Opsiyon Sözleşmeleri”, Ankara 2000 (Opsiyon Sözleşmeleri).

- KIRCA, İSMAİL;** *Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, 3.Bası, İstanbul 2022 (*Genel Kurul Kararları*).
- KIRCA, İSMAİL/ ŞEHİRALİ ÇELİK, FEYZAN/ MANAVGAT, ÇAĞLAR;** *Anonim Şirketler Hukuku*, C.I, Ankara 2013.
- KIZILOT, ŞÜKRÜ / SARISU, EKREM / ÖZCAN, SEZGİN / KIZILOT, ZUHAL;** *Gayrimenkul Rehberi*, 2.Bası, Ankara 2005.
- KIRTİL, NEŞE;** *Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu*, İzmir 2005.
- KOCAMEŞE, KAMİL;** *İpotekli Konut Finansmanı*, İstanbul 2016.
- KODAL, HAKAN;** “*Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarında Halka Açılma ve Portföy Oluşumu*” Yaklaşım Sayı: 68, Ağustos 1998, http://www.yaklasim.com/mevzuat/dergi/read_frame.asp?file_name=1998081422.htm, (01.08.2008).
- KONDU KAYA, BETÜL;** *Anonim Şirket Türü Aile Şirketlerinde Esas Sözleşme ve Aile Anayasası*, İstanbul 2020.
- KOOSKORA, MARI/JUOTTONEN, MIIA/CUNDIFF, KATLİN;** “*The Relationship Between Corporate Social Responsibility and Financial Performance (A Case Study from Finland)*”, 471-491 [WALTER LEAL FILHO (Editor); *Social Responsibility and Sustainability How Businesses and Organizations Can Operate in a Sustainable and Socially Responsible Way*, Springer Nature Switzerland AG 2019].
- KORMANN, HERMUT / SUBERG, BİRGİT** (Editors); *Topics of Family Business Governance Insights on Structures, Strategies, and Executives*, Springer Nature Switzerland, 1st ed. 2020.
- KORUCUOĞULLARI, ASUDE;** “*Sermaye Piyasalarında Uygulanacak Tedbirler*”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- KOSTAKOĞLU, CENGİZ;** *Banka Kredi Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklar ve Akreditif*, 3.Bası, İstanbul, 2001.
- KOŞAR, SERKAN/ AYKAR, ÖZKAN/ ŞAHİN, ONUR;** *Gayrimenkul Vergi Rehberi*, 2.Bası Ankara 2022.
- KÖKTÜRK, EROL/ KÖKTÜRK, ERDAL;** *Taşınmaz Değerlemesi*, 5. Bası, Ankara 2022.

- KÖNIG, VON FLORIAN;** *Anlegerleitbilder und Anlegerschutz im Kapitalmarktrecht*, Berlin 2022.
- KREWSON-KELLY, STEPHANIE / THOMAS, R. BRAD;** *The Intelligent REIT Investor: How to Build Wealth with Real Estate Investment Trusts*, Wiley; 1st edition, 2016.
- KUBİLAY, HURİYE/ KUBİLAY, İBRAHİM ATAKAN;** “Sermaye Piyasasında Veri Depolama Kuruluşları”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 29(3), 11-28.
- KUÇURADI, İOANNA;** *Etik*, 7. Baskı, Ankara 2018.
- KUMAR,G.M.S./CAO, S.;** “State-of-the-Art Review of Positive Energy Building and Community Systems”, *Energies* 2021, 14, 5046. <https://doi.org/10.3390/en14165046>.
- KUMKALE, RÜKNETTİN;** “Öz Kaynaklar,” *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt: 14, Sayı: 156, Ağustos 2019, 1663-1664.
- KUNTALP, ERDEN;** “Yargıtay’ın Yap-İşlet-Devret (YİD) Sözleşmesini Ele Alış Biçimine Eleştirel Bir Bakış”, Prof. Dr. Sabih Arkan Armağanı, İstanbul 2019, 753-764.
- KURU, ÖZGE;** *Anonim Şirketlerde Temsil ve Temsil Yetkisinin Devri*, İstanbul 2022.
- KÜÇÜKGÜNGÖR, ASLI;** *Kurumsal Yönetim İlkeleri Bakımından Halka Açık Anonim Şirketlerde İcrada Görevli Olmayan Yönetim Kurulu Üyeleri*, Ankara 2018.
- KÜÇÜKGÜNGÖR, ASLI;** *Sermaye Piyasası Hukukunda Erken Aşama Girişimlerin Paya Dayalı Kitle Fonlaması Yoluyla Finansmanı*, Ankara 2020.
- KÜÇÜKSÖZEN, CEMAL;** *Sermaye Piyasasında Yatırımcının Korunması: Türk Sermaye Piyasasının Bu Açıdan Değerlendirilmesi*, Ankara 1999.
- KÜTÜKÇÜ, DOĞAN;** *Sermaye Piyasası Hukuku*, Cilt I, İstanbul 2004 (Cilt.I).
- KÜTÜKÇÜ, DOĞAN;** *Sermaye Piyasası Hukuku*, Cilt II, İstanbul 2005 (Cilt.II).
- LA PORTA, RAFAEL/ FLORENCIO LOPEZ-DE-SILANES/ ANDREI SHLEIFER/ ROBERT W. VISHNY;** 2000. “Investor Protection and Corporate Governance.” *Journal of Financial Economics* 58 (1-2) (January): 3–27 (Corporate Governance).
- LA PORTA, RAFAEL/FLORENCIO LOPEZ-DE-SILANES/ANDREI SHLEIFER;** “Corporate Ownership Around the World”, *Journal of Finance*, 54(2), 1999, 471–517 (Corporate Ownership).

- LACHNER, CONSTANTIN M./VON HEPPE, RAFAEL;** “*The Introduction of Real Estate Investment Trusts [REITs] in Germany*”, German Law Journal, Vol.08 No. 01, 133-142.
- LAURA GABRIELLI;** “*Fifteen Years of Italian Real Estate Investment Funds Across Different Market Cycles*”, 149-168 [Ramon Sotelo / Stanley McGreal (Editors) ; Real Estate Investment Trusts in Europe, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2013].
- LEVINSON, MARC;** *Finansal Piyasalar Kılavuzu, (The Economist)*, 2. Baskı, Ankara 2014.
- LEVY, ADAM;** “*15 Applications for Blockchain Technology*”, 13 Jul 2022 <https://www.fool.com/investing/stock-market/market-sectors/financials/block-chain-stocks/blockchain-applications/> (26.10.2022).
- LILY YIN/ERIC SHI;** “*Infrastructure real estate investment trusts*” <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/es/Documents/energia/deloitte-es-eitg-construction-predictions-infrastructure-real-state-investment-trust.pdf> (23.04.2024).
- LINDA C. MCCLAIN;** “*Family Constitutions and the (New) Constitution of the Family*”, Fordham Law Review, Volume 75, Issue 2, Article 19, 2006, 833-881.
- LITTEN, RÜDIGER;** *Kapitalmarktrecht Das Recht der Finanzinstrumente*, Frankfurt/Main, 2022.
- LORIA, KEITH;** “*A look at the role REITs are playing in the next generation of wireless technology*”, REIT Magazine, November/December 2018 [(<https://www.reit.com/news/reit-magazine/november-december-2018/reits-ready-5g>) (27.12.2022)].
- LUCA, PASQUALE DE;** “*Analytical Corporate Valuation Fundamental Analysis, Asset Pricing, and Company Valuation*”, Springer 1st ed. 2018.
- LUCANTONI, PAOLA;** “*Market Transparency*”, 941-1032 [MATTHIAS, LEHMANN / CHRISTOPH KUMPAN (Editor); *European Financial Services Law*, Germany 2019].
- LUCK, CHRIS;** “*The Listing Rules, REITs – Real Estate Investment Trusts*”, www.londonstockexchange.com (11.03.2009).
- LUTTER/BAYER/J. SCHMIDT;** *Europäisches Unternehmens- und Kapitalmarktrecht* 6. Auflage 2017.

- MATTHIAS LEHMANN / CHRISTOPH KUMPAN** (Editor); *European Financial Services Law*, Germany 2019.
- MADNICK, STUART**; “Blockchain Isn’t as Unbreakable as You Think”, MIT Sloan Management Review, Working Paper CISL# 2019-21, November 1, 2019, 1-8, (SSRN: <https://ssrn.com/AbsTraCt=3542542>) (25.12.2022).
- MAHMUD, M. A. PARVEZ / SHAHJADI HİSAN FARJANA/ CANDACE LANG/ NAZMUL HUDA**; “Green Energy: A Sustainable Future”, Academic Press, 2023.
- MAHMUTOĞLU, FATİH SELAMİ/KARADENİZ, SERRA**; *Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler Şerhi*, 2.Bası, İstanbul 2021.
- MANGANELLİ, BENEDETTO**; *Real Estate Investing Market Analysis, Valuation Techniques, and Risk Management*, Switzerland 2015.
- MAITERTH, RALF**; “Besteuerung von Immobilien aus ökonomischer Sicht”, 11-39 (Klaus-Dieter Drüen (Hrsg.) Immobilien im Steuerrecht), Köln 2022.
- MALLOY, MICHAEL P.**; “The Definition of Security” Marine Bank v. Weaver, Boston College Law Review, 1983, Volume24, Issue 4, 1053-1085.
- MANAVGAT, ÇAĞLAR**; “Halka Açık Anonim Ortaklıkların Yönetim Kurulunda Yetki Devri Zorunlu mudur?”, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 14, Sayı: 151, Mart 2019, 31-37.
- MANAVGAT, ÇAĞLAR**; *Hukukî Bakımdan Halka Açık Anonim Ortaklıklar ve Halka Arz*, Ankara 2016 (Halka Arz).
- MANAVGAT, ÇAĞLAR**; *Sermaye Piyasasında Aracı Kurumlar*, Ankara 1991 (Aracı Kurumlar).
- MANAVGAT, ZEYNEP BERİN**; “Şirketler Topluluğunda Piramit Yapılanma Kavramı ve Türkiye’deki Halka Açık Anonim Şirketler Bakımından Değerlendirilmesi”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt: 36, Sayı: 166, Mayıs 2023, 155-191.
- MANKIW, N. GREGORY**; *Principles Of Economics*, Third Edition, USA, 2004.
- MARKOWITZ, HARRY**; “Portfolio Selection”, The Journal of Finance, Vol. 7, No. 1. (Mar., 1952), 77-91.
- MARSHALL, ALFRED**; *Principles of Economics*, eighth ed., Macmillan, London 1920.
- MARZO, DI SALVATORE**; *Roma Hukuku*, İstanbul 1959.
- MELVILLE, ALAN**; *International Financial Reporting A Practical Guide*, Seventh Edition, United Kingdom 2019.

- MEMİŞ, TEKİN;** *“Aile Anayasası ve Şirketler Hukuku”*, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 8, Aralık 2018, 271-286.
- MEMİŞ, TEKİN/TURAN, GÖKÇEN;** *Sermaye Piyasası Hukuku*, 5. Bası Ankara 2020.
- MENGÜŞOĞLU, TAKİYETTİN;** *Felsefeye Giriş*, 5. Baskı, İstanbul 1992.
- MERAL, NEVİN;** *Sermaye Piyasasında Kamuyu Aydınlatma Belgelerinden Doğan Hukukî Sorumluluk*, Ankara 2021.
- MERCAN, CEREN;** *Kambiyo Senetlerinin Kripto Varlıklarla Blockchain Altyapısında Tedavüle Çıkması*, Ankara 2024.
- MICHAELS, RALF/ JANSEN, NILS;** *“Private Law Beyond the State? Europeanization, Globalization, Privatization”*, The American Journal of Comparative Law, Vol. 54, 2006, 843-890.
- MITCHELL, PETER F.;** *“Asian&Thai REIT Markets”*, Asian Public Real Estate Association, 4 July 2008, www.aprea.asia.
- MICHIE, RANALD C.;** *Banks, Exchanges, and Regulators: Global Financial Markets from the 1970s*, Oxford University Press, 2021 (*Banks, Exchanges, and Regulators*).
- MICHIE, RANALD C.;** *The Global Securities Market: A History*, Oxford University Press; 1st edition, 2007 (*The Global Securities Market*).
- MİŞKİN, FREDERİC;** *The Economics of Money, Banking and Financial Markets*, Pearson, 13th edition 2022.
- MİŞKİN, FREDERİC/STANLEY EAKİNS;** *Financial Markets & Institutions*, Pearson, 9th edition, 2018.
- MİSİLİ, SİNAN;** *Şirketler Topluluğu Hukuku Tarihçe ve Terminoloji*, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y. 2022, S. 52, 159 -194.
- MOHAN BURSALI, YELİZ;** *“Kurumsal Yönetim İlkeleri Işığında Etik Kurallar ve Sosyal Sorumluluk”*, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 32, Sayı 2, 2018, 505-531.
- MORCK, RANDALL K. (Ed.);** *A History of Corporate Governance around the World, Family Business Groups to Professional Managers*, University of Chicago Press, 2007.
- MOROĞLU, ERDOĞAN;** *“Anonim Ortaklığa Sermaye Olarak Taşınmaz Mal veya Üzerindeki Bir Aynı Hakkın Konulması Taahhüdünün Hukukî Sonuçları ve Yargıtay Kararları”*, Makaleler II, İstanbul 2006, 41-56 (*Makale*).

- MOROĞLU, ERDOĞAN;** “Anonim Ortaklık Anasözleşmesi ve Hukukî Niteliği”, Makaleler II, İstanbul 2006 (*Anasözleşme*).
- MOROĞLU, ERDOĞAN;** “Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü”, 9. Baskı, Ankara 2020 (*Hükümsüzlük*).
- MOROĞLU, ERDOĞAN;** “Anonim Ortaklık Sermaye Artırımı”, Genişletilmiş ve Genişletilmiş 4. Baskı, İstanbul 2018 (*Esas Sermaye*).
- MOROĞLU, ERDOĞAN;** “Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyeleri İle Denetçilerinin Görev Süreleri”, Makaleler I, 3.Bası, İstanbul 1999 (*Yönetim Kurulu*).
- MOROĞLU, ERDOĞAN;** “Sermaye Piyasası Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu”, Makaleler I, 3.Bası, İstanbul 1999 (*SerPK*).
- MOROĞLU, ERDOĞAN;** *Oy Sözleşmeleri*, 5. Baskı, İstanbul 2015 (*Oy Sözleşmeleri*).
- MOROĞLU, ERDOĞAN;** *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı, Değerlendirme ve Öneriler*, 3. Baskı, Türkiye Barolar Birliği, Ankara 2005 (*Tasarı*).
- MORRISON, ALAN B.;** “How Independent are Independent Regulatory Agencies?” *Duke Law Journal*, Vol. 1988, 252-256.
- MORSE, GEOFFREY;** “*Charlesworth's Company Law*”, Sweet&Maxwell, 17th edition, London, 2005.
- MOSCO, GIAN DOMENICO;** “AI and the Board Within Italian Corporate Law: Preliminary Notes”, *European Company Law*, 17(3), 87-96.
- MOOYA, MANYA M.;** *Real Estate Valuation Theory A Critical Appraisal*, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2016.
- MÖLLERS, THOMAS M.J.;** “Investor Protection in the System of Capital Markets Law: Legal Foundations and Outlook”, *North Carolina Journal of International Law*, Vol. 36, 2010/11, 57-84 (*Investor Protection*).
- MULLANEY, JOHN A.;** *Building Profits with Real Estate Investment Trusts*, USA 1997.
- MURRAY, ANDREW;** *Information Technology Law: The Law and Society (Law & Society)*, Oxford, 2019.
- MÜLAZİMOĞLU, MEHMET;** *Anonim Şirketler Hukukunda Sermayenin Korunması İlkeleri*, İstanbul 2020.
- MÜLLER, MICHAEL G.;** *Komparative Untersuchung der EU-REIT-Regime In: Andreas Pfnür (Hrsg.), Arbeitspapiere zur immobilien wirtschaftlichen Forschung und Praxis, Band Arbeitspapiere zur immobilien Nr. 20, 2010.*

- N. JAFFAR/ A.H. ABDUL THARİM/ M.N. SHUİB;** “*Factors of Conflict in Construction Industry: A Literature Review*”, *Procedia Engineering*, Volume 20, 2011, 193-202.
- NELSON, ANDREW J.;** “*Taking the Long View*”, PwC and the Urban Land Institute: *Emerging Trends in Real Estate*® 2023. Washington, D.C.: PwC and the Urban Land Institute, 2022, 3-32.
- NIJKAMP, PETER / KLAMER, PIM / GORTER CEES;** “*Retail investments by real estate investment trusts: A comparative analysis of local retail returns for the United States*”, *Journal of Housing and the Built Environment* 17:, 2002, 109–125.
- NOMER ERTAN, FÜSUN;** “6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nda Kolektif Yatırım Kuruluşları ve Özellikle Değişken Sermayeli Yatırım Ortaklığı” İÜHFM C. LXXI, S. 2, 131-144, 2013 (*Sermaye Piyasası*).
- NOMER ERTAN, N. FÜSUN;** “*Die Entwicklung des türkischen Kapitalmarktrechts und dessen Stellung in unserem Rechtssystem*” *Annales XLVIII*, N. 65, 2016, 171-191 (*Kapitalmarktrechts*).
- NOMER ERTAN, N. FÜSUN;** “*Sermaye Piyasası Hukukunun Hukuk Sistemizdeki Yeri*”, *Türk Ticaret Kanunu Ekseninde Sermaye Piyasası Hukuku Toplantı Serisi (Tebliğler Tartışmalar)*, İstanbul 2019, 17-26 (*Toplantı*).
- NOMER, ERGİN;** *Devletler Hususi Hukuku*, 9. Baskı, İstanbul 1998.
- NOMER, N. FÜSUN;** *Yatırım Ortaklıkları*, 2. Baskı, İstanbul 2003 (*Yatırım Ortaklıkları*).
- NUHOĞLU, BERNA AYÇA;** “*Gayrimenkul Değerleme*”, 19 Mayıs Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun 2007.
- NWOGUGU, MICHAEL;** “*Some Securities Law Problems Inherent in REITs*”, 1-45, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=8773 20 (13.12. 2008) (*REITs*).
- NWOGUGU, MICHAEL;** *Risk in the Global Real Estate Market: International Risk Regulation, Mechanism Design, Foreclosures, Title Systems and REITs*, Wiley 1st edition 2012 (*Global Real Estate Market*).
- O'REGAN, GERARD;** *A Brief History of Computing*, Springer; 3rd ed. 2021.
- OBEROI, ROOPINDER;** “*Social Capital, Community Engagement, and Corporate Social Responsibility*” [David Crowther (Editor), Shahla Seifi (Editor); *The Palgrave Handbook of Corporate Social Responsibility* Palgrave Macmillan, 1st ed. 2021], 453-469.

- OĞUZMAN, M. KEMAL/BARLAS, NAMİ;** *Medeni Hukuk, Giriş Kaynaklar Temel Kavramlar*, 28.Bası, İstanbul 2022.
- OĞUZMAN, M. KEMAL/ÖZ, TURGUT;** *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 1*, 20.Bası, İstanbul 2022 (C.I); *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 2*, 16.Bası, İstanbul 2021 (C.II).
- OĞUZMAN, M. KEMAL/SELİÇİ, ÖZER/ÖZDEMİR–OKTAY, SAİBE;** *Eşya Hukuku*, 23. Bası, İstanbul 2021.
- OKAT, YALÇIN ÖZGE;** *“Kolektif Yatırım Modellerine İlişkin AT ve Ülkemiz Düzenlemelerinin Karşılaştırılması ve Yeni Bir Kolektif Yatırım Modeli Olarak Değişken Sermayeli Yatırım Ortaklıkları (Investment Companies With Variable Capital)”* Sermaye Piyasası Yeterlilik Etüdü, Ankara 2000.
- OKAT, YALÇIN ÖZGE;** *Türk ve AB Hukukunda Yatırım Fonları*, Ankara 2009.
- OKUMUŞ, SİNAN;** *Menkul Yatırım Ortaklıklarında İskonto*, SPK Yayınları, Ankara 2005.
- OKUTAN NİLSSON, GÜL;** *Anonim Ortaklıklarda Pay Sahipleri Sözleşmeleri*, İstanbul 2004.
- OKUYUCU, DENİZ;** *Anonim Şirketin Sosyal Sorumluluğu*, İstanbul 2023.
- OLAWUYİ, DAMILOLA S.;** *Extractives Industry Law in Africa*, Springer 1st ed. 2018.
- OLCA, SELCAN;** *“Futures (Vadeli İşlem) Sözleşmelerinin Muhasebeleştirilmesi”*, Sermaye Piyasası Yeterlilik Etütleri (16.Dönem) Yayın No:16, C.2, Ankara 2004, 681-757.
- OLIVEİRA, ALVARO/GONDEK, MİCHAL;** *“Women on Company Boards – An Example of Positive Action in Europe”* (July 2014). Robert Schuman Centre for Advanced Studies Research Paper No. RSCAS 2014/34, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2471621> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2471621> (13.06.2024).
- OMAĞ, MERİH KEMAL;** *“Senetler Hukukunda Kıymetli Evrak Kavramı”*, Fasikül Hukuk Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 111, Şubat 2019, 603-612.
- ONAR, SİDDİK SAMİ;** *İdare Hukuku, C.I*, İsmail Akgün Matbaası, 2.bası, İstanbul 1944.
- ORAN, OZAN;** *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu İç Yönergesi*, İstanbul 2021.
- OVACIK, MUSTAFA;** *İngilizce Türkçe Hukuk Sözlüğü*, 3.Bası, Ankara 2000.

- OY, OSMAN/GÜNGÜLER, GÜLCAN;** *Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı*, İstanbul 2010.
- ÖCAL AKIPEK, ŞEBNEM / ÖCAL, LEVENT;** “Konut Finansman Sistemleri ve İpotek Finansman Kuruluşlarının Dünyada ve Türkiye’deki Uygulamaları”, Prof. Dr. Sabih Arkan Armağanı, İstanbul 2019, 99-104.
- ÖLMEZ, FATİH;** *Belirli Grupların Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsili*, İstanbul 2021.
- ÖNAL, ESİN;** *Amerikan Hukuku Işığında İşadamı Kararı İlkesi*, İstanbul 2022.
- ÖZ; NUR ŞURA;** *Blokszinciri Teknolojisinin Akıllı Sözleşmeler ve Kripto Paraların Karşılaştırmalı Hukuk Bakımından Değerlendirilmesi*, Ankara 2023.
- ÖZATLAN, YURDAL;** *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Üst Gözetim Görevi ve Yetkisi*, Ankara, 2023.
- ÖZAY, İLHAN;** *Günüşğında Yönetim*, İstanbul 1996.
- ÖZBEK, MUSTAFA S.;** “Sermaye Piyasası Kanununa Göre Aracı Kurumların Tedrici Tasfiyesi ve İflası”, Prof. Dr. Ejder Yılmaz’a Armağan, 2014, Ankara, 1451-1530.
- ÖZDAMAR, MEHMET;** “Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Taşınmazların Taahhüt Edilmesi”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.X, S.1-2, 2006, 93-117.
- ÖZDEMİR, ERAY;** *Borsa Yatırım Fonları ve Borsa Yatırım Fonlarının Performanslarının Ölçülmesi Üzerine Bir Uygulama*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.
- ÖZDEMİR, İBRAHİM AKAN;** *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyesinin Görevden Alınması*, İstanbul 2023.
- ÖZDEMİR, SERKAN;** *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarında TMS/TFRS Uyumlu Muhasebe Uygulamaları*, Ankara 2015.
- ÖZDEMİR, SİRRI SEMİH;** *İş Adamı Kararı İlkesi (Business Judgment Rule) Türk Hukukunda Uygulanabilirliği*, İstanbul 2017.
- ÖZEKES, MUHAMMET/SEVEN, VURAL/MERİÇ, NEDİM;** *Sermaye Şirketlerinde Sorumluluk Davası (TTK m.549 vd)*, İstanbul 2021.
- ÖZEL, SİBEL / ÇOLAK, KAZIM;** “Taşınmazlara İlişkin Sözleşmelerin Esasına Uygulanacak Hukuka Dair MÖHUK M.25’in Kapsamı”, MÜHF, HAD, Yıl 2017, C.23,S.1, 325-344.

- ÖZER, IŞIK;** *Anonim Şirketlerde Kurumsal Sosyal Sorumluluk*, Ankara 2022.
- ÖZER, MERVE/TEKER, SUAT;** “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına (UFRS) Genel Bakış ve Vergi Usul Kanunu (VUK) ile UFRS Arasındaki Uygulama Farklılıkları”, 8th Global Business Research Congress (GBRC - 2022), Yıl 2022, Cilt: 15 Sayı: 1, 97 – 103.
- ÖZER, ŞEREF;** *Sermaye Piyasası Kanununa Göre Kitle Fonlaması (Crowdfunding)*, Ankara 2022.
- ÖZGENÇ, İZZET;** “Organize Sanayi Bölgesi Yönetim ve Denetim Organlarında Görev Yapan Kişilerin Hukuki Statüsüne ve Sorumluluk Rejimine İlişkin Tespit ve Değerlendirmeler”, (Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Editör: Mahmut Koca, Ankara, 2020, sh. 715 vd). <https://izzetozgenc.com/makale/organize-sanayi-bolgesi-yonetim-ve-denetim-organlarında-gorev-yapan-kisilerin-hukuki-statusune-ve-sorumluluk-rejimine-iliskin-tespit-ve-degerlendirme> (01.07.2024).
- ÖZKAN, AKSU RAZİYE;** “Finansal Tabloların Tutulması ve Hukuksal Sonuçları”, İstanbul 2019.
- ÖZKAYA, ERSAN;** *Eşya Hukuku, Taşınmaz Mülkiyeti, Cilt I-B*, Ankara 2022.
- ÖZKORKUT, KORKUT;** “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Anonim Şirketlerin Denetiminde Yeni Bir Dönem: Bağımsız Denetleme Kuruluşları, Serbest Muhasebeci Malî Müşavirler ve Yeminli Malî Müşavirler”, Batıder, Yıl 2005, C.XXIII, S.2, 31-69 (Bağımsız Denetleme).
- ÖZKORKUT, KORKUT;** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Açısından Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetim, Ankara 2013 (Bağımsız Denetim).
- ÖZKORKUT, KORKUT;** *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali*, Ankara 1996 (Yönetim Kurulu Kararlarının İptali).
- ÖZKORKUT, KORKUT;** *Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeleri*, Ankara 2007 (Bağımsız YK Üyeleri).
- ÖZKURT, HATİCE;** “Türkiye Ekonomisinde Konut Sektörü: Gelişimi ve Alternatif Finansman Modelleri”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2007 (1), 159-173.
- ÖZMEN, SABA;** “Taşınmazların Menkul Kıymetleştirilmesinde Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları” *Yaklaşım Dergisi*, Yıl:6, Sayı: 67, Temmuz 1998.

- ÖZMEN, SABA/BELEN, HERDEM;** “Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği Değerlendirilmesi”, Erdoğan Moroğlu’na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 1999.
- ÖZMEN, TAHA RIZA;** “Taşınmazın Gayrimenkul Yatırım Ortaklığına Kuruluş Aşamasında Sermaye Olarak Konulması Usulü”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 22(2), 2023, 411-465 (Makale).
- ÖZMEN, TAHA RIZA;** “Taşınmazın Gayrimenkul Yatırım Ortaklığına Sermaye Olarak Konulması”, İstanbul 2024 (Taşınmaz).
- ÖZSUNAY, ERGUN;** *Karşılaştırmalı Hukuka Giriş*, İstanbul 1976 (*Karşılaştırmalı Hukuk*).
- ÖZSUNAY, ERGÜN;** *Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler*, İstanbul 1968 (*İnançlı Muameleler*).
- ÖZTAN, FIRAT;** *Kıymetli Evrak Hukuku*, 2. Bası, Ankara 1997.
- ÖZTÜRK, MUTLU BAŞARAN/DEMİRGÜNEŞ, KARTAL;** “Kurumsal Yönetim Bakış Açısıyla Entelektüel Sermaye” Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl 2008, Sayı 19, 395-413.
- PALACIOS, JUAN ;** “Climate Risk and Real Estate Markets Understanding the basic impacts of climate change on real estate markets”, March 2023, MIT Center for Real Estate, https://ocw.mit.edu/courses/11-350-sustainable-real-estate-spring-2023/mit11_350_s23_lec08.pdf (01.07.2024).
- PALOMA TALTAVULL DE LA PAZ / IRENE PENA CUENCA ;** *Spanish REITs: The New Regulated SOCIMIs*, 177-184 [Ramon Sotelo / Stanley McGreal (Editors) ; *Real Estate Investment Trusts in Europe*, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2013].
- PARKER, DAVID;** *Global Real Estate Investment Trusts, People, Process and Management*, Wiley-Blackwell 1st edition, 2012.
- PARKINSON, DILYS;** *Oxford Business English Dictionary for learners of English*, Oxford University Press, 2005.
- PASLI, ALİ;** “Türk Hukukunda Menkul Kıymet Kavramı”, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen’e Armağan, C.II, İstanbul 2007, 1513-1579 (*Menkul Kıymet*).
- PASLI, ALİ;** *Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi (Corporate Governance)*, İstanbul 2004 (*Kurumsal Yönetim*).
- PASLI, ALİ/ AYDOĞAN, FATİH;** “Kolektif Yatırım Kuruluşları (Fon Yönetimi) Collective Investment Undertakings (Fund Management)”, 475-500. [Türk

Hukukunun Avrupa Birliği Hukukuna Uyumu Özel Hukuk -Acquis Communautaire'in Alınması- Açıklamalar, Değerlendirmeler, Öneriler Editörler / Editors: Arslan Kaya, Baki İlkay Engin, Ali Paslı, Şehriban İpek Aşıkoğlu, Elif Oğuz], İstanbul 2020.

PAZARBAŞI, GÜLŞEN; *Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, Ankara 2018.

PECA, S. P.; *Real Estate Development and Investment*, Wiley, 1st edition, 2009.

PENNINGTON, ROBERT R.; *Pennington's Company Law*, 8th edition, 2006.

PEREK, ALİ ATILLA/ HAZIR, ÇAĞRI AKSOY; *Faiz, Verg, Amortisman Öncesi Kâr'ın Hesaplanması Finansal Tablo Analizi ve Şirket Değerlemede Kullanımı*, 2. Baskı, Ankara 2018.

PESCH, PAULINA JO (Çev. Yener Ünver); *"Blockchain, Akıllı Sözleşmeler ve Veri Koruması – Blockchain Tabanlı Akıllı Sözleşmelerin Riskleri ve Sınırları"* (İÇEL, KAYIHAN (Proje Yöneticisi), ÜNVER, YENER/ ÖZ, KEREM (Editörler), *Kripto Para ve Ceza Hukuku*) Ankara 2022, 139-148.

PESTERAC, ALEKSANDRA; *The Importance of Initial Public Offering for Capital Market Development in Developing Countries*, *Economic Themes*, 58(1): 97-115.

PFEFFER, TOBIAS; *Performance of REITs, A Sector- and Company- based Analysis of Links and Time Lags between Real Estate Market Cycles, Earnings, and Pricing of REITs*, Köln 2009.

PIET EICHHOLTZ/NİLS KOK/ERKAN YONDER; *"Real Estate, Governance, and the Global Economic Crisis"*, 165-187 [James P. Hawley / Shyam J. Kamath / Andrew T. Williams (Editör) ; *Corporate Governance Failures, The Role of Institutional Investors in the Global Financial Crisis*].

PIKETTY, THOMAS; *Kapital*, İstanbul 2014.

PLESSIS, JEAN J. DU/UMAKANTH VAROTTIL/JEROEN VELDMAN (Editor); *Globalisation of Corporate Social Responsibility and its Impact on Corporate Governance*, Springer, 1st ed. 2018.

POROY, REHA / YASAMAN, HAMDİ; *Ticari İşletme Hukuku*, 7. Bası, İstanbul 1995.

POROY, REHA/ TEKİNALP, ÜNAL; *Kıymetli Evrak Hukuku Esasları*, 24. Bası, İstanbul 2021.

- POROY, REHA/TEKİNALP, ÜNAL/ÇAMOĞLU, ERSİN;** *Ortaklıklar Hukuku I*, 15. Baskı, İstanbul 2021 (C. I).
- POROY, REHA/TEKİNALP, ÜNAL/ÇAMOĞLU, ERSİN;** *Ortaklıklar Hukuku II*, 14. Baskı, İstanbul 2019 (C. II).
- PROSSER, TONY;** *The Regulatory Enterprise: Government, Regulation, and Legitimacy*, Oxford University Press; 1st edition, 2010.
- PULAŞLI, HASAN;** “Anonim Şirketler Hukukunda Ceo'nun Hukukî Durumu”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt: 24, Sayı: 1, Haziran 2007,17-62 (*Ceo'nun Hukukî Durumu*).
- PULAŞLI, HASAN;** “Anonim Şirketlerde Temsil Şekli, Özel Temsil Halleri ve Temsil Yetkisinin Murahhaslara Devredilmesi”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt: 36, Sayı: 2, Haziran 2020, Sayfa: 5-39 (*Temsil*).
- PULAŞLI, HASAN;** “Kurumsal Sosyal Sorumluluk Bağlamında Uluslararası İnsan Hakları ve Çevre Standartlarının Çok Uluslu Şirketlerin Merkez Yönetim Organının Hukukî Sorumluluğuna Etkisi”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 36(4), 5-37 (*Çok Uluslu Şirketler*).
- PULAŞLI, HASAN;** *Corporate Governance - Anonim Şirket Yönetiminde Yeni Model*, Ankara 2003 (*Corporate Governance*).
- PULAŞLI, HASAN;** *Şirketler Hukuku Şerhi C.I*, 3. Baskı, Ankara 2018 (C.I).
- PULAŞLI, HASAN;** *Şirketler Hukuku Şerhi C.II*, 3. Baskı, Ankara 2018 (C.II).
- PULAŞLI, HASAN;** *Şirketler Hukuku Şerhi C.III*, 3. Baskı, Ankara 2018 (C.III).
- RAJIV PANDEY/SAM GOUNDAR/SHAHNAZ FATIMA** (Edited By); *Distributed Computing to Blockchain: Architecture, Technology, and Applications*, 1st Edition, 2023.
- RAMSINGHANI, MAHENDRA;** *The Business of Venture Capital*, 3rd Edition, Wiley 2021.
- RATCLIFFE, JOHN/STUBBS, MICHAEL/KEEPING, MILES;** *Urban Planning and Real Estate Development*, Routledge, 3rd edition 2009.
- RAVAL, VASANT;** *Corporate Governance A Pragmatic Guide for Auditors, Directors, Investors and Accountants*, First edition published, USA 2020.
- RAVEN, PETER H./HASSENZAHN, PETER H./HAGER, MARY CATHERINE;** *Environment*, 9th Edition, USA 2020.

- REED, RICHARD;** *“The foundations of sustainability in real estate markets”*, 294-308 [Edited by Graham Squires, Erwin Heurkens and Richard Peiser; Routledge Companion to Real Estate Development, First published, USA 2018].
- REİSOĞLU, SEZA;** *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 18. Bası, İstanbul 2006.
- RHEE, ROBERT J.;** *“The Irrelevance of Delaware Corporate Law”*, The Journal of Corporation Law, Vol. 48:2, 2022, 101-151.
- RICHES, REVEAL;** *REIT Investing for Beginners to Advance: The Ultimate Rental Property Investing Guide* (EPUB), London, UK, 2023.
- RITTER, JAY R.;** *“The Long-Run Performance of Initial Public Offerings”*, The Journal of Finance, Vol. XLVI, No. 1, March 1991, 3-27).
- RICHARD T. GARRIGAN/ JOHN F. C. PARSONS;** *“Real Estate Investment Trusts: Structure, Analysis and Strategy”* McGraw-Hill, 1998.
- RÜCKERT, TANJA;** *“The IoT Paves the Way for a Networked Economy*, Ulrich Sendler Editor, The Internet of Things Industrie 4.0 Unleashed, Springer-Verlag GmbH Germany 2018, 221-230.
- RÜZGAR, ESER;** *Anonim Şirketler Hukukunda Finansal Tablo ve Raporların Dene-timi*, İstanbul 2024.
- SAAT, DURSUN;** *Anonim Ortaklıklarda Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışı*, İstanbul 2021.
- SABAN, NİHAL;** *Vergi Hukuku*, 9. Bası, İstanbul 2019.
- SAGALYN, LYNNE B.;** *“Conflicts of Interest in the Structure of REITs, Real Estate Finance”*, Volume 13, Issue 2, June 1996, 34-51.
- SAMUEL, GEOFFREY;** *An Introduction to Comparative Law Theory and Method*, Oregon 2014.
- SANCAK, ETHEM;** *Sermaye Piyasası Sözlüğü*, İstanbul 2014.
- SANDBERG, HAİM;** *“Why Blockchain Technology Will Never Replace The Land Registry Office”* (January 20, 2021). (SSRN: [https://ssrn.c o m / abstract=3770126](https://ssrn.com/abstract=3770126)) (25.12.2022).
- SARUHAN, UTKU;** *Vadeli İşlem Sözleşmelerinde İfa İhlalleri*, İstanbul 2022.
- SAUNDERS, ROBERT S. /ALLİSON L. LAND/, JENNİFER C. VOSS/CLİFF C. GARDNER;** *Folk on the Delaware General Corporation Law, Fundamentals*, Wolters Kluwer; Annotated edition, 2020.

- SAVAŞAN, ZERRİN/ÜNAY, HAKAN** (Editör); *Türk Çevre Hukuku ve Politikaları: Dünden Bugüne ve Geleceğe*, Ankara 2021.
- SCHAMMO, PIERRE**; “*EU Prospectus Regulation*” (April 9, 2024). Forthcoming in Paolo Giudici and Joseph A. McCahery (eds), *Research Handbook on EU Securities Regulation* (Edward Elgar), Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4788756orhttp://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4788756> (30.05.2024).
- SCHMİDT, KARSTEN/LUTTER, MARCUS**; *Aktiengesetz Kommentar, I. Band, §§ 1-132 AktG, 4. Auflage*, 2020.
- SCHNEİDER, L. FOLKENS AND P.**; “*Social Responsibility and Sustainability: How Companies and Organizations Understand Their Sustainability Reporting Obligations*”, 159-188, [WALTER LEAL FİLHO (Editor); *Social Responsibility and Sustainability How Businesses and Organizations Can Operate in a Sustainable and Socially Responsible Way*, Springer Nature Switzerland AG 2019].
- SEBASTIAN, STEFFEN P./STEININGER, BERTRAM I./WAGNER-HAUBER, MELANİE**; “*Vor und Nachteile von direkten und indirekten Immobilienanlagen, Advantages and Disadvantages of Direct and Indirect Real Estate Investments*”, January 23, 2012. [(<https://ssrn.com/abstract=1995685>)(20.11.2022)].
- SEILER, MICHAEL, J./WEBB, JAMES/MYER, NEIL, F.C.**; “*Diversification Issues in Real Estate Investment*”, *Journal of Real Estate Literature*, Volume 7, Number 2, 1999, 163-179.
- SERVAES, HENRI/TAMAYO, ANE**; “*The Role of Social Capital in Corporations: a Review*”, *Oxford Review of Economic Policy*, Volume 33, Number 2, 2017, 201–220.
- SEVİ, ALİ MURAT**; *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticilerin Özen Yükümlülüğü*, Ankara 2021 (Yönetim Kurulu).
- SEVİ, ALİ MURAT**; *Anonim Ortaklıkta Payın Devri*, Ankara 2004 (Pay Devri).
- SHAN, MİNG /YUN LE/ ALBERT P. C. CHAN /Yİ HU**; *Corruption in the Public Construction Sector A Holistic View*, Singapore 2020.
- SHAPIRO, MARTİN**; “*The Globalization of Law*,” *Indiana Journal of Global Legal Studies*: Vol. 1: Iss. 1, Article 3, 1993, 37-64.
- SIEMS, MATHIAS M.**; “*The Foundations of Securities Law*”, *European Business Law Review* Vol. 20, 2009, pp. 141-171, [(https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1089747) (21.10.2022)].

- SİNAN, OSMAN BAHADIR/TOK, AHMET;** “6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile Yapılan Düzenleme Sonrası Genel Yatırım Tavsiyesi ve İzinsiz Yatırım Danışmanlığı”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 51, Temmuz 2022, 113-142.
- SINGLETON, SUSAN;** *Joint Ventures and Shareholders' Agreements*, Sixth Edition, Bloomsbury Professional Ltd 2021.
- SİTKİN, ALAN;** *Absolute Essentials of Green Business*, First published by Routledge, 2020.
- SMİTH, ZACHARY A./MAZİN A. M. AL JANABİ/MUHAMMAD Z. MUMTAZ/YURİY ZABOLOTNYUK;** “Blockchain and the Future of Securities Exchanges” 85-104 [Yassine Maleh/Youssef Baddi/Mamoun Alazab/Loai Tawalbeh/Imed Romdhani (Editors), *Artificial Intelligence and Blockchain for Future Cybersecurity Applications*, Springer; 1st ed. 2021].
- SOMER, MEHMET;** *Sermaye Piyasası Kanunu Hükümlerinin Türk Ticaret Kanununun Tedrici Kuruluş Sistemi Üzerine Etkileri*, İstanbul 1990.
- SOTELO, RAMÓN (Editor)/ STANLEY MCGREAL (Editor);** *Real Estate Investment Trusts in Europe: Evolution, Regulation, and Opportunities for Growth*, Springer, 2013.
- SOYSAL, MÜMTAZ;** *100 Soruda Anayasanın Anlamı*, 10. Baskı, İstanbul 1993.
- STANWICK, PETER A./STANWICK, SARAH D.;** *Absolute Essentials of Business Ethics*, Routledge; 1st edition, 2021.
- STRAUSS, PETER L.;** “The Place of Agencies in Government: Separation of Powers and the Fourth Branch”, 84, *COLUM. L. REV.* 573-669 (1984).
- STRIEWE, NİCOLAİ C.;** *Corporate Governance of Real Estate Investment Trusts*, Springer Gabler; 1st edition 2016.
- STRIEWE, NİCOLAİ C. /ROTTKE, NİCO B. /ZIETZ, JOACHİM;** “Corporate Governance and the Leverage of REITs: The Impact of the Advisor Structure”, *Journal of Real Estate Research*, Vol. 35, No. 1, 2013, 103-119;
- STRUMEYER, GARY/SWAMMY, SARAH (Editor);** “The Capital Markets: Evolution of the Financial Ecosystem”, Wiley; 1st edition, 2017.
- SULLIVAN, PATRICK H.;** “Valuing intangibles companies An intellectual capital approach” *Journal of Intellectual Capital*, Vol. 1 No. 4, 2000, 328-340.
- SULU, MUHAMMED;** *Ticari Sırlarının Korunması*, 3. Bası İstanbul 2020.

- SUMER, AYŞE;** *Türk Sermaye Piyasası Hukuku ve Seçilmiş Mevzuat*, 2. Bası, İstanbul 1999.
- SUNAY, NESRİN AKIN;** "Şirketlerde Yapı Değişikliği ve Aynı Sermaye Konulmasında Siciller Arası İşbirliğine İlişkin Tebliğ Hükümlerinin Değerlendirilmesi" *Regesta*, C.2 S.3, 2012, 75-94.
- SUSAR, ÖZKAN;** *Tüm Yönleriyle Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları*, Ankara 2004.
- SÜMERLİ SARIGÜL, SEVGİ;** "Entelektüel Sermayenin Ölçülmesi, Finansal Tablolara Yansımaları ve Raporlanmasına Yönelik Bir Araştırma", *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 3(2), 427-443.
- ŞAHİN, NESRİN;** *İştirak (Sermaye Katılım) Sözleşmeleri Yoluyla Anonim Ortaklıklarda Pay Sahipliğinin Kazanılması*, Ankara 2023.
- ŞARKAYA, CANSU;** "Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Üzerine Bir İnceleme ve Türkiye'ye İlişkin Sektör Analizi", *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2007 (1), 179.
- ŞENER, ORUÇ HAMİ;** *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı*, 5. Bası, Ankara 2022.
- TABASSUM, NAEEM/SINGH, SATWINDER;** *Corporate Governance and Organisational Performance The Impact of Board Structure*, Springer Nature Switzerland AG 2020.
- TAN, TURGUT;** "Anayasal Ekonomik Düzen", *Anayasa Yargısı Dergisi*, Cilt 7, 1990, 161-178 (*Anayasal Ekonomik Düzen*).
- TAN, TURGUT;** "Bağımsız İdari Otoriteler", *Reket Kurumu Perşembe Konferansları*, Ankara 2000, 3-32 (*Bağımsız İdari Otoriteler*).
- TANÖR, REHA;** *Türk Sermaye Piyasası*, 1. Cilt: *Taraflar*, İstanbul 1999 (Cilt 1).
- TANÖR, REHA;** *Türk Sermaye Piyasası*, 2. Cilt: *Halka Arz*, İstanbul 2000 (Cilt 2).
- TDK.** *Türkçe Sözlük*, C.1, Ankara 1988.
- TEKELİOĞLU NUMAN;** "Dijital Tapu Sicili: Blokzinciri Teknolojisinin Tapu Sicilinde Kullanılmasına Dair Karşılaştırmalı Bir İnceleme" *İHFM* (2022) 80(1),1-39.
- TEKER, MURAT BAHADIR;** *Sermaye Piyasası Araçları Yoluyla Gayrimenkul Finansmanı ve Yatırımı*, 2.Baskı, Ankara 2000.

- TEKİNALP, GÜLÖREN;** *Milletarası Özel Hukuk Bağlama Kuralları*, 6. Bası, 1999.
- TEKİNALP, ÜNAL;** “Yatırım Ortaklıklarının Düzenlenmesinde Temel Alınabilecek İki Model ve Türk Sistemi” İkt.Mal.C.17, S.9 1970, 386-392 (*Yatırım Ortaklıkları*).
- TEKİNALP, ÜNAL;** *Anonim Ortaklığın Bilânçosu ve Yedek Akçeleri*, 2. Bası, İstanbul 1979 (*Bilanço*).
- TEKİNALP, ÜNAL;** *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 5. Bası, İstanbul 2020 (*Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*).
- TEKİNALP, ÜNAL;** *Sermaye Piyasası Hukukunun Esasları*, İstanbul 1982 (*Sermaye Piyasası Hukuku*).
- TEKİNALP, ÜNAL;** “Sermaye Piyasası Kanununun Hukukumuz İçindeki Önemi”, 6362 sayılı Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Işığında Sermaye Piyasası Hukuku Sempozyumu, 6-7 Haziran 2013 İstanbul, Editör Korkut Özkorkut, Ankara 2017 (*SerPK*).
- TEKİNALP, ÜNAL/ÇAMOĞLU, ERSİN;** *Sermaye Piyasası Hukukunun Temel İlkeleri ve Gerekçeli Sermaye Piyasası Kanunu*, 2. Bası İstanbul 2018.
- TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP;** *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükmümler*, 7. Bası, İstanbul 1993.
- TEOMAN, ÖMER;** *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu*, İstanbul 1983 (*Oy Hakkından Yoksunluk*).
- TEOMAN, ÖMER;** *Yaşayan Ticaret Hukuku, C. I. Kitap: 7*, Ankara 1997 (*Kitap:7*).
- TEOMAN, ÖMER;** *Yaşayan Ticaret Hukuku, C. I. Kitap: 8*, 2.Bası, Ankara 1999 (*Kitap:8*).
- TEPE, HARUN;** “Meslek Etikleri: Temelleri ve Sorunları” [ÇOTUKSÖKEN, BETÜL (Editör); *Felsefe Söyleşileri III-IV*, İstanbul 2006], 45-50.
- TEVETOĞLU, METE;** *Hukukî Yönleriyle Kripto Varlıklar ve Kripto Varlıkların İlk Arzı*, 2.Bası İstanbul 2021.
- TEZİÇ, ERDOĞAN;** *Anayasa Hukuku*, 2. Bası, 1991.
- TEZİÇ, ERDOĞAN/YÜZBAŞIOĞLU, NECMİ;** *Türk Anayasa Hukuku*, 20. Bası, İstanbul 2020.
- THOMASON, JANE / BERNHARDT, SONJA / KANSARA, TIA;** *Blockchain Technology for Global Social Change (Advances in Computer and Electrical Engineering)*, USA 2019.

- TİRYAKİ, REFİK;** *Ekonomik Özgürlükler ve Anayasa*, İstanbul 2008.
- TİWARİ, ANUPAM;** “*Cryptography in blockchain*” 251-265 [Edited By, RAJIV PANDEY/SAM GOUNDAR/SHAHAZ FATIMA; *Distributed Computing to Blockchain: Architecture, Technology, and Applications*, 1st Edition, 2023].
- TOK, AHMET;** *Sermaye Piyasası Hukukunda Piyasa Bozucu Eylemler*, İstanbul 2023 (*Piyasa Bozucu Eylemler*).
- TOK, AHMET;** *Sermaye Piyasası Kurulunun Halka Açık Şirketleri Denetlemesi*, Ankara 2021 (*Denetleme*).
- TOPÇUOĞLU, METİN;** “*Ticaret Şirketlerinde Konu Dışı İşlemler ve Sonuçları*” Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2012, Cilt 2, Sayı 2, 47 – 79.
- TÖREMİŞ, HATİCE EBRU;** “*Kripto Varlıklar ve Sermaye Piyasasında Düzenleme İhtiyacı*”, Kripto Varlıklarda Düzenleme Arayışı Çalıştayı, 8-9 Temmuz 2021, Ankara 2022 (*Kripto Varlıklar*).
- TÖREMİŞ, HATİCE EBRU;** *Sermaye Piyasası Faaliyetleri Bağlamında Yatırımcının Tüketici Olarak Korunması*, Ankara 2022 (*Sermaye Piyasası*).
- TREİBLMAIER, HORST/ROMAN BECK** (Editor); *Business Transformation through Blockchain: Volume I*, Palgrave Macmillan, 1st ed. 2019 (*Volume I*).
- TREİBLMAIER, HORST/ROMAN BECK** (Editor); *Business Transformation through Blockchain: Volume II*, Palgrave Macmillan, 1st ed. 2019 (*Volume II*).
- TRUMP, J. DONALD;** *Trump The Best Real Estate Advice I Ever Received*, USA, 2007.
- TUNALI, HALİL/TUNCER, ERDEM;** “*Türkiye’de Sermaye Piyasası Gelişimi ile Ekonomik Büyüme İlişkisi*”, İktisat Fakültesi Mecmuası, Cilt:65 2015/2, 81-99.
- TUNCA, MURAT AYBARS;** “*Madde Başlıklarının Türk Hukukundaki Yeri*”, Hacettepe HFD, 13(2), 2023, 458-480.
- TUNCEL, KÜRŞAT;** *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Türkiye Uygulaması*, Ankara 1997.
- TUNCER, SELAHATTİN;** *Türkiye’de Sermaye Piyasası (Teori - Uygulama)*, İstanbul 1985.
- TURANBOY ASUMAN;** “*Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Yönetim ve Temsil Yetkisini Murahhaslara Bırakması*”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 39, Sayı: 4, Aralık 2023, 761-783 (*Temsil*).

- TURANBOY ASUMAN;** *Halka Açık Banka ve Hissedarın Korunması*, Ankara 2002 (*Halka Açık Banka*).
- TURANBOY, ASUMAN;** “6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu Açısından Sermaye Piyasası Aracı ve Menkul Kıymet Kavramları”, Prof. Dr. Sabih Arkan Armağanı, İstanbul 2019, 1285-1292 (*Menkul Kıymet*).
- TURANBOY, ASUMAN;** *İnsider Muameleleri (Şirkete Ait Gizli Bilgilerin Haksız Kullanımı)*, Ankara 1990 (*İnsider Muameleleri*).
- TURANLI, HÜSNÜ;** “Yeni TTK ve Ultra Vires İlkesi” Regesta C.2 S.3 Y.2012, 49-74.
- TURANLI, HÜSNÜ;** “Doğrudan Yabancı Yatırımların Hukukî Çerçevesi”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2008.
- TURANLI, HÜSNÜ;** “Yabancı Sermayeli Türk Şirketlerinin Taşınmaz Mülkiyeti ve Sınırlı Aynı Hak Edinimi”, YBHD Yıl 3, Sayı 2018/2, 175–212.
- TURGUTER, NECİP;** *Belediye Şirketlerinde Sayıştay Denetimi*, Ankara 2024.
- TÜRKYILMAZ, İSMAİL;** *Sermaye Piyasası Hukukunda Pay Alım Teklifi Zorunluluğu*, İstanbul 2015.
- TZUNG-BOR WEI;** “The Equivalence Approach to Securities Regulation”, 27 Nw. J. Int’l L. & Bus. 255 (2006-2007), 255-300.
- UĞRAŞ, DİLEK ÖZGE;** “Bilgi Suistimalî Suçu”, TAAD, Yıl: 12, Sayı: 47 (Temmuz 2021), 463-500.
- UHLANER, LORRAİNE M.;** “Family Business and Corporate Governance”, (Edited by Mike Wright/Donald Siegel/Kevin Keasey/Igor Filatotchev The Oxford Handbook of Corporate Governance)First Edition, UK 2013, 389-420.
- USTAOĞLU, FUNDA;** *Proje Finansmanında Türk Hukukuna Tâbi Teminatlar ve Özellikle Hesap Rehni*, İstanbul 2019.
- UYAROĞLU, TURHAN;** *İnşaata Başlarken*, 3.Bası, İstanbul, 2008.
- ÜÇİŞİK, FEHİM;** *Konut Sorunu ve Çözüm Önerileri*, İstanbul 2006.
- ÜÇİŞİK, GÜZİN/ÇELİK, AYDIN;** *Anonim Ortaklıklar Hukuku II.Cilt*, Ankara 2022.
- ÜLGEN,HÜSEYİN/HELVACI, MEHMET/ KAYA, ARSLAN / NOMER ERTAN, N.FÜSUN;** *Kıymetli Evrak Hukuku*, 14.Bası 2021.

- ÜNAL, OĞUZ KÜRŞAT;** “İpotekli Borç Senetleri ve İrat Senetlerinin Menkul Kıymet Özelliği”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2002, C. VI, S.1-2, Haziran-Aralık 2002, 1-9 (İpotekli Borç Senetleri ve İrat Senetleri).
- ÜNAL, OĞUZ KÜRŞAT;** “Sermaye Piyasalarında Halka Arz Sözleşmeleri ve Sözleşme Serbestliği”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1997, C. I, S.1, 88-113 (Halka Arz Sözleşmeleri).
- ÜNAL, OĞUZ KÜRŞAT;** “Sermaye Piyasası Mevzuatında Gayrimenkul Sertifikaları”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran-Aralık 2005 Cilt:IX, Sayı:1- 2, 1-9 (Gayrimenkul Sertifikaları).
- ÜNAL, OĞUZ KÜRŞAT;** “Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran-Aralık 2004 Cilt:VIII, Sayı:1- 2, 1-14 (Varlığa Dayalı Menkul Kıymet).
- ÜNAL, OĞUZ KÜRŞAT;** *Menkul Kıymetler*, Ankara 1988 (Menkul Kıymet).
- ÜNAL, OĞUZ KÜRŞAT;** *Sermaye Piyasalarında Halka Açık Anonim Ortaklıklar*, Ankara 1999 (Halka Açık Anonim Ortaklıklar).
- ÜNAL, OĞUZ KÜRŞAT;** *Türk ve Amerika Birleşik Devletleri Hukukunda Aracı Kurumlar*, Ankara, 1997 (Aracı Kurumlar).
- ÜNAL, ŞEREF;** “Ana Sözleşmelerindeki Süreleri Biten ve Sürelerini Uzatmamış Olan Anonim Şirketlerin Hukukî Durumu”, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara 1984, 79-106.
- ÜNLÜ, UFUK;** “Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetim Süreci”, Regesta, C.4, S.3, Y.2019, 409-432 (Bağımsız Denetim).
- ÜNLÜ, UFUK;** “Anonim Şirketlerde Nama Yazılı Pay Senetleri Devrinin Esas Sözleşmeyle Sınırlandırılması”, Regesta, C.6, S.3, Y.2021, 531-548 (Pay Senetleri).
- ÜRETEN, AYKAN;** “Gayrimenkul Değerleme Yöntemleri ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarında Değer Tespiti”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.
- VEİL, RÜDİGER** (Edited by); *European Capital Markets Law*, Third Edition, 2022.
- VELAND, RAMADANI/ MEMİLİ, ESRA / PALALİĆ, RAMO / P.C. CHANG, ERİCK;** *Entrepreneurial Family Businesses: Innovation, Governance, and Succession*, Springer Nature Switzerland, 1st ed. 2020.
- VELJANOVSKI, CENTO;** *The Economics of Law*, Institute of Economic Affairs, 2nd edition, 2006.

- VENTOLO, WILLIAM L. / WILLIAM, MARTHA, R;** *Fundamentals of Real Estate Appraisal*, 8 edition 2001.
- VERKÜIL, PAUL R.;** "The Purposes and Limits of Independent Agencies", *Duke Law Journal*, Vol. 1988, 257-279.
- VOGT, HANS-UELI / HOLGER FLEISCHER / SUSANNE KALSS;** "Recht der Familiengesellschaften: Siebtes Deutsch-österreichisch-schweizerisches Symposium, Zürich 12.-13. Mai 2016", Mohr Siebeck, 1st edition, 2017.
- VURAL, GÜVEN;** *Yatırım ortaklıkları*, Ankara, 1978.
- VURAL, Z. BERİL AKINCI/ ÇOŞKUN, GÜL;** "Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Etik", *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, S.1, Mart 2011, 61-87.
- VURALOĞLU SEMERCİ, TUĞBA;** *Sermaye Piyasası Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Ayrılma Hakkı*, İstanbul 2018.
- WEISS, JOSEPH W.;** *Business Ethics A Stakeholder and Issues Management Approach*, Sixth Edition, San Francisco 2014.
- WERBACH, KEVIN/CORNELL, NICOLAS;** "Contracts Ex Machina", *Duke Law Journal*, Vol.67, 2017, 313–382.
- WILLIAMS, TONI;** "Empowerment of Whom and for What? Financial Literacy Education and the New Regulation of Consumer Financial Services", *LAW & POLICY*, Vol. 29, No. 2, April 2007, 226-257.
- WILSON, PATRICK/ ZURBRUEGG, RALF;** "International Diversification of Real Estate Assets - Is it Worth It? Evidence from the Literature" University of Technology Sydney, School of Finance and Economics, UTS Working Paper No. 126, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=882001 (28.03.2009).
- WILLIS, LAUREN E.;** "Finance-Informed Citizens, Citizen-Informed Finance: An Essay Occasioned by the International Handbook of Financial Literacy", *Journal of Social Science Education*, Volume 16, Number 4, Winter 2017, 16-27.
- WOLVERTON, MARVIN L. / CHENG, PING / HARDİN, WILLIAM, G.;** "Real Estate Portfolio Risk Reduction Through Intracity Diversification", *Journal of Real Estate Portfolio Management*, Volume: 4 Issue Number: 1 Year: 1998, 35-41.
- YADAV, SHAILESH / VERMA, SUHASİNİ;** "Role of Infrastructure Investment Trusts (INVITS) in India's Infrastructure Development" *European Economic Letters*, Vol 14, Issue 1 (2024), 590 -602.

- YAKA, RIDVAN**; “Şirketlerde Halka Açıklık Oranı ile Hayatta Kalma İlişkisi”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 21, Sayı 2, 2021, 531- 546.
- YALKIN, YÜKSEL KOÇ**; *Bankacılar İçin Genel Muhasebe Teori ve Uygulama*, Bankacılar Serisi No:17, 8. Bası, 2000.
- YANLI, VELİYE**; “Kamuyu Aydınlatma Açısından Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkelerinin Değerlendirilmesi”, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen’e Armağan, C.II, İstanbul 2007, 1581-1595 (*Kurumsal Yönetim İlkeleri*).
- YANLI, VELİYE**; “Sermaye Piyasası Aracı ve Yatırım Sözleşmesi Kavramları”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, 32(3), 5-35.
- YANLI, VELİYE**; *Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması ve Pay Sahiplerinin Ortaklık Alacaklılarına Karşı Sorumlu Kılınması*, İstanbul 2000.
- YANLI, VELİYE**; *Sermaye Piyasası Hukuku Çerçevesinde Halka Açık Anonim Şirketler ve Kamunun Aydınlatılması*, İstanbul 2005 (*Halka Açık Anonim Şirketler*).
- YAPRAK, NURHAN**; *Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Hukukî Niteliği*, İstanbul 2020.
- YASAMAN, HAMDİ**; *İsviçre ve Fransız Hukukunda Yatırım Fonları ve Türk Hukukunda Uygulanma İmkanları*, 1980 (*Yatırım Fonları*).
- YASAMAN, HAMDİ**; *Menkul Kıymetler Borsası Hukuku*, İstanbul 1992 (*Menkul Kıymetler Borsası*).
- YASİN, MELİKŞAH**; *Sermaye Piyasası Kurulu ve İşlemleri*, Ankara 2002.
- YAŞAR, HASAN NURİ**; *İdare Hukuku*, 3. Baskı, İstanbul 2016.
- YAŞAR, TUĞÇE NİMET**; “Anonim Şirketlerde Riskin Erken Saptanması ve Yönetimi”, Ticaret ve Fikrî Mülkiyet Hukuku Dergisi, Yıl 2016, Cilt: 2 Sayı: 2, 69 – 91.
- YATAĞAN ÖZKAN, ÇİĞDEM**; “Şirket Ortak İçin Mi? Şirket Toplum İçin Mi? Kurumsal Sosyal Sorumluluk Faaliyetleri Şirketin İşletme Konusuyla Bağdaşır mı?” Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran 2023, Cilt 13, Sayı 1, 485-501.
- YAVİLIOĞLU, CENGİZ / DELİCE, GÜVEN**; “Tezgâh Üstü Türev Piyasaları: Bir Değerlendirme” Maliye Dergisi, Sayı 151, Temmuz Aralık 2006, 63-84.
- YAVUZ, CEVDET**; *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, C.I, C.II, 11. Bası, İstanbul 2022.
- YAYLA, YILDIZHAN**; *İdare Hukuku I*, Filiz Kitabevi, 2.Bası, İstanbul 1990.

- YENER, ENES BAKİ;** *Halka Arza Aracılık Sözleşmelerinin Hukukî Niteliği*, Adalet Dergisi Yıl 2022, Sayı 68, 607-629 (Makale).
- YENER, ENES BAKİ;** *Sermaye Piyasası Hukukunda Halka Arza Aracılık Faaliyeti ve Halka Arza Aracılık Sözleşmesi*, Ankara 2022 (Halka Arza Aracılık).
- YEŞİLÜRDÜ, TALİYE;** *Yatırım Fonlarında Türev Araç Kısıtlamaları ve Hedge Fonlar*, SPK Yeterlik Etüdü, Ankara 1998.
- YILDIRIM, AYÇA AKKAYAN;** *İpotek Teminatlî Menkul Kıymetler*, İstanbul 2015.
- YILDIZ DESTANOĞLU, BURÇAK;** *Yatırım Fonu Katılma Belgeleri*, Ankara 2004.
- YILDIZ, BURÇAK;** "Sermaye Piyasası Hukukunda Genel Yatırım Tavsiyesi Kavramı Hakkında (SPK m. 38.1.c)", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 30, Sayı: 4, Aralık 2014, 183-224 (Yatırım Tavsiyesi).
- YILDIZ, BURÇAK;** "TTK Tasarısı'nda Şirketlerin Ehliyeti ve Bu Bağlamda TTK m. 137 Hükmündeki "Ultra Vires" Sınırlamasınının Yerindeliğinin Değerlendirilmesi" Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Yıl 2006 Cilt 55 Sayı 1, Sayfa: 321-353 (Ultra Vires 1).
- YILDIZ, BURÇAK;** "Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından İşletme Konusu Unsuru ve Ticaret Şirketlerinin İşletme Konusu Dışındaki İşlemlerinin Hukukî Niteliği" Batider, 2011, C.27, S. 3, 111-134 (Ultra Vires 2).
- YILDIZ, MURAT;** "Yeni Nesil Yatırım Araçları: DGPS (Dijital Gayrimenkul Pay Sertifikası) ve Gayrimenkul Tokenizasyonu", Fintechtime, <https://fintechtime.com/2024/05/yeni-nesil-yatirim-araclari-dgps-dijital-gayrimenkul-pay-sertifikasi-ve-gayrimenkul-tokenizasyonu/> (19.05.2024).
- YILDIZ, ŞÜKRÜ;** *Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı*, İstanbul 1996.
- YILMAZ, ASIM EGEMEN;** "Blokzincir Teknolojisi ve Düzenlemeye Uygunluğu" (Kripto Varlıklarda Düzenleme Arayışı Çalıştayı, 8-9 Temmuz 2021), Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2022, 11-21 (Blokzincir Teknolojisi).
- YILMAZ, ASUMAN;** *Kripto Para Birimi Bitcoin ve Bitcoin'in Türk Sermaye Piyasası Hukuku Açısından Değerlendirilmesi*, İstanbul 2021 (Bitcoin).
- YILMAZ, LERZAN;** "4875 Sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'nun Getirdiği Yenilikler", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Yıl:5 Sayı:10 Güz 2006/2 173-190 (Yabancı Yatırımlar).

- YILMAZ, YEŞİM;** “*Terörizmin Finansmanı Suçu*”, YÜHFD, C.XVII, 2020/Özel Sayı, 177-267 (*Terörizmin Finansmanı*).
- YONGALIK, AYNUR;** “*Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na (m. 124-133) Türk Ticaret Kanunu (m. 136-145) İle Karşılaştırmalı Bakış ve Değerlendirme*”, Batider, 2010, C.26, S.1, 81-91.
- YOUNG, S. DAVID / COHEN, JACOB / A. BENS, DANIEL;** *Corporate Financial Reporting and Analysis: A Global Perspective*, 4th Edition, 2018.
- YÜCEL-DERİCİLER, ÖZGE;** *Uluslararası Esnek Hukuktan Bağlayıcı Hukuka Şirketler ve İnsan Hakları*, İstanbul 2023.
- YÜKSEL, ALİ SAİT / RODOPLU, GÜLTEKİN;** *Sermaye Piyasası*, İstanbul 1980.
- YÜZÜGÜLLÜ, GÖKSEL;** “*Bağımsız İdari Otorite Olarak Sermaye Piyasası Kurulu*”, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuku Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2011.
- ZEHNDER, CHRISTINA;** *Die Digitalisierung des Handelsregisters*, in: *cognitio* 2020/2, 1-12.
- ZEITLIN, JONATHAN/JONES, GEOFFREY** (Editör); *Business History*, First published, UK 2008.
- ZHİLAN FENG / CHİNMOY GHOSH / C. F. SİRMANS;** “*How important is the Board of Directors to REIT Performance?*”, *Journal of Real Estate Portfolio Management* Vol. 11, No. 3, 2005, 281-293.
- ZİDER, BOB;** “*How Venture Capital Works*” *Harvard Business Review* Nov-Dec 1998, 131-139.
- ZİMMERLİ, WALTHER CH. / RİCHTER, KLAUS/ HOLZİNGER, MARKUS** (Editors); *Corporate Ethics and Corporate Governance*, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2007.

WEB SİTESİ, RAPOR, BÜLTEN

- ANKARA TİCARET ODASI** “*Aile Anayasası*” [<https://www.aso.org.tr/yayinlari/miz/asoaileanayasasi.pdf> (09.01.2023)].
- BORSA İSTANBUL**, *Halka Arz ve Borsa İstanbulda İşlem Görme Broşürü*, [<https://www.borsaistanbul.com/tr/sayfa/150/halka-arz>](04.06.2024)].
- CADBURY REPORT**, [https://media.frc.org.uk/documents/Cadbury_Code_-_The_Financial_Aspects_of_Corporate_Governance.pdf (19.06.2024)].
- DEUTSCHE BÖRSE**; “*Deutsche Börse REITs, FAQ Catalogue REITs*”, [http://deutscheboerse.com/dag/dispatch/en/binary/gdb_content_pool/imported_files/public_files/10_downloads/33_going_being_public/10_products/175_REITs/FAQ_Reits.pdf](24.03.2009)].
- EPRA**, “*European REIT Regimes and The Impact of the EC Treaty Freedoms*”, August 2005 [http://www.epra.com/media/EU_REIT_Regimes_August_2005.pdf (29.03.2009)] (*European REIT Regimes*).
- EPRA**, *Comparative summary table of European REIT regimes*, [https://www.epra.com/application/files/8716/9383/3509/Comparative_summary_table_of_European_REIT_regimes.pdf (12.06.2023)].
- EPRA**, *European Public Real Estate Association*, “*Epra Global Reit Survey*” A comparison of the major REIT regimes in the world, December 2008, [<http://www.Epra.Com/researchreports.jsp> (29.03.2009)]. (*Epra Global Reit Survey*).
- EPRA**, *European Public Real Estate Association*, “*Global REIT Survey 2023*”, [<https://www.epra.com/public-affairs/global-reit-survey>](04.10.2022)] (*Global Reit Survey 2023*).
- EUROPEAN COMMISSION**, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, Weber, T., Williamson, N., Stampe-Knippel, A., *Corporate social responsibility, national public policies in the European Union: compendium 2014*, Publications Office, 2014, [<https://data.europa.eu/doi/10.2767/27405> (05.01.2023)].

FINANCE ACT 2006 (UK), [http://www.opsi.gov.uk/acts/acts2006/pdf/ukpga_20060025_e_n.pdf (29.03.2009)].

GEFAS, https://gefas.gov.tr/documents/gefas_sunum_tr_yeni.pdf (20.12.2022)].

GYODER GÖSTERGE, *Türkiye Gayrimenkul Sektörü 2022 2. Çeyrek Raporu*, Sayı: 29, (29.08.2022)].

GYODER, *40 Soruda Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları*, [<http://www.gyoder.org.tr/content.asp?category=10> (08.11.2008)].

NAREIT “*FFO Discussion Paper*”, [<https://www.reit.com/advocacy/policy/ffo-discussion-paper> (11.06.2024)].

NAREIT: *Frequently Asked Questions About REITs*; [<http://www.reit.com/portals/0/files/nareit/htdocs/about/2007FAQ.pdf> (04.07.2008)].

OECD (2015), *G20/OECD Principles of Corporate Governance*, OECD Publishing, Paris. [<http://dx.doi.org/10.1787/9789264236882-en> (03.01.2023)].

OECD (2022), “*Real estate finance and climate transition: Market practices, challenges and policy considerations*”, OECD Business and Finance Policy Papers, OECD Publishing, Paris [<https://doi.org/10.1787/fa86b326-en>. (03.01.2023)].

UNITED NATIONS, [<https://www.un.org/en/desa/exploring-potential-cryptocurrencies-positive-change> (29.06.2024)]

PWC 2021 Family Business Survey, [<https://www.pwc.com/gx/en/family-business-services/family-business-survey-2021/pwc-family-business-survey-2021.pdf> (10.01.2023)].

SPL, “*Geniş Kapsamlı Sermaye Piyasası Mevzuatı ve Meslek Kuralları*” Çalışma Notları, 2023.

TÜRK MÜTEAHHİTLER BİRLİĞİ *İnşaat Sektörü Analiz Bültenleri*, [<https://www.tmb.org.tr/pubs/60645e1862b4983868938aef/insaat-sektoru-analiz-bultenleri> (28.09.2022)].

www.spk.gov.tr

www.sec.gov

www.bloomberg.com

www.lexisnexis.com

www.lawschool.thomsonreuters.com

www.gyoder.org.tr

www.bitcoin.org

www.pro.edgar-online.com

www.taider.org.tr

www.transparency.org/en

www.ibe.org.uk

www.emsal.com

Melike ÇOLAKOĞLU KAPLAN

İdari Yargı Kararları Kapsamında

**DEPREM NEDENİYLE
İDARENİN
KUSUR SORUMLULUĞU**

Gözden Geçirilmiş
2. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İdari Yargı Kararları Kapsamında Deprem Nedeniyle İdarenin Kusur Sorumluluğu
Melike Çolakoğlu Kaplan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3371

İkinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 954 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKLAR

- (2020). "30 Ekim 2020 Ege Denizi Depremi (Mw=6,9) Saha Gözlemleri ve Değerlendirme Raporu", *Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü*.
- Adak, A. (2000), "Afet Tehlikesi ve Olgusu Karşısında İdarenin Konumu ve Görevleri", *DEÜHFD*, Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan.
- Adak, M. (2017). *Afet Ekonomisi ve Sigortacılığı*, Bursa.
- AFAD Stratejik Plan 2019-2023. (2021).
- AFAD Terimleri Sözlüğü.
- Akıncı, M. (2017). *Danıştay Kararları Işığında İdarenin Gözetim ve Denetim Görevi*, İstanbul.
- Akyıldız, A. (2018), "İdarenin Bedensel Zararlar Bağlamında İmar Hukukundan Doğan Sorumluluğu", *Akit Dışı Kusursuz Sorumlulukta Bedensel Zararlar Uluslararası Kongre*, TBB Yayınları.
- Akyılmaz, B., Sezginer, M., Kaya, C. (2021). *Türk İdari Yargılama Hukuku*, Ankara.
- Alıca, S. (2005), İdari Yargı Kararları Çerçevesinde 2872 Sayılı Çevre Kanunu ve İlgili Yönetmeliklerin Uygulamasından Doğan Uyuşmazlıklar, Ankara Üniversitesi Doktora Tezi.
- Alıca S., 2011, Çevre Denetiminde İdarenin Sorumluluğu, GÜHFD, 15(4).
- Ali Ulusoy, "Deprem ve Kamu Hizmetlerinin Etkinliği", içinde *Deprem ve Hukuk* (İstanbul Barosu Yayınları, 2000).
- Armağan, T. (1997). *İdarenin Sorumluluğu ve Tam Yargı Davaları*, Ankara.
- Atay, E. (2019). *İdare Hukuku*, Ankara.
- Atay, E., Odabaşı, H. (2010). *Teori ve Yargı Kararları Işığında İdarenin Sorumluluğu ve Tazminat Davaları*, Ankara
- Ateş, T. (2013), *Deprem Hukuku*, Ankara.
- Aydın, M. (2016). *İdarenin Hizmet Kusurundan Doğan Sorumluluğu*, Ankara.
- Azrak, A. (2000), "Deprem ve İdarenin Sorumluluğu", *Deprem ve Hukuk*.
- Balamir, M.,(2007), "Afet Politikası, Risk ve Planlama", TMMOB Afet Sempozyumu.

- Başpınar, V., Altunkaya, M. "Depremden Doğan Zararların Tazmininde Zamaşaımı Başlaması ve Süresi", *AÜHFD*, 57(1).
- Bucaktepe, A. (2012-2013), "Depremden Dolayı İdarenin Sorumluluğu", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakóltesi Dergisi*, 17-18 (26-27-28-29).
- Çiftçioğlu, C. (2012), "Yaşam Hakkı", *TBB Dergisi*.
- Çil, H. "Doğal Afetlerde Oluşan Zararlar Nedeni ile İdarelerin Sorumluluğu".
- Destan, İ., (2000), "17 Ağustos 1999 Depremi Sonrası Belediyelerle İlgili Mevzuat Değişiklikleri ve Uygulamaları", *Yerel Yönetim ve Denetim*, 5(4).
- Doğan, H. (2019). "Afetlerde Kurum ve Kuruluşlar", *Türkiye Klinikleri- Afetlerde Acil Tıp Hizmetleri*, 1. bs.
- Duran, L. (1974). *Türk İdaresinin Sorumluluğu*, Ankara.
- Erençin, A., Çakır, B. (2008). "Türkiye'de Belediyelerde Afet ve Acil Durum Yönetimi", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 17(4).
- Ergünay, O. (2007), "Deprem Senaryoları Nedir? Ne Değildir?", *TMMOB Afet Sempozyumu*.
- Ergünay, O. (2007), "Türkiye'nin Afet Profili", *TMMOB Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı*.
- Erkut, C., (2000), "Deprem ve İdarenin Sorumluluğuna Danıştay'ın Yaklaşımı", *Deprem ve Hukuk*.
- Esen, A. (2007). "Ülkemizde Yerel Yönetimlerin Afet Önleme Çalışmaları; Sorunlar ve Öneriler", *TMMOB Afet Sempozyumu*.
- Eyidoğan, H., (2007), "Marmara Bölgesinin ve İstanbul Kentinin Deprem Tehlikesi Üzerine Bir Derleme", *TMMOB Afet Sempozyumu*.
- Gökalp, S. (2020), "İklim Değişikliği Davaları", *Türkiye Barolar Birliği Çevre ve Kent Hukuku Komisyonu Bülteni*.
- Görür, N. (2020). *Türkiye'de Deprem/Az Gittik Uz Gittik*, İstanbul.
- Gözler, K. (2019). *İdare Hukuku*, Bursa.
- Gözler, K., Kaplan, G. (2014), *İdare Hukuku Dersleri*, Bursa.
- Gözübüyük, ř. (2004), *Yönetim Hukuku*, Ankara.
- Gözübüyük, ř., Tan, T. (2019). *İdare Hukuku*, Ankara.
- Gölan, A., (2000), "Deprem ve Hukuk".
- Azimli Çilingir, G. "Türkiye'de Afet Yönetimi ve İdarenin Sorumluluğu" (Doktora Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi, 2019).

- Gürsel, E., (2018), "İdarenin Doğal Afetler Neticesinde Meydana Gelen Zararlardan Sorumluluğu", *R&S - Research Studies Anatolia Journal*, 2.
- İnternet, <http://www.koeri.boun.edu.tr/140yil/Tr/kandilli.asp?PageName=tarihce>, Erişim tarihi: 16.04.2024.
- İnternet, <https://ashgmafetacildb.saglik.gov.tr/TR-73730/gorev-ve-yetkiler.html>, Erişim tarihi: 12.02.2024.
- İnternet, <https://www.afad.gov.tr/afad-hakkinda>, Erişim tarihi: 12.02.2024.
- İnternet, <https://www.afad.gov.tr/afad-hakkinda>, Erişim tarihi: 12.02.2024.
- İnternet, <https://www.afad.gov.tr/il-planlari>, Erişim tarihi: 06.03.2024.
- İnternet, <https://www.afad.gov.tr/sistem>, Erişim tarihi: 06.03.2024.
- İnternet, <https://www.afad.gov.tr/turkiye-afet-risk-azaltma-plani-tarap>, Erişim tarihi: 06.03.2024.
- İnternet, <https://www.afad.gov.tr/turkiye-deprem-tehlike-haritasi>, Erişim tarihi: 16.04.2024.
- İnternet, <https://www.bbc.com/turkce/articles/cqq19e39p9xo>, Erişim tarihi: 12.02.2024.
- İnternet, <https://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgi-merkezi/17agustosmarmara>, Erişim tarihi: 16.04.2024.
- İnternet, https://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgi-merkezi/deprem_potansiyeli, Erişim tarihi: 16.04.2024.
- İnternet, <https://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgi-merkezi/ondeg>, Erişim tarihi: 16.04.2024.
- İnternet, <https://www.tmmob.org.tr/yayin-turu/kitap>, Erişim tarihi: 12.02.2024.
- İnternet, <https://ashgmafetacildb.saglik.gov.tr/TR-80255/ulusal-medikal-kurtarma-ekibi-birimi-umke.html>, Erişim tarihi: 16.04.2024.
- İnternet, <https://ashgmafetacildb.saglik.gov.tr/TR-80255/ulusal-medikal-kurtarma-ekibi-birimi-umke.html>, Erişim tarihi: 16.04.2024.
- İnternet, <https://ashgmafetacildb.saglik.gov.tr/TR-80256/saglik-afet-ve-koordinasyon-merkezi-birimi-sakom.html>, Erişim tarihi: 16.04.2024.
- İnternet, https://www.jmo.org.tr/resimler/ekler/5a50c8ba6a0002a_ek.pdf?dergi=HABER%20BÜLTEN, Erişim tarihi: 16.04.2024.
- İnternet, <https://www.tmmob.org.tr/>, Erişim tarihi: 12.02.2024.
- İstanbul Barosu, 2000, "Deprem ve Hukuk",

- İstanbul Valiliği, İstanbul AFAD, ve İPKB. (2014). "İstanbul Afet Müdahale Planı (İSTAMP)".
- İzmir Barosu, (2000), "17 Ağustos 1999 Depremi ve Hukuki Tespitler".
- Jean-François Akandji-Kombe. (2007). *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Pozitif Yükümlülükler*, İnsan Hakları El Kitapları No:7.
- Koçak, N. Taha, Deprem Nedeniyle İdarelere Karşı Açılacak Tazminat Davaları, Ankara, 2023.
- Kozanoğlu, G. (2020), "Türk İdare Hukukunda Doğal Afetler Nedeniyle İdarenin Sorumluluğu", Selçuk Üniversitesi Doktora Tezi.
- Köksal, M. (2010), "Deprem ve Diğer Doğa Olaylarında İdarenin Tazmin Sorumluluğu Var mıdır?", *Terazi Hukuk Dergisi*, (36).
- Kürçer, A., Elmaci, H., Özalp, S. (2020). "24 Ocak 2020 Sivrice (Elazığ) Depremi (Mw=6,8) Saha Gözlemleri ve Değerlendirme Raporu", *Deprem Dairesi Başkanlığı*.
- Levitan, D. (1946). "The Responsibility of Administrative Officials in a Democratic Society", *Political Science Quarterly*, 61(4).
- Metin, Y. (2010), "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Yaşamın ve Sağlıkın Korunması ile İlgili Olarak Taraf Devletlere Yüklediği Pozitif Yükümlülükler", *Uluslararası İlişkiler*, 7(27).
- Onar, S. (1966). *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, İstanbul.
- Ozan Bardakçı, "Mülki İdarenin Afet Yönetimi" (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, 2005).
- Özçep, F., Akkargan, Ş., Özçep, T. (2000). "Bilim Tarihi Bakış Açısıyla Osmanlı İmparatorluğu'nda Deprem-Bilim (Sismoloji) Çalışmaları", *Jeofizik Bülteni*, 12(37).
- Özkan Duvan, A. (2018), "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 2. Maddesi Çerçevesinde Yaşam Hakkının Korunmasında Devletin Yükümlülüğü", *MÜHFHAD*, 24(2).
- Özkan, O. (2000). "İdari Yargı Uygulamasında Doğal Afetler", *Deprem ve Hukuk*.
- Özlüer, I., (2021), "İklim Krizi ve Afet Planlaması", *Memleket Siyaset Yönetim*, 16(36).
- Pampal, S. (2000). *Depremler*, İstanbul.
- Pampal, S., Özmen, B. (2009). *Depremler Doğal Afet Midir? Depremlerle Baş Edebilmek*, Ankara.
- Rıkıtake, T. (1968). "Earthquake Prediction", *Earth-Science Reviews*, (4).

- Serozon, R., (2000), "Depremzedelerin Tazmin İstemleri", *Deprem ve Hukuk*.
- Sınar, H. (2011). "Türk Hukukunda Doğal Afetlerden Kaynaklanan Ceza Sorumluluğu Üzerine Notlar", *GÜHFD, Köksal Bayraktar'a Armağan*.
- Şahin, K. (2013), "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukukunda, Doğal Afetlerde Yaşam Hakkı ve Mülkiyet Hakkı Bağlamında Devletin Sorumluluğu: Budayeva Kararı", *MÜHF-HAD*, 19(3).
- Şengün, H. (2007). "Afet Yönetimi Sistemi ve Marmara Depremi Sonrasında Yaşanan Sorunlar", *Yayımlanmamış Doktora Tezi*.
- Şengün, H., (2007), "Marmara Depremi'nde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Çalışmaları ve Hukuksal Sorunlar", *TMMOB Afet Sempozyumu*.
- T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. (2013). "Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı 2012-2023".
- T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. (2013). "Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP)".
- Tan, T. (2019), *İdare Hukuku*, Ankara.
- Turcotte, D. (1991). "Earthquake Prediction", *Annual Review Of Earth And Planetary Sciences*,(19).
- Uluer, Y. (2000), "Yönetim Hukuku ve Deprem", *Deprem ve Hukuk*.
- Ulusoy, A. (2021). *Yeni Türk İdare Hukuku*, Ankara.
- Ünal, M. (2001). "Nedensellik Bağı(İllyet Rabıtası)", *Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi*, (111).
- Yıldızhan Yayla, "İdarenin Sorumluluğu ve Mücbir Sebep", *Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler III. Sempozyumu, Ankara 12-13 Mayıs 1979*.

Kalkınma Planları

- DPT, Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967).
- DPT, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972).
- DPT, Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977).
- DPT, Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989).
- DPT, Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994).
- DPT, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000).
- DPT, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005).
- DPT, Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013)

- Kalkınma Bakanlığı, Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2014-2018).
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023).
- T.C. Strateji ve Bütçe Dairesi Başkanlığı, On İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2024-2028).

Mahkeme Kararları

AİHM Kararları

- AİHM, Önerıldız/Türkiye, BN: 48939/99, KT. 30.11.2004. (Çeviren: T.C. Adalet Bakanlığı), [https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]}), Erişim tarihi: 08.07.2022.
- AİHM, M. Özel ve Diğerleri/ Türkiye Davası, BN. 14350/05, 15245/05 ve 16051/05, KT. 17.11.2015 (Çeviren: T.C. Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı), [https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]}), Erişim tarihi: 08.07.2022.

AYM Kararları

- AYM Ayşe Öztürk Başvurusu, BN. 2013/6670, 10.06.2015, AYM Kararlar Bilgi Bankası, 08.07.2022.
- AYM Melahat Altın ve Filiz Freifrau von Thermann Başvurusu, BN. 2014/11408, KT. 08.12.2016, AYM Kararlar Bilgi Bankası, 08.07.2022.
- AYM Müslim Şentürk Başvurusu, BN. 2014/4930, KT. 21.06.2017, AYM Kararlar Bilgi Bankası, 08.07.2022.
- AYM, Abdulhalim Bozboğa Başvurusu, BN. 2013/6880, KT. 23.03.2016, AYM Kararlar Bilgi Bankası, 08.07.2022.
- AYM, Ömür Kınay Başvurusu, BN. 2015/4686, KT. 19.02.2019, AYM Kararlar Bilgi Bankası, 08.07.2022.
- AYM, Serpil Kerimoğlu ve Diğerleri Başvurusu, BN. 2012/752, KT. 17.09.2013.
- AYM, Mehmet Ali Emir ve Diğerleri Başvurusu, BN. 2012/850, KT. 07.11.2013, AYM Kararlar Bilgi Bankası, 08.07.2022.
- AYM, Şerban Şahin Başvurusu, BN. 2013/7223, KT. 26.06.2014, AYM Kararlar Bilgi Bankası, 08.07.2022.

- AYM, Sedat Şanlı Başvurusu, BN. 2018/6812, KT. 03.07.2019. AYM Kararlar Bilgi Bankası, 17.04.2024.
- AYM, Mahmut Daniş Başvurusu, BN. 2018/18815, KT. 21.12.2022, AYM Kararlar Bilgi Bankası, 18.04.2024.
- AYM, E. 2021/120, K. 2021/83, KT. 11.11.2021. AYM Kararlar Bilgi Bankası, 16.04.2024.
- AYM, E.2007/78, K.2010/120, K.T. 30/12/2010. AYM Kararlar Bilgi Bankası, 16.04.2024.

Danıştay Kararları

- D2D, E. 2001/851 K. 2001/1784, KT. 21.06.2021. Kaynak: Lexpera, 08.07.2022.
- D2D, E. 2001/598, K. 2001/1328, KT. 15.05.2001, Kaynak: Lexpera, 08.07.2022.
- D5D, E. 2001/2534, K. 2005/3655, KT. 16.09.2005, Kaynak: Lexpera, 08.07.2022.
- D6D E. 2020/3500 K. 2021/8973, KT. 28.06.2021, Kaynak: Lexpera, 08.07.2022.
- D6D, E. 2019/21171, K. 2021/8974, KT. 28.06.2021, Kaynak: Lexpera, 08.07.2022.
- D6D, E. 2003/6032, K. 2004/1690, KT. 19.03.2004, KY.
- D6D, E. 2003/7915, K. 2004/2816, KT. 04.05.2004, KY.
- D6D, E. 2004/351, K. 2004/1697, KT.19.03.2004, KY.
- D6D, E. 2004/1477, K. 2004/2115, KT. 12.04.2004, Kaynak: Lexpera, 08.07.2022.
- D6D, E. 2004/255, K. 2006/6658, KT. 29.12.2006, Kaynak: Lexpera, 08.07.2022.
- D6D, E. 2004/359 K.2004/1691 KT. 19.03.2004, Kaynak: Legalbank, 08.07.2022.
- D6D, E. 2004/359, K. 2004/1691, KT. 19.03.2004, Kaynak: Lexpera, 08.07.2022.
- D6D, E. 2006/4922, K. 2009/36, K.T. 09.01.2009, KY.
- D6D, E. 2007/5698, K. 2009/299, KT. 15.01.2009, KY.
- D6D, E. 2007/8471, K. 2009/292, KT. 02.05.2007, KY.

- D6D, E. 2009/7078, K. 2012/7731, KT. 17.12.2012, Kaynak: Legalbank, 29.06.2022.
- D6D, E. 2012/6627, K. 2013/4485, KT. 25.06.2013, Kaynak: Legalbank, 29.06.2022.
- D6D, E. 2016/3879, K. 2020/6616, KT. 02.07.2020, KY.
- D6D, E. 2017/2183 K.2021/10983, KT. 07.10.2021, Kaynak: Legalbank, 29.06.2022.
- D6D, E. 2018/6118, K. 2022/2086, KT. 23.02.2022, Kaynak: Legalbank, 29.06.2022.
- D6D, E. 2019/21093 K. 2021/3984 KT. 17.03.2021, Kaynak: Legalbank, 29.06.2022.
- D6D, E. 2021/3345, K. 2021/11341, KT. 13.10.2021, Kaynak: Legalbank, 29.06.2022.
- D6D, E. 2021/9531, K. 2021/13275, KT. 02.12.2021. Kaynak: Legalbank, 29.06.2022.
- D6D, E.2004/4177, K. 2006/6675, KT. 29.12.2006. Kaynak: Sinerji, 08.07.2022.
- D6D, E. 2011/8609, K. 2012/2662, KT. 23.05.2012, Kaynak: Sinerji, 08.07.2022.
- D6D, E.2007/5045, K. 2008/20, KT. 15.01.2008, Kaynak: Legalbank, 29.06.2022.
- D6D, E. 2020/3500, K.2021/8973, KT. 28.06.2021, Kaynak: Legalbank, 29.06.2022.
- D10D, E. 2005/1195, K. 2007/3123, KT. 30.05.2007. Kaynak: Legalbank, 08.07.2022.
- D10D, E.2005/9126, K. 2007/3069, KT. 28.05.2007. Kaynak: Legalbank, 08.07.2022.
- D6D, E.2020/9115, K.2023/2220, KT.02.03.2023, Kaynak: Lexpera, 15.04.2024.
- D8D, E. 2016/6206, K.2021/3267, KT.21.06.2021, Kaynak: Danıştay Karar Bankası, 17.04.2024. (Danıştay 8. D. İle Danıştay 10. D. Müşterek Kurulunun (10. D. esasına kayıtlı) aynı tarihli ve E: 2016/12354, K: 2021/3470 sayılı kararları)
- D10D, E. 1993/724, K. 1993/3146, KT. 13.09.1993, Kaynak: Legalbank, 08.07.2022.
- D10D, E. 1994/2060, K. 1994/6797, KT. 28.12.1994, KY.

- D10D, E. 2008/10468, K. 2009/2510, KT. 31.03.2009, KY.
- D11D, E. 2002/920, K. 2004/893, KT. 24.02.2004, Kaynak: Lexpera, 08.07.2022.
- D11D, E. 2003/2027, K. 2005/5962, KT. 19.12.2005, Kaynak: Lexpera, 08.07.2022.
- D11D, E. 2003/2072, K. 2005/5960, KT.19.12.2005, KY.,
- D11D, E. 2005/1353, K. 2007/6248, KT. 29.06.2007, Kaynak: Lexpera, 08.07.2022.
- D11D, E. 2006/5120, K. 2008/5262, KT. 13.05.2008, Kaynak: Sinerji, 29.06.2022.
- D11D, E. 2009/8838, K. 2010/3592, KT. 28.04.2010, KY.
- D11D, E.2001/4552, K. 2004/2026, KT. 30.04.2004, Kaynak: Lexpera, 08.07.2022.
- D14D, E. 2017/32, K. 2018/6646, KT. 14.11.2018, KY.
- D14D, E. 2018/2883, K. 2018/6328, KT. 23.10.2018, KY.
- DİDDK, E. 2020/2926, K. 2021/177, KT. 03.02.2021. Kaynak: Legalbank, 29.06.2022.
- DİDDGK, E.1995/752, K.1997/57, KT. 17.01.1997, Kaynak: Legalbank, 29.06.2022.
- DİDDK, E. 1995/798, K. 1997/58, KT. 17.01.1997, KY. DİDDK, E. 1995/914, K. 1997/168, KT.31.01.1997, KY.
- DİDDK, E. 2008/11, K. 2009/3108, KT. 17.12.2009, Kaynak: Sinerji, 29.06.2022.
- DİDDK, E. 2008/106, K. 2012/1433, KT. 08.12.2012, KY.
- DİDDK, E. 2022/2777, K. 2023/316, KT. 22.02.2023, Kaynak: Lexpera, 15.04.2024.

AYİM Kararları

- AYİM2D, E. 1982/619, K.T. 27.10.1982, AYİMKD, 1983, S.2-3-4-5, s.327.
- AYİM2D, E.2000/717, K.2002/132, KT.28.01.2002, Kaynak: Legalbank, 08.07.2022.
- AYİM2D, E.2008/302, K. 2008/911, KT.17.09.2008, AYİMD, S.24, Kitap:2, s. 753-756.

BİM Kararları

- Erzurum BİM, 2. İdari Dava Dairesi, E. 2022/1202, K. 2023/1260, KT. 16.05.2023.
- Erzurum BİM, 3. İdari Dava Dairesi, E. 2022/928, K. 2023/257, KT. 28.02.2023, KY.
- Erzurum BİM, İDD, E. 2022/3921, K. 2013, 157, KT. 31.01.2023, KY.
- Gaziantep BİM, 2. İdari Dava Dairesi, E. 2020/1324, K. 2021/99, KT. 21.01.2021, KY.
- Gaziantep BİM, 2. İdari Dava Dairesi, E. 2021/715, K. 2022/1270, KT. 17.06.2022, KY.
- Gaziantep BİM, 2. İdari Dava Dairesi, E. 2023/91, K. 2023/604, KT. 31.03.2023, KY.
- Gaziantep BİM, 2. İdari Dava Dairesi, E. 2023/1192, K. 2023/870, KT. 12.05.2023, KY.
- İstanbul BİM, 5. İdari Dava Dairesi, E. 2021/2653, K. 2023/580, KT. 28.02.2023, KY.

Yerel Mahkeme Kararları

- Van 2. İdare Mahkemesi, E. 2017/2891, K. 2018/2099, KT. 27.09.2018, KY.
- Van 2. İdare Mahkemesi, E. 2016/1393, K. 2017/3132, KT. 22.12.2017, KY.
- Van 1. İdare Mahkemesi, E. 2017/75, K. 2017/2419, KT. 15.11.2017, KY.
- Van 1. İdare Mahkemesi, E. 2017/403, K. 2018/29, KT. 04.01.2018, KY.
- Van 1. İdare Mahkemesi, E. 2017/403, K. 2018/29, KT. 04.01.2018, KY.
- Van 3. İdare Mahkemesi, E. 2016/1339, K. 2018/910, KT. 26.04.2018, KY.
- Van 3. İdare Mahkemesi, E. 2016/1339, K. 2018/910, KT. 26.04.2018, KY.
- Van 1. İdare Mahkemesi, E. 2019/594, K. 2019/481, KT. 19.03.2019, KY.
- Van 1. İdare Mahkemesi, E. 2019/729, K. 2019/541, KT. 20.03.2019, KY.
- Van 3. İdare Mahkemesi, E. 2021/917, K. 2021/1786, KT. 05.11.2021, KY.
- Van 3. İdare Mahkemesi, E. 2021/917, K. 2021/1786, KT. 05.11.2021, KY.
- Elâzığ 1. İdare Mahkemesi, E. 2021/1070, K. 2021/1823, KT. 29.12.2021, KY.
- Elâzığ 1. İdare Mahkemesi, E. 2021/1070, K. 2021/1823, KT. 29.12.2021, KY.
- Elazığ 1. İdare Mahkemesi, E. 2020/1493, K. 2021/1552, KT. 31.12.2021, KY.

Metin TANCI

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi
24. Ceza Dairesi Başkanı

Uygulayıcı ve Denetleyici Gözüyle

KASTEN ÖLDÜRME SUÇU

Genel Hükümler ve Yargılama Usulü

Genişletilmiş

2. Baskı

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kasten Öldürme Suçu (Genel Hükümler ve Yargılama Usulü)
Metin Tancı

Hukuk Yayınları Dizisi – 2815

İkinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 956 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

- Abdullah Pulat Gözübüyük, Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi, İstanbul, 1988.
- Ali Parlar-Muzaffer Hatipoğlu, 5237 Sayılı TCK7da Özel ve Genel Hükümler Açısından Ağır Ceza Davaları, Ankara, 2010.
- Doğan Soyaslan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 1998.
- Ersin Turan-Cengiz Otacı, Genel Hükümlerle Bağlantılı Olarak Kasten İnsan Öldürme Suçları, Ankara, 2016.
- Hakan Hakeri, Ceza Hukuku, Ankara, 2017.
- Haydar Erol, Gerekçeli ve Açıklamalı Türk Ceza Kanunu, 1. Baskı, Ankara.
- İzzet Özgenç, Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler, 2012.
- Mahmut Koca-İlhan Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Bası, Ankara, 2013.
- Mehmet Beyhan Seçkin, Teori ve Uygulamada Kasten Öldürme Suçları, Ankara, 2024.
- Metin Tancı, Yargıtay Ceza Genel Kurulu İçtihatları Açıklamalı Rehberi, Ankara, 2016.
- Metin Tancı, Uygulayıcı ve Denetleyici Gözüyle Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, Ankara, 2024.
- Sedat Bakıcı, 5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Genel Hükümleri, Ankara, 2008.
- Sedat Bakıcı, Olaydan Kesin Hükme Kadar Ceza Yargılaması ve Ceza Kanunu Genel Hükümler, Ankara, 2000.
- Vahit Bıçak, Suç Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2013.
- Veli Özer Özbek/Koray Doğan/Pınar Bacaksız, İlker Tepe, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, İzmir, 2016.
- Yargıtay Ceza Daireleri Uygulamasında Sıklıkla Rastlanan Bozma Sebepleri, Ankara, 2018.

Dr. Damla ERMEYDAN

**SUÇ NEDENİYLE
İNTERNET İÇERİĞİNE
ERİŞİMİN ENGELLENMESİ
ve İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Suç Nedeniyle İnternet İçeriğine Erişimin Engellenmesi ve İfade Özgürlüğü
Damla Ermeydan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3910

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 958 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKLAR

- Acar, Hatice**, (2019), 'Yehova Şahitleri ve Türkiye'deki Misyonerlik Faaliyetleri – Antalya Örneği', Kesit Akademi Dergisi Yıl: 5, Sayı:20, s. 281-296.
- Acer, Yücel / Kaya, İbrahim** (2019) Uluslararası Hukuk Temel Ders Kitabı İngilizce Özetli, 10. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Açıkgül, Hacı Ali** (2021), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine Ek Protokoller ile Getirilen Yenilikler, TAAD, C.12, S.48, Sözleşme metni için bkz. AİHS, <European Convention on Human Rights (coe.int)> s.e.t. 20.01.2023, s. 1-33.
- Akbulut, Berrin** (2020) Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Akdeniz Yaman ve Altıparmak Kerem**, (2008), İnternet: Girilmesi Tehlikeli ve Yasaktır, İmaj Yayınevi, Ankara.
- Akgül, Mehmet Emin** (2012), İfade Özgürlüğünün Tarihsel Süreci ve Milli Güvenlik Gereğiyle İfade Özgürlüğünün Kısıtlanması, AUHFD, 61 S.1, s. 1-42.
- Akıllıoğlu, Tekin**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve İç Hukukumuz,<36620 (dergipark.org.tr)> s.e.t. 10.01.2023, s. 155-173.
- Akipek Jale G./Akmtürk Turgut/Ateş Karaman Derya**, (2013), Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, 10. Baskı, C.1 , Beta Basım Yayım, İstanbul.
- Akipek, Ömer İlhan**, Devletler Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Başnur Matbaası, Aktaran: Gözler (2019).
- Akgün, Mustafa** (2016), 'Terör Propagandası Yapan Veya Terörü Öven İnternet Sitelerinin İdari Yoldan Engellenmesine Dair 13 Kasım 2014 Tarihli Fransız Yasal Reformu', TAAD, C.7 S.25, 213-235.
- Akyüz, Ünal**, (2009), 'Siyaset ve Ahlak', Yasama Dergisi, S. 11, s. 93-129.
- Alptürk, Ercan** (2005), 'Hukuksal, Teknik ve Vergisel Boyutlarıyla İnternette Kumar Oyunları', Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, S. 2, 147-162.
- Aliyev, Cabir**, (2017), Çevrimiçi İfade Özgürlüğü: Teorisi ve Hukuku, Yayınlanmış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, s. 122-128.
- Altaş Hüseyin ve Döngül İrem Tuğçe**, (2020), Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK m. 1-7), Yetkin Yayınları, Ankara.
- Anayurt, Ömer** (2020), Anayasa Hukuku Genel Kısım (Temel İlkeler, Kavram ve Kurumlar), 3. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.

- Anayurt, Ömer** (2021), *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, 21. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Andrei Richter**, (2011), Regulation of Broadcasting and Internet Now Part of Media Statute IRIS <Article (coe.int)> s.e.t. 08.08.2023. s. 1.
- Andrei Richter/Anya Richter** (2015), IRIS extra Regulation of online content in the Russian Federation European Audiovisual Observatory, Strasbourg.
- Ardıçoğlu Artuk**, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Ankara Barosu Dergisi, 2017/3 <541949 (dergipark.org.tr)> s.e.t. 23.10.2022, s. 21-51.
- Arslan, Zühtü** (2005), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Din Özgürlüğü, Ankara, Liberal Düşünce Topluluğu.
- Arslan, Zühtü** (2007) 'Türkiye'de İstisna Hali, Terör ve İfade Özgürlüğü', TBB Dergisi, Sayı 71, <2007-71-340.pdf (ubap.org.tr)> s.e.t. 09.11.2022, s. 201-226.
- Arslan, Zühtü**, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü, Liberal Düşünce Topluluğu, Ankara 2003.
- Artuk, M. Emin (1995)**, Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukukunda İntihara İkna ve Yardım Suçu, Marmara Üniversitesi hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları, C: 8 S: 1-3, s. 7-60.
- Artuk, M. Emin / Gökçen Ahmet/ Alşahin, M. Emin/ Çakır, Kerim** (2021), 19. Baskı, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Artuk, Mehmet Emin/ Gökçen Ahmet/ Yenidünya, A. Caner** (2021), Ceza Hukuku Özel Hükümler, 19. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Atar Yavuz**, Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Hukuki Rejimi ve Anayasallık Denetimi, <yavuz-atar.pdf (anayasa.gov.tr)> s.e.t. 23.10.2022, s. 241-259.
- Atar, Yavuz** (2019), Türk Anayasa Hukuku, 13. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Avcı, Artun** (2013), Türkiye'de İnternet ve İfade Özgürlüğü, İstanbul, Legal Yayınları.
- AYM, E.2020/76, K.2023/172, K.T. 11.10.2023.
- Babayiğit, Beşir** (2018), 'Kumar Oynama ve Kumar Oynanması için Yer ve İmkan Sağlama Fiilleri', TAAD, C.9, S.34, s.283-315.
- Balcı, Murat**, (2012), Delillerin, Suçun İşlendiği Hususunda Yeterli Şüphe Sebebi Oluşturulması, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt:7, Sayı:72, s.10-15.
- Barın, Taylan** (2020), 'Temel Hak ve Hürriyetlerin Kullanılmasının Durdurulması ve Sınırlanması Arasında: Kanunlaşan OHAL KHK'larının Yargısal Denetimi', Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C. 75, S. 2, s. 557-587.
- Barın, Taylan** (2020), 'Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Uygulaması ve Hükümet Sisteminin Tahlili, Yıldırım Beyazıt Hukuk Fakültesi Dergisi, S.2, s. 289-314.
- Başaran, Barış**, (2023), Yehova'nın Şahitleri'nin Cemaat Yapıları ile İbadet Biçimlerinin Sosyolojik Boyutları, Ordu Üniversitesi SOBİAD, C.13, S.1, s. 897-914.

- Bayer, Judith/ Bard, Petra** (2020) Hate Speech and Hate Crime in the EU and the Evaluation of Online Content Regulation Approaches <Hate speech and hate crime in the EU and the evaluation of online content regulation approaches (europa.eu)> s.e.t. 09.02.2022, s. 1-169.
- Bayraktar, Köksal/ Yıldız, Ali Kemal/ Altunç, Sinan/Erman, Barış/ Kurt, Gülşah/Kiziroğlu, Serap Keskin/ Kartal, Pınar Memiş/ Bozbayındır, Gülşah Bostancı/ Erman, Fulya Eroğlu/ Sınar, Hasan** (2021), Özel Ceza Hukuku, Kişilere Karşı Suçlar, C.II.
- Bayraktar, Köksal/ Yıldız, Ali Kemal/ Altunç, Sinan/Erman, Barış/ Kurt, Gülşah/Kiziroğlu, Serap Keskin/ Kartal, Pınar Memiş/ Bozbayındır, Gülşah Bostancı/ Erman, Fulya Eroğlu/ Sınar, Hasan** (2021), Özel Ceza Hukuku, Genel Tehlike Yaratan, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar, C.V.
- Bayraktar, Köksal/ Yıldız, Ali Kemal/ Altunç, Sinan/Erman, Barış/ Kurt, Gülşah/Kiziroğlu, Serap Keskin/ Kartal, Pınar Memiş/ Bozbayındır, Gülşah Bostancı/ Erman, Fulya Eroğlu/ Sınar, Hasan** (2021), Özel Ceza Hukuku, Genel Ahlaka Karşı Suçlar ve Aile Düzenine Karşı Suçlar, C.VII.
- Biçgin Eda**, (2017), “İfade Özgürlüğüne İlişkin Davalarda Üç Aşamalı Test Kapsamında Bağlam Değerlendirmesi”, İfade Özgürlüğü Üzerine Makaleler, Uluslararası Kapanış Sempozyumuna Katkı Kitabı, Ankara, Matus Basımevi, s. 87-112.
- Bingöl, Bilge** (2011), ‘Sanat Özgürlüğü’, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S.2, s. 92-139.
- Birdişli, Fikret**, (2011), ‘Ulusal Güvenlik Kavramının Tarihsel ve Düşünsel Temelleri’, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi S.31, s. 149-169.
- Bosaller S.Jenny/ Budd, M. John** (2015)‘What We Talk about When We Talk about Free Speech’ The University of Chicago Press Journal, The Library Quarterly: Information, Community, Policy , C:85, S:1.
- Bozkurt, Enver / Dost, Süleyman** (2002), ‘AİHM Kararlarında İfade Özgürlüğü ve Türkiye’, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.7, S.1, s. 47-74.
- Bulut, Nihal** (2005), ‘Bilim Özgürlüğü: İçerik ve Sınırlandırılması Sorunu’, AÜEHFD, C. 9, S. 1-2, s. 23-39.
- Bursalı Orhan** (1998), ‘Gazeteciler Haber ve Yorumlarını Yazarken Ne Kadar Özgürler?- Bir Anket Çalışmasının Sonuçları ve Yorumu’: Ökçesiz H. (Editör) *Düşünce Özgürlüğü*, İstanbul, AFA Yayıncılık.
- Bychawska-Siniarska Dominika** (2018), AİHS Kapsamında İfade Özgürlüğünün Korunması, (Çeviren; Tuğçe Duygu Köksal), Avrupa Konseyi, <AİHS Kapsamında İfade Özgürlüğünün Korunması (anayasa.gov.tr)> s.e.t. 12.04.2023, s. 1-134.

- Cafer Canbay**, (2005), Alan Adları Yönetimi, Dünya Uygulamaları ve Türkiye İçin Çözümsel Yaklaşımlar, Ankara
- Canata, Fatih** (2016), '5651 sayılı Kanun Kapsamında İnternet Düzenlemeleri ve Düşünce-İfade Özgürlüğü Üzerine Bir Değerlendirme', Türk Kütüphaneciliği Dergisi, C. 30, S. 2, s. 185-205.
- Centel, Nur/ Zafer, Hamide** (2020), Ceza Muhakemesi Hukuku, 19. Baskı, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Cerf, Vinton** (2000), 'A Brief History of Internet and Related Networks' <(14) A Brief History of the Internet | vinton cerf - Academia.edu> s.e.t. 01.11.2023
- Chetty Naganna/ Alathur Sreejith** (2018), Hate Speech Review in the Context of Online Social Networks,<Hate speech review in the context of online social networks (sciencedirectassets.com)> s.e.t. 09.02.2022, s. 108-118.
- Civelek, Mustafa Emre**, (2009), İnternet Çağı Dinamikleri, Beta Basım Yayım, İstanbul.
- Çamurcuoğlu, Gülden** (2019), 'Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Öngörülen Koruma Mekanizmaları', ERÜHFD, C. 14, S. 2, s. 713-770.
- Çebi Buğdaycı, Melike Özge**, (2022), 'Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Bilgi Edinme Hakkı - İfade Özgürlüğü İlişkisine Güncel Yaklaşımı', YUHFD C. 19 S.1, s. 71-92.
- Çelik, Ahmet / Tonta, Yaşar** Düşünce özgürlüğü, Bilgi Edinme Özgürlüğü ve Bilgi Hizmetleri. Bilgi Edinme Özgürlüğü içinde (1-13). Editör: Yaşar Tonta ve Ahmet Çelik. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği, <KÇB--44.pdf (hacettepe.edu.tr)> s.e.t. 11.05.2023, s. 1-11.
- Çetin, Hasan**, 'Kişi Özgürlüğü ve Güvenliğinin Güçlendirilmesi' İnsan Hakları Dergisi, s. 20-29
- Çetin, Semire**, (2022), 'Çevrim içi Oyunlar ve İntihar: Mavi Balina Örneği, Milli Kültür Araştırmaları Dergisi', C. 6, S.1, s. 61-73.
- Çetin, Soner Hamza**(2020), 'MİT'in Görev ve Faaliyetine İlişkin Bilgi ve Belge Üzerinde Suç İşlenmesi ile MİT Mensuplarının Kimliklerinin İfşa Edilmesi ve Kimlikleri Üzerinde İşlenen Sahtecilik Suçu (2937 S. K. M. 27/1 ve 2)', İzmir Barosu Dergisi, s. 65-116.
- Çınar, İsmail**, (2021) '5651 sayılı Kanun Çerçevesinde Koruma Tedbiri Olarak İnternet Ortamında Yapılan Yayınlarda İçeriğin Çıkarılması ve/veya Erişimin Engellenmesi', İstanbul Medipol Üniversitesi HFD, C.8, S.1, s. 63-95.
- Çoban, Serdar** (2022), 'Medya ve Müziğin Suç ve Suçluluğa Etkisi', Adli Bilimler ve Suç Araştırmaları Dergisi, C.4, S. 1, s. 49-63.
- Çubukçu, Ahmet** (2020), 'Almanya'nın Sosyal Ağ Yasasının Nefret Söylemi İçeriklerinin Kaldırılması Bakımından İncelenmesi: Türkiye İçin Öneriler', Necmettin Erbakan ÜHFD, s. 164-181, C.3 S. 2.

- Dalar, Mehmet** (2015), 'BM'nin İnsan Haklarıyla İlgili İkiz Sözleşmelerine Türkiye'nin Beyan ve Çekinceleri', AIBU Journal of Social Sciences, , C. 15, S. 2, s. 207-234.
- Değirmenci, Olgun** (2002), Bilişim Suçları, s. 25. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi SBE
- Değirmenci Olgun** (2018), 'Teknik Açıdan İnternet Erişiminin Engellenmesi Türleri ve Türk Hukukunun Tercih', Terazi Hukuk Dergisi, C. 13, S. 143.
- Değirmenci, Olgun** (2020), 'Adli Bilişimde Önceliklendirme (Triyaj) Yönteminin Ceza Muhakemesi Hukuku Açısından Değerlendirilmesi', Bilişim Hukuku Dergisi, s. 47-79.
- Değirmenci, Olgun** (2023), Şematik Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Deibert Ronald / Palfrey John / Ronozinski Rafal / Zittrain, Jonathan** (2008) Access Denied: The Practice and Policy of Global Internet Filtering, Massachusetts.
- Demez, İsmail** (2021) 'Kişilik Haklarının İhlali Nedeniyle İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi ve/veya İçeriğin Yayından Çıkarılmasında Görev ve Yetki Sorunu', Bilişim Hukuku Dergisi, S.2, s. 338-429.
- Demir, Hande Seher** (2012), Türkiye'de İnanç Özgürlüğü Kapsamı ve Sınırlandırılmasındaki Sorunlar, Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı, Ankara, <(1) Türkiye'de İnanç Özgürlüğünün Kapsamı ve Sınırlandırılmasındaki Sorunlar | Dr. Öğr. Üyesi Hande Seher Demir - Academia.edu> s.e.t. 05.12.2022, s. 221-237.
- Demir, Ömer** (1997), Bilim Felsefesi, Vadi Yayınları, Ankara.
- Demirbaş, Timur** (2017), 'Nefret Söylemi ve Nefret Suçları', D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, C. 19, s. 2693-2701.
- Demirbaş, Timur** (2020), Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Demirkol, Zafer** (2001), İnternet Teknolojileri, İstanbul, Pusula Yayınları, s. 2
- Derksen, Roland** (1997), Strafrechtliche Verantwortung für in internationalen Computernetzen verbreitete Daten mit strafbarem Inhalt, NJW, S.29, Frankfurt, Juli 1997, s. 1878,
- Dewey, John** (1980), Art as Experience, New York.
- Didinmez, Mehmet Alp** (2021), 'Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Üç Aşamalı Testi', KHM, C.1, S. 1, s. 149-174.
- Doehring, Karl** (2019), Genel Devlet Kuramı (Genel Kamu Hukuku) Sistematik Bir Yaklaşım, İstanbul, İnkılap Kitabevi.
- Doğru, Osman** (2010), Anayasa ile Karşılaştırmalı İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Mahkeme İçtüzüğü, İstanbul, On İki Levha Yayınları.

- Doğru, Osman / Nalbant Atilla**, (2012) İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar, Yargıtay Başkanlığı, C. 2.
- Doğru, Osman**; "AİHS'nin 8. Maddesi (Özel ve Aile Hayatına Saygı), 14 Mayıs 2012 tarihinde AYM'nde Sunulan Tebliğ, Bireysel Başvuru Yuvarlak Masa Toplantıları, (Eds. Musa SAĞLAM, Serdar Güleler, Recep Kaplan), AYM Yayınları, II. Cilt, Ankara, 2013.
- Dönmezer, Sulhi**, Din, Vicdan ve Kanaat Özgürlüğü, <683097 (dergipark.org.tr)> s.e.t. 25.11.2022, s. 1-29.
- Dural Mustafa ve Öğüz Tufan**, (2013), Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Duran, Hasan** (2006) 'İfade Özgürlüğü ve Türkiye', Selçuk ÜHFD, C. 14, S. 1, <262636 (dergipark.org.tr)> s.e.t. 22.11.2022, s. 57-81.
- Dutton William H./ Dopatka, Anna/ Hills Michael/ Law Ginette/ Nash Victoria** (2011), *Freedom of Connection, Freedom of Expression: The Changing Legal and Regulatory Ecology Shaping the Internet*, s. 12 <Centre for Communication Rights - Freedom of Connection, Freedom of Expression (ccrvoices.org)> s.e.t. 04.11.2023
- Duymaz, Erkan** (2013), İfade Özgürlüğünün Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Korunması Üzerine Bir İnceleme, Gazi Üniversitesi HFD, C. 17, S. 1-2, s. 1367-1404.
- Dülger, Murat Volkan** (2021), "İnternet İletişimin Engellenmesinin Hukuki Açından Değerlendirilmesi ve 5651 sayılı Yasayla Getirilen Düzenleme", İstanbul Barosu Dergisi, C. 81, S. 4, s. 1-57.
- Dülger, Murat Volkan** (2023), Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku, 10. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, s. 1-1005.
- Dülger, Murat Volkan**, (2017), Karşılaştırmalı Hukuk Bağlamında Birleşik Krallık (İngiltere) Hukukunda Bilişim Suçları Mevzuatı ve Uygulaması, TAAD, C.8, S. 31.
- Dülger, Murat Volkan/ Taşkın, Şaban Cankat** (2023), Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, Seçkin Yayıncılık, s. 1-1000.
- Dülger, Murat Volkan/ Tevetoğlu, Mete**, (2014), Bilişim Hukuku Mevzuatı, Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Edip Yalçın, Cemre** (2023), Yargı Erkinin Otorite ve Tarafsızlığının Korunması Amacıyla İfade Özgürlüğünün Sınırlandırılması: AİHM ve AYM İçtihatları Çerçevesinde Karşılaştırmalı Bir İnceleme, Sakarya Üniversitesi HFD, C.11, S. 2, s. 1158-1197.
- Ekren, Asım ve Ekren, Alişan**, (2021), Türkiye'de İnternet-Sosyal Medya Hukuku, İstanbul, Filiz Kitabevi, s. 1-247.
- Emerson, Thomas, Irwin** (1962-1963), Toward of General Theory of the First Amendment, The Yale Law Journal, C.72, S. 877, <Toward a General Theory of the First Amendment (yale.edu)> s.e.t. 11.10.2022, s. 877-956.

- Erbay, Ercüment** (2009) Çocuk Hakları, İstanbul, Yeni İnsan Yayınevi Eğitim Serisi, Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, <Çocuk Haklarına Dair Sözleşme | UNICEF Türkiye> s.e.t. 09.11.2022.
- Ercan, Mehmet Sercan**, (2016), 'Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Siyasal Parti Yasakları', İstanbul Medipol ÜHFD C. 3, S. 1, s. 49-70.
- Erdem, Jülide Gül**, (2013), 'Ölçülülük İlkesinin İdarenin Takdir Yetkisinin Kullanımındaki Yeri', AÜHFD, C.62, S.4, s. 971-1006.
- Erdinç, Tahsin**, (2002), Batı Demokrasilerinde Klasik Kamu Özgürlüklerinde Görülen Sapmalar, İstanbul, Güven Kitabevi.
- Erdoğan, Mustafa** (2012) İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Orion Kitabevi.
- Erdoğan, Murat** (2019), AYM'ne Bireysel Başvuruda Temel Hak ve Özgürlüklerin Yorumu, Gazi Üniversitesi SBE, Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Ergin, Berin** (2010), İnsan- Din- Devlet ve Laiklik, TİSK Akademi, S.11, s. 130-170.
- Erkan, Boğaç /Songür, Murat** (1999), Açıklamalı Bilgisayar ve internet Terimleri Sözlüğü, Ankara, Hacettepe Taş Yayınevi, 1999, s. 282.
- Ermeýdan, Damla** (2024), '7418 Sayılı Kanun'la Sosyal Ağ Sağlayıcılara Getirilen Yükümlülüklerin Alman Ağ Uygulama Yasası Kapsamında Değerlendirilmesi', THD, S.209, s. 61-75.
- Erol, Haydar**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, Ankara, Yayın Matbaacılık.
- Eryılmaz, Kadir** (2015), Türk Yargısının Ahlakla İmtihani: "Doğal Olmayan Yoldan Cinsel İlişki", Hukuk Kuramı, C. 2, S. 5, s. 12-19.
- Fendoğlu, H. Tahsin** (2002) 2001 Anayasa Değişikliği Bağlamında Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanması (AY. md.13.), Anayasa Yargısı Dergisi, s. 111-149.
- Fischer, Ernst** (1990) Sanatın Gerekliliği, 6. Baskı, (Çeviri: Cevat Çapan), Ankara, İmge Kitabevi.
- FischerAgneta/ Halperin Eran/ Canetti Daphna/ Jasini Alba** (2018), 'Why We Hate', Emotion Review C.10, S.4, s. 309-320.
- Gedikli, Ahmet Taha** (2020), 'Karşılaştırmalı Hukukta İnternet Ortamında Asılsız Bilgi Paylaşımının Önlenmesi', Bilişim Hukuku Dergisi, S.2, s. 221-257.
- Gemalmaz, Mehmet Semih** (1987) 'Afrika İnsan ve Halkların Hakları Şartı Üzerine Düşünceler', C. 7 S.2, s. 131-146.
- Gillin C.T.** (2002), 'The bog-like ground on which we tread: Arbitrating academic freedom in Canada', The Canadian Review of Sociology and Anthropology C. 39, s. 301-22.
- Goldsmith, Jack L. / Wu, Tim** (2006), 'Who Controls the Internet? Illusions of a Borderless World', North Carolina.

- Gök, Mehmet Salih**, (2012), 5651 sayılı Kanun ve Bilgi Güvenliği İlişkisi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Gökçen, Ahmet/ Balcı, Murat/ Alşahin, M. Emin/ Çakır, Kerim** (2021), Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Gözler, Kemal** (2018), Hukuka Giriş, 15. Baskı, Bursa Ekin Yayınevi.
- Gözler, Kemal** (2019), Anayasa Hukukuna Giriş Genel Esaslar ve Türk Anayasa Hukuku, 28. Baskı, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa.
- Gözler, Kemal**, (2020), Türk Anayasa Hukuku Dersleri, 25. Baskı, Bursa, Ekin Basın Yayın Dağıtım.
- Gözlügül, Said Vakkas** (2002), AİHS ve İç Hukukumuzda Etkisi, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Gözübüyük, Şeref/ Gölcüklü, Feyyaz/ Saygılı, Abdurrahman** (2019) AİHS ve Uygulaması, 12. Basım, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Gray, John** (1997), Reklam Yasakları ve İfade Özgürlüğü. (Çeviren: A. Ünlü). Ankara, Liberal Düşünce Topluluğu Yayınları.
- Greenawalt, Kent** (1989), Speech, Crime and The Uses of Language, New York, Oxford University Press.
- Greer, Steven** (1997), The Exceptions to Articles 8 to 11 of the European Convention on Human Rights, Council of Europe Publishing, Starsbourg.
- Gül Cengiz / Çakan Seher** (2018), 'AİHM Kararları Işığında Nefret, Şiddet ve Müstehcen İçerikli Söylemler Bakımından İfade Özgürlüğünün Sınırlandırılması', ERÜHFD, C.13, S.1, s. 365-410.
- Gülslan, Taylan** (2021), 'Sosyal Medya Güncel Tartışmalar: Sosyal Medyanın Kontrolü & Sosyal Medya Hizmet ve Gizlilik Sözleşmeleri & Yerli ve Milli Sosyal Medya', Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, C.4, S.1, s. 1-21.
- Gülener, Serdar / Uzun, Cem Duran** (2020), Türkiye Cumhuriyeti AYM (Tarihsel Perspektiften Olaylar, Kişiler, Kararlar), İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Gülener, Serdar, (2012)**, "Dijital Hafızadan Silinmeyi İstemek: Temel Bir İnsan Hakkı Olarak 'Unutulma Hakkı'", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 102, s. 219-240.
- Gülpınar, Kaan Mert** (2013), 'İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi - Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Bir Değerlendirme', Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, C.9, S.36, s. 407-454.
- Gümüş, Semih**, (2010), Modernizm ve Postmodernizm, İstanbul, Can Yayınları.
- Güngör Müberra ve Evren Gökhan** (2002), İnternet Sektörü ve Türkiye İncelemeleri, Telekomünikasyon Kurumu Tarifeler Dairesi Başkanlığı Yayını, <Microsoft Word - rapor03062002.doc (btk.gov.tr)> s.e.t. 28.08.2023, s. 1-80.
- Hafizoğulları, Zeki**, Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himayesi, <629388 (dergipark.org.tr)> s.e.t. 15.01.2023, s. 1-14.

- Hakyemez, Yusuf Şevki** (2000), *Militan Demokrasi Anlayışı ve 1982 Anayasası*, Ankara Seçkin Yayıncılık.
- Hakyemez, Yusuf Şevki** (2009), *Hukuk ve Siyaset Ekseninde Anayasa Mahkemesinin Yargısal Aktivizmi ve İnsan Hakları Anlayışı*, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Hakyemez, Yusuf Şevki**, 'Temel Hak ve Özgürlüklerde Objektif Sınır Kavramı ve Düşünce Özgürlüğünün Objektif Sınırları' *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, C.57, S.2, s. 17-40.
- Harris D.J., O'Boyle M. Bates, E.P. Buckley, C.M.**, *AİHS Hukuku*, (Çeviren: Mehveş Bingöllü/ Ulaş Karan, Avrupa Konseyi, Ankara, 2013).
- Hawton Keith / Williams Kathryn**, (2002), *Influences of the Media on Suicide*, *BMJ C. 325*, <(PDF) *The influence of media on suicide (researchgate.net)*> s.e.t. 28.08.2023, s. 1374-1375.
- Hekimler, Alpay** (2009), 'İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin Kabul Edilişinin 60. Yıldönümünde Taşındığı Anlam ve Önemi', *Namık Kemal Üniversitesi SBED*, s. 1-24.
- Işık, Alpay** (2023), *İnternet Aktörleri ve Egemenliğin Değişen Boyutları*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Ivezaj George**, (1999), *Child Pornography On the Internet: An Examination of the International Communities Proposed Solutions For a Global Problem*, *Michigan State University - DCL Journal of International Law*, <Child Pornography on the Internet: An Examination of the International Communities Proposed Solutions for a Global Problem 8 Michigan State University-DCL Journal of International Law 1999 (heinonline.org)> s.e.t. 28.08.2023, s. 217-223.
- İmre, Zahit**, (1974), "Şahsiyet Haklarından Şahsın Özel Hayatının ve Gizliliklerinin Korunmasına İlişkin Meseleler", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası C: 39, S. 10*, <Istanbul Uni Hukuk Fakültesi (dergipark.org.tr)> s.e.t. 28.08.2023, s. 147-168.
- İnceoğlu Sibel**, "Adil Yargılanma Hakkı", *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa*, ed. Sibel İnceoğlu, İstanbul, Beta Yayınları, Tıpkı 3. Baskı, 2013.
- İnceoğlu Yasemin / Sözeri Ceren** (2012), *Nefret Suçlarında Medyanın Sorumluluğu: "Ya sev ya terk et ya da..."*, *Nefret Söylemi ve/veya Nefret Suçları*, Derleyen: Yasemin İnceoğlu, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Kaboğlu, İbrahim Özden** (2009), *Anayasa Hukuku Dersleri*, 5. Baskı, İstanbul, Legal Yayıncılık.
- Kaboğlu, İbrahim Özden** (2021), *Anayasa hukuku Dersleri (Genel Esaslar)*, 16. Baskı, İstanbul, Legal Yayıncılık.
- Kaboğlu, İbrahim Özden**, (1999), *İfade Özgürlüğünün Siyasi Partilerce Kullanımı ve Sınırları*, *Anayasa Yargısı Dergisi*, 71-92.

- Kanadoğlu, Osman Korkut ve Duygun, Ahmet Mert (2020)**, Anayasa Hukukunun Genel Esasları, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Kapani, Münci (1981)**, Kamu Hürriyetleri, 6. Baskı, Ankara: A.Ü. Hukuk Fakültesi.
- Kapani, Münci (2007)**, Siyaset Bilimine Giriş, 19. Baskı, Ankara, Bilgi Yayınevi.
- Karan Ulaş, (2018)**, İfade Özgürlüğü Kapsamında Gündeme Gelen Haklar ve Özgürlükler, İfade Özgürlüğü AYM'ne Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi - 2.
- Kaya, Köroğlu (2017)**, Cezai Konularda Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru, 3. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Kaya, Mehmet Bedii, (2020)**, İnsan Hakları Ekseninde İnternetin Kontrolü ve Hukuki Sorumluluk Rejimi, Anayasa Yargısı, C.27, S.2, s. 159-203.
- Kaya, Mehmet Bedii (2021)**,İnternet Alan Adı (Domain) Uyuşmazlıklarının Çözümünde Alternatif Yöntemler: UDRP, URS ve TRABİS Karşılaştırması, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi C. 27, S. 2, s. 1462-1486.
- Kaya, Mehmet Bedii (2021)**, İnternet Hukuku, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, s.1-540.
- Kaya, Mehmet, Bedii, (2010)**, Teknik ve Hukuki Boyutlarıyla İnternete Erişimin Engellenmesi, On İki Levha Yayıncılık A.Ş. İstanbul.
- Kaya, Mine (2010)**, Telekomünikasyon Alanında Kişilik Haklarının Korunması, Ankara Barosu Dergisi C. 68, S.4, s. 279-334.
- Kaya, Mine (2015)**, Almanya'da İnternet Servis Sağlayıcılarının Hukuki Sorumluluğu, AÜHFD, C. 64 S.3, 739-774.
- Kaya, Turgut (2019)**, İnternet Servis Sağlayıcısının Hukuki ve Cezai Sorumluluğu, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Kayabaşı, Recep (2023)**, Tartışmalı Yönleriyle Ceza Muhakemesi Hukukunda İtiraz Kanun Yolu.
- Kaynak Selva ve Koç Serhat, (2010)** Bilişim Suçları Bağlamında Yeni Medya Olarak İnternet ve Kişisel Güvenlik, XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri , İnternet Teknolojileri Derneği Yayınları, Muğla, C.1,< AB10_birincilt_tekli.pdf (d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net)> s.e.t. 21.08.2023, s. 71-78.
- Kent, Bülent, (2019)** Türkiye'de İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Keskin Ata, Funda, (2013)**, Avrupa Birliği ve İnsan Hakları, Ankara, Siyasal Kitabevi.
- Kılınç, Doğan. (2016)** '5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un 9/A Maddesi Çerçevesinde Özel Hayatın Korunması', Gazi ÜHFD, s. 577-624.

- Killoğlu, İsmail** (1988) *Ahlak Hukuk İlişkisi*, İstanbul, İFAV Yayınları.
- Kleinrock, Leonard**, (2010), *An Early History of the Internet*, IEEE Communications Magazine <IEEE Xplore Full-Text PDF:> s.e.t. 23.08.2023, s. 26-36.
- Koca, Mahmut/ Üzülmez, İlhan** (2023), *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 9. Baskı, Adalet Yayınevi.
- Lawrence B.Solum, Minn Chung**, (2004) "The Layers Principle: Internet Architecture and the Law, *Notre Dam Law Review*", C. 79, S. 3, s. 815-948
- Lessig, Lawrence**, *Code Version 2.0* New York 2006.
- Machina, F. Kenton** (1984), *Freedom of Expression in Commerce, Law and Philosophy*, 1984, C. 3, S. 3, <Freedom of Expression in Commerce on JSTOR> s.e.t. 08.11.2022, s. 375-406.
- Macovei, Monica** (2005) "AİHS'nin 10. Maddesi'nin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz" *İnsan Hakları El Kitapları*, No.2 , Şen Matbaa.
- Mahmutoğlu, S. Fatih** (2001), *Karşılaştırmalı Hukuk Bakımından İnternet Süjelerinin Ceza Sorumluluğu*, <İstanbul Uni Hukuk Fakültesi (dergipark.org.tr)> s.e.t. 29.08.2023, s. 39-49.
- Massaro, Toni M. / Norton, Helen** (2021) *Free Speech and Democracy: A Primer for Twenty-First Century Reformers*, University of California, Davis, C.54 S.1631.
- Meiklejohn Alexander**, (1948), *Free Speech And Its Relation to Self-Government*, NewYork, Amerika, Harper&Brothers Publishers,< Review: [Untitled] on JSTOR> s.e.t. 11.09.2022, s. 784-789.
- Menşe, Royce Betina** (2020) 'AYM ve AİHM Kararları Işığında Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hakkının Türkiye'deki Uygulaması', *Suç ve Ceza*, S:3,<PdfViewer (trdizin.gov.tr)> s.e.t. 26.11.2022, s. 731-751.
- Metin Yüksel**, (2017), *Temel Hakların Sınırlandırılması ve Ölçülülük: Ölçülülük İlkesi Evrensel Bir Anayasal İlke midir?*, *SDÜHFD C.7, S.1*, s. 1-74.
- Meydan Larousse Büyük Lugat**.
- Mihajlova Elena / Bacovska Jasna / Shekerdjiev Tome**, (2013), *Freedom of Expression and Hate Speech*, Skopje, OBSE.
- Mill, J. Stuart** (1859) *Hürriyet Üstüne-On Liberty*, (Çeviren: Mehmet Osman Dostel (2009), 2. Baskı, Ankara, Liberte Yayınları.
- Munro, Colin R.** (2003) *The Value of Commercial Speech*, *The Cambridge Law Journal* , Mar., 2003, C. 62, S. 1 , <The Value of Commercial Speech (jstor.org)> s.e.t. 08.11.2022, s. 134-158.
- Murat Volkan/Oğlakçoğlu, Mustafa Temmuz** (2018), *Alman Sosyal Ağlarda Hukuk Uygulamasının İyileştirilmesi Hakkında Kanuna İlişkin Değerlendirme*, *CHD, S.37*, s. 87-109.

- Oğuz, Mustafa Cem** (2018), “Şebekeleşmiş Otoriteryanizm” ya da Otoriter Rejimlerin Siber Alanla İlişkisi: Rusya ve Çin Üzerine Bir Literatür İncelemesi, *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, S. 31, s. 31-103.
- Ordu, Özgecan**, (2008), AİHS’nde Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanma Nedeni Olarak Avrupa Kamu Düzeni, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE Kamu Hukuku ABD Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Öğün Mehmet Nesip/ Kaya, Adem**, (2013) ‘Siber Güvenliğin Milli Güvenlik Açısından Önemi ve Alınabilecek Tedbirler’, *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, S. 18, s. 149.< *Güvenlik Stratejileri Dergisi* » Makale » Siber Güvenliğin Milli Güvenlik Açısından Önemi ve Alınabilecek Tedbirler (dergipark.org.tr)> s.e.t. 04.11.2023
- Önok, Murat**, Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi Işığında Siber Suçlarla Mücadelede Uluslararası İşbirliği, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, <814473 (dergipark.org.tr)> s.e.t. 29.08.2023.
- Özbek, Veli Özer** (2009), *Müstehcenlik Suçu*, Seçkin Yayınları, Ankara.
- Özbek, Veli, Özer/ Doğan, Koray/ Bacaksız Pınar**, (2020), 15. Baskı, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*.
- Özbey, Özcan**, (2013) AİHS Işığında İfade Özgürlüğü Kısıtlamaları AÜHFD, C.62, S.1, s. 93-146.
- Özbudun, Ergun** (1998), *Türk Anayasa Hukuku*, Ankara, 1998.
- Özbudun, Ergun** (2014) *Türk Anayasa Hukuku*, 15. Baskı, Bursa, Yetkin
- Özeler, Neslihan** (2017) ‘İnsan ve Halkların Hakları Sözleşmesi ile AİHS’nin Karşılaştırılması’, *YBHD*, Yıl 2, S. 2017/2, s. 43-62.
- Özgenç, İzzet** (2021), *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 17. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Özkaya, Yunus** (2022), ‘5651 sayılı Kanun Kapsamında Suç İşlenmesinin Önlenmesi Amacıyla İnternet Erişiminin Engellenmesi’, *Bilişim Hukuku Dergisi* S.1, s. 141-190.
- Özpolat, Haşim** (2018), ‘AYM’nin Bireysel Başvuru Kararlarında Maddi Anlamda Kanun Kriteri’ *TAAD*, C.9, S.33, s. 609-622.
- Özsoy, Nevzat**, (2019), ‘Yargıtay Kararları Işığında Doğrudan Bilişim Suçları’, *Yaşar Hukuk Dergisi* C.1, S.2, s. 295-352.
- Öztekin, Alp** (2023), *Teori ve Uygulamada Türk İnternet Hukuku*, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi.
- Öztürk, Bahri/ Kazancı Eker, Behiye/ Soyer Güleç, Sesim** (2021), *Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri*, 4. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Öztürk, Hüseyin** (2020) “Erişim Sağlayıcıları Birliği’nin Yapısı ve Görevleri” *Bilişim Hukuku Dergisi*, S:1, 1179954 (dergipark.org.tr) s.e.t. 24.09.2022, s. 115-140.

- Pekel, Abdulkadir** (2014), İfade Özgürlüğünün Sınırlandırma Sebeplerinden Biri Olarak “Yargı Organının Otorite ve Tarafsızlığının Sağlanması”, Gazi ÜHFD C. 13, S. 2, s. 367-394.
- Platon** (1997), Mektuplar, Çeviri Furkan Akderin, İstanbul, Say Yayınları.
- Pohle, Julia / Voelsen, Daniel** (2022), Centrality and Power. The Struggle Over the Techno-Political Configuration of the Internet and the Global Digital Order, <Centrality and power. The struggle over the techno-political configuration of the Internet and the global digital order - Pohle - 2022 - Policy & Internet - Wiley Online Library> s.e.t. 16.03.2024, s. 13-27.
- Rawls, John**, (1996) Political Liberalism, Columbia University Press, Amerika, **Tucker, D.F.B.**, (1985), Law, Liberalism and Free Speech, Rowman & Allanheld Publisher, Amerika; **Schauer** (2002), Aktaran: **Sadurski, Wojciech** (2002) İfade Özgürlüğü ve Sınırları, Ankara, Liberal Düşünce Topluluğu.
- Roderick White**, ‘Advertising’, McGraw Hill, 2000, Aktaran: **Çengel, Özgür / Tepe, F. Fulya**, Reklam ve Özgürleşme Süreci: Türkiye’de İki Reklam İncelemesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Dergisi.
- Sadurski, Wojciech** (2002) İfade Özgürlüğü ve Sınırları, Ankara, Liberal Düşünce Topluluğu.
- Sağlam Fazıl** (1982) Temel Hakların Sınırlandırılması ve Özü Ankara, AÜSBF Yayınları.
- Sağlam, Fazıl**, 2001 Yılı Anayasa Değişikliğinin Yaratabileceği Bazı Sorunlar ve Bunların Çözüm Olanakları, <939126 (dergipark.org.tr)> s.e.t. 20.02.2023, s.1-23.
- Sakarya, R. Ömer**,(2019) ‘Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Türk Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuru Kararlarında İfade Hürriyeti’, (Yüksek Lisans) Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Schauer, Frederick** (2002), İfade Özgürlüğü Felsefi Bir İnceleme, Avrupa Komisyonu Liberal Düşünce Topluluğu, Çeviren M. Bahattin Seçilmişoğlu, Ankara, Cantekin Matbaası.
- Sefer, Oğuz**, (2006), Veri Tabanı Hakkı ve Sui Generis Veri Tabanı Hakkının Sınırları, Prof. Dr. Fikret Eren’e Armağan, Ankara.
- Sencer, Muzaffer**, Hak ve Özgürlük Kavramı, İnsan Hakları Yılığ, <1_sencer.pdf (hacibayram.edu.tr)> s.e.t. 10.07.2022, s. 3-12.
- Sequeiros, Felipe Gomes**,(2021), Internet Governance: a critical theory analysis of the Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN), <Internet Governance: a critical theory analysis of the Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN) (uottawa.ca)> s.e.t. 16.03.2024, s.1-70.

- Shen, Fei** (2014). Great Firewall of China. In Harvey, K. (Editor) Encyclopedia of Social Media and Politics. SAGE, S: 2, <(PDF) Great Firewall of China (researchgate.net)> s.e.t. 07.08.2023, s.599-602.
- Soyaslan, Doğan** (2020), Ceza Hukuku Özel Hükümler, 13. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, s.1-848.
- Soyaslan, Doğan** (2020), Ceza Muhakemesi Hukuku, 8. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Stark, Roudney / Laurance, R. Innaccone**, (1997)'Why the Yehova's Witnesses Growth so Rapidly, Journal of Contemporary Religion, C.12, S. 2, <(PDF) Why the Jehovah's Witnesses Grow So Rapidly: A Theoretical Application (researchgate.net)> s.e.t. 20.12.2022, s.133-157.
- Sunay, Reyhan** (2000), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde ve Türk Anayasasında İfade Hürriyetinin Korunması, Selçuk Üniversitesi HFD, C.8 S.1-2.
- Şahbaz, İbrahim** (2004), 'Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Türk Yargı Sistemindeki Yeri', TBB Dergisi, S. 54, s. 178-216.
- Şahin Cumhur / Göktürk Neslihan** (2023), Ceza Muhakemesi Hukuku, 6. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Şahin, Zeynep Burcu** (2023), Dezenformasyonla Mücadelede İfade Özgürlüğü: İçeriğin Korunması ve 29. Madde, Yeni Medya Dergisi, S. 15, <3315751 (dergipark.org.tr)> s.e.t. 27.12.2023, s.282-299.
- Şen, Ersan/Yenice, Nilüfer** (2017), İfade Hürriyetinde Sınırlama ve Güvence Rejimi, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Şirin, Tolga**, (2020), Türkiye'de Düşüncenin Tutsaklığı – 1: İfade Özgürlüğünün Grisi, İstanbul, Tekin Yayınevi.
- Şişman, Ahmet** (2006) Sanata ve Sanat Kavramlarına Giriş, İstanbul, Yaz Yayınları.
- Tanju, Erhan** (2017) AİHM Kararları Işığında İfade ve Basın Özgürlüğü, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Tanör, Bülent** (1969), Siyasi Düşünce Hürriyeti ve 1961 Türk Anayasası, İstanbul, Öncü Yayınları.
- Tanör, Bülent** (1994) Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, 3. Baskı, İstanbul, BDS Yayıncılık.
- Tanör, Bülent** (2012), Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri, 22. Baskı, YKY.
- Tanör, Bülent/ Yüzbaşıoğlu, Necmi** (2004), 1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku, 5. Baskı, YKY.
- Taşkın, Şaban Cankat**, (2008), Karşılaştırmalı Hukukta ve Hukukumuzda Bilişim Suçları, Marmara Üniversitesi SBE Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi,<Karşılaştırmalı Hukukta Ve Hukukumuzda Bilişim Suçları - ProQuest> s.e.t. 28.08.2023, s.1-277.

- Taşkın, Şaban Cankat** (2015), "İnternete Erişim Yasakları ve Hukuka Aykırılıklar" (Yayınlanmış Doktora tezi, Kocaeli Üniversitesi).
- Taşkın, Şaban Cankat** (2016), İnternete Erişim Yasakları, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Tatar, Samet / Rustamovna Sharipova Khilola** (2024), 'Issues Of Intellectual Property Protection In International Technology Transfer', WOH: Journal of Social Science and Humanitarian Research, C.2 S.2, s. 71-74.
- Temel Britannica.**
- Teziç, Erdoğan** (1976), 100 Soruda Siyasi Partiler, İstanbul, Gerçek Yayınları.
- Tocqueville, Alexis De**, (1969), Democracy in Amerika, New York: Harper and Row.
- Toroslu, Nevzat/ Feyzioğlu, Metin** (2020), Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, Savaş Yayınevi.
- Trager Robert / Dickerson Donna L.** (2003) 21. Yüzyılda İfade Özgürlüğü, Liberal Düşünce Topluluğu, Çeviren A. Nuri Yurdusev, Ankara, Cantekin Matbaası, s. 56.
- Turabi, Selami**, (2015), Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Rehberi, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Türmen, Rıza**, AİHS'nin İç Hukukumuzda Etkileri, <Microsoft Word - SEMPOZYUM 2000.doc (anayasa.gov.tr)> s.e.t. 11.04.2023, s.32-42.
- Ulusoy, Sümeyye** (2019), 'Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İfade Özgürlüğü', Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi, C.2, S.2, s. 119-153.
- Uran, Peri** (2015) "AİHM ve Türk AYM'nin Basın Özgürlüğüne Yaklaşımı", TBB Dergisi, S. 120, s. 87-130.
- Uygun, Oktay** (2020) Devlet Teorisi, 7. Baskı, Ankara, On İki Levha Yayıncılık.
- Uygun, Oktay**, (2017), Demokrasi Tarihsel, Siyasal ve Felsefi Boyutlar, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 1-404.
- Ünal, Mehmet Burak**, (2020) Seçili Ülke Örneklerinde Sosyal Medya Şirketlerinin Yasal Yükümlülükleri, TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı.
- Ünver Yener/ Hakeri Hakan** (2021), Ceza Muhakemesi Hukuku, 18. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Van Dijk Pieter / Van Hoof Fried/ Van Rijn Arjen/ Zwaak Leo**, (1990), Theory and Practice of the European Convention on Human Rights, Intersentia, Antwerpen-Oxford, Aktaran: Macovei (2005).
- Watts, Ron** (1992), "Universities and Public Policy", Public Purse, Public Purpose: Autonomy and Accountability in the Groves of Academe, Canada, The Institute for Research on Public Policy (Editors: James Cutt, Rodney Dobel), <Public Purse, Public Purpose - Google Books> s.e.t. 25.10.2022.

- Weber, Anne** (2009) Nefret Söylemi El Kitabı, Avrupa Konseyi Yayınları.
- Werhan, Keith** (2004), Freedom of Speech: A Reference Guide to the United States Constitution, Praeger Publishers, USA, Aktaran: **Akgül** (2012).
- Wilkinson Paul**, Political Terrorism, NewYork, 1974.
- Wriston Henry M.** (1939) Academic Freedom and Tenure, Bulletin of the American Association of University Professors (1915-1955), C. 25, S. 3, <Academic Freedom and Tenure on JSTOR>, s.328-343.
- Yaşar, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa** (2014) Yorumlu Uygulamalı TCK, C. 5, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Yavuz, Hakan A. (2021)** ‘Türk Ceza Hukukunda Dava Zamanaşımı ve Olağanüstü Kanun Yolları ile İlişkisi’, Adalet Dergisi, C.1, S. 66, s. 497-542.
- Yavuz, Hakan A. (2023)**, Ceza Muhakemesinde Kovuşturmaya Alternatif Yöntemler, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yavuz, Hakan A. (2023)**, Denetimli Serbestlik, 4. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yenisey Feridun/ Nuhoglu, Ayşe** (2023), Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yetim, Servet** (2009), ‘5651 sayılı Yasa Kapsamında Tutulan İnternet Trafik Bilgilerinin Özel Hayat ve Hayatın Gizliliği Kapsamında Değerlendirilmesi’, Terazi Hukuk Dergisi, S. 36, s. 55-63.
- Yıldırım, Yakup** (2016), ‘AİHM Kararlarında İfade Hürriyetinin Sınırlanması’, TAAD, Y.7, S. 28, s. 447-470.
- Yıldız, Sevil**, (2007), Suçta Araç Olarak İnternetin Teknik ve Hukuki Yönden İncelenmesi, Nobel Yayınevi, Ankara.
- Yılmaz, Ahmet**, Türk Anayasa Metinlerinde İfade Özgürlüğü, S.325 <3547611 (dergipark.org.tr)> s.e.t. 22.11.2022, s.313-340.
- Yochai, Benkler**, (2006), The Wealth Of Networks: How Social Production Transforms Markets and Freedom, USA: Yale University Press, s. 383-460
- Yokuş Sevük, Handan**, (2020), Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Yurtcan Erdener** (2019), Ceza Yargılaması Hukuku, 16. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yücel, Gülşah / Şan, Şenay** (2018), Dijital Oyunlarda Bağımlılık ve Şiddet: Blue Whale Oyunu Üzerinde Bir İnceleme, Online Academic Journal of Information Technology, C. 9, S. 32, <1113703 (dergipark.org.tr)> s.e.t. 28.08.2023, s.87-100.
- Zengin, Mehmet Ali** (2020), AYM Kararları Eşliğinde Türk Demokrasisinin Bazı Oluşum Dinamikleri ve 1982 Öncesi Anayasacılık Hareketleri, Ankara, Adalet Yayınevi.

KARARLAR

- A9 Televizyonu Dijital Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş, Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2016/13960, K.T. 30.03.2022.
- Abdullah Öcalan Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/409, K.T. 25.06.2014.
- Adnan Oktar (3) Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/1123, K.T. 02.10.2013.
- Ahmet Alphan Sabancı ve Diğerleri Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2015/13667, K.T.21.11.2023.
- Ahmet Haluk Altan Başvurusu, Başvuru No: 2015/14340, K.T. 12.11.2019.
- Ahmet Yıldırım/Türkiye Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 3111/10, K.T. 18.12.2012.
- Ali Ergin Demirhan Başvurusu (1), Başvuru No: 2015/16368, K.T. 11.03.2020.
- Ali Ergin Demirhan Başvurusu (2), Başvuru No: 2017/35947, K.T. 09.09.2020.
- Ali Gürbüz ve Hasan Bayar Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/568, K.T. 24.06.2015.
- Ali Karatay Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2012/990, K.T. 10.12.2014.
- Ali Kılık Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2014/5552, K.T. 26.10.2017.
- Altuğ Taner Akçam/Türkiye Başvurusu AİHM, Başvuru No: 27520/07, K.T. 25.10.2011.
- Arif Altın Başvurusu, Başvuru No: 2014/2170, K.T. 10.01.2018.
- Artı Media GmbH Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2019/40078, K.T. 14.09.2023.
- Autronic AG/ İsviçre Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 12726/87 K.T. 22.05.1990, p.47.
- Axel Springer AG / Almanya Başvurusu, [BD], Başvuru No: 39954/08, K.T. 07.02.2012.
- Azat Yıldırım Başvurusu, Başvuru No: 2017/15279, K.T. 29.01.2020.
- BARANSAY ve Keskin Kalem Yayıncılık A.Ş. Başvurusu, Başvuru No: 2015/18581, K.T. 26.09.2019.
- Barthold/Almanya, AİHM, Başvuru No. 8734/79, K.T. 25.03. 1985.
- Başkaya ve Okçuoğlu/Türkiye Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 23536/94, 24408/94, K.T. 08.07.1999.
- Bayram Akın Başvurusu, B Başvuru No: 2015/19278, K.T. 07.03.2019.
- Bekir Coşkun Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2014/12151, K.T. 04.06.2015.
- Bladet Tromso and Stensaas/Norveç Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 21980/93, K.T. 20.05.1999.

- Brasilier/Fransa Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 71343/01, K.T. 11.04.2006.
- Bulgakov/ Rusya Başvurusu, Başvuru No: 20159/15, K.T. 23.06.2020.
- Cahit Yiğit Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2016/2736.
- Casado Coca / İspanya Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 15450/89, K.T. 24.02.1994.
- Castells/ İspanya Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 11798/85, K.T. 23.04.1992.
- Cengiz ve Diğerleri / Türkiye Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 48226/10 ve 14027/11, K.T. 01.12.2015.
- Colman/Birleşik Krallık Başvurusu, Başvuru No: 16632/90, K.T. 28.06.1993.
- Çetin ve Diğerleri / Türkiye Başvurusu, AİHM, Başvuru No. 40153/98 ve 40160/98.
- Çölgeçen ve Diğerleri / Türkiye Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 50124/07, 53082/07, 53865/07, 399/08, 776/08, 1931/08, 2213/08, 2953/08, K.T. 12.12. 2017.
- Dink/Türkiye Başvurusu, Başvuru No. 2668/07, 6102/08, 30079/08, 7072/09 ve 7124/09, K.T. 14.09.2010.
- Efendi Yıldız Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/1202, K.T. 25.03.2015.
- Emin Aydın (2) Başvurusu, AYM, , Başvuru No: 2013/3178, K.T. 25.06.2015.
- Emin Aydın Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/2602, K.T. 23.01.2014.
- Engels/ Rusya başvurusu, AİHM, Başvuru No: 61919/16, K.T. 23.06.2020.
- Enver Kaya (2) Başvurusu, Başvuru No: 2015/13180, K.T. 11.09.2019.
- Erdem Gül ve Can DüNDAR Başvurusu, AYM, Başvuru Numarası: 2015/18567, K.T. 25.02.2016.
- Erdoğan ve İnce/Türkiye Başvurusu, Başvuru No: 25067/94, 25068/94, K.T. 08.07.1999.
- Ergün Poyraz (2) Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/8503, K.T. 27.10.2015.
- Fatih Taş Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/1461, K.T. 12.11.2014.
- Fetih Ahmet Özer, Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/6179, K.T. 20.03.2014.
- Genco Acar Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/7938, K.T. 16.12.2015.
- Gündüz/ Türkiye Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 35071/97, K.T. 04.12.2003.
- Handyside / Birleşik Krallık Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 5493/72, K.T. 07.12.1976.
- Hasan Ercan Başvurusu, Başvuru No: 2015/54, K.T. 12.11.2019.
- Hasan Mor Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2019/20996, K.T. 25.05.2022.
- Hidayet Karaca Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2015/144, K.T. 14.07.2015.

- Hikmet Kopar ve Diğerleri Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2014/14061 K. T.08.04.2015.
- İhsan Taş Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2014/11255, K.T. 21.11.2017.
- İlhan Cihaner (3) Başvurusu, Başvuru No: 2013/5298, K.T. 20.05.2015.
- İlker Erdoğan Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/316, K.T. 20.04.2016.
- İrfan Sancı (2) Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2018/5652 K.T. 30.03.2022.
- İrfan Sancı Başvurusu AYM, Başvuru No: 2014/20168, K.T. 26.10.2017.
- Jacubowski/Almanya Başvurusu, Başvuru No: 15088/89, K.T. 23.06.1994.
- Jankovskis/ Litvanya Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 21575/08, K.T. 17.01.2017.
- Jersild/Danimarka Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 15890/89, K.T. 23.9.1994.
- Jerusalem/Avusturya Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 26958/95, K.T. 27.02.2001.
- Kalda / Estonya Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 17429, K.T. 19.01.2016
- Karataş/ Türkiye Başvurusu, AİHM, Başvuru. No: 23168/94, K.T.08.07.1999.
- Keleş Öztürk Başvurusu, Başvuru No: 2014/15001, K.T. 27.12.2017.
- Kerem Altıparmak ve Yaman Akdeniz Başvurusu (2), AYM, Başvuru No: 2015/15977, K.T. 12.06.2019.
- Kerem Altıparmak ve Yaman Akdeniz Başvurusu (4), AYM, Başvuru No: 2015/18876, K.T. 19.11.2019.
- Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2018/14884, K.T. 27.10.2021.
- Klein / Slovakya Başvurusu, AİHM, Başvuru No. 72208/01, K.T. 31.10.2006.
- Kudrevicius ve Diğerleri/ Litvanya Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 37553/05, K.T. 05.10.2015.
- Lingens/ Avusturya Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 9815/82, K.T.24.06.1986.
- Magyar Helsinki Bizottsag/ Macaristan Başvurusu, AİHM, Başvuru No. 18030/11, K.T. 08.11.2016.
- Malone / Birleşik Krallık Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 8691/79, K.T. 02.08.1984.
- Markt Intern Verlag GmbH and Klaus Beermann/Almanya Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 10572/83, K.T. 20.11.1989.
- Medya Gündem Dijital Yayıncılık Ticaret A.Ş. Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/2623, K.T. 11.11.2015.
- Mehmet Ali Aydın (GK) Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/9343, K.T.04.06.2015.
- Mehmet Baransu (2) Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2015/7231, K.T. 17.05.2016.

- Metin Bayyar ve Halkın Kurtuluşu Partisi Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2014/ 15220, K.T. 04.06.2015.
- Murat Türk Başvurusu (2), Başvuru No: 2013/7082, K.T. 29.06.2016.
- Mustafa Erdoğan ve diğerleri Başvurusu, AYM, Başvuru No: 346/04, 39779/04, K.T.27.05.2014.
- Müller ve Diğerleri/ İsviçre Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 10737/84, K.T.24.05.1988.
- N.B.B. Başvurusu, Başvuru No: 2013/5653, K.T. 03.03.2016.
- Necmiye Çiftçi ve Diğerleri Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/1301, K.T.30.12.2014.
- Observer and Guardian / Birleşik Krallık Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 13585/88, K.T. 26.11.1991.
- OOO Flavus ve Diğerleri / Rusya Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 12468/15, K.T. 23.06.2020.
- Osman Erbil Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/2394, K.T.25.03.2015.
- Otto-Preminger-Institut/Avusturya Başvurusu, AİHM, Başvuru. No: 13470/87, K.T. 20.09.1994.
- Özgür radyo-Ses Radyo Televizyon Yapım ve Tanıtım AŞ/Türkiye Başvurusu, Başvuru No: 64178/00, 64179/00, 64181/00, 64183/00, 64184/00, K.T. 30.03.2006.
- Özgürlük ve Demokrasi Partisi Kararı, E.1993/1 K. 1993/2, K.T. 23.11.1993.
- Pedersen and Baadsgaard/Danimarka Başvurusu, Başvuru No: 49017/99, K.T. 17.12.2004.
- Prager and Oberschlick/ Avusturya Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 15974/90, K.T. 26.04.1995.
- Refah Partisi ve Diğerleri/ Türkiye Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 41340/98, 41342/98, 41343/98, 41344/98, K.T. 13.02.2003.
- RTBF / Belçika Başvurusu, Başvuru No: 50084/06, K.T.15.09.2011.
- Sinem Hun Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/5356, K.T. 08.05.2014.
- Skalka/ Polonya Başvurusu, AİHM, Başvuru No. 43425/98, K.T. 27.08.2003.
- Sorguç/Türkiye Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 17089/03, K.T. 23.06.2009.
- Sosyalist Parti Kararı, E.1991/2 K. 1992/1, K.T. 10.07.1992.
- Sramek/ Austria Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 8790/79, K.T. 22.10.1984.
- Sunday Times/ Birleşik Krallık Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 6538/74 K.T. 26.04.1979.
- Szanyi/ Macaristan Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 35493/13, K.T. 08.11.2016.
- Sürek/ Türkiye (3) Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 24735/94 K.T.08.07.1999.

- Sürek/Türkiye Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 26682/95, K.T. 08 Temmuz 1999.
- Tahsin Kandamar Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2016/213, K.T. 28.11.2019.
- Tammer/Estonya Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 41205/98, K.T. 06.02.2001.
- Tansel Çolaşan Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2014/6128, K.T. 07.07.2015.
- The United Communist Party of Turkey/ Türkiye Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 19392/92, K.T. 30.01.1998.
- Thoma/Lüksemburg Başvurusu, AİHM, Başvuru No:38432/97, K.T. 29.03.2001.
- Times Newspapers Limited / Birleşik Krallık Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 3002/03-23676/03, K.T. 10.03.2009.
- Tuğba Arslan Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2014/256, K.T. 25.06.2014.
- Tuğrul Culfa Başvurusu, AYM, B. No: 2013/2593, K.T. 11.03.2015.
- Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2017/36889, K.T. 29.09.2022.
- Türkiye Emekçi Partisi E. 1979/1 K. 1980/1, K.T. 08.05.1980,
- Türkiye Emekliler Derneği Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2012/1035, K.T. 17.07.2014.
- Türkiye İşçi Partisi Kararı, E. 1971/3 K. 1971/3, K.T. 20.07.1971.
- Vallianatos ve diğerleri/Yunanistan Başvurusu, AİHM, Başvuru No. 29381/09 ve 32684/09, K.T. 07.11.2013.
- Vejdeland ve Diğerleri / İsveç, AİHM, Başvuru No: 1813/07, K.T. 09.02.2012.
- Vereinigung Bildender Künstler/Avusturya Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 68354/01, K.T.25.01.2007.
- Vladimir Kharitonov/ Rusya Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 10795/14, K.T.23.06.2020.
- Von Hannover/Almanya (no.2) Başvurusu [BD], Başvuru No: 40660/08 ve 60641/08, K.T. 07.02.2012.
- Wikimedia Foundation Inc. ve Diğerleri Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2017/22355, K.T. 26.12.2019.
- Wingrove/Birleşik Krallık Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 17419/90, K.T. 25.11.1996.
- Yaman Akdeniz Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 20877/10, K.T.10.03.2014.
- Yaman Akdeniz ve Diğerleri Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2014/ 3986, K.T. 02.04.2014.
- Yaşasın Aslan Başvurusu, AYM, Başvuru No. 2013/1134, K.T. 16.05.2013.
- Yıldırım/Türkiye Başvurusu, Başvuru No: 3111/10, K.T. 18.12.2012.
- Z / Finlandiya, AİHM, Başvuru No. 22009/93, K.T. 25.02.1997.

- Zana/Türkiye Başvurusu, AİHM, Başvuru No. 69/1996/688/880, K.T. 25.11.1997.
- Zeynep Özbay Başarı Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2018/17029 K.T. 16.06.2022.
- Zugic/ Hırvatistan Başvurusu, AİHM, Başvuru No. 3699/08, K.T. 31. 05. 2011.
- Zübeyde Füsun Üstel ve Diğerleri Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2018/17635 K.T. 26.07.2019.
- AYM, E.1963/128, K.1964/8, K.T. 28.01.1964.
- AYM, E.1997/19, K.1997/66, K.T. 23.10.1997.
- AYM, E.2006/121, K.2009/90, K.T. 18.06.2009.
- AYM, E.2013/39, K.2013/65, K.T. 22.05.2013.
- AYM, E.2014/149, K.2014/151, K.T. 02.10.2014.
- AYM, E.2014/87, K.2015/112, K.T. 08.12.2015.
- AYM, E.2014/88, K.2015/68, K.T. 13.07.2015.
- AYM, E.2014/118, K.2015/35, K.T. 01.04.2015.
- AYM, E.2014/122, K.2015/123, K.T. 30.12.2015.
- AYM, E.2015/73, K.2016/161, K.T. 12.10.2016.
- AYM, E.2015/76, K.2017/153 , K.T. 15.11.2017.
- AYM, E.2020/76, K.2023/172, K.T. 11.10. 2023.
- AYM, E.2022/129, K.2023/189, K.T. 08.11.2023.
- AYM, E.2020/76, K.2023/172, K.T. 11.10. 2023.
- AYM, E. 2021/121, K.2022/88, K.T. 20.07.2022.
- AYM, E.2022/120, K.2023/107, K.T. 01.06.2023.
- AYM, E.2021/59, K.2021/90, K.T. 16/12/2021.
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu E. 2017/975 K. 2018/568 K.T. 28.09.2022
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu E. 2018/424 K. 2021/607 K.T. 02.12.2021
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu E. 2016/1405 K. 2021/72 K.T. 04.03.2021
- Yargıtay, 4. C.D. E.2022/5093, K. 2022/11370, K.T. 27.04.2022.
- Yargıtay, 4. C.D. E.2022/7081, K. 2022/13136, K.T. 25.05.2022.
- Yargıtay, 4. C.D. E. 2022/8104, K. 2022/20064, K.T. 18.10.2022.
- Yargıtay, 7. C.D. E. 2022/2185, K.2022/7051, K.T. 07.04.2022.
- Yargıtay, 16. C.D. E. 2015/4672, K.2016/2330, K.T. 21.04.2016.
- Yargıtay, 19. C.D. E.2017/6369, K.2019/6881, K.T. 08.04.2019.
- Yargıtay, 19. C.D. E. 2020/6862, K. 2021/1701, K.T. 17.02.2021.

- Yargıtay, 1. C.D. E. 2010/6485 K. 2013/3121 K.T. 11.04.2013
- Yargıtay, 1. C.D. E. 2014/3770 K. 2015/4273 K.T. 02.07.2015
- Yargıtay, 14. C.D. E. 2014/3380 K. 2016/2793 K.T. 22.03.2016
- Yargıtay, 14. C.D. E. 2014/5468 K. 2014/11383 K.T. 21.10.2014
- Yargıtay, 14. C.D. E. 2016/4987 K. 2020/5046 K.T. 17.11.2020
- Yargıtay, 14. C.D. E. 2017/7160 K. 2017/5722 K.T. 16.11.2017
- Yargıtay, 14. C.D. E. 2019/1725 K. 2019/13452 K.T. 19.12.2019
- Yargıtay, 12. C.D. E. 2019/3839 K. 2020/5418 K.T. 21.10.2020
- Yargıtay, 9. C.D. E.2021/3304 K. 2022/8366 K.T. 28.09.2022
- Yargıtay, 8. C.D. E. 2021/9222 K. 2022/430 K.T. 12.01.2022
- Yargıtay, 19. C.D. E. 2018/3684 K. 2018/8607 K.T. 10.09.2018
- Yargıtay, 12. C.D. E. 2022/3873 K. 2022/7029 K.T. 19.10.2022
- Yargıtay, 4. C.D. 2021/30178 K. 2021/27676 K.T. 25.11.2021
- Yargıtay, 4. C.D. E.2021/16706 K. 2021/23109 K.T. 30.09.2021
- Yargıtay, 4. C.D. E.2021/6750 K. 2021/14322 K.T. 20.05.2021
- Yargıtay, 4. C.D. E. 2020/21196 K. 2020/21483 K.T. 24.12.2020
- Yargıtay, 4. C.D. E. 2020/20641 K. 2020/12046 K.T. 15.10.2020
- Yargıtay, 4. C.D. E. 2020/19285 K. 2021/1817 K.T. 25.01.2021
- Yargıtay, 4. C.D. E. 2020/18348 K. 2021/7822 K.T. 04.03.2021
- Yargıtay, 4. C.D. E. 2020/18202 K. 2021/7831 K.T. 04.03.2021
- Yargıtay, 4. C.D. E. 2020/18119 K. 2021/627 K.T. 13.01.2021
- Yargıtay, 4. C.D. E. 2020/8760 K. 2020/21474 K.T. 24.12.2020
- Yargıtay, 4. C.D. E. 2022/3677 K. 2022/14389 K.T. 08.04.2021
- Yargıtay, 4. C.D. E. 2021/19461 K. 2021/17936 K.T. 07.06.2021
- Yargıtay, 8. C.D. E. 2019/6555 K. 2022/6121 K.T. 18.04.2022
- Yargıtay, 14. C.D. E. 2019/3993 K. 2019/13641 K.T. 26.12.2019
- Yargıtay, 18. C.D. E. 2017/8123 K. 2019/11085 K.T. 24.06.2019

İNTERNET KAYNAKLARI

- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (btk.gov.tr)
- HUDOC - European Court of Human Rights (coe.int)
- Kararlar Bilgi Bankası | Anayasa Mahkemesi
- KDK (ombudsman.gov.tr)
- Mevzuat Bilgi Sistemi
- T.C. Resmî Gazete (resmigazete.gov.tr)
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri (sozluk.gov.tr)
- S.S.S - Erişim Sağlayıcıları Birliği (esb.org.tr)
- Yargıtay Karar Arama
- 18 U.S. Code § 1030 - Fraud and related activity in connection with computers, <18 U.S. Code § 1030 - Fraud and related activity in connection with computers | U.S. Code | US Law | LII / Legal Information Institute (cornell.edu)> s.e.t. 17.08.2023.
- Ağ Uygulama Kanunu, Netzwerkdurchsetzungsgesetz <NetzDG.pdf (gesetze-im-internet.de)> s.e.t. 05.08.2023.
- Alman Ceza Kanunu, Strafgesetzbuch (StGB) <StGB.pdf (gesetze-im-internet.de)> s.e.t. 11.05.2024
- Anayasa Mahkemesi İç Tüzüğü m. 75 <İçtüzük | Anayasa Mahkemesi> s.e.t. 29.12.2023
- Bilgi Toplumunda Telif Hakkı ve İlgili Haklar Kanunu <Loi n° 2006-961 du 1 août 2006 relative au droit d'auteur et aux droits voisins dans la société de l'information (1). - Légifrance (legifrance.gouv.fr)> s.e.t. 27.07.2023.
- Bilgi, Bilgi Teknolojileri ve Bilginin Korunmasına Dair Federal Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Federal Law No. 29-FZ of July 2017, 276 "On Amendments to the Federal Law "On Information, Information Technologies and Information Protection" <Федеральный закон от 29 июля 2017 года № 276-ФЗ "О внесении изменений в Федеральный закон "Об информации, информационных технологиях и о защите информации" - Российская газета (rg.ru)> s.e.t. 15.08.2023.
- BTK İdari Yaptırımlar Yönetmeliği <Mevzuat Bilgi Sistemi>, s.e.t. 29.11.2023.
- BTK'nın 28.03.2023 tarihli, 2023/DK-İD/119 sayılı, "Sosyal Ağ Sağlayıcı Hakkında Usul ve Esaslar" konulu kurul kararı. <*119-06-sosyal-ag-saglayici-hakkinda-usul-ve-esaslar-28-03-2023-id.pdf (btk.gov.tr)> s.e.t. 25.09.2023
- Bundesrat <Almanya Federal Cumhuriyeti'nin Siyasi Görünümü / T.C. Dışişleri Bakanlığı (mfa.gov.tr)> s.e.t. 05.08.2023.
- Case of LICRA vs. Yahoo <Yahoo!, Inc. v. La Ligue Contre Le Racisme, 169 F. Supp. 2d 1181 (N.D. Cal. 2001) :: Justia> s.e.t. 27.07.2023.

- Child Online Protection Act of 1998 (1998) - The Free Speech Center (mtsu.edu) s.e.t. 23.07.2023.
- Child Online Protection Act, (COPA), s. 10 <BILLS-105hr3783eh.pdf (congress.gov)> s.e.t. 20.07.2023.
- Children's Internet Protection Act 2000- CIPA - <Children's Internet Protection Act (CIPA) (fcc.gov)> s.e.t. 23.07.2023.
- Children's Online Privacy Protection Act of 1998- COPPA <<http://www.ftc.gov/ogc/coppa1.htm> (cmu.edu)> s.e.t. 23.07.2023.
- Communications Act 2003 <Communications Act 2003 (legislation.gov.uk)> s.e.t. 20.08.2023.
- Communications Decency Act of 1996- CDA <<https://www.congress.gov/104/plaws/publ104/PLAW-104publ104.pdf>> s.e.t. 20.07.2023
- Computer Misuse Act 1990 <Computer Misuse Act 1990 (legislation.gov.uk)> s.e.t. 26.07.2023.
- Cybersecurity Information Sharing Act of 2015,<S.754 - 114th Congress (2015-2016): To improve cybersecurity in the United States through enhanced sharing of information about cybersecurity threats, and for other purposes. | Congress.gov | Library of Congress> s.e.t. 23.07.2023.
- Data Localization Law, <FEDERAL LAW2.pdf (wko.at)> s.e.t. 15.08.2023.
- Data Protection Act- 1998 <Data Protection Act 1998 (legislation.gov.uk)> s.e.t. 26.07.2023.
- Décision n° 2020-801 DC du 18 juin 2020 <Décision n° 2020-801 DC du 18 juin 2020 | Conseil constitutionnel (conseil-constitutionnel.fr)> s.e.t. 27.07.2023.
- Designs and Patents Act 1988 <Copyright, Designs and Patents Act 1988 (legislation.gov.uk)> s.e.t. 20.08.2023.
- Digital Economy Act- 2017 <Digital Economy Act 2017 (legislation.gov.uk)> s.e.t. 20.08.2023.
- Digital Millennium Copyright Act of 1998, <The Digital Millennium Copyright Act of 1998> s.e.t. 23.07.2023.
- Dijital Ekonomiye Güven Kanunu <Loi n° 2004-575 du 21 juin 2004 pour la confiance dans l'économie numérique (1). - Légifrance (legifrance.gouv.fr)> s.e.t. 27.07.2023.
- Dijital Hizmetler Kanunu- Regulation (EU) 2022/2065 Of The European Parliament And Of The Council of 19 October 2022 on a Single Market For Digital Services and amending Directive 2000/31/EC (Digital Services Act) <EUR-Lex - 32022R2065 - EN - EUR-Lex (europa.eu)> s.e.t. 25.08.2023.

- Forgery and Counterfeiting Act -1981 <Forgery and Counterfeiting Act 1981 (legislation.gov.uk)> s.e.t. 26.07.2023.
- Fraud Act- 2006 <Fraud Act 2006 (legislation.gov.uk)> s.e.t. 20.08.2023.
- Freedom House 2024 < Freedom in the World 2024 Country Report | Freedom House>
- General Data Protection Regulation (GDPR), <General Data Protection Regulation (GDPR) – Official Legal Text (gdpr-info.eu)> s.e.t. 12.11.2023.
- Hadopi <La régulation des mesures techniques de protection | Hadopi> s.e.t. 27.07.2023.
- Information Operations Roadmap, <04-F-1848.pdf (whs.mil)> s.e.t. 23.07.2023.
- Internet Watch Foundation <Eliminating Child Sexual Abuse Online – Internet Watch Foundation (iwf.org.uk)> s.e.t. 26.07.2023.
- İç Güvenlik Kanunu'nda 2014 yılında kabul edilen değişiklikler <Loi n° 2004-575 du 21 juin 2004 pour la confiance dans l'économie numérique (1). - Légifrance (legifrance.gouv.fr)> s.e.t. 27.07.2023
- İnsan Hakları Eylem Planı, Mart 2021, s. 62-63 <432021111837insan-haklari-ep02-03-202115-14.pdf (adalet.gov.tr)> s.e.t. 01.05.2024
- İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik <GeneratePdf (mevzuat.gov.tr)>s.e.t. 26.07.2023.
- İnternet Toplu Kullanım Sağlayıcıları Hakkında Yönetmelik <GeneratePdf (mevzuat.gov.tr)>s.e.t. 26.07.2023.
- loi relative à la lutte contre la manipulation de l'information <LOI n° 2018-1202 du 22 décembre 2018 relative à la lutte contre la manipulation de l'information (1) - Légifrance (legifrance.gouv.fr)> s.e.t. 27.07.2023.
- Malicious Communications Act 1988 <Malicious Communications Act 1988 (legislation.gov.uk)> s.e.t. 20.08.2023.
- Obscene Publications Act -1959 <ukpga_19590066_en.pdf (legislation.gov.uk)> s.e.t. 26.07.2023.
- Office of Communications- “Ofcom, Radyo, TV ve internet alanında hükümet onaylı düzenleyici bir otoritedir.” <What is Ofcom? - Ofcom> s.e.t. 26.07.2023.
- Online Security Act-2023<Online Safety Act 2023 (legislation.gov.uk)> s.e.t. 20.08.2023.
- Osmanlıca Türkçe sözlük <nahr - Osmanlıca Türkçe Sözlük, lügat, لغت (luggat.com)> s.e.t. 28.08.2023.
- Perben II Kanunu <Loi n° 2004-204 du 9 mars 2004 portant adaptation de la justice aux évolutions de la criminalité (1). - Légifrance (legifrance.gouv.fr)> s.e.t. 27.07.2023.

- Police and Justice Act 2006 <Police and Justice Act 2006 (legislation.gov.uk)> s.e.t. 26.07.2023.
- Recommendation No. R (99) 5 of the Committee of Ministers to member states for the protection of privacy on the Internet <Result details (coe.int)> s.e.t. 12.11.2023.
- Reno, Attorney General Of The United States, et al. v. American Civil Liberties Union et al. (e) <Reno v. American Civil Liberties Union, 117 S.Ct. 2329, 138 L.Ed.2d 874 (1997) (cornell.edu)> s.e.t. 19.07.2023.
- Russia: Amendments to the Federal Law on Information enter into effect October 1, 2023 | News post | DataGuidance s.e.t. 29.11.2023.
- Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun <Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü (resmigazete.gov.tr)> s.e.t. 29.08.2023.
- Serious Crime Act 2007<Serious Crime Act 2007 (legislation.gov.uk)> s.e.t. 26.07.2023.
- Sexual Offences Act- 2003 <Sexual Offences Act 2003 (legislation.gov.uk)> s.e.t. 20.08.2023.
- Supreme Court Decision Case of LICRA vs. Yahoo <YAHOO INC v. LA LIGUE CONTRE LE RACISME ET ANTISEMITISME (2006) | FindLaw> s.e.t. 27.07.2023
- Telecommunications Act Of 1996, Public Law 104-104—FEB. 8, 1996, <PLAW-104publ104.pdf (congress.gov)> s.e.t. 19.07.2023.
- Telekomünikasyon Kurumu Tarafından Erişim Sağlayıcılara ve Yer Sağlayıcılara Faaliyet Belgesi Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik <Mevzuat Bilgi Sistemi>s.e.t. 19.07.2023.
- Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Tespiti, Dinlenmesi, Sinyal Bilgilerinin Değerlendirilmesi ve Kayda Alınmasına Dair Usul ve Esaslar ile Telekomünikasyon İletişim Başkanlığının Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Yönetmelik <Mevzuat Bilgi Sistemi>s.e.t. 19.07.2023.
- Terrorism Act-2006 <Terrorism Act 2006 (legislation.gov.uk)> s.e.t. 20.08.2023.
- The Consumer Protection from Unfair Trading Regulations-2008 <The Consumer Protection from Unfair Trading Regulations 2008 (legislation.gov.uk)> s.e.t. 20.08.2023.
- The Protection of Children Act - 1978 <ukpga_19780037_en.pdf (legislation.gov.uk)> s.e.t. 26.07.2023.
- The Stop Advertising Victims of Exploitation Act <S.178 - 114th Congress (2015-2016): Justice for Victims of Trafficking Act of 2015 | Congress.gov | Library of Congress> s.e.t. 17.08.2023.

- Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı İnternet Geliştirme Kurulu Yönetmeliği<Mevzuat Bilgi Sistemi> s.e.t. 07.05.2024
- Unfair Commercial Practices Directive (UCPD), <Unfair commercial practices directive (europa.eu)> s.e.t. 12.11.2023.
- Urheberrechtsgesetzes <8. UrhGÄndG Achten Gesetz zur Änderung des Urheberrechtsgesetzes (buzer.de)> s.e.t. 05.08.2023.
- Zugangerschwerungsgesetz <ZugErschwG.pdf (ilo.org)> s.e.t. 05.08.2023.
- 6533 sayılı Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun
- 7331 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Başka Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun<resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/07/20210714-8.htm> s.e.t. 01.05.2024
- 7331 sayılı Kanun gerekçesi
<<https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d27/c074/tbm27074099ss0274.pdf>> s.e.t. 01.05.2024

Prof. Dr. Ahmet EROL CFE, CPA
T.C. Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Mali Hukuk Öğretim Üyesi

TÜRK VERGİ SİSTEMİ

ve

VERGİ HUKUKU

TURKISH TAXATION SYSTEM & TAX LAW

**WITH ENGLISH
SUMMARY**

Genişletilmiş ve Güncellenmiş
SEKİZİNCİ BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Vergi Sistemi ve Vergi Hukuku
Ahmet Erol

Hukuk Yayınları Dizisi – 1957

Sekizinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 959 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKÇA

1. Şerafettin AKSOY, **Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi**, 5. Baskı, Filiz Kitapevi, İstanbul, 1999.
2. Mualla ÖNCEL, Nami ÇAĞAN, Ahmet KUMRUL, **Vergi Hukuku**, Turhan Kitapevi, Ankara, 1999.
3. Nevzat SAYGILIOĞLU, **Vergi Hukukunda Yorum**, Ankara, 1987.
4. Şükrü KIZILOT, Doğan ŞENYÜZ, Metin TAŞ, Recai DÖNMEZ, **Vergi Hukuku**, Yaklaşım Yayıncılık, Ekim 2006.
5. Nurettin BİLİCİ, **Vergi Hukuku**, 5. Baskı, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2002.
6. Akif ERGİNAY, **Vergi Hukuku**, İlkeler, Vergi Tekniği, Türk Vergi Sistemi, 14. Baskı, Savaş Yayınları, Ankara, 1990
7. Salih TURHAN, **Vergi Teorisi ve Politikası**, Filiz Kitapevi, İstanbul, 1998
8. Şükrü KIZILOT, **Danıştay Kararları ve Özelgeler (Muktezalar)**, 5. Cilt, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2000.
9. Akif ERGİNAY, **Vergi Hukuku**, 9. Baskı, Turan Kitapevi, Ankara, 1981.
10. Halil NADAROĞLU, **Kamu Maliyesi Teorisi**, Sermet Matbaası, İstanbul, 1976.
11. Selim KANETİ, **Vergi Hukuku**, İstanbul, İ.Ü. Hukuk Fakültesi Yayını, 1987.
12. İhsan Akyol; "Uzlaşma", **Vergi Dünyası Dergisi**, Kasım, 1981.
13. Ahmet EROL, "İlanen Tebliğ", **Mükellefin Dergisi**, Mayıs 2003.
14. Ahmet EROL, "Uzlaşma Tutanaklarının Kesinliği", **Yaklaşım Dergisi**, Sayı: 104, Ağustos 2001.
15. Ahmet EROL, "Gelirin Kaynağını Sorgulama Çabaları", **Yaklaşım Dergisi**, Temmuz 2004.

16. Şeref İBA, "Türk Parlamento Hukukunda "Yasama Tefsiri"", Ombudsman Aka-demik, Yıl: 9, Sayı:17, Temmuz-Aralık 2022.
17. http://tr.wikipedia.org/wiki/Magna_Carta.
18. <http://www.maliye-pergen.gov.tr/teskilat.html#>.
19. <http://www.ikv.org.tr/sozluk2.php?ID=1053>.
20. <http://www.gib.gov.tr/index.php?id=469>.
21. <http://www.vergidegundem.com/default.asp>.
22. <http://www.vergiportali.com/Default.aspx>
23. Murat Batı, "Devlet, alacaklarına gecikme faizi/zam oranını yüzde 56 artırdı", <https://t24.com.tr/yazarlar/murat-bati/devlet-alacaklarina-gecikme-faizi-zam-oranini-yuzde-56-artirdi,36024>
24. <https://mihci.av.tr/vergi-davasi-yargilama-sureci/>
25. <http://eteysehukuk.com/2020/09/30/vergi-davalarinda-anayasa-mahkemesine-bireysel-basvuru/>

Prof. Dr. Mustafa ÖZEN

Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER DERSLERİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Hukuku Genel Hükümler Dersleri
Mustafa Özen

Hukuk Yayınları Dizisi – 2103

Dokuzuncu Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 964 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

- ALBAYRAK**, Mustafa; Notlu, Atıflı, Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Ankara, 2014.
- AKÇİN**, İhsan/EREL, Kemalettin/HALİTOĞLU, Coşkun/BOZOĞLU, Süleyman/FAZLA, Yüksel/ÖRER, Fatma Betül/ÖZBEY, Özcan; Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (2005 – 2012) Ankara, 2012.
- ARTUK**, Mehmet Emin/GÖKCEN, Ahmet/YENİDÜNYA, A. Caner; Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2009.
- ARTUK**, Mehmet Emin/YENİDÜNYA, A. Caner; Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Erteleme Müessesesi, Prof. Dr. Sahir ERMAN'a Armağan, İstanbul, 1999.
- ARTUK**, Mehmet Emin; Emniyet Tedbirleri, Argumentum, 23 (1992).
- BAYRAKTAR**, Köksal; Türk Ceza Kanunu Tasarısına İlişkin Genel Bir Değerlendirme ve Genel Hükümler Üzerine Birkaç Eleştiri, Eylül 2004, Ankara, Türk Ceza Kanunu Reformu ikinci Kitap, TBBD.
- BECCARIA**, Çeviren, M. GÖKLÜ, Suçlar ve Cezalar yahut Beşeriyetin Mecellesi, 1997.
- AZRAK**, Ülkü; Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının geriye yürümezliği, http://www.anayasa.gov.tr/files/pdf/anayasa_yargisi/anyarg
- BİLGE**, Necip; Anayasa Mahkemesinin İptal Kararlarının Geriye Yürümezliği Sorunu, Ankara Barosu Dergisi, Sayı, 3, Yıl, 1990.
- BİLİR**, Faruk; Türkiye'de Milletvekilliği ve Milletvekilliğinin Sona Ermesi, Ankara, 2001.
- CENTELE**, Nur/ZAFER, Hamide/ ÇAKMUT, Özlem Yenerer; Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul, 2005.
- CENTELE**, Nur/ZAFER, Hamide/ÇAKMUT, Özlem Yenerer; Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul, 2010.
- CENTELE**, Nur; Yeni Türk Ceza Kanununda Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri Sistemi, Yeni Türk Ceza Kanunu Sempozyumu, Mart 2005, Türk Ceza Hukuku Derneği Yayını, Yayın no: 7.
- CENTELE**; Yeni Türk Ceza Kanunu Sempozyumu, 5 Mart 2005.
- ÇINAR**, Ali Rıza; Türk Ceza Hukukunda Cezalar, Ankara, 2005.
- DEMİRBAŞ**, Timur; Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2005.
- DEMİRBAŞ**, Timur; Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2006.
- DİNÇKOL**, Abdullah; Hukukun Temel Kavramları, İstanbul, 2001.

- DÖNMEZER**, Sulhi/ERMAN, Sahir; Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Cilt III, İstanbul, 1994, no: 2121.
- ERMAN**, Sahir; Askeri Ceza Hukuku, Umumi Kısım ve Usul, 7. Baskı, İstanbul, 1983.
- GÖLCÜKLÜ**, Feyyaz; Ceza Hukuku Açısından 1961 Türkiye Anayasası, SBFD XVII, 2 (1962).
- HAFIZOĞULLARI**, Zeki/ÖZEN, Muharrem; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara, 2010.
- HAKERİ**, Hakan; Ceza hukuku genel hükümler, Ankara, 2011.
- İÇEL**, Kayıhan/SOKULLU – AKINCI, Füsün/ÖZGENÇ, İzzet/SÖZÜER, Adem/MAHMUTOĞLU, Fatih Selami/ÜNVER, Yener; Yaptırım Teorisi, İstanbul, 2002.
- İÇEL**, Kayıhan; Ceza Hukukunda Taksirden Doğan Sübjektif Sorumluluk, İstanbul, 1967.
- İÇEL**, Kayıhan; Hürriyeti Bağlayıcı Cezalara Seçenek Olan Müesseselerdeki Gelişmeler ve Türk Ceza Sisteminin Bu Yönden Değerlendirilmesi, in Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Açısından TKC'nın 50. Yılı ve Geleceği, İstanbul, 1977.
- İÇEL**; Kayıhan/DONAY, Süheyl; Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Hukuku, İstanbul 1987.
- İLHAN**, Abdulkadir/AKÇİN, İhsan/EREL, Kemalettin/HALİTOĞLU, Coşkun/BOZOĞLU, Süleyman/FAZLA, Yüksel/ÖRER, Fatma Betül/ÖZBEY, Özcan; Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (2005 – 2015) Ankara, 2015.
- İLHAN**, Abdulkadir/FAZLA, Yüksel/ÖRER, Fatma Betül/ÇAKIL, Dursun/KÖSE, Mehmet/HALİTOĞLU, Coşkun/BOZOĞLU, Süleyman/KURŞUN, Ömer Faruk/KIR, Oğuzhan; Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (2005-2015), Ankara, 2015
- KIRATLI**, Metin; Anayasa Yargısında Somut Norm Denetimi: İtiraz Yolu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını, Ankara, 1996.
- KOCA**, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2010.
- KOCA**, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2011.
- KOCA**, Mahmut; YTCK'nda Hukuka Uygunluk Sebepleri, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl 1, Sayı 1, Ekim 2006.
- KUNTER**, Nurullah, Ceza Hukukunun Bugünkü Gelişmesinde Franz von List'in Rolü, İHFM, XVII, 1-2, (1951). M.S. Aykonu/E.A, Özkul, Anayasa Yargısı II, Ankara 1981.
- MAHMUTOĞLU**, Fatih Selami; Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi ve Düzene Aykırılıklar (İdari Ceza Hukukunda) Yaptırım Rejimi, İstanbul, 1995.

- MALKOÇ**, İsmail/GÜLER, Mahmut; Uygulamada Ceza Muhakemeleri Usulü Hukuku, Cilt II, Ankara, 1998.
- MONTESQUIEU**, Çeviren, F. BALDAŞ, Kanunların Ruhu Üzerine İstanbul, 1998.
- ÖNDER**, Ayhan; Ceza Hukuku Genel Hükümler - I, İstanbul, 1991.
- ÖNDER**, Ayhan; Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Cilt III, İstanbul, 1989
- ÖNDER**, Ayhan; Ceza Hukukunda Tecil ve Benzer Müesseseler (Mukayeseli Hukukta ve Hukukumuzda), İstanbul, 1963.
- ÖNDER**, Ayhan; Suçun İşlendiği Yer Tayininde Hareket Nazariyesi, ABD, XVII, 4 (1959 – 1960).
- ÖZBEK**, Veli Özer/KANBUR, Nihat/DOĞAN, Koray/BACAĞIZ, Pınar/TEPE, İlker; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2010.
- ÖZBEK**, Veli Özer; TCK İzmir Şerhi I, 3. Bası, Ankara, 2005.
- ÖZBEK**; Veli Özer, İnfaz Hukuku, 2020.
- ÖZBUDUN**, Ergun; Türk Anayasa Hukuku, 14. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.
- ÖZEK**, Mustafa Çetin; 1997 Türk Ceza Yasası Tasarısına İlişkin Düşünceler, Sahir ERMAN'a Armağandan Ayrı Bası, İstanbul, 1999.
- ÖZEN**, Muharrem, Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk, Ankara, 1998.
- ÖZEN**, Muharrem; Ceza Hukukunda Meşru Savunma, Ankara, 1995.
- ÖZEN**, Muharrem; TCK'da Taksir, Alman - Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, İstanbul, 2010.
- ÖZGENÇ**, İzzet; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2007.
- ÖZGENÇ**; Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2010.
- ÖZTÜRK**, Bahri/ERDEM, Mustafa Ruhan; Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, Ankara, 2011.
- SAMAHA**, Joel; Criminal Law, 1999, New York.
- YALÇIN SANCAR**, Türkan/KÖPRÜLÜ, Timuçin; Ceza Hukuku Genel Hükümler Uygulamalı Çalışmaları, Ankara, 2014.
- SAVAŞ**, Vural– MOLLAMAHMUTOĞLU, Sadık, Türk Ceza Kanunu Yorumu, Ankara, 1994, Cilt I.
- SOYASLAN**, Doğan; Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2005.
- SOYASLAN**, Doğan; Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2012.
- SOYASLAN**, Doğan; Teşebbüs Suçu, Ankara, 1994.
- SOYASLAN**; Yürütme Organının Suç ve Ceza Koyma Yetkisi, Ankara, 1990.
- SÖZÜER**, Adem; Suça Teşebbüs, İstanbul, 1994.
- TEZCAN**, Durmuş/ ERDEM, M. Ruhan; Türk Ceza Kanunu Tasarısı hakkında Dokuz Eylül Üniversitesi'nin Görüşü.
- TEZCAN**, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/ÖNOK, R. Murat; Teorik ve Pratik Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2010.
- TEZİÇ**, Erdoğan; Anayasa Hukuku, 16. Bası, Beta Yayınları, İstanbul, 2013.

- TOROSLU**, Nevzat; Ceza Hukukunda Okullar, Nurullah Kunter'e Armağan, İstanbul 1998.
- TOROSLU**, Nevzat; Ceza Hukuku Genel Kısım, Ankara, 2008.
- TOSUN**, Öztekin; Ceza Hukukunda Tefsir ve Yanlış Tefsir, İHFM, XXVII, 1, (1962).
- TOSUN**, Öztekin; Ceza Hukukunun Gerçek Kaynakları, İHFM, XXVIII, 3-4, (1963).
- TOSUN**, Öztekin; Yürütme Organının Koyduğu Kaidelere Aykırılıkların Cezalandırılması, İHFM XXVIII, 2 (1962).
- TURHAN**, Faruk; Yeni Türk Ceza Kanununa Göre Cezaların Ertelenmesi ve Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar, Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt X, Sayı 3-4, 2006.
- U**, **SIEDER**, (Çev. S. Keskin/H. Zafer/Ü. Kocasakal), Avrupa Ceza Hukuku Yoluyla, Avrupa Birliğinin Mali Çıkarlarının Korunmasına İlişkin Ceza Hukuku Kuralları, Ankara, 2001.
- ÜNVER**, Yener; Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk, Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler 26-27 Mart 1997, İstanbul, 1998.
- ÜNVER**, Yener; Psikiyatride Hasta Hakları, in; Sağlık Hakkı – Hasta Hakları Özel Sayısı, S: 3, 2007.
- ÜZÜLMEZ**, İlhan; Yeni Ceza Kanununun Sisteminde Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi, E.Ü.H.F.D., Cilt X, Sayı 3-4, Yıl 2006.
- YARSUVAT**, Duygun / **BAYRAKTAR**, Köksal; Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi TCK Tasarısı Hakkındaki Görüşleri, Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Ankara, 2004.
- YARSUVAT**, Duygun; Yürütme Organının Koyduğu Kaidelerle Suç İhdası ve 1961 Anayasası, İHFM, XXIX, 3 (1963).
- YAŞAR**, Osman/**GÖKCAN**, Hasan Tahsin/**ARTUÇ**, Mustafa; Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Cilt 1, Ankara, 2014.
- YETGİN**, Feridun; İnfaz Hukuku, Ankara, 2021.
- YURTCAN**, Erdener; Ceza Yargılamasında Kesin Hüküm, İstanbul, 1987.
- YÜCE**, Turhan Tufan; Ceza Hukuku Dersleri, Manisa, 1982.
- ZAFER**, Hamide; Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1 -75), Ders kitabı, İstanbul, 2010.
- ZEVKLİLER**, Aydın; Medeni Hukuk (Giriş Ve Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku), Ankara, 1995.

Prof. Dr. Mustafa ÖZEN

Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

**CEZA HUKUKU
ÖZEL HÜKÜMLER
DERSLERİ**

ADALET YAYINEVİ
Ankara, 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Hukuku Özel Hükümler Dersleri
Mustafa Özen

Hukuk Yayınları Dizisi – 2104

Dokuzuncu Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 965 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

- AKBULUT, Berrin; İhaleye Fesat Karıştırma Suçu, (TCK m. 235), Ceza Hukuku Dergisi, Yıl: 4, Sayı: 9, 2009.
- AKÇİN, İhsan/EREL, Kemalettin/HALİTOĞLU, Coşkun/BOZOĞLU, Süleyman/FAZLA, Yüksel/ÖRER, Fatma Betül/ÖZBEY, Özcan; Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (2005 – 2012) Ankara, 2012.
- ARSLAN, Çetin; İhaleye Fesat Karıştırma Suçu, Ankara, 2012.
- ARTUK, Mehmet Emin/GÖKCEN, Ahmet/YENİDÜNYA, A. Caner; Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2006.
- ARTUK, Mehmet Emin/GÖKCEN, Ahmet/YENİDÜNYA, A. Caner; Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2008.
- ARTUK, Mehmet Emin/GÖKCEN, Ahmet/YENİDÜNYA, A. Caner; Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2010.
- ARTUK, Mehmet Emin/GÖKCEN, Ahmet/YENİDÜNYA, A. Caner; Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2014.
- ARTUK Mehmet Emin; İntihar ve İntihara Yardım Suçu Üzerine Bir Deneme, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 4, Sayı 1-2.
- AYDIN, Murat; Tıp Ceza Hukukunda Organ Ticareti Suçu, Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, V. Türk Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, 28 Şubat 1 Mart 2008, Ankara.
- BAYRAKTAR, Köksal; Hekimin Tedavi Nedeniyle Cezai Sorumluluğu, İstanbul, 1972.
- BAYRAKTAR, Köksal/EVİK, Vesile Sonay/KURT, Gülşah; Ceza Özel Hukuku, Cilt I, Uluslararası Suçlar, İstanbul, 2016.
- CENTEL, Nur/ZAFER, Hamide/ÇAKMUT, Özlem Yenerer; Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, Cilt – I, İstanbul, 2011.
- DONAY, Suheyl, Türk Ceza Kanunu, İstanbul, 2004.
- DÖNMEZER, Sulhi; Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, İstanbul, 2001,
- DEĞİRMENCİ, Olgun; Uluslararası Ceza Muhakemelerinin Kararları Işığında Mukayeseli Hukukta Ve Türk Hukukunda Soykırım Suçu, Türkiye Barılar Birliği Dergisi, Sayı 70, 2007.
- EREM; Ceza Hukukunda İntihar, Yargıtay Dergisi, Cilt 16, Sayı 4, 1990.
- ERMAN, Sahir/ÖZEK, Çetin; Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul, 1994.

- ERMAN, Sahir; Hakaret ve Sövme Suçları, 2. Bası, İstanbul, 1989.
- EŞİTLİ, Ezgi Aygün; İnsan Üzerinde Deney ve Deneme Suçları, Ankara, 2012.
- GÖZLER, Kemal; İdare Hukuku Dersleri, Bursa, 2002.
- GÜNDAY, Metin; İdare Hukuku, Ankara, 2011.
- HAFIZOĞULLARI, Zeki / KETİZMEN, Muammer; 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Hayata Karşı İşlenen Suçlar, Ankara Barosu Dergisi, Yıl 66, Sayı 1, Kış, 2008.
- HAFIZOĞULLARI, Zeki/ÖZEN, Muharrem; Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2010.
- HAFIZOĞULLARI, Zeki/ÖZEN, Muharrem; Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2012.
- HAKERİ, Hakan; Tıp Hukuku, Ankara, 2012.
- HAKERİ, Hakan; Kasten Öldürme Suçları, Ankara, 2006.
- KAZANCI- EKER, Behiye; İhaleye Fesat Karıştırma ve Edimin İfasına Fesat Karıştırma Suçları, Ankara, 2007.
- KOCA, Mahmut; Yağma Cürümleri, Ankara, 2003.
- KOCA, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan; Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2013.
- KOCA, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan; Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, Ankara, 2014.
- ÖNDER, Ayhan; Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, İstanbul, 1994.
- ÖZBEK, Veli Özer; Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, Cilt II, Özel Hükümler, m. 76 – 169, Ankara, 2008.
- ÖZBEK, Veli Özer/KANBUR, Nihat/DOĞAN, Koray/BACAKSIZ, Pınar/ TEPE, İlker; Türk Ceza Özel Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2010.
- ÖZBEK, Veli Özer/KANBUR, Nihat/DOĞAN, Koray/BACAKSIZ, Pınar/TEPE, İlker; Türk Ceza Özel Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2012.
- ÖZBEK, Veli Özer/KANBUR, Nihat/DOĞAN, Koray/BACAKSIZ, Pınar/ TEPE, İlker; Türk Ceza Özel Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2014.
- ÖZGENÇ, İzzet; Ekonomik Çıkar Amacıyla İşlenen Suçlar, Ankara, 2002.
- ÖZGENÇ, İzzet; İhale Sürecinde İşlenen Suçlar, Ankara, 2011.
- ÖZGENÇ, İzzet; İrtikâp ve Rüşvet Suçları, Ankara, 2012.
- REİSOĞLU, Safa; Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, 2014.

- SOYASLAN, Doğan; Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2005.
- SOYASLAN, Doğan; Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2012.
- SOYASAN, Doğan; Organ Nakilleri, Sağlık Hukuku ve Yeni Türk Ceza Kanunundaki Düzenlemeler, İstanbul, 2007.
- SOYASLAN, Doğan; Organ Nakilleri, Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, V. Türk Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, 28 Şubat 1 Mart 2008.
- TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/ÖNOK, R. Murat; Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Ankara, 2006.
- TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/ÖNOK, R. Murat; Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Ankara, 2007.
- TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/ÖNOK, R. Murat; Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Ankara, 2012.
- TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/ÖNOK, R. Murat; Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Ankara, 2014.
- TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/ÖNOK, R. Murat; Uluslararası Ceza Hukuku, Ankara, 2009.
- TOROSLU, Nevzat; Ceza Hukuku Özel Kısım, Ankara, 2006.
- TURHAN, Faruk; Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Uluslararası Suçlar, www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/101.
- ÜNVER, Yener; TCK'nda Kamu İdaresi Aleyhine İşlenen Suçlar, Alman – Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, Cilt III, Ankara, 2010.
- ÜNVER, Yener; İnsan Üzerinde Deney ve Deneme Suçları, in: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sempozyum Özel Sayısı, Sağlık Hukuku Sempozyumu, Ocak 2007.
- YARSUVAT Duygun/BAYRAKTAR Köksal; Yeni Türk Ceza Kanununda Bazı Suçlar Bakımından Tıbbi Uygulamaların Durumu, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Erden KUNTALP'e Armağan, C. II, Kamu Hukuku, Yıl 32, 2004/2.
- YAŞAR, Osman/GÖKCAN, Hasan Tahsin/ARTUÇ, Mustafa; Yorumlu – Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Ankara, 2010.
- YAŞAR, Osman/GÖKCAN, Hasan Tahsin/ARTUÇ, Mustafa; Yorumlu – Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Ankara, 2014.

Prof. Dr. Mustafa ÖZEN

Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

**CEZA
MUHAKEMESİ
HUKUKU
DERSLERİ**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri

Mustafa Özen

Hukuk Yayınları Dizisi – 2102

Dokuzuncu Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 966 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

- ALPARSLAN**, Şükrü; Anglo –Amerikan Hukukunda Mahkemeye Saygısızlık Suçu ve Türk Hukukundaki Durum, İHFM XL, 1- 4, 1974.
- ASLAN**, Muzaffer; Askeri Yargıda Savcılık, Ankara, 1998.
- AYDIN**, Murat; Cumhuriyet Savcısının Delilleri Değerlendirme Yetkisi ve Kamu Davası Açma Mecburiyeti’ Yargı Reformu İzmir Barosu, 5-8 Nisan – İzmir 2000.
- BİRTEK**, Fatih; AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat, Ankara, 2016.
- CENTEL**, Nur/**ZAFER**, Hamide; Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul, 2005.
- CENTEL**, Nur/**ZAFER**, Hamide; Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul, 2008.
- EREM**, Faruk; Avukatın Duruşmayı Terk etme Hakkı, İBD, XVI, 1971.
- FEYZİOĞLU**, Metin; 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Hakkında Bazı Tespit ve Değerlendirmeler, TBBD.
- GÜRELLİ**, Nevzat; Türk Hukukunda Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, İstanbul, 1967.
- KAYNAK**, A.; Hazırlık Soruşturmasında Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi’ ABD, 1998/2.
- KESKİN**, Serap; Yargıç Bağımsızlığı, Kunter Armağanı, İstanbul, 1998.
- KUNTER**, Nurullah/**YENİSEY**, Feridun/**NUHUĞLU**, Ayşe; Ceza Muhakemesi Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul 2008.
- KUNTER**, Nurullah/**YENİSEY**, Feridun; Ceza Muhakemesi Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul 2000.
- ÖZBEK**, Veli Özer/**KANBUR**, Nihat/**DOĞAN**, Koray/**BACAKSIZ**, Pınar/**TEPE**, İlker; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2011.
- ÖZBEK**, Veli Özer; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2006.
- ÖZGENÇ**, İzzet; Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2014.
- ÖZTÜRK**, Bahri/**ERDEM**, Mustafa Ruhan; Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2006.
- ÖZTÜRK**, Bahri/**TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**SIRMA**, Özge/**SAYGILAR**, F. Yasemin/**ALAN**, Esra; Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2010.

- ÖZTÜRK**, Bahri; Delil Yasakları, Yeni Yargıtay Kararları Işığında Delil Yasakları (Hukuka Aykırı Olarak Elde Edilen Deliller) Ankara, 1995.
- PEKCANITEZ**, Hakan/**ATALAY**, Oğuz/**ÖZEKES**, Muahmmet; Hukuk Usulu Mukameleri Kanunu Hükümlerine Göre Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler, Ankara, 2014
- SOYASLAN**, Doğan; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2005.
- ŞAHİN**, Cumhur; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2009.
- TOROSLU**, Nevzat; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2006.
- TOROSLU**, Nevzat/**FEYZİOĞLU**, Metin; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2008.
- TURHAN**, Faruk; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2006.
- ÜNVER**, Yener/**HAKERİ**, Hakan; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2010.
- ÜNVER**, Yener/**HAKERİ**, Hakan; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2017.
- YENİDÜNYA**, A. Caner/**İÇER**, Zafer; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2016.
- YENİSEY**, Feridun; İnsan Hakları Açısından Arama, Elkoyma, Yakalama ve İfade Alma, Ankara, 1995, İnsan Hakları Merkezi Yayını I.
- YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe; Ceza Muhakemesi Hukuku Ders Kitabı, İstanbul, 2014.
- YURTCAN**, Erdener; Ceza Yargılaması Hukuku, İstanbul, 2005.

Ahmet COŞKUN

KGK Uzmanı

Türk Ticaret Kanunu ve Kamu Gözetimi

Kurumu Mevzuatı Kapsamında

BAĞIMSIZ DENETİM

SÖZLEŞMESİ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Bağımsız Denetim Sözleşmesi

Ahmet Coşkun

Hukuk Yayınları Dizisi – 3904

Birinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 968 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKLAR

Akçakanat, Ö. (2021). "Dört Büyük Bağımsız Denetim Firmasının Mairca Yöntemi ile Karşılaştırılması", *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, 21 (64), 123-146.

Akıntürk, T. (1971). *Müteselsil Borçluluk*, Ankara.

Aksoy, T. (2006). *Tüm Yönleriyle Denetim, AB ile Müzakere ve Uyum Sürecinde Denetimde Yeni Bir Paradigma*, C. I, Ankara.

Akünel, T. (1977). *Haksız Fiilden Doğan Zararlarda Denkleştirme Sorunu*, İstanbul.

Altaş, H. (1998). *Şekle Aykırılığın Olumsuz Sonuçlarının Düzeltilmesi*, Ankara.

Altop, A. (2010). "Bankanın İvazsız Olarak Müşterisi Olmayan Üçüncü Kişilere Verdiği Hatalı Banka Bilgilerinden Sorumluluğu", *Banka ve Tüketici Hukuku Sorunları Sempozyumu*, İstanbul.

Antalya, G. (2018). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul.

Aral, F./ Ayrancı, H. (2023). *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*, Ankara.

Arat, A. (2006). *Sözleşmenin Değişen Şartlara Uyarlanması*, Ankara.

Atamer, Y. (1996). *Haksız Fiillerden Doğan Sorumluluğun Sınırlandırılması, Özellikle Uygun Nedensellik Bağı ve Normun Koruma Amacı Kuramları*, İstanbul.

Aydoğdu, M./ Kahveci, N. (2021). *Türk Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*, Ankara.

Ayhan, R./ Çağlar, H./ Özdamar, M. (2022). *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, Ankara.

Bahtiyar, M. (2022). *Ortaklıklar Hukuku*, İstanbul.

Bilgili F./ Demirkapı E. (2021). *Şirketler Hukuku*, Bursa.

Bearbeiter, G./ Koller, A./ Schnyder, A./ Druey, J. (2000). *Das Schweizerische Obligationenrecht*, Zürich, Schulthess.

Bozkurt, P. (2013). "Denetim Kavramı ve Denetim Anlayışındaki Gelişmeler", *Denetim Dergisi*, (12), 56-62.

Boztosun, N. A. O. (2012). "Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Denetçinin Sorumluluğu, Alman Sistemi mi, İsviçre Sistemi mi?", *Elektronik Nehir Dergi Halil Arslanlı Bilim Arşivi*.

Böckli, P. (1994). *Neuerungen im Verantwortlichkeitsrecht für die Revisionsstelle*, Zürich, Schulthess.

Bucher, E. (1998). *Schweizerisches Obligationenrecht, Allgemeiner Teil*, 2. A., Bern.

Buz, V. (2005). *Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar*, Ankara.

Çağlayan Aksoy, P. (2016). *Hukuka ve Ahlâka Aykırılık Unsurları Çerçevesinde Salt Malvarlığı Zararlarının Tazmini*, İstanbul.

Çelik, A. (2005). *Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Sorumluluğu*, Ankara.

Çiçekli A. F. (2022). "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Kapsamında Doğrudan ve Yansıma Zarar (Özellikle Usûl ve Takip Hukuku Yönünden)", *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4, 1067-1154.

Çebi, H. (2020). *Şirketler Hukuku*, Ankara.

Çeker, M. (2023). *6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Sigorta Hukuku*, Adana.

Demircan, A. S. (2007). *Sarbanes Oxley (2002) Yasası ve Bağımsız Denetime Etkileri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Deutsch, E. (1996). *Allgemeines Haftungsrecht*, Köln/Berlin.

Ebke, F. W. (2013). *Münchener Kommentar zum Handelsgesetzbuch*, München.

Emmel-CHK OR (2007). *Handkommentar zum Schweizer Privatrecht*, Volume 2, Obligationenrecht, Art. 319-362, Zürich/Basel/Genf

Engel, P. (1997). *Traité des obligations en droit suisse: Dispositions générales du CO*, Berne (Traité).

- Engel, P. H. (2000). *Contrats de droit suisse*, 2. Aufl., Bern (*Contrats*).
- Ercan, N. (2012). *Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetim ve Özellikle Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Sorumluluğu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Eren, F. (2023). *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Ankara (*Özel*).
- Eren, F. (2021). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara (*Genel*).
- Eriş, G. (2017). *Açıklamalı İçtihatlı En Son Değişikliklerle Birlikte Türk Ticaret Kanunu, Ticari İşletme ve Şirketler*, Ankara.
- Erol, M./ Aslan, M. (2017). "Uluslararası Muhasebe ve Denetim Standartlarının Gelişmesi", *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (12), 55-86.
- Esener, T./ Gündoğdu, F. (2017). *Borçlar Hukuku 1*, Ankara.
- Geçgel, E. (2022). Anonim Şirkette Bağımsız Denetçinin Atanması ve Görevden Alınması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 9(90), 2658-2669.
- Fellmann, W. (1992). *Berner Kommentar zum schweizerischen Obligationenrecht*, Art. 394-406, Bern.
- Flühmann, C. (2004). *Haftung aus Prüfung Und Berichterstattung gegenüber Dritten*, Bern.
- Göktürk, K. (2017). "Denetimden Doğan Hukuki Sorumluluk", *Muhasebe ve Denetim Sempozyumu*, 385-414, İstanbul.
- Güdelci, E. N. (2019). "Uluslararası Muhasebe Standartlarının Tarihi Gelişim Sürecinde Etkili Olan Uluslararası ve Ulusal Kuruluşlar", *International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences*, 2(3), 199-214.
- Gümüş, M. A. (2014). *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, C. I, İstanbul.
- Güredin, E./ Uyar, S. (2021). *Denetim ve Güvence Hizmetleri*, İstanbul.
- Havutçu A. (1995). *Tam İki Tarafa Borç Yükleyen Sözleşmelerde Temerrüt ve Müspet Zararın Tazmini*, İzmir.
- Haftacı, V. (2018). *Muhasebe Denetimi*, Kocaeli.
- Hatemi, H./ Gökyayla, K. E. (2021). *Borçlar Hukuku Genel Bölüm*, İstanbul.

Hirsch, E. E. (1935). *Türk Ticaret Kanununun Esaslarına Göre Ticaret Hukuku*, İstanbul.

Honsell, H. (1996). *Schweizerisches Haftpflichtrecht*, Zürich.

Huber, F./ Schwendener, N.-HK OR (2009). *Handkommentar zum Schweizer Privatrecht*, Volume 2: Obligationenrecht, Art. 363-379, 2. Aufl., Züreich.

Huguenin, C. (2012). *Obligationenrecht Allgemeiner und Besonderer Teil*. Zurich-Basel-Genf.

İnan, A. N./ Yücel, Ö. (2014). *Borçlar Hukuku, Genel Hükümler*, Ankara.

Kabaalioğlu, H. (1984). *Sermaye Piyasasında Kamuyu Aydınlatma İlkesi*, İstanbul.

Kapancı, K. B. (2016). *Ahlaka Aykırı Bir Fiille Kasten Verilen Zararın Tazmini*, İstanbul.

Karahan, S. (2015). *Şirketler Hukuku*, İstanbul.

Kaşak F. E. (2021). *Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hükümlerine Aykırılık*, İstanbul.

Kaplan, İ. (1990, Aralık). "Banka Gizliliği – Bankanın Sır Saklama Borcu", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 15(4), 3-22.

Karacan, S./ Uygun, R. (2016). *Denetim ve Raporlama*, Kocaeli.

Karayalçın, Y. (1989). *Muhasebe Hukuku*, Ankara.

Keller, M./ Schöbi C. (1988). *Das schweizerische Schuldrecht*, Band I, Allgemeine Lehren des Vertragsrechts, Basel.

Kendigelen, A. (2016). *Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*. İstanbul.

Kepekçi, C. (2004). *Bağımsız Denetim*, İstanbul.

Kender, R. (2021). *Türkiye'de Hususi Sigorta Hukuku*, İstanbul.

Keser, S. (2015). *Mesleki Sorumluluk Sigortası Sözleşmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kılıçoğlu, A. M. (2022). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara (Genel).

Kılıçoğlu, A. M. (2023). *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Ankara (Özel).

Kırca, Ç. (2004). *Bilgi Vermeden Dolayı Üçüncü Kişiyeye Karşı Sorumluluk*, Ankara.

Kırca, İ./ Şehirli Çelik, F. H./ Manavgat, Ç. (2013). *Anonim Şirketler Hukuku*, C. 1, Ankara.

Kocabıyık, S. (2018). *Bağımsız Denetçinin Üçüncü Kişilere Karşı Hukuki Sorumluluğu*, İstanbul.

Kocayusufpaşaoğlu N. (2017). *Borçlar Hukuku Genel Bölüm I*, İstanbul.

Koziol, H. (1973). *Österreichisches Haftpflichtrecht*, Band I, Allgemeiner Teil, Wien.

Köksal, A. (2009). *Bağımsız Denetim Sözleşmesi*, İstanbul.

Kuru, B./ Aydın, B. (2024). *Medeni Usul Hukuku El Kitabı*, C. I, Ankara.

Larenz, K. (1987). *Lehrbuch Des Schuldrechts*, Band I, Allgemeiner Teil, München.

Memiş, M. Ü./ Güner, M. F. (2011). "Avrupa Birliği Müktesebatına Uyum Sürecinde Muhasebe ve Denetim Alanında Yapılan Düzenlemeler", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 149-164.

Memiş, T./ Turan, G. (2022). *Sermaye Piyasası Hukuku*, Ankara.

Mirtschink, D. J. (2006). *Die Haftung des Wirtschaftsprüfers gegenüber Dritten*, Berlin.

Moroğlu, E. (2020). *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, Ankara.

Moser, M. (1998). *Die Haftung gegenüber vertragsfremden Dritten Ein Beitrag zur Lehre von der Vertrauenshaftung gezeigt am Beispiel des Wirtschaftsprüfers*, Bern.

Oftinger, K. (1975). *Schweizerisches Haftpflichtrecht*, Band I, Allgemeiner Teil, Zürich.

Oğuzman, K./ Öz, T. (2023). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul.

Oğuztürk, B. K. (2008). *Güven Sorumluluğu*, İstanbul.

Oktay, S. (1996). "İsimsiz Sözleşmelerin Geçerliliği, Yorumu ve Boşluklarının Tamamlanması", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, (55), 263- 296.

Özbilen, A. B. (2016). *Sözleşmelerin Şekli ve Şekil Yönünden Hükümsüzlüğü*. İstanbul.

Özkorkut, K. (2013). *Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetim*. Ankara.

Poroy, R./ Tekinalp, Ü./ Çamoğlu, E. (2019). *Ortaklıklar Hukuku I*. İstanbul.

Pulaşlı, H. (2022). *Şirketler Hukuku Şerhi*, Ankara.

Reisoğlu, S. (2014). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul.

Schwenzer, I. (1998). *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil*, Bern.

Schönenberger, B. (1999). *Haftung für Rat und Auskunft gegenüber Dritten*, Basel.

Serozan, R. (2022). *Borçlar Hukuku Genel Bölüm - İfa, İfa Engelleri, Haksız Zenginleşme*, İstanbul.

Serozan, R. (2007). *Sözleşmeden Dönme*. İstanbul.

Somer, M. (1990). *Sermaye Piyasası Kanunu Hükümlerinin Türk Ticaret Kanununun Tedrici Kuruluş Sistemi üzerinde Etkileri*, İstanbul.

Şener, O. H. (2022). *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku*, Ankara.

Şenocak, Z. (2002). *Eser Sözleşmesinde Ayıbın Giderilmesini İsteme Hakkı*, Ankara.

Tandoğan, H. (2010). *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C. II*, İstanbul.

Tandoğan, H. (2010). *Türk Mesuliyet Hukuku*, İstanbul.

Tekin, K. D. (2010). *Banka Sırrı Kavramı Yönünden Bankalarda Sır Saklama Yükümlülüğü*, Ankara.

Tekinalp, Ü. (2020). *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, İstanbul.

Thomas K.-HK OR, (2009). *Handkommentar zum Schweizer Privatrecht*, Volume 2: Obligationenrecht, Art. 319-323b, 2. Aufl., Zürich.

Topçuoğlu, M. (2012). *Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Bağımsız Denetçi ve Sorumluluğu*, Ankara.

Topuz, M. (2023). *İsviçre ve Türk Borçlar Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak Roma Borçlar Hukukunda Maddi Zarar ve Bu Zararın Belirlenmesi*, İstanbul.

- Toroslu, M. V. (2016). *Finansal Tablolar Denetimi*, Ankara.
- Turanboy, A. (2006). "Ticarî Sır", *Prof. Dr. Tuğrul ANSAY'a Armağan*, Ankara, s. 347-369.
- Tunçomağ, K. (1976). *Türk Borçlar Hukuku Cilt 1 Genel Hükümler*, İstanbul.
- Tutulmaz, H. (2018). *Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetim ve Özellikle Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Sorumluluğu*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Ulusoy, Y. (2007). *Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Bağımsız Dış Denetim*, Ankara.
- Urkan, E. (2016). *Sermaye Piyasalarında Bağımsız Denetim ve Bağımsız Denetimden Kaynaklanan Sorumluluk*, Ankara.
- Uzay, Ş./ Tanç, A./ Erciyes, M. (2009). "Türkiye'de Muhasebe Denetimi: Geçmişten Geleceğe", *Mali Çözüm Dergisi*, 95, 125-140.
- Üçer, M. (2007). *Roma Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukda Alacaklının Temerrüdü*, Ankara.
- Üçışık, G./ Çelik, A. (2013). *Anonim Şirketler Hukuku*, C. I, İstanbul.
- Ünan, S. (1998). *İsteğe Bağlı Genel Sorumluluk Sigortasında Riziko*, İstanbul.
- Wellhöfer, W./ Peltzer, M. /Müller, W. (2008). *Die Haftung von Vorstand, Aufsichtsrat, Wirtschaftsprüfer*, Beck Verlag, München.
- Yavuz, C./ Acar, F./ Özen, B. (2024). *Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler)*, İstanbul.
- Yavuz, M. (2011). "Bağımsız Denetim Kuruluşları ve Bağımsız Denetçiler Üzerine Kamu Denetimi ve Gözetimi", *Mali Çözüm*, Eylül-Ekim.
- Yılcı, M./ Yıldız, B./ Kiracı, M. (2016). *Muhasebe Denetimi*, Ankara.
- Zevkililer, A./ Gökyayla, E. (2021). *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*, Ankara.
- Zindel/ Pulver-BSK OR (2011). *Basler Kommentar zum Obligationenrecht I*, Vor Art. 363-379, Art. 363-379, 5. Aufl., Basel.

İnternet Kaynakları

<https://dergipark.org.tr/tr/>.

<https://eur-lex.europa.eu/oj/direct-access.html>.

<https://karararama.yargitay.gov.tr/>.

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.

<https://www.ab.gov.tr/>.

<https://www.ifac.org/>.

<https://www.kgk.gov.tr/>.

<https://www.mevzuat.gov.tr/>.

Akademisyen/Avukat Ahmet Cemal RUHİ

SULH HUKUK DAVALARI

Yenilenmiş ve Güncellenmiş

4. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Sulh Hukuk Davaları

Akademisyen/Avukat Ahmet Cemal Ruhi

Hukuk Yayınları Dizisi – 2344

Dördüncü Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 969 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dememat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Altınordu, Fazıl:** Sulh Hukuk Davaları, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara Haziran 2014.
- Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/ Taşpınar Ayvaz, Sema/ Hanağası, Emel:** Medeni Usul Hukuku, 7. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara Ekim 2021.
- Atalı, Murat/ Ermenek, İbrahim/ Erdoğan, Ersin:** Medeni Usul Hukuku, 4. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara Ekim 2021.
- Budak, Ali Cem/Karaslan, Varol:** Medeni Usul Hukuku, 5. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul Eylül 2021.
- Gençcan, Ömer Uğur:** Vasiyet Hukuku, 1. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara Mayıs 2022.
- Gençcan, Ömer Uğur:** 6100 Sayılı HMK Hükümlerine Göre Medeni Hukuk Davaları (Sulh Hukuk ve Asliye Hukuk Mahkemesi), 1. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara Ocak 2013.
- Gençcan, Ömer Uğur:** Miras Hukuku, 6. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara Temmuz 2022.
- Gençcan, Ömer Uğur:** Tereke Hukuku, 1. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara Mayıs 2022.
- Görgün, L. Şanal/Börü, Levent/Kodakoğlu, Mehmet:** Medeni Usul Hukuku, - 28.07.2020 tarih ve 7251 sayılı Kanunla Değiştirilmiş, Güncellenmiş- 10. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara Ekim 2021.
- Kuru, Baki:** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku, Ders Kitabı, 6. baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara Aralık 2021.
- Özkan, Hasan:** Açıklamalı – İçtihatlı Dilekçe Örnekli, Sulh Hukuk Davaları ve Tatbikatı (2 Cilt), 8. Baskı, Legal Yayınevi, İstanbul Şubat 2007.
- Pekcanitez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet:** Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, (Ciltli), 9. Baskı, On İki Levha Yayınevi, İstanbul Eylül 2021.
- Şahin, Emin:** Sulh Hukuk Davaları, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara Temmuz 2015.
- Tanrıver, Süha:** Medeni Usul Hukuku, Cilt I, Cilt II, 4. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara Ekim 2021.
- Tekdoğan, Aydın:** Sulh Hukuk Davaları, Dava Dilekçesi ve Karar Örnekleri Ekli, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara Ocak 2022.

Prof. Dr. Çetin ARSLAN
Hâkimler ve Savcılar Kurulu Üyesi

Murat KAYANÇİÇEK
İzmir Cumhuriyet Savcısı

7499 S. KANUNLA YAPILAN DEĞİŞİKLİĞE GÖRE HAPİS CEZASI NEDENİYLE HÜKÜMLÜYE “VASİ” VEYA “KAYYIM” ATANMASI

(4721 s. TMK m. 407 ve 471)

Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemeleri'nin Tümü Teker Teker
Taranmış İçtihatları ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlü-
ğü'nün Görüşleri Işığında;

- Hükümlülere Vasi Atanması
- Hükümlülere Kayyım Atanması
- “Hükümlü Vasi veya Kayyım Talep ve Bilgilendirme Formu”
- “Hükümlü Malvarlığı Beyan Formu”
- Örnek Mahkeme Kararları

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

7499 s. Kanunla Yapılan Değişikliğe Göre
Hapis Cezası Nedeniyle Hükümlüye “Vasi” veya “Kayyım” Atanması
Çetin Arslan - Murat Kayañççek

Hukuk Yayınları Dizisi – 3906

Birinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 970 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

- Acar Umut**, Ayşe, Vesayet Kurumu ve Vasinin Sorumluluğu, 3. Bs, Seçkin Yayınevi, Ank. '22.
- Açıköz**, Aslı, Dar Anlamda Vesayeti Gerektiren Haller ve Vesayet Altına Almanın İşlem Ehliyeti Bakımından Sonuçları, 6. Bs, On İki Levha Yayıncılık, İst. '17.
- Aday**, Nejat, Vesayet Hukukunda Geçici Hukuki Korumalar ve Vesayet Tedbir Şerhi Uygulaması, İÜHFM, C: 77, S: 2, Ar. '19.
- Akçaal**, Mehmet, İsviçre Medeni Kanunu'na Göre Kayımlık Türleri, DEÜHFD, C: 20, S: 2, '18.
- Akıllıoğlu**, Tekin, Yasaların Zaman Bakımından Uygulanmasına İlişkin Bazı Sorunlar, Amme İdaresi D, C: 17. S: 3, Ey. '84.
- Akıntürk**, Turgut/ **Ateş**, Derya, Türk Medenî Hukuku - II (Aile Hukuku), 22. Bs, Beta Basım Yayın, İst. '20.
- Akil**, Cenk, Vesayete İlişkin Olanlar Dışında Türk Medeni Kanunu'nda Yer Alan Çekişmesiz Yargı İşleri, AÜHFD, C: 62, S: 4, '13.
- Akyol**, Şener, Türk Medeni Hukukunda Temsil, Vedat Kitapçılık, İst. '09.
- Aras**, Aslı, Çekişmesiz Yargıda Yargılama Usulü, 1. Bs, Yetkin Yayınevi, Ank. '17.
- Arslan**, Aziz Serkan, Borçlunun Tutukluluğu veya Hükümlülüğünün İcra Takibine Etkileri, KHM, C: 1, S: 1, Nis. '21.
- Arslan**, Aziz Serkan, Ses ve Görüntü Nakli Yolu ile Duruşma ve Uygulamasının Değerlendirilmesi, AD, Y: 150, S: 71, Kas. '23.
- Arslan**, Çetin, Yasaklanmış Hakların Geri Verilmesi (5352 sayılı Adli Sicil Kanunu md. 13/A), AÜHFD, C: 56, S: 4, '07.
- Arslan**, Ramazan, Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi (İade-i Muhakeme), Turhan Kitabevi, Ank. '77.
- Azrak**, A. Ülkü, Yargı ve İdare: İki Fonksiyonun Karşılaştırılması Üzerine Teorik Bir Deneme, İÜHFM, C: 34, S: 1-4, '68.
- Azrak**, Ali Ülkü, Anayasa Mahkemesi İptal Kararlarının Geriye Yürümezliği, AYD, S: 1, '84.
- Balta**, Tahsin Bekir, İdare Hukuku I, AÜSBF Yayını, Ank. '72.
- Budak**, Ali Cem/ **Kararlan**, Varol, 7251 Sayılı Kanunla Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler, İBD, C: 94, S: 5, '20.

- Centel**, Nur/ **Zafer**, Hamide/ **Çakmut**, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 10. Bs, Beta Yayıncılık, Ank. '17.
- Dinç**, Hakkı, Vesayet Kararı ve Özellikleri, TNBHD, Y: 1, S: 1, Oc. '14.
- Duysak Fidan**, Seda, Tutuklu ve Hükümlülere Tebligat, Akademi Kürsü D, S: 11, Oc. '22.
- Em**, Ali, Vesayet Hukuku ve Davaları, 2. Bs, Seçkin Yayınevi, Ank. '20.
- Erdem**, Mehmet, Vasinin Göreve Başlaması ve Görevinin Sona Ermesi Aşamasında Vesayet Dairelerinin Görev ve Yetkileri, GsÜHFD, C: 16, S: 2, Tem. '17.
- Erdoğan**, Oktay, İnfaz Hukuku, 2. Bs, Adalet Yayınevi, Ank. '16.
- Ermeneek**, İbrahim/ **Üçüncü**, S. Hilal, Özgürlüğü Bağlayıcı Ceza Sebebiyle Kısıtlanma Hâlinde Kanunî Temsilciye Tebligat Yapılma Usulü, AHBVÜHFD, C: 24, S: 2, '20.
- Ersoy**, Uğur, Ceza Muhakemesi Hukukunda Şirket Yönetimine Kayyım Tayini, Seçkin Yayınevi, Ank. '09.
- Gayretli Aydın**, Medeni Yargılama Hukukunda Ses ve Görüntü Nakli Yoluyla Duruşmaya Katılma, (Şeref Ertaş'a Armağan), DEÜHFD, C: 19, Sayı: Özel, '17.
- Gençcan**, Ömer Uğur, İstinaf Hükümlerine Göre Hazırlanmış Vasi, Kayyım, Yasal Danışman ve Vesayet Daireleri, 3. Bs, Yetkin Yayınevi, Ank. '19.
- Gençcan**, Ömer Uğur, Türk Medeni Kanunu'nda Kayyımlık - Yasal Danışmanlık, 1. Bs, Yetkin Yayınevi, Ank. '22.
- Gözler**, Kemal, İdare Hukuku C: I, 2. Bs, Ekin Kitabevi, Bursa '09.
- Gözübüyük**, Abdullah Pulat, Ceza İnfaz Kanunlarının Geçmişe Şümülü, AD, Y: 45, S: 2, '54.
- Gümüş**, Mustafa Alper, Kısıtlı ve Kısıtlı Olmayan Ergin Kişilerin Koruma Amaçlı Özgürlüğünün Kısıtlanması (TMK 432-437), YÜHFD, C: 1, S: 2, '05.
- Gümüş**, Mustafa Alper, Türk Medeni Hukukunda Kayyımlık, Vedat Kitapçılık, İst. '06.
- İnce**, Levent, Uygulamadan Yazışma Örnekleri ile İnfaz Hukuku, 2. Bs, Adalet Yayınevi, Ank. '23.
- Kale**, Serdar, Ses ve Görüntü Nakledilmesi Yoluyla Duruşma İcrası (HMK m. 149), Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku D, S: 25, '13.
- Katoğlu**, Tuğrul, Ceza Kanunlarının Zaman Yönünden Uygulanması, 1. Bs, Seçkin Yayınevi, Ank. '08.
- Kılıçoğlu**, Ahmet M, Aile Hukuku, 4. Bs, Turhan Kitabevi Yayını, Ank. '19.
- Kılıçoğlu**, Aykan, Özgürlüğü Bağlayıcı Bir Cezaya Mahkûmiyet Sonucunda Kişinin Kısıtlanması (TMK madde 407), AD, S: 39, Oc. '11.
- Koç**, Nevzat, Türk Medeni Kanunundaki Düzenlemeler Işığında Vesayet Hukukuna Genel Bir Bakış", (İrfan Baştuğ Armağanı), DEÜHFD, C: 7, S: Özel, '05.

- Kuru**, Baki, Nizasız Kaza, Ajans Türk Matbaası, Ank. '61.
- Mecit**, Kemal, İnfaz Hukuku, 4. Bs, Adalet Yayınevi, Ank. '17.
- Meriç**, Nedim, Medeni Yargılama Hukukunda Tasarruf ve Talebe Bağlılık İlkesinin Kapsamı ve Bazı Güncel Kararların Değerlendirilmesi, SDÜFD, C: 4, S: 2 (MİHBİR), '14.
- Oğuzman**, Kemal/ **Dural**, Mustafa, Aile Hukuku, 2. Bs, Filiz Kitabevi, İst. '98.
- Onar**, Sıddık Sami, İcra Hukukunda Temel Bilgiler, Kurtulmuş Matbaası, İst. '68.
- Osmanoğlu**, M. Kerem, Ceza Hukukunda Geriye Yürüme Yasağı, EÜHFD, C: 14, S: 3-4, '10.
- Önen**, Ergun, İnşai Dava, AÜHF Yayını, Ank. '81.
- Özbilen**, Arif Barış, Vesayet Altındaki Kişinin Malvarlığının Yönetimi, HÜHFD, C: 11, S: 2, '21.
- Özbudun**, Ergun, Türk Anayasa Hukuku, 19. Bs, Yetkin Yayınları, Ank. '19.
- Özgenç**, Nuri Berkay, Türk Hukukunda Özgürlüğü Bağlayıcı Bir Cezaya Mahkûmiyetin Sonucu Olarak Kişinin Kısıtlanması, MÜHFHAD, C: 26, S: 2, Ar. '20.
- Özmen**, İsmail, Uygulamalı Açıklamalı İçtihatlı Vesayet Hukuku Davaları, Doğu Matbaacılık, Ank. '89.
- Öztan**, Bilge, Aile Hukuku, 6. Bs, Turhan Kitabevi Yayını, Ank. '15.
- Pekcanitez**, Hakan/ **Atalay**, Oğuz/ **Özekes**, Muhammet, Medenî Usûl Hukuku, 14. Bs, Yetkin Yayınevi, Ank. '13.
- Saymen**, Ferit H./ **Elbir**, Halid K, Türk Medeni Hukuku - Aile Hukuku C: III, 2. Bs, Hak Kitabevi, İst. '60.
- Sezgin**, Sedat, Vesayet Altındaki Kişinin Vasi Rızası Gerektirmeksizin Bizzat Yapabileceği İşlemler, NKÜHFD, C: 3, S: 1, May. '22.
- Sözer**, Ali Nazım, Kanunların Önceye Etki Yasağı: Sosyal Sigortalar Hukuku Bakımından Bir Değerlendirme, Yaşar Üniv. E-Dergisi, C: 8, S: Özel, Haz. '13.
- Şare**, Ersin, Anayasa Mahkemesinin İptal Kararlarının "Ceza Kanunlarının Zaman Bakımından Uygulanması"na Etkisi, Yasama D, S: 47, 'Oca.-Haz. '23.
- Şen**, Ersan/ **Başer Berkün**, Beyza, Koşullu Salıverilme, Denetimli Serbestlik ve Ceza İnfaz Sorunları, 5. Bs, Seçkin Yayınevi, Ank. '22.
- Tanrıver**, Süha, Medenî Usûl Hukuku, C: I, 2. Bs, Yetkin Yayınevi, Ank. '18.
- Tanrıver**, Süha, Medenî Usûl Hukuku, C: II, 2. Bs, Yetkin Yayınevi, Ank. '22.
- Tat**, Orkun, Türk Medeni Kanunu'nda Yasal Danışmanlık, 1. Bs, Onikilevha Yayıncılık, İst. '18.
- Tekinay**, Selahattin Sulhi, Türk Aile Hukuku, 4. Bs, İÜHF Yayını, İst. '82.

- Uler**, Yıldırım, Anayasa Mahkemesi Kararları Geri Yürür, (Bahri Savcı'ya Armağan), Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayını, Ank. '88.
- Vapur**, Tayfun, Vesayet Hukukundan Kaynaklanan Davalar & Sık Karşılaşılan Çekişmesiz Yargı İşleri, TAA Yayını, Ank. '23.
- Varol Karaosmanoğlu**, Gökçe, Ses ve Görüntü Nakli Yoluyla Duruşma Yapılmasına İlişkin Olarak 7251 Sayılı Kanun'la Yapılan Değişikliklerin Doğrudanlık İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi, AndÜHFD, C: 8, S: 1, Oc. '22.
- Velidedeoğlu**, Hıfzı Veldet, Türk Medeni Hukuku, Aile Hukuku - II, 5. Bs, Nurgök Matbaası, İst. '65.
- Yasin**, Melikşah, Anayasa Mahkemesince Verilen "Ertelemeli İptal Kararlarının" Uygulanması Sorununa Danıştay'ın Yaklaşımı, (Ali Fuat Başgil Armağanı), On İki Levha Yayıncılık, İst. '19.
- Yetgin**, Feridun, İnfaz Hukuku, 5. Bs, Adalet Yayınevi, Ank. '23.
- Yetik**, Nurten, Nüfus, Velâyet, Vesayet, Nafaka, 2. Bs, Bilge Yayınevi, Ank. '07.
- Yıldırım**, Turan, Anayasa Mahkemesi Kararlarının Bağlayıcılığı, AİD, C: 26, S: 4, '93.
- Yıldız**, Ekrem/ **Gürsoy**, Serhan, Kayımlık ve Kayyım Katılımıyla Görülmesi Gereken İş ve Davalar, Vedat Kitapçılık, İst. '07.
- Yılmaz**, Ejder/ **Çağlar**, Tacar, Tebligat Hukuku, 6. Bs, Yetkin Yayınevi, Ank. '13.
- Yılmaz**, Halil, 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Açısından Kanunların Zaman Bakımından Uygulanması, THD, S: 58, '11.
- Yücel**, Özge, Çocuğun Kayyım Tarafından Temsili, Turhan Kitabevi, Ank. '11.
- Zeytin**, Zafer/ **Ergün**, Ömer, Türk Medeni Kanunu, 5. Bs, Seçkin Yayınevi, Ank. '20.

Av. Arb. Çağdaş YURT

SPOR VE HUKUK

Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş

3. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Spor ve Hukuk

Av. Arb. Çağdaş Yurt

Hukuk Yayınları Dizisi – 3277

Üçüncü Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 971 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.

Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara

Tel: 0312 394 83 94

Sertifika No: 77079

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- ACET, Mehmet: Futbol Seyircisini Fanatik ve Saldırgan Olmaya Yönelten Sosyal Faktörler.
- BELOFF/KERR/DEMETRIOU, Sports Law.
- CAMKURT Mehmet Zülfü, Profesyonel Futbolcu, Teknik Yönetici Ve Öğreticilere Yapılan Ödemelerin Sigorta Primine Esas Kazanç Tutarına Tabi Tutulması, Mükellefin Dergisi, Temmuz/2007.
- ÇOLAKOĞLU, T., ÖZBEY, Ö., ve DOĞAN, D. Kamu politikası çerçevesinde 7405 sayılı spor kulüpleri ve spor federasyonları kanununun değerlendirilmesi 2022.
- DEVECİOĞLU, Sebahattin/ÇOBAN, Bilal: Sportmetre (Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi) 2012.
- ERKİNER, Kısmet: Uluslararası Tahkim Mahkemesi, 2010.
- ERTAŞ, Şeref/ PETEK, Hasan: Spor Hukuku, B.3 Ankara 2016.
- ERTEN Rifat, Milletlerarası Özel Hukukta Spor, Adalet Y.2007.
- FİŞEK Kurthan: Yüz Soruda Türkiye Spor Tarihi, İstanbul 1985.
- GÜLŞEN, Recep: Spor Hukuku, 2013.
- GÖZLER, Kemal: Anayasa Hukukunun Genel Esasları, B.14, 2021.
- GÖZLER, Kemal: Hukukun Genel Teorisine Giriş 1998.
- KARAOĞLU, Ercan: Spor Hukukunun Temel Kavramları ve Sportif Alanda Doğabilecek Hukuki İhtilaflar.

- KAŞGARLI, Mahmud: Divani Lugati't-Türk (1072), Kabcacı Y. 2020.
- MONTENERİ, Sport Law, 2010.
- ORHAN, Saadettin, Sporcuların Sosyal Güvenlik Rehberi.
- PEKTEN Ali: "Yeni Dönemde Reform Sonrası İsteğe Bağlı Olmanın Usul ve Esasları", Sosyal Güvenlik Dünyası, S.51 (Eylül-Ekim), Ankara, 2008.
- PETEK Hasan, Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi, Yetkin Yayınları, Ankara 2002.
- RİCHARDSON, John Henry. İktisadi ve Mali Yönüyle Sosyal Güvenlik. Çev: Turan Yazgan, İstanbul: İÜ. İktisat Fakültesi Yayını. 1970.
- SÜZEK, Sarper: İş Hukuku 14. Baskı, 2016.
- ŞAHİN, Onur: Av Onur Şahin: Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Bundan Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Sportif Yargı Yoluyla Çözümü İstanbul 2016.
- TALAŞ, Cahit. (1953) Sosyal Güvenlik ve Türk İşçi Sigortalaları, Ankara: Ankara Üniversitesi SBF Yayını 1953.
- TANRIKULU, Murat: "Harita ve Pusulanın Farklı Bir Kullanım Alanı: Oryantiring", dergipark. org.tr (1.07.2011).
- TOPALOĞLU, Sıddık ve ÇINKI, Faruk (2014), İş Kazası ve Meslek Hastalığı; Haklar, Yardımlar, Yükümlülükler, Tazminat ve Ceza Sorumlulukları, TİSK Yayınları, Yayın No: 343, 2014.
- ÜÇİŞİK H. Fehim: Spor Hukuku, 2017.
- WALTER T. Champion, Fundamentals of Sports Law 1990.
- YAZGAN, Turan. Türk Sosyal Güvelik Sistemi ve Meseleleri, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayını, 1981.
- YILDIRIM, Mehmet: "Sporun Tarihsel Gelişimi".

YILMAZ, Alper Çağrı: FIFA ve CAS Kuralları Çerçevesinde Uluslararası Nitelikli Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Feshi I. Baskı 2017.

<https://shgm.gsb.gov.tr/Federasyonlar> Erişim Tarihi: 03.01.2020.

<https://www.aa.com.tr/tr/futbol/fenerbahcede-adil-raminin-sozlesmesi-karsilikli-olarak-feshedildi/1740996> Erişim Tarihi: 05.01.2020.

<https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/1984.pdf#search=ankaraspor>.

https://www.tascas.org/fileadmin/user_upload/Communication_aux_medias_3373.pdf.

<https://sporvehukuk.net/2022/01/27/avrupa-insan-haklari-mahkemesi-2021-yili-raporunu-yayinladi/> Erişim Tarihi: 03.02.2021.

<https://www.albayrakhukuk.com/index.php/tr/yayinlar/makaleler/38-albayrak/yayinlar/di%C4%9Fer/198-spor-da-%C5%9Fiddet-ve-%C3%A7%C3%B6z%C3%BCm-%C3%B6nerileri.html> Erişim Tarihi:25/01/2022.

<https://halter.gov.tr/doping-nedir/> Erişim Tarihi 19/12/2021.

<https://www.genel-is.org.tr/yaslilik-sigortasi-emeklilik,2,19771>

Erişim Tarihi: 21/07/2022.

<https://www.haberturk.com/yazarlar/ali-tezel-1016/815091-18-yasindan-onceki-ise-giris-gecerlidir> Erişim Tarihi: 05/06/2022.

<https://www.isvesosyalguvenlik.com/gss-nedir-amaci-nedir-kimleri-kapsar>.

Prof. Dr. Berrin AKBULUT

CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER

Gözden geçirilmiş ve genişletilmiş

11. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Hukuku Genel Hükümler

Berrin Akbulut

Hukuk Yayınları Dizisi – 2029

Onbirinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 972 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

BİBLİYOGRAFYA(*)(**)(***)

- Abanoz-Öztürk, Buket, "Türk ve Alman Ceza Hukukunda Çift Taraflı Hatanın Değerlendirilmesi", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXVII, Y. 2023, S. 1, s. 253-282.
- Akbulut, Berrin, "Bağlılık Kuralı", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran 2010, C. XIV, S. 1, s. 167-214 (Bağlılık Kuralı).
- Akbulut, Berrin, "Ceza Hukukunda Suçun İşlendiği Yer", 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Editör: Prof. Dr. Bahri Öztürk, Ankara 2009, s. 123-160 (Suçun İşlendiği Yer).
- Akbulut, Berrin, "Ceza Mevzuatında Çocuk ve Çocukların Yakalanması, Gözaltına Alınması", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Yıl 2013, C. 19, S. 2, İstanbul 2013, s. 548 vd.
- Akbulut, Berrin, "Dolandırıcılık Suçunda Hile ve Hilenin Zamanı", SÜHFD, C. 30, S. 4, 2022, s. 2267-2301.
- Akbulut, Berrin, "5739 Sayılı Kanun Değişikliğinin TCK'nin 50. Maddesiyle İlgili Getirdikleri", Dünyada ve Türkiye'de Ceza Hukuku Reformları Kongresi, Congress On The Criminal Law Reforms In The World and In Turkey, 26 Mayıs-4 Haziran, C. II, İstanbul 2013.
- Akbulut, Berrin, "İhaleye Fesat Karıştırma Suçu", CHD, Nisan 2009, Yıl 4, S. 9, s. 41-116.
- Akbulut, Berrin, "Tıp Ceza Hukukunda Nedensellik Bağı", Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, Ankara 2008, s. 209-296 (Tıp Ceza Hukukunda Nedensellik Bağı).
- Akbulut, Berrin, "Zincirleme Suç&Fikri İçtima", HPD, Sonbahar 2004, S. 2, s. 163-167 (Zincirleme Suç&Fikri İçtima).
- Akbulut, Berrin, Zincirleme Suça İlişkin Özel Belirlemeler Hakkında Bazı Tespitler, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, Mayıs-Haziran 2010, S. 69-70, s. 133-154 (Zincirleme Suça İlişkin).
- Akbulut, Berrin, Türk Ceza Kanunu İle Kabahatler Kanunu Genel Hükümlerinin Yaptırım Hükümleri Dışında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, 2. Baskı, Ankara 2014.

(*) Aynı yazarın birden fazla eserine atıf yapıldığı durumlarda yayın yılı, cilt, eserin ismi veya eserde yer alan bazı kelimeler kısaltma veya belirleyici olarak kullanılmıştır. Bu belirlemeler bibliyografyada eserin sonunda verilmiştir.

(**) Yararlanılan bilgilerin yazar ismi ve başlık olmaksızın yayımlandığı internet adresi, bibliyografyanın sonuna eklenmiştir.

(***) UYAP Mevzuat Programı ve YKD'den alınan Yargıtay, Anayasa Mahkemesi ve Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları için bibliyografyada kaynak gösterilmemiştir.

- Akbulut, Berrin, "6284 Sayılı Kanunda Şiddet ve İstanbul Sözleşmesinin TCK Açısından Değerlendirilmesi", TAAD, 2014, Y. 5, S. 16 (Ocak 2014), s. 141-177.
- Akbulut, Berrin/Aksan, Murat, Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma, 2. Baskı, Ankara 2019.
- Akbulut, Berrin/Kareem, Ola Raheem, "Türk Ceza Kanunu ve Irak Ceza Kanununda Çocuk Düşürtme ve Düşürme Suçları", CHD-Ceza Hukuku Dergisi, Yıl 13, S. 37, Ağustos 2018, s. 11-86.
- Akın, Abdulkadir, İnfaz Hukuku, Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara 2016.
- Akkaş, Ahmet Hulusi, Bir Güvenlik Tedbiri Olarak Belli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma (Hak Yoksunlukları), Ankara 2021.
- Akkurt, Sinan Sami, "Yapay Zekânın Otonom Davranışlarından Kaynaklanan Hukukî Sorumluluk", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Haziran 2019, Yıl 7, S. 13, s. 41.
- Aksan, Murat, "Belli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma", 2. Ceza Hukuku Reformları Kongresi, 2. Criminal Law Reforms Congress, 30 Mayıs-06 Haziran 2015, C. 1, İstanbul 2015, s. 43.
- Aksan, Murat, Ceza Mahkumiyetine Bağlı Hak Yoksunlukları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2007, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>, s. 35 vd. (E.T.09.09.2018) (Ceza Mahkumiyetine Bağlı).
- Aksan, Murat, "Ceza Mahkumiyetine Bağlı Hak Yoksunlukları", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. III, Sayı 1, Y. 2008, s. 363-417.
- Aksan, Murat, "Yeni TCK'da Yaptırım Sistemi", HPD, S. 2, Sonbahar 2004, 178 vd.
- Aksoy, Hakan, "Yapay Zekalı Varlıklar ve Ceza Hukuku", International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences, winter 2021, Vol: 4, Issue 1, s. 12, 13.
- Aktaş, Yusuf, Ceza Davalarında Yasa Yolları, Zamanaşımı ve Süreler, İstanbul 1979.
- Alacakaptan, Uğur, Suçun Unsurları, Ankara 1970.
- Alacakaptan, Uğur, İşlenemez Suç, Ankara (tarihsiz).
- Albrecht, Hans-Jörg, (Çev.: Selman Dursun), "Almanya'da Gençlik Adaleti", Çocuklar ve Suç-Ceza, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ankara 2005, s. 533.
- Altunç, Sinan, "Robotlar, Yapay Zeka ve Ceza Hukuku", https://www.academia.edu/37812174/Robotlar_Yapay_Zeka_ve_Ceza_Hukuku, s. 1-22.
- Ancel, Marc, (Çev.: Sadık Tüzel), "Muassır Mevzuatta "Kanunsuz Ceza Olmaz" Kaidesi", Adliye Ceridesi, 1938, No. 72, s. 1326-1351.
- Artuk, Emin, Ceza Hukukunun Tarihi, in: Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989 (Ceza Hukukunun Tarihi).
- Artuk, Mehmet Emin, "Güvenlik Tedbirlerinin Genel Esasları", Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, C. III, Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan, İstanbul 2010, s. 273-305.

- Artuk, Mehmet Emin, "Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Temel İlkeleri", Hukuk ve Adalet, Eleştirel Hukuk Dergisi, Nisan 2005, Yıl 2, S. 5, s. 11-18 (Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Temel İlkeleri).
- Artuk, Mehmet Emin, Sinn und Zweck der Strafe und die Maßnahmen zur Sicherung und Besserung im türkischen Strafrecht, Königstein 1979.
- Artuk, Mehmet Emin/Çınar, Ali Rıza, "Yeni Bir Ceza Kanunu Arayışları ve Adalet Alt Komisyonu Tasarısı Üzerine Düşünceler", TBB Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Ankara 2004, s. 37-84.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku, Genel Hükümler (I), Ankara 2002.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Yeniden Gözden Geçirilmiş 3. Bası, Ankara 2007.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Yenilenmiş Gözden Geçirilmiş 7. Baskı, Ankara 2013 (Genel Hükümler, 2013).
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, 9. Baskı, Ankara 2015 (Genel Hükümler, 2015).
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, Ahmet Caner, Ceza Hukuku, Özel Hükümler, Yenilenmiş Gözden Geçirilmiş 13. Baskı, Ankara 2013.
- Artuk, M. Emin/Gökçen, Ahmet/Alşahin, M. Emin/Çakır, Kerim, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, 11. Baskı, Ankara 2017.
- Artuk, Mehmet Emin-Alşahin, Mehmet Emin, "Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamanlaşımı", Prof.Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Yıl 2013, C. 19, S.2, s. 31, 32.
- Avcı, Mustafa, Osmanlı Ceza Hukuku Genel Hükümler, Konya 2010.
- Aydın, Öykü Didem, Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu Paneli Konuşması, Türk Ceza Kanunu Reformu, Birinci Kitap, Ankara 2004, s. 123-128.
- Ayiter, Kudret, "Roma Ceza Hukukunda Quaestiones Perpetuae ve Cognito Extra Ordinem", Arsebük'e Armağan, Ankara 1958, s. 399-368.
- Aynural, Ömer Metehan, Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçu (TCK 179/3), İstanbul 2018.
- Aziz, Mehmed, (Editör: Selman Dursun), Osmanlı Ceza Hukuku Mufassal Nazariyyât-ı Ceza, İstanbul 2021.
- Baba, Yasemin, "Alman Öğreti ve Uygulaması Işığında Vazgeçmede Gönüllülük Unsuru", TAAD, 2013, Y. 4, S. 14, s. 1125-1150.
- Bacaksız, Pınar, "Ceza Hukukunda Yükümlülüklerin Çatışması", CHD, Yıl 8, S. 21, Nisan 2013, s. 126 vd.
- Bafra, Jale, "Tıbbi Müdahalelerde Hekimin Cezaî Sorumluluğu", İBD, 1993, C. 67, S. 1-2-3, s. 112- 133.

- Balcı, Meral, Ceza Hukukunda Bağlılık Kuralı Kapsamında Azmettirme, Ankara 2022.
- Başaran-Yavaşlar, Funda, in: İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tarafından Düzenlenen İdari Ceza Hukuku Sempozyumu, Ankara 2009, s. 204.
- Baumann, Jürgen, “Über die notwendigen Veränderungen im Bereich des Vermögensschutzes”, JZ, 1972, No. 1, s. 1-6.
- Bayraktar, Köksal, “Ceza Hukukunda Suç Olmaktan Çıkarma Akımı”, İÜHFİM, 1984, C. L, S. 1-4, s. 197-212 (Suç Olmaktan Çıkarma Akımı).
- Bayraktar, Köksal, “Ceza Kanunundaki Hukuka Uygunluk Nedenleri”, Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu, Genel Hükümler (26-27 Mart 1997 İstanbul), İstanbul 1998, s. 67-74 (Hukuka Uygunluk Nedenleri).
- Bayraktar, Köksal, “Türk Ceza Kanunu Tasarısına İlişkin Genel bir Değerlendirme ve Genel Hükümler Üzerine Birkaç Eleştiri”, TBB Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Ankara 2004, s. 21-35 (Genel Hükümler Üzerine Birkaç Eleştiri).
- Bayraktar, Köksal, Hekimin Tedavi Nedeniyle Cezaî Sorumluluğu, İstanbul 1972 (Hekimin Tedavi Nedeniyle Cezaî Sorumluluğu).
- Beccaria, Cesare, (Çev.: Sami Selçuk), Suçlar ve Cezalar Hakkında, 5. Baskı, Ankara 2015.
- Bekar, Elif, Türk ve Amerikan Ceza Hukukunda Zorunluluk Hali, Ankara 2013 (Zorunluluk Hali).
- Bekar, Elif, Objektif Cezalandırılabilirlik Koşulları ve Bu Koşullar Bağlamında Türk Ceza Kanunu’nda Yer Alan Suçlar, İstanbul 2017 (Objektif Cezalandırılabilirlik Koşulları).
- Benli, Salih, “Geri Vermede Basitleştirilmiş Usul”, TAAD, 2011, C. 1, Yıl 2, S. 6, s. 256 vd.
- Bock, Dennis, “Die strafrechtliche Verfolgungsverjährung”, online.beck.de/?vpath=bibdata/zeits/jus/2006/cont/jus.2006.12.1.htm&pos=24&hlwords=DENN%26%23304%3bS%26%20DENN%24%20BOCK%26%20dennis%26%20bock+%26%20dennis+%26%20bock+%26%20dennisbock+%26%20xhlhit, s. 13 (E.T.14.07.2014).
- Bohnert, Joachim, “BAföG und Betrug-Zur Ahndung von Falschangaben in Anträgen zur Ausbildungsförderung”, NJW, 2003, Heft 50, s. 3611-3613.
- Bohnert, Joachim, OWiG Ordnungswidrigkeitengesetz, Kommentar, 2. Auflage, München 2007 (OWiG).
- Bozdoğan-Akbulut, Berrin, “Kaçırma ve Alıkoyma Suçları”, SÜHFD, 2000, C. 8, S. 1-2, s. 313-351.
- Bozkurt-Yüksel, Armağan Ebru, “Avrupa Komisyonu’nun Yapay Zekâ Tüzük Teklifi’ne Genel Bir Bakış”, TAAD, Temmuz 2022, Yıl 13, S. 51, s. 21.
- Brammsen, Joerg, “Erfolgszurechnung bei unterlassener Gefahrverminderung durch einen Garanten”, MDR, 1989, s. 123-127.
- Candan, Turgut, “Danıştay Kararlarında Vergisel Kabahatler ve Yaptırımlar Hukukuna İlişkin Temel İlkeler”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tarafından Düzenlenen İdari Ceza Hukuku Sempozyumu, Ankara 2009, s. 245-284.

- Centel, Nur, "İhmalî Davranışla Kasten Öldürme veya Yaralama Suçu (TCK m. 83, 88/2)", Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, C. III, Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan, İstanbul 2010, s. 75-91.
- Centel, Nur, İn: Çocuk ve Genç Adalet Sistemi Sempozyumu (4-5 Haziran 2005), İstanbul 2006, s. 32.
- Centel, Nur, "Ceza Hukuku Şiddete Karşı Kadını Koruyor mu", Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuka Genç Yaklaşımlar Konferans Serisi No.1, Editör Nur Centel, İstanbul 2013, s. 1-12.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Bası, İstanbul 2014 (Ceza Muhakemesi Hukuku, 2014).
- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 11. Bası, İstanbul 2020.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 10. Bası, İstanbul 2013.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Bası, İstanbul 2017.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut, Özlem, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar (C. I), İstanbul 2007.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 8. Bası, İstanbul 2014 (Genel Hükümler, 2014).
- Cin, Mehmet Onursal, "İnsan Üzerinde Deney ve Organ Nakli", (çevrimiçi) www.ceza-bb.adalet.gov.tr/maka-le/147.doc (E.T.10.08.2018).
- Cin, M. Onursal, "Kolluğun Zor Kullanma Yetkisi", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Milenyum Armağanı, C. 8, 2000, S.1-2, s. 665-686.
- Cin, M. Onursal, "Organ ve Doku Nakilleri", 3. Yılında Ceza Adaleti Sistemi, Editör Bahri Öztürk, Ankara 2009, s. 205-210.
- Cin, M. Onursal, Tıp Etiği ve Cezai Sorumluluk, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2004, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorgu_SonucYeni.jsp (E.T.09.09.2018).
- Conte, Philippe, (Çev.: Durmuş Tezcan), "Fransız Ceza Hukukunda Suçun Manevi Unsuru", 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Editör: Bahri Öztürk, Ankara 2009, s. 67-71.
- Corell, Hans, Syposium On the Occasion of the United Nations Convention Against Transnational Organized Crime Panel on "The Challenge of Borderless Cyber-Crime", Introductory Remarks and Concluding Remarks by the Moderator of the Panel, s. 2-3, <http://www.Unodc.org/Palermo/convmainIta.html> (E.T. 25.08.2008).
- Coşkun, Vahap, "16 Nisan 2017 Tarihinde Kabul Edilen Anayasa Değişikliklerinin Değerlendirilmesi", DÜHFD, C. 22, S. 36, Y. 2017, s. 3-30.
- Cramer, Peter, "Die Beteiligung an einer Zuwiderhandlung nach § 9 OWiG", NJW, 1969, Heft 44, s. 1929-1934 (Die Beteiligung).

- Cramer, Peter, Schutz gegenüber Straßenverkehrslärm, in: Schutz gegen Verkehrslärm, Frankfurt 1978.
- Cramer, Peter, Straßenverkehrsrecht StVO–StGB, Kommentar, Frankfurt 1971 (Straßenverkehrsrecht).
- Cremer, Wolfram, “Verwaltungsstrafrecht in den Entscheidungen des Europaeischen Gerichtshofs für Menschenrechte”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tarafından Düzenlenen İdari Ceza Hukuku Sempozyumu, Ankara 2009, s. 185-196.
- Çağan, Nami, Vergilendirme Yetkisi, İstanbul 1982.
- Çakmut, Özlem Yenerer, “Tıpta Aydınlatma ve Rıza”, Roche Sağlık Hukuku Günleri, Tebliğler, 2007, s. 1-31.
- Çakmut, Özlem Yenerer, “5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçları (TCK m. 179-180)”, Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, C. III, Prof. Dr. Köksal Bayraktar’a Armağan, İstanbul 2010, s. 771-794.
- Çakmut, Özlem Yenerer, “Kişi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu (TCK m. 109), Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, s. 588.
- Çetin, Mürvet Senem, “Yapay Zekanın Cezai Sorumluluğu”, İstanbul Barosu Dergisi, 2021, C. 95, S. 5, s. 122-173.
- Çınar, Ali Rıza, “Ceza Yasasında Alkollü Araç Kullanma Suçu”, Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, Ankara 2008, s. 647-700.
- Çınar, İsmail, “Altılama Hatası’nın (Der Subsumtionsirrtrum) Kavramsal ve Hukuki Anlamı”, YBHD, Yıl 6, Sayı 2021/2, s. 79-128.
- Çınar, İsmail, “Ceza Kanunlarını Bilmemek Mazeret Sayılmaz” mı?”, LHD - Cilt: 19/Sayı: 226/Yıl: 2021, s. 4515 -4552.
- Çınar, İsmail, Ceza Hukukunda Ön Kusurluluk, Ankara 2024.
- Çöpür, Mazlum/Eryılmaz, Ahmet/Çakmak, Duran, “Alkol, Madde Kullanımı ve Yasal Sorunlar”, Okmeydanı Tıp Dergisi, 2014, 30 (Ek Sayı 2), s. 84.
- Daragenli, Vesile Sonay, “Tehlike Suçları”, Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan, İstanbul 1999, s. 163-188.
- Değirmenci, Olgun, “Ceza Hukukunda Yanılma Kavramı ve Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Yanılma”, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2014-110-134> (E.T.22.03.2017).
- Değirmenci, Olgun, “Yapay Zekâ ve Ceza Hukuku Sorumluluğu”, https://www.academia.edu/42794137/Yapay_Zeka_ve_Ceza_Sorumluluğu, s. 1-16.
- Demirbaş, Timur, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, 4. Bası, Ankara 2006.
- Demirbaş, Timur, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Ankara 2002.
- Demirbaş, Timur, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Güncellenmiş 10. Baskı, Ankara 2014 (Ceza Hukuku, 2014).
- Demirbaş, Timur, Haksız Tahrik, 4. Baskı, Ankara 2024.

- Demirbaş, Timur, "Türk Ceza Kanunu'nda Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Sınırın Aşılması", Prof. Dr. Hayri Domaniç'e Armağan, İstanbul 1995, s. 277-286 (Hukuka Uygunluk Nedenlerinde).
- Demirel, Muhammed, Suça İştirakte Bağlılık Kuralı, İstanbul 2017.
- Demirel, Muhammed, "Alman Hukukuyla Karşılaştırmalı Yardım Etme Hareketleri", Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi-Journal of Penal Law and Criminology, 2017, 5(2), s. 119-161.
- Demirel, Muhammed, "Uyuşturucu Madde Ticareti Suçlarında Alıcı Kılığına Giren Kolluk Görevlisinin Hukuki Niteliği ve Cezalandırılabilirliği", CHD, Nisan 2018, S. 36, s. 101-159.
- Demirel, Muhammed, Çifte Özen Anlayışı Çerçevesinde Taksirli Suçtan Doğan Ceza Sorumluluğu, Ankara. 2022.
- Demirel, Ömer, Faruk/Balcıoğlu, İbrahim, "Alkol ve Madde Bağımlılığında Ceza Sorumluluğu ve Fiil Ehliyeti", Yeni Symposium Dergisi, 2015, C. 53, S. 1, 2015 / *New Symposium Journal, Volume 53, Number 1, 2015, s. 29.*
- Demirtaş, Soner, "Alman İçtima Öğretisinde Doğal Hareket Tekliği", TAAD, Yıl 7, S. 28 (Ekim 2016).
- Demren-Dönmez, Burcu: "Ceza Sorumluluğunu Azaltan Bir Neden Olarak Haksız Tahrik", İÜHFİM, C. 71, Prof. Dr. Füsün Sokullu Akıncı'ya Armağan, 2013/1, s. 274.
- Doğan, Koray, Netice Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar, Ankara 2011.
- Doğan, Koray, "Sürücüsüz Araçlar, Robotik Cerrahi, Endüstriyel Robotlar ve Cezai sorumluluk", D.E.U: Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş, TEZCAN'a Armağan, C. 21, Özel S., 2019, s. 3219-3251 (Sürücüsüz Araçlar).
- Doğan, Koray, "Tüzel Kişilerin İdari Para Cezası Sorumluluğunda İsnadiyet Sorunu", D.E.U: Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 17, S. 1, 2015, s. 1-77 (Tüzel Kişiler).
- Doğan, Mehtap, "Yapay Zeka ve Özgür İrade: Yapay Özgür İradenin İmkânı", TRTakademi, 2021, C. 6, S. 13, s. 788-811 (Doğan, Mehtap).
- Doğru, Osman, Yaşama Hakkı, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-5, anayasa.gov.tr (12.05.2020).
- Donay, Süheyl, "Ceza Normunun Yer, Kişi ve Zaman Yönünden Uygulanması", Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu, Genel Hükümler (26-27 Mart 1997 İstanbul), İstanbul 1998, s. 13-21.
- Donay, Süheyl, "İdarenin Ceza Verme Yetkisi Konusunda Anayasa Mahkemesinin Bir Kararı Üzerine Düşünceler", İÜHFİM 1972, C. XXXVII, S. 1-4, s. 411-427 (İdarenin Ceza Verme Yetkisi).
- Dönmezer, Sulhi, Basın ve Hukuku, İstanbul 1976.
- Dönmezer, Sulhi, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 16. Bası, İstanbul 2001.
- Dönmezer, Sulhi/Erman, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım (C. I), Onüçüncü Tıpkı Bası, İstanbul 1997 (C. I).

- Dönmezer, Sulhi/Erman, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım (C. II), Yeniden Gözden Geçirilmiş Onbirinci Bası, İstanbul 1997 (C. II).
- Dönmezer, Sulhi/Erman, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım (C. III), Yeniden Gözden Geçirilmiş Onikinci Bası, İstanbul 1997.
- Dönmezer, Sulhi/Erman, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku (C. I), Giriş-Tarihçe-Kaynaklar-TCK'nin Uygulanması, Bayraktar, Köksal/Keskin-Kiziroğlu, Serap/ Zafer, Hamide/Sinar, Hasan/Önok, Murat/Erman, Barış tarafından yayımlanmış 14. Bası, İstanbul 2016.
- Dursun, Selman, Disiplinler Arası Bir Yaklaşımla Ceza Hukukunda Hareket Kavram ve Terimi, Almanca ve İngilizce Literatürle Karşılaştırmalı, Ankara 2021.
- Dursun, Selman, "Türk Ceza Hukuku Reformunun Ekonomi Ceza Hukukuna Etkileri", <http://www.selmandursun.com/wp-content/uploads/sdursun-tch-reformu-ekonomi-ceza.pdf>, s. 2244.
- Dülger, İbrahim, "Müsadere", 2. Ceza Hukuku Reformları Kongresi, 2. Criminal Law Reforms Congress, 30 Mayıs-06 Haziran 2015, C. 1, İstanbul 2015, s. 209.
- Ebner, Markus, "Die rechtfertigende Pflichtenkollision im Verkehrsstraf- und ordnungswidrigkeitenrecht", SVR, 2006/6, s. 202.
- Ekici-Şahin, Meral, Ceza Hukukunda Rıza, İstanbul 2012.
- Ekici-Şahin, Meral, Doladıcılık Suçu, Ankara 2019.
- Ekici-Şahin, Meral, "İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayeti", AÜHFĐ, 64 (3), 2015, s. 637-686.
- Engländer, Armin, Grund und Grenzen der Nothilfe, Tübingen 2008.
- Ercan, Cannur, "Robotların Fiillerinden Doğan Hukuki Sorumluluk Sözleşme Dışı Sorumluluk Hallerinde Çözüm Önerileri", TAAD, Ekim 2019, Yıl 11, S. 40, s. 20.
- Erdem, Mustafa Ruhan, "Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar", 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Editör: Bahri Öztürk, Ankara 2009, s. 105-112 (Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar).
- Erdem, Mustafa Ruhan, "Yeni TCK'da Faillik ve Suç Ortaklığı", HPD, 2005, S. 5, s. 204-215 (Faillik ve Suç Ortaklığı).
- Erdem, Mustafa Ruhan, Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu Paneli Konuşması, TBB Türk Ceza Kanunu Reformu, Birinci Kitap, Ankara 2004, s. 194-195.
- Erdin, Selim, Hukuka Uygunluk Sebeplerinde Subjektif Unsur Sorunu, Ankara 2021.
- Erdin, Selim, Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Önödeme (TCK m. 75), Ankara 2021.
- Erdoğan, Gökhan, "Yapay Zeka ve Hukukuna Genel Bir Bakış", AD, 2021/1, S. 66, s. 117-192.
- Erdurak, Yılmaz Güngör, Notlu İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, 3. Baskı, Ankara 1994.

- Erem, Faruk, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Genel Hükümler (C. I), Ankara 1993 (C. I).
- Erem, Faruk, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Özel Hükümler (C. II), Ankara 1993.
- Erem, Faruk, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku, Özel Hükümler (C. IV), Üçüncü Baskı, Ankara 1985.
- Erem, Faruk/Danışman, Ahmet/Artuk, Mehmet Emin, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Ankara 1997.
- Eren, Fikret, Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağ Teorisi, Ankara 1975.
- Eren, Fikret, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 9. Bası, İstanbul 2006.
- Ergül, Teoman, Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu Paneli Konuşması, TBB Türk Ceza Kanunu Reformu, Birinci Kitap, Ankara 2004, s. 69-73.
- Ergüne, Elif, Ceza Muhakemesi Hukukunda Suçlu Sayılmama Hakkı, İstanbul 2024.
- Ergüne, Elif/Sarıtaş, Erkan, "Provokatif Meşru Savunma", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XXVI, Y. 2022, S. 2, s. 488.
- Erman, Sahir, Hakaret ve Sövme Suçları, İstanbul 1989.
- Erman, Sahir/Özek, Çetin, Ceza Hukuku, Özel Bölüm, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 1994.
- Ermiş, Münip, "İfade ve Örgütlenme Özgürlüğü Açısından Tasarı", TBB Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Ankara 2004, s. 255-281.
- Eryıldız, H. Sefa, "Yalan Yere Yemin Suçu (TCK m. 275)", Hacettepe HFD, 2022, 12 (1), ss. 575- 642.
- Eryıldız, H. Sefa, "Alman Ceza Hukukunda İyileştirme ve Güvenlik Tedbirlerinin Tatbıkında Ölçülülük", AÜHFD, 73 (2), 2024, ss. 791-835.
- Eryıldız, Sefa, "Alman Ceza Hukukunda Suça Azmettirme (ALM CK m. 26", Terazi Hukuk Dergisi, 2016, C. 11, S. 120, ss. 38-49..
- Eryıldız, H. Sefa/Boyracı, Ali, "Alman ve Avusturya Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak Yağma Suçunda Manevi Unsurun Belirlenmesine Yönelik Tartışmalar", Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi-Journal of Penal Law and Criminology, 2022, 10(2), s. 416 vd.
- Esen, Selin, "2016 Anayasa Değişiklik Teklifinin Değerlendirilmesi", Ankara Barosu Dergisi, 2016/4, s. 65.
- Eser, Albin, (Çev.: Feridun Yenisey), "Son Yüzyıl İçinde Almanya'daki Ceza Düzenlemeleri, Geçmişe Bir Bakış ve Gelecekteki Eğilimler", YD, 1989, C. 15, S. 1-4, s. 12-36.
- Feyzioğlu, Metin, "Yasama Dokunulmazlığı Üzerine Düşünceler", Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı, İstanbul 2004, s. 397-428.
- Freund, Georg, Strafrecht, Allgemeiner Teil, Personale Straftatlehre, 2. Auflage, Berlin/Heidelberg 2009.
- Frisch, Wolfgang, (Çev.: Hakan Hakeri), "Hukuk Devleti Ceza Hukukunda Ceza-landırılabilirliğin Esaslı Şartları", Türk Ceza Kanunu Tasarısı İçin Müzakereler, Konya 1998, s. 93-141.

- Gaede, Karsten, *Künstliche Intelligenz - Rechte und Strafen für Roboter?*, Nomos, 2019.
- Gallas, Wilhelm, (Çev.: İzzet Özgenç), "Cezalandırılabilirliğin Temelleri ve Sınırları Suç Kavramı Üzerine Düşünceler", SÜHFD, *Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nda Yapılan Son Değişiklikler Sempozyumu Özel Sayısı*, 1994, C. 4, S. 1-2, s. 305-327.
- Gless, Sabine, "'Mein Auto fuhr zu schnell, nicht ich!'-Strafrechtliche Verantwortung für hochautomatisiertes Fahren", *Intelligente Agenten und das Recht* (Hrsg.: Sabine Gless/Kurt Seelmann), Baden-Baden, 2016, s. 225-251.
- Gless, Sabine/Weigend, Thomas, *Intelligente Agenten und das Strafrecht*, ZSTW 2014, 126 (3), s. 561-591.
- Gless, Sabine/Silverman, Emily/Weigend, Thomas, "Robotlar Zarara Neden Oluyorsa, Kim Sorumlu Tutulabilir? Kendi Kendini Süren Arabalar ve Cezai Sorumluluk", Çev.: Serkan Oğuz, *Küresel Bakış*, Y.8, S. 23, 2017, s. 126.
- Gödeklî, Mehmet, *Ceza Hukukunda Güvenlik Tedbirleri ve Muhakeme Usulü*, Ankara 2020.
- Göhler, Erich, "Das neue Gesetz über Ordnungswidrigkeiten", JZ, 1968, No. 18, s. 583-591 (Das neue Gesetz).
- Göhler, Erich, *Ordnungswidrigkeitengesetz, 15., neu bearbeitete Auflage*, München 2009 (Göhler).
- Gökçen, Ahmet, "1296 (1879) Tarihli Usul-i Muhakemat-ı Cezaî ye Kanun-ı Muvakkatı (1)", SÜHFD, *Ceza Muhakemeleri Usuli Kanunu'nda Yapılan Son Değişiklikler Sempozyumu Özel Sayısı*, 1994, C. 4, S. 1-2, s. 203-288.
- Gökçen, Ahmet, "Türk Ceza Hukuku'nda Tekerrür", KHUKA, Eylül 2003, s. 129-144, www.akader.info/KHUKA/index.htm. (E.T. 10.09.2010).
- Gökçen, Ahmet, "Türk Ceza Hukukunda Zamaşımı", KHUKA, Mart 2004, s. 19-50, www.akader.info/KHUKA/index.htm. (E.T. 10.09.2010).
- Gökçen, Ahmet, "Yardım Toplama Kanunu'nun 29. Maddesinin Uygulanışı, Yargıtay'ın Konu İle İlgili Kararlarının Özellikle Kanunilik İlkesi ve İdarenin Düzenleyici İşlemlerle Suç İhdası Yönünden Değerlendirilmesi", *Hukuk Araştırmaları*, 1995, C. 9, S. 1-3, s. 179-202.
- Gökçen, Ahmet, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri*, İstanbul 1989 (Tanzimat Dönemi).
- Gökçen, Ahmet, "Hürriyete Karşı Suçlar" (5237 sayılı TCK m. 106-122), www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/117.doc, s. 11, 12.
- Göktürk, Neslihan, *Haksızlık Yanılığının Ceza Sorumluluğuna Etkisi*, Ankara 2016.
- Gölcüklü, Feyyaz, "İdari Ceza Hukuku ve Anlamı; İdarenin Cezaî Müeyyide Tatbiki", AÜSBFD, 1963, C. XVIII, No. 2, s. 115-182.

- Götz, Volkmar, Allgemeines Polizei-und Ordnungsrecht, 12. Auflage, Göttingen 1995.
- Grispigni, Filippo, "Alman Doktrininde Yeni Bir Suç Nazariyesi (Gayeli Hareket Nazariyesi), (Çev.: Nurullah Kunter), İÜHF, 1952, C. XVII, S. 1-2, s. 533-547.
- Gropp, Walter, (Çev.: Faruk Turhan), "Alman Bakışına Göre Türk Ceza Kanunu 1989 Öntasarısında Hukuka Uygunluk Sebepleri", Türk Ceza Kanunu Tasarısı İçin Müzakereler, Konya 1998, s. 205-233 (Hukuka Uygunluk Sebepleri).
- Gropp, Walter, "Die Pflichtenkollision: weder eine Kollision von Pflichten noch Pflichten in Kollision", Festschrift für Hans Joachim Hirsch zum 70. Geburtstag am 11. April 1999, Berlin/New York 1999, s. 207-224.
- Gropp, Walter, Strafrecht, Allgemeiner Teil, 3. Auflage, Berlin 2005 (Strafrecht).
- Güçlütürk, Osman Gazi, Türk Hukukunda Makine Öğrenmesine Dayalı Yapay Zekada Verinin Hukuka Uygun Şekilde Kullanılması, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2021, s. 25.
- Gül, Ahmet, Doğrudan Dolaylı Bilişim Suçları, Ankara 2016.
- Güleç, Gülcan, "Bağımlılık ve Bağımlılar", Uyuşturucu ile Mücadelede Hukuk Sempozyumu, Ankara 2018 (Editörler: Yener Ünver/Kerem Öz).
- Güleç, Gülcan/Köşger, Ferdi/Eşsizoglu, Altan, "DSM-5'te Alkol ve Madde Kullanım Bozuklukları *Alcohol and Substance Use Disorders in DSM-5*", http://www.cappsy.org/archives/vol7/no4/cap_07_04_09.pdf, s. 449 vd.
- Gülşen, Recep, "Yeni Türk Ceza Kanunu ve Milletlerarası Ceza Hukuku Bağlamında "Non Bis İn Idem" İlkesi", Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan, Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 2005, Yıl III, S. 6, s. 317-345.
- Günay, Erhan, Uygulamalı-Örnekli Dava ve Ceza Zamanaşımı, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Ankara 2008.
- Günday, Metin, İdare Hukuku, Güncelleştirilmiş 8. Baskı, Ankara 2003.
- Güner, Uğur, "Ekonomik Suçlar ve Ekonomi Ceza Hukukuna İlişkin Yasal Düzenlemeler", D.E.U. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C. 21, Özel S., 2019, s. 1420.
- Güngör, Devrim, "Ceza Hukukunda Kural Üzerinde Hata", <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2007-68-288> (E.T.22.03.2017).
- Hafizoğulları, Zeki, "Kusurluluğu Kaldıran Bir Neden Olarak Ceza Hukukunda İstenemezlik İlkesi (Nichtzumutbarkeit L'inesigibilita)", <http://www.zekihafizogullari.com/Makaleler/istenemezlik.pdf> (E.T. 20.10.2010).
- Hafizoğulları, Zeki, "Yeni Türk Ceza Kanununun Yorumu Meselesi", Türk Hukuk Kurumu Yetmişbirinci Kuruluş Yılı Armağanı, Ankara 2005, s. 69-81.
- Hafizoğulları, Zeki, "5237 s. Türk Ceza Kanununda Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri", www.baskent.edu.tr/~zekih/ogrenci/cezalar.pdf (E.T.22.07.2015), s. 18.
- Hafizoğulları, Zeki, Ceza Normu, Normatif Bir Yapı Olarak Ceza Hukuku Düzeni, Gözden Geçirilmiş, Ek Konulmuş, İkinci Baskı, Ankara 1996 (Ceza Normu).

- Hafızoğulları, Zeki/Özen, Muharrem, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Tıpkı Basım 4. Baskı, Ankara 2011.
- Haft, Fritjof, Strafrecht Besonderer Teil, 6. Auflage, München 1997.
- Hakeri, Hakan, "Amerikan Ceza Hukukuna Giriş", http://portal.hakanhakeri.com/index.php?option=com_content&task=view&id=87&Itemid=1 (E.T. 20.10.2010).
- Hakeri, Hakan, "Ceza Hukukunda Önemsiz Hareketler", TBBD, 2007, Yıl 20, S. 69, s. 55-96 (Önemsiz Hareketler).
- Hakeri, Hakan, "Yargıtay Kararlarında Nedensellik Bağı", Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, C. III, Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan, İstanbul 2010, s. 93-110 (Nedensellik Bağı).
- Hakeri, Hakan, "Yeni Türk Ceza Kanunu'nda İhmal Suçları", Hukuk ve Adalet, Eleştirel Hukuk Dergisi, Nisan 2005, Yıl 2, S. 5, s. 112-155 (Yeni Türk Ceza Kanunu'nda).
- Hakeri, Hakan, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, 18. Baskı, Ankara 2015 (Ceza Hukuku).
- Hakeri, Hakan, Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmal Suçlarının Çeşitleri, Ankara 2003 (İhmal Kavramı).
- Hakeri, Hakan, "Alman Ceza Hukuku'nda Müteselsil Suç", Khuka, 1999, Yıl 2, s. 240, 241.
- Hakeri, Hakan, Tıp Hukuku, 9. Baskı, Ankara 2015.
- Hakeri, Hakan, Tıp Hukuku, Temel Bilgiler, Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara 2009 (Temel Bilgiler).
- Hakeri, Hakan, Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu Paneli Konuşması, TBB Türk Ceza Kanunu Reformu, Birinci Kitap, Ankara 2004, s. 120-123.
- Hakeri, Hakan/Akbulut, Berrin/Aksan, Murat, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Pratik Çalışmaları, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 8. Baskı, Konya 2013.
- Halleve, Gabriel, "Yapay Zekaya Sahip Varlıkların Cezai Sorumluluğu - Bilim Kurgudan Yasal Toplumsal Denetime", (Çev.: Müslim FİNCAN), Küresel Bakış, Yıl 8, S.24, Haziran 2018, s. 111-142 vd.
- Hancı, Hamit, Malpraktis, Tıbbi Girişimler Nedeniyle Hekimin Ceza ve Tazminat Sorumluluğu, 3. Baskı, Ankara 2006.
- Hatemi, Hüseyin, Kişiler Hukuku Dersleri, 2. Bası, İstanbul 2001.
- Heidingsfelder, Thomas, Der umgekehrte Subsumtionsirrtum, Berlin 1991.
- Heinz, Wolfgang, (Çev.: Mustafa Ruhan Erdem), "Çocuk ve Genç Suçluluğu-Ceza yasa Koyucusunun Harekete Geçmesini mi Bekliyor?", Çocuklar ve Suç-Ceza, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ankara 2005, s. 274.
- Henkel, Heinrich, "Zumutbarkeit und Unzumutbarkeit als regulatives Rechtsprinzip", Festschrift für Edmund Mezger zum 70. Geburtstag am 15. 10. 1953, München 1954, s. 249-310.

- Heinrich, Bernd, Ceza Hukuku, Genel Kısım-I (Editör: Yener Ünver), Ankara 2014.
- Heinrich, Bernd, Ceza Hukuku, Genel Kısım-II (Editör: Yener Ünver), Ankara 2015.
- Hilgendorf, Eric, "Können Roboter schuldhaft handeln, Zur Übertragbarkeit unseres normativen Grundvokabulars auf Maschinen", *Jenseits von Mensch und Maschine* (Hrsg.: Susanne Beck), Baden-Baden, 2012, s. 119-132.
- Hilgendorf, Eric, "Otomatikleşmiş Sürüş ve Hukuku-Genel Bir Bakış", (Çev.: Barış Atladı), *Ceza Hukukunda Robot, Yapay Zeka ve Yeni Teknolojiler, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 21* (Editör Yener Ünver), Ankara 2021, s. 437-455.
- Hilgendorf, Eric, (Çev.: Ali Kemal Yıldız), "Ceza Hukuku ve Çok Kültürlülük-Alman Ceza Hukuku Öğretisinin Hassaslaşması Üzerine Bir Değerlendirme", *Alman -Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, C. III, Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan*, İstanbul 2010, s. 59-74.
- Hirsch, Hans Joachim, (Çev.: Yener Ünver), "Kusur İlkesi ve Ceza Hukukundaki Fonksiyonu", *Türk Ceza Kanunu Tasarısı İçin Müzakereler*, Konya 1998, s. 297-315 (Kusur İlkesi).
- Hirsch, Hans Joachim, "Soziale Adäquanz und Unrechtslehre", *ZStW*, 1962, Band 74, s. 78-135.
- Honig, Richard, (Çev.: Yavuz Abadan), "İllyet Nazariyesine Dair", *İÜHFİM*, 1936, S. 1-4, s. 169-188.
- Hörnle, Tatjana, *Plädoyer für die Aufgabe der Kategorie, bedingter Vorsatz*, *JZ* (74), 2019, s. 440-449.
- Işıka, Sertaç, *Gönüllü Vazgeçme*, İstanbul 2021.
- İba, Hasan, *Ceza Hukukunda Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Maddi Unsurlarında Hata*, Ankara 2023.
- İçel, Kayıhan, *Ceza Hukukunda Taksirden Doğan Sübjektif Sorumluluk*, İstanbul 1967 (Taksirden Doğan Sübjektif Sorumluluk).
- İçel, Kayıhan, "Ceza Yasalarının Uygulanması Açısından Yürütme Erkinde Sorumsuzluğun ve Dokunulmazlığın Yeni Boyutları", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* Y. 16, Güz S. 32, 2017/2, s. 70.
- İçel, Kayıhan, "İdari Ceza Hukuku ve Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi", *İÜHFİM*, 1984, C. L, S. 1-4, s. 117-131 (Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi).
- İçel, Kayıhan, *Suçların İçtimai*, İstanbul 1972 (Suçların İçtimai).
- İçel, Kayıhan/Donay, Süheyl, *Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Hukuku, Genel Kısım, 1. Kitap, Yenileştirilmiş 3. Bası*, İstanbul 1999.
- İçel, Kayıhan/Erman, Barış, "Yasama Sorumsuzluğu ve Dokunulmazlığı", Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı, İstanbul 2004, s. 475-478.
- İçel, Kayıhan/Evik, Hakan A., *İçel Ceza Hukuku, Genel Hükümler, 2. Kitap, Suçun Yapısal Unsurları ve Özel Görünüş Biçimleri*, Yenilenmiş 4. Bası, İstanbul 2007.
- İçel, Kayıhan/Sokullu-Akıncı, Füsün/Özgenç, İzzet/Sözüer, Adem/ Mahmutoğlu, Fatih M./Ünver, Yener, *Suç Teorisi (2. Kitap)*, 2. Bası, İstanbul 2000.

- İçel, Kayıhan/Sokullu-Akıncı, Füsun/Özgenç, İzzet/Sözüer, Adem/ Mahmutoğlu, Fatih M./Ünver, Yener, Yaptırım Teorisi (3. Kitap), 2. Bası, İstanbul 2002 (Yaptırım Teorisi).
- İçel, Kayıhan/Ünver, Yener, Karşılaştırmalı Ceza Hukuku Yasaları, 4. Bası, İstanbul 2005.
- İçel, Kayıhan/Yurtcan, Erdener, "Alman Düzene Aykırılıklar Kanunu", İÜHFİM, 1971, C. XXXVI, S. 1-4, s. 439-482.
- İçer, Zafer, Suça Teşebbüste Hazırlık Hareketleri ile İcra Hareketlerinin Birbirinden Ayrılması, İstanbul 2021.
- İlhan, Abdulkadir/Erel, Kemalettin/Fazla, Yüksel/Örer, Fatma Betül/Çakıl, Dursun/ Köse, Mehmet/Halitoğlu, Coşkun/Bozoğlu, Süleyman/Kurşun, Ömer Faruk/Kır, Oğuzhan, Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (2005-2015), Ankara 2015.
- İnan, Aslan, İnternet El Kitabı, 6. Basım, İstanbul 2000.
- İnan-Orman**, Merve, "Avrupa Birliği Hukukunda İdari Para Cezaları", Kabahatler Hukuku Yazıları-II, İstanbul 2018, s. 125.
- Jakobs, Günther, Strafrecht, Allgemeiner Teil, Die Grundlagen und die Zurechnungslehre, 2. Auflage, Berlin/New York 1993.
- Jescheck, Hans Heinrich, (Çev.: Teoman Oğuzhan), "Almanya'da Ceza Hukuku Reformu Genel Bölüm", İÜHFİM, 1980, C. XLIV, S. 1-4, s. 11-53.
- Jescheck, Hans Heinrich, (Çev.: Adem Sözüer), "1989 Türk Ceza Kanunu Öntasarısının Genel Hükümleri Hakkında Karşılaştırmalı Bir İnceleme", Türk Ceza Kanunu Tasarısı İçin Müzakereler, Konya 1998, s. 25-38 (1989 Türk Ceza Kanunu).
- Jescheck, Hans Heinrich, (Çev.: Feridun Yenisey), Almanya Federal Cumhuriyeti Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul 1989 (Almanya Federal Cumhuriyeti).
- Jescheck, Hans Heinrich, "Das deutsche Wirtschaftsstrafrecht", JZ, 1959, No. 15/16, s. 457-462 (Das deutsche Wirtschaftsstrafrecht).
- Jescheck, Hans Heinrich, Lehrbuch des Strafrechts, Allgemeiner Teil, 4. vollständig neubearbeitete und erweiterte Auflage, Berlin 1988 (Lehrbuch).
- Jescheck, Hans-Heinrich/Weigend, Thomas, Lehrbuch des Strafrechts, Allgemeiner Teil, 5. Auflage, Berlin 1996.
- Joecks, Wolfgang, Strafgesetzbuch, Studienkommentar, München 1999.
- Joecks, Wolfgang, Studienkommentar StGB, 5. Auflage, München 2004.
- Joerden, Jan C.: "Strafrechtliche Perspektiven der Robotik", Robotik und Gesetzgebung, (Hrsg.: Eric Hilgendorf/Jan-Philipp Günther), Baden-Baden, 2013, s. 195-209.
- Kaban, Mater/Aşaner, Halim/Güven, Özcan/Yalvaç, Gürsel, Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (Eylül 1996-Temmuz 2001), Ankara 2001.
- Kangal, Zeynel T., "Cezalandırılabilirliğin Objektif Koşulları", İÜHFİM, C. LXVIII, S. 1-2, s. 154.

- Kangal, Zeynel T., *Kabahatler Hukuku*, İstanbul 2011.
- Kangal, Zeynel T., *Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu*, Ankara 2003 (Tüzel Kişilerin).
- Kangal, Zeynel T., "Türk Ceza Hukukunda Haksız Tahrik", *EÜHFD*, 2010, C. XIV, S. 3-4, s. 19-68.
- Kangal, Zeynel T., *Yapay Zeka ve Ceza Hukuku*, İstanbul 2021.
- Karaaslan, Reşit, "Beyaz Normların Yanılma Teorisi Açısından Değerlendirilmesi", 5. Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri, Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Uluslararası Sempozyumu, Tebliğler, Cilt I, Ankara 2020, s. 164, dipnot 7.
- Karaaslan, Reşit, "Ölümlü veya Yaralanma İle Sonuçlanan Yasadışı Araba Yarışlarının Olası Kast-Bilinçli Taksir Ayrımı ve Objektif İsnadiyet Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi", *TBB Dergisi* 2019 (145), s. 203-272.
- Kara Kılıçarslan, Seda, "Yapay Zekanın Hukuki Statüsü ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar", *YBHD*, Yıl 4, Sayı 2019/2, s. 363-389.
- Karakoç, Yusuf, *Genel Vergi Hukuku*, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 4. Bası, Ankara 2007.
- Karakehya, Hakan, *İradilik Unsuru Bağlamında Ceza Hukukunda Kast*, Ankara 2010.
- Karakehya, Hakan, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 3. Baskı, Eskişehir, 2019.
- Karakehya, Hakan, *Ceza Hukuku*, Genel Hükümler, Ankara 2022.
- Karakehya, Hakan/ İnce-Tuncer, Asuman, *Türk Ceza Muhakemesinde Seri Muhakeme ve Basit Yargılama*, Ankara 2021.
- Karlsruher Kommentar zum Gesetz über Ordnungswidrigkeiten, 3., neu bearbeitete Auflage, München 2006 (KKOWiG).
- Katoğlu, Tuğrul, "Türk Ceza Kanunu ve Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Sistematiği", *Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku*, C. III, Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan, İstanbul 2010, s. 147-154 (Türk Ceza kanunu).
- Katoğlu, Tuğrul, *Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık*, Ankara 2003.
- Katoğlu, Tuğrul, *Ceza Kanunlarının Zaman Bakımından Uygulanması*, Ankara 2008 (Zaman Bakımından Uygulanması).
- Keçelioğlu, Elvan, *Taksirli Suçun Dogmatiği*, Ankara 2015 (Taksirli Suçun Dogmatiği).
- Keçelioğlu, Elvan, "Ceza Hukukunda İctihadın Sınırı, Yorum ve Kıyas", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Yıl 3, S. 11, Ekim 2012, s. 77-100.
- Kelsen, H., (Çev.: Zeki Hafizoğulları), "Nedensellik ve İsnadiyet", *AÜHFD*, 1978, C. XXXV, S. 1-4, s. 219-233.
- Keskin, Serap, "Suç Ortaklığı", *Ceza Hukuku Günleri*, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu, Genel Hükümler (26-27 Mart 1997 İstanbul), İstanbul 1998, s. 227-233 (Keskin Suç Ortaklığı).
- Keskin Kızıroğlu, Serap, "5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Kasten Yaralama Suçu", 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Editör: Prof. Dr. Bahri Öztürk, Ankara 2009, s. 191-204.

- Keyman, Selahattin, "Hekimin Cezaî Sorumluluğu", AÜHFD, 1978, C. XXXV, S. 1-4, s. 57-89.
- Keyman, Selahattin, Türk Hukukunda Af (Genel Af-Özel Af), Ankara 1965.
- Keyman, Selahattin, "Hukukta Bir Tanım Denemesi", Prof.Dr. Akif Erginay'a 65 Yaş Armağanı, Ankara 1981, s. 3-29.
- Keyman, Selahattin, "Suç Genel Teorisinin İki Temel Sorunu: Genel ve Soyut Hareket Kavramı-Suçun İncelenmesinde Tekci ve Tahlilci Yöntemler", Prof. Dr. Fadıl Hakkı Sur'un Anısına Armağan, Ankara 1983, s. 429-467.
- Kıdıl, Fahrettin, "Cezalandırmanın Amacı ve "Umut Hakkı" Bağlamında Koşullu Salıverilme Yasakları Prohibitions Of Conditional Release In The Context Of Purpose Of Punishment And "The Right To Hope", TBB Dergisi, 2018 (138), s. 52.
- Kılıç, Ali Şahin, Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık, Ankara 2023.
- Kılıçoğlu, Ahmet, Sorumluluk Açısından Basın Özgürlüğünün Özel Hukuktaki Yeri, Yargıtay Dergisi, 1987.
- Kienapfel, Diethelm, "Beteiligung und Teilnahme", NJW, 1970, Heft 41, s. 1826-1833.
- Kitapçioğlu-Yüksel, Tülay, Özgü Suç, İstanbul 2021.
- Knemeyer, Franz Ludwig, Polizei-und Ordnungsrecht, 7. Auflage, München 1998.
- Koca, Mahmut, "Türk Ceza Hukukunda Hata", 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Editör: Prof. Dr. Bahri Öztürk, Ankara 2009, s. 81-103.
- Koca, Mahmut, "Türk Ceza Kanunu'nun Yer Bakımından Uygulanması", Hukuk ve Adalet, Eleştirel Hukuk Dergisi, Yıl 2, 2005, S. 5, s. 23-41.
- Koca, Mahmut, "YTCK'da Hukuka Uygunluk Sebepleri", Ceza Hukuku Dergisi, Yıl 1, 2006, S. 1, s. 111-143.
- Koca, Mahmut, "6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler", Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Güncellenmiş 2. Bası, Ankara 2012.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 7. Baskı, Ankara 2014 (Genel Hükümler).
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 8. Baskı, Ankara 2015 (Genel Hükümler, 2015).
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 9. Baskı, Ankara 2016 (Genel Hükümler, 2016).
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku, Özel Hükümler, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 4. Baskı, Ankara 2017 (Özel Hükümler, 2017).
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku, Özel Hükümler, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara 2016 (Özel Hükümler, 2016).
- Kocasakal, Ümit, in: Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu, Genel Hükümler (26-27 Mart 1997 İstanbul), İstanbul 1998, s. 272.

- Kocasakal, Ümit/Aksoy, Emine Eylem/Memiş, Pınar, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü", <http://www.tchd.org.tr/MenuContent.aspx?id=127> (E.T.14.10.2014).
- Köken, Enes, "Yapay Zeka'nın Cezai Sorumluluğu", TAAD, Yıl 12, S. 47, Temmuz 2021, s. 247-286.
- Kunter, Nurullah/Yenisey, Feridun/Nuhoğlu, Ayşe, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, Onbeşinci Bası, İstanbul 2006.
- Kunter, Nurullah, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, Yenileştirilmiş ve geliştirilmiş 8. Bası, İstanbul 1986.
- Kunter, Nurullah, Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi, İstanbul 1949.
- Kunter, Nurullah, Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi (Hareket-Netice-Sebebiyet Alakası), İstanbul 1955 (Suçun Maddi Unsurları).
- Kunter, Nurullah, "İki Çeşit Cezayı Gerektiren Suçlarda Dava Zamanaşımı Süresinin Hesaplanması", İÜHFİM, 1947, C. XIII, S. 2, s. 1224-1230.
- Kunter, Nurullah, "Suç Ortaklığında Sorumluluk ve Ceza", İÜHFİM, 1947, C. XIII, S.1-4, s. 76.
- Kunter, Nurullah, "İnfaz Hukuku", Adliye Ceridesi, C. XXXIV, 1943, 1038-1047.
- Kunter, Nurullah, "Fikri İctima Sebebiyle Suçların İctimar", İÜHFİM, 1948, s.368.
- Kunter, Nurullah, Ceza Hukukunda Zamanaşımı, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, İstanbul 1951.
- Kuşçu, Hüseyin, Altın Türkçe Sözlük, İstanbul 2005.
- Kühl, Kristian, Strafrecht, Allgemeiner Teil, 3. Auflage, München 2000.
- Kühl, Kristian, Strafrecht, Allgemeiner Teil, 5. Auflage, München 2005.
- Kühne, Hans Heiner, "Die Verfassungsrechtlichen Grundlagen des Verwaltungsstrafrechts In Deutschland", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tarafından Düzenlenen İdari Ceza Hukuku Sempozyumu, Ankara 2009, s. 111-115.
- Küper, Wilfried, "Grundsatzfragen der Differenzierung zwischen Rechtfertigung und Entschuldigung. Notstand, Pflichtenkollision, Handeln auf dienstliche Weisung", JuS, 1987, No. 2, s. 81-92.
- Lackner, Karl/Kühl, Kristian, StGB Strafgesetzbuch, Kommentar, 26. Auflage, München 2007.
- Leipziger Kommentar zum Strafgesetzbuch (Erster Band), 11., neu bearbeitete Auflage, Berlin 2003 (LK).
- Lemke, Michael/Mosbacher, Andreas, Ordnungswidrigkeitengesetz, 2., neu bearbeitete Auflage, Berlin 2005.
- Lohmann, Anna, Strafrecht im Zeitalter von Künstlicher Intelligenz, Robotik und Recht, Nomos 2021.
- Lutz, Paul, Çocuk Suçluluğu, Ankara 1965.

- Mahmutoğlu, Fatih S., "Kusurluluk Prensibi Açısından Azmettirenin Ceza Sorumluluğu", *İÜHF*, 2005, C. LXII, S. 1-2, s. 57-112.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Hukuka Uygunluk Nedenleri", *Hukuk ve Adalet, Eleştirel Hukuk Dergisi*, Nisan 2005, Yıl 2, S. 5, s. 42-60 (Hukuka Uygunluk Nedenleri).
- Mahmutoğlu, Fatih Selami, "Suç-Kabahat Ayrımı-İdari Ceza Hukuku'nun Temelleri", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tarafından Düzenlenen İdari Ceza Hukuku Sempozyumu*, Ankara 2009, s. 36-42 (Suç-Kabahat Ayrımı).
- Mahmutoğlu, Fatih Selami, "TBMM Adalet Komisyonu'nda Kabul Edilen Türk Ceza Kanunu Tasarısı Hakkında Görüş", *TBB Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap*, Ankara 2004, s. 357-378 (Türk Ceza Kanunu Tasarısı).
- Mahmutoğlu, Fatih Selami, *Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi ve Düzene Aykırılıklar Hukukunda (İdari Ceza Hukukunda) Yaptırım Rejimi*, İstanbul 1995 (Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi).
- Mahmutoğlu, Fatih Selami/Karadeniz, Serra, *Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler Şerhi*, İstanbul 2017.
- Maiwald, Manfred, (Çev.: Cumhuriyet Şahin), "İcrai ve İhmali Davranış-Bir Başkası İçin Hareket Etmek", *Türk Ceza Kanunu Tasarısı İçin Müzakereler*, Konya 1998, s. 159-174.
- Malkoç, İsmail, *Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ceza Kanunu*, Ankara 2001.
- Maurach, Reinhart/Gössel, Karl Heinz/Zipf, Heinz, *Strafrecht Allgemeiner Teil, Teilband 2, 7., neu bearbeitete und erweiterte Auflage*, Heidelberg 1989.
- Maurach, Reinhart/Schroeder, Friedrich Christian/Maiwald, Manfred, *Strafrecht, Besonderer Teil, Teilband 2*, Heidelberg 1991.
- Maurach, Reinhart/Zipf, Heinz, *Strafrecht, Allgemeiner Teil, Teilband I, 8., neubearbeitete und erweiterte Auflage*, Heidelberg 1992.
- Meraklı, Serkan, *Ceza Hukukunda Kusur*, Ankara 2017.
- Meraklı, Serkan, *Şirket Faaliyetleri Kapsamında İşlenen Suçlarda Şirket Yetkililerinin Ceza Hukuku Sorumluluğunun Esasları*, Ankara 2022.
- Mitsch, Wolfgang, *Ordnungswidrigkeiten, Recht der Ordnungswidrigkeiten, 2. Auflage*, Berlin Heidelberg 2005.
- Neumann, Ulfrid, "Der Rechtfertigungsgrund der kollision von Rettungsinteressen-Rechte, Pflichten und Interessen als Elemente der rechtfertigenden Pflichtenkollision", *Festschrift für Claus Roxin zum 70. Geburtstag am 15. Mai 2001*, Berlin/New York 2001, s. 421-440.
- Nuhoğlu, Ayşe, "Ceza Hukukunda Zaruret Halinin Sınırları", *Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları*, Ankara 2008, s. 34-68.
- Nuhoğlu, Ayşe, "Sünnet ve Ceza Hukuku", *Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması*, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuka Genç Yaklaşımlar Konferans Serisi No.1, Editör Nur Centel, İstanbul 2013, s. 212 vd.

- Oğuzman, M. Kemal/Öz, M. Turgut, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş Altıncı Bası'dan Yedinci Tıpkı Bası, İstanbul 2009.
- Oğuzman, M. Kemal/Seliçi, Özer/Oktay-Özdemir, Saibe, Eşya Hukuku, Gözden Geçirilmiş 19. Bası, İstanbul 2016.
- Okuyucu Ergün, Güneş, Türk Ceza Hukukunda Zimmet Suçu, Ankara 2008.
- Okuyucu Ergün, Güneş, "Machina Sapiens", Ankara Uni. Hukuk Fak. Dergisi, 72 (2), 2023, s. 717-758.
- Ögel, Kültegin/Karalı, Aziz/Tamar, Defne/Çakmak, Turan, Alkol ve Madde El Kitabı, İstanbul 1998.
- Öncü, Gülay Arslan, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Kadına Karşı Aile İçi Şiddet Olgusu ve Bununla Mücadele Yaklaşımları", Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuka Genç Yaklaşımlar Konferans Serisi No.1, Editör Nur Centel, İstanbul 2013, s. 39-63.
- Önder, Ayhan, "Suçun İşlendiği Yer", AD, 1961, S. 1-2, s. 95-107.
- Önder, Ayhan, Ceza Hukuku Dersleri, İstanbul 1992 (Ceza Hukuku Dersleri).
- Önder, Ayhan, Ceza Hukuku, Genel Hükümler (C. I), İstanbul 1991.
- Önder, Ayhan, Ceza Hukuku, Genel Hükümler (C. II-III), Yenilenmiş II. Bası, İstanbul 1992 (Genel Hükümler, C. II-III).
- Önder, Ayhan, Türk Ceza Hukuku, Özel Hükümler, Yenilenmiş ve Genişletilmiş 4. Bası, İstanbul 1994.
- Önder, Ayhan, Şahıslara ve Mala Karşı Cürümler ve Bilişim Alanında İşlenen Suçlar, İstanbul 1994.
- Önok, R. Murat, Yapısal Suçlarda Failin Tespiti, Müşterek Suç Girişimi (Joint Criminal Enterprise) ve Örgütsel Hakimiyete Dayalı Dolaylı Faillik Doktrinleri, Ankara 2019.
- Öntan, Yaprak, Ceza Hukukunda Davranış ve Netice, Ankara 2021.
- Özay, İl Han, Günışığında Yönetim, XXI inci Yüzyılın İlk Çeyreğinin "Jön Türk"lerine, İstanbul 2004.
- Özbek, Veli Özer, "5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Teşebbüs ve Kusurluluğa İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Kazancı Hukuk, İşletme ve Maliye Bilimleri, Ocak 2005, S. 5, s. 16-39 (5237 Sayılı).
- Özbek, Veli Özer, "Ceza Hukukunda Nedensellik Bağı ve Fiilin Objektif İsnad Edilebilirliği Sorunu", Baki Kuru'ya Armağan, Ankara 2004, s. 417-477 (Nedensellik Bağı).
- Özbek, Veli Özer, "İnternet Kullanımında Ortaya Çıkabilecek Bazı Ceza Hukuku Sorunları", DEÜHFD, 2002, C. 4, S. 1, s. 101-158 (İnternet Kullanımında).
- Özbek, Veli Özer, "Netice Sebebiyle Ağırlaşan Suçlar", CHD, Ağustos 2007, Yıl 2, S. 4, s. 223-246 (Netice Sebebiyle Ağırlaşan Suçlar).
- Özbek, Veli Özer, İnfaz Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2013 (İnfaz Hukuku).

- Özbek, Veli Özer, TCK İzmir Şerhi, Türk Ceza Kanununun Anlamı (C. I), Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 4. Baskı, Ankara 2010 (İzmir Şerhi).
- Özbek, Veli Özer, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, Genel Hükümler (C.1), Ankara 2005.
- Özbek, Veli Özer/Kanbur, M. Nihat/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/Tepe, İlker, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 5. Baskı, Ankara 2014 (Genel Hükümler).
- Özbek, Veli Özer/Kanbur, M. Nihat/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/Tepe, İlker, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 6. Baskı, Ankara 2015 (Genel Hükümler, 2015).
- Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/Tepe, İlker, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 7. Baskı, Ankara 2016 (Genel Hükümler, 2016).
- Özbek, Veli Özer/Kanbur, Nihat/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/Tepe, İlker, Ceza Muhakemesi Hukuku, Genişletilmiş ve Geliştirilmiş 6. Baskı, Ankara 2014.
- Özcan, Onur, "Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu", Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, C. III, Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan, İstanbul 2010, s. 307-346.
- Özek, Çetin, "1997 Türk Ceza Yasası Tasarısı'na İlişkin Düşünceler", İÜHF, 1998, C. LVI, S. 1-4, s. 21-68.
- Özek, Çetin, "Tıbbi Müdahalelerden Doğan Sorumlulukla İlgili Genel Prensipler", İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası, 1966, C. 29, S. 1, s. 166.
- Özek, Çetin, Türk Basın Hukuku, İstanbul 1978.
- Özen, Muharrem, "TCK'nda Taksir", Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, C. III, Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan, İstanbul 2010, s. 111-145 (TCK'nda Taksir).
- Özen, Muharrem, "Türk Ceza Kanunu Tasarısının Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğuna İlişkin Hükümlerine Bir Bakış", <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergi-ler/38/283/2585.pdf> (E.T. 10.09.2010) (Tüzel Kişilerin).
- Özen, Muharrem, Türk Ceza Hukukunda Meşru Müdafaa, Ankara 1995 (Meşru Müdafaa).
- Özgen, Eralp, "Yeni Anayasamız ve Milletvekili Dokunulmazlığı", <http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-arsiv/AUHF-1960-17-01-04/AUHF-1960-17-01-04-Ozgen.pdf> (E.T. 10.10.2010).
- Özgen, Eralp, Suçluların Geri Verilmesi, Ankara 1962.
- Özgenç, İzzet, "Bilinçli Taksir", Prof.Dr. Çetin Özek Armağanı, İstanbul 2004, s. 697-722 (Bilinçli Taksir).
- Özgenç, İzzet, "Davranış Normları Teorisi (Haksızlık ve Müeyyide İlişkisi)", SÜHFD, Prof. Dr. Şakir Berki'ye Armağan, 1996, C. 5, S. 1-2, s. 443-454 (Davranış Normları).

- Özgenç, İzzet, "Failliğin Üçüncü Bir Görünüş Şekli Olarak Müsterek Faillik", SÜHFD, Ceza Muhakemeleri Usuli Kanunu'nda Yapılan Son Değişiklikler Sempozyumu Özel Sayısı, 1994, C. 4, S. 1-2, s. 159-190 (Failliğin).
- Özgenç, İzzet, "Kusur Yargısı ve Yaş Küçüklüğü", Facultatis Decima Anniversaria, M.Ü. Hukuk Fakültesi 10.Yılı Adliye ve Çocuk Suçluluğu Sempozyumu, İstanbul 1993, s. 262, 263.
- Özgenç, İzzet, "Non Bis İn İdem Kuralının Milletlerarası Değeri ve TCK.nun 10/a Maddesi Hükmüne İlişkin Değerlendirme", Yargıtay Dergisi, 2002, C. 28, S.1-2, s. 324, 325.
- Özgenç, İzzet, "Suç ve Yaptırım Teorisine İlişkin Yeni Gelişmeler Işığında Türk Ceza Kanunu Tasarısı", Türkiye Barolar Birliği, Türk Ceza Kanunu Reformu, Birinci Kitap, 21-22 Mayıs 2004, Ankara 2004, s. 62.
- Özgenç, İzzet, "Tüzel Kişinin Sorumluluk Ehliyeti, Anayasa Mahkemesi'nin Bir Kararı Üzerine Düşünceler", Reha Poray'a Armağan, İstanbul 1995, s. 319-344 (Tüzel Kişinin Sorumluluk Ehliyeti).
- Özgenç, İzzet, Ekonomik Çıkar Amacıyla İşlenen Suçlar, Ankara 2002.
- Özgenç, İzzet, Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik, İstanbul 1996 (Suça İştirakin).
- Özgenç, İzzet, Suç Örgütleri, Ankara 2011 (Suç Örgütleri).
- Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 4. Bası, Ankara 2009 (Türk Ceza Hukuku, 2009).
- Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 10. Bası, Ankara 2014 (Türk Ceza Hukuku).
- Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 11. Bası, Ankara 2015 (Türk Ceza Hukuku, 2015).
- Özgenç, İzzet, "TCK'nun 5. Maddesine İlişkin Yargıtay'ın İki Farklı Kararının İncelenmesi: (Kesinleşmiş Yabancı Yargı Kararlarının Etkisi)", İÜHFMD, 1985, C. LI, S. 1-4, s. 627 vd.
- Özgenç, İzzet, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler), 3. Bası, Ankara 2006 (Gazi Şerhi 2006).
- Özgenç, İzzet, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler), Ankara 2005 (Gazi Şerhi 2005).
- Özgenç, İzzet, Uygulamalı Ceza Hukuku, Çözümlü Örnek Olaylar ve Karar Tahlilleri, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, İstanbul 1998.
- Özgenç, İzzet/Şahin, Cumhuriyet, Uygulamalı Ceza Hukuku, Ankara 2001.
- Özgüldür, Serdar, İdarenin Hukuki Sorumluluğu ve Tam Yargı Davaları, in: Günışığında Yönetim, İstanbul 2004.
- Öztan, Bilge, Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Ankara 1970.
- Öztemel, Ercan, "Yapay Zeka ve İnsanlığın Geleceği", https://tuba.gov.tr/files/yayinlar/bilim-ve-dusun/TUBA-978-605-2249-48-2_Ch9.pdf, s. 101.

- Öztürk, Bahri, "Kabahatler Kanunu'nun Genel Esasları", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tarafından Düzenlenen İdari Ceza Hukuku Sempozyumu, Ankara 2009, s. 123-139.
- Öztürk, Bahri, in: İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tarafından Düzenlenen İdari Ceza Hukuku Sempozyumu, Ankara 2009.
- Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, 14. Baskı, Ankara 2014.
- Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, 15. Baskı, Ankara 2015 (2015).
- Öztürk, Bahri/Erdem, M. Ruhan/Özbek, Veli Özer, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, Ankara 2001.
- Öztürk, Bahri/Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sırma, Özge/Saygılar Kırt, Yasemin F./Özaydın, Özdem/Alan Akcan, Esra/Efser, Erden, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Ders Kitabı, Güncellenmiş 6. Baskı, Ankara 2013.
- Paul, Andreas, (Çev.: Ali Kemal Yıldız), "Gençlik Ceza Hukukundaki Yaş Basamaklarının Reformu", Çocuklar ve Suç-Ceza, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ankara 2005, s. 379 vd.
- Picotti, Lorenzo, "Hazırlık Hareketi ve İştirakin Genişlemesi", Genel Rapor, 18. Uluslararası Ceza Hukuku Kongresi (İstanbul 20-27 Eylül 2009), The 18th. International Congress of Penal Law (İstanbul 20-27 September 2009), Hazırlık Hareketleri ve İştirakin Genişlemesi, Terörizmin Finansmanı, Özel Yargılama Tedbirleri ve İnsan Haklarının Korunması, Evrensel Yargı Yetkisi, İstanbul 2009, s. 53-101.
- Pormetter, Ramona, "Fahrlässigkeitsstrafbarkeit im Zeitalter der Robotik", Strafrecht und Moderne Technologien, Studien zum deutschen und türkischen Strafrecht, Band 5, (Hrsg.: Gunnar Duttge/Yener Ünver), Ankara, 2018, s. 105-118.
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, Yeniden Yazılmış 13. Bası, İstanbul 2014.
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar Hukuku II, Yeniden Yazılmış 13. Bası, İstanbul 2017.
- Rebmann, Kurt/Roth, Werner/Herrmann, Siegfried, Gesetz über Ordnungswidrigkeiten, Kommentar, Band 1, 3. Auflage, 15. Lieferung, Stand 2010.
- Reisoğlu, Safa, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Ondokuzuncu Bası, İstanbul 2006.
- Rengier, Rudolf, Strafrecht, Besonderer Teil II, Delikte gegen die Person und Allgemeinheit, München 1998.
- Rogall, Klaus, "Die Unterscheidung von positivem Tun und Unterlassen", http://www.jura.fuerlin.de/einrichtungen/we2/professoren/ls_rogall/veranstaltungen/0405ws/v_gk_stgb_II/agrenzung.pdf, s. 1-7. (E.T. 11.09.2010)

- Roxin, Claus, "Yeni TCK ile Türkiye Avrupa'ya Dâhil Oluyor", HPD, Sonbahar 2004, S. 2, s. 21-26 (Yeni TCK).
- Roxin, Claus, Strafrecht, Allgemeiner Teil (Band I), 4. Auflage, München 2006 (Strafrecht).
- Roxin, Claus, Strafrecht, Allgemeiner Teil (Band II), Besondere Erscheinungsformen der Strafrecht, München 2003.
- Roxin, Claus, "Zur einverständlichen Fremdgefährdung – Zugleich Besprechung von BGH, Urteil v. 20.11.2008 – 4 Str 328/08", in: Juristen Zeitung (JZ), Yıl 2009, s. 401.
- Roxin, Claus/Greco, Luis, Strafrecht, Allgemeiner Teil I, 5. Baskı, C.H. Beck, 2020.
- Röhl, Klaus F., "Praktische Rechtstheorie: Die Abgrenzung von Tun und Unterlassen und das fahrlässige Unterlassungsdelikt", JA, 1999, Heft 11, s. 895-901.
- Safferling, Christoph J. M., Vorsatz und Schuld, Tübingen 2008.
- Sancakdar, Oğuz, "İdari Cezaların Yaptırımlar Teorisindeki Yeri ve Türk Hukuku'ndaki Anayasal Temelleri", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tarafından Düzenlenen İdari Ceza Hukuku Sempozyumu, Ankara 2009, s. 59-109.
- Sarıtaş, Erkan, Suçun Yapısında Hareketin Konusu, İstanbul 2023.
- Schroeder, Friedrich Christian, (Çev.: İzzet Özgenç), "Taksirin Kanunen Tanımlanmasına İlişkin Problemler", Türk Ceza Kanunu Tasarısı İçin Müzakereler, Konya 1998, s. 255-275.
- Schönke, Adolf/Schröder, Horst/Cramer, Peter, Strafgesetzbuch, Kommentar, 27., neubearbeitete Auflage von Lenckner, Theodor/Eser, Albin/Stree, Walter/Eisele, Jörg/Heine, Günter/Perron, Walter/ Sternberg-Lieben, Detlev-Schittenhelm, Ulrike, München 2006.
- Schönke, Adolf/Schröder, Horst/Lenckner, Theodor/Cramer, Peter/Stree, Walter, Strafgesetzbuch, Kommentar, 28., neubearbeitete Auflage von Eser, Albin/Heine, Günter/Perron, Walter/Sternberg-Lieben, Detlev/Eisele, Jörg/Bosch, Nikolaus/Hecker, Bernd/Kinzig, Jörg/ Schittenhelm, Ulrike, München 2010 (2010).
- Schumann, Heribert, Zum Einheitstätersystem des § 14 OWiG, Berlin 1979.
- Schünemann, Bernd, "Die Unterlassungsdelikte und die strafrechtliche Verantwortlichkeit für Unterlassungen", ZStW, 1984, Heft 96, s.287-320.
- Schünemann, Bernd, "Moderne Tendenzen in der Dogmatik der Fahrlässigkeits und Gefährdungsdelikte", JA, 1975, s. 575-584.
- Schwacke, Peter, Recht der Ordnungswidrigkeiten, 4. Auflage, Stuttgart 2006.
- Sechi, Bruno, (Özet: Recep Gülşen), "Depenalizzazione: Tecnica Dello Sfoltimento Giuduziario Per Una Maggiore Effettività Della Sanzione", KHUKA, 2001, S. 1, s. 28-29.
- Seer, Roman, "Steuerordnungswidrigkeiten Im Deutschen Recht", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tarafından Düzenlenen İdari Ceza Hukuku Sempozyumu, Ankara 2009, s. 233-243.

- Selçuk, Sami, "Şeref Sözcüğünün Yerine Özsaygı", Türk Dili Şubat 2019, s. 4-9.
- Selçuk, Sami, "Türkçe'de Özleşme ve Hukuk Dili", Ankara Barosu Dergisi, Y. 1974, S. 1, s. 421-431.
- Selçuk, Sami, "Dil ve Yargı Dili", Türk Dili Dergisi, 1977, Y. 27, C. XXXVI, S. 132, s. 188-194.
- Selçuk, Sami, "İlle de Dil", Yeni Türkiye Dergisi, Kasım Aralık 2013, Y. 9, S. 55, s. 116-126.
- Selçuk, Sami, Suçu İnceleme Yöntemleri ve Suç Genel Kuramı Önerisi, Ankara 2018.
- Selçuk, Sami, "Dilin Gücü, Hukuk Dilindeki Karmaşa ve Türkçeyi Korumak", 2017 Türk Dili Yılı Armağan Kitabı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2018, s. 197-209.
- Selçuk, Sami, Suç Genel Kuramı, Ankara 2021.
- Seher, Gerhard, "Intelligente Agenten als 'Personen im Strafrecht?" in- Gless, Sabine/Seelmann, Kurt (Hrsg.), Intelligente Agenten und das Recht, Baden-Baden, 2016, s. 45- 60.
- Semerci, Bengi, "Suça Sürüklenen Çocuklar", Fasikül Aylık Hukuk Dergisi, 2010, Yıl 2, S. 6, s. 39, 40.
- Simmler, Monika/Markwalder, Nora, "Roboter in der Verantwortung? - Zur Neuauflage der Debatte um den funktionalen Schuldbegriff", ZSTW 2017, 129 (1), s. 20-47.
- Sınar, Hasan, İnternet ve Ceza Hukuku, İstanbul 2001.
- Sokullu-Akıncı, Füsün, "Ceza Hukukunda Kusurluluk", Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler (26-27 Mart İstanbul), İstanbul 1998), s. 95-107.
- Sokullu-Akıncı, Füsün, "Gürültü Kirliliği ve Yeni Türk Ceza Mevzuatı", Güncel Hukuk, Kasım 2005, S. 23, s. 48-49.
- Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Güncelleştirilmiş 3. Baskı, Ankara 2005 (Ceza Hukuku).
- Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Güncelleştirilmiş 5. Baskı, Ankara 2012 (Ceza Hukuku, 2012).
- Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Ankara 1998.
- Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku, Özel Hükümler, Gözden Geçirilmiş 5. Baskı, Ankara 2005.
- Soyaslan, Doğan, in: Hukuk Merceği, Konferanslar ve Paneller (13 Ocak 2005-5 Nisan 2005), 2006, S. 6, s. 572-585.
- Soyaslan, Doğan, Teşebbüs Suçu, Ankara 1994 (Teşebbüs Suçu).
- Soyaslan, Doğan, Yürütme Organının Suç ve Ceza Koyma Yetkisi, Ankara 1990 (Ceza Koyma Yetkisi).
- Soyer Güleç, Sesim "Türk Ceza Kanununda Haksızlık Yanılgısı (m. 30/4)", <http://hukuk.deu.edu.tr/dosyalar/dergiler/dergimiz10-1/3sesimsoyer.pdf>, s. 64, 65 (E.T.22.03.2017).

- Sözüer, Adem, "Hukuki Hata", YD, 1995, C. 21, S. 1-4, s. 466-490 (Hata).
- Sözüer, Adem, "Tehdit Suçu", İÜHF, 1991-1994, C. LIV, S. 1-4, s. 125-146.
- Sözüer, Adem, Suça Teşebbüs, İstanbul 1994 (Teşebbüs).
- Sözüer, Adem, Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu Paneli Konuşması, TBB Türk Ceza Kanunu Reformu, Birinci Kitap, Ankara 2004, s. 31-49.
- Sözüer, Adem, "Türk Hukukunda Af, 4454 ve 4616 Sayılı Kanunlarda Öngörülen Şartla Salıverme ve Ertelemeye İlişkin Hükümlerin Hukuksal Niteliği İle Bu Hükümlerin Anayasa Uygunluğu Sorunu", Anayasa Yargısı, S. 18, Anayasa Mahkemesinin 39. Kuruluş Yıldönümü Nedeniyle Düzenlenen Sempozyumda Sunulan Bildiriler (25-26 Nisan 2001), Ankara 2001, s. 220 vd.
- Sözüer, Adem/Dursun, Selman, "5411 Sayılı Kanun'da Öngörülen Kabahatler", HPD, Aralık 2005, S. 05, s. 192-199.
- Springorum, H. Schuler, (Çev.: Duygun Yarsuvat), "Alman Ceza Hukukunda Yeni Gelişmeler", Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Karşısında TCK'nin 50 Yılı ve Geleceği, İstanbul 1977, s. 793-802.
- Şahin, Asena Damla, "Otonom Araçların Hukuki Sorumluluğunun Türk ve Alman Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi", Suç ve Ceza, 2020, S. 4, s. 977-1026.
- Şahin, Cumhuriyet, Ceza Muhakemesi Kanunu Gazi Şerhi, Ankara 2005.
- Şahin, Cumhuriyet, Ceza Muhakemesi Hukuku I, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 6. Bası, Ankara 2015 (Ceza Muhakemesi I).
- Şen, Ersan, "Türk Ceza Kanunu'nun 312/II. Maddesinin Mevcut Haliyle Muhafazası Üzerine, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, 2000, C. IV, S. 1-2, s. 21-28.
- Şen, Ersan, Çevre Ceza Hukuku (Ceza Hukuku Açısından Sağlıklı ve Düzenli Bir Çevrede Yaşama Hakkı), İstanbul 1994 (Çevre Ceza Hukuku).
- Şen, Ersan, Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu (C. I) (m. 1-140), İstanbul 2006.
- Şen, Ersan/Eryıldız, H. Sefa, Suç Örgütü, 6. Baskı, Ankara 2024.
- Şenol, Cem, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa Göre İştirak Hâlinde İşlenen Suçlarda Gönüllü Vazgeçme (TCK m. 41), Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Yıl 5, S. 10, Aralık 2017, s. 507-552.
- Şensoy, Naci, "Çocuk Suçluluğu-Küçüklük-Çocuk Mahkemeleri ve İnfaz Müesseseleri", İÜHF, 1949, C. XV, S. 2-3, s. 575 vd.
- Şensoy, Naci, "Çocuk Suçluluğu-Küçüklük-Çocuk Mahkemeleri ve İnfaz Müesseseleri", İÜHF, 1949, C. XV, S. 1, s. 95 vd.
- Şentürk-Akaner, Candide, Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda Yer Alan İthalat Kaçakçılığı Suçu, Ankara 2022.
- Taner, Fahri Gökçen, Ceza Hukukunda Zamanaşımı, Ankara 2008, s. 121; Taşdemir, Kubilay, Ceza Hukukunda Zamanaşımı, Ankara 2011.
- Taner, M. Tahir, Ceza Hukuku, Umumi Kısım, İstanbul 1949.

- Taşdemir, Özgür/Özbay, Ümit Vefa, Kireçtepe, Burhanettin Onur, "Robotların Hukuki Ve Cezai Sorumluluğu Üzerine Bir Deneme", AÜHFD, 69 (2) 2020, s. 797.
- Taşkın, Âlim, "Tüzel Kişilerin Kişilik Haklarının Korunması", AÜHFD, C. 42, 1991-1992, S. 1-4, s. 201-243.
- Tekin, Uğur, "Ceza Yargılamasında Avrupa'daki Yeni Uygulamalar", Çocuklar ve Suç-Ceza, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ankara 2005, s. 491.
- Tezcan, Durmuş, "İdare Muhakeme Hukuku ile Ceza Muhakemesi Hukuku Arasındaki Farklılığın Anlam ve Önemi", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tarafından Düzenlenen İdari Ceza Hukuku Sempozyumu", Ankara 2009, s. 161-172 (İdari Muhakeme Hukuku).
- Tezcan, Durmuş, "TCK'nda Yer Bakımından Yetki, Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, C. III, Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan, İstanbul 2010, s. 1047-1058.
- Tezcan, Durmuş, Ceza Kanununun Yer İtibariyle Uygulanması: Milletlerarası Ceza Hukuku, in: Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989 (Yer İtibariyle Uygulanması).
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan, "Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesinin TCKTasarısı Hakkında ki Raporu", TBB Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Ankara 2004, s. 327-355.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Önok, Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 10. Baskı, Ankara 2013.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Önok, Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Güncellenmiş 15. Baskı, Ankara 2017.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Önok, Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Güncellenmiş 17. Baskı, Ankara 2019.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sancakdar, Oğuz, Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, Ankara 2002.
- Tiedemann, Klaus, "Die "Bebußung" von Unternehmen nach dem 2. Gesetz zur Bekämpfung der Wirtschaftskriminalität", NJW, 1988, Heft 19, s. 1169-1174.
- Tiedemann, Klaus, "Strafrechtliche Grundprobleme im Kartellrecht", NJW, 1979, Heft 37, s. 1849-1856 (Strafrechtliche Grundprobleme).
- Tiedemann, Klaus, "Zur legislatorischen Behandlung des Verbotsirrtums im Ordnungswidrigkeiten- und Steuerstrafrecht, ZStW, 1069, Band 81, s. 869-885.
- Tofahrn, Sabine, Strafrecht, Allgemeiner Teil I, 3. Auflage, Heidelberg 2013.
- Toroslu, Nevzat, "Suçların Tasnifi Sorunu ve Taksirli Suçlar ile Kabahatler Konusunda Bazı Eğilimler", Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Karşısında TCK'nin 50 Yılı ve Geleceği, İstanbul 1977, s. 115-154 (Suçların Tasnifi).
- Toroslu, Nevzat, Ceza Hukuku, Genel Kısım, Ankara 2014 (Ceza Hukuku).
- Toroslu, Nevzat, Ceza Hukukunda Zaruret Hali, Ankara 1968.
- Toroslu, Nevzat, Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Ankara 1970 (Suçun Hukuki Konusu).

- Toroslu, Nevzat, in: Türk Ceza Yasası Öntasarı Paneli, Öntasarı Üzerinde T.B.B.nin Görüşleri, Öntasarıda Fer'i Cezalar, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, (tarihsiz), s. 43-51.
- Toroslu, Nevzat, Nasıl Bir Ceza Kanunu, Ankara 1987.
- Toroslu, Nevzat/Toroslu, Haluk, Ceza Hukuku Genel Kısım, 24. Baskı, Ankara 2018.
- Toroslu, Nevzat/Ersoy, Yüksel, "Kanunlaşmaması Gereken Bir Tasarı", TBB Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Ankara 2004, s. 1-20.
- Tosun, Öztekin, "Müselnel Suçlar", İÜHFİM, 1956, C.XXII, S.1-4, s. 142.
- Tosun, Kerim/Artuç, Mustafa, Türk Hukukunda Suçlar ve Kabahatler ile Açıklamalı- İçtihatlı Tüm Özel Ceza Yasaları (C. 1), 4. Baskı, Ankara 2008.
- Tozman, Önder, "İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Gönüllü Vazgeçme", TBB Dergisi, S. 82, 2009, s. 1-34.
- Többens, Hans W., "Die Bekämpfung der Wirtschaftskriminalität durch die Troika der §§ 9, 130 und 30 des Gesetzes über Ordnungswidrigkeiten", NStZ, 1999, Heft 1, s. 1-8.
- Tröndle, Herbert/Fischer, Thomas, Strafgesetzbuch und Nebengesetze, 53. Auflage, München 2006.
- Trunk, Stefan, Einheitstäterbegriff und besondere persönliche Merkmale, Das Recht der Ordnungswidrigkeiten im Vergleich zum Kriminalstrafrecht, Bochum 1987.
- Tulay, Emre, Ceza Hukukunda Şahista veya Konuda Hata, Ankara. 2022.
- Turhan, Esmâ Nur, <https://www.youtube.com/watch?v=8u3bRME4koo>.
- Turhan, Esmâ Nur, "Alman ve Türk Mahkeme Kararları ve Doktrin Işığında Olası Kast-Bilinçli Taksir Ayrımı", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XXIV, Y. 2020, S. 3, s. 447-500 .
- Turhan, Faruk, "Türk Ceza Kanunu'nun Yer Bakımından Uygulanmasında Evrensellik İlkesi ve Yeni TCK (m. 13)", HPD, 2005, S. 4, s. 197-211 (Evrensellik İlkesi).
- Turhan, Faruk, "Yeni Türk Ceza Kanunu'na Göre Cezaların Ertelenmesi ve Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar, Erzincan ÜHFD, C. X, 2006, S. 3-4.
- Turhan, Faruk, "Yeni Türk Ceza Kanununda Güvenlik Tedbiri Olarak Hak Yoksunluğu ve Yasaklılığın Hukuki Niteliği, Kapsam ve Koşulları Üzerine Bir Değerlendirme", CHD, 2007, S. 4, s. 172, 173.
- Turhan, Faruk, "Alman Suçluların İadesi Hukukunun Esasları", <http://hukuk.sdu.edu.tr/assets/uploads/sites/65/files/alman-iade-hukuku-ve-turkiye>, s. 15 (Suçluların İadesi) (E.T. 13.09.2015).
- Turhan, Faruk, "6706 Sayılı Cezai Konularda Uluslararası İşbirliği Kanunu'nun Kapsamı ve Genel Hükümleri Hakkında Bir Değerlendirme", D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C.21, Özel S., 2019, s. 3067-3109.

- Türk Ceza Kanunu Tasarısı Hakkında Galatasaray Üniversitesi'nin Görüşü, in: TBB Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Ankara 2004, s. 285-317.
- Türk Ceza Yasası Öntasarısı Hakkında Türkiye Barolar Birliğinin Görüşleri, in: Türk Ceza Yasası Öntasarı Paneli, Öntasarı Üzerinde T.B.B.nin Görüşleri, Öntasarıda Fer'i Cezalar, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, (tarihsiz), s. 55-87.
- Ulusoy, Ali, "İdari ceza Hukuku'nun İşlevi ve Hukuk Düzeni İçindeki Yeri", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tarafından Düzenlenen İdari Ceza Hukuku Sempozyumu, Ankara 2009, s. 43-48.
- Uygur, Niyazi/Aslan, O. Haluk/Erim, B. Rahşan/Evren, Cüneyt, Ger, M. Can/Öncü, Fatih/Soysal, Hüseyin/Tufan, Ali Evren/Türkcan, Ahmet/Türkcan, Ayşe Solmaz/Yeşilbursa, Doğan/Yumru, Mehmet, Adli Psikiyatri ve Uygulama Klavuzu, 3. Baskı, Ankara 2018.
- Üçok, Coşkun, "Osmanlı Kanunnamelerinde İslam Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler, AÜHFD, 1947, C. IV, S. 1-4, s. 48-73.
- Üçok, Coşkun/Mumcu, Ahmet, Türk Hukuk Tarihi, Gözden Geçirilmiş 6. Bası, Ankara 1987.
- Ünal, Aslı, "Türkiye'de Suça Sürüklenen Çocuklar: Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlü Çocuklara İlişkin Bir Analiz", Fasikül Aylık Hukuk Dergisi, 2010, Yıl 2, S. 5, s. 41-43.
- Ünal, Mehmet, "Malik Lehine Sınırlı Ayni Hak Kavramı", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XII, Y. 2008, S. 1-2, s. 223-236.
- Ünver, Yener, Adliyeye Karşı Suçlar (TCK m. 267-298), İstanbul 2008.
- Ünver, Yener, "Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk", Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu, Genel Hükümler (26-27 Mart 1997 İstanbul), İstanbul 1998, s. 109-195.
- Ünver, Yener, "Hekimin Cezaî Sorumluluğu", Roche Sağlık Hukuku Günleri, Tebliğler, 2007, s. 118-158.
- Ünver, Yener, "Sebebinde Serbest Hareketler Kuramı", Prof. Dr. Sahir Erman'a Armağan, İstanbul 1999, s. 801-881(Sebebinde Serbest Hareketler Kuramı).
- Ünver, Yener, "Uluslararası Bir Ceza Hukuku Sempozyumundan Notlar", KHUKA, Ekim 2000, s. 148-177, www.akader.info/KHUKA/index.htm. (E.T. 20.09.2010).
- Ünver, Yener, Ceza Hukukunda İzin Verilen Risk, İstanbul 1998 (İzin Verilen Risk).
- Ünver, Yener, Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Ankara 2003 (Hukuksal Değer).
- Ünver, Yener, "YTCK'da Kusurluluk", CHD, 2006, Y. 1, S. 1, s. 64 (Kusurluluk).
- Ünver, Yener, "Uluslararası Normlar Bağlamında Suçluların Geri Verilmesi ve Türkiye", http://www.anayasa.gov.tr/files/pdf/anayasa_yargisi/anayargi/unver.pdf, s. 413 vd. (E.T.12.09.2015).

- Ünver, Yener/Hakeri, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku (C. I), 8. Baskı, Ankara 2013.
- Ünver, Yener/Nuhoğlu, Ayşe, Federal Almanya Çevre Ceza Hukuku, İstanbul 1999.
- Üstün, Ümit Süleyman, Türk Vergi Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisi, Ankara 2007.
- Üzülmez, İlhan, "Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Maddi Şartlarında Hata (Karar Tahlili)", Dünyada ve Türkiye'de Ceza Hukuku Reformları Kongresi, 26 Mayıs/May -4 Haziran/June 2010, C. II, s. 211-216.
- Üzülmez, İlhan, Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, Ankara 2007.
- Weber, Ulrich, "Die Überspannung der staatlichen Bußgeldgewalt, Kritische Bemerkungen zur neueren Entwicklung des materiellen Ordnungswidrigkeitenrechts", ZStW, 1980, Band 92, s. 313-345 (Die Überspannung der staatlichen Bußgeldgewalt).
- Weber, Ulrich, "Konzeption und Grundsätze des Wirtschaftsstrafrechts (einschließlich Verbraucherschutz)", ZStW, 1984, Band 96, s. 376-416 (Konzeption und Grundsätze des Wirtschaftsstrafrechts).
- Weigend, Thomas, Zwischen Vorsatz und Fahrlässigkeit, ZStW (93), 1981, s. 657-700.
- Wessels, Johannes, Strafrecht, Besonderer Teil/1, Straftatten gegen Persönlichkeits- und Gemeinschaftswerte, 21., neubearbeitete Auflage, Heidelberg 1997.
- Wessels, Johannes/Beulke, Werner, Strafrecht, Allgemeiner Teil, Die Straftat und ihr Aufbau, 32., neu bearbeitete Auflage, Heidelberg 2002 (2002).
- Wessels, Johannes/Beulke, Werner, Strafrecht, Allgemeiner Teil, Die Straftat und ihr Aufbau, 39. Auflage, Heidelberg 2009 (2009).
- Wessels, Johannes/Beulke, Werner/Satzger, Helmut, Strafrecht Allgemeiner Teil, 48. Auflage, Heidelberg 2018.
- Wigger, Dominika, Automatisiertes Fahren und strafrechtliche Verantwortlichkeit wegen Fahrlässigkeit Nomos, Köln 2020.
- Winter, Renate, İn: Çocuk ve Genç Adalet Sistemi Sempozyumu (4-5 Haziran 2005), İstanbul 2006, s. 40.
- Wolters, Gereon, "Gesetzliche Grundsätze des Deutschen Ordnungswidrigkeitenrechts", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tarafından Düzenlenen İdari Ceza Hukuku Sempozyumu, Ankara 2009, s. 151-160.
- Yalçın-Sancar, Türkan, Çok Failli Suçlar, Ankara 1998.
- Yarsuvat, Duygun, "Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu", Prof. Dr. Sahir Erman'a Armağan, İstanbul 1999, s. 889-918 (Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu).
- Yarsuvat, Duygun, "Yürütme Organının Koyduğu Kaidelerle Suç İhdası ve 1961 Anayasası", İÜHFİM, 1963, C. XXIX, S. 3, s. 540-559.
- Yarsuvat, Duygun, Trafik Suçları, İstanbul 1972 (Trafik Suçları).

- Yaşar, Yusuf/Turan, Işıl, "Alman, Avusturya ve İsviçre Yüksek Mahkeme Kararları Çerçevesinde Talep Üzerine Öldürme Suçu ile Ötanazi İlişkisi", MÜHF-HAD, C. 19, S. 1.
- Yazıcı, Ayşe Nur Merve, Otonom Aracın Sebep Olduğu Zararlardan Üreticinin Kusursuz Sorumluluğu, Ankara 2023.
- Yenisey, Feridun, "Ceza Yargılamasında ve Adli Teşkilatta Cumhuriyet Öncesi Durum ve Cumhuriyetten Sonraki Gelişmeler", Doğumunun 100. Yılında Atatürk Sempozyumu Atatürk İlkeleri ve Ceza Hukuku 15-18 Aralık 1981, İstanbul 1983, s. 39-65.
- Yenisey, Feridun, "Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu'na Göre Tıbbi Deliller ve Bilirkişi İncelemesi", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu Sayısı, 2006, C. III, S. 2, s. 310 vd.
- Yenisey, Feridun, Ceza Muhakemesi Hukukunda İstinaf ve Tekrar Kabulü Sorunu, İstanbul 1979.
- Yenisey, Feridun, "Ceza Muhakemesi Süjelerinin İradelerinin Ceza Muhakemesinin Yürüyüşüne Etkisi Sorunu", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Yıl 2013, Cilt 9, S. 2, s. 453-469.
- Yenisey, Feridun/Nuhoğlu, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku Ders Kitabı, 2. Baskı, İstanbul 2014.
- Yetkin, Erdi, Cezalandırılabilirliğin Öne Alınmasının Bir Görünüş Biçimi Olarak Hazırlık Hareketlerinden Doğan Ceza Sorumluluğu, İstanbul 2024..
- Yıldız, Ali Kemal, "Dolayısıyla Faillik", Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu, Genel Hükümler (26-27 Mart 1997 İstanbul), İstanbul 1998, s. 235-244.
- Yıldız, Ali Kemal, "Tehdit, Şantaj ve Cebir Suçları (TCK m. 106, 107, 108)", Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, C. III, Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan, İstanbul 2010, s. 475-526.
- Yıldız, Ali Kemal, "Yürütme Organının Düzenleyici İşlemlerle Suç ve Ceza Yaratması", Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı, İstanbul 2004, s. 1033-1056 (Yürütme Organının).
- Yıldız, Ali Kemal, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, Açıklamalar-Değerlendirmeler Öğretiden Görüşler ve Yargıtay Kararları, İstanbul 2007 (Türk Ceza Kanunu).
- Yokuş-Sevük, Handan, "Gürültüye Neden Olmak Suçu", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Yıl 2013, C. 19, S. 2, s. 377.
- Yokuş-Sevük, Handan, "Adalet Komisyonu'nda Kabul Edilen Türk Ceza Kanunu Tasarısı'nın Yaş Küçüklüğüne İlişkin 31. Maddesi'nin Değerlendirilmesi", TBB Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Ankara 2004, s. 187, 188.
- Yokuş-Sevük, Handan, "Sağlık Hakkı Kapsamında Yapılan Müdahalelerin Türk Ceza Hukukunda Hukuka Uygunluğunu Sağlayan Hükümler", Sağlık Hukuku Sempozyumu (No.1), (17 Kasım 2006), Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 2007, s. 221 vd.

- Yurtcan, Erdener, Ceza Yargılaması Hukuku, 11. Baskı, İstanbul 2005.
- Yurtcan, Erdener, Kabahatler Kanunu ve Yorumu, İstanbul 2005 (Kabahatler Kanunu).
- Yüce, Turhan Tufan, Ceza Hukuku Dersleri (C. I), Manisa 1982.
- Zafer, Hamide, "Türk Ceza Hukukunda Kusur Kavramı- Normatif Teorinin Öne Çıkışı-Ceza Hukuku ile Ceza Muhakemesi Hukukunun Ayrılmazlığı", Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2009, S. 2, s. 151-194.
- Zafer, Hamide, Ceza Hukuku, Genel Hükümler (TCK m. 1-75), İstanbul 2010 (Ceza Hukuku).
- Zafer, Hamide, Ceza Hukuku, Genel Hükümler (TCK m. 1-75), 3. Bası, İstanbul 2013 (Ceza Hukuku, 2013).
- Zafer, Hamide, Ceza Hukuku, Genel Hükümler (TCK m. 1-75), 5. Bası, İstanbul 2015 (Ceza Hukuku, 2015).
- Zafer, Hamide, Ceza Hukuku, Genel Hükümler (TCK m. 1-75), 5. Bası, İstanbul 2016 (Ceza Hukuku, 2016).
- Zafer, Hamide, Özel Hayatın ve Hayatın Gizli Alanının Ceza Hukukuyla Korunması, İstanbul 2010.
- Zafer, Hamide, "Medya Özgürlüğü ve Adli Haberlerin Verilişi", Selahattin Sulhi Tekinay'ın Hatırasına Armağan, İstanbul 1999, s. 763.
- Zafer, Hamide, "Uyusturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçu (TCK m.188)", <https://docplayer.biz.tr/330159-Uyusturucu-veya-uyarici-madde-imal-ve-ticareti-sucu-tck-m-188.html> (E. T. 01.11.2019).
- Zanobini, Guido, (Çev.: H. Yılmaz Günel), İdari Müeyyideler, Ankara 1964.
- Ziemann, Sascha, "Wesen Wesen, seid's gewesen? Zur Diskussion über ein Strafrecht für Maschinen", Robotik und Gesetzgebung, (Hrsg.: Eric Hilgendorf/Jan-Philipp Günther), Baden-Baden, 2013, s. 183-194.
- "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Ulusal ve Uluslararası Düzenlemeler", T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, www.ailecisiddet.net/egitim/set/KYAIS-Ilgili-Ulusal-ve-Uluslararası-Yasal-Düzenlemeler.pdf, s.29 (E.T. 09.09.2013).
- Die Unterscheidung zwischen Tun und Unterlassen (18.10.05), http://www.kanzleidr.de/owncms/oCMs_25_1_+Die+Unterscheidung+zwischen+Tun+und+Unterlassen+181005 (E.T. 10.09.2010).
- http://www.anayasa.gen.tr/yasamaislemleri.htm#_ftn68 (E.T. 26.05.2009).
- <http://www.internethaber.com/milletvekillerine-trafik-cezasi-yok-298791h.htm> (E.T. 07.10.2010).
- <http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA&Kelime=neden%20olmak>, (E.T. 04.02.2008).
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.53cd1dfc1e47c6.61581465 (E.T.20.07.2014).

- Case Of Radio Twist A.S. V. Slovakia, [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-78603#{"itemid":\["001-78603"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-78603#{) (E.T.16.10.2014).
- <http://www.dw.de/alman-bas%C4%B1n%C4%B1n%C4%B1n-%C3%A7ifte-aihm-zaferi/a-15724971> (E.T.18.02.2015).
- <http://www.istanbulbarosu.org.tr/proje/dergi/8/files/assets/basic-html/page525.html> (E.T. 23.02.2015).
- Von Hannover/Almanya Kararı, http://www.inhak.adalet.gov.tr/yabanci_karar/vonhonnover.pdf (16.02.2015).
- Sunday Times/Birleşik Krallık, http://www.inhak.adalet.gov.tr/antalya/aihm_diger/sunday%20times.pdf (E.T.16.02.2015)
- <http://www.milliyet.com.tr/aihm-den-prenses-caroline-kriteri/gundem/gundemdetay/08.02.2012/1499301/default.htm> (E.T.17.02.2015).
- Lingens v. Avusturya Kararı, http://www.inhak.adalet.gov.tr/faaliyet21/aihm_diger_ulke/3.pdf (E.T.20.02.2015).
- Handyside/Birleşik Krallık Kararı, <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-57499> (20.02.2015).
- <http://www.adliform.com/konular/13401-yargitay-ceza-genel-kurulu-esas-no-20101-249.html> (E.T. 19.02.2015).
- <http://www.haber7.com/kayseri/1905941-kayserideki-kiz-ogrenciye-cinsel-istismar-davasi> (E.T.20.04.2016).
- <http://www.osmanlimedeniyeti.com/makaleler/sozluk/osmanlica-sozluk-i.html>
www.kazanci.com.tr
- <http://www.adalet.gov.tr/Tasarilar/cezaikonulardauluslararasiadlisbiligikanunutasarisi.pdf> (E.T.3.08.2016).

Öğr. Gör. Murat KURBANLI

**1876 TARİHLİ
KANUNİ ESASININ
HAZIRLANMASI İÇERİĞİ
UYGULANMASI TADİL EDİLMESİ
VE
YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**1876 Tarihli Kanuni Esasinin Hazırlanması İçeriği Uygulanması
Tadil Dilmesi ve Yürürlükten Kaldırılması**
Murat Kurbanlı

Hukuk Yayınları Dizisi – 3908

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 973 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKLAR

- ABADAN, Yavuz, "Osmanlı İmparatorluğunda Anayasa Sistemine Geçiş Hareketleri", AÜHFD, C. 14, S. 1, Y. 1957, s. 3-37.
- AFYONCU, Erhan, "Zenta", TDV İslam Ansiklopedisi, 44. Cilt, İstanbul, 2013. <https://islamansiklopedisi.org.tr/zenta>
- AKAD, Mehmet/DİNÇKOL, Vural/BULUT, Nihat, Genel Kamu Hukuku, Der Yayınları, 13. Baskı, İstanbul, 2017.
- AKŞİN, Sina, "I. Meşrutiyet'e Son Verilmesinin Sebepleri", HÜEFD, C. 4, S. 1, Y. 1986, s. 96-119.
- AKŞİN, Sina, "Sened-i İttifak İle Manga Carta'nın Karşılaştırılması", Tarih Araştırmaları Dergisi, C. 16, S. 27, Y. 1992, s. 115-123.
- AKYILDIZ, Ali, "Meclis-i Meşveret", TDV İslam Ansiklopedisi, 28. Cilt, Ankara, 2003. <https://islamansiklopedisi.org.tr/meclis-i-mesveret>
- AKYILDIZ, Ali, "Sened-i İttifak", TDV İslam Ansiklopedisi, 36. Cilt, İstanbul, 2009. <https://islamansiklopedisi.org.tr/sened-i-ittifak>
- AKYILDIZ, Ali, "Tanzimat", TDV İslam Ansiklopedisi 40. Cilt, İstanbul, 2011. <https://islamansiklopedisi.org.tr/tanzimat>
- Aldıkaçtı, Orhan, Anayasa Hukukumuzun Gelişmesi ve 1961 Anayasası, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1970. (Baskı Numarası Yok)
- ALTIPARMAK, Cüneyd, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Altıncı Maddesi Kapsamında Adil Yargılanma Hakkının Esasları", TBB Dergisi, Sayı 63, 2006, s. 244-270.
- ARIKAN, Zeki, "Yirmi Sekiz Çelebi Mehmed Efendi", TDV İslam Ansiklopedisi, 43. Cilt, İstanbul, 2013. <https://islamansiklopedisi.org.tr/yirmisekiz-celebi-mehmed-efendi>
- Atar, Yavuz, Türk Anayasa Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 12. Baskı, Ankara, 2018.
- ATAY, Ender Ethem, "Anayasa Kavramının Tanımı, Hazırlanması Ve Değiştirilmesi Arasındaki İlişki", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, Y. 2008, s.503-549.
- ATATÜRK, Mustafa Kemal, Nutuk, Devlet Basımevi, İstanbul, 1938. (Baskı Numarası Yok)
- AVCI, Casim, "Hilafet", TDV İslam Ansiklopedisi 17. Cilt, İstanbul, 1998. <https://islamansiklopedisi.org.tr/hilafet>

- AVCIOĞLU, Doğan, Türkiye'nin Düzeni Cilt I, Cem Yayınları, İstanbul, 1973.
- AYDIN, Bilgin, "Salname", TDV İslam Ansiklopedisi 36. Cilt, İstanbul, 2009.
<https://islamansiklopedisi.org.tr/salname>
- BARDAKÇI, Murat, Enver, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2015.
- BARDAKÇI, Murat, Yıkılış ve Kuruluş Osmanlı İmparatorluğu'nun Çöküş ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluş Belgeleri, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2018.
- BAŞA, Şafak, "Ülkemizde Uygulanan Mülki Yönetim Sistemi"(Yayınlanmamış makale). [http://www.safakbasa.com.tr/yuklenen_akademik_calismalar/25-TURKIYEDE_MULKI_YONETIM_SISTEMI_\(KONFERANS\).pdf](http://www.safakbasa.com.tr/yuklenen_akademik_calismalar/25-TURKIYEDE_MULKI_YONETIM_SISTEMI_(KONFERANS).pdf)
- BERKES, Niyazi Türkiye'de Çağdaşlaşma, Yapı Kredi Yayınları, 12. Baskı, Ankara, 2008.
- BEYDİLLİ, Kemal, "Kabakçı İsyanı", TDV İslam Ansiklopedisi, 24. Cilt, İstanbul, 2001. <https://islamansiklopedisi.org.tr/kabakci-isyani>
- BOZKURT, Gülnihal, Batı Hukukunun Türkiye'de Benimsenmesi, TTK Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 2020.
- BİLİR, Faruk, Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri, "Amerika Birleşik Devletleri (ABD)", AK Parti Yayınları, 1. Baskı, Ankara, 2013, s. 141-163.
- BÜLBÜL, Gül, "Islahat Fermanı'nı Hazırlayan Sebepler Ve Islahat Fermanı", SÜHFD Prof. Dr. Coşkun Üçok'a Armağan, C. 2, S. 2, Y. 1989, s. 157-179.
- Ceylan, Ayhan, Marmara Üniversitesi 100. Yılında II. Meşrutiyet Gelenek ve Değişim Ekseninde Türk Modernleşmesi Uluslararası Sempozyumu 22-24 Ekim 2008 Bildiriler, Marmara Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2009.
- CİN, Halil/AKYILMAZ, Gül, Türk Hukuk Tarihi, Sayram Yayınları, 8. Baskı, Konya, 2016.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan, İdare Hukuku Dersleri, Adalet Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2016.
- ÇAM, Mustafa, Anayasa Mahkemesi Kararlarında Siyasi Partilerin Devletin Ülkesi Ve Milletiyle Bölünmez Bütünlüğüne Aykırılık Sebebiyle Kapatılmasının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Şehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- ÇAMURCUOĞLU, Gülden, 1921 Anayasası'nın Kurumsal Temelleri ve Dayandığı Egemenlik Anlayışı, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
- ÇAY, Abdülhaluk, "1876 Meşrutiyet Meclisi", HÜEFD, C. 4, S. 1, Y. 1986, s. 75-96.
- ÇELİK, Demirhan Burak, Ulusal Kurtuluş Savaşı Döneminde Anayasal Gelişmeler ve 1921 Anayasası, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.

- ÇOLAK, Songül/AYDAR, Metin, “Savaş ve Propaganda: 1683 Viyana Kuşatması Üzerine Bir Değerlendirme”, Belleten, C. 84, S. 301, Y. Aralık 2020, s. 1045-1096.
- DAĞ, Güray, Anayasa Yargısı Ve Çalışma Esasları, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003.
- DEMİR, Gönül Türkan, “Tarihsel Süreçte Vilayet Meclis-i Umumileri Ve Çankırı Örneği Üzerine Bir Değerlendirme”, KAREFAD, C. 4, S. 4, Y. 2014, s. 59-86.
- DENİZ, Ahmet/AKARÇAY, Pelin/KARAKAŞ, Adem, “Osmanlıda Belediyeciliğin Gelişimi Ve Modernleşme Çabaları”, Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi, S. 64, Y. 2017, s. 314-325.
- ENGİN, Vahdettin, Bir Devrin Son Sultanı II. Abdülhamid, Yeditepe Yayınevi, 8. Baskı, İstanbul, 2021.
- ERCAN, Yavuz, “Türkiye’de Azınlık Sorununun Kökeni (Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Gayrimüslimler)”, OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, C. 20, S. 20, Y. 2006, s. 1-15.
- ERDEM, Gazi, “İlanından Yüz Elli Yıl Sonra Avrupa Birliği Müzakereleri Bağlamında İslahât Fermânı’na Yeniden Bir Bakış”, AÜİFD, C. 51, S. 1, Y. 2010, s. 327-348.
- ERDEM, Tarhan, Anayasalar Ve Belgeler 1876-2012, Doğan Kitap, 1. Baskı, İstanbul, 2012.
- ERDEM, Tarhan, Yasama Meclisi Üyeleri Seçimi Ve Siyasi Partiler Kanunları, Doğan Kitap, 1. Baskı, İstanbul, 2013.
- ERDOĞAN, Mustafa, Türkiye’de Anayasalar Ve Siyaset, Liberte Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 1999.
- ETEM, Sadri, Türk İnkılabının Karakterleri, Devlet Matbaası, İstanbul, 1933. (Baskı Numarası Yok)
- GEDİKLİ, Fethi/ONAT, İbrahim Enes, Osmanlı Hukuk Sözlüğü, On İki Levha Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul.
- GÖZLER, Kemal, Anayasa Hukukunun Genel Esasları Ders Kitabı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 6. Baskı, Bursa, 2015.
- GÖZLER, Kemal, Elveda Anayasa: 16 Nisan 2017’de Oylayacağımız Anayasa Değişikliği Hakkında Eleştiriler, 3. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2017.
- GÖZLER, Kemal, Türk Anayasa Hukuku, 3. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2019.
- GÖZLER, Kemal, İdare Hukuku Dersleri, Ekin Yayınevi, 22. Baskı, Bursa, 2020.
- GÖZLER, Kemal, Yazık, Konstitüsyon Bitti, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 1. Baskı, Bursa, 2021.

- GÖZLER, Kemal, İnsan Hakları Hukukuna Giriş, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 3. Baskı, Bursa, 2021.
- GÖZLER, Kemal, Hukukta İçerik ve Biçim (Makalelerim 2021), Ekin Yayıncılık, 1. Baskı, Bursa, 2022.
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref, Anayasa Hukuku, Turhan Kitabevi, 19. Baskı, Ankara, 2013.
- GÜLSOY, Ufuk, "Islahat Fermanı", TDV İslam Ansiklopedisi, 19. Cilt, İstanbul, 1999.
<https://islamansiklopedisi.org.tr/islahat-fermani>
- GÜLSOY, Ufuk, Osmanlı Gayrimüslimlerinin Askerlik Serüveni, Simurg Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2000.
- GÜNDAY, Dünder/ÇEVİK, Mümin, Tarih-i Cevdet Cild 4, Üçdal Neşriyat, İstanbul, 1984. (Baskı Numarası Yok)
- GÜNEŞ, İhsan, Türk Parlamento Tarihi Meşrutiyete Geçiş Süreci: 1. Ve 2. Meşrutiyet I. Cilt, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları, Ankara, 1997.
- GÜNEŞ, İhsan, Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Türkiye'de Hükümetler Programları ve Meclisteki Yankıları (1908-1923), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2012.
- GÜNGÖR, Hasan Atilla, Türkiye'nin Modernleşme Sürecinde 1921 Anayasası'nın Yeri, Yüksek Lisans Tezi İstanbul Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, 2001.
- GÜNGÖRDÜ, Banuçiçek, Meclis-i Umumi (Kanun-i Esasi Ve Uygulaması), Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- HANİOĞLU, Şükrü, "Meşrutiyet", TDV İslam Ansiklopedisi 29. Cilt, Ankara, 2004.
<https://islamansiklopedisi.org.tr/mesrutiyet>
- İBA, Şeref, Parlamento İçtüzük Metinleri, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2009.
- İLAL, Ersan, "Magna Carta", İÜHFD, C. 34, S.1-4, Y. 1968, s. 210-242.
- İNALCIK, Halil, "Sened-i İttifak ve Gülhane Hatt-i Hümayunu", Belleten, C. 28, S. 112, Y. Ekim 1964, s. 603-622.
- İNALCIK, "Tanzimat'ın Uygulanması Ve Sosyal Tepkiler", Belleten, C. 28, S. 112, Y. Ekim 1964, s. 623-690.
- İNALCIK, Halil, Osmanlı Tarihinde Efsaneler Ve Gerçekler, NTV Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2015.
- İNALCIK, Halil, Devlet-i Aliyye Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar-IV, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 9. Baskı, İstanbul, 2020.

- İSLAMOĞLU, Mustafa, Nüzul Sırasına Göre Hayat Kitabı Kuran Gerekeçeli Meal-Tefsir, Düşün Yayıncılık, 11. Baskı, İstanbul, 2020.
- KABOĞLU, İbrahim, Anayasa Hukuku Dersleri (Genel Esaslar), Legal Yayınevi, 13. Baskı, İstanbul, 2018.
- KANSU, Aykut, 1908 Devrimi, İletişim Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 1995.
- KARAL, Enver Ziya, Belleten, "Gülhane Hatt-ı Hümayununda Batının Etkisi", Belle-ten, C. 28, S. 112, Y. Ekim 1964, s. 581-602.
- KARAL, Enver Ziya, Osmanlı Tarihi V. Cilt, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 7. Baskı, Ankara, 1995.
- KARATAŞ, Mehmet, "18-19. Yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nde Bazı Müsâdere Uygulamaları", OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, C. 19, S. 19, Y. 2006, s. 219-237.
- KENANOĞLU, Macit, "Nizamiye Mahkemeleri", TDV İslam Ansiklopedisi 33. Cilt, İstanbul, 2007. <https://islamansiklopedisi.org.tr/nizamiye-mahkemeleri>
- KENANOĞLU, Macit, "Osmanlı İmparatorluğunda Gayrimüslimlerin Eğitimi Üzerine", Türk Tarih Araştırmaları Literatür Dergisi, S. 12, Y. 2008, s. 181-206.
- KİLİ, Suna/GÖZÜBÜYÜK, Şeref, Türk Anayasa Metinleri, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1. Baskı, Ankara, 1985.
- KOÇU, Reşat Ekrem, Tarihimizde Garip Vakalar, Varlık Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 1958.
- KUNT, Metin/AKŞİN, Sina/FAROQHİ, Suraiya/TOPRAK, Zafer/YURDAYDIN, Hüseyin/ÖDEKAN, Ayla, Türkiye Tarihi III. Cilt, Engin Matbaacılık, 4. Baskı, İstanbul, 1995.
- KURAN, Ahmed Bedevi, İnkılap Tarihimiz ve Jön Türkler, Tan Matbaası, 3. Baskı, İstanbul, 1945.
- KURAN, Ercümen, "Serasker Hüseyin Avni Paşa", TKD, S. 58, Y. Ağustos 1967, s. 745-748.
- KÜÇÜK, Cevdet, "Abdülhamid II", TDV İslam Ansiklopedisi 1. Cilt, İstanbul, 1988. <https://islamansiklopedisi.org.tr/abdulhamid-ii>
- LEWIS, Bernard, Modern Türkiyenin Doğuşu, TTK Basımevi, Ankara, 1970. (Baskı Numarası Yok)
- LİJPHART, Arend, Çağdaş Demokrasiler, Türk Demokrasi Vakfı ve Siyasi İlimler Derneği Ortak Yayını (Künyesi Yok)
- MAARİF VEKÂLETİ, Tarih III, Devlet Matbaası, İstanbul, 1931. (Baskı Numarası Yok)
- MERT, Özcan, "Ayan", TDV İslam Ansiklopedisi, 4. Cilt, İstanbul, 1991. <https://islamansiklopedisi.org.tr/ayan>

- MUMCU, Ahmet, "Divan-ı Hümayun", TDV İslam Ansiklopedisi, 9. Cilt, İstanbul, 1994. <https://islamansiklopedisi.org.tr/divan-i-humayun>
- OKANDAN, Recai Galip, "7 Zilhicce 1293 Kanuni Esasisine ve Bunun Muaddel Şekillerine Göre İcra ve Teşri Fonksiyonlari Bunları İfa Edecek Organlar Arasındaki Münasebetler", İÜHFM, C. 13, S. 1, Y. 1947, s. 3-22, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1947.
- OKANDAN, Recai Galip, Amme Hukukumuzun Ana Hatları, Birinci Kitap, Fakülteler Matbaası, 3. Baskı, İstanbul, 1959.
- ONAR, Sıddık Sami, İdare Hukuku, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1945. (Baskı Numarası Yok)
- ONGUNSU, Ahmet Hamit, Tanzimat ve Amillerine Umumi Bir Bakış, Maarif Matbaası, İstanbul, 1940. (Baskı Numarası Yok)
- ORTAYLI, Tanzimattan Sonra Mahalli İdareler (1840-1878), Türkiye Ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1974.
- ORTAYLI, İlber, "Osmanlı Kadısının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine", AİD, C. 9, S. 1, Y. 1976, s. 95-107.
- ORTAYLI, İlber, "II. Abdülhamit Döneminde Anayasal Rejim Sorunu", HÜEFD, C. 4, S. 1, Y. 1986, s. 55-75.
- ORTAYLI, İlber, Osmanlı'da Değişim ve Anayasal Rejim Sorunu, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2008.
- ORTAYLI, İlber, İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı, Timaş Yayınları, 41. Baskı, İstanbul, 2014.
- Özbudun, Ergun, TBB ve Ankara Barosu Uluslar Arası Sempozyum: Siyasi Partiler ve Demokrasi, 26-27 Mayıs 2005, "Siyasi Parti Kapatma Davalarında Türk Anayasa Mahkemesi ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Arasındaki Yaklaşım Farkı", Ankara, 2006, s. 62-79.
- ÖZBUDUN, Ergun, Türk Anayasa Hukuku, Yetkin Yayınları, 15. Baskı, Ankara, 2014.
- ÖZCAN, Azmi, "Hilafet", TDV İslam Ansiklopedisi 17. Cilt, İstanbul, 1998. <https://islamansiklopedisi.org.tr/hilafet>
- ÖZCAN, Abdülkadir, "Böcekbaşı", TDV İslam Ansiklopedisi 6. Cilt, İstanbul, 1992. <https://islamansiklopedisi.org.tr/bocekbasi>
- ÖZTOP, Fatih/KARASU, Demet, "Ceraim-i Umumiye Cetvellerine Göre Kudüs Sancağında "Hırsızlık" Suçları Ve Failleri (R. 1329 / 1913-1914)", AMS, C. 5, S. 10, Y. Temmuz 2017, s. 115-131.
- PAMİR, Aybars, "Osmanlı Egemenlik Anlayışında Senedi İttifak'ın Yeri", AÜHFD, C. 53, S. 2, Y. 2004, s. 61-82.

- PUL, Ayşe, "Osmanlı Sosyal Hayatı Figüranlarından Arayıcı Esnafı", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, C. 23, S. 1, Y. 2008, s. 211 – 238.
- REYHAN, Cenk, "Osmanlı'da Millet Nizamnameleri: Avrupa İle Uyum Sürecinde Rum-Ermeni-Yahudi Cemaat Düzenlemeleri", *Belgeler*, C. 27, S. 31, Y. Ocak 2006, s. 33-90.
- SENCER, Muzaffer, "Osmanlı İmparatorluğunda Tanzimat Sonrası Siyasal Ve Yönetimsel Gelişmeler", *AİD*, C. 17, S. 3, Y. Eylül 1984, s. 46-71.
- SOYSAL, Mümtaz, *100 Soruda Anayasanın Anlamı*, Gerçek Yayınevi, 11. Baskı, İstanbul, 1997.
- ŞENSOY, Naci, "Osmanlı İmparatorluğunun Sıkıyönetime Müteallik Mevzuatı Üzerinde Sentetik Bir Deneme", *İÜHFİM*, C. 13, S. 1, Y. 1947, s. 95-114, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1947.
- ŞENYÜZ, Doğan/YÜCE, Mehmet, GERÇEK, Adnan, *Vergi Hukuku*, Ekin Yayıncılık, 8. Baskı, Bursa, 2017.
- TANİLLİ, Server, *Devlet ve Demokrasi Anayasa Hukukuna Giriş*, Say Kitap Pazarlama, İstanbul, 1982.
- TANÖR, Bülent, *Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri (1789-1980)*, Yapı Kredi Yayınları, 22. Baskı, İstanbul, 2012.
- TDK, *Türkçe Sözlük*, 11. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2011.
- TEZİÇ, Erdoğan, *Anayasa Hukuku*, 19. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2015.
- TORUN, Fatih Sadık, "Vilâyet Kanunlarına Göre Sancak (Livâ) İdare Meclisleri", *TAD*, C. 35, S. 60, Y. 2016, s. 158-174.
- TUNAYA, Tarık Zafer, *Siyasi Müesseseler ve Anayasa Hukuku*, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1966. (Baskı Numarası Yok)
- TUNAYA, Tarık Zafer, *İnsan Derisiyle Kaplı Anayasa, Çağdaş Yayınları*, İstanbul, 1979. (Baskı Numarası Yok)
- TUNAYA, Tarık Zafer, *Türkiye'nin Siyasal Hayatında Batılılaşma Hareketleri*, Arba Yayınevi, 2. Baskı, İstanbul, 1996.
- TUNAYA, Tarık Zafer, *Türkiye'de Siyasal Gelişmeler (1876-1938) Kanuni Esasi Ve Meşrutiyet Dönemi*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 4. Baskı, İstanbul, 2016.
- TÜLEN, Hikmet, *Türk Anayasa Hukukunda Bakanların Cezai Sorumluluğu Ve Meclis Soruşturması*, Mimoza Yayınları, Konya, 1999. (Baskı Numarası Yok)
- UÇAROL, Rifat, *Siyasi Tarih*, Filiz Kitabevi, 4. Baskı, İstanbul, 1995.

- YAVUZ, Bülent, Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri, “İngiltere”, AK Parti Yayınları, 1. Baskı, Ankara, 2013, s. 15-51.
- YAZICI, Serap, Başkanlık ve Yarı Başkanlık Sistemleri; Türkiye İçin Bir Değerlendirme, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2002.
- YILDIRIM, Mustafa, “Rönesans ve Reformasyon”, KAREFAD, ÇAKÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi, C. 8, S. 1, Y. Nisan 2020, s. 184-210.
- YILMAZ, Ejder, Hukuk Sözlüğü, Doruk Yayınları, Ankara, 1976. (Baskı Numarası Yok)
- YILMAZ, Faruk, Türk Anayasa Tarihi, İz Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, 2012.
- YILMAZER, Ziya, “Murad IV”, TDV İslam Ansiklopedisi 31. Cilt, Ankara, 2020.
<https://islamansiklopedisi.org.tr/murad-iv>
- YÜKSEL, Ahmet, “Osmanlı Devlet Dairelerinde Mesai Kavramı Ve Uygulaması (18. - 20. Yüzyıllar)”, OBAD, C. 16, S. 1, Y. 2014, s. 19-49.

İNTERNET SİTELERİ

- <https://www.luggat.com/>
- <https://www.anayasa.gov.tr/>
- <https://anayasa.tbmm.gov.tr/>
- <https://tr.wikipedia.org/>
- <https://www.mevzuat.gov.tr/>
- <https://islamansiklopedisi.org.tr/>
- <https://www.tbmm.gov.tr/>
- <https://www.tarihduragi.com>

Dr. Ömür Kadri SARI

**İDARE HUKUKU BAKIMINDAN
GIDA GÜVENLİĞİ
VE
GIDA PİYASASININ DÜZENLENMESİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İdare Hukuku Bakımından Gıda Güvenliği ve Gıda Piyasasının Düzenlenmesi Ömür Kadri Sarı

Hukuk Yayınları Dizisi – 3907

Birinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 974 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kirtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

Adashi, Eli Y. vd. "When Science and Politics Collide: Enhancing the FDA". *Science* 364/6441

(2019), 628-631.

Aguirre, Emilie K. "The Importance of the Right to Food for Achieving Global Health". *Global Health Governance* 9/1 (2015), 164-178.

Akıllıoğlu, Tekin. "Yönetimde Açıklılık-Gizlilik Bilgi Alma Hakkı". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* 46/3 (1991), 1-12.

Akıncı, Müslüm. *Bağımsız İdari Otoriteler ve Ombudsman*. İstanbul: Beta Basım Yayın, 1999.

Aktan, Coşkun Can. "Regülasyon İktisadına Giriş". *Ekonomi Bilimleri Dergisi* 8/1 (2016), 116-135.

Akyılmaz, Bahtiyar. "İyi Yönetim ve Avrupa İyi Yönetim Yasası". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7/2 (2003), 1-15.

Akyılmaz, Bahtiyar. "Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi* 1/1 (1998), 23-57.

Akyılmaz, Bahtiyar vd. *Türk İdare Hukuku*. Ankara: Savaş Yayınevi, 12. Basım, 2020.

Akyılmaz, Bahtiyar vd. *Türk İdari Yargılama Hukuku*. Ankara: Seçkin, 8. Basım, 2023.

Alemanno, Alberto - Simone Gabbi (ed.). *Foundations of EU Food Law and Policy: Ten Years of the European Food Safety Authority*. Farnham, Surrey, England ; Burlington, VT: Ashgate Publishing Company, 2014.

Almanza, Barbara (ed.). *Food Safety : Researching the Hazard in Hazardous Foods*. Apple Academic Press, 2014.

Alpsoy, Zeliha. "İdari Yaptırım Kavramı Ve Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi". *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 26/45 (2021), 261-303.

Anayurt, Ömer. *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*. Ankara: Seçkin, 2022.

Andersen, Per Pinstrup (ed.). *The African Food System and Its Interaction with Human Health and Nutrition*. Cornell University Press, 2010.

Ansell, Christopher - Vogel, David. *What's the Beef?: The Contested Governance of European Food Safety*. MIT Press, 2006.

Arayess, Sarah. "Focus Points of the Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority in 2020". *European Food and Feed Law Review* 15/1 (2020), 64-67.

Arayess, Sarah - Jeukens, Fleur. "More Publications of Inspection Results by NVWA". *European Food and Feed Law Review* 13 13/4 (2018), 347-348.

Ardıçoğlu, M.Artuk. "Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi". *Ankara Barosu Dergisi* 75/3 (2017), 21-51.

Artık, Nevzat vd. *Gıda Güvenliği ve Gıda Mevzuatı*. Ankara: Detay Yayıncılık, 4. Basım, 2022.

Aslan, Zehreddin. "Devletin Ekonomiye Müdahalesi ve İktisadi Müdahalesi ve İktisadi Kolluk Faaliyeti İçinde Rekabetin Korunması". *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* 14 (1996), 1-6.

Aslan, Zehreddin - Berk, Kahraman. *Rekabet Kurumu'nun Oluşumu, Görev ve Yetkileri ile Yargısal Denetimi*. İstanbul: Alfa Basım Yayım, 2000.

Atay, Ender Ethem. "Bağımsız İdari Otoriteler ve Türkiye Uygulaması". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 10/1,2 (2006), 259-293.

Atay, Ender Ethem. "Fransız İdare Hukukunda Bağımsız İdari Otoriteler(BİO"lar): Rekabet Konseyi". 51-107. Ankara: Rekabet Kurumu, 2000.

Atay, Ender Ethem. *Hukuk Başlangıcı*. Ankara: Gazi Kitabevi, 9. Basım, 2021.

Atay, Ender Ethem. *İdare Hukuku*. Ankara: Seçkin, 3. Basım, 2022.

Atay, Ender Ethem. *İdari Yargılama Hukuku*. Ankara: Seçkin, 4. Basım, 2022.

Aydın, Ayşe. *Avrupa Birliği ve Türkiye'de Hayvanların Kimliklendirilmesi ve Kayıt Altına Alınmasının Göreceli Karşılaştırması, İzlenebilirlik*. Ankara:

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı AB Uzmanlık Tezi, 2007.

Aydoğdu, Yasin. "Kamu Sağlığı Bağlamında Gıda İşletmelerinin Hukuka Uygun Davranma (Compliance) Yükümlülüğü: Gıda Kodeksleri Üzerine Bir Değerlendirme". *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1/1 (2023), 49-64.

Balcı Akova, Süheyla - Tapan, İrfan. "Sürdürülebilir Tarım Kapsamında İyi Tarım Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Malatya İli Örneği". *Coğrafya Dergisi- Journal of Geography* 44 (2022), 151-167.

Barbaros, Mutlu vd. "Türkiye'de Gıda İhracatı, Gıda Fiyatları ve Enflasyon Arasındaki Nedenselliğin Analizi". *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi* 7/18 (2019), 537-548.

Baren, Rens van. *Onderzoek van de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit van wet tot praktijk*. Wageningen University, MSc Thesis, 2018.

Bass, P. D vd. "Sheep Traceability Systems in Selected Countries Outside of North America". *The Professional Animal Scientist* 24 (2008), 302-307.

Başoğlu, Fikri. *Gıda Kalite Kontrolünün Esasları ve Gıda Güvenliği Yönetim Sistemleri*. Bursa: Dora, 2016.

Batista Branco, Patrícia Alexandra. *Food Industry : Processes and Technologies*. Oakville: Delve Publishing, 2019.

Baykan, Barış Gençer. "Multilayered Framing in Turkish Anti-GM Movement". *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi* 10/1 (2022), 78-97.

Bender, David A. *A Dictionary of Food and Nutrition*. Oxford University Press, 4., 2014.

Berkarda, Kemal. "Amerika'da İdare Hukuku Var Mı?" 14/1 (2011), 87-107.

Bijman, Jos - Gijselinckx, Caroline. *Support for Farmers' Cooperatives*. Case Study Report. European Commission, 2012. European Commission.

Boz, Selman Sacit. "Fahiş Fiyat Artışı Özelinde Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu". *SÜHFD* 31/4 (2023), 1639-1687.

Bremmers, Harry - Kai Purnhagen (ed.). *Regulating and Managing Food Safety in the EU: A Legal-Economic Perspective*. Cham: Springer International Publishing, 2018.

Brug, F.J. van de vd. "Early signals for emerging food safety risks: From past cases to future identification". *Food Control* 39 (2014), 75-86.

Budak Bağdatlı, Aytunga - Kayaardı, Semra. "Et ve Et Ürünlerinde Kullanılan Paketleme Yöntemleri". *Akademik Gıda* 8/2 (2010), 24-30.

Califf, Robert M. vd. "Seven Former FDA Commissioners: The FDA Should Be An Independent Federal Agency". *Health Affairs* 38/1 (2019), 84-86.

Can, Sibel. "İdari Para Cezası". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 7/29 (2017), 407-429.

Carpenter, Daniel. "Strengthen and Stabilize the FDA". *Nature* 485/7397 (2012), 169-170.

Cebeci, Zeynel. "Gıda İzlenebilirliğinde Bilgi Teknolojileri". *Ulusal Tarım Kurultayı*, 189-195.

Ceylan, Mahmut. *İdari Yaptırımların Düzenlenmesinde ve Uygulanmasında "Yetki"*. Trabzon: Trabzon Üniversitesi, Doktora Tezi, 2021.

Ceylan, Necmettin vd. (ed.). *5. Uluslararası Beyaz Et Kongresi*. Antalya, 2019.

Chalmers, Damian. "'Food for Thought': Reconciling European Risks and Traditional Ways of Life". *The Modern Law Review* 66/4 (2003), 532-562.

Chiellini, Emo. *Environmentally Compatible Food Packaging*. Woodhead Publishing, 2008.

Coggon, John vd. *Public Health Law: Ethics, Governance, and Regulation*. Abingdon, Oxon ; New York, NY: Routledge, 2017.

Coit, Marne - Feitshans, Theodore A. *Food Systems Law: An Introduction for Non-Lawyers*. Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge, 2020.: Routledge, 1. Basım, 2020.

Collins, Nuala. "Nutrition and Health Claims in the European Union in 2022". *Regulatory Focus*, 1-9.

Committee on Examination of Front-of-Package Nutrition Rating Systems and Symbols, Institute of Medicine, , Food and Nutrition Board. *Front-Of-Package Nutrition Rating Systems and Symbols : Phase I Report*. Washington: National Academies Press, 2011.

Cook, Kate. "The Presidential FDA: Politics Meet Science". *Harvard Library Third Year Paper*, 1-30.

Craig, Paul. *EU Administrative Law*. Oxford University Press, 3. Basım, 2018.

Curtis, Patrical A. *Guide to US Food Laws and Regulations*. John Wiley & Sons, 2013.

Çağdaş, Tülin. "Türkiye'de Yerel Yönetimlerde İdari Özerklik". *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi* 30/1 (2011), 391-416.

Çağlayan, Ramazan. "Fransız Ve Türk İdarî Yargılama Hukuklarında İvedi Yargılama Usulü". *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18/3-4 (2014), 1-41.

Çağlayan, Ramazan. *İdare Hukuku Dersleri*. Ankara: Adalet Yayınevi, 8. Basım, 2020.

Çağlayan, Ramazan. *İdari Yaptırımlar Hukuku (Kabahatler Kanunu Yorumu)*. Asil Yayın Dağıtım, 1. Basım, 2006.

Çağlayan, Ramazan. "İdari Yaptırımlarda Görevli Mahkeme Sorunu Üzerine". *Prof. Dr. Fırat ÖZTAN'a Armağan 2* (2010), 2599-2610.

Çağlayan, Ramazan. "Risk İlkesi Gereğince İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Bağlamında Sosyal Risk İlkesi". *Sosyal Risk İlkesi*. 451-495. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 2009.

Çak, Murat - Yavuz, Erdem. "Türkiye'de Tarım Sektörüne Yönelik Vergisel Kolaylıkların Sosyo-Ekonomik Açından İncelenmesi ve Gıda Güvencesi Bağlamında Değerlendirilmesi". *Maliye Çalışmaları Dergisi / Journal of Public Finance Studies* 69 (2023), 49-69.

Çakmak, N. Münci. "Biyolojik Çeşitliliğin Hukuken Korunması ve Kamu Yararı". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 57/1 (2008), 133-166.

Çakmak, N.Münci. *İdare Hukukunda Kuramsal Olarak Kamu Yararı*. Ankara: Seçkin, 2013.

Çal, Sedat. *Türk İdare Hukukunda Ruhsat*. Ankara: Seçkin, 2012.

Çetin, Funda. "Aktif ve Akıllı Ambalajlama". *PAGEV*.

Dallyn, H. - Shorten, D. "Hygiene Aspects of Packaging in The Food Industry". *International Biodeterioration* 24/4-5 (1988), 387-392.

Dayısoylu, K Sinan vd. "Fonksiyonel Gıda Mı, Fonksiyonel Bileşen Mi? Gıdalarda Fonksiyonellik". *Gıda Dergisi* 39/1 (2014), 57-62.

Demir, Ayten vd. "Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar: I. Bitkiler". *OMÜ Zir. Fak. Dergisi* 21/2 (2006), 249-260.

Demircan, Tunç. *Türk Ceza Kanununda Gıda Suçları*. Ankara: Seçkin, 2020.

Dokuzlu, Sertaç - Söyler, İrem. "Coğrafi İşaretlerde Denetim Etkinliğini Artırma Yöntemleri". *Tarım Ekonomisi Araştırmaları Dergisi*, 15-25.

Downes, Chris. *The Impact of WTO SPS Law on EU Food Regulations*. Cham: Springer International Publishing, 2014.

Duran, Lütfi. "Düzenleme Yetkisi Özerk Sayılabilir Mi?" *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi* 4/1-3 (1983), 33-42.

Duran, Lütfi. *İdare Hukuku Ders Notları*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1982.

Duran, Lütfi. *İdare Hukuku Meseleleri*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1964.

Duran, Lütfi. "Türkiye'de Bağımsız İdari Otoriteler". *Amme İdaresi Dergisi* 30/1 (1997), 3-10.

Edwards, Frances L. - Goodrich, Daniel C. *Introduction to Transportation Security*. Taylor & Francis Group, 2012.

EFSA NDA Panel. "Scientific advice related to nutrient profiling for the development of harmonised mandatory front-of-pack nutrition labelling and the setting of nutrient profiles for restricting nutrition and health claims on foods". *EFSA Journal* 20/4 (2022), 1-48.

Egolf, Aisha vd. "When Evolution Works Against the Future: Disgust's Contributions to the Acceptance of New Food Technologies". *John Wiley & Sons* 39 (2019).

Einsiedel, Edna. "Consumers and GM Food Labels: Providing Information or Sowing Confusion?" *AgBioForum* 3/4 (2000), 231-235.

Ekinci, Murat. "Ceza Hukuku İlkeleri Açısından İdari Yaptırımlar". *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi* 1 (2017), 19-54.

Ekşi, Aziz - İşci, Aslı. "Dünyada Açlık Olgusu Ve Çözüm Arayışları". *Gıda* 37/1 (2012), 39-45.

Elmastaş, Ayhan. *Yaş Meyve Sebze Ürünlerinin Çeşitli Koşullarda Pestisit Kalıntılarının Lc-Ms/Ms ve Gc-Ms/Ms ile Analizlerinin Kantitatif Tayini*. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi, Doktora Tezi, 2018.

Emison, Gerald Andrews - John C. Morris (ed.). *True Green : Executive Effectiveness in the U. S. Environmental Protection Agency*. Lexington Books/Fortress Academic, 2012.

Erdem, Mustafa. "İlahi Dinlerin Kutsal Kitaplarında Helal ve Haram Anlayışı Üzerine Bir Araştırma". *AÜİFD* 37/1 (1997), 151-173.

Erkan, Nuray vd. "Gıda Sanayinde Kullanılan Kalite Güvence Sistemleri". *Journal of Fisheries Sciences.com* 2/1 (2008), 88-99.

Erkmen, Osman. "Gıda Kaynaklı Tehlikeler ve Güvenli Gıda Üretimi". *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi* 53/3 (2010), 220-235.

Eştürk, Özlem - Kaya, Serkan. "Gıda ve Tarım Piyasalarında Regülasyonun Önemi". *Politik Ekonomik Kuram* 7/2 (2023), 472-486.

Eussen, Simone vd. "Functional foods and dietary supplements: Products at the interface between pharma and nutrition". *European Journal of Pharmacology* 668 (2011).

Evren, Çınar Can. "İdari Usul İlkelerinin Yönetim Hukukumuz Açısından Değeri". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 91 (2010), 110-145.

Fellows, P.J. *Food Processing Technology: Principles and Practice*. Duxford: Woodhead Publishing, 4. Basım, 2016.

FoodNet Working Group. "Foodborne Diseases Active Surveillance Network (FoodNet)". *Emerging Infectious Diseases* 3/4 (1997), 581-583.

Forsythe, S.J. - P.R. Hayes (ed.). *Food Hygiene, Microbiology and HACCP*. Springer, 3. Basım, 1995.

Fortin, Neal D. *Food Regulation: Law, Science, Policy, and Practice*. Hoboken, N.J: John Wiley & Sons, 2009.

Fung, Fred vd. "Food Safety in the 21st Century". *Biomedical Journal* 41/2 (Nisan 2018), 88-95.

Gabbi, Simone. "The Interaction between Risk Assessors and Risk Managers". *European Food and Feed Law Review* 2/3 (2007), 126-135.

Gilbert, C. L. - Morgan, C. W. "Food Price Volatility". *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences* 365/1554 (2010), 3023-3034.

Gordon, Joye. "Risk Communication and Foodborne Illness: Message Sponsorship and Attempts to Stimulate Perceptions of Risk". *Risk Analysis* 23/6 (2003), 1287-1296.

Gözübüyük, A.Şeref. *Türkiye'nin Yönetim Yapısı*. Ankara: Turhan Kitabevi, 11. Basım, 2010.

Gracey, Joseph Forde - Storrar, James Andrew. *Gracey's Meat Hygiene*. John Wiley & Sons, 2015.

Greene, Harry L. vd. "Foods, Health Claims, and the Law: Comparisons of the United States and Europe". *Obesity Research* 9 (2001), 276-283.

Gregson, Nicky. *The Waste of the World: Consumption, Economies and the Making of the Global Waste Problem*. Bristol: Bristol University Press, 1. Basım, 2023.

Groenleer, Martijn. *Autonomy of European Union Agencies : A Comparative Study of Institutional Development*. Eburon Academic Publishers, 2009.

Groenleer, Martijn L. P. "Agency Autonomy Actually: Managerial Strategies, Legitimacy, and the Early Development of the European Union's Agencies for Drug and Food Safety Regulation". *International Public Management Journal* 17/2 (2014), 255-292.

Groves, Matthew - Lee, H P. "Australian Administrative Law". *Cambridge University Press*.

Günday, Metin. *İdare Hukuku*. Ankara: İmaj Yayınevi, 11. Basım, 2017.

Güran, Sait. "Yönetimde Açıklık". *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi* 3/1-3 (1982), 101-112.

Güriz, Adnan. *Hukuk Başlangıcı*. Ankara: Siyasal Kitabevi, 11. Basım, 2006.

Güriz, Adnan. *Hukuk Başlangıcı*. Ankara: Siyasal Kitabevi, 19. Basım, 2019.

Halaç, Eyüp. "Gıda Kalitesi Ve Gıda Mevzuatı İle İlgili Temel Kavramlar Işığında Türk Ve Ab Gıda Mevzuatının Karşılaştırılması". *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi* 4 (2002), 107-131.

Havinga, Tetty. "National Variations in the Implementation and Enforcement of European Food Hygiene Regulations: Comparing the Structure of Food Controls and Regulations between Scotland and the Netherlands". *Recht Der Werkelijkheid* 35/3 (2014), 32-53.

Hayes, Tara O'Neill - Kerska, Katerina. "PRIMER: Agriculture Subsidies and Their Influence on the Composition of U.S. Food Supply and Consumption".

Hayran, Seyit. "Türkiye'de Tarım Kesiminin Vergilendirilmesi". *Iğdır Üni. Fen Bilimleri Enst. Der.* 3/1 (2013), 69-72.

Herten, J van - Bovenkerk, B. "The Precautionary Principle in Zoonotic Disease Control". *Public Health Ethics* 14/2 (2021), 180-190.

Hertog, Johan den. "General Theories of Regulation". *Encyclopedia of Law and Economics*, 223-270.

Holah, John vd. *Handbook of Hygiene Control in the Food Industry*. Duxford: Woodhead Publishing, 2. Basım, 2016.

Holah, John - Lelieveld, H.L.M. *Hygienic Design of Food Factories*. Cambridge: Woodhead Publishing, 2011.

Hoogenraad, Ebba - Rooy, Dorothée de. "Food Safety: Dutch Government is Taking it Seriously". *European Food and Feed Law Review* 9/4 (2014), 265.

Hoop, Liesbeth de. *Food Policy in the Netherlands Balancing between Integration and Fragmentation*. Wageningen: Wageningen University, MSc Thesis, 2015.

Hospes, Otto - Bernd Van Der Meulen (ed.). *Fed up with the Right to Food?: The Netherlands' Policies and Practices Regarding the Human Right to Adequate Food*. The Netherlands: Wageningen Academic Publishers, 2009.

Hüsnü, Erdem. "Tck'nun 312. Maddesinin Koruduğu Hukuksal Değerin Kısa Bir Analizi: Türk Devlet Düzeni V. Demokratik Kamu Düzeni". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 52/1 (2003), 37-62.

Institute of Medicine and National Research Council. *Ensuring Safe Food: From Production to Consumption*. Washington: National Academies Press, 1998.

Institute of Medicine, National Research Council, Division on Earth and Life Studies, Board on Environmental Studies and Toxicology. *A Risk-Characterization Framework for Decision-Making at the Food and Drug Administration*. National Research Council, 2011.

İba, Sezin. *Uluslararası Güvenlik Anlayışında Gıda Güvenliği Sorunsalı: Avrupa Birliği-Türkiye Karşılaştırmalı Analizi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2013.

İlbaş, Ali İrfan. *Organik Tarım: İlkeler ve Ulusal Mevzuat*. Ankara: Efla-tun Yayınevi, 1.basım., 2009.

Kalabalık, Halil. *İdare Hukuku Dersleri*. 2 Cilt. Ankara: Seçkin, 5. Basım, 2021.

Kanska, Klara. "Wolves in the clothing of sheep? The case of the European Food Safety Authority". *European Law Review* 29/5 (2004), 711-727.

Karabal, Ahu. "Gıda Mevzuatı ve Gıda Güvenliği". *International Journal of Social And Humanities Sciences* 3/1 (2019), 179-198.

Karabulut, Mustafa. *İdari Yaptırımların Hukuki Rejimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.

Karacan, Ali İhsan. "Özerk Kurumların Özerkliği". *Rekabet Dergisi* 8 (2002), 3-62.

Karaman, Kasım. "Tarım-Gıda Politikaları Bağlamında Türkiye'de Gıda Güvencesi". *Akademik Bakış Dergisi* 65 (2018), 115-133.

Kaya, Cemil. *İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Denetimi*. İstanbul: On İki Levha, 2. Basım, 2014.

Kayar, İsmail - Üzülmez, İlhan. *Hukukun Temel Kavramları*. Ankara: Seçkin, 11. Basım, 2018.

Kent, Bülent. *Türk ve Alman Hukukunda Elektrik Piyasasının Düzenlenmesi ve Düzenleyici Kurumlar*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2012.

Kesim, Atilla. "Türkiye'de Tarım Ürünleri Fiyatları". *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi* 2/4 (1977), 157-171.

Keskin, Bayram - Yeşil, Yaprak. "İdare Hukukunda 'İyi İdare' İlkelerinin Kapsamı ve Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık)'nın Kararlarına Etkisi". *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 8/2 (2018), 39-66.

Kılıç, Muharrem. *Pandemi Döneminde Sosyal Haklar*. Ankara: Seçkin, 2021.

Kıvılcım, Zeynep. "Cartagena Protokolü Ve Türkiye Biyogüvenlik Mevzuatı". *Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi* 20/1 (2012), 99-121.

King, Hal. *Food Safety Management Systems: Achieving Active Managerial Control of Foodborne Illness Risk Factors in a Retail Food Service Business*. Cham: Springer International Publishing, 2020.

Kipmen, Türkan. "Plastik Ambalaj Malzemesinin Gıdalara Etkisi". *Gıda* 3/4 (1978), 187-195.

Kirchsteiger-Meier, Evelyn - Tobias Baumgartner (ed.). *Global Food Legislation : an Overview* - John Wiley & Sons, 2014.

Koca, Mahmut - Üzülmez, İlhan. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin, 15. Basım, 2022.

Koca, Ramazan - Somuncu, Mehmet. "Gıda Güvencesi Konusunda Türkiye İçin Bir Değerlendirme". *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi* 8/2 (2021), 1-11.

Kocaman, Nurcay - Sarimehmetoğlu, Belgin. "Gıdalarda Akıllı Ambalaj Kullanımı". *Veteriner Hekimler Derneği Dergisi* 81/2 (2010), 67-72.

Koç, Emin. *Gıda Güvenliği ve İdarenin Yetkileri*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2014.

Koç, Emin. "Gıda Güvenliği ve Kamu Sağlığının Korunması". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 22 (2015), 395-426.

Koç, Gökçe - Uzman, Ayşe. "Gıda Güvencesi ve Gıda Güvenliği: Kavramsal Çerçeve, Gelişmeler Ve Türkiye". *Tarım Ekonomisi Dergisi* 21/1 (2015), 39-48.

Kowalska, Aleksandra - Manning, Louise. "Using the Rapid Alert System for Food and Feed: Potential Benefits and Problems on Data Interpretation". *Critical Reviews in Food Science and Nutrition* 61/6 (2021), 906-919.

Krapohl, Sebastian. *Risk Regulation in the Single Market*. London: Palgrave Macmillan UK, 2008.

Kretschmann, Pablo Belmar von. *(In)correct and (in)complete communications during a foodborne illness outbreak: Who is liable? Who has losses?* Wageningen University, Doctoral Thesis, 2012.

Kubota, Kristy A. vd. "PulseNet and the Changing Paradigm of Laboratory-Based Surveillance for Foodborne Diseases". *Public Health Reports* 134/2_suppl (Kasım 2019), 22S-28S.

Kurt, Ali Osman. "Yahudilik'te Koşer ve Koşer Ekonomisi". *C.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi* 16/2 (2010), 103-149.

Law, Jonathan (ed.). *A Dictionary of Law*. Oxford University Press, 9. Basım, 2018.

Legrand, Jack vd. "Microbiological Risk Assessment Associated with the Food Processing and Distribution Chain". *Wiley*.

Lelieveld, H.L.M. vd. *Hygiene in Food Processing : Principles and Practice*. Cambridge: Woodhead Publishing Limited, 2. Basım, 2014.

Lordi, Antonio. "Globalized World and Separation of Powers: A New Role for the Independent Administrative Authorities". *Duquesne Law Review* 47/4 (2009), 939-946.

Lynch, Holly Fernandez vd. "The Limits of Acceptable Political Influence over the FDA". *Nature Medicine* 27/2 (2021), 188-190.

MacMaoláin, Caoimhín. *Food Law : European, Domestic and International Frameworks*. Oxford: Hart Publishing, 2015.

Mahieu, Stéphanie - Alemanno, Alberto. "The European Food Safety Authority before European Courts: Some Reflections on the Judicial Review of EFSA Scientific Opinions and Administrative Acts". *European Food and Feed Law Review* 3/5 (333 320M.S.), 2008.

Mahy, Aude (ed.). *Advertising Food in Europe : A Comparative Law Analysis*. Berlin: Lexxion Publisher, 2014.

Marriott, Norman G. vd. *Principles of Food Sanitation*. Cham: Springer International Publishing, 6. Basım, 2018.

McEntire, Jennifer - Andrew W. Kennedy (ed.). *Food Traceability: From Binders to Blockchain*. Cham: Springer International Publishing, 2019.

Merril, Richard A. vd. *Food and Drug Administration Advisory Committees*. Washington: National Academies Press, 1992.

Mert, İsmail. "Gıda Kanun Tasarısının Getirdikleri". *Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Dergisi* 72 (1992), 15-19.

Mettke, Thomas - Ortan, A.Necip. "Gıda Hukukunun Gelişimi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 36/1 (1979), 227-247.

Meulen, Bernd van der. "The Core of Food Law: A Critical Reflection on the Single Most Important Provision in All of EU Food Law". *European Food and Feed Law Review* 7/3 (2012), 117-125.

Meulen, Bernd van der. "The Structure of European Food Law". *Laws* 2/2 (2013), 69-98.

Milli Eğitim Bakanlığı. *Gıda Güvenliği ve Standartları*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 2017.

Millstone, Erik Paul - Dawson, Elisabeth. "Why Did EFSA Not Reduce Its ADI for Aspartame or Recommend Its Use Should No Longer Be Permitted?" *Archives of Public Health* 78/1 (2020), 1-5.

Misra, N. N. vd. "IoT, Big Data, and Artificial Intelligence in Agriculture and Food Industry". *IEEE Internet of Things Journal* 9/9 (2022), 6305-6324.

Moor-van Vugt, Adrienne de. "Administrative Sanctions in EU Law". *Review of European Administrative Law* 5/1 (2012), 5-41.

Mortimore, Sara E. - Wallace, Carol A. *HACCP: A food industry briefing*. John Wiley & Sons, 2. Basım, 2015.

National Research Council, Division on Earth and Life Studies, Ocean Studies Board. *Science and Its Role in the National Marine Fisheries Service*. Washington: National Academies Press, 2002.

Negri, Stefania (ed.). *Environmental Health in International and EU Law: Current Challenges and Legal Responses*. London: Routledge, 2020.

Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority. *The First Food Safety Statement* (2018).

Norer, Roland (ed.). *Genetic Technology and Food Safety*. Cham: Springer International Publishing, 2016.

Odyakmaz, Zehra - Güzel, Oğuzhan. "İyi İdare Hakkı". *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7/2 (2017), 13-37.

Oğurlu, Yücel. *İdari Yaptırımlar Karşısında Yargısal Korunma, İdari Ceza Hukuku ve İdari Cezalara Karşı Başvuru Yolları*. Ankara: Seçkin, 2. Basım, 2001.

Oğurlu, Yücel. "İdari Yaptırımlara Genel Bir Bakış ve İdari Yaptırım-Ceza Yaptırımı Ayrımı". *Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi* 3/1 (1999), 143-194.

Oğurlu, Yücel. *Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük İlkesi*. Ankara: Seçkin, 1. baskı., 2002.

Oğuz, Fuat. "'Bilgi, Regülasyon ve Rekabet: Bir Piyasa Süreci Yaklaşımı". *Doğuş Üniversitesi Dergisi* 6/2 (2005), 253-267.

Oğuz, Fuat. *Devlet ve Piyasa Regülasyon Ekonomisine Giriş*. Ankara: Seçkin, 2011.

Okay Tekinsoy, Özge. *İdare Hukukunda Kamu Düzeni Kavramı*. İstanbul: On İki Levha, 1. Basım, 2011.

Orer, Gürsel. "Ekonomik Kamu Düzeni ve Devletin Ekonomiye Müdahalesi". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 6 (2015), 363-393.

Oria, Maria - Robert B. Wallace (ed.). *Enhancing Food Safety : The Role of the Food and Drug Administration*. National Academies Press, 2010.

O'Rourke, Raymond. "Scientific conflict, the efsa and common risk assessment". *European Food and Feed Law Review* 2/4 (2007), 197-204.

Ossege, Christophe. *European Regulatory Agencies in EU Decision-Making Between Expertise and Influence*. Palgrave Macmillan, 2016.

Ottow, Annetje. *Market and Competition Authorities: Good Agency Principles*. Oxford: Oxford University Press, 2015.

Özay, İl Han. *Günüşığında Yönetim*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2004.

Özay, İl Han. "İdari Usul ve Bilgi Edinme Hakkı Üzerine Düşünceler". *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7/2 (2008), 135-138.

Özay, İl Han. *İdari Yaptırımlar*. İstanbul: İÜ Yayınları No:3326 (Özlem Kardeşler Matbaacılık), 1985.

Özbudun, Ergun. *Türk Anayasa Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 15. Basım, 2014.

Özdemir, Hayrunnisa. "Gıda Hukuku ve Hukukî Sorumluluk". *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi* 19 (Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan)/Özel Sayı (2017), 443-491.

Özen, Mustafa. "Kamu Sağlığına Karşı İşlenen Suçlar (Tck M. 185, 186, 187)". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 66/2 (2008), 163-189.

Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin, 2022.

Öztürk, Burak. *Hak Arama Özgürlüğü Çerçevesinde Zorunlu İdari İtiraz*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2015.

Öztürk, Çetin. "Gıda Ambalajının Önemi". *Akademik Gıda* 4/5 (2006), 38-39.

Öztürk, Hasret - Gül, Hüseyin. "Sosyal Belediyecilik Sosyal Devlete ve Sosyal Haklara Bir Alternatif mi?" 205-220. İstanbul, 2012.

Parisi, Salvatore vd. *Chemistry and Food Safety in the EU The Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF)*. Cham: Springer International Publishing, 2016.

Peerzada, Rabia İlay. *Uluslararası Hukukta Gıda Hakkı*. Ankara: İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2019.

Pinckaers, Marcel. *FAIRS Annual Country Report Annual*. FAIRS Country Report. The Hague: United States Department of Agriculture, 09 Ocak 2024. United States Department of Agriculture.

Pomeranz, Jennifer L. *Food Law for Public Health*. New York: Oxford University Press, 2016.

Poonia, Amrita - Tejpal Dhewa (ed.). *Edible Food Packaging*. Singapore: Springer, 2022.

Principato, Ludovica. *Food Waste at Consumer Level*. Cham: Springer International Publishing, 2018.

Pryor, FL. *Economic Evolution and Structure: The Impact of Complexity on the U.S. Economic System*. Cambridge University Press, 1995.

Purnhagen, Kai P. - Molitorisová, Alexandra. "Public and Private Enforcement in European Union Food Law". *European Journal of Risk Regulation* 13/3 (2022), 464-476.

Randell, A.W. - Whitehead, A.J. "Codex Alimentarius: Food Quality and Safety Standards for International Trade". *Revue Scientifique et Technique de l'OIE* 16/2 (1997), 313-321.

Roberts, Michael T. *Food law in the United States*. New York: Cambridge University Press, 2016.

Rodríguez-Pérez, José. *Quality Risk Management in the FDA-Regulated Industry*. ASQ Quality Press, 2. Basım, 2017.

Ruijter, Anniek de. *EU health law & policy : the expansion of EU power in public health and health care*. Oxford: Oxford University Press, 2019.

Saltmarsh, Michael. *Essential Guide to Food Additives*. Cambridge: The Royal Society of Chemistry, 2013.

Sancakdar, Oğuz. "İdare Hukuku Boyutuyla Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun Kısa Bir Değerlendirmesi". *Amme İdaresi Dergisi* 34/4 (2001), 97-137.

Sarı, Ömür Kadri. *İdare Hukuku Bağlamında E-Devlet Dönüşümü ve UYAP*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.

Sarı, Ömür Kadri. "Türk Hukukunda Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Temel İlkeleri". *Danıştay Dergisi* 152 (2020), 277-298.

Schmidt, Ronald H. - Rodrick, Gary E. *Food Safety Handbook*. Wiley, 1. Basım, 2003.

Schneider, Felicitas. "Wasting Food – An Insistent Behaviour Çeviri: Gıda Atıkları - Kalıcı Bir Davranış". çev. Hasan Durmuş. *International Journal of Islamic Economics and Finance Studies* 2 (2020), 227-241.

Scholten, Miroslava. *The Political Accountability of EU and US Independent Regulatory Agencies*. Leiden: Brill | Nijhoff, 2014.

Schwartz, Maxime. *How the Cows Turned Mad: Unlocking the Mysteries of Mad Cow Disease*. California: University of California Press, 2004.

Selin, Jennifer L. - Lewis, David E. *Sourcebook of United States Executive Agencies*. Administrative Conference of the United States, 2. Basım, 2018.

Sever, D Çiğdem. "Türkiye'de Düzenleyici Kurumların Yapısı, İşlevi ve Dönüşümü". *AÜHFD* 64/1 (2015), 195-236.

Sezginer, Murat. "İdari İşlem - İcraîlik - Ayrılabilir İşlem - Yargısal Denetim". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 69/1-2 (2011), 241-250.

Shukla, Ashutosh Kumar (ed.). *Food Packaging: The Smarter Way*. Singapore: Springer Nature Singapore, 2022.

Singh, Ram Lakhan - Sukanta Mondal (ed.). *Food Safety and Human Health*. London: Academic Press, an imprint of Elsevier, 2019.

Smith, Anthony vd. "10 Years of the European Food Safety Authority (EFSA) and the EU Food Safety System". *European Food and Feed Law Review* 7/3 (2012), 111-116.

Sobacı, M. Zahid. "Türk İdari Teşkilatındaki 'Adalar': Bağımsız İdari Otoriteler". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 55/2 (2006), 157-180.

Soule, Ed. "The Precautionary Principle and the Regulation of U.S. Food and Drug Safety". *The Journal of Medicine and Philosophy* 29/3 (2004), 333-350.

Soylu, Ahmet Cemil. *İdarenin Gıda Güvenliğine İlişkin Faaliyetleri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2022.

Sönmez, Hakan. *Türkiye'de Gıda Fiyatlarının Belirleyicileri ve Enflasyonist Etkileri*. İzmir: Ege Üniversitesi, Doktora Tezi, 2020.

Söyler, Yasin. *Yeni Başkanlık Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*. Ankara: Seçkin, 2018.

Söyler, Yasin. "Yeni Bir İdari Suç Olarak Covid-19 Salgın Sürecinde İh-das Edilen Fahiş Fiyat Artışı". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 45 (2020), 463-488.

Steier, Gabriela - Kiran K. Patel (ed.). *International Food Law and Policy*. Cham: Springer International Publishing, 2016.

Szajkowska, Anna. *Regulating Food Law: Risk Analysis and the Precautionary Principle as General Principles of EU Food Law*. The Netherlands: Wageningen Academic Publishers, 2012.

Şahin, Cenk. *Amerikan Federal İdare Hukukunda "Regülasyon" (ve Türk İdare Hukukuna Yansımaları)*. İstanbul: On İki Levha, 1. Basım, 2010.

Şahingöz, Burak. "Türkiye'de Gıda Ürünleri Fiyatlarının Enflasyon Üze-rindeki Etkisi". *Maliye Çalışmaları Dergisi / Journal of Public Finance Studies* 6/2 (2020), 45-55.

Tan, Turgut. "Bağımsız İdari Otoriteler". *Rekabet Kurumu Perşembe Konferansları* 72 (2005), 3-32.

Tan, Turgut. "Bağımsız İdari Otoriteler veya Düzenleyici Kurullar". *Amme İdaresi Dergisi* 35/2 (2002), 11-37.

Tan, Turgut. *Ekonomik Kamu Hukuku Dersleri*. Ankara: Turhankitabevi, 2010.

Tan, Turgut. "İdari Yaptırımlar ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesindeki Güvenceler". C. İnsan Hakları-2. Ankara: Ankara Barosu Yayını, 2004.

Taş, Ayşegül - Gündüz, Melih. "Gıda Taşımacılığı Sektörünü Etkileyen Kriterlerin Analizi". *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 58 (2021), 353-366.

Tayar, Mustafa. *Gıda Güvenliği*. Marmara Belediyeler Birliği, 2010.

Tayar, Mustafa. *Hijyen ve Sanitasyon*. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi, Karacabey Meslek Yüksekokulu, Ders notu, 2018.

Tayar, Mustafa - Çıbık, Recep. *Gıda Kimyası*. Bursa: Dora, 4. Basım, 2016.

Tayar, Mustafa - Kılıç, Velaaddin. *Gıda Endüstrisinde Hijyen ve Sanitasyon*. Bursa: Dora, 2014.

Tayar, Mustafa - Yarsan, Ender. *Veteriner Halk Sağlığı*. Bursa: Dora, 1. Basım, 2014.

Taylor, Enucie. "A new method of HACCP for the catering and food service industry". *Food Control* 19/2 (2008), 126-134.

Temiz, Özgür. *Türk Hukukunda Sağlık Hakkı ve Bir Kamu Hizmeti Olarak Sağlık*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2013.

Thakur, Monika vd. (ed.). *Sustainable Food Waste Management: Concepts and Innovations*. Singapore: Springer Singapore, 2020.

Tolar, Beth vd. "An Overview of PulseNet USA Databases". *Foodborne Pathogens and Disease* 16/7 (2019), 457-462.

Topal, R.Şermin. *Gıda Güvenliği ve Kalite Yönetim Sistemi*. Kocaeli: Tübitak Marmara Araştırma Merkezi Matbaası, 1996.

Topuzoğlu, Ahmet vd. "Tüketicilerin Gıda Ürünleri ile İlgili Bilgi Düzeyleri ve Sağlık Risklerine Karşı Tutumları". *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni* 6/4 (2007), 253-258.

Traitler, Helmut vd. *Food Industry R&d : A New Approach*. John Wiley & Sons, 2016.

Trauger, Amy (ed.). *Food Sovereignty in International Context: Discourse, Politics and Practice of Place*. London: Routledge, 2015.

Tuna, Yusuf. "Tarım Ürünleri Fiyatlarına Devlet Müdahalesi ve Türkiye'de Müdahale Fiyat Politikasının Tarihçesi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası* 47/1-4 (365 345M.S.), 1989.

Turgut, Nükhet. "İhtiyat İlkesi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 45/1 (1996), 67-102.

Türkoğlu, H.Gökçe. "Avrupa Birliği Gıda Hukukunun Temel İlkelerine Dair Kısa Bir Değerlendirme". *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi* 8/Özel (2013), 2785-2810.

Ulusoy, Ali. "Bağımsız İdari Kurumlar". *Danıştay Dergisi* 29/100 (1999), 3-17.

Ulusoy, Ali. *Bağımsız İdari Otoriteler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 1. Basım, 2003.

Ulusoy, Ali. *İdari Yaptırımlar*. İstanbul: On iki levha, 2013.

Van Der Meulen, Bernd. *Reconciling Food Law to Competitiveness*. Wageningen: Brill | Wageningen Academic, 2009.

Van Der Meulen, Bernd M.J. (ed.). *Private Food Law: Governing Food Chains through Contract Law, Self-Regulation, Private Standards, Audits and Certification Schemes*. The Netherlands: Wageningen Academic Publishers, 2011.

Verkuil, Paul R. "The Purposes and Limits of Independent Agencies". *Duke Law Journal* 37/2 (1988), 257-279.

Voeller, John G. (ed.). *Food Safety and Food Security*. John Wiley & Sons, 2014.

Vural, Aydın. "Fonksiyonel Gıdalar ve Sağlık Üzerine Etkileri". *Gıda ve Yem Bilimi Teknolojisi Dergisi* 6 (2004), 51-58.

Yalçın, Arman Zafer. "Yerel Kalkınma Bağlamında Kooperatifler ve Belediye Etkileşimi". *Maliye Araştırmaları Dergisi* 8/1 (2022), 1-20.

Yaralı, Engin. "Gıda Zincirinde İzlenebilirlik". *Harran Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi* 23/1 (2019), 108-119.

Yarsan, Ender. "Veteriner İlaçları ve İlaçtan Kaynaklanan Sorunlar". *Lalahan Hayvancılık Araştırma Enstitüsü Dergisi* 58/3 (2018), 64-68.

Yaşamış, Firuz D. "Anayasa Hukuku Açısından Bilgi Edinme Hakkı". *Türk İdare Dergisi* 76/444 (2004), 1-35.

Yayla, Yıldızhan. *İdare Hukuku*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2009.

Yeşilören, Gülen - Ekşi, Aziz. "Gıda Gerçekliği ve Kontrol Yöntemleri". *Gıda* 39/5 (2014), 315-322.

Yıldırım, Turan. "Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 23/2 (2017), 13-28.

Yıldırım, Turan vd. *İdare Hukuku*. İstanbul: Onikilevha, 8. Basım, 2020.

Ziegler, Jean vd. *The Fight for the Right to Food*. London: Palgrave Macmillan UK, 2011.

Handboek Voedings- en gezondheidsclaims. Utrecht: Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit in samenwerking met Lugt Food Law, 2021.

Multi Annual National Control Plan (MANCP). Annual Report. The Netherlands: NVWA, 2019. NVWA.

Ulusal Gıda ve Beslenme Stratejisi Çalışma Grubu Raporu. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, 2001.

Çevrimiçi Kaynaklar

European Union, "Acces to European Union Law", Erişim Tarihi:12.11.2022, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002R0178&from=EN>

Regulation (Ec) No 258/97 Of The European Parliament And Of The Council, Erişim Tarihi: 15.12.2022, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31997R0258&from=en>

European Union, "Acces to European Union Law", Erişim Tarihi:19.11.2022, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31990L0219&from=EN>

Türkiye Biyogüvenlik Bilgi Değişim Mekanizması, Erişim Tarihi:20.11.2022, <http://www.tbbdm.gov.tr/Default.aspx>

<https://www.wfp.org/global-hunger-crisis>

Codex Alimentarius Commission, General Principles Of Food Hygiene CXC 1-1969, 2020, s.5. Erişim Tarihi:03.12.2022 https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/en/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252FStandards%252FCXC%2B1-1969%252FCXC_001e.pdf

FAO & WHO. 2023. Food safety aspects of cell-based food. Rome. <https://doi.org/10.4060/cc4855en>

<https://e-dergi.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf;jsessionid=XhRU0GWbhVfbfMhbyF7bG0-R?dergi-Kodu=4&cilt=42&sayi=640&sayfa=38&yaziid=28207>

USDA, Erişim Tarihi:24.052024, <https://www.ers.usda.gov/topics/farm-practices-management/risk-management/crop-insurance-at-a-glance/>

Dışişleri Bakanlığı, Erişim Tarihi: 12.11.2022, https://www.ab.gov.tr/turkiye-ab-iliskilerinin-tarihcesi_111.html.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Erişim Tarihi: 12.11.2022, <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/mevzuat/faces/kanunmaddeleri?pkanunlarno=81064&pkanunnumarasi=5996>

Tarım ve Orman Bakanlığı, Erişim Tarihi: 15.11.2022, <https://www.tarimorman.gov.tr/GKGM/Duyuru/468/Mevzuat-Taslagi-Tgk-Yeni-Gidalar-Yonetmeli>

European Commission, Erişim Tarihi: 15.11.2022, http://publications.europa.eu/resource/cellar/238407ee-0301-4309-9fac-e180e33a3f89.0001.02/DOC_1

FAO, Erişim Tarihi:04.12.2022, <https://www.fao.org/3/ap663e/ap663e.pdf>

WHO, Erişim Tarihi:04.12.2022, <https://www.who.int/news/item/13-07-2020-as-more-go-hungry-and-malnutrition-persists-achieving-zero-hunger-by-2030-in-doubt-un-report-warns>

Forum for Food Sovereignty, Erişim Tarihi: 04.12.2022, https://www.nyeleni.org/IMG/pdf/TOWARDS_A_FOOD_SOVEREIGNTY_ACTION_AGENDAII.pdf TÜBİTAK, Erişim Tarihi: 06.12.2022,

Türk Standardları Enstitüsü, Erişim Tarihi:07.12.2022, <https://www.tse.org.tr/Hakkimizda?ID=547&ParentID=80>

FAO, Erişim Tarihi: 10.12.2022, <https://www.fao.org/3/CA1553EN/ca1553en.pdf>

Codex Alimentarius Commission, Erişim Tarihi:11.12.2022, <https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/about-codex/en/>

Sağlık Bakanlığı, Erişim Tarihi: 18.12.2022, https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/cevre-sagligi-db/Haberler/Afetlerde_Cevre_Sagligi_Egitimi_27-28_Ekim_2023/Su_ve_Besinlerle_Bulanan_Hastaliklar-Dr_Ogr_Uyesi_Yunus_Emre_BULUT.pdf

TGDF, Erişim Tarihi:19.12.2022, <https://www.tgdf.org.tr/wp-content/uploads/2016/06/gida-guvenligi-raporu-2011.pdf>

FAO, Erişim Tarihi:20.12.2022, <https://www.fao.org/3/w3613e/w3613e00.htm>

Centre for Studies in Food Security Erişim Tarihi:20.12.2022, <https://www.ryerson.ca/foodsecurity/>

FAO, Erişim Tarihi:20.12.2022, <https://www.fao.org/3/mf115e/mf115e.pdf>

Tarım ve Orman Bakanlığı, Erişim Tarihi:24.12.2022, <https://www.tarimorman.gov.tr/GKGM/Duyuru/468/Mevzuat-Taslagi-Tgk-Yeni-Gidalar-Yonnetmeliği>

EFSA, Erişim Tarihi: 30.12.2022, <https://www.efsa.europa.eu/en/about/mission-values>

FSIS, Erişim Tarihi: 02.01.2024, <https://www.fsis.usda.gov/about-fsis/history>

ARS, Erişim Tarihi: 02.01.2024, <https://www.ars.usda.gov/about-ars/>

CFR, Erişim Tarihi: 04.01.2024, <https://www.ecfr.gov/current/title-21/chapter-I/subchapter-A/part-1/subpart-H/subject-group-ECFRcbf7d701d6722a5/section-1.232>

FDA, Erişim Tarihi: 09.01.2024, <https://www.fda.gov/nutrition-labeling-and-education-act-nlea-requirements-attachment-1>

European Parliament, Erişim Tarihi: 28.01.2024, <https://www.europarl.europa.eu/committees/en/envi/about>

GAO, Erişim Tarihi: 22.05.2024, <https://www.gao.gov/products/gao-23-105846#:~:text=Federal%20agencies%20don't%20control,but%20may%20indirectly%20affect%20them.>

USDA, Erişim Tarihi: 22.05.2024, <https://www.ers.usda.gov/data-products/food-price-outlook/>

AB Başkanlığı, Erişim Tarihi:16.11.2023, https://www.ab.gov.tr/fasil-12-gida-guvenligi-veterinerlik-ve-bitki-sagligi-politikasi_77.html

Ministry of Health, Welfare and Sport, Erişim Tarihi: 16.11.2023, <https://www.rivm.nl/en/food-safety>

Feridun YETGİN
BAM Cumhuriyet Savcısı

ŞEMALİ PRATİK
İNFAZ HUKUKU
EL KİTABI

AÇIKLAMALI - İÇTİHATLI
(KARAR, MÜZEKKERE VE DİLEKÇE ÖRNEKLERİ)

- ♦ 7242, 7445, 7456 ve 7499 Sayılı Yasalar ile 5275 Sayılı Yasada Yapılan Değişiklikler
- ♦ 7242 Sayılı Yasa ile Değişik 5275 Sayılı Yasa ve 671 Sayılı KHK Kapsamında Koşullu Salıverme
- ♦ Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanmak Suretiyle Cezaların İnfazı
- ♦ Adli Para Cezalarının İnfazı ve Kamuya Yararlı İşte Çalıştırma Tedbiri
- ♦ Tekerrür ve Mükerrirlere Özgü İnfaz Rejiminin Uygulanması
- ♦ Mahsup Koşulları
- ♦ Ceza İlişkisinin Sona Ermesi Halleri ve Zamanaşımı
- ♦ Doğrudan Açık Ceza ve İnfaz Kurumuna Alınma ile Ayrılma Koşulları
- ♦ Yasa Değişiklikleri Kapsamında, 647 ve 5275 Sayılı Yasaların Uygulamalarına İlişkin Örnek Müddetnameler
- ♦ HSK ile Adalet Bakanlığı'nın İlgili Genelge ve Görüş Yazıları
- ♦ Yüksek Mahkeme Kararları
- ♦ Cumhuriyet Savcısının, Mahkemelerin ve İnfaz Hâkimliklerinin İnfaz Aşamasında Verdikleri Kararlara Karşı Yasa Yolları

Genişletilmiş Gözden Geçirilmiş
6. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İnfaz Hukuku El Kitabı

Feridun Yetgin

Hukuk Yayınları Dizisi – 2228

Altıncı Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 975 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.

Fıdanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara

Sertifika No: 70086

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- 1- AKKAYA, Çetin (2010); Açıklamalı ve İçtihatlı, Cezaların İnfazı ve İnfaz Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 2- AKKAYA, Çetin (2018); Açıklamalı ve İçtihatlı, Cezaların İnfazı ve İnfaz Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 3- AKKAYA, Çetin (2021); İnfaz Hakimliği, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 4- AKKAYA, Çetin (2021); Açıklamalı ve İçtihatlı, Cezaların İnfazı ve İnfaz Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 5- AKIN, Abdulkadir; İnfaz Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara.
- 6- ARTUÇ, Mustafa; Hüküm Kurma Sanatı (2015), Adalet Yayınevi, Ankara.
- 7- ARTUÇ, Mustafa; Pratik Türk Ceza Kanunu. (2017), Adalet Yayınevi, Ankara.
- 8- ARTUK, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen (2020); Ceza Hukuku Genel Hükümleri, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 9- ATALAY, Osman; İnfaz Hukuku ve İlamların İnfazı,
- 10- ATALAY, Osman ve Mustafa Sefa Özgelen; İnfaz Hukuku Ders Kitabı (2013), Adalet Yayınevi, Ankara.
- 11- AYAN, Serkan (2020); Zamanışımı Durması ve Zamanaşımının Kesilmesi, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 12- BURUŞ, Feyyaz, (2022), Askeri Ceza Kanun'unda Düzenlenen Sıf Askeri Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 13- ÇALIŞKAN, Suat, (2021), Uzlaştırmacı El Kitabı, Platon Hukuk, Ankara.
- 14- ÇELEN, Orhan (2003); Türk Silahla Kuvvetleri İç Hizmet Kanun'u ve Yönetmeliği ile Askeri Ceza Kanunu, Ankara.
- 15- ÇETİNTÜRK, Ekrem (2017); Onarıcı Adalet ve Ceza Adalet Sistemi, Uzlaştırma, Adalet Yayınevi.

- 16- DEMİRBAŞ, Timur (2013); İnfaz Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara.
- 17- DEMİRBAŞ, Timur (2005); Ceza Genel Hükümleri, Seçkin Yayınları, Ankara.
- 18- ERDOĞAN, Oktay(2022); İnfaz Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 19- ERGÜN, Ergin (2003); Teori ve Uygulamada Suçluların İadesi ve Hükümlülerin Nakli, Ankara.
- 20- ERHAN, Günay (1996); Türk İnfaz Hukuku, Adil Yayınevi.
- 21- ERİŞ, Gönen (2004); Uygulamada Çek Kanun'u, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- 22- EROL, Haydar (2005); İçtihatlı Türk Ceza Kanun'u.
- 23- GÜRSEL, Yalvaç (2009); Ceza ve Yargılama Hukuku Yasaları, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 24- GÖKÇEN Hasan Tahsin, Mustafa Artuç (2010); Türk Ceza Kanun'u, 6 Cilt, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 25- Hâkim Savcılar Yüksek Kurulu İlgili Mevzuat, (2012), Genel Sekreterlik Yayınları, Ankara.
- 26- KAMER, Vehbi Kadri (2007); Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 27- KAYANÇİÇEK, Murat (2014); Ceza Hukuku ve Kabahatler Hukukunda Zamanaşımı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 28- MECİT, Kemal (2009); İnfaz Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 29- MECİT, Kemal (2013); İnfaz Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 30- MECİT, Kemal (2017); İnfaz Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 31- MECİT, Kemal (2020); İnfaz Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 32- MECİT, Kemal (2022); İnfaz Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 33- NURULLAH Bodur, Eshat ÖZKUL, (2022), Uygulamada Terör Örgütü ve Terör Suçları, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- 34- İNCE, Levent (2022); Uygulamadan Yazışma Örnekleri ile İnfaz Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara.

- 35- İNCE, Levent (2020); Koşullu Salıverme ve Denetimli Serbestlikle Tahliye, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 36- PARLAR, Ali, Muzaffer Hatipoğlu (2008); Ceza Muhakemesi Kanun'u Yorumu, 2 Cilt, Adalet Yayınevi.
- 37- PARLAR, Ali, Muzaffer Hatipoğlu; Türk Ceza Kanun'u Yorumu, 4 Cilt, Seçkin Yayınevi.
- 38- SAFİ, Başbuğ Kürşad (2023); İnfaz Hukuku El Kitabı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- 39- OTACI, Cengiz (2008); Türk Ceza Hukukunda Dava ve Ceza İlişkisini Sona Erdiren Nedenlerden Ölüm ve Şikâyetten Vazgeçme, Adalet Dergisi.
- 40- ÖZGENÇ, İzzet (2006); Türk Ceza Kanun'u Şerhi, Eğitim Daire Başkanlığı, Ankara.
- 41- ÖZGENÇ, İzzet, Cumhur Şahin (2007); Türk Ceza Kanun'u Mevzuatı, Eğitim Daire Başkanlığı, Ankara.
- 42- ÖZGENÇ, İzzet, Cumhur Şahin (2023); İnfaz Hukuku, seçkin Yayınları, Ankara.
- 43- ÖZKAYA, İhsan; Ceza İnfaz Hukuku ve İlgili Mevzuat, Seçkin Yayınları, Ankara.
- 44- ÖZTÜRK, Doç. Dr. Veli Özer; İnfaz Hukuku; Orion Yayınları.
- 45- ŞEN, Ersan, Av. Beyza Başer (2016); Koşullu Salıverme, Denetimli Serbestlik Tedbiri, Ceza İnfaz Sorunları, Seçkin Yayınları, Ankara.
- 46- TAŞDEMİR, Kubilay; Ceza Hukukunda Zamanaşımı, 2015, Ankara.
- 47- T.C Adalet Bakanlığı, UYAP Mevzuat ve İctihat Programı.
- 48- T.C Adalet Bakanlığı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, Denetimli Serbestlik ve Yardım Hizmetleri El Kitabı, Yayın No:13, Ankara.
- 49- T.C Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Genel Müdürlüğü, Mevzuat Bilgi Sistemi.
- 50- TEZİÇ, Erdoğan (2014); Anayasa Hukuku, Beta Yayınları, İstanbul.

- 51- TOROSLU, Nevzat (2005); Ceza Hukuku Özel Kısım, Savaş Yayınları.
- 52- Yargıtay A.Nazım Kaynak' a Armağan; Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Ankara.
- 53- YENİSEY, Feridun (2010); Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma Hakkında Temel Bilgiler, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.
- 54- YERDELEN, Doc.Dr.ERDAL, (2021) Türk Ceza Hukuku Yaptırımları ve İnfazı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- 55- YURTCAN, Prof. Dr. Erdener (2007); Cumhuriyet Savcısının ve Cumhuriyet Yargıcının Başvuru Kitabı, Yayın İşleri Daire Başkanlığı, Ankara.
- 56- YÜKSEKTEPE, Mert Asker (2020); Adil Yargılanma ve Ceza Muhakemesinde Kanun Yolları, Platon Hukuk,

Mustafa ÖZEN

ANAYASA MAHKEMESİ
KARARLARI IŞIĞINDA
İNFAZ HUKUKU

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İnfaz Hukuku
Mustafa Özen

Hukuk Yayınları Dizisi – 3150

Üçüncü Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 977 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

- ARTUK, Mehmet Emin/GÖKCEN, Ahmet/ALŞAHİN, Mehmet Emin/ÇAKIR, Kerim; Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2022.
- ARTUK, Mehmet emin/ALŞAHİN, Mehmet Emin; Hapis Cezalarının Ve Cezaevlerinin Tarihsel Gelişimi, Prof. Dr. Mehmet Akif AYDIN'a Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Araştırmaları Dergisi, Özel Sayı, Yıl 2015, Cilt 21, Sayı 2.
- ATALAY, Osman; İnfaz Hukuku ve İlamların İnfazı, Ankara 2021.
- AVCI; Mustafa; Hukuk Tarihimizde Hapis, Ankara, 2019.
- DEMİRBAŞ, Timur; Ceza İnfaz Kurumlarının Sorunlarına Genel Bir Bakış, Güncel Hukuk, Aylık Hukuk Dergisi, Ocak 2011/1-85.
- DEMİRBAŞ, Timur; Cezaevleri Gerçeği, Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, İzmir, 2000, s. 235.
- DEMİRBAŞ, Timur; Cezaevlerinde Yeniden Sosyalleşme (Tretman) Sorunları, İnfaz Hukukunun Sorunları Sempozyumu, 24/25-11-2000, İzmir.
- DEMİRBAŞ, Timur; İnfaz Hukuku, Ankara, 2021, s. 49.
- DEMİRBAŞ; Timur; Tutuklu Olarak Bulunduğu Ceza İnfaz Kurumundaki Barınma Koşulları Nedeni İle Kötü Muamele Yasağının İhlal Edildiği İddiası İle İlgili Anayasa Mahkemesine Yapılan Bireysel Başvuru Üzerine Verilen İhlal Yoktur Kararının (27/6/2018) İncelenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2019, Cilt 21, Özel Sayı: Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan III, İzmir, 2019.
- ERDOĞAN, Oktay; İnfaz Hukuku, İstanbul, 2008.
- ERTOSUN, Ali Suat; Ceza İnfaz Sisteminin Sorunları ve Çözüm Önerileri, İnfaz Hukukunun Sorunları Sempozyumu, 24/25-11-2000, İzmir.
- İNCİ, Zekiye, Özen; Türkiye'nin Bir İnsan Onuru Sorunu Olarak Ceza İnfaz Kurumlarında Uygulanan Çıplak Arama Üzerine Bir İnceleme, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Cilt 11, Sayı 120, Ağustos, 2016.
- KARADENİZ, Ramazan Onur; Türk Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Kararlarında Tutuklu ve Hükümlülerin Haberleşmesi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt XX, Sayı 1, Yıl 2016, s. 443.
- ÖNOK, R. Murat; İnsan Hakları ve Türk Ceza Hukuku Açısından İnfaz Kurumları ve Tutuklu Hükümlülerdeki Açlık Grevlerine Müdahale Etme Yükümlülüğü ve Bunun İhmalinden Doğan Sorumluluk, Hukuk Ve Adalet, Eleştirel Hukuk Dergisi, Yıl 2007, Cilt 4, Sayı 9, ÖNOK; s. 200.

- ÖZBEK, Veli özer; İnfaz Hukuku, Ankara, 2022, s. 44.
- SAĞLAM, M. Yılmaz; İnfaz Hukukunun Sorunları, Yargı Reformu 2000 Sempozyumu, İzmir Barosu, 5-6-7-8 Nisan, 2000.
- SARIHAN, Şenal; İnfaz Hukukunun Sorunları (Türk İnfaz Sisteminin Sorunları), Yargı Reformu 2000 Sempozyumu, İzmir Barosu, 5-6-7-8 Nisan, 2000.
- SOYASLAN, Doğan; Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfaz Rejimleri, İnfaz Hukukunun Sorunları Sempozyumu, 24/25-11-2000, İzmir.
- SOYASLAN, Doğan; Türk Hukuk Düzeni ve Açlık Grevi Yapan Kişilere Müdahale Sorunu, Yargıtay Dergisi, Sayı, 1-2, Ocak-Nisan 1990.
- TAŞKIN, Ahmet; Ceza İnfaz Kurumlarında Açlık Grevleri, Adalet Dergisi, Sayı 10, Yıl 93, Ocak 2002.
- TAŞKIN, Ahmet; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'da Beslenmenin Reddi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 62.
- TURHAN, Faruk/ALTIKAT, Abdurrahim; Yeni Bir Ceza İnfaz Usulü Olarak Denetimli Serbestlik ve Bu Usulden Yararlanma Şartları, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 2, Yıl 2012.
- USTA, İbrahim; ÖZTÜRK, Hakan; Denetimli Serbestlik, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl 5, Sayı 13, Ağustos 2010.
- ÜNAL, Şeref; Cezaların İnfazı Sürecinde Hükümlü Ve Tutuklunun Dış Dünya İle Olan İlişkileri, İnfaz Hukukunun Sorunları Sempozyumu, 24/25-11-2000, İzmir.
- YENİDÜNYA, A. Caner; Şartla Salıvermenin Hukuki Niteliği, Legal Hukuk Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, Ocak, 2003.
- YETGİN, Feridun; İnfaz Hukuku El Kitabı, Ankara, 2021.
- YILDIRIM, Ahmet Hamdi; İnfaz Hukukunun Sorunları (Eşitlik İlkesi Açısından Tutuklu ve Hükümlülerin Bazı Hakları), Yargı Reformu 2000 Sempozyumu, İzmir Barosu, 5-6-7-8 Nisan, 2000.
- YOKUŞ SEVÜK, Handan; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Tutuklu ve Hükümlülerin Dış Dünya İle İletişimi, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt VII, Sayı 3-4, Aralık 2003.
- YOKUŞ SEVÜK, Handan; Tutuklu ve Hükümlünün Avukat İle Görüşme Hakkı, Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi, Cilt 4, Sayı 9, Yıl 2007.
- YÜCEL, Mustafa T.; Ceza İnfaz Kurumlarında Tehlikeli Suçluların Tretmanı, İnfaz Hukukunun Sorunları Sempozyumu, 24/25-11-2000, İzmir.

Mustafa KARAATMACA

ANONİM ŞİRKETLERDE TAŞINMAZ REJİMİ

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Anonim Şirketlerde Taşınmaz Rejimi
Mustafa Karaatmaca

Hukuk Yayınları Dizisi – 3909

Birinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 978 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Burak. "Anonim Şirketlerde Bağış ve Yöneticilerin Sorumluluğu." *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt:14, Sayı:151 (Mart 2019):58-67.
- Akay, M. Hasanali. "Ticari İşletme Devrinde Güncel Sorunlar (6102 sayılı TTK m. 11/3 kapsamında)." *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:1, Sayı:1 (Nisan 2014):163-178.
- Akdağ Güney, Necla ve Alper Gümüş. "Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Taşınmazların Anonim Şirkete Sermaye Olarak Getirilmesi ve Tescilsiz İktisabı." *Regesta*, Cilt:3, Sayı:1 (2013):33-55.
- Akdağ Güney, Necla. *Anonim Şirketlerde Kuruluş*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2014.
- Alper, Gizem. "Yönetim Kurulu Üyesinin Anonim Ortaklıkla İşlem Yapma Yasağı." *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:12, Sayı:1 (Haziran 2013):45-60.
- Akıntürk, Turgut ve Derya Ateş. *Medeni Hukuk*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2019.
- Alışkan, Murat. "İşletme Konusu ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Şirketlerinin Ehliyeti ve Temsili." *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt:18, Sayı:2 (Aralık 2012):207-219.
- Antalya, O. Gökhan, ed. *Eşya Hukuku Cilt: IV/1*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Arkan, Sabih. *Ticari İşletme Hukuku*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2021.
- Ayan, Mehmet. *Eşya Hukuku III: Sınırlı Ayni Haklar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Ayan, Özge. "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Yönetimle Görevli Üçüncü Kişilerin Özen ve Bağlılık Yükümlülüğü." *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:10, Sayı:1 (Haziran 2011):63-89.
- Ayan, Özge. *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.
- Aydın, Alihan, "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Sınırları ve Temsil Yetkisinin/Gücünün Kötüye Kullanılması Sorunu." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt:30, Sayı: 1 (Mart 2014):121-188.
- Ayhan, Rıza, Hayrettin Çağlar ve Mehmet Özdamar. *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.

- Ayoğlu, Tolga. "Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışında Genel Kurul Kararının Hukuki Niteliği." *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:5, Sayı:1 (Haziran 2017): 93-104.
- Bahtiyar, Mehmet. "6102 Sayılı TTK'da Anonim Şirketin Kuruluşu." *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:9, Sayı:117 (Mayıs 2014):9-28.
- Bahtiyar, Mehmet. "Anonim ve Limited Şirketlere Konulacak Ayni Sermaye Unsurları Üzerinde Sınırlı Ayni Hak Bulunmaması Şartına İlişkin Bazı Değerlendirmeler." *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:18, Sayı:2 (Temmuz 2021):515-528.
- Battal, Ahmet. "Sermaye Şirketlerinin Gayrimenkul Sermayesi ve Değerlemesi." *Türk Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt:1, Sayı:1 (Ocak 2016):125-137.
- Bayram, Aziz Erman. "Üçüncü Kişi İpoteğinde Taşınmaz Malikinin Borcu İfası ve İfanın Hukuki Sonuçları." *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:5, Sayı:1 (Nisan 2020): 409-453.
- Bıçer, Levent ve Esra Hamamcıoğlu. "Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı (TTK m. 408/2-f)." *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:1, Sayı:1 (Haziran 2013):33-52.
- Bilge, Mehmet Emin. "Anonim Şirketin Sona Ermesi ve Tasfiyesi." *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: XVI, Sayı:3-4 (Aralık 2012):261-293.
- Bilgili, Fatih ve Ertan Demirkapı. *Şirketler Hukuku*. Bursa: Dora Yayıncılık, 2013.
- Bozkurt, Tamer. *Şirketler Hukuku*. İstanbul: Legem Yayıncılık, 2018.
- Çağlar, Hayrettin ve Esra Çalışkan. "Anonim Şirketlere Ait Taşınmazların Satımında Ehliyet ve Temsil Sorunları." *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:14, Sayı:1 (Ocak 2010):61-85.
- Çağlar, Hayrettin. "Anonim Şirketlerde Ayni Sermaye Değer Biçilmesi." *BATİDER*, Cilt: XXVI, Sayı:2 (Haziran 2010):35-53.
- Çaptuğ, Mehpere. "Hukuki Güvenlik İlkesinin Kavramsal Gelişimi." *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Sayı:17 (Haziran 2021):133-160.
- Çelik, Aytekin. "Anonim Şirketlerde Ayni Sermaye Taahhütlerinin Yerine Getirilmesine Yönelik İhtiyati Tedbirler." *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:15, Sayı:3 (Temmuz 2011):31-64.
- Çelik, Aytekin. *Ticaret Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Çonkar, M. Halil. *Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Dinç, Serhan. "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketin Kuruluşu." *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt:12, Sayı:135 (Kasım 2017):68-78.

- Ertaş, Şeref. "Ticari İşletmenin Devrinde Hakların ve Borçların İntikali." *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 163 (Mart 2020):572-579.
- Gürel, Murat. "Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın "Siciller Arası İşbirliği" ile "İzne Tabi Şirketler" Tebliğlerinin Denetime İlişkin Hükümleri Hakkında Bir İnceleme." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt:28, Sayı:4 (Aralık 2012):247-253.
- Gürpınar, Bünyamin ve Faruk Celep. "Anonim Ortaklıklarda Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri Bağlamında Yöneticinin Özen Borcunun Rekabet ve Temsil Sorunu ile İlişkisi." *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:1, Sayı:1 (Haziran 2015):11-28.
- Güven, Şirin. "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirketlerin Sona Ermesi ve Tasfiyesi." *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:1, Sayı:1 (Nisan 2016):35-63.
- Hacımahmutoğlu, Sibel. "Anonim Ortaklığın Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü: Fonksiyonel Bir Yaklaşım." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt:31, Sayı:3 (Eylül 2015):23-56.
- Hızır, Serdar. "Anonim Şirkette Pay Sahibinin Şirkete Borçlanma Yasağını Düzenleyen TTK m. 358 Üzerine Bazı Değerlendirmeler." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt:29, Sayı:2 (Haziran 2013):227-289.
- İmre, Zahit. "Kaynak Mülkiyeti ve Kaynak Hakkı." *İstanbul Üniversitesi Hukuk Mecmuası*, Cilt:16, Sayı:3-4 (1950):894-95.
- Kahraman, Zafer. "Ticari İşletmenin Devrinde Aktif ve Pasiflerin İntikali." *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:11, Sayı:145 (Eylül 2016):587-630.
- Karahan, Sami, ed. *Şirketler Hukuku*. Konya: Mimoza Yayınları, 2015.
- Karaman Coşgun, Özlem. "Anonim Şirketlerde Sermaye Kavramı ve Ayni Sermaye Değerinin Belirlenmesi." *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt:18, Sayı:2 (Aralık 2012):333-348.
- Karasu, Rauf. *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2015.
- Kendigelen, Abuzer. *Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Kırca, İsmail. "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi-Özen Borcu." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt:22, Sayı:3 (Haziran 2004):85-96.
- Kırca, İsmail. "Ticaret Şirketlerinde Birlikte Temsile Yetkili Kişilerin Birbirlerine Tek Başına İşlem Yapma Yetkisi Vermeleri." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:57, Sayı:3 (Eylül 2008):455-462.

- Kırca, İsmail. "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Şirketlerinin Ehliyeti ve Birleşmesi." *Bankacılar Dergisi*, Sayı:79 (Aralık 2011):71-79.
- Kırca, İsmail, Feyzan Hayal Şehirli Çelik ve Çağlar Manavgat. *Anonim Şirketler Hukuku Cilt 1*, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırmaları Enstitüsü, 2013.
- Korkut, Ömer. "Anonim Şirketlerde Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışına İlişkin Genel Kurul Kararında Uygulanacak Nisap." *Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:4, Sayı:7 (Haziran 2017):13-27.
- Moroğlu, Erdoğan. "Ticaret Ortaklıklarına Sermaye Olarak Taşınmaz Mal veya Bunun Üzerindeki Bir Aynî Hakkın Konulması Taahhüdü." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt:5, Sayı:2 (Eylül 1969):245-257.
- Moroğlu, Erdoğan. "Anonim Ortaklığa Sermaye Olarak Taşınmaz Mal veya Üzerindeki Bir Aynî Hakkın Konulması Taahhüdünün Hukukî Sonuçları ve Yargıtay Kararları." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt:21, Sayı:1 (Haziran 2001):5-17.
- Oğuzman, M. Kemal, Özer Seliçi ve Saibe Oktay Özdemir. *Eşya Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2018.
- Özdamar, Mehmet. "Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Taşınmazların Taahhüt Edilmesi." *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:10, Sayı:1 (Haziran 2006):93-117.
- Özdamar, Mehmet. "Anonim Ortaklığın Sahip Olduğu Malvarlığının Yönetim Kurulu Tarafından Topluca Devredilmesi." *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:14, Sayı:2 (Aralık 2006):99-118.
- Özdamar, Mehmet. "6552 sayılı Kanun ile TTK'da Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Anonim Şirketlerin Temsili." *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: XVIII, Sayı:3-4 (2014):137-164.
- Özdamar, Mehmet. "6102 Sayılı TTK Hükümleri Çerçevesinde Anonim Şirketlere Ayni Sermaye Konulmasına İlişkin Çeşitli Sorunlar." *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, Cilt:1, Sayı:1 (Haziran 2015):143-156.
- Özdin Funda. "Sermaye Artırımında Sermayenin "Takas" Suretiyle Sağlanması İşleminin Hukuki Niteliği ve Takas Konusu Alacağın "Değerlendirilmesi" Meselesi." *Legal Hukuk Dergisi*, Cilt:18, Sayı:214 (2020):4573-4616.
- Paslı, Ali. "Yeni Türk Ticaret Kanunu Anonim Ortaklık Hükümlerinin Tanıtılması (I) YTK Kitap 2-Kısım 4-Bölüm I Genel Hükümler ve Temel İlkeler." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt:27, Sayı:3 (Eylül 2011):137-167.
- Paslı, Ali. "Yeni Türk Ticaret Kanunu Anonim Ortaklık Hükümlerinin Tanıtılması (II) YTK Kitap 2- Kısım 4-Bölüm 1 "Kuruluşa İlişkin Sisteme Yönelik Temel Değişiklikler ve Kuruluş İşlemleri." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt:28, Sayı:2 (Haziran 2012):141-199.

- Paşlı, Ali. "Yeni Türk Ticaret Kanunu Anonim Ortaklık Hükümlerinin Tanıtılması (III) YTK Kitap 2-Kısım 4-Bölüm 1 "Kuruluşun Hükümleri." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt:28, Sayı:3 (Eylül 2012):193-234.
- Poroy, Reha, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu. *Ortaklıklar hukuku I*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2014.
- Pulaşlı, Hasan. "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımı." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt:23, Sayı:4 (Aralık 2006):35-90
- Pulaşlı, Hasan. *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Adalet Yayınları, 2020.
- Sirmen, A. Lâle. *Eşya Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Songur, Damla. "Türk Ticaret Kanunu'nun 408/2-f Hükümü Kapsamında Anonim Şirketlerin Ticari İşletmelerinin Devri." *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:7, Sayı:14 (Aralık 2019):583-603.
- Songur, Damla. *Anonim Şirketlerde Önemli Miktarda Malvarlığı Üzerinde İşlemler*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Süral, Ceyda. "Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Mülkiyeti ve Sınırlı Ayni Hak Edinimi." *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:7, Sayı:1 (Haziran 2010):57-90.
- Şener, Oruç Hami. *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Tekinalp, Ünal. *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.
- Topçuoğlu, Metin. "Ticaret Şirketlerinde Konu Dışı İşlemler ve Sonuçları." *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:2, Sayı:2 (Eylül 2012):47-79.
- Turanlı, Hüsnü. "Yabancı Sermayeli Türk Şirketlerin Taşınmaz Mülkiyeti ve Sınırlı Ayni Hak Edinimi." *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, (Ağustos 2018):175-212.
- Türk Hukuk Lügatı*. Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1991.
- Uyanık Çavuşoğlu, Ayfer. *Tapu Kanunu'nun Yeniden Düzenlenen 36.Maddesi Kapsamındaki Şirketlerin veya İştiraklerin Taşınmaz Mülkiyeti ve Sınırlı Ayni Hak Edinimi Ersin Çamoğlu'na Armağan*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.
- Yalvaç, Faruk. *Bankacılık Terimleri Sözlüğü*. Ankara: ODTÜ Yayıncılık, 2008.
- Yanlı, Veliye. "Halka Açık Şirketlerde Önemli Nitelikteki İşlemler." *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:6, Sayı:2 (Temmuz 2016):459-472.
- Yıldız, Burçak. "TTK Tasarısı'nda Şirketlerin Ehliyeti ve Bu Bağlamda TTK m. 137 Hükümündeki "Ultra Vires" Sınırlamasının Yerindeliliğinin Değerlendirilmesi"

- si." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 55, Sayı:1-2 (Haziran 2006):321-353.
- Yıldız, Burçak. "Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından İşletme Konusu Unsuru ve Ticaret Şirketlerinin İşletme Konusu Dışındaki İşlemlerinin Hukukî Niteliği." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt: XXVII, Sayı:3 (Eylül 2011):111-134.
- Yolal Oğuz. "Ticari Vekil ile Benzer Kavramların Karşılaştırılması." *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt:26, Sayı:2 (Aralık 2020):1264-1304.
- Yongalık, Aynur. "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na (m. 124-133) Türk Ticaret Kanunu (m. 136-145) ile Karşılaştırmalı Bakış ve Değerlendirme." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt:26, Sayı:1 (Mart 2010):81-91.
- Yüce, Aydın Alber. "Anonim Şirketlerde Sermaye Koyma Borcunun Takas Yoluyla Ödenmesi." Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, 2020.

Prof. Dr. M. Emin ARTUK
İstanbul Medipol Üniv. Hukuk Fak.
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Ahmet GÖKCEN
Marmara Üniv. Hukuk Fak.
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. M. Emin ALŞAHİN
Marmara Üniv. Hukuk Fak.
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Kerim ÇAKIR
Marmara Üniv. Hukuk Fak.
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Öğretim Üyesi

CEZA HUKUKU

ÖZEL HÜKÜMLER

21. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Hukuku Özel Hükümler

M. Emin Artuk - Ahmet Gökçen – M. Emin Alşahin – Kerim Çakır

Kitaptan yapılan alıntılarda, 5846 sayılı Kanun ile 2547 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında bilimsel atıf usullerine riayet edilmelidir. Bu kapsamda atıf usullerine uygun düşmeyecek tarzda kısmen veya tamamen kopyalama, çoğaltma, bu şekilde meydana getirilmiş bir yayına haksız yere kendi adını koyma, kamuya sunmanın hukuka aykırı olduğu, yazarlardan her birinin disiplin hukuku, özel hukuk ve ceza hukuku müeyyidelerine müracaat hakları bulunduğu hatırlanmalıdır.

Hukuk Yayınları Dizisi – 1744

Yirmibirinci Baskı : Eylül 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 980 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

BİBLİYOGRAFYA

- Abacıoğlu, Muhittin**, Açıklamalı-İçtihatlı Kamu İhale Kanunu ve Uygulaması, Ankara 2004.
- Adalet Komisyonu Zabıtları, in: Tutanaklarla Türk Ceza Kanunu, Ankara, Şubat 2005 (TC. Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı).
- Akad, Mehmet**, Genel Kamu Hukuku (İlgili bölüm Bihterin (Vural) Dinçkol tarafından yazılmıştır), 2. Baskı, İstanbul 1997.
- Akbulut, Berrin Bozdoğan**, Rüşvet Suçları, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Milenyum Armağanı, C.:8, S.:1-2, Konya 2000.
- Akbulut, Berrin**, “Tıp Ceza Hukukunda Nedensellik Bağı”, V. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu “Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları”, Türkiye Barolar Birliği Yayınları No.: 142, Ankara 2008.
- Akbulut, Berrin**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Ankara 2020.
- Akbulut, Berrin**, İhaleye Fesat Karıştırma Suçu (TCK m.235), Ceza Hukuku Dergisi, 2009/9.
- Akbulut, Berrin**, Kasten Öldürme Suçunun Nitelikli Halleri (TCK m.82), AD; Yıl:147, Dönem VI, 2020/2, S: 65.
- Akbulut, Berrin**, Kripto Para ve Terörizmin Finansmanı, Karşılaştırmalı Hukukta ve Türk Hukukunda Terörizm, Terör Suçları ve İnfaz Hukuku, Editör: Prof. Dr. İzzet Özgenç, I. Cilt, Ankara 2024.
- Akbulut, İlhan**, “Türk Ceza Kanununda Zimmet Suçu”, İBD., C.: 66, S.: 7-9, 1992.
- Akçal, Nevin**, Pasaport Sahteciliği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1999.
- Akdağ, Selami**, Türk Ceza Kanunu Şerhi Emsal İçtihatlar ve İlgili Kanunlar, Ankara 1976.
- Akgüner, Kemal**, Karşılıklı Hakaret Müessesesi, Adalet Dergisi, Y.:43, S.:6.
- Akgüner, Tayfun**, Kamu Personel Yönetimi, İstanbul 1998.
- Akılhoğlu, Tekin**, “İrkçilikle Mücadele Yılı” (1995) Üzerine Düşünceler, İnsan Hakları Merkezi Dergisi, C. III, S. 2, Nisan 1995.
- Akıncı, Füsun Sokullu**, “Kişinin Üzerinin Aranması ve İnsan Hakları”, İHİD., Prof. Dr. Lütfi Duran’a Armağan Özel Sayısı, S.: 1-3, 1988.
- Akıncı, Füsun Sokullu**, Polis. Toplumsal Bir Kurum Olarak Gelişmesi. Polis Alt Kültürü ve İnsan Hakları, İstanbul 1990.
- Akış,ERCÜMENT**, Resmi Evrak ve Sahtecilik I, Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi, Temmuz 1997, C.:2 S.:5.
- Akış,ERCÜMENT**, Resmi Evrak ve Sahtecilik II, Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi, Ağustos 1997,C.:2 S.:7.
- Akipek, G.Jale-Akıntürk, Turgut**, Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, Beta Yayınevi, Ankara 2007.
- Akipek, Jale G.**, Türk Eşya Hukuku (Ayni Haklar), I. Kitap, Zilyetlik ve Tapu Sicili, 2. Bası, Ankara, 1972.
- Akkaya, Çetin-Türk, Kenan**, İçtihatlı Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu, Genişletilmiş 3. Baskı, Ankara 2013.
- Akkurt, Sinan Sami**, Kişilik Hakkının Sosyal Medya Kullanıcıları Tarafından İhlali Halinde Ortaya Çıkacak Cezai Sorumluluğa Medeni Hukuk Bağlamında Bir Bakış, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.25, S.2, 2017.
- Aksoy, Muammer**, Kötü Durumlu Evlilik Dışı Çocuklar, Ankara 1943.
- Aktan, Coşkun Can**, Dünyada ve Türkiye’de Yolsuzluklar (Yolsuzlukların Ölçülmesi, Ekonomide Serbestleşme ve Demokratikleşme ile İlişkisi Üzerine Bazı Uluslararası Analizler) in: Yeni Türkiye, Siyasette Yozlaşma Özel Sayısı, Y.: 3, S.: 14, Ankara 1997.
- Aktaş, Duygu Şimşek**, “Özgürlük İçgüdüsünün Cezalandırılması – Basit Firar Suçu Üzerine Bir Değerlendirme” Güncel Hukuk Dergisi, 2014, S: 3-135.
- Akyürek, Güçlü**, Fransız Ceza Kanununda Hırsızlık Suçu (m.311–1 – m.311–16), in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli, Ankara 2023.

- Akyürek, Güçlü**, Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suçu, 2. Baskı, Ankara 2013.
- Alacakaptan, Uğur**, Fikir ve Düşünce Özgürlüğü ve Tehlike Suçları Çağdaş Batı Hukukunda Bu Konudaki Düşünce ve Uygulamalar Türk Uygulaması ve Değerlendirilmesi, in: Hukuk Kurultayı 2000, C.:2, Ankara Barosu Yayını, Ankara 2000.
- Alacakaptan, Uğur**, Genel Olarak ve Bazı Suçlar Bakımından Cürüm İşlemek İçin Örgüt (Teşekkül) Meydana Getirme Suçu, Çetin Özek Armağanı, İstanbul 2004.
- Alacakaptan, Uğur**, Suçun Unsurları, 1. Baskı, Ankara 1970.
- Alicanoğlu, Mahmut**, Tarihçeli-İzahlı-Notlu Türk Ceza Kanunu ve Yargıtay İçtihatları ve Adliye Harç Tarifesi Kanunu, C.: 1, İstanbul 1951.
- Alikaşifoğlu, Kemalettin-Doğu, Engin**, Türk Ceza Kanunu, Ankara 1984.
- Alpar, Erol**, “657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda 48/A-5 Maddesinde Yer Alan Yüz Kızartıcı Suçların Kapsamı ve Sınırı”, TİD., Y.: 63, S.: 391, 1991.
- Alşahin, Mehmet Emin**, “Göreve İlişkin Sırrın Açıklanması Suçu (TCK m.258)”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt:20, Sayı:2, 2014.
- Alşahin, Mehmet Emin**, “Tehdit Suçunun Silahla İşlenmesi (Silahlı Tehdit)”. Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:10, Sayı:2.
- Alşahin, Mehmet Emin**, Cinsel Saldırı Suçu (TCK m. 102), Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Ankara 2020.
- Alşahin, Mehmet Emin**, Hırsızlık Suçuna İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli, Ankara 2023.
- Alşahin, Mehmet Emin**, Yargıtay Kararları Işığında Mala Zarar Verme Suçları (5237 Sayılı TCK. m. 151 vd.), Ankara 2010.
- Alşahin, Mehmet Emin**, Yargıtay Kararları Işığında Taksirle Öldürme Suçu (TCK m. 85), Ankara 2016.
- Ataç, Asiye Selcen**, Ceza Hukuku Ve Enstest Fiiller Arasındaki İlişkiye Genel Bir Bakış, in: MÜHAD Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, İstanbul 2013, C:19 S:2.
- Altenhain, Karsten**, (Kindhauser, Urs/ Neumann, Ulfrid/ Paeffgen, Hans-Ullrich), Nomos Kommentar, Strafgesetzbuch, Band III, 4. Auflage, 2013.
- Altunç, Sinan**, Fransız Ceza Hukukunda Yağma Suçu, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli, Ankara 2023.
- Anayurt, Ömer**, Avrupa İnsan Hakları Hukukunda Kişisel Başvuru Yolu, Ankara 2004.
- Apaydın, Cengiz**, 2011 Yılı Yargıtay Kararları Işığında Taksirle Yaralama Taksirle Öldürme ve Olası Kastla İnsan Öldürme Suçları, İstanbul 2011.
- Apaydın, Cengiz**; Ceza Hukukunda Doğrudan Kast, Olası Kast, Basit Taksir ve Bilinçli Taksir Kavramları, İstanbul 2009.
- Apaydın, Necati**, Türk Ceza Kanunu Tasarısı’ndaki Bazı Suç Düzenlemeleri Üzerine Düşünceler, in: Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar. (Editör: Ergül, Teoman), Ankara 2004.
- Araslı, Oya**, Özel Yaşamın Gizliliği Hakkı ve T.C. Anayasasında Düzenlenişi, Ankara 1979.
- Arıkan, Mustafa İberyay**, Türk Ceza Hukuku’nda İftira Suçu, Ankara 2022.
- Arıttürk, Ramazan**, Adli Kolluk Görevlilerinin Görevi Kötüye Kullanma Suçu, TBB Dergisi, 2022 (158).
- Armknrecht, Malte**, Hausfriedensbruch. Eine strafrechtliche und kriminologische Studie über die §§ 123, 124, 342 StGB, (Frankfurt a. M. Doktora Tezi), München 1970.
- Arslan, Çetin**, “Göçmen Kaçakçılığı Suçları (TCK. md. 201/a)”, Yargıtay Dergisi, Cilt:29, Sayı:3, Temmuz 2003.
- Arslan, Çetin**, “İnsan Ticareti Suçu (TCK md.201/b)”, AÜHFD., C.:53, S.:4, Ankara 2004.
- Arslan, Çetin**, İhaleye Fesat Karıştırma Suçu, 3. Baskı, Ankara 2012.
- Arslan, Çetin-Azizağaoğlu, Bahattin**, Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi, Ankara 2004.
- Arslantürk, Mustafa**, İcrasından İnfazına Bütün Yönleriyle Yağma Suçu, 1. Baskı, Ankara, 2015.

- Artuç, Mustafa**, Kişilere Karşı Suçlar, 2. Baskı, Ankara 2018.
- Artuç, Mustafa**, Malvarlığına Karşı Suçlar, Ankara, Ekim 2007.
- Artuk, Emin**, “İş Yerleri Konut Dokunulmazlığından Yararlanabilir mi?”, Hukuk Araştırmaları, C.: 5, S.: 1-3, İstanbul 1990.
- Artuk, Emin-Okur Ali Rıza**, İşyeri-Konut Dokunulmazlığı, Milliyet, 18.9.1990, S. 15391.
- Artuk, Mehmet Emin - Gökçen, Ahmet**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Ankara, 2018.
- Artuk, Mehmet Emin - Gökçen, Ahmet**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 11. Baskı, Ankara, 2017.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Alşahin, Mehmet Emin-Çakır, Kerim**, Ceza Hukuku Genel Hükümler 17. Baskı, Ankara 2023.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Alşahin, Mehmet Emin-Çakır, Kerim**, Ceza Hukuku Özel Hükümler 20. Baskı, Ankara 2022.
- Artuk, Mehmet Emin**, “Cinsel Taciz Suçu (TCK. m.105), HPD, 2006/7.
- Artuk, Mehmet Emin**, Cinsel Taciz ve Ceza Hukuku, AÜSBFD, Prof. Dr. Yılmaz Günel’a Armağan, C.49, S.3-4, Yıl:1994.
- Artuk, Mehmet Emin**, Çevrenin Kasten Kirlenmesi Suçu (TCK. M.181), İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (1), 2014.
- Artuk, Mehmet Emin**, Din Hürriyeti Aleyhinde Cürümler, İBD, C:71, S:7-8-9, 1997.
- Artuk, Mehmet Emin**, Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukukunda İntihara İkna ve Yardım Suçu, MÜHF Hukuk Araştırmaları, Cilt: 8, Sayı:1-3, 1994, İstanbul 1995.
- Artuk, Mehmet Emin**, Türklüğü, Cumhuriyeti, Devletin Kurum ve Organlarını Aşağılama Suçu (5237 sayılı TCK. m. 301), Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: IV, Sayı: 1, Yıl: 2007.
- Artuk, Mehmet Emin-Alşahin Mehmet Emin**, “Dini Değerleri Aşağılama Suçu (TCK. m.216/3)”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt:20, Sayı:1 İstanbul 2014.
- Artuk, Mehmet Emin-Alşahin, Mehmet Emin**, “Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu (TCK. m.98)”, MÜHFHAD, C:18, S:1, Ankara 2012.
- Artuk, Mehmet Emin-Alşahin, Mehmet Emin**, Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamaşımı, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Nur Centel’e Armağan, C:19, S:2 (Özel Sayı), Y:2013.
- Artuk, Mehmet Emin-Alşahin, Mehmet Emin**, Sarkıntılık Fiili, AÜHFD, C.65, S.:4, 2016.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet**, “Devlet Hesabına Yapılan Alım, Satım ve Yapımına Fesat Karıştırma Suçu (TCK. m.205)”, KHUKA, Yıl: 8, Mart 2005.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Alşahin, Mehmet Emin-Çakır, Kerim**, Gerekçeli Ceza Kanunları, Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 19. Baskı, Ankara 2018.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Alşahin, Mehmet Emin-Çakır, Kerim**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 17. Baskı, Ankara 2018.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A. Caner**, Türk Ceza Kanunu Şerhi, 5. C. Ankara 2014.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A. Caner**, Türk Ceza Kanunu Şerhi, C:2, 2. Baskı, Ankara 2014.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A. Caner**, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Özel Hükümler, 4. Cilt, Ankara, 2009.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A. Caner**, Uygulamalı Ceza Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2007.
- Artuk, Mehmet Emin-Yenidünya, A. Caner**, “Batı ve Türk Hukukunda Savcılığın Dünü ve Bugünü Üzerine Bir İnceleme”, İBD., C.:76, S.:1, İstanbul 2002.
- Artuk, Mehmet Emin-Yenidünya, A. Caner**, “Batı ve Türk Hukukunda Savcılığın Dünü ve Bugünü Üzerine Bir İnceleme”, İBD., C.:76, S.:1, İstanbul 2002.
- Artuk, Mehmet Emin-Yenidünya, A. Caner**, “Ötenazi”, Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce’ye Armağan, İzmir 2001.
- Artuk, Mehmet Emin-Yenidünya, Ahmet Caner**, Cürüm Eşyasını Satın Almak ve Saklamak (Yataklık) Cürmü Üzerine Bir İnceleme (TCK. m.512), Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı, İstanbul 2004.
- Artuk, Mehmet Emin-Yılmaz, Erkam**, Basit Tıbbi Müdahalelik Yaralamalar ve Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suç Hükümlerinin Tatbiki Meselesi, in: Ceza Hukuku Makaleleri, Ankara 2022.

- Artuk, Mehmet Emin-Yılmaz, Erkam**, Canavarca Hisle Kasten Öldürme Suçu (TCK m. 82/1-b), in: Ceza Hukuku Makaleleri, Ankara 2022.
- Arzt, Gunther-Weber, Ulrich-Heinrich, Bernd-Hilgendorf, Eric**, Strafrecht Besonderer Teil, 3. Auflage, Bielefeld 2015.
- Atalan, Mustafa**, Dolandırıcılık Sahtecilik ve Güveni Kötüye Kullanma Suçları Şerhi, 2. Baskı, Ankara, 2018.
- Atalan, Mustafa**, Uygulamalı-Yorumlu-Örneklili Dolandırıcılık, Güveni Kötüye Kullanma ve Sahtecilik Suçları Şerhi, 1. Baskı, Ankara, 2015.
- Atladı, R. Barış**, Alman Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan, Haziran 2020.
- Avcı, Mustafa**, Osmanlı Ceza Hukuku, 2. Baskı, Konya 2014.
- Ay, M. Kadir-Özcan, Mehmet-İşgören, Fikret**, Göç Konusunda Teknik İşbirliği Projesi, Avrupa Birliği Müktesebatına Uyumluluk Açısından Türkiye Cumhuriyeti Hukuku Boşluk Analizi, Yasadışı Göç ve İnsan Ticareti, Ankara 2007.
- Aybay, Aydın-Hatemi, Hüseyin**, Eşya Hukuku, Gözden Geçirilmiş 4. Bası, İstanbul, 2014.
- Aydemir, Temel**, Cinsel İstismara Maruz Kalan Çocukların Adli Tıp Açısından İncelenmesi ve Korunması (İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1994.
- Aydın, Devrim**, Suça Teşebbüs, AÜHFD, C: 55, S:1, 2006.
- Aydın, Devrim**, Türk Ceza Kanunu'nda Hakaret Suçu, in: MÜHAD Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, İstanbul 2013, C:19 S:2.
- Aydın, M. Akif**, Türk Hukuk Tarihi, İstanbul 1999.
- Aydın, Murat**, Tıbbi Müdahale Olarak Organ ve Doku Nakli ve Ceza Sorumluluğu, Ankara, 2008.
- Aydın, Sedat Erdem**, AİHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu, İstanbul 2015.
- Aydın, Yasin**, İftira Suçu, Ankara 2019.
- Ayverdi, İlhan**, Misalli Büyük Türkçe Sözlük, Cilt 2, 2. Bası, İstanbul 2006.
- Bağdath, Selahattin**, Hukuk Sözlüğü, İstanbul, 2015.
- Bakıcı, Sedat**, 5237 sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümleri 4, Ankara 2010.
- Bakıcı, Sedat**, Açıklamalı Zimmet-İrtikap-Rüşvet Suçları, Ankara 1988.
- Bakıcı, Sedat**, Açıklamalı-İçtihatlı Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler, Ankara 1994.
- Bakıcı, Sedat**, Notlu İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, Cezaların İnfazı Hakkında Kanun, Ankara 2003.
- Bakıcı, Sedat**, Sarkıntılık Suçu ve Unsurları, ABD., S.4, Y:1989.
- Bakıcı, Sedat**, Tehdit Suçu ve Unsurları, Ankara Barosu Dergisi, 1992/5.
- Bakıcı, Sedat-Valvaç, Gürsel**, 5237 s.lı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümleri 2, Ankara 2008.
- Balci, Murat**, Devlet Hesabına Yapılan Alım, Satım ve Yapıma Fesat Karıştırma Suçu (TCK. m. 205), (M.Ü. Sosyal Bil. Enst. Yayınlanmamış YL Tezi), İstanbul 2004.
- Balci, Murat**, İhaleye ve Edimin İfasına Fesat Karıştırma, HPD, S:2, Sonbahar 2004.
- Balci, Murat-Çakır, Kerim**, Kripto Paraların Karapara Aklama Yöntemi Olarak Kullanılması, Ceza Hukuku Dergisi, S.: 46, Y.: 2021.
- Başgil, Ali Fuat**, Din ve Laiklik, İstanbul 1991.
- Başol, Selim**, Evrakta Sahtekarlık, İstanbul 1944.
- Batum, Süheyl**, Fikir ve Düşünce Özgürlüğü ve Tehlike Suçları Çağdaş Batı Hukukunda Bu Konudaki Düşünce ve Uygulamalar Türk Uygulaması ve Değerlendirilmesi, in: Hukuk Kurultayı 2000, C.:2, Ankara Barosu Yayını, Ankara 2000.
- Bayraktar, Köksal**, "Dini İnanç ve İbadet Özgürlüğünün Ceza Kurallarıyla Korunması", in: Doğumunun 100. Yılında Atatürk Sempozyumu, Atatürk İlkeleri ve Ceza Hukuku (15-18 Aralık 1981), İstanbul 1983.
- Bayraktar, Köksal**, "Organ ve Doku Alınması, Saklanması, Aşılması ve Nakli Hakkında Kanun" a İlişkin Düşünceler, in: Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, İstanbul 1979.
- Bayraktar, Köksal**, Faal Nedamet, İÜHFM, C: 33, S: 3-4, 1967.

- Bayraktar, Köksal**, Hekimin Tedavi Nedeniyle Cezai Sorumluluğu, (Doktora Tezi), İstanbul 1972.
- Bayraktar, Köksal**, İftira, İÜHFM., C.:XL, S.:1-4 (Ayrı Bası) İstanbul, 1974.
- Bayraktar, Köksal**, in: Özel Ceza Hukuku Cilt III Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, İstanbul 2018.
- Bayraktar, Köksal**, Kasten Adam Öldürme, in: MÜHAD Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, İstanbul 2013, C:19 S:2.
- Bayraktar, Köksal**, Mühür Fekki Suçunda “Fekketme”nin Kapsamı Üzerine Bir İnceleme”, İÜHFM., C.: XXXV, S.: 1-4, İstanbul 1970.
- Bayraktar, Köksal**, Netice Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlarda Sorumluluk İçin En Az Taksirle Hareket Etme Durumu, Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan, Cilt I, İstanbul, Ekim 2014.
- Bayraktar, Köksal**, Suç İşlemeğe Tahrik Cürmü, İstanbul 1977.
- Bayraktar, Köksal**, Türk Ceza Kanununda Kamu Düzeni, Kamunun İtimadı ve Kamunun Selameti Aleyhine İşlenen Cürümler, in: Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Karşısında TCK.'nın 50 Yılı ve Geleceği, İstanbul 1977.
- Bayram, Fuat**, “Türk İş Hukukunda Psikolojik Taciz”, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri, İstanbul Barosu Çalışma Komisyonu 11. Yıl Toplantısı (8-9 Haziran 2007), İstanbul 2008.
- Baytemir, Erdal**, Kamu İdaresinin Güvenirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar ile Banka Zimmeti, Adalet Yayınevi, 2011.
- Beccaria, (Çev. Muhiddin Göklü)**, Suçlar ve Cezalar yahut Beşeriyetin Mecellesi, 3. Bası, İstanbul 1964.
- Berkin, Necmeddin**, Senetlerde Sahtekarlık, İÜHFM, C.:XIV, S.: 3-4, İstanbul.
- Bıçak, Vahit**, Suç Muhakemesi Hukuku, Ankara 2010.
- Biçkin, İnci**, Elektronik İmza Kanunu ve Getirdiği Düzenlemeler, Yargıtay Dergisi, C.:30, S.:3, Temmuz 2004.
- Bouzat, Pierre-Pinatel, Jean**, Traité de droit pénal et de criminologie, t.II, Procédure pénale. Régime des mineurs. Domaine des lois pénales dans le temps et dans l'espace, par Pierre Bouzat, 2. Ed., Paris 1970.
- Bozbayındır, Ali Emrah**, İngiliz Ceza Hukukunda Hırsızlık Ve Yağma Suçları, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli, Ankara 2023.
- Bozbayındır, Ali Emrah**, Türk ve Mukayeseli Ceza Hukukunda Olası Kast Kavramı ve Sınırları, Ankara 2018.
- Bozdoğan, Berrin**, Rüşvet Suçları (TCK. m. 211-219), (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Konya 1994.
- Bryans, Danton**, Bitcoin and Money Laundering: Mining for an Effective Solution, Indiana Law Journal, C.: 89, S.: 1, Y.: 2014.
- Bulutoğlu, Kenan**, Emniyeti Suiistimal Cürümleri, İstanbul, 1955.
- Bük, Alaattin**, Bilişim Alanında Kişisel Verilerin Korunması, Ankara 2018.
- Cengiz, Sibel**, Evrakta Sahtekarlık Suçları, 1. Baskı, Ankara, 2007.
- Centel, Nur Başar**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Müdafî, İstanbul 1984.
- Centel, Nur**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Vücudun Muayenesi”, Facultatis Decima Anniversaria, 10. Yıl Armağanı, Marmara Üniversitesi Yayını, İstanbul 1993.
- Centel, Nur**, Zimmet Suçu (TCK m. 247), in: DEÜHFD, C.: 21, İzmir-2019.
- Centel, Nur-Zafer, Hamide**, Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul 2005.
- Centel, Nur-Zafer, Hamide-Çakmut, Özlem, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar**, Cilt: I, 4. Bası, Ankara 2017.
- Centel, Nur-Zafer, Hamide-Çakmut, Özlem**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 8. Baskı İstanbul, 2014
- Ceyhan, Murat**, Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Devletin Kurum Ve Organlarını Aşağılama Suçu (TCK M. 301), in: MÜHAD Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, C:19 S:2, İstanbul 2013.
- Cihan, Erol**, “Kişisel Özgürlüğü Sınırlama Cürmü” (Hürriyeti Tahdit) (TCK. m. 179), İHFM., C.: XLI, S.: 1-2, İstanbul 1975.
- Cihan, Erol**, Cebir Kullanma Cürmü (TCK. m. 188), İstanbul 1978.

- Cihan, Erol**, Ceza Hukukunda Propaganda Kavramı, in: Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, C.: 1, S.: 1, İstanbul 1978.
- Cihan, Erol**, Mühür Bozma (Fekk'i) Suçu, MHAD., Y.:3, S.:4, İstanbul 1969.
- Cihan, Erol**, Sosyal Sınıfları Düşmanlığa Tahrik Suçu (TCK.m.312), İÜHF.M., C.:XL, S.:1-4.
- Cin, Halil-Akgündüz, Ahmet**, Türk Hukuk Tarihi, Kamu Hukuku, Konya 1989.
- Cirit, İsmail Rüştü**, "Kasten Yaralama Suçu (TCK.m.86-88), Legal Hukuk Dergisi, Şubat-2008, Yıl-6, Sayı:62.
- Clerc, François**, Cours élémentaire sur le code pénal suisse. Partie spéciale. C.: I. Art. 111-186, Lausanne 1943.
- Code Pénal, 104. Edition, Dalloz, 2007.
- Code Pénal, Nouveau Code Pénal Ancien Code Pénal, Dalloz, 1996-1997.
- Conrad, Hermann**, Deutsche Rechtsgeschichte Band II, Neuzeit bis 1806.
- Cornils, Karin-Greve, Vagn**, Das dänische Strafgesetz, Straffeloven vom 15. April 1930 nach dem Stand vom 1. Juli 2001, 2. aktualisierte Auflage, Freiburg im Breisgau 2001.
- Çağlar, İsmail**, Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme Suçu (TCK m.136), Ankara 2024.
- Çağlayan, M. Muhtar**, Adam Öldürme Cürmünde Taammüd Mefhumu ve Tatbikatımız, Adalet Dergisi, 1955, N.8, S.775.
- Çağlayan, M. Muhtar**, En Son Değişiklikleri ile Birlikte Gerekçeli Açıklamalı ve İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Genişletilmiş 3. Baskı, 2.Cilt, Ankara (tarihsiz).
- Çağlayan, M. Muhtar**, Türk Ceza Kanunu, 3. Baskı, C.:III, Ankara, tarihsiz.
- Çağlayan, M. Muhtar**, Türk Ceza Kanunu, Genişletilmiş 3. Bası (C.: II), (m. 125-315) Ankara tarihsiz.
- Çağlayan, Muhtar**, "Yüz Kızartıcı Suç Üzerinde Bir İnceleme ve Önerimiz", AD., S.: 1-2, 1977.
- Çakıcı Gerçek, Leyla**, Yargıtay Kararlarıyla Cinsel Taciz Suçu, AÜHFD, C:60, Y:2011, S:1.
- Çakır, Kerim**, "Suç Eşyasının Satın Alınması veya Kabul Edilmesi Suçu (m. 165)", in: Malvarlığına Karşı Suçlar (m. 141-169), Adalet Yayınevi, Ankara 2018.
- Çakır, Kerim**, 5237 S.lı TCK'nda Başkasına Ait Kimlik veya Kimlik Bilgilerinin Kullanılması Suçu, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, MÜHF-HAD, Yıl 2013, C.19, S.2.
- Çakır, Kerim**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Gizliliğin İhlali Suçu Ve Ceza Muhakemesi Hukuku İle İlişkisi, MÜHF-HAD, C. 18, S. 1.
- Çakır, Kerim**, İftira Suçu, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan (Editör, Mahmut Koca), Ankara 2020.
- Çakır, Kerim**, Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu (TCK m. 135), in: Prof. Dr. İbrahim Dülger'e Armağan, Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (ABÜHFD), C: 8, S: 16, Aralık 2020.
- Çakır, Kerim**, Suça İştirakte Müşterek Faillik, 2. Baskı, Ankara 2024.
- Çakır, Kerim**, Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, 2. Baskı, Ankara 2023.
- Çakır, Kerim**, Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, Ankara 2016.
- Çakır, Kerim**, Türk Hukukunda Yağma Suçu, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli, Ankara 2023.
- Çakır, Kerim**, Tüzel Kişiler Hakkında Güvenlik Tedbirleri, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.:8, Aralık 2018.
- Çakmut, Özlem Yenerer**, Türk Ceza Yasası'nda Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu (TCK m.98), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl:2007, Sayı:2.
- Çeçen, Anıl**, İnsan Hakları, 2. Basım, Ankara, 1995.
- Çelikkaya, İlhan**, Evrakta Sahtekarlık Cürümleri Üzerinde Bir İnceleme, İller ve Belediyeler Dergisi, Ocak 1972, Y.:28, S.:315.
- Çetin, Erol**, Açıklamalı-İçtihatlı Ceza Hukukunda ve Özel Yasalarda Memur, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanma Usulü ve Memur Suçları, 2. Baskı, Ankara 2003.
- Çetin, Erol**, Yeni Türk Ceza Yasasındaki Hakaret Suçları, 2. Baskı, Ankara 2005.
- Çetin, Erol-Malkoç, İsmail**, Uygulamada Sahtekarlık Suçları, Bilgisayar Suçları, Tebligat Suçları ve İlgili Mevzuat, Ankara 1995.

- Çevik, Yasin**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Çerçevesinde Kasten Yaralama Suçu, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2010.
- Çınar, Ali Rıza**, Konut Dokunulmazlığını İhlal Suçları, Ankara 1999.
- Çınar, Ali Rıza**, Tehdit Suçu, 1. Baskı, Ankara, 2002.
- Çınar, Çağatay**, Türk Ceza Kanunu'nda Güveni Kötüye Kullanma Suçu, Ankara 2020.
- Daragenli, Vesile Sonay**, "Tehlike Suçları", in: Prof. Dr. Sahir Erman'a Armağan, İstanbul 1999.
- Daragenli, Vesile Sonay**, Tehlike Suçları (İ.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Bölümü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1998.
- Das polnische Strafgesetzbuch-** Kodeks karny, (Deutsche Übersetzung und Einführung von Ewa Weigend), Freiburg in Breisgau 1998.
- Das spanische Strafgesetzbuch-** Código Penal, (Deutsche Übersetzung von Markus Hoffmann-Einführung von Enrique Bacigalupo), Freiburg in Breisgau 2002.
- Das spanische Strafgesetzbuch.** Código Penal vom 23. November 1995 nach dem Stand vom 31. December 2001 (Çev.: Markus Hoffmann-Manuel Cancio Mélia), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher in deutscher Übersetzung, CXI, Freiburg im Breisgau 2002.
- Dâver, Bülent**, Türkiye Cumhuriyetinde Lâyiklik, Ankara 1955.
- De Vabres, H. Donnedieu**, Traité de droit criminel et de législation pénale comparée, 3. Ed., Paris 1947.
- Dede, Şeref**, Topluma Karşı Suçlar, in: Türk Ceza Kanunu, Türk Ceza Hukuku Derneği Toplantısı (10 Temmuz 2004), İstanbul Barosu-Türk Ceza Hukuku Derneği Sempozyumu (10 Eylül 2004), Kurumsal Raporlar-Toplantılara Sunulan Raporlar- Bilimsel Raporlar, İstanbul 2004.
- Değirmenci, Olgun**, "Uluslararası Ceza Mahkemelerin Kararlarında, Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Soykırım Suçu", TBB Dergisi, Sayı 70, 2007.
- Değirmenci, Olgun**, Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, Ankara 2007.
- Değirmenci, Olgun**: "2004 Türk Ceza Kanunu'nun Bilişim Suçları Bakımından Değerlendirilmesi", TBB Dergisi, Sayı 58, 2005.
- Demirbaş, Timur**, "1997 Türk Ceza Kanunu Tasarısında İşkence Suçu", Açık Sayfa, S.: 13, Nisan 1998.
- Demirbaş, Timur**, 1997 Türk Ceza Kanunu Tasarısının İşkence Suçu Açısından Değerlendirilmesi, Av. Dr. Faruk Erem Armağanı, Ankara, 1999.
- Demirbaş, Timur**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. Baskı, Ankara 2018.
- Demirbaş, Timur**, İnfaz Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2019.
- Demirbaş, Timur**, İşkence Suçu, 2. Baskı, Ankara, 2016.
- Demirbaş, Timur**, Soruşturma Evresinde Şüphelinin İfadesinin Alınması, 2. Baskı, Ankara 2011.
- Demirbaş, Timur**, Türk Ceza Kanununda Özel Haksız Tahrik Halleri, İstanbul 1985.
- Demirbaş, Timur**, Yağma Suçları, 3. Yılında Yeni Ceza Adalet Sistemi, Ankara 2009.
- Demirbaş, Timur**, Yeni Doğmuş Çocuğu Öldürme Suçu, Ankara 1992.
- Demirel, Hakkı**, "Türk Ceza Kanununun Evrakta Sahtekarlık Cürmü Hakkındaki Hükümlerinin Sistematik İzahı Üzerine Bir Deneme", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:13, S: 1, 1956.
- Demirel, Muhammed**, Alman Hukukunda Yağma Suçu, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli, Ankara 2023.
- Demirel, Muhammed**, Amirin Emri Amirini Yerine Getirmenin Ceza Sorumluluğuna Etkisi, İstanbul Ceza Hukuku ve Kriminoloji Arşivi, Yayın No:2, İstanbul 2014.
- Develioğlu, Hüseyin Murat**, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, 2017.
- Develioğlu, Ferit**, Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat, Ankara, 1992.
- Develioğlu, Ferit**, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Eski ve Yeni Harflerle, 30. Baskı, Ankara 2013.
- Die peinliche Gerichtsordnung Kaiser Karls V. Von 1532 (Carolina), herausgegeben und erlaeutert von **Gustav Radbruch**, Stuttgart 1967.
- Dinçkol, Vural Bihterin**, 1982 Anayasası Çerçevesinde ve Anayasa Mahkemesi Kararlarında Laiklik, İstanbul 1992.

- Dirim, Vuslat**, Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Yargıtay Kararlarında Hırsızlık Ve Yağma Suçları İle İlgili Uygulamalar, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli, Ankara 2023.
- Doğan, Koray**, “Tehlike Suçu ile Zarar Suçu Arasındaki Suçların İçtimal Sorunu”, TAAD, Yıl:5, S. 16, 2014.
- Doğan, Koray**, Göçmen Kaçakçılığı Suçu, Ankara 2005.
- Doğan, Koray**, Netice Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar, Ankara 2011.
- Doğanyığıt, Saadettin**, Açıklamalı-Uygulamalı-Sorum Çözümlü Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, Ankara 2003.
- Donatsch, Andreas**, StGB, Schweizerisches Strafgesetzbuch, Zurich 2004.
- Donay, Süheyl - Kaşıkçı, Mahmut**, Açıklamalı, Karşılaştırmalı, Gerekçeli 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu ve Yürürlük Kanunu, İstanbul 2004.
- Donay, Süheyl**, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, İstanbul 2009.
- Donay, Süheyl**, Hukuken Batıl Olan Senetlerin Varaka Olup Olmıyacağı Sorunu- Şikayetten Vazgeçmenin Bir Karşılık Sonucu Yapılması, İÜHFİM., C.:XXXV, S.:1, İstanbul.
- Donay, Süheyl**, Meslek Sırrının Açıklanması Suçu, İstanbul 1978.
- Dölling, Dieter**, Empfehlen sich Änderungen des Straf- und Strafprozessrechts, um der Gefahr von Korruption in Staat, Wirtschaft und Gesellschaft wirksam zu begegnen? Gutachten C zum 61. Deutschen Juristentag, Karlsruhe 1996.
- Dönmezer Sulhi**, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 17. Bası, 2004.
- Dönmezer, Sulhi- Erman, Sahir**, Nazarî ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım, C.: II, 11. Bası, İstanbul 1997.
- Dönmezer, Sulhi**, “Ailenin Ceza Hükümleri İle Himayesi ve Aile Hukukundan Münbais Mükellefiyetlerin Tecrimi”, İBM., Y.:XVI, S.:1, İstanbul 1942.
- Dönmezer, Sulhi**, Ceza Hukuku Hususi Kısım, Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler, 5. Baskı, İstanbul 1983.
- Dönmezer, Sulhi**, Ceza Hukuku Hususi Kısım. Şahıslara Karşı ve Mal Aleyhinde Cürümler, 6. Baskı, İstanbul 1965.
- Dönmezer, Sulhi**, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 16. Bası, İstanbul 2001.
- Dönmezer, Sulhi**, Özel Ceza Hukuku Dersleri, İstanbul 1984.
- Dönmezer, Sulhi**, Toplumbilim, 11. Baskı, İstanbul 1994.
- Dörtgöz, Gürsel Öcal**, Tapu ve Kadastro İşlemlerinde Sahtecilik Suçları ve Alınması Gerekli Tedbirler, Ankara 1993.
- Dreher, Eduard**, Strafgesetzbuch mit Nebengesetzen und Verordnungen, 36. Aufl., München 1976.
- Dursun, İsmail**, Hürriyeti Tahdit Suçu, (M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1999.
- Dursun, Selman**, “Türk Ceza Hukuku’nda Cinsel Suçlara Genel Bir Bakış” Ceza Hukuku Dergisi, S.24, Nisan 2014.
- Dursun, Selman**, “Türk Ceza Hukuku’nda Emrin İfasının Hukuki Niteliğinin Alman ve İtalyan Ceza Hukuku’yla Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi” GÜHFD., C. XVIII, Y. 2014, S. 2.
- Dursun, Selman**, Alman Hukukunda Hırsızlık Suçuna Genel Bir Bakış, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli, Ankara 2023.
- Dursun, Selman**, Ekonomik Suçlar ve Bankacılık Suçları Bağlamında Bankacılık Düzenine Karşı İşlenen Suçlar, İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2002.
- Dursun, Selman**, Kıyı (Off-Shore) Bankacılığı ve Ceza Hukuku Sorunları, Çetin Özek Armağanı, İstanbul 2004.
- Dursun, Selman**, Malvarlığına Karşı Suçlar, Hukuki Perspektifler Dergisi, S:2, Sonbahar 2004.
- Dülger, İbrahim**, Zimmet ve İhtilas Cürümleri (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 1990.
- Dülger, Murat Volkan**, “İnsan Hakları ve Temel Hak ve Özgürlükler Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 5 (1), Bahar 2018.

- Dülger, Murat Volkan**, “Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Bağlamında Kişisel Verilerin Ceza Normlarıyla Korunması”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 3 (2), Güz 2016.
- Dülger, Murat Volkan**, Bilişim Suçları, Ankara 2004.
- Dülger, Murat Volkan**, Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, 1. Baskı, 2019.
- Dülger, Murat Volkan**, Suç Gelirlerinin Aklanmasına İlişkin Suçlar ve Yaptırımlar, Ankara 2011.
- Dündar, Nihat**, “3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kapsamına Giren Suçlar ve Soruşturulması”, TİD., Y.: 64, S.: 395, 1992.
- Düzdağ, M. Ertuğrul**, Şeyhülislam Ebussuud Efendi Fetvaları Işığında 16. Asır Türk Hayatı, İstanbul 1983.
- Egemenoğlu, Alaaddin**, Türk Ceza Hukukunda Tehdit Suçu, Ankara 2023.
- Egeseli, Hakkı-Altay, Şakir**, Devlet Memurlarının; İktisadi Devlet Teşekkülü Memurları ile Banka Memurlarının Evrakta Sahtekarlık Suçları, Ankara 1961.
- Eker Kazancı, Behiye- Zeyrek, İlker**, TCK’da Dolandırıcılık Suçu, in: DEÜHFD, C.21 Özel Seri İzmir-2019.
- Eker Kazancı, Behiye**, İhaleye Fesat Karıştırma ve Edimin ifasına Fesat Karıştırma Suçları, Ankara 2007.
- Eker, Hüseyin**, Açıklamalı-İçtihatlı Hırsızlık Suçları, Ankara 2013.
- Eker, Hüseyin**, Yağma Suçları, 1. Baskı, Ankara 2014.
- Ekinci, Mustafa-Özcan, Şerafettin**, Kasten Öldürme Suçları, Ankara 2004.
- Elbir, Halid Kemal**, Evlenmesi Memnu Akrabaların Evlenmelerinin ve Cinsi Münasebetlerinin Ceza Müeyyidesi ile Tehdidi Meselesi Karşısında Türk Hukuku (Meselenin Medeni Hukuk ve Ceza Hukuku Cephesinde Tetkiki) (İHFM., C.XII, S.: 2-3, İstanbul 1946.
- Erdag, Ali İhsan**, İsnadın İspatı, Hukuki Perspektifler Dergisi, S.:2, Sonbahar 2004.
- Erdin, Selim**, Ceza Hukukunda İlliyyet, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Erdoğan, Mustafa**, Anayasal Demokrasi, 3. Baskı, Siyasal Kitapevi, Ankara 1999.
- Erdoğan, Mustafa**, Liberal Toplum, Liberal Siyaset, Yenilenmiş 2. Baskı, Siyasal Kitapevi, Ankara, Ekim 1998.
- Erdoğdu, Ahmet**, “Tedip Hakkı” AD., S.: 9, Ankara 1951.
- Erdoğdu, Ahmet**, Mağdurun Suç İşlenmesine Muvafakati, AD, Sayı:9, Ankara 1950.
- Erdurak, Yılmaz Güngör**, İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, 2. Baskı, Ankara 1991.
- Erem Faruk**, Savunma ve Ceza Yargılamasının Temeldeki Kusurları, TBBD, 1988.
- Erem, Faruk**, “Ceza Hukuku Bakımından Vicdan ve Din Hürriyeti”, AÜHFM., C.: VIII, S.: 3-4, Ankara 1951.
- Erem, Faruk**, “Fücur İlişkisi”, YD., C.:12, S.: 3, Ankara 1986.
- Erem, Faruk**, “İrtikap”, AD., Y.: 49, S.: 9-10, Ankara 1958.
- Erem, Faruk**, “Zimmet Cürmünde Tevdi Unsuru”, AD., S.: 7-8, Temmuz-Ağustos 1958.
- Erem, Faruk**, “Zimmet ve İhtilas”, AÜHFD., C.: XIV, S.: 1-4, 1957.
- Erem, Faruk**, Ceza Hukuku Bakımından Vicdan ve Din Hürriyeti, AÜHFM., C.:VIII, S.:3-4, Ankara 1951.
- Erem, Faruk**, Ceza Usulü Hukuku, 5. Baskı, Ankara 1978.
- Erem, Faruk**, Diyalektik Açından Ceza Yargılaması Hukuku, 6. Baskı, Ankara, 1986.
- Erem, Faruk**, Hürriyet ve Suç, Ankara 1952.
- Erem, Faruk**, Karşılıklı Tahkir, Ankara Barosu Dergisi, Y.:15, S.:2, 1958.
- Erem, Faruk**, Memuriyet Sırlarını İfşa, Adalet Dergisi, C:50/2, 1959.
- Erem, Faruk**, Suç İşlemeğe Tahrik, AD., S.:12, 1955.
- Erem, Faruk**, Teammüd, AÜHFD., C.: XXXVII, S.: 1-4, 1980, Ankara 1982.
- Erem, Faruk**, Tehdit ve Cebir Kullanma Suçu, Adalet Dergisi, 1952/7.
- Erem, Faruk**, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Özel Hükümler, C:II, Ankara 1993.
- Erem, Faruk**, Ümanist Doktrin Açından Türk Ceza Hukuku, Cilt:4, Dördüncü Baskı, Ankara 1993.

- Erem, Faruk**, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku, C.: III, Özel Hükümler, Ankara 1985.
- Erem, Faruk-Danışman, Ahmet-Artuk, Mehmet Emin**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara 1997.
- Erem, Faruk-Toroslu, Nevzat**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. Baskı, Ankara 2000.
- Erem, Faruk-Toroslu, Nevzat**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8.Baskı, Ankara 2000.
- Erem, Faruk-Toroslu, Nevzat**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 9. Baskı, Ankara 2003.
- Ergül, Ergin**, Kara Ekonomi ve Aklama Suçu, Ankara 2005.
- Ergün, Mecvi**, Sahtekarlık, Yargıtay Dergisi (YD.), S.:3, Y.:1983.
- Erkal, Mustafa E.**, Sosyoloji (Toplum Bilimi), İstanbul 1993.
- Erkün, Ali Şevket**, “Zimmet Suçu Üzerine Bir İnceleme”, AC., C.: 30, Ankara 1939.
- Erman, Barış**, Ceza Hukukunda Tıbbi Müdahalelerin Hukuka Uygunluğu, Ankara 2003.
- Erman, Hasan**, “Rüşvet Alma Suçu”, İBD., C.: XLV, S.: 11-12, İstanbul 1971.
- Erman, Sahir- Özek, Çetin**, Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kamu Güvenine Karşı İşlenen Suçlar (Sahir Erman), (TCK. 316-368), İstanbul 1996.
- Erman, Sahir**, “Ceza Tatbikat ve Takibatında Memur”, SBOD., C.: 2, Ankara 1947.
- Erman, Sahir**, Açığa İmzanın Kötüye Kullanılması Suçu, İBD, C.: XXIII, S.:4, Nisan 1949.
- Erman, Sahir**, Evrakta Sahtekarlık Suçlarında Varaka Mefhumu, İÜHF.M., C.:XV, Y.:1949, İstanbul.
- Erman, Sahir**, Hakaret ve Sövme Suçları, 2. Baskı, İstanbul, 1989.
- Erman, Sahir**, Hükümetin Manevi Şahsiyetini Tahkir ve Tezyif Suçu, İBD., C.:XXV, No:5, İstanbul 1951.
- Erman, Sahir**, Sahtekârlık Suçları, Ticari Ceza Hukuku, C.: 3, 4. Bası, İstanbul 1981.
- Erman, Sahir**, Ticari Ceza Hukuku C.:III, Sahtekarlık Suçları, İstanbul 1987.
- Erman, Sahir-Özek, Çetin**, Açıklamalı Basın Kanunu ve İlgili Mevzuat, 3. bası, İstanbul, 1991.
- Erman, Sahir-Özek, Çetin**, Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar, (Sahir Erman), İstanbul 1992.
- Erman, Sahir-Özek, Çetin**, Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kamunun Selametine Karşı İşlenen Suçlar (Sahir Erman), (TCK. m. 369-413), İstanbul 1995.
- Erman, Sahir-Özek, Çetin**, Ceza Hukuku Özel Bölüm.,Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, (TCK. 448-490) (Sahir Erman), İstanbul 1994.
- Ersoy, Uğur**, İntihara Yönlendirme Suçu, TBB Dergisi, 2118, (136).
- Ertaş, Şeref**, Eşya Hukuku, Ankara, 1989.
- Eryıldız, H.Sefa-Boyracı, Ali**, Alman ve Avusturya Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak Yağma Suçunda Manevi Unsurun Belirlenmesine Yönelik Tartışmalar, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, (2022) 10(2).
- Eryıldız, Hüsnü Sefa**, Kasten Öldürme Suçunun Bir Suçu Gizlemek, Delillerini Ortadan Kaldırmak veya İşlenmesini Kolaylaştırmak ya da Yakalanmamak Amacıyla İşlenmesi (TCK M.82/1-h), in: AD, S.68, Ankara 2022.
- Eryılmaz, M. Bedri-Bozlak, Ayhan**, “Hukukumuzda Zor ve Silah Kullanma Yetkisi”, TBB Dergisi, S. 83, 2009.
- Eser, Albin**, in: **Schönke, Adolf-Schröder, Horst**, Strafgesetzbuch. Kommentar, 21. Auflage, München 1982.
- European Network Against Child Trafficking (ENACT)**, A Report on Child Trafficking, Bulgaria, Denmark, Italy, Romania, Spain, United Kingdom, March 2004 Italia.
- Evik, Ali Hakan**, “Göçmen Kaçakçılığı Suçu”, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:IX, Sayı:3-4, Erzincan 2005
- Evik, Vesile Sonay**, İrtikap Suçu, GS HFD, 2007/2.
- Evik, Vesile Sonay**, Suçluyu Kayırma Suçu, Köksal Bayraktar’a Armağan, Cilt I, İstanbul 2010.
- Evlıyaoğlu, Erkal**, Örneklerle Açıklamalı, Karşılaştırmalı ve İçtihatlı Memurlarla İlgili Suçlar, İstanbul 2001.
- Feldmann, Olaf**, Die Bestechungsdelikte. Rechtsvergleichende Darstellung der Bestechungsdelikte im geltenden französischen, deutschen und schweizerischen Recht unter Berücksichtigung der historischen Entwicklung und des deutschen Entwurfs von 1962, (Doktora Tezi) München 1967.
- Fiğlalı, Ethem Ruhi**, Çağımızda İtikadi İslam Mezhepleri, Ankara 1980.

- Fındıkoğlu, Ziyaettin Fahri**, İçtimaiyat, İstanbul 1947.
- Fischer, Thomas**, Strafgesetzbuch mit Nebengesetzen, 65. Auf., München 2018.
- Freyberg, Rolf-Jürgen**, Über die Beschlagnahme, München 1971.
- Frowein, Jochen Abr.-Peukert, Wolfgang**, Europaeische Menschenrechtskonvention, EMRK - Kommentar, 2.Aufl. Kehl u.a., 1996.
- Gallas, Wilhelm**, Abstrakte und konkrete Gefaehrdung. in: Festschrift für Ernst Heinitz zum 70. Geburtstag, Berlin 1972.
- Garraud, R.**, Traité théorique et pratique du droit pénal français. T.: V, 3. Edition, Paris 1924.
- Geilen, G.**, Medizinischer Fortschritt und juristischer Todesbegriff, JZ 1968.
- Gemalmaz, Mehmet Semih**, İnsan Hakları Hukuku Açısından İfade Özgürlüğü, in: Prof. Dr. Sahir Erman'a Armağan, İstanbul 1999.
- Gerçeker Hasan**, Yorumlu & Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C.:2, 3. Baskı, Ankara 2017.
- Gezgin Kayan, Rağşan Bengi**, Çevre Hakkı ve Türk Ceza Kanununda Çevreye Karşı Suçlar, (Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Temmuz 2007.
- Giritli, İsmet-Bilgen, Pertev-Akgüner, Tayfur**, İdare Hukuku, C:I, İstanbul 1998.
- Goldhammer, Ami Lynn**, Human Trafficking for Sexual Exploitation, California State University, the Degree Master of Science, California 2006.
- Gökalp, Mehmet**, Kan Gütmeye ve Taammüt, Adalet Dergisi, 1968, S.9-10.
- Gökcan, Hasan Tahsin**, Görevi Kötüye Kullanma, Zimmet, Banka Zimmeti, İrtikap, Rüşvet Suçları ve Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar, (5237 sayılı TCK m.247-266), Ankara 2008.
- Gökcan, Hasan Tahsin**, Mühür Bozma, Yedieminlik Yükümlülüğüne Uymama, İhtiyati Tedbir Kararına Aykırılık Suçları ve Zarara Yol Açan Yediemin İle Haksız Tedbir Uygulatana Karşı Tazminat Davaları, Ankara 2001.
- Gökcan, Ahmet - Balci, Murat**, "Organ ve Doku Ticareti Suçları (TCK m. 91-93)", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, MÜHFD. (Özel Sayı), C.19, S.2, Y.2013.
- Gökcan, Ahmet - İcer Zafer**, Hükümlü veya Tutuklunun Kaçması, Öngörülen Sürede İlgili Mercilere Teslim Olmaması Suçları (TCK m.292, 293; CGTİK m.97/1, 105/A-8, 58/3), in:Prof Dr. İbrahim Dülger'e Armağan, ABÜHFD, C.8, S.16, Aralık 2020.
- Gökcan, Ahmet** "Hürriyete Karşı Suçlar", Legal Hukuk Dergisi, Yıl:3, Sayı:32, İstanbul, 2005.
- Gökcan, Ahmet -Balci, Murat**, Kasten Öldürme ve Yaralama Suçlarının İhmal Davranışla İşlenmesi, CHD, Y.7., S.:18, Nisan 2012.
- Gökcan, Ahmet -Şenerdoğan, Büşra**, Yağma Suçu ve Nitelikli Halleri (TCK m.148-150), in: Prof Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Gökcan, Ahmet**, Bankalar Kanunu'nda Düzenlenen Zimmet Suçu (4389 sayılı K. m.22/3-4), Legal Mali Hukuk Dergisi, Yıl: 1, Sayı: 10, İstanbul 2005.
- Gökcan, Ahmet**, Belgede Sahtecilik Suçları (m. 204 - 212), 5. Baskı, Ankara 2018.
- Gökcan, Ahmet**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Elkoyma ve Postada Elkoyma (Özellikle Telefonların Gizlice Denetlenmesi), Ankara 1994.
- Gökcan, Ahmet**, Halkı Düşmanlığa veya Kin Beslemeye Tahrik Cürmü (4744 s.lı Kanunla Değişik TCK. m.312/2), Polis Dergisi, Temmuz-Ağustos-Eylül 2003, Yıl: 9.
- Gökcan, Ahmet**, Halkı Kin ve Düşmanlığa Açıkça Tahrik Cürmü (TCK m. 312/2), Ankara 2001.
- Gökcan, Ahmet**, Kamu Barışına Karşı Suçlar, Polis Dergisi, Nisan-Mayıs-Haziran 2005.
- Gökcan, Ahmet**, Organ ve Doku Nakli Üzerine Düşünceler, SÜHFD., Milenyum Armağanı, C.: 8, S.: 1-2, Konya 2000.
- Gökcan, Ahmet**, Suç Tasnii ve Kendi Kendini İtham Cürümleri, İstanbul Barosu Dergisi, S. 2, İstanbul 2000.
- Gökcan, Ahmet, Şenerdoğan, Büşra**, Yargı Kararları Bağlamında Hırsızlık Ve Yağma Suçlarında Malın Değerinin Azlığı Meselesi, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli, Ankara 2023.
- Gökcan, Ahmet**, Taksirle Ölümüne Sebepiyet Verme (m. 85), Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.:4, S.:7, Aralık 2018.

- Gökçen, Ahmet**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri, İstanbul 1989.
- Gökçen, Ahmet**, Yeni Ceza Kanunu'nda İhaleye ve Edimin İfasına Fesat Karıştırma Suçları, Hukuk ve Adalet. Eleştirel Hukuk Dergisi, Yıl:2, Sayı: 6-7, İstanbul Ekim 2005.
- Gökçen, Ahmet-Alşahin, Mehmet Emin-Çakır, Kerim**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2024.
- Gökçen, Ahmet-Balcı, Murat**, Dolandırıcılık Suçu (5237 s.lı TCK. m.157-159) MÜHFD - HAD, C.:14, S.:1-2.
- Gökçen, Ahmet-Balcı, Murat**, Kasten Öldürme Kasten Yaralama Organ ve Doku Ticareti Suçları (TCK m.81-83, 86-88, 91-93), 2. Baskı, Ankara 2015.
- Gökçen, Ahmet-Balcı, Murat**, Kasten Yaralama Suçu (TCK m.86), Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan, Cilt I, İstanbul, Ekim 2014.
- Gökçen, Ahmet-Balcı, Murat-Alşahin, Mehmet Emin-Çakır, Kerim**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2018.
- Gökçen, Ahmet-Balcı, Murat-Pamuk Şiviloğlu, Gülfem-Çakır, Kerim-Apiş, Özge-İçer, Zafer-Yılmaz, Zahit-Gültekin Diken, Nil-Erdin, Selim-Öztürk, Nurten-Ünal, Ertuğrul-Şenerdoğan, Büşra**, Malvarlığına Karşı Suçlar (m. 141-169), Ankara 2018.
- Göktürk, Neslihan**, Fikri İctima (Suçların İctimai), 1. Baskı, Ankara 2013.
- Göktürk, Neslihan**, Haksızlık Yanılgısının Ceza Sorumluluğuna Etkisi, 1. Baskı, Ankara, 2016.
- Göktürk, Neslihan**, Yalan Tanıklık Suçu (TCK m. 272), Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XX, Y. 2016, S.1.
- Göktürk, Neslihan**, "Suçun Yasal Tanımında Yer Alan "Hukuka Aykırılık" İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.:7, S.:1, Y.: 2016.
- Gölcüklü, A. Feyyaz- Gözübüyük, A. Şeref**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, 2. Baskı, No: 629, Ankara 1998.
- Gölcüklü, Feyyaz**, Ahaliyi Suç İşlemeye Alenen Tahrik ve Teşvik, in: Türk Hukuk Ansiklopedisi, C.:1, Ankara 1962.
- Gölcüklü, Feyyaz-Gözübüyük, A.Şeref**, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Uygulaması Genişletilmiş, 2. Baskı, Ankara 1998.
- Göztepe, Ece**, Namus Cinayetlerinin Hukuki Boyutu: Yeni TCK'nun Bir Değerlendirmesi, TBB Dergisi, S.59, Ankara 2005.
- Gözübüyük, A. Pulat**, "Memurların İşlediği Zimmet İhtilas Yiyicilik ve Rüşvet Suçlarını Takipte Görev Meselesi", AD., S.: 5, 1945.
- Gözübüyük, A. Pulat**, "Rüşvet Cürümleri", AD., S.: 4, Ankara 1969.
- Gözübüyük, A. Pulat**, Adliye Karşı Cürümler, Adliye Dergisi, Yıl 60, Sayı 8.
- Gözübüyük, A. Pulat**, Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunlarıyla Mukayeseli Türk Ceza Kanunu Açıklaması, Cilt: IV, 4. Bası, İstanbul.
- Gözübüyük, A. Pulat**, Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunlarıyla Mukayeseli Türk Ceza Kanunu Açıklaması, C.: II, (Hususi Kısım-Cürümler), (Madde 125-201), 4. Bası, İstanbul.
- Gözübüyük, A. Pulat**, Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunlarıyla Mukayeseli Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi, C.: II, (Hususi Kısım-Cürümler), 5. Bası, İstanbul tarihsiz.
- Gözübüyük, Abdullah Pulat**, Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunları ile Mukayeseli Türk Ceza Kanunu, Gözübüyük Şerhi C.:III (Hususi Kısım), 5. Bası, İstanbul tarihsiz.
- Gözübüyük, Abdullah Pulat**, Belgelerde Sahtecilik Cürümleri, Adalet Dergisi, Şubat 1970, Y.:61, S.:2.
- Gözübüyük, Şeref- Gölcüklü, Feyyaz**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, 4. Bası, Ankara 2003.
- Graycar, Adam**, Trafficking in Human Beings, International Conference on Migration, Culture & Crime, Israel, 7 July 1999.
- Gücer, Necmettin**, Tasarlama (Taammüt), Adalet Dergisi, 1949.
- Gülşen, Recep**, Hürriyeti Tahdit Suçları (TCK.m.179-187), Ankara 2002.
- Gültekin Diken, Nil Melek**, Ceza Hukukunda Taksire Dayalı Sorumluluk, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2018.

- Gültekin, Nil Melek**, Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Yönünden Korunması, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2012.
- Günel, H. Yılmaz**, Yetkili Merciin Emrini İfa, (Doçentlik Tezi), Ankara 1967.
- Günay, Erhan**, Teori ve Uygulamada Olası Kast- Bilinçli Taksir, Öldürme ve Yaralama Kastı Derleme, Ankara 2005.
- Gündel, Ahmet**, Açıklamalı-İçtihatlı 765 ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunlarındaki Hırsızlık ve Dolandırıcılık Suçları, Ankara, 2005.
- Gündel, Ahmet**, Açıklamalı-İçtihatlı Atatürk'e, Cumhurbaşkanına, Cumhuriyete, Hükümete Hakaret Suçları-Yasadışı Yakalanan ve Tutuklanana Tazminat Verilmesi Davaları, Ankara 1997.
- Gündel, Ahmet**, Atatürk'e, Cumhurbaşkanı'na, Cumhuriyete, Hükümete Hakaret Suçları, Ankara 1997.
- Gündel, Ahmet**, İçtihatlı-Açıklamalı Zimmet Sahtecilik Hırsızlık Gasp Dolandırıcılık Emniyeti Suistimal Suçları, Ankara.
- Gündel, Ahmet**, Yeni Türk Ceza Kanunu Açıklaması, 4. Cilt, Ankara 2009.
- Gündüz, Remzi**, 6545 sayılı Kanunla Değiştirilen 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, Ankara 2015.
- Güngör, Devrim**, Ceza Hukukunda Fiil Üzerinde Hata, Ankara 2007.
- Güngör, Devrim**, Resmi Belgelerde Sahtecilik Suçu, 1. Baskı, Ankara, 2010.
- Güral, Muzaffer**, Evrakta Sahtekarlık, İBD., Haziran 1945, Y.:XIX, S.:VI.
- Gürelli, Nevzat**, "İrtikap", İBD., C.: XXVI, S.: 5, Mayıs 1952.
- Gürelli, Nevzat**, Hukuk Açısından Cerrahi Müdahalenin Sınırları, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan, C: XLV-XL VII, S:1-4
- Gürelli, Nevzat**, İrtikap ve Rüşvet Cürümleri (Yayınlanmamış Doktora Tezi) 1954.
- Gürelli, Nevzat**, Türk Ceza Kanunu'nun 449 ncu Maddesi Üzerine Bir Tetkik, İstanbul Barosu Dergisi, C.:XXV, N.11, Kasım 1951.
- Güven, Gülşah**, "Çocuğun Cinsel İstismarını Önleme Politikaları", İstanbul Barosu Dergisi, C.88, S.3, Y. 2014.
- Güven, Mustafa**, "Kişisel Özgürlüğü Sınırlandırma Cürmü ve Şartlı Tehdit Cürmü ile Karşılaştırması", AD., S.: 3, Ankara 1981.
- Güven, Mustafa**, "Tehdit Suçunun Subjektif Yapısı Üzerine Bir İnceleme", AD., S.: 6, Ankara 1988.
- Güzel Ali, in: Tınaz, Pınar**, İşyerinde Psikolojik Taciz (mobbing), İstanbul 2006.
- Güzel, Sadullah- Balcı, Yasemin Günay- Çetin, Gürsel**, Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi, in: Yaralama Suçlarının Adli-Tıbbi Açısından Değerlendirilmesi, 2. Yargıtay - Adli Tıp Sempozyumu, 10-11 Şubat 2005 Ankara.
- Hafizoğulları, Zeki- Özen, Muharrem**, "Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar", Ankara Barosu Dergisi, Yıl:67, Sayı: 4, Güz 2009.
- Hafizoğulları, Zeki- Özen, Muharrem**, Hırsızlık, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C: XII, S: 1-2, 2008.
- Hafizoğulları, Zeki**, Anayasanın 3. Terörle Mücadele Kanununun 8. Maddesi Hakkında Bir Bilirkişi Raporu, İnsan Hakları Merkezi Dergisi, C.:III, S.:5, Aralık 1995.
- Hafizoğulları, Zeki**, Din ve Vicdan Hürriyeti ve Türk Ceza Kanunu Öntasarısı (131 ve 134. maddeler), ABD, 1987/3.
- Hafizoğulları, Zeki**, Laiklik, İnanç,Düşünce ve İfade Hürriyeti,Ankara 1997.
- Hafizoğulları, Zeki**, Liberal Demokratik Bir Hukuk Düzeninde İfade Hürriyetinin Sınırı, İnsan Hakları Merkezi Dergisi, Ekim 1994, C.:II, S.:2.
- Hafizoğulları, Zeki**, Türk Ceza Hukuku Ders Notları 2, www.baskent.edu.tr.
- Hafizoğulları, Zeki**, Türk Ceza Hukuku Ders Notları I, www.baskent.edu.tr.
- Hafizoğulları, Zeki**, Türkiye Cumhuriyet Devletinin Tarafı Olduğu İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde Laiklik, Düşünce, Vicdan ve Din Hürriyeti, Ank Barosu Dergisi, 2012/1.
- Hafizoğulları, Zeki-Güngör, Devrim**, "Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S: 69, Y: 2007.
- Hafizoğulları, Zeki-Kurşun, Günel**, Türk Ceza Hukukunda Şerefe Karşı Suçlar, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Y.:12, S.:48-49, Nisan-Eylül 2006.

- Hafizoğulları, Zeki-Özen, Muharrem**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Kişilere Karşı Suçlar, 4. Baskı, Ankara 2015.
- Hafizoğulları, Zeki-Özen, Muharrem**, Türk Ceza Hukukunda Devlet Sırrına Genel Bir Bakış, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:68, Sayı:2010/1.
- Haftner, Ernst**, Schweizerisches Strafrecht, Besonderer Teil, C.:II, Berlin 1943.
- Haftner, Ernst**, Schweizerisches Strafrecht. Besonderer Teil. C.: I, Berlin 1937.
- Hahn**, StGB für das deutsche Reich, 3. Auflage, 1877.
- Hakeri, Hakan**, “Alman Federal Anayasa Mahkemesinin Bir Kararı Işığında Düşünceyi Açıklama Özgürlüğü ve Kollektif Hakaret”, Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan, İstanbul 1999.
- Hakeri, Hakan**, “Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Suçları (TCK 201/a ve 201/b)”, KHUKA, 1, Mart 2004.
- Hakeri, Hakan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18. Baskı, Ankara 2015.
- Hakeri, Hakan**, Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri, Ankara 2003.
- Hakeri, Hakan**, Kasten Öldürme Suçları TCK 81-82-83, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Ankara 2007.
- Hakeri, Hakan**, Kasten Öldürme Suçları, TCK. 81, 82, 83, Ankara, 2006
- Hakeri, Hakan**, Sorularla Ceza Hukuku, TBB Yayınları, Ankara 2005.
- Hakeri, Hakan**, Yeni Türk Ceza Hukukunun Temel Kavramları, Ankara 2005.
- Harris, D.J.-O’Boyle, M.-Bates, E.P.-Buckley, C.M.**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, Yüksek Yargı Kurumlarının Avrupa Standartları Bakımından Rollerinin Güçlendirilmesi Ortak Projesi, (Çev.: Mehveş Bingöllü Kılıcı, Ulaş Karan) 2013.
- Hayat**, Büyük Türk Sözlüğü, İstanbul.
- Heinrich, Gebauer**, “Mesleki Taksir İçin Cezai Sorumluluk”, Çev. Kayıhan, İçel, İUHFM, C. 33, S. 3-4.
- Henkel, H.**, Strafverfahrensrecht, Ein Lehrbuch, 2. Auflage, Stuttgart/Mainz 1968.
- Heuermann, Rudolf**, “Die gemeingefährlichen Delikte”, in: Materialien zur Strafrechtsreform. 2. Band, Rechtsvergleichende Arbeiten II, Besonderer Teil, Bonn 1955.
- Hinderling, Hans**, “Organ Aktarmalarının Ortaya Çıkardığı Hukuk Sorunları”, (Çev: Erdener Yurtcan), in: MHAD., S.: 5, İstanbul 1969.
- Hingh, Anne de**, “Some Reflections on Dignity as an Alternative Legal Concept in Data Protection Regulation”, German Law Journal, Vol: 19, I: 5, Y: 2018.
- Hippel, Robert v.**, Lehrbuch des Strafrechts, Berlin 1932.
- Hirsch, Hans Joachim**, (Çev.:Yenisey, Feridun) Tehlike Suçları ile İlgili Suç Tiplerinin Ceza Hukukunun Sistematiğine Uygunluğu Konusu, İstanbul 1998, (Yayınlanmamış Makale) .
- Hofmann, Johannes**, Menschenhandel. Beziehungen zur Organisierten Kriminalität und Versuche der strafrechtlichen Bekämpfung, Frankfurt/M., 2002.
- Honig, Richard**, Hukuk Başlangıcı ve Tarihi, 2. Baskı, İstanbul 1935.
- Human Trafficking: Recognizing the Victims, Critical Response Assisting Law Enforcement to Meet the Needs of Crime Victims, Vol.:2, Issue:3, Winter 2004.
- Italianisches Strafgesetzbuch-Codice penale italiano**, Stand: 30.4.1995, Testo aggiornato al 30 aprile 1995, (Übersetzer: Roland Riz-Johanna Bosch), Bozen 1995.
- İçel, Kayıhan**, “Ceza Hukuku Açısından Kişisel Verilerin Korunmasında “Kişisel Veri” Ve “Hukuka Aykırılık” Kavramları”, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt: 94, Sayı: 2, Yıl: 2020.
- İçel, Kayıhan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, İstanbul, Beta, 2014.
- İçel, Kayıhan**, Kitle Haberleşme Hukuku, 4. Bası, İstanbul 1998.
- İçel, Kayıhan-Akıncı, Füsün Sokullu-Özgenç, İzzet-Sözüer, Adem-Mahmutoğlu, Fatih S. - Ünver, Yener**, İçel Suç Teorisi, 2. Kitap, İstanbul 2000.
- İçel, Kayıhan-Ünver, Yener**, Kitle Haberleşme Hukuku, 8. Bası, İstanbul 2009.
- İçel, Kayıhan-Yenisey, Feridun**, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Kanunları, İstanbul 1994.
- İçer, Zafer**, Suça Teşebbüste Hazırlık Hareketleri ile İcra Hareketlerinin Birbirinden Ayrılması Meselesi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2017.
- İlkiz, Fikret**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve İfade Özgürlüğü, in: İBD, C.: 73, S.: 4-5-6, Haziran 1999.
- İnal, Tamer**, Elektronik İmzada Hukuki Sorumluluk, Kazancı, S:2.

- İnce Akman, Nurten**, “Mirasbırakanın Dijital Bilgilerinin Mirasçılarına Geçişi (Dijital Tereke)”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi –İnÜHFD- Cilt:9 Sayı:2 Yıl 2018.
- İpek, Nurcan**, Roma Hukukunda Gasp (Rapina), İstanbul 2001.
- İskender, Salih Zeki**, Bağlılık Kuralı ve Suça Etki Eden Nedenlerin (Ağırlaştırıcı ve Hafifletici Nedenlerin) Suç Ortaklarına Etkisi, Yargıtay Dergisi, Temmuz 2011, Ankara 2011, C:37, S:3.
- İtişgen, Rezzan**, “Türk Ceza Hukukunda Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme Suçu”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 2015, TAAD, Yıl:6, Sayı: 23
- İtişgen, Rezzan**, Türk Ceza Hukukunda Zimmet Suçu, İUHFM, C. LXXI, S.1, 2013.
- Jakobs, Günther**, Urkundenfalschung, Bonn 1999.
- Jenny, Guido**, Kommentar zum schweizerischen Strafrecht, 4. Band: Delikte gegen die sexuelle Integrität und gegen die Familie, Bern 1997.
- Jescheck, Hans-Heinrich**, Alman Ceza Hukukuna Giriş, (Tercüme Eden: **Yenisey, Feridun**) İstanbul 2007.
- Jescheck, Hans-Heinrich**, Alman Federal Cumhuriyeti Ceza Hukukuna Giriş (**Çev.: Yenisey, Feridun**), İstanbul 1989.
- Kaboğlu, İbrahim Ö.**, Özgürlükler Hukuku, İstanbul 1996.
- Kalkan, Murat**, Hırsızlık ve Cep Telefonu Hırsızlığı, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016.
- Kamay, Behçet Tahsin**, Adli Tıp, C.: I, Üçüncü Bası, Ankara 1959.
- Kamışlı, Gani**, Yargıtay Kararları Çerçevesinde Hırsızlık Suçu, 1. Baskı, Ankara 2017.
- Kanar, Mehmet**, Osmanlı Türkçesi Sözlüğü, 2. Cilt M-Z, 1. Baskı, İstanbul 2009.
- Kangal, Zeynel T.**, Kişisel Verilerin Ceza ve Kabahatler Hukukunda Korunması, İstanbul 2019.
- Kantarci, Nurullah**, Türk Ceza Hukukunda Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu, Ankara 2016.
- Kapani, Münici**, Kamu Hürriyetleri, 5. Baskı, Ankara 1976.
- Kaplan, Mahmut**, Edimin İfasına Fesat Karıştırma Suçu, İUHFM, C: LXXI, Sayı:1, İstanbul 2013.
- Kara, Şinasi**, Devlet İdaresi Aleyhine İşlenen Cürümler ve Memurlar Hakkında Yargılanma Usulleri, (Tarihsiz).
- Karadeli, Vedat**, “Devlet İdaresi Aleyhine İşlenen Suçlar -Zimmet, İrtikap, Görevi Kötüye Kullanma”, ABD., S.: 4, 1984.
- Karagöz, Kerim**, “Toplumsal Yapı ve Rüşvetin Güç Hiyerarşisindeki Yeri”, in: Yeni Türkiye, Y.: 3, S.: 14, Ankara, 1997.
- Karagülmez, Ali**, Bilişim Suçları ve Soruşturma-Kovuşturma Evreleri, Ankara 2009.
- Karataş, Halil-Sevindik, Aytekin**, Polis Terimleri Sözlüğü, İstanbul 2003.
- Karcıoğlu, Kaan**, Demokratik Sistemin Unsuru Olarak İfade Özgürlüğü Ve Ceza Hukukunun Etkisi, Uğur Alacakaptan’a Armağan, İstanbul 2008.
- Kardaş, Ümit**, 312. maddede çözüm kolay, İn:Milliyet, 21.3.2000 tarihli nüsha.
- Katoğlu, Tuğrul**, “Ekip Halinde Yürütülen Faaliyetlerde Güven İlkesi ve Ceza Sorumluluğu”, TBB Dergisi, S. 68, 2007.
- Katoğlu, Tuğrul**, “Ekip Halinde Yürütülen Faaliyetlerde Güven İlkesi ve Ceza Sorumluluğu”, TBB Dergisi, S. 68, 2007.
- Katoğlu, Tuğrul**, Yeni Türk Ceza Kanunu ve Çevreye Karşı Suçlar, Mülkiye Dergisi, Cilt:XXIX, Sayı:246.
- Kaya, Ali**, Elektronik İmza, in: Ekonomik Suç ve Ceza Sempozyumu, 30 Nisan –1 Mayıs 2005, TOBB Yayını, No: 2005-25.
- Kayanççek, Murat**, Şerefe Karşı Suçlar, Ankara 2008.
- Kaylan, Keskin**, Belgelerde Sahtecilik Suçları (765 sayılı TCK. ile Hükümet Tasarısı ve TBMM Adalet Komisyonunca Kabul Edilen Tasarı Metnindeki Düzenlemelere Göre Karşılaştırmalı Bir İnceleme), in: Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar, Ankara 2004.
- Kaymaz, Seydi**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaştırılmış Yaralama Suçu), Ankara 2009.
- Keçelioğlu, Elvan**, Taksirli Suçun Dogmatığı, Ankara 2015.

- Keser, Hakan**, Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun Tasarısı Işığında Türkiye’de Yabancıların Çalışma Hakkı ve Yabancı Kaçak İşçilik, Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Prof. Dr. Kamil Turan’a Armağan, C:7, S:2, Yıl:2002.
- Keskin Kızıroğlu, Serap**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Konut Dokunulmazlığının İhlali Suçu, 1. Baskı, Ankara 2010.
- Keskin, Serap**, Türk Ceza Kanunu Reformu I. Kitap Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu, Ankara 2004.
- Keyman, Selahattin**, Ceza Muhakemesinde Savcılık, Ankara 1970.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 3.Bası, Ankara 2003.
- Kırbayık, Şerife**, (Açıklamalar ve Yargıtay Kararlarıyla) Öğreti ve Uygulamada Irza Geçme Cürmü ve Benzer Suçlardan Ayırımı, Ankara 2001.
- Kıyak, Fahreddin**, Ceza Kanunu Tatbikatında Aleniyet, ABD., 1959.
- Kıyak, Fahrettin**, “Suç İşlemeğe Tahrik Cürümleri”, AD., S.:9-10, Ankara 1961.
- Kıyak, Fahrettin-Çağlayan, M. Muhtar-Şenel, Cebbar**, Nazari ve Tatbiki Devlet İdaresi Aleyhinde Cürümler ve Memurin Muhakemat Kanunu ve Alâkalı Bankalar ve İktisadi Devlet Teşekkülleri Mevzuatı, Ankara 1969.
- Kıyak, Fahrettin-Çağlayan, M.Muhtar-Şenel, Cebbar**, Devlet İdaresi Aleyhine Cürümler ve Memurin Muhakemat Kanunu, Ankara, 1960.
- Kielwein, Gerhard**, Die Straftaten gegen die persönliche Freiheit oder Sicherheit, in: Materialien zur Strafrechtsreform, C.: II, Rechtsvergleichende Arbeiten, II, Besonderer Teil, Bonn 1955.
- Kienapfel, Diethelm**, Grundriss des österreichischen Strafrechts. Besonderer Teil I, Delikte gegen Personenwerte, 2. Aufl., Wien 1984.
- Klinghardt, Renate**, Die Amtsdelikte, Materialien zur Strafrechtsreform, 2. Band, Rechtsvergleichende Arbeiten, Besonderer Teil, Bonn 1955.
- Klotz, Werner**, Die Religions-und Leichendelikte in: Materialien zur Strafrechtsreform, C.: 11, Rechtsvergleichende Arbeiten. Besonderer Teil, Bonn 1955.
- Clueber, Sherilyn Ann**, Trafficking in Human Beings: Law Enforcement Response, the Degree of Master of Science of University of Louisville, Kentucky 2003.
- Koca, Mahmut**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Yağma Suçu, Legal Hukuk Dergisi, S:32, Y: 2005.
- Koca, Mahmut**, Türk Ceza Hukukunda Hata, in: 3. Yılında Yeni Türk Ceza Adaleti Sistemi, Ankara 2009.
- Koca, Mahmut**, Yağma Cürümleri, 1. Baskı, Ankara 2003.
- Koca, Mahmut**, Yağma Suçunun “Özgülenme Kastıyla” İşlenmesi Halinde İctima Sorununa İlişkin Yargıtay İçtihatlarının Değerlendirilmesi, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli, Ankara 2023.
- Koca, Mahmut-Üzülmöz, İlhan**, “Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu (TCK m.135)”, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, C.: 21, Özel S.: 2019.
- Koca, Mahmut-Üzülmöz, İlhan**, İhaleye Fesat Karıştırma Suçu, TAAD, Yıl:4, Sayı:13, Nisan 2013.
- Koca, Mahmut-Üzülmöz, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. Baskı, Ankara 2020.
- Koca, Mahmut-Üzülmöz, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 5. Baskı, Ankara 2018.
- Kocalar, Salih**, “Zimmet Suçu”, AD., C.: 1, S.: 2, Ankara 1989.
- Kocasakal, Ümit**, “İnsan Ticareti Suçu (TCK 201/b)”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.:2, Ocak 2003.
- Kocasakal, Ümit**, Karapara Aklama Suçu, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) İstanbul 2000.
- Koç, Cevat**, Resmi Belgenin Özünde Sahtecilik Suçu, İBD., 1993/2.
- Koç, Ziya**, “Türk ve Alman Hukukunda Haksız Tahrik Altında Kasten Öldürme”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.:8, S.: 1, Nisan 2023.
- Koç, Ziya**, Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Işığında Yağma Suçu, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli, Ankara 2023.

- Koç, Ziya**, Doktrin ve Yargıtay Kararları Işığında Kasten Öldürme Suçları, 1. Baskı, İstanbul 2024.
- Koç, Ziya**, Felsefi Hukuki ve Cezai Yönleriyle Bir Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsili Amacıyla Yağma (TCK m.150/1) Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2019.
- Korff, Douwe**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz Kitap, 1. Baskı, 2006.
- Korkmaz, İbrahim**, Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Kapsamında Korunması, 2. Baskı, 2019.
- Korkut, Ekrem**, "Zimmet ve İhtilas", İBM., S.: 1, Y.: XV, İstanbul 1941.
- Köse Aysun, Melike**, Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu, Ankara 2018.
- Köseoğlu, Cemal**, Haşiyeli Türk Ceza Kanunu, 8. Bası, İstanbul 1955.
- Kraft, Egon**, Die Bestechung im schweizerischen Recht, (Doktora Tezi), Bern 1929.
- Krey, Volter**, Strafrecht. Besonderer Teil, C.: I. Besonderer Teil ohne Vermögensdelikte, 4. Aufl., Stuttgart, Berlin, Köln, Mainz 1979.
- Kube, Edwin**, Zur Geschichte des Beweisverfahrens und der Kriminalistik in Deutschland, Diss., 1963.
- Kubilay Taşdemir-Ramazan Özkepir**, Son Değişikliklerle İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara 1999.
- Kuçuradi, İoanna**, Düşünce Özgürlüğü: Nedir Acaba? in: Düşünce Özgürlüğü, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi Yayınları-III, (Haz.:Hayrettin Ökçesiz), İstanbul 1988.
- Kunter, Nurullah**, Mahkeme İçtihatları, "Ceza Tatbikatında Amme Vazifesi ve Amme Hizmeti Tefriki ve Avukatların Durumu", İÜHF.M., C.: XIII, S.: 2, İstanbul 1947.
- Kunter, Nurullah**, Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi, İstanbul 1949.
- Kunter, Nurullah**, Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi (Hareket-Netice-Sebebiyet Alâkası), İstanbul 1955.
- Kunter, Nurullah-Yenisey, Feridun**, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Baskı, İstanbul 2000.
- Kuru, Baki**, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 1. Baskı, İstanbul 2015.
- Kuru, Kadir**, Resmi Evrakta Sahtekarlık Suçları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1999.
- Kuşkonmaz, Elif Mendos**, Kişisel Verilerin Türk Ceza Kanunu Kapsamında Korunması, İstanbul 2013.
- Kutlu, Meltem**, İdare Sözleşmelerinde İhale Süreci, İzmir 1997.
- Kuzudişli, Müslüm**, Yağma Suçu, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2012.
- Küçüktaşdemir, Özgür**, Türk Ceza Hukukunda Maddi ve Manevi Cebir, 1. Baskı, Ankara 2012.
- Kühne, Hans-Heine**, Hukuk Devleti İlkesi ve Bankalar Kanunu Bağlamında Türkiye Uygulamaları, Hukuki Perspektifler Dergisi, S.3, Nisan 2005.
- Küper, Wilfried**, Überlegungen zum sog. Pflichtwidrigkeitszusammenhang bei Fahrlässigkeitsdelikten, in: Festschrift für Karl Lackner zum 70. Geburtstag, Berlin 1987.
- Küzeci, Elif**, Kişisel Verilerin Korunması, 3. Bası, Ankara 2019.
- Laroque, Pierre**, (Çev: Gürbüz, Yaşar) Sosyal Sınıflar, İstanbul 1969.
- Lazaro, Christophe- Le Metayer, Daniel**, "Control Over Personal Data: True Remedy or Fairy Tale?", Scripted, V: 12, I: 1, Y: 2015.
- Leclerc, Henri**, Le nouveau Code pénal, Paris 1994.
- Lenckner, Theoder-Bosch Nikolaus**, Schönke/Schröder Strafgesetzbuch Kommentar, 29. Auflage, Verlag C.H. Beck München 2014.
- Logoz, Paul**, Commentaire du Code Pénal Suisse, Partie spéciale. Tome:II, (Art.213 à 332), Neuchâtel - Paris 1956.
- Logoz, Paul**, Commentaire du code pénal suisse. Partie spéciale, Tome: I (Art. 111à 212), Neuchâtel-Paris 1955.
- Lüdicke, Lieselotte-Jung, Heike-Walther, Julian**, Das französische Strafgesetzbuch, Freiburg 2009.
- Lüdicke, Lieselotte-Jung, Heike-Walther, Julian**, Das französische Strafgesetzbuch, Freiburg 2009.
- Mahmutoğlu, F. Selami**, "Türk Ceza Kanunu Reformu İkinci Kitap Makaleler, Görüşler, Raporlar", Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2004.

- Mahmutoğlu, Fatih Selami**, Back To Back, Fiduciary, Off Shore Bankacılık İşlemleri Bağlamında Bankalar Kanununun 22/3 ile 22/4. Maddeleri Arasındaki Temel Farklar, Hukuki Perspektifler Dergisi, S.3, Nisan 2005.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami**, Ekonomik Suçlar Bağlamında Kredi Hukukundan Kaynaklanan Suç ve İdari Suçlar, Ankara 2003.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami**, in: Dördüncü Podyum Tartışması. Kamu İdaresinin Güvenirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar. Türk Ceza Kanunu Reformu. Birinci Kitap. Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu Paneli. (21-22 Mayıs 2004) Ankara.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami**, TBMM Adalet Komisyonu'nda Kabul Edilen Türk Ceza Kanunu Tasarısı Hakkında Görüş, in: Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar, (Editör: Ergül, Teoman), Ankara 2004.
- Maiwald, Manfred** (Terc: Cumhur Şahin) İcrai ve İhmali Davranış – Bir Başkası İçin Hareket Etmek Türk Ceza Kanunu Tasarısı İçin Müzakereler, Konya 1998.
- Majno**, Ceza Kanunu Şerhi, Türk ve İtalyan Ceza Kanunları, C.:3, Ankara 1980.
- Majno**, Ceza Kanunu Şerhi, Türk ve İtalyan Ceza Kanunları, C:4, Ankara 1978.
- Majno**, Ceza Kanunu Şerhi, Türk ve İtalyan Ceza Kanunları, Cilt:II, Ankara 1978.
- Malkoç, İsmail**, (Açıklamalar ve Yargıtay Kararlarıyla) Öğreti ve Uygulamada Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler, Ankara 2001.
- Malkoç, İsmail**, “Hırsızlık Suçunun Yağmaya Dönüşmesi”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y:1990, S:2.
- Malkoç, İsmail**, “Kanunlarımızda Yüz Kızartıcı Suç Kavramı”, TBBD., S.: 4, 1989.
- Malkoç, İsmail**, Açıklamalı- Gerekçeli Memur Yargılaması, Ankara, 2000.
- Malkoç, İsmail**, Açıklamalı Türk Ceza Kanunu, C.:4, Ankara 2013.
- Malkoç, İsmail**, Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu, Birinci Cilt, Ankara 2005.
- Malkoç, İsmail**, Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu, Özel Hükümler (170-345), İkinci Cilt, Ankara 2006.
- Malkoç, İsmail**, Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara 1999.
- Malkoç, İsmail**, in: Dördüncü Podyum Tartışması. Kamu İdaresinin Güvenirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar. Türk Ceza Kanunu Reformu. Birinci Kitap. Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu Paneli. (21-22 Mayıs 2004) Ankara.
- Malkoç, İsmail**, Yeni Türk Ceza Kanununda Cinsel Saldırı Suçları, Ankara 2005.
- Malkoç, İsmail-Güler, Mahmut**, (Uygulamada) Türk Ceza Kanunu. Özel Hükümler-3, Ankara 1996.
- Malkoç, İsmail-Güler, Mahmut**, (Uygulamada) Türk Ceza Kanunu. Özel Hükümler, Cilt: II, Ankara 1996.
- Malkoç, İsmail-Güler, Mahmut**, Uygulamada Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, C.:IV, Ankara.
- Malkoç, İsmail-Güler, Mahmut**, Uygulamada Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, C.:III, Ankara.
- Maurach, Reinhart - Schroeder, Friedrich Christian**, Strafrecht, Besonderer Teil, Teilband 1, Straftaten gegen Persönlichkeits- und Vermögenswerte, 6. Auflage, Heidelberg-Karlsruhe 1977.
- Memiş Kartal, Pınar**, Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m.257), in: MÜHAD Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, İstanbul 2013, C:19 S:2.
- Merle, Roger-Vitu, André**, Traité de droit criminel, Paris 1967.
- Meydan Larousse**, Büyük Lûgat ve Ansiklopedi, C.:3, İstanbul 1985.
- Meyer, Hugo-Allfeld, Philipp**, Lehrbuch des Deutschen Strafrechts, 7. Auflage, Leipzig 1912.
- Mommsen, Theodor**, Römisches Strafrecht, Leipzig 1899.
- Mössner, August**, Der Hausfriedensbruch in rechtsvergleichender Darstellung (Tübingen Doktora Tezi) Tübingen 1914.
- Musacchio, Vincenzo**, “Migration, Prostitution and Trafficking in Women: An Overview”, German Law Journal, Vol.:5, No.:9.
- Mutluoğlu, Derya**, Kripto Para Birimleri ve Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, Ankara 2020.
- Neuheuser, Stephan**, Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch, Band III, 2. Auflage, München 2012.
- Newman, Graeme R.**, The Exploitation of Trafficked Women, U.S. Department of Justice Office of Community Oriented Policing Services, Problem-Specific Guides Series No.:38, U.S.A. 2006.

- Noll, Peter**, Schweizerisches Strafrecht. Besonderer Teil I. Delikte gegen den Einzelnen, Zürich 1983.
- Nord, Erich**, Das türkische Strafgesetzbuch vom 28. Zilhidje 1274 (9 August 1858), Berlin 1912.
- Noyan, Erdal**, Hırsızlık ve Yağma Suçları, Ankara 2005.
- Nölting, Wilhelm**, Der Hausfriedensbruch, (Göttingen Doktora Tezi), Düsseldorf 1934.
- Nuhoğlu, Ayşe**, Sünnet Ve Ceza Hukuku, in: MÜHAD Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, İstanbul 2013, C:19 S:2.
- Odyakmaz, Zehra**, Hükümetin Manevi Şahsiyetini Alenen Tahkir ve Tezyif Suçu, Av. Dr. Faruk Erem Armağanı, TBB. Yayın No: 8, Ankara 1999.
- Oğuzman, Kemal-Seliçi, Özer**, Eşya Hukuku, İstanbul 1997.
- Oğuzman, Kemal-Seliçi, Özer-Oktay Özdemir, Saibe**, Eşya Hukuku, 15. Baskı, İstanbul 2012.
- Oğuzman, M.Kemal-Öz, M.Turgut**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Gözden geçirilmiş ve genişletilmiş ikinci baskı, İstanbul 1998.
- Okay, Sadık**, "Mesken Masuniyetinin Mahiyeti", ABD., S.:2, Ankara 1953.
- Okay, Sadık**, Meslek Sırrını İfşa, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:5, S:1-4, 1953.
- Okay, Sadık-Aslan, Bedri**, "Adam Öldürmede Cezayı Artıran Sebeplerden Taammüt", AD., S.: 10, Ankara 1946.
- Okur, Ali Rıza**, "İşyerinde Cinsel Taciz", Argumentum, Yıl: 4, Sayı:42, İstanbul 1994.
- Okuyucu Ergün, Güneş**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Konut Dokunulmazlığını İhlal Suçu, Ankara 2010.
- Okuyucu, Güneş**, Soruşturmanın Gizliliği, AÜHFD, 59, (2) 2010.
- Okuyucu-Ergün, Güneş**, Türk Ceza Hukukunda Zimmet Suçu, Ankara 2008.
- Omelaniuk, Irena**, Trafficking in Human Beings, United Nations Expert Group Meeting on International Migration and Development, New York 6-8 July 2005.
- Osman Yaşar, Hasan Tahsin Gökcan, Mustafa Artuç**, Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi, 2. Baskı, C. 2, Ankara, Adalet Yayınevi, 2014.
- Otacı, Cengiz**, "Türk Ceza Hukukunda İştirak", İstanbul Barosu Dergisi, Ceza Hukuku Özel Sayı, Ocak 2007.
- Otacı, Cengiz**, Genel Hükümlerle Bağlantılı Olarak Kasten İnsan Öldürme Suçları, Ankara 2009.
- Otacı, Cengiz**, Kasten İnsan Öldürme Suçları, Ankara 2009.
- Otto, Harro**, Grundkurs Strafrecht. Die einzelnen Delikte. 2. Auflage, Berlin. New York 1984.
- Ozansü, Mehmet Cemil**, Ceza Hukukunda Kasttan Doğan Subjektif Sorumluluk, 1. Baskı, Ankara 2007.
- Öçer, Oktay**, "Rüşvet Alan ve Verenin Cezadan Kurtulması", AD., C.: 67, S.: 1-2, Ankara 1976.
- Ögel, Ragıp**, Ceza Kanununa Göre Memur, Zimmet İrtikap, AC., Y.: 32, S.: 11, 1941.
- Ögel, Ragıp**, Ceza Kanununa Göre Memur, Zimmet İrtikap, AC., Y.: 32, S.: 7, 1941.
- Ömür, Rahmi Can**, "Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması Ve Hastanelerin Sorumluluğu", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: XV, S.: 1 Vol. XV, Y.: 2018
- Önder, Ayhan**, "Mütemadi Suç", İHFM., C.: XXIX, S.: 1-2, İstanbul 1963.
- Önder, Ayhan**, Ceza Hukuku Dersleri, İstanbul 1992.
- Önder, Ayhan**, Ceza Hukuku. Genel Hükümler, C.: II-III, 2. Bası, İstanbul 1992.
- Önder, Ayhan**, Şahıslara Ve Mala Karşı Cürümler Ve Bilişim Alanında Suçlar, İstanbul 1994.
- Önder, Ayhan**, Türk Ceza Hukuku, Özel Hükümler, 4. Bası, İstanbul 1994.
- Önok, R. Murat**, "5237 Sayılı Yeni TCK'ya Göre Uluslararası Suçlar", Hukuk ve Adalet, Eleştirel Hukuk Dergisi, Y.:2, S.:5, Nisan 2005.
- Önok, R. Murat**, Uluslararası Boyutuyla İşkence Suçu, Ankara 2006.
- Özbek, Mustafa**, Noter Senetlerinde Sahtelik, Ankara 2001.
- Özbek, Veli Özer**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbiri Olarak Arama, Ankara 1999.
- Özbek, Veli Özer**, İnfaz Hukuku, 10. Baskı, Ankara 2018.
- Özbek, Veli Özer**, Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu (TCK m.282), Kamusal ve Ticari Yaşamda Hukuk ve Etik Açısından Yolsuzlukla Mücadele, Edi: Yener Ünver, İstanbul 2013.
- Özbek, Veli Özer**, Şerefe Karşı Suçlar, Hukuk ve Adalet, Eleştirel Hukuk Dergisi, Y.:2, S.:5, Nisan 2005.

- Özbek, Veli Özer**, TCK İzmir Şerhi, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, Cilt:1, 3. Baskı, Ankara 2006.
- Özbek, Veli Özer-Doğan, Koray-Bacaksız, Pınar**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 15. Baskı, Ankara 2020.
- Özdemir, Durmuş**, Türk Ceza Kanununun 312. maddesi Üzerine İnceleme, Türk Hukuk Enstitüsü Dergisi, Y.: 3, S.: 36, 1998.
- Özek, Ali-Kaya, Osman**, Kamu İhale Rehberi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu Uygulamaları, Ankara 2003.
- Özek, Çetin**, “Türk Ceza Kanununa Göre Hürriyet Aleyhinde Cürümlerin Genel Prensipleri”, İÜHF.M., C.: XXIX, S.: 4, İstanbul 1964.
- Özek, Çetin**, Adliyye Karşı Suçların Hukuki Konusu, İHF.M, C: LV, S.3 (1997).
- Özek, Çetin**, Devlet ve Din, Ada Yayınları, İstanbul, tarihsiz.
- Özek, Çetin**, Hekim ve Hukuk, Tıbbi Müdahalede Bulunmak Hakkının Sınırları, İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası 28, 1965.
- Özek, Çetin**, Siyasi İktidar Düzeni ve Fonksiyonları Aleyhine Cürümler, İstanbul 1967.
- Özek, Çetin**, Türk İtalyan Ceza Hukukunda Sosyal Sınıf Kavramı, MHAD., Y.:1, S.:1, Yeni Seri 1967.
- Özek, Çetin**, Türkiye’de Laiklik. Gelişim ve Koruyucu Ceza Hükümleri, İstanbul 1962.
- Özen Muharrem**, Savunma Dokunulmazlığı, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 1992/3.
- Özen, Muharrem**, Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk, Ankara 1998.
- Özen, Muharrem**, Hakaret ve Sövme Suçlarında Özel Haksız Tahrik Halleri, AÜHFD, C.:51, S.:3, 2002.
- Özen, Muharrem**, Türk Ceza Hukukunda Meşru Müdafaa, Ankara, 1995.
- Özen, Mustafa**, Ceza Hukuku Özel Hükümler Dersleri, Ankara 2017.
- Özen, Mustafa**, Ceza Hukukunda Fikri İhtima, TBB Dergisi, S.73, Kasım Aralık 2007.
- Özen, Mustafa**, İrtikap ve Rüşvet Suçları, Ankara 2010.
- Özenbaş, Nazmiye**, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlarda Ceza Sorunluluğunun Esası, 1. Baskı, Ankara 2012.
- Özer, Yılmaz-İyibil, Ali-Arıca, Nadir-Can, İsmail**, Memur Soruşturma Kılavuzu ve Memur Suçları, Ankara 1986.
- Özgenç, İzzet** İrtikap ve Rüşvet Suçları, Seçkin, Ankara 2012.
- Özgenç, İzzet**, Değerlendirme Ve Sonuçlar, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli, Ankara 2023.
- Özgenç, İzzet**, Devlet Sırrı ve Ceza Hukuku, in: Dünyada ve Türkiye’de Ceza Hukuku Reformları Kongresi (26 Mayıs 2010-4 Haziran 2010), Cilt: I, İstanbul 2013.
- Özgenç, İzzet**, Düşüncüyü Açıklama Hürriyeti ve Ceza Hukuku, in: 75. yılında Cumhuriyet ve Hukuk Sempozyumu, Diyarbakır 1998.
- Özgenç, İzzet**, Ekonomik Çıkar Amacıyla İşlenen Suçlar, Ankara 2002.
- Özgenç, İzzet**, İhale Sürecinde İşlenen Suçlar, 4. Bası, Ankara, Mayıs 2013.
- Özgenç, İzzet**, İrtikap, Rüşvet ve Görevi Kötüye Kullanma Suçları, Ankara 2013.
- Özgenç, İzzet**, Soruşturma İşlemlerinin Gizliliğini İhlal ve Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçları, Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, 8 Ekim 2010 Kolokyum.
- Özgenç, İzzet**, Suç Örgütleri, Ankara 2013.
- Özgenç, İzzet**, Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik, İstanbul 1996.
- Özgenç, İzzet**, Şüpheli İşlem Bildiriminin Hukuki Mahiyeti, Masak’ın Rolü, Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu Üzerine Hukuki Değerlendirmeler, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 25, S.: 3, Y.: 2021.
- Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara 2018.
- Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 13. Baskı, Ankara 2018.
- Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler), 3. Bası, Ankara 2006.

- Özgenç, İzzet**, Zimmet Suçu, 2. Bası, Ankara Temmuz 2012.
- Özgenç, İzzet-Şahin, Cumhuriyet** (Editörler), İnfaz Hukuku, (Yazarlar: Gökhan Ölmez, Osman Gazi Ünal, Efe Can Karabulut, Funda Kaya), 2. Baskı, Ankara 2019.
- Özön, Mustafa Nihat**, Büyük Osmanlıca-Türkçe Sözlük, 3. Bası, İstanbul 1959.
- Özön, Mustafa Nihat**, Türkçe- Yabancı Kelimeler Sözlüğü, İstanbul 1962.
- Öztan, Bilge**, Aile Hukuku, Ankara 1979.
- Öztan, Fırat**, Kıymetli Evrak Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2001.
- Öztürk, Bahri**, “1163 Sayılı Kooperatifler Kanununda Düzenlenen Suçlar”, DEÜHFD., Kudret Ayiter Armağanı, C.: III, S.: 1-4, Ankara 1987.
- Öztürk, Bahri-Erdem, Mustafa R.**, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, 10. Baskı, Ankara 2008.
- Öztürk, Bahri-Tezcan, Durmuş-Erdem, Mustafa Ruhan-Sırma Gezer, Özge -Saygılar Kırıt, Yasemin F.-Özaydın, Özdem-Alan Akcan, Esra-Erden Tütüncü, Efser**, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 12. Baskı, Ankara, 2018.
- Öztürk, İbrahim**, Evrakta Sahtekarlık Cürümleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1999.
- Özütürk, Nejat**, Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı, C.: I, 2. Bası, İstanbul 1970.
- Özütürk, Nejat**, Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı, C.: II, Ankara 1966.
- Parlar, Ali -Hatipoğlu, Muzaffer**, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, Cilt 1, Ankara 2007.
- Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer**, 5237 Sayılı TCK’da Özel ve Genel Hükümler Açısından Asliye Ceza Davaları, Ankara 2007.
- Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer**, 5237 Sayılı TCK’da Özel ve Genel Hükümler Açısından Sulh Ceza Davaları, Ankara 2010.
- Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer**, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, 2. Cilt, Ankara 2010.
- Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer**, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, (Madde 1-140), I. Cilt, Ankara 2007.
- Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer**, Türk Ceza Kanunu Yorumu, 2. Cilt, 2. Baskı, Ankara 2008.
- Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer**, Türk Ceza Kanunu Yorumu, Cilt:3, 2. Baskı, Ankara 2008.
- Perinçek, Sadık- Özden, Cahit**, Türk Ceza Kanunu ve Buna ait Seçilmiş Temyiz Mahkemesi Kararları, Ankara 1953.
- Peter Walter**, Die Bestechung im schweizerischen Strafrecht, (Doktora Tezi) Zürich 1946.
- Peters, Karl**, Strafprozess, Ein Lehrbuch, 3. Aufl., Heidelberg-Karlsruhe 1981.
- Pınar, İbrahim**, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun, Ankara, 2000.
- Picard, Jacob**, “Die friedensgefährdende Klassenverhetzung” Diss. Berlin 1914.
- Radbruch, Gustav**, Die Peinliche Gerichtsordnung Karls V. von 1532 (Carolina) Stuttgart 1967.
- Ramadhane, Said Naceur**, Avrupa’da Irkçılık ve Ayrımcılıkla Mücadelede Yeni Hukuksal Olanaklar, İnsan Hakları Merkezi Dergisi, C. II, S. 1, Mayıs 1994.
- Raymond, Janice G.**, “Intersections Between Migration and Trafficking”, A Comparative Study of Women Trafficked in the Migration Process, Patterns, Profiles and Health Consequences of Sexual Exploitation in Five Countries (Indonesia, the Philippines, Thailand, Venezuela and the United States).
- Riz, Roland**, Das italienische Strafgesetzbuch vom 19. Oktober 1930, Berlin 1969.
- Riz, Roland-Bosch, Johanna**, Italienisches Strafgesetzbuch, Bozen 1995.
- Roger, Aug.-Sorel, Alex**, Codes et lois usuelles, 12. Edition, Paris 1879.
- Rosenfeld, Ernst Heinrich**, Verbrechen und Vergehen wider die persönliche Freiheit, Vergleichende Darstellung, Besonderer Teil, V, Berlin 1905, s. 392, zikreden **Armnecht, Malte**, Hausfriedensbruch. Eine strafrechtliche und kriminologische Studie über die §§ 123, 124, 342 StGB, (Frankfurt a. M. Doktora Tezi), München 1970.
- Rousselet, Marcel-Patin, Maurice**, Précis de droit pénal spécial, 6. Edition, Paris 1950.
- Roxin, Claus**, Strafverfahrensrecht, Ein Studienbuch, 20. Auflage, München 1987.
- Sancar, Türkan Yağın**, “Türklüğü, Cumhuriyeti, Meclisi, Hükümeti, Adliyyeyi, Bakanlıkları, Devletin Askeri ve Emniyet Muhafaza Kuvvetlerini” Alenen Tahkir ve Tezyif Suçları (Eski TCK m.159/1-Yeni TCK m.301/1-2), 2. Baskı, Ankara 2006.

- Sancar, Türkan Yalçın**, Çok Failli Suçlar, Ankara 1998.
- Sarıbeyoğlu, Meltem**, Kitle İmha Silahlarının Kullanımının Yasaklanmasına İlişkin Uluslararası Düzenlemeler, İstanbul Ticaret Üniv. Dergisi, Yıl:2004, Nisan, s.5.
- Sarıkatipoğlu, Mehmet Ata-Çapkın, Timur Arif-Karaalioğlu, Fatma**, Bitcoin: Its Regulation as a Virtual Currency and Its Position with Respect to Money Laundering (Bitcoin: Bir Sanal Para Birimi Olarak Regülasyonu ve Kara Para Aklanması Bakımından Durumu), GSI Articleletter, Y.: 2015.
- Sartorius, Carl**, Verfassungs-und Verwaltungsgesetze, Texausgabe, Stand; 15 September 2007, Verlag C.H. Beck, München, (AufenthG-565).
- Sauer, Wilhelm**, System des Strafrechts, Besonderer Teil. Berlin 1954.
- Savaş, Vural-Mollamahutoğlu, Sadık**, Türk Ceza Kanununun Yorumu, 3. Baskı, 4. Cilt, Ankara 1999.
- Savaş, Vural-Mollamahutoğlu, Sadık**, Türk Ceza Kanununun Yorumu, C.: II, (Madde 96-324), 2. Baskı, Ankara 1998.
- Savaş,Vural-Mollamahutoğlu Sadık**, Türk Ceza Kanununun Yorumu, C.:III, 3.Baskı, Ankara 1999.
- Savcı, Eyüp**, Yağma Suçu, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2010.
- Say, Güray**, Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerinin Aklanması (Kara Para Aklama), İstanbul Barosu Dergisi, C. 87, S. 3, Y. 2013.
- Saymen, Ferit H.-Elbir, Halid K.**, Türk Medeni Hukuku. C. III. Aile Hukuku, 2. Bası, İstanbul 1960.
- Schmidt, Eberhard**, Einführung in die Geschichte der deutschen Strafrechtspflege, Göttingen 1965.
- Schmidt, Eberhard**, Inquisitionsprozess und Rezeption, Leipzig, 1940.
- Schmidt, Rolf-Priebe, Klaus**, Strafrecht Besonderer Teil I Straftaten gegen die Person und die Allgemeinheit, 14. Auflage, Bremen 2015.
- Schönke, Adolf-Schroeder, Horst**, Strafgesetzbuch, Kommentar, Lenckner, Theodor-Cramer, Peter-Eser, Albin-Stree, Walter, 18. Aufl., München 1976.
- Schönke, Adolf-Schröder, Horst**, Strafgesetzbuch, Kommentar, München 2006.
- Schönke, Adolf-Schröder, Horst-Cramer, Peter**, Strafgesetzbuch, Kommentar, München 2001.
- Schroeder, Friedrich - Christian**, Die Peinliche Gerichtsordnung Kaiser Karls V. (Carolina) von 1532. U.R. Schriftenreihe der Universitaet Regensburg, Band 3, Sonderdruck, Juni 1980.
- Schroeder, Friedrich-Christian**, “Probleme Der Legislatorischen Feststellung Der Fahrlässigkeit: Taksirin Kanunen Tanımlanmasına İlişkin Problemler”, (Çev.:Özgenç, İzzet), Türk Ceza Kanunu Tasarısı İçin Müzakereler, Konya 1998.
- Schroeder, Friedrich-Christian-Bednarz, Thomas**, Strafgesetzbuch der Russischen Föderation, Freiburg im Breisgau 1998.
- Schubarth, Martin**, Kommentar zum schweizerischen Strafrecht. Schweizerisches Strafgesetzbuch. Besonderer Teil. C.: III. Delikte gegen die Ehre, den Geheim-oder Privatbereich und gegen die Freiheit, Art. 173-186 StGB, Bern 1984.
- Selçuk, Sami**, “İzrar ve Tehdit Cürümlerinde Kast”, YD., S.: 3, Ankara 1985.
- Selçuk, Sami**, Dolandırıcılık Cürmünün Kimi Suçlardan Ayrımı ve Çeklerle İlgili Suçlar, Ankara 1986
- Selçuk, Sami**, Dolandırıcılık, İstanbul 1982.
- Selçuk, Sami**, Düşünce Özgürlüğü, in: Düşünce Özgürlüğü, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi Yayınları-III, (Haz.: Ökçesiz, Hayrettin), İstanbul 1988.
- Selçuk, Sami**, Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Canavarca His Sevkiyle Adam Öldürme, Yargıtay Dergisi, C:14, Ekim 1988, S.4.
- Selçuk, Sami**, Mal Aleyhine Cürümler: Dolandırıcılık, in: Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989
- Selçuk, Sami**, YİBBGK.’nın 18.1.1993, 5/1 Sayılı Kararına İlişkin Karşı Oy Yazısı. RG. 12.6.1993.
- Selek, Ozan**, “Genel Veri Koruma Tüzüğü Işığında Kişisel Verilerin İşlenmesinde Rıza Açıklaması”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 21, Sayı: 2, 2019.
- Sencer, Muzaffer**, Sosyal Sınıflar (Kriter ve Göstergeler) İstanbul 1974.
- Senkeri, Tarık**, Anayasal Kuruluşları Tahkir ve Tezyif Cürümleri, İstanbul 1996.
- Serhadoğlu, Rıza**, “Vicdan Hürriyeti”, in: Lâiklik I, İstanbul 1954.
- Serttaş, Alp Tolgahan**, Türk Ceza Hukukunda İftira Suçu, Ankara 2018.

- Sevük, Handan Yokuş**, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Suçları”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.: 57, Mart-Nisan 2005.
- Sezgin, Ayşen Ufuk**, Ensestın Psikososyal ve Adli Yönden İncelenmesi (İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.), İstanbul 1993.
- Sınar, Hasan**, “Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme, Yayma Veya Ele Geçirme Suçu (TCK md. 136)”, Kişisel Verileri Koruma Dergisi, (2020) 2 (1).
- Sınar, Hasan**, Hakaret, Özel Ceza Hukuku, C. III., Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, İstanbul 2018.
- Silahçoğlu, Belde**, “Türk Ceza Kanunu’nda ve Basın Kanunu’nda Düzenlenen Benzer Nitelikteki Adliye Aleyhine Suçlar”, Legal Hukuk Dergisi, Ekim 2006.
- Simson, Gerhard-Geerds, Friedrich**, Straftaten gegen die Person und Sittlichkeitsdelikte in rechtsvergleichender Sicht, München 1969.
- Singh, Kavid**, The New Wild West: Preventing Money Laundering in the Bitcoin Network, C.: 13, S.: 1, Y.: 2015.
- Sokullu, Füsün**, Amerikan Yüksek Mahkemesinin İfade Özgürlüğüne İlişkin Bazı Kararları, MHAD, Y.:7, S.:10, 1973.
- Soyaslan, Doğan**, “Ceza Hukuku ile Diğer Hukuk Dalları ve Özellikle Anayasa Hukuku’nun İlişkisi”, Prof.Dr.Jale G.Akipek’e Armağan, Konya 1991.
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 2005.
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 11. Baskı, Ankara 2016.
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2010.
- Soyaslan, Doğan**, İhaleye Fesat Karıştırma Suçunda Yapılan Değişiklikler, in: MÜHAD Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, İstanbul 2013, C:19 S:2.
- Sözüer, Adem**, “Tehdit Suçu”, İHFM., C.: LIV, S.: 1-4, İstanbul 1994.
- Stratenwerth, Günter**, Schweizerisches Strafrecht. Besonderer Teil I: Straftaten gegen Individualinteressen, 3. Aufl., Bern 1983.
- Streng, Franz**, Das Unrecht der Volksverhetzung, in: Festschrift für Karl Lackner, Berlin, u.a. 1987.
- Stucki, Jürg**, Der Hausfriedensbruch (Art. 186 StGB) verglichen mit den entsprechenden Regeln des amerikanischen Rechts unter besonderer Berücksichtigung des Model Penal Code des American law Institute, Bern 1970.
- Sunay, Reyhan**, Avrupa Sözleşmesinde ve Türk Anayasasında İfade Hürriyetinin Muhtevası ve Sınırları, Ankara 2001.
- Sürbehan, Sadrettin**, Resmi Evrak Sahteciliği, Türk İdare Dergisi, Y.:42, S.:330, Mayıs-Haziran 1971.
- Systematischer Kommentar zum Strafgesetzbuch. C.: II. Besonderer Teil (§§ 80-358) von Hans Joachim Rudolphi - Eckhard Horn - Erich Samson-Hans Ludwig Günther, 5 und 6. Aufl., Neuwied- Berlin 1995.
- Şafak, Ali**, Ansiklopedik Hukuk Sözlüğü, 4. Baskı, Ankara.
- Şahbaz, İbrahim**, İftira Suçu, Yargıtay Dergisi, C.II, S.4, Ankara 1985.
- Şahin Cumhuri**, Ceza Muhakemesinde İspat, Delillerin Doğrudan Doğruralığı İlkesi, Ankara 2001.
- Şahin Ekici, Meral**, Ceza Hukuku ve Zorla Evlendirme, Prof. Dr. Nevzat Toroslu’ ya Armağan, Cilt-I, Ankara 2015.
- Şahin, Cumhuri**, Sanığın Kolluk Tarafından Sorgulanması, Ankara 1994.
- Şen, Ersan- Aksüt, Ertekin**, İftira Suçu, Prof. Dr. Feridun Yenisey’e Armağan, İstanbul 2014, Cilt 1.
- Şen, Ersan**, “Hırsızlık Suçları”, Ankara Barosu Dergisi, Y: 2012, S: 3.
- Şen, Ersan**, Çevre Ceza Hukuku, İstanbul 1994.
- Şen, Ersan**, Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu, Cilt:1, (Madde 1-Madde 140) İstanbul 2006.
- Şen, Ersan-Başer, Beyza**, Koşullu Salıverilme Denetimli Serbestlik ve Ceza İnfaz Sorunları, 3. Baskı, Ankara 2019.
- Şener, Esat**, Hukuk Sözlüğü, Ankara 2001.

- Şenerdoğan, Büşra**, Yağma Suçu (TCK m. 148-150), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2017.
- Şensoy, Naci**, Basit Hırsızlık ve Çeşitli Mevsuf Hırsızlıklar, İstanbul 1956.
- Şensoy-Cin, Şehnaz**, Ekonomik Suç Kavramı Ve Ekonomik Suçların Kriminolojik Özellikleri, Çetin Özek Armağanı, İstanbul 2004.
- T.C. Adalet Bakanlığı** Türk Ceza Kanunu 1997 Ön Tasarısı, Ankara 1997.
- T.C. Adalet Bakanlığı** Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Türk Ceza Kanununun Yürürlüğe Konulmasına ve Mevzuata Uyumuna Dair Kanun Tasarısı, Ankara 2000.
- Tahiroğlu, Bülent**, Roma Hukukunda Iniuria, İstanbul 1969.
- Taner, Fahri Gökçen**, “Özel Belgelerde Sahtecilik Suçları Bağlamında Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanakları (Kağıt ve Elektronik) Ve Ortaya Çıkan Sorunlar”, Ceza Hukuku Dergisi, Aralık 2017, S: 35
- Taner, Fahri Gökçen**, Türk Ceza Hukukunda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar, 1.Bası, Ankara 2013.
- Tanilli, Server**, Devlet ve Demokrasi, Anayasa Hukukuna Giriş, İstanbul 1981.
- Tanner, Alfred**, Der Begriff der Öffentlichkeit im Strafrecht, Diss. Zürich 1949.
- Taşdelen, Aziz**, Hukuksal Açından Türkiye’de Karaparanın Aklanması ve Önlenmesi, Ankara 2003.
- Taşdemir, Kubilay-Özkepir, Ramazan**, 5237 Sayılı TCK’da Açıklamalı- İçtihatlı Sahtekarlık Suçları, Ankara 2009.
- Taşdemir, Kubilay-Özkepir, Ramazan**, Son Değişikliklerle İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara 1999.
- Taşdemir, Kubilay-Özkepir, Ramazan**, Uygulamada-Öğretide Belgelerde Sahtecilik, Mala Karşı Suçlar ve Bilişim Alanında Suçlar, Ankara tarihsiz.
- TBMM Tutanak Dergisi**, C.12, 58.Birleşim, 26.8.1999.
- TBMM Tutanak Dergisi**, Dönem: 21, Yasama Yılı: 1, C.:12, 58. Birleşim.
- Tekeli, İlhan-Şaylan, Gencay**, Rüşvet Kuramı, AİD., C.: 7, S.: 3, 1974.
- Tekinay, S.Sulhi-Akman, Sermet-Burcuoğlu, Haluk-Alttop, Atilla**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yeniden Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Yedinci Baskı, İstanbul 1993.
- Terzioğlu, Arslan**, Organ Transplantasyonu ve Getirdiği Etik Sorunlar, Türkiye Klinikleri, Tıp Etiği-Hukuku- Tarihi, Y.: 1993, C.: 1, S.: 1.
- Tezcan, Durmuş- Erdem, Mustafa Ruhan- Önok, R. Murat**, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 18. Baskı, Ankara 2020.
- Tezcan, Durmuş**, “Özel Hayatın Gizliliğini İhlal ve Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu ile İlgili Bazı Gözlemler”, İÜHF, C. LXXI, S. 1, 2013.
- Tezcan, Durmuş**, Aklamaya Konu Malvarlığını Satın Alma ve Kabul Etme Suçu, İstanbul Barosu Dergisi, S.1, Eylül 2014.
- Tezcan, Durmuş-Erdem, Mustafa Ruhan-Sancakdar, Oğuz**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ışığında Türkiye’nin İnsan Hakları Sorunu, 2. Baskı, Ankara 2004.
- Tezcan, Durmuş-Erdem, Mustafa Ruhan-Sancakdar, Oğuz-Önok, Murat Rifat**, İnsan Hakları El Kitabı, 4. Baskı, Ankara 2011.
- Teziç, Erdoğan**, Anayasa Hukuku, İstanbul 1998.
- Teziç, Erdoğan**, Türkiyede Siyasal Düşünce ve Örgütlenme Özgürlüğü, in: Anayasa Yargısı, C.:7, Ankara 1990.
- The Protection Project, “Trafficking in Persons or Alien Smuggling?”, John Hopkins University School of Advanced International Studies, in: Global Issues: Responses to Human Trafficking, An Electronic Journal of the U.S. Department of State, Vol.8, No.:2, June 2003.
- Tokat, Ahmet**, Bölge Adliye Mahkemesi Kararlarında Hırsızlık Suçu, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli, Ankara 2023.
- Toroslu Nevzat**, Organ Aktarma ve Cezai Sorumluluk, AÜHF, C.:XXXV, S.: 1-4 1978, Ankara 1981.
- Toroslu, Nevzat**, Ceza Hukuku Özel Kısım, 8. Baskı, Ankara 2015.
- Toroslu, Nevzat**, Ceza Hukuku, Ankara 1998.

- Toroslu, Nevzat**, Ceza Hukukunda Zaruret Hali, Ankara 1968
- Toroslu, Nevzat**, Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Ankara 1970.
- Toroslu, Nevzat**, İftira Cürümünün Hukuki Konusu, AÜHF 37/1, Mayıs 1980.
- Toroslu, Nevzat**, Rüşvetin Nedenleri, Cumhuriyet Gazetesi, S.: 24479, 14 Ekim 1992.
- Tosun, Öztekin**, Türk Ceza Kanununun 159. Maddesi ve Basın Hürriyeti ile İlişkisi, YD., C.:6, S.:3, 1981.
- Töngür, Ali Rıza**, Türk Ceza Kanununda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Aralık 2014, C: 4, S: 2.
- Tuğrul, Ahmet Ceylani**, İhaleye Fesat Karıştırma ve Rüşvet Suçları, Ankara 2011.
- Tuğrul, Ahmet Ceylani**, Öğreti ve Uygulamada Zimmet, Banka Zimmeti, Rüşvet ve İrtikap Suçları, Ankara 2012.
- Tuna, Mehmet**, Memur Tarafından İşlenen Resmi Evrakın Aslında Sahtekarlık Suçu (TCK.m.339), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2003.
- Turabi, Selami**, İrtikap Suçları, Ankara 2009.
- Turabi, Selami**, Mala Zarar Verme Suçları (5237 Sayılı TCK. 151 vd.), 1. Baskı, Ankara 2008.
- Turabi, Selami**, Zimmet Suçları, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2012.
- Turguter, Necip-Tokmaklı, Cafer**, Gerekçeli ve Açıklamalı Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, Ankara 2004.
- Turhan, Faruk**, “Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Uluslararası Suçlar”, www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/101.doc; Erişim tarihi: 12 Ağustos 2008.
- Turhan, Faruk**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2006.
- Tutanaklarla Türk Ceza Kanunu, T.C. Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı, Ankara 2005, s.1037-1038.
- Tümer, Günay**, Din, in: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.: 9, İstanbul 1994.
- Tümer, Günay-Küçük, Abdurrahman**, Dinler Tarihi, Ankara 1997.
- Tümerkan, Somay**, Dolandırıcılık Suçu, İstanbul 1987.
- Türk Ceza Kanunu Öntasarısı 1997**, T.C. Adalet Bakanlığı, Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı, Özel Seri:3.
- Türk Ceza Kanunu Tasarı’sı Hakkında Galatasaray Üniversitesi’nin Görüşü**, in: Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar, TBB Yayını, Ankara 2004.
- Türk Ceza Kanunu’nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi**, Adli Tıp Kurumu, <http://www.atk.gov.tr/pdf/tckyaralama.pdf>
- Türk Dil Kurumu**, Türkçe Sözlük, 2, İstanbul 1992.
- Türk Dil Kurumu**, Türkçe Sözlük, C.: II, 7. Bası, Ankara 1983.
- Türk Hukuk Lügati**, 3. Baskı, Ankara 1991.
- Türk, İbrahim**, Türk Toplumunda Sosyal Sınıflar, İstanbul 1970.
- Türkdoğru, Serkan**, 5237 Sayılı TCK’da “Hırsızlık Suçunun, Elde veya Üstte Taşınan Eşyayı Çekip Almak Suretiyle Ya Da Özel Beceriyle İşlenmesi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2008.
- Udeh, Abdülkâdir, (Çev.: Nuri, Akif)**, İslâm Ceza Hukuku ve Beşeri Hukuk, C.: I, İstanbul 1976.
- Uluğtekin, Yekta**, Taammüden Adam Öldürme Fiili Üzerinde Bir İnceleme, Adalet Dergisi, 1950.
- Ulusoy, Halil**, “3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu ve Uygulaması Hakkında İnceleme”, TİD., Y.: 63, S.: 392, 1991.
- Unger, Brigitte**, Research Handbook on Money Laundering, İngiltere 2013.
- Ünal, Ertuğrul**, Heyecan Korku veya Telaş Sebebiyle Meşru Savunmada Sınırın Aşılmasının Türk ve Alman Hukukundaki Uygulaması, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 12(2), 2021.
- Ünal, Ertuğrul**, Kısmen veya Tamamen Bedelsiz Kalmış Senedi Kullanma Suçu (m. 156), in: Malvarlığına Karşı Suçlar, Ankara 2018.
- Ünal, Ertuğrul**, Taksirle Ölümüne Sebepiyet Verme Suçu (TCK m.85), Ankara 2017.
- Ünal, Ertuğrul**, Vergi Usul Kanununun 359’uncu Maddesinin b Fıkrasında Düzenlenen Vergi Kaçakçılığı Suçu, MÜHF-HAD, C.27, S.2.

- Ünver, Naci**, Uygulamada Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri Ve Cürüm İşlemek İçin Teşekkül Oluşturmak, Ankara 2001.
- Ünver, Yener**, “Tıp Ceza Hukukunda Güven İlkesi”, V. Türk – Alman Tıp Hukuku Sempozyumu “Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları”, Ankara, TBB Yayınları, 2008.
- Ünver, Yener**, Adliye Karşı Suçlar, 3. Baskı, Ankara 2012.
- Ünver, Yener**, Cinsel Dokunulmazlığa ve Genel Ahlak Karşı Suçlar, in: TCHD., Sempozyum, Türk Ceza Kanununun 2 Yılı, Teori ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, İstanbul 2008.
- Ünver, Yener**, İftira, Suç Uydurma, Suç Üstlenme, Yalan Tanıklık ve Bilirkişilik, İnfaz Kurumlarından Kaçma (TCK’da Düzenlenen Adliye Karşı Suçlar, 5. Baskı, Ankara 2019.
- Ünver, Yener**, Pul Nakli ile Evrakta Sahtekarlığa İlişkin Yargıtay’ın İki Farklı Kararının İncelenmesi, İstanbul Barosu Dergisi, C.:64, S.:1-2-3.
- Ünver, Yener**, TCK’da Düzenlenen Adliye Karşı Suçlar, 4. Baskı, Ankara 2016.
- Üzülmez, İlhan**, “Yeni Türk Ceza Kanunu’nda İşkence ve Eziyet Suçu”, in: Hukuk ve Adalet, Eleştirel Hukuk Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 5, Nisan 2005.
- Üzülmez, İlhan**, İftira Suçu, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan (Editör, Mahmut Koca), Ankara 2020.
- Üzülmez, İlhan**, Söz Atma ve Sarkıntılık Suçları (TCK m.421), in Ergin Nomer’e Armağan, Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, Yıl:22, S.:2, İstanbul 2002.
- Üzülmez, İlhan**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, 1. Baskı, Ankara 2007.
- Üzülmez, İlhan**, Türk Ceza Hukukunda İşkence Suçu, Ankara 2003.
- Üzülmez, İlhan**, Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar, Ankara 2013.
- Üzülmez, İlhan**, Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: XI, S.:1-2, Ankara 2007.
- v. Bar**, Grundriss zu Vorlesungen über deutsches Strafrecht, 1878.
- v. Hippel, Robert**, Deutsches Strafrecht, Bd. I, Allgemeine Grundlagen, Berlin 1925.
- v. Liszt, Franz-Schmidt, Eberhard**, Lehrbuch des Deutschen Strafrechts, 25. Auflage, Berlin-Leipzig 1927.
- Vallois, Henri-V. (Çev.: Tunakan, Seniha)** İnsan Irkları, Ankara 1975.
- Vaz Cabral**, Trafficking in Unaccompanied Minors in the European Union.
- Vidal, Georges – Magnol, Joseph**, Cours de droit criminel et de science pénitentiaire, t.II, 9. Ed. Paris 1949.
- Vitu, André**, “Özel Teşebbüste Çalışan Memurların, İşçilerin Rüşvet Alması”, (Çev.: İskender Tepebaşılı), AD., S.:4-5, Ankara 1974.
- Vitu, Andre**, Yabancı Memlekette Tanzim Edilen Resmi Evrakta Sahtekarlık (Çev: İskender Tepebaşılı), İBD., C.:55, S.:1, Ocak 1981.
- Voss, W. Gregory- Houser, Kimberly A.**, “Personal Data And The GDPR: Providing a Competitive Advantage For U.S. Companies”, American Business Law Journal, V: 56, I: 2, Y. 2019.
- Vural Savaş-Sadık Mollamahmutoğlu**, Türk Ceza Kanununun Yorumu, C.:2, Ankara 1999.
- Wachenfeld, Friedrich**, Lehrbuch des deutschen Strafrechts, München, 1914.
- Warius, Silke**, Geldwäschegesetz Kommentar, 2. Auflage, München 2014.
- Wehinger, Markus**, Kollektivbeleidigung - Volksverhetzung, Baden-Baden, 1994.
- Weigend, Ewa**, Das Polnische Strafgesetzbuch Kodeks karny (vom 6 Juni 1997 in Kraft getreten am 1. September 1998), Freiburg im Breisgau 1998.
- Weigend, Thomas**, Strafgesetzbuch, 45. Auflage, Stand: 1 April 2008, Beck-Texte im dtv, München 2008.
- Weil, Ludwig**, Die Aufreizung zum Klassenkampf. Strafrechtliche Abhandlungen, Heft 65, Breslau 1905.
- Wolff, Hagen**, StGB. Leipziger Kommentar Großkommentar, 11. Neubearbeitete Auflage, 7. Lieferung, 1993.
- Yalkut, Necdet**, “Mukayeseli Hukuk Açısından Taksirle Ölümüne Sebepiyet Suçu”, AD., Y.: 57, S.: 2, Ankara 1966.
- Yalkut, Necdet**, “Rüşvet Verme Suçu”, AD., S.: 4, Ankara 1987.
- Yalkut, Necdet**, Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Taammüden Adam Öldürme, Adalet Dergisi, 1988.

- Yalvaç, Gürsel**, İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara, 2008.
- Yarsuvat, Duygun**, “Ceza Kanununun Uygulamasında Memur-İktisadi Devlet Teşekkülleri-Hizmet Sebebiyle Emniyeti Suistimal ve Zimmet”, İÜHFML., C.: XXXV, S.: 1-4, 1970.
- Yarsuvat, Duygun**, “Devlet İdaresi Aleyhine İşlenen Cürümlerin Genel Prensipleri”, İÜHFML., C.: XXX, S.: 3-4.
- Yarsuvat, Duygun**, “Mukayeseli Hukukta Cinsi Suçlar ve Müeyyideleri” İHFML., C.XXX, S.: 1-2, İstanbul 1964.
- Yasa, Ferit**, “Bazı İhtilafli İçtihatlarla Sebep Olan Meseleler I - İrtikap ve Rüşvet Suçları Arasındaki Farklar”, AC., S.: 11, 1935.
- Yaşar Osman-Gökcan Hasan Tahsin-Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Cilt: IV, Madde 147-204, Cilt V, madde 205-256, Ankara 2010.
- Yaşar, Osman**, İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara 2001.
- Yaşar, Osman**, Uygulamada ve Öğretimde Hürriyete Aleyhinde İşlenen Suçlar, Ankara 2001.
- Yaşar, Osman-Gökcan, Hasan Tahsin-Artuç, Mustafa**, Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi, 2. Baskı, C. 1, Ankara, 2014.
- Yaşar, Osman-Gökcan, Hasan Tahsin-Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Cilt: V, Ankara 2010.
- Yaşar, Osman-Gökcan, Hasan Tahsin-Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C.III, Madde 86-146, Ankara 2010.
- Yaşar, Osman-Gökcan, Hasan Tahsin-Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C.VI. Md.252-345, 2. Baskı, Ankara 2014.
- Yaşar, Osman-Gökcan, Hasan Tahsin-Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, 5. Cilt, Madde 197-251, 2. Baskı, Ankara 2014.
- Yaşar, Osman-Gökcan, Hasan Tahsin-Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C.VI. Md.252-345, 2. Baskı, Ankara 2014.
- Yaşar, Yusuf**, Mukayeseli Hukukta İftira, Suç İsnadı ve Mahkeme Kararları, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 22, S.3, Y.2016.
- Yazıcıoğlu, R. Yılmaz**, Devlet Alım-Satım ve Yapımına Fesat Karıştırma Suçu, İBD., 1994/1-2-3.
- Yazıcıoğlu, Yılmaz**, Tehdit Suçu Üzerine, Yargıtay Dergisi, C:19, S:3, Y.2016.
- Yelbaşı, Cengiz**, Fransızca-İngilizce-Almanca Karşılıklarıyla Ansiklopedik Hukuk Sözlüğü (İlgili Yasalara Gönderme/Atıflarıyla), Ankara 2014.
- Yenerer Çakmut, Özlem**, Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu (TCK m.109), in: MÜHAD Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, İstanbul 2013, C:19 S:2.
- Yenerer, Özlem**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Arama ve Konut Dokunulmazlığı, (M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul 1996.
- Yeni Lugat**, İstanbul 1992.
- Yeni Türk Ansiklopedisi**, C.: 4, İstanbul 1985.
- Yenidünya, A. Caner-Alşahin, Mehmet Emin**, Göçmen Kaçakçılığı Suçu (TCK. m.79), Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı:82, Mayıs-Haziran 2009.
- Yenidünya, Ahmet Caner**, Yargıtay Kararları Işığında Hırsızlık Suçu (TCK md. 141-147), 1. Baskı, İstanbul 2013.
- Yenidünya, Ahmet Caner-Alşahin, Mehmet Emin**, Bireyin Şerefine Karşı Suçlar, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Ocak Şubat 2007.
- Yenisey, Feridun-Nuhoğlu, Ayşe**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2018.
- Yenisey, Feridun-Özel, Cevat**, İçtihatlı Basın Mevzuatı, İstanbul 1996.
- Yenisey, Feridun-Plagemann, Gottfried**, Alman Ceza Kanunu, Strafgesetzbuch (StGB), İstanbul 2009.
- Yıldırım, Akif**, İftira Suçu, TBB Dergisi, Sayı 69, 2007.
- Yıldırım, Feride**, Kadın, Ocak 1992 zikreden: **Okur, Ali Rıza**, İşyerinde Cinsel Taciz, Argumentum, Yıl: 4, Sayı:42, İstanbul 1994.
- Yılmaz, Ejder**, Hukuk Sözlüğü, 9. Baskı, Ankara 2005.
- Yılmaz, Merve Nur**, Türk Ceza Kanunu'nda Düzenlenen Gizliliğin İhlali Suçları (TCK m. 285), Ankara 2019.

- Yılmaz, Sabire Sanem**, Tıp Alanında Kişisel Verilerin Açıklanması Suçu, 3. Baskı, Ankara 2019.
- Yılmaz, Sacit**, Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, 2011/2 Ankara Barosu Dergisi.
- Yılmaz, Zahit**, Dolandırıcılık Suçunun Basın ve Yayın Araçlarının Sağladığı Kolaylıktan Yararlanılmak Suretiyle İşlenmesi (TCK m.158/1-g), Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (SHD), Temmuz 2023, C.:11, S.: 1.
- Yılmaz, Zahit**, Türk Ceza Hukukunda İştirakin Bir Türü Olarak Dolaylı Faillik, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2018.
- Yılmaz, Zekeriya- Ergün, İsmail**, Açıklamalı içtihatlı Yeni Türk Ceza Kanununda Dolandırıcılık Suçları, Ankara 2005.
- Yokuş Sevük, Handan**, Resmî Belgenin Düzenlenmesinde Yalan Beyan Suçu (TCK m. 206), in: DEÜHFD, C.21 Özel Seri İzmir-2019.
- Yokuş Sevük, Handan**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 2. Baskı, Ankara 2019.
- Yurtcan, Erdener**, Ceza Yargılaması Hukuku, 9. Baskı, İstanbul 2002.
- Yurtcan, Erdener**, CMUK Şerhi Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Kanunu Şerhi, İstanbul 2000.
- Yurtcan, Erdener**, Yargıtay Kararları Işığında İftira Suçu, 2. Bası, Ankara 2015.
- Yüce, Turhan Tufan**, Ceza Hukukunun Temel Kavramları, Ankara 1985.
- Yüksektepe, Mert Asker**, Belgede Sahtecilik Suçları, 1. Baskı, Aristo, Ankara, 2018.
- Yüksektepe, Mert Asker**, Tehdit Şantaj, Cebir Suçları, Ankara 2020.
- Yüksel, Turgut**, Adam Öldürme, Yaralama İntihara Yönlendirme İşkence ve Eziyet Suçları, İstanbul 2007.
- Zabler, Wilhelm Bruno**, Der Hausfriedensbruch nach geltendem Recht (§§ 123, 124 R. StGB.) (Freiburg İ. Br. Doktora Tezi), 1900.
- Zafer, Hamide**, “Medya Özgürlüğü ve Adli Haberlerin Verilişi”, Prof. Dr. Selahattin Sulhi Tekinay’ın Hatırasına Armağan, İstanbul 1999.
- Zafer, Hamide**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, TCK m.1-75, 4. Bası, İstanbul 2015.
- Zafer, Hamide**, Faile Yardım Suçu ve Müdafinin Bu Suçtan Sorumluluğu, İstanbul 2004.
- Zafer, Hamide**, Özel Hayatın ve Hayatın Gizli Alanının Ceza Hukukuyla Korunması, TCK m. 132-134, İstanbul 2010.
- Zevkliler, Aydın**, Medeni Hukuk, Giriş ve Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku Aile Hukuku, Ankara 1989.
- Zieschang, Frank**, Die Gefährdungsdelikte, Berlin 1998.
- Zimmerman, Carle C.**, (Çev.: **Arkun, Nezahat**) Sosyal Sınıflar Sosyolojisi Bakımından Aydınların Ortaya Çıkışı, İstanbul 1964.
- Ziya, Ahmet**, Mufassal Kanunu Ceza ve Teferruatı Şerhi, C.: II, İstanbul 1339-1341.
- Ziylan, Taner-Murshid, Khalil Awadh**, Korteksin Anatomik Yapısı ve Fonksiyonel Alanları, Genel Tıp Dergisi, 2000; 10 (2).
- Zwengel, Otto**, Das Strafverfahren in Deutschland von der Zeit der Carolina bis zum Beginn der Reformbewegung des 19. Jahrhunderts, Bad Homburg, 1963.

Yener ÜNVER

Hakan HAKERİ

CEZA MUHAKEMESİ HUKUKU

23. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesi Hukuku

Yener Ünver - Hakan Hakeri

Hukuk Yayınları Dizisi – 2011

Yirmiüçüncü Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 981 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Sözkesen Matbaacılık Sanayi ve Tic. A.Ş.

İvedik OSB 1518.Sokak Mat-Sit İş Merkezi No. 2/40 Yenimahalle/Ankara

Tel: (0312) 395 21 10

Sertifika No: 49363

KAYNAKÇA

- ABD Indiana Eyaleti uygulamasında Otopsi Kuralları için bkz. **Amerika Birleşik Devletleri Indiana Eyaletinde Otopsi Kuralları** (Çev.: *Alev DİLBER ÖZEROĞLU*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- ADICK**, Markus, Zur Fluchtgefahr bei Sachverhalten mit Auslandsbezug., Strafrecht HRR, 2010, Heft: 5.
- AKCAN**, Recep. Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1988.
- AKKAŞ**, Ahmet Hulusi, Ceza Muhakemesi Bağlamında Yargı Mercileri Kararlarının Birbirleri Üzerindeki Etkisi, Ankara, 2016.
- AKÜNAL**, Teoman, Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, 2. B, İstanbul 1995.
- AKYÜREK**, Güçlü, Ceza Yargılamasında Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Sorunu, TBB Dergisi 2012, S 101, sh: 61-82.
- ALACAKAPTAN**, Uğur- **KARCILIOĞLU**, Kaan, "Çağdaş Demokratik Toplumda Özel Hayatın Korunması Bağlamında Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi"; in.: YÜHFD (Prof. Dr. Duygun Yarsuvat'a Armağan), 2012, C. IX, sy: 2.
- ALDEMİR**, Hüsnü, Yol Tutuklaması Tazminatı, Terazi Hukuk Dergisi 2012, S: 74.
- Alman Ceza Yargılamasında İnsan Hakkı İhlali: Soruşturma Aşamasındaki Tanıklık Hakını Reddetme İmkânına Sahip Tek Kamu Tanığının İfadeleri ile Adil Yargılama Hakkına Aykırılık ve Esasa İlişkin Yargılamada Kulaktan Duyma Tanıkların Sorgulanması ile İhhalin Denkleştirilmesi (Hummer v. Almanya) Kararı** (Çev.: *Ahmet Mert DUYGUN*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, Cilt: 15, Ankara 2015.
- Alman Federal Anayasa Mahkemesi'nin 04.04.2010 tarih ve 2 BvR 24/11 sayılı kararı** (Çev.: Yener ÜNVER), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik., C.: 16, Ankara 2015.
- ALTINTAŞ**, Ali, Yargı Bağımsızlığı Bağlamında Karşılaştırmalı Hukukta ve Türkiye'de Adliye Yönetimi, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Sakarya 2012.
- ARAS**, Bahattin, "Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kurumu ve Uygulamadaki Sorunlar", Terazi Hukuk Dergisi, Haziran 2008, sy. 22.
- Arnavutluk Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: *Mahmut AYDEMİR*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Ankara 2015, Cilt: 16.
- ARSLAN**, Aziz Serkan, Medeni Usul Hukukunda Doğrudanlık İlkesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2011.
- ARTUÇ**, Mustafa/**AKKAYA**, Çetin/**GEDİKLİ**, Cemil, 2006-2007-2008 İçtihatları ile Türk Ceza Kanunu, Ankara 2008.
- AVCI**, Mustafa, "Yeni Yasal Düzenlemelere Göre Türk Hukukunda Tutuklama", Şanlıurfa Barosu Dergisi, 2005/1.
- Avrupa Birliği Parlamentosu ve Konseyi'nin Ceza Muhakemesinde Bilgi Edinme Hakkı Konulu 22 Mayıs 2012 Tarihli ve 2012/13/AB Sayılı Direktifi** (Çev.: *Ahmet YIL-*

MAZ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.

Avrupa Birliğinin Mali Çıkarlarının Korunmasına İlişkin Ceza Hukuku Kuralları – Corpus Juris, Seçkin Yayınları, Ankara 2001.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesi'nin 11.07.2006 Tarih ve 54810/00 sayılı Jalloh/Almanya Kararı: Uyuşturucu Madde Suçlarında Zorla Kusturucu İlaç Verilmesi (*Çev. Osman Ali USAL*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, Cilt: 15, Ankara 2015.

Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Konseyi'nin 22 Mayıs 2012 Tarihli Ceza Yargılamalarında Bilgi Edinme Hakkına Dair Direktifi (*Çev.: Erdem İzzet KÜLÇÜR*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.

Avrupa Yargı Sistemleri Adaletin Etkinliği ve Kalitesi 2014 Cepej Raporu'nun Bilirkişilik ile İlgili Bölümü (*Çev.: Erdem İzzet KÜLÇÜR*), in: Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.

Avusturya Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri (*Çev.: Arş. Gör. Ahmet Mert DUYGUN*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 16, Ankara 2015.

AYDIN, Murat, Ceza Hukukunda ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur ve Suçtan Zarar Gören, KHUKA, Sayı:2009/2-2012. (**AYDIN**, Mağdur)

AYDIN, Murat, Ceza Muhakemesi Hukukunda Kendini İtham Etmeme Hakkı, Ankara 2016 (**AYDIN**, Nemo Tenetur).

AYDIN, Murat, "Ceza Muhakemesinde Yetki ve Görev Meselesinde Bazı Sorunlara İlişkin Değerlendirmeler", SDÜHFD, Cilt:3, Sayı:1 Yıl:2013. (**AYDIN**, Yetki ve Görev)

AYDIN, Murat, "Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Davaya Katılma ve Kanun Yollarına Etkisi", Legal Hukuk Dergisi, Cilt:20, Sayı:235, Temmuz 2022, s.2465 vd. (**AYDIN**, Katılan)

AYDIN, Murat, Türk Hukukunda ve Amerikan Hukukunda Arama Kararı, Terazi Hukuk Dergisi, Yıl:7, Sayı:66, Şubat 2012.

AYDIN, Murat, 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Çerçevesinde Kaçakçılık Fiilleri ve Yaptırımları, Ankara 2012

AYTEKİN İNCEOĞLU, Asuman. Türk Hukukunda Adli Amaçlı İletişimin Denetlenmesi; in: Uğur Alacakaptan'a Armağan, 2008, C.1.

Azerbaycan Cumhuriyeti 14.07.2000 Tarih ve 907-IQ Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri (*Çev.: Server SÜLEYMANLI*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.

BALCI, Murat, Ceza Muhakemesinde Hüküm ve Türk Ceza Kanununda Kabul Edilen Suç Teorisi (CMK m. 223), Terazi Hukuk Dergisi 2012, S: 74.

BAUMANN, Jürgen - **WEBER**, Ulrich-**MITSCHE**, Wolfgang. Strafrecht – Allgemeiner Teil-Lehrbuch., 10. Auflage, Bielefeld, 1995.

BAUMANN, Jürgen. Grundbegriffe und Verfahrensprinzipien des Strafprozessrechts, Stuttgart-Berlin-Köln-Mainz 1969.

BAUMHÖFENER, Jesko, Müdâhilin Dosyayı Öğrenmesi - Beyana Karşı Beyan Bağlantısında Arama Amacının Tehlikeye Sokulması (*Çev.: Yener ÜNVER*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.

BAYINDIR, Sinan, "Sermaye Piyasası Kanunu'nun 49.Maddesinde Yer Alan "Yazılı Başvuru Şartı"nın Hukuki Mahiyetine ve Sonuçlarına İlişkin bir Değerlendirme, TBB Dergisi, 2011 (93).

BAYRAKTAR, Köksal. "Faal Nedamet", İÜHFM 1969, c: XXXIII, S: 3-4.

- BETTIOL**, Giuseppe. Istituzioni di dirittoe Procedura Penale, Padova 1966.
- BEULKE**, Werner, Strafrechtsprozessrecht., 6. neubearbeitete Auflage, Heidelberg 2002; 7. Aufl., Heidelberg 2004; 10.B., Heidelberg 2008; 11. Auflage, Heidelberg 2010.
- BEULKE**, Werner/**RUHMANNSEDER**, Felix. Sind Lehrer an einer Privatschule "Amtsträger" im Sinne des § 340 StGB? Zugleich Besprechung des Beschlusses OLG München 4 St RR 194/07 vom 22. Januar 2008. (=HRRS 2008 Nr. 626).
- BEULKE**, Werner/**SWOBODA**, Sabine, Strafrechtsprozessrecht., 15. neubearbeitete Auflage, Heidelberg 2020.
- BIÇAK**, Vahit, Suç Muhakemesi Hukuku, Ankara 2010.
- BINDING**, Karl. Strafrechtliche und Strafrechtsprozessuale Abhandlungen, II. Band, -Strafrechtsprozess-, München-Leipzig, 1915.
- BIRKMEYER**, Klaus. Der Tod des Verbrechens in seiner Bedeutung für Strafrecht und Strafrechtsprozess, Erlangen 1908.
- Bosna-Hersek Cumhuriyeti Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri (Çev.: *Sevcan ÇİLİNGİROĞLU*), Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 16, Ankara 2015.
- BROWN**, David/**FARRIER**, David/**MCNAMARA**, Luke/**STEEL**, Alex/**GREWCOCK**, Michael/**QUITTER**, Julia/**SCHWARTZ**, Melanie, Criminal Laws, Materials and commentary on Criminal Law and Process of New South Wales, 6. Baskı, Sydney 2015 (atflar Brown vd. şeklinde yapılmıştır).
- Bulgaristan Cumhuriyeti Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: *Arş. Gör. Nurdan GÜRGEN*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- BUSEMANN**, Bernd, Sınırı Olmayan Bir Ceza Muhakemesi mi?(Çev.: *Mehmet Nihat KANBUR- Salih ÖZKAN*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- CANTRELL**, Michael A, Anayasal Yarı Gölge ve Önleyici Haklar: Müdafiden Yararlanma Hakkı ve Zehirli Ağacın Meyveleri (Çev.: *Sezen KAMA*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.
- CAVES**, Risher G, Trafik Çevirmeleri ve Yeni Münhasır Kurallar Rejimi: *Harris, Hudson* ve *Herring* Neden Aleni Bir Dördüncü Değişiklik İhlali Davaları Dışında Askıdaki Bir Yakalama Emrinin Keşfinin Yasa Dışı Trafik Çevirmesinin Kusurunu Ortadan Kaldırması Gerektiğini Emreder (Çev.: *Elif ÇOHAZ-M. Serkan YAĞCI*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- CENGİZ**, Serkan-**DEMİRAG**, Fahrettin-**ERGÜL**, Teoman-**McBRIDE**, Jeremy-**TEZCAN**, Durmuş. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Ceza Yargılaması Kurum ve Kavramları., Ankara, 2008.
- CENTEL**, Nur / **ZAFER**, Hamide. Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul, 2003; 3.B., İstanbul 2005
- CENTEL**, Nur. Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul 2001.
- Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarı Taslağı, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2004.
- CIRENER**, Beck'scher Online-Kommentar StPO, 15.04.2011.
- ÇINAR**, Ali Rıza, Ceza Yargılamasında Temyiz Yolu, Ankara 2006.
- ÇİLESİZ**, Seyfettin. İçtihatlı 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Açıklaması ve Kaçak Petrol Suçları., Ankara 2008.
- Çin Halk Cumhuriyeti Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: *Pelin TANVERDİ*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesinde Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- ÇOLAK**, Haluk/**TAŞKIN**, Mustafa, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, Ankara 2007.

- DANNECKER**, Gerhard, Avrupa'da "Aynı Fiilden Dolayı Ancak Bir Defa Ceza Verileceği" İlkesinin Getirdiği Garanti, (Çev. *Veli Özer Özbek*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, C.5, Ankara 2006.
- DANNECKER**, Gerhard, Strafbarkeit von Juristischen Personen und Personenvereinigungen, in: Ceza Hukuku Reformu, İstanbul 2001.
- DEMREN DÖNMEZ**, Burcu, Ceza Hukukunda Alternatif Kusur Şekilleri, İzmir 2012.
- DERYAL**, Yahya, Türk Hukukunda Bilirkişilik, 3. Baskı, Ankara 2010.
- DOĞANAY**, İsmail. Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C: I, 2. B, Ankara 1981.
- DOĞRU**, Osman, Sanık Öğüten Çarklar – İnsan Hakları Açısından Türkiye'de Ceza Adalet Sistemi., Yargı Reformu 3 (TESEV Demokratikleşme Programı Siyasa Raporları Serisi, İstanbul 2012.
- DONACH**, Andreas- TAG, Brigitte, Strafrecht I Verbrechenslehre, 8. B., Zürich-Basel-Genf 2006.
- DÖNMEZER**, Sulhi - **ERMAN**, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C.: II, İstanbul, Ocak 1997.
- DURŞUN**, Selman, Ceza Hukuku Dergisi Ağustos 2007.
- DUYGUN**, A. Mert, Alman Federal Anayasa Mahkemesi'nin "NSU" Davasında Türk Medyasının Akredite Edilmesine İlişkin İhtiyati Tedbir Kararı, RB, 2013, S: 4.
- EKER KAZANCI**, Behiye. İHAS ve İHAM Kararları Çerçevesinde Yakalama ve Tutuklama Koruma Tedbiri ile Kişi Güvenliği ve Hürriyetinin Sınırlandırılması., TBB Dergisi 2012, sy: 98, sh: 93.
- EKER KAZANCI**, Behiye. İHAS ve İHAM Kararları Çerçevesinde Yakalama ve Tutuklama Koruma Tedbiri ile Kişi Güvenliği ve Hürriyetinin Sınırlandırılması., TBB Dergisi 2012, S: 98, sh: 93.
- ENDRIß**, Rainer- **KINZIG**, Jörg, Betäubungsmittel und DNA-Analyse., NSTZ 2001 Heft 6, 299
- ENGLAENDER**, Armin. Strafprozessrecht (Examens-Repetitorium)., 2. neu bearbeitete Auflage, Heidelberg 2006.
- ERDİN**, Selim, Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Önödeme (TCK m.75), Ankara 2021.
- ERDİNÇ**, Tahsin, Karşılaştırmalı Olarak Türk Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Hakkı (Anayasa Şikâyeti) Türkiye Adalet Dergisi, 2015, S: 20.
- EREL**, Kemalettin, "Yargıtay Kararları Işığında Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması", Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 3 Yılı Sempozyumu, İstanbul 2009.
- EREM**, Faruk, Diyalektik Açısından Ceza Yargılaması Hukuku, Ankara 1986.
- EREM**, Faruk. Ceza Usulü Hukuku, 6. Bası, Ankara, 1978
- ERMAN**, Sahir, Başkasının Fiilinden Cezai Mesuliyet Mevzuunda Bir Deneme, in: A. Samim Gönensay'a Armağan, İstanbul 1955.
- Ermenistan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: *Ars. Gör. Nurdan GÜRGEN*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesinde Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- ERYILMAZ**, Mesut Bedri, Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri, Ankara 2012.
- Estonya Cumhuriyeti Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: *Tunahan YILDIZKAYA*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesinde Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- FARBREGUETTES, M. P.** Adalet Mantiği ve Hüküm Verme Sanatı, Ankara 1945.
- Federal Alman Anayasa Mahkemesi'nin Sanığın Aleyhindeki Delillere Karşı Dinlenilme Hakkı İhlaline İlişkin Kararı** (Çev.: *Ahmet Mert DUYGUN*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- FEYZİOĞLU**, Metin, "Ceza Muhakemesi Baskı Ve Korkutma Aracı Değildir" Cumhuriyet Gazetesi 23.1.2009. (<http://www.turkhukuksitesi.com>).
- FEYZİOĞLU**, Metin, Cumhuriyet Gazetesi, 22.1.2009.

- FEYZİOĞLU**, Metin. "Ceza Muhakemesi Baskı Ve Korkutma Aracı Değildir" Cumhuriyet Gazetesi 23 Ocak 2009. (<http://www.turkhukuksitesi.com>).
- FISCHER**, THOMAS, Strafgesetzbuch und Nebengesetze (Beck'sche Kurz Kommentare), 59. B., Münih 2012.
- GAEDE**, Karsten, Fairness als Teilhabe - Das Recht auf konkrete und wirksame Teilhabe durch Verteidigung gemäß Art. 6 EMRK (2007).
- GAEDE**, Karsten-**BUERMEYER**, Ulf, Beweisverwertungsverbote und "Beweislastumkehr" bei unzulässigen Tatprovokationen nach der jüngsten Rechtsprechung des EGMR., in: STRAFRECHT 2008, Heft: 6.
- GELEGEN**, Taner, Ticaret Şirketlerinin Biçim (Nev'i) Değiştirmesi Fesih ve Tasfiyeyi Gerektirir mi? İkt. Mal. 1977, C: XXIV.
- GEYER**, Florian, Zehirli Ağacın Meyvesi (Çev.: *Burcu Başak ULUÇAY-Barış HOCAOĞLU*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hu-kukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.
- GLESS**, Sabine, Delil Yasakları ve Uzak Etki (Çev.: *Kerem ÖZ*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.
- GÖDEKE**, Sönke. Basiswissen StPO – Die Grundlaen in Frage und Antwort., 3. Auflage, Altenberge 2014.
- GRAF**, Pia-Franziska, Die Untersuchungshaft., JA 2012, Heft: 4, sh: 261 vd.
- GRÜNWARD**, Die Teilrechtskraft im Strafverfahren.
- GÜLMEZ**, Lütfü Cihan/**ÜNLÜEL**, Volkan, Mit Müsteşarı ve Personeli ile Üst Düzey Asker Kişilerin Soruşturulmasındaki İzin Sistemi., Terazi Dergisi 201, S. 101.
- GÜLŞEN**, Recep, "Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Arama" (www.adalet.gov.tr).
- GÜLŞEN**, Recep, Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Nedenlerden Kaza, Mücbir Sebep, Cebir ve Tehdit, Ankara 2007
- GÜLTEKİN**, Özkan. Yakalama ve Gözaltına Alma Kavramları İle Uygulamadan Doğan Sorunlar ve Çözüm Önerileri; in.: Terazi Hukuk Dergisi, 2012, sy: 76.
- GÜNAY**, Erhan, Uygulamalı-İçtihatlı-Notlu Türk İnfaz Hukuku, Ankara 1996.
- GÜNDEL**, Ahmet, Açıklamalı-İçtihatlı Atatürk'e, Cumhurbaşkanı'na, Cumhuriyet'e Hükümet'e Hakaret Suçları İle Yasadışı Yakalanan ve Tutuklanana Tazminat Verilmesi Davaları, Ankara 1997.
- HAFIZOĞULLARI**, Zeki, "Kişilik Hakları", AÜHFD, 1997.
- HAFTER**, E. Lehrbuch des Schweizerischen Strafrechts - Allgemeiner Teil, 2. Auflage, Bern 1946.
- HAKERİ**, Hakan, Anayasa Değişik Madde 19/son Anlamında Tazminat Hukukunun Genel Prensiplerine Göre Haksız Yakalama ve Tutuklamalardan Doğan Zararların Giderilmesi Sorunu, Ünal Tekinalp Armağanı, C.III, İstanbul 2003.
- HAKERİ**, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 8.B, Ankara 2009; 14.B, Ankara 2012; 21. B, Ankara 2017; 23.B., Ankara 2020: 30. B., Ankara 2024.
- HAKERİ**, Hakan, Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri, Ankara 2003.
- HAKERİ**, Hakan, Tıp Hukuku, Ankara 2007; 5. Baskı, Ankara 2012; 10.Baskı, Ankara 2015; 16. Baskı, Ankara 2019; 20. Baskı, Ankara 2020; C. I, 25.Baskı, Ankara 2022.
- HAKERİ**, Hakan, Türk ve Alman Hukuku'nda Koruma Tedbirlerinden Dolayı Tazminat., Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armağanı, C.II, Ankara 2008, s. 867/912 (HAKERİ, Dönmezer Armağanı).
- HALLER**, Klaus/**CONZEN**, Klaus, Das Strafverfahren, 4. B., Heidelberg 2006, 487, 488.
- HALLER**, Klaus/Klaus **CONZEN**, Das Strafverfahren – Eine systematischen Darstellung mit Originalakte und Fallbeispielen., 5. Auflage, Heidelberg 2008.

- HAUSER, Robert/SCHWERI, Erhard/HARTMANN, Karl**, Schweizerisches Strafprozessrecht, 6. Auflage, Basel, 2005.
- HAUSER-SCHWERI-HARTMANN**, Schweizerisches Strafprozessrecht.
- HAY, Peter**. US-Amerikanisches Recht., 5. Auflage, Wien 2011.
- HENKEL, Heinrich**. Strafverfahrensrecht – Ein Lehrbuch, 2. neubearbeitete Auflage, Stuttgart-Berlin-Köln-Mainz, 1968.
- HERMANN, Frank R./SPEER, Brownlow M**, Suçluluğun Kanıtı Olarak Gözaltında Sessiz Kalma: Susma Hakkı Saldırı Altında (Çev.: Pınar BACAŞIZ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- HIRSCH, Hans Joachim**, Strafrechtliche Verantwortlichkeit von Unternehmen, ZStW 107.
- Hırvatistan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümler** (Çev.: Necmettin Yalçın SALT), Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik., Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cşlt: 16, Ankara 2015.
- HO, Hock Lai**, Ceza Davası, Hukukun Üstünlüğü ve Hukuka Aykırı Elde Edilen Delillerin Dışlanması (Çev.: Nur KALDIRIM - Esra Hazal ÖNCEL), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015 (HO, Ceza Davası).
- HO, Hock Lai**, Ceza Davasında Hukuka Aykırı Elde Edilen Delilin Yasaklanması Kuralı (Çev.: Doruk ÖZGÜNDÜZ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- HONIG, Richard**. "İllyet Nazariyesine Dair" (Çev.: Yavuz Abadan), İÜHF 1936, C: II.
- HUBER, Michael**. Grundwissen – Strafprozessrecht: Schweigerecht des Beschuldigten., JuS 20007, Heft: 8.
- İÇEL, Kayıhan ve diğerleri**. Suç Teorisi, 3. Bası, İstanbul 2002.
- İÇEL, Kayıhan ve diğerleri**. Yaptırım Teorisi, 3. Kitap, İstanbul 2000.
- İÇEL, Kayıhan**, Kaçakçılıkta Kullanılan Üçüncü Kişilere Ait Taşıt, İÜHF 1980, C: XIV, S: 1-4.
- İÇEL, Kayıhan/ÜNVER, Yener**, Uygulamalı Ceza Hukuku, 2. B, İstanbul 2006.
- İNCİ USLU, Z. Özen**, Cumhuriyet Savcısı, Meşru Savunma Koşullarının Mevcut Olduğu Gerekçesiyle Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar Verebilir mi?., Terazi Hukuk Dergisi 2012, S: 74.
- İngiltere Ceza Muhakemesi Kuralları** (Çev.: Tuğçe ARSAM), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- İngiltere ve Galler Ceza Muhakemesinde Bilirkişi Delili** (Çev.: Arş. Gör. Kübra TUNÇ), in: Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- İsviçre Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.:Arş. Gör. Ahmet Mert DUYGUN), Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 16, Ankara 2015.
- JAHN, Matthias**, Ceza Yargılaması Hukukunda Delil Değerlendirmesi ve İnandırıcılık Muhakemesinin Temelleri (Çev.: Gülsün Ayhan AYGÖRMEZ UĞURLUBAY), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, C.: 15, Ankara 2015.
- JAKOBS, Günther**, Strafrecht – Allgemeiner Teil-, Die Grundlagen und die Zurechnungslehre, 2. Auflage, Berlin-New York, 1993.
- Japonya Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: Tuğçe ARSAM), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Ankara 2015, Cilt: 16.
- JESCHECK, Hans-Heinrich - WEIGEND, Thomas**, Lehrbuch des Strafrechts – Allgemeiner Teil-, 5. Auflage, Berlin, 1996.

- Kamboçya Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: Av. Bengü ÖZ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesinde Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- KANADOĞLU**, Korkut, Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru, İstanbul 2015.
- Karadağ Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilik İle İlgili Hükümleri** (Çev.: Ebru DİNÇ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- KARAGÜLMEZ**, Ali, "Yer Gösterme İşlemi ve 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 85. Madde-sinin İncelenmesi", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.57, Mart/Nisan 2005.
- KARAKEHYA**, Hakan, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 6. Maddesi (Adil Yargılanma Hakkı) Bağlamında Ceza Muhakemesinde Duruşma, Ankara 2008.
- KARAKEHYA**, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2015.
- KARTAL**, Melik, Kamu Davasının Açılmasında Savcının Takdir Yetkisi, Yayınlanmamış YL Tezi, İstanbul 2013.
- KAYAER**, Nebahat, "Ceza Muhakemesinde Teknik Araçlarla İzleme", Legal Hukuk Dergisi, 18 (216), S. 5535-5610 (Kayaer, Teknik Araçlarla İzleme).
- KAYMAZ**, Seydi, Ceza Muhakemesinde Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Ankara 2009.
- KEKLİK**, Ramazan, Ceza Yargılamasında İletişimin Denetlenmesi, Adalet Dergisi, S. 25.
- KENDİGELEN**, Abuzer, Kolektif Ortaklığın Anonim Ortaklığa Dönüştürülmesi (Y. Lisans Tezi) İstanbul 1987.
- KERMAN**, Onur Kemal. Cezai Alanda Adil Yargılanma Hakkı ve Türk İdari Yargı Yerleri., YÜHFD (Prof. Dr. Duygun Yarsuvat'a Armağan), 2012, C. IX, sy: 2.
- KHAN**, Raana, The Importance of Forensic Investigation in Murder Trial Relating to Firearms Injuries with Modern Concept, a Ph.D. dissertation presented to the faculty of law for the degree of doctor of philosophy University of Karachi, Karachi 2011
- KILIÇOĞLU**, Mustafa, Haksız Fiillerden Sorumlulukta Ceza Hukuk İle Medeni Hukuk İlişkisi, AÜHFD 1972/3-4.
- KINDHÄUSER**, Urs, Ceza Muhakemesi Hukuku'nda İspat Ölçüsü -Alman Ceza Muhakemesi Kanunu § 261'in Yorumlanması Üzerine Bir İnceleme (Çev.: Serkan MERAKLI). Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.
- Kırgızistan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: Melis ULUSEL), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Ankara 2015, Cilt: 16.
- KIZILKAYA**, Ezgi, Türk Hukuku ve Karşılaştırmalı Hukukta Arama, El koyma ve Gözaltı, TBB Dergisi 2010, sy: 89, sh: 598 vd.
- KK-YAZAR**, Karlsruhe Kommentar zur StPO, 6. Baskı, München 2008.
- KLEINKNECHT-MÜLLER-REITGEBER**. Kommentar zur Strafprozessordnung 4. Auflage, Darmstadt, 1958.
- KOCA**, Mahmut, Hazırlık Soruşturmasında Sanığın Savunma Hakkı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1998.
- KRAMER**, Bernhard. Grundbegriffe des Strafverfahrensrecht (Ermittlung und Verfahren), 2. Auflage, Stuttgart-Berlin-Köln 1994; 7. Überarbeitete Auflage, Stuttgart 2009.
- KUDLICH**, Hans, Gerçekleşmesinde Kanıtlama Yükünün Dağıtımı İçin Bir Model Olarak Objektif İsnadiyet Teorisi (Çev.: İlker TEPE), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.

- KUNTER**, Nurullah/**YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Bası, İstanbul 2005; 16. B., İstanbul 2007.
- KUNTER**, Nurullah/**YENİSEY**, Feridun, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. Bası, İstanbul 1998; 11. Bası, İstanbul 2000.
- KÜHNE**, Hans-Heiner, Strafprozessrecht., 5. B., Heidelberg 1999.
- KÜHNE**, Hans-Heiner. "Türk Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Koruma Tedbirleri", Hukuki Perspektifler Dergisi, S. 3, Nisan 2005, s. 45-48.
- KÜHNE**, Hans-Heiner. Avukat Telefonlarının Dinlenmesi (İHAM Kararı Değerlendirilmesi)., (Çev.: Hakan HAKERİ), Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku., Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Cilt: 3, Ankara 2004.
- LACKNER /KÜHL**, Strafgesetzbuch mit Erläuterungen, 27. B., München 2011.
- LÖWE-ROSENBERG**, Die Strafprozessordnung und Gerichtsverfassungsgesetz, 22. auflage, Band: II, Berlin-New York 1973.
- LÖWE-ROSENBERG**. Die Strafprozessordnung und Gerichtsverfassungsgesetz, 22. auflage, Band: II, Berlin-New York 1973.
- LUCKE**, Ole-Steffen, Das Verbot paralleler strafrechtlicher Ermittlungsverfahren bzw. die (zeitlich begrenzte) Sperrwirkung der Einleitungsentscheidung (Bkz. <http://www.hrr-strafrecht.de/hrr/archiv/14-10/index.php?sz=10>) (18.11.2014, saat: 10.22).
- LW-YAZAR**, Löwe-Rosenberg, Die Strafprozessordnung und das Gerichtsverfassungsgesetz, 26. Baskı, C.I, Berlin 2006.
- MAJNO**, Ceza Kanunu Şerhi - Türk ve İtalyan Ceza Kanunları, Ankara 1977, C: I
- Makedonya Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: Başak AKINCI), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Ankara 2015, Cilt: 16.
- MAURER**, Hartmut, Staatsrecht I (Grundlagen-Verfassungsorganen-Staatsfunktionen), 4. Auflage, München 2005.
- MEYER-GÖBNER**, Strafprozessordnung, 47. B., München 2004.
- MISKOLCI**, Laszlo, Bir Adli Organ Olarak Savcılık, 7-9 Temmuz 2006, Ankara, S.90-111.
- Moldova Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: İnci ÖCAL), Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 16, Ankara 2015, 235 vd.
- OBERHOLZER**, Niklaus, Grundzüge des Strafprozessrechts, 2. stark überarbeitete Auflage, Bern, 2005.
- ÖNDER**, Ayhan, "Ceza Muhakemeleri Usulü Hukukunda Yeni Vakıalar ve Yeni Deliller Sebebiyle Muhakemenin İadesi", İÜHF C. XXXI, S. 1-4.
- ÖNDER**, Ayhan, "Muhakemenin İadesinde Reform", İÜHF C. XXXVIII, S. 1-4.
- ÖNDER**, Ayhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, c:II-III, İstanbul 1992.
- ÖNDER**, Ayhan, Özet Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul, 1992.
- ÖZAY**, İl Han, Yargısal Korunma., 2. Baskı, İstanbul, 1998.
- ÖZBEK**, Veli Özer, CMK İzmir Şerhi, Ankara 2005.
- Özbekistan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: Arş. Gör. M. Yiğit BEZCİ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesinde Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- ÖZEK**, Çetin, Basın Suçlarında Ceza Sorumluluğu, İstanbul 1972.
- ÖZEN**, Muharrem- **ÖZEN**, Mustafa. Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil Yasakları., YÜHFD (Prof. Dr. Duygun Yarsuvat'a Armağan), 2012, C. IX, sy: 2.

- ÖZEN**, Muharrem, Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk, Ankara 1998.
- ÖZEN**, Mustafa, 1982 Anayasasına Göre Yüce Divan Yargılamasındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Terazi Hukuk Dergisi, Ocak 2008 (Özen, Yüce Divan).
- ÖZEN**, Mustafa, Ceza Muhakemesi Hukukunda İtiraz Kanun Yolu, Ankara 2011.
- ÖZEN**, Mustafa, Non Bis In Idem (Aynı Fiilden Dolayı İki Kez Yargılama Olmaz) İlkesi, GÜHFD, C. XIV, Haziran 2010 (Özen, Non Bis In Idem).
- ÖZGEN**, Eralp, Ceza Muhakemesinin Yenilenmesi, Ankara, 1968.
- ÖZGENÇ**, İzzet, "Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması", 3. Yılında Ceza Adalet Sistemi, (Ed. Bahri Öztürk), Ankara 2009 (Özgenç, HAGB).
- ÖZGENÇ**, İzzet. Türk Ceza Hukuku., 7. Bası, Ankara 2012.
- ÖZKAN**, Halid, Ceza Muhakemesinde Ekran Görüntüsü Çıktılarının Delil Niteliği, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.
- ÖZKAN**, Halid, Sorularla Bilişim Hukuku Mevzuatı, 2.Baskı, Ankara 2015.
- ÖZKAN**, Halid. "İnsansız Hava Araçlarının/Drone'ların Türk Sivil Havacılık Hukukuna Göre Statüsü, Unsurları Ve Ceza Hukuku Boyutuyla Güncel Sorunlar" Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.125, Temmuz-Ağustos 2016.
- ÖZKAN**, Halid. "Mobese İzleme ve Kayıtlarının Ceza Muhakemesi Hukuku Açısından Değerlendirilmesi", Ceza Hukuku Dergisi, S.30, Nisan 2016.
- ÖZTÜRK**, Bahri (Editör), Yazarlar: Öztürk / Tezcan / Erdem / Sırma / Saygılar / Alan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ders Kitabı 3. Baskı, Ankara 2010.
- ÖZTÜRK**, Bahri/**ERDEM**, Mustafa Ruhan. Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. B, Ankara 2006; 11.B, Ankara 2007
- ÖZTÜRK**, Bahri/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**ÖZBEK**, Veli Özer, Ceza Muhakemesi Hukuku, 7.B., Ankara 2002.
- ÖZÜTÜRK**, Nejat, TCK Şerhi ve Tatbikatı, C: III, İstanbul 1970.
- PARLAR**, Ali/**AKIN**, Mustafa/**HATİPOĞLU**, Mustafa, Bankacılık Ceza Hukuku, Ankara 2010.
- PETERS**, Butz, Parlamento Araştırma Komisyonları Aracılığıyla Yasak Deliller Toplanması (Çev.: Ahmet Mert DUYGUN), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- PETERS**. Anne-**ALTWICKER**, Tilmann, Europaeische Menschenrechtskonvention – Mit rechtsvergleichenden Bezügen zum deutschen Grundgesetz., München 2012.
- PFEIFFER**, Gerd, Strafprozessordnung, 5. Baskı, München 2005.
- POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU**. Ortaklıklar Hukuku, 8. B, İstanbul 2000.
- PUTZKE**, Holm-**SCHEINFELD**, Jörg, Strafprozessrecht, Baden-Baden 2005.
- Rechtsschutz im Verfassungsrecht- Die Verfahren vor dem Bundesverfassungsgericht, RÜ 2015, Heft: 4, S 269-270.
- REİSOĞLU**, Seza, Bankacılık Kanunu Şerhi, C.2 Ankara 2007.
- REİSOĞLU**, Seza. Ticaret Şirketlerinin Nev'i Değişirmesi ve Bankalar Yönünden Ortaya Çıkan Sorunlar., Ankara 1978.
- RITTLER**, T. Lehrbuch des österreichischen Strafrechts - Allgemeiner Teil, Wien 1954.
- ROSE**, Frank, İleri Sürülen Tanık Neden Bir Şey Söylemelidir? Ceza Muhakemesine İlişkin Bir Delil İrad ve İkame Talebine İlişkin Koşul Bağlantısına İlişkin Güncel Tartışmaların Durumu (Çev. Yener ÜNVER), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.
- ROXIN**, Claus, "İspat Hukuku'nun Esasları" (çev: Yener Ünver), İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, İstanbul 2005/2, S. 8.

- ROXIN**, Claus, Strafrecht – Allgemeiner Teil, Bd: I, 3. Aufl, München 1997.
- ROXIN**, Claus, Strafverfahrensrecht – Juristische Kurz-Lehrbücher. 25. Auflage. München 1998.
- ROXIN**, Claus, Strafverfahrensrecht, 20. Auflage, München 1987.
- ROXIN**, Claus-**SCHÜNEMANN**, Bernd, Strafverfahrensrecht, 27. Auflage, München 2012.
- ROXIN**, Claus-**SCHÜNEMANN**, Bernd, Strafverfahrensrecht., 26. Auflage, München 2009; 27 Auflage, München 2012.
- SAĞLAM**, Fazıl, Anayasa Şikâyeti İle ilgili Bazı Sorunlar, in: 1982 Anayasası'nın 30. Yıl Bilançosu (Ed:Nihan Yanzi Özalp), XII Levha Yayıncılık, İstanbul 2014.
- SCHLEGEL**, Stephan, Online-Durchsuchung light“ – Die Änderung des § 110 StPO durch das Gesetz zur Neuregelung der Telekommunikationsüberwachung., STRAFRECHT 2008, Heft: 1
- SCHMEHL**, Martin/**VOLLMER**, Walter, Die Assessorklausur im Strafprozess, München 1991.
- SCHMID**, Niklaus, Strafprozessrecht (Eine Einführung auf der Grundlage des Strafprozessrechtes des Kantons Zürich und Bundes), 4. ergaenzte und verbessert Auflage, Zürich-Basel-Genf 2004.
- SCHON**, Hubert, Der Strafrichter, Frankfurt 1960.
- SCHÖNKE/SCHRÖDER**, Strafgesetzbuch, 27. B., München 2002.
- SCHROEDER**, Friedrich-Christian / **VERREL**, Torsten, Strafprozessrecht., 3. neu bearbeitete Auflage, München 2011.
- SCHUHR**, Jan C. Kusturucu Madde Kullanmak İnsanlık Dışı ve Aşağılayıcı Bir Muameledir (Çev.: *Alexandra Deniz ÜNER*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- SEILER**, Stefan, Strafprozessrecht, 3. neu bearbeitete Auflage, Wien, 1999.
- SENGE**, Lothar, Strafverfahrensänderungsgesetz – DNA-Analyse., NJW 1997, Heft: 37.
- SEROZAN**, Rona, Tüzel Kişiler, İstanbul 1994.
- SINNER**, Stefan, Aufgabenprivatisierung und Amtsträgerbegriff - Anmerkung zu BGH 5 StR 506/06, Urteil vom 18. April 2007 (HRRS 2007 Nr. 561=NJW 2007).
- Sırbistan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: *Mustafa Serkan YAĞCI*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesinde Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- SK-Yazar**, Systematischer Kommentar zur Strafprozessordnung und zum Gerichtsverfassungsgesetz, München 2007.
- SLOBOGIN**, Christopher, Aramadaki Dışlayıcı Kural ile El koyma Davaları Üzerine Karşılaştırmalı Bakış(Çev.: *Serdar AK - Ezgi ÇUFADAR - Can GÖKALP – Ayça TEKİN*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- Slovakya Cumhuriyeti Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: *Duygu KILIÇ*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- SOYASLAN**, Doğan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2000; Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. B., Ankara 2006; 3.B., Ankara 2007.
- SOYER GÜLEÇ**, Sesim, Tutuklamaya İlişkin Temel Sorunlar ve İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi'nin Güncel Kararları Çerçevesinde Adli Kontrol Konusunda Bazı Tespit ve Değerlendirmeler., TBB Dergisi 2012, S 98, s 25-74.
- ŞAHİN**, Cumhur, “Ceza Muhakemesi Kanunu Hakkında Değerlendirme”, Türk Hukuk, Haziran 2005.
- ŞAHİN**, Cumhur, Ceza Muhakemesi Hukuku I, Ankara 2007 (ŞAHİN, Ceza Muhakemesi); 2. B., Ankara 2011.
- ŞAHİN**, Cumhur, Ceza Muhakemesi Kanunu Gazi Şerhi, Ankara 2005.

- ŞAHİN**, Cumhuriyet, Polis Tarafından Yapılan Sanık Sorgusunun Mukayeseli Hukukta Düzenlenişi., SÜHFD., Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda Yapılan Son Değişiklikler Sempozyumu Özel Sayısı, 1994, c: 4, S 1-2.
- ŞAHİN**, Cumhuriyet-**GÖKTÜRK**, Neslihan, Ceza Muhakemesi Hukuku –II-, Ankara 2012.
- ŞEN**, Ersan, 1982 Anayasası – Türk Ceza Kanunu, İstanbul 1996
- ŞEN**, Ersan, Anayasa Mahkemesi Kararlarında Türk Ceza Hukuku, İstanbul 1998.
- ŞEN**, Ersan, Ceza Yargılaması Süreci., TBB Dergisi 2011, S 97.
- ŞEN**, Ersan, Türk Ceza Hukuku, Suçun Genel Esasları ve Unsurları, İstanbul, 2002.
- ŞEN**, Ersan, Türk Hukuku'nda Telefon Dinleme, Gizli Soruşturmacı, X Muhabir, 3. B., Ankara 2009; 4. B., Ankara 2010; 5.B., Ankara 2011 (ŞEN, Türk Hukuku).
- ŞEN**, Ersan. 1982 Anayasası – Türk Ceza Kanunu, İstanbul 1996
- ŞENTUNA**, Mustafa Tarık, Tutuklama ve Adli Kontrol, 2. Baskı, Ankara 2007.
- ŞİRİN**, Tolga, Türkiye'de Anayasa Şikâyeti(Bireysel Başvuru), XII Levha Yayıncılık, İstanbul 2013.
- TANER**, Tahir, "Adli Hataların Tamiri", Mukayeseli Hukuk Dergisi, S.2 (Mart-Nisan 1956).
- TANÖR**, Bülent-**YÜZBAŞIOĞLU**, Necmi.1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku, Beta Yayınevi, 12. B., İstanbul 2012.
- TAŞDEMİR**, Mehmet, CMK'da Tebligat, Yayınlanmamış Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Konya 2009.
- TAŞKIN**, Mustafa, Adli ve İstihbari Amaçlı İletişimin Denetlenmesi, Ankara 2008.
- Tayvan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: *Fehime PEHLİVAN*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- TEKİNALP**, Ünal, Ticaret Ortaklıklarında Nev'î Değiştirme Kavramı ve Türk Sistemi, İkt. Mal. 1971, C: XVIII.
- TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**SANCAKDAR**, Oğuz. İHAS Işığında Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, Ankara 2004.
- THAMAN**, Stephen C, Karşılaştırmalı Hukukta "Zehirli Ağacın Meyveleri" (Çev.: *Hale AKDAĞ*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, C.: 15, Ankara 2015.
- THOMPSON**, Sandra, Ceza Muhakemesinde Kanıt Güvenliğinin Sağlanması., Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 19 Mayıs 2012., Konferanslar Dizisi: IV (Konferans).
- TIEDEMANN**, Paul. Alman Hukukuna Göre Anayasa Şikâyeti'nin Kabul Edilebilirliği(Çev.: *Kerem Öz*), RB 2012, S: 2.
- TIME**, Victoria M, Delil Toplama: Çin'de Delil Yasakları (Çev.: *Bengü ÖZ*), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.
- TOFAHRN**, Sabine. Strafprozessrecht., 2. Auflage, Köln 2012.
- TOROSLU**, Nevzat, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 1998.
- TOROSLU**, Nevzat, Cezai Sorumluluğun Gelişimi, Yargıtay Dergisi, 1990, c: 16, S 1-2.
- TOSUN**, Öztekin, Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri, C. 2, İstanbul 1976.
- TOSUN**, Öztekin, Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri-Genel Kısım, C. I., 4. B., İstanbul 1984.
- TÖNGÜR**, Ali Rıza, Ceza Hukukunda Yeni Boyutlarıyla Erteleme, Ankara 2009.
- TRECHSEL**, Stefan/**NOLL**, Peter, Schweizer Strafrecht Allgemeiner Teil, Zürich-Basel-Genf, 2004.
- TUNÇOMAĞ**, Kenan, Borçlar Hukuku, 1976, C.: I, s: 518.
- TURHAN**, Faruk, "Adli Kolluğu İlgilendiren Yönüyle Şüpheli veya Sanığın Beden Muayenesi ve Vücudundan Örnek Alınması/Özellikle İç Beden Muayenesi ile Dış Beden Muayenesinin ve

Dış Beden Muayenesi ile Üst Aramasının Karşılaştırılması”, Polise Görev, Yetki ve Sorumluluk Veren Mevzuat Uygulamalarına İlişkin Eğitim Projesi (MUYP), Tebliğleri- II, 23 Ekim 2007 Antalya/Alanya, Ankara 2008, s. 303-314 (TURHAN, Adli)

TURHAN, Faruk, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İHAM) Kararları Işığında Kişi Özgürlüğü ve Türkiye/Gözetiminde Kayıplar, Hâkim Önüne Çıkarma ve Gözetim Süreleri”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran- Aralık 2000, Cilt IV, Sayı: 1-2, s.204-258 (TURHAN, İHAM)

TURHAN, Faruk, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İHAM) Kararlarına Göre Makul Tutukluluk Süresi ve Türk Hukuku”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, yıl:2001, sayı: 3-4, s.77-110 (TURHAN, Makul Tutukluluk Süresi).

TURHAN, Faruk, “Tanık Koruma Tedbirleri ve Sanığın Adil Yargılanma Hakkı/Tanık Koruma Kanununa Göre Ceza Muhakemesinde Tanıkların Korunması ve Sanığın İddia Tanıklarına Soru Sorma ve Sorgulama Hakkının İHAM Kararları Işığında Değerlendirilmesi”, 3. Yılında Ceza Adaleti Sistemi,/Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu, Editör: Bahri Öztürk, 1-3 Haziran 2008, İstanbul, Yayın tarihi: 2009, s. 383-408 (TURHAN, Tanık Koruma Tedbirleri).

TURHAN, Faruk, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2006.

TURHAN, Faruk, Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi ve Tıp Hukuku, Özellikle İHAM Kararları Işığında Şüpheli veya Sanığın Zorla Muayenesi Konusunun Değerlendirilmesi, Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, V. Türk Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, Ankara 2008, s. 1025-1075 (TURHAN, Beden Muayenesi).

TURHAN, Faruk, Ceza Muhakemesinde Tehlike İçindeki Tanıkların Korunması, Ankara 2009 (TURHAN, Ceza Muhakemesinde Tehlike İçindeki Tanıkların Korunması)

TÜRK, Hikmet Sami, Ticaret Ortaklıklarının Nev’i Değiştirmesine İlişkin Yargıtay Kararları (Bildiri), II. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara 1985.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ İNSAN HAKLARI MERKEZİ, Tutuklama Raporu, Ankara 2010.

UÇAR, Ayça, 2002 Tarihli Atina Sözleşmesi ve 1999 Tarihli Montreal Konvansiyonu Uyarınca Yolcunun Hakları, Filiz Kitabevi, İstanbul 2023.

Ukrayna Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri (Çev.: Ebru DİNÇ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, C.: 16, Ankara 2015.

Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Hukuki Metinlerinde Bilirkişilik (Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü) (Çev.: Arş. Gör. İzzet Erdem KÜLÇÜR), Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 16, Ankara 2015, sh: 279-300.

UYGUN, Mehmet/**SAVAŞ**, Vural/**MOLLAMAHMUTOĞLU**, Sadık. Ceza Genel Kurulu Kararları, Ankara, 1991.

ÜNVER, Naci, Ceza Yargılamasında Yasa Yolları, Ankara, 1995.

ÜNVER, Yener, “Avrupa Birliği Kazanımları ve Anayasamız ile Diğer Mevzuatımızda Yapılan Son Değişiklikler”, JGK, Jandarma Bölge Komutanlığı İnsan Hakları Semineri (27 Mart 2003, Balmumcu/İstanbul) İstanbul 2003.

ÜNVER, Yener, “Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk”, Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu –Genel Hükümler- (26-27 Mart 1997), İstanbul 1998

ÜNVER, Yener, “Ceza Yargılamasında İspata İlişkin Bir Yargıtay İBK'nın İncelemesi”, İÜHF 1995-1996, S 1-2

ÜNVER, Yener, “Deliller ve Değerlendirilmesi”, Legal Hukuk Dergisi, İstanbul 2005, S. 32

ÜNVER, Yener, Adliye Karşı Suçlar, 2. Baskı, Ankara 2010 (ÜNVER, Adliye).

ÜNVER, Yener, TCK'da Düzenlenen Adliye Karşı Suçlar, (İftira, Suç Uydurma, Suç Üstlenme, Yalan Tanıklık ve Bilirkişilik, İnfaz Kurumlarından Kaçma) 5. Baskı, Ankara 2019 (ÜNVER, Adliye⁵).

- ÜNVER**, Yener, Ceza Yargılaması Normlarının "Derhal Uygulanması" İlkesine İlişkin Bir Yargıtay Kararının İncelenmesi., İÜHF 1991-1994, Cilt: LIV, sy: 1-4.
- ÜNVER**, Yener, Federal Almanya'da Terör ve Organize Suçluluk ile İlgili Düzenlemeler, Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan, İstanbul 1998.
- ÜNVER**, Yener. "Avrupa Birliği Kazanımları ve Anayasamız ile Diğer Mevzuatımızda Yapılan Son Değişiklikler", JGK, Jandarma Bölge Komutanlığı İnsan Hakları Semineri (27 Mart 2003, Balmumcu/İstanbul) İstanbul 2003.
- ÜNVER**, Yener. "Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk", Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu –Genel Hükümler- (26-27 Mart 1997), İstanbul 1998
- ÜNVER**, Yener, "Ceza Yargılamasında İspata İlişkin Bir Yargıtay İBK'nın İncelemesi", İÜHF 1995-1996, sy: 1-2
- ÜNVER**, Yener, "Deliller ve Değerlendirilmesi", Legal Hukuk Dergisi, İstanbul 2005, S. 32.
- ÜNVER**, Yener, "Grundsatz der Unversetzbarkeit von Richtern und Staatsanwaelten im türkischen Recht", Liberalitaet und Verantqortung, Festschrift für Jan C. Joerden zum 70. Geburtstag, Berlin 2023 (Ünver, Grundsatz).
- ÜNVER**, Yener/**HAKERİ**, Hakan, Sorularla Ceza Muhakemesi Hukuku, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Sorularla Hukuk Dizisi 5, Ankara 2006.
- Ürdün Ceza Muhakemesi Kanunu - Bilirkişi Hükümleri** (Çev.: Av. Doruk ÖZGÜNDÜZ), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- VanHARTEN**, Gus, Gizli Deliller Karşısında Yargılamanın Zaafiyeti (Çev.: Emine KABAK), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. Cilt: 15, Ankara 2015.
- Vietnam Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Bilirkişilikle İlgili Hükümleri** (Çev.: Arş. Gör. Tuğçe ARSAM), Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Cilt: 16, Ankara 2015.
- Viktorya Eyalet Mahkemesi Talimatname: Ceza Davalarında Bilirkişi Delili** (Çev.: Nurgül YAYMAN), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, Cilt: 16, Ankara 2015.
- VOLK**, Klaus, Grundkurs StPO, 4. B., München 2005; 5. B., München 2006.
- Von HIPPEL**, Robert, Der Deutsche Strafprozess, Marburg 1941.
- WALTER**, Tonio, Ceza Muhakemesinde İspat Yükü (Çev.: Koray DOĞAN), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi., Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat. C.: 15, Ankara 2015.
- WESSELS**, Johannes/**BEULKE**, Werner, Strafrecht Allgemeiner Teil, 41. B., Heidelberg-München-Landsberg- Trechen-Hamburg 2011.
- YALVAÇ**, Gürsel, Gerekçeli Türk Ceza Kanunu, Ankara 2008.
- YARDIMCI**, Mehmet Murat, Amerika Birleşik Devletleri Hukuku, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları ve Türk Hukuku'nda İletişimin Denetlenmesi, Ankara 2009.
- Yargı Dünyası** Aylık İçtihat, Mevzuat ve Bilimsel İncelemeler Dergisi, 2007, S. 137.
- YARSUVAT**, Duygun, "Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu", Prof. Dr. Sahir ERMAN'a Armağan, İstanbul 1999.
- YAŞAR**, Osman, Ceza Muhakemesi Kanunu, 5. Baskı, I.Cilt, Ankara 2011.
- YENİSEY**, Feridun, Hazırlık Soruşturması ve Polis, 3.B., İstanbul 1993.
- YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe, "Yazılı Başvuru" Şartının Hukuki Niteliği", Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, Y.2013, C.9, S. 101-102, s. 97-108.

- YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe, Yargılamanın yenilenmesi Muhakemesi., BÜHFD 2014, S. 123-124 (Yargılamanın Yenilenmesi).
- YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe. Ceza Muhakemesi Hukuku Ders Kitabı, İstanbul 2014.
- YERDELEN**, Erdal, Ceza Muhakemesinde Hükümün Gerekçesi., Ankara 2015.
- YILDIRIM, Akif**, "Dava Zamaşımının Sanığın Aklanmasına Engel Olması Bireysel Başvuru Konusu Yapılabilir mi?", Terazi Hukuk Dergisi, 2015, S. 104, s. 125-128.
- YILDIRIM**, Akif, Bireysel Başvuru Konusu Yapılamayacak İşlemler, Kararlar ve Haklar., Terazi Hukuk Dergisi, 2015, S. 102.
- YILDIRIM**, Akif, Ceza davası Sürecinde Tanık Dinletme Talebinin Reddedilmesi, Bireysel Başvuru konusu Yapılabilir mi?, Terazi Dergisi 2015, S: 101 (Yıldırım, Tanık).
- YILDIZ**, Ali Kemal, Avrupa Ceza Muhakemesi Hukukundaki Güncel Gelişmeler ve CMUK 2000 Tasarısı, Baro Gündemi, İstanbul Eylül 2000.
- YOKUŞ-SEVÜK**, Handan. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik", İÜHF, C.LXIV, S. 1, 2006, s. 49-107.
- YURTCAN**, Erdener, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Şerhi ve İlgili Mevzuat, İstanbul 1995, C. III.
- YURTCAN**, Erdener, Ceza Yargılaması Hukuku, 7.B., İstanbul 1998; 11.B., İstanbul 2005.
- YURTCAN**, Erdener, Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu ve Yorumu, İstanbul 2005 (YURTCAN, Şerh).
- YURTCAN**, Erdener. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Şerhi ve İlgili Mevzuat, İstanbul 1995, C. III.
- ZENTHÖFER**, Joechen. Strafprozessrecht (Mit 40 typischen StPO-Zusatzfragen)., Kiel 2014.

Prof. Dr. Dr. h.c. Hakan HAKERİ
Özyeğin Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

CEZA HUKUKU

GENEL HÜKÜMLER

30. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Hukuku Genel Hükümler

Hakan Hakeri

Hukuk Yayınları Dizisi – 1863

Otuzuncu Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 984 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Sözkesen Matbaacılık Sanayi ve Tic. A.Ş.
İvedik OSB 1518.Sokak Mat-Sit İş Merkezi No. 2/40 Yenimahalle/Ankara
Tel: (0312) 395 21 10
Sertifika No: 49363

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Akbulut, Berrin, "Tıp Ceza Hukukunda Nedensellik Bağı", Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, Ankara 2008, S. 209-296.
- Akbulut, Berrin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 5. B, Ankara 2018; 6.B., Ankara 2019.
- Akcan, Recep, Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1988.
- Akdağ, Hale, Ceza Hukukunda Kusurluluğu Kaldıran ve Azaltan Nedenler, Ankara 2020.
- Akkaş, Ahmet Hulusi, Bir Güvenlik Tedbiri Olarak Belli Hakları kullanmaktan Yoksun Bırakılma, Ankara 2021.
- Aksan, Murat, Ceza Mahkûmiyetine Bağlı Hak Yoksunlukları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2007.
- Aksan, Murat, "Ceza Mahkûmiyetine Bağlı Hak Yoksunlukları", EÜHFD, C. III, Sy. 1, 2008 (Aksan, Ceza Mahkûmiyetine Bağlı Hak Yoksunlukları).
- Akyol, Taha, Türkiye'nin Hukuk Serüveni, İstanbul 2014.
- Akyürek, Güçlü, "Gönüllü Vazgeçme Düzenlemesi Gerekli midir?", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 10 (2), S.184-202.
- Alacakaptan, Uğur, İşlenemez Suç (Alacakaptan, İşlenemez Suç).
- Alacakaptan, Uğur, Suçun Unsurları.
- Algan, Bülent, The Brand New Version of Article 301 of Turkish Penal Code and the Future of Freedom of Expression Cases in Turkey, German Law Journal, Vol. 09, no. 12, 2008, S. 2237-2252.
- Allen, Michael, Criminal Law, 9. B., New York 2007.
- Alparslan/Hergüner/Kaledelen/Ökten (editörler), Amerika Birleşik Devletleri'nde Federal Yargılama Sistemi ve Bu Sistem İçinde Cezai Yargının Yeri ve İşleyişi, <http://www.uscourts.gov/library/turkish.pdf> (erişim tarihi, 30.11.2008).
- Alpmann/Schmidt, Strafrecht AT 1.
- Altunkaş, Aysun, Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlar ve Hukuka Uygunluk Nedenleri, Ankara 2022.
- Arslan, Çetin, "Yasaklanmış Hakların Geri Verilmesi", AÜHFD 2007, S. 4, s. 1-53 (Arslan, YGHV).
- Arslan, Çetin, "Yasama Dokunulmazlığının Zamanaşımına Etkisi", AÜHFD 2008, S. 1, s. 35-93 (Arslan, Yasama Dokunulmazlığı).
- Artuk, Mehmet Emin, "Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Temel İlkeleri", Hukuk ve Adalet, Nisan 2005 (Artuk, Yeni).
- Artuk, Mehmet Emin, Suç Genel Teorisi, Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989.
- Artuk/Gökçen/Yenidünya: Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler I, Ankara 2002; 3. B., Ankara 2007; 4.B., Ankara 2009; 6. B., Ankara 2012.
- Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır: Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Alşahin, Mehmet Emin/Çakır, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. B., Ankara 2019.
- Avcı, Mustafa, "Türk Ceza Kanunu, TCK Tasarıları ve Özellikle 2004 TCK Tasarısının Genel Olarak Değerlendirilmesi", Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, TBB Yayını, Ankara 2004 (Avcı, Türk Ceza Kanunu).
- Avcı, Mustafa, Osmanlı Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Konya 2010 (Avcı, Genel Hükümler).

- Avcı, Mustafa, Osmanlı Ceza Hukukuna Giriş, Konya 2008 (Avcı, Osmanlı).
- Avcı, Mustafa, Osmanlı Hukukunda Suçlar ve Cezalar, İstanbul 2004.
- Avcı, Mustafa/Yerdelen, Erdal, "Karar İncelemesi – Garantörsel İhmal Suçta İhmal ve İcrai Davranış Ayrımı", GÜHFD, 2015, s.1, S. 163-190.
- Aydın, Devrim, Türk Ceza Hukukunda Suça İştirak, Ankara 2009.
- Aydın, Murat, 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Çerçevesinde Kaçakçılık Fiilleri ve Yaptırımları, Ankara 2012.
- Aygörmüş, Gülsün Ayhan, Fahrlässigkeit und Schuld bei erfolgsqualifizierten Delikten, Dissertation, Hamburg 2012.
- Baumann/Weber, Strafrecht AT, 9. B., Bielefeld 1985.
- Bayraktar, Köksal, "Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Hukuka Uygunluk Nedenleri", Erdoğan Teziç'e Armağan, İstanbul 2006, S. 15-23.
- Bekar, Elif, Türk ve Amerikan Ceza Hukukunda Zorunluluk Hali, Ankara 2013.
- Bekar, Elif, Objektif Cezalandırılabilirlik Koşulları ve Bu Koşullar Bağlamında Türk Ceza Kanunu'nda Yer Alan Suçlar, İstanbul 2017 (Bekar, Objektif Cezalandırılabilirlik Koşulları).
- Belgesay, M. Reşit, Ceza ve Hukuk Mesuliyeti, İstanbul 1953.
- Bilgen, Hülya, "Karşılaştırmalı Hukukta Genetik Teşhislere İlişkin Hukuki Düzenlemeler", TıpHD, C.2, S. 4, Ekim 2013, s. 69-101.
- Bockelmann, Paul, Strafrecht, AT, 3. B., Münih 1979.
- Braunschneider, Strafrecht AT, 4. B., 1992.
- Brown, David/Farrier, David/McNamara, Luke/Steel, Alex/Grewcock, Michael/Quilter, Julia/Schwartz, Melanie, Criminal Laws, Materials and commentary on Criminal Law and Process of New South Wales, 6. Baskı, Sydney 2015 (atıflar Brown ve diğerleri şeklinde yapılmıştır).
- Cengiz, Recep, "Kan Davasının Toplumsal Değer ve Normlar Açısından Sosyolojik Görünümü; Tokat/Erbaa Örneği", Sosyolojik ve Hukuksal Boyutlarıyla Töre ve Namus Cinayetleri Uluslararası Sempozyumu, Bildiriler, Editörler: Atalay/Uluğ/Atak, AKADER Yayını, Diyarbakır 2003, s. 62.
- Centel, Nur, Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul 2001.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 3. B., İstanbul 2005; 5.B., İstanbul 2008.
- Çakıroğlu, Şölen, Ceza Hukukunda Beklenebilirlik, İstanbul 2023.
- Çetin, Erol, Ceza Hukukunda ve Özel Yasalarda Memur, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanma Usulü ve Memur Suçları, 2. B., Ankara 2003.
- Çetinkaya, M. Buhari, "Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Neden Olarak Mücbir Sebep", Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 8, no.16 (2020): 481 – 506 (Çetinkaya, Mücbir Sebep).
- Çetinkaya, M. Buhari, Türk ve Fransız Ceza Hukukunda Kanunun Hükmünü Yerine Getirme, İstanbul, 2021.
- Çetinkaya, M. Buhari, "Can the police use weapons in cases other than legitimate defence? A comparative study with the French example." Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 25(2), 869-904 (Çetinkaya, Comparative Study).
- Çetinkaya, M. Buhari, "Fransız Ceza Hukukunda Haksızlık Hatası" Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 9, no.1 (2021): 13 – 31 (Çetinkaya, Haksızlık Hatası).
- Çınar, Ali Rıza, Türk Ceza Hukukunda Cezalar, Ankara 2005.
- Demir, Abdullah, Şeyhülislam Ebussud Efendi, Devlet-i Aliyye'nin Büyük Hukukçusu, İstanbul 2006.
- Demiral Bakırman, Büşra, Şahsi Cezasızlık Sebepleri ve Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebepler, İstanbul 2023.

- Demirbaş, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. B., Ankara 2005; 4. B., Ankara 2006; 5. B., Ankara 2007; 6.B., Ankara 2009.
- Demirel, Muhammed, Suça İştirakte Bağlılık Kuralı, İstanbul 2017.
- Demirel, Muhammed, "Alman ve Türk Mahkeme Kararlarında Suçun İşlendiği Yerde Bulunmanın İştirak Açısından Niteliği", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Cilt 25, Sayı 2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, Aralık 2019, ISSN 2146-0590, s. 682-696 (Demirel Alman ve Türk).
- Demren Dönmez, Burcu, Ceza Hukukunda Alternatif Kusur Şekilleri, İzmir 2012.
- Doğan, İlyas, Devletler Hukuku, Ankara 2008.
- Doğan, Koray, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar, Ankara 2011 (Doğan, Koray)
- Doğru, Osman, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi İçtihatları, İstanbul 2002.
- Donay, Süheyl, Türk Ceza Kanunu Şerhi, İstanbul 2007.
- Dönmezer, Sulhi, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 16. B., İstanbul 2001.
- Dönmezer, Sulhi/Erman, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım, C. I: 12. B., İstanbul 1997; C. II, 12. B. İstanbul 1999; C. III, 11. B., İstanbul 1994.
- Dönmezer, Sulhi, Teşebbüste Hazırlık ve İcra Hareketleri Tefriki, İÜHFMC VIII 1942.
- Dressler, Joshua, Cases and Materials on Criminal Law, 4. B., St. Paul 2007.
- Dursun, Hasan, İslamiyet'ten Sonraki Türk Hukukunda Ölüm Cezasına Genel Bir Bakış, Ankara 2023.
- Dutertre, Gilles, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarından Örnekler, İnsan Hakları ve Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü, Avrupa Konseyi, Ankara 2007.
- Dülger, İbrahim, "Yeni Türk Ceza Kanunu Sistemi İçerisinde Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar", Türk Ceza Kanunu Reformu Üçüncü Kitap, Ankara 2005, s. 153-163 (Dülger, Cinsel).
- Dülger, İbrahim, Türk Ceza Hukukunda Müsadere, Konya 2009.
- Ekici-Şahin, Meral, Ceza Hukukunda Rıza, İstanbul 2012.
- Ekici Şahin, Meral, İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayeti, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2015, C. 64, s. 637- 686 (Ekici-Şahin, İştirak).
- Erbaş, Rahime, "Kamu Görevlisi Olmayan Sağlık Mesleği Mensuplarının Gerçeğe Aykırı Belge Düzenlemesi Suçu (TCK 210/2)", İÜHFMC, C.LXXI, S.1, s. 331-352.
- Erbaş, Rahime, Türk Ceza Kanununda Görünüşte İhmali Suçlarda Garantörlük, Ankara 2019 (Erbaş, Garantörlük).
- Erdağ, Ali İhsan, Netice Sebebiyle Ağırlaşmış Suç, Ankara 2011.
- Erdem, Mustafa, Yeni TCK'da Faillik ve Suç Ortaklığı, HPD Aralık 2005, S. 5, s. 204-215.
- Erdem, Mustafa Ruhan, "Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar", 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Ankara 2009 (Erdem, Netice Yüzünden).
- Erdin, Selim, Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Önödeme (TCK m.75), Ankara 2021 (Erdin, Önödeme).
- Erdin, Selim, Hukuka Uygunluk Sebeplerinde Subjektif Unsur Sorunu, Ankara 2021.
- Erem, Faruk, "Kasdın Aşılması", YD, Temmuz 1983, s. 253-260.
- Erem, Faruk/Danışman, Ahmet/Artuk, Mehmet Emin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Tümüyle Gözden Geçirilmiş 14. B., Ankara 1997.
- Ergüne, Elif/Sarıtaş, Erkan, "Provokatif Meşru Savunma", HBVÜHFD, C.26, S. 2, s. 477-524.
- Erman, Sahir, Hakaret ve Sövme Cürümleri, İstanbul 1989.
- Erman, Sahir/Özek, Çetin, Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 1992 (Erman/Özek, Kamu İdaresine).

- Erman, Sahir/Özek, Çetin, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 1994.
- Ersoy, Uğur, Ceza Hukukunda Objektif Cezalandırılabilme Şartları, Ankara 2015.
- Ertuğrul, Metin, 4926 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, 3. Baskı, Ankara 2004.
- Eryılmaz, Mesut Bedri, Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri, Ankara 2012.
- Eryılmaz, M.Bedri/Bozlak, Ayhan, "Hukukumuzda Zor ve Silah Kullanma Yetkisi", TBBD, S.83, 2009, s. 223-277.
- Esin, Kemal, Uygulamada Adam Öldürme Suçları, Ankara 1989.
- Ferschl, Christine, Das Problem des unmittelbaren Zusammenhangs beim erfolgsqualifizierten Delikt, Dissertation, Berlin 1999.
- Fletcher, George P., The Grammar of Criminal Law, American, Comparative and International, Volume One: Foundations, Oxford University Press 2007.
- Freund, Georg, Strafrecht AT, Berlin, Heidelberg 1998.
- Fuchs, Helmut, Österreichisches Strafrecht, AT I, 3. B., Wien 1998.
- G.Ü. Raporu: Türk Ceza Kanunu Tasarısı Hakkında Galatasaray Üniversitesi'nin Görüşü, Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2004.
- Gerçeker, Hasan, Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, 2. Baskı, C.1, Ankara 2014.
- Gökcan, Hasan Tahsin, Ölümle Sonuçlanan Basit Yaralama; Neticesi Sebebiyle Ağırlaşan Suç mu? Taksir Görünümünde Objektif Sorumluluk mu? THD, S:26, Y:2008.
- Göktürk, Neslihan, Haksızlık Yanılgısının Ceza Sorumluluğuna Etkisi, Ankara 2016.
- Gölcüklü, Feyyaz, "İdari Ceza Hukuku ve Anlamı; İdarenin Cezai Müeyyide Tatbiki", SBF, C. XVIII, Sayı 2, 1963 (Gölcüklü, İdari).
- Gölcüklü, Feyyaz, Ceza Hukuku Ders Notları.
- Gözübüyük, A.Pulat, Mücbir Sebepler Beklenmeyen Haller, Ankara 1977.
- Gropp, Walter, Strafrecht, AT, 3. B., Berlin Heidelberg New York 2005.
- Grünwald, Gerald, "Der Vorsatz des Unterlassungsdelikts", Beiträge zur gesamten Strafrechtswissenschaft, FS für Hellmuth Mayer, Berlin 1966, s. 281-303.
- Gülşen, Recep, Ceza Hukukunda Kusurluluğu Kaldıran Nedenlerden Kaza, Mücbir Sebep, Cebir ve Tehdit, Ankara 2007 (Gülşen, Ceza).
- Gülşen, Recep, Hürriyeti Tahdit Suçları (TCK m. 179-187), Adalet Yayınevi, Ankara 2002.
- Gülşen, Recep, TCK Tasarısı'nda Ceza Sorumluluğunu Kaldıran Nedenlerden Cebir, Şiddet, Korkutma, Tehdit, HPD, S. 2, Sonbahar 2004 (Gülşen, HPD).
- Hafizoğulları, Zeki, "5237 s. Türk Ceza Kanunu'nda Davanın ve Cezanın Düşürülmesi", <http://www.baskent.edu.tr/~zekih/ogrenci/makale.htm>, erişim tarihi, 02.06.2008 (Hafizoğulları, Davanın ve Cezanın Düşürülmesi).
- Hafizoğulları, Zeki, Ceza Normu, Normatif Bir Yapı Olarak Ceza Hukuku Düzeni, Ankara 1987.
- Hafizoğulları, Zeki, Kişilik Hakları, AÜHFD, 1997, S. 1-4 (Hafizoğulları, Kişilik Hakları).
- Hafizoğulları, Zeki/Özen, Muharrem, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2.B., Ankara 2010.
- Hakeri, Hakan, "Alman Ceza Hukuku'nda Müteselsil Suç", KHUKA, 3 (1999), s. 240-263 (Hakeri, Müteselsil Suç).
- Hakeri, Hakan, Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmalî Suçların Çeşitleri, Ankara 2003 (Hakeri, İhmal).
- Hakeri, Hakan, Kasten Öldürme Suçları, 2. B., Ankara 2007 (Hakeri, Kasten Öldürme Suçları).

- Hakeri, Hakan, Ceza Hukukunda Önemsiz Hareketler, TBBD, S. 69, Mart-Nisan 2007.
- Hakeri, Hakan, Sorularla Ceza Hukuku, Ankara 2005 (Hakeri, Sorularla Ceza Hukuku).
- Hakeri, Hakan, Tıp Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2012; 13.B., Ankara 2018; 16. B., Ankara 2019 (Hakeri, Tıp Hukuku).
- Hakeri, Hakan, Tıp Ceza Hukuku, 4. B., Ankara 2024 (Hakeri, Tıp Ceza Hukuku).
- Hakeri, Hakan, Türk Ceza Kanunu Reformu, Birinci Kitap, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2004 (Hakeri, Türk Ceza Kanunu Reformu).
- Hakeri, Hakan, Türk Ceza Hukuku'nun Tarihçesi ve Türk Ceza Hukuku Dogmatikğine Yabancı Hukukun Etkileri, Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, C.I, (Hilgendorf/Ünver), İstanbul 2010, s. 89-120.
- Hakeri, Hakan/Akbulut, Berrin, Ceza Hukuku Pratik Çalışmaları, 4. B., Konya 2009.
- Hakeri, Hakan/Gülşen, Recep, "Offendicula ve Yeni Türk Ceza Kanunu", Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. IX, Sayı: 1-2, s. 41-71.
- Hakeri, Hakan/Tekin, Derya, 100 Tartışmalı Soruyla Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2021; 2.B. Ankara 2022.
- Hakeri, Hakan/Ünver, Yener, Ceza Muhakemesi Hukuku, Temel Bilgiler, 2. Baskı, Ankara 2008.
- Heinrich, Bernd, Strafrecht, AT I, 2. B., Stuttgart 2010; 4. B., Stuttgart 2014.
- Heinrich, Bernd, Ceza Hukuku, Genel Kısım I, Ed. Yener Ünver, Ankara 2014 (Heinrich (Ed. Ünver)).
- Heinrich, Bernd, Ceza Hukuku, Genel Kısım II, Ed. Yener Ünver, Ankara 2015 (Heinrich II (Ed. Ünver)).
- İçel Kayıhan, Suçların İçtimai, İstanbul 1972.
- İçel Kayıhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, İstanbul 2014 (İçel Genel Hükümler).
- İçel Kayıhan/Evik, A. Hakan Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Kitap, 4. B., İstanbul 2007.
- İçel, Kayıhan, Ceza Hukukunda Taksirden Doğan Subjektif Sorumluluk, İstanbul 1967 (İçel, Taksir).
- İçel, Kayıhan, Fikri İçtima Üzerinde Bir İnceleme, İHFM, C. XXX, S. 1-2'den ayrı bası, İstanbul 1964 (İçel, Fikri İçtima).
- İçel, Kayıhan/Donay, Süheyl, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Hukuku, Genel Kısım, 1. Kitap, Yenileştirilmiş 3. B., İstanbul 1999.
- İçel, Kayıhan/Sokullu-Akıncı, Füsün/Özgenç, İzzet/Sözüer, Adem/ Mahmutoğlu, Fatih S./Ünver, Yener, Suç Teorisi, 2. Kitap, 2. B., İstanbul 2000 (İçel, Suç Teorisi).
- İçel, Kayıhan/Sokullu-Akıncı, Füsün/Özgenç, İzzet/Sözüer, Adem/ Mahmutoğlu, Fatih S./Ünver, Yener, Yaptırım Teorisi, 3. Kitap, İstanbul 2000 (İçel, Yaptırım Teorisi).
- İçer, Zafer, Suça Teşebbüste Hazırlık Hareketleri İle İcra Hareketlerinin Birbirinden Ayrılması, İstanbul 2021.
- İnci, Özen, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'na Göre Ceza Sorumluluğunu Kaldıran Nedenlerde Sınırın Aşılması (TCK m. 27)", Terazi Hukuk Dergisi, Yıl 4, Sayı 37, Eylül 2009, S. 111-134.
- İskender, Salih Zeki, "Öğreti ve Yargısal Kararlar Işığında Töre Saikiyle Öldürme Suçunun (Namus Cinayetlerinin) Değerlendirilmesi", Yargıtay Dergisi, Ocak-Nisan 2009, C.35, S.1-2, s. 5-60.
- İştin, İnanç, Türk Ceza Hukukunda Suçların İçtimai, Ankara 2021.
- Jescheck, Hans-Heinrich, Lehrbuch des Strafrechts, Allgemeiner Teil, 4. B., Berlin 1988.

- Jescheck, Hans-Heinrich/Weigend, Thomas, Lehrbuch des Strafrechts, AT, 5. B., Berlin 1996.
- Joecks, Wolfgang, Studienkommentar StGB, 5. B., Münih 2004.
- Kan, Celal Hakan, "Türk Hukukunda Mükerrirlere Özgü İnfaz Rejimi", DÜHFD, 2021, C. 26, S. 45, s. 305-338.
- Kangal, Zeynel T., Yeni Türk Ceza Hukuku'nda Tüzel Kişiler, HPD, Temmuz 2006, s. 85-90 (Kangal, YTCK Tüzel Kişiler).
- Kangal, Zeynel T., Ceza Hukukunda Zorunluluk Durumu, Ankara 2010.
- Kangal, Zeynel T., Kabahatler Hukuku, İstanbul 2011 (Kangal, Kabahatler).
- Kangal, Zeynel T., Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlarda Objektif ve Subjektif İsnadiyet, İstanbul 2013 (Kangal, İsnadiyet).
- Karakehya, Hakan, İradilik Unsuru Bağlamında Ceza Hukukunda Kast, Ankara 2010 (Karakehya, Kast).
- Karakehya, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Ankara 2023.
- Kartal, Melik, Meşru Savunmanın Hukuki Esası Bağlamında Gereklilik ve Orantılılık, İstanbul 2019.
- Kartal, Melik, "Temel Suç Öğretileri Işığında Taksirin Suç Sistematiğine Göre Nasıl Konumlandırılacağı Meselesi", Ceza Hukuku Dergisi, Aralık 2020, Y: 15, S. 44 (Kartal, Taksir).
- Kartal, Melik, Karşılaştırmalı Hukuk Işığında Kamu Davasının Açılmasında Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi, İstanbul 2015 (Kartal, Takdir).
- Kasiske, Peter, Strafrecht I: Grundlagen und Allgemeiner Teil, 2. B., Stuttgart 2016.
- Kaya, Köroğlu, Vorsatz in der Fahrlässigkeit (Eine Widerlegung der bewussten Fahrlässigkeit), Peter Lang, Berlin 2022.
- Kayañççek, Murat, Şerefe Karşı Suçlar, Ankara 2008.
- Kayaer, Nebahat, "Türk Hukukunda Bilişim Sistemine Girme Suçu", CHD, Nisan 2019, s.39, S. 83-128 (Kayaer, Bilişim Sistemine Girme).
- Kaygusuz, Serap, Yargıtay Uygulamaları Kapsamında Taksirle Öldürme, Taksirle Yaralama, Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçları, 2.B., Ankara 2019.
- Kaymaz, Seydi, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), Ankara 2009.
- Kaymaz, Seydi/Bozbayındır, Ali Emrah, "Neticesi Sebebiyle Ağırlaşan Yaralama Suğundan Sorumluluk ve Bu Konudaki Bazı Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi", İÜHFM 2010, C. LXVIII, S. 1-2, s. 77-119.
- Kaymaz, Seydi, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa Göre İştirak Halinde İşlenen Suğlarda Nitelikli Hallerin Diğer Suğ Ortaklarına Geçişi Sorunu", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XVI, S.2, Nisan 2012, s. 117-149.
- Keklik, Ramazan, Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suğları, Ankara 2012.
- Keskin, Kadri, Taksirle Ölüme ve Yaralanmaya Neden Olma, Ankara 1994.
- Keskin-Kızıroğlu, Serap, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Kasten Yaralama Suçu", 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Ankara 2009.
- Kleszczewski, Diethelm, Strafrecht, Allgemeiner Teil, Leipzig 2012.
- Kılıçarslan-İsfen, Sibel, Alman ve Türk Ceza Hukukunda Trafik Güvenliğini Kasten Tehlikeye Sokma Suğları, Ankara 2013.
- Koca, Mahmut, "YTCK'da Hukuka Uygunluk Sebepleri", CHD Ekim 2006, s. 111-143 (Koca, YTCK).
- Koca, Mahmut, TCK'da İntihara İkna ve Yardım Suğı (TCK m. 454), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1993.

- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2008; 2.Baskı, Ankara 2009; 3.Baskı, Ankara 2010; 4. Baskı, Ankara 2011; 5. Baskı, Ankara 2012; 10. B, Ankara 2017.
- Koca, Mahmut, "6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler", Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, (Şahin/Özgenç/Üzülmez), 2. Bası, Ankara 2012.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, "Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu (TCK m. 135)", D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, 2019, S. 69-93 (Koca/Üzülmez, Kişisel).
- Koç, Ziya, "Ceza Hukukunda Yükümlülüklerin Çatışmasının Hukuki Nitelikleri ve Görünüş Şekilleri", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XXV, Yıl: 2021, s. 4, S. 573-612.
- Kunter, Nurullah, Fikri İçtima Sebebiyle Suçların Birleştirilmesi, İÜHF 1948, s. 359-379 (Kunter, Fikri İçtima).
- Kunter, Nurullah, Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi, İstanbul 1954.
- Kunter, Nurullah, Şikâyetin Mevzuu, İHF 1950, 1-2 (Kunter, Şikâyet).
- Kunter, Nurullah/Yenisey, Feridun, Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. B., İstanbul 2000.
- Kühl, K., Strafrecht, Allgemeiner Teil, 4. B., München 2002; 5. B., München 2005.
- Lackner/Kühl, Strafgesetzbuch mit Erläuterungen, 24. B., München 2001.
- Lampe, Ernst-Joachim, "Zum Verhältnis von Handlungsrecht und Handlungspflicht im Strafrecht", FS für Lenckner, München 1998, s. 159-177.
- Laufs, Adolf, Arztrecht, 5. B., München 1993.
- Laufs/Uhlenbruck, Handbuch des Arztrechts, 3. B., München 2002.
- LK:Leipziger Kommentar, Strafgesetzbuch, 11. B., Berlin 2003.
- Mahmutoğlu, Fatih, S., "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Hukuka Uygunluk Nedenleri", Hukuk ve Adalet, Yıl: 2, S. 5, Nisan 2005.
- Majno, Ceza Kanunu Şerhi, C. I, Ankara 1977.
- Malkoç, İsmail/Güler, Mahmut, Türk Ceza Kanunu, Genel Hükümler, I, Ankara 1996.
- Mert, Harun, "TCK 19. Maddenin Uygulanmasında Yabancı Ceza Kanununun Tespit Edilmesi", YD, Cilt: 45, s. 3, Temmuz 2019, S. 769-800.
- Munday, Roderick, "İngiliz Hukukunda ve Common Law Ülkelerinde Kanunilik İlkesi" (çev. Zeynel T. Kangal), İÜHF, C. LXI, S. 1-2, Yıl:2003, s. 441-464.
- Okay, Sadık/Aslan, Bedri, Adam Öldürmenin Nevileri, AD 1949, N. 12.
- Otto, Harro, Grundkurs Strafrecht, Berlin, New York 1976.
- Ozansü, Mehmet Cemil, Ceza Hukukunda Kasttan Doğan Subjektif Sorumluluk, Ankara 2007.
- Önder, Ayhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, C. I: İstanbul 1991; C. II: İstanbul 1989; C. III, İstanbul 1989.
- Önder, Ayhan, Mütemudi Suç, İHF, 1963, S. 1-2, s. 75-120 (Önder, Mütemudi).
- Önder, Ayhan, Şahıslara ve Mala Karşı Cürümler ve Bilişim Alanında Suçlar, İstanbul 1994 (Önder, Şahıslara).
- Önder, Ayhan/Hakeri, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Genişletilmiş ve Yeni Türk Ceza Kanunu'na Göre Gözden Geçirilmiş 3.Baskı (Yayınlanmamış).
- Özbay, Feyzan, "İngiltere ve Türkiye'de Psikiyatri Hastalarına Uygulanan Zorunlu Tedavinin Hukuken Karşılaştırılması", TıpHD, C. 2, S. 3, s. 75-104.
- Özbek, Veli Özer, TCK İzmir Şerhi, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, C. I, 3. B., Ankara 2006; C.II, Ankara 2008; 4.B., Ankara 2010.
- Özbek, Veli Özer/Kanbur, M. Nihat/Bacaksız, Pınar/Doğan, Koray/Tepe, İlker, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2010; 7.B., Ankara 2016.

- Özbek, Veli Özer, "Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar", CHD 2007, Yıl:2, S. 4, s. 223-246 (Özbek, Neticesi).
- Özek, Çetin, Türk Basın Hukuku, İstanbul 1978.
- Özen, Muharrem, Türk Ceza Hukukunda Meşru Müdafaa, Ankara 1995.
- Özen, Muharrem, Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk, Ankara 1998 (Özen, Objektif Sorumluluk).
- Özen, Muharrem/Tozman, Önder, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Işığında İşverenin İş Kazası ve Meslek Hastalığından Doğan Ceza Sorumluluğu, Sicil İş Hukuku Dergisi, Haziran 2008, Yıl 3, Sayı 10.
- Özen, Mustafa, Suçların İçtimai (Bileşik Suç – Zincirleme Suç –Fikri İçtima), Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2008.
- Özen, Mustafa, Ceza Hukukunda Fikri İçtima, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 73, Kasım – Aralık 2007 (Özen, Ceza Hukukunda Fikri İçtima).
- Özen, Mustafa, Hakaret Suçu ve İnternet Yoluyla İşlenmesi, TBB Dergisi, Sayı 75, Mart Nisan 2008 (Özen, Hakaret).
- Özen, Mustafa, Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi, MÜHF Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.15, S.1-2, 2009 (Özen, Cezanın).
- Özen, Mustafa, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Suça Teşebbüs Kurumu, HPD Temmuz 2006 (Özen, Teşebbüs).
- Özen, Mustafa, İrtikap ve Rüşvet Suçları, Ankara 2010 (Özen, İrtikap ve Rüşvet).
- Özen, Mustafa, Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Genel Hükümler, 4. Baskı, Ankara 2021.
- Özenbaş, Nazmiye, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlarda Ceza Sorumluluğunun Esası, Ankara 2012.
- Özenbaş, Nazmiye, "Tarihi Sürec İçerisinde Avusturya Ceza Hukukunda Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlarda Ceza Sorumluluğunun Esası", Prof. Dr. Nevzat Toroslu'ya Armağan, C.II, Ankara 2015, s. 913-952 (Özenbaş, Tarihi).
- Özgüç, İzzet, Gereççeli Türk Ceza Kanunu, Ankara 2004 (Özgüç, Gereççeli).
- Özgüç, İzzet, Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik, İstanbul 1996 (Özgüç, İştirak).
- Özgüç, İzzet, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, 2. B., Ankara 2007; 3. B., Ankara 2008; 4.B., Ankara 2009; 5.B., Ankara 2010; 7. B., Ankara 2012; 9. B., Ankara 2013; 10.B., Ankara 2014; 14. B., Ankara 2018; 15.B., Ankara 2019.
- Özgüç, İzzet, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler), Ankara 2005 (Özgüç, Gazi Şerhi).
- Özgüç, İzzet/Şahin, Cumhuriyet, Uygulamalı Ceza Hukuku, 3. B., Ankara 2001.
- Özkan, Halid, Ceza Hukukunda Azmettirme, Ankara 2013.
- Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 5. B., Ankara 2001.
- Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan/Özbek, Veli Özer, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, 16. B., Ankara 2016.
- Özyüksel, Özgün, "Yargıtay 2. Ceza Dairesi'nin 2020/9388 Esas Sayılı Kararının Düşündürdüğü: TCK 29 Hükmü Tüzel Kişi Zararına İşlenen Suçlar Bakımından Uygulanabilir mi?, Yargıtay 2. CD Kararlarının Değerlendirilmesi Sempozyumu, Özbek/Çıkar (Ed), İzmir 2023, S. 223-234.
- Parlar, Ali/Hatipoğlu, Muzaffer, Türk Ceza Kanunu Yorumu, 1. Cilt, Ankara 2007.
- Pazarıcı, Hüseyin, Uluslararası Hukuk, Ankara 2012.
- Polatcan, Askeri Ceza Kanunu.
- Quilter, Julia, "One-punch las, mandatory minimums and "alcohol-fuelled" as an aggravating factor: Implications for NSW criminal law", International Journal for Crime, Justice and Social Democracy, 81, S. 81-86.

- Rehbinder, Manfred, Hukuk Sosyolojisi (Çev. İlyas Doğan/Hilal Kafkas), 2. Baskı, Ankara 2019.
- Rengier, Rudolf, Strafrecht Allgemeiner Teil, 13. B, München 2021.
- Reidy, Aisling, İşkencenin Yasaklanması, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3.Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz, İnsan Hakları El Kitapları, No.6, 2.B., Ankara 2003.
- Richter, H.P., Juristische Grundkurse, 2. C., Strafrecht AT I, Kiel.
- Roxin, Claus, "Sinn und Grenze staatlicher Strafe", JuS 1966, s. 377 vd.
- Roxin, Claus, "Der Anfang des beendeten Versuchs – Zugleich ein Beitrag zur Abgrenzung von Vorbereitung und Versuch bei den unechten Unterlassungsdelikten", Festschrift für Reinhart Maurach, Karlsruhe 1972, s. 213-233 (Roxin, Der Anfang).
- Roxin, Claus, Strafrecht Allgemeiner Teil Bd.I, München 1992; 4.B., München 2006
- Roxin, Claus/İsfen, Osman, "Der Allgemeine Teil des neuen türkischen Strafgesetzbuches", GA 2005.
- S/S-Yazar: Schönke/Schröder, Strafgesetzbuch, 26. B., München 2001; 27.B., München 2006.
- Salmanlı, Esra, Avukatlık Mesleği Yönünden İddia ve Savunma Dokunulmazlığı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.
- Sancar, Mithat, Temel Hakların Yorumu, Ankara 1995 (Sancar, Temel).
- Sancar, Türkan, Mütessesil Suç, Ankara 1995.
- Savaş, Halide, Sağlık Çalışanlarının ve Sağlık Kurumlarının Tıbbi Müdahaleden Doğan Sorumlulukları, Ankara 2007.
- Savaş, Vural/Mollamahmutoğlu, Sadık, Türk Ceza Kanununun Yorumu, C. I, 3. B., Ankara 1999.
- Schlehofer, Horst, Vorsatz und Tatabweichung, Köln, Berlin, Bonn, München 1996.
- Schmallegger, Frank, Criminal Justice Today, 6.Baskı, New Jersey, tarih yok.
- Schmidt, Rolf, Strafrecht, AT, 2.B., Grasberg 2003.
- Schmitt, A., Untersuchungen zu Wesen und Anwendungsbereich des §16 StGB, Freiburg i.Br.
- SK-Yazar, Systematischer Kommentar zum Strafgesetzbuch, 5. B.
- Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 1998; 3. B., Ankara 2005.
- Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 5. B., Ankara 2005 (Soyaslan, Özel Hükümler).
- Soyaslan, Doğan, Teşebbüs Suçu, Ankara 1994 (Soyaslan, Teşebbüs Suçu).
- Soyaslan, Doğan, Yürütme Organının Suç ve Ceza Koyma Yetkisi, Ankara 1990 (Soyaslan, Yürütme).
- Soyaslan, Gülen, Tahrik Suçları ve Açık ve Yakın Tehlike Standardı, Ankara 2024.
- Sözüer, Adem, Suça Teşebbüs, İstanbul 1994.
- Stratenwerth, Günter, Strafrecht, AT I, 2. B., Köln, Berlin, Bonn, München 1976; 4.B., Köln, Berlin, Bonn, München 2000.
- Şare, Ersin, "Türk Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs", *TBB Dergisi*, 130, s. 119-156.
- Şare, Ersin, "Yüksek Mahkeme Kararlarında Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma Suçu (TCK m. 87/4), DÜHFD, C. 25, s. 43, Yıl: 2020, S. 279-334 (Şare, Kasten).
- Şare, Ersin, "Türk Ceza Hukukunda Zorunluluk Haline Genel Bir Bakış", *ÇÜHAD*, 2022, s. 2, S. 58-92 (Şare, Zorunluluk).
- Şen, Ersan, Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu, C.I (md.1-140), İstanbul 2006.
- Tan, Mehmet, TCK Genel Hükümler, II. Cilt, Ankara 2011.

- Taner, Tahir, Ceza Hukuku, Umumi Kısım, 3. Basım, İstanbul 1953.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sancakdar, Oğuz, Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, 2.B., Ankara 2004.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sancakdar, Oğuz/Önok, Rifat Murat, İnsan Hakları El Kitabı, 2.B., Ankara 2009.
- Topçu, Kemal, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Amerikan Hukuku ile Karşılaştırmalı), Ankara 2013.
- Topçu, Namık Kemal, Meşru Savunma, Ankara 2022 (Topçu, Meşru Savunma).
- Toroslu, Nevzat, Ceza Hukuku, Ankara 2005; Ankara 2009 (Toroslu, Ceza Hukuku)
- Toroslu, Nevzat, Ceza Hukukunda Zaruret Hali, Ankara 1968 (Toroslu, Zaruret Hali).
- Toroslu, Nevzat, Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Ankara 1970.
- Toroslu, Nevzat/Ersoy, Yüksel, "Kanunlaşmaması Gereken Bir Tasarı", Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2004.
- Tosun, Öztekin, "Ceza Hukukunda Tefsir ve Yanlış Tefsir", İÜHF M C. XXVIII, S. 1, İstanbul 1962.
- Tosun, Öztekin, Müselsel Suçlar, İÜHF M, C. XXII, S. 1-4, s. 124-149 (Tosun, Müselsel Suçlar).
- Tozman, Önder, Suça Teşebbüs, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2008.
- Töngür, Ali Rıza/Çetintürk, Ekrem, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2020.
- Tulay, M. Emre, "Kast Unsuru ve Cezalandırılabilme Şartı Ekseninde Hakaret Suçu", SÜHFD, C. 27, S. 3, 2019, S. 573-587.
- Tulay, M. Emre, "Çocuğun Sünnetinde Hekim ve Ebeveynin Cezai Sorumluluğu", CHD, Ağustos 2020, s. 43, s. 583-605 (Tulay, Sünnet).
- Tunç, Kübra, "Boşanma Davalarında Delil Olarak Sunulan Rıza Dışı Alınan Görüntü - Ses Kaydı ve Haberleşme İçeriklerinin Kullanılmasının Ceza Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi", Ceren Damar Şenel II. Genç Bilim İnsanları Sempozyumu 4-5 Kasım 2021 Bildiri Kitabı, Ankara 2022, s. 643-654 (Tunç, Boşanma Davalarında Delil).
- Tunç, Kübra, Ceza Hukukunda Kastı Engelleyen Hata, Ankara 2020 (Tunç, Kastı Engelleyen Hata).
- Tunç, Kübra, "COVID-19 Salgınıyla Mücadelede Aşı Sonrası İstenmeyen Etki Olarak Ölümlerden Aşı Uygulayıcısının Ceza Sorumluluğu Doğar mı?", IV. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiriler Kitabı, Ankara 2022, s.193-204 (Tunç, COVID-19 Aşısı)
- Tunç, Kübra, "Criminal Responsibility Arising from Transmitting COVID-19 to Another Person", SÜHFD, C. 29, S.2, 2021, s. 1541-1556 (Tunç, COVID-19 Bulaştırma).
- Tunç, Kübra, "Karar İncelemesi- Telefonla İşlenen Suçlarda Şahısta Hata", MÜHAD, C. 25, S. 1, 2019, s.471-480 (Tunç, Şahısta Hata).
- Tunç, Kübra, "Sosyal Bir Fenomen Olarak Kız Kaçırma: TCK m. 109 ve m. 234/3 Bağlamında Bir İnceleme", Türk Hukukunda Çocuk, Ankara 2022, s.77-93 (Tunç, Kız Kaçırma).
- Traeger, Ludwig, Das Problem der Unterlassungsdelikte im Straf- und Zivilrecht, Marburg 1913.
- Tröndle, Herbert/Fischer, Thomas, Strafgesetzbuch, 52. B., München 2004.
- Turhan, Faruk, "Türk Ceza Kanunu'nun Yer Bakımından Uygulanmasında Evrensel İlkesi ve Yeni TCK (madde 13)", HPD Ağustos 2005, S. 197-211 (Turhan, HPD).
- Turhan, Faruk, "Yeni Türk Ceza Kanunu'na Göre Cezaların Ertelenmesi ve Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar", Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.X, S.3-4, Aralık 2006, s. 27-54 (Turhan, Erteleme).

- Turhan, Faruk, "Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Güvenlik Tedbiri Olarak Hak Yoksunluğu ve Yasaklığının Hukuki Niteliği, Kapsam ve Koşulları Üzerine Bir Değerlendirme", Ceza Hukuku Dergisi, 2007/4.
- Turhan, Faruk, "Alman Suçluların İadesi Hukukunun Esasları", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 11, Sayı: 3-4, Yıl: 2003, s. 75-113 (Turhan, Alman).
- Türk Ceza Kanunu Reformu, Birinci Kitap, Panel, 21-22 Mayıs 2004, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Yayını, S. 121-124.
- Ünver, Yener, "YTCK'da Kusurluluk", CHD, Ekim 2006, s. 37-73 (Ünver, Kusurluluk).
- Ünver, Yener, Ceza Hukukunda İzin Verilen Risk, İstanbul 1998.
- Ünver, Yener, Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Ankara 2003 (Ünver, Hukuksal Değer).
- Ünver, Yener, "Türk Maddi Ceza Hukukunda Cinsel Suçların Eleştirel Olarak İncelenmesi", II. Türkiye-Slovenya Uluslararası Hukuk Sempozyumu: Cinsel Suçlar ve Evlilik Hukuku, Ankara 2014, s. 13-59 (Ünver, Cinsel Saldırı).
- Ünver, Yener, Türk Ceza Hukuku ve Avrupa, Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, C.1, Yeditepe Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2010 (Ünver, Avrupa).
- Ünver, Yener, "Hekimin Cezai Sorumluluğu", Roche Sağlık Hukuku Günleri, C.1 Tebliğler, İstanbul 2007, S. 118-158 (Ünver, Hekimin Cezai Sorumluluğu).
- Ünver, Yener/Hakeri, Hakan, Sorularla Ceza Muhakemesi Hukuku, Sorularla Hukuk Dizisi 5, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2006.
- Ünver, Yener/Hakeri, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2010; 11.B., Ankara 2016; 12.B., Ankara 2016; 18.B., Ankara 2021; 21. B., Ankara 2023.
- Üzülmüş, İlhan, Türk Hukukunda Tekerrür, Ankara 2003.
- Üzülmüş, İlhan, Türk Ceza Hukukunda İşkence Suçu, Ankara 2003 (Üzülmüş, İşkence).
- Üzülmüş, İlhan, Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar, Ankara 2013 (Üzülmüş, Vücut).
- Welzel, Hans, Das Deutsche Strafrecht, 11. B., Berlin 1969.
- Werle, Gerhard, "Die allgemeine Straftatlehre insbesondere Der Delikttaufbau beim vorsatzlichen Begehungsdelikt", JuS 2001, L33; L41; L49.
- Wessels, Johannes, Strafrecht, Allgemeiner Teil, 21. B., Heidelberg 1991.
- Wessels, Johannes/Beulke, Werner, Strafrecht, AT, 40. B., Heidelberg 2010.
- Wessels, Johannes/Beulke, Werner/Satzger, Helmut, Strafrecht, AT, 51. B., Heidelberg 2021.
- Yalvaç, Gürsel, Karşılaştırmalı, Gerekçeli, İçtihatlı, Türk Ceza Kanunu, Ankara 2008.
- Yaşar, Osman, Uygulamada TCK Genel Hükümler, Ankara 2000.
- Yaşar, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Ankara 2010. 2. Baskı, Ankara 2014.
- Yavuz, Hakan A., "Türk Ceza Hukukunda Haksızlık Hatası (TCK m.30/4)", TAAD, Yıl: 12, Sayı: 46, s. 201-254.
- Yener, Tatbikatta Ağır Ceza Davaları, Ankara 1994.
- Yenisey, Feridun, Polis Okulu Ders Notları.
- Yerdelen, Erdal, Cezanın Belirlenmesi, Ankara 2013 (Yerdelen, Cezanın).
- Yerdelen, Erdal, "Çifte Değerlendirme Yasağı (Doppel verwertungsverbot)", SÜHFD, Y. 2012, C. 20, S, 2.
- Yerdelen, Erdal, Türk Ceza Hukuku Yaptırımları ve İnfazı, Ankara 2021 (Yerdelen, İnfaz).
- Yıldırım, Ramazan, İdari Başvurular 2. B., Konya 2006.

- Yıldız, Ali Kemal, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Seminer Notları, İstanbul 2007.
- Yokuş-Sevük, Handan, Yeni Ceza Mevzuatında Çocuğa İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi, HPD, S. 7 Temmuz 2006.
- Yokuş-Sevük, Handan, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Suçları, TBBD, Mart/Nisan 2005, S.57 (Yokuş-Sevük, Cinsel Saldırı).
- Yokuş-Sevük, Handan, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasına İlişkin Suçlar, Ankara 2007 (Yokuş-Sevük, Uyuşturucu).
- Yurtlu, Fatih, İhmali Suçlar, Ankara 2022.
- Yüce, Turhan Tufan, Ceza Hukukunun Temel Kavramları, Ankara 1985.
- Yücel, Mustafa T., Kriminoloji, Suç ve Ceza, Ankara 1986.
- Zafer, Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ders Kitabı, İstanbul 2010; 2.Bası, 2011; 3. Bası, 2013; 7.B., 2019.

YARGITAY KARARLARINDA KARAR TARİHİ VE KARAR NUMARASI VERİLMİŞTİR.

Arzu SADIGZADE

**BARIŞ ANTLAŞMALARINDA
SAVAŞ TAZMİNATI
VE
KARABAĞ SORUNUNA
YANSIMALARI**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Barış Antlaşmalarında Savaş Tazminatı ve Karabağ Sorununa Yansımaları
Arzu Sadıgzade

Hukuk Yayınları Dizisi – 3913

Birinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 985 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

KİTAPLAR VE MAKALELER

- ABADAN, Nermin: "Kayıtsız Şartsız Teslim", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt 6, Sayı 01, 1951
- ABDULLAHZADE, Cavid, **Hukuki Yönleriyle Dağlık Karabağ Sorunu**, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014 (a)
- ABDULLAHZADE, Cavid: "Self Determinasyon ve Ayrılma Açısından Kırım Sorunu", **TAAD**, Yıl: 5, Sayı: 19, Ekim 2014 (b)
- ABDULLAHZADE, Cavid: "Dağlık Karabağ Sorununda Ermenistan'ın Rolü ve Sorumluluğu", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 69 (4), 2020
- AKANDE, Dapo / TZANAKOPOULOS, Antonios: "Legal: Use of Force in Self-Defence to Recover Occupied Territory", **The European Journal of International Law**, Vol. 32, No. 4, 2022
- AKSAR, Y., **Teoride ve Uygulamada Uluslararası Hukuk I**, Güncellenmiş 5. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019 (a)
- AKSAR, Y., **Teoride ve Uygulamada Uluslararası Hukuk II**, Güncellenmiş 5. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019 (b)
- ALYARLI, Javid / ABBASOVA, Arzu: "Assessing Damage Caused by the Illegal Activities of Armenia to Azerbaijan in the Liberated (Formerly Occupied) Territories", **Caucasus Strategic Perspectives**, Vol. 1, Issue 2, 2020
- AQUINAS, Thomas, **Summa Theologica**, Benziger Bros. Edition, Perrysburg, Ohio, 1947
- ARAL, Berdal, **Uluslararası Hukukta Meşru Müdafaa Hakkı**, Siyasal Kitabevi, Kırıkkale, 1999
- AREND, Anthony Clark / BECK, Robert J., **International Law and The Use of Force: Beyond the UN Charter Paradigm**, Routledge, 2013
- ARISTOTLE, **Politics**, (Eng. Translation: H. Rackham), William Heinemann LTD, Harvard University Press, London, 1959
- ASLANLI, Araz, **Karabağ Sorunu ve Türkiye Ermenistan İlişkileri**, Berikan Yayınevi, Ankara, 2015
- ASLANLI, Araz: "Karabağ Sorununda Ateşkesin Kısa Tarihi", **Seta, Perspektif**, S. 300, Kasım 2020
- ASLANLI, Araz: "Birinci Karabağ Savaşı'nın Nedenleri ve Sonuçları", **Çıkmazdan Çözüme Karabağ Sorunu**, (ed. Muhittin Ataman / Ferhat Pirinççi), Seta Kitapları, İstanbul, 2021
- ATTAR, Aygün Haşımzade, **Karabağ Sorunu Kapsamında Ermeniler ve Ermeni Siyaseti**, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2005

- BAILEY, Sydney D.: "Cease-Fires, Truces, and Armistices in the Practice of the UN Security Council", **The American Journal of International Law**, Vol. 71, No. 3, 1977
- BAGHERI, Saeed: "Exploring the Legality of the Constitutional and Independence Referendums in Nagorno-Karabakh under International Law", **Nordic Journal of International Law**, 90, 2021
- BAŞEREN, Sertaç, **Uluslararası Hukukta Devletlerin Münferiden Kuvvet Kullanmalarının Sınırları**, Ankara Üniversitesi Basımevi, 2003
- BAYILLIOĞLU, Uğur: "Daimi Hakemlik Mahkemesi'nin Osmanlı İmparatorluğu ile Rusya Arasındaki Tazminat Faizi Uyuşmazlığına İlişkin Kararı Hakkında Bir Değerlendirme", **Çankaya University Journal of Law**, 7/2, Şubat 2011
- BELL, Christine / O'ROURKE, Catherine: "Peace Agreements or Pieces of Paper? The Impact of UNSC Resolution 1325 on Peace Processes and Their Agreements", **International and Comparative Law Quarterly**, Volume 59, Issue 04, 2010
- BENZIGER, Felicitas / CASTELLINO, Joshua: "Minorities, Self-Determination, and Secession", **The Routledge Handbook of Self-Determination and Secession**, (ed. Ryan D. Griffiths, Aleksandr Pavkovic and Peter Radan), Routledge, New York, 2023
- BOZKURT, Enver, **Uluslararası Hukukta Kuvvet Kullanımı**, Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti., 3. Baskı, Ankara, 2007
- BOZKURT, Enver / POYRAZ, Yasin / ERDAL, Selcen, **Devletler Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 11. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021
- BRIERLY, J. L.: "International law and Resort to Armed Force", **The Cambridge Law Journal**, Vol. 4, No. 3, 1932
- BROWNLIE, Ian, **International Law and the Use of Force by States**, Oxford University Press, New York, 1963
- BURRI, Thomas: "Secession in the CIS, Causes, Consequences, and Emerging Principles", **Self-Determination and Secession in International Law**, (ed. Walter, Christian / Ungern-Sternberg, Antje von / Abushov, Kavus), Oxford University Press, United Kingdom, 2014
- CARLEY, Patricia, **Self-Determination, Sovereignty, Territorial Integrity, and the Right to Secession**, United States Institute of Peace, 2006
- CARTER, David B / GOEMANS, H. E.: "The Making of the Territorial Order: New Borders and the Emergence of Interstate Conflict", **International Organizations**, Vol. 65, Spring 2011
- CASEY-MASLEN, Stuart, **Jus ad Bellum, The Law on Inter-State Use of Force**, Hart Publishing, New York, 2020
- CASSESE, Antonio, **Self-Determination of Peoples, Legal Reappraisal**, Cambridge University Press, Great Britain, 1996

- CHETERIAN, Vicken, **War and Peace in the Caucasus, Russia's Troubled Frontier**, Hurst & Company, London, 2011
- CLAUSEWITZ, Carl Von, **On War**, (tr. HOWARD M. / PARET Peter), Oxford University Press, 2007
- COING, Helmut: "Dawes Plan", **Encyclopedia of Public International Law**, North-Holland Publishing Company, 1982 (a)
- COING, Helmut: "Young Plan", **Encyclopedia of Public International Law**, North-Holland Publishing Company, 1982 (b)
- COHRS, Patrick O., **The Unfinished Peace after World War I, America, Britain and the Stabilisation of Europe, 1919-1932**, Cambridge University Press, New York, 2006
- CORNELL, Svante E.: "The Nagorno-Karabakh Conflict, Report no. 46", **Department of East European Studies**, Uppsala University, 1999
- CRAWFORD, James: "Response to Experts Reports of the Amicus Curiae", **Self-Determination in International Law: Quebec and Lessons Learned**, (ed. Anne F. Bayefsky), Kluwer Law International, The Hague, 2000
- CRAWFORD, James, **The International Law Commission's Articles On State Responsibility, Introduction, Text and Commentaries**, Cambridge University Press, UK, 2002
- CRAWFORD, James, **Brownlie's Principles of Public International Law**, 8th Edition, Oxford, 2012
- CROISSANT, Michael P., **The Armenia - Azerbaijan Conflict, Causes and Implications**, Praeger, Westport, London, 1998
- CROZAT, Charles, **Devletler Umumi Hukuku, Cilt: I, Umumi Prensipler ve Tarihçe**, (çev. ÇELİK, Edip F.), İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1950
- CZAPLINSKI, Wladyslaw: "Concept of War Reparations in International Law and Reparations after World War II", **Polish Quarterly of International Affairs** 69, 14(1), 2005
- ÇAKIR, Tuğrul: "Uti Possidetis (Mevcut Sınırların Korunması) İlkesi Üzerine Bir Değerlendirme", **AkdHFD**, C. 12, S. 2, 2022
- DARCY, Shane, **Judges, Law and War: The Judicial Development of International Humanitarian Law**, Cambridge University Press, UK, 2014
- DEMİR, Şerif: "Lozan Barış Antlaşması ve Türkiye-Yunanistan Arasındaki Tazminat Meselesi", **Yeni Türkiye Stratejik Araştırma Merkezi**, Ankara, 2017
- DETTER, Ingrid, **The Law of War**, Cambridge University Press, Second Edition, UK, 2000
- DINSTEIN, Yoram, **The Conduct of Hostilities under the Law of International Armed Conflict**, Cambridge University Press, 2004
- DINSTEIN, Yoram, **War, Aggression and Self-Defence**, Cambridge University Press, Fifth Edition, 2011

- DOĞAN, İlyas: “Siyasal Bir İlke Olarak Halkların Kendi Geleceğini Belirleme İlkesine Devletler Hukuku Açısından Bakış”, **KHUKA**, Cilt 9, Sayı 1, Mart 2006
- DOLZER, Rudolf: “The Settlement of War-Related Claims: Does International Law Recognize a Victim’s Private Right of Action? Lessons after 1945”, **Berkeley Journal of International Law**, Vol: 20:296, 2002
- DÜLGER, Kenan, **Devletin Uluslararası İnsancıl Hukuk İhlalinden Doğan Sorumluluğu**, Beta Basım, İstanbul, 2015
- EAGLETON, Clyde: “The Attempt to Define War”, **International Conciliation**, 15, 1933
- ELBE, Joachim Von: “The Evolution of the Concept of the Just War in International Law”, **The American Journal of International Law**, 1939, Vo. 33, No. 4
- ERKİNER, Hakkı Hakan, **Devletin Haksız Fiilden Kaynaklanan Uluslararası Sorumluluğu**, On İki Levha Yayınları, İstanbul, Nisan 2010
- ERKİNER, Hakkı Hakan / KAVAK, Muhammed Halid: “Uluslararası Sorumluluk Hukukunda Devletlerarası Zararlara Yönelik Tazminatın Belirlenmesi”, **YBHD**, Yıl 7, S.1, 2022
- ERİM, Nihat, **Devletlerarası Hukuku ve Siyasi Metinler Tarihi**, Cilt I, (Osmanlı İmparatorluğu Antlaşmaları), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1953
- ERPELDING, Michel / HESS, Burkhard / RUIZ FABRI, Helene, **Peace Through Law, The Versailles Peace Treaty and Dispute Settlement After World War I**, Nomos Verlagsgesellschaft, Germany, 2019
- EVANS, Graham / NEWNHAM, Jeffrey, **Uluslararası İlişkiler Sözlüğü**, (çev. H. Ahsen Utku), Gökkuşbu Yayınları, İstanbul, 2007
- FAZAL, Tanisha M., **Wars of Law: Unintended Consequences in the Regulation of Armed Conflict**, Cornell University Press, 2018
- FIEDLER, Wilfried: “Surrender”, **Encyclopedia of Public International Law**, Vol. IV, North-Holland Publishing Company, 1982
- FLECK, Dieter: “Suspension of Hostilities”, **Encyclopedia of Public International Law**, Vol. IV, North-Holland Publishing Company, 1982
- GADİROV, Javid: “International Law and Karabakh Question”, **Liberated Karabakh**, (ed. Fariz Ismailzade / Damjan Krnjevic Miskovic), ADA University Press, Baku, 2021
- GATTINI, Andrea: “The UN Compensation Commission: Old Rules, New Procedures on War Reparations”, **EJIL**, 13, 2002
- GILLARD, Emanuela-Chiara: “Reparation for Violations of International Humanitarian Law”, **IRRC**, Vol. 85, No. 851, 2003
- GIORGETTI, Chiara / PEARSALL, Patrick: “A Significant New Step in the Creation of An International Compensation Mechanism for Ukraine”, **Just Security**, July 27, 2023, <https://www.justsecurity.org/87395/significant-step-in-creation-of-international-compensation-mechanism-for-ukraine/#:~:text=Resolution>

- 20CM%2FRes(2023)3%20was%20adopted%20by%20the,Against%20Ukraine%20(the%20Agreement)
- GOLDENBERG, Suzanne, **Pride of Small Nations: the Caucasus and Post-Soviet Disorder**, Zed Books Ltd, London and New Jersey, 1994
- GOZALOVA, Nigar / AMIROV, Eldar: "The South Caucasus in 1905-1906 According to "The New York Times" Coverage", **Review of Armenian Studies**, Issue 42, 2021
- GRAEFRATH, Bernard: "Iraqi Reparations and the Security Council", **Heidelberg J. Int. Law**, 55, 1, 1995
- GREENWOOD, Christopher: "The Concept of War in Modern International Law", **International and Comparative Law Quarterly**, 1987, Vol: 36/02
- GREENWOOD, Christopher: "State Responsibility and Civil Liability for Environmental Damage Caused by Military Operations", **Protection of the Environmental During Armed Conflict** (ed. Grunawalt, R. / King J. / McClain R.), International Law Studies, Vol. 69, 1996
- GREENWOOD, Christopher, **International Humanitarian Law and The Laws of War, Preliminary Report for the Centennial Commemoration of the First Hague Peace Conference 1899**, London School of Economics and Political Science, London, 1998
- GREEN, James A., **The International Court of Justice and Self-Defence in International Law**, Studies in International Law: Vol. 25, Hart Publishing, Oxford and Portland, Oregon, 2009
- GREEN, Leslie C., **The Contemporary Law of Armed Conflict**, Second Edition, Juris Publishing, 2000
- GRENVILLE, John / WASSERSTEIN, Bernard, **The Major International Treaties of the Twentieth Century, A History and Guide with Texts**, Routledge, 2013
- GREWE, Wilhelm G.: "Peace Treaties", **Encyclopedia of Public International Law**, Vol. IV, North-Holland Publishing Company, 1982
- GROTIUS, Hugo, **Savaş ve Barış Hukuku (De Iure Belli Ac Pacis)**, (çev. MERAY, S.L.), Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1967
- GUNTER, Michael M.: "Self-Determination or Territorial Integrity? International Legal / Political Doctrines in Opposition and Their Implications for Karabakh", **The Nagorno-Karabakh Conflict, Historical and Political Perspectives**, (ed. Yavuz, Hakan M. / Gunter, Michael M), Routledge, NY, 2022
- GÜLER, Mehmet Çağatay: "Karabağ'ın Özgürleştirilmesi ve Sahadaki Yeni Denklem", **Seta Perspektif**, S. 301, Kasım, 2020
- HANNUM, Hurst: "The Specter of Secession: Responding to Claims for Ethnic Self-Determination", **Foreign Affairs**, Vol. 77, No. 2, 1998
- HATHAWAY, Oona / MILLS, Maggie / POSTON, Thomas: "War Reparations: The Case for Countermeasures", **Stanford Law Review**, Vol. 76, 2024

- IMRANLI-LOWE, Kamala: "Karabakh, Historical Background", **The Nagorno-Karabakh Conflict, Historical and Political Perspectives**, (ed. Yavuz, Hakan M. / Gunter, Michael M), Routledge, NY, 2022
- İŞYAR, Ömer Göksel, **Dağlık Karabağ Sorunu, Birinci ve İkinci Savaşın Dinamikleri**, Dora Yayınları, Bursa, 2020
- İZZETGİL, Elşan: "Dağlık Karabağ'daki Fiili Durum Karşısında Azerbaycan'ın Ermenistan'a Kuvvet Kullanma Hakkı ve Siyasi Engeller", **Kanayan Yara Karabağ**, (ed. ÖZARSLAN, Bahadır Bumin), Astana Yayınları, Ankara, 2016
- JERVEY, Huger W.: "Reparations and War Debts", **The American Scholar**, Vol. 1, No. 4, 1932
- KALSHOVEN, Frits: "State Responsibility for Warlike Acts of the Armed Forces: From Article 3 of Hague Convention IV of 1907 to Article 91 of Additional Protocol I of 1977 and Beyond", **The International and Comparative Law Quarterly**, Vol. 40, No. 4, 1991
- KASIM, Kamer: "The Nagorno-Karabakh Conflict: Regional Implications and The Peace Process", **Caucasus International**, Vol. 2, No. 1, Spring, 2012
- KAVANAGH, Michael J. / OJAMBO, Fred: "Uganda Pays Congo First Tranche of \$ 325 Million War Reparations", 12 September 2022, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-09-12/uganda-pays-congo-first-tranche-of-325-million-war-reparations#xj4y7vzkg>
- KAY QC, Steven / BECKER, Dréa / KERN, Joshua, **Armenia-Azerbaijan Nagorno-Karabakh Conflict Targeting of Civilians in Azerbaijan**, September - November 2020, An Interim Report, 9 Bedford Row, London
- KAYA, İbrahim, **Uluslararası Hukukta Temel Belgeler**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020
- KELSEN, Hans, **Peace Through Law**, The University of North Carolina Press, 1944
- KESKİN, Funda, **Uluslararası Hukukta Kuvvet Kullanma: Savaş, Karışma ve Birleşmiş Milletler**, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları Tezler Dizisi: 4, Ankara, 1998
- KESKİN, A. F.: "Uluslararası Hukukta Savaş ve Barış", **Mülkiye Dergisi**, 2014, 38 (3)
- KIRIMLI, Hakan: "Kırım, Rus İdaresi Dönemi", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 25, Ankara, 2022
- KNOLL-TUDOR, Bernhard / MUELLER, Daniel: "At Daggers Drawn: International Legal Issues Surrounding the Conflict in and around Nagorno-Karabakh", **EJIL: Talk!, Blog of the European Journal of International Law**, November 17, 2020
- KOHEN, Marcelo G.: "Introduction", **Secession, International Law Perspectives**, (ed. Marcelo G. Kohen), Cambridge University Press, UK, 2006

- KOPPE, Erik V.: "Compensation for War Damage Resulting from Breaches of Jus ad Bellum", **The 1998-2000 Eritrea - Ethiopia War and Its Aftermath in International Legal Perspective, From the 2000 Algiers Agreements to the 2018 Peace Agreement**, (ed. Guttry, Andrea de / Post, Harry H. G. / Venturini, Gabriella), Second Edition, Springer, 2021
- KRÜGER, Heiko, **The Nagorno-Karabakh Conflict, A Legal Analysis**, Springer, Berlin, 2010
- KRÜGER, Heiko: "Nagorno-Karabakh", **Self-Determination and Secession in International Law**, (ed. Walter, Christian / Ungern-Sternberg, Antje von / Abushov, Kavus), Oxford University Press, United Kingdom, 2014
- KUCERA, Joshua: "After Peace Negotiations, Threats of War Break Out between Armenia and Azerbaijan", April 2019, <https://eurasianet.org/after-peace-negotiations-threats-of-war-break-out-between-armenia-and-azerbaijan>
- KÜTÜKÇÜ, Akif M.: "Uluslararası Hukukta Self-Determinasyon Hakkı ve Türk Cumhuriyetleri", **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı 12, 2004
- LAWRENCE, Thomas Joseph, **The Principles of International Law**, 4th Edition, D. C. Heath & Co., Publishers, Boston, 1895, p. 331
- LAUTERPACHT, Elihu: "The Legal Irrelevance of the "State of War"", Proceedings of the American Society of International Law at Its Annual Meeting (1921-1969), **Cambridge University Press**, Vol. 62, 1969
- LOW, Luan / HODGKINSON, David: "Compensation for Wartime Environmental Damage: Challenges to International Law After the Gulf War", **Virginia Journal of International Law**, Vol. 35:405, 1995
- MAGESTE, Bernardo: "War Reparations as a Financial Burden on The Responsible State: The Congo v. Uganda Case", **Questions of International Law**, September 29, 2022, <http://www.qil-qdi.org/war-reparations-as-a-financial-burden-on-the-responsible-state-the-congo-v-uganda-case/>
- MAKILI-ALIYEV, Kamal, **Contested Territories and International Law, A Comparative Study of the Nagorno-Karabakh Conflict and the Aland Islands Precedent**, Routledge, London, 2019
- MAMMADOV, Mushfig: "Legal Aspects of Nagorno-Garabagh Conflict", **Caucasian Review of International Affairs**, Vol. 1 (1), 2006
- MAHMUDOV, Ceyhun: "Karabağ'ın Etnik Yapısının Oluşumuna Tarihsel ve Demografik Bakış", **Qarabağ: Bildiklərimiz və Bilmədiklərimiz** (ed. Yılmaz, Reha), Qafqaz Universiteti, Şərq - Qərb, Bakı, 2010
- MƏMMƏDOV, Nahid, **İşğal Altındaki Tarixi-Dini Abidələrimiz**, "Nurlar" Nəşriyyat-Poliqrafiya Mərkəzi, Bakı, 2015
- MENG, Werner: "War", **Encyclopedia of Public International Law**, Vol. IV, North-Holland Publishing Company, 1982

- MERAY, Seha L., **Devletler Hukukuna Giriş II**, Gözden Geçirilmiş Dördüncü Bası, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1975
- MERAY, Seha (çev.), **Lozan Barış Konferansı Tutanaklar Belgeler**, AÜSBF Yayınları No: 320, Takım I, Cilt 3, Ankara, 2018 (a)
- MERAY, Seha (çev.), **Lozan Barış Konferansı Tutanaklar Belgeler**, AÜSBF Yayınları No: 338, Takım 2, Cilt 1, Kitap 1, Ankara, 2018 (b)
- MERAY, Seha (çev.), **Lozan Barış Konferansı Tutanaklar Belgeler**, AÜSBF Yayınları No: 348, Takım 2, Cilt 2, Ankara, 2018 (c)
- MEREZHKO, Oleksandr, **The Problem of Nagorno-Karabakh and International Law**, Dmitry Burago Publishing House, Kiev, 2014
- MEYN, Karl - Ulrich: "Debello", **Encyclopedia of Public International Law**, Vol. III, North-Holland Publishing Company, 1982
- MIKLASOVA, Julia, The Recent Ceasefire in Nagorno-Karabakh: Territorial Control, Peacekeepers and Question of Status, **EJIL: Talk!**, **Blog of the European Journal of International Law**, December 2020, <https://www.ejiltalk.org/he-recent-ceasefire-in-nagorno-karabakh-territorial-control-peacekeepers-and-unanswered-question-of-status/>
- MIKOS-SKUZA, Elzbieta: "International Law's Changing Terms: "War" becomes "Armed Conflict", in O'CONNELL, Mary Ellen (ed), **What Is War? An Investigation in the Wake of 9/11**, Martinus Nijhoff Publishers, Boston, 2012
- MILOJEVIC, Movir: "Prohibition of Use of Force and Threats in International Relations", **Law and Politics**, Vol. 1, No. 5, 2001
- MIRZAYEV, Farhad: "The Nagorno-Karabakh Conflict, International Law Appraisal", **The Nagorno-Karabakh Conflict, Historical and Political Perspectives**, (ed. Yavuz, Hakan M. / Gunter, Michael M), Routledge, NY, 2022
- MOFFETT, Luke, **Reparations and War, Finding Balance in Repairing the Past**, Oxford University Press, United Kingdom, 2023
- MUSTAFAYEVA, Najiba: "The Danger of No Peace, No War in Nagorno-Karabakh", **Turkish Policy Quarterly**, Vol. 16, No: 4, 2018
- MUSTAFAZADƏ, Tofiq, **Qarabağ Xanlığı**, Sabah, Bakı, 2010
- MUTLU, Erdem İlker, **Savaşın ve Barışın Hukuku: Modern Dönemin İkilemleri**, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara, 2016
- MYERS, Denys P, **Origin and Conclusion of The Paris Pact, The Renunciation of War as an Instrument of National Policy**, World Peace Foundation Pamphlets, Boston, 1929
- NEFF, Stephen C., **War and The Law of Nations, A General History**, Cambridge University Press, 2005
- NESIROVA, Aynur: "Economic Results of The Karabakh War: Plundering in The Territories of Azerbaijan During The Occupation Period", **Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 2, 2022

- NIFTALIYEV, Ilgar: "Diplomatic Struggle around Karabakh And Zangezur Under The ADR (1918-1920)", **IRS**, 1-2 (33-34), Spring 2018
- NOLTE, George / RANDELZHOFFER, Albrecht: "Ch. VII Action with Respect to Threats to the Peace, Breaches of the Peace, and Acts of Aggression, Article 51", **The Charter of the United Nations: A Commentary, Volume II**, (ed. Simma, Bruno / Khan, Daniel-Erasmus / Nolte, Georg / Paulus, Andreas / Wessendor, Nikolai), 3rd Edition, Oxford University Press, 2012
- NUSSBAUM, Arthur, **A Concise History of the Law of Nations**, The Macmillan Company, New York, 1954
- ODENDAHL, Kerstin: "The Scope of Application of the Principle of Territorial Integrity", **German Yearbook of International Law**, Vol. 53, 2010
- OPPENHEIM, L., **International Law, A Treatise**, Vol II. War and Neutrality, Gece Kitaplığı, Ankara, Mart 2018
- ORALLI, Levent Ersin: "Uluslararası Hukukta ve BM Sisteminde Askeri Müdahale Olgusu", **TESAM Akademi Dergisi**, C.: 1, Sayı: 1, 2014
- OREND, Brian, **The Morality of War**, Broadview Press, Canada, 2006
- OTTO, Roland, **Targeted Killings and International Law: With Special Regard to Human Rights and International Humanitarian Law**, Springer, Heidelberg, 2012
- OUALI, Abdelhamid El, **Territorial Integrity in a Globalizing World, International Law and States' Quest for Survival**, Springer-Verlag, Berlin, 2012
- ÖZARSLAN, Bahadır Bumin: "Soykırım Suçununun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi Açısından Hocalı Katliamı", **Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 4, Sayı 1, 2014 (a)
- ÖZARSLAN, Bahadır Bumin: "Soğuk Savaş Sonrasında Kırım'ın ve Kırım Tatar Türklerinin Statüsü", **Uluslararası Hukuk ve Politika**, Cilt: 10, Sayı: 39, 2014 (b)
- ÖZARSLAN, Bahadır Bumin: "Arap Baharı Sürecinde Türkiye'nin Suriye'ye Yönelik Askeri Harekatlarının Hukuki Temeli", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Yıl 8, Sayı 15, Haziran 2020 (a)
- ÖZARSLAN, Bahadır Bumin: "Zengezur Savaş Tazminatı Olarak Azerbaycan'a Verilmelidir", **Yeni Düşünce Dergisi**, Yıl: 26, Sayı: 845, Aralık 2020 (b)
- ÖZDAL, Habibe / ÖZERTEN, Hasan Selim / HAS, Kerim / YEGİN, Mehmet: "Ukrayna Siyasi Krizinde Rusya ve Batı'nın Tutumu", **Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu**, Analiz No: 28, Mart 2014
- PAPARINSKIS, Martins: "A Case Against Crippling Compensation in International Law of State Responsibility", **The Modern Law Review**, Vol. 83, Issue 6, 2020
- PAŞA, Elnur: "Karabağ Sorunu: Tarihi Gerçekler, Jeopolitik Çıkarlar ve Çözüm Süreci", **Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 7(1), 2021

- PAŞAYEVA, Gülşen / BAĞIROVA, İrada / ALİYEV, Kamal Makili: “SSCB’de Yarı-Özerkliğin Hukuki Durumu: Dağlık Karabağ Özerk Bölgesi Örneği”, **Uluslararası Suçlar ve Tarih, Yıllık Uluslararası Hukuk ve Tarih Dergisi**, Sayı 14, 2013
- PAZARCI, Hüseyin, **Uluslararası Hukuk Dersleri**, I. Kitap, Gözden Geçirilmiş 14. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017 (a)
- PAZARCI, Hüseyin, **Uluslararası Hukuk Dersleri**, II. Kitap, Gözden Geçirilmiş 11. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017 (b)
- PAZARCI, Hüseyin, **Uluslararası Hukuk Dersleri**, III. Kitap, Gözden Geçirilmiş 6.. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2019
- PAZARCI, Hüseyin, **Uluslararası Hukuk Dersleri**, IV. Kitap, Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2020
- PİRİM, Ceren Zeynep, **Uluslararası Hukukta Devletin Ağırlandırılmış Sorumluluğu**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2022
- PLESSIS, Max du: “Reparations and International Law: How Are Reparations to Be Determined (Past Wrong or Current Effects), against Whom, and What From Should They Take?”, **Windsor Yearbook of Access to Justice**, 22, 2003
- POPJANEVSKI, Johanna: “International Law and the Nagorno-Karabakh Conflict”, **The International Politics of the Armenian-Azerbaijan Conflict, The Original “Frozen Conflict” and European Security**, (ed. Cornell, Svante E.), Palgrave Macmillan, New York, 2017
- QASIMOVA, Shafa: “Article 51 of the UN Charter and The Armenia-Azerbaijan Conflict”, **Perceptions**, Spring Summer, 2010
- RAIC, David, **Statehood and the Law of Self-Determination**, Kluwer Law International, 2002
- RAU, Johannes, **The Nagorno-Karabakh Conflict between Armenia and Azerbaijan, A Brief Historical Outline**, Verlag Dr. Köster, Berlin, 2008
- RIEDEL, Eide: “Damages”, **Encyclopedia of Public International Law**, Vol. X, Elsevier Science Publishers, 1987
- ROUSSEAU, Jean-Jacques, **The Social Contract and The First and Second Discourses**, (ed. Susan Dunn), Yale University Press, London, 2002
- RUYS, Tom, **‘Armed Attack’ and Article 51 of The UN Charter: Evolutions in Customary Law and Practice**, Cambridge University Press, New York, 2010
- RUYS, Tom / RODRIGUEZ SILVESTRE, Felipe: “The Nagorno-Karabakh Conflict and The Exercise of “Self-Defence” to Recover Occupied Land”, **Just Security**, November 10, 2020, <https://www.justsecurity.org/73310/the-nagorno-karabakh-conflict-and-the-exercise-of-self-defense-to-recover-occupied-land/>
- SADIGOV, Ramin: “II. Karabağ Savaşı ve Bölgesel Güçlerin Tutumu”, **Soğuk Savaş Sonrası Sosyal, Ekonomik ve Siyasal Gelişmeler Bağlamında Güney Kafkasya**, (ed. Kurban, Vefa / Öraz Beşikçi, Seçil / Çoban, Recep Efe), İksad Publications, İzmir, 2021

- SADIGZADE, Arzu, **Mülkiyet Hakkı Çerçevesinde Çıraçov Davası**, Astana Yayınları, Ankara, 2020
- SAMANCI, Uğur: “Uluslararası Adalet Divanının Kosova’nın Bağımsızlık İlanına İlişkin Danışma Görüşü”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 11, Sayı 2, 2009
- SARIKAYA, Yalçın, **44 Gün Savaşı: Azerbaycan’ın Karabağ Zaferi**, TASAV Dış Politika ve Güvenlik Araştırmaları Merkezi, Ankara, 2020
- SAFAROV, Nizam / MUSTAFAYEVA, Najiba: “Violations of International Humanitarian Law in the Second Karabakh War”, **Caucasus Strategic Perspectives**, Vol. 1, Issue 2, 2020
- SEIDL-HOHENVELDERN, Ignaz: “Reparations”, **Encyclopedia of Public International Law**, North-Holland Publishing Company, 1982 (a)
- SEIDL-HOHENVELDERN, Ignaz: “Reparations After World War II”, **Encyclopedia of Public International Law**, North-Holland Publishing Company, 1982 (b)
- SIMONDS, Stephanie N.: “Conventional Warfare and Environmental Protection: A Proposal for International Legal Reform”, **Stanford Journal of International Law**, 29:165, 1992
- SHAFIYEV, Farid / HUSEYNOV, Vasif: “Peace Negotiations Cannot Be Held Forever”, **Insight Turkey**, Vol. 22, No. 4, Fall, 2020
- SHAW, Malcolm N.: “The Heritage of States: The Principle of *Uti Possidetis Juris* Today”, **British Yearbook of International Law**, Vol. 67, Issue 1, 1996
- SHAW, Malcolm N.: “Peoples, Territorialism and Boundaries”, **European Journal of International Law**, Vol. 8, Issue 3, 1997
- SHAW, Malcolm N. “Re: Order in Council P.C. 1996-1497 of 30 September 1996”, **Self-Determination in International Law: Quebec and Lessons Learned**, (ed. Anne F. Bayefsky), Kluwer Law International, The Hague, 2000
- SHAW, Malcolm N., **Uluslararası Hukuk**, (çev. Y.Acer, İ.Kaya, M.T.Demirtepe, G.E.Şimşek), 8. Baskı, Türkiye Bilimler Akademisi, Ankara, 2018
- SHEARER, Ivan: “A Revival of the Just War Theory?”, **International Law and Armed Conflict: Exploring the Faultlines**, (ed. Schmitt, M. / Pejic), Essays in Honour of Yoram Dinstein, Martinus Nijhoff Publishers, Boston, 2007
- SOLIS, Gary D., **The Law of Armed Conflict: International Humanitarian Law in War**, Cambridge University Press, 2010
- SONYEL, Salahi R.: “Lozan’da Türk Diplomasisi”, **Bellekten**, Türk Tarih Kurumu, Sayı: 149, Cilt: 38, Ankara, 1974
- STEINKAMM, Armin A.: “War Damages”, **Encyclopedia of Public International Law**, Vol. IV, North-Holland Publishing Company, 1982
- SULLO, Pietro / WYATT, Julian: “War Reparations”, **Max Planck Encyclopedia of Public International Law**, 2014
- SÜLEYMANOV, Elxan / SÜLEYMANOV, Vurğun, **Ermənistanın Azərbaycan Qarşı Silahlı Təcavüzü və İşğalın Ağır Nəticələri**, Bakı, 2012

- SÜLEYMANOV, Kamil, **Türk Kamuoyunda Dağlık Karabağ Sorunu ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Dağlık Karabağ Politikası**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Halkla İlişkiler Bilim Dalı, İstanbul, 2013
- SUAREZ, Francisco: "A Work on the Three Theological Virtues Faith, Hope and Charity", **Selections from Three Works of Francisco Suarez**, (ed. Scott, J. B.), Oxford, 1944
- SWIETECHOWSKI, Tadeusz, **1905-1920, the Shaping of a National Identity in a Muslim Community**, Cambridge University Press, 2004
- ŞAHBAZOV, Telman: "Ermənistanın İşğalı Nəticəsində Azərbaycana Vurulmuş Maddi və Mənəvi Zıyan, Onun Ödənilməsinin Hüquqi Aspektləri", 13 Oktyabr 2018, <https://mod.gov.az/az/pre/24525.html>
- TAŞDEMİR, Fatma / ÖZER, Adem: "Uluslararası Hukuk Açısından Kırım Sorunu: Kosova'nın Rövanşı mı?", **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C: X, S. 1, 2015
- TERZİOĞLU, Süleyman Sırrı: "Lozidou-Türkiye Davası ve Dağlık Karabağ Sorunu", **Kanayan Yara Karabağ** (ed. ÖZARSLAN, Bahadır Bumin), Astana Yayınları, Ankara, 2016
- "**The Nagorno-Karabakh Conflict: A Historical and Legal Appraisal**", SAM Center for Strategic Studies, Baku, 2013
- TOMUSCHAT, Christian: "Secession and self-determination", **Secession, International Law Perspectives**, (ed. Marcelo G. Kohen), Cambridge University Press, UK, 2006
- URAZ, Onur: "Sıcak Savaştan Hukuk Savaşına: Bir Moral Üstünlük Mücadelesi Olarak Azerbaycan'ın ve Ermenistan'ın Uluslararası Hukuktaki Girişimleri", **Uluslararası Suçlar ve Tarih / International Crimes and History**, 23, 2022
- UZ, Abdullah: "Teori ve Uygulamada Self-Determinasyon Hakkı", **Uluslararası Hukuk ve Politika**, Cilt 3, No. 9, 2007
- UZUN, Elif, **Milletlerarası Hukuka Aykırı Eylemlerinden Dolayı Devletin Sorumluluğu**, Seçkin Yayınları, Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara, 2021
- VATTEL, Emer de, **The Law of Nations, or, Principles of the Law of Nature, Applied to the Conduct and Affairs of Nations and Sovereigns, with Three Early Essays on The Origin and Nature of Natural Law and on Luxury**, (ed. Kapossy Bela / Whatmore, Richard), Liberty Fund, 2008
- VENTURINI, Gabriella: "International Humanitarian Law and the Conduct of Hostilities in the Case-Law of the Eritrea-Ethiopia Claims Commission", **The 1998-2000 Eritrea - Ethiopia War and Its Aftermath in International Legal Perspective, From the 2000 Algiers Agreements to the 2018 Peace Agreement**, (ed. Guttry, Andrea de / Post, Harry H. G. / Venturini, Gabriella), Second Edition, Springer, 2021
- VIDMAR, Jure: "Remedial Secession in International Law: Theory and (Lack of) Practice", **St Antony's International Review** 6, no. 1, 2010

- WAAL, Thomas de, **Black Garden: Armenia and Azerbaijan Through Peace and War**, 10th-year Anniversary Edition, Revised and Updated, New York University Press, 2013
- WALLACE, Cynthia D.: “Kellogg-Briand Pact (1928)”, **Encyclopedia of Public International Law**, Vol. III, North-Holland Publishing Company, 1982
- WEBER, Ludwig: “Lausanne Peace Treaty”, **Encyclopedia of Public International Law**, North-Holland Publishing Company, 1982
- WOLFRUM, Rüdiger: “Internationally Wrongful Acts”, **Encyclopedia of Public International Law**, Vol. X, North-Holland Publishing Company, 1982 (a)
- WOLFRUM, Rüdiger: “Reparation for Internationally Wrongful Acts”, **Encyclopedia of Public International Law**, Vol. X, North-Holland Publishing Company, 1982 (b)
- YUNUSOV, Arif, **Karabakh: Past and Present**, Baku, 2005
- ZENGİN, Eyüp / İBAYEV, Vefaddin: “Karabağ’ın İşgalinin Kültürel Etkileri”, **Qarabağ: Bildiklərimiz və Bilmədiklərimiz** (ed. Yılmaz, Reha), Qafqaz Universiteti, Şərq - Qərb, Bakı, 2010
- АБОЛМАСОВ, В. В.: “Репарационный Кризис 1923 года и Пути Его Решения”, **Сборник Статей Международной Научно-Практической Конференции “Личность и Общество в Историческом Процессе”**, (ABOLMASOV, V. V.: “Reparatsionnyy Krizis 1923 goda i Puti Yego Resheniya”, Sbornik Statey Mejdunarodnoy Naučno-Praktičeskoj Konferentsii “Ličnost i Obşestvo v İstoričeskom Protsese”) 2020
- АЛИЕВ, Намиг, “Армяно-Азербайджанский Нагорно-Карабахский Конфликт в Контексте Международного Права”, **Кавказ&Глобализация**, Том 1(2), (ALİYEV, Namig: “Armano-Azerbaydjanskiy Nagorno-Karabakhskiy Konflikt v Kontekste Mejdunarodnogo Prava”, Kavkaz&Globalizaciya, Tom 1(2)), 2007
- БЮНЬОН, Франсуа: “Справедливая Война, Агрессивная Война и Международное Гуманитарное Право”, **Международный Журнал Красного Креста**, Сборник Статей, (BUNYON, Fransua: “Spravedlivaya Voyna, Agresivnaya Voyna i Mejdunarodniye Gumanitarnoye Pravo”, Mejdunarodniy Jurnal Krasnogo Kresta, Sbornik Statey), 2002
- БОРИСОВ, А. Б., **Большой Юридический Словарь**, Книжный Мир, Москва, (BORISOV, A. B., Bolşoy Yuridiceskiy Slovar, Knijnyy Mir, Moskva), 2010
- БОГАТУРОВ, А. Д., **Системная История Международных Отношений В Четырех Томах, 1918-1991**, Том Первый. События 1918-1945, Московский Рабочий, Москва, (BOGATUROV, A. D., Sistemnaya İstoriya Mejdunarodnix Otnoşeniy v Çetireh Tomah, 1918-1991, Tom Perviy. Sobitiya 1918-1945, Moskovskiy Raboçiy, Moskva), 2000
- ГОРОХОВ, В. Н., **История Международных Отношений 1918-1939**, Курс Лекций, Издательство Московского Университета, Москва, (GOROHOV, V. N.: İstoriya Mejdunarodnix Otnoşeniy 1918-1939, İzd. Moskovskogo Universiteta, Moskva), 2004

- ГУЛИЕВ, Д., **К Истории Образования Нагорно-Карабахской Автономной Области Азербайджанской ССР. 1918 - 1925: Документы и Материалы**, Азернешр, Баку, (GULIYEV, D., *K İstorii Obrazovaniya Nagorno-Karabakhskoy Avtonomnoy Oblasti Azerbaydjanskoj SSR. 1918 - 1925: Dokumenti i Materialı, Azernesr, Baku*), 1989
- ЕВГЕНЬЕВ, В. В., **Международно-Правовое Регулирование Reparаций После Второй Мировой Войны**, Гос. Издательство Юридической Литературы, Москва, (YEVGENYEV, V. V.: *Mejdunarodno-Pravovoye Regulirovaniye Reparacij Posle Vtoroy Mirovoy Voyni, İzd. Yur. Literaturi, Moskva*), 1950
- ИВАНОВ, А. В. / ЕВДОКИМОВА, Т. В.: “Решение Ремонтационного Вопроса в Период 1919-1921 гг.”, **Культура, Наука, Образование**, НВГУ, (İVANOV, A. V. / YEVDOKİMOVA, T. V.: “*Reşeniye Reparatsionnogo Voprosa v Period 1919-1921 gg.*”, *Kultura, Nauka, Obrazovaniye, NVGU*), 2020
- КАМЫШАНСКИЙ, М. М.: “Особенности Определения Размеров Компенсаций (Ремонтаций) После Первой Мировой Войны”, **Юридичний Науковий Електронний Журнал**, (KAMIŞANSKIY, M. M.: “*Osobennosti Opredeleniya Razmerov Kompensatsiy (Reparatsiy) Posle Pervoy Mirovoy Voyni*”, *Yuridiceskiy Naukoviy Elektronniy Jurnal*), N: 2, 2016
- ЛУКАШУК, И. И., **Современное Право Международных Договоров. Том II. Действие Международных Договоров**, (LUKAŞUK, İ. İ., *Sovremennoye Pravo Mejdunarodnix Dogovorov. Tom II. Deystviye Mejdunarodnix Dogovorov*), Wolters Kluwer, 2006
- ЛЮБИМОВ Н. Н., **План Дауэса, Финансовое Восстановление Германии, Доклад Комиссии Дауэса**, Финансовое Издательство, Москва, (LYUBİMOV, N. N., *Plan Dauesa, Finansovoye Vosstanovleniye Germanii, Doklad Komissii Dauesa, Finansovoye İzdatelstvo, Moskva*), 1925
- МАММАДОВ, Ильгар / МУСАЕВ, Тофик, **Армяно-Азербайджанский Конфликт, История, Право, Посредничество**, 2-е издание, Баку, (MAMMADOV, İlgar / MUSAYEV, Tofik: *Armano-Azerbaydjanskiy Konflikt, İstoriya, Pravo, Posredniçestvo, 2-ye izdaniye, Baku*), 2008
- МУСТАФАЕВА, Наджиба, **Принципы Международного Права и Нагорно-Карабахский Конфликт**, Монография, Баку, (MUSTAFAYEVA, Nadjiba, *Printsipi Mejdunarodnogo Prava i Nagorno-Karabakhskiy Konflikt, Monografiya, Baku*), 2014
- ПОТЕМКИН, В. П., **История Дипломатии, Том Третий, Дипломатия в Период Подготовки Второй Мировой Войны (1919-1939 гг.)**, Гос. Издательство Политической Литературы, Москва, (POTEMNKİN, V. P., *İstoriya Diplomatii, Tom Tretiy, Diplomatiya v Period Podgotovki Vtoroy Mirovoy Voyni (1919-1939 gg.)*, Gos. İzdatelstvo Politiceskoj Literaturi, Moskva), 1945
- РАЙХЕР, В. К.: “Правовые Вопросы Ремонтаций”, **Ученые Записки**, Серия Юридических Наук, Выпуск: 1, Издательство ЛГУ, Ленинград, (RAYKHNER, V. K.: “*Pravoviyе Voprosı Reparacij*”, *Uçeniye Zapiski, Seriya Yuridiceskix Nauk, Vipusk: 1, İzdatelstvo LGU, Leningrad*), 1948

- САНАКОЕВ, Ш. П. / ЦЫБУЛЕВСКИЙ, Б. Л., **Тегеран - Ялта - Потсдам: Сборник Документов**, 2-е изд., Издательство “Международные Отношения”, (SANAKOYEV, Ş. P. / TSIBULEVSKIY, B. L., Tegeran - Yalta - Potsdam: Sbornik Dokumentov, 2-ye izd., İzdatelstvo “Mejdunarodniye Otnoşeniya”), 1970
- СОЗОНОВ, М. Н.: “Репарационный Вопрос в Контексте Англо-Германских Отношений 1924-1929 г.”, **Вестник Кемеровского Государственного Университета**, (SOZONOV, M. N.: “Reparatsionny Vopros v Kontekste Anglo-Germanskih Otnoşeniy 1924-1929 g.”, Vestnik Kemerovskogo Gosudarstvennogo Universiteta), N: 3 (63), T. 2, 2015
- ШУКЮРОВ, Керим: “К Вопросу Об Автономизации Нагорного Карабаха: Уроки Истории”, **Кавказ & Глобализация**, Том 2, Выпуск 2, (ŞUKUROV, Kerim: “K Voprosu Ob Avtonomizatsii Nagornogo Karabaha: Uroki İstorii”, Kavkaz & Globalizatsii, Tom 2, Vipusk 2), 2008

ULUSLARARASI MAHKEME KARARLARI

- ECHR, Case of Chiragov and Others v. Armenia, **Application no. 13216/05**, GC Judgment, 16 June 2015, <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-155353>
- Eritrea Ethiopia Claims Commission Final Award, Ethiopia’s Damages Claims between The Federal Democratic Republic of Ethiopia and The State of Eritrea, The Hague, August 17, 2009, <https://pcacases.com/web/sendAttach/767>
- International Court of Justice Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders The Corfu Channel Case, Judgment of 9 April 1949, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/1/001-19490409-JUD-01-00-EN.pdf>
- International Court of Justice Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders Case Concerning Military and Paramilitary Activities in and Against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America), Judgment of 27 June 1986, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/70/070-19860627-JUD-01-00-EN.pdf>
- International Court of Justice, Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders Case Concerning the Frontier Dispute (Burkina Faso / Republic of Mali), Judgment of 22 December 1986, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/ase-related/69/069-19861222-JUD-01-00-EN.pdf>
- International Court of Justice Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders Case Concerning Maritime Delimitation and Territorial Questions Between Qatar and Bahrain (Qatar v. Bahrain), Judgment of 1 July 1994, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/87/087-19940701-JUD-01-00-EN.pdf>
- International Court of Justice, Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders Case Concerning The Gabčíkovo-Nagymaros Project (Hungary / Slovakia) Judgment of 25 September 1997, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/92/092-19970925-JUD-01-00-EN.pdf>

- International Court of Justice, Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders, LaGrand Case (Germany v. United States of America), Request for the Indication of Provisional Measures, Order of 3 March 1999, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/104/104-19990303-ORD-01-00-EN.pdf>
- International Court of Justice Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders Case Concerning Armed Activities on the Territory of the Congo (Democratic Republic of the Congo v. Uganda), Judgment of 19 December 2005, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/116/10455.pdf>
- International Court of Justice Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders Case Concerning Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro), Judgment of 26 February 2007, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/91/091-20070226-JUD-01-00-EN.pdf>
- International Court of Justice Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders Accordance with International Law of The Unilateral Declaration of Independence In Respect of Kosovo, Advisory Opinion of 22 July 2010, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/141/141-20100722-ADV-01-00-EN.pdf>
- International Court of Justice, Case Concerning Armed Activities on the Territory of the Congo, Democratic Republic of the Congo v. Uganda, Memorial of Uganda on Reparation, Volume I, 28 September 2016, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/116/116-20160928-WRI-01-00-EN.pdf>
- International Court of Justice, Armed Activities on the Territory of the Congo (Democratic Republic of the Congo v. Uganda), Judgment of 9 February 2022, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/116/116-20220209-JUD-01-00-EN.pdf>
- International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia, *Prosecutor v. Dusko Tadic*, **Case No. IT-94-1**, Decision on the Defence Motion for Interlocutory Appeal on Jurisdiction of October 2, 1995, <https://www.icty.org/x/cases/adic/acdec/en/51002.htm>
- International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia, *Prosecutor v. Dusko Tadic*, Judgment of 15 July 1999, <https://ucr.irmct.org/scasedocs/case/IT-94-1#eng>
- Permanent Court of Arbitration, Russian Claim for Interest on Indemnities (Damages Claimed by Russia for Delay in Payment of Compensation owed to Russians Injured During the War of 1877-1878), Russia v. Turkey, Award of the Tribunal, <https://pcacases.com/web/sendAttach/643>
- Permanent Court of International Justice, Case Concerning The Factory at Chorzow, (Claim for Indemnity), Collection of Judgments, Series A, No. 9, July 26th, 1927, https://www.icj-cij.org/public/files/permanent-court-of-international-justice/serie_A/A_09/28_Usine_de_Chorzow_Competence_Arret.pdf
- Permanent Court of International Justice, Case Concerning The Factory at Chorzow, (Claim for Indemnity), (Merits), Collection of Judgments, Series A, No. 17, September 13th, 1928, https://www.icj-cij.org/public/files/permanent-court-of-international-justice/serie_A/A_17/54_Usine_de_Chorzow_Fond_Arret.pdf

Reports of International Arbitral Awards, Opinion in the Lusitania Cases, 1 November 1923, https://legal.un.org/riaa/cases/vol_VII/32-44.pdf

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER BELGELERİ

BM Genel Kurul'un **1514 (XV) sayılı** 14 Aralık 1960 Tarihli "Sömürge İdaresi Altındaki Ülkelere ve Halklara Bağımsızlık Verilmesine İlişkin Bildiri", https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2312020095937bm_38.pdf

BM Genel Kurulu'nun **2625 (XXV) sayılı** 24 Ekim 1970 Tarihli "BM Şartı Doğrultusunda Devletler Arasında Dostça İlişkiler ve İşbirliğine İlişkin Uluslararası Hukuk İlkeleri Konusundaki Bildirge", https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2312020094506bm_17.pdf

Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Co-operation among States in accordance with the Charter of the United Nations, UNGA, 2625 (XXV), **A/RES/25/2625**, 24 October 1970, <http://www.un-documents.net/a25r2625.htm>

Definition of Aggression, General Assembly **Resolution 3314 (XXIX)**, 14 December 1974, <http://www.un-documents.net/a29r3314.htm>

Draft Articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts, with Commentaries, yearbook of the ILC, Vol. II, Part Two, 2001, https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_6_2001.pdf

Letter dated 25 October 1996 from the Permanent Representative of Azerbaijan to the United Nations addressed to the Secretary-General, **A/C.3/51/9**, 30 October 1996, <https://digitallibrary.un.org/record/223749>

Letter dated 30 April 2012 from the Permanent Representative of Azerbaijan to the United Nations addressed to the Secretary-General, **A/66/787 - S/2012/289**, 3 May 2012, <https://www.mfa.gov.az/files/report-on-the-international-legal-rights-of-the-azerbaijani-internally-displaced-persons-and-the-republic-of-armenias-responsibility.pdf>

Letter dated 27 September 2020 from the Permanent Representative of Azerbaijan to the United Nations addressed to the Secretary-General, **A/75/357 - S/2020/948**, 28 September 2020, <https://digitallibrary.un.org/record/3885177?ln=ru#record-files-collapse-header>

Letter dated 11 October 2020 from the Permanent Representative of Azerbaijan to the United Nations addressed to the Secretary-General, **A/75/508-S/2020/1001**, 13 October 2020, <https://digitallibrary.un.org/record/3887649>

State Responsibility, Comments and Observations Received by Governments, **UN Doc. A/CN.4/488**, 1998

State Responsibility, Comments and Observations Received by Governments, **UN Doc. A/CN.4/492**, 1999

The situation in the occupied territories of Azerbaijan - Letter dated 11 Nov 2004 from the Permanent Representative of Azerbaijan to the UN addressed to the President of the GA (**A/59/568**), <https://reliefweb.int/report/armenia/situation-occupied-territories-azerbaijan-letter-dated-11-nov-2004-permanent>

- UN General Assembly, Forty-eight Session, Emergency International Assistance to Refugees and Displaced Persons in Azerbaijan, **A/RES/48/114**, 23 March 1994, <https://www.unhcr.org/uk/libraries/pdf.js/web/viewer.html?file=https%3A%2F%2Fwww.unhcr.org%2Fuk%2Fsites%2Fuk%2Ffiles%2Flegacy-pdf%2F3ae69ee710.pdf>
- UN General Assembly, Fifty-ninth Session, 46th Plenary Meeting, **UN Doc. A/59/PV.46**, 29 October 2004, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N04/580/14/PDF/N0458014.pdf?OpenElement>
- UN General Assembly, Sixty-eighth Session, Resolution Adopted by the General Assembly on 27 March 2014, **A/RES/68/262**, 1 April 2014, <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n13/455/17/pdf/n1345517.pdf?token=Ni7rZVawqrsJtAGYYU&fe=true>
- UN General Assembly, Eleventh Emergency Special Session, Resolution Adopted by the General Assembly on 14 November 2022, **A/RES/ES-11/5**, 15 November 2022, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N22/693/55/PDF/N2269355.pdf?OpenElement>
- UN Security Council Resolution 262 (31 December 1968), **UN Doc. S/RES/262 (1968)**, <http://unscr.com/en/resolutions/doc/262>
- UN Security Council Resolution 670 (25 September 1990), **UN Doc. S/RES/670 (1990)**, <http://unscr.com/en/resolutions/doc/670>
- UN Security Council Resolution 674 (29 October 1990), **UN Doc. S/RES/674 (1990)**, <http://unscr.com/en/resolutions/doc/674>
- UN Security Council Resolution 686 (2 March 1991), **UN Doc. S/RES/686 (1991)**, <http://unscr.com/en/resolutions/doc/686>
- UN Security Council Resolution 687 (3 April 1991), **UN Doc. S/RES/687 (1991)**, <https://www.un.org/depts/unmovic/documents/687.pdf>
- UN Security Council Resolution 692 (20 May 1991), **UN Doc. S/RES/692 (1991)**, <http://unscr.com/en/resolutions/doc/692>
- UN Security Council Resolution 822 (30 April 1993), **UN Doc. S/RES/822 (1993)**, <http://unscr.com/en/resolutions/doc/822>
- UN Security Council Resolution 853 (29 July 1993), **UN Doc. S/RES/853 (1993)**, <http://unscr.com/en/resolutions/doc/853>
- UN Security Council Resolution 874 (14 October 1993), **UN Doc. S/RES/874 (1993)**, <http://unscr.com/en/resolutions/doc/874>
- UN Security Council Resolution 884 (12 November 1993), **UN Doc. S/RES/884 (1993)**, <http://unscr.com/en/resolutions/doc/884>

ULUSLARARASI ANLAŞMALAR

- 1899 Convention for the Pacific Settlement of International Disputes, <https://docs.pca-cpa.org/2016/01/1899-Convention-for-the-Pacific-Settlement-of-International-Disputes.pdf>
- 1899 La Haye Sözleşmeleri İngilizce tam metinleri için bkz.: http://files.libertyfund.org/files/1053/0466_Bk.pdf
- 1899 La Haye Bildirileri İngilizce tam metinleri için bkz.: http://files.libertyfund.org/files/1053/0466_Bk.pdf
- 1907 Convention for the Pacific Settlement of International Disputes, <https://docs.pca-cpa.org/2016/01/1907-Convention-for-the-Pacific-Settlement-of-International-Disputes.pdf>
- 1907 Tarihli La Haye Sözleşmeleri İngilizce tam metinleri için bkz.: http://files.libertyfund.org/files/1053/0466_Bk.pdf
- 1976 Convention on the Prohibition of Military or Any Hostile Use of Environmental Modification Techniques, <https://www.icrc.org/en/document/1976-convention-prohibition-military-or-any-hostile-use-environmental-modification>
- 1977 Protocol Additional I to the Geneva Conventions, ICRC Commentary to Article 91, <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=1066AF25ED669409C12563CD00438071>
- 1977 Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and Relating to the Protection of Victims of Non-International Armed Conflicts (Protocol II), <https://www.ohchr.org/sites/default/files/protocol2.pdf>
- Agreement between the Government of the State of Eritrea and the Government of the Federal Democratic Republic of Ethiopia, December 2000, https://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/ER%20ET_001212_AgreementEritreaEthiopia.pdf
- Agreement Establishing the Commonwealth of Independent States, European Commission for Democracy through Law, Council of Europe, Strasbourg, 8 September 1994, [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL\(1994\)054-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL(1994)054-e)
- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ermənistan Respublikasının baş naziri və Rusiya Federasiyasının Prezidentinin Bəyanatı, 10 Noyabr 2020, <https://president.az/az/articles/view/45923>
- Birleşmiş Milletler Şartı, https://turkiye.un.org/sites/default/files/2020-02/UN-charter-turkish_0.pdf
- Compromise of Arbitration between the Imperial Government of Russia and the Imperial Ottoman Government signed at Constantinople, July 22/August 4, 1910, <https://pcacases.com/web/sendAttach/1251>
- Conference on Security and Co-operation in Europe Final Act, Helsinki, 1975, art. III, IV, <https://www.osce.org/files/f/documents/5/c/39501.pdf>

- Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, UNESCO, Adopted by the General Conference at its seventeenth session Paris, 16 November 1972, <https://whc.unesco.org/archive/convention-en.pdf>
- Convention for the Amelioration of the Condition of the Wounded in Armies in the Field, Geneva, 22 August 1864, <https://ihl-databases.icrc.org/ihl/INTRO/120?OpenDocument>
- Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, The Hague, 14 May 1954, <https://ihl-databases.icrc.org/ihl/INTRO/400>
- Convention (I) for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field. Geneva, 12 August 1949, <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Treaty.xsp?documentId=4825657B0C7E6BF0C12563CD002D6B0B&action=openDocument>
- Convention (II) Respecting the Limitation of the Employment of Force for the Recovery of Contract Debts, <https://www.legal-tools.org/doc/af0649/pdf>
- Convention (II) for the Amelioration of the Condition of Wounded, Sick and Shipwrecked Members of Armed Forces at Sea. Geneva, 12 August 1949, <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Treaty.xsp?documentId=2F5AA9B07AB61934C12563CD002D6B25&action=openDocument>
- Convention (III) relative to the Treatment of Prisoners of War. Geneva, 12 August 1949, <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Treaty.xsp?documentId=77CB9983BE01D004C12563CD002D6B3E&action=openDocument>
- Convention (IV) relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War. Geneva, 12 August 1949, <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Treaty.xsp?documentId=AE2D398352C5B028C12563CD002D6B5C&action=openDocument>
- Convention (III) relative to the Opening of Hostilities, The Hague, 18 October 1907, <https://ihl-databases.icrc.org/ihl/INTRO/190?OpenDocument>
- Convention (IV) respecting the Laws and Customs of War on Land and its annex: Regulations concerning the Laws and Customs of War on Land, The Hague, 18 October 1907, <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Article.xsp?action=openDocument&documentId=144930FB7D15DBF6C12563CD00516582>
- Convention on Cluster Munitions, December 2008, <https://geneva-s3.unoda.org/static-unoda-site/pages/templates/convention-on-cluster-munitions/Convention%2Bon%2Bcluster%2BMunitions%2BE.pdf>
- Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, 20 Kasım 1989, <https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme>
- Declaration Renouncing the Use, in Time of War, of Explosive Projectiles Under 400 Grammes Weight. Saint Petersburg, 29 November / 11 December 1868, <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Article.xsp?action=openDocument&documentId=568842C2B90F4A29C12563CD0051547C>

- Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, 16 Aralık 1966, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c016/tbmm22016089ss0148.pdf>
- First Protocol to the 1954 Hague Convention, https://en.unesco.org/sites/default/files/1954_Protocol_EN_2020.pdf
- Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, 16 Aralık 1966, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c016/tbmm22016089ss0150.pdf>
- Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I), 8 June 1977, <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Treaty.xsp?documentId=D9E6B6264D7723C3C12563CD002D6CE4&action=openDocument>
- Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of Non-International Armed Conflicts (Protocol II), 8 June 1977, <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Treaty.xsp?documentId=AA0C5BCBAB5C4A85C12563CD002D6D09&action=openDocument>
- Protocol for the Pacific Settlement of International Disputes, 2 October 1924, <https://www.refworld.org/docid/40421a204.html>
- Protocol to the Agreement establishing the Commonwealth of Independent States signed at Minsk on 8 December 1991 by the Republic of Belarus, the Russian Federation (RSFSR) and Ukraine, Alma Ata Declaration, December 21, 1991, [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL\(1994\)054-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL(1994)054-e)
- Riga Summit Declaration, Issued by the Heads of State and Government Participating in The Meeting of The North Atlantic Council in Riga on 29 November 2006, https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_37920.htm?selectedLocale=en
- The Bishkek Protocol, 5 May 1994, <https://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/Bishkek%20Protocol.pdf>
- The Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons, Geneva, 1980, <https://www.icrc.org/en/document/1980-convention-certain-conventional-weapons>
- The Covenant of the League of Nations, https://libraryresources.unog.ch/ld.php?content_id=32971179
- The Effects of Armed Conflicts on Treaties, Helsinki 1985, https://www.idi-iiil.org/app/uploads/2017/06/1985_hel_03_en.pdf
- The Geneva Conventions of 1949 and their Additional Protocols, <https://www.icrc.org/en/doc/war-and-law/treaties-customary-law/geneva-conventions/overview-geneva-conventions.htm>
- The German-Polish Agreement of January 26, 1934, <https://avalon.law.yale.edu/wwii/blbk01.asp>
- The Molotov-Ribbentrop Pact, 23 August 1939, https://www.files.ethz.ch/isn/125339/1393_Molotov-Ribbentrop_Pact.pdf

- Treaty of Peace Between The Allied and Associated Powers and Hungary And Protocol and Declaration, Signed at Trianon June 4, 1920, <http://www.hungarianhistory.com/lib/trianon/trianon.pdf>
- Treaty of Peace Between the Allied and Associated Powers and Bulgaria, and Protocol and Declaration signed at Neuilly-sur-Seine, 27 November 1919, <https://www.dipublico.org/1009/treaty-of-neuilly-and-protocol-the-united-states-of-america-the-british-empire-france-italy-and-japan/>
- Treaty of Peace with Germany (Treaty of Versailles), 28 June 1919, https://www.census.gov/history/pdf/treaty_of_versailles-112018.pdf
- Treaty of Peace Between the Principal Allied and Associated Powers and Austria (Signed at St. Germain-en-Laye, 1919, 10 September), <http://www.forost.ungarisches-institut.de/pdf/19190910-1.pdf>
- Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesi, 1969, https://insanhaklariizleme.org/vt/yayin_view.php?editid1=438
- Гюлистанский Договор, (Gulistanskiy Dogovor), 12.10.1813, <https://www.history.az/images/articles/2010/01/06/kitab20100106045613286.pdf>
- Туркменчайский Договор, (Türkmençayskiy Dogovor), 10.02.1828, <https://www.history.az/images/articles/2010/01/06/kitab20100106045033312.pdf>

KANUNLAR VE DİĞER MEVZUAT

- Azərbaycan SSR 1978-ci il Konstitusiyası (Əsas Qanunu), https://files.preslib.az/projects/remz/pdf/atr_kons.pdf
- “Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətini Ləğv Etmək Haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun Qüvvəyə Minməsi Qaydası Barəsində Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Qərarı, 26 Noyabr 1991, <https://e-qanun.az/framework/6784>
- Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, 12 Noyabr 1995, <https://www.e-qanun.az/framework/897>
- Constitution of Ukraine, Adopted at the Fifth Session of the Verkhovna Rada of Ukraine on 28 June 1996, <https://rm.coe.int/constitution-of-ukraine/168071f58b>
- Declaration on the “Guidelines on the Recognition of New States in Eastern Europe and in the Soviet Union”, **International Legal Materials**, 1992, Vol. 31, No. 6
- Instructions for the Government of Armies of the United States in the Field, 1863, <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l1/llmlp/Instructions-gov-armies/Instructions-gov-armies.pdf>
- İstiqlal Bəyannaməsi, Azərbaycanın Müstəqil Dövlət Elan Edilməsi Haqqında Azərbaycan Milli Şurasının Qərarı, 28 May 1918-ci il, <https://axc.preslib.az/az/page/iKYoaVNIsO>

Resolution CM/Res(2023)3 establishing the Enlarged Partial Agreement on the Register of Damage Caused by the Aggression of the Russian Federation against Ukraine, 16 May 2023, <https://rm.coe.int/native/1680ab2595>

Закон О Передаче Крымской Области из Состава РСФСР

в Состав Украинской ССР, Верховный Совет Союза Советских Социалистических Республик, 26 Апреля 1954 года, (Zakon o Pereдаче Krımskoy Oblasti is Sostava RSFSR s Sosrav Ukrainskoy SSR, Verkhovniy Sovet Soyuzs Sovetskix Sotsialistiçeskix Respublik, 26 Aprelya 1954 goda), <https://docs.cntd.ru/document/901982301>

Закон О Порядке Решения Вопросов, Связанных с Выходом Союзной Республики из СССР, 3 Апреля 1990, (Zakon O Poryadke Reşeniya Voprosov, Svyazannix s Vıxodom Soyuznoy Respubliki iz SSSR), <https://docs.cntd.ru/document/902002993>

Конституция Автономной Республики Крым, Была принята на второй сессии Верховной Рады Автономной Республики Крым 21 октября 1998 года, (Konstitutsiya Avtonomnoy Respubliki Krım, Bila prinyata na vtoroy sessi Verkhovnoy Radı Avtonomnoy Respubliki Krım 21 Oktyabrya 1998 goda), <https://pravoved.in.ua/section-law/164-kark.html>

Конституция СССР Принята на Внеочередной Седьмой Сессии Верховного Совета СССР Девятого Созыва 7 октября 1977 г., (Konstitutsiya SSSR Prinyata na Vneoçerednoy Sedmoy Sessii Verkhovnogo Soveta SSSR Devyatogo Sozıva 7 Oktyabra 1977 g.), <https://www.hist.msu.ru/ER/Etext/cnst1977.htm>

DİĞER BELGELER

44 gün sürən Vətən Müharibəsi (II Qarabağ müharibəsi), <https://genprosecutor.gov.az/az/page/azerbaycan/i-ve-ii-qarabag-muharibesi/44-gun-suren-veten-muharibesi-ii-qarabag-muharibesi>

Armenia's Aggression Against Azerbaijan, Socio-Economic Consequences, Ministry of Foreign Affairs, <https://www.mfa.gov.az/en/category/consequences-of-the-aggression-by-armenia-against-azerbaijan/socio-economic-consequences>

Armenia: Cluster Munitions Kill Civilians in Azerbaijan, **Human Rights Watch**, October 30, 2020, <https://www.hrw.org/news/2020/10/30/armenia-cluster-munitions-kill-civilians-azerbaijan>

Armenia, Human Rights Developments,

<https://www.hrw.org/reports/1995/WR95/HELSINKI-01.htm>

Armenia/Azerbaijan: First confirmed use of cluster munitions by Armenia 'cruel and reckless', **Amnesty International**, 29 October 2020, <https://www.amnesty.org/en/latest/press-release/2020/10/armenia-azerbaijan-first-confirmed-use-of-cluster-munitions-by-armenia-cruel-and-reckless/>

Azerbaijan, Seven Years of Conflict in Nagorno-Karabakh, Human Rights Watch, Helsinki, 1994

- Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyinin məlumatı, 17 Sentyabr 2022, <https://mod.gov.az/az/news/azerbaycan-respublikasinin-mudafie-nazirliyinin-melumati-42421.html>
- Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyinin məlumatı, 19 Sentyabr 2023, <https://mod.gov.az/az/news/mudafie-nazirliyinin-melumati-49348.html>
- “Baş nazirin müavini, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri cənab Əli Həsənov mətbuat konfransı keçirmişdir”, 13 May 2011, <https://idp.gov.az/az/news/84>
- “Beynəlxalq aləm Qarabağda qanunsuz “seçki”ni tanımır”, Xalq Qazeti, 10.09.2023, <https://xalqqazeti.az/az/siyaset/138198-beynelxalq-alem-qarabagda-qanunsuz-seckini>
- Commission on the Responsibility of the Authors of the War and on Enforcement of Penalties, **The American Journal of International Law**, Jan. - Apr., 1920, Vol. 14, No. ½
- “Consequences of Loss of Karabakh for Armenia Economy”, 17 December 2020, <https://turan.az/en/analytics/consequences-of-loss-of-karabakh-for-armenian-economy-2098287>
- Council of Europe Parliamentary Assembly (PACE), Recent developments in Ukraine: threats to the functioning of democratic institutions, **Resolution 1988 (2014)**, <https://pace.coe.int/pdf/6e53cce0058ad39a85a2998f4c81c076eda1e742e7206ce26bee14895fecfda3/res.%201988.pdf>
- Council of Europe Parliamentary Assembly (PACE) The conflict over the Nagorno-Karabakh region dealt with by the OSCE Minsk Conference, **Resolution 1416 (2005)**, <https://pace.coe.int/pdf/054535b64a8c8db462e36c55fd37d805120c5634eeefb777b2aa00391ceb35fda/resolution%201416.pdf>
- Eritrea-Ethiopia Claims Commission, PCA Case No. 2001-02, Decision 7: Guidance Regarding Jus and Bellum Liability, 27 July 2007, par. 22, 27 https://jsumundi.com/en/document/decision/en-eritrea-ethiopia-claims-commission-decision-7-friday-27th-july-2007#decision_2350
- Ermənilər tərəfindən təbiətin vəhşicəsinə talan edilməsinə son qoyulması üçün Azərbaycanın haqlı tələbi beynəlxalq təşkilatların diqqətinə çatdırılıb, Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, 16 Noyabr 2020, <http://eco.gov.az/az/nazirlik/xeber?newsID=11639>
- Ermənistanın Təcavüzünün Nəticələri, Ümumi Statistika, <http://anl.az/el/emb/QARABAQ/statistika.htm>
- “Ermənistanın Azərbaycana vurduğu zərərin məbləği 1.3 trilyon dollara yaxın ola bilər”, 18 Noyabr 2020, <https://az.trend.az/business/3336339.html>
- “Ermənistanın ölkəmizə vurduğu zərərin ödənilməsinin təmin edilməsi istiqamətində işlər aparılır”, 25 Noyabr 2020, <https://ordu.az/az/news/178477/azerbaycanin-moldovadaki-sefiri--ermenistanin-olkemize-vurdugu-zererin-odenilmesinin-temin-edilmesi-istiqametinde-isler-aparilir>

- Executive Summary of the “Report of the OSCE Minsk Group Co-Chairs’ Field Assessment Mission to the Occupied Territories of Azerbaijan Surrounding Nagorno-Karabakh”,
<https://www.osce.org/files/f/documents/7/d/76209.pdf>
- “Hesablanmış dəymiş ziyan 63,6 mln. manat həcmində qiymətləndirilir”, 07 Yanvar 2021, <https://qafqazinfo.az/news/detail/hesablanmis-deymis-ziyan-636-mln-manat-hecminde-qiymetlendirilir-310713>
- “How is the Term “Armed Conflict” Defined in International Humanitarian Law?”, **International Committee of the Red Cross (ICRC) Opinion Paper**, March 2008
- İkinci Qarabağ Müharibəsi Başlama Səbəbləri, Yaratdığı Fəsadlar və Tərədilən Cinayətlərə dair Hesabat, **Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fondu**, Sentyabr-Oktabr 2020
- Illegal Economic and Other Activities in The Occupied Territories of Azerbaijan, **Report by the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Azerbaijan**, 2016
- Information of the Press Service Department of the MFA of the Republic of Azerbaijan on employment of children by Armenia as soldiers in the occupied territories of Azerbaijan, <https://berlin.mfa.gov.az/en/news/3776/information-of-the-press-service-department-of-the-mfa-of-the-republic-of-azerbaijan-on-employment-of-children-by-armenia-as-soldiers-in-the-occupied-territories-of-azerbaijan>
- Letter of The OSCE Minsk Group Co-Chairs to The OSCE Permanent Council on the OSCE Minsk Group Fact-Finding Mission (FFM) to The Occupied Territories of Azerbaijan Surrounding Nagorno Karabakh (NK), March 2005, https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/fd/dsca20050413_11/dsca20050413_11en.pdf
- OSCE, Istanbul Document, **Istanbul Summit 1999**, Istanbul, 1999, <https://www.osce.org/files/f/documents/6/5/39569.pdf>
- “President handed high state awards to the services who excelled in the course of combat duty”, 25 March 2017, <https://www.president.am/en/press-release/item/2017/03/25/President-Serzh-Sargsyan-awarded-Soldiers-in-Artsakh/>
- Polkovnik Anar Eyvazov: “Lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin dayandırılması barədə razılıq əldə olunmuşdur”, 20 Sentyabr 2023, <https://mod.gov.az/az/news/polkovnik-anar-eyvazov-lokal-xarakterli-antiterror-tedbirlerinin-dayandirilmesi-barede-raziliq-elde-olunmusdur-49444.html>
- Report of the OSCE Fact-Finding Mission to the Occupied Territories of Azerbaijan Surrounding Nagorno-Karabakh, 28.02.2005, <https://www.legal-tools.org/doc/b08893/pdf>
- Report Concerning the Factual Evidences of Extensive Civilian Casualties and Damage to Civilian Objects in Barda City Caused by the Ballistic Missiles Launched by Armenian Armed Forces, **The Commissioner for Human Rights (Ombudsman) of the Republic of Azerbaijan**, Baku, 2020

Report, Political Affairs Committee, The conflict over the Nagorno-Karabakh region dealt with by the OSCE Minsk Conference, **Doc. 10364**, 29 November 2004, <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewHTML.asp?FileID=10733&lang=EN>

Resolution No. 2/11-E(IS) on The Activities Related to Economic Assistance to Member States and Non-OIC Countries and Muslim Communities, Eleventh Session of The Islamic Summit Conference, Republic of Senegal, 13-14 March 2008, p. 13, <https://www.oic-oci.org/docdown/?docID=40&refID=9>

Statement of The OSCE Chairman-in-office, Lisbon Document, 1996, <https://www.osce.org/files/f/documents/1/0/39539.pdf>

Tackling Azerbaijan's IDP Burden, ICG, 27 February 2012, <https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/caucasus/azerbaijan/tackling-azerbaijan-s-idp-burden>

Xocalı Soyqırımı, <https://mod.gov.az/az/xocali-soyqirimi-411/>

“История и Современность”, Экскурс в Историю, **Государственный Совет Республики Крым**, (“İstoriya i Sovremennost”, Ekskurs v Istoriyu, Gosudarstvenniy Sovet Respubliki Kırım), http://crimea.gov.ru/o_gossovete/istoriya_sovremennost

Dr. Emre İkbal AÇIKGÖZ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı

MÜŞTEREK FAİLLİK

Suçta İştirakte Karşılıklı İsnadiyet

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Müşterek Faillik
Emre İkbal Açıkgöz

Hukuk Yayınları Dizisi – 3914

Birinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 988 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKLAR

- Abanto Vásquez, Manuel A.** (2011) “*Verdirbt die Organisationsherrschaft die Tatherrschaftslehre?*” Festschrift für Claus Roxin zum 80. Geburtstag, Berlin, New York, De Gruyter, ss. 819-835.
- Akbulut, Berrin** (2023) Ceza Hukuku Genel Hükümler, 10. Baskı, Ankara, Adalet (*Genel Hükümler*).
- Akbulut, Berrin** (2022) Kabahatler Hukuku, Ankara, Adalet (*Kabahatler Hukuku*).
- Akbulut, Berrin** (2014) Türk Ceza Kanunu ile Kabahatler Kanunu Genel Hükümlerinin Yaptırım Hükümleri Dışında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, 2. Baskı, Ankara, Adalet (*Kabahatler Kanunu*).
- Akbulut, Berrin** (2010) “*Bağlılık Kuralı*” GÜHFD, C.XIV, S.1, ss. 167-214 (*Bağlılık Kuralı*).
- Akdağ, Hale** (2013) “*Gönüllü Vazgeçme*” Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C.3, S.2, ss. 91-126.
- Ambos, Kai** (2018) Internationales Strafrecht, 5. Auflage, München, C.H.Beck.
- Angerer, Veronika** (2004) Rücktritt im Vorbereitungsstadium, Berlin, Duncker & Humblot (*Rücktritt*).
- Apaydın, Cengiz** (2022) Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar, Ankara, Seçkin.
- Artuk, M. Emin/Gökçen, Ahmet/Alşahin, M. Emin/Çakır, Kerim** (2023) Ceza Hukuk Genel Hükümler, 17. Baskı, Ankara, Adalet.
- Atalay, Osman** (2017) “*Müşterek Faillik*” Yargıtay Dergisi, C.43, S.3, ss. 611-682.
- Atens, Rebecca von** (2019) Objektive Zurechnung und Tatherrschaft, Baden-Baden, Nomos.
- Aydın, Devrim** (2009) Türk Ceza Hukukunda Suça İştirak, Ankara, Yetkin.
- Baba, Yasemin** (2013) Türk Ceza Kanunu’nda Etkin Pişmanlık, İstanbul, On İki Levha.
- Babayiğit, Beşir** (2021) Kumar Oynanması için Yer ve İmkan Sağlama Suçu, Ankara, Adalet.
- Babayiğit, Beşir/Karacan, Abdullah Enes** (2020) “*Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Usulleri*” Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.8, S.16, ss. 851-907.
- Bachmann, Mario/Eichinger, Matthias** (2011) “*Täterschaft beim Unterlassungsdelikt*” JA, C.43, S.2, ss. 105-109.

- Balçı, Meral** (2022) Ceza Hukukunda Bağlılık Kuralı Kapsamında Azmettirme, Ankara, Adalet (*Azmettirme*).
- Balçı, Meral** (2021) “*İcrai Suça İhmali Hareketle İştirakte Fail-Şerik Ayrımı*” Suç ve Ceza Dergisi, C.14, S.4, ss. 837-884 (*İcrai Suça*).
- Bar, Ludwig von** (1907) Gesetz und Schuld im Strafrecht: Band II: Die Schuld nach dem Strafgesetze, Berlin, J. Guttentag, Verlagsbuchhandlung (*Schuld*).
- Bar, Ludwig von** (1859) Zur Lehre von Versuch und Theilnahme am Verbrechen, Hannover, Hahn'sche Hofbuchhandlung (*Theilnahme*).
- Baş, Eylem** (2021) Ceza Hukukunda Fail ve Mağdur, Ankara, Seçkin.
- Başer, Zehra** (2022) Ceza Hukukunda Nedensellik Bağı ve Objektif İsnadiyet, Ankara, Seçkin.
- Bauer, Claudia** (1996) Vorbereitung und Mittäterschaft (bei Herrschaftsdelikten), München, Verlag V. Florenz.
- Bayraktar, Köksal** (1967) “*Faal Nedamet*” İÜHFİM, C.33, S.3-4, ss. 120-154.
- Baytaz, Abdullah Batuhan** (2018) Kanunilik İlkesi Bağlamında Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Yorum, İstanbul, On İki Levha.
- Becker, Christian** (2009) Das gemeinschaftliche Begehen und die sogenannte additive Mittäterschaft, Baden-Baden, Nomos.
- Beling, Ernst Ludwig** (1906) Die Lehre vom Verbrechen, Tübingen, J. C. B. Mohr (Paul Siebeck).
- Berner, Albert Friedrich** (1895) Lehrbuch des deutschen Strafrechts, 17. Auflage, Leipzig, Verlag von Bernhard Tauchnitz (*Lehrbuch, 17. Auf.*).
- Berner, Albert Friedrich** (1886) Lehrbuch des deutschen Strafrechts, 14. Auflage, Leipzig, Verlag von Bernhard Tauchnitz (*Lehrbuch, 14. Auf.*).
- Berner, Albert Friedrich** (1847) Die Lehre von der Theilnahme am Verbrechen und die neueren Controversen über Dolus und Culpa, Berlin, Carl Heymann (*Theilnahme*).
- Beulke, Werner** (1980) “*Urteil des OLG Köln v. 5.9.1978 - Ss 438/78*” JR, S.10, ss. 422-425.
- Bindokat, Heinz** (1979) “*Fahrlässige Mittäterschaft im Strafrecht*” JZ, C.35, ss. 434-437.
- Birkmeyer, Karl** (1890) Die Lehre von der Teilnahme und die Rechtsprechung des Deutschen Reichsgerichts, Berlin, Verlag von Otto Liebmann.
- Birr, Christiane** (2007) “*Kriminalstrafe ist öffentliche Rache*” (Ed. Hilgendorf, Eric/ Weitzel, Jürgen) Der Strafgedanke in seiner historischen Entwicklung, Berlin, Duncker & Humblot, ss. 59-78.
- Bloy, René** (1996) “*Grenzen der Täterschaft bei fremdhändiger Tatausführung*” GA, ss. 424-442 (*Grenzen*).

- Bloy, René** (1985) Die Beteiligungsform als Zurechnungstypus im Strafrecht, Berlin, Duncker & Humblot (*Beteiligungsform*).
- Bock, Dennis** (2006) Römischrechtliche Ausgangspunkte der strafrechtlichen Beteiligungslehre, Duncker & Humblot (*Römischrechtliche*).
- Bockelmann, Paul** (1957) Strafrechtliche Untersuchungen, Göttingen, Verlag von Otto Schwartz (*Strafrechtliche Untersuchungen*).
- Bockelmann, Paul** (1949) Über das Verhältnis von Täterschaft und Teilnahme, Göttingen, Verlag Karl Friedrich-Fleischer (*Täterschaft*).
- Bostancı Bozbayındır, Gülşah** (2019) "Müşterek Faillikte Sınırın Aşılması ve Şahısta Hata" Legal Hukuk Dergisi, C.17, S.202, ss. 4203-4262.
- Bottke, Wilfried** (2001) "Mittäterschaft bei gemeinsam fahrlässiger oder leichtfertiger Erfolgserwirkung" GA, ss. 463-481 (*Mittäterschaft*).
- Bottke, Wilfried** (1992) Täterschaft und Gestaltungsherrschaft, Heidelberg, C.F. Müller (*Gestaltungsherrschaft*).
- Bozdağ, Ahmet** (2020) "İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Gönüllü Vazgeçmeden Yararlanmak İçin Gösterilmesi Gereken Gayret" Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.10, S.2, ss. 79-101.
- Bulut, İlhan** (2022) Suçta Netice, Ankara, Adalet.
- Buri, Maximilian von** (1873) Ueber Causalität und deren Verantwortung, Leipzig, J. M. Gebhardt (*Verantwortung*).
- Buri, Maximilian von** (1869) "Urheberschaft und Beihülfe" GA, ss. 233-241 (*Urheberschaft*).
- Buri, Maximilian von** (1860) Zur Lehre von der Theilnahme an dem Verbrechen und der Begünstigung, Gießen, Ferber'sche Universitäts-Buchhandlung (*Theilnahme*).
- Buri, Maximilian von** (1860) Die Kausalität und ihre strafrechtlichen Beziehungen, Stuttgart, Verlag von Ferdinand Enke (*Kausalität*).
- Buser, Torsten** (1998) Zurechnungsfragen beim mittäterschaftlichen Versuch, Berlin, Duncker & Humblot.
- Bülte, Jens** (2020) Ordnungswidrigkeitenrecht, München, C.H.Beck.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide** (2022) Ceza Muhakemesi Hukuku, 21. Bası, İstanbul, Beta.
- Ceyhan, Murat** (2022) Ceza Hukukunda Netice, İstanbul, On İki Levha.
- Coenders, Albert** (1909) Strafrechtliche Grundbegriffe, insbesondere Täterschaft und Teilnahme, Düsseldorf, Schwann Verlag.
- Cramer, Peter** (1979) "Gedanken zur Abgrenzung von Täterschaft und Teilnahme" Festschrift für Paul Bockelmann zum 70. Geburtstag, München, C.H.Beck, ss. 389-403.

- Çakır, Kerim** (2024) Suça İştirakte Müşterek Faillik, 2. Baskı, Ankara, Adalet.
- Çelen, Ömer** (2020) Bir İştirak Şekli Olarak Yardım Etme (Aslî Fail - Yardım Eden Ayrımı), Ankara, Adalet.
- Çiçek, Mustafa** (2022) “*Türk ve Alman Ceza Hukukunda Yan Yanı Faillik*” Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.26, S.2, ss. 561-596.
- Dahm, Georg** (1931) Das Strafrecht Italiens im ausgehenden Mittelalter, Berlin und Leipzig, De Gruyter.
- Değirmenci, Olgun** (2016) Askerî Ceza ve Disiplin Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Adalet (*Askerî Ceza*).
- Değirmenci, Olgun** (2013) “*Çeşitli Görünümleriyle Uluslararası Suç Kavramı: Dar ve Geniş Anlamda Uluslararası Suçlar ve Türk Hukuku*” İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.LXXI, S.1, ss. 229-266 (*Uluslararası Suç*).
- Dehne-Niemann, Jan** (2008) “*Zum fünfzigjährigen Jubiläum des “Verfolgerfalls” (BGHSt 11, 268)*” ZJS, S.4, ss. 351-367.
- Demirbaş, Timur** (2023) Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Demirel, Muhammed** (2022) Çifte Özen Anlayışı Çerçevesinde Taksirli Suçtan Doğan Ceza Sorumluluğu, Ankara, Seçkin (*Taksirli Suçtan*).
- Demirel, Muhammed** (2019) “*Alman ve Türk Mahkeme Kararlarında Suçun İşlendiği Yerde Bulunmanın İştirak Açısından Niteliği*” Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.25, S.2, ss. 656-670 (*Suçun İşlendiği Yerde*).
- Demirel, Muhammed** (2017) Suça İştirakte Bağlılık Kuralı, İstanbul, On İki Levha (*Bağlılık Kuralı*).
- Dencker, Friedrich** (2002) “*Beteiligung ohne Täter*” Festschrift für Klaus Lüderssen zum 70. Geburtstag, Baden-Baden, Nomos, ss. 525-537 (*Beteiligung*).
- Dencker, Friedrich** (1996) Kausalität und Gesamttat, Berlin, Duncker & Humblot (*Gesamttat*).
- Derksen, Roland** (1993) “*Heimliche Unterstützung fremder Tatbegehung als Mittäterschaft*” GA, ss. 163-176.
- Dietz, Wolfgang** (1957) Täterschaft und Teilnahme im ausländischen Strafrecht, Bonn, Ludwig Röhrscheid Verlag.
- Dikmen, Hüseyin** (2023) Türk Ceza Hukukunda Müşterek Faillik, Ankara, Seçkin.
- Doğan, Koray** (2015) Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar, 2. Baskı, Ankara, Adalet.
- Dönmezer, Sulhi/Erman, Sahir** (1994) Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku Cilt II, 11. Bası, İstanbul, Beta (*Nazarî, C. II*).
- Dönmezer, Sulhi/Erman, Sahir** (1994) Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku Cilt I, 11. Bası, İstanbul, Beta (*Nazarî, C. I*).

- Dursun, Selman** (2021) *Disiplinler Arası Bir Yaklaşımla Ceza Hukukunda Hareket Kavram ve Terimi*, Ankara, Seçkin.
- Dülger, Murat Volkan** (2023) *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 2. Baskı, Ankara, Seçkin (*Genel Hükümler*).
- Dülger, Murat Volkan** (2005) “*Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Suç Ortaklığı (Suça İştirak)*” *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.1, S.2, ss. 85-137 (*Suç Ortaklığı*).
- Eisele, Jörg** (2021) “*Täterschaft und Teilnahme*” (Ed. *Baumann, Jürgen/ Weber, Ulrich/ Mitsch, Wolfgang*) *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 13. Auflage, Bielefeld, Giesecking (*Baumann/Weber/Mitsch*).
- Eisele, Jörg** (2000) “*Abstandnahme von der Tat vor Versuchsbeginn bei mehreren Beteiligten*” *ZStW*, C.112, S.4 (*Abstandnahme*).
- Eisele, Jörg/Heinrich, Bernd** (2020) *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 2. Auflage, Stuttgart, Kohlhammer (*AT*).
- Ekici Şahin, Meral** (2015) “*İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayeti*” *AÜHFD*, C.64, S.3, ss. 637-686.
- Engisch, Karl** (1931) *Die Kausalität als Merkmal der strafrechtlichen Tatbestände*, Tübingen, Mohr Siebeck.
- Erb, Volker** (1995) “*Zur Konstruktion eines untauglichen Versuchs der Mittäterschaft bei scheinbarem unmittelbarem Ansetzen eines vermeintlichen Mittäters zur Verwirklichung des Tatbestandes*” *NStZ*, C.15, S.8, ss. 424-428.
- Erbaş, Rahime** (2019) *Türk Ceza Kanunu’nda Görünüşte İhmali Suçlarda Garantörlük*, İstanbul, On İki Levha.
- Erdem, Büşra** (2022) *İşlenemez Suç*, İstanbul, On İki Levha.
- Erdem, Mustafa Ruhan** (2019) “*Suçun Konusunda Yanılma ve Sapma*” *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.21, S.Özel Sayı, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, ss. 43-68 (*Yanılma ve Sapma*).
- Erdem, Mustafa Ruhan** (2014) “*Organize Yapı İçerisinde Otoriter İlişkilerden Kaynaklanan Egemenliğe Dayalı Dolaylı Faillik Kurumu ve TCK m. 220/5*” *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, C.2, S.1-2, İstanbul Üniversitesi, ss. 11-30 (*Organize Yapı*).
- Erem, Faruk** (1973) *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler Cilt I*, 10. Baskı, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları (*Genel Hükümler*).
- Erem, Faruk** (1946) “*Suçta İştirak*” *AÜHFD*, C.3, S.1, ss. 62-107 (*Suçta İştirak*).
- Ersoy, Uğur** (2015) *Ceza Hukukunda Objektif Cezalandırılabilme Şartları*, Ankara, Adalet.
- Eryıldız, H. Sefa** (2016) *Täterschaft und Teilnahme im deutschen und türkischen Strafrecht*, Hamburg, Dr. Kovac Verlag (*Täterschaft*).

- Eryıldız, H. Sefa** (2016) "Alman Ceza Hukukunda Suça Azmettirme (ALM. CK m. 26)" Terazi Hukuk Dergisi, C.11, S.120, ss. 38-49 (*Azmettirme*).
- Eser, Albin** (1980) Strafrecht II, 3. Auflage, München, C.H.Beck.
- Evik, Vesile Sonay** (2012) "Suça İştirakte Suça Etki Eden Nedenlerin Sirayeti Sorunu" Yeditepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C.IX, S.2, Prof. Dr. Durgun Yarsuvat'a Armağan, ss. 287-299 (*Suçta Etki Eden Nedenlerin Sirayeti*).
- Evik, Vesile Sonay** (2011) Suça İştirakte Yardım Edenin Ceza Sorumluluğu, İstanbul, On İki Levha (*Suçta İştirakte Yardım*).
- Feuerbach, Paul Johann Anselm** (1847) Lehrbuch des gemeinen in Deutschland gültigen peinlichen Rechts, 14. Baskı, Giessen, Georg Friedrich Heyer's Verlag (*Lehrbuch*).
- Feuerbach, Paul Johann Anselm** (1800) Revision der Grundsätze und Grundbegriffe des positiven peinlichen Rechts: Zweiter Theil, Chemnitz, Georg Friedrich Tasché (*Revision*).
- Fischer, Thomas** (2018) Strafgesetzbuch mit Nebengesetzen, 65. Auflage, München, C.H.Beck.
- Freund, Georg** (2009) Strafrecht Allgemeiner Teil, Berlin, Heidelberg, Springer.
- Frister, Helmut** (2020) Strafrecht Allgemeiner Teil, 9. Auflage, München, C.H. Beck.
- Fuchs, C.** (1881) "Kritische Erörterung von Entscheidungen des Reichsgerichts in Strafsachen" GA, ss. 169-181 (*Kritische*).
- Fuchs, Helmut** (2008) Österreichisches Strafrecht Allgemeiner Teil I: Grundlagen und Lehre von Straftat, 7. Auflage, Wien, Springer (*Österreichisches*).
- Gallas, Wilhelm** (1968) Beiträge zur Verbrechenslehre, Berlin, De Gruyter (*Beiträge*).
- Gallas, Wilhelm** (1960) "Strafbares Unterlassen im Fall einer Selbsttötung" JZ, ss. 686-692 (*Strafbares*).
- Gallas, Wilhelm** (1954) "Täterschaft und Teilnahme" Materialien zur Strafrechtsreform, 1. Band, Bonn, ss. 121-153 (*Materialien*).
- Geib, Gustav** (1862) Lehrbuch des deutschen Strafrechts, Band II: Allgemeine Lehren, Leipzig, Verlag von S. Hirzel.
- Geppert, Klaus** (2011) "Die Mittäterschaft" JURA, C.33, S.1, ss. 30-38 (*Mittäterschaft*).
- Geppert, Klaus** (1999) "Die Beihilfe (§ 27 StGB)" JURA, S.5, ss. 266-274 (*Beihilfe*).
- Geyer, August** (1862) Erörterungen über den allgemeinen Thatbestand der Verbrechen nach österreichischem Recht, Innsbruck, Wagner.
- Glaser, Julius** (1864) "Über Täterschaft und Beihilfe" Der Gerichtssaal, C.16, ss. 24-55.
- Göktürk, Neslihan** (2013) Fikri İctima, Ankara, Adalet.

- Gölcüklü, Feyyaz** (1967) “*Asıl Faili Bilinmeyen Adam Öldürme ve Müessir Fiil Suçları Üzerine Bazı Düşünceler*” Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C.22, S.4, ss. 85-110.
- Grabow, Stefan/Pohl, Stefan** (2009) “*Die sukzessive Mittäterschaft und Beihilfe*” JURA, C.31, S.9, ss. 656-661.
- Gropp, Walter** (2009) “*Die fahrlässige Verwirklichung des Tatbestandes einer strafbaren Handlung*” GA, ss. 265-279 (*Fahrlässige*).
- Gropp, Walter/Sinn, Arndt** (2020) Strafrecht Allgemeiner Teil, 5. Auflage, Berlin, Springer (AT).
- Grünwald, Gerald** (1959) “*Die Beteiligung durch Unterlassen*” GA, ss. 110-123.
- Haas, Volker** (2014) “*Erscheinungsformen und Problematik der teilweisen Mittäterschaft*” JR, S.3, ss. 104-114 (*teilweisen Mittäterschaft*).
- Haas, Volker** (2013) “*Täterschaft und Teilnahme*” (Ed. Matt, Holger/ Renzikowski, Joachim) Strafgesetzbuch Kommentar, München, Vahlen (Matt/Renzikowski).
- Haas, Volker** (2008) Die Theorie der Tatherrschaft und ihre Grundlagen, Berlin, Duncker & Humblot (*Die Theorie der Tatherrschaft*).
- Haas, Volker** (2007) “*Kritik der Tatherrschaftslehre*” ZStW, C.119, S.3, ss. 519-546 (*Kritik der Tatherrschaftslehre*).
- Hafizoğulları, Zeki/Kurşun, Günal** (2007) “*Türk Ceza Hukukunda Örgütlü Suçluluk*” TBB Dergisi, S.71, ss. 25-80.
- Hafizoğulları, Zeki/Özen, Muharrem** (2022) Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara, U S-A Yayıncılık.
- Hakeri, Hakan** (2023) Ceza Hukuku Genel Hükümler, 28. Baskı, Ankara, Adalet (*Genel Hükümler*).
- Hakeri, Hakan** (2006) “*Yeni Türk Ceza Kanunu’nda İştirak*” Ceza Hukuku Dergisi, C.1, S.1, ss. 75-109 (*İştirak*).
- Hakeri, Hakan** (2003) Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri, Ankara, Seçkin (*İhmal*).
- Hakeri, Hakan** (1999) “*Alman Ceza Hukuku’nda Müteselsil Suç*” Kamu Hukuku Arşivi Dergisi, S.3, ss. 239-266 (*Müteselsil Suç*).
- Hälschner, Hugo** (1858) Das preußische Strafrecht, Bonn, Verlag von Adolph Marcus.
- Hamdorf, Kai** (2002) Beteiligungsmodelle im Strafrecht, Freiburg im Breisgau, Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht.
- Hanrath, Johannes** (1941) “*Mittäterschaft und Teilnahme bei fahrlässig begangenen strafbaren Handlungen (§§ 47-49 StGB)*” Inaugural-Dissertation, Universität Köln.

- Häring, Daniel** (2018) "Mittäterschaft beim Fahrlässigkeitsdelikt im Strafrecht" sui-generis, ss. 1-19.
- Hartung, Fritz** (1954) "Der „Badewannenfall“: Eine Reminiszenz" JZ.
- Hegel, Georg Wilhelm Friedrich** (1911) Grundlinien der Philosophie des Rechts, Leipzig, Verlag von Felix Meiner.
- Hegler, A.** (1915) "Die Merkmale des Verbrechens" ZStW, ss. 184-232.
- Heimberger, Joseph** (1896) Die Teilnehmer am Verbrechen in Gesetzgebung und Literatur von Schwarzenberg bis Feuerbach, Freiburg i. B. und Leipzig, J. C. B. Mohr.
- Heine, Günter/Weißer, Bettina** (2019) "Täterschaft und Teilnahme" (Ed. Schönke, Adolf/ Schröder, Horst) Strafgesetzbuch Kommentar, 30. Auflage, München, C.H.Beck (Schönke/Schröder).
- Heinrich, Bernd** (2016) Strafrecht Allgemeiner Teil, 5. Auflage, Stuttgart, Kohlhammer (AT).
- Heinrich, Manfred** (2002) Rechtsgutzugriff und Entscheidungsträgerschaft, München, C.H.Beck (Rechtsgutzugriff).
- Henke, Eduard** (1823) Handbuch des Criminalrechts und der Criminalpolitik, Erster Teil, Berlin und Stettin, Nicolaische Buchhandlung.
- Herzberg, Rolf Dietrich** (1991) "Mittäterschaft durch Mitvorbereitung: eine actio communis in causa?" JZ, C.46, S.18, ss. 856-862 (Mitvorbereitung).
- Herzberg, Rolf Dietrich** (1987) "Täterschaft, Mittäterschaft und Akzessorietät der Teilnahme" ZStW, C.99, S.1 (Täterschaft).
- Herzberg, Rolf Dietrich** (1977) Täterschaft und Teilnahme: eine systematische Darstellung anhand von Grundfällen, München, C.H.Beck (TuT).
- Herzberg, Rolf Dietrich** (1972) Die Unterlassung im Strafrecht und das Garantenprinzip, Berlin, De Gruyter (Unterlassung).
- Hilgendorf, Eric/Valerius, Brian** (2015) Strafrecht Allgemeiner Teil, 2. Auflage, München, C.H.Beck (AT).
- Hillenkamp, Thomas** (2007) "Versuch" Leipziger Kommentar Strafgesetzbuch Band 1: §§ 1-31, 12. Auflage, Berlin, De Gruyter (LK).
- Hippel, Robert von** (1971) Deutsches Strafrecht: Band 2 Das Verbrechen Allgemeine Lehren, Berlin, Heidelberg, Springer.
- Hoffmann-Holland, Klaus** (2015) Strafrecht Allgemeiner Teil, 3. Auflage, Tübingen, UTB (AT).
- Hoffmann-Holland, Klaus** (2006) "Die Beteiligung des Garanten am Rechtsgutzugriff" ZStW, C.118, S.3, ss. 620-638 (Beteiligung).

- Honig, Richard** (1930) *“Kausalität und objektive Zurechnung”* (Ed. Hegler, August) Festgabe für Reinhard von Frank zum 70. Geburtstag, Tübingen, Scientia Verlag, ss. 174-201.
- Hoyer, Andreas** (2017) *“Täterschaft und Teilnahme”* Systematischer Kommentar zum Strafgesetzbuch, Band 1, 9. Auflage, Köln, Carl Heymanns (SK).
- Hoyer, Andreas** (1996) *“Die traditionelle Strafrechtsdogmatik vor neuen Herausforderungen: Probleme der strafrechtlichen Produkthaftung”* GA, ss. 160-178 (Produkthaftung).
- Ingelfinger, Ralph** (1995) *“„Schein“-Mittäter und Versuchsbeginn”* JZ, C.50, S.14, ss. 704-714.
- Isfen, Osman** (2006) *“Yeni TCK’da Organize Hâkimiyet Mekanizmalarına Dayalı Dolaylı Faillik Kuramı (TCK Md. 220/5)”* HPD, S.7, ss. 53-61.
- Işıka, Sertaç** (2021) Gönüllü Vazgeçme, İstanbul, On İki Levha.
- İçel, Kayıhan** (2016) Ceza Hukuku Genel Hükümler, Yenilenmiş Bası, İstanbul, Beta (*Genel Hükümler*).
- İçel, Kayıhan** (1972) Suçların İçtimai, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları (*Suçların İçtimai*).
- İçel, Kayıhan** (1967) Ceza Hukukunda Taksirden Doğan Sübjektif Sorumluluk, İstanbul (*Taksirden*).
- İçel, Kayıhan/Özgenç, İzzet/Sözüer, Adem/Mahmutoğlu, Fatih S./Ünver, Yener** (1999) Suç Teorisi, İstanbul, Beta (*Suç Teorisi*).
- İçer, Zafer** (2021) Suça Teşebbüste Hazırlık Hareketleri ile İcra Hareketlerinin Birbirinden Ayrılması, İstanbul, On İki Levha.
- İnci, Zekiye Özen** (2020) *“Alman Ceza Kanunu m. 30/1 Perspektifinde Ceza Hukukunda Azmettirmeye Teşebbüs (Sonuçsuz Kalan Azmettirme)”* Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C.10, S.2, ss. 913-980.
- Jagemann, Ludwig von** (1854) Criminallexikon: Nach dem neuesten Stande der Gesetzgebung in Deutschland, Erlangen, Verlag von Ferdinand Enke.
- Jain, Neha** (2011) *“The Control Theory of Perpetration in International Criminal Law”* Chicago Journal of International Law, C.12, S.1, ss. 159-200.
- Jakobs, Günther** (1996) *“Akzessorietät zu den Voraussetzungen gemeinsamer Organisation”* GA, ss. 253-268 (Akzessorietät).
- Jakobs, Günther** (1991) Strafrecht Allgemeiner Teil, 2. Auflage, Berlin, De Gruyter (AT).
- Jescheck, Hans-Heinrich/Weigend, Thomas** (1996) Lehrbuch des Strafrechts Allgemeiner Teil, 5. Auflage, Berlin, Duncker & Humblot.
- Joecks, Wolfgang/Jäger, Christian** (2021) Strafgesetzbuch Studienkommentar, 13. Auflage, München, C. H.Beck (*Studienkommentar*).

- Joecks, Wolfgang/Scheinfeld, Jörg** (2020) *“Täterschaft und Teilnahme”* Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch Band 1, 4. Auflage, München, C.H.Beck (*MüKo*).
- Joerden, Jan C.** (1988) *Strukturen des strafrechtlichen Verantwortlichkeitsbegriffs: Relationen und ihre Verkettungen*, Berlin, Duncker & Humblot.
- Johannsen, Sven Leif Erik** (2009) *Die Entwicklung der Teilnahmelehre in der Rechtsprechung*, Berlin, Duncker & Humblot.
- Kamm, Simone** (1999) *Die fahrlässige Mittäterschaft*, Berlin, Duncker & Humblot.
- Kangal, Zeynel T.** (2022) *Kabahatler Hukuku*, 3. Baskı, Ankara, Adalet (*Kabahatler*).
- Kangal, Zeynel T.** (2011) *“Cezalandırılabilirliğin Objektif Koşulları”* İÜHFİM, C.68, S.1-2, İstanbul Üniversitesi, ss. 151-167 (*Cezalandırılabilirliğin*).
- Kantarıcı, Nurullah** (2023) *“Müşterek Faillikte İcra Hareketlerine Başlama Sorunu”* Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.25, S.1, ss. 195-227.
- Karaaslan, Reşit** (2022) *Şirket Yöneticilerinin Suç Genel Teorisi Çerçevesinde Ceza Sorumlulukları*, Ankara, Seçkin (*Şirket Yöneticilerinin*).
- Karaaslan, Reşit** (2019) *“Ceza Hukukunda Şahısta Hata ve Hedefte Sapma”* Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (*Şahısta Hata*).
- Karakehya, Hakan** (2023) *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 2. Baskı, Ankara, Adalet.
- Kaspar, Johannes** (2020) *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 3. Auflage, Baden-Baden, Nomos.
- Katoğlu, Tuğrul** (2022) *Kesintisiz Suç*, Ankara, Seçkin.
- Kaufmann, Armin** (1959) *Die Dogmatik der Unterlassungsdelikte*, Göttingen, Verlag Otto Schwartz & Co.
- Kaymaz, Seydi** (2012) *“5237 Sayılı Türk Ceza Kanuna Göre İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Nitelikli Hallerin Diğer Suç Ortaklarına Geçişi Sorunu”* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.16, S.2, ss. 117-168 (*Nitelikli Hallerin*).
- Kaymaz, Seydi** (2011) *“İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Kişisel Nitelikli Halin Geçişile İlgili Bir Yargıtay Kararının Değerlendirilmesi”* Fasikül Hukuk Dergisi, C.3, S.25, ss. 18-21 (*Yargıtay Kararının*).
- Keçelioğlu, Elvan** (2006) *“Alman Ceza Hukukunda Faillik”* TBB Dergisi, S.65, ss. 73-88.
- Kelep Pekmez, Tuba** (2019) *Ceza Muhakemesinde Fiil*, İstanbul, On İki Levha.
- Keyman, Selâhattin** (1980) *“Tipiklik ve Ceza Hukuku”* Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.37, S.1, ss. 59-105.
- Kılıç, Ahmet** (2023) *Suçların İçtimai Bağlamında Fiil Tekliği*, Ankara, Adalet.
- Kielwein, Gerhard** (1955) *“Unterlassung und Teilnahme”* GA, ss. 225-232.
- Kienapfel, Diethelm** (1984) *Strafrecht Allgemeiner Teil mit Einführungen in programmierter Form*, 4. Auflage, Berlin, De Gruyter (*AT*).

- Kienapfel, Diethelm** (1974) "Das Prinzip der Einheitstäterschaft" JuS, S.1, ss. 1-7 (*Prinzip*).
- Kienapfel, Diethelm** (1971) Der Einheitstäter im Strafrecht, Frankfurt am Main, Vittorio Klostermann (*Einheitstäter*).
- Kindhäuser, Urs** (2015) Strafrecht Besonderer Teil I, 7. Auflage, Baden-Baden, Nomos (*BT- I*).
- Kindhäuser, Urs/Zimmerman, Till** (2020) Strafrecht Allgemeiner Teil, 9. Auflage, Baden-Baden, Nomos (*AT*).
- Kitapçioğlu Yüksel, Tülay** (2021) Özgü Suç, İstanbul, On İki Levha.
- Knauer, Christoph** (2001) Die Kollegialentscheidung im Strafrecht, München, C.H.Beck.
- Koca, Mahmut** (2022) "Müşterek Faillerin Olası Kastla İşledikleri Suçlardan Sorumluluğuna İlişkin Yargıtay 1. Ceza Dairesinin Kararlarının Değerlendirilmesi" (Ed. Özbek, Veli Özer) İzmir Ekonomi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku Günleri- I: Yargıtay Ceza Dairesi Kararlarının Değerlendirilmesi Sempozyumu: 1. Ceza Dairesi Kararları, Ankara, Seçkin.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan** (2022) Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. Baskı, Ankara, Seçkin (*Genel Hükümler*).
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan** (2016) Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 3. Baskı, Ankara, Adalet (*Özel Hükümler*).
- Kohlrausch-Lange** (1961) Strafgesetzbuch mit Erläuterungen und Nebengesetzen, 43. Auflage, Berlin, De Gruyter.
- Köhler, Michael** (1997) Strafrecht Allgemeiner teil, Berlin, Heidelberg, Springer.
- Köksal, Atacan** (2023) Ceza Hukukunda Suça Etki Eden Nedenler, Ankara, Seçkin.
- Köstlin, Reinhold** (1845) Neue Revision der Grundbegriffe des Criminalrechts, Tübingen, Verlag der Laupp'schen Buchhandlung.
- Kraatz, Erik** (2006) Die fahrlässige Mittäterschaft, Berlin, Duncker & Humblot.
- Krack, Ralf** (2005) "Die Münzhändlerkonstellation – Eine Fallgruppe für die Unterlassungsdelikte?" ZStW, C.117, S.3, ss. 555-576.
- Krey, Volker/Esser, Robert** (2016) Deutsches Strafrecht Allgemeiner Teil, 6. Auflage, Stuttgart, Kohlhammer.
- Krey, Volker/Hellmann, Uwe/Heinrich, Manfred** (2021) Strafrecht Besonderer Teil, Band 1, 17. Auflage, Stuttgart, Verlag W. Kohlhammer.
- Kriegsmann, N. Hermann** (1907) Mittäterschaft und Raufhandel seit Feuerbach, Breslau, Schletter'sche Buchhandlung.
- Kudlich, Hans** (2021) "Täterschaft und Teilnahme" (Ed. Heintschel-Heinegg, Bernd von) Strafgesetzbuch Kommentar, 49. Edition, München, C.H.Beck (*Heintschel-Heinegg*).

- Kunter, Nurullah** (1954) Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları (*Maddi Unsurları*).
- Kunter, Nurullah** (1947) "Suç Ortaklığında Sorum ve Ceza" İÜHFİM, C.13, S.1, ss. 65-94 (*Suç Ortaklığında*).
- Kühl, Kristian** (2018) "vor § 13-46" (Ed. Kühl, Kristian/ Heger, Martin) Strafgesetzbuch Kommentar, 29. Auflage, München, C.H.Beck (*Lackner/Kühl*).
- Kühl, Kristian** (2016) Strafrecht Allgemeiner Teil, 8. Auflage, München, Vahlen (*AT*).
- Kühl, Kristian** (2014) "Täterschaft und Teilnahme" JA, S.9, ss. 668-674 (*Täterschaft*).
- Küper, Wilfried** (1997) "Die gemeinschaftliche Körperverletzung im System der Konvergenzdelikte" GA, ss. 301-334 (*gemeinschaftliche Körperverletzung*).
- Küper, Wilfried** (1993) "Ein „neues Bild“ der Lehre von Täterschaft und Teilnahme" ZStW, C.105, S.3, ss. 445-482 (*Ein "neues Bild"*).
- Küper, Wilfried** (1979) "Versuchs- und Rücktrittsprobleme bei mehreren Tatbeteiligten: Zugleich ein Beitrag zur Struktur der Mittäterschaft" JZ, C.34, S.23/24, ss. 775-787 (*Versuchs*).
- Küper, Wilfried** (1978) Versuchbeginn und Mittäterschaft, Heidelberg Hamburg, R. v. Decker's Verlag, G. Schenck (*Versuchbeginn*).
- Küpper, Georg** (1998) "Zur Abgrenzung der Täterschaftsformen" GA, ss. 519-529 (*Täterschaftsformen*).
- Küpper, Georg** (1993) "Der gemeinsame Tatentschluß als unverzichtbares Moment der Mittäterschaft" ZStW, C.105, S.2, ss. 295-305 (*Tatentschluß*).
- Lange, Richard** (1935) Der moderne Täterbegriff und der deutsche Strafgesetzentwurf, Berlin und Leipzig, Walter de Gruyter.
- Lesch, Heiko H.** (2000) "Gemeinsamer Tatentschluss als Voraussetzung der Mittäterschaft" JA, S.1, ss. 73-78 (*Tatentschluss*).
- Lesch, Heiko H.** (1993) "Die Begründung mittäterschaftlicher Haftung als Moment der objektiven Zurechnung" ZStW, C.105, S.2, ss. 271-294 (*objektiven Zurechnung*).
- Lesch, Heiko Hartmut** (1992) Das Problem der sukzessiven Beihilfe, Frankfurt am Main, Peter Lang (*sukzessiven Beihilfe*).
- Liszt, Franz von** (1921) Lehrbuch des Deutschen Strafrechts, 23. Auflage, Berlin und Leipzig, De Gruyter.
- Lobe, Adolf** (1933) Reichs-Strafgesetzbuch, Leipziger Kommentar, Band 1, Allgemeiner Teil nebst systematischer Einführung, 5. Auflage, Berlin und Leipzig, De Gruyter (*LK, 5. Auflage*).
- Luden, Heinrich** (1847) Handbuch des teutschen gemeinen und particularen Strafrechtes: Erster Band, Jena, Friedrich Luden.

- Luzón Peña, Diego-Manuel/Díaz y García Conlledo, Miguel** (2001) *“Objektive positive Tatbestimmung und Tatbestandsverwirklichung als Täterschaftsmerkmale”* Festschrift für Claus Roxin zum 70. Geburtstag, Berlin, De Gruyter, ss. 575-608.
- Lüderssen, Klaus** (1967) *Zum Strafgrund der Teilnahme*, Baden-Baden, Nomos.
- Mahmutoğlu, Fatih S./Karadeniz, Serra** (2021) *Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler Şerhi*, 2. Baskı, İstanbul, Beta.
- Maiwald, Manfred** (1979) *“Historische und dogmatische Aspekte der Einheitstäterlösung”* Festschrift für Paul Bockelmann zum 70. Geburtstag, München, C.H.Beck, ss. 343-367.
- Marlie, Marcus** (2009) *Unrecht und Beteiligung*, Baden-Baden, Nomos (*Unrecht*).
- Marlie, Marcus** (2006) *“Voraussetzungen der Mittäterschaft - Zur Fallbearbeitung in der Klausur”* JA, S.8/9, ss. 613-616 (*Mittäterschaft*).
- Maurach, Reinhart** (1954) *Deutsches Strafrecht Allgemeiner Teil*, Karlsruhe, C. F. Müller.
- Mayer, Max Ernst** (1915) *Der Allgemeiner Teil des Deutschen Strafrechts: Lehrbuch*, Heidelberg, C. Winters.
- Meraklı, Serkan** (2022) *Şirket Faaliyetleri Kapsamında İşlenen Suçlarda Şirket Yetkililerinin Ceza Hukuku Sorumluluğunun Esasları*, Ankara, Seçkin.
- Mitsch, Wolfgang** (2021) *“Versuch als Straftat”* (Ed. Baumann, Jürgen/ Weber, Ulrich/ Mitsch, Wolfgang) *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 13. Auflage, Bielefeld, Giesecking (*Baumann/Weber/Mitsch*).
- Mitsch, Wolfgang** (2008) *“Grundzüge des Ordnungswidrigkeitenrechts”* JA, S.4, ss. 241-320 (*Ordnungswidrigkeitenrechts*).
- Mosenheuer, Andreas** (2009) *Unterlassen und Beteiligung*, Berlin, Duncker & Humblot.
- Murmann, Uwe** (2021) *Grundkurs Strafrecht*, 6. Auflage, München, C.H.Beck (*Grundkurs*).
- Murmann, Uwe** (2016) *“Täterschaft und Teilnahme”* (Ed. Satzger, Helmut/ Schluckebier, Wilhelm/ Wiedmaier, Gunter) *Strafgesetzbuch Kommentar*, 3. Auflage, Köln, Carl Heymanns (*Satzger/Schluckebier/Wiedmaier*).
- Murmann, Uwe** (1993) *Die Nebentäterschaft im Strafrecht: Ein Beitrag zu einer personalen Tatherrschaftslehre*, Berlin, Duncker & Humblot (*Nebentäterschaft*).
- Niedermair, Harald** (1995) *“Straflose Beihilfe durch neutrale Handlungen?”* ZStW, C.107, S.3, ss. 507-544.
- Noltenius, Bettina** (2021) *“Mittäterschaft”* (Ed. Hilgendorf, Eric/ Kudlich, Hans/ Valerius, Brian) 3.Cilt, 1, Heidelberg, C.F. Müller (*Hilgendorf/Kudlich/Valerius*).
- Nowak, Victor** (1912) *“Nebentäterschaft, Quasitäterschaft”* Dissertation, Universität Münster.

- Ordeig, Enrique Gimbernat** (1968) “*Gedanken zum Täterbegriff und zur Teilnahmelehre*” ZStW, C.80, S.4, ss. 915-943.
- Ortmann, Rudolf** (1875) “*Zur Lehre vom Kausalzusammenhang*” GA, ss. 268-280.
- Otto, Harro** (2004) Grundkurs Strafrecht- Allgemeine Strafrechtslehre, 7. Auflage, Berlin, De Gruyter (*Grundkurs*).
- Otto, Harro** (1993) Die Strafbarkeit von Unternehmen und Verbänden, Berlin, De Gruyter (*Strafbarkeit*).
- Otto, Harro** (1992) “*Täterschaft und Teilnahme im Fahrlässigkeitsbereich*” Festschrift für Günter Spendel zum 70. Geburtstag, Berlin, De Gruyter (*Fahrlässigkeitsbereich*).
- Otto, Harro** (1987) “*Täterschaft, Mittäterschaft, mittelbare Täterschaft*” JURA, S.5, ss. 246-258 (*Täterschaft*).
- Otto, Harro** (1982) “*Anstiftung und Beihilfe*” JuS, ss. 557-566 (*Anstiftung*).
- Önder, Ayhan** (1992) Ceza Hukuku Dersleri, İstanbul, Filiz Kitabevi (*Ceza Hukuku Dersleri*).
- Önder, Ayhan** (1992) Ceza Hukuku Genel Hükümler Cilt II-III, 2. Bası, İstanbul, Beta (*Genel Hükümler*).
- Önok, R. Murat** (2019) Müşterek Suç Girişimi (Joint Criminal Enterprise) ve Örgütsel Hakimiyete Dayalı Dolaylı Faillik Doktrinleri, Ankara, Seçkin.
- Öntan, Yaprak** (2021) Ceza Hukukunda Davranış ve Netice, Ankara, Seçkin.
- Özbek, Veli Özer** (2007) “*Ceza Hukukunda Nedensellik Bağlantısı ve Neticenin Objektif Yüklenebilirliği Teorisi*” CHD, C.Aralık 2007, S.5 (*Nedensellik*).
- Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar** (2023) Ceza Muhakemesi Hukuku, 16. Baskı, Ankara, Seçkin (*Ceza Muhakemesi*).
- Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar** (2022) Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. Baskı, Ankara, Seçkin (*Genel Hükümler*).
- Özen, Mustafa** (2019) Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara, Adalet (*Genel Hükümler*).
- Özen, Mustafa** (2011) Ceza Hukukunda Taksir, Ankara, Adalet (*Taksir*).
- Özen, Mustafa** (2007) “*5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nun İştirak Kurumuna Bakışı*” TBB Dergisi, S.70, ss. 239-253 (*İştirak*).
- Özgenç, İzzet** (2022) Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18. Baskı, Ankara, Seçkin (*Genel Hükümler*).
- Özgenç, İzzet** (2022) Suç Örgütleri, 14. Bası, Ankara, Seçkin (*Suç Örgütleri*).
- Özgenç, İzzet** (1999) “*Türk Ceza Kanunu Tasarısındaki Suça İştirake İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi*” Yargıtay Dergisi, C.25, S.1-2, ss. 70-96 (*TCK Tasarısındaki*).

- Özgenç, İzzet** (1996) “*Davranış Normları Teorisi (Haksızlık ve Müeyyide İlişkisi)*” Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.5, S.1-2 (Prof. Dr. M. Şakir Berki'ye Armağan), ss. 443-454 (*Davranış Normları*).
- Özgenç, İzzet** (1996) Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik, İstanbul (*Faillik*).
- Özgenç, İzzet** (1994) “*Failliğin Üçüncü Bir Görünüş Şekli Olarak Müsterek Faillik*” Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.4, S.1-2, ss. 159-190 (*Müsterek Faillik*).
- Özgenç, İzzet** (1994) “*Kamu Görevi, Yükümlülük Suçları, Yükümlülük Suçlarına İştirak (Karar İncelemesi)*” Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.4, S.1-2, ss. 329-348 (*Kamu Görevi*).
- Özkan, Halid** (2013) Ceza Hukukunda Azmettirme, Ankara, Adalet.
- Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan** (2022) Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, 22. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Öztürk, Bahri/Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sırma Gezer, Özge/Saygılar, Yasemin F./Alan, Esra/Erden Tütüncü, Efser/Özaydın, Özdem/Altınok Villemin, Derya/Tok, Mehmet Can** (2022) Ana Hatlarıyla Ceza Muhakemesi Hukuku, 9, Ankara, Seçkin (*Ceza Muhakemesi*).
- Özyüksel, Özgün** (2021) Türk Ceza Hukukunda Dolaylı Faillik, Ankara, Seçkin.
- Pariona Arana, Raúl** (2010) Täterschaft und Pflichtverletzung, Baden-Baden, Nomos.
- Pfeiffer, Stefan** (2004) “*Notwendigkeit und Legitimität der fahrlässigen Mittäterschaft*” JURA, S.8, ss. 519-526.
- Puppe, Ingeborg** (2019) Strafrecht Allgemeiner Teil, 4. Auflage, Baden-Baden, Nomos (AT).
- Puppe, Ingeborg** (2007) “*Der gemeinsame Tatplan der Mittäter*” ZIS, S.6/2007, ss. 234-246 (*Tatplan*).
- Puppe, Ingeborg** (2004) “*Wider die fahrlässige Mittäterschaft*” GA, ss. 129-146 (*fahrlässige Mittäterschaft*).
- Puppe, Ingeborg** (1991) “*Wie wird man Mittäter durch konkludentes Verhalten*” NStZ, C.12, ss. 571-574 (*konkludentes Verhalten*).
- Ranft, Otfried** (1982) “*Garantiepflichtwidriges Unterlassen der Deliktshinderung*” ZStW, ss. 815-863.
- Rengier, Rudolf** (2019) Strafrecht Allgemeiner Teil, 11. Auflage, München, C.H.Beck (AT).
- Rengier, Rudolf** (2011) “*Die Zurechnung von einzelnen objektiven Tatbeiträgen gemäß § 25 Abs. 2 StGB*” Festschrift für Ingeborg Puppe zum 70. Geburtstag, Berlin, Duncker & Humblot, ss. 849-858 (*Zurechnung*).

- Renzikowski, Joachim** (2014) *“Täterschaft und Teilnahme”* (Ed. Maurach, Reinhart/ Gössel, Karl Heinz/ Zipf, Heinz) Strafrecht Allgemeiner Teil Band II, 8. Auflage, Heidelberg, C.F. Müller (*Maurach/Gössel/Zipf*).
- Renzikowski, Joachim** (2007) *“Die fahrlässige Mittäterschaft”* Festschrift- Harro Otto, Köln, Carl Heymanns, ss. 423-439 (*fahrlässige Mittäterschaft*).
- Renzikowski, Joachim** (1997) Restriktiver Täterbegriff und fahrlässige Beteiligung, Tübingen, Mohr Siebeck (*Restriktiver*).
- Rotsch, Thomas** (2018) *„Lederspray“ redivivus – Zur konkreten Kausalität bei Gremienentscheidungen* ZIS, S.1, ss. 1-13 (*Lederspray*).
- Rotsch, Thomas** (2011) *„Gemeinsames Versagen“ Zu Legitimität und Legalität der fahrlässigen Mittäterschaft* Festschrift für Ingeborg Puppe zum 70. Geburtstag, Berlin, Duncker & Humblot (*Gemeinsames*).
- Rotsch, Thomas** (2009) „Einheitstäterschaft“ statt Tatherrschaft, Tübingen, Mohr Siebeck (*Einheitstäterschaft*).
- Roxin, Claus** (2019) Täterschaft und Tatherrschaft, 10. Auflage, Berlin, De Gruyter (*Tatherrschaft (10)*).
- Roxin, Claus** (2013) *“Der im Vorbereitungsstadium ausscheidende Mittäter”* Festschrift für Wolfgang Frisch zum 70. Geburtstag, Berlin, Duncker & Humblot (*Vorbereitungsstadium*).
- Roxin, Claus** (2006) *“Organisationsherrschaft und Tatentschlossenheit”* ZIS, S.7, ss. 293-300 (*Organisationsherrschaft*).
- Roxin, Claus** (2003) Strafrecht Allgemeiner Teil Band II, München, C.H.Beck (*AT-II*).
- Roxin, Claus** (1996) *“Zur Mittäterschaft beim Versuch”* Festschrift für Walter Odersky, Berlin, De Gruyter, ss. 489-498 (*Versuch*).
- Roxin, Claus** (1991) *“Urteil des BGH v. 15.1.1991 - 5 StR 492/9”* JR, S.5, ss. 205-208 (*Anm.*).
- Roxin, Claus** (1989) Täterschaft und Tatherrschaft, 5. Auflage, Berlin, De Gruyter (*Tatherrschaft (5)*).
- Roxin, Claus** (1985) *“Täterschaft und Teilnahme”* Leipziger Kommentar Strafgesetzbuch Band 1, 10. Auflage, Berlin, De Gruyter (*LK*).
- Roxin, Claus** (1979) *“Die Mittäterschaft im Strafrecht”* JA, ss. 519-526 (*Mittäterschaft*).
- Roxin, Claus** (1979) *“Tatenschluß und Anfang der Ausführung beim Versuch”* JuS, ss. 1-13 (*Tatenschluß*).
- Roxin, Claus** (1973) Kriminalpolitik und Strafrechtssystem, 2. Auflage, Berlin, De Gruyter (*Kriminalpolitik*).
- Roxin, Claus** (1963) Täterschaft und Tatherrschaft, 1. Auflage, Berlin, De Gruyter (*Tatherrschaft (1)*).

- Roxin, Claus/Greco, Luis** (2020) Strafrecht Allgemeiner Teil Band I, München, C.H.Beck (AT-I).
- Roxin, Claus/Isfen, Osman** (2005) "Der Allgemeine Teil des neuen türkischen Strafgesetzbuches" GA, ss. 228-243 (türkischen Strafgesetzbuches).
- Rudolphi, Hans-Joachim** (1979) "Zur Tatbestandsbezogenheit des Tatherrschaftsbegriffs bei der Mittäterschaft" Festschrift für Paul Bockelmann zum 70. Geburtstag am 7. Dezember 1978, München, Beck, ss. 369-387.
- Sancar, Türkân Yalçın** (2007) "Yeni Türk Ceza Kanunu'nda "Zincirleme Suç"" TBB Dergisi, S.70 (Zincirleme Suç).
- Sancar, Türkân Yalçın** (1998) Çok Faili Suçlar, Ankara, Seçkin (Çok Faili Suçlar).
- Sancar, Türkân Yalçın** (1995) Müteselsil Suç, Ankara, Seçkin (Müteselsil Suç).
- Sánchez-Vera, Javier** (1999) Pflichtdelikt und Beteiligung, Berlin, Duncker & Humblot.
- Sarıgül, Ali Tanju** (2022) Suça İştirak, Ankara, Seçkin.
- Sarıtaş, Erkan** (2018) Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m. 220 - 221), İstanbul, On İki Levha.
- Satzger, Helmut** (2015) "Beteiligung und Unterlassen" JURA, C.37, S.10, ss. 1055-1064.
- Savaşçı Temiz, Bilgehan** (2016) "İştirak Hükümleri Açısından Bağlılık Kuralı" AÜHFED, C.65, S.4, ss. 2487-2512.
- Sax, Walter** (1957) "Dogmatische Streifzüge durch den Entwurf des Allgemeinen Teils eines Strafgesetzbuches nach den Beschlüssen der Großen Strafrechtskommission" ZStW, C.69, S.3, ss. 412-440.
- Schaal, Alexander** (2001) Strafrechtliche Verantwortlichkeit bei Gremienentscheidungen in Unternehmen, Berlin, Duncker & Humblot.
- Schaffstein, Friedrich** (1930) Die allgemeinen Lehren vom Verbrechen in ihrer Entwicklung durch die Wissenschaft des gemeinen Strafrechts, Berlin, Verlag von Julius Springer.
- Schild, Wolfgang** (2017) "Täterschaft und Teilnahme" (Ed. Kindhäuser, Urs/ Neumann, Ulfrid/ Paeffgen, Hans-Ullrich) Nomos Kommentar Strafgesetzbuch, 5. Auflage, Baden-Baden, Nomos (NK).
- Schild, Wolfgang** (2009) Tatherrschaftslehren, Frankfurt am Main, Peter Lang (Tatherrschaftslehren).
- Schilling, Georg** (1975) Der Verbrechensversuch des Mittäters und des mittelbaren Täters, Berlin, Carl Heymanns.
- Schmidhäuser, Eberhard** (1975) Strafrecht Allgemeiner Teil Lehrbuch, 2. Auflage, Tübingen, J.C.B Mohr.

- Schöneborn, Christian** (1975) *“Kombiniertes Teilnahme- und Einheitstätersystem für das Strafrecht”* ZStW, C.87, S.4, ss. 902-924.
- Schroeder, Friedrich-Christian** (1965) *Der Täter hinter dem Täter*, Berlin, Duncker & Humblot.
- Schumann, Heribert** (1986) *Strafrechtliches Handlungsunrecht und das Prinzip der Selbstverantwortung der Anderen*, Tübingen, J.C.B Mohr (*Handlungsunrecht*).
- Schumann, Heribert** (1979) *Zum Einheitstätersystem des § 14 OWiG*, Berlin, Duncker & Humblot (*Einheitstätersystem*).
- Schünemann, Bernd** (2007) *“Täterschaft und Teilnahme”* Leipziger Kommentar Strafgesetzbuch Band 1: §§ 1-31, 12. Auflage, Berlin, De Gruyter (*LK*).
- Schütze, Theodor Reinhold** (1869) *Die nothwendige Theilnahme am Verbrechen*, Leipzig, J. M. Gebhardt’s Verlag.
- Schwab, Hans-Jörg** (1996) *Täterschaft und Teilnahme bei Unterlassungen*, Frankfurt am Main, Peter Lang.
- Seelmann, Kurt** (1980) *“Mittäterschaft im Strafrecht”* JuS, ss. 571-574.
- Seher, Gerhard** (2009) *“Vorsatz und Mittäterschaft – Zu einem verschwiegenen Problem der strafrechtlichen Beteiligungslehre”* JuS, S.1, ss. 1-7.
- Selter, Susanne** (2008) *Kettenanstiftung und Kettenbeihilfe*, Berlin, LIT Verlag.
- Sowada, Christoph** (1992) *Die “notwendige Teilnahme” als funktionales Privilegierungsmodell im Strafrecht*, Berlin, Duncker & Humblot (*notwendige Teilnahme*).
- Sowada, Christoph** (1986) *“Täterschaft und Teilnahme beim Unterlassungsdelikt”* JURA, ss. 399-410 (*Täterschaft*).
- Soyaslan, Doğan** (2016) *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 7. Baskı, Ankara, Yetkin (*Genel Hükümler*).
- Soyaslan, Doğan** (1987) *“TCK’nun 463. Maddesi Üzerine Bazı Düşünceler”* Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.3, S.1-4, ss. 279-306 (*463. Maddesi*).
- Sözüer, Adem** (2019) *“Türk Ceza Hukuku Reformu: Dünü, Bugünü ve Yarını”* Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.21, S.Özel Sayı, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, ss. 3031-3050 (*TCK Reformu*).
- Sözüer, Adem** (2007) *“Die Reform des türkischen Strafrechts”* ZStW, C.119, S.3, ss. 717-749 (*Die Reform*).
- Sözüer, Adem** (1994) *Suç Teşebbüs*, İstanbul, Kazancı Kitap (*Teşebbüs*).
- Steckermeier, Kristina** (2015) *Der Tatentschluss von Mittätern*, Baden-Baden, Nomos.
- Stein, Henrike** (2002) *Die Regelungen von Täterschaft und Teilnahme im europäischen Strafrecht am Beispiel Deutschlands, Frankreichs, Spaniens, Österreichs und Englands*, Herbolzheim, Centaurus (*Regelungen*).

- Stein, Ulrich** (1988) Die strafrechtliche Beteiligungsformenlehre, Berlin, Duncker & Humblot (*Beteiligungsformenlehre*).
- Stratenwerth, Günther/Kuhlen, Lothar** (2011) Strafrecht Allgemeiner Teil: Die Straftat, 6. Auflage, München, Vahlen (AT).
- Şahin, Cumhuri/Göktürk, Neslihan** (2022) Ceza Muhakemesi Hukuku, 13, Ankara, Seçkin.
- Şahin, İsmail** (2022) Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama, Ankara, Adalet.
- Taner, M. Tahir** (1953) Ceza Hukuku: Umumi Kısım, 3. Basım, İstanbul, İsmail Akgün Matbaası (*Umumi Kısım*).
- Taşkın Kapusuzoğlu, Beril** (2017) Suça İştirakte Bağlılık Kuralı, İstanbul, On İki Levha.
- Tokdemir, Sercan** (2022) Ceza Hukukunda Akim Kalmış Azmettirme, Ankara, Seçkin.
- Tozman, Önder** (2015) Suça Teşebbüs, Ankara, Adalet (*Teşebbüs*).
- Tozman, Önder** (2009) “İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Gönüllü Vazgeçme” TBB Dergisi, C.22, S.82, ss. 201-234 (*İştirak*).
- Trechsel, Stefan** (1967) Der Strafgrund der Teilnahme, Bern, Verlag Stämpfli & Cie.
- Triffterer, Otto** (1983) Die österreichische Beteiligungslehre: Eine Regelung zwischen Einheitstäter- und Teilnahmesystemen?, Wien, Manz Verlag.
- Tulay, Emre** (2022) Ceza Hukukunda Şahısta veya Konuda Hata, Ankara, Adalet (*Hata*).
- Tulay, Muhammed Emre** (2019) “Suç Örgütü Liderinin Cezai Sorumluluğuna İlişkin Hukuki Analiz ve Öneriler (TCK m. 220/5)” Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S.38, ss. 89-106 (*Suç Örgütü*).
- Türay, Aras** (2020) “İhmal Suretiyle İcrai Hareketin Sınırlı Sayıda Olup Olmadığı Sorunsalı” Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.17, S.3, ss. 115-154.
- Ünver, Yener** (2003) Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Ankara, Seçkin.
- Valdágua, Maria da Conceição** (1986) “Versuchsbeginn des Mittäters bei den Herrschaftsdelikten” ZStW, C.98, S.4, ss. 839-873.
- Vogel, Joachim** (1993) Norm und Pflicht bei den unechten Unterlassungsdelikten, Berlin, Duncker & Humblot.
- Wächter, Carl Georg** (1825) Lehrbuch des römisch-teutschen Strafrechts I, Stuttgart, J.B. Metzler'sche Buchhandlung.
- Waßmer, Martin** (2020) “Täterschaft und Teilnahme” (Ed. Leipold, Klaus/Tsambikakis, Michael/ Zöller, Mark Alexander) Anwaltkommentar StGB, 3. Auflage, Heidelberg, C.F. Müller (*Anwaltkommentar*).

- Weber, Helmuth von** (1935) Zum Aufbau des Strafrechtssystems, Jena, Frommannsche Buchhandlung Walter Biedermann.
- Weigend, Thomas** (2007) “§ 13 Begehen durch Unterlassen” Leipziger Kommentar Strafgesetzbuch Band 1: §§ 1-31, 12. Auflage, Berlin, De Gruyter (LK).
- Weisser, Bettina** (2011) Täterschaft in Europa, Tübingen, Mohr Siebeck (Täterschaft).
- Weißer, Bettina** (1998) “Gibt es eine fahrlässige Mittäterschaft?” JZ, S.5, ss. 230-239 (fahrlässige Mittäterschaft).
- Weißer, Bettina** (1996) Kausalitäts- und Täterschaftsprobleme bei der strafrechtlichen Würdigung pflichtwidriger Kollegialentscheidungen, Berlin, Duncker & Humblot (Kollegialentscheidungen).
- Welzel, Hans** (1975) Abhandlungen zum Strafrecht und zur Rechtsphilosophie, Berlin, De Gruyter (Abhandlungen).
- Welzel, Hans** (1969) Das Deutsche Strafrecht, 11. Auflage, Berlin, De Gruyter (Strafrecht).
- Welzel, Hans** (1939) “Studien zum System des Strafrechts” ZStW, ss. 491-566 (Studien).
- Wessels, Johannes/Beulke, Werner/Satzger, Helmut** (2020) Strafrecht Allgemeiner Teil, 50. Auflage, Heidelberg, C.F. Müller (AT).
- Westphal, Ernst Christian** (1785) Das Criminalrecht, Leipzig, Weygandsche Buchhandlung.
- Winter, Bernhard R. J.** (1981) “Die Entwicklung der Mittäterschaft im 19. Jahrhundert” Inauguraldissertation, Heidelberg, Juristischen Fakultät der Ruprecht-Karl-Universität Heidelberg.
- Woelk, Birgit** (1994) Täterschaft bei zweiaktigen Delikten, Berlin, Duncker & Humblot.
- Wuttig, Heinrich Ernst** (1902) Fahrlässige Teilnahme am Verbrechen, Strafrechtliche Abhandlungen, Heft 40.
- Yaşar, Melek** (2023) 6831 Sayılı Kanun Kapsamında Ormanların Ceza Hukuku Yoluyla Korunması, İstanbul, On İki Levha.
- Yaşar, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa** (2014) Türk Ceza Kanunu, Cilt 3, 2. Baskı, Ankara, Adalet.
- Yavuz, Hakan A.** (2021) “Türk Ceza Hukukunda Haksızlık Hatası (TCK m. 30/4) (Teoride Ve Güncel Yargıtay Uygulamasında)” Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S.46, Türkiye Adalet Akademisi, ss. 201-254 (Haksızlık Hatası).
- Yavuz, Hakan A.** (2021) “Türk Ceza Hukukunda Dava Zamanaşımı ve Olağanüstü Kanun Yolları ile İlişkisi” Adalet Dergisi, S.66, ss. 497-542 (Zamanaşımı).

- Yavuz, Hakan A.** (2017) “*Bir Savaş Suçu Olarak Kültürel Miras Niteliğindeki Eserlere Yönelik Saldırı Eylemi Uluslararası Ceza Mahkemesi’nin Al Mahdi Kararı Üzerine Bir İnceleme*” Ankara Barosu Dergisi, C.75, S.3, ss. 161-196 (*Kültürel Miras*).
- Yavuz, Hakan A./Ulgar, Orbay Bahri** (2023) Uygulamada Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda Düzenlenen Kaçakçılık Suçları, Ankara, Adalet.
- Yavuz, Özge Ceren** (2020) Hedefte Sapma ve Ceza Sorumluluğu, Ankara, Seçkin (*Hedefte Sapma*).
- Yenidünya, A. Caner/İçer, Zafer** (2013) “*Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu*” Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.19, S.2, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, ss. 797-828.
- Yenisey, Feridun/Nuhoğlu, Ayşe** (2023) Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Yenisey, Feridun/Plagemann, Gottfried** (2015) Alman Ceza Kanunu Strafgesetzbuch (StGB), Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul, Beta (*StGB*).
- Yerdelen, Erdal** (2013) Cezanın Belirlenmesi, Ankara, Adalet (*Cezanın Belirlenmesi*).
- Yıldız, Ali Kemal** (2007) 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, İstanbul, İstanbul Barosu Yayınları.
- Yılmaz, Enes** (2016) “*Suçun Özel Bir Görünüş Şekli Olarak Gönüllü Vazgeçme*” AÜHFD, C.65, S.4, ss. 2553-2603.
- Yılmaz, Zahit** (2023) “*Türk Ceza Kanunu Bakımından Müsterek Failliğin Şartları*” Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.11, S.21, ss. 107-142.
- Yılmaz, Zahit** (2022) Türk Ceza Hukukunda İştirakin Bir Türü Olarak Dolaylı Faillik, Ankara, Adalet (*Dolaylı Faillik*).
- Yılmaz, Zahit** (2018) “*Müsterek Faillik ve Dolaylı Faillik Kurumlarının İhmali Suçlar Yönünden Değerlendirilmesi*” Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.24, S.1, ss. 122-131 (*Müsterek Faillik*).
- Yurtlu, Fatih** (2022) İhmali Suçlar, Ankara, Seçkin (*İhmali Suçlar*).
- Yurtlu, Fatih** (2021) “*Suç Teorisi Bakımından İhmali Suçların Yapısı*” Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.25, S.3, ss. 581-638 (*Suç Teorisi Bakımından*).
- Yüce, Turhan Tufan** (1982) Ceza Hukuku Dersleri, Manisa, Şafak Basım ve Yayınevi.
- Zafer, Hamide** (2021) Ceza Hukuku Genel Hükümler, 8. Bası, İstanbul, Beta.
- Zafer, Hamide** (2019) “*Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m.257)*” Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.25, S.2, ss. 1557-1587.
- Zieschang, Frank** (1995) “*Mittäterschaft bei bloßer Mitwirkung im Vorbereitungsstadium?*” ZStW, C.107, S.2, ss. 361-381.
- Zimmerl, Leopold** (1929) “*Grundsätzliches zur Teilnahmelehre*” ZStW, C.49, S.1, ss. 39-54.

Berçem AŞKIN AKARÇAY

Hâkim

**TÜRK İNFAZ HUKUKU SİSTEMİNDE
KOŞULLU SALIVERİLMENİN
GERİ ALINMASI**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk İnfaz Hukuku Sisteminde Koşullu Salıverilmenin Geri Alınması
Berçem Aşkın Akarçay

Hukuk Yayınları Dizisi – 3912

Birinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 989 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kirtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKLAR

A) ARAŞTIRMA VE İNCELEME ESERLERİ

- Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü.** (2011). *Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Ceza İnfaz Alanındaki Tavsiye Kararları*, https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/1982019151705tavsiye_kararlari.pdf, Tarihi: 01/06/2023.
- Akbulut, B. - Demirkol, N. - Turan, T. Y.** (2021). *İnfaz Hukuku*, (Ed. Berrin Akbulut), (Birinci Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Akbulut, İ.** (1996). Şartla Tahliye, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 55/1-2, ss. 173-182.
- Akın, A.** (2016). *İnfaz Hukuku*, (Üçüncü Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Akkaş, A. H.** (2008). Koşullu Salıverilme, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12/1-2, ss. 305-335.
- Akkaya, Ç.** (2021). *Açıklamalı ve İçtihatlı Cezaların İnfazı ve İnfaz Hukuku*, (Sekizinci Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Alan, E.** (2023). *Ceza Hukukunda Yeni Boyutuyla Tekerrür*, (Birinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Aldemir, H.** (2012). *Türk İnfaz Hukuku ve İnfaz Yargılaması*, (Birinci Baskı), Ankara: Bilge Yayınevi.
- Algharblgi, A. A. İ.** (2015). Türk Hukukunda Koşullu Salıverme ve Bazı İslam Ülkelerindeki Uygulaması, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.
- Altınok Villemin, D.** (2014). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Işığında Ağırlaştırılmış Müebbet Hapis Cezalarının Kesintisiz İnfazının İşkence Yasağı Açısından İncelenmesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Altınöz, Ü.** (2019). İcra-İflas Hukukunda Disiplin ve Tazyik Hapsi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Altunç, M. S.** (2010). Ceza Hukukunda Tekerrür, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), *Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Apaydın, C. - Kaplan, H.** (2019). Ceza İnfaz Sistemi ve Denetimli Serbestlik, *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5/2, ss. 185-207.

- Aras, B.** (2022). İnfaz Hukukuna Hâkim Olan İlkeler Işığında İnfaz Hâkimliklerinin Görev ve Yetkileri, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17/2, ss. 403-455.
- Aras, B.** (2023). Hükümlü ve Tutukluların Disiplin Soruşturmalarına İlişkin Temel Esaslar, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8/1, ss. 3-61.
- Arslan, Ç. - Kayanççek, M.** (2009). *Suçta Tekerrür*, (Birinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Artuç, M.** (2018). *Pratik Türk Ceza Kanunu Açıklamalı*, (Üçüncü Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Artuk, M. E.** (2021). Ceza, *Sosyal Bilimler Ansiklopedisi: I. Cilt*, (Ed. Mehmet Ali Yekta Saraç), (Birinci Baskı), Ankara: TÜBİTAK Bilim Yayınları, ss. 202-204.
- Artuk, M. E. - Alşahin, M. E.** (2015). Hapis Cezalarının ve Cezaevlerinin Tarihi Gelişimi, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 21/2, ss. 297-337.
- Atalay, O.** (2021). *İnfaz Hukuku ve İlâmların İnfazı*, (İkinci Baskı), Ankara: Türkiye Adalet Akademisi Yayınları.
- Atalay, O.** (2023). Türk Ceza Hukukunda Tekerrür ve Mükerrirlere Özgü İnfaz Rejimi, *Yargıtay Dergisi*, (Ed. Firuze Bıyık), 49/2, ss. 497-546.
- Bacaksız, P.** (2014). Cezalandırma ve Toplum Yeniden Kazandırma, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16/Prof. Dr. Hakan Pekcantez'e Armağan Özel Sayısı, ss. 4917-4941.
- Badem, S.** (2022). Koşullu Salıverilme, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.
- Bakıcı, S.** (1987). Koşullu Salıvermenin Geri Alınması, *Ankara Barosu Dergisi*, 1, ss. 20-25.
- Bardak, C.** (1996). *Cezaların İnfazı ve İnfaz Müesseseleri*, (Birinci Baskı), Ankara: Yetkin Yayınları.
- Başman, M.** (1996). Şartla Salıverilme, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Bozbayındır, A. E.** (2023). İngiliz Ceza Hukukunda Koşullu Salıverilme, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 27/3, ss. 261-293.
- Bozdağ, A.** (2009). *Türk Ceza Hukukunda ve Vergi Ceza Hukukunda Tekerrür*, (Birinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Bozdağ, A.** (2019). *Türk Ceza Hukukunda Koşullu Salıverilme Kurumu ve Etkinliğinin Geliştirilmesi*, (Birinci Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Can, S.** (2016). Türk Hukukunda Af Kurumu, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65/4, ss. 1291-1312.
- Centel, N.** (2001). Cezanın Amacı ve Belirlenmesi, *Prof. Dr. Turhan Tûfan Yüce'ye Armağan*, (Ed. İrfan Baştuğ), (Birinci Baskı), İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, ss. 337-372.

- Çakır, K.** (2020). Hapis Cezasının Koşullu Salıverilme Uygulanarak İnfazı, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 26/2, ss. 669-698.
- Çetin, E.** (2020). Cezanın Amaçları İyi Bir Cezada Bulunması Gerekli Nitelikler, *İzmir Barosu Dergisi*, 85/3, ss. 291-327.
- Demirbaş, T.** (2021). *İnfaz Hukuku*, (Sekizinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Demirbaş, T.** (2022). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (Onyedinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Dikenoğlu, R. - Çetin, A. - Sezen, B. - Göyhan, O. - Can, A. - Öztürk, İ. - Demiray, H. - Akkaş, F. - Çiçek, H. - Şahin, M. - Karataş, Ş. - Avşar, Z.** (2021). *İnfaz Hâkimliği Eğitim Modülü*, (Birinci Baskı), Ankara: Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayınları.
- Diñçer, U. S.** (2021). İnfazın Karmaşık Sorunlarına Yalın Çözümler, *Akademi Kürsü Dergisi*, (Ed. Adnan Dönderalp), 10, ss. 74-80.
- Doğan, D. Ç.** (2021). *Hapis Cezasına ve İnfazına Seçenek Kurumlar*, (Birinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Doğan, K.** (2020). Koşullu Salıverilmenin Öne Çekilmesi Bağlamında CGTİHK m.105/A Hükümlerinin Değerlendirilmesi, *15. Türk Ceza Hukuku Günleri: Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Türk Ceza Hukuku Reformunun 15. Yılı, 31 Mayıs-1 Haziran 2020 İstanbul*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, ss. 78-93.
- Dönmezer, S. - Erman, S.** (2020). *Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku Cilt III: Cezalar-Güvenlik Tedbirleri-İnfaz*, (Ondördüncü Baskı), İstanbul: Der Kitabevi Yayınları.
- Dursun, E.** (2014). Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılmasına İlişkin Teorik Bir İnceleme, *Ceza Hukuku Dergisi*, (Ed. Veli Özer Özbek), 9/26, ss. 145-170.
- Epözdemir, R.** (2021). *Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması*, (Dördüncü Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Epözdemir, R.** (2022). Hapis Cezasının Ertelenmesi (TCK md. 51), *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (Ed. Necmi Yüzbaşıoğlu), 1, ss. 447-509.
- Erbuyurucu, İ.** (2019). Türk Hukukunda Erteleme ve Koşullu Salıverme Bağlamında Dolaylı Af Uygulamaları, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Erdoğan, O.** (2022). *İnfaz Hukuku*, (Üçüncü Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Feyzioğlu, M. - Güngör, D.** (2007). Cezaların Toplanması ve Koşullu Salıverilme İlişkisi, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (Ed. Özlem Bilgilioğlu), 20/69, ss. 51-54.
- Genç, F. U.** (2021). Mahkûm Olunan Hapis Cezasının Koşullu Salıverilme Öncesinde Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanarak İnfazı Bakımından 7242 Sayılı Kanun'la Yapılan Değişikliklerin Bir Nedeni Olarak Covid-19, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4/2, ss. 494-531.

- Genç, F. U. - Ünal, O. G.** (2022). 7242 Sayılı Kanun Değişiklikleri Işığında Özel İnfaz Usullerinden Biri Olarak Konutta İnfaz, *Terazi Hukuk Dergisi*, (Ed. Mutlu Dinç), 17/193, ss. 58-83.
- Giden, Y.** (2008). Türk Ceza Hukukunda Koşullu Salıverme, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Kocaeli.
- Günay, E.** (2011). *Yargıtay Kararları Eşliğinde Örnekli/Uygulamalı İnfaz Hukukunda Hükümlü Disiplin Ceza ve Tedbirleri Duraksama Yaratan Sorunlar ve Yanıtlar Lehe Kanun Uygulaması*, (Birinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Günay, E.** (2016). *Uygulamalı-Örnekli Dava ve Ceza Zamanasını*, (Beşinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Gündüz, H.** (2021). Koşullu Salıverilme Kararının Geri Alınması, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16/2, ss. 389-420.
- Güngör, D. - Okuyucu Ergün, G.** (2016). Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65/4, ss. 1951-1965.
- Gür, G.** (2019). Koşullu Salıverilme, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21/Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan Özel Sayısı, ss. 1443-1489.
- Güzel, S.** (2016). *Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı ile Kalem Hizmetleri*, (Birinci Baskı), İstanbul: Legal Yayınları.
- Hakeri, H.** (2020). *Ceza Hukuku Genel Hükümler/Temel Bilgiler*, (Onsekizinci Baskı), Ankara: Astana Yayınları.
- Horozgil, D.** (2016). Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.
- İçel, K.** (2014). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (Birinci Baskı), İstanbul: Beta Yayınları.
- İnce, L.** (2019). Türk İnfaz Hukukunda Koşullu Salıverilme ve Koşullu Salıverilmede Süreler, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- İnce, L.** (2023). *Uygulamadan Yazışma Örnekleri ile İnfaz Hukuku*, (İkinci Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Kafes, V.** (1998). *TCK Öntasarımları ve İçtihatlar Işığında Hukukumuzda Şartla Salıverme ve Uygulamadaki Sorunlar (Teori-Uygulama-Örnekler)*, (Birinci Baskı), Ankara: Adil Yayınevi.
- Kafes, V.** (2011). Ceza Hukukunda Mağdurun Zararının Giderilmesi, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 60/1, ss. 83-156.
- Kafes, V.** (2019). Koşullu Salıverilme, 2. *Ceza Hukuku Reformları Kongresi Ceza Hukuku Yaptırımları Kanunlar ve Uygulama: Cilt I*, (Ed. Adem Sözüer), (Birinci Baskı), İstanbul: On İki Levha Yayınları, ss. 277-290.
- Kan, C. H.** (2014). Türk İnfaz Hukuku'nda Şartla Salıverme Kavramı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Mersin.

- Kan, C. H.** (2021). Türk Hukukunda Mükerrirlere Özgü İnfaz Rejimi, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 26/45, ss. 305-338.
- Karakaş Doğan, F.** (2010). *Cezanın Amacı ve Hapis Cezası*, (Birinci Baskı), İstanbul: Legal Yayınları.
- Karakaş Doğan, F.** (2011). Türk Ceza Hukukunda Cezaların İctimai Kurumunun Düzenlenmesi Gerektiği Üzerine, *Ankara Barosu Dergisi*, 3, ss. 85-104.
- Karakehya, H.** (2020). Koşullu Salıverilmenin Amacı, Hukuki Niteliği ve Koşullu Salıverilme Şartlarından Biri Olarak “İyi Hal”, 15. *Türk Ceza Hukuku Günleri: Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Türk Ceza Hukuku Reformunun 15. Yılı, 31 Mayıs-1 Haziran 2020 İstanbul*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, ss. 35-65.
- Kaşka, H.** (2013). 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Hapis Cezasının Ertelemesi Müessesesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Erzurum.
- Kıdıl, F.** (2018). Cezalandırmanın Amacı ve “Umut Hakkı” Bağlamında Koşullu Salıverilme Yasakları, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 31/138, ss. 39-78.
- Kılıçparlar, Z.** (2016). Zorlama (Tazyik) Hapsi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.
- Koca, M. - Üzülmüş, İ.** (2022). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (Onbeşinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Kubat, A. A.** (2019). *En Son Değişikliklerle-Sorular ve Cevaplarla Denetimli Serbestlik ve Cezaların İnfazı*, (Dokuzuncu Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Kumbasar, E.** (2012). *Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması*, (Birinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Külçür, E. İ.** (2015). Denetimli Serbestlik Sistemi, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (Ed. Burak Huysal), 10/133-134, ss. 53-81.
- Maden, M.** (2020). Koşullu Salıverilmenin Mahiyeti ve Hukuki Niteliği, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 26/2, ss. 633-651.
- Mahmutoğlu, F. S. - Ağkuş, K. F.** (2022). Birden Fazla Hükümdeki Cezaların Toplanması, *Suç ve Ceza Dergisi*, 15/2, ss. 197-216.
- Mecit, K.** (2022). *İnfaz Hukuku*, (Altıncı Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Nacar, Ö.** (2022). Türk Ceza Hukuku’nda Hapis Cezasının Ertelemesi (TCK m.51), (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İzmir.
- Ölmez, G. - Ünal, O. G. - Karabulut, E. C. - Kaya, F.** (2023). *İnfaz Hukuku: Temel Hukuk Dizisi*, (Ed. İzzet Özgenç ve Cumhuriyet Şahin), (Altıncı Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Özar, S.** (2021). *Türk Ceza Hukukunda Zamanaşımı*, (Birinci Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.

- Özbek, V. Ö.** (2023). *İnfaz Hukuku*, (Onaltıncı Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Özbek, V. Ö. - Doğan, K. - Bacaksız, P.** (2022a). *Ceza Genel Hukuku Temel Bilgiler*, (Onüçüncü Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Özbek, V. Ö. - Doğan, K. - Bacaksız, P.** (2022b). *Ceza Muhakemesi Hukuku Temel Bilgiler*, (Onikinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Özbek, V. Ö. - Doğan, K. - Bacaksız, P.** (2022c). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (Onüçüncü Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Özdemir, O.** (2021). 7242 Sayılı Kanun Sonrası Hükümlülerin Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılmaları, *Adalet Dergisi*, 148/67, ss. 379-410.
- Özen, M.** (2023). *Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İnfaz Hukuku*, (İkinci Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özgenç, İ.** (2021). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (Onyedinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Özgenç, İ.** (2022). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (Onsekizinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Özgenç, N. B.** (2021). *Türk Hukukunda Şartla Salıverilme Müessesesi*, (Birinci Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özkavalcı, N.** (2021). *İnfaz Hakimliği*, (Üçüncü Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Öztürk, B. - Erdem, M. R.** (2022). *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku*, (Yirmiikinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Öztürk, B. - Tezcan, D. - Erdem, M. R. - Sırma Gezer, Ö. - Saygılar, Y. F. - Alan, E. - Erden Tütüncü, E. - Özaydın, Ö. - Altınok Villemin, D. - Tok, M. C.** (2022). *Ana Hatlarıyla Ceza Muhakemesi Hukuku*, (Dokuzuncu Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Polat, H.** (2022). *Teori ve Uygulamada Cumhuriyet Savcısının El Kitabı*, (Yedinci Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Polat, H. - Arslan Polat, A.** (2016). *Uygulamadan Örnek Karar ve Uygulayıcı İşlemlerle Ceza Hâkiminin Başvuru Kitabı*, (Üçüncü Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Saç, C.** (2019). *Çağdaş Ceza Hukukunun Amacı Bağlamında Hapis Cezasına Seçenek Kurumlar*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Sağiroğlu, M.** (2021). *Geçmişten Bugüne ve Tüm Yönleriyle Ceza İnfaz Sistemi*, (Birinci Baskı), Ankara: Yetkin Yayınları.
- Sakin, S.** (2018). *Hapis Cezasının Ertelenmesi ve Benzeri Kurumlarla Karşılaştırılması*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.
- Sanıvar, R.** (2020). *Modern İnfaz Hukuku ve Koşullu Salıverilme (Şartlı Tahliye) Kurumu*, (Birinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.

- Sözüer, A.** (2001). Türk Hukukunda Af, 4454 ve 4616 Sayılı Kanunlarda Öngörülen Şartla Salıverilme ve Ertelemeye İlişkin Hükümlerin Hukuksal Niteliği ile Bu Hükümlerin Anayasaya Uygunluğu Sorunu, *Anayasa Yargısı Dergisi*, 18/1, ss. 219-252.
- Şen, E. - Başer Berkün, B.** (2021). *Hükümlülerin İyi Hal Değerlendirmesinde Yeni Kriterler*, <https://sen.av.tr/tr/makale/hukumlulerin-iyi-hal-degerlendirmesinde-yeni-kriterler>, Erişim Tarihi: 16/06/2023.
- Şen, E. - Başer Berkün, B.** (2022). *Koşullu Salıverilme Denetimli Serbestlik ve Ceza İnfaz Sorunları*, (Beşinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Şen, E. - Maviş, M.** (2014). *Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması (HAGB)*, (Birinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Şengül, C.** (2021). *Koşullu Salıverilmenin Geri Alınmasında Denetim Süresi*, <https://www.hukukihaber.net/kosullu-saliverilmenin-geri-alinmasinda-denetim-suresi>, Erişim Tarihi: 28/09/2023.
- Şengül, C.** (2022). *Koşullu Salıverilme ve Koşullu Salıverilmenin Geri Alınmasında Meseleler*, <https://www.hukukihaber.net/kosullu-saliverilme-ve-kosullu-saliverilmenin-geri-alinmasinda-meseleler>, Erişim Tarihi: 07/11/2023.
- Şengül, C.** (2023). *5275 Sayılı Kanuna Eklenen Geçici 10. Maddenin Değerlendirmesi*, <https://www.hukukihaber.net/5275-sayili-kanuna-eklenen-gecici-10-maddenin-degerlendirmesi-cumhur-sengul>, Erişim Tarihi: 15/11/2023.
- Şimşek, F. A.** (2023). Türk Ceza Hukukunda Koşullu Salıverilme, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Tan, M.** (2011). *Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler (Karşılaştırmalı-Gerekçeli-Açıklamalı-İçtihatlı-Özetli): II. Cilt*, (Birinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Taner, F. G.** (2011). Hükümün Açıklanmasının Ertelemesinin (Geri Bırakılmasının) Hukuki Niteliği ve Ertelemeyi Kabul Edip Etmediğinin Sanığa Duruşma Devresinin Sona Ermesinden Önce Sorulmasının Hukuka Aykırılığı Üzerine, *Ankara Barosu Dergisi*, 4, ss. 285-298.
- Tatlı, Y.** (2019). Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü*, İstanbul.
- Tokgöz, H. B.** (2020). Cezalandırmanın Amacı ve Bu Bağlamda Ütopyalar Üzerine Bir Değerlendirme, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 22/1, ss. 431-467.
- Töngür, A. R.** (2008). Ceza Hukukunda Yeni Boyutlarıyla Erteleme, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), *İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Turhan, F. - Altıkat, A.** (2012). Yeni Bir Ceza İnfaz Usulü Olarak Denetimli Serbestlik ve Bu Usulden Yararlanma Şartları, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2/2, ss. 1-46.

- Türkmen, C.** (2021). 7242 Sayılı Kanun ile Getirilen Değişiklikler Işığında Hapis Cezasının Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanarak İnfazı, *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7/2, ss. 315-347.
- Uğur, M.** (2002). Türk Hukukunda Cezaların ve Güvenlik Önlemlerinin İnfazı ve Hakimin İnfaza Katılması, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Eskişehir.
- Ünlü, A.** (2018). Hapis Cezasının Ertelenmesi, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1/2, ss. 4-28.
- Yaşar, O. - Gökcan, H. T. - Artuç, M.** (2014). *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu: II. Cilt*, (İkinci Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Yavuz, H. A.** (2011). Ceza Adalet Sisteminde Denetimli Serbestlik, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.
- Yavuz, H. A.** (2022). *Denetimli Serbestlik: Temel Hukuk Dizisi*, (Ed. İbrahim Ermenek), (Üçüncü Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yenidünya, A. C.** (2002). *Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Şartla Salıverme*, (Birinci Baskı), İstanbul: Legal Yayınları.
- Yenidünya, A. C.** (2020). *Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanarak Cezanın İnfazı (İnfaz Kanunu, m.105/A)*, <https://caneryenidunya.medium.com/denetimli-serbestlik-tedbiri-uygulanarak-cezanin-infazi-infaz-kanunu-m-105-a-bbe4db531d9e>, Erişim Tarihi: 12/06/2023.
- Yenidünya, A. C.** (2020). *Şartla Salıverme: Karar Verilmesi, Denetim Süresi, Sonuçları*, <https://caneryenidunya.medium.com/şartla-salıverme-karar-verilmesi-denetim-suresi-sonuçları-d026a880e284>, Erişim Tarihi: 23/10/2023.
- Yenidünya, A. C.** (2020). *Şartla Salıverme: Tarihi Kökenleri*, <https://caneryenidunya.medium.com/şartla-salıverme-kurumunun-tarihi-kökenleri-d05c12f29d86>, Erişim Tarihi: 24/05/2023.
- Yenidünya, A. C.** (2020). *Yeni İnfaz Düzenlemeleri Işığında Koşullu Salıverme, Hükümlülerin Açık Cezaevine Ayrılması ve Denetimli Serbestlik*, <https://www.yenidunyahukuk.com/dosyalar/yeni-infaz-duzenlemeleri.pdf>, Erişim Tarihi: 05/06/2023.
- Yenisey, F. - Nuhoğlu, A.** (2022). *Ceza Muhakemesi Hukuku*, (Onuncu Baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yerdelen, E.** (2021). *Türk Ceza Hukuku Yaptırımları ve İnfazı*, (Birinci Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Yetgin, F.** (2021). *Şemalı Pratik İnfaz Hukuku El Kitabı: Açıklamalı-İçtihatlı (Karar, Müzekkere ve Dilekçe Örnekleri)*, (Dördüncü Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Yetgin, F.** (2023). *Şemalı Pratik İnfaz Hukuku El Kitabı: Açıklamalı-İçtihatlı (Karar, Müzekkere ve Dilekçe Örnekleri)*, (Beşinci Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Yıldırım, T.** (1990). *Şartla Salıverilme*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

- Yıldırım, Z.** (2017). Türk Hukukunda Hapis Cezasının İnfazının Ertelemesi, *Ceza Hukuku Dergisi*, (Ed. Veli Özer Özbek), 12/34, ss. 57-117.
- Yıldız, M. N.** (2019). Cezanın Amacı Bakımından Koşullu Salıverilme, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.
- Yüzbaşıoğlu, C.** (2014). Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kurumu ve Farklı Hukuk Dallarına Etkisi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

B) Yüksek Yargı Kararları

- **Anayasa Mahkemesi**, Tarih: 16/02/2017, Başvuru Numarası: 2014/2891.
- **Anayasa Mahkemesi**, Tarih: 20/07/2017, Başvuru Numarası: 2014/16162.
- **Anayasa Mahkemesi**, Tarih: 17/06/2020, Başvuru Numarası: 2016/6830.
- **Anayasa Mahkemesi**, Tarih: 21/06/2022, Esas: 2022/9, Karar: 2022/80.
- **Anayasa Mahkemesi**, Tarih: 01/06/2023, Esas: 2022/120, Karar: 2023/107.
- **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi**, Vinter ve diğerleri/Birleşik Krallık, Tarih: 09/07/2013, Başvuru Numarası: 66069/09, 130/10, 3896/10.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 04/12/2013, Esas: 2013/153, Karar: 2013/817.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 10/07/2017, Esas: 2017/147, Karar: 2017/2607.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 16/11/2017, Esas: 2017/1366, Karar: 2017/4019.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 05/03/2018, Esas: 2017/1071, Karar: 2018/934.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 14/05/2018, Esas: 2018/1869, Karar: 2018/2217.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 19/10/2020, Esas: 2017/1647, Karar: 2020/2375.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 14/12/2020, Esas: 2019/3066, Karar: 2020/3302.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 15/02/2021, Esas: 2018/5948, Karar: 2021/1325.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 05/03/2021, Esas: 2020/4237, Karar: 2021/3278.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 19/03/2021, Esas: 2020/152, Karar: 2021/4603.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 04/06/2021, Esas: 2021/213, Karar: 2021/9854.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 22/09/2021, Esas: 2021/10167, Karar: 2021/12656.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 12/11/2021, Esas: 2019/3487, Karar: 2021/14079.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 03/12/2021, Esas: 2021/12431, Karar: 2021/14643.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 14/01/2022, Esas: 2022/12356, Karar: 2023/242.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 17/06/2022, Esas: 2022/5300, Karar: 2022/5252.

- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 27/06/2022, Esas: 2022/4617, Karar: 2022/5720.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 16/09/2022, Esas: 2022/7817, Karar: 2022/6994.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 23/10/2022, Esas: 2022/13955, Karar: 2022/10342.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 13/01/2023, Esas: 2022/13968, Karar: 2023/133.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 10/02/2023, Esas: 2023/19, Karar: 2023/396.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 27/04/2023, Esas: 2023/2844, Karar: 2023/2431.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 05/05/2023, Esas: 2023/3826, Karar: 2023/2740.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 18/05/2023, Esas: 2023/4073, Karar: 2023/3256.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 02/06/2023, Esas: 2023/3966, Karar: 2023/3865.
- **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, Tarih: 23/06/2023, Esas: 2022/11601, Karar: 2023/4538.
- **Yargıtay 11. Ceza Dairesi**, Tarih: 24/06/2011, Esas: 2010/8718, Karar: 2011/2780.
- **Yargıtay 13. Ceza Dairesi**, Tarih: 11/11/2014, Esas: 2014/28459, Karar: 2014/31501.
- **Yargıtay Ceza Genel Kurulu**, Tarih: 20/04/2021, Esas: 2019/1-434, Karar: 2021/155.
- **Yargıtay Ceza Genel Kurulu**, Tarih: 10/06/2021, Esas: 2019/1-206, Karar: 2021/272.
- **Yargıtay Ceza Genel Kurulu**, Tarih: 21/06/2022, Esas: 2020/1-139, Karar: 2022/453.

NOT: Metin içerisinde yer alan ve kaynakçada belirtilen yüksek yargı kararları UYAP sisteminden faydalanılarak temin edilmiştir.

Prof. Dr. Mustafa ÖZEN

Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

CEZA MUHAKEMESİ HUKUKU TEMEL BİLGİLER

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesi Hukuku Temel Bilgiler

Mustafa Özen

Hukuk Yayınları Dizisi – 2200

Yedinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 990 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.

Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara

Tel: 0312 394 83 94

Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

- ALPARSLAN**, Şükrü; Anglo –Amerikan Hukukunda Mahkemeye Saygısızlık Suçu ve Türk Hukukundaki Durum, İHFM XL, 1- 4, 1974.
- ASLAN**, Muzaffer; Askeri Yargıda Savcılık, Ankara, 1998.
- AYDIN**, Murat; Cumhuriyet Savcısının Delilleri Değerlendirme Yetkisi ve Kamu Davası Açma Mecburiyeti’ Yargı Reformu İzmir Barosu, 5-8 Nisan – İzmir 2000.
- CENTEL**, Nur; ZAFER, Hamide; Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul, 2005.
- CENTEL**, Nur; ZAFER, Hamide; Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul, 2008.
- EREM**, Faruk; Avukatın Duruşmayı Terk etme Hakkı, İBD, XVI, 1971.
- FEYZİOĞLU**, Metin; 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Hakkında Bazı Tespit ve Değerlendirmeler, TBBD.
- GÜRELLİ**, Nevzat; Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik, İstanbul, 1967.
- KAYNAK**, A.; Hazırlık Soruşturmasında Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi’ ABD, 1998/2.
- KESKİN**, Serap; Yargıç Bağımsızlığı, Kunter Armağanı, İstanbul, 1998.
- KUNTER**, Nurullah/YENİSEY, Feridun/NUHUĞLU, Ayşe; Ceza Muhakemesi Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul 2008.
- KUNTER**, Nurullah/YENİSEY, Feridun; Ceza Muhakemesi Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul 2000.
- ÖZBEK**, Veli Özer/KANBUR, Nihat/DOĞAN, Koray/BACAKSIZ, Pınar/TEPE, İlker; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2011.
- ÖZBEK**, Veli Özer; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2006.
- ÖZGENÇ**, İzzet; Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2014.
- ÖZTÜRK**, Bahri/ERDEM, Mustafa Ruhan; Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2006.

- ÖZTÜRK**, Bahri/TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/SIRMA, Özge/SAYGILAR, F. Yasemin/ALAN, Esra; Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2010.
- ÖZTÜRK**, Bahri; Delil Yasakları, Yeni Yargıtay Kararları Işığında Delil Yasakları (Hukuka Aykırı Olarak Elde Edilen Deliller) Ankara, 1995.
- ÖZTÜRK**, Bahri; Yeni Yargıtay Kararları Işığında Delil Yasakları, Ankara, 1995.
- PEKCANITEZ**, Hakan/ATALAY, Oğuz/ÖZEKES, Muhammet; Hukuk Usulu Muhakemeleri Kanunu Hükümlerine Göre Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler, Ankara, 2014
- SOYASLAN**, Doğan; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2005.
- ŞAHİN**, Cumhur; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2009.
- TOROSLU**, Nevzat; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2006.
- TOROSLU**, Nevzat/FEYZİOĞLU, Metin; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2008.
- TURHAN**, Faruk; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2006.
- ÜNVER**, Yener/HAKERİ, Hakan; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2010.
- YENİDÜNYA**, A. Caner/İÇER, Zafer; Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2016.
- YENİSEY**, Feridun; İnsan Hakları Açısından Arama, Elkoyma, Yakalama ve İfade Alma, Ankara, 1995, İnsan Hakları Merkezi Yayını I.
- YENİSEY**, Feridun/NUHOĞLU, Ayşe; Ceza Muhakemesi Hukuku Ders Kitabı, İstanbul, 2014.
- YURTCAN**, Erdener; Ceza Yargılaması Hukuku, İstanbul, 2005.

Dr. Kerim KILIÇ

YALAN YERE YEMİN SUÇU

(TCK m. 275)

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Yalan Yere Yemin Suçu

Kerim Kılıç

Hukuk Yayınları Dizisi – 3911

Birinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 991 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Akarsu, Bedia. *Felsefe Terimleri Sözlüğü*. İstanbul 2022.
- Akbulut, Berrin. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara 2019.
- Akil, Cenk. *6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Kapsamında Yeminin Konusu ve Yemin Delilinin Hatırlatılıp Hatırlatılmayacağı Meselesi*. Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, Cilt I, Ankara 2014.
- Akkan, Mine. *Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku Cilt I*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2017.
- Aksel, İsmail. *Türk Yargı Teşkilatı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2010.
- Aktaş, Sururi. "Kriminalizasyon (Suçlaştırma) Açısından Ceza Adaleti Felsefesine Genel Bir Bakış". *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 26/1 (2022): 1-21.
- Akyılmaz, Bahtiyar, Murat Sezginer ve Cemil Kaya. *Türk İdare Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Akyılmaz, Bahtiyar, Murat Sezginer, Cemil Kaya, *Türk İdari Yargılama Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık 2021.
- Al Kılıç, Şengül. *Anonim Şirketlerde Tasfiyeden Dönme*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Alacakaptan, Uğur. *İşlenemez Suç*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1968.
- Alacakaptan, Uğur. *Suçun Unsurları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1970.
- Alpertonga, Mustafa Yusuf. "İdari Yargılama Usulünde Deliller". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, 2010.
- Altıntaş, Ali. "Yargı Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı Bağlamında Türkiye'de Adliye Yönetimi". *Memleket Siyaset Yönetim Dergisi*, 7/17 (2021): ss. 34-104.
- Ansay, Sabri Şakir. "Mahkemelerimizde Yemin". *AÜHFD*,11/3-4 (1954): ss. 115-118.

- Ansary, Sabri Şakir. "Yemin", *Adliye Ceridesi*. S. 4 (1940): ss. 255-294.
- Arslan, Ramazan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar Ayvaz, Emel Hanağası. *Medeni Usul Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2021.
- Artuk, M. Emin, Ahmet Gökçen, M. Emin Alşahin, Kerim Çakır. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Artuk, M. Emin, Ahmet Gökçen, M. Emin Alşahin, Kerim Çakır. *Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.
- Artuk, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen, A. Caner Yenidünya. *Ceza Hukuku Genel Hükümler I*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2002.
- Atalı, Murat, İbrahim Ermenek, Ersin Erdoğan. *Medeni Usul Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2022.
- Atar, Fahrettin. *İslam Adliye Teşkilatı*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı, 2020.
- Atıcı, Cansu. *Medeni Usul Hukukunda Dava Ehliyeti*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Aydemir, Fatih. *Türk Hukukunda Tahkim Sözleşmesi*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık 2017.
- Aydın, Devrim. "Suça Teşebbüs". *AÜHFD*, 55/1 (2006), ss. 85-113.
- Ayhan, Rıza, Hayrettin Çağlar, Mehmet Özdamar, *Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2022.
- Baş, Eylem. *Ceza Hukukunda Fail ve Mağdur*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Baygın, Cem, Ahmet Nar. *Medeni Hukuk Dersleri – I Başlangıç Hükümleri ve Kişiler Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2023.
- Bayındır, Abdulaziz. *İslam Muhakeme Hukuku (Osmanlı Devri Uygulaması)*. İstanbul: Süleymaniye Vakfı Yayınları, 2015.
- Baytaz, Abdullah Batuhan. *Kanunilik İlkesi Bağlamında Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Yorum*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2018.
- Beck, Susanne. "Achtung: Fahrlässiger Umgang mit der Fahrlässigkeit! – Teil 1". *Juristische Arbeitsblätter (JA)*, (2009): ss. 111-115, beckenonline, e.t. 02.05.2024.
- Bölükbaşı, Özge. "Uyuşmazlık, Hesap ve Seçim Yargısı". *İçinde Yargı Örgütü Hukuku*, editör, İbrahim Özbay, 267-289. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2022.

- Budak, Ali Cem, Varol Karaaslan. *Medeni Usul Hukuku*. Ankara: Filiz Kitabevi, 2021.
- Budak, Ali Cem. "Alangoya'ya Göre Yargılamanın Amacı ve Hâkimin Gerçeği Aramaktan Vazgeçmesi". *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 6/2 (2019). 33-43.
- Budak, Ali Cem. *Karşılaştırmalı Hukuk Muhakemeleri Kanunu*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Candan, Abdurrahman. "İslam Hukukunda Yemin ve Ahlakilik", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S. 15, 2010.
- Candan, Turgut. *İdari Yargılama Usulü Kanunu*. Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları, 2005.
- Canpolat, Can. "Adli Psikoloji Nazarında Ceza Muhakemesinde Gerçeğe Aykırı (Hatalı-Yalan) Tanık Beyanı". *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 0/1, (2021), ss. 267-315.
- Canpolat, Can. *Kusur İlkesi Işığında Mazeret Nedeni Olarak Zorlayıcı Cebir*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- Centel, Nur, Hamide Zafer. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2022.
- Cevizci, Ahmet. *Paradigma Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları, 1999.
- Ceza Kanunu Şerhi Türk ve İtalyan Ceza Kanunları Cilt: 2*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1978.
- Çağlayan, M. Muhtar. *Türk Ceza Kanunu Cilt II*, Ankara: Yetkin Yayıncılık, 1984.
- Çağlayan, Ramazan, *İdare Hukuku Dersleri*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- Çağlayan, Ramazan. *İdari Yargılama Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Çelebican, Özcan Karadeniz. *Roma Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2012.
- Çelik, Ferhat. *Boşanma Davalarında İspat ve Deliller*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Deliduman, Seyithan. "Tüzel Kişilerin Davada Temsili", *AÜEHFD*, 2/1 (1998), ss. 176-187.

- Demirbaş, Timur. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Demirel, Muhammed. *Çifte Özen Anlayışı Çerçevesinde Taksirli Suçtan Doğan Ceza Sorumluluğu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Demirel, Muhammed. *Suçta İştirakte Bağlılık Kuralı*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2017.
- Demirtaş, Soner. *Tehlike Suçları*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Doğan, Koray. "Ceza Hukukunda Belge Kavramı". *Ceza Hukuku Dergisi*. 5/14 (2010): 51-66.
- Doyle, Charles. "False Statement and Perjury: An Overview of Federal Criminal Law". *Congressional Research Service*, (2018): 1-21.
- Döner, Ayhan. *Türk Anayasa Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2022.
- Dönmezer, Sulhi, Sahir Erman. *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım, Cilt I*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 1997.
- Dönmezer, Sulhi, Sahir Erman. *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım, Cilt II*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 1994.
- Dural, Mustafa, Tufan Öğüz, Mustafa Alper Gümüüş. *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2021.
- Dülger, Murat Volkan. *Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık 2013.
- Dülger, Murat Volkan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Erdem, Kasım. "Anayasal Organlar ve Kuvvetler Ayrılığı", içinde *ABD Kongresinde Yasama, Denetim ve Bütçe Süreçleri*. editör Semra Gökçimen. 1-13. Ankara: TBMM Basımevi, 2019.
- Erdoğan, İhsan, Dilşad Keskin. *Türk Medeni Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Erdönmez, Güray. *Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku Cilt II*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2017.
- Erem, Faruk, Nevzat Toroslu. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: A.Ü. Hukuk Fakültesi Yayınları, 1978.
- Erem, Faruk. "Suçun Konusu ve Hümanist Doktrin". *AÜHFĐ*, Y. 1968, S. 1, C. 25.

- Erem, Faruk. *Adliye Aleyhinde Cürümler*. Ankara: Güzel İstanbul Matbaası, 1955.
- Erem, Faruk. *Ceza Hukuku Hususi Hükümler Cilt I*. Ankara: Ajans-Türk Matbaacılık Sanayii, 1968.
- Erem, Faruk. *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Cilt I Genel Hükümler*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1976.
- Erişir, Evrim. *Medeni Usul Hukukunda Taraf Ehliyeti*. İzmir: Güncel Yayınevi, 2007.
- Erkün, Ali Şevket. *Yalan Yere Yemin ve Sübut Delilleri*. Adliye Ceridesi 1937, Sayı: 9, ss. 793-812
- Ersoy, Uğur, "Ceza Hukukunun Gri Alanı: Tehlike Suçları". *TAAD*, Yıl: 11, Sayı: 41 (Ocak 2020), ss. 27-64.
- Ertanhan, Mesut. *Medeni Yargılama Hukukunda Tanık ve Tanıklık*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2005.
- Eryıldız, Hüsnü Sefa. "Yalan Yere Yemin Suçu (TCK m. 275)". *Hacettepe HFD*, 12/1 (2022), ss. 575-642.
- Gerçeker, Hasan. *Yorumlu – Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Gökçen, Ahmet. "Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1987.
- Gökmenoğlu, H. Tekin. "İslam Muhakeme Usulü Hukukunda Bir İsbat Vasıtası Olarak 'Yemin' Delili". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 3 (1994), ss. 179-195.
- Göktürk, Neslihan. "Die Aussagedelikte im türkischen Strafrecht". *CHKD*. 4/2 (2016): ss. 75-95.
- Göktürk, Neslihan. "Türk Hukuku'nda Suçların İçtimar". *CHKD*. 2/1-2 (2014): 31-59.
- Göktürk, Neslihan. "Yalan Tanıklık Suçu". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 20/1 (2016): ss. 347-410.
- Görgün, L. Şanal, Levent Börü, Mehmet Kodakoğlu. *Medeni Usul Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2023.
- Gözler, Kemal. *Hukuka Giriş*. Bursa: Ekin Yayınevi, 2020.

- Gözübüyük, A. Şeref, Turgut Tan, *İdare hukuku C. II, İdari Yargılama Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2014.
- Gözübüyük, Abdullah Pulat, "Adliye Karşı Cürümler". *AD*. 1969, S. 8.
- Gözübüyük, Abdullah Pulat, *Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi*. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları, 1980.
- Graf, Damian K. *StGB Annotierter Kommentar*, Bern: Stämpfli Verlag AG, 2020.
- Güngör, Devrim. "Ceza Muhakemesinde Tanık Beyanın Delil Değeri Üzerine Bazı Tespit ve Değerlendirmeler". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6/2, (2015), ss. 307-318.
- Hafızoğulları, Zeki, Devrim Güngör. "Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi". *TBB Dergisi*, Sayı 69, (2007), ss. 21-50.
- Hakeri, Hakan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Heger, Martin (Kristian Kühn). *Strafgesetzbuch Kommentar*. München: C.H. Beck, 2014.
- Helvacı, Serap. *Gerçek Kişiler*. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2010.
- Hettinger, Michael, Elias Bender. "Die Aussagedelikte (§§153-162 StGB)". *Die Juristische Schulung (JuS)* (2015): 577-585, beck-online e.t. 01.10.2020.
- Hilgendorf, Eric, Brian Valerius. *Alman Ceza Hukuku Genel Kısım*. Çeviren Salih Oktar, Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2021.
- Isenring, Bernhard. *StGB/JStG Kommentar*. Zürich: Orell Füssli Verlag AG, 2022.
- Işıқтаç, Yasemin, Sevtap Metin. *Hukuk Metodolojisi*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2016.
- İba, Hasan. *Ceza Hukukunda Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Maddi Unsurlarında Hata*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- İçel, Kayıhan. "Görünüşte Birleşme (İçtima) İlkeleri ve Yeni Türk Ceza Kanunu". *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 7/14 (2008): 35-49.
- İçel, Kayıhan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2014.

- İçel, Kayıhan. *Ceza Hukukunda Taksirden Doğan Sübjektif Sorumluluk*. İstanbul: Cezaevi Matbaası, 1967.
- İnceoğlu, Asuman Aytekin. *Özel Ceza Hukuku Cilt X*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2021.
- İtişgen, Rezzan. "Kişinin Kendini Suçlamaya Zorlanamaması İlkesi (Nemo Tenetur İlkesi)". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2012.
- İtişgen, Rezzan. "Türk Ceza Hukukunda Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme Suçu". *TAAD*. Y: 6, S: 23.
- Joecks, Wolfgang. *Strafgesetzbuch Studienkommentar*. München: Verlag C. H. Beck, 2012.
- Kale, Serdar. *Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2010.
- Kaplan, Mahmut. "Ceza Hukukunda Özel Norm Genel Norm İlişkinin Tespiti". *CHD*, 18/53 (2023), ss. 487-524.
- Karaarslan, Mehmet. "İdare'nin Yargısal Mercilerde Temsili ve Temsilcilerin Sorumluluğu". *Ankara Barosu Dergisi*, 2016/3, 419-465.
- Karakehya, Hakan, Asena Kamer Usluadam. "Türk Ceza Hukuku Öğretisinde Suçun Manevi Unsuru Bağlamında Suç Genel Teorisine İlişkin Görüşler". *CHKD*, 3/2 (2015), ss. 1-24.
- Karakehya, Hakan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler I*. Nisan Kitabevi, 2018.
- Karlı, Abdurrahim. *Medeni Muhakeme Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020.
- Katoğlu, Tuğrul. "Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları". *AÜHFD*. 61/2 (2012), ss. 657-693.
- Keçecioglu, Elvan, "Alman Ceza Hukukunda Faillik". *TBB Dergisi*, Sayı 65, Yıl 2006.
- Kesim, Yahya. "Yalan Tanıklık ve Yalan Yere Yemin". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1992.
- Kılıç, Kerim. "Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu (TCK m. 135)". *EBYÜHFD*. 25/1 (2021): ss. 1-45.
- Kindhäuser, Urs. *Nomoskommentar Strafgesetzbuch*. Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2010.

- Koca, Mahmut, İlhan Üzülmez. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Koca, Mahmut, İlhan Üzülmez. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Koca, Mahmut. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Deliller". *Ceza Hukuku Dergisi*. 1/2 (2006): ss. 207-225.
- Koca, Mahmut. "Fikri İçtima". *Ceza Hukuku Dergisi*. 2/4 (2007): ss. 197-221.
- Koç, Coşkun. "Suçun Konusunun Yokluğu Durumunda Teşebbüse Elverişlilik Sorunu". *TBB Dergisi*. 2/147 (2020): 49-73.
- Konca, Nesibe Kurt. *Medeni Usul Hukukunda Tarafların Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2016.
- Koruculu, Irmak. *Türk Ceza Hukukunda Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Kudlich, Hans. "Neunter Abschnitt. Falsche uneidliche Aussage und Meineid (§ 153-163)". İçinde *Strafgesetzbuch Kommentar*. editör Bernd von Heinschtel-Heinegg, 1069-1099, München: Verlag C. H. Beck, 2010.
- Kum, Ensar. "Mecelle'de İspat Yükü". *Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 3/2 (2020): 189-221.
- Kurt, Mehmet. "Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu". Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2015.
- Kuru, Baki. *Hukuk Muhakemeleri Usulü Cilt I*. İstanbul: Demir Yayıncılık, 2001.
- Kuru, Baki. *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2019.
- Kuru, Baki. *Nizasız Kaza*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1961.
- Küper, Wilfried, Jan Zopfs. *Strafrecht Besonderer Teil*. Heidelberg: C.F. Müller, 2015.
- Lencker, Theodor, Nikolaus Bosch. "Falsche uneidliche Aussage und Meineid". İçinde *Schönke/Schröder Strafgesetzbuch Kommentar*. editör Albin Eser. 1643-1683. München, Verlag C.H. Beck oHG, 2014.

- Linke, Tobias. "Brauchen wir ein „Promotions- und Prüfungsstrafrecht“?". *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (NVwZ)* 2015, ss. 327-334, <http://beck-online.beck.de/Bcid/Y-300-Z-NVWZ-B-2015-S-327-N-1> e.t. 02.05.2024.
- McBain, Graham. "Modernising the Law on Oaths & Affirmations". *International Law Research*; Vol. 9, No. 1; 2020.
- Melemez, Burak. *Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Meran, Necati. *Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Kamu Görevlisine ve Adliyeye İlişkin Suçlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2006.
- Müller, H. E. *Münchener Kommentar zum StGB*. München: C.H.Beck, 2021.
- Nazlı, Kadri. "Türkçe Yemin İfadeleri Üzerine Toplumdilbilimsel Bir İnceleme". Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
- Oğuzman, M. Kemal, Özel Selici ve Saibe Oktay Özdemir *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2015.
- Orfield, Lester B. "Proof of Perjury and The 'Two Witness' Requirement in Federal Criminal Cases". *SMU Law Review*, 17/2 (1963), ss. 227-241. <https://scholar.smu.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=4179&context=smulr>, e.t. 10.06.2023.
- Orhan, Uğur. *Suçun Maddi Konusu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Ovacık, Mustafa. *İngilizce-Türkçe Hukuk Sözlüğü*. Ankara: Sözkese Matbaacılık, 2000.
- Önder, Ayhan, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. İstanbul: Filiz kitabevi, 1994.
- Önder, Ayhan. *Ceza Hukuku Dersleri*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1992.
- Önen, Mesut. *Hukukun Temel Kavramları*. İstanbul: Der Yayınları, 1985.
- Özby, İbrahim, "Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri". *EÜHFD*, 10/3-4, (2006).
- Özby, İbrahim, Fatih Aydemir, "Adi Yargı". *İçinde Yargı Örgütü Hukuku*. Editör, İbrahim Özby, 61-226. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2022.
- Özby, İbrahim, Özge Bölükbaşı, "Yargı Örgütüne Hâkim Olan Temel Kavramlar ve İlkeler". *İçinde Yargı Örgütü Hukuku*. Editör, İbrahim Özby, 1-34. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2022.

- Özbek, Mustafa Serdar. *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü, Cilt I*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2016.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan, Pınar Bacaksız. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan, Pınar Bacaksız. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan, Serkan Meraklı, Pınar Bacaksız, İsa Başbüyük. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Özdemir, Ahmet. "Amerika Birleşik Devletleri Ceza Hukukunda Yalan Tanıklık Suçu". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 26/2 (2020): ss. 923-945.
- Özek, Çetin, "1997 Türk Ceza Yasası Tasarısı'na İlişkin Düşünceler". *İÜHFİM*, 56/1-4, (1998): ss. 21-68.
- Özek, Çetin, "Adliyeye Karşı Suçların Hukuksal Konusu". *İÜHFİM*, 55/3, (1997): ss. 13-50.
- Özgenç, İzzet. "Davranış Normları Teorisi, (Haksızlık ve Müeyyide İlişkisi)". *Prof. Dr. Şakir BERKİ'ye ARMAĞAN, SÜHFİM*. 5/1-2 (1996): 443-454.
- Özgenç, İzzet. *Suçta İştirakin Hukuki Esası ve Faillik*. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hukuk Müşavirliği, 1996.
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Özkan, Mehmet. "Tanzimat Sonrası Osmanlı Ceza Hukuku Düzenlemeleri". *BAİD* 15 (Haziran 2022), ss. 241-277.
- Özkan, Meral Sungurtekin, Gökçe Türkoğlu Özdemir, *Roma Hukukundan Günümüze Medeni Yargılamanın Esasları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008.
- Öztürk, Bahri. *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Öztürk, Nermin. "İlahi Dinlerde (Yahudilik, Hristiyanlık, İslamiyet) Yemin, Keffaret ve Kurban". Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996.

- Parlar, Ali, Muzaffer Hatipoğlu. *5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2010.
- Parlar, Ali, Muzaffer Hatipoğlu. *Kast ve Taksir*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2010.
- Pekcanitez, Hakan, Ali Yeşilirmak. *Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku Cilt II*. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık 2017.
- Pekcanitez, Hakan, Hülya Taş Korkmaz, Nedim Meriç. *HMK Hukuk Muhakemeleri Kanunu*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2022.
- Pekcanitez, Hakan, Hülya Taş Korkmaz. *Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku Cilt I*. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık 2017.
- Pekcanitez, Hakan, Oğuz Atalay ve Muhammet Özekes. *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*, İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2023.
- Pieth, Mark, Marlen Schultze. *Schweizerisches Strafgesetzbuch Praxiskommentar*. Zürich/St. Galle: Dike Verlag, 2021.
- Reese, Carolin. "Die Aussagedelikte als Prüfungsaufgabe". *Juristische Arbeitsblätter (JA)*, (2009), ss. 612-615. beck-online. e.t. 28.09.2020.
- Sarıgül, Ali Tanju. "Şüpheli ve Sanığın Ceza Muhakemesi İşlemlerine Katılma Yükümlülüğüne Getirilen Sınır-Nemo Tenetur Seipsum Accusare İlkesi". *TBB Dergisi*, S. 153 (2021), ss. 39-64.
- Sevük, Handan Yokuş. "Resmî Belgenin Düzenlenmesinde Yalan Beyan Suçu". *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan*, 21/Özel (2019): 139-155.
- Sinar, Hasan. "Türk Ceza Hukukunda Dolaylı Faillik". *CHD*, Yıl: 6, Sayı: 15, (2011): 59-86.
- Silving, Helen, "The Oath: I", *The Yale Law Journal*. 68/7, (1959): 1329-1390.
- Soner, Lütfü Fikri. "Hukuk Davalarında Yemin". *Adalet Dergisi*, 62/6, (1971), ss. 348-358
- Soyaslan, Doğan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2016.
- Soyaslan, Doğan. *Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2018.
- Soyaslan, Doğan. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2018.

- Sözüer, Adem. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. chrome-extension://efaidnbmnmbpcajpcglclefindmkaj/http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/adalet_ao/cezahgh.pdf, e.t. 29.10.2021.
- Sözüer, Adem. *Suçta Teşebbüs*. İstanbul: Kazancı Matbaacılık, 1994.
- Şahin, Meral Ekici. “Dolaylı Faillığe İlişkin Bazı Sorunlar”. *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8/109-110 (2013): 7-25.
- Şener, Oruç Hami. *Anonim Ortaklıkta Ek Tasfiye (İhya)*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2015.
- Şener, Oruç Hami. *Ticari Temsilci ve Ticari Temsil Yetkisi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2015.
- Şenol, Cem. “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’na Göre Yargı Görevi Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs Suçu (TCK m. 277)”. *İÜHFİM*, 71/1 (2013): ss. 1119-1146.
- Tahiroğlu, Bülent, Belgin Erdoğan, *Roma Usul Hukuku*. İstanbul: Der Yayınları, 1989.
- Tanrıver, Süha. “Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Özellikle Arabuluculuk”. *TBB Dergisi*. 3/64 (2006): 151-177.
- Tanrıver, Süha. *Medeni Usul Hukuku Cilt I*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2016.
- Taşpınar, Sema. “Medeni, Yargılama Hukukunda Amaç Sorunu”. *Av. Dr. Faruk EREM Armağanı*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayını, 1999. 759-787.
- Tat, Orkun. *Türk Medeni Kanunu’nda Yasal Danışmanlık*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2018.
- Tercan, Erdal. “Medeni Usul Hukukunda Gerçeği Söyleme Yükümlülüğü”. *Prof. Dr. Şakir BERKİ’ye ARMAĞAN, SÜHFD*, 5/ 1-2 (1996).
- Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, R. Murat Önok. *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- The Law Reform Commission, *Report on Oaths and Affirmations*, First Published, 1990, https://www.lawreform.ie/_fileupload/Reports/rOaths.pdf, e.t. 25.12.2023.
- The United States Department of Justice Archives, (e.t. 12.06.2023), <https://www.justice.gov/archives/jm/criminal-resource-manual-1743-perjury-overview-18-usc-1621-and-1623-violations>

- Toroslu, Nevzat, *Ceza Hukuku*. Ankara: Savaş Yayınları, 1994.
- Toroslu, Nevzat, Haluk Toroslu. *Ceza Hukuku Genel Kısım*. Ankara: Savaş Kitabevi, 2021.
- Toroslu, Nevzat. "İftira Cürmünün Hukuki Konusu". *AÜHFD*, 37/1, (1980), ss. 107-128.
- Toroslu, Nevzat. *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1970.
- Tozman, Önder. *Suçta Teşebbüs*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2015.
- Tunçer, Asuman İnce. *Yalan Tanıklık Suçu*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Umur, Ziya. *Roma Hukuku*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2010.
- Underwood, Richard H.. "Perjury! The Charges and the Defenses". *Duquesne Law Review*, 36/4 (1998), 719, https://uknowledge.uky.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1414&context=law_facpub, e.t. 10.06.2023.
- Ünal, Osman Gazi. *Türk Hukukunda Tehlike Suçları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023
- Ünver, Yener, Hakan Hakeri. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Ünver, Yener. *Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2003.
- Ünver, Yener. *TCK'da Düzenlenen Adliyeye Karşı Suçlar*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2016.
- Üzülmez, İlhan. "Dolaylı Faillik". *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1/2 (2006): 79-95.
- Üzülmez, İlhan. "Yeni Ceza Kanunu'nun Sisteminde Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi". *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10/3-4 (2006): 203-235.
- Weigend, Thomas (Çev. Ali Emrah Bozbayındır), "Ceza Muhakemesi Gerçeği mi Arıyor? Bir Alman Perspektifi". *CHD* Aralık 2006, Sayı: 2.
- Wohlers, Wolfgang. *Schweizerisches Strafgesetzbuch Handkommentar*. Bern: Stämpfli Verlag AG, 2020.
- Yarcı Güler. "Osmanlıda Yemin ve Tahlif", içinde *Kültürümüzde Yemin*. Editör Emine Gürsoy Naskali, Hilal Oytun Altun, (Acta Turcica, Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi) 5/2 (2013): 1-41.

- Yardımcı, Taner Emre. *Hukuk Davalarında Mecburi Dava Arkadaşlığı*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Yasa, Ferit. "Yalan Yere Yemin Suçu ve Sübut Delilleri". *Adliye Ceridesi* 1937, Sayı: 9, ss. 784-792.
- Yaşar, Ercan, Hasan İba, "Teşebbüs Derecesine Ulaşmamış İcrai Davranışlarda Gönüllü Vazgeçme". *CHD – Nisan 2021*, Y. 16, S. 45, ss. 101-125.
- Yaşar, Osman, Hasan Tahsin Gökcan ve Mustafa Artuç. *Yorumlu – Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Yeke-Baş, Vehbi. *Yalan Yere Yemin*. Ankara: Yeni Cezaevi Matbaası, 1942.
- Yenisey, Feridun, Ayşe Nuhoğlu. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Yenisey, Feridun, Gottfried Plagemann. *Alman Ceza Kanunu Strafgesetzbuch (StGB)*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2009.
- Yerdelen, Erdal. "Çifte Değerlendirme Yasağı". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20/2 (2012), ss. 105-136.
- Yıldırım, Mehmet Kamil. *Medeni Usul Hukukunda Delillerin Değerlendirilmesi*. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları, 1990.
- Yılmaz, Asuman, "Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim ve Limited Şirketlerde Ek Tasfiye". *BATİDER*, 32/ 2, (2016), 149-173.
- Yılmaz, Ejder. *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi 3. Cilt*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2021.
- Yılmaz, Ejder. *Hukuk Sözlüğü*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2001.
- Yılmaz, Ejder. *Yemin*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2021.
- Yüksel, Tülay Kitapçioğlu. *Özgü Suç*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Zafer, Hamide. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Beta Yayıncılık 2015.
- Zafer, Hamide. *Özel Hayatın ve Hayatın Gizli Alanının Ceza Hukukuyla Korunması*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2010.

Prof. Dr. Mahmut KOCA
İstanbul Medipol Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Prof. Dr. İlhan ÜZÜLMEZ
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

TÜRK CEZA HUKUKU

ÖZEL HÜKÜMLER

10. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler

Mahmut Koca - İlhan Üzülmez

Hukuk Yayınları Dizisi – 2017

Onuncu Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 992 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.

Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara

Sertifika No: 70086

KAYNAKLAR

- Akbaba, Zeynep Burcu**, “Töre, Namus ve Töre Saikiyle Kasten Öldürme”, TBBB, 2008/75.
- Akbulut, Berrin**, Bilişim Alanında Suçlar, Ankara 2017.
- Akbulut, Berrin**, “İhaleye Fesat Karıştırma Suçu (TCK m. 235)”, CHD, 2009/9.
- Akçin, İhsan**, “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar”, Yargıtay Dergisi, 2006/1–2.
- Akçin, İhsan/Erel, Kemalettin/Halitoğlu, Coşkun/Bozoğlu, Süleyman/Fazla, Yüksel/Örer, Fatma Betül/Özbey, Özcan**, Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (2005-2012), Ankara 2012.
- Akıncı, Füsun Sokullu**, “Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesinde Yer Alan Maddi Ceza Hukukuna İlişkin Düzenlemeler ve Özellikle İnternette Çocuk Pornografisi”, İÜHFİM, C. LIX, sy: 1-2, İstanbul 2001.
- Akkaş, Ahmet Hulusi**, “Suç Konusu Malın Değerinin Azlığının Ceza Sorumluluğuna Etkisi”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, 2018/1.
- Akkaya, Çetin**, Teori ve Uygulamada Tefecilik Suçu, 2. Baskı, Ankara 2020.
- Akün, Verda Neslihan**, “Uluslararası Hukukta ve Türk Hukuku’nda Soykırım (Jenosid) Suçu”, MHB Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, Prof. Dr. Sevin Toluner’e Armağan, Yıl 24, 2004/1-2
- Akyürek, Güçlü**, Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suçu, Çeşitli Hukuk Dallarında Özel Hayatın Gizliliğinin Korunması Suçun Hukuksal Yapısı, 2. Baskı, Ankara, Kasım 2013.
- Alaşahin, Mehmet Emin**, “Cinsel Saldırı Suçu”, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, (Editör: Prof. Dr. Mahmut Koca), Ankara 2020.
- Apaydın, Necati**, “Türk Ceza Kanunu Tasarısı’ndaki Bazı Suç Düzenlemeleri Üzerine Düşünceler”, in: Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler Raporlar, Türkiye Barolar Birliği, Editör: Teoman Ergül, Ankara 2004.
- Arslan, Çetin**, İhaleye Fesat Karıştırma Suçu, 3. Baskı, Ankara 2012.
- Arslan, Çetin**, “Tefecilik Suçu”, Ankara Barosu Dergisi, 2014/1.
- Arslan, Çetin/Töngür, Ali Rıza Töngür**, “Edimin İfasına Fesat Karıştırma Suçu” TAAD, 2013/14.

- Artuç, Mustafa**, “Cinsel Taciz Suçu”, Terazi Hukuk Dergisi, 2007/11.
- Artuç, Mustafa**, Malvarlığına Karşı Suçlar, 2. Baskı, Ankara 2011.
- Artuk, Mehmet Emin**, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve İşkence Yasası”, Güncel Hukuk, 2004/5.
- Artuk, Mehmet Emin**, “Cinsel Taciz Suçu (TCK. M. 105)”, Hukuki Perspektifler Dergisi, 2006/7.
- Artuk, Mehmet Emin**, “İntihar ve İntihara Yardım Suçu Üzerine Bir Deneme”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda Yapılan Son Değişiklikler Sempozyumu Özel Sayısı, C. 4, 1994/1-2.
- Artuk, Mehmet Emin**, “Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukukunda İntihara İkna ve Yardım Suçu”, Hukuk Araştırmaları, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, C. 8, 1994/11-3.
- Artuk, Mehmet Emin**, “Ötenazi”, YD, C. XVIII, 1992/3.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 5. Baskı, Ankara 2011.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 12. Baskı, Ankara 2012.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 13. Bası, Ankara 2013.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. Bası, Ankara 2007.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 6. Bası, Ankara 2005.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 5. Bası, Ankara 2004.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Ankara 2013.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Alşahin, M. Emin /Çakır, Kerim**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 19. Baskı, Ankara 2021.
- Arzt, Gunther/Weber, Ulrich**, Strafrecht Besonderer Teil, Bielefeld 2000
- Arzt, Gunther/Weber, Ulrich**, Strafrecht Besonderer Teil, LH 3: Vermögensdelikte, 2. Auflage, Bielefeld, 1986.
- Ateş, Neslihan**, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanma Suçu (TCK m. 191), İstanbul, Temmuz 2019.
- Avcı, Mustafa**, “Hukuk Tarihimizde Hukuka Aykırı Deliller Sorunu: İşkence (Örf-i Maruf) Uygulaması”, İn: Türk Dünyası Araştırmaları, 2003/147.

- Ayan, Mehmet**, Eşya Hukuku I, Zilyedlik ve Tapu Sicili, 2. Baskı, Konya 2000.
- Aydın, Devrim**, Türk Ceza Hukukunda Yağma Suçu, Ankara, 2020.
- Aydın, Devrim**, Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu, Ankara, 2022.
- Aydın, Murat**, Çocukların Cinsel İstismarı ve Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu, 2. Baskı, Ankara 2014.
- Aydın, Murat**, Organ ve Doku Nakli ve Ceza Sorumluluğu, Ankara 2008.
- Aydın, Öykü Didem**, “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar”, Hukuki Perspektifler Dergisi, 2004/2.
- Aydın, Sedat Erdem**, AİHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu, İstanbul, Aralık 2015.
- Azarkan, Ezeli**, Nuremberg’ten La Haye’ye: Uluslararası Ceza Mahkemele-ri, İstanbul 2003
- Bakıcı, Sedat**, “Tehdit Suçu ve Unsurları”, ABD, 1992/5.
- Bakıcı, Sedat**, Devlet İdaresi Aleyhine İşlenen Suçlar, Açıklamalı Zimmet-İrtikap-Rüşvet Suçları, Ankara 1988.
- Balcı, Murat**, Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu Madde Ticareti Suçları, Ankara 2009.
- Bantekas, Ilias /Nash, Susan**, International Criminal Law, Second Edition, London, Sydney, Portland, Oregon, 2003.
- Başbüyük, İsa**, “Hırsızlık ve Dolandırıcılık Suçlarının Bilişim Sistemlerinin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle İşlenmesi”, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl: 5, Aralık 2010/14.
- Bayraktar, Köksal**, “Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Kişilere Karşı İşlenen Suçlar”, İn: Hukuk Ve Adalet, Eleştirel Hukuk Dergisi, 2005/5.
- Bayraktar, Köksal**, in: Özel Ceza Hukuku Cilt III Hürriyete, Şeref, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, İstanbul, Mart 2018.
- Baytaz, Abdullah Batuhan**, “Tefecilik Suçu”, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2020/2.
- Baytemir, Erdal**, Açıklamalı İçtihatlı Cinsel Dokunulmazlığa Kişi Hürriyeti-ne ve Genel Ahlaka Karşı Suçlar, 2. Baskı, Ankara 2009.
- Beccaria, Cesare**, Suçlar ve Cezalar yahut Beşeriyetin Mecellesi, (Çev.: **Muhittin Göklü**), 3. Bası, İstanbul 1964.
- Beck’scher Online Kommentar StGB, v. Heintschel-Heinegg, 32. Edition.
- BeckOK StGB, v. Heintschel-Heinegg 46. Edition, (Stand: 01.05.2020)
- Bekar, Elif**, “Tefecilik Suçu”, İÜHFİM C. LXXI, 2013/2.

- Bekman, Asım Kaya**, “Hırsızlık Suçlarında Teşebbüs ve Tamamlanmış Fiilin Hududu”, Ank.BD, Yıl:19, 1962/4.
- Bergmann, Alfred**, Das Unrecht der Nötigung (§ 240 StGB), Diss., Marburg, 1982.
- Bilmen, Ömer Nasuhi**, Hukuki İslamiyye ve İstılahatı Fıkhiyye Kamusu, C. 3, İstanbul 1951.
- Birtek, Fatih**, Haberleşmenin Gizliliğini İhlal Suçları (TCK m. 132), Ankara 2013.
- Birtek, Fatih**, “Tefecilik Suçu (TCK m. 241)” Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, 2009/53-54.
- Blank, Theodor**, Repetitorium Iuris Strafrecht AT II, Köln, Berlin, Bonn, München, 2001.
- Bozbayındır, Ali Emrah/Önok, R. Murat**, “Alman Ve İtalyan Ceza Hukukunda Israrlı Takip Suçu”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2022/1.
- Börekcı, Eşref Barış**, Kişisel Verileri Verme, Yayma veya Ele Geçirme Suçu (TCK m. 136), İstanbul 2020.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 13. Bası, İstanbul 2016.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 8. Bası, İstanbul 2011.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut, Özlem**, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, C. I, İstanbul 2007.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut, Özlem**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 7. Bası, İstanbul 2011.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide**, “Cinsel Saldırı Suçu (TCK m. 102)”, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, (Editör: Prof. Dr. Mahmut Koca), Ankara 2020.
- Cihan, Erol**, “Kişisel Özgürlüğü Sınırlama Cürmü (Hürriyeti Tahdit) (TCK. m. 179)”, İÜHFİM. C. XLI, 1975/1-2.
- Cirit, İsmail Rüstü/Atalay, Osman**, Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar (Kasten Yaralama Suçları), Ankara 2020, s. 14.
- Çağlayan, M. Muhtar**, “Ötanezi ve İntihar”, Adalet Dergisi, 1966/1.
- Çakır, Kerim**, “İftira Suçu”, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, (Editör: Prof. Dr. Mahmut Koca), Ankara 2020.
- Çakır, Kerim**, “Türk Hukukunda Yağma Suçu”, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli. Editör: Prof. Dr. Ahmet Gökçen. Ankara, 2023.

- Çakmut, Özlem (Yenerer)**, “Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmemesi Suçu (TCK m. 280)”, Doç. Dr. Mehmet Somer’in Anısına Armağan, İstanbul 2006.
- Çakmut, Özlem Yenerer**, Soybağının Belirlenmesi ve Ceza Hukukunda Çocuğun Soybağını Değiştirme Suçu, İstanbul, 2008.
- Çakmut, Özlem (Yenerer)**, Tıbbi Müdahaleye Rızanın Ceza Hukuku Açısından İncelenmesi, İstanbul 2003.
- Çakmut, Özlem (Yenerer)**, “Türk Ceza Yasası’nda Kısırlaştırma Suçu (TCK m. 101)”, Uğur Alacakaptan’a Armağan, C. 1, İstanbul 2008.
- Çakmut, Özlem (Yenerer)**, “Cebir Suçu (TCK m. 108)”, ERÜHFD, C.: VIII, 2013/2.
- Çetin, Erol**, Açıklamalı-İçtihatlı Hakaret ve Sövme Suçları, Ankara 2001.
- Çetin, Özek**, “Devletin Korunması”, “Terörle Mücadele Yasası” ve “Bilgi- lenme Hakkı, Edip F. Çelik’e Armağan, Değişen Dünyada İnsan, Hukuk ve Devlet, İstanbul 1995.
- Çetin, Özek**, Türk Basın Hukuku, İstanbul 1978.
- Çınar, Ali Rıza**, Tehdit Suçu, Ankara 2002.
- Değirmenci, Olgun**, “Uluslararası Ceza Mahkemelerinin Kararları Işığında Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Soykırım Suçu (TCK m. 76)”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2007/70
- Deliduman, Seyithan**, Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Noter Senetleri, Ankara 2001.
- Demirbaş, Timur**, “Yağma Suçları”, in: 3. Yılında Yeni Ceza Adalet Sistemi, Editör: Prof. Dr. Bahri Öztürk, Ankara 2009.
- Demirbaş, Timur**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 4. Bası, Ankara 2006.
- Demirbaş, Timur**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, Ankara 2009.
- Demirbaş, Timur**, Sanığın Hazırlık Soruşturmasında İfadesinin Alınması, İzmir 1996.
- Demirbaş, Timur**, Türk Ceza Hukukunda İşkence Suçu, Ankara 1992.
- Develioğlu, Ferit**, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Eski ve Yeni Harflerle, 18. Baskı, Ankara 2001.
- Dirim, Vuslat**, “Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Yargıtay Kararlarında Hırsızlık ve Yağma Suçları ile İlgili Uygulamalar”, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli. Editör: Prof. Dr. Ahmet Gökcen. Ankara, 2023.

- Doğan, Recep**, “Kadına Yönelik Şiddetin Bir Türü Olarak, Israrlı Takip (Stalking) Kavramı ve Suçu”, Ankara Barosu Dergisi, 2014/2.
- Doğan, Cahid**, “İnsan Üzerinde Deney ve Tedavi (İyileştirme) Amaçlı Deneme Suçları”, Askeri Adalet Dergisi, Yıl: 37, 2009/129.
- Doğan, Koray**, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar, Ankara 2011.
- Doğan, Koray**, Göçmen Kaçakçılığı Suçu, 2. Baskı, Ankara 2008.
- Donay, Süheyl/Kaşıkçı, Mahmut**, Açıklamalı, Karşılaştırmalı, Gerekeçli 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu ve Yürürlük Kanunu, İstanbul 2004.
- Dönmezer, Sulhi**, Basın ve Hukuku, 4. Bası, İstanbul 1976.
- Dönmezer, Sulhi**, Ceza Hukuku Özel Kısım, Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler, 4. Bası, İstanbul 1975.
- Dönmezer, Sulhi**, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 15. Bası, İstanbul 1998.
- Dönmezer, Sulhi**, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 16. Bası, İstanbul 2001.
- Dönmezer, Sulhi**, Özel Ceza Hukuku Dersleri, İstanbul 1984.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan /Gümüş, Alper**, Türk Özel Hukuku, C. III, Aile Hukuku, İstanbul 2005.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan**, Türk Özel Hukuku, C. II, Kişiler Hukuku, 7. Bası, İstanbul 2004.
- Durkheim, Emile**, İntihar, (Çev.: **Özer Ozankaya**), 2. Bası, Ankara 1992.
- Dülger Murat Volkan**, Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2014.
- Dülger, Murat Volkan**, Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku, 6. Baskı, Ankara, Eylül 2015.
- Dülger, Murat Volkan**, Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, 2. Baskı, İstanbul, Kasım 2019.
- Egemenoğlu, Alaaddin**, Türk Ceza Hukukunda Tehdit Suçu, Ankara, Kasım 2023.
- Eker, Hüseyin**, Açıklamalı-İçtihatlı Hırsızlık Suçları, HUKAB yayınları, Ankara 2013
- Eker-Kazancı, Behiye**, İhaleye Fesat Karıştırma ve Edimin İfasına Fesat Karıştırma Suçları, 2. Baskı, Ankara 2011.
- Ekici Şahin, Meral**, Ceza Hukukunda Rıza, İstanbul, 2012.
- Ekici Şahin, Meral**, Dolandırıcılık Suçu, Ankara, 2019.
- Elmas, Birsen**, Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, Ankara 2015.
- Erbaş, Rahime**, Türk Ceza Kanunu’nda Görünüşte İhmali Suçlarda Garantörlük, İstanbul, Temmuz 2019.

- Erbaş, Rahime**, "İcrai veya İhmali Olarak Somut Olayda Davranışın Gerçekleştiriliş Biçiminin Tespiti Meselesi", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 21, Sayı: 1, 2019.
- Erbaş, Rahime**, "Kamu Görevlisi Olmayan Sağlık Mesleği Mensuplarının Gerçeğe Aykırı Belge Düzenlemesi Suçu (TCK md. 201/2)" İÜHF, C.: LXXI, 2013/1.
- Erdağ, Ali İhsan**, "İsnadın İspatı", HPD. 2004/2.
- Erdağ, Ali İhsan**, "Tıp Ceza Hukukunda Belgede Sahtecilik Suçu (Sağlık Mesleği Mensupları Tarafından İşlenebilecek Olan Belgede Sahtecilik Suçu)", Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, V. Türk Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, 28 Şubat-1 Mart 2008, Ankara 2008.
- Erdem, Mustafa Ruhan**, "Cinsel İlişki Yoluyla Başkasına HIV Bulaştırmanın Cezalandırılabilirliği Sorunu", AÜEHFD, C. VIII, S. 1-2, 2004.
- Erdem, Mustafa Ruhan**, Türk Hukukunda Karşılıksız Yararlanma Suçları (TCK md. 521a, 521b), Ankara 1996.
- Erdoğan, Yavuz**, Türk Ceza Kanunu'nda Bilişim Suçları (Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi ve Yargıtay Kararları ile), İstanbul, 2012.
- Erdoğan, Ahmet**, "İntihar Fiili", İleri Hukuk Aylık Dergisi, 1948/39.
- Erdoğan, Ahmet**, "Mağdurun Suç İşlenmesine Muvafakati", Adalet Dergisi, 1950/9.
- Erel, Kemalettin**, Yargıtay Kararları Işığında Göçmen Kaçakçılığı Suçu, TBBD, Temmuz-Ağustos 2007.
- Erem, Faruk**, "Ceza Hukukunda İntihar", Yargıtay Dergisi, C. 16, 1990/4.
- Erem, Faruk**, "Tehdit ve Cebir Kullanma Cürmü", AD. 1952/7.
- Erem, Faruk**, Hürriyet ve Suç, Ankara 1952.
- Erem, Faruk**, "Suç Tasnii", Adalet Dergisi, 1954/10.
- Erem, Faruk**, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Özel Hükümler, C. II, Ankara 1993.
- Erem, Faruk**, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku, C. IV, 3. Baskı, Ankara 1985.
- Erem, Faruk/Toroslu, Nevzat**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 6. Baskı, Ankara 1994.
- Ergün, İsmail**, Siber Suçların Cezalandırılması ve Türkiye'de Durum, Ankara 2008.
- Erman, Barış**, Ceza Hukukunda Tıbbi Müdahalelerin Hukuka Uygunluğu, Ankara 2003.
- Erman, Hasan**, "Türk Ceza Kanununda Mal Aleyhinde İşlenen Suçların Yetersizliği", İHF, C.XLI, 1975/1-2.

- Erman, Sahir/Özek, Çetin**, Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar (TCK 448-490), İstanbul 1994.
- Erman, Sahir/Özek, Çetin**, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar (TCK. 448–490), İstanbul 1994.
- Ersoy, Yüksel**, Çalışma Hürriyetine Karşı Suçlar (TCK. m. 201 ve 275 sayılı Kanununun İlgili Hükümleri), Ankara 1973.
- Ertaş Şeref**, Eşya Hukuku, 3. Bası, İzmir 1997.
- Feyzioğlu, Metin**, “Açlık Grevi”, AÜHFD,, C. 43, 1993/1–4.
- Gemalmaz, Mehmet Semih**, Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunda İşkencenin Önlenmesi, 1. Basım, İstanbul 1990.
- Genç, Fatma Umay**, “Çocuğun Soybağını Değiştirme Suçu”, Dr. Dr. h.c. Silvia Tellenbach’a Armağan, Ankara 2018.
- Gökcan, Hasan Tahsin**, Görevi Kötüye Kullanma, Zimmet, Banka Zimmeti, İrtikap, Rüşvet Suçları ve Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar (5237 Sayılı TCK M. 247–266), Ankara 2008.
- Gökcan, Hasan Tahsin**, “Sağlık Mesleği Mensubunun Gerçeğe Aykırı Belge Düzenlemesi Suçu (TCK M. 201/2)”, Sağlık Hukuku Digestası, 2012/2.
- Gökcan, Hasan Tahsin**, “Resmî Belgede Sahtecilik Suçu (TCK m. 204)”, ABD, 2009/3.
- Gökcan, Hasan Tahsin**, “Özel Belgede Sahtecilik Suçu (TCK m. 207)”, ABD, 2010/1.
- Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi, C.: 2, Ankara 2021.
- Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi, C.: 5, Ankara 2021.
- Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi, C.: III, Ankara 2021.
- Gökçen, Ahmet**, “Taksirle Yaralama Suçu (TCK m. 89)”, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, (Editör: Prof. Dr. Mahmut Koca), Ankara 2020.
- Gökçen, Ahmet/Şenerdoğan, Büşra**, “Yağma Suçu ve Nitelikli Halleri (TCK m. 148-150)”, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, (Editör: Prof. Dr. Mahmut Koca), Ankara 2020.
- Gökçen, Ahmet/Balci, Murat**, Kasten Öldürme Suçları (TCK m. 81-83), Ankara 2013.
- Göktürk, Neslihan**, “Yalan Tanıklık Suçu (TCK m. 272)” Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2016/1.

- Gölcüklü, Feyyaz/Gözübüyük, Şeref**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, Ankara 1994.
- Gössel, Karl Heinz/Dölling, Dieter**, Strafrecht Besonderer Teil 1, 2. Auflage, Heidelberg 2004.
- Gözler, Kemal**, Türk Anayasa Hukuku Dersleri, 1. Bası, Bursa 2000.
- Gözübüyük, A. Şeref**, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na Bireysel Başvuru Hakkı, AÜ. İnsan Hakları Merkezi Yayınları, no: 10.
- Gözübüyük, Abdullah Pulat**, Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunlarıyla Mukayeseli Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi, C. II, 5. Bası, İstanbul (Tarihsiz).
- Gözübüyük, Abdullah Pulat**, Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunlarıyla Mukayeseli Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi, C. III, 5. Bası, İstanbul (Tarihsiz).
- Gözübüyük, Abdullah Pulat**, Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunlarıyla Mukayeseli Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi, C. II, 5. Bası, İstanbul (Tarihsiz).
- Günel, İlhan**, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda İhaleye Fesat Karıştırma Suçu”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 2012/3.
- Gülşen, Recep**, Hürriyeti Tahdit Suçları (TCK. M. 179–187), Ankara 2002.
- Gülşen, Recep**, “Malvarlığına Karşı Suçlar Açısından Akrabalık Bağının Etkisi (TCK m. 167)”, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan, (Editör: Prof. Dr. Mahmut Koca), Ankara 2020.
- Gümüş, A. Tarık**, Devletin Pozitif Yükümlülükleri Ekseninde Özel Hayata Saygı Hakkı AİHS Uygulaması Çerçevesinde Bir İnceleme, Ankara, Ekim 2015.
- Gün, Tayfun**, “Türk Ceza Kanunu'nda Tefecilik Suçu”, TBB Dergisi 2019/141.
- Güney, Niyazi/Özdemir, Kenan/Balo, Yusuf S.**, Yeni Türk Ceza Kanunu, Ankara 2004.
- Gürkan, Şeref/Uğuz, Ahmet**, “Yeni Ceza Yasamızda Cinsel Suçlar”, http://www.yayin.adalet.gov.tr/27_sayi%20icerik/Şeref%20GÜRKAN.htm (25.05.2008).
- Hafizoğulları, Zeki /Ketizmen, Muammer**, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Hayata Karşı Suçlar, ABD, Yıl: 66, Kış 2008/1.
- Hafizoğulları, Zeki/Özen, Muharrem**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, 2. Baskı, Ankara 2011.
- Haft, Fritjof**, Strafrecht Besonderer Teil II, 8. Auflage, München 2005.
- Haft, Fritjof**, Strafrecht Besonderer Teil, München 1982, s. 127

- Hakeri, Hakan**, “İnsan Üzerinde Deney-Deneme ve Ceza Sorumluluğu”, II. Sağlık Hukuku Kurultayı, 7-8 Kasım 2008, Ankara 2009.
- Hakeri, Hakan**, “Türk Ceza Kanunu’nda İşkence Suçu”, in: İşkencenin Önlenmesi ve İstanbul Protokolü (Editör: İlyas Doğan), Ankara 2009.
- Hakeri, Hakan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Ankara 2013.
- Hakeri, Hakan**, Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri, -İcra-İhmal Ayrımı-İhmali Suçların Unsurları-, Ankara 2003.
- Hakeri, Hakan**, Kasten Öldürme Suçları, Ankara 2006.
- Hakeri, Hakan**, Sorularla Ceza Hukuku, Ankara 2005.
- Hakeri, Hakan**, Tıp Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2012.
- Hakeri, Hakan**, Tıp Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2012.
- Hakeri, Hakan**, Yeni Türk Ceza Kanununda Hayata Karşı, Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar, İşkence ve Eziyet, Terk ve Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçları, (<http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/102.doc>).
- Hakeri, Hakan**, Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Suçları, Kamu Hukuku Arşivi, Mart-2004.
- Hatemi, Hüseyin/Serozan, Rona/Arpacı, Abdülkadir**, Eşya Hukuku, İstanbul 1991.
- Heinrich, Bernd**, Strafrecht Allgemeiner Teil I, Stuttgart 2005.
- Hettinger, Michael /Bender, Elias Bender**, “Die Aussagedelikte (§§ 153-162), JuS, 2015.
- Hinterhofer, Hubert**, Strafrecht Besonderer Teil II, §§ 169-321 StGB, 3. Auflage, Wien, 2002.
- Hruschka, Joachim**, “Die Nötigung im System des Strafrechts”, in: JZ 1995/15–16.
- İbiş, Rabia**, Türk Ceza Hukukunda Cinsel Taciz Suçu, Ankara, 2024.
- İçel, Kayıhan**, Suçların İçtimai, İstanbul 1972.
- İçel, Kayıhan/Özgenç, İzzet/Sözüer, Adem/Mahmutoğlu, Fatih S./Ünver, Yener**, İçel Suç Teorisi, İstanbul 1999.
- İçel, Kayıhan/Yenisey, Feridun**, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Kanunları, 4. Bası, İstanbul 1994.
- İnceoğlu, Sibel**, Ölme Hakkı (Ötanazi), İstanbul 1999.
- İskender, Salih Zeki**, Öğreti ve Yargısal Kararlar Işığında Töre Saikiye İnsan Öldürme Suçu (Namus Cinayetleri), Ankara 2011
- Jescheck, Hans-Heinrich/Weigend, Thomas**, Lehrbuch des Strafrechts Allgemeiner Teil, 5. Auflage, Berlin, 1996.

- Johannes Wessels /Hillenkamp, Thomas**, Strafrecht Besonderer Teil/2, Straftaten gegen Vermögenswerte, 24. Auflage, Heidelberg, 2001.
- Kanbur, Mehmet Nihat**, “Kendiliğinden Hak Alma Fiillerinin Yeni Türk Ceza Kanunu Bakımından Değerlendirilmesi”, CHD Ceza Hukuku Dergisi, Yıl: 1, 2006/2.
- Kangal, Zeynet T.**, “Cebir Kullanma Suçu, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, (Editör: Prof. Dr. Mahmut Koca), Ankara 2020.
- Kapani, Münci**, Kamu Hürriyetleri, 7. Bası, Ankara 1993.
- Karagülmez, Ali**, Bilişim Suçları ve Soruşturma -Kovuşturma Evreleri, Ankara, 2005.
- Kargl, Walter**, “Ceza Hukukunda Kişiliğın Korunması Alanında Söz ve Fotoğraf Arasındaki Farklar”, (Çev.: Ali Kemal Yıldız), Özel Yaşam, Medya ve Ceza Hukuku, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 7, Ankara 2007.
- Kartal, Pınar Memiş**, Türk Ceza Hukuku’nda Çocukların Cinsel İstismarı, İstanbul, 2014.
- Kaymaz, Seydi**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa Göre İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Nitelikli Hallerin Diğer Suç Ortaklarına Geçişi Sorunu”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVI, Nisan 2012/2.
- Keklik, Ramazan**, Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suçları, Ankara 2012.
- Kern, Walter**, Die Nötigung Nach Art. 181 des Schweizerischen Starfgesetzbuch, Zurich 1942.
- Keskin, O. Kadri**, Taksirle Ölüm ve Yaralanmaya Neden Olma, Ankara 1994.
- Ketizmen, Muammer**, Türk Ceza Hukukunda Bilişim Suçları, Ankara 2008.
- Kısagün, Adli**, “Ceza Hukukunda ve Medeni Hukukta Zilyedlik Mefhumu”, AD, yıl: 53, 1962/9-10.
- Kindhäuser, Urs**, Strafgesetzbuch, Lehr-und Praxiskommentar, 2. Auflage, Baden-Baden 2005.
- Kindhäuser, Urs**, Strafrecht Besonderer Teil 2, Straftaten gegen Vermögensrechte, Teilband 1. Eigentumsdelikte, 2. Auflage, Baden-Baden, 1999.
- Kindhäuser, Urs**, Strafrecht Besonderer Teil I, Straftaten gegen Persönlichkeitsrechte, Staat und Gesellschaft, 2. Auflage, Baden-Baden 2005.
- Kindhäuser, Urs /Neumann, Ulfrid/Paeffgen**, Hans Ullrich, Strafgesetzbuch, 4. Auflage 2013.
- Kızıroğlu, Serap Keskin**, “Gebeliğe Son Verilmesi, Sterilizasyon, Kastrasyon Gibi Tıbbi Müdahalelerin Türk Ceza Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi”, Sağlık Hukuku ve Yeni Türk Ceza Kanunu’ndaki Düzenlemeler Sempozyumu, No 1, (Marmara Üniversitesi Rektörlük Binası Sultanahmet 17.11.2006), İstanbul 2007.

- Knodel, Klaus Dieter**, Der Begriff der Gewalt im Strafrecht, München-Berlin 1962.
- Koca, Mahmut**, “Yağma Suçunun “Özgülenme Kastıyla” İşlenmesi Halinde İçtima Sorununa İlişkin Yargıtay İçtihatlarının Değerlendirilmesi”, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli. Editör: Prof. Dr. Ahmet Gökçen. Ankara, 2023.
- Koca, Mahmut**, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Yağma Suçu”, Legal Hukuk Dergisi, Yıl: 3, Ağustos 2005/32.
- Koca, Mahmut**, “5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlar”, in: Kazancı Hakemli Dergi (Hukuk, İşletme ve Maliye Bilimleri), Ocak 2005/5.
- Koca, Mahmut**, “Fikri İçtima”, CHD, Yıl: 2, 2007/4.
- Koca, Mahmut**, “Hırsızlığın Bir İşleniş Şekli Olarak “Kapakçılık””, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. VI, Erzincan-2002/1-4.
- Koca, Mahmut**, “İlaç Kullanımından Doğan Zararlardan Cezai Sorumluluk”, in: İlaç Hukuku, (Editörler: Murat Şen/Ahmet Başözen), Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi I. Sağlık Hukuku Sempozyumu, Kayseri 2009.
- Koca, Mahmut**, Kişisel Verileri Yok Etmeme Suçu (TCK m. 138), Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Ankara, 2020.
- Koca, Mahmut**, “Kısırlaştırma Suçu (TCK m. 101)”, İÜHFİM, Cilt: LXVII, Sayı: 1-2, Yıl: 2009.
- Koca, Mahmut**, “Türk Ceza Hukukunda Hata”, in: 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Editör: Prof. Dr. Bahri Öztürk, Ankara 2009.
- Koca, Mahmut**, “Yağma Cürmünün Kimi Suçlardan Ayrımı”, in: Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı, Cilt II, İstanbul 2002.
- Koca, Mahmut**, “Yağma Suçları”, in: Hukuki Perspektifler Dergisi (HPD), Sonbahar 2004/2.
- Koca, Mahmut**, “Yargıtay Kararları Işığında Bilişim Sistemlerinin Kullanılması Suretiyle Haksız Yarar Sağlama Suçları”, in: Prof. Dr. Ali Güzel’e Armağan, C. II, İstanbul 2010.
- Koca, Mahmut**, İntihara İkna ve Yardım Suçu (TCK m. 454), (Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yayınlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul 1993.
- Koca, Mahmut**, “Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesinin Maddi Ceza Hukukuna İlişkin Öngördüğü Düzenlemeler ve Türk Hukuku”, Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp’e Armağan, Cilt III, İstanbul 2003.

- Koca, Mahmut**, “Hukumumuzda TCK’nun 244. Maddesi Kapsamında Bilişim Sistemini Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme Suçu”, Bilişim Hukuku, T.C. Yargıtay Başkanlığı, Bilişim Hukuku Konferansı (09-10 Ekim 2008), Ankara.
- Koca, Mahmut/Bozkurt, Özge/Akar, İbrahim**, “Çocukların Kendi Aralarındaki Cinsel İlişkinin Cezalandırılabilirliği Sorunu”, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Ankara 2020.
- Koca, Mahmut /Üzülmez, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, Ankara 2013.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan**, “Şartlı Tehdit Suçunda (TCK. m. 188) Koşul Ögesini Gerçekleştirmenin Yalnızca Mağdurun İradesine Bağlı Olması Şart mıdır? (Karar İncelemesi)”, AÜEHFD., C. VI, 2002/1-4.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (TCK m. 87/4), Prof. Dr. Füsün Sokullu- Akıncı’ya Armağan, Ocak 2013.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan**, İhaleye Fesat Karıştırma Suçu, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Nisan 2013, Sayı: 13, Yıl: 4, s. 1-40.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan**, Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu (TCK m. 135), Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 21, Özel Sayı, 2019, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan I, İzmir, 2019.
- Kocaoğlu, Sinan**, “Uluslararası Ceza Hukuku ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Bağlamında Soykırım Suçu”, ABD, 2005/3.
- Koch, Arn**, “Hukuka Aykırı Resim Çekimlerine Karşı Ceza Hukuku Koruması- Alman Ceza Kanunu m. 201a”, (Çev.: Hakan Hakeri), Özel Yaşam, Medya ve Ceza Hukuku, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 7, Ankara 2007.
- Koç, Ziya**, TCK’nın 245. Maddesinde Düzenlenen Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması, İstanbul 2020.
- Koç, Ziya**, “Belgede Sahtecilik Suçlarında Gereksiz Sahtecilik”, Terazi Hukuk Dergisi, 2020/168.
- Köken, Enes**, “Tefecilik Suçu”, TBBD, 2016/123.
- Köprülü, Timuçin**, “Soykırım Suçu Üzerine Tartışmalar”, in: HPD Hukuki Perspektifler Dergisi, Mayıs 2006/6
- Krey, Volker**, Strafrecht Besonderer Teil, Band 1, 12. Auflage, Stuttgart 2002.
- Krey, Volker**, Probleme der Nötigung mit Gewaltdargelegt am Beispiel der Fluglotsenstreiks, JuS 1974/7.
- Kurt, Levent**, Açıklamalı-İçtihatlı Tüm Yönleriyle Bilişim Suçları ve Türk Ceza Kanunundaki Uygulaması, Ankara 2005.
- Kuru, Baki**, Hukuk Muhakemeleri Usulü, C. II, 6. Bası, Ankara 2001.

- Küper, Wilfried**, Srafrecht Besonderer Teil, Definitionen Mit Erläuterungen, 6. Auflage, Heidelberg 2005.
- Küzeci, Elif**, Kişisel Verilerin Korunması, Ankara, 2010.
- Karl Lackner/Kristian Kühn**, Starfgesetzbuch, 28. Auflage, München 2014.
- Lackner, Karl /Kühn, Kristian**, Strafgesetzbuch Kommentar, 25. Auflage, München 2004.
- Lackner, Karl /Kühn, Kristian**, Strafgesetzbuch Mit Erläuterungen, 24. Auflage, München 2001.
- Lackner, Karl**, Strafgesetzbuch mit Erläuterungen, 20. Auflage, München 1993.
- Maden, Mehmet**, Ceza Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, Ankara 2021.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami**, TBMM Adalet Alt Komisyonu'nda Kabul Edilen Türk Ceza Kanununun Tasarısı Hakkında Görüş, in: Türk Ceza Kanununun Reformu, İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar (Editör: Ergül Teoman), Ankara 2004.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami**, in: Dördüncü Podyum Tartışması, Kamu İdaresinin Güvenirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar, Türk Ceza Kanunu Reformu, Birinci Kitap. Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu Paneli (21-22 Mayıs 2004) Ankara 2004.
- Majno**, Ceza Kanunu Şerhi, C. III, Ankara 1980.
- Malkoç İsmail**, Kamu İdaresinin Güvenirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar - "İrtikâp", <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/103.doc> (31.03.2004).
- Malkoç, İsmail**, (Son Değişiklik Ve İçtihatlarla) Açıklamalı Türk Ceza Kanunu, C. II, Ankara 2002.
- Malkoç, İsmail**, (Son Değişiklikler ve İçtihatlarla) Açıklamalı Türk Ceza Kanunu, C. III, (Madde 348-479), Ankara 2002.
- Malkoç, İsmail**, Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu, Genel Hükümler (1-75), Özel Hükümler (76-169), C. I, Ankara 2005.
- Malkoç, İsmail**, Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara 1999.
- Malkoç, İsmail**, Kamu İdaresinin Güvenirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/103.doc> (31.03.2004).
- Malkoç, İsmail**, Kamu İdaresinin Güvenirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar, in: Dördüncü Podyum Tartışması, Türk Ceza Kanunu Reformu, Birinci Kitap. Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu Paneli (21-22 Mayıs 2004) Ankara 2004.
- Malkoç, İsmail**, Yeni Türk Ceza Kanununda Cinsel Saldırı Suçları, Ankara 2005.
- Malkoç, İsmail/Güler, Mahmut**, (Uygulamada) Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler-2, Ankara 1996.

- Maurach, Reinhart**, Deutsches Strafrecht Besonderer Teil, 5. Auflage, Karlsruhe 1969.
- Maurach, Reinhart/Schroeder, Friedrich-Christian/Maiwald, Manfred**, Strafrecht Besonderer Teil, Straftaten gegen Persönlichkeits- und Vermögenswerte, 7. Auflage, Heidelberg 1988.
- Maurach, Reinhart/Schroeder, Friedrich-Christian/Maiwald, Manfred**, Strafrecht Besonderer Teil, Teilband 1. Straftaten gegen Persönlichkeits- und Vermögenswerte, 8. Auflage, Heidelberg 1995, § 35, kn. 13.
- Maurach, Reinhart/Schroeder, Friedrich-Christian/Maiwald, Manfred**, Strafrecht Besonderer Teil, Teilband 2, 7. Auflage, Heidelberg 1991.
- Meran, Necati**, İhaleye Fesat Karıştırma ve Edimin İfasına Fesat Karıştırma, Ankara 2011.
- Meran, Necati**, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, 2. Bası, Ankara 2008.
- Meran, Necati**, Yeni Türk Ceza Kanununda Sahtecilik, Malvarlığı, Bilişim Suçları ile Ekonomi ve Ticaret Alanında Suçlar, 2. Baskı, Ankara 2008.
- Mezger, Edmund**, Strafrecht II Besonderer Teil, 3. Auflage, München-Berlin, 1952.
- Münchener Kommentar zum StGB, 2. Auflage 2012
- Münchener Kommentar zum StGB, 3. Auflage 2017.
- Noyan, Erdal**, Hırsızlık Suçları, Ankara 2007.
- Oğuzman, M. Kemal/Seliçi, Özer**, Eşya Hukuku, 9. Bası, İstanbul 2002.
- Otacı, Cengiz**, Genel Hükümlerle Bağlantılı Kasten Öldürme Suçları, Ankara 2009.
- Otacı, Cengiz**, Türk Ceza Kanunu Genel Hükümleri Yargıtay Yorumu, HUKAB yayınları, Ankara 2013.
- Özansü, Mehmet Cemil**, “Kısırlaştırma Suçu”, in: Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları (Aktuelle Fragen des Medizinstrafrechts, V. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, 28 Şubat–1 Mart 2008, Dedeman-Ankara), Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2008.
- Ölmez, Gökhan**, Yalan Tanıklık Suçu, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2013.
- Önder, Ayhan**, Şahıslara ve Mala Karşı Cürümler ve Bilişim Alanında Suçlar, İstanbul 1994.
- Önder, Ayhan**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 4. Bası, İstanbul 1994.
- Öner, Mehmet**, Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçları, Ankara, 2011.
- Önok, R. Murat**, “Savaşın Yasaklanma ve Cezalandırılma Süreci”, HPD Hukuki Perspektifler Dergisi, Nisan 2005/3

- Özbek, Veli Özer /Kanbur, Mehmet Nihat/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar /Tepe, İlker**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 2012.
- Özbek, Veli Özer /Kanbur, Mehmet Nihat/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/ Tepe, İlker**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 7. Baskı, Ankara 2014.
- Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/Tepe, İlker**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 12. Baskı, Ankara, Eylül 2017.
- Özbek, Veli Özer /Kanbur, Mehmet Nihat/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/ Tepe, İlker**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 2012.
- Özbek, Veli Özer**, “Şerefe Karşı Suçlar”, Hukuk ve Adalet, 2005/2.
- Özbek, Veli Özer**, TCK İzmir Şerhi, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı (Açıklamalı-Gerekçeli-İçtihatlı), C. 2, Özel Hükümler (Madde 76–169), Uluslar arası Suçlar ve Kişilere Karşı Suçlar, Ankara 2008.
- Özbek, Veli Özer**, “Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu (TCK m. 245)”, Bilişim Hukuku, T.C. Yargıtay Başkanlığı, Bilişim Hukuku Konferansı (09-10 Ekim 2008), Ankara.
- Özek, Çetin**, “Türk Ceza Kanununa Göre Hürriyet Aleyhine Cürümlerin Genel Prensipleri”, İÜHF.M., C. XXIX, 1964/4.
- Özen, Muharrem**, “Hakaret ve Sövme Suçlarında Özel Tahrik Halleri”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 51, 2002/3.
- Özen, Mustafa**, İrtiap ve Rüşvet Suçları, Ankara 2010.
- Özenbaş, Nazmiye**, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlarda Ceza Sorumluluğunun Esası, Ankara 2012.
- Özgenç, İzzet /Şahin, Cumhur**, “İddia ve Savunma Hakkı, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. V, 2001/1-2.
- Özgenç, İzzet /Şahin, Cumhur**, “İşkence Suçu”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. IV, 2000/1–2.
- Özgenç, İzzet /Şahin, Cumhur**, Kamu Görevinin Kötüye Kullanılması Suçu Üzerine Düşünceler, Gazi Ün. Hukuk Fakültesi Dergisi, C. VI, 2003/1-2.
- Özgenç, İzzet**, “Değerlendirme ve Sonuçlar”, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan Takdim Töreni Vesilesiyle Düzenlenen Türk Ceza Hukuku Reformunun 17. Yılında Mukayeseli Hukuk Bağlamında Hırsızlık ve Yağma Suçları Uygulamasının Değerlendirilmesi Paneli. Editör: Prof. Dr. Ahmet Gökçen. Ankara, 2023.
- Özgenç, İzzet**, “Tıbbi Müdahale Dolayısıyla Cezaî Sorumluluk”, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen’e Armağan C. II, İstanbul 2007.
- Özgenç, İzzet**, Ekonomik Çıkar Amacıyla İşlenen Suçlar, Ankara 2002.
- Özgenç, İzzet**, İhale Sürecinde İşlenen Suçlar, 3. Bası, Ankara 2013.
- Özgenç, İzzet**, İrtikap, Rüşvet ve Görevi Kötüye Kullanma Suçları, 2. Bası, Ankara 2013.

- Özgenç, İzzet**, Suç Örgütleri, 13. Bası, Ankara 2020.
- Özgenç, İzzet**, Suça İştirakin Hukuki esası ve Faillik, İstanbul 1996.
- Özgenç, İzzet**, Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik, İstanbul 1996.
- Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 8. Bası, Ankara 2013.
- Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Bası, Ankara 2020.
- Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18. Bası, Ankara 2022.
- Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler), 3. Bası, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı, Ocak 2006.
- Özgenç, İzzet**, Zimmet Suçu, 2. Bası, Ankara 2012.
- Özgenç, İzzet**, “Cinsel Suçlar, Türk Ceza Kanununun Cinsel Suçlara İlişkin Düzenlemelerinin Dayandığı Felsefi Temel, Cinsel Suçlara İlişkin Kanun Hükümlerinin Uygulanmasından Kaynaklanan Sorunlar”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2020/1.
- Özgenç, İzzet**, “Tefecilik Suçu”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIV, 2010/1.
- Özkan, Halid**, Sorularla -Açıklamalı İctihatlı- Bilişim Hukuku Mevzuatı, Ankara 2014.
- Öztürk, Bahri /Erdem, Mustafa Ruhan**, Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 11 Baskı, Ankara 2007.
- Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan/Özbek, Veli Özer**, Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 5. Bası, Ankara 2000.
- Parlar, Ali/Hatipoğlu, Muzaffer**, 5237 sayılı TCK’nun Yorumu, C. I, Ankara 2007.
- Petters/Preisendanz (Holger Preisendanz)**, Strafgesetzbuch Lehrkommentar mit Erläuterungen und Beispielen, 28. Auflage, Berlin 1974.
- Rengier, Rudolf**, Strafrecht Besonderer Teil I, Vermögensdelikte, 4. Auflage, München, 2000
- Roxin, Claus**, Strafrecht Allgemeiner Teil, Band I, 4. Auflage, München 2006.
- Savaş, Vural/Mollamahutoğlu, Sadık**, Türk Ceza Kanunu Yorumu, C. II, 1. Bası, Ankara 1995.
- Savaş, Vural/Mollamahutoğlu, Sadık**, Türk Ceza Kanununun Yorumu, C. II, 3. Baskı, Ankara 1999.
- Schabas, William A.**, An Introduction to the International Criminal Court, Second Edition, Cambridge 2004
- Schabas, William A.**, Genocide in International Law, Cambridge University Press, Cambridge, 2000
- Schmidt, Erika**, Die Nötigung als selbständiger Tatbestand und als Tatbestandselement im Strafgesetzbuch, Bern 1969.

- Schönke/Schröder**, Strafgesetzbuch Kommentar, 27. Auflage, München 2006.
- Schönke/Schröder**, Strafgesetzbuch Kommentar, 29. Auflage, 2014.
- Schönke/Schröder**, Strafgesetzbuch Kommentar, 30. Auflage, 2019.
- Schürmann, Frank**, Der Begriff der Gewalt im schweizerischen Strafgesetzbuch, Basel und Frankfurt, 1986.
- Sevük, Handan Yokuş**, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasına İlişkin Suçlar, Ankara 2007.
- Soyaslan, Doğan**, “İhaleye Fesat Karıştırma Suçu”, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Duygun Yarsuvat’a Armağan, C. IX, 2012/2.
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 1998.
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 1999.
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. Baskı, Ankara 2010.
- Sözüer, Adem**, “Soykırım değil, çünkü...”, in: HPD Hukuki Perspektifler Dergisi, Aralık 2006/9
- Stratenwerth, Günter / Kuhlen, Lothar**, Strafrecht Allgemeiner Teil I, Die Straftat, 5. Auflage, Köln, Berlin, München, 2004.
- Systematischer Kommentar Zum Strafgesetzbuch (Rudolphi Hans Joachim/Eckhard Horn/Erich Samson/Hans-Ludwig Günther), Band II, 4. Auflage, Berlin, Juli, 1990.
- Systematischer Kommentar zum Strafgesetzbuch, (Rudolphi Hans Joachim/Eckhard Horn/Erich Samson/Hans-Ludwig Günther), Band II, 5 und 6. Auflage, Berlin 1995.
- Şahin, Cumhur**, Sanığın Kolluk Tarafından Sorgulanması, Ankara 1994.
- Şahin, Cumhur/Neslihan Göktürk**, Ceza Muhakemesi Hukuku I, 10. Baskı, Ankara 2019.
- Şahin, Cumhur/Göktürk, Neslihan**, Ceza Muhakemesi Hukuku II, 10. Baskı, Ankara 2020.
- Şen, Ersan**, “Suç Üstlenme Suçu Özel Haller”, <https://www.hukukihaber.net/suc-ustlenme-sucu-ozel-haller-makale,7922.html> (Erişim Tarihi: 20.08.2020).
- Şen, Ersan**, “İnsan Üzerinde Bilimsel Deney ve Deneme Suçları”, V. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, Ankara 2008.
- Şen, Ersan**, Türk Hukuku’nda Telefon Dinleme, Gizli Soruşturmacı, X Muhbir, -Sorular ve Cevaplarla-, 4. Baskı, Ankara 2010.
- Şensoy, Naci**, Basit Hırsızlık ve Çeşitli Mevsuf Hırsızlıklar (Türk Ceza Kanununun 491, 492 ve 493’üncü Maddeleri), 2. Bası, İstanbul 1963.

- Şık, Hüseyin**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Görevi Kötüye Kullanma Suçu (MD. 257), Ankara 2008.
- Taner, Fahri Gökçen**, "Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu Bir Bileşik Suç mudur?", AÜHFD, Cilt: 56, 2007/2.
- Taner, Fahri Gökçen**, Türk Ceza Hukukunda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar, Ankara, 2013.
- Taşdemir, Kubilay**, Bilişim, Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması ve Dolandırıcılık Suçları, Ankara 2009.
- Taşkın, Ozan Ercan**, "Korunma Tedbiri Alınmaksızın Gerçekleşen Cinsel İlişki Yoluyla HIV Virüsünün Bulaştırılmasında Manevi Unsurun Belirlenmesi Sorunu", TBB Dergisi, 2008/79.
- Taşkın, Şaban Cankat**, "Haberleşmenin Gizliliğini İhlal Suçu", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Yıl: 23, Eylül-Ekim 2010/90.
- Tekinay, Selahattin Sulhi/Akman, Sermet /Burcuoğlu, Haluk /Altop, Atilla**, Tekinay Eşya Hukuku, C. I, 5. Bası, İstanbul 1989.
- Temel, Erhan**, "Alman Hukukunda Sterilizasyon (Kısırlaştırma) Uygulamalarından Kaynaklanan Hukuksal Sorunlar" (Yayınlanmamış Makale).
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan /Önok, R. Murat**, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2012.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan /Önok, R. Murat**, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 17. Baskı, Ankara 2019.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan**, "Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin TCK Tasarısı Hakkındaki Raporu", Türk Ceza Kanunu Reformu İkinci Kitap Türkiye Barolar Birliği (Editör: Teoman Ergül), Ankara 2004.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin TCK Tasarısı Hakkındaki Raporu, in: Türk Ceza Kanununun Reformu, İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler, Raporlar (Editör: Ergül Teoman), Ankara 2004.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan**, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 2. Bası, İzmir 2002.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sancaktar, Oğuz**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, 2. Bası, Ankara 2004
- Topçu, Kemal**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma, Ankara 2013.
- Toroslu, Haluk**, "Suç Uydurma Suçu", ABD, 2013/1.
- Toroslu, Nevzat**, Ceza Hukuku Özel Kısım, Ankara 2005.
- Toroslu, Nevzat**, Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Ankara 1970.

- Toroslu, Nevzat**, “İftira Cürmünün Hukuki Konusu”, AÜHFD, C. 37, 1980/1-4.
- Toroslu, Nevzat/Ersoy, Yüksel**, “Kanunlaşmaması Gereken Bir Tasarı”, in: Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Makaleler, Görüşler Raporlar, Türkiye Barolar Birliği, Editör: Teoman Ergül, Ankara 2004.
- Triffterer, Otto**, Österreichisches Strafrecht Allgemeiner Teil, 2. Bası, Wien, 1994.
- Tröndle, Herbert/Fischer, Thomas**, Strafgesetzbuch und Nebengesetze, 54. Auflage, München 2007.
- Tuğrul, Ahmet Ceylani**, İhaleye Fesat Karıştırma ve Rüşvet Suçları, 2. Baskı, Ankara 2013.
- Tunaya, Tarık Zafer**, Siyasal Kurumlar ve Anayasa Hukuku, 5. Bası, İstanbul 1982.
- Tunçer, Asuman İnce**, Yalan Tanıklık Suçu, Ankara 2020.
- Turabi, Selami**, Zimmet Suçları, Ankara 2012.
- Turhan, Faruk**, “Soykırım Suçunda Bir Grubu Tamamen veya Kısmen Yok Etme Amacı ve Ermeni Tehciri Olayı”, in: HPD Hukuki Perspektifler Dergisi, Aralık 2006/9.
- Turhan, Faruk**, “Yeni Türk Ceza Kanunu’na Göre Uluslararası Suçların Cezalandırılması”, HPD Hukuki Perspektifler Dergisi, Nisan 2005/3.
- Tümerkan, Somay**, Dolandırıcılık Suçu, İstanbul 1987.
- Türkoğlu, Selin**, Ceza Hukuku Açısından İsrarlı Takip, İstanbul 2020.
- Uğurlu, İbrahim Halil**, Hırsızlık Suçu, Ankara 2010.
- Ünal, Mehmet**, Şekli Eşya Hukuku, Ankara 1990.
- Ünver, Yener**, “Hekimin Cezai Sorumluluğu”, Roche Sağlık Hukuku Günleri 1 Tebliğler, İstanbul 2007.
- Ünver, Yener**, TCK’da Düzenlenen Adliyeye Karşı Suçlar, İftira, Suç Uydurma, Suç Üstlenme, Yalan Tanıklık ve Bilirkişilik, İnfaz Kurumlarından Kaçma, 4. Baskı, Ankara 2016.
- Ünver, Yener**, Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Hukuksal Değer, Ankara 2003.
- Ünver, Yener**, “Türk Ceza Kanunu’nun ve Ceza Kanunu Tasarısı’nın İnternet Açısından Değerlendirilmesi”, İHFM, C.: LIX, 2001/1-2.
- Üzülmez, İlhan**, “Söz Atma ve Sarkıntılık Suçları (TCK. m. 421)”, Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, Prof. Dr. Ergin Nomer’e Armağan, Yıl: 22, Sayı: 2, İstanbul 2002.
- Üzülmez, İlhan**, “5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Hürriyet Aleyhine İşlenen Suçlar”, Kazancı Hukuk, İşletme Ve Maliye Bilimleri, 2005/5.

- Üzülmez, İlhan**, “Yeni Türk Ceza Kanunu’nda İşkence Ve Eziyet Suçu”, İn: Hukuk Ve Adalet, Eleştirel Hukuk Dergisi, 2005/5.
- Üzülmez, İlhan**, Türk Ceza Hukukunda İşkence Suçu, Ankara 2003.
- Üzülmez, İlhan**, Yeni Türk Ceza Kanunu’nun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, Ankara 2007.
- Üzülmez, İlhan/Akkaş, Ahmet Hulusi**, “Suçun Yapısında Objektif Cezalandırılabilme Şartları”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. II, Kayseri 2007/1-2.
- Villiger, Mark E.**, Handbuch Der Europäischen Menschenrechtskonvention (EMRK), Zurich 1993.
- Wessels, Johannes /Beulke, Werner**, Strafrecht Allgemeiner Teil, Die Straftat und ihr Aufbau, 36., neu bearbeitete Auflage, Heidelberg 2006.
- Wessels, Johannes /Hettinger, Michael**, Strafrecht Besonderer Teil 1, Straftaten gegen Persönlichkeit- und Gemeinschaftswerte, 23. Auflage, Heidelberg 1999.
- Wessels, Johannes**, Strafrecht Besonderer Teil 1, 6. Bası, Heidelberg 1982.
- Yarsuvat, Duygun**, “Devlet İdaresi Aleyhine Cürümlerin Genel Prensipleri”, İÜHFİM. Prof. Dr. Naci Şensoy Hatıra Sayısı, C. XXX, 1965/3-4.
- Yaşar, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C. II, Ankara 2010.
- Yaşar, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C. III, 2. Baskı, Ankara 2014.
- Yaşar, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C.: VI, 2. Baskı, Ankara 2014.
- Yaşar, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C. V, Ankara 2010.
- Yaşar, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C. VI, Ankara 2010.
- Yaşar, Osman**, İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara 2001.
- Yaşar, Osman**, Uygulamada Ve Öğretide Hürriyet Aleyhinde İşlenen Suçlar, Ankara 2001.
- Yazıcıoğlu, R. Yılmaz**, “Tehdit Suçu Üzerine”, in: Yargıtay Dergisi, 1993/3.
- Yazıcıoğlu, R. Yılmaz**, Bilgisayar Suçları Kriminolojik, Sosyolojik ve Hukuki Boyutları ile, İstanbul 1997.
- Yazıcıoğlu, R. Yılmaz Yazıcıoğlu**, “Hukukumuzda TCK’nun 243. Madde Kapsamında Bilişim Sistemine Girme Eylemi”, Bilişim Hukuku, T.C. Yargıtay Başkanlığı, Bilişim Hukuku Konferansı (09-10 Ekim 2008), Ankara.

- Yenidünya, Ahmet Caner** İnsan Ticareti Suçu (TCK. m. 80), Ankara, 2007.
- Yenidünya, Ahmet Caner**, “2004 Türk Ceza Kanunu’nun Kamu İdaresinin Güvenirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlara İlişkin Bölümü Hakkında Bir Değerlendirme”, in: Kazancı Hukuk, İşletme ve Maliye Bilimleri Dergisi, 2005/5.
- Yenidünya, Ahmet Caner**, Yargıtay Kararları Işığında Hırsızlık Suçu (TCK md. 141-147), Ankara 2013.
- Yenidünya, Ahmet Caner/Alaşahin, Mehmet**, “Bireyin Şerefine Karşı Suçlar”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2007/68.
- Yenidünya, A. Caner/Değirmenci, Olgun**, Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Bilişim Suçları, İstanbul 2003.
- Yenidünya, A. Caner**, “Tefecilik Suç (TCK.m.241)”, Banka ve Finans Hukuku Dergisi, C. II. 2013/6.
- Yerdelen, Erdal**, “İrtikap Suçu (TCK m. 250)”, ERÜHFD, C.: VIII, 2013/2.
- Yeşil, Eyüp ve Diğerleri**, Yargıtay Ceza Genel Kurul Kararları 2020-2024, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.
- Yıldırım, Akif**, “İftira Suçu”, TBBD, 2007/69.
- Yıldız, Ali Kemal**, “Taksirle Öldürme, ERÜHFD, C.: VIII, 2013/2.
- Yıldız, Ali Kemal**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, Açıklamalar-Değerlendirmeler Öğretiden Görüşler ve Yargıtay Kararları, İstanbul 2007.
- Yıldız, Mehmet Emre**, Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu, Ankara 2015.
- Yılmaz, Sacit**, “Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu”, TBB Dergisi, 2010/87.
- Yılmaz, Sacit**, Türk Ceza Hukuku Sisteminde Siber Suçlar, Ankara, Nisan 2016.
- Yokuş Sevük, Handan**, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Çocukların Cinsel İstismarı ve Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçları”, Hukuk ve Adalet, 2005/2.
- Yokuş Sevük, Handan**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Suçları, TBBD, 2005/57.
- Yurtcan, Erdener**, Yeni Türk Ceza Kanunu ve Yorumu, İstanbul 2004.
- Zafer, Hamide**, “Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmemesi Suçu (TCK m. 280)”, İÜHFM, C. LXXI, Prof. Dr. Füsun Sokullu Akıncı’ya Armağan, C. II, 2013/1.
- Zafer, Hamide**, Özel Hayatın ve Hayatın Gizli Alanının Ceza Hukukuyla Korunması (TCK m. 132-134), 1. Baskı, İstanbul 2010.

Doç. Dr. Dr. Ümit ORHAN
Av. Emin ÖZKURT

SPOR HUKUKU

2. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Spor Hukuku

Ümit Orhan - Emin Özkurt

Hukuk Yayınları Dizisi – 3475

İkinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 994 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKLAR

- AKER Halit, Futbol Karşılaşmalarına İlişkin Yayın Haklarının Hukuki Niteliği ve Rekabet Hukuku Açısından Yayın Haklarının Merkezi Pazarlanması, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 55, Y. 2006.
- AKINCI Şahin, Vekâlet Sözleşmesinin Sona Ermesi, Sayram Yayınları, Konya, 2004,
- AKINCI Ziya, Milletlerarası Tahkim, Seçkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 2007.
- AKİL Cenk, Genel Olarak Milletlerarası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ve Bu Mahkemede Uygulanan Tahkim Çeşitleri, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C: 13, S: 2, 2011, (Basım Yılı: 2013).
- AKTAŞ Batuhan, Sporda Şiddete Neden Olabilecek Açıklamalarda Bulunma Kabahati Üzerine Bir İnceleme (6222 S.K. m.22), TAAD, Yıl:7, Sayı:26 (Nisan 2016).
- AKYİĞİT Ercan, Bireysel İş Hukuku, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- AKYİĞİT Ercan, Toplu İş Hukuku, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- ALAY Sema, Türkiye'de Sporcu Sendikalarının Hukukî Olarak Kurulabilirliği, Sendikalaşmanın Sporcu ve Sporda Doğurabileceği Sonuçlar, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (Gazi BESBD), XII (2007).
- ALPER Yusuf, Sosyal Sigortalar Hukuku, 11. Baskı, Dora, Bursa, 2020.
- AMMAN, M. Tayfun, Spor Sosyolojisi, Sporda Sosyal Bilimler (Ed: H. Can İKİZLER), Alfa Yayınları, İstanbul, 2000.
- AMMAN, M. Tayfun, Sporun Toplumsal Boyutları ve Hukuk, Spor Hukuku Dersleri (Ed: Kısmet Erkiner, Ali Soysüren) Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayın No:02, İstanbul, 2007.
- ARAP Erdal, Hizmet Tespiti Davaları, 2.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021
- ARICI Kadir, Türk Sosyal Güvenlik Hukuku, Gazi Kitabevi, Ankara, 2015.
- ARICI Kadir, Türk İş Hukuku – I Ferdi İş İlişkileri Hukuku, Gazi Kitabevi, Ankara, 2022.
- ARICI Kadir, Türk İş Hukuku II Toplu İş İlişkileri Hukuku, Gazi Kitabevi, Ankara, 2022.
- ARSLAN ERTÜRK Arzu, İş Sözleşmesinde Şekil, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017.
- ARSLAN Ramazan / YILMAZ Ejder / TAŞPINAR AYVAZ Sema / HANAĞASI Emel, Medeni Usul Hukuku, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.

- ARSLAN Ramazan / YILMAZ Ejder / TAŞPINAR AYVAZ Sema, İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, 1. Baskı, Ankara, 2016.
- ARSLANKÖYLÜ Resul, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Şerhi, Bilge Yayınevi, Ankara, 2017.
- ATALI Murat / ERMENEK İbrahim / ERDOĞAN Ersin, Medeni Usul Hukuku, 4. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- AVCI Mustafa, Spor Federasyonlarının Hukukî Niteliği, İdarî Teşkilât İçindeki Konumu ve Bağımsızlığı Sorunu, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.70, S.2, s. 3-20, 2012.
- AYANOĞLU Taner, Türkiye Futbol Federasyonu'nun Özel Hukuk Tüzel Kişiliği Hakkında Düşünceler ve Eleştiriler, Legal Hukuk Dergisi, C:15, S:174, 2017.
- AYBEY Simge, Futbol Karşılaşmalarına İlişkin Yayın Haklarının Hukuki Niteliği, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk ABD Yüksek Lisans Tezi (Dan: Prof.Dr. Mehmet Akad), İstanbul, 2010.
- AYDIN Muammer, İstanbul Barosu / Spor Hukuku Enstitüsü, Sporda Özerklik Konferansı (Ed: Av. Kısmet Erkiner), İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2009.
- AYDIN Ufuk, Profesyonel Spor Sendikacılığında İngiltere Örneği ve Türkiye'ye Öneriler, Uluslararası Spor Araştırmaları Dergisi, Haziran 2009, C.1, S.1; Ayrıntılı bilgi için bkz. Türkiye Sendikacılık Ansiklopedisi, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını, İstanbul, 1996.
- AYDIN Ufuk / DEMİRKAYA Seher, Profesyonel Futbolcular Bakımından Hizmet Tespiti Davaları, Karatahta İş Yazıları Dergisi, Sayı: 8, Ağustos 2017.
- AZKANAR Oytun, Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ve Kanunilik İlkesi, İstanbul Spor Hukuku Dergisi, C:II, S:1, 2020.
- Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı; Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı Matbaası. (2002). "Eğitim Durumu", Türkiye Özürlüler Araştırması, Ankara, 2004.
- BALCI Mesut, Sosyal Güvenlik Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- BALCI Murat / TURAN Sinem, Futbol Disiplin Hukukunda Müsabaka Görevlilerinin Raporları, Av. Dr. Haluk Burcuoğlu Armağanı (Ed: Tacar Çağlar), Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2022.
- BAŞTÜRK Faruk, Teknik Direktör ve Antrenörlerin Hukuki Durumu, Legal İSGHD, S:6, 2005.
- BAŞTÜRK Faruk, "Profesyonel Futbolda Sendikalaşma", Türk-İş Dergisi, S.371, Nisan, 2006.
- BAŞTÜRK Faruk, Uluslararası Spor Federasyonlarında İş Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümü: FIFA ve FIBA Örneği, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017.

- BAYKAL Ferit Hakan, Spor Kuruluşlarının Uluslararası Hukuktaki Yeri, Spor Hukuku Dersleri (Ed: Kısmet Erkiner, Ali Soysüren) Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayın No:02, İstanbul, 2007.
- BAYKAN Metin / YENİAY Lokman, Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Bağlamında Spor Tahkim Kurullarının Kararları, İzmir Barosu Dergisi Av. Güney Dinç Armağanı, Y:84, S:3, Eylül 2019.
- BERK Kahraman, Türkiye Futbol Federasyonunun Türk İdare Teşkilatı İçindeki Yeri, İÜHFM C.LXIV, S.2, 2006.
- BERK Kahraman, Türkiye Futbol Federasyonu'nun Kimliği ile Futbol Mahkemesinin Hukuksal Statüsü, Spor Hukuku Dersleri (Ed: Kısmet Erkiner, Ali Soysüren) Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayın No:02, İstanbul, 2007.
- BEYLEM Mahmut, Sigortalılık Tespit Davaları, Karahan Kitabevi, Adana, 2018.
- BIÇAKÇI Levent, Sporda Disiplin ve Siyaseti, Spor Hukuku Dersleri (Ed: Kısmet Erkiner, Ali Soysüren) Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayın No:02, İstanbul, 2007.
- BIÇAKÇI Levent, Türkiye'de ve Dünya'da Spor Hukuku, Yargısı ve Özellikleri, Spor Yönetimi Dersleri (Ed: Simge Aybey), İstanbul, 2009.
- BLACKSHAW Ian S., The Court Of Arbitration For Sport: An International Forum For Setting Disputes Effectively With In The Family Of Sport, Entertainment Law, 2.C., S.2, London, 2003.
- BOZKURT Murat Nart, Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Milletlerarası Spor Tahkim Mahkemesi, Ankara Barosu Dergisi, Y.68, S.2010/2.
- BULUT Mehmet, Hizmet Tespit Davaları, 2. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2016.
- CENDEL Tankut, Türk Sosyal Güvenlik Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- ÇAKMAK Oktay, Spor Sponsorluğu Sözleşmesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- ÇELİK Cuma, Spor Sponsorluğu Kapsamında Yapılan Sponsorluk Faaliyetlerinin Hedef Kitlede Marka Algısı Oluşumuna Katkıları: Torku'nun Konyaspor Sponsorluğu Örneği, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, (Dan: Hayriye Nur Görkemli), Konya, 2016.
- ÇELİK Nuri, (Karar İncelemesi) İş Sözleşmesinde Kararlaştırılan Özel Hakem Anlaşmasının İradeyi Sakatlayan Bir Durumun Varlığı İspatlanamadıkça Geçerli Sayılması, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 9, Özel Sayı, 2007.
- ÇELİK Nuri / CANIKLIOĞLU Nurşen / CANBOLAT Talat / ÖZKARACA Ercüment, İş Hukuku Dersleri, 35.Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2022.

- ÇINARLI Serkan / ERSÖZ Gözde, Engellilere Yönelik Spor Hizmetlerinin Gelişimi Açısından Sponsorluk ve Vergisel Düzenlemelere İlişkin Öneriler, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl: 2010/2, Sayı:12.
- DEMİR Fevzi, İş Hukuku ve Uygulaması, Albi Yayınları, İzmir, 2016.
- DEMİR Remzi, Türk Medeni Hukuku'nun Yazılı Olmayan Kaynağı; Örf ve Adet Hukuku, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:5, S:1, 2020.
- DİLİK Sait, Sosyal Güvenlik, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1991.
- DOĞAN YENİSEY Kübra, Türk Borçlar Kanununun Genel Hizmet Sözleşmesine İlişkin Hükümleri ve İş Hukuku Açısından Önemi", İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Akademik Forumu, Legal Yayıncılık, 2014 İstanbul.
- DOĞU Gazanfer, Spor Yönetimi ve Organizasyonu, Spor Bilimlerine Giriş, Ed: Nevzat Mirzeoğlu, Bağırhan Yayinevi, Ankara, 2003.
- DOĞU Hakkı Mert, Futbolcu Menajerliği Sözleşmesi, Ankara Barosu Dergisi, 2015/3.
- DOĞU Hakkı Mert, Teknik Direktörlük Sözleşmesi, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017.
- DOĞU Hakkı Mert, Futbolcu Menajerliği Sözleşmesinde Menfaat Çatışması, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C:24, S:1, Haziran 2018.
- DONAY Süheyl, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- EKMEKÇİ Ömer, Toplu İş Hukuku Dersleri, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- EKMEKÇİ Ömer / YİĞİT Esra, Bireysel İş Hukuku Dersleri, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- EKŞİ Nuray, Spor Tahkim Hukuku, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2015, s.535-536;
- EKŞİ Nuray, CAS Dışında Başlıca Spor Tahkim Merkezleri, Legal Blog, <https://legal.com.tr/blog/genel/cas-disinda-baslica-spor-tahkim-merkezleri/> (ET:27.03.2023).
- ELÇİN GRASSİNGER Gülçin, Özellikle Sportif Faaliyetler Açısından Sponsorluk Sözleşmesi, Spor Hukuku Dersleri, (Ed: Kısmet Erkiner / Ali Soysüren), Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi, Yayın No:2, İstanbul, 2007.
- ELMA Ramazan, Sosyal Güvenlik Hukuku, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- ERDOĞAN Ersin / YEŞİLDAL Selin, Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Hakkında Bazı Düşünceler, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.9, S.1, 2023.

- ERGİN Yusuf, 6222 Sayılı Kanun'un "Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması" Maddesi'nin Değerlendirilmesi, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C:12, S:66, Ekim 2019.
- ERKİNER Kismet, Spor Hukuku İçin Bir Zaman Yolculuğu, <https://www.sporhukuku.org.tr/spor-hukuku-icin-bir-zaman-yolculugu/> (ET:10.12.2021)
- ERKİNER Kismet, Radikal Gazetesi, 26.09.2002.
- ERKİNER Kismet, Spor Hukukunun Tanımı, Araştırma Yöntemleri, Devletler üstü Teşkilatları, Rolü, Gelişmiş Ülkelerdeki Eğitimi, 7. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Kongre Kitabı, Antalya 2002.
- ERKİNER Kismet, Hukuk Boyutuyla Doping, Nobel Akademi Yayıncılık, Ankara, 2006.
- ERKİNER Kismet, Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi CAS Açıklamalı İngilizce - Türkçe Mevzuatı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006.
- ERKUT Celal, İstanbul Barosu / Spor Hukuku Enstitüsü, Sporda Özerklik Konferansı (Ed: Av. Kismet Erkiner), İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2009.
- ERTAŞ Şeref / PETEK Hasan, Spor Hukuku, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017.
- ERTEN Rıfat, Türk Sporunun Yapısal Düzeni, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. X, S.1,2, 2006.
- ESENDAL Nihan, Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Uygulamasının Türk Hukuku ve CAS Kuralları Açısından Karşılaştırılması, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 4(1) 2014.
- ESENER Turhan, Hukuk Başlangıcı, 8. Baskı, Alkım Yayınevi, İstanbul, 2008.
- EYRENCİ Öner / TAŞKENT Savaş / ULUCAN Devrim, Bireysel İş Hukuku, 9. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- FİDANOĞLU Behiç Cüneyt, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Sporda Anti-Doping Programı, Ankara Barosu Dergisi 2011/3.
- FİŞEK Kurthan, Spor Yönetimi, YGS Yayınları, İstanbul, 2003.
- GENÇ Durmuş Ali, Spor Hukuku Ders Kitabı, İstanbul, 1998.
- GERÇEKER Hasan, Spor Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.
- GEZGİN Mehmet Fikret / AMMAN M. Tayfun, Temel Eğitimde Yararlılık Açısından Spor Olgusu, Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu-Manisa, MEB Yayınları Ankara, 1993.
- GÖNEN Doruk, Futbol Karşılaşmalarına İlişkin Televizyon Yayın Hakkı Sözleşmelerinin Borçlar Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi, İÜHF C. LXIX, S. 1-2, 2011.
- GÖRGÜN Şanal / BÖRÜ Levent / KODAKOĞLU Mehmet, Medeni Usul Hukuku, 10. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- GÖZLER Kemal, Hukuka Giriş, 13. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2016.

- GÖZLER Kemal, Hukukun Temel Kavramları, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2018.
- GSGM Tahkim Kurulu Kararları 2009-2010 (Hazırlayanlar: Zübeyt Aydın, Cafer Geçik, Halil İbrahim Ayçiçek, Fatma Çiftçi), GSGM Yayını, 2010.
- GÜLŞEN Recep, Spor Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.
- GÜNER Cemil, Yabancı Unsurlu Futbol Menajerliği Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları ve Uygulanacak Hukuk, İstanbul Hukuk Mecmuası, 77(1), 2019.
- GÜRAN Sait, Türkiye Futbol Federasyonu'nun İdare Hukuku ile İlişkisi, Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, C:II, 1. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2010.
- GÜRBÜZ Aytekin, Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ve Kararlarının İptali, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2024.
- GÜRSOY Anıl Artan, Dopingle Mücadele Kural İhlali Olarak Biyolojik Pasaport Uygulaması, Av. Kısmet Erkiner Armağanı Spor Hukuku Yazıları, İstanbul Barosu Yayınları, 2014.
- GÜRTEK Kadir / ERENEL S. Ege, Lex Sportiva: Spor Hukukunun Küreselliği, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt:3, Sayı:1, Yıl 2012.
- GÜVEN Ercan / AYDIN Ufuk, Bireysel İş Hukuku, 6. Baskı, Nisan Kitabevi, Eskişehir - İstanbul, 2022.
- GÜZEL Ali / OKUR Ali Rıza / CANIKLIOĞLU Nursen, Sosyal Güvenlik Hukuku, 19. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- HAMARİ Juho / SJÖBLÖM Max, What is eSports and why do people watch it? Internet research, 27(2), 2017.
- HEMPHILL Dennis, Cybersport, Journal of the Philosophy of Sport, 2005, 32, 195-207.
- İMAMOĞLU S. Hülya, Spor Sponsorluğuna İlişkin Hukuki Düzenleme Üzerine Bir Değerlendirme, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.58 S.1, 2009.
- KALYON, Tunç Alp, Amputelerde Spor Etkinlikleri, Ankara Üniversitesi Dikimevi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yıllığı, Cilt2, S:1, 2001.
- KARABAĞ BULUT Nil, Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Peşinat Ücreti ve Garanti Ücreti, İstanbul Spor Hukuku Dergisi, C:1, S:2, 2019.
- KARABAĞ BULUT Nil, Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Ücret, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2021.
- KARAGÖZ Veli, İş Sözleşmesinde Cezai Şart, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2006,
- KAYA Bertan, Aziz Yıldırım Neden Havuzdan Çıkmak İstiyor?, Milliyet Gazetesi, 10.01.2015 <http://www.milliyet.com.tr/bertan-kaya-aziz-yildirim-havuzdan-neden-cikmak-istiyor--1996793-skorerer-yazar-yazisi/>

- KESER Hakan, Yargıtay Kararları Işığında İş Sözleşmesinin İkale (Bozma Sözleşmesi) ve Bildirim Süreli Fesih Yoluyla Sona Erdirilmesi Ayrımına İlişkin Bir Değerlendirme, Legal İSGHD, C:14,S:54, 2017.
- KILIÇOĞLU Ahmet M., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 24. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2020.
- KILIÇOĞLU Mustafa, İlke Kararları Işığında İş Hukukunda Temel Kavramlar, Turhan Kitabevi, Ankara, 2009.
- KILINÇ Bahar, Sigortalılık Başlangıç Tarihinin Tespiti, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y:13, S:49, Ocak 2022.
- KOCASAKAL Hatice, Bir Hakemin Sosyal Medya Mesajları Yargılamanın İadesine Yol Açar mı? İsviçre Federal Mahkemesi'nin Bir CAS Kararı Hakkında Verdiği Yargılamanın İadesi Kararı Çerçevesinde Konunun İncelenmesi, Av. Dr. Haluk Burcuoğlu Armağanı, (Ed: Tacar Çağlar), TBB Yayınları, 2022 Ankara.
- KOCASAKAL Hatice, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Pecshtein Kararı Çerçevesinde CAS'ın Tarafsızlığı ve Bağımsızlığı, Public and Private International Law Bulletin, Prof. Dr. Cemal Şanlı'ya Armağan, C.40, S.1.
- KOCASAKAL Ümit, Spor Hukukunun Özellikleri Çerçevesinde Tahkim Yargılaması ve Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu, İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı, Mayıs 2007.
- KOÇ Soner, Futbolcu Temsilciliği, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk ABD, (Dan: Prof. Dr. İlhan Helvacı), İstanbul, 2013.
- KORKUSUZ M. Refik / UĞUR Suat, Sosyal Güvenlik Hukuku, 8. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2022.
- KÖSE Alpay, Seyirden Yasaklanma Tedbiri ve Uygulamada Ortaya Çıkan Sorunlar, <http://www.sporhukuku.org.tr/wp-content/uploads/2018/06/Makale-Seyirden-Yasaklanma-Tedbiri.pdf> (ET: 19.06.2021).
- KURU Baki, İcra ve İflas Hukuku, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- KURU Baki / AYDIN Burak, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 6. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- KÜÇÜKGÜNGÖR Erkan, Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran-Aralık 1998 C:II, S:1- 2.
- KÜÇÜKGÜNGÖR Erkan, Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Milletlerarası Tahkim, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.53, S.2, 2004.
- KÜÇÜKGÜNGÖR Erkan, İstanbul Barosu / Spor Hukuku Enstitüsü, Sporda Özerklik Konferansı (Ed: Av. Kısmet Erkiner), İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2009.
- LINDHOLM Johan, Cour Suprême du Sport Mondial, The Court of Arbitration for Sport and Its Jurisprudence, Asser International Sports Law Series, Asser Press, 2019.

- MAKAS Recep, Türk Borçlar Kanunu ve İş Kanununa Göre İşçinin Özen Borcu ve Borca Aykırılığın Hukuki Sonuçları, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XVI, S.4, 2012.
- MEMİŞ Pınar, Spor Faaliyetlerinden Doğan Ceza Sorumluluğu, Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı (Dan: Prof. Dr. Köksal Bayraktar), İstanbul, 2010.
- MOLLAMAHMUTOĞLU Hamdi / ASTARLI Muhittin / BAYSAL Ulaş, İş Hukuku, 7. Baskı, Lykeion Yayıncılık, Ankara, 2022.
- MURATHAN Talha, BATMAZ Hüseyin Çağdaş, DEVECİOĞLU Sebahattin, Türkiye Futbol Federasyonu Başkanlarının Görev Sürelerine İlişkin Bir Değerlendirme, Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, C:19, S:1, 2017.
- MUŞUL Timuçin, İcra ve İflas Hukuku, Adalet Yayınevi, C:2, Ankara, 2013.
- NARMANLIOĞLU Ünal, Ferdi İş İlişkileri, 5. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- OĞUZMAN M. Kemal / ÖZ Turgut, Borçlar Hukuku, C:1, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011.
- ORHAN Ümit, Profesyonel Futbol Teknik Adam Sözleşmesi ve Uygulama Sorunları, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- ORHAN Ümit, 6222 Sayılı Kanun'un "Spor Alanlarında Taşkınlık Yapılması ve Tesislere Zarar Verilmesi" İle İlgili Maddesi'nin Değerlendirilmesi, İstanbul Barosu Dergisi, C:87, S: 2013/1, Ocak-Şubat 2013.
- ORHAN Ümit, Spor Kulüpleri Tarafından Verilen Disiplin Cezalarının Değerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Prof.Dr. Fevzi Şahlanan'a Armağan Özel Sayısı Cilt 2 (LXXIV), 2016.
- ORHAN Ümit, Sporda Zorunlu Tahkim Kurulu Kararlarının Uygulanması, Legal Hukuk Dergisi, C:16, S:192, 2018.
- ORHAN Ümit, Sporcuyla Yapılan Hizmet Sözleşmesinde Sporcunun Kişilik Haklarının İhlali, Sicil İş Hukuku Dergisi, S:42, 2019.
- ORHAN Ümit, Spor Kulübü ve Antrenör Arasındaki Sözleşmenin Hukuki Niteliği ve Ana Esasları, Legal İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S:63, Kasım 2019.
- ORHAN Ümit, Spor Federasyonlarında Genel Kurulun İbra Kararının Hukuki Sorumluluğa Etkisi, TBB Av. Hasan Güneş Abatay Armağanı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2020.
- ORHAN Ümit/ ÖZKURT Emin, Liglerin Ertelenmesinin Sporcuyu ve Antrenörlerin Süresi Biten Sözleşmelerine Etkisi, Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi, C:12, S:2, 2020.
- ORHAN Ümit, Spor Kulübünün Sporcuyu Koruma (Gözetme) Yükümlülüğü, Spor Yönetimi, (Ed: M. Kerem Zelyurt), Akademisyen Kitabevi, Ankara, 2020.

- ORHAN Ümit, Sporcu Sözleşmelerinde Opsiyon Uygulamaları, Aristo Yayınevi, İstanbul, 2021.
- ORHAN Ümit, 5510 sayılı Kanun m.4/1-a Kapsamında Prime Esas Kazanç, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- ÖZCAN, Cem, Spor Tahkim Mahkemesi ve Arabuluculuk, İzmir Barosu Dergisi, Y.76, S.1 Ocak 2011.
- ÖZCAN Cem, Küresel Bir Hukuk Düzeni Olarak Lex Sportiva, İzmir Barosu Dergisi, Ocak 2017.
- ÖZDEMİR Erdem, İ kale ve Alternatif Bir Öneri Olarak “Sulh Sözleşmesi”, Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası C:27, S:3, Mayıs 2013.
- ÖZDEMİR KOCASAKAL Hatice, Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi (CAS), Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013.
- ÖZDİREKCAN Bülent, Doping ve Doping Mücadelenin Mağdurları: Sporcular, Av. Kısmet Erkiner Armağanı Spor Hukuku Yazıları, İstanbul Barosu Yayınları, 2014.
- PASLI Ali / GÖKÇE Görkem / YOLLU Yağmur / KARACA Nimet, E-spor Hukuki Bakış, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- PEKCANİTEZ Hakan / ATALAY Oğuz / SUNGURTEKİN ÖZKAN Meral / ÖZEKES Muhammet, İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, Yetkin Yayınları, 3. Bası, Ankara, 2016.
- PETEK Hasan, Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi, Yetkin Yayınları, Ankara, 2002.
- PETEK Hasan, Futbolcu ile Kulübü ve Milli Takım Arasındaki Hukuki İlişkiler, Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof.Dr. Cevdet Yavuz’a Armağan, Özel Sayı, III.Cilt, C:22, S:3, 2016.
- PETEK Hasan, Lisanslı Olmayan Futbol Menajeriyle Yapılan Sözleşmenin Geçerliliği, Ankara Barosu Dergisi, 2017/1.
- RÜZGÂR Hasan, “Yerel Yönetimler Gençlik ve Spor,” İller ve Belediyeler Dergisi, Temmuz-Ağustos-Eylül 2002.
- SARAÇ Coşkun, Sigortalı Hizmetlerin Hükmen Tespiti, Osman Güven Çankaya’ya Armağan, Ankara, 2010.
- SARI Suat, Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2023.
- SARIHAN Banu Bilge, Menajerlik Sözleşmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk ABD Doktora Tezi, Dan: Prof. Dr. Kudret Güven, Konya, 2002.
- SAVAŞER Yılmaz, Yarış Hakemlerinin ve Kararlarının Hukuki Niteliği, Spor Hukuku Dersleri, (Ed: Kısmet Erkiner / Ali Soysüren), Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi, Yayın No:2, İstanbul, 2007.

- SCHUBERT M. / DRACHEN A., / MAHLMANN T., Esports Analytics Through Encounter Detection. In Proceedings of the MIT Sloan Sports Analytics Conference 2016 MIT Sloan, (2016).
- SEÇER Öz, Vekâlet Sözleşmesinin Vekâlete Özgü Sebeplerle Sona Ermesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı Cilt:2 Yıl 2015, s.895-903.
- SENYEN-KAPLAN E. Tuncay, Bireysel İş Hukuku, 9.Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2018.
- SEVİMLİ Ahmet, İş Hukukunda Yazılı Şekil Şartı, Çimento İşveren Dergisi, Mart 2003.
- SOMUNCU Soner, Spora İlişkin Olarak Kamu Denetçiliği Kurumunun 2019 Yılında Verdiği Kararlar, İstanbul Spor Hukuku Dergisi, S:1, C:1, 2019.
- SÖZER Ali Nazım, Türk Sosyal Sigortalar Hukuku, 5. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- SUNAY Hakan, Spor Yönetimi, Gazi Kitabevi, Ankara, 2009.
- SUR Melda, İş Hukuku Toplu İlişkiler, 10. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2022.
- SÜMER Haluk Hadi, Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- SÜMER Haluk Hadi, İş Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 21. Baskı, Ankara, 2017.
- SÜMER Haluk Hadi, Sosyal Güvenlik Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- SÜZEK Sarper, İş Hukuku, 21. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- ŞAHİN EMİR Asiye, İş Sözleşmesinde Yer Alan Tahkim (Özel Hakem) Şartının Geçerlilik Sorunu, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 2, 2020.
- ŞAHLANAN Fevzi, Toplu İş Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- ŞAKAR Müjdat, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- ŞİMŞEK Alp Tolga, Voleybolda Uluslararası Transfer Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018, Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu (Kalkınma Bakanlığı Raporu).
- TBMM Sporda Şiddet Komisyonu Raporu, Yayınlanmamış Eser, Ankara, 2005.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM). "Spor Kulüplerinin Sorunları İle Sporda Şiddet Sorununun Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu", Ankara, 2011.
- TBMM, Son Yıllarda Türk Sporunda Yaşanan Doping Sorununun Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu, Nisan 2014.

- TEREKLİ M. Serdar, Türkiye Birinci Profesyonel Futbol Liginde Yer Alan Kulüplerin Yönetim Politikalarının Sporcu GÜdülenmesi Üzerine Etkisi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, 1996.
- TOPÇU Umut, Hizmet Tespit Davaları, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017.
- TUNCAY, A. Can / SAVAŞ KUTSAL F. Burcu, Toplu İş Hukuku, 5. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- TUNCAY A. Can / EKMEKÇİ Ömer, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 21. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- TUNÇOMAĞ Kenan, Sosyal Sigortalar, 5. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1990.
- TUNÇOMAĞ Kenan/ CENTEL Tankut, İş Hukukunun Esasları, 9.Baskı, Beta Yayıncılık, 2018, İstanbul.
- TUTAR Ali, Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Ücret, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- TÜRKMEN Ahmet, Spor Müsabakalarının Yayın Hakları, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk ABD Doktora Tezi (Dan: Şeref Ertaş), İzmir, 2012.
- ULUKAPI Ömer, İcra ve İflas Hukuku, Mimoza, Konya, 2015.
- UZ Abdullah, Sporla İlgili Uyuşmazlıkların Çözümünde Zorunlu Tahkim Yolu: Tahkim Kurulları ve Kararlarının Hukuki Niteliği Üzerine, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi S:13, Y: 2011/1.
- ÜSTÜNEL Rüstem / ALKURT Zafer, Futbolda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi İçin 6222 Sayılı Yasanın Getirdiği Yeni Bir Uygulama: Elektronik Bilet ve Yaşanan Sorunlar, Kara Harp Okulu Bilim Dergisi, C:25, S:2, Aralık 2015.
- WAGNER Michael, On the Scientific Relevance of eSports, Conference: Proceedings of the 2006 International Conference on Internet Computing & Conference on Computer Games Development, ICOMP 2006, Las Vegas, Nevada, USA, June 26-29, 2006.
- YALÇINKAYA Can, Sporun İdari Yapılanması ve Spor Disiplin Hukuku, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- YAŞAR Yusuf, 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 18'inci Maddesinde Yer Alan "Seyirden Yasaklanma" ile "Seyirden Yasaklama" Tedbirleri, MÜHF – HAD, C:19, S:1.
- YAVUZ Cevdet, Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), 9. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- YAZICI TANRIÖVER Zümrüt, Yeni bir dünya: E-spor. e-spor ve futbol kitlelerinin karşılaştırması, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Lisansüstü Programlar Enstitüsü, Pazarlama İletişimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, (Dan: Prof. Dr. Kaan Varnalı), İstanbul, 2018.

- YETİM A. Azmi, Sosyoloji ve Spor, Topkar Matbaacılık, Ankara, 2000.
- YILDIRIM Mehmet Kamil / DEREN – YILDIRIM Nevhis, İcra ve İflas Hukuku, Beta Yayıncılık, 6.Baskı, İstanbul, 2015.
- YILDIZ Kadir, Yerel Yönetimler ve Kalkınma Planları Çerçevesinde Spor Hizmetleri, Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi 3(1).
- YILMAZ Alper Çağrı, FIFA ve CAS Kuralları Çerçevesinde Uluslararası Nitelikli Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Feshi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- ZAFER Hamide, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama, TAAD, Y:5, S:19 (Ekim 2014).
- ZELYURT Mert Kerem, Amatör Futbolcular Gerçekten Amatör mü?: Amatör Futbolun Profesyonelleşme Eğilimi Üzerine Bir Çalışma, International Journal Of Human Sciences, 2004/11.
- ZEVKLİLER Aydın / GÖKYAYLA K. Emre, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 12. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013.

Prof. Dr. Burak ADIGÜZEL

TAŞIMA HUKUKU

(DENİZ TİCARETİ HARİÇ)

Genişletilmiş ve Güncellenmiş

6. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Taşıma Hukuku (Deniz Ticareti Hariç)
Burak Adıgüzel

Hukuk Yayınları Dizisi – 2247

Altıncı Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 995 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Sözkesen Matbaacılık Sanayi ve Tic. A.Ş.
İvedik OSB 1518.Sokak Mat-Sit İş Merkezi No. 2/40 Yenimahalle/Ankara
Tel: (0312) 395 21 10
Sertifika No: 49363

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Burak:** Karayoluyla Yapılan Taşımalarda Taşıyıcının Zıya ve Hasardan Doğan Sorumluluğu, 2.Baskı, Ankara 2012.
- Akdeniz, Umut:** Taşıma İşleri Komisyonculuğu Sözleşmesi, Ankara 2013. (Komisyoncu)
- Akdeniz Umut;** Taşıma İşleri Komisyoncusunun Taşıma İşini Üzerine Alması Ve Bunun Hukuki Sonuçları, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S.2 Yıl 2013. (İnönü Üniversitesi)
- Akıncı, Zıya:** Karayolu İle Milletlerarası Eşya Taşımacılığı ve CMR, Ankara 1999.
- Akkurt, Sami Sinan:** Sivil Havayolu ile Yolcu Taşımacılığında Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk, Ankara 2014.
- Aksoy, Sami:** Taşıma Hukukunda Fiili Taşıyıcı, İstanbul 2015.
- Akyol, Şener:** Tam Üçüncü Şahıs Yararına Sözleşme, İstanbul 1976.
- Aras, Yeşilova Ecehan:** Uluslararası Karayolu İle Yük Taşımacılığında Teslim Süresinin Aşılması ve Teslimde Ödeme, Ankara 2010.
- Aras, Yeşilova Ecehan:** Yük Senedinin (TTK m.859) Türk Ticaret Kanunu'nda Yeniden Yer Alması, Karayolu Taşımacılığında Kıymetli Evrak İmkân Verilmesi midir? Legal Hukuk Dergisi, C.11, S.123, Yıl 2013.
- Arkan, Sabih:** Demiryolu İşletmesinin Eşya Taşımalarından Doğan Sorumluluğu, Sorumluluk ve Sigorta Hukuku Bakımından İkinci Taşımacılık Sempozyumu, Bildiriler-Tartışmalar, İstanbul 24-25 Ocak 1985, Ankara 1985. (Sempozyum)
- Arkan, Sabih:** Demiryoluyla Yapılan Uluslararası Eşya Taşımaları, Ankara 1987. (Demiryolu)
- Arkan, Sabih:** Karada Yapılan Eşya Taşımalarında Taşıyıcının Sorumluluğu; Ankara 1982. (Sorumluluk)
- Arkan, Sabih:** Karma Taşımalarla İlgili Hukuki Sorunlar, Prof. Dr. Jale Akipek'e Armağan, Konya 1991.

- Arkan, Sabih:** Taşıma İşleri Komisyoncusunun Borçlarını ve Sorumluluğunu Düzenleyen Hükümler, AÜHFD, C.37,S.1, Ankara 1980. (Taşıma İşleri Komisyoncusu)
- Arkan, Sabih:** Türk Ticaret Kanunu'nun Taşıma Senetlerine ve İlmühabere İlişkin Hükümleri Üzerine Bir İnceleme, Batider, C.IX, S.3, 1978.
- Arkan Sabih;** Yolcu Taşımalarında Karşılaşılan Bazı Hukukî Sorunlar Üzerinde Düşünceler, Batider C. XII S.1, 1983. (Yolcu Taşıma)
- Atabek, Reşat:** Eşya Taşıma Hukuku, İstanbul 1960.
- Aydın, Alihan:** CMR'ye Göre Taşıyıcının Zıya, Hasar Ve Gecikmeden Doğan Sorumluluğu, İstanbul 2002.
- Ayhan, Rıza/Özdamar, Mehmet/Çağlar, Hayrettin:** Ticari İşletme Hukuku, Ankara 2015.
- Ayverdi, İlhan:** Misalli Büyük Türkçe Sözlük, C.3, İstanbul 2008.
- Basedow, Jürgen:** Der Transportvertrag, Tübingen 1987.
- Bilge, Necip:** Borçlar Hukuku Özel Borç Münasebetleri, Ankara 1962.
- Birsen, Kemalettin:** Borçlar Hukuku Dersleri; İstanbul 1954.
- Butzer, Hermann:** Die Ermittlung des Ersatzwertes für Unikate im Frachtrecht, VersR 1991.
- Can, Mertol:** Türk Taşıma Hukukunun Genel Esasları, Cilt I, Ankara 2017.
- Canaris, Claus Wilhelm:** Handelsrecht, 24.Auflage, München 2006.
- Clarke, A. Malcom:** Contracts of The Carriage by Air, London-Hong Kong 2002.(Air)
- Clarke, A. Malcolm:** International Carriage of Goods by Road: CMR, Fifth Edition, London 2009. (CMR)
- Demuth, Klaus (Knorre, Jürgen/Demuth, Klaus/Schmid, Th. Reinhard);** Handbuch des Transportrechts, München 2008.
- Deniz, İnci:** Konteyner Taşımacılığı ve Hukuki Sorunları, İstanbul 1982.
- Ebenroth, Thomas Carsten/Fischer, Rafael/Sorek, Christoph:** Haftungsprobleme im Internationalen Multimodalen Gütertransport, VersR, Heft 29, 1988.
- Edis, Altan:** CMR Konvansiyonu Kapsamında Sırtta Taşıma, Legal Uluslararası Ticaret ve Tahkim Hukuku Dergisi, S. 1, Ocak 2012.

- Feyzioğlu, N. Feyzi:** Borçlar Hukuku Akdin Muhtelif Nevileri, İstanbul 1978.
- Freise, Rainer:** Münchener Kommentar zum HGB, 2. Auflage 2009.
- Fremuth, F./Thume, K.H.:** Kommentar Zum Transportrecht, Heidelberg 2000. (Fremuth/Thume),
- Gençtürk, Muharrem:** Uluslararası Eşya Taşıma Hukuku, Genel Kavramlar Gecikmeden Doğan Sorumluluk, İstanbul 2006.
- Gifers, Patrick:** Beweislast und Beweisführung bei der Haftung des Frachtführers nach der CMR, Frankfurt 1997.
- Glass, A. David:** Successive Carriage and The New CIM Rules: A Successful Succession ?, Business Law International, Vol. 2003, Issue 1, January 2003.
- Gönen, Eriş:** Açıklamalı-İçtihatlı-Uygulamalı Kara Taşıma Hukuku, Ankara 1996.
- Heuer, Klaus:** Die Haftung des Frachtführers nach dem Übereinkommen über den Beförderungsvertrag im Internationalen Strassengüterverkehr, Hamburg 1975.
- Helm, Georg Johann:** Frachtrecht I, 2.Auflage, Berlin-Newyork 1994.
- Hoeks, Marian:** Multimodal Transport Law, The Law Aplicable to Multimodal Contract for The Carriage of Goods, Netherland 2010.
- Jesser, Helga:** Art 29 CMR- Welches Verschulden steht dem Vorsatz gleich? TranspR, Heft 5,1997.
- Kaner, İnci:** Hava Hukuku, Hususi Kısım, İstanbul 2004.
- Karadeniz, Özcan:** Roma'da İş İlişkileri; Ankara 1976.
- Karan, Hakan:** CMR Şerhi, Ankara 2011.
- Karan, Hakan:** TBMM Adalet Komisyonu'nun Taşıma Hukukuna Katmayı Başardığı İki Temel Sorun: Taşıma İşleri Komisyonculuğu Sözleşmesi İle Ulusal Demiryolu Taşıma Sözleşmesine Uygulanacak Hukuku, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXVI, Bildiriler-Tartışmalar, 14 Aralık 2012.
- Kehl, F. Michael:** Die Haftung des Unterfrachtführers im Straßengüterverkehr, Münster 2004.
- Kıran, Süleyman:** Karayolunda Eşya Taşımada Taşıma Ücreti, Ankara 2018.

- Kırman, Ahmet:** Havayoluyla Yapılan Uluslararası Yolcu Taşımalarında Taşıyıcının Sorumluluğu, Ankara 1990.
- Kollatz Peter: (Knorre, Jürgen/Demuth, Klaus/Schmid, Th. Reinhard);** Handbuch des Transportrechts, München 2008.
- Koller Ingo :** ‘Der ‘‘Risikobereich’’ im HGB-Frachtrecht, Versicherungsrecht, C. 63, S. 22, 2012.
- Koller, Ingo:** Transportrecht, Kommentar zu Spedition, Gütertransport und Lagergeschäft, 6. Auflage, München 2007.
- Lowe, David:** Intermodal Freight Transport, Great Britain 2005.
- Mast, Sabine:** Der multimodale Frachtvertrag nach deutschem Recht, Münster 2002.
- Neufang, Detlef/Vlader, Huber:** Laden und Ladungssicherung im Straßengüterverkehr-Wer ist verantwortlich? Transportrecht, Heft 9, September 2002.
- Neumann, Hilmar:** Die unbeschränkte Haftung des Frachtführers nach § 435 HGB, Transportrecht 11/12–2002.
- Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut:** Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C.II, 11.Bası, İstanbul 2014.
- Oğuzman, Kemal/Seliçi, Özer/Özdemir, O. Saibe:** Eşya Hukuku, 15.Basım, İstanbul 2016.
- Okay, M. Sami:** Deniz Ticaret Hukuku II, İstanbul 1971.
- Özdemir, Turkey:** Uluslararası Eşya Taşıma Hukuku, Zıya ve/veya Hasar Sorumluluğu, İstanbul 2006.
- Öztan, Fırat:** Kıymetli Evrak Hukuku, Ankara 1997.
- Rado, Türkan:** Roma Hukuku Dersleri Borçlar Hukuku; İstanbul 1995.
- Reuschle, Fabian (Ebenroth, Thomas Carsten/Boujong, Karl Heinz/Joost, Detlev/Strohn, Lutz):** Handelsgesetzbuch, Band 2, 3. Auflage, München 2015.
- Riemer, Jens-Berghe (Knorre, Jürgen/Demuth, Klaus/Schmid, Th. Reinhard):** Handbuch des Transportrechts, München 2008.
- Rogert, Marco:** Einheitsrecht und Kollisionrecht im Internationalen Multimodalen Gütertransport, Hamburg 2005.

- Ruhwedel, Edgar:** Münchener Kommentar zum HGB, 2. Auflage 2009.
- Schaffert, Wolfgang (Ebenroth, Thomas Carsten/Boujong, Karl Heinz/Joost, Detlev/Strohn, Lutz):** Handelsgesetzbuch, Band 2, 3. Auflage, München 2015.
- Seven, Vural:** Kara Taşımalarında (TTK ve CMR) Alt Müteakip Taşıyıcıların Yükle İlgililere Karşı Sorumluluğunun Hukuki Temeli, Halûk Konuralp Anısına Armağan, C.3, Ankara 2009. (Armağan)
- Seven, Vural:** Taşıma Hukuku, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını, 2.Baskı, Eskişehir 2011. (Taşıma)
- Seven, Vural:** Taşıma Hukukunda Gönderilen, Ankara 2012. (Gönderilen)
- Seven, Vural/Oyal, Batuhan Ahmet:** Taşıma Hukukunda Riziko Alanı İlkesi Bağlamında Nötr Alan ve COVID-19'un Nötr Alan Olarak Değerlendirilmesi, İstanbul Hukuk Mecmuası, C.78, S.2, Yıl 2020.
- Sözer, Bülent:** "Değişik Ortamlarda Yapılan Yük Taşımaları (Karma Taşımalar) ve Taşıyanın Sorumluluğu İle İlgili Bazı Meseleler (Rotterdam Kuralları ve Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Hükümleri İle Karşılaştırmalı Olarak)", 24-25 Mart 2011, Deniz Hukuku Sempozyumu.
- Sözer, Bülent:** Taşıyanın Taşıma Sözleşmesinden Doğan Sorumluluğunu Düzenleyen Hükümlere İlişkin Bazı Meseleler ve Görüşler, Batider, C.XIV, S.2, Ankara 1987.
- Sözer, Bülent:** Türk Hukukunda ve Uluslararası Hukukta Hava Yolu İle Yük Taşıma Sözleşmesi, 2.Bası, İstanbul 2009. (Hava Taşıma)
- Süzel, Cüneyt:** Deniz Ticaret Hukukunda Taşıtan ve Yükleten, İstanbul 2014.
- Tandoğan, Haluk:** Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C.II, Ankara 1987.
- Topsoy, Fevzi:** Taşınma Eşyası Taşımalarında Taşıyıcının Özel Yükümlülükleri, Ankara Barosu Dergisi 2014/2.
- Türkel, Taylan Doğuş:** Taşıyıcının En Yüksek Özeni Üzerine Bir İnceleme (TTK m. 876), DÜHFD, C.22, S.1,2020.
- Umur, Ziya:** Roma Hukuk Lügati; İstanbul 1975.
- Ülgen, Hüseyin:** Hava Taşıma Sözleşmesi, Ankara 1987. (Hava Taşıma)
- Ülgen, Hüseyin:** Uluslararası Taşımacılık ve Hukuki Sorunları, İstanbul 1988. (Uluslararası)

- Wieske Thomas:** Transportrecht Schnell Erfasst, Zweite Auflage, Berlin Heidelberg 2008.
- Wit, De Ralph;** Multimodal Transport Carrier Liability And Documentation, London 2005.
- Y.11.HD.'nin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları 2014,** İstanbul Üniversitesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul 2018.
- Y.11.HD.'nin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları 2015-2016,** İstanbul Üniversitesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul 2018,
- Yeşilova, Ecehan:** CMR-Taşıma Senedinin İspat Kuvveti, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 7, Sayı: 1, 2005.
- Yeşilova, Ecehan:** Taşıyıcının CMR Hükümlerine Göre Yardımcı Şahıslarının Ve Müteakip Taşıyıcıların Eylemlerinden Doğan Sorumluluğu (CMR madde 3,34), Ankara 2004. (Yardımcılar)

Prof. Dr. Mustafa ÇOLAK

VERGİ HUKUKU

- Vergi Teorisi
- Vergi Hukukunun Kaynakları ve Uygulanması
- Vergilendirme Süreçleri
- Türk Vergi Sistemine Giriş
- Mükellefin/ İdarenin Hak ve Yükümlülükleri
- Vergi Alacağıın Korunması ve Takibi
- Ceza Hükümleri
- Vergi Davaları
- Uluslararası Vergilendirme

Genişletilmiş ve Güncellenmiş 3. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Vergi Hukuku
Mustafa olak

Hukuk Yayınları Dizisi – 2973

Üçüncü Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 996 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ada Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKLAR

Kitap ve Makaleler

1. ACEMOĞLU, Daren, A.ROBINSON, James (2020), Dar Koridor Devletler Toplulukları ve Özgürlüğün Geleceği, Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık, Ocak 2020, 1.Baskı, s.136.
2. AĞAR, Serkan (2006), Vergi Yargısında Davaya Konu İcrai İşlem – I, TBB Dergisi, Sayı 67, 2006, s.313-314.
3. AKÇAOĞLU, S. Ertuğrul, “Elektronik Ticaretin Vergilendirilmesi Ulusal ve Uluslararası Perspektiften, Gelir Üzerinden Alınan Vergiler Bakımından Bir İrdeleme”, Yayımlanmamış Doktora Tezi Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2011.s.58-70.
4. ÇOLAK, Mustafa (2022), “Rüçhan Hakkı ve Garameten Taksim” Bölüm Yazısı,105-152, Editörler: Hakan Bay, Zeynep Arıkan, Amme Alacağı'nın Cebren Takibi, Gazi Kitabevi, Aralık, Ankara, 2022.
5. ÇOLAK, Mustafa (2016), “Ulusal ve Uluslararası Boyutuyla Elektronik Ticaretin Vergilendirilmesinde Ticari Kazancın Tespiti”, Mali Çözüm, Temmuz - Ağustos 2016.
6. ÇOLAK, Mustafa (2020), Elektronik Vergileme Hukuku,, Seçkin Yayıncılık
7. ÇOLAK, Mustafa (2021), Mali Hukuk Terimler Sözlüğü, Adalet Yayınevi, Ankara.
8. ÇOLAK, Mustafa (2021), Vergi Kaçakçılık Suçlarında Son Düzenleme: Ödeme Kaydedici Cihazlara Yazılım ve Donanım Müdahalesi, Sonuçları ve İlişik Yansımaları, Yaklaşım, Ağustos 2021, Sayı: 344.
9. ÇOLAK, Mustafa (2021), Yeni Bir Yapı: Vergi Danışma Komisyonu, İşlevi, Vergi İncelemelerine Katkısı veya Olası İhtilaf Alanları, Yaklaşım, / Haziran 2021 / Sayı: 342.
10. ÇOLAK, Mustafa, ÇOLAK, Mahmut (2004),“Vergi ve SSK Uygulamaları Açısından Yükümlülükler ve Uygulanacak Müeyyideler”, Sirküler Rapor, TÜRMOB Yayınları
11. ÇOLAK, Mustafa (2023), Vergi danışma komisyonu, sahte belgeye ilişkin kararları ve değerlendirilmesi, Yaklaşım, Ocak 2023, Sayı: 361
12. ÇOLAK, Mustafa (2022), Orta Vadeli Dönemde Vergi Harcamaları Profili, Öneriler Ve Analizi Yaklaşım, Kasım 2022, Sayı: 359

13. ÇOLAK, Mustafa, Yeniden Karmaşık Hale Gelen Vergi Kaçakçılığı Suçu, Etkin Pişmanlık Hali Ve Kanun Yolundan Vazgeçme Durumunda Analizi, Yaklaşım, Haziran 2022, Sayı: 354
14. ÇOLAK, Mustafa, Kamu İcra Hukukunda Cezası Belirtilen ve Belirtilmeyen Suç Tipleri, Analizi Ve Öneriler, Yaklaşım, Ekim 2022, Sayı: 358
15. GEÇER, Ahmet Emrah (2017), Kanuni Temsilcilerin Amme Borçlarından Sorumluluğu: Kusurlu Sorumluluk V. Kusursuz Sorumluluk, TBB Dergisi 2017 (129), s.116-122.
16. GÜL Hasan, TOPRAK Sezayi, Bağımsız Denetim Kapsamı, Niteliği ve Sisteme Katkıları, Tasdik Hizmetleri ile Mukayesesi ve Değerlendirilmesi, Mali Hukuk Alanında Güncel Konu ve Gelişmeler, Editör Mustafa ÇOLAK, Adalet yayınevi, Ankara, 2020, s.322-327
17. GÜNEŞ, Gülsen (2008), Verginin Yasallığı İlkesi, On İki Levha Yayıncılık, 2.Baskı, Mart 2008, s.13-126
18. IŞIK, Hüseyin, Uluslararası Vergilendirme, XII Levha Yayıncılık, 1.Baskı, İstanbul, Kasım 2014, s.5-252.
19. KARA, Burcak Can, İdari Yargılama Usulünde Kanun Yararına Temyiz, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi – İnÜHFD 11(1): 353-371 (2020), s.367-370.
20. KARAER, Abdullah, "Vergi ve Kamu Borçlanması", Konularına Göre Karşılaştırmalı Dünya Anayasaları, TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı, ANKARA 1. Baskı / Haziran 2022, s.626.
21. KIRBAŞ, Sadık (1995),"Vergi Hukuku", Ankara, s.141.
22. KIZILOT Şükrü, ŞENYÜZ Doğan, TAŞ Metin, DÖNMEZ Recai (2006),"Vergi Hukuku" Yaklaşım Yayıncılık, s.235-236
23. KUNTER, Nurullah (1949),"Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi yayını, İstanbul, s.45
24. KUNTER, Nurullah (1955), "Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi yayını; İstanbul, s.90-91
25. OKTAR, Salim Ateş (2006), Vergi Hukuku, Türkmen Kitabevi, 2.Baskı, s.1-33, 324-328
26. OKTAR, Salim Ateş, Vergi Hukuku Ortak Ders, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, s.436-437
27. SEVİĞ, Veysi, "Vergi Hukukunda Suçla İlliyet Bağı", Dünya, 06.08.2002
28. SÖYLER, İlhami (2020), "Vergi Sistemi Meşruiyetini Kaybetti", Dünya Gazetesi, 03.10.2020.

29. TOROSLU, Nevzat (1991), Ceza Hukuku, Savaş Yayınları, s.49-50
30. YILMAZ, Güneş (2003), “ Verginin Yasallığı İlkesi ve Bir Anayasa Mahkemesi Kararı Çerçevesinde Değerlendirilmesi”, Vergi Sorunları, sayı:177 s.205
31. YILDIRIM, Akif (2015), Mahkemenin Konu Bakımından Yetkisi (Ratione Materiae), Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Usulü Ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri, Ed. Dr. Hüseyin TURAN Dr. Recep KAPLAN, Ankara, 2015, Anayasa Mahkemesi Yayınları S.76,77

Kurum ve Kuruluş Mevzuatı, Rapor, Rehber, Karar ve İnternet Kaynakları

1. 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, AYM bireysel başvuru kararları,
2. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu ve ikincil düzenlemeleri, Kurum Kararları
3. AYM, Bireysel Başvuruya Dair Sık Sorulan Sorular, AYM Yayınları, 2. Baskı Ocak, 2019
4. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporları, 2019-2020.
5. Gelir İdaresi Başkanlığı Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları Çerçevesinde Vergilendirme Esasları, http://www.gib.gov.tr/uluslararası_mevzuat.
6. Gelir İdaresi Başkanlığı KDV Uygulama Tebliği ve değişiklikleri
7. Gelir İdaresi Başkanlığı Mevzuat web Sitesi, www.gib.gov.tr/index.php?id=1028
8. Gelir İdaresi Başkanlığı Tahsilat Genel Tebliği ve İç Genelgeleri
9. Gelir İdaresi Başkanlığı Web sitesi, www.gib.gov.tr
10. Gelir İdaresi Başkanlığınca yayımlanan rapor, rehber, yayın ve diğer dokümanlar
11. Hazine ve Maliye Bakanlığı (*Mülga Maliye Bakanlığı*) 2018 ve 2019 Yılı Bütçe Sunuş Konuşmaları
12. Hazine ve Maliye Bakanlığı bağlı ve ilgili kuruluşlarının faaliyet raporları
13. Hazine ve Maliye Bakanlığı web sitesi www.hmb.gov.tr
14. OECD Model Vergi Anlaşması (*Kısaltılmış Basım*), 2016, Gelir İdaresi Başkanlığı

15. OECD; Issues Related to Article 14 of the OECD Model Tax Convention, https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/model-tax-convention-on-income-and-on-capital-2017-full-version_f1ddbe06-en
16. TÜRMOB web sitesi, www.turmob.org.tr
17. TBMM kanun tasar/teklifleri komisyon raporları ve gerekçeleri, web sitesi, www.tbmm.gov.tr
18. GİB Vergi Daireleri İşlem Yönergesi
19. HMB birimlerinin tebliğ, genelge ve duyuruları, vergi kanunları, genel tebliğleri, ikincil düzenlemeleri ve özelgeleri
20. Yaklaşım Yayıncılık web sitesi, www.yaklasim.com.tr
21. Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve Yargıtay kararları.
22. AYM Kararları (*Bireysel Başvuru. No: 2016/780, Karar tarihi: 24/6/2020, Esas Sayısı: 2017/117, Karar Sayısı: 2018/28; Esas Sayısı: 2008/110, Karar Sayısı: 2010/55; Esas Sayısı: 2019/100, Karar Sayısı: 2020/62; Esas Sayısı: 2017/117, Karar Sayısı: 2018/28; 1965/40 esas, 1966/15 karar; E.2016/150, K.2017/179; 2 E.2001/392, K.2003/60; E:2010/7, K:2011/172, E: 2014/120, K: 2015/23, E.: 2019/93, K. : 2023/87*)
23. Danıştay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu Kararı: 1987/3 esas, 1988/1 Karar.
24. Yargıtay 11. Ceza Dairesi E:2017/9872, K:2021/5973.
25. Yargıtay 3.Hukuk Dairesinin Kanun Yararına Temyiz Kararı: K:2021/7142, E:2021/3978
26. Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu Kararları (E: 2019/146, K:2020/1051; E: 2020/1318, K:2020/1231)
27. Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu Kararı (E: 2023/2, K: 2023/4)
28. Danıştay 7.Daire, 30.4.2019, K: 2019/3156, E: 2016/3978
29. Danıştay 3.Daire, E:2016/12365, K:2020/2270 25.6.2020 tarihli kararı
30. Danıştay 3.Dairesi, E: 2019/6026, K: 2021/583
31. Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu, E: 2021/6, K: 2022/2
32. Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu E. 2020/1413, K. 2022/575, T. 18.5.2022
32. Vergi Denetim Kurulu Vergi Danışma Komisyonu Kararları (20/12/2021 tarih ve 2021/DK)

Muhammed Enes ÖZBAY

Hâkim

Ceza Muhakemesi Hukukunda

HUKUKA KESİN AYKIRILIK

SEBEPLERİNDEN

HÜKMÜN GEREKÇEDEN

YOKSUNLUĞU

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Ceza Muhakemesi Hukukunda Hukuka Kesin Aykırılık Sebeplerinden
Hükmün Gerekçeden Yoksunluğu**
Muhammed Enes Özbay

Hukuk Yayınları Dizisi – 3916

Birinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 997 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Açıkgül, Hacı Ali: “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine Ek Protokoller İle Getirilen Yenilikler”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Yıl: 12, Sayı: 48, Ankara, 2021, ss. 109-150.
- Akca, Tahir: “İdari Yargıda Gerekçeli Kararın Unsurlarına İlişkin Mevzuat Analizi”, **Yargı Kararlarında Gerekçelendirme Çalışması Bildiriler Kitabı**, Türkiye Adalet Akademisi, Ankara, 2021, ss. 131-139.
- Aksoylu, Özge: “Anayasa Md. 40/2’nin Uygulanmasına İlişkin Belirsizliklerin K. 2022/1 Sayılı Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu Kararı Işığında Değerlendirilmesi”, **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 20, Sayı: 1, 2023, ss. 23-75.
- Aktaş, Sururi: “Hukukta Yorum Çabaları”, **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: XV, S: 3-4, 2011, ss. 1-33.
- Alan, Nuri: “Demokratik Hukuk Devleti ve Anayasa”, **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, Cilt: 58, Sayı, 01, 2003, ss. 1-9.
- Alp, Mustafa: “Anayasa Hukuku Açısından Mahkeme Kararlarında Sözde (Görünürde) Gerekçe”, **Prof. Dr. Mahmut Tevfik Birsell’e Armağan**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, İzmir, 2001, ss. 425-441.
- Alyanak, Servet: **Avrupa Birliği Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı ve Etkili Yargısal Denetim**, Seçkin, Ankara, 2023.
- Arslan, Mehmet: “Ceza Davasında Mahkûmiyet Hükümünün Gerekçesinin Yazılması”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Yıl: 7, Sayı: 7, 2016, ss. 549-608.
- Arslantürk, Mustafa: **Ceza Yargılamasında Hükümün Kurulması ve Gerekçe**, Adalet, Ankara, 2023.
- Artantaş, Günce: “Duruşmanın Aleniyeti İlkesi ve Sınırlandırılması”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Sayı: 71, Ankara, 2022, ss. 413-436.
- Artuç, Mustafa: **Hüküm Kurma Sanatı**, 10. Baskı, Adalet, Ankara, 2018.
- Aşçıoğlu, Çetin: “Yargıda Gerekçe Sorunu”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 48, Ankara, 2003, ss. 109-116.
- “Yargı Kararlarında Gerekçe”, **Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1992, ss. 1243-1283.

- Atagün, Ömer Faruk: “Temel Bir İnsan Hakkı Olan Adil Yargılanmanın Unsuru Olarak Gerekçeli Karar Hakkı”, **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Yüksek Lisans tezi, 2020.
- Atalay, Ahmet Haluk: “Bir Hukuk Mantiğı Var Mıdır?”, **Hukuk Kuramı**, Cilt: 2, Sayı: 6, ss. 22-40.
- Aydın, Devrim: “Ceza Muhakemesi Usulü Hukuku Tutuklama”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, 2001, ss. 881-912.
- Baş, Salih: “Hukuk Devleti Olgusunun Türk Anayasalarındaki Yeri (1921-1982)”, **Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006.
- Baysal, Başak: “Tazminat Davaları Bağlamında Gerekçe”, **Yargı Kararlarında Gerekçeleştirme Çalışması Bildiriler Kitabı**, 2021, s. 253-266.
- Bekri, M. Nedim: “Gerekçeli Karar Hakkı”, **Ankara Barosu Dergisi**, Sayı: 3, Ankara, 2014, ss. 203-228.
- Birtek, Fatih: **Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat**, Adalet, Ankara, 2017.
- Candan, Turgut: “Yargı Kararında Gerekçenin Önemi”, **Hukuk Adamları Birliği Dergisi**, Sayı: 4, Ankara, 2013, ss. 4-8.
- Candan, Turgut: **İdari Yargılama Usulü Kanunu**, 10. Baskı, Yetkin, Ankara, 2023.
- Centel, Nur; Zafer, Hamide: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 21. Baskı, Beta, İstanbul, 2022.
- Çalışkan, Suat: “Yetersiz Gerekçe”, hukukihaber.net/yetersiz-gerekce, (**Çevrimiçi**)
- Çamurcuoğlu, Gülden: “Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Öngörülen Koruma Mekanizmaları”, **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: XIV, Sayı: 2, 2019, ss. 713-770.
- Çaptuğ, Mehpere: “Hukuki Güvenlik İlkesinin Kavramsal Gelişimi”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Yıl: 9, Sayı: 17, 2021, ss. 133-160.
- Çelik, Abdullah: **Adil Yargılanma Hakkı Rehberi**, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2014.
- Çetin, Beytullah: “Savunma Hakkının Kısıtlanması”, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Yüksek Lisans tezi, Konya, 2017.
- Çetinkaya, Reşat: “Gerekçeli Karar Hakkı”, **Yüksek Lisans Tezi**, Konya, 2022.
- Çınar, Ali Rıza: “Hükmün Konusu ve Eylemi Değerlendirmede Mahkemenin Yetkisi”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 84, Ankara, 2009, ss. 31-62.
- Çırak, Ezgi: “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Adil Yargılanma Hakkının Uygulama Alanı”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, Cilt: 21, Özel Sayı, 2019, ss. 997-1028.

- Değirmenci, Mehmet: "Türkiye'de Temel Hak ve Hürriyetlerin Durdurulmasının Anayasal Çerçevesi", **Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 10, Erzurum, 2020, ss. 45-72.
- Demir, Remzi: **Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi**, Seçkin, Ankara, 2022.
- Demirağ, Fahrettin: **Açıklamalı Ceza Muhakemesi Kanunu**, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2007.
- Deniz, İsmail: **Ceza Muhakemesinde Hüküm**, Seçkin, Ankara, 2014.
- Dural, Mustafa; Sarı, Suat: **Türk Özel Hukuku Cilt I: Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri**, Filiz, İstanbul, 2023.
- Durkal, Müzeyyen Eroğlu: "İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. Maddesi Kapsamında Yürütmenin Durdurulması Kararlarında Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Ankara, 2016, ss. 279-314.
- Ekinci, Bezar Eylem: "Bireysel Başvuru Yolunda Gerekçeli Karar Hakkı: Anayasa Mahkemesinin Temel Tespitleri ve İhlal Kararlarının Sonuçları", **Anayasa Yargısı Dergisi**, Cilt: 39, Sayı: 2, 2022, ss. 171-211.
- Elmas, Mehmet Tevfik; Artuç, Mustafa: **Ceza Muhakemesinde Duruşma Yönetimi ve Yasa Yolları**, Adalet, Ankara, 2019.
- Eren, Abdurrahman: **Anayasa Hukuku Dersleri**, 3. Baskı, Seçkin, Ankara, 2021.
- Erdem, Mustafa Ruhan; Kavlak, Cihan: "Ceza Muhakemesinde Temyiz İncelemesinin Kapsamı ve Sınırları", **Yargıtay Dergisi**, Sayı: 4, 2018, ss. 1419-1478.
- Ersöz, A. Kürşat: "İdari Yargılama Hukukunda Mahkeme Kararlarının Açıklanması", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 25, Sayı: 2, 2017, ss. 43-63.
- Fabreguettes, M.P.: **Adalet Mantığı ve Hüküm Verme Sanatı**, Adalet Bakanlığı Yayını, Ankara, 2019.
- Gedik, Doğan: "Ceza Muhakemesinde Hakim Delilleri Değerlendirme Serbestliği (CMK m.217)", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, Cilt: 21, Özel Sayı, 2019, ss. 913-963.
- Gökcan, Hasan Tahsin: "Cumhuriyet savcısının Delilleri Değerlendirme Yetkisi ve Yargıtay Uygulaması", **Ankara Barosu Dergisi**, Sayı: 1, Ankara, 2012, ss. 195-209.
- Gökcan, Ahmet; Balcı, Murat; Alşahin, M. Emin; Çakır, Kerim: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 4. Baskı, Adalet, Ankara, 2020.
- Gökcan, Ahmet; Balcı, Murat; Alşahin, M. Emin; Çakır, Kerim: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 6. Baskı, Adalet, Ankara, 2022.

- Gözler, Kemal: “Yorum İlkeleri, Anayasa Hukukunda Yorum ve Norm Somutlaşması”, **Türkiye Barolar Birliği Yayınları**, Ankara, 2013, ss. 15-119.
- Gözübüyük, Şeref: **Türk Anayasaları**, 9. Baskı, Turhan, Ankara, 2017.
- Güleç, Sesim Soyer; Kazancı, Behiye Eker; Öztürk, Bahri: **Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri**, 3. Baskı, Seçkin, Ankara, 2019.
- Gümüşkaya, Gamze: “Vergi Yargılaması Bakımından Gerekçeli Karar Hakkı”, **Anayasa Yargısı**, Cilt: 39, Sayı: 2, 2022, ss. 35-82.
- Günay, Erhan: **Uygulamalı Ceza Davalarında Hüküm Kurma Esasları ve Hükümün Bozdurulması**, Seçkin, Ankara, 2006.
- Güngör, Devrim; Ergün, Güneş Okuyucu: “Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 65, Sayı:4, Ankara, 2016, ss. 1951-1965.
- Işıқтаç, Yasemin: **Hukuk Başlangıcı**, 5. Baskı, Filiz, İstanbul, 2021.
- İçer, Zafer: **Ceza Muhakemesinde Gerekçeli Karar Hakkının Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yoluyla Korunması**, Seçkin, Ankara, 2023.
- İnceoğlu, Sibel: **Adil Yargılanma Hakkı**, 2. Baskı, Ankara, 2019.
- İnceoğlu, Sibel: **Adil Yargılanma Hakkı**, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-4, Ankara, 2018.
- İşten, İnanç: “Yargı Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı”, **Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2014, ss. 285-313.
- Kaya, Semih Batur: “2017 Anayasa Değişiklikleri Çerçevesinde Olağanüstü Halin Hukuki Rejimi Üzerine Bir İnceleme”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Ankara, 2022, ss. 1-32.
- Kayan, Tuğba: “Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Temyiz Kanun Yoluna Başvuru Koşulları ve Temyiz Nedenleri”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Yüksek Lisans tezi.
- Keskin, İbrahim: “Uygulama ve Öğretide İddianamenin İadesi”, **Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 10, Sayı: 1, 2022, ss. 323-355.
- Keskinsoy, Ömer; Demir, Hande Seher; Kaya, Semih Batur: **Türk Anayasa Yargısında Adil Yargılanma Hakkı**, Adalet, Ankara, 2022.
- Kılıç, Muharrem: “Gerekçelendirme”, **Yargı Kararlarında Gerekçelendirme Çalışması Bildiriler Kitabı**, Türkiye Adalet Akademisi, Ankara, 2021, ss. 147-151.
- Kılıç, Muharrem: “Gerekçeli Karar Hakkı: Yargısal Kararların Rasyonelitesi”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Sayı: 47, Ankara, 2021, ss. 1-46.

- Kirizoğlu, Serap Keskin: “Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Temyiz Yasa Yoluna İlişkin Değişikliklere Bakış”, **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2017, ss. 179-185.
- Kunter, Nurullah; Nuhoğlu, Ayşe; Yenisey, Feridun: **Bir Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, 15. Bası, Beta, İstanbul.
- Kurşun, Günal: **Ceza Muhakemesinde Hüküm**, Seçkin, Ankara, 2016.
- Kurşun, Günal: **Ceza Muhakemesi Hukukunda Temyiz Nedeni Olarak Hukuka Aykırılık**, Alfa, Ankara, 1997.
- Metin, Sevtap: “Ronald Dworkin’in Hukuk Teorisinde Yorum Yaklaşımı”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt: LXI, Sayı: 1-2, İstanbul, 2003, ss. 35-83.
- Misafir, Selim: “Hukuk Devleti Olgusunun Eski Çağlardaki Kökenleri”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Ankara, 2022, ss. 241-263.
- Nuhoğlu, Ayşe; Yenisey, Feridun: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 8. Baskı, Seçkin, Ankara, 2020.
- Nuhoğlu, Ayşe; Yenisey, Feridun: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 11. Baskı, Seçkin, Ankara, 2023.
- Özbek, Veli Özer; Doğan, Koray; Bacaksız, Pınar: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin, Ankara, 2021.
- Özbek, Veli Özer; Doğan, Koray; Bacaksız, Pınar: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 16. Baskı, Seçkin, Ankara, 2023.
- Özbudun, Ergun: **Türk Anayasa Hukuku**, 23. Baskı, Yetkin, Ankara, 2023.
- Özekes, Muhammet: “Üst Derece Mahkemeleri Kararlarında Gerekçe”, **Türkiye’de İstinaf Mahkemelerinin Kurulmasından Sonra Yargıtay’ın Rolü Konferansı**, Adalet Bakanlığı yayını, Ankara, 2007, ss. 72-99.
- Özen, Mustafa: **Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri**, 6. Baskı, Adalet, Ankara, 2021.
- Özkan, Gürsel: “Danıştay İçtihatlarına Göre Gerekçenin Önemi”, **Yargı Kararlarında Gerekçelendirme Çalışması Bildiriler Kitabı**, Türkiye Adalet Akademisi, Ankara, 2021, ss. 1-33.
- Özgenç, İzzet; Şahin, Cumhuri: “İddia ve Savunma Hakkı”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Sayı: 1-2, Cilt: V, Ankara, 2001, ss. 84-111.
- Özkök, Gülriz: “Hukuki Belirsizlik Problemi Üzerine”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 51, Sayı: 2, Ankara, 2002, ss. 1-18.
- Özkul, Fatih: “Anayasalarımızda Yargının Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı”, **Ankara Barosu Dergisi**, Ankara, 2016, ss. 201-263.

- Öztek, Selçuk: “Yargı Kararlarında Gerekçe”, **Yargı Kararlarında Gerekçelen-dirme Çalışması Bildiriler Kitabı**, 2021, ss. 371-378.
- Öztürk, Bahri: **Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin, 2009.
- Öztürk, Bahri ve diğerleri: **Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, 15. Baskı, Seçkin, Ankara.
- Öztürk, Bahri ve diğerleri: **Ana Hatlarıyla Ceza Muhakemesi Hukuku**, 10. Baskı, Seçkin, Ankara, 2023.
- Öztürk, Müberra: “Hukuka Kesin Aykırılık Hali Olarak Savunma Hakkının Kısıt-lanması”, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Yüksek Lisans tezi, İstanbul, 2019.
- Parlar, Ali: **Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi**, 3. Baskı, Bilge, Ankara, 2017.
- Parlar, Ali; Yaman, Reyhan;
- Şensoy, Erdal: **CMK İspat Gerekçe Hüküm**, Aristo, İstanbul, 2017.
- Pekcanıtez, Hakan; Özkes, Muhammet; Akkan, Mine; Korkmaz, Hülya Taş: **Mede-ni Usul Hukuku**, 15. Baskı, Cilt:I, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Salihpaşaoğlu, Yaşar: “Anayasa’nın 90. Maddesinin 5. Fıkrası ve Türk Yargı Uygula-masındaki Görünümü”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, Cilt: 39, Sayı: 1, Ankara, 2022, ss. 339-352.
- Salihpaşaoğlu, Yaşar: “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Türkiye: Bazı Rakamlar ve Gerçekler”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: XIII, An-kara, 2009, ss. 253-281.
- Sarısözen, M. Serhat: “Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun Medeni Usul Hukukumuz-a Getirdiği Yeni Düzenlemeler”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Ankara, 2011, ss. 331-382.
- Selçuk, Sami: “Temyiz Denetiminin Sınırları”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fa-kültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi: Prof. Nur Centel’e Armağan**, İstanbul, 2013, ss. 319-361.
- Selçuk, Sami: “Yargıtay’ın (Bozma Mahkemesinin) ve Temyiz Yolunun İyi Algılan-ması ve Kurumsallaşması Sorunları”, **Yargıtay Dergisi**, Cilt: 18, Ankara, 1992, ss. 19-44.
- Sınar, Hasan: **Ceza Muhakemesi Hukukunda Tutuklama**, On İki Levha, İstanbul, 2016.
- Sunay, Zühal Aysun: “Gerekçeli Karar Hakkı ve Temel İlkeleri”, **Danıştay Dergisi**, Sayı: 143, Ankara, 2016, ss. 7-55.
- Şahbaz, İbrahim: “AİHM Kararlarında Yargı Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, 2008, ss. 229-289.

- Şahin Cumhur, Neslihan Göktürk: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 13. Bası, Seçkin, Ankara, 2022.
- Şahin, Fatma Süzgün; Yorgancılar, Serkan: **Sosyoloji (THD)**, Seçkin, Ankara, 2019.
- Şeker, Hilmi: **Esbab-ı Mucibeden Retoriğe Hukukta Gerekçe**, Yeditepe Üniversitesi Yayını 2018, İstanbul.
- Şenses, Erkan: “Ceza Muhakemesinde Hüküm”, **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Yüksek Lisans tezi.
- Şık, Hüseyin: “Suçsuzluk Karinesi”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Sayı:1, Ankara, 2012, ss. 103-145.
- Şirin, Tolga: “Anayasa Mahkemesi Kararlarında (İdari Yargı Bağlamında) Gerekçeli Karar Alma Hakkı”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Yıl: 12, Sayı: 48, Ankara, 2021, ss. 65-86.
- Şirin, Tolga: “1982 Anayasasına Göre Temel Hak ve Özgürlüklerin Olağanüstü Hal Rejimi: Eski Kavramlara Yeniden Bakmak”, **Anayasa Hukuku Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 10, 2016, ss. 475-526.
- Şirin, Tolga: **Özgürlük ve Güvenlik Hakkı**, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-1, Ankara, 2018.
- Talas, Serdar: “Ceza Yargılaması Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi”, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2004.
- Taner, Fahri Gökçen: “5271 Sayılı CMK’nın Temyiz Kanun Yoluna. İlişkin Hükümlerinin Yürürlüğe Girmesiyle Ortaya Çıkan Farklılıklar”, **Ankara Barosu Dergisi**, Sayı: 4, 2017, ss. 47-78.
- Taner, Fahri Gökçen: “Savunma Hakkı, Vicdani Kanaat ve Gerekçeli Karar Hakkı”, **Yargı Kararlarında Gerekçelendirme Çalışması Bildiriler Kitabı 2**, Türkiye Adalet Akademisi, Ankara, 2021, ss. 91-106.
- Taner, Fahri Gökçen: **Ceza Muhakemesi Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Çelişme ve Silahların Eşitliği**, 2. Baskı, Seçkin, Ankara, 2021.
- Taş, Burak: “Hukukun Genel Bir İlkesi Olarak Tabii Hakim İlkesi”, **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: XVIII, Sayı: 2, 2021, ss. 1763-1791.
- Taşdemir, Kubilay; Özkepir, Ramazan: **Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi cilt II**, 4. Bası, Turhan, Ankara, 2010.
- Topuz, Gökçen; Konan, Belkis: “Geçmişten Günümüze Türk Hukukunda Hakim Tarafsızlığı”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 66, Sayı: 4, Ankara, 2017, ss. 763-794.
- Toroslu, Nevzat; Feyzioğlu, Metin: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 20. Baskı, Savaş, Ankara, 2020.

- Turan, Burcu: "AİHS Çerçevesinde İdari Yargıda Gerekçeli Karar Hakkı", **Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 12, 2022, ss. 177-202.
- Turan, Hüseyin: "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarında Mahkeme Kararlarında Gerekçe", **Adalet Dergisi**, Sayı: 35, 2009, ss. 79-85.
- Turan, Hüseyin: "Adil Yargılanma Hakkının İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'ndeki Yeri ve Önemi", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 84, Ankara, 2009, ss. 213-230.
- Turhan, Faruk: "Doktrin ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesinde Hakim Tarafsızlığı ve Görev Yasakları", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: XXII, Sayı: 4, 2018, ss. 129-171.
- Tutumlu, Mehmet Akif: "Gerekçe İlkeleri Üzerine Bir Deneme", **Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi 28. Kitap**, İstanbul Barosu, 2019, ss. 357-378.
- Tutumlu, Mehmet Akif: **Hukuk Yargılamasında Hüküm ve Gerekçeli Karar**, 2. Baskı, Seçkin, Ankara, 2014.
- Ulaş, Hilal Albal: "Yargı Kararlarının Gerekçeli Olması Üzerine Bir Değerlendirme", **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 11, Sayı: 2, 2021, ss. 1243-1283.
- Ünver, Yener: "Yargı Kararlarında Gerekçe", **Yargı Kararlarında Gerekçelen-dirme Çalışması Bildiriler Kitabı**, 2021, ss. 19-62.
- Ünver, Yener; Hakeri, Hakan: **Ceza Muhakemesi Hukuku III. Cilt**, 15. Baskı, Adalet, Ankara, 2019.
- Ünver, Yener; Hakeri, Hakan: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 13. Baskı, Adalet, Ankara, 2017.
- Üzülmez, İlhan: "Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 58, 2005, ss. 41-72.
- Yaşar, Osman: **Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu 2. Cilt**, 3. Baskı, Seçkin, Ankara, 2017.
- Yaşar Osman; Otacı, Cengiz: **Yeni İçtihatlarla Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu**, 10. Baskı, Seçkin, Ankara, 2022.
- Yavaş, Murat: "Medeni Yargılamanın Amacı Bağlamında İspat Yükü Kavramı", Mehmet Akif Aydın'a Armağan, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2015, ss. 741-762.
- Yenisey, Feridun: "Ceza Muhakemesinde Gerekçe", **Yargı Kararlarında Gerekçelen-dirme Çalışması Bildiriler Kitabı**, Türkiye Adalet Akademisi, 2021, ss. 141-147.
- Yerdelen, Erdal: **Ceza Muhakemesinde Hükümün Gerekçesi**, Adalet, Ankara, 2015.

- Yıldırım, Akif: “Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Anayasal Bir Güvence Olarak Ceza Muhakemesinde Gerekçeli Karar Hakkı”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 71(4), Ankara, 2021, ss. 1691-1748.
- Yılmaz, Nedim: “CMK’da Temyiz Kanun Yolunda Sebep Gösterme Zorunluluğuna İlişkin Bir Değerlendirme”, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 31, Sayı: 4, 2023, ss. 1779-1803.
- Yurtcan, Erdener: **Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi**, 9. Bası, Seçkin, Ankara, 2019.
- Yurtcan, Erdener: **CMK Şerhi**, 8. Baskı, Adalet, Ankara, 2017.
- Yüksek, Mehmet: “Yargısal Kararlar Işığında Ceza Yargılamasında Gerekçe Hakkı”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Yıl: 11, Sayı: 42, Ankara, 2020, ss. 121-148.
- Yüksektepe, Mert Asker: **Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi**, 2. Baskı, Platon, 2023.
- Yüzbaşıoğlu, Necmi: “Gerekçeli Kararın Anayasal Boyutları”, **Yargı Kararlarında Gerekçeleştirme Çalışması Bildiriler Kitabı**, Türkiye Adalet Akademisi, Ankara, 2021, ss. 33-39.
- Yüzbaşıoğlu, Necmi: Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Gerekçeli), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2019.
- Yüzbaşıoğlu, Necmi: Sözleşme’nin 13. Maddesi Hakkında Rehber, 2021.

ÇEVİRİMİÇİ KAYNAKLAR:

- www.sozluk.gov.tr (Erişim Tarihi: 01.02.2024)
- www.farukeremvakfi.org.tr (Erişim Tarihi: 23.08.2022)
- www.yargitay.gov.tr (Erişim Tarihi: 01.01.2024))
- www.hudoc.echr.coe.int (Erişim Tarihi: 10.09.2023)
- www.karararama.yargitay.gov.tr (Erişim Tarihi: 01.01.2024)
- www.anayasa.gov.tr (Erişim Tarihi: 12.05.2023)
- www.kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr (Erişim Tarihi: 12.05.2023)
- www.hsk.gov.tr (Erişim Tarihi: 20.04.2023)

Dr. Ömer Faruk KUNTOĞLU

Hâkim

**6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu
Kapsamında**

**SINAI MÜLKİYET HAKKI
TECAVÜZE UĞRAYAN
HAK SAHİBİNİN
TAZMİNAT TALEPLERİ**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Kapsamında
Sınai Mülkiyet Hakkı Tecavüze Uğrayan Hak Sahibinin Tazminat Talepleri
Ömer Faruk Kuntoğlu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3915

Birinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 998 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

- Akçura Karaman, Tuba. "Haksız Fiil Sorumluluğunda Hukuka Aykırılık Unsurunun İrdelenmesi ve Tehlike Kuralı". *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Erden Kuntalp'e Armağan I* (2004), 553-83.
- Akıl, Abdülkadir. "Dünya Ticaret Örgütünün Denetim Sistemi ve Kararlarına Uyulmamasının Müeyyideleri". *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 16/2 (2021). 365-87.
- Aldemir, Hüsnü- Aldemir, Musa. *Türkçe-İngilizce Hukuki Terimler Sözlüğü*. Adalet Yayınevi, 2018.
- Alica, Türkay. "6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nda Önceki Tarihli Hakların Etkisi". *6779 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Sempozyumu*, ed. Feyzan Hayal Şehirli Çelik, 673-736. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2017.
- Antalya, O. Gökhan. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. V/1, 2 Cilt Ankara: Seçkin, 2019.
- Antalya, O. Gökhan. "Manevi Zararın Belirlenmesi ve Manevi Tazminatın Hesaplanması -Türk Hukukuna Manevi Zararın İki Aşamalı Olarak Belirlenmesine İlişkin Bir Model Önerisi". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 3/22 (2016), 221-50.
- Antalya, O. Gökhan- Murat Topuz. *Medeni Hukuka Giriş*. İstanbul: Legal, 1. Basım, 2015.
- Aplin, Tanya- Davis, Jennifer. *Intellectual Property Law: Text, Cases, and Materials*, New York: Oxford University Press, 4. Edition, 2022.
- Aras, Bahattin. *Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi*. Ankara: Yetkin, 2014.
- Arıkan, Ayşe Saadet. "Avrupa Topluluğu'nda Fikri-Sınai Mülkiyet Hakları ve Son Gelişmeler". *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi* 7/1 (2007) 149-73. https://doi.org/10.1501/Avraras_0000000119
- Arıkan, Ayşe Saadet. "Fikrî-Sınai Mülkiyet Hakları ve Hakkın Tükenmesi". *6779 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Sempozyumu*, ed. Feyzan Hayal Şehirli Çelik, 641-70. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2017.

- Arıkan, Serdar. "Tecavüz Davaları ve Talepler". *6779 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Sempozyumu*, ed. Feyzan Hayal Şehirli Çelik, 471-80. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2017.
- Arkan, Sabih. *Marka Hukuku Cilt 2*. Cilt 2. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1998.
- Arkan, Sabih. *Ticarî İşletme Hukuku*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü (T. İş Bankası A.Ş. Vakfı), 28. Basım, 2022.
- Arsava, Ayşe Füsün. "AB'nin Temel Dayanağı Olarak GATT'ın Değerlendirilmesi". *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7/2 (2015). 211-24. https://doi.org/10.17932/IAU.HFD.2015.018/hfd_v07i2001.
- Arseven, Haydar. "Alâmeti Farika Hakkının Mahiyeti, Gayrı Kanuni Rekabetle Münasebeti ve Doğumu". *Journal of Istanbul University Law Faculty* 16/3-4 (1950), 822-93.
- Ataay, AYTEKİN M.- Sungurbey, İsmet. *Açıklamalı Medeni Kanun ile Borçlar Kanunu*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 3. Basım, 1968.
- Atasoy, Kemal. "Marka Hakkında Tecavüzde Yoksun Kalınan Kazancın Hesaplanması". *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1/1 (31 Ocak 2015), 24-49.
- Ateş, Mustafa. *Fikri Hukukta Eser*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2007.
- Avrupa Birliği Başkanlığı (AB), "Avrupa Birliğinin Tarihçesi". Erişim 30 Mart 2023. <https://www.ab.gov.tr/p.php?e=105#:~:text=Alt%C4%B1%20%C3%BCye%20devlet%2C%201957'd>
- Ayan, Mehmet. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin, 11. Basım, 2016.
- Aydos, Oğuz Sadık. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin, 2022.
- Aydın, Fatih. "Sınai Mülkiyet Kanunu ve Yargıtay Uygulamasında Marka Hukukunda Tazminat". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 133 (2017), 517-76.
- Ayhan, Rıza vd. *Sınai Mülkiyet Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Aytuğar, Bilge- Küçük, Sultan. "6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'na Göre Marka Hakkına Tecavüzden Doğan İtibar Kaybı Tazminatı". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11/1 (30 Haziran 2020), 110-25. <https://doi.org/10.21492/inuhfd.681480>.
- Bağırar, Mehmet. *Trips Anlaşması Kapsamında Marka Hakkının Korunması*. Ankara: Türk Patent Enstitüsü Markalar Dairesi Başkanlığı, Uzmanlık Tezi. <https://akademi.tpe.gov.tr/uploads/files/TRIPS%20Anla%C5%9Fmas%C4%B1%20Kapsam%C4%B1nda%20Marka%20Hakk%C4%B1n%C4%B1n%20Korunmas%C4%B1.pdf>

- Basım, Aybüke. “Kısmi dava, belirsiz alacak davası ve manevi tazminat taleplerinin bu davalara konu olup olamayacağı sorunu”. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 65/4 (2016), 2685-2723.
- Baş, Kadir vd. *Gerekçeli-Notlu-İçtihatlı 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ve İlgili Mevzuat (Ulusal-Uluslararası)*. Ankara: Seçkin, 2. Basım, 2019.
- Bektaş, İbrahim. “Sınai Mülkiyet Kanununa Göre Markanın Kullanmama Nedeniyle İptali- AB Adalet Divanı’nın Güncel Kararları Işığında Bir Değerlendirme”. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi* 17/2 (2019), 219-58. <https://doi.org/10.32450/aacd.511271>.
- Bellican, Cüneyt. “Fikri Hukukta Manevi Haklar ve Manevi Hakların Korunması”. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008.
- Bently, Lionel, Brad Sherman, Dev Gangjee, ve Johnson Philip. *Intellectual Property Law*. Oxford: Oxford University Press, 6. Edition. 2022.
- Bilgin Yüce, Melek. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Pratik Çalışmaları*. Ankara: Seçkin, 9. Basım, 2022.
- Bozbel, Savaş. *Fikri Mülkiyet Hukuku*. On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- Bozgeyik, Hayri. *Marka Hakkının Korunması*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2. Basım, 2019.
- Bozgeyik, Hayri- Er, Sefa. “Tasarımlar İçin Kümülatif Koruma”. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi* 5/1 (25 Haziran 2019), 19-38.
- Bulut, Harun. *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*. 2 Cilt. Ankara: Seçkin, 1. Basım, 2022.
- Büyükkay, Yusuf. “Tıbbi Hatalar Nedeniyle Ortaya Çıkan Tazminatın Müdahaleyi Gerçekleştiren Sağlık Ekibi Arasında Paylaştırılması”, *Prof. Dr. Şener Akyol’a Armağan*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2011.
- Büyükkılıç, Gül. *Marka Hukukunda Tanınmış Markanın Sulandırmaya Karşı Korunması*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 1. Basım, 2019.
- Bülbül, Yaşar – Özbay, Rahmi Deniz. “Sanayi Devrimi’nin Tartışmalı Bir Kurumu Olarak Patent Ve Osmanlı’da İhtira Beratı Kanunu”. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi* XXVIII/1 (2010), 37-55.
- British and Irish Legal Information Institute (BAILII), “In The High Court of Justice Chancery Division Patents Court, Schenck Rotec v. Universal Balancing [2012] EWHC 1920 (Pat), (2019), Case No: HC10 C03913”. 02 Şubat 2023. <https://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Patents/2012/1920.html>

- Cebre, Ayvaz. "Hukuka Uygunluk Nedeni Olarak Haber Verme Hakkı". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* (2016), 287-319.
- Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Kanun No. 7499). *Resmî Gazete* 32487 (12 Mart 2024). Erişim 24 Mart 2024. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/03/20240312-1.htm>
- Chapman, Audrey R. "Approaching Intellectual Property as a Human Right: Obligations related to Article 15[I] [c]". *Copyright bulletin* XXXV/3 (Eylül 2001). 4-36. Approaching intellectual property as a human right: obligations related to Article 15 (1) (c) - UNESCO Digital Library
- Congress.gov, "Digital Theft Deterrence and Copyright Damages Improvement Act, of 1999.(12 Eylül 1999 tarihli 106-160 Sayılı Dijital Hırsızlığı Önleme ve Telif Hakkı Zararlarını İyileştirme Yasası, 1999)". 03 Nisan 2024. <https://www.congress.gov/bill/106th-congress/house-bill/3456/all-info>
- Coşku, Gönen. *Marka Hakkının İhlalinde Yoksun Kalınan Kazancın Talebi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 1. Basım, 2011.
- Cornish, William vd.. *Intellectual Property: Patents, Copyrights, Trademarks & Allied*. Sweet & Maxwell, 2019.
- Courts and Tribunals Judiciary, " Intellectual Property List". Erişim 19 Ocak 2023. <https://www.judiciary.uk/courts-and-tribunals/business-and-property-courts/business-list-general-chancery/intellectual-property-list/>.
- Çağlar, Hayrettin. "6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununa Göre Tescilli Markanın Kullanılmamasının Hukukî Sonuçları ve Anayasa Mahkemesinin 556 Sayılı KHK m. 14 Hükmünü İptal Eden Kararının Etkileri". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 21/1 (2017), 3-19.
- Çağlar, Hayrettin, *Marka Hukuku Temel Esaslar*. Ankara: Adalet, 1. Basım, 2013.
- Çağlar, Hayrettin. "Sınai Mülkiyet Kanununun Marka Hukuku Alanında Getirdiği Önemli Yenilikler". *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3/1 (2017), 139-54.
- Çandarlı, Zahit. "Haksız Fiilin Tarifi ve Unsurları". *Adalet Dergisi* 5 (1949), 609-22.
- Çetinkaya, İbrahim. "Markaya Tecavüz Halinde Marka Sahibinin Talepleri". Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Çolak, Uğur. *Türk Marka Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 4. Basım, 2018.
- Çolak, Uğur. *Türk Patent Hukuku*. Ankara: Adalet, 4. Basım, 2022.
- Dejure.org, "Patentgesetz (Patent Kanunu)". Erişim 14 Ağustos 2023. <https://dejure.org/gesetze/PatG/139.html>

- Dejure.org, "Markengesetz (Marka Kanunu)". Erişim 14 Ağustos 2023. <https://dejure.org/gesetze/MarkenG/14.html>
- Demir, Abdullah. Hukuki Terimler Sözlüğü. Astana Yayınevi, 2017.
- Demir, Kübra. "Manevi Tazminatın Belirlenmesine Genel Bir Bakış". *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 8/1-2 (2020), 67-88.
- Devellioğlu, Ferit- Güneyçal. Aydın Sami. *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lûgat*. Ankara: Aydın kitabevi, 34. Basım, 2020.
- Dinç, Mutlu - Çilem Bahadır. *Türk Ticaret Kanunu (Gereççeli- Karşılaştırmalı)*. Ankara: Seçkin, 15. Basım, 2019.
- Dirikkan, Hanife. *Tanınmış Markaların Korunması*. Ankara: Seçkin, 1.Basım. 2003.
- Doğan, Murat vd. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin, 2. Basım, 2021.
- Dündar, Efe. *Marka Hukukuna İlişkin Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararları*. Ankara: Seçkin, 1. Basım, 2021.
- Efendioğlu, Ezgi. *Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı*. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Ekingen, Erman- Özer Deniz, Miray. "7392 ve 7416 Sayılı Kanunlarla Yapılan Değişikliklerin Aracı Hizmet Sağlayıcı Olarak Çevrimiçi Çok Taraflı Platformların Sorumluluklarına ve Tüketicilere Etkileri" *Adalet Dergisi* 69 (2022), 429-467. <https://doi.org/10.57083/adaletdergisi.1217838>
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Yetkin, 24. Basım, 2019.
- Eren, Fikret. *Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağı Teorisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1975.
- Erdoğan, İhsan. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Gazi Kitabevi, 4. Basım, 2019.
- Erdoğan, İhsan. "Haksız Fiilde Kusurlu Sorumluluk ve Özellikle Kusur Unsuru". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3/1 (1990), 109-34.
- Erkan, Vehbi Umut. "6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'na Göre Patent Hakkına Tecavüz Edilmesi Durumunda İtibar Kaybı Tazminatı (SMK md. 150/2)". *Terazi Hukuk Dergisi* 13, sy 144 (2018): 14-22.
- European Union Intellectual Property Office (Avrupa Fikri Mülkiyet Ofisi), "Homepage", (Erişim 08 Nisan 2024).
- European Patent Office (EPO) (Avrupa Patent Ofisi), "Homepage". Erişim 13 Aralık 2022. <https://www.epo.org/en>

- Eur-lex, “Tasarımların yasal olarak korunmasına ilişkin 13 Ekim 1998 tarih ve 98/71/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi (Directive 98/71/EC of the European Parliament and of the Council of 13 October 1998 on the legal protection of designs)”. Erişim 03 Nisan 2024. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31998L0071>
- Eur-Lex, “Topluluk tasarımlarına ilişkin 12 Aralık 2001 tarih ve (EC) 6/2002 sayılı Konsey Tüzüğü (Council Regulation (EC) No 6/2002 of 12 December 2001 on Community designs)”. Erişim 03 Nisan 2024. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32002R0006>
- Fırat, Duygu -Badem, A. Cemkut. “Marka Değerleme Yöntemleri ve Marka Değerinin Mali Tablolara Yansıtılması”. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* 38 (2008), 210-19.
- Geven, Zeki. *Fikri Mülkiyet Hukukunda Yenilik ve Orijinallik*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2011. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Gov.uk, “1 October 2014: Changes to design and patent law”. Erişim 19 Ocak 2023. <https://www.gov.uk/government/news/1-october-2014-changes-to-design-and-patent-law>
- Gov.uk, “Take a Case to the Intellectual Property Enterprise Court”. Erişim 12 Temmuz 2022. <https://www.gov.uk/guidance/take-a-case-to-the-intellectual-property-enterprise-court>
- Gov.uk, “Using Somebody Else’s Intellectual Property”. Erişim 19 Ocak 2023. <https://www.gov.uk/using-somebody-elses-intellectual-property>
- Güleryüz, M. Tarık - Zorluoğlu Yılmaz, Ayça. “Bir Anglo – Amerikan Hukuku Müessesesi Olarak Cezalandırıcı Tazminatın [Punitive Damages] Bazı Türk Hukuku Müesseseleri ile Mukayesesi”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 141 (2019), 325-62.
- Güncel Türkçe Sözlük*, Erişim 03-05 Nisan 2024. <https://sozluk.gov.tr/>
- Gündoğdu, Gökmen. *Türk Hukukunda Coğrafi İşaret Kavramı ve Korunması*. İstanbul: Beta, 1. Basım, 2006.
- Güneş, İlhami. *Uygulamada Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları*. Ankara: Seçkin, 7. Basım, 2021.
- Güneş, İlhami. *Uygulamada Fikir ve Sanat eserleri Hukuku*. Ankara: Seçkin, 4. Basım 2022.
- Günhan Koşar, Gönül. “Haksız Fiil Hukukunun Amacı”. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 69/3 (2020), 1437-147. <https://doi.org/10.33629/auhfd.848993>

- Gürbüz Güngör, Esin. "Paris Sözleşmesi Kapsamında Tanınmış Markaların Sınai Mülkiyet Kanunu'na Göre Korunması", *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 16 ÜİK Özel Sayısı (2017), 293-310. <https://doi.org/10.18092/ulikidince.325643>.
- Gürsoy, Kemal Tahir. "Birden Fazla Kimselerin Aynı Zarardan Dolayı Sorumluluğu". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 30/14 (1973), 45-57.
- Gürsoy, Kemal Tahir. "Manevi Zarar ve Tazmini". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 30/1 (1973), 7-55.
- Hâkimler ve Savcılar Kurulu Birinci Dairesinin 30/05/2018 Tarihli Kararı (Karar No. 839). *Resmî Gazete* 30437 (31 Mayıs 2018). Erişim 24 Mart 2024. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/05/20180531-1.pdf>
- Hasırcı, Hakan- Tekin, Ufuk. "Bir Topluluk Davası Örneği Olarak TTK m. 56/3", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18/2 (2021), 953-965.
- Helvacı, Serap- Kocabaş, Gediz. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Pratik Çalışmaları*. İstanbul: Legal, 3. Basım, 2018.
- İlıcılı, Gonca. "Coğrafi İşaretlere İlişkin Temel Yenilikler ve Geleneksel Ürün Adları". *6779 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Sempozyumu*. ed. Feyzan Hayal Şehirli Çelik. 223-40. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2017.
- İcra ve İflâs Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, *Resmî Gazete* 31516 (19 Haziran 2021). Erişim 02 Nisan 2024. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/06/20210619-19.htm>
- İnternet Alan Adlar Yönetmeliği, *Resmî Gazete* 27752 (07 Kasım 2010). Erişim 24 Mart 2024. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/11/20101107-2.htm>
- İyilikli, Ahmet Cahit. "Hukuk Yargılamasında Dava Sebebi Üzerine Bir İnceleme". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 106 (2013), 109-204.
- Kale, Serdar. *Marka Davalarında Yargılama Usulü*. Ankara: Adalet Yayınevi, 1. Basım, 2020.
- Karan, Hakan- Kılıç, Mehmet. *Markaların Korunması 556 Sayılı KHK Şerhi ve İlgili Mevzuat*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2004.
- Karayalçın, Yaşar. "Türk Hukukunda Şeref ve Haysiyetin Korunması". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12/1 (1962), 251-75.
- Kaya, Arslan. *Marka Hukuku*. İstanbul: Arıkan Basım Yayım Dağıtım, 2006.
- Kaya, Arslan. "Türk Hukukunda Patentten Doğan haklar". *İstanbul Üniversitesi Hukuk fakültesi Mecmuası* 55/4 (1997), 173-200.

- Kayar, İsmail. *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Borçlar Hukuku*. Ankara: Seçkin, 11. Basım, 2019.
- Kayıhan, Şaban- Ünlütepe, Mustafa. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin, 6. Basım, 2018.
- Kılıçoğlu, Ahmet. "Fikri Hakların İhlalinde Hukuksal Koruma Yolları (Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Olarak)". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 54 (2004), 51-103.
- Kılıçoğlu, Ahmet. "Tüzel Kişi Manevi Tazminat İsteyebilir mi?" *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1/1 (1983), 287-94.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 22. Basım, 2018.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar*. Turhan Kitabevi, 2006.
- Kırca, Çiğdem. "Manevi Tazminatın Fonksiyonu ve Niteliği". *Yargıtay Dergisi* 25/3 (1999), 242-70.
- Koçak, Mahmut Arif. "Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 155. Maddesi Karşısında Marka Tescili Üzerine Düşünceler". *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2 (2019). 293-310.
- Koşer, Nihal. "Tasarım Hukukunda Bilgilenmiş Kullanıcı Kavramı". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12/1 (30 Haziran 2021), 380-393. <https://doi.org/10.21492/inuhfd.846240>.
- Köroğlu, Emre. "Genel Hatlarıyla Markadan Doğan Hakları Sınırlandıran Sebeplerden 'Zamanaşımı', 'Sessiz Kalma Sebebiyle Hak Kaybı' ve 'Üçüncü Kişilerin Şahsi Bilgilerini Dürüst Bir Şekilde Kullanmaları'". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 22/3 (16 Aralık 2016), 1889-1913.
- Kurtulan, Gökçe. "Haksız Fiilde Hukuka Aykırılık Unsuru". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 23/1 (2017), 465-504.
- Kuru, Baki. *Hukuk Muhakemeleri Usulü*. 5 Cilt, İstanbul: Demir Demir Müşavirlik ve Yayıncılık, 6. Basım, 2001.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları genel Müdürlüğü, "Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO-OMPI)". Erişim 22 Ocak 2023. <https://www.telifhaklari.gov.tr/dunya-fikri-mulkiyet-orgutu-wipoOMPI>.
- Legislation.gov.uk, "The Copyright, Designs and Patents Act 1988". Erişim 07 Nisan 2024. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/48/contents>
- Legislation.gov.uk, "The Intellectual Property (Enforcement, Etc.) Regulations 2006". Erişim 05 Kasım 2023. <https://www.legislation.gov.uk/uksi/2006/1028/regulation/3/made>

- Legislation.gov.uk, "Registered Designs Act 1949". Erişim 08 Nisan 2024. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/Geo6/12-13-14/88/contents>
- Legislation.gov.uk, "Patents Act 1977". Erişim 08 Nisan 2024. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1977/37/contents>
- Marka İnceleme Klavuzu*. Türk Marka ve Patent Kurumu, 2021.
- Marka Tescil Başvurularına Ait Mal ve Hizmetlerin Sınıflandırılmasına İlişkin Tebliğ (Ek-1 Mal ve Hizmet Sınıflandırma Listesi) *Resmî Gazete* 29934 (30 Aralık 2016). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/12/20161230-24-1.pdf>
- Markalar K, Markalar Kanunu (551), *Resmî Gazete* 11951 (03 Mart 1965), Erişim. 24 Mart 2024. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/11951.pdf>
- Marks and Clerk, "No Offence: Criminal Sanctions and Design Rights". Erişim 19 Ocak 2023. <https://www.marks-clerk.com/insights/articles/no-offence-criminal-sanctions-and-design-rig>
- Mülga Coğrafi İşaret KHK, Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükümünde Kararname (KHK No. 555). *Resmî Gazete* 22326 (27 Haziran 1995). Erişim 24 Mart 2024. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22326.pdf>
- Mülga Endüstriyel Tasarım KHK, Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükümünde Kararname (KHK No. 554), *Resmî Gazete* 22326 (27 Haziran 1995). <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22326.pdf>
- Mülga Marka KHK, Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükümünde Kararname (KHK No. 551). *Resmî Gazete* 22326 (27 Haziran 1995). Erişim 24 Mart 2024. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22326.pdf>
- Mülga Patent KHK, Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükümünde Kararname (KHK No. 551). *Resmî Gazete* 22326 (27 Haziran 1995). Erişim 24 Mart 2024. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22326.pdf>
- Noble, Frederick. "Financial Compensation for Intellectual Property Infringement - Albright IP, (10/04/2021)", <https://www.albright-ip.co.uk/2021/04/financial-compensation-for-intellectual-property-infringement/>.
- Nomer, Haluk N. "Manevi Tazminat Alacağında Kısmi Dava Mümkün Müdür?". *Journal of Istanbul University Law Faculty* 58/1-2 (13 Temmuz 2011), 221-29.
- Nomer, Haluk N. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Gözden Geçirilmiş*. İstanbul: Beta, 18. Basım, 2021.
- Oğuz, Arzu - Özden, Selin. "Fikri ve Sinaî Hakların İhlal Edilmesinden Doğan Tazminat Talepleri". *Prof. Dr. Erdal Onar'a Armağan*. Yayına hazırlayan. A. Merih Öden. II/951-74. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 2013.
- Oğuzman, M. Kemal, ve M. Turgut Öz. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. 2. Cilt. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 10. Basım, 2018.

- Olgaç, Senai. *Kazai ve İlmi İctihatlarla Türk Borçlar Kanunu*. 1 Cilt. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1959.
- Organisation Africaine De La Propriete Intellectuelle (AIPO) (Afrika Fikri Mülkiyet Örgütü), "Homepage". Erişim 13 Aralık 2022. <http://www.oapi.int/index.php/en/>
- Ortan, A. Necip. *Patent Lisansı Sözleşmesi*. Ankara: Doğan Basımevi, 1979.
- Özdemir, Hayrünnisa. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Pratik Çalışmaları*. Ankara: Seçkin, 2020.
- Pekcanitez, Hakan vd. *Medeni Usul Hukuku*. Ankara: Yetkin, 14. Basım, 2013.
- Research Handbook on Design Law*. ed. Henning Hartwig. Edward Elgar Publishing Limited, 2021.
- Sekmen, Orhan. "Türk Fikri Mülkiyet Hukukunda Zararı Aşan Tazminat ve Belirlenmesi". *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 14/2 (2015), 67-106.
- Seuba, Xavier. *The Global Regime for the Enforcement of Intellectual Property Rights*. Cambridge University Press, 2017.
- Somuncuoğlu, Ünal. *Türk Borçlar Kanunu Genel Hükümleri İle İsviçre Borçlar Kanunu Hükümleri Fransızca Versiyonun Karşılaştırılması Ve Bazı Özel Akit Tipleri: (Satım, Eser, Vekalet, Kefalet)*. Ankara: Seçkin, 2016.
- Soyak, Alkan. "Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları: Tanımı, Tarihsel Gelişimi ve Goü'ler Açısından Önemi". *Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi* 1 (2005), 11-30.
- Soyaslan, Doğan. "Ceza Hukuku ile Diğer Hukuk Dalları ve Özellikle Anayasa Hukuku'nun İlişkisi". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Jale G. AKİPEK'e Armağan* (1991), 105-44.
- Suluk, Cahit. "6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun Getirdiği Yenilikler". *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi* 4, sy 1 (25 Temmuz 2018): 91-109.
- Suluk, Cahit. *Fikri Mülkiyet Yazıları I – Mütalaaların (2001–2020)*. Ankara: Seçkin, 1. Basım, 2021.
- Suluk, Cahit. "Sınai Mülkiyet Hukukunda Tescil 'Güvenli Liman' Mıdır?". *Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2013*. Ankara: Yetkin, 2015.
- Suluk, Cahit- Dumlupınar Balçık, Zeynep. *Fikri Mülkiyet Hukuku Mevzuatı*. Ankara: Seçkin, 1. Basım, 2018.
- Suluk, Cahit- Kenaroğlu, Yasemin. *Türk Fikri Mülkiyet Hukukunda Güncel Gelişmeler*. İstanbul: Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği, 2012.
- Suluk, Cahit vd.. *Fikri Mülkiyet Hukuku*. Ankara: Seçkin, 7. Basım, 2023.

- Şamat, Bilal. *İslam Hukukunda Sınai Mülkiyet Hakkı ve 1879 İhtira Beratı Kanunu'ndan Günümüze Patent Hakkı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı İslam Hukuku Bölümü, Yüksek Lisans Tezi, 2019. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/138072/yokAcikBilim_10300910.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Şahin, Sila. *Osmanlı Devleti'nde Patent Uygulaması: İhtira Beratı Kanunu*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019. <https://acikerisim.sakarya.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12619/90325/T08766.pdf?sequence=1&isAllowed=y#:~:text=%C3%9Cretilen%20%C3%BCr%C3%BCnlerin%20%C3%BCzerlerine%20ay%C4%B1rt%20edici,nun%20Osmanl%C4%B1%20Devleti'ndeki%20ad%C4%B1d%C4%B1r.>
- TBMM, Türkiye Büyük Millet Meclisi. “1965 Tarihli Markalar Kanunu”. 28 Eylül 2022. https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc048/kanuntbmmc048/kanuntbmmc04800551.pdf.
- TBMM, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Mülga Endüstriyel Tasarım KHK Genel Gerekçe, Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün, 27/06/1995 Tarihli ve B.02.0.KKG/101-1/342/3090 sayılı yazısı ve ekleri. Erişim 21 Nisan 2024. <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D22/Y1/T1/WebOnergeMetni/fc1542fb-2f9a-45fc-8596-3cb4de18d5ee.pdf>
- TBMM, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Mülga Patent KHK Genel Gerekçe, Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün, 27/06/1995 Tarihli ve B.02.0.KKG/101-1/336-3093 sayılı yazısı ekleri. Erişim 21 Nisan 2024. <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D21/Y1/T1/WebOnergeMetni/4107c8b0-755b-480b-b104-41d46eb4247b.pdf>
- Tekelioğlu, Yavuz. “Coğrafi İşaretler ve Türkiye Uygulamaları”. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (2019-8), 47-75.
- Tekinalp, Ünal. *Fikri Mülkiyet Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 5. Basım, 2012.
- Tekinalp, Ünal. “İtibar Tazminatı ve Bazı Sorunlar”. İçinde *Prof. Dr. Sulhi Tekinay'ın Hatırasına Armağan*, 11:589-99. İstanbul: İstanbul Marmara Hukuk Fakültesi, 1999.
- Tekinalp, Ünal. “Sınai Mülkiyet Kanunu'nun öne Çıkan Yenilikleri”. *6779 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Sempozyumu*, ed. Feyzan Hayal Şehirali Çelik, 5-81. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2017.
- Tekinay, Selâhattin vd. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 7. Basım, 1993.
- Terence, P. Ross. “Chapter 24. Remedies”. *The Oxford Handbook of Intellectual Property Law*. ed. Rochelle Dreyfuss - ed. Justine Pila. 664-86. Oxford University Press, 2017.

- The African Regional Intellectual Property Organization (ARIPO) (Afrika Bölgesel Fikri Mülkiyet Örgütü), "Homepage". Erişim 13/12/2022. <https://www.aripo.org/>
- Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması, *Resmî Gazete* 22213 Mükerrer (25 Şubat 1995). https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22213_1.pdf
- Torremans, Paul. *Holyoak and Torremans Intellectual Property Law*. Oxford: Oxford University Press, 9. Basım, 2019.
- Tosun, Çağdaş. *Haksız Fiilden ve Sözleşmeden Doğan Sorumluluk Çerçevesinde Sebeplerin Yarışması (TBK M. 60)*. Ankara: Seçkin, 2021.
- Tuncay, Mehmet. *Coğrafi İşaretlerin Korunması*. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- Tutumlu, Mehmet Akif. *Gerekçeli ve Notlu Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve İlgili Mevzuat*. Ankara: Seçkin, 5. Basım, 2017
- TSE, Türk Standartları Enstitüsü, "TSE Ürün Belgelendirme Yönergesi (29/04/2014 tarih ve XIX/50/236 numaralı Yönetim Kurulu Kararı, Yürürlük Tarihi: 05/05/2014)". Erişim 10 Nisan 2023. <https://www.tse.org.tr/urun-belgelendirme-hizmetleri/>.
- Türk Hukuk Kurumu. *Türk hukuk Lûgatı*. Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1991.
- Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK No: 544). *Resmî Gazete* 21970 (24 Haziran 1994). Erişim 06 Nisan 2024. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/21970_1.pdf
- Türkpateant, Türk Marka ve Patent Kurumu, "Marka (NICE) Sınıflandırma". Erişim 11 Ocak 2023. <https://www.turkpateant.gov.tr/marka-nice-siniflandirma>.
- Uçakhan, Sema Güleç. *Maddi Tazminat Esasları ve Hesaplanması (En Son Gelişmeler ve İctihatlarla Birlikte)*. İstanbul: Seçkin, 8. Basım, 2017.
- Uygur, Turgut. *Açıklamalı-İctihatlı Borçlar Kanunu, Sorumluluk ve Tazminat Hukuku*. 1 Cilt. Ankara: Adalet Matbaacılık, 1990.
- Uzunallı, Sevilay. *Marka Hukuku*. Adalet Yayınevi, 2. Basım, 2021.
- Uzunallı, Sevilay. *Markanın Korunmasının Kapsamı ve Tazminat Talebi*. Ankara: Adalet, 1. Basım, 2012.
- Ünal, Mehmet. "Manevi Tazminat ve Bu Tazminatın Çeşidinde Kusurun Rolü". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 35/1 (1978), 397-437.
- Üstündağ, Saim. *Medeni Yargılama Hukuku*. İstanbul: Nesil Matbaacılık, 7. Basım, t.y.
- WIPO, World Intellectual Property Organisation. "Ley 24/2015, de 24 de julio, de Patentes (24 Temmuz Tarihli Patentler Yasası)". Erişim 12/09/2022. <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/16711>

- Yalçın, Uğur G. -Köker, Ali Rıza. *Sınai Mülkiyet Mevzuatında Neden KHK'lar? KHK'lar Nasıl Doğdu? Türkiye'de Patent ve Marka Vekilliğinin Geçmişi, Bugünü ve Geleceği*. 95-112. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2017.
- Yasaman, Hamdi. *Marka Hukuku: 556 sayılı KHK şerhi*. 2 Cilt. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2004.
- Yasaman, Hamdi. *Marka Hukuku İle İlgili Makaleler Hukuki Mütalâalar Bilirkişi Raporları III*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 1. Basım, 2008.
- Yasaman, Hamdi. "Markaya Tecavüz Halinde Tazminat Talepleri". *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Erden Kuntalp'e Armağan I* (2004), 3-9.
- Yasaman, Hamdi. "Sınai Mülkiyet Haklarından Doğan Hukuk Davaları". *Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı Bildiriler Kitabı*, ed. Hasan Kadir Yılmaztekin. 309-30. Ankara: Türkiye Adalet Akademisi, 2020.
- Yasaman, Hamdi vd. *Sınai Mülkiyet Kanunu Şerhi*. 3 Cilt. Ankara: Seçkin, 1. Basım, 2021.
- Yayla, Yavuz. "Fikri Mülkiyet Hakları ve Mülkiyete İlişkin Teorik Yaklaşımlar". *Fiscaoeconomia* 4/2 (31 Mayıs 2020), 287-310. <https://doi.org/10.25295/fsecon.2020.02.003>.
- Yazıcı, Serkan- Şahin, Sıla. "Osmanlı Devleti'nde Patent Uygulaması: Örneklerle İhtira Beratı Kanunu İncelemesi." *History Studies (13094688)* 11/2 (2019), 815-825, <https://doi.org/10.9737/hist.2019.741>
- Yelkenci, Işıl. "Cezalandırıcı Tazminat Kavramına İngiliz Hukuku Odaklı Bir Bakış". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 28/2 (Aralık 2022), 1176-1212. DOI:10.33433/maruhad.1173493.
- Yetimoğlu, Muhammed Yasir. "Fikri Mülkiyet Hukukunda Mevcut Olan Tazminat Hesaplama Yöntemleri Arasındaki Seçim Hakkı: Alman Federal Mahkemesi'nin Bir Kararının Türk Hukuku ile Birlikte Değerlendirilmesi", *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11/22 (Aralık 2023), 473-484.
- Yıldırım, Abdülkerim. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Monopol Yayınları, 9. Basım, 2019.
- Yıldırım, Kâmil. *Medeni Usul Hukukunda Delillerin Değerlendirilmesi*. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları, 1990.
- Yıldız, Kübra. "Haksız Fiil Hukukunda Nedensellik Bağının Belirlenmesi". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 30/3 (2022), 1115-58.
- Yıldız, Ozan Ali. *Sınai Mülkiyet Kanunu*. Adalet, 1. Basım, 2021.

- Yılmaztekin, Hasan Kadri - İnce Zeliha. "Dava Şartı Arabuluculuk Ekseninde Bazı Fikri Mülkiyet Hukuku Uyuşmazlıkları". *Terazi Hukuk* 14/159 (2019), 2171-85.
- Yördem, Yılmaz. "Marka Hukukunda Arabuluculuk ve Tahkimin Uygulama Alanı". *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1/1 (2017). 15-29.
- Yördem, Yılmaz- Biçimli, Emrah. "Markanın Kullanım Yükümlülüğü ve Kullanılmamasının Sonuçları". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 51 (2022) 173-200. <https://doi.org/10.54049/taad.1139381>.
- Zeytin, Zafer vd. *Türk Borçlar Kanunu*. Ankara: Seçkin, 2011.

KAYNAKÇA (İÇTİHATLAR)

- Ankara 1. FSHHM, Ankara 1. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi, K. 2016/89 (12 Nisan 2016). Temyizen İnceleme: Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/651 (21 Ekim 2019). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Ankara 1. FSHHM, Ankara 1. Fikrî ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesi. K. 2018/42 (27 Şubat 2018). Temyizen İnceleme: Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2021/4230 (29 Nisan 2021). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Ankara 2. FSHHM, Ankara 2. Fikrî Ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesi, K. 2010/239 (04 Kasım 2010). Temyizen İnceleme: Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11 Hukuk Dairesi, K. 2012/11932 (04 Haziran 2012).
- Ankara 4. FSHHM, Ankara 4. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi. K. 2019/305 (18 Eylül 2019). İstinaf İncelemesi: Ankara BAM 20. HD, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi. K. 2021/1209 (04 Kasım 2021). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Ankara BAM 20. HD, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi, K. 2018/438 (19 Nisan 2018). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Ankara BAM 20. HD, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi. K. 2020/414 (30 Haziran 2020). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Ankara BAM, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi. K. 2020/1142 (11 Aralık 2020). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Ankara BAM 20. HD, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi. K. 2021/168 (08 Mart 2021). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Ankara BAM 20. HD, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi. K. 2021/201 (15 Mart 2021). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Ankara BAM 20. HD, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi. K. 2021/1209 (04 Ocak 2021). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Ankara BAM 20. HD, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi. K. 2022/267 (23 Mart 2022). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.

- Ankara BAM 20. HD, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi. K. 2022/301 (10 Mart 2022). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 1969/12 (11 Şubat 1969). *Resmî Gazete* 13238 (2 Temmuz 1969). <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2020/40 (17 Temmuz 2020). <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2020-40-nrm.pdf>.
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2022/167 (29 Aralık 2022). <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2022-167-nrm.pdf>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2023/107 (01 Haziran 2023). <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2009/19?EsasNo=2005%2F57>.
- İstanbul 2. FSHHM, İstanbul 2. Fikrî ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesi. K. 2008/215 (18 Aralık 2008). Temyizen İnceleme: Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2010/11782 (22 Kasım 2010). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- İstanbul 2. FSHHM, İstanbul 2. Fikrî ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesi. K. 2013/285 (17 Aralık 2013). Temyizen İnceleme: Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2015/2475 (24 Şubat 2015). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- İstanbul 2. FSHHM, İstanbul 2. Fikrî ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesi. K. 2017/93 (25 Nisan 2017). Temyizen İnceleme: Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, K. 2021/2030 (04 Mart 2021). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- İstanbul BAM 16. HD, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 16. Hukuk Dairesi. K. 2021/761 (06 Eylül 2021). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Sakarya BAM 7. HD, Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi. K. 2021/475 (08 Mart 2021). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Trabzon BAM 4. HD, Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi. K.2020/501 (09 Temmuz 2020). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Uyuşmazlık Mahkemesi HB, Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü. K. 2009/275 (07 Temmuz 2009). <https://kararlar.uyusmazlik.gov.tr/>.
- Yargıtay 4. HD, Yargıtay 4. Hukuk Dairesi. K. 1988/7408 (13 Eylül 1988). <https://mevzuat.sinerjias.com.tr/>
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 1995/8600 (16 Kasım 1995). <https://mevzuat.sinerjias.com.tr/>
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2000/3445 (24 Nisan 2000). <https://lib.kazanci.com.tr>.

- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2005/9680 (13 Ekim 2005).
<https://www.lexpera.com.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2007/7710 (21 Mayıs 2007).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2007/8093 (28 Mayıs 2007).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2007/12510 (08 Ekim 2007).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2007/13245 (23 Ekim 2007).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>;
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2007/15255 (03 Aralık 2007).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2009/5629 (11 Mayıs 2009).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2010/3373 (25 Mart 2010).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2010/11782 (22 Kasım 2010).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2011/5304 (02 Mayıs 2011).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2011/5684 (10 Mayıs 2011).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2012/540 (20 Ocak 2012).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2012/2762 (27 Şubat 2012).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2012/3597 (27 Şubat 2013).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2012/19292 (27 Kasım 2012).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2013/12117 (11 Haziran 2013)
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2013/12375 (13 Haziran 2013)
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2013/13300 (25 Haziran 2013).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2013/14155 (03 Temmuz 2013)

- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2013/16864 (26 Eylül 2013).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2013/21847 (02 Aralık 2013).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2013/22445 (09 Aralık 2013).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2014/19 (06 Ocak 2014).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2014/2599 (14 Şubat 2014).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2014/6418 (02 Nisan 2014).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2014/6966 (09 Nisan 2014).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2014/8509 (06 Mayıs 2014).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2014/9729 (26 Mayıs 2014).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2014/10820 (06 Haziran 2014)
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2014/12541 (30 Haziran 2014).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2014/17348 (11 Kasım 2014).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2014/19040 (04 Nisan 2014).
https://karararama.yargitay.gov.tr.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2014/19907 (17 Aralık 2014).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2015/2521 (25 Şubat 2015).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2015/2895 (04 Mart 2015).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2015/2912 (04 Mart 2015).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2015/6549 (07 Mayıs 2015).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2015/6795 (13 Mayıs 2015).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.

- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2015/7197 (28 Mayıs 2015).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2015/7408 (01 Haziran 2015).
<https://karararama.yargitay.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2015/8414 (17 Haziran 2015).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2015/9771 (01 Ekim 2015).
https://karararama.yargitay.gov.tr.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2015/10017 (06 Ekim 2015).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2015/10747 (20 Ekim 2015).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2015/13423 (14 Aralık 2015).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2016/716 (25 Ocak 2016).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2016/1398 (15 Şubat 2016).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2016/2672 (10 Mart 2016).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2016/3119 (21 Mart 2016).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2016/3511 (31 Mart 2016).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2016/3960 (11 Nisan 2016).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2016/5114 (05 Mayıs 2016).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2016/5846 (26 Mayıs 2016).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2017/1232 (02 Mart 2017).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2017/2002 (10 Nisan 2017).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2017/2525 (02 Mayıs 2017).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2017/3286 (01 Haziran 2017).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.

- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2017/4063 (04 Temmuz 2017).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2017/6034 (02 Kasım 2017).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2017/6599 (27 Kasım 2017).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2017/7414 (18 Eylül 2017).
<https://karararama.yargitay.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2018/1569 (01 Mart 2018).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2018/2226 (22 Mart 2018).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2018/3593 (15 Mayıs 2018).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2018/3859 (23 Mayıs 2018).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2018/6006 (04 Ekim 2018).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2018/6809 (06 Kasım 2018).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/125 (08 Ocak 2019).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/1057 (11 Şubat 2019).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/1206 (14 Şubat 2019).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/1209 (14 Şubat 2019).
<https://karararama.yargitay.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/1826 (05 Mart 2019).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/2662 (04 Nisan 2019).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/3442 (06 Mayıs 2019).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/3702 (13 Mayıs 2019).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/3779 (15 Mayıs 2019).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.

- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/4817 (25 Haziran 2019).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/5430 (16 Eylül 2019).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/6517 (21 Ekim 2019).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/7160 (13 Kasım 2019).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/7447 (25 Kasım 2019).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2019/8167 (16 Aralık 2019).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2020/265 (13 Ocak 2020).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2020/1042 (06 Şubat 2020)
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2020/2024 (25 Şubat 2020).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2020/2810 (11 Haziran 2020).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2020/2977 (17 Haziran 2020).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2020/3075 (22 Haziran 2020).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2020/3970 (08 Ekim 2020).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2021/1612 (20 Haziran 2022).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2021/2300 (11 Mart 2021).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2021/2332 (11 Mart 2021).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2021/2858 (24 Mart 2021).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2021/3159 (31 Mart 2021).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2021/3620 (13 Nisan 2021).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.

- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2021/4183 (28 Nisan 2021).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2021/4361 (24 Mayıs 2021).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2021/4399 (25 Mayıs 2021).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2021/7002 (09 Eylül 2021).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2022/963 (10 Şubat 2022).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2022/1617 (08 Mart 2022).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2022/2070 (17 Mart 2022).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2022/2582 (30 Mart 2022).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2020/2732 (16 Ekim 2020).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2018/1852 (14 Mart 2022).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2022/3927 (23 Mayıs 2022).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2022/4060 (25 Mayıs 2022).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2022/4194 (30 Mayıs 2022).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2022/4545 (07 Haziran 2022).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2022/5077 (20 Haziran 2022).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2022/7133 (18 Ekim 2022).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2022/9576 (28 Aralık 2022).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2022/9613 (28 Aralık 2022).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2023/6030 (23 Ekim 2023).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.

- Yargıtay 12. HD, Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, K. 2015/28162 (12 Şubat 2015).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay HGK, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu. K. 2012/30 (01 Şubat 2012).
<https://karararama.yargitay.gov.tr>
- Yargıtay HGK, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu. K. 2013/1058 (10 Temmuz 2013).
<https://karararama.yargitay.gov.tr>
- Yargıtay HGK, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu. K. 2014/16 (15 Ocak 2014).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay HGK, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu. K. 2014/490 (09 Nisan 2014).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay HGK, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu. K. 2015/21158 (08 Nisan 2015).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay HGK, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu. K. 2019/480 (18 Nisan 2019).
<https://karararama.yargitay.gov.tr/>.
- Yargıtay HGK, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu. K. 2021/776 (17 Haziran 2021).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay HGK, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu. K. 2021/1658 (14 Aralık 2021).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay HGK, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu. K. 2022/10 (01 Mart 2006).
<https://intranet.uyap.gov.tr/>.
- Yargıtay HGK, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu. K. 2023/61 (08 Şubat 2023).
<https://karararama.yargitay.gov.tr/>.
- Yargıtay İBK, Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı, K. 1966/7 (22 Haziran 1967).
Resmî Gazete 12360 (28 Temmuz 1967). <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/12360.pdf>.
- Zonguldak 1. AHM, Zonguldak 1. Asliye Hukuk Mahkemesi. K. 2015/74 (13 Mart 2015). Temyizen İnceleme Yapılan Karar: Yargıtay 11. HD, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. K. 2016/3960 (11 Nisan 2016). <https://intranet.uyap.gov.tr/>.

Serhat Ruhan KARADAĞ

Cumhuriyet Savcısı

**TÜRK CEZA HUKUKUNDA
GÖREVİ YAPTIRMAMAK İÇİN
DİRENME SUÇU**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Ceza Hukukunda Görevi Yaptırmamak için Direnme Suçu
Serhat Ruhan Karadağ

Hukuk Yayınları Dizisi – 3924

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 605 – 264 – 999 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.

Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara

Tel: 0312 394 83 94

Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

- Akkaya, Ç. (2019). "Suçların İctimai Bağlamında Fiil Tekliği". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, (13): 1-38.
- Akturan, D. (2019). *Türk Ceza Kanunu'nda Yer Alan Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçunun İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Arslan, Ç. (2002). "Memura Aktif Mukavemet Suçu ve Bazı Suçlarla İctimai Sorunu", *AÜHFD*, (51): 35-78.
- Artuk, M. E., Gökçen, A., Alşahin, M. E. Ve Çakır, K. (2021). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 15. Baskı. Adalet Yayınevi, Ankara.
- Artuk, M. E., Gökçen, A., Alşahin, M. E. Ve Çakır, K. (2022). *Ceza Hukuku Özel Hükümler*. 16. Baskı. Adalet Yayınevi, Ankara.
- Aydın, D. (2020). Tehdit Suçu, *Ceza Hukuku Dergisi*, (42): 9-42.
- Aydın, H. (2010). Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı. *Ankara Barosu Dergisi*, (68): 109-128.
- Baba, Y. (2013). *Türk Ceza Kanunu'nda Etkin Pişmanlık*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Baba, Y. (2017). *Haksızlık İçeriğindeki Azlığın Cezalandırma Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Başlı, S. (2016). *5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Hürriyete Karşı İşlenen Suçlardan Tehdit ve Cebir Suçu*. Adalet Yayınevi, Ankara.
- Bayraktar, K., Kangal, Z., Zafer, H., Sonay Evik, V., Yıldız, A.K., Akyürek, G., Aksoy Retornaz, E., Bostancı Bozbayır, G., Evik, A.H., Memiş Kartal, P., Altunç, S., Aytekin İnceoğlu, A., Eroğlu, F. (2021). *Özel Ceza Hukuku Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar Cilt IX*. On İki Levha Yayınları, İstanbul.
- Bayraktar, K. (2021). *Hukukun Üstünlüğü*. Der Yayınları, İstanbul.
- Boncuk, İ. (2018). *Türk Ceza Hukukunda Teşebbüs*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Cankurt, E. (2015). Yağma Suçu ve Cebir Kavramı. *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (1): 99-105.
- Canpolat, C. (2016). *Kusur İlkesi Işığında Mazaret Nedeni Olarak Zorlayıcı Cebir*. Adalet Yayınevi, Ankara.

- Centel, N. ve Zafer, H. (2021). *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Beta Yayınevi, 20. Bası, İstanbul.
- Cirit, İ. R. Ve Atalay, O. (2020). *Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar*. Türkiye Adalet Akademisi, Ankara.
- Cüni, S. (2018). Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu. *İstanbul Barosu Dergisi*, (92): 239-246.
- Çakmut, Ö. Y. (2013). Cebir Suçu (TCK m.108). *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (8): 221-228.
- Çoşkun, N. (2009). *Fikri İctima*. Yayımlanmış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demirbaş, T. (2014). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Demren Dönmez, B. (2011). Türk Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı. *TBBD*, (24): 96-130.
- Erdoğan, M. (2017). *Anayasa Hukukuna Giriş*. Orion Kitabevi, Ankara.
- Epözdemir, R. (2021). *Haksız Tahrik*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Erem, F. (1946). Suça İştirak. *AÜHFD*, (3): 62-107.
- Eren, A. (2020). *Anayasa Hukuku Dersleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Erman, S. ve Özek, Ç. (1992). *Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar (TCK 202-281)*. İstanbul.
- Gökcan, H. T. ve Artuç, M. (2022). *Pratik Türk Ceza Kanunu Açıklamalı*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Gökcan, H. T. ve Artuç, M. (2022). *Türk Ceza Kanunu Şerhi Cilt 5*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Göktürk, N. (2014). Türk Hukuku'nda Suçların İctimai. *CHKD*, (2): 31-59.
- Gözler, K. (2017). *İdare Hukuku Dersleri*. Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa.
- Gözler, K. (2017). *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*. Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa.
- Gözler, K. (2017). *Anayasa Hukukuna Giriş*. Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa.
- Gültekin, E. (2021). *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu*. Adalet Yayınevi, Ankara.
- Günday, M. (2017). *İdare Hukuku*. İmaj Yayınevi, Ankara.
- Hafizoğulları, Z. ve Güngör, D. (2007). Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi. *TBBD*, (69): 21-50.
- Hafizoğulları, Z. ve Özen, M. (2016). *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar*. US-A Yayıncılık, Ankara.
- Hakeri, H. (2017). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Adalet Yayınevi, Ankara.
- Hakeri, H. (2021). *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Adalet Yayınevi, Ankara.

- İçel, K. (2004). *Suç Teorisi*, Beta Yayıncılık, Ankara.
- Karakaş Doğan, F. (2011). Türk Ceza Hukukunda Cezaların İctimai Kurumunun Düzenlenmesi Gerektiği Üzerine, *Ankara Barosu Dergisi*, (3): 86-104.
- Kangal, Z. T. (2014). Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu. *Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan*, Beta Yayınevi, İstanbul, (1): 491-542.
- Kapani, M. (1981). *Kamu Hürriyetleri*, AÜHF Yayınları, Ankara.
- Kaplan, M. (2015). Türk Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı. *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (5): 49-77.
- Kayacan Kesmen, S. (2022). *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Keklik, R. (2015). Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (XIX): 259-295.
- Koca, M. ve Üzülmüş, İ. (2020). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Koca, M. ve Üzülmüş, İ. (2020). *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Koca, M. ve Üzülmüş, İ. (2022). *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Koruculu, I. (2021). 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Tehdit Suçu. *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (9): 431-467.
- Koruculu, I. (2021). Türk Ceza Hukukunda Cebir Suçu ve Benzer Suç Tipleri İle Olan İlişkisi Hakkında Bir İnceleme, *Ceza Hukuku Dergisi*, (16): 651-685.
- Malkoç, İ. (2000). *Memur Yargılaması*, Sözkese Matbaacılık, Ankara.
- Memiş Kartal, P. (2010). Türk Ceza Hukukunda Cebir Suçu (TCK m.108), *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (2): 1035-1048.
- Özata, H. M., Taş, B. (2022). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi Kapsamında Hükümete Karşı Suç. *SÜHFD*, (30): 441 – 483.
- Özbek, V. Ö., Doğan, K. Ve Bacaksız, P. (2020). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Özbek, V. Ö., Doğan, K., Bacaksız, P. ve Tepe, İ. (2022). *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Özbek, V. Ö., Doğan, K. ve Bacaksız, P. (2019). *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Özbudun, E. (2016). *Türk Anayasa Hukuku*. Yetkin Yayınları, Ankara.
- Özdek, V. (2021). *Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar*. Semih Ofset Matbaa, Ankara.

- Özgenç, İ. (2020). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Özgenç, İ. (2005). *Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Özgenç, İ. (1996). *Suçta İştirakin Hukuki Esası ve Faillik*. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İstanbul.
- Özgenç, İ. (2022). *Suç Örgütleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Özgenç, İ. (2021). *Ceza Hukuku Genel ve Özel Hükümler Sınav Soru ve Cevapları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Öztürk, B., Tezcan, D., Erdem, M. R., Sırma Gezer, Ö., Saygılar Kırıt, Yasemin F., Alan Akcan, E., Özaydın, Ö., Erden Tütüncü, E., Altınok Villemın, D. ve Tok, M. C. (2021). *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Serttaş, T. (2018). Türk Ceza Hukukunda Tehdit Suçu. *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (8): 91-137.
- Soyaslan, D. (2016). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Yetkin Yayınevi, Ankara.
- Sözüer, A. (1994). Tehdit Suçu. *İÜHFİM*, İstanbul, (54): 125-146.
- Tanör, B. (2019). *Osmanlı – Türk Anayasal Gelişmeleri*. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Tanör, B., Yüzbaşıoğlu, N. (2016). *1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku*. Beta Yayıncılık, Ankara.
- Tezcan, D., Erdem, M. R. ve Önok, R. M. (2019). *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Tezcan, D., Erdem, M. R. ve Önok, R. M. (2021). *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Toroslu, N. ve Toroslu, H. (2016). *Ceza Hukuku Genel Kısım*, Savaş Yayınevi, Ankara.
- Tunç Şık, G. ve Şık, H. (2016). *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Turabi, S. (2012). Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı. *Ceza Hukuku Dergisi*, (7): 87-110.
- Türkiye Adalet Akademisi. (2020). *Ceza Muhakemesinde Toplanması Gereken Deliller*, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara.
- Uygun, O. (2018). *Devlet Teorisi*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Ünver, Y. (2023). *TCK'da Düzenlenen Adliye Karşı Suçlar*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Ünver, Y. (2003). *Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Üzülmez, İ. (2007). *Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları*, Turhan Kitabevi, Ankara.

- Yarsuvat, D. (1964). Devlet İdaresi Aleyhine İşlenen Cürümlerin Genel Prensipleri. *İÜHFİM*, İstanbul, (XXX): 665-691.
- Yazıcıoğlu, İ. (2016). Hükumete Karşı Suç. *YBHD*, Ankara, 2016/1: 137 – 158.
- Yenisey, F. ve Nuhoglu, A. (2022). *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Zafer, H. (2016). *Ceza Hukuku Genel Hükümler TCK m.1-75*. Beta Yayınları, İstanbul.

İnternet Kaynakları

- <https://sozluk.gov.tr/> (erişim tarihi: 10.03.2023).
- <https://normkararlarbilgibankasi.anayasagov.tr/ND/1998/25> (çevrimiçi: 28.06.2023).
- <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/> (erişim tarihi: 31.05.2024).

Miray ÖZHAN

**KAMU HİZMETİNE GİRME HAKKI
BAKIMINDAN EŞİTLİK İLKESİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kamu Hizmetine Girme Hakkı Bakımından Eşitlik İlkesi
Miray Özhan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3794

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 300 – 673 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle-Ankara
Sertifika No: 47381

KAYNAKÇA

- Adal, Hasan Şükrü** (1908) Kamu Personel İdaresi, İstanbul, Ahmet Sait Matbaası.
- Akbaş, Kasım/ Şen, İlker Gökhan** (2013) “Türkiye’de Kadına Yönelik Pozitif Ayrımcılık: Kavram, Uygulama ve Toplumsal Algılar”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C:13, S: Hukuk Fakültesi Özel Sayısı, s.165-189.
- Akgündüz, Ahmed** (2011) “İslam ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı Birinci cild: Kamu Hukuku” İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı.
- Akgüner, Tayfun** (2016) Kamu Personel Yönetimi, İstanbul, Der Yayınları.
- Akıllıoğlu Tekin** (1983) “Danıştay Kararlarına Göre Uygulamada Temel Haklar” (2), Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C:38, S:1, s.123-137.
- Akıllıoğlu, Tekin** (2019) İnsan Hakları, Kavram, Kaynaklar ve Koruma Sistemleri, Ankara, Yetkin.
- Akıymaz Bahtiyar/ Sezginer Murat/ Kaya Cemil** (2022) Türk İdare Hukuku, 15. Baskı, Ankara, Savaş Yayınevi.
- Alatlı, Alev** (2010) Batıya Yön Veren Metinler III, Kapadokya Üniversitesi Yayınları.
- Aslan, Erkan** (2017) “Osmanlı Devletinde Bürokratik Yapıda Değişim: Bir Güç Odağı Olarak Bürokratik Elitlerin Yükselişi” TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi, S:9, s.60-70.
- Aslan, Onur Ender** (2022) Kamu Personel Hukuku, Ankara, Yetkin.
- Aslan, Seyfettin** (2021) “Yeniçeri Ocağı’nın Temeli Devşirme Usulü”, Turkish Business Journal, S:2, C:3, s.1-10.
- Atar, Yavuz** (2021) Türk Anayasa Hukuku, 14. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Atay, Ender Ethem** (2022) İdare Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Ateş, Mustafa** (1995) Kamu Hizmetlerinde İşe Alma Sistemleri ve Türkiye’de Uygulanan Politikalar Üzerine Bir İnceleme, Devlet Planlama Teşkilatı Uzmanlık Tezi.
- Avcı, Mustafa** (2009) Devlet Memurları Kanunu Kapsamında Kamu Görevliliğine Giriş, Ankara, Yetkin.
- Aybay, Rona** (2006) Açıklamalı İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Yayınları.

- Aygül, Musa** (2010) "Türk Vatandaşlığını Çıkma İzni Alarak Kaybedenleri Kamu Görevine Girme Yasağı, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:14, S:1, s.31-60.
- Aykaç, Burhan** (1990) "Personel Yönetiminde Yeterlik İlkesi", Amme İdaresi Dergisi, C:23, S:4, s-91-109.
- Aymakoğlu, Nursel** (1992) "Kişinin Kamu Hizmetine Girme ve Kamu Hizmetinde Kalma Hakkı" İnsan Hakları ve Kamu Görevlileri Sempozyumu Gülmez, Mesut (Editör), Ankara, TODAİE Yayınları.
- Baltacı, Cemal** (1996) "Demokrasilerde Eşitlik İlkesi" Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi S:13, C:1, s.199-211.
- Başar Koç, Cansu** (2021) Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunda Kadınların Siyasal Hakları, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Bilke, Efe** (2023) "Kamu Görevine Girişte Sözlü Sınav", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:1, S:2, s153-178.
- Biriciklioğlu, Hale** (2019) "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Türk Kamu Yönetimi: Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) Tercih Kılavuzları Üzerinden Yapılan Bir İnceleme", Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi, C.: 5, S: 2, s.291-320.
- Boz, Selman Sacit/ Büyükyıldırım, Gizem Elif/ İnce, Abidin Kadir/ Acar, Enis** (2021) Kamu Personel Hukuku, (Editör: Selman Sacit Boz), Adalet, Ankara.
- Cebeci, Z. Ebru** (2021) Kamu Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Sözleşmeler (Kamu Hizmeti Anlayışındaki Değişim Ekseninde), Ankara, Seçkin Yayınları.
- Cin, Emine** (2011) "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Türk Danıştay Kararları Işığında Kamu Hizmetlerine Girmede Cinsiyet Ayrımı "İstanbul Hukuk Mecmuası, C: 69, S: 1-2, s.1051-1073.
- Çağlar, Selda** (2011) "Engelli Hakları Sözleşmesi'nde Ayrımcılık Yasağı ve Türkiye'nin Uyum Sorunu", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S:96, s.149-178.
- Çağlar, Selda** (2012) "Anayasa Mahkemesi Kararlarında Eşitliğin Dar Yorumu" Ankara Barosu Dergisi, S:3 s.41-86.
- Çağlayan, Ramazan** (2022) İdâre Hukûku Dersleri, 10. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Çal, Sedat** (2007) "Kamu Hizmeti: Bir Tanım Denemesi" Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:11, S: 1-2, s.599-655.
- Çal, Sedat** (2012) Türk İdare Hukukunda Ruhsat,2.bası, Ankara, Seçkin Yayınları.
- Çapar, Asuman** (2020) "Kamu Personelinin Atanmasında Güvenlik Soruşturması Uygulaması", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:15, S:2, s.569-612.

- Deniz, Buket** (2021) "Türk Hukukunda Engeliler Bakımından Kamu Hizmetine Girme Hakkı" Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:3, S:1, s.66-124.
- Derbil, Süheylp** (1950) "Kamu Hizmeti Nedir?", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:7, S:3, s 28-36.
- Doğan Us, Eser** (2019) "Kamu Görevlisinin Tarafsızlık Yükümlülüğü Bağlamında Seçilme Yeterliliği", Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:4, S:2, s.319-362.
- Doğan, Bayram** (2018) "Vidani Red Ve Vidani Reddin Türkiye Açısından Uygulanabilirliği" Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 2, s.93-120.
- Doru, Seyit Rasim** (2015) "Devlet Memurluğuna Alınma Şartlarından Biri Olarak Mahkûmiyet", İÜHFİM, C:73, S:2, s.49-70.
- Duguit, Leon** (1954) Kamu Hukuku Dersleri (Çev. Süheylp Derbil), Ankara, İstiklal Matbaacılık ve Gazetecilik.
- Duran Lütfi** (1982) İdare Hukuku Ders Notları, İstanbul, Fakülteler Matbaası.
- Ekinci, Murat** (2021) İdari istikrar İlkesi, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Ekşi, Nuray** (2017) "Türk Hukukunda Kamu Personelinin Yabancılarla Evlenmesi" Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, C:37, S:2, s.294-331.
- Engin, Murat, E.** (2012) "Suçu Önleyici Tedbirler Bağlamında Ceza İnfaz Kurumlarında Çalışma ve Eski Hükümlü İstihdamı", Çalışma İlişkileri Dergisi, C:3, S:2
- Erdal, Şahin** (2023) "Kamu Görevlisi Alımında Sözlü Sınav ve Mülakat Yöntemleri İle Yargısal Denetim Sorunu" Ankara Barosu Dergisi C: 81, s. 63-113.
- Erdem, Gül Jülide** (2017) "Yargı Kararlarında Kanun Önünde Eşitlik İlkesi ve Kadın Erkek Eşitliği" Akademik Hassasiyetler Dergisi, C:4, S:8, s.19-44.
- Eren, Abdurrahman** (2022) Anayasa Hukuku Dersleri, 4. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Erken, Baki** (2013) "Anayasal Çerçeve Türkiye'de Çalışma Hakkı", ÇSGB Çalışma Dünyası Dergisi, C:1, S:2, s.66-84.
- Evren, Çınar Can/Uçar, İsmail** (2022) Kamu Görevlileri Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Gazier François/ Gentot Michel/ Genevois Bruno** (1989) "1789 İlke ve Düşüncelerinin Anayasa Konseyi ve Conseil D'etat Kararlarına Etkisi" (çev: Erkut, Celal), İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi C:10, S:1-3, s.78-123.

- Göçgün, Muhammed** (2017) İdari İşlemin Konu Unsuru, İstanbul, Oniki Levha Yayınları.
- Gökçe, A. Fuat** (2010) "Osmanlı Klasik Döneminde İdari Reform Hareketleri: Koçi Bey Risalesi", Yasama Dergisi, S:14, s.59-78.
- Gören, Zafer** (2016) "Genel Eşitlik İlkesi", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C: 22, S: 3, s.3279-3301.
- Gözler, Kemal** (2019) İdare Hukuku, Cilt II, 3. Baskı, Bursa, Ekin.
- Gözler, Kemal** (2019) İdare Hukuku, Cilt I, 3. Baskı, Bursa, Ekin.
- Gözler, Kemal** (2020) "Devlet Personel Başkanlığının WEB Sitesi Neden Hala Yayında". anayasa.gen.tr. s.e.t.11.11.2023.
- Gözler, Kemal** (2021) Türk Anayasa Hukuku, 4. Baskı, Bursa, Ekin.
- Gülan, Aydın** (1988) "Kamu Hizmeti Kavramı" İdare Hukuku İlimleri Dergisi, C:9, S:1-3, s.147-159.
- Gülmez, Mesut** (2010) "İnsan Haklarında Ayrımcılık Yasaklı Eşitlik İlkesi: Aykırı Düşünceler", Çalışma ve Toplum, C:2, S:25, s.217-266.
- Gülmez, Mesut** (2011) "Anayasal Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasası: Eleştirel ve Aykırı Düşünceler" Sosyal Haklar Uluslararası Sempozyumu 3, 25-26 Ekim 2011, Petrol-İş Yayınları, s.51-84, https://www.petrol-is.org.tr/sites/default/files/shus-iii-bildiriler-20.10.11_asil.pdf s.e.t. 31.07.2023.
- Gündüz, Ebru/ Buğdaycı Çebi Melike** (2021) "Sosyal Devlet İlkesinin Gereği Olarak Kamuda İstihdam Zorunluluğu", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:16, S:1, s.183-233.
- Güneş, Seyithan** (2018) Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Güran, Sait** (1980) Memur Hukukunda Kayırma ve Liyakat Sistemleri, İstanbul, Fakülteler Matbaası.
- Gürsel Kutlu, Meltem** (2002) "Kamu Görevine Girişte Kadın – Erkek Eşitliği Konusunda Bir Değerlendirme, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:4, S:2, s.27-56.
- Gürsel, Meltem** (2002) "Kamu Görevine Girişte Kadın-Erkek Eşitliği İlkesi Konusunda Bir Değerlendirme" Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:4, S:2, s.27-56.

- İnalçık, Halil** (2003) Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600), İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.
- İnceoğlu, Sibel** (2001) "Türk Anayasa Mahkemesi ve İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Eşitlik ve Ayrımcılık Yasağı Çerçevesinde Af, Şartla Salıverme, Dava ve Cezaların Ertelenmesi" Anayasa Yargısı, C: 17, S:1, s.41-70.
- Kala, Eyüp Sabri** (2020) "Türk Hukukunda Engelli, Eski Hükümlü ve Terörle Mücadelede Yaralananların İstihdamı Hakkında Düzenlemeler" İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C:19, S:38, s.56-73.
- Kalabalık, Halil** (2021) İdare Hukuku Dersleri Cilt II, 5. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Kapani, Münci** (2013) Kamu Hürriyetleri, 7. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Karahanoğulları, Onur** (1998) Güvenlik Soruşturması, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C:53, S:1, s.159-184.
- Karahanoğulları, Onur** (2015) İdarenin Hukukla Kavranması: Yasallık ve İdari İşlemler, 3. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Karahanoğulları, Onur** (2015) Kamu Hizmeti (Kavram ve Hukuksal Rejim), 3. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Karahanoğulları, Onur** Genel İdare Hukuku: Kamu Hizmeti. <http://80.251.40.59/politics.ankara.edu.tr/karahan/makaleler/genel%20ida-re%20hukuku%20kamu%20hizmeti.pdf> s.e.t. 23.11.2022.
- Karahanoğulları, Onur**, "Genel İdare Hukuku: Kamu Hizmetinin İşgücü: Kamu Personeli, <<http://80.251.40.59/politics.ankara.edu.tr/karahan/makaleler/kamuhizmetininisgucukamupersoneli.pdf>> s.e.t. 18.10.2022.
- Karahanoğulları, Onur** (2022) İdare Hukuku, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Karaman, Ebru** (2016) Eşitlik İlkesi Çerçevesinde Siyasi Partilerde Kadın Kotası, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Karan, Ulaş** (2017) Uluslararası İnsan Hakları Hukuku ve Anayasa Hukuku Işığında Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı, İstanbul, Oniki Levha.
- Karataş, A. Vefa** (2020) "Türk Hukuk Tarihi Açısından Kul Sistemi", Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, S:1, s.153-188.
- Karlı, R. Mehmet** (2016) İdare Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı, İstanbul, Oniki levha.
- Kaya, Cemil** (2021) İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Denetimi, 3. Baskı, İstanbul, Oniki Levha Yayınları.

- Kaya, Seyithan** (2023) "Eşitlik, Pozitif Ayrımcılık ve Dağıtıcı Adalet İlkeleri Çerçevesinde İdarenin Yükümlülüklerinin Değerlendirilmesi", *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, S:21, s.85-119.
- Kayar, Nihat** (2016) *Kamu Personel Yönetimi*, 7. Baskı, Bursa, Ekin.
- Keskin, Züleyha** (2015) *Kamu Hizmetinde Eşitlik İlkesi*, İstanbul, Oniki Levha Yayıncılık.
- Keskin, Züleyha** (2023) "İdari Davalarda Eşitlik Denetiminin Yoğunluğu", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, c:14, S:1, s.58-72.
- Kılınç, Durmuş** (2019) *Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması*, Ankara Barosu Dergisi, C:77, S:2, s.1-39.
- Konan, Belkis** (2011) "İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Açısından Osmanlı Devletine Bakış", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C:15, S: 4, s.253-288.
- Kuçuradi, İoanna** (2016) *İnsan Hakları: Kavramları ve Sorunları*, Ankara, Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları.
- Kurnaz, Şefika** (1991) *Cumhuriyet Öncesinde Türk Kadını (1839-1923)*, 2. Baskı, Ankara, T.C Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Memiş, Emin** (2004) "Mevzuatımızda ve Uygulamada Kamu Hizmetlerine Girme/Çekilme Hakları, Arşiv Araştırması ve Güvenlik Soruşturması Analizleri", *Kamu Personeli Sorunları İdare Hukuku Sempozyumu (4-5 Nisan 2003)*, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Odyakmaz, Zehra** (2013) "Kamu denetçiliği(ombudsmanlık) kurumunun tanıtılması ve 6328 sayılı kamu denetçiliği kurumu kanununun bazı maddelerinin değerlendirilmesi", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C:14 s.1-85.
- Odyakmaz, Zehra/ Kaymak, Ümit** (2021) *İdare Hukuku*, 23. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Odyakmaz, Zehra/Kaymak, Ümit** (2021) *Anayasa Hukuku*, 25. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Odyakmaz, Zehra/ Keskin, Bayram/ Deniz, Yusuf** (2016) "6701 Sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Üzerine Bir Değerlendirme-I", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S: 7, s.721-761.
- Onar, Sıddık Sami** (1966) *İdare Hukukunun Umumi Esasları Cilt I*, 3. Baskı, İstanbul, İsmail Akgün Matbaası.
- Orak, Cem Çağatay** (2007) "Kamu Hizmeti: Tabula Rasa Avrupa Birliği Sürecinde Nasıl Doldurulacak?", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S: 68, s. 161-240.

- Öden, Merih** (2003) Türk Anayasa Hukukunda Eşitlik İlkesi, Ankara, Yetkin.
- Önüt, Lale** (2018) "Türk Memur Hukukunda Engelli Hakları", Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:8, S:1, s.109-131.
- Özbudun, Ergun** (2017) Türk Anayasa Hukuku, 17. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Özdemir, Sinem Servet** (2019) Kadın Hakları Bağlamında Türkiye'de Pozitif Ayrımcılık İlkesi, İstanbul, Oniki Levha Yayıncılık.
- Özger, Yunus** (2012) "Osmanlı'da Kadınların Memuriyette İstihdamı Meselesi Ve Sicill-i Ahvâlde Kayıtlı Memurelerin Resmî Hâl Tercümeleleri" History, S:4(1), s.419- 447.
- Özkal Sayan, İpek** (2016) "Türkiye'de Kamu Personel Sisteminde Sorun alanları ve Çözüm Önerileri" Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C:71, S:3, s.669-691.
- Öztan, Ece** (2004) "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikaları ve Olumlu Ayrımcılık", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C:59, S:1, s.203-235.
- Özyörük, Mukbil** (1956), Devlet Memurlarının Hürriyetleri, Ankara, Güzel Sanatlar Matbaası, s.151, <<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/10307>> s.e.t. 08.09.2023.
- Özyörük, Mukbil** (1975) İdare Hukuku Dersleri, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kütüphanesi.
- Platon, Devlet** (çev. Sabahattin Eyüboğlu- M. Ali Cimcoz), İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Poyraz Emel/ Egidiker Uğur** (2019) "Engelli Bireylerin Kamuda İstihdamının Hukuksal İncelemesi", International Congress of Social Policy (TAEM Congresses), Ankara, 18-20 Haziran 2019, s.151-167.
- Pustu, Yusuf** (2007) "Osmanlı Türk Devlet Geleneğinde Modernleştirici Unsur Olarak Bürokratik Elitler" Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi, C.9, S.2, s.197-214.
- Ramazan Yıldırım/Çınarlı, Serkan** (2019), Türk İdare Hukuku Dersleri, 2. Cilt, Ankara, Astana Yayınları.
- Sağdıç, Şeyma** (2020) "Türk Soylu Yabancıların Çalıştırılabilmelerine İlişkin Kanun'un Eleştirisi: Yabancı Mı Yurttaş Mı?" Ankara Barosu Dergisi, C:78, S:2, s.77-99.
- Sağlam, Fazıl** (1982) Temel Hakların Sınırlanması ve Özü, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Yayınları.
- Sağlam, Mehmet** (2005) "Personel Hukukuna İlişkin Anayasal İlkeler ve Anayasa Mahkemesinin Uygulaması", Danıştay Dergisi, Y:35, S:109, s.1-27.

- Sancakdar, Oğuz/ Önüt, Lale Burcu/Doğan Us, Eser/ Turhan Kasapoğlu, Mine/Seyhan Serkan** (2022) İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı, 11. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Sezer, Yasin** (2003) "Kamu Hizmetine Girme Hakkı" Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 11, S:3-4, s.153-171.
- Sezer, Yasin** (2006) Türk Yüksek Mahkemeleri ve Avrupa Topluluğu Adalet Divanı Kararları Işığında Kamu Hizmetine Girme Hakkı, Ankara, Seçkin.
- Sezer, Yasin/ İpek, Ali İhsan** (2010) "Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılmasının Kamu Personel Hukukuna Etkisi" TAAD, C:1, S:3, s.43-74.
- Simon, Herbert A./Smithburg, Donald W./Thompson, Victor A.** (1985) Kamu Yönetimi, (çev. Cemal Mıhçıoğlu), Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Şahin, Bahadır** (2016) "Kamu Personel Sisteminde İşe Girme ve Yükselmeye Çağdaş Liyakat Kavramları" Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C:25, S:1, s.231-242.
- Şanlı Atay, Yeliz** (2016) "Memurluğa Girişin Genel Bir Şartı Olarak Güvenlik Soruşturması" İnsan Hakları Yıllığı, C:34, s.43-75.
- Şenel, Alaeddin** (1969) "Eşitlik Kavramı ve Tarihsel Gelişmesi" Prof. Dr. Yavuz Abadab'a Armağan, Ankara, AÜSBF Yayınları, s.241-268.
- Şenel, Alaeddin** (1970) Eski Yunanda Eşitlik ve Eşitsizlik Üzerine, Ankara, Sevinç Matbaası.
- Şenel, Alaeddin** (1998) "Eşitlik ve Eşitsizlik üstüne Tarihsel Gezintiler- Felsefesi Esintiler", Toplum ve Hekim, C:13, S: 2, s.83-90.
- Şişman, Yener** (2014) "Engelliler Açısından Eşitlik, Ayrımcılık ve Eğitim Hakkı" Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, S:32, s.57-85.
- Tekeli, İlhan/İlkin Selim** (1999) Osmanlı İmparatorluğu'nda Eğitim ve Bilgi Üretim Sistemlerinin Oluşumu ve Dönüşümü, 2.Baskı, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Tekinsoy, M. Ayhan/ Mısır, Mustafa Bayram** (2012) "Öğretim Üyelğine Atanma Sürecinin Başlangıcı, Ek Koşullar ve Jüri Raporları", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:61, S:1, 351-382.
- Tiryakioğlu, Bilgin** (1997) "Türk Hukukunda Yabancıların Oturma ve Çalışma Hakkı" Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:46, S:1, s.67-84.
- Tokgöz, Hikmet** (2016) İstisnai Memuriyet, Ankara, Seçkin Yayıncılık.

- Toluay, Mihriban** (2021) "İnsan Hakları Hukukunda Cinsiyet Temelinde Ayrımcılık Yasağı", İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Tortop, Nuri** (1986) "Personel Yönetimi ile İlgili Bazı Kavramların Anlamı ve Uygulanması", Amme İdaresi Dergisi, C:19, S:3, s.31- 42.
- Tortop, Nuri** (1987) Kamu Personel Yönetimi, Ankara, Bilim Yayınları.
- Turner, S. Bryan** (2013) Eşitlik, (çev: Bahadır Sina Şener), 2.Baskı, Ankara, Dost Kitabevi.
- Tütüncübaşı, Uğur** (2011) "Türk Vatandaşlığından Çıkma ve 6304 Sayılı Kanun Kapsamında Türk Vatandaşlığından Çıkanların Hakları (Yeni "Mavi Kart" Uygulaması)", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C: 13, S:2, s.153-194.
- Uluer, Yıldırım** (1998) "Anayasa Hukukunda ve İdare Hukukunda Kamu Hizmeti", Anayasa Yargısı Dergisi, C:15, s.252-256.
- Ulusoy, Ali** (2004) Kamu Hizmeti İncelemeleri, Ankara, Ülke Kitapları.
- Ulusoy, Ali** (2022) Türk İdare Hukuku, 5. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Uz, Abdullah** (2011) "Anayasal Bir Hak Olarak Kamu Hizmetine Girme Hakkı ve Liyakat İlkesi" İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:2, S:1, s.59-94.
- Ülger Eroksal, Gülçin** (2018) "Bir Sorun Olarak Yaşlanma: Türk Kamu Personeline Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme", Yasama Dergisi, C: 38, s.18-47.
- Üstün Türkoğlu, Kamile** (2017) "Kamu Hizmetine Girişte ve Yükselmeye Kadınlara Pozitif Ayrımcılık Yapılması ve Avrupa'daki Örnekler" Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Kadın ve Hukuk Özel Sayısı, s.93-124.
- Üstün, Kamile** (2021) "Güvenlik Soruşturmasında Kişisel Verilerin Korunması", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:25, S:2, s.787-837.
- Yelken, Hamit** (2022) Cumhurbaşkanlığı Kararnemelerinin Anayasal Denetimi, Ankara, Seçkin.
- Yıldırım Turan/Göçgün Muhammed** (2016) "İdarenin Düzenleyici İşlemlerinde Eşitlik İlkesi" İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:3, S:2, s.101-117.
- Yıldız, Günay** (2017) "İstisnai Memurluk Kavramının Kayırmacılık ile İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme" Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C:19, S:3, s.1045-1061.

- Yılmaz, Dilşat** (2008) "Türk Hukukunda Kamu Hizmeti Kavramı ve Kriterleri", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:12, S:1, s.1215-1234.
- Zabunoğlu, H. Gökçe** (2013) Türk Anayasal Düzeninde Siyasal Hak ve Özgürlüklerin Kapsam ve Sınırları, Ankara, Yetkin.
- Zabunoğlu, K. Yahya** (1992) "Kamu Hizmetine Girme, Hizmette Kalma ve Yükselme Hakkı" Gülmez, Mesut (Editör), İnsan Hakları ve Kamu Görevlileri Sempozyumu, Ankara, TODAİE Yayınları.

Memduh KAYA

YASSIADA YARGILAMALARININ
ADİL YARGILANMA HAKKI
BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Yasıada Yargılamalarının Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Değerlendirilmesi
Memduh Kaya

Hukuk Yayınları Dizisi – 3798

Birinci Baskı : Mayıs, 2024

ISBN : 978 – 605 – 300 – 675 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, Samet : **Yassıada, Kayseri ve Toptaşı Cezaevi Günlükleri**, 2.bs., Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2018.
- Ağaoğlu, Samet : **Arkadaşım Menderes: İpin Gölgesindeki Günler**, 3.bs., Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2021.
- Ağaoğlu, Samet : **Marmarada Bir Ada**, Baha Matbaası, İstanbul, 1972.
- Akbulut Emre,
Yaralı, M. Esra,
Özdemir, Ömer Faruk : “Yüksek Adalet Divanının Geçmişe Etkili Şekilde Yürürlükten Kaldırılması -7248 Sayılı Kanun Hakkında Bir Değerlendirme-”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, S. 48, 2021, s.185-216.
- Aksoy, Muammer : “En Büyük Tehlike: Yersiz Acıma Hissi”, **Forum Dergisi**, 01.6.1960, s.7-8.
- Akşit, Baha : “Tarihi Objektiften 27 Mayıs İhtilali ve Yüksek Adalet Divanı”, **Ata Dergisi “Tarihi Objektiften 27 Mayıs İhtilali ve Yüksek Adalet Divanı Sempozyumu Özel Sayısı”**, Haz. Yaşar Semiz, S. 5, Selçuk Üniversitesi Basımevi, 1994, s. 47-73.
- Alacı, Beral : “Demokrat Parti Balıkesir Mebusu İbrahim Sıtkı Yırcalı'nın 27 Mayıs Sonrası Yargılanması: Anayasayı İhlal Davası”, **Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S. 49, 2020, s.77-102.
- Alpbaz, Mustafa Mert : “Yassıada'da Kemalizm ve Anayasa Tartışmaları”, **Abant Sosyal Bilimler Dergisi**, C.22, S.3, 2022, s. 1186-1201.
- Ambos, Kai : “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Yargılama Hakları – Silahların Eşitliği, Çelişmeli Soruşturma ve AİHS m.6-”, çev. Yener Ünver, **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3**, Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, 1.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004, s.15-64.
- Ambos, Kai : “Devlet Masumların Hayatını Kurtarmak İçin Şüphelilere İşkence Yapabilir mi?”, çev. Zeynep Hazar, Elif Gül Yılmazlar, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 15**, Prof. Dr. Veli Özer Özbek'e Armağan, Projesi Yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, 1.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014, s. 127-158.

- Anayurt, Ömer : “Adil Yargılanma İlkesi Olarak Masumiyet Karinesi”, **Dr. Şükrü Alpaslan’a Armağan**, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2007, s.173-228.
- Anayurt, Ömer : “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarında İşkence Kavramı”, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.12, S.1, 2008, s.421-460.
- Arıkan, Mustafa : “27 Mayıs Anayasayı İhlal Davası İddianamesi Üzerine Bazı Tespit ve Düşünceler”, **Türkler Ansiklopedisi**, C. 17, Ankara, 2002, s. 74 – 84.
- Artantaş, Günce : “Duruşmanın Aleniyeti İlkesi ve Sınırlandırılması”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.71, S.1, 2022, s.413-436.
- Artantaş, Günce : **Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturmanın Gizliliği**, 1.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Artuk, Mehmet Emin,
- Yılmaz Erkam : “765 Sayılı TCK’nın 56’ncı Maddesinin Kaldırılması”, **Darağacında İstiklal Madalyası: 27 Mayıs Darbesi**, Haz. Emine Gürsoy Naskali, Lale Yayıncılık, İstanbul, 2022, s.13-36.
- Asal, Talat : **Güneş Batmadı “Müvekkilim Adnan Menderes ve Yassıada”**, 1.bs., Selis Kitaplar, İstanbul, 2003.
- Atlı, Cengiz : “İngiliz Arşiv Belgeleri Işığında Başbakan Adnan Menderes ve Kabine Üyelerinin Yargılama Süreci”, **Çankırı Karatekin Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, S.1, C.8, 2020, s. 65-83.
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi : **Sözleşme’nin 6. Maddesi Adil Yargılanma Hakkı (Ceza Hukuku Yönü)**, https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_TUR.pdf (Erişim Tarihi: 09.03.2023).
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi : **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 7. Madde Rehberi**, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Guide_Art_7_TUR#:~:text=S%C3%B6zleşme'nin%207.&text=Hi%C3%A7%20kimse%2C%20i%C5%9Flendi%C4%9Fi%20zaman%20ulusal,daha%20a%C4%9F%C4%B1r%20bir%20ceza%20verilemez . (Erişim Tarihi 08.09.2023).
- Aydemir, Şevket Süreyya : **Menderes’in Dramı?**, 21.bs., Remzi Kitabevi, İstanbul, 2021.

- Aygün Eşitli, Ezgi : “Suçların ve Cezaların Kanuniliği İlkesi”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S.104, Ankara, 2013, s.225-246.
- Başak, Gültekin : “27 Mayıs ve Yüksek Adalet Divanı Birlikteliği”, **Ata Dergisi** “Tarihi Objektiften 27 Mayıs İhtilali ve Yüksek Adalet Divanı Sempozyumu Özel Sayısı”, Selçuk Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi, 1993, s. 37-45.
- Belen, Nezahat : **Türkiye’ye Damgasını Vuran Bir Dönem, Bir Olay, Bir Yaşam Dr. Baha Akşit: Demokrat Parti Dönemi, Yassıada Mahkemeleri ve Yassıada Sonrası**, Yüksek Lisans Tezi, Kanaat Basımevi, 1994, İzmir.
- Biberoğlu, Mustafa Kemal : **Yassıada Kararları ve Tahkikat Komisyonunun Bilinmeyen Gerçekleri**, 1.bs., Demokratlar Kulübü Yayınları, Ankara, 1996.
- Birand, Mehmet Ali,
Dündar, Can,
Çaplı Bülent: **Demirkırat: Bir Demokrasinin Doğuşu**, 7.bs., Milliyet Yayınları, İstanbul, 1995.
- Borlat, Pınar : **Yassıada Yargılamalarında Çanakkale – Geyikli Olayları**, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 2020.
- Burçak, Rıfki Salim : **Yassıada ve Öncesi**, Çam Matbaası, Ankara, 1976.
- Burçak, Rıfki Salim : **İdamların İç Yüzü (A. Menderes – F.R. Zorlu – H. Polatkan)**, Demokratlar Kulübü Yayınları, Ankara, 1997.
- Cengiz, Serkan,
Demirağ, Fahrettin,
Ergül, Teoman,
Mcbride, Jeremy,
Tezcan, Durmuş : **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Ceza Yargılaması Kurum ve Kavramları**, Türkiye Barolar Birliği - Avrupa Konseyi - Avrupa Birliği, Ankara, 2008.
- Centel, Nur,
Zafer, Hamide : **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 21.bs., Beta Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Cumhurbaşkanlığı
Cumhuriyet Arşivi : **Yüksek Soruşturma Kurulu’nun Geçici Anayasanın 6 ncı maddesinde yazılı şahısların Anayasa-ya aykırı kanun ve kararlariyle, Meclis Tahkikat**

- Komisionunun teşkil ve faaliyetine mütaallik hadiseler hakkındaki Esbabı Mucibeli Kararı**, 10.9.0.0., 1.1.1., katalog.devletarsivleri.gov.tr (Erişim Tarihi: 22.01.2023).
- Cumhurbaşkanlığı
Cumhuriyet Arşivi : **Yüksek Soruşturma 4 Numaralı Kurul Raporu**, 10.9.0.0, 1.1.1, katalog.devletarsivleri.gov.tr (Erişim Tarihi: 24.02.2023).
- Çağatay, Mustafa : “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Suç Ve Cezada Kanunilik İlkesi”, **Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.12, S.1, 2022, s.77-104.
- Çavdar, Tevfik : **Türkiye’nin Demokrasi Tarihi**, 3.bs., İmge Kitabevi, Ankara, 2004.
- Çayan, Gökhan : “Masumiyet Karinesi Doktrini”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, C.1, S.42, 2020, s.49-88.
- Çelik, Adil Giray : “Meşru Bir İktidarın Yargılanması Yassıada Mahkemeleri”, **Sokrates’ten Sivas’a Tarihin Yargılandığı Davalar**, 1.bs., Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2020, s.267-302.
- Çelik, Fatma : “27 Mayıs 1960 Askeri Darbesi Sonrası Milli Birlik Komitesi ve Propaganda Çalışmaları”, **Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C.8, S.2, 2021, s. 1-23.
- Çetin, Beytullah : **Savunma Hakkının Kısıtlanması**, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2017.
- Çetin, Nurten : “Demokrat Parti Edirne Milletvekili Mükerrer Sarol’un Yassıada’da Yargılanması”, **Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi**, C.21, S.43, 2021, s.883-901.
- Çetiner, Sevtap : **27 Mayıs İhtilali’nde Milli Birlik Komitesi ve 14’ler Olayı**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2019.
- Çolak, Filiz : “Bir Devre Adını Veren Başbakanın Hazin Sonu: Adnan Menderes’in Yassıada Günleri”, **Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi**, C.9, S.4, 2022, s.1218-1241.
- Değirmencioğlu, Burcu : “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Işığında “Masumiyet Karinesi”nin Korunması”, **Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.1, S.2, 2019, s.307-356.

- Demir, Şerif : “Yassıada Mahkemelerinde Adnan Menderes (6/7 Eylül Davası)”, **History Studies**, S.12/4, 2020, s.1593-1615.
- Demir, Şerif : “Adnan Menderes ve 6/7 Eylül Olayları”, **Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları**, S.12, 2007, s. 37-63.
- Demirbaş, Timur : **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 17.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Demokratlar Kulübü : **Yassıada Yargılamaları: Müsterek Müdafaa, Kararlar, Kararların Eleştirisi**, Demokratlar Kulübü Yayınları, Ankara, 1995.
- Dereli, Alparslan : **Mutlak Bozma Nedeni Olarak Savunma Hakkının Kısıtlanması**, 1.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Doğru, Osman : **27 Mayıs Rejimi**, 1.bs., İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 1998.
- Doğru, Osman,
Nalbant, Atilla : **İNSAN HAKLARI AVRUPA SÖZLEŞMESİ Açıklama ve Önemli Kararlar (İHAS 2, 3, 4, 5, 6 ve 7. maddeler)**, 1. Cilt, 1.bs., T.C. Yargıtay Başkanlığı, Ankara, 2012.
- Dursun, Gizem : **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İşkence Yasağı ve İşkenceyi Etkili Biçimde Soruşturma Yükümlülüğü**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Dursun, Gizem : “AİHM Kararları Işığında Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Hakkı”, **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.13, S.167-168, 2018, s.199-238.
- echr.coe.int : **Ölüm Cezasının Kaldırılması**, Tematik Bilgi Notu, (Erişim Tarihi: 27.04.2023).
- Ekşi, Rasim : **Yassıada Çılgılığı: 27 Mayıs Darbesi ve İdam Edilen Hasan Polatkan'ın Savunması**, 1.bs., Kızılelma Yayıncılık, İstanbul, 2005.
- Emiroğlu, Atiye : “27 Mayıs 1960 İhtilali ve Demokrat Parti'nin Tasfiyesi”, **Selçuk Üniversitesi Kadınhanı Faik İçil Meslek Yüksekokulu Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi**, S.1, 2011, s.13-27.
- Erdem, Berk, Duman, Seda,
Pehlivan, Pınar : **27 Mayıs 1960 Darbesi Raporu**, https://www.academia.edu/5403733/27_MAYIS_1960_DARBES_%C4%B0_RAPORU, (Erişim Tarihi: 26.07.2022).
- Erdi, Seçkin : **Yüksek Adalet Divanı Kararları İstanbul – Yassıada 14 Ekim 1960 – 15 Eylül 1961**, 1.bs., Kabalıcı Yayınevi, İstanbul, 2007.

- Erem, Faruk : **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, C.1, 4.bs., Güzel İstanbul Matbaası, Ankara, 1958.
- Erer, Haydar Fevzi : **Darbenin Ellinci Yılında Tekin Erer'den Yassıada ve Sonrası**, Ayhan Matbaası, İstanbul, 2010.
- Erkanlı, Orhan : **Anılar... Sorunlar... Sorumlular**, 3.bs., İstanbul, 1973.
- Evik, Vesile Sonay : "Ceza ve Ceza Yargılaması Hukuku Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı", **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3, Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan**, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, 1.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004, s.283-308.
- Fersoy, Orhan Cemal : **Bir Devre Adımı Veren Başbakan Adnan Menderes**, Garanti Matbaası, İstanbul, 1971.
- Feyzioğlu, Metin : "Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.48, S.1, 1999, s.135-163.
- Geniş, Kaan Cem : "Yassıada Yargılamaları Esnasında Celal Bayar'ın Mal Varlığına Dair Açılan Dava Kapsamında Tutulan Raporlar", **Atatürk Dergisi**, C.9, S.2, 2020, s.125-145.
- Gökçen, Ahmet,
Ünal, Ertuğrul : "27 Mayıs 1960 Tarihinde Yürürlükte Olan Ceza Mevzuatımız ve Evrensel Hukuk Bağlamında Yassıada Yargılamaları", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cilt:28, Sayı:1, 2022, s. 129-169.
- Gölcüklü, Feyyaz : "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde "Adil Yargılama"", **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, Cilt:49, Sayı:1, 1994, s.199-234.
- Gözler, Kemal : **YÜRÜRLÜKTE OLMAYAN BİR KANUN, YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILABİLİR Mİ? 23 Haziran 2020 Tarih ve 7248 Sayılı Kanun Hakkında Eleştiriler**, Türk Anayasa Hukuku Sitesi, 25.06.2020, <https://www.anayasa.gen.tr/7248-sayili-kanun.htm>, (Erişim Tarihi: 10.08.2023).
- Grabenwarter, Christoph : "Yargılama Güvenceleri – Adil Yargılama Hakkı (İHAS md. 6)", Çev. Osman Can, **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3, Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan**, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, 1.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004, s.181-244.

- Gürsoy Naskali, Emine : **Yassıada Duruşmaları Anayasa Davası Toplu Savunması**, 1.bs., Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2013.
- Gürsoy Naskali, Emine : “Avukat Maurice Garçon’un 27 Mayıs Darbesi Mütaalaası”, **Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, C.1, S.2, 2014, s. 297 – 328.
- Gürsoy Naskali, Emine : “Yassıada Anayasa Davasının Ortak Müdafaası”, **Darağacında İstiklal Madalyası 27 Mayıs Darbesi**, Haz. Emine Gürsoy Naskali, Lale Yayıncılık, İstanbul, 2022, s. 39 – 58.
- Hacımuratlar, Zeliha : “Hukuk-Politika-Adalet İlişkisi Açısından Yassıada Yargılamalarına Kısa Bir Bakış”, **Ankara Barosu Dergisi**, y. 66, s. 3, 2008, s. 82 – 89.
- Hamdemir, Berkan : “Türkiye’de Yüce Divan: Eleştiriler ve Çözüm Önerileri”, **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.14, S.1-4, 2020, s.1-40.
- Ho, Hock Lai : “Ceza Davasında Hukuka Aykırı Elde Edilen Delilin Yasaklanması Kuralı”, Çev. Doruk Özgündüz, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil ve İspat, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 15, Prof. Dr. Veli Özer Özbek’e Armağan**, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, 1.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014, s. 87-113.
- Hüseyinoğlu, Velat : **Yassıada’da Yargılanan Diyarbakırlı Milletvekilleri**, Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi, 2021.
- İnceoğlu, Sibel : **İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılanma Hakkı: Kamu ve Özel Hukuk Alanlarında Ortak Yargısal Hak ve İlkeler**, 4.bs., Beta Yayınları, Ankara, 2013.
- İnsan Hakları
Avukatlar Komitesi : “Adil Yargılama Nedir? Yasal Standartlar ve Uygulamaya Yönelik Temel Rehber”, Çev. Selman Dursun, **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3, Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan**, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, 1.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004, s.359-392.
- İpekçi, Abdi,
Coşar, Ömer Sami : **İhtilalin İcyüzü**, Uygun Yayınevi, İstanbul, 1965.
- Kapıcı, Zeki Hikmet : “Yassıada Mahkemelerinde Demokrat Parti Sağlık Bakanı Lütfi Kırdar Hakkında Açılan Gayrimeşru Servet İktisabı Davası”, **19. Yüzyıldan Günümüze Türkiye’de İktidara Müdahaleler ve Darbeler Uluslararası Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, C. 2, Haz. Selcan Koçaslan, Yozgat, 2018, s. 879 – 902.

- Kaplan, İbrahim : “Milletvekillerinin Sorumsuzluğu – Dokunulmazlığı ve Manevi Tazminat Davası”, **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, S.47, 1992, s.185-186.
- Karakehya, Hakan : “Ceza Muhakemesinde Hakkaniyete Uygun Yargılanma Hakkına İlişkin Esaslar”, **Ombudsman Akademik**, s. 1, 2014, s. 83 – 97.
- Kaya, Ferhat : **Belediye Başkanlığından Yassıda’ya Bir Yaşam Öyküsü M. Rauf Onursal (1909 – 1974)**, Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, 2020.
- Kılıç, Aziz : “27 Mayıs 1960 Darbesine Meşruiyet Kazandırma Çabaları”, **Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi**, 10(3), 2020, s.954-967.
- Kırkpınar, Nurullah,
Çakmak, Fevzi : “27 Mayıs 1960 Askeri Müdahalesi’nden 15 Temmuz Darbe Girişimi’ne Türkiye’de Siyasi Yasak ve Mahkumiyetler”, **Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi**, Özel Sayı, 2020, s. 243-283.
- Koca, Mahmut,
Üzülmez, İlhan : **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 15.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Korkmaz, Ali : “İnsan Hakları Bağlamında Özel Hayatın Gizliliği ve Korunması”, **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, Özel Sayı 1, 2014, s.99-103.
- Koyuncu, Haydar : “Tarihi Objektiften 27 Mayıs İhtilali ve Yüksek Adalet Divanı”, **Ata Dergisi “Tarihi Objektiften 27 Mayıs İhtilali ve Yüksek Adalet Divanı Sempozyumu Özel Sayısı”**, Selçuk Üniversitesi Atatürk İlkerleri ve İnkılap Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi, 1993, s.181-187.
- Kumaş, Rahmi : **İktidardan Yüce Divana**, Tekin Yayınevi, İstanbul, 1980.
- Ladewig, Hans-Mayer : “Adil Yargılanma Hakkı – I”, Çev. Özlem Yenerer/Çakmut, **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3, Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan**, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, 1.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004, s.245-264.

- Ladewig, Hans-Mayer : “Adil Yargılanma Hakkı – II”, Çev. Hakan Hakeri, **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3, Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan**, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, 1.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004, s.87-98.
- Maden, Mehmet : “Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Bakımından Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde Delil Yasakları”, **Anayasa Yargısı**, C. 31, S.1, s. 207-234.
- Menderes, Aydın,
Akyol, Taha : **Demokrasiden Darbeye Babam Adnan Menderes**, 1.bs., Doğan Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- Mumcu, Uğur : “Dönmezer’in Yanıtı?”, **Cumhuriyet Gazetesi**, 9 Ağustos 1991, S.24052, <https://egazete.cumhuriyet.com.tr/yayinlar>, (Erişim Tarihi: 06.09.2023).
- Nal, Sabahattin : “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde İşkençe Ve İnsanlık Dışı Muamele Veya Küçültücü Muamele Veya Ceza”, **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, C.19, S.1-2, 2011, s.529-554.
- Nişancı, Dilaver : **Ceza Muhakemesi Hukukunda Asgari Sanık Hakları (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 6. Madde Çerçevesinde)**, 1.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- O’boyle, Harris,
Warbrick : **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku**, Çev. Mehveş Bingöllü Kılçı, Ulaş Karan, 2.bs., On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2022.
- Oflaz, Uğur : **27 Mayıs’a Giden Süreçte Demokrat Parti ve Yassıada Yargılamaları**, Yüksek Lisans Tezi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, 2022.
- Önder, Necmettin : **Yassıada’da Milli İrade Nasıl Mahkum Edildi**, Dem Yayınları, İstanbul, 1990.
- Özbek, Veli Özer : **İnfaz Hukuku**, 16.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Özbek, Veli Özer,
Doğan, Koray,
Bacaksız, Pınar : **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 15.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Özbek, Veli Özer,
Doğan, Koray,
Bacaksız, Pınar : **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 13.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.

- Özbudun, Ergun : “Yasama Sorumsuzluğu ve Yasama Dokunulmazlığı: Hukuki Mahiyetleri ve Farkları”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S.59, 2005, s.109-115.
- Özbudun, Ergun : “Anayasa Hukuku Bakımından Özel Haberleşmenin Gizliliği”, **Ankara Hukuk Fakültesi 50. Yıl Armağanı**, C.1, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1977, s.265-296.
- Özdemir, Seval : **Kolektif Bellek Ve Mekân İlişkisi: 27 Mayıs 1960 Dönemi Yassıada Üzerine Bir İnceleme**, Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi, 2020.
- Özduygün, Yunus : **Demokrat Parti İktidarı Hakkındaki Mali Yolsuzluk İddialarının Yassıada Yargılamalarına ve Dönemin Siyasetine Yansımaları**, Doktora Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, 2022.
- Özel, Kadir Can : “Nürnberg ve Yassıada Yargılamalarına İlişkin Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, S. 2, 2021, s. 1713 – 1744
- Özgen, Yüksel : “Mahmut Goloğlu’nun 1960 İhtilalinden Sonra Yargılanması”, **Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, S. 54, 2014, s. 153-168.
- Özgenç, İzzet : **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 18.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Özsakallı, Mehmet : **Yassıada Yargılamalarının Türk Basınındaki Yansımaları**, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2009.
- Öztürk, Bahri,
Tezcan, Durmuş,
Erdem, Mustafa Ruhan,
Sırma Gezer, Özge,
F. Saygılar, Yasemin,
Alan, Esra,
Özaydın, Özdem,
Erden Tütüncü, Efser,
Altınok Villemin, Derya,
Tok, Mehmet Can : **Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, 16.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Özyavuz, Senem : “Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi’nde Adil Yargılanma Hakkı: Sanık Haklarına Genel Bir Bakış”,

- Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3, Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan**, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, 1.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004, s.427-444.
- Perin, Mithat : **Yassıada ve İnfazların İçyüzü**, M. Çevik Matbaası, İstanbul, 1970.
- Perin, Mithat : **Yassıada Faciası**, Dem Yayınları, 2 Cilt, İstanbul, 1990.
- Peters, Anne : "Adil Yargılanma (m.6. f.1 ve 2)", Çev. Mahmut Koca, **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3, Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan**, Proje Yöneticisi: Kayıhan İçel, Yayına Hazırlayan: Yener Ünver, 1.bs., Seçkin Yayın, Ankara, 2004, s.121-128.
- Som, Haydar Can : **Demokrat Parti ve Radyo Davası**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2007.
- Sunay, Cengiz : "Tarık Güryay'ın Anıları Ekseninde Yassıada Duruşmaları", **Düşünen Siyaset Düşünce Dergisi**, S.22, 2006, s.339-351.
- Sungur, Hasan Halis : **Anayasayı İhlal Suçları ve T.C.K. 146 cı Maddesi Hükümleri: Sakıt İktidarın Sorumluluğu**, İstanbul Matbaası, İstanbul, 1961.
- Şahin, Cumhur : "Sanığın Savunmasını Hazırlamak İçin Gerekli Zaman ve Kolaylıklara Sahip Olma Hakkı (İHAS 6/3-b)", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.8, S.2, 2004, s.0-0.
- Şahin, Cumhur : **Ceza Muhakemesi Hukuku I**, 8.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- Şahin, Cumhur : "Anayasa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Ceza Muhakemesinde Silahların Eşitliği ve Çelişmeli Yargılama İlkeleri", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan**, C.21, Özel Sayı, 2019, s.3051 – 3065.
- Şahin, Cumhur,
Göktürk, Neslihan : **Ceza Muhakemesi Hukuku II**, 7.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Şen, Ersan : **Yüksek Adalet Divanı'nı Kaldıran 7248 Sayılı Kanunun Değerlendirilmesi**, Hukuki Haber, 27.06.2020, <https://www.hukukihaber.net/yukse-adalet-divanini-kaldiran-7248-sayili-kanunun-degerlendirilmesi>, (Erişim Tarihi: 10.08.2023).

- Şentop, Mustafa : “Bir Kanununun Tahlili: 7248 Sayılı Kanun Nedir, Ne Değildir?”, **Yasama Dergisi**, S. 42, 2020, s. 97 – 130.
- Şirin, Funda Selçuk : “Türk Siyasetinde Bir Kırılma Noktası: Falih Rıfkı Atay Yazınında Yassıada Duruşmaları”, **Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ**, S. 27, 2019, s.373-393.
- Tanör, Bülent : **Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu**, 2.bs., BDS Yayınları, İstanbul, 1991.
- Taşpınar, Gül Tuğba : **27 Mayıs 1960 Askeri Darbesi**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1996.
- Taşyürek, Muzaffer : **Adnan Menderes**, 1.bs., Anonim Yayıncılık, İstanbul, 2009.
- TBMM Açık Erişim Koleksiyonu : **Yassıada Yüksek Adalet Divanı Tutanakları**, <https://acikerisim.tbmm.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 04.10.2023).
- TBMM Açık Erişim Koleksiyonu : **Yassıada Broşürü**, <https://acikerisim.tbmm.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 04.10.2023).
- TBMM Meclis Araştırma Komisyonu : **Ülkemizde Demokrasiye Müdahale Eden Tüm Darbe ve Muhtıralar ile Demokrasiyi İşlevsiz Kılan Diğer Bütün Girişim ve Süreçlerin Tüm Boyutları ile Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyon Raporu**, TBMM, Ankara, 2012.
- TBMM Anayasa Komisyonu : **Tutanak Dergisi**, Dönem 27, Yasama Yılı 3, 1. Toplantı, 17.06.2020, https://www5.tbmm.gov.tr//develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=2543, (Erişim Tarihi: 10.08.2023).
- Tezcan, Durmuş,
Erdem, Mustafa Ruhan,
Sancakdar, Oğuz,
Önok, Rifat Murat: **İnsan Hakları El Kitabı**, 9.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Topçu, İlyas,
Topçu Akılmak, Sema : “Adnan Menderes'in Yargılanması ve İdamı”, **Akademik Bakış Dergisi**, S.61, Kırgızistan, 2017, s. 59 – 80.

- Topçu, İlyas,
Topçu Akılmak, Sema : “Yassıada’dan İmralı’ya Fatin Rüştü Zorlu”, **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S. 22, 2018, s. 1829-1844.
- Topçu, İlyas : “İstanbul-Ankara Olayları Davası’nda Celal Bayar’ın Yargılanması”, **Sosyal Bilimlerde Güncel Araştırmalar**, 2020, s. 369 – 399.
- Tulay, Muhammed Emre : “Kanunilik İlkesi Işığında Ceza Hukuku Kurallarının Zaman Bakımından Uygulanması Ve Delil Elde Etme Yöntemlerinde Zaman Bakımından Uygulanma Sorunu”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C.22, S.3, 2016, s.2715-2736.
- Tuna Pınar, Işıl : “Türkiye’de Siyasal Propaganda Araçlarının Kullanımına Bir Örnek: “27 Mayıs 1960 İnkılabı””, **Türk Dünyası Araştırmaları**, C.135, S.266, 2023, s. 93-110.
- Tunç, Bilal : “Demokrat Parti Kocaeli Milletvekili Nüzhet Unat’ın Siyasi Hayatı ve Yassıada Mahkemelerindeki Yargılama Süreci (1954 – 1961)”, **Karadeniz Araştırmaları**, C.17, S.66, 2020, s.365-384.
- Turgut, Hulusi : **Yassıada’da Yaptırılmayan Savunmalar: Menderes, Zorlu ve Polatkan’ın Kendi El Yazılarından Savunmaları**, 3.bs., Doğan Kitap, İstanbul, 2007.
- Tutar, Yelda : **1961 Yassıada Duruşmalarının İstanbul Basınına Yansımaları**, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, 2009.
- Üzülmez, İlhan : “Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S.58, 2005, s.41-72.
- Vitkauskas, Dovydas,
Dikov, Grigoriy : **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Adil Yargılama Hakkının Korunması**, çev. Serkan Cengiz, Avrupa Konseyi İnsan Hakları El Kitapları, Ankara, 2012.
- Weiker, Walter F. : **1960 Türk İhtilali**, Çev. Mete Ergin, Cem Yayınevi, İstanbul, 1967.
- Yaşar, Kenan Evren : “Karşılaştırmalı Olarak Anayasayı İhlal Suçu”, **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, C. 2, S. 1-2, 2014, s. 189 – 234.
- Yavaşça, Kerem : “Ada’da Bir Müsamere: Düşükler Yassıada’da”, **Türkiye’nin 1960’lı Yılları**, Haz. Mete Kaan Kaynar, İletişim Yayınları, İstanbul, 2017, s.117-138.

- Yenisey, Feridun,
Nuhoglu, Ayşe : **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 10.bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Yıldız, Tuba Nur : **Yassıada Mahkemesi: Anayasa İhlal Davasında Yargılanan Dört Kişi**, Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi, 2022.
- Yıldız, Tuba Nur : “Yassıada Mahkemelerinde Ali Fuat Başgil ve Hüseyin Naili Kubalı”, **Kastamonu Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dergisi**, C.1, S.1, 2023, s. 59-74.
- Yurdakul, Doğan,
Erdoğan, Cengiz : **Adalet Savaşçısı Menderes’in Avukatı Burhan Apaydın’ın Anıları**, 1.bs., Kırmızı Kedi Yayınevi, İstanbul, 2012.
- Yüce, Turhan Tufan : “Sanığın Savunması ve Korunması Açısından Ceza Soruşturmasının Ümanist İlkeleri”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S.1, 1988, s.156-167.
- Yüksel, Erol : “Refik Koraltan’ın Anayasayı İhlal Davasında Yargılanması: Suçlamalar ve Savunma”, **Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, S.40, 2016, s. 373-395.
- Yüzer, Dilara : “Basın Yoluyla Adli Haberlerin Verilişi ve Suçsuzluk Karinesi”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.15, Özel Sayı, 2013, 1653-1694.

Ayfer AKDEMİR ÇALIŞIR

Yargıç

Kurtuluş Tayanç ÇALIŞIR

Cumhuriyet Savcısı

ÖZEL YASALARDAKİ SUÇLAR-1

(Açıklamalı-Yorumlu ve İçtihatlı)

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Özel Yasalardaki Suçlar-1 (Açıklamalı-Yorumlu ve İçtihatlı)

Ayfer Akdemir Çalışır - Kurtuluş Tayanç Çalışır

Hukuk Yayınları Dizisi – 3973

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 004 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKLAR

- Artuç, M.** (2020). “*Özel Ceza Yasaları*” 3. Baskı, Ankara, Adalet.
- Aşkın, U.** (2024). “İlaç Üreticisinin Cezai Sorumluluğu”. *TAAD*, 15 (57), 115-140.
- Bayraktar, K.** (2012). Organ ve Doku Alınması, Saklanması, Aşılması ve Nakli Hakkında Kanuna İlişkin Düşünceler. *Journal of Penal Law and Criminology*, 1(2), 15-22.
- Ersoy, U.** (2020). Ceza Hukukunun Gri Alanı: Tehlike Suçları. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 1 (41),27-64.
- Kaçar, Y.** (2021). “Organ veya Doku Ticareti Suçu (TCK 91/3)”. *ESAM Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2/1 (Nisan 2021), 50-88.
- Yaşar, O., Gökcan, H.T., Artuç, M.** (2014). “*Türk Ceza Kanunu*” 3. Cilt, 2. Baskı, Ankara, Adalet.

Suna SAVAŞ

**FİKİR VE SANAT ESERLERİ HUKUKUNDA
YAPAY ZEKÂ TARAFINDAN
MEYDANA GETİRİLEN ESERLERDE
HAK SAHİPLİĞİ**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Yapay Zekâ Tarafından
Meydana Getirilen Eserlerde Hak Sahipliği**
Suna Savaş

Hukuk Yayınları Dizisi – 3976

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 006 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

BALOĞLU GRUP BASIN YAYIN
Saray Mah. 608 Cad. No: 6/A Kahramankazan/Ankara
Tel: (0312) 911 26 24
Sertifika No: 41297

KAYNAKÇA

- ABBOTT, Ryan, ROTHMAN-SHUBOV ve Elizabeth. "Disrupting Creativity: Copyright Law in the Age of Generative Artificial Intelligence" (Kısaltma: Disrupting Creativity), *SSRN*, 2022, <https://ssrn.com/abstract=4185327> (Erişim: 15.04.2024), ss. 1-42.
- ABBOTT, Ryan. "Artificial Intelligence and Intellectual Property: An Introduction" (Kısaltma: An Introduction), *SSRN*, 2022, <https://ssrn.com/abstract=4065150> (Erişim: 15.04.2024), ss. 1-19.
- ABBOTT, Ryan. "Artificial Intelligence, Big Data and Intellectual Property: Protecting Computer-Generated Works in the United Kingdom" (Kısaltma: Protecting CGW in the United Kingdom), *Research Handbook on Intellectual Property and Digital Technologies*, *SSRN*, 2017, <https://ssrn.com/abstract=3064213> (Erişim: 15.04.2024), ss. 1-16.
- ABBOTT, Ryan. "I Think, Therefore I Invent: Creative Computers and the Future of Patent Law" (Kısaltma: I Think, Therefore I Invent), *Boston College Law Review*, C. 57 (2016), <https://ssrn.com/abstract=2727884> (Erişim: 15.04.2024), ss. 1079-1126.
- AKSOY DURSUN, Sanem. *Eşya Kavramı*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 1. Baskı, 2012.
- AKSOY, Ecem. *Yapay Zekânın Sorumluluk Hukukundaki Konumu ve Büyük Veri ile İlişkisi* (Kısaltma: Büyük Veri ile İlişkisi), Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- ALEXANDRE, Filipe Maia. "The Legal Status of Artificially Intelligent Robots" (Kısaltma: Legal Status), *SSRN*, 2017, <https://ssrn.com/abstract=2985466> (Erişim: 15.04.2024), ss. 1-68.
- ALLEN, Tom and WIDDISON, Robin. "Can Computers Make Contracts?" (Kısaltma: Contracts), *Harvard Journal of Law & Technology*, C. 9, S. 1, (1996), <http://jolt.law.harvard.edu/volumes/volume-9> (Erişim: 15.04.2024), ss. 26-52.
- ANTALYA, Osman Gökhan. *Eşya Hukuku, C. IV/1*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 4. Baskı, 2021.
- APLİN, Tanya ve PASQUALETTO, Guilia. "Artificial Intelligence and Copyright Protection" (Kısaltma: Copyright Protection), *King's College London Law School Research Paper*, *SSRN*, 2019, <https://ssrn.com/abstract=3419481> (Erişim: 15.04.2024), ss. 1-19.
- ARKAN, Azra. *Eser Sahibinin Haklarına Bağlantılı Haklar* (Kısaltma: Bağlantılı Haklar), İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2005.

- ARPACI, Abdülkadir. *Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler)*, Kırklareli: Beta Basım, 2. Baskı, 2000.
- ARSLANLI, Halil. *Fikri Hukuk Dersleri II: Fikir ve Sanat Eserleri (Kısaltma: Fikri Hukuk)*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1954.
- ATAR, Eray Aksın. "İsviçre ve Türk Hukukundaki Fikir ve Sanat Eserlerindeki Hususiyet Kavramına Öğreti ve Yargının Bakışı" (Kısaltma: Hususiyet Kavramına Öğreti ve Yargının Bakışı), *İstanbul Barosu E-Yayınları*, 2022, <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/yayinlar/eyayin/doc/y70yfvsek.pdf> (Erişim: 15.04.2024), ss. 3-26.
- ATAR, Eray Aksın. "Teoriler Işığında Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Hukuk Düzeni İçerisindeki Yeri" (Kısaltma: Hukuk Düzeni İçerisindeki Yeri), *Necla Giritlioğlu'na Armağan*, ed. Hasan Erman, Tufan Ögüz, Şükran Şıpka, Emrehan İnal, Başak Baysal, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020, ss. 85-136.
- ATAR, Eray Aksın. *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Yayma Hakkı ve Korunması (Kısaltma: Yayma)*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- ATEŞ, MUSTAFA. "Veri Tabanlarının Hukuki Koruması", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 55, S. 1 (2006), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42634/513915> (Erişim: 15.04.2024), ss. 47 – 84.
- ATEŞ, Mustafa. *Fikri Hukukta Eser (Kısaltma: Eser)*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2007.
- AYAN, Mehmet ve AYAN, Nurşen. *Kişiler Hukuku*, Ankara: Adalet Yayınevi, 8. Baskı, 2016.
- AYAN, Mehmet. *Eşya Hukuku I*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 13. Baskı, 2016.
- AYDIN, Cengiz Hakan. "Öğrenme ve Öğretme Kuramlarının Eğitim İletişimine Katkısı", *Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli İletişim Dergisi*, C. 17 (2000), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kurgu/issue/59589/857998> (Erişim: 15.04.2024), ss. 183-197.
- AYİTER, Nuşin. *Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri (Kısaltma: Ürünler)*, Ankara: Sevinç Matbaası, 1972.
- BACAKSIZ, Pınar, SÜMER ve Seda Yağmur. *Robot, Yapay Zekâ ve Yeni Teknolojiler (Kısaltma: Yeni Teknolojiler)*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- BAHORAN, Kavita. *AI-Generated Artworks: Challenging The Traditional Notions of Copyright? (Kısaltma: AI-Generated Artworks)*, Tilburg Üniversitesi, Tilburg 2020, <http://arno.uvt.nl/show.cgi?fid=151211> (Erişim: 15.04.2024), ss. 1-59.
- BAK, Başak. "Medeni Hukuk Açısından Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Yapay Zekâ Kullanımından Doğan Hukuki Sorumluluk" (Kısaltma: Sorumluluk), *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 35 (2018), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/52647/693619> (Erişim: 15.04.2024), ss. 211-232.

- BALKIN, Jack M. "The Path of Robotics Law", *California Law Review, Public Law Research*, C. 6 (2015), https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2586570 (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 45-60.
- BALLARDINI Rosa Maria ve HE, Kan ve ROOS, Teemu. "AI-Generated Content: Authorship And Inventorship in the Age of Artificial Intelligence" (Kısaltma: AI-Generated Content), *Helsinki Institute for Information Technology*, 2019, <https://www.cs.helsinki.fi/u/ttonteri/pub/aicontent2018.pdf> (Erişim: 15. 04. 2024), ss.117-135.
- BANTERLE, Francesco. "Ownership of Inventions Created by Artificial Intelligence" (Kısaltma: Ownership of Inventions), *SSRN*, 2018, <https://ssrn.com/Abstract=3276702> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-25.
- BONADIO, Enrico, MCDONAGH, Luke ve ARVIDSSON, Christopher. "Artificial Intelligence as Inventor: Exploring the Consequences for Patent Law", *European Journal of Risk Regulation*, C. 4 (2018), <https://ssrn.com/abstract=3798767> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-30.
- BONADIO, Enrico, MCDONAGH, Luke ve ARVIDSSON, Christopher. "Intellectual Property Aspect of Robotics", *European Journal of Risk Regulation*, C. 4 (2018), <https://ssrn.com/abstract=3329014> (Erişim: 15. 04. 2024), s. 1-20.
- BOSTROM, Nick. *Süper Zekâ Yapay Zekâ Uygulamaları, Tehlikeler ve Stratejiler (Kısaltma: Stratejiler)*, çev. Ferit Burak Aydar, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları, 2. Baskı, 2020.
- BOYDEN, Bruce E. "Emergent Works", *Columbia-VLA Journal of Law & The Arts*, C. 39, S. 3 (2016), https://journals.library.columbia.edu/index.php/law_andarts/article/view/2077 (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 377- 394.
- BOZKURT YÜKSEL, Armağan Ebru. "Ticari Sırların Dijital Ortamda Korunması" (Kısaltma: Dijital), *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 33 (2018), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/52649/693673> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 143-192.
- BOZKURT YÜKSEL, Armağan Ebru. *Buluşçu Yapay Zekâ ve Patent Hukuku (Kısaltma: Buluşçu)*, İstanbul: Aristo Yayınları, 1. Baskı, 2020.
- BOZKURT YÜKSEL, Armağan Ebru. *Robot Hukuku*, İstanbul: Aristo Yayınları, 2020.
- BOZKURT YÜKSEL, Armağan Ebru. *Yapay Zekâ Endüstri 4. 0 ve Robot Üreticiler-Hukuki Bakış*, İstanbul: Aristo Yayınları, 2. Baskı, 2021.
- BRIDY, Annemarie. "Coding Creativity: Copyright And The Artificially Intelligent Author" (Kısaltma: Coding Creativity) *Stanford Technology Law Review*, C. 5 (2012), <https://ssrn.com/abstract=1888622> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-28.
- BROWN, Gary D. "If You Think AI Won't Eclipse Humanity, You're Probably Just a Human" (Kısaltma: Just a Human), *William & Mary Bill of Rights Journal*, C.

- 30, S. 2 (2021), SSRN, <https://ssrn.com/abstract=4186986> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 455-466.
- BROWN, Nina I. "Artificial Authors: A Case for Copyright in Computer-Generated Works" (Kısaltma: CGW), *The Columbia Science & Technology Law Review*, C. 20, S. 1 (2018), <https://journals.library.columbia.edu/index.php/stlr/article/view/4766> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-41.
- BRYSON, Joanna J. "Robots Should Be Slaves" (Kısaltma: Be Slaves), SSRN, 2010, <https://www.joannabryson.org/publications/robots-should-be-slaves-pdf> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-12.
- BULAYENKO ve öte., "AI Music Outputs: Challenges to the Copyright Legal Framework" (Kısaltma: AI Music Outputs), SSRN, 2022, <https://ssrn.com/abstract=4072806> (Erişim: 15.04.2024), ss. 1-152.
- BUTLER, Timothy L. "Can a Computer be an Author- Copyright Aspects of Artificial Intelligence" (Kısaltma: Author), *Hastings Communications and Entertainment Law Journal*, C.4, S.4 (1982), https://repository.uchastings.edu/hastings_comm_ent_law_journal/vol4/iss4/11/ (Erişim: 15.04.2024), ss. 707-747.
- ÇAKIR, Barış. *Uluslararası Fikir Sanat Eserleri Hukuk Bakımından Yapay Zekânın Eser Sahipliği (Kısaltma: Eser Sahipliği)*, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Lisansüstü Programları Enstitüsü, İstanbul 2021, <https://www.lexpera.com.tr/literatur/tezler/fikir-ve-sanat-eserleri-hukuku-bakimindan-yapay-zekânın-eser-sahipligi> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-118.
- CALO, Ryan. "Artificial Intelligence Policy a Primer and Roadmap" (Kısaltma: Roadmap), *University of California Davis School of Law Review*, C. 51 (2017), SSRN, <https://ssrn.com/abstract=3015350> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-28.
- CANKAT Rifat. "Elektronik Haksız Rekabete Uygulanacak Hukukun Tespitinde Ticaret Hukuku Yaklaşımı", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 15, S. 185 (2020), <https://www.jurix.com.tr/article/20546?u=99008&c=1> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 81-106.
- ÇELEBİCAN, Özcan Karadeniz. "Roma Hukukunda Peculium Müessesesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 25, S. 3(1968), <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/48067/3382.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (Erişim: 15. 04. 2024), ss.179-194.
- CERKA, Paulius, GRIGIENE, Jurgita ve SIRBIKYT Gintare. "Liability for Damages Caused by Artificial Intelligence", *Computer Law Security Review*, C. 31, S. 5 (2015), <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S026736491500062X> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 376-389.
- ÇETİN, Selin. *Yapay Zekâ ve Hukuk ile ilgili Güncel Tartışmalar, Yapay Zekâ Çağında Hukuk*, İstanbul, Ankara ve İzmir Baroları Çalıştay Raporu, 2019, https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/docs/Yapay_Zekâ_Caginda_Hukuk_2019.pdf (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 52-63.

- CHEN, Daniel L. "Machine Learning and the Rule of Law", *SSRN*, 2019, <https://ssrn.com/abstract=3302507> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-12.
- CHESSMAN, Christian F. "Not Quite Human: Artificial Intelligence, Animals and the Regulation of Sentient Property", *SSRN*, 2018, <https://ssrn.com/abstract=3200802> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-65.
- CHESTERMAN, Simon. "Artificial Intelligence and the Limits of Legal Personality" (Kısaltma: Legal Personality), *International & Comparative Law Quarterly*, C. 69, S. 4 (2020), <https://ssrn.com/abstract=3682372> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 819-844.
- CHIABOTTO, Alessio, "Intellectual Property Rights Over Non-Human Generated Creations" (Kısaltma: Non-Human), *SSRN*, 2017, <https://ssrn.com/abstract=3053772> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-18.
- CLIFFORD, Ralph D. "Intellectual Property in the Era of the Creative Computer Program: Will the True Creator Please Stand Up?" (Kısaltma: True Creator), *Tulane Law Review*, 1997, https://scholarship.law.umassd.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1077&context=fac_pubs (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1675-1703.
- CRAIG, Carys ve KERR, Ian. "The Death of the AI Author" (Kısaltma: Death), *Osgoode Legal Studies Research Paper*, *SSRN*, 2019, <https://ssrn.com/abstract=3374951> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 31-86.
- CRAIG, Carys. "The AI-Copyright Challenge: Tech-Neutrality, Authorship, and the Public Interest" (Kısaltma: Tech-Neutrality), *SSRN*, 2022, <https://ssrn.com/abstract=4014811> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-31.
- CROUCH, Dennis D. "Legal Fictions and the Corporation as an Inventive Artificial Intelligence", *University of Missouri School of Law Legal Studies Research Paper 2022-04*, *SSRN*, 2022, <https://ssrn.com/abstract=4081569> (Erişim: 15. 04. 2024), ss.1-26.
- DALYAN, Şener. *Bilgisayar Programlarının Fikri Hukukta Korunması (Kısaltma: Bilgisayar)*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, 2009.
- DAVIES, Colin R. "An Evolutionary Step in Intellectual Property Rights- Artificial Intelligence and Intellectual Property" (Kısaltma: Evolutionary), *Computer Law & Security Review*, C. 27, S. 6 (2011), <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0267364911001518> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 601-619.
- DELTORN, Jean-Marc and MACREZ, Franck. "Authorship in the Age of Machine Learning and Artificial Intelligence" (Kısaltma: Authorship), *Centre for International Intellectual Property Studies Research Paper No. 2018-10*, *SSRN*, 2018, <https://ssrn.com/abstract=3261329> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-24.
- DEMİRBAŞ, Ali. *Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Eser Sahibinin Mali Haklarına Teca-vüz Halinde Hak Sahibine Sağlanan Hukuki Koruma*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015.

- DENICOLA, Robert. "Ex Machina: Copyright Protection for Computer – Generated Works" (Kısaltma: Ex Machina), *Rutgers University Law Review*, C. 69 (2016), <https://ssrn.com/abstract=3007842> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 251-287.
- DEVARAPALLI, Pratap. "Machine Learning to Machine Owning Redefining the Copyright Ownership from the Perspective of Australian, US, UK and EU Law" (Kısaltma: Redefining), *European Intellectual Property Review*, C. 40, S. 11 (2018), <https://ssrn.com/abstract=3293518> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-15.
- DOĞAN, Erdem. *Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Sorumluluğu (Kısaltma: Statüsü)*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- DOĞAN, Mehtap. *Yapay Zekâ ve Bilinç Problemi, Yapay Bilincin İmkanına Dair Bir Tartışma: Yapay Bir "Ben" Mümkün mü?*, İstanbul: Çizgi Kitapevi, 2020.
- DORNIS, Tim. "Of 'Authorless Works' and 'Inventions without Inventor' -The Muddy Waters of 'AI Autonomy' in Intellectual Property Doctrine" (Kısaltma: Authorless), *SSRN*, 2021, <https://ssrn.com/abstract=3776236> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-28.
- DREXL, Josef, HILTY, Reto, BENEKE, Francisco ve öte. "Technical Aspects of Artificial Intelligence: An Understanding from an Intellectual Property Law Perspective" (Kısaltma: An Understanding), *Max Planck Institute for Innovation & Competition Research, SSRN*, (2019), <https://ssrn.com/abstract=3465577> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-14.
- DURAL, Mustafa ve ÖĞÜZ, Tufan. *Türk Özel Hukuku, C. II, Kişiler Hukuku*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 23. Baskı, 2022.
- EIDENMULLER, Horst. "The Rise of Robots and the Law of Humans", *Oxford Legal Studies Research*, S. 27 (2017), <https://ssrn.com/abstract=2941001> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-15.
- EKİCİ, Şerafettin. *Bilişim ve Teknoloji Hukuku (Kısaltma: Bilişim)*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2023.
- ELMAS, Çetin. *Yapay Zekâ Uygulamaları*, Ankara: Seçkin Yayınları, 5. Baskı, 2021.
- ERDOĞAN, İhsan ve KESKİN, Dilşad. *Türk Medeni Hukuku*, Ankara: Gazi Kitabevi, 3. Baskı, 2020.
- EREL, Şafak N. "Fikri Hukukta Bilgisayar Programlarının Korunması" (Kısaltma: Bilgisayar), *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, C. 49, S. 1 (1994), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ausbf/issue/3114/43192> (Erişim: 15. 04. 2024). ss. 141-164.
- EREL, Şafak N. *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, (Kısaltma: Fikir), Ankara: Yetkin Yayınları, 3. Baskı, 2009.
- FLASINSKI, Mariusz. *Introduction to Artificial Intelligence*, Switzerland: Springer, 2016.

- FROSIO, Giancarlo. "Four Theories in Search of an A(I)uthor", In Handbook of Artificial Intelligence and Intellectual" (Kısaltma: Four Theories), SSRN, 2022, <https://ssrn.com/abstract=4004138> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-25.
- GERVAIS, Daniel J. "Feist Goes Global: A Comparative Analysis of the Notion of Originality in Copyright Law" (Kısaltma: Feist), *Journal of the Copyright Society USA*, SSRN, <https://ssrn.com/abstract=733603> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 949-981.
- GERVAIS, Daniel. "The Machine as Author" (Kısaltma: Author), *Iowa Law Review*, C. 105, S. 5 (2019), <https://ssrn.com/abstract=3359524> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 2053-2106.
- GINSBURG, Jane C. "People not Machines: Authorship and What It Means in the Berne Convention?" (Kısaltma: People not Machines), *International Review of Intellectual Property and Competition Law*, C. 49 (2018), <https://link.springer.com/article/10.1007/s40319-018-0670-x> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 79-91.
- GLASSER, Darin. "Copyrights in Computer-Generated Works: Whom, if Anyone, Do We Reward?" (Kısaltma: Reward), *Duke law. & Technology Review*, C. 24, S. 1 (2001), <https://dltr.law.duke.edu/2001/07/11/copyrights-in-computer-generated-works-whom-if-anyone-do-we-reward/> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-18.
- GÖKYAYLA, Emre. *Film Yapım Sözleşmesi (Kısaltma: Film)*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015.
- GOOLD, Patrick Russell. "The Curious Case of Computer-Generated Works under the Copyright, Designs and Patents Act 1988" (Kısaltma: Curious Case), *Intellectual Property Quarterly*, S. 2 (120-129) (2021), <https://core.ac.uk/display/394977074?source=2> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-22.
- GRIMMELMAN, James. "There's No Such Thing as a Computer-Authored Work - And It's a Good Thing, Too" (Kısaltma: Good Thing), SSRN, 2016, <https://ssrn.com/abstract=2699862> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 403-416.
- GUADAMUZ, Andres. "Do Androids Dream of Electric Copyright? Comparative Analysis of Originality in Artificial Intelligence Generated Works" (Kısaltma: Electric), *Intellectual Property Quarterly*, C. 2017, S. 2 (2020), <https://ssrn.com/abstract=2981304> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-24.
- GÜÇLÜTÜRK, Osman Gazi ve CANKAT, Rıfat. "Yapay Zekâ ile Oluşturulan Ürünlerin Eser Niteliği ve Eser Sahipliği Meselesi", *Gelişen Teknolojiler ve Hukuk II: Yapay Zekâ (Kısaltma: Mesele)*, ed. E. Eylem Aksoy Retornaz/ Osman Gazi Güçlütürk. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- GÜÇLÜTÜRK, Osman Gazi. *Yapay Zekâ ve Verinin Kullanımı (Kısaltma: Veri)*, İstanbul: On iki Levha Yayıncılık A. Ş., 2022.
- GÜNEŞ, İlhami. *Uygulamada Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku (Kısaltma: Uygulama)*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 4. Baskı, 2022.

- GUNKEL, David J. "Both/And Why Robots Should Not Be Slaves" (Kısaltma: Not Be Slaves), *Person, Thing, Robot: A Moral and Legal Ontology for the 21st Century and Beyond- MIT Press, SSRN*, 2022, <https://ssrn.com/abstract=4115647> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-19.
- HARDIN, Garret, "The Tragedy of Common", *Science*, C. 162, S. 3859 (1968), <https://www.jstor.org/stable/1724745> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1243-1248.
- HATEMİ, Hüseyin. *Kişiler Hukuku*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 9. Baskı, 2021.
- HAVUZCHA, Branislav. "Artificial Intelligence and Cultural Production: Possible Impacts on Creativity and Copyright Law" (Kısaltma: Cultural), *SSRN*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4028106 (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-22.
- HEDRICK, Samantha Fink. "'I 'Think', Therefore I Create: Claiming Copyright in the Outputs of Algorithms" (Kısaltma: Algorithms), *New York University Journal of Intellectual Property And Entertainment Law*, C. 8, S. 2 (2019), https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3367169 (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-57.
- HELVACI, Serap ve ATAR, Eray Aksın. "Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Üç Aşamalı Test", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 22, S. 3 (2016), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/36500/335634> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1289-1302.
- HELVACI, Serap. *Gerçek Kişiler*, İstanbul: Legal Yayınevi, 9. Baskı, 2021.
- HELVACI, Serap. *Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*, İstanbul: Beta Basım, 1 Baskı, 2001.
- HINTZ, Arend. "Understanding The Four Types of AI, From Reactive Robots to Self-Aware Beings", *The Conversation UK*, 2016, <https://theconversation.com/understanding-the-four-types-of-ai-from-reactive-robots-to-self-aware-beings-67616> (Erişim: 15. 04. 2024).
- HIRSCH, Ernst. *Fikri ve Sınai Haklar (Kısaltma: Haklar)*, Ankara: Ar Basımevi, 1. Baskı, 1948.
- HRISTOV, Kalin, "Artificial Intelligence and the Copyright Dilemma" (Kısaltma: Dilemma), *IDEA: The Intellectual Property Law Review*, C. 57, S. 3 (2017), https://ipmall.law.unh.edu/sites/default/files/hosted_resources/IDEA/hristov_formatted.pdf (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 431-454.
- HUBBORD, Thomas Patrick. "Do Androids Dream: Personhood and Intelligent Artifacts" (Kısaltma: Personhood), *Temple Law Review*, C. 83 (2010), <https://ssrn.com/abstract=1725983> (Erişim: 15. 04. 2024), ss-1-97.
- KAMALI AKDEMİR, Tuğba. *Fikri Hukuk Kapsamında Bilgisayar Programlarındaki Değişikliklerin Sonuçları (Kısaltma: Değişikliklerin Sonuçları)*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.

- KAPLAN, Andreas ve HAENLEİN, Micheal. "Siri, in My Hand: Who's The Fairest in the Land? On the Interpretations, Illustrations, and Implications of Artificial Intelligence" (Kısaltma: Siri), *Business Horizon*, C. 62, S. 1 (2019), <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0007681318301393> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 15-25.
- KARA KILIÇARSLAN, Seda. "Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar" (Kısaltma: Statü), *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, C. 2, S. 4 (2019), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ybuhukuk/issue/47456/599224> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 363-389.
- KARACA, Uğur ve KARATAŞ, Esra. "Yapay Zekâ Tarafından Meydana Getirilen Fikri Ürünlerin 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa Göre Korunması" (Kısaltma: Korunma), *Maltepe Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 1 (2022), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mhfd/issue/70711/1137744> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 17-50.
- KARADEMİR, Artür. *Çalışanların Yarattığı Eserler Üzerinde Fikri Hakların Korunması (Kısaltma: Çalışanlar)*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, 2017.
- KATZ, Andrew. "Intelligent Agents and Internet Commerce in Ancient Rome", *Society Computer & Law Tech Law for Everyone*, <https://www.scl.org/1095-intelligent-agents-and-internet-commerce-in-ancient-rome/> (Erişim: 15. 04. 2024).
- KAYIHAN, Şaban. *Kişiler Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, 2022.
- KAYIHAN, Şaban. *Medeni Hukuk Bilgisi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, 2022.
- KELLEY, Richard ve öte. "Liability in Robotics: An International Perspective on Robots as Animals", *Advanced Robotics*, C. 24, S. 13 (2010), https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2271471 (Erişim: 15.04.2024), ss. 1-49.
- KESKİN ORHAN, Merve. *Borçlar Hukukunda Hayvan Bulunduranın Sorumluluğu*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, 2020.
- KESKİN, Dilşad ve DEMİRCİOĞLU, Reyhan. *Medeni Hukuku II Eşya Hukuku Miras Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- KILIÇOĞLU, Ahmet M. *Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar (Kısaltma: Karşılaştırmalı)*, Ankara: Turhan Kitapevi, 8. Baskı, 2022.
- KIM, Eugene Eric ve TOOLE, Betty Alexandra. "Ada and the First Computer", *Scientific American Inc.* (1999), https://www.cs.virginia.edu/~robins/Ada_and_the_First_Computer.pdf (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 76 -81.
- KOP, Mauritz. "AI & Intellectual Property: Towards an Articulated Public Domain" (Kısaltma: Public Domain), *University of Texas School of Law, Texas Intellectual Property Law Journal*, C. 28, S. 1 (2019), <https://ssrn.com/abstract=3409715> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1 – 39.
- KÜÇÜKALİ, Canan. "Bilgisayar Programlarının Fikri Mülkiyet Kapsamında Korunması", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid-19 Sosyal Bilimler*

- Özel Sayısı, S. 37 (2019), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iticusbe/issue/55168/753444> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 104-127.
- KÜSBECİ, Polathan. *İşletmelerde Yapay Zekâ (Kısaltma: İşletmeler)*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2021.
- LAMBERT, Paul. "Computer Generated Works and Copyright: Selfies, Traps, Robots, AI and Machine Learning" (Kısaltma: Selfies), *European Intellectual Property Review*, C. 39, S. 1 (2017), https://www.researchgate.net/publication/326126398_Computer_Generated_Works_and_Copyriht_Selfies_Traps_Robots_AI_and_Machine_Learning (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-13.
- LEMLEY, Mark A. "Property, Intellectual Property and Free Riding", *Texas Law Review*, C. 83, (2005), <https://ssrn.com/abstract=582602> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-56.
- LOCKE, John. "Two Treatises of Government" (Kısaltma: Government), *Binker North Published*, 2004, <https://www.yorku.ca/comninel/courses/3025pdf/Locke.pdf> (Erişim: 15. 04. 2024), ss.1-216.
- LORENZONI, Isabella, "Artificial Intelligence Creates, Invents ... And Challenges Intellectual Property Law AI: The Mind Behind Creative and Innovative Works, Can a Sui Generis System Be a Solution" (Kısaltma: Solution), *Stockholm Intellectual Property Law Review*, C. 3, S. 2 (2020), https://stockholmiplawreview.com/wp-content/uploads/2021/01/4.Isabella-Lorenzoni-LL.M._IP_nr-2_2020_A4.pdf (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 26-35.
- LUZAN, Tetiana ve KURKI, A. J. "Legal Personhood of Artificial Intelligence" (Kısaltma: Personhood), *University of Helsinki Faculty of Law* (2020), <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/dc58ef4d-2b51-446f-87a9-6f74724a10c3/content> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-91.
- MAYOR, Adrienne. *Gods and Robots: Myths, Machines, and Ancient Dreams of Technology*, USA, New Jersey: Princeton University Press, 2018, (Erişim: 15. 04. 2024).
- MCCUTCHEON, Jani. "The Vanishing Author in Computer Generated Works: A Critical Analysis of Recent Australian Case Law" (Kısaltma: Vanishing Author), *Melbourne University Law Review*, C. 36 (2013), <https://ssrn.com/abstract=2297192> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 915-969.
- MEZEI, Peter. "From Leonardo to the Next Rembrandt-The Need for AI-Pessimism in the Age of Algorithms" (Kısaltma: Leonardo), *Archive for Copyright, Film and Theatre Law-UFITA*, S. 2 (2020), <https://ssrn.com/abstract=3592187> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-30.
- MEZEI, Peter. "'You Ain't Seen Nothing yet'- Arguments against the Protectability of AI-generated Outputs by Copyright Law" (Kısaltma: Nothing), *SSRN*, 2021, <https://ssrn.com/abstract=3890051> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-17.

- MIJVEL, Maad M. "History of Artificial Intelligence" (Kısaltma: History), *Researchgate*, 2015, https://www.researchgate.net/publication/322234922_History_of_Artificial_Intelligence (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-5.
- NABIYEV, Vasif. *Yapay Zekâ (Kısaltma: Zekâ)*, Ankara: Seçkin Yayınları, 6. Baskı, 2021.
- NEMUTLU, İbrahim Berat. *Yapay Zekânın Patent Hukukuna Etkileri (Kısaltma: Patent)*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.
- OCAK, Mehmet Akif ve EFE, Abdullah Alper, *Nesnelerin İnterneti*, Ankara: Anı Yayıncılık, 2021.
- ÖĞÜZ, Tufan. *Know-How Sözleşmeleri*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2001.
- OĞUZMAN, Kemal, SELİÇİ, Özer ve OKTAY-ÖZDEMİR, Saibe. *Eşya Hukuku*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 23. Baskı, 2021.
- ÖZBAY, Ümit Vefa, "Dijital Peculium Kavramı" (Kısaltma: Dijital Peculium), *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 70, S. 3 (2021), <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1892552> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 867-898.
- ÖZKAYA, Eraslan. *Eşya Hukuku Mülkiyet Genel Bölümler Cilt I-A*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- ÖZSUNAY, Ergun. *Gerçek Kişilerin Hukuki Durumu*, İstanbul: Der Yayınları, 5. Baskı, 1982.
- ÖZTAN, Bilge. *Şahsın Hukuku Hakiki Şahıslar*, Ankara: Turhan Kitabevi, 8. Baskı, 1999.
- ÖZTAN, Fırat. *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku (Kısaltma: Fikir)*, Ankara: Turhan Kitabevi, 1. Baskı, 2008.
- ÖZTRAK, İlhan. *Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklar (Kısaltma: Haklar)*, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1977.
- PAGALLO, Ugo. "Apples, Oranges, Robots: Four Misunderstandings in Today's Debate on the Legal Status of AI Systems" (Kısaltma: Debate), *Philosophical Transactions of the Royal Society*, 2018, <https://royalsocietypublishing.org/doi/epdf/10.1098/rsta.2018.0168> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-16.
- PAGALLO, Ugo. "Vital Sophia And Co.-The Quest For The Legal Personhood of Robots", *Information*, 2018, <https://www.mdpi.com/2078-2489/9/9/230> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-11.
- PAGOLLO, Ugo. "Killers, Fridges, And Slaves: A Legal Journey in Robotics" (Kısaltma: Slaves), *AI-Society*, C. 26, S. 4 (2011), <https://link.springer.com/article/10.1007/s00146-010-0316-0> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 347-354.
- PALACE, Victor M. "What if Artificial Intelligence Wrote This? Artificial Intelligence and Copyright Law", *Florida Law Review*, C. 71, S. 1 (2019), <https://scholarship.law.ufl.edu/flr/vol71/iss1/5> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 217-242.
- PEARLMAN, Russ. "Recognising Artificial Intelligence (AI) as Authors and Inventors under US Intellectual Property Law", *Richmond Journal of Law & Technology*,

- C. 24, S. 2 (2018), https://jolt.richmond.edu/files/2018/04/Pearlman_Recognizing-Artificial-Intelligence-AI-as-Authors-and-Inventors-Under-U.S.-Intellectual-Property-Law.pdf (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-38.
- PERENNOU, Thomas. "State-Of-The Art On Legal Issues" (Kısaltma: Issues), *Ethicaa Ethics and Autonomous Agents*, 2014, <https://ethicaa.greyc.fr/media/files/ethicaa.delivvable.1.pdf> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-49.
- PERRY, Mark ve MARGONI, Thomas. "From Music Tracks to Google Maps: Who Owns Computer Generated Works?" (Kısaltma: Music), *Computer Law and Security Review*, C. 26, S. 621-619, (2010), *SSRN*, <https://ssrn.com/abstract=1647584> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-25.
- RAMALHO, Anna. "Will Robots Rule the Artistic World? A Proposed Model for the Legal Status of Creation by Artificial Intelligence Systems" (Kısaltma: Artistic), *Journal of Internet Law*, C. 21, S. 1 (2017), <https://discovery.ebsco.com/c/e3me46/viewer/pdf/3zhlafcvr5> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 12-25.
- RICHARDS, Neil M. ve SMART, William D. "How Should the Law Think About Robots?", *SSRN*, 2013, <https://ssrn.com/abstract=2263363> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-25.
- RICKETSON, Sam ve GINSBURG, Jane C. *International Copyright and Neighbouring Rights: The Berne Convention and Beyond* (Kısaltma: Berne), Oxford: Oxford University Press, 2. Baskı, C. 1, 2005.
- ROSEN, Dan. "A Common Law for the Ages of Intellectual Property", *University of Miami Law Review*, C. 38, S. 5 (1984), <https://repository.law.miami.edu/umlr/vol38/iss5/2/> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 769-828.
- RUSSELL, Stuart J. ve NORVIG, Peter. *Artificial Intelligence: A Modern Approach* (Kısaltma: Modern), New Jersey: Prentice Hall, 1995.
- SAMUELSON, Pamela. "Allocating Ownership Rights in Computer-Generated Works" (Kısaltma: Ownership), *University of Pittsburgh Law Review*, C. 47 (1985), <https://lawcat.berkeley.edu/record/1112407> (Erişim: 15.04.2024), ss. 1185-1228.
- SARI, Onur. "Yapay Zekânın Türk Fikri Mülkiyet Hukukuna Göre Korunması" (Kısaltma: Korunma), *İzmir Barosu Dergisi*, S. 1 (2020), <https://www.izmirbarosu.org.tr/pdfsosya/yapay-zek-nin-t20206417229946.pdf> (Erişim: 15.04.2024), ss. 53-116.
- SHELLEY, Marry. *Frankenstein Ya Da Modern Prometheus*, çev. Yiğit Yavuz, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 7. Baskı, 2020.
- SCHÖNBERGER, Daniel. "Deep Copyright: Up-And Downstream Questions Related to Artificial Intelligence (AI) and Machine Learning (ML)" (Kısaltma: Questions), *SSRN*, 2018, <https://ssrn.com/abstract=3098315> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-19.
- SCHUSTER, Michael, "Artificial Intelligence and Patent Ownership" (Kısaltma: Patent), *Washington & Lee Law Review*, C. 75, S. 4 (2018), <https://scholarly>

- commons.law.wlu.edu/wlulr/vol75/iss4/5/ (Erişim: 15.04.2024), ss. 1945 – 2004.
- SCHWARZ, Andreas B. *Roma Hukuk Dersleri*, çev. Türkan Rado, İstanbul: Doğan Kardeş Matbacılık, 1. Cilt, 7. Baskı, 1965.
- SENFTLEBEN, Martin ve BUIJTELAAR, Laurens. “Robot Creativity: An Incentive-Based Neighboring Rights” (Kısaltma: Neighboring), *SSRN*, 2020, <https://ssrn.com/abstract=3707741> (Erişim: 15. 04. 2024).
- SEROZAN, Rona. *Medeni Hukuk, Genel Bölüm, Kişiler Hukuku*, ed. Baki İlkay Engin ve Yeşim Atamer, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 9. Baskı, 2022.
- SMITH, Chris. “The History of Artificial Intelligence”, *University of Washington*, 2006, <https://courses.cs.washington.edu/courses/csep590/06au/projects/history-ai.pdf> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-27.
- SMOLA, Alex ve VISHWANATHAN, SVN. *Introduction to Machine Learning*, UK, Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
- SOLUM, Lawrance B. “Legal Personhood for Artificial Intelligence”, çev. Müslüm Fincan, (Derleyen Kayıhan İçel, Yener Ünver, *Ceza Hukukunda Robot Yapay Zekâ ve Teknolojiler (Kısaltma: Personhood)*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021, ss. 63-119.
- SULUK Cahit, KARASU Rauf ve NAL, Temel. *Fikri Mülkiyet Hukuku (Kısaltma: Fikri)*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, Güncellenmiş 7. Baskı, Ankara, 2023.
- SULUK, Cahit. *Çalışan Buluşları Hukuku (Kısaltma: Çalışan)*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2. Baskı, 2020.
- TATAR, Dilara Buket. *Mülkiyet ve Fikri Mülkiyetin Felsefi Temelleri*, Ankara: Astana Yayınları, 2014.
- TEKİNALP, Ünal. *Fikri Mülkiyet Hukuku (Kısaltma: Fikri)*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 5. Baskı, 2012.
- TEKİNAY, Selahattin Sulhi. *Medeni Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku*, İstanbul: Filiz Kitapevi, 6. Baskı, 1992.
- THAMPAPILLAI, Dilan. “If Value Then Right? Copyright and Works of Non-Human Authorship” (Kısaltma: Value), *Australian Intellectual Property Journal*, 2019, https://www.academia.edu/42762736/If_Value_Then_Right_Copyright_and_Artificial_Intelligence (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-24.
- TOPÇUOĞLU, Ayşenur. “Yapay Zekâ”, *Bilim ve Teknik*, S. Aralık (2001), <https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf;jsessionid=Fiw2doti9DVFnxGpvGUsZrEC?dergiKodu=4&cilt=34&sayi=409&sayfa=38&yaziid=13125> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 38-47.
- TOSUN, Yalçın. *Sinema Eserleri ve Eser Sahibinin Hakları (Kısaltma: Sinema)*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2. Baskı, 2013.

- TURING, Alan M. "Computing Machinery and Intelligence", *Mind*, C. LIX, S. 236 (1950), <https://academic.oup.com/mind/article/LIX/236/433/986238> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 433-460.
- TÜRKMEN, Ahmet. *Spor Müsabakalarının Yayın Hakları*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.
- ÜSTÜN, Çağatay ve KUZGUN, İmre. "Hayvan Hakları İçin Yeni Bir Umut, İnsan Olmayan Kişi Kavramı", *Fasikül Hukuk Dergisi*, C. 5, S. 47 (2013), <https://jurix.com.tr/article/3556> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 13-21.
- VELİDEDEOĞLU, Hıfzı Veldet. *Türk Medeni Hukuku, Şahsın Hukuku, Cilt 1, Cüz 2*, İstanbul: Nurgök Matbaası, 6. Baskı, 1963.
- VILLARONGA, Eduard Fosch, KİESEBERG, Peter ve Lİ Tiffany. "Humans Forget, Machines Remember: Artificial Intelligence and the Right to Be Forgotten" (Kısaltma: *Remember*), *Computer Security & Law Review*, C. 34, S. 2 (2018), https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3018186 (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 304-313.
- WHITE, Courtney ve MATULIONYTE, Rita. "Artificial Intelligence Painting the Bigger Picture for Copyright Ownership" (Kısaltma: *Picture*) *SSRN*, 2019, <https://ssrn.com/abstract=3498673> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-29.
- YAKAR, Güllü ve KINIK, Mustafa. "Yapay Zekâ ile Üretilen Görsel Sanatlar Eserlerinde Fikri Mülkiyet" (Kısaltma: *Görsel*), *Art-e Sanat Dergisi*, C. 13, S. 26 (2020), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduarte/issue/58036/795610> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 490-516.
- YAMAMOTO, Takashi B. "AI Created Works and Copyright" (Kısaltma: *Copyright*), *Patents & Licensing*, C. 48, S. 1 (2018), <https://www.itlaw.jp/AI%20Created%20Works%20and%20Copyright.pdf> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-16.
- YANISKY-RAVID, Shlomit ve JIN, Regina. "Summoning a New Artificial Intelligence Patent Model: In the Age of Pandemic" (Kısaltma: *Pandemic*), *Michigan State Law Review*, C. 2021, S. 3 (2020), <https://ssrn.com/abstract=3619069> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-49.
- YANISKY-RAVID, Shlomit ve LIU, Xiaoqiong (Jackie). "When Artificial Intelligence Systems Produce Inventions: The 3A Era and an Alternative Model for Patent Law" (Kısaltma: *Patent*), *Cardozo Law Review*, C. 39 (2017), <https://ssrn.com/abstract=2931828> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-58.
- YANISKY-RAVID, Shlomit. "Generating Rembrandt: Artificial Intelligence, Copyright, And Accountability In The 3a Era-The Human-Like Authors Are Already Here-A New Model" (Kısaltma: *Generating*), *Michigan State Law Review, SSRN*, 2017, <https://ssrn.com/abstract=2957722> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 659-726.
- YARSUVAT, Duygun. *Türk Hukukunda Eser Sahibi ve Hakları (Kısaltma: Sahibi)*, İstanbul: Güryay Matbaacılık, 2. Baskı, 1984.
- YASAMAN, Hamdi, *Fikri ve Sinai Mülkiyet Hukuku*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2006.

- YAVUZ, Levent, ALICA, Türkey ve MERDİVAN, Fethi. *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, C. 1 (1-47. Maddeler) (Kısaltma: Yorumu)*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, 2014.
- YEDEK, Burakcan. *Patent Hukuku Açısından Yapay Zekâ (Kısaltma: Patent)*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- YEGEN, Ceren. "Teknoloji ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Ütopik ve Distopik Yaklaşımlar: Jetgiller ve Westworld Örneği İle" (Kısaltma: Westworld), *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 17, S. 3 (2018), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jss/issue/38232/417975> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 959 – 979.
- YILDIZ, Ozan Ali. *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Çizgi Roman*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 1. Baskı, 2017.
- YILMAZTEKİN, Hasan Kadir. "Türk Fikri Haklar Hukuku Yapay Zekâ Tarafından Meydana Getirilen Eserleri Korumak İçin Hazır Mı?" (Kısaltma: Koruma), *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 19, S. 2 (2020), <https://www.jurix.com.tr/article/21965> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1513-1586.
- YILMAZTEKİN, Hasan Kadir. *Yapay Zekânın Eser Sahipliği (Kısaltma: Sahipliği)*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- ZIMMERMAN, Evan Joseph. "Machine Minds: Frontiers in Legal Personhood" (Kısaltma: Minds), *SSRN*, 2015, <https://ssrn.com/abstract=2563965> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1-43.
- ZORLUEL, Mustafa. "Yapay Zekâ ve Telif Hakkı" (Kısaltma: Telif), *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, C. 2019, S. 142 (2019), <http://tbdergisi.barobirlik.org.tr/m2019-142-1851> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 305-356.

Yararlanılan İnternet Siteleri

- <http://jmc.stanford.edu/articles/aiphil2.html> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <http://jmc.stanford.edu/articles/whatisai.html> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <http://jmc.stanford.edu/general/index.html> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <http://www.ecns.cn/news/2020-01-09/detail-ifzsqcr6562963.shtml?ref=blog.juntolaw.com> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <http://www.endustri40.com/endustri-tarihine-kisa-bir-yolculuk/> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <http://www.legislation.govt.nz/act/public/2014/0051/latest/whole.html> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://ai100.stanford.edu/gathering-strength-gathering-storms-one-hundred-year-study-artificial-intelligence-ai100-2021-study> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://aiindex.stanford.edu/report/> (Erişim: 15. 04. 2024), ss. 1- 230.

- <https://aitopics.org/misc/brief-history> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://amelia.ai/> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://apac.cxotv.news/trending-news/netdragon-appoints-its-first-virtual-ceo/> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://arxiv.org/abs/1410.6142> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://cbddo.gov.tr/uyzs> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://cdn.ca9.uscourts.gov/datastore/opinions/2018/04/23/16-15469.pdf> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://cocatalog.loc.gov/cgi-bin/Pwebrecon.cgi?PAGE=sbSearch&SEQ=20240424033619&PID=Zp0gRquxOs2432JNUpcNdNlrqS-dqdnA>
- <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?&num=C-145/10> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://digital-law-online.info/CONTU/contu6.html> (Erişim: 15. 04. 2024).
- https://en.oxforddictionaries.com/definition/artificial_intelligence (Erişim: 15.042024).
- https://english.bjinternetcourt.gov.cn/2019-05/28/c_168.htm (Erişim: 15. 04. 2024).
- https://english.bjinternetcourt.gov.cn/2019-05/30/c_170.htm (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32006L0116> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32009L0024> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A237%3AFIN> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009L0024&from=EN#d1e242-16-1> (Erişim: 15. 04. 2024).
- [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012L0028 &from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012L0028&from=EN) (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://inhak.adalet.gov.tr/Home/BilgiDetay/2> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://ised-isde.canada.ca/site/canadian-intellectual-property-office/en/copyright> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://jade.io/article/262011> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://kirasystems.com/how-kira-works/> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4721.pdf> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://ota.fas.org/reports/8610.pdf> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC118163> (Erişim: 15. 04. 2024).

- <https://repertoire.sacem.fr/en/results?filters=parties&query=AIVA#searchBtn> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://rossintelligence.com/features> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://spectrum.ieee.org/artificial-intelligence-index> (Erişim: 15. 04. 2024).
- https://startupteknoloji.com/bilgisayar-in-babasi-unvanina-sahip-charles-babbage-kimdir/?doing_wp_cron=1678648805.2188789844512939453125 (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/100/82/> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/111/53/> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/464/417/> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://telifhaklari.ktb.gov.tr/TR-332425/fikri-haklarla-ilgili-ab-muktesebati.html> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://theconversation.com/understanding-the-four-types-of-ai-from-reactive-robots-to-self-aware-beings-67616> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://turkiye.ai/kaynaklar/yapay-zeka-zaman-cizelgesi/> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://wipo.int/en/text/295166> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/japon-calisanlar-yapay-zeka-kurbani/721048> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.aiva.ai/> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.animallaw.info/case/corso-v-crawford-dog-and-cat-hospital-inc> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.bbc.co.uk/teach/ai-15-key-moments-in-the-story-of-artificial-intelligence/zh77cqt> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.britannica.com/biography/Karel-Capek> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.britannica.com/technology/artificial-intelligence> (Erişim: 15.04.2024).
- <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff71260d03e7f57ea71d6> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.chinajusticeobserver.com/a/chinese-court-backs-copyrights-for-ai-created-works> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.civil.law.cam.ac.uk/virtual-museum/ladbroke-v-william-hill-1964-1-all-er-465> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/history-of-ai> (Erişim: 15.04.2024).
- <https://www.computerhistory.org/babbage/adalovelace/> (Erişim: 15. 04. 2024).

- <https://www.copyright.gov/comp3/docs/compendium.pdf> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.copyright.org.au/browse/book/ACC-Ownership-of-Copyright-INFO058> (Erişim: 15. 04. 2024).
- https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0005_EN.html (Erişim: 15. 04. 2024).
- https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0176_EN.html (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240308IPR19015/artificial-intelligence-act-meps-adopt-landmark-law> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.forbes.com/sites/robertadams/2017/01/10/10-powerful-examples-of-artificial-intelligence-in-use-today/?sh=7d68991e420d> (Erişim: 15.04.2024).
- <https://www.govinfo.gov/app/details/USCODE-2022-title17/USCODE-2022-title17-chap2-sec201/context> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.ibm.com/topics/machine-learning> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.ibm.com/tr-tr/watson-health> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/17/102> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.lawgeex.com/> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.legislation.gov.au/Details/C2021C00044> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/48/contents> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/Eliz2/4-5/74/introduction/enacted> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.legislation.govt.nz/act/public/1994/0143/latest/DLM345899.html> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.legislation.govt.nz/act/public/2017/0007/latest/whole.html> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.merriam-webster.com/dictionary/artificial%20intelligence> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.mevzuat.gov.tr> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5846&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=3> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6769&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6098.pdf> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.nextrebrandt.com/> (Erişim: 15. 04. 2024).

- <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22341.pdf> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/03/20040312.htm#1> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/05/20070508-8.htm> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/05/20080514-1.htm> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.roboearth.ethz.ch/index.html> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.technollama.co.uk/chinese-court-rules-that-ai-article-has-copyright> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.techtarget.com/searchdatamanagement/definition/5-Vs-of-big-data> (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.timesnownews.com/lifestyle/books/features/how-one-author-challenged-the-boundaries-of-ai-copyright-law-article-109426632> (Erişim: 15.04.2024).
- https://www.wipo.int/meetings/en/doc_details.jsp?doc_id=499504 (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.wipo.int/treaties/en/ip/berne/> (Erişim: 15. 04. 2024).
- https://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2019/03/article_0001.html (Erişim: 15. 04. 2024).
- <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/586520> (Erişim: 15. 04. 2024).
- https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips_01_e.htm (Erişim: 15.04.2024).
- <https://yze.bilgem.tubitak.gov.tr/> (Erişim: 15. 04. 2024).
- www.corpus.com.tr (Erişim: 15. 04. 2024).

Raşit TAVUS

**BLOKZİNCİR SİSTEMLERİNDE
MAĞDURUN TESPİTİ**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Blokcincir Sistemlerinde Mağdurun Tespiti
Raşit Tavus

Hukuk Yayınları Dizisi – 3974

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 009 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

Akbulut, Berrin, *Bilişim Alanında Suçlar*, Ankara 2024.

Akbulut, Berrin, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara 2018.

Akbulut, Berrin, “*Fiyatları Etkileme Suçu*”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Yıl:6, S. 20, s. 25 – 57.

Akbulut, Berrin, “*6284 Sayılı Kanunda Şiddet ve İstanbul Sözleşmesinin TCK Açısından Değerlendirilmesi*”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, S. 16, s. 141 – 177.

Akdağ Güney, Necla, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, İstanbul 2016.

Alan, Watson, *The Digest Of Justinian Volume 1*, Pennsylvania 1997.

Albrecht, Chad/**McKay Duffin**, Kristopher/**Hawkins**, Steven/**Morales Rocha**, Victor Manuel, “*The use of cryptocurrencies in the money laundering process*”, **Journal of Money Laundering Control**, C. 22, S. 2, s. 210 – 216.

Alekseenko, Aleksandr P., “*Model Framework for Consumer Protection and Crypto-Exchanges Regulation*”, **Journal of Risk and Financial Management**, C. 16, S. 7, s. 1 – 17.

Allen, Frankin/**Carletti**, Elena/**Leonello**, Angese, “*Deposit Insurance and Risk Taking*”, **Oxford Review of Economic Policy**, C. 27, S. 3, s. 464 – 478.

Almashhadani, Ahmad/**Kaiiali**, Mustafa/**Sezer**, Sakir/**O’Kane**, Philip, “*A Multi-Classifer Network-Based Crypto Ransomware Detection System: A Case Study of Locky Ransomware*”, **IEEE Access**, C. 7, s. 47053 – 47067.

Almeida, Hugo/**Pinto**, Pedro/**Fernandez Vilas**, Ana, “*A Review on Cryptocurrency Transaction Methods for Money Laundering*”, **ArXiv**, s. 1 – 9.

Alsharo, Muhammed Akif, *Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu*, **Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İzmir 2018, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Altınok Ormancı, Pınar, “*Tüzel Kişilerde Fiili Organ Kavramı ve Fiili Organın Hukuka Aykırı Fiilleri İle Hukuki İşlemlerinin Doğurduğu Sonuçlar*”, **İstanbul Hukuk Mecmuası**, C. 79, S. 4, s. 1261 – 1283.

Amielańczyk, Krzysztof, “*Purposes and Functions of Public Punishment in Roman Law in the Perspective of Justinian’s Codification*”, **Studia Prawnicze Kul**, C. 4, S. 80, s. 21 – 37.

Andrade, Maria/**Sharman**, Steve/**Xiao**, Leon Y./**Newall**, Philip W.S., “*Safer Gambling and Consumer Protection Failings Among 40 Frequently Visited Cryptocurrency-Based Online Gambling Operators*”, **Psychology of Addictive Behaviors**, C. 37, S. 3, s. 545 – 557.

Ante, Lennart, “*Market Reaction to Exchange Listings of Cryptocurrencies*”, **Blockchain Research Lab Working Paper Series**, S. 3, s. 1 – 20.

- Ante**, Lennart/**Meyer**, Andre, “Cross-listings of blockchain-based tokens issued through initial coin offerings: Do liquidity and specific cryptocurrency exchanges matter?”, **Decisions in Economics and Finance**, C. 44, s. 957 – 980.
- Antonopoulos**, Andreas M., *Mastering Bitcoin: Programming the Open Blockchain*, Sebastopol 2017.
- Antonopoulos**, Andreas M./**Wood**, Gavin, *Mastering Ethereum: Building Smart Contracts and DApps*, Sebastopol 2019.
- Appel**, Ian/**Grennan**, Jillian, “Control of Decentralized Autonomous Organizations”, **SSRN Electronic Journal**, s. 1 – 8.
- Arsal**, Sadri Maksudi, *Umumi Hukuk Tarihi*, İstanbul 1944.
- Arsal**, Sadri Maksudi, *Türk Tarihi ve Hukuk*, İstanbul 1947.
- Artuk**, M. Emin/**Gökçen**, Ahmet/**Alşahin**, M. Emin/**Çakır**, Kerim, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara 2019.
- Artzrouni**, Marc, “The mathematics of Ponzi schemes”, **Mathematical Social Sciences**, C. 58, s. 190 – 201.
- Aspris**, Angelo/**Foley**, Sean/**Svec**, Jiri/**Wang**, Leqi, “Decentralized Exchanges: The ‘Wild West’ of Cryptocurrency Trading”, **International Review of Financial Analysis**, C. 77, s. 1 – 10.
- Atar**, Yavuz, *Türk Anayasa Hukuku*, Ankara 2023.
- Atzei**, Nicola/**Bartoletti**, Massimo/**Cimoli**, Tiziana/**Lande**, Stefano/**Zunino**, Roberto, “SoK: Unraveling Bitcoin Smart Contracts”, **Principles of Security and Trust POST 2018**, s. 217 – 242.
- Avcı**, Mustafa, *Osmanlı Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara 2018.
- Avcı**, Mustafa, *Türk Hukuk Tarihi*, Ankara 2023.
- Ayan**, Mehmet/**Ayan**, Nurşen, *Kişiler Hukuku*, Ankara 2016.
- Ayan**, Mehmet, *Eşya Hukuku I (Zilyetlik ve Tapu Sicili)*, Ankara 2020.
- Aydın**, Devrim, “Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu Tartışmaları”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Yıl 5, S. 10, s. 97 – 110.
- Aydın**, Murat, *Ceza Hukukunda Mağdur Kavramı, Mağdur Hakları ve Mağdurun İkincil Mağduriyetten Korunması*, İstanbul 2023.
- Aydın**, M. Akif, *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul 2022.
- Aygül**, Musa, *Milletlerarası Özel Hukukta Şirketlere Uygulanacak Hukukun Tespiti*, Ankara 2007.
- Aygün Eşitli**, Ezgi, “Anayasayı İhlal Suçu”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 65, S. 4, s. 1689 – 1724.
- Baik**, Tae-Ung, “Nonjudicial Punishments of Political Offenses in North Korea—With a Focus on Kwanriso”, **The American Journal of Comparative Law**, C. 64, S. 4, s. 891 – 930.

- Bambara**, Joseph J./**Allen**, Paul R., *Blockchain A Practical Guide to Developing Business, Law, and Technology Solutions*, New York 2018.
- Bartoletti**, Massimo/**Carta**, Salvatore/**Cimoli**, Tiziana/**Saia**, Roberto, “Dissecting Ponzi schemes on Ethereum: identification, analysis, and impact”, **Future Generation Computer Systems**, C. 102, s. 259 – 277.
- Bartoletti**, Massimo/**Lande**, Stefano/**Loddo**, Andrea/**Pompianu**, Livio/**Serusi**, Sergio, “Cryptocurrency Scams: Analysis and Perspectives”, **IEEE Access**, C. 9, s. 148353 – 148373.
- Bashir**, Imran, *Mastering Blockchain*, Birmingham 2023.
- Baş Bayraktaroğlu**, Eylem, *Fail ve Mağdur*, Ankara 2021.
- Başbüyük**, İsa, “Blokzincir-Kripto Varlık Bağlantılı Yaygın Sahtekarlık Türlerinin Dolandırıcılık ve İlişkili Suçlar Yönünden Analizi”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 25, S. 2, s. 811.
- Bauwens**, Michael, “The ontology of fractional reserve banking”, **Journal of Institutional Economics**, C. 13, S. 2, s. 447 – 466.
- Bayern**, Shawn, “Of Bitcoins, Independently Wealthy Software, and the Zero-Member LLC”, **Northwestern University Law Review Online**, C. 108, S. 4, s. 1495 – 1499.
- Beard**, John Rely/**Beard**, Charles, *Cassell’s Latin Dictionary*, London 1854.
- Beck**, Roman/**Avital**, Michel/**Rossi**, Matti/**Thatcher**, Jason Bennett, “Blockchain Technology in Business and Information Systems Research”, **Business & Information Systems Engineering**, C. 59, s. 381 – 384.
- Benedetti**, Hugo/**Nikbakht**, Ehsan, “Returns and network growth of digital tokens after cross-listings”, **Entrepreneurship & Finance eJournal**, C. 66, s. 1 – 18.
- Byıklı**, Hasan, “Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu ve Türk Ceza Hukuku Sistemi”, **Yargıtay Dergisi**, C. 7, S. 14, s. 505 – 518.
- Biais**, Bruno/**Bisière**, Christophe/**Bouvard**, Matthieu/**Casamatta**, Catherine, “Blockchains, Coordination, and Forks”, *AEA Papers and Proceedings*, C. 109, s. 88 – 92.
- Biryukov**, Alex/**Feher**, Daniel, “Portrait of a Miner in a Landscape”, **IEEE Conference on Computer Communications Workshops**, s. 638 – 643.
- Birrer**, Thomas K./**Amstutz**, Dennis/**Wenger**, Patrick, *Decentralized Finance*, Wiesbaden 2023.
- Bischoff**, Susan, “When a Series’ Main Protagonist Gets Stolen and Sold – A Study of NFTs and Their Approaches to Copyright Licensing”, **GRUR International**, C. 72, S. 8, s. 750 – 768.
- Bhujel**, Sangam/**Rahulamathavan**, Yogachandran, “A Survey: Security, Transparency, and Scalability Issues of NFT’s and Its Marketplaces”, **Sensors**, C. 22, s. 1 – 29.

- Bhutta**, Muhammad Nasir Mumtaz/**Khwaja**, Amir A./**Nadeem**, Adnan/**Ahmad**, Hafiz Farooq/**Khan**, Muhammad Khurram/**Hanif**, Moataz A./**Song**, Houbing/**Alshamari**, Majed/**Cao**, Yue, "A Survey on Blockchain Technology: Evolution, Architecture and Security", **IEEE Access**, C. 9, s. 61048 – 61073.
- Brichta**, Maximilian, "Fanning Money: The Cultural Economy and Participatory Politics of Dogecoin", **International Journal of Communication**, C. 17, s. 6032 – 6050.
- Briola**, Antonio/**Vidal-Tomás**, David/**Wang**, Yuanrong/**Aste**, Tomaso, "Anatomy of a Stablecoin's failure: the Terra-Luna case", **ArXiv**, s. 1 – 20.
- Browne**, Colleen M./**Hynes**, Brian J., "Legal Status of Frozen Embryos: Analysis and Proposed Guidelines for a Uniform Law", **Notre Dame Law School Journal of Legislation**, C. 17, S.1, s. 97 – 122.
- Brown VII**, Samuel H., "Gambling on the Blockchain: How the Unlawful Internet Gambling Enforcement Act Has Opened the Door for Offshore Crypto Casinos", **Vanderbilt Journal of Entertainment and Technology Law**, C. 24, S. 3, s. 535 – 559.
- Bryce**, Trevor, *Life and Society in the Hittite World*, New York 2002.
- Bullmann**, Dirk/**Klemm**, Jonas/**Pinna**, Andrea, "In Search for Stability in Crypto-Assets: Are Stablecoins the Solution?", **European Central Bank Occasional Paper Series**, S. 230, s. 1 – 55.
- Buterin**, Vitalik, *Proof of Stake: The Making of Ethereum and the Philosophy of Blockchains*, New York 2022.
- Buterin**, Vitalik, "Ethereum White Paper A Next Generation Smart Contract & Decentralized Application Platforms" https://ethereum.org/content/whitepaper/whitepaper-pdf/Ethereum_Whitepaper_-_Buterin_2014.pdf
- Cai**, Wei/**Wang**, Zehua/**Ernst**, Jason B./**Hong**, Zhen/**Feng**, Chen/**Leung**, Victor C. M., "Decentralized Applications: The Blockchain Empowered Software System", **IEEE Access**, C. 6, s. 53019 – 53033.
- Caldwell**, Ernest, *Writing Chinese Laws: The Form and Function of Legal Statutes Found in the Qin Shuihudi Corpus*, New York 2018.
- Caliskan**, Koray, "Platform Works as Stack Economization: Cryptocurrency Markets and Exchanges in Perspective", **Sociologia**, C. 14, S. 3, s. 115 – 142.
- Canfield**, George F., "Corporate Responsibility for Crime", **Columbia Law Review**, C. 14, S. 6, s. 469 – 481.
- Carey**, Catherine/**Webb**, John, "Ponzi schemes and the roles of trust creation and maintenance", **Journal of Financial Crime**, C. 24, S. 4, s. 589 – 600.
- Carlín**, Domhnall/**Burgess**, Jonah/**O'Kane**, Philip/**Sezer**, Sakir, "You Could Be Mine(d): The Rise of Cryptojacking", **IEEE Security & Privacy**, C. 18, S. 2, s. 16 – 22.
- Cary**, Michael, "Down with the #Dogefather: Evidence of a Cryptocurrency Responding in Real Time to a Crypto-Tastemaker", **Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research**, C. 16, s. 2230 – 2240.

- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çamuk, Özlem**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul 2023.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide**, Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul 2019.
- Centel, Nur**, “Ceza Hukukunda Tüzel Kişilerin Sorumluluğu -Şirketler Hakkında Yaptırım Uygulanması-”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 65, S. 4, s. 3313 – 3326.
- Cernea, Federico/La Morgia, Massimo/Mei, Alessandro/Mongardini, Alberto Maria/Sassi, Francesco**, “Ready, Aim, Snipe! Analysis of Sniper Bots and their Impact on the DeFi Ecosystem”, **Companion Proceedings of the ACM Web Conference 2023**, s. 1093 – 1102.
- Chamanara, Sanaz/Ghaffarizadeh, Arman/Madani, Kaveh**, “The Environmental Footprint of Bitcoin Mining Across the Globe: Call for Urgent Action”, **Earth's Future**, C. 11, S. 10, s. 1 – 8.
- Champange, Phil**, The Book of Satoshi, North Haven 2024.
- Chang, Semoon**, “The North Korean Human Rights Act of 2004”, **North Korean Review**, C. 2, S.1, s. 80 – 88.
- Chang, Ting-Yi**, “Dynamically generate a long-lived private key based on password keystroke features and neural network”, **Information Sciences**, C. 211, s. 36 – 47.
- Chen, Zhanwen/Omote, Kazumasa**, “Toward Achieving Anonymous NFT Trading”, **IEEE Access**, C. 10, s. 130166 – 130176.
- Chepurnoy, Alexander/Kharin, Vasily/Meshkov, Dmitry**, “A Systematic Approach to Cryptocurrency Fees”, **Financial Cryptography and Data Security FC 2018**, s. 19 – 30.
- Chilton, C.W.**, “The Roman Law of Treason under the Early Principate”, **Journal of Roman Studies**, C. 45, S. 1 – 2, s. 73 – 81.
- Chowdhury, Mohammad Javed Morshed/Ferdous, Md. Sadek/Biswas, Kamanashis/Chowdhury, Niaz/Kayes, A. S. M./Alazab, Mamoun/Watters, Paul**, “A Comparative Analysis of Distributed Ledger Technology Platforms”, **IEEE Access**, C. 7, s. 167930 – 167943.
- Cho, Jaewoo**, “A Token Economics Explanation for the De-Pegging of the Algorithmic Stablecoin: Analysis of the Case of Terra”, **Ledger**, C. 8, s. 27 – 36.
- Chu, Hanting/Zhang, Pengcheng/Dong, Hai/Xiao, Yan/Ji, Shunhui/Li, Wenrui**, “A survey on smart contract vulnerabilities: Data sources, detection and repair”, **Information and Software Technology**, C. 159, s. 1 – 17.
- Cin, Halil/Akyılmaz, Gül**, Türk Hukuk Tarihi, Ankara 2023.
- Cin, Onursal**, Ceza Muhakemesi Hukuku Temel Bilgiler, Konya 2012.
- Clark, Jeremy/Demirag, Didem/Moosavi, Seyedehmahsa**, “Demystifying Stablecoins”, **Queue**, C. 18, s. 39 – 60.
- Coleman, Bruce**, “Is Corporate Criminal Liability Really Necessary”, **SMU Law Review**, C. 29, S. 4, s. 908 – 927.
- Collins, Billie Jean**, The Hittites And Their World, Atlanta 2007.

- Cong, Lin William/Li, Xi/Tang, Ke/Yang, Yang**, “*Crypto Wash Trading*”, **Management Science**, 2023, C. 69, S. 11, s. 6427 – 6454.
- Cong, Lin William/He, Zhiguo/Li, Jiasun**, “*Decentralized Mining in Centralized Pools*”, **The Review of Financial Studies**, C. 34, S. 3, s. 1191 – 1235.
- Consunji, Martin Pellon**, “*EvoTrader: Automated Bitcoin Trading Using Neuroevolutionary Algorithms on Technical Analysis and Social Sentiment Data*”, **Proceedings of the 2021 4th International Conference on Algorithms, Computing and Artificial Intelligence**, s. 1 – 9.
- Conti, Mauro/Kumar, E. Sandeep/Lal, Chhagan/Ruj, Sushmita**, “*A Survey on Security and Privacy Issues of Bitcoin*”, **IEEE Communications Surveys & Tutorials**, C. 20, S. 4, s. 3416 – 3452.
- Crook, John**, Law and Life of Rome, England 1967.
- Çağlayan Aksoy, Pınar**, Akıllı Sözleşmelerin Kuruluşu ve Geçerlilik Şartları, İstanbul 2021.
- Çetin, Müge**, Sermaye Piyasası Hukuku Bakımından Kripto Varlıklar, İstanbul 2023.
- Çağlayan, Ramazan**, “*Hukukumuzda Kamu Tüzel Kişiliği Kavramı ve Kıstasları*”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, S. 7, s. 373 – 398.
- Coşkun, Neslihan**, “*Karaparanın Aklanması Suçu*”, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 12, S. 3 – 4, s. 229 – 261.
- Daian, Philip/Goldfeder, Steven/Kell, Tyler/Li, Yunqi/Zhao, Xueyuan/Bentov, Iddo/Breidenbach, Lorenz/Juels, Ari**, “*Flash Boys 2.0: Frontrunning, Transaction Reordering, and Consensus Instability in Decentralized Exchanges*”, **ArXiv**, s. 1 – 23.
- di Angelo, Monika/Salzer, Gernot**, “*Towards the Identification of Security Tokens on Ethereum*”, **2021 11th IFIP International Conference on New Technologies, Mobility and Security (NTMS)**, s. 1 – 5.
- DeCusatis, Casimer/Gormanly, Brian/Iacino, John/Perceland, Reed/Pingue, Alex/Valdez, Justin**, “*Cybersecurity Test Bed for Smart Contracts*”, **Cryptography**, C. 7, S. 15, s. 1 – 13.
- De Filippi, Primavera/Wright, Aaron**, Blockchain and the Law, Cambridge 2019.
- Değirmenci, Olgun**, “*Cryptolocker; Bir Fidyeye Virüsünün Ceza Hukuku Açısından Analizi*”, **Yaşar Hukuk Dergisi**, C.1, S.2, s. 175 – 204.
- Devellioğlu, Ferit**, Osmanlıca Türkçe Sözlük, Ankara 2020.
- Diamond, Douglas W./Dybvig, Philip H.**, “*Bank Runs, Deposit Insurance, and Liquidity*”, **Journal of Political Economy**, C. 91, S. 3, s. 401 – 419.
- Diffie, Whitfield/Hellman, Martin**, “*New Directions in Cryptography*”, **IEEE Transactions on Information Theory**, C. 22, S. 6, s. 644 – 654.
- Dinler, Veysel**, “*Mağduriyet Kavramına Çok Yönlü Yaklaşım*”, **Suç Mağdurları**, Ankara 2006.
- Doerner, William G./Lab, Steven P.**, Victimology, New York 2017.

- Doğanay**, Ümit Yaşar, *Adi Şirket Akdi*, İstanbul 1968.
- Doğru**, Osman, “*İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Uygulamasında Toplanma ve Örgütlenme Özgürlüğü*”, **Türkiye Baro Birlik Dergisi**, S. 64, s. 39 – 69.
- Dönmezer**, Sulhi/**Erman**, Sahir, *Nazari ve Tatbiki*, C. II, İstanbul 1983.
- Dönmezer**, Sulhi, *Kişilere ve Mala Karşı Cürümler*, İstanbul 1995.
- Drescher**, Daniel, *Blockchain Basics*, Frankfurt am Main 2017.
- Dyschkant**, Alexis, “*Legal personhood: How we are getting it wrong*”, **University of Illinois Law Review**, C. 2015, S. 5, s. 2075 – 2110.
- Dural**, Mustafa/**Öğüz**, Tufan, *Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku*, İstanbul 2022.
- Duran**, Lütfi, *İdare Hukuku Ders Notları*, İstanbul, 1982.
- Durdu**, Muhammet, *Mali Egemenlik Boyutuyla Blokzincir Teknolojisi*, Ankara 2023.
- Du**, Mingxiao/**Chen**, Qijun/**Liu**, Lietong/**Ma**, Xiaofeng, “*A Blockchain-based Random Number Generation Algorithm and the Application in Blockchain Games*”, **2019 IEEE International Conference on Systems, Man and Cybernetics (SMC)**, s. 3498 – 3503.
- Dwork**, Cynthia/**Naor**, Moni “*Pricing via Processing or Combatting Junk Mail*”, **Advances in Cryptology — CRYPTO’ 92**, s. 139 – 147.
- Dylan-Ennis**, Paul, *Absolute Essentials of Ethereum*, Abingdon 2024.
- Edgerton**, Henry W., “*Corporate Criminal Responsibility*”, **The Yale Law Journal**, C. 36, S. 6, s. 827 – 844.
- Ekici Şahin**, Meral, *Dolandırıcılık Suçu*, Ankara 2019.
- Erem**, Faruk/**Danışman**, Ahmet/**Artuk**, Mehmet Emin, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara 1996.
- Erem**, Faruk, “*Suçun Konusu ve Hümanist Doktrin*”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 25, S. 1, s. 11 – 33.
- Erman**, Sahir, *Hakaret ve Sövme Suçları*, İstanbul 1989.
- Eskandari**, Shayan/**Moosavi**, Mahsa/**Clark**, Jeremy, “*SoK: Transparent Dishonesty: Front-Running Attacks on Blockchain*”, **FC 2019: Financial Cryptography and Data Security**, s. 170 – 189.
- Fang**, Fan/**Ventre**, Carmine/**Basios**, Michael/**Kanthan**, Leslie/**Martinez-Rego**, David/**Wu**, Fan, “*Cryptocurrency trading: a comprehensive survey*”, **Financial Innovation**, C. 8, S. 13, s. 1 – 59.
- Fan**, Sizheng/**Min**, Tian/**Wu**, Xiao/**Cai**, Wei, “*Altruistic and Profit-oriented: Making Sense of Roles in Web3 Community from Airdrop Perspective*”, **Proceedings of the 2023 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems**, Article 551, s. 1 – 16.
- Fanti**, Giulia/**Kogan**, Leonid/**Oh**, Sewoong/**Ruan**, Kathleen/**Viswanath**, Pramod/**Wang**, Gerui, “*Compounding of Wealth in Proof-of-Stake Cryptocurrencies*”, **arXiv**, s. 1 – 19.

- Fisch**, Christian/**Masiak**, Christian/**Vismara**, Silvio/**Block**, Joern, “*Motives and profiles of ICO investors*”, **Journal of Business Research**, C. 125, s. 564 – 576.
- Fisch**, Christian, “*Initial coin offerings (ICOs) to finance new ventures*”, **Journal of Business Research**, C. 34, s. 1 – 22.
- Flick**, Catherine, “*A critical professional ethical analysis of Non-Fungible Tokens (NFTs)*”, **Journal of Responsible Technology**, C. 12, s. 1 – 15.
- Forward**, Colin/**Dhillon**, Vikram, “*DAO Hacked*”, **Blockchain Enabled Applications**, s. 67 – 78.
- Fu**, Shange/**Wang**, Qin/**Yu**, Jiangshan/**Chen**, Shiping, “*Rational Ponzi Game in Algorithmic Stablecoin*”, **2023 IEEE International Conference on Blockchain and Cryptocurrency (ICBC)**, s. 1 – 6.
- Fu**, Shange/**Wang**, Qin/**Yu**, Jiangshan/**Chen**, Shiping, “*FTX Collapse: A Ponzi Story*”, **Financial Cryptography and Data Security FC 2023 International Workshops**, s. 208 – 215.
- Friedlieb**, Linda, “*The Epitome of an Insult: A Constitutional Approach to Designated Fighting Words*”, **University of Chicago Law Review**, C. 72, S. 1, s. 385 – 415.
- Friesendorf**, Cordelia/**Blütener**, Alena, **Decentralized Finance (DeFi)**, Cham 2023.
- Gainsbury**, Sally M./**Blaszczynski**, Alex, “*How Blockchain and Cryptocurrency Technology Could Revolutionize Online Gambling*”, **Gaming Law Review**, C. 21, S. 7, 482 – 492.
- George**, Gisha, “*Micro Structure of Bitcoin Transaction Process*”, **International Journal of Engineering Research & Technology (IJERT)**, C. 3, S. 30, s. 1 – 5.
- Gewirtz**, Paul, “*Victims and Voyeurs at the Criminal Trial*”, **Northwestern University Law Review**, C. 90, S. 3 s. 865.
- Goforth**, Carol R, “*Cinderella’s Slipper: A Better Approach to Regulating Cryptoassets as Securities*”, **Hasting Business Law Journal**, C. 17, S. 2, s. 271 – 334.
- Goli**, Satya Lohit/**Krupaka**, Adharsh/**Nath**, Koushik/**Sowmya**, V, “*Cryptocurrency Trading BoT Using Python*”, **International Journal for Research in Applied Science and Engineering Technology**, C. 11, S. 5, s. 2536 – 2542.
- Gonzalez**, Daniel/**Hayajneh**, Thaier, “*Detection and prevention of crypto-ransomware*”, **2017 IEEE 8th Annual Ubiquitous Computing, Electronics and Mobile Communication Conference (UEMCON)**, s. 472 – 478.
- Gönenç**, Fulya İlçin, Roma Hukukunda Şirket Akdi (Societas), İstanbul 2004.
- Gramoli**, Vincent, “*From blockchain consensus back to Byzantine consensus*”, **Future Generation Computer Systems**, C. 107, s. 760 – 769.
- Griffin**, John M./**Mei**, Kevin, “*How Do Crypto Flows Finance Slavery? The Economics of Pig Butchering*”, **SSRN**, s. 1 – 55.
- Gulyás**, Attila, “*“Lazarus” The North Korean Hacker Group*”, **STRATEGIES XXI: The Complex and Dynamic Nature of the Security Environment**, s. 78 – 79.
- Guo**, Huaqun/**Yu**, Xingjie, “*A survey on blockchain technology and its security*”, **Blockchain: Research and Applications**, C. 3, s. 1 – 14.

- Gupta**, Suyash/**Sadoghi**, Mohammad, “Blockchain Transaction Processing”, **ArXiv**, s. 1 – 21.
- Guri**, Mordechai, “BeatCoin: Leaking Private Keys from Air-Gapped Cryptocurrency Wallets”, **2018 IEEE International Conference on Internet of Things (iThings) and IEEE Green Computing and Communications (GreenCom) and IEEE Cyber, Physical and Social Computing (CPSCom) and IEEE Smart Data (SmartData)**, s. 1308 – 1316.
- Gürcan**, Önder/**Ranchal Pedrosa**, Alejandro/**Tucci-Piergiovanni**, Sara, “On Cancellation of Transactions in Bitcoin-Like Blockchains”, **On the Move to Meaningful Internet Systems OTM 2018 Conferences**, s. 516 – 533.
- Gürten**, Kadir, Roma Hukuku’nda Crimen Kavramı, Ankara 2016.
- Hafizoğulları**, Zeki/**Özen**, Muharrem, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2022.
- Hanna**, Meredith, “Administration upon Estates of Persons Presumed to Be Dead”, **University of Pennsylvania Law Review and American Law Register**, C. 62, S. 8, s. 605 – 614.
- Han**, Bing, *Individual Frauds in China: Exploring the Impact and Response to Telecommunication Network Fraud and Pig Butchering Scams*, **University of Portsmouth**, Portsmouth 2023, (Yayınlanmamış Doktora Tezi).
- Härdle**, Wolfgang Karl/**Harvey**, Campbell R./**Reule**, Raphael C. G., “Understanding Cryptocurrencies”, **Journal of Financial Econometrics**, C. 18, S. 2, s. 181 – 208.
- Harries**, Jill, Law and Crimes in Roman World, Cambridge 2007.
- Harvard Law Review**, “Victim Restitution in the Criminal Process: A Procedural Analysis”, C. 97, S. 4, s. 931 – 946.
- Hassan**, Samer/**De Filippi**, Primavera, “Decentralized Autonomous Organization”, **Internet Policy Review**, C. 10, S. 2, s. 2.
- Hatemi**, Hüseyin, Kişiler Hukuku, İstanbul 2021.
- Hägele**, Sascha, “Centralized exchanges vs. decentralized exchanges in cryptocurrency markets: A systematic literature review”, **Electronic Markets**, C. 34, S. 1, s. 1 – 21.
- Hendrickson**, George Lincoln, “Verbal Injury, Magic, or Erotic Comus?”, **Classical Philology**, C. 20, S. 4, s. 289 – 308.
- Hewa**, Tharaka/**Ylianttila**, Mika/**Liyanage**, Madhusanka, “Survey on blockchain based smart contracts: Applications, opportunities and challenges”, **Journal of Network and Computer Applications**, C. 177, s. 1 – 39.
- He**, Songrun/**Manela**, Asaf/**Ross**, Omri/**von Wachter**, Victor, “Fundamentals of Perpetual Futures”, **SSRN Electronic Journal**, s. 1 – 50.
- Hinkes**, Andrew, “Throw Away the Key, or the Key Holder? Coercive Contempt for Lost or Forgotten Cryptoasset Private Keys, or Obstinate Holders”, **Northwestern Journal of Technology and Intellectual Property**, C. 16, S. 4, s. 225 – 264.

- Hinton**, Edward W., "Presumption of Death", **Illinois Law Review**, Yıl 1925, s. 681 – 683.
- Hornuf**, Lars/**Kück**, Theresa/**Schwiebacher**, Armin, "Initial coin offerings, information disclosure, and fraud", **Small Business Economics**, C. 58, s. 1741 – 1759.
- Howard**, Mark S, "Frontrunning In The Marketplace: A Regulatory Dilemma", **Securities Regulation Law Journal**, C. 19, s. 263 – 264.
- Huang**, Jintao/**He**, Ningyu/**Ma**, Kai/**Xiao**, Jiang/**Wang**, Haoyu, "Miracle or Mirage? A Measurement Study of NFT Rug Pulls", **Proceedings of the ACM on Measurement and Analysis of Computing Systems**, C. 7, s. 1 – 25.
- Iqbal**, Mabashar/**Matulevičius**, Raimundas, "Exploring Sybil and Double-Spending Risks in Blockchain Systems", **IEEE Access**, C. 9, s. 76153 – 76177.
- Iyer**, Rajkamal/**Manju**, Puri, "Understanding Bank Runs: The Importance of Depositor-Bank Relationships and Networks", **American Economic Review**, C. 102, S. 4, s. 1414 – 1445.
- Janetzko**, Dietmar/**Krauß**, Jonas/**Haase**, Frederic/**Rath**, Oliver, "On the Involvement of Bots in Promote-Hit-and-Run Scams – The Case of Rug Pulls", **5th International Conference on Advanced Research Methods and Analytics (CARMA 2023)**, s. 187 – 194.
- Jayawickrama**, Nihal, The Judicial Application Of Human Rights Law, Cambridge 2002.
- Jayasinghe**, Keshani/**Poravi**, Guhanathan, "A Survey of Attack Instances of Cryptojacking Targeting Cloud Infrastructure", **Proceedings of the 2020 2nd Asia Pacific Information Technology Conference**, s. 100 – 107.
- Jazayeriy**, Hamid/**Daryani**, Mohammad, "SPA Bot: Smart Price-Action Trading Bot for Cryptocurrency Market", **12th International Conference on Information and Knowledge Technology (IKT)**, s. 178 – 182.
- Jiang**, Hao-Nan/**Wang**, Chao-Hui/**Duan**, Zhi-Zhuang, "The Unpreventable Emotional Telecom Fraud — "Pig-Butchering Scam", **Scholars Bulletin**, C. 9, S. 1, s. 1 – 2.
- Kafesoğlu**, İbrahim, Türk Milli Kültürü, İstanbul 1984.
- Kalabalık**, Halil, İnsan Hakları Hukukuna Giriş, Ankara 2023.
- Kangal**, Zeynel, Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu, Ankara 2003.
- Kan**, Paul Rexton/**Bechtol**, Bruce E/**Collins**, Robert M, Criminal Sovereignty: Understanding North Korea's Illicit International Activities, Carlisle 2010.
- Karadeniz**, Salih, Blokzincir Teknolojisi ile Gerçekleştirilen Merkeziyetsiz Otonom Organizasyonların (Dao'ların) Hukuki Niteliği, Ankara 2024.
- Karakaş Doğan**, Fatma, *Uluslararası Düzenlemeler Işığında Mağdur Haklarının ve Suç Mağdurlarına Yardım Hakkında Kanun Tasarısının Değerlendirilmesi*, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 19, S. 2., s. 1007 – 1029.
- Karakehya**, Hakan/**Arabacı**, Murat, "Cumhuriyet Savcısının Hukuki Statüsü, Muhakemedeki Taraf Pozisyonu ve İspat Yükünün Bulunması Üzerine", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 65, S. 4, s. 2059 – 2081.
- Karakehya**, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2023.

- Karakehya**, Hakan, “Kumar Oynanması İçin Yer ve İmkân Sağlama Suçu”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, S. 2, s. 699 – 713.
- Kaşak**, Fahri Erdem, “Tüzel Kişilik Kavramı ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 26, S. 2, s. 1241 – 1263.
- Kasatkin**, Sergey, “The legal content of a white paper for an ICO (initial coins offering)”, **Information & Communications Technology Law**, C. 31, S. 1, s. 81 – 98.
- Kaisto**, Janne/**Juutilainen**, Teemu/**Kauranen**, Joonas, “Non-fungible tokens, tokenization, and ownership”, **Computer Law & Security Review**, C. 54, s. 1 – 15.
- Katoğlu**, Tuğrul, “Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 61, S. 2, s. 657 – 693.
- Kellahin**, Jason W., “The Presumption of Death and a Second Marriage”, **Denver Law Review**, C. 27, S. 11, s. 414 – 420.
- Kethineni**, Sessa/**Cao**, Ying, “The Rise in Popularity of Cryptocurrency and Associated Criminal Activity”, **International Criminal Justice Review**, C. 30, s. 325 – 344.
- Kızmaz**, Zahir, Mağdurlar ve Suçlular, Ankara 2015.
- Kim**, Chang Yeon/**Lee**, Kyungho, “Risk Management to Cryptocurrency Exchange and Investors Guidelines to Prevent Potential Threats”, **2018 International Conference on Platform Technology and Service (PlatCon)**, s. 1 – 6.
- Kim**, Hanna/**Cui**, Jian/**Jang**, Eugene/**Lee**, Chanhee/**Lee**, Yongjae/**Chung**, Jin-Woo/**Shin**, Seungwon, “DRAINLoG: Detecting Rogue Accounts with Illegally-obtained NFTs using Classifiers Learned on Graphs”, **Network and Distributed System Security (NDSS) Symposium 2024**, s. 1 – 18.
- Koca**, Mahmut/**Üzülmez**, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2023.
- Koca**, Mahmut/**Üzülmez**, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2023.
- Koerhuis**, Wiebe/**Kechadi**, Tahar/**Le-Khac**, Nhien-An, “Forensic analysis of privacy-oriented cryptocurrencies”, **Forensic Science International: Digital Investigations**, C. 33, s. 1 – 11.
- Kolachala**, Kartick/**Simsek**, Ecem/**Ababneh**, Mohammed/**Vishwanathan**, Roopa, “SoK: Money Laundering in Cryptocurrencies”, **Proceedings of the 16th International Conference on Availability, Reliability and Security**, s. 1 – 10.
- Kozak**, İbrahim Erol, Kadim Dönemler Genel Hukuk Tarihi, Konya 2015.
- Kshetri**, Nir/**Voas**, Jeffrey, “Do Crypto-Currencies Fuel Ransomware?”, **IT Professional**, C. 19, s. 11 – 15.
- Kunter**, Nurullah, Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi, İstanbul 1954.
- Kushwaha**, Satpal Singh/**Joshi**, Sandeep/**Singh**, Dilbag/**Kaur**, Manjit/**Lee**, Heung-No, “Systematic Review of Security Vulnerabilities in Ethereum Blockchain Smart Contract”, **IEEE Access**, C. 10, s. 6605 – 6621.

- Kutera**, Małgorzata, “Cryptocurrencies as a Subject of Financial Fraud”, **Journal of Entrepreneurship, Management and Innovation**, C. 18, S. 4, s. 45 – 77.
- Küfeoğlu**, Sinan/**Özkuran**, Mahmut, “Bitcoin mining: A global review of energy and power demand”, **Energy Research and Social Science**, C. 58, s. 1 – 12.
- Lacity**, Mary C./**Lupien**, Steven C., *Blockchain Fundamentals for Web 3.0*, Arkansas 2022.
- Lampert**, Leslie/**Shostak**, Robert/**Pease**, Marshall, “The Byzantine Generals Problem”, **ACM Transactions on Programming Languages and Systems**, C. 4, s. 382 – 401.
- Lantz**, Lorne/**Cawrey**, Daniel, *Mastering Blockchain: Unlocking the Power of Cryptocurrencies*, Sebastopol 2020.
- Lansiaux**, Edouard/**Tchagaspanian**, Noé/**Forget**, Joachim, “Community Impact on a Cryptocurrency: Twitter Comparison Example Between Dogecoin and Litecoin”, **Frontiers in Blockchain**, C. 5, s. 1 – 17.
- Laurence**, Tiana, *Blockchain for Dummies*, Hoboken 2017.
- Lee**, David Kuo Chuen/**Low**, Linda, *Inclusive Fintech*, Singapore 2018.
- Lee**, Frederic P., “Corporate Criminal Liability”, **Columbia Law Review**, C. 28, S. 1, s. 1 – 28.
- Leigh**, L. H., “The Criminal Liability of Corporations and Other Groups: A Comparative View”, **Michigan Law Review**, C. 80, S. 7, s. 1508 – 1528.
- Lessig**, Lawrence, *Code: And Other Laws of Cyberspace*, Version 2.0, New York 2006.
- Lewis**, Antony, *The Basics of Bitcoins and Blockchains: An Introduction to Cryptocurrencies and the Technology that Powers Them*, Coral Gables 2018.
- Le Pennec**, Guenole/**Fiedler**, Ingo/**Ante**, Lennart, “Wash trading at cryptocurrency exchanges”, **Finance Research Letters**, C. 43, s. 1 – 7.
- Liebau**, Daniel/**Schueffel**, Patrick, “Cryptocurrencies & Initial Coin Offerings: Are they Scams? - An Empirical Study”, **The Journal of The British Blockchain Association**, C. 2, S. 1, s. 1 – 7.
- Liu**, Jessie K., “Victimhood”, **Missouri Law Review**, C. 71, S. 1, s. 115 – 176.
- Liu**, Jiageng/**Makarov**, Igor/**Schoar**, Antoinette, “Anatomy of a Run: The Terra Luna Crash”, **National Bureau of Economic Research**, Working Paper 31160, s. 1 – 62.
- Liu**, Mingdong/**Chen**, Hu/**Yan**, Jiaqi, “Detecting Roles of Money Laundering in Bitcoin Mixing Transactions: A Goal Modeling and Mining Framework”, **Frontier in Physics**, C. 9, s. 1 – 8.
- Li**, Yiting/**Wang**, Chien-Chiang W., “A search-theoretic model of double-spending fraud”, **Journal of Economic Dynamics & Control**, C. 142, s. 1 – 22.
- Liu**, Yi/**Liu**, Xingtong/**Tang**, Chaojing/**Wang**, Jian/**Zhang**, Lei, “Unlinkable Coin Mixing Scheme for Transaction Privacy Enhancement of Bitcoin”, **IEEE Access**, C. 6, s. 23261 – 23270.

- Lo**, Yuen C/**Medda**, Francesca, “*Uniswap and the Emergence of the Decentralized Exchange*”, **Journal of Financial Market Infrastructures**, C. 10, s. 1 – 25.
- de Maglie**, Cristina, “*Models of Corporate Criminal Liability in Comparative Law*”, **Washington University Global Studies Law Review**, C. 4, S. 3, s. 547 – 566.
- Makridis**, Christos/**Fröwis**, Michael/**Sridhar**, Kiran/**Böhme**, Rainer, “*The Rise of Decentralized Cryptocurrency Exchanges: Evaluating the Role of Airdrops and Governance Tokens*”, **Journal of Corporate Finance**, C. 79, s. 1 – 13.
- Maledon**, William J., “*Law and the Unborn Child: The Legal and Logical Inconsistencies*”, **Notre Dame Law Review**, C. 46, S. 2, s. 349 – 372.
- Mangrulkar**, Ramchandra Sharad/**Chavan**, Pallavi Vijay, *Blockchain Essentials*, New York 2024.
- Maull**, Roger/**Godsiff**, Phil/**Mulligan**, Catherine/**Brown**, Alan/**Kewell**, Beth, “*Distributed ledger technology: Applications and implications*”, **Strategic Change**, C. 26, s. 481 – 489.
- May**, Larry, *Ancient Legal Thought*, Cambridge 2019.
- Mazorra**, Bruno/**Adan**, Victor/**Daza**, Vanesa, “*Do Not Rug on Me: Leveraging Machine Learning Techniques for Automated Scam Detection*”, **Mathematics**, C. 10, S. 949, s. 1 – 24.
- Merkel**, Reinhard, “*The legal status of the human embryo*”, **Reproductive BioMedicine Online**, C. 14, Ek 1, s. 54 – 60.
- Meyer**, Andre/**Ante**, Lennart, “*Effects of initial coin offering characteristics on cross-listing returns*”, **Digital Finance**, C. 2, s. 259 – 283.
- Milionis**, Jason/**Hirsch**, Dean/**Arditi**, Andy/**Garimidi**, Pranav, “*A Framework for Single-Item NFT Auction Mechanism Design*”, **Proceedings of the 2022 ACM CCS Workshop on Decentralized Finance and Security**, s. 31 – 38.
- Minto**, Andrea, “*The Legal Characterization of Crypto-Exchange Platforms*”, **Global Jurist**, C. 22, S. 1, s. 137 – 156.
- Mirtaheri**, Mehrnoosh/**Abu-El-Haija**, Sami/**Morstatter**, Fred/**Ver Steeg**, Greg/**Galstyan**, Aram, “*Identifying and Analyzing Cryptocurrency Manipulations in Social Media*”, **IEEE Transactions on Computational Social Systems**, C. 8, s. 607 – 617.
- Mohammad**, Adel Hamdan, “*Ransomware Evolution, Growth and Recommendation for Detection*”, **Modern Applied Sciences**, C. 14, S. 3, s. 68 – 74.
- Mohanty**, Debajani, *Ethereum for Architects and Developers*, Uttar Pradesh 2018.
- Mohan**, Vijay, “*Automated market makers and decentralized exchanges: a DeFi primer*”, **Financial Innovation**, C. 8, s. 1 – 48.
- Momtaz**, Paul, *Initial Coin Offerings*, **PLoS ONE**, C. 15, s. 1 – 30.
- Moore**, Tyler/**Christin**, Nicolas, “*Beware the Middleman: Empirical Analysis of Bitcoin-Exchange Risk*”, **Financial Cryptography and Data Security**, C. 7859, s. 25 – 33.

- Morin, Andrew/Moore, Tyler**, “*How Cryptocurrency Exchange Interruptions Create Arbitrage Opportunities*”, **2023 IEEE European Symposium on Security and Privacy Workshops (EuroS&PW)**, s. 207 – 215.
- Mousourakis, George**, *A Legal History Of Rome*, New York 2007.
- Möser, Malte/Soska, Kyle/Heilman, Ethan/Lee, Kevin/Heffan, Henry/Srivastava, Shashvat/Hogan, Kyle/Hennessey, Jason/Miller, Andrew/Narayanan, Arvind/Christin, Nicolas**, “*An Empirical Analysis of Traceability in the Monero Blockchain*”, **Proceedings on Privacy Enhancing Technologies**, C. 3, s. 143 – 163.
- Mukherjee, Arghya/Moore, Tyler**, “*Cryptocurrency Exchange Closure Revisited (Again)*”, **2022 APWG Symposium on Electronic Crime Research (eCrime)**, s. 1 – 8.
- Musch, Marius/Wressnegger, Christian/Johns, Martin/Rieck, Konrad**, “*Thieves in the Browser: Web-based Cryptojacking in the Wild*”, **Proceedings of the 14th International Conference on Availability, Reliability and Security**, s. 1 – 10.
- Nadler, Matthias/Schär, Fabian**, “*Tornado Cash and Blockchain Privacy: A Primer for Economists and Policymakers*”, **Federal Reserve Bank of St. Louis Review**, s. 122 – 136.
- Nakamoto, Satoshi**, “*Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*” <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>
- Nani, Albi**, “*The doge worth 88 billion dollars: A case study of Dogecoin*”, **The International Journal of Research into New Media Technologies**, C. 28, S. 6, s. 1719 – 1736.
- Nemeth, Peter F.**, “*Legal Rights and Obligations to a Corpse*”, **Notre Dame Law Review**, C. 19, S. 1, s. 69 – 73.
- Nguyen, Cong T/Hoang, Dinh Thai/Nguyen, Diep N./Niyato, Dusit/Nguyen, Huynh Tuong/Dutkiewicz, Eryk**, “*Proof-of-Stake Consensus Mechanisms for Future Blockchain Networks: Fundamentals, Applications and Opportunities*”, **IEEE Access**, C. 7, s. 85727 – 85745.
- Nofer, Michael/Gomber, Peter/Hinz, Oliver/Schiereck, Dirk**, “*Blockchain*”, **Business & Information Systems Engineering**, C. 59, s. 183 – 187.
- Notland, Jakob Svennevik/Li, Jingyue/Nowostawski, Mariusz/Haro, Peter Halland**, “*SoK: Cross-Chain Bridging Architectural Design Flaws and Mitigations*”, **arXiv**, s. 1 – 15.
- Oğuzman, M. Kemal/Seliçi, Özer/Oktay Özdemir, Saibe, Kişiler Hukuku, İstanbul 2024.**
- Okandan, Recai G.**, *Umumi Hukuk Tarihi Dersleri*, İstanbul 1952.
- Okuyucu Ergün, Güneş**, “*Gebe Olduğu Bilinen Kadına Karşı İşlenen Kasten Öldürme Suçuna İlişkin Bazı Tesbit ve Değerlendirmeler*”, **Nevzat Toroslu’ya Armağan**, C. 2, s. 821 – 844.
- Oosthoek, Kris/Doerr, Christian**, “*From Hodl to Heist: Analysis of Cyber Security Threats to Bitcoin Exchanges*”, **2020 IEEE International Conference on Blockchain and Cryptocurrency (ICBC)**, s. 1 – 9.

- Oz, Harun/Aris, Ahmet/Levi, Albert/Uluagac, Selcuk**, “A Survey on Ransomware: Evolution, Taxonomy, and Defense Solutions”, **ACM Computing Surveys (CSUR)**, C. 54, s. 1 – 37.
- O’Kane, Philip/Sezer, Sakir/Carlin, Domhnall**, “Evolution of ransomware”, **IET Networks**, C. 7, s. 321 – 327.
- Önder, Ayhan**, Ceza Hukuku Dersleri, İstanbul 1992.
- Önder, Ayhan**, Şahıslara ve Mala Karşı Cürümler ve Bilişim Alanında İşlenen Suçlar, İstanbul 1994.
- Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Meraklı, Serkan/Bacaksız, Pınar/Başbüyük, İsa**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2023.
- Özdemir, Gençer**, “Kripto Paraların Eşya Niteliği”, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1, s. 289 – 306.
- Özek, Çetin**, Siyasi İktidar Düzeni ve Fonksiyonları Aleyhinde Cürümler, İstanbul 1967.
- Özen, Muharrem**, “Türk Ceza Tasarımının Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğuna İlişkin Hükümlerine Bir Bakış”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 52, S. 1, s. 63 – 88.
- Özen, Mustafa**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2019.
- Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Hukuku Genel hükümler, Ankara 2023.
- Özgenç, İzzet**, Suç Örgütleri, Ankara 2023.
- Özsunay, Ergun**, Gerçek Kişilerin Hukuki Durumu, İstanbul 1982.
- Öztan, Bilge**, Kişiler Hukuku Gerçek kişiler, Ankara 2021.
- Öztan, Bilge**, Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Ankara 1970.
- Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan**, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, Ankara 2023.
- Paquet-Clouston, Masarah/Haslhofer, Bernhard/Dupont, Benoit**, “Ransomware Payments in the Bitcoin Ecosystem”, **Journal of Cybersecurity**, C. 5, S. 1, s. 1 – 11.
- Peng, Jiawei/Wu, Yijun/Yuan, Kunfeng**, “A research on the consensus mechanisms”, **Applied and Computational Engineering**, C. 16, s. 127 – 137.
- Penzo, Stephen/Selvadurai, Niloufer**, “A hard fork in the road: developing an effective regulatory framework for public blockchains”, **Information & Communications Technology Law**, C. 31, S. 2, s. 240 – 266.
- Piasecki, Piotr J.**, “Gaming Self-Contained Provably Fair Smart Contract Casinos”, **Ledger**, C. 1, s. 99 – 110.
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin**, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, İstanbul 2014.
- Praitheeshan, Purathani/Xin, Yi Wei/Pan, Lei/Doss, Robin**, “Attainable Hacks on Keystore Files in Ethereum Wallets - A Systematic Analysis”, **Communications in Computer and Information Science**, C. 1113, s. 99 – 117.

- Prashant B./Makrant I./Mansi M.**, “Migration from POW to POS for Ethereum”, **enrXiv**, s. 1 – 10.
- Raikwar**, Mayank/**Gligoroski**, Danilo/**Krlevska**, Katina, “SoK of Used Cryptography in Blockchain”, **IEEE Access**, C. 7, s. 148550 – 148575.
- Raskin**, Max, “The Law and Legality of Smart Contracts”, **Georgetown Law Technology Review**, C. 1, S. 2, s. 305 – 341.
- Renger**, Johannes, “Wrongdoing and Its Sanctions: On “Criminal” and “Civil” Law in the Old Babylonian Period”, **Journal of the Economic and Social History of the Orient**, C. 20, S. 1, s. 65 – 77.
- Rhee**, Yoojin, “North Korea and Crimes against Humanity”, **The Korean Journal of International Studies**, C. 9, S.1, s. 97 – 118.
- Rogaway**, Phillip/**Shrimpton**, Thomas, “Cryptographic Hash-Function Basics: Definitions, Implications, and Separations for Preimage Resistance, Second-Preimage Resistance, and Collision Resistance”, **Lecture Notes in Computer Science**, C. 3017, s. 377 – 379.
- Saad**, Muhammad/**Khormali**, Aminollah/**Mohaisen**, Aziz, “Dine and Dash: Static, Dynamic, and Economic Analysis of In-Browser Cryptojacking”, **2019 APWG Symposium on Electronic Crime Research (eCrime)**, s. 1 – 12.
- Saleh**, Fahad, “Blockchain without Waste: Proof-of-Stake”, **The Review of Financial Studies**, C. 34, S. 3, s. 1156 – 1190.
- dos Santos**, Saulo/**Chukwuocha**, Chukwuka/**Kamali**, Shahin/**Thulasiram**, Ruppa K., “An Efficient Miner Strategy for Selecting Cryptocurrency Transactions”, **2019 IEEE International Conference on Blockchain**, s. 116 – 123;
- Sayeed**, Sarwar/**Marco-Gisbert**, Hector/**Caira**, Tom, “Smart Contract: Attacks and Protections”, **IEEE Access**, C. 8, s. 24416 – 24427.
- Scholten**, Oliver J./**Zendle**, David/**Walker**, James A., “Inside the decentralised casino: A longitudinal study of actual cryptocurrency gambling transactions”, **PLoS ONE**, C. 15, S. 10, s.1 – 18.
- Seres**, István András/**Nagy**, Dániel A./**Buckland** Chris/**Burcsi**, Péter, “MixEth: Efficient, Trustless Coin Mixing Service for Ethereum”, **Open Access Series in Informatics (OASICS)**, C. 71, s. 1 – 20.
- Sert Sütçü**, Selin, “Dolaylı-Dolaysız Zilyetlik Kavramlarının Ayırt Edilmesi”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 9, S. 1, s. 259 – 284.
- Seyitdanlioğlu**, Mehmet, “Eski Türklerde Devlet Meclisi “Toy” Üzerine Düşünceler”, **Tarih Araştırmaları Dergisi**, C. 28, S. 45, s. 1 – 12.
- Sharma**, Pratima/**Jindal**, Rajni J./**Borah**, Malaya Dutta, “A Review of Blockchain-Based Applications and Challenges”, **Wireless Personal Communications**, C. 123, s. 1201 – 1243.
- Sharma**, Tanusree/**Kwon**, Yujin/**Pongmala**, Kornrapat/**Wang**, Henry/**Miller**, Andrew/**Song**, Dawn/**Wang**, Yang, “Unpacking How Decentralized Autonomous Organizations (DAOs) Work in Practice”, **ArXiv**, s. 1 – 18.

- Sharma, Trishie/Agarwal, Rachit/Shukla, Sandeep Kumar**, “*Understanding Rug Pulls: An In-depth Behavioral Analysis of Fraudulent NFT Creators.*”, **ACM Transaction on the Web**, C. 18, S. 1, s. 1 – 39.
- Schär, Fabian**, “*Decentralized Finance: On Blockchain- and Smart Contract-Based Financial Markets*”, **Federal Reserve Bank of St. Louis Review**, C. 103, S. 2, s. 153 – 174.
- Sherman, Alan T./Javani, Farid/Zhang, Haibin/Golaszewski, Enis**, “*On the Origins and Variations of Blockchain Technologies*”, **IEEE Security & Privacy**, C. 17, S. 1, s. 72 – 77.
- Singh, Amritraj/Parizi, Reza/Zhang, Qi/Choo, Kim-Kwang Raymond/Dehghantanha, Ali**, “*Blockchain smart contracts formalization: Approaches and challenges to address vulnerabilities*”, **Computer & Security**, C. 88, s. 1 – 16.
- Singh, Preeti/Shende, Praveen**, “*Symmetric Key Cryptography: Current Trends*”, **International Journal of Computer Science and Mobile Computing**, C. 3, S. 12, s. 410 – 415.
- Singleton, W. E.**, “*Entities and Real and Artificial Persons*”, **Journal of the Society of Comparative Legislation**, C. 12, S. 2, s. 291 – 298.
- Sinha, Shivanshi/Arora, Yojna**, “*Ethical Hacking: The Story of a White Hat Hacker*”, **International Journal of Innovative Research in Computer Science & Technology (IJIRCST)**, C. 8, S. 3, s. 131 – 136.
- Smith, Bryant**, “*Legal Personality*”, **Yale Law Journal**, C. 37, S. 3, s. 283 – 299.
- Smith, Sean Stein**, *Blockchain Artificial Intelligence and Financial Services*, Cham 2020.
- Smolensky, Kirsten Rabe**, “*Rights of the Dead*”, **Hofstra Law Review**, C. 37. S. 3, s. 763 – 803.
- Soltani, Reza/Zaman, Marzia/Joshi, Rohit/Sampalli, Srinivas**, “*Distributed Ledger Technologies and Their Applications: A Review*”, **Applied Sciences**, C. 12, s. 1 – 20.
- Soyaslan, Doğan**, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara 2018.
- Soyaslan, Doğan**, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara 1999.
- Söğütlü, Özlem**, *Roma Özel Hukuku – Ders Kitabı*, Ankara 2021.
- Sriman, B./Kumar, S. G./Dhanushram, S./Balaji, K./Priyan, P. A.**, “*A Systematic Study About Crypto Jacking*”, **2023 International Conference on Research Methodologies in Knowledge Management, Artificial Intelligence and Telecommunication Engineering (RMKMATE)**, s. 1 – 7.
- Suciu, George/Nădrag, Carmen/Istrate, Cristiana/Vulpe, Alexandru/Ditu, Maria-Cristina/Subea, Oana**, “*Comparative Analysis of Distributed Ledger Technologies*”, **2018 Global Wireless Summit (GWS)**, s. 370 – 373.
- Sungurbey, İsmet**, *Medeni Hukukun Temel Sorunları*, Ankara 2003.
- Suratkar, Saurabh/Shirole, Mahesh/Bhirud, Sunil**, “*Cryptocurrency Wallet: A Review*”, **2020 4th International Conference on Computer, Communication and Signal Processing (ICCCSP)**, s. 1 – 7.

- Swan**, Melanie, *Blockchain Blueprint for a New Economy*, Sebastopol 2015.
- Szabo**, Nick, “*Formalizing and Securing Relationships on Public Networks*”, **First Monday**, C. 2, S. 9.
- Şahin**, Cumhur/**Göktürk**, Neslihan, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara 2023.
- Şener**, Oruç, “*Roma Hukukunun Modern Ortaklıklar Hukukuna Etkileri*”, **Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı**, C. I, İstanbul 2001.
- Tahiroğlu**, Bülent, *Roma Hukukunda Suçların Genel Nitelikleri ve Modern Türk Hukukuna Etkileri*, Ankara 2014.
- Tanwar**, Sudeep, *Blockchain Technology from Theory to Practice*, Singapore 2022.
- Taylor**, Sarah K./**Ariffin**, Aswami/**Ariffin**, Khairul Akram Zainol/**Abdullah**, Siti Norul Huda Sheikh, “*Cryptocurrencies Investigation: A Methodology for the Preservation of Cryptowallets*”, **2021 3rd International Cyber Resilience Conference (CRC)**, s. 1 – 5.
- Tekiner**, Ege/**Acar**, Abbas/**Uluğac**, Selçuk/**Kirda**, Engin/**Selçuk**, Ali Aydın, “*SoK: Cryptojacking Malware*”, **2021 IEEE European Symposium on Security and Privacy (EuroS&P)**, s. 120 – 139.
- Tezcan**, Durmuş, “*Mağdurun Hakları ve Tanıkların Korunması*”, **Ceza Hukuku Reformu**, İstanbul 2001, s. 73 – 84.
- Tiwari**, Milind/**Gepp**, Adrian/**Kumar**, Kuldeep, “*The future of raising finance - a new opportunity to commit fraud: a review of initial coin offering (ICOs) scams*”, **Crime, Law and Social Change**, C. 73, s. 417 – 441.
- Toroslu**, Nevzat/**Toroslu**, Haluk, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, Ankara 2019.
- Toroslu**, Nevzat, *Cürumların Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, Ankara 1970.
- Töngür**, Ali Rıza/**Çetintürk**, Ekrem, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara 2020.
- Truby**, Jon, “*Decarbonizing Bitcoin: Law and policy choices for reducing the energy consumption of Blockchain technologies and digital currencies*”, **Energy Research & Social Science**, C. 44, s. 399.
- Tschorsch**, Florian/**Scheuermann**, Björn, “*Bitcoin and Beyond: A Technical Survey on Decentralized Digital Currencies*”, **IEEE Communications Surveys & Tutorials**, C. 18, S. 3, s. 2084 – 2123.
- Türkoğlu**, Halide Gökçe, *Roma Hukukunda Suç ve Ceza*, Ankara 2017.
- Türk Dil Kurumu**, *Büyük Türkçe Sözlük*, Ankara 2019.
- U.S. Department of the Treasury**, *Crypto-Assets: Implications for Consumers, Investors, and Businesses*, Washington D.C. 2022.
- Üçok**, Çoşkun/**Mumcu**, Ahmet/**Bozkurt**, Gülnihal, *Türk Hukuk Tarihi*, Ankara 2023.
- Ünver**, Yener, *Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer*, Ankara 2003.
- Vani**, Sameep/**Doshi**, Malav/**Nanavati**, Amit/**Kundu**, Asnish, “*Vulnerability Analysis of Smart Contracts*”, **ArXiv**, s. 1 – 14.

- van Kampen**, Reinout, *Cross-listings: Cryptocurrency Characteristics and Abnormal Returns*, **Erasmus University**, Rotterdam 2022, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Velani**, Janki/**Patel**, Suchita “A Review: Fraud Prospects in Cryptocurrency Investment”, **International Journal of Innovative Science and Modern Engineering (IJISME)**, C. 11, S. 6, s. 1 – 4.
- Vempaty**, Aditya/**Tong**, Lang/**Varshney**, Pramod K., “Distributed Inference with Byzantine Data: State-of-the-Art Review on Data Falsification Attacks”, **IEEE Signal Processing Magazine**, C. 30, s. 65 – 75.
- Verstraete**, Mark, “The Stakes of Smart Contracts”, **Loyola University Chicago Law Journal**, C. 50, S. 3, s. 743 – 795.
- Vidal-Tomás**, David/**Briola**, Antonio/**Aste**, Tomaso, “FTX’S Downfall and Binance’S Consolidation: The Fragility of Centralised Digital Finance”, **Physica A: Statistical Mechanics and Its Applications**, C. 625, s. 1 – 16.
- Volety**, Tejaswi/**Saini**, Shalabh/**McGhin**, Thomas/**Liu**, Charles Zhechao/**Choo**, Kim-Kwang Raymond, “Cracking Bitcoin wallets: I want what you have in the wallets”, **Future Generation Computer Systems**, C. 91, s. 136 – 143.
- van Vulpen**, Paul/**Siu**, Josef/**Jansen**, Slinger, “Governance of decentralized autonomous organizations that produce open source software”, **Blockchain: Research and Applications**, C. 5, s. 1 – 34.
- Wadhwa**, Utkarsh/**Tomar**, Vivek/**Khurana**, Jasmine Bedi, “Restricting the Illegal Transactions in Cryptocurrencies”, **International Journal of Computer Applications**, C. 166, S. 2, s. 29 – 32.
- Wang**, Dabao/ **Feng**, Hang/**Wu**, Siwei/ **Zhou**, Yajin/**Wu**, Lei/**Yuan**, Xingliang, “Penny Wise and Pound Foolish: Quantifying the Risk of Unlimited Approval of ERC20 Tokens on Ethereum”, **25th International Symposium on Research in Attacks, Intrusions and Defenses (RAID 2022)**, s. 99 – 114.
- Wang**, Fangzhou/**Zhou**, Xiaoli, “Persuasive Schemes for Financial Exploitation in Online Romance Scam: An Anatomy on Sha Zhu Pan (杀猪盘) in China”, **Victims & Offenders**, C. 18, S. 5, s. 915 – 942.
- Wang**, Shacheng/**Zhu**, Xixi, “Evaluation of Potential Cryptocurrency Development Ability in Terrorist Financing”, **Policing: A Journal of Policy and Practice**, C. 15, S. 4, s. 2329 – 2340.
- Wang**, Shuai/**Ding**, Wenwen/**Li**, Juanjuan/**Yuan**, Yong/**Ouyang**, Liwei/**Wang**, Fei-Yue, “Decentralized Autonomous Organizations: Concept, Model, and Applications”, **IEEE Transactions on Computational Social Systems**, C. 6, S. 5, s. 870 – 878.
- Wang**, Shuai/**Ouyang**, Liwei/**Yuan**, Young/**Ni**, Xiaochun/**Han**, Xuan/**Wang**, Fei-Yue, “Blockchain-Enabled Smart Contracts: Architecture, Applications, and Future Trends”, **IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics: Systems**, C. 49, S. 11, s. 2266 – 2277.

- Wang, Ye/Zuest, Patrick/Yao, Yaxing/Lu, Zhicong/Wattenhofer, Roger**, “*Impact and User Perception of Sandwich Attacks in the DeFi Ecosystem*”, **Proceedings of the 2022 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems**, s. 1 – 15.
- Wang, Yubin/Liu, Tingwen/Tan, Qingfeng/Shi, Jinqiao/Guo, Li**, “*Identifying Users across Different Sites using Usernames*”, **Procedia Computer Science**, C. 80, s. 376 – 385.
- Wang, Licheng/Shen, Xiaoying/Li, Jing/Shao, Jun/Yang, Yixian**, “*Cryptographic primitives in blockchains*”, **Journal of Network and Computer Application**, C. 127, s. 43 – 58.
- Wang, Wenbo/Hoang, Dinh Thai/Hu, Peizhao/Xiong, Zehui/Niyato, Dusit/Wang, Ping/Wen, Yonggang/Kim, Dong**, “*A Survey on Consensus Mechanisms and Mining Strategy Management in Blockchain Networks*”, **IEEE Access**, C. 7, s. 22328 – 22370.
- Wan, Shaohua/Li, Meijun/Liu, Gaoyang/Wang, Chen**, “*Recent advances in consensus protocols for blockchain: a survey*”, **Wireless Network**, C. 26, s. 5579 – 5593.
- Westbrook, Raymond**, *A History Of Ancient Near Eastern Law C.1*, Leiden 2003.
- White, Joshua/Wilkoff, Sean**, “*The Effect of Celebrity Endorsements on Crypto*”, **SSRN**, s. 1 – 72.
- Winn, C. R. N.**, “*The Criminal Responsibility of Corporations*”, **The Cambridge Law Journal**, C. 3, S. 3, s. 398 – 415.
- Wronka, Christoph**, “*“Cyber-laundering”: the change of money laundering in the digital age*”, **Journal of Money Laundering Control**, C. 25, S. 2, s. 330 – 344.
- Wu, Kaidong/Ma, Yun/Huang, Gang/Liu, Xuanzhe**, “*A first look at blockchain-based decentralized applications*”, **Software: Practice and Experience**, C. 51, s. 1983 – 2102.
- Wu, Lei/Hu, Yufeng/Zhou, Yajin/Wang, Haoyu/Luo, Xiapu/Wang, Zhi/Zhang, Fan/Ren, Kui**, “*Towards Understanding and Demystifying Bitcoin Mixing Services*”, **Proceedings of the Web Conference 2021**, s. 33 – 44.
- Xiao, Yang/Zhang, Ning/Lou, Wenjing/Hou, Y. Thomas**, “*A Survey of Distributed Consensus Protocols for Blockchain Networks*”, **IEEE Communications Surveys & Tutorials**, C. 22, S. 2, s. 1432 – 1465.
- Xu, Chang/Xiong, Ruting/Shen, Xiaodong/Zhu, Liehuang/Zhang, Xiaoming**, “*How to Find a Bitcoin Mixer: A Dual Ensemble Model for Bitcoin Mixing Service Detection*”, **IEEE Internet of Things Journal**, C. 10, s. 17220 – 17230.
- Xu, Wei/Wang, Ting/Chen, Runyu/Zhao, J. Leon**, “*Prediction of initial coin offering success based on team knowledge and expert evaluation*”, **Decision Support Systems**, C. 147, s. 1 – 10.
- Xu, Xiwei/Weber, Ingo/Staples, Mark**, *Architecture for Blockchain Applications*, Cham 2019.
- Yaish, Aviv/Zohar, Aviv**, “*Correct Cryptocurrency ASIC Pricing: Are Miners Overpaying?*”, **Leibniz International Proceedings in Informatics (LIPIcs)**, C. 282, s. 1 – 25.

- Yaga**, Dylan/**Mell**, Peter/**Roby**, Nik/**Scarfone**, Karen, “*Blockchain Technology Overview*”, **National Institute of Standards and Technology**, Internal Report 8202, Gaithersburg 2018.
- Yarsuvat**, Duygun, “*Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu*”, **Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan**, İstanbul 1999, s. 889 – 918.
- Yenisey**, Feridun/**Nuhoğlu**, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2023.
- Ye**, Guoyi/**Hong**, Geng/**Zhang**, Yuan/**Yang**, Min, “*Interface Illusions: Uncovering the Rise of Visual Scams in Cryptocurrency Wallets*”, **Proceedings of the ACM on Web Conference 2024**, s. 1585 – 1595.
- Yılmaz**, Enes, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur, Ankara 2024.
- Yılmaz**, Sacit, “*Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu*”, **Ankara Barosu Dergisi**, S. 2, s. 69 – 98.
- Yi**, Xun/**Yang**, Xuechao/**Kelarev**, Andrei/**Lam**, Kwok Yan/**Tari**, Zahir, Blockchain Foundations and Applications, Cham 2022.
- Yiu**, Neo C.K., “*An Overview of Forks and Coordination in Blockchain Development*”, **ArXiv**, s. 1 – 7.
- Yli-Huumo**, Jesse/**Ko**, Deokyoony/**Choi**, Sujin/**Park**, Sooyong/**Smolander**, Kari, “*Where Is Current Research on Blockchain Technology?—A Systematic Review*”, **PLoS ONE**, C. 10, S. 11, s. 1 – 27.
- Yokuş**, Sevtap, AİHS’de ve 1982 Anayasası’nda Hak ve Özgürlüklerin Kötüye Kullanımı, Ankara 2002.
- Yuan**, Yong/**Wang**, Fei-Yue, “*Blockchain and Cryptocurrencies: Model, Techniques, and Applications*”, **IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics: Systems**, C. 48, S. 9, s. 1421 – 1428.
- Yurtcan**, Erdener, Şahsi Dava ve Uygulaması, Ankara 1989.
- Zafer**, Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2019.
- Zhang**, Changqiang/**Wu**, Cangshuai/**Wang**, Xinyi, “*Overview of Blockchain Consensus Mechanism*”, **Proceedings of the 2020 2nd International Conference on Big Data Engineering**, s. 7 – 12.
- Zhang**, Haoqian/**Merino**, Louis-Henri/**Estrada-Galiñanes**, Vero/**Ford**, Bryan, “*Flash Freezing Flash Boys: Countering Blockchain Front-Running*”, **2022 IEEE 42nd International Conference on Distributed Computing Systems Workshops (ICDCSW)**, s. 90 – 95.
- Zhang**, Luyao/**Ma**, Xinshi/**Liu**, Yulin, “*SoK: Blockchain Decentralization*”, **ArXiv**, s. 1 – 19.
- Zhang**, Mengya/**Zhang**, Xiaokuan/**Barbee**, Josh/**Zhang**, Yinqian/**Lin**, Zhiqiang, “*SoK: Security of Cross-chain Bridges: Attack Surfaces, Defenses, and Open Problems*”, **arXiv**, s. 1 – 20.
- Zhang**, Rui/**Xue**, Rui/**Liu**, Ling, “*Security and Privacy on Blockchain*”, **ACM Computing Surveys**, C. 52, S. 3, s. 1 – 34.
- Zhang**, Shijie/**Lee**, Jong-Hyoun, “*Double-Spending With a Sybil Attack in the Bitcoin Decentralized Network*”, **IEEE Transactions on Industrial Informatics**, C. 15, s. 5715 – 5722.

- Zhang, Zhuo/Zhang, Brian/Xu, Wen/Lin, Zhiqiang**, “*Demystifying Exploitable Bugs in Smart Contracts*”, **2023 IEEE/ACM 45th International Conference on Software Engineering (ICSE)**, s. 615 – 627.
- Zheng, Zibin/Xie, Shaoran/Dai, Hong-Ning/Chen, Weili/Chen, Xiangping/Weng, Jian/Imran, Muhammad**, “*An Overview on Smart Contracts: Challenges, Advances and Platforms*”, **Future Generation Computer Systems**, C. 105, s. 475 – 491.
- Zhou, Liyi/Qin, Kaihua/Torres, Christof Ferreira/Le, Duc V/Gervais, Arthur**, “*High-Frequency Trading on Decentralized On-Chain Exchanges*”, **2021 IEEE Symposium on Security and Privacy (SP)**, s. 428 – 445.
- Zhou, Sisi/Li, Kuanching/Xiao, Lijun/Cai, Jiahong/Liang, Wei/Castiglione, Arcangelo**, “*A Systematic Review of Consensus Mechanisms in Blockchain*”, **Mathematics**, C. 11, s. 1 – 27.
- Zhou, Xiaocong/Chen, Yingye/Guo, Hanyang/Chen, Xiangping/Huang, Yuan**, “*Security Code Recommendations for Smart Contract*”, **2023 IEEE International Conference on Software Analysis, Evolution and Reengineering (SANER)**, s. 190 – 200.
- Ziegeldorf, Jan Henrik/Matzutt, Roman/Henze, Martin/Grossmann, Fred/Wehrle, Klaus**, “*Secure and anonymous decentralized Bitcoin mixing*”, **Future Generation Computer Systems**, C. 80, s. 448 – 466.
- Zou, Weiqin/Lo, David/Kochhar, Pavneet Singh/Le, Xuan-Bach Dinh/Xia, Xin/Feng, Yang/Chen, Zhenyu/Xu, Baowen**, “*Smart Contract Development: Challenges and Opportunities*”, **IEEE Transactions on Software Engineering**, C. 47, S. 10, s. 2084 – 2106.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları:

- Erişim Adresi: <https://hudoc.echr.coe.int/>
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Sidiropoulos v Greece, Başvuru no.: 26695/95, 10.07.1998 Tarihli Kararı.
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Diriöz v Türkiye, Başvuru no.: 38560/04, 31.05.2012 Tarihli Kararı.

Anayasa Mahkemesi Kararları:

- Erişim adresi: www.anayasa.gov.tr
- Anayasa Mahkemesi, 2006/77 E, 2009/39 K sayılı, 05.03.2009 Tarihli Kararı

Yargıtay Kararları:

- Erişim adresi: Uyap Yargıtay Modülü
- Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu, 1940/19 E, 1941/12 K sayılı, 02.04.1040 tarihli kararı
- Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu, 1988/1 E, 1989/2 K sayılı, 23.4.1989 Tarihli Kararı

- Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu, 1976/7 E, 1976/6 K sayılı, 23.12.1976 Tarihli Kararı
- Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu, 1985/6 E, 1986/1 K sayılı, 20.1.1986 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2011/31 E, 2011/219 K sayılı, 01.11.2011 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2011/236 E, 2012/86 K sayılı, 13.03.2012 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2012/1276 E, 2013/43 K, 05.02.2013 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2012/1301 E, 2013/114 K sayılı, 02.04.2013 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2012/1485 E, 2014/221 K sayılı, 29.04.2014 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu 2013/222 E, 2014/6 K sayılı, 14.01.2014 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2013/130 E, 2014/71 K sayılı, 18.02.2014 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2014/37 E, 2015/47 K sayılı, 17.03.2015 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2014/118 E, 2016/208 K sayılı, 26.4.2016 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2014/830 E, 2016/185 K sayılı, 12.04.2016 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2015/593 E, 2017/273 K sayılı, 16.05.2017 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2016/1074 E, 2020/96 K sayılı, 13.02.2020 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2017/21 E, 2018/311 K sayılı, 26.06.2018 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2017/653 E, 2019/583 K sayılı, 08.10.2019 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2017/1130 E, 2021/500 K sayılı, 26.10.2021 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2019/296 E, 2019/578 K sayılı, 08.10.2019 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2019/353 E, 2020/367 K sayılı, 22.09.2020 Tarihli Kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2021/295 E, 2022/59 K sayılı, 27.01.2022 Tarihli Kararı
- Yargıtay 14. Ceza Dairesi, 2014/1548 E, 2014/3035 K sayılı, 10.03.2014 Tarihli Kararı
- Yargıtay 9. Ceza Dairesi, 2015/7438 E, 2015/7033 K sayılı, 11.11.2015 Tarihli Kararı
- Yargıtay 19. Ceza Dairesi, 2017/1031 E, 2019/4795 K sayılı, 25.02.2019 Tarihli Kararı
- Yargıtay 18. Ceza Dairesi, 2018/8021 E, 2019/16538 K sayılı, 26.11.2019 Tarihli Kararı

Amerika Birleşik Devletleri:

- Erişim adresi: <https://www.uscourts.gov/court-records/find-case-pacer>
- *United States of America v. Binance Holdings Limited*, Case No. 2:23-cr-00178-RAJ (W.D. Wash. 2023)
- *United States of America v. Satish Kurjibhai Kumbhani*, Case No. 3:22-cr-00395-TWR (S.D. Cal. 2022);
- *United States of America v. Devin Alan Rhoden Berman and Jerry Nowlin, Jr.*, Case No. 8:24-cr-00051-WFJ-AAS (M.D. Fla. 2024)
- *United States of America v. Samuel Bankman-Fried*, Case No. 1:22-cr-00673-LAK (S.D.N.Y. 2022).
- *United States of America v. Abraham Eisenberg*, Case No. 1:23-cr-00010-AS (S.D.N.Y. 2023).
- *Securities and Exchange Commission v. BitConnect, Satish Kumbhani, Glenn Arcaro, and Future Money Ltd.*, Case No. 1:21-cv-07349 (S.D.N.Y. 2021).
- *Securities and Exchange Commission v. Coinbase, Inc. and Coinbase Global, Inc.*, Case No. 1:23-cv-04738 (S.D.N.Y. 2023)
- *Securities and Exchange Commission v. Binance Holdings Limited, BAM Trading Services Inc., BAM Management US Holdings Inc., and Changpeng Zhao*, Case No. 1:23-cv-01599 (D.D.C. 2023)
- *ConsenSys Software Inc. v. Gensler et al.*, Case No. 4:24-cv-00369-Y (N.D. Tex. 2024)

İngiltere Mahkeme Kararı:

- Erişim Adresi: <https://www.judiciary.uk/>
- *Crypto Open Patent Alliance v Craig Steven Wright* [2024] EWHC 1198 (Ch)

İnternette Erişilen Kaynaklar:

- Erişim Tarihleri: 12.08.2024
- <https://mgm.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/bakanligimizca-hazirlanan-magdur-haklari-kanun-tasarisi-taslagi-kamu-kurum-ve-kuruluslarina-goruse-gonderilmistir-12112019024603>
- <https://www.akbank.com/tr-tr/Yatirimci-iliskileri/Sayfalar/Bizden-Haberler.aspx?accCombo=2021&accId=7288252>
- <https://www.bitcoin.com/satoshi-archive/emails/mike-hearn/1/#selection-13.1-13.27>
- <https://bitcoin.org/en/version-history>
- <https://bitcoincore.org/en/contribute/>

- <https://www.blockchain.com/explorer/charts/pools>
- <https://www.blockchain.com/explorer>
- <https://app.blocksec.com/explorer/tx/avalanche/0x5e3eb070c772631d599367521b886793e13cf0bc150bd588357c589395d2d5c3>
- <https://leginfo.legislature.ca.gov/faces/codesTOCSelected.xhtml?tocCode=CCP&tocTitle=+Code+of+Civil+Procedure+-+CCP>
- [https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:\[%2209000016805af5c%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:[%2209000016805af5c%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]})
- [https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:\[%220900001680aa8263%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:[%220900001680aa8263%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]})
- [https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:\[%2209000016804f3e59%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:[%2209000016804f3e59%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]})
- [https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:\[%2209000016804dcacae%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:[%2209000016804dcacae%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]})
- [https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:\[%2209000016804e24dc%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:[%2209000016804e24dc%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]})
- <https://www.coinbase.com/blog/dogecoin-doge-is-launching-on-coinbase-pro>
- <https://www.coindesk.com/markets/2014/06/16/ghashio-we-will-never-launch-a-51-attack-against-bitcoin/>
- <https://coinmarketcap.com/currencies/terra-luna/#Markets>
- <https://coinmarketcap.com/currencies/terra-luna-v2/#Markets>
- <https://coinmarketcap.com/view/memes/>
- <https://coinmarketcap.com/view/stablecoin/>
- <https://cointelegraph.com/news/dogecoin-finally-listed-on-binance-doge-price-up-30>
- <https://debank.com/profile/0xa7888f85bd76deef3bd03d4dbcf57765a49883b3>
- https://ethereum.org/content/whitepaper/whitepaper-pdf/Ethereum_Whitepaper_-_Buterin_2014.pdf
- <https://etherscan.io/>
- <https://etherscan.io/address/0xFfffe71e7e6Bc965712c91b693a75d2bf717FFF0>
- <https://etherscan.io/address/0x4a574510c7014e4ae985403536074abe582adfc8>
- <https://etherscan.io/address/0x304a554a310c7e546dfe434669c62820b7d83490>
- <https://db.eurocrim.org/db/en/doc/346.pdf>
- <https://github.com/bitcoin-core>
- <https://github.com/bitcoin/bitcoin>

- <https://github.com/bitcoin/bitcoin/blob/master/CONTRIBUTING.md>
- <https://www.theguardian.com/technology/2014/jun/16/bitcoin-currency-destroyed-51-attack-ghash-io>
- <https://medium.com/faith-and-future/why-is-bitcoin-forking-d647312d22c1>
- <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-against-torture-and-other-cruel-inhuman-or-degrading>
- <https://satoshi.nakamotoinstitute.org/emails/cryptography/1>
- https://www.reddit.com/r/Bitcoin/comments/281fd/why_i_just_sold_50_of_my_bitcoins_ghashio/
- https://www.reddit.com/r/CryptoCurrency/comments/wkdwj8/someone_is_using_tornado_cash_to_send_eth_to/
- <https://www.scribd.com/document/393971649/Bitmain-Class-Action>
- <https://www.sec.gov/news/public-statement/statement-clayton-2017-12-11>
- <https://tether.to/en/transparency/?tab=reports>
- <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy0916>
- <https://x.com/VitalikButerin/status/1051160932699770882?s=20>
- <https://twitter.com/VitalikButerin/status/1051161357104635906?s=20>
- <https://blog.uniswap.org/fighting-for-defi>
- <https://likeinamirror.wordpress.com/2013/12/01/satoshi-nakamoto-is-probably-nick-szabo/>

Dr. Esin GÜRSEL DÜĞMECİ

**İDARENİN TARIM SEKTÖRÜNDEKİ
GÖREV VE YETKİLERİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İdarenin Tarım Sektöründeki Görev ve Yetkileri

Esin Gürsel Düğmeci

Hukuk Yayınları Dizisi – 3975

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 010 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Akandji-Kombe, J. F. (2008). *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Pozitif Yükümlülükler*, 1. Baskı, Avrupa Konseyi, Strasbourg.
- Akça, Kürşat, (2023). "Tarım Hukukunun Anayasal Boyutu", İç. *Tüm Yönleriyle Tarım Hukuku*, (Ed. İbrahim Ermenek), Adalet Yayınevi, Ankara.
- Akça, Neslihan. (2023). "Tarımsal Toprak Mülkiyetinin Esasları", İç. *Tüm Yönleriyle Tarım Hukuku*, (Ed. İbrahim Ermenek), Adalet Yayınevi, Ankara.
- Akipek Öcal, Şebnem/Gürgenburan, Fahri. (2023). *5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun Mülkiyet Hakkına Etkileri*, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Akman, M. Sait. (2008). "Doha 'Kalkınma' Turu ve DTÖ: Sorunların Açmazında Çözüm Arayışları", İç. *Dünya Ticaret Örgütü Doha Turu Çok Taraflı Ticaret Müzakereleri ve Türkiye*, (Ed. M. Sait Akman/Şahin Yaman), Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (Tepav), Ankara.
- Aksoy, Suat. (1970). *Tarım Hukuku*, Ankara Basım ve Cilt Evi, Ankara.
- Aktan, Coşkun Can. (2002). "Bir Piyasa Başarısızlığı Nedeni Olarak 'Gelir Dağılımında Adaletsizlik ve Yoksulluk' Sorunu: Kamu Ekonomisinin Rolü ve Kamu Politikası Araçları", İç. *Yoksullukla Mücadele Stratejileri*, (Ed. Coşkun Can Aktan), Hak-İş Konfederasyonu Yayınları, Ankara.
- Akyılmaz, Bahtiyar/Kaya, Cemil/Sezginer, Murat. (2023). *Türk İdare Hukuku*, 17. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Akyılmaz, Bahtiyar/Sezginer, Murat/Kaya, Cemil. (2020). *Türk İdari Yargılama Hukuku*, 4. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara.
- Albayrak, Haydar. (2017). *AB Tarım Politikaları Açısından Türk Tarımında Katılımcı Bir Model Önerisi: TİGEM Örneği*, Hiperyayın, İstanbul.
- Ardıyok, Şahin. (2002). *Doğal Tekeller ve Düzenleyici Kurumlar, Türkiye İçin Bir Düzenleyici Kurum Modeli*, Rekabet Kurumu Yayınları, Ankara.
- Ardıyok, Şahin. (2019). *Regülasyon Hukuku*, On İki Levha Yayınları, İstanbul.
- Arıcı, Fatih/Karakuzulu, Zerrin/Doğan, Samet. (2020). *Tarımsal Arazi Kullanımı ve Planlanmasında Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) Verilerinin Kullanımı Geyve Örneği*, 2. Baskı, Pegem Akademi, Ankara.
- Artık, Nevzat/Şanhler, Nevin/Ceyhun Sezgin, Aybuke. (2021). *Gıda Kontrolü ve Mevzuatı*, 2. Baskı, Vize Yayıncılık, Ankara.

- Aslan, Zehreddin/Berk, Kahraman. (2000). *Rekabet Kurumu'nun Oluşumu, Görev ve Yetkileri ile Yargısal Denetimi*, Alfa Yayınları, İstanbul.
- Atkinson, Christopher L. (2017). "Rural Development", İ.ç. *Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance* (Ed. A. Farazmand), Springer International Publishing.
- Ayan, Mehmet. (2016). *Eşya Hukuku-II: (Mülkiyet)*, Seçkin Yayıncılık, 9. Baskı, Ankara.
- Aydın, Zülküf. (2017). *Çağdaş Tarım Sorunu*, İmge Kitabevi, Ankara.
- Azrak, Ülkü. (2001). "Dünyada ve Türkiye'de Bağımsız İdari Otoriteler ve İdarenin Yeniden Yapılanması Bağlamında Bunlara İlişkin Bazı Sorunlar", İ.ç. *Bağımsız İdari Otoriteler*, Rekabet Kurumu Yayını, Ankara.
- Bağımsız Sosyal Bilimciler. (2008). *2008 Kavşağında Türkiye: Siyaset, İktisat ve Toplum*, Yordam Kitap, İstanbul.
- Balta, Tahsin Bekir. (1970). *İdare Hukukuna Giriş*, Sevinç Matbaası, Ankara.
- Bayaner, Ahmet. (2014). *Türkiye Tarımı Gelişmeler ve Beklentiler*, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Bilge, Burak. (2023). "Tarımsal Amaçlı Arazi Kullanım Plan ve Projelerine Aykırılık ile Tarım Arazilerinin Amacı Dışında Kullanılması ve Toprak Projelerine Uyulmaması Kabahatleri", İ.ç. *Tüm Yönleriyle Tarım Hukuku*, (Ed. İbrahim Ermenek), Adalet Yayınevi, Ankara.
- Bilgen, Pertev. (1999). *İdare Hukuku Dersleri: İdare Hukukuna Giriş*, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Bozkurt, Ömer/Ergun, Turgay/Sezen, Seriy. (1998). *Kamu Yönetimi Sözlüğü*, TODAİE Yayını, Ankara.
- Canatan, Bilal. (2001). *Yerellik İlkesi*, Galeri Kültür Yayınları, Ankara.
- Cardiff EDC. (2013). *Information Guide: Common Agricultural Policy*, Cardiff University Press.
- Çağlayan, Ramazan. (2019). *İdari Yargılama Hukuku*, Güncellenmiş 11. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Çağlayan, Ramazan. (2020). *Türk İdare Hukuku Dersleri*, 8. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Çakmak, Erol H./Akder, Halis. (1999). *Dünya Ticaret Örgütü Tarım Antlaşması'nın Yeni Görüşme Dönemi ve Türkiye: Olanaklar, Kısıtlar ve Stratejiler*, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara.
- Çevikol, Attila. (1979). *Arazi Kullanım ve Yönlendirmesi*, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Kalkınmada Öncelikli Yöreler Dairesi, Ankara.
- Dalcı Özdoğan, Nurcihan. (2021). *Tarımsal Arazilerin Miras Yoluyla İntikali*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.

- Dankers, Cora. (2003). *Environmental and Social Standards, Certification and Labelling for Cash Crops*, Food and Agriculture Organization of The United Nations, Rome.
- Dinler, Zeynel. (1993). *Tarım Ekonomisi*, 3. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa.
- Doğanay, Hayati/Coşkun, Ogün. (2019). *Tarım Coğrafyası*, Pegem Akademi, Ankara.
- Dönmezkuş, Dilara/Seyhan, Begüm. (2023). Gıda Hakkı Bağlamında Devletin Yükümlülükleri: Kapasite Yaklaşımı Çerçevesinde Bir Değerlendirme, İç. *Gıda Hukuku* (Ed. Bülent Kent/Yasin Söyler/Melikşah Çırakoğlu), Adalet Yayınevi, s. 252.
- Duran, Lütfi. (1982). *İdare Hukuku Ders Notları*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Düğmeci, Fatih. (2019). *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nun Yapısı ve İdare Üzerindeki Ayırmacılık Denetimi*, Adalet Kitabevi, Ankara.
- Düğmeci, Fatih. (2023). "İdare Hukuku Açısından Okul Gıdası Uygulamasının Değerlendirilmesi", İç. *Gıda Hukuku* (Ed. Bülent Kent/Yasin Söyler/Melikşah Çırakoğlu), Adalet Yayınevi, s. 197.
- Egeli, Haluk/Ay, Hakan/Keyifli Nazlı. (2014). "Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar ve Ülke Uygulamaları", *Prof. Dr. Fevzi DEVRİM'e Armağan*, Dokuz Eylül Üniversitesi Matbaası, İzmir.
- Er, Celal/Başalma, Dilek. (2013). *Organik Tarımdaki Gelişmeler*, 2. Baskı, Nobel Yayınevi, Ankara.
- Er, Ünal. (2008). *Sağlık Hukuku*, Savaş Yayınları, Ankara.
- Erdoğan, Mustafa. (1996). *Anayasal Demokrasi*, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Eren, Abdurrahman. (2023). *Anayasa Hukuku Dersleri*, Güncellenmiş 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Eren, Fikret/Başpınar, Veysel. (2017). *Toprak Hukuku*, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 5. Baskı, Savaş Yayınları, Ankara.
- Ergun, Tevfik Burak. (2021). *Kamu İktisadi Teşebbüsü Olarak TİGEM*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Erkut, Celal. (1990). *İptal Davasının Konusunu Oluşturma Bakımından İdari İşlemin Kimliği*, Danıştay Yayınları, Ankara.
- European Commission. (2010). *The EU's Common Agricultural Policy (CAP): on the move in a changing world How the EU's agriculture and development policies fit together*, Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- Giritli, İsmet/Bilgen, Pertev/Akgüner, Tayfun. (2006). *İdare Hukuku*, Der Yayınları, İstanbul.
- Gözler, Kemal. (2018). *Türk Anayasa Hukuku*, 2. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa.

- Gözler, Kemal. (2018). *Türkiye'nin Yönetim Yapısı (T.C. İdari Teşkilatı)*, Ekin Kitabevi, Bursa.
- Gözler, Kemal/Kaplan, Gürsel. (2020). *İdare Hukuku Dersleri*, Ekin Yayınevi, Güncellenmiş 22. Baskı, Bursa.
- Gözübüyük, Şeref. (1969). *Türkiye'nin İdari Yapısı*, Sevinç Matbaası, Ankara.
- Gözübüyük, Şeref. (2005). *Yönetim Hukuku*, Güncelleştirilmiş 22. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2005.
- Grant, Wyn. (1997). *The Common Agricultural Policy*, Red Globe Press, London.
- Güçlü, Yaşar/Yıkarbaba, Serkan. (2010). *Tarım Hukuku Sözlüğü*, Ankara Barosu Yayınları, Ankara.
- Günday, Metin. (2015). *İdare Hukuku*, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 10. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara.
- Gür, Necip Taha. (2019). *İdarenin Düzenleme ve Destekleme Faaliyeti*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Gürler, Arslan Zafer. (2016). *Tarım Ekonomisi ve Politikası*, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Gürsel Düğmeci, Esin. (2023). "Türk Gıda Sektöründe Helal Akreditasyon ve Hukuki Denetimi", *Gıda Hukuku*, (Ed. Bülent Kent/Yasin Söyler/Melikşah Çırakoğlu), Adalet Yayınevi, Ankara.
- Gürsel, Esin. (2018). *Kentsel Dönüşüm – 6306 Sayılı Kanun Kapsamında Afet Riskli Alanlardaki Alanlarda Riskli Yapı ve Hukuki Rejimi*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Hale, William. (1990). "Turkish Agriculture and the Common Agricultural Policy", İç. *Turkey and the European Community* (Ed. Ahmet Evin/Geoffrey Denton), Leske Verlag + Budric.
- Harris, David R./Fuller, Dorian Q. (2014). "Agriculture: Definition and Overview", İç. *Encyclopedia of Global Archaeology*, (Ed. Claire Smith), Springer International Publishing, New York.
- Hekimoğlu, Burhan/Altındağ, Mustafa. (2012). *Tarımda Sözleşmeli Üretim ve Samsun İli Yaklaşımı*, Samsun Valiliği Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Samsun.
- İsbir, K. Begüm. (2017). *Kamu Tüzel Kişiliği*, Turhan Kitabevi, Ankara.
- Kaboğlu, İbrahim. (2002). *Özgürlükler Hukuku*, 6. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara.
- Kalabalık, Halil. *İmar Hukuku Dersleri*, 7. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Kapaklıkaya, İbrahim. (2022). *İmar Hukukunda Mülkiyet Hakkı*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Kaplan, Gürsel. (2020). *İdari Yargılama Hukuku*, 6. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa.
- Karacan, Ali İhsan. (2002). *Özerk Kurumlar Üzerine Denemeler*, Creative Yayıncılık, İstanbul.

- Karan, Ulaş. (2012). "Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı: Hukuksal Çerçeve", İç. *Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar*, (Derleyen: Çayır, Kenan/Ayan Ceyhan, Müge), 1. Baskı, İstanbul.
- Kaya, Ayhan. (2013). *Avrupa Birliği Hakkında Merak Ettikleriniz*, Hiperlink Yayınları, İstanbul.
- Kaya, Cemil. (2011). *Kararlarından Hareketle Kamu Yararı Kavramına Danıştay'ın Bakışı*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Kaya, Cemil. (2014). *İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Denetimi*, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Kaya, Talat. (2015). *Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Anlaşmalarının İç Hukukta Uygulanması ABD, AB ve Türkiye Örnekleri*, Legal Yayıncılık, İstanbul.
- Kent, Bülent. (2012). *Türk ve Alman Hukukunda Elektrik Piyasasının Düzenlenmesi ve Düzenleyici Kurumları*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Keskinsoy, Ömer. (2019). *Anayasa Hukuku ve Türk Anayasa Hukuku*, 3. Baskı, Monopol Yayınları, Ankara.
- Kıratlı, Metin. (1973). *Koruyucu İdari Faaliyetler*, TODAİE Yayınları, Ankara.
- Koç, Ali. (2005). "Türkiye'de Tarımsal Ürün ve Girdi Piyasaları", *Türkiye'de Tarım*, (Ed. Fahri Yavuz), Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Ankara.
- Machlup, Fritz. (1967). *The Political Economy of Monopoly: Business, Labor and Government Policies*, Johns Hopkins Press.
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü Araştırma Dairesi Başkanlığı Klimatoloji Şube Müdürlüğü. (2015). *Yeni Senaryolar İle Türkiye İklim Projeksiyonları ve İklim Değişikliği*, Meteoroloji Genel Müdürlüğü Matbaası, Ankara.
- Mızrak, Gürbüz. (2021). *İyi Tarım Uygulamaları*, e-kitap, Ankara.
- Mukhtar, Ahmad. (2020). *Policy Space for Sustainable Agriculture in the World Trade Organization Agreement on Agriculture*, Food and Agriculture Organization of the United Nations, Geneva.
- Oder, Burak. (2008). "Regülasyon Kavramı Üzerine Bir Deneme", *Ali Ülkü Azrak 75. Yaş Armağanı*, Çizgi Basım Yayın, İstanbul.
- Oğuz, Cennet/Bayramoğlu, Zeki. (2018). *Tarım Ekonomisi*, Atlas Akademi, Konya.
- Okay Tekinsoy, Özge. (2011). *İdare Hukukunda Kamu Düzeni Kavramı*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Ortaç, F. Rifat/Ünsal, Hilmi/Çaşkurlu, Eren. (2006). *Türkiye'de Uygulanan Tarımsal Fiyatlandırma Politikaları*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Özay, İl Han. (1985). *İdari Yaptırımlar*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Özay, İl Han. (2008). "Hukuk-Ekonomi İlişkinde İdeolojik Yaklaşımlar ve Ekonomik Kamu Düzeni Kavramı", *Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı 2008: Ekonomi ve Hukuk*, Cilt: 4, Ankara Barosu Yayınları, Ankara.

- Özay, İl Han. (2017). *Günışığında Yönetim*, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Özbudun, Ergun. (2019). *Türk Anayasa Hukuku*, 19. Basım, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Özçelik, Ahmet. (2018). *Tarım Sigortaları*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- Özögür, Engin. (2022). *Tarımsal Üretim Planlaması*, Cinius Yayınları, İstanbul.
- Özyörük, Mukbil. (1974). *İdare Hukuku Dersleri*, II. Sınıf Programı, Ders Notu-Tekser, Ankara.
- Prowse, Martin. (2012). *Contract farming in developing countries: a review*, Agence Française de Développement, Cilt: 12.
- Rehber, Erkan/Vural, Hasan. (2019). *Türkiye’de Tarım*, Türk Metal Sendikası Araştırma ve Eğitim Merkezi, Ankara.
- Sağlam, Dünder. (1967). *Türkiye’de Kamu İktisadi Teşebbüsleri*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Sağlam, Dünder. (1980). *Türkiye’de Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Yapısı ve Zarar Nedenleri*, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, Ankara.
- Sancakdar, Oğuz/Önüt, Lale Burcu/Us Doğan, Eser/Kasapoğlu Turhan, Mine/Seyhan, Serkan. (2022). *İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı*, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Serter, Yusuf Sertaç. (2015). *İdari Uyuşmazlıkların Çözümünde Yargı Dışı Bir Araç Olarak İdari Başvurular*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Şahin, Cenk. (2010). *Amerikan Federal İdare Hukukunda “Regülasyon” (ve Türk İdare Hukukuna Yansımaları)*, On İki Levha Yayınları, İstanbul.
- Şengül, Haydar. (2005). “Tarıma Dayalı Sanayi”, İç. *Türkiye’de Tarım*, (Ed. Fahri Yavuz), Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Ankara.
- Tan, Turgut. (2000). *Bağımsız İdari Otoriteler*, Perşembe Konferansları, Rekabet Kurumu Yayınları, Ankara.
- Tan, Turgut. (2005). “Ekonomi, Regülasyon ve Bağımsız İdari Otoriteler”, *Danıştay ve İdari Yargı Günü*, Sempozyum, 137. Yıl, Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları, Ankara.
- Tan, Turgut. (2010). *Ekonomik Kamu Hukuku Dersleri*, Tuhan Kitabevi, Ankara.
- Tan, Turgut. (2018). *İdare Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Tarım ve Orman Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü. (2020). *Avrupa Birliği Uluslararası Kuruluşlar, Sözleşmeler*, Ankara.
- Tecer, Meral. (2007). *Avrupa Birliği ve Türkiye Sorular-Yanıtlar*, Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara.
- Tecim, Vahap. (2008). *Coğrafi Bilgi Sistemleri – Harita Tabanlı Bilgi Yönetimi*, Renk Form Ofset Matbaacılık, Ankara.
- Tunç, Hasan. (2019). *Anayasa Hukuku Genel Esaslar*, Gazi Kitabevi, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Ankara.

- Türk, Zübeyir/Gürsoy, Songül/Büyük, Musa/Ekinci, Derya Issı/Korkunç, Medet. (2021). *İyi Tarım Uygulamaları*, Dicle Üniversitesi Basımevi, Diyarbakır.
- Ulusoy, Ali. (2001). "Yeni Anayasal Durumda Kamu Hizmeti ve Kamu Hizmetlerinin Görülüş Usulleri Kavramlar", İç. *Hukuk ve Ekonomi Perspektifinden Uluslararası Tahkim ve Kamu Hizmeti*, (Ed. Ali Ulusoy), Liberte Yayınları, Ankara.
- Ulusoy, Ali. (2003). *Bağımsız İdari Otoriteler*, Turhan Kitabevi, Ankara.
- Ulusoy, Ali. (2008). "Hukuk-Ekonomi İlişkinde İdeolojik Yaklaşımlar ve Ekonomik Kamu Düzeni Kavramı", *Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı 2008: Ekonomi ve Hukuk*, Cilt: 4, Ankara Barosu Yayınları, Ankara.
- Ulusoy, Ali. (2013). *İdari Yaptırımlar*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Ulusoy, D. Ali. (2019). *Yeni Türk İdare Hukuku*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Uyar, Lema. (2006). *Birleşmiş Milletler'de İnsan Hakları Yorumları İnsan Hakları Komitesi ve Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, 1981-2006*, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Uz, Abdullah/Metin, Yüksel. (2004). "Normatif İçeriği ve Devletlerin Bu Alandaki Yükümlülüğü Bakımından Yeterli Yaşam Standardı Hakkı", *Uluslararası Asya ve Afrika Çalışmaları Kongresi ICANAS-38*, 10-15 Eylül 2007, Cilt: 2, Ankara.
- Wallemacq, Pascaline/House, Rowena. (2018). *Economic Losses, Poverty & Disasters 1998-2017*, Centre for Research on the Epidemiology of Disasters United Nations Office for Disaster Risk Reduction.
- World Trade Organization. (2016). *The WTO Agreements Series: Agriculture*, Third Edition, Geneva.
- WWF-Türkiye (Doğal Hayatı Koruma Vakfı). (2015). *İyi Tarım Uygulamaları El Kitabı*, İstanbul.
- Yasin, Melikşah. (2018). Kamu Hizmeti, İç. *İdare Hukuku*, (Ed. Turan Yıldırım), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Yavuz, Fahri. (2005). "Tarım Politikası", İç. *Türkiye'de Tarım*, (Ed. Fahri Yavuz), Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Ankara.
- Yavuz, Fahri/Dilek, Şerif. (2019). *Türkiye Tarımına Yeniden Bakış*, SETA Yayınları, İstanbul.
- Yayla, Yıldızhan. (1999). *İdare Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Yıldırım, Ali Ekber. (2022). *Yeni Tarım Düzeni*, Sia Kitap, İstanbul.
- Yıldırım, Cuma. (2022). *Türkiye'de Tarım Sektörünün Yönetimi*, Yeni İnsan Yayınevi, İstanbul.
- Yıldırım, Turan/Yasin, Melikşah/Kaman, Nur/Özdemir, Eyüp/Üstün, Gül/Okay Tekinsoy, Özge. (2018). *İdare Hukuku*, Güncelleştirilmiş 7. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Yıldız Akgül, Şerife. (2011). *İdari Faaliyetlerin Devri Bağlamında Özel Güvenlik*, Adalet Yayınevi, Ankara.

- Yılmaz, Ersin. (2005). *Bir Arazi Kullanım Planlaması Modeli: Cehennemdere Vadisi Örneği*, Çevre ve Orman Bakanlığı Doğu Akdeniz Ormanlık Araştırma Enstitüsü, Tarsus.
- Yılmaz, Süleyman. (2015). *Sürdürülebilir Tarım Mümkün Mü?*, Yeni İnsan Yayinevi, İstanbul.
- Zincirlioğlu, Öncel. (1977). *Tarımsal Yatırım Projelerinde Fizibilite*, Şark Matbaası, Ankara.

Makaleler - Bildiriler

- Abdulahkimoğulları, Erdal/Sezer, Özcan/Akpınar, Mahmut. (2011). "Küresel Ulusal ve Yerel Düzeyde Bir İnsan Hakkı Olarak Çevre Hakkının Gelişimi", *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl: 2011/2, Sayı: 14.
- Ablay, Beyazıt. (1997). "Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikası", *bilig-6/Yaz'97*.
- Acar, Filiz/Eser, Levent Yahya. (2020). "Türkiye ve Avrupa Birliği'nde Tarımsal Mali Desteklerin Karşılaştırılması", *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 18, pp 163-183.
- Acar, Mustafa. (2005). "Nedenleri, Sonuçları ve Ortadan Kaldırma Yollarıyla Piyasa Başarısızlığı", *Piyasa*, Sayı: 13.
- Acar, Zeki/Can, Mehmet/Önal Aşçı, Özlem/Gülümser, Erdem/Kaymak, Gülcan Kaymak/Ayan, İlknur. (2018). "Sera Gazı Salınımı ve Çevre Kirliliğinin Azaltılması Yönünden Yemlik Baklagillerin Önemi", *Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 3.
- Akalın, Gülsüm/Uçak, Ayhan. (2007). "IMF Politikaları Üzerine Bir Kritik", *Marmara Üniversitesi İ.B.B.F. Dergisi*, Cilt: XXII, Sayı: 1.
- Akbulut, Bilal. (2004). "Su Ürünleri Yetiştiriciliği ve Stratejileri", *SÜMAE Yunus Araştırma Bülteni*, Cilt: 4, Sayı: 1, pp 9-11.
- Akça, Kürşat. (2015). "Anayasa Mahkemesi Kararlarında Mülkiyet Hakkı", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı*, Cilt: 1, pp 543-596.
- Akçaöz, Handan/Özkan, Burhan/Karadeniz, Feyza/Fert, Cemal. (2006). "Tarımsal Üretimde Risk Kaynakları ve Risk Stratejileri: Antalya İli Örneği", *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 19, Sayı: 1.
- Akder, Halis. (2005). "Dünya Ticaret Örgütü'nün Tarım Antlaşması: Tehdit mi? Fırsat mı?", *Demokrasi Platformu*, Yıl: 1, Sayı: 3.
- Akıllı, Hüsnüye. (2014). "Sulama Birlikleri Kanunu'nun Üretici Katılımı ve Mali Sorunlar Bağlamında Değerlendirilmesi", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 47, Sayı: 4, pp 131-182.
- Akıllıoğlu, Tekin. (1988). "Kamu Yararı Kavramı Üzerine Düşünceler", *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 1-3, pp 11-22.

- Akıncı, Müslüm. (2001). "Ekonomik Kamu Düzeni ve Rekabet Kurumu", *Rekabet Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 1.
- Aktan, Coşkun Can/Yay, Serdar. (2016). "Regülasyon İktisadına Giriş", *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 1.
- Aktaş, Erkan/Altıok, Metin/Songur, Mehmet. (2015). "Farklı Ülkelerdeki Tarımsal Destekleme Politikalarının Tarımsal Üretim Üzerine Etkisinin Karşılaştırmalı Analizi", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 4, pp 55-74.
- Akyılmaz, Bahtiyar. (2004). "Sosyal Risk İlkesi ve Uygulama Alanı", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: IX, Sayı: 1,2, pp 185-211.
- Algan, Fatma Müge. (2015). "Standardizasyonun Ekonomik ve Sosyo-Ekonomik Getirileri", *Verimlilik Dergisi*, Sayı: 4, pp 127-144.
- Alp, Salih/Karakaş, Adem. (2008). "Asimetrik Bilgi Teorisi Karşısında Hayek'in Ekonomik Yaklaşımları: Karşılaştırmalı Bir Analiz", *Liberal Düşünce Dergisi*, Sayı: 51-52, pp 215-230.
- Altıparmak, Kerem. (1996). "'Due Process of Law" Kavramının Amerikan Hukukundaki Yeri Üzerine Bir İnceleme", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 45 Sayı: 1.
- Altunbağ, Derya Delice/Türkoğlu, İrfan. (2015). "Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Türkiye Ekonomisindeki Yeri", *Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 3.
- Arslan, Kahan Onur. (2015). "Bir Temel Hak Olarak Sağlık Hakkı", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: XIX, Sayı: 1-2, pp 35-59.
- Aslan, Zehreddin. (1996). "Devletin Ekonomiye Müdahalesi ve İktisadi Kolluk Faaliyeti İçinde Rekabetin Korunması", *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, No: 14.
- Atabek Güneş, Feyza. (1988). "Bazı Piyasa Ekonomisi Uygulamaları: Türkiye, Eski Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, Cilt: 46.
- Atay, Ender Ethem. (2000). "Fransız İdare Hukukunda Bağımsız İdari Otoriteler (Bio'lar): Rekabet Konseyi", *Perşembe Konferansları*, Rekabet Kurumu Yayını, Sayı: 6, pp 51-107.
- Atay, Ender Ethem. (2006). "Bağımsız İdari Otoriteler ve Türkiye Uygulaması", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: X, Sayı: 1-2, pp 259-293.
- Ateş, Mustafa. (1999). "Türkiye'de Kalkınma Planları ve Yıllık Programların Hazırlanması", *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 33.
- Atmaca, Yıldız. (2020). "Kalkınma Ajanslarının Yerel Kalkınma Politikalarına Katkısı Üzerine Bir Değerlendirme", *Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2.
- Avcı, Mustafa. (2004). "Organik Tarımda Kontrol ve Sertifikasyon", *Akademik Gıda Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 2.

- Avşar, Dilehan/Avşar, Gökhan. (2015). "İyi Tarımda İnovasyona Yönelik Türkiye'deki Uygulamalar", 3rd *International Symposium on Innovative Technologies in Engineering and Science*, Valencia-Spain.
- Ay, Ahmet/Yapar, Sinem. (2005). "Dünya Ticaret Örgütü Tarım Antlaşması ve Türkiye", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Sayı: 13.
- Aydemir, Cahit/Pıçak, Murat. (2008). "Ekonomik Gelişme Sürecinde Tarım-Sanayi İlişkilerinin Sektörler Arası Bütünleşmeye Etkileri", *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 10.
- Aydın Eryılmaz, Gamze/Kılıç, Osman. (2018). "Türkiye'de Sürdürülebilir Tarım ve İyi Tarım Uygulamaları", *KSÜ Tarım ve Doğa Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 4, pp 624-631.
- Aydın, Bahadır. (2007). "Tarımda Sözleşmeli Üretim Modeli", *Ekonomik Yaklaşım*, Cilt: 18, Sayı: 65, pp 91-105.
- Aydın, Başak/Özkan, Erol/Aktürk, Duygu/Kiracı, M. Ali/Hurma, Harun. (2016). "İyi Tarım Uygulamalarına Yönelik Üretici Görüşlerinin Ekolojik Açından Değerlendirilmesi (Kırklareli, Edirne, Tekirdağ ve Çanakkale İlleri Örneği)", *Kafkas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 1, pp 12-25.
- Aydın, Vahdettin/Aktel, Mehmet/Avşar, Nilüfer. (2005). "Neo-Liberal Düşüncenin Türkiye Bağlamında Yeni Yönetmelik Aktörleri: Bağımsız İdari Otoriteler-Üst Kurullar", *Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1, pp 103-126.
- Aydınlı, Halil İbrahim/Çiftçi, Salih. (2015). "Türkiye'de Kır-Kent Kavramlarının Değişen Niteliği ve Mevzuatın Sürece Etkisi", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 14, Sayı: 54, pp 192-200.
- Bağır, Rüya. (2022). "Planlı Kalkınmaya Geçişte Rol Oynayan Faktörler ve Planlı Kalkınma Dönemi'nin Başlaması (1963-1967)", *Akademik Açı*, Cilt: 2, Sayı: 1, pp 4-36.
- Bak, Hasan. (2019). "Tarım Sektöründe Kayıt Dışılığı Önlemede Bir Araç; Damga Vergisi İstisnaları ve Özellikli Durumların Çözümü", *Mali Çözüm Dergisi*, Cilt: 29, Sayı: 155, pp 223-236.
- Balcı Akova, Süheyla/Tapan, İrfan. (2022). "Sürdürülebilir Tarım Kapsamında İyi Tarım Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Malatya İli Örneği", *Coğrafya Dergisi*, Sayı: 44, pp 151-167.
- Barlas, Emin/Karagöz, Berkan. (2007). "Subsidiarite İlkesi: Kavramsal Bir Çerçeve", *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 1.
- Başbağ, Sema/İkinci, Remzi/Kalın, Hülya. (2017). "Millî Tarım Projesi Havza Bazlı Destekleme Modelinin Pamuk Tarımına Olası Etkileri", *TÜRKTÖB Dergisi*, Sayı:21.
- Bayraç, H. Naci/Yenilmez, Füsün. (2005). "Türk Tarımının AB Ortak Tarım Politikasına Uyum Çalışmaları ve Olası Ekonomik Etkileri", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 1.

- Bayram, Bahri/Yolcu, Halil/Aksakal, Vecihi. (2007). "Türkiye'de Organik Tarım ve Sorunları", *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 38, Sayı: 2, pp 203-206.
- Biglaiser, Glen/ McGauvran, Ronald J. (2022). "The Effects of IMF Loan Conditions on Poverty in the Developing World", *Journal of International Relations and Development*, Sayı: 25, pp 806-833.
- Bingöl, Şerife/Meçik, Oytun. (2021). "Yeni Kapitalizm ve Türkiye'de Tarım Sektörünün Dönüşümü", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 1, pp 586-605.
- Black, Julia. (2002). "Critical Reflection on Regulation", *Australian Journal of Legal Philosophy*, No: 27, pp 1-35.
- Blandford, David. (2015). "The World Trade Organization Agreement on Agriculture and World Food Security", *Penn State Journal of Law & International Affairs*, Cilt: 3, No: 2, pp 156-167.
- Bora, Bülent. (2006). "Tarım Sigortasında Yeni Dönem: Devlet Destekli Tarım Sigortası Sistemi", *Reasürör Dergisi*, Sayı: 61.
- Boratav, Korkut. (2016). "IMF: Dün ve Bugün", *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 34, Sayı: 1.
- Brovljević, Jelena/Ćetković, Biljana. (2013). "The Impact of the WTO Agreement on Agriculture on food Security in Developing Countries", *135th EAAE Seminar "Challenges for the Global Agricultural Trade Regime after Doha"*, Belgrade.
- Bucaktepe, Adil. (2012-2013). "Depremden Dolayı İdarenin Sorumluluğu", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 17-18, Sayı: 26-27-28-29.
- Budak, Tamer/Benk, Serkan. (2011). "Kamu Alacağı: Hukuki Bir Değerlendirme", *Business and Economics Research Journal*, Cilt: 2, Sayı: 2, pp 61-76.
- Bulut, Remzi/Sezer, Şerife. (2021). "Piyasa Başarısızlığının Nedenleri ve Devletin Rolü", *Göller Bölgesi Aylık Ekonomi ve Kültür Dergisi Ayrıntı*, Cilt: 8, Sayı: 96.
- Ceylan, Mahmut. (2023). "İdarenin Öngörme (Planlama) Faaliyeti ve Bu Faaliyetin Deprem Örneği Üzerinden Önemi Anlamak", *ÇÜHAD*, Sayı: 4, pp 116-134.
- Chang, Ha-Joon. (1997). "The Economics and Politics of Regulation", *Cambridge Journal of Economics*, No: 21, pp 703-728.
- Czybulka, Detlef /Hüftle, Peter Fischer/Hampicke, Ulrich/Köck, Wolfgang/Martinez, José. (2021). "Ein Landwirtschaftsgesetz für Deutschland im Zeichen des Umweltschutzes und der Biodiversität - Zentrale Gesetzesinhalte und Finanzierung", *Natur und Recht*, Cilt: 43.
- Çağlayan, Çiğdem. (2010). "Tarım Politikalarındaki Değişimin Sağlık Üzerine Etkileri", *Türkiye Tabipler Birliği Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 38-7.

- Çağlayan, Ramazan. (2009). "Risk İlkesi Gereğince İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Bağlamında Sosyal Risk İlkesi", *Sorumluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu*, Ankara.
- Çakmak, N. Münci. (2008). "Biyolojik Çeşitliliğin Hukuken Korunması ve Kamu Yararı", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 57, Sayı: 1.
- Çakmak, N. Münci. (2011). "İdare Hukukunun Anlamı ve Önemi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt: 69, Sayı: 1-2, pp 707-717.
- Çakmak, N. Münci. (2013). "Belediye Logoları Hakkında Bazı Düşünceler", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: XVII, Sayı: 1-2.
- Çakmak, N. Münci. (2019). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Engellilere Yönelik Düzenlemeler", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: XXIII, Sayı: 3.
- Çal, Sedat. (2010). "Ekonomik Düzenleme (Regülasyon), Özelleştirme, İdare Hukuku ve Uluslararası Tahkim Matrisinde Değerlendirmeler", *Sosyoekonomi*, Cilt: 2.
- Çalışır, Yusuf Can. (2018). Türk Sosyal Güvenlik Mevzuatında Afetlerin Yeri, *Afet ve Risk Dergisi*, Cilt: 1, Sayı:1, pp 72-80.
- Çaycı, Sadi. (2016). "Türkiye'nin Millî Güvenliği", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 65, Sayı: 4, pp 3327-3344.
- Çeker, Ali. (2016). "Sürdürülebilir Tarım ve Türkiye Açısından Bir Değerlendirme", *Turkish Studies*, Cilt: 11, Sayı: 2, pp 809-836.
- Çekici, Elif. (2011). "Doğal Afetler ve Türk Sigorta Sektöründe Risk Transferi", *Öneri Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 36, pp 53-62.
- Çetin, Erol. (1993). "Yargıtay Kararları Işığında Ceza Uygulaması ve Yargılaması Yönünden 4081 Sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Yasa", *Yargıtay Dergisi*, Cilt: 19, Sayı: 1-2.
- Çırakoğlu, Melikşah. (2016). "Düzenleyici ve Denetleyici Kurulların Denetleme Şekillerinin İdari Vesayet Bakımından Değerlendirilmesi", *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Sayı: 2.
- Çiftçioğlu, Cengiz Topel. (2012). "Yaşama Hakkı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı: 103, pp 137-168.
- Çimen, Orhan/Gülçubuk, Bülent. "Türkiye'deki Tarımsal Üretim Planlaması ve Hukuki Boyutu", *Tarım Ekonomisi Dergisi*, Cilt: 30, Sayı: 1.
- Dadak, Kemal. (2015). "Yeni Kuşak Hak Olarak Çevre Hakkı", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Sayı: 5.
- Dalkılıç, Elvin Evrim. (2013). "İdarenin Denetim Yetkisinin Özel Kişilere Devrine Anayasa Mahkemesi'nin Yaklaşımı", *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı: 2.
- Değirmencioğlu, Burcu. (2024). "Uluslararası İnsan Hakları Metinleri Işığında Çocukların Yeterli Gıdaya Erişim Hakkı", *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı: 1, s. 63.

- Demir, Aynur. (2009). "Küresel İklim Değişikliğinin Biyolojik Çeşitlilik ve Ekosistem Kaynakları Üzerine Etkisi", *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2.
- Demir, Hakan/Karakütük, Mehmet. (2003). "Yerel Yönetimler ve Hizmette Yerellik: Subsidiarite İlkesi", *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 2.
- Demirdöğen, Alper. (2022). "Türkiye'de Şeker: Üretim, Tüketim, Ticaret ve Politikaların Kısa Bir Tartışması", *TEAD*, Cilt: 8, Sayı: 1, pp 85-95.
- Demirtaş, E. Işıl/Sarı, Mustafa. (2003). "Arazi Topplulaştırması", *Derim*, Cilt: 20, Sayı: 1, pp 48-58.
- Demiryürek, Kürşat. (2011). "Organik Tarım Kavramı ve Organik Tarımın Dünya ve Türkiye'deki Durumu", *Gazi Osmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 28, Sayı: 1.
- Demiryürek, Kürşat/Bozoğlu, Mehmet. (2007). "Türkiye'nin Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasına Uyumu", *OMÜ Ziraat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 22, Sayı: 3, pp 316-321.
- Doğan, Hasan Gökhan/Gürler, Arslan Zafer. (2015). "Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli Kapsamında Yeşilirmak Tarım Havzasında Yetiştirilen Tarım Ürünlerinin Arz Duyarlılığı", *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tarım Bilimleri Dergisi*, Cilt: 25, Sayı: 3, pp 231-243.
- Doğan, Sibel. (2002). "Dünya Tarım Ürünleri Ticaretinin Liberalleşmesine Yönelik Düzenlemelerin Türk Tarımına Yansımaları", *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, Sayı: 7, pp 41-59.
- Dorr, Andrea Cristina/Grote, Ulrike. (2009). "The Role of Certification in The Brazilian Fruit Sector", *Revista de Economia Contemporânea*, Cilt: 13, Sayı: 3, pp 539-571.
- Döner, Ayhan/Kelek, Mücahit. (2015). "Negatif Yükümlülükler Açısından Sağlık Hakkı", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: XIX, Sayı: 3-4.
- Durak, Burcu/Karadağ, Neslihan Coşkun. (2017). "Türkiye'de Tarım Politikaları ve Vergilendirilmesi-2", *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 1.
- Duran, Lütfi. (1997). "Türkiye'de Bağımsız İdari Otoriteler", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 30, Sayı: 1.
- Ekmen, M. Erhan. (2022). "Buğdayda Örgütlenmenin Stratejik Önemi", *Tarım ve Orman Dergisi*, <http://www.turktarim.gov.tr/Haber/825/bugdayda-orgutlenmenin-stratejik-onemi>, Erişim tarihi 10.02.2023.
- Erbay, Recep. (2013). "Ekonomik Kalkınmada Tarımın Rolü: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme", *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 4, pp 1-16.
- Erdinç, Zeynep. (2007). "Uluslararası Para Fonu - Türkiye İlişkilerinin Gelişimi ve 19. Stand-By Antlaşması", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 18.

- Erdoğan, Kemal. (2016). "Tarım Arazilerinin Miras Yoluyla İntikali", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 24, Sayı: 1, pp 123-179.
- Eroğlu, Müzeyyen/Kum, Melike. (2010). "Türkiye'de Kalkınma Ajanslarının İdari Teşkilat İçindeki Yeri", *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 35, pp 175-198.
- Erol, Ömer Faruk. (2020). "Cumhurbaşkanı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 26, Sayı: 1.
- Esen, Mahmut. (1975). "4081 Sayılı Çiftçi Malları Koruma Kanunu Tatbikatı ve Köy Muhtarlarının Çiftçi Mallarını Koruma ile İlgili Görevleri", *Türk İdare Dergisi*, Sayı: 354, Yıl: 46.
- Eştürk, Özlem/Ören, M. Necat. (2014). "Türkiye'de Tarım Politikaları ve Gıda Güvencesi", *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tarım Bilimleri Dergisi*, Cilt: 24, Sayı: 2, pp 193-200.
- Evren, Çınar Can. (2010). "İdarenin Sorumluluğunu Etkileyen Neden Olarak Mücbir Sebep", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: XIV, Sayı: 1.
- Fanid, Nematollah A./Akman, Ferdanur. (2021). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin İdari Teşkilatlanma Üzerine Etkisi", *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 2, pp 31-51.
- Fedai, Recep. (2016). "Devlet Planlama Teşkilatı'ndan Kalkınma Bakanlığı'na: Planlama Anlayışında Yaşanan Değişim", *Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl: 3, Sayı: 9, pp 410-422.
- Girgin, Ömer Ali. (2019). "Taşınmaz Mülkiyetinin Kanundan Doğrudan Doğan Yararlanma Kısıtlamalarına İlişkin Ödevlerinin Kaldırılması veya Değiştirilmesi Anlaşmaları ve Bu Anlaşmaların Şerhi", *Legal Hukuk Dergisi*, Cilt: 17, Sayı: 203, pp 4799-4822.
- Gonzalez, Carmen G. (2002). "Institutionalizing Inequality: The WTO Agreement on Agriculture, Food Security and Developing Countries", *Columbia Journal of Environmental Law*, Cilt: 27, Sayı:2, pp 433-490.
- Gökçe, Gümüş Funda/Usta, Canan. (2013). "Biyolojik Kontrol, Organik Tarım ve Çevre Kirlenmesi", *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 1, pp 63-67.
- Gökkür, Salih. (2016). "İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi", *Apelasyon*, Sayı: 34.
- Gönen, Yakup. (2010). "Elektrik Piyasası Faaliyetlerinin Kamu Hizmeti Niteliğine İlişkin Bir Değerlendirme", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 14, Sayı: 2, pp 359-386.
- Gören, Zafer. (2016). "Genel Eşitlik İlkesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Özel Sayı Cevdet Yavuz'a Armağan*, Cilt: 22, Sayı: 3, pp 3279- 3302.
- Gözler, Kemal. (2011). "5018 ve 6085 Sayılı Kanunlarda Bazı İdare Hukuku Terimlerinin Yanlış Kullanımı Üzerine", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 60, Sayı: 4, pp 837-920.

- Gül, Bülent. (2012). "Tarı- Fiili ve Türevleri Üzerine", *Bilig*, Sayı: 61.
- Gül, Bülent. (2016). "Eski Türkçe Tarıyıcı "Tarımcı, Ekinci" Adı Üzerine", *Türkbilig*, Sayı: 32.
- Gül, Umut/Arısoy, Hasan/Sivük, Halit/Ataseven, Yener. (2009). "Alternatif Ürün Projesi Kapsamında Tütün ve Bazı Ürünler Arasında Kârlılık Karşılaştırmaları", *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 3.
- Gülan, Aydın. (1988). "Kamu Hizmeti Kavramı", *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, Prof. Dr. Lütfi Duran'a Armağan Özel Sayısı, Yıl: 9.
- Gülan, Aydın. (1998). "Türkiye'de Kamu Hizmetlerinin Gelişimi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt: 56, Sayı: 1-4, pp 97-107.
- Gülçubuk, Bülent/Köksal, Özdal/Ataseven, Yener/Gül, Umut/Kan, Mustafa. (2016). "Kırsal Kalkınma Desteklerinin Ulusal Düzeyde Etkileri: Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Projelerinin İncelenmesi", *TEAD*, Cilt: 2, Sayı: 1.
- Güler, Abdürrahim. (2019). "İslam Hukuku Açısından Tarım Sigortası (TARSİM)", *Batman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Hakemli Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 2.
- Gültekin, Sadettin. (2010). "Tarımsal Ticarete Teknik Engeller, Sağlık, Bitki Sağlığı Önlemleri ve Standartlar", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 2.
- Gümüş, Ali Tarık. (2005). "Türk Anayasasında Kişinin Maddi ve Manevi Varlığını Koruma ve Geliştirme Hakkı", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 13, Sayı: 2, pp 133-172.
- Günaydın, Gökhan. (2004). "Neoliberal Dünya Piyasası ve Alakart Avrupa'da Türkiye Tarımının ve Köylüsünün Kaderi: 'Klasik bir Periferi Öyküsü'", *Özgür Üniversite Forumu*, Sayı: 28, pp 42-83.
- Gündoğdu, İbrahim. (2006). "Devlet-Toplum İlişkilerinin Mekanında Dönüşüm: Bölge Kalkınma Ajansları", *Genel-İş Emek Araştırma Dergisi*, Sayı: 1.
- Gündüz, Hakan. (2021). "Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Karantina Tedbirlerine Uymamanın Ceza Hukuku Açısından Değerlendirilmesi", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, Yıl: 6, Sayı: 1, pp 87-118.
- Gür, Necip Taha. (2019). "İdari Faaliyetlere Davranışsal Yaklaşım: İrrasyonel Davranışları Yönlendirme (NUDGE)", *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt: 14, Sayı: 155, pp 1352-1359.
- Güran, Sait. (1985). "ABD'nde Ekonomik Hayatın Düzenlenmesi", *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 1-3.
- Gürsel, Esin. (2018). "İdarenin Doğal Afetler Neticesinde Meydana Gelen Zararlardan Sorumluluğu", *Research Studies Anatolia Journal*, Cilt: 1, Sayı: 2, pp 330-343.
- Gürsel, Esin/Düğmecı, Fatih. (2018). "Yapısal Anlamda Türkiye Kişisel Verileri Koruma Kurumuna İlişkin Bir Değerlendirme", *R&S - Research Studies Anatolia Journal*, Cilt: 1, Sayı: 2.

- Güvenek, Burcu. (2009). "Devletin Regülasyonlar Yoluyla Piyasalara Müdahalesi ve Türkiye Enerji Piyasaları", *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 18, pp 45-62.
- Güzeloğlu, Turan. (2009). "Küresel Gıda Krizi ve Beslenme Hakkı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı: 80, pp 299-314.
- Hadımlı, Kemal. (1951). "Çiftçi Mallarının Korunması", *İdare Dergisi*, Yıl: 22, Sayı: 208, 209.
- Hakyemez, Yusuf Şevki. (1998). "İl Özel İdarelerinin İşlevi, Organları ve Rollerini", *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 31, pp 169-183.
- Hale, Robert L. (1934). "The Constitution and the Price System: Some Reflections on Nebbia v. New York", *Columbia Law Review*, Cilt: 34, Sayı: 3, pp 401-425.
- Halkier, Henrik. (2006). "Regional Development Agencies and Multilevel Governance: European Perspectives", *Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu*, Ankara.
- Hasdemir, Mehmet/Hasdemir, Mine. (2016). "Türkiye'de Çevre Amaçlı Tarım Arazilerini Koruma Programı Uygulamaları", *International Conference on Eurasian Economies*, 29-31 Ağustos 2016, Hungary.
- Hayaloğlu, Pınar. (2018). "İklim Değişikliğinin Tarım Sektörü ve Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri", *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 25.
- Huber, Ernst Rudolf. (1970). "Modern Endüstri Toplumunda Hukuk Devleti ve Sosyal Devlet", (Çeviren Ansay, Tuğrul), *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 27, Sayı: 3.
- Işıklar, Celal. (2019). "Danıştay Kararlarında İdarenin Kusursuz Sorumluluğunu Kaldıran ve Azaltan Hâller", *YBHD*, Yıl: 4, Sayı: 1, pp 115-158.
- İnan, Mahmut. (2019). "IMF İstikrar Politikaları ve Syand-By Anlaşmalarını Gerektiren Nedenler Açısından Türkiye IMF İlişkileri", *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl: 12, Sayı: 32.
- İncekara, Ahmet. (2011). "KİT'ler ve Özelleştirme", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, Yıl: 1989, Cilt: 47, Sayı: 1-4.
- Kahveci, Şeyma/Ataseven, Yener. (2020). "Türkiye'de Organik Tarımsal Üretimde Örgütlenme Modellerinin İncelenmesi", *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, Cilt: 55, Sayı: 4, pp 2341-2360.
- Kanat, Zeynep/Keskin, Atilla. (2018). "Dünyada İklim Değişikliği Üzerine Yapılan Çalışmalar ve Türkiye'de Mevcut Durum", *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 49, Sayı: 1.
- Kanlı, İmam Bakır/ Küpeli, İsmail Tarık. (2021). "Çevre Hakkının Dayanışma Hakkı Olarak Gelişimi ve Türkiye Özelinde Analizi", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 2.
- Kansu, İ. Akif. (1982). "Hastalık ve Zararlılarla Savaş Yoluyla Bitkisel Üretimin Artırılması Olanakları", *Bitki Koruma Bülteni*, Cilt: 22, No: 4.

- Kara, Pelin Sultan/Ezin, Emre. (2022). "6360 sayılı Kanun ile Köyden Mahalleye Dönen Yerlerdeki Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme", *Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 1, pp 137-150.
- Karakaş, Mehmet. (2008). "Devletin Düzenleyici Rolü ve Türkiye'de Bağımsız İdari Otoriteler", *Maliye Dergisi*, Sayı: 154, pp 99-120.
- Kaya, Safiye. (2002). "Dünya Bankası ve Türkiye", *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 46-47.
- Kayıran, Meryem. (2013). "Kamu Malları: Piyasa Başarısızlığı Mı Teorilerin Başarısızlığı Mı?", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt: 68, Sayı: 4, pp 147-184.
- Kesim, Atila. (1977). "Türkiye'de Tarım Ürünleri Fiyatları", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 4.
- Keşli, Yücel. (2010). "3083 sayılı Kanun Kapsamında Çiftçileri Topraklandırma Çalışmaları", *Ziraat Mühendisliği Dergisi*, Sayı: 354.
- Kılıç, İlker/Bor, Özgür. (2009). "Sözleşmeli Tarım, Devlet ve Hukuk", *Türkiye Barolar Birliği*, Sayı: 86.
- Kılıç, Mehmet. (2010). "Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türk Tarım Hukuku: Mevcut Durum, Son Gelişmeler ve Yaklaşımlar", *Ankara Avrupa Çalışmaları Derneği*, Cilt: 9, Sayı: 2.
- Kılınç, Mustafa. (2019). "Basında Atatürk Orman Çiftliği (1925-1938)", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Sayı: 100, pp 555-584.
- Kırışık, Fatih/Öztürk, Kübra. (2020). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle Kamu Yönetiminin Geliştirilmesi", *Adalet Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 65, pp 167-200.
- Kızılaslan, Halil/Doğan, Hasan Gökhan. (2013). "AB ve Türkiye'de Tarım Sektöründe Örgütlenme ve Üretici Birlikleri", *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 1, pp 146-159.
- Kiremitçi, Orçun. (2023). "İdari Yaptırımlar ve İdarenin Yaptırım Düzenleme Yetkisi", *Ombudsman Akademik*, Yıl: 9, Sayı: 18, pp. 213-250.
- Kişman, Zülfikar Aytaç/Kıraç, Ziya Kıvanç. (2014). "Dünya Bankası Tarım Kredileri ve Türk Tarım Sektörü", *Turkish Studies*, Cilt: 9, Sayı: 5, pp 1397-1410.
- Koç, Ayhan. (2019). "Atatürk Orman Çiftliği Yönetim Stratejisi", *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı: 72, pp 263-274.
- Koçberber, Seyit. (2006). "Kalkınma Ajansları ve Sayıştay Denetimi", *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 61, pp 37-55.
- Kömürcüler, Emin/Özçağ, Mustafa. (2015). "Bir Regülasyon Kurumu Olarak Yargı Organı: Anayasa Mahkemesi ve Danıştay Kararlarında Devletin Düzenleyici Rolü", *Yönetim ve Ekonomi*, Cilt: 22, Sayı: 1, pp 83-97.
- Kurucu, Yusuf. (2018). "Ulusal Tarımsal Arazi Kullanım Planlaması ve Sorunları", *Apelasyon Dergisi*, Sayı: 54.
- Kutlu Gürsel, Meltem. (2005). "Sermaye Piyasası Kurulu'nun Denetimi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:7.

- Kutlu, Salih Ziya/Görün, Mustafa. (2016). "Kalkınma Ajanslarında Merkezi ve Yerel Unsurların Etkisi: Kalkınma Ajanslarının Türkiye Uygulaması Üzerine Bir Değerlendirme", *ÇOMÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2, pp 15-36.
- Kutlu, Ümit Bayram. (2002). "E-tarım ve 2023 yılı: Tarımın Geleceğine Yeni Bir Işık: Çiftçi Kayıt Sistemi", *Türktarım*, Sayı: 144, pp 18-23.
- Martinez, José. (2022). "Ein Governance-Rahmen für landwirtschaftliche Daten", *CEDR Journal of Rural Law*, Cilt: 8, Sayı: 1.
- Megret, Jean. (1971). "Zirai Faaliyet Neleri Kapsar?", (Çeviren: Öçal, Akar), *Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi*, Cilt: VII, Sayı: 2, pp 203-210.
- Metin, Banu. (2013). "Neoliberal Yapısal Uyum Politikalarından" "Kapsayıcı Kalkınma Çerçevesine" Dünya Bankası'nın Yoksulluk Sorununa Yaklaşımı", *Çalışma ve Toplum*, Sayı: 2, pp 211-234.
- Metin, Bayram. (2017). "Sağlık Hakkı", *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 1.
- Metin, Yüksel/Altan, Yakup. (2011). "Lizbon Antlaşması Sonrasında Subsidiarite İlkesi", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 16, Sayı: 3, pp 131-147.
- Müftüoğlu, Mustafa Tamer/Karabudak, Halil Baha. (2002). "İktisadi Politikalar Bağlamında Hukuki Düzenleme (Regülasyon) Üzerine Düşünceler", *Rekabet Dergisi*, Sayı:11, pp 3-15.
- Narin, Ayşenur. (2016). "Su Hakkı ve Bir Müdahale Aracı Olarak Özelleştirilmesi", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Yıl: 7, Sayı: 27.
- Narin, Müslime. (2000). "Türkiye'de Uygulanan Tarımsal Destekleme Politikalarında Değişim", *Ekonomik Yaklaşım*, Cilt: 19, Özel Sayı, pp 183-225.
- Nazlı, Ali Recep/Küden, Ayzin B. (2012). "AB Ortak Tarım Politikası ve Türkiye", *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 2.
- Nişancı, Recep/Yıldırım, Volkan/Çolak, H. Ebru. (2010). "Coğrafi Bilgi Sistem Uygulamaları", *Bilim ve Teknik E-Dergisi*.
- Olgun, Hakan/Işık, Volkan. (2017). "Bir "İnsan Hakkı" Olarak "Çevre Hakkı" ve Türk Hukukundaki Yeri", *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 1.
- Orbach, Barak. (2012). "What Is Regulation?", *Yale Journal on Regulation Online*, Cilt: 30, Sayı: 1.
- Orer, Gürsel. (2016). "Ekonomik Kamu Düzeni ve Devletin Ekonomiye Müdahalesi", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Sayı: 6, pp 363-393.
- Ormanoğlu, Hatice Derya. (2022). "Regülasyonun Anayasal Yeri ve Kısıtları", *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 2, pp 1620-1665.
- Önder, Kutlu/Kahraman, Selçuk/Dinçer, Selçuk. (2021). "Demokratik Kamu Politikalarına Sivil Toplum Katkısı: Konya STK Platformu Örneği", *Yönetim ve Ekonomi*, Cilt: 28, Sayı: 1.

- Özbek, Fethi Şaban/Fidan, Halil. (2010). "Türkiye ve Avrupa Birliği'nde Gıda Standartları", *Selçuk Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi*, Cilt: 24, Sayı: 1, pp 92-100.
- Özbilgi, Fırat. (2020). "Piyasa Başarısızlıklarından Dışsallıklar ve Çözüm Yollarına İlişkin Değerlendirmeler", *Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 1, pp 70-90.
- Özdemir, Nutullah. (1995). "Türkiye'de Tarım Bölgelerine Göre Toprak Korumaya Yönelik Sorunlar ve Öneriler", *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 26, Sayı: 3.
- Özdemir, Volkan. (2014). "Türkiye'de Planlı Kalkınma Deneyimleri", *Marmara Üniversitesi Dergisi*, pp 1-27.
- Özdemir, Zekai. (1989). "Türk Tarımında Destekleme Uygulamaları ve Sonuçları", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, Cilt: 47, Sayı: 1-4.
- Özdevecioğlu, Mahmut. (2002). "Kamu ve Özel Sektör Yöneticileri Arasındaki Davranışsal Çalışma Koşulları ve Kişilik Farklılıklarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma", *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 19.
- Özgür, Murat. (1992). "Türkiye'de Faal Nüfusun Ekonomik Faaliyet Kollarına Dağılımı", *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, Sayı: 1, pp 55-80.
- Özkan, Ahmet Fatih. (2009). "Ekonomik Kamu Düzeni ve Ekonomik Kolluk Faaliyeti", *Ankara Barosu Dergisi*, Cilt: 67, Sayı: 4.
- Özkan, Füsun Zehra/Hasdemir, Mehmet/Uzunçam, Reşit. (2015). "Türkiye'de Tarım Ürünlerinin Belgelendirilmesi ve Akreditasyonu", *Tarım Ekonomisi Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, pp 48-58.
- Özkardeş, Nihal. (2022). "Devlet Desteği Hukuku Bakımından Kamu Özel İşbirliği Modeline Dayalı Sözleşmelerde Yer Alan Devlet Garantilerinin Değerlendirilmesi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 24, Sayı: 2, pp 965-1015.
- Öztürk, Benazir/Çolakoğlu, Elif. (2015). "Bölgesel Kalkınma Yönünden Kalkınma Ajanslarının Türk İdari Teşkilatı'ndaki Konumu", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 29, Sayı: 2.
- Öztürk, İlhan. (2006). "Dünya Bankası Politikaları", *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 1.
- Öztürk, Nazım. (2004). "Piyasa Başarısızlıkları", *Öneri Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 21.
- Öztürk, Şaban. (2021). "Devletçi Ekonomi- Liberal Ekonomi Karşılaştırması: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme", *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 26.
- Öztürk, Yusuf Kemal. (2018). "Dünya İktisat Tarihinde Dünya Ticaret Örgütü'nün Yeri ve Önemi", *Turkish Studies*, Cilt: 13, Sayı: 22.

- Pakdemirli, Bekir. (2020). "Sözleşmeli Tarımsal Üretim: DİTAP Modeli", *Tarım Ekonomisi Dergisi*, Cilt: 26, Sayı: 1, pp 81-88.
- Paksoy, Hilal/Alagöz, Mehmet. (2023). "Türk Tarımı Örgütlenme Desenine Eleştirel Bir Bakış", *Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 15, pp 31-40.
- Parlakay Oğuz/Çelik, Ahmet Duran/Kızıltuğ, Tuğçe. (2015). "Hatay İlinde Tarımsal Üretimden Kaynaklanan Çevre Sorunları ve Çözüm Önerileri", *Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 20, Sayı:2, pp 17-26.
- Ravallion, Martin. (2016). "The World Bank: Why It Is Still Needed and Why It Still Disappoints", *Journal of Economic Perspectives*, Cilt: 30, Sayı: 1, pp 77-94.
- Sabır, Hasan. (2006). "Pazar Ekonomilerinde Rekabetin Korunmasına Yönelik Mevzuat ve Türkiye'deki Uygulama", *Mevzuat Dergisi*, Yıl: 9, Sayı: 102.
- Sağdıç, Ersin Nail/Çakmak, Eren. (2021). "Tarımsal Destek Ödemeleri ile Tarımsal Üretim Düzeyi Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Türkiye Örneği", *İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 2, pp 1858-1880.
- Saraç, Osman. (2002). "Kamu Yararı Kavramı", *Maliye Dergisi*, Sayı: 139, pp 16-26.
- Sarıkaya, Murat. (2002). "Asimetrik Bilgi Çerçevesinde Müzayedeler", *C.Ü İ.İ.B.F Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 2, pp 99-110.
- Sarısoy, Sinan. (2010). "Düzenleyici Devlet ve Regülasyon Uygulamalarının Etkinliği Üzerine Tartışmalar", *Maliye Dergisi*, Sayı: 159.
- Saykılı, İlknur/Birdal, Anıl Can /Türk, Tarık. (2017). "En Uygun Arazi Kullanım Planlarının CBS ile İncelenmesi: Sivas İli Dikmencik Köyü Örneği", *Journal of Geomatics*, Cilt: 2, Sayı: 3, pp 126-134.
- Sezgin, Şennur. (2010). "Piyasa Ekonomisinin Şartları ve Özelleştirme", *Akademik İncelemeler Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 2.
- Sinemillioğlu, Oğuz. (2009). "Sürdürülebilir Bölgesel Kalkınma ve Türkiye Süreci", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 27.
- Sobacı, Mehmet/Miş, Nebi/Köseoğlu, Özer. (2018). "Türkiye'nin Yeni Yönetim Modeli ve Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı", *SETA Perspektif*, Sayı: 206.
- Sobacı, Zahid. (2006). "Türk İdari Teşkilatındaki "Adalar": Bağımsız İdari Otoriteler", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 55, Sayı: 2, pp 157-180.
- Sönmez, Namık Kemal/Sarı, Mustafa. (2004). "Coğrafi Bilgi Sistemleri Temel Esasları ve Uygulama Alanları", *Derim*, Cilt: 21, Sayı: 1, pp 54 – 68.
- Susam, Nazan/Bakkal, Ufuk. (2008). "Türkiye'de Tarım Politikalarındaki Dönüşümün Kamu Bütçesi ve Ekonomi Üzerindeki Etkileri", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt: X, Sayı: I.

- Sümer, Gökhan/Polat, Yunus. (2016). "Dünyada Tarım Sigortaları Uygulamaları ve TARSİM", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 18, Sayı: 1, pp 236-263.
- Şahin, Adil. (2010). "Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunda Ekonomik Sosyal ve Kültürel Hakların Niteliği Bağlamında Sağlık Hakkının Kapsamı Üzerine Bir İnceleme", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 59, Sayı: 4.
- Şahin, Mehmet Tahsin/Yılmaz, Mutlu/Varol, Çiğdem. (2018). "Ekonomik Faaliyet Kolu Tanımlama ve Sınıflandırma Önerisi: Bilgi Yoğun İş Hizmetleri (BYİH)", *Coğrafi Bilimler Dergisi*, Cilt: 16, Sayı: 2, pp 239-253.
- Şahin, Ümit. (2018). "Halka En Yakın Hizmetlerin Etkin Sunulması Kapsamında Subsidiarity (Yerellik) İlkesi ve Türk Kamu Yönetimi Üzerine Bir Değerlendirme", *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 10.
- Şerefoğlu, Coşkun/Atsan, Tecer. (2012). "The Impact of the EU Instrument for Pre-Accession for Rural Development (IPARD) to Turkey", *Scientific Papers Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development"*, Cilt: 12, Sayı: 4, pp 149-155.
- Şirin, Tolga. (2010). "Suyun İnsan Hakkı Olarak Değeri", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 16, Sayı: 3-4, pp 85-168.
- Takım, Abdullah. (2011). "Türkiye'de 1960-1980 Yılları Arasında Uygulanan Kalkınma Planlarında Maliye Politikaları", *Maliye Dergisi*, Sayı:160.
- Talat Aslan, Nagehan. (2010). "Yönetimin Yeni Yapı Taşları Bağımsız İdari Otoriteler: Yavru Leviathanlara Doğru", *Sosyal Siyaset Konferansları*, Sayı: 59, 2010/2, pp 25-49.
- Tan, Sibel. (2003). "Sözleşmeli Yetiştiricilik Modeli", *Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü (T.E.A.E.-BAKİŞ)*, Sayı: 4, Nüsha: 3.
- Tan, Sibel/Kumuk, Taner/Savran, Ferhan/Everest, Bengül. (2010). "Türkiye'de 2000 Yılı Sonrası Uygulanan Tarım Politikaları: Tarım Reformu Uygulama Projesi - ARIP", *Türkiye IX. Tarım Ekonomisi Kongresi*, Şanlıurfa.
- Tan, Turgut. (1975). "Ekonomik İdari Kararların Yargısal Denetimi", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 8, Sayı:2.
- Tan, Turgut. (1990). "Anayasal Ekonomik Düzen", *Anayasa Yargısı*, Sayı: 28.
- Tan, Turgut. (2002). "Bağımsız İdari Otoriteler veya Düzenleyici Kurullar", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 35, Sayı: 2.
- Tankosić, Jelena Vapa/Stojsavljević, Miroslav. (2014). "EU Common Agricultural Policy And Pre-Accession Assistance Measures for Rural Development", *Economics of Agriculture*, Cilt: 61, Sayı: 1, pp 195-210.
- Taş, Cesurhan. (2008). "Kalkınmaya Giden Yol Kalkınma Ajanslarından mı Geçer?", *Gündem Dergisi*, Cilt: 45, Sayı: 523, pp 7-18.

- Taşdemir, Özgür. (2020). "Ekonomi Ceza Hukuku ile İdari Ceza Hukuku Arasındaki Gri Alan", *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 1.
- Tekeli, İlhan. (1983). "Yerel Yönetimlerde Demokrasi ve Türkiye'de Belediyelerin Gelişimi", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 16, Sayı: 2.
- Tekeli, İlhan. (1988). "Mülkiyet Kurumu, Kamu Yararı Kavramı ve İmar Planları Üzerine", *Planlama*, Cilt: 8, Sayı: 2.
- Tekinsoy, M. Ayhan. (2007). "Bağımsız İdari Otoriteler ve Regülasyon Anlayışı-Tartışmalar, Sorunlar", *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl: 65, Sayı: 2, pp 119-134.
- Temiz, Özgür. (2014). "Türk Hukukunda Bir Temel Hak Olarak Sağlık Hakkı", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt: 69, Sayı: 1.
- Teoman, Özgür/Çağatay, Selim. (2008). "Dünya Ticaret Örgütü Kısıtları Kapsamında Tarımda Fark Ödeme Desteği ve Türkiye İçin Transfer Etkinliği Uygulaması", *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, Sayı: 15, pp 87-110.
- Tepe, Berna/Ardıyok, Şahin. (2004). "Devlete Yeni Rol: Regülasyon", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 37, Sayı: 1.
- Tombaloğlu, Nermin. (2014). "Anayasa Mahkemesi Kararlarında Kamu Yararı Kavramı", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 5, Sayı:1.
- Tosun, Fatma/Arslan, Selda. (2016). "4634 Sayılı Şeker Kanunu Sonrasında Türkiye Şeker Sanayinde Meydana Gelen Gelişmeler", *Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 25, (Özel sayı-2), pp 328-333.
- Tunçez, Hacı Arif. (2011). "Türkiye Muhasebe Standardı-41 Tarımsal Faaliyet Kapsamında Devlet Teşvikleri ve Muhasebe İşlemleri", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, Cilt: 14, Sayı: 1-2, pp 349-362.
- Turgut, Serkan. (2021). "Rekabet Hukukunda Muafiyet", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Yıl: 12, Sayı: 46, pp 255-300.
- Türker, Metin. (2010). "Dünya'da ve Ülkemizde Toprak ve Tarım Reformu Uygulamaları", *Üçüncü Sektör Kooperatifçilik*, Cilt: 45, Sayı: 3, pp 38-57.
- Ulusoy, Ali. (2002). "Rekabet Kurumu ile Diğer Bağımsız İdari Kurumlar Arasında Çıkabilecek Uyuşmazlıklar ve Çözüm Perspektifleri", *Uluslararası Hukuk Kurultayı*, Ankara.
- Us, Kemal/Akbıyık, Nihat. (2023). "Tarım Sektöründe İstihdam ve Çalışanların Sosyal Güvenliği", *Econharran Harran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 7, Sayı:2, pp 25-36.
- Uyumaz, Alper/İlhan, Onur. (2018). "Tarımsal Arazilerde Mülkiyetin Devri", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 24, Sayı: 2.
- Uzundumlu, Ahmet Semih. (2012). "Tarım Sektörünün Ülke Ekonomisindeki Yeri ve Önemi", *Alınteri Ziraat Bilimler Dergisi*, Cilt: 22, Sayı: 1.

- Ünal, Feyzullah. (2019). "Kırsal Alanlarda Güvenliğin Yasal ve Yapısal Sorunları: Köy Kolluğu Örneği", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 62, pp 200-211.
- Windholz, Eric/Graeme, A Hodge. (2012). "Conceptualising Social and Economic Regulation: Implications for Modern Regulators and Regulatory Activity", *Monash University Law Review*, Cilt: 38, Sayı: 2, pp 212-237.
- Yavuzdoğan, Seçkin. (2004). "Anayasa Mahkemesinin Yürütme Organının Düzenleyici İşlem Yapma Yetkisine Yaklaşımı", *AÜEHFD*, Cilt: VIII. Sayı: 3-4.
- Yayla, Atilla. (2011). "Piyasa Ekonomisi, Rekabet ve Refah", *Rekabet Kurumu Perşembe Konferansları*, pp 189-202.
- Yıldırım, Turan/Göçgün, Muhammed. (2016). "İdarenin Düzenleyici İşlemlerinde Eşitlik İlkesi", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 3, Sayı:2, pp 39-60.
- Yılmaz, Murat. (2015). "Türkiye'de Kırsal Nüfusun Değişimi ve İllere Göre Dağılımı (1980-2012)", *Doğu Coğrafya Dergisi*, Cilt: 20, Sayı: 33, pp 161-188.
- Yürüdü, Eren/Kara, Hasan. (2010). "Türkiye'nin Organik (Ekolojik) Tarım Coğrafyası", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 32, pp 402-424.
- Zengin, Nazmi. (2010). "Sağlık Hakkı ve Sağlık Hizmetlerinin Sunumu", *Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1.
- Zeyrekli, Sedef/Ekizceleroğlu, Rengül. (2007). "Avrupa Birliği Bağlamında Hizmette Yerellik (Subsidiarite) İlkesi ve İlkenin Türkiye Açısından Ele Alınışı", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt: 16, Sayı: 3.

Mahkeme Kararları

- Anayasa Mahkemesi, Genel Kurul, Gülsüm Kestaneci Başvurusu, Başvuru No: 2018/7477, K.T. 27.10.2021, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 11.11.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1963/132, K. 1966/29, T. 28.06.1966, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 25.10.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1973/12, K. 1973/24, T. 07.06.1973, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 01.12.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1975/200, K. 1976/9, T. 10.02.1976, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 11.11.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1984/6, K. 1985/1, T. 11.01.1985, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 30.11.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1984/9, K. 1985/4, T. 18.02.1985, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 11.11.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1985/2, K. 1985/16, T. 27.09.1985, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 13.11.2023.

- Anayasa Mahkemesi, E. 1985/9, K. 1986/14, T. 26.06.1986, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 13.11.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1988/19, K. 1988/33, T. 26.10.1988, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 13.11.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1990/27, K. 1991/2, T. 17.01.1991, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 25.10.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1993/9, K. 1993/21, T. 10/06/1993, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 09.11.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1993/5, K. 1993/25, T. 06.07.1993, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 27.03.2022.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1996/17, K. 1996/38, T. 16.10.1996, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 27.03.2022.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1996/48, K. 1996/41, T. 23.10.1996, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 17.10.2021.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1997/19, K. 1997/66, T. 23.10.1997, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 17.10.2021.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1997/29, K. 1998/19, T. 21.05.1998, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 13.11.2021.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2003/73, K. 2003/86, T. 7.10.2003, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 22.10.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2003/31, K. 2003/87, T. 08.10.2004, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 22.10.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2006/61, K. 2007/91, T. 30.11.2007, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 19.09.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2008/34, K. 2008/153, T. 31.10.2008, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 09.11.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2006/99, K. 2009/9, T. 15.01.2009, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 26.10.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2010/85, K. 2012/13, T. 26.01.2012, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 14.11.2021.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2011/110, K. 2012/79, T. 24.05.2012, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 23.10.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2012/157, K. 2013/79, T. 18.6.2013, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 24.10.2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2013/89, K. 2014/116, T. 03.07.2014, <https://normkarar.larbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, Erişim tarihi: 24.10.2023.

- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E 2020/56, K. 2020/16, T. 17.02.2020, <https://legalbank.net>, Erişim tarihi: 10.03.2023.
- Danıştay 12. Dairesi, E. 1969/4097, K. 1970/426, T. 5.3.1970, *Danıştay Kararlar Dergisi*, Yıl: 1, Sayı: 1, 1971.
- Danıştay 12. Dairesi, E. 1973/1262, K. 1974/2932, T. 19.12.1974, *Danıştay Dergisi*, Sayı: 18-19.
- Danıştay 12. Dairesi, E. 1972/2721, K. 1975/1343, T. 18.06.1975, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 3.
- Danıştay 10. Dairesi, E. 1989/96, K. 1989/2636, T. 26.12.1989, <https://karararama.danistay.gov.tr>, Erişim tarihi: 19.09.2023.
- Danıştay 10. Daire, E. 1998/2329, K. 1999/5360, T. 27.10.1999, <https://www.lexpera.com.tr>, Erişim tarihi: 10.03.2023.
- Danıştay 10. Daire Başkanlığı, E. 2015/549, K. 2020/2873, T. 09.09.2020, <https://karararama.danistay.gov.tr>, Erişim tarihi: 22.03.2023.
- Danıştay Dava Daireleri Kurulu, E. 1968/709, K. 1972/364, 28.04.1972, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 4, 1972.
- Danıştay 10. Dairesi, E. 2001/4817, K. 2003/4770, T. 05.12.2003, <https://legalbank.net>, Erişim tarihi: 09.09.2021.
- Danıştay 12. Dairesi, E. 2004/4382, K. 2006/539, T. 22.02.2006, *Danıştay Dergisi*, Sayı: 113.
- Danıştay 8. Dairesi, E. 2005/6261, K. 2007/1246, T. 07.03.2007, <https://karararama.danistay.gov.tr>, Erişim Tarihi: 24.02.2023.
- Danıştay 11. Dairesi, E. 2005/1353, K. 2007/6248, T. 29.06.2007, <https://www.kararara.com>, Erişim tarihi: 10.03.2023.
- Danıştay 10. Daire, E. 2013/1346, K. 2016/1935, T. 12.04.2016, <https://karararama.danistay.gov.tr>, Erişim tarihi: 14.03.2023.
- Danıştay 10. Dairesi, E. 2018/5019, K. 2019/549, T. 29.01.2019, <https://legalbank.net>, Erişim tarihi: 09.09.2021.
- Danıştay 10. Daire, E. 2015/1353, K. 2020/4802, T. 11.11.2020, <https://karararama.danistay.gov.tr>, Erişim tarihi: 15.03.2023.
- Danıştay 10. Daire, E. 2021/475, K. 2021/6628, T. 21.12.2021, <https://karararama.danistay.gov.tr>, Erişim tarihi: 15.03.2023.
- U.S. Supreme Court. *Munn v. Illinois*, 94 U.S. 113, October Term, 1876, <https://supreme.justia.com>, Erişim tarihi: 09.09.2021.
- U.S. Supreme Court. *Nebbia v. New York*, 291 U.S. 502, March 5, 1934, <https://supreme.justia.com>, Erişim tarihi: 21.09.2021.
- Uyuşmazlık Mahkemesi, E. 2007/85, K. 2008/83, T. 07.04.2008, <https://kararlar.uymazlik.gov.tr>, Erişim tarihi: 15.03.2023.

- Uyuşmazlık Mahkemesi, E. 2019/451, K. 2019/411, T. 08.07.2019, <https://kararlar.uysuzmazlik.gov.tr>, Erişim tarihi: 15.03.2023.
- Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, E. 2014/8118, K. 2014/14753, T. 08.05.2014, <https://legalbank.net>, Erişim tarihi: 10.03.2023.
- Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, E. 2014/8117, K. 2014/14752, T. 08.05.2014, <https://legalbank.net>, Erişim tarihi: 10.03.2023.
- Yargıtay 19. Hukuk Dairesi, E. 2013/8125, K. 2013/12349, T. 02.07.2013, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, Erişim tarihi: 10.03.2023.

Tezler

- Akdeniz, Zeliha. (2019). *Türkiye’de Tarım Sektörü ve 2000’li Yıllarda Tarımda İzlenen Politikalar*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Avcı, Ali. (2011). *Özel Kulluğun Zor Kullanma Yetkisi*, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Aydın, Ceren. (2004). *Dünya Ticaret Örgütü Tarım Müzakereleri, AB ve Türkiye’nin Pozisyonları*, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Barut, Esra. (2017). *Türk Belediye Mevzuatı Bakımından Hizmette Yerellik İlkesi*, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Büyükerşen, Aslı. (2008). *Dünya Ticaret Örgütü Tarım Antlaşması’nın Sonuçları ve Türkiye Örneği*, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Eskişehir.
- Çakmak, Zeynep. (2011). *Bağımsız İdari Otorite Olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Durak Kılıçaslan, Nazlı Seda. (2015). *Türkiye ve AB’de Organik Tarım Mevzuatı, Uygulamaları ve Değerlendirilmesi*, Gıda Tarım ve Ormanlık Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, AB Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Gök, Seçil Adalet. (2008). *Genişleyen Avrupa Birliği Pazarında Türkiye’nin Organik Tarım Ürünleri Ticareti Açısından Değerlendirilmesi*, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, AB Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Köroğlu, Semiha. (2003). *Avrupa Birliğinde ve Türkiye’de Tarımsal Örgütlenme*, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Topluluğu Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, AT Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Kurtyılmaz, Nalan. (1993). *Türkiye’de Tarımsal Fiyat Politikaları ve Destekleme Alımları, Tütünde Uygulama*, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Nebioğlu, Ahmet Nabi. (2017). *Taşınmaz Mülkiyetinin Kapsamı ve Kısıtlamaları*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

- Peerzada, Rabia İlay. (2019). *Uluslararası Hukukta Gıda Hakkı*, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Şahin, Ali Hamza. (2022). *Üstün Kamu Yararı*, Trabzon Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Trabzon.
- Tamer, Ahmet. (2008). *Kalkınma Ajanslarının Türk Hukuk Sistemindeki Yeri*, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Topçu, Pınar. (2012). *Tarım Arazilerinin Korunması ve Etkin Kullanılmasına Yönelik Politikalar*, Kalkınma Bakanlığı İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Tuna, Yusuf. (1984). *Türkiye'de Uygulanan Destekleme Fiyat Politikasının Zirai Üretim Üzerindeki Etkileri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Uyanık, Halit. (2013). *Ekonomik Kamu Yararı Kavramının Türk İdare Hukukundaki Anlam ve İşlevi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

İnternet Kaynakları

- AFAD, "Afet Türleri", <https://www.afad.gov.tr/afet-turleri>, Erişim tarihi: 21.03.2023.
- Ahmet Arslan, "Bir Bakışta Köylere Hizmet Götürme Birlikleri", Ekonomim, 15.09.2023, <https://www.ekonomim.com/kose-yazisi/bir-bakista-koylere-hizmet-goturme-birlikleri/708094>, Erişim tarihi: 24.05.2024.
- Ali Ekber Yıldırım, "Belediyelerin tarım yatırımları ve destekleri", Dünya, 20.07.2016, <https://www.dunya.com/kose-yazisi/belediyelerin-tarim-yatirimlari-ve-destekleri/28772>, Erişim tarihi: 20.02.2024.
- Ali Ekber Yıldırım, "Havza bazlı destek sektörü nasıl etkiler?", Dünya, 31 Ekim 2016, <https://www.dunya.com/ozel-dosya/akib/havza-bazli-destek-sektoru-nasil-etkiler-haberi-336134>, Erişim tarihi: 18.07.2022.
- Ali Ekber Yıldırım, "Tarım Sektörü Entegre Yönetim Bilgi Sistemi", Tarım Dünyası, <https://www.tarimdunyasi.net/2015/03/11/tarim-sektoru-entegre-yonetim-bilgi-sistemi/>, Erişim Tarihi: 30.10.2022.
- Ali Ekber Yıldırım, "Tarımda yeni bakan, yeni bakanlık, yeni politika", Dünya, 27 Haziran 2018, <https://www.dunya.com/kose-yazisi/tarimda-yeni-bakan-yeni-bakanlik-yeni-politika/420507>, Erişim tarihi: 11.08.2023.
- Ali Ekber Yıldırım, "Tarımsal üretimde kuraklık ve afet çanları", ekonomim., 17.08.2021, <https://www.ekonomim.com/sectorler/tarim/tarimsal-uretimde-kuraklik-ve-afet-canlari-haberi-630991>, Erişim Tarihi: 30.10.2023.
- Arsin Demir, "Sözleşmeli Tarımın Mevzuat Çerçevesinde Değerlendirilmesi", Tarım Hukuku Derneği, 18 Ekim 2020, <https://www.tarimhukuku>.

- org/sozlesmeli-tarimin-mevzuat-acisindan-degerlendirilmesi/, Erişim tarihi: 19.03.2023.
- Atatürk Orman Çiftliği, "Tarihçemiz", <https://www.aoc.gov.tr>, Erişim tarihi: 13.09.2023.
- Avrupa Birliği Başkanlığı, "Avrupa Birliği'nin Tarihçesi", <https://www.ab.gov.tr/p.php?e=105>, Erişim tarihi: 30.05.2023.
- Avrupa Birliği Başkanlığı, "Müzakere Fasılları", <https://www.ab.gov.tr/62.html>, Erişim tarihi: 23.05.2023.
- Avrupa Çevre Ajansı, "Küresel Sürdürülebilirliğe Giden Yol", <https://www.eea.europa.eu/tr/isaretler/isaretler-2012/makaleler/kuresel-surdurulebilirli-ge-giden-yol>, Erişim tarihi: 26.01.2022.
- Avrupa Çevre Ajansı, "Tarımda Kullanılan Su", <https://www.eea.europa.eu/tr/articles/tarimda-kullanilan-su>, Erişim tarihi: 25.01.2022.
- Biriz Özbakır, "Tütünün çevreye zararları üretim aşamasında başlıyor", Anadolu Ajansı, 30.05.2023, <https://www.aa.com.tr/tr/yesilhat/kirlilik/tutunun-cevreye-zararlari-uretim-asamasinda-basliyor/1820328>, Erişim tarihi: 28.10.2023.
- Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, "941 Tarım Havzasının Ürün Listeleri Yayınlanmıştır", <https://www.tarimorman.gov.tr/BUGEM/Duyuru/58/941-Tarim-Havzasinin-Urun-Listeleri-Yayinlanmistir>, Erişim tarihi: 18.07.2022.
- Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, "Hakkımızda", <https://www.tarimorman.gov.tr/BUGEM/Belgeler/B%C3%9CGEM%20Tarih%C3%A7e.pdf>, Erişim tarihi: 22.08.2023.
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, "Ülkemiz Kalkınma Plancılığı", <https://onikinciplan.sbb.gov.tr/ulkemiz-kalkinma-planciligi/>, Erişim tarihi: 21.10.2023.
- ÇAYKUR, "Hakkında", <https://www.caykur.gov.tr/Pages/Kurumsal/Kurum-Hakkinda.aspx>, Erişim tarihi: 13.02.2023.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, "Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi", <https://iklim.csb.gov.tr/birlesmis-milletler-iklim-degisikligi-cerceve-sozlesmesi-i-4362>, Erişim tarihi: 11.03.2021.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, "Eylem Planları", <https://iklim.csb.gov.tr/eylem-planlari-i-306>, Erişim tarihi: 11.03.2021.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, "Kyoto Protokolü", <https://iklim.csb.gov.tr/kyoto-protokolu-i-4363>, Erişim tarihi: 11.03.2021.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, "Paris Antlaşması", <https://iklim.csb.gov.tr/paris-anlasmasi-i-98587>, Erişim tarihi: 11.03.2021.
- Deniz Çevik, "Bir Ülke Neden IMF İle Anlaşma Yapar? IMF İyi mi Kötü mü?", 5 Ekim 2018, <https://www.alomaliye.com/2018/10/05/imf-anlasma/>, Erişim tarihi: 18.06.2023.

- Deniz İstikbal, “Türkiye’nin tarımını doğru tanımlamak”, 11.08.2020, <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/turkiye-nin-tarimini-dogru-tanimlamak/1938120>, Erişim tarihi: 28.03.2021.
- Dış Ticaret Günlüğü, “Türkiye’nin Planlı Ekonomi Geçmişi”, 26.10.2015, <http://disticaretgunlugu.com/turkiyenin-planli-ekonomi-gecmisi/>, Erişim tarihi: 21.05.2021.
- Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, “Katılım Müzakerelerinde Mevcut Durum”, https://www.ab.gov.tr/katilim-muzakerelerinde-mevcut-durum_65.html, Erişim tarihi: 27.07.2023.
- Dışişleri Bakanlığı, “AB Bütçesi: Hazırlanması, Gelir Kaynakları, Gider Kalemleri ve Denetimi”, <https://www.mfa.gov.tr/ab-butcesi-hazirlanmasi-gelir-kaynaklari-gider-kalemleri-ve-denetimi.tr.mfa>, Erişim tarihi: 23.05.2023.
- Dışişleri Bakanlığı, “Paris Antlaşması”, <https://www.mfa.gov.tr/paris-anlasmasi.tr.mfa>, Erişim tarihi: 02.03.2022.
- Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, “Fasıl 11: Tarım ve Kırsal Kalkınma”, <https://www.ab.gov.tr/76.html>, Erişim tarihi: 24.05.2023.
- Dijitaltarım, “Dijital Tarım Pazarı (DİTAP) Nedir?”, <https://www.dijitaltarim.com/dijital-tarim-pazari-ditap-nedir/>, Erişim Tarihi: 01.11.2022.
- DSİ, “Hizmet Alanları”, <https://www.dsi.gov.tr>, Erişim tarihi: 16.09.2023.
- DSİ, “Organizasyon Şeması”, <https://www.dsi.gov.tr>, Erişim tarihi: 17.09.2023.
- Dünya, “TSE’nin yetkilendirme talebine tepki”, 14 Mayıs 2014, <https://www.dunya.com/sectorler/tarim/tsenin-yetkilendirme-talebine-tepki-haberi-246606>, Erişim tarihi: 12.12.2023.
- Euronews, “İdrar örneklerinin yüzde 80’inde kansere yola açtığından şüphelenilen glifosat bulundu”, 9 Temmuz 2022, <https://tr.euronews.com/2022/07/09/idrar-orneklerinin-yuzde-80inde-kansere-yola-actigindan-suphelenilen-glifosat-bulundu>, Erişim tarihi: 01.03.2022.
- Euronews, “Türkiye kimyasal tarım ilacı satışında Avrupa dördüncüsü”, 06.11.2018, <https://tr.euronews.com/2018/11/06/turkiye-kimyasal-tarim-ilac-satisinda-avrupa-dorduncusu>, Erişim tarihi: 01.03.2022.
- Euronews, “Türkiye’de son 12 yılda çiftçi sayısı yüzde 48 düştü, tarım alanları da azalıyor”, 14.05.2020, <https://tr.euronews.com/2020/05/14/turkiye-de-ciftci-sayisi-yuzde-38-dustu-tarim-alani-yuzde-12-azaldi>, Erişim tarihi: 25.03.2021.
- European Union, “Country Profiles”, https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles_en, Erişim tarihi: 30.05.2023.
- European Union, “Joining the EU”, https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/joining-eu_en, Erişim tarihi: 30.05.2023.
- Ferhat Ünlü, “Bir milli güvenlik meselesi olarak tarım”, Sabah, 10 Nisan 2022, <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/pazar/ferhat-unlu/2022/04/10/bir-milli-guvenlik-meselesi-olarak-tarim>, Erişim tarihi: 12.08.2023.

- Food and Agriculture Organization of the United States, "Adopted Standards (ISPMs)", <https://www.ippc.int/en/core-activities/standards-setting/ispms/>, Erişim tarihi: 11.03.2021.
- GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, "GAP Nedir?", <http://www.gap.gov.tr/gap-nedir-sayfa-1.html>, Erişim tarihi: 01.02.2024.
- Gökhan Günaydın, "Küreselleşen Piyasa, Yoksullaşan Köylü", 30.06.2008, https://www.zmo.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=8877&tipi=38&sube=0, Erişim tarihi: 08.07.2023.
- GÜBRETAS, "Hakkımızda", <https://www.gubretas.com.tr/tr/hakkimizda>, Erişim tarihi: 21.07.2023.
- Harun Uysal, "Tarım Bakanlığı'nın yeni ismi hakkında...", Milliyet, 19 Temmuz 2018, <https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/harun-uysal/tarim-bakanliginin-yeni-ismi-hakkinda-2709149>, Erişim tarihi: 11.08.2023.
- Hürriyet, "Ürün Kredisi Elde Kaldı", 24 Temmuz 2004, <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/urun-kredisi-elde-kaldi-38627868>, Erişim tarihi: 30.07.2023.
- IFOAM ORGANICS INTERNATIONAL, "About IFOAM – Organics International", <https://www.ifoam.bio/about-us>, Erişim tarihi: 21.09.2022.
- International Monetary Fund, "IMF Members", <https://www.imf.org/en/About/executive-board/members-quotas>, Erişim tarihi: 17.06.2023.
- İktisadi Kalkınma Vakfı, "Avrupa Birliği - Tarihçe", https://www.ikv.org.tr/icerik_print.asp?id=28, Erişim tarihi: 30.05.2023.
- İLKHA, "Bilinçsiz zirai ilacı kullanımı tarım alanlarına, canlılara ve insan sağlığına ciddi zarar veriyor!", <https://ilkha.com/roportaj/bilincsiz-zirai-ilaci-kullanimi-tarim-alanlarina-canlilara-ve-insan-sagligina-ciddi-zarar-veriyor-193516>, Erişim tarihi: 28.10.2023.
- KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, "Hedeflenen KOP Bölgesi", <http://www.kop.gov.tr/sayfalar/hedeflenen-kop-bolgesi/62>, Erişim tarihi: 01.02.2024.
- Mehmet Gerçek, "Tarım Sektöründe Rekabet Ortamı Var mı?", 5 Mayıs 2023, <https://www.rekabet.gov.tr/Dosya/milliyet-ek-20230505154138597.pdf>, Erişim tarihi: 30.10.2024.
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü, "Temel Meteoroloji Disiplinleri ve Uygulama Alanları", <https://www.mgm.gov.tr/genel/meteorolojinedir.aspx?s=7>, Erişim tarihi: 15.09.2023.
- Milliyet, "Stratejik tarım ürünleri için oluşturulan takip masaları devrede", <https://www.milliyet.com.tr/ekonomi/stratejik-tarim-urunleri-icin-olusturulan-takip-masalari-devrede-6096928>, Erişim tarihi: 08.02.2023.
- Nesrin Astam Yıldız, "Tarımsal Faaliyetlerin Çevre Kirliliği Üzerine Etkileri", <https://atauni.edu.tr/yuklemeler/ab0101aee211b1d48876061170edfe80.pdf>, Erişim tarihi: 23.01.2022.

- Selen Aydalga (Derleyen), “Tarım Hukuku’nun Tanımı, Amacı, Kapsamı Bakımından İncelenmesi ile Diğer Hukuk Dalları ve Alt Disiplinlerle Olan İlişkilerinin Değerlendirilmesi”, Tarım Hukuku Derneği, 02.05.2020, <http://www.tarimhukuku.org>, Erişim tarihi: 17.04.2021.
- Simge Akkaş, “Tarım Destekleri Kanunda Belirtilen Miktarın Altında”, 14 Haziran 2022, <https://www.dogrulukpayi.com/bulten/tarim-destekleri-kanunda-belirtilen-miktarin-altinda>, Erişim tarihi 16.01.2023.
- Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü, “TAKBİS”, <https://www.tkgm.gov.tr/sites/default/files/2020-12/takbis.pdf>, Erişim Tarihi: 17.12.2023.
- Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, “Hakkımızda”, <https://www.tigem.gov.tr/Hakkimizda>, Erişim tarihi: 19.09.2023.
- Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, “TİGEM’de Üretilen Sertifikalı Tohumluklar”, 2022, <https://www.tigem.gov.tr/Folder/GosterimDetayDosyasi/010d4f9e-b06f-4f5c-92bf-805550b2938c.pdf>, Erişim tarihi: 08.02.2024.
- Tarım Orman Şurası, “Tarımsal Üretim Planlaması Grubu Çalışma Belgesi”, https://cdnys.tarimorman.gov.tr/api/File/GetFile/330/Sayfa/1416/1778/DosyaGaleri/16_tarimsal_uretim_planlamasi.pdf, Erişim Tarihi: 16.09.2023.
- Tarım Orman Şurası. (2019). “Tarımda Üretici Örgütlenmesi Grubu Çalışma Belgesi”, https://cdnys.tarimorman.gov.tr/api/File/GetFile/330/Sayfa/1416/1778/DosyaGaleri/11_tarimda_uretilen_organizasyonu.pdf, Erişim tarihi: 12.10.2023.
- Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, “İklim Değişikliği ve Tarım”, <https://www.tarimorman.gov.tr/TRGM/Belgeler/%C4%B0iklim%20De%20ve%20Tar%C4%B1m.pdf>, Erişim tarihi: 13.01.2021.
- Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, “Tarım Bilgi Sistemi”, <https://www.tarimorman.gov.tr/Belgeler/Duyurular/TBS.pdf>, Erişim tarihi: 31.10.2022.
- Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, <https://envanter.kaysis.gov.tr/HizmetDetay.aspx?ID=86443>, Erişim tarihi: 18.12.2023.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, “2021 Yılı Havzalarda Desteklenecek Ürün Listeleri”, <https://www.tarimorman.gov.tr/Haber/4840/2021-Yili-Havzalarda-Desteklenecek-Urun-Listeleri>, Erişim tarihi: 18.07.2022.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, “Bağlı ve İlgili Kuruluşlar”, <https://www.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/Detay.aspx?SayfaId=53>, Erişim tarihi: 12.08.2023.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, “Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama Merkezi”, <https://arastirma.tarimorman.gov.tr/toprakgubre/Menu/116/Cografik-Bilgi-Sistemleri-Ve-Uzaktan-Algilama-Merkezi>, Erişim tarihi: 21.07.2022.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, “Coğrafi Bilgi Sistemleri” <https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Cografik-Bilgi-Sistemleri/Faaliyetler>, Erişim Tarihi: 30.10.2022.

- Tarım ve Orman Bakanlığı, "Sularda Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliğinin Önlenmesine Yönelik İyi Tarım Uygulamaları Kodu", <https://www.tarimorman.gov.tr/TRGM/Belgeler/Bro%C5%9F%C3%BCr%20v2.pdf>, Erişim tarihi: 29.10.2023.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, "Tarımsal Üretim Planlaması Hayata Geçiriliyor", 15.09.2023, <https://www.tarimorman.gov.tr/TRGM/Haber/790/Tarimsal-Uretim-Planlamasi-Hayata-Geciriliyor>, Erişim tarihi: 16.01.2024.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, "Bitkisel Üretimde Yeni Destekleme Modeli Uygulamada", 29.08.2024, <https://www.tarimorman.gov.tr/Haber/6375/Bitkisel-Uretimde-Yeni-Destekleme-Modeli-Uygulamada>, Erişim tarihi: 02.09.2024.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, "Taşra Teşkilatı", <https://www.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/TasraTeskilati.aspx>, Erişim tarihi: 12.08.2023.
- TarımKredi Teknoloji, "Tarımsal İşletme Kayıt Sistemi (TİKAS)", <https://www.tkteknoloji.com.tr/medya-merkezi/blog/tarimsal-isletme-kayit-sistemi-tikas/>, Erişim Tarihi: 30.10.2022.
- TEMA, "Su Kullanımının Sektörlere Göre Dağılımı", <https://sutema.org/kirilgandongu/suyun-sektorlere-gore-kullanim-oranlari.9.aspx>, Erişim tarihi: 25.01.2022.
- Ticaret Bakanlığı, "Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ)", <https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/cok-tarafi-ve-bolgesel-iliskiler/cok-tarafi-iliskiler/dunya-ticaret-orgutu-dto>, Erişim tarihi: 13.06.2023..
- TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, "Doğrudan Gelir Desteği: Tarımsal Destek Mi, Yoksulluk Yardımı Mı?", 16.08.2004, https://www.zmo.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=147&tipi=5, Erişim tarihi: 11.06.2023.
- TMMOB, "GIDAMO: "Gıda Fiyatları Dünyada Düşüyor, Ülkemizde Yükseliyor Gıda Güvenliği ve Güvencesi Risk Altında!", 10.07.2023, <https://www.tmmob.org.tr/icerik/gidamo-gida-fiyatları-dunyada-dusuyor-ulkemizde-yukseliyor-gida-guvenligi-ve-guvencesi-risk>, Erişim tarihi: 30.10.2023.
- Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü, "Dünden Bugüne TMO", <https://www.tmo.gov.tr/Upload/Document/genmud/kurumhakkında.pdf>, Erişim Tarihi 25.01.2023.
- TSE, "Hizmetlerimiz", <https://www.tse.org.tr>, Erişim tarihi: 27.09.2022.
- TSE, "Sistemik Gözden Geçirme", <https://www.tse.org.tr>, Erişim tarihi: 27.09.2022.
- TSE, "Standard Arama", <https://intweb.tse.org.tr>, Erişim tarihi: 12.04.2022.
- TSE, "Standardizasyon Faaliyetleri", <https://www.tse.org.tr>, Erişim tarihi: 10.04.2022.
- TSE, "Standart Hazırlama Prosedürü", <https://www.tse.org.tr>, Erişim tarihi: 27.09.2022.
- TSE, "Standart Satışı ve Telif Hakları Hakkında Genel Bilgiler", <https://www.tse.org.tr>, Erişim tarihi: 27.09.2022.

- TURKAU, “Karma Ekonomi Sistemi Nedir? Özellikleri Nedir?”, 18.11.2019, <https://turkau.com/karma-ekonomi-sistemi/>, Erişim tarihi: 21.05.2021.
- TÜBİTAK, “Gelecekteki tehlike; su kıtlığı”, 22.03.2021, <https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gelecekteki-tehlike-su-kitligi>, Erişim tarihi: 30.10.2023.
- TÜİK Resmi İstatistik Portalı, “Tarımsal İşletme Kayıt Sistemi”, <https://www.resmiistatistik.gov.tr/detail/subject/tarimsal-isletme-kayit-sistemi/>, Erişim Tarihi: 30.10.2022.
- Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim tarihi: 21.10.2023.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim tarihi: 15.09.2023.
- TÜRKAK, “Hakkında”, <https://www.turkak.org.tr/kurumsal/hakkinda.html>, Erişim tarihi: 19.09.2022.
- TÜRKAK, “Organizasyon Şeması”, <https://www.turkak.org.tr/kurumsal/organizasyon-semasi.html>, Erişim tarihi: 19.09.2022.
- TÜRKAK, “P701 Uygunluk Değerlendirme Kuruluşlarının Akreditasyonu Prosedürü”, https://secure.turkak.org.tr/docs/Procedures/P701_14_0.pdf, Erişim tarihi: 24.04.2022.
- Türkiye Su Enstitüsü, “İstanbul Uluslararası Su Forumu”, https://suen.gov.tr/Suen/page.aspx?pg=istanbul_uluslararasi_su_forumu, Erişim tarihi: 13.09.2023.
- Türkiye Su Enstitüsü, “SÜEN Broşürü”, <https://www.suen.gov.tr/Suen/page.aspx?pg=kurumsalbilgivebelge>, Erişim tarihi: 11.09.2023.
- TÜRKŞEKER, “Hakkımızda”, <https://www.turkseker.gov.tr/?ModulID=3&MenuID=2>, Erişim tarihi: 13.02.2023.
- United Nations System Standing Committee on Nutrition, “The un Decade of Action on Nutrition 2016-2025”, <https://www.unscn.org>, Erişim tarihi: 04.02.2022.
- United Nations, “UN System”, <https://www.un.org>, Erişim tarihi: 11.07.2023.
- World Bank Group, “What We Do”, <https://www.worldbank.org/en/what-we-do>, Erişim Tarihi: 10.07.2023.
- World Health Organization, https://www.who.int/governance/eb/who_constitution_en.pdf, Erişim tarihi: 23.01.2022.
- World Trade Organization, “Members and Observers”, <https://www.wto.org>, Erişim tarihi: 07.06.2023.
- Yeşil Gazete, “Pestisit kabusu: Yılda 385 milyon kişi zehirleniyor, her yıl 11 bin kişi hayatını kaybediyor”, <https://yesilgazete.org/pestisit-kabusu-yilda-385-milyon-kisi-zehirleniyor-her-yil-11-bin-kisi-hayatini-kaybediyor/>, Erişim tarihi: 23.01.2022.

Diğer Kaynaklar

- Agah, Halil/Yılmaz, Hakan. (2021). Büyükşehir Belediyelerinin ve İlçe Belediyelerinin Tarımsal Destekleme Hizmet Standartlarının Geliştirilmesi Projesi Mevcut Durum Raporu, Yerel Yönetim Reformu Projesi (YYR III).
- Ankara İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü. (2015). Arazi Topluştırması, <https://ankara.tarimorman.gov.tr/Belgeler/liftet/arazitoplulastirmasi.pdf>, Erişim tarihi: 01.08.2022.
- Atatürk Üniversitesi/Fırat Üniversitesi/İnönü Üniversitesi/Kafkas Üniversitesi/Yüzüncüyıl Üniversitesi. (2000). Doğu Anadolu Projesi Ana Planı, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı.
- Avrupa Birliği Bakanlığı. (2017). Avrupa Birliği Sürecinde 11 No'lu Tarım ve Kırsal Kalkınma Faslı, Ankara.
- Avrupa Toplulukları Komisyonu, Türkiye 2001 Yılı İlerleme Raporu, Brüksel, 2001.
- Avrupa Toplulukları Komisyonu, Türkiye 2002 Yılı İlerleme Raporu, Ankara, 2002.
- Avrupa Toplulukları Komisyonu, Türkiye 2006 Yılı İlerleme Raporu, Brüksel, 2006.
- Avrupa Toplulukları Komisyonu, Türkiye 2007 Yılı İlerleme Raporu, Brüksel, 2007.
- Costa, Catherine/Osborne, Michelle/Zhang, Xiao-guang/Boulanger, Pierre/Jomini, Patrick. (2009). Modelling the Effects of the EU Common Agricultural Policy, Productivity Commission Staff Working Paper, Melbourne.
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028), Ankara.
- Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü. (2015). Çölleşme/Arazi Bozulumu ve Kuraklıkla Mücadele Terimler Sözlüğü, Ankara.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2000). Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Rekabet Hukuku ve Politikaları Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara.
- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü. (2023). DSİ 2022 Faaliyet Raporu, Ankara.
- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü. Stratejik Plan 2024-2028, Ankara.
- DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı. Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) Bölge Kalkınma Programı 2021-2023 Eylem Planı <https://www.dokap.gov.tr>, Erişim tarihi: 01.02.2024.
- European Convention on Human Rights, <https://www.echr.coe.int>, Erişim tarihi: 03.02.2022.
- European Social Charter, <https://rm.coe.int>, Erişim tarihi: 23.01.2022.

- European Union. (2024). The Principle of Subsidiarity, Fact Sheets on the European Union.
- Eurostat. (2013). Overview of the Elements of the Geospatial Statistical Framework of the European Statistical System, United Nations Expert Group on the Integration of Statistical and Geospatial Information First Meeting, Newyork.
- FAO/OHCHR. (2010). Right to Adequate Food, Fact Sheet No.34, United Nations, Geneva.
- Food and Agriculture Organization of the United Nations. (2005). The Voluntary Guidelines to Support the Progressive Realization of the Right to Adequate Food in the Context of National Food Security, Rome.
- Food and Agriculture Organization of the United Nations. (2019). 2019 The State of Food Security and Nutrition in the World, Rome.
- GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı. GAP Bölge Kalkınma Planı (2002-2010), <http://www.gap.gov.tr>, Erişim tarihi: 01.02.2024.
- GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı. GAP Eylem Planları, <http://www.gap.gov.tr>, Erişim tarihi: 01.02.2024.
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı. (2013). T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile İşbirliği Olan Küresel ve Bölgesel Uluslararası Kuruluşlar, Ankara.
- Grethe, Harald. (2004). Turkey's accession to the EU: What will the Common Agricultural Policy cost?, Working Paper, No. 70/2004, Humboldt-Universität zu Berlin, Wirtschafts- und Sozialwissenschaften an der Landwirtschaftlich-Gärtnerischen Fakultät, Berlin.
- Guasch, J. Luis /Hahn Robert, W. (1997). The Costs and Benefits of Regulation: Implications for Developing Countries, The World Bank Policy Research Working Paper, WPS1773, pp 1-33.
- Hazine Müsteşarlığı. (2002). Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı (Niyet Mektupları ve Reformlar), Ankara.
- Hazine ve Maliye Bakanlığı. (2023). Ekonomik Göstergeler, Ankara.
- International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, <https://www.ohchr.org>, Erişim tarihi: 23.01.2022.
- International Organization for Standardization (ISO). (1996). ISO Guide 2, Geneva.
- Kadıoğlu, Mikdat/Ünal, Yurdanur/İlhan, Aslı/Yürük, Cemre. (2017). Türkiye'de İklim Değişikliği ve Tarımda Sürdürülebilirlik, Türkiye Gıda ve İçecek Sanayii Dernekleri Federasyonu.
- Kalkınma Bakanlığı. (2018). On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023), Su Kaynakları Yönetimi ve Güvenliği Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara.

- Keçeli, Hürriyet. (2022). 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun (Açıklamalar, Örnekler, Matbu Belgeler, Ekler (İdari Para Cezaları-Uygulamalar ile İlgili Soru ve Cevaplar)), <https://isparta.tarimorman.gov.tr>, Erişim tarihi: 08.01.2023.
- Kodal, Süleyman/Yıldırım, Y. Ersoy/Girgin, İrfan/Demiryürek, Kürşat/Demir, Hüseyin/Akyol, Yener/Taş, İsmail/Koparan, Mesut/Tüzün, Mekin. (2006). Yeni Çiftçi Kayıt Sistemi Analiz Raporu, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarım Reformu Uygulama Projesi (ARIP), Basılmamış Rapor, 1-20, Ankara.
- OECD. Boosting Productivity and Trade through Seed Certification, OECD Seed Schemes Statistics 2020.
- Office of the High Commissioner for Human Rights, CESCR General Comment No. 12: The Right to Adequate Food (Art. 11).
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (1995). The OECD Report on Regulatory Reform, Paris.
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü. (2016). Tarım ve Meteoroloji, Ankara.
- Regmi, Anita/Hart, Nina M./Schnepf, Randy. (2020). Reforming the WTO Agreement on Agriculture, Congressional Research Service Report, Version 2.
- Regulation (EC) No 178/2002 of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002.
- Rekabet Kurumu. (2013). Rekabet Politikası Perspektifinden Kamu Müdahaleleri, 2013 Rekabet Raporu, Ankara.
- Sayıştay Başkanlığı. (2018). Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu 2017 Yılı Sayıştay Denetim Raporu, Ankara.
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı. (2008). Toprak ve Arazi Sınıflaması Standartları Teknik Talimatı ve Mevzuatı, Ankara.
- Tarım ve Orman Bakanlığı. (2018). Tarım Arazilerinin Korunması Kullanılması ve Planlanmasına Dair Uygulama Talimatı, Ek-5, Ankara.
- Tarım ve Orman Bakanlığı. (2021). Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2021-2023), Ankara.
- Tarım ve Orman Bakanlığı. Ulusal Su Planı (2019-2023), Ankara.
- The Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer, <https://ozone.unep.org/>, Erişim tarihi: 11.03.2021.
- The Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer, <https://ozone.unep.org/>, Erişim tarihi: 11.03.2021.
- TÜİK. (2023). Kent-Kır İstatistikleri, 2022, <https://data.tuik.gov.tr>, Erişim tarihi: 01.11.2023.
- Türk Standartları Enstitüsü. (2022). Faaliyet Raporu 2021, Ankara.
- TÜRKAK. (2020). 2019 Türk Akreditasyon Kurumu Faaliyet Raporu, Ankara.

- Türkeş, Murat. (2002). İklim Değişikliği: Türkiye - İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi İlişkileri ve İklim Değişikliği Politikaları, <https://www.tubitak.gov.tr>, Erişim tarihi: 11.01.2021.
- Türkiye Bankalar Birliği. (2023). Tarım Sektörü Raporu, İstanbul.
- Türkiye Su Enstitüsü. Stratejik Plan 2024-2028, Ankara.
- United Nations. (1973). Report of The United Nations Conference on the Human Environment, Stockholm, 5-16 June 1972, Newyork.
- United Nations. (1993). Report of The United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, 3-14 June 1992, Newyork.
- Universal Declaration of Human Rights, <https://www.ohchr.org>, Erişim tarihi: 23.01.2022.
- Yoğunlu, Abdulvahap. (2013). Arazi Topplulaştırma Faaliyetleri, TRB1 Bölgesi (Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli), Fırat Kalkınma Ajansı.
- 2014/002 sayılı İyi Tarım Uygulamaları Logosu Kullanımının Usul ve Esaslarına İlişkin Genelge.
- 05.02.2017 tarihli, 29970 mükerrer sayılı R.G.'de yayınlanan 2017/9756 sayılı Türkiye Varlık Fonuna Aktarılan Kuruluş, Kaynak ve Varlıklar Hakkında Karar.
- 05.03.1924 tarihli, 432 sayılı Ziraat ve Ticaret Vekaletleri Teşkilî Hakkında Kanun.
- 06.12.2012 tarihli, 28489 sayılı R.G.'de yayınlanan 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.
- 08.06.2011 tarihli 27958 mükerrer sayılı R.G.'de 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.
- 09.04.2000 tarihli, 24015 sayılı R.G.'de yayınlanan Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Ana Statüsü.
- 09.08.1991 tarihli, 20955 sayılı R.G.'de yayınlanan 441 sayılı Tarım Köyüşleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.
- 12.03.1985 tarihli, 18692 sayılı R.G.'de yayınlanan 3161 sayılı Tarım, Orman ve Köyüşleri Bakanlığı Kanunu.
- 14.12.1983 tarihli, 18251 mükerrer sayılı R.G.'de yayınlanan 183 sayılı Tarım, Orman ve Köyüşleri Bakanlığının Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.
- 16.06.1972 tarihli, 14217 sayılı R.G.'de yayınlanan 1595 sayılı Orman Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun.
- 17.02.1981 tarihli, 17254 sayılı R.G.'de yayınlanan 2384 sayılı Orman Bakanlığının Tarım Bakanlığına Devri ve Adının Tarım ve Orman Bakanlığı olarak Değiştirilmesi Hakkında Kanun.

- 20.05.1983 tarihli, 18052 sayılı R.G.'de yayınlanan 60 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu İktisadi Kuruluşları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.
- 21.01.1928 tarihli, 1200 sayılı Ticaret ve Ziraat Vekaletlerinin Tevhidi ve İktisat Vekaleti Teşkilî Hakkında Kanun.
- 22.09.2002 tarihli, 24884 sayılı R.G.'de yayınlanan 2002/4720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı.
- 24.12.2017 tarihli, 30280 sayılı R.G.'de yayınlanan 695 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Kanun Hükmünde Kararname.
- 10.01.2019 tarihli, 30651 sayılı R.G.'de yayınlanan 27 sayılı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi.
- 29.10.2021 tarihli, 31643 sayılı R.G.'de yayınlanan 85 sayılı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi.
- 26.01.1974 tarihli, 492 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Kurulması ile İlgili Bakanlar Kurulu Kararı.
- 27.11.1994 tarihli, 22124 sayılı R.G.'de yayınlanan 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun.
- 28.10.1983 tarihli, 18205 Mükerrer sayılı R.G.'de yayınlanan 95 sayılı Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Kuruluşu Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.
- 30.12.1931 tarihli, 1910 sayılı Ziraat Vekaleti Teşkilîne Dair Kanun.

Doç. Dr. ALİ GÜMRAH TOKER

**VELÂYET ALTINDAKİ ÇOCUKLARIN
KORUNMASINA YÖNELİK
TEDBİRLERİN TÜRKİYE'DE
TANINMASI VE TENFİZİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Velâyet Altındaki Çocukların Korunmasına Yönelik Tedbirlerin Türkiye’de Tanınması ve Tenfizi

Ali Gümrah Toker

Hukuk Yayınları Dizisi – 3984

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 014 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- ABASHIDZE, Aslan K./SOLNTSEV, Alexandr M./KONEVA Alexandra E./GUGUNSKIY Denis A./GRIGORIEVA, Natalya A.:** "Current Issues of Application of Hague Child Protection Convention of 1996 on National Level", Mediterranean Journal of Social Sciences MCSER Publishing, Rome-Italy, vol 6, no. 4, S4, August 2015, pp. 289-298.
- ABİK, Yıldız:** "Türk Medeni Kanunundaki Hükümler ve Çocuk Hukukundaki Temel İlkeler Çerçevesinde Velâyetle Çocuğun Yararı", Prof. Dr. Şener Akyol'a Armağan, Filiz Kitapevi, İstanbul 2011, ss. 1-73.
- AKINCI, Ziya/DEMİR-GÖKYAYLA, Cemile:** Milletlerarası Aile Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010.
- AKINTÜRK, Turgut/ATEŞ, Derya:** Türk Medeni Kanunu Aile Hukuku, İkinci Cilt, Yenilenmiş Yirminci Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2017.
- AKYÜZ, Emine:** "Velâyet Hakkının Kaldırılması", AÜEBFD, C. 25, S. 1, ss. 11-26 (Anılış: Velâyetin Kaldırılması).
- AKYÜZ, Emine:** Çocuk Hukuku Çocukların Hakları ve Korunması, Genişletilmiş 2. Baskı, Pegem Akademi, Ankara 2012.
- ALBASTROIU, Roxana G.:** "Council Regulation (EC) No 2201/2003- Mechanism of Modernization for National Legislations in the Field of Family Relationships", Logos Universality Mentality Educ. Novelty Sect.: L., Vol. 3, 2014, pp. 11-30.
- ALBAYRAK, Süleyman:** "Çocuğun Serbest Malları", SÜHFD, C. 26, S. 2, 2018, ss. 443-471.
- ALEXANDRE-HUGHES, Sandrine:** "International Parenting and Child Protection Matters Beyond the Specific Issue of Parental Child Abduction: The 1996 Hague Convention on the International Protection of Children", Children Australia, Vol. 38, No. 4, pp. 156-161.
- ALTINKAN, Onur:** "Ana ve Babanın Çocuk Mallarına İlişkin Tasarruf İşlemi Yapmaları Konusunda Hukuki Durum", AkdHFD, 2021, C. 11, S. 1, ss. 63-128.
- ALTIPARMAK, Ayşe K.:** "Velâyet Uyuşmazlıklarında Yeni Bir Dönem Mi? 1996 Tarihli Lahey Velâyet Sözleşmesi Hakkında Bir İnceleme", AndHD 2000, C. 6, S. 2, ss. 411-433.
- ALTUNTAŞ, İlknur:** Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yönlerine dair Lahey Sözleşmesi, Bilge Yayınevi, Ankara 2006.
- ARAS, Aslı:** Çekişmesiz Yargıda Yargılama Usûlü, Yetkin Yayınları, Ankara 2017.

- ARAT, Tuğrul:** “Yabancı İlamların Tanınması ve Tenfizi”, AÜHFĐ, C. 21, S. 1-4, ss. 421-527.
- ARSLAN, İlyas:** Milletlerarası Özel Hukukta Mutad Mesken Kavramı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2014.
- ATALI, Murat:** Pekcanitez Usûl Hukuku, 15. Bası, C. III, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017.
- ATAMAN-FİGANMEŞE, İnci:** “Çocukların Uluslararası Kaçırılmasının Hukuki Yönlerine Dair 1980 Tarihli Lahey Sözleşmesi”, Prof. Dr. Nihal Uluocak’a Armağan, İ.Ü. Hukuk Fakültesi, İstanbul 1999, ss. 55-100.
- ATKINSON, Jeff:** “The Meaning of Habitual Residence under the Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction and the Hague Convention on the Protection of Children”, Oklahoma Law Review, Vol. 63, 2011, pp. 648-661.
- AYGÜL, Musa:** “Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Davalarında Bazı Usul Problemleri”, MHB, C. 31, S. 2, 2011, ss. 83-121.
- BAYGIN, Cem/DOĞAN, Murat:** “Çocuk Mallarının Yönetimi, Kullanılması ve Sarfı”, AÜHFĐ, C. IX, 2005, S. 1-2, ss. 379-427.
- BAYGIN, Cem:** Soybağı Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010.
- BEAUMONT, Paul R./McELEVAY, Peter E.:** The Hague Convention on International Child Abduction, Oxford University Press, New York 1999.
- BEAUMONT, Paul R.:** “Advantages for States in Becoming a Party to the Hague Children's Convention 1996”, PPIL, 2015, Vol. 35, Iss. 2, pp. 139-145.
- BIESEL, Kay/KINDLER, Heinz:** “Child Protection and Welfare in Germany”, Chapter 10, BERRICK, Jill D. (edt)/GILBERT, Neil (edt)/SKIVENES, Marit (edt), The Oxford Handbook of Child Protection Systems, Oxford University Press, Canada 2023, pp. 195-215.
- BOELE-WOELKI, Katharina/JÄNTERÄ-JAREBORG, Maarit:** “Protecting Children Against Detrimental Family Environments Under the 1996 Hague Convention and Brussels II Bis Regulation”, Part II, Family Relations and Succession, Convergence and Divergence in Private International Law, Liber Amicorum Kurt Siehr (edt. BOELE-WOELKI, Katharina/EINHORN, Talia/GIRSBERGER, Daniel/SYMEONNIDES, Symeon), Eleven International Publishing, Zürich, Basel, Genf 2010, pp. 126-155.
- BOZDAĞ, Gonca G.:** Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yönlerine Dair Lahey Sözleşmesi Kapsamında Çocuğun İadesi Talebinin Red Nedenleri, Yetkin Yayınları, Ankara 2014.
- BRYANT, Diana:** “The Abduction Convention in a Post-Brexit Era: The Law Will Survive the Changes to the Political Landscape”, International Family Law, Policy and Practice, Vol. 6, No. 1, Spring 2018, pp. 5-16.
- CEYLAN, Ebru:** “Türk Hukukunda Aile İçi Şiddet ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi ile İlgili Yeni Düzenlemeler”, TBB Dergisi, 2013, 109, s. 13-54.

- CLIVE, E. M.:** "The Concept of Habitual Residence", *Jurid. Rev*, Part 3, 1997, pp. 137-147.
- CRAWFORD, Elizabeth B./CARRUTHERS Janeen M.:** *International Private Law: A Scots Perspective*, Fourth Edition, Thomson Reuters, Edinburgh 2015.
- ÇALIŞKAN, Suat/GÜREL, Begüm:** *Hukuk Davalarında Açıklamalı-İçtihatlı Dilekçe Örnekleri ile Çekişmesiz Yargı*, Platon Hukuk, İstanbul 2022.
- ÇELİK, Cemil:** "Velâyetin Kaldırılması", *AÜHFD*, Y. 2004, C. 54, S. 1, s. 255-309.
- ÇELİKEL, Aysel/ERDEM, Bahadır:** *Milletlerarası Özel Hukuk*, 17. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.
- ÇELİKEL, Aysel:** *Ahkamı Şahsiye Konusundaki Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması*, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1963.
- ÇINAR, Ömer:** "Ana ve Babanın Çocuk Mallarını Kullanma Hakkı", *iÜHFM C. LXXI*, S. 1, 2013, ss. 1355-1364.
- ÇÖRTOĞLU-KOCA, Sema:** "Evliliğe ve Ebeveyn Sorumluluğuna İlişkin Konularda Milletlerarası Yetki ve Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfiz Hakkında Brüksel II-a Tüzüğü (AT 2201/2003)", *ÖZKAN, Işıl (edt)/SÜRAL, Ceyda (edt)/TÜTÜNCÜBAŞI, Uğur (edt)*, Avrupa Birliği Devletler Özel Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2016, ss. 234-278 (Anılış: Brüksel II-A).
- DANNEMANN, Gerhard/SCHULZE, Reiner:** *German Civil Code, Volume II: Books 4-5, Article-by-Article Commentary*, C.H. BECK, Nomos, München 2022.
- DARDAĞAN, Esra:** *Milletlerarası Usul Hukukunda "Aşkın Yetki" Kavramı*, Siyasal Kitapevi, Ankara 2005.
- DeHART, Gloria F.:** "The Relationship Between the Child Abduction Convention and the 1996 Protection Convention", *International Law and Politics*, Vol. 33:83, 2000, pp. 83-101.
- DEMİR-GÖKYAYLA, Cemile:** "Milletlerarası Özel Hukukta Vesayet", *Atâ Sakmar'a Armağan*, GÜHFD 2011/1, İstanbul 2012, ss. 403-427 (Anılış: Vesayet).
- DEMİR-GÖKYAYLA, Cemile:** *Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizinde Kamu Düzeni*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2001.
- DEMİRKOL, Berk:** *Milletlerarası Yetki Anlaşmaları*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2018.
- DEMİRKOL, Özüm:** *Yabancı Mahkeme Kararlarının Tenfizinde Karşılıklılık Esası*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017.
- DETHLOFF, Nina/MARTINY, Dieter:** "National Report: Germany", <<http://ceflonline.net/wp-content/uploads/Germany-Parental-Responsibilities.pdf>> (E.T.: 27.12.2022).
- DOĞAN, İzzet:** *Öğretide ve Uygulamada Milletlerarası Aile Hukuku ve Milletlerarası Usul Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2010.

- DOĞAN, Vahit:** Milletlerarası Özel Hukuk, Güncellenmiş 7. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara 2021.
- DOLUNAY, Ayhan:** Türk Hukukunda ve Kıbrıs Türk Hukukunda Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015.
- DURAL, Mustafa/ÖĞÜZ, Tufan/GÜMÜŞ, Mustafa A.:** Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku, Gözden Geçirilmiş On ikinci Bası, Filiz Kitapevi, İstanbul 2016.
- DYER, Adair:** "The Internationalization of Family Law", U.C. Davis Law Review, Vol. 30, No. 3, Spring 1997, pp. 625-646.
- EKŞİ, Nuray:** "Avrupa Birliği Brüksel IIbis Tüzüğüne Göre Boşanma Davalarında Üye Devlet Mahkemelerinin Milletlerarası Yetkisi", C. 11, DEÜHFD Özel S.: 2009, ss. 1139-1168 (Anılış: Brüksel IIbis).
- EKŞİ, Nuray:** Milletlerarası Nitelikli Davalara İlişkin Mahkeme Kararları, Arıkan Yayıncılık, İstanbul 2007.
- EKŞİ, Nuray:** Türk Mahkemelerinin Milletlerarası Yetkisi, 2. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2000 (Anılış: Milletlerarası Yetki).
- EKŞİ, Nuray:** Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi, 2. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2020 (Anılış: Tanıma ve Tenfiz).
- ELÇİN-GRASSINGER, Gülçin:** Türk Medeni Kanununda Yer Alan Velâyet Hükümleri Kapsamında Küçüğün Kişi Varlığının Korunması İçin Alınacak Tedbirler, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2009.
- ERDEM, Mehmet/MAKARACI-BAŞAK, Aslı:** Aile Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- ERİŞİR, Evrim:** Geçici Hukuki Korumanın Temelleri ve İhtiyati Tedbir Türleri, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2013.
- ERKAN, Mustafa:** "Bir Tabu: Taşınmazın Aynına İlişkin Davalarda Münhasır Yetki", SÜHFD, C. 20, S. 1, 2012, ss. 11 – 51.
- ERTAŞ, Şeref:** "Yabancı İlâmların Tanınması ve Tenfizi", Prof. Dr. Kudret Ayiter Armağanı, DEÜHFD, C. III, S. 1-4, Ankara 1988, ss. 365-438.
- ESEN, Emre:** "Türk Hukukunda Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizinde Münhasır Yetki Kavramı", MHB, C. 22, S. 2, 2002, s. 183-206.
- ESTIN, Ann L.:** "Families Across Borders: The Hague Children's Conventions and the Case for International Family Law in the United States", Florida Law Review, Vol. 62, No. 1, January 2010, pp. 47-108.
- EUROPEAN COMMISSION:** Practice Guide for the Application of the New Brussels IIa Regulation, <<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f7d39509-3f10-4ae2-b993-53ac6b9f93ed>> (E.T.: 23.07.2023).
- FOSTER, David:** "An overview of child protection legislation in England", House of Commons Library, Briefing Paper, N. 6787, 19 February 2020 <<https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/sn06787/>> (E.T.: 07.01.2023).

- G. PARRA-ARANGUREN:** Explanatory Report on the Convention on Protection of Children and Cooperation in respect of Intercountry Adoption” <<https://assets.hcch.net/docs/78e18c87-fdc7-4d86-b58c-c8fd5795c1a.pdf>> (E.T.: 15.10.2023).
- GİRAY, Faruk K.:** “19 Ekim 1996 Tarihli Velâyet Sorumluluğu ve Çocukların Korunmasına Yönelik Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma ve Tenfiz ve İşbirliği Hakkında Lahey Sözleşmesi Sonrası Çocuğun Vesayetine Uygulanacak Hukuk”, Prof. Dr. Cemal Şanlı’ya Armağan, PPIL, C. 40, S. 1, 2020, ss. 354-399 (Anılış: Çocuğun Vesayetine Uygulanacak Hukuk).
- GİRAY, Faruk K.:** “Evliliğe ve Ebeveyn Sorumluluğuna İlişkin Konularda Milletlerarası yetki ve Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizine İlişkin Brüksel II-A Tüzüğü (AT 2201/2003)”, ÖZKAN, Işıl (edt)/SÜRAL, Ceyda (edt)/TÜTÜNCÜBAŞI, Uğur (edt), Avrupa Birliği Devletler Özel Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2016, ss. 279-308 (Anılış: Brüksel II-A).
- GİRAY, Faruk K.:** “Tenfize İlişkin Üç Soru: Tenfize Konu Yabancı İlâmın Hukuk Devletinden Sadır Olması Gerekir Mi? Arabuluculuk Neticesinde Yapılan Sulh Anlaşması Tenfiz Edilebilir Mi? Yabancı Mahkemeden Sadır Ödeme Emri Kararı Tenfiz Edilebilir Mi?”, MHB, C. 39, S. 2, 2019, ss. 609-643 (Anılış: Tenfize İlişkin Üç Soru).
- GİRAY, Faruk K.:** Milletlerarası Özel Hukukta Kaçırılan veya Alıkonulan Çocukların İadesi, Beta Yayıncılık, İstanbul 2010 (Anılış: Kaçırılan Çocukların İadesi).
- GOICOECHEA, Ignacio/ CASTRO, Florencia:** “Building an International Cooperation System for The Civil Protection of Children”, A Commitment to Private International Law, Essays in honour of Hans van Loon, Intersentia Publishing Ltd., Cambridge-Antwerp-Portland 2013, pp. 207-219.
- GÜMÜŞ, Mustafa A.:** Türk Medeni Hukukunda Kayımlık, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2006.
- GÜNGÖR, Gülin G.:** Milletlerarası Özel Hukukta İflas, Ankara Hukuk Fakültesi Yayınları, Anlara 1997.
- GÜNGÖR, Gülin:** Türk Milletlerarası Özel Hukuku, 2. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- GÜVEN, Pelin:** Tanıma-Tenfiz (Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi), Yetkin Yayınları, Ankara 2013.
- HALL, Clifford:** “Cruse v. Chittum: Habitual Residence Judicially Explored”, International and Comparative Law Quarterly, Vol. 24, No. 1, 1975, pp. 1-30.
- HARDING, Maebh:** Conflict of Laws, Fifth Edition, Routledge, London-New York 2014.
- HAUG, Monika/HÖYNCK, Theresia:** “Removing Children Form Their Families Due to Child Protection in Germany”, Chapter 5, BURNS, Kenneth (edt)/PÖSÖ, Tarja (edt)/SKIVENES, Marit (edt), Child Welfare Removals by

the State, A Cross-Country Analysis of Decision-Making Systems, Oxford University Press, New York 2017, pp. 89-116.

HAUSHEER, Heinz/WOLF, Stephan/ACHERMANN-WEBER, Cornelia: “National Report: Switzerland”, <<http://ceflonline.net/wp-content/uploads/Switzerland-Parental-Responsibilities.pdf>> (E.T.: 15.12.2022).

HCCH: “Practical Handbook on the Operation of the 1996 Hague Child Protection Convention”, Hague Conference on Private International Law, Hague Netherlands 2014 (Anılış: HCCH, Practical Handbook).

HEINE, Todd: “Home State, Cross-Border Custody, and Habitual Residence Jurisdiction: Time for a Temporal Standard in International Family Law”, Annual Survey of International & Comparative Law, Vol. 17, No. 1, Spring 2011, pp. 9-74.

HITCHENS, Joshua/NIAMH Daly: Forced Marriage Law and Practice, Bloomsbury Professional Law, London 2021.

HONORATI, Costanza/KEYES, Mary: “33 Parental Responsibility, Custody and Access”, A Guide to Global Private International Law, BEAUMONT, Paul (edt)/HOLLIDAY, Jayne (edt), Studies in Private International Law, Hart Publishing, Oxford 2022.

HUYSAL, Burak: “6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Getirilen Yenilikler Işığında Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Konusunda Bası Tespitler”, MHB, C. 32, S. 1, 2012, ss. 71-101 (Anılış: Tespitler).

HUYSAL, Burak: “Yabancı Mahkemenin Dava ve Taraflar ile Gerçek Bağlantısının Tanıma ve Tenfiz Üzerindeki Etkisi”, GÜHFD, C. 10, S. 1, Prof. Dr. Ata Sakmar’a Armağan, Beta Yayıncılık, İstanbul 2011, ss. 467-502 (Anılış: Gerçek Bağlantı).

HUYSAL, Burak: Devletler Özel Hukukunda Velâyet, Legal Yayıncılık, İstanbul 2005.

İMAMOĞLU, Hülya S.: “Çocuğun Kişiliğinin Ana Babaya Karşı Korunması”, AÜHFD, Y. 2005, C. 54, S. 2, ss. 183-217.

JUD, Andreas/KNÜSEL, René: “Structure and Challenges of Child Protection in Switzerland”, Chapter 11, MERKEL-HOLGUIN, Lisa (edt)/FLUKE, John D. (edt)/KRUGMAN, Richard D. (edt), National Systems of Child Protection Understanding the International Variability and Context for Developing Policy and Practice, Springer, Switzerland 2019, pp. 207-227.

KAHRAMAN, Süheylâ: Türk Milletlerarası Özel Hukukunda Ortak Velâyet, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.

KAPANCI, Kadir B./BAŞOĞLU, Başak: “Çocuğun Medeni Hukuk Kuralları Çerçevesinde Şiddete Karşı Korunması”, MÜHF-HAD, C. 22, S. 1, ss. 347-364.

KATZ, Sanford N.: Family Law in America, Oxford University Press, New York 2021.

- KENNETT, Wendy:** "Family Law", *International and Comparative Law Quarterly*, Vol. 49, No. 2, April 2000, pp. 497-507.
- KILIÇOĞLU, Ahmet M.:** *Aile Hukuku*, Turhan Kitapevi Yayınları, Ankara 2015.
- KÖLE, Mehmet:** "Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanıma ve Tenfizinde Usul", *DÜHFD*, C. 21, S. 34, 2016, ss. 39-98.
- KRUGER, Thalia/MAOLI, Francesca:** "The Hague Conventions and EU Instruments in Private International Law", Part II Child Participation in Private International Law, *International Handbook on Child Participation in Family Law*, SCHRAMA, Wendy (edt.)/FREEMAN, Marilyn (edt.)/TAYLOR, Nicola (edt.)/BRUNING, Mariëlle (edt.), Intersentia, Cambridge–Antwerp–Chicago 2021, pp. 69-85.
- KURTULAN-GÜNER, Gökçe:** *Trust ve Türk Hukuku Açısından Değerlendirilmesi*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- KURU, Baki:** *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, Altıncı Baskı, C. II, İstanbul 2001 (Anılış: C. II).
- KURU, Baki:** *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, Altıncı Baskı, C. III, İstanbul 2001 (Anılış: C. III).
- KURU, Baki:** *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, Altıncı Baskı, C. V, İstanbul 2001 (Anılış: C. V).
- KURU, Baki:** *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku*, Legal Yayınevi, İstanbul 2016 (Anılış: MUH).
- KURU, Baki:** *Nizasız Kaza*, Ajans Türk Matbaası, Ankara 1961.
- LAGARDE, Paul:** Explanatory Report, Convention of 19 October on jurisdiction, applicable law, recognition, enforcement and co-operation in respect of parental responsibility and measures for the protection of children, Hague Conference on private international law, pp. 538-604 <<https://assets.HCCH.net/docs/5a56242c-ff06-42c4-8cf0-00e48da47ef0.pdf>> (E.T.: 01.06.2023).
- LIPSTEIN, K.:** "One Hundred Years of Hague Conferences on Private International Law", *International and Comparative Law Quarterly*, Vol. 42, No. 3, July 1993, pp. 553-653.
- LIPSTEIN, K.:** "The Hague Conventions on Private International Law, Public Law and Public Policy", *International and Comparative Law Quarterly*, Vol. 8, No. 3, July 1959, pp. 506-522.
- LOWE, Nigel/DOUGLAS, Gillian/HITCHINGS, Emma/TAYLOR, Rachel:** *Bromley's Family Law*, Twelfth Edition, Oxford University Press, New York 2021.
- LOWE, Nigel/NICHOLLS, Michael:** *The 1996 Hague Convention on the Protection of Children*, Family Law, Bristol 2017.
- LOWE, Nigel:** "International Developments The 1996 Hague Convention on the Protection of Children- A Fresh Appraisal", *Child and Family Law Quarterly*, Vol. 14 No. 2, 2002, pp.191-206.

- LOWE, Nigel:** "National Report: England & Wales", <<http://ceflonline.net/country-reports-for-england-and-wales/>> (E.T.: 17.01.2023).
- MASCOLO, John:** "Terminating Parental Rights", <<https://www.findlaw.com/family/parental-rights-and-liability/terminating-parental-rights.html>> (E.T.: 29.01.2023).
- McCLEAN, David:** "The Transfer of Proceedings in International Family Cases", *Journal of Private International Law*, Vol. 19, No. 1, pp. 1-24.
- McCLEAN, J. D.:** "The Meaning of Residence", *International and Comparative Law Quarterly*, No. 11, 1962, pp. 1153-1168.
- McDONALD, Elizabeth C.:** "More Than Mere Child's Play: International Parental Abduction of Children", *Dickinson Journal of International Law*, Vol. 6, No. 2, Winter 1988, pp. 283-312.
- McGILL Guide 9th ed.:** "Child Custody, Visitation & Termination of Parental Rights", *Georgetown Journal of Gender and the Law*, Vol. 21, No. 2, 2020, pp. 201-252.
- MILES, Joanna/GEORGE, Rob/HARRIS-SHORT, Sonia:** *Family Law Text, Cases and Materials*, Fourth Edition, Oxford University Press, New York 2019.
- MONAHAN, Geoff:** "Facilitating International Co-operation in Parenting Disputes: The Hague Child Protection Convention", *University of Tasmania Law Review*, Vol. 22, No. 1, 2003, pp. 94-107.
- NASH, Emma:** "Recognition under the 1996 Hague Convention", *International Family Law Journal*, Issue 1, 2015, pp. 264-269.
- NeJAIME, Douglas/ BANKS, Ralph R./GROSSMAN, Joanna L./ KIM, Suzanne A.:** *Family Law in Changing America*, Aspen Casebook Series, Wolters Kluwer, New York 2021.
- NOMER, Ergin:** "Yabancı Çekişmesiz Yargı Kararlarının Tanınmasında Kesinleşme Şartı", Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını- No. 718, İstanbul 1999, ss. 909-922.
- NOMER, Ergin:** "Yabancı Mahkeme İlamlarının Tenfizinde Mahkemenin Yetkisi ve Kamu Düzeni", Prof. D. Gülören Tekinalp'e Armağan, MHB, Y. 23, S. 1-2, 2003, ss. 565-577 (Anılış: Tenfizde Yetki ve Kamu Düzeni).
- NOMER, Ergin:** *Devletler Hususî Hukuku*, Yenilenmiş 23. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.
- NYGH, Peter:** "The New Hague Child Protection Convention", *International Journal of Law, Policy and the Family* 11, 1997, pp. 344-359.
- ODENDAHL, Hanswerner:** "Aile Hukukunda Yeni MÖHUK'nun Etkileri", SİĞİNAK, Haydar (çev)/KORTAK, Tijen (çev), Fırat Öztan'a Armağan, Ankara 2010, ss. 1489-1495.
- ÖNAL, Ali:** "Tanıma ve Tenfiz Kararlarının Hukuki Niteliği", Prof. Dr. Yücel SAYMAN'a Armağan, Y. 37, S. 2, C. 2, 2017, ss. 576-610.

- ÖZBAKAN, Işıl:** Türk Hukukunda Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi, Ankara 1987.
- ÖZDEMİR, Hayrunnisa/RUHİ, Cemal A.:** Çocuk Hukuku (Ders Kitabı), On İki Levha Yayıncılık, 4. Baskı, İstanbul 2021.
- ÖZDEMİR, Hayrunnisa:** "Çocuk Mallarının Yönetimi, Kullanılması, Harcanması ve Korunması", GaziÜHFD, C. XVII, Y. 2013, S. 3, ss. 81-105.
- ÖZEL, Sibel/ERKAN, Mustafa/PÜRSELİM, Hatice S./KARACA, Hüseyin A.:** Milletlerarası Özel Hukuk, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- ÖZEL, Sibel:** "Yabancılık Unsuru Taşıyan Bireysel İş Sözleşmelerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Türk Mahkemelerinin Yetkisi: MÖHUK m. 44", BÜHFD, 2019, C. 14, S. 179-180, ss. 1351-1382.
- ÖZKAN, Işıl/ TÜTÜNCÜBAŞI, Uğur:** Uluslararası Usûl Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.
- ÖZKAN, Işıl:** Devletler Özel Hukukunda İkametgâh, Mutad Mesken ve İşyeri Bağlama Noktalarının Yeniden Değerlendirilmesi, Naturel Yayıncılık, Ankara 2003.
- ÖZTAN, Bilge:** Aile Hukuku, 6. Bası, Turhan Kitapevi, Ankara 2015.
- ÖZTEKİN-GELGEL Günseli:** "Devletler Özel Hukukunda Velâyet, Çocuk Kaçırmaları, Evlât Edinmeye İlişkin Problemler", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Y. 4, S. 8, Güz 2005/2, İstanbul 2005, ss.119-148 (Anılış: Velâyete İlişkin Problemler).
- ÖZTEKİN-GELGEL, Günseli:** Türk Devletler Özel Hukukunda Velâyet ve Vesayet Kararlarının Tanınması ve Tenfizine İlişkin Bazı Problemler", MHB 2015, Y. 35, S. 2, ss. 107-138 (Anılış: Tanıma-Tenfiz Problemler).
- ÖZUĞUR, Ali İ.:** Türk Medeni Kanununun Yeni Düzenlemeleri ile Açıklamalı İçtihatlı, Kişi Hukuku, Velâyet, Vesayet, Soybağı, Evlât Edinme Hukuku, Diğer Eşin Rıza ve Onamına Bağlı İşlemler, Güncellenmiş 5.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016.
- PANDEY, Abhijit K./ROSHAN, Santhalia:** "Inter-Country Abductions and Private International Law", NUJS Law Review, Vol. 3, No. 2, April-June 2010, pp. 229-248.
- PEKCANİTEZ, Hakan:** Pekcanitez Usûl Hukuku, 15. Bası, C. II, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017.
- PELLIS, L T. L. G.:** "The Perpetuatio fori Rule' and the Hague Convention of 5 October 1961 Concerning the Powers of Authorities and the Law Applicable in Respect of the Protection of Infants", Netherlands Judicial Decisions Involving Questions of Private International Law, Netherlands International Law Review 2000, Vol. 47, No. 2, pp. 211-216.
- PFUND, Peter H.:** "The Developing Jurisprudence of the Rights of the Child-Contributions of the Hague Conference on Private International Law", ISLA

Journal of International & Comparative Law, Vol. 3, No. 2, Winter 1997, pp. 665-676.

PROBERT, Rebecca/HARDING, Maebh: *Cretney & Probert's Family Law*, Sweet & Maxwell's Textbook Series, Ninth Edition, London 2015.

RUHİ, Ahmet C.: *Türk Hukukunda Yabancı Boşanma İlamlarının Tanınması ve Tenfizi*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.

RUHİ, Canan/RUHİ, Ahmet C.: *Velâyet Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.

SAKMAR, Atâ: *Devletler Hususi Hukukunda Boşanma*, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1976.

SAKMAR, Atâ: *Yabancı İlamların Türkiye'deki Sonuçları*, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1982 (Anılış: *Yabancı İlamlar*).

SARGIN, Fügen/ERTEN, Rifat: "MÖHUK Hükümleri Dairesinde Tanınmanın Hukuki Niteliği, Usûlü ve Karşılaşılan Bazı Sorunlar: Yeni Bir Düzenleme Yapma Gereği", *UTTDER*, Y. 2014, C. 3, S. 2, ss. 38-136.

SARGIN, Fügen: "Yetişkinlerin Milletlerarası Plânda Korunmasına Dair Lahey Sözleşmesi", *AÜHFD*, Y. 2003, C. 52, S. 2, ss. 1-75.

SARGIN, Fügen: *Milletlerarası Usûl Hukukunda Yetki Anlaşmaları*, Yetin Yayınevi, Ankara 1996.

SCHULZ, Andrea: "The State of Development of Uniform Law in the Field of European and International Family and Child Law", *The European Legal Forum*, Issue: 6-2007, München, pp. 278-289.

SCHWENZER, Ingeborg/TOMIE Keller: "New Swiss Code of Civil Procedure: Special Proceedings in Matrimonial and Family Law Matters", *International Survey of Family Law*, 2012, pp. 377-392.

SCHWEPPE, Katja: "Child Protection in Europe: Different Systems – Common Challenges", vol. 3, issue 10, *German Law Journal* 2002, pp. 1-5, <<https://germanlawjournal.com/?pageID=11&artID=196>> (E.T.: 16.12.22).

SEROZAN, Rona: *Çocuk Hukuku*, Genişletilmiş İkinci Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2005.

SILBERMAN, Linda: "The Hague Convention on the Protection of Children: Should The United States Join?" *Family Law Quarterly*, Vol. 14, N. 2, Summer 2000, pp. 239-270.

SPECTOR, Robert G.: "Memorandum: Accommodating the UCCJEA and the 1996 Hague Convention", *Oklahoma Law Review*, Vol. 63, No. 4, Summer 2011, pp. 615-646 (Anılış: *the UCCJEA and the 1996 Hague Convention*).

SPECTOR, Robert G.: "Proper Forum for Child Custody Determinations: The 1980 and 1996 Hague Conventions and the UCCJEA", *Journal of Comparative Law*, Vol. 9, No. 1, 2014, pp. 163-191 (Anılış: *Child Custody Determinations*).

SÜZEN, Begüm: *Tanıma ve Tenfiz Davalarında Kararı Veren Mahkemenin Yetkinin Denetimi*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016.

- ŞANLI, Cemal/ESEN, Emre/ATAMAN-FİGANMEŞE, İnci:** Milletlerarası Özel Hukuk, 9. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.
- ŞANLI, Cemal:** “Türk Hukukunda Çocukların Velâyetine ve Korunmasına İlişkin Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi”, MHB, Y. 16, S. 1-2, 1996, ss. 71-82 (Anılış: Çocukların Velâyeti ve Korunması).
- ŞANLI, Cemal:** Uluslararası Ticari Akitlerin Hazırlanması ve Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları, 7. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2019 (Anılış: Uluslararası Ticari Akitler).
- ŞENSÖZ, Ebru:** “Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlât Edinme Konusunda İşbirliğine Dair 1993 Tarihli La Haye Sözleşmesi Uyarınca Yabancı Adli veya İdari Evlât Edinme Kararlarının Doğrudan Tanınması ve Kontrol Usulü”, İTÜSBD, Y. 10, S. 20, Güz 2011, ss. 179-233.
- ŞENSÖZ, Ebru:** “Türkiye’nin Taraf Olduğu Bazı Milletlerarası Sözleşmeler Çerçevesinde Doğrudan Tanıma Usulü”, 10. Yıla Armağan, İTÜSBD, Y. 11, S. 22, Güz 2012/2, ss. 389-444 (Anılış: Doğrudan Tanıma Usulü).
- ŞENSÖZ-MALKOÇ, Ebru:** Aile Hukukuna İlişkin Yabancı Kararların Tanınması, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017.
- TAN-DEHMEN, Mine:** “Yabancı Hakem Kararlarının Tenfizi İstemi Hakkında Türk Mahkemelerince Verilen Kararlara Karşı Kanun Yolları”, MHB, C. 40, S. 2, ss. 1433-1476.
- TANRIBİLİR, Bilge F:** “Velâyete İlişkin Kararların Tanınması ve Tenfizi ile Velâyetin İadesine Dair 20 Mayıs 1980 Tarihli Avrupa Sözleşmesi, MHB, Y. 16, S. 1-2, 1996, ss. 83-92.
- TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu:** “Almanya, Hollanda ve Belçika Gençlik Daireleri’nin Türkiye Kökenli Çocuklara Yönelik Uygulamalarına İlişkin İnceleme Raporu”, 24. Dönem 4. Yasama Yılı 2013 (Anılış: TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu (2013)).
- TEITZ, Louise E.:** “Children Crossing Borders: Internationalizing the Restatement of the Conflict of Laws”, Duke Journal of Comparative and International Law, Vol. 27, No. 3, Spring 2017, pp. 519-540.
- TEKİNALP, Gülören:** Milletlerarası Özel Hukuk Bağlama ve Usul Hukuku Kuralları, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2020.
- TEKİNAY, Selâhattin S.:** Türk Aile Hukuku, 7. Baskı, Filiz Kitapevi, İstanbul 1990.
- TEZGEL, Mehmet:** Türk Hukukunda Yabancı Boşanma Kararlarının Tanınması ve Tenfizi, Adalet Yayınevi, Ankara 2012.
- THEAN, Valerie/ONG, Debbie/LIM, Audrey/SZE, Thian Y./TAN, Yvonne/YEO, Tiong M.:** Report of the Law Reform Committee on the 1996 Hague Convention on the Protection of Children, Singapore Academy of Law 2017.
- TİRYAKIOĞLU, Bilgin:** “Velâyet Sorumluluğu ve Çocukların Korunmasına İlişkin Önlemler Hakkında Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine

Dair Sözleşme (La Haye 19 Ekim 1996)", Prof. Dr. Nihal Uluocak'a Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1999, ss. 381-424 (Anılış: La Haye 19 Ekim 1996).

TİRYAKİOĞLU, Bilgin: Milletlerarası Özel Hukukta Çocuklara İlişkin Kurallar, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, Bilim Serisi 6, Ankara 1991.

TİRYAKİOĞLU, Bilgin: Çocukların Korunmasına İlişkin Milletlerarası Sözleşmeler ve Türk Hukuku, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, Bilim Serisi 7, Ankara 1991 (Anılış: Çocukların Korunması).

TİRYAKİOĞLU, Bilgin: Yabancı Boşanma Kararlarının Türkiye'de Tanınması ve Tenfizi, Ankara 1996 (Anılış: Tanıma ve Tenfiz).

TOKER, Gümrah A./RUHİ, Ahmet C.: Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun -Gerekçeli, Açıklamalı, İçtihatlı-, On İki levha Yayıncılık, İstanbul 2019.

TOKER, Gümrah A.: "Forum non conveniens Doktrininin Türk Hukukunda Lahey Çocuk Koruma Sözleşmesi Kapsamında Uygulanması", DEÜHFD, Y. 2022, C. 24, S. 1, ss. 79-122 (Anılış: forum non conveniens).

TOKER, Gümrah A.: Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yönlerine Dair Lahey Sözleşmesi Kapsamında Çocuğun Mutad Meskeni Kavramı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020 (Anılış: Çocuğun Mutad Meskeni).

TÜTÜNCÜBAŞI, Uğur: Yabancı Çekişmesiz Yargı Kararlarının Türk Hukukunda Tanınması, Adalet Yayınevi, Ankara 2014.

ULUOCAK, Nihal: "Çocukların Korunması Hakkında Öntasarı'nın Değerlendirilmesi", Raporlar, Sonuç Bildirileri, Değerlendirmeler, MHB, Y. 16, S. 1-2, 1996, ss. 109-117 (Anılış: Değerlendirmeler).

ULUOCAK, Nihal: "Velâyet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Tedbirleri Hakkında Yetkiye, Uygulanan Kanuna, Tanıma ve Tenfize ve İşbirliğine Dair Sözleşme Tasarısının Değerlendirilmesi (Nihaî Metin, 19 Ekim 1996)", MHB 1996, Y. 16, S. 1-2, ss. 119-127 (Anılış: Nihaî Metin, 19 Ekim 1996).

ULUOCAK, Nihal: Milletlerarası Özel Hukuk Dersleri, Filiz Kitapevi, İstanbul 1989 (Anılış: MÖH).

ULUSU-KARATAŞ, Elif: "Velâyet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair 1996 Tarihli Lahey Sözleşmesi ve Türk Milletlerarası Özel Hukuka Etkisi", MHB, C. 37, S. 2, Y. 2017, ss. 911-1003.

USTA, Sevgi: Çocuk Hakları ve Velâyet, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2012.

UYANIK, Mustafa: "Alman Gençlik Dairesi ve Çocukların Koruma Altına Alınması Uygulamalarına Yönelik Eleştiriler", YSBD, Y. 8, S. 16, Nisan 2018, ss. 123-140.

UYANIK-ÇAVUŞOĞLU, Ayfer: Türk Milletlerarası Özel Hukukunda Boşanma, Beta Yayıncılık, İstanbul 2006.

- ÜNAL, Şeref:** "Almanya Federal Cumhuriyeti Mahkemelerinin Küçüklerin Korunması Hakkındaki 5 Ekim 1961 Tarihli La Haye Sözleşmesi Çerçevesinde Türk Çocukları Hakkındaki Kararları Üzerine Bir İnceleme" AD, Y. 78, Mart-Nisan, S. 2, 1987, ss. 81-111 (Anılış: Küçüklerin Korunması).
- ÜNAL, Şeref:** "Velâyetin Nez'i", YD, C. 17, S. 1-2, Ocak-Nisan 1991, ss. 209-214 (Anılış: Velâyetin Nez'i).
- WESTBROOK, Gayle R.:** "Law and Treaty Responses to International Child Abductions", Virginia Journal of International Law, Vol. 20, No. 3, Spring 1980, pp. 669-698.
- WILDERSPIN, Michael:** European Private International Family Law, The Brussels IIb Regulation, Oxford University Press, New York 2023.
- WITTE, Susanne/MIEHLBRADT, Laura S./van SANTEN, Eric/KINDLER Heinz:** "Preventing Child Endangerment: Child Protection in Germany", Chapter 6, MERKEL-HOLGUIN, Lisa (edt)/ FLUKE, John D. (edt)/KRUGMAN, Richard D. (edt), National Systems of Child Protection Understanding the International Variability and Context for Developing Policy and Practice, Springer, Switzerland 2019, pp. 93-114.
- WOLFE, Karin:** "A Tale of Two States: Successes and Failures of the 1980 Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction in the United States and Germany", New York University Journal of International Law and Politics, Vol. 33, No. 1, Fall 2000, pp. 285-378.
- YAMAN, Fikret/TUNCAY, Tarık:** "Almanya'da Çocukları Koruma Altına Alınan Göçmen Ailelerin, Gençlik İdarelerine İlişkin Deneyimleri", SPÇD, Y. 18, S. 40/2, Kasım 2018, ss. 315-366.
- YÜCEL, Özge:** "Çocuğun Bağımsız Temsili", TBB Barobirlik, S. 57, Ankara 2022, ss. 43-52.
- YÜCEL, Özge:** Çocuğun Kayyım Tarafından Temsili, Turhan Yayınevi, Ankara 2011.
- ŽUPAN, Mirela/LEDIĆ, Senija/DRVENTIĆ, Martina:** "Provisional Measures and Child Abduction Proceedings", Pranvi Vjesnik God. 35 Br. 1, 2019, pp. 9-31.

Muharrem ÖCAL

FİİLİ TAŞIYANIN SORUMLULUĞU

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Fiili Taşıyanın Sorumluluğu
Muharrem Öcal

Hukuk Yayınları Dizisi – 3981

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 016 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Achratı, Taha Rafik, "Rotterdam Kurallarına Göre Taşıyanın Sorumsuzluk Halleri", *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Antalya, 2018.
- Adıgüzel, Burak, "Yeni Türk Ticaret Kanununda Fiilî Taşıyıcı Kavramı ve Fiilî Taşıyıcının Sorumluluğu", *İÜHF*, 2013, C. 71, S. 2, ss. 3-20.
- Adıgüzel, Burak, *Karayoluyla Yapılan Taşımalarda Taşıyıcının Zıya ve Hasardan Doğan Sorumluluğu*, Beta Yayınevi, Kırklareli, 2003.
- Adıgüzel, Burak, *Taşıma Hukuku - Deniz Ticareti Hariç*, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Ağsakal, İbrahim, "Deniz Yolu İle Yapılan Taşımalarda Yükün Zıya ve Hasarı İle Teslimdeki Gecikmenin Bildirimi", *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2012, C. 2, S. 2, ss. 249-273.
- Akan, Pınar, "Sapma Halinde Taşıyanın Sorumluluğu", *Prof. Dr. Nuri Çelik'in Anısına Armağan*, 2001, C.1, S.1, ss. 693-705.
- Akan, Pınar, "Taşıyanın Gemiyi Sefere Elverişli Halde Bulundurma Yükümlülüğü", *Prof. Dr. Tahir Çağa'nın Anısına Armağan*, İstanbul, 2000, ss. 1-12.
- Akan, Pınar, *Deniz Taşımacılığında Taşıyanın Yüke Özen Yükümlülüğünün İhlalinden Doğan Sorumluluğu (TTK m. 1061)*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007.
- Akdeniz, Umut, *Taşıma İşleri Komisyonculuğu Sözleşmesi*, Adalet Yayınevi, 2014.
- Akıncı, Sami, *Deniz Hukuku Navlun Mukaveleleri*, Sermet Matbaası, İstanbul, 1968.
- Akıntürk, Turgut, *Müteselsil Borçluluk*, AÜHF Yayınları-No: 295, Ankara, 1971.
- Akipek, Jale-Akıntürk, Turgut-Ateş, Derya, *Eşya Hukuku*, Beta Yayınevi, İstanbul, 2018.
- Akipek, Şebnem, *Alt Vekâlet*, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2003.
- Akkanat, Halil, *Taşeronluk (Alt Müteahhitlik) Sözleşmesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2000.
- Akkışla, Hasibe Sena, "Borca Katılma Sözleşmesi", *TBB*, Mart 2019, C. 31, S. 141, ss. 363-415.
- Aksoy, Sami, "Taşıma Hukukunda Rücu Süreleri", *BATİDER*, Eylül 2018, C. 34, S. 3, ss. 203-237.
- Aksoy, Sami, *Deniz Taşımalarında Gönderilenin Eşyayı Tesellümden Kaçınmasının Hukuki Sonuçları*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Aksoy, Sami, *Hava - Kara - Deniz - Demiryolu Taşıma Hukuku Mevzuatı*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.

- Aksoy, Sami, *Taşıma Hukukunda Fiili Taşıyıcı*, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2015.
- Akten, Necmettin, "Dolaylı Gemiadamı: Vapur Çaycıları ve Büfeciler", *İBD*, Ocak, 2011, C. 85, S. 1, ss.111-121.
- Akyol, Cafer Sadık, *Kaptanın Hukuki Sorumluluğu*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2022.
- Al, Dursun, *Eşya Taşıma Hukukunda Süreler*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Alba, Manuel, "Electronic Commerce Provisions in the UNCITRAL Convention on Contracts for the International Carriage of Goods Wholly or Partly by Sea", *TILJ*, Spring 2009, Vol. 44, No. 3, ss. 387-416.
- Alba, Manuel, "The Use of Electronic Records as Collateral in the Rotterdam Rules: Future Solutions for Present Needs", *Uniform Law Review (ULR)*, 2009, Vol. 14, No. 4, ss. 801-830.
- Algantürk Light, Didem, "Konteyner Taşımacılığında Uygulamada Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (İKÜHFD)*, C. 16, S. 2, Temmuz, 2017, ss. 17-27.
- Algantürk Light, Didem, "Yeni TTK Uyarınca Navlun Sözleşmelerinde Yükü İnceleme ve Bildirim", *MÜHF-HAD*, 2012, C. 18, S. 2, ss. 517-524.
- Altay, Sabah, "Borca Katılma", *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*, İstanbul, 2010.
- Amasya, Serap, "Denizyoluyla Yapılan Eşya Taşımalarında Fiili Taşıyan Kavramı", *GÜHFD*, Aralık 2020, C. 19, S. 2, ss. 1125-1151.
- Amasya, Serap, "FOB ve CIF Satışlarda Alıcı ve Satıcının Taşıma İlişkisindeki Sıfatları ve FIOST Kaydının Etkisi", *GÜHFD*, Aralık 2021, C. 20, S. 2, ss.1873-1889.
- Andaç, Cemre, "Taşıyanın Başlangıçta Gemiyi Sefere Elverişli Halde Bulundurma Yükümlülüğü", *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Isparta, 2021.
- Antalya, Osman Gökhan, "Giriş, Temel Kavram ve İlkeler - Zilyetlik", *Marmara Hukuk Yorumu Eşya Hukuku CİLT: IV/1 (Ed. Osman Gökhan Antalya)*, Seçkin Yayınları, ss. 1 vd..
- Arkan, Sabih, "Taşıma İşleri Komisyoncusunun Borçlarını ve Sorumluluğunu Düzenleyen Hükümler", *AÜHFD*, Ocak 1980, C. 37, S. 1, ss. 313-326.
- Arkan, Sabih, *Karada Yapılan Eşya Taşımalarında Taşıyıcının Sorumluluğu*, BTHAE, Ankara 1982.
- Arkan, Sabih, *Ticari İşletme Hukuku*, Son Değişikliklere Göre Hazırlanmış ve Genişletilmiş 26. Bası, BTHAE, Ankara, 2020.
- Arslan, Firdevs, "Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Bireysel Sorumluluğun Belirlenmesi", *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Aralık 2021, C. 9, S. 2, ss. 165-195.

- Arslan, Zeynep, "Navlun Sözleşmesinde Gönderilenin Sorumluluğu", *T.C. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*, Kocaeli 2022.
- Atamer, Kerim, "1924 tarihli Brüksel Sözleşmesi ve 1968 ile 1979 Protokolleri", *Yeni Deniz Ticareti Hukuku'nun Kaynakları (Ed. Kerim Atamer ve Cüneyt Süzöl)*, Cilt I, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2013, ss. 123-149.
- Atamer, Kerim, "2002 Atina Sözleşmesi'nde ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Deniz Yolu ile Yolcu Taşıma Sözleşmesi", *BATİDER*, 2008, C. 24, S. 3, ss. 103-213.
- Atamer, Kerim, "Construction Problems in the Rotterdam Rules regarding the Performing and Maritime Performing Parties", *Journal of Maritime Law and Commerce (JMLC)*, Ekim, 2010, Vol. 41, No. 4, ss. 469-498.
- Atamer, Kerim, "Parça Başı Sınırlı Sorumluluk ve 1924 Brüksel Sözleşmesi", *Deniz Hukuku Dergisi Gündüz Aybay'ın Anısına Armağan*, 2002, C. 5, S. 1-4, ss. 57-94.
- Atamer, Kerim, "Yeni Türk Hukuku Uyarınca Incorporation, FIOST ve Arbitration London Kayıtları ile Bazı Güncel Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi", *DHD*, 2006 (Basım Tarihi: Ekim 2011), C. 11, S. 1-4, ss. 241-342.
- Atamer, Kerim, *Deniz Ticareti Hukuku - Cilt I*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- Atamer, Kerim, *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Deniz Hukuku'nda Cebri İcra*, İstanbul, 2006.
- Ayan, Serkan, "Müteselsil Borçlulukta Rücu Zamanaşımına İlişkin Bazı Sorunlar", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (AHBVÜHFD)*, 2020, C. 24, S. 4, ss. 3-59.
- Aybay, Gündüz - Atamer, Kerim, "Taşıyanın Parça Başına Belli Bir Tutarla Sınırlı Sorumluluğu", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu VI: Bildiriler-Tartışmalar*, Ankara 1989, ss. 225-274 (Tebliğ) ve ss. 275-286 (Tartışmalar), s. 237-238.
- Aybay, Gündüz - Oral, Nilüfer - Biçen, Esra, *Türk Hukukunda Taşıyanın Sınırlı Sorumluluğu Üstüne*, Aybay Yayınları, İstanbul, 2000.
- Aybay, Gündüz (Ed.), *Denizciler, İşletmeciler ve Yöneticiler için Deniz Hukuku*, Aybay Yayınları, İstanbul, 1998.
- Aybay, Gündüz, *Deniz Ticaret Hukuku İle İlgili Yargıtay Kararları*, Aybay Yayınları, İstanbul, 1986.
- Aydın, Hüseyin, *Taşıma İşleri Komisyonculuğu Sözleşmesine Acentelik Sözleşmesi Hükümlerinin Uygulanması*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Aytekin, Metin Uğur, *Taşıyanın Navlun Sözleşmesinden Doğan Hakları ve Teminatları*, Seçkin Yayınları, 2019.
- Baatz, Yvonne - Debattista, Charles - Lorenzon, Filippo - Serdy, Andrew - Staniland, Hilton - Tsimpis, Michael, *The Rotterdam Rules: A Practical Annotation*, Informa Law, Londra, 2009.

- Belbez, Hikmet, "Nakil Sözleşmesi ve Nakliyecinin Sorumu", *AÜHFD*, 1946, C. 3, S. 2-3, ss. 387-402.
- Ber, Ahmet Said, *Elektronik Konişmento*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018.
- Berlingieri, Francesco, "A New Convention on the Carriage of Goods by Sea: Port-to-Port or Door-to-Door", *ULR*, 2003, Vol. 8, No. 1-2, ss. 265-280.
- Berlingieri, Francesco, "Chapter 1 The History of the Rotterdam Rules", *The United Nations Convention on Contracts for the International Carriage of Goods Wholly or Partly by Sea An Appraisal of the "Rotterdam Rules" (Ed. Meltem Deniz Güner-Özbek)*, Springer, 2011, ss. 1-62.
- Berlingieri, Francesco, "The Rotterdam Rules: The 'The Maritime plus' Approach to Uniformity" *EJCCL*, April, 2009, Vol. 1, No. 2, ss. 49-60.
- Bican, Buğracan, *Denizde Yük Taşımacılığında Konteyner Kaynaklı Zararlardan Doğan Sorumluluk*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Bilat, Seda, "Taşıyanın Yüke Özen Yükümlülüğünün İhlalinden Doğan Sorumluluğunun Sınırlandırılması", *T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, İstanbul, 2008.
- Bozkurt Bozabalı, Banu, *Havayoluyla Yolcu Taşma Sözleşmelerinde Taşıyanın Ölüm ve Cismani Zarardan Doğan Sorumluluğu*, Seçkin Yayıncılık, Ocak, 2013.
- Bozkurt, Tamer, *Deniz Ticareti Hukuku-Yeniden Kaleme Alınmış Birinci Baskı*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Buğra Şar, Aysegül, "Zaman Çarteri Sözleşmesinin Nitelendirilmesine İlişkin Değerlendirmeler", *GÜHFD*, Haziran 2023, C. 22, S. 1, ss. 769-832.
- Buz, Vedat, "Müteselsil Sorumluluktaki Rücu İlişkisinde Sigortacının Hukuki Konumu", *BATİDER*, Eylül 2012, C. 28, S. 3, ss. 5-42.
- Büyükkay, Yusuf, *Eser Sözleşmesi*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.
- Can, Mertol, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Toplantıları I-II-III", *Türkiye Barolar Birliği Yayınları*, Ankara, 2008, ss. 1083-1084.
- Can, Mertol, *CMR ve Alman Ticaret Kanunu ile Mukayeseli Olarak Türk Taşıma Hukukunun Genel Esasları - Birinci Cilt*, İmaj Yayınevi, Ankara, 2017.
- Can, Mertol, *Navlun Sözleşmesinin Sona Ermesi*, BTHAE, Ankara, 1998.
- Can, Mertol, *Türk Hukukunda ve Milletlerarası Hukukta Deniz Yoluyla Yolcu Taşıma Sözleşmesi*, İmaj Yayıncılık, Ankara, 2001.
- Chami, Diego Esteban, "The Rotterdam Rules from an Argentinean Perspective", *ULR*, 2009, Vol. 14, No. 4, ss. 847-856.
- Ciğer, Selim, "Claims for compensation for delay in delivery and notice requirements under Article 23.4 of the Rotterdam Rules", *JIML*, 2015, Vol. 21 No. 1, ss. 39-50.

- Ciğer, Selim, "Mürettebatsız Gemiler ve Kaptan - TTK Hükümleri Bağlamında Bir İnceleme", *2020 Sonrasında Deniz Ticareti ve Sigorta Hukuku: Olası Sorunlar*, Vedat Yayıncılık, İstanbul 2021, ss. 461-500.
- Ciğer, Selim, "Potential impact of the Rotterdam rules on certain aspects of the carrier's liability in English Law: A critical evaluation of the convention's treatment of delay, carrier's sub-contractors and multimodal transport", *University of Bristol the Faculty of Social Sciences and Law (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*, Ağustos, 2015.
- Ciğer, Selim, "Rotterdam Kuralları ve Otonom Gemiler Üzerine Bazı Düşünceler", *AYBÜ - Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, Aralık 2023, C. 9, S. 2, ss. 219-232.
- Ciğer, Selim, "Rotterdam Rules' Scope of Application in The Context of Multimodal Transport", *SDÜHFD*, Aralık, 2015, C. 5, S. 2, ss. 159-187.
- Ciğer, Selim, "Uluslararası Hava Yolu Taşımaya İlişkin Belirli Kuralların Birleştirilmesine Dair Antlaşma (Montreal Konvansiyonu)-Resmi Çeviri Üzerine Düşünceler ve Alternatif Bir Çeviri", *AÜHFD*, 28 Aralık 2020, C. 69, S. 2, ss. 369-398.
- Ciğer, Selim, *On Yılın Ardından Rotterdam Kuralları*, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2021.
- Coşkun, Gürkan, *Çoklu Taşıma Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018.
- Cömert, Venüs, *Taşıyanın Gemiyi Denize Yola ve Yüke Elverişli Bulundurma Borcu*, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2022.
- Cumaloğlu, Emre, "Kırkambar Sözleşmesinde Taşıyanın Gemiyi Belirlemesinin Hukuki Niteliği", *DEÜHFD*, Ara. 2008, C. 10, S. 2, ss. 65-98.
- Cumaloğlu, Emre, *Kırkambar Sözleşmesi*, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara, 2011.
- Çağa, Tahir, "Birleşmiş Milletler Denizde Eşya Taşıma Konferansı, 1978", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi (BATİDER)*, Aralık 1979, C. 10, S.2, ss. 323-352.
- Çağa, Tahir, "Enternasyonal Deniz Hususi Hukuku Alanında Yeni Bazı Gelişmeler", *BATİDER*, 1977, C. 9, S. 2, ss. 289-324.
- Çağa, Tahir, "Gemilerden Altın Frank Esası Üzerinden Alınan Resimlere Dair", *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, 1982, C. 3, S. 1-3, ss. 35-45.
- Çağa, Tahir, "Hava Taşıyıcısının Sınırlı ve Sınırsız Mesuliyetine Dair", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu V: Bildiriler-Tartışmalar*, Ankara, 25-26 Mart 1988, ss. 177-217.
- Çağa, Tahir, *Deniz Ticareti Hukuku II - Navlun Sözleşmesi*, 5. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1995.
- Çağa, Tahir-Kender, Rayegân, *Deniz Ticareti Hukuku II - Navlun Sözleşmesi*, Gözden Geçirilmiş 10. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2010.
- Çalık, Ahmet, "Denizcilik Müsteşarlığı Tarafından Hazırlanan 'Deniz Ticaret Acenteliği Yönetmeliği' Taslağı Hakkında Görüşmeler", *DHD*, 1999, C. 4, S. 1-2, ss. 101-119.

- Çelik, Elif Çağla, “Rotterdam Kuralları’na Göre Taşıyanın Yükümlülükleri ve Sorumluluğu” *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Antalya, 2014.
- Çetingil, Ergon - Kender, Rayegân - Ünán, Samim - Yazıcıoğlu, Emine, “TTK Tasarısı’nın “Deniz Ticareti” Başlıklı 5. Kitabında Yer Alan Hükümler Hakkında”, *Deniz Hukuku Dergisi Özel Sayı-Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hakkında Değerlendirmeler*, Yaylacık Matbaası, Ocak 2006, ss. 1-296.
- Çetingil, Ergon, “Alman Deniz Ticareti Hukukunun 1986 Yılı Reformunda Taşıyanın Sorumluluğu İle İlgili Olarak Yapılan Değişiklikler”, *BATİDER*, 1992, C. 16, S. 4, ss. 21-57.
- Çetingil, Ergon, “Milletlerarası Sözleşmelerde ve Türk Hukukunda Taşıyanın Koli - Konteyner ve Ünite (Parça) Başına Belirli Bir Tutarla Sorumluluğu”, *Sorumluluk ve Sigorta Hukuku Bakımından Eşya Taşımacılığı Sempozyumu: Bildiriler-Tartışmalar*, Ankara 1984, ss. 133-159 (Tebliğ) ve ss. 160-167 (Tartışmalar).
- Dalbeyler, Sevi Ceren, *Deniz Yoluyla Konteyner Taşımacılığında Demuraj ve Hukuki Sorunlar*, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Damar, Duygu, “Milletlerarası Taşıma Hukukunda “Wilful Misconduct” -Kavramın Tarihçesi ve Tercümesi-”, *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 2004, C. 24, S. 1-2, Prof. Dr. Sevin Toluner’e Armağan, Beta Yayınevi, İstanbul, s. 379-394.
- Damar, Duygu, *Wilful Misconduct in International Transport Law*, Springer, 2011, Berlin vd.
- De Wit, Ralph, “Chapter: 5 Minimal music: multimodal transport including a maritime leg under the Rotterdam Rules”, *The Carriage of Goods By Sea Under The Rotterdam Rules (Ed. Rhidian Thomas)*, Lloyd’s List, Londra 2010, ss. 91-111.
- Demir, İsmail, *2002 Atina Sözleşmesi Çerçevesinde Deniz Yoluyla Yolcu Taşıma*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Demir, İsmail, *Deniz Ticareti Hukuku Ders Kitabı*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Demirçivi Mineliler, Zeynep, “Deniz Yoluyla Taşımada Yükün Ziya ve Hasarından Doğan Sınırlı Sorumluluk”, *DEÜHFD - Özel Sayı (Prof. Dr. Ünal Narmanlıoğlu’na Armağan)*, 2007, C. 9, ss. 957-984.
- Demirkıran, İhsan - Demirkıran, H. Murat, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Üzerine Bazı Düşünceler”, *DHD Özel Sayı - Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hakkında Değerlendirmeler*, Yaylacık Matbaası, Ocak 2006, ss. 339-345.
- Demirkıran, Murat, “Varşova/Lahey Konvansiyonu Uyarınca Uluslararası Yolcu Taşımalarından Hava Taşıyıcısının Sorumluluğu ve Manevi Tazminat Meselesi”, *Prof. Dr. Hüseyin Ülgen’e Armağan*, C. 1, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2007, ss. 891-908.
- Deniz Kaner, İnci, “Navlun Mukaveleleri”, *40. Yılında Türk Ticaret Kanunu*, 1. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 1997, ss. 306-307.

- Deniz, İnci, *Konteyner Taşımacılığı ve Hukuki Sorunları*, İstanbul Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1982.
- Djadjev, Ilian, *The Obligations of the Carrier Regarding the Cargo The Hague-Visby Rules*, Springer, 2017, ss. 101-149.
- Doğanay, İsmail, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. III, 4. Bası*, Beta Yayınları, İstanbul, 2004.
- Dural, Mustafa - Sarı, Suat, *Türk Özel Hukuku-Cilt I-Temel Kavramlar ve Medeni Kanunun Başlangıç Hükümleri*, 8. Baskıdan Tıpkı 9. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2014.
- Eksi, Nuray, *Milletlerarası Ticaret Hukuku*, 4. Bası, Beta Yayınevi, Kasım, 2020.
- Erdem, Ercüment, "Denizaşırı Satış Olarak Fob Satış", *BATİDER*, Aralık 1996, C.18, S. 4, ss. 37-90.
- Eren, Fikret - Dönmez, Ünsal, *Eren Borçlar Hukuku Şerhi, Cilt V, m. 393-646*, Yetkin Yayınları, Ankara 2023
- Eren, Fikret, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 26. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Eren, Fikret, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 9. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Eren, Fikret, *Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağı Teorisi*, Sevinç Matbaası, Ankara, 1975.
- Ersözlü, Cenk Murat, *Kaptanın Özel Hukuktan Kaynaklanan Görev ve Yetkileri ile Hukuki Sorumluluğu*, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 2000.
- Esener, Turhan-Güven, Kudret, *Eşya Hukuku*, Genişletilmiş ve 6750 Sayılı Kanun Eklenmiş 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.
- Franko, Nisim, "Yargıtay Kararları Açısından Hatır Nakliyatı.", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu*, Aralık 1991, BTHAE, ss. 111-113.
- Franko, Nisim, *Hatır Nakliyatı ve Hukuki Mahiyeti*, BTHAE, Ankara, 1992.
- Fujita, Tomotaka, "Performing Parties and Himalaya Protection", *Colloquium on the Rotterdam Rules September 21, 2009*, ss. 1-7.
- Gençtürk, Muharrem, "Taşıma Sözleşmelerinin Uluslararası Niteliği ve MÖHUK'a Göre Yabancılık Unsuru Bulunan Taşıma Sözleşmelerine Uygulanması Gereken Hukuk", *Doç. Dr. Mehmet Somer'in Anısına Armağan*, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (MÜHF-HAD) Armağan Özel Sayısı, İstanbul 2006, ss. 637-651.
- Gençtürk, Muharrem, "Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Taşıyıcının Sınırsız Sorumluluğunu Gerektiren Ağır Kusurları ve Türk Mahkemelerinin CMR'yi Uygulaması Bakımından Muhtemel Etkisi", *GÜHFD*, 2012, C. 16, S. 4, ss. 117-148.
- Gençtürk, Muharrem, *Uluslararası Eşya Taşıma Hukuku (Genel Kavramlar, Gecikmeden Doğan Sorumluluk)*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2006.
- Göger, Erdoğan, "Birleşmiş Milletlerin Denizde Eşya Taşıma Hakkındaki 1 Mart 1978 Tarihli Milletlerarası Sözleşmesi (Hamburg Kuralları)", *BATİDER*, C.9, S.3, Haziran 1978, ss. 655-722.

- Göğer, Erdoğan, "Deniz Hukukunda Navlun", *Adalet Dergisi*, Kasım 1962, C. 53, S. 11, ss. 1240-1259.
- Göğer, Erdoğan, "Sonraki Denize Elverişlilik Halinde Navlun Mukavelesi ve Taşıyanın Mesuliyeti", *Adalet Dergisi*, Mayıs, 1961, C. 52, S. 5, ss. 456-470.
- Göknil, Mazhar Nedim, *Deniz Ticaret Hukuku*, Üçüncü Bası, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1946.
- Göktürk, Kürşat-Can, Mehmet Çelebi, "Farklılaştırılmış Teselsülün-Özellikle-Dış İlişki Bakımından Anlamı ve Bankacılık Kanununun Şahsi İflas Sorumluluğu İle Karşılaştırılması", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (İNÜFHD)*, 2011, C.2, S. 2, ss. 247-283.
- Griggs, Patrick-Williams, Richard-Far, Jeremy, *Limitation of Liability For Maritime Claims, Fourth Edition*, Informa Law from Routledge, 2005.
- Güden, Faysal, *Taşıyanın Sorumsuzluk Halleri*, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2017.
- Günay, M. Barış, *Hazırlık Çalışmalarının Işığında Lahey/Visby Kuralları (Rotterdam Kuralları ile Karşılaştırmalı Olarak)*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.
- Güner Özbek, Meltem Deniz, "Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Konişmento ve Konişmentonun İspat Kuvveti", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (MÜHF-HAD)*, 2012, C. 18, s. 3, ss. 233-254.
- Güner, M. Deniz, "Uluslararası Güvenli Yönetim Kodunda (International Safety Management Code) Belgelendirme ve Yetkililer", *Prof. Dr. Tahir Çağ'a'nın Anısına Armağan*, İstanbul, 2000, ss. 235-252.
- Güner-Özbek, Meltem Deniz, "Chapter 4 Extended Scope of the Rotterdam Rules: Maritime Plus and Conflict of the Extension with the Extensions of Other Transport Law Conventions", *The United Nations Convention on Contracts for the International Carriage of Goods Wholly or Partly by Sea An Appraisal of the "Rotterdam Rules" (Ed. Meltem Deniz Güner-Özbek)*, Springer, 2011, ss. 107-138.
- Gürses, Özlem, *Uluslararası Güvenli Yönetim Kodu'nun (ISM Code) Taşıyan ve Donatanın Sorumluluğuna Etkileri*, Arıkan Yayınevi, İstanbul, 2005.
- Hirsch, Ernst E., *Ticaret Hukuku Dersleri*, İstanbul Akgün Matbaası, İstanbul, 1948.
- İlgin Çelik, Canan Özlem, "Deniz Yolu ile Eşya Taşımacılığında Geç Teslimden Kaynaklanan Sorumluluk", *İTÜSBD*, 2008, C. 7, S. 14, ss. 175-202.
- İlgin, Sezer, ""ISM" (Uluslararası Güvenlik Yönetimi) Kodu Uygulaması", *DHD*, 1998, C. 3 S. 1-2, ss. 61-65.
- İlgin, Sezer, "Alt Navlun Sözleşmeleri ve Konuya İlişkin Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi", *DHD*, 1997, C. 2, S. 2-3, ss. 39-77.
- İlgin, Sezer, "Taşıyanın Gemi Adamlarının Teknik ve Ticari Kusurundan Doğan Sorumluluğu", *Çağ Üniversitesi Deniz Hukuku Sempozyumu (Ed.: Sami Doğru)*, Çukurova Matbaa, 2012, ss. 173-188.

- Ilgın, Sezer, “Taşıyanın Sorumluluğunda Geminin Sevkine veya Diğer Teknik İdaresine İlişkin Kusur ile Ticari Kusur Ayırımı”, *Pîrî Reis Üniversitesi Deniz Hukuku Dergisi*, Haziran 2022, C. 1, S. 1, ss. 105-134.
- Ilgın, Sezer, *Alt Navlun Sözleşmeleri*, Türk Denizciler Sendikası Eğitim Yayınları, İstanbul, 1996.
- İzveren, Adil - Franko, Nisim - Çalık, Ahmet, *Deniz Ticaret Hukuku*, BTHAE, Ankara, 1994.
- John F. Wilson, *Carriage of Goods by Sea*, Seventh Edition, Longman, 2010 Edinburgh/Harlow/Essex.
- Kaner, İnci Deniz, *Deniz Ticareti Hukuku II – “Navlun Sözleşmeleri”*, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2019.
- Kara, Hacı, “Deniz Taşımacılığında Freight Forwarder”, *Legal Hukuk Dergisi*, 2006, C. 4, S. 37, ss. 67-89.
- Kara, Hacı, “Gemilerde Yapay Zekâ Kullanımı ve Buna Dair Hukuki Sorunlar”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (SDÜHFD)*, Haziran 2020, C. 10, S. 1, ss. 17-51.
- Kara, Hacı, *Deniz Ticareti Hukuku*, Güncellenmiş ve Genişletilmiş İkinci Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2023.
- Kara, Hacı, *Rotterdam Kuralları'na Göre Taşıyanın Ziya, Hasar veya Gecikmeden Kaynaklanan Zararlardan Sorumluluğu*, İkinci Baskı, Legal Yayıncılık, 2018.
- Karahasan, Mustafa Reşit, *Sorumluluk Hukuku (Birinci Kitap: Kusura Dayanan Sözleşme Dışı Sorumluluk-İkinci Kitap: Kusura Dayanamayan Sözleşme Dışı Sorumluluk) Öğreti Yargıtay Kararları*, Beta Yayınevi, İstanbul, 2003.
- Karan, Hakan, “Any Need for a New International Instrument on the Carriage of Goods by Sea: The Rotterdam Rules”, *JMLC*, July, 2011, Vol. 42, No. 3, ss. 441-452.
- Karan, Hakan, “TBMM Adalet Komisyonu'nun Taşıma Hukukuna Katmayı Başardığı İki Temel Sorun: Taşıma İşleri Komisyonculuğu Sözleşmesi ile Ulusal Demiryolu Taşıma Sözleşmesine Uygulanacak Hukuk”, *XXVI. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu*, BTHAE, Ankara, 2012, ss. 155-203.
- Karan, Hakan, “Yargıtay'ın Konişmentolu Taşımalar Hakkındaki 1924 Tarihli La Haye Kaideleri'ni Uygulaması Gereği”, *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XVII: Bildiriler – Tartışmalar*, Ankara, 2000, ss. 219-245.
- Karan, Hakan, *Elektronik Konişmento*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2004.
- Karan, Hakan, *The Carrier's Liability Under International Maritime Conventions: The Hague, Hague-Visby, and Hamburg Rules*, The Edwin Mellen Press, Lewiston vd. 2004.
- Karan, Hakan, *Uluslararası Eşya Taşıma Sözleşmesi Hakkında Konvansiyon, CMR Şerhi*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2011.
- Karayalçın, Yaşar, “İsviçre Hukukunda Müteselsil Sorumluluk Konusunda Tartışmalar ve Yasal Gelişmeler”, *Bilgi Toplumunda Hukuk - Ünal Tekinalp'e Armağan - Cilt II*, Beta Yayınevi, 2003, ss. 651-672.

- Karayazgan, Ahmet, "Deniz Ticaret Hukuku Alanında Navlun (Eşya Taşıma Ücreti) Tesbiti", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Aralık 1991, C.16, S.2, ss. 139-162.
- Karayazgan, Ahmet, "Deniz Ticaret Hukukunda Navlun (Eşya Taşıma Ücreti) Anlamı Üzerine", *İstanbul Barosu Dergisi (İBD)*, 1991, C. 65, S. 10-11-12, ss. 922-941.
- Kayapınar, Göksal, *Taşıyanın Gemiyi Sefere Elverişli Halde Bulundurma Yükümlülüğü*, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2023.
- Kayıhan, Şaban, *Deniz Ticareti Hukuku (Maritime Law)*, Umuttepe Yayınları, İstanbul, 2020.
- Kender, Rayegân- Çetingil, Ergon, *Deniz Ticareti Hukuku (Takip Hukuku ve Deniz Sigortaları ile Birlikte) Temel Bilgiler*, 12. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2010.
- Kender, Rayegân, "Türk Hukukunda Denizde Mal Taşıyanın Sorumluluğu", *Sorumluluk ve Sigorta Hukuku Bakımından Eşya Taşımacılığı Sempozyumu: Bildiriler - Tartışmalar*, Ankara, 1984, ss. 75-95.
- Kender, Rayegân, "Yükleme, Boşaltma ve Ardiye Safhasında Sorumluluk ve Sigorta ile İlgili Bazı Sorunlar", *Sorumluluk ve Sigorta Hukuku Bakımından Eşya Taşımacılığı Sempozyumu: Bildiriler - Tartışmalar*, Ankara, 1984, ss. 247-260.
- Kender, Rayegân-Ünan, Samim, "Eşya Taşıma (Navlun) Mukaveleleri", *40. Yılında Türk Ticaret Kanunu*, 1. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 1997, ss. 279-305.
- Kılıçoğlu, Ahmet M., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler (Yeni Borçlar Kanunu'na Göre)*, Genişletilmiş 19. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2015.
- Kırca, Çiğdem, "Müteselsil Sorumlulukta Borçlar Kanunu Tasarısı ile Getirilen Değişiklikler", *Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2006, ss. 641-678.
- Kırımlı, E. Esra, "ISM Kuralları", *DHD*, 1998, C. 3, S. 3-4 1998, ss. 81-126.
- Kienzle, Jost, "Die Haftung des Carrier und Actual Carrier nach den Hamburg-Regeln", *Luchterhand Verlag*, Neuwied, 1993, ss. 101-105.
- Kocayusufoğlu, Necip - Hatemi, Hüseyin - Serozan, Rona - Arpacı, Abdülkadir, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm - Birinci Cilt*, Filiz Kitabevi, Yenilenmiş Genişletilmiş Tamamlanmış 4 üncü Bası'dan 7 inci Tıpkı Bası, İstanbul 2017.
- Konur, Erdi, *Liman İşletmeleri Hizmetlerinin İfâsından Doğan Hukuki Sorumluluk*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017.
- Koyuncu, İbrahim Serdar, "Himalaya Clause "Navlun Sözleşmelerinde Üçüncü Kişi Lehine Sorumsuzluk Şartı", *T. C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, İstanbul, 2003.
- Köker, Nilüfer, "Acente ve Acentelik Sözleşmesi", *İKÜHFD*, Temmuz 2017, C. 16, S. 2, ss. 185-229.

- Kula Değirmenci, Nil, "Konişmentonun Hukuki İlişkiyi Belirleme İşlevinin İki Boyutu ve Bu İşlevin Özellikle FOB Satışlar Açısından Değerlendirilmesi", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (İTÜSBD)*, Aralık 2013, C. 12, S. 24, ss. 143-165.
- Kula Değirmenci, Nil, "Taşıyanın "Fiili Taşıyanın Hata ve İhmallerinden" Doğan Sorumluluğu ile Yararlanabileceği Sorumsuzluk Şartı", *İÜHFİM*, 2015, C. 73, S. 1, ss. 389-420.
- Kula Değirmenci, Nil, "Türk Ticaret Kanunu ile Taşıma İşleri Organizatörlüğü Yönetmeliği'nin İlgili Hükümleri Işığında Taşıma İşleri Komisyonculuğu", *BATİDER*, Mart 2019, C. 35, S.1, ss. 17-65.
- Kula Değirmenci, Nil, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu 5. Kitap Hükümleri Uyarınca Taşıyanın Sorumluluğu ve Akdedeceği Sorumsuzluk Anlaşmaları*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- Kula Değirmenci, Nil, *Çoklu Taşıma İşleticisi Olarak Taşıma İşleri Komisyoncusunun Sorumluluklarına ve Sorumluluk Sigortası Himayesine İlişkin Bir İnceleme*, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir 2012.
- Kuyucu Meriç, Gülfer, "Lahey, Lahey/Visby ve Hamburg Kuralları ile Karşılaştırmalı Olarak Rotterdam Kuralları Bakımından Taşıyanın Sorumlu Tutulduğu Safha", *DEHUKAMDER*, 2018, C.1, S.1, ss. 49-76.
- Kuyucu, Gülfer, "Rotterdam Kuralları'nda Taşıyanın Sorumluluğu", *T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Yüksek Lisans Tezi)*, İstanbul, 2010.
- Mankowski, Peter, "The Rotterdam Rules - Scope of Application and Freedom of Contract", *EJCL*, January, 2010, Vol. 2, No. 1/2, ss. 9-21.
- Moore, John C., "The Hamburg Rules.", *Journal of Maritime Law and Commerce*, October 1978, Vol. 10, No. 1, ss. 1-12
- Muran, Hakan, "Zaman Çarteri Sözleşmesinde Çartererin Yükümlülükleri", *T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, İstanbul, 2008.
- Oğuzman, M. Kemal - Barlas, Nami, *Medeni Hukuk*, 28. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Oğuzman, M. Kemal - Öz, M. Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 1*, Güncellenip Genişletilmiş 18. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2020.
- Oğuzman, M. Kemal - Öz, M. Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 2*, Gözden Geçirilmiş 17. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2022.
- Oğuzman, M. Kemal - Seliçi, Özer - Oktay Özdemir, Saibe, *Eşya Hukuku*, Gözden Geçirilmiş 21. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2018.
- Okay, M. Sami, *Deniz Ticareti Hukuku II: Navlun Mukaveleleri, Denizde Yolcu Taşıma ve Deniz Ödücü Mukaveleleri*, Gözden Geçirilmiş İlâveli İkinci Bası, Kutulmuş Matbaası, İstanbul, 1971.

- Okay, Sami, "Taşıyanın Mesuliyetinde Maldaki Ziya ve Hasarların İhbarı", *Ord. Prof. Dr. Ernst E. Hirsch'e Armağan*, AÜHF Yayınları-No: 197, Ankara, 1964, ss. 439-474.
- Önder, Salih, "1974 tarihli Atina Konvansiyonu Bağlamında Denizde Yolcu Taşıma Sözleşmesi", *Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C. II*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010, ss. 1537-1558.
- Önder, Salih, "TTK Kapsamında Gemi Kira Sözleşmesinin Unsurları ve Hukuki Niteliği", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2016, C. 20, S. 1, ss. 163-190.
- Önder, Salih, *Gemi Kira Sözleşmesi*, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2016.
- Örsel, Sercan, *Navlun Sözleşmesi Bakımından Taşıyanın Geç Teslimden Kaynaklanan Sorumluluğu ve Sorumluluğun Sınırlandırılması*, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2019.
- Özdemir, Turkyay, *Uluslararası Eşya Taşıma Hukuku (Ziya ve/veya Hasar Sorumluluğu)*, İstanbul, 2006.
- Pamuk, Nihal, "Rotterdam Kuralları ve Türkiye Açısından Değerlendirilmesi", *T.C. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Deniz Ulaştırma Mühendisliği Anabilim Dalı Deniz Ulaştırma Mühendisliği Programı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, İstanbul, 2011.
- Pekgün, İsmail Mert, "6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Donatanın Gemi Adamlarının Kusurlarından Doğan Sorumluluğu ve Sorumluluğun Deniz Alacaklarına Karşı Sorumluluğun Sınırlandırılması Hakkında Londra Konvansiyonu Uyarınca Sınırlandırılması", *T. C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, İstanbul, 2013.
- Ramberg, Jan, "The Vanishing Bill of Lading &(and) the Hamburg Rules Carrier", *American Journal of Comparative Law (AJCL)*, Vol. 27, No. Issues 2 & 3, Spring - Summer 1979, ss. 391-406.
- Reynolds, Francis, "Actual Carriers in Common Law", *Commercial Maritime Law (Ed. Melis Özdel)*, Hart Publishing, Oxford 2020, ss. 85-99.
- Schwampe, Dieter, "Actual Carriers in Civil Law - The German Example", *Commercial Maritime Law (Ed. Melis Özdel)*, Hart Publishing, Oxford 2020, ss. 65-84.
- Sefer, Nezire, "Deniz Hukukunda Taşıma İşleri Organizatörünün Taşıyan Sıfatı" *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, İstanbul, 2024.
- Selimoğlu, Yaşar Engin, *Eser Sözleşmesi*, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Selvig, Erling, "Through-Carriage and On-Carriage of Goods by Sea" *AJCL*, Vol. 27, No. Issues 2 & 3, Spring - Summer 1979, ss. 369-390.
- Seven, Vural, "Kara Taşımalarında (TTK ve CMR) Alt Müteakip Taşıyıcıların Yükle İlgililere Karşı Sorumluluğunun Hukukî Temeli", *Haluk Konuralp Anısına Armağan, C. III*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2009, ss. 871-899.

- Seven, Vural, *6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK m. 856-893) Hükümlerine Göre Taşıma Hukukunda Gönderilen, Yetkin Yayınları*, Ankara, 2012.
- Seven, Vural, *Taşıyanın Yüke Özen Borcunun İhlalinden (Yük Ziya ve Hasarından) Doğan Sorumluluğu*, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2003.
- Sevinç Kuyucu, Aslıhan, *Taşıyanın Eşyayı Teslim Etme Borcu*, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2023.
- Silahtaroglu, Elvin Kerime, "Navlun Sözleşmesinin İcrasında Üçüncü Kişi Yükleme", *T.C. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*, İstanbul, 2011.
- Silard, Stephen A., "Carriage of the SDR by Sea: The Unit of Account of the Hamburg Rules", *JMLC*, October 1978, Vol. 10, No. 1, ss. 13-38.
- Sirmen, A. Lale, *Eşya Hukuku*, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Smeele, Frank, "The Maritime Performing Party in the Rotterdam Rules 2009", *EJCL*, Ocak 2010, Vol. 2, No. 1/2, ss. 72-86.
- Sözer, Bülent, "Değişik Ortamlarda Yapılan Yük Taşımaları (Karma Taşımalar) ve Taşıyanın Sorumluluğu ile İlgili Bazı Meseleler", *DHD* 2004, C. 9, S. 1-4, ss. 49-81.
- Sözer, Bülent, "Taşıyanın Taşıma Sözleşmesinden Doğan Sorumluluğunu Düzenleyen Hükümlere İlişkin Bazı Meseleler ve Görüşler", *BATİDER*, 1987, C. 14, S. 2, ss. 87-163.
- Sözer, Bülent, "Teknolojik Gelişmelerin, Taşıyanın Gemiye Sefere Elverişli Halde Bulundurmaya Borcunun Kapsamına ve İçeriğine Etkileri", *Deniz Ticareti Hukukunda Yeni Sorunlar Sempozyumu - I (Ed. Cüneyt Sözel)*, On İki Levha Yayınları, Mart 2019, ss. 1-12.
- Sözer, Bülent, "Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun Hükümlerine Göre Taşıyanın ve İşletenin Sorumluluğu", *BATİDER*, 1984, C. 12, S. 4, ss. 3-86.
- Sözer, Bülent, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Taşıyanın Sorumluluğu ile İlgili Hükümleri Hakkında Bazı Eleştiriler ve Öneriler", *DHD, Özel Sayı: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hakkında Değerlendirmeler*, 2006, ss. 301-337.
- Sözer, Bülent, "Yeni Ticaret Kanunu'nun Navlun Sözleşmelerini Düzenleyen Hükümleri Hakkında Bazı Görüşler", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu*, BTHAE, S. XXVIII, 2014.
- Sözer, Bülent, *Deniz Ticareti Hukuku (Ders Kitabı), Cilt I, Giriş-Gemi-Donatan ve Navlun Sözleşmeleri*, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 5. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019.
- Sözer, Bülent, *Taşıyanın Gemiye Sefere Elverişli Halde Bulundurmaya Borcu*, Sermet Matbaası, Ankara, 1975.
- Sözer, Bülent, *Türk Hukukunda ve Uluslararası Hukukta Hava Yolu ile Yük Taşıma Sözleşmesi*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009.

- Sturley, Michael F. - Fujita, Tomotaka - Van der Ziel, Gertjan, *The Rotterdam Rules: The UN Convention on Contracts for the International Carriage of Goods Wholly Or Partly by Sea*, Sweet & Maxwell, 2010, s. 4-5.
- Sturley, Michael F., "Amending the Rotterdam Rules: Technical corrections to the UN Convention on contracts for the international carriage of goods wholly or partly by sea", *JIML*, 2012, Vol. 18, No. 6, ss. 423-432.
- Sturley, Micheal F., "Chapter 2 General Principles of Transport Law and the Rotterdam Rules", *The United Nations Convention on Contracts for the International Carriage of Goods Wholly or Partly by Sea An Appraisal of the "Rotterdam Rules" (Ed. Meltem Deniz Güner-Özbek)*, Springer, 2011, ss. 63-86.
- Sturley, Micheal F., "General Principles of Transport Law and the Rotterdam Rules", *European Journal of Commercial Contract Law (EJCCL)*, Ocak, 2010, Vol. 2, No. 1-2, ss. 98-108, s. 99-103.
- Sunal Erguvan, Sevgi, *Deniz Yolu ile Yük Taşıma Ücreti (Navlun)*, Legal Yayıncılık, 2007.
- Süzel, Cüneyt - Damar, Duygu, "Kısmen veya Tamamen Deniz Yoluyla Eşyanın Milletlerarası Taşınması Sözleşmelerine İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Rotterdam Kuralları)", *BATİDER*, Haziran, 2010, C. 26, S. 2, ss. 149-240.
- Süzel, Cüneyt, "Türk Mevzuatında Gemi Tanımı", *Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, C. II*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010, ss. 1615-1643.
- Süzel, Cüneyt, *Deniz Ticareti Hukukunda Taşıtan ve Yükleten*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Süzel, Cüneyt, *Navlun Sözleşmesinden Doğan Sorumluluğun Sınırlandırılması*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Şeker, Hakan, *Taşıyanın Navlun Sözleşmesinden Sorumluluğu*, Seçkin Yayınları, 2020.
- Tandoğan, Halûk, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri-Cilt II*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.
- Tandoğan, Haluk, *Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku*, Turhan Kitabevi, Ankara, 1981.
- Tandoğan, Haluk, *Türk Mesuliyet Hukuku (Akit Dışı ve Akdi Mesuliyet)*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi (AÜHF) Yayınları, 1961, s. 414-430.
- Taşdelen, Nihat, "Deniz Yoluyla Yapılan Taşımalarda Taşıyanın Başlangıçtaki Elverişsizlikten Doğan Sorumluluğu", *Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Alptekin'e Armağan, C. I*, Beta Yayınevi, İstanbul, 2003, ss. 939-959.
- Taşkın, Büşra Nur, *Taşıyanın Muhtemel Sorumsuzluk Halleri*, Adalet Yayınları, Temmuz, 2023.
- Taşkın, Melda, "Denizyoluyla Taşınan Eşyaların Geç Teslimi Halinde Yapılması Gereken Bildirime İlişkin Değerlendirmeler", *İNÜFHD*, Ara. 2019, C. 10, S. 2, ss. 371-386.

- Taşkın, Melda, "Türk Ticaret Kanunu'na Göre Deniz Yoluyla Eşya Taşımlarında Taşıyanın Geç Teslimden Sorumluluğu", *İKÜHFD*, Temmuz 2016, C. 15, S. 2, ss. 681-707.
- Taşkın, Melda, *Deniz Yolu ile Yolcu Taşıma Sözleşmesinde Taşıyanın Gemi Kazasından Sorumluluğu*, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2016.
- Tekelioğlu, Numan, "Zaman Çarteri Sözleşmesinin Hukuki Niteliği Tartışması ve Ürün Kirası Açısından Sözleşmeye Bir Bakış", *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Haziran 2018, C. 6, S.11, ss.123-137.
- Tekil, Fahiman, *Deniz Hukuku*, Alkim Yayınları, İstanbul, 1998.
- Tekil, Fahiman, *Navlun Mukaveleleri*, Bozak Matbaası, İstanbul, 1973.
- Tekin, Safa Murat, *Navlun Sözleşmesinde Taşıyanın Sorumluluğu*, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2017.
- Tekinay, Selahattin Sulhi - Akman, Sermet - Burcuoğlu, Halûk - Altop, Atilâ, *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yeniden Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Yedinci Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1993.
- Tetley, William "Himalaya Clause - Revisited", *Journal of International Maritime Law (JIML)*, Volume: 9, No: 1, 2003, ss. 40-64, s. 64
- Tetley, William, "Some General Criticisms of the Rotterdam Rules", *JIML*, 2008, Vol. 14, No. 6, ss. 625-628.
- Thomas, D. Rhidian, "An Appraisal of The Liability Regime Established Under The New UN Convention", *JIML*, 2008, Vol.14, No. 6, ss. 496-511.
- Thomas, Rhidian, "Chapter 3 An Analysis of the The Liability Regime of Carriers and Maritime Performing Parties", *A New Convention for the Carriage of Goods by Sea - The Rotterdam Rules (Ed. Rhidian Thomas)*, Lawtext Publishing Limited, Dawlish, 2009, ss. 52-88.
- Topsoy, Fevzi, "Zaman Çarteri Sözleşmelerindeki "Off Hire Klotzlarına" Eklenen "Herhangi Bir Sebep" İfadesinin Anlamı ve Yorumlanması Sorunu", *Uluslararası Taşıma Hukuku Konferansları Serisi - II - Uluslararası Deniz Taşımacılığında Güncel Gelişmeler Konferansı Tam Metin Bildiri Kitabı*(Ed. İlyas Gölcük-lü), On İki Levha Yayınları, 2 Haziran 2022, ss. 71-101.
- Topsoy, Fevzi, *Deniz Ticareti Hukuku I: Giriş, Gemi, Donatan, Deniz Ticareti Sözleşmeleri*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Tunçomağ, Kenan, *Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri-Cilt II*, Sermet Matbaası, İstanbul, 1977.
- Turan Başara, Gamze, "Türk Borçlar Kanunıyla Getirilen Yeni Bir Müessese: Borca Katılma", *AÜHFD*, 2014, C. 63, S. 2, ss. 419-447.
- Tutumlu, Mehmet Akif, *Zamanaşımı Defi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu 1/324*, TBMM: Dönem: 23, Yasama Yılı: 2, Sıra Sayısı: 96.

- Türkel, Doğuş Taylan, "Fiilî Taşıyanın Bizzat Gerçekleştirdiği Taşıma"nın (TTK m. 1191 II) Yorumuna Dair Sorunlar", *BATİDER*, Mart 2022, C. 38, S. 1, ss. 85-119.
- Türkel, Doğuş Taylan, "Liman İşletmeleri Fiili Taşıyan Olarak Yükle İlgilere Karşı Sorumlu Tutulabilir Mi?", *Uluslararası Taşıma Hukuku Konferansları Serisi - II - Uluslararası Deniz Taşımacılığında Güncel Gelişmeler Konferansı Tam Metin Bildiri Kitabı*(Ed. İlyas Gölcüklü), On İki Levha Yayınları, 2 Haziran 2022, ss. 161-202.
- Türkel, Doğuş Taylan, "Türk İspat Hukuk Açısından Konişmentonun Navlun Sözleşmesini İspat Fonksiyonu Üzerine Bazı Notlar", *Prof. Dr. Ergon A. Çetingil ve Prof. Dr. Rayegân Kender'e 50. Birlikte Çalışma Yılı Armağanı*, İstanbul 2007, ss. 1102-1113.
- Türken, Şafak, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Deniz Taşımacılığında Taşıyanın Eşyanın Zıyayı, Hasarı ya da Geç Tesliminden Doğan Sorumluluğu*, Bilge Yayınevi, Ankara, 2019.
- Tüzüner, Özlem, "Karayoluyla Eşya Taşıma Sözleşmesinin Hukukî Niteliği ve İş Görme Amacı Güden Sözleşmelerle İlişkisi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2012, S. 101, ss. 169-196.
- Uluğ Cicim, İlknur, "Ticaret-i Bahriye Kanunnamesi'ne Göre Navlun Sözleşmeleri", Haziran 2016, *Cedrus*, C. 4, ss. 393-410.
- Uluğ, İlknur, "Taşıyanın Mutlak Sorumsuzluk Halleri", *AHBVÜHFD*, C. 6, S. 2, ss.?, s. 12?; dipnot 1228.
- Uysal, Cüneyt, "Uluslararası Multimodal Eşya Taşımalarında Yükle İlgililerin Pervasızca Davranış Kusuru", *Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi*, 2015, C. 2, S. 1, ss. 89-122.
- Ülgen, Hüseyin, "Hava Taşıyıcısının Sınırlı ve Sınırsız Sorumluluğu Hakkında", *Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2003, ss. 479-488.
- Ülgen, Hüseyin, *Hava Taşıma Sözleşmesi*, BTHAE, Ankara, 1987.
- Ülgener, Fehmi, "Alt/Üst Taşıma Sözleşmelerinde Navlun Ödenmesi-Konişmento Düzenlenmesi İlgili Bir Mahkeme Kararı "The Hector", *DHD*, 1999, C. 4, S. 1-2, ss. 93-100.
- Ülgener, Fehmi, "Navlun Sözleşmeleri Bakımından Ticaret Kanununda Yeni Bir Düzenleme Gereği", *DHD*, 1998, C.3, S. 1-2, ss. 21-28.
- Ülgener, Fehmi, "Yangın Zararları Hakkında Taşıyanın Mutlak Sorumsuzluğu", *DHD*, 1987, No.1-2-3, ss. 96-105.
- Ülgener, M. Fehmi, "FIOS Şartının Etkileri", *DHD*, 1996, C. 1, S. 2, ss. 21-26.
- Ülgener, M. Fehmi, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısında Zaman Çarteri Sözleşmesi", *İÜHFM*, 2007, C. 65, S. 2, ss. 353-370.
- Ülgener, M. Fehmi, "Zaman Çarteri Sözleşmesinde Taşıtanın Taşıyana Karşı Olan Yükümlülükleri", *Prof. Dr. Tahir Çağa'nın Anısına Armağan*, İstanbul, 2000, ss. 599-638.

- Ülgener, M. Fehmi, *Çarter Sözleşmeleri I: Genel Hükümler ve Sefer Çarteri Sözleşmesi*, 2. Baskı, Der Yayınları, İstanbul, 2017.
- Ülgener, M. Fehmi, *Çarter Sözleşmeleri II: Zaman Çarteri Sözleşmeleri*, 2. Baskı, Der Yayınları, İstanbul, 2016.
- Ülgener, M. Fehmi, *Taşıyanın Sorumsuzluk Halleri*, Der Yayınları, İstanbul, 1991.
- Ünal, Mehmet - Başpınar, Veysel, *Şekli Eşya Hukuku Giriş Zilyetlik Tapu Sicili*, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 9. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2017.
- Ünan, Samim - Yazıcıoğlu, Emine - Atamer, Kerim - Damar, Duygu - Süzel, Cüneyt, "Metin ve Çeviri", *Yeni Deniz Ticareti Hukuku'nun Kaynakları (Ed. Kerim Atamer ve Cüneyt Süzel)*, Cilt I, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2013.
- Ünan, Samim, "Chapter 3 The Scope of Application of the Rotterdam Rules and Freedom of Contract", *The United Nations Convention on Contracts for the International Carriage of Goods Wholly or Partly by Sea An Appraisal of the "Rotterdam Rules" (Ed. Meltem Deniz Güner-Özbek)*, Springer, 2011, ss. 87-106.
- Ünan, Samim, "Deniz Yoluyla Yapılan Taşımalarda Yük Zararını Ödeyen Sigortacının Taşıyana Karşı Açtığı Halefiyete Dayanan Rücu Davasına İlişkin Bazı Sorunlar", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu VIII: Bildiriler-Tartışmalar*, Ankara 1991, ss. 221-253.
- Ünan, Samim, "Sigortacının Halef Sıfatıyla Açtığı Rücu Davalarına İlişkin Bazı Kararlar", *GÜHFD*, 2020, C. 19, S. 2, ss. 1087-1103.
- Ünan, Samim, "Yargıtay'ın Konişmento ile İlgili Bazı Kararlarının Değerlendirilmesi", *DHD*, 2011, C. 11, S. 1-4, ss. 1-97.
- Ünan, Samim, "Yük Sigortacısının Taşıyana Karşı Açtığı Halefiyete Dayanan Rücu Davasıyla İlgili Bazı Sorunlar", *DHD*, 1997, C. 2, S. 4, ss. 99-114.
- Ünsal, Muhammed, *Deniz Hukukunda Brokerlik*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019.
- Üstündağ, Bahar, "Türk Hukukunda Eşya Taşıma Sözleşmesi", *Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2006, ss. 931-964.
- Van der Ziel, Gertjan, "Multimodal Aspects of the Rotterdam Rules", *ULR*, 2009, Vol. 14, No. 4, ss. 981-996.
- Var Türk, Kübra, "Gemi Adamı ile Donatılmamış (İnsansız) Gemilerin Deniz Hukuku Boyutuyla Değerlendirilmesi", *BATİDER*, Mart 2021, C. 37, S.1, ss.153-194.
- Var Türk, Kübra, *Taşıma Hukukunda Eşya Üzerinde Tasarruf Hakkı*, Yetkin Yayınları, Ankara 2023.
- Var Türk, Kübra, *Taşıma Hukukunda Eşya Üzerinde Tasarruf Hakkı*, Yetkin Yayınları, Ankara 2023.
- Von Ziegler, Alexander, "Compensation for Damage: The Rotterdam Rules Appraised", *EJCL*, January, 2010, Vol. 2, No. 1/2, ss. 51-62.

- Von Ziegler, Alexander, "Delay and the Rotterdam Rules", *ULR*, 2009, Vol. 14, No. 4, ss. 997-1010.
- Von Ziegler, Alexander, "The Liability of the Contracting Carrier", *Texas International Law Journal*, Spring 2009, Vol: 44, No: 3, ss. 329-348.
- Wahl, Albert, *Deniz Ticareti Hukuku (Nazari ve Ameli)*(Çeviren: Kazım Berker), Ankara, 1948.
- Yalçınduran, Türker, *Alt İstisna (Taşeronluk) Sözleşmeleri*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2000.
- Yavuz, Cevdet - Acar, Faruk - Özen, Burak, *Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler)*, Yenilenmiş 16. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2019.
- Yazıcıoğlu, Emine, "Deniz Yolu İle Eşya Taşımalarında Geç Teslimden İleri Gelen Zararlardan Sorumluluk", *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni (MHB)*(Prof. Dr. Ergin Nomer'e Armağan), 2002,C. 22, S. 2, ss. 1039-1055.
- Yazıcıoğlu, Emine, "Eşyanın Geç Teslim Edilmesinden İleri Gelen Zararlardan Taşıyanın Sorumluluğu", *DHD*, 1997, C. 2, S. 2-3, ss. 79-90.
- Yazıcıoğlu, Emine, "La Haye Kuralları ile Türk Ticaret Kanunu Arasında Uygulanacak Hukuk Sorunu", *DHD*, 1999 (Basım Tarihi: Aralık 2000), C. 4, S. 3-4, ss. 39-60.
- Yazıcıoğlu, Emine, "Taşıyanın Tazmin Borcunun Sınırlandırılması", *40. Yılında Türk Ticaret Kanunu*, 1. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 1997, ss. 308-318.
- Yazıcıoğlu, Emine, "Uluslararası Deniz Taşımalarında Uygulanacak Kural Sorunu", *Deniz Hukuku Dergisi Gündüz Aybay'ın Anısına*, Ocak-Aralık 2000, C. 5, S. 1-4, ss. 45-57.
- Yazıcıoğlu, Emine, *Hamburg Kuralları'na Göre Taşıyanın Sorumluluğu Lahey/Visby Kuralları ile Karşılaştırmalı Olarak*, Beta Yayınevi, İstanbul, 2000.
- Yazıcıoğlu, Emine, *Kender-Çetingil Deniz Ticareti Hukuku*, Gözden Geçirilmiş Onaltıncı Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2020.
- Yeşilova, Ecehan, *Konişmentonun İspat Kuvveti*, Güncel Yayınevi, İzmir, 2006.
- Yeşilova, Ecehan, *Taşıyıcının CMR Hükümlerine Göre Yardımcı Şahıslarının ve Müteakip Taşıyıcılarının Eylemlerinden Doğan Sorumluluğu (CMR m. 3, 34 vd.)*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2004.
- Yeşilova, Ecehan, *Uluslararası Karayolu ile Yük Taşımacılığında Teslim Süresinin Aşılması ve Teslimde Ödeme*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010.
- Yetiş Şamlı, Kübra, "Amerikan ve İngiliz Hukuklarında Lahey Kuralları Çerçevesinde Sınırlı Sorumluluk Bakımından Yükün İzinsiz Olarak Güverteye Yükleneceği", *Prof. Dr. Ergon A. Çetingil ve Prof. Dr. Rayegân Kender'e 50. Birlikte Çalışma Yılı Armağanı*, İstanbul, 2007, ss. 1031-1038.

- Yetiş Şamlı, Kübra, “Lahey-Lahey/Visby, Hamburg ve Rotterdam Kuralları’nda Sefere Elverişlilik”, *İÜHFİM*, 2013, C. 71, S. 2, ss. 479-496.
- Yetiş Şamlı, Kübra, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Taşıyanın Ziya, Hasar ve Geç Teslimden Sorumluluğu*, 2. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2013.
- Yetiş Şamlı, Kübra, *Uluslararası Kara, Hava, ve Deniz Yoluyla Eşya Taşımalarında Taşıyıcının/Taşıyanın Sınırlı Sorumluluktan Yararlanma Hakkının Kaybı*, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2008.
- Yıldız Portakal, Seda, *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’na Göre Borca Katılma*, On İki Levha Yayınları, Kasım, 2016.
- Yılmaz, Ejder, *Hukuk Sözlüğü*, Yenilenmiş 10. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- Yılmaz, Mustafa, “Legal Assessment of Seaworthiness in Autonomous Cargo Ships: Is it time for a change?”, *DEHUKAM Deniz Hukuku Dergisi*, 2020, C. 3, S. 2, ss. 803-865.
- Yılmaz, Mustafa, *Otonom Gemilerin Hukuki Boyutu*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Zevkliler, Aydın-Gökayla, K. Emre, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 20. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020.
- Zorlu, Gülay Vasfiye, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Fiili Taşıyan/Taşıyıcı”, Ocak 2017, *İBD*, C. 91, S. 1, ss. 142-151.
- Zunarelli, Stefano, “The Carrier and the Maritime Performing Party in the Rotterdam Rules”, *ULR*, 2009, Vol. 14, No. 4, ss. 1011-1023.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

- 4. Draft convention on the carriage of goods by sea (A/CN.9/105, annex), *United Nations Commission on International Trade Law Yearbook Volume VI: 1975*, United Nations, New York 1976, https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/yb_1975_e.pdf, E.T.: 27/05/2024.
- Berlingieri, Francesco – Delebecque, Philippe – Fujita, Tomotaka – Illescas, Rafael – Sturley, Michael - van der Ziel, Gertjan - Von Ziegler, Alexander - Zunarelli, Stefano, “The Rotterdam Rules An Attempt to Clarify Certain Concerns That Have Emerged”, 5 Ağustos 2009, <https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/expertpaper.pdf>, E.T.: 09/10/2023.
- Berlingieri, Francesco, “A Comparative Analysis of The Hague-Visby Rules, The Hamburg Rules and The Rotterdam Rules”, ss. 1-65, <https://comitemaritime.org/wp-content/uploads/2018/05/Comparative-analysis-of-the-Hague-Visby-Rules-the-Hamburg-Rules-and-the-Rotterdam-Rules-1.pdf>, E.T.: 12/06/2023.
- C.N.105.2013.TREATIES-XI.D.8 (Depositary Notification), <https://treaties.un.org/doc/publication/CN/2013/CN.105.2013-eng.pdf>, E.T.: 09/10/2023.

- CN.563.2012.TREATIES-X1-D-8 (Depository Notification), <https://treaties.un.org/doc/publication/cn/2012/cn.563.2012-eng.pdf>, E.T.: 09/10/2023.
- https://docentes.fd.unl.pt/docentes_docs/ma/wks_MA_32220.pdf, E.T.: 12/06/2023.
- <https://sozluk.gov.tr/>, E.T.: 23/03/2023.
- <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201463/volume-1463-I-24817-English.pdf>, E.T.: 23/03/2023.
- <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20500/volume-500-7305-English.pdf>, E.T.: 06/03/2023.
- https://uncitral.un.org/en/texts/transportgoods/conventions/hamburg_rules/status, E.T.: 23/05/2023.
- https://uncitral.un.org/en/texts/transportgoods/conventions/hamburg_rules/status, E.T.: 23/03/2023.
- https://uncitral.un.org/en/texts/transportgoods/conventions/rotterdam_rules/status, E.T.: 23/03/2023.
- https://uncitral.un.org/en/texts/transportgoods/conventions/rotterdam_rules/status, E.T.: 23/03/2023.
- <https://unctad.org/system/files/official-document/posdtetlbd2.en.pdf>, E.T.: 12/07/2023.
- https://www.zotero.org/groups/282978/bibliography_of_recent_writings_related_to_the_work_of_uncitral/collections/K7J78DUJ, E.T.: 16/03/2023.
- https://www.zotero.org/groups/282978/bibliography_of_recent_writings_related_to_the_work_of_uncitral/collections/K7J78DUJ, E.T.: 16/03/2023.
- Kazancı İçtihat Bankası (KİB), <https://lib.kazanci.com.tr/yargitay>, E.T.: 27/05/2024.
- Lannan, Kate, “*The United Nations Convention on Contracts for the International Carriage of Goods Wholly or Partly by Sea (the “Rotterdam Rules”)*”, <https://comitemaritime.org/wp-content/uploads/2018/05/Rotterdam-Rules-General-Presentation-Kate-Lannan.pdf>, E.T.: 07/10/2023.
- Legal Bank (LB), <https://legalbank.net/arama>, E.T.: 27/05/2024.
- Lexpera (LX), <https://www.lexpera.com.tr/>, E.T.: 27/05/2024.
- Rotterdam Rules - Comite Maritime International - CMI, E.T.: 04/10/2023.
- Tetley, William, “*A Summary of General Criticisms of the UNCITRAL Convention (The Rotterdam Rules)*”, Aralık 2008, ss. 1-6, s. 1 vd., https://docentes.fd.unl.pt/docentes_docs/ma/wks_ma_32001.pdf, E.T.: 07/10/2023.
- What is the SDR? (imf.org), E.T.: 13/09/2023.

İrem Banu BAŞER ÖCAL

TÜRK İŞ HUKUKUNDA
ADİL YARGILANMA HAKKININ
BİR UNSURU OLARAK
MAHKEMEYE ERİŞİM HAKKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Türk İş Hukukunda Adil Yargılanma Hakkının Bir Unsuru Olarak
Mahkemeye Erişim Hakkı**
İrem Banu Başer Öcal

Hukuk Yayınları Dizisi – 3982

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 017 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Akbulut, Lütfullah Yasin. "1982 Anayasası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Bağımsız ve Tarafsız Mahkemeye Erişim Hakkı Bağlamında Tahkim", **Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Sayı: 2(2), Aralık 2020, ss. 97-144.
- Akdağ, Mustafa. **Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda İdari Para Cezaları ve İtiraz Yolları**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010.
- Akıllıoğlu, Tekin. İnsan Hakları, **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**- İnsan Hakları Merkezi Yayınları, No:17, Ankara 1995.
- Akın, İlhan. **Temel Hak ve Özgürlükler**, 3. Baskı, İstanbul, 1971.
- Akkan, Mine. "Arabuluculuk Faaliyeti Sonucunda Anlaşılan Hususlarda Dava Açma Yasağı ve Sonuçları", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 20, Sayı: 2, 2018, ss. 1-31.
- Akmaral Keskin, Hilal. **İş Hukukunda Zamaşımlı ve Hak Düşürücü Süre**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Aktepe Artık, Sezin. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Medeni Usul Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Akyiğit, Ercan. "İş Güvencesi Uyuşmazlığının Özel Hakeme Götürülmesi", **Türk Ağır Sanayii ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası Dergisi**, Cilt: 19, Sayı:1-2, Ağustos-Kasım 2004, ss. 106-123.
- Alangoya, H. Yavuz, M. Kâmil Yıldırım ve Nevis Deren Yıldırım. **Medeni Usul Hukuku Esasları**, 7. Bası, Beta Basım, İstanbul 2011.
- Albayrak, Hakan. "Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 64/4, 2015, ss. 931-974.
- Aldıkaçtı, Orhan. **Anayasa Hukukumuzun Gelişmesi ve 1961 Anayasası**, 3. baskı, İstanbul, 1978.
- Alp, Mustafa ve Betül Erkanlı. "İşletme Toplu İş Sözleşmelerinde Yetki", **LEGAL İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, Özel Sayı Prof. Dr. Fevzi Demir'e Armağan, 2016, ss. 69-100.
- Alp, Mustafa. "İşçinin Feshe Karşı Korunması (İş Güvencesi Yasası)", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 1, 2003, ss. 1-40.
- Alp, Nihat Seyhun. "Bireysel İş Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklarda Tahkime Elverişlilik", **Sosyal Politika ve Çalışma İlişkilerinde Güncel Sorunlar II. Kitap**, (Ed. Mustafa Koçancı, Hazal Yerlikaya), Gazi Kitabevi, Ankara, 2019, ss. 91-109.

- Alpagut, Gülsevil. "6356 Sayılı Yasa'nın Toplu İş Sözleşmesi ve Toplu İş Uyuşmazlıklarına İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi-Uluslararası Normlara Uyum", **LEGAL İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, Sayı:35, 2012, ss. 25-55.
- Alpagut, Gülsevil. "İş Yargısında Zorunlu Arabuluculuk", **İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri-2017 Yılı Toplantısı**, İstanbul Barosu Yayınları, 2018, ss. 111-131.
- Alpagut, Gülsevil. "Tartışma ve Yorumlar", (Ed. Ömer Ekmekçi, İrem Yayvak Namli, Ayşe Ledün Akdeniz, Ayşe Köme Akpulat, Özge Yıldız Hakkakul ve Aslı Çalışkan), **"Yeni İş Mahkemeleri Kanunu Üzerine" Toplantısı**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, ss. 127-131.
- Alston, Philip, Maro Bustelo ve James Heenan. **The Eu And Human Rights**, Oxford University Press, New York, 1999.
- Altıparmak, Cüneyd. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Altıncı Madde Kapsamında Adil Yargılanma Hakkının Esasları", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı:63, 2006, ss.244-270.
- Altıparmak, Kerem. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. Maddesinin Uygulama Alanı", **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, Cilt:53, Sayı:01, 1998, ss. 1- 35.
- Ambroise-Casterot, Coralie. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. Maddesi", **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Adli Yargı**, Türkiye Barolar Birliği Yayınları -72, Ankara, 2004, ss. 320-359.
- Anayasa Mahkemesi Başkanlığı Bireysel Başvuru İstatistikleri (23/09/2012-31/06/2022/2).
- Anayurt, Ömer. **Anayasa Hukuku, Temel Kavramlar ve Türk Anayasa Hukuku**, Güncellenmiş 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Arai-Takahashi, Yutaka. **The Margin of Appreciation Doctrine and the Principle of Proportionality in the Jurisprudence of the ECHR**, Intersentia, 2002.
- Arıcı, Kadir. "Kamu Görevlilerinin Toplu Sözleşme Hakkının Gerçekliği Meselesinde Önemli Bir Faktör: Kamu Görevlileri Hakem Kurulu ve Niteliği", **Karatahta İş Yazıları Dergisi**, Sayı: 3, Aralık 2015, ss. 209-217.
- Arık, Kemal Fikret. "Türk Hâkimi ve İnsan Hakları Sözleşmesi", **Adalet Dergisi**, Sayı:2, 1962(53), ss. 109-127.
- Arslan, Ramazan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar Ayvaz ve Emel Hanağası. **Medeni Usul Hukuku**, Güncellenmiş ve 7251 Sayılı Kanun Değişiklikleri İşlenmiş 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Astarlı, Muhittin. "7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 4857 Sayılı İş Kanunu'nun İş Güvencesi Hükümlerinde Öngördüğü Değişikliklerin Değerlendirilmesi", **Sicil İş Hukuku Dergisi**, Sayı: 38, 2017/2, ss. 40-53.

- Aşçıoğlu, Çetin. **Doğru ve Güvenli Yargılanma Hakkımız Var!**, Adalet Matbaacılık, Ankara, 1995.
- Atalı, Murat, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan. **Medeni Usul Hukuku**, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Atar, Yavuz. **Türk Anayasa Hukuku**, Cumhurbaşkanlığı Sistemi ve Diğer Değişiklere Göre Güncellenmiş 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. Maddesine İlişkin Rehber- Adil Yargılanma Hakkı (Medeni Hukuk Yönü)**, Avrupa Konseyi, 2019, (6. Madde Rehberi).
- Aybay, Rona. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Konusunda Bazı Genel Gözlemler ve 14. Protokol", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 88, 2010, (14. Protokol), ss. 225-260.
- Aybay, Rona. İnsan Hakları Hukuku, 2. Baskı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2015, (İnsan Hakları).
- Aydemir, Murteza. 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun İş Yargısına Etkileri, **LEGAL İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, Cilt:10, Sayı:39, 2013, ss. 25-56.
- Aydın, Bihter. **Türk İdari Yargı Düzeninde Adil Yargılanma Hakkı**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2012.
- Aydın, Mesut. "Anayasa Mahkemesi Kararlarında Hak Arama Özgürlüğü", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, 61-3, ss. 1-36.
- Azıklı Arslan, Betül. **Medeni Usul Hukuku Açısından Zorunlu Arabuluculuk**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018.
- Bakırcı, Kadriye. "Alternatif Bir Uyuşmazlık Çözüm Yolu (Arabuluculuk) Aracılığıyla Alternatif İş Hukukuna Doğru", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, 140, 2019, ss. 355-392.
- Başterzi, Fatma. **İş Yargısı**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1999.
- Baycık, Gaye. **Sosyal Diyalog, Örgütlenme Özgürlüğü ve Toplu Sözleşme Hakkına İlişkin ILO ve AB Standartlarına Uyum Değerlendirmesi ve Öneriler**, Ankara, 2019, ss. 25-26, http://gayebaycık.av.tr/wp-content/uploads/2020/05/wcms_682559.pdf, (21.11.2022).
- Bayhan, Mehmet. **Türk Ceza Mevzuatında Yapılan Düzenlemelerin Adil Yargılanma Hakkına Katkıları**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, 2009.
- Bayram, Fuat. "Bireysel İş Uyuşmazlıklarının Çözümünde İş Denetim Sisteminin Rolü", **Bireysel İş Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları Sempozyumu**, İzmir Ekonomi Üniversitesi Yayınları No:52, Mart 2013, ss. 37-52.
- Bilgen, Pertev. **1961 Anayasasına Göre Sıkıyönetim**, İstanbul, 1976.

- Birben, Erhan ve Sezgi Öktem. “İş Yargılamasının Medeni Usul Hukukuna Hakim Olan İlkeler Bakımından Değerlendirilmesi”, **Prof. Dr. Nuri Çelik’e Armağan Cilt II**, Beta Basım, İstanbul, Ocak 2001, ss. 1076-1143.
- Birben, Erhan. “İşveren İş Sözleşmesini Fesih Hakkının Etkisizleşmesi”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 15, Özel Sayı, 2014, ss. 451-480.
- Bozkurt, H. Argun. **İş Yargılaması Usul Hukuku**, Güncellenmiş ve Geliştirilmiş 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Bradley, A. W. “Administrative Justice: A Developing Human Rights?”, **European Public Law**, Vol. I, Issue 3, Kluwer Law International, 1995, ss. 347-369.
- Budak, Ali Cem. **Medeni Usul Hukukunda Üçüncü Kişilerin Haklarının Korunması**, İstanbul 2000.
- Bulur, Alper. “Avukatlık Kanunu M. 35/A’nın Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları Çerçevesinde İrdelenmesi ve Bir Düzenleme Önerisi”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 89, 2010, ss. 196-241.
- Bulut, Mehmet. “Türk Hukuk Sisteminde Hizmet Sözleşmesi Gereği Açılan Hizmet Tespit Davaları”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, 2011, Sayı: 97, 2011, ss. 93-116.
- Canbolat, Talat. “6356 Sayılı Kanun’da Barışçıl Çözüm Yolu Olarak Arabuluculuk”, **Çalışma ve Toplum**, Cilt:0, Sayı:39, 2013/4, ss. 247-274.
- Canbolat, Talat. “İş Hukuku Alanında Arabuluculuk”, **Arbuluculuk Zirvesi II**, (Ed. Yasemin Güllüoğlu Altun), On İki Levha Yayıncılık, 2020, ss. 170-172, <https://www.lexpera.com.tr/>, (29.11.2022).
- Caniklioğlu, Nurşen. “6356 Sayılı Kanuna Göre Grev Yasakları ve Grevin Ertelenmesi”, **Çalışma ve Toplum**, Sayı: 39, 2013/4, ss. 289-316.
- Cengiz, İftar. “Türk Hukukunda Kamu Görevlileri Sendikaları”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Sayı: 40, Ekim 2019, ss. 193-211.
- Centel, Tankut. **İş Güvencesi**, LEGAL Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- Clayton, Richard ve Hugh Tomlinson. **The Law of Human Rights**, Oxford University Press, Oxford, New York, 2000.
- Coppel, Jason. **The Human Rights Act 1998: Enforcing the European Convention in The Domestic Court**, John Wiley&Sons Press, Chichester, New York, Weinheim, Brisbane, Singapore, Toronto, 1999.
- Çakın, Akın. **Adalet Erişim**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.
- Çakıroğlu, Tuğçe. **Muvazaanın Alt İşveren İşçilerinin Hakları Açısından Zama-naşımına Etkisi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir Ekonomi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2016.
- Çankaya, Osman Güven ve Şahin Çil. **İş Hukukunda Üçlü İlişkiler**, Genişletilmiş 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.

- Çankaya, Osman Güven, Cevdet İlhan Günay ve Seracettin Göktaş. **Türk İş Hukukunda İş İade Davaları**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2006.
- Çavdar, Seyit. "Açış Konuşmaları", **İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği 40. Yıl Uluslararası Toplantısı: İş Mahkemeleri Kanun Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi**, (Ed. Kübra Doğan Yenisey), Dumat Ofset, İstanbul, 2016, ss. 10-13.
- Çavuşoğlu, Naz. "İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesini "Yaşayan Belge" Yapan Yorum Teknikleri", **İnsan Hakları Yıllığı**, Cilt: 14, Sayı: 1, 1992, ss. 131-146.
- Çayan, Gökhan. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Mahkemeye Erişim Hakkı", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Sayı:28, Ekim 2016, (Mahkemeye Erişim), ss. 235-271.
- Çayan, Gökhan. **Adil Yargılanma Hakkı**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2016, (Adil Yargılanma Hakkı).
- Çelik, Adem. **1982 Anayasası'nda Adil Yargılanma Hakkı**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006.
- Çelik, Çelik Ahmet. **Tazminat ve Alacaklarda Sorumluluk ve Zamanaşımı**, Yeniden Yazılmış ve Genişletilmiş 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Çelik, Nuri, Nursen Canıklıoğlu, Talat Canbolat ve Ercüment Özkaraca. **İş Hukuku Dersleri**, Yenilenmiş 35. Bası, Beta, İstanbul, 2022.
- Çelik, Nuri. "İş Sözleşmesinde Kararlaştırılan Özel Hakem Anlaşmasının İradeyi Sakatlayan Bir Durumun Varlığı İspatlanmadıkça Geçerli Sayılması", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:9, Özel Sayı, 2007, ss. 17-43.
- Çelik, Nuri. **İş Hukuku Dersleri**, 16. Bası, İstanbul, 2003, (İş Hukuku Dersleri).
- Çetin, Onur. **Hak Arama Hürriyeti**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2007.
- Çetin, Yavuz. **Bireysel İş Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019.
- Çıplak, Dilara. "İş Uyuşmazlıklarında Alternatif Çözüm Yolları", **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 13, Sayı:165-166, 2018, ss. 163-219.
- Çiftçi, Erhan. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Adil Yargılanma İlkesi ve İdari Yargı", **Danıştay Dergisi**, Sayı: 106, 2003, ss. 77-97.
- Çiftçi, Pınar. "Medeni Yargılama Hukuku Açısından Hak Arama Özgürlüğünün (Anayasa M. 36) Sınırlandırılması Sorunu", **LEGAL Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Dergisi**, Cilt:12, Sayı:34, 2016/2, ss. 361-400.
- Çil, Şahin. **İş Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk ve 7036 Sayılı İ.M.K. Uygulaması**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018.
- Çukur, Mürsel ve Muzaffer Koç. "Ülkemizde Bireysel İş Uyuşmazlıklarının Çözümünde Özel Hakem", **Çimento İşveren Dergisi**, Cilt: 24, Sayı: 5, Eylül 2010, ss. 4-29.

- Demir, Fevzi. **En Son Yargıtay Kararları Işığında İş Hukuku ve Uygulaması**, 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ile 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Hükümleri İşlenerek Yeniden Gözden Geçirilmiş 7. Baskı, İzmir, 2013.
- Demirağ, Fahrettin. **Açıklamalı Ceza Muhakemesi Kanunu Yürürlük ve Uygulama Kanunu ile Yönetmelikler**, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, No:115, Ankara, 2007.
- Doğan Yenisey, Kübra. “İş Yargısında Zorunlu Arabuluculuk”, **İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği 40. Yıl Uluslararası Toplantısı: İş Mahkemeleri Kanun Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi**, (Ed. Kübra Doğan Yenisey), Dumat Ofset, İstanbul, 2016, ss. 167-193.
- Doğan, İzzet. “Zamanaşımı”, **LEGAL Hukuk Dergisi**, Sayı:52, Nisan 2007, ss. 1165-1168.
- Doğru, Osman ve Atilla Nalbant. **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar 1. Cilt**, Avrupa Konseyi, Ankara, 2012, (Cilt I).
- Doğru, Osman ve Atilla Nalbant. **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar 2. Cilt**, Avrupa Konseyi, Ankara, 2013, (Cilt 2).
- Donay, Süheyl. **İnsan Hakları Açısından Sanığın Hakları ve Türk Hukuku**, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1982.
- Dost, Süleyman. “Uluslararası Hukukta Orantılılık İlkesi”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Sayı:12, Aralık 2018, ss. 361-399.
- Dönmez, Kâzım Yücel. “İşe İade Davalarında Kararın Kesinleşmesi ve Tebliği”, **Sicil İş Hukuku Dergisi**, Sayı:18, 2010/2, ss. 143-149.
- Duman, Barış. **Toplu İş Sözleşmesi Yapma Yetkisi**, Ankara, 2005.
- Duman, Tülin Tuğça. “Özel Hukukta Adil Yargılanma Hakkı”, **Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 10, Sayı: 20, Temmuz 2020, ss. 279-304.
- Duterte, Gilles. **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarından Alıntılar**, Avrupa Konseyi, 2005.
- Duterte, Gilles. **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarından Örnekler**, **Avrupa Konseyi**, Ankara 2007, (2007).
- Eissen, Marc-André. “Bildiriler ve Konuşmalar”, **8. Avrupa Anayasa Mahkemeleleri Konferansı (Ankara 7-10 Mayıs 1990)**, Cilt 5, Türk Anayasa Mahkemesi Yayınları, No:20, ss. 79-82.
- Ekinci, Ahmet. **Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yolunda Adil Yargılanma Hakkı**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2015.
- Ekmekçi, Ömer ve Yiğit, Esra. **Bireysel İş Hukuku Dersleri**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2020.

- Ekmekçi, Ömer, H. Burak Gemalmaz, Volkan Aslan ve H. Hilal Yılmaz. **Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvurunun Temel Esasları ve İş ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Kararlar**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Ekmekçi, Ömer, Muhammet Özekes ve Murat Atalı. **Hukuk Uyuşmazlıklarında İhtiyari ve Zorunlu Arabuluculuk**, On İki Levha, İstanbul, 2018.
- Ekmekçi, Ömer. “4857 Sayılı İş Kanunu’nda Telafi Çalışması Kavramı, Koşulları ve Hükümleri”, **Çimento İşveren**, Cilt:19, Sayı:6, Kasım 2005, ss. 29-39.
- Ekmekçi, Ömer. “Toplu İş Hukuku Bakımından İş Güvencesi Yasa Tasarısının Değerlendirilmesi”, **İş Güvencesi Yasa Tasarısının Değerlendirilmesi Türk İş Hukukunun Güncel Sorunları 2001 Temmuz Toplantısı**, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2001, ss. 53-61.
- Ekmekçi, Ömer. **Toplu İş Hukuku Dersleri**, 3. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Ekonomi, Münir. “Hizmet Aktinin Feshi ve İş Güvencesi Konulu Toplantının Konuşma Metni ve Genel Görüşmeler”, **Çimento İşveren Dergisi**, Mart 2003, Özel Ek, ss. 1-40.
- Ekonomi, Münir. “Telafi Çalışması”, **LEGAL İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, Cilt:1, Sayı:4, 2004, ss. 1247-1260.
- Ekşi, Nuray. **Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nda Tahkim (6100 Sayılı HMK. Md. 407-444)**, Beta Basım Yayın, İstanbul, 2013.
- Elbir, Nazlı. “Yargıtay Kararları Işığında İşe İade Kararı Sonrası İşçinin Başvurusu ve İşverenin Davetinde “Samimiyet” Olgusu”, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 11, Sayı: 1, 2020, ss. 139 – 154.
- Er, Selami ve Halil İbrahim Dursun, “İşe İade Davalarında Makul Sürede Yargılama Hakkı”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, 2014, Sayı:115, ss. 403-430.
- Erdem, Ercüment. **Milletlerarası Ticaret Hukuku**, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Erdem, Hasan. “İş Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Olarak Arabuluculuk”, **İstanbul Barosu Dergisi**, Cilt: 92, Sayı:2, 2018, ss. 245-256.
- Erdemir, M. Aymelek. “Uyuşmazlık Çözüm Yöntemi Olarak Arabuluculuk ve İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı”, **Terazi Hukuk Dergisi**, Cilt: 12, Sayı: 132, Ağustos 2017, ss. 70-81.
- Erdoğan, Ersin ve Büşra Cömert. “Arabuluculuk Sonunda Hazırlanan Anlaşma Belgesinin Hukuki Niteliği ve Anlaşma Belgesine Karşı Başvurulabilecek Hukuki Çareler”, **Terazi**, Cilt: 13, Sayı: 138, 2018, ss. 27-47.
- Erdoğan, Ersin. “7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu’nda Öngörülen Zorunlu Arabuluculuk ve Hak Arama Özgürlüğü Açısından Değerlendirilmesi”, **LEGAL İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, Cilt: 14, Sayı: 55, 2017, (Kanun Tasarısı), ss. 1211-1242.

- Erdoğan, Gülnur. “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Bakımından Uyuşmazlık (Niza/Dispute) Kavramı ve Benthem-Hollanda Kararı”, **Haluk Konuralp Anısına Armağan Cilt:2**, (Uyuşmazlık Kavramı), 2009,
https://www.researchgate.net/publication/258363471_BenthemHollandaKarari
ncelemesi, (25.04.2021).
- Erdoğan, Gülnur. **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Medenî Yargıda Adil Yargılanma Hakkı**, Ankara 2011, (Adil Yargılanma).
- Erdoğan, Mustafa. **İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 5. Baskı, Orion Yayınları, Ankara, 2016.
- Ergun, Muhammed Kürşad. **Türk Anayasa Hukukunda Mahkemeye Erişim Hakkı**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2020.
- Erol, Muhammed Akif. “Adil Yargılanma Hakkı ve Yüksek Askerî Şûra Kararları”, Yeni Türkiye Dergisi, İnsan Hakları Özel Sayısı II, 1998 (Temmuz-Ağustos), Sayı: 22, ss. 945-949.
- Ertürk, Şükran. “İşyeri Sendika Temsilcisi ve Güvencesi”, **LEGAL İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, Cilt:4, Sayı:13, 2007, (İşyeri Sendika Temsilcisi), ss. 11-34.
- Ertürk, Şükran. “Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri”, **Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri 2016**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, Kasım 2018, (Sosyal Sigortalar).
- Esen, Egemen. **İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi İçtihatları Işığında Takdir Marjı Doktrini**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Esener, Turhan. “Toplu İş Uyuşmazlıklarının Barış Yolu ile Çözümü”, **İş Hukuku Dergisi**, Cilt: 1, Sayı:10, Ekim 1969.
- Esener, Turhan. **İş Hukukunda Uyuşmazlıkların Barış Yoluyla Çözümü**, İstanbul, 1970.
- Esener, Turhan. **İş Hukuku**, Yeniden Gözden Geçirilmiş 3. Bası, Ankara, 1978.
- Evren, Öcal Kemal. “İş Güvencesinde Tahkim ve İçerik Denetimi”, **Mali Çözüm Dergisi**, Sayı:100, Temmuz-Ağustos 2010, ss. 195-202.
- Eyrenci, Öner. “4857 Sayılı İş Kanunu ile Getirilen Yeni Düzenlemeler Genel Bir Değerlendirme”, **LEGAL İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, Cilt:1, Sayı:1, 2004, ss. 15-55.
- Eyrenci, Öner. “4857 Sayılı İş Kanunu'nda Telafi Çalışmaları”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 9, Özel Sayı, 2007, ss. 31-42.
- Eyrenci, Öner. Yetki İtirazlarında Dilekçenin Çalışma Bakanlığına veya İlgili Bölge Çalışma Müdürlüğüne Kaydettirilmesi, **İHU-1984/II**, TSGLK 15, No. 3.
- Fawcett, J.E.S. **The Application Of The European Convention On Human Rights**, Clarendon Press, Oxford, 1987.

- Fevzi Şahlanan, "Toplu İş İlişkileri Açısından Yargıtay'ın 2000 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi", **Yargıtayın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2000**, İstanbul 2002.
- Feyzioğlu, Metin. "5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Hakkında Bazı Tespit ve Değerlendirmeler", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 62, Ocak-Şubat 2006, (CMK Hakkında Tespit ve Değerlendirmeler), ss. 27-61.
- Gao, Wei. "The ECHR In Action: Its Applicability And Relevance For Arbitration", **The International Journal Of Human Rights**, 31.03.2022, <https://doi.org/10.1080/13642987.2022.2054991>, (28.05.2022).
- Gemalmaz, H. Burak. "Applicability Of Human Rights Standards In Turkish Football Arbitration: The Contribution Of The European Court Of Human Rights", **The International Sports Law Journal**, 2019, 19, ss. 38-58.
- Gemalmaz, Mehmet Semih. **Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teori-sine Giriş**, Cilt 1, Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş 8. Baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul 2012, (Cilt 1).
- Giunio, Miljenko. "Arbitration and Right to A Fair Trial: Right to A Fair Trial and Efficiency of Arbitration Proceedings", **Croatian Arbitration Yearbook**, Sayı:7, 2000, ss.31-54.
- Göksu, Mustafa. **Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Tahkim (Arbuluculuk-Uzlaştırma)**, Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara, 2020.
- Göktaş, Seracetin. "İş Sözleşmesinin İşverence Feshi ve İş Güvencesi", **Ankara Barosu Dergisi**, Cilt:0, Sayı:1, Kış 2008, ss. 16-43.
- Gölcüklü, Feyyaz. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde 'Adil Yargılama'", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt: 49, Sayı: 1, Ocak 1994, ss. 199-234.
- Gören, Z.. **Bireysel Başvuru**, Yetkin Yayınları, Ankara 2013.
- Görgülü Ergenç, Funda. **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Mahkemeye Erişim Hakkı**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli, 2021.
- Gözler, Kemal. **Türk Anayasa Hukuku Dersleri**, Güncellenmiş ve Düzeltilmiş Yirmi Üçüncü Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2019.
- Gözler, Kemal. **Türk Anayasa Hukuku**, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa 2000 (www.anayasa.gen.tr/1921ay.htm; (26.02.2021)).
- Gözlügöl, Said Vakkas, **Avrupa İnsan Hakları Hukuku**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2014.
- Gözübüyük, Şeref, Feyyaz Gölcüklü, Abdurrahman Saygılı. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İnceleme ve Yargılama Yöntemi**, 12. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2019.
- Guide Sur L'article 13 De La Convention Européenne Des Droits De L'homme Droit À Un Recourseffectif, Conseil De l'Europe, 31 Octobre 2019, <https://inhak.adalet.gov.tr>, (09.12.2021).

- Gül, Cengiz ve Fatih Birtek. "Hak Arama Hürriyeti ve Türk Pozitif Hukukunda Yargı Yolu Kapalı İşlemler," Erciyes **Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:2, Sayı:1-2, 2007, ss. 3-41.
- Gül, Yunus Emre. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Kararlarında Yararlandığı Klasik ve Özgün Yorum Yöntemleri", **Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, Ekim 2018, Cilt: 18, Sayı: 36, ss. 215-237.
- Gülver, Ender. "İş Yargılamasında Görev", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt 49, 2001, ss. 371-419.
- Günay, Cevdet İlhan. **İş Davaları**, Güncellenmiş 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Güner, Erol. "İş Kanunları Bağlamında Muvazzaf Askerlik, Diğer Askeri ve Kanuni Ödev Yükümlülüğünden Doğan Haklar", **Mali Çözüm**, Sayı:124, Temmuz-Ağustos 2014, ss. 297-307.
- Güzel, Ali. "İş Güvencesine İlişkin Yasal Esasların Değerlendirilmesi", **İş Güvencesi Sendikalar Yasası Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası Semineri, 28-29 Mayıs 2004**, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2004, ss. 15-145.
- Harris, D.J. "The Application Of Article 6 (1) Of The European Convention On Human Rights To Administrative Law", **British Yearbook Of International Law**, Cilt: 47, 1975, Sayı: 1, ss. 157-200.
- Harris, David, Michael O'Boyle ve Colin Warbrick. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku**, Çev. Mehveş Bingöllü Kılıcı ve Ulaş Karan, Avrupa Konseyi, Ankara, 2013.
- Hatemi, Hüseyin ve K. Emre Gökyayla. **Borçlar Hukuku Genel Bölüm**, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012.
- Hennette-Vauchez, Stéphanie ve Diane Roman. **Droits de l'Homme et libertés fondamentales**, Paris, Dalloz, 2013.
- Ildır, Gülgün. **Alternatif Uyuşmazlık Çözümü Medeni Yargıya Alternatif Yöntemler**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2003.
- İkizoğlu Akın, Gülen. "7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu Çerçevesinde Arabuluculuk ve İş Hukukundaki Değişikliklere Genel Bakış", **Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 10, 2017, ss. 133-145.
- İnceoğlu, Sibel. **Adil Yargılanma Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-4**, Avrupa Konseyi, 2018, (Bireysel Başvuru).
- İnceoğlu, Sibel. **Adil Yargılanma Hakkı ve Yargı Etiği**, Avrupa Konseyi, Ankara, 2007, (Yargı Etiği).
- İnceoğlu, Sibel. **İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılanma Hakkı Kamu ve Özel Hukuk Alanlarında Ortak Yargısal Hak ve İlkeler**, Tıpkı Dördüncü Bası, Beta Basım A.Ş, İstanbul, 2013, (Kamu ve Özel Hukuk).

- İnceoğlu, Sibel. **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa- Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme**, 3. Baskı, Beta Basım Yayım, İstanbul, 2013, (İHAM ve Anayasa).
- İzgi, Ömer ve Zafer Gören. **Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Yorumu, Cilt:1**, Ankara 2002.
- Jacot-Guillarmod, Oliver. "Rights Related To Good Administration Of Justice", **The European System For The Protection Of Human Rights**, (Ed. R.St.J. Macdonald, F. Matscher, H. Petzold), Martinusnijhoff Yay., Dordrecht, Bostan, London,1993.
- Kanadoğlu, Korkut. **Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru**, On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- Kar, Bektaş. "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 854 Sayılı Deniz İş Kanunu'na Etkisi", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt: 72, Sayı: 2, 2014, (DİK), ss. 167-176.
- Kar, Bektaş. "İş Mahkemeleri Kanunu ile Getirilen Yeni Düzenlemeler", **İş Mahkemeleri Kanunu ile Getirilen Yeni Düzenlemeler ve Arabuluculuk**, Ankara, İntes Yayınları, 2017, (Yeni Düzenlemeler).
- Kar, Bektaş. "Panel", **İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği 40. Yıl Uluslararası Toplantısı: İş Mahkemeleri Kanun Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi**, (Ed. Kübra Doğan Yenisey), Dumat Ofset, İstanbul, 2016, (İMK Tasarısı Taslağı), ss. 256-268.
- Kar, Bektaş. **İş Yargılaması Usulü-7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu, (Arabuluculuk) Değişen 6100 Sayılı HMK Hükümlerine ve Emsal Yargıtay İçtihatlarına Göre**, Yenilenmiş 3. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Karacabey, Kürşat. "Zorunlu Arabuluculuğun Hukukun Temel İlkelerine Aykırılığı ve Uygulanabilirliğine Dair Sorunlar", **Ankara Barosu Dergisi**, Sayı:1, 2016, ss. 457-489.
- Karşı, A. **Medeni Muhakeme Hukuku**, 3. Baskı, Alternatif Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- Kartal, A. "Makul Sürede Yargılanma Hakkı ve Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yolu ile İnsan Hakları Tazminat Komisyonunun Söz Konusu Hakkı Korumadaki İşlevleri", **Terazi Hukuk Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 100, Aralık 2014, ss. 39-51.
- Kaşıkar, M. Serhat. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. Maddesi Çerçevesinde Medeni Hak ve Yükümlülük Kavramı", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Cilt:2, Sayı:4, 2011, (Medeni Hak ve Yükümlülük), ss. 233- 290.
- Kaşıkar, M. Serhat. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Adil Yargılanma Hakkı ve Türkiye**, Ankara 2009.
- Kekeç, Elif Kısmet. **Arabuluculuk Yoluyla Uyuşmazlık Çözümünde Temel Aşamalar ve Taktikler**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2011.

- Keskin, Bayram. "İdari Yargılamada Makul Süre Kavramının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında İncelenmesi", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:9, Sayı:2, Yıl 2018, ss. 391-414.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Yeni Borçlar Kanunu'na Göre Genişletilmiş 20. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2016.
- Kılınç, Bahar "Sigortalılık Başlangıç Tarihinin Tespiti Davası", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Yıl 13 Sayı 49 Ocak 2022, ss. 141-164.
- Kılınç, Elif. "İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuğun Takip Hukukuna Etkileri", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:12, Sayı:2, 2021, ss. 466-480.
- Kılınç, Ümit. "Mahkemeye Erişim Hakkı ve Türk Hukukunun A.İ.H.S ile Uyum Sorunu", **İzmir Barosu Dergisi**, Ocak 2013-1, Sayı: 128-129, ss. 126-153.
- Kili, Suna, Şeref Gözübüyük. **Türk Anayasa Metinleri (Sened-İ İttifaktan Günümüze)**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1991.
- Kocabıyık, Selçuk. "Yetki Tespitine İtiraz Dilekçesinin İlgili İdari Mercilere Kaydettilmesi", **Sicil İş Hukuku Dergisi**, Sayı: 19, Eylül 2010, ss. 106-113.
- Konuralp, Cengiz Serhat. **Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları: Tahkim**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2011.
- Korkmaz, Erkan. "İş Yargısında Zorunlu Arabuluculuğun Hak Arama Hürriyeti Açısından İncelenmesi", **LEGAL İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, Cilt:15, Sayı:59, 2018.
- Korkmaz, Fahrettin ve Nihat Seyhun Alp. **Bireysel İş Hukuku**, Güncellenmiş 4. Baskı, Seçkin, Ankara, 2019.
- Korkusuz, Refik. **Uluslararası Belgelerde ve Türk Anayasası'nda Temel Hak ve Özgürlükler**, Özrenk, İstanbul, 1998.
- Korkusuz, M. Refik. "İşe İadeye İlişkin Yargılama Yöntemi ve Türk Hukukunda Uygulaması", **Kamu Hukuku Arşivi**, Cilt: 9, Sayı: 1, Mart 2006, ss. 12-28.
- Korkusuz, Refik ve Suat Uğur. **Sosyal Güvenlik Hukuku**, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 7. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2020.
- Korkusuz, M. Refik ve M. Halit Korkusuz. "İş Hukukunun Emredici Hükümlerine Aykırı İfa Edilen Zorunlu Arabulucu Anlaşmalarının Hukuki Durumu", **Adalet Dergisi**, Yıl: 147, Dönem VII, Sayı: 64, ss. 67-91.
- Korkusuz, M. Refik ve M. Halit Korkusuz. "Hizmet Tespiti Davaları ve Bu Davaların Evrildiği Taraf", **I. İş Hukuku Kongresi (20-21-22 Ocak) 2022**, Aristo Yayınevi, İstanbul, Temmuz 2022, ss. 83-94.
- Köme Akpulat, Ayşe. **İş Mahkemelerinde Yargılamanın Özellikleri**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.

- Kretzmer, David. "The Inherent Right to Self Defence and Proportionality in Jus Ad Bellum", **European Journal of International Law**, Volume 24, Issue 1, February 2013, ss. 235-282.
- Kurt, Resul. "İş Yargısında Arabuluculuk", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı:135, 2018, ss. 405-444.
- Kutal, Metin. "Grev Ertelemelerinde Yürütme Organının Yetkisinin Sınırlanması", **International Journal Of Economics, Administrative And Social Sciences (IJEASS)**, 2018, Aralık, 1(1), (Grev Ertelemelerinde Yetki), ss. 1-25.
- Kutal, Metin. "Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Barışçı Yollarla Çözümlemesi", **Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi**, Cilt: 0, Sayı: 19, 1968, (Barışçı Yollarla Çözüm), ss. 219-254.
- Kutal, Metin. "Toplu Pazarlık Sistemi Açısından Anayasa'da 5982 Sayılı Yasa ile Yapılan Son Değişiklikler", **Mercek**, Özel Sayı: Anayasa Değişiklikleri, Sayı:59, Temmuz 2010.
- Kutal, Metin. "Türk Toplu İş Hukukunda Barışçı Çözüm Yollar", **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası**, Cilt: 43, **Prof. Dr. Sabri. F. Ülgener'e Armağan**, İstanbul, 1987, ss. 295-322.
- La Liberté syndicale, Recueil De Décisions Et De Principes Du Comité De La Liberté syndicale Du Conseil d'administration Du BIT, 5 Èmeéd. Révisée, Bureau International Du Travail, 2006, Genève.
- Limoncuoğlu, Alp. "İşçinin İş Sözleşmesini Psikolojik Tacize Dayalı Olarak Haklı Nedenle Feshinde Hak Düşürücü Sürenin Başlangıcı (Karar İncelemesi)", **Doğuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 15, Özel Sayı, 2014, ss. 547-572.
- Manav Özdemir, A. Eda ve Serhat Eskiyyörük. "İş Hukuku Uyuşmazlıklarının Tahkim Yolu ile Çözümlemesi", **İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, Cilt: 17, Sayı: 67, 2020, ss. 947-1012.
- Manav Özdemir, Eda. "İş Mahkemelerinin İşleyişi ve Bireysel İş Uyuşmazlıklarının Alternatif Çözüm Yöntemleri", **Çalışma ve Toplum**, Cilt:4, Sayı:47, 2015, ss. 183-220.
- Marmazov, Vasyıl ve Pavlo Pushkar. **The Right of Access to Non-State Dispute Resolution In the Legal Order Of Larger Europe: A Yardstick To Harmonise Approaches to State And Non-State Dispute Settlement In Ukraine**, 2021, ss. 33-43.
- Metin, Yüksel ve Erhan Alp. "Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde Askeri Mahkemeler: Sorunlar ve Çözüm Önerileri", **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl 2012, Cilt: 2, Sayı: 2, ss. 81-120.
- Metin, Yüksel. "Temel Hakların Sınırlandırılması ve Ölçülülük: Ölçülülük İlkesi Evrensel Bir Anayasal İlke midir?", **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 1, 2017, s. 1-74.

- Metin, Yüksel. **Ölçülülük İlkesi**, Seçkin, Ankara, 2002, (Ölçülülük).
- Mistelis, Loukas A. ve Stavros Brekoulakis. **Arbitrability International And Comparative Perspectives**, Kluwer Law International, Netherland, 2009.
- Mole, Nuala ve Catharina Harby. **A Guide To The Implementation Of Article 6 Of The European Convention On Human Rights**, Human Rights Handbooks, No. 3, Council Of Europe, 2006, (Article 6).
- Mole, Nuala, Catharina Harby. **Adil Yargılanma Hakkı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. Maddesi'nin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz**, Council Of Europe, 2001.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi, Muhittin Astarlı ve Ulaş Baysal. **İş Hukuku**, Güncellenmiş 7. Baskı, Lykeion, Ankara, 2022.
- Mutlay, Faruk Barış ve Bülent Ferat İşçi. "İşçilik Alacaklarının Muaccel Olduğu Anlar ve Zamanaşımı Süreleri ile Zamanaşımı Bakımından Özellik Arz Eden Bazı Durumların Değerlendirilmesi", **LEGAL İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, Cilt: 16, Sayı: 64, 2019, ss. 1491-1582.
- Mutlay, Faruk Barış ve Melih Işık. "7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu Uyarınca Görev", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:68, Sayı:3, 2019, ss. 565-634.
- Mutlay, Faruk Barış. "İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk", **İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar III**, 2018, (Zorunlu Arabuluculuk), ss. 23-174.
- Mutlay, Faruk Barış. **Bireysel İş Hukukunda Tahkim**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2006, (Tahkim).
- Münci Kapani, **Kamu Hürriyetleri**, 5. baskı, Ankara, 1976.
- Nalbant, Mustafa. "Türkiye ve İngiltere'deki İş Hukuku Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları'nın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi md 6(1) Bağlamında Değerlendirilmesi", **Arabuluculuğun Geleceği Sempozyumu: Bildiri Tam Metin Kitabı**, (Ed. Ali Yeşilirmak, Yeliz Bozkurt Gümrükçuoğlu, Ömer Faruk Kafalı, Gülnihal Ahter Yakacak), İbn Haldun Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2021, ss. 103-147.
- Namlı, Mert. "Avrupa Adalet Divanı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında İş Uyuşmazlıklarında Zorunlu Arabuluculuğun Mahkemeye Erişim Hakkı ile İlişkisi", **LEGAL İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, Cilt: 15, Sayı: 60, 2018, (Mahkemeye Erişim), ss. 1295-1328.
- Namlı, Mert. "İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı Taslağı ile Getirilen Zorunlu Arabuluculuk Kurumunun Medeni Usul Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi", **İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği 40. Yıl Uluslararası Toplantısı: İş Mahkemeleri Kanun Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi**, (Ed. Kübra Doğan Yenisey), Dumat Ofset, İstanbul, 2016, ss. 151-165.

- Narmanlıoğlu, Ünal. "İş Kanunu'nun İşçiye Güvence Sağlayan Feshin Geçersizliği Davasının Yeni Çerçevesi (İş Mahkemeleri Kanunu'nun Feshin Geçersizliği Davasında Yaptığı Değişiklikler)", **Sicil İş Hukuku Dergisi**, Sayı 38, 2017/2, (Feshin Geçersizliği Davası), ss. 9-21.
- Narmanlıoğlu, Ünal. **İş Hukuku II**, Toplu İş İlişkileri, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, İzmir, 2001.
- Narmanlıoğlu, Ünal. İş Hukuku, Beta Yayıncılık, İzmir, 2012.
- Novicka, Sandija. "**Use Of The European Convention Of Human Rights Argumentation In Arbitration Proceedings: When, How?**", RGS Graduate School Of Law Working Papers, No. 17, Riga, 2004, ss. 1-43.
- Nurdoğan, Ali Kemal. "Uluslararası Çalışma Örgütü'nün(UÇÖ-ILO) Yüzüncü Yıl Dönümü ve Türkiye İlişkileri", **Bitlis Eren Üniversitesi Akademik İzdüşüm Dergisi**, Cilt: 3, Sayı:4, Aralık, ss. 78-95.
- Odaman, Serkan ve Eda Karaçöp. "İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk Müessesesinin Bugünü ve Geleceğine İlişkin Genel Bir Değerlendirme", **Sicil İş Hukuku Dergisi**, Sayı: 39, 2018, (Zorunlu Arabuluculuğun Bugünü ve Geleceği), ss. 44-61.
- Odaman, Serkan ve Eda Karaçöp. "İş Mahkemeleri Kanunu Tasarı Taslağında Öngörülen Zorunlu Arabuluculuk Müessesesi", **Sicil İş Hukuku Dergisi**, Sayı:35, 2016, (İMK Tasarı Taslağı), ss. 51-65.
- Odaman, Serkan. İşverenin Hizmet Sözleşmesini Ahlak ve İyiniyet Kuralları ve Benzerlerine Aykırılık Nedeniyle Fesih Hakkı, **Kamu-İş**, Ankara, 2002.
- Oğuz, Özgür. "Gazetecinin Yıllık Ücretli İzin Hakkı", **Sosyal Güvence Dergisi**, Cilt:0, Sayı: 10, 2016, (Gazetecinin Yıllık İzni), ss. 95-110.
- Oğuz, Özgür. **Türk İş Hukukunda Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları**, LEGAL Yayıncılık, İstanbul, 2016, (Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları).
- Oğuzman, Kemal. "Toplu İş İlişkileri Açısından Yargıtayın 1985 Yılı Kararlarının Değerlendirilmesi", **Yargıtayın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 1985**, İstanbul 1987.
- Oğuzman, Kemal. "Toplu İş Uyuşmazlıkları Alanında Yargıtay Kararlarının Etkisi", **Yargıtay Dergisi**, Cilt: 15, Özel Sayı, ss. 1-4, Ocak-Ekim 1989, (Yargıtay Kararları), ss. 552-559.
- Oğuzman, Kemal. **Hukuki Yönden İşçi-İşveren İlişkileri, Temel Bilgiler, Cilt 1 Toplu İlişkiler**, Genişletilmiş 2. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1978.
- Okandan, Recai G.. "20 Nisan 1340 Anayasamıza Göre 'Hakkı Kaza'", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt: 32, Sayı: 2-4, Yıl 1966, (Hakkı Kaza), ss. 411-428.
- Okay, Suphi. "İş Uyuşmazlıklarının Çözüm Yolları ve Yerleri", **Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi**, No:19, 1968, ss. 77-92.

- Osce-Digest, **Legal Digest Of International Fair Trial Rights**, OHDİR Yayıncılık, Varşova, 2012, <https://www.osce.org/files/f/documents/1/f/94214.pdf> (15.11.2022).
- Öktem Songu Sezgi ve Erhan Birben. "Çalışılmayan Cumartesi Günü Telafi Çalışması Yaptırılması Mümkün Müdür?", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 9, Özel Sayı, 2007, ss. 273-288.
- Öktem Songu, Sezgi. **Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuru Kararlarında "Sendika Hakkı"**, Beta Basım, İstanbul, 2020.
- Önen, Turgut. **Borçlar Hukuku**, Ankara, 1990.
- Özbek, Mustafa Serdar. "Anayasal Hak ve Hürriyetler ile Yargılamaya Hâkim Olan İlkeler Işığında Arabuluculuk", **Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukukçuları Toplantısı IX, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk**, Ankara 15-16 Ekim 2010, Türkiye Barolar Birliği 2012, Yayın No: 215, (Anayasal İlkeler), ss. 107-154.
- Özbek, Mustafa. "Avrupa Birliğinde Alternatif Uyuşmazlık Çözümü", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı 68, 2007, (AB), ss. 265-320
- Özbek, Mustafa. "Sosyal Devletin Gereği: Adalete Erişim", **LEGAL Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Dergisi**, Sayı:2, 2006, (Adalete Erişim), ss. 907-927.
- Özcan, Durmuş. **Gerekçeli-Açıklamalı-İçtihatlı İş Kanunları Şerhi**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- Özdemir, Burhan. "İşletme Toplu İş Sözleşmesi Kavramı ve İşletmeye Dahil İşyerlerinin Bir Bölümünde Grev Yasağı Bulunması Halinde Ortaya Çıkan Hukuki Sorun", **Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Cilt: 11, (İşletme TİS), 1993, ss. 63-83.
- Özdemir, Burhan. "Türk İş Hukukunda Zorunlu Tahkim Kurulları Kararlarının Hukuki Niteliği ve Özellikleri", **Sarper Süzek'e Armağan**, Cilt II, Beta, İstanbul, 2011, (Zorunlu Tahkim Kurulları), ss. 1743-1752.
- Özdemir, Burhan. "Uluslararası Çalışma Örgütü İlkeleri ve Zorunlu Tahkim", **TÜHİS**, Cilt:5 Sayı:3, 2000, (UÇO İlkeleri ve Zorunlu Tahkim), ss. 573-584.
- Özdemir, Burhan. **Türk İş Hukukunda Zorunlu Tahkim**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1989, (Zorunlu Tahkim).
- Özekes, Muhammed ve Erhan Birben. "2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunundaki Mecburi Tahkim ile İhtiyari Tahkimin Karşılaştırılması", **Prof. Dr. Turhan Tüfan Yüce'ye Armağan**, İzmir, 2001, ss. 149-176.
- Özekes, Muhammet ve Murat Atalı. "7036 Sayılı Yeni İş Mahkemeleri Kanunu Üzerine Eleştiri, Değerlendirme ve Öneriler", (Ed. Ömer Ekmekçi, İrem Yayvak Namlı, Ayşe Ledün Akdeniz, Ayşe Köme Akpulat, Özge Yıldız Hakkakul ve Aslı Çalışkan), **Yeni İş Mahkemeleri Kanunu Üzerine" Toplantısı**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, ss. 41-122.

- Özekes, Muhammet. "7036 Sayılı Kanunla Yapılan Değişikliklerin İşe İade Davasının Niteliği ve İcrasına Etkisi", **Sicil İş Hukuku Dergisi**, Sayı:39, 2018, ss. 62-77.
- Özekes, Özlem. "İşe İade Taleplerinde Dava Şartı Olan (Zorunlu) Arabuluculuk", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı:138, 2018, ss. 273-316.
- Özel, Sibel. "Zorunlu Arabuluculuğun Adalete Erişim Hakkı Çerçevesinde İrdelenmesi", **Public and Private International Law Bulletin, Prof. Dr. Cemal Şanlı'ya Armağan**, Volume:40, Issue:2, 2020, ss. 867-892.
- Özkal Sayan, İpek ve Vahide Feyza Urhan. "Türkiye'de Kamu Görevlilerinin Toplu Sözleşme Hakkı: Temel Metinler, Aktörler ve Uygulama", **Memleket Siyaset Yönetim (MSY)**, Cilt: 15, Sayı: 33, Haziran 2020, s. 61-100.
- Özkan, Zeynep Aslı. "Bireysel İş Hukuku ve Toplu İş Hukukunda Arabuluculuğun Özellikleri ve Karşılaştırılması", **Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:5, Sayı:1, Nisan 2020, ss. 2523-2567.
- Özkaraca, Ercüment. "Güncel Gelişmeler Işığında Sendikal Güvenceler ve Uygulama Sorunları", Ankara, **Türk Hukukunda Sendikal Haklar Sempozyumu**, Ankara, 2019.
- Özkaraca, Ercüment. "Toplu İş İlişkileri" **Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri 2014**, Haz. İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Derneği, On İki Levha Yayıncılık, 2017, ss. 225-410.
- Özkaraca, Ercüment. "İşyerinin Devri Halinde İşverenlerin Hukuki Sorumluluğu", İş Hukukunda Üçlü İş İlişkileri, Kadir Has Üniversitesi Sempozyum-04 Nisan 2009, İstanbul 2009, ss. 170-225.
- Özkaraca, Ercüment. **İşyeri Devrinin İş Sözleşmelerine Etkisi ve İşverenlerin Hukuki Sorumluluğu**, Beta, İstanbul, 2008.
- Özkaya, Eraslan. **Özel Hukukumuzda Zamanışı ve Hak Düşürücü Süreler**, Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.
- Özmumcu, Seda. "Karşılaştırmalı Hukuk ve Türk Hukuku Açısından Zorunlu Arabuluculuk Sistemine Genel Bir Bakış", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt: 74, Sayı:2, 2016, ss. 807-842.
- Öztürk, Gizem Sarıbay. "6356 Sayılı Kanun'da Barışçıl Çözüm Yolu Olarak Tahkim", **İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 15, Sayı: 1, Ocak 2016, ss. 749-780.
- Pekcanitez, Hakan ve Ali Yeşilirmak. **Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku**, 15. Bası, İstanbul, 2017.
- Pekcanitez, Hakan. "Genel Olarak Hukuk Muhakemeleri Tasarısı", **Hukuki Perspektifler Dergisi**, Sayı: 8, Eylül 2006, ss. 69-78.
- Pekcanitez, Hakan. "Medenî Yargıda Adil Yargılanma", **Makaleler- Cilt I**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016, ss. 385-412.
- Pekcanitez, Hakan. Değerlendirme, **Yeni İş Mahkemeleri Kanunu Üzerine Toplantısı**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, ss. 123-127.

- Rasenack, Christian. "Civil Rights and Obligations' Or 'Droits, Et Obligations De Caracthe Civil' Two Crucial Legal Determinations in Art. 6 (I) Of the European Convention Fort the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms", **Revue Des Drolts De l'hommeihuman Rights Journal**, Cilt: 3, Sayı: 1.4 (1970).
- Reisoğlu, Safa. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Değişiklik ve İlavelerle Doku-zuncu Bası, Beta Basım Yayım, İstanbul, 1993.
- RG, 13.03.2014- 28943; Bakanlar Kurulunun 10 Şubat 2014 tarih ve 2014/5917 sayılı kararı.
- Rüzgar, Orhan ve H. Yunus Taş. **İş Mahkemelerinin Görevi ve Yargılama Usulü**, Yenilenmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, Dora Yayınları, Bursa, 2018.
- Sağlam, Fazıl. **Temel Hakların Sınırlanması ve Özü**, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Sayı: 506, Ankara, 1982.
- Sanıvar, Ramadan. **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 6. Maddesi Çerçevesinde Adil Yargılanma Hakkı ve Sanığa Tanınan Temel Haklar**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Doğu Akdeniz Üniversitesi Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü, Gazimağusa, 2012.
- Sarıbay, Gizem. **Türk İş Hukukunda İş Güvencesi Kapsamında Fesih Usulü, Feshe İtiraz ve Feshe İtirazın Sonuçları**, LEGAL Yayıncılık, İstanbul, 2007, (Fesih).
- Schroeder, Friedrich-Christian ve Feridun Yenisey. '**Dürüst Yargılanma Hakkı' (Fair Trial)**, Alkım Yayınevi, İstanbul 1997.
- Senyen Kaplan, Emine Tuncay. **Bireysel İş Hukuku**, Gözden Geçirilmiş-Güncelleştirilmiş 12. Baskı, Ankara, 2022.
- Serim, Ekrem. "Türk İş Hukukunda Zorunlu Tahkim", **Yargıtay Dergisi**, Cilt:26, Sayı:1-2, Ocak-Nisan 2000, ss. 585-593.
- Sever, Hatice. **Toplu İş Sözleşmelerinde Sendikaların Yetki Şartları ve Yetki Tespiti**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2009.
- Shulman, Harry. "Reason, Contract, And Law In Labor Relations", **Yale Law School LEGAL Repository**, 1955, ss. 999-1024.
- Soyer, Polat. **158 Sayılı ILO Sözleşmesi Çerçevesinde Yapılması Gerekenler**, İktisadi Sosyal ve Uluslararası Hukuki Boyutu ile İşçinin Feshe Karşı Korunması, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2002, ss. 269-294.
- Soysal, Mümtaz. **100 Soruda Anayasanın Anlamı**, Gerçek Yayınevi, Gözden Geçirilmiş On Birinci Baskı, İstanbul, 1997.
- Soysal, Mümtaz. **Anayasanın Anlamı**, 3. Baskı, İstanbul 1976.
- Sökmen Güler, Ekin. "Toplu İş Uyuşmazlıklarının Çözümünde Yüksek Hakem Kuruluna Başvurma ve Özel Hakeme Başvurma", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 19, Sayı:3, 2015, ss. 55-72.

- Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının Uygulanmasına İlişkin Uzmanlar Komitesi 2022 Raporu-Türkiye ile İlgili Onaylanmış Sözleşmelere (ILO Anayasası'nın 22 ve 35'inci Maddeleri) İlişkin Raporlara Yönelik Gözlemler.
- Speech By Rolv Ryssdal In **7nt International Colloquy on The European Convention on Human Rights**, Kobenhavn-Oslo-Lund (30 Mayıs-2 Haziran 1990), Council of Europe, Cour (90).
- Stanford, John Frederick. Charles Augustus Maude Fennell. **The Stanford Dictionary of Anglicised Words and Phrase**, University Press, Cambridge, 1892.
- Starmer, Keir. **European Human Rights Law**, Legal Action Group Press, Londra, 2000.
- Sudrevd, Frédéric. **Les Grandsarrêts De La Coureuropeenne Des Droits De L'homme**, 6. Baskı, Puf, Paris, 2011.
- Sur, Melda. "6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun Uluslararası Normlar Açısından Değerlendirilmesi", **Çalışma ve Toplum**, Cilt:0, Sayı:39, 2013/4, (STİSK ve UA Normlar), ss. 323-362.
- Sur, Melda. "Grev, Toplumsal İhtiyaçlar ve Asgari Hizmet", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt:74, Özel Sayı, Prof. Dr. Fevzi Şahlanan'a Armağan, 2016, (Grev ve Asgari Hizmet), ss. 1021-1038.
- Sur, Melda. "Uluslararası Normlar ve 6356 Sayılı Kanunun Toplu İş Sözleşmeleri ve Grev Hakkındaki Hükümleri", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 15, Özel Sayı, 2013, (Basım Yılı: 2014), (UA Normlar ve Grev), ss. 255-278.
- Sur, Melda. **İş Hukuku Toplu İlişkiler**, Gözden Geçirilmiş-Güncellenmiş 9. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2020.
- Sümer, Haluk Hadi. "Toplu İş Kanunu Tasarısı'nın Resmi Arabuluculuk ve Tahkim Konusunda Getirdiği Yenilikler", **Sicil İş Hukuku Dergisi**, Sayı: 26, Haziran 2012, (Resmi Arabuluculuk ve Tahkim), ss. 50-61.
- Sümer, Haluk Hadi. **İş Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 25. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2020, (İş Hukuku).
- Sümer, Haluk Hadi. **Toplu İş Uyuşmazlıklarının Çözümünde Zorunlu (Kanuni) Tahkim**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya 1990, (Zorunlu Tahkim).
- Süslü, Güven. "Türk Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde Bir Mahkemeye Başvuru Hakkı ve Bu Alanda Devletin Pozitif Yükümlülüğü", **Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi**, Cilt: 6, Sayı: 16, 2014, ss. 83-117.
- Süzek, Sarper. **İş Hukuku**, Yenilenmiş 19. Baskı, Beta, İstanbul, 2020.
- Şahin Emir, Asiye. "İş Sözleşmesinde Yer Alan Tahkim (Özel Hakem) Şartının Geçerlilik Sorunu", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 22, Sayı: 2, 2020, ss. 905-946.

- Şahin, Çağatay Serdar. “İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk Uygulaması”, **Yedi-tepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 15, Sayı:2, Aralık 2018, ss. 75-114.
- Şahlanan, Fevzi. “6356 Sayılı Kanun’a Göre Yetki Prosedürü ve Toplu İş Sözleşmesinin Yapılması, Geçiş Hükümleri”, **Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Bilgilendirme Semineri**, İzmir, 2013.
- Şahlanan, Fevzi. “İş Mahkemeleri ve İş Yargısı”, **Cumhuriyet'in 75. Yılında Endüstri İlişkilerinde ve Emek Piyasalarının Düzenlenmesinde Devletin Rolü ve İşlevleri, III. Uluslararası Endüstri İlişkileri Kongresi**, 14-16 Ekim 1998, TÜHİS Yayınları, No:3.
- Şahlanan, Fevzi. “İş Yargılaması”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt: 42, Sayı: 1-4, 1977, ss. 377-421.
- Şahlanan, Fevzi. “İşletmeye Dâhil İşyerlerinden Bazılarında Grev Yasağı Bulunması Halinde Yüksek Hakem Kurulunun Yaptığı Toplu İş Sözleşmesinin İptali”, **Tekstil İşveren Hukuk**, Sayı:407, Ocak 2015, ss. 2-8.
- Şahlanan, Fevzi. **4857 Sayılı Yeni İş Kanunu Değerlendirme Konferans Notları**, Bolu, Türk İş Yayını, 12-13 Temmuz 2003, ss. 66-94.
- Şahlanan, Fevzi. **Toplu İş Sözleşmesi**, Ofset, İstanbul, 1992.
- Şirin, Tolga. **Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Bireysel Başvuru Hakkı**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- Şişli, Zeynep. “Bireysel İş Uyuşmazlıklarının Yargısal Çözüm Yolları”, **Bireysel İş Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları Sempozyumu**, İzmir Ekonomi Üniversitesi Yayınları No:52, Mart 2013, ss. 43-68.
- Talat Tunç/Türkiye, B. No: 32432/96, 27.03.2007, prg. 59, Çev. Senem Uygun Kılıç, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 70, Mayıs- Haziran 2007, ss. 485-499.
- Tanör, Bülent ve Necmi Yüzbaşıoğlu. **1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku**, Yapı Kredi Yayınları, 2. Baskı, 2001.
- Tanör, Bülent. **Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri**, Yapı Kredi Yayınları, 30. Baskı, İstanbul 2017.
- Tanrıver, Süha. “Dava Şartı Arabuluculuk Üzerine Bazı Düşünceler”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı:147, 2020, (Dava Şartı Arabuluculuk), ss. 111-142.
- Tanrıver, Süha. “Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Özellikle Arabuluculuk”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı:64, 2004, (Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları), ss. 151-177.
- Tanrıver, Süha. “Hukuk Yargısı (Medeni Yargı) Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 53, 2004, ss. 191-215.
- Taşkent, Savaş. **İş Sözleşmesinin Kurulması ve Sona Ermesi, Yeni İş Yasası (Seminer Notları ve İş Kanunu)**, Türkiye Toprak, Seramik, Çimento ve Cam Sanayii İşverenleri Sendikası, 25-29 Haziran 2003, Çeşme, ss. 104-131.

- Taşkın, Ahmet. "Açlık Grevleri ve Hak Arama Hürriyeti", **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi**, Cilt: 7, Sayı: 3-4, 2003, ss. 513-556.
- Tekinay, Selâhattin Sulhi, Sermet Akman, Haluk Burcuoğlu ve Atila Altop. **Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Yeniden Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Yedinci Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1993.
- Terzioğlu, Ahmet. "İş Sürelerindeki Esnekliğin Bir Yönü Olarak Telafi Çalışması", **Mali Çözüm**, Cilt:31, Sayı: 166, Temmuz- Ağustos 2021, ss. 169-185.
- Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması**, Ankara, 2004.
- Tiryaki, Hamit. "Askerden Dönen Eski İşçiyi İşe Alma Yükümlülüğü", **Mali Çözüm**, Sayı: 102, Kasım-Aralık 2010, ss. 271-277.
- Toklu, Erdinç. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Adil Yargılanma Hakkı**, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli 2001.
- Tunaya, Tarık Zafer. **Siyasî Müesseseler ve Anayasa Hukuku**, 3. baskı, İstanbul, 1975.
- Tuncay, Aziz Can ve Burcu Savaş Kutsal. **Toplu İş Hukuku**, 7. Bası, Beta Basım, İstanbul, 2019.
- Tuncay, Can. "İş Güvencesi Yasası Neler Getiriyor", **Çimento İşveren Dergisi**, Cilt:17, Sayı: 1, Ocak 2003, ss. 3-18.
- Tunçomağ, Kenan ve Tankut Centel. **İş Hukukunun Esasları**, Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 10. Bası, Beta, Ankara, 2022.
- Tunçomağ, Kenan. **İş Hukukunun Esasları**, Beta Basım, İstanbul, 1989.
- Tunçomağ, Kenan. **Toplu İş Uyuşmazlıklarının Çözümünde Uzlaştırma ve Tahkim**, İstanbul, 1973, (Uzlaştırma ve Tahkim).
- Tunçomağ, Kenan. **Türk Borçlar Hukuku I. Cilt Genel Hükümler**, Üzerinde Çalışılmış ve Geliştirilmiş Altıncı Bası, Sermet Matbaası, İstanbul, 1976.
- Turan, Hüseyin. "Adil Yargılanma Hakkının İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'ndeki Yeri ve Önemi", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 84, 2009, (Adil Yargılanma Hakkının Yeri ve Önemi), ss. 213-230.
- Turan, Hüseyin. **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde ve Türk Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- Tümay, Murat. "The "Margin Of Appreciation Doctrine" Developed By The Case Law Of The european Court Of Human Rights", **Ankara Law Review**, Cilt: 5, Sayı: 2, Kış 2008, ss. 201-234.
- Türmen, Rıza. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Açısından Temel Hak ve Özgürlüklerin Kapsamı ve Sınırlamaları", **Yargıtay Dergisi**, 11 (2), Yıl 2002, ss. 192-213.
- Türmen, Rıza. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde Adil Yargılama Hakkı", **Sempozyum İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Adli Yargı**, 26-27 Eylül 2003, Türkiye Barolar Birliği Yayınları -72, Ankara, 2004, ss. 39-45.

- Uçan, Emine Sevcan. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Türk Vergi Yargılaması Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2013.
- Uçum, Mehmet. "İş Güvencesi Kapsamında Fesih Bildirimine İtiraz ve Geçersiz Feshin Sonuçları", **LEGAL Hukuk Dergisi**, Cilt:1, Sayı: 9, 2003, ss. 2213-2248.
- Uçum, Mehmet. İşe İade Taleplerinde Başlıca Sorunlar, LEGAL Yayıncılık, Mayıs 2005.
- Uçum, Mehmet. **Yeni İş Kanunu Seminer Notları**, LEGAL Yayıncılık, İstanbul, 2003.
- Ugan Çatalkaya Deniz. **İş Hukukunda Ölçülülük İlkesi**, Beta, İstanbul, 2019.
- Ulucan, Devrim. "12 Eylül Tarihli Anayasa Değişikliklerinin Toplu İş Hukukuna Yansımaları", **LEGAL İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 33, 2012, (Anayasa Değişiklikleri), ss. 3-29.
- Ulucan, Devrim. "4773 Sayılı Kanun Çerçevesinde İş Güvencesi ve Geçerli Neden Kavramı", **İş Güvencesi Temel Kavramlar ve Uygulamadan Öneriler Semineri**, 2. Baskı, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2003, (İş Güvencesi ve Geçerli Neden Kavramı), ss. 17-48.
- Ulucan, Devrim. **İş Güvencesi**, Türkiye Toprak, Seramik, Çimento ve Cam Sanayii İşverenleri Sendikası Yayınları, İstanbul, 2003, (İş Güvencesi).
- Uşan, Fatih ve Cemil Kaya. "Danıştay Kararları Işığında Bakanlar Kurulunun Grev Ertelemesi", **Sarper Süzek'e Armağan**, Cilt II, Beta, İstanbul, 2011, ss. 1721-1742.
- Uşan, M. Fatih ve Canan Erdoğan. **İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku**, Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- Uygur, Tanju. "Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Süreler", **Ankara Barosu Dergisi**, Sayı:5, 1975, ss. 675-691.
- Ürcan, Gülümden. "4857 Sayılı İş Kanunu Uyarınca İşyerini Devreden İşverenin Sorumluluğunda Süre", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 15, Özel Sayı, 2014, ss. 651-680.
- Üstündağ, Saim. **Medeni Yargılama Hukuku**, 5. Baskı, İstanbul, 1992.
- Versan, Rauf. "Adil Yargılama Üzerine", **İstanbul Barosu Dergisi**, Cilt 64, Sayı: 1-2-3, 1990, ss. 123-129.
- Vitkauskas, Dovydas, Grigoriy Dikov. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Adil Yargılanma Hakkının Korunması- Uygulamacılar İçin El Kitabı**, Dovydas Vitkauskas Tarafından Hazırlanan 2.Baskı, Çev. Serkan Cengiz, Avrupa Konseyi, Nisan 2018.
- Vogel, Oscar. Grundriss des Zivilprozessrechts, Bern 1984.
- Von Tuhr, Andreas. **Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı**, Cilt:1-2, Çev. Cevat Edege, Olgaç Matbaası, Ankara, 1983.

- Yargıtay 22. Hukuk Dairesi, T.18.04.2016, E.2016/6529, K.2016/11095, **LEGAL İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, Cilt:14, Sayı:53, 2017.
- Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, E. 2004/5846, K. 2004/5621, 22.03.2004, **Çalışma ve Toplum Ekonomi ve Hukuk Dergisi**, Sayı:1, 2004, ss. 101-103.
- Yıldırım, Zeki. "6384 Sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun: İnsan Hakları İhlallerinin Çözümüne Dair Farklı Bir Yaklaşım", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 17, Sayı: 1-2, 2013, ss. 1725-1756.
- Yıldırımoğlu, Hakan. "Avrupa Ülkelerinde Ticari Arabuluculuk Uygulamaları", **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Hukuk Sayısı**, Cilt: 21, Sayı: 44, 2022, ss. 945-961.
- Yıldız, Gaye Burcu. "Türk İş Hukukunda Orantılılık İlkesi", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi** Cilt: 15, Özel Sayı, 2013, (Basım Yılı: 2014), ss. 681-708.
- Yıldız, Gaye Burcu. **İş Hukukunda Sözleşmesel Kayıtlar**, Yetkin Yayınları, Ankara 2014.
- Yıldız, Kemal. "Bireysel İş Uyuşmazlıklarının Nedenleri, Yoğunlaştığı Konular ve Çalışma ve İş Kurumu'nun Bu Uyuşmazlıkları Çözme Yeteneği", **Çalışma ve Toplum**, 2018/3, ss. 1361-1380.
- Yılmaz, Ejder. **Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi**, Cilt 2, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017, (Cilt 2).
- Yılmaz, Ejder. **Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi**, Cilt 3, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017, (Cilt 3).
- Yılmaz, Ejder. **Hukuk Sözlüğü**, Yenilenmiş 10. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011, (Sözlük).
- Yılmaz, Halil. "Sosyal Güvenlik Hukukunda İş Sözleşmesiyle Çalışanların Prime Esas Kazançlarının Tespiti", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, 2019, Sayı 145, ss. 449-493.
- Yılmaz, Süleyman ve Gökçe Filiz Çavuşoğlu. "Türk Hukukunda Tahkime Elverişlilik Kavramı ve Taşınmaz Aynına İlişkin Uyuşmazlıkların Tahkimde Görülmesi", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 10(2), 2019, ss. 594-613.
- Yılmazoğlu, Yunus Emre ve İsmail Emre Perdecioğlu. **Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Gereççeli)**, 2.Baskı, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2019.
- Yücel, Müjgan. "Fesih Bildirimine İtirazda Özel Hakemin Kararlarının Kapsamı, İşe Başlatmama Halinde Tazminata Miktar Belirtmeden Karar verilmesine İlişkin Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin Bir Kararı", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cilt: 14, Sayı: 3, 2008, ss. 275-287.
- Yücel, Müjgan. "İş Güvencesi Kapsamında "Özel Hakem Şartı" (İş Kanunu Madde 20)", **LEGAL İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, Cilt:1, Sayı: 4, 2004, (Özel Hakem Şartı), ss. 1347-1365.

- Yücel, Yeliz. “7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu ile İş Hukukunda Arabulucuya Başvurulmasının Dava Şartı Olarak Düzenlenmesi Üzerine Bir İnceleme” **LEGAL İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi**, Cilt: 15, Sayı: 60, 2018, ss. 1351 – 1398.
- Yüzbaşıoğlu, Cihan. “İdari Usulde Öksüz Kalmış Bir Alan: İdari İşlemlere Karşı Zorunlu İdari Başvurulardan Kaynaklanan Sorunlar”, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2020/1, ss. 305-389.
- Zabunoğlu, Yahya K. “Adil Yargılama Hakkı ve İdari Yargı”, **İzmir Barosu Yargı Reformu 2000 Sempozyumu**, İzmir Barosu Yayını, İzmir, 2000, ss. 314-320.
- Zupancic, Bostjan M. “Access to Court As A Human Right According to The European Convention Of Human Rights”, **Nottingham Law Journal**, 2000, Cilt: 9, Sayı:2, ss. 1-16.

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- AYM, E. 2015/28, K. 2015/42, 22.04.2015, RG, 21.5.2015-29362, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2015/42?EsasNo=2015%2F28>, (29.11.2022).
- AYM, E. 2018/139, K. 2020/12, 19.02.2020, RG, 05.05.2020-31118, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2020/12?EsasNo=2018%2F139>, (29.11.2022).
- AYM, E. 2010/99, K. 2011/117, 07.07.2011, RG, 21.10.2011-28091, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2011/117?EsasNo=2010%2F99>, (29.11.2022).
- AYM, E. 2011/125, K. 2012/46, 22.03.2012, RG, 13.02.2013-28558, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2012/46?EsasNo=2011%2F125>, (29.11.2022).
- AYM, E. 1976/1, K. 1976/28, 25.05.1976, RG, 16.08.1976-15679, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/1976/28?EsasNo=1976%2F1>, (29.11.2022).
- AYM, E. 1962/208, K. 1963/1, 04.01.1963, RG, 13.03.1963-11354, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/1963/1?EsasNo=1962%2F208>, (29.11.2022).
- AYM, E. 2010/41, K. 2012/19, 09.02.2012, RG, 13.02.2013-28558, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2012/19?EsasNo=2010%2F41>, (29.11.2022).
- AYM, E. 2004/69, K. 2009/6, T. 08.01.2009, RG, 11.06.2009-27255, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2009/6?EsasNo=2004%2F69>, (29.11.2022).

- AYM, E. 1988/36, K. 1989/24, 02.06.1989, RG, 28.09.1989-20296,
<https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/1989/24?EsasNo=1988%2F36>, (29.11.2022).
- AYM, E. 2008/109, K. 2011/25, 26.01.2011, RG, 02.04.2011-27893,
<https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2011/25?EsasNo=2008%2F109>, (29.11.2022).
- AYM, E. 2003/66, K. 2005/72, 19.10.2005, RG, 24.11.2007-26710,
<https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2005/72?EsasNo=2003%2F66>, (29.11.2022).
- AYM, E. 2017/178, K. 2018/82, 11.07.2018, RG, 11.12.2018-30622,
<https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2018/82?EsasNo=2017%2F178>, (29.11.2022).
- AYM, E. 2021/20, K. 2022/84, 30/06/2022, RG, 06.09.2022-31945,
<https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2022/84?EsasNo=2021%2F20>, (29.11.2022).
- AYM, E. 1972/52, K. 1973/5, 08.02.1973, RG, 23.10.1973-14694,
<https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/1973/5?EsasNo=1972%2F52>, (29.11.2022).
- Abdullah Karataş Başvurusu, B. No: 2019/4150, 03.02.2022,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2019/4150>, (29.11.2022).
- Aktif Elektrik Müh. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. Başvurusu, B. No: 2012/855, 26.06.2014,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2012/855>, (29.11.2022).
- Ali Kökmen Başvurusu, B. No: 2014/11784, 19.01.2017,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/11784>, (29.11.2022).
- Alp Sosyal Hizm. İnş. Day. Tük. Mal. Otom. Nak. Temizlik Hayvancılık San. ve Tic. Ltd. Şti. Başvurusu (2), B. No: 2017/16292, 23.06.2020,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2017/16292>, (29.11.2022).
- Ayhan Çetin ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/19263, 08.09.2021,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/19263>, (29.11.2022).
- Berrin Baran Eker Başvurusu, B. No: 2018/23568, 02.07.2020,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/23568>, (29.11.2022).
- Bubo Çelik Başvurusu, B. No: 2013/3954, 26.02.2015,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/3954>, (29.11.2022).
- Boyner Büyük Mağazacılık A.Ş., B. No: 2020/19111, 8/2/2024,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2020/19111>, (07.05.2024).

- Cemal Bayseferoğulları Başvurusu (2), B. No: 2013/8474, 21.01.2016,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/8474>, (29.11.2022).
- Groseri Gıda ve İhtiyaç Maddeleri Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti. Başvurusu (2), B. No: 2017/29997, 31.10.2018,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2017/29997>, (29.11.2022).
- Gülhan Dursun Başvurusu, B. No: 2016/9312, 27.11.2019,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2016/9312>, (29.11.2022).
- Hamiyet Sürücü Başvurusu, B. No: 2017/32292, 14/10/2020,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2017/32292>, (29.11.2022).
- Hasan İştten Başvurusu, B. No: 2015/1950, 22.02.2018,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2015/1950>, (29.11.2022).
- Hüseyin Özkan Başvurusu, B. No: 2016/6323, 13.01.2021,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2016/6323>, (29.11.2022).
- İdris Timur Başvurusu, B. No: 2014/6235, 29.06.2016,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/6235>, (29.11.2022).
- İrfan Çinkaya Başvurusu, B. No: 2014/11854, 05.10.2017,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/11854>, (29.11.2022).
- İsmail Avcı Başvurusu, B. No: 2019/12190, 22.02.2022,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2019/12190>, (29.11.2022).
- İsmail Taşpınar Başvurusu, B. No: 2013/3912, 06.02.2014,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/3912>, (29.11.2022).
- Menduh Temiz ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/33165, 08.06.2021,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/33165>, (29.11.2022).
- Metin Baysal ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2014/13202, 20.07.2017,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/13202>, (29.11.2022).
- Mohammed Aynosah Başvurusu, B. No: 2013/8896, 23.02.2016,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/8896>, (29.11.2022).
- Murat Duygu Başvurusu, B. No: 2017/17263, 24.06.2020,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2017/17263>, (29.11.2022).
- Mürsel Malkoç Başvurusu, B. No: 2013/9466, 27.10.2015,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/9466>, (29.11.2022).
- Mürvet Orhan ve Osman Orhan Başvurusu, B. No: 2016/67616, 21.03.2019,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2016/67616>, (29.11.2022).
- Nebi Karataş ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2014/13001, 08.03.2017,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/13001>, (29.11.2022).

- Neriman Polat Başvurusu, B. No: 2012/1223, 05.11.2014,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2012/1223>, (29.11.2022).
- Nurettin Yıldız Başvurusu, B. No: 2018/6496, 06.10.2021,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/6496>, (29.11.2022).
- Onur Özcan, B. No: 2019/15865, 14.12.2023,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2019/15865>, (07.05.2024).
- Okay Serçinoğlu Başvurusu, B. No: 2014/8090, 13.09.2017,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/8090>, (29.11.2022).
- Özkan Şen Başvurusu, B. No: 2012/791, 07.11.2013,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2012/791>, (29.11.2022).
- Özkan Yanar Başvurusu, B. No: 2014/1845, 08.06.2016,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/1845>, (29.11.2022).
- R.Ç. Başvurusu, B. No: 2018/6238, 25.02.2021,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/6238>, (29.11.2022).
- Ramazan Atay Başvurusu, B. No: 2017/26048, 29.01.2020,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2017/26048>, (29.11.2022).
- Remzi Durmaz Başvurusu, B. No: 2013/1718, 02.10.2013,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/1718>, (29.11.2022).
- Sadegül Başkuş ve Devrimci Sağlık İşçileri Sendikası Başvurusu, B. No: 2014/2197, 21.09.2017,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/2197>, (29.11.2022).
- Seray Sakıncı, B. No: 2018/37191, 20.12.2023,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/37191>, (07.05.2024).
- Serkan Acar Başvurusu, B. No: 2013/1613, 02.10.2013,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/1613>, (29.11.2022).
- Yıldız Bayraktar Başvurusu, B. No: 2016/65273, 05.04.2018,
<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2016/65273>, (29.11.2022).

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ KARARLARI

- Agoudimos And Cefallonian Sky Shipping Co./Yunanistan, B. No:38703/97, 28.06.2001, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-59534>, (29.11.2022).
- Airey/İrlanda, B. No:6289/73, 09.10.1979, A32, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57420>, (29.11.2022).
- Aksis ve Diğerleri/Türkiye Davası, B. No:4529/06, 30.04.2019, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-199937>, (29.11.2022).
- Al-Adsani/Birleşik Krallık, B. No:35763/97, 21.11.2001, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-59885>, (29.11.2022).
- Albert ve Le Compte/ Belçika, B. No:7299/75 7496/76, 10.02.1983, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57422>, (29.11.2022).
- Altay/Türkiye, B. No:11236/09, 09.04.2019, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-192210>, (29.11.2022).
- Al-Dulimi ve Montana Yönetim Şirketi/İsviçre, B. No:5809/08, 21.06.2016, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-164515>, (29.11.2022).
- Artico/İtalya, B. No:6694/74, 13.05.1980, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57424>, (29.11.2022).
- Ashingdane/ Birleşik Krallık Kararı, B. No:8225/78, 28.05.1985, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57425>, (29.11.2022).
- Axelsson ve Diğerleri/İsveç, B. No:11960/86, 13.07.1990, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-163912>, (11.10.2022).
- Axen/Almanya, B. No:54999/00, 27.02.2003, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-60962>, (29.11.2022).
- Baka/Macaristan, B. No:20261/12, 23.06.2016, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-163113>, (29.11.2022).
- Běleš ve Diğerleri /Çek Cumhuriyeti, B. No:47273/99, 12.11.2002, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-60750>, (29.11.2022).
- Belilos/İsviçre, B. No:10328/83, 29.04.1988, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57434>, (29.11.2022).
- Benthem/Hollanda, B. No:8848/80, 23.10.1985, Seri A No.97, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57436>, (29.11.2022).

- Bogonos/Rusya, B. No:68798/01, 05.02.2004,
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-23734>, (31.03.2021).
- Case “Relating To Certain Aspects Of The Laws On The Use Of Languages In Education In Belgium” (Merits), B.No:1474/62, 1677/62, 1691/62, 1769/63, 1994/63, 2126/64, 23.07.1968, A6,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57525>, (30.11.2022).
- Cudak/Litvanya Başvurusu, B. No:15869/02, 23.03.2010,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-97879>, (29.11.2022).
- Davran/Türkiye, B. No:18342/03, 03.11.2009,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-95569>, (29.11.2022).
- De Becker/Belçika, B. No:214/5 27.03.1962,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57433>, (29.11.2022).
- De Geouffre De La Pradelle /Fransa, B. No:12964/87, 13.12.1992,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57778>, (29.11.2022).
- De Tommaso/ İtalya, B. No:43395/09, 23.02.2017,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-171805>, (30.11.2022).
- Delcourt/Belçika, B. No:2689/65, 17.01.1970,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57467>, (30.11.2022).
- Deumeland/Almanya, B. No:9384/81, 29.05.1986,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57468>, (30.11.2022).
- Deweer/Belçika, B. No:6903/75, 27.02.1980,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57469>, (30.11.2022).
- Eiffage S.A. ve Diğerleri/İsviçre, B. No:1742/05, 15.09.2009,
<https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=001-151029&filename=001-151029.pdf>, (01.12.2022).
- Eşim/Türkiye, B. No:59601/09, 17.09.2013,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-126469>, (30.11.2022).
- Fayed/Birleşik Krallık, B.No:17101/90, 21.09.1994, Seri A No. 294-B,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57890>, (30.11.2022).
- Feldbrugge/Hollanda, B. No:8562/79, 29.05.1986,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57486>, (30.11.2022).
- Gakharia/Gürcistan, B. No:0459/13, 17/01/2017,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-170609>, (30.11.2022).

- Goodwin/Birleşik Krallık, B. No:28957/95, 11.07.2002,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-60596>, (29.11.2022).
- Golder/Birleşik Krallık, B. No:4451/70, 21.02.1975, Seri A No. 18,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57496>, (30.11.2022).
- H/Belçika, B. No:8950/80, 30.11.1987, A127-B,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57501>, (30.11.2022).
- Hakansson ve Stureson/İsveç Davası, B. No:11855/85, 21/02/1990,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57638>, (30.11.2022).
- Handyside/ Birleşik Krallık, B. No:5493/72, 07.12.1976,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57499>, (30.11.2022).
- Helle/Finlandiya, B. No:20772/92, 19.12.1997,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-58126>, (30.11.2022).
- Helmers/İsveç, B. No:11826/85, 29.01.1991,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57701>, (30.11.2022).
- İrlanda/Birleşik Krallık, B. No:5310/71, 20.03.2018,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-181585>, (30.11.2022).
- James ve Diğerleri/Birleşik Krallık, B. No:8793/79, 21.02.1986, A98,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57507>, (30.11.2022).
- Janosevic/İsveç, B. No:34619/97, 23.07.2002,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-65185>, (30.11.2022).
- Jodko/Litvanya, (Kabul Edilebilirlik Hakkında Karar), B. No: 39350/98,
07.09.1999,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-4756>, (31.03.2021).
- Khamidov/Rusya, B. No:72118/01, 15.11.2007,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-83273>, (30.11.2022).
- König/Almanya, B. No:6232/73, 28.06.1978, A27,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57512>, (30.11.2022).
- Kreuz/Polonya, B. No:28249/95, 19.06.2001,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-59519>, (30.11.2022).
- Langborger/İsveç, B. No:11179/84, 22.06.1989,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57515>, (30.11.2022).

- Le Compte, Van Leuven ve De Meyere/ Belçika, B. No:6878/75, 7238/75, 23.06.1981, A43,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57522>, (30.11.2022).
- Lithgow ve Diğerleri/Birleşik Krallık, B. No:9006/80, 9262/81, 9263/81, 9265/81, 9266/81, 9313/81, 9405/81, 08.07.1986,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57526>, (30.11.2022).
- Loizidou/Türkiye, B. No:15318/89, 23.03.1995, Yetki İtirazları, A 310,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57920>, (30.11.2022).
- Ludicke, Belkacem ve Koç/Almanya, B. No:6210/73, 6877/75, 7132/75, 28.11.1978, A 29,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57530>, (30.11.2022).
- Lupeni Yunan Katolik Kilisesi/ Romanya, B. No:76943/11, 29.11.2016,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-169054>, (30.11.2022).
- Masson ve Van Zon/Hollanda, B. No: 15346/89, 15379/89, 28.09.1995, A327-A, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57942>, (30.11.2022).
- Metcann Et Autres/ İngiltere, 27.09.1995.
- Miessen/Belçika, B. No:31517, 18.01.2017,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-168097>, (01.12.2022).
- Mizzi/Malta, B. No:26111/02, 12.01.2006,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-71983>, (30.11.2022).
- Momčilović/ Hırvatistan, B. No:11239/11, 26.03.2015,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-153517>, (30.11.2022).
- Naït-Liman/ İsviçre, B. No:51357/07, 15.03.2018,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-181789>, (30.11.2022).
- Neves ve Silva/ Portekiz, B. No:11213/84, 27.04.1989, Ser.A, No.153, 13 EHRR,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57542>, (30.11.2022).
- Nordström-Janzon ve Nordström-Lehtinen/Hollanda, B. No:28101/95, 27.11.1996, 87-A DR 112.
- Oleksandr Volkov/Ukrayna, B. No:21722/11, 09.01.2013,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-115871>, (29.11.2022).
- Osu/ İtalya, B. No:36534/97, 11.07.2002,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-60599>, (29.11.2022).
- Perez De Rada Cavanilles/İspanya, B. No:28090/95, 28.10.1998,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-58260>, (29.11.2022).

- Philis/Yunanistan, B. No:12750/87, 13780/88, 14003/88, 27.08.1991,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57681>, (29.11.2022).
- Pishchalnikov /Rusya, B. No:7025/04, 24/09/2009,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-94294>, (29.11.2022).
- Pretto ve Diğerleri/İtalya, B. No:7984/77, 08.12.1983,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57561>, (30.11.2022).
- Ramos Nunes de Carvalho e Sá/Portekiz, B. No:55391/13, 57728/13, 74041/13, 06.11.2018,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-187507>, (30.11.2022),
- Ringeisen/Avusturya, B. No:2614/65, 16.07.1971,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57565>, (29.11.2022).
- Roche/Birleşik Krallık, B. No:32555/96, 19.10.2005,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-70662>, (29.11.2022).
- Rolf Gustafson/İsveç, B. No:23196/94, 01.07.1997,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-58051>, (29.11.2022).
- Ruiz-Mateos/İspanya, B. No: 12952/87, 23.06.1993,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57838>, (30.11.2022).
- Schuler-Zraggen/İsviçre, B. No:14518/89, 24.06.1993,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57840>, (30.11.2022).
- Sigma Radio Television LTD./Kıbrıs, B. No:32181/04, 35122/05, 21.07.2011,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-105766>, (30.11.2022).
- Soering/İngiltere, B. No:14038/88, 07.07.1989, A 161,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57619>, (30.11.2022).
- Sotiris ve Nikos Koutras ATTEE Anonim Şirketi/Yunanistan, B. No:39442/98, 16.11.2000,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-58994>, (29.11.2022).
- Sporrong ve Lönroth/İsveç, B. No: 7151/75, 7152/75, 23.09.1982,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57580>, (01.12.2022),
- Sramek/Avusturya, B. No:8790/79, 22.10.1984,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57581>, (29.11.2022).
- Stran Greek Refineries ve Stratis Andreadis/Yunanistan, B. No:13427/87, 09.12.1994,
<https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/docx/?library=ECHR&id=001-57913&filename=CASE%20OF%20STRAN%20GREEK%20REFINERIES%20AND%20STRATIS%20ANDREADIS%20v.%20GREECE.docx&logEvent=False>, (14.11.2022).
- <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57913>, (29.11.2022).

- Stubbings ve Diğerleri/Birleşik Krallık, B. No:22083/93 22095/93, 22.10.1996, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-58079>, (29.11.2022).
- Suovaniemi ve Diğerleri/Finlandiya, B. No: 31737/96, 23/02/1999, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-4942>, (25.05.2022).
- Şaman/ Türkiye, B. No:35292/05, 05.04.2011, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-104355>, (29.11.2022).
- Tabbane/İsviçre, B. No 41069/12, 01.03.2016, <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=002-11120>, (01.12.2022)
- Talat Tunç/Türkiye, B. No:32432/96, 27.03.2007, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-79898>, (29.11.2022).
- Tinnelly/ Birleşik Krallık, B. No:20390/92, 10.07.1998, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-58195>, (29.11.2022).
- Transado-Transportes Fluviais Do Sado, S.A./ Portekiz, B. No: 35943/02, 16.12.2003, <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=002-4550>, (01.12.2022).
- Trevisanato/İtalya, B. No: 32610/07, 15/09/2016, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-166837>, (01.12.2022).
- Truten/Ukrayna, B. No:18041/08, 23.06.2016, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-163912>, (29.11.2022).
- Ümmühan Kaplan/Türkiye, B. No:24240/07, 20.03.2012, <https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=001-120398&filename=001-120398.pdf>, (29.11.2022).
- Van De Hurk/Hollanda,B. No: 16034/90, 19.04.1994, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57878>, (01.12.2022).
- W./İngiltere, B. No:9749/82, 08.07.1987, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57600>, (29.11.2022).
- Walchli/Fransa, B. No:35787/03, 26.07.2007, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-81921>, (29.11.2022).
- Wemhoff/ Almanya, B. No: 2122/64, 27.06.1968, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-57595>, (29.11.2022).
- X/Almanya Federal Cumhuriyeti, B. No: 6357/73, 08.10.1974, <https://usercontent.one/wp/www.article8echr.com/wp-content/uploads/2021/01/X.-v.-FEDERAL-REPUBLIC-OF-GERMANY.pdf>, (01.12.2022).
- Z ve Diğerleri/Birleşik Krallık, B. No:29392/95, 10.05.2001, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-59455>, (29.11.2022).

- Zebrowski/Polonya (Zebrowski/Polonya, B. No:34736/06, 03.11.2011,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-107289>, (29.11.2022).
- Zielinski ve Pradal ve Gonzalez ve Diğerleri/Fransa, (Grand Chamber), B. No:24846/94, 34165/96, 34166/96, 34167/96, 34168/96, 34169/96, 34170/96, 34171/96, 34172/96, 34173/96, 28.10.1999,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-58592>, (29.11.2022),
- Zubac/Hırvatistan, B. No:40160/12, 05.04.2018,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-181821>, (29.11.2022).
- Werner/Austria, B. No:21835/93, 24.11.1997,
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-58114>, (29.11.2022).

Ekrem YILMAZ

Uluslararası İnsancıl Hukukun Gelişiminde

**ULUSLARARASI
KIZILHAÇ VE KIZILAY
HAREKETİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Uluslararası İnsancıl Hukukun Gelişiminde Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi
Ekrem Yılmaz

Hukuk Yayınları Dizisi – 3980

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 018 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKLAR *

I. KİTAPLAR

ASLAN M. Yasin, Teoride ve Uygulamada Savaş Suçları, Ankara 2014.

BAŞER Murat, İnsancıl Hukuk Yeni Savaşlar Yapısal Sorunlar ve Korunmayan İnsan Hakları, Ankara 2014.

BATUR YAMANER Melike / ÖKTEM A. Emre / KURTDARCAN Bleda / UZUN Mehmet C., 12 Ağustos 1949 Tarihli Cenevre Sözleşmeleri ve Ek Protokolleri, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.

BATUR YAMANER Melike, Silahlı Çatışmalarda Sivillerin Korunması, İstanbul 2007.

BUGNION François, Red Cross, Red Crescent, Red Crystal, Geneva 2007.

ÇAPA Mesut, Kızılay (Hilal-i Ahmer) Cemiyeti 1914-1925, Ankara 2010.

DARCY Shane, Judges, Law and War: The Judicial Development of International Humanitarian Law, New York 2014.

DUNANT Henry, A Memory of Solferino, Geneva 1862.

ERDAL Selcen, Uluslararası Ceza Mahkemesinin Devlet Egemenliğine Etkisi, Ankara 2010.

FORSYTHE David P., The Humanitarians The International Committee of the Red Cross, New York 2005.

FORSYTHE David P. / RIEFFER-FLANAGAN Barbara Ann J. "Resolutions adopted 26–29 October 1863 Preparatory Conference", The International Committee of the Red Cross A Neutral Humanitarian Actor, Oxford 2007.

GEISS Robin / ZIMMERMANN Andreas / HAUMER Stefanie, Humanizing the Laws of War The Red Cross and the Development of International Humanitarian Law, Cambridge 2017.

* Bir yazarın birden çok eserine atıf yapıldığında, ilk atıftan sonra, eserin yanında tırnak içinde gösterilen kısaltmalar kullanılmıştır.

- GERMAN FEDERAL FOREIGN OFFICE, THE GERMAN RED CROSS, AND THE GERMAN FEDERAL MINISTRY OF DEFENCE**, Documents on International Humanitarian Law, 2012.
- GREENWOOD Christopher**, "Historical Development and Legal Basis", (Ed.: Dieter Fleck), The Handbook of International Humanitarian Law, New York 2008.
- GROTIUS Hugo**, Savaş ve Barış Hukuku, (Çev.: Seha L. Meray), İstanbul 2011.
- GÜNEYSU Gökhan**, Çevrenin Silahlı Çatışmalar Esnasında Korunması, Ankara 2014.
- HACIFETTAHOĞLU İsmail**, Millî Mücadelede Hilal-i Ahmer, Ankara 2009.
- HENCKAERTS Jean Marie / DOSWALD-BECK Louise**, Customary International Humanitarian Law, Vol. 1, New York 2007.
- HOŞ Hasan Serdar**, Haklı Savaş ve İnsancıl Hukuk, Ankara 2011.
- HUTCHINSON John F.**, Champions of Charity War and the Rise of the Red Cross, Oxford 1996.
- ICRC**, Bir fikrin öyküsü 1859 Yılından Günümüze Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi, 2007.
- Handbook of The International Red Cross and Red Crescent Movement, 2008.
- How does law protect in war? 2016.
- International Humanitarian Law, Answers to Your Questions, 2014.
- National Committees and Similar Bodies on International Humanitarian Law, 2017.
- The Domestic Implementation of International Humanitarian Law A Manual, 2015.
- The Fundamental Principles of the International Red Cross and Red Crescent Movement, 2015.
- Uluslararası İnsancıl Hukuk, Sorularınıza Cevaplar, ICRC & Türk Kızılayı, 2002.
- IRWIN Julia F.**, Making the World Safe The American Red Cross and a Nation's Humanitarian Awakening, New York 2013.
- KALSHOVEN Frits / ZEGVELD Liesbeth**, Constraints on the Waging of War An Introduction to International Humanitarian Law, 4th Edition, New York 2011.
- KANT Immanuel**, Ebedi Barış Üzerine Felsefi Deneme, (Çev.: Yavuz Abadan), Seha L. Meray, Ankara 1960.

- KOLB Robert / HYDE Richard**, An Introduction to the International Law of Armed Conflict, Oxford 2008.
- LA ROSA Anne-Marie**, Preventing and Repressing International Crimes: Towards an “Integrated” Approach Based on Domestic Practice Report of the Third Universal Meeting of National Committees for the Implementation of International Humanitarian Law, Vol. I, ICRC, 2014.
- MARESCA Louis / MASLEN Stuart**, The Banning of Anti-personnel Landmines: The Legal Contribution of the International Committee of the Red Cross, Cambridge 2000.
- MELZER Nils**, International Humanitarian Law A Comprehensive Introduction, ICRC, 2016.
- MOIR Lindsay**, The Law of Internal Armed Conflict, New York 2003.
- ÖKTEM A. Emre**, Terörizm İnsancıl Hukuk ve İnsan Hakları, 2. Baskı, İstanbul 2011.
- ÖZDEMİR Ahmet**, İslâm Devletler Hukukunda Uluslararası Kamu Düzeninin Savaş Yoluyla Sağlanması, Ankara 2008.
- PAZARCI Hüseyin**, Uluslararası Hukuk, 13. Baskı, Ankara 2014.
- PAZARCI Hüseyin**, Uluslararası Hukuk Dersleri 4. kitap, 2. Baskı, Ankara, 2006.
- ROUSSEAU Jean-Jacques**, Toplum Sözleşmesi, (Çev.: Vedat Günyol), İstanbul 2010.
- SASSOLI Marco**, “Ius ad Bellum and Ius in Bello: The Separation Between the Legality of the Use of Force and Humanitarian Rules to be Respected in Warfare – Crucial or Outdated?”, (Ed.: Michael Chmitt/Jelena Pejic), International Law and Armed Conflict: Exploring the Faultlines, Leiden/Boston 2007.
- SAULNIER Françoise Bouchet**, İnsancıl Hukuk Sözlüğü, (Çev.: Selahattin Bağdatlı), İstanbul 2002.
- SAV Özden**, Uluslararası İnsancıl Hukuk Açısından Savaş ve Barış Hukuku, Ankara 2015.
- SAYGILI Sefa**, Türk Kızılayı'nın Kurucusu: Dr. Abdullah Bey, Ankara 2010.
- SCHINDLER Dietrich / TOMAN Jiří**, The Laws of Armed Conflicts: A Collection of Conventions, Resolutions, and Other Documents, Geneva 1988.
- SOLIS Gary D.**, The Law of Armed Conflict International Humanitarian Law in War, New York 2010.

- STEINACHER Gerald**, *Humanitarians at War, the Red Cross in the Shadow of the Holocaust*, New York 2017.
- TAŞDEMİR Fatma**, *Uluslararası Nitelikte Olmayan Silahlı Çatışmalar Hukuku*, Ankara 2009.
- THÜRER Daniel**, *International Humanitarian Law, Theory, Practice, Context*, Hague 2011.
- TÜTÜNCÜ Ayşe Nur**, *İnsancıl Hukuka Giriş, 2. Baskı*, İstanbul 2012.
- WALZER Michael**, *Haklı Savaş Haksız Savaş Tarihten Örneklerle Desteklenmiş Ahlaki Bir Tez*, (Çev.: Mehmet Doğan), İstanbul 2010.

II. MAKALELER

- ALEXANDER Amanda**, "A Short History of International Humanitarian Law", *The European Journal of International Law* Vol. 26 No. 1, 2015, ss. 109-138.
- ASLAN M. Yasin**, *Savaş Hukukunun Temel Prensipleri*, TBB Dergisi, S.79, 2008, ss. 235-274.
- BASSIOUNI M. Cherif**, "The Normative Framework of International Humanitarian Law Overlaps, Gaps and Ambiguities", *International Law Studies*, Vol. 75, 2000, 1-55.
- BOZKURT Enver**, "Kant'ın Ebedi Barış Üzerine Denemesinin Günümüze Yansımaları ve Anayasa Mahkemesi Denetimi", *Anayasa Yargısı Dergisi*, C. 24, Ankara, 2007, ss. 501-523.
- BUGNION François**, "Just Wars, Wars Of Aggression And International Humanitarian Law", *International Review Of The Red Cross*, No. 847, Vol. 84. Geneva 2002, ss. 523-546.
- BUGNION François**, "The International Committee of the Red Cross and the Development of International Humanitarian Law", *Chicago Journal of International Law*, 5/1, 2004, ss. 191-215.
- BUGNION François**, "Birth of an idea: The Founding of the International Committee of the Red Cross and of the International Red Cross and Red Crescent Movement: from Solferino to the Original Geneva Convention (1859 – 1864)", *International Review of the Red Cross*, Vol. 94, 2012, ss. 1299-1338.
- CAMERON Lindsay**, "The ICRC in the First World War: Unwavering belief in the power of law?", *International Review of the Red Cross*, Vol. 97, 2015, ss. 1099-1120.

- CASIER Frederic/DE GREVE Laura**, “The role of National Red Cross and Red Crescent Societies in the development of international humanitarian law: Lessons learned and perspectives based on the Belgian Red Cross experience”, *International Review of the Red Cross*, Vol. 104, 2022, ss. 2027-2051.
- DEBUF Els**, “Tools to do the job: The ICRC’s legal status, privileges and immunities”, *International Review of the Red Cross*, Vol. 97, 2016, ss. 319-344.
- DÖRMANN Knut / MARESCA Louis**, “The International Committee of the Red Cross and Its Contribution to the Development of International Humanitarian Law in Specialized Instruments”, *Chicago Journal of International Law*, Vol. 5/1, 2004, ss. 217-232.
- FORSYTHE David P.**, “The ICRC: A Unique Humanitarian Protagonist”, *International Review of the Red Cross*, Vol. 89, 2007, ss. 63-96.
- GÜNEYSU Gökhan**, “Askeri Gereklilik İlkesi ve Uluslararası İnsancıl Hukuk”, *Ankara Barosu Dergisi*, S.4, 2012, ss. 93-108.
- GÜNEYSU Gökhan**, “Orantılılık İlkesi ve Uluslararası İnsancıl Hukuk”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Yıl:4, S.14, 2013, ss. 451-465.
- HALL Christopher Keith**, “The First Proposal for a Permanent International Criminal Court”, *International Review of the Red Cross*, Vol. 322, 1998, ss. 57-74.
- HARROFF TAVEL Marion**, “The International Committee of the Red Cross and the Promotion of International Humanitarian Law: Looking back, looking forward”, *International Review of the Red Cross*, Vol. 96, 2014, ss. 817-857.
- ICRC** “Action by the International Committee of the Red Cross in the event of violations of international humanitarian law or of other fundamental rules protecting persons in situations of violence,” *International Review of the Red Cross*, Vol. 87, 2005, ss. 393-400.
- “The ICRC’s confidential approach specific means employed by the ICRC to ensure respect for the law by State and non-State authorities policy document”, *International Review of the Red Cross*, Vol. 94, 2012, ss. 1135-1144.
- KARACAOĞLU Emine**, “Uluslararası İnsancıl Hukuk ve Uluslararası Kızılhaç-Kızılay Hareketi”, *İnsan Hakları Yıllığı, TODAİ-İHADİM*, C. 16, 1994, ss. 51-73.
- KATIMAN Esra**, “Yardım Kuruluşu Olmanın Ötesinde Bir Örgüt: Uluslararası Kızılhaç Komitesi”, *TBB Dergisi*, S. 116, 2016, ss. 387-416.

LAVOYER Jean-Philippe / MARESCA Louis, “The Role of the ICRC in the Development of International Humanitarian Law”, *International Negotiation*, Vol. 4/3, Geneva 1999, ss. 501-525.

SCHMITT Michael N., “Military Necessity and Humanity in International Humanitarian Law: Preserving the Delicate Balance”, *Virginia Journal of International Law*, Vol. 5, No. 4, 2010, ss. 795-830.

SEZER Cemal, “Balkan Savaşlarında Amerikan Kızılhaç (Salib-i Ahmer) Teşkilatı'nın Osmanlı Devleti'ndeki Faaliyetleri”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 41, 2017, ss. 237-250.

TICEHURST Rupert, “The Martens Clause and the Laws of Armed Conflict”, *International Review of the Red Cross*, Vol. 317, 1997.

III. ULUSLARARASI ANDLAŞMALAR, KARARLAR VE RAPORLAR

Agreement on the Organization of the International Activities of the Components of the International Red Cross and Red Crescent Movement, 26 November 1997, Sevilla, http://www.ifrc.org/Global/Governance/Policies/Seville_Agreement.pdf (Erişim Tarihi: 19.09.2024).

BM Afet Halinde Koruma Sözleşmesi Taslak Maddeleri, http://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/6_3_20_16.pdf. (Erişim Tarihi: 19.09.2024).

Convention for the Amelioration of the Condition of the Wounded in Armies in the Field, Geneva, 22 August 1864, <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/gc-1864?activeTab=historical> (Erişim Tarihi: 15.09.2024).

Convention (I) for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field. Geneva, 12 August 1949, <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Treaty.xsp?documentId=4825657B0C7E6BF0C12563CD002D6B0B&action=openDocument>. (Erişim tarihi: 15.09.2024).

Geneva Conventions of 1949 and Additional Protocols, and their Commentaries, <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/vwTreaties1949.xsp> (Erişim tarihi: 19.09.2024).

International Committee of the Red Cross, Revised and New Draft Conventions for the Protection of War Victims: Remarks and Proposals Submitted by the International Committee of the Red Cross, Document for the Consideration of Governments Invited by the Swiss Federal Council to Attend the Diplomatic Conference at Geneva, 21 April 1949.

- İşgal Altındaki Filistin Topraklarına Duvar İnşa Edilmesinin Hukuki Sonuçları, Uluslararası Adalet Divanı Danışma Görüşü, 9 Temmuz 2004, General List No. 131, para. 162.
- Lieber Kodu, http://www.loc.gov/rr/frd/Military_Law/Lieber_Collection/pdf/Instructions-gov-armies.pdf (Erişim tarihi: 19.09.2024).
- Nükleer Silahların Kullanımının ve Tehdidinin Hukukiliği Hakkında Danışma Görüşü, ICJ Reports, 1996.
- Uluslararası Silah Ticareti Andlaşması, 2013, <https://unoda-web.s3-accelerate.amazonaws.com/wp-content/uploads/2013/06/English7.pdf> (Erişim tarihi: 19.09.2024).
- Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi Statüsü, 1986.
- Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and Relating to the Adoption of an Additional Distinctive Emblem (Protocol III), of 8 December 2005, <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Treaty.xsp?documentId=8BC1504B556D2F80C125710F002F4B28&action=openDocument> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- Rapport général du Comité international de la Croix-Rouge sur son activité de 1912 à 1920, CICR, 1921.
- Report of the International Committee of the Red Cross on its Activities during the Second World War, ICRC, 1948.

IV. İNTERNET ADRESLERİ

- American Red Cross, Introduction to Humanitarian Law, <http://www.redcross.org/humanityinwar> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- Cenevre Andlaşmaları şerhleri, <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/vwTreatiesByDate.xsp> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- Dünya İnsani Zirvesi, <http://dizturkiye.org/haberler/dunya-insani-zirvesi-sona-erdi> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- "From the battle of Solferino to the eve of the First World War", <https://www.icrc.org/eng/resources/documents/misc/57jnpv.htm> (Erişim Tarihi: 19.09.2024)
- Fundamental Principles of Humanitarian Law, https://casebook.icrc.org/law/fundamentals-ihl#d_iii (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- ICRC organizasyon yapısı, <https://www.icrc.org/en/who-we-are/the-governance> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).

- ICRC Resources, <https://www.icrc.org/en/resource-centre> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- IFRC History, <http://www.ifrc.org/en/who-we-are/history/> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- İnsanlığın Amblemleri, ICRC, <https://www.icrc.org/eng/home/languages/turkish/files/insanligin-amblesmleri-emblems-humanity.pdf> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- International Committee of the Red Cross, Who we are? <https://www.icrc.org/en/who-we-are> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- Kızılhaç ve Kızılay'a başka amblem aranıyor. <http://www.dw.com/tr/k%C4%B1z%C4%B1ha%C3%A7-ve-k%C4%B1z%C4%B1aya-ba%C5%9Fka-amblesmler-aran%C4%B1yor/a-2523823> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- Kızılay ve Kızılhaç Derneklerinin Hukukçuları İstanbul'da Toplandı <http://www.kizilay.org.tr/Haber/HaberArsiviDetay/1855> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- Myanmar'daki insancıl hukuk ihlalleri için ICRC tarafından yapılan açık kınama bildirisi, <https://www.icrc.org/eng/resources/documents/news-release/2009-and-earlier/myanmar-news-290607.htm> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- Press conference given by the President of the ICRC, 30.06.1995, <https://www.icrc.org/eng/resources/documents/article/other/57jmga.htm> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- TDK Güncel Türkçe Sözlük, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5986e65a0d7072.25771873 (Erişim tarihi: 19.09.2024).
- The emblem debate, <http://www.ifrc.org/en/who-we-are/the-movement/emblems/the-emblem-debate/> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- The Role of the Central Tracing Agency of the ICRC in Restoring and Maintaining Family Links in Times of Armed Conflict, International Committee of the Red Cross The Winton M. Blount Postal History Symposium 26- 27 September 2008, https://postalmuseum.si.edu/symposium2008/Mehler-Central_Tracing_Agency_of_the_ICRC.pdf (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- Tuvalu'nun IFRC'ye katılması, <http://www.ifrc.org/en/news-and-media/news-stories/asia-pacific/tuvalu/tuvalu-red-cross-society-becomes-190th-member-of-the-ifrc--71977/> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).
- Türk Kızılayı Yayınları, <http://www.kizilay.org.tr/KizilayMedya/KizilayYayinlari> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).

Türk Kızılayı okul sunumları, <http://www.kizilay.org.tr/Haber/HaberArsiviDetay/3847> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).

Uluslararası İnsancıl Hukukta Çatışma Kategorileri ve Minimum Silahlı Şiddet Eşiği, İnsan Hakları Derneği, 2016, <http://www.ihd.org.tr/uluslararasi-insancil-hukukta-cat-isma-kategorileri-ve-minimum-silahli-siddet-esigi/> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).

Uluslararası Kızılhaç Kızılay Hareketi Dünya İnsani Zirvesi Çalıştayı <http://www.kizilay.org.tr/Haber/HaberArsiviDetay/2691> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).

Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Konferansı, <http://rcrcconference.org/international-conference/> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).

Dr. Murat HAS

**BAŞKANLIK SİSTEMİNDE
KABİNE
VE
TÜRKİYE'DE
CUMHURBAŞKANLIĞI
KABİNESİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Başkanlık Sisteminde Kabine ve Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı Kabinesi
Murat Has

Hukuk Yayınları Dizisi – 3987

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 022 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Ackerman, Bruce : “The New Separation of Powers”, **Harvard Law Review**, Vol. 113, No. 3, 2000, 634-725.
- Açıl, Murat : **Latin Amerika Ülkelerinde Başkanlık Sistemi**, İstanbul, Onikilevha, 2018.
- Ahmed, Farrah;
Albert, Richard;
Perry, Adam : “Judging constitutional conventions”, **I•CON**, Vol. 17, No. 3, 2019, 787-806.
- Ajenjo, Natalia : “Why Minority Governments in Spain? How the Party System Undermines Investiture Rules”, **Investiture Rules and Government Formation**, Edt.: Bjørn Erik Rasch, Shane Martin, José Antonio Cheibub, Oxford, Oxford University Press, 2015, 153-164.
- Akyılmaz, Bahtiyar;
Sezginer, Murat;
Kaya, Cemil : **Türk İdare Hukuku**, 17. Baskı, Ankara, Seçkin, 2023.
- Aldıkaçtı, Orhan : **Anayasa Hukukumuzun Gelişmesi ve 1961 Anayasası**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1982.
- Aldıkaçtı, Orhan : **Modern Demokrasilerde ve Türkiye’de Devlet Başkanlığı**, İstanbul, 1960.
- Alemán, Eduardo;
Tsebelis, George : “Political Parties and Government Coalitions in the Americas”, **Journal of Politics in Latin America**, Vol.3, No.1, 2011, 3-28.
- Altman, David : “Collegiate Executives and Direct Democracy in Switzerland and Uruguay: Similar Institutions, Opposite Political Goals, Distinct Results”, **Swiss Political Science Review**, Vol. 14, No. 3, 2008, 483-520.
- Altman, David : “The Politics of Coalition Formation And Survival In Multiparty Presidential Regimes”, **Party Politics**, Vol. 6, No. 3, 2000, 259-283.
- Altman, David;
Castiglioni, Rossana : “Cabinet Determinants Of Structural Reforms in Latin America, 1985-2000”, **The Developing Economies**, Vol. XLVI, No. 1, 2008, 1-25.

- Álvarez, Michael E.; Marsteintredet, Leiv : “Presidential and Democratic Breakdowns in Latin America: Similar Causes, Different Outcomes”, **Presidential Breakdowns in Latin America**, Ed. Mariana Llanos, Leiv Marsteintredet, New York, Palgrave Macmillan, 2010, 33-52.
- Amar, Akhil Reed : “The President, the Cabinet, and Independent Agencies”, **University of St. Thomas Journal of Law and Public Policy**, Vol. 5, No. 1, 2010, 36-61.
- Amar, Akhil Reed; Kalt, Brian C. : “The Presidential Privilege Against Prosecution”, **NEXUS**, Vol. 2, 1997, 11-23.
- Amorim Neto, Octava : “Cabinet Formation in Presidential Regimes: An Analysis of 10 Latin American Countries”, **Presented at the Meeting of the Latin America Studies Association**, The Palmer House Hilton Hotel, 1998.
- Amorim Neto, Octavio : **Presidencialismo e governabilidade nas Américas**, Rio de Janeiro, Konrad Adenauer Stiftung, 2006.
- Anayurt, Ömer : **Anayasa Hukuku Genel Kısım**, 7. Baskı, Ankara, Seçkin, 2024.
- Anayurt, Ömer; Ekinci, Ahmet : “Tek Başlı Yürütme Esasına Dayalı Hükümet Sistemlerinde Başkan Yardımcılığı ve 2017 Anayasa Değişikliği ile Getirilen Sistemde Cumhurbaşkanı Yardımcılığı Kurumu Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz” **Prof. Dr. Zafer Gören Armağanı**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2017, 441-500.
- Andeweg, Rudi : “A Model of the Cabinet System: The Dimension of Cabinet Decision-Making Process”, **Governing Together**, Edt. Jean Blondel, Ferdinand Müller-Rommel, New York, Palgrave, 1993, 23-43.
- Andeweg, Rudy; Irwin, Galen A. : **Governance and Politics of the Netherlands**, Second Edition, New York, Palgrave Macmillan, 2005.
- Araújo, Victor; Silva, Thiago; Vieira, Marcelo : “Measuring Presidential Dominance over Cabinets in Presidential Systems: Constitutional Design and Power Sharing”, **Brazilian Political Science Review**, Vol. 10, No. 2, 2016, 1-23.
- Ardıçoğlu, M. Artuk : “Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi”, **Ankara Barosu Dergisi**, 2017/3, 21-51.
- Armağan, Servet : **1961 Anayasası ve Bakanlar Kurulu**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1978.
- Arslan, Zühtü : **Anayasa Teorisi**, Ankara, Seçkin, 2005.

- Aslan, Volkan : “Başkanlık Sisteminin Uygulandığı Devletlerde ve Türkiye’de Bakanların Görevden Alınması”, **Prof. Dr. Burhan Kuzu’nun Anısına Armağan**, Haz. Ömer Ekmekçi, Abdurrahman Eren, İstanbul, Onikilevha, 2023, 253-275.
- Aslan, Volkan : **Karşılaştırmalı Anayasa Hukukunda ve Türkiye’de Devlet Başkanının Kararname Yetkisi**, İstanbul, Onikilevha, 2020.
- Aslan, Volkan : “Son Anayasa Değişiklikleri Işığında Finlandiya Hükümet Sistemi”, **TBB Dergisi**, Sayı:119, 2015, 35-62.
- Aşıkpaşaoğlu Ahmet Aşiki : **Aşıkpaşaoğlu Tarihi**, Haz. Hüseyin Nihal Atsız, İstanbul, Ötüken, 2012.
- Atar, Yavuz : **Türk Anayasa Hukuku**, 16. Baskı, Ankara, Seçkin, 2023.
- Atar, Yavuz : “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin Hukuki Rejimi ve Anayasallık Denetimi”, **Anayasa Yargısı**, C. 36, S. 1, 2019, 241-260.
- Atay, Ender Ethem : **İdare Hukuku**, 9. Bası, Ankara, Turhan, 2023.
- Avendaño, Octavio; Dávila, Mireya : “Together we govern: Portfolio allocation in Chile (1990-2014)”, **Government Formation and Minister Turnover in Presidential Cabinets**, Ed. Marcelo Camerlo, Cecilia Martinez-Gallardo, London, Routledge, 2018, 90-110.
- Aybay, Rona : “Uluslararası Antlaşmaların Türk Hukukundaki Yeri”, **TBB Dergisi**, S. 70, 2007, 186-213.
- Aydın, M. Akif : **Osmanlı Hukuku: Devlet-i Aliyye’nin Temeli**, İstanbul, İsam Yayınları, 2020.
- Aydın, M. Akif : **Türk Hukuk Tarihi**, 7. Baskı, İstanbul, Beta, 2009.
- Aydın, M. Akif : **Türk Hukuk Tarihi**, 9. Baskı, İstanbul, Beta, 2012.
- Aydın, Öykü Didem : **Biz, Halk: “Egemenliğin Sahibi”**, Ankara, Yetkin, 2011.
- Bagehot, Walter : **The English Constitution**, Ed. Miles Taylor, Oxford, Oxford University Press, 2001.
- Bal, Lider : “Uluslararası Hukuk Açısından Uluslararası Antlaşmalardan Çekilme Yetkisine ve Usulüne İlişkin Tartışmalar”, **Public and Private International Law Bulletin**, C. 43, S. 2, 2023, 639-679.
- Banfield, Andrew C. : “Canada”, **Constitutional Conventions in Westminster Systems: Controversies, Changes and Challenges**, Ed. Brian Galligan, Scott Brenton, Cambridge, Cambridge University Press, 2015, 189-203.

- Barın, Taylan : “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Temsilde Adalet İlkesi ve “Seçim İttifakı” Düzenlemesinin Değerlendirilmesi”, **YBHD**, Y. 4, S. 2019/1, 2019, 1-34.
- Barker, Robert S. : “Latin American Constitutionalism: An Overview”, **Willamette Journal of International Law and Dispute Resolution**, Vol. 20, No.1-2, 2012, 1-17.
- Basabe-Serrano, Santiago; Polga-Hecimovich, John; Acosta, Andrés Mejía : “Unilateral, against all odds: Portfolio allocation in Ecuador (1979–2015)”, **Government Formation and Minister Turnover in Presidential Cabinets**, Ed. Marcelo Camerlo, Cecilia Martinez-Gallardo, London, Routledge, 2018, 182-206.
- Baturo, Alexander; Elgie, Robert : “Presidential Term Limits”, **The Politics of Presidential Term Limits**, Ed. Alexander Baturo, Robert Elgie, Oxford, Oxford University Press, 2019, 1-18.
- Baumgartner, Jody C.; Case, Rhonda Evans : “Constitutional Design Of The Executive: Vice Presidencies in Comparative Perspective”, **Center for Congressional and Presidential Studies**, Vol. 36, 2009, 188-163.
- Baumgartner, Jody C. : **The American Vice Presidency Reconsidered**, United States of America, Praeger, 2006.
- Bayraktar, Fethullah : “İstanbul Sözleşmesinden Çekilme Sürecinin Düşündürdükleri: Türk Hukukunun Uluslararası Andlaşmalarla İmtihanı”, **TAAD**, S. 56, 2023, 119-154.
- Bazan, Elizabeth B. : “Impeachment: An Overview of Constitutional Provisions, Procedure, and Practice”, **CRS Report for Congress**, 1998.
- Bazant, Jan : “Maxico From Independence to 1867”, **The Cambridge History of Latin America**, Cilt III, New York, Cambridge, 2002, 423-470.
- Berber, Emre; Karataş, Abdullah Vefa : “Padişahın Denetlenmesinde Şeyhülislamın Rolü”, **KHM**, Cilt: 2, Sayı:1, 2022, 235-262.
- Bergman, Torbjorn : “Formation Rules and Minority Governments”, **European Journal of Political Research**, Vol. 23, 1993, 55-66.
- Bilir, Faruk : **1982 Anayasası’nda Bakanlar Kurulu**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya, 1997.
- Black, Charles L. : **Impeachment A Handbook**, London, Yale University Press, 1974.
- Bonvecchi, Alejandro; Scartascini, Carlos : “The Presidency and the Executive Branch in Latin America: What We Know and What We Need to Know”, **Inter-American Development Bank**, 2011.

- Böckenförde, Markus : **The Design of The Executive Branch**, Stockholm, IDEA (Rapor), 2011
- Bradley, Curtis A.; Goldsmith, Jack L. : "Presidential Control Over International Law", **Harvard Law Review**, Vol. 131, No. 5, 2018, 1201-1297.
- Buckley, Stephen : **The Prime Minister and Kabinet**, Edinburg, Edinburg University Press, 2006.
- Bulmer, Elliot : "Judicial Appointments", **International IDEA Constitution-Building Primer 4**, 2014.
- Cadena, Alberto Escamilla; De La Torre, René López : "El gobierno de coalición en México: un instrumento para los partidos políticos y el presidencialismo", **Tla-melaua: revista de ciencias sociales**, Vol. 12, No. 45, 2018, 31-51.
- Calabresi, Steven G. : "The Virtues Of Presidential Government: Why Professor Ackerman Is Wrong to Prefer the German to the U.S. Constitution", **Constitutional Commentary**, Vol.18, 2001, 51-104.
- Calabresi, Steven G. Rhodes, Kevin H. : "The Structural Constitution: Unitary Executive, Plural Judiciary", **Harvard Law Review**, Vol. 105, No. 6, 1992, 1153-1216.
- Calabresi, Steven G.; Yoo, Christopher S. : "The Unitary Executive during the Second Half-Century", **Harvard Journal of Law & Public Policy**, Vol. 26, No. 3, 2003, 667-802.
- Camerlo, Marcelo; Martinez-Gallardo, Cecilia : "Portfolio allocation in the Americas", **Government Formation and Minister Turnover in Presidential Cabinets**, Ed. Marcelo Camerlo, Cecilia Martinez-Gallardo, Routledge, London, 2018, 1-20.
- Campagnolo, Yan : "The Political Legitimacy of Cabinet Secrecy", **La Revue juridique Thémis de l'Université de Montréal**, Vol. 51, No. 1, 2017, 57-104.
- Can, Osman : "Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Hukuki Rejimi Anayasa Mahkemesi Yaklaşımı", **Anayasa Yargısı**, C. 37, S. 1, 2020, 133-192.
- Carroll, Royce; Tiede, Lydia : "Judicial Behavior on the Chilean Constitutional Tribunal", **Journal of Empirical Legal Studies**, Vol. 8, No. 4, 2011, 856-877.
- Casar, Ma. Amparo : "Executive-Legislative Relations: The Case Of Mexico (1946-1997)", **Legislative Politics in Latin America**, Ed. Scott Morgenstern, Benito Nacif, Cambridge University Press, 2002, 114-144.

- Casar, Ma. Amparo : “Parliamentary Agenda Setting in Latin America: The Case of Mexico”, **Legislative Institutions and Lawmaking in Latin America**, Ed. Eduardo Alemán, George Tsebelis, Oxford University Press, 2016, 148-174.
- Castro-Montero, Jose Luis;
van Dijck, Gijs : “Judicial Politics in Unconsolidated Democracies: An Empirical Analysis of the Ecuadorian Constitutional Court (2008-2016)”, **Justice System Journal**, Vol. 38, No. 4, 2017, 380-398.
- Cepeda Espinosa; Manuel José;
Landau, David : **Colombian Constitutional Law Leading Cases**, Oxford, Oxford University Press, 2017.
- Ceylan, Ayhan : **Türk Hukuk Tarihinde Meşveret Düşüncesi ve Uygulaması (Kurultay, Divan Meclis)**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), 1998.
- Ceylan, Ayhan : “Bir Danışma Kurumu Olarak Divan-ı Hümayun, İslam’da Şûrâ ve Divan-ı Hümayun’un Şûrâ Meclisi Niteliği”, **Yeni Türkiye Osmanlı Özel Sayısı**, No. 31, 2000.
- Chaisty, Paul : “The Uses and Abuses of Presidential Term Limits in Russian Politics”, **The Politics of Presidential Term Limits**, Ed. Alexander Baturo, Robert Elgie, Oxford, Oxford University Press, 2019, 385-401.
- Chaisty, Paul;
Cheeseman, Nic;
Power, Timothy J. : **Coalitional Presidentialism in Comparative Perspective**, Oxford, Oxford University Press, 2018.
- Chasquetti, Daniel : “Elecciones Presidenciales Mayoritarias en América Latina”, **América Latina Hoy**, Vol. 29, 2001, 31-51.
- Chasquetti, Daniel;
Buquet, Daniel;
Cardarello, Antonio; : “La Designación de Gabinetes En Uruguay: Estrategia Legislativa, Jerarquía de Los Ministerios y Afiliación Partidaria de Los Ministros”, **América Latina Hoy**, Vol. 63, 2013, 15-40.
- Chasquetti, Daniel;
Buquet, Daniel : “Parliamentary style: Portfolio allocation in Uruguay (1967-2015)”, **Government Formation and Minister Turnover in Presidential Cabinets**, Ed. Marcelo Camerllo, Cecilia Martinez-Gallardo, London, Routledge, 2018, 67-89.
- Chavez, Rebecca Bill : “The Evolution of Judicial Autonomy in Argentina: Establishing the Rule of Law in an Ultrapresidential System”, **Journal of Latin American Studies**, Vol. 36, No. 3, 2004, 451-478.

- Cheibub Figueiredo, Argelina : "Government Coalitions in Brazilian democracy", **Brazilian Political Science Review**, Vol. 1, No. 2, 2007, 182-216.
- Cheibub, José Antonio : **Presidentialism, Parliamentarism and Democracy**, Cambridge, Cambridge University Press, 2007.
- Cheibub, José Antonio; Elkins, Zachary; Ginsburg, Tom : "Beyond Presidentialism and Parliamentarism", **British Journal of Political Science**, Vol. 44, No. 3, 2014, 515-544.
- Cheibub, José Antonio; Elkins, Zachary; Ginsburg, Tom : "Latin American Presidentialism in Comparative and Historical Perspective", **Texas Law Review**, Vol. 89:XXXX, 2011, 1-25.
- Cheibub, José Antonio; Martin, Shane; Rasch, Bjørn Erik : "Investiture Rules and Formation of Minority Governments in European Parliamentary Democracies", **Party Politics**, Vol. 20, No. 10, 2019, 1-12.
- Cheibub, José Antonio; Przeworski, Adam; Saiegh, Sebastian M. : "Government Coalitions and Legislative Success under Presidentialism and Parliamentarism", **British Journal of Political Science**, Vol. 34, No. 4, 2004, 565-587.
- Cin, Halil; Akgündüz, Ahmet : **Türk-İslam Hukuk Tarihi**, İstanbul, Timaş, 1990.
- Cin, Halil; Akgündüz, Ahmet : **Türk Hukuk Tarihi**, 1. Cilt, Üçüncü Baskı, İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 1995.
- Cohen, David : "FOIA in The Executive Office of The President", **Legislation and Public Policy**, Vol.21, 2017, 203-236.
- Colomer, Josep M.; Negretto, Gabriel N. : "Can Presidentialism Work Like Parliamentarism?", **Government and Opposition**, Vol. 40, No. 1, 2005, 60-89.
- Colomer, Josep M. : "The Strategy and History of Electoral System Choice", **Handbook of Electoral System Choice**, Ed. Josep M. Colomer, New York, Palgrave Macmillan, 2004, 3-81.
- Comella, Victor Ferreres : **The Constitution of Spain**, Oxford, Hart Publishing, 2013.
- Coon, Mark E. : "Vice Presidential Immunity in the Age of Impeachment: A Fresh Look at the Agnew Precedent", **CONLAWNOW**, Vol. 9, 2009, 209-225.

- Couso, Javier; Hilbink, Lisa : "From Quietism to Incipient Activism: The Institutional and Ideological Roots of Rights Adjudication in Chile", **Courts in Latin America**, Ed.: Gretchen Helmke, Julio Ríos-Figueroa, Cambridge, Cambridge University Press, 2011, 99-127.
- CRS Report for Congress : "The President's Cabinet: Evolution, Alternatives, and Proposals for Change", **Specialist in American National Government, September 12, 2000.**
- CRS Report : "Supreme Court Nominations, 1789 to 2020: Actions by the Senate, the Judiciary Committee, and the President", **Congressional Research Service, 2022.**
- Çelik, Özlem : **Başkanlık Sisteminde Suçlama Usulü**, Ankara, Adalet, 2023.
- Çelik, Yeşim : **Başkanlık Sistemlerinde ve Türk Hukukunda Devlet Başkanının Cezai Sorumluluğu**, Erzincan, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), 2021.
- Çırakçı, Aylin : "Devlet Başkanının Yüksek Mahkemelere Üye Atama Yetkisi", **Prof. Dr. Burhan Kuzu'nun Anısına Armağan**, Haz. Ömer Ekmekçi, Abdurrahman Eren, İstanbul, Onikilevha, 2023, 277-317.
- Çırakoğlu, Melikşah : "İdare Hukukunda Cumhurbaşkanı Yardımcılığı Modeli ve Bu Modelin Kökenleri Bağlamında Sadrazamlık Örneği", **YBHD**, Y. 7, 2022, 73-124.
- Çoban, Hatice : **Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Denge ve Denetimin Bir Gereği Olarak Bütçe Hakkı**, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2020.
- Danielson, George E. : "Presidential Immunity From Criminal Prosecution", **Georgetown Law Journal**, Vol. 63, No. 5, 1975, 1065-1070.
- Dann, Philipp : "The Gubernative in Presidential and Parliamentary Systems - Comparing Organizational Structures of Federal Governments in the USA and Germany", **Journal of Comparative Public Law and International Law**, Vol. 66, 2006, 1-40.
- de Santa Cruz Oliveira, Maria Angela Jardim; Garoupa, Nuno : "Choosing Judges in Brazil: Reassessing Legal Transplants from the United States", **American Journal of Comparative Law**, Vol. 59, No. 2, 2011, 529-562.

- Diamond, Larry : “Demokrasinin Üç Paradoksu”, **Demokrasinin Küresel Yükselişi**, Der: Larry Diamond ve Marc F. Plattner, Ankara, Yetkin, 1995, 127-141.
- Diamond, Larry : “Democracy in Latin America: Degrees, Illusions, and Directions for Consolidation”, **Beyond Sovereignty: Collectively Defending Democracy**, Ed.: Tom Farer, Baltimore, Johns Hopkins University Press, 1996, 52-106.
- Dicey, A.V. : **Law of The Constitution**, New York, Macmillan & CO Ltd., 1956.
- Dinçkol, Bihterin : “İngiltere’de Parlamenter Monarşinin Erken Dönemi”, **MÜHF-HAD**, Cil.27, Say.2, 2021, 26-46.
- Doğan, Ayşegül : **Bakanlar Kurulunun Görev ve Yetkileri ile Çalışma Usulü**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2010.
- Doğan, Bayram; Erdoğan, Zahide : “Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Cumhurbaşkanı Yardımcıları ve Bakanlar”, **NEÜHFD**, C. 4, S. 1, 2021, 1-27.
- Doğan, Oğuz Kaan : Oğuz Kaan Doğan, “Cumhuriyet Karşıtı Bir Kurum: Cumhurbaşkanı Yardımcılığı”, **Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi**, C. 72, S. 3, 2023, 1249-1274.
- D’Ombraïn, Nicholas : “Cabinet Secrecy”, **Canadian Public Administration/Administration Publique Du Canada**, Vol. 47, No. 3, 2004, 332-359.
- Döner, Ayhan : **Anayasa Hukuku (Genel Esasları)**, Ankara, Yetkin, 2023.
- Döner, Ayhan : **Türk Anayasa Hukuku**, Ankara, Yetkin, 2023.
- Döner, Ayhan; Çelik, Yeşim : “Yargısal Model Örneği: Cumhurbaşkanı Meclis Soruşturması Usulü”, **Prof. Dr. Burhan Kuzu’nun Anısına Armağan**, Haz. Ömer Ekmekçi, Abdurrahman Eren, İstanbul, Onikilevha, 2023, 49-110.
- Driscoll, Amanda; Nelson, Michael J. : “Judicial Selection and the Democratization of Justice: Lessons from the Bolivian Judicial Elections”, **Journal of Law and Courts**, Vol. 3, No. 1, 2015, 115-148.
- Durmuş, Mustafa Taha : “Cumhurbaşkanının Uluslararası Sözleşmeler Üzerindeki Tasarruf Yetkisi ve Türkiye’nin İstanbul Sözleşmesinden Ayrılmasının Hukuki Analizi”, **SÜHFD**, C. 29, S. 3, 2021, 1960-2007.

- Duverger, Maurice : "A New Political System Model: Semi-Presidential Government", **European Journal of Political Research**, Vol. VII, No. 2, 1980, 165-187.
- Duverger, Maurice : **Seçimle Gelen Krallar**, İstanbul, Kelebek Yayınları, 1986.
- Ekinci, Ahmet : **Yükselen Bir Hükümet Sistemi Tercihini Olarak Tek Başlı Karma Hükümet Sistemleri**, Ankara, Yetkin, 2020.
- Ekiz, Serkan : "İsveç Anayasası Üzerine Notlar", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 20, Sayı: 1, 2018, 63-124.
- Elgie, Robert : "France", **Semi-Presidentialism in Europe**, Ed.: Robert Elgie, Oxford, Oxford University Press, 1999, 67-85.
- Elgie, Robert : "The French Presidency: Conceptualizing Presidential Power in The Fifth Republic", **Public Administration**, Vol. 74, 1996, 275-291.
- Elgie, Robert : "The Politics of Semi-Presidentialism", **Semi-Presidentialism in Europe**, Ed.: Robert Elgie, Oxford, Oxford University Press, 1999, 1-21.
- Elgie, Robert; Machin, Howard : "Explaining the Onset of Cohabitation under Semi-presidentialism", **Political Studies**, Vol. 59, 2011, 616-635.
- Elgie, Robert; McMennamin, Iain : "Explaining the Onset of Cohabitation under Semi-presidentialism", **Political Studies**, Vol. 59, 2011, 616-635.
- Epstein, Leon D. : "Parliamentary Government", **International Encyclopedia of Social Sciences**, Ed. David L. Sills, C. XI, New York, The Macmillan Company & The Free Press, 1968, 419-426.
- Eren, Abdurrahman : **Anayasa Hukuku Dersleri**, 3. Baskı, Ankara, Seçkin, 2021.
- Eren, Abdurrahman : **Anayasa Hukuku Dersleri**, 5. Baskı, Ankara, Seçkin, 2023.
- Eren, Abdurrahman : "Anayasa Mahkemesi'nin Kanun Hükmünde Kararnamelere İlişkin İçtihadı Doğrultusunda Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Değerlendirilmesi", **Anayasa Yargısı**, C. 36, S. 1, 2019, 1-72.
- Eren, Abdurrahman : "Büyük Millet Meclisinin Kurucu Meclis Niteliği", **Anayasa Yargısı**, C. 37, S. 1, 2020.

- Eren, Abdurrahman : “Kurumsallaşma Açısından Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Yapılması Gereken Anayasal Uyarlamalar”, **Prof. Dr. Burhan Kuzu’nun Anısına Armağan**, Haz. Ömer Ekmekçi, Abdurrahman Eren, İstanbul, Onikilevha, 2023, 1-48.
- Eren, Abdurrahman : “1982 Anayasası’nın 90. Maddesindeki 2004 Değişikliğinin Anlaşmaların Türk İç Hukukundaki Yerine Etkisi”, **Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. VIII, S. 3-4, 2004, 47-77.
- Ergun, Turgay : “Yüksek Yöneticilerin Yetiştirilmeleri Sorunu”, **Amme İdaresi Dergisi**, C. 16, S. 2, 1983, 23-36.
- Eroğul, Cem : “1908 Devrimi’ni İzleyen Anayasa Değişiklikleri”, **100. Yılında Jöntürk Devrimi**, 85-139.
- Erol, İzzet : “1982 Anayasası Döneminde Uluslararası Antlaşmaların TBMM’de Görüşülmesi ve Denetimi”, **TAAD**, C. 2, S. 4, 2011, 291-352.
- Erson Asar, Bilge : “Uluslararası Hukukta Andlaşma Akdetme Yetkisi ve Viyana Andlaşmalar Hukuku Sözleşmesi Madde 46 Kapsamında Andlaşmaların Geçersizliği”, **Public and Private International Law Bulletin**, C. 43, S. 2, 2023, 715-771.
- Ertaş, Türker : “Amerikan Siyasi Tarihinde Başkanların Impeachment Usulü ile Suçlandırılması: Johnson, Nixon, Clinton ve Trump Örnekleri Üzerinden Anayasal Bir İnceleme”, **SDÜHFD**, C. 12, S. 1, 2022, 3-89.
- Escobar-Lemmon, Maria C.; Borrelli, MaryAnne; Taylor-Robinson, Michelle M. : I did it my way: Portfolio allocation in the United States (1969-2013)”, **Government Formation and Minister Turnover in Presidential Cabinets**, Ed. Marcelo Camerlo, Cecilia Martinez-Gallardo, London, Routledge, 2018, 21-47.
- Esen, Bülent Nuri : **Anayasa Hukuku: Genel Esaslar**, Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1970.
- Esen, Selin : “2016 Anayasa Değişiklik Teklifinin Değerlendirilmesi”, **Ankara Barosu Dergisi**, S. 4, 2016, 45-74.
- Fallon JR, Richard H. : **The Dynamic Constitution**, Second Edition, Cambridge, Cambridge University Press, 2013.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin : “Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri Mahfuz Düzenleme Alanı mıdır?”, **Ankara Barosu Dergisi**, C. 77, S. 3, 2019, 277-310.
- Fenno, Richar F. : “President – Cabinet Relations: A Pattern and Case Study”, **American Governmental Institutions**, Edt.: Aaron Wildavsky, Nelson W. Polsby, Chicago, Rand McNally & Company, 1968, 176-188.

- Fenno, Richard F. : **The President's Cabinet**, New York, Vintage Books, 1959.
- Finkelstein, Claire
Oakes; Painter, Richard : "Presidential Accountability and the Rule of Law: Can the President Claim Immunity if He Shoots Someone on Fifth Avenue?", **Journal of Constitutional Law**, Vol. 24, No. 1, 2022, 93-210.
- Friedman, Richard D. : "Some Modest Proposals on the Vice-Presidency", **Michigan Law Review**, Vol. 86, 1988, 1703-1734.
- Forman, F.N.;
Baldwin, N.D.J. : **Mastering British Politics**, Third Edition, London, Macmillan, 1996.
- Gabriel, Ralph H. : Federalistlerce Yazılan Makalelerin Yazılış Sebebi ve Önemi", **Anayasa Üzerine Düşünceler: Federalistlerin Makalelerinden Seçmeler**, Çev: Mümtaz Soysal, İstanbul, Yenilik Basımevi, 1962, 1-6.
- Ganghof, Steffen;
Stecker, Christian : "Investiture Rules in Germany; Stacking the Deck against Minority Governments", **Investiture Rules and Government Formation**, Edt.: Bjørn Erik Rasch, Shane Martin, José Antonio Cheibub, Oxford, Oxford University Press, 2015, 67-85.
- Garner, Bryan A. : **Black's Law Dictionary**, Ninth Edition, United States of America, West, 2009.
- García Marín, Ignacio : "La parlamentarización peruana (2001-2016). Presidencialismo y sistema de partidos", **Espiral**, Vol. 26, No. 74, 127-163.
- Gay, Oonagh;
Powell, Thomas : "The Collective Responsibility of Ministers", **House of Commons Library**, Research Paper 04/82, 2004.
- Gedik, Ömer : **Yürütmenin Yasama Tarafından Denetimi ve Türkiye'de Yasama Organının Dönüşümü**, Ankara, Yetkin, 2023.
- Gedik, Ömer : "Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı Seçimlerinin Siyasal Rejim Üzerindeki Yansımaları", **EÜHFD**, C. XVII, S. 3-4, 2013, 27-72.
- Gedik, Ömer : **Anayasa Mahkemesi Kararlarının Yorum Yöntemleri Açısından İncelenmesi**, İstanbul, Filiz, 2022.
- Gerhardt, Michael J. : **The Federal Impeachment Process A Constitutional And Historical Analysis**, Third Edition, Chicago, The University of Chicago Press, 2019.
- Ginsberg, Benjamin;
Lowi, Theodore J.;
Weir, Margaret;
Tolbert, Caroline J. : **We the People**, Eleventh Core Edition, New York, W.W. Norton & Company, 2017.

- Ginsburg, Tom; Dixon, Rosalind (Ed.) : **Comparative Constitutional Law**, Cheltenham, Edward Elgar, 2011.
- Ginsburg, Tom; Elkins, Zachary : "One Size Does Not Fit All: The Provision and Interpretation of Presidential Term Limits", **The Politics of Presidential Term Limits**, Ed. Alexander Baturo, Robert Elgie, Oxford, Oxford University Press, 2019, 37-52.
- Ginsburg, Tom; Huq, Aziz; Landau, David : "The Comparative Constitutional Law of Presidential Impeachment", **The University of Chicago Law Review**, Vol. 88, 2021, 81-164.
- Ginsburg, Tom; Versteeg, Mila : "The Bound Executive: Emergency Powers During the Pandemic", **Public Law and Legal Theory Working Papers Working Paper Series**, No. 747, 2020.
- Gloppen, Siri; Wilson, Bruce M., vd. : **Courts and Power in Latin America and Africa**, New York, Palgrave, 2010.
- Goldstein, Joel K. : "Constitutional Change, Originalism, And The Vice Presidency", **Journal of Constitutional Law**, Vol. 16, No. 2, 2013, 369-411.
- Goldstein, Joel K. : "History and Constitutional Interpretation: Some Lessons from the Vice Presidency", **Arkansas Law Review**, Vol. 69, 2016, 647-694.
- González, Luis Eduardo; Gillespie, Charles Guy : "Presidentialism and Democratic Stability in Uruguay", **The Failure of Presidential Democracy: The Case of Latin America**, Edt.: Juan J. Linz, Arturo Valenzuela, United States of America, The John Hopkins University Press, 1994, 151-178.
- Göl, Mevlüt : "Devlet Başkanının Tarafsızlığı İlkesi Bağlamında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Partili Cumhurbaşkanı", **Prof. Dr. Burhan Kuzu'nun Anısına Armağan**, Haz. Ömer Ekmekçi, Abdurrahman Eren, İstanbul, Onikilevha, 2023, 459-533.
- Göl, Mevlüt : "TBMM Anayasa Komisyonu Oluşumu, İşleyişi ve Görevleri", **Yasama Dergisi**, S. 13, 2013, 92-111.
- Gölcüklü, Feyyaz; Gözübüyük, A. Şeref : **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması**, 2. Baskı, Ankara, Turhan, 1996.
- Gönenç, Levent; Kontacı, Ali Ersoy : "2017 Tarihli Anayasa Değişikliği Sonrasında Yasama-Yürütme İlişkileri", **TBB Dergisi**, S. 145, 2019, 53-79.
- Göze, Ayferi : **Siyasal Düşünceler ve Yönetimler**, 17. Baskı, İstanbul, Beta, 2017.
- Gözler, Kemal : **Anayasa Hukukunun Genel Teorisi**, Cilt I, 2. Baskı, Bursa, Ekin, 2020.

- Gözler, Kemal : **Anayasa Hukukunun Genel Teorisi**, Cilt II, 2. Baskı, Bursa, Ekin, 2020.
- Gözler, Kemal : **Devlet Başkanları: Bir Karşılaştırmalı Anayasa Hukuku İncelemesi**, Bursa, Ekin, 2. Baskı, 2016.
- Gözler, Kemal : “Mayıs 2023 Seçimleri Sürecinde Ortaya Çıkan Seçim Hukukuna İlişkin Bazı Sorunlar”, **Prof. Dr. Doğan Şenyüz’e Armağan**, Ed.: Halit Aker ve Zeynel T. Kangal, Bursa, Ekin, 2023, 219-250, s. 242-246.
- Gözler, Kemal : **Türk Anayasa Hukuku**, 2. Baskı, Bursa, Ekin, 2018.
- Gözler, Kemal : **Türk Anayasa Hukuku Dersleri**, 28. Baskı, Bursa, Ekin, 2023.
- Gözler, Kemal; Kaplan, Gürsel : **İdare Hukuku Dersleri**, 25. Baskı, Bursa, Ekin.
- Gözübüyük, A. Şeref; Tan, Turgut : **İdare Hukuku**, Cilt 1, 8. Bası, Ankara, Turhan, 2011.
- Griffin, Stephen M. : “Presidential Impeachment in Tribal Times: The Historical Logic of Informal Constitutional Change”, **Connecticut Law Review**, Vol. 51, No. 2, 2019, 413-449.
- Gustafson, Adam R.F. : “Presidential Inability and Subjective Meaning”, **Yale Law & Policy Review**, Vol. 27, No. 2, 2009, 459-497.
- Gül, Cengiz : **Karşılaştırmalı Hükümet Sistemlerinde Yürütme**, Ankara, Yetkin, 2017.
- Gül, Cengiz : “Türk Başkanlık Sisteminde Yürütmenin Etkin Bir Yasama Denetimine Tabi Olup Olmadığının Hukuki Analizi”, **Prof. Dr. Burhan Kuzu’nun Anısına Armağan**, Haz. Ömer Ekmekçi, Abdurrahman Eren, İstanbul, Onikilevha, 2023, 111-136.
- Güneş, Turan : **Parlamente Rejiminin Bugünkü Manası ve İşleyişi**, Ankara, Nazir Akbasan Matbaası, 1956.
- Haliloğlu Pakdil, N. Betül : “ABD’de Yürütmenin Kanun Tekliflerinin Hazırlanması Aşamasındaki Rolü”, **Prof. Dr. Burhan Kuzu’nun Anısına Armağan**, Haz. Ömer Ekmekçi, Abdurrahman Eren, İstanbul, Onikilevha, 2023, 573-627.
- Halatçı Ulusoy, Ülkü : **Türk Hukukunda Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine Göre Uluslararası Antlaşmaların Yapımı ve Sona Ermesi**, Ankara, Yetkin, 2021.
- Hamilton, Alexander; Madison, James; Jay, John : **Anayasa Üzerine Düşünceler: Federalistlerin Makalelerinden Seçmeler**, Çev: Mümtaz Soysal, İstanbul, Yenilik Basımevi, 1962.

- Hamilton, Alexander; Madison, James; Jay, John Harner, Timothy R. : **Federalist Yazılar**, Çev. Tolga Şirin ve Necdet Umut Orcan, İstanbul, Runik Kitap, 2021.
- Has, Murat : “Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları”, **Prof. Dr. Burhan Kuzu’nun Anısına Armağan**, Haz. Ömer Ekmekçi, Abdurrahman Eren, İstanbul, Onikilevha, 2023, 535-572.
- Has, Volkan : **Türk Parlamento Hukukunun Kaynakları ve Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin Çalışma Düzeni**, Adalet, Ankara, 2009.
- Hazell, Robert : “The United Kingdom”, **Constitutional Conventions in Westminster Systems: Controversies, Changes and Challenges**, Ed. Brian Galligan, Scott Brenton, Cambridge, Cambridge University Press, 2015, 173-188.
- Heard, Andrew : **Canadian Constitutional Conventions: The Marriage of Law and Politics**, Second Editon, Oxford, Oxford University Press, 2014.
- Heun, Werner : **The Constitution of Germany**, Oxford, Hart Publishing, 2011.
- Hirschl, Ran : **Comparative Matters: The Renaissance of Comparative Constitutional Law**, Oxford, Oxford University Press, 2014.
- Hirschl, Ran : “Karşılaştırmalı Anayasa Hukukundan Karşılaştırmalı Anayasa Çalışmalarına”, **Anayasa Hukuku Dergisi**, Çev. Serkan Yolcu, C. 6, S. 11, 2017, 227-242.
- Husa, Jaakko : **The Constitution of Finland**, Oxford, Hart Publishing, 2011.
- Lybyer, Albert Howe : **Kanuni Sultan Süleyman Döneminde Osmanlı İmparatorluğu’nun Yönetimi**, İstanbul, Süreç Yayıncılık, 1987.
- Inácio, Magna : “Presidentially led coalitions: Portfolio allocation in Brazil (1985–2016)”, **Government Formation and Minister Turnover in Presidential Cabinets**, Ed. Marcelo Camerllo, Cecilia Martinez-Gallardo, London, Routledge, 2018, 111-138.
- Inácio, Magna; Llanos, Mariana; Pinheiro, Bruno : “Cabinet Reshuffles in Latin America: A Function of Presidential Reputation”, **Government and Opposition**, Cambridge, Cambridge University Press, 2022, 1-23.

- İşıktaç, Yasemin : **Hukukun Kaynağı Olarak Örf ve Adet Hukuk**, İstanbul, Kazancı Kitap, 1992.
- İriş, Halil İbrahim : **Üst Kademe Kamu Yöneticilerinin Atanmaları, Nitelikleri ve Görevlerinin Sona Ermesi**, Ankara, Yetkin, 2021.
- Jackson, Vicki C. : “Comparative Constitutional Law: Methodologies”, **The Oxford Handbook of Comparative Constitutional Law**, Oxford, Oxford University Press, 2012, 54-74.
- James, Simon : **British Cabinet Government**, Sec. Edt., London, Routhledge, 1999.
- Jennings, Sir Ivor : **Cabinet Government**, Thrid Edt., Cambridge, Cambridge University Press, 1969.
- Jennings, Sir Ivor : **The Law And The Constitution**, Fourth Edition, London, University of Oxford Press, 1952.
- Kahraman, Mehmet : **Parlamenter Sistemlerde ve Türk Anayasa Hukuku’nda Bakanlar Kurulunun Görevleri Yetkileri ve Çalışma Usulü**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya, 2006.
- Kalıpçioğlu, Begüm Nur : “1982 Anayasası’na Göre Bakanların Sorumluluğu”, **Prof. Dr. Burhan Kuzu’nun Anısına Armağan**, Haz. Ömer Ekmekçi, Abdurrahman Eren, İstanbul, Onikilevha, 2023, 319-348.
- Kaman, Nur : “Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ve Kamu Personel Hukukuna Etkileri”, **Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Yürütme Sempozyum Bildiri Kitabı**, Marmara Üniversitesi Yayınları No. 861, 2018, 88-94.
- Kanadoğlu, Osman Korkut; Duygun, Ahmet Mert : **Anayasa Hukukunun Genel Esasları**, 3. Baskı, İstanbul, Onikilevha, 2023.
- Kanberoğlu, Nesrin : “Meclis-i Vükela Tarihi”, **Journal of History School**, Vol. 50, 2021, 145-174.
- Kapiszewski, Diana : “Power Broker, Policy Maker, or Rights Protector? The Brazilian Supremo Tribunal Federal in Transition”, **Courts in Latin America**, Ed.: Gretchen Helmke, Julio Ríos-Figueroa, Cambridge, Cambridge University Press, 2011, 154-186.
- Kaplan, Ayşe Yaman : **Karşılıklı Etkileşim Araçları Bağlamında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi**, İstanbul, Onikilevha, 2023.

- Kaptıkaçtı Kayatekin, Beyhan : “Senatonun Üst Düzey Kamu Görevlilerinin Atama-sındaki Onay Yetkisi”, **ABD Kongresinde Yasama, Denetim ve Bütçe Süreçleri**, Der. Murat Bilgin, Mehmet Burak Ünal, Ankara, TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı Yayınları, 1. Basım, 2019, 211-232.
- Karahanogulları, Yiğit : “ABD’nin Federal Bütçe Süreci”, **Maliye Dergisi**, S. 60, 2011, 269-288.
- Karşı, Mehmet Rauf : “Üst Kademe Kamu Yöneticilerinin Atama Usul ve Esasları Üzerine Bir İnceleme”, **SÜHFD**, C. 28, S. 1, 2020, 187-208.
- Kelso, Alexandra : “Parliament and Government Formation in the United Kingdom: A Hidden Vote of Investiture?” **Investiture Rules and Government Formation**, Edt.: Bjørn Erik Rasch, Shane Martin, José Antonio Cheibub, Oxford, Oxford University Press, 2015, 29-48.
- Koç, Meltem : **Cumhurbaşkanı’nın Düzenleme Yetkisi Açısından Üst Kademe Kamu Yöneticilerinin Atanma Usul ve Esasları**, Ankara, Yetkin, 2023.
- Kontacı, Ali Ersoy : **Anayasa Yargısında Yargısal Karşılaştırmacılık ve Türk Anayasa Mahkemesi**, Ankara, Seçkin, 2021.
- Kopecky, Petr vd. : “Party patronage in contemporary democracies: Results from an expert survey in 22 countries from five regions”, **European Journal of Political Research**, Vol. 55, 2016, 416-431.
- Köküsarı, İsmail : “Cumhurbaşkanlığı Kararnemelerinin Konu Bakımından Yetki Denetimi ile İçerik Yönünden Anayasa Uygunluk Denetiminin Farkları”, **ERÜHFD**, C. XVI, S. 1, 2021, 277-300.
- Kristinsson, Gunnar Helgi : “More safe than sound? Cabinet ministers in Iceland”, **The Selection of Ministers in Europe**, Edt.: Keith Dowding, Patrick Dumond, New York, Routhledge, 2009, 194-203.
- Krouwel, André; Koedam, Jelle : “Parliamentary Parties in the Netherlands: Informal Investiture Behind Closed Doors”, **Investiture Rules and Government Formation**, Edt.: Bjørn Erik Rasch, Shane Martin, José Antonio Cheibub, Oxford, Oxford University Press, 2015, 253-274.
- Kubalı, Hüseyin Nail : **Anayasa Hukuku Genel Esaslar ve Siyasi Rejimler**, İstanbul, Ersa Matbaacılık, 1965.
- Kutkan, Oğuzcan : “Karşılaştırmalı Anayasa Hukukunda Yüce Divan Yargılaması ve Türkiye İçin Öneriler”, **Prof. Dr. Burhan Kuzu’nun Anısına Armağan**, Haz. Ömer Ekmekçi, Abdurrahman Eren, İstanbul, Onikilevha, 2023, 629-684.

- Küçük, Adnan : “Amerika’da ve Türkiye’de Kuvvetler Ayrılığı Bağlamında Yasama ve Yürütme Arasında Dengeler ve Frenler Mekanizması”, **Prof. Dr. Burhan Kuzu’nun Anısına Armağan**, Haz. Ömer Ekmekçi, Abdurrahman Eren, İstanbul, Onikilevha, 2023, 185-252.
- Lamprea, Everaldo : “When Accountability Meets Judicial Independence: A Case Study of the Colombian Constitutional Court's Nominations”, **Global Jurist**, Vol. 10, No. 1, 2010, 1-38.
- Landau, David : “Presidential Term Limits in Latin America: A Critical Analysis of the Migration of the Unconstitutional Constitutional Amendment Doctrine”, **Law & Ethics of Human Rights**, Vol. 12, No. 2, 2018, 225-249.
- Landau, David : **Suistimalci Anayasacılık**, Çev. İzzet Eroğlu, Ankara, Astana Yayınları, 2019.
- Landau, David; Roznai, Yaniv; Dixon, Rosalind : “Term Limits and the Unconstitutional Constitutional Amendment Doctrine: Lessons from Latin America” **The Politics of Presidential Term Limits**, Ed. Alexander Baturo, Robert Elgie, Oxford, Oxford University Press, 2019, 53-74.
- Lehman, Jeffrey; Phelps, Shirelle : **West’s Encyclopedia of American Law**, 2nd Edition, United States of America, Thomson & Gale, 2005.
- Lijphart, Arend : **Demokrasi Modelleri**, Çev. Güneş Ayas – U. Umut Bulsun, İstanbul, İthaki, 2014.
- Lijphart, Arend : **Parliamentary Versus Presidential Government**, Oxford, Oxford University Press, 1992.
- Lijphart, Arend : “Presidentialism and Majoritarian Democracy: Theoretical Observations”, **The Failure of Presidential Democracy: The Case of Latin Amerika**, Ed. Juan J. Linz, Arturo Valenzuela, The John Hopkins University Press, 1994, 91-105.
- Linz, Juan J. : “Başkanlık Sisteminin Tehlikeleri”, **Demokrasinin Küresel Yükselişi**, Der.: Larry Diamond ve Marc F. Plattner, Ankara, Yetkin, 1995, 143-160.
- Linz, Juan J. : “Presidential or Parliamentary Democracy: Does It Make a Difference”, **The Failure of Presidential Democracy: The Case of Latin Amerika**, Ed. Juan J. Linz, Arturo Valenzuela, John United States of America, Hopkins University Press, 1994, 3-87.
- Linz, Juan J. : “The Perils of Presidentialism”, **Journal of Demokrasi**, Vol:1/1, 1990, 51-69.

- Llanos, Mariana; Marsteintredet, Leiv : “The Political Limits of Presidential Impeachment: Lessons from Latin America”, **Hamburg: German Institute for Global and Area Studies (GIGA)**, 2021.
- Loewenstein, Karl : **Political Power And The Governmental Process**, Chicago, University of Chicago Press, 1965.
- Loveland, Ian : **Constitutional Law, Administrative Law and Human Rights**, Sixth Edt., Oxford, Oxford University Press, 2012.
- Ludwikoski, Rett R. : “Latin American Hybrid Constitutionalism: The United States Presidentialism in the Civil Law Melting Pot”, **Boston University International Law Journal**, Vol. 21, No.1, 2003, 29-62.
- Lynch, Megan Suzanne : “The Budget Resolution and Spending Legislation”, **Congressional Research Service**, 2009.
- Macfarlane, Emmett : “The Place of Constitutional Conventions in the Constitutional Architecture, and in the Courts”, **Canadian Journal of Political Science**, 2022, 1-20.
- Mainwaring, Scott P. : “Presidentialism in Latin America”, **Latin American Research Review**, Vol. 25, No. 1, 1990, 157-179.
- Mainwaring, Scott P. : “Presidentialism, Multipartism, and Democracy: The Difficult Combination”, **Comparative Political Studies**, Vol. 26, No. 2, 1993, 198-228.
- Mainwaring, Scott P.; Scully, Timothy R. : **Building Democratic Institutions: Party Systems in Latin America**, Stanford, Stanford University Press. 1995.
- Maliska, Marcos Augusto : “The Problem of Constitutional Instability in Emerging Economies: The Case of Brazil”, **International Comparative Jurisprudence**, Vol. 5, No.1, 2019, 1-7.
- Manav, Erman : “Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Yürütme Yetkisine İlişkin Konularda Çıkarılması Sınırlaması”, **Prof. Dr. Burhan Kuzu'nun Anısına Armağan**, Haz. Ömer Ekmekçi, Abdurrahman Eren, İstanbul, Onikilevha, 2023, 427-458.
- Marshall, Geoffrey : **Constitutional Conventions: The Rules And Forms Of Political Accountability**, Oxford, Oxford University Press, 1984.
- Marsteintredet, Leiv; Berntzen, Einar : “Reducing the Perils of Presidentialism in Latin America through Presidential Interruptions”, **Comparative Politics**, Vol. 41, No. 1, 83-101, 2008.

- Marsteintredet, Leiv; Llanos, Mariana; Nolte, Detlef : "Paraguay And The Politics of Impeachment", **Journal of Democracy**, Vol. 24, No. 4, 2013, 110-123.
- Marsteintredet, Leiv; Uggla, Fredrik : "Allies and Traitors: Vice-Presidents in Latin America", **Journal of Latin American Studies**, Vol. 51, No. 3, 665-688.
- Martin, Elizabeth A. : **Oxford Dictionary of Law**, Fifth Edition, Oxford, Oxford University Press, 2003.
- Martínez-Barahona, Elena : "Constitutional Courts and Constitutional Change: Analysing the Cases of Presidential Re-Election in Latin America", **New Constitutionalism in Latin America Promises and Practices**, Ed. Detlef Nolte, Almut Schilling-Vacaflor, Burlington, Ashgate, 2012, 289-312.
- Martínez-Gallardo, Cecilia : "Designing Cabinets: Presidential Politics and Ministerial Instability", **Journal of Politics in Latin America**, Vol. 6, No. 2, 2014, 3-38.
- Martínez-Gallardo, Cecilia : "Inside the Cabinet: The Influence of Ministers in the Policymaking Process", **How Democracy Works; Political Institutions, Actors, and Arenas in Latin American Policymaking**, Ed.: Carlos Scartascini, Ernesto Stein, Mariano Tommasi, Washington, Inter-American Development Bank, 2010, 119-146.
- Martins, Ana : "Presidential Elements in Government The Portuguese Semi-Presidential System", **European Constitutional Law Review**, Vol. 2, No. 1, 2006, 81-100.
- Masterman, Roger; Schütze, Robert (Ed.) : **The Cambridge Companion to Comparative Constitutional Law**, Cambridge, Cambridge University Press, 2019.
- Matsui, Shigenori : **The Constitution of Japan**, Oxford, Hart Publishing, 2011.
- McClintock, Cynthia : **Electoral Rules and Democracy in Latin America**, New York, Oxford University Press, 2018.
- Mejía Guinand, Luis Bernardo; Botero, Felipe : "Bait and Switch?: Portfolio allocation in Colombia", **Government Formation and Minister Turnover in Presidential Cabinets**, Ed. Marcelo Camerllo, Cecilia Martinez-Gallardo, Routledge, London, 2018, 139-158.
- Meyers, Roy T. : "The Budget Resolution Should Be A Law", **Public Budgeting & Finance**, Vol. 10, 1990, 103-112.

- Mittelman, Ariel
Sribman : “La vicepresidencia en América Latina: un mal innecesario”, **América Latina Hoy**, Vol.81, 2019, 51-55.
- Mittelman, Ariel
Sribman : “La vicepresidencia en América como desafío a la democracia representativa: los casos de Estados Unidos, Brasil y Argentina”, **Foro Internacional**, Vol. LXII, No. 1, 2022, 179-223.
- Montesquieu : **Kanunların Ruhu Üzerine**, Çev. Fehmi Baldaş, İstanbul, Hiperlink, 2014.
- Mulligan, Stephen P. : “International Law and Agreements: Their Effect upon U.S. Law”, **Congressional Research Service**, 2023.
- Mumcu, Ahmet : **Divan-ı Hümayun**, 5. Baskı, Ankara, Phoenix, 2020.
- Mustapic, Ana María : “Presidentialism and Early Exits: The Role of Congress”, **Presidential Breakdowns in Latin America**, Ed. Mariana Llanos, Leiv Marsteintredet, New York, Palgrave Macmillan, 2010, 17-32.
- Mutlu, Azer Ebru : “Hukuki Statüsü ve İdari Teşkilattaki Yeriyle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanı Yardımcıları”, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 10, S. 1, 2019, 119-132.
- Müftüoğlu, Zeynep : “1982 Anayasası'nın 161. Maddesinde Yer Alan Bütçe Uygulamalarının Bütçe Hakkı Bakımından Değerlendirilmesi”, **IX. Genç Vergi Hukukçuları Sempozyumu Bildiri Kitabı**, Ed. Zeynep Müftüoğlu, Ankara, Atılım Üniversitesi Yayınları No. 64, 2020, 89-108.
- Myers, James D. : “Bringing the Vice President into the Fold: Executive Immunity and the Vice Presidency”, **Boston College Law Review**, Vol. 50, No. 3, 2009, 897-940
- Naranjo, Gerardo;
Hernández;
Castillo, Jesús Guzmán : “Diverse profiles within single-party cabinets: Portfolio allocation in Costa Rica (1978-2014)”, **Government Formation and Minister Turnover in Presidential Cabinets**, Ed. Marcelo Camerlo, Cecilia Martinez-Gallardo, London, Routledge, 2018, 48-66.
- Negretto, Gabriel L. : **Making Constitutions**, Cambridge, Cambridge University Press, 2013.
- Negretto, Gabriel L.;
Couso, Javier : **Constitution-Building Processes in Latin America**, International IDEA Discussion Paper, 3/2018.
- Nergelius, J. : “Constitutional Reform in Sweden, Some Important Remarks”, **Tijdschrift voor Constitutioneel Recht**, No: 4, 2013, 372-379.

- Neustadt, Richard E. : **Presidential Power and The Modern President**, New York, Macmillan Publishing Company, 1980.
- Nguy n-Duy, Iris : "France: Excluding Parliament from Government Formation", **Investiture Rules and Government Formation**, Edt.: Bj rn Erik Rasch, Shane Martin, José Antonio Cheibub, Oxford University Press, 2015, 292-306.
- Nousiainen, Jaakko : "From Semi-presidentialism to Parliamentary Government: Political and Constitutional Developments in Finland", **Scandinavian Political Studies**, Vol. 24, No. 2, 2001, 95-109.
- Nunes, Felipe : "Impeachment, Political Crisis And Democracy in Brazil", **Revista de Ciencia Política**, Vol. 37, No. 2, 2017, 281-304.
- Oder, Bertil Emrah : **Anayasa Yargısında Yorum Y ntemleri**, İstanbul, Beta, 2010.
- Okandan, Recai Galip : **Amme Hukukumuzu Anahatları (Türkiye'nin Siyasi Gelişmesi)**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1971.
- Okşar, Mustafa : **1982 Anayasası Çerçevesinde Bakanlar Kurulu**, Ankara, Yetkin, 2013.
- Oliver, Dawn; Austin, Rodney : "Political and Constitutional Aspect of The Westland Affair", **Parliamentary Affairs**, Vol. 40, 1987, 20-40.
- Olivetti, Marco : "La reforma constitucional mexicana del 9 de agosto de 2012, entre racionalización débil de la forma de gobierno presidencial y tímida apertura a la democracia participativa", **Revista de Derecho Político**, No. 89, 2014, 413-440.
- Onar, Sıddık Sami : **İdare Hukuku Ders Notları**, Cilt II,  ç nc  Bası, İstanbul, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaası, 1966.
- Oyhanarte, Martin : "Supreme Court Appointments in the U.S. and Argentina", **Washington University Global Studies Law Review**, Vol. 20, 2021, 697-741.
-  den, Merih : **Türk Anayasa Yargısında Norm Denetimi**, Ankara, Yetkin, 2023.
- Özarlan, Bahadır Bumin : "Avrupa Birliği komisyonu", **Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, C. V, S. 2, 2005, 229-246.
-  zbudun, Ergun : **Parlamente Rejimde Parlamenteonun H k meti Murakabe Vasıtaları**, Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1962.

- Özbudun, Ergun : **Türk Anayasa Hukuk**, 10. Baskı, Ankara, Yetkin, 2009.
- Özbudun, Ergun : **Türk Anayasa Hukuku**, 23. Baskı, Ankara, Yetkin, 2023.
- Özbudun, Ergun : **1924 Anayasası**, İstanbul, Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2012.
- Özsoy Boyunsuz, Şule : **Başkanlı Parlamenter Sistem**, 2. Baskı, İstanbul, Onikilevha, 2014.
- Özsoy Boyunsuz, Şule : **Dünyada Başkanlık Sistemleri**, Ankara, İmge, 2017.
- Öztürk, Bahri : “Bir Ceza Mahkemesi Olarak Anayasa Mahkemesi: Yüce Divan”, **Anayasa Yargısı**, C. 12, 1995, 59-108.
- Payne, J. Mark : “Balancing Executive and Legislative Prerogatives: The Role of Constitutional and Party-Based Factors”, **Democracies in Development Politics and Reform in Latin America**, ed.: J. Mark Payne, Daniel Zovatto G., Mercedes Mateo Díaz, Washington, **Inter-American Development Bank**, 2007, 81-116.
- Payne, J. Mark;
Zavala, Andrés
Allamand : “The Effects of Presidential Election Systems on Democratic Governability”, **Democracies in Development Politics and Reform in Latin America**, Ed. J. Mark Payne, Daniel Zovatto G., Mercedes Mateo Díaz, Washington, Inter-American Development Bank, 2007, 17-37.
- Pazarıcı, Hüseyin : **Uluslararası Hukuk**, Ankara, Turhan, 2015.
- Panizza, Francisco;
Ricardo, Conrado;
Larraburu, Ramos;
Scherlis, Gerardo : “Unpacking Patronage: The Politics of Patronage Appointments in Argentina’s and Uruguay’s Central Public Administrations”, **Journal of Politics in Latin America**, Vol. 10, No. 3, 2018, 59–98.
- Pásara, Luis : “Judicial Elections in Bolivia: An Unprecedented Event”, The Due Process of Law Foundation, Fundación Construir, https://www.dplf.org/sites/default/files/executive_summary_rev_web.pdf.
- Pereira, Carlos;
Mueller, Bernardo : “The Cost of Governing: Strategic Behavior of the President and Legislators in Brazil’s Budgetary Process”, **Comparative Political Studies**, Vol. 37, No. 7, 2004, 781-815.
- Pérez-Liñán, Anfbal : **Presidential Impeachment and the New Political Instability in Latin America**, Cambridge, Cambridge University Press, 2007.

- Pérez-Liñán, Aníbal; Castagnola, Andrea : "Presidential Control of High Courts in Latin America: A Long-term View (1904-2006)", **Journal of Politics in Latin America**, Vol. 1, No. 2, 2009, 87-114.
- Philips, O. Hood; Jackson, Paul : **Constitutional and Administrative Law**, Seventh Edition, London, Sweet & Maxwell, 1987.
- Polsby, Nelson W. : **Congress and The President**, New Jersey, Prentice-Hall, 1964.
- Polsby, Nelson W. : **Consequences of Party Reform**, Oxford, Oxford University Press, 1983.
- Rasch, Bjørn Erik; Martin, Shane; Cheibub, José Antonio : "Investiture Rules and Government Formation", **Investiture Rules and Government Formation**, Edt.: Bjørn Erik Rasch, Shane Martin, José Antonio Cheibub, Oxford, Oxford University Press, 2015, 3-28.
- Rattinger, Alexandra : "The Impeachment Process of Brazil: A Comparative Look at Impeachment in Brazil and the United States", **University of Miami Inter-American Law Review**, Vol.49, 129-166.
- Rehnquist, William H. : "Impeachment Clause: A Wild Card in the Constitution", **Northwestern University Law Review**, Vol. 85, No.4, 1991, 903-918.
- Relyea, Harold C. : "The Executive Office Concept", **The Executive Office of The President**, Ed. Harold C. Relyea, London, Greenwood Press, 1997, 3-37.
- Reynolds, Glenn Harlan : "Is Dick Cheney Unconstitutional", **Northwestern University Law Review**, Vol.102, No.3, 2008, 1539-1546.
- Riggs, Fred W. : "The Survival of Presidentialism in America: Para-constitutional Practices", *International Political Science Review*, Vol. 9, No. 4, 1988, 247-278.
- Ríos-Figueroa, Julio : "Fragmentation of Power and the Emergence of an Effective Judiciary in Mexico, 1994- 2002", **Latin American Politics and Society**, Vol. 49, No. 1, 2007, 31-57.
- Ríos-Figueroa, Julio : "Institutions for Constitutional Justice in Latin America", **Courts in Latin America**, Ed.: Gretchen Helmke, Julio Ríos-Figueroa, Cambridge, Cambridge University Press, 2011, 27-54.
- Bobbitt, Philip C. : "Impeachment: A Handbook", **Yale Law Journal Forum**, Vol. 128, 2018, 515-598.
- Rodriguez-Raga, Juan Carlos : "Strategic Deference in the Colombian Constitutional Court, 1992-2006", **Courts in Latin America**, Ed.: Gretchen Helmke, Julio Ríos-Figueroa, Cambridge, Cambridge University Press, 2011, 81-98.

- Rosenn, Keith S. : "Separation of Powers in Brazil", **Duquesne Law Review**, Vol. 47, 2009, 839-870.
- Rose-Ackerman, Susan; Desierto, Diane A.; Volosin, Natalia : "Hyper-Presidentialism: Separation of Powers without Checks and Balances in Argentina and the Philippines", **Berkeley Journal of International Law**, Vol. 29, No. 1, 2011, 246-333.
- Rose-Ackerman, Susan; Melgar, Edgar Andres : "Hyper-Presidential Administration: Executive Policymaking in Latin America", **Arizona Law Review**, Vol. 64, No. 4, 2022, 1097-1184.
- Rosenfeld, Michel; Sajó, András (Ed.) : **The Oxford Handbook of Comparative Constitutional Law**, Oxford, Oxford University Press, 2012.
- Roskin, Michael; Cord, Robert L.; Medeiros, James A.; Jones, Wlater S. : **Siyaset Bilimi**, 4. Baskı, Çev. Atilla Yayla, Ankara, Adres Yayınları, 2018.
- Ross, William G. : "The Senate's Constitutional Role in Confirming Cabinet Nominees and Other Executive Officers", **Syracuse Law Review**, Vol. 48, No. 3, 1998, 1123-1222.
- Rudalevige, Andrew : **The New Imperial Presidency**, United States of America, The University of Michigan Press, 2006.
- Russo, Federico : "Government Formation in Italy: The Challenge of Bicameral Investiture", **Investiture Rules and Government Formation**, Ed.: Bjørn Erik Rasch, Shane Martin, José Antonio Cheibub, Oxford, Oxford University Press, 2015, 136-152.
- Rybicki, Elizabeth : "Senate Consideration of Presidential Nominations: Committee and Floor Procedure", **Congressional Research Service**, 2023.
- Samra, Harout Jack : "Central Bank Autonomy in Latin America: A Survey and Case Studies", **Chapman Law Review**, Vol. 13, No. 1, 2009, 63-96.
- Sanchez, Arianna; Magaloni, Beatriz; Magar, Eric : "Legalist versus Interpretativist: The Supreme Court and the Democratic Transition in Mexico", **Courts in Latin America**, Ed.: Gretchen Helmke, Julio Ríos-Figueroa, Cambridge, Cambridge University Press, 2011, 187-218.
- Sartori, Giovanni : **Comparative Constitutional Engineering: An Inquiry Into Structures, Incentives, and Outcomes**, New York, New York University Press, 1997.

- Sartori, Giovanni : **Karşılaştırmalı Anayasa Mühendisliği**, Çev. Ergun Özbudun, Ankara, Yetkin, 1997.
- Schick, Allen : **A.B.D. Federal Bütçesi**, Çev. Özcan Sarı, Ankara, Maliye Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, 2002.
- Serrafero, Mario Daniel : “La Vicepresidencia y las coaliciones políticas: el caso de Argentina”, **Rev. Sociol. Polit.**, Vol. 26, No. 65, 2018, 15-38.
- Sever, Doğukan : “2017 Anayasa Değişikliğinin Ardından Cumhurbaşkanının Sorumluluğu: Osmanlı-Türk Anayasacılığı Bakımından Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, **Prof. Dr. Burhan Kuzu'nun Anısına Armağan**, Haz. Ömer Ekmekçi, Abdurrahman Eren, İstanbul, Onikilevha, 2023, 393-425.
- Sezer, Abdullah : “Normlar Hiyerarşisi ve Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri [Çok Boyutlu Normlar Piramidi Yaklaşımı]”, **Anayasa Yargısı**, C. 36, S. 1, 2019, 353-412.
- Sezer, Abdullah : “Cumhurbaşkanlığı Seçimlerinde Adaylık (2007 Anayasa Değişikliği ve 6271 No.lu Yasa Ekseninde Karşılaştırmalı Bir Analiz”, **Anayasa Hukuku Der-gisi**, C. 2, S. 4, 2013, 199-264.
- Shugart, Matthew Soberg; : **President and Assemblies**, Cambridge, Cambridge University Press, 1992.
- Carey, John M. : “Exaggerated Presidentialism and Moderate Presidents: Executive- Legislative Relations in Chile”, **Legislative Politics in Latin America**, Ed. Scott Morgenstern, Benito Nacif, Cambridge, Cambridge University Press, 2002, 79-113.
- Siavelis, Peter M. : “Introduction”, **The Judicialization of Politics in Latin America**, Ed. Rachel Sieder, Une Schjolden, Alan Angell, NewYork, Palgrave, 2005, 1-20.
- Siedery, Rachel; Schjolden, Line; Angell, Alan : **Borrowing Constitutional Designs**, Princeton, Princeton University Press, 2005.
- Skach, Cindy : “Back to the Basics: Looking Again to State Constitutions for Guidance on Forming a More Perfect Vice Presidency”, **Pepperdine Law Review**, Vol. 35, No.4, 2008, 967-1028.
- Soderstrom, Jamin : **Anayasaya Giriş**, 3. Baskı, Ankara, İmge, 2011.
- Soysal, Mümtaz : “Anayasaya Uygunluk Denetimi ve Uluslararası Sözleşmeler”, **Anayasa Yargısı**, Ankara, Anayasa Mahkemesi Yayını, Cilt 2, 1986, 5-19.

- Söyler, Yasin : “3 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine Göre Üst Kademe Kamu Yöneticisi Kimdir?”, **ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 2, S. 1, 2020, 59-110.
- Stelzer, Manfred : **The Constitution of the Republic of Austria**, London, Hart Publishing, 2011.
- Subhawong, Aryn : “A Realistic Look at the Vice Presidency: Why Dick Cheney Is an “Entity Within the Executive Branch”, **Saint Louis University Law Journal**, Vol. 53, No. 1, 2008, 281-308.
- Sunstain, Cass R. : **Impeachment A Citizen’s Guide**, London, Harvard University Press, 2014.
- Şahin, Kemal : **Kamu Hukuku Perspektifinden Impeachment**, İstanbul, Beta, 2001.
- Şen Çetiner, Beren : “Vekalet Teorisi Bağlamında Karşılaştırmalı Örneklerde ve 1982 Anayasası’nda Cumhurbaşkanına Vekalet Kurumu”, **Prof. Dr. Burhan Kuzu’nun Anısına Armağan**, Haz. Ömer Ekmekçi, Abdurrahman Eren, İstanbul, Onikilevha, 2023, 349-392.
- Şen, İlker Gökhan : “Anayasal Teamül Nedir? “Yazısız Anayasa Kuralları İçin Bir Tanımlama Denemesi”, **Yasama Dergisi**, S. 24, 37-58.
- Şentop, Mustafa : “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde İki Defadan Fazla Cumhurbaşkanı Seçilememe Kuralı”, **TAAD**, Y. 13, S. 50, 2022, 1-40.
- Şirin, Tolga; Duymaz, Erkan : “Sınırlı İktidardan Uzatmalı Başkalığa: Devlet Başkanlığı Dönem Sınırlamaları Hakkında Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, **Anayasa Hukuku Dergisi**, Cilt: 10, Sayı: 19, 2021, 27-92.
- Şirin, Tolga; Orcan, Necdet Umut : “Uluslararası Sözleşmelerden Çekilmenin Anayasal Esasları ve Başlıca Tartışmalar”, **TAAD**, S. 50, 2022, 241-278.
- Taft, William Howard : **Our Chief Magistrate and His Powers**, New York, Columbia University Press, 1916.
- Tanör, Bülent : **Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri**, 18. Baskı, İstanbul, YKY, 2009.
- Taş, Işıtan Mehmet : **Cumhurbaşkanlığı Politika Kurullarının Hukuki Niteliği ve İdari Örgütlenmedeki Yeri**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2021.
- Taşdöğen, Salih : **Türk Hukukunda Yasama Fonksiyonunun Anayasal Sınırlılığı**, Ankara, Adalet, 2023.
- Taylor, Greg : “Convention by consensus: Constitutional conventions in Germany”, **I•CON 12**, 2014, 303-329.

- Tekin, Abdurrahman : “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yasamanın Güçlendirilmesi: Sözlü Soru ile Yürütme ve Bürokrasiden İzahat İstenmesi”, **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 9, S. 2, 2022, 297-334.
- Teziç, Erdoğan : **Anayasa Hukuku**, Tıpkı 21. Baskı, İstanbul, Beta, 2017.
- Teziç, Erdoğan : **Türk Parlamento Hukukunun Kaynakları ve İlgili Anayasa Mahkemesi Kararları**, İstanbul, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1980.
- The Carter Center : “Obseving the Venezuela Presidential Recall Referandum”, **Special Report Series**, Atlanta, 2005.
- Thurow, Glen E. : “The Separated and Balanced Constitution”, **Texas Tech Law Review**, Vol. 21, No. 4, 1990, 2389-2406.
- Tokgöz, Oğuzhan : **Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Bütçe Hakkının Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi**, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2022.
- Tsanava, Lana : “Government Responsibility as a Mechanism of Balancing Power within the System of Separation of Power”, **Journal of Law (TSU)**, No. 1, 2014, 238-255.
- Tsebelis, George; Aleman, Eduardo : “Presidential Conditional Agenda Setting in Latin America”, **World Politics**, Vol. 57, No. 3, 2005, 396-420.
- Tunç, Hasan : **Türk Anayasa Hukuku**, Ankara, Adalet, 2022.
- Turhan, Mehmet : **Hükümet Sistemleri**, 2. Baskı, Ankara, Gündoğan, 1993.
- Turpin, Colin; Tomkins, Adam : **British Government and The Constitution**, Seventh Edt., Cambridge, Cambridge University Press, 2012.
- Tushnet, Mark : **Comparative Constitutional Law**, Cheltenham, Edward Elgar, 2014.
- Türer, Akın; Çeliker, Ercan : “Federal Bütçenin Kongrede Görüşülmesi”, **ABD Kongresinde Yasama, Denetim ve Bütçe Süreçleri**, Der. Murat Bilgin, Mehmet Burak Ünal, Ankara, TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı Yayınları, 1. Basım, 2019, 233-282.
- Uggla, Fredrik : “The politics of vice-presidential selection in Latin America”, **Electoral Studies**, Vol. 65, 2020,1-9.
- Ulusoy, Ali D. : **Türk İdare Hukuku**, 6. Baskı, Ankara, Yetkin, 2023.

- Uluşahin, Nur : **Anayasal Bir Tercih Olarak Başkanlık Sistemi**, Ankara, Yetkin, 1999.
- Uluşahin, Nur : **Saf Hükümet Sistemleri Karşısında İki Başlı Yürütme Yapılanması**, Ankara, Yetkin, 2007.
- Ulutaş, Fatma : **Uluslararası Hukuk Açısından Hukuken Bağlayıcı Olmayan Anlaşmalar**, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2022.
- Uygun, Mehmet Şerif : **Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın Türk Devlet Teşkilatındaki Yeri ve Avrupa Merkez Bankası ile Karşılaştırılması**, Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), 2008.
- Uygun, Oktay : **Devlet Teorisi**, 4. Baskı, İstanbul, Onikilevha, 2017.
- Uygun, Burcu : **Bakanlar Kurulunun Oluşumu: Birleşik Krallık, Fransa, Türkiye ve Almanya Örnekleri**, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi), Bursa, 2016.
- Uygun Altıntaş, Ülkü Olcay : "Türkiye'de Cumhurbaşkanı Yardımcılığı Kurumu ve Başkanlık Sistemindeki Örnekleri ile Karşılaştırılması", **Prof. Dr. Burhan Kuzu'nun Anısına Armağan**, Haz. Ömer Ekmekçi, Abdurrahman Eren, İstanbul, Onikilevha, 2023, 747-793.
- Uzun, Cem Duran : **Yürütmenin Yasamayı Fesih Yetkisi**, Ankara, Adalet, 2023.
- Ülker, Gözde : **İdari İşlemin Yetki Unsuru**, Ankara, Yetkin, 2022.
- Ülgen, Özen : "Cumhurbaşkanlığı Kararnemelerinin Niteliği ve Türleri", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 69, 2018/1, 3-40.
- Ünal Açıkgöz, Merve : **2017 Anayasa Değişiklikleri Bağlamında Yürütmenin Denetlenmesi**, Ankara, Adalet, 2021.
- Üstün, Gül : "Cumhurbaşkanlığı Ofislerinin İdari Taşkilattaki Yeri" **Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Yürütme Sempozyum Bildiri Kitabı**, Marmara Üniversitesi Yayınları No. 861, 2018.
- Valadés, Diego : **El gobierno de gabinete y los gobiernos de coalición**, Tercera edición, México, Dgdc-UNAM, 2018.
- van Zyl Smit, Jan : **Judicial Independence in Latin America: The Implications of Tenure and Appointment Processes**, Bingham Centre for the Rule of Law, 2016.

- Venice Comission : **Report on the Domestic Procedures of Ratification and Denunciation of International Treaties adopted by the Venice Commission at its 130th Plenary Session**, Strasbourg, European Commission for Democracy Through Law (Venice Commission), 2022
- Venice Commission : **Report of term-limits. Part 1—Presidents**, Strasbourg, European Commission for Democracy Through Law (Venice Commission), 2018.
- Vera, Sofia; Carreras, Miguel : “Cooperative but non-patisan: Portfolio allocation in Peru (1980-2016)”, **Government Formation and Minister Turnover in Presidential Cabinets**, Ed. Marcelo Camerlo, Cecilia Martinez-Gallardo, London, Routledge, 2018, 159-181.
- Vercesi, Michelangelo : “Cabinet and Decision-Making Processes: Re-Assessing The Literature”, **Jurnal of Comparative Politics**, Vol. 5, No. 2, 2012, 4-27.
- Verdier, Pierre-Hugues; Versteeg, Mila : “Separation of Powers, Treaty-Making, and Treaty Withdrawal: A Global Survey”, **Virginia Public Law and Legal Theory Paper Series**, 2018-56.
- Yasin, Melikşah : “Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Türk İdari Teşkilat Hukukuna Etkileri”, **Anayasa Yargısı**, C. 36, S. 1, 2019, 315-333.
- Yasin, Melikşah : “Örf ve Adet Kuralları ile İdari Teamüllerin İdare Hukukundaki Yeri”, **İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi**, C. 15, S. 2, 2012, 29-44.
- Yavuzdoğan, Seçkin : “İdare Hukukunda “İstifa”, **International Journal of Legal Progress**, Vol. 2, No. 2, 2016, 116-126.
- Yazıcı, Serap : **Başkanlık ve Yarı-Başkanlık Sistemleri**, 4. Baskı, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2017.
- Yelken, Hamit : **Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Anayasal Denetimi**, Ankara, Seçkin, 2022.
- Yıldız, Abdulkadir : “Amerika Birleşik Devletleri’nde Başkan Yardımcısı ile Türkiye’de Cumhurbaşkanı Yardımcısının Karşılaştırılması”, **ERÜHFD**, C. XIII, S. 1, 2018, 509-534.
- Yolcu, Serkan : “Anayasacıların Karşılaştırma Sorunu: Karşılaştırmalı Anayasa Hukuku Nedir, Ne Değildir?”, **TBB Dergisi**, C. 147, 2020, 9-48.
- Yüksel, Cüneyt : “Türkiye’nin Gelecek Siyasi Sistem Tercihi: Rasyoneleştirilmiş Parlametarizm, Yarı-Başkanlık ve Başkanlık Sistemleri”, **Yasama Dergisi**, S. 25, 2013, 38-70.

- Yüksel, Saadet : “Hükümet Sistemi Değişikliği Tartışmalarına Dair Anayasal Değerlendirme: Başkanlık Sistemindeki ve Parlamenter Sistemdeki Kurumsal Değişkenler”, **İÜHFİM**, C. LXXIII, S. 2, 2015, 135-169.
- Yüksel, Saadet : “Kuvvetler Ayrılığı İlkesinin Güvence Altına Alınması Bağlamında Denge-Denetim Mekanizmaları”, **Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Yürütme Sempozyum Bildiri Kitabı**, Marmara Üniversitesi Yayınları No. 861, 2018, 10-14.
- Yüzbaşıoğlu, Necmi : **Türk Anayasa Yargısında Anayasallık Bloku**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1993.
- Zengin, Mehmet Ali : “ABD Başkanlık Sisteminde Fren ve Denge Mekanizması Üzerine Bir İnceleme”, **TAAD**, Y. 7, S. 28, 2016, 1-28.
- Walker, Christopher J. : “Toward Democratic Consolidation? The Argentine Supreme Court, Judicial Independence, and The Rule of Law”, **Florida Journal of International Law**, Vol. 18, No. 3, 2006, 745-806.
- Warshaw, Shirley Anne : **Powersharing: White House-Cabinet Relations In The Modern Presidency**, Albany, State University of New York Press, 1996.
- Weldon, Jeffrey A. : “The Legal and Partisan Framework of the Legislative Delegation of the Budget in Mexico”, **Legislative Politics in Latin America**, Ed. Scott Morgenstern, Benito Nacif, Cambridge, Cambridge University Press, 2002, 377-412.
- Welp, Yanina; Castellanos, Ana Sofía : “Understanding the use of recall referendums: Evidence from Ecuador”, **International Political Science Review**, Vol. 41, No. 3, 2020, 335-348.
- Wheare, K.C. : **Modern Anayasalar**, Çev. Mehmet Turhan, İstanbul, Değişim Yayınları, 1984.
- Wilson, Bruce M. : “Changing Dynamics: The political Impact of Costa Rica’s Constitutional Court”, **The Judicialization of Politics in Latin America**, Ed. Rachel Sieder, Une Schjolden, Alan Angell, New York, Palgrave Macmillant, 2005, 47-65.
- Wilson, Bruce M. : “Enforcing Rights and Exercising an Accountability Function: Costa Rica’s Constitutional Chamber of the Supreme Court”, **Courts in Latin America**, Ed.: Gretchen Helmke, Julio Ríos-Figueroa, Cambridge, Cambridge University Press, 2011, 55-80.

- Winston, Andrew M. : “Ratification of International Treaties, A Comparative Law Perspective: United States of America”, **European Parliamentary Research Service**, 2020.
- Wirles, Daniel : **The Federalist Papers and Institutional Power in American Political Development**, Palgrave Macmillan, 2015.
- Woolaver, Hannah : “From Joining to Leaving: Domestic Law’s Role in the International Legal Validity of Treaty Withdrawal”, **European Journal of International Law**, Vol. 30, No. 1, 2019, 73-104.

Çevrimiçi Kaynaklar

- Amerika Birleşik Devletleri Anayasası Açıklamalı, <https://tr.usembassy.gov/wp-content/uploads/sites/91/abd-anayasasi.pdf>, (Çevrimiçi: 27/09/2022).
- Aslan, Volkan, “İstanbul Sözleşmesi’nin Türkiye Cumhuriyeti Bakımından Feshedilmesi Hakkında Kararın 1982 Anayasası Bakımından Değerlendirilmesi”, <https://blog.lexpera.com.tr/istanbul-sozlesmesinin-turkiye-cumhuriyeti-bakimindan-feshedilmesi-hakkinda-kararin-1982-anayasasi-bakimindan-degerlendirilmesi/>, (Çevrimiçi: 9/3/2024).
- Congressional Budget Office, “An Introduction to the Congressional Budget Office”, <https://www.cbo.gov/system/files/2023-01/58858-introCBO.pdf>, (Çevrimiçi: 31/08/2023).
- Elgie, Robert, “Is Peru Really Semi-Presidential?”, <http://www.semipresidentialism.com/is-peru-really-semi-presidential/>, (Çevrimiçi: 27/2/2023).
- Eren, Abdurrahman, “Belediye Başkanları Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Atanabilir mi?”, <http://www.kanuniesasi.com/2023/03/19/belediye-baskanlari-cumhurbaskani-yardimcisi-atanabilir-mi/>, (Çevrimiçi: 15/11/2023).
- Eren, Abdurrahman, “Mevcut Cumhurbaşkanı kaç defa seçilebilir?”, <http://www.kanuniesasi.com/2018/07/23/mevcut-cumhurbaskani-kac-defa-secilebilir/>, (Çevrimiçi: 15/11/2023).
- Eren, Abdurrahman, “Mevcut Cumhurbaşkanının Yeniden Adaylığına İlişkin Argümanlar”, <http://www.kanuniesasi.com/2023/01/19/mevcutcumhurbaskanininyenidenadayligin-iliskin-argumanlar/>, (Çevrimiçi: 15/11/2023).
- Eren, Abdurrahman, “Mevcut Cumhurbaşkanı Yeniden Seçilebilir mi?”, <http://www.kanuniesasi.com/2022/02/09/mevcut-cumhurbaskani-yeniden-secilebilir-mi/>, (Çevrimiçi: 15/11/2023).

- Gözler, Kemal, “Cumhurbaşkanının Uluslararası Sözleşmeleri Feshetme Yetkisi Var mı? (İstanbul Sözleşmesinin Feshi Hakkında 3718 Sayılı Cumhurbaşkan Kararı Üzerine Eleştiriler)”, <https://www.anayasa.gen.tr/ua-sozlesme-feshih.htm>, (Çevrimiçi: 9/3/2024).
- Gözler, Kemal, “Cumhurbaşkanlığı Kabinesi” Var mı Böyle Bir Şey”, https://www.anayasa.gen.tr/cb-kabinesi.htm#_ftnref1, (Çevrimiçi:16/8/2022).
- Gözler, Kemal, “Türk Anayasa Hukukunda Teamül Olabilir mi?”, <https://www.anayasa.gen.tr/teamul.htm>, (Çevrimiçi: 04/08/2022).
- <https://www.lexico.com/definition/college>, (Çevrimiçi: 24/4/2020).
- <https://www.lexico.com/definition/collegial>, (Çevrimiçi: 24/4/2020).
- <https://www.lexico.com/definition/collect>, (Çevrimiçi: 24/4/2020).
- <https://thecommonwealth.org/member-countries>, (Çevrimiçi: 30/5/2020).
- <https://www.gouvernement.fr/en/how-government-works>, (Çevrimiçi: 30/5/2020).
- <https://www.margaretthatcher.org/document/108236>, (Çevrimiçi: 22/9/2020).
- <https://www.constituteproject.org>, (Çevrimiçi: 10/10/2020).
- https://www.thedanishparliament.dk/-/media/pdf/publikationer/english/the-parliamentary-system-of-denmark_2014.ashx, (Çevrimiçi:21/12/2020).
- <https://www.government.nl/topics/parliament/relationship-between-government-and-parliament>, (Çevrimiçi: 13/2/2021).
- <https://www.archives.gov/federal-register/codification/executive-order/08248.html>, (Çevrimiçi: 21/12/2021).
- <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/cabinet>, (Çevrimiçi:10/4/2023).
- <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/cabinet>, (Çevrimiçi: 10/4/2023).
- <https://sozluk.gov.tr>, (Çevrimiçi: 11/04/2023).
- <http://jurist.org/forum/2017/02/William-Ross-senate-confirmation.php>, (Çevrimiçi: 08/06/2023).
- <https://www.cbo.gov/about/products/major-recurring-reports#3>, (Çevrimiçi: 31/08/2023).
- <https://www.takvim.com.tr/guncel/2023/01/07/bir-itiraf-da-ali-babacandan-cumhurbaskani-karar-almadan-once-6-liderin-rizasini-alacak-onerdikleri-sistemi-yandaslari-bile-anlamadi>, (Çevrimiçi: 1/1/2024).
- <https://www.tbmm.gov.tr/ihtisas-komisyonlari/KomisyonUyeleri/plan-ve-butce-komisyonu/f72877d1-b469-037b-e050-007f01005610>, (Çevrimiçi: 10/2/2024).

- <https://psi203.cankaya.edu.tr/uploads/files/Erogul,%20Kanun-u%20Esasi.pdf>, (Çevrimiçi: 25/3/2024).
- <https://d1qqtien6gys07.cloudfront.net/wp-content/uploads/2024/02/Democracy-Index-2023-Final-report-11-15.pdf>, (Çevrimiçi: 28/5/2024).
- <https://www.tbmm.gov.tr/ih-tisas-komisyonlari/KomisyonUyeleri/plan-ve-butce-komisyonu/f72877d1-b469-037b-e050-007f01005610>, (Çevrimiçi: 29/5/2024).
- Kütükoğlu, Mübahat S. “İrâde-i Seniyye”, <https://islamansiklopedisi.org.tr/irade-i-seniyye>, (Çevrimiçi: 24/2/2024).
- mecliste.org, “Plan ve Bütçe Komisyonu Çalışmalarını İzleme Raporu”, <https://www.mecliste.org/dosyalar/file/PLAN%20VE%20BÜTÇE%20KOMİSYONU%20ÇALIŞMALARINI%20İZLEME%20RAPORU.pdf>, (Çevrimiçi: 10/02/2024).
- Milli Güvenlik Konseyi Kararı, **Türkiye Cumhuriyeti Milli Güvenlik Konseyi Yasama Görevleri İhtüzüğü**, Karar No. 1, Kabul Tarihi: 25/9/1980, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17119.pdf>, (Çevrimiçi: 25/02/2024).
- Özsoy Boyunsuz, Şule, “Anayasamıza Göre Cumhurbaşkanının Dönem Sınırı”, <https://hukukdefterleri.com/anayasamiza-gore-cumhurbaskaninin-donem-siniri/>, (Çevrimiçi: 15/10/2023).
- Shugart, Matthew S., “So, Peru’s system is a hybrid”, <https://fruitsandvotes.wordpress.com/2015/03/31/so-perus-system-is-a-hybrid/>, (Çevrimiçi: 27/2/2023).
- The House Of Representatives, “Articles of Impeachment Against Donald John Trump”, **House Resolution 755**, <https://www.congress.gov/116/bills/hres755/BILLS-116hres755enr.pdf>, (Çevrimiçi: 18/11/2022).
- The House Of Representatives, “Articles of Impeachment Against Donald John Trump”, **House Resolution 32**. <https://www.congress.gov/bill/117thcongress/houserresolution/32/text?q=%7B%22search%22%3A%5B%22impeachment+trump%22%2C%22impeachment%22%2C%22trump%22%5D%7D&r=2&s=1>, (Çevrimiçi: 18/11/2022).
- Valadés, Diego, “Cabinet Government and Latin American Neopresidentialism”, **Mexican Law Review**, <http://info8.juridicas.unam.mx/cont/mlawr/4/arc/arc10.htm>, (Çevrimiçi: 08/3/2023).
- Zacks, Amy “Recalling Governors: An Overview”, <https://governors.rutgers.edu/recalling-governors-an-overview/>, (Çevrimiçi: 18/12/2022).

Türk Anayasa Mahkemesi Kararları

- AYM, E. 1968/15, K. 1968/13, K.T. 3,4,6/5/1968.
- AYM, E. 1973/19, K. 1975/87, K.T. 15/4/1975.
- AYM, E. 1976/34, K. 1976/52, K.T. 9/12/1976.
- AYM, E. 1985/3, K. 1985/8, K.T. 18/6/1985.
- AYM, E. 1991/27, K. 1991/50, K.T. 12/12/1991.
- AYM, E. 2001/129, K. 2002/24, K.T. 31/1/2002.
- AYM, E. 2010/49, K. 2010/87, K.T. 7/7/2010.
- AYM, E. 2011/21, K. 2013/36, K.T. 28/2/2013.
- AYM, E. 2016/47, K. 2018/10, K.T. 14/2/2018, § 25.
- AYM, E. 2016/139, K. 2016/188, K.T. 14/12/2016.
- AYM, E. 2016/150, K. 2017/179, K.T. 28/12/2017.
- AYM, E. 2018/119, K. 2020/25, K.T. 11/6/2020.
- AYM, E. 2018/120, K. 2023/171, K.T. 11/10/2023.
- AYM, E. 2018/124, K. 2020/56, K. T. 15/10/2020.
- AYM, E. 2018/125, K. 2020/4, K. T. 22/1/2020.
- AYM, E. 2018/126, K. 2020/32, K.T. 25/6/2020.
- AYM, E. 2018/127, K. 2021/18, K.T. 18/3/2021.
- AYM, E. 2018/133, K. 2021/70, K.T. 13/10/2021.
- AYM, E. 2018/134, K. 2021/13, K.T. 3/3/2021.
- AYM, E. 2019/31, K.2020/5, 23/1/2020.
- AYM, E. 2019/71, K. 2020/82, K.T. 30/12/2020.
- AYM, E. 2019/78, K. 2020/6, K.T. 23/1/2020.
- AYM, E. 2019/111, K. 2023/63, K.T. 05/04/2023.
- AYM, E. 2020/8, K. 2021/25, K.T. 31/3/2021.
- AYM, E. 2021/88, K. 2021/105, K. T. 30/12/2021.
- AYM, E. 2022/98, K. 2022/157, K.T. 13/12/2022.

ABD Yüksek Mahkemesi Kararları

- B. Altman & Co. v. United States, 224 U.S. (1912).
- Humphrey's Executor v. United States, 295 U.S. 602 (1935).
- Morrison v. Olson, 487 U.S. 654 (1988).
- United States v. Curtiss-Wright Export Corp., 299 U.S. 304, 319 (1936).
- United States v. Pink, 315 U.S. 203 (1942).
- United States v. Nixon 418 U.S. 683 (1974).
- Medellín v. Texas, 552 U.S. 491 (2008).
- Myers v. United States, 272 U.S. 52 (1925).
- Trump v. Vance, 591 U.S. __ (2020)
- Youngstown Sheet & Tube Co. v. Sawyer, 343 U.S. 579 (1952).
- Wayman v. Southard, 23 U.S. 44 (1825).
- Wiener v. United States, 357 U.S. 349 (1958).
- Wilson v. Girard, 354 U.S. 524 (1957).

EDİTÖRLER

Tamer BUDAK - Uğur AŞKIN

YAPAY ZEKÂ HUKUKU

(ÖZEL)

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Yapay Zekâ Hukuku (Özel)

Editörler: Tamer Budak - Uğur Aşkın

Hukuk Yayınları Dizisi – 3989

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 028 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

YAPAY ZEKÂ TEKNİKLERİ VE MİLLETLERARASI ÖZEL HUKUK BAKIMINDAN BİR YAPAY ZEKÂ MODELİ ÖNERİSİ

Mesut AYGÜN*

ÖZET

Türk mahkemelerinin önüne gelen yabancı unsurlu özel hukuk uyumsuzluklarının çözümünde yabancılık unsurunun tespiti başta olmak üzere, milletlerarası usul hukukunu ilgilendiren bazı problemlerin çözümü ile kanunlar ihtilafı hukukunun bazı genel problemlerinin tespiti ve çözümü çok önemli bir konudur. Özellikle yabancı hukukun uygulanması konusu, milletlerarası özel hukukun en çetrefilli ve önemli konularından biridir. Her ne kadar yabancı hukuk hakkında bilgi edinilmesi hususunda çeşitli yöntemler olsa da yabancı hukuk hakkında tatmin edici düzeyde veri toplanması oldukça zaman alan ve yargılamada gecikmelere neden olabilen bir husustur. Tam anlamıyla yapay zekâ araçları ol-masa da ulusal ve uluslararası veri tabanları, kanun, içtihat ve literatür arama motorları gibi araçlar hukukçuların günümüzde sıklıkla istifade ettikleri yazılımlardır. Söz konusu bu yazılımların yapay zekâ teknolojisiyle desteklenmesi durumunda yukarıda belirttiğimiz hususların artık sorun olmaktan çıkacağı düşünülmektedir. Bu sonuca ulaşılabilmesi için sadece yapay zekâ değil, aynı zamanda yapay zekâ teknikleriyle elde edilecek ve işlenecek olan ve neticede uyumsuzluğun çözümüne katkı sağlayacak büyük veri kullanımı ve analitiği de son derece önemli bir konudur. Nitekim bu kitap bölümünde, milletlerarası özel hukuk çerçevesinde, Türk mahkemelerinin önüne gelen özel hukuk uyumsuzluklarının çözümünde yapay zekâ teknolojisinin etkisi çeşitli yönleriyle incelenecek ve bu alanda kullanılabilecek bir yapay zekâ modeli önerilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Milletlerarası Özel Hukuk, Veri, Yabancı Hukuk.

* Profesör Doktor, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Özel Hukuk Anabilim Dalı | Professor Doctor, Anadolu University Faculty of Law, Department of Private International Law, maygun@anadolu.edu.tr. (ORCID: 0000-0001-6598-0415).

ları, vb.nin tespiti, bunların uyumsuzluğa uygulanması ve Türk kamu düzenine açık aykırılığın tespiti ve buna ilişkin çözüm üretme konularına özgülenmiştir. Son olarak, bu çalışmada önerilen uzman sistem tabanlı yapay zekâ modelinin çalışma prensibini konu alan akış şemasına yer verilmiştir.

KAYNAKÇA*

- ADALET BAKANLIĞI 2019-2023 DÖNEMİ STRATEJİK PLANI**, 2019, Adalet Bakanlığı: <[https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/27102020154519-Stratejik%20Plan%20\(2019-2023\)%2023.10.2020.pdf](https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/27102020154519-Stratejik%20Plan%20(2019-2023)%2023.10.2020.pdf)>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- ADALI**, Eşref: “Doğal Dil İşleme”, Türkiye Bilişim Vakfı Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği Dergisi, C. 5, 2016, S. 2, s. 1-19.
- AKDAĞ**, Şükrü Yakup: “Yapay Zekânın Sorumluluğu Üzerine Düşünceler”, Sorumluluk Hukuku Seminerleri - 2018, Editör: Başak Baysal, İstanbul 2019.
- AKINCI**, Ziya: Milletlerarası Özel Hukuk, İstanbul 2020.
- AKİPEK ÖCAL**, Şebnem: “Yapay Zekâ ve Hukuki Niteliği”, Hukuk Perspektifinden Yapay Zekâ (Ed. Erdem Büyüksağış), İstanbul 2022.
- ALTINOK**, Arda: “Chatbot ve Yapay Zekâlı Asistanlara Hukuksal Yaklaşım”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 93, 2016, S. 3, s. 258-265.
- ARSLAN**, İbrahim: “Yabancı Unsurlu Özel Hukuk Uyuşmazlıklarında Makul Sürede Yargılanma Hakkı ile Yabancı Hukukun İçeriğinin Temin Edilmesi Arasındaki İlişki”, Public and Private International Law Bulletin, C. 37, 2017, S. 2, s. 60-94.
- ATALAY**, Muhammed/**ÇELİK**, Enes: “Büyük Veri Analizinde Yapay Zekâ ve Makine Öğrenmesi Uygulamaları”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 9, 2017, S. 22, s. 155-172.
- AYGÜN**, Mesut: Milletlerarası Usul Hukuku ile Kanunlar İhtilafı Hukuku Kuram ve Metodolojisi Çerçevesinde Yapay Zekâ, Ankara 2023 (Yapay Zekâ).
- AYGÜN**, Mesut: “Yabancı Hukukun Uygulanmasında Yapay Zekâ ile Veri Analitiğinin Rolü ve Bir Model Önerisi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 31, 2023, S. 2, s. 531-571 (Model).
- AYGÜN**, Mesut: “Yabancılık Unsurunun Mahiyeti ve Yargılamadaki Rolü”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, 2014, Özel Sayı (Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan), s. 1025-1066 (Yabancılık Unsuru).
- BACAKSIZ**, Pınar/**SÜMER**, Seda Yağmur. Robotlar, Yapay Zekâ ve Ceza Hukuku, Ankara 2021.
- BARR**, Avron/**FEIGENBAUM**, Edward A.: The Handbook of Artificial Intelligence, California 1981.
- BAYAMLIOĞLU**, Emre: “Akıllı Yazılımlar ve Hukuki Statüsü: Yapay Zekâ ve Kişilik Üzerine Bir Deneme”, Uğur Alacakaptan'a Armağan, C. 2, İstanbul 2008, s. 131-140.

* Aynı yazarın birden fazla eserinden yararlanıldığı durumlarda, eseri diğerlerinden ayırt etmek için, ilgili eser isminin yanında, parantez içerisinde eser isminin anlamlı kısaltmasına yer verilmiştir.

- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan Ebru: “Avrupa Komisyonu’nun Yapay Zekâ Tüzük Teklifi’ne Genel Bir Bakış”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y. 13, 2022, S. 51, s. 19-46 (AB Tüzük).
- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan Ebru: Buluşçu Yapay Zekâ ve Patent Hukuku, İstanbul 2020 (Yapay Zekâ ve Patent).
- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan Ebru: “Robot Hukuku”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl 7, 2017, S. 29, s. 85-11 (Robot).
- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan Ebru/**BAK**, Başak/**YÜKSEL**, Sera Reyhani/**ASLANOVA**, Kemale: Fütürist Hukuk, İstanbul 2018.
- BÜYÜKÖZKAN FEYZİOĞLU**, Gülçin: Dijitalleşen Dünyada Yapay Zekâ, Editörler: Eylem Aksoy Retornaz/Osman Gazi Güçlütürk, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk II: Yapay Zekâ, İstanbul 2021.
- CAHAI** - Ad hoc Committee on Artificial Intelligence, Council of Europa: <<https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/cahai>>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- CAN**, Hacı/**TUNA**, Ekin: Milletlerarası Usul Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2019.
- CARRİÇO**, Gonçalo: “The EU and Artificial Intelligence: A Human-Centred Perspective”, European View, C. 17, 2018, S. 19, s. 29-36.
- CONTINI**, Francesco: “Artificial Intelligence and the Transformation of Humans, Law and Technology Interactions in Judicial Proceedings”, Law Technology and Humans, C. 2, 2020, S. 1, s. 4-18.
- ÇEKİN**, Mesut Serdar: Yapay Zekâ Teknolojilerinin Hukuki İşlem Teorisine Etkileri, İstanbul 2021.
- ÇELİKEL**, Aysel/**ERDEM**, Bahadır: Milletlerarası Özel Hukuk, 17. Baskı, İstanbul 2021.
- ÇETİN**, Selin/**KUMKUMOĞLU**, Kemal: Yapay Zekâ Stratejileri ve Hukuk, Editörler: Eylem Aksoy Retornaz/Osman Gazi Güçlütürk, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk II: Yapay Zekâ, İstanbul 2021.
- ÇİFTÇİ**, Pınar: “Avrupa ve Türkiye’de Medeni Yargıda Dijitalleşme Sürecine İlişkin Yaşanan Gelişmeler”, Dijital Çağda Medeni Yargı (2022’den Bakış), (Editör: Muhammet ÖZEKES), Ankara 2022, s. 55-187.
- DİŞEL**, Buse: “Medeni Yargıda Yapay Zekâ ve Yenilikçi Yöntemlerle Uygulamalar”, Dijital Çağda Medeni Yargı (2022’den Bakış), (Editör: Muhammet ÖZEKES), Ankara 2022, s. 243-271.
- DOĞAN**, Vahit: Milletlerarası Özel Hukuk, 8. Baskı, Ankara 2022.
- EBİBLİ**, Ömer Faruk: Hukuk Açısından Yapay Zekânın İncelenmesi, İstanbul 2023.
- ELMAS**, Çetin: Yapay Zekâ Uygulamaları, Ankara 2007.
- ERALP**, Özgür: Mesleki Bilgisayar ve UYAP, (Ed. Mesut AYGÜN), Eskişehir 2020.
- ERDOĞAN**, Gökhan: “Yapay Zekâ ve Hukukuna Genel Bir Bakış”, Adalet Dergisi, 2021, S. 66, s. 117-192.
- ERGÜN**, Gökçe: “OECD’den YZ Sistemlerinin Sınıflandırılmasına İlişkin Kılavuz”, İstanbul Barosu Bilişim Hukuku Komisyonu Yapay Zekâ Çalışma Grubu, 2022 Mart Bülteni (Yapay Zekâ Çağında Hukuk), İstanbul Barosu: <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/komisyonlar/yzcg/2022_martbulten.pdf>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).

- ERKAN**, Mustafa: Türk Milletlerarası Özel Hukuk Sisteminde Yabancı Hukukun Tatbiki: Olan vs. Olması Gereken, Editörler: Bilgin Tiryakioğlu/Mesut Aygün/Ali Önal/Ayşe Kübra Altıparmak/Cansu Kaya, Milletlerarası Özel Hukukta Güncel Konular Sempozyumu – Eskişehir 21-22 Nisan 2016, Ankara 2016, s. 543-555.
- ERSOY**, Çağlar: Robotlar, Yapay Zekâ ve Hukuk, 3. Baskı, İstanbul 2018.
- EUROPEAN COMMISSION**, EU Declaration on Cooperation on Artificial Intelligence, 2018, European Commission: <<https://ec.europa.eu/jrc/communities/en/node/1286/document/eu-declaration-cooperation-artificial-intelligence>>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- EUROPEAN COMMISSION**, EU Ethics Guidelines for Trustworthy AI, 2019, European Commission: <<https://ec.europa.eu/futurium/en/ai-alliance-consultation.1.html>>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- EUROPEAN COMMISSION**, White Paper on Artificial Intelligence: A European Approach to Excellence and Trust, 2020, European Commission: <https://commission.europa.eu/publications/white-paper-artificial-intelligence-european-approach-excellence-and-trust_en>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- EUROPEAN COMMISSION**, Proposal For a Regulation of The European Parliament and of The Council Laying Down Harmonised Rules On Artificial Intelligence (Artificial Intelligence Act) and Amending Certain Union Legislative Acts, 2021, EUR-Lex: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52021PC0206>>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- EUROPEAN COMMISSION REPORT**, Liability for Artificial Intelligence and Other Emerging Digital Technologies, European Union, 2019, European Commission: <https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMITTEES/JURI/DV/2020/01-09/AI-report_EN.pdf>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- “European Convention on Information on Foreign Law”, Council of Europe: <<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty-num=062>>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- EUROPEAN PARLIAMENT**, European Parliament Resolution of 20 October 2020 with Recommendations to The Commission on A Civil Liability Regime for Artificial Intelligence (2020/2014(INL)), European Parliament: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020IP0276>>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- EUROPEAN PARLIAMENT REPORT**, Report with recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics (2015/2103(INL)), Introduction B, European Parliament: <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0005_EN.html>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- GREENGARD**, Samuel, “What is Artificial Intelligence & How Does It Work?”, Datamation, <<https://www.datamation.com/artificial-intelligence/what-is-artificial-intelligence>>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- GÜÇLÜTÜRK**, Osman Gazi: Yapay Zekâ ve Verinin Kullanımı, İstanbul 2022.
- GÜNGÖR**, Gülin: Türk Milletlerarası Özel Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2022.
- HASIRCI**, Hakan: “Medeni Usul Hukukunda Yapay Zekâ”, Hukuk Perspektifinden Yapay Zekâ (Ed. Erdem Büyüksağış), İstanbul 2022, s. 399-435.

- İNCE**, Hüseyin/**İMAMOĞLU**, Sena Esin / **İMAMOĞLU**, Salih Zeki: “Yapay Zekâ Uygulamalarının Karar Verme Üzerine Etkileri: Kavramsal Bir Çalışma”, *International Review of Economics and Management*, C. 9, 2021S. 1, s. 50-63.
- İTÜ YAPAY ZEKÂ VE VERİ MÜHENDİSLİĞİ**, “Robotik”, İstanbul Teknik Üniversitesi: <<https://yapayzekâ.itu.edu.tr/arastirma/robotik>>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- KAPANCI**, Kadir Berk: Özel Hukuk Perspektifinden Bir Değerlendirme: Yapay Zekâ ve Haksız Fiil Sorumluluğu, Aksoy Retornaz, Eylem/Güçlütürk, Osman Gazi (Editörler), *Gelişen Teknolojiler ve Hukuk II: Yapay Zekâ*, İstanbul 2021.
- KARACA**, Uğur: *Yapay Zekânın Haksız Fiillerinden Doğan Hukuki Sorumluluk*, İstanbul 2023.
- KIYAK**, Emre: “Büyük Veri ve Yapay Zekâ Teknolojileri ile Adım Adım Zeki UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi) Ekosistemine Doğru”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 22, 2020, S. 1, s. 79-121.
- KOÇ**, Onur: *Daha İyi Bir Dünya İçin Yapay Zekâ*, 12. Baskı, İstanbul 2020.
- KOWERT**, Weston: “The Foreseeability of Human Artificial Intelligence Interactions”, *Texas Law Review*, C. 96, 2018, S. 1, s. 181-205.
- KURZWEIL**, Ray: *The Singularity Is Near: When Human Transcend Biology*, New York 2005.
- LASHBROOKE**, E. C.: “Legal Reasoning and Artificial Intelligence”, *Loyola Law Review*, C. 34, 1988, s. 287-310.
- McCARTHY**, John, “What is Artificial Intelligence?”, Stanford University (Revised: 12.11.2007), <<http://jmc.stanford.edu/articles/whatisai/whatisai.pdf>>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- MIDDLEBROOK**, Stephen T./**MULLER**, John: “Thoughts on Bots: The Emerging Law of Electronic Agents”, *The Business Lawyer*, C. 56, 2000, S. 1, s. 341-373.
- MOHRI**, Mehryar/**ROSTAMIZADEH**, Afshin/**TALWALKAR**, Ameet: *Foundations of Machine Learning*. 2. Baskı, Cambridge, Massachusetts 2018.
- NABİYEV**, Vasif V.: *Yapay Zekâ: Problemler, Yöntemler, Algoritmalar*, 2. Baskı, Ankara 2005.
- NEMUTLU**, İbrahim Berat: *Yapay Zekânın Patent Hukukuna Etkileri*, Ankara 2023.
- NOMER**, Ergin: *Devletler Hususi Hukuku*, 22. Baskı, İstanbul 2017 (DHH).
- NOMER**, Ergin: *Davada Yabancı Kanun*, İstanbul: 1972 (Yabancı Kanun).
- OECD**, *OECD Framework for the Classification of AI Systems*, 2022, OECD: <<https://www.oecd.org/publications/oecd-framework-for-the-classification-of-ai-systems-cb6d9eca-en.htm>>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- ÖZÇELİK**, Ş. Barış: “Yapay Zekânın Veri Koruma, Sorumluluk ve Fikri Mülkiyet Açısından Ortaya Çıkardığı Hukuki Gereksinimler”, *Adalet Dergisi*, 2021, S. 66, s. 87-116.
- ÖZEL**, Sibel/**ERKAN**, Mustafa/**PÜRSELİM**, Hatice Selin/**KARACA**, Hüseyin Akif: *Milletlerarası Özel Hukuk*, İstanbul: 2022.
- ÖZTEMEL**, Ercan: *Yapay Sinir Ağları*, İstanbul 2003.

- PİRİM**, Harun: “Yapay Zekâ”, Journal of Yaşar University, 2006, S. 1, s. 81-93.
- PROTECHNOWALL**, “Bir Uzman’a Görünmekte Fayda Var. Uzman Sistemler Nedir?”, 17 Mayıs 2015, Wordpress.com: <<https://protechnowall.wordpress.com/2015/05/17/bir-uzmana-gorunmekte-fayda-var-uzman-sistemler-nedir/>>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- REILING**, Dory: “Courts and Artificial Intelligence”, International Journal for Court Administration, C. 11, 2020, S. 2, s. 1-10.
- SAY**, Cem: 50 Soruda Yapay Zekâ, 14. Baskı, İstanbul 2019.
- SCHERER**, Matthew U.: “Regulating Artificial Intelligence Systems: Risks Challenges Competencies and Strategies”, Harvard Journal of Law & Technology, C. 29, 2016, S. 2, s. 353-400.
- SEARLE**, John R.: “Minds, Brains and Programs”, Behavioral and Brain Sciences, C. 3, 1980, S. 3, s. 417-424.
- SURDEN**, Harry: “Artificial Intelligence and Law: An Overview”, Georgia State University Law Review, C. 35, 2019, S. 4, s. 1305-1337 (An Overview).
- SURDEN**, Harry: “Machine Learning and Law”, Washington Law Review, C. 89, 2014, S. 1, s. 87-115 (Machine Learning).
- ŞANLI**, Cemal/**ESEN**, Emre/**ATAMAN-FİGANMEŞE**, İnci: Milletlerarası Özel Hukuk, 9. Baskı, İstanbul 2021.
- TEKİNALP**, Gülören: Milletlerarası Özel Hukuk (Bağlama ve Usul Hukuku Kuralları), 13. Baskı, İstanbul 2020.
- TURING**, Alan, “Computing Machinery and Intelligence”, Mind, C. LIX, 1950, S. 236, s. 433-460, MIND, <<https://academic.oup.com/mind/article/LIX/236/433/986238>>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- TÜBİTAK BİLGEM - Bulut Bilişim ve Büyük Veri Araştırma Laboratuvarı (B3LAB)**, “Üçüncü Dalga Yapay Zekâ Teknolojileri”, Yapay Zekâ, <https://www.b3lab.org/sayfalar/yapay_zekâ-12>, (Erişim Tarihi: 01.05.2024).
- UMAR**, Bilge: Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi: Yargıçlar ve Avukatlar İçin HMK Uygulamasında Karşılaşılabilecek Soru ve Sorunların Türk ve Neuchatel Bilimsel ve Yargısal İçtihatları Işığında Yanıtları ve Çözümleri, Ankara 2011.
- YENİLMEZ**, Kürşat: Bulanık Doğrusal Programlama Problemleri için Yeni Çözüm Yaklaşımları ve Duyarlılık Analizi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir 2001.
- YILMAZ**, Atıncı: Yapay Zekâ, 7. Baskı, İstanbul 2020.
- YILMAZ**, Oğuz Gökhan: “Yargı Uygulamasında Yapay Zekâ Kullanımı - Yapay Zekâ Hâkim Cübbesini Giyebilecek mi?”, Adalet Dergisi, 2021, S. 66, s. 379-415.
- YILMAZ**, Gizem: “Yapay Zekânın Yargı Sistemlerinde Kullanılmasına İlişkin Avrupa Etik Şartı”, Marmara Üniversitesi Avrupa Araştırmaları Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi, C. 28, 2020, S. 1, s. 27-55 (“Etik”).
- YILMAZTEKİN**, Hasan Kadir: Yapay Zekânın Eser Sahipliği, Ankara 2021.
- YÖNEY**, Can: Yabancı Hukukun Uygulanması, İstanbul 2018.

TÜRK KANUNLAR İHTİLAFI HUKUKUNDA YAPAY ZEKÂNIN VERDİĞİ ZARARDAN DOĞAN SÖZLEŞME DIŞI SORUMLULUK

Cemil GÜNER*

ÖZET

Bilim ve teknolojideki gelişmeler yapay zekâ kullanımını birçok sektörde yaygınlaştırmaktadır. Bunların başında internet, iletişim, bilişim, robotik, bankacılık, finans, askeri, ticaret, eğitim, otomotiv ve sağlık sektörleri gelmektedir. İnsan yapımı robotlar, androidler, yazılımlar, sistemler, arama motorları, çevrimiçi alışveriş portalları ve benzerlerinden yapay zekâlı varlıklar olarak günümüzde sıklıkla istifade edilmektedir. Bununla birlikte, yapay zekâ kullanımının sağladığı yararlar yanında rizikoyu barındırdığı da bir gerçektir. Yapay zekânın aldığı kararların ve eylemlerinin zarara yol açması mümkündür. Böyle bir durumda yapay zekâ kullanımından kaynaklı zararın tazmini konusu gündeme gelir. Yapay zekâ, mevcut hukukî düzenlemeler ışığında kişi olarak kabul edilmemektedir. Bu sebeple yapay zekâlı varlıkların verdiği zarardan bir sorumluluğu doğmadığından kimin, hangi gerekçeyle söz konusu zarardan sorumlu tutulacağı soruları karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda, yapay zekâ kullanımının sebep olduğu zarar bakımından özel bir sorumluluk türü karşılaştırmalı maddî hukukta ve Türk maddî hukukunda henüz bulunmamaktadır. Yapay zekânın kişiliği olmadığından haksız fiil sorumluluğu da yoktur. O hâlde, söz konusu sorumluluk, kusursuz sorumluluk kapsamında nitelendirilerek sonuca gidilebilir. Bu cümleden hareketle, yapay zekânın kullanıcısı, sahibi, üreticisi, satıcısı doğacak zarardan sorumlu tutulabilir. Yapay zekânın aldığı karar ve eylemlerin sebep olduğu zarardan doğan sözleşme dışı sorumlulukla bağlantılı yabancı unsurlu uyuşmazlıklara uygulanacak hukukun tayini konusu, Türk kanunlar ihtilafı hukuku düzenlemeleri doğrultusunda ayrıntılı olarak bu çalışmada ele alınacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER

Yapay zekâ, sözleşme dışı sorumluluk, kusursuz sorumluluk, kanunlar ihtilafı, uygulanacak hukuk

* Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Özel Hukuk Anabilim Dalı | Assoc. Prof. Dr., Selçuk University Faculty of Law, Department of Private International Law, cguner@selcuk.edu.tr (ORCID: 0000-0002-1956-0118).

uyarınca kamu düzeni müdahalesi gelebilir. Örneğin açılan tazminat davasında zararı karşılamaktan ziyade cezalandırma amacı taşıyan, fahiş, orantısız, borçlunun ekonomik durumuna ciddi etkileri olacak miktarda tazminata hükmeden bir yabancı hukuk, kamu düzeni müdahalesine maruz kalacaktır. Aynı şekilde, ödenmesi gereken zararı karşılayacak tazminat için sorumlunun sigortacısına karşı doğrudan başvuruya imkân tanımayan veya yasaklayan bir yabancı hukuk kamu düzeni müdahalesine uğrayacaktır.

KAYNAKÇA

- AKBİLEK**, Meliha: “Teknolojinin Pandora Kutusu: Robotların Hukuki Kişilikleri (!) ve Hukuki Sorumlulukları”, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 6, 2017, s. 215-236.
- AKINCI**, Ziya: Milletlerarası Özel Hukuk, 1. Baskı, İstanbul 2020.
- AKİPEK ÖCAL**, Şebnem: Yapay Zekâ ve Hukuki Niteliği, Hukuk Perspektifinden Yapay Zekâ, 1. Baskı (Editör Erdem Büyüksağış), İstanbul 2022.
- AKİPEK**, Jale/**AKINTÜRK**, Turgut/**ATEŞ**, Derya: Türk Medeni Hukuku: Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku, I. Cilt, 14. Baskı, İstanbul 2018.
- AKKURT**, Sinan Sami: “Yapay Zekânın Otonom Davranışlarından Kaynaklanan Hukukî Sorumluluk”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 13, Haziran 2019, s. 39-59.
- ARPAÇI**, Abdülkadir: Kişiler Hukuku, Gerçek Kişiler, 2. Baskı, İstanbul 2000.
- AYBAY**, Rona/**DARDAĞAN**, Esra: Uluslararası Düzeyde Yasaların Çatışması (Kanunlar İhtilafı), 2. Baskı, İstanbul 2008.
- AYGÜN**, Mesut: “Yabancı Hukukun Uygulanmasında Yapay Zekâ ile Veri Analitiğinin Rolü ve Bir Model Önerisi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 31, S. 2, 2023, s. 527-567.
- BAK**, Başak: “Medeni Hukuk Açısından Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Yapay Zekâ Kullanımından Doğan Hukuki Sorumluluk”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 35, Temmuz 2018, s. 211-232.
- BARFIELD**, Woodrow: “Liability for Autonomous and Artificially Intelligent Robots”, Paladyn, Journal of Behavioral Robotics, Vol. 9, 2018, s. 193-203.
- BAŞOĞLU**, Başak: “Cezalandırıcı Tazminat (Punitive Damages) Yaptırımı ve Bu Yaptırımın Türk Hukukuna Etkilerinin Değerlendirilmesi”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 15, S. 1, 2016, s. 617-637.
- BAYAMLIOĞLU**, Emre: “Akıllı Yazılımlar ve Hukuki Statüsü: Yapay Zekâ ve Kişilik Üzerine Bir Deneme”, Uğur Alacakaptan’a Armağan, İstanbul 2008, s. 131-140.
- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan Ebru: “Yapay Zekânın Buluşlarının Patentlenmesi”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 11, Haziran 2018, s. 585-622 (Patent).
- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan Ebru: “Robot Hukuku”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 29, 2017 (Robot).

- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan Ebru/**BAK**, Başak: “Yapay Zekâ”, Fütürist Hukuk, 1. Baskı, İstanbul 2018.
- BRIGGS**, Adrian: The Conflict of Laws (Edited by Paul Craig), 3rd Edition, Oxford 2013.
- CALO**, Ryan: “Robots in American Law”, University of Washington, School of Law, Legal Studies Research Paper, No. 2016/4, s. 1-44.
- CAN**, Hacı/**TUNA**, Ekin: Milletlerarası Özel Hukuk, 5. Baskı, Ankara 2021.
- CASTEL**, Jean-Gabriel: “Multistate Defamation: Should the Place of Publication Rule Be Abandoned for Jurisdiction and Choice of Law Purposes?”, Osgoode Hall Law Journal, Vol. 28/1, 1990, s. 153-177.
- ÇERKA**, Paulius/**JURGITA**, Grigienė/**GINTARĖ**, Sirbikytė: “Liability for Damages Caused by Artificial Intelligence”, Computer Law & Security Review, Vol. 31/3, 2015, s. 376-389.
- CHESHIRE/NORTH/FAWCETT**: Private International Law (Edited by Paul Torremans), 15th Edition, Oxford 2017.
- ÇAĞLAYAN AYGÜN**, Gözde: “Yapay Zekânın Hukuki Statüsüne İlişkin Bir Değerlendirme”, BATİDER, C. XXXIX, S. 4, 2023, s. 1149-1179.
- ÇELİKEL**, Aysel/**ERDEM**, B. Bahadır: Milletlerarası Özel Hukuk, 17. Baskı, İstanbul 2021.
- DECKER**, Michael: “Service Robots in the Mirror of Reflective Research”, Poiesis & Praxis: International Journal of Ethics of Science and Technology Assessment, Vol. 9, 2012, s. 181-200.
- DEMİR GÖKYAYLA**, Cemile: Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizinde Kamu Düzeni, 1. Baskı, Ankara 2001.
- DOĞAN**, Vahit: Milletlerarası Özel Hukuk, 8. Baskı, Ankara 2022.
- DOĞAN**, Erdem: “Dijital Çağda Yeni Bir Hukukî Kişilik Arayışı: Yapay Zekâ”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 158, 2022, s. 213-256.
- EIDENMUELLER**, Horst G. M.: “The Rise of Robots and the Law of Humans”, Oxford Legal Studies, Research Paper No. 27, 2017, s. 1-15.
- EKŞİ**, Nuray: “Milletlerarası Özel Hukuk Açısından Sigortacıya Doğrudan Başvuru Hakkını Kısıtlayan veya Ortadan Kaldıran Yabancı Yasaların Türk Mahkemelerince Dikkate Alınıp Alınmayacağı Sorunu”, Uluslararası Ticaret ve Tahkim Hukuku Dergisi, C. 4, S. 2, 2015, s. 31-64 (Sigorta).
- EKŞİ**, Nuray: Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi, 2. Baskı, İstanbul 2020 (Tenfiz).
- ERCAN**, Cannur: “Robotların Fiillerinden Doğan Hukuki Sorumluluk, Sözleşme Dışı Sorumluluk Hallerinde Çözüm Önerileri”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 40, Ekim 2019, s. 19-51.
- ERSOY**, Çağlar: Robotlar, Yapay Zekâ ve Hukuk, 3. Baskı, İstanbul 2018.
- FROOMKIN**, A. Michael/**COLANGELO**, P. Zak: “Self-Defense Against Robots and Drones”, Connecticut Law Review, Vol. 48, 2015, s. 1-69.

- GERSTNER**, Maruerite E.: “Comment, Liability Issues with Artificial Intelligence Software”, *Santa Clara Law Review*, Vol. 33, 1993, s. 239-269.
- GLESS**, Sabine/**SILVERMAN**, Emily/**WEIGEND**, Thomas: “If Robots Cause Harm, Who is to Blame? Self-Driving Cars and Criminal Liability”, *New Criminal Law Review*, Vol. 19/3, 2016, s. 412-436.
- GUIHOT**, Michael/**MATTHEW**, Anne F./**SUZOR**, Nicolas P.: “Nudging Robots: Innovative Solutions to Regulate Artificial Intelligence”, *Vanderbilt Journal of Entertainment and Technology Law*, Vol. 20/2, 2017, s. 385-456.
- GÜÇLÜTÜRK**, Osman Gazi/**KADIOĞLU**, Y. Murat: *Yapay Zekâ ve Regülasyon, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk II: Yapay Zekâ*, 1. Baskı (Editörler E. Eylem Aksoy Retornaz/Osman Gazi Güçlütürk), İstanbul 2021, s. 75-118.
- GÜNGÖR**, Gülin: *Türk Milletlerarası Özel Hukuku*, 2. Baskı, Ankara 2021.
- GÜVEN**, Pelin: “Rekabetin Engellenmesinden Doğan Taleplere Uygulanacak Hukuk, MÖHUK m. 38)”, 10. Yılında MÖHUK Sempozyumu (Editörler Feriha Bilge Tanrıbilir/Gülce Gümüşlü Tunçağıl), Ankara 2018, s. 310-336 (Rekabet).
- GÜVEN**, Pelin: *Tanıma-Tenfiz (Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi)*, 1. Baskı, Ankara 2013 (Tenfiz).
- HAVUTÇU**, Ayşe: *Türk Hukukunda Örtülü Bir Boşluk: Üreticinin Sorumluluğu*, 1. Baskı, Ankara 2005.
- İNCE**, Şükran/**ŞİMŞEK**, Melike Zişan/**KAYNARCA**, Fatih: “Valuation of the Legal Liability of Artificial Intelligence and Robotics under Turkish Legal Regulations”, *GSI ARTICLE*, Summer 2019, s. 28-45.
- KARACA**, Uğur: *Yapay Zekânın Haksız Fiillerinden Doğan Hukuki Sorumluluk*, 1. Baskı, İstanbul 2023.
- KARA KILIÇARSLAN**, Seda: “Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, S. 2019/2, s. 363-389.
- KILIÇOĞLU**, Ahmet: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 19. Baskı, Ankara 2015.
- KRVAVAC**, Marija: “Tortious Liability and Conflict of Laws”, *Acta Universitatis Danubius*, Vol. 6/2, 2010, s. 109-126.
- KOWERT**, Weston: “The Foreseeability of Human Artificial Intelligence Interactions”, *Texas Law Review*, Vol. 96, 2018, s. 181-205.
- MILLS**, Alex: “The Law Applicable to Cross-Border Defamation on Social Media: Whose Law Governs Free Speech in ‘Facebookistan’?”, *Journal of Media Law*, Vol. 7/1, 2015, s. 1-35.
- NOMER**, Ergin: *Devletler Hususî Hukuku*, 23. Baskı, İstanbul 2021.
- OĞUZMAN**, M. Kemal/**ÖZ**, M. Turgut: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. 2, 9. Baskı, İstanbul 2012.
- OĞUZMAN**, M. Kemal/**SELİÇİ**, Özer/**OKTAY-ÖZDEMİR**, Saibe: *Kişiler Hukuku*, 17. Baskı, İstanbul 2018.

- ÖZÇELİK, Ş.** Barış: Yapay Zekâ Kaynaklı Zararlardan Doğan Hukuki Sorumluluk: Avrupa Parlamentosu'nun 20.10.2020 Tarihli Tüzük Önerisi Çerçevesinde Bir Değerlendirme, Uluslararası Bilişim ve Teknoloji Hukuku Sempozyumu, Tebliğler Kitabı, Ankara 2021, s. 353-372.
- ÖZEL, Sibel:** Uluslararası Alanda Medya ve İnternette Kişilik Haklarının Korunması, 1. Baskı, Ankara 2004 (Kişilik).
- ÖZEL, Sibel:** "İmalatçının Sorumluluğu ve Kitle İletişim Araçları Yoluyla Kişilik Hakkının İhlalinde Uygulanacak Hukuk", Avrupa'da Devletler Özel Hukuku ve Yeni Türk Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'un Akitler ve Ticaret Hukukuna İlişkin Hükümleri, Koç Üniversitesi Dr. Nüsret-Semahat Arsel Uluslararası Ticaret Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi, Konferans Yayınları Dizisi-2, İstanbul 2010, s. 219-229 (Uygulanacak Hukuk).
- ÖZEL, Sibel/ERKAN, Mustafa/PÜRSELİM, Hatice Selin/KARACA, Hüseyin Akif:** Milletlerarası Özel Hukuk, 2. Baskı, İstanbul 2023.
- ÖZTAN, Bilge:** İmalatçının Sorumluluğu, 1. Baskı, Ankara 1982.
- ÖZTEKİN-GELGEL, Günseli:** Akit Dışı Borç İlişkilerine Uygulanacak Hukuk Hakkındaki Avrupa Birliği Düzenlemesi, 1. Baskı, İstanbul 2006.
- PETTIT, Harry:** Are Robots More Than Just 'Personal Property'? Estonia Works Toward Giving AI Legal Status, <https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-4965922/Estonia-working-giving-robots-AI-legal-status.html> (Erişim tarihi 09.05.2024).
- REIMANN, Mathias:** "Codifying Torts Conflicts: The 1999 German Legislation in Comparative Perspective", Louisiana Law Review, Vol. 60/4, 2000, s. 1296-1319.
- RUSSELL, Stuart J./NORVIG, Peter:** Artificial Intelligence: A Modern Approach, 1st Edition, New Jersey 2009.
- SARI, Onur:** Yapay Zekânın Sebep Olduğu Zararlardan Doğan Sorumluluk, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 147, 2020, s. 251-312.
- SARIPAN, Hartini/PUTERA, Nurus Sakinatul Fikriah Mohd Shith:** "Are Robots Human? A Review of the Legal Personality Model", World Applied Sciences Journal, Vol. 34/6, 2016, s. 824-831.
- SELANİK, Atakan Adem:** "Yapay Zekânın İşletilme Faaliyetinden Kaynaklanan Tehlike Sorumluluğu", Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 17, S. 207, 2022, s. 449-472.
- SMITH, Bryant Walker:** "Automated Driving and Product Liability", Michigan State Law Review, Vol. 1, 2017, s. 1-74.
- SOLAIMAN, S. M.:** "Legal Personality of Robots, Corporations, Idols and Chimpanzees: A Quest for Legitimacy"; University of Wollongongs, Faculty Of Law, Humanities And The Arts-Papers, Vol. 25/2, 2017, s. 155-179.
- SOLUM, Lawrence B.:** "Legal Personhood for Artificial Intelligences", North Carolina Law Review, Vol. 70/4, 1992, s. 1231-1287.

- SVANTESSON**, Dan Jerker B.: “The Rome II Regulation and Choice of Law in Internet- Based Violations of Privacy and Personality Rights-On the Wrong Track, But in the Right Direction?” *Austrian Review of International and European Law*, Vol. 6, 2011, s. 275-297.
- ŞANLI**, Cemal/**ESEN**, Emre/**ATAMAN-FİĞANMEŞE**, İnci: *Milletlerarası Özel Hukuk*, 10. Baskı, İstanbul 2023.
- TANRIBİLİR**, Feriha Bilge: “Akit-Dışı Borçlara Uygulanacak Hukuka İlişkin Tüzükte (Roma II) Ürün Sorumluluğu”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XIV, S. 2, 2010, s. 121-140.
- TARMAN**, Zeynep Derya: “Devletler Özel Hukuku Bakımından İmalatçının Sorumluluğu”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 73, 2007, s. 25-45.
- TEKİNALP**, Gülören: *Milletlerarası Özel Hukuk Bağlama ve Usul Hukuku Kuralları*, 13. Baskı, İstanbul 2020.
- TEKİNALP**, Ünal: *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 5. Baskı, İstanbul 2012.
- TİRYAKİOĞLU**, Bilgin: “Genel Olarak Haksız Fiillere, Haksız Rekabete ve Rekabetin Engellenmesine Uygulanacak Hukuk”, *Avrupa’da Devletler Özel Hukuku ve Yeni Türk Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun’un Akitler ve Ticaret Hukukuna İlişkin Hükümleri*, Koç Üniversitesi Dr. Nüsret-Semahat Arsel Uluslararası Ticaret Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi, Konferans Yayınları Dizisi-2, İstanbul 2010, s. 211-218.
- TURHAN**, Turgut: *Haksız Fiilden Doğan Kanunlar İhtilafı Alanında İka Yeri Kuralı*, 1. Baskı, Ankara 1989.
- TÜTÜNCÜBAŞI**, Uğur: *Akit Dışı Borç İlişkilerinde Hukuk Seçme Serbestisi*, 1. Baskı, Ankara 2018.
- UYANIK ÇAVUŞOĞLU**, Ayfer: “İnternet Ortamında İşlenen Haksız Fiil Sorumluluğuna Uygulanacak Hukuk”, *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, Prof. Dr. Ergin Nomer’e Armağan, Y. 22, S. 2, 2002, s. 967-997.
- UZUN**, Fatih Burak: “Gerçek Kişilerin Hak Ehliyeti ve Hak Ehliyetine Uygulanacak Hukukun Tespiti”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 2, 2016, s. 11-48.
- YANISKY RAVID**, Shlomit: “Generating Rembrandt: Artificial Intelligence, Copyright, and Accountability in the 3A Era: The Human-Like Authors Are Already Here: A New Model”, *Michigan State Law Review*, Vol. 4, 2017, s. 659-726.
- YAVUZ**, Cevdet: “Türk Borçlar Kanunu Tasarısı’na Göre ‘Kusursuz Sorumluluk Hâlleri’ ve İlkeleri”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 14, S. 4, 2008, s. 29-61.
- YÜNLÜ**, Semih: “Current Developments on Artificial Intelligence and Liability for Robot Caused Damages”, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XVI, S. 1, 2019, s. 189-213.

YAPAY ZEKÂYA VATANDAŞLIK VERİLMESİ SORUNU

Aynaz UĞUR*

ÖZET

İnternet kullanımının yaygınlaşmasıyla kendimizi içinde bulduğumuz teknoloji çağında, yapay zekâ her gün hayatımızın daha çok parçası haline gelmektedir. Dünyada yapay zekânın doktordan hakimliğe bir çok meslekte kullanılması, onu hukuk biliminin de odak konularından biri yapmaktadır. Suudi Arabistan'ın robot Sophia'ya vatandaşlık vermesi, yapay zekâyâ vatandaşlık verilmesi noktasındaki tartışmaları arttırmıştır. Biz de bu gelişmelerden yola çıkarak; vatandaşlık ve yapay zekâ kavramları başta olmak üzere, yapay zekâ ve vatandaşlık arasındaki ilişkiyi, kişilik ve vatandaşlık arasındaki ilişkiyi inceleyecek ve yapay zekâyâ vatandaşlık tanınması konusuna Türk hukuk sistemi içerisinde aradığımız cevapları paylaşacağız. Yazımızın devamında yapay zekâyâ vatandaşlık verilmesinin avantaj ve dezavantajları üzerinde duracak ve yapay zekânın vatandaşlığa sahip olması halinde kazanacağı hakları sınıflandıracaktır.

Mevcut teknolojik gelişim seviyesine bakıldığında, yapay zekânın bir hukuk kişisi olarak tanınması gerektiği konusunda çoğunluk görüşleri hem fikirdir. Ancak vatandaşlık alıp alamayacağı konusu tartışmalıdır. Bizim de katıldığımız görüş uyarınca yapay zekâyâ tüzel kişilik tanınarak kısmi bir vatandaşlık statüsü verilmesi sosyal ihtiyaca en uygun olan çözümdür. Yapay zekâyâ verilen bu vatandaşlık kısmi olacaktır çünkü yapay zekâyâ özel hukuk temelli haklar tanınırken, kamu hukuku kaynaklı hakların tanınması bize göre kabul edilemezdir. Yapay zekâyâ temel özel hukuk haklarının tanınması, bağımsız hareket ederek insanlara zarar verdiği durumlarda bunun tazmininin sağlanabilmesi amaçlıdır. Ancak yapay zekâyâ örneğin oy hakkı ya da seçilme hakkı gibi kamu hakları tanındığı vakit insanlık dünyayı yöneten en üst varlık olma halini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalabilir. Bu nedenle yapay zekâyı sadece insana hizmet noktasında kullanıp geliştirmek ve bu hizmeti esnasındaki kusurlarını telafi etmesine imkan tanıyacak ölçüde de haklar tanımak yeterli ve ihtiyaca uygundur.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, kişilik, vatandaşlık, sorumluluk, mülkiyet

* Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Özel Hukuk Anabilim Dalı; Assistant Professor, Inonu University Faculty of Law, International Private Law Department, aynaz.ugur@inonu.edu.tr. (ORCID: 0000 0003 1934 1051)

verebilmesi muhtemeldir. Bu da ruhi ve fiziki yapı olarak robotlardan çok farklı bir mekanizma olan insanı, dünya da yaşayamaz hale getirebilir. Bu nedenle yapay zekâya verilebilecek olan ancak kısmi bir vatandaşlıktır¹⁰².

V. SONUÇ

Yapay zekânın toplumda büyük değişiklikler yaratmaya aday bir mekanizma olduğu gün geçtikçe daha çok ortaya çıkmaktadır. Tıpkı sanayi devrinde olduğu gibi, insan sosyal gelişiminde yeni bir döneme girilecektir. Ancak yapay zekânın geliştirilmesindeki amacın insanları değiştirmek değil, insan toplumuna daha iyi hizmet etmek olduğunu her zaman hatırmızda tutmakta yarar bulunmaktadır. Yapay zekânın geliştirilmesinde her zaman insanlığın menfaatleri göz önünde tutularak yol alınması gerekirken, bir diğer taraftan da yapay zekânın haklarının da garanti altına alınması ve insanlar ile uyum içinde bir arada var olmalarının sağlanması da bir gerekliliktir.

Yapay zekânın vatandaşlık kazanması üzerine yapılan tartışmaların, bu konuda yeni bakış açıları geliştirilmesine katkı sağlaması umut edilmektedir. Dünyaya baktığımızda Suudi Arabistan yapay zekâ robotlarına vatandaşlık hakkı veren ilk ülke olmasına rağmen; yapay zekâ gelişimini ulusal bir stratejik plan olarak görmeye başlamış olan Amerika Birleşik Devletleri, Japonya, Çin gibi ülkeler teknik konuda çok daha ileridedirler. İnsanlar ile yapay zekâ arasındaki benzerlikler ve karşıtlıklar, gelecekte sosyal gelişimi teşvik etmeye devam edecektir. Özellikle de bu karşıtlıkların sınırlarını çizmek, ne bir kişinin ne de bir ülkenin başarabileceği bir şey olup, bu durumun üstesinden gelmek tüm insanlığın ortak çabalarını gerektirmektedir.

KAYNAKÇA

AKKURT, Sinan Samî, Avrupa Parlamentosu'nun Robotik Hakkında Medenî Hukuk Kurallarına İlişkin 16 Şubat 2017 Tarihli Tavsiye Kararı'nın Genel Bir Tahlili ve Yasalaştırma Öngörüleri, LHD, C. 17, S.198, 2019.

ALEXANDRE, Filipe Maia, The Legal Status of Artificially Intelligent Robots; Personhood, Taxation and Control, Lisans Bitirme Tezi, Tilburg Üniversitesi, 2017.

ARAT, Tuğrul, Ticaret Şirketlerinin Tabiiyeti, Ankara, 1970.

AYBAY, Rona, Vatandaşlık Hukuku, İstanbul, 2008.

AYGÜN, Mesut, Milletlerarası Usul Hukuku ile Kanunlar İhtilafı Hukuku Kuram ve Metodolojisi Çerçevesinde Yapay Zekâ, Ankara, 2023.

¹⁰² **GAO**, s. 625-625.

- BAK**, Başak, Medeni Hukuk Açısından Yapay Zekânın Hukuki Statüsü Ve Yapay Zekâ Kullanımından Doğan Hukuki Sorumluluk, TAAD, Yıl:9, Sayı:35, 2018.
- BERKİ**, Osman Fazıl, Türk Vatandaşlığı Hukukunda Toprak Esasının Gelişmesi, AÜHFD, 1970, S. 1-2.
- BOZKURT**, Yüksel, Buluşçu Yapay Zekâ ve Patent Hukuku, İstanbul, 2020.
- CHENG**, Guanyun, From Human-Computer Relationship To İnterpersonal İnter-Subject Relationship: The Definition And Strategy Of Artificial İntelligence, Journal of Dialectics of Nature, No. 41, 2019.
- ÇETİN**, Mürüvet Senem, Yapay Zekânın Cezai Sorumluluğu, İstanbul Barosu Dergisi, C.95, S.5, 2021.
- DOĞAN**, Vahit, Milletlerarası Özel Hukuk, Ankara, 2019.
- EBİBLİ**, Ömer Faruk, Hukuk Açısından Yapay Zekânın İncelenmesi, İstanbul, 2023.
- ERGÜN**, Ömer, Kişi Kavramı ve Çeşitleri, Dicle Adalet Dergisi, Cilt:1, Sayı: 1, Yıl 2017.
- FİŞEK**, Hicri, Türk Vatandaşlık Hukuku, Ankara, 1959.
- GAO**, Heng, Analysis of Citizenship for Artificial Intelligence, Advances in Economics, Business and Management Research, Vol. 185, 2021.
- GELLERS**, Joshua C., Rights For Robots, New York, 2001.
- GÖĞER**, Erdoğan, Türk Tabiiyet Hukuku, Ankara, 1972.
- GÖLCÜKLÜ**, İlyas, Güncel Gelişmeler Işığında Yatırım Yoluyla Türk Vatandaşlığının Kazanılması: Problemler ve Çözüm Önerileri, MÖHB, C. 40, S. I, 2020.
- GÜNGÖR**, Gülin, Tabiiyet Hukuku, Ankara, 2023.
- HAILBRONNER**, Kay, Nationality in Public International Law and European Law, Amsterdam, 2006.
- HATEMİ**, Hüseyin, Gerçek Kişiler Hukuku, İstanbul, 2005.
- KAŞAK**, Fahri Erdem, Tüzel Kişilik Kavramı ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması, MÜHAD, C. 26, S. 2, 2020.
- KÖKEN**, Enes, Yapay Zekânın Cezai Sorumluluğu, TAAD, Yıl: 12, Sayı: 47, 2021.
- MARSHALL**, Thomas Humprey / **BOTTOMORE**, Tom, "Vatandaşlık ve Toplumsal Sınıflar", Çeviren Ayhan Kaya, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2006.
- MCCARTHY**, John, What is artificial intelligence?, 2007, whatisai.pdf (stanford.edu), s. 5 vd., Erişim: 1.10.2024.
- MINDİZ**, Emine, Peculium Kurumunun Yapay Zekâyâ Sahip Robotların Hukuki Statülerinin Tespitinde Model Olarak Kullanılması, AÜHFD, 71/3, 2022.
- MARX**, Karl / **ENGELS**, Friedrich, On the Jewish Question, Collected Works, Vol. 3, New York International Publishers, 1975.
- NOMER**, Ergin, Türk Vatandaşlık Hukukunun Genel İlkeleri, İstanbul, 1999.
- ORAL**, Tuğçe, Tüzel Kişilerin Manevi Zararının Tazmini, İstanbul, 2018.

- ÖZDEMİR**, Ali Murat / **AYKUT**, Ebubekir, Marksizm ve Hak Kavramı: Kuramsal Bir Yaklaşım Denemesi, İnsan Hakları Yıllığı, Cilt 28, 2010.
- ÖZKAN**, İrem Burcu, 19. Yüzyıldan Günümüze Hukuki Ve Siyasi Bir Kavram Olarak Vatandaşlığın Dönüşümü, İÜ Sos. Bil. Ens., Yayınlanmamış YL Tezi, İstanbul, 2014.
- ÖZKAN**, Işıl, Vatandaşlık Satılabilir Bir Şey Midir?, Near East University International Journal of Art, Culture and Communication, V. I, I. 1, Kasım, 2018.
- ÖZTÜRK**, Necla, Mavi Kart Hamillerinin Türk Vatandaşlarına Tanınan Haklardan Aynen Yararlanacağına İlişkin Düzenlemeye Eleştirel Bir Bakış, MÖHUK Bülteni, C. 41, S. 2, 2021.
- SADİ**, Selin, Yapay Zekâ Sistemlerinin Hukuki Kişiliği, Hukuk Bülteni - Şubat 2022 - Yapay Zekâ Sistemlerinin Hukuki Kişiliği - Hukuk Fakültesi - İstanbul Okan Üniversitesi, Erişim: 5.10.2024.
- BİNGÖL SCHRIJER**, Bilge, Vatandaşlık Hakkının Kapsamı Ve Egemenlik İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme, Ankara Hacı Bayram Veli Üni.-Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XXIIY. 2018, S. 1.
- OĞUZMAN**, Kemal / **SELİÇİ**, Özer / **OKTAY ÖZDEMİR** Saibe, Kişiler Hukuku, İstanbul, 2005.
- CERKA**, Paulius / **GRIGIENE**, Jurgita / **SIRBKYTE**, Gintare, Is it possible to grant legal personality to artificial intelligence software systems?, Computer Law & Security Review, Vol. 33/5, 2017.
- TEKİNALP**, Gülören, Türk Hukukunda Ortaklıkların Vatandaşlığı, İÜHF 50. Yıl Armağanı, İstanbul, 1973.
- CAN**, Hacı / **TUNA**, Ekin, Mavi Karthlı Yabancılar, Ankara, 2018.
- TÜRK**, Hikmet Sami, Türk Seçim Sisteminde Oy Hakkı, AÜHFD, C. 26, S. 3, 1969.
- UNAT**, İlhan, Türk Vatandaşlığı Kanunu Tasarısı Üzerine Düşünceler, Ankara, 1965.
- UZUN**, Fatih Burak, Gerçek Kişilerin Hak Ehliyeti ve Hak Ehliyetine Uygulanacak Hukukun Tespiti, Hacettepe HFD, C. 6, S. 2, 2016.
- WU**, Ziyuan, The Identity Positioning And Right Certification Of Robots In The Era Of Artificial Intelligence, Human Rights Research, Vol. 21, 2019.
- Yapay zekâya Twitter'de küfredmesini öğretiler - BBC News Türkçe, www.bbc.com, Erişim: 2.10.2024.
- Yapay Zekâ Yasası Avrupa Parlamentosu'nda Kabul Edildi, www.ab.gov.tr, Erişim: 1.10.2024.
- Paro (robot) - Vikipedi (wikipedia.org), Erişim: 1.10.2024.
- Te Urewera Millî Parkı - Vikipedi (wikipedia.org), Erişim: 1.10.2024.
- Dünya'nın ilk robot vatandaşı Suudi Arabistanlı - BBC News Türkçe, Erişim: 3.10.2024.

- Dünyada vatandaşlığa kabul edilen ilk robot Sophia, Antalya'da tanıtıldı (aa.com.tr), Erişim: 7.10.2024.
- Türk Vatandaşlığı Kanunu Uygulama Yönetmeliği | Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (TKGM), Erişim: 15.10.2024.
- Tapu Kanunu m. 35-36, 2644 sayılı Tapu Kanunu - Konsolide metin | LEXPERA, Erişim: 17.10.2024.
- European Council / The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on Artificial Intelligence for Europe, Brussels, 25.4.2018, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?uri=COM%3A2018%3A23>, Erişim: 5.10.2024.
- Nottebohm (Liechtenstein v. Guatemala) (icj-cij.org), Erişim: 15.10.2024.
- showPdf.jsf;jsessionid=9ea7d0f130d510eb72eb1e9f4ee4a792c21420c85ee8.e34 KaxiLc3eQc40LaxqMbN4Oa3aNe0 (europa.eu), Erişim: 15.10.2024.
- İnsan hakları evrensel beyanname (hsk.gov.tr), Erişim: 15.10.2024.
- Yargıtay 2 HD, 2006/21951, 2007/17742, 25.12.2007; Yargıtay 2 HD, 2015/13927, 2016/5499, 21.03.2016; www.kazanci.com.tr, Erişim: 1.09.2024.
- Yargıtay 2 HD, 2006/21951, 2007/17742, 25.12.2007; Yargıtay 2 HD, 2015/13927, 2016/5499, 21.03.2016; www.kazanci.com.tr, Erişim: 1.09.2024.

AVRUPA BİRLİĞİ YAPAY ZEKÂ YASASI'NIN GENEL DEĞERLENDİRMESİ

Mete Özgür FALCIOĞLU*

ÖZET

Son yıllarda teknolojik ilerlemeler, yapay zekânın yaygınlaşmasını sağlarken, şeffaflık eksiklikleri, ayrımcılık riski ve insan hakları ihlalleri gibi sorunlar da gündeme getirmiştir. Yapay zekâ ve uygulamalarının sınır aşan yapısı bu alanın uluslararası planda düzenlenmesine yönelik çabaları hızlandırmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin üyesi olduğu Avrupa Konseyi'nin Yapay Zekâ ve İnsan Hakları, Demokrasi ve Hukukun Üstünlüğü Hakkında Çerçeve Antlaşma imzaya açılmıştır. OECD'nin Yapay Zekâya İlişkin Konsey Tavsiyesi yakın zamanda güncellenmiştir. Avrupa Birliği'nin Yapay Zekâ Yasası bu konuda hazırlanan ve üye devletlerde doğrudan uygulanması özelliğiyle önem göstermektedir. Son derece detaylı bir düzenleme olan Yasa ile yapay zekâ sistemlerinin güvenilir ve insan merkezli gelişimi teşvik edilirken, temel hakların korunması yanında iç pazarın işleyişinin iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

Yasa, Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı'na ve getirilen ilkelere atıfta bulunmakta bunun yanı sıra serbest yapay zekânın Birlik sınırlarında serbest dolaşımını garanti etmektedir. Yasa ile sağlayıcı, konuşlandırıcı, yetkili temsilci gibi aktörler tanımlanmakta bunların için detaylı yükümlülükler getirilmektedir. Yasa risk kategorileri belirlenmiş ve bazı faaliyetler sınırlanmış veya yasaklanmıştır. Bunların başında sosyal puanlama ve öngörücü polislik gelmekte olup biyometrik verilerin yalnızca belirli şartlar altında kullanımına izin verilmektedir.

Bu çalışmada yapay zekâ uygulamalarının gelişimi ve yasal zemine oturtulması bakımından önemli bir düzenleme olan Yapay Zekâ Yasası ana hatlarıyla birlikte irdelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği Hukuku, Avrupa Birliği Yapay Zekâ Yasası, Yapay Zekâ, Yapay Zekânın Düzenlenmesi.

* Profesör Doktor, İstanbul Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Öğretim Üyesi.

KAYNAKÇA

- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan, Ebru, Avrupa Komisyonu'nun Yapay Zekâ Tüzük Teklifi'ne Genel Bir Bakış, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl 13, Sayı 51, Temmuz 2022, 19-46.
- FALCIOĞLU**, Mete Özgür, Elektronik Ticaret Hukuku, 2024.
- KUSCHE**, Isabel, Possible Harms of Artificial Intelligence and the EU AI Act: Fundamental Rights and Risk, Journal of Risk Research, 2024, bkz. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13669877.2024.2350720>.
- ŁABUZ**, Mateusz, Deep Fakes and the Artificial Intelligence Act-an Important Signal or a Missed Opportunity? Policy and Internet, bkz. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1002/poi3.406>, 2024.
- SILVA**, e Nuno Sousa, The Artificial Intelligence Act: Critical Overview, arXiv:2409.00264, <https://arxiv.org/pdf/2409.00264>.
- PAPAKONSTANTINOU**, Vagelis; DE HERT, Paul, The Regulation of Digital Technologies in the EU, The Law-Making Phenomena Of "Act-İfication", "GDPR Mimesis" and "EU Law Brutality Technology and Regulation, 2022, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4123313, 48-60.
- RUSCHEMEIER**, Hannah, AI as a challenge for legal regulation – the scope of application of the artificial intelligence act proposal, ERA Forum, 2023, Sayı 23, 361–376, s. 369, bkz. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12027-022-00725->.
- YANTAÇ**, Cavit/**FALCIOĞLU**, Mete, Özgür, Yapay Zekâ İnsan ve Hukuk, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 11, Haziran 2020, 31-56.
- YENİCE CEYLAN**, Özge, Yapay Zekânın Hukuki Statüsünün Değerlendirilmesi, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2024, Cilt 10, Sayı 1, 35-52.

YAPAY ZEKÂ SİSTEMLERİNİN SİGORTACILIKTA KULLANIMI VE DÜZENLENMESİ

Damla KÜÇÜK*

Öz

Yapay zekâ sistemlerinin yaygın bir şekilde kullanıldığı alanlardan birisi de sigortacılıktır. Sigorta şirketleri, risk değerlendirme sürecinden, primlerin belirlenmesine, sigorta tazminatının / bedelinin ödenmesi taleplerinin değerlendirilmesinden, hileli davranışların tespitine, önemli sigortacılık uygulamalarında algoritmik kararlardan yararlanır hale gelmiştir. Yapay zekâ sistemlerinin anılan bu sigortacılık uygulamalarında kullanılmasının hem sigorta şirketlerine hem sigorta yaptırmak isteyen kişilere, sigorta ettiren ve sigorta sözleşmesinden yararlanacak diğer kişilere getirdiği pek çok yarardan bahsetmek olanaklıdır. Ancak bu sistemlerin kullanımı sigorta yaptırmak isteyen kişilerin, sigorta ettirenlerin veya sigortadan yararlanacak diğer kişilerin haklarının ihlaline, böylece zarar görmelerine de yol açabilmektedir. Bu duruma en güzel örnek, anılan bu kişilerin, cinsiyet, inanç, yaş vb. farklılıkları üzerinden negatif ayrıma uğramalarına yol açan ön yargılı, yanlış veya eksik algoritmik kararlardır. Nitekim ön yargılı kararlar başta olmak üzere, yapay zekâ sistemlerinin kullanımının doğuracağı bu olumsuz durumların önlenmesi amacıyla, devletlerin konu ile ilgili yasal düzenlemeler getirmeye başladığı görülmektedir.

Çalışmada ilk olarak yapay zekâ sistemlerinin kullanıldığı belli başlı sigortacılık uygulamaları ve sağladığı yararlardan bahsedilecektir. Ardından ön yargılı, eksik veya yanlış algoritmik kararlar ve bu bağlamda Amerika Birleşik Devletleri'nde açılan davalar ele alınacaktır. Sigortacılıkta yapay zekâ sistemlerinin kullanımının düzenlenmesinde dikkate alınması gereken temel ilkelere bahsedildikten sonra, konuya dair Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan düzenlemelere değinilecektir. Çalışmada son olarak yapay zekâ sistemlerinin sigortacılıkta kullanımına dair Türk hukukunda yapılacak olası düzenlemelerde dikkate alınması gereken genel esas ve hususlara dair önerilerde bulunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Yapay Zekâ Sistemleri, Sigortacılık, Ön Yargılı, Eksik ve Yanlış Algoritmik Kararlar.

* Doçent Doktor, Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı | Associate Professor Doctor, Sakarya University Faculty of Law, Department of Business Law, dkucuk@sakarya.edu.tr. (<https://orcid.org/0000-0002-4246-0764>).

Öncelikle şirketlere, sigorta yaptırmak isteyen veya sigorta ettiren ile sigortadan yararlanacak diğer kişilere, bu kişilerin haklarında verilecek kararlarda yapay zekâ sistemlerinin kullanılacağı, bu sistemlerin sonuca ne şekilde ulaştığına ilişkin bilgi verme yükümlülüğü getirilmelidir.

İkinci olarak ön yargılı, eksik veya yanlış algoritmik kararların üretilmesini engellemek amacıyla şirketlere iç denetim mekanizması oluşturma yükümlülüğü de getirilmelidir. Ayrıca bir dış denetim mekanizması da oluşturulmalıdır. Tabii bu denetimin işlerliği, öncelikle yapay zekânın karar verme süreçlerinin sonradan izlenebilirliğinin sağlanmasına bağlıdır. Dolayısıyla sigorta şirketlerine otomatik kayıt tutma özelliği olan yapay zekâ sistemlerini kullanma, bu kayıtları saklama ve yetkili mercilere sunma yükümlülükleri de getirilmelidir. Son olarak, gerek yapay zekâ sistemini kullanan tarafın sigorta şirketleri olması, gerek yapay zekâ sistemleri ile ilgili meselelerin karmaşık ve teknik meseleler olması nedeniyle, çıkacak uyuşmazlıklar bakımından ispat hususunda sigorta ettirenlere kolaylık sağlanmalı ve ispat yükü sigorta şirketinin üstünde bırakılmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKÇAYOL**, M. Ali / **ÖZYURT**, Barış: “Fikir Madenciliği ve Duygu Analizi, Yaklaşımlar, Yöntemler Üzerine Bir Araştırma”, Selçuk Üniversitesi Mühendislik, Bilim ve Teknoloji Dergisi, C. 6, S. 4, 2018, s. 668 – 693.
- AMIN**, Rosehana / **DAVIES**, Harriet: “AI Regulation in the UK and Data Protection; Thoughts for Insurers”, <https://www.clydeco.com/en/insights/2023/10/ai-regulation-in-the-uk-and-data-protection;-thoug>, Erişim Tarihi: 03.06.2024.
- BAK**, Başak: “Medeni Hukuk Açısından Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Yapay Zekâ Kullanımından Doğan Hukuki Sorumluluk”, TAAD, S. 35, 2018, s. 211 – 232.
- BENDIX**, Jeffrey: “Cigna Using AI to Reject Claims, Lawsuit Charges”, 07.08.2022, <https://www.medicaleconomics.com/view/cigna-using-ai-to-reject-claims-lawsuit-charges>, Erişim Tarihi: 08.05.2024.
- BRAUN**, Martin / **VALLERY**, Anne: “Limited Risk-AI- A Deep Dive Into Article 50 of the European Union’s AI Act”, 28.05.2024, <https://www.wilmerhale.com/en/insights/blogs/wilmerhale-privacy-and-cybersecurity-law/20240528-limited-risk-ai-a-deep-dive-into-article-50-of-the-european-unions-ai-act>, Erişim Tarihi: 28.05.2024;
- BÜYÜKSAĞIŞ**, Erdem: “Yapay Zekâ Karşısında Kişisel Verilerin Korunması ve Revizyon İhtiyacı”, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 18, S. 2, 2021, s. 529 – 541.
- CHERLY**, Seah: “Liability Arising From the Use of Artificial Intelligence”, (Mayıs 2023), <https://lawgazette.com.sg/feature/liability-arising-from-the-use-of-artificial-intelligence/>, Erişim Tarihi: 12.05.2024.

- COTTER**, Daniel A: “**Artificial Intelligence Impacts on the Insurance Industry**”, https://www.forc.org/Public/Journals/2023/Articles/Fall/Vol34Ed3Article1.aspx#_ednref7, Erişim Tarihi: 14.06.2024.
- ÇELİK**, Tanya Sebahat: Tapu Sigortasının Türkiye’de Uygulanabilirliği Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 2011.
- ELING**, Martin / **NUESSE**, Davide / **STAUBLI**, Julian: “The Impact of Artificial Intelligence Along the Insurance Value Chain and on the Insurability of Risks”, The Geneva Papers on Risk and Insurance – Issues and Practice, Vol. 47, 2022, s. 205 – 241.
- GALLO**, Valeria / **NAIR**, Suchitra: “The UK’s Framework for AI Regulation Agility is Prioritised, But Future Legislation is Likely to be Needed”, 21.02.2024, <https://www.deloitte.com/uk/en/services/legal/blogs/the-uks-framework-for-ai-regulation.html>, Erişim Tarihi: 17.05.2024.
- HILLIARD**, Airlie: “The Evolution of Requirements for Insurtech Under the EU AI Act”, 29.08.2023, <https://www.holisticai.com/blog/regulation-insurance-eu-ai-act>, Erişim Tarihi: 15.06.2024.
- İİZETZKI**, Ethan / **JAIN**, Suryaansh: “The Impact of Artificial Intelligence on Growth and Employment”, 20.06.2023, <https://cepr.org/voxeu/columns/impact-artificial-intelligence-growth-and-employment>, Erişim Tarihi: 19.06.2024.
- JOHNSON**, Tim: “The EU AI Act: What Does It Mean for Insurers?”, 24.04.2024, <https://www.brownejacobson.com/insights/the-word-april-2024/eu-ai-act#:~:text=The%20Act%20lists%20the%20use,includin%20financial%20exclusion%20and%20discrimination.>, Erişim Tarihi: 04.06.2024.
- JOSEPH**, Brian: “AI in Insurance: the Good, the Bad and What Worries Regulators”, 11.12.2023, <https://www.lexisnexis.com/community/insights/legal/capitol-journal/b/state-net/posts/ai-in-insurance-the-good-the-bad-and-what-worries-regulators>, **Erişim Tarihi: 13.05.2024.**
- KACHRA**, Ashyana Jasmine / **HILLIARD**, Airlie / **GULLEY**, Ayesha / **WILSON**, Imani: “Lawsuits in the United States Point to a Need for AI Risk Management Systems”, 16.05.2023, <https://oecd.ai/en/wonk/lawsuits-usa-risk-management>, Erişim Tarihi: 23.05.2024.
- KAGAN**, Julia (editors: **JAMES**, Margaret / **SCHMITT**, Kirsten Rohrs): “Business Owner’s Policy (**BOP**): Definition, Coverage, Exclusions”, <https://www.investopedia.com/terms/business-owners-policy.asp>, **Erişim Tarihi: 09.06.2024.**
- KOPALLE**, Praveen K. / **GANGWAR**, Manish / **PAUWELS**, Koen / **AKELLA**, Laxminarayana Yashaswy: “Dynamic Pricing: Definition, Implications for Managers, and Future Research Directions” Journal of Retailing, Vol. 99, Iss. 3, 2023, s. 1 – 43, file:///C:/Users/Acer/Downloads/DynamicPricingOct23.pdf, Erişim Tarihi:10.05.2024.

- MADIEGA**, Tambiama: “Artificial Intelligence Liability Directive”, (Şubat 2023), [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/739342/EPRS_BRI\(2023\)739342_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/739342/EPRS_BRI(2023)739342_EN.pdf), Erişim Tarihi: 12.05.2024.
- MAULI**, Chandra: “Data Security and Privacy Risks Associated With AI and How to Overcome Them”, <https://www.simplesolve.com/blog/ai-security-concerns-insurance-companies>, **Erişim Tarihi: 12.05.2024.**
- MUELLER**, Benjamin: “The Artificial Intelligence Act: A Quick Explainer”, <https://datainnovation.org/2021/05/the-artificial-intelligence-act-a-quick-explainer/>, Erişim Tarihi: 11.06.2024.
- NAST**, Ben / **SHI**, Liangliang / **LEVRAULT**, Lily / **PURCELL**, Tia M.: “Artificial Intelligence in Insurance”, 29.09.2022, https://uwm.edu/actuarial-science/wp-content/uploads/sites/549/2023/03/Artificial_Intelligence_In_Insurance.pdf, Erişim Tarihi: 10.05.2024.
- NOORDHOEK**, Dennis: “Regulation of Artificial Intelligence in Insurance: Balancing Consumer Protection and Innovation”, The Geneva Association, 2023, <https://www.genevaassociation.org/sites/default/files/2023-09/Regulation%20of%20AI%20in%20insurance.pdf>, Erişim Tarihi: 18.05.2024.
- OGUNLEYE**, Ifejesu: “AI’s Redress Problem Recommendations to Improve Consumer Protection from Artificial Intelligence”, Center for Long-Term Cybersecurity University of California, https://cltc.berkeley.edu/wp-content/uploads/2022/08/AIs_Redress_Problem.pdf, Erişim Tarihi: 20.06.2024.
- POLEPOLE**, Cemal: “Understanding AI Manipulation: a Case Study on the ‘Agitation’ Method”, <https://community.openai.com/t/understanding-ai-manipulation-a-case-study-on-the-agitation-method/594003/1>, Erişim Tarihi: 15.06.2024.
- ROCHMAN**, Harvey L. / **CARSON**, Dylan: “Health Care, AI and Antitrust: Analysis and Next Steps”, 14.05.2024, <https://www.manatt.com/insights/newsletters/health-highlights/health-care-ai-and-antitrust-analysis-and-next-st>, **Erişim Tarihi: 01.06.2024.**
- ROSENBERG**, Carolyn H. / **CUMMINGS**, David M.: “Let’s “Chat” About A.I. and Insurance”, 24.10.2023, <https://www.reuters.com/legal/legalindustry/lets-chat-about-ai-insurance-2023-10-24/>, **Erişim Tarihi: 20.06.2024.**
- RUCKER**, Patrick / **MILLER**, Maya / **ARMSTRONG**, David: “How Cigna Saves Millions by Having Its Doctors Reject Claims Without Reading Them”, 25.03.2023, <https://www.propublica.org/article/cigna-pxdx-medical-health-insurance-rejection-claims>, Erişim Tarihi: 07.05.2024.
- SALMON**, John / **CRAWFORD** Louise / **LEE**, Daniel: “New UK AI (Regulation) Bill – Potential Step Forward to the Statutory Regulation of AI Systems in the UK”, <https://www.engage.hoganlovells.com/knowledgeservices/news/new-uk-regulation-bill-potential-step-forward-to-the-statutory-regulation-of-ai-systems-in-the-uk>, Erişim Tarihi: 14.06.2024.

- STOTT**, Dominique: “The Role of Insurance Underwriting”, 29.03.2027, <https://www.fanews.co.za/article/life-insurance/9/general/1202/the-role-of-insurance-unterwriting/21986>, Erişim Tarihi: 20.05.2024.
- TOBIN**, James: “Artificial Intelligence (Regulation) Bill [HL]”, 18.03.2024, <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/LLN-2024-0016/LLN-2024-0016.pdf>, Erişim Tarihi: 10.06.2024.
- TOPALOĞLU**, Mustafa (Ed: **TOPALOĞLU**, Mustafa / **DİNÇ**, Mutlu): “Konut Finansmanı (Mortgage) Sigortası”, ss. 1065 – 1095, Sigorta Davaları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.
- UZIALKO**, Adam: “Artificial Insurance? How Machine Learning is Transforming Underwriting”, 06.11.2023, <https://www.businessnewsdaily.com/10203-artificial-intelligence-insurance-industry.html>, Erişim Tarihi: 11.05.2024.
- WILLARD**, Jack: “Risks in Regards to Data Privacy Could be Exacerbated by the Widespread Adoption of AI: GILC”, 01.03.2024, [https://www.reinsurancene.ws/risks-in-regards-to-data-privacy-could-be-exacerbated-by-the-widespread-adoption-of-ai-gilc/#:~:text=GILC%20%2D%20Reinsurance%20News,Risks%20in%20regards%20to%20data%20privacy%20could%20be%20exacerbated,wi despread%20adoption%20of%20AI%3A%20GILC&text=Insurers%20are%20said%20to%20be,of%20artificial%20intelligence%20\(AI\)](https://www.reinsurancene.ws/risks-in-regards-to-data-privacy-could-be-exacerbated-by-the-widespread-adoption-of-ai-gilc/#:~:text=GILC%20%2D%20Reinsurance%20News,Risks%20in%20regards%20to%20data%20privacy%20could%20be%20exacerbated,wi despread%20adoption%20of%20AI%3A%20GILC&text=Insurers%20are%20said%20to%20be,of%20artificial%20intelligence%20(AI)), **Erişim Tarihi: 20.04.2024.**
- WRIGHT**, Rachel: “Artificial Intelligence in the States: Emerging Legislation”, https://www.csg-org.translate.goog/2023/12/06/artificial-intelligence-in-the-states-emerging-legislation/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=sc, Erişim Tarihi: 12.06.2024.
- ChatGPT 2024**, OpenAI Large Language Model.
- “AI Act Consolidated Text”, s. 1, https://artificialintelligenceact.eu/wp-content/uploads/2024/01/AI-Act-Overview_24-01-2024.pdf, Erişim Tarihi: 10.06.2024.
- “Artificial Intelligence Governance Principles: Towards Ethical and Trustworthy Artificial Intelligence in The European Insurance Sector”, EIOPA’s Consultative Expert Group on Digital Ethics in insurance, https://www.eiopa.europa.eu/document/download/30f4502b-3fe9-4fad-b2a3-aa66ea41e863_en?filename=Artificial%20intelligence%20governance%20principles.pdf, Erişim Tarihi: 17.05.2024.
- “Artificial Intelligence (AI) Views of European Insurance Industry”, Insurance Europe, <https://www.insuranceeurope.eu/publications/1721/views-of-the-eu-insurance-industry-on-artificial-intelligence/>, Erişim Tarihi: 09.04.2024.
- “Cigna Health Giant Accused of Improperly Rejecting Thousands of Patient Claims Using an Algorithm”, 23.06.2023, <https://apnews.com/article/cigna-california-health-coverage-lawsuit-4543b47cd6057519a7e8dc6d90a61866>, Erişim Tarihi: 01.06.2024.
- “Commercial General Liability Insurance”, <https://www.iii.org/article/commercial-general-liability-insurance>, Erişim Tarihi: 09.06.2024.

Draft Report (2021/0106(COD)) 20.04.2022, Committee on the Internal Market and Consumer Protection Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs, <https://artificialintelligenceact.eu/wp-content/uploads/2022/05/AIA-IMCO-LIBE-Report-Draft-20-April.pdf>, Erişim Tarihi: 18.06.2024.

“Fact Sheet: President Biden Issues Executive Order on Safe, Secure, and Trustworthy Artificial Intelligence”, 30.10.2024, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/10/30/fact-sheet-president-biden-issues-executive-order-on-safe-secure-and-trustworthy-artificial-intelligence/#:%7E:text=The%20Executive%20Order%20establishes%20new,around%20the%20world%2C%20and%20more.,ErişimTarihi:12.06.2024>.

Fourth Presidency Compromise Text (2021/0106(COD)) 19. 10.2022, [tps://artificialintelligenceact.eu/wp-content/uploads/2022/10/AIA-CZ-4th-Proposal-19-Oct-22.pdf](https://artificialintelligenceact.eu/wp-content/uploads/2022/10/AIA-CZ-4th-Proposal-19-Oct-22.pdf), Erişim Tarihi: 18.06.2024.

“General Liability Insurance vs. Business Owner’s Policy: What’s the Difference?”, <https://huckleberry.com/blog/business-owners-policy-vs-general-liability/>, Erişim Tarihi: 09.06.2024.

“How to Make Sure Your Risk Model is the Best Possible”, <https://www.quantee.ai/resources/how-to-make-sure-your-risk-model-is-the-best-possible#:~:text=A%20risk%20model%20is%20a,premium%2C%20i.e.%20the%20actuarial%20cost,ErişimTarihi:22.05.2024>.

NAIC Model Bulletin: Use of Artificial Intelligence Systems by Insurers (Draft: 12/2/2023), https://content.naic.org/sites/default/files/inline-files/2023-12-4%20Model%20Bulletin_Adopted_0.pdf, Erişim Tarihi: 10.05.2024.

“NAIC, Our Story”, <https://content.naic.org/about>, Erişim Tarihi: 03.07.2024.

National Association of Insurance Commissioners (NAIC) Principles on Artificial Intelligence (AI), https://content.naic.org/sites/default/files/inline-files/AI%20principles%20as%20Adopted%20by%20the%20TF_0807.pdf, Erişim Tarihi: 16.04.2024.

“Shedding Light on AI Bias With Real World Examples” 16.10.2023, <https://www.ibm.com/blog/shedding-light-on-ai-bias-with-real-world-examples/>, Erişim Tarihi: 05.06.2024.

“The New Physics of Financial Services”, World Economic Forum, 2018, https://www3.weforum.org/docs/WEF_New_Physics_of_Financial_Services.pdf, Erişim Tarihi: 10.04.2024.,

YAPAY ZEKÂDAN DOĞAN SORUMLULUĞUN SİGORTASI*

Serdar DEMİRCİ**

ÖZET

Günümüz modern dünyası, son yıllarda teknolojik gelişmelerin ışığında şekillenmekte, bu da hem insan yaşamını hem de sosyal hayatı yeniden biçimlendirmektedir. Sanayi devrimi ile başlayan baş döndürücü bu gelişim, dijital dönüşüm gibi birçok değişime sebep olmuş ve hali hazırda yaşamakta olduğumuz yapay zekâ devrimine ulaşmıştır.

Teknolojik alt yapıların yapay zekâ temelinde dönüşüm geçirmesi, yapay zekâyı toplum yaşamının zorunlu bir parçası haline getirmiştir. Nitekim, internet, sosyal medya, otonom araç ve cihazlar, ses tanıma sistemleri ve arama motorları gibi çağımız teknolojileri yapay zekâ temelinde işlerliklerini sürdürmektedir. Ancak bu durum faydaları ile çeşitli riskleri ve hukuki sorunları da beraberinde getirmiştir.

Yapay zekâ ile otonomlaşan dünyada, tehlikelerin ve sorumlulukların boyutlarıyla birlikte zarar riski de artırmıştır. Yapay zekânın zaman içinde ulaşacağı boyutlar, geçireceği evrim ve kasten zarar verme olasılığı, bu alanda sorumluluk rejimi başta olmak üzere muhtelif konuların yeniden gözden geçirilmesini zaruri kılmaktadır. Mevcut yasal düzenlemelerin yetersizliği günümüz koşullarında yapay zekâyâ bağlı hukuki sorumluluğu tanımlamakta yetersiz kaldığı için, sigorta hukuku bakımından da, tanımı ve sınırları henüz belirlenemeyen bir riskin teminat altına alınmasına mesafeli yaklaşılmaktadır. Dolayısıyla yapay zekâ, günümüzde birçok hukuki meselenin tartışma zemininde yer almaktadır. Bu tartışmaların özünde öncelikle, yapay zekâ sistemlerinin kendi davranış ve kararlarından bir sorumluluk süjesi olarak sorumlu tutulup tutulamayacağı ve doğacak olası zararlarda sorumluluğun borçlar hukuku anlamında kime ait olacağı hususları gündeme getirilmektedir. Öngörülen sorumluluk türlerinin hangi şartlar ve esaslar dahilinde sigorta sözleşmelerine konu edilebileceği tespit edildikten sonra yapay zekâ kaynaklı sorumluluk sigortaları da daha belirgin hale gelecektir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, sorumluluk, sigorta, hukuki sorumluluk, sorumluluk sigortası.

* Bu çalışma, 23.05.2024 tarihinde 10. Assos Congress Uluslararası Hukuk Sempozyumu'nda sunulan özet bildirinin genişletilmiş ve derlenmiş halidir.

** Dr. Öğretim Üyesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı | Assist. Prof., Çankırı Karatekin University Faculty of Law, Department of Commercial Law, serdardemirci@karatekin.edu.tr. (ORCID: 0000-0001-6450-9824).

rar faili ve risk belirgin hale gelebilecektir. Bundan sonrası, sigorta teminat kapsamının belirlenmesi, sınırlandırılması ve prim/tazminat dengesinin sağlanması gibi sigorta hukukunun nispeten daha kolaylıkla çözüme kavuşturabileceği başlıkları ilgilendirecektir.

Avrupa Parlamentosu Hukuk İşleri Komitesi'nin Tavsiye Raporu'nda belirtilen Sigorta Fonunun primlerinin yapay zekâlardan menfaat elde edenlerden; yapay zekânın programlayıcısı, üreticisi, kullanıcısı, hizmet sağlayıcısı veya bizzat yapay zekânın kendisi tarafından karşılanması, külfet menfaat dengesi temelinde adil bir çözüm olabilecek niteliktedir. Hatta bu fona devletin katkı yapması ya da fona katkı yapacaklara vergi indirimi veya muafiyeti şeklinde vergisel teşvikler getirilmesi de özel sektörün böyle bir fona katkıda bulunmasını kolaylaştıracağı gibi yapay zekâ temelli bilgi teknolojilerinin gelişimine de katkı sağlayacaktır. Bu kapsamda hukukumuz açısından 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nda ele alınan olağanüstü durumlarda teminat sunan Özel Riskler Yönetim Merkezi kapsamında yapay zekâya yönelik düzenlemeler yapılması da imkan dahilinde değerlendirilebilir. Nihai anlamda, bu yönde bir gelişme zorunlu sorumluluk sigortalarının temel saikini oluşturacak kamusal yararın tesisine de son derece katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- AKKURT**, Sinan Sami: "Yapay Zekânın Otonom Davranışlarından Kaynaklanan Hukukî Sorumluluk", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Sayı: 13, Yıl:2019, 17.06.2019, (39-59).
- AKPAN**, Frank/**BENDIAB**, Gueltoum/**SHIAELES**, Stavros/**KARAMPERIDIS**, Stavros/**MICHALOLIAKOS**, Michalis: "Cybersecurity Challenges in the Maritime Sector", Network, Vol. 2, 2022, (123-138).
- ALEXANDRE**, Maia; The Legal Status of Artificially Intelligent Robots, Dissertation Project –ANR: 489792 Tilburg University, https://www.researchgate.net/profile/Filipe-Maia-Alexandre/publication/317565163_The_Legal_Status_of_Artificially_Intelligent_Robots_Personhood_Taxation_and_Control/links/59c4c3d40f7e9bd2c003ff6d/The-Legal-Status-of-Artificially-Intelligent-Robots-Personhood-Taxation-and-Control.pdf, (Erişim Tarihi: 03.08.2024).
- AYAN**, Mehmet: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Ankara 2020.
- AYHAN**, Rıza/**ÇAĞLAR**, Hayrettin/**ÖZDAMAR**, Mehmet: Sigorta Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2023.
- BAK**, Başak: "Medeni Hukuk Açısından Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Yapay Zekâ Kullanımından Doğan Hukuki Sorumluluk", Türkiye Adalet Akademisi, Sayı:35, Yıl: 2018, (211-232).

- BARFIELD**, Woodrow: "Paladyn, Journal of Behavioral Robotics, "Liability for Autonomous and Artificially Intelligent Robots", Volume 9, Number 1, 12 July 2018, <https://doi.org/10.1515/pjbr-2018-0018> (Erişim Tarihi: 26.07.2024), (193-203).
- BAYINDIR**, Sema: "Otonom Araçlarda Sözleşme Dışı Hukuki Sorumluluk Hallerinin Değerlendirilmesi", İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2021, Cilt: 7 Sayı: 2 (383 – 410).
- BENLİ**, Erman/ **ŞENEL**, Gayenur: "Yapay Zekâ ve Haksız Fiil Hukuku", ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı 2, Yıl 2020, (296-336).
- BOZKURT**, Yüksel/**ARMAĞAN** Ebru/**BAK** Başak: Yapay Zekâ, Fütürist Hukuk, İstanbul 2018.
- BOZKURT** Yüksel/ **ARMAĞAN** Ebru: Buluşçu Yapay Zekâ ve Patent Hukuku, İstanbul 2020.
- BOZKURT**, Yüksel/ **ARMAĞAN**, Ebru: Yıkıcı Teknolojilerin Bedensel Zararlara Etkileri, İstanbul 2021.
- CARR**, Nanci: "As The Role of the Driver Changes With Autonomous Vehicle Technology, So, Too, Must the Law Change", St. Mary's Law Journal, 2019, (817-843).
- ÇEKİN**, Mesut Serdar: "Otonom Araçlar ve Hukuki Sorumluluk", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Sayı 33, Yıl:2018, (283-301).
- CHOPRA**, Samir/ **WHITE**, Frederic Laurence: Artificial Agents - Personhood in Law and Philosophyfile, Conference: Proceedings of the 16th European Conference on Artificial Intelligence, ECAI'2004, including Prestigious Applicants of Intelligent Systems, PAIS 2004, Valencia, Spain, August 22-27, 2004, https://www.researchgate.net/publication/220837427_Artificial_Agents_Personhood_in_Lawand_Philosophy, (Erişim Tarihi: 31.07.2024).
- DEMİRCİ**, Serdar: "Ürün Sorumluluk Sigortasına Sorumluluk Hukuku ve Genel Şartlar Çerçevesinde Güncel Bir Bakış", Cilt: 77 Sayı: 3, Yıl 2019, (119 – 180), (*Ürün Sorumluluk*).
- DEMİRCİ**, Serdar: "Ticari İşlerde Faiz ve Sigorta Sözleşmelerine Yansımaları", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt:29, Sayı:1, Yıl:2023 s. (495-529).
- DURAK**, Şenol Emre: Zekâ (Psikoloji), TÜBİTAK, Bilim ve Toplum Başkanlığı Popüler Bilim Yayınları, <https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/zekâ-psikoloji>. (Erişim Tarihi: 24.07.2024).
- DURAL**, Mustafa/**ÖĞÜZ**, Tufan/**GÜMÜŞ**, M. Alper: Aile Hukuku, Cilt 3, Türk Özel Hukuku İstanbul 2013.
- EREL**, N Şafak: Türk Fikir ve Sanat Hukuku, 3. Baskı Ankara 2008.
- EREN**, Fikret: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 16. Baskı, Ankara 2014.
- ERİŞ**, Hakan: Yapay Zekâ ve Tarihsel Gelişimi, Yapay Zekâ Çağında Hukuk, İstanbul, Anlara, İzmir Baroları Çalıştay Raporu 2016.

ERSOY, Çağlar: Robotlar, Yapay Zekâ ve Hukuk, İstanbul 2017.

EUROPEAN COMISSION, HIGH-LEVEL EXPERT GROUP ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE: Ethics Guidelines for Trustworthy AI, 2019, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/ethics-guidelines-trustworthy-ai> (Erişim Tarihi: 03.08.2024).

EUROPEAN PARLIAMENT: News European Parliament, Artificial Intelligence Act: MEPs adopt landmark law, <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240308IPR19015/artificial-intelligence-act-meps-adopt-landmark-law>, (Erişim Tarihi: 13.07.2024).

EUROPEAN PARLIAMENT'S COMMITTEE ON LEGAL AFFAIRS, European Civil Law Rules in Robotics, Study for the JURI Committee, November 2016, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571379/IPO_L_STU\(2016\)571379_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571379/IPO_L_STU(2016)571379_EN.pdf) (Erişim Tarihi: 03.08.2024), (21-26).

FIRAT, Feyyaz: İnternet Haberciliğinde Yapay Zekâ Teknolojisi Kullanımı: Robot Gazetecilik, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2018.

GARY, Marcant: "Soft Law' Governance of Artificial Intelligence", UCLA: The Program on Understanding Law, Science, and Evidence PULSE, Californiya, USA 2019, (Açık Erişim), <https://escholarship.org/uc/item/0jq252ks> (Erişim Tarihi 03.08.2024), (1-19).

GÖKMEN, Emrah: "Adam Çalıştırmanın Sorumluluğu Özelinde Yapay Zekânın İslâm ve Türk Hukuku Üzerinden Mukayeseli Olarak Değerlendirilmesi", Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 4 Sayı: 2, Yıl 2022, (931 – 992).

GÜLER, Halil Emre: Deniz Otonom Gemilerinin Kullanımı ve Sigorta Sorunları, 8. İstanbul Güvenlik Konferansı-4. Denizcilik ve Deniz Güvenliği Forumu, 05 Mart 2023, https://www.researchgate.net/publication/369826958_Denizde_Otonom_Gemilerin_Kullanimi_ve_Sigorta_Sorunlari, (1-16).

GÜNAY, Barış: Sigorta Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2022.

GÜRLER, Halil Emre: Denizde Otonom Gemilerin Kullanımı ve Sigorta Sorunları, https://tasam.org/trTR/Icerik/70283/denizde_otonom_gemilerin_kullanimi_ve_sigorta_sorunlari, (Erişim Tarihi:17.07.2024), (1-16).

HALLEVY, Gabriel: "The criminal Liability of Artificial Intelligence Entities – from Science Fiction to Legal Social Control", Akron Intellectual Property Journal Hallevy, <https://ideaexchange.uakron.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1037&context=akronintellectualproperty> (Erişim Tarihi: 28.07.2024), (171-199).

HAVUTÇU, Ayşe: Türk Hukukunda Örtülü Bir Boşluk: Üreticinin Sorumluluğu, Ankara 2005.

IEEE GLOBAL INITIATIVE 2016: "The IEEE Global Initiative on Ethics of Autonomous and Intelligent Systems", <https://standards.ieee.org/industry-connections/ec/autonomous-systems.html> (Erişim Tarihi: 03.08.2024).

- KARABAL**, Ahu: “Yapay Zekâda Hukuk İhlalleri”, Yapay Zekâ Ve Zihin Felsefesi Dergisi, Aralık / December 2023, (119-147).
- KARAMAN**, Tuba Akçura: Üreticinin Ayıplı Ürünün Sebep Olduğu Zararlar Nedeniyle Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluğu, 1.Baskı, İstanbul 2008.
- KATRUFF SOYDAN**, Ceren: Roma Hukukunda Kölelik Kavramıyla Günümüzdeki Yapay Zekâ Kavramının Haksız Fiil Hukuku Bakımından Karşılaştırılması, T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Ankara 2023, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- KAYA**, Mehmet Bedii: Deniz Ticaretinde Siber Güvenlik Hukuku, 2020 Sonrasında Deniz Ticareti ve Sigorta Hukuku: Olası Sorunlar, İstanbul 2021.
- KEISNER**, Andrew/**RAFFO**, Julio/ **WUNSCH-Vincent**, Sacha: “Breakthrough Technologies- Robotics, Innovation and Intellectual Property”, WIPO- World Intellectual Property Organization, Economic Research Working Paper, No 30, November 2015, New York, USA, (Açık Erişim), https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_econstat_wp_30.pdf (Erişim Tarihi: 24.07.2024).
- KELLEY**, Richard/**SCHAERER**, Enrique/**GOMEZ**, Micaela/**NICOLESCU**, Monica: “Liability in Robotics: An International Perspective on Robots as Animals”, Advanced Robotics, Volume 24, Issue 3, Nevada, ABD, 2010, <https://www.cse.unr.edu/~monica/Research/Publications/Journals/KelleyEtAlAR10.pdf> (Erişim Tarihi: 20.07.2024).
- KENDER**, Rayegan: Türkiye’de Hususi Sigorta Hukuku, 14. Baskı, İstanbul 2015.
- KILIÇARSLAN**, Seda Karaca: “Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar”, YBHD, Yıl 4, Sayı 2019/2, (363-389).
- KILIÇOĞLU** Ahmet: Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar, 2. Baskı, Ankara 2013.
- KILIÇOĞLU**, Ahmet M: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 25. Baskı, Ankara, 2021.
- KIRCA**, Çiğdem: Ürün Sorumluluğu, BTHAE, Yayın No:438, Ankara 2007.
- KUBİLAY**, Huriye: Uygulamalı Özel Sigorta Hukuku, Sigorta Sözleşmeleri-Sigorta Kurumları-Örnek Olaylar-Yargıtay Kararları-Sigorta Genel Koşulları, İzmir 2003.
- MACHNIKOWSKI**, Piotr: European Product Liability An Analysis of State of the Art in the Era of New Technologies, Cambridge 2016.
- MCCARTHY**, John: “What is Artificial Intelligence?”, Stanford University, Kaliforniya, ABD, 2007, <https://www.researchgate.net/> (Erişim Tarihi: 24.07.2024).
- MCCARTHY**, John: “The Philosophy of AI and the AI of Philosophy”, John McCarthy's Original Website, 2006, <http://jmc.stanford.edu/articles/aiphil2.html> (Erişim Tarihi: 24.07.2024).
- MİLLİ REASÜRANS T.A.Ş.**: Açıklamalı Sigorta ve Reasürans Terimleri Sözlüğü, İstanbul 2004.
- MURPHY**, Robin R. / **WOODS**, David D: “Beyond Asimov: The Three Laws of Responsible Robotics”, IEEE Intelligent Systems 24 (4), 2009, https://www.researchgate.net/publication/224567023_Beyond_Asimov_The_Three_Laws_of_Responsible_Robotics (Erişim Tarihi 03.08.2024).

- NOMER**, Haluk: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Beta Yayınları, 18. Baskı, İstanbul, 2021.
- OĞUZMAN**, M. Kemal/ **ÖZ**, Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler. Cilt 1, 11. Baskı, İstanbul 2013.
- OĞUZMAN**, M. Kemal/**ÖZ**, Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.2, 14. Baskı İstanbul 2018.
- ÖZEL**, Mert: Yapay Zekâ Devrimi, Süper Zekâya Giden Yol Çok Yakınımızda, <https://evrimagaci.org/superzekâya-giden-yol-cok-yakinimizda-444>, (Erişim Tarihi: 24.07.2024).
- ÖZEL**, Merve: “Hukuki Boyutlarıyla Robotlar ve Yapay Zekâ”, Güncel Hukuk, Sayı 167, Kasım 2017.
- ÖZER KABUKÇUOĞLU**, Fatma Dilek: Sigortacılık Kanunu Şerhi, İstanbul 2012.
- ÖZTAN**, Bilge: Medeni Hukukun Temek Kavramları, 8. Bası, Ankara 2002.
- PEPITO**, Joseph Andrew/**VASQUEZ**, Brian A./**LOCSİN**, Rozzano C.: “Artificial Intelligence and Autonomous Machines: Influences, Consequences, and Dilemmas in Human Care”, Health, Scientific Research Publishing, Volume 11, No 7, 25 July, 2019, (Açık Erişim), https://www.scirp.org/html/8-8204659_93864.htm (Erişim Tarihi: 20.07.2024), (932-949).
- REGIONAL REPORTS ON AI ETHICS: JAPAN**, Beneficial AI Japan, Japonya, 2018, <http://baijapan.org/en/2018/reports-on-ai-ethics-japan/> (Erişim Tarihi: 03.08.2024).
- ROBLES**, Rosslin John/**KIM**, Tai-hoon: “Applications, Systems And Methods in Smart Home Technology: A Review”, International Journal of Advanced Science and Technology, Volume 15, 2010, (Açık Erişim), https://www.researchgate.net/publication/242630611_Applications_Systems_and_Methods_in_Smart_Home_Technology_A_Review (Erişim Tarihi: 29.07.2024), (37-47).
- RODOSLU**, Emine Koçano: “Ev Başkanının Sorumluluğu”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 63 Sayı: 4, Yıl: 2014, (879-900).
- SALIEROĞLU**, Merve: Sorumluluk Hukukunda Yapay Zekâ, İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2022.
- SARI**, Onur: “Yapay Zekânın Sebep Olduğu Zararlardan Doğan Sorumluluk”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt: 32, Sayı: 147, Mart 2020, (251-312).
- SAYHAN**, İsmet: Sigorta Sözleşmelerinin Konusu, Ankara 2001.
- SELANİK**, Atakan Adem: “Adam Çalıştırmanın Sorumluluğu Kapsamında Yapay Zekâ Robotun Sorumluluğu Ve Sigortalanması Hususunun Değerlendirilmesi”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl 13, Sayı 50, Nisan 2022, (335-364).
- TANDOĞAN**, Haluk: Türk Mes’uliyet Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.
- T.C. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI: MEDYA** / Tüm Haberler / Yapay Zekâ Yasası Avrupa Parlamentosu’nda Kabul Edildi; https://www.ab.gov.tr/yapay-zek-yasasi-avrupa-parlamentosunda-kabul-edildi_53752.html, (Erişim Tarihi: 13.07.2024).

- TÜRK DİL KURUMU BAŞKANLIĞI:** Türk Dil Kurumu Sözlükleri, <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 24.07.2024).
- TURAN, Sezin/CANBOLAT Uraz:** Product Liability (Turkey), Jurisdictional Comparisons, European Lawyer References Series, 2014.
- ULAŞ, Işıl:** Uygulamalı Sigorta Hukuku, Mal ve Sorumluluk Sigortaları, Ankara 2010.
- URALCAN, Şebnem:** Temel Sigorta Bilgileri ve Sigorta Sektörünün Yapısal Analizi, 3. Baskı, İstanbul 2011.
- URBAN, Tim:** “The AI Revolution, Our İmmortality Or Extinction”, <https://waitbutwhy.com/2015/01/artificial-intelligence-revolution-1.html>, (Erişim Tarihi: 24.07.2024).
- UZUN, Fatih Burak:** “Gerçek Kişilerin Hak Ehliyeti ve Hak Ehliyetine Uygulanacak Hukukun Tespiti”, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 6, S: 2, Aralık 2016, (11-48).
- ÜNAL, Akın:** Hukuk Ve Ahlak Perspektifinden Yapay Zekâ: Bir Eleştirel Analiz Yaklaşımı, 3 rd International Symposium on Critical Analytical Thinking, 4-5 December 2021 (ISCAT2021 Ankara - Turkey) (229-239).
- ÜNAL, Tekinalp:** Fikri Mülkiyet Hukuku, 5.Baskı, İstanbul, 2012.
- ÜNAN, Samim:** Türk Ticaret Kanunu Şerhi, Sigorta Hukuku, C. I, İstanbul 2018
- WRIGHT, Christopher J.:** Product Liability The Law and Its Implications For Risk Management, London 1989.
- YAĞCI, Mine:** Yardımcı Kişilerin Fiillerinden Sorumluluk (TBK.m.116), (C. I), İstanbul 2018.
- YILDIRIM, Ayşe Elif:** “Avrupa Birliği Hukuku ve Yapay Zekânın Düzenlenmesi”, ATAUM Blog, Çevrimiçi Yayın, 02.08.2023, <https://ataum.ankara.edu.tr/2023/08/02/blog-yazisi-47/> (Erişim Tarihi: 13.07.2024).
- YILMAZ, Atınç:** Yapay Zekâ, İstanbul 2019.
- YİĞİT, Erkut/ÖNER, Erdem/YÖNTEM, Orçun:** “Otonom Araçların Otomotiv Sektörüne Etkileri ve Beraberinde Getirdiği Yenilikler”, Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi Özel Sayı, Kasım 2020, (181-186).
- ZEVKLİLER, Aydın/ÖZEL, Çağlar:** Tüketicinin Korunması Hukuku, Ankara 2016.
- ZEYTİN, Zafer/ GENÇAY, Eray:** “Hukuk ve Yapay Zekâ: E-Kişi, Mali Sorumluluk ve Bir hukuk Uygulaması, Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi”, Cilt: 1 Sayı: 1, Yıl 2019, (39 – 70).
- ZIMMERMANN, Evan. J.:** “Machine Minds, Frontiers In Legal Personhood” https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2563965, (Erişim Tarihi: 03.08.2024), (1-43).
- ZORNOZA, Alejandro/MORENO, José Carlos/GUZMÁN, José Luis; RODRÍGUEZ, Francisco/SÁNCHEZ-HERMOSILLA, Julián:** “Robots Liability: A Use Case and a Potential Solution”, InTech, London England 2017, https://www.researchgate.net/publication/321638492_Robots_Liability_A_Use_Case_and_a_Potential_Solution (Erişim Tarihi: 26.07.2024), (s. 57-75).

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0138_EN.html
(Erişim Tarihi: 13.07.2024).

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2017/599250/EPRS_ATA\(2017\)599250_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2017/599250/EPRS_ATA(2017)599250_EN.pdf), (Erişim Tarihi: 24.07.2024).

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-2017-0005+0+DOC+XML+V0//EN>(Erişim Tarihi: 24.07.2024).

<https://www.mynet.com/robot-ne-demek-robot-kelimesinin-tdk-sozluk-anlami-nedir-170100172058#:~:text=Robot%20TDK%20s%C3%B6z%20anlam%C4%B1%20%C5%9Fu,%C3%A7e%C5%9Fitli%20i%C5%9Fler%20yapt%C4%B1r%C4%B1labilen%20otomatik%20ara%C3%A7>(Erişim Tarihi: 28.07.2024).

<https://www.seddk.gov.tr/tr/mevzuat/sigortacilik/genel-sartlar> (Erişim Tarihi: 12.08.2024).

YAPAY ZEKÂLİ TIBBİ CİHAZLAR İÇİN ÜRÜN SORUMLULUĞU MESELESİ

Nurten İNCE AKMAN*

ÖZ

İnsan sağlığının korunması ve insan onuruna yakışır bir yaşam için tıp alanında ve tıbbi cihazlarda meydana gelen değişimlerin takip edilmesi önemlidir. Günümüzde "akıllı hastane" ve "robot cerrahisi" gibi kavramlar sıklıkla kullanılan kavramlar haline gelmiştir. Tıbbi teşhis ve tedavi yöntemlerinde özellikle yapay zekâ tabanlı tıbbi cihazların kullanılması insan sağlığı ve yaşamı için çığır açıcı ilerlemelere neden olmaktadır. Yapay zekâlı tıbbi cihazların en etkileyici uygulamalarından biri de erken teşhis alanında kullanılmalarıdır. Örneğin alzheimer hastalığının klinik belirtilerden yıllar önce tespit edilebilmesi yapay zekâlı tıbbi cihazlar sayesinde mümkündür. Yine yapay zekâ tabanlı tıbbi bir cihazın cilt kanseri tanısında hekimlerden bile daha başarılı olduğu görülmüştür. Tıbbi cihazların artan kullanımı ve bunların sebep olabileceği potansiyel riskler, ürün sorumluluğunun önemini artırmaktadır. Bu nedenle, tıbbi cihaz imalatçılarının ürün sorumluluğunun kapsamlı bir şekilde incelenmesi hem hasta güvenliğinin sağlanması hem de tıbbi cihaz sektörünün sağlıklı gelişimi açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu çalışmada gerek Avrupa Birliği Ürün Direktifi (85/374 /ECC) gerekse Türk hukukundaki 7233 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) kapsamında ürün sorumluluğunun yapay zekâ tabanlı tıbbi cihazlara uygulanabilirliği incelenecektir. Bu çalışmada özellikle ürün kavramından ne anlaşıldığı, zararın yapay zekâ tabanlı bir tıbbi cihazdaki yazılım hatası nedeniyle meydana gelmesi halinde yazılımın ürün sayılıp sayılmayacağı, ürünlerdeki hata kavramının özellikle yapay zekâlı tıbbi cihazlarda nasıl uygunlanacağı, tıbbi cihazlarda haklı güvenli beklentinin nasıl tespit edileceği incelenecektir. Ayrıca piyasaya sürüldükten sonra artık değişmeyen ürünler için tasarlanmış hukuki düzenlemelerin yapay zekâ gibi sürekli öğrenen tıbbi cihazlarda nasıl ele alınması gerektiği ve sağlık personeli tarafından kullanılan tıbbi cihazlarda nedensellik bağının tespitindeki sorunlar da incelenerek bu sorunlara çözüm önerilerinde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ Tabanlı Tıbbi Cihazlar, Yapay Zekâ, Sağlık Hukuku, Ürün Sorumluluğu, Kusursuz Sorumluluk

* Doç. Dr. Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Hukuk Bilimleri Anabilim Dalı, nurten.ince@marmara.edu.tr (ORCID: 0000-0002-8674-3221)

KAYNAKÇA

- ABUDUREYİMÜ, Yiliyaer/ OĞURLU, Yücel:** "Yapay zekâ uygulamalarının kişisel verilerin korumasına dair doğurabileceği sorunlar ve çözüm önerileri", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 20, Sa. 41, s. 765-782.
- AKÇAAL, Mehmet:** "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu," Ankara Barosu Dergisi, Sa. 3, 2012, s. 251-290.
- AKÇURA KARAMAN, Tuba:** "Borçlar Kanunu ve Viyana Satım Antlaşması (VSA) Çerçevesinde Satıcının Ayıptan Sorumluluğu ve Alıcının Hakları", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, Sa.1, 2013, s. 225-258.
- AKİPEK, Şebnem:** Bedensel Zararların Tazmini Kapsamında Tüketici Hukuku Yönünden Ürün Sorumluluğu, Yeni Gelişmeler Işığında Bedensel Zararların Tazmini Uluslararası Kongre C. 2 Ed. Sema Uçakhan Güleç ve Necdet Basa., TBB Yayınları, Ankara 2016, s. 23-37.
- AKSOY DURSUN, Sanem:** Eşya Kavramı, Onikilevha Yayınevi, İstanbul, 2020.
- AL, Dursun:** "7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu Kapsamında Ürün Kavramı ve Üreticinin Sorumluluğu" Terazi Hukuk Dergisi, C. 15, Sa.169, 2020, s. 1802-1814.
- ANTALYA, O. Gökhan:** "Eşya Olarak Dijital Veriler: Dijital Eşya," Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 29, 2 Özel Sayı (2023), s. 1209-1222.
- ARAT, Ayşe/AKINCI, Elif:** "2022/0302 Sayılı Avrupa Birliği Yeni Ürün Sorumluluk Direktif Teklifinin Getirdikleri Üzerine Bir Değerlendirme", İstanbul Hukuk Mecmuası, C. 84, Sa. 2, 2024, s. 363-407.
- ATAMER, Yeşim M./BAŞ, Ece:** "Avrupa Birliği Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Uyarınca Satım Sözleşmesinde Ayıptan Doğan Sorumluluk", İstanbul Barosu Dergisi, C. 88, Özel Sayı 1, 2014, s. 19-60.
- ATAMER, Yeşim M./KURTULAN GÜNER, Gökçe:** "Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile İmalatçının Sorumluluğu Konusu Türk Hukuku Açısından Çözölmüş müdür?", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 70, Sa. 2, 2021, s. 543- 588.
- ATAMER, Yeşim M./KURTULAN GÜNER, Gökçe:** Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile İmalatçının Sorumluluğu Konusu Türk Hukuku Açısından Çözölmüş müdür?, Ürün Sorumluluğu (Ed. Yeşim M. Atamer/Başak Baysal), onikilevha Yayınları, İstanbul, 2022, s. 1-56. (ATAMER/KURTULAN GÜNER, Ürün Güvenliği, s.)
- ATAMER, Yeşim M./SANLI, Kerem Cem:** "Hukuk ve Ekonomi Perspektifinden İmalatçının Kusursuz Sorumluluğuna Dair Bir Değerlendirme" Prof. Dr. Belgin Erdoğan'a Armağan (Ed. M. Murat İnceoğlu), Der Yayınları, İstanbul, 2011, s. 769-813.

- BACH, Ivo:** Spindler: Verordnung (EG) Nr. 864/2007 des Europäischen Parlaments und des Rates vom 11. Juli 2007 über das auf außervertragliche Schuldverhältnisse anzuwendende Recht („Rom II“, in: *Recht der elektronischen Medien*, Spindler Gerald/Schuster, Fabian (Hrsg.), 4. Auflage, C. H. Beck, München, 2019, s. 848-889.
- BACH, Ivo:** “Medical Apps – wer haftet bei Fehlern?“, *Der Gynäkologe*, Volume 50, 2017, s. 473-478.
- BAŞ, Seda:** “7223 Sayılı Kanun Kapsamında Ürün Sorumluluğu Kavramına Genel Bir Bakış”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C. 13, Sa. 52, 2022, s. 349-382.
- BAUER, Axel:** “Produkthaftung für Software nach geltendem und künftigen deutschen Recht (Teil 1)“, *PHI*, 1989, s. 38-48.
- BAUER, Axel:** “Produkthaftung für Software nach geltendem und künftigen deutschen Recht (Teil 2)“, *PHI*, 1989, s. 98 - 108.
- BEIERLE, Benedikt:** *Die Produkthaftung im Zeitalter des Internet of Things*, Nomos Verlag, Baden- Baden 2021.
- BILSKI, Nico/SCHMID, Thomas:** “Verantwortungsfindung beim Einsatz maschinell lernender Systeme“, *NJOZ* 2019, s. 657 -661.
- BÜYÜKSAĞIŞ, Erdem/ ÖZ, Kerem:** “Tıbbi Ürünlerin Yol Açtığı Zararlardan Sorumluluk, Karşılaştırmalı ve Eleştirel Yaklaşım“ *Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Sa. 8, 2016, s. 157-197.
- CAHN, Andreas:** “Produkthaftung für verkörperte geistige Leistungen“, *NJW* 1996, s. 2899-2905.
- Commission Staff Working Document**, Evaluation of Council Directive 85/374/EEC, SWD (2018) 157 final.
- ÇEKİN, Mesut Serdar:** “Otonom Araçlar ve Hukuki Sorumluluk”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C. 9, Sa. 33, 2018, s. 283-302.
- ÇELT, Damla Özden:** “Ürün Sorumluluğunda Yaşanan Güncel Gelişme: 7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu”, *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 7, Sa. 1, 2021, s. 73-114.
- DAHM-LORAING, Regina/KOYUNCU, Adem:** “Haftung für Medizinprodukte – Teil 1: Haftung des Herstellers nach dem ProdHaftG“, *PHi* 2010, s. 108-116.
- DİRİ, Feyza:** “Yapay Zekâ Teknolojisi Ve Beraberinde Getirdiklerinin Türk Sağlık Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi“, *Bilişim Hukuku Dergisi*, C. 6, Sa. 1, 20024, s. 270-320.
- DOĞAN, Erdem:** *Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Sorumluluğu*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2022.
- DROSTE, Wiebke:** “Intelligente Medizinprodukte: Verantwortlichkeiten des Herstellers und ärztliche Sorgfaltspflichten“, *MPR* 2018, s. 109-115.

- DROSTE**, Wiebke: Produkthaftungsrecht und Produzentenhaftung in der digitalen Medizinproduktwelt – Ethische, rechtliche und soziale Implikationen am Beispiel interaktiver, autonomer und vernetzter Mikro-Implantate, LIT Verlag, Berlin u.a, 2020.
- EBERS** Martin: “Yapay Zekâ için Sözleşmeden Kaynaklanmayan Sorumluluk – Temel Sorunlar”, Rechtsbrücke – Hukuk Köprüsü, Sa.16, 2019, Zehra Başer Doğan (çev), s. 75-109.
- ENGEL**, Friedrich-Wilhelm: “Produzentenhaftung für Software“, CR 1985, s. 702 –708.
- ERLÜLE**, Fulya: “Yapımcının Sorumluluğu“, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 14, Sa. 4 (Sempozyum Özel Sayısı), 2008, s. 303-338.
- ERTEL**, Wolfgang: Grundkurs Künstliche Intelligenz – Eine praxisorientierte Einführung, 5. Auflage, Springer Verlag, Berlin u.a, 2021.
- ETZKORN**, Philipp: “Bedeutung der „Entwicklungslücke“ bei selbstlernenden Systemen – Rechtliche Fragen zur fortdauernden Softwareentwicklung durch maschinelles Lernen im Praxiseinsatz“, MMR 2020, s. 360- 365.
- Europäische Kommission**, Bericht der Kommission an das Europäische Parlament, den Rat und den Europäischen Wirtschafts- und Sozialausschuss, Bericht über die Auswirkungen künstlicher Intelligenz, des Internets der Dinge und der Robotik in Hinblick auf Sicherheit und Haftung, 19.2.2020, COM (2020) 64 final.
- Europäische Kommission**, Inception Impact Assessment: Civil liability – adapting liability rules to the digital age and artificial intelligence, 30.6.2021, Ares (2021) 4266516.
- FAIRGRIEVE**, Duncan/**RAJNERI**, Eleonora: “Is Software a Product under the Product Liability Directive? Member State and Academic Perspectives“, IWRZ 2019, s. 24-28.
- FINKELMEIER**, Max: “Anmerkung zum Urteil des EuGH vom 10.6.2021, Az. C-65/20“, NJW 2021, s. 2015- 2017.
- FOERSTE**, Ulrich/**WESTPHALEN**, Friedrich Graf von: Produkthaftungsbandbuch, 3. Auflage 2012.
- FROST**, Yannick/**KIESSLING**, Marlene: “Künstliche Intelligenz im Bereich des Gesundheitswesens und damit verbundene haftungsrechtliche Herausforderungen“, MPR 2020, s. 178-185.
- GASNER**, Ulrich M./**JUKNAK** Ulrich: E-Health/Digital Health – einzelne Anwendungsformen in Rehmann, Wolfgang A./Tillmanns, Christian (Hrsg.), E-Health – Digital Health, C.H. Beck, München, 2022, s. 143-463.
- GASSNER**, Maximilian/**STRÖMER**, Jens: “Mobile Health Applications –haftungsrechtlicher Standard und das Laissez-faire des Gesetzgebers“, VersR 2015, s. 1219-1228.

- GAYRETLİ AYDIN**, Seda: Yapay Zekânın Ürün Sorumluluğu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- GEIGER**, Andreas: Anmerkung zum Urteil des EuGH vom 10.5.2001, Az. C-203/99, EuZW 2001, s. 381-382.
- GÜNERGÖK**, Özcan: “Üreticinin Sorumluluğu Çerçevesine Üreticinin Ürün Gözleme Yükümlülüğü”, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, Sa. 3-4, 2008, s. 313-345.
- GUNTHER**, Andreas: “Anmerkung zum Urteil des EuGH vom 10.6.2021, Az. C-65/20”, EuZW 2021, 758-763.
- GÜNTHER**, Jan-Philipp: Roboter und rechtliche Verantwortung – Eine Untersuchung der Benutzer- und Herstellerhaftung, Herbert Utz Verlag, München, 2016.
- GÜVERCİN**, Cemal Hüseyin: Tıpta Yapay Zekâ ve Etik, Tıpta ve Enfeksiyon Hastalıklarında Yapa Zekâ (Ed.. Mülazımoğlu Durmuşoğlu L/ Altıkardeş ZA) Türkiye Klinikleri; Ankara, 2020, s. 24-29
(https://www.researchgate.net/publication/348281076_Artificial_Intelligence_in_Medicine_and_Ethics).
- HACKER**, Philipp: “Europäische und nationale Regulierung von Künstlicher Intelligenz”, NJW 2020, s. 2142- 2146.
- HAFTENBERG**, Anna: Die Produktgaftung für künstlich intelligente Medizinprodukte, Nomos Verlag, Baden-Baden, 2023.
- HAVUTÇU**, Ayşe: Türk Hukukunda Örtülü Bir Boşluk: Üreticinin Sorumluluğu, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2005.
- HELLE**, Katrin: “Intelligente Medizinprodukte: Ist der geltende Rechtsrahmen noch aktuell?”, MedR 2020, s. 993-1000.
- HEY**, Tim: Die außervertragliche Haftung des Herstellers autonomer Fahrzeuge bei Unfällen im Straßenverkehr, Springer Gabler Wiesbaden, 2019.
- HILL**, Rainer/**SCHMITT**, Joachim M.: WiKo, Medizinprodukterecht – Kommentar, Lfg. Ottoschmidt Verlag, 2020.
- HORNER**, Susanne/**KAULARTZ**, Markus: “Haftung 4.0 – Verschiebung des Sorgfaltsmaßstabs bei Herstellung und Nutzung autonomer Systeme”, CR 2016, s. 7-19.
- İNCEOĞLU**, Murat: Ürün Sorumluluğunda Sorumlular, Ürün Sorumluluğu (Ed. Yeşim M. Atamer/ Başak Baysal) Onikilevha Yayıncılık, s. 81-92.
- JAKOBS**, Isabell/**HUBER**, Fabian: “Software als Medizinprodukt: Haftungs- und versicherungsrechtliche Aspekte”, MPR 2019, s. 1-6.
- JENKE**, Nina: Haftung für fehlerhafte Arzneimittel und Medizinprodukte – Eine vergleichende Untersuchung des deutschen und US-amerikanischen Rechts, Springer Verlag, Berlin und Heidelberg, 2004.

- JOGGERST, Laura/WENDT, Janine:** “Die Weiterentwicklung der Produkthaftungsrichtlinie“, InTeR 2021, s. 13- 17-
- JOHN, Robert:** Die Haftung für künstliche Intelligenz – Rechtliche Beurteilung des Einsatzes intelligenter Softwareagenten im E-Commerce, Verlag Kovac, 2007.
- KANDEMİR, Fatma/AZİZOĞLU, Fatma/ TERZİ, Banu:** “Hemşirelikte Yapay Zekâ ve Robot Teknolojilerinin Kullanımı”, Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi, C. 27, Sa. 2, 2023, s. 118-127.
- KANIŞLI, Erhan:** Ürün Sorumluluğunda Zarar, Ürün Sorumluluğu (Ed. Yeşim M. Atamer/ Başak Baysal), Onikilevha Yayınevi, İstanbul 2022, s. 174-232 (**KANIŞLI, Zarar, s.)**
- KANIŞLI, Erhan.** “Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu,” İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 78, Sa 3, 2020, s. 1413-1468.
- KARDASIADOU, Zoi:** Die Produkthaftung für fehlerhafte medizinische Expertensysteme – Eine Untersuchung unter Einbeziehung arzthaftungsrechtlicher Fragen, Nomos Verlag, Baden-Baden, 1998.
- KATZENMEIER, Christian/VOIGT, Tobias:** ProdHaftG – Gesetz über die Haftung fehlerhafter Produkte – Kommentar, 7. Auflage, Erich Schmidt Verlag, Berlin, 2020.
- KELEŞ, Hatice:** “Tıpta Yapay Zekâ Uygulamaları“, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, C. 24, Sa. 3, 2022, s. 604-613.
- KESER, Yıldırım:** Ürün Sorumluluğu, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- KIRAÇ ADIR, Esmâ:** Robotların Yol Açtığı Zararlardan Doğan Hukuki Sorumluluk, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- KIRCA, Çiğdem:** Ürün Sorumluluğu, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2007.
- KİBAR, Ahmet Fevzi:** Ürün Sorumluluğu Bağlamında Hatalı Tıbbi Cihazlardan Doğan Hukuki Sorumluluk, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- KORT, Michael:** “Produkteigenschaft medizinischer Software – Einordnung im deutschen und US-amerikanischen Produkthaftungsrecht“, CR 1990, s. 171- 176.
- KOYUNCU, Adem/MÜLLER, Daniela C.:** “Medizinproduktehaftung – Auskunftsansprüche, Beweisfragen und Hinweise zur Anwenderkommunikation“, MPR 2012, 158 -165.
- KULAKLI, Emrah:** Ürün Sorumluluğu ve Ayıp Kavramı, Onikilevha Yayınevi, İstanbul, 2009.
- KURTULAN GÜNER, Gökçe:** Dijital Çağda Ürün Sorumluluğuna İlişkin Bazı Meseleler, Ürün Sorumluluğu (Ed. Yeşim M. Atamer/Başak Baysal) Onikilevha Yayınevi, İstanbul, 2022, s. 239-261.
- KÜTÜK-MARKENDORF, Merih Erdem/ESSERS, David:**“ Zivilrechtliche Haftung des Herstellers beim autonomen Fahren – Haftungsfragen bei einem durch autonomes Fahren verursachten Verkehrsunfall“, MMR 2016, s. 22-26.

- MEIER, Klaus/WEHLAU, Andreas:** "Produzentenhaftung des Softwareherstellers – § 823 Abs. 1 BGB und das Produkthaftungsgesetz", CR 1990, s. 95-100.
- MEYER, Oliver/HARLAND, Hanno:** "Haftung für softwarebezogene Fehlfunktionen technischer Geräte am Beispiel von Fahrerassistenzsystemen", CR 2007, s. 689-695.
- MEYER, Stephan:** "Künstliche Intelligenz und die Rolle des Rechts für Innovation – Rechtliche Rationalitätsanforderungen an zukünftige Regulierung", ZRP 2018, s. 233-238.
- MÜHLBOCK, Luisa/TAUPITZ, Jochen:**"Haftung für Schäden durch KI in der Medizin", AcP 221 (2021), s. 179-218
- MÜLLER-HENGSTENBERG, Claus D./KIRN, Stefan:** "Kausalität und Verantwortung für Schäden, die durch autonome smarte Systeme verursacht werden – Eine Untersuchung der deliktischen Haftung für den Einsatz autonomer Softwareagenten", CR 2018, s. 682-692.
- MÜLLER, Ann-Kathrin:** Software als „Gegenstand“ der Produkthaftung – Zugleich eine Betrachtung des Verhältnisses von §823 Abs.1 BGB zum Produkthaftungsgesetz, Deutscher Wissenschaft Verlag, Baden-Baden 2019.
- OECHSLER, Jürgen:** "Die Haftungsverantwortung für selbstlernende KI-Systeme", NJW 2022, s. 2713-2716.
- OĞUZER, Pelin:** Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Üreticinin Sorumluluktan Kurtuluş Sebeppleri, Onikilevha Yayınevi, İstanbul, 2020.
- OĞUZER, Pelin/ BAYSAL, Başak:** Ürün Güvenliği ve Ürün Sorumluluğu Ekseninde Sorumluluktan Kurtuluş Sebeppleri, Ürün Sorumluluğu (Ed. Yeşim M. Atamer/Başak Baysal), onikilevha Yayınları, İstanbul, 2022, s. 111-172.
- OKUR, Sinan:** Otonom Araçlarda Sözleşme Dışı Hukuki Sorumluluk Yapay Zekâ Sorumluluk Doktrinine Mukayeseli Bir Katkı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- ORTNER, Roderic/DAUBENBÜCHEL, Felix:**" Medizinerprodukte 4.0 – Haftung, Datenschutz, IT-Sicherheit", NJW 2016, s. 2918- 2924.
- ÖZDEMİR, Hayrunnisa:** "Hekimin Hukuki Sorumluluğu",ERÜHFD, C. XI, S. 1, 2016, s. 33-81.
- ÖZEL Çağlar:** "Tüketicinin Korunması Açısından Ayıplı Maldan Doğan Sorumluluk Kapsamında Yapımcının Sorumluluğu Sorunu", Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, Beta Yayınevi, İstanbul, 2000, s. 771-819.
- ÖZTAN, Bilge:** İmalatçının Sorumluluğu, Turhan Kitabevi, 1982.
- PARLAK BÖRÜ, Şafak:** "Robotik Cerrahi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. 10, Sa 2, 2019, s. 758-775.
- PATTI, Francesco P:** "The European Road to Autonomous Vehicles",Fordham International Law Journal, 43(1), s. 125-162.

- POLAT**, Cemre: "Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda Ürün Sorumluluğu", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 70, Sa. 4, 2021, s. 973-1041.
- POLAT**, Cemre: Sözleşme Dışı Sorumlulukta Otonom Sistemler, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2022 (**POLAT**, Otonom Sistemler, s.).
- REDECKER**, Helmut: IT-Recht, 7. Auflage, C. H. Beck, München, 2020 (**REDECKER**, Nr.)
- REDECKER**, Helmut: "Wer ist Eigentümer von Goethes Werther?", NJW 1992, s. 1739- 1740.
- REUSCH**, Philip: Produkthaftung, in, Rechtshandbuch Artificial Intelligence und Machine Learning, **BRAEGELMANN**, Tom H./**KAULARTZ**, Markus (Hrsg.), C. H. Beck, München, 2020, s. 77-163.
- RIEHM**, Thomas: "Nein zur ePerson! Gegen die Anerkennung einer digitalen Rechtspersönlichkeit", RDİ 2020, s. 42-48.
- ROCKSTROH**, Sebastian/**KUNKEL**, Hanno: "IT-Sicherheit in Produktionsumgebungen – Verantwortlichkeit von Herstellern für Schwachstellen in ihren Industriekomponenten", MMR 2017, s. 77-82.
- ROTT**, Peter: Rechtspolitischer Handlungsbedarf im Haftungsrecht, insbesondere für digitale Anwendungen, Gutachten im Auftrag des Verbraucherzentrale Bundesverbands e.V., Berlin, 2018.
- SAĞIROĞLU**, Ebru/ **TOSUN**, Hale: "Yapay Zekânın Sağlık Uygulamalarındaki Kullanımı ve Etik Açısından Tartışılması: Geleneksel Derleme", Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi, C. 31, Sa. 2, (2023), s. 140-148.
- SCHAUB**, Renate: "Interaktion von Mensch und Maschine", JZ 2017, s. 342-349.
- SEEHAFER**, Astrid/**HILLEBRAND**, Sarah: "Der Kräuterpfarrer und neue Technologien: Zur Anwendbarkeit der Produkthaftungsrichtlinie bei verkörperten geistigen Leistungen – Zugleich Bespr. v. EuGH, Ur. v. 10.6.2021 – VI/KRONE – Verlag Gesellschaft mbH & Co. KG (C-65/20)", EuZW 2021, s. 1009-1056.
- SEEHAFER**, Astrid/**KOHLER**, Joel: "Künstliche Intelligenz: Updates für das Produkthaftungsrecht? – Mögliche Anpassungen der europäischen Produkthaftungsrichtlinie für neue Technologien", EuZW 2020, s. 198-219.
- SİRMEN**, Lale: Ürün Sorumluluğu, Sorumluluk Hukuku Sempozyumu Bildiriler Kitabı, ed. Tufan Ögüz ve Kerem Öz, Filiz Kitabevi, İstanbul 2022, s. 63-92.
- SPINDLER**, Gerald: "IT-Sicherheit und Produkthaftung – Sicherheitslücken, Pflichten der Hersteller und der Softwarenutzer", NJW 2004, s. 3145-3150 (**SPINDLER**, NJW 2004, s.).
- SPINDLER**, Gerald: Expertensysteme und Medizin - Haftungsrelevante Bereiche im Schnittfeld zwischen Medizin- und IT-Recht in: Festschrift für Lothar Jaeger zum 75. Geburtstag, hrsg. Von Huber, Christian/Jaeger, Dominique/Luckey, Jan, Luchterhand: Neuwied, 2014, s. 135 – 161.

- SPINDLER**, Gerald: "Roboter, Automation, künstliche Intelligenz, selbst-steuernde Kfz – Braucht das Recht neue Haftungskategorien? – Eine kritische Analyse möglicher Haftungsgrundlagen für autonome Steuerungen", CR 2015, s. 766-776 (**SPINDLER**, CR 2015, s.).
- STAUDINGER**, Julius von (Hrsg.), Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch – Buch 2: Recht der Schuldverhältnisse: §§ 826-829; ProdHaftG, 2021 (zit.: Staudinger/Bearbeiter).
- STIEF**, Marco/**PISANI**, Christian: Regulatorische und haftungsrechtliche Herausforderungen für KI-Medizinprodukte, in: Medizinprodukterecht im Wandel, Festschrift für Ulrich M. Gassner, Roman Griblat/ Sibylle Scholtz/ Spoyhy Stock (Hrsg), Nomos Verlag, Baden- Baden, 2022, s. 467 -486.
- ŞENEL**, Gayenur: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ve 7223 Sayılı Kanun Uyarınca Tıbbi Cihaz Üreticisinin Ürün Sorumluluğu, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2024.
- TAEGER**, Jürgen: "Produkt- und Produzentenhaftung bei Schäden durch fehlerhafte Computerprogramme", CR 1996, s. 257-271 (**TAEGER**, CR 1996, s.).
- TAEGER**, Jürgen: Außervertragliche Haftung für fehlerhafte Computerprogramme, Mohr Siebeck Verlag, Tübingen, 1995.
- TASCHNER**, Hans Claudius: "Die künftige Produzentenhaftung in Deutschland", NJW 1986, s. 611 -616.
- TASCHNER**, Hans Claudius/**FRIETSCH**, Edwin: Produkthaftungsgesetz und EG-Produkt haftungsrichtlinie, 2. Auflage 1990.
- TAUPITZ**, Jochen: "Medizinische Informationstechnologie, leitliniengerechte Medizin und Haftung des Arztes", AcP 211 (2011) s. 352-394.
- THÖNE**, Meik: Autonome Systeme und deliktische Haftung, Mohr Siebeck Verlag, Tübingen, 2020.
- ÜNAL**, Akın/ **KALKAN**, Akif: "Türk Hukukunda Ürün Sorumluluğu Üzerine Olan ve Olması Gereken Hukuka Dair Genel Düşünceler", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi Sa. 39, 2019, s. 45-82.
- WAGNER** Gerhard:"Produkthaftung für autonome Systeme", AcP 217 (2017), s. 707-765 (**WAGNER**, AcP 217 (2017), s.).
- WAGNER**, Gerhard:"Verantwortlichkeit im Zeichen digitaler Techniken", VersR 2020, s. 717-749 (**WAGNER**, VersR 2020, s.).
- WESTPHALEN**, Friedrich Graf von:" Produkthaftungsrechtliche Erwägungen beim Versagen Künstlicher Intelligenz (KI) unter Beachtung der Mitteilung der Kommission COM (2020) 64 final," VuR 2020, s. 248-254.
- WIEBE**, Gerhard: "Produktsicherheitsrechtliche Pflicht zur Bereitstellung sicherheitsrelevanter Software-Updates", NJW 2019, s. 625 -630.

- WUYTS**, Daily: "The Product Liability Directive – More than two Decades of Defective Products in Europe", *Journal of European Tort Law*, Band 5, Heft 1, 2014, s. 1-34.
- YASAN TEPETAŞ**, Candan: İmalatçının Sorumluluğu ve Uygulanacak Hukuk, Onikilevha Yayınevi, İstanbul, 2021.
- YAVUZ**, Cevdet: "Tüketicinin Korunması Bakımından İmalatçının (Ürün) Sorumluluğu," Prof. Dr. Mustafa Dural'a Armağan, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2013. s. 1316-1332.
- YAZICI**, Ayşe Nur Merve: Otonom Aracın Sebep Olduğu Zararlardan Üreticinin Kusursuz Sorumluluğu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- YEŞİLKÖY**, Batuhan Salim: Bir Örtülü Boşluk Doldurulması Örneği Olarak Üreticinin Kusursuz Sorumluluğu, Sorumluluk Hukuku Seminerler 2018 (Ed. Başak Baysal), Onikilevha Yayınevi, İstanbul, 2019, s. 409-445.
- YILMAZSOY**, Ebru: "Tıbbi Teknolojiden Doğan Sorumluluk", Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, Sa. 2, 2017, s. 157-175.
- YÜNLÜ**, Semih: "Güncel Tıbbi Cihaz ve Ürün Mevzuatı Bağlamında Hukuki Sorumluluk Genel Çerçevesi" Terazi Hukuk Dergisi, C. 16, Sa. 184, 2021, s. 2412-2432.
- ZECH**, Herbert: "Künstliche Intelligenz und Haftungsfragen", *ZfPW* 2019, s. 198-219 (**ZECH**, *ZfPW* 2019, s.).
- ZECH**, Herbert: Gutachten A zum 73. Deutschen Juristentag – Hamburg 2020/Bonn 2022, C.H. Beck, München, 2020.
- ZECH**, Herbert: "Haftung für Trainingsdaten Künstlicher Intelligenz", *NJW* 2022, s. 502- 507 (**ZECH**, *NJW* 2022, s.).

YAPAY ZEKÂNIN HUKUKİ STATÜSÜNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER

Seda GAYRETLİ AYDIN*

ÖZET

Teknoloji yüzyılında yapay zekâli sistemler baş döndürücü hızla gelişerek günlük hayatımıza her geçen gün daha fazla dahil olmuştur. Yapay zekâli tam otonom araçlar trafikte yerlerini almış; ölümlü trafik kazalarına karışmış, robotik cerrahide hatalı uygulamalar gerçekleşmiş, yapay zekâli programlar ise fikir ve sanat eserleri üretmeye başlamış ve teknolojik icatlarda bulunarak bu icatlara patent başvurularında bulunulmuştur. Otonom araçların neden olduğu ölümlü kazalarda, robotik cerrahi uygulamalarında hukuki ve cezai sorumluluğun kimde olduğu, yapay zekâli programların ürettiği eserlerin ve icat ettiği teknolojik ürünlerin eser sahiplerinin kimler sayılması gerektiği belirlenmelidir. Bu nedenlerle sorumluluk hukuku, ceza hukuku, fikri haklar başta olmak üzere birçok hukuk alanında yapay zekâ sistemlerinin hukuken düzenlenmesi elzemdir.

Yapay zekânın otonom oluşu, hareketlerinin önceden tahmin edilemez oluşu, kara kutu etkisi, opak olmayışı, dağınıklığı gibi kendine özgü özellikleri hukuken düzenlenmesini zorlaştırmaktadır. Yapay zekânın hukuken düzenlenmesi konusunda neredeyse görüş birliği olmasına rağmen ne şekilde düzenlenmesi gerektiği tartışma konusudur. Bu noktada ilk olarak cevaplandırılması gereken sorun yapay zekânın olan (*de lege data*) ve olması gereken (*de lege feranda*) hukuki statüsüdür. Yapay zekânın hukukun nesnesi mi yoksa süjesi (kişisi) mi olduğuna karar verilmelidir. Hukuki olarak yapay zekânın köle statüsünde olması, yapay zekânın eser statüsünde olması, yapay zekâyı ayrı bir hukuki kişilik tanınması, yapay zekânın eşya statüsünde olması gibi farklı görüşler ortaya atılmıştır.

Bu çalışma yapay zekânın kendine has özellikleri, barındırdığı riskler ve faydalarını göz önünde bulundurarak, yapay zekânın hukuki statüsüne ilişkin görüşlerin başlıcaları incelemektedir. Yapay zekânın hukuki statüsünü belirlerken hukukun yanında felsefe, sosyoloji gibi diğer sosyal bilimlerden de faydalanılması ileri sürülmüştür. Yapay zekânın insanlığın hizmetinde ve kontrolünde kalması için kendine özgü özelliklerine göre şekillendirilen bir "eşya" ve/veya "ürün" statüsünde olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: yapay zekânın kişiliği, yapay zekânın hukuki statüsü, elektronik kişilik

* Doç. Dr. Seda Gayretli Aydın, Trabzon Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı, sedagayretli@gmail.com ORCID:https://orcid.org/0000-0001-8478-3310

KAYNAKÇA

- ABBOTT**, Ryan: The Reasonable Robot Artificial Intelligence and Law, Cambridge 2020.
- AKBULUT**, Berrin: “Yapay Zekâ ve Ceza Hukuku Sorumluluğu”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.27, S.4, 2023, s. 267-319.
- AKİPEK**, Jale G. / **AKINTÜRK**, Turgut/**ATEŞ**, Derya: Türk Medeni Hukuku, 12. Baskı, 1 cilt, İstanbul 2015.
- AKİPEK ÖCAL**, Şebnem: “Yapay Zekâ ve Hukuki Niteliği”, Hukuk Perspektifinden Yapay Zekâ (Erdem Büyüksağış eds.), İstanbul 2022.
- AKKURT**, Sinan Sami: “Yapay Zekânın Otonom Davranışlarından Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi S. 13, 2019, s. 39-59
- AKSU**, Mustafa: Teknik ve Hukuki Altyapı ve Çerçeve (Mustafa Aksu eds) in Yapay Zekâ ve Hukuk, İstanbul 2023.
- ANTALYA**, Gökhan: Eşya Hukuku Cilt 1, İstanbul 2017.
- ARPAÇI**, Abdülkadir. Kişiler Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 2000.
- ASIMOV**, Isaac: I Robot, New York 1950.
- ATAK**, Hasan: “Ruh Sağlığı Çalışmalarında Yeni Bir Psikososyal Değişken: Eylemlilik”, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 2011, C.3 S.3, s. 483-512.
- ATAMER**, Yeşim/**KURTULAN GÜNER**, Gökçe: “Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile İmalatçının Sorumluluğu Konusu Türk Hukukunda Çözölmüş müdür?” Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 70, S. 2, 2021, s. 543-588.
- AYAN**, Mehmet/**AYAN**, Nurşen: Kişiler Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2016.
- BACAKSIZ**, Pınar/**SÜMER**, Yağmur Seda: Robotlar, Yapay Zekâ ve Ceza Hukuku, Ankara 2021.
- BAK**, Başak: Medeni Hukuk Açısından Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Yapay zekâ Kullanımından Doğan Hukuki Sorumluluk, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 35, 2018, s. 211-232.
- BAYAMLIOĞLU**, Emre: “Akıllı Yazılımlar ve Hukuki Statüsü: Yapay Zekâ ve Kişilik Üzerine Bir Deneme”, Uğur Alacakaptan’a Armağan Cilt II, İstanbul 2008.
- BAYGIN**, Cem/**NAR**, Ahmet: Medeni Hukuk Dersleri -1, 4. Baskı, Ankara 2023.
- BENLİ**, Erman/ **SENEL**, Gayenur: “Yapay Zekâ ve Haksız Fiil Hukuku”, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2, 2020, s. 2296-336.
- BOZKURT** Gülnihal: “Eski Hukuk Sistemlerinde Kölelik”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 38, S. 1, 1981, s. 65-103.
- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan Ebru: Robot Law, Yapay Zekâ Endüstri 4.0 ve Robot Üreticiler Hukuki Bakış, İstanbul 2019.

- BRYSON** Joanna J.: “Robots Should be Slaves” in Yorick Wilks (ed.), *Close Engagements with Artificial Companions*, Amsterdam 2010, s. 63-74.
- CONETTA** Orlando: AI, in the Legal Profession in Law of Artificial Intelligence, in *The Law of Artificial Intelligence* (HERVEY Matt /LAVRY Mathew edited), London 2021.
- Civil liability regime for artificial intelligence European Parliament resolution of 20 October 2020 with recommendations to the Commission on a civil liability regime for artificial intelligence (2020/2014(INL))
- ÇAĞIRGAN TUNCER**, Senar: *Tüzel Kişiler*, (Metin İkizler, Özlem Tüzüner eds), *Medeni Hukuk-1*, Ankara 2021.
- DOĞAN** Erdem: *Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Sorumluluğu*, Ankara 2022.
- DUKEMINIER** Jesse, **KRIER James E.**, *Property*, London 1993.
- DURAL** Mustafa/**ÖĞÜZ** Tufan: *Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku 23 Baskı*, İstanbul 2022.
- DURSUN AKSOY** Sanem: *Eşya Kavramı*, İstanbul 2012.
- EBERS** Martin: *Regulating AI and Robotics Ethical and Legal Challenges* (edited by Martin Ebers/Susana Navas) in *Algorithms and Law*, Cambridge 2020.
- EKİCİ**, Şerafettin: *Bilişim ve Teknoloji Hukuku*, Ankara 2022.
- ERGÜN**, Ömer: “Kişi Kavramı ve Çeşitleri”, *Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi*, Cilt:1, Sayı: 1, 2017, s. 1-14.
- ERZURUMLU**, Nurbanu: “Türk Hukukunda Fikri Mülkiyete Konu Malların Cebri İcrası”, *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 1, 2017, s. 176-191.
- EUROPEAN COMMISSION**: *European Commission High-Level Expert Group on AI (HLEG on AI), Policy and Investment Recommendations of Trustworthy AI*, Brussel 2019.
- EUROPEAN EGLNT NFT**: *Liability for AI and other Emerging Digital Technologies Report*, 2019.
- EUROPEAN PARLIAMENT**: *European Parliament Resolution of 16 February 2017 with Recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics (2015/2103(INL))*.
- FAIRGRIEVE** Duncan/ **HOWELLS** Geraint/ **MOGELVANGS -HASEN** Peter/**STRAETMANS** Gert/**VERHOEVEN** Dimitri /**MACHNIKOWSKI** Piotr/**JANSSEN** Andre/**SCHULZE** Reiner: *Product Liability Directive in European Product Liability An Analysis of the State of the Art in the Era of New Technologies*, (MACHNIKOWSKI Piotr edited), 2016.
- FOSCH VILLARONGA** Eduard/ **HELDEWEG** Micheal: *Regulation I Presume? Said the robot Towards an iterative regulatory process for robot governance*. *Computer Security Law Review*, C. 34, S.6, 2018, s. 1258 -1277.

- GAYRETLİ AYDIN**, Seda: Yapay Zekânın Ürün Sorumluluğu, Ankara 2023.
- GÖKALP**, Nurten: Kişi Olmanın Değeri ve Değerlerin Kişi Olmadaki Yeri, Değerler Eğitim Dergisi C. 12, S. 27, 2014, s. 123-134.
- GÜÇLÜTÜRK**, Osman Gazi/ **CANKAT** Rifat: Yapay Zekâ ile Oluşturulan Ürünlerin Eser Niteliği ve Eser Sahipliği Meselesi, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk II: Yapay Zekâ, Editörler: E. Eylem Aksoy Retornaz/ Osman Gazi Güçlütürk, İstanbul 2021.
- GÜNER**, Cemil: Yapay Zekânın Verdiği Zarardan Doğan Sözleşme Dışı Sorumluluğa Uygulanacak Hukuk, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 15, 2020, s. 229-272.
- HELVACI**, Serap/**ERLÜLE**, Fulya: Medeni Hukuk, 4. Bası, Legal Yayınevi, İstanbul 2016.
- İMRE**, Zahit: Medeni Hukuka Giriş, Yenilenmiş üçüncü baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1980.
- KAPANCI**, Berk: "Özel Hukuk Perspektifinden Bir Değerlendirme: Yapay Zekâ ve Haksız Fiil Sorumluluğu", (Ed.) AKSOY RETORNAZ, E. Eylem / GÜÇLÜTÜRK, Osman Gazi: Gelişen Teknolojiler ve Hukuk II: Yapay Zekâ, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, s. 128-140.
- KARADENİZ**, Özcan: "Roma Hukukundaki Peculium Müessesesi", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 3-4, 1968, s. 179-194.
- KARATAŞ**, Esra/**KARACA**, Uğur: "Yapay Zekâ Tarafından Meydana Getirilen Fikri Ürünlerin 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa Göre Korunması", Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.1, 2022, s. 17-50.
- KATZ**, Andrew/**MACDONALDS**, Michela: "Autonomous Intelligent Agents and the Roman Law of Slavery", (Lilian Edward/Burkhard Schafer / Edina Harbinja eds) *in* Future Law Emerging Technology Regulation and Ethics, Edinburg 2020, s. 295-312.
- KESER**, Yıldırım, Ürün Sorumluluğu, Ankara 2021.
- KILIÇARSLAN KARA**, Seda: "Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar", Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, S.2 2019, s. 363-389.
- KILIÇOĞLU**, Ahmet M: Medeni Hukuk, 4. Baskı, Ankara 2023.
- KIRAÇ ADIR**, Esmâ: Robotların Yol Açtığı Zararlardan Doğan Hukuki Sorumluluk, Ankar, 2023.
- KOCH**, Bernard: Product Liability 2.0 Mere Update or New Version- (Sebastian Lohsse/ Reiner Schulze/ Dirk Staunmayer eds.) *in*, Liability for Artificial Intelligence and the Internet of Things, 2019. (KOCH Product Liability)
- KOCH**, Bernhard: "Liability for Emerging Digital Technologies: An Overview", Journal of European Tort Law, C. 11, S.2, 2020, s. 115-136.
- KOÇ**, Elif Gizem, Yapay Zekânın Hukuki Statüsüne Yönelik Yaklaşımlar ve Genel Bir Değerlendirme, içinde Yapay Zekâ ve Hukuk (editör AKSU Mustafa), İstanbul 2023.

- KÜÇÜKYALI**, Canan: Bigisayar Programlarının Fikri Mülkiyet Kapsamında Korunması, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid-19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı Yıl:19 Sayı:37 Bahar (Özel Ek), 2020, s.104-127.
- NAVAS**, Susan: “Robot Machines and Civil Liability”, (Martin Ebers/Susan Navas edited) içinde Algorithms and Law, Cambridge 2020.
- OĞUZMAN**, Kemal/**SELİÇİ**, Özer/**OKTAY-ÖZDEMİR**, Saibe: Kişiler Hukuku, 19 Bası, İstanbul 2022.
- OĞUZMAN** Kemal/**SELİÇİ** Özer/**OKTAY-ÖZDEMİR** Saibe: Eşya Hukuku, 22. Baskı, İstanbul 2020, (OĞUZMAN Eşya)
- OKUR**, Sinan: Otonom Araçlarda Sözleşme Dışı Hukuki Sorumluluk Yapay Zekâ Sorumluluk Doktrinine Mukayeseli bir Katkı, Ankara 2021.
- ÖZBAY** Ümit Vefa: “Dijital Peculium Kavramı”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 70, S.3, 2021, s. 869-898.
- ÖZTAN**, Fırat: Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Ankara 2008.
- POLAT** Cemre: Sözleşme Dışı Sorumlulukta Otonom Sistemler, Ankara 2022.
- SAMSUN BAROSU**, Medeni Kanun 2.0'ın yeni kişisi robotlar olabilir, 2017. Çevrimiçi <https://www.samsunbarosu.org.tr/Detay.aspx?ID=79411>.
- SCHUTTE**, Beatrice/**MAJEWSKI**, Lotta: “Private Liability, for AI Related Harm: Towards More Predictable Rules for the Single Market”, Market and Competition Law Review, C.6 S. 1, 2022, s. 123-159.
- SEROZAN**, Rona: Medeni Hukuk, Genel Bölüm, Kişiler Hukuku, 7. Bası, İstanbul 2017.
- SİRMEN**, Lale: Eşya Hukuku, 9. Baskı, Ankara 2021.
- SOLUM**, Lawrence B.: “Legal Personhood for Artificial Intelligence”, North Carolina Law Review, C. 70, 1992, s. 1231-1287.
- SOMMER**, Martin: Haftung für Autonome Systeme Verteilung der Risiken Selbstlernender und Vernetzter Algorithmen im Vertags und Deliktsrecht, Baden Baden 2020.
- SÖĞÜTLÜ** Özlem: Sözleşmesel Sorumluluk Bağlamında Kölenin Hukuki Statüsünden Yapay Zekânın Hukuki Statüsüne Bakış, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C.39, S.2, 2023, s. 277- 319.
- TAŞDEMİR**, Özgür/**ÖZBAY**, Ümit Vefa/**KİREÇTEPE/ONUR** Burhanettin: “Hukuki ve Cezai Sorumluluğu Üzerine Bir Deneme” Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 69 S. 2 2020, s. 793-833.
- TOPUZ**, Murat: Türk Özel Hukukunda Taşınmaz Mülkiyeti, Seçkin, Ankara 2020.
- UMUR**, Ziya: Roma Hukuku Lügatı, İstanbul 1975.
- VLADECK**, David: “Machines Without Principals: Liability Rules and Artificial Intelligence”, Washington Law Review, C. 89, 2014, s. 117-150.

- YARAYAN**, Ali: Türk Medeni Hukuku Temel Bilgiler, Ankara 2013.
- YASAN TEPETAŞ**, Candan: İmalatçının Sorumluluğu ve Uygulanacak Hukuku, İstanbul, 2021
- YÜNLÜ**, Semih: Yardımcı Kişilerin Fiilerinden Doğan Sorumluluk, İstanbul 2019.
- YAVUZ**, Baturalp: “Yapay Zekânın Hukuki Statüsü”, Bursa Barosu Dergisi, C. 47, S.121, 2022, s. 63-70.
- XU Jianfeng/SUN Fuhui/CHEN Qiwei**: Introduction to the Smart Court System of Systems Engineering Project of China, Singapore 2022.
- WENDEHORST**, Christiane: European Commission’s Public Consultation on Civil Liability: Adapting Liability Rules to the Digital Age and Artificial Intelligence, European Law Institute 2022.
- ZEVKLİLER**, Aydın/**ERTAŞ**, Şeref/**HAVUTÇU**, Ayşe/ **GÜRPINAR**, Damla: Medeni Hukuk Temel Bilgiler, 9. Bası, Ankara 2015.
- ZEYTİN**, Zafer/ **GENÇAY**, Eray: “Hukuk ve Yapay Zekâ: E-Kişi, Mali Sorumluluk ve Bir Hukuk Uygulaması”, Türk Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, 2019, s. 39-70.

İCRA HUKUKUNDA YAPAY ZEKÂ

Aziz Serkan ARSLAN*

ÖZET

Modern çağda teknolojik gelişmeler tarihin hiçbir döneminde görülmediği kadar hızlı bir değişim içerisinde. Bu durum her alanda insanların hayatını kolaylaştırdığı gibi hukuk alanında da pek çok yeniliğe fırsat sunmaktadır. 1990'lı yılların sonunda internetin yaygınlaşmaya başlamasıyla birlikte ortaya çıkan bilgiye ulaşım ve bu bilgilerin kayıt altına alınması kolaylığı yapay zekâ denilen alanda da gelişimi hızlandırmıştır.

Teknoloji ve yapay zekâ alanındaki gelişimin icra hukuku alanında insanlığa sunabileceği faydalar bir yandan icra mahkemelerindeki yargılama işlemlerinin hızlandırılması, basitleştirilmesi ve ucuz hale gelmesi şeklinde olabileceği gibi icra dairelerinde icra takip prosedürüne ilişkin işlemlerin kolaylaştırılması ve hızlandırılması şeklinde özetlenebilir.

İcra hukukunda yapay zekânın verimliliğinin artırılması, yapay zekânın bu konudaki veriler ile taraflara ilişkin bilgilere hızla ve kolayca ulaşabilmesine bağlıdır; kısaca yapay zekânın eğitimiyle doğru orantılıdır. Bu bağlamda veri madenciliğinin ve big datanın çok önem taşıdığı çağımızda ham maddesi veri olan yapay zekânın gelişimine ilişkin atılacak stratejik adımlar icra dairesinde yapılan işlemlerin hızlanmasına, kolaylaşmasına ve icra takiplerinin başarı ile sonuçlanmasına ciddi katkılar sunabilecektir.

Günümüzde icra hukukunda ve diğer hukuk dallarında yapay zekâdan yararlanma konusunda genel bir eğilim bulunmakla birlikte yöntemin icrası sırasında insan hak ve özgürlüklerinin korunmasına özen gösterilmesi ve buna yönelik evrensel hukuk ilkelerine riayet edilmesi şarttır. Bu bağlamda icra hukuku da dahil olmak üzere hukukun tüm alanlarında yapay zekâ kullanımı sadece destek sistemi olarak tercih edilmeli, nihâî karar verme noktasında ise yine insan faktörü yer almalıdır. Bunun içinde öncelikli olarak, ulusal bir metodoloji belirlenmeli, mevcut hukukî düzenlemelerin teknolojik gelişmelere uyumu sağlanmalı ve eksik olan yasal düzenlemeler uluslararası mevzuat da göz önünde bulundurularak hızla tamamlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler:

Yapay Zekâ, İcra Hukuku, İcra Dairesi, İcra Mahkemesi, İcra Takibi

* Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usûl İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı; Kırıkkale University Faculty of Law, Department of Civil Procedure, Execution and Bankruptcy Law; azizserkanarslan@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-7703-3044.

Hukuk alanında ve dolayısıyla icra hukukunda yapay zekâ kullanımının günümüzde kaçınılmaz olduğu kabul edilmekle birlikte bu konuda bir takım yasal eksikliklerin bulunması, yöntemin uygulanma sınırlarının tam olarak belirginleşmemesi, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak elde edilmesi ve izinsiz kullanılması gibi bir takım haklı endişelerin giderilmesi önemli bir gerekliliktir. Bu bağlamda yapay zekâlı sistemlerin kullanımı hak ve özgürlük odağında olmalı; temel hak ve özgürlüklere müdahale tehlikesi taşıyan hiçbir kullanım şekline izin verilmemelidir. Bu konuda ulusal düzenlemeler yapılırken Avrupa Birliğinin yapay zekâ ile ilgili mevzuat çalışmaları gözden kaçırılmamalı, hatta yapay zekânın uluslararası standartlarını, hukukî sorunlarını, risklerini, güvenlik altyapısını tespit etmek ve gerekli düzenlemeleri yapmak amacı ile Avrupa Birliğindeki Yapay Zekâ Ofisine benzer şekilde Yapay Zekâ Düzenleme ve Denetleme Kurumu oluşturulması stratejik bir hedef olarak düşünülmelidir.

KAYNAKÇA

- ABDULLAH**, Amarendar Reddy: "Artificial Intelligence Needs Law Regulation." Indian Learning, vol. 1, no. 1, July 2020:43).
- AKKAN**, Mine: Pekcantez Usûl Medenî Usûl Hukuku, Cilt: I, 15. Bası, On İki Levha, İstanbul, 2017.
- ARMAĞAN**, Ebru/ **BOZKURT**, Yüksel/**BAŞAK**, Bak: Yapay Zekâ, Futurist Hukuk, Aristo Yayınevi, İstanbul-2018.
- ARSLAN**, Aziz Serkan: İcra Takip İşlemleri, Ankara-2018.
- ARSLAN**, Aziz Serkan: "HMK Hükümlerine Göre Teminat Kurumu ve Dava Şartı Niteliği", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Özel Sayı, 2014, (s. 957-988).
- ARSLAN**, Ramazan/ **YILMAZ**, Ejder/ **TAŞPINAR AYVAZ**, Sema/ **HANAĞASI**, Emel: Medenî Usûl Hukuku, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- ATALI**, Murat/ **ERMENEK**, İbrahim/ **ERDOĞAN**, Ersin: Medenî Usûl Hukuku, Ankara-2023.
- ATICI**, Cansu: Medeni Usûl Hukukunda Dava Ehliyeti, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- BUDAK**, Ali Cem/ **KARAASLAN**, Varol: Medenî Usûl Hukuku, 10. Baskı, Filiz Kitabevi, Ankara, 2022.
- ÇETİN**, Selin: Bir Sorum Var: Bu Robot Hukuku Dedikleri Nedir Yahu?, robotic.legal, <https://robotic.legal/bir-so-rum-var-bu-robot-hukuku-dedikleri-nedir-yahu/>.
- ELGÜN**, Emel Şeyda: Medeni Usûl Hukukunda Dava Ehliyeti, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.

- ELMAS**, Çetin: Yapay Zekâ Uygulamaları Yapay Sinir Ağı/ Makine Öğrenmesi/ Derin Öğrenme/ Derin Ağlar/ Bulanık Mantık/ Genetik Algoritma, Seçkin, Ankara, 2021.
- ERDÖNMEZ**, Güray. Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku, Cilt: I, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- ERİŞİR**, Evrim: Medeni Usûl Hukukunda Taraf Ehliyeti, Güncel Yayınevi, İzmir, 2007.
- GÖKSOY**, Resul: İstanbul, Ankara, İzmir Baroları Çalıştay Raporu, Yapay Zekâ Çağında Hukuk, 2019.
- GÖRGÜN**, Şanal/ **BÖRÜ**, Levent/ **KODAKOĞLU**, Mehmet: Medenî Usûl Hukuku, 11. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- JIEJING**, Yao: Refined Execution of Courts based on Big Data and Artificial Intelligence, s.1; <https://www.atlantis-press.com/proceedings/emehss-19/125910229>
- KALE**, Serdar Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, Nisan 2010.
- KARABEL**, Emine Gökçe/ **AYDEMİR**, Dilek: Medeni Usûl Hukukunda Yargılamanın Hızlandırılması ve Adalete Erişim Bakımından Çevrimiçi Yargılama ve Yapay Zekânın Kullanımı, MÜHF-HAD, C.29, S.1, Haziran 2023. (s.530-573).
- KARSLI**, Abdürrahim Medenî Muhakeme Hukuku, 5. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2020.
- KIZRAK**, M. Ayyüce: İstanbul, Ankara, İzmir Baroları Çalıştay Raporu, Yapay Zekâ Çağında Hukuk, 2019.
- KURU**, Baki "Dava Şartları", Ord. Prof. Sabri Şakir Ansay'ın Hatırasına Armağan, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1964.
- KURU**, Baki: Hukuk Muhakemeleri Usûlü, Cilt: II, 6. Baskı, Demir Yayıncılık, Ankara, 2001.
- KURU**, Baki: İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara, 2013, (El Kitabı).
- MUŞUL**, Timuçin: Medenî Usûl Hukuku, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.
- MÜCAHİT KÜÇÜK**, Çolpan: Yapay Zekânın Hukuk Sisteminde Kullanılması, Bilişim Hukuku Dergisi, 2024/1, (s. 24-79).
- OKUR**, Mustafa Adli Teminat, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- ÖZEKES**, Muhammet: Dijital Çağda Yargılama, Adalete Erişim ve Yargılama İlkelelerine Genel Bakış, Dijital Çağda Medeni Yargı, Ankara-2022, (s.13-55).
- ÖZEKES**, Muhammet: "HMK Bakımından Dava Dilekçesinde Eksiklik Halinde Yapılması Gereken İşlemler", Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Özel Sayı, 2015, (Dava Dilekçesi), (s. 263-300).

- PEKCANITEZ**, Hakan/ **ATALAY**, Oğuz/ **SUNGURTEKİN ÖZKAN**, Meral/ **ÖZEKES**, Muhammet: İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 4. Bası, İstanbul-2017.
- PEKCANITEZ**, Hakan. Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku, Cilt: I, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017, (Pekcanitez Usûl C. II).
- POSTACIOĞLU**, İlhan E./ **ALTAY**, Sümer: Medenî Usûl Hukuku Dersleri, 8. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020.
- ROGERS**, Simon: John Snow's data journalism: the colera map that changed the World, The Guardian, 15 Mart, 2015. <https://blogs.gartner.com/doug-laney/>
- SCHANK**, Roger C.: "what is AI, anyway?", American Association for Artificial Intelligence Menlo Park, C.8, S.4, 1987.
- TANRIVER**, Süha: Medeni Usûl Hukuku, C. I, Ankara-2020.
- TAŞPINAR**, Sema: Medeni Yargılama Hukukunda Amaç Sorunu, Prof. Dr. Faruk Erem'e Armağan, Ankara 1999, (s.759-787).
- TONTAR**, Saksham/ **SALONI**, Dutt: "Artificial Intelligence and Law: Technological Approach, Opportunities and Future Scope." Indian Journal of Law and Legal Research, 4, 2022, (s. 1-16).
- YILMAZ**, Ejder: "Usûl Ekonomisi", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:57, Sayı:1, 2008, (Usûl Ekonomisi), (s. 243-274).
- YILMAZ**, Ejder: Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Yetkin Yayınları, Cilt: 2, 4. Baskı, Ankara, 2021.

<https://artificialintelligenceact.eu/>;

https://www.justiz.bayern.de/media/images/behoerden-und-gerichte/oberlandesgerichte/nuernberg/einsatz_von_ki_und_algorithmischen_systemen_in_der_justiz.pdf

https://turkiye.ai/wp-content/uploads/2023/05/20230522_TRAI_Calistay_Raporu.pdf

<https://artificialintelligenceact.eu/>

<https://doi.org/10.36745/ijca.343> D. (Dory) Reiling, 'Courts and Artificial Intelligence' (2020) 11(2) International Journal for Court Administration 8.

[https://www.izmirbarosu.org.tr/Upload/files/Baro%20Raporu\(1\).pdf](https://www.izmirbarosu.org.tr/Upload/files/Baro%20Raporu(1).pdf)

YAPAY ZEKÂNIN MEDENİ YARGILAMADA KULLANILMASININ FAYDALARI VE SAKINCALARI

Bünyamin KARTAL*

ÖZET

İnsanlık tarihi, teknolojinin kaçınılmaz gelişimi ile birlikte olağanüstü bir şekilde değişmektedir. Dijital dönüşüm ile beraber nesnelere interneti, büyük veri ve yapay zekâ, toplumları büyük ölçüde bir değişime sürüklemektedir. Ülkelerin "Toplum 5.0" hedefine diğerlerinden daha önce ulaşma hedefi, yapay zekâ ve robotik teknolojileri kullanmayı bir gereksinim haline getirmektedir. Bu bağlamda yapay zekânın medeni yargılamada kullanılması, dünyanın dijital teknolojiler bakımından geçirdiği dönüşüm ve Toplum 5.0 anlayışının kaçınılmaz bir gerekliliği olarak değerlendirilmelidir. Yapay zekânın medeni yargılamada kullanılması, ya yargılama sülhelerinin yerine yapay zekânın kullanılması şeklinde ya da onlara yardımcı olarak kullanılması şeklinde gerçekleşebilir. Yapay zekânın doğrudan yargılama sülhelerinin yerine kullanılması, veri güvenliği/siber güvenlik, yapay zekânın istatistiksel hata yapma olasılığı, verilerin güncelliği bakımından ortaya çıkabilecek muhtemel sorunlar gibi birçok açıdan dezavantajlı görülmektedir. Oysa yargılama sülhelerine bir yardımcı olarak kullanılmakla birlikte nihai olarak insan faktörünün tercih ve kararlarına bırakılan bir yapay zekâ mekanizması birçok açıdan faydalı kabul edilebilir. Yargılama süreçlerinin hızlanması ve yargılama sülhelerinin verimliliğinin artması bunların başında gelmektedir. Bu çalışmada, yapay zekânın yargılama sülhelerinin yerine bir karar verici olarak mı yoksa onlara bir yardımcı olarak mı kullanılması gerektiği fayda ve sakıncaları ile birlikte ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Medeni Yargılama, Usul, Karar Destek Mekanizması, Yapay Zekâ Hâkim.

* Araştırma Görevlisi Dr., İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku Anabilim Dalı Dalı | Research Asistant Dr., İnönü University Faculty of Law, Department of Civil Procedure Law and Enforcement/Bankruptcy Law, bunyamin.kartal@inonu.edu.tr (ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6116-520X>)

Medeni yargılamada yapay zekâ uygulamalarının kullanılması, hak arama özgürlüğünün daha geniş çevrelerce kullanılmasına hizmet edebilir. Fakat yapay zekânın sahip olduğu özellikler nedeniyle kusursuz kabul edilmesi olarak ifade edilen teknolojik optimizm yanılığı, yapay zekânın neden olabileceği olumsuzlukların görülmesini güçleştirebilir. Üretilen taslak kararların neden ve ne şekilde üretildiğinin açıklanmasında yaşanan sorunlar, şeffaflık ve kararların gerekçelendirilmesi bakımından ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Ayrıca yapay zekâ algoritmalarının veri kümesinin ne şekilde oluşturulacağı sorunu, algoritmik ayrımcılığa neden olabilir.

Yapay zekâ destekli bir veri tabanı ne kadar güçlü olursa olsun, çoğu durumda sıradan bir kişi ne hakkında soru soracağını bile bilemeyebilir. Öte yandan insan emeği ve beyin gücü hiçbir şekilde tamamen ya da büyük ölçüde yapay zekâyâ devredilmemelidir. Bu nedenle yapay zekâ uygulamaları medeni yargılamada yalnızca yargılama süjelerine yardımcı olarak kullanılmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKİL** Cenk: “Dava Yetkinliği”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C. 9, S.36, 2018, s.1-20.
- AKİPEK ÖCAL** Şebnem: “Yapay Zekâ ve Hukukî Niteliği”, içinde Hukuk Perspektifinden Yapay Zekâ, Büyüksağış Erdem (editör), On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2022.
- AKKAN** Mine: “Medeni Usul Hukukunda Etkin Hukukî Koruma”, Medenî Usûl ve İcra - İflâs Hukuku Dergisi, C. 3, S. 6, 2007, s.29-68.
- AKKAN** Mine: Pekcanıtez Usul Medeni Usul Hukuku, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2017.
- ALEXANDRE** Filipe Maia: “The Legal Status of Artificially Intelligent Robots”, Dissertatition Project, Tilburg University, 2017.
- ANTALYA** Osman Gökhan: “Hâkimin Yargı Kararı Oluşturma Metodu, Bu Metodun Aşamaları ve Metoda Hâkim Olan Metodolojik On İki Temel İlke”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 28, S. 2, 2022, s. 905-961.
- ATALI** Murat/**ERMENEK** İbrahim/**ERDOĞAN** Ersin: Medeni Usul Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- BAK** Başak: “Medeni Hukuk Açısından Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Yapay Zekâ Kullanımından Doğan Hukuki Sorumluluk”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C.9, S. 35, 2018, s.211-232.
- BARTUSCHKA** Wolfram: “Künstliche Intelligenz, Chatbots, Robot Process Automation – neue Technologien als Fluch oder Segen für gute Compliance?”, Compliance Berater, Heft 9, 2019.
- BAYAMLIOĞLU** Emre: “Akıllı Yazılımlar ve Hukuki Statüsü: Yapay Zekâ ve Kişilik Üzerine Bir Deneme”, Uğur Alacakaptan’a Armağan, İstanbul, 2008.

- BİLGİN** Hikmet: “Yapay Zekânın Mahkeme Kararlarında Kullanımına Uluslararası Bir Bakış Ve Robot Hâkimler Hakkında Düşünceler”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.13 S.2, 2022, s.405-419.
- BİRTANE** Şermin: “Hâkime Yardımcı Yapay Zekâ”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C.15 S.59, 2024, s.233-272.
- BOZKURT YÜKSEL** Armağan Ebru/**BAK** Başak: “Yapay Zekâ” içinde Futurist Hukuk editör BOZKURT YÜKSEL Armağan Ebru/**BAK** Başak/ YÜKSEL Sera Reyhani/**ASLANOVA** Kemale, Aristo Yayınları, 2018.
- CENTEL** Nur: “Adil Yargılanma İlkesi ve Türk Hukukundaki Bazı Sorunlar”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 16 S.1-2, 2010, s.3-14.
- CHOPRA** Samir/**WHITE** Laurence F.: A Legal Theory for Autonomous Artificial Agents, University of Michigan Press, Michigan, 2011.
- ÇELİK SEZER** İlay: “İşlerin Geleceği ve Geleceğin İşleri”, Bilim ve Teknik Dergisi, C.54, S.643, 2021, s.18-37.
- ÇİFTÇİ** Pınar: “Medenî Yargılama Hukuku Açısından Hak Arama Özgürlüğünün (Anayasa m. 36) Sınırlandırılması Sorunu”, Medenî Usûl ve İcra - İflâs Hukuku Dergisi, C. 12, S. 34, 2016, s.361-400.
- DANZİGER** Shai/**LEVAV** Jonathan/**AVNAİM-PESSE** Liora: “6 Extraneous Factors in Judicial Decisions”, Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS), C. 108, S. 17.
- DEMİR** Ömer: “Bir Gün İnsanlar ve Robotlar Karşı Karşıya Gelir mi?”, Bilim ve Teknik Dergisi, C. 55, S. 647, 2021, s.54-67.
- DİŞEL** Buse: “Medeni Yargıda Yapay Zekâ ve Yenilikçi Yöntemlerle Uygulamalar” içinde Dijital Çağda Medeni Yargı, Özekes Muhammet (editör), Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- DİŞEL** Buse: Dava Takip Yetkisi, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2020.
- DÜLGER** Murat Volkan: “Günümüz Yapay Zekâ Teknolojisi ve ‘Robot Yargıç/Avukat’ Gerçeği: Mesleğimiz Elimizden Gidiyor Mu?”, HPlus Dergisi, S. 5, 2018.
- FORRER** Lucas/**ZUUR** Floris/**MÜLLER** Matthias: “Innovation im Recht / Künstliche Intelligenz im Aktienrecht” içinde Recht und Innovation, Dike Verlag, Zürich, 2020.
- GOODFELLOW** Ian/**BENGIÖ** Yoshua/**COURVILLE** Aaron: Deep Learning, The MIT Press, 2016.
- GOUDGE** Amy: “Administrative Law Artificial Intelligence And Procedural Rights”, Windsor Rev. Legal & Soc. Issues, C.42, S.17, 2021.
- GÖRENTAŞ** Burak: Sanal Yargıç, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2024.
- GÜLEL** Hazal: Hukukî Açıdan Yapay Zekâ, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- GÜLTEKİN VARKONYİ** Gizem: Robot Yargıçlar Teknolojinin Yargıdaki Geleceği, Fırsatlar ve Riskler, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022.

- HABERBECK** Philipp: “Zivilprozesse und künstliche Intelligenz”, Schweizerische Zeitschrift für Zivilprozess- und Zwangsvollstreckungsrecht, Heft 62, 2023.
- HASIRCI** Hakan: “Medeni Usul Hukukunda Yapay Zekâ”, içinde Hukuk Perspektifinden Yapay Zekâ, Büyüksağış Erdem (editör), On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2022.
- KARA KILIÇARSLAN** Seda: “Yapay Zekânın Hukuki Statüsü Ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar”, Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, C.4, S.2, 2019, s.363-389.
- KARABEL** Gökçe/**AYDEMİR** Dilek: “Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Hızlandırılması ve Adalet Erişim Hakkı Bakımından Çevrimiçi Yargılama ve Yapay Zekânın Kullanımı”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 29, S. 1, 2023, s. 530-573.
- KASAP** Atilla: “Güncel Gelişmeler Işığında Türk Hukukunda Yapay Zekâ Varlıkları ve Hukuki Kişilik”, Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, 2022, s.485-556.
- KIYAK** Emre: “Büyük Veri Ve Yapay Zekâ Teknolojileri İle Adım Adım Zeki Uyar (Ulusal Yargı Ağı Projesi) Ekosistemine Doğru”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 1, 2020, s.79-121.
- LEWIS** Michael/**SYCARA** Katia/**WALKER** Phillip: The Role of Trust in Human-Robot Interaction, içinde Foundation of Trusted Autonomy, **ABBAS** Hussein/**SCHOLZ** Jason/**REID** Darryn J. (editör), Springer, 2018.
- MCKAMEY** Mark: “Legal Technology: Artificial Intelligence and The Future of The Law Practice”, Appeal Law Journal, C.22, S. 45, 2017.
- MIDİK** Barış; “Yapay Zekânın Uyuşmazlık Çözümünde Kullanılması: Genel Bir Giriş” içinde Gelişen Teknolojilerin Medeni Usul Hukukuna Etkileri, **Kaya Serkan** (editör), Seçkin Yayınevi, Ankara, 2023.
- NABİYEV** Vasif: Yapay Zekâ, Seçkin Yayınları, Ankara, 2021.
- ÖZBEK** Veli Özer: “Ceza Muhakemesinde hâkimin Vicdani Kanaati”, Hukuk Felsefi ve Sosyolojisi Arkivi, 16. Kitap, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2007, s.283-287.
- ÖZEKES** Muhammet: İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler, Adalet Yayınları, Ankara, 2009.
- ÖZEN** Atilla: Avukatlık Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2023.
- ÖZTÜRK** Fahrettin/**ATES** Elvan: “İnsanlık Yararına Teknolojik Dönüşüm: Toplum 5.0”, Bilim ve Teknik Dergisi, C. 54, S. 640, 2021, s.30-43.
- PEKCANİTEZ** Hakan/**TAŞ KORKMAZ** Hülya: Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2017.
- PEKCANİTEZ** Hakan: Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2017.
- PERRONE**, Francesco: “The Judge of the Future: Artificial Intelligence and Justice”, Judicial Ethics and Professional Conduct, Team Italy 2, Semifinal D, Themis 2019.
- PIEPER**, Fritz-Ulli: “Künstliche Intelligenz: Im Spannungsfeld von Recht und Technik”, Zeitschrift zum Innovations- und Technikrecht, Heft 1, 2018.

- SAY** Cem: 50 Soruda Yapay Zekâ, Bilim ve Gelecek Kitaplığı, İstanbul, 2024.
- SHI**, Changqing/**SOURDIN**, Tania/**LÍ**, Bin: “The Smart Court – A New Pathway to Justice in China?”, *International Journal for Court Administration*, C. 12, S. 1, 2021.
- STOBBS** Nigel/**HUNTER** Dan/**BAGARIC** Mirko: “Can Sentencing Be Enhanced by the Use of Artificial Intelligence?”, *Criminal Law Journal*, C. 41 S.5, 2017, s.261-277.
- SUSSKIND** Richard: *Online Courts and the Future of Justice*, Oxford University Press, 2019.
- SUSSKIND** Richard: “Expert Systems In Law: A Jurisprudential Approach To Artificial Intelligence And Legal Reasoning”, *The Modern Law Review*, C. 49, S. 2 s.141-280.
- SÜMER** Seda Yağmur: “Ceza Yargılamasının Geleceği: Robot Hakim”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 2, 2021, s.1543-1591.
- ŞENSOY** Pirali Çağrı: “Hukuk Felsefesinin Sorun ve Tartışmaları Bağlamında Güncel Bir Soru: Yapay Zekâ Hâkimler İnsan Hâkimlerin Yerini Alabilir Mi?”, *Trabzon Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.2, S.1, 2024, s.87-127.
- TAHURA** Ummey Sharaban/**SELVADURAI** Niloufer: “The Use Of Artificial Intelligence In Judicial Decisionmaking: The Example Of China”, *International Journal of Law, Ethics and Technology*, C. 3, 2022.
- ULENAERS** Jasper: “The Impact of Artificial Intelligence on the Right to a Fair Trial: Towards a Robot Judge?”, *Asian Journal of Law and Economics*, C. 11, S. 2, 2020.
- YAMANE** Nicole: “Artificial Intelligence in the Legal Field and the Indispensable Human Element Legal Ethics Demands”, *The Georgetown Journal Of Legal Ethics*, C. 33, S. 4, 2020, s.877-890.
- YILMAZ** Ejder: *Hukuk Sözlüğü, Yetkin Yayınları*, Ankara, 2006.
- YILMAZ**, Oğuz Gökhan: “Yargı Uygulamasında Yapay Zekâ Kullanımı – Yapay Zekâ Hâkim Cübbesini Giyebilecek Mi?”, *Adalet Dergisi*, C. 66, S. 1, 2021, s.379-415.
- YUHANG** Zhou: “Supreme People's Court On Several Issues Concerning The Hearing Of Cases By Internet Courts”, *Tsinghua China Law Review*, C. 11, S. 1, 2018, s.175-181.
- ZEYTİN** Zafer/**GENÇAY** Eray: “Hukuk Ve Yapay Zekâ: E-Kişi, Mali Sorumluluk Ve Bir Hukuk Uygulaması”, *Türk Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.1, S. 1, 2019, s.39-70.
- ZLİOBAİTE** Indre/**CUSTERS** Bart: “Using Sensitive Personal Data May Be Necessary for Avoiding Discrimination in Data-Driven Decision Models”, *Artificial Intelligence and Law*, C.24, 2016.

<https://sozluk.gov.tr/>

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0005_EN.html

<https://www.voaturkce.com/a/chatgpt-sahte-ictihatlara-atifta-bulundu-avukatlar-kandirildik-dedi/7130801.html>

İŞ YERLERİNDE YAPAY ZEKÂNIN KULLANIMININ HUKUKİ BOYUTU

Mustafa NALBANT*

Özgür MİLLETSEVER**

ÖZET

21. yüzyılda, insan hayatının hemen her alanı yapay zekâ ve veri etrafında dönmektedir ve yapay zekâ gündelik hayatımızın önemli bir parçası hâline gelmiştir. Sosyal medya şirketlerinden bankalara kadar her alanda karşımıza çıkan yapay zekânın kullanımı günden güne ve hızlı bir şekilde artmaktadır. Böylelikle bireylerin hayatlarında oldukça geniş bir alan işgal etmeye başlamıştır. Bu genişleme bağlamında yapay zekânın önemli kullanım alanlarından biri de iş yerleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

İş yerlerinde, yapay zekânın getirdiği avantajlardan faydalanılmaktadır. İş ilanı hazırlamaktan, iş ilanına yapılan başvuruların ön incelemesine; işe alım sürecinden, işe alınan işçilerin performansının değerlendirmesine kadar birçok aşamada yapay zekâ kullanılmaktadır. Bu şekilde daha hızlı sonuçlar alınabilmekte, maliyetler düşürülebilmekte, verimlilik artırılabilen ve işçi çeşitliliği sağlanabilmektedir.

Öte yandan yapay zekânın iş yerlerinde kullanılması, bazı problemleri de gündeme getirmektedir. Yapay zekâ sistemlerinin temel dayanağı verilerdir. Yapay zekâ sistemleri, elde edebilecekleri sonuçların doğruluğunu arttırmak amacıyla daha fazla veri ile beslenmek istemektedir. Bu sebeple, mümkün olduğunca daha çok veriye erişmeye çalışmaktadır. Bu durum, kişisel veri ihlallerini ya da ayrımcılık gibi hususları gündeme getirebilmektedir.

Kitap bölümümüzde öncelikle yapay zekâ kavramının ortaya çıkışı ve genel prensipleri ele alınacaktır. Daha sonra, yapay zekânın iş yerlerine getirdiği avantajlardan bahsedilecektir. Son olarak, yapay zekânın iş yerlerine getirdiği ya da getirebileceği problemler ve muhtemel çözüm yolları ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, İş Hukuku, İş Yerleri, Ayrımcılık, Gizlilik

* Dr. Öğretim Görevlisi, Nottingham Üniversitesi Hukuk Fakültesi, | Teaching Associate in Contract Law, Employment Law, European Union Law, The University of Nottingham, School of Law, Nottingham, United Kingdom, mustafa.nalbant1@nottingham.ac.uk (ORCID: 0000-0001-7710-3188)

** Doktora Araştırmacısı, Nottingham Üniversitesi Hukuk Fakültesi | PhD Researcher, University of Nottingham, School of Law, Nottingham, United Kingdom Ozgur.Milletsever@nottingham.ac.uk (ORCID: 0009-0002-2937-7066).

Mevcut yasalar, iş yerinde yapay zekânın artan kullanımının getirdiği zorlukları yönetmekte yetersiz kalmaktadır. Bazı mevcut yasal kurallar, çalışanları ayrımcılıktan koruyup, çalışanların mahremiyetini ve özerkliği güvence altına alsada yukarıda ifade edildiği gibi yapay zekâ ile ortaya çıkan özel zarar risklerini ele alacak kapsamlı bir çerçeveden yoksundur. Yapay zekâ iş dünyasına daha fazla entegre olup, vazgeçilmez hâle geldikçe, yasaların ayrımcılığı etkili bir şekilde önlemek, mahremiyeti korumak ve çalışanların yabancılaşması ile kişisel güvenlik kaybı konularındaki endişeleri gidermek için uyum sağlaması gerekecektir.

Örnek vermek gerekirse; adayların işe alım mülakatlarında yüz tanıma teknolojisinin kullanılması mülakata davet edilen kişinin bir feragatname imzalaması şartına bağlanabilir. İşverenler, adaylara yapay zekânın kullanıldığını bildirmeli, kullanılan yapay zekânın nasıl çalıştığını ve hangi değişkenlerin incelendiğini açıklamalı ve adaydan yazılı olarak bilgilendirilmiş onay almalıdır. Adayın talebi üzerine, işverenler video mülakatların paylaşımını sınırlamalı ve videoları ile video kopyalarını 30 gün içinde imha etmelidir. Eğer bir algoritma ayrımcılığa neden oluyorsa, işveren bu algoritmanın “işle ilgili” olduğunu, güçlü bir istatistiksel korelasyona dayandığını göstererek kanıtlama yükümlülüğü altında olmalıdır.

KAYNAKÇA

- ARF**, Carif: “ Makine Düşünebilir Mi ve Nasıl Düşünebilir?”, Atatürk Üniversitesi – Üniversite Çalışmalarını Muhite Yayma ve Halk Eğitimi Yayınları Konferanslar Serisi No: 1, 1959, Erzurum, s. 91-103.
- ASLAN**, Kürşat, “Eğitimde Yapay Zekâ ve Uygulamaları”, Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, C.11, s.2, 2022.
- BLOOMBERG**, “Forward Thinking: March of the Machines”, <https://www.bloomberg.com/news/videos/2016-05-20/forward-thinking-march-of-the-machines>, Erişim Tarihi: 26 Ağustos 2024.
- BOYACI**, Nil Belgin: Dijital Emek Platformları ve Sendikalar, Türk Metal Sendikası Araştırma ve Eğitim Merkezi 2020.
- BRIÔNE**, Patrick/**DAY**, Sam: “Artificial Intelligence and Employment law”, House of Common Library, Research Briefing, 2023.
- BROWN**, Sara: “Machine Learning, Explained”, 4. Four Business Solutions, 2022, <https://www.four.co.uk/machine-learning-explained/>, Erişim Tarihi: 21 Ağustos 2024.
- CONDIE**, Bill/**DAYTON**, Leigh: “Four AI Technologies That Could Transform the Way We Live and Work”, Nature, C. 588, 2022.

- CURRAN**, Dylan: "Are you ready? Here is all the Data Facebook and Google Have on You" 2018. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2018/mar/28/all-the-data-facebook-google-has-on-you-privacy> Erişim Tarihi: 26 Ağustos 2024.
- ÇELİK**, Nuri/ **CANIKLIOĞLU**, Nursen/**CANBOLAT**, Talat: İş Hukuku Dersleri, Beta Yayınları, 30. Baskı, İstanbul, 2017.
- DEVILLÉ**, Rembrandt/ **SERGEYSSELS**, Nico/ **MIDDAG**, Catherine: "Basic Concepts of AI for Legal Scholars", *Artificial Intelligence and the Law*, ed. Jan De Bruyne and Cedric Vanleenhove (Cambridge University Press, 2021).
- EUROPEAN COMMISSION**, Civil Law Rules on Robotics European Parliament resolution of 16 February 2017 with recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics.
- FERNÁNDEZ-MACÍAS**, Enrique: Automation, Digitalisation and Platforms: Implications for Work and Employment, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2018.
- FLANAGAN**, Frances/ **WALKER**, Michael: "How can Unions Use Artificial Intelligence to Build Power? The Use of AI chatbots for Labour Organising in the US and Australia" *New Technology, Work and Employment*, C. 36, 2021.
- GÜZEL**, Ali. "Fabrikadan İnternete İşçi Kavramı ve Özellikle Hizmet Sözleşmesinin Bağımlılık Unsuru Üzerine Bir Deneme" *İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi Yayını*, Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan, 1996.
- HAENLEIN**, Michael/ **KAPLAN**, Andreas: "A Brief History of Artificial Intelligence: On the Past, Present, And Future of Artificial Intelligence", *California Management Review* 61 (17 Temmuz 2019).
- IBARRA**, Dorleta/**GANZARAIN**, Jaione/**IGARTUA**, Juan: "Business Model Innovation Through Industry 4.0: A Review", *Procedia Manufacturing*, C. 22, 2018.
- INTERNATIONAL ORGANIZATION OF EMPLOYERS**, "Brief on Understanding the Future of Work", *The Global Voice of Business*, 6 Temmuz 2016.
- JUNANKAR**, Raja: "The Global Economic Crisis: Long-Term Unemployment in the OECD", *IZA Discussions Paper No. 6057*.
- KAGGERMANN**, Henning: "Change Through Digitization-Value Creation in the Age of the Industry 4.0", *Management of Permanent Change*, ed. Horst Albach vd. (Springer Gabler Yayınevi, 2015).
- EWING**, K, "The Functions of Trade Unions" *Industrial Law Journal*, C. 34, S. 1, 2005.
- KENNER**, Jeffrey: "Uber Drivers Are Workers: The Expanding Scope of The Worker Concept in the UKs Gig Economy", in *Precarious Work: The Challenge for Labour Law in Europe*, Edward Elgar, 2019.
- KERSLEY**, Andrew: "Couriers say Uber's 'racist' facial identification tech got them fired", 2021, <https://www.wired.com/story/uber-eats-couriers-facial-recognition/>, Erişim Tarihi: 26 Ağustos 2024.

- KIM**, Pauline/**BODIE**, Matthew: “Artificial Intelligence and the Challenges of Workplace Discrimination and Privacy.” *ABA Journal of Labor and Employment Law*, C. 35, S. 2, 2021.
- KIM**, Pauline/**SCOTT**, Sharion: “Discrimination in Online Employment Recruiting”, Washington University in St Louis Legal Studies, Research Paper No, 18-07-02).
- KUKLIŃSKA**, Lena Anna : “Establishing Liability for the Actions of Artificial Intelligence. Recommendation for the European Commission”, Instytut Nowej Europy, 2021.
- MALTSEVA**, Kateryna, “Wearables in the Workplace: The Brave New World of Employee Engagement”, *Business Horizons* C. 63, S. 4, July–August 2020.
- MANNING**, Christopher: “Artificial Intelligence Definitions”, Stanford University, Human-Centered Artificial Intelligence, <https://hai.stanford.edu/sites/default/files/2020-09/AI-Definitions-HAI.pdf>, Erişim Tarihi: 1 Ağustos 2024.
- MARTIN**, Gabrielle: “Artificial Intelligence (AI) Employment Discrimination Laws Proposed in Six States: What Employers Need to Know”, *Employment Law Worldview*, <https://www.employmentlawworldview.com/artificial-intelligence-ai-employment-discrimination-laws-proposed-in-six-states-what-employers-need-to-know-us/>, Erişim Tarihi: 11 Ağustos 2024.
- MARTÍNEZ**, Rex: “Artificial Intelligence: Distinguishing Between Types & Definitions”, *Nevada Law Journal*, 19(3), 2019.
- NIKOLETT**, Aszodi: “Artificial Intelligence For Dummies – A Guide For Beginners” (*Liberties.eu*, May 17, 2021), <https://www.liberties.eu/en/stories/artificial-intelligence-for-dummies/43527>, Erişim Tarihi: 20 Ağustos 2024.
- NORVIG**, Peter/**RUSSELL**, Stuart J. : *Artificial intelligence: a modern approach*, 2nd edn (New Jersey: Prentice Hall, 2002).
- NOWIK**, Pawel: “Electronic Personhood for Artificial Intelligence in the Workplace”, *Computer Law & Security Review*, C. 42, 2021.
- OECD**, “OECD AI Principles Overview”, <https://oecd.ai/en/ai-principles>, Erişim tarihi: 29 Ağustos 2024.
- ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT (OECD)**, *Employment Outlook 2019: The Future of Work*, OECD Publishing, Paris.
- PİRİM**, Harun: “Yapay Zekâ”, *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, S. 1 (Haziran 2006).
- PEREIRA**, Vijay/**HADJIELIAS**, Elias/**CHRISTOFI**, Michael/ **VRONTIS**, Demetris: “A Systematic Literature Review on the Impact of Artificial Intelligence on Workplace Outcomes: A Multi-process Perspective” *Human Resource Management Review*, C. 33, 2022.
- PERO**, Angelica Salvi/ **WYCKOFF**, Peter/ **VOURC'H**, Ann: “Using Artificial Intelligence in the Workplace: What are the Main Ethical Risks”, *OECD Social, Employment and Migration Working Papers*, 2022.

- RUSSO**, Lucia/ **Oder**, Noah, “How Countries are Implementing the OECD Principles for Trustworthy AI”, (31 Ekim 2023), <https://oecd.ai/en/wonk/national-policies-2>, Erişim Tarihi: 14 Eylül 2024. (Yazı Fondu?)
- SCIENCE and TECHNOLOGY**: The birth of Artificial Intelligence (AI) research, <https://st.llnl.gov/news/look-back/birth-artificial-intelligence-ai-research>, Erişim Tarihi: 20 Ağustos 2024.
- SHEARMAN**, Allen/ **SHEARMAN**, Overy: “New Forms of Employment: the Legal Challenges”, *The Big Think* (series), 2015).
- SÜZEK**, Sarper: İş Hukuku, 9. Baskı, Beta Yayıncılık, Ankara, 2013.
- TURING**, Alan M.: Computing Machinery and Intelligence, *Mind*, A Quarterly Review of Psychology and Philosophy, C. LIX. 2002.
- UNIVERSITY OF NOTTINGHAM**, “Blueskeye AI”, <https://www.blueskeye.com/>, Erişim Tarihi: 2 Ağustos 2024.
- YEUNG**, Karen, “Recommendation of the Council on Artificial Intelligence (OECD)”, *International Legal Materials*, s. 59, C.1, 2020.
- WECHSLER**, David: The measurement and appraisal of adult intelligence, 4th edn (Baltimore: Williams & Wilkins Co, 1958).
- WILKENS**, Uta/**LANGHOLF**, Valentine: “New Actor Constellation through Artificial Intelligence in Radiology? Exploring the Social Acceptance of Medical Professions”, Hamburg, 2020.
- WISSKIRCHEN**, Gerlind/**BIACABE**, Blandine/**BORMANN**, Ulrich/**MUNTZ**, Annemarie/**NIEHAUS**, Gunda/**SOLER**, Guillermo/ **BRAUCHITSCH**, Beatrice: “Artificial Intelligence and Robotics and Their Impact on the Workplace”, IBA Global Employment Institute, April 2017.

EDİTÖRLER

Tamer BUDAK - Uğur AŞKIN

YAPAY ZEKÂ HUKUKU
(KAMU)

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Yapay Zekâ Hukuku (Kamu)

Editörler: Tamer Budak - Uğur Aşkın

Hukuk Yayınları Dizisi – 3990

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 029 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

TÜRK HUKUK TARİHİ ÇALIŞMALARINDA YAPAY ZEKÂNIN KULLANIMI

Ali TURAN*

ÖZET

Hukuk tarihi, toplumların sahip olduğu hukuki kaide ve müesseselerin hangi ihtiyaç sebebiyle ortaya çıktıklarını, nasıl bir gelişme gösterdiklerini ve ne şekilde ortan kalktıklarını tetkik eder. Hukuki kaide ve müesseselerin tarihi tekamülünü tetkik ederken kaide ve müesseselerin gelişimine ve değişimine tesir eden siyasi, içtimai, iktisadi, dini vb. sebepleri de bu tetkike dahil edilir. Hukuk tarihi, umumi ve hususi hukuk tarihi olmak üzere iki şubeye ayrılır. Umumi hukuk tarihi, medeniyetin hukuk tarihidir. Hususi/millî hukuk tarihi ise muayyen bir kavmin hukuk tarihini konu edinir.

Türk hukuk tarihi, Türk kavminin hukuk tarihi şeklinde tarif edilebilir. Bununla birlikte Türkler, dünyanın farklı coğrafyalarında farklı devletler kuran ve farklı kültürlerden etkilenen bir kavim oldukları için tüm dünyada mevcut bulunan Türklerin hukuk tarihlerini tetkik etmek imkan dahilinde değildir. Bu sebeple Türk hukuk tarihi, mekan ve zaman itibarıyla sınırlandırılmak zorundadır. Bugün Türkiye'deki hukuk fakültelerinde okutulan Türk hukuk tarihi, Orta Asya menşeli olup Anadolu coğrafyasına gelen ve burada devletler kuran Türklerin hukuk tarihi ile iştigal eder. Aynı zamanda Türk hukuk tarihi çeşitli dönemlere ayrılmak suretiyle tetkik edilir.

Türk hukuk tarihi çalışmalarının birtakım zorlukları mevcuttur. Bu çalışma da Türk hukuk tarihinin kendine mahsus zorluklarından yola çıkarak Türk hukuk tarihinde yapay zekânın kullanılabilirliği konusunu tetkik etmektedir. Bu amaçla evvela hukuk tarihi ve Türk hukuk tarihinin muhtevası, kaynakları ve zorlukları ele alınmıştır. Akabinde yapay zekâ ve Türk hukuk tarihi çalışmalarında yapay zekânın kullanımı üzerinde durulmuştur. Son olarak da Türk hukuk tarihi çalışmalarında yapay zekânın kullanılmasının avantajları ve dezavantajları tartışmaya açılmıştır. Çalışmada lüzumu görülen yerlerde OpenAI tarafından geliştirilen yapay zekâ aracı ChatGPT'nin talimatlarımıza verdiği cevaplara yer verilmiştir. Netice itibarıyla bu çalışmada Türk hukuk tarihi cihetinden yapay zekânın nerelerde kullanılabileceği ve yapay zekâdan ne şekilde istifade edilebileceği hususlarının tartışmaya açılması arzulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hukuk tarihi, Türk hukuk tarihi, yapay zekâ, Türk hukuk tarihi ve yapay zekâ, Türk hukuk tarihi çalışmalarında yapay zekâ.

* Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Tarihi Anabilim Dalı | Asst. Prof. İnönü University Faculty of Law, Department of Legal History, ali.turan@inonu.edu.tr. (ORCID: 0000-0001-6563-6315).

KAYNAKÇA

- ADALI**, Eşref: “Doğal Dil İşleme”, Türkiye Bilişim Vakfı Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği Dergisi, C. 5, Sa. 2,, 2012.
- ADALIOĞLU**, Hasan Hüseyin: “Siyâsetnâme”, DİA, C. 37, 2009.
- AĞAOĞLU AHMED**: Hukuk Tarihi Sömostre 1-2, Yazma, 1339.
- AKGÜNDÜZ**, Ahmet: Umumi Hukuk Tarihi Ders Notları, Mimoza Yay., Konya 1991.
- ALADAĞ**, Fatma: “Osmanlı Çalışmalarında Dijital Edisyon ve Metin Kodlama: Text Encoding Initiative-TEI”, Zemin,No:6, 2023, ss. 190-211.
- ALTUN**, Hilal Oytun: “Osmanlı Türkçesi Araştırmalarında Optik Karakter Tanıma Teknolojisinin Kullanımı”, 3. Baskent International Conference on Multidisciplinary Studies, Ed. Mehmet şahin, Alina Amanzholova, Iksad Global, 2022, ss. 1095-1107.
- ALPAYDIN**, Ethem: Introduction to Machine Learning, 3nd. Ed., The MIT Press, London 2014.
- ARAT**, Reşit Rahmeti: “Eski Türk Hukuk Vesikaları”, Türk Kültürü Araştırmaları, Sa. 1, 1964, ss. 5-51.
- ARSAL**, Sadri Maksudi: Umumi Hukuk Tarihi, 3. Bs., İÜ Yay., İstanbul 1948.
- ARSAL**, Sadri Maksudi: Türk Tarihi ve Hukuk, TTK Yay., Ankara 2014.
- AVCI**, Mustafa: Türk Hukuk Tarihi, 9. Bs., Atlas Akademi Yay., Konya 2020.
- AYDIN**, M. Âkif: Türk Hukuk Tarihi, 19. Bs., Beta Yayınları, İstanbul 2022.
- AYDIN**, M. Âkif: “Mecelle’nin Hazırlanışı”, Osmanlı Araştırmaları, C. IX, 1989.
- BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ REHBERİ**: Haz. Yusuf İhsan Genç vd., 3. Bs., Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yay., İstanbul 2010.
- BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ KATALOGLARI REHBERİ**: Haz. Mustafa Küçük vd.; Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yay., Ankara 1995.
- BAYINDIR**, Abdülaziz: İslâm Muhakeme Hukuku (Osmanlı Devri Uygulaması), İslami İlimle Araştırma Vakfı Yay., İstanbul 1986.
- BAYKAL**, Abdullah: “Veri Madenciliği Uygulama Alanları”, D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, Sa. 7, 2006.
- BİNGÖL**, Sedat: Hırsova Kaza Deâvî Meclisi Tutanakları, Anadolu Üniversitesi Yay., Eskişehir 2002.
- BİNGÖL**, Sedat: “Nizamiye Mahkemeleri’nin Kaynaklarına Dair Bazı Notlar”, Türk Hukuk Tarihi Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Türkiye Adalet Akademisi Yay., Ankara 2023.

- BODEN**, Margaret A.: AI: Its Nature and Future, Oxford University Press, UK 2016.
- BOROVİKOV**, Eugene: “A Survey of Modern Optical Character Recognition Techniques”, arXiv, 2014, s. 3. Çevrimiçi: <https://arxiv.org/pdf/1412.4183>, Erişim Tarihi:15.10.2024.
- BOSTROM**, Nick: Süper Zekâ: Yapay Zekâ Uygulamaları, Tehlikeler ve Stratejiler, Çev. Ferik Burak Aydar, 2. Bs., Koç Üniv. Yay., İstanbul 2020.
- CAFEROĞLU**, Ahmet: “Uygurlarda Hukuk ve Maliye İstilahları”, Türkiyat Mecmuası, C. IV, 1934, ss. 1-43.
- CİN**, Halil/**AKGÜNDÜZ** Ahmed: Türk Hukuk Tarihi, C. I, 3. Bs., OSAV Yay., İstanbul 1995.
- CİN**, Halil/**AKYILMAZ** Gül: Türk Hukuk Tarihi, 15. Bs., Seçkin Yay., Ankara 2023.
- COPELAND**, B.J.: “History of Artificial Intelligence (AI)”, Encyclopedia Britannica, Çevrimiçi: <https://www.britannica.com/science/history-of-artificial-intelligence>, Erişim Tarihi:13.10.2024.
- DEMİR**, Abdullah: Mufassal Türk Hukuk Tarihi, Astana Yay., Ankara 2019.
- DERELİ**, Turkey: “Yapay Zekâ ve İnsanlık”, içinde: Bilişim Teknolojileri ve İletişim: Birey ve Toplum Güvenliği, Ed. Muzaffer Şeker vd., TÜBA, Ankara 2020.
- DERİN**, Elif Can: “Ottoman Turkish and AI Applications: The Example of osmanlica.com”, Çevrimiçi: <https://www.digitalottomanstudies.com/post/ottoman-turkish-and-ai-applications-the-example-of-osmanlica-com>, Erişim Tarihi: 15.10.2024.
- DÖLEK**, İshak/**KURT**, Atakan: “Osmanlıcadan Türkçeye Uçtan Uca Aktarım”, Journal of Smart Systems Research (JOINSSR), C. 3, Sa. 1, 2022, ss. 1-10.
- DÖLEK**, İshak/**KURT**, Atakan: “Derin Sinir Ağlarıyla Osmanlıca Optik Karakter Tanıma”, Journal of the Faculty of Engineering and Architecture of Gazi University, C..38, Sa. 4, 2023, ss.2579-2593.
- DYER-WITHEFORD/MİKKOLA KJØSEN/STEINHOFF**: Yapay Zekâ ve Kapitalizmin Geleceği, Çev. Barış Cezar, İletişim Yay., İstanbul 2022.
- EKİNCİ**, Ekrem Buğra: Hukukun Serüveni, 2. Bs., Arı Sanat Yay., İstanbul 2015.
- EKİNCİ**, Ekrem Buğra: Türk Hukuk Tarihi, Arı Sanat Yay., İstanbul 2024.
- ERGİN**, Muharrem: Orhun Âbideleri, MEB Yay., İstanbul 1970.
- FORD**, Martin: Robotların İktidarı: Yapay Zekâ Dünyaya Nasıl Hükmedecek?, Çev. Kadir Yiğit Us, Kronik, İstanbul 2022.
- GEDİKLİ**, Fethi: “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer’iye Sicilleri”, TALİD Türk Hukuk Tarihi Sayısı, C. 3, Sa. 5, 2005.
- HATON**, Jean-Paul/**HATON**, Marie-Christine: Yapay Zekâ, İletişim Yay., İstanbul 1991.
- İNALCIK**, Halil: “Osmanlı Hukukuna Giriş: Örfi-Sultani Hukuk ve Fatih' in Kanunları”, AÜSBF Dergisi, C. 13, Sa. 2, 1958.

- İZGİ**, Özkan: Uygurların Siyasi ve Kültürel Tarihi (Hukuk Vesikalarına Göre), Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara 1987.
- KAYNAK BALTA**, Büşra: Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Eser Kavramı ve Yapay Zekâ Ürünleri, Seçkin, Ankara 2021.
- KORKMAZ**, Salih: Uygur Hukuku - IX.-XIV. Asır Uygur Hukuk Vesikalarına Göre, Adalet Yay., Ankara 2024.
- KUŞÇU**, Ertan: “Çeviride Yapay Zekâ Uygulamaları”, KKEFD, Sa. 30, 2015.
- LARSON**, Erik J.: Yapay Zekâ Miti-Bilgisayarlar Neden Bizim Gibi Düşünemez-, Çev. Kadir Yiğit Us, Fol Yay., Ankara 2022.
- MAHMUD ESAD**: Tarih-i İlm-i Hukuk, Matbaa-yı Amire, İstanbul 1331.
- McCORDUCK**, Pamela: Machines Who Think: A Personal Inquiry into the History and Prospects of Artificial Intelligence, 2nd Ed., CRC Press, 2004.
- MENEKŞE**, Ömer: “Selçuklular’da Kanunlaştırma Hareketleri ve Bir Hukuk Kodu Olarak el-Mesâ’ilü’l-Melikşâhiyye fi’l-Kavâ’idi’s-Şer’iyye”, İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi, Sa. 35, 2020.
- MEMON**, Jamshed vd.: “Handwritten Optical Character Recognition (OCR): A Comprehensive Systematic Literature Review (SLR)”, IEEE Access, Vol. 8, 2020.
- MENEKŞE**, Ömer: Selçuklu İslâm Hukuku (Yükseliş Devri [1063-1092]), Bilge Kültür Sanat Yay., İstanbul 2021.
- NABİYEV**, Vasif: Yapay Zekâ, 6. Bs., Seçkin, Ankara 2021.
- NECİB ASIM**: Orhun Abideleri, Matbaa-yı Amire, İstanbul 1340.
- NEWSIDENTIST**: Düşünen Makineler: Yaklaşan Yapay Zekâ Çağı ve İnsanlığın Geleceği, Çev. Samet Öksüz, Say Yay., İstanbul 2021.
- NILSSON**, Nils J.: Yapay Zekâ: Geçmişi ve Geleceği, Çev. Mehmet Doğan, Boğaziçi Üniv. Yay., İstanbul 2018.
- ORKUN**, Hüseyin Namık: Eski Türk Yazıtları, 3. Bs., TDK Yay., Ankara 2011.
- ÖZTEMEL**, Ercan: Yapay Zekâ ve İnsanlığın Geleceği, içinde: Bilişim Teknolojileri ve İletişim: Birey ve Toplum Güvenliği, Ed. Muzaffer Şeker vd., TÜBA, Ankara 2020.
- RAYNOR**, William: The International Dictionary of Artificial Intelligence, Amacom, USA 1999.
- REESE**, Byron: Yapay Zekâ Çağı, Çev. Mihriban Doğan, Say Yay., İstanbul 2020.
- RUSSELL**, Stuart/**NORVIG**, Peter: Artificial Intelligence A Modern Approach, 3rd ed., Pearson, 2010.
- SADRİ MAKSUDİ (ARSAL)**: İkinci Sene Hukuk Tarihi Dersleri, Kader Matbaası, 1926-1927.

- SARIBAL**, İsmet: Osmanlı Hukuk Tarihinden Bir Kesit: Kandıra Kaza Deâvî Meclisi Tutanakları, İdeal Kültür Yay., İstanbul 2019.
- SAY**, Cem: 50 Soruda Yapay Zekâ, 7. Bs., 7 Renk Basım Yay., İstanbul 2018.
- ŞEVKET (MEMEDALİ BİLGİŞİN)**: Hukuk Tarihi,y.y., t.y., s. 1.; Çevrimiçi: <https://acikerisim.tbmm.gov.tr/bitstreams/8630afb7-9789-40f7-bb57-07cd3b984e66/download>, Erişim Tarihi: 03.08.2024.
- TANIŞ POLAT**, Nilgin: “Yapay Zekâ ve Çeviri: Mütercim-Tercümanlık Alanında Yeni Bir Paradigma”, Diyalog, 2023/2.
- TAŞAĞIL**, Ahmet: Gök-Türkler I-II-III, TTK Yay., Ankara 2012.
- TEGMARK**, Max: Yaşam 3.0: Yapay Zekâ Çağında İnsan Olmak, Çev. Ekin Can Göksoy, Pegasus Yay., İstanbul 2019.
- TEKİN**, Talât: Orhon Yazıtları, 5. Bs., TDK Yay., Ankara 2014.
- TURAN**, Ali: Türk Hukuk Tarihinde İlk Temyiz Mahkemesi Divan-ı Ahkam-ı Adliye, Adalet Yay., Ankara 2022.
- TURAN**, Ali: “Türk Hukuk Tarihinden Bir Yaprak: Hadisat-ı Hukukiye ve Tarihiye Mecmuası”, Kırıkkale Hukuk Mecmuası, C. 2, Sa. 1, 2022, ss. 291-322.
- TURAN**, Tülay/**TURAN**, Gökhan/**KÜÇÜKSİLLE**, E.U.: “Yapay Zekâ Etiği: Toplum Üzerine Etkisi”, MAKÜFEBED, 13(2), 2022
- TURING, A.M.**: Computing Machinery and Intelligence, Mind, Vol. LIX, No: 236, 1950.
- UMUR**, Ziya: Türk Hukuk Tarihi Dersleri, C. I., Beta Yayınları, İstanbul 1993.
- UMUR**, Ziya: “Tedrisat Bakımından ‘Umumi Hukuk Tarihi’”, İÜHF Mecmuası, C. 32, Sa. 1, 1966.
- UZUNÇARŞILI**, İsmail Hakkı: Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı, 4. Bs., TTK Yay., Ankara 2014.
- ÜÇÖK**, Coşkun/**MUMCU**, Ahmet/**BOZKURT**, Gülnihal: Türk Hukuk Tarihi, 23. Bs., Turhan Kitabevi, Ankara 2021.
- YAMAN**, İsmail: “DeepL Translate ve Google Translate Sistemlerinin İngilizce-Türkçe ve Türkçe-İngilizce Çeviri Performanslarının Karşılaştırılması”, Söylem Filoloji Dergisi-Çeviribilim Özel Sayısı, 2023.
- YARMAN VURAL**, F.T.: “Osmanlı Arşivlerinin Transkripsiyonu-Proje No: EEEAG-III”, TÜBİTAK, Ankara 1996.
- YEŞİLKAYA**, Nazan: “Yapay Zekâya Dair Etik Sorunlar”, Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi, C. 14, Sa. 3, 2022.

VERGİ İDARESİNDE YAPAY ZEKÂ UYGULAMALARI: RİSKLER VE FIRSATLAR

Tamer BUDAK*

Osman Kağan ERGÜR**

ÖZET

İnsanoğlunun değişim ve gelişim sürecinde teknolojik gelişmelerin önemi her zaman en önde gelen unsurlardan biri olmuştur. Nitekim teknolojik gelişmeler yoluyla sağlık, eğitim, iletişim gibi çeşitli alanlarda gelişim sağlanırken insan ve devlet eksenli ilişkilerin de farklılaşmasının önu açılmıştır. Teknolojik gelişmeler ve buna bağlı dijitalleşme kavramının ortaya çıkması ile vergi idareleri de bu gelişmeleri kendi uygulamalarına entegre etmiş; yapay zekâ, nesnelerin interneti, blok zincir, bulut bilişim gibi çeşitli teknolojik araçları etkin bir şekilde kullanmaya başlamıştır. Bu teknolojik araçlardan yapay zekâ teknolojisi, vergi idarelerinin geleneksel yaklaşımdan uzaklaşarak vergi sisteminin değişiminde öncü rol oynamaktadır. Nitekim vergiye uyumun sağlanması, kamu gelirlerinin daha etkin ve verimli bir şekilde toplanması, büyük veri kümelerinin kolay bir şekilde tek elde toplanması gibi birtakım faydalara vesile olduğu görülmekle birlikte mükelleflerin kişisel verilerinin güvenliği, ilgili mevzuatların sürekli değişmesi nedeniyle yapay zekâ teknolojisine entegre edilmesi noktasındaki sorunlar ile bu teknolojinin kullanılmasına ilişkin yetkin personelin eğitilip yetiştirilmesi gibi risklerin varlığı da göz önünde bulundurulması gereken hususların başında gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, dijitalleşme, vergi idaresi, blok zincir, teknolojik gelişme.

* Prof. Dr., Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Maliye Anabilim Dalı|Prof. Dr., Alanya Alaaddin Keykubat University Faculty of Economics, Administrative and Social Sciences, Department of Public Finance, tamer.budak@alanya.edu.tr. (ORCID: 0000-0003-0062-2734).

** Arş. Gör. Dr., Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mali Hukuk Anabilim Dalı |Res. Asst. Dr., Fırat University Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Fiscal Law, okergur@firat.edu.tr. (ORCID: 0000-0002-4103-1706).

mevzuatlarla birlikte yapay zekâ sisteminin bu mevzuatlara uyum göstermesi ile bu sistemlerin uygulanmasına yönelik ayrı bir yasal düzenlemenin yapılması gerekliliği de değerlendirilmesi gereken hususların başında gelmektedir. Bunun yanında yapay zekâ uygulamalarına ilişkin yetkin personelin bulundurulması, değişen durumlara binaen gerekli eğitimlerin verilmesi önem arz etmekte olup vergi idaresinin kullandığı yapay zekâ teknolojisine ilişkin algoritmaların da belli başlı ilkeler doğrultusunda düzenlenmesi önem arz etmektedir. Son olarak yapay zekâ teknolojisinin mükelleflerin kişisel ve mali bilgilerini koruma noktasında kesin bir güvence vermemesi noktasında olası risklerin giderilmesi gerektiğini de belirtmek gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- ABKAR**, Yousra/ **CHAIHAB**, Saida: "Optimization of Smart Taxation Using Artificial Intelligence: Risks and Opportunities", *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, C. 102, N. 5, 2024, s. 1870-1884.
- AKDOĞAN**, Tülin/ **YAVUZ**, Hakan: *Dijitalleşme Perspektifinden Vergi Uyumu*, İksad Publishing House, Ankara 2022.
- AKKAŞ**, Fatma/ **ŞİMŞEK**, Hayal Ayça: "Vergi İdarelerinin Dijital Dönüşümü: Seçili Ülke Örnekleri", *ASOS Journal Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S. 134, 2022, s. 394-410.
- ARSLAN OLCAY**, Ceran/ **GENÇ**, Özlem: "Dijital Ekonomi: Kavram, Tanım ve Ölçümü Üzerine Bir Değerlendirme", *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, C. 7, S. 49, 2021, s. 2238-2247.
- AVCI**, Orçun: "Vergi Tahsilatında Yapay Zekânın Kullanımı ve Önemi", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 22, S. 1, 2021, s. 51-63.
- BAKAR**, Feride/ **GERÇEK**, Adnan: "Vergi Denetiminde Risk Analizinin Yeri: Bazı Ülke Uygulamaları ve Türkiye İçin Bir Değerlendirme", *International Journal of Public Finance*, C. 1, S. 2, 2016, s. 168-193.
- BAYRAMOV**, Elvin: *Vergi İdaresinde Dijital Dönüşüm ve Azerbaycan Örneği*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2022.
- BENNETT**, Tess: "ATO captures billions of dollars from tax cheats with AI", *Financial Review*, 01.08.2023, <https://www.afr.com/technology/ato-captures-billions-of-dollars-from-tax-cheats-with-ai-20230727-p5drnf>, E.T. 05.06.2024.
- BİRİNCİ**, Nagihan/ **AYDEMİR**, Bünyamin: "Vergi İdarelerinin Dijitalleşmesi: Vergi İdareleri ve Vergi Mükellefleri Açısından Fırsatlar ve Zorluklar", *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 383, 2020, s. 73-88.

- BLANCHARD**, Dave: "Finance: Big Data Analytics Offer a Solution to a Taxing Situation", *Industry Week*, 07.04.2014, <https://www.industryweek.com/finance/corporate-finance-tax/article/21962834/finance-big-data-analytics-offer-a-solution-to-a-taxing-situation>, E.T. 03.06.2024.
- BOZDOĞANOĞLU**, Burçin: "Yapay Zekâ ChatGPT'nin Vergi Sistemlerinde Kullanımı ve Uyuşmazlıkları Önlemedeki Rolünün Değerlendirilmesi", *Mali Hukuk Dergisi*, C. 19, S. 224, 2023, s. 1545-1588.
- BRAUN BINDER**, Najda: "AI and Taxation: Risk Management in Fully Automated Taxation Procedures", *SSRN*, 2018, s. 1-12.
- CARDA**, Hüda/ **BOZDOĞANOĞLU**, Burçin/ **BİYAN**, Özgür: Vergi Denetiminin Dijitalleşmesinde Yapay Zekânın Rolü ve Mükellef Haklarına Olası Etkileri, içinde Maliye Araştırmaları-6, ed. Ufuk Selen, Adnan Gerçek, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa 2023.
- COTTON**, Margaret/ **DARK**, Gregory: *Use of Technology in Tax Administrations 1: Developing an Information Technology Strategic Plan (ITSP)*, International Monetary Fund, 2017.
- CX Central, "How the Australian Tax Office is using a virtual assistant to improve self-service", <https://cxcentral.com.au/virtual-assistant-to-improve-self-service/>, E.T. 05.06.2024.
- ÇELİK**, Kamil: "Bulut Bilişim Teknolojileri", *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 12, S. 24, 2021, s. 436-450.
- ÇETİN GERGER**, Güneş: "Gelir İdarelerinde Dijitalleşme: Yapay Zekâ ve Nesnelerin İnternetine Bir Bakış", *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 364, 2019, s. 43-50.
- ÇİÇEK PALABIYIK**, Deniz: "Vergiyle ilgili sorulara yapay zekâsıyla çalışan "GİBİ" yanıt veriyor", *Anadolu Ajansı*, 04.09.2023, <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/vergiyle-ilgili-sorulara-yapay-zekâsıyla-calisan-gibi-yanit-veriyor/2982676>, E.T. 18.06.2024.
- ERDAL**, Erdal/ **ERGÜZEN**, Atilla: "Nesnelerin İnterneti (IoT)", *Uluslararası Mühendislik Araştırma ve Geliştirme Dergisi*, C. 12, S. 3, 2020, s. 24-34.
- EXPÉRIMENTATION DU FONCIER INNOVANT, <https://www.impots.gouv.fr/actualite/1-les-grandes-lignes-du-projet-du-foncier-innovant-afin-de-garantir-une-meilleure>, E.T. 12.06.2024.
- FIDELANGELI**, Alessia/ **GALLI**, Federico: "Artificial Intelligence and Tax Law: Perspectives and Challenges", *CERIDAP*, S. 4, 2021, s. 24-58.
- GARCÍA**, Ignacio González/ **MATEOS**, Alfonso: "Use of Social Network Analysis for Tax Control in Spain", *Hacienda Pública Española / Review of Public Economics*, C. 239, N. 4, 2021, s. 159-197.
- Gelir İdaresi Başkanlığı Stratejik Plan 2024-2028, https://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/beyannamerehberi/stratejikplan1_2024_2028.pdf, E.T. 19.06.2024.

- GONZALEZ**, Marcelo Hector/ **DJURICA**, Jana: "Internet of Things Offers Great Opportunities and Much Risk", *ISACA Journal*, C. 2, 2015, s. 1-6.
- GÖLÇEK**, Ali Gökhan: "Dijital Ekonomide Vergi Planlaması: Vergilemede Zorluklar ve Fırsatlar", *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 16, S. 2, 2023, s. 543-573.
- GUILLOT**, Darren: "Using Voice and Chat Bots to Improve the Collection Taxpayer Experience", IRS, 29.09.2022, <https://www.irs.gov/about-irs/using-voice-and-chat-bots-to-improve-the-collection-taxpayer-experience>, E.T. 03.06.2024.
- GÜDEK**, Beyza: "Endüstriyel Dönüşüm ve Endüstri 5.0", *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 16, S. 4, 2023, s. 1129-1142.
- Hazine ve Maliye Bakanlığı 2023 Yılı Faaliyet Raporu, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2024/04/Hazine-ve-Maliye-Bakanligi-2023-Yili-Faaliyet-Raporu.pdf>, E.T. 19.06.2024.
- HOLTZBLATT**, Janet/ **ENGLER**, Alex: "Machine Learning and Tax Enforcement", Tax Policy Center Urban Institute & Brookings Institution, 22.06.2022, <https://www.taxpolicycenter.org/publications/machine-learning-and-tax-enforcement/full>, E.T. 03.06.2024. <https://www.taxes.gov.az/az/post/2060>, E.T. 14.06.2024.
- HUANG**, Zhuowen: "Discussion on the Development of Artificial Intelligence in Taxation", *American Journal of Industrial and Business Management*, C. 8, 2018, s. 1817-1824.
- İLGÜN**, Miraç Fatih: "Vergi Denetim Sürecinde Büyük Veri Analitiği", *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, C. 8, S. 1, 2020, s. 1-24.
- JAMBEIRO FILHO**, Jorge Eduardo de Schoucair: "Inteligência Artificial no Sistema de Seleção Aduaneira por Aprendizado de Máquina", <https://repositorio.enap.gov.br/bitstream/1/4622/1/1%C2%BA%20lugar%20do%2014%C2%BA%20Premio%20RFB.pdf>, E.T. 10.06.2024.
- JOSHİ**, Naveen: "7 Types Of Artificial Intelligence", *Forbes*, 19.06.2019, <https://www.forbes.com/sites/cognitiveworld/2019/06/19/7-types-of-artificial-intelligence/?sh=3f4e03c3233e>, E.T. 21.05.2024.
- KARABULUT**, Burak: "Yapay Zekâ Bağlamında Yaratıcılık ve Görsel Tasarımın Geleceği", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 20, S. 79, 2021, s. 1498-1520.
- KARATAŞ DURMUŞ**, Neslihan/ **ARITI ERDEM**, İmran: "Vergi İdaresi 3.0: Yapay Zekâ Perspektifinden Bir İnceleme", *Maliye Dergisi*, S. 184, 2023, s. 225-253.
- KENNEDY**, Kelly: "8 Ways AI Can Enhance Tax Compliance", *Datarails Blog*, 23.12.2023, <https://www.datarails.com/8-ways-ai-can-enhance-tax-compliance/>, E.T. 28.06.2024.
- KILIÇ**, Raziye: "Sanayi Devrimlerinin Serüveni: Endüstri 1.0'dan Endüstri 5.0'a", *Takvim-i Vekayi Dergisi*, C. 11, N. 2, 2023, s. 276-291.

- KURUCA**, Yasemin/ **ÜSTÜNER**, Murat/ **ŞİMŞEK**, Işıl: “Dijital Pazarlamada Yapay Zekâ Kullanımı: Sohbet Robotu (Chatbot)”, *Medya ve Kültür Kültürel Çalışmalar ve Medya Dergisi*, C. 2, S. 1, 2022, s. 88-113.
- MILNER**, Cas/ **BERG**, Bjarne: *Tax Analytics Artificial Intelligence and Machine Learning- Level 5*, PwC Advanced Tax Analytics & Innovation, 2017.
- MISURACA**, Gianluca/ **VAN NOORDT**, Colin: *AI Watch Artificial Intelligence in Public Service- Overwiev of the Use and Impact of AI in Public Services in the EU*, Publications Office of the European Union, Luxembourg 2020.
- MORİOKA**, Masahiro: “Descartes ve Yapay Zekâ”, *Terrabayt*, 11.03.2023, <https://terrabayt.com/gelecek/descartes-ve-yapay-zekâ/>, E.T. 21.05.2024.
- NAS**, Adil: “Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımının Koşulları ve Hukuki Sonuçları”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Y. 10, S. 37, 2019, s. 25-49.
- OLIVARES OLIVARES**, Bernardo David: “Law and Artificial Intelligence in the Spanish Tax Administration: the Need for a Specific Regulation”, *European Review of Digital Administration & Law – Erdal*, C. 1, S. 1-2, 2020, s. 227-234.
- OLOWSKA**, Marta/ **PESHORI**, Prerna/ **LAN**, Shimeng: “The Digitalization of Tax Administration in China (People's Rep.), India and Korea (Rep.) in the Fourth Industrial Revolution”, *Bulletin For International Taxation*, C. 74, N. 8, 2020, s. 465-480.
- ORKUNOĞLU ŞAHİN**, Işıl Fulya: “Vergi Yargısında Yapay Zekâ Kullanımı”, *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 403, 2022, s. 51-61.
- ÖZKAYA**, Leyla/ **ÖZKAYA**, Levent: “Yapay Zekânın Muhasebe ve Vergi Denetimi Mesleğine Sunacağı Katkıları”, *Vergi Raporu Dergisi*, S. 236, 2019, s. 314-323.
- ÖZTEMEL**, Ercan: *Yapay Zekâ ve İnsanlığın Geleceği, içinde Bilişim Teknolojileri ve İletişim: Birey ve Toplum Güvenliği*, ed. Muzaffer Şeker, Yasin Bulduklı, Cem Korkut, Mürsel Doğrul, *Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları*, Ankara 2020.
- PARENTE**, Salvatore Antonello: “Artificial Intelligence and Taxation: Assessment and Critical Issues of Tax-Levy Models”, *Bialystok Legal Studies*, C. 26, N. 3, 2021, s. 135-151.
- RAJARAMAN**, Vaidyeswaran: “John McCarthy – Father of Artificial Intelligence”, *Resonance*, C. 19, S. 3, 2014, s. 198-207.
- REDRUP**, Yolanda: “ATO deploys Alex a talking 'Siri for tax' digital assistant you can talk to”, *Financial Review*, 06.12.2016, <https://www.afr.com/technology/ ato-deploys-alex-a-talking-siri-for-tax-digital-assistant-you-can-talk-to-or-shout-at-20161205-gt46on>, E.T. 05.06.2024.
- RESENDE**, José Eduardo de Souza: “‘Brezilya Vergi Sistemi’ Kılavuzu”, *Legal Blog*, çev. Yavuz Akbulak, 14.05.2024, <https://legal.com.tr/blog/veri-hukuku/ brezilya-vergi-sistemi-kilavuzu/>, E.T. 10.06.2024.

- ROUHIAINEN**, Lasse: Artificial Intelligence: 101 Things You Must Know Today About Our Future, 2019, https://books.google.com.tr/books?id=SQ06swEACAAJ&printsec=copyright&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false, E.T. 27.06.2024.
- RUSSELL**, Stuart/ **NORVIG**, Peter: Artificial Intelligence: A Modern Approach, 4. Baskı, Hoboken-New Jersey 2021.
- RÜZGAR**, Merve Tuba: “Türkiye’de Ekonomi Reform Paketi Kapsamında Dijital Vergi Dairesi ve Dijital Vergi Asistanı Sisteminin Kurulması”, *Turkuaz Uluslararası Sosyo-Ekonomik Stratejik Araştırmalar Dergisi*, C. 4, S. 1, 2022, s. 1-14.
- SAMOILI**, Sofia/ **LOPEZ COBO**, Montserrat/ **DELIPETREV**, Blagoj/ **MARTINEZ-PLUMED**, Fernando/ **GOMEZ GUTIERREZ**, Emilia/ **DE PRATO**, Giuditta: AI Watch Defining Artificial Intelligence 2.0- Towards an Operational Definition and Taxonomy for the AI Landscape, Publications Office of the European Union, Luxembourg 2021.
- SARAGIH**, Arfah Habib/ **REYHANI**, Qaumy/ **SETYOWATI**, Milla Sepliana/ **HENDRAWAN**, Adang: “The Potential of an Artificial Intelligence (AI) Application for the Tax Administration System’s Modernization: The Case of Indonesia”, *Artificial Intelligence & Law*, C. 31, S. 3, 2023, s. 491-514.
- SMITH**, Paul: “AI auditors let the ATO find millions in unpaid tax and super”, *Financial Review*, 26.02.2024, <https://www.afr.com/technology/ai-auditors-let-the-ato-find-millions-in-unpaid-tax-and-super-20240217-p5f5r4>, E.T. 05.06.2024.
- TURAN**, Deniz: “Yapay Zekâ ve Vergi Uygulamalarına Etkisi”, *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 2, S. 1, 2020, s. 55-70.
- Tutorials Point, https://www.dcpvhpm.org/E-Content/BCA/BCA-III/artificial_intelligence_tutorial.pdf, E.T. 22.05.2024.
- TÜRKAY**, İmdat: “Vergisel İşlemlerde Dijital Dönüşüm ‘İnteraktif Vergi Dairesi Uygulaması’”, *MuhasebeTR*, 20.09.2018, <https://www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/imdatturkay/004/>, E.T. 18.06.2024.
- UĞUR**, Ahmet Atilla/ **ÇÜTCÜ**, İbrahim: “E-Devlet ve Tasarruf Etkisi Kapsamında VEDOP Projesi”, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, C. 1, S. 2, 2009, s. 1-20.
- ÜNAL**, Gökhan/ **ULUYOL**, Çelebi: “Blok Zinciri Teknolojisi”, *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, C. 13, S. 2, 2020, s. 167-175.
- VAROL**, Naim: “Dijital Dönüşüm ve Yapay Zekâ: Muhasebenin ve Denetimin Geleceği”, *Denetim ve Güvence Hizmetleri Dergisi*, C.3, S.2, 2023, s. 162-184.
- Vergi Dosyası, “Sahte Belge Risk Analiz Programı (SARP)”, 13.04.2023, <https://vergidosyasi.com/2023/04/13/sahte-belge-risk-analiz-programi-sarp/>, E.T. 19.06.2024.
- Vergiler Sosyal-İqtisadi Onlayn Qəzeti, Süni İntellekt Üzrə Növbəti Tədbir Təşkil Edilib, 27.11.2021, <https://vergiler.az/news/economy/15874.html>, E.T. 14.06.2024.

- World Custom Organization, “WCO/WTO Study Report on Disruptive Technologies”, https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wco-wto_e.pdf, E.T. 10.06.2024.
- XU**, Xun/ **LU**, Yuqian/ **VOGEL-HEUSER**, Birgit/ **WANG**, Lihui: “Industry 4.0 and Industry 5.0—Inception, conception and perception”, *Journal of Manufacturing Systems*, C. 61, 2021, s. 530-535.
- YANTAÇ**, Cavit/ **FALCIOĞLU**, Mete Özgür: “Yapay Zekâ, İnsan ve Hukuk”, *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 11, 2020, s. 31-56.
- YEGEN**, Baki: “Vergilemede Yeni Bir Yaklaşım: Yapay Zekâ”, *Politik Ekonomik Kuram*, C. 7, S. 2, 2023, s. 140-154.
- YERELİ**, Ahmet Burçin/ **ORKUNOĞLU ŞAHİN**, Işıl Fulya: “Vergi Otomasyon Sisteminin Yapay Zekâ ile Etkileşimi”, *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 378, 2020, s. 9-16.
- YILMAZ**, Yasin: “Dijital Ekonomiye Geçiş Süreci, Ölçümü ve Dijitalleşme Verimlilik İlişkisi”, *İstanbul İktisat Dergisi*, C. 71, S. 1, 2021, s. 283-316.
- YU**, Jay: “Intuit Tax Knowledge Engine: Practical AI for a Smarter and More Personalized TurboTax”, *Intuit Blog*, 18.08.2020, <https://www.intuit.com/blog/innovative-thinking/intuit-tax-knowledge-engine-practical-ai-for-a-smarter-and-more-personalized-turbotax/>, E.T. 03.06.2024.
- ZENGİN**, Yasemin/**ZENGİN**, Rabia Betül: “Endüstri 5.0 Döneminde Pazarlamaya Dair Genel Bir Bakış”, *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 4, S. 1, 2022, s. 111-138.
- ZEYTİN**, Zafer/ **GENÇAY**, Eray: “Hukuk ve Yapay Zekâ: E-Kişi, Mali Sorumluluk ve Bir Hukuk Uygulaması”, *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.1, S.1, 2019, s. 39-70.
- ZHOU**, Lingyan: “Opportunities and Challenges of Artificial Intelligence in the Application of Taxation System”, *Advances in Economics, Business and Management Research*, C. 109, 2019, s. 201-206.
- ZIZIC**, Marina Crnjac/ **MLADIENO**, Marko/ **GJELDUM**, Nikola/ **CELENT**, Luka: “From Industry 4.0 towards Industry 5.0: A Review and Analysis of Paradigm Shift for the People, Organization and Technology”. *Energies*, C. 15, S. 14, 2022, s. 1-20.

YAPAY ZEKÂNIN VERGİLENDİRİLEBİLİRLİĞİ: ROBOT VERGİLERİ ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

Mustafa KARATAŞ*

ÖZET

Son yıllarda yapay zekâ başta olmak üzere otomasyon ve robotik teknolojilerindeki gelişmelerin ihmal edilemeyecek ölçüde olumsuz iktisadi ve mali etkileri olduğu kabul edilmektedir. Özellikle yapay zekânın teknolojik işsizliğe ve ücret üzerinden alınan vergi gelirlerinin azalmasına yol açacağından endişe edilmektedir. Ayrıca bu teknolojilerin artan kullanımı ile yeni hukuki sorunlar ile karşılaşmakta, örneğin yapay zekâyâ (hem medeni hukuk hem de vergi hukuku açısından) kişilik ve ehliyet tanınması olasılığı gündeme gelmektedir. İşte bu noktada yapay zekânın olası olumsuz iktisadi ve mali sonuçları göz önünde bulundurularak yeni çözüm arayışları devreye girmektedir. Bu noktada özellikle bahse konu endişelerin giderilebilmesi adına, hukuki tartışmalar da dikkate alınarak yapay zekânın vergilendirip vergilendirilemeyeceği tartışma konusu edilmektedir. Öğretide bahse konu tartışma özellikle robot vergileri özelinde gerçekleşmekte ve özellikle yapay zekâ/robotların vergi mükellefi olarak kabul edilip edilmeyeceği veya yapay zekâ/robotların kullanımının vergilendirmeye konu edilip edilmeyeceği yönünde ağırlık kazanmaktadır. Ayrıca robot vergilerine alternatif çözüm önerileri olarak enerji vergileri ve özellikle dijital vergiler gündeme getirilmektedir. Bu çalışma ile yapay zekânın vergilendirilebilirliğinin robot vergileri üzerinden değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaca yönelik olarak çalışmada öncelikle robot vergilerinin teorik ve kavramsal altyapısına, ardından robot vergilerine ilişkin öğretilerdeki yaklaşımlara ve ulusal yasal girişimlere, devamında robot vergilerinin taşıdığı muhtemel risklere ve uygulanabilirliğine yer verilecektir.

Anahtar kelimeler: yapay zekâ, vergilendirme, vergi mükellefi, verginin konusu, robot vergileri

* Doktor Öğretim Üyesi, Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Mali Hukuk Anabilim Dalı | Asistant Professor, Atatürk University Faculty of Law, Department of Fiscal Law, mustafa.karatash@atauni.edu.tr. (ORCID: 0000-0003-4037-7518).

KAYNAKÇA

- ABBOTT**, Ryan/**BOGENSCHNEIDER**, Bret: "Should Robots Pay Taxes? Tax Policy in the Age of Automation", *Harvard Law & Policy Review*, S. 12, 2018, s. 145-175.
- ACEMOGLU**, Daron/**RESTREPO**, Pascual: "Automation and New Tasks: How Technology Displaces and Reinstates Labor", IZA DP No. 12293, IZA Institute of Labor Economics, 2019.
- AHMED**, Sami: "Cryptocurrency & Robots: How to Tax and Pay Tax on Them", *South Carolina Law Review*, C. 69, S. 3, 2018, s. 697-740.
- BARROS**, Maurício, "Robots and Tax Reform: Context, Issues and Future Perspectives", *International Tax Studies*, C. 2, S. 6, 2019, s. 2-6.
- BECKER**, J./**ENGLISCH**, J.: "Taxing Where Value is Created: Whats User Involvement got to do with it?", *Intertax*, C. 47, S. 2, 2019.
- BESSEN**, James E.: "How Computer Automation Affects Occupations: Technology, Jobs, and Skills", Boston University School of Law, Law and Economics Research Paper No. 15-49, Erişim Adresi: <https://ssrn.com/abstract=2690435>.
- BINDER**, N. Braun: *AI and Taxation: Risk Management in Fully Automated Taxation Procedures*, Springer, 2021.
- BIZARRO**, Pascal A./**DORIAN**, Margaret: "Artificial Intelligence: The Future of Auditing", *Internal Auditing*, C. 5, 2017, s. 21-26.
- BRYNJOLFSSON**, Erik/**MCAFEE**, Andrew: *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*, W. W. Norton & Company, 2014.
- BOTTONE**, Germana: "A tax on Robots? Some Food for Thought", *DF Working Papers*, 2018, Erişim Adresi: https://www.finanze.it/export/sites/finanze/galleries/Documenti/Varie/dfwp3_2018.pdf, Erişim Tarihi: 01.06.2024.
- CALO**, Ryan: "Artificial Intelligence Policy: A Primer and Roadmap", *UC Davis Law Review*, S. 51, 2017, s. 399-435.
- CALO**, Ryan: "Robotics and the Lessons of Cyberlaw", *California Law Review*, S. 103, 2015, s. 513-563.
- CHAND**, Vikram/**KOSTIĆ**, Svetislav/**REIS**, Ariene: "Taxing Artificial Intelligence and Robots: Critical Assessment of Potential Policy Solutions and Recommendation for Alternative Approaches – Sovereign Measure: Education Taxes/Global Measure: Global Education Tax or Planetary Tax", *World Tax Journal*, 2020, s. 711-761.
- CUSTERS**, Bart/**FOSCH-VILLARONGA**, Eduard: "Humanizing Machines: Introduction and Overview", *Law and Artificial Intelligence: Regulating AI and Applying AI in Legal Practice*. (Eds. Custers, B. & Fosch-Villaronga, E.). Springer, Berlin 2022, s. 3-28.
- DE LA FERIA**, Rita/**RUIZ**, Amparo Grau: "Taxing Robots", (Ed. A. Grau), *Interactive Robotics: Legal, Ethical, Social and Economic Aspects*, Springer Nature, 2022.

- DELANEY**, Kevin J.: “The Robot That Takes Your Job Should Pay Taxes, Says Bill Gates”, Quartz, 17.02.2017, Erişim Adresi: <https://qz.com/911968/bill-gates-the-robot-that-takes-your-job-should-pay-taxes>, Erişim Tarihi: 02.07.2024.
- DELVAUX**, Mady: “Report with Recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics”, A8-0005/2017, Committee on Legal Affairs, European Parliament, 2017, Erişim Adresi: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0005_EN.html#_section3, Erişim Tarihi: 02.07.2024.
- EL-SIBAIE**, Amir: Sources of Government Revenue in the OECD, Tax Foundation, 2018, Erişim Adresi: <https://files.taxfoundation.org/20180322141501/Tax-Foundation-FF581.pdf>, Erişim Tarihi: 25.06.2024.
- ENGLISCH**, Joachim: “Digitalisation and the Future of National Tax Systems: Taxing Robots?”, 2018, Erişim Adresi: <https://ssrn.com/abstract=3244670>, Erişim Tarihi: 03.07.2024.
- EUROPEAN COMMISSION**, Communication from the Commission to the European Parliament and the Council Time to establish a modern, fair and efficient taxation standard for the digital economy, COM(2018) 146 final.
- EUROPEAN COMMISSION**, Proposal for a Council Directive on the common system of a digital services tax on revenues resulting from the provision of certain digital services COM(2018) 148 final.
- EUROPEAN COMMISSION**, Commission recommendation of 21 March 2018 Relating to the Corporate Taxation of a Significant Digital Presence, C(2018) 1650 final.
- EUROPEAN COMMISSION**, Proposals of the European Commission on the introduction of Significant Digital Presence and a Digital Service Tax, COM (2018) 147 final.
- EUROPEAN PARLIAMENT**, Resolution with Recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics, 16.02.2017, Erişim Adresi: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2017-0051_EN.html, Erişim Tarihi: 02.07.2024.
- EUROPEAN PARLIAMENT**, Legislative Initiative Procedure - Civil Law Rules on Robotics (2015/2103 INL), Erişim Adresi: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0005_EN.html?redirect, Erişim Tarihi: 02.06.2024.
- FIDELANGELI**, Alessia/**GALLI**, Federico: “Artificial Intelligence and Tax Law: Perspectives and Challenges”, CERIDAP, 2021, Erişim Adresi: https://ceridap.eu/pdf/estratti/Estratto-10.13130_2723-9195_2021-4-27.pdf, Erişim Tarihi: 12.07.2024.
- FORD**, Martin: Rise of Robots: Technology and the Threat of a Jobless Future, Basic Books, New York 2016.
- FREY**, Carl Benedikt/**OSBORNE**, Michael: “The Future of Employment: How Susceptible are Jobs to Computerisation?”, Technological Forecasting and Social Change, C. 114, 2017, s. 254-280.
- FREY**, Carl Benedikt/**OSBORNE**, Michael: “Technology at Work: The Future of Innovation and Employment”, Citi GPS: Global Perspectives & Solutions, 2015, Erişim Adresi: https://oms-www.files.svdcn.com/production/downloads/reports/Citi_GPS_Technology_Work.pdf, Erişim Tarihi: 02.06.2024.

- GUERREIRO**, Joao/**REBELO**, Sergio/**TELES**, Pedro: “Should Robots Be Taxed?”, 2020, Erişim Adresi: <https://www.kellogg.northwestern.edu/faculty/rebelo/hm/robots.pdf>, Erişim Tarihi: 02.06.2024.
- HÄUSELMANN**, Andreas: “Disciplines of AI: An Overview of Approaches and Techniques”, *Law and Artificial Intelligence: Regulating AI and Applying AI in Legal Practice*. (Eds. Custers, B. & Fosch-Villaronga, E.). Springer, Berlin 2022, s. 43-71.
- HEBOUS**, Shafik/**KLEMM**, Alexander: “Alexa and Siri Do Not Pay Taxes”, International Monetary Fund, 2022, Erişim Adresi: <https://iceanet.org/wp-content/uploads/2022/01/Klemm.pdf>, Erişim Tarihi: 12.07.2024.
- HUANG**, Zhuowen: “Discussion on the Development of Artificial Intelligence in Taxation”, *American Journal of Industrial and Business Management*, C. 8, 2018, s. 1817-1824.
- HUMLUM**, Anders: “Robot Adoption and Labor Market Dynamics”, Princeton Working Paper, 2019.
- KLETZER**, Lori G.: “The Question with AI Isn’t Whether We’ll Lose Our Jobs — It’s How Much We’ll Get Paid”, *Harvard Business Review*, 2018, Erişim Adresi: <https://hbr.org/2018/01/the-question-with-ai-isnt-whether-well-lose-our-jobs-its-how-much-well-get-paid>, Erişim Tarihi: 07.07.2024.
- KORINEK**, Anton/**STIGLITZ**, Joseph E.: “Artificial Intelligence and its implications for income distribution and unemployment”, NBER Working Paper No. 24174, 2017, Erişim Adresi: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w24174/w24174.pdf, Erişim Tarihi: 03.07.2024.
- KOVACEV**, Robert: “Taxing Dilemma: Robot Taxes and the Challenges of Effective Taxation of AI, Automation and Robotics in the Fourth Industrial Revolution” *Ohio State Technology Law Journal*, C. 16, S. 1, 2020, s. 182-217.
- LEWIS**, Paul/**GROSSMAN**, Alice: “Beyond Speculaon 2.0 An Update to Eno’s Action Plan for Federal, State, and Local Policymakers”, *The Eno Center for Transportation*, 2019, Erişim Adresi: <https://enotrans.org/wp-content/uploads/2023/02/4-1-AV-Paper-FINAL-with-Cover.pdf>, Erişim Tarihi: 05.07.2024.
- LEXER**, Michaela Georgina/**SCARCELLA**, Luisa: “Artificial Intelligence and Labor Markets. A Critical Analysis of Solution Models from a Tax Law and Social Security Law Perspective”, *Rivista italiana di informatica e diritto*, 1, 2019.
- MANN**, Katja/**PUTTMANN**, Lukas, “Benign Effects of Automation: New Evidence from Patent Texts” 2018, Erişim Adresi: <https://ssrn.com/abstract=2959584>, Erişim Tarihi: 06.07.2024.
- MARWALA**, Tshilidzi: “On Robot Revolution and Taxation”, Erişim Adresi: https://www.researchgate.net/publication/326851851_On_Robot_Revolution_and_Taxation, Erişim Tarihi: 30.05.2024.
- MAZUR**, Orly: “Taxing the Robots”, *Pepperdine Law Review*, S. 47, 2019, s. 277-330.

- MEROLA**, Rossana, “Inclusive Growth in the Era of Automation and AI: How Can Taxation Help?”, *Frontiers in Artificial Intelligence*, C. 5, 2022, s. 1-9.
- MILNER**, Cas/**BERG**, Bjarne: “Tax Analytics: Artificial Intelligence and Machine Learning-Level 5”, Erişim Adresi: <https://www.pwc.no/no/publikasjoner/Digitalisering/artificial-intelligence-and-machine-learning-final1.pdf>, Erişim Tarihi: 27.05.2024.
- MITHA**, Sam, “Robots, Technological Change and Taxation”, *Tax Journal*, 14.09.2017, Erişim Adresi: <https://www.taxjournal.com/articles/robots-technological-change-and-taxation-14092017>, Erişim Tarihi: 10.07.2024.
- MOOR**, James: “The Dartmouth College Artificial Intelligence Conference: The Next Fifty Years”. *AI Magazine*, C. 27, 2006, s. 87-91.
- MOSER**, Elias: “Against robot taxes: scrutinizing the moral reasons for the preservation of work”, *AI and Ethics*, 2021, s. 491-499.
- NEVEJANS**, Nathalie: *European Civil Law Rules in Robotics: Study*, European Parliament’s Committee on Legal Affairs, 2016.
- NICHOLS**, Greg: “South Korea Mulling World’s First Robot Tax”, *ZDNET*, 09.07.2017, Erişim Adresi: <https://www.zdnet.com/article/south-korea-mulling-worlds-first-robot-tax/>, Erişim Tarihi: 05.07.2024.
- OBERSON**, Xavier: *Taxing Robots: Helping the Economy to Adapt to the Use of Artificial Intelligence*, Edward Elgar Publishing, 2019.
- OBERSON**, Xavier: “Taxing Robots? From the Emergence of an Electronic Ability to Pay to a Tax on Robots or the Use of Robots”, *World Tax Journal*, C. 2, S. 9, 2017.
- OBERSON**, Xavier: “How Taxing Robots could Help Bridge Future Revenue Gaps”, 2017, Erişim Adresi: <https://www.oecd.org/forum/oecdyearbook/how-taxing-robots-could-help-bridge-future-revenue-gaps.htm>, Erişim Tarihi: 02.06.2024
- OECD**, *The Next Production Revolution: Implications for Governments and Business*, OECD Publishing, Paris 2017, Erişim Adresi: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264271036-en>, Erişim Tarihi: 03.07.2024.
- OECD**, *Economic Survey USA 2018*, Economics Department, Economic and Development Review Committee, ECO/EDR(2018)14.
- OLBERT**, M./**SPENGLER**, C.: *International Taxation in The Digital Economy: Challenge Accepted*, *World Tax Journal*, C. 9, S. 3, 2017.
- OOI**, Vincent/**GOH**, Glendon: “Taxation of Automation and Artificial Intelligence as a Tool of Labour Policy”, *eJournal of Tax Research*, C. 19, S. 2, 2022, s. 273-303.
- ROSENBLATT**, Gideon: “The Robot Tax Fallacy: Anthropomorphizing Automation”, 2017, Erişim Adresi: <https://www.the-vital-edge.com/robot-tax/>, Erişim Tarihi: 06.07.2024.
- SAPIRIE**, M.: “Permanent Establishment and the Digital Economy”, *Bulletin for International Taxation*, C. 72, S. 4a, 2018.

- SCHON**, W.: “Ten Questions about Why and How to Tax the Digitalized Economy”, *Bulletin for International Taxation*, C. 72, S. 5, 2018, s. 278-292.
- SCHWARZ**, J.: “Value Creation: Old Wine in New Bottles or New Wine in Old Bottles?”, *Kluwer International Tax Blog*, 2018.
- SHILLER**, Robert J.: “Robotization Without Taxation?”, *Project Syndicate*, 22.03.2017, Erişim Adresi: <https://www.project-syndicate.org/commentary/temporary-robot-tax-finances-adjustment-by-robert-j--shiller-2017-03>, Erişim Tarihi: 02.07.2024.
- SHOME**, Parthasarathi: “Taxation of Robots”, *ADB The Governance Brief*, S. 44, 2022.
- SOLOMON**, Lewis D.: “The Microelectronics Revolution, Job Displacement, and the Future of Work: A Pork: A Policy Commentar olicy Commentary”, *Chicago-Kent Law Review*, C. 63 S. 1, 1987, s. 65-94.
- STEVENS**, Yvonne A.: “Future: Innovation and Jobs”, *Jurimetrics*, C. 56, S. 4, 2016, s. 367-385.
- STRAUBHAAR**, Thomas: “On the Economics of a Universal Basic Income”, *Intereconomics*, S. 2, 2017, s. 74-80.
- SUNG-WON**, Yoon: “Korea Takes First Step to Introduce 'Robot Tax,’” *Korea Times*, 07.08.2017, Erişim Adresi: http://www.koreatimes.co.kr/www/news/tech/2017/08/133_234312.html, Erişim Adresi: 05.07.2024
- SURDEN**, Harry: “Machine Learning and Law”, *Washington Law Review*, C. 89, S. 1, 2014, s. 87-115.
- THUEMME**, Uwe: “Optimal Taxation of Robots”, *CESifo Working Paper No. 7317*, 2018, Erişim Adresi: <https://www.cesifo.org/en/publications/2018/working-paper/optimal-taxation-robots>, Erişim Tarihi: 04.06.2024.
- TURING**, A. M.: “Computing Machinery and Intelligence”. *Mind*, C. 59, 1950, s. 433-460.
- VAROUFAKIS**, Yanis: “A Tax on Robots?”, 11.03.2024, Erişim Adresi: <https://www.project-syndicate.org/magazine/a-tax-on-robots-by-yanis-varoufakis-2024-03>, Erişim Tarihi: 06.07.2024;
- WEISMANN**, William: “How Robots Will Kill Tax Administration and the Funding of Social Insurance--Part II”, *Employee Benefit Plan Review*, C. 69, S. 10, 2014.
- WORLD ECONOMIC FORUM**, “Towards a Reskilling Revolution, A Future of Jobs for All”, 2018, Erişim Adresi: https://www3.weforum.org/docs/WEF_FOW_Reskilling_Revolution.pdf, Erişim Tarihi: 02.06.2024.
- ZHANG**, Pengqing: “Automation, wage inequality and implications of a robot tax”, *International Review of Economics and Finance*, S. 59, 2019, s. 500-509.
- ZHURENKOV**, Denis A./**POIKIN**, Artyom E./**SAVELIEV**, Anton M./**BERKUTOVA**, Tatiana A.: “Methods and Approaches of Artificial Intelligence in Taxation Area in the Context of the Ethical System of Post-non-classical Scientific Rationality”, *IFAC-PapersOnLine*, C. 54, S. 13, 2021, s. 194-199.

YAPAY ZEKÂ KULLANIMININ HUKUK MESLEKLERİNE ETKİSİ

Mehmet ÇOĞALAN*

ÖZET

Yapay zekâ teknolojisi, yirminci yüzyılın ortalarından günümüze kadar pek çok alanı etkileyerek gelişmiş ve gelişmeye devam etmektedir. Yapay zekânın etkilediği alanlardan birisi de hukuk meslekleridir. Yakın gelecekte yapay zekâ teknolojisi, her ne kadar günümüzde örnekleri çok az olsa da, özellikle avukatlık, savcılık ve hâkimlik mesleklerinde çok fazla kullanılacaktır. Yapay zekânın hukuk mesleklerinde kullanılması iki şekilde gerçekleşebilecektir. Birincisi yapay zekânın bir yardımcı eleman olarak kullanılması, ikincisi ise yapay zekânın direkt olarak hukuk mesleklerini icra edenlerin yerini alarak karar verici pozisyonda olması. İlk seçenekte yapay zekânın yargı faaliyetlerine büyük katkılar sağlayacağı izahtan varestedir. Yargının hızlı ve etkin kullanımını için gerekli bir teknolojidir. Ancak ikinci ihtimalde, bir yazılım ürününün insan yerine geçerek direkt olarak karar vermesinin sakıncaları bulunmaktadır. Çünkü hukuk meslekleri insan faktörünün önemli olduğu bir alandır. Özellikle insan doğasına has olan vicdan, kanaat, takdir etme gibi manevi kavramların yapay zekâ teknolojisi ile bağdaşmayacak kavramlar olduğu açıktır. Yapay zekânın yargılama faaliyetlerinde karar verici pozisyonda olmayıp yardımcı pozisyonda olması oldukça önemlidir. Bu sebeple yapay zekâ teknolojisinin, hukuk mesleklerine uyumlaştırılması amacıyla çalışmalar gerçekleştirildiğinde, bu teknolojinin hukuk mesleklerine ikame edilecek bir ürün olarak değil, bir yardımcı unsur olarak kabul edilip bu yönde hareket edilmesi gerekmektedir. Yapay zekâ teknolojisinin, gelecekte çoğu mesleği değiştireceği ve bu meslekleri icra eden insanların yerine geçeceği düşünülmektedir. Ancak hukuk meslekleri gibi insani faktörlerin oldukça fazla olduğu alanlarda bu geçişin olması oldukça zordur.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, avukatlık, hakimlik, savcılık.

* Doktor Öğretim Üyesi, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Bilişim ve Teknoloji Hukuku Anabilim Dalı | Assistant Professor, Hacettepe University Faculty of Law, Department of Information and Technology Law, mehmetcogalan@hacettepe.edu.tr. (ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1185-2204>).

KAYNAKÇA

- AKSOY**, Hakan: "Yapay Zekâlı Varlıklar ve Ceza Hukuku", *International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences*, C. 4, 2021, s. 10-27.
- Alpaydın**, Ethem: *Introduction to Machine Learning*, 2. Baskı, ABD: The MIT Press 2010.
- ARF**, Cahit: "Makine Düşünebilir mi ve Nasıl Düşünebilir?", *Atatürk Üniversitesi 1958-1959 Öğretim Yılı Halk Konferansları*, Atatürk Üniversitesi – Üniversite Çalışmalarını Muhite Yayma ve Halk Eğitimi Yayınları Konferanslar Serisi, S. 1, Erzurum, 1959, s. 91-103.
- ASLAN**, Muzaffer: "Derin Öğrenme Tabanlı Otomatik Beyin Tümör Tespiti", *Fırat Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, C. 34, S. 1, 2022, s. 399-407.
- Atalay**, Muhammet/**elik**, Enes: "Büyük Veri Analizinde Yapay Zekâ ve Makine Öğrenmesi Uygulamaları", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 9, S. 22, 2017, s. 155-172.
- AWAD**, Mariette/**KHANNA**, Rahul: *Efficient Learning Machines, Theories, Concepts and Applications for Engineers and System Designers*, Berkeley 2015.
- BAK**, Basak: "Medeni Hukuk Açısından Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Yapay Zekâ Kullanımından Dogan Hukuki Sorumluluk", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 35, 2018, s. 211-232.
- BALABAN**, Mahmut Furkan ve **KULULAR İBRAHİM**, Merve Ayşegül: "ChatGPT gibi Sohbet Yazılımlarının (Sohbet Botları/ Chatbots) Neden Olduğu Hukuka Aykırılıkların Önlenmesi", *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 2, 2023, s. 747 - 789.
- BİLGÜTAY**, Hakan, **DENİZ**, Mehmet: "RİSK KÜLTÜRÜNÜN KARAR VERME SÜRECİNE ETKİSİ", *Finans Ekonomi Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 4, S. 2, 2019, s. 128-140.
- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan Ebru: *Buluşçu Yapay Zekâ ve Patent Hukuku*, İstanbul 2020.
- Bozkurt Yüksel**, Armağan Ebru: *Yapay Zekâ Endüstri 4.0 ve Robot Üreticiler-Hukuki Bakış*, İstanbul 2019.
- ÇELİK TEN**, Mustafa, **GİLİÇ**, Fahrettin, **ÇELİK TEN**, Yeliz, **YILDIRIM**, Ahmet: "Örgüt Yönetiminde Karar Verme Süreci: Bitmeyen Bir Tartışma", *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C. 15, S. 2, 2019, s. 581-592.
- DEMİR**, Aslı/ **ATILA**, Orhan/ **ŞENGÜR**, Abdulkadir "Derin Öğrenme ve Ses Tabanlı Duygu Tanıma", *2019 Uluslararası Yapay Zekâ ve Veri İşleme Sempozyumu (IDAP)*, Malatya, Türkiye, 2019, s. 1-6.
- DOĞAN**, Koray: *Ceza Muhakemesinde Belirsizlik Kuşkudan Sanık Yararlanır İlkesi*, 2. Bası, Ankara 2018.
- Ersoy**, Esen/**Karal** Ömer: "Yapay Sinir Ağları ve İnsan Beyni", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, C. 1, S. 2, 2012, s. 188-205.

- GÖZÜBÜYÜK**, Barış: “Yapay Zekânın Meydana Getirdiği Fikri Ürünlere İlişkin 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, Kırıkkale Hukuk Mecmuası, C. 1, S. 1, 2016, s. 54-81.
- GÜLTEKİN-VÂRKONYİ**, Gizem: Robot Yargıçlar, Teknolojinin Yargıdaki Geleceği, Fırsatlar ve Riskler, Ankara 2022.
- KARAMAN**, Ömer Ali/**BEKTAŞ**, Yasin: “Makine Öğrenmesi ve Optimizasyon Yöntemleri ile Uzun Dönem Elektrik Enerjisi Tahmini: Türkiye Örneği”, Mühendislik Bilimleri Ve Araştırmaları Dergisi, C. 5, S. 2, 2023, s. 285-292.
- KHALİL**, Omar E. M.: “Artificial Decision-Making and Artificial Ethics: A Management Concern”, Journal Of Business Ethics, C. 12, S. 4, 1993, s. 313-321.
- MCCARTHY**, John/**MINSKY**, Marvin L./**ROCHESTER**, Nathaniel/**SHANNON**, Claude E.: “A Proposal for Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence”, 1955, (<http://jmc.stanford.edu/articles/dartmouth/dartmouth.pdf>).
- Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 9, S. 22, 2017.
- MOHRI**, Mehryar/**ROSTAMIZADEH**, Afshin/**TALWALKAR**, Ahmeet: Foundations of Machine Learning, 2. Baskı ABD: The MIT Press 2018.
- NAS**, Selçuk: “KARAR VERME STİLLERİNE BİLİMSEL YAKLAŞIMLAR”, Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 2, 2010, s. 43-65.
- ÖRNEK**, Ali Haydar/**ÇELİK**, Mustafa/**CEYLAN**, Murat: “Derin Öğrenme ve Transfer Öğrenme Kullanarak Yüz Görüntülerinden Maske Tespiti”, 2021 15. Türk Ulusal Yazılım Mühendisliği Sempozyumu (UYMS), İzmir, Türkiye, 2021.
- ÖZDEN**, Cevher/**ACI**, Çiğdem: “Makine öğrenmesi yöntemleri ile yaralanmalı trafik kazalarının analizi: Adana örneği”, Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, C. 24, S. 2, 2018, s. 266-275.
- ÖZEN**, Nur Selin/**SARAÇ**, Selin/**KOYUNCU**, Melik: “COVID-19 Vakalarının Makine Öğrenmesi Algoritmaları ile Tahmini: Amerika Birleşik Devletleri Örneği”, Avrupa Bilim Ve Teknoloji Dergisi S. 22, 2021, s. 134-139.
- ÖZTEMEL**, Ercan: “Yapay Sinir Ağları, Papatya Yayıncılık”, İstanbul, 2012, http://papatyabilim.com.tr/PDF/yapay_sinir_aglari.pdf, (Erişim:11.08.2024).
- Özten**, Nur: “Öğrenme ve Hafızada Hüresel-Moleküler Mekanizmalar”, Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi, C. 4, S. 1, 2003, s. 1-5.
- ROBERTO MATA, Plaintiff, v. AVIANCA, INC., Defendant, 22-cv-1461 (PKC), 06-22-2023, (<https://casetext.com/case/mata-v-avianca-inc-2>).
- SCHERER**, Matthew U.: “Regulating Artificial Intelligence Systems: Risks, Challenges, Competencies, and Strategies”, Harvard Journal of Law & Technology, C. 29, S. 2, 2015, (<http://jolt.law.harvard.edu/articles/pdf/v29/29HarvJLTech353.pdf>).
- STONE**, Peter/**BROOKS**, Rodney/**BRYNJOLFSSON**, Erik vd.: “Artificial Intelligence and Life in 2030”, One Hundred Year Study on Artificial Intelligence: Report of the 2015-2016 Study Panel, Stanford University, Stanford, CA, 2016, (https://ai100.stanford.edu/sites/g/files/sbiybj9861/f/ai_100_report_0831fml.pdf).

- TURING**, Alan M.: "Computing Machinery and Intelligence", *Mind*, C. 59, S. 236, 1950, (<http://www.jstor.org/stable/2251299>).
- TURING**, Alan M.: "On Computable Numbers, with an Application to the Entscheidungsproblem", *Proceedings of the London Mathematical Society, Series 2*, C. 42, S. 1, 1937, s. 230-265, (https://www.cs.virginia.edu/~robins/Turing_Paper_1936.pdf).
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, (<https://cbddo.gov.tr/sss/yapay-zekâ/>).
- Wolfe**, Patricia: *Brain Matters, Translating Research into Classroom Practice*, ABD: ASCD, 2. Baskı 2010.
- World Intellectual Property Organization, *Revised Issues Paper on Intellectual Property Policy and Artificial Intelligence*, 21.05.2020, (https://www.wipo.int/meetings/en/doc_details.jsp?doc_id=499504).
- Y1HD. 31.12.1976 T.,1976/9370 E.,1976/13138 K.
- Yılmaz**, Atınç/**Kaya** Umut: *Derin Öğrenme*. İstanbul: KODLAB, 2. Baskı 2020.
- YILMAZ**, Oğuz Gökhan: "Yargı Uygulamasında Yapay Zekâ Kullanımı – Yapay Zekâ Hâkim Cübbesini Giyebilecek Mi?", *Adalet Dergisi*, S. 66, 2021, s. 379-415.
- Zimmerman**, Evan J.: "Machine Minds: Frontiers In Legal Personhood", *SSRN Electronic Journal*, 2017.
- ZORLUEL**, Mustafa: "Yapay Zekâ ve Telif Hakkı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 142, 2019.

ERİŞİMİN ENGELLENMESİNDE 5651 SAYILI KANUN M.9 İPTALİNE İLİŞKİN ANAYASA MAHKEMESİ KARARI VE YAPAY ZEKÂ İLE KAMU DÜZENİNİN KORUNMASI

Merve Ayşegül KULULAR İBRAHİM*

Aytaç ÇETİNKAYA**

ÖZET

Bilginin ve haberin yayılması internet sayesinde kolaylaşmış, yapay zekâ algoritmaları ile insanlar artık anlık olarak ve doğrudan ilgi duydukları konulardan haberdar olabilmektedir. Ancak bu bilgi ve haberin yayılma hızının yanında doğruluğu da büyük önem taşımaktadır. Haberin yalan olması kamu düzeni, milli güvenlik ve demokrasi gibi toplumu ilgilendiren unsurları etkilediği gibi salt kişilerin kişilik haklarını da etkileyebilmektedir. Yalan haberin yayılması hemen hemen insanlık tarihi kadar eski bir olgudur. Lakin bugün farklı olan yapay zekâ sebebiyle yapılan içeriklerin etkileme potansiyelinin klasik medya araçlarından daha fazla olmasıdır. Mevzuatımızda yalan haber sebebiyle kişilik haklarının ihlali halinde; saldırının tespiti, son verilmesi, tazminat istemi ile düzeltme ve cevap hakkı gibi kişiliği koruyan düzenlemeler mevcuttur. İnternetin etkileme potansiyeli ve hızı ile yapay zekâ kullanılarak oluşturulan dersin sahtecilik içeren paylaşımlar karşısında, klasik medya araçlarına yönelik alınan tedbirler yeterli gelememektedir. Bu yüzden de kişileri koruyacak hızlı bir tedbirin varlığı internet ve sosyal medya mecraları için olmazsa olmazdır. İçeriğin yayından çıkarılması ve erişim engelleme tedbirleri bu amaca hizmet eden tedbirlerin başında gelmektedir. Anayasa Mahkemesi 5651 sayılı Kanun m.9'u düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti ile basın hürriyetine aykırı olduğu gerekçesiyle iptal etmiştir. İptal kararı 10 Ekim 2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kanunun kişilik hakkını koruyan hükmünün iptali basın ve ifade özgürlüğü karşısında kişilerin şeref ve haysiyetine karşı dengeyi bozmaktadır. Bu dengenin tekrar kurulması için kanun koyucunun, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı yürürlüğe girmeden demok-

* Dr., ASBÜ, Bilişim ve Teknoloji Hukuku Anabilim Dalı Başkanı, Ankara, Türkiye, aysegul.kulular@asbu.edu.tr. (ORCID: 0000-0001-6556-0269).

** Bilişim ve Teknoloji Hukuku Doktora Öğrencisi, J. Huk. Bnb, J. Gn. K. Lığı Disiplin Krll. Şb. Md., Ankara, Türkiye, aytac.cetinkaya@student.asbu.edu.tr. (ORCID: 0000-0002-0592-0952).

kullanılarak vatandaşların manipüle edilmesi oldukça kolay hale gelmiştir. Bu tür yapay zekâ destekli teknolojilerin dezenformasyon üretiminde ve filtre balonları yahut yankı odası gibi yapay zekâ destekli yöntemler kullanılarak kişilerin fikir oluşumu ve iradelerinin baskı altında etkilenmesinde kullanılması bireyleri ve kamu düzenini tehdit etmektedir. Dezenformasyonun önlenmesinde dezenformasyon oluşturan ve riskli içeriklerin tespitinde veya kaldırılmasında yahut bunlara erişimin engellenmesinde yapay zekâ destekli algoritmalarından yararlanılmalıdır. YouTube gibi sosyal medya platformlarının İçerik Kimliği uygulamasına benzer yapay zekâ destekli uygulamaların geliştirilmesi ve çevrimiçi platformlara hukuka aykırı içeriği tespit edici mekanizmalar kurma yükümlülüğü getirecek mevzuat düzenlemelerine gidilmelidir. Bu şekilde sosyal ağ platformları ile iş birliği sağlanarak yapay zekânın dezenformasyonun önlenmesinde kullanımı ile alınacak tedbirlerde hızlı ve etkili sonuç elde edilmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- AGRAWAL**, Swati/ **SUREKA**, Ashish: “Copyright Infringement Detection of Music Videos on YouTube by Mining Video and Uploader Meta-data”, Big Data Analytics ed. **BHATNAGAR**, Vasudha/ **SRINIVASA**, Srinath, Mysore, India BDA 2013, s. 48 - 67.
- AKKURT**, Sinan Sami: Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller Karşısında Kişilik Hakkının Korunması, 3. Baskı, Ankara 2023.
- AKSAYAN BİRSEN**, Gönül: Sosyal Medyada Paylaşılan İçerik Nedeniyle Kişilik Hakkı İhlalleri, 1. Baskı, Ankara 2020.
- ALLCOTT**, Hunt/ **GENTZKOW**, Matthew: “Social Media And Fake News In The 2016 Election”, Journal Of Economic Perspectives, C. 31. S.2, 2017, s. 211-236.
- APAYDIN**, Cengiz: Basın, Televizyon ve Radyo Yayınlarında Cevap ve Düzeltme Hakkı, İnternet Erişiminin Engellenmesi, Unutulma Hakkı, 1. Baskı, Ankara 2020.
- ATASOY**, Kemal: “Kişilik Hakkı Kapsamında Sosyal Medyada Kişisel Verilerin Korunması ve Veri Sahibinin Rızası”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 22, S. 3, 2016, s. 269-301.
- BASKIN**, M. Onur: Türk Hukuku Bakımından Kişilik Hakkı Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması, 1. Baskı, Ankara 2021.
- BERKOWITZ**, Adam Eric: “Are YouTube and Facebook Canceling Classical Musicians? The Harmful Effects of Automated Copyright Enforcement on Social Media Platforms”, Notes, C. 78, S.2, 2021, s. 177-202.
- BOHACEK**, Matyáš/ **FARID**, Hany: “Protecting President Zelenskyy Against Deep Fakes”, 2022, <https://arxiv.org/abs/2206.12043>, Erişim Tarihi: 20.09.2024.

- CHEMERYS**, Hanna: “Deepfakes and Synthetically Reproduced Media Content as a Form of Disinformation in the Context of the Russian Aggression Against Ukraine, Harkov 2023.
- ÇETİNKAYA**, Aytaç: “Sulh Ceza Hâkimlikleri Tarafından 5651 sayılı Kanununun 9. Maddesi Kapsamında Verilen Kararlara Anayasa Mahkemesinin Hak İhlali Yaklaşımı”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 32, S. 2, 2024, s. 779-809.
- ÇIRAKOĞLU**, Melikşah: 5651 Sayılı Kanun Çerçevesinde İnternet Erişiminin Engellenmesi ve Erişim Sağlayıcıları Birliği, 1. Baskı, Ankara 2018.
- ÇOĞALAN**, Mehmet: “5651 Sayılı Kanun Kapsamında İçeriği Suç Oluşturan İnternet Yayınlarının İdare Tarafından İlgili İçeriklerinin Çıkarılması ve/veya Erişimlerinin Engellenmesi”, Selcuk 10th International Conference on Social Sciences ed. Rungchacadaporn, Konya 2024.
- DEMEZ**, İsmail: “Kişilik Haklarının İhlali Nedeniyle İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi ve/veya İçeriğin Yayından Çıkarılmasında Görev ve Yetki Sorunu”, Bilişim Hukuku Dergisi, C. 3, S. 2, 2021, s. 338-429.
- DI DOMENICO**, Giandomenico/ **SİT**, Jason/ **ISHIZAKA** Alessio/ **NUNAN**, Daniel: “Fake News, Social Media and Marketing: A Systematic Review”, Journal of Business Research, S. 124, 2021, s. 329-341.
- DOĞAN**, Aişe Sena: “Kişilik Hakkının 5651 sayılı Kanun’un 9. Maddesi Kapsamında Korunması”, Bilişim Hukuku Dergisi, C. 2, S. 2, 2020, s. 143-180.
- DOĞAN**, Bayram: Karşılaştırmalı Hukukta Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması Hakkı, 1. Baskı, Ankara 2022.
- ELKIN KOREN**, Niva: “Contesting Algorithms: Restoring the Public Interest in Content Filtering by Artificial Intelligence”, Big Data & Society, C. 7, S. 2, 2020, s. 1- 13.
- ERLÜLE**, Fulya: Türk Borçlar Kanunu’na Göre Bedensel Bütünlüğün İhlalinde Manevi Tazminat, 1. Baskı, Ankara 2015.
- GÖZLER**, Kemal: “Kişilik Haklarını İhlal Eden İnternet Yayınlarının Kaldırılması Usulü ve İfade Hürriyeti: 5651 sayılı Kanunun 9’uncu Maddesinin İfade Hürriyeti Açısından Değerlendirilmesi”, Legal Hukuk Dergisi, C. 1, Özel Sayı, 2014, s. 1059-1117.
- İŞİK**, Alper: “Anayasa Mahkemesi’nin 5651 sayılı Kanun’un 9. Maddesi Bağlamında İnternete Erişimin Engellenmesine Dair Değişen Yaklaşımının Değerlendirilmesi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 30, S.3, 2022, s. 967-998.
- KAPANTAI**, Eleni/ **CHRISTOPOULOU**, Androniki/ **BERBERİDİS**, Christos/ **PERISTERAS**, Vassillios: “A Systematic Literature Review on Disinformation: Toward a Unified Taxonomical Framework”, New Media & Society C. 23, S.5, 2021, s. 1301-1326.
- KAYA**, Turgut: İnternet Servis Sağlayıcısının Hukuki ve Cezai Sorumluluğu, 1. Baskı, Ankara 2019.

- KAYIHAN**, Şaban/ **ÜNLÜTEPE**, Mustafa: Medeni Hukuk Bilgisi, 4. Baskı, Ankara 2017.
- KENT**, Bülent: “Alman Hukukunda Sosyal Ağlarda Yalan Haber ile Mücadele”, Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber ed. Bülent **KENT**/ Merve Ayşegül **KULULAR İBRAHİM**, 1. Baskı, Ankara 2022.
- KERTYSOVA**, Katarina: “Artificial Intelligence and Disinformation”, Security and Human Rights, S.29, 2018, s. 55- 81.
- KILIÇOĞLU**, Ahmet: “Tüzel Kişi Manevi Tazminat İsteyebilir Mi?”, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 1, 1983, s. 287-294.
- KULULAR İBRAHİM**, Merve Ayşegül: “Sosyal Medyaya Yönelik Yeni Düzenlemelerin Hukukken Değerlendirilmesi” Bilişim Hukuku Dergisi, C. 4, S. 1, 2022, s. 1 - 32.
- KULULAR İBRAHİM**, Merve Ayşegül: “Avustralya Hukukunda Yalan Haber”, Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber ed. Bülent **KENT**/ Merve Ayşegül **KULULAR İBRAHİM**, 1. Baskı, Ankara 2022.
- MUTLU**, Necmettin: “Yanlış Bilgi ve Dezenformasyonla Mücadele: Kavramlar ve Uygulamalar”, USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi, C. 5, S.13, 2023, s. 464-493.
- PARLAK**, Tülay: “Ulusal ve Uluslararası Yasal Düzenlemeler ile Basın Etik İlkeleri Işığında Yalan Haber Neşri ve Yalan Haber Neşrinin Önlenilmesi Sorunu”, TBB Dergisi, C.28, S.118, 2015, s. 163-198.
- PURAITA**, Aurelija: “Deepfake, Propaganda, Disinformation: Is There A Difference, and How Law Enforcement Can Deal With It”, Public Security and Public Order, S. 31, 2022, s. 171- 183.
- SÖYLER**, Yasin: “Fransa’nın Seçim Manipülasyonlarıyla Mücadelesi ve Türkiye İçin Öneriler”, Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber ed. Bülent **KENT**/ Merve Ayşegül **KULULAR İBRAHİM**, 1. Baskı, Ankara 2022.
- Venedik Komisyonu ve Avrupa Konseyi İnsan Hakları ve Hukukun Üstünlüğü Genel Müdürlüğü (DGI) Acil Ortak Görüşü Ceza Kanunu Değişiklik Tasarısı “Yanlış veya Yanıltıcı Bilgi” ile İlgili Hüküm Hakkında. <https://d.barobirlik.org.tr/2022/venedikkomisyonu.pdf>
- YILDIZ**, Kadir: “Sosyal Medya Düzenlemesi İçin Bir Türkiye Denemesi”, TBB Dergisi, S.167, 2023, s. 47-82.
- YILMAZ**, Süleyman/ **YILDIRIM**, Abdülkerim: Medeni Hukuk-1, 3. Baskı, Ankara 2022.
- Youtube Help. “Copyright and Rights Management”. Erişim Tarihi: 17.09.2024. <https://support.google.com/youtube/answer/2797370?hl=en>

YAPAY ZEKÂ SİSTEMLERİNİN MUKAYESELİ HUKUKTAKİ CEZA YARGILAMALARINDA KULLANIMI VE MUHAKEMEYE ETKİSİ

Uğur AŞKIN*

ÖZET

Yapay zekâ sistemlerinin ceza yargılamalarında kullanımı giderek artmaktadır. Günümüzde yargı mercilerinin yerini alarak, tamamen yapay zekâ sistemleriyle yürütülen yargılamalar henüz bulunmamaktadır. Ancak suçluların yeniden suç işleme olasılığını değerlendiren yapay zekâ sistemleri bazı ülkelerin yargılamalarında kullanılmaktadır. Böylelikle yargı mercilerinin karar vermesine yardımcı olmak için suç işleyen kişinin verilerinden ve ifadelerinden hareketle yeniden suç işlenmesine ilişkin risk değerlendirmesi yapılmaktadır. Yapay zekânın ceza yargılamalarındaki diğer uygulama alanı, mahkûmların erken tahliyesine veya kefaletle serbest bırakılmasına ilişkin kararları desteklemek için veri tabanlı analizlerin gerçekleştirilmesidir.

Yapay zekâ sistemleri aracılığıyla birçok veri mümkün olduğunca küçük ve yönetilebilir şekilde özetlenmektedir. Öte yandan bireylerin değerlendirme yaparken dış unsurlardan kolay şekilde etkilenmeleri ve sorumluluğu devretmek istemeleri de yapay zekâ sistemlerine olan talebi artırmaktadır. Ancak yapay zekânın yargılamada yardımcı unsur olarak kullanılması halinde hatalı sonuçlara ulaştığı da görülmektedir. Bu nedenle algoritmaların hiçbir zaman yanlış sonuçlara ulaşmayacağını düşünülmesi yerinde değildir. *COMPAS* yazılımı örneği, algoritmaların her zaman yapmaları gerekeni yapmadıklarını göstermektedir.

Farklı ülkelerde suç tahmin yazılımları giderek daha fazla kullanılmaktadır. Bunlar arasında *PredPol* (Santa Cruz, California, ABD), *HunchLab* (Philadelphia, ABD), *Precobs* (Zürich, Münih), *Maprevelation* (Fransa), *Perspicacious judge* (Pekin, Çin), *HART* (İngiltere) gibi algoritmalar bulunmaktadır. Avrupa Adaletin Verimliliği Komisyonu raporuna göre, Avrupa'daki ülkelere kıyasla ABD'de gerçekleştirilen yargılamalarda yapay zekâ sistemleri daha yaygın kullanılmaktadır.

* Araştırma Görevlisi, İnönü Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı | Research asistant, İnönü University, Faculty of Law, Department of Criminal and Criminal Procedure Law, ugur.askin@inonu.edu.tr. (ORCID: 0000-0002-3842-8745).

verilere erişim ile itiraz hakkı tanınmalıdır. Ayrıca cezanın belirlenmesi ve bireyselleştirilmesi ile öngörücü kolluk faaliyetlerinde yapay zekâ sistemlerinin oluşturduğu veriler tek başına yeterli kabul edilmemelidir. Aksi halde yargılamanın hâkim tarafından yürütülmesi taraflar açısından daha elverişli görünmektedir.

Yapay zekâ sistemlerinin bireylerin hak ve özgürlüklerine aykırılık oluşturmaması için denetlenmesi gerekir. Gerçekten sistemlerin geliştirilmesi, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sosyal adalete eşitsizlik getirebilecek insan ön yargılarının azaltılmasını sağlamak için tasarımlarını ve algoritmalarını denetleyecek tarafsız ve bağımsız üçüncü tarafa ihtiyaç duyulmaktadır. Günümüzde yapay zekâ sistemleri geliştiren birçok özel sektör kuruluşu, makine öğreniminin 'kara kutu' doğası ve rekabetçi çıkarlar nedeniyle algoritmaların nasıl oluşturulduğunu açıklamamaktadır. Bununla birlikte, mevcut açıklık yargı mercilerinin yapay zekâ sistemlerinin oluşturduğu verileri anlamasını ve kabul etmesini zorlaştırmaktadır.

KAYNAKÇA

- AKBULUT**, Berrin, Yapay Zekâ ve Ceza Hukuku Sorumluluğu, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXVII, Y. 2023, S. 4.
- BALOĞLU**, Gürol/**ÇAKALI**, Kaan Ramazan, Is Artificial Intelligence a New Threat to the Academic Ethics?: Enron Scandal Revisited By ChatGPT, The Business Journal, 2023.
- BERTOVSKIY**, Lev V./**DEVYATKIN**, Genrikh S./**FEDOROV**, Alexey R., Interdisciplinary Aspects of the Introduction of Virtual Reality Technologies in Court Proceedings, Kutafin Law Review S. 11, C. 1, 2024.
- CARBONE**, Nick, South Korea Rolls Out Robotic Prison Guards, <http://newsfeed.time.com/2011/11/27/south-korea-debuts-robotic-prison-guards>.
- CHAD**, M. Topaz, Algorithms in Judges' Hands, Medium, 17 Ağustos 2023.
- CHESTERMAN**, Simon, All Rise for the Honourable Robot Judge? Using Artificial Intelligence to Regulate AI, NUS Law Working Paper No 2022/019.
- CLAUSSÉN-KARLSSON**, Matilda, Artificial Intelligence and the External Element of the Crime An Analysis of the Liability Problem, Juridicum, Örebro Universitet, Spring 2017.
- CONRAD**, Jack G., E-Discovery revisited: the need for artificial intelligence beyond information retrieval, Artif Intell Law, 2010.
- Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights**, Democracy and the Rule of Law, Council of Europe Treaty Series - No. 225.

Crime-predicting AI: The Future Of Law Enforcement, 17 Eylül 2017.

DANIELLE, Kehl/**GUO**, Priscilla/**KESSLER**, Samuel, Algorithms in the Criminal Justice System: Assessing the Use of Risk Assessments in Sentencing, Responsive Communities Initiative, Berkman Klein Center for Internet & Society, Harvard Law School.

DOBRINOIU, Maxim, Yapay Zekânın Ceza Sorumluluğu Üzerindeki Etkisi, Karşılaştırılmalı ve Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Hukukunda Robot, Yapay Zekâ ve Yeni Teknolojiler, (Çev. Aslı Aydın), (Edit. Yener Ünver/ Kayıhan İcel), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.

ERDOĞAN, Gökhan, Yapay Zekâ ve Hukukuna Genel Bir Bakış, Adalet Dergisi, S. 66, 2021

ERDOĞAN, Irmak, Yapay Zekâ ve Profillemeye Teknolojilerinin Ceza Muhakemesinde Kişisel Veri İşlenmesine Etkileri, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.

GARRETT, Brandon L./**MONAHAN**, John, Judging Risk, California Law Reviews, S. 108.

General Data Protection Regulation, 2020.

GÜÇLÜTÜRK, Osman Gazi, Yapay Zekâ ve Verinin Kullanımı, On İki Levha Yayıncılık, Ankara 2022.

GÜLEL, Hazal, Hukuki Açıdan Yapay Zekâ, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.

HALLEVY, Gabriel, "The Criminal Liability of Artificial Intelligence Entities - from Science Fiction to Legal Social Control", Akron Intellectual Property Journal: 2010.

HARRIS, Briony, "Could an AI ever replace a judge in court?", World Government Summit, Kasım 2017.

HU, Teng/**LU**, Huafeng, Study on the Influence of Artificial Intelligence on Legal Profession, 5th International Conference on Economics, Management, Law and Education (EMLE 2019), Advances in Economics, Business and Management Research, S. 110, Atlantis Press, 2019.

İPÇİ, Özden, Avukatlık Mesleğinde Yapay Zekâ Kullanımı, On İki Levha Yayıncılık, 2021.

JIANFEG, Cao, "The prospect and challenge of artificial intelligence legal service", Tencent Research Institute, 2017.

JIE, Yan, China's Courts Look to A.I. for Smarter Judgments, The News Lens.

KANGAL, Zeynel T., Yapay Zekâ ve Ceza Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, 2021.

KAPLAN, Andreas/**HAENLEIN**, Michael, Siri, Siri, in my hand: Who's the fairest in the land? On the interpretations, illustrations, and implications of artificial intelligence. Business Horizons, S. 62.

KERNS, Jeff, What's the Difference Between Weak and Strong AI?, 2017.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Yapay Zekâ Alanında Kişisel Verilerin Korunmasına Dair Tavsiyeler, 2021.

- LAPTEV**, Vasiliy A./**FEYZRAKHMANOVA**, Daria R., “Application of Artificial Intelligence in Justice: Current Trends and Future Prospects”, Human-Centric Intelligent Systems, 2024.
- LEE**, Nicol Turner/**RESNICK**, Paul/**BARTON**, Genie, Algorithmic bias detection and mitigation: Best practices and policies to reduce consumer harms, BROOKINGS, 2 Mayıs 2019.
- LIBERATORE**, Stacy, “Your AI Lawyer will See You Now: IBM’s ROSS Becomes World’s First “Artificially Intelligent Attorney.
- LITTLE**, Simon, Court hits B.C. lawyer with costs over fake AI-generated cases, despite no intent to deceive, Global News, February 26, 2024.
- MATTHEWS**, Dylan, How to Punish Robots when they Inevitably turn against Us?, The Washington Post, 5 Mart 2013.
- MCCARTHY**, John, “What Is Artificial Intelligence ?”, s. 4, November 12, 2007.
- MCKAY**, Carolyn, “The Carceral Automaton: Digital Prisons and Technologies of Detention”, International Journal for Crime, Justice and Social Democracy, S. 11, C. 1.
- MOHSIN**, Kamshad, Yapay Zekâ Hukukunun Gerekliliği, Karşılaştırılmalı ve Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Hukukunda Robot, Yapay Zekâ ve Yeni Teknolojiler, (Çev. Çağla Karadağ), (Edit. Yener Ünver/ Kayıhan İçel), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- MOHSIN**, Kamshad, Yapay Zekâ-Etik İlkeler ve Toplum Üzerindeki Olumlu Etkisi, Karşılaştırılmalı ve Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Hukukunda Robot, Yapay Zekâ ve Yeni Teknolojiler, (Çev. Salim Işık), (Edit. Yener Ünver/ Kayıhan İçel), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- ORAEBUNAM**, Ikenga K.E./**UGURU**, Uguru Eme, Yapay Zekâya Sahip Varlıklar ve Ceza Sorumlulukları: Nijerya Hukukuna İlişkin Bir Teşhis, Karşılaştırılmalı ve Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Hukukunda Robot, Yapay Zekâ ve Yeni Teknolojiler, (Çev. Esra Rûveyda Uçar), (Edit. Yener Ünver/ Kayıhan İçel), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- ÖZBALÇIK**, Ozan Can, Ceza Muhakemesinde Yapay Zekâ Temelli Risk Değerlendirme Araçları ve Hukuki Etkileri, Yapay Zekâ Temelli Teknolojiler ve Ceza Hukuku, İstanbul Barosu Bilişim Hukuku Komisyonu Yapay Zekâ Çalışma Grubu, Yapay Zekâ Çağında Hukuk, 2021.
- PAPAGIANNEAS**, Straton/**JUNIUS**, Nino, Fairness and Justice Through Automation in China’s Smart Courts, Computer Law & Security Review: The International Journal of Technology Law and Practice, C. 51, s. 2.
- REES**, Jenny, Facial Recognition Use By South Wales Police Ruled Unlawful, 11 Ağustos 2020.
- RIGANO**, Christopher, Yapay Zekânın Ceza Adaleti Gereksinimlerinin Karşılansında Kullanılması, Karşılaştırılmalı ve Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Hukukunda Robot, Yapay Zekâ ve Yeni Teknolojiler, (Çev. Burcu Çirinceli/Işık Ağıröl), (Edit. Yener Ünver/ Kayıhan İçel), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.

- Sacramento County**, Public Safety Assessment: Risk Factors And Formula, 2021.
- SADYKOV**, Mukhtar /**KARIM**, Mohammad Ershadul/**TYNYSHBAYEVA**, Ane/**BAKHTEEV**, Dmitry, Properties of artificial intelligence systems in the context of their use in legal activities, Proceedings of the 12th UUM International Legal Conference 2023 (UUMILC 2023), Atlantis Highlights in Social Sciences, Education and Humanities.
- SANDBUKT**, Ingeborg Jenssen/**SKARDHAMAR**, Torbjørn/**KRISTOFFERSEN**, Ragnar/ **FRIESTAD**, Christine, “Testing the Static-99R as a Global Screen for Risk of Sex Crime Recidivism in a Norwegian Routine Sample”, Sexual Abuse, C. 33, S. 6, Eylül 2021.
- SAY**, Cem, “Yapay Zekâ ve Hukuk”, 2018, <https://sarkac.org/2018/06/yapay-zekâ-vehukuk/>
- SİNGİL**, Nesrin, Yapay Zekâ ve İnsan Hakları, Public and Private International Law Bulletin, C. 42, S. 1.
- SUSHINA**, Tatyana/**SOBENIN**, Andrew, “Artificial Intelligence in the Criminal Justice System: Leading Trends and Possibilities”, 6th International Conference on Social, Economic, and Academic Leadership (ICSEAL-6-2019), Advances in Social Science, Education and Humanities Research, S. 441, Atlantis Press, 2020.
- SÜMER**, Seda Yağmur, Ceza Yargılamasının Geleceği: Robot Hakim, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 23, Sayı: 2, 2021.
- ŞAHİN**, Cumhur, Anayasa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Ceza Muhakemesinde Silahların Eşitliği ve Çelişmeli Yargılama İlkeleri, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, C.21, Özel S., 2019.
- TURAN**, Tülay/**KEMALOĞLU**, Nazan /**KÜÇÜKSİLLE**, Ecir Uğur, Hukuk’ta Yapay Zekâ: Çalışmalar ve Gelecek Öngörüler, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi 11(2), 2020.
- TURING**, Alan M., “Computing Machinery and Intelligence”, MIND A Quarterly Review Of Psychology And Philosophy, S. 59., No. 236, Ekim 1950.
- UYAN**, Burhan, “Sav-Savunma-Karar Sürecini Yapay Zekâlaştırabilir Miyiz?”, Duruşma Arası - Kayseri Barosu Dergisi, S. 4, 2020.
- WANG**, Nyu/**TIAN**, Michael Yuan, “Intelligent Justice”: human centered considerations in China’s legal AI transformation”, AI and Ethics, S. 3, Springer 2023.
- WAXMAN**, Ilana, AI vs Lawyers – The Ultimate Showdown, SuperLegal, 24 Ekim 2022.
- WAYTZ**, Adam/**NORTON**, Michael, “How to Make Robots Seem Less Creepy”, The Wall Street Journal, June 2, 2014.
- World Robot Declaration**, International Robot Fair 2004, <https://prw.kyodonews.jp/prwfile/prdata/0370/release/200402259634/index.html>.

ZAVRŠNIK, Aleš, Ceza Adaleti, Yapay Zekâ Sistemleri ve İnsan Hakları, Karşılaştırılmalı ve Güncel Ceza Hukuku Serisi, Ceza Hukukunda Robot, Yapay Zekâ ve Yeni Teknolojiler, (Çev. Hale Akdağ), (Edit. Yener Ünver/ Kayihan İçel), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.

- <http://www.riskterrainmodeling.com>
- https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1020402/National_AI_Strategy_-_PDF_version.pdf
- <https://cbddo.gov.tr/sss/yapay-zekâ/>
- <https://craftmediabucket.s3.amazonaws.com/uploads/PDFs/PSA-Risk-Factors-and-Formula.pdf>
- https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=60
- https://english.court.gov.cn/2023-10/25/c_946045.html
- <https://hudoc.echr.coe.int>
- <https://rm.coe.int/algorithms-and-human-rights-enrev/16807956b5>
- <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c>
- <https://sozluk.gov.tr/>
- <https://www.aclu.org/news/privacy-technology/wrongfully-arrested-because-face-recognition-cant-tell-black-people-apart>
- <https://www.aclufl.org/en/news/police-say-simple-warning-will-prevent-face-recognition-wrongful-arrests-thats-just-not-true>
- <https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Pressemitteilun/gen/EN/2023/bvg23-018.html>
- <https://www.chinajusticeobserver.com/a/does-china-have-judges>
- <https://www.courts.ca.gov/documents/BTB24-2L-3.pdf>
- <https://www.euaiact.com/article/3>
- <https://www.euoparl.europa.eu/topics/en/article/20230601STO93804/eu-ai-act-first-regulation-on-artificial-intelligence#transparency-requirements-1>
- <https://www.hansonrobotics.com/sophia/>
- <https://www.nbcnews.com/news/us-news/detroit-woman-sues-city-falsely-arrested-8-months-pregnant-due-facial-rcna98447>
- <https://www.psapretrial.org>
- <https://www.superlegal.ai/blog/aivslawyer/>
- <https://www.trafficpenaltytribunal.gov.uk/about-the-traffic-penalty-tribunal>

OTOMATİK SÜRÜŞTE TAKSİR NEDENİYLE CEZAI SORUMLULUK

Korhan YEĞRİM*

ÖZET

İnsanlarda bulunan bir konuda karar alma, genelleme yapma, bir konudan anlam çıkartma, geçmiş tecrübelerden faydalanma ve öğrenme gibi zihinsel süreçlerin bir bilgisayar veya yazılım kullanılması yoluyla icra edilme kabiliyeti yapay zekâya karşılık gelmektedir. Otomatik sürüş özelliğine sahip otonom araçlar da bu yapay zekâ teknolojisinin bir ürünüdür. Bilim alanında yaşanan ilerlemeler yapay zekâ teknolojisinin ulaşım alanında da gelişimine büyük katkı sağlamıştır. Günümüzde bazı otonom araçlar, herhangi bir sürücüye ihtiyaç duymaksızın trafiğin seyrini, çevresel koşulları dikkate alarak belirlenen destinasyona ulaşmaktadır. Otonom araçlar, son teknolojiyle donatılmış olsalar da programlarındaki bir eksiklikten, üretimindeki bir hata-dan veya başka bir nedenden dolayı trafikte kazaya sebebiyet verebilmektedirler. Ceza hukukunda trafikte yaşanan bu rizikolu durumlardan kimin ya da kimlerin sorumlu olacağı özel hukuktaki kadar kolay değildir. Bu sorumluluğun tespiti için otonom araçların seviye sıfır-beş kademe sistemlerinin tanınması önem arz etmektedir.

Otomatik sürüşte trafikte meydana gelen kazalarda genel olarak taksirle öldürme, taksirle yaralama ve trafik güvenliğinin tehlikeye sokulması suçları ile karşılaşılmaktadır. Otonom aracın kullanılmasından doğan kazalarda yapay zekâ teknolojisine sahip aracın kendisinin ceza sorumluluğu bulunmaz. Bunun altında yatan temel sebep, ceza hukukunda dış dünyaya yansıyan insan davranışı olarak nitelendirilen fiilin, otonom aracın gerçekleştirdiği davranışta bulunmamasıdır. Otonom aracın bir araç olarak kullanılması durumunda bu davranış ceza hukuku sahasına taşınmaktadır. Araç üreticisinin, programcısının, insan sürücüsünün ve hatta araç sahibinin bazı durumlarda gerçekleşen neticeden sorumluluğu cihetine gidilebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, otonom araç, otomatik sürüş, taksirle öldürme, trafik güvenliğini tehlikeye sokma.

* Doç. Dr., İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, korhan.yegrim@inonu.edu.tr ORCID: 0000-0002-3231-0068.

veya özel sektör yöneticilerinden kusuru olanlar güne kadar adlî para cezasına mahkum edilir” şeklinde yasal düzenlemenin madde metnine işlenmesi yerinde olacaktır.

Otonom araçla meydana gelen kazalarda yalnızca taksirle öldürme ve/ya taksirle yaralama suçları gündeme gelmez. Trafik güvenliğini tehlikeye sokulması suçunun da bu araçlarla işlenebilmesi mümkündür. Ancak bu noktada gerek öğretilerdeki ağırlıklı görüş gerekse de Yargıtay uygulaması, tehlike suçu niteliğinde olan trafik güvenliğinin tehlikeye sokulması (TCK m. 179) suçundan dolayı failin sorumluluğu için taksirle bir kişinin ölümüne ya da yaralanmasına sebebiyet verilmemesi gerekir. Böyle bir neticenin gerçekleşmesi halinde sorun asli-tali norm çerçevesinde zarar suçu olan TCK m. 85 ya da 89 hükmünün uygulanması suretiyle çözülecektir. Böyle bir neticenin gerçekleşmemesi halinde ise failin yalnızca TCK m. 179’dan dolayı sorumluluğu cihetine gidilecektir.

KAYNAKÇA

- ADAR**, Uğur Güven/ALTAN, Zeynep, Automind: Otomobil Ne Kadar “Oto”? İnsan Otonom Araç Etkileşimi Üzerine Bir İnceleme, Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi, Yıl:2024, S. 2, Cilt: 29, ss. 639-654.
- AKBULUT**, Yapay Zekâ ve Ceza Sorumluluğu, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl: 2023, Cilt:27, Sayı: 4, ss.267-319.
- BİLİCİ**, Fatih, TÜRKOĞLU, İ. Kürşad, Otonom Araç Teknolojisi ve Teknoloji Kabulü: Tüketicilerin Sürücüsüz Araçlara Yönelik Tutumları ve Gelecekte Kullanım Niyeti Üzerinde Teknolojik Hazırlığın Rolü, Fırat Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, Yıl:2024, Cilt:36, Sayı: 1, ss. 383-407.
- CANBOLAT**, Ferhat/KOŞAR, Gönül, Motorlu Aracın İşletilmesinden Doğan Hukuki Sorumlulukta “Kusur”un Önemi ve Sorumluluğa Etkisi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl:2021, Cilt:2023, Sayı:2, ss.839-872.
- ÇEKİN**, Otonom Araçlar ve Hukuki Sorumluluk, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl:2018, Sayı:33, ss. 283-346.
- DEMİREL**, Muhammed, Otonom Araçlarla Gerçekleşen Kazalarda Araç Sürücülerinin ve Üreticilerinin Ceza Sorumluluğu, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2024, Cilt: 32 Sayı: 3, ss. 1231 – 1295.
- DÜLGER**, Murat Volkan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2023.
- ELMAS**, Çetin, Yapay Zekâ Uygulamaları, Yapay Sinir Ağı, Makine Öğrenmesi, Derin Öğrenme, Derin Ağlar, Bulanık Mantık, Sinirsel Bulanık Mantık, Genetik Algoritma, Seçkin Yayıncılık, Güncellenmiş 5. Baskı, Ankara 2021.

- GÜLEL**, Hazal, Hukuki Açıdan Yapay Zekâ, Adalet Yayınevi, 1. Baskı, Ankara 2023.
- KARASHAHİN**, Mustafa/**KIZILTAŞ**, Mehmet Çağrı, Otonom Araçların Teknolojik Gelişim Süreci ve Trafik Seyir Özelliklerinin İncelenmesi, Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi, Yıl:2021, Cilt: 9, Sayı: 4, ss. 1374-1381.
- KAYGUSUZ**, Serap, Taksirle Öldürme Taksirle Yaralama Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçları, Adalet Yayınevi, 3. Baskı, Ankara 2022.
- KELEPPEKMEZ**, Tuba, Otonom Araçların Kullanımından Doğan Cezaî Sorumluluk: Türk Hukuku Bakımından Genel Bir Değerlendirme, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, Yıl:2018, Cilt:6, Sayı:2, ss. 173-195.
- KINIKOĞLU**, Batu, Otonom Araçların Neden Olduğu Kazalardaki Hukuki Sorumluluk Rejimi, Adalet Dergisi, S.66, Yıl:2021, ss. 333-377.
- KOCA**, Mahmut/**ÜZÜLMEZ**, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 16. Baskı, Ankara 2023.
- NABİYEV**, Vasif, Yapay Zekâ, Derin Öğrenme-Stratejili Oyunlar, Örüntü Tanımı-Doğal Dil İşleme, Seçkin Yayıncılık 6. Baskı, Ankara 2021.
- ÖZBEK** Veli Özer/ **DOĞAN** Koray/**BACAKSIZ**, Pınar, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 18. Baskı, Ankara 2023.
- ÖZGENÇ**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 19. Baskı, Ankara 2023.
- RUHİ**, Canan/**RUHİ**, Ahmet Cemal, Taksirle Yaralama ve Öldürme, Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçu (Güncel Bölge Adliye Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- SAE INTERNATIONAL, (R) Taxonomy and Definitions for Terms Related to Driving Automation Systems for On-Road Motor Vehicles, J3016 JUN2018, 2021.
- SANDER**, Günther M./**HOLLERİNG**, Jörg, "Strafrechtliche Verantwortlichkeit im Zusammenhang mit automatisiertem Fahren", Neue Zeitschrift für Strafrecht, Heft 4, ss. 185-248, NStZ 2017.
- SAYIM**, Ferhat, İşletmelerde ve Yönetimde Yapay Zekâ, Kavramlar-Uygulamalar, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara 2022.
- STAUB**, Carsten, Der Hersteller als strafrechtlicher Verantwortlicher der Zukunft? – Umfang der Sorgfaltpflicht - Datenschutz versus Aufklärungspflicht, NZV 2019, ss. 392-398.
- UZUN**, Recep Onur, Tam Otonom Araçlar ile Nasıl Bir Sürücüsüz Yaşam? Düşünce Dünyasında Türkiz, Yıl:2017,Cilt:8, Sayı:43, ss.161-178.
- YEDEK**, Burakcan, Patent Hukuku Açısından Yapay Zekâ-Fikri Mülkiyet Hukuku Monografileri, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara 2023.
- YETİM**, Servet, Sürücüsüz Araçlar ve Getirdiği / Getireceği Hukuki Sorunlar, Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 2016, S:1, ss.125-184.

YAPAY ZEKÂ KAYNAKLI SUÇLARDA ŞİRKETLERİN CEZAI SORUMLULUĞU: BİRLEŞİK KRALLIK VE MUKAYESELİ HUKUK ANALİZİ

Abdurrahman GÖREN*

Yapay zekâ (YZ) her geçen gün hayatın içinde daha aktif rol alırken giderek artan bir şekilde gerçek bir kişi, hatta bir şirket gibi tüzel kişiler için suç teşkil edecek faaliyetlerde de bulunmaktadır. Yapay zekâ sistemlerinin (YZS) belirli zarar türlerine neden olduğu ve pratik veya yasal olarak kendilerine sorumluluk atfedilen potansiyel suçlu aktörlerin bulunamadığı durumlarda, ceza hukukunun yetersiz kaldığı söylenmektedir. Bu çalışma, YZS'lerinin otomatik bir şekilde hareket ettiği ve hareketinin sonucunun herhangi bir gerçek ya da tüzel kişiye indirgenemez olduğu durumlarda YZS'lerinin doğrudan sorumlu tutulmaya elverişli bir kişi olarak kabul edilebilirliği sorununa odaklanan görüşleri de inceleyerek, bu soruna potansiyel çözümleri ele almaktadır. Geleneksel görüş, YZS'lerinin kusur ehliyetine sahip olan, gerçek hukuk kişisi olarak tanımlanamayacağını göstermektedir. Hukuki kişiliğe ve suçun manevi unsuruna fonksiyonel yaklaşımlar da cezai ehliyetin atfedilmesinde yetersiz kalmaktadır. Netice olarak, suçun tüzel kişilere atfedilmesini sağlamak amacıyla yapay zekâyâ kısıtlı bir hukuki kişilik verilebilir. Şirketlerin yapay zekâ sebebiyle cezai sorumluluğu ise bizatihi uygulamadan kaynaklanan sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu çalışma İngiliz hukuk sistemini incelemekte ve diğer hukuk sistemleri ile karşılaştırma da yaparak bu soruna en iyi çözüm önerisi olarak Kanada'da uygulanan genişletilmiş tanımlama prensibinin uygulanmasının sorumluluk atfı sorununa daha etkin çözüm bulacağını önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Yapay Zeka Sistemleri, Yapay Zekâ Suçları, Şirketlerin Cezai Sorumluluğu.

* Doktora, Cardiff Üniversitesi Hukuk Fakültesi, PhD Researcher, Cardiff University Faculty of Law, gorena@cardiff.ac.uk (ORCID: 0009-0000-6728-4990).

Şirketler, yalnızca doğrudan insan veya YZ çalışanları veya yöneticileri tarafından işlenen suçlar için değil, aynı zamanda potansiyel riskler hakkında bilgi sahibi olduğunda YZ suistimalini önlemede başarısız oldukları için de cezalarla karşı karşıya kalabileceklerdir. YZ sistemleri tarafından yasa dışı faaliyetlerin önlenememesi de buna dahil edilebilir, özellikle bu eylemler şirket içindeki sistemik sorunlardan kaynaklandığında.

Bu tür reformlar, bir uyum ve hesap verebilirlik kültürünü teşvik ederek, şirketleri daha dikkatli bir şekilde YZS kullanılmasına öncelik vermeye teşvik ederken YZ suçları riskini azaltacaktır. Bu model ayrıca, YZ geliştirme için zorunlu etik yönergeler, üst düzey yetkililer için gözetim sorumlulukları ve yasal standartlara uygunluğu sağlamak için YZ sistemlerinin düzenli denetimleri gibi belirli YZ yönetim gereksinimlerini de getirebilir. Böylece şirketler, YZ teknolojileri üzerinde sıkı kontrol sağlamaya teşvik edilerek yasa dışı eylem riskini azaltabilir ve işler ters gittiğinde hesap verebilirliği sağlayabilir

KAYNAKÇA

ABBOTT R, 'Everything Is Obvious' (2019) 66 UCLA L. Rev 2

—, *The Reasonable Robot: Artificial Intelligence and the Law* (1st edn, Cambridge University Press 2020) <<https://www.cambridge.org/core/product/identifier/9781108631761/type/book>> accessed 15 November 2021

ABBOTT RB/SARCH AF, 'Punishing Artificial Intelligence: Legal Fiction or Science Fiction' [2019] SSRN Electronic Journal 101

'Action Theory', *Encyclopedia Britannica* <<https://www.britannica.com/topic/action-theory>> accessed 21 October 2024

AKSOY PÇ, 'AI as Agents: Agency Law' in Larry A DiMatteo, Cristina Poncibò and Michel Cannarsa (eds), *The Cambridge Handbook of Artificial Intelligence* (1st edn, Cambridge University Press 2022) <https://www.cambridge.org/core/product/identifier/9781009072168%23CN-bp-11/type/book_part> accessed 17 October 2024

ALPAYDIN E, *Machine Learning* (Revised and updated edition, The MIT Press 2021)

CASEY A/NIBLETT A., 'The Death of Rules and Standards' [2016] Ind. LJ 1401

ARLEN J, 'The Failure of the Organizational Sentencing Guidelines' (2011) 66 U. Miami L. Rev. 321

Australian Law Reform Commission, 'Final Report - Corporate Criminal Responsibility' (2020)

BALKIN JM, 'The Path of Robotics Law' [2015] Calif. L. Rev. Circuit 45

- BAROCAS S/SELBST AD**, 'Big Data's Disparate Impact' (2016) 104 California Law Review 671
- BERMAN MN**, 'The Justification of Punishment', *The Routledge Companion to Philosophy of Law* (Routledge 2010) <<https://www.taylorfrancis.com/books/9780203124352>> accessed 17 November 2022
- BERTOLINI A/EPISCOPO F**, 'Robots and AI as Legal Subjects? Disentangling the Ontological and Functional Perspective' (2022) 9 Frontiers in Robotics and AI 842213
- BORNSTEIN S**, 'Antidiscriminatory Algorithms' [2018] 70 Ala. L. Rev 519
- BROUILLETTE M**, 'Deep Learning Is a Black Box, but Health Care Won't Mind' (*MIT Technology Review*, 2017) <<https://www.technologyreview.com/2017/04/27/242905/deep-learning-is-a-black-box-but-health-care-wont-mind/>> accessed 21 October 2024
- BRYSON JJ**, 'Robots Should Be Slaves' in Yorick Wilks (ed), *CLOSE ENGAGEMENTS WITH ARTIFICIAL COMPANIONS: KEY SOCIAL, PSYCHOLOGICAL, ETHICAL, AND DESIGN ISSUES* (2010)
- BRYSON JJ**, Diamantis ME and Grant TD, 'Of, for, and by the People: The Legal Lacuna of Synthetic Persons' (2017) 25 Artificial Intelligence and Law 273
- CHESTERMAN S**, 'ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND THE LIMITS OF LEGAL PERSONALITY' (2020) 69 International and Comparative Law Quarterly 819
- CHOPRA S/WHITE LF**, 'Personhood for Artificial Intelligence', *A legal theory for autonomous artificial agents* (Univ of Michigan Press 2011)
- COECKELBERGH M**, 'Humans, Animals, and Robots: A Phenomenological Approach to Human-Robot Relations' (2011) 3 International Journal of Social Robotics 197
- , 'Is Ethics of Robotics about Robots? Philosophy of Robotics Beyond Realism and Individualism' (2011) 3 Law, Innovation and Technology 241
- , 'The Moral Standing of Machines: Towards a Relational and Non-Cartesian Moral Hermeneutics' (2014) 27 Philosophy & Technology 61
- , 'How to Use Virtue Ethics for Thinking About the Moral Standing of Social Robots: A Relational Interpretation in Terms of Practices, Habits, and Performance' (2021) 13 International Journal of Social Robotics 31
- COFONE IN**, 'Servers and Waiters: What Matters in the Law of A.I.' (2018) 21 Stanford Technology Law Review 167
- 'Corporate Criminal Responsibility – the Case for Reform' (*ALRC*) <<https://www.alrc.gov.au/news/corporate-criminal-responsibility-the-case-for-reform/>> accessed 31 October 2024
- Crown Prosecution Service, 'The Code for Crown Prosecutors' (2018)
- DARLING K/NANDY P/BREAZZEAL C**, 'Empathic Concern and the Effect of Stories in Human-Robot Interaction', *2015 24th IEEE International Symposium on Robot and Human Interactive Communication (RO-MAN)* (IEEE 2015) <<http://ieeexplore.ieee.org/document/7333675/>> accessed 22 October 2024

- DASTIN J**, 'Exclusive: Amazon Rolls out Machines That Pack Orders and Replace Jobs' *Reuters* (13 May 2019) <<https://www.reuters.com/article/technology/exclusive-amazon-rolls-out-machines-that-pack-orders-and-replace-jobs-idUSKCN1SJ26A/>> accessed 22 October 2024
- DAWES CENTRE FOR FUTURE CRIME AT UCL, 'AI-Enabled Future Crime' <https://www.ucl.ac.uk/future-crime/sites/future_crime/files/ai_crime_policy_0.pdf>
- Department for, Business, Energy, and & Industrial Strategy, 'Business Population Estimates for the UK and Regions 2022: Statistical Release (HTML)' (*GOV.UK*) <<https://www.gov.uk/government/statistics/business-population-estimates-2022/business-population-estimates-for-the-uk-and-regions-2022-statistical-release-html>> accessed 24 October 2024
- Department of Justice Canada, 'Criminal Liability of Organizations: A Plain Language Guide to Bill C-45'
- DIAMANTIS M**, 'Algorithms Acting Badly: A Solution from Corporate Law' [2020] SSRN Electronic Journal <<https://www.ssrn.com/abstract=3545436>> accessed 10 September 2024
- DIAMANTIS ME**, 'Corporate Criminal Minds' [2015] SSRN Electronic Journal <<http://www.ssrn.com/abstract=2633627>> accessed 16 November 2022
- DIAMANTIS ME**, 'Functional Corporate Knowledge' (2019) 61 WM. & MARY L. REV. 319
- DIAMANTIS ME**, 'The Extended Corporate Mind: When Corporations Use AI To Break The Law' (2020) 98 NORTH CAROLINA LAW REVIEW
- , 'Employed Algorithms: A Labor Model of Corporate Liability for AI' 72 DUKE LAW JOURNAL 797
- DOMBALAGIAN OH**, *Chasing the Tape: Information Law and Policy in Capital Markets* (The MIT Press 2015)
- DSOUZA M**, 'The Corporate Agent in Criminal Law: An Argument For Comprehensive Identification' (2020) 79 The Cambridge Law Journal 91
- DUFF A**, *Answering for Crime: Responsibility and Liability in the Criminal Law* (Hart 2007)
- EROĞLU M. /KARATEPE Kaya M.**, 'Impact of Artificial Intelligence on Corporate Board Diversity Policies and Regulations' (2022) 23 European Business Organization Law Review 541
- ESCOTT E**, 'Bots vs Robots: What's the Difference? (With Examples)' (*Codebots*, 5 July 2017) <<https://codebots.com/artificial-intelligence/robots-and-bots-explained>> accessed 21 October 2024
- Executive Office of the President, Office of Science and Technology Policy, 'Preparing for the Future of Artificial Intelligence' (2016)
- FISSE B./BRAITHWHITE J.**, 'The Allocation of Responsibility for Corporate Crime: Individualism, Collectivism and Accountability' (1986) 11 Sydney L. Rev. 468
- FLORIDI L./SANDERS JW.**, 'On the Morality of Artificial Agents' (2004) 14 Minds and Machines 349

- FORD MR**, *Architects of Intelligence: The Truth about AI from the People Building It* (Packt Publishing 2018)
- FRENCH JR**, 'The Culture of Compliance: A Judicial Perspective' 1
- FRIEDMAN N**, 'Corporations as Moral Agents: Trade-Offs in Criminal Liability and Human Rights for Corporations' (2020) 83 *The Modern Law Review* 255
- GORDON J-S**, 'What Do We Owe to Intelligent Robots?' (2020) 35 *AI & SOCIETY* 209
- , 'Artificial Moral and Legal Personhood' (2021) 36 *AI & SOCIETY* 457
- GRAY**, 'Legal Personhood'
- GREELY HT**, 'Neuroscience, Artificial Intelligence, Crispr-and Dogs and Cats' (2017) 51 *UCDL Rev* 2303
- GUNKEL DJ**, 'The Other Question: Can and Should Robots Have Rights?' (2018) 20 *Ethics and Information Technology* 87
- GUNKEL DJ/WALES JJ**, 'Debate: What Is Personhood in the Age of AI?' (2021) 36 *AI & SOCIETY* 473
- HALLEVY G**, *Liability for Crimes Involving Artificial Intelligence Systems* (1st ed. 2015, Springer International Publishing : Imprint: Springer 2015)
- HARARI YN**, *Homo Deus: A Brief History of Tomorrow* (First US edition, Harper, an imprint of HarperCollins Publishers 2017)
- HART HLA**, *Punishment and Responsibility* (2nd ed, Oxford: OUP 2008)
- HAYWARD KJ/ MAAS MM**, 'Artificial Intelligence and Crime: A Primer for Criminologists' (2021) 17 *Crime, Media, Culture: An International Journal* 209
- HILDEBRANDT M**, 'Criminal Liability and "Smart" Environments' in RA Duff and Stuart Green (eds), *Philosophical Foundations of Criminal Law* (1st edn, Oxford University PressOxford 2011) <<https://academic.oup.com/book/8411/chapter/154187768>> accessed 1 June 2023
- , 'Legal Personhood for AI?' in Mireille Hildebrandt, *Law for Computer Scientists and Other Folk* (1st edn, Oxford University PressOxford 2020) <<https://academic.oup.com/book/33735/chapter/288378772>> accessed 13 June 2023
- HIMMA KE**, 'Artificial Agency, Consciousness, and the Criteria for Moral Agency: What Properties Must an Artificial Agent Have to Be a Moral Agent?' (2009) 11 *Ethics and Information Technology* 19
- HM Revenue & Customs, 'Tackling Tax Evasion: A New Corporate Offence of Failure to Prevent the Criminal Facilitation of Tax Evasion' (2016)
- HOLMES F**, 'AI Will Add \$15 Trillion To The World Economy By 2030' (*Forbes*) <<https://www.forbes.com/sites/greatspeculations/2019/02/25/ai-will-add-15-trillion-to-the-world-economy-by-2030/>> accessed 20 October 2024

- HORDER J**, 'Reforming Corporate Criminal Liability: Is the 2023 Act Too Much, or Not Enough?' (2024) 2 LSE Legal Studies Working Paper 1
- HUTSON M**, 'Self-Taught Artificial Intelligence Beats Doctors at Predicting Heart Attacks' [2017] Science <<http://www.sciencemag.org/news/2017/04/self-taught-artificial-intelligence-beats-doctors-predicting-heart-attacks>> accessed 21 October 2024
- INFANTINO M/WANG W**, 'Algorithmic Torts: A Prospective Comparative Overview' (2018) 28 *Transnat'l L. & Contemp. Probs.* 309
- 'Intelligence', *STEDMAN'S MEDICAL DICTIONARY* (2014)
- JORDAN JM**, *Robots* (MIT press 2016)
- KAPLAN J**, *Artificial Intelligence: What Everyone Needs to Know* (Oxford university press 2016)
- KHATCHADOURIAN R**, 'The Philosopher of Doomsday | The New Yorker' (2015) <<https://www.newyorker.com/magazine/2015/11/23/doomsday-invention-artificial-intelligence-nick-bostrom>> accessed 21 October 2024
- KING T**, 'Projecting AI-Crime: A Review of Plausible Threats' in Carl Öhman and David Watson (eds), *The 2018 Yearbook of the Digital Ethics Lab* (Springer International Publishing 2019) <http://link.springer.com/10.1007/978-3-030-17152-0_6> accessed 8 January 2024
- KING TC** and others, 'Artificial Intelligence Crime: An Interdisciplinary Analysis of Foreseeable Threats and Solutions' (2020) 26 *Science and Engineering Ethics* 89
- KOOPS B-J/HILDEBRANDT M/ JAQUET-CHIFFELLE D-O**, 'Bridging the Accountability Gap: Rights for New Entities in the Information Society?' (2010) 11 *Minnesota Journal of Law, Science & Technology* 497
- KURKI VAJ**, *Legal Personhood* (1st edn, Cambridge University Press 2023) <<https://www.cambridge.org/core/product/identifier/9781009025614/type/element>> accessed 8 January 2024
- KURKI VAJ/PIETRZYKOWSKI T** (eds), *Legal Personhood: Animals, Artificial Intelligence and the Unborn*, vol 119 (Springer International Publishing 2017) <<http://link.springer.com/10.1007/978-3-319-53462-6>> accessed 22 October 2024
- Law Commission, 'Corporate Criminal Liability: An Options Paper' (2022)
- LEE K-F**, 'A Blueprint for Coexistence with AI | Backchannel' *Wired* <<https://www.wired.com/story/a-blueprint-for-coexistence-with-artificial-intelligence/>> accessed 21 October 2024
- LEMLER MA/CASEY B**, 'Remedies for Robots' [2018] SSRN Electronic Journal <<https://www.ssrn.com/abstract=3223621>> accessed 14 November 2022
- LIN P/ABNEY K/BEKEY GA**, (eds), *Robot Ethics: The Ethical and Social Implications of Robotics* (First MIT Press paperback edition, The MIT Press 2014)

- LOPUCKI LM**, 'Algorithmic Entities' (2017) 95 Wash. UL Rev. 887
- LUSKIN R**, 'Caring about Corporate 'Due Care': Why Criminal Respondeat Superior Liability Outreaches Its Justification' (2020) 57 Am. Crim. L. Rev. 303
- MACPHERSON DL**, 'Extending Corporate Criminal Liability?: Some Thoughts on Bill C-45' 30 Manitoba Law Journal 253
- MAMAK K**, 'The Moral Status of Robots', *Robotics, AI and Criminal Law: Crimes Against Robots* (1st edn, Routledge 2023) <<https://www.taylorfrancis.com/books/9781003331100>> accessed 23 August 2023
- MAZZACUVA F**, 'The Impact of Ai on Corporate Criminal Liability: Algorithmic Misconduct in the Prism of Derivative and Holistic Theories' (2021) 92 Revue internationale de droit pénal 143
- MOKHTARIAN E**, 'The Bot Legal Code: Developing a Legally Compliant Artificial Intelligence' [2018] Vand. J. Ent. & Tech. L. 145
- MOSLEIN F**, 'Robots in the Boardroom: Artificial Intelligence and Corporate Law' in Woodrow Barfield and Ugo Pagallo (eds), *Research Handbook on the Law of Artificial Intelligence* (Edward Elgar Publishing 2018) <<https://china.elgaronline.com/view/edcoll/9781786439048/9781786439048.00039.xml>> accessed 23 October 2024
- MÜLLER VC/BOSTROM N**, 'Future Progress in Artificial Intelligence: A Survey of Expert Opinion' in Vincent C Müller (ed), *Fundamental Issues of Artificial Intelligence*, vol 376 (Springer International Publishing 2016) <https://link.springer.com/10.1007/978-3-319-26485-1_33> accessed 21 October 2024
- MURPHY R**, *Introduction to AI Robotics* (The MIT Press 2018)
- NERANTZI E/SARTOR G**, "'Hard AI Crime": The Deterrence Turn' (2024) 44 Oxford Journal of Legal Studies 673
- OSBORNE Z**, 'UK Serious Fraud Office Case Update: The Elusive "Directing Mind and Will"' (*Steptoe*, 2020) <<https://www.steptoec.com/en/news-publications/uk-serious-fraud-office-case-update-the-elusive-directing-mind-and-will.html>> accessed 23 October 2024
- PAGALLO U**, 'Apples, Oranges, Robots: Four Misunderstandings in Today's Debate on the Legal Status of AI Systems' (2018) 376 Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences 20180168
- PAGALLO U/QUATTROCOLO S**, 'The Impact of AI on Criminal Law, and Its Two Fold Procedures' in Woodrow Barfield and Ugo Pagallo (eds), *Research Handbook on the Law of Artificial Intelligence* (Edward Elgar Publishing 2018) <<https://china.elgaronline.com/view/edcoll/9781786439048/9781786439048.00026.xml>> accessed 13 April 2024
- PINTO A/EVAN M**, *Corporate Criminal Liability* (Fourth edition, Sweet & Maxwell 2021)

- PITT HL/GROSKAUFMANIS KA**, 'Minimizing Corporate Civil and Criminal Liability: A Second Look at Corporate Codes of Conduct' (1989) 78 Geo. LJ 1559
- RICCI SG**, 'The Technology and Archeology of Corporate Law' (16 August 2018) <<https://osf.io/zcqn7>> accessed 23 October 2024
- 'Robotics Openletter | Open letter to the European Commission' <<http://www.robotics-openletter.eu/>> accessed 3 September 2021
- ROSE AM/SQUARE R**, 'Intraportfolio Litigation' [2011] Nw. UL Rev. 1679
- ROSSELLA S**, 'Artificial Intelligence and Environmental Criminal Compliance' [2020] The Criminal Law Protection of our Common Home 179
- SCHERER MU**, 'Regulating Artificial Intelligence Systems: Risks, Challenges, Competencies, and Strategies' (2015) 29 Harv. JL & Tech 353
- SCOPINO G**, 'Preparing Financial Regulation for the Second Machine Age: The Need for Oversight of Digital Intermediaries in the Futures Markets' [2015] Columbia Business Law Review 439
- SEMMLER S/SEAN R**, 'Artificial Intelligence: Application Today and Implications Tomorrow' (2017) 16 Duke L. & Tech. Rev 85
- SIEBECKER MR**, 'Making Corporations More Humane Through Artificial Intelligence' (2019) 45 J. Corp. L. 95
- SIVACHENKO I**, 'Corporate Victims of Victimless Crime: How the FCPA's Statutory Ambiguity, Coupled with Strict Liability, Hurts Businesses and Discourages Compliance' (2013) 54 BCL Rev. 393
- SOLUM LB**, 'Legal Personhood for Artificial Intelligences' (1992) 70 North Carolina Law Review 1231
- STILGOE J**, 'Who Killed Elaine Herzberg?' (*OneZero*, 12 December 2019) <<https://onezero.medium.com/who-killed-elaine-herzberg-ea01fb14fc5e>> accessed 20 October 2024
- SULLINS JP**, 'When Is a Robot a Moral Agent?' in Michael Anderson and Susan Leigh Anderson (eds), *Machine Ethics* (1st edn, Cambridge University Press 2011) <https://www.cambridge.org/core/product/identifier/CB09780511978036A021/type/book_part> accessed 15 August 2023
- VALLOR S/BEKEY GA**, 'Artificial Intelligence and the Ethics of Self-Learning Robots' (2017) 1 338
- WALLACH W/ALLEN C**, *Moral Machines: Teaching Robots Right from Wrong* (Oxford University Press 2009)
- WATERS R**, 'AI Defector Gives Apple Access to Google's Secrets' (6 April 2018) <<https://www.ft.com/content/3107daec-393c-11e8-8b98-2f31af407cc8>> accessed 21 October 2024
- WILLIAMS WM**, 'Consequences of How We Define and Assess Intelligence' (1996) 2 Psychology, Public Policy, and Law 506

- YADAV Y**, 'How Algorithmic Trading Undermines Efficiency in Capital Markets' (2015) 68 Vand. L. Rev. 1607
- New York Central & Hudson River RR Co v United States* (1909) 212 US 481
- People ex rel Nonhuman Rights Project, Inc v Lavery* 124 AD3d 148, 150-52 (3d Dept 2014)
- People ex rel Nonhuman Rights Project, Inc v Lavery*, 998 NYS 2d 248 (App Div, 2014)
- R v Cornish and Maidstone and Tunbridge Wells NHS Trust* (2015) EWHC 2967
- R v Potter & Mures Shipping Pty Ltd* (2015) 25 Tas R 213
- Standard Oil Co of Texas v United States*, 307 F2d 120 (5th Cir 1962)
- United States v Automated Med Lab'ys, Inc*, 770 F2d 399, 407 (4th Cir 1985)
- United States v Bank of New Eng*, 821 F2d 844, 847, 855-56 (1st Cir 1987)
- United States v Hilton Hotels Corp*, 467 F2d 1000, 1004 (9th Cir 1972)
- United States v Sun-Diamond Growers of Cal*, 138 F3d 961, 970 (DC Cir 1998)
- United States v Sun-Diamond Growers of Cal* 526 US 398 398 (SC)
- Australia's Criminal Code Act (1995)
- Competition and Consumer Act 2010 (Cth).
- Corporations Act 2001 (Cth)
- Criminal Code of Canada (R.S.C., 1985, c. C-46)
- Criminal Justice Bill 2023
- Economic Crime and Corporate Transparency Act 2023
- MODEL PENAL CODE § 1.13(2) (AM. L. INST. 1962)
- Restatement (Third) of Agency § 1.04, Comment e.
- Uniform Electronic Transactions Act(UETA)
- European Parliament Resolution with Recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics 2015/2103(INL)) 2017

YAPAY ZEKÂNIN CEZAI SORUMLULUĞU

Coşkun KOÇ*

ÖZET

Yapay zekâ, hayatın her alanını dönüştürme potansiyeline sahip ve hızla ilerleyen bir teknolojidir. Bu teknolojinin birçok alanda insan unsurunun yerini alma potansiyeli hem beklentileri hem de endişeleri artırmıştır. Yapay zekâli sistemlerin otonom sürüş gibi bazı görevleri, tehlikeli olduğu kadar insanların korunan haklarını ihlal etme riskini de taşımaktadır. Yapay zekâ teknolojisi alanındaki cezai sorumluluk kavramı oldukça yenidir. Bu tür bir teknoloji insanlara zarar verdiğinde ve hatta ölüme neden olduğunda, cezai sorumluluk sorusu ortaya çıkabilir.

Bir yapay zekâ algoritmasının ortalama bir insaninkinden çok daha fazla niteliğe sahip olması, ona cezai sorumluluk yüklemek için yeterli değildir. Yapay zekâ teknolojilerinin hukuki statüsü bağlamında, bu teknolojiler tarafından işlenen suçlarda cezai sorumluluğun belirlenmesi bugün itibarıyla ceza hukukunda önemli bir boşluğu temsil etmektedir. Gelecekteki ceza hukuku, yapay zekânın cezai sorumluluğuyla ilgili tüm soruları etkili bir şekilde ele alacak şekilde hazırlanmalıdır. Bu çalışmada, yapay zekâli robotların ceza hukukundaki rolüne ilişkin sorular ceza hukukunun temel ilkeleri ve doktrinleri çerçevesinde ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ceza hukuku, yapay zekâ

GİRİŞ

Yapay zekâ, bilgisayar biliminin hızla ilerleyen bir alanıdır. 1950'lerin ortalarında, yapay zekânın babası olarak anılan John McCarthy, bunu "zeki makineler üretme bilimi ve mühendisliği" olarak tanımlamıştır. Kavramsal olarak yapay zekâ, bir makinenin çevresini bağımsız olarak algılama ve ona yanıt verme yeteneğidir. Buna göre yapay zekâli varlıklar, tipik olarak insan zekâsı ve karar alma süreçleri gerektiren görevleri, doğrudan insan müdahalesi olmadan gerçekleştirme yeteneğine sahiptirler.

* Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, Asst. Prof. Dr., İnönü University Faculty of Law, Department of Criminal and Criminal Procedure Law, coskun.koc@inonu.edu.tr. (ORCID: 0000-0001-9453-5919).

Bugün itibariyle, geleneksel ceza hukuku doktrinlerine dayanarak, yapay zekâlı robotların kişilikleri ve özgür iradeleri olmaması nedeniyle cezai olarak sorumlu tutulamayacaklarını söyleyebiliriz. Bir başka deyişle, olası cezai sorumluluk, makinenin üreticisine, programcısına veya operatörüne atfedilir. Yapay zekâ içeren ceza davalarının karmaşıklığı, sorumlu tarafı belirlemede etkili, yeterli ve güvenilir olan yeni soruşturma yöntemlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Ancak bu sayede gelişen teknolojik ortamda hesap verilebilirlik mümkün olur.

Yapay zekâ teknolojisinin gelecekteki uygulama alanları şimdiden bilinemediği için bu tür yazılımların cezai sorumluluğuna ilişkin önyargılı ve kesin ifadeler kullanmak hatalı olur. Bu noktada cezai sorumluluğu sadece programcı gerçek kişilere yüklemek sorunun aşırı basitleştirilmesi anlamına gelir. Yapay zekâlı robotlar giderek daha fazla zeki varlıklar olarak tanındıkça, cezai sorumluluğun sahibi değişebilir. Birçok akademisyenin önerdiği gibi, yapay zekânın cezai sorumluluğu geleceğin çözümü olabilir. Ancak ceza hukuku sistemlerimizin tamamını değiştirmeyeceksek, özgür iradesi ve kusur yeteneği olan yapay zekâ sistemleri geliştirilmeden önce makinenin cezai sorumluluğuna başvurmamalıyız.

Yapay zekâ teknolojileri ile bağlantılı suçlarda cezai sorumluluğun belirlenmesi için şu anda en tutarlı olasılık, bunların araç olarak kullanıldığının benimsenmesidir. Bu bağlamda, yapay zekâ sisteminin oluşturulması ve kullanılması sürecinde yer alan gerçek kişiler kural olarak sorumlu tutulacaktır. Kendi kararlarını otonom bir şekilde verebilen yapay zekâ sistemlerinin varlığı halinde müşterek faillik tartışılabilir.

KAYNAKÇA

- AKBULUT**, Berrin: “Yapay Zekâ ve Ceza Hukuku Sorumluluğu”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.4, 2023, s. 267-319.
- AKSOY**, Hakan: “Yapay Zekâlı Varlıklar ve Ceza Hukuku”, International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences, Vol.4/1, 2021, s.10-27.
- ARDA**, Altınok: “Chatbot ve Yapay Zekâlı Asistanlara Hukuksal Yaklaşım”, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt: 93, Sayı: 3, 2019, s. 258-270.
- ARTUK**, M. Emin/ **GÖKCEN**, Ahmet/ **ALŞAHİN**, M. Emin/ **ÇAKIR**, Kerim: Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Ankara, 2018.
- ASARO**, Peter M.: “What Should We Want From a Robot Ethic?”, International Review of Information Ethics, Vol. 6(12), 2006, s. 2-15.

- BERLIAN**, Cheny/ **HELMI**, Hafrida: "The Urgency of Artificial Intelligence Criminal Responsibility as Cybercriminals", *International Journal of Scientific Multidisciplinary Research*, Vol.2, 2024, s. 305.
- DOBRINOIU**, Maxim: "The Influence of Artificial Intelligence on Criminal Liability", *Lex ET Scientia International Journal*, Vol. 1, 2019, s. 140-147.
- DÜLGER**, M. Volkan: "Bir Hukuk-Kurgu Denemesi: Yapay Zekâlı Varlığın Hukuki Sorumluluğu (Olabilir Mi?)", *Hukuk ve Ötesi Dergisi*, 2017, s. 4-10.
- FENG**, M., **ZHENG**, J., **HAN**, Y., **REN**, J., **LIU**, Q.: Big Data Analytics and Mining for Crime Data Analysis, Visualization and Prediction. In *Lecture Notes in Computer Science*, 10989 LNAI Springer International Publishing, 2018, s. 605-614.
- GLESS**, Sabine/ **SILVERMAN**, Emily/ **WEIGEND**, Thomas: "If Robots Cause Harm, Who Is to Blame? Self-Driving Cars and Criminal Liability", *New Criminal Law Review*, Vol. 19(3), 2016, s. 412-436.
- HAKERİ**, Hakan: *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 27. Baskı, Ankara, 2022.
- HALLEVY**, Gabriel: "The Criminal Liability of Artificial Intelligence Entities - from Science Fiction to Legal Social Control", *Akron Intellectual Property Journal*, Vol. 4, 2010, s.171-201.
- HALLEVY**, Gabriel: "Virtual Criminal Responsibility", *SSRN Electronic Journal*. 2011, s. 6-28. e SSRN: <https://ssrn.com/abstract=1835362> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1835362>
- HAYWARD**, Keith J./ **MAAS**, Matthijs M.: "Artificial Intelligence and Crime: A Primer for Criminologists", *Crime, Media, Culture: An International Journal*, Vol. 17(2), 2021, s. 209-233.
- HELLWEGER**, Angelika: "Use of AI in Criminal Justice", *lexisnexis*, 2023, s. 1-3.
- KAN**, C. Hakan: "Criminal Liability of Artificial Intelligence from the Perspective of Criminal Law", *An Evaluation in the Context of the General Theory of Crime and Fundamental Principles*, *International Journal of Eurasia Social Sciences*, Vol. 15 (55), 2024, s. 276-313.
- KING**, Thomas C./**AGGARWAL**, Nikita/ **TADDEO**, Mariarosaria/ **FLORIDI**, Luciano: "Artificial Intelligence Crime: An Interdisciplinary Analysis of Foreseeable Threats and Solutions", *Science and Engineering Ethics*, eds. Dena K. Plemmons and Behnam Taebi, 2020, s. 26- 89.
- KINGSTON**, John: "Artificial Intelligence and Legal Liability", eds. Max Brame, Miltiadis Petridis, *Research and Development in Intelligent Systems*, UK, 2016, s. 269-279.
- KIRPICHNIKOV**, Danila/ **PAVLYUK**, Albert/ **GREBNEVA**, Yulia/ **OKAGBUE**, Hilary: "Criminal Liability of the Artificial Intelligence", *E3S Web of Conferences* 159, 2020, s. 1-10.

- KOCA**, Mahmut/ **ÜZÜLMEZ**, İlhan: Ceza Hukuku Genel Hükümler,17. Baskı, Ankara, 2024.
- KÖKEN**, Enes: “Yapay Zekânın Cezai Sorumluluğu”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl: 12, Sayı: 4, 2021, s. 247-286.
- LIU**, Han-Wei/ **LIN**, Ching-Fu/ **CHEN**, Yu-Jie: “Beyond State v Loomis: Artificial Intelligence, Government Algorithmization and Accountability”, International Journal of Law and Information Technology, Vol. 27, No. 2, Summer 2019, s. 122-141.
- MADIA**, James D.: “Review of Predictive Policing and Artificial Intelligence”, International Journal of Police Science, Vol. 1 (2), 2022, s.1-3.
- MCDANIEL**, John L.M./**PEASE**, Ken G.: Predictive Policing and Artificial Intelligence, 1st ed., Oxon UK, 2021.
- MIN**, Bruno/ **FERRIS**, Griff: “Regulating Artificial Intelligence for Use in Criminal Justice Systems in the EU”, Policy Paper, 2022, s. 1-35.
- NANOS**, Andreas: “Criminal Liability of Artificial Intelligence”, Charles University in Prague Faculty of Law Research Paper Series, No.3, 2023, s. 1-35.
- OSMANI**, Nora: “The Complexity of Criminal Liability of AI Systems”, Masaryk University Journal of Law and Technology, Vol. 1, 2020, s. 53-82.
- ÖZEN**, Mustafa: Ceza Hukuku Genel Hükümleri, Adalet Yayınevi, 7. Baskı, Ankara, 2022.
- PHALKE**, Vijay/ **GUND**, Pratima/ **PATIL**, Sangeeta: “Investigating Crime A Role Of Artificial Intelligence in Criminal Justice”, The Online Journal of Distance Education and e-Learning, Vol. 11(2), 2023, s.1520-1526.
- RIGANO**, Christopher: “Using Artificial Intelligence to Address Criminal Justice Needs, National Institute of Justice Journal”, Vol. 1, 2019, s. 36-46.
- SAUD**, Alaa: “Criminal Liability about the Use of Artificial Intelligence:Investigating the Actus Reus Element of AI-driven Technology”, American Journal of Law, Vol.6 (1), 2023, s.1-25.
- SIMMLER**, Monika / **BRUNNER**, Simone / **CANOVA**, Giulia / **SCHEDLER**, Kuno: “Smart Criminal Justice: Exploring the Use of Algorithms in the Swiss Criminal Justice System”, Artificial Intelligence and Law, Vol. 31, 2023, s. 216.
- SUSHINA**, Tatyana / **SOBENIN**, Andrew: “Artificial Intelligence in the Criminal Justice System: Leading Trends and Possibilities”, Advances in Social Science, Education and Humanities Research, Vol. 441, 2020, s. 432-437.
- TÖNGÜR**, Ali Rıza/ **ÇETİNTÜRK**, Ekrem: Ceza Hukuku Genel Hükümler, 1. Baskı, Ankara, 2020.

ULUSLARARASI HUKUK AÇISINDAN YAPAY ZEKÂNIN ASKERİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN DEVLET SORUMLULUĞU

Berkant AKKUŞ*

ÖZ

Yapay zekânın askeri uygulamalardaki gelişimi, devlet sorumluluğu ile ilgili karmaşık hukuki ve etik zorlukları beraberinde getirmiştir. Bu kitap bölümü, askeri yapay zekâ bağlamında devlet sorumluluğunun çok yönlü boyutlarını inceleyerek uluslararası insancıl hukuk, uluslararası insan hakları hukuku ve devlet hesap verebilirliği arasındaki etkileşime vurgu yapmaktadır. Kitap bölümü, devletlerin yapay zekânın askeri operasyonlarda geliştirilmesi, konuşlandırılması ve kullanımı sırasında belirlenmiş hukuki normlara uyması gerekliliğine ilişkin yükümlülüklerini incelemekte, özellikle uluslararası insancıl hukuk ve uluslararası insan hakları hukukunun potansiyel ihlallerine yönelik hesap verebilirlik konularına odaklanmaktadır. Tartışma, yapay zekâ kaynaklı askeri eylemler nedeniyle meydana gelen zararların önlenmesi, soruşturulması ve telafi edilmesi konusundaki devlet yükümlülüklerinin yanı sıra, otonom silah sistemleriyle ilişkili risklerin azaltılmasında şeffaflık, denetim ve uluslararası iş birliğinin rolünü de kapsamaktadır. Bununla birlikte, kitap bölümünde önceden belirlenmiş bir çerçevenin ötesinde kendi çalışma kurallarını değiştirebilen, makine öğrenimi tabanlı ölümcül tam otonom silah sistemleri sahaya sürüldüğünde, bu silahları devlet temsilcisi olarak kavramsallaştırılarak fiillerini sahaya süren devlete atfetmenin ve onlara devlet organlarına benzer şekilde davranmanın daha adil olabileceği önerilmektedir. Bu kritik konuları ele alarak, kitap bölümü askeri yapay zekânın hukuki sonuçları ve hızla gelişen teknolojik ilerlemeler karşısında devlet sorumluluğunu korumak için sağlam sistemlere duyulan ihtiyaç konusundaki devam eden tartışmalara katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: yapay zekâ, devlet sorumluluğu, otonom silah sistemleri

* Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Uluslararası Hukuk Anabilim Dalı | Assistant Professor of Law, Inonu University Faculty of Law, Department of Public International Law, berkant.akkus@inonu.edu.tr. (ORCID: 0000-0001-6652-2512).

KAYNAKÇA

- 1966 International Covenant on Civil and Political Rights, 999 UNTS 171.
- 2013 Arms Trade Treaty, 3013 UNTS.
- ACQUAVIVA**, Guido: “Autonomous Weapons Systems Controlled by Artificial Intelligence: A Conceptual Roadmap for International Criminal Responsibility”, *The Military Law and the Law of War Review*, C. 60, S. 1, 2022, s. 89–121.
- AIZENBERG**, Evgeni: “Designing for Human Rights in AI”, *Big Data & Society*, C. 7, S. 2, 2020, s. 1-14.
- AİHM**, *Bélané Nagy v Macaristan*, Başvuru no 53080/13, 10 Şubat 2015.
- ALLEN**, Nicholas: “Deepfake Fight: AI-Powered Disinformation and Perfidy under the Geneva Conventions”, *Notre Dame Journal on Emerging Technologies*, C. 3, S. 2, 2022, s. 3-70.
- AMOROSO**, Daniele: “Jus In Bello and Jus Ad Bellum Arguments against Autonomy in Weapons Systems: A Re-Appraisal”, *QIL: Questions of International Law*, C. 4, S. 43, 2017, s. 5-31.
- AMOROSO**, Daniele: “Toward a Normative Model of Meaningful Human Control over Weapons Systems”, *Ethics and International Affairs*, C. 35, S. 2, 2021, s. 245-272.
- AMOROSO**, Daniele: *Autonomous Weapons Systems and International Law A Study on Human-Machine Interactions in Ethically and Legally Sensitive Domains*, Baden-Baden 2020.
- AZZUTTI**, Alessio: “AI Trading and the Limits of EU Law Enforcement in Deterring Market Manipulation”, *Computer Law & Security Review*, C. 45, S. 1, 2022, s. 1-21.
- BARBOSA**, Lutiana: *Autonomous Weapons Systems and the Responsibility of States Challenges and Possibilities*, London 2024.
- BENVENISTI**, Eyal: “War is Governance: Explaining the Logic of the Laws of War from a Principal-Agent Perspective”, *Michigan Law Review*, C. 112, S. 8, 2014, s. 1363-1415.
- BO**, Martha: “Autonomous Weapons and the Responsibility Gap in Light of the Mens Rea of the War Crime of Attacking Civilians in the ICC Statute”, *Journal of International Criminal Justice*, C. 19, S. 2, 2021, s. 275-299.
- BODE**, Ingvild: *Meaning-less Human Control: Lessons from Air Defence Systems for Lethal Autonomous Weapons*, Odense 2021, s. 27.
- BOSCH**, Karel van den: *Human-AI Cooperation to Benefit Military Decision Making*, Brussels 2018.
- BOULANIN**, Vincent: *Mapping the Development of Autonomy in Weapon Systems*, Stockholm 2017.

- BOUTIN**, Bérénice: “Responsibility in Connection with the Conduct of Military Partners”, *The Military Law and the Law of War Review*, C. 56, S. 1, 2017, s. 57-91.
- BRYSON**, Joanna, **DIAMANTIS**, Mihailis, **GRANT**, Thomas: “Of, for, and by the People: The Legal Lacuna of Synthetic Persons”, *Artificial Intelligence and Law*, C. 25, S. 3, 2017, s. 273-291.
- BRYSON**, Joanna: “Patience Is Not a Virtue: The Design of Intelligent Systems and Systems of Ethics”, *Ethics and Information Technology*, C. 20, S. 1, 2018, s. 15-26.
- CASS**, Kelly: “Autonomous Weapons and Accountability: Seeking Solutions in the Law of War”, *Loyola of Los Angeles Law Review*, C. 48, S. 3, 2015, s.1017-1068.
- CASTEL**, Matthew: “The Road to Artificial Super-Intelligence Has International Law a Role to Play”, *Canadian Journal of Law and Technology*, C. 14, S. 1, 2016, s. 1-16.
- CAWTHORNE**, Lawrence: “Common Article 1 of the Geneva Conventions and the Method of Treaty Interpretation”, *International and Comparative Law Quarterly*, C. 72, S. 4, 2023, s. 869-908.
- CHIMNI**, Bhupinder: “The Articles on State Responsibility and the Guiding Principles of Shared Responsibility: A TWAIL Perspective”, *European Journal of International Law*, C. 31, S. 4, 2020, s. 1211-1221.
- Commissioner of Patents v Thaler (FCAFC 62, 13 April 2022).
- Corfu Channel Case (United Kingdom v. Albania), Merits, Judgment of 9 April 1949, [1949] ICJ Rep. 4.
- CRAWFORD**, James: *State Responsibility: The General Part*, Cambridge 2013.
- CRAWFORD**, Kate: “AI Systems as State Actors”, *Columbia Law Review*, C. 119, S. 7, 2019, s. 1941-1972.
- CROOTOF**, Rebecca: “A Meaningful Floor for Meaningful Human Control”, *Temple International and Comparative Law Journal*, C. 30, S. 1, 2016, s. 53-62.
- CROOTOF**, Rebecca: “War Torts: Accountability for Autonomous Weapons”, *University of Pennsylvania Law Review*, C. 164, S. 6, 2016, s. 1347-1402.
- DACUS**, Andrew: *Impact of C4ISR/Digitization and Joint Force Ability to Conduct the Global War on Terror*, Fort Leavenworth 2006.
- DARGAN**, Shaveta, **BANSAL**, Shally, **KUMAR**, Munish, **MITTAL**, Ajay: “Augmented Reality: A Comprehensive Review”, *Archives of Computational Methods in Engineering*, C. 30, S. 1, 2023, s. 1057-1080.
- EECC**, *Partial Award: Western and Eastern Fronts – Ethiopia’s Claims 1&3*, 19 December 2005, *Reports of International Arbitral Awards*, vol XXVI, 351.
- EKELHOF**, Merel: “Lifting the Fog of Targeting: “Autonomous Weapons” and Human Control through the Lens of Military Targeting”, *Naval War College Review*, C. 71, S. 3, 2018, s. 61-97.

- EI-Masri v. the Former Yugoslav Republic of Macedonia**, Judgment of 13 December 2012, App No. 39630/09, [2012] Reports of Judgments and Decisions.
- EU HIGH-LEVEL EXPERT GROUP ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE, *Ethics Guidelines for Trustworthy Artificial Intelligence*, Strasbourg 2019.
- FERL**, Anna: "Imagining Meaningful Human Control: Autonomous Weapons and the (De-) Legitimation of Future Warfare", *Global Society*, C. 38, S. 1, 2022, s. 139-155.
- GAETA**, Paola: "Who Acts When Autonomous Weapons Strike? The Act Requirement for Individual Criminal Responsibility and State Responsibility", *Journal of International Criminal Justice*, C. 21, S. 5, 2023, s. 1033-1055.
- GARCIA**, Megan: "Racist in the Machine: The Disturbing Implications of Algorithmic Bias", *World Policy Journal*, C. 33, S. 4, 2017, s. 111-117.
- GEISS**, Robin: *Military Operations and the Notion of Control Under International Law*, Hague 2021.
- GREGORY**, Thomas: "The Costs of War: Condolence Payments and the Politics of Killing Civilians", *Review of International Studies*, C. 46, S. 1, 2019, s. 156-176.
- GRUT**, Chantal: "The Challenge of Autonomous Lethal Robotics to International Humanitarian Law", *Journal of Conflict and Security Law*, C. 18, S. 1, 2013, s. 5-23.
- GUNKEL**, David: "Mind the Gap: Responsible Robotics and the Problem of Responsibility", *Ethics and Information Technology*, C. 22, S. 4, 2020, s. 307-320.
- GÜNEYSU**, Gökhan: "Autonomous Weapon Systems and The Humanitarian Principle of Distinction", *Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul*, C. 74, S. 1, 2024, s. 133-153.
- GÜNEYSU**, Gökhan: "Yeni Silahların Tabii Tutulması Gereken Hukukîlik Denetimi ve Otonom Silah Sistemleri", *Düşünce Dünyasında Türkiz*, C. 14, S. 64, 2023, s. 81-105.
- HAMMOND**, Daniel: "Autonomous Weapons and the Problem of State Accountability", *Chicago Journal of International Law*, C. 15, S. 2, 2015, s. 652-687.
- HAQUE**, Adil: "Protecting and Respecting Civilians: Correcting the Substantive and Structural Defects of the Rome Statute", *New Criminal Law Review*, C. 14, S. 1, 2011, s. 519-575.
- HELLER**, Kevin: "Mistake of Legal Element, the Common Law, and Article 32 of the Rome Statute: A Critical Analysis", *Journal of International Criminal Justice*, C. 6, S. 3, 2008, s. 419-455.
- HENCKAERTS**, Jean-Marie, **DOSWALD-Beck**, Louise: *Customary International Humanitarian Law - Volume 1: Rules*, Geneva 2005.
- HOADLEY**, Daniel: *Artificial Intelligence and National Security*, Washington 2020.
- HOROWITZ**, Michael: "Why Words Matter: The Real World Consequences of Defining Autonomous Weapons Systems", *Temple International and Comparative Law Journal*, C. 30, S. 1, 2021, s. 85-98.

- HUGHES**, Joshua: "The Law of Armed Conflict Issues Created by Programming Automatic Target Recognition Systems Using Deep Learning Methods", *Yearbook of International Humanitarian Law*, C. 21, S. 1, 2018, s. 99-135.
- Human Rights Council, Report of the Group of Eminent International and Regional Experts on Yemen: Situation in Yemen, including Violations and Abuses since September 2014 (10 September 2021) UN Doc A/HRC/48/20.
- ICJ, *Reparation for Injuries Suffered in the Service of the United Nations*, Advisory Opinion [1949] ICJ Rep 174.
- ICRC: *Autonomy, Artificial Intelligence and Robotics: Technical Aspects of Human Control*, Geneva 2019.
- INTERNATIONAL COMMITTEE OF THE RED CROSS: *Commentary on the First Geneva Convention Convention (I) for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field*, Cambridge 2017.
- INTERNATIONAL LAW ASSOCIATION: "The Conduct of Hostilities and International Humanitarian Law: Challenges of 21st Century Warfare", *International Law Studies*, C. 93, S. 1, 2017, s. 321-388.
- INTERNATIONAL LAW COMMISSION: *Draft Conclusions on Identification of Customary International Law, with Commentaries (2018)*, UN Doc A/73/10.
- JENKS**, Chris: "False Rubicons, Moral Panic, & Conceptual Cul-De-Sacs: Critiquing & Reframing the Call to Ban Lethal Autonomous Weapons", *Pepperdine Law Review*, C. 44, S. 1, 2016, s. 1-71.
- JOHNSON**, Deborah: "Computer Systems: Moral Entities but not Moral Agents", *Ethics and Information Technology*, C. 8, S. 4, 2006, s. 195-204.
- JOHNSON**, James: "Artificial Intelligence & Future Warfare: Implications For International Security", *Defense & Security Analysis*, C. 35, S. 2, 2019, s. 147-169.
- JOHNSON**, James: "Finding AI Faces in the Moon and Armies in the Clouds: Anthropomorphising Artificial Intelligence in Military Human-Machine Interactions", *Global Society*, C. 38, S. 1, 2024, s. 67-82.
- KANG**, Kiseok: "Enemies, Allies, and Artificial Intelligence: Developing Rules and Norms for Lethal Autonomous Weapons Systems", *Georgetown Security Studies Review*, C. 10, S. 2, 2023, s. 50-63.
- KLONOWSKA**, Klaudia: "Article 36: Review of AI Decision-Support Systems and Other Emerging Technologies of Warfare", *Yearbook of International Humanitarian Law*, C. 23, S. 1, 2022, s. 123-153.
- KRASKA**, James: "Command Accountability for AI Weapon Systems in the Law of Armed Conflict", *International Law Studies*, C. 97, S. 1, 2021, s. 407-447.
- KRUPIY**, Tetyana: "Regulating a Game Changer: Using a Distributed Approach to Develop an Accountability Framework for Lethal Autonomous Weapon Systems", *Georgetown Journal of International Law*, C. 50, S. 1, 2018, s. 45-112.

Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons, Advisory Opinion of 8 July 1996, [1996] ICJ Rep. 226.

LIU, Hin-Yan: “From the Autonomy Framework towards Networks and Systems Approaches for Autonomous Weapons Systems”, *Journal of International Humanitarian Legal Studies*, C. 10, S. 1, 2019, s. 89-110.

LUBIN, Asaf: “The Reasonable Intelligence Agency”, *Yale Journal of International Law*, C. 47, S. 1, 2022, s. 119-164.

MAAS, Matthijs: “International Law Does Not Compute: Artificial Intelligence and the Development, Displacement or Destruction of the Global Legal Order”, *Melbourne Journal of International Law*, C. 20, S. 1, 2019, s. 2-29.

MATTHIAS, Andreas: “The Responsibility Gap: Ascribing Responsibility for the Actions of Learning Automata”, *Ethics and Information Technology*, C. 6, S. 1, (2004), s. 175-183.

MCDougall, Carrie: “Autonomous Weapon Systems And Accountability: Putting The Cart Before The Horse”, *Melbourne Journal Of International Law*, C. 20, S. 1, 2019, s. 1-30.

MCFARLAND, Tim: “Mind the Gap: Can Developers of Autonomous Weapons Systems be Liable for War Crimes?”, *International Law Studies*, C. 90, S. 1, 2014, s. 361-385.

MCFARLAND, Tim: *Autonomous Weapon Systems and the Law of Armed Conflict Compatibility with International Humanitarian Law*, Cambridge 2020.

MCGREGOR, Lorna, **MURRAY**, Daragh, NG, Vivian: “International Human Rights Law as a Framework for Algorithmic Accountability”, *International & Comparative Law Quarterly*, C. 68, S. 2, 2019, s. 309-343.

MEERSCHE, Dimitri Van Den: “Virtual Borders: International Law and the Elusive Inequalities of Algorithmic Association”, *European Journal of International Law*, C. 33, S. 1, 2022, s. 171-204.

MILANOVIĆ, Marko: “Special Rules of Attribution of Conduct in International Law”, *International Law Studies*, C. 96, S. 1, 2020, s. 295-393.

NATO JAPCC: *Future Unmanned System Technologies: Legal and Ethical Implications of Increasing Automation*, Brussels 2016.

NATO, “Allied Joint Doctrine for the Conduct of Operations”, AJP-3 Edition C Version 1, 2019, 1-37.

NATO: *Science & Technology Trends 2020-2040, Exploring the S&T Edge*, Brussels 2023.

New Zealand, *Manual of Armed Forces Law*, vol 4.

NOLLKAEMPER, André: “Concurrence between Individual Responsibility and State Responsibility in International Law”, *International and Comparative Law Quarterly*, C. 52, S. 3, 2003, s. 615-640.

- NUNES**, Afonso: *The Legality and Accountability of Autonomous Weapon Systems*, Cambridge 2022.
- O'CONNELL**, Mary: "Banning Autonomous Weapons: A Legal and Ethical Mandate", *Ethics & International Affairs*, C. 37, S. 3, 2023, s. 287-298.
- ÖZBAY**, Ümit: *Roma Hukukunda ve Türk Hukukunda Borçlunun Sorumlu Olmadığı Sonraki İmkânsızlık*, Ankara 2020.
- ÖZER**, Âdem: *Silahlandırılmış Yapay Zekâ: Otonom Silah Sistemleri ve Uluslararası Hukuk*, Ankara 2022.
- PACHOLSKA**, Magdalena: "Military Artificial Intelligence and the Principle of Distinction: A State Responsibility Perspective", *Israel Law Review*, C. 56, S. 1, 2023, s. 3-23.
- PETERS**, Anne, **KOLB**, Robert, **HEMPTINNE**, Jerome: *Animals in the International Law of Armed Conflict*, Cambridge 2022.
- Reports of International Arbitral Awards*, vol XV, 399.
- RICHARDSON**, James: "Project Convergence: A Venue for Joint All-Domain Command and Control Experimentation", *Joint Force Quarterly*, C. 107, S. 4, 2022, s. 88-92.
- RUSSELL**, Stuart: *Artificial Intelligence: A Modern Approach Pearson Series in Artificial Intelligence*, London 2010.
- RUSSELL**, Stuart: *Human Compatible: AI and the Problem of Control*, London 2020.
- SAR**, Aysegül Buğra: "Considerations on Assistance and Rescue at Sea in the Light of the Increasing Autonomy in Shipping", *Marine Policy*, C. 153, S. 1, 2023, s. 1-11.
- SASSOLI**, Marco: "Autonomous Weapons and International Humanitarian Law: Advantages, Open Technical Questions and Legal Issues to be Clarified", *International Law Studies*, C. 90, S. 1, 2014, s. 307-340.
- SATİ**, Mustafa Can: "The Attributability of Combatant Status to Military AI Technologies under International Humanitarian Law", *Global Society*, C. 38, S. 1, 2024, s. 122-138.
- SCHARRE**, Paul: "Debunking the AI Arms Race Theory", *Texas National Security Review*, C. 4, S. 3, 2021, s. 121-132.
- SCHMITT**, Michael: *Tallinn Manual on the International Law Applicable to Cyber Warfare*, Cambridge 2013.
- SCHULZKE**, Marcus: "Drone Proliferation and the Challenge of Regulating Dual-Use Technologies", *International Studies Review*, C. 21, S. 3, 2019, s. 497-517.
- SCHWARZ**, Elke: "Autonomous Weapons Systems: Artificial Intelligence, and the Problem of Meaningful Human Control", *Philosophical Journal of Conflict and Violence*, C. 5, S. 1, 2021, s. 52-72.
- SHADIKHODJAEV**, Sherzod: "Cessation and Reparation in the GATT/WTO Legal System: A View from the Law of State Responsibility", *Journal of World Trade*, C. 41, S. 6, 2007, s. 1237-1258.

- SHAH**, Chirag: *A Hands-On Introduction to Data Science*, Cambridge 2020.
- SHAH**, Sangeeta: *Ukraine and the Netherlands v. Russia*, Amicus Curiae on behalf of the Human Rights Law Centre of the University of Nottingham, Nottingham 2021.
- SLOCOMBE**, Geoff: “Unmanned Naval Aviation: Navy Gets Its Own Eyes in the Sky”, *Asia-Pacific Defence Reporter*, C. 43, S. 2, 2017, s. 34-36.
- SLOCOMBE**, Geoff: “Unmanned Vessels in the Maritime Domain”, *Asia-Pacific Defence Reporter*, C. 45, S. 5, 2019, s. 36-40.
- SPARROW**, Robert: “Killer Robots”, *Journal of Applied Philosophy*, C. 24, S. 1, 2007, s. 62-77.
- STAARTJES**, Victor: *Machine Learning in Clinical Neuroscience Foundations and Applications*, Berlin 2021.
- STANLEY-LOCKMAN**, Zoe: *Responsible and Ethical Military AI Allies and Allied Perspectives*, Georgetown 2021.
- SUCHMAN**, Lucy: “Algorithmic Warfare and the Reinvention of Accuracy”, *Critical Studies on Security*, C. 8, S. 2, 2020, s. 175-187.
- SUCHMAN**, Lucy: *Human-Machine Reconfigurations Plans and Situated Actions*, Cambridge 2012.
- Thaler v. Comptroller (EWCA Civ 1374, 21 September 2021).
- Thaler v. Vidal (US Court of Appeals for the Federal Circuit, 5 August 2022).
- The Queen (on the application of Campaign Against Arms Trade) v Secretary of the State for International Trade* [2017] EWHC 1726 (QB).
- The Queen (on the application of Campaign Against Arms Trade) v Secretary of the State for International Trade* [2019] EWCA Civ 1020.
- The Rome Statute of the International Criminal Court (entered into force 1 July 2002) 2187 UNTS 90.
- Toronto Declaration on Protecting the Rights to Equality and Non-Discrimination in Machine Learning Systems (2018).
- Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies (entered into force 10 October 1967) 610 UNTS 205.
- TURING**, Alan: “Computing Machinery and Intelligence”, *Mind*, C. 59, S. 236, 1950, s. 433-460.
- UMBRELLO**, Steven: *Technology Ethics: Responsible Innovation and Design Strategies*, Cambridge 2024.
- UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights (CESCR), General comment No. 24 (2017) on State obligations under the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights in the Context of Business Activities, UN Doc. E/C.12/GC/24 (2017).
- United Kingdom, “Declarations and Reservations Made upon Ratification of the 1977 Additional Protocol I”, 28 January 1998.

- United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP), HR/PUB/11/04 (2011).
- US Department of Defense, 'Directive Number 3000.09: Autonomy in Weapon Systems', 21 November 2012.
- US Department of Defense, "Autonomy in Weapons Systems", (2012) Directive 3000.09.
- US Department of Defense, Law of War Manual.
- US DEPARTMENT OF DEFENSE: Summary of the 2018 National Defense Strategy: Sharpening the American Military's Competitive Edge, Virginia 2018.
- US Forces-Afghanistan, "Investigation Report on the Airstrike on the Médecins Sans Frontières / Doctors Without Borders Trauma Center in Kunduz, Afghanistan on 3 October 2015", 017-21, 28 April 2016.
- US Military Tribunal at Nuremberg, *Hostages Case, United States v List (Wilhelm) and Others*, Trial Judgment, Case No 7 (1948) 11 TWC 757, 19 February 1948.
- XENOS**, Dimitris: The Positive Obligations of the State under the European Convention of Human Rights, London 2011.
- YAMPOLSKIY**, Roman: "Unpredictability of AI: On the Impossibility of Accurately Predicting All Actions of a Smarter Agent", *Journal of Artificial Intelligence and Consciousness*, C. 7, S. 1, 2020, s. 109-118.
- YEUNG**, Karen: Council of Europe Responsibility and AI: A Study of the Implications of Advanced Digital Technologies Including AI Systems for the Concept of Responsibility within a Human Rights Framework, Strasbourg 2019.
- YEUNG**, Karen: Responsibility and AI: A Study of the Implications of Advanced Digital Technologies (including AI Systems) for the Concept of Responsibility Within a Human Rights Framework, Strasbourg 2019.

YAPAY ZEKÂ TABANLI YÜZ TANIMA SİSTEMLERİNE İLİŞKİN HUKUKİ TARTIŞMALAR

Hilal ALBAL ULAŞ*

Aybike TUNÇ**

I. GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz teknoloji çağında, Yapay Zekâ (YZ) en dönüştürücü yeniliklerden biri olarak ortaya çıkmış ve sağlıktan finansa kadar dünyanın dört bir yanında çeşitli sektörlerde devrim yaratmıştır. Birçok kullanım alanı olan YZ'nin yüz tanıma özelliği, özellikle kolluk kuvvetleri, güvenlik ve ticari sektörde vadettiği potansiyel nedeniyle kullanılmaya başlanmış, ancak beraberinde çeşitli tartışmalara da sebep olmuştur. Bireyleri benzersiz yüz özelliklerine göre tanımlamak veya doğrulamak için yapay zekâ algoritmalarını kullanan bu teknoloji, yeni kolaylık ve güvenlik seviyeleri vaat etmekle birlikte, hukuk araştırmacılarınca ele alınması gereken karmaşık yasal, etik ve düzenleyici zorlukları da beraberinde getirmektedir.

Yüz tanıma teknolojisi yaygınlaştıkça sonuçları, hukuk araştırmacıları ve politika yapıcılar tarafından giderek daha fazla sorgulanır hale gelmiştir. Özellikle mahremiyet, veri koruma, ayrımcılık ve hesap verilebilirlik açısından bu teknolojinin kişisel ve toplumsal etkileri dikkatle incelenmeli ve olası olumsuz etkilerle etkin bir şekilde mücadele edilmelidir. Zira yüz tanıma sistemleri temelinde büyük ölçüde biyometrik verilerin toplanması ve bu verilerin işlenmesine dayanmaktadır. Dolayısıyla bu hassas bilgilerin nasıl toplandığı, saklandığı ve kullanıldığı konusunda endişelere yol açmaktadır.

Yüz tanıma sistemlerine ilişkin en büyük endişelerden biri mahremiyet sorunudur. Zira bu sistemler genellikle havaalanları, alışveriş merkez-

* Arş. Gör.Dr. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0002-1645-2154, hilal.albal@inonu.edu.tr.

** Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0001-5837-9170, aybike.tunc@hbv.edu.tr.

KAYNAKÇA

- AKBURAKÇI**, Necip Fazıl: “Yapay Zekânın İdarenin Takdir Yetkisi ve Karar Alma Mekanizmalarına Etkisi”, *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, S. 20, Y. 2021.
- AKSOY**, Hüseyin Can: “Kişisel Verilerin Korunması Yönüyle Algoritmik Karar Verme.” *Kişisel Verileri Koruma Dergisi* 4.2, sh. 69-87.
- ALSHAR'E**, Mohammed/**AL NASAR**, Mohammad R./**KUMAR**, Rajesh/**SHARMA**, Mukesh/**TRIPATHI**, Vivek: “A Face Recognition Method in Machine Learning (ML) for Enhancing Security in Smart Home.” In *2022 2nd International Conference on Advance Computing and Innovative Technologies in Engineering (ICACITE)*, 1081–1086. IEEE, April 2022, sh. 1085.
- ANGELES**, Lisa P.: “Untag Me: Why Federal Judges Are Broadly Construing Illinois's Biometric Privacy Law.” *CARDozo L. REV.* 42 (2020): 349-360.
- ANGWIN**, Julia / **LARSON**, Jeff / **MATTU**, Surya / **KIRCHNER**, Lauren: “Machine Bias.” In *Ethics of Data and Analytics*, 254–264. Auerbach Publications, 2022
- ANIULIS**, Harry: “Facial recognition technology, privacy and administrative law.” *The University of New South Wales Law Journal* 45.4 (2022): 1513-1555.
- ASLAN** Bingöl, Leyla: “Fütürist Hukuk 3-Robotik Hekimlik Uygulamalarının Hukuki Boyutu”, Aristo Yayınevi, 2022, s.87.
- BALL**, Emilia: “Facial Recognition in the Eyes of the Law.” *Boston College Intellectual Property and Technology Forum*. Vol. 2023, sh. 1-29.
- BENSAMOUN**, Alexandra: “Des Robots et du Droit”, *Dalloz IP/IT*, N. 6, 2016, s. 281 vd.
- BIAS**, Racial: “Facial recognition technology is biased with higher error rates against people of colour”, <https://scroll.in/article/971374/facial-recognition-technology-is-biased-with-higher-error-rates-against-people-of>, Erişim: 30.08.2024.
- BÖLÜKBAŞI**, Tolga/**CHANG**, Kai-Wei/**ZOU**, JAMES, Saligrama/**VENKATESH**/**KALAI**, Adam: “Man Is to Computer Programmer as Woman Is to Homemaker? Debiasing Word Embeddings.”, *Advances in Neural Information Processing Systems* 29 (2016): 4349–4357.
- BULUT**, Metin: “Özel Bir Hukuksal Koruma ve Veri Kategorisi Alanı: Hassas Kişisel Veriler.” *Ankara Barosu Dergisi* 78.3, sh. 99-150.
- BUOLAMWINI**, Joy/**TIMNIT**, Gebru: “Gender Shades: Intersectional Accuracy Disparities in Commercial Gender Classification.” *Proceedings of Machine Learning Research* 81 (2018): 77–91.
- CAMPLIN**, Oscar: “Ethics of Facial Recognition Technology in Law Enforcement: A Case Study.” *Proceedings of the Wellington Faculty of Engineering Ethics and Sustainability Symposium* (2022).
- CLARKE**, Michael: “Beijing’s Pivot West: The Convergence of *Innenpolitik* and *Aussenpolitik* on China’s ‘Belt and Road?’” *Journal of Contemporary China* 29, no. 123 (2019): 336–353. <https://doi.org/10.1080/10670564.2019.1645485>.

- ÇOŞKUN**, Mehmet/**UÇAR**, Ahmet/**YILDIRIM**, Özgür/**DEMİR**, Yavuz: "Face Recognition Based on Convolutional Neural Network." In *2017 International Conference on Modern Electrical and Energy Systems (MEES)*, 376–379. IEEE, November 2017.
- ÇALIŞKAN**, Aylin/ **BRYSON**, Joanna J./**NARAYANAN**, Arvind: "Semantics derived automatically from language corpora contain human-like biases." *Science* 356.6334 (2017): 183-186.
- ÇITAK**, Halim Alperen: "Fransız Danıştay'ının Dijitalleşme Olgusuna Bakışı", *TBB Dergisi*, C. 169, 2023, s. 545-576.
- DE HERT**, Paul/**BOUCHAGIAR**, George: "Facial Recognition, Visual and Biometric Data in the US. Recent, Promising Developments to Regulate Intrusive Technologies." *Recent, Promising Developments to Regulate Intrusive Technologies (October 18, 2021)*.
- ENEMAN**, Marie/**BÅTH**, Johan/**LAKOMAA**, Erik: "The Sensitive Nature of Facial Recognition: Tensions Between the Swedish Police and Regulatory Authorities." *Information Polity* 27, no. 2 (2022).
- GROTHER**, Patrick/ **NGAN**, Mei /**HANAOKA**, Kayee: "Face Recognition Vendor Test (FRVT) Part 3", Demographic Effects (Report, December 2019).
- HAMANN**, Kristine/ **SMITH**, Rachel: "Facial Recognition Technology: Where Will It Take Us?", https://www.Americanbar.Org/Groups/Criminal_Justice/Publications/Criminal-Justice-Magazine/2019/Spring/Facial-Recognition-Technology/, Erişim: 15.08.2024.
- HARMON**, Leon: "How 5 Brands Have Used Facial Recognition Technology." *Digiday*, September 7, 2015, <https://digiday.com/marketing/5-campaigns-used-facial-recognition-technology/> (erişim tarihi: 01.09.2024).
- HIREMANI**, Naveen/**HASAN**, Md Khadim/**BASAVARAJU**, T. G./**ISLAM**, Shama Naz/**ALBOANEEN**, Duaa/**ALKAYAL**, Esra/**AMANLOU**, Shahram: "Artificial Intelligence-Powered Contactless Face Recognition Technique for Internet of Things Access for Smart Mobility." *Wireless Communications and Mobile Computing* 2022 (1).
- INTRONA**, Lucas D./**NISSENBAUM**, Helen: "Shaping the Web: Why the Politics of Search Engines Matters." *The Information Society* 16, no. 3 (2000), sh. 169–185.
- JAIN**, Anil K./**NANDAKUMAR**, Karthik/**ROSS**, Arun: "50 Years of Biometric Research: Accomplishments, Challenges, and Opportunities." *Pattern Recognition Letters* 79 (2016), sh. 80–105. <https://doi.org/10.1016/j.patrec.2015.12.013>.
- KAYA**, Cemil: "Avrupa birliği veri koruma direktifi ekseninde hassas (kişisel) veriler ve işlenmesi." *Journal of Istanbul University Law Faculty* 69.1-2, sh. 317-334.
- KUCHTA**, Dorota/**SERGI**, Danilo/**UCAL** Sari, İdil: "Selection of the Best Face Recognition System for Check-in and Boarding Services." In *Intelligent and Fuzzy Techniques in Aviation 4.0*, edited by Cengiz Kahraman and Sevda Aydın, vol. 372 of *Studies in Systems, Decision and Control*. Cham: Springer, 2022. https://doi.org/10.1007/978-3-030-75067-1_16.

- MCKENNA**, Stephen J/**GONG**, Shaogang: "Non-Intrusive Person Authentication for Access Control by Visual Tracking and Face Recognition." In *Audio- and Video-based Biometric Person Authentication*, edited by Josef Bigün, Gérard Chollet, and Gunilla Borgefors, 1206: 177–183. Lecture Notes in Computer Science. Berlin, Heidelberg: Springer, 1997. <https://doi.org/10.1007/BFb0015994>.
- MELINTE**, Doru/**VLĂDĂREANU**, Ludovic: "Facial Expressions Recognition for Human–Robot Interaction Using Deep Convolutional Neural Networks with Rectified Adam Optimizer." *Sensors* (2020).
- MORAES**, Thiago Guimarães/**ALMEIDA**, Eduarda Costa/**PEREIRA**, José Renato Laranjeira de: "Smile, You Are Being Identified! Risks and Measures for the Use of Facial Recognition in (Semi-) Public Spaces." *AI and Ethics* 1, no. 2 (2021), sh. 159–172.
- NAİKL**, S.K. Lokesh/**RAMYA**, P./**SHARMA**, Rishab/**BHAT**, Anushka/**GUPTA**, Aayush/**REDDY**, Siddharth: "Fraud Fighters-How AI and ML are Revolutionizing UPI Security." In *2024 International Conference on Science Technology Engineering and Management (ICSTEM)*. IEEE, 2024.
- PATEL**, Sneha: "Regulating Federal Law Enforcement’s Use of Facial Recognition Technology." (2023).
- PATEL**, Smit/**MADHANI**, Hiren/**GARG**, Shivangi/**CHAUHAN**, Mayur: "An AI-Based Solution to Reduce Undesired Face-Touching as a Precautionary Measure for COVID-19." In *Computing Science, Communication and Security (COMS2 2021)*, edited by Nirbhay Chaubey, Snehal Parikh, and Keyur Amin, 1416: 33–43. Communications in Computer and Information Science. Cham: Springer, 2021. https://doi.org/10.1007/978-3-030-76776-1_3.
- PETRESCU**, Rely Victoria Virgil: "Face Recognition as a Biometric Application." *Food Engineering eJournal* (2019).
- RİTCHİE**, Kay/**JAMES**, Eilidh/**MCLENNAN**, Stuart/**KATSHUNGA**, Dacian/**LEE**, Phil/**DAVİES**, Benjamin: "Public Attitudes Towards the Use of Automatic Facial Recognition Technology in Criminal Justice Systems Around the World." *PLoS ONE* 16 (2021).
- SAJJAD**, Muhammad / **MEHMOOD**, Ibrahim / **IMRAN**, Muhammad / **GUIZANI**, Mohsen / **QAISAR**, Saad Bin: "Raspberry Pi Assisted Face Recognition Framework for Enhanced Law-Enforcement Services in Smart Cities." *Future Generation Computer Systems* 108 (2017), sh. 995–1007
- SARABDEEN**, Jawahitha: "Protection of the rights of the individual when using facial recognition technology", *Heliyon*, V.8, Issue 3, 2022, S.1-11, S.2.
- SCHERER**, Matthew U.: "Regulating Artificial Intelligence Systems: Risks, Challenges, Competencies, And Strategies", *Harvard Journal of Law & Technology*, C. 29, S. 2, 2016, s. 393 vd.

- SELINGER**, Even/**HARTZOG**, Woodrow: “The Inconsentability of Facial Surveillance”, *Loyola Law Review*, C. 66, 2019, s. 101-122, s.102.
- STEINACKER**, Leon/**MECKEL**, Miriam/**KOSTKA**, Genia/**BORTH**, Damian: “Facial Recognition: A Cross-national Survey on Public Acceptance, Privacy, and Discrimination.” *arXiv preprint arXiv:2008.07275* (2020).
- SUMER**, Bilgesu: “When do the images of biometric characteristics qualify as special categories of data under the GDPR?: a systemic approach to biometric data processing.” *2022 International Conference of the Biometrics Special Interest Group (BIOSIG)*. IEEE, 2022.
- ŞIRACI**, Sertel: “Yüz Tanıma Teknolojilerinin Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Açısından İncelenmesi.” *Kişisel Verileri Koruma Dergisi* 5.1: 23-46.
- TEDENEKE**, Alem: “Law Enforcement Agencies Develop Best Practices for Using Facial Recognition”, <https://www.weforum.org/press/2021/10/law-enforcement-agencies-develop-best-practices-for-using-facial-recognition/>, Erişim: 01.09.2024.
- THORN**, Abigail: Philosophy Tube: <https://www.youtube.com/watch?v=AaU6tl2pb3M>, Erişim: 03.09.2024.
- YEUNG**, Douglas, **IMRAN** Khan, **NİDHİ** Kalra, and **OSONDE** Osoba: *Identifying Systemic Bias in the Acquisition of Machine Learning Decision Aids for Law Enforcement Applications*. RAND Corporation, 2021.

Mecelle'nin
Küllî Kâideler Şerhi:
Telhis

BOSNALI ALİ ULVİ

Editör: Süleyman TEPE

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Mecelle'nin Küllî Kâideler Şerhi: Telhis

Bosnalı Ali Ulvi

Editör: Süleyman Tepe

Hukuk Yayınları Dizisi – 3994

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 032 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

GİRİŞ

BOSNALI ALİ ULVİ'NİN KAVRAM MERKEZLİ MECELLE-KAVAİD ŞERHİ: *TELHİS-İ KAVÂİD-İ KÜLLİYE VE ISTILAHÂT-I FIKHİYE**

Yasin YILMAZ*

Ali Ulvi Bey, 1868 yılının ilk aylarında Bosna'da Hacı Süleyman Efendi'nin oğlu olarak doğmuş, burada ibtidai ve rüşdiye mekteplerini bitirdikten sonra İstanbul'a gelmiş, Fatih Camii'nde tahsil görmüş, 1888 yılında Mahkeme-i Temyiz Hukuk Dairesi kaleminde göreve başlamış, 1895'te Mekteb-i Hukuk'tan mezun olmuştur.¹ Mezuniyetinden sonra aynı yıl Erzincan Bidayet Mahkemesi'nde müddei-i umumi muavini olarak tayin edilmiş, sonrasında Ergani'ye nakledilmiş, burada memurluk vasıflarına yakışmayan bazı hal ve sözleri sebebiyle 1899'da azledilmiş, bir yıllık bir fasiladan sonra Hamid-âbâd, Hüdavendigar ve Kastamonu bidayet mahkemelerinde müddei-i umumi muavinliği yapmış, 1906'dan sonra Aydın, Ankara, Sivas ve Diyarbakir'deki mahkemelerde görev almış, 8 Mart 1919'da Osmanlı toplumunu oluşturan unsurlar arasında ihtilafa yol açtığı gerekçesiyle azledilmiş, hakkında Yunan işgalini desteklemek suçundan tahkikat yapıldıysa da delil bulunamaması neticesi serbest bırakılmış, 1920 yılında da Dersaadet Bidayet Mahkemesi İkinci Hukuk Dairesi Reisliğine tayin edilmiştir. Ali Ulvi'nin sonraki hayatına dair bilgiye rastlanmamıştır.²

* Bu kitap bölümü, "Osmanlı Hukukunda Külli Kaideler (Felsefi Temelleri, Literatürü ve Tezahürleri)" başlıklı doktora tezimin ilgili kısmının geliştirilmesi suretiyle oluşturulmuştur.

* Arş. Gör. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi, yasinylmazz@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-3742-8743.

1 Müellifin hayatına dair bilgiler şu kaynaktan özetlenmiştir: Zeynep Bostan, "Çalkantılı Bir Devrin Sorunlu Hukukçusu: Bosnalı Ali Ulvi Bey", *Otur Baştan Yaz Beni: Oto/ biyografiye Taze Bakışlar*, ed. Abdülhamit Kırmızı, (İstanbul: Küre Yay., 2013), 129-154.

2 Cumhuriyet arşivinde bazı kayıtlara rastlansa da bunların kendileri de adliye mesleğinde bulunmuş Midilli doğumlu Ali Ulvi Alacakaptan (1889-1960) ile Plevne doğumlu Ali

rıca hediye kavramının tanımında "Seyyid Şerif" isminin zikredilmesinden Cürcani'nin *Ta'rifât*'ının da kaynak olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.¹²

Sözün özü; Anadolu'nun bir sancağında savcı yardımcısı olarak görev yaptığı sırada Bosnalı Ali Ulvi, hukuk mektebinde iken tuttuğu ders notlarını tekrar ele alıp geliştirerek yayımlamış ve böylece bize Mecelle içi atıflarla ve örneklerle zenginleştirilen kavram merkezli bir kavâid şerhi sunmuştur.

KAYNAKLAR

- Ali Ulvi. *Avusturya'nın Bosna-Hersek'i İlhakına Karşı Bir Müdafaa-i Vatanperverane*. İstanbul: Ruşen Matbaası, 1324.
- Ali Ulvi. *Telhis-i Kavâid-i Külliye ve Istılahât-ı Fıkhiye*. İstanbul: A[rtin] Asaduryan Şirket-i Mürettibiye Matbaası, 1317.
- Bostan, Zeynep. "Çalkantılı Bir Devrin Sorunlu Hukukçusu: Bosnalı Ali Ulvi Bey." *Otur Baştan Yaz Beni: Oto/biyografiye Taze Bakışlar*. ed. Abdülhamit Kırmızı. İstanbul: Küre Yay., 2013.
- Çetinkaya, Y. Doğan. *1908 Osmanlı Boykotu: Bir Toplumsal Hareketin Analizi*. İstanbul: İletişim Yay., 2004.
- Erdem, Sami. "Türkçede Mecelle Literatürü." No.3, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*. 2005:673-722.
- Gümüş, Sadreddin. "et-Ta'rifât." iç. *TDV İslam Ansiklopedisi*. 40/29-30. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2011. İpşirli, Mehmet. "Hüseyin Hüsni Efendi." iç. *TDV İslam Ansiklopedisi*. 18/552-553. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 1998.
- Özcan, Tahsin. "Ömer Hilmi Efendi." iç. *TDV İslam Ansiklopedisi*. 34/70-71. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2007.
- Özege, M. Seyfettin. *Eski Harflerle Basılmış Türkçe Eserler Kataloğu*. İstanbul: Fatih Yay., 1979.

celle tarzında bir araya getirildiği bir eserdir. Bkz. Tahsin Özcan, "Ömer Hilmi Efendi", iç. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 34/70-71, (İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2007).

¹² Ali Ulvi, s. 68. Seyyid Şerif Cürcani'nin (ö. 1413) Osmanlı'da da etkili olan İslami ilimlere dair terimler sözlüğü için bkz. Sadreddin Gümüş, "et-Ta'rifât", iç. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 40/29-30, İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2011).

BİRİNCİ BÖLÜM

MUHTELİF AÇILARDAN MECELLE'NİN KÜLLİ KAİDELERİ HAKKINDA DEĞERLENDİRMELER

Arş. Gör. Süleyman TEPE*

Mecelle-i Ahkam-ı Adliye, Ahmed Cevdet Paşa'nın başkanlığındaki Mecelle Komisyonu tarafından 1868-1876 yılları arasında hazırlanmıştır¹. İlk bölümü² 20 Nisan 1869 tarihinde yürürlüğe giren Mecelle; 57 yıl yürürlükte kalmış ve 864 sayılı “*Kanunu Medeninın Sureti Meriyet ve Şekli Tatbiki Hakkında Kanunu*”nun 43. maddesiyle³ 4 Ekim 1926 tarihinde yürürlükten kaldırılmıştır.⁴

* Arş. Gör. Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Tarihi Anabilim Dalı, suleyman.tepe@asbu.edu.tr, ORCID:0000-0002-6674- 8738.

- 1 Mecelle-i Ahkam-ı Adliye'nin esbab-ı mucibe layihasında İslam fikhındaki meseleleri ihata etmenin ve künhüne vâkıf olmanın çok zor olduğundan bahisle; değil Nizamiye Mahkemesi üyelerinin Şer'iyye Mahkemesi hakimlerinin dahi İslam fikhına hakkıyla vâkıf olamadığına dikkat çekilmiş ayrıca muhtelif içtihatlardan âri ve yalnızca Hanefi mezhebinin tercihe şayan görüşlerinin yer aldığı ve meselelerin kolayca hükümlerine ulaşılabilirdiği bir kanun hazırlamanın yerinde olacağı belirtilmiştir. Binaenaleyh layihada gerek Şer'iyye mahkemesi kadıları gerekse Nizamiye Mahkemesi üyeleri ile idare memurları böyle bir kanuna kolayca müracaat ederek kararlarını şer-i şerife uygun şekilde almış olacakları ve Nizamiye Mahkemelerinde hukuk davaları için ayrı bir kanun yapımına gerek kalmayacağı belirtilmiştir. bkz. Ahmed Akgündüz, *Karşılaştırmalı Mecelle-i Ahkam-ı Adliye*, (İstanbul: OSAV, 2017), 43; Ali Haydar Efendi, *Dürerü'l-Hükkâm Şerhu Mecelleti'l-Ahkâm*, 1, Haz. Raşit Gündoğdu ve Osman Erdem, (İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı, 2017), 14-15.
- 2 Meclis-i Vükela'ya sunulan ilk bölümde Mecelle'nin “esbab-ı mucibe mazbatası” ile “kavaid-i külliye” ve “kitabu'l-buyu” kısımlarından oluşan Mecelle'nin ilk 403 maddesi bulunmaktadır. Osman Öztürk, *Osmanlı Hukuk Tarihinde Mecelle*, (İstanbul: İrfan Matbaası, 1973), 33.
- 3 43. madde: “*Kanunu Medeniye, Borçlar Kanunu ve bu Tatbikat Kanununa muhalif olan hükümler ile Mecelle mülgadır.*” Bkz.:https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc004/kanuntbmmc004/kanuntbmmc00400864.pdf, s.e.t: 06.09.2024.
- 4 1851 maddeden oluşan Mecelle, İslam hukuk tarihinin ilk kanun örneği olarak kabul edilmektedir. M. Akif Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, (İstanbul: Beta, 2019), 427.

KAYNAKLAR

- Abdüssettar Efendi. *Mecelle Şerhi Teşrih*. İstanbul: Mihran Matbaası, H.1296.
- Abdüssettar Efendi. *Teşrihu'l-Kavaidi'l-Küllîye*. İstanbul: Mahmud Bey Matbaası, H.1297.
- Ahmed Şükrü. *Tevşih-i Kavaid-i Külliye*. İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası, H.1327.
- Ahmed Ziya Efendi. *İslam Hukukunun Genel İlkeleri-Kavâid-i Küllîye Şerhi*. Haz: Ali Osman Koçkuzu. Konya: Esra Yayınları, 1996.
- Akgündüz, Ahmed. *Karşılaştırmalı Mecelle-i Ahkam-ı Adliye*. İstanbul: OSAV, 2017.
- Akgündüz, Ahmet. "Debûsî." iç. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 9/66-67. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 1994.
- Ali Haydar Efendi. *Dürerü'l-Hükkâm Şerhu Mecelleti'l-Ahkâm*. Cilt 1. Hazırlayan Raşit Gündoğdu ve Osman Erdem. İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı, 2017.
- Ali Haydar Efendi. *Dürerü'l-Hükkam Şerhu Mecelleti'l-Ahkam*. İstanbul, 1330.
- Ali Ulvi Bey. *Telhis-i Kavaid-i Külliye ve Istılahat-ı Fıkhiyye*. İstanbul: Şirket-i Mürettebiye Matbaası, H.1317.
- Altay, Şakir. *Hukuk ve Sosyal Bilimler Sözlüğü*. Bilgi Yayınevi, 1983.
- Atik, Necmi. "Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır'ın İslâm Hukuk Kâmusu ve Âdem Maddesi'nin Tahlili." *İlahiyat Araştırmaları Dergisi*. No.8. (2017):65-98.
- Aydın, M. Akif. *Türk Hukuk Tarihi*. İstanbul: Beta, 2019.
- Baktır, Mustafa. "Kaide." iç. *TDV İslam Ansiklopedisi*. 24/205-210. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2001.
- Belgesay, Mustafa Reşit. "Mecelle'nin Küllî Kaideleri ve Yeni Hukuk." *İÜHFD*, No.12, (2011):561-608.
- Belgesay, Mustafa Reşit. *Kur'an Hükümleri ve Modern Hukuk*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1963.
- Belgesay, Mustafa Reşit. *Mecelle'nin Külli Kaideleri ve Yeni Hukukun Ana Prensipleri*, İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1947.
- Berki, Ali Himmet. "Mecelle". *İslam Medeniyeti*, No.4, (1967): 27-29.
- Berki, Ali Himmet. *Hukuk Mantığı ve Tefsir (Kanun ve Mukavelelerin Tanzim ve Tefsirine Ait Kaide ve Asıllar*. Ankara: Türkiye Adalet Akademisi Yay., 2018.
- Berki, Ali Himmet. *Hukuk Tarihinden İslâm Hukuku*. Ankara: Örnek Matbaası, 1955.
- Bilmen, Ömer Nasuhi. *Hukuk-ı İslamiyye ve Istılahat-ı Fıkhiyye Kamusu*, Cilt 1. İstanbul: Bilmen Yayınevi.
- Bursalı Mehmet Tahir Efendi. *Osmanlı Müellifleri*. Sadeleştirme: A. Fikri Yavuz-İsmail Özen. Cilt 1. İstanbul: Meral Yayınevi, ty.

- Çeker, Orhan. "Ebû Saîd Muhammed El-Hâdimî'nin Mecâmiu'l-Hakâik Adlı Eseri." Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, No.8 (1998): 43-52.
- Çelik, Mustafa. *Kavaid-i Fıkhiyye Şerhi*. Ankara: Misak Yayınları, 2002.
- Çolak, Abdullah. "Alfabetik İslam Hukuku ve Fıkıh İstılahları Kâmusu Adlı Eserdeki Bilgilerin Elmalı Muhammed Hamdi Yazır'a Aidiyeti Problemi." *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, No.42. (2023):95-119.
- Demir, Abdullah. "Külli Kaideler Ekolü." EÜHFD, no. 11, (2007):129-148.
- Demir, Abdullah. *Mecelle ve Külli Kaideler*. İzmir: Çağlayan Matbaası, 2011.
- Ebul'ula Mardin. "Medeni Hukuk Cephesinden Ahmet Cevdet Paşa (1822-1899)." *İÜHFD*, No. 13, (2011):911-940.
- Ebul'ula Mardin. *Medeni Hukuk Cephesinden Ahmet Cevdet Paşa*. Ankara: TDV Yayınları, 2009.
- Ekinci, Ekrem Buğra. "Mecelle Hakkında Değerlendirmeler." *Adalet Dergisi*. No. 62-63. (2019):335-356.
- El-Lübnani, Selim ibn Rüstem Baz. *Kitabü Şerhü'l-Mecelle*. Beyrut: Matbaatü'l-Edebiye, 1898.
- Altıntaş, Emre. *Mahmud Esad Seydişehirî'nin Fıkıh Düşüncesi*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2010.
- Erdem, Sami. "İlk Mecelle Şerhi: Şemsî Efendi'nin Mecelle-i Ahkam-ı Adliyye Kavâ'id-i Külliyesinin Şerhi Adlı Eseri." *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*. no.29, 2020:47-101.
- Erdem, Sami. "Ruhu'l-Mecelle." İç. *TDV İslam Ansiklopedisi*. 35/214-215. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2008.
- Erdem, Sami. "Türkçede Mecelle Literatürü." No.3, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*. 2005:673-722.
- Erdoğan, Mehmet. *Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005.
- Ergüney, Hilmi. *İzahlı ve Mukayeseli Mecelle Külli Kaideleri*. İstanbul: Yenilik Basımevi, 1965.
- Ez-Zerka, Mustafa Ahmed. *Çağdaş Yaklaşımla İslam Hukuku*. Cilt 2. Mütercim Servet Armağan. İstanbul: Timaş, 1993.
- Güleç, Hasan. "Âtif Mehmed Bey." iç. *TDV İslam Ansiklopedisi*. 4/61. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 1991.
- Gür, Refik. *Hukuk Tarihi ve Tefekkürü Bakımından Mecelle*. 2. Baskı, İstanbul: Sebül Yayinevi, 1977.
- Güzelhisarî, Mustafa Hulusî. *Menâfiu'd-dekâik fî-Şerhi Mecâmi'l-hakâik*. İstanbul: Matbaa-i Âmire, H.1273.

- Hacı Reşid Paşa, *Ruhu'l-Mecelle*. Cilt 1. Darü'l-Hilafeti'l-Aliyye, H.1326.
- İbn Nüceym. *El-Eşbah Ve'n-Nezair Hanefi Fıkhının Esasları*. Çeviri ve Eleştirmeli Metin: Osman Bayder. İstanbul: Türkiye Yazma Eserleri Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2022.
- İlhan, Cengiz. *Hukukun Doksan Dokuz İlkesi*. İstanbul: Tarih Vakfı, 2003.
- İsmail Hakkı. *İlm-i Hilaf*. Dersaadet: Hukuk Matbaası, H.1330.
- Karadağ, Muhammed Mansur. "Kuyucaklızâde Âtîf Mehmed Efendi, Mecelle-i Ahkam-ı Adliye Külli Kaideler Şerhi, Hikmetevi Yayınları, Ankara 2020, 248 s." *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi* (2021): 439-442.
- Karakoç, İrem. *Ruhu'l-Mecelle [Medhal]*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2002.
- Kaşıkçı, Osman. *İslam ve Osmanlı Hukukunda Mecelle*. İstanbul: OSAV, 1997.
- Kızılkaya, Necmettin. *Hanefi Mezhebi Bağlamında İslam Hukukunda Külli Kaideler*. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2018.
- Koca, Ferhat. "Mesud Efendi." iç. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 29/344-345. Ankara: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2004.
- Kuyucaklızâde Mehmet Âtîf Bey. *Külli Kaideler Şerhi*. Haz: Veysel K. Bilgiç, Oğuzhan Orhan, Süleyman Tepe, Ali Karakoyun, İstanbul: Hikmetevi Yayınları, 2020.
- Kuyucaklızâde Mehmet Âtîf Bey. *Mecelle-i Ahkam-ı Adliye*. İstanbul: Mahmud Bey Matbaası, H.1327.
- Mansurizade Mehmed Said Bey. *Hakikat-i İslam*. Aydın Vilayet Matbaası, H.1329.
- Mehmed Rıfat. *Tevafukat-ı Kavaid-i Külliye*. İzmir: Vilayet Matbaası, H.1313.
- Mes'ud Efendi. *Mirat-ı Mecelle*. İstanbul, H.1298-1299.
- Okur, Hamdi "İslam Hukuku Alanında Yenileşme Manifestolarından Bir Kesit: Hakikat-i İslam ve Usul-i İctihat", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, no.3, 2004:35-54.
- Onar, S. Sami. "Osmanlı İmparatorluğunda İslam Hukukunun Bir Kısımının Codification'u Mecelle." *İÜHF*, (1955).
- Ömer Hilmi Efendi. *Mir'âtü'l-Mecelle*. (İstanbul: Matbaa-i Mekteb-i Sanayi-i Şahane, H.1298.
- Ömer Hilmi Efendi'nin Külli Kaideler Şerhi Mir'âtü'l-Mecelle. Editör; Mustafa Ünal ve Abdussamed Atasoy. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Özgür, Mustafa. "Meşahir-i Meçhuleden Bir Osmanlı Kadısı Hasan Sıdkı Efendi ve Eserleri." *Orta Asya'dan Anadolu'ya İlimin Yolculuğu*. Ed: Yakup Koçyiğit, Aaitmatat Kariev, Karabük: KÜ Yayınları, 2021.
- Öztürk, Osman. *Osmanlı Hukuk Tarihinde Mecelle*. İstanbul: İrfan Matbaası, 1973.
- Süleyman Hasbi Efendi. *Mecelle'nin Külli Kaideler Şerhi Tafsil*. Editörler: Mustafa Avcı, Mehmet Barutçu, Süleyman Tepe. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.

- Süleyman Hasbî Efendi. *Tafsîl li-Tavzîhi'l-Kavâidi'l-Fıkhîyyeti ve'l-Usûliyyeti fî-Evveli Mecelleti'l-Ahkâmî'l-Adliyye*. Matbaa-yı Osmaniye, 1299.
- Şâban, Zekiyüddin. *İslam Hukuk İlminin Esasları*. Çeviren İbrahim Kâfi Dönmez. Ankara: TDV Yayınları, 2017.
- Şafak, Ali. "Hukukun Genel İlkeleri Açısından Mecelle'ye Bir Bakış." Vefatının Yüzüncü Yılına Armağan Ahmet Cevdet Paşa. Diyanet Vakfı Yayınları: Ankara, 1997: 265-266.
- Şemsi Efendi. *Mecelle-i Ahkam-ı Adliye Kavâid-i Külliyesinin Şerhi*. İstanbul: Hakikat Matbaası, 1294.
- Şimşirgil, Ahmet ve Ekrem Buğra Ekinci. *Ahmed Cevdet Paşa ve Mecelle*, İstanbul: KTB Yayınları, 2008.
- Türzkade Mehmed Ziyaeddin. *Mecelle-i Ahkam-ı Adliye Şerhi*. Dersaadet, H.1312.
- Yaşaroğlu, M. Kâmil. "Mecâmiu'l-Hakâik," iç. *TDV İslam Ansiklopedisi*. 28/217. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2003.
- Yazır, Elmalılı Hamdi. *İslam Hukuku ve Fıkıh İstılahları Kamusu*. Cilt 3. İstanbul: Eser Neşriyat, 1997.
- Yıldırım, Mustafa. *Mecelle'nin Külli Kaideleri*. İzmir: İİFY Yayınları, 2009.
- Yılmaz, Yasin. "Kûşe-i Nisyanda Kalan Bir Kavaid Şerhi: Ömer Hilmi Efendi'nin Mir'âtü'l-Mecelle'si Üzerine." *Ömer Hilmi Efendi'nin Külli Kaideler Şerhi Mir'âtü'l-Mecelle*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022:39-46.

Rahime ERBAŞ

Associate Professor in Criminal Law and Criminal
Procedure Law, Istanbul University Faculty of Law,
İstanbul, Türkiye

Restorative Justice Conversations with the Experts

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Restorative Justice Conversations with the Experts

Rahime Erbaş

First Edition : December, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 033 – 4

ADALET YAYINEVİ

Center

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : +90 312 231 17 00
Fax : +90 312 231 17 10

İstanbul

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşıısı) Kartal-İstanbul
Tel : +90 216 305 72 81

Distribution

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Page Design

Nimet Yıldız

Cover Design:

Yasin Özbudak

Print:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

A Conversation on Restorative Justice with Tim Chapman (I)

Tim Chapman had a lengthy career in the Probation Service in Northern Ireland rising to a senior management position. He spent 10 years as a lecturer and course director of the Masters programme in Restorative Practices at the University of Ulster. He now teaches at the University of Sassari, Italy, as a Visiting Professor and at The University of Strathclyde in Glasgow as a Visiting Professor. He also offers training, research and consultancy in restorative justice. He has conducted training in restorative justice theory and practices from foundation level to specialist training throughout the world. He has published widely in effective probation practice, youth justice and restorative justice. He is currently writing a book based upon his research into victims' experience of restorative justice and doing research into the oral histories of victims of clerical child sexual abuse. He has been a board member and chair of the European Forum for Restorative Justice. He continues to practice and is leading two major restorative justice programmes addressing institutional sexual abuse. This has involved engaging with over 50 survivors of clerical child sexual abuse.

Chapman: It's been a pleasure to get to know you. I admire enthusiasm. You obviously studied this very well. I admire your intellect.

References:

Nils Christie, "Restorative Justice: Five Dangers Ahead", in Paul Knepper, Jonathan Doak and Joanna Shapland (eds), *Urban Crime Prevention, Surveillance, and Restorative Justice* (Taylor & Francis, 2009) 196

Nils Christie, 'EFRJ International Conference Helsinki 2012- Nils Christie defines RJ' (26 March 2013) <<https://www.youtube.com/watch?v=WLRqvgkSP1U>> accessed 5 October 2024

Albert Eglash, 'Creative Restitution. A Broader Meaning for an Old Term' 1958 48 (6) *Journal of Criminal Law, Criminology, and Police Science* 619.

Howard Zehr, *Changing Lenses : A New Focus for Crime and Justice* (Herald Press, 1990)

A Conversation on Restorative Justice with Tim Chapman (II)

Tim Chapman had a lengthy career in the Probation Service in Northern Ireland rising to a senior management position. He spent 10 years as a lecturer and course director of the Masters programme in Restorative Practices at the University of Ulster. He now teaches at the University of Sassari, Italy, as a Visiting Professor and at The University of Strathclyde in Glasgow as a Visiting Professor. He also offers training, research and consultancy in restorative justice. He has conducted training in restorative justice theory and practices from foundation level to specialist training throughout the world. He has published widely in effective probation practice, youth justice and restorative justice. He is currently writing a book based upon his research into victims' experience of restorative justice and doing research into the oral histories of victims of clerical child sexual abuse. He has been a board member and chair of the European Forum for Restorative Justice. He continues to practice and is leading two major restorative justice programmes addressing institutional sexual abuse. This has involved engaging with over 50 survivors of clerical child sexual abuse.

Chapman: I think so. There's a very strong movement for restorative justice. This group that I was telling you about that was set up by the Quakers, the restorative justice forum is 30 years old this year. We're going to have a celebration probably in November.

Erbaş: I didn't know this.

Chapman: Yes. There are so many people now involved in restorative justice in the community and schools, and in the prisons and in youth justice, that we hope to have a real celebration and try to educate the public that actually there is so much going on in Northern Ireland that you should be aware of and support. I'm optimistic. Also, because of my international connections, wherever I go, I was in Estonia last month. There is such enthusiasm for restorative justice in Estonia, and Eastern European country. There's such energy, it's very encouraging. Yes, I think Estelle was in Estonia with me at the conference.

Erbaş: Dear Tim, my thanks beyond words! I am massively grateful for this enjoyable conversation. You have been very generous to share your genuine knowledge and experience on restorative justice with the Turkish readers. I am sure that our conversations (this and first one in this book) will offer new avenue for the future of the restorative justice.

References:

Shadd Maruna, *Making Good: How Ex-Convicts Reform and Rebuild Their Lives* (American Psychological Association, 2001).

Howard Zehr, *Changing Lenses : A New Focus for Crime and Justice* (Herald Press, 1990) 40-41.

A Conversation on Restorative Justice with Estelle Zinsstag

Estelle Zinsstag (MSc, PhD, FHEA) is a lecturer in criminology at Edinburgh Napier University and a senior researcher (since 2008 – currently associate) at the Leuven Institute of Criminology (KU Leuven, Belgium). There she coordinated and was PI on 2 European Commission grants, the 1st one an action grant on Conferencing and RJ (for the European Forum for Restorative Justice/EFRJ) and the 2nd one a Daphne grant on sexual violence and the possibilities of RJ (for the Leuven Institute of Criminology at KU Leuven). She is also currently a research associate at the Centre for Criminology (University of Oxford) after having been its departmental lecturer in 2019-2020.

She publishes mainly in the fields of sexual/gendered violence, restorative and transitional justice. She has published over 40 outputs, most notable among which an edited collection with Dr Marie Keenan (University College Dublin) entitled *Restorative responses to sexual violence: legal, social and therapeutic dimensions* (2017) and a monograph entitled *Sexual violence and restorative justice: addressing the justice gap* with Oxford University Press (2022).

She is a founding member and a co-chief editor of 'The International Journal of Restorative Justice' and of the book series 'Studies in Restorative Justice' published by Brill (The Netherlands). She is co-chair of both the 'Scottish Network of Restorative Justice Researchers' and the Working Group on Restorative Justice at the European Society of Criminology. She is a member of the European Forum for Restorative Justice (gendered violence working group) as well as a member of the Scottish Centre for Crime and Justice Research (UK). Finally, she is a member of the stakeholder group guiding Scottish Government on the development of RJ in Scotland.

It's a nice relationship. Anyway, *Ivo Aertsen* from Belgium and I are the journal editors and we both are active members of the European Forum. In that sense, the link is very easy.

Erbaş: Yes. I think it is also important for creating a genuine context in restorative justice. This is my aim in Türkiye. I noticed that a lot of clichés for restrictive justice exist also. I don't want to do something superficial, therefore I am interviewing people. I do thank you so much for this inspiring interview. I also learned a lot.

Zinsstag: It was nice to chat with you, thanks for the opportunity and good luck with your work in Türkiye.

References:

Gordon Bazemore and Lode Walgrave, 'Restorative Juvenile Reform: in Search of Fundamentals and an Outline for Systemic Reform', in G. Bazemore and L. Walgrave (eds.) *Restorative juvenile justice: Repairing the harm of youth crime* (Monsey: Criminal Justice Press, 1999) 45-70.

Valentina Bonini and Erbaş Rahime, *The 10th Anniversary of the Istanbul Convention* (Pisa University Press, 2022) <<https://www.pisauniversitypress.it/scheda-libro/autori-vari/the-10th-anniversary-of-the-istanbul-convention-9788833396194-576072.html>> accessed 28 June 2024.

Nils Christie, "Restorative Justice: Five Dangers Ahead", in Paul Knepper, Jonathan Doak and Joanna Shapland (eds), *Urban Crime Prevention, Surveillance, and Restorative Justice* (Taylor & Francis, 2009).

EFRJ, *Survivors to Survivors: Conversations on Restorative Justice in Sexual Violence Cases* (2024) <<https://www.euforumrj.org/sites/default/files/2024-05/DIGITAL%20%E2%80%93%20EFRJ%20From%20Survivors%20To%20Survivors%20%E2%80%93%20v1.pdf>> accessed 7 Oct 2024.

Antoine Garapon, 'Justice caught between being and having' (2022) 5 (2) *The International Journal of Restorative Justice* 148.

C. Quince Hopkins, Mary P. Koss and Karen J. Bachar, 'Applying Restorative Justice to Ongoing Intimate Violence: Problems and Possibilities' (2004) 23 *St. Louis U. Pub. L. Rev.* 289.

John Fitzsimons Memorial Lecture in Criminal Law & Justice, University of Strathclyde, Law School, Wednesday 20th March 2024 5.45-7.45pm, <<https://www.strath.ac.uk/humanities/lawschool/newsevents/johnfitzsimonsmemoriallectureincriminallawjustice/>> accessed 26 May 2024.

Elise C. Lopez and Mary P. Koss, 'The RESTORE Program for sex crimes', in Zinsstag E., Keenan, M. (eds) *Restorative Responses to Sexual Violence* (Routledge, 2017) 212.

Marie Keenan and Estelle Zinsstag, *Sexual Violence and Restorative Justice* (Oxford University Press, 2022).

Mary P. Koss, 'The RESTORE Program of Restorative Justice for Sex Crimes Vision, Process, and Outcomes' (2014) 29 *Journal of Interpersonal Violence* 1623.

Mary P. Koss, Karen J. Bachar, C. Quince Hopkins and Carolyn Carlson, 'Expanding a Community's Justice Response to Sex Crimes Through Advocacy, Prosecutorial, and Public Health Collaboration: Introducing the RESTORE Program' (2004) 19(12) *Journal of Interpersonal Violence* 1435.

Anne-Marie McAlinden, *The Shaming of Sexual Offenders: Risk, Retribution and Reintegration* (Hart Publishing, 2007).

Paul McCold, 'Toward a Holistic Vision of Restorative Juvenile Justice: A Reply to the Maximalist Model' (2000) 3(4) *Contemporary Justice Review* 357-414.

Joanna Shapland, Jamie Buchan, Steve Kirkwood and Estelle Zinsstag, *Mitigation and Risk in Restorative Justice* (2022, Report to Scottish Government), <<https://www.rjforum.scot/files/mitigation-risk-report-final-version-to-scottish-government.pdf>> accessed 7 Oct 2024.

The Meeting <<https://themeetingfilm.com>> accessed 29 June 2024.

Lode Walgrave, *Being Consequential about Restorative Justice* (Eleven, 2021).

Lode Walgrave, 'How Pure Can a Maximalist Approach to Restorative Justice Remain? Or Can a Purist Model of Restorative Justice Become Maximalist?' (2000) 3(4) *Contemporary Justice Review* 415-432.

Lode Walgrave, *Restorative Justice, Self Interest and Responsible Citizenship* (Cullompton: Willan Publishing, 2008) (Chap 1).

Lode Walgrave, Ivo Aertsen, Stephan Parmentier, Inge Vanfraechem and Estelle Zinsstag, 'Why Restorative Justice Matters for Criminology' (2013) 1 (2) *Restorative Justice* 159.

Lode Walgrave, Tony Ward and Estelle Zinsstag, 'When Restorative Justice Meets the Good Lives Model: Contributing to A Criminology of Trust' (2021) 18 (3) *European Journal of Criminology* 444.

<<http://www.antropologiagiuridica.it/cp1889.pdf>> accessed 31 October 2024.

<<https://www.elevenjournals.com/tijdschrift/TIJRJ/detail>> accessed 28 June 2024.

<<https://www.euforumrj.org/en/events/conference-tallinn-2024>> accessed 28 June 2024.

<<https://www.goodlivesmodel.com>> accessed 28 June 2024.

<<https://www.thrivingsurvivors.co.uk>> accessed 28 June 2024.

A Conversation on Restorative Justice with Gemma Fraser

Gemma Fraser is the Head of Restorative Justice and Recovery within Community Justice Scotland, the national body for community justice promotion and improvement. Gemma graduated from Robert Gordons University in 2004 with a degree in Law and Management. She then worked for Police for 11 years across crime and intelligence analysis, the Scottish Police College and latterly, community safety strategy and analysis. In 2015, after six years as the Senior Analyst for Fife Community Safety Partnership and completion of a post-graduate degree from St Andrews University, she became the Community Justice Coordinator for Fife, eventually progressing to Community Justice Scotland at its inception in April 2017. Gemma is passionate about the development of restorative justice in Scotland and has led on this for 7 years at a national level. She also runs a number of system recovery projects for the organisation, which seek to shift the balance from custody to community in Scotland.

Gemma lives in Fife in Scotland with her son. She loves, books, music and is fanatical about football and the Chair of Glenrothes Football Community Club.

But it is RJ that almost does not matter because it comes down to the impact of the choice rather than whether it was a choice in the first place and that is important because then you are asking the right questions.

Erbaş: I do thank you for sharing your genuine thoughts and experience on RJ as an expert from the field. I am really glad I had this opportunity to talk about RJ with you.

Fraser: You are very welcome. I am happy. If anything, just get in touch, very welcome to get in touch.

References:

Liz Campbell, Andrew Ashworth and Mike Redmayne, *The Criminal Process* (5th edn, Oxford University Press, 2019).

Nils Christie, "Restorative Justice: Five Dangers Ahead", in Paul Knepper, Jonathan Doak and Joanna Shapland (eds), *Urban Crime Prevention, Surveillance, and Restorative Justice* (Taylor & Francis, 2009) 196.

John Fitzsimons Memorial Lecture in Criminal Law & Justice, University of Strathclyde, Law School, Wednesday 20th March 2024 5.45-7.45pm, <<https://www.strath.ac.uk/humanities/lawschool/newsevents/johnfitzsimonsmemoriallectureincriminallawjustice/>> accessed 26 May 2024.

World Health Organization, RESPECT women – Preventing violence against women, 2019, Switzerland, p.4, <<https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2019/RESPECT-Women-Preventing-violence-against-women-en.pdf>> accessed 25 May 2024.

A Conversation on Restorative Justice with Valentina Bonini

Valentina Bonini is an associate professor of Criminal Procedure in the University of Pisa; member of the EFRJ and vice-chair of its working group on restorative justice and gender-based violence; author of several scientific publications on restorative justice.

References:

Guido Bertagna, Adolfo Ceretti and Claudia Mazzucato, *Il Libro dell'incontro* (Il Saggiatore, 2015) <<http://www.ilsaggiatore.com/libro/il-libro-dellincontro/>> accessed 28 June 2024.

Albert Eglash, 'Creative Restitution. A Broader Meaning for an Old Term' 1958 48 (6) *Journal of Criminal Law, Criminology, and Police Science* 619.

Howard Zehr, *Changing Lenses : A New Focus for Crime and Justice* (Herald Press, 1990)

Emirhan AYDIN

ADİL YARGILANMA HAKKI BAĞLAMINDA
CEZA MUHAKEMESİ
HUKUKUNDA
SORUŞTURMA EVRESİ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında
Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturma Evresi**
Emirhan Aydın

Hukuk Yayınları Dizisi – 3999

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 036 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Akbulut, B. (2010). Delil Değerlendirme Yasakları. *Fasikül Hukuk Dergisi*, 2(13), 6-25.
- Akbulut, B. (2022). Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararı (CMK m.158/6). *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 10(1), 153-209.
- Akbulut, B. ve Aksan, M. (2019). *Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma* (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Akdikmen, R. (1996). *Langenscheidt Standard Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Akdoğan, C.A. (2022). *Adil Yargılanma Hakkı*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Akıllıoğlu, T. (1995). *İnsan Hakları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İnsan Hakları Merkezi Yayınları.
- Akın, İ. (1987). *Kamu Hukuku* (5. Baskı), İstanbul: Beta Yayınevi.
- Alschuler, A.W. (1996). A Peculiar Privilege in Historical Perspective: The Right to Remain Silent. *Michigan Law Review*, 94(8), 2625-2672.
- Alşahin, M.E. ve Ünal, E. (2020). Kara Avrupası Ceza Muhakemesi Hukukunda Silahların Eşitliği İlkesi Uygulanabilir Mi? *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi*, 7(2), 197-212.
- Altıparmak, K.(1998). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. Maddesinin Uygulama Alanı. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 53(01), 1-35.
- Altunkaş, A. (2020). 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Kapsamında İfade Alma ve Sorgu. *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(195-196), 1469-1543.
- Ambos, K. (2004). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Yargılama Hakları – Silahların Eşitliği, Çelişmeli Önsoruşturma ve AİHS m.6 (Çev: Y. Ünver). Y. Ünver (Ed.), *Adil yargılanma hakkı ve ceza hukuku* içinde. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Arıtürk, R. (2022). İddianamenin İadesi ile İlgili Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (50), 181-218.
- Artantaş, G. (2021). *Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturmanın Gizliliği*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Artuk, M.E. vd. (2022). *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (20. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aydın, D. (2014). *Ceza Muhakemesinde Deliller*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Aydın, D. (2022). Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Seri Muhakeme Usulü. *Kırıkkale Hukuk Mecmuası*, 5(2), 463-485.
- Aydın, E. (2023). Ceza Muhakemesi Hukukunda Tevil Yoluyla İkrar. *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(2), 467-486.

- Aydın, S.E. (2022). *Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Kararlarının Ceza Yargılamasına Etkisi Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.
- Aygün Eşitli, E. (2022). *Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığına Dair Karar*. Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Banaszak, R. (2022). *Fair Trial Rights of the Accused*. London: Greenwood Press.
- Barkhuysen, T. vd. (2018). Right to a Fair Trial. P. Dijk, F. Hoof, A. Rijn ve L. Zwaak (Ed.), *Theory and Practice of the European Convention on Human Rights* (5. Baskı) içinde. Cambridge: Intersentia.
- Baş, E. (2021). *Ceza hukukunda Fail ve Mağdur*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Başar Centel, N. (1984). *Ceza Muhakemesi Hukukunda Müdafii*. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları.
- Başbüyük, İ. (2013). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (m.6/3-c) Kapsamında Müdafii Yardımından Yararlanma Hakkı. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 19(2), 1339-1371.
- Beulke, W. (2016). *Strafprozessrecht*. (13. Baskı). Heidelberg: C. F. Müller.
- Beyoğlu, C.Ü. (2018). AIHM İçtihatları Işığında Tercümandan Yararlanma Hakkı. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (35), 279-318.
- Bilgin, A.B. (2016). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin İç Hukuktaki Yeri. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 81-129.
- Biral, M. (2014). The Right to Examine or Have Examined Witnesses as a Minimum Right for a Fair Trial. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 22(4), 331-350.
- Birtek, F. (2018). *Ceza Muhakemesinde İkrar*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Bleichrodt, E. (2017). Right to Liberty and Security. P. Dijk, F. Hoof, A. Rijn ve L. Zwaak (Ed.), *Theory and Practice of the European Convention on Human Rights* (5. Baskı) içinde. Cambridge: Intersentia.
- Borg, T. (2021). Trial by the Media: a Violation of the Presumption of Innocence? *Online Law Journal*, 2-5.
- Bychawska-Siniarska, D. (2017). *Protecting the Right to Freedom of Expression under the European Convention on Human Rights*, Strasbourg: Council of Europe.
- Campbell, L. (2013). Criminal Labels, the European Convention on Human Rights and the Presumption of Innocence. *Modern Law Review*, 76(4), 681-707.
- Centel, N. (2006). Adil Yargılanma Hakkı ile Silahların Eşitliği Bağlamında Savcılık ve Savunma. *Bir Adli Organ Olarak Savcılık*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 186-219.
- Centel, N. (2010). Adil Yargılama İlkesi ve Türk Hukukundaki Bazı Sorunlar. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 16(1-2), 3-14.
- Centel, N. (2014). Ceza Soruşturmasında Müdafinin Rolüne Eleştirel Yaklaşım. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 72(2), 703-723.

- Centel, N. ve Zafer, H. (2020). *Ceza Muhakemesi Hukuku*. (19. Baskı). İstanbul: Beta Yayınevi.
- Clayton, T. ve Tomlinson, H. (2001). *Fair Trial Rights*. New York: Oxford University Press.
- Clooney, A. ve Webb, P. (2020). *The Right to a Fair Trial in International Law*. Oxford: Oxford University Press.
- Çayan, G. (2016). *Adil Yargılanma Hakkı*. İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Çeçen, A. (1975). Hukukta Norm ve Adalet. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 32(1), 71-115.
- Dahlberg, M. (2014). "It Is Not Its Task To Act As a Court of Fourth Instance": the case of the ECtHR. *European Journal of Legal Studies*, 7(2), 84-118.
- Değirmenci, O. (2022). Temel Hukuki Metinlerde Masumiyet Karinesi ve Lekelenmeme Hakkı İlişkisi. *Masumiyet Karinesi ve Lekelenmeme Hakkı Sempozyumu*, Ankara: Adalet Bakanlığı, 44-57.
- Demirbaş, T. (2024). *Soruşturma Evresinde Şüphelinin İfadesinin Alınması* (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Doğan, İ. (2015). İnsan Hakları Hukukunun Temel Kavramları ve Özellikleri. İ. Doğan (Ed.), *İnsan Hakları Hukuku* içinde. Ankara: Astana Yayınları.
- Doğan, İ. (2021) Avrupa Konseyi Çerçevesinde İnsan Haklarını Koruma Sistemi. İ. Doğan (Ed.), *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku* içinde Ankara: Astana Yayınları.
- Doğan, İ. ve Demirdal, M.B. (2015). Tarihsel Süreç Işığında İngiltere’de İnsan Haklarının Garanti Altına Alınmasına İlişkin Belgeler. İ. Doğan (Ed.), *İnsan Hakları Hukuku* içinde. Ankara: Astana Yayınları.
- Doğan, İ. ve Demirdal, M.B. (2021). Adil Yargılanma Hakkı. İ. Doğan (Ed.), *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku* içinde. Ankara: Astana Yayınları.
- Doğan, İ. ve Özdemir, O. (2021). Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği, İ. Doğan (Ed.), *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku* içinde Ankara: Astana Yayınları.
- Doğan, K. (2018). Soruşturmada Tuzağa Düşürme Yasağı. F. Yenisey, İ. Özgenç, A. Nuhoglu, A. Sözüer ve F. Turhan (Ed.), *Dr. Dr. h.c. Silvia Tellenbach’a Armağan* içinde. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Doğan, K. (2022). *Ceza Muhakemesinde Belirsizlik Kuşkudan Sanık Yararlanır İlkesi* (3. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Doğru, O. (2006). *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Hukukunda İşkence ve Kötü Muamele Yasağı*. İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Doğru, O. ve Nalbant, A. (2016). *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar*. İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Donay, S. (1982). *İnsan Hakları Açısından Sanığın Hakları ve Türk Hukuku*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Donay, S. (2010). *Ceza Yargılama Hukuku* (1. Baskı). İstanbul: Beta Yayınevi.

- Dönmezer, S. (1998). Suçsuzluk Karinesi Üzerine Düşünceler. *Prof. Dr. Nurullah Kunter'e armağan*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Eğitim Öğretim ve Yardımlaşma Vakfı, 67-74.
- Duman, Ö. (2022). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Karşılaştırmalı Hukuk Penceresinden "Dördüncü Derece Olmama Doktrini" ve Yansımaları. *Anayasa Yargısı*, 39(1), 46-92.
- Dülger, M.V. (2012). Ceza Muhakemesinde Müdafinin Konumu ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar. *Ankara Barosu Dergisi*, (4), 39-76.
- E. Çırak (2018). *Ceza Muhakemesinde Makul Sürede Yargılanma İlkesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Elmas, B. (2016). Yargıtay Kararları Işığında İddianamenin İadesi. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (28), 207-234.
- Englaender, A. (2011). Gizli Soruşturmanın Sınırı Olarak Nemo Tenetur İlkesi (Çev: J. Yücel). Y. Ünver (Ed.), *Ceza Muhakemesi Önlemleri ve Özellikle Gizli Araştırma Yöntemleri içinde*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Erdem, M.R. (2001). *Ceza Muhakemesinde, Organize Suçlulukla Mücadelede Gizli soruşturma tedbirleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Erdem, M.R. ve Şentürk, C. (2018). *Ceza Muhakemesinde Kanun Yolları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Erdin, S. (2021). *Türk Ceza ve Ceza muhakemesi Hukukunda Önödeme*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Erem, F. (1968). *Ceza Usulü Hukuku* (2. Baskı). Ankara: Sevinç Matbaası.
- Erem, F. (1986). *Diyalektik Açısından Ceza Yargılaması Hukuku* (6. Baskı). Ankara: Işın Yayıncılık.
- Eren, A. (2022). *Anayasa Hukuku Dersleri*. (4. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Feyzioğlu, M. (1995). Anglo Sakson ve Anglo Amerikan Hukuk Düzenlerinde Habeas Corpus Kurumu. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 44(1), 665-688.
- Feyzioğlu, M. (1998). *Tanıklık ve Dürüst Muhakeme*. Ankara: US-A Yayıncılık.
- Feyzioğlu, M. (2004). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Madde 6/3-a Uyarınca İsnadın Bildirilmesi ve Türk Hukuku. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (55), 102-125.
- Feyzioğlu, M. (2006). 527 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Hakkında Bazı Tespit ve Değerlendirmeler. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 27-61.
- Feyzioğlu, M. ve Taner, F.G. (2015). *Ceza Muhakemesinde İspatın Ölçütü Olarak Vicdani Kanaat*. (2. Baskı). İstanbul: Işık Yayınları.
- Filatova, M. (2021). *Reasonable Time of Proceedings: Compilation of Case Law of the European Court of Human Rights*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.

- Fiori, B.M. (2015). *Disclosure of Information in Criminal Proceedings: a Comparative Analysis of National and International Criminal Procedural Systems and Human Rights Law*. Oisterwijk: Wolf Legal Publishers.
- Flynn, A. vd. (2016). Legal Aid and Access to Legal Representation: Redefining the Right to a Fair Trial. *Melbourne University Law Review*, 40(1), 207-239.
- Gedik, D. (2023). *Öğreti ve Yargısal İçtihatlar Işığında Ceza Muhakemesinde Şüpheden Sanık Yararlanır İlkesi* (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gemalmaz, M.S. (1997). *Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş*. İstanbul: Beta. Yayınevi
- Goss, R. (2014). *Criminal Fair Trial Rights*. Portland: Hart Publishing.
- Gökcan, H.T. (2022). Bireysel Başvuru Temelinde Lekelenmeme Hakkı. *Masumiyet Kariyesi ve Lekelenmeme Hakkı Sempozyumu*, Ankara: Adalet Bakanlığı, 80-91.
- Gökçen, A. vd. (2022). *Ceza Muhakemesi Hukuku*. (6. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Gölcüklü, F. (1994). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde "Adil Yargılama". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 49(01), 199-234.
- Gözler, K. (2008). Tabii ve Hukuki Pozitivizme Göre Adalet Kavramı. *Muhafazakar Düşünce*, 4(15), 77-90.
- Gözler, K. (2014). Sulh Ceza Hâkimlikleri ve Tabii Hâkim İlkesi "Sahur Operasyonu" Hakkında Bir Açıklama. *Güncel Hukuk Dergisi*, Ekim 2014, 46-49.
- Gözler, K. (2022). *İnsan Hakları Hukuku*. (4. Baskı). Bursa: Ekin Yayınevi.
- Gözübüyük, A.Ş. ve Gölcüklü, F. (2011). *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması*. (9. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi.
- Hafizoğulları, Z. (1987). *Ceza Normu*. Ankara: Seçkin Kitabevi.
- Hafizoğulları, Z. (1993). Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda Yapılan Değişiklikler Üzerine. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 43(1), 15-26.
- Hakeri, H. (2020). *Ceza Muhakemesi Hukuku*. (17. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Harris, D. J. vd. (2009). *Law of European Convention on Human Rights*. (2. Baskı), New York: Oxford University Press.
- Hartmann, A. ve Schmidt, R. (2016). *Strafprozessrecht*. (6. Baskı). Hannover: Verlag Dr. Rolf Schmidt GmbH.
- Hazar, Z. ve Çamurcuoğlu, G. (2015). Kuzey Amerika'da Özgürlüklerin Doğuşu. İ. Doğan (Ed.), *İnsan Hakları Hukuku* içinde. Ankara: Astana Yayınları.
- Henzelin, M. ve Rordorf, H. (2014). When Does the Length of Criminal Proceedings Become Unreasonable According to the European Court of Human Rights. *New Journal of European Criminal Law*, 5(1), 78-109.
- İnce Tunçer, A. (2018). Susma Hakkı Bağlamında Birtakım Ceza Muhakemesi İşlemlerinin Değerlendirilmesi. *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(2), 355-379.

- İnceoğlu, S. (2005). *İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılanma Hakkı*. (2. Baskı). İstanbul: Beta Yayınevi.
- İnci, Z.Ö. (2017). Şüpheli ve Sanığa Rağmen Bir Ceza Muhakemesi Hukuku Mu? Şüpheli ve Sanığın Ceza Muhakemesi İşlemlerine Katlanma Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün Sınırları Hakkında Düşünceler. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2), 119-168.
- İtişgen, R. (2013). *Kişinin Kendini Suçlamaya Zorlanamaması İlkesi (Nemo Tenetur İlkesi) ve Susma Hakkı*. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Jackson, J. (2009). Re-Conceptualizing the Right of Silence as an Effective Fair Trial Standard. *The International and Comparative Law Quarterly*, 58(4), 835-861.
- Jayawickrama, N. (2017). *The Judicial Application of Human Rights Law*. (2. Baskı), Cambridge: Cambridge University Press.
- Jellinek, G. (1892). *System der subjektiven öffentlichen Rechte*. Tübingen: Mohr.
- Kaboğlu, İ.Ö. (1999). *Özgürlükler Hukuku*. (5. Baskı). İstanbul: Afa Yayıncılık.
- Kanbur, M.N. (2012). Alman ve Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Cumhuriyet Savcısının Tarafsızlığı ve Reddi Sorunu. *Ceza Hukuku Dergisi*, 7(19), 38-108.
- Kapani, M. (1993). *Kamu Hürriyetleri*. (7. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları.
- Karaaslan, R. (2021). Soruşturma Organları Hesabına Hareket Eden Özel Kişilerin Eylemlerinin Kamu Makamlarına Atfedilebilirliği – İfade Almada Yasak Usul Olan “Aldatma” Örneği Üzerinden Bir İnceleme. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25(2), 555-621.
- Karakehya, H. (2007). Türk Ceza Muhakemesinde Sanığın Dosya İnceleme Hakkı. *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XI (3-4), 131-147.
- Karakehya, H. (2008). *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesi (Adil Yargılanma Hakkı) Bağlamında Ceza Muhakemesinde Duruşma*. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Karakehya, H. (2013). Sanığın İddia Tanıklarının Beyanlarının Doğruluğunu Test Etme Hakkı. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 19(2), 715-744.
- Karakehya, H. (2015). Ceza Muhakemesinde Sanığın Meramını Anlatabilme Hakkının Unsurları. *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 3(2), 199-225.
- Karakehya, H. (2016). *Ceza Muhakemesinde Maddi Gerçeğin Tespiti*. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Karakehya, H. (2016). Dolaylı Maddi Gerçek: Ceza Muhakemesinde Yargılama Makamının Maddi Gerçeğe Deliller Aracılığıyla Ulaşma Zorunluluğu Üzerine. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 7(27), 59-82.
- Karakehya, H. (2023). *Ceza Muhakemesi Hukuku* (5. Baskı). Eskişehir: Nisan Kitabevi.
- Karakehya, H. ve Arabacı, M. (2016). Cumhuriyet Savcısının Hukuki Statüsü, Muhakemedeki Taraf Pozisyonu ve İspat Yükünün Bulunması Üzerine. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65(4), 2059-2081.

- Karakehya, H. ve İnce Tunçer, A. (2021). *Türk Ceza Muhakemesinde Seri Muhakeme ve Basit Yargılama*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Kaşka, H. (2019). *Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturma Evresinin Sona Ermesi*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Kaya, K. (2017). Soruşturma Yöntemi Olarak Daimi Arama Kararları ve Hukuki Niteliği. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, (8), 239-267.
- Kelep Pekmez, T. (2021). Ceza Muhakemesinde Objektif Bir Taraf Olarak Savcılık Makamı. *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2), 275-291.
- Keskin, S. (2002). Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkına İlişkin Anayasal Değişiklikler. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 60(1-2), 49-61.
- Keyman, S. (1970). *Ceza Muhakemesinde (Asıl Ceza Muhakemesinde) Savcılık*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Kılıç, A.Ş. (2016). Tercümandan Faydalanma Hakkı Çerçevesinde Sanığın Seçtiği Dilde Savunma Yapması Üzerine Bir Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65(4), 2101-2131.
- Kılınç, B. (2016). A Trial To Understand the Concept of Fair Trial. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 315-324.
- Kidd, C.F.J. (1987). Disciplinary Proceedings and the Right to a Fair Criminal Trial under the European Convention on Human Rights. *International and Comparative Law Quarterly*, 36(4), 856-872.
- Koca, M. (1998). *Hazırlık Soruşturmasında Sanığın Savunma Hakkı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kocaoğlu, S.S. (2011). Susma Hakkı. *Ankara Barosu Dergisi*, (1), 29-58.
- Kocaoğlu, S.S. (2017). *Müdafi* (3. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Koç, C. (2020). Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Mahkul Sürede Yargılanma Hakkı. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(1), 89-113.
- Köksal, A. (1963). Anglo-Sakson Hukuku Ceza Muhakemesinde İtham Fonksiyonu. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 29(1-2), 185-200.
- Köksal, A. (2016). Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65(4), 2133-2176.
- Köse, M. (2017). *Ceza Kovuşturmasında Delillerin Ortaya Konulması ve Değerlendirilmesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kunter, N. ve Yenisey, F. (2002). *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*. (12. Baskı). İstanbul: Beta Yayınevi.
- Ladewig, H.M. (2004). Adil Yargılanma Hakkı-I (Çev: Özlem Yenerer Çakmut). Y. Ünver (Ed.), *Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku* içinde. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Letsas, G. (2004). The Truth in Autonomous Concepts: How To Interpret the ECHR. *European Journal of International Law*, 15(2), 279-305.

- Mahoney, P. (2004). Right to a Fair Trial in Criminal Matters under Article 6 E.C.H.R. *The Irish Judicial Studies Journal*, 4(2), 107-129.
- McEvoy, G. (2023). Language Proficiency and the Right to an Interpreter When Accessing a Fair Trial. *The International Journal for Translation & Interpreting Research*, 15(2)
- Meraklı, S. (2013). İddianamenin İadesi Kurumunun Ceza Muhakemesi Kanunu Bakımından Değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(Özel Sayı), 1595-1652.
- Meyer-Ladewig, H. (2004). Adil Yargılanma Hakkı – II (Çev: H. Hakeri). Y. Ünver (Ed.), *Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku* içinde. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Meyer-Ladewig, J., Harrendorf, J.S. ve König, S. (2017). Recht auf ein faires Verfahren. S. von Raumer (Ed.), *Europäische Menschenrechtskonvention Handkommentar* (4. Baskı) içinde. Basel: Helbing Lichtenhahn Verlag.
- Mrčela, M. (2017). Adversarial Principle, the Equality of Arms and Confrontational Right – European Court of Human Rights Recent Jurisprudence. *EU and Comparative Law Issues and Challenges Series*, 15-31.
- Nişancı, D. (2022). *Ceza Muhakemesi Hukukunda Asgari Sanık Hakları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Nuhoğlu, A. (2022). Soruşturmayaya Yer Olmadığı Kararının Ceza Muhakemesindeki Yeri. *Masumiyet Karinesi ve Lekelenmeme Hakkı Sempozyumu*. Ankara: Adalet Bakanlığı, 209-216.
- Okuyucu Ergün, G. (2010). Soruşturmanın Gizliliği. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 59 (2), 243-276.
- Okuyucu Ergün, G. (2022). Lekelenmeme Hakkı Bağlamında Soruşturmanın Gizliliği. *Masumiyet Karinesi ve Lekelenmeme Hakkı Sempozyumu*. Ankara: Adalet Bakanlığı, 141-146.
- Öncü, M. (2014). AİHS'nin 6 § 3 e) Hükmü Anlamında Tercüman Yardımından Yararlanma Hakkı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16(Özel Sayı), 4457-4495.
- Önok, R.M. (2022). Lekelenmeme Hakkı ve Masumiyet Karinesinin İfade ve Basın Özgürlüğüne Etkileri. *Masumiyet karinesi ve lekelenmeme hakkı sempozyumu*. Ankara: Adalet Bakanlığı, 98-127.
- Özbek, V.Ö. (2022). Masumiyet Karinesi ve Ceza Muhakemesi Hukukuna Etki Eden Sonuçları. *Masumiyet karinesi ve lekelenmeme hakkı sempozyumu*, Ankara: Adalet Bakanlığı, 29-43.
- Özbek, V.Ö. (2014). Türk Hukuku'nda Gizli Soruşturmacının Ceza Sorumluluğu. *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 2(1-2), 135-155.
- Özbek, V.Ö., Doğan, K. ve Bacaksız, P. (2022). *Ceza Muhakemesi Hukuku*. (15. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Özbek, V.Ö., Doğan, K. ve Bacaksız, P. (2023). *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (18. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Özek, Ç. (1978). *Türk Basın Hukuku*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Özekes, M. (2019). *Temel Hukuk bilgisi*. (10 Baskı). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Özen, M. (2019). *Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri* (4. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özen, M. ve Köksal, A. (2019). Suçsuzluk Karinesi Bağlamında Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararı. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 68(1), 261-286.
- Özkan Duvan, A. (2019). Bireysel Başvuru Kararlarında Makul Sürede Yargılanma Hakkı. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 68(1), 287-336.
- Öztürk, B. vd. (2022). *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*. (16. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Öztürk, B., Eker Kazancı, B. ve Soyer Güleç, S. (2017). *Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri* (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Peters, A. (2004). Adil Yargılanma (Çev: M. Koca). Y. Ünver (Ed.), *Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku* içinde. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Peukert, W. (1999). Deliller ve İHAS m.6.: *Ceza Muhakemesinde "Fair Trial" İlkesi* içinde. İstanbul: İstanbul Barosu CMUK Uygulama Servisi Yayınları.
- R. Aybay, R. (2019). *İnsan Hakları Hukuku*. (4. Baskı), İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Redmayne, M. (2007). Rethinking the Privilege Against Self-Incrimination. *Oxford Journal of Legal Studies*, 27(2), 209-232.
- Robertson, D. (2004). *A Dictionary of Human Rights*. (2. Baskı), London: Europa Publications.
- Ruschmann, P. (2007). *Miranda Rights*. New York: Infobase Publishing.
- Sakowicz, A. (2021). Suspect's Access to a Lawyer at an Early Stage of Criminal Proceedings in view the Case-Law of the European Court of Human Rights. *Revista Brasileira de Direito Processual Penal*, 7(3), 1979-2014.
- Sarıgül, A.T. (2013). *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde Kişiye Tanınan Özgürlük ve Güvenlik Hakkı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Schabas, W.A. (2015). *The European Convention on Human Rights: a Commentary*. New York: Oxford University Press.
- Schroeder, F.C. (1999). *Ceza Muhakemesinde "Fair Trial" İlkesi*. İstanbul: İstanbul Barosu CMUK Uygulama Servisi Yayınları.
- Selçuk, S. (1977). Kanıtların Toplanmasında Yasallık, Dürüstlük ve Total Ceza Adaleti. *Yargıtay Dergisi*, 3(2), 49-70.
- Selçuk, S. (2013). Doğru Terim "Muhakeme" Değil "Yargılama"dır. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 19(2), 295-318.
- Selçuk, S. (2022). *Suç Yargılama Süreci Hukuku Dogmatığı ve/ya Grameri*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Sevük, H.Y. (2011). Soruşturma Evresine Hâkim Olan İlkeler. *Fasikül Hukuk Dergisi*, 3(21), 13-29.

- Sınar, H. (2015). AİHS md. 6 Işığında Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Kanunla Kurulmuş, Bağımsız ve Tarafsız Mahkeme Önünde Yargılanma Hakkı. *Ceza Hukuku Dergisi*, 10(28), 41-82.
- Skorupka, J. (2021). The Rule of Admissibility of Evidence in the Criminal Process of Continental Europe. *Revista Brasileira de Direito Processual Penal*, 7(1), 93-122.
- Soyaslan, D. (2020). *Ceza Muhakemesi Hukuku* (8. Baskı). Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Soyer Güleç, S. (2013). Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturmanın Etkinliği İlkesi ve Takipsizlik Kararları Üzerindeki Etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(Özel Sayı), 1393-1464.
- Stumer, A. (2010). *The Presumption of Innocence*. Portland: Hart Publishing.
- Summers, S.J. (2007). *Fair Trials*. Portland: Hart Publishing.
- Şahin, C. (1994). *Sanığın Kolluk Tarafından Sorgulanması*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Şahin, C. (2004). Sanığın Savunmasını Hazırlamak İçin Gerekli Zamana ve Kolaylıklara Sahip Olma Hakkı (İHAS 6/3-b). *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(2), 1-47.
- Şahin, C. (2019). Anayasa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Ceza Muhakemesinde Silahların Eşitliği ve Çelişmeli Yargılama İlkeleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan*, 21(Özel Sayı), 3051-3065.
- Şahin, C. ve Göktürk, N. (2021). *Ceza Muhakemesi Hukuku-I*.(12. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şahin, C. ve Göktürk, N. (2022). *Ceza Muhakemesi Hukuku – II* (12. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şenol, C. (2018). *Teoride ve Uygulamada Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delillerin Kullanılması ve Değerlendirilmesi Yasağı* (2. Baskı). İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Şık, H. (2012). Suçsuzluk Karinesi. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, (1), 103-145.
- Şirin, T. (2018). *Özgürlük ve Güvenlik hakkı*. Strasbourg: Avrupa Konseyi Yayınları.
- Şirin, T. (2024). Anayasa Mahkemesi Kararlarına Göre Ceza Muhakemesinde Tanık Sorgulama Hakkı. *Prof. Dr. Zühtü Arslan'a armağan* (2. Cilt). Ankara: Anayasa Mahkemesi Yayınları, 1751-1781.
- Taner, F.G. (2019). *Ceza Muhakemesi Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Çelişme ve Silahların Eşitliği*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Taner, F.G. (2022). Suçsuzluk Karinesi ve Lekelenmeme Hakkının Kapsamı Bağlamında Bir Değerlendirme. *Masumiyet Karinesi ve Lekelenmeme Hakkı Sempozyumu*. Ankara: Adalet Bakanlığı, 68-79.
- Tanör, B. (2020). *Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri*. (33. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Tanrıver, S. (2021). *Medeni Usûl Hukuku – Cilt I* (4. Baskı). Ankara: Yetkin Yayıncılık.

- Tanrıvermiş, A. (2021). *Masumiyet Karinesini Genişleten Bir İlke Olarak Lekelenmeme hakkı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Taş, B. (2021). Hukukun Genel Bir İlkesi Olarak Tabii Hâkim İlkesi. *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1763-1791.
- Taşkın, O.E. (2011). *Kışkırtıcı Ajan*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tezcan, D. (1997). Tercümandan Yararlanma Hakkı. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 52(01), 693-700.
- Tezcan, D. (2015). Ceza Muhakemesi Kanununda Yeni Bir Kurum Olarak Sulh Ceza Hâkimliği. *Fasikül Hukuk Dergisi*, 7(65), 7-9.
- Tezcan, D., Erdem, M.R., ve Sancakdar, O. (2004). *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması*. Ankara: Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı.
- Thienel, T. (2006). The Admissibility of Evidence Obtained by Torture under International law. *The European Journal of International Law*, 17(2), 349-367.
- Toprak, U. (2011). Şüphelinin Susma Hakkının Güvenilir Kişiyeye Başvurulması Yönüyle İhlaline Alman Yargıtayı Kararları Işığında Kısa Bir Bakış. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 1(7), 257-286.
- Toroslu, N. ve Feyzioğlu, M. (2021). *Ceza Muhakemesi Hukuku*. (21. Baskı). Ankara: Savaş Yayınevi.
- Tosun, Ö. (1968). Ceza Davasının Açılmasında Sistemler. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 34 (1-4), 42-71.
- Tosun, Ö. (1973). *Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası.
- Trechsel, S. (2005). *Human Rights in Criminal Proceedings*. New York: Oxford University Press.
- Turhan, F. (2018). Doktrin ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesinde Hâkimin Tarafsızlığı ve Görev Yasakları. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 22(4), 129-171.
- Turhan, F. (2023). Ceza Muhakemesinde Hâkimin Tarafsızlığını Şüpheye Düşürecek Sebeplerden Dolayı Reddi Usulüne İlişkin CMK Hükümlerinin Doktrin ve Uygulama Işığında Eleştirel Bir Değerlendirmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(2), s. 1049-1138.
- Turinay, F.Y. (2021). Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirlerinin Sınıflandırılması. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 70(2), 475-541.
- Uğur, H. (2007). Ceza Muhakemesinde Kovuşturma Mecburiyeti İlkesinden Maslahata Uygunluk İlkesine. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (73), 256-288.
- Uygun, O. (2015). *Devlet Teorisi*. (2. Baskı). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Uygun, O. (2020). *Hukuk Teorileri* (2. Baskı), İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Ünal, A. (2022). *Lekelenmeme Hakkı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Ünver, Y. ve Hakeri, H. (2020). *Ceza Muhakemesi Hukuku*. (17. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Üzülmez, İ. (2005). Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 4(58), 41-72.
- Vasak, K. (1977). A 30 year Struggle, the Sustained Efforts to Give Force of Law to Universal Declaration of Human Rights. *The UNESCO Courier*, XXX(11), 29-32.
- Volk, K. (2002). *Strafprozessrecht*. (3. Baskı). München: Verlag C.H. Beck.
- Yackle, L.W. (1985). Explaining Habeas Corpus. *New York University Law Review*, 60(6), 991-1060.
- Yenisey, F. (2015). *Kolluk Hukuku* (2. Baskı). İstanbul: Beta Yayınevi.
- Yenisey, F. ve Nuhoglu, A. (2022). *Ceza Muhakemesi Hukuku* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yerdelen, E. (2023). SYOK Uygulamasında Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1), 1-36.
- Yıldırım, A. (2022). Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında İsnadı (Suçlamayı) Öğrenme Hakkı. *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 10(2), 537-579.
- Yıldız, A.K. (2006). Ceza Muhakemesi Hukukunda Yakalama ve Gözaltına Alma. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14(1), 131-214.
- Yurtcan, E. (2019). *Ceza Yargılaması Hukuku*. (16. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yüce, T.T. (1960). Alman-Türk Ceza Muhakemeleri Usulünde Savunma Hakkı. *Adalet Dergisi*, 51(11-12), 1017-1028.
- Yüce, T.T. (1988). Sanığın Savunması ve Korunması Açısından Ceza Soruşturmasının Ümanist İlkeleri. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (1), 156-167.
- Yüzer, D. (2013). Basın Yoluyla Adli Haberlerin Verilişi ve Suçsuzluk Karinesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(Özel Sayı), 1653-1694.

Dr. Murat KAYA

**SUÇ EKONOMİSİYLE
MÜCADELEDE
MALİ İSTİHBARAT
YAPILANMASI**

- **Türkiye Örneği (FATF Değerlendirmeleri ve Örnek Ülke Uygulamaları Işığında Mevcut Yapılanmanın Değerlendirilmesi)**
- **Mali İstihbarat Yapılanma Modeli Önerisi**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Suç Ekonomisiyle Mücadelede Mali İstihbarat Yapılanması
Murat Kaya

Hukuk Yayınları Dizisi – 4000

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 038 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

Adalet Bakanlığı Genelgesi (155/1 sayılı), 23.02.2015.

Akaryakıt Kaçakçılığı ile Mücadele Eylem Planı (2021-2023), 2021/22 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi

Akgül, Arif & Yılmaz, Kâmil (2015). Ramifications Of Recent Developments in Turkey's Southeast On Cannabis Cultivation. *International Journal Of Drug Policy*, 26, 330–331. Doi:10.1016 /J. Drugpo.2014.08.005.

Akgül, Arif, "Türkiye'de Yasadışı Kenevir Ekimi ve Mücadele Politikaları", *Uluslararası Güvenlik Ve Terörizm Dergisi* • 2014, 5 (1)

Akın, Engin & Mutlu, Faruk, "5326 Sayılı Kabahatler Kanunu Hükümleri Çerçevesinde 5549 Sayılı Kanun'da Yer Alan Yükümlülükler", *MASAK Yayınları*, Yayın No:20, Şubat201.

Akın, Engin & Uzun, Selin, "Suç Gelirlerinin Aklanması", *Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi*, Haziran 2009, Sayı:57-58, S.183

Akın, Engin, "Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Aklama Suçu ile İlgili Hükümünün Değerlendirilmesi", *Yaklaşım Dergisi*, Yıl:17, Sayı:195, Mart 2009.

Akın, Engin, *Kara Para Aklama Suçu ve Karşılaşılan Hukuki Sorunlar*, MASAK Yeterlik Tezi, Ankara, 2002.

Arıkan, Zeynep & Yurtsever, Hatice, "Türkiye'de Mali Affın Nedenleri, Etkileri ve Sonuçları-I, Yaklaşım, Sayı,136, Nisan 2004.

Arseven, Moroğlu, <https://www.morogluarseven.com/tr/news-and-publications/2016-2019-saydamligin-artirilmasi-ve-yolsuzlukla-mucadelenin-guclendirilmesi-eylem-plani-yayinlandi/>,17.05.2016).

Avcı, Şerife "Avrupa Birliği Müktesebatında Kara Para Aklaması ile Mücadeleye Yönelik Düzenlemeler, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi", MASAK,2007.

Aydemir, Şinasi, *Türkiye'de Kayıt Dışı Ekonomi, Maliye Hesap Uzmanları Derneği*, İstanbul, 1995:52-53,104.

Aydın, Eren Gül, (2013). "Türkiye'de Kayıtdışı İstihdam Konusu Üzerine Teorik ve Ampirik Bir Çalışma", *International Conference On Eurasian Economies 2013*, Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Aykın, H. (02.01.2017). "Mali Suç ve Mali Suçla Mücadele", 01.01.2019 tarihinde vergidosyasi.com: <https://vergidosyasi.com/2017/01/02/mali-suc-ve-mali-sucla-mucadele/> adresinden alındı.

Aykın, Hasan, "Kara Para Aklama ile Mücadelede Nakit İşlem Bildirimi ve Türkiye Uygulaması", *Yaklaşım Dergisi*, Sayı:192, Aralık 2008.

- Aykın, Hasan, "Mali Suç ve Mali Suçla Mücadele" Vergi Dosyası, 02.01.2017, <https://vergi-dosyasi.com/2017/01/02/mali-suc-ve-mali-sucla-mucadele>, Erişim Tarihi:01.01.2019
- Aykın, Hasan, "Yenilenen Aklama Suçu Sonrası Kara Paranın ve Kara Para Aklayıcısı Olmanın Sınırları", E-Yaklaşım Dergisi, Eylül 2009, Sayı:201.
- Aykın, Hasan, H. SÖZMEN, Kevser; Terörün Finansmanı, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK), Yayın No:12, 2.Baskı, ANKARA 2009.
- Bakan, İsmail, Çağdaş Yönetim Yaklaşımları: İlkeler, Kavramlar ve Yaklaşımlar, Beta Yayınları, İstanbul, Şubat 2015.
- Baker, Raymond W., Capitalism's Achilles Heel, Dirty Money And How To Renew The Free-Market System, WILEY, 2005.
- Bakırtaş, İ., & Ünver, M. (2008, Nisan). "Suçun Ekonomik Analizi: Genel Bir Değerlendirme", (S.20).
- Başbakanlık Genelgesi (2016/10 Sayılı), Saydamlığın Arttırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi Eylem Planı (2016-2019), 2016.
- Başeren, Sertaç Hami, "Terörizmin Ulaştığı Boyutlar, Bu Durumun Türkiye'nin Güvenliğine Etkileri ve Alınabilecek Tedbirler", Türkiye'nin Çevresinde Meydana Gelen Gelişmelerin Türkiye'nin Güvenlik Politikasına Etkileri Sempozyumu (9-10 Mart 2006), Genelkurmay Başkanlığı Harp Akademileri Komutanlığı, Harp Akademileri Basımevi, İstanbul, 2006
- BDDK, 2020 Yılı Faaliyet Raporu, www.bdk.gov.tr, erişim tarihi:12.10.2022.
- BDDK, 2021 Yılı Faaliyet Raporu, www.bdk.gov.tr, erişim tarihi:12.10.2022.
- BDDK, 2022 Yılı Faaliyet Raporu, www.bdk.gov.tr, erişim tarihi:07.04.2024.
- Becsi Zsolt, (1994), "Economics And Crime in The States", Economic Review - Federal Reserve Bank Of Atlanta, 84 (1): 38-56.
- Beyazlı, Mahmut, "Türkiye'de Organize Suçlar", PPT Sunum, MASAK, 2013.
- Biçer, Yalın (2006), "Türkiye'de Kayıt Dışı Ekonomiye Önlemeye Yönelik Vergi Politikaları ve Değerlendirilmesi", Yayınlanmamış Y. Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı, Isparta, 2006:55-70.
- Bodur, Nurullah & Özkul, Eshat, Uygulamada Terör Örgütü ve Terör Suçları, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2017.
- Bovenkerk, F. & Yeşilgöz, Y., The Turkish Mafia And The State. || Organized Crime in Europe. (Eds). C.Fijnaut And L. Paoli. Springer: The Netherlands, 2004, Pp. 585-603.
- Bundeskriminalamt (BKA)- Germany FIU, Annual Report 2015 <https://www.bka.de/shareddocs/downloads/en/publications/annualreportsandsituationassessments/fiu/fiujahresbericht2015englisch.html>2015,10.01.2019 Tarihinde Alınmıştır.

- Bundeskriminalamt (BKA)- Germany FIU, Annual report 2021 <https://www.bka.de/shareddocs/downloads/en/publications/annualreportsandsituationassessment/s/fiu/fiujahresbericht2021englisch.html>2015,15.02.2023 Tarihinde Alınmıştır.
- Bundeskriminalamt (BKA), 2014 Annual Report (Financial Intelligence Unit-Germany), Bundeskriminalamt; 2014.
- Bundeskriminalamt (BKA), 2015 Annual Report (Financial Intelligence Unit-Germany), Bundeskriminalamt; 2015.
- Byman, D Vd. (2001), "Trends In Outside Support For Insurgent Movements". Pittsburg: RAND Corporation.
- Canadian Security Intelligence Service-CSIS, (2013), Threat Assessment-Activities Linked To Kurdistan Workers' Party Widespread, Toronto: Integrated Terrorism Assessment Centre, 2013
- CARIN, "Camden Asset Recovery Kurumlararası Ağ", <https://www.carin.network/>, erişim tarihi:11.02.2023.
- CCE-BSA Comptroller Of The Currency Administrator Of National Banks, "Comptroller's Handbook" September 2000, CCE Revised For Web Publication, December 2000.
- Cengiz, Mahmut (2005), Türkiye'de Mafya Tipi Organize Suçlar, KOM Yayınları, Ankara, 2005.
- Cengiz, Mahmut (2010), "The Globalization Of Turkish Organized Crime And The Policy" Response A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment Of The Requirements For The Degree Of Doctor Of Philosophy At George Mason University", Fall Semester 2010 George Mason University Fairfax, VA, UMI Number: 3435745, Proquest LLC, USA.
- Civelek, Dilek Yüksel & Âşık, Özlem. "Kamu Sektörü Bilgisinin Paylaşımı ve Yeniden Kullanımı", Ankara, DPT Çalışma Raporu-2, DPT Bilgi Toplumu Dairesi, Şubat 2011.
- Cox, Dennis, Handbook Of Anti Money Laundering, WILEY, 2014.
- Çağlayan, Yusuf, "Bilgi Paylaşımı Üretime Dönüştürülebilir", Bilgi Toplumu Teknolojileri Gazetesi, S.810, Erişim:<http://www.bthaber.com.tr/?>, 12.01.2012
- Çavuş, Ö. Hakan, "Sosyal Güvenlik Sisteminin Denetim Yapısı ve Denetim Birimleri", Yönetim ve Ekonomi Dergisi, Yıl:2017 Cilt:24 Sayı:2 Manisa Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F S.523-542).
- Çulcu, Murat, Her Sakaldan Bir Kıl: Türkiye'de Mafialaşma'nın Kökenleri-1, E Yayınları, İstanbul 2001.
- D'Souza, Jayesh, Terrorist Financing, Money Laundering And Tax Evasion (Examining The Performance Of Financial Intelligence Units, CRC Press, Taylor & Francis Group, Newyork, 2012

- Değirmenci, Olgun, “5237 Sayılı Kanun’da Düzenlenen Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçunun 4208 Sayılı Kanun’daki Düzenleme ile Karşılaştırılması”, Kara Para Aklama ve Terörizmin Finansmanı, Editör: Süleyman AYDIN, Adalet Yayınevi, Ankara 2008.
- Değirmenci, Olgun, “5237 Sayılı Kanun’da Düzenlenen Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçunun 4208 Sayılı Kanun’daki Düzenleme ile Karşılaştırılması”, Kara Para Aklama ve Terörizmin Finansmanı, (Ed.) Süleyman AYDIN, Ankara, Adalet Yayınevi, 2008.
- Değirmenci, Olgun, Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, Ankara, Turhan Kitabevi, 2007.
- Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), Kayıt Dışı Ekonomi Özel İhtisas Komisyonu Raporu, DPT: 2603 – Özel İhtisas Komisyonu: 614, Ankara, 2001:3-4,49-50.
- Dilmaç, Sabri (2006), “Global Threat: Terrorism And Its Impact On Turkey” İstanbul Conference On Democracy & Global Security 2005, Ankara: Oncu Press, Ss.449-465
- Doig, Alan, 2010. “Asking The Right Questions? Addressing Corruption And EU Accession,” Journal Of Financial Crime, Emerald Group Publishing Limited, Vol. 17(1), Pages 9-21, January.
- Dönmez, Uğur, Karapara ve Türkiye’de Kara Paranın Aklanması ile Mücadele, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Finans ve Bankacılık ABD, Yayımlanmamış Y. Lisans Tezi, İstanbul, 2010.
- Dursun, Hasan, (2005). Ekonomik Suçlar ve Türkiye’deki Sürdürülebilir Kalkınmaya Etkileri. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 58, 215–245.
- EGM - KOM (2020), Kaçakçılık Ve Organize Suçlarla Mücadele 2020 Raporu, Ankara, Eylül 2021.
- EGM - KOM (2021), Kaçakçılık Ve Organize Suçlarla Mücadele 2021 Raporu, Ankara, Mayıs 2022.
- EGM (2021), Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, “Türkiye Uyuşturucu Raporu 2021”, EGM Yayınları, Katalog No: 736 NDB Yayınları: 33 Yayın No: 2021/7 1. Baskı, ANKARA, 2021.
- EGM (2023), Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, “Türkiye Uyuşturucu Raporu 2023”, EGM Yayınları, Katalog No: 763 NDB Yayınları: 52 Yayın No: 2023/7 1. Baskı, ANKARA, 2021.
- EGMONT GROUP (2004), Statement of Purpose Of The Egmont Group Of Financial Intelligence Units, Guernsey, 23 June 2004
- EGMONT GROUP (2021), “About EGMONT Group”, [https:// Egmontgroup.Org/En/Content/ About](https://Egmontgroup.Org/En/Content/About), (Erişim Tarihi:05.09.2021).
- Ehrlich, I. (1981). “On The Usefulness Of Controlling Individuals: An Economic Analysis Of Rehabilitation, Incapacitation And Deterrence”. *The American Economic Review*,(71(3):, S. 307-322.

- Ekici, Behzat & Çoban, Adem, "Afghan Heroin And Turkey: Ramifications Of An International Security Threat", Turkish Studies, 2014 [Http:// Dx.Doi.Org/10.1080/14683849.2014.926668](http://Dx.Doi.Org/10.1080/14683849.2014.926668), Taylor & Francis,2014.
- Ekici, Behzat (2014), "International Drug Trafficking And National Security Of Turkey". Journal Of Politics And Law, 7, 113-126. B Doi:10.5539/ Jpl.V7n2p113.
- Erdinç, Zeynep, "Türkiye'de Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadeleye Yönelik İzlenen Politikalar ve Çözüm Önerileri", Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt/Vol.: 16 -Sayı/No: 4 (39-52).
- Eren, Erol, Yönetim ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar), Beta Yayınları, 11. Baskı, İstanbul, 2013.
- Ergin, Ergül, Uluslararası Hukukta Kara Paranın Aklanmasıyla Mücadele ve Ulusal Hukuklara Yansımaları, http://www.yayin.adalet.gov.tr/15_s_ay_i_%20i%c3%a7erik/ergin%20erg%c3%9cl.htm, Erişim Tarihi: 12.05.2021.
- Ergül, Ergin, "Suç Gelirlerine El Koyma ve Müsadere Alanında Uluslararası Adli İş Birliği", Kara Para Aklama ve Terörizmin Finansmanı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2008:160
- Ergül, Ergin, Kara Ekonomi ve Aklama Suçu, Yargı Yayın Evi, Ankara, 2005.
- ERKUŞ, Hakan & KARAGÖZ, Kadir, "Türkiye'de Kayıt Dışı Ekonomi ve Vergi Kaybının Tahmini", Maliye Dergisi, Sayı:156, Ocak-Haziran 2009, S:126-140.
- Eryılmaz, Kemal Çağıl, "Gri Listenin Türkiye Üzerindeki Olası Etkileri", <https://home.kpmg/tr/tr/home/gorusler/2021/11/gri-listenin-turkiye-uzerindeki-olasi-etkileri.html>, Erişim Tarihi:01.08.2023
- EU Council Of Europe, "Project Against Economic Crime (PECK) Module 1 Criminalisation Of Money Laundering And Terrorist Financing" Chrome, extension://efaidnbmnmbpcajpcglclefindmkaj/<https://rm.coe.int/coerpubliccommonsearchservices/displaydctmcontent?documentid=09000016806-dd117>, Erişim Tarihi: 20.01.2019
- European Monitoring Centre For Drugs And Drug Addiction (EMCDDA 2021). European Drug Report. Erişim Adresi www.emcdda.europa.eu, (Erişim Tarihi: 25.11.2021)
- FATF (2020), Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures - United States, 3rd Enhanced Follow-Up Report & Technical Compliance Rating, FATF, Paris, <http://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/documents/fur-united-states-2020.html>, Erişim tarihi:01.01.2023).
- FATF 202-2021Annual Report, <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfgeneral/documents/annual-report-2020-2021.html>, Erişim tarihi:14.12.2022
- FATF Annual Mutual Evaluation Report (Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures), MER ITALY 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/mer-italy-2016.pdf>, (Erişim tarihi: 01.09.2019)

- FATF Annual Mutual Evaluation Report (Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures- ITALY)-2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/mer-italy-2016.pdf>, Erişim tarihi: 01.09.2019.
- FATF Annual Report 2019-2020, <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfgeneral/documents/annual-report-2019-2020.html>, Erişim tarihi:20.01.2021
- FATF Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures – Turkey, Fourth Round Mutual Evaluation Report (MER TURKEY), FATF, Paris, <http://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/documents/mer-turkey-2019.html>. Erişim Tarihi: 02.05.2021
- FATF Mutual Evaluation Reports: TURKEY”, 23.02.2007, Erişim: <http://www.fatf-gafi.org/document/.html>, 11.05.2020
- FATF Report (2012), “Operational Issues Financial Investigations Guidance”, June 2012
- FATF Third Mutual Evaluation Report On AML/CFT United States Of America, 2006.
- FATF, 3rd Enhanced Follow Up Report&Technical Compliance Re-Rating-USA, March 2020, www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/fur/follow-up-report-united-states-march-2020.pdf, Erişim Tarihi: 08.04.2022.
- FATF, Follow Up Report-Turkey, June 2023, <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/mutualevaluations/turkiye-fur-2023.html> (Erişim Tarihi: 31.08.2023).
- FATF, Follow Up Report-Turkey, May 2022, <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/mutualevaluations/turkiye-fur-2022.html>, (Erişim Tarihi: 31.08.2023).
- FATF, Follow-Up Report, Technical Compliance & Re-Rating (United Kingdom), May 2022, <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/mutualevaluations/documents/fur-united-kingdom-2022.html>, Erişim tarihi: 09.01.2023.
- FATF, Ist Enhanced Follow Up Report-Turkey, November 2021, <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/mutualevaluations/turkiye-fur-2021.html>, (Erişim Tarihi: 31.08.2023).
- FATF, Mutual Evaluation Report (MER) TURKEY 2014, Anti Money Laundering And Combating Financing Of The Terrorism, October 2014, <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/mutualevaluations/fur-turkey-2014.html>. (Erişim Tarihi:25.01.2022).
- FATF, Mutual Evaluation Report (MER) TURKEY 2019, Anti Money Laundering And Combating Financing Of The Terrorism, December 2019, <https://www.Fatf-Gafi.Org/Media/Fatf/Documents/Reports/Mer4/MER-TURKEY-2019.Pdf>. (Erişim Tarihi: 25.01.2022).
- FATF, Mutual Evaluation Report (MER) USA 2016, Anti Money Laundering And Combating Financing Of The Terrorism, December 2016,<https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/mer-united-states-2016.pdf>. (Erişim Tarihi: 01.10.2019).

- FATF, Mutual Evaluation Report (MER)-GERMANY 2010, anti money laundering and combating financing of the terrorism, 19 february 2010. <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/mer%20germany%20full.pdf>, (Erişim Tarihi: 01.01. 2020)
- FATF, Mutual Evaluation Report (MER)-GERMANY 2022, Anti Money Laundering And Combating Financing Of The Terrorism, August 2022, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/mer%20germany%20full.pdf> (Erişim Tarihi: 01.01.2023).
- FATF, Mutual Evaluation Report (MER)-GERMANY 3rd Follow-Up Report 2014, <https://www.fatf-gafi.org/countries/d-i/germany/documents/follow-up-report-germany-2014.html>, (Erişim Tarihi: 01.01.2020)
- FATF, Mutual Evaluation Report (MER)-GERMANY, Anti Money Laundering And Combating Financing Of The Terrorism, 19 February 2010.
- FATF, Mutual Evaluation Report (MER)-UNITED KINGDOM, Anti Money Laundering And Combating Financing Of The Terrorism, December 2018., <https://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/documents/mer-united-kingdom-2018.html>, Erişim tarihi:14.04.2019.
- FATF, Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures – Italy, Follow-Up Report And Technical Compliance Re-Rating, FATF, Paris-2019, <http://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/documents/fur-italy-2019.html> (Erişim Tarihi:01.01.2023).
- Feige, E. (2003). Defining And Estimating Underground And Informal Economies: The New Institutional Economics Approach. *World Development*, 18(7), S. 7.
- Feige, E. (2003). Defining And Estimating Underground And Informal Economies: The New Institutional Economics Approach. *World Development*, Elsevier 18:7.
- FINCEN Annual Report 2011, <https://www.fincen.gov/Annual-Report-0> (Erişim Tarihi: 22.08. 2018).
- FINCEN Strategic Plan (2008-2012), 2008, www.fincen.gov/sites/default/files/shared/strategic_plan_2008.pdf, 22 Ağustos 2018'de Alınmıştır.
- FINCEN Strategic Plan (2014-2018), 2014, www.fincen.gov/sites/default/files/shared/strategic_plan_2014-2018_Pdf, Erişim tarihi: 22.08.2018.
- FINCEN, “Money Laundering Prevention: A Money Services Business Guide”, 2020, <https://www.fincen.gov/resources/statutes-regulations/guidance/money-laundering-prevention-msb-guide> (Erişim Tarihi:01.01.2020).
- FINCEN, “Reporting Suspicious Activity Requirements: A Quick Reference Guide For Money Services Businesses”, <https://www.fincen.gov/resources/statutes-regulations/guidance/reporting-suspicious-activity-quick-reference-guide-msbs>, Erişim Tarihi: 01.01.2020).

- GAO, U.S. General Accounting Office, Before The Subcommittee On Oversight And Investigations, Committee On Financial Services, House Of Representatives, Statement Of Norman J. Rabkin Director, Administration Of Justice Issues General Government Division, "Fincen's Law Enforcement Support, Regulatory, And International Roles", April 1, 1998.
- GAO, U.S. General Accounting Office, Before The Subcommittee On Oversight And Investigations, Committee On Financial Services, House Of Representatives, "Statement Of Richard J. Hillman, Managing Director Financial Markets And Community Investment: Fincen Needs To Further Develop Its Form Revision Process For Suspicious Activity Reports", April 28, 2010.
- GAO; USA Global Accountability Office, Report To The Chairman And Ranking Minority Member, Subcommittee On General Oversight And Investigations, House Committee On Banking And Financial Services "Fincen's Law Enforcement Support Role Is Evolving", June 19, 1998.
- Gedik, Doğan, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Müsadere Sistemi Hakkında Genel Bir Değerlendirme", Adalet Dergisi, Sayı 23, 2007 (A)
- Gedik, Doğan, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa Göre Müsadere, Ankara, Adalet Yayınevi, 2007 (B).
- Gingeras, Ryan, "Is Turkey Turning Into A Mafia State?, The Case Of Reza Zarrab And The Rise In Organized Crime", November 30, 2017, [https:// www.foreignaffairs.com /articles/ turkey/2017-11-30/turkey-turning-mafia-state](https://www.foreignaffairs.com/articles/turkey/2017-11-30/turkey-turning-mafia-state), Erişim Tarihi:05.01.2022.
- Global Initiative Against Transnational Organized Crime (2016). "The Nexus Of Conflict And İllicit Drug Trafficking Syria And The Wider Region", November 2016, Switzerland, www.globalinitiative.net, Erişim Tarihi:01.10.2021
- Global Initiative Against Transnational Organized Crime (2021), Global Organized Crime Index 2021 Mark Shaw Director, P:1-181), www.Globalinitiative.Net, Erişim Tarihi:05.01.2022.
- Global Initiative Against Transnational Organized Crime (2023), Global Organized Crime Index 2021 Mark Shaw Director, P:1-181), www.globalinitiative.Net, Erişim Tarihi: 08.04.2024.
- Gödekli Mehmet, Terörizmin Finansmanı Suçu, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017:303-304
- Gökçe, Saygın, Uluslararası Sözleşmeler ile ve Bazı Ülke Uygulamalarıyla Karşılaş-tırmalı Olarak Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, MASAK Yayınları, Yayın No:18, Ankara 2010.
- Grogger, J. 1998, "Market Wages And Youth Crime", Journal Of Labor Economics, Vol. 16, Pp. 756-791.
- Guardia Di Finanza, "The Italian AML/CTF System: The Collaboration Between The Financial Intelligence Unit And The Guardia Di Finanza", Ankara, 6/7 December 2022.

- Gücenmez, Bekir, “Terörizmin Finansmanı: PKK, ETA ve IRA Terör Örgütlerinin Karşılaştırılması”, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, Güvenik Bilimleri ABD, Ankara, 2014
- Güloğlu, T., vd. (2003). Türkiye’de Kayıt Dışı İstihdam Gerçeğine Bir Bakış. Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 45, 51-96.
- Gürel, Selahattin, “Terör ve Terör Örgütlerinin Finans Kaynakları”, Journal Of International Management And Social Researches Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi ISSN:2148-1415, 2 (4) 2015, S.15-27.
- Haberfeld, M. R. & Cerrah, İbrahim, Comparative Policing: The Struggle For Democratization, SAGE Publication, California-USA, 2007.
- Hackman, J. Richard, Collaborative Intelligence: Using Teams To Solve Hard Problems, Lessons From And For Intelligence Professionals, Berret-Koehler Publishers, Inc., San Francisco, 2011-1.
- Haken, J. (February 2011). *Transnational Crime In The Developing World*, Global Financial Integrity.
- Haken, Jeremy, *Transnational Crime In The Developing World*, Global Financial Integrity, February 2011.
- Hakikatadalethafiza.Org, “7262 Sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Hakkında Hafıza Merkezi İçin Hazırlanan Değerlendirme”, https://hakikatadalethafiza.org/wp-content/uploads/2021/05/7262-sayilikanun_deg%cc%86erlendirme.docx.pdf, Erişim Tarihi:16.01.2023
- Halıcıoğlu, Ferda, (1999), “The Black Economy In Turkey: An Empirical Investigation”, *The Review Of Political Sciences Of Ankara University*, Vol.53, Pp.175-191.
- Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB), Faaliyet Raporu, 2020
- Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB), Faaliyet Raporu, 2021
- Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB), Faaliyet Raporu, 2022
- Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB), Faaliyet Raporu, 2023.
- Hopton, Doug, *Money Laundering: A Concise Guide For All Business*, Gower Publishing Limited, USA, 2006.
- IMF Working Paper (WP/19/278), “Explaining The Shadow Economy In Europe: Size, Causes And Policy Options”, (Ed.) B. Kelmanson, K. Kirabaeva, L. Medina, B. Mircheva And J. Weiss, 2019.
- INCSR (https://www.fatfgafi.org/ülkeler/#türkiye_kuruluşları) (INCSR) 2022 Cilt 11:184-186.
- Insightcrime.Org. (Forden, Alessandro), “Turkey: Cocaine Hub Between Europe And The Middle East”, <https://insightcrime.org/News/Turkey-Cocaine-Hub-Between-Europe-And-The-Middle-East/>, 29 JUN 2022, Erişim Tarihi: 23.01.2023.

- İçişleri Bakanlığı, “Türkiye’nin Mücadelesi Turkey’s Fight Against DEASH Temmuz / July 2017 La Lutte De La Turquie Contre Daesh”, Temmuz / JUILLET 2017, [www. İçişleri. gov.tr](http://www.icisleri.gov.tr), Erişim Tarihi:15.09.2021
- İçişleri Bakanlığı, PKK/KCK Terör Örgütünün Suriye Kolu: PYD-YPG, Mayıs 2017, https://www.icisleri.gov.tr/kurumlar/icisleri.gov.tr/icsite/strateji/deneme/yayinlar/%c4%b0%c3%87er%c4%b0k/pyd_arapca.pdf, Erişim Tarihi:12.10.2021.
- Jandarma Genel Komutanlığı (JGK), 2020 Yılı Faaliyet Raporu.
- Jandarma Genel Komutanlığı (JGK), 2023 Yılı Faaliyet Raporu.
- Jane's Intelligence Review (2008), “Kurds And Pay-Examining PKK Financing”, [www2. janes.com/ janesdata/jir/history/jir2008/jir10346.html](http://www2.janes.com/janesdata/jir/history/jir2008/jir10346.html) (Erişim Tarihi: 11.11.2021).
- Jensen, Carl J. & Mcelreath, David H. & Graves, Melissa Introduction To Intelligence Studies, CRC Press, Taylor & Francis Group, Newyork, 2013.
- KADİM, (2006). Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Projesi ile İlgili 2006/28 Sayılı Başbakanlık Genelgesi (2006), T.C. Resmî Gazete, 26309, 4 Ekim 2006.
- Kalaycı, Cemalettin & Alan, Emine, “Türkiye’de Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Politikalarının Analizi”, Uluslararası Ekonomi, İşletme Ve Politika Dergisi International Journal Of Economics, Business And Politics, [Http:// Dergipark.gov.tr/Ueip](http://Dergipark.gov.tr/Ueip) 2017, 1(1), 17-34
- Kamalıoğlu, N.Ç. (2014). Kayıt Dışı İstihdam ve Türkiye’de Uygulanan Mücadele Politikalarının Değerlendirmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2014.
- Kapanşahin, Cevdet, “Kara Paranın Aklanması Suçuyla Mücadelede Uluslararası Bilgi Değişimi Kanalları”, E-Yaklaşım, Eylül 2008, Sayı:62, Erişim: [http:// www.karapara.net/Articles.Php? Article_Id=22.01.08.2018](http://www.karapara.net/Articles.Php?Article_Id=22.01.08.2018)
- Kaptan, Fulya, Head Of FCC (MLRO) / Financial Group Deputy Compliance Officer, “FATF 2021 Yılı Son Değerlendirmeler”, [https:// www.linkedin.com/ posts/ fulya-kaptan-cams-coso-cgss-a76bb04_jurisdictions-under-increased-monitoring-activity-7081497253491712002-e_h-?trk=public_profile_like_view](https://www.linkedin.com/posts/fulya-kaptan-cams-coso-cgss-a76bb04-jurisdictions-under-increased-monitoring-activity-7081497253491712002-e_h-?trk=public_profile_like_view), Erişim Tarihi: 13.07.2023.
- Kapusuzoğlu, Ayhan, “Vergi Kayıp ve Kaçakçılığını Önlemede Denetim”, Abant İzzet Baysal Av. Üniversitesi, SBE, İşletme Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu, 2007.
- Karaca, Anıl, “Disrupting Terrorist Networks: An Analysis Of The PKK Terrorist Organization”, Master Thesis, Naval Postgraduate School, Monterey, California, USA, December 2010
- Kaya, Murat, “Kamu Çalışanlarının Sır Saklama Yükümlülüğü ve Kamuda Kurumlararası Bilgi Paylaşımının Sır Saklama Yükümlülüğü Açısından İrdenmesi”, MASAK Uzmanlık Tezi, Ankara, Mart 2012.

- Kaya, Şahin, Karşılaştırmalı Hukukta ve Türk Hukukunda Terörün Finansmanı Suçu ve Bu Suçun 5237 Sayılı TCK'nın Genel Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi, MASAK Yeterlik Tezi, Ankara 2009.
- Kazancı Hukuk, Yargıtay Kararları, [http:// www.kazanci.com](http://www.kazanci.com) (Erişim Tarihi: 11.06.2019)
- Kiser, S. (2005), "Financing Terror: An Analysis And Simulation For Affecting Al Qaeda's Financial Infrastructure", Pittsburgh: RAND Corporation,2005.
- Kocamış, Tuğçe Uzun & Kekeç, H. Muhammet, "Elektronik Vergi Uygulamalarının Vergi Denetimi Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği", International Conference On Eurasian Economies 2017, SESSION 4B: Finans II, S.276-281).
- Kocasakal, Ümit, Kara para Aklama Suçu, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Ceza Hukuku, Doktora Tezi, 2000, S21
- Koçel, Tamer (2003), İşletme Yöneticiliği, Yönetim ve Organizasyon, Organizasyonlarda Davranış, Klasik-Modern-Çağdaş ve Güncel Yaklaşımlar, Beta Yayınları, İstanbul, Genişletilmiş 9. Baskı, 2003.
- Koçel, Tamer (2011), İşletme Yöneticiliği, Beta Yayınları, 13. Baskı, İstanbul, 2011.
- Lank, Elizabeth, Collaborative Advantage: How Organizations Win By Working Together, Palgrave Macmillan, Newyork,2006.
- Lynch, Timothy, 2003. "More Surveillance Equals Less Liberty: Patriot Act Reduces Privacy, Undercuts Judicial Review," September 10. <http://www.Cato.Org/Research/Articles/Lynch-030910.Html>, Erişim Tarihi:01.10.2020
- Mahiroğulları, Adnan (2017), Türkiye'de Kayıt Dışı İstihdam ve Önlemeye Yönelik Stratejiler Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Y.2017, C.22, S.2, S.547-565.
- Maliye Postası, "Yurda İstenilen Miktarda Nakit Girişi Artık Serbest" [http:// www.Maliyepostasi.com/Gumruk-Bakanliginin-15-Nisan-Tarihli-Yeni-Genelgesi-Turkiyeye-Gumruk-Giris Noktalarından-Hic-Bir-Beyanda-Bulunmadan-Serbest-Bicimde-Nakit-Para-Getirilmesinin-Onunu-Acti-](http://www.Maliyepostasi.com/Gumruk-Bakanliginin-15-Nisan-Tarihli-Yeni-Genelgesi-Turkiyeye-Gumruk-Giris-Noktalarından-Hic-Bir-Beyanda-Bulunmadan-Serbest-Bicimde-Nakit-Para-Getirilmesinin-Onunu-Acti-), 02.05.2015, Erişim Tarihi: 17.01.2022
- MASAK (2007), Aklama Suçu İnceleme Rehberi, Yayın No:11 MASAK Yayınları (I. Baskı), Ankara, Kasım 2007.
- MASAK (2010), Aklama Suçu Hakkında Denetim Elemanlarına Yönelik Bilgilendirme El Kitabı, Yayın No:16, Mayıs 2010, (Çev.) OECD-CTPA, "Money Laundering Awareness Handbook For Tax Examiners And Tax Auditors", 2009.
- MASAK (2010b), "Aklama Suçuna İlişkin Analiz ve Değerlendirme Grubu, Analiz ve Değerlendirmelerde Asgari Yapılması Gerekenler", Yayın No:20, Ankara 2010.

- MASAK (2010c), Aklama Suçu İnceleme Grubu İşlem Süreci, PPT Sunum (2010), Erişim: 01.10.2015.
- MASAK (2010d), Yükümlülük Denetim Rehberi, MASAK Yayınları, Yayın No:17, Ankara 2010.
- MASAK (2011), Aklama Suçu İnceleme Rehberi, Yayın No:11 MASAK Yayınları (Güncellenmiş II. Baskı), Ankara, Şubat 2011.
- MASAK (2012), "07-09 Aralık 2012 Tarihlerinde Düzenlenen IV. Uluslararası Terörizm ve Sınır Aşan Suçlar Sempozyumuna İlişkin Bilgi Notu", 17.12.2012
- MASAK (2013), Panel: Suç Ekonomisiyle Mücadele Yöntemleri ve Türkiye Değerlendirmesi, Yayın No:22, Ankara, 09.01.2013.
- MASAK Faaliyet Raporu (2003), [https:// ms.hmb.gov.tr/ uploads/sites/12/2022/03/ Faaliyet-Raporu-2003.Pdf](https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2003.Pdf), Erişim Tarihi: 01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2004), [https:// ms.hmb.gov.tr/ uploads/sites/12/2022/03/ Faaliyet-Raporu-2004.Pdf](https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2004.Pdf), Erişim Tarihi: 01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2005), [https:// ms.hmb.gov.tr/ uploads/sites/12/2022/03/ Faaliyet-Raporu-2005.Pdf](https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2005.Pdf), Erişim Tarihi: 01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2008), [https:// ms.hmb.gov.tr/ uploads/sites/12/2022/03/ Faaliyet-Raporu-2008.Pdf](https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2008.Pdf), Erişim Tarihi: 01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2009), [https:// ms.hmb.gov.tr/ uploads/sites/12/2022/03/ Faaliyet-Raporu-2009.Pdf](https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2009.Pdf), Erişim Tarihi:01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2010), [https:// ms.hmb.gov.tr/ uploads/sites/12/2022/03/ Faaliyet-Raporu-2010.Pdf](https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2010.Pdf), Erişim Tarihi:01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2011), [https:// ms.hmb.gov.tr/ uploads/sites/12/2022/03/ Faaliyet-Raporu-2011.Pdf](https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2011.Pdf), Erişim Tarihi:01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2012), [https:// ms.hmb.gov.tr/ uploads/sites/12/2022/03/ Faaliyet-Raporu-2012.Pdf](https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2012.Pdf), Erişim Tarihi:01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2013), [https:// ms.hmb.gov.tr/ uploads/sites/12/2022/03/ Faaliyet-Raporu-2013.Pdf](https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2013.Pdf), Erişim Tarihi:01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2014), [https:// ms.hmb.gov.tr/ uploads/sites/12/2022/03/ Faaliyet-Raporu-2014.Pdf](https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2014.Pdf), Erişim Tarihi:01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2015), [https:// ms.hmb.gov.tr/ uploads/sites/12/2022/03/ Faaliyet-Raporu-2015.Pdf](https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2015.Pdf), Erişim Tarihi:01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2016), [https:// ms.hmb.gov.tr/ uploads/sites/12/2022/03/ Faaliyet-Raporu-2016.Pdf](https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2016.Pdf), Erişim Tarihi:01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2017), [https://ms.hmb.gov.tr/ uploads/sites/12/2022/03/ Faaliyet-Raporu-2017.Pdf](https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2017.Pdf), Erişim Tarihi:01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2018), [https:// ms.hmb.gov.tr/ uploads/sites/12/2022/03/ faaliyet-Raporu-2018.Pdf](https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/faaliyet-Raporu-2018.Pdf), Erişim Tarihi:01.04.2022

- MASAK Faaliyet Raporu (2019), <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2019.Pdf>, Erişim Tarihi:01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2020), <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2020.Pdf>, Erişim Tarihi:01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2021), <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2021.Pdf>, Erişim Tarihi:01.04.2022
- MASAK Faaliyet Raporu (2022), <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/03/Faaliyet-Raporu-2022.Pdf>, Erişim Tarihi:19.04.2023
- MASAK Faaliyet Raporu (2023), <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2023/03/Faaliyet-Raporu-2022.Pdf>, Erişim Tarihi:15.05.2023
- Mehmet Akif ÖZER, Yeni Kamu Yönetimi, Gazi Kitabevi, Yenilenmiş 3. Baskı, Ankara, Şubat 2015.
- Memni, Mehmet Akif (Ed.), Avrupa'da PKK Yapılanması, SETA Yayınları, No: 46, ANKARA, Mart 2019.
- National Crime Agency (NCA) Annual Plan 2019-2020, "Leading The Uk's Fight To Cut Serious And Organised Crime", <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/who-we-are/publications/289-nca-annual-plan-2019-20/file>, Erişim tarihi: 10.04.2019.
- Oğuztürk, B.S. & Ünal, E.K. (2015). Türkiye'de Vergi Denetiminde Yeni Dönem. Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 7(13), 207-237.
- Oral, Burcu Gediz & Gökbunar, Alırıza, "Karapara Aklamanın (Politik) Araçları: Yolsuzluk, Organize Suç ve Mücadelede Mali Önlemler", Yönetim ve Ekonomi Yıl:2017 Cilt:24 Sayı:1, Manisa Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F.,89-114
- Orkunoğlu, I. Fulya, "Vergi Yargısında Yapay Zekâ Kullanımı", Vergi Sorunları Dergisi, S.403, 2022:51-61
- Ögen, Didem, "Türk Ceza Kanunu ve Uluslararası Sözleşmeler Çerçevesinde Müsaderede", Uzmanlık Tezi, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı, Ankara, 2009.
- Önder, İzzettin, "Kayıt Dışı Ekonomi ve Vergileme", İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, S. 23-24, (Ekim 2000-Mart 2001), <http://www.siyasal.istanbul.edu.tr/dergi/sayi23-24/19.htm>. (Erişim Tarihi: 25.02.2023)
- Özeren, Süleyman (2012), Devlet Güvenliği, Polis Akademisi, Ankara 2012.
- Özgenç, İzzet, Suç Örgütleri, 9. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017
- Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008.
- Öztürk, Bahri & Erdem, M. Ruhan, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, Seçkin Yayınevi, 10. Baskı, Ankara, 2008.
- Pieth, Mark & Aiolfi, Gemma (Ed.), A Comperative Guide To Anti Money Laundering (A Critical Es Of Systems Of Singapore, Switzerland, The UK And The USA), Edward ELGAR (EE), Cheltenham, UK, Southhampton, MA, USA, 2004.

- Richards, James R. *Transnational Criminal Cyber Crime And Money Laundering, A Handbook For Law Enforcement Officers, Auditors And Financial Investigators*, CRC Press, London-Washington 1999.
- Robins, Philip (2008), "Back From The Brink: Turkey's Ambivalent Approaches To The Hard Drugs Issue". *The Middle East Journal*; Washington Vol. 62, Iss. 4, (Autumn 2008): 630 650. DOI:10.3751/62.4.14.
- Saan, Ayşe "Türkiye'de Vergi Kaçakçılığının Önlenmesinde Vergi Denetiminin Etkinliği", Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne,2008
- Sahil Güvenlik Komutanlığı (SAGÜK), İdari Faaliyet Raporu,2020
- Sahil Güvenlik Komutanlığı (SAGÜK), İdari Faaliyet Raporu,2021
- Sahil Güvenlik Komutanlığı (SAGÜK), İdari Faaliyet Raporu,2022
- Sahil Güvenlik Komutanlığı (SAGÜK), İdari Faaliyet Raporu, 2023.
- Savaşan, Fatih (2004), Türkiye'de Kayıt Dışı Ekonomi ve Vergi Kaybı Tahminleri, 19. Türkiye Maliye Sempozyumu, 10-14 Mayıs, Belek/Antalya, 2004.
- Savona, E. U., & Williams, P. (Autumn 1995.). "Introduction: Problems And Dangers Posed By Organized Crime In The Various Regions Of The World", *Transnational Organized Crime, Vol. 1*(No. 3)
- Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi Eylem Planı (2016-2019).
- Schneider, F. & Hassan, M. (2016). "Size And Development Of The Shadow Economies Of 157 Worldwide Countries: Updated And New Measures From 1999 To 2013". *J Glob Econ*, 4(218), 2.
- Schneider, Friedrich (2012), "Shadow Economy In Turkey And In Other OECD-Countries: What Do We (Not) Know?", November, 2012, Shadec_Turkey2012. Ppt, https://Papers.Ssrn.com/Sol3/Papers.Cfm? Abstract_Id= 2031951, Erişim Tarihi:12.01.2021.
- Schneider, Friedrich (2013), "Size And Progression Of The Shadow Economies Of Turkey And Other OECD Countries From 2003 To 2013: Some New Facts", *Ekonomi-Tek Volume / Cilt: 2 No: 2 May / Mayıs 2013*, 83-116.
- Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), 2020 Yılı Faaliyet Raporu.
- Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), 2022 Yılı Faaliyet Raporu
- Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), 2021 Yılı Faaliyet Raporu, Strateji Geliştirme Başkanlığı, Ankara, Şubat 2022.
- Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, Ek koyulması, Müsaderesi ve Terörizmin Finansmanına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı", Erişim: <http://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0629.pdf>, 10.11.2018).

- Şahin, Abdullah, "Türkiye'de Kayıt Dışı Ekonomi ve Vergi Denetimi Açısından Değerlendirilmesi- Kayda Alınabilmesine Yönelik Öneriler" Gazi Üniv., Sos. Bil.Ens. Yüksek Lisans Tezi, 2006, S.209.
- Şen, Ersan & Eryıldız, H. Sefa, Suç Örgütleri, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2018.
- T.C Cumhurbaşkanlığı, Akaryakıt Kaçakçılığına Yönelik Tedbirler (2021/12) Sayılı Genelge).
- T.C Hazine ve Maliye Bakanlığı, Risk Analizi Genel Müdürlüğü, "Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Eylem Planı, (2023-2025)"
- T.C Kalkınma Bakanlığı, Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018), "Kayıt Dışı Ekonominin Azaltılması Programı Eylem Planı", (Koordinatör: Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB)), 16.02.2015.
- T.C. Ticaret Bakanlığı, Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü (GMGM), 2020 Yılı Faaliyet Raporu.
- T.C. Ticaret Bakanlığı, Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü (GMGM), 2023 Yılı Faaliyet Raporu.
- T.C. Ticaret Bakanlığı, Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü (GMGM), 2016(1) Genelgesi.
- Taşkın Mustafa, "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri Kara Para İlişkisi ve Türkiye'de Bu Suçlarla Mücadele", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mali Hukuk ABD, Doktora Tezi, Tez Danışmanı: Süheyl DONAY, İstanbul 2001.
- TBMM, Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Avrupa Birliği Uyum ve Adalet Komisyonları Raporları (1/670), erişim: <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss353.pdf>, 15.10.2022
- Tunçdemir, Erkan, "Fincen ve Veri tabanları, Fincen'in Bilgi İletişim Sistemi, Kara para Aklama ve Mücadelede Bilgi Teknolojileri ve Veri tabanlarının Önemi, (ABD Modeli), Yayımlanmamış MASAK Uzmanlık Tezi, Kasım 2002.
- Türkiye'de Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadelede ve Müsadere Uygulamalarında Etkinliğin Artırılması Strateji Belgesi (2021-2025)", İşbu Strateji Belgesi 17 Temmuz 2021 Tarihli, 31544 Sayılı Resmî Gazete'de Yayımlanan 2021/16 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi Uyarınca Yürürlüğe Girmişdir., <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/06/strateji-belgesi.pdf>, Erişim tarihi: 20.12.0222
- Türkmen, Nedim, "Vergi İnceleme Oranı % 1,68", Sözcü Gazetesi, 08.04.2022 <https://www.sozcu.com.tr/2022/Yazarlar/Nedim-Turkmen/Vergi-inceleme-orani-1-68-7061205/>, Erişim Tarihi:10.12.2021
- TÜSEV (Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı), "Mali Eylem Görev Gücü Tavsiyelerinin Uygulanması ve Türkiye'de Sivil Topluma Etkilerinin İncelenmesi Bilgi Notu", Şubat 2021, https://www.tusev.org.tr/userfiles/images/malieylem-gorevgucusiviltoplum_26022021.pf, Erişim Tarihi: 15.02.2023)

- U.S Department Of State Bureau Of International Narcotics And Law Enforcement Affairs, International Narcotics Control Strategy Report-INSCR (As Submitted To U.S. Congress): Volume I: "Drug And Chemical Control" March 2022.
- Ulunay, Raif Cevad, Eski İstanbul Kabadayıları/Sayıli Fırtınalar, Arba Yayınları, İstanbul 1994.
- Ulusal Strateji Belgesi, Türkiye'de Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadele ve Müsadere Uygulamalarında Etkinliğin Artırılması Strateji Belgesi (2021-2025)
- Uluslararası Şeffaflık Derneği (Transparency International), Global Corruption Report, 2004 (Sterling, VA: Pluto Press, 2004).
- Unità di informazione finanziaria annual report, may 2018, <https://uif.bancaditalia.it/pubblicazioni/rapporto-annuale/2017/index.html>, Erişim Tarihi: 01.09.2019
- United Nations (UN) Convention Against Illicit Traffic In Narcotic Drugs And Psychotropic Substances, 1988, [Http:// www.masak.gov.tr/en/ legislation/ laundrying-proceedsof-crime/ international-legislation /un/v](http://www.masak.gov.tr/en/legislation/laundrying-proceedsof-crime/international-legislation/un/v), Erişim Tarihi: 29.01.2018.
- United Nations Counter-Terrorism Implementation Task Force (UNCTITF) Working Group Report, Tackling The Financing Of The Terrorism, CTITF Publication Series, October, 2009
- United Nations General Assembly Resolution (UN 2001), 55/25, "United Nations Convention On Transnational Organized Crime". Annex I, Article 2, Subsection A, 8 January 2001" Bknz: [https://www.unodc.org/unodc/en/ organizedcrime/ intro/untoc.html#:~:text=in%20its%20resolution%2055%2f25,and%20the%20protocol%20against%20the](https://www.unodc.org/unodc/en/organizedcrime/intro/untoc.html#:~:text=in%20its%20resolution%2055%2f25,and%20the%20protocol%20against%20the) (Erişim Tarihi: 01.01.2020)
- United States Department Of State 2020 International Narcotics Control Strategy Report- INCSR, <https://www.state.gov/2020-international-narcotics-control-strategy-report/>, Erişim Tarihi: 01.03.2021.
- UNODC (2021a). "2021 World Drug Report", Booklet 3: Drug Market Trends: Cannabis, Opioids. Erişim Adresi [https:// www.unodc.org/Res/wdr2021/Field/WDR21_Booklet_3.Pdf](https://www.unodc.org/Res/wdr2021/Field/WDR21_Booklet_3.Pdf), Erişim Tarihi:10.04.2022.
- Us, Vuslat, "Kayıt Dışı Ekonomi Tahmini Yöntem Önerisi: Türkiye Örneği", TCMB Araştırma Genel Müdürlüğü, 2004:22-24.
- UTSAM (2013), "Combatting İlegal Cannabis Cultivation (Turkish: Yasadışı Kenevir Ekimiyle Mücadele Raporu) (Vol. 28) Ankara, Turkey: International Center For Terrorism And Transnational Crimes, Turkish National Police Academy.
- Uyuşturucu ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023).
- Ünlü, Ali & Aksu, Gökhan (2018), "A Contemporary Evaluation Of Turkish Drug-Control Policy, Drugs: Education, Prevention And Policy", 25:2, 138-147, DOI: 10.1080/ 09687637.2016.1216946, Taylor & Francis Group, www.tandfonline.com/Loi/İdep20, Erişim Tarihi:15.10.2021).

- Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı (VDK), Elektronik Vergi Denetim Uygulamaları (Haz. Mehmet ABANOZ), 2022
- Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı (VDK), Faaliyet Raporu 2018
- Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı (VDK), Faaliyet Raporu 2021
- Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı (VDK), Faaliyet Raporu 2023
- Westphal, Cristhopher Data Mining For Intelligence, Fraud&Criminal Detection: Advanced Analytics&Information Sharing Technologies, CRC Press, Taylor & Francis Group, USA, 2009.
- Williams, Phil, Ernesto Savona, U., "Introduction: Problems And Dangers Posed By Organized Crime In The Various Regions Of The World", Transnational Organized Crime, Vol. 1, No. 3, Autumn 1995.
- Yaşar, Murat, "Kara Para Aklama Suçuyla Mücadelede Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Rolü", Aydın, S. (Der), Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2008.
- Yenidünya, Ahmet Caner & Değirmenci, Olgun, "Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukukunda Terörün Finansmanı Suçu", Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armağanı, Türk Ceza Hukuku Derneği ve Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, C.: II, İstanbul 2008.
- Yereli, A. Burçin & Şahin, Fulya, "Vergi Otomasyon Sisteminin Yapay Zekâ ile Etkileşimi, Vergi Sorunları Dergisi, S.378, 2020 Mart, 9-16.
- Yıldız, Özlem, "FATF 40 Tavsiye Kararları Kapsamında Türk Kara Para Aklama ile Mücadele Mevzuatının Değerlendirilmesi", (MASAK Yeterlik Tezi), Ankara, Ocak 2004
- Yılmaz, Işık, "PKK'nın Yükselişi ve Türkiye-ABD İlişkilerine Etkisi", Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Bölümü Y. Lisans Programı, Ankara, Nisan 2007.
- Yılmaz, Murat & Cowley, P. Pasin, "Türkiye'de Aklanan Kara Para Miktarının Tahmini", Uluslararası Ekonomi Konferansı, Türkiye Ekonomi Kurumu, UEK-TEK 2018, S.757-770
- Yılmaz, Yeşim, "Terörizmin Finansmanı Suçu", YÜHFD, C.XVII, 2020/Özel Sayı, S.177-267.
- Yurdakul, Mehmet Onur & Börekçi, Havva, Uluslararası Sözleşmeler ve Avrupa Birliği Hukuku Çerçevesinde Suç Kaynaklı Malvarlıklarının Geri Alınması, Ülke Uygulamaları ve Türkiye ile Mukayese, Mali Suçları Araştırma Kurulu Yayını, Yayın No:23, Temmuz 2013.
- Yurdakul, Mehmet Onur, "Suç Gelirlerinin Aklanması ve Aklama ile Mücadelede Önleyici Tedbirlerin Suç Oranları Üzerindeki Etkileri", Maliye Dergisi, Sayı 168, Ocak-Haziran 2015.

İnternet Kaynakları

- Anadolu Ajansı (AA), “2018’de 3 Milyar 34 Milyon Liralık Kaçakçılık Olayı Ortaya Çıkarıldı”,<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/2018de-3-milyar-34-milyon-liralik-kacakcilik-olayi-ortaya-cikarildi/1375537>., Erişim Tarihi: 08.01.2022
- Anadolu Ajansı (AA), “Gazi Turgut Aslan Operasyonunda Gözaltı Sayısı 654’e Yükseldi”, [https:// www.aa.com.tr/tr/gundem/gazi-turgut-aslan-operasyonunda-gozalti-sayisi-654e-yukseldi/2716739](https://www.aa.com.tr/tr/gundem/gazi-turgut-aslan-operasyonunda-gozalti-sayisi-654e-yukseldi/2716739), 20.10.2022, Erişim Tarihi:16.12.2022
- Anadolu Ajansı (AA), “Suriye Sınırında Kaçakçılara Geçit Yok”, [https:// www.aa.com.tr/tr/turkiye/suriye-sinirinda-kacakcilara-gecit-yok/](https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/suriye-sinirinda-kacakcilara-gecit-yok/) 47166, 15.05.2015, (Erişim Tarihi: 08.01.2022).
- Anadolu Ajansı (AA), 13.10.2016, “PKK’nın İran Sınırındaki Kaçak Boru Hattı İmha Edildi”, [https:// www.aa.com.tr/tr/pg/foto-galeri/pkknin-iran-sinirindaki-boru-hatti-imha-edildi-/erişim-tarihi:15.01.2022](https://www.aa.com.tr/tr/pg/foto-galeri/pkknin-iran-sinirindaki-boru-hatti-imha-edildi-/erişim-tarihi:15.01.2022)
- Artı Gerçek Haber, “MASAK ve Polisten Ortak Operasyon: 599 Gözaltı”,<https://arti-gercek.com/guncel/masak-ve-polisten-ortak-operasyon-599-gozalti-227172h>, 18.10.2022, Erişim Tarihi:15.12.2022
- Atayurt Gazetesi, “MASAK Destekli Pos Cihazı Tefecilerine Operasyon: 5 Kişi Gözaltına Alındı”, [https:// atayurtgazetesi.com.tr/masak-destekli-pos-cihazı-tefecilerine-operasyon-5-kisi-gozaltına-alındı/](https://atayurtgazetesi.com.tr/masak-destekli-pos-cihazı-tefecilerine-operasyon-5-kisi-gozaltına-alındı/)21.09.2022, Erişim Tarihi:15.10.2022
- BBC (20.04.2016), “ABD Panama Belgeleri ile İlgili Soruşturma Başlattı”, [https:// www.bbc.com/turkce/haberler/2016/04/160420panama_abd_sorusturma_bharara](https://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/04/160420panama_abd_sorusturma_bharara) (Erişim Tarihi: 02.02.2021)
- BBC Türkçe, “Gümrükte Nakit Kontrolü Bilmecesi” https://www.BBC.com/Turkce/Ekonomi/2015/05/150506_Nakit_Girisi_Yeni_Duzenleme., Rengin ASLAN, 07.05.2015, Erişim Tarihi: 18.01.2022.
- BDDK, Haber Bülteni, 30.01.2023, File:///C:/Users /USER/Downloads/Haberbulteni%20 (1). pdf, Erişim Tarihi:30.01.2023
- Bundeskriminalamt (Bka)-Germany FIU (2019a), “Our Mandate”, https://www.bka.de/en/thebka/ourmandate/ourmandate_node.html, 25.01.2019 Tarihinde Alınmıştır.
- Bundeskriminalamt (Bka)-Germany FIU (2019b), “Our Tasks” [https:// www.bka.de/en/ourtasks/ourtasks_node.html](https://www.bka.de/en/ourtasks/ourtasks_node.html), 25.01.2019 Tarihinde Alınmıştır.
- CNN, 2002. “Islamic Charity Fights Asset Freeze” January 28. <http://archives.cnn.com/2002/law/01/28/inv.charilty.lawsuit/> Erişim Tarihi: 20.01.2020.
- Cumhuriyet Gazetesi, “Cumhuriyet Tarihinin Akaryakıtı Bağlantılı En Büyük Vergi Kaçakçılığı Operasyonu”, <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/cumhuriyet-tarihinin-en-buyuk-akaryakit-operasyonu-1806461>,16.01.2021, Erişim Tarihi: 18.12.2022).

- Deloitte, Financial Crimes Enforcement Network (Fincen) Case Study: Checkmate-Delivering Next-Gen Financial Intelligence At Fincen <https://www.deloitte.com/content/dam/deloitte/us/documents/finance/us-fas-fed-fincen-case-study-021914.pdf>, 15.10.2018 Tarihinde Alınmıştır.
- Demirören Haber Ajansı (DHA), “8 İlde 46 Şüpheliye Yasa Dışı Bahis Operasyonu”, <https://www.dha.com.tr/gundem/8-ilde-46-supheliye-yasa-disi-bahis-operasyonu-2148441>, Erişim Tarihi: 25.12.2022
- DHA, “8 İlde 46 Şüpheliye Yasa Dışı Bahis Operasyonu”, <https://www.dha.com.tr/gundem/8-ilde-46-supheliye-yasa-disi-bahis-operasyonu-2148441>, 20.12.2022, Erişim Tarihi:25.12.2022).
- Diewelt (DW),14.02.2022, “İŞİD Raporu: Türkiye Üzerinden Para Transferi Yapıldı”, Hazırlayan: Alican ULUDAĞ, Erişim Tarihi:14.02.2022
- Diriliş Postası (31.01.2022), ‘DHKP-C’yi Belediyeler Finanse Ediyor’, <https://www.dirilispostasi.com/Haber/9254518/Dhkp-Cyi-Belediyeler-Finanse-Ediyor>, Erişim Tarihi: 17.11.2021).
- Doğan, BARAN, “Ceza Muhakemesinde El Koyma Kararı ve Uygulaması”, <https://Barandogan.Av.Tr/Blog/Ceza-Hukuku/Elkoyma-Karari-Nedir-Cmk.Html>, Erişim Tarihi: 01.02. 2022).
- Doğan, Baran, “Müsadere Nedir?”, <https://Barandogan.Av.Tr/Blog/Ceza-Hukuku/Musadere-Nedir.html>, Erişim Tarihi:15.06.2022)
- Doğan, Baran, “Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini (Kara Para) Aklama Suçu”, Blog-Ceza Hukuku, <https://Barandogan.Av.Tr/Blog/Ceza-Hukuku/Suctan-Kaynaklanan-Malvarligi-Degerlerinin-Gelirlerinin-veya-Kara-Paranın-Aklanmasi-Sucu-Cezasi.html>, 12.06.2022, (Erişim Tarihi:12.06.2022)
- Doğan, BARAN, “Şahsi Cezasızlık Ya Da Cezada İndirim Halleri”, <https://Barandogan.Av.Tr/Blog/Ceza-Hukuku/Sahsi-Cezasizlik-Ve-Cezada-İndirim-Sebepleri.Html>, Erişim Tarihi: 23.01.2023).
- Doğan, Baran, “Terörizmin Finansmanı Suçu Nedir? CGK-K.2019 /202”, <https://Barandogan.Av.Tr/Blog/Ceza-Hukuku/Terorizmin-Finansmani-Sucu-Ve-Fon-Saglama.html>, Erişim Tarihi: 16.01.2022
- Doğruluk Payı, “Hukukun Üstünlüğü” İlkesine Bağlılık Azalıyor, Yazar: İrem Doğanışık, <https://www.dogrulukpayi.Com/Bulten/Dunya-Genelinde-Hukukun-Ustunlugu-İlkesine-Bagliilik-Azaliyor?Gclid>, 04.05.2020, Erişim Tarihi:10.02.2022
- Dünya Gazetesi, “Demir Çelikte 105 Milyar Liralık Sahte Fatura Operasyonu”,<https://www.dunya.com/ekonomi/demir-celikte-105-milyar-liralik-sahte-fatura-operasyonu-haberi-662205> 28.06.2022, Erişim Tarihi: 28.06.2022.
- Economist Intelligence (EIU), Democracy Index 2021 (China Challenge), 2021.
- Euronews, Türkiye, Demokrasi Endeksi'nde 2021 Yılında 167 Ülke Arasında 103'üncü Oldu”, <https://tr.euronews.com/2022/02/10/turkiye-demokrasi-endeksi-nde-2021-y-l-nda-167-ulke-aras-nda-103-uncu-oldu>, 10.02.2022, Erişim Tarihi: 10.02.2022).

- FATF (2018a), "Who We Are?" <http://www.fatf-gafi.org>, Erişim Tarihi: 24.09.2018
- FATF (2018b), "High Risk And Other Monitored Jurisdictions" <http://www.fatf-gafi.org/Countries/#High-Risk>, Erişim Tarihi:24.09.2018
- FATF (2018c), "Consolidated FATF Strategy On Combatting Terrorist Financing", <http://www.Fatf-Gafi.Org/>, Erişim Tarihi: 19.10.2018
- FATF (2018d), Guidance On Counter Proliferation Financing – The Implementation Of Financial Provisions Of United Nations Security Council Resolutions To Counter The Proliferation Of Weapons Of Mass Destruction, FATF, Paris www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/guidance-counter-proliferation-financing.html, Erişim tarihi:13.05.2022.
- FATF (2021a) "High Risk And Other Monitored Jurisdictions" <http://www.fatf-gafi.org/countries/#high-risk>, Erişim Tarihi: 01.11.2021
- FATF (2022a), "High-Risk Jurisdictions Subject To A Call For Action – 21 October 2022", <https://www.Fatf-Gafi.Org/Publications/High-Risk-And-Other-Monitored-Jurisdictions/Documents/Call-For-Action-October-2022.html>, Erişim Tarihi: 08.11.2022)
- FATF (2022b), "FATF Members And Observers",<https://www.fatf-gafi.org/about/membersandobservers/>, Erişim Tarihi:14.12.2022
- FATF (2022c), "Jurisdictions Under Increased Monitoring-21 October 2022", <https://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/increased-Monitoring-October-2022.html>, Erişim Tarihi: 14.12.2022
- FATF (2022d), "Public Statement On Revisions To R.24", <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/r24-statement-march-2022.html>, Erişim Tarihi:14.12.2022.
- FATF (2022e), "ALL Publications", [https://www.fatf-gafi.org/publications/?hf=10&b=0&q=public%2520statement&s=desc\(fatf_releasedate\)](https://www.fatf-gafi.org/publications/?hf=10&b=0&q=public%2520statement&s=desc(fatf_releasedate)), Erişim Tarihi:15.12.2022
- FATF (2023a), "Jurisdictions Under Increased Monitoring - 24 February 2023", <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/increased-monitoring-february-2023.html>, February 2023, Erişim Tarihi: 01.04.2023
- FATF (2023b), "Turkey's Progress In Strengthening Measures To Tackle Money Laundering And Terrorist Financing", <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/mutualevaluations/fur-turkey-2021.html>, Erişim Tarihi: 30.08.2023
- FATF (2023c), "Jurisdictions Under Increased Monitoring - 23 June 2023", <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/increased-monitoring-june-2023.html>, Erişim Tarihi: 30.08.2023
- FATF (2023d), "High-Risk Jurisdictions Subject To A Call For Action - June 2023", <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/call-for-action-june-2023.html>, Erişim Tarihi: 30.08.2023

- FATF (2023e), "Türkiye's Progress In Strengthening Measures To Tackle Money Laundering And Terrorist Financing", <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/mutualevaluations/turkiye-fur-2023.html>, Erişim Tarihi: 30.08.2023
- FATF (2024a), "Black and Gray Lists", <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/black-and-grey-lists.html>, Erişim Tarihi:15.03.2024.
- FATF (2024b), "Black and Gray Lists", <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/black-and-grey-lists.html>, Erişim Tarihi:14.08.2024).
- FINCEN (2018), "Speechs: Prepared Remarks Of Fincen Director Kenneth A. Blanco, Delivered At The 11th Annual Las Vegas Anti-Money Laundering Conference And Expo-2018", <https://www.fincen.gov/news/speeches/prepared-Remarks-Fincen-Director-Kenneth-Blanco-Delivered-11th-Annual-Las-Vegas-1> (11.04.2020 tarihinde alınmıştır.)
- Financial Intelligence Unit of Italy (UIF) [a], "the legislative framework", <https://uif.bancaditalia.it/sistema-antiriciclaggio/uif-italia/index.html>, (Erişim Tarihi: 01.09.2019).
- Financial Intelligence Unit of Italy (UIF) [b], "The Role Of The Financial Intelligence Unit (FIU)" <https://uif.bancaditalia.it/sistema-antiriciclaggio/uif-italia/index.html>, Erişim Tarihi:01.09.2019.
- GAO, (U.S. General Accounting Office), <https://www.gao.gov/products/gao-02-816t>, 01.01.2020 Tarihinde Alınmıştır.)
- Gazete Duvar, "İspanyol Gazetesi El Pais: Yeni Kokain Rotası Türkiye Üzerinden Geçiyor", <https://www.gazeteduvar.com.tr/ispanyol-gazetesi-el-pais-yeni-kokain-rotasi-turkiye-uzerinden-geciyor-haber-1526903>, 28.06.2021, Erişim Tarihi:11.12.2021
- Haber7.Com, "PKK'nın Finans Merkezi Ağı: Almanya", 01.06.2009, www.haber7.Com, Erişim Tarihi: 01.10.2021
- Haberkriz.Com, <https://www.haberkriz.com/musterek-istihbarat-koordinasyon-merkezi-nedir/107431/>, 15.12.2021
- Habertürk, "İstihbarat Cumhurbaşkanlığı Sistemine Göre Yapılandırıldı", www.haberturk.com, <https://www.bloomberght.com/haberler/haber/2043315-istihbarat-cumhurbaşkanlığı-sistemine-gore-yapilandirildi>, 27.08.2017, Erişim Tarihi:25.01.2022
- Hürriyet, "GÜMSİS Projesi Akaryakıt Kaçakçılığını Azalttı", <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/gumsis-projesi-akar-yakit-kacakciligini-azaltti-8318757>, 26.02.2008, Erişim Tarihi: 05.10.2021
- Hürriyet, "PKK Avrupa'da 25 Milyon Haraç Topladı", <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/pkk-avrupada-25-milyon-euro-harac-topladi-40909721>, 05.11.2021
- İçişleri Bakanlığı KİHBİ Daire Başkanlığı, <https://www.icisleri.gov.tr/kihbi/bakanimiz-sn-suleyman-soylu-142-150nci-donem-kacakcilik-istihbarat-koordinasyon-kurulu-toplantısına-katildi>, 17.05.2020, Erişim Tarihi: 20.05.2023.

- İçişleri Bakanlığı, DAESH Terör Örgütüne Operasyon”, [https:// www.icisleri.gov.tr/daes-teror-orgutune-operasyon](https://www.icisleri.gov.tr/daes-teror-orgutune-operasyon), 02.12.2022, Erişim Tarihi:10.12.2022.
- Kredi Kayıt Bürosu (KKB), “Tarihçe”, <https://www.kkb.com.tr/Hakkimizda>, Erişim Tarihi: 01.09.2022.
- MASAK (2022a), “Vizyon-Misyon”, <https://masak.hmb.gov.tr/misyon-vizyon>, Erişim Tarihi: 02.03.2022
- MASAK (2022b), “Görev ve Yetkiler”, [https:// masak.hmb.gov.tr/gorev-ve-yetkiler](https://masak.hmb.gov.tr/gorev-ve-yetkiler), Erişim Tarihi: 02. 03.2022
- MASAK (2022c), 6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun, <https://masak.hmb.gov.tr/ulusal-mucadele-Tf>, Erişim Tarihi:16.03.2022
- MASAK (2022e), “Ulusal Mücadele”, <https://masak.hmb.gov.tr/Ulusal-Mucadele>, Erişim Tarihi: 12.07.2022
- MASAK (2022f), “Projeler”, <https://masak.hmb.gov.tr/projeler>, Erişim Tarihi: 21.12.2022
- MASAK (2022g) MASAK Resmî Web Sitesi, [https:// masak.hmb.gov.tr/](https://masak.hmb.gov.tr/), Erişim Tarihi: 20.12.2022).
- MASAK (2022n), “MASAK Naklen Geçiş Sözlü Sınavına İlişkin Liste, <https://Masak.Hmb.Gov.Tr/Duyuru/Masak-Naklen-Gecis-Sozlu-Sinavina-Iliskin-Liste>, 22.11.2022, Erişim Tarihi: 17.04.2023
- MASAK, (2022d), “Malvarlıkları Dondurulanlar”, [https:// masak.hmb.gov.tr/bkk-ile-malvarliklari-dondurulanlar](https://masak.hmb.gov.tr/bkk-ile-malvarliklari-dondurulanlar), Erişim tarihi:16.03.2022).
- MASAK, (2022h), [https:// masak.hmb.gov.tr/emis-online](https://masak.hmb.gov.tr/emis-online), erişim tarihi: 20.12.2022
- MASAK, (2022i), “Rehberler”, <https://masak.hmb.gov.tr/rehberler>, Erişim tarihi: 21.12.2022.
- MASAK, (2022j), “Broşürler”, <https://masak.hmb.gov.tr/brosurler>, Erişim tarihi: 21.12.2022.
- MASAK, (2022k), “Kitaplar”, [https:// masak.hmb.gov.tr/kitaplar](https://masak.hmb.gov.tr/kitaplar), Erişim tarihi:21.12.2022
- MASAK, (2022l), “Makaleler”, <https://masak.hmb.gov.tr/makaleler>, erişim tarihi: 21.12.2022
- MASAK, (2022m), “Videolar”, <https://masak.hmb.gov.tr/videolar>, erişim tarihi:21.12.2022
- MASAK, (2023a), “Mutabakat Muhtıraları”, <https://masak.hmb.gov.tr/aklama-sucu-ulusal-mevzuat>, erişim tarihi:29.07.2024
- National Crime Agency (NCA) (2019a), “our mission”, <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/who-we-are/our-mission>, 10.04.2019 tarihinde alınmıştır.
- National Crime Agency (NCA) (2019b), “our officers” [https:// www.nationalcrimeagency.gov.uk/who-we-are/our-people](https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/who-we-are/our-people), 10.04.2019 tarihinde alınmıştır.

- National Crime Agency (NCA) (2019c), “nca code” [https:// www.nationalcrimeagency.gov.uk/who-we-are/our-leadership](https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/who-we-are/our-leadership), 10.04.2019 tarihinde Alınmıştır.
- National Crime Agency (NCA) (2019d), “NCA Code Of Conduct For Board Members January 2018, V.2” <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/who-we-are/publications/20-nca-code-of-conduct-for-board-members/file>, 10.04.2019 Tarihinde Alınmıştır.
- National Crime Agency (NCA) (2019e), “Revised Framework Document For The National Crime Agency”, Mayıs 2015 <https://nationalcrimeagency.gov.uk/who-we-are/publications/29-nca-framework-document/file>, 10.04.2019 Tarihinde Alınmıştır.
- Rudaw, “658 Köy PKK'nin Kontrolünde”, 12.04.2016, <https://www.rudaw.Net/Turkish/Kurdistan/1204201610-Amp>, Erişim Tarihi:10.11.2021
- Rudaw, “Dünya Kokain Ticaretinin %24'ü Venezuela Üzerinden Yapılıyor”, [https:// www.rudaw.net/Turkish/World/27052021](https://www.rudaw.net/Turkish/World/27052021), 27.05.2021, Erişim Tarihi: 15.12.2021
- Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), “Kayıt Dışı İstihdam Oranı”, http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/Sgk/tr/Calisan/Kayitdisi_Istihdam/Kayitdisi_Istihdam_Oranlari, Erişim Tarihi: 31.03.2024
- Sözcü Gazetesi, 23.12.2013, “Nerden Buldun Yasasını AKP Kaldırdı”, <https://www.sozcu.com.tr/2013/gundem/nereden-buldun-sorgusunu-akp-kaldirdi-428894/>, 23.12.2013, Erişim Tarihi: 05.01.2022).
- Sputnik, “Rusya, IŞİD'in Mali Kaynaklarını Açıkladı”, 24.03.2016, https://tr.sputniknews.Com/Rusya_Isid_Mali_Kaynak/ Erişim Tarihi:12.11.2021
- Sputnik, “Rusya: ABD, Türkiye'nin IŞİD'den Petrol Aldığını Görmezden Geliyor”, 29.01.2016, <https://tr.sputniknews.com/20160129/Rusya-Abd-Turkiye-Isid-Petrol-1020516928.Html>, Erişim Tarihi: 12.11.2021
- T.C. Ticaret Bakanlığı, “Gümrük Muhafaza Ekipleri Geçen Yıl 7,7 Milyar Liralık Kaçak Eşya Ele Geçirdi”, <https://ticaret.gov.tr/haberler/gumruk-muhafaza-ekipleri-gecen-yil-7-7-milyar-liralik-kacak-esya-ele-gecirdi>,10.01.2022, Erişim Tarihi: 15.01.2022
- T.C. Ticaret Bakanlığı, “Gümrük Personelinin Teknolojik Yardımcıları Sınır Kapılarında Güvenliği Üst Düzeye Taşıyor”, [https:// ticaret.gov.tr/haberler/gumruk-personelinin-teknolojik-yardimcileri-sinir-kapilarinda-guvenligi-ust-duzey](https://ticaret.gov.tr/haberler/gumruk-personelinin-teknolojik-yardimcileri-sinir-kapilarinda-guvenligi-ust-duzey), 26.01.2022, (Erişim Tarihi: 05.10.2021)
- The EGMONT Group, <http://www.egmontgroup.org/about>, 05.09.2018 Tarihinde Alınmıştır.
- The PATRIOT Act. <https://www.justice.gov/archive/ll/highlights.htm>, <http://www.investopedia.com/terms/p/patriotact.asp>, (Erişim Tarihi:15.11.2018).
- Ticaret Bakanlığı, “Akaryakıt Kaçakçılığı ile Mücadele Eylem Planı Yürürlüğe Girdi”, <https://Ticaret.Gov.Tr/Haberler/Akaryakit-Kacakciligi-Ile-Mucadele-Eylem-Plani-Yururluge-Girdi>, Erişim Tarihi: 09.11.2021

- Toker, Çiğdem, “Sayıştay’ın Binlerce Yolsuzluk Raporu Ne Oluyor?”, [https:// www. Sozcu.com.Tr/2021/Yazarlar/Cigdem-Toker/Sayistayin-Binlerce-Yolsuzluk-Raporu-Ne-Oluyor-6740869/](https://www.Sozcu.com.Tr/2021/Yazarlar/Cigdem-Toker/Sayistayin-Binlerce-Yolsuzluk-Raporu-Ne-Oluyor-6740869/), 01.11.2021, Erişim Tarihi: 02.11.2021.
- Tradingview News, “Ankara Merkezli Operasyonda 40 Milyon Dolar Değerinde Bitcoin ve USD’ye El Konuldu!”[https:// tr.tradingview.com/ news/bitcoinsistemi: d35cd8c1c:0/](https://tr.tradingview.com/news/bitcoinsistemi:d35cd8c1c:0/), 20.10.2022, erişim tarihi: 25.12.2022
- Transparency International, UK, Combating Money Laundering And Recovering Looted Gains, TIUK, 2009.
- TRT Haber, “Bakan Soylu Kripto Operasyonunun Genişleyebileceğini İşaret Etti: Bu Daha Başlangıç”,<https://www.trthaber.com/haber/gundem/bakan-soylu-kripto-operasyonunun-genisleyebilecegini-isaret-etti-bu-daha-baslangic-717506.html>, 20.10.2022, Erişim tarihi: 25.12.2022).
- UIF [2019 a] Financial Intelligence Unit Of İtaly “The Legislative Framework”, [https://Uif. Bancaditalia.İt/ Sistema-Antiriciclaggio/Uif-İtalia/İndex.Html](https://Uif.Bancaditalia.İt/Sistema-Antiriciclaggio/Uif-İtalia/İndex.Html), Erişim Tarihi: 01.09.2019
- UIF [2019 b] Financial Intelligence Unit Of İtaly “The Role Of The Financial Intelligence Unit (FIU)” [https://Uif.Bancaditalia.İt/Sistema-Antiriciclaggio/ Uif-İtalia/İndex.Html](https://Uif.Bancaditalia.İt/Sistema-Antiriciclaggio/Uif-İtalia/İndex.Html), Erişim Tarihi:01.09.2019
- UIF [2019 c] Financial Intelligence Unit Of İtaly “The Reporting Of Suspicious Transactions”, [https:// Uif.Bancaditalia.İt/Sistema-Antiriciclaggio/ Uif-İtalia/ index.html](https://Uif.Bancaditalia.İt/Sistema-Antiriciclaggio/Uif-İtalia/index.html), Erişim Tarihi: 01.09.2019
- UIF [2019 d] Financial Intelligence Unit Of İtaly “Organization Chart” [https:// Uif. Bancaditalia.İt/Sistema-Antiriciclaggio/Organigramma-Uif/İndex.Html](https://Uif.Bancaditalia.İt/Sistema-Antiriciclaggio/Organigramma-Uif/İndex.Html), Erişim Tarihi:01.09.2019.
- Uluslararası Şeffaflık Derneği (Transparency International), Yolsuzluk Algı Endeksi 2023, [https:// www. seffaflik.org/cpi2020/](https://www.seffaflik.org/cpi2020/), Erişim Tarihi:08.04.2024.
- United Kingdom Financial Intelligence Unit (UKFIU)-SOCA, [https:// www. bookkeepers. org.uk/out/?dlid=4690](https://www.bookkeepers.org.uk/out/?dlid=4690), 10.04.2019 Tarihinde Alınmıştır.
- United Nations (UN), Office On Drugs And Crime, [https:// www.unodc.org/ unodc/en/money-laundering/overview.html](https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/overview.html), Erişim Tarihi: 11.10.2020).
- UNODC (2020a), “Transnational Organised Crime: The Globalised İllegal Economy”, [https:// www.UNODC.org/ Toc/En/Crimes/Organized-Crime.html](https://www.UNODC.org/Toc/En/Crimes/Organized-Crime.html), Erişim Tarihi: 10.11.2020.
- UNODC (2020b). Afghanistan Opium Survey 2020. Erişim Adresi [https:// www. Unodc.Org/Documents/Cropmonitoring/Afghanistan/20210503_Executive_Summary_Opium_Survey_2020_SMALL](https://www.Unodc.Org/Documents/Cropmonitoring/Afghanistan/20210503_Executive_Summary_Opium_Survey_2020_SMALL)
- UNODC (2021), “Drug Trafficking”,[https:// www.Unodc.Org/Unodc/En/Drug-Trafficking/ index.html](https://www.Unodc.Org/Unodc/En/Drug-Trafficking/index.html), Erişim Tarihi:02.03.2021
- Vergi Dosyası, “Aklama ve Terörün Finansmanı_MASAK Analiz, Değerlendirme ve İnceleme Süreçleri” [https:// vergidosyasi.com /2020/03/29 /stokcular-ve-fahis-fiyat-artisi-ile-mucadele-masakin-asli-fonksiyonu-ile-uyumlu-mu/](https://vergidosyasi.com/2020/03/29/stokcular-ve-fahis-fiyat-artisi-ile-mucadele-masakin-asli-fonksiyonu-ile-uyumlu-mu/), Erişim tarihi: 06.12.2022

- Vergi İletişim Merkezi (VİMER), https://gib.gov.tr/Vergi_İletisim_Merkezi, Erişim Tarihi:10.01.2022
- VINCI WORKS, “Turkey ‘Grey Listed’ By FATF”, 25th October 2021, <https://vinciworks.com/Blog/Turkey-Grey-Listed-By-Fatf>, Erişim Tarihi: 14.06.2022
- VOA (Voice Of America), 26.10.2014, “İŞİD’in Kazancı Türkiye'nin Politikalarına Bağlı”, Hazırlayan: Yenal KÜÇÜKER, Erişim Tarihi:25.10.2021
- VOA (Voice Of America), 28.01.2022 “Mali Eylem Görev Gücü Türkiye'yi Gri Listeye Aldı”, <https://www.voaturkce.com/a/mali-eylem-gorev-gucu-turkiye-gri-listeye-aldi/6280122.html>, (Erişim Tarihi: 11.11.2021).
- Weld, Jean B., “Forfeiture Laws And Procedures In The United State Of America”, <https://www.unafei.or.jp>, 2003 (Erişim Tarihi:01.10.2020).
- Wikipedia (2022a), “Kamu İhale Kurumu”, https://tr.wikipedia.org/wiki/kamu_%c4%b0hale_kurumu, (Erişim Tarihi:15.01.2022).
- Wikipedia (2023a), “Kaçakçılık İstihbarat Koordinasyon Kurulu”, https://tr.wikipedia.org/wiki/ka%c3%a7ak%c3%a7%c4%b1%c4%b1k_%c4%b0_istihbarat_koordinasyon_kurulu, Erişim Tarihi: 28.03.2023
- Windle, James, (2016). ‘Preventing The Diversion Of Turkish Opium’. Security Journal, 29(2), Pp.213-227, https://www.researchgate.net/publication/preventing_the_diversion_of_turkish_opium, Erişim Tarihi: 15.12.2021
- World Justice Project, The World Justice Project Rule Of Law Index® 2023, <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-Index/>, Erişim Tarihi: 08.04.2024
- Yargıtay, “Yargıtay Karar Arama”, “Örgüte üye olma”, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, (Erişim Tarihi:01.06.2019).
- Yargıtay, “Yargıtay Karar Arama”, “Terörizmin finansmanı”, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, (Erişim Tarihi:01.08.2022).

Arş. Gör. Kaan POLAT

TÜRK CEZA HUKUKU BAKIMINDAN
TAKDİRİ İNDİRİM
NEDENLERİ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Ceza Hukuku Bakımından Takdiri İndirim Nedenleri
Kaan Polat

Hukuk Yayınları Dizisi – 4003

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 041 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

- Adalet Bakanlığı. (2005). *Tutanaklarla Türk Ceza Kanunu* (1. Baskı). Ankara: Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Daire Başkanlığı.
- Akbulut, İ. (2003). İslam Hukukunda Suçlar ve Cezalar. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 52 (1), 167-181.
- Akgündüz, S.N. (2017). *Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Hukuku Uygulaması*. (1. Baskı). İstanbul: Rağbet Yayıncılık.
- Aktaş, S. (2009). Cezalandırmanın Amacı Üzerine. *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13 (1-2), 1-25.
- Aldemir, H. (2006). Yeni Türk Ceza Kanunu Açısından Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi. *Terazi Hukuk Dergisi*, (3), 31-44.
- Altınok Villemin, D. (2017). Ceza Kavramı, Nitelikleri, Amacı ve Sınıflandırılması. *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16 (2), 149-162.
- Apiş, Ö. (2022). *Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi*. (1. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aral, V. (2021). *Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine*. (7. Baskı). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Arık, F.Ş. (1995). Eski Türk Ceza Hukukuna Dair Notlar I. Suçlar ve Cezalar. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 17 (28), 1-50.
- Arslan, Ç. (2022). Cezanın Belirlenmesinde Ölçülülük İlkesi. <https://www.hukukihaber.net/cezainin-belirlenmesinde-olcululuk-ilkesi> (Erişim T.: 19.01.2024).
- Artuç, M. (2017). *Hüküm Kurma Sanatı*. (9. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Artuç, M. (2020). *Hüküm Kurma Sanatı*. (11. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Artuk, M.E. ve Gökçen, A. (2018). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. (12. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Artuk, M.E. ve Gökçen, A. (2022). *Gerekçeli Ceza Kanunları*. (24. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aslan, M. Y. (2010). Türk Hukukunda Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu. *Ankara Barosu Dergisi*, (2), s. 233-246.
- Atalan, M. (2022). Ceza Hukukunda Takdiri İndirim Nedenlerinin Uygulanması Sorunu ve Toplumsal Beklenti. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (163), 109-154.
- Avcı, M. (2018). *Osmanlı Ceza Hukuku I*. (3. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aydın, M. (2024). Ceza Hukukunda Orantılılık İlkesi. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (57), 141-168.

- Bacaksız, P. (2011). Federal Cezalandırma Yönergesi Işığında Amerikan Hukuku'nda Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi. *Ceza Hukuku Dergisi*, (16), 82-99.
- Bacaksız, P. ve Bayzıt, T. (2021). Türk ve Alman Ceza Hukukunda Takdiri İndirim Nedenleri. *Ceza Hukuku Dergisi*, (47), 427-471.
- Balcı, F. ve Öztürk, S. (2019). *Hüküm Kurma ve Cezanın Belirlenmesi*. (1. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü. (2003). *Türk Ceza Kanunu Tasarı ve Adalet Komisyonu Raporu* (1/593), 12.05.2003.
- Bingöl, S. (2004). *Tanzimat Devrinde Osmanlı'da Yargı Reformu: Nizâmiyye Mahkemeleri'nin Kuruluşu ve İşleyişi 1840-1876*. (1. Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Centel, N. (2001a). Cezanın Amacı ve Belirlenmesi. *Prof. Dr. Turhan Tufan YÜCE'ye Armağan*, 337-372.
- Centel, N. (2001b). *Türk Ceza Hukukuna Giriş*. (1. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Centel, N., Zafer, H. ve Yenerer Çakmut, Ö. (2005). *Ceza Hukukuna Giriş*. (3. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Çolak, H. ve Altun, U. (2007). *Türk Ceza Hukukunda Ceza ve Güvenlik Tedbirleri*. (1. Baskı). Ankara: Bilge Yayınevi.
- Çolak, H. ve Altun, U. (2008). Ceza Yaptırımının Bireyselleştirilmesi Vasıtası Olarak Takdiri İndirim Nedenlerinin Normatif Hükümleri ve Hukukî Sonuçları. *Adalet Dergisi*, (30), 1-26.
- Dağcı, S. (1996). *İslam Ceza Hukukunda Şahıslara Karşı Müessir Fiiller*. (1. Baskı). Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Demirbaş, T. (2023a). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. (18. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Demirbaş, T. (2023b). *İnfaz Hukuku*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Dilberoğlu, A.V. (2016). Cezalar ve Güvenlik Tedbirlerinin Amacı ve Niteliği. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65 (4), 1517-1544.
- Doğan, D.Ç. (2019). Cezanın Belirlenmesi ve bireyselleştirilmesinde Faile İlişkin Öznel Ölçütlerin Temyiz Kanun Yolunda Denetlenmesi Sorunu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21 (2), 1029-1058.
- Doğan, K. (2007). Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi. *Ceza Hukuku Dergisi*, (4), 277-304.
- Dönmezer, S. (1984). *Kriminoloji*. (7. Baskı). İstanbul: Filiz Kitapevi.
- Dönmezer, S. ve Erman, S. (1997), *Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku Genel Kısım Cilt: II*. (11. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Dönmezer, S. ve Erman, S. (2022), *Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku Genel Kısım Cilt: I*. (15. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.

- Dülger, M.V. (2023). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Erdem, M.R. ve Öztürk, B. (2023). *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku*. (23. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Erem, F. (1946). Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebepler. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 357-364.
- Foucault, M. (1992). *Hapishanenin Doğuşu*. (Çev: Mehmet Ali Kılıçbay), (6. Baskı). Ankara: İmge Kitapevi.
- Garçon, E. (1946). Ceza hukuku: Menşe, Tekamül ve Halihazır Vaziyeti. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 12 (2-3), 752-764.
- Gençer, M. (2019). Türk Ceza Hukuku'nda Takdiri İndirim Nedenleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: *Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Gerçekler, H. (2022). *Yorumlu ve Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*. (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gopalan, S. ve Bagaric, M. (2016). Progressive Alternatives to Imprisonment in an Increasingly Punitive (and self-defeating) society. *Seattle University Law Review*, 40 (57), 57-114.
- Gökçen, A. (2000). Hürriyeti Bağlayıcı Cezanın Amacı ve İnfaz Sistemleri. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8 (1-2), 205-215.
- Gökçe Türkoğlu, H. (2017). *Roma Hukukunda Suç ve Ceza*. (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Göktürk, N. (2014). Türk Hukuku'nda Suçların İçtimaı. *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 2 (1-2), 31-59.
- Gümüslü, B. (2008). Aydınlanma ve Türkiye Cumhuriyeti. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*, (8), 123-144.
- Günay, E. (1995). *Uygulamada Suçların Tesbiti ve Cezaların Tayini*. (1. Baskı). Ankara: Adil Yayınevi.
- Güneş Ceylan, S. (2004). Roma Hukukunun Günümüz Hukuk Düzenlerine Etkisi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 1-19.
- Güral, J. (1949). Cezayı Azaltıcı Takdir Sebepleri Üzerinde Mukayeseli Bir İnceleme. *Ankara Barosu Dergisi*, 5 (63), 11-19.
- Güriz, A. (2019). *Hukuk Felsefesi*. (14. Baskı), Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Gürkan, Ü. (1988). Montesquieu ve Kanunların Ruhu. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 40 (1), 9-31.
- Hafizoğulları, Z. ve Özen, M. (2012). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. (6. Baskı). Ankara: Usa Yayıncılık.
- Hakeri, H. (2022). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. (27. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.

- Hakeri, H. (2023). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (28. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Handan Surlu, M. (1970). Cezada Takdiri Hafifletici Nedenler. *Adalet Dergisi*, (11), 677-694.
- İçel, K., Sokullu Akıncı, F., Özgenç, İ., Sözüer, A., Mahmutoğlu, F.S. ve Ünver, Y. (2002). *Yaptırım Teorisi*. (2. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Kabak Yüce, E. (2022). Kusur Esasına Dayalı Olarak Cezanın Belirlenmesi. Doktora Tezi. İzmir: *Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Kaçar, Y. (2022). 7406 Sayılı Kanun'la Değişik Türk Ceza Kanunu'nda Takdiri İndirim Nedenleri. *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10 (2), 925-948.
- Kangal, Z. (2011). Anayasal Güvence Olarak Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi. *Ceza Hukuku Dergisi*, 6 (17), 61-106.
- Kant, İ. (1887). *The Philosophy of Law*. Edinburgh: T&T Clark.
- Karagülmez, A. (2005). *Gün Para Cezası Sistemi*. (1. Baskı). Ankara: Kartal Yayınevi.
- Karakaş Doğan, F. (2010). *Cezanın Amacı ve Hapis Cezası*. (1. Baskı). İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Karakehya, H. (2008). Modern Cezalandırma Sistemlerinin Büyük Anlatıları. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 66 (1), 87-108.
- Karakehya, H. ve Özger, H. (2021). *Modern Toplumda Hapishanenin Yaygın ve Yerleşik Konuma Gelişi*. (1. Baskı), Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Karakehya, H. (2023). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. (2. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Koca, M. ve Üzülmüş, İ. (2023). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. (16. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Koruculu, I. (2022). *Türk Ceza Hukukunda Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi*. (1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Köni, B. (1956). Cezanın Tayininde Suçlunun Şahsiyeti. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 11 (3), 49-58.
- Mahmutoğlu, F.S. ve Karadeniz, S. (2017). *Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler Şerhi*. (1. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Otacı, C. (2006). 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Takdire Bağlı İndirim ve Uygulaması. *Adalet Dergisi*, (26), 116-125.
- Önder, A. (1989). *Ceza Hukuku Genel Hükümler Cilt 3*. (1. Baskı). İstanbul: Beta Yayınevi.
- Özbek, V.Ö. (2023a). *İnfaz Hukuku*. (17. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özbek, V.Ö., Doğan, K., Meraklı, S., Bacaksız, P. ve Başbüyük, İ. (2023b). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. (14. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Özen, M. (2009). Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 15 (1-2), 75-120.
- Özgenç, İ. (2023). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. (19. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özkan, M. (2022). Tazminat Sonrası Osmanlı Ceza Hukuku Düzenlemeleri. *Balıkesir İlahiyat Dergisi*, (15), 241-277.
- Polat, K. (2024). Türk Ceza Kanunu m. 61 Açısından Cezanın Belirlenmesi. *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6 (1), 569-628.
- Polat, M. (2015). İslam Ceza Hukukunda Suç ve Ceza Arasındaki Denge. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Erzurum: *Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Sanal, A. (1965). Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebepler. *Adalet Dergisi*, (9), 1015-1018.
- Sezer, Y. (1999). Cumhuriyet ve Hukuk Devrimi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1 (2), 39-52.
- Sezgin, S. (1951). Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebepler Üzerine Bir İnceleme. *Adalet Dergisi*, (8), 1313-1326.
- Soyaslan, D. (1998). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Soyaslan, D. (2003). Cezaların Bireyselleştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11 (1-2), 25-49.
- Söğütlü Erişgin, Ö. (2017). *Roma Kamu Hukukuna Giriş*. (1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şen, E. ve Eryıldız, H.S. (2023). *Hukuka Giriş*. (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şimşek, A. (2014). Türk Ceza Hukukunda Takdiri İndirim Nedenleri (TCK m.62). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Samsun: *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Taneri, G. (2016). Temel Cezanın Belirlenmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, (3), 127-162.
- Taşkın, O.E. (2016). Son Çare (Ultima Ratio) Olarak Ceza Hukuku. *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 59-91.
- Toroslu, N. (2010). *Ceza Hukuku Genel Kısım*. (15. Baskı). Ankara: Savaş Yayınevi.
- Tüfekçi, E. (2008). Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: *Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Usluadam, A. K. (2022). *Karakter delili*. (1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Uygun, O. (1992). *1982 Anayasası'nda Temel Hak ve Özgürlüklerin Genel Rejimi*. (1. Baskı). İstanbul: Kazancı Yayınları.
- Ünsal, L. (2002). Takdiri İndirim Nedenleri ve TCY. md. 59. *Yargıtay Dergisi*, 28 (4), 624-655.
- Üzülmez, İ. (2000). Ceza Sorumluluğunun Esası ve Cezalandırmanın Amacına Dair Düşünce Hareketleri. *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5 (1-4), 259-294.

- Üzülmez, İ. (2006). Yeni Ceza Kanunu'nun Sisteminde Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi. *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10 (3-4), 203-236.
- Veldet, H. (1940). Cezai Sosyoloji, Cezaların Şahsileştirilmesi ve Enrico Ferri. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 6 (1), 23-35.
- Wilinski, A. (1983). Roma Ceza Hukuku ve Ceza Usul Hukukuna Bir Kuşbakışı. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 329-335.
- Yarsuvat, D. (1992). Bir Sosyolojik ve Kültürel Alt Grup Olarak Cezaevi Toplumu. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, (2), 453- 464.
- Yaşar, E. (2022). *Maddi ve Şekli Suç Hukuku Boyutlarıyla Klasik Ceza Muhakemesine Alternatif Usuller*. (1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yaşar, O., Gökcan, H.T. ve Artuç, M. (2014). *Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*. (2. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Yerdelen, E. (2012a). Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi. Doktora Tezi. Konya: *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Yerdelen, E. (2012b). Çifte Değerlendirme Yasağı. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20 (2), 105-136.
- Yıldırım, A. (2007). İslam Ceza Hukukunda Suça Misliyle Mukabele Prensipleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: *İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Yurtcan, E. (2010). *Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler*. (1. Baskı). İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları.
- Yurtseven, A. (2021). İlkel Toplumda Sosyo-Ekonomik Hayata Bir Bakış. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi E-Dergi*, 10 (2), 98-111.
- <https://edition.cnn.com/2023/12/21/us/glynn-simmons-declared-innocent-oklahoma/index.html> (Erişim tarihi: 15.02.2024)
- <https://www.ktu.edu.tr/tarih/ortacagtarhianabilimdali> (Erişim T.: 28.02.2024)
- <https://www.mfa.gov.tr/the-european-convention-on-human-rights.en.mfa>
- The European Convention on Human Rights, Republic of Türkiye Ministry of Foreign Affairs, (Erişim Tarihi: 11.07.2024).
- <https://research.wolterskluwer-online.de/document/98242170-720c-4f71-8e4c-312ad0812ff6> (Erişim Tarihi: 12.07.2024).

Dr. Yasin BÜYÜK

**ALACAĞIN DEVRİNDE
GARANTİ SORUMLULUĞU**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Alacağın Devrinde Garanti Sorumluluğu

Yasin Büyük

Hukuk Yayınları Dizisi – 4012

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 047 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Acar, Faruk** : Türk-İsviçre Medeni Hukukunda Alacaklılar Arasında Teselsül, Ankara 2003.
- Akıncı, Şahin** : Roma Borçlar Hukuku, Konya 2017.
- Akkanat Öztürk, Elif Beyza** : “*Alacağın Teminatın Devri*”, İstanbul Hukuk Mecmuası, Yıl 2021, Cilt 79, Sayı 1, 1-26.
- Akman, Galip Sermet** : Sorumsuzluk Anlaşması, İstanbul 1976.
- Aksoy, Hüseyin Can** : “*Alacağı Temlik Edenin Kanundan Doğan Garanti Sorumluluğunun Ekonomi Hukuku Prensipleri Işığında Değerlendirilmesi*”, Ankara Barosu Dergisi, Yıl 2012, Sayı 1, 141-160.
- Altaş, Hüseyin/
Kurt, Leyla Müjde** : “*İnançlı İşlemler*”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2011, Cilt 2, Sayı 2, 1-28.
- Altun, Abdurrahim** : “*Gelecekteki Alacakların Devri*”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi”, Yıl 2019, Cilt 2, Sayı 2, 160-183.
- Altunkaya, Mehmet** : Edimin Başlangıçtaki İmkânsızlığı, Ankara 2005.
- Antalya, O. Gökhan** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt V/1, 1, Ankara 2019 (Borçlar Hukuku Cilt V/1-1).
- Antalya, O. Gökhan** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt V/1, 2, Ankara 2019 (Borçlar Hukuku Cilt V/1-2).
- Antalya, O. Gökhan** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt V/1, 3, Ankara 2019 (Borçlar Hukuku Cilt V/1-3).
- Antalya, O. Gökhan** : “*Gelecekteki Hakta Tasarruf*”, Prof. Dr. Fehiman Tekil’in Anısına Armağan, İstanbul 2003, 545-548 (Gelecekteki Hakta Tasarruf).
- Antalya, O. Gökhan/
Topuz, Murat** : Medeni Hukuk Cilt: I (Giriş – Temel Kavramlar – Başlangıç Hükümleri), Ankara 2021.
- Aral, Fahrettin** : “*Topyekûn Temlik*”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 1992, Cilt 42, Sayı 1, 93-140.
- Aral, Fahrettin/
Ayrancı, Hasan** : Borçlar Hukuku: Özel Borç İlişkileri, Ankara 2020.
- Arda Bağçe, Duygu Hidayet** : Alacağın Devri ve Diğer Hukuki Kurumlarla Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul 2015.

- Arıkan, Mustafa** : *“Türk Özel Hukukunda Alacağın Temliki”*, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2005, Cilt 13, Sayı 1, 129-155 (Alacağın Temliki).
- Arıkan, Mustafa** : *“Culpa in Contrahendo Sorumluluğu”*, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2009, Cilt 17, Sayı 1, 69-89 (Culpa in Contrahendo).
- Atamer, Yeşim** : *“İfa Engelleri Hukukunu Yeniden Sistemize Etmeyi Düşünmek: Borca Aykırılık Türleri Yerine Yaptırımları Esas Alan Bir Sistematik”*, Prof. Dr. Rona Serozan’a Armağan, Cilt 1, İstanbul 2010, 217-260 (İfa Engelleri Hukuku).
- Atamer, Yeşim** : *“Revize Edilmiş Türk Borçlar Kanunu Tasarısı’na İlişkin Değerlendirme ve Teklifler”*, Hukuki Perspektifler Dergisi, Yıl 2006, Sayı 6, 8-37 (TBK Tasarısı).
- Aydıncık, Şirin** : *“Bir İnançlı İşlem Türü Olarak Alacağın Teminat Amacıyla Temliki”*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Yıl 2006, Cilt 64, Sayı 1, 131-194.
- Aydoğdu, Murat/ Kahveci, Nalan** : Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2019.
- Baklacı Çakıroğlu, Evren** : Roma Hukukunda ve Türk Borçlar Hukukunda Alacağın Temliki, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara 2010.
- Başalp, Nilgün** : Sorumsuzluk Anlaşmaları, İstanbul 2011.
- Başoğlu, Başak** : *“Borcun İfesinde İmkânsızlık”*, Prof. Dr. Mustafa Dural’a Armağan, İstanbul 2013, 307-346 (Borcun İfesinde İmkânsızlık).
- Başoğlu, Başak** : *“Sözleşmenin Konusundaki İmkânsızlık”*, Prof. Dr. Belgin Erdoğan’a Armağan, İstanbul 2011, 489-517 (Sözleşmenin Konusundaki İmkânsızlık).
- Başpınar, Veysel** : Borç Sözleşmelerinin Kısmi Butlanı, Ankara 1998.
- Becker, Hermann** : BK - Berner Kommentar Band/Nr. VI/1, Allgemeine Bestimmungen, Art. 1-183 OR, Bern 1945 (BK-Becker).
- Berberoğlu Yenipınar, Filiz** : Alacağın Temliki ve Borcun Nakli, Ankara 2021.
- Bilge, Necip** : Borçlar Hukuku: Özel Borç Münasebetleri, Ankara 1971.
- Bilgiç, Yargı** : *“Alacağı Devredenin Garanti Sorumluluğu ve Garanti Sorumluluğunun Faktoring Sözleşmelerindeki Görünümü”*, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2017, Cilt 16, Sayı 2-1, 383-420.

- Bluntschli, Johann Caspar** : Privatrechtliches Gesetzbuch für den Kanton Zürich mit Erläuterungen, Zürich 1855.
- Bosshard, Albert** : Die Abtretung Zahlungshalber und an Zahlungsstatt, Zürich 1926.
- Bucher, Eugen** : Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil, 2. Auflage, Zürich 1988 (OR AT).
- Bucher, Eugen** : *“Kreditsicherung durch Zession”*, Probleme der Kreditsicherung, Bern 1982 (Kreditsicherung).
- Bulut, Uğur** : İcra Hukukunda Ödeme Yerine Alacakların Devri- İİK m. 120, Ankara 2013.
- Buz, Vedat** : *“İrade Sakatlığı ile Malul Bir Satım Sözleşmesinde Alıcının Ayıba Karşı Tekeffül Hükümlerine Başvurmasının Satım Sözleşmesine İcazet Verme Anlamına Gelip Gelmeyeceği Sorunu – İsviçre Federal Mahkemesinin 14 Aralık 2000 Tarihli Kararının (BGE 127 III 83 vd.) Düşündürdükleri”*, Fikret Eren’e Armağan, Ankara 2006, 295-317 (İrade Sakatlığı ve Ayıp).
- Buz, Vedat** : Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar, Ankara 2005 (Yenilik Doğuran Haklar).
- von Büren, Bruno** : Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil, Zürich 1964.
- Büyük, Elif Irmak** : Medeni Usul Hukukunda İnşai Dava ve İnşai Hüküm, İstanbul 2021.
- Çabri, Sezer** : *“Taşınmaz Satışında Satıcının Zapttan Sorumluluğu”*, Cevdet Yavuz’a Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Yıl 2016, Cilt 22, Sayı 3, 585-613 (Zapttan Sorumluluk).
- Çabri, Sezer** : *“Karşılıklı Borç Yükleyen Sözleşmelerde İfa Gücsüzlüğü ve Buna Bağlılanan Sonuçlar”*, Prof. Dr. Mustafa DURAL’a Armağan, İstanbul 2013, 414-439 (İfa Gücsüzlüğü).
- Çavdar, Pelin** : Karşılıklı Borç Yükleyen Sözleşmelerde İfa Gücsüzlüğü ve Hukuki Sonuçları (TBK md.98), İstanbul 2021.
- Çetiner, Bilgehan/ Furrer, Andreas/ Müller-Chen, Markus** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2021.
- Dalcı, Nurcihan:** : *“Müstakbel Alacakların Toptan Devri”*, Prof. Dr. Erdal Onar’a Armağan, Cilt I, Ankara 2013, 749-766.
- Dayınlarlı, Kemal** : Borçlar Kanunu’na Göre Alacağın Devri, Ankara 2010.
- Demirbaş, Feride** : *“Alacağı Devredenin Borçlunun Ödeme Gücünden Sorumluluğu”*, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2021, Cilt 11, Sayı 2, 997-1034.

- Deschenaux, Henri/ Tercier, Pierre** : Sorumluluk Hukuku, Çev. Salim Özdemir, Ankara 1983.
- Di Marzo, Salvatore** : Roma Hukuku, Çev. Ziya Umur, İstanbul 1959.
- Diren, Duygu** : *“Alacağın Temlikinin Hukuksal Sonuçları”*, Alacağın Temliki (Devri), Ed. Ali Şafak, Ankara 2017.
- Dişel, Buse** : İcra Hukukunda Takip Arkadaşlığı, İstanbul 2014.
- Dural, Mustafa** : Borçlunun Sorumlu Olmadığı Sonraki İmkânsızlık (BK 117), İstanbul 1976 (Sonraki İmkânsızlık).
- Dural, Mustafa** : *“İmkânsızlık Kavramı ve Türleri”*, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Yıl 1973, Cilt 7, Sayı 1, 11-58 (İmkânsızlık Kavramı).
- Engin, Baki İlkay** : Alacağı Temlik Edenin Garanti Sorumluluğu, Ankara 2002 (Garanti Sorumluluğu).
- Engin, Baki İlkay** : *“Alacağın Temliki ve Borcun Nakli”*, Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu: Makaleler – Tebliğler, Ed. Murat İnceoğlu, İstanbul 2012 (Alacağın Temliki).
- Engin, Baki İlkay** : *“Yeni Borçlar Kanunu’nun Borç İlişkilerinde Taraf Değişikliklerine Dair Hükümlerinin Değerlendirilmesi”* Yeni Borçlar Kanunu’nun Değerlendirilmesi ve Değişikliklerin Uygulamaya Yansımaları, İstanbul 2012, 63-67 (Taraf Değişiklikleri).
- Erbayraktar, Burcu** : Alacağın Devrinin Sözleşme ile Engellenmesi (Pactum De Non Cedendo), İstanbul 2021.
- Ercoskun Şenol, Hatice Kübra** : Türk Borçlar Kanunu’na Göre Alacağı Devredenin Garanti Sorumluluğu, Ankara 2021.
- Erdoğan, İhsan** : *“Alacağın Temliki ve Kıymetli Evrakın Devri”*, Prof. Dr. Jale G. Akipek’e Armağan, Konya 1991.
- Eren, Fikret/ Dönmez, Ünsal** : Eren Borçlar Hukuku Şerhi, Cilt I, Ankara 2022 (Cilt I).
- Eren, Fikret/ Dönmez, Ünsal** : Eren Borçlar Hukuku Şerhi, Cilt III, Ankara 2022 (Cilt III).
- Eren, Fikret** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2020 (Borçlar Genel).
- Eren, Fikret** : Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2022 (Borçlar Özel).
- Ergüne, M. Serkan** : *“Reform Sonrası Alman Medenî Kanununda İmkânsızlık Halleri ve Sonuçları”*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Yıl 2004, Cilt 62, Sayı 1-2, 351-380 (İmkânsızlık Halleri).

- Ergüne, M. Serkan** : *“Culpa in Contrahendo Sorumluluğunda Olumlu Zararın Tazmini”*, Prof. Dr. Rona Serozan’a Armağan, Cilt 1, İstanbul 2010, 909-926 (Olumlu Zarar).
- Ergüne, M. Serkan** : *Olumsuz Zarar*, İstanbul 2008 (Olumsuz Zarar).
- Feyzioğlu, Feyzi Necmeddin** : *Borçlar Hukuku Umumi Hükümler Cilt I*, İstanbul 1976 (Borçlar Genel I).
- Feyzioğlu, Feyzi Necmeddin** : *Borçlar Hukuku Umumi Hükümler Cilt II*, İstanbul 1969 (Borçlar Genel II).
- Feyzioğlu, Feyzi Necmeddin** : *Borçlar Hukuku İkinci Kısım, Akdin Muhtelif Nevileri (Özel Borç İlişkileri) Cilt I*, İstanbul 1980 (Özel Borç İlişkileri).
- Franko, Nisim** : *“Alacağın Temliki”*, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Yıl 1994, Cilt 49, Sayı 1, 177-197.
- Funk, Fritz** : *Borçlar Kanunu Şerhi - I Umumi Hükümler*, Çev. Hıfzı Veldet, Cemal Hakkı Selek, İstanbul 1938.
- Gauch, Peter/
Schluep, Walter R./
Schmidt, Jörg/
Emmenegger, Susan** : *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil, Band I*, Zürich 2014 (Band I).
- Gauch, Peter/
Schluep, Walter R./
Schmidt, Jörg/
Emmenegger, Susan** : *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil, Band II*, Zürich 2014 (Band II).
- Girsberger, Daniel/
Hermann, Johannes
Lukas** : *“Die Abtretung von Forderungen und die Schuldübernahme”*, Basler Kommentar, Obligationenrecht I, Art. 1-529 OR, Herausgeber: Heinrich Hansel, Nedim Peter Vogt, Wolfgang Wiegand, Basel/Frankfurt an Main 2015 (BSK-Girsberger/Hermann).
- Gothe, Florian** : *Verkäuferpflichten und Gewährleistung beim Forderungskauf*, Berlin 2017.
- Gönen, Doruk/ Gönen, Coşku** : *“Alacağın Devri”*, Prof. Dr. İsmet Sungurbey’e Armağan: Borçlar Kanunu Genel Hükümler Konferansları III, İstanbul 2014, 124-142.
- Grau, Nadine** : *Rechtsgeschäftliche Forderungsabtretungen im internationalen Rechtsverkehr, die United Nations Convention on the Assignment of Receivables in International Trade im Vergleich mit den Zessionsordnungen Deutschlands, Frankreichs, Englands und der USA*, Baden-Baden 2005.

- Guhl, Theo/ Koller, Alfred/ Schnyder, Anton K./ Druey, Jean Nicolas** : Das Schweizerische Obligationenrecht, Zürich 2000.
- Gümüş, M. Alper** : *“Alacağın Temliki Sözlüşmesinin Şekli”*, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2011, Cilt 10, Sayı 2, 9-34 (Alacağın Temliki Sözlüşmesinin Şekli).
- Gümüş, M. Alper** : Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri, Ankara 2021 (Borçlar Genel).
- Gümüş, M. Alper** : Borçlar Hukuku Özel Hükümler Cilt I, İstanbul 2013 (Borçlar Özel I).
- Gümüş, M. Alper** : Borçlar Hukuku Özel Hükümler Cilt II, İstanbul 2013 (Borçlar Özel II).
- Gümüşsoy, Güler** : Alacağın Devrinde Devredenin Garanti Yükümlülüğü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul 2013.
- Günay, Cevdet İlhan** : Cezai Şart (BK m. 158-161), Ankara 2002.
- Günergök, Özcan** : Alacağın Devrinde Borçlunun Hukuki Durumu, İstanbul 2014.
- Haedicke, Maximilian** : Rechtskauf und Rechtsmangelhaftung, Tübingen 2003.
- Hatemi, Hüseyin/ Gökyayla, K. Emre** : Borçlar Hukuku Genel Bölüm, İstanbul 2021.
- Hatemi, Hüseyin/ Serozan, Rona/ Arpacı, Abdülkadir** : Eşya Hukuku, İstanbul, 1991.
- Honig, Richard** : Roma Hukuku Dersleri, Çev. Şemseddin Talip, İstanbul 1935.
- Honsell, Heinrich** : *“Tradition und Zession- Kausal oder Abstrakt”*, Festschrift Für Wolfgang Wiegand zum 65. Geburtstag, Bern/München 2005, 1-22.
- Huguenin, Claire** : Obligationenrecht - Allgemeiner und Besonderer Teil, Zürich 2012.
- Huwiler, Bruno** : *“Begriff und Rechtswirkung- Zum Zessionsrecht des Obligationenrechts von 1881”*, Das Obligationenrecht 1883-1983, Herausgeber: Pio Carotin, Bern 1984, 209-276.
- Işık, Serpil** : *“7101 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Adi Konkordatoda Mühletin Müstakbel Alacakların Devri Üzerindeki Etkisi”*, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Yıl 2022, Cilt 28, Sayı 1, 407-440.

- İmre, Zahit** : Doktrinde ve Türk Hukukunda Kusursuz Mesuliyet Halleri, İstanbul 1949.
- İnan, Ali Naim/ Yücel, Özge** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2014.
- Jäggi, Peter** : Zur Rechtsnatur der Zession, Privatrecht und Staat, Zürich 1976.
- Kanışlı, Erhan** : İsviçre – Türk Borçlar Hukukuna Göre Sözleşmenin Kurulmasında Yanılma, Ankara 2018.
- Kapancı, Kadir Berk** : Alacağın Devri (TBK m. 183-194), İstanbul 2022.
- Karahasan, Mustafa Reşit** : Sorumluluk Hukuku – Sözleşmeden Doğan Sorumluluk, İstanbul 2003 (Sözleşmeden Doğan Sorumluluk).
- Karahasan, Mustafa Reşit** : Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 1. Cilt, İstanbul 2003 (Borçlar Hukuku 1. Cilt).
- Karahasan, Mustafa Reşit** : Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 5. Cilt, İstanbul 2004 (Borçlar Hukuku 5. Cilt).
- Keller, Max/Schöbi, Christian** : Das Schweizerische Schuldrecht Band IV – Gemeinsame Rechtsinstitute für Schuldverhältnisse aus Vertrag, unerlaubter Handlung und ungerechtfertigter Bereicherung, Basel/Frankfurt am Main 1984.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2021 (Borçlar Genel).
- Kılıçoğlu, Ahmet M.** : Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2022 (Borçlar Özel).
- Kılıçoğlu, Ahmet M.** : Türk Borçlar Hukukunda Kanuni Halefîyet, Ankara 1979 (Kanuni Halefîyet).
- Kılıçoğlu, Mustafa** : Sorumluluk Hukuku, Cilt 1, Ankara 2002 (Sorumluluk Hukuku).
- Kırca, Çiğdem** : *“Manevi Tazminatın Fonksiyonu ve Niteliği”*, Yargıtay Dergisi, Yıl 1999, Cilt 25, Sayı 3, 242-266 (Manevi Tazminat).
- Kırca, Çiğdem** : *“Satım Sözleşmesinde Satılanın Zaptı ve Satılan Malın Ayıplı Olması Sebebiyle İstenebilecek Tazminat Açısından Yapılan Doğrudan Zarar – Dolaylı Zarar Ayrımı”*, Medeni Kanun’un ve Borçlar Kanunu’nun 90. Yılı Uluslararası Sempozyumu, 1926’dan Günümüze Türk-İsviçre Medeni Hukuku, I. Cilt, Ankara 2017, 461-488 (Doğrudan-Dolaylı Zarar Ayrımı).
- Kocağa, Köksal** : *“Borçlanılan Edimin İfası Kuralının Bir İstisnası Olarak İfa Amacıyla Edim”*, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Yıl 2007, Cilt 24, Sayı 1, 139-159 (İfa Amacıyla Edim).

- Kocaağa, Köksal** : Ceza Koşulu (Sözleşme Cezası), Ankara 2018 (Ceza Koşulu).
- Kocaman, Arif** : Alacağın Temlikinin Benzer Üçlü İlişkiler Karşısındaki Teorik Sınırı Sorunu, Ankara 1989 (Alacağın Temliki).
- Kocaman, Arif** : *“6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun Üçlü Borç İlişkileri Düzenlemelerinin Değerlendirilmesi (Temsil-Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme- Üçüncü Kişinin Fiilini Üstlenme- Alacağın Devri- Havale)”*, Prof. Dr. İsmet Sungurbey’e Armağan, Borçlar Kanunu Genel Hükümler Konferansları III, İstanbul 2014, 251-263 (Üçlü Borç İlişkileri).
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip/ Hatemi, Hüseyin/ Serozan, Rona/ Arpacı, Abdülkadir** : Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Birinci Cilt, Borçlar Hukukuna Giriş, Hukuki İşlem, Sözleşme, İstanbul 2010.
- Koschaker, Paul/ Ayiter, Kudret** : Modern Özel Hukuka Giriş Olarak Roma Özel Hukukunun Ana Hatları, İzmir 1993.
- Koller, Alfred** : Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil, Handbuch des Allgemeinen Schuldrechts ohne Deliktrechts, Bern 2009.
- Kuntalp, Erden** : *“Teminat Kavramı, Teminat Türleri ve Bunlardan Doğan Sorumluluk”*, Prof. Dr. Reha Poroy’a Armağan, İstanbul 1995, 263-299.
- Kuru, Baki** : Hukuk Muhakemeleri Usulü Cilt IV, İstanbul 2001 (Hukuk Muhakemeleri Usulü Cilt IV).
- Kuru, Baki** : *“İcra Takibi Konusu Alacağın Temliki”*, Makaleler, İstanbul 2006, 495-502 (Takipteki Alacağın Temliki).
- Kuru, Baki** : İcra ve İflas Hukuku Cilt 1, İstanbul 1988 (İcra-İflas 1).
- Kuru, Baki** : İcra ve İflas Hukuku Cilt 3, İstanbul 1988 (İcra-İflas 3).
- Larenz, Karl** : *“Die Prinzipien der Schadenszurechnung, Ihr Zusammenspiel im modernen Schuldrecht”*, JuS 1965, 373-379 (Die Prinzipien der Schadenszurechnung).
- Larenz, Karl** : Lehrbuch Des Schuldrechts, Erster Band Allgemeiner Teil, München 1987 (Schuldrecht I).
- Medicus, Dieter/ Lorenz, Stephan** : Schuldrecht I Allgemeiner Teil, München 2008.
- Meydan, Nihat/ Yapal, Fadime** : Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Emsal Kararları Cilt 1, İstanbul 2006,

- Nomer, Haluk Nami** : Beklenen Haklar Üzerindeki Tasarrufların Hukuki Sonuçları, İstanbul 2002 (Beklenen Haklar).
- Nomer, Haluk Nami** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2020 (Borçlar Genel).
- Nomer, Haluk Nami/ Engin, Baki İlkey** : Türk Borçlar Kanunu Şerhi Özel Borç İlişkileri Cilt I: Satış Sözleşmeleri, Ankara 2023.
- Oğuzman, M. Kemal/ Barlas, Nami** : Medeni Hukuk, İstanbul 2016.
- Oğuzman, M. Kemal/ Öz, M. Turgut** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I, İstanbul 2020 (Borçlar Genel I).
- Oğuzman, M. Kemal/ Öz, M. Turgut** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt II, İstanbul 2016 (Borçlar Genel II).
- Oktay Özdemir, Saibe** : *“Teminat Amaçlı Alacak Devri ve Toptan Temlik Sözleşmeleri”*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Yıl 1999, Cilt 57, Sayı 1-2, 265-300.
- Olgaç, Senai** : Emsal İçtihatlarla Türk Borçlar Kanunu, Ankara 1976.
- Ozanemre Yayla, Hatice Tolunay** : Alacağın Devri İşleminin Geçerliliği ve Sebep Olan İlişkisi (İlliliği), Turhan Kitabevi, Ankara 2019 (Alacağın Devri).
- Ozanemre Yayla, Hatice Tolunay** : *“Manevi Tazminat Alacağının Devredilmesi Konusuna İlişkin Bir Değerlendirme”*, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2020, Cilt 5, Sayı 1, 3601-3632 (Manevi Tazminat).
- Öge, Hande** : Alacağın Devrinde Taraflar Arası İlişkiler, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul 2022.
- Öz, M. Turgut** : *“Alacağın Devri TBK m. 183 – 194”*, İstanbul Şerhi Türk Borçlar Kanunu, İstanbul 2017 (İstanbul Şerhi).
- Öz, M. Turgut** : Öğreti ve Uygulamada Sebepsiz Zenginleşme, İstanbul 1990 (Sebepsiz Zenginleşme).
- Öz, M. Turgut ve diğerleri** : Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2023 (Öz/Bölüm Yazarı).
- Özsunay, Ergun** : Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler, İstanbul 1968.
- Öztek, Selçuk/ Budak, Ali Cem/ Tunç Yücel, Müjgan/ Kale, Serdar/ Yeşilova, Bilgehan** : Yeni Konkordato Hukuku, 7101, 7155 ve 7327 sayılı Kanunlarla Değişik İcra ve İflas Kanunu m. 285-309 Şerhi, Ankara 2023 (Madde Yazarı, Öztek Konkordato Şerhi).

- Palandt, Otto** : Beck'sche Kurz-Kommentare Band 7, Palandt Bürgerliches Gesetzbuch, München 2018 (Palandt-BGB/Bearbeiter).
- Pekmez, Cüneyt** : *"Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Borca Aykırılıktan Doğan Kusursuz Sorumluluğa Genel Bakış"*, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl 2015, Cilt 6, Sayı 21, 489-522.
- Prütting, Hanns/Wegen, Gerhard/Weinreich, Gerd** : Bürgerliches Gesetzbuch Kommentar, Köln 2017.
- Rado, Türkan** : Roma Hukuku Dersleri Borçlar Hukuku, İstanbul 2011.
- Reetz, Peter/ Burri, Christof** : *"Obligationenrecht - Allgemeine Bestimmungen Art. 1-183 OR"*, CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Herausgeber: Andreas Furrer, Anton K. Schnyder, Zürich 2016 (CHK-Reetz/Burri).
- Reisoğlu, Safa** : Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2012.
- Schaufelberger, Peter C./ Keller, Katrin** : *"Fünfter Titel: Die Abtretung von Forderungen und die Schuldübernahme"*, OR Kommentar Schweizerisches Obligationenrecht, OFK - Orell Füssli Kommentar, Herausgeber: Jolanta Kren Kostkiewicz, Stephan Wolf, Marc Amstutz, Roland Fankhauser, Zürich 2016 (OFK-Schaufelberger/Keller).
- Schliemann, Adolph** : Die Haftung des Cedenten, ein Beitrag zur Lehre von der Cession, Rostock 1848.
- Schwarz, Andreas B.** : *"Asıl Edimin Yerini Tutan Bir Şeyle İfade Hukuki Ayıptan Sorumluluk"*, Çev. Selahattin Sulhi Tekinay, İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, Yıl 1970, Cilt 4, Sayı 6, 119-132.
- Schwenzer, Ingeborg** : Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil, Bern 2016.
- Serozan, Rona/ Bay-sal, Başak/ Sanlı, Kerem Cem** : Serozan Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2022 (Borçlar Genel).
- Serozan, Rona/ Bay-sal, Başak/ Sanlı, Kerem Cem** : Borçlar Hukuku Özel Bölüm, İstanbul 2019 (Borçlar Özel).
- Serozan, Rona** : *"Manevi Tazminat İstemine Değişik Bir Yaklaşım"*, Prof. Dr. Haluk Tandoğan'ın Hatırasına Armağan, Ankara 1990, 67-101 (Manevi Tazminat).

- Serozan, Rona** : Medeni Hukuk Genel Bölüm / Kişiler Hukuku, İstanbul 2015 (Medeni Hukuk).
- Serozan, Rona** : Sözleşmeden Dönme, Ankara 2007.
- Serozan, Rona** : *“Sözleşmenin Kuruluşunda (Konusunda) İmkansızlığa Bağlanan Butlanın Aşılması”*, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen’e Armağan, İstanbul 2007, 2029-2036 (İmkânsızlık).
- Serozan, Rona** : *“Yeni Alman İfa Engelleri Hukuku”*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Yıl 2000, Cilt 58, Sayı 1-2, 231-248 (Alman İfa Engelleri).
- Serozan, Rona** : *“Yürürlükteki İfa Engelleri ve Haksız Fiiller Hukukunun Yetersizlikleri ve Bu Yetersizliklerin Aşılmasında Giderek Önemi Artan Kavramlar: Sözleşmenin Müspet İhlali ve Culpa in Contrahendo”*, İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, Yıl 1990, Cilt 15, Sayı 18, 27-42 (Sözleşmenin Müspet İhlali ve Culpa in Contrahendo).
- Sevinç, Ahmet** : Alacağı Devredenin Garanti Borcu, Ankara 2023.
- Soergel, Hans Theodor** : Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen, neu herausgegeben von W. Siebert, Band 3: Schuldrecht II, §§ 433-515, Wissenschaftliche Redaktion: Hans-Joachim Mertens, 12. Auflage, Stuttgart/ Berlin/Köln 1991 (Soergel/Bearbeiter).
- Söğütlü, Özlem** : Roma Özel Hukuku, Ankara 2020.
- Sungurbey, İsmet** : Medeni Hukuk Sorunları, C. IV, İstanbul 1980.
- Spirig, Eugen** : *“Die Abtretung von Forderungen und die Schuldübernahme, Erste Lieferung, Art. 164-174 OR”*, ZK - Zürcher Kommentar Band/Nr. V/1k/1, Herausgeber: Peter Gauch, Zürich 1993 (ZK-Spirig).
- Şafak, Ali** : Teminat Amaçlı Alacağın Temliki, Ankara 2017 (Teminat Amaçlı Alacağın Temliki).
- Şafak, Ali** : *“Alacağın Temliki”*, Alacağın Temliki (Devri), Ed. Ali Şafak, Ankara 2017 (Alacağın Temliki).
- Şahin, Çağatay Serdar** : Konkordato Mühletinin Alacaklılar Yönünden Sonuçları, İstanbul 2020.
- Şahin, Salih** : *“Alacağın Temlikinde Sözleşme ile Kararlaştırılan Temlik Sınırlama (Kısıtlama) ve Yasakları”*, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2006, Cilt X, Sayı 3-4, 495-520.

- Tandoğan, Haluk** : Borlar Hukuku Özel Borç İlişkileri Cilt: I/1, İstanbul 2008 (Borçlar Özel I/1).
- Tandoğan, Haluk** : Borlar Hukuku Özel Borç İlişkileri Cilt: II, İstanbul 2010 (Borçlar Özel II).
- Tandoğan, Haluk** : Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku, Ankara 1981 (Kusura Dayanmayan Sorumluluk).
- Tandoğan, Haluk** : Türk Mesuliyet Hukuku, İstanbul 2010 (Mesuliyet Hukuku).
- Taşatan, Caner** : *“Manevi Tazminat İsteminin Devrine Getirilen Yasal Sınırlamanın Yerindeliği”*, Sorumluluk Hukuku Seminerler, Ed. Başak Baysal, İstanbul 2016, 471-485.
- Tekinay, Selahattin Sulhi/ Akman, Sermet/ Burcuoğlu, Haluk/ Altop, Atilla** : Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 1993.
- Tercier, Pierre/ Pichonnaz, Pascal/ Develioğlu, H. Murat** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2016.
- Topuz, Murat** : İsviçre ve Türk Borçlar Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak Roma Borçlar Hukukunda Maddi Zarar ve Bu Zararın Belirlenmesi, İstanbul 2023.
- Topuz, Seçkin/ Canbolat, Ferhat** : *“Türk-İsviçre ve Alman Borçlar Hukukunda İmkansızlığın Düzenlenişi”*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2008, Cilt 57, Sayı 3, 673-718.
- von Tuhr, Andreas/ Escher, Arnold** : Allgemeiner Teil des Schweizerischen Obligationenrechts Band 2, Zürich 1974.
- von Tuhr, Andreas/ Peter, Hans** : Allgemeiner Teil des Schweizerischen Obligationenrechts Band 1, Zürich 1974.
- Tunçomağ, Kenan** : Türk Hukukunda Cezai Şart, İstanbul 1963.
- Turan Başara, Gamze** : *“Borçlunun Sorumlu Olmadığı Sonraki İmkânsızlık Sebebiyle Borcun Sona Ermesi”*, Çankaya University Journal of Law, Yıl 2010, Cilt 7, Sayı 1, 1-22.
- Turan, Ramazan** : *“Teminat Altına Alınmış Alacakların Devri”*, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl 2021, Sayı 45, 53-76.
- Türker, Güray** : İvazlı Alacağın Devrinde Borca Aykırılık ve Buna Bağlı Sonuçlar, Ankara 2022 (Alacağın Devrinde Borca Aykırılık).
- Türker, Güray** : *“İvazlı Alacağın Devrinde Sözleşmeden Dönme ve Buna Bağlı Sonuçların Türk Hukuku ve İsviçre Borçlar Kanunu Genel Tasarısı Çerçevesinde Değerlendirilmesi”*, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2022, Cilt 13, Sayı 2, 306-322 (Alacağın Devrinde Sözleşmeden Dönme).

- Uçkan, Mertkan** : Satış Sözleşmesinde Satıcının Zapttan Sorumluluğu, Ankara 2022.
- Uluslan, İlhan** : Medeni Hukukta Fedakârlığın Denkleştirilmesi İlkesi ve Uygulama Alanı, İstanbul 1977.
- Uluşan, İnanç** : Alacağın Devrinde Devredenin Garanti Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi, İzmir 2019.
- Umur, Ziya** : Roma Hukuku Ders Notları, İstanbul 1999.
- Üçer, Mehmet** : *“Roma Hukuku'nda ve Karşılaştırmalı Hukukta Alacağın Temliki”*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2005, Cilt 54, Sayı 3, 397-443.
- Ünal, Akın** : Kelepçeleme Sözleşmeleri (Sözleşmedeki Hükümler Sebebiyle Kişinin Ekonomik Özgürlüğünün Aşırı Derecede Sınırlanması), Ankara 2012.
- Wehrli, Thomas** : Die Vertragliche Abtretung von Forderungen, Bern 1993.
- Westermann, Harm Peter** : Münchener Kommentar zum Bürgerliches Gesetzbuch Band 4, Schuldrecht – Besonderer Teil I, München 2019 (MüKoBGB/Westermann).
- Yavuz, Cevdet/ Acar, Faruk/ Özen, Burak** : Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler – Birinci Cilt, İstanbul 2022.
- Yavuz, Cevdet** : Özellikle Tüketicinin Korunması Sorunu Bakımından Satıcının Satılanın (Malın) Ayıplarından Sorumluluğu, İstanbul 1989 (Ayıptan Sorumluluk).
- Yavuz, Nihat** : 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerhi 1. Cilt, Ankara 2015 (TBK Şerhi).
- Yayvak Namlı, İrem** : *“Die Auswirkung der Forderungsabtretung oder der Schuldübernahme auf die Konventionalstrafe”*, Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul, Yıl 2018, Sayı 67, 109-124.
- Yener, Mehmet Deniz** : *“Alacağı Devredenin Garanti Sorumluluğu ve 6098 Sayılı Borçlar Kanunu ile Yapılan Değişiklikler”*, Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, Yıl 2014, Cilt 3, Sayı 5, 67-75.
- Yıldırım, Abdülkerim** : Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2020.
- Yüksel Orhun, Mercan** : Teminat Amacıyla Alacağın Devri, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara 2017.
- Zevkliler, Aydın/ Gökyayla, Emre** : Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Ankara 2017.

Murat EREN
Doç. Dr. Gökhan DÖNMEZ

OSMANLI-TÜRK
ANAYASA TARİHİNDE
KURUCU İKTİDARLAR

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Osmanlı-Türk Anayasa Tarihinde Kurucu İktidarlar
Murat Eren - Gökhan Dönmez

Hukuk Yayınları Dizisi – 4019

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 048 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

BALOĞLU GRUP BASIN YAYIN
Saray Mah. 608 Cad. No: 6/A Kahramankazan/Ankara
Tel: (0312) 911 26 24
Sertifika No: 41297

KAYNAKÇA

- Abadan, Yavuz. *İnkılap Tarihine Giriş*. Ankara: Ajans-Türk Yayınları, 1962.
- Akça, Kürşat. "Türk Mevzuat ve Uygulaması Çerçevesinde Anayasa Değişikliği İçin TBMM'de Yapılan Oylamalar ve Bu Oylamalarda Aranılan Karar Yeter Sayısı", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (2017): 34.
- Akgündüz, Ahmet. *Eski Anayasa Hukukumuz ve İslam Anayasası*. İstanbul: Timaş Yayınları, 1997.
- Akın, Rıdvan. *TBMM Devleti (1920-1923)*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2001.
- Akyol, Taha. *Atatürk'ün İhtilal Hukuku*. İstanbul: Doğan Kitap, 2012.
- Aldıkaçtı, Orhan. *Anayasa Hukukumuzun Gelişmesi ve 1961 Anayasası*. 4. Bası. İstanbul: İÜHF Yayınları, 1964.
- Arslan, Zühtü. *Anayasa Teorisi*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2005.
- Atar, Yavuz. *Türk Anayasa Hukuku*. 6. Baskı. Konya: Mimoza Yayınları, 2011.
- Atay, Ender Ethem "Anayasa Kavramının Tanımı, Hazırlanması ve Değiştirilmesi Arasındaki İlişki" *GÜHFD* 12. 1-2 (2008): 512
- Batum, Süheyl. *Anayasa ve İnsan*. İstanbul: Cumhuriyet Kitapları, 2011.
- Berkes, Niyazi. *Türkiye'de Çağdaşlaşma*. 4. Baskı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2003.
- Burdeau, Georges. *Droit constitutionnel et institutions politiques*. Paris: LGDJ, 1969.
- Burdeau, Georges. *Traite*. c. III.
- Can, Osman. *Kurucu İktidar*. İstanbul: Alfa Yayıncılık, 2013.
- Chantebout, Bernard. *Droit*, Paris, 1985.
- Chateau, Rene. *Publications Chateaubriand*, Paris, Tarihsiz
- Colon-Rios, Joel I. *Carl Schmitt and Constituent Power in Latin American Courts: The Cases of Venezuela and Columbia*, Constellations, 2011.
- Çelebi, Özge. "Osmanlı- Türk Anayasal Tarihinde Kurucu İktidarın Ortaya Çıkışı ve Gelişimi", *İzmir Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Kongresi*, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, 2018.
- Çoban, Ali Rıza. *Anayasayı Değiştirme Yetkisi, Sınırları ve Denetimi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2011.
- Dal, Kemal. *Türk Anayasa Hukuku*. Ankara: Kalite Matbaası, 1992.

- Dal, Kemal. *Türk Esas Teşkilat Hukuku*. Ankara: Bilim Yayınları, 1986.
- Demirel, Ahmet. *Birinci Meclis'te Muhalefet-İkinci Grup*. 2. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları, 1995.
- Derdiman, Ramazan Cengiz. *Anayasa Hukuku*. 2. Baskı. Bursa: Alfa Akademi Yayınları, 2011.
- Derdiman, Ramazan Cengiz. *Anayasa Hukukunun Genel Esasları ve Türk Anayasa Düzeni*. İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları, 2006.
- Dyzenhaus, David. "The Politics of Question of Constituent Power" in Martin Loughlin ve Neil Walker, (eds.) "Paradox of Constitutionalism: Constituent Power and Constitutional Form", *Oxford University Press*, Oxford, 2008.
- Erdinç, Tahsin. *İnsan Odaklı Devlet ve Özgürlük Öncelikli Anayasa*, İstanbul: XII Levha Yayıncılık, 2010.
- Erdoğan, Mustafa. *Türkiye' de Anayasalar ve Siyaset*, Ankara: Liberte Yayınları, 2009.
- Erdoğan, Mustafa. *Anayasa Hukuku*. 4. Baskı. Ankara: Orion Yayıncılık, 2007.
- Erdoğan, Mustafa. *Modern Türkiye'de Anayasalar ve Siyasi Hayat*, Ankara: Siyasal Kitabevi, 1997.
- Erdoğan, Mustafa. *Türk Anayasa Hukuku*. Ankara: Hukuk Yayınları, 2018.
- Eren, Abdurrahman. *Anayasa Hukuku Dersleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Eroğul, Cem. *Anayasayı Değiştirme Sorunu*, Ankara: Ankara Üniversitesi SBF Yayınları, 1974.
- Esen, Bülent Nuri. *Anayasa Hukuku: Genel Esaslar*, Ankara: Resimli Posta Matbaası, 1970.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin. *Anayasa Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Gençkaya, Ömer Faruk, *Türk Siyasal Sisteminde Kurucu Meclis: 1961 ve 1981 Deneşimlerinin Karşılaştırılması*. İstanbul: Boyut Kitapları. 1998.
- Giritli, İsmet ve Sarmaşık, Jale. *Anayasa Hukuku Genel Esaslar- Türk Anayasa Hukuku*, İstanbul: Beta Yayınları, 2001.
- Göle, Nilüfer. *Modern Mahrem; Medeniyet ve Örtünme*. İstanbul: Metis Yayınları, 1991.
- Gönenç, Levent. "Siyaset Bilimi ve Anayasalar", *AÜSBFD* 54. 3 (1999): 100.
- Gören, Zafer, *Anayasa Hukuku, T.C. Anayasası ve TBMM İçtüzüğü Eki*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2006.
- Gözler, Kemal. "Halk Oylamasının Değeri" *AÜHFD* XL. I-IV (1988): 98-99.
- Gözler, Kemal. *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*. 2. Baskı. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2011.
- Gözler, Kemal. *Kurucu İktidar*, Bursa: Ekin Kitabevi, 1998.

- Gözler, Kemal. "Asli Kurucu İktidar - Tali Kurucu İktidar Ayrımı: TBMM Yeni Bir Anayasa Yapabilir mi?". (Editörler: Ece GÖZTEPE ve Aykut CELEBİ). *Yeni Anayasa: Demokratik Bir Anayasa İçin Öneriler*. İstanbul: Metis Yayınları, 2011.
- Gözler, Kemal. *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*, Bursa: Ekim Basım Yayım Dağıtım, 2008.
- Göztepe, Ece. "Bir Klasik Eser Olarak Carl Schmitt'in Anayasa Öğretisi". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. (2015): 139.
- Göztepe, Ece ve Çelebi, Aykut, *Anayasa Kavramı ve Türkiye'de Anayasa Tartışmaları, Demokratik Anayasa-Görüşler ve Öneriler*. İstanbul: Metis Yayınları, 2012.
- Gözübüyük, A. Şeref. *Anayasa Hukuku Anayasa Metni ve 11. Protokole Göre Hazırlanmış Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi*. 18. Bası. Ankara: Turhan Kitabevi, 2011.
- Gül, Cengiz. *İktidarın Sınırlandırılması ve Hukuk Devleti*. Ankara: Adalet Yayınları, 2010.
- Günal, Erdoğan. *Türkiye'de Demokrasinin Yüzyıllık Serüveni*. İstanbul: Karakutu Yayıncılık, 2009.
- Kaboğlu, İbrahim Ö. *Anayasa Hukuku Dersleri (Genel Esaslar)*. 4. Baskı. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2009.
- Kalyvas, Andreas. *Popular Sovereignty, Democracy, and the Constituent Power, Constellations*. 2005.
- Kapani, Munci. *Politika Bilimine Giriş*. 30. Basım. Ankara: Bilgi Yayınevi, 2012.
- Karal, Enver Ziya. "Gülhane Hatt-ı Hümayununda Batının Etkisi" *Belleten* 26. 112 (1964): 598
- Karatepe, Şükrü. *Darbeler, Anayasalar ve Modernleşme*. 4. Baskı. İstanbul: İz Yayıncılık, 2009.
- Kardeş, Murat Ertan. *Schmitt'le Birlikte Schmitt'e Karşı (Politik Felsefe Açısından Carl Schmitt ve Düşüncesi)*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2020.
- Karpat, Kemal H. *Osmanlı'dan Günümüze Asker ve Siyaset*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2010.
- Kubalı, Hüseyin Nail. *Anayasa Hukuku: Birinci Kitap Umumi Esaslar*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1960.
- Kubalı, Hüseyin Nail. *Anayasa Hukuku Dersleri (Genel Esaslar ve Siyasi Rejimler)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1971.
- Kubalı, Hüseyin Nail. *Türk Esas Teşkilat Hukuku Dersleri*, İstanbul: Tan Matbaası, 1960.
- Kuzu, Burhan. *1982 Anayasasının Temel Nitelikleri ve Getirdiği Yenilikler*. İstanbul: Filiz Kitabevi. 1990.

- Küçük, Adnan. "Asli ve Tali Kurucu İktidar Tartışmaları Bağlamında TBMM'nin Yeni Anayasa Yapma Yetkisi", *Demokrasi Platformu Dergisi*. 29. 8 (2012): 63.
- Küçük, Adnan. *Anayasa Hukuku*. 2. Baskı. Ankara: Orion Kitabevi, 2012.
- Malberg, Carre de. *Raymond*, c.II.
- Mardin, Şerif. *Jön Türklerin Siyasi Fikirleri: 1895- 1908*. 3. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları, 1989.
- Möllers, Cristoph. "We are (afraid of) the people: Constituent Power in German Constitutionalism", Martin Longhlin ve Neil Walker (Ed.), "The Paradox of Constitutionalism, Constitutional Power and Constitutional Form", *Oxford: Oxford University Press*, (2007): 88
- Mumcu, Ahmet. "Divanı Hümayun". *AÜHFY*. (1976): 124.
- Newman, Warren J. *Yazılı Olmayan Anayasal Prensiplerin Kanada Anayasası Yorumunda Rolü*. Fatih Öztürk (çev.). *Yeni Anayasa İçin Yol Haritası* içinde, (31-41). İstanbul: Adalet ve Hukuk Derneği Yayınları, 2012.
- Niyazi, Mehmet. *Türk Devlet Felsefesi*, İstanbul: Ötüken Neşriyat, 1993.
- Okandan, Recai Galip. "Amme Hukukumuzun Ana Hatları" *İHFY*. (1957): 73.
- Onar, Erdal. *1982 Anayasasında Anayasayı Değiştirme Sorunu*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınevi, 1993.
- Özbudun, Ergun. *1924 Anayasası*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2012.
- Özbudun, Ergun. *Demokrasiye Geçiş Sürecinde Anayasa Yapımı*. Ankara: Bilgi Yayınları, 1993.
- Özbudun, Ergun. *Türk Anayasa Hukuku*. 10. Baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2009.
- Özçelik, A. Selçuk. *Anayasa Hukuku*. Konya: Mimoza Yayınları, 1994.
- Özer, Atilla. *Anayasa Hukuku Genel İlkeler*. 3.Bası. Ankara: Turhan Kitabevi, 2009.
- Özsoy, Osman. *Türkiye'nin Demokrasi Arayışı*. İstanbul: Yedirenk Kitapları, 2000.
- Özsoy, Şule. *1982 Anayasası'nın Yapım Süreci*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010.
- Packet, Pierre. *Institutions politiques, Droit constitutionnel*, Paris: Masson, 1985.
- Parla, Taha. *Türkiye'de Anayasalar*. 4. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları, 2007.
- Ruhi, M. Emin. *1789 Fransız Devrimi Birinci Kitap: Fransa'da Liberal Devrim ve Sieyes*. İstanbul: On iki Levha Yayıncılık, 2018.
- San, Coşkun. *Anayasa Değişiklikleri ve Anayasa Gelişmeleri*. Ankara: AİTİA Yayını, 1974.
- Schmitt, Carl, "Constitutional Theory" (Çev. Jeffrey Seitzer). *Durham and London: Duke University Press*. (2008): 59

- Schmitt, Carl. *Verfassungslehre*. Berlin: Duncker/Humboldt, 1928.
- Sencer, Muzaffer. "Tanzimat'a Kadar Osmanlı Yönetim Sistemi". *Amme İdaresi Dergisi*, 17. 2 (1984): 23.
- Sieyes, Emmanuel Joseph. *Üçüncü Sınıf Nedir?* (Çev. İsmet Birkan), İstanbul: İmge Kitabevi, 2005.
- Soboul, Albet. *1789 Fransız İnkılabı Tarihi* (Çev. Şerif Hulusi), İzmir: Cem Yayınevi, 1969.
- Şahin, Engin. *Anayasa, İktidar ve Meşruiyet Sorunu*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2015.
- Şahin, Engin. *Cumhuriyet Anayasaları*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2012.
- Şahin, Engin. *Siyaset ve Hukuk Arasında Anayasa Mahkemesi*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2010.
- Şahbaz, İbrahim. *Yarı Doğrudan Demokrasi Kurumu Olarak Referandum ve Türkiye*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2006.
- Şaylan, Gencay. *Çağdaş Siyasal Sistemler*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1981.
- Tanör, Bülent. *İki Anayasa 1961-1982*. 4. Baskı. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012.
- Tanör, Bülent. *Osmanlı-Türk Anayasal gelişmeleri:1789-1980*. 15. Baskı. İstanbul: YKY Yayınları, 2006.
- Tanör, Bülent. *Türkiye'de Kongre İktidarları*. 2. Baskı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2002.
- Tek, Hayati. *Darbeler ve Türk Basını*. Ankara: Atılım Yayınları, 2003.
- Teziç, Erdoğan. *Anayasa Hukuku*. 13. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2009.
- Tunaya, Tarık Zafer. *Türkiye'de Siyasal Gelişmeler 1876-1938-İkinci Kitap*. 3. Baskı. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2009.
- Tunç, Hasan ve Bilir, Faruk. *Türk Anayasa Hukuku*. 3. Baskı. Ankara: Berikan Yayınevi, 2011.
- Turan, Osman. *Selçuklular Tarihi ve Türk İslam Medeniyeti*, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayını, 1965.
- Turfan, M. Naim. *Jön Türklerin Yükselişi: Siyaset Askerler ve Osmanlının Çöküşü*. İstanbul: Alkım Yayınları, 2003.
- Üçok, Coşkun ve Mumcu, Ahmet. *Türk Hukuk Tarihi*. 2. Baskı. Ankara: AÜHF Yayınları, 1981.
- Wheare, Kenneth Clinton. *Modern Anayasalar*. Mehmet Turhan (çev.). İstanbul: Değişim Yayınları, 1984.
- Yazıcı, Serap. *Yeni Bir Anayasa Hazırlığı ve Türkiye*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2009.

Doç. Dr. Hüseyin BİLGİN

Afyon Kocatepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi
İdare Hukuku Anabilim Dalı Başkanı

**3091 Sayılı Yasa Uyarınca
TAŞINMAZ MAL ZİLYETLİĞİNE
YAPILAN TECAVÜZLERİN
İDARİ YOLDAN ÖNLENMESİ**

- Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Müdahale ve Tecavüzlerin İdari Yoldan Korunması
- İdari Yoldan Korunma Sebepleri
- İdari Yoldan Korumanın Tarihçesi
- İdari Yoldan Koruma Koşulları
- İdari Yoldan Koruma İçin Başvuru Usulü
- Başvuru Üzerine Yapılacak Soruşturma Usulü
- Soruşturma Sonucu Verilecek Kararın Niteliği ve İnfazı
- Verilen Kararın Adli ve İdari Yargıya Yönelik Sonuçları
- İstinaf Kanun Yoluna Başvuru
- Bölge İdare Mahkemesi Kararları

Genişletilmiş ve Güncellenmiş

3. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin İdari Yoldan Önlenmesi
Hüseyin Bilgin

Hukuk Yayınları Dizisi – 671

Üçüncü Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 056 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

BİBLİYOGRAFYA

- Adalet Bakanlığı** Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun ve Gerekçeleri, Ankara, 2002.
- Akipek, J. G.** Türk Eşya Hukuku, 1. Kitap, Zilyetlik ve Tapu Sicili, 2. Bası, Ankara 1972 (Zilyetlik)
- _____ Türk Eşya Hukuku, 2. Kitap, Mülkiyet, Ankara 1971, (Mülkiyet).
- _____ Türk Medeni Hukuku, Şahsın Hukuku, 2. Bası, Ankara 1996. (Şahsın Hukuku)
- Aktan, H. Y.** “Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkındaki Kanunun Cezai Hükümleri”, Adalet Dergisi 1986, Yıl:77, Sayı: 3, s. 49-61.
- Akyürek, A.** “Danıştay Kararlarında İptal Davalarının Koşulu Olarak Kişisellik Unsuru”, Danıştay Dergisi 1991, Sayı:81.
- Albay, A/Hatemi, H.** Eşya Hukuku Dersleri, İstanbul 1981.
- Aldan, M.** “5917 Sayılı Kanun Üzerine Bazı Düşünceler”, Türk İdare Dergisi 1966 Yıl: 36, Sayı: 302, s. 3-7.
- _____ “Gayrimenkule Tecavüzün Defi Hakkındaki 5917 Sayılı Kanunun Uygulanması ve Bazı Düşünceler”, Türk İdare Dergisi 1963, Yıl: 34, Sayı: 283, s. 3-18.
- Aldemir, H. /Kaçak, N.** Mer’a Yaylak ve Kışlak Davaları (Hukuk ve Ceza), Ankara 1999.
- Arkan, S.** Ticari İşletme Hukuku, 4. Bası, Ankara.1998
- Artukmaç, S.** Bizde Gayrimenkule Tecavüzün Defi ve Zilyetlik, İstanbul 1953.
- Arpacı, A.** Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler), İstanbul 1993.
- Arslan, Z.** İdari Yargıda Yürütmenin Durdurulması, İstanbul 1994.
- Ayan, M.** Eşya Hukuku, I. Cilt, Giriş Zilyetlik ve Tapu Sicili, Konya 2001 (Zilyetlik)
- _____ Eşya Hukuku, II. Cilt, Mülkiyet, Konya 2001, (Mülkiyet)

- Aydınlı, B.** Türk Hukukunda Kamu Malları, Ankara 1992.
- Aygen, O.** "5917 Sayılı Kanun ve Tatbikatı" Türk İdare Dergisi 1967, Yıl: 38, Sayı: 306, s.22-36.
- Bardak, C.** "5917 Sayılı Kanun Üzerine İnceleme", Adalet Dergisi 1984, Yıl: 75, Sayı: 2, s.235-241.
- Başpına, r V.** Türk Toprak Hukukunda İhya, Ankara 1999.
- Baykara, M.** "Bazı Yargıtay Kararları Işığı Altında 5917 Sayılı Kanununun 7. Maddesinin Tatbikatıyla İlgili Bir İnceleme", Adalet Dergisi 1973, Yıl 64: Sayı: 7, s. 521-523.
- Berekez, Z** "İdari Yargılama Usulü Hukuk Açısından İstinaf ve Kabulü Sorunu" Danıştay Dergisi 1998, Y: 28, S: 94, s.11-27.
- Bilgin, H.** "İdari Yargıda Delil Tespiti", Adalet Dergisi 2002, Yıl: 93, Sayı: 10, s.167-193.
- Cin, H. /Surlu, M. H.** Gerekçeli-Açıklamalı-İçtihatlı Türkiye Hukukunda Mer'a, Yaylak, Kışlaklar ve Mera Kanunu Şerhi, Ankara 2000.
- Çağlayan, S.** "3091 Sayılı Kanunla Getirilen Yenilikler", Türk İdare Dergisi 1986, Yıl: 58, Sayı: 370, s. 97-104.
- Çelikkol, H.** "İdari Yargıda Ehliyet ve Husumet" Adalet Dergisi 1985, Sayı: 3, s. 749-770.
- Çetinkaya, M.** "5917 Sayılı Kanuna Göre Verilen Men Kararları İhtiyati Tedbir Kararı ile Durdurulabilir mi?" Adalet Dergisi 1971, Yıl: 62, Sayı:11, s. 724.
- Çoker, Z/Özkipir, A** Taşınmaz Mal Zilyetliğinin Vali ve Kaymakamlarca Korunması, Ankara 1971.
- Çörtoğlu, İ. S.** Komşuluk Hukukunda Taşınmaz Mülkiyetinin Kullanılmasının Çevreye Etki ve Sonuçları, Ankara 1982.
- Demirkol, S/ Bereket, Z.** İdari Yargıda Dava Açma ve Davaları Takip Usulü, Ankara 1998.
- Doganay, İ.** "Türk Hususi Hukukunda Zilyetliğin Himayesi" Adliye Dergisi 1959, Yıl: 50, Sayı: 4, s. 465-504.
- Düren, A.** İdare Hukuku Dersleri, Ankara 1979. (İdare Hukuku)
İdare Malları, Ankara 1975. (idare Malları)
- Eksioğlu, K.** İdari Yoldan Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi ve Tecavüz Eylemleri ile İlgili Ceza Kovuşturması, İstanbul 1987.

- Enberker, H.** "5917 Sayılı Kanunun 5 inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi ve Değiştirilmesi", Türk İdare Dergisi 1958, Yıl: 29, Sayı: 252, s. 8-9.
- Engin, S.** "2311 Sayılı Kanuna Göre Gayrimenkule Tecavüzün Mahiyeti ve Neticeleri-I", Türk İdare Dergisi 1948, Yıl:19 Sayı: 190 s.2-37.
- _____ "2311 Sayılı Kanuna Göre Gayrimenkule Tecavüzün Mahiyeti ve Neticeleri-II", Türk İdare Dergisi 1948, Yıl: 19, Sayı: 191 s. 62-89.
- _____ "2311 Sayılı Kanuna Göre Gayrimenkule Tecavüzün Mahiyeti ve Neticeleri-III", Türk İdare Dergisi 1948, Yıl:19, Sayı:192, s.24-41.
- Erdoğan, A.** "Vali ve Kaymakamlar 5917 sayılı Kanuna Göre Verdikleri Kararlardan Dönebilirler mi?" Türk İdare Dergisi 1964, Yıl: 35, Sayı: 287-288, s. 67-76.
- Eren, A.** "5917 Sayılı Kanuna Göre; Zilyetliğin Tarifi ve Bazı Tipik İhtilaflar", Türk İdare Dergisi 1960, Yıl: 31, Sayı: 265, s. 55-59.
- Eren, F.** Borçlar Hukuku Genel Hükümler C-III, 4. Bası, İstanbul 1994.
- _____ Borçlar Hukuku Genel Hükümleri, C-I, 4. Bası İstanbul 1994.
- _____ Toprak Hukuku, Ankara 1991. (Toprak Hukuku)
- Ertaş, Ş.** Eşya Hukuku, 4 Bası, Ankara 2002.
- Esener, T/Güven, K.** Eşya Hukuku, 3. Bası, Ankara 1996.
- Gençkaya, A. G.** "Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altında Bulunan Ara-zilerin Mer'alardan Ayrılması", Yargıtay Dergisi 1996, Cilt: 22, Yıl: 22, Sayı: 3, s. 376-385.
- Gölan, A.** Kamu Mallarından Yararlanma Usullerinin Tabi Oldu-ğu Hukuki Rejim, İstanbul 1999.
- Gökaliçler, F.** "5917-Sayılı-Gayrimenkule Tecavüzün Def'i Hakkın-daki Kanunun Tatbiki ve Diğer Kanunlarla Münasebe-ti", Türk İdare Dergisi 1952, Yıl: 23, Sayı: 218, s.27-30.
- Gökalp, A. Ş.** "İptal Davaları", Yüzyıl Boyunca Danıştay, Ankara 1968.
- Gözübüyük, A. Ş.** "İptal Davasının Sonuçları" Abadan'a Armağan, Anka-ra 1969.

- _____ Yönetim Hukuku, 14 Bası, Ankara 2000 (Yönetim Hukuku).
- _____ Yönetimsel Yargı, 14. Bası, Ankara 2001 (Yönetimsel Yargı).
- Gözübüyük, A.Ş. / Dinçer, G.** İdari Yargılama Usulü, Kanun-Açıklama-İctihat, 2. Bası, Ankara 1999.
- Günday, M.** "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin İdari Yargıda Uygulanma Alanı" Danıştay Sempozyumu, Ankara, 11-12 Mayıs 2001.
- _____ İdare Hukuku, 4. Bası, Ankara 1999. (İdare Hukuku)
- Güner, A.** "5917 Sayılı Kanun Üzerine Mukayeseli Bir İnceleme", Adalet Dergisi 1956, Yıl: 47, Sayı: 6, s. 439-645.
- _____ "5917 Sayılı Kanununun Adli ve İdari Uygulanma Alanı", Adalet Dergisi 1978, Yıl: 69, Sayı: 1-2, s.119-138.
- _____ Uygulamada 5917 Sayılı Kanun ve Zilyetlik, Ankara 1969.
- Gür, İ.** Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin İdari Yoldan Korunması, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1988.
- Gürsoy, K. / Eren, F. / Cansel, E.** Türk Eşya Hukuku, 2. Bası, Ankara 1984.
- Hatemi, H.** Medeni Hukuk Tüzel Kişileri, İstanbul 1979.
- _____ Eşya Hukuku, İstanbul, 1991. (Eşya Hukuku)
- Hondu, S.** "Bölge İdare Mahkemeleri ve Uygulaması", Adalet Dergisi 1986, Cilt:77, Sayı:3, s.101-107. (Bölge)
- _____ "İdari Yargılama Usulünde İtiraz ve Temyiz Başvurularına İlişin Bazı Sorunları", Danıştay Dergisi 1983, Cilt:13, Sayı:50-51, s. 51-55. (İtiraz)
- Karahasan, M. R.** Gayrimenkul Hukuk Davaları, İstanbul 1974.
- Kaya, Ş.** "5917 Sayılı Kanun ve Tatbikatı Hakkında Bir İnceleme", Türk İdare Dergisi 1957, Yıl: 28, Sayı: 244, s.175-179.
- Kayran, V.** "5917 Sayılı Kanunun Vazettiği Yeni Hükümler ve Tatbikatı", Türk İdare Dergisi 1953, Yıl: 24, Sayı: 220-, s.1-8.

- Kılınç, B.** Anayasa ve İdare Hukukunda Yürütmenin Durdurulması, Ankara 1998.
- Kırbaş, S.** “5917 Sayılı Kanunun Mer’alara Uygulanmasına İlişkin Sorunlar”, Adalet Dergisi 1979, Yıl: 70, S: 5, s. 323-336
- _____ Devlet Malları, Ankara 1985. (Devlet malları)
- Kocalar, S.** “3091 Sayılı Kanun Üzerine Bir İnceleme”, Adalet Dergisi 1986, Yıl: 77, Sayı: 2, s. 73-78.
- Koçyıldırım, T.** “3091 Sayılı Kanunun Uygulanmasında Ortaya Çıkan Sorunlar”, “Türk İdare Dergisi 1987, Yıl: 59, Sayı: 377, s.167-184.
- Kurt, Ş.** Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun ve Uygulanması, İstanbul 1989.
- Kuru, B.** Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6. Bası, Cilt IV, İstanbul 2001.
- _____ Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6. Bası., Cilt III, İstanbul 2001. (Medeni Usul)
- Kuru, B. / Yılmaz, E. / Arslan, R.** İcra – İflas Hukuk Ders Kitabı 14 Bası, Ankara 2000.
- _____ Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 13. Bası, Ankara 2001 (Medeni Usul)
- Malkoç, İ.** Sahtecilik Suçları ve Mala Karşı Suçlar, Ankara 1990.
- Mangaloğlu, R.** “5917 Sayılı Gayrimenkule Vaki Tecavüzlerin Define Dair Kanunun Diğer Kanunlarla İlişkileri ve Boşlukları”, Türk İdare Dergisi 1977, Yıl: 48, Sayı: 358, s.101-109.
- Meriç, O.** “Umuma Ait Yolların ve Mer’aların Tecavüz ve Müdahaleler Karşısındaki Hukuki Durumları”, Türk İdare Dergisi 1953, Yıl: Sayı: 221, s.20-29.
- Odyakmaz, Z.** Türk İdari Yargılama Usulünde Kararlara Karşı Başvuru Yolları, Ankara 1993.
- Oguzman, K. / Seliçi, Ö.** Kişiler Hukuku Dersleri, 4. Bası, İstanbul 1988.
- _____ Eşya Hukuku, 7. Bası, İstanbul 1997. (Eşya Hukuku)
- Oktay, S.** Türk Hukukunda Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazların Zamanaşımı ile Kazanılması, İstanbul 1990.
- Onar, S. S.** Türk Hukukunda Amme Emlakı Teoirisi, E: Mardine Armağan. S. 479-533.

- _____ İdare Hukukunun Umumi Esasları, C:II, 3. Bası, Ankara 1966.
- Oytan, M.** Danıştay'da Görülen Davalarda Yürütmenin Durdurulması, Ankara 1973.
- Özüarı, R. N.** "5917 Sayılı Kanunun Sureti Tatbiki", Adalet Dergisi 1957, Yıl: 48, Sayı:6, s. 586-590.
- Öztan, B.** Şahsın hukuku, Hakiki Şahıslar, 7. Bası, Ankara 1997. (Hakiki)
- _____ Şahsın Hukuku, Hükümü Şahıslar, 7. Bası, Ankara 1997. (Hükümü)
- Reisoğlu, S.** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 11. Bası, İstanbul, 1997. (Borçlar Hukuku)
- _____ "Tapu Siciline Kayıtlı Olmayan Gayrimenkullerde Zilyetlerin Gaspa Karşı Himayesi", Adalet Dergisi 1958, Yıl: 49, Sayı: 1, s. 45-62.
- _____ Eşya Hukuku (Zilyetlik, Tapu Sicili ve Kadastro), 7. Bası, Ankara 1984. (Eşya Hukuku)
- Serozan, R.** Tüzel Kişiler, İstanbul 1990.
- Sirmen, L.** Eşya Hukuku Dersleri, Ankara 1995.
- Şenel, T. A.** "5917 Sayılı Kanuna Göre Yapılan Tahkikatlarda Yemin ve Verilen Kararların Damga Resmi Kanununa Göre Durumu", Türk İdare Dergisi 1961, Yıl:32, Sayı:269-270, s. 81-84.
- Şener, E.** Kişinin (Şahsın) Hukuku, Dernekler ve Vakıflar Hukuku, Ankara 1997,
- Tan., T.** "İdarenin "Kesin İşlemleri" ve 5917 Sayılı Kanun Uygulaması", Amme İdaresi Dergisi 1969, Cilt:2, Sayı: 4, s. 99-115.
- Tangut, N.** Açıklamalı – İçtihatlı idari Kararla Gayrimenkul Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi, Ankara 1996.
- Taylan, E.** "Değişik Görüşler Açısından Zilyetliğin Korunması ve Bu Davalar Verilmesi Gereken Yön", Adalet Dergisi 1971, Yıl: 62, Sayı: 6, s. 358-367.
- Ertuğrul, T.** "3091 Sayılı Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun ve Uygulanması", Türk İdare Dergisi 1988, Yıl: 60, Sayı: 379, s.137-150.

- _____ "3091 Sayılı Kanunun Uygulanmasından Doğan Bazı Sorunlar", Türk İdare Dergisi, 1990, Yıl: 62, Sayı: 389, S.11-28.
- Tekinay, S.S. / Akman, S. / Burcuoğlu, H. / Altop, A.** Tekinay Eşya Hukuku, 5. Bası, İstanbul 1989.
- Tezel, E.** Taşınmaz Mal Zilyetliğin Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Yolları ve Mülki İdari Amirlerin Tahliye Yetkileri, 3. Bası, Ankara 2000.
- Tezman, N/Bilgin, N.** Tatbikatta Gayrimenkule Tecavüzün Defi, İstanbul 1953.
- Toker, M.T. / Toker, A. N.** "Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi ve Soruşturma Memuru Olarak Hazine Avukatının Görevleri", Maliye Dergisi 1991, Sayı: 103 s.28-59.
- Tugal, S.** "Gayrimenkule Tecavüzün Defi Hakkındaki 5917 Sayılı Kanunun Tatbikatında Zilyetlik", Türk İdare Dergisi 1952, Yıl: 23, Sayı:217, s. 85-113
- Tunabaş, H. Ö.** "Gayrimenkule Tecavüz Meseleleri", Türk İdare Dergisi 1961, Yıl: 32, Sayı: 273, s. 42-62.
- Turgut, M.** "Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında 3091 Sayılı Kanun Üzerine Bir İnceleme", Adalet Dergisi 1985, Yıl:76, Sayı: 5, s.128-145.
- Uçar, A.** Taşınmaz Mal Zilyetliğinin İdari Yoldan Korunması, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi SoSKal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Konya 1993.
- Uler, Y.** İdari Yargıda İptal Kararlarının Sonuçları, Ankara 1970.
- Ünal, M.** Şekli Eşya Hukuku, Giriş Zilyetlik ve Tapu Sicili, 2. Bası, Ankara 1994. (Eşya Hukuku)
- _____ Orman Hukuku (Ders Notları), Ankara 2001. (Orman Hukuku)
- _____ Türk Medeni Hukuku'nda Yapı (Üst) Hakkı, Ankara 1988. (üst)
- Yavuz, N.** "İdarece 5917 Sayılı Kanunla Tecavüzü Men Edilenin Lehine Adalet Mahkemelerince İhtiyatı Tedbir Kararı Alınabilir mi ?" Adalet Dergisi 1973, Sayı:10, s. 836-842.

- Yener, O.** "5917 Sayılı Kanunda İnceleme", Adalet Dergisi 1983, Yıl: 74, Sayı: 4, s. 684-688
- Yenice, K.** "Taşınmazlarda Zilyetliğin İdari Yoldan Korunması ve Danıştay Kararları", Danıştay Dergisi 1978, Yıl: 8, Sayı: 30-31, s.17-37.
- Yılmaz, O.** "Köylünün Müşterek İstifadesine Terk ve Tahsis Edilmiş Gayrimenkulleri Zapt ve Tasarruf Etmek Suçları", Adalet Dergisi 1958, Yıl: 49, Sayı: 9-10, s. 528-541.
- Yüksel, M. A.** "Gayrimenkule Tecavüzün Defi Hakkındaki Kanun üzerine Bir İnceleme, Ankara Barosu Dergisi 1974, Sayı: 2, s.239-244.
- Zevkliler, A.** Medeni Hukuk, Giriş ve Başlangıç Hukuku, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku, 4. Bası, Ankara 1995.

Esin ÖZTEN

TÜRK BORÇLAR KANUNU
KAPSAMINDA
SÖZLEŞMENİN
UYARLANMASI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Borçlar Kanunu Kapsamında Sözleşmenin Uyarlanması
Esin Özten

Hukuk Yayınları Dizisi – 4011

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 058 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- ACAR**, Hakan: "UNIDROIT ve Avrupa Borçlar Hukuku Prensipleri Işığında Aşırı İfa Güçlüğü", Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi, C.12, S.1-2, 2008. (kıs. Avrupa Borçlar Hukuku)
- ACAR**, Faruk: "Beş Yıldan Uzun Süreli Kira Sözleşmelerinde TBK m. 344/3'ün Uygulanması Sorunuyla İlgili Bir Yargıtay Kararı İncelemesi", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 18, S. 2, 2021. (kıs. Kira)
- ACCAOUI LORFING**, Pascale: "L'article 1195 Du Code Civil Francais Ou La Revision Pour Imprevision En Droit Prive Francais A La Lumiere Du Droit Compare", International Business Law Journal, Issue 5, 2018.
- AKINCI**, Şahin: "Covid 19'un Borç İlişkilerine ve Bazı Borçlar Hukuku Sözleşmelerine Etkisi", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Covid 19 Hukuk Özel Sayısı, C. 19, S. 38, 2020.
- AKİPEK**, Jale/ **AKINTÜRK**, Turgut/ **ATEŞ**, Derya: Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku Birinci Cilt, Güncellenmiş ve Yenilenmiş B. 19, Beta, İstanbul, 2024.
- AKSOY DURSUN**, Sanem: Borçlar Hukukunda Hâkimin Sözleşmeyi Tamamlaması, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- AKYOL**, Şener: Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, B. 2, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2006.
- ALANGOYA**, Yavuz/ **YILDIRIM**, M. Kâmil/ **DEREN YILDIRIM**, Nevhis: Medeni Usul Hukuku Esasları, Genişletilmiş Gözden Geçirilmiş B. 7, İstanbul, 2009.
- ALPAGUT**, Gülsevil: Toplu İş Sözleşmesinde İşlem Temelinin Çökmesi, Kansu Matbaacılık, İstanbul, 2002.
- ALTAŞ**, Hüseyin: Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK m. 1-7), B. 2, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- ALTINDAL**, Makbule: "Borçlunun Sorumlu Olmadığı Sonraki Kısmi İfa İmkânsızlığı", Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.10, S.2, 2022.
- ALTINOK ORMANCI**, Pınar: Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebep Feshi, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011.
- ALTOP**, Atilla: "Aşırı İfa Güçlüğü'nü Düzenleyen TBK m.138 Hükmü İle İlgili Bazı Tartışmalı Hususlara İlişkin Bir Değerlendirme", Prof. Dr. Galip Sermet Akman'a Armağan, (Ed. Saibe Oktay Özdemir, Azra Arkan Serim), İstanbul, 2020.

- ANTALYA**, O. Gökhan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 5, B. 2, Ankara, 2019.
- ANTALYA**, Gökhan/ **TOPUZ**, Murat: Medeni Hukuk, Giriş, Temel Kavramlar, Başlangıç Hükümleri, C.1, İstanbul, 2015.
- ARAT**, Ayşe: Sözleşmenin Değişen Şartlara Uyarlanması, Seçkin Yayıncılık, 2006.
- ATAMER**, Yeşim M.: “Revize Edilmiş Türk Borçlar Kanunu Tasarısı’na İlişkin Değerlendirme ve Teklifler”, Hukuki Perspektifler Dergisi, S.6, 2006.
- ATEŞ**, Derya: “Sözleşme Özgürlüğü Yönünden Dürüstlük Kuralları”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 72, 2007.
- AYAN DURHAN**, Elif: “Kendi Kusuruyla Yanılanın Culpa In Contrahendo Sorumluluğu”, Terazi Hukuk Dergisi, C.17, S.188, 2022.
- AYBAY**, Mehmet Erdem: “Sözleşmenin Değişen Koşullara Göre Uyarlanması (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı İncelemesi)”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.22, S.3, 2016.
- AYRANCI**, Hasan: “Sözleşme Kurma Zorunluluğu”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.53, S.3, 2003.
- AYRANCI**, Hasan/**ARAL**, Fahrettin: Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş B. 17, Yetkin Yayınları, Ankara, 2024.
- BAŞARA**, Gamze Turan: “Borçlunun Sorumlu Olmadığı Sonraki İmkânsızlık Sebebiyle Borcun Sona Ermesi”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.7, S.1, s.1-22, 2010.
- BAYSAL**, Başak: Sözleşmenin Uyarlanması, BK m.138 Aşırı İfa Güçlüğü, B. 4, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020. (kıs. Sözleşmenin Uyarlanması)
- BAYSAL**, Başak: “6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun 480. Maddesinin Değerlendirilmesi”, Prof. Dr. İl Han Özay’a Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.69, S. 1-2, 2011. (kıs. İl Han Özay’a Armağan)
- BAYSAL**, Başak: Zarar Görenin Kusuru (Müterafik Kusur), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012. (kıs. Zarar Görenin Kusuru)
- BAYSAL**, Başak: “Aşırı İfa Güçlüğü”, Türk Borçlar Hukuku Sempozyumu, (Derleyen: M. Murat Inceoğlu), Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012. (kıs. Aşırı İfa Güçlüğü)
- BAYSAL**, Başak: “Yeniden Müzakere Ödevi”, Prof. Dr. Hasan Erman’a Armağan, Der Yayınevi, İstanbul, 2015. (kıs. Yeniden Müzakere)
- BİSCHOFF**, Jacques: Vertragsrisiko und Clausula Rebus Sic Stantibus, Schulthess Verlag, Zürich, 1983.
- BURCUOĞLU**, Haluk: Son Mahkeme Kararları ve Yargıtay Kararları Işığında Hukukta Beklenmeyen Hal ve Uyarlama- Taşınmaz Kirası Sözleşmelerinde ve Dövize Endeksli Kredi Sözleşmelerinde Uyarlama Uygulaması, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1995.

- BUZ**, Vedat: Borçlunun Temerrüdünde Sözleşmeden Dönme, Yetkin Yayınları, Ankara, 1998. (kıs. Sözleşmeden Dönme)
- BUZ**, Vedat: Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar, Yetkin Yayınları, Ankara, 2005. (kıs. Yenilik Doğuran Haklar)
- CAMELİA**, Seghedi: "About "Changed Circumstances", "Imprevisión" and "commercial Impracticability" in the Light of the New Art. 1195 of the French Civil Code", International In-house Counsel Journal, Vol. 10, No. 38, 2017.
- CANBOLAT**, Ferhat: Sözleşmelerde Amacın Gerçekleşmesi- Çökmesi ve Boşa Çıkması, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2007.
- CEVİZLİKOYAK**, Mahmut: Hâkimin Sözleşmeye Müdahalesi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.
- ÇAKIRCA**, Seda İrem: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Aşırı Yararlanma Kavramı, İstanbul, 2015.
- ÇAVUŞOĞLU**, Aslı: Geçici İfa İmkânsızlığı ve Hukuki Sonuçları, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Yüksek Lisans Tezleri Dizisi, Oniki Levha Yayınları, 2020.
- DALCI ÖZDOĞAN**, Nurcihan: "Sözleşmenin Yorumunda Gerçek İradenin Tespiti", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.8, S.1, 2017.
- DEMİRSATAN**, Barış: Türk Borçlar Hukukunda Sözleşme Yapma Zorunluluğu, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2022.
- DURAL**, Mustafa: Borçlunun Sorumlu Olmadığı Sonraki İmkânsızlık (BK 117), Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1976. (kıs. İmkânsızlık)
- DURAL**, Mustafa: "Alman Hukukunda Sözleşmenin Amacının Engellenmesi ve Sözleşmenin Amacına Erişilmesine İlişkin Görüşler", BATİDER, 1975. (kıs. Alman Hukukunda Sözleşmenin Amacının Engellenmesi)
- EDİS**, Seyfullah: Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Gözden Geçirilmiş 4. Bası, AÜHF Yayınları No.491, Ankara, 1989.
- ELÇİN GRASSİNGER**, Gülçin: Borçlar Kanunu'na Göre Kefilin Alacaklıya Karşı Sahip Olduğu Savunma İmkânları, Alfa, İstanbul, 1996.
- EMMERİCH**, Volker: Das Recht der Leistungsstörungen, B. 6, JuS Schriftenreihe, C.H. Beck, München, 2005.
- ENZ**, Benjamin V.: Clausula Rebus Sic Stantibus-Insbesondere im Spiegel der Rechtsprechung, Kapitel 4: Anpassungsregeln / III. Gesetzliche Anpassungsregeln / 2.- 5., Zürich, 2018.
- ERCOŞKUN ŞENOL**, H. KÜBRA: "Freedom to Determine the Content of the Agreement and General Limitations to This: Turkish Code of Obligations Article 27", İÜHF, C.74, S.2, 2016.

- ERDOĞAN**, Ersin: Medeni Usul Hukuku Açısından Uyarlama Davası, Yetkin Yayınları, 2023.
- EREN**, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş B. 29, Legem Yayınevi, Ankara, 2024.
- EREN**, Fikret/ **YÜCER**, İpek: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Gözden Geçirilmiş B. 12, Legem Yayınevi, Ankara 2024.
- EREN**, Fikret/ **DÖNMEZ**, Ünsal: Eren Borçlar Hukuku Şerhi, C.3, m.83-206, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- ERGÜNE**, Mehmet Serkan: "Reform Sonrası Alman Medeni Kanun'unda İmkânsızlık Halleri ve Sonuçları", İÜHF, C.62, S.1-2, 2004.
- ERMAN**, Hasan: "Borçlar Hukukunda Akit Serbestisi ve Genel Olarak Sınırlamaları", İÜHF, C. 38, S.1-4, 2011. (kıs. Akit Serbestisi)
- ERMAN**, Hasan: İstisna Sözleşmesinde Beklenilmeyen Haller (BK m.365/2), Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1979. (kıs. İstisna Sözleşmesi)
- ERZURUMLUOĞLU**, Erzan: Türk İsviçre Borçlar Hukuku Sistemine Göre Borçluya Yüklenemeyen Nedenlerden Dolayı Edimin Yerine Getirilememesi, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları, Ankara, 1970.
- ETAN**, Aslı/ **MELENGİÇ**, İrem: "Covid-19 Salgınının Kira ve Eser Sözleşmeleri Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi", Adalet Dergisi, S. 64, 2020.
- FEYZİOĞLU**, Turhan: İdare Hukukunda Emprevizyon Nazariyesi (Beklenmeyen Haller Meselesi), Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1947.
- FINKENAUER**, Thomas: Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, 9. Aufl., BGB § 313 Rn. 20, 2022.
- FRİDMAN**, G. H. L.: "Freedom of Contract", Ottawa Law Review, C. 2, S. 1, 1967.
- FURRER**, Andreas / **MULLER-CHEN**, Markus/ **ÇETİNER**, Bilgehan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Güncellenip Gözden Geçirilmiş 2. Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2022.
- GAYRETLİ AYDIN**, Seda: "Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmelerinde Yüklenicinin Kısmi Temerrüdü", Terazi Hukuk Dergisi, C.16, S.173, 2021.
- GHESTIN**, Jacques/ **JAMIN**, Christophe/ **BILLIAU**, Marc: Traite de Droit Civil, Les Effets du Contrat, B. 3, Paris, 2001.
- GÖNEN**, Doruk: "İnşaat Sözleşmelerinin Uyarlanmasına İlişkin Sorunlar", İnşaat Hukuku ve Uygulaması, (Ed. Emrehan İnal/ Başak Baysal), Oniki Levha, İstanbul 2017.
- GÖRMEZ**, Mustafa: Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinde Kira Bedelinin Belirlenmesi ve Uyarlanması, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- GÖZLER**, Kemal: İdare Hukuku, C.2, B.3, Ekin Yayınevi, Bursa, 2019.

- GÜLEKLİ**, Yeşim: “Aşırı İfa Güçlüğü ve Alacaklının Tasavvurunun Boşa Çıkması Halinde İşlem Temelinin Çökmesi Öğretisi”, İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırma Dergisi, C. 15, S.18, 2011.
- GÜMÜŞ**, Mustafa Alper: Teorisiyle ve Yargıtay Uygulamasıyla Sözleşmenin Uyarlanması (TBK m. 138), Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2022. (kıs. Sözleşmenin Uyarlanması)
- GÜMÜŞ**, Mustafa Alper: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Kira Sözleşmesi, İstanbul, 2011. (kıs. Kira Sözleşmesi)
- GÜNDAY**, Metin: İdare Hukuku, B. 11, İmaj Yayınevi, Ankara, 2017.
- GÜRPINAR**, Damla: Eser Sözleşmesinde Ücretin Artırılması ve Eksiltilmesi, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir, 2006.
- GÜRSOY**, Kemal Tahir: Hususi Hukukta Clausula Rebus Sic Stantibus-Emprevizyon Nazariyesi, Güney Matbaacılık ve Gazetecilik, Ankara, 1950.
- HELVACI**, İlhan: Gerekçeli- Karşılaştırmalı- İçtihatlı- Notlu Yeni Türk Borçlar Kanunu ve Türk Borçlar Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2011.
- HİĞİ**, Peter: “Betriebsschliessung wegen Corona stellt keinen «Mangel an der Mietsache» dar” Zürich, 2020, <https://www.hev-winterthur.ch/ratgeber/betriebsschliessung-wegen-corona-stellt-keinen-mangel-an-der-mietsache-dar/>.
- İNCE**, Nurten: “Yeniden Müzakere Etme Borcu mu Külfeti mi?”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C.33, S.1, 2017.
- İNCEOĞLU**, Murat: Kira Hukuku, C. 2, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- KAHRAMAN**, Zafer: Beklenmedik Haller ve Hukuki Sonuçları, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2023.
- KANIŞLI**, Erhan: İsviçre-Türk Borçlar Hukukuna Göre Sözleşmenin Kurulmasında Yanılma, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- KAPLAN**, İbrahim: Hâkimin Sözleşmeye Müdahalesi, B. 2, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2007.
- KARAHASAN**, Mustafa Reşit: Sorumluluk Hukuku- Sözleşmeler, Beta Yayınevi, 2003.
- KAŞAK**, Fahri Erdem: Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hükümlerine Aykırılık, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2019.
- KAYA**, Ümmühan: “Sözleşmenin Uyarlanmasında Sonradan Değişen Şartlar ve Öngörülemezlik İlkesi”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.22, S.3, 2016.
- KILIÇOĞLU**, Ahmet M.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş Güncelleştirilmiş 28. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2024.

- KIRCA**, Çiğdem: “Uyarılama, Pandeminin (Covid-19’un) Sözleşmelerin İfasına Etkisi”, (Ed. Fatma Tülay KARAKAŞ), Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- KİZİR**, Mahmut: “Yargıtay Kararları Işığında Basiretli İş Adamı Gibi Hareket Etme Yükümlülüğünün Sözleşmenin Değişen Şartlara Uyarlanmasına Etkisi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.19, S.2, 2011.
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU**, Necip: Güven Nazariyesi Karşısında Borç Sözleşmelerinde Hata Kavramı, Garanti Matbaası, İstanbul, 1968. (kıs. Hata)
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU**, Necip: “İşlem Temelinin Çökmüş Sayılabilmesi İçin Sosyal Felaket Olarak Nitelenebilecek Olağanüstü Bir Olayın Gerçekleşmesi Şart mıdır?”, Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman’ın Anısına Armağan, Beta, İstanbul, 2000. (kıs. Oğuzman’a Armağan)
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU**, Necip: Borçlar Hukukuna Giriş, Hukuki İşlem, Sözleşme, (Kocayusufoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı: Borçlar Hukuku Genel Bölüm-C.1), Yeniden Genişletilmiş Tamamlanmış 4. Basıdan 7. Tıpkı Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2017. (kıs. Borçlar Hukuku)
- KRAMER**, E. A.: Neues zur clausula rebus sic stantibus, SJZ, S. 273, 2014.
- KRAMER**, E.A./ **SCHMIDLIN**, B.: Berner Kommentar zum schweizerischen Privatrecht. Band VI, Das Obligationenrecht, Abt. 1, Allgemeine Bestimmungen, Teilbd 1. Lief. 1., Allgemeine Einführung in das schweizerische Obligationenrecht und Kommentar zu Art. 1 und 18 OR, Bern, 1986.
- KREN KOSTKIEWICZ**, Jolanta: OR Kommentar, Kommentar zum Schweizerischen Obligationenrecht, 4. aktualisierte und überarbeitete Aufl., s. 181-188, 2023.
- KURT**, L. Müjde: Borçlunun Sorumlu Olmadığı Sonraki İmkânsızlık (TBK m. 136), Yetkin Yayınları, Ankara, 2016. (kıs. İmkânsızlık)
- KURT**, L. Müjde: “Zarar Görenin Zararı Azaltma Külfeti”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 64, S.3, 2015. (kıs. Zararı Azaltma Külfeti)
- KÜÇÜKGÜNGÖR**, Erkan/ **EMİROĞLU**, Haluk: “Roma Hukukunda ve Bazı Çağdaş Hukuk Düzenlerinde Laesio Enormis (Gabin)”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.53, S.1, 2004.
- LARENZ**, Geschäftsgrundlage und Vertragserfüllung, Verlag C.H. Beck, München-Berlin, 1963.
- MİLANLIOĞLU**, Ulaş Koray: “Covid-19 Salgın Sürecinin Hukuki Sözleşmeler Üzerinde Etkisinin TBK m. 138 Bağlamında Değerlendirilmesi”, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Salgın Hastalıklar Özel Sayısı, 2020.
- NOMER**, Hâluk N.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş Genişletilmiş B. 21, Beta, İstanbul, 2024.
- OERTMANN**, Paul: Geschäftsgrundlage- Ein neuer Rechtsbegriff, Deichert, Leipzig, 1921.

- OFTINGER**, Karl: Die Vertragsfreiheit, Juristische Fakultät der schweizerischen Universitäten, Die Freiheit des Bürgers im schweizerischen Recht, Festgabe zur Hundertjahrfeier der Bundesverfassung, Zürich, 1948.
- OĞUZMAN**, M. Kemal/ **ÖZ**, M. Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.1, Güncellenip Genişletilmiş B. 22, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2024.
- OĞUZMAN**, Kemal/ **BARLAS**, Nami: Medeni Hukuk Giriş Kaynaklar Temel Kavramlar, B. 25, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019.
- OKUMUŞ**, Selmani: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Aşırı Yararlanma (Gabin), Yetkin Yayınları, Ankara, 2015.
- ORAL**, Tuğçe: "Kira Bedelinin Tespiti Davası ve Kira Bedelinin Uyarlanmasından Farkları", AÜHF Hukukun Güncel Sorunları Sempozyumu-III (8-9 Kasım 2022) Bildiri Özetleri Kitabı, (Ed: Özen, Muharrem Özen, Cenker Göker, F. Gökçen Taner, Vehbi Umut Erkan, Serdar Yılmaz, İbrahim Bektaş, S. Sena Fırat), Ankara, 2023.
- OSER**, H./ **SCHÖNENBERGER**, W.: ZücherKomm-Oser/ Schönenberger, Art. 119 OR, N.6.
- ÖZ**, Turgut: Öğreti ve Uygulamada Sebepsiz Zenginleşme- Borçlar Kanunu 61-66. Maddelerine İlişkin İçtihatlar İle, Kazancı Yayınları, İstanbul, 1990.
- ÖZÇELİK**, Ş. Barış: "Sözleşmeden Doğan Borçların İfasında Hukuki İmkânsızlık ve Sonuçları", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 63, S.3, 2014.
- ÖZDEMİR**, Sema Gizem: "Kira Sözleşmesinin Uyarlanması", Kira Sözleşmesindeki Sorunlar (Ed. Hüseyin Altaş), Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.
- ÖZEN**, Burak: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi, B. 3, Vedat Kitapçılık, 2014.
- PAKDİL**, Hayri: Türk Borçlar Kanunu Madde 138 Çerçevesinde Sözleşmenin Değişen Koşullara Uyarlanması, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2020.
- PARLAK BÖRÜ**, Şafak: "Götürü Tazminat Kavramına Bir Bakış", TBB Dergisi, C.29, S.129, 2017.
- REİSOĞLU**, Safa/ **İNAN**, Ali Naim: Borçlar Hukuku, C.1, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Yayınları, No:194, 4. Bası, Ankara, 1981.
- RESULOĞLU**, Özenç: Aşırı İfa Güçlüğü ve Sözleşmenin Değişen Şartlara Uyarlanması, Ankara, 2021.
- RÖSLER**, Hannes (Çev: Tülay Aydın Ünver): "Alman ve Uluslararası Sözleşme Hukukunda Değişen ve Öngörülemeyen Koşullar", İÜHF C. 67, S.1, 2008.
- SARIAL**, Enis: "Beklenmeyen Halin Sözleşmeye Etkisi", Yargı Dergisi, 1980/03-1980/04.

- SARI FİDAN**, Özlem: “Kira Bedeli Artışına İlişkin Hukuki Sınırlamalar Karşısında Kira Bedelinin Uyarlanması Davasının Değerlendirilmesi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 32, S.2, 2024.
- SCHULZE**, Reiner/**DÖRNER**, Heinrich/ **EBERT**, Ina u.a.; HK-BGB Kommentar, 11. Aufl., 2021.
- SELİÇİ**, Özer: Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1977.
- SEROZAN**, Rona/ **BAYSAL**, Başak/ **SANLI**, Kerem Cem: Borçlar Hukuku Genel Bölüm İfa- İfa Engelleri- Haksız Zenginleşme, Gözden geçirilmiş B. 8, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2022.
- SEROZAN**, Rona: “Karşılıklı Sözleşmelerde Baştan Dayatılmış veya Sonradan Oluşmuş Edimler Arası Dengesizliğin Uyarlama Yoluyla Düzeltilmesi”, Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman’ın Anısına Armağan, Beta, İstanbul, 2000. (kıs. Oğuzman’a Armağan)
- SEROZAN**, Rona: Sözleşmeden Dönme, B. 2, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2007. (kıs. Sözleşmeden Dönme)
- SEROZAN**, Rona: “BK Tasarısı’nın Eksiklik ve Aksaklıklarının İfa ve İfa Engelleri Hukuku Alanından Örneklerle Sergilenmesi”, Hukuki Perspektifler Dergisi, S.6, 2006. (kıs. BK Tasarısı’nın Eksikliği)
- SEROZAN**, Rona: “Yeni Alman İfa Engelleri Hukuku- Türk Hukukunda Bilimsel Kaynak Olarak Yararlanılabilecek Yenilikler”, İÜHFM, S.1-2, 2000. (kıs. Yeni Alman İfa Engelleri)
- SEROZAN**, Rona/ **ENGİN**, B. İlkyay/ **ATAMER**, Yeşim M.: Medeni Hukuk Genel Bölüm Kişiler Hukuku, Gözden Geçirilmiş B. 9, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- SÖĞÜTLÜ**, Özlem: Roma Özel Hukuku Ders Kitabı, B.3, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- ŞENOCAK**, Zarife: Eser Sözleşmesinde Ayıbın Giderilmesini İsteme Hakkı, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara, 2002.
- TANDOĞAN**, Haluk: Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, İstisna (Eser) ve Vekâlet Sözleşmeleri Vekâletsiz İş Görme Kefalet ve Garanti Sözleşmeleri, C.2, 4. Tıpkı Basım, Evrim Basım Yayım, Ankara, 1989.
- TARLACI**, Sedat: “Covid-19’un Sözleşmelere Etkisi”, (Çevrimiçi) <https://blog.lexpera.com.tr/covid-19unsozlesmelere-etkisi/>, 2020.
- TEKİNAY**, Selâhattin Sulhi/ **AKMAN**, Sermet/ **BURCUOĞLU**, Hâluk/ **ALTOP**, Atilla: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yeniden Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş B. 7, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1993.
- TERCIER**, Pierre/ **PICHONNAZ**, Pascal/ **DEVELİOĞLU**, H. Murat: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B.2, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2020.

- TERRE**, François/ **SİMLER**, Philippe/ **LEQUETTE**, Yves: Droit Civil, Les Obligations, B. 12, Paris, 2019.
- TİLE**, Latif: Uyarılama Sebebi Olarak Aşırı İfa Güçlüğü, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- TOPUZ**, Seçkin: Türk-İsviçre ve Alman Borçlar Hukukunda Denge Bozulması ve İfa Güçlüğü Durumlarında Sözleşmeye Müdahale, Yetkin Yayınları, Ankara, 2009. (kıs. İfa Güçlüğü)
- TOPUZ**, Seçkin: “Sözleşmenin İçeriğine Müdahalenin Sözleşmeye Bağlılık İlkesine Aykırılık Oluşturup Oluşturmadığı Sorunu”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 2, 2011. (kıs. Sözleşmenin İçeriğine Müdahale)
- TOPUZ**, Seçkin/ **CANBOLAT**, Ferhat: “Türk-İsviçre ve Alman Borçlar Hukukunda İmkânsızlığın Düzenlenişi”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.57, S.3, 2008.
- TREİTEL**, Guenter H.: The Law of Contracts, B.14, Sweet&Maxwell, London, 2015.
- TUNÇOMAĞ**, Kemal: “Alman Hukukunda Borcun İfasında Aşırı Güçlük (Muamelelerin Temeli) İle İlgili Objektif Görüşler”, İÜHFM, C.32, S. 2-4, 2011.
- TÜZÜNER**, Özlem/ **ÖZ**, Kerem: “Aşırı İfa Güçlüğüne İlişkin İçtihat İncelemesi”, Ankara Barosu Dergisi, S.3, 2015.
- VON TUHR**, Von Andreas: Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı, C. 1-2, Yargıtay Yayınları, Ankara, 1983.
- YAVUZ**, Cevdet: Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’na Göre Güncellenmiş ve Yenilenmiş 19. Bası, Beta Yayınları, İstanbul 2024.
- ZEVKLİLER**, Aydın/ **ACABEY**, Beşir/ **GÖKYAYLA**, K. Emre: Medeni Hukuk, B.6, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2000.
- ZORLUOĞLU YILMAZ**, Ayça: “Nükleer Santral Kazalarından Doğan Sorumluluk ve Tazminat -Fukushima Daiici Nükleer Santral Kazası Işığında-”, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C.11, S. 2, 2021.

<https://www.swisslex.ch/de/>.

www.danistay.com.tr.

www.hukukturk.com.tr.

www.legalbank.net.

www.lexpera.com.tr.

Yusuf AKMAN

**İŞ HUKUKU BOYUTUYLA
TOPLULUK ÇALIŞANININ
HUKUKİ NİTELİĞİ**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İş Hukuku Boyutuyla Topluluk Çalışanının Hukuki Niteliği
Yusuf Akman

Hukuk Yayınları Dizisi – 4014

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 066 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKLAR*

- A. Can **Tuncay** / Ömer **Ekmekçi** : Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, İstanbul 2021.
- A. Eda **Manav** : İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: XIX, Yıl: 2015, Sayı:2, (s. 95-136).
- Abdurrahman **Benli** / Yusuf **Yiğit** : 4857 sayılı Kanun'a göre Geçici İş İlişkisi ve Bu İlişkinin Hukuki Sonuçları, Kamu-İş, Cilt: 8, Sayı: 4/2006.
- Abdurrahman **Savaş** : Network Marketing Sözleşmesi, İstanbul 2016.
- Abi **Adams** / Mark **Freedland** / Jeremias **Prassl** : The 'Zero-Hours Contract': Regulating Casual Work, or Legitimizing Precarity?, Legal Research Paper Series, Paper No 00/2015, February 2015.
- Adalberto **Perulli** : The Legal and Jurisprudential Evolution of the Notion of Employee, European Labour Law Journal, Vol: 11(2), 2020, (s. 117-130).
- Ahmet **Kılıçoğlu** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2015.
- Ahmet **Kut** : Obligationenrecht - Allgemeine Bestimmungen Art. 1-183 OR, CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Auflage 3, Jahr: 2016.
- Alain **Friedrich** / Meret **Tobler** : Arbeitsrecht im Unternehmen Antworten auf häufige Fragen im Alltag von Personalverantwortlichen, 2014.
- Alek **Felstiner** : Working the Crowd: Employment and Labor Law in the Crowdsourcing Industry, J.D. 2011, (UC Berkeley), (s. 144-202).
- Alex **Kirven** : Whose Gig is it Anyway? Technological Change, Workplace Control and Supervision, and Workers' Rights in the Gig Economy, University of Colorado Law Review, Vol: 89, Issue 1, 2018, (s. 249-292).

* Aynı yazarın birden fazla eserine veya aynı soyadı taşıyan farklı yazarların eserlerine yapılan atıfları ayırmak için kullanılan kısaltmalar ilgili eserin sonunda parantez içinde verilmiştir.

- Alexandra Ungureanu** : "Industry 4.0. The Role of Gig Economy in the Industrial Revolution of the 21st Century" The USV Annals of Economics & Public Administration, Vol: 19, Issue: 2, 2019, (s. 77-84).
- Alfred Koller** : BK - Berner Kommentar Band/Nr. VI/2/3/1, Der Werkvertrag, Art. 363-366 OR Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Obligationenrecht, Die einzelnen Vertragsverhältnisse, Jahr: 1998.
- Ali Alkhatib / Michael S. Bernstein / Margaret Levi** : Examining Crowd Work and Gig Work Through The Historical Lens of Piecework, Conference on Human Factors in Computing Systems 2017.
- Ali Cengiz** : Acente Kavramı ve Acentelik Sözleşmesinden Doğan Hak ve Borçları, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 1(2) 2011, (s. 140-165).
- Ali Güzel** : Fabrikadan İnternete İşçi Kavramı ve Özellikle Hizmet Sözleşmesinin Bağımlılık Unsuru Üzerine Bir Deneme, Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Haziran 1997, (s. 83-126).
- Ali Naim İnan** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 1984.
- Ali Nazım Sözer** : Hizmet (Emek) Platformlarının Ve Çalışanlarının Hukuki Konumu (İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Bakımından Bir Değerlendirme), Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, Yıl: 2021, Cilt: 18, Sayı: 71, (s. 967-1062).
- Ana Maria Correa** : Regulatory Risks Faced by the Transportation Sharing Economy: Workforces at Stake, European Journal of Risk Regulation, Vo: 9, Issue, 4, 2018, (s. 641-654).
- Andrea Schmidt** : Maklervertrag, Weber kompakt, Rechtswörterbuch, 8. Edition 2023.
- Andreas Boes / Tobias Kämpf / Barbara Langes / Thomas Lühr / Steffen Steglich** : Cloudworking und die Zukunft der Arbeit Kritische Analysen am Beispiel der Strategie, "Generation Open" von IBM, 2014.
- Albin Ströbl** : HGB § 84 [Begriff des Handelsvertreters], Münchener Kommentar zum HGB, 5. Auflage 2021.
- Andreja Schneider-Dörr** : Crowd Work und Plattformökonomie, Eine arbeitsrechtliche Fallstudie, Arbeitsrechtliche Schriften Band 4, 1. Auflage 2021.

- Anıl Arslanoğlu** : İş Sözleşmesinin İradı Devri ile İşverenin Değişmesi, Legal İHSGHD., 2006/10.
- Aniket Kittur** / Jeffrey V. **Nickerson** / Michael S. **Bernstein** / Elizabeth M. **Gerber** / Aaron **Shaw** / John **Zimmerman** / Matthew **Lease** / John J. **Horton** : The Future of Crowd Work, CSCW '13, February 2013 (s. 23-27).
- Anina Kuoni** : Arbeitsrecht, Schulthess Verlag, Zurich 2020.
- Annika Rosin** : Platform work and fixed-term employment regulation, European Labour Law Journal 2021, Vol: 12(2), (s. 156-176).
- Arkın Günay** : 4857 sayılı İş Kanunu Bağlamında Kısmi Süreli Çalışma ve Bu Çalışmanın Özel Biçimleri, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 1, Haziran 2019, (s. 157-194).
- Arkın Günay** : Türk Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukta Evde Çalışma, Legal Hukuk Kitapları Serisi: 509, İstanbul 2018.
- Arslan Kaya** : Türk Ticaret Kanunu Şerhi, Birinci Kitap: Ticari İşletme, Yedinci Kısım: Acentelik, İstanbul 2016.
- Aydın Başbuğ** : İş Sözleşmesinde Üçlü İlişki, Tühis, Mayıs/Ağustos - 2003.
- Aydın Başbuğ** / Mehtap **Yücel Bodur** : İş Hukuku, İstanbul 2021.
- Aydın Zevkliler** / K. Emre **Gökyayla** : Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Ankara 2017.
- Ayşen Tokol** : Tele Çalışma Geleceğın Çalışma Şekli Olabilir mi?, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, C: 5, S: 1, Y: 2003.
- Bahar Öcal Apaydın** : İsviçre ve Türk Hukukunda Aracı Sımsarlık Sözleşmesi Bakımından Çifte Sımsarlık Faaliyeti Yürütülmesinin Hüküm ve Sonuçları, YBHD., Yıl: 3, Sayı: 2018/2, (s. 143-173).
- Banu Uçkan** : Türkiye’de İş Aracılığı Hizmetlerinin Tarihsel Gelişim Sürecinde Kamu Tekelinin Kırılması, Sosyal Bilimler Dergisi 2005/1, (s. 149-178).
- Barbara Dauner-Lieb** / Werner **Langen** : Nomos Kommentar, Bürgerliches Gesetzbuch: BGB, Band 2: Schuldrecht, 3. Auflage, 2016.

- Barbara **Grünewald** : Münchener Kommentar zum Handelsgesetzbuch: HGB, Band 5: Viertes Buch. Handelsgeschäfte, 5. Auflage. 2021.
- Beat **Mathys** : Vertragsverhältnisse Teil 2: Arbeitsvertrag, Werkvertrag, Auftrag, GoA, Bürgschaft, Art. 319-529 OR, CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, 3. Auflage.
- Bericht des Generaldirektors** : Die Initiative für erwerbstätige Frauen: Ein Vorstoß für Gleichstellung, Internationale Arbeitskonferenz, 107. Tagung, 2018.
- Bernd **Müller** / Ulrich **Preis** : Arbeitsrecht im öffentlichen Dienst, 7. Auflage, 2009.
- Bernd **Waas** : Verbesserung der Arbeitsbedingungen von Plattformbeschäftigten, ZRP 2022, (s. 105-108).
- Bernd **Waas**/ Wilma B. **Liebman** / Andrew **Lyubarsky** / Katsutoshi **Kezuka** : Crowdwork – A Comparative Law Perspective, HSI-Schriftenreihe Band 22.
- Betty-Annett **Meier** : Bewertung des Arbeitgebers im Internet, RiU - Recht in privaten und öffentlichen Unternehmen Band/Nr. 24, Dike Verlag AG, 2018.
- Brent **Schwab** : Arbeitnehmererfindungsgesetz, 3. Online-Auflage, 2018.
- Boris **Etter** / Marcel **Stucky** : Arbeitsvertrag, HK - Stämpfli Handkommentar, Herausgeber: Boris Etter, Nicolas Facincani, Reto Sutter, Jahr: 2021.
- Boris **Etter** / Nicolas **Facincani** / Reto **Sutter** : SHK - Stämpfli Handkommentar, Stämpfli Verlag AG, 2021.
- Brendan **Churchill** / Lyn **Craig** : Gender in the Gig Economy: Men and Women Using Digital Platforms to Secure Work in Australia, Journal of Sociology, Vol: 55, Issue: 4, 2019, (s. 741-761).
- Carole **Gehrer Cordey** : Rahmenverträge / I. - IV., BR - Beiträge aus dem Institut für Schweizerisches und Internationales Baurecht, Universität Freiburg Band/Nr. 42, Jahr: 2020.
- Candan **Albayrak Zincirlioğlu** : İş Sözleşmesinin Devri, İstanbul 2015.

- Celeste M. **Black** : The Future of Work: The Gig Economy and Pressures on the Tax System, Canadian Tax Journal, Vol: 68, Issue: 1, 2020, (s. 69-98).
- Cevdet **Yavuz** : Türk Borçlar Kanunu Özel Hhükümler, İkinci Cilt, İstanbul 2022
- Charlotte **Garden** / Nancy **Leong** : The Platform Identity Crisis: Responsibility, Discrimination, and a Functionalist Approach to Intermediaries, The Cambridge Handbook of the Law of the Sharing Economy, 12 November 2018, (s. 449-458).
- Christian **Welz** / Felix **Wolf** : Telework in The European Country, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2010.
- Christoph **Busch** : Mehr Fairness und Transparenz in der Plattformökonomie?, GRUR 2019, (s. 788-796).
- Christoph **Müller** : BK - Berner Kommentar, Art. 1-18 OR mit allgemeiner Einleitung in das Schweizerische Obligationenrecht Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen, Jahr: 2018.
- Christoph **Neeracher** : Das arbeitsvertragliche Konkurrenzverbot, SSA-Schriften zum schweizerischenArbeitsrech Band/Nr. 49, Jahr: 2001.
- Claudia **Schubert** : Arbeit in der Plattformökonomie NZA-Beilage 2022, (s. 5-13).
- Claudia **Schubert** : Crowdworker – Arbeitnehmer, arbeitnehmer-ähnliche Person oder Selbständiger Zugleich eine Besprechung zum Urteil des LAG München v. 4.12.2019 – 8 Sa 146/19, RdA 2020, (s. 248-254).
- Daniel Antonius **Hötte** : Crowdsourcing – Rechtliche Risiken eines neuen Phänomens, MMR 2014.
- Daniela **Mayr** : Arbeitsrechtlicher Schutz Soloselbständiger am Beispiel der Plattformarbeit, Schriften zum Sozial- und Arbeitsrecht, Band 362.
- Demet **Belverenli** : İşçinin Sır Saklama Borcu, Legal İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, Cilt:13 (50), (2016), (s. 12-43).
- Detlef **Grimm** : Veränderungsbedarf in Bezug auf Arbeitszeit und -ort, Arbeitnehmerbegriff, Betriebsverfassung sowie Beschäftigtendatenschutz, Industrie 4.0 – Arbeiten 4.0 – Arbeitsrecht 4.0?, ArbRB 2015, (s. 336-339).

- Diane Gabrielle Tremblay** : Balancing Work And Family With Telework? Organizational Issues And Challenges For Women And Managers, *Woman In Management*, C: 17, S: 3 / 4, 2003.
- Diego Álvarez Sánchez / David Pardo Gimilio / Jorge Isnardo Altamirano** : Crowdsourcing: A New Way to Citizen Empowerment, In: Garrigos-Simon F., Gil-Pechuán I., Estelles-Miguel, *Advances in Crowdsourcing*.
- Dietmar Heise** : Agile Arbeit, Scrum und Crowdworking – New Work außerhalb des Arbeitsrechts?, *NZA-Beilage 2019*, (s. 100-105), s. 102.
- Dietmar Martina** : Crowdworker: Arbeitnehmer, Heimarbeiter oder Solo-Selbstständige?, *Besprechung von BAG, Urt. v. 1.12.2020 – 9 AZR 102/20, NZA 2021*.
- Dilek Dulay** : Türk İş Hukukunda Evde Çalışma, *Ankara 2016*.
- Dilek Dulay Yangın** : Bilgi ve İletişim Teknolojilerinde Yaşanan Gelişimin İş Hukuku Üzerin-deki Etkileri: Tele Çalışmaya İlişkin Tespit ve Öneriler, (Tele Çalışma) *İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar III*. Editör: Tankut CENTEL, 2018, (s. 221-261).
- Dilek Dulay Yangın** : Endüstri 4.0, Dijitalleşme ve İş Hukukunun Geleceği-Dijital Platformların Ortaya Çıkardığı Hukuki İlişkiler Çerçevesinde Değerlendirilmesi, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 78 (3), (s. 1209-1237), s. 1233.
- Dominik Leist / Christina Hießl / Monika Schlachter** : Plattformökonomie – Eine Literaturlauswertung, *Forschungsbericht 499*, November 2017.
- ECaaT Final Report** : Benchmarking Progress On New Ways Of Working And New Forms Of Business Across Europe, *IST Programme, KAI: New Methods of Work and Electronic Commerce*, August 2000.
- Eda Başmanav** : Ödünç İş İlişkisi, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Prof. Dr. Fevzi Şahlanan'a Armağan Sayısı, Cilt: 74, Sayı: Özel Sayı, (s. 139-169).
- Elham Shafiei Gol** : Creative Crowdwork Arrangements. *Copenhagen Business School [Phd]. PhD Series No. 07. 2021*.

- Elizabeth Tippett** : Employee Classification in the United States, The Cambridge Handbook of the Law of the Sharing Economy, 2018, (s. 291-303).
- Eltje Gajewski** : Ambivalente Flexibilitat Crowdworkerinnen zwischen selbstbestimmter Arbeit und kapitalistischer (Selbst-) Verwertung auf Digitalen Plattformen, Duisburger Bitrage zur soziologischen Forschung, No. 2018-03.
- Emily Atmore** : Killing the Goose that Laid the Golden Egg: Outdated Employment Laws Are Destroying the Gig Economy, Minnesota Law Review, Vol: 102, Issue: 2, 2017, (s. 887-922), s. 888.
- Emine Tuncay Senyen Kaplan** : Bireysel İş Hukuku Dersleri, Ankara 2022.
- Emine Tuncay Senyen Kaplan** : Çalışma Koşullarında Değişiklik, TBB Dergisi 2022 (158).
- Engin Ünsal** : 4857 sayılı Yasa'ya Göre Asıl İşveren - Alt İşveren İlişkisinin Kurulması, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, Alt İşverenlik İlişkisinin Kurulması, Yıl 2005, Cilt: 2, Sayı: 6, (s. 535-544).
- Enrique Estelles-Arolas / Raul Navarro-Giner / Fernando Gonzalez-Ladron-de-Guevera** : Crowdsourcing Fundamentals: Definition and Typology, In: Garrigos-Simon F., Gil-Pechuán I., Estelles-Miguel, Advances in Crowdsourcing.
- Ercan Akyiğit** : İş İlişkisinin (Bireysel) Devri (Karar İncelemesi), Tühis, Kasım - 2001.
- Erika Kovács** : Regulatory Techniques for Virtual Workers, Hungarian Labour Law E-Journal 2017/2.
- Ernst A. Kramer / Bruno Schmidlin** : BK - Berner Kommentar Band/Nr. VI/1/1, Bruno Schmidlin Allgemeine Einleitung in das schweizerische Obligationenrecht und Kommentar zu Art. 1-18 OR Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen, Jahr: 1986.
- Ertan İren** : İşverenin İşçisini Başka Bir İşyerine Nakil Yetkisini İş Sözleşmesiyle Saklı Tutmasına İlişkin Yargıtay Kararı İncelemesi, Sicil İş Hukuku Dergisi, Yıl: 2010, Sayı: 19.
- Ertuğrul Yuvalı / Tuğçe Yaba** : İşverenin Yönetim Hakkının Ve İşçinin Talimatlara Uyma Borcununun Bir Sınırı Olarak Çalışma Koşullarında Esaslı Değişiklik, Cilt Prof. Dr. M. Fatih UŞAN'a Dekanlıkta 10. Yıl Anısına Teşekkür Armağanı, Yıl 2022, Sayı 2022-2.

- Europäische Kommission** : Mitteilung zu Online-Plattformen im digitalen Binnenmarkt COM (2016) 288 Final, Brussels, 25.5.2016.
- Ezgi Kutluay** : Türk Borçlar Kanunu'nda Genel İşlem Koşulları, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan, C. 19, Özel Sayı-2017, (s. 1369-1422).
- Fahrettin Aral / Hasan Ayrancı** : Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Ankara 2021.
- Fatih Uşan** : 4857 Sayılı İş Yasasının 22. Maddesi Çerçevesinde Değişiklik Feshi, Çalışma Şartlarında Esaslı Değişiklik Ve Uygulama Sorunları, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 9, Özel Sayı, 2007, (s. 211-271).
- Fatih Uşan** : Eski İşçinin Sır Saklama Borcu (Karşılaştırmalı Bir İnceleme), Sicil Mart 2006, (s. 53-70). (Sır Saklama)
- Fatih Uşan** : İş Hukukunda İşçinin Sır Saklama Yükümlülüğü, Ankara 2003.
- Fatih Uşan** : Parça Başına Çalışmanın Hukuki Niteliği ve Parça Başına Çalışan İşçinin Sorumluluğu, Yıl 2000, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 4 Sayı: 2, http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/4_6.pdf.
- Fikret Eren** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2015.
- Fikret Eren / Ünsal Dönmez** : Eren Borçlar Hukuku Şerhi, İstanbul 2022.
- Florian Alexander Schmidt** : Arbeitsmärkte in der Plattformökonomie – Zur Funktionsweise und den Herausforderungen von Crowdwork und Gigwork, Friedrich – Ebert – Stiftung, 2017.
- Florian Alexander Schmidt** : “Digital Labour Markets in the Platform Economy, Mapping the Political Challenges of Crowd Work and Gig Work”, 2017. (Platform Economy)
- Florian Alexander Schmidt** : The Design of Creative Crowdwork From Tools for Empowerment to Platform Capitalism, June 2015.
- Frank Bayreuther** : Arbeitnehmereigenschaft und die Leistung fremdbestimmter Arbeit am Beispiel des Crowdworkers, RdA 2020, (s. 241-248).

- Frank **Bayreuther** : Sicherung der Leistungsbedingungen von (Solo-)Selbständigen, Crowdworkern und anderen Plattformbeschäftigten, HSI-Schriftenreihe Band 26.
- Frank **Emmel** : Vertragsverhältnisse Teil 2: Arbeitsvertrag, Werkvertrag, Auftrag, GoA, Bürgschaft, Art. 319-529 OR, CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Auflage: 3, Jahr: 2016.
- Frank L. **Schäfer** : BGB § 661 Preisausschreiben, Münchener Kommentar zum BGB, 8. Auflage 2020.
- Frank **Maschmann** : Total Compensation Handbuch der Entgeltgestaltung, 2. Auflage, 2019.
- Franz **Ruland** : Beschäftigungsverhältnis oder „Neue Selbständigkeit“?, NZS 2019, (Rn. 681-693).
- Franz Jürgen **Säcker** / Roland **Rixecker** / Hartmut **Oetker** / Bettina **Limperg** : Münchener Kommentar zum BGB, 9. Auflage, 2023.
- Gabriela **Riemer-Kafka** / Nicole **Elischa-Krenger** : Arbeitsrecht, Bern 2012.
- Gaye **Baycık** / Orhan Ersun **Civan** / Hazal Tolu **Yılmaz** / Berir **Bosna** : Platform Çalışanlarını Yasal Güvenceye Kavuşturmak: Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl: 2021, Cilt: 0, Sayı: 1, (s. 713-801).
- Gaye Burcu **Yıldız** : Dijital Emek Platformları Üzerinden Çalışanların Hukuki Statülerinin Belirlenmesi, Sicil Sayı: 46 / Yıl: 2021, (s. 28-41).
- Gerald **Spindler** / Andreas **Seidel** : Die Regulierung von Online-Plattformen, NJW 2022, (s. 2730-2734).
- Gerhard **Bremm** / Mario **Kalod** : Die Problematik von Crowdwork im österreichischen Arbeitsrecht Arbeitsrechtliche Begriffsbestimmungen des Arbeitnehmers und Arbeitgebers am Prüfstand, WISO 40. Jg. (2017), Nr. 2, (s. 72-88).
- Gernod **Meinel** / Judith **Heyn** / Sascha **Herms** : Teilzeit- und Befristungsgesetz: TzBfG, 6. Auflage 2022.
- Gerrit **Forst** : Null-Stunden-Verträge, NZA 2014, (s. 998-1002).
- Gonca **Aydınöz** : İş Hukukunda Tele (Uzaktan) Çalışma, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2014, (Yayımlanmamış Doktora Tezi).

- Gregor **Thüsing** : Digitalisierung der Arbeitswelt – Impulse zur rechtlichen Bewältigung der Herausforderung gewandelter Arbeitsformen, Soziales Recht, August 2016, (s. 87-108).
- Gülsevil **Alpagut** : Dijitalleşen Çalışma Yaşamında İş Sözleşmesinin Unsurları, Ekonomik ve Teknolojik Gelişmelerin İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna Etkileri, Prof. Dr. Münir Ekonomi 85. Doğum Günü Armağanı, (s. 87-124).
- Gülsevil **Alpagut** : Türk Borçlar Kanununun Hizmet Sözleşmesinin Devri, Sona Ermesi, Rekabet Yasağı, Cezai Şart ve İbranameye İlişkin Hükümleri, Legal İHSGHD., 2011/31.
- Günter **Schaub** / Ulrich **Koch** : Arbeitsrecht von A- Z, 24. Auflage 2020.
- H. Filiz **Alkan - Meşhur** : Geleceğin Çalışma Biçimi Tele Çalışmaya İlişkin Yaklaşımlar, Akademik Bilişim'07 - IX. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri (Dumlupınar Üniversitesi / Kütahya), 31 Ocak – 2 Şubat 2007.
- Haluk Hadi **Sümer** : Bireysel Basın İş Hukuku, Ankara 2020.
- Haluk Hadi **Sümer** : İş Hukuku, Hukuku, Ankara 2022. (İş Hukuku)
- Haluk Hadi **Sümer** : İş Hukuku Uygulamaları, Ankara 2019.
- Haluk Hadi **Sümer** : İş Sözleşmesinin Bağımlılık Unsuru, Sicil İş Hukuku Dergisi, Eylül 2010, (s. 63-73). (Bağımlılık Unsuru)
- Haluk N. **Nomer** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2023.
- Hamdi **Mollamahmutoğlu** / Muhittin **Astarlı** / Ulaş **Baysal** : İş Hukuku, Ankara 2022.
- Hamdi **Mollamahmutoğlu** / Muhittin **Astarlı** / Ulaş **Baysal** : İş Hukuku Ders Kitabı, Ankara 2018.
- Hande Bahar **Aykaç** : Platform Ekonomisi Çalışması: İş Hukukunda Yarattığı Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme, Sicil Sayı: 44 / Yıl: 2020, (s. 69-95).
- Hannah **Johnston** / Chris **Land-Kazlauskas** : Organizing On-Demand: Representation, Voice, And Collective Bargaining In The Gig Economy, International Labour Office, Geneva, 2019.

- Hans Rudolf Trüeb / Nathalie Clausen** : Wettbewerbsrecht II Kommentar VKU, SVKG, Vert-Bek, PüG, BöB, UWG, BGBM, THG, OFK - Orell Füssli Kommentar, 2., überarbeitete und erweiterte Auflage, Jahr: 2021.
- Hartmut Hirsch-Kreinsen** : Entwicklung und Gestaltung digitaler Arbeit RdA 2019, (s. 88-91).
- Hasan Çölgeçen / Muharrem Es** : Dünyada Özel İstihdam Büroları: Almanya Örneği, Turkish Studies - Social Sciences, Cilt: 15, Sayı: 4, Yıl: 2020, (s. 1853-1864).
- Hasan Kayırgan** : Bireysel İş Hukukunda Zorunlu ve Zorlayıcı Nedenler, İstanbul 2021.
- Hasan Kayırgan** : İş Hukukunda Sadakat Borcunun Genel Bir Değerlendirmesi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Ali Rıza Okur'a Armağan, Yıl: 2014 Cilt: 20 Sayı: 1, (s. 459-478). (Sadakat Borcu)
- Hayriye Şen Doğramacı** : Çerçeve Sözleşme Kavramı, Çerçeve Sözleşmelerin Amacı Ve Ekonomik Fonksiyonu, SÜHFD., C. 30, S. 3, 2022, (s. 1043-1077). (Çerçeve Sözleşme Kavramı)
- Hayriye Şen Doğramacı** : Çerçeve Sözleşmeler, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir 2010, (Yayımlanmamış Doktora Tezi)
- Hazal Tolu Yılmaz** : Dijital Platform Çalışanlarının Hukuki Statüsü, İstanbul 2023.
- Heinrich Kiel / Stefan Lunk / Hartmut Oetker** : Münchener Handbuch zum Arbeitsrecht, 5. Auflage, 2021.
- Heinz Josef Willemsen / Michael Müntefering** : Begriff und Rechtsstellung arbeitnehmerähnlicher Personen: Versuch einer Präzisierung, NZA 2008, (s. 193- 201).
- Herbert Wiedemann** : Beck'sche Kommentar zum Arbeitsrecht, Tarifvertragsgesetz: TVG 8. Neubearbeitete, Auflage 2019.
- Hilal Ay / Shkodran Zogaj / Ulrich Bretschneider** : Management von Crowdsourcing-Projekten im Microtask-Bereich, Eine qualitative Analyse, Kassel 2015.
- Hilary Hogan** : Rewinding the Clock: Workers' Rights in the Gig Economy, King's Inns Law Review, Vol: 9, 2020, (s. 114-128).

- Hubert **Stöckli** : Der Kreditvertrag, Schweizerische Bankrechtstagung 2010, Basel 2010, (s. 1 - 17).
- Hubertus **Bauer** / Stefan **Lingemann** / Martin **Diller** / Katrin **Haußmann** : AnwaltsFormularbuch Arbeitsrecht, 7. Aufl. 2021.
- Hüseyin **Ülgen** / Mehmet **Helvacı** / Arslan **Kaya** / N. Füsün **Nomer Ertan** : Ticari İşletme Hukuku, İstanbul 2022.
- Ilaria **Purificato** / **Iacopo** Senatori : The Position of Collective Rights in the “Platform Work” Directive Proposal: Commission v Parliament, Hungarian Labour Law E-Journal, 2023/1, (s. 1-19).
- Irene **Mandl** : Back to the Future: Policy Pointers From Platform Work Scenarios, New Forms of Employment Series, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (Eurofound), Luxembourg, 2020.
- Isabella **Grobys** / Andrea **Panzer-Heemeier** : Stichwort Kommentar Arbeitsrecht, 3. Auflage, Edition 13 2020.
- Isabell **Hensel** : Soziale Sicherheit für Crowdworker_innen? Zu Regulierungsproblemen am Beispiel der Alterssicherung für Selbständige, Sozialer Fortschritt 2017.
- Ivo **Blohm** / Jan Marco **Leimeister** / Shkodran **Zogaj** : Crowdsourcing und Crowd Work – ein Zukunftsmodell der IT-gestützten Arbeitsorganisation?, in: Brenner, Walter/Hess, Thomas (Hrsg.), Wirtschaftsinformatik in Wissenschaft und Praxis. Festschrift für Hubert Österle zum 65. Geburtstag, Berlin/Heidelberg 2014, (s. 51-64).
- İbrahim **Aydınlı** : Borç İlişkinin Nisbilik Özelliğine Getirilen İstisnalar Işığında İş Hukukunda İşçi - İşveren İlişkilerinin Değerlendirilmesi, Çalışma ve Toplum, Yıl: 2008, Sayı: 1, (s. 39-83).
- İbrahim **Aydınlı** : Türk İş Hukukunda İşyeri ve İşletme Kavramları, Demiryol-İş Eğitim Yayınları, Ankara 2001.
- İpek **Kocagil** : Yeni Borçlar Kanunu Işığında İş Sözleşmesinin Devri, Sicil İHD., 2011/22.
- İrem **Yayvak Namlı** : Dijital Çağ'da Yeni Bir Çalışma İlişkisi Modeli: “Crowdworking”, Sicil Sayı: 42 / Yıl: 2019, (s. 128-143).

- İştar Cengiz** : İş Sözleşmesinin İradi Devri, Ankara 2014.
- İştar Cengiz** : İş Sözleşmesinin İradi Devrinin Devreden ve Devralan İşverenler Bakımından Doğurduğu Hüküm ve Sonuçlar, Sicil İHD., 2015/34.
- James Woodcock** : The Fight Against Platform Capitalism: An Inquiry into the Global Struggles of the Gig Economy, Pp. 53–66. London: University of Westminster Press, 2021.
- Jan Armin Gärtner** : Koalitionsfreiheit und Crowdwork Zur Kollektivierung der Beschäftigteninteressen soloselbstständiger Crowdworker, Schriften zum Sozial- und Arbeitsrecht, Band 361.
- Jan Busche** : HGB § 86 [Pflichten des Handelsvertreters], Oetker, Handelsgesetzbuch, 7. Auflage 2021.
- Jan Marco Leimeister / David Durward / Shkodran Zogaj** : Crowd Worker in Deutschland. Eine empirische Studie zum Arbeitsumfeld auf externen Crowdsourcing-Plattformen, Düsseldorf 2016.
- Jan Marco Leimeister / Shkodran Zogaj / Ivo Blohm** : J, Crowdwork – digitale Wertschöpfung in der Wolke. Grundlagen, Formen und aktueller Forschungsstand, in: Brenner, Christiane (Hrsg.), Crowdwork – zurück in die Zukunft? Perspektiven digitaler Arbeit, Frankfurt a.M. 2015, (s. 9- 42).
- Jan Marco Leimeister** : Crowdsourcing Crowdfunding, Crowdvoting, Crowdcreation, ZfCM, Controlling & Management. Nm: 56, 2012, H.6.
- Janine Berg** : Income security in the on-demand economy: Findings and policy lessons from a survey of crowdworkers, Conditions Of Work And Employment Series No. 74, 2016.
- Jean-Fabrice Lebraty / Katia Lobre-Lebraty** : Crowdsourcing- One Step Beyond, 2013, United Kingdom.
- Jeff Howe** : The Rise of Crowdsourcing. In: Wired Magazine (2006), (s. 1-4).
- Jelle Visser / Nuria Ramos** : Expert Report on the Implementation of the Social Partner’s Framework Agreement on Telework, Amsterdam Institute for Advanced Labour Studies, January 2008.

- Jens Günther / Matthias Böglmüller** : Arbeitsrecht 4.0 Arbeitsrechtliche Herausforderungen in der vierten industriellen Revolution, NZA 2015, (Rn. 1025-1031).
- Jeremias Prassl / Martin Risak** : Uber, TaskRabbit, and Co.: Platforms as Employers? Rethinking the Legal Analysis of Crowdwork, CLLPJ 37 (2016), (s. 619- 651).
- Joachim Holthausen** : Die arbeitsvertragliche Verschwiegenheit - Vertragsgestaltung nach Inkrafttreten des GeschGehG, NZA 2019.
- Johannes Warter** : Crowdwork, OGB Verlag, Wien 2016.
- Joshua Healy / Andreas Pekarek / Ariadne Vromen** : Sceptics Or Supporters? Consumers' Views Of Work In The Gig Economy, New Technology, Work & Employment, Vol: 35, Issue: 1, 2020, (s. 1-19).
- Jolanta Kren Kostkiewicz** : OR Kommentar Schweizerisches Obligationenrecht, OFK - Orell Füssli Kommentar, 3., überarbeitete Auflage 2016, Jahr: 2016.
- Julia Pacha** : Crowdwork, Arbeitsrechtlicher Schutz einer neuen Beschäftigungsform, München 2018.
- Kadir Baş** : Online Platformların Acentelik Niteliği ve Bu Platformlar Özelinde Türk Ticaret Kanunu'nun Acenteliğe İlişkin Hükümlerinin Uygulanması, BATİDER, C: 33, S: 4, Yıl: 2017, (s. 115-153).
- Karen Kelat** : Die Arbeitnehmerähnliche Person – Begriff und rechtliche Stellung im Arbeitsrecht, Freilaw 3 / 2017, (s. 80- 87).
- Kenan Tunçomağ** : Takım Sözleşmesi, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Yıl: 1970, Cilt: 36, Sayı:1- 4, (s. 311-322).
- Kenneth G. Dau-Schmidt** : The Impact of Emerging Information Technologies on the Employment Relationship: New Gigs for Labor and Employment Law, 2017, Articles by Maurer Faculty 2657.
- Klaus J. Hopt** : HGB § 84 [Begriff des Handelsvertreters], Handelsgesetzbuch, 42. Auflage 2023.
- Koichi Kamata** : Legal Issues Surrounding Employment-like Working Styles: Disguised Employment and Dependent Self-employment, Japan Labor Issues, Vol: 4, No: 22, March-April 2020.

- Konstantina **Bourazeri** : Neue Beschäftigungsformen in der digitalen Wirtschaft am Beispiel solosebstständiger Crowdworker, NZA 2019, (Rn. 741-746).
- Kurt **Pärli** : Neue Formen der Arbeitsorganisation: Internet-Plattformen als Arbeitgeber, Zeitschrift für Arbeitsrecht und Arbeitslosenversicherung, **Herausgeber:** Wolfgang Portmann / Gabriel Aubert / Jean-Philippe Dunand / Adrian von Kaenel / Roland A. Müller / Boris Zürcher, ARV 2016, (s. 243-254).
- Kübra **Demir** : İşverenin Eşit Davranma Borcunun Sınırı: 6701 sayılı Kanun'da Ayrımcılık Yasağının İstisnaları, Sosyal Güvenlik Dergisi, Sosyal Güvenlik Dergisi (Journal of Social Security), 12(1), (s. 19-34). (Eşit Davranma)
- Kübra **Demir** : Türk İş Hukukunda Uzaktan Çalışma Kapsamında İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliğini Sağlama Borcu, SÜHFD., C. 29, S. 3, 2021, (s. 2501-2543).
- Kübra **Doğan Yenisey** : İş Hukukunda İşyeri ve İşletme, Legal, İstanbul 2007.
- Kübra **Doğan Yenisey** : The Shortcoming of The North American Collective Bargaining Model with Regard to Platform Workers: The Turkish Perspective, Collective Bargaining and the Gig Economy A Traditional Tool for New Business Models Edited by José María Miranda Boto and Elisabeth Brameshuber, (s. 197-209).
- Larissa **Hammon** / Hajo **Hippner** : Crowdsourcing, Wirtschaftsinformatik 3, 2012.
- Lisa **Burkard** / Kelley **Craven** : The Gig Economy is Here: Is HR Ready, and How Will it Impact Employee Benefits?, Benefits Quarterly, Vol: 35, Issue: 4, 2019, (s. 54-58).
- Lucas **Rusch** : OR Kommentar zum Schweizerischen Obligationenrecht, OFK - Orell Füssli Kommentar, 4. aktualisierte und überarbeitete Auflage, Jahr 2023, Seiten 1249-1251, Herausgeber: Jolanta Kren Kostkiewicz / Stephan Wolf / Marc Amstutz / Roland Fankhauser.
- Lütfü **İnciroğlu** : Çalışma Hayatında Alt İşveren (Taşeron) Uygulaması, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, Alt İşverenlik İlişkinin Kurulması, Yıl 2014, Cilt: 11, Sayı: 41, (s. 73-84).

- M. Kemal **Oğuzman** / M. Turgut **Öz** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 1, İstanbul 2021.
- M. Turgut **Öz** (ed.) : Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2023.
- Mark **Graham** / Isis **Hjorth** / Vili **Lehdonvirta** : Digital Labour and Development: Impacts of Global Digital Labour Platforms and the Gig Economy on Worker Livelihoods, Transfer, Vol: 23, Issue: 2, 2017, (s. 135-162).
- Mark **Lembke** : Die sachgrundlose Befristung von Arbeitsverträgen in der Praxis, NJW 2006, (s. 325-339).
- Mark R. **Freedland** / Nicola **Kountouris** : The Legal Construction of Personal Work Relations, OUP, 2012.
- Marc **Amstutz** / Marc **Breitschmid** / Peter **Furrer** / Andreas **Girsberger** / Daniel **Huguenin** / Claire **Jungo** / Alexandra **Müller-Chen** / Markus **Roberto** / Vito **Schnyder** / Anton K. **Trüb** / Hans **Rudolf** : Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, 3. Auflage, Zurich 2016.
- Marcus **Bieder** : Der Nullstundenvertrag – zulässiges Flexibilisierungsinstrument oder Wegbereiter für ein modernes Tagelöhnertum?, RdA 2015, (s. 388-399).
- Markus **Stoffels** / Ferdinand **Hultsch** : Arbeit auf Abruf nach der Novellierung des § 12 TzBfG, NZA 2020, (s. 977-982).
- Marta **Santos Silva** : A New Labour Ecosystem in the Sharing Economy: A Platform for Growth?, 2017.
- Martin **Brock** : Unternehmerrisiko als Voraussetzung für selbstständige Tätigkeit – Klarstellungen durch das BSG, öAT 2019, (s. 95-98).
- Martin **Henssler** / Heinz Josef **Willemsen** / Heinz- Jürgen **Kalb** : Arbeitsrecht Kommentar, 9. Auflage, 2020.
- Martin **Risak** : Changes and Challenges to the Contract of Employments, Oxford Journal of Legal Studies, Vol: 38, No: 4 (2018), (s. 869-887).
- Martin **Risak** : Sachgrundlose Befristungen mit älteren Arbeitnehmerinnen und Arbeitnehmern neu geregelt (§ 14 III TzBfG), NZA 2007, (s. 713-717).

- Martin **Söllner** : Die Kraft des Faktischen – oder: Warum Crowdworker doch Arbeitnehmer sein können, NZA 2021, (s. 997-1003).
- Mathias **Habersack** / Martin **Henssler** : Beck'sche Kommentar zum Arbeitsrecht, Arbeitnehmerüberlassungsgesetz 5. Auflage, 2018.
- Mathis **Böttcher** : Der Null-Stunden Vertrag, Beiträge zum Arbeitsrecht 9, 2020.
- Matthias **Pletke**, Peter **Schrader**, Jens **Siebert**, Tina **Thoms**, Rhea-Christina **Klagges**, René **Teubert** : Leiharbeit, Werkverträge und andere prekäre Beschäftigungsverhältnisse, IG Metall, Vorstand Betriebspolitik, Juli 2017.
- Matthias **Streiff** : Handkommentar zum Maklervertrag mit Fokus auf den Immobilienmakler, 2009, Thesenverlag.
- Maxime **Cornet** / Mandie **Joulin** / Antonio A. **Casilli** : Platform-mediated labor in Europe: SWIRL WP 1: Final Report. Télécom Paris. 2020.
- Mehmet Ali **Şuğle** : Basın İş Kanununun Kişi Bakımından Kapsamı, Gazeteci Kavramı ve İş Sözleşmesinin Kurulması, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Toplantısı, Basın İş Hukuku Genel Esasları ve Uygulama Sorunları, İstanbul, 2006, (s.20-37).
- Mehmet Nusret **Bedük** : Deniz İş Sözleşmesi, Bursa 2012.
- Meike **Pürling** : Die soziale Absicherung von Crowdworkern, Eine Untersuchung des Absicherungsstatus und -verhaltens von internetbasierten, selbständigen Erwerbstätigen, ZSR 2016, 62(4), (s. 411-442).
- Michael **Bopp** / Jacqueline **Brunner** : Arbeitsvertrag, SHK - Stämpflis Handkommentar, Jahr: 2021.
- Michael **Fuhlrott** / Sönke **Oltmanns** : Der Crowdworker – (K)ein Arbeitnehmer?, NJW 2020, (s. 958-963).
- Michael **Gotthardt** : BGB § 622 Kündigungsfristen bei Arbeitsverhältnissen, BeckOK Arbeitsrecht, Hrsg. Rolfs/Giesen/Meßling/Udsching, 69. Edition Stand: 01.09.2023.
- Michael **Heiling** / Sylvia **Kuba** : 99designs: An Analysis of Creative Competition in Crowdsourced Design, Association for the Advancement of Artificial Intelligence, 2013.

- Michèle Remund** : Art. 25 Rahmenverträge, Handkommentar zum Schweizerischen Beschaffungsrecht, Jahr: 2020.
- Miray Özer Deniz** : İşçilerin Özel Nitelikli Kişisel Verilerinin Korunması ve Bundan Doğan Sorumluluk, TAAD, Yıl: 12, Sayı: 45 (Ocak 2021), (s. 355-378).
- Miriam A. Cherry** : Beyond Misclassification: The Digital Transformation of Work, Comparative Labor Law & Policy Journal, Forthcoming; Saint Louis U. Legal Studies Research Paper No. 2016-2, 2016, (s. 1-27).
- Miriam A. Cherry / Antonio Aloisi** : A Critical Examination of a Third Employment Category for On-Demand Work (In Comparative Perspective) Forthcoming, Cambridge Handbook on the Law of the Sharing Economy (Nestor M. Davidson, Michele Finck & John J. Infranca, eds.); Saint Louis U. Legal Studies Research Paper, 2018.
- Murat Aydoğdu / Nalan Kahveci** : Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2019.
- Murat Kandemir** : İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Tele Çalışma, İstanbul 2011, s. 39.
- Murat Kandemir / Didem Yardımcıoğlu** : İş Hukukunda Eşitlik İlkesi, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 19, Sayı: 30-31, (s. 1-44).
- Murat Özveri** : Alt İşverenlik İlişkisinin Kurulması, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, Yıl 2004, Cilt: 1, Sayı: 2, (s. 383-400).
- Mustafa Alp** : İş Sözleşmesinin Devri, İş Hukukunda Üçlü İş İlişkileri Sempozyumu, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul 2009.
- Mustafa Alp** : İş Sözleşmesinin Devrinde Bazı Sorunlar, DEÜHFD., C.9, Özel Sayı, İzmir 2007.
- Mustafa Alp** : Tele Çalışma (Uzaktan Çalışma), Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, C:1, İstanbul 2011.
- Mustafa Alper Gümüş** : Borçlar Hukuku Özel Hükümler, İstanbul 2014. (Özel Hükümler)
- Mustafa Alper Gümüş** : Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri, Ankara 2021.
- Nagehan Akan** : Kısmi Süreli Çalışma, Ankara 2010.

- Nancy **Ettlinger** : Work Organisation, Labour & Globalisation, Vol: 11, No: 2 (Winter 2017), (s. 21-38).
- Nancy B. **Kurland** / Cecily D. **Cooper** : Manager Control And Employee Isolation Intelecommuting Environments, Journal of High Technology Management Research 13 (2002).
- Nathalie **Flück** : Das Betriebsrisiko im Arbeitsverhältnis, RiU - Recht in privaten und öffentlichen Unternehmen Band/Nr. 48, Herausgeber: Roland Müller, Thomas Geiser, Kurt Pärli Jahr: 2022.
- Necip **Kocayusufpaşaoğlu** / Hüseyin **Hatemi** / Rona **Serozan** / Abdulkadir **Arpacı** : Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Borçlar Hukukuna Giriş, Hukuki İşlem, Sözleşme, Cilt 1, İstanbul 2014.
- Nezihe Binnur **Tulukçu** : Çağrı Üzerine Çalışmanın Niteliği Bakımından Kısmi Süreli Bir İş Sözleşmesi Olduğuna Ve Bunun Aynı Zamanda Belirli Süreli İş Sözleşmesi Niteliği Kazandırmadığına İlişkin Yargıtay Kararı İncelemesi, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 2, Yıl: 2008, (s. 299-312).
- Nezihe Binnur **Tulukçu** : İş Güvencesi ve İşe İade, Ankara 2017.
- Nicole **Aschoff** : App Workers in the Gig Economy: Precarious Labor During the COVID-19 Pandemic, Dollars & Sense, Issue 348, 2020, (s. 9-11).
- Nicola **Countouris** : Defining and regulating work relations for the future of work, Governance working paper series, ILO, Geneva, 2019.
- Nil Belgin **Boyacı** : Dijital Emek Platformları ve Sendikalar, Türk Metal Sendikası, Aralık 2020.
- Nils **Evermann** : Die „gelegentliche“ Arbeitnehmerüberlassung, NZA 2018, (s. 751-755).
- Norbert **Kollmer** / Thomas **Klindt** / Carsten **Schucht** : Arbeitsschutzgesetz: ArbSchG, 4. Auflage, 2021.
- Nuri **Çelik** / Nursen **Caniklioğlu** / Talat **Canbolat** / Ercüment **Özkaraca** : İş Hukuku Dersleri, Ankara 2022.
- Nursen **Caniklioğlu**, : İşçinin Çalışma Koşullarında Tek Taraflı Değişiklik Sözleşmeyi İşverenin Feshetmiş Sayılacağı, Yıl: 2010, Sayı: 18.

- Oğuz Ersöz** : Genel İşlem Koşullarının Kişi Bakımından Uygulama Alanı ve Tacirler Hakkında Uygulanması, Hukuk Fakültesi Dergisi Year 3 Issue 1 - June 2017, (s. 69-104).
- Olaf Deinert** : Neuregelung des Fremdpersonaleinsatzes im Betrieb, RdA 2017, (s. 65-82).
- Orhan Ersun Civan** : İş Hukukunda Uzaktan Çalışma (Evde Çalışma - Tele Çalışma), Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S: 26, Y: 2010.
- Orhan Ersun Civan** : Yeni Düzenlemeler Çerçevesinde Meslek Edinilmiş Ödünç (Geçici) İş İlişkisi, Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, Yıl: 2017, Sayı: 66 (2), (s. 311-397).
- Oruç Hami Şener** : Ticari İşletme Hukuku, Ankara 2016.
- Otto Ernst Kempfen / Ulrich Zachert** : Kommentar für die Praxis, Tarifvertragsgesetz, 5. Auflage 2014.
- Ömer Ekmekçi / Esra Yiğit** : Bireysel İş Hukuku Dersleri, İstanbul 2021.
- Ömer Ekmekçi** : 4857 Sayılı İş Kanunu'nda Geçici (Ödünç) İş İlişkisinin Kurulması, Hükümleri ve Sona Ermesi, LEGAL İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Dergisi, Nisan- Mayıs-Haziran 2004, Sayı: 2, (s. 367-382).
- Ömer Uğur** : 4857 Sayılı İş Kanununa Göre Kısmi Süreli İş Sözleşmelerinde Ücret, İMHFD, C. VI, S. 11, 2021, (s. 97-123).
- Öner Eyrenci / Savaş Taşkent / Devrim Ulucan** : Bireysel İş Hukuku, İstanbul 2016.
- Patrick Elias** : Changes and Challenges to the Contract of Employments, Oxford Journal of Legal Studies, Vol: 38, No: 4 (2018), (s. 869-887).
- Peter Gauch** : Der werkvertrag, Sechste, überarbeitete und erweiterte Auflage, Jahr: 2019.
- Peter Gauch / Hubert Stöckli** : Präjudizienbuch OR Zehnte, nachgeführte und erweiterte Auflage, 2021.
- Peter Gauch / Jörg Schmid** : OR Kommentar zum schweizerischen Zivilrecht, Obligationenrecht, Kommentar zur 1. und 2. Abteilung, 2006.

- Peter **Jäggi** : ZK - Zürcher Kommentar Band/Nr. V/1a, Obligationenrecht Art. 1-17, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, Kommentar zur 1. und 2. Abteilung (Art. 1-529 OR), Dritte, völlig neubearbeitete Auflage, Jahr: 1973.
- Peter **Konze** / Svenja **Karb** / Wolfgang **Wölk** / Alexandra-Isabel **Reidel** : Personalbuch Arbeits- und Tarifrecht öffentlicher Dienst, 7. Auflage, 2021.
- Peter R. **Burkhalter** : Kommentar zum Schweizerischen Obligationenrecht, OFK - Orell Füssli Kommentar, 4. aktualisierte und überarbeitete Auflage, Jahr: 2023.
- Peter **Schüren** / Wolfgang **Hamann** : Beck'sche Kommentar zum Arbeitsrecht, Arbeitnehmerüberlassungsgesetz 5. Auflage, 2018.
- Polat **Soyer** : Basın İş Kanununun Kapsamı ve Yargıtay Uygulaması, Legal İş Hukuku Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S. 50, 2016, (s.609-629).
- Rama Adithya **Varanasi** / Divya **Siddarth** / Vivek **Seshadri** / Kalika **Bali** / Aditya **Vashistha** : Feeling Proud, Feeling Embarrassed: Experiences of Low-income Women with Crowd Work, In CHI Conference on Human Factors in Computing Systems (CHI '22), April 29-May 5, 2022, New Orleans, LA, USA. ACM, New York, NY, USA.
- Raimund **Waltermann** : Crowdfunding - Arbeitsverhältnis ohne Arbeitspflicht NJW 2022, (s. 1129-1133).
- Raimund **Waltermann** : Digital statt analog: Zur Zukunftsfähigkeit des Arbeitsrechts, RdA 2019, (s. 94-101).
- Recep **Makas** : Türk Borçlar Kanunu ve İş Kanununa Göre İşçinin Özen Borcu ve Borca Aykırılığın Hukuki Sonuçları, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: XVI, Yıl: 2012, Sayı: 4, (s. 149-180).
- Regina E. **Aebi-Müller** / Christoph **Müller** : BK - Berner Kommentar, 2018.
- Regina **Steiner** / Silvia **Mittländer**, **Sezginer** : Leiharbeit, Werkverträge und andere prekäre Beschäftigungsverhältnisse, IG Metall, Vorstand Betriebspolitik, Juli 2017.
- Reinhard **Richardi** / Frank **Beyreuther** : Kollektives Arbeitsrecht, 4. Auflage, Verlag Franz Vahlen München 2019.

- Reinhard **Richardi** : Betriebsverfassungsgesetz: BetrVG/BetrVG, 17. Auflage, 2022.
- Ricardo Matsumura **Araujo** : 99designs: An Analysis of Creative Competition in Crowdsourced Design, Association for the Advancement of Artificial Intelligence, 2013.
- Richard **Heeks** : Decent Work and the Digital Gig Economy: A Developing Country Perspective on Employment Impacts and Standards in Online Outsourcing, Crowdwork, etc., 2017.
- Robert von **Landmann** / Gustav **Rohmer** : Gewerbeordnung und ergänzende Vorschriften: GewO, Februar 2020.
- Roger **Rudolph** : Konkurrenzverbot, Fachhandbuch Arbeitsrecht Expertenwissen für die Praxis, Jahr: 2018.
- Roland **Fankhauser** / Jolanta Kren **Kostkiewicz** / Marc **Amstutz** / Stephan **Wolf** : OR Kommentar: Schweizerisches Obligationenrecht (Orell Füssli Kommentar: OFK), 4. Auflage, Zürich 2021.
- Rolf **Wank** : Der Arbeitnehmer-Begriff im neuen § 611a BGB, Arbeit und Recht, April 2017, Vol: 65, No: 4 (April 2017), (s. 140-153).
- Rolf **Wank** : Der persönliche Geltungsbereich der Plattformarbeits-Richtlinie, EuZW (Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht) 2023, (s. 747-755).
- Rolf **Wank** : Diversifying Employment Patterns – the Scope of Labor Law and the Notion of Employees.
- Rudi **Müller-Glöge** / Ulrich **Preis** / Ingrid **Schmidt** : Erfurter Kommentar zum Arbeitsrecht, Erfurter Kommentar zum Arbeitsrecht, 23. Auflage, 2023.
- Rüdiger **Krause** : Auf dem Weg zur unionsrechtlichen Regelung von Plattformtätigkeiten Die Kommissionsinitiative zur Plattformarbeit, NZA 2022, 521, (s. 521-533).
- Rüdiger **Krause** : Herausforderung Digitalisierung der Arbeitswelt und Arbeiten 4.0, NZA-Beilage 2017, (s. 53-59).
- Rüdiger **Linck** : Kündigungsrecht, Großkommentar zum gesamten Recht der Beendigung von Arbeitsverhältnissen, Herausgeber: Reiner Ascheid / Ulrich Preis / Ingrid Schmidt.

- Rüdiger **Linck** / Ulrich **Preis** / Ingrid **Schmidt** : Kündigungsrecht, 6., neu bearbeitete Auflage. 2021.
- Sabahattin **Yürekli** : Türk Borçlar Kanununa Göre Hizmet Sözleşmesinin Sona Ermesi, Ankara 2016.
- Sacha **Garben** : Protecting Workers in the Online Platform Economy: An Overview of Regulatory and Policy Developments in the EU, European Agency for Safety and Health at Work, Luxembourg, 2017.
- Samuel **Greef** / Wolfgang **Schroeder** : Plattformökonomie und Crowdfunding: Eine Analyse der Strategien und Positionen zentraler Akteure, Kassel 2017.
- Santiago Melián **González** : What do Consumers Appreciate About On-Demand Economy Workers?, Psychosociological Issues in Human Resource Management, Vol: 6, Issue: 2, 2018, (s. 29-43).
- Sarper **Süzek** : Alt İşverenlik İlişisinin Kurulması, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, Yıl 2010, Cilt: 7, Sayı: 25, (s. 11-30).
- Sarper **Süzek** : İş Hukuku, İstanbul 2015.
- Savaş **Taşkent** : Alt İşveren, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, Yıl 2004, Cilt: 1, Sayı: 2, (s. 363-366).
- Sebastian **Kreber** : Unternehmersübergreifende Arbeitsabläufe im Arbeitsrecht, Mart 2015.
- Selahattin **Erol** : İş Sağlığı ve Güvenliği Konusunda İşveren, Çalışan ve Devletin Rolü, ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi (ASSAM - UHAD), Sayı: 4 Yıl: 2015, (s. 115-138).
- Seçkin **Nazlı** : İş Kanunu'nda Eşit Davranma İlkesi ve Uygulama Sorunları Üzerine Düşünceler, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Yıl 2016, Cilt: 74, Prof. Dr. Fevzi Şahlanan'a Armağan Sayısı, (s. 571-586).
- Seda **Arslan** : İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na Göre İşverenin Genel Yükümlülükleri, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Ali Rıza Okur'a Armağan, Yıl: 2014, Cilt: 20 Sayı: 1, (s. 767-808).
- Selin **Sert** : Çağrı Üzerine Çalışmaya Dayalı İş Sözleşmesi, TBB Dergisi 2014 (110), (s. 335-356).

- Sema Deniz **Özkan Koç** : İşçinin Sır Saklama Yükümlülüğü, Ankara 2022.
- Senem Değer **Ermumcu** : Kişisel Verilerin Korunması Kanununun İşverene Yüklediği Sorumluluklar, Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi, Cilt: 8 Sayı: 2, Yıl: 2021, (s. 440 - 461).
- Sevil **Doğan** : İş Sözleşmesinde Bağımlılık Unsuru, Ankara 2016.
- Sevil **Doğan** : İşçinin Rekabet Yasağı - İş Sırrının Korunması, Ankara 2023.
- Siegfried **Friesen** / Reiner **Schulze** : Nomos Handkommentar, Bürgerliches Gesetzbuch: BGB, 11. Aufl. 2021, BGB § 661a.
- Stefan **Krempf** : <https://www.heise.de/news/Crowd-und-Clickworking-Diskriminierung-Ueberstunden-und-schlechte-Bezahlung-3663332.html>. (Erişim Tarihi: 12.06.2023).
- Stefan **Kreß** : Crowdwork, Schriften zum Bürgerlichen Recht, Band 525, Duncker & Humblot · Berlin.
- Stefan **Lunk** / Tobias **Leder** : Der Arbeitsvertrag – Befristung und Teilzeit, NJW 2016, (s. 1705-1708).
- Steven **Vallas** / Juliet B. **Schor** : What do Platforms do? Understanding the Gig Economy, Annual Review of Sociology, Vol: 46, 2020, (s. 273-294).
- Süleyman **Başterzi** : Avukatla Bağtlanan Sözleşmenin Hukuki Niteliği, İş Sözleşmesinin Vekâlet ve Diğer İş Görme Sözleşmelerinden Ayrılması, Sicil, Mart 2010, (s. 175-198).
- Ş. Esra **Baskan** : Türk İş Hukukunda Meslek Edinilmiş Geçici İş İlişkisi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl: 2017, Cilt: XXI, Sayı: 2, (s. 3-46).
- Talat **Canbolat** : Mevzuatta Öngörülen Bazı İş Sözleşmesi Türlerinin 4857 Sayılı İş Kanununun Belirli Süreli İş Sözleşmesine İlişkin Esasları Yönünden Değerlendirilmesi, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, 13/2007, (s. 187-219).
- Talat **Canbolat** : Türk İş Hukukunda Asıl İşveren - Alt İşveren İlişkileri, İstanbul 1992.
- Tamer **Soysal** : Tele Çalışma, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S: 9, Y: 2006.

- Tarkan Göksu** : Präjudizienbuch, OR Die Rechtsprechung des Bundesgerichts (1875-2020), Herausgegeben: Peter Gauch, Hubert Stöckli, Präjudizienbuch OR Zehnte, nachgeführte und erweiterte Auflage, 2021.
- Tankut Centel** : İş Güvencesi, İstanbul 2020.
- Theodor Bühler** : Der Werkvertrag, Art. 363-379 OR, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, Kommentar zur 1. und 2. Abteilung (Art. 1-529 OR), ZK - Zürcher Kommentar Band/Nr. V/2d, Jahre: 1998.
- Thilo Scholle** : Plattformökonomie – Sachverhalte und Regelungsbedarfe, Denkfabrik Digitale Arbeitsgesellschaft, Soziales Recht, Juli 2019, (s. 28-33).
- Thomas Klebe** : Arbeitsrecht 4.0: Faire Bedingungen Für Plattformarbeit, Wirtschafts- Und Sozialpolitik, 22 / 2017.
- Thomas Klebe** : Betriebsrat 4.0 – Digital und global?, NZA-Beilage 2017, (s. 77-82).
- Thomas Klebe** : Crowdwork: Faire Arbeit im Netz?, AuR 2016, (s. 277-281).
- Thomas Klebe / Julia Neugebauer** : Crowdsourcing: Für eine handvoll Dollar oder Workers of the crowd Unite? Arbeit und Recht, Januar 2014, Vol: 62, No: 1 (Januar 2014), (s. 4-7).
- Thomas W. Malone / Robert Laubacher / Chrysanthos Dellarocas** : "Harnessing crowds: Mapping the genome of collective intelligence," Working Paper. MIT Center for Collective Intelligence. C. (2009).
- Tim Jesgarzewsk** : Arbeitsrecht, Grundlagen und Praxis, 2019.
- Tobias Hoßfeld / Matthias Hirth / Phuoc Tran-Gia** : Crowdsourcing – Modell einer neuen Arbeitswelt im Internet, Wirtschaftsinformatik & Management 5 | 2013.
- Tobias Neufeld** : Herausforderung Digitalisierung, Arbeit und Arbeitsrecht 2015, (s. 504-506).
- Tuğçe Kaya** : İş Görüşmeleri Sürecinde İşçi Adayının Kişisel Verilerinin Korunması, Kişisel Verileri Koruma Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 2, Yıl: 2022, (s. 34-47).

- U. Huws / S. Pedro / E. Gunnarson / T. Weijers / K. Arvanitaki / V. Trova** : Teleworking: Guidelines for Good Practice, Institute for Employment Studies, 1997.
- Ufuk Aydın** : Çalışma Koşullarında Esaslı Değişiklikler ve Değişiklik Feshi, Sicil İş Hukuku Dergisi, Yıl: 2011, Sayı: 23.
- Ulaş Baysal** : Türk ve Alman Hukukunda Çağrı Üzerine Çalışma, TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Şubat - Mayıs 2012, (s. 86-102).
- Ullin Streiff / Adrian von Kaenel / Roger Rudolph** : Arbeitsvertrag Praxiskommentar zu Art. 319-362 OR, 7., vollständig überarbeitete und stark erweiterte Auflage, 2012.
- Ulrich Baumgärtner** : BGB § 611a Arbeitsvertrag, BeckOK BGB, Hau/Poseck 58. Edition.
- Ulrich Becker / Olga Chesalina** : New Approaches for Ensuring and Financing Social Security in the Digital Age, Social Law 4.0, Nomos, Studien aus dem Max-Planck-Institut für Sozialrecht und Sozialpolitik, Band 74.
- Ulrich Tschöpe** : Arbeitsrecht Handbuch, 12. Auflage 2021.
- Umut Yeniocak** : Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre Genel İşlem Koşullarının Yargısal Denetimi, TBB Dergisi 2013 (107), (s. 75-96).
- Ursula Huws / Neil Spencer / Dag Syrdal** : Online, on call: the spread of digitally organised just-in-time working and its implications for standard employment models, New Technology, Work and Employment, Vol: 33, Issue: 2, 2018, (s. 113-129).
- Ursula Sury** : Digital in Law Informatikrecht, Auflage 2, Jahr: 2021.
- Uttam Bajwa / Denise Gastaldo / Erica Di Ruggiero / Lilian Knorr** : The Health Of Workers In The Global Gig Economy, Globalization and Health (2018) 14: 124.
- Uttam Bajwa / Lilian Knorr / Erica Di Ruggiero / Denise Gastaldo / Adam Zendel** : Towards an Understanding of Workers' Experiences in the Global Gig Economy, 2018.
- Ünal Narmanlıoğlu** : Ferdi İş İlişkileri I, İstanbul 2014.

- Valerio De Stefano** : The EU Commission's proposal for a Directive on Platform Work: an overview, Italian Labour Law e-Journal, Issue 1, Vol. 15 (2022), (s. 1-11).
- Vittorio Di Martino / Linda Wirth** : Telework: A New Way of Working and Living, International Labour Review, C: 129, S: 5, 1990.
- Wiebke Brose** : Von Bismarck zu Crowdwork: Über die Reichweite der Sozialversicherungspflicht in der digitalen Arbeitswelt, NZS 2017, (s 7-13).
- Wilhelm Moll** : Münchener Anwalts Handbuch Arbeitsrecht, 5. Auflage, 2021.
- William B. Gould IV / Marco Biasi** : The Rebuttable Presumption of Employment Subordination in the US ABC-Test and in the EU Platform Work Directive Proposal: A Comparative Overview, Italian Labour Law e-Journal Issue 1, Vol. 15 (2022), (s. 85-98).
- Wilma B. Liebman / Andrew Lyubarsky** : Crowdworkers, the Law and the Future of Work: The U.S., in: Crowdwork – A Comparative Law Perspective, Band 22.
- Winfried Boecken / Franz Josef Düwell / Martin Diller / Hans Hanau** : Nomos Kommentar, Gesamtes Arbeitsrecht, 1. Auflage 2016, NK-ArbR / Düwell BUrIG § 2.
- Wolfdieter Küttner** : Personalbuch 2022, 29. Auflage, 2022.
- Wolfgang Blomeyer / Christian Rolfs / Klaus Otto** : Beck'sche Kommentar zum Arbeitsrecht, Betriebsrentengesetz 7. Auflage 2018.
- Wolfgang Däubler / Jens Peter Hjort / Michael Schubert / Martin Wolmerath** : Nomos Commentar, Arbeitsrecht 4. Auflage 2017.
- Wolfgang Däubler / Thomas Klebe** : Crowdwork: Die neue Form der Arbeit – Arbeitgeber auf der Flucht?, NZA 2015, (Rn. 1032-1041).
- Wolfgang Däubler** : Digitalisierung und Arbeitsrecht, Universität Bremen Quelle: Soziales Recht (SR), Beilage zu AuR, Sonderheft Juli 2016, (s. 2-44).
- Wolfgang Goricnik / Thomas Riesenecker-Caba** : Datenschutz in der Gig-Economy, Arbeit in der Gig Economy, Wien 2017.
- Wolfgang Grunsky** : Arbeitsgerichtsgesetz- ArbGG 4. Auflage 2014.
- Wolfgang Portmann / Isabelle** : Schweizerisches Arbeitsrecht, 4., vollständig

- Wildhaber** : überarbeitete Auflage, Dike Verlag AG, 2020.
- Wolfgang Portmann / Rahel Nedi** : Neue Arbeitsformen – Crowdwork, Portage Salarial und Employee Sharing, Tatsachen - Verfahren – Vollstreckung Festschrift für Isaak Meier, Herausgeber: Peter Breitschmid / Ingrid Jent-Sørensen / Hans Schmid / Miguel Sogo, (s. 525-544).
- Volkmarr Mrass / Christoph Peters** : Crowdworking-Plattformen In Deutschland, Kassel, April 2017.
- Xenia-Isabel Poppe** : Entrepreneurship, Eine Analyse des Wandels in Unternehmensgründung und Gründungsförderung, (Crowdworking im Entrepreneurship), 2018.
- Yalçın Bostancı** : İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliği Yükümlülüklerini Yerine Getirmemesi ve Yaptırımları, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2004, Cilt: 12 Sayı: 1-2, (s. 67-86).
- Yusuf Yiğit** : İş Sözleşmesinin Devri, Ankara 2014.
- Zachary Kilhoffer / Willem Pieter De Groen / Karolien Lenaerts / Ine Smits / Harald Hauben / Willem Waeyaert / Elisa Giacumacatos / Jean-Philippe Lhernould / Sophie Robin-Olivier** : European Commission Final Report, CEPS, EFTHEIA, and HIVA-KU Leuven, 13 March 2020.
- Zane Muller** : Algorithmic Harms to Workers in the Platform Economy: The Case of Uber, Columbia Journal of Law & Social Problems, Vol: 53 Issue 2, 2020, (s. 167-210).
- Zehra Gök Metin / Ali Naci Yıldız** : İş Sağlığı ve Güvenliği Boyutu ile Uzaktan Çalışma, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Ankara 2021.
- Zehra Gönül Balkır** : İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkının Korunması: İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliği Organizasyonu, Sosyal Güvenlik Dergisi, Ocak 2012, Cilt: 2, Sayı: 1, (s. 56-91).

Doç. Dr. Salimya GANIYEVA

**TÜRK HUKUKUNDA
ÖZEL STATÜLÜ (İMTİYAZLI)
YABANCILAR**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Hukukunda Özel Statülü (İmtiyazlı) Yabancılar
Salımya Ganiyeva

Hukuk Yayınları Dizisi – 4020

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 071 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- ABADAN UNAT, Nermin, Bitmeyen Göç (Konuk İşçilikten Ulus-Ötesi Yurttaşlığa), 2. B, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2006.
- ABDULLAYEVA, İrade, Türk Soylu Yabancıların Çalışma Hakkı ve Çalışma Özgürlüğü, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- ACAR KAPLAN, Kezban, "Filmlerdeki Yeniçağ Avrupa'sı", Turkish History Education Journal (TUHED), 7 (2), 2018, s. 271-296.
- AKİPEK, Ömer İlhan, "NATO Kuvvetleri Sözleşmesine Göre Vazife Kavramı ve Türkiye'deki Tatbikatı", 24 (1), AÜHFD, 1967, s. 9-25.
- AKSAR, Yusuf, "Uluslararası Adalet Divanı'nın Belçika Tutuklama Kararı Davası (Belgian Arrest Warrant Case) (14 Şubat 2002) ve Uluslararası Ceza Hukuku", AÜHFD, 52 (4), s. 131-146.
- AKYILMAZ, Bahtiyar/SEZGİNER, Murat/KAYA, Cemil, Türk İdare Hukuku, 17. B, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- ALBAYRAK, Sedat, İstanbul Mahkemelerinde Müstemenlerin Davaları ve Hukuki Muameleleri (XVII. Yüzyıl), (yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
- ALP, Mustafa, "Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun", AÜHFD, 53 (2), 2004, s. 34-59.
- ALTINIŞIK, Çiğdem/YILDIRIM, Mehmet Şahin, Mülteci Haklarının Korunması, Ankara Barosu Yayınları, Ankara, 2002.
- ALTINTAŞ, Elif Hande, "Doğumla Türk Vatandaşı Olup Çıkma İzni İle Türk Vatandaşlığından Ayrılan Kişilerin (Mavi Kart Hamillerinin) Sosyal Güvenlik Hakkı", YBHD, (2), 2019, s. 391-434.
- ALTIPARMAK, Cüneyd, Yabancıların Türkiye'de Mülk Edinmesinin Esasları, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- ALTUĞ, Yılmaz, Yabancıların Hukuki Durumu (Yabancılar), 4. B, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1971.
- ALTUĞ, Yılmaz, Devletler Hususi Hukuku (Devletler), İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1973.
- ARICI, Kadir, "Türk Soylu Yabancıların Türkiye'de Çalışma Hakkı", Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi, S. 43, 1983-1984, s. 47-53.
- ARSLAN, Şule, Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahat Hakkı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.

- ARSLAN, Şule/Konyalı, Gökçe, “Avrupa Birliği Mavi Kart Direktifi: Üçüncü Devlet Vatandaşlarının Yüksek Nitelikli İstihdam Amacıyla Giriş ve İkamet Koşullarına İlişkin 2021/1883 Sayılı Direktif’in Değerlendirilmesi”, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 22 (2), 2023, s. 291-321.
- ASAR, Aydoğan, Göç Yönetimi (Göç), 2. B, Seçkin Yayıncılık, 2016.
- ASAR, Aydoğan, Yabancılar Hukuku (Yabancılar), 7. B, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- ATA DAĞISTANLI, Esra, Diplomatik Dokunulmazlık ve Ayrıcalıklar, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- ATALIK, Burhan, “Diplomatik Dokunulmazlığı Olan Şahıslar İle Uluslararası Sözleşmeler Kapsamında Görev Yapan Yabancı Asker Kişiler Hakkında Arama”, ASBÜ HFD, (2), 2022, s. 1221-1274.
- AYAN, Hasan Alparslan, “Türk Hukukunda Turkuaz Kart Sahibi Yabancıların Çalışma Şartları”, NEÜ HFD, 1 (1), 2018, s. 53-81.
- AYBAY, Rona, Kadının Uyrukluğu Üzerinde Evlenmenin Etkisi (Kadının Uyrukluğu), Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1980.
- AYBAY, Rona, “İzin Alarak Türk Vatandaşlığıyla İlişkisi Kesilenlerin Türkiye’deki Hakları” (İzin), TBB Dergisi, S. 52, 2004, s. s. 100-117.
- AYBAY, Rona: “Bürokrasi ve İnsan Hakları” (Bürokrasi ve İnsan Hakları), Türkiye Barolar Birliği, Açık Oturum, 10 Aralık, 2006, Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 121 Ankara, 2006, s. 4-7.
- AYBAY, Rona, “Uluslararası Antlaşmaların Türk Hukukundaki Yeri” (Uluslararası Antlaşmalar), TBB Dergisi, S. 70, 2007, s. 187-213.
- AYBAY, Rona, Yabancılar Hukuku (Yabancılar), 2. B, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2007.
- AYBAY, Rona, Konsolosluk (Konsolosluk), Literatür Yayınları, İstanbul, 2009.
- AYBAY, Rona/ÖZBEK, Nimet/ERSEN PERÇİN, Gizem, Vatandaşlık Hukuku, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2019.
- AYDOĞMUŞ, Ayşe Yasemin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne Ek 1 No’lu Protokole Göre Yabancıların Türkiye’de Taşınmaz Edinmesi, (doktora tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
- AYGÜL, Musa, “Türk Vatandaşlığını Çıkma İzni Alarak Kaybeden Kişilerin Kamu Görevine Girme Yasağı”, Gazi Üniversitesi HFD, 14 (1), 2010, s. 31-60.
- AYGÜN, Mesut, “Vatandaş veya İmtiyazlı Yabancı Olma Yönünde Kabul Edilen Düzenlemelere Sığınmacılar Açısından Eleştirel Bir Bakış: Uzun Dönem İkamet İzni, Turkuaz Kart Sahipliği ve Vatandaşlık Hakkı Çerçevesinde”, BUÜ İİBF Dergisi, 37 (2), 2018, s. 167-194.
- BALKAR BOZKURT, Süheyla, “Göçmenlerin Türk Vatandaşlığı Kazanması”, Bahçeşehir Üniversitesi HFD, C.13, S. 163, 2018, s. 77-118.

- BALUN, Bora/KURTER, Osman/DİNÇAY, İsmail Hakkı, “Göç Yönetimi ve Göçlerin Türkiye’deki Sosyoekonomik Yaşama Etkilerine İlişkin Akademisyen Görüşleri”, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 58 (1), 2023, s. 877-900.
- BARAN ÇELİK, Neşe, “Güncel Gelişmeler Işığında Türk Vatandaşlığının İstisnai Haller Kapsamında Kazanılması” (İstisnai Vatandaşlık), TBB Dergisi, (130), 2017, s. 357- 418.
- BARAN ÇELİK, Neşe, “Türkiye’ye Giriş Yasağı” (Giriş Yasağı), Bahçeşehir Üniversitesi HFD, 16 (199-200), 2021, s. 609-6556.
- BARKIN, Ersan, “1951 Tarihli Mülteciliğin Önlenmesi Sözleşmesi”, Ankara Barosu Dergisi, (1), 2014, s. 333-360.
- BAŞAK, Cengiz, Uluslararası Örgütler, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.
- BAŞKARACAOĞLU, Elif, Uluslararası Hukukta İnsanlığa Karşı Suçların Tanımlanması, (yayımlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2004.
- BAYATA CANYAŞ, Aslı, “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Kapsamındaki Geri Gönderme Yasağının Uygulanma Koşullarının AIHM Kararları Çerçevesinde İrdelenmesi”, Hacettepe HFD, 55 (1), 2015, s. 73-90.
- BAYILLIOĞLU, Uğur, “Uluslararası Adalet Divanı’nın Tutuklama Müzakeresi Davası Hakkındaki Kararına İlişkin Bir Değerlendirme” AÜHFD, 55 (2), 2006, s. 27-63.
- BAYRAKTAROĞLU ÖZÇELİK, Gülüm. “Yasal Göç ve Üçüncü Ülke Vatandaşlarının Entegrasyonu”, Lizbon Antlaşması Sonrası Avrupa Birliği: Serbest Dolaşım ve Politikalar, (ed. Belgin Akçay/Gülüm Bayraktaroğlu Özçelik), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012, s. 413-457.
- BAYRAM DUMLUDAĞ, M. Sinem, “Göç ve Uyum”, Avrupa ve Uluslararası Göç Hukuku (ed. Gülüm Bayraktaroğlu Özçelik/Elçin Aktan), Yetkin Yayınları, Ankara, 2022, s. 155-170.
- BERKİ, Osman Fazıl, “Çift Tabiiyeti” (Çift Tabiiyeti), Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 4, S. 1, 1947, s. 348-367.
- BERKİ, Osman Fazıl, “Vatansızlık” (Vatansızlık), Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 5, S. 1, 1948, s. 167-192.
- BERKİ, Osman Fazıl, Devletler Hususi Hukuku, Cilt 1, Tabiiyet ve Yabancılar Hukuku (Tabiiyet ve Yabancılar), Güzel Sanatlar Matbaası, Ankara, 1966.
- BİLİCİ, Tuğçe, Yabancıların Türkiye’de Taşınmaz Mal Edinme Hakkı, On İki levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- BOZKURT, Gülnihal, “İslam Hukukunda Müstemen’ler” (Müstemenler), Prof. Dr. Fadil H.Sur’un Anısına Armağan, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1983, s. 361-379.
- BOZKURT, Gülnihal, “İslam Hukukunda Zimmilerin Hukuki Statüleri” (Zimmiler), DEÜ HFD, Prof.Dr Kudret Ayiter Armağanı, C: 3, S. 1-4, 1987, s. 115-155.

- BULUT, Yakup/AKIN, Soner/KARAKAYA, Sedat, “Türkiye’nin Mülteci Politikaları: Suriyeli Mültecilerin Üzerine Bir İnceleme”, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (39), 2018, s. 207-222.
- CAN, Hacı/TUNA, Ekin, Mavi Kartlı Yabancılar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- CAN, Hacı, “Yabancıların Hukuki Durumları Bağlamında Ortaya Çıkan Anayasal Meseleler”, Anayasa Yargısı, 40 (2), 2023, s. 25-85.
- CECANPINAR, Hilal, “Diktatoryal Yönetimlerin Evrensel Yargılanma Kâbusu: İşkence Yasağı İhlâlinin Takibinde Uluslararası Normlara Bakış”, Beykent Üniversitesi HFD, C.2, S. 3, 2016, s. 135-154.
- CİN, Mustafa, “Türk Vatandaşlığını Çıkma İzni Alarak Kaybeden Kişilerin Türkiye’de Çalışma Hakkı” (Çıkma İzni), (Prof. Dr. Sevin Toluner’e Armağan), MHB, Y. 24, 2004, s. 337-352.
- ÇAĞIRAN, Mehmet Emin, Uluslararası Örgütler, 5. B, Turhan Kitabevi, Ankara, 2023.
- ÇALIŞKAN, Zeynep, “Yabancı Yatırımların Teşviki: Turkuaz Kart Uygulaması ve Bazı Ülkelerdeki Benzer Düzenlemeler”, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15 (2), 2016, s. 55-88.
- ÇAMYAMAÇ, Anıl, “Diplomatik Temsilciler ve Onlara Tanınan Hareket ve Seyahat Serbestisi”, DEÜ HFD, 21 (2), 2019, s. 457-486.
- ÇAMYAMAÇ, Anıl/ÖZEN İNCİ, Zekiye, Diplomatik Bir Bağışıklık Olarak Ceza Yargısından Muafiyet, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020.
- ÇATAKLI, Ahmet Onur, “Şahsî Eşyayı Gümrük Vergilerinden Muaf Olarak Serbest Dolaşıma Sokmak İçin Türk Vatandaşlığı Şartı ve Yabancıların Durumu”, Gümrük Ticaret Dergisi, 7 (22), 2020, s. 12-31.
- ÇELİK, Edip F, “NATO Kuvvetler Sözleşmesi’ne Göre Kaza Selâhiyetinin Kullanılması”, İÜHFM, C. 25, S. 1-4, 1960, s. 55-93.
- ÇELİK, Fatma Elif, “Evlence Yolu İle Türk Vatandaşı Olma Taleplerinden Doğan Uyuşmazlıklara İlişkin Yargulamalarda Milli Güvenlik ve Kamu Düzeni Kıtası”, TAAD, Y. 13, 49 (389), 2022, s. 389-424.
- ÇELİK, Alihan, Türk Yabancılar Hukuku Bakımından Turkuaz Kart Uygulamasının Yeri ve Rolü, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- ÇELİKEL, Aysel/ÖZTEKİN GELGEL, Günseli, Yabancılar Hukuku, 26. B, Beta Yayınları, İstanbul, 2021.
- ÇETİNER, Sibel/GÜNAY, Enver, “Uluslararası Göçün Sosyo-Kültürel Etkilerinin Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği”, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18 (47), s. 1-21.
- ÇİÇEKİLİ, Bülent, “Türk Vatandaşlığından İzin Alarak Çıkma” (Çıkma), Ankara Barosu Dergisi, S. 4, 2000, s. 63-75.

- ÇİÇEKLİ, Bülent, *Yabancılar Hukuku (Yabancılar)*, 4. B, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013.
- ÇİÇEKLİ, Bülent, *Yabancılar ve Mülteci Hukuku (6458 Sayılı Kanunla Güncellenmiş) (Yabancılar ve Mülteciler)*, 6. B, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.
- ÇÖRTOĞLU KOCA, Sema, “*Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Uyarınca Yabancıların Türkiye’de İkameti ve Uzun Dönem İkamet İznine İlişkin Değerlendirmeler*”, Ankara Barosu Dergisi, 74 (2), 43 – 88.
- DABANLIOĞLU ALANUR, Nesrin, *Uluslararası Hukukta Devlet Başkanlarının Yargı Bağımsızlığı ve Cezai Sorumluluğu*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- DAĞISTANLI, Esra, *Diplomatik Dokunulmazlık ve Ayrıcalıklar*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- DEĞİRMENCİ, Olgun/HAZAR, Erdal, “*Mülkîlik İlkesinin İstisnası Olarak NATO Kuvvetler Statüsüne Tabi Personel Üzerindeki Yargı Yetkisi ve Uluslararası Ceza Mahkemesinin Söz Konusu Yargı Yetkisine Etkisi*”, Ankara Barosu Dergisi, (2), 2013 s. 19-71.
- DOĞAN, Nejat, “*NATO’nun Örgütsel Değişimi, 1949-1999: Kuzey-Atlantik İntifakından Avrupa-Atlantik Güvenlik Örgütüne*”, AÜ SBF Dergisi, 60 (3), 2005, s. 69-108.
- DOĞAN, Vahit/YILMAZ, Alper Çağrı/AYHAN İZMİRLİ, Lale, *Türk Vatandaşlık Hukuku (Vatandaşlık)*, 19. B, Rehber Yayıncılık/Kitabevi, Ankara, 2023.
- DOĞAN, Vahit/YILMAZ, Alper Çağrı/AYHAN İZMİRLİ, Lale, *Türk Yabancılar Hukuku (Yabancılar)*, 7. B, Savaş Yayınevi, Ankara, 2023.
- DOST, Süleyman, “*Ulusal ve Uluslararası Mevzuat Çerçevesinde Ülkemizdeki Suriyeli Sığınmacıların Hukuki Durumu*”, SDÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, 4 (1), 2014, s. 27-69.
- ECEMİŞ, Sercan, “*Türk Vatandaşlığının Doğum Yeri (Ius Soli) Esasıyla Kazanılması*”, DEÜ HFD, 25 (1), 2023, s. 229-266.
- EKŞİ, Nuray, *Yabancıların Türkiye’de Taşınmaz İktisabı (Taşınmaz İktisabı)*, Beta Yayınevi, 2. B, İstanbul, 2012.
- EKŞİ, Nuray, “*Geçici Koruma Yönetmeliği Uyarınca Geçici Korumanın Şartları, Geçici Koruma Usulü, Sağlanan Haklar ve Geçici Korumanın Sona Ermesi*” (Geçici Koruma), İstanbul Barosu Dergisi, C. 88, S. 6, Kasım-Aralık 2014, s. 65-89.
- EKŞİ, Nuray, *Yabancılar ve Uluslararası Koruma Hukuku (Yabancılar)*, 4. B, BETA Yayınları, İstanbul, 2016.
- EKŞİ, Nuray, *Türkiye’ye Sığınan Yabancıların Aile ve Şahsın Hukuku Davaları (Aile ve Şahsın Hukuku Davaları)*, Beta Yayınları, İstanbul, 2021.
- ELÇİN, Doğa, “*Türkiye’de Bulunan Suriyelilere Uygulanan Geçici Koruma Statüsü 2001/55 Sayılı Avrupa Konseyi Yönergesi İle Geçici Koruma Yönetmeliği Arasındaki Benzerlik ve Farklılıklar*”, TBB Dergisi, S. 124, 2016, s. 9-80.

- ERDEM, B. Bahadır, *Türk Vatandaşlık Hukuku*, 3. B, BETA Yayınları, İstanbul, 2013.
- ERDOĞAN, M. Murat, *Türkiye'deki Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum*, İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2015.
- ERGİN, Berkiye Gizem, "Yabancıların Türkiye'de Çalışma İzinleri Hakkında Kanunî Düzenlemeler", *TBB Dergisi*, (135), 2018, s. 138-143.
- ERGÜL, Ergin, "Uluslararası Hukuk ve Türk Mevzuatında Yabancı Kavramı ve Türleri", *Türk İdare Dergisi*, S. 475, 2012, s. 213-228.
- ERKAN, Mustafa, "Türk Vatandaşlığının Sonradan Kazanılmasında "Milli Güvenlik" ve "Kamu Düzeni" Kavramlarının İncelenmesi", *Milletlerarası Özel Hukukta Güncel Meseleler*, 18-20 Nisan 2018, Tam metin bildiri kitabı (ed. Vahit Doğan/Alper Çağrı Yılmaz/Lale Ayhan İzmirli), Savaş Yayınevi, Ankara, 2019, s. 17-38.
- ERTAŞ, Şeref/ÖZTÜRK, Gülseren Y, "Yabancıların Taşınmaz Edinmesindeki Gelişmeler ve Türkiye'deki Son Durum", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 23 (3), 2017, s. 441-484.
- ESEN, Emre, *Türk Hukukunda Yabancıların İkamet İzinleri*, Beta Yayınları, İstanbul, 2019.
- EROĞLU, Hamza, "Türk-Bulgar İlişkileri ve 18 Ekim 1925 Tarihli Dostluk Andlaşması", *Belleten Dergisi*, C. 51, S. 201, 1987, s. 1339-1347.
- ERTEN, Rifat, "Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Hakkında Genel Bir Değerlendirme" (Değerlendirme), *Gazi Üniversitesi HFD*, C. XIX, S. 1, 2015, s. 3-51.
- ERTEN, Rifat, "Türk Vatandaşlığının Yeniden Kazanılması Yollarında Aranılan Ortak Şart: Millî Güvenlik Bakımından Engel Teşkil Edecek Bir Hâli Bulunmamak" (Millî Güvenlik), *Public and Private International Law Bulletin*, 40 (2), 2020, s. 1351-1371.
- GANİYEVA, Salimya, "Ahıska Türklerinin Türkiye'ye Göç Etmesi ve Türk Vatandaşlığına Alınması İle İlgili Hukuki Sorunlar" (Ahıska Türkleri), *SÜHFD*, 20 (1), 2012, s. 175-199.
- GANİYEVA, Salimya, "Mavi Kartlıların Türkiye'de Görülen Boşanma Davalarında Uygulanacak Hukuk" (Mavi Kartlılar), *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 23 (2), 2017, s. 361-388.
- GANİYEVA, Salimya, "Türk Soylu Yabancıların Türkiye'de Çalışma Hakkı ve Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlar" (Türk Soylu Yabancılar), *TBB Dergisi*, 2018 (139), s. 257-285.
- GANİYEVA, Salimya, "Türklerin Avrupa Ülkelerine Göç Etmesinin Türk Hukukundaki Etkileri" (Göç), *Avrupa ve Uluslararası Göç Hukuku* (ed. Gülüm Bayraktaroğlu Özçelik/Elçin Aktan), Yetkin Yayınları, Ankara, 2022, s. 239-267.

- GANİYEVA, Salimya, “*Türk Mülteci Hukukunda Coğrafi Sınırlamanın Kaldırılması*” (Coğrafi Sınırlama), İnÜHFD, 14 (2), 2023, s. 568-582.
- GOODWIN-GILL, Guy S: Статус Беженца в Международном Праве [(The Refugee in International Law, second edition), İngilizceden çev. İvanchenkova, A.V, ed. Levina, M.İ]], YUNİTİ, Moskova, 1997.
- GÖĞER Erdoğan, Yabancılar Hukuku, 2. B, Sevinç Matbaası, Ankara, 1976.
- GÖZLER, Kemal, İdare Hukuku, 2. B, C.II, Ekin Yayınevi, Bursa, 2009.
- GÖZLÜGÖL, Said Vakkas, “*Diplomatik Dokunulmazlık ve Ayrıcalıkların Kötüye Kullanılması*”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 19 (1), 2013, s. 99-127.
- GÜLGEÇ, Yahya Berkol, “*Uluslararası Adalet Divanı’nın Yargı Yetkisi ve Yargı Yetkisini Genişletme Çabalarının Eleştirisi*”, TBB Dergisi, (117), 2015 s. 379-418.
- GÜNAY, Dinçer, “*Eski Roma Cumhuriyeti’nde Rahiplik Kurumu*”, Asya Studies Dergisi, Y. 7, No: 23, s. 305-318.
- GÜNDÜZ, Aslan, Milletlerarası Hukuk (ed. Reşat Volkan Günel), Beta Yayınları, 7. B, İstanbul, 2014.
- GÜNER, Cemil, “*İltica Konusunda Türkiye’nin Yol Haritası: Ulusal Eylem Planı*”, AÜHFD, 56 (4), 2007, s. 81-109.
- GÜNGÖR, Gülin, “*Vatansızlığın Azaltılmasına Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin Bazı Hükümlerinin 5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu Üzerindeki Etkisi*” (Vatansızlığın Azaltılması), AÜHFD, 63 (3), 2014, s. 479-507.
- GÜNGÖR, Gülin, Tabiiyet Hukuku (Tabiiyet), 8. B, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- GÜVEN, Pelin, “*“Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Yabancı Uyruklu Gerçek Kişilerin Türkiye’de Taşınmaz ve Sınırlı Aynı Hak Edinmesinde Tapu Kanunu 35’inci Maddesinde Değişiklik Öngören Kanun Tasarısının Değerlendirilmesi*”, MHB, 31 (2), s. 203-300.
- İŞIKTAŞ, Yasemin, Hukukun Kaynağı Olarak Örf ve âdet Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2009.
- İNGİNAR KEMALOĞLU, Ayşegül, Bulgaristan’dan Türk Göçü (1985-1989), Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2012.
- KABAKUŞAK, Damla, “*Kültürel Çeşitliliğin Yönetim Modelleri Üzerine Bir İnceleme: İltica ve Göç Ulusal Eylem Planı*”, Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 21 (1), 2018, s. 102-130.
- KARAAĞAÇ, Ömür, “*Uluslararası Koruma ve Geçici Koruma Statüsü Sahiplerinin Türkiye’de Çalışma Hakları*”, Avrupa ve Uluslararası Göç Hukuku (ed. Gülüm Bayraktaroğlu Özçelik/Elçin Aktan), Yetkin Yayınları, Ankara, 2022, s. 313-339.
- KARACA, Eren, “*Yabancıların Türkiye’de Gayrimenkul Edinmesi*”, Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi, (32), 2022, s. 269- 302.

- KARAGÜL, Dilara, “*Turkuaz Kart Uygulaması*” (Turkuaz Kart), Public and Private International Law Bülteni, 39 (2), 2019, s. 393-414.
- KARAGÜL, Dilara, Türk Soylu Yabancıların Hukuki Rejimi (Türk Soylu Yabancılar), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023.
- KARAKAŞ, Erhan, “*Milletlerarası Antlaşmaların Türk İç Hukukundaki Yeri*”, Nevşehir Barosu Dergisi, Y. 1, S. 1, 2014, s. 69-93.
- KARAKOÇ, İrem, Hukuk Tarihinde Vatandaşlık-Yabancılık Statüsü, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.
- KAVAFİOĞLU, Nagehan, Türk Vatandaşlığını Çıkma İzni İle Kaybeden Mavi Kart Sahibi Kişiler, (yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- KAVLAK, Bengül, “*Uluslararası İşgücü Kanunu ile Getirilen Bir Yenilik: Turkuaz Kart*”, YBHD, (2), 2019, s. 337-362.
- KAYA, Cansu, “*Türkiye’de Geçici Koruma Statüsü Sahibi Yabancıların Çalışma Hakları*”, Anadolu Üniversitesi HFD, 3 (5), 2017, s. 57-77.
- KAYA, Emir/DAĞLI, Alperen, “*Uygulama Boyutuyla Normlar Hiyerarşisi*”, ASBÜ HFD, S. 2, 2023, s. 578-604.
- KAYA, Pir Ali/ERTUĞRUL YILMAZER, Işın Ulaş, “*Uluslararası İnsan Hakları Hukukunda Çalışma Hakkı*”, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, S. 70, 2016, s. 55- 80.
- KAYA, Talat, “*Yabancıların Çalışma İzni Muafiyetlerine Dair Bir Değerlendirme*”, TAAD, Y. 12, S. 47, 2021, s. 215-246.
- KOCAKUŞAK, Fulya, “*Antik Roma’da Aile Kurumu*”, (yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
- KOCAOĞLU, N. Kağan, “*ABD Göçmenlik Reformunun Ana Hatları ve Türk-Amerikan Toplumuna Etkisi*”, Ankara Barosu Dergisi, (1), 2016, s. 275-301.
- KÜPE, Bahar, “*AB ve Türk Hukukunda Geçici Koruma*”, Avrupa ve Uluslararası Göç Hukuku (ed. Gülüm Bayraktaroğlu Özçelik/Elçin Aktan), Yetkin Yayınları, Ankara, 2022, s. 377-402.
- LATİF, Dilek, “*Refugee Policy of The Turkish Republic*”, The Turkish Yearbook of International Relations, (33), 2002, 1-29.
- Lİ, S. Y (ЛИ.С.Ю), “*Понятия “Иностранец”, “Иностранный Элемент”, “Иностранный Правопорядок” в Российском Законодательстве и Практика Их Применения к Брачно-Семейным Отношениям*” (Rus Hukukunda “Yabancı”, “Yabancılık Unsuru” ve “Yabancı Hukuk Düzeni” Kavramları ve Aile Hukuku İlişkilerinde Uygulanması), Vestnik HGAEP (Вестник ХГАЭП), 2 (47), 2010, s. 60- 65.
- MUHİTTİN, Gül, “*Kapitülasyonlar: Kaldırma Teşebbüsleri ve Lozan’da Kaldırışı*”, Sosyal Bilimler Dergisi, 12 (1), 2010, s. 71-99.
- NOMER, Ergin, Türk Vatandaşlık Hukuku, 28. B, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2021.

- NURDOĞAN, Ali Kemal/ÖZTÜRK, Mustafa, “Geçici Koruma Statüsü ile Türkiye’de Bulunan Suriyelilerin Vatandaşlık Hakkı”, SDÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23 (3), 2018, s. 1163-1172.
- ODMAN, M. Tevfik, Mülteci Hukuku (Mülteci Hukuku), AÜ. SBF. İnsan Hakları Merkezi Yayınları, Ankara 1995.
- ODMAN, M Tevfik: Tarihsel Gelişim Sürecinde Güncelleştirilmiş Mülteci Hukuku (Dünyada ve Türkiye’de İlticanın Gelişim Süreci), (Tarihsel Gelişim), Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- ÖZBEK HADİMOĞLU, Nimet/TEKSOY Barış, “Vatansızlığın Azaltılmasına Dair BM Sözleşmesi (1961) Karşısında Türk Vatandaşlığı Kanunu”, TBB Dergisi, (107), 2013, s. 221-243.
- ÖÇAL, Büşra, Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Hakları, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- ÖZEL, Sibel, “Tapu Kanunu M. 35’te Yapılan Değişiklik Tasarısının Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Değerlendirilmesi” (Tapu Kanunu), İstanbul Barosu Dergisi, 86 (2), 2012, s. 37-47.
- ÖZEL, Sibel, “Türkiye’deki Suriyelilerin Hukuki Statüsü” (Suriyeliler), YÜHFD, 17 (2), 2020, s. 709-734.
- ÖZDEN, Bülent, “Türk Soylu Yabancıların Türkiye’de Çalışması veya Çalıştırılabilmesi”, Çimento İşveren Dergisi, 5 (3), 1991, s. 16-18.
- ÖZKAN, Işıl/TÜTÜNCÜBAŞI, Uğur, “Türk ve Alman Hukukunda Çifte Vatandaşlığa İlişkin Gelişmeler”, AÜHFD, 57 (3), 2008, s. 599-634.
- ÖZKAN, Işıl, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararları Işığında Avrupa Birliği’nin Göç ve Sığınma Politikası” (AİHM), Ankara Barosu Dergisi, (1), 2011, s. 165-188.
- ÖZKAN, Işıl, Tanınmamış Devletlerin Yasa, Hukuki İşlem ve Kararlarının Tanınması (Tanınmamış Devletler), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- ÖZKAN, Işıl, Göç-İltica ve Sığınma Hukuku (Göç), 3. B, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- ÖZKAN, Recep, “Göç Olgusu ve Toplumsal Yapıya Etkisi”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17 (2), 2019, s. 127-145.
- ÖZTÜRK TAŞDEMİR, Dilek, “Uluslararası Nitelikli İş Gücü Temini Üzerine Politika Yapma Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesinde Yönetimsel Faaliyetler”, Milli Kültür Araştırmaları Dergisi (MİKAD), 7 (1), 2023, s. 116-133.
- ÖZTÜRK, Necla, Yatırım Yoluyla İkamet Etme ve Vatandaşlık Kazanma (Yatırım), On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2022.
- ÖZTÜRK, Necla, “Mavi Kart Hamillerinin Türk Vatandaşlarına Tanınan Haklardan Aynen Yararlanacağına İlişkin Düzenlemeye Eleştirel Bir Bakış” (Mavi Kart), Public and Private International Law Bulletin, 41 (2), s. 955-978.

- ÖZTÜRK, Necla/YARAR, Güven, “*Türk Hukukunda Özel Statülü Yabancı Kavramı, Mavi ve Turkuaz Kartlılar*” (Mavi ve Turkuaz Kartlılar), Uluslararası Hukuk Kongresi: Güncel Temalar Başlıklar, 5-9 Aralık, Samsun, 2018, Tam metin bildirisi kitabı, s. 155-161.
- ÖZTÜRK, Necla/YARAR, Güven, “*Türk Vatandaşlığından İzin Almak Suretiyle Çıkma*” (Çıkma), ASEAD Dergisi, 7 (1), 2020, s. 33-41.
- ÖZTÜRK, Necla/KUŞÇU, Döndü/TUFAN, Utku, “*Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatine İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Bazı Sorunlar*”, İnÜHFD, 12 (2), 2021, s. 703-719.
- ÖZTÜRK, Neva Övünç, Mültecinin Hukuki Statüsünün Belirlenmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.
- PARLAK, Bekir/ŞAHİN, Ali Utku, “*Türkiye İltica ve Göç Mevzuatının Coğrafi Kısıtlama Uygulaması Yönünden Analizi*”, Tesam Akademi Dergisi, 2 (2), 2015, s. 65-79.
- PAZARCI, Hüseyin, Uluslararası Hukuk Dersleri (Dersler), 6. B, Turhan Kitabevi, Ankara, 2019.
- PAZARCI, Hüseyin, Uluslararası Hukuk (Uluslararası Hukuk), 19. B, Turhan Kitabevi, Ankara, 2020.
- PEKTOYLAN, Yasemin, Milletlerarası Örgütlerin Özel Hukuk Uyuşmazlıklarında Yargı ve İcra Muafiyeti, (yayımlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), 2013.
- POBEREJNAYA, I/NECHİPAS (Побережная, И/ Нечипас, Ю), “*Режимы Иностраннных Граждан*” (Yabancıların Hukuki Rejimi), Vestnik İnstituta Mirovih Tsivilizatsiy, (Вестник Института Мировых Цивилизаций) Dergisi, 3 (24), 2019, s. 129-136.
- POYRAZ, Mehmet Aytaç, Türk Yabancılar Hukukunda Yabancıların İkameti, (yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
- REÇBER, Kamuran, Uluslararası Hukuk, 2. B, Dora Yayıncılık-Dora Basım Yayın, Bursa, 2016.
- SAATCIOĞLU, Onur Can, “*Türk Soylu Yabancıların Çalışma Haklarına İlişkin Ayrıcalıklı Sisteme Yeniden Bakış: Amaç ve Konu Yönünden Değişim Sorunu*”, AÜHFD, 70 (4), 2021, s. 1083-1130.
- SADRULEŞRAFİ, Hüseyin Ali, “*Türk Soylu Yabancıların Türkiye’de Çalışma Hakları*”, Prof. Dr. Nihal Uluocak’a Armağan, İstanbul 1999, s. 295-310.
- SAFİ, Sibel, Mülteci Hukuku (Ders Kitabı), Legal Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- SAFİ, Sibel, “*Uluslararası Hukukta Mülteciler, Sığınmacılar ve Entegrasyonun Yasal Göstergeleri*” (Mülteciler, Sığınmacılar), İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17 (34), 2018, s. 31-63.
- SARGIN, Fügen, Yabancı Gerçek Kişilerin Türkiye’de Taşınmaz Mal Edinmeleri ve Sınırlı Aynı Haklardan Yararlanmaları, Yetkin Yayınları, Ankara, 1997.

- SARIKOYUNCU DEĞERLİ, Esra/KARAKUZU, Hasan, "1950-1951 Yıllarında Bulgaristan'dan Türkiye'ye Türk Göçü", Akademik Bakış Dergisi, S. 57, Eylül-Ekim, 2016, s. 313-342.
- SEVİÇ, Vedat Raşit: "Yabancı Gerçek Kişilerin, Giriş, Çıkış, İkamet ve Seyahatleri", İHM, 43 (1-4), 1977, s. 367-382.
- Smirnova, Y. S (Смирнова, Е. С), "О Правовом Положении Иностранцев в Древнем Мире" (Antik Dünyada Yabancıların Hukuki Durumu Üzerine), Pravovedenie Dergisi, 2004.
- SUKHAREV, Aleksander, "The Nüremberg Tribunal and The Problems Of International Rule Of Law", Dans Revue internationale de droit pénal 2006/3 (Vol. 77), s. 711-720.
- SUR, Melda, Uluslararası Hukukun Esasları, 7. B, Beta Yayınevi, İstanbul, 2013.
- SÜRAL EFEÇİNAR, Ceyda/ÖMEROĞLU, Ekin, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun Değerlendirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.
- ŞANLI, Cemal/ESEN, Emre/ATAMAN FİGANMEŞE, İnci, Milletlerarası Özel Hukuk, 10. B, Beta Yayınları, İstanbul, 2023.
- ŞİMŞİR, Bilal N, "Cumhuriyetin İlk Çeyrek Yüzylında Türk Diplomatik Temsilcilikleri ve Temsilcileri (1920-1950)", Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, C. 22, S. 64, 65 ve 66, 2006, s. 15-89.
- ŞİT KÖŞGEROĞLU, Banu, "İstisnai Yoldan Vatandaşlığın Kazanılmasına İlişkin Genel Esaslar ve Son Değişiklikler Çerçevesinde Türk Vatandaşlığının İstisnai Yoldan Kazanılması", Hacettepe Üniversitesi HFD, 7 (1), 2017, s. 169-198.
- TAN, Mine, Diplomatik Temsilcinin Yargı Bağışıklığı, (yayımlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005.
- TARMAN, Zeynep Derya, "Türk Vatandaşlığından Ayrılan ve Yurtdışında Yaşayanların Özel Hukuki Statüsü", Vatandaşlık, Göç, Mülteci ve Yabancılar Hukukundaki Güncel Gelişmeler (Uluslararası sempozyumu bildirileri, Anadolu Üniversitesi, 15-16 Mayıs 2009), Türkiye Barolar Birliği Yayınları, (ed. Kay Hailbronner/Bilgin Tiryakioğlu/Esin Küçük/Katja Schneider), s. 206-230.
- TAŞ, Seyhan/GÜNAY, Enver, "Antik Çağ Toplumlarının Özellikleri, Geleneksel Statüleri ve İktisadi Yapıyı Belirleyen Kurumları", KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 12 (2), 2015, s. 141-166.
- TEKİNALP, Gülören, Türk Yabancılar Hukuku, 8. B, Beta Yayınları, İstanbul, 2003.
- TERZİOĞLU, Süleyman Sırrı, İslam İşbirliği Teşkilatı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- TİRYAKİOĞLU, Bilgin, "Türk Hukukunda Yabancıların Oturma ve Çalışma Hakkı", AÜHF Dergisi, C. 46, S. 1, 1997, s. 67-84.
- TOKER, Ali Gümrah, "Yabancı Gerçek Kişilerin Türkiye'de Taşınmaz Mal Edinmeleri", Uluslararası Eşya Hukuku Sempozyumu, 15.11.2019-16.11.2019, Makaleler-Tebliğler (ed. Dr.Öğr.Üyesi İlnur Serdar/ Dr.Öğr.Üyesi Ayşe Fırat Şimşek), Yetkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 279-294.

- TOLUNER, Sevin, *Milletlerarası Hukuk Dersleri (Devletin Yetkisi)*, 4. B, Beta Yayınevi, İstanbul, 1989.
- TOPÇUOĞLU, Hâmide, “Eski İsrail Hukukunun Menşei, Hususiyetleri ve Hamurabi Kanunu İle Olan Münasebetleri”, *AÜHFD*, 5 (1), 1948, s. 284-322.
- TURHAN, Turgut, “Türk Vatandaşlığından Çıkanların Hakları”, (TVK (403 sayılı) m. 29 Üzerine Bir İnceleme), *AÜHFD*, 46 (1-4), 1997, s. 41-65.
- TÜTÜNCÜBAŞI, Uğur, “Türk Vatandaşlığından Çıkma ve 6304 Sayılı Kanun Kapsamında Türk Vatandaşlığından Çıkanların Hakları (Yeni “Mavi Kart” Uygulaması)”, *DEÜ HFD*, 13 (2), 2011, s. 153-194.
- UÇAR, Mustafa, “1998 Tarihli Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü’nün Konu Bakımından Yargı Yetkisine İlişkin Hükümlerinin Kimyasal Silahlar Açısından Yorumlanması”, *Türk-Alman Üniversitesi HFD*, 2023, 5 (1), s. 209-248.
- USLU YİĞİT, Gülser Banu, *Türk Vatandaşlığının İstisnai Yoldan Kazanılması*, (yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022.
- UYANIK ÇAVUŞOĞLU, Ayfer, “Türk Vatandaşlığı Kanunu’nda 5203 Sayılı Kanun ile Yapılan Değişiklik Sonrasında Türk Vatandaşlığından Çıkma”, *Yasa Hukuk Dergisi*, S. 260, 2005, s. 21-39.
- UYSAL, Gizem, *Nüremberg Mahkemesi’nden Uluslararası Ceza Mahkemesi’ne Savaş Suçları, Yetkin Yayınları*, Ankara, 2020.
- ÜNSAL, Hande, “5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu’nun Bazı Hükümlerinin “Vatansızlığın Önlenmesi” Hedefi Bağlamında Değerlendirilmesi” (Vatansızlığın Önlenmesi), *Sakarya Üniversitesi HFD*, 11 (2), 2023, s. 1347-1405.
- ÜNSAL, Hande, “Doğum Anında Vatandaşlığın Kazanılmasında Ius Soli Esası” (Ius Soli Esası), *Public and Private International Law Bulletin*, 43 (2), s. 517-579.
- YARAR, Güven, *Yabancıların Türkiye’de Taşınmaz Mal Edinmeleri, On İki Levha Yayıncılık*, İstanbul, 2018.
- YAZICI, Erdinç/DÜZKAYA, Hıdır, “Misafirlikten Vatandaşlığa Türkiye’deki Suriyeli-lerin Hukuki Statüsü: Türkiye ve Avrupa Birliği Mevzuatı Ekseninde Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme”, *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 6 (16), s. 419-456.
- YILDIZ ÜSTÜN, Esra, “Türk Vatandaşlığını Seçme Hakkı İle Kazanılmasında Aranmayan Şart: Milli Güvenlik ve Kamu Düzeni”, *Ceren Damar Şenel III. Genç Bilim İnsanları Sempozyumu*, Tam metin bildiri kitabı, Ankara, Türkiye, 12 - 13 Aralık 2022, s. 1-15.
- YILMAZ, Alper Çağrı, “6302 Sayılı Kanun Hükümleri Uyarınca Yabancı Gerçek Kişilerin Türkiye’de Taşınmaz Edinimi”, *Gazi Üniversitesi HFD*, 17 (1-2), 2013, s. 1095-1126.

İNTERNET KAYNAKLARI

- BABATAŞ, Gönül, “*Beyin Göçü ve Türkiye’nin Sosyo-Ekonomik Yapısının Beyin Göçüne Etkisi*”, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/955818> (Erişim tarihi: 14.05.2024).
- BAŞ, İkbâl, “*Passeport Talent: Fransa’ya Açılan Yetenek Kapısı*”; <https://fransizgastesi.com/2022/12/passeport-talent/> (Erişim tarihi: 12.06.2024).
- CİN, Mustafa, “*Türk Soylu Yabancıların Türkiye’de Çalışma Özgürlüğü*” (Türk Soy-lular), *Mevzuat Dergisi*, Nisan 2005, Y. 8, S. 88, <https://www.mevzuatdergisi.com/2005/04a/06.htm> (Erişim tarihi: 25.03.2023).
- DURSUN, Beyza İrem, “*Nitelikli İstihdamın Önemi ve Geleceği*”, <https://co-founder.academy/nitelikli-istihdamin-onemi-ve-gelecegi/> (Erişim tarihi: 21.05.2024).
- GÜNEL, Ece Deniz/ZABTİYEÖĞÜLLARİ, Kaan, Mavi Kart Direktifi <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3317031> (Erişim tarihi: 26.05.2024).
- KAYA, Muammer “*Beyin Göçü/Erozyon*”, *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, <http://www.isguc.org/?p=article&id=152&cilt=5&sayi=2&yil=2003> (Erişim tarihi: 14.05.2024).
- MEYER, Nicole Y, “*The European Union Blue Card Directive*” (*What were the Main Reasons to Introduce the EU Blue Card Directive And What was the Final Result After Two Years of Political Debate?*), University of Twente School of Management and Governance Bachelor Thesis, 2010, https://essay.utwente.nl/60307/1/BSc_N_Meyer.pdf (Erişim tarihi: 22.05.2024).
- SİNGHAL, Anshul, “*Applying for Permanent Residency in Singapore, what a foreigner needs to know*”, bkz. <https://tr.y-axis.com/blog/applying-for-pr/> (Erişim tarihi: 22.09.2024).

Dr. Enes KETHÜDA

**İNSAN HAKLARI AVRUPA MAHKEMESİ
VE ANAYASA MAHKEMESİNE
BİREYSEL BAŞVURUDA SOSYAL HAKLAR:**

**ÖZEL YAŞAMA VE AİLE YAŞAMINA SAYGI HAKKI
KAPSAMINDA BİR İNCELEME**

[SOCIAL RIGHTS IN INDIVIDUAL APPLICATIONS TO THE
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS AND THE
(TURKISH) CONSTITUTIONAL COURT:
AN ANALYSIS IN THE CONTEXT OF THE RIGHT
TO RESPECT FOR PRIVATE AND FAMILY LIFE]

(with an extended summary in English)

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuruda Sosyal Haklar: Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı Kapsamında Bir İnceleme
Enes Kethüda

Hukuk Yayınları Dizisi – 4023

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 072 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

BALOĞLU GRUP BASIN YAYIN
Saray Mah. 608 Cad. No: 6/A Kahramankazan/Ankara
Tel: (0312) 911 26 24
Sertifika No: 41297

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- AGHA Petr, (ed.), **Human Rights Between Law and Politics: The Margin of Appreciation in Post-National Contexts**, Oxford: Hart Publishing, 2017.
- AKANDJI-KOMBE Jean-François, **Positive obligations under the European Convention: A guide to the implementation of the European Convention on Human Rights**, Strasbourg: Council of Europe, 2007.
- AKDOĞAN Büşra, **Kültürün Kamu Hukuku Boyutu: İdarenin Kültür Alanındaki Faaliyetlerinin Hukuki Rejimi**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2024.
- AKILLIOĞLU Tekin, **İnsan Kaynakları: Kavram, Kaynaklar ve Koruma Sistemleri**, 3. Baskı., Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- ALEXY Robert, **A theory of Constitutional Rights**, Oxford: Oxford University Press, 2010.
- ALGAN Bülent, **Ekonomik Sosyal ve Kültürel Hakların Korunması**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2007.
- ALLEN Robin, Rachel CRASNOW, **Employment Law & Human Rights**, Oxford: Oxford University Press, 2002.
- AROLD Nina-Louisa, **The Legal Culture of the European Court of Human Rights**, Leiden/Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2007.
- ARSLAN ÖNCÜ Gülay, **Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi - 8**, 2. Baskı., Ankara: MRK Yayıncılık, 2019.
- ATASAYAN M. Gözde, **Sosyal Hakların Yargısallaştırılması**, İstanbul: Aristo Yayınevi, 2023.
- BARRY Brian, **Sosyal Adalet Neden Önemlidir**, çev. Ebru Kılıç, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları, 2017.
- BATES Ed, **The Evolution of the European Convention on Human Rights**, New York: Oxford University Press, 2010.
- BERİŞ Hamit Emrah, **Küreselleşme Çağında Egemenlik**, Ankara: Lotus Yayınevi, 2006.
- BİRTANE Şermin vd., **Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Hakkı Karar Özetleri**, ed. Murat Şen, Taylan Barın, Ankara: Epamat, 2021.
- BOYAR Oya, **Anayasa ve Özel Hukuk**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- BULUT Nihat, **Sanayi Devriminden Küreselleşmeye Sosyal Haklar**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2009.

- CARBY-HALL Jo, Zbigniew GORAL, Aneta TYC, (ed.), **Discrimination and Employment Law: International Legal Perspectives**, New York: Routledge, 2023.
- CECILE Fabre, **Social Rights Under the Constitution: Government and the Decent Life**, Oxford: Oxford University Press, 2004.
- CLAPHAM Andrew, **Human Rights Obligations of Non-State Actors**, Oxford: Oxford University Press, 2006.
- ÇETİN Evra, **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 8-11. maddeleri Bağlamında Çalışanların Hakları**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- DERİCİLER Özge Yücel, **Sosyal Haklar ve İnsan Hakları Hukuku Çerçevesinde Devletin Yükümlülükleri: Refah Devletin Krizi Ekseninde Bir İnceleme**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- DIJK Pieter van vd., **Theory and Practice of the European Convention on Human Rights**, 4. Baskı., Antwerpen-Oxford: Intersentia, 2006.
- DOĞRU Osman, **Yaşama Hakkı: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi - 5**, Ankara: MRK Yayıncılık, 2018.
- DONELLY Jack, **Universal Human Rights In Theory and Practice**, 3. Baskı., New York: Cornell University Press, 2013.
- DRÖGE Cordula, **Positive Verpflichtungen der Staaten in der Europäischen Menschenrechtskonvention**, Heidelberg: Springer, 2003.
- DURANTI Marco, **The Conservative Human Rights Revolution**, New York: Oxford University Press, 2017.
- DZEHTSIAROU Kanstantsin, **European Consensus and the Legitimacy of the European Court of Human Rights**, Cambridge: Cambridge University Press, 2015.
- BUTKEVICIUS Edvinas, **Protection of Social Rights in The Jurisprudence of The European Court of Human Rights**, Mykolas Romeris University, 2020.
- EKMEKÇİ Ömer vd., **Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvurunun Temel Esasları ve İş ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Kararlar**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- EROĞUL Cem, **Anatüzeeye Giriş**, 15. Baskı., Ankara: İmaj Yayınevi, 2016.
- , **Devlet Nedir**, 3. Baskı., İstanbul: Yordam Kitap, 2020.
- ERTAN İzzet Mert, **Sosyal Hakların Uluslararası Korunması ve Avrupa Sosyal Şartı Sistemi**, İstanbul: Beta Yayınları, 2015.
- ESPING-ANDERSEN Gosta, **The Three Worlds of Welfare Capitalism**, Cambridge: Polity Press, 1990.
- FREDMAN Sandra, **Human Rights Transformed: Positive Rights and Positive Duties**, Oxford: Oxford University Press, 2008.

- FRIED Charles, **Right and wrong**, Cambridge/London: Harvard University Press, 1978.
- GADAMER Hans-Georg, **Truth and Method**, P.back Ed., London/New York: Bloomsbury, 2013.
- GAUS Gerald, **The Order of Public Reason**, New York: Cambridge University Press, 2011.
- GERARDS Janneke, **General Principles of the European Convention on Human Rights**, New York: Cambridge University Press, 2019.
- GÖZE Ayferi, **Sosyal Devlet Sistemi**, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1976.
- GÖZLER Kemal, **İnsan Hakları Hukuku**, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2017.
- GRAHAM Luke D., **International Human Rights Law and Destitution: An Economic, Social and Cultural Rights Perspective**, New York: Routledge, 2023.
- GREER Steven, **The European Convention on Human Rights: Achievements, Problems and Prospects**, New York: Cambridge University Press, 2006.
- GÜLMEZ Mesut, **Uluslararası Sosyal Politika**, 3. Baskı., Ankara: Hatiboğlu Yayınları, 2011.
- GROSSİ Paolo, **A History of European Law**, çev. Laurence Hooper, West Sussex: Wiley-Blackwell, 2010.
- HARRIS David vd., **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku**, çev. Mehveş Bingöllü Kılıç, Ulaş Karan, 4. Baskı., İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2021.
- HOLMES Stephen, Cass R. SUNSTEIN, **The Cost of Rights, Why Liberty Depends on Taxes**, New York/London: W. W. Norton & Company, 1999.
- INTERNATIONAL IDEA, **Social and Economic Rights**, 2nd Ed., Stockholm: International IDEA, 2017.
- İNCEOĞLU Sibel, **Adil Yargılanma Hakkı: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi - 4**, Ankara: MRK Yayıncılık, 2018.
- , **Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Türkiye ve Latin Modelleri**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- , **İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılanma Hakkı**, 4. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, 2013.
- , **Ölme Hakkı**, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1999.
- KABOĞLU İbrahim, **Anayasa Hukuku Dersleri (Genel Esaslar)**, 13. Baskı., İstanbul: Legal Yayıncılık, 2018.
- , **Özgürlükler Hukuku 1: İnsan Hakları Genel Kuramına Giriş**, 7. Baskı., İstanbul: İmge Kitabevi Yayınları, 2013.

- KALYONCU Betül, **Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunda İnsan Hakları Mahkemelerinin Usul Hukuku Bakımından Etkililiği Meselesi -Şikayet Başvurusu Usulü-**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- KANADOĞLU Korkut, **Uluslararası Hukuk, Avrupa Birliği Düzenlemeleri, AİHM İçtihatları ve AYM Kararları Kapsamında Sağlık Hakkı**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- KARA Uğur, **Sosyal Devletin Yükselişi ve Düşüşü**, 2. Baskı, Adana: Karahan Kitabevi, 2013.
- KARAN Ulaş, **Uluslararası İnsan Hakları Hukuku ve Anayasa Hukuku Işığında Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasası**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- KIVALOV Serhii vd., **Effectiveness of the European Court of Human Rights: Challenges and Solutions**, Odesa: Odessa Law Academy, 2014.
- KOCH Ida Elisabeth, **Human Rights as Indivisible Rights: The Protection of Socio-Economic Demands under the European Convention on Human Rights**, Leiden/Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2009.
- KOLLINIATI Maria-Artemis, **Human Rights and Positive Obligations to Healthcare: Reading the European Convention on Human Rights Through Joseph Raz's Theory of Rights**, Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2019.
- KOZAN Ali vd., **Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Hakkı Rehberi**, ed. Ali Kozan, Ömer Gedik, Ankara: Epamat, 2023.
- LANGFORD Malcolm, (ed.), **Social Rights Jurisprudence: Emerging Trends in International and Comparative Law**, New York: Cambridge University Press, 2008.
- LEGG Andrew, **The Margin of Appreciation in International Human Rights Law: Deference and Proportionality**, Oxford: Oxford University Press, 2012.
- LEIJTEN Ingrid, **Core Socio-Economic Rights and the European Court of Human Rights**, Cambridge: Cambridge University Press, 2018.
- LETSAS George, **A Theory of Interpretation of the European Convention on Human Rights**, Oxford: Oxford Academic, 2007.
- LONDRAS Fiona DE, Kanstantsin DZEHTSIAROU, **Great Debates on the European Convention on Human Rights**, London: Palgrave, 2018.
- MÖLLER Kai, **The Global Model of Constitutional Rights**, Oxford: Oxford University Press, 2012.
- MOWBRAY R. Alistair, **Cases Materials, and Commentary on the European Convention on Human Rights**, Oxford: Oxford University Press, 2012.
- , **The Development of Positive Obligations Under the European Convention on Human Rights by the European Court of Human Rights**, Oregon: Hart Publishing 2004.

- NOLAN Aoife, Bruce PORTER, Malcolm LANGFORD, **The justiciability of social and economic rights: An updated appraisal**, New York: CHRGI Working Paper no. 14, 2007.
- NOWAK Manfred, **Human Rights or Global Capitalism The Limits of Privatization**, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2017.
- OCAK Ayşenur, **Bir Doğa ve İnsan Hakkı Olarak Su Hakkı**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- ODER Bertil Emrah, **Anayasa Yargısında Yorum Yöntemleri**, İstanbul: Beta Yayınları, 2010.
- ÖZBUDUN Ergun, **Türk Anayasa Hukuku**, 18. Baskı,, Ankara: Yetkin Yayınları, 2018.
- ÖZENÇ Berke, **Hukuk Devleti**, 2. Baskı,, İstanbul: İletişim Yayıncılık, 2016.
- PERRY Michael, **Interrogating the Morality of Human Rights**, Edward Elgar Publishing, 2023.
- PUSTORINO Pietro, **Introduction to International Human Rights Law**, The Hague: Asser Press, 2023.
- RAINEY Bernadette, Elizabeth WICKS, Clarev OVEY, **The European Convention on Human Rights**, 7. Baskı., Oxford: Oxford University Press, 2017.
- ROAGNA Ivana, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Gösterilmesi Hakkının Korunması**, çev. Ayşe Gül Alkış Schäling, Ankara: Şen Matbaa, 2012.
- SAĞLAM Fazıl, **Anayasa Hukuku Ders Notları**, Lefkoşa: Yakın Doğu Üniversitesi Yayınları, 2013.
- , **Temel Hakların Sınırlanması ve Özü**, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 1982.
- SCHUTTER Olivier DE (ed.), **Avrupa Sosyal Şartı: Avrupa İçin Yeni Bir Sosyal Anayasa**, Ankara: Şen Matbaa, 2010.
- SENDEN H.C.K., **Interpretation of fundamental rights in a multilevel legal system: an analysis of the European Court of Human Rights and the Court of Justice of the European Union**, Universiteit Leiden, 2011.
- SERGHIDES Georgias A., **The Principle of Effectiveness and Its Overarching Role in the Interpretation and Application of the ECHR**, Strasbourg: A.S. Print Xpress, 2022.
- SHUE Henry, **Basic Rights: Basic Rights: Subsistence, Affluence and U.S. Foreign Policy**, New Jersey: Princeton University Press, 1980.
- SONNLEITNER Lisa, **A Constitutionalist Approach to the European Convention on Human Rights: The Legitimacy of Evolutive and Static Interpretation**, Oxford: Hart Publishing, 2022.

- SOYSAL Mümtaz, **100 Soruda Anayasa'nın Anlamı**, 11. Baskı., İstanbul: Gerçek Yayınevi, 1997.
- SUMPTION Jonathan, **Mahkemelerin Yükselişi: Yasamının Gerileyişi ve Hukuk Üzerine**, çev. Anıl Aygen, Ankara: Lykeion Yayıncılık, 2021.
- SYCHENKO Elena, **The European Convention on Human Rights as a Tool of Protection of Individual Labour Rights**, Università degli studi di Catania, 2016.
- ŞİRİN Tolga, **Bireysel Başvuru (Anayasa Şikâyeti) Usul Hukuku: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi - 7**, 2. Baskı., Ankara: Epamat, 2018.
- , **Türkiye'de Anayasa Şikâyeti: İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi ve Almanya Uygulaması ile Mukayeseli Bir İnceleme**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013.
- ŞİRİN Tolga, Can Yalçın ARMUTCUOĞLU, (ed.), **Sosyal Haklar**, İstanbul: Tekin Yayınevi, 2023.
- T.C. ANAYASA MAHKEMESİ, **Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Gerekçeli)**, Epa-Mat, 2021, https://www.anayasa.gov.tr/media/7465/gerekceli_anayasa_2021.pdf (13/9/2024).
- TANÖR Bülent, **Anayasa Hukukunda Sosyal Haklar**, İstanbul: May Yayınları, 1978.
- TANÖR Bülent, Necmi YÜZBAŞIOĞLU, **1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku**, 19. Baskı., İstanbul: Beta Yayınları, 2019.
- TATU Daniela, **Medical Negligence: in the Case-Law of the European Court of Human Rights**, Milano: Key Editore, 2018.
- TEZİÇ Erdoğan, **Anayasa Hukuku**, 21. Baskı., İstanbul: Beta Yayınları, 2017.
- The First Organisations and Cooperative Ventures in Post-War Europe**, 2013, <https://www.cvce.eu/en/education/unit-content/-/unit/026961fe-0d57-4314-a40a-a4ac066a1801/ddefc8a2-9bbe-40c1-9148-0de02f9af7f9> (2/9/2023).
- THEILEN Jens T., **European Consensus between Strategy and Principle**, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2021.
- TOMUSCHAT Christian, **Human Rights Between Idealism and Realism**, 2. Edition., Oxford: Oxford University Press, 2008.
- TUSHNET Mark V., **Weak Courts, Strong Rights: Judicial Review and Social Welfare Rights in Comparative Constitutional Law**, Princeton: Princeton University Press, 2008.
- UYAR Lema, **Birleşmiş Milletler'de İnsan Hakları Yorumları: İnsan Hakları Komitesi ve Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, 1981-2006**, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2006.

- UYGUN Oktay, **Devlet Teorisi**, 5. Baskı,, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- WAPSHOTT Nicholas, **Keynes Hayek: Modern Ekonomiye Tanımlayan Çatışma**, çev. Akın Emre Pilgir, İstanbul, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları, 2017.
- WEIL L. Gordon, **The European Convention on Human Rights: Background, Development, and Prospects**, Leiden: A.W. Sythoff, 1963.
- WESTLUND Martin, **The development of the right to privacy under the ECHR: A study on the effects of Article 8 on third parties**, Uppsala Universitet, 2018.
- XENOS Dimitris, **The Positive Obligations of the State under the European Convention of Human Rights**, New York: Routledge, 2012.
- YOLCU Serkan, **Anayasa Yargısında Sosyal Hakların Korunması**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- YÜZER ELTİMUR Dilara, **AİHS Kapsamında Özel Hayatın ve Aile Hayatının Korunmasında Devletin Pozitif Yükümlülükleri**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.

MAKALELER

- ALKAN Fatih, “Kamu Görevinden Çıkarma İşlemlerinin Özel Hayata Saygı Hakkı Bağlamında Ele Alınması ve Anayasa Mahkemesinin Yaklaşımı”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 38, S. 2, 2021, ss. 143–175.
- ALLEGANTI Ivan, “‘The Right to Remain and Produce in your Homeland’ in Light of Article 8 of the European Convention on Human Rights, The European Court of Human Rights Case Law and the Italian Constitution”, **Athens Journal of Law**, C. 8, 2022, ss. 1–12.
- ALSTON Philip, “The General Comments of the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights”, **American Society of International Law**, C. 104, 2010, ss. 4–7.
- ALSTON Philip, Gerard QUINN, “The Nature and Scope of States Parties’ Obligations under the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights”, **Human Rights Quarterly**, C. 9, S. 2, 1987, ss. 156–229.
- ANAYURT Ömer, “Hakların Bütünlüğü İlkesi Açısından İnsan Haklarına İlişkin Sınıflandırmaların Değerlendirilmesi”, **Türkiye’de İnsan Hakları**, Ankara: TODAİE Yayınları, 2000, ss. 47–57.
- ARAI-TAKAHASKI Yutaka, “The Margin of Appreciation Doctrine in the Jurisprudence of Article 8 of the European Convention on Human Rights”, **Netherlands Quarterly of Human Rights**, C. 16, S. 1, 1998, ss. 41–61.
- ARAL Berdal, “Bir İnsan Hakkı Olarak Kültürel Haklar”, **Türkiye’de İnsan Hakları**, ed. Oya Çiftçi, Ankara: TODAİE Yayınları, 2000, ss. 416–28.

- ARNARDÓTTIR Oddný Mjöll, “Discrimination as a Magnifying Lens: Scope and Ambit Under Article 14 and Protocol 12”, **Shaping Rights in the ECHR: The Role of the European Court of Human Rights in Determining the Scope of Human Rights**, ed. Eva Brems, Janneke Gerards, Cambridge University Press, 2013, ss. 567–99.
- ARSLAN ÖNCÜ Gülay, “Özel Hayata Saygı Hakkının Özel Hukuk İş İlişkilerine Uygulanabilirliği Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Bir İnceleme”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 38, S. 2, 2021.
- , “Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı”, **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme**, ed. Sibel İnceoğlu, İstanbul: Şen Matbaa, 2013, ss. 301–32.
- ATASAYAN M. Gözde, “Sosyal Hakların ‘Maliyet’i: Avrupa Sosyal Şartı ve Türkiye”, **Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 7, S. 2, 2019, ss. 185–98.
- BATES Ed, “The Birth of the European Convention on Human Rights—and the European Court of Human Rights”, **The European Court of Human Rights between Law and Politics**, ed. Jonas Christoffersen, Mikael Rask Madsen, New York: Oxford University Press, 2011, ss. 17–42.
- BITTNER Claudia, “Casenote -- Human Dignity as a Matter of Legislative Consistency in an Ideal World: The Fundamental Right to Guarantee a Subsistence Minimum in the German Federal Constitutional Court’s Judgment of 9 February 2010”, **German Law Journal**, C. 12, S. 11, 2011, ss. 1941–60.
- BJORGE Erik, “The Convention as a Living Instrument: Rooted in the Past, Looking to the Future”, **Human Rights Law Journal**, C. 36, S. 7–12, 2017, ss. 243–55.
- BODUL Dejan, “The Right to A Home in the Case-Law of ECHR vs. the Right to a Home in the Case Law of Croatian Courts”, **EU and Comparative Law Issues and Challenges Series**, C. 2, 2018, ss. 553–70.
- BORA Tanıl, “Haysiyet”, **Birikim Dergisi**,, <https://birikimdergisi.com/haftalik/9486/haysiyet> (17/11/2021).
- BOSSUTY Marc, “Should the Strasbourg Court Exercise More Self-Restraint? On the Extension of the Jurisdiction of the European Court of Human Rights to Social Security Regulations”, **Human Rights Law Journal**, C. 28, 2007, ss. 321–32.
- BOYAR Oya, “Devletin Pozitif Yükümlülükleri ve Dolaylı Yatay Etki”, **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme**, ed. Sibel İnceoğlu, Ankara: Şen Matbaa, 2013, ss. 53–80.
- BREMS Eva, “Human Rights: Minimum and Maximum Perspectives”, **Human Rights Law Review**, C. 9, S. 3, 2009, ss. 349–72.
- , “Indirect Protection of Social Rights by the European Court of Human Rights”, **Exploring Social Rights: Between Theory and Practice**, ed. Daphne Barak-Erez, Aeyal M. Gross, Portland: Hart Publishing, 2007, ss. 135–67.

- , “Procedural Protection: An Examination of Procedural Safeguards Read into Substantive Convention Rights”, **Shaping Rights in the ECHR The Role of the European Court of Human Rights in Determining the Scope of Human Rights**, ed. Eva Brems, Janneke Gerards, New York: Cambridge University Press, 2014, ss. 137–61.
- BUELENS Wannes, Coralie HERIJGERS, Steffi ILLEGEMS, “The View of the European Court of Human Rights on Competent Patients’ Right of Informed Consent. Research in the Light of Articles 3 and 8 of the European Convention on Human Rights”, **European Journal of Health Law**, C. 23, S. 5, 2016, ss. 481–509.
- BURBERGS Maris, “How The Right to Respect for Private and Family life, Home and Correspondence Became the Nursery in Which New Rights are Born”, **Shaping Rights in the ECHR: The Role of the European Court of Human Rights in Determining the Scope of Human Rights**, 2014, 315–29.
- CASLA Koldo, “The Right to Property Taking Economic, Social and Cultural Rights Seriously”, **Human Rights Quarterly**, C. 45, S. 2, 2023, ss. 171–204.
- , “Unpredictable and damaging?: A human rights case for the proportionality assessment of evictions in the private rental sector”, **European Human Rights Law Review**, S. 3, 2022, ss. 253–72.
- CASSESE Antonio, “Can the Notion of Inhuman and Degrading Treatment be Applied to Socio-Economic Conditions?”, **The Human Dimension of International Law**, ed. Antonio Cassese, Paola Gaeta, Salvatore Zappala, Oxford: Oxford Academic, 2008, ss. 332–337.
- CENGİZ Serkan, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Temel Hak ve Özgürlükleri Koruma Standardı Açısından İki Yıllık Anayasa Şikayeti Uygulamasının Değerlendirilmesi”, **Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru: Türkiye Uygulamasının Almanya ve Strazburg Ekseninde Karşılaştırılması**, ed. Ece Göztepe, Mustafa Mert Alpbaz, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, ss. 174–238.
- ČERNIČ Jernej L., “The European Court of Human Rights, Rule of Law and Socio-Economic Rights in Times of Crises”, **Hague Journal on the Rule of Law**, C. 8, S. 2, 2016, ss. 227–47.
- CHOMSKY Noam, “Power in The Global Arena”, https://chomsky.info/199805_2/ (1/3/2022).
- CHRISTOS Rozakis L., “The European Judge as Comparatist”, **Tulane Law Review**, C. 80, S. 1, 2005, ss. 257–80.
- ÇİTTADİNİ Silvia, “A right to home or an individual preference? The impact of the definition of home in international and European legislation on cases concerning Roma, Travellers, and Gypsies”, **Romani Studies**, C. 32, S. 1, 2022, ss. 85–103.

- CLEMENTS Luke, Alan SIMMONS, “European Court of Human Rights Sympathetic Unease”, **Social Rights Jurisprudence: Emerging Trends in International and Comparative Law**, ed. Malcolm Langford, New York: Cambridge University Press, 2008, ss. 409–27.
- COLLINS Philippa, Paul FRADLEY, “Policing the Boundaries of Articles 8 and 11 ECHR”, **Industrial Law Journal**, C. 48, S. 2, 2019, ss. 225–39.
- CONNELLY A.M., “Problems of Interpretation of Article 8 of the European Convention on Human Rights”, **The International and Comparative Law Quarterly**, C. 35, S. 3, 1986, ss. 567–93.
- COOMANS Fons, “Education and Work”, **International Human Rights Law**, ed. Daniel Moeckli, Sangeeta Shah, Sandesh Sivakumaran, 4th baskı, Oxford: Oxford University Press, 2022, ss. 235–56.
- COSTA Jean Paul, “On the Legitimacy of the European Court of Human Rights’ Judgments”, **European Constitutional Law Review**, C. 7, S. 2, 2011, ss. 173–82.
- COUSINS Mel, “Legitimate Expectation and Social Security Law Under the European Convention of Human Rights”, **European Journal of Social Security**, C. 23, S. 1, 2020, ss. 24–43.
- , “The European Convention on Human Rights and Residence Requirement for the Purposes of Social Assistance Benefits”, **European Journal of Migration and Law**, C. 21, 2019, ss. 541–50.
- CROQUET Nicolas A. J., “The European Court of Human Rights’ Norm-creation and Norm-limiting Processes: Resolving a Normative Tension”, **Columbia Journal of European Law**, C. 17, S. 2, 2011, ss. 307–73.
- CROSS Frank B., “The Error of Positive Rights”, **UCLA Law Review**, C. 48, S. 4, 2001, ss. 857–924.
- CULLEN Holly, “The Collective Complaints System of the European Social Charter: Interpretative Methods of the European Committee of Social Rights”, **Human Rights Law Review**, C. 9, S. 1, 2009, ss. 61–93.
- ÇANKAYA Yiğitcan, “Hukuk Devleti ve Sosyal Devlet Dikotomisi Üzerine Bir İnceleme”, **Prof. Dr. Nami Çağan Anısına Armağan**, Ankara: Atılım Üniversitesi Yayınları, 2020, ss. 573–622.
- ÇELİK Elif, “İnsan Hakları Hukukunda İnsan Onurunun Yeri ve Rolü”, **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 9, S. 2, 2019, ss. 282–310.
- ÇETİN Emrah, “Sosyal Güvenlik Hakkının Dava Edilebilirliği ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde Sosyal Güvenlik Hakkı”, **Genç Hukukçular Sempozyumu**, ed. Ümit Süleyman Üstün, Alper Uyumaz, Tamer Bozkurt, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021, ss. 379–434.
- ÇIMRIN Çiğdem, “Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Özgürlüğü Bakımından Devletlerin Pozitif Yükümlülüğü”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, C. Ocak-Şubat, S. 128, 2017, ss. 9–38.

- DAHLBERG Maija, “More human rights at the cost of the state sovereignty? Clarifying the scope of applicability of Article 8 ECHR to social welfare benefits in *Beeler v Switzerland*”, 2023, <https://strasbourgobservers.com/2023/02/21/more-human-rights-at-the-cost-of-the-state-sovereignty-clarifying-the-scope-of-applicability-of-article-8-echr-to-social-welfare-benefits-in-beeler-v-switzerland/> (12/02/2024).
- , “Should Social Rights Be Included in Interpretations of the Convention by the European Court of Human Rights?”, **European Journal of Social Security**, C. 16, S. 3, 2014, ss. 252–76.
- DIGGELMANN Oliver, Maria Nicole CLEIS, “How the Right to Privacy Became a Human Right”, **Human Rights Law Review**, C. 14, S. 3, 2014, ss. 441–58.
- DOĞAN İlyas, “İnsan Hakları Hukukunun Temel Kavramları ve Avrupa Konseyi”, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku**, ed. İlyas Doğan, Ankara: Astana Yayınları, 2019, ss. 3–31.
- DONDERS Yvonne, “Protecting the Home and Adequate Housing - Living in a Caravan or Trailer as a Human Right”, **International Human Rights Law Review**, C. 5, S. 1, 2016, ss. 1–25.
- DRZEWICKI Krzysztof, “The Right to Work and Rights in Work”, **Economic, Social and Cultural Rights: A Textbook**, ed. Asbjørn Eide, Allan Rosas, 2. Edition., The Hague: Martinus Nijhoff Publishers, 2001, ss. 223–44.
- DURANTI Marco, “Curbing Labour’s Totalitarian Temptation: European Human Rights Law and British Postwar Politics”, **Humanity: An International Journal of Human Rights, Humanitarianism, and Development**, C. 3, S. 3, 2012, ss. 361–83.
- DUTSCHKE Mira vd., “Budgeting for Economic and Social Rights: A Human Rights Framework”, Belfast, 2010, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1695955 (13/06/2023).
- DUYGUN Ahmet Mert, “Yeniden Birleşme (Wiedervereinigung) Sonrasında Demokratik Almanya Cumhuriyeti’ndeki Kamu Görevlilerinin Arındırılmasının (Lustration) İnsan Hakları ve Hukuk Devleti Açısından Değerlendirilmesi”, **Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, S. 1, 2022, ss. 27–116.
- DZEHTSIAROU Kanstantsin, “European Consensus and the Evolutive Interpretation of the European Convention on Human Rights”, **German Law Journal**, C. 12, S. 10, 2011, ss. 1730–45.
- EIDE Asbjørn, “Adequate Standard of Living”, **International Human Rights**, ed. Daniel Moeckli, Sangeeta Shah, Sandesh Sivakumaran, 4th Ed., Oxford: Oxford University Press, 2022, ss. 187–208.
- , “Economic, Social and Cultural Rights as Human Rights”, **Economic, Social and Cultural Rights as Human Rights: A Textbook**, ed. Asbjørn Eide, Catarina Krause, Allan Rosas, 2. Edition., The Hague: Martinus Nijhoff Publishers, 2001, ss. 9–28.

- , “Realization of Social and Economic Rights and the Minimum Threshold Approach”, **Human Rights Law Review**, C. 10, S. 1-2, 1989, ss. 36-51.
- EIDE Asbjørn, Allan ROSAS, “Economic, Social and Cultural Rights: A Universal Challenge”, **Economic, Social and Cultural Rights: A Textbook**, ed. Asbjorn Eide, Catarina Krause, Allan Rosas, 2. Edition., The Hague: Martinus Nijhoff Publishers, 2001, ss. 3-8.
- EKINS Richard, “The case for leaving the ECHR Legislative freedom will fix more than the Channel crisis”, 2023, <https://unherd.com/2023/08/the-case-for-leaving-the-echr/> (15/2/2024).
- EKMEKÇİ Ömer, ASLAN Volkan, YILMAZ H. Hilal, “Anayasa Mahkemesinin Fazla Çalışmaya İlişkin Bireysel Başvuru Kararlarının Değerlendirilmesi (Onur Özdamar Başvurusu)”, **Çimento İşveren**, C. 36, S. 4, 2022.
- ERSÖZ Ahmet Kürşat, “Anayasa Mahkemesi’nin İdarenin Sağlık Hizmetlerinden Kaynaklanan Sorumluluğuna İlişkin Bireysel Başvuruya Konu Kararlarının Değerlendirilmesi”, **Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 12, S. 2, 2022, ss. 457-78.
- ERTAN İzzet Mert, “Sosyal Hakların Özü: Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi Standartlarında Öz/Çekirdek Yükümlülükler”, **Sosyal Adalet için İnsan Hakları: Sosyal Haklar**, ed. Kıvılcım Akkoyunlu Ertan, Filiz Kartal, Yeliz Şanlı Atay, Ankara: TODAİE Yayınları, 2014, ss. 85-102.
- ESPING-ANDERSEN Gosta, “Toplumsal Riskler ve Refah Devletleri”, **Sosyal Politika Yazıları**, ed. Ayşe Buğra, Çağlar Keyder, 6. Baskı., İstanbul: İletişim Yayıncılık, 2013, ss. 33-54.
- EWING K.D., John HENDY, “The Dramatic Implications of Demir and Baykara”, **Industrial Law Journal**, C. 39, S. 1, 2010, ss. 2-51.
- FARINACCI-FERNÓS Jorge M, “Constitutionally Required Judicial Activism: Re-Examining the Role of Courts in Modern Constitutional Adjudication”, **Kansas Journal of Law & Public Policy**, C. 28, 2019, ss. 36-85.
- FELDMAN David, “The developing scope of Article 8 of the European Convention on Human Rights”, **European Human Rights Law Review**, S. 3, 1997, ss. 265-74.
- FICK Sarah, Michel VOLS, “Best Protection Against Eviction?: A Comparative Analysis of Protection Against Evictions in the European Convention on Human Rights and the South African Constitution”, **European Journal of Comparative Law and Governance**, C. 3, S. 1, 2016, ss. 40-69.
- FISHER Angelina, “‘Minimum Core’ and the ‘Right to Education’”, 2017, <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/29142/WP-Fisher-PUBLIC.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (8/7/2024)..
- FORMAN Lisa vd., “Conceptualising Minimum Core Obligations under the Right to Health. How Should We Define and Implement the ›Morality of the Depths‹?”, **Healthcare as a Human Rights Issue: Normative Profile, Conflicts and Implementation**, ed. Sabine Klotz vd., Bielefeld: Transcript Verlag, 2017, C. 20, ss. 95-122.

- FRWEIN Jochen Abr., “European Integration Through Fundamental Rights”, **University of Michigan Journal of Law Reform**, C. 18, 1984, ss. 5–27.
- GAVISON Ruth, “On the Relationships Between Civil and Political Rights, and Social and Economic Rights”, **The Globalization of Human Rights**, ed. Jean-Marc Coicaud, Michael W. Doyle, Anne-Marie Gardner, Tokyo/New York/ Paris: United Nations University Press, 2003, ss. 23–55.
- GEMALMAZ Mehmet Semih, “İnsan Hakları: Temellendirilmesinden Tanımlanmasına”, **Bahri Savcı’ya Armağan**, Ankara: Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, 1988, ss. 244–259.
- GERARDS Janneke, “Article 53 ECHR and Minimum Protection by the European Court of Human Rights Janneke”, **European Convention on Human Rights Law Review**, C. 3, 2022, ss. 451–80.
- , “Fundamental Rights and Other Interests - Should It Really Make a Difference?”, **Conflicts between Fundamental Rights**, ed. Eva Brems, Antwerp: Intersentia, 2008, ss. 655–90.
- , “Introduction”, **Implementation of the European Convention on Human Rights and of the judgments of the ECtHR in national case law**, ed. Janneke Gerards, Joseph Fleuren, Cambridge: Intersentia, 2014, ss. 1–12.
- , “Margin of Appreciation and Incrementalism in the Case Law of the European Court of Human Rights”, **Human Rights Law Review**, C. 18, 2018, ss. 495–515.
- , “The European Court of Human Rights and the National Courts: Giving Shape to the Notion of ‘Shared Responsibility’”, **Implementation of the European Convention on Human Rights and of the judgments of the ECtHR in national case law**, ed. Janneke Gerards, Joseph Fleuren, Cambridge: Intersentia, 2014, ss. 13–95.
- , “The Margin of Appreciation Doctrine, the Very Weighty Reasons Test and Grounds of Discrimination”, **The principle of discrimination and the European Convention of Human Rights**, ed. M. Balboni, 2017, s., https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2875230 (10/7/2024).
- , “The Prism of Fundamental Rights”, **European Constitutional Law Review**, C. 8, S. 2, 2012, ss. 173–202.
- , “The Scope of ECHR Rights and Institutional concerns: The Relationship between Proliferation of Rights and the Case Load of the ECtHR”, **Shaping Rights in the ECHR: The Role of the European Court of Human Rights in Determining the Scope of Human Rights**, ed. Eva Brems, Janneke Gerards, Cambridge University Press, 2014, ss. 84–106.
- GERARDS Janneke, Joseph FLEUREN, “Comparative Analysis”, **Implementation of the European Convention on Human Rights and of the judgments of the ECtHR in national case law**, ed. Janneke Gerards, Joseph Fleuren, Cambridge: Intersentia, 2014, ss. 333–75.

- GERARDS Janneke, Hanneke SENDEN, "The structure of fundamental rights and the European Court of Human Rights", **International Journal of Constitutional Law**, C. 7, S. 4, 2009, ss. 619-53.
- GIOVANNONE Maria, "The Right to Work", **The European Social Charter: A Commentary**, ed. Carole Nivard, Boston: Brill Nijhoff, 2023, ss. 71-97.
- GOLAY Christophe, Melik ÖZDEN, "The Right To Housing: A Fundamental Human Right Affirmed by The United Nations and Recognized İn Regional Treaties And Numerous National Constitutions", **CETIM**, Geneva, 2007.
- GOMEZ-AROSTEGUI Tomas, "Defining Private Life Under the European Convention on Human Rights by Referring to Reasonable Expectations", **California Western International Law Journal**, C. 35, S. 2, 2005, ss. 153-202.
- GÖREN Zafer, "Sosyal Devlet", **Seyfullah Edis'e Armağan**, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 2000, ss. 1-50.
- GÖZTEPE Ece, "Alman Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Türk Anayasa Mahkemesi'nin Bireysel Başvuru Kararlarının Değerlendirilmesi", **Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru: Türkiye Uygulamasının Almanya ve Strazburg Ekseninde Karşılaştırılması**, ed. Ece Göztepe, Mustafa Mert Alpbaz, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, ss. 111-66.
- GREER Steven, "What's Wrong with the European Convention on Human Rights?", **Human Rights Quarterly**, C. 30, S. 3, 2008, ss. 680-702.
- GÜLMEZ Mesut, "İnsan Hakları Olarak Sosyal Haklar ve Sosyal Haksızlıklar", **Uluslararası Sosyal Haklar Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Ankara: Belediye-İş Sendikası Yayını, 2009, ss. 3-17.
- GÜNEŞ Ahmet M., "Çevre Hakkının Bireysel Başvuruya Konu Edilebilirliği Üzerine", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, S. 16, 2014, ss. 79-103.
- HAQUE Muhammad Ekramul, "Justiciability of Economic, Social and Cultural Rights under International Human Rights Law", **Dhaka University Law Journal**, C. 32, S. 1, 2021, ss. 39-54.
- HARDY Penelope, "From the Principle of Systemic Integration to the Integrated Approach: The Pathway to the Integration of the European Social Charter for the Interpretation of the European Union Charter of Fundamental Rights", **European Papers**, C. 7, S. 3, 2022, ss. 1517-36.
- HEIKE Krieger, "Positive Verpflichtungen unter der EMRK: Unentbehrliches Element einer gemeineuropäischen Grundrechtsdogmatik, leeres Versprechen oder Grenze der Justitiabilität?", **Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht**, C. 74, 2014, ss. 187-213.
- HESSELINK Martijn W., "The Horizontal Effect of Social Rights in European Contract Law", **Privaatrecht tussen Autonomie en Solidariteit**, ed. M.W Hesselink, C.E. Du Perron, A.F. Salomons, Lahey: Boom Juridische Uitgevers, 2003, ss. 119-132.

- HILAL Hareem, Qurrat-ul-Ain REHMAN, "Tripartite Division of Human Rights Obligations of The State in Relation to the Right to Health", **Pakistan Journal of Social Research**, C. 4, S. 1, 2022, ss. 315-19.
- HORODOVENKO Victor V., Larysa G. UDOVYKA, Tatiana O. SHEKHOVTSOVA, "Vaccination in The System of Human Rights and Obligations: Impact of the Covid 19 Pandemic", **Wiadomości Lekarskie**, C. 74, S. 11, 2021, ss. 2983-2291.
- HUBER Ernst Rudolf, "Modern Endüstri Toplumunda Hukuk Devleti ve Sosyal Devlet", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 27, S. 3, 1970, ss. 27-51.
- İNCE Nurten, İmam Bakır KANLI, Burak Hamza ERYİĞİT, "İnsan Hakkı Olarak Konut Hakkı", **Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi**, C. 3, S. 2, 2017, ss. 22-36.
- İNCEOĞLU Sibel, "Adil Yargılanma Hakkı", **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme**, ed. Sibel İnceoğlu, Ankara: Şen Matbaa, 2013, ss. 209-86.
- , "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Anayasa", **Demokratik Anayasa: Görüşler ve Öneriler**, ed. Ece Göztepe, Aykut Çelebi, İstanbul: Metis Yayınları, 2012, ss. 298-338.
- , "Birinci Yılına Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kararlarının Analizi", **Anayasa Hukuku Dergisi**, C. 3, S. 5, 2014, ss. 149-190.
- J. FORDER Caroline, "Legal Protection Under Article 8 ECHR: Marckx and Beyond", **Netherlands International Law Review**, C. 37, S. 2, 1990, ss. 162-81.
- KABOĞLU İbrahim, "Anayasa'da Sosyal Haklar Alanı ve Sınırları", **Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu II-Bildiriler**, İstanbul: Petrol-İş Yayını, 2010, ss. 43-60.
- , "Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar", **Uluslararası Anayasa Hukuku Kurultayı**, Ankara: TBB Yayınları, 2001, ss. 102-39.
- , "Hak ve Özgürlükler Anlayışındaki Gelişmelerin Anayasa'ya Yansıtılması Sorunu", **Anayasa Yargısı**, C. 11, S. 30, 1994, ss. 237-53.
- , "Yerleşme ve Konut Hakkı: Temel Özgürlük Sosyal Hak Birleşmesi", **İnsan Hakları Yıllığı**, C. 17, S. 1, 1996, ss. 149-69.
- KAPUY Klaus, "Social Security and the European Convention on Human Rights: How an Odd Couple Has Become Presentable", **European Journal of Social Security**, C. 9, S. 3, 2007, ss. 221-41.
- KARAKUL Selman, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Sağlık Hakkı - I", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 3, S. 2, 2016, ss. 169-206.
- , "Kişisel ve siyasal haklar ile ekonomik ve sosyal haklar arasındaki zorunlu ilişki: Gelişen AİHM pratiği", **Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi**, C. 5, S. 13, 2013, ss. 131-59.
- KARAN Ulaş, "Sosyal Hakların Güçlendirilmesi Açısından Bir İmkan: 'Bütüncül Yaklaşım'", **Amme İdaresi Dergisi**, C. 40, S. 3, 2007, ss. 31-62.

- KETHÜDA Enes, “Sosyal Güvenlik Hakkının Bireysel Başvuru Yoluna Konu Edilebilirliği”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 173, 2024, ss. 95-155.
- KHALIQ Urfan, Robin CHURCHILL, “The European Committee of Social Rights”, **Social Rights Jurisprudence: Emerging Trends in International and Comparative Law**, ed. Malcolm Langford, New York: Cambridge University Press, 2008, ss. 428-52.
- KILIÇ Muharrem “Pandemik Tehdit Karşısında Sağlık Hakkının Sosyo-Legal Dinamiği”, **Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi**, C. 5, S. 2, 2020, ss. 711-766.
- KILIÇKAYA Zeynep, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuru İncelemelerinde Çalışma Hakkı”, **D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 18, S. 2, 2016, ss. 127-65.
- KILINÇ Bahadır, “Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Bireysel Başvuru (Anayasa Şikâyeti) Kurumu ve Türkiye Açısından Uygulanabilirliği”, **Anayasa Yargısı**, C. 24, S. 1, 2008, ss. 17-57.
- KLATT Matthias, “Positive obligations under the European Convention of Human Rights”, **Heidelberg journal of international law**, C. 71, S. 4, 2011, ss. 691-718.
- , “Positive rights: Who decides? Judicial review in balance”, **International Journal of Constitutional Law**, C. 13, S. 2, 2015, ss. 354-82.
- KOCH Ida Elisabeth, “Dichotomies, trichotomies or waves of duties?”, **Human Rights Law Review**, C. 5, S. 1, 2005, ss. 81-103.
- , “Economic, Social and Cultural Rights as Components in Civil and Political Rights: A Hermeneutic Perspective”, **The International Journal of Human Rights**, C. 10, S. 4, 2006, ss. 405-30.
- , “Social Rights as Components in the Civil Right to Personal Liberty: Another Step Forward in the Integrated Human Rights Approach?”, **Netherlands Quarterly of Human Rights**, C. 20, S. 1, 2002, ss. 29-51.
- , “The Justifiability of Indivisible Rights”, **Nordic Journal of International Law**, C. 72, 2003, ss. 3-39.
- KORNEZOV Alexander, “Social Rights, the Charter, and the ECHR: Caveats, Austerity, and Other Disasters”, **A European Social Union after the Crisis**, ed. G. Vandenbroucke, F., Barnard, C., & De Baere, Cambridge: Cambridge University Press, 2017, ss. 407-32.
- KOTHARI Jayna, “Social Rights Litigation in India: Developments of the Last Decade”, **Exploring Social Rights: Between Theory and Practice**, ed. Daphne Barak-Erez, Aeyal M. Gross, Portland: Hart Publishing, 2007, ss. 172-192.
- KÖKSAL Duygu, “AİHM’nin Sosyal Haklara Bakışı ve Uyguladığı Yorum Metodu”, **İş Hukukunda Güncel Sorunlar (5)**, ed. Ali Güzel, Deniz Ugan Çatalkaya, Hande Heper, İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2015, ss. 55-70.
- KTISTAKI S.N., “The Prohibition of Discrimination in the granting of Social Benefits: Some thoughts arising from the recent jurisprudence of the European Court of Human Rights”, **Nomiko Vima: European Court of Human Rights - 50 Years**, Council of Europe: European Court of Human Rights, 2010, ss. 66-77.

- KUMM Mattias, "Constitutional rights as principles: On the structure and domain of constitutional justice", **International Journal of Constitutional Law**, C. 2, 2004, ss. 574–596.
- LAMBERT Suzanne, Andrea LINDSAY-STRUGO, "Focus on Article 8 ECHR: Recent Developments", **Judicial Review**, C. 13, S. 1, 2008, ss. 29–40.
- LANDAU David, "The Reality of Social Rights Enforcement", **Harvard International Law Journal**, C. 53, S. 1, 2012, ss. 189–247.
- LANGFORD Malcolm, "The Justiciability of Social Rights: From Practice to Theory", **Social Rights Jurisprudence: Emerging Trends in International and Comparative Law**, ed. Malcolm Langford, New York: Cambridge University Press, 2008, ss. 3–45.
- LANGFORD Malcolm, A. Jeff KING, "Committee on Economic, Social and Cultural Rights", **Social Rights Jurisprudence: Emerging Trends in International and Comparative Law**, ed. Malcolm Langford, New York: Cambridge University Press, 2008, ss. 477–516.
- LAUDRAIN Arthur PB, "Smart-city Technologies, Government Surveillance and Privacy: Assessing the Potential for Chilling Effects and Existing Safeguards in the ECHR", **Leiden Law School Working Papers Series. 2019**, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3437216 (12/10/2022)
- LAVRYSEN Laurens, "Protection by the Law: The Positive Obligation to Develop a Legal Framework to Adequately Protect ECHR Rights", **Human Rights and Civil Liberties in the 21st Century**, ed. Yves Haeck, Eva Brems, Dordrecht: Springer, 2014, ss. 69–129.
- , "The Scope of Rights and the Scope of Obligations: Positive Obligations", **Shaping Rights in the ECHR The Role of the European Court of Human Rights in Determining the Scope of Human Rights**, ed. Eva Brems, Janneke Gerards, New York: Cambridge University Press, 2014, ss. 162–82.
- LEIJTEN Ingrid, "Defining the scope of economic and social guarantees in the case law of the ECtHR", **Shaping Rights in the ECHR: The Role of the European Court of Human Rights in Determining the Scope of Human Rights**, ed. Eva Brems, Janneke Gerards, Cambridge University Press, 2014, ss. 109–36.
- , "From Stec to Valkov: Possessions and Margins in the Social Security Case Law of the European Court of Human Rights", **Human Rights Law Review**, C. 13, S. 2, 2013, ss. 309–49.
- , "Social Security as a Human Rights Issue in Europe – Ramaer and Van Willigen and the Development of Property Protection and Non Discrimination under the ECHR", **Heidelberg journal of international law**, C. 73, S. 2, 2013, ss. 177–208.

- , “The German Right to an Existenzminimum, Human Dignity, and the Possibility of Minimum Core Socioeconomic Rights Protection”, **German Law Journal**, C. 16, S. 1, 2015, ss. 23–48.
- LETSAS George, “The ECHR as a living instrument: its meaning and legitimacy”, **Constituting Europe: The European Court of Human Rights in a National, European and Global Context**, ed. Andreas Føllesdal, Birgit Peters, Geir Ulfstein, Cambridge: Cambridge University Press, 2013, ss. 106–41.
- , “The Truth in Autonomous Concepts: How to Interpret the ECHR”, **European Journal of International Law**, C. 15, S. 2, 2004, ss. 279–305.
- , “Two Concepts of the Margin of Appreciation”, **Oxford Journal of Legal Studies**, C. 26, S. 4, 2006, ss. 705–32.
- LIAM Thornton, “The European Convention on Human Rights: A Socio-Economic Rights Charter?”, **Ireland and the European Convention on Human Rights: 60 Years and Beyond**, ed. S. Egan, L Thornton, J Walsh, Bloomsbury, 2014, ss. 227-256.
- LIEBENBERG Sandra, “Between Sovereignty and Accountability: The Emerging Jurisprudence of the United Nations Committee on Economic, Social and Cultural Rights Under the Optional Protocol”, **Human Rights Quarterly**, C. 42, S. 1, 2020, ss. 48–84.
- , “Socio-Economic Rights: Revisiting the Reasonableness Review/Minimum Core Debate”, **Constitutional Conversations**, ed. Stu Woolman, Michael Bishop, Cape Town: Pretoria University Law Press, 2008, ss. 303–30.
- , “The Value of Human Dignity in Interpreting Socio-Economic Rights”, **South African Journal on Human Rights**, C. 21, S. 1, 2005.
- TALAS Cahit, “Öğretelerde Sosyal Devlet”, **İnsan Hakları Yıllığı**, C. 13, 1991, ss. 91–102.
- , “Sosyal Haklar ve Türk Anayasalarında Sosyal Hakların Evrimi”, **TODAİE İnsan Hakları Yıllığı**, C. 3–4, 1982, ss. 38–75.
- LÖRCHER Klaus, “The New Social Dimension in the Jurisprudence of the European Court of Human Rights (ECtHR): The Demir and Baykara Judgment, its Methodology and Follow-up”, **The European Convention on Human Rights and the Employment Relation**, ed. Filip Dorssemont, Klaus Lörcher, Isabelle Schömann, London: Hart Publishing, 2013, ss. 3–46.
- MAHON Claire, “Progress at the Front: The Draft Optional Protocol to the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights”, **Human Rights Law Review**, C. 8, S. 4, 2008, ss. 617–46.
- MANTOUVALOU Virginia, “Labour Rights in the European Convention on Human Rights: An Intellectual Justification for an Integrated Approach to Interpretation”, **Human Rights Law Review**, C. 13, S. 3, 2013, ss. 529–55.

- , “N v UK: No Duty to Rescue the Nearby Needy?”, **The Modern Law Review**, C. 72, S. 5, 2009, ss. 815–28.
- , “The Case for Social Rights”, **Debating Social Rights**, ed. Conor Gearty, Virginia Mantouvalou, Oxford: Hart Publishing, 2010, ss. 1–32.
- , “Work and Private Life: Sidabras and Dziautas v. Lithuania”, **European Law Review**, C. 30, 2005, ss. 573–85.
- MARGUENAUD Jean Pierre, “İnsan Hakları Avrupa Mahkemesinde Sosyal Hakların Korunması ve Sözleşme’nin Geniş Yorumu”, **Anayasal Sosyal Haklar**, ed. İbrahim Kaboğlu, çev. Gülden Kurt, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2012, ss. 221–28.
- MAROCHINI Maša, “Council of Europe and the Right to Healthcare – Is the European Convention on Human Rights Appropriate Instrument for Protecting the Right to Healthcare?”, **Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilista u Rijeci**, C. 34, S. 2, 2013, ss. 729–60.
- MAVRONICOLA Natasa, “Bouyid v Belgium: The ‘minimum level of severity’ and Human Dignity’s Role in Article 3 ECHR”, **Cyprus Human Rights Law Review**, C. 1, S.1 2016, ss. 105–124.
- MCWHIRTER Rebekah, Martin CLARK, “Expertise, Public Health and the European Convention on Human Rights: Vavříčka v Czech Republic”, **The Modern Law Review**, C. 86, S. 4, 2023, ss. 1035–48.
- MICHELMAN Frank I., “The constitution, social rights, and liberal political justification”, **International Journal of Constitutional Law**, C. 1, S. 1, 2003, ss. 13–34.
- MOLBÆK-STEENSIG Helga, “Subsidiarity does not win cases: A mixed methods study of the relationship between margin of appreciation language and deference at the European Court of Human Rights”, **Leiden Journal of International Law**, C. 36, 2023, ss. 83–107.
- MORALES Leticia, “The Discontent of Social and Economic Rights”, **Res Publica**, C. 24, S. 2, 2017, ss. 257–72.
- MOREHAM N.A., “The Right to Respect for Private Life in the European Convention on Human Rights: A Re-Examination”, **Victoria University of Wellington Legal Research Papers**, C. 9, S. 3, 2019, ss. 693–745.
- MORRIS Katie, “Vulnerability, Care Ethics and the Protection of Socioeconomic Rights via Article 3 ECHR”, **Human Rights Law Review**, C. 23, S. 4, 2023.
- MOWBRAY R. Alistair, “Between the will of the Contracting Parties and the needs of today: Extending the scope of Convention rights and freedoms beyond what could have been foreseen by the drafters of the ECHR”, **Shaping Rights in the ECHR The Role of the European Court of Human Rights in Determining the Scope of Human Rights**, ed. Eva Brems, Janneke Gerards, Cambridge University Press, 2014, ss. 17–37.

- , “The Creativity of the European Court of Human Rights”, **Human Rights Law Review**, C. 5, S. 1, 2005, ss. 57–79.
- MRAZIK R.T., A.I. SCHOENHOLTZ, “Protecting the Promoting the Human Right to Respect for Family Life: Treaty-Based Reform and Domestic Advocacy”, **Georgetown Immigration Law Journal**, C. 24, S. 3–4, 2010, ss. 651–84.
- MURGEL Jasna, “Medical Negligence and Liability of Health Professionals in the European Court of Human Rights Case Law”, **Medicine, Law & Society**, C. 13, S. 1, 2020, ss. 21–44.
- MÜLLER Amrei, “The Minimum Core Approach to the Right to Health”, **Healthcare as a Human Rights Issue: Normative Profile, Conflicts and Implementation**, ed. Sabine Klotz vd., Bielefeld: Transcript Verlag, 2017, ss. 55–94.
- NAWROT Oktawian, Justyna NAWROT, Valeri VACHEV, “The right to healthcare during the covid-19 pandemic under the European Convention on human rights”, **The International Journal of Human Rights**, 2022, 1–20.
- NILSSON Isak, “On the Path to Universalism? The Role of External Instruments in the European Court of Human Rights Jurisprudence”, **Nordic Journal of International Law**, C. 92, S. 2, 2023, ss. 248–82.
- NOLAN Aoife, “Addressing Economic and Social Rights Violations by Non-state Actors through the Role of the State: A Comparison of Regional Approaches to the ‘Obligation to Protect’”, **Human Rights Law Review**, C. 9, S. 2, 2009, ss. 225–55.
- , “Holding non-state actors to account for constitutional economic and social rights violations: Experiences and lessons from South Africa and Ireland”, **International Journal of Constitutional Law**, C. 12, S. 1, 2014, ss. 61–93.
- NOUWT Sjaak, Brend R. VRIES, “Introduction”, **Reasonable Expectations of Privacy? Eleven country Reports on Camera Surveillance and Workplace Privacy**, ed. Sjaak Nouwt, Brend R. Vries, Corien Prins, Cambridge: Cambridge University Press, 2005, ss. 1–6.
- NYANE Hoolo, “The interface between the right to life and the right to health in Lesotho: Can the right to health be enforced through the right to life?”, **African Human Rights Law Journal**, C. 22, S. 1, 2022.
- O’CINNEIDE Colm, “A Modest Proposal: Destitution, State Responsibility and the European Convention on Human Rights”, 2008, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1370241 (13/06/2023)
- , “The Right to Work in international human Rights Law”, **The Right to Work: Legal and Philosophical Perspectives**, ed. Virginia Mantouvalou, Oxford: Hart Publishing, 2015, ss. 99–122.
- O’CONNEL Rory, “The right to work in the ECHR”, **European Human Rights Law Review**, S. 2, 2012, ss. 176–90.

- O'MAHONY Lorna Fox, "The meaning of home: from theory to practice", **International Journal of Law in the Built Environment**, C. 5, S. 2, 2013, ss. 156–71.
- O'REILLY Aoife, "The European Convention on Human Rights and Socioeconomic Rights Claims: a Case for the Protection of Basic Socioeconomic Rights through Article 3", **Hibernian Law Journal**, C. 15, 2016, ss. 1–26.
- ODER Bertil Emrah, "Devletin Olumlu Edimini Gerektiren Sosyal Hakların Anayasal Düzeyde Korunması ve Yargısal Tutumlar", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, S. 1, 2008, ss. 199–232.
- PALMER Ellie, "Beyond Arbitrary Interference: The Right to a Home? Developing Socio-Economic Duties in the European Convention on Human Rights", **Northern Ireland Legal Quarterly**, C. 61, S. 1, 2010, ss. 225–44.
- , "Protecting Socio-Economic Rights Through the European Convention on Human Rights: Trends and Developments in the European Court of Human Rights", **Erasmus Law Review**, C. 2, S. 4, 2009, ss. 397–425.
- PANAGIOTIS Merkouris, "Is Cutting People's Electricity Off 'Cut Off' from the ECtHR's Jurisdiction Ratione Materiae?", **Socio-Economic Human Rights in Essential Public Services Provision**, ed. B. Toebes, A. Hallo de Wolf, M. Hesselman, Routledge, 2016, ss. 83–102.
- PARASKEVA Costas, Eleni MELEAGROU, "The Right to Home under Article 8", **Cyprus at the European Court of Human Rights**, Brill Nijhoff, 2022, ss. 100–134.
- PETRASEK David, "Human rights 'inflation'—what's the problem?", <https://www.openglobalrights.org/human-rights-inflation-whats-the-problem/> (14/02/2024).
- PIETA Cesare, "Interpretation and Application of the European Convention on Human Right in the Broader Context of International Law: Myth or Reality?", **Human Rights and Civil Liberties in the 21st Century**, ed. Yves Haeck, Eva Brems, Springer, 2014, ss. 1–15.
- PIETERSE Marius, "Coming to Terms with Judicial Enforcement of Socio-Economic Rights", **South African Journal on Human Rights**, C. 20, S. 3, 2004, ss. 383–417.
- PUTA-CHEKWE Chisanga, Flood NORA, "From Division to Integration: Economic, Social, and Cultural Rights as Basic Human Rights", **Giving Meaning to Economic, Social, and Cultural Rights**, ed. Isfahan Merali, Valerie Oosterveld, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2001, ss. 39–51.
- RAINER Arnold Arndt, "Almanya Anayasacılığında ve Orta ve Doğu Avrupa'daki Yeni Demokrasilerde Sosyal Haklar: Karşılaştırmalı Gözlemler", **Anayasal Sosyal Haklar**, ed. İbrahim Kaboğlu, çev. Gülden Kurt, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2012, ss. 213–19.
- REMICHE Adélaïde, "Yordanova and Others v Bulgaria: The Influence of the Social Right to Adequate Housing on the Interpretation of the Civil Right to Respect for One's Home", **Human Rights Law Review**, C. 12, S. 4, 2012, ss. 787–800.

- RIEDEL Eibe, Gilles GIACCA, Christoph GOLAY, "The development of Economic, Social, and cultural rights in international law", **Economic, Social, and Cultural Rights In International Law: Contemporary Issues and Challenges**, ed. Eibe Riedel, Gilles Giacca, Christoph Golay, Oxford: Oxford University Press, 2014, ss. 3–50.
- RIETIKER Daniel, "The Principle of 'Effectiveness' in the Recent Jurisprudence of the European Court of Human Rights: Its Different Dimensions and Its Consistency with Public International Law – No Need for the Concept of Treaty Sui Generis", **Nordic Journal of International Law**, C. 79, 2010, ss. 245–277.
- RUIZ-CHIRIBOGA Oswaldo R., "The American Convention and the Protocol of San Salvador: Two Intertwined Treaties: Non-Enforceability of Economic, Social and Cultural Rights in the Inter-American System", **Netherlands Quarterly of Human Rights**, C. 31, S. 2, 2013, ss. 159–86.
- RUYS Tom, Emre TURKUT, "Turkey's Post-Coup 'Purification Process': Collective Dismissals of Public Servants under the European Convention on Human Rights", **Human Rights Law Review**, C. 18, 2018, ss. 539–65.
- SAĞLAM Fazıl, "Açılış Konuşması", **Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru: Türkiye Uygulamasının Almanya ve Strazburg Ekseninde Karşılaştırılması**, ed. Ece Göztepe, Mustafa Mert Alpbaz, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, ss. 6–15.
- , "Anayasa Şikayeti - Anlamı, Kapsamı ve Türkiye Uygulamasında Olası Sorunlar", **Demokratik Anayasa: Görüşler ve Öneriler**, ed. Ece Göztepe, Aykut Çelebi, İstanbul: Metis Yayınları, 2012, ss. 418–66.
- SAJO Andras, "Social Rights: A Wide Agenda", **European Constitutional Law Review**, C. 1, S. 1, 2005, ss. 38–43.
- SALİHPAŞAOĞLU Yaşar, "Özel Hayatın Kapsamı: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Işığında Bir Değerlendirme", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 17, S. 3, 2013, ss. 227–66.
- SAMANANI Farhan, Johannes LENHARD, "House and Home", **The Cambridge Encyclopedia of Anthropology**, ed. F Stein vd., 2019, https://pure.mpg.de/rest/items/item_3240200_2/component/file_3240201/content (9/7/2024).
- SAMBOAN Cristina, "The Justiciability of Economic, Social and Cultural Rights via the Principle of Indivisibility of Human Rights – An Illustration: The Right to Food", **Romanian Statistical Review Supplement**, C. 61, S. 4, 2013, ss. 133–39.
- SCHEININ Martin, "Economic and Social Rights as Legal Rights", **Economic, Social and Cultural Rights: A Textbook**, ed. Asbjorn Eide, Catarina Krause, Allan Rosas, 2. Edition., The Hague: Martinus Nijhoff Publishers, 2001, ss. 29–54.
- SCHERPE Jens M., "The right ambit - Lady Hale and the limitations of Article 8 ECHR", **Journal of Social Welfare and Family Law**, C. 43, S. 3, 2021, ss. 256–71.

- SCHUTTER Olivier DE, "Avrupa Sosyal Şartı'nın İki Yaşamı", **Avrupa Sosyal Şartı: Avrupa İçin Yeni Bir Sosyal Anayasa**, ed. Olivier De Schutter, Ankara: Şen Matbaa, 2010, ss. 7–33.
- , "Corporations and Economic, Social, and Cultural Rights", **Economic, Social, and Cultural Rights In International Law: Contemporary Issues and Challenges**, ed. Eibe Riedel, Gilles Giacca, Christophe Golay, Oxford: Oxford University Press, 2014, ss. 193–226.
- SCOTT Craig, "Interdependence and Permeability of Human Rights Norms: Towards a Partial Fusion of the International Covenants on Human Rights", **Osgoode Hall Law Journal**, C. 27, S. 3, 1989, ss. 769–878.
- , "Reaching beyond (Without Abandoning) the Category of 'Economic, Social and Cultural Rights'", **Human Rights Quarterly**, C. 21, S. 3, 1999, ss. 633–60.
- , "Social Rights: Towards a Principled, Pragmatic Judicial Role", **ESR Review**, C. 1, S. 4, 1999, ss. 4–6.
- SCOTT Leckie, "The Committee on Economic, Social and Cultural Rights: Catalyst for change in a system needing reform", **The Future of UN Human Rights Treaty Monitoring**, ed. Philip Alston, James Crawford, Cambridge: Cambridge University Press, 2000, ss. 129–44.
- SEVİNÇ Murat, "Bülent Tanör ve Anayasa Hukukunda Sosyal Haklar", **Anayasa Hukuku Dergisi**, C. 2, S. 1, 2013, ss. 155–64.
- SHIVERS Nonnie L., "Firing Immoral Public Employees: If Article 8 of the European Convention on Human Rights Protects Employee Privacy Rights, Then Why Can't We", **Arizona journal of international and comparative law.**, C. 21, 2004, ss. 621–61.
- SMUSZ-KULESZA Monika, "The right to housing in the light of the European Social Charter", **Nieruchomości@**, C. 1, S. 1, 2023, ss. 123–42.
- SPAGNOLO Andrea, "They Are Not Enforceable, But States Must Respect Them: An Attempt to Explain the Legal Value of Decisions of the European Committee of Social Rights", **European Papers**, C. 7, S. 3, 2022, ss. 1495–1516.
- STAVENHAGEN Rodolfo, "Cultural Rights: A Social Science Perspective", **Economic, Social and Cultural Rights: A Textbook**, ed. Asbjørn Eide, Catarina Krause, Allan Rosas, 2. Edition., The Hague: Martinus Nijhoff Publishers, 2001, ss. 85–109.
- STOYANOVA Vladislava, "Framing Positive Obligations under the European Convention on Human Rights Law: Mediating between the Abstract and the Concrete", **Human Rights Law Review**, C. 23, 2023, ss. 1–34.
- SUNSTEIN Cass R., "Against Positive Rights", **East European Constitutional Review**, C. 2, S. 1, 1993, ss. 35–38.

- SWANNIE Bill, "Protection from forced eviction: what rights do social housing tenants have under human rights charters?", **Australian Journal of Human Rights**, 2023, <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/1323238X.2023.2226948> (10/7/2024).
- ŞAHİN Adil, "Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunda Ekonomik Sosyal ve Kültürel Hakların Niteliği Bağlamında Sağlık Hakkının Kapsamı Üzerine Bir İnceleme", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 59, S. 4, 2010, ss. 711–66.
- ŞİRİN Tolga, "Anayasa'nın Başlangıç Kısmı Hakkında Bir Çözümleme", **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 18, S. 2, 2021, ss. 1471–98.
- , "'Barınamıyoruz' ve bir sosyal hak olarak konut hakkı", 2021, <https://t24.com.tr/yazarlar/tolga-sirin/barinamiyoruz-ve-bir-sosyal-hak-olarak-konut-hakki,32696> (14/04/2023).
- , "Bir İhtimal Daha Var O da Ölmek mi Dersin? (Sosyal İnsan Haklarının Anayasa Şikayeti Yoluyla Dava Edilebilirliği Lehine Tezler ve Öneriler)", **Sosyal İnsan Hakları Ulusal Sempozyumu IV Bildiriler**, İstanbul: Petrol-İş Yayını, 2014, ss. 341–66.
- , "Konut Hakkını Dava Edilebilir Hâle Getirin", 2023, https://t24.com.tr/yazarlar/tolga-sirin/konut-hakmini-dava-edilebilir-hale-getirin,39436#_edn1 (4/5/2023).
- , "Suyun İnsan Hakkı Olarak Değeri", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 16, S. 3–4, 2008, ss. 85–168.
- , "Takdir Marjı Doktrini ve Türkiye Anayasa Mahkemesi Açısından Anlamı", **Anayasa Hukuku Dergisi**, C. 2, S. 3, 2013, ss. 358–99.
- , "Türk Anayasa Mahkemesi'nin Bireysel Başvuru Kararlarının Değerlendirilmesi", **Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru: Türkiye Uygulamasının Almanya ve Strazburg Ekseninde Karşılaştırılması**, ed. Ece Göztepe, Mustafa Mert Albaz, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 26 vd.
- THIELBÖRGER Pierre, "The 'Essence' of International Human Rights", **German Law Journal**, C. 20, S. 6, 2019, ss. 924–39.
- TINTA Mónica Fera, "Justiciability of economic, social, and cultural rights in the inter-American system of protection of human rights: Beyond traditional paradigms and notions", **Human Rights Quarterly**, C. 29, S. 2, 2007, ss. 431–59.
- TODOROVIĆ Aleksandar, "Jurisprudence, Whose Margin of Appreciation? Analyzing Its Significance in European Human Rights", **Kultura polisa**, C. 20, S. 2, 2023, ss. 130–54.
- TORRANCE Michael, "Maxwell Fyfe and the origins of the ECHR", **The Journal of the Law Society of Scotland**, 2011, <https://www.lawscot.org.uk/members/journal/issues/vol-56-issue-09/maxwell-fyfe-and-the-origins-of-the-echr/> (8/7/2024).
- TRIPKOVIC Bosko, "A New Philosophy for the Margin of Appreciation and European Consensus", **Oxford Journal of Legal Studies**, C. 42, S. 1, 2022, ss. 207–34.

- TULKENS Françoise, “Judicial Activism v Judicial Restraint: Practical Experience of This (False) Dilemma at the European Court of Human Rights”, **European Convention on Human Rights Law Review**, S. 3, 2022, ss. 293–300.
- , “The European Convention on Human Rights and the Economic Crisis: The Issue of Poverty”, 2013, https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/28099/AEL_2013_08.pdf?sequence=1&isAllowed=y (13/06/2023).
- TURHAN Aydın, “İnsan Hakkı Kuşakları Arasındaki Tamamlayıcılık İlişkisi”, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, S. 2, 2013, ss. 357–78.
- URUEÑA René, María Cecilia IBÁÑEZ, “Adequate Standard of Living, Right to”, **Elgar Encyclopedia of Human Rights**, ed. Christina Binder vd., Massachusetts: Edward Elgar Publishing, 2022, ss. 43–49.
- UYGUN Oktay, “Çağımızın İnsan Onuruna Yöneltiği Tehditler Karşısında İnsan Haklarının Önemi”, **Hukuk Felsefesini Yeniden Düşünmek: Hukuk Teorileri, İnsan Hakları ve Anayasalar**, ed. İonna Kuçuradi, İstanbul: T.C. Maltepe Üniversitesi Yayınları, 2011, ss. 67–97.
- , “Küreselleşme ve Değişen Egemenlik Anlayışının Sosyal Haklara Etkisi”, **Anayasa Yargısı**, C. 20, S. 1, 2003, ss. 250–84.
- WALDRON Jeremy, “The role of rights in practical reasoning: ‘Rights’ Versus ‘Needs’”, **Journal of Ethics**, C. 4, S. 1–2, 2000, ss. 115–35.
- WARBRICK Colin, “Economic and Social Interests and the European Convention on Human Rights”, **Economic, Social, and Cultural Rights in Action**, ed. Mashood Baderin, Robert McCorquodale, Oxford: Oxford Academic, 2007, ss. 241–256.
- WHELAN Daniel J., Jack DONELLY, “The West, Economic and Social Rights, and the Global Human Rights Regime: Setting the Record Straight”, **Human Rights Quarterly**, C. 29, S. 4, 2007, ss. 942–43.
- WIBYE Johan Vorland, “Beyond Acts and Omissions — Distinguishing Positive and Negative Duties at the European Court of Human Rights”, **Human Rights Review**, C. 23, 2022, ss. 479–502.
- , “Reviving the Distinction between Positive and Negative Human Rights”, **Ratio Juris**, C. 35, S. 4, 2022, ss. 363–82.
- WILDHABER Luzius, “A Constitutional Future for the European Court of Human Rights”, **Human Rights Law Journal**, C. 23, S. 1–5–7, 2002, ss. 161–65.
- , “The European Court of Human Rights in Action”, **RLR**, C. 21, 2004, ss. 83–92.
- YALÇIN Cemre Edip, “Çevre Hakkının Anayasa Mahkemesi Önünde Bireysel Başvuruya Konu Edilebilirliği ve Konuya İlişkin Olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Yaklaşımı”, **Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 9, S. 1, 2021, ss. 89–115.
- YAROSHENKO Oleg M. vd., “Gender Inequality in Social Security on the Basis of the ECtHR Case-Law”, **Sriwijaya Law Review**, C. 6, S. 2, 2022, ss. 224–38.

- YAYLACI Nurten, "Tıbbî İhmal: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Bir İnceleme", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 17, S. 186, 2022, ss. 110-29.
- YAZICI Hilal, "Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İş Sözleşmesinin Sona Erdirilmesi ve Özel Hayata Saygı Hakkı", **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 38, S. 2, 2021, ss. 99-141.
- YILDIRIM Engin, "Human rights at work: The experience of The Turkish Constitutional Court", **European Labour Law Journal**, C. 15, S. 1, 2023, ss. 166-83.
- , "Uluslararası Deneyimler Işığında Sosyal Hakların Dava Edilebilirliği ve Anayasa Yargısı: Bir Scylla ve Charybdis İkilemi mi?", **Haşim Kılıç'a Armağan**, ed. Ali Rıza Çoban vd., Ankara: Kalkan Matbaacılık, 2015, ss. 1131-96.
- YILDIRIM Gülşen "Özel Hayat, Aile Hayatı, Haberleşme ve Mesken: İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 8. Maddesinin Geniş Yorumu ile Sağlanan Koruma", **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Adli Yargı**, Şen Matbaa, 2003, ss. 385-426.
- YILMAZ Zülfiye, "Olumlu Edim Gerektiren Sosyal Hakların Sınırı: Karşılaştırmalı Hukuk Perspektifinden 1961 ve 1982 Anayasaları Dönemi Uygulamaları", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 72, S. 1, 2014, ss. 695-728.
- YOUNG Katharina G., "Rights and Obligations", **International Human Rights Law**, ed. Daniel Moeckli, Sangeeta Shah, Sandesh Sivakumaran, 4th baskı, Oxford: Oxford University Press, 2022, ss. 129-50.
- , "The Minimum Core of Economic and Social Rights: A Concept in Search of Content", **Yale Journal of International Law**, C. 33, S. 1, 2008, ss. 113-76.
- YÜZER ELTİMUR Dilara, "Anayasa Mahkemesi İçtihatları Işığında Çevrenin Korunmasında Devletin Pozitif Yükümlülükleri", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 13, S. 145, 2018.

ULUSLARARASI BELGELER, TUTANAKLAR, REHBERLER VE RAPORLAR

- CHANCEL Lucas vd., "World Inequality Report", 2022, https://wir2022.wid.world/www-site/uploads/2023/03/D_FINAL_WIL_RIM_RAPPORT_2303.pdf (30/10/2023).
- COE COMMITTEE OF MINISTERS, "Declaration on Human Rights", 1978, <https://rm.coe.int/0900001680536865> (18/9/2023).
- , "On the Occasion of the 50th Anniversary of the Universal Declaration of Human Rights", 1998, <https://rm.coe.int/09000016804c1b39> (18/9/2023).
- COE PARLIAMENTARY ASSEMBLY, "Recommendation 1415: Additional protocol to the European Convention on Human Rights concerning fundamental social rights", 1999, <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=16718&lang=en> (18/9/2023).

- , “Recommendation 838: Widening the scope of the European Convention on Human Rights”, 1978, <https://pace.coe.int/pdf/a29fcdc3ab46f1ac7e6814f2e585c297206d97f3d9fa1cd06fef4b1d36cfd8cf/rec.838.pdf> (5/9/2023).
- COE STEERING COMMITTEE FOR HUMAN RIGHTS, “Report of Working Group on Social Rights (GT-DH-SOC)”, 2005, <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806963b5> (19/9/2023).
- COUNCIL OF EUROPE, **Annual Report 2023 of the European Court of Human Rights**, 2024, <https://www.echr.coe.int/annual-reports> (30/1/2024).
- , **Collected Edition of the “Travaux Préparatoires”: Volume I**, The Hague: Martinus Nijhoff, 1975.
- , **Collected Edition of the “Travaux Préparatoires”: Volume II**, The Hague: Martinus Nijhoff, 1975.
- , **Collected Edition of the “Travaux Préparatoires”: Volume III**, The Hague: Martinus Nijhoff, 1976.
- , **Collected Edition of the “Travaux Préparatoires”: Volume IV**, The Hague: Martinus Nijhoff Publishers, 1977.
- , **Collected Edition of the “Travaux Préparatoires”: Volume V**, The Hague: Martinus Nijhoff Publishers, 1979.
- , **Collected Edition of the “Travaux Préparatoires”: Volume VII**, The Hague: Martinus Nijhoff Publishers, 1985.
- , **Collected Edition of the “Travaux Préparatoires”: Volume VIII**, The Hague: Martinus Nijhoff, 1985.
- , “Digest of the Case Law of The European Committee of Social Rights”, 2022, <https://rm.coe.int/digest-ecsr-prems-106522-web-en/1680a95dbd>, (21/03/2024).
- , “European Social Charter and European Convention on Human Rights”, <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter/-european-social-charter-and-european-convention-on-human-rights> (27/09/2023).
- , “Preparatory Work on Article 8 of the European Convention on Human Rights”, Strasbourg, 1956, <https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/echrtravaux-art8-dh-56-12-en1674980> (16/11/2022).
- , “Protocol 14: The reform of the European Court of Human Rights”, 2010, <https://rm.coe.int/168071f2f4> (30/1/2024).
- , “The Collective Complaints Procedure”, <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter/collective-complaints-procedure1> (09/02/2022).
- EIDE Asbjørn, “Report on the right to adequate food as a human right”, 1987, <https://digitallibrary.un.org/record/139080> (21/12/2021).

- EUROPEAN COMMISSION, “Pilot project - Promoting protection of the right to housing - Homelessness prevention in the context of evictions”, Luxembourg, 2016, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0c16776d-1e4e-11e6-ba9a-01aa75ed71a1/language-en> (20/4/2023).
- EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS, “Factsheet - COVID-19 health crisis”, 2023, https://echr.coe.int/Documents/FS_Covid_ENG.pdf (10/7/2024).
- , “Factsheet - Health” 2023 https://prd-echr.coe.int/documents/d/echr/FS_Health_ENG (9/7/2024).
- , “Factsheet - Surveillance at workplace”, 2022 https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/FS_Workplace_surveillance_ENG 10/7/2024).
- , “Guide on Article 1 of Protocol No. 1 to the European Convention on Human Rights: Protection of property”, 2023, https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_1_protocol_1_eng (30/11/2023).
- , “Guide on Article 14 of the European Convention on Human Rights and on Article 1 of Protocol No. 12 to the Convention: Prohibition of discrimination”, 2023, https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_14_art_1_protocol_12_eng (1/12/2023).
- , “Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights: Right to a fair trial (civil limb)”, 2022, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/guide_art_6_eng (29/11/2023).
- , “Guide on Article 8 of the European Convention on Human Rights”, 2022, https://www.echr.coe.int/documents/guide_art_8_eng.pdf (19/04/2023).
- , “Guide on the case-law of the European Convention on Human Rights: Social Rights”, 2022, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Guide_Social_rights_ENG (25/05/2024).
- , “Guide to the case-law of the European Court of Human Rights: Environment”, 2022, https://echr.coe.int/Documents/Guide_Environment_ENG.pdf (12/9/2022).
- , “Guide to the Case-Law of the European Court of Human Rights: Data protection”, 2024, https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_data_protection_eng (9/7/2024).
- , “Prisoners’ health-related rights”, 2023, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/fs_prisoners_health_eng (26/11/2023).
- , “Thematic Report:Health-related issues in the case-law of the European Court of Human Rights”, 2015 http://www.antonioacasella.eu/salute/ECHR_health_2015.pdf (8/7/2024).
- ILO, “Declaration of Philadelphia”, <https://www.ilo.org/legacy/english/inwork/cb-policy-guide/declarationofPhiladelphia1944.pdf> (10/7/2024).

- “Limburg Principles on the Implementation of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights”, <https://www.escr-net.org/resources/limburg-principles-implementation-international-covenant-economic-social-and-cultural> (31/12/2021).
- T.C. Temsilciler Meclisi Tutanak Dergisi, Cilt 2, S. Sayısı: 35, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu (5/7), https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TM_/d00/c002/tm_00002034.pdf(19/9/2024).
- “Tahran Bildirisi”, <https://undocs.org/pdf?symbol=en/A/CONF.32/41> (24/11/2021).
- “The Four Freedoms Speech (Final paragraphs)”, <http://www.kentlaw.edu/faculty/bbrown/classes/HumanRightsSP10/CourseDocs/4THEFOURFREEDOMSSPEECH.pdf> (06/01/2022).
- “Vienna Declaration and Programme of Action”, <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/vienna.aspx> (26/11/2021).
- United Nations Development Programme, **Human Development Report**, 1997, Oxford University Press, <https://hdr.undp.org/system/files/documents/hdr1997encompletenostats.pdf> (7/11/2024).
- WORLD BANK, “World Development Report: Poverty”, 1990, <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/8a00844a-9661-539f-9662-cee8b4ffd046/content> (15/5/2023).
- WORLD HEALTH ORGANIZATION, “Constitution of the World Health Organization”, https://www.afro.who.int/sites/default/files/pdf/generic/who_constitution_en.pdf (23/11/2022)
- , “The Right to Health : Fact Sheet No. 31”, 2008, <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/Factsheet31.pdf> (25/11/2022).

KARARLAR

İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararları:

- A, B and C v. Ireland, Appl. No. 25579/05, 16/12/2010.
- A. v. France, Appl. No. 14838/89, 23/11/1993.
- A.D. and L.K. v. the Netherlands, Appl. Nos. 71815/14 and 71827/14, 12/03/2019.
- A.K. v. Latvia, Appl. No. 33011/08, 24/06/2014.
- A.-M.V. v. Finland, Appl. No. 53251/13, 23/03/2017.
- A.N. v. Lithuania, Appl. No. 17280/08, 31/05/2016.
- A.S. v. Switzerland, Appl. No. 39350/13, 10/07/2015.
- Abdyusheva and Others v. Russia (legal summary), Appl. Nos. 62964/10, 58502/11 and 55683/13, 26/11/2019.

- *Aldeguer Tomás v. Spain*, Appl. No. 35214/09, 14/06/2016.
- *Aghmadi and Jaghubi v. the Netherlands*, Appl. nos. 70475/14 and 70530/14, 12/03/2019
- *Airey v. Ireland*, Appl. No. 6289/73, 9/10/1979.
- *Akdivar and others v. Turkey*, Appl. No. 21893/93, 16/09/1996.
- *Alexandridis v. Grèce* (legal summary), Appl. No. 19516/06, 21/02/2008.
- *Aliev v. Ukraine*, Appl. No. 41220/98, 29/04/2003.
- *Amirov v. Russia*, Appl. No. 51857/13, 27/11/2014.
- *Andersson v. Sweden*, Appl. No. 11776/85, 04/03/1986.
- *Andrejeva v. Latvia*, Appl. No. 55707/00, 11/07/2006.
- *Andrey Medvedev v. Russia*, Appl. No. 75737/13, 13/09/2016.
- *Arnar Helgi Lárússon v. Iceland*, Appl. No. 23077/19, 31/05/2022.
- *Arutyunyan v. Russia*, Appl. No. 48977/09, 10/01/2012.
- *Ärzte für das Leben v. Austria*, Appl. No. 10126/82, 21/06/1988.
- *Association Accept and Others v. Romania*, Appl. No. 19237, 01/06/2021.
- *Aydoğdu v. Turkey*-[Turkish Translation] by the Turkish Ministry of Justice, Appl. No. 40448/06, 30/08/2016.
- *Bah v. the United Kingdom*, Appl. No. 56328/07, 27/09/2011.
- *Balenovic´ v Croatia*, Appl. No. 28369/07, 30/09/2010.
- *Ballıktaş Bingöllü v. Turkey*, Appl. No. 76730/12, 22/06/2021.
- *Bărbulescu v. Romania*, Appl. No. 61496/08, 05/09/2017.
- *Bayrakci v. Turkey*-[Turkish Translation] by the Turkish Ministry of Justice, Appl. No. 2643/09, 05/02/2013.
- *Beck, Copp and Bazeley v. the United Kingdom*, Appl. No. 48535/99 and others, 22/10/2002.
- *Beeler v. Switzerland*, Appl. No. 78630/12, 11/10/2022.
- *Bélané Nagy v. Hungary*, Appl. No. 53080/13, 10/02/2015.
- *Belli and Arquier-Martinez v. Switzerland*, Appl. No. 65550/13, 11/12/2018.
- *Bensaid v. the United Kingdom*, Appl. No. 44599/98, 06/02/2001.
- *Berger-Krall and Others v. Slovenia*, Appl. No. 14717/04, 12/06/2014.
- *Berisha v. Switzerland* (legal summary), Appl. No. 23851/20, 24360/20, 22/06/2023.
- *Bieliński v Poland*, Appl No. 48762/19, 21/07/2022.
- *Bierski v. Poland*, 46342/19, 20/10/2022.

- Bjedov v. Croatia, Appl. No. 41150/09, 29/05/2012
- Blečić v. Croatia, Appl. No. 59532/00, 29/07/2004.
- Botta v. Italy, Appl. No. 21439/93, 24/02/1998.
- Brežec v. Croatia, Appl. No. 7177/10, 18/07/2013.
- Brüggemann and Scheuten v. Germany, Appl. No. 6959/75, 19/05/1976.
- Buckley v. the United Kingdom, Appl. No. 20348/92, 25/09/1996.
- Budimir v. Croatia, Appl. No. 44691/14, 16/12/2021.
- Budina v. Russia, Appl. No. 45603/05, 18/09/2009.
- Bykov v. Russia, Appl. No. 4378/02, 10/03/2009.
- C. v. Romania, Appl. No. 47358/20, 30/08/2022.
- C.N. and V. v. France, Appl. No. 67724/09, 1/10/2012.
- Čakarević v. Croatia, B. No: 48921, 26/04/2018.
- Calvelli and Ciglio v. Italy, Appl. No. 32967/96, 17/01/2002.
- Campagnano v. Italy, Appl. No: 77955/01, 23/03/2006.
- Campbell v. The United Kingdom, Appl. No. 13590/88, 25/03/1992.
- Can v. Turkey, Appl. No. 2437/08, 25/09/2018.
- Carson and Others v. the United Kingdom, Appl. No. 42184/05, 16/03/2010.
- Carvalho Rico v. Portugal, Appl. No. 13341/14, 01/09/2015.
- Case “Relating to Certain Aspects of the Laws On the Use of Languages in Education in Belgium” v. Belgium (Merits), Appl. No 1474/62 and others, 23/07/1968
- Centre for Legal Resources on behalf of Valentin Câmpeanu v. Romania, Appl. No. 47848/08, 17/07/2014.
- Chapman v. The United Kingdom, Appl. No. 27238/95, 18/01/2001.
- Chassagnou and Others v France, Appl. Nos. 25088/94, 28331/95 and 28443/95, 29/04/ 1999.
- Christine Goodwin v. the United Kingdom, Appl. No. 28957/95, 11/07/2002.
- Connors v. the United Kingdom, Appl. No. 66746/01, 27/5/2004.
- Ćosić v. Croatia, Appl. No. 28261/06, 15/01/2009.
- Craxi v. Italy, (No.2), Appl. No. 25337/94, 17/07/2003.
- Csoma v. Romania, App. No. 8759/05 15/11/2013.
- Cyprus v. Turkey, Appl. No. 25781/94, 10/05/2001.
- Çam v. Turkey, Appl. No. 51500/08, 23/02/2016.
- Çiçek and Others, Appl. No. 44837/07, 04/02/2020.

- D. v. the UK, Appl. No. 30240/96, 2/05/1997.
- Da Conceição Mateus and Santos Januário v. Portugal, Appl. 62235/12 57725/12, 08/10/2013.
- Dahlab v. Switzerland, Appl. No. 42393/98, 15/02/2001.
- D'Amico v. Italy, Appl. No. 46586/14, 17/02/2022.
- Darboe and Camara v. Italy, Appl. No. 5797/17, 21/07/2022.
- Deés v. Hungary, Appl. No. 2345/06, 09/11/2010.
- Demades v. Turkey, Appl. No. 16219/90, 31/07/2003.
- Demir and Baykara v. Turkey, Appl. No. 34503/97, 12/11/2008.
- Denisov v. Ukraine, Appl. No. 76639, 25/9/2018.
- Dhahbi v. Italy, Appl. No. 17120/09, 08/04/2014.
- Di Trizio v. Switzerland, Appl. No. 7186/09, 02/02/2016.
- Domenech Aradilla and Rodríguez González v. Spain, Appl. Nos. 32667/19 and 30807/20, 19/01/2023.
- Dubetska and Others v. Ukraine, Appl. No: 30499/03, 10/02/2011.
- Dubská and Krejzová v. the Czech Republic, Appl. No. 28859/11 and 28473/12, 11/12/2014.
- Dudchenko v. Russia, Appl. No. 37717/05, 07/11/2017.
- Dudgeon v. the United Kingdom, Appl. No. 7525/76, 22/10/1981.
- Dulas v. Turkey, Appl. No. 25801/94, 20/01/2001.
- Ebrahimian v. France, Appl. No. 64846/11, 26/11/2015.
- Emel Boyraz v. Turkey, Appl. No. 61960/08, 02/12/2014.
- Engel and Others v. the Netherlands, Appl. No. 5100/71 and others, 08/06/1976.
- Erdinç Kurt v. Turkey, Appl. No. 50772/11, 06/06/2017.
- Erményi v. Hungary, Appl. No. 22254/14, 22/11/2016.
- Evans v. the United Kingdom Appl, No. 6339/05, 10/04/2007.
- Eweida and Others v. the United Kingdom, Appl. Nos. 48420/10 and others, 15/01/2013.
- F.J.M. v. the United Kingdom, Appl. No. 76202/16, 06/11/2018.
- F.O. v. Croatia, Appl. No. 29555/13, 22/04/2021.
- Fadeyeva v. Russia, Appl. No. 55723/00, 09/06/2005.
- Farcaş v. Romania (legal summary), Appl. No. 32596/04, 14/09/2010.
- Faulkner and McDonagh v. Ireland, Appl. Nos. 30391/18 and 30416/18, 08/03/2022.

- Fazia Ali v. the United Kingdom, Appl. No. 40378/10, 20/10/2015.
- Fedulov v. Russia, Appl. No. 53068/08, 08/10/2019.
- Feldbrugge v. the Netherlands, Appl. No. 8562/79, 29/05/1986.
- Fernández Martínez v. Spain, Appl. No. 56030/07, 12/06/2014.
- Ferrero Quintana v. Spain, Appl. No. 2669/19, 26/11/2024.
- Foxley v. The United Kingdom, Appl. No. 33274/96, 20/06/2000.
- Friend and others, Appl. No. 16072/06 and 27809, 24/11/2009.
- Funke v. France, Appl. No. 10828/84, 25/02/1993.
- Galović v. Croatia, Appl. No. 54388/09, 05/03/2013.
- García Mateos v. Spain, Appl. No 38285/09, 19/02/2013.
- Gaygusuz v. Austria, Appl. No. 17371/90, 16/09/1996.
- Georgel and Georgeta Stoicescu v. Romania, Appl. No. 9718/03, 26/7/2011.
- Gerasimov and Others v. Russia, Appl. No. 29920/05 and Others, 01/07/2014.
- Gestur Jónsson and Ragnar Halldór Hall v. Iceland, Appl. No. 68273/14 and 68271/14, 22/12/2020.
- Ghailan and others v. Spain, Appl. No. 36366/14, 23/03/2021.
- Gheorghe v. Romania, Appl. No. 19215/04, 15/03/2007.
- Ghigo v. Malta, Appl. No. 31122/05, 26/09/2006.
- Giacomelli v. Italy, Appl. No. 59909/00, 02/11/2006.
- Gillow v. United Kingdom, Appl. No 9063, 24/11/1986
- Gladysheva v. Russia, Appl. No. 7097/10, 06/12/2011.
- Glaisen v. Switzerland, Appl. No. 40447/13, 25/06/2019.
- Glass v. the United Kingdom, Appl. No. 61827/00, 09/03/2004.
- Golder v. The United Kingdom, Appl. No. 4451/70, 21/02/1975.
- Goodwin v. United Kingdom, Appl. No. 28957/95, 11/07/2002.
- Grant v. the United Kingdom, Appl. No. 32570/03, 23/05/2006.
- Gražulevičiūtė v. Lithuania, Appl. No. 53176/17, 14/12/2021.
- Greenpeace E.V. and Others v. Germany, 18215/06, 12/5/2009.
- Gross v. Switzerland, Appl. No. 67810/10, 14/05/2013.
- Gruba and Others v. Russia, Appl. No. 66180/09 and 3 others, 06/07/2021.
- Guberina v. Croatia, Appl. No. 23682/13, 22/03/2016.
- Guerra and Others v. Italy, appl. No. 14967/89, 19/02/1998.
- Guja v. Moldova, Appl. No 14277/04, 12/02/2008.

- *Gül v. Switzerland*, Appl. No. 23218/94, 19/02/1996.
- *Güveç v. Turkey*, Appl. No. 70337/01, 20/01/2009.
- *Halford v. the United Kingdom*, Appl. No. 20605/92, 25/06/1997.
- *Hämäläinen v. Finland*, Appl. No. 37359/09, 16/07/2014.
- *Hamzagić v. Croatia*, Appl. No. 68437/13, 09/12/2021.
- *Hasanali Aliyev and Others v. Azerbaijan*, Appl. No. 42858/11, 09/06/2022.
- *Hatton and others v. the United Kingdom*, Appl. No. 35022/97, 08/07/2003.
- *Herbai v. Hungary*, Appl. No. 11608/15, 05/11/2019.
- *Hirsi Jamaa and Others v. Italy*, Appl. No. 27765/09, 23/02/2012.
- *Hristozov and Others v. Bulgaria*, Appl. Nos. 47039/11 and 358/12, 13/11/2012.
- *Hudorovič and Others v. Slovenia*, Appl. Nos. 24816/14 and 25140/14, 10/03/2020.
- *Hukic v Sweden*, Appl. No. 17416/05, 07/09/2005.
- *Hutten-Czapska v. Poland*, Appl. No. 35014/97, 19/06/2006.
- *Hülya Ebru Demirel v. Turkey*, Appl. No. 30733, 19/07/2018.
- *I. v. the United Kingdom*, Appl. No. 25680/94, 11/07/2002.
- *I.B. v. Greece*, App. No. 552/10, 03/10/2013.
- *I.M. v. Switzerland (legal summary)*, Appl. No. 23887/16, 09/04/2019.
- *Ilmseher v. Germany*, Appl. No. 10211/12 and 27505/14, 04/12/2018.
- *Ivanova and Cherkezov v. Bulgaria*, Appl. No. 46577/15, 21/04/2016.
- *İbrahim Keskin v. Turkey-[Turkish Translation] by the Turkish Ministry of Justice*, Appl. No. 10.491/12, 27/03/2018.
- *İletmiş v. Turkey*, Appl. No: 29871/96, 06/12/2005.
- *J.B. and Others v. Hungary*, Appl. No. 5434/12, 27/11/2018.
- *J.D. and A v. the United Kingdom*, Appl. No. 32949/17 and 34614/17, 24/10/2019.
- *Jaggi v. Switzerland*, Appl. No. 58757/00, 13/07/2006.
- *James and Others v. the United Kingdom*, Appl. No. 8793/79, 21/02/1986.
- *Jankauskas v. Lithuania (no. 2)*, Appl. No. 50446/09, 27/06/2017.
- *Jehovah's Witnesses of Moscow and others v. Russia*, Appl. No. 302/02,10/06/2010.
- *Jivan v. Romania*, Appl. No. 62250/19, 08/02/2022.
- *Jurčić v. Croatia*, Appl. No. 54711/15, 04/02/2021.
- *Karner v. Austria*, Appl. No. 40016/98, 24/7/2013.
- *Kay and Others, v. the United Kingdom*, Appl. No. 37341/06, 21/09/2010.

- Khadija Ismayilova v. Azerbaijan, Appl. Nos. 65286/13 and 57270/14, 10/1/2019.
- Khan v. France, Appl. No. 12267/16, 28/02/2019.
- Khocklich v. Moldova, Appl. No. 41707/98, 29/04/2003.
- Knecht v. Romania, Appl. No. 10048/10, 02/10/2012.
- Kokkinakis v. Greece, Appl. No. 14307/88, 26/05/1993.
- Konstantin Markin v. Russia, Appl. No. 30078/06, 22/03/2012.
- Kosiek v. Germany, Appl. No. 9704/82, 28/08/1986.
- Koskinas v. Greece, Appl. No. 47760/99, 20/07/2002.
- Koua Poirrez v. France, B. No: 40892/98, 30/09/2003.
- Koufaki and Adedy v. Greece, Appl. Nos. 57665/12 and 57657/12, 07/05/2013.
- Köpke v. Germany, Appl. No. 420/07, 05/10/2010.
- Kubát and Others v. the Czech Republic, Appl. No. 61721/19, 22/06/2023.
- Kudeshkina v. Russia, Appl. No. 29492/05, 26/02/2009.
- Kyriakides v. Cyprus, Appl. No. 39058/05, 16/10/2008.
- Lacatus v. Switzerland, Appl. No. 14065/15, 19/01/2021.
- Larioshina v. Russia, Appl. No. 56679/00, 23/04/2002.
- Larkos v. Cyprus, Appl. No. 29515/95, 18/02/1999.
- Leander v. Sweden, Appl. No. 9248/81, 26/03/1987.
- Libert v. France, Appl. No. 588/13, 22/02/2018
- Loizidou v. Turkey (Preliminary Objections), Appl. No. 15318/89, 23/03/1995.
- Lombardi Vallauri v. Italy (legal summary), Appl. No. 39128/05, 20/10/2009.
- López Ostra v. Spain, Appl. No. 16798/90, 09/12/1994.
- López Ribalda and Others v. Spain, Appl. Nos. 1874/13 and 8567/13, 17/10/2019.
- Lozovyye v. Russia, Appl. No. 4587/09, 24/04/2018.
- Lustig-Prean and Beckett v. the United Kingdom, Appl. Nos. 31417/96 and 32377/96, 27/09/1999.
- M.A.K. and R.K. v. The United Kingdom, Appl. Nos. 45901/05 and 40146/06, 23/03/2010.
- M.K. and Others v. France (legal summary), Appl. No. 34349/18 and Others, 08/12/2022.
- M.L. v. Slovakia, Appl. No. 34159/17, 14/10/2022.
- M.M. v. Russia, Appl. No. 7653/06, 12/12/2017.
- M.P. and Others v. Bulgaria, Appl. No. 22457/8, 15/11/2011.

- M.S.S. v. Belgium and Greece, Appl. No. 30696/09, 21/01/2011.
- Madsen v. Denmark, Appl. No. 58341/00, 07/11/2002.
- Mamatkulov and Askarov v. Turkey, Appl. No. 46827/99, 46951/99, 04/02/2005.
- Manole and others v. Moldova, Appl. No. 13936/02, 19/09/2009.
- Marchis and Others v. Romania, Appl. No. 38197/03, 28/06/2011.
- Marckx v. Belgium, Appl. No. 6833/74, 13/06/1979.
- Marzari v. Italy Appl. No. 36448/97, 4/5/1999.
- Mata Estevez v. Spain, Appl. No. 56501/00, 10/05/2001.
- Matúz v. Hungary, Appl. No. 73571/10, 21/10/2014.
- McCann v. the United Kingdom, Appl. No. 19009/04, 13/05/2008
- McDonald v. the United Kingdom, Appl. No. 4241/ 12, 20/05/2014.
- McGlinchey and Others v. the United Kingdom, Appl. No. 50390/99, 29/04/2003.
- Mehmet Şentürk and Bekir Şentürk v. Turkey, Appl. No. 13423/09, 09/04/2013.
- Mellacher and Others v. Austria, Appl. No. 10522/83 and Others, 19/09/1989.
- Melike v. Turkey, Appl. No. 35786/19 15/06/2021.
- Metin Gültekin and others v. Turkey, Appl. No. 17081/06, 06/10/2015.
- Miażdzyk v. Poland, Appl. No. 23592/07, 24/01/2012.
- Micallef v. Malta, Appl. No. 17056/06, 15/10/2009.
- Mile Novaković v. Croatia, Appl. No. 73544/14, 17/12/2020.
- Moldovan and Others v. Romania, Appl. No. 41138/98 and 64320/01, 12/07/2005.
- Móħka v. Poland, Appl. No. 56550/00, 11/04/2006.
- Moraru and Marin v. Romania, Appl. Nos. 53282/18 and 31428/20, 20/12/2022.
- Moreno Gomez v. Spain, Appl. No. 4143/02, 16/11/2004.
- Moskal v. Poland, Appl. No. 10373/05, 15/09/2009.
- Muñoz Díaz v. Spain, Appl. No. 49151/07, 08/12/2009.
- N. v. the United Kingdom, Appl. No. 26565/05, 27/05/2008.
- N.H. and Others v. France (Legal Summary), Appl. No. 28820/13 and Others, 02/07/2020.
- N.K.M. v. Hungary, Appl. No. 66529/11, 14/5/2013.
- Nafornta v. the Republic of Moldova, Appl. No. 49066/12, 16/01/2024.
- Naït-Liman v. Switzerland, Appl. No. 51357/07, 15/03/2018.
- Napotnik v. Romania, Appl. No. 33139/13, 20/10/2020.

- National Federation of Sportspersons' Associations and Unions (FNSS) and Others v. France, Appl. Nos., 48151/11 and 77769/13, 18/01/2018.
- Nazarenko v. Ukraine, Appl. No. 39483/98, 29/04/2003.
- Nencheva and Others v. Bulgaria (legal summary), Appl. No. 48609/06, 18/06/2013.
- Niedzwiecki v. Germany, Appl. No. 58453/00, 25/10/2005.
- Niemietz v. Germany, Appl. No. 13710/88, 16/12/1992.
- Nitecki v. Poland, Appl. No. 65653/01, 21/03/2002.
- O'Rourke v. the United Kingdom, Appl. No. 39022/97, 26/06/2001.
- Obst v. Germany, Appl. No. 425/03, 23/09/2010.
- Odièvre v. France, Appl. No. 42326/98, 13/02/2003.
- Okpisz v. Germany, Appl. No. 59140/00, 25/01/2005.
- Olaru and Others v. Moldova, Appl. No. 476/07 and Others, 28/07/2009.
- Oleksandr Volkov v. Ukraine, Appl. No., 21722/11, 27/05/2013.
- Orlikowscy v. Poland, Appl. No. 7153/07, 04/10/2011.
- Oval v. Turkey, Appl. No. 4864/05, 23/03/2010.
- Öneriyıldız v. Turkey, Appl. No. 48939/99, 30/11/2004.
- Özpinar v. Turkey-[Turkish Translation] by the Turkish Ministry of Justice, Appl. No. 20999/04, 19/10/2010.
- P.B. and J.S. v. Austria, Appl. No. 18984/02, 22/07/2010.
- P.C. v. Ireland, Appl. No. 26922/19, 01/09/2022.
- Paladi v. Moldova Appl. No. 39806/05, 10/03/2009.
- Palomo Sánchez and Others v. Spain, Appl. Nos. 28955/06 and Others 12/09/2011.
- Panaitescu v. Romania, Appl. No. 30909/06, 10/04/2012.
- Pancenko v. Latvia, Appl. No. 40772/98, 28/10/1999.
- Panfile v. Romania, Appl. No. 13902/11, 20/03/2012.
- Paposhvili v. Belgium, Appl. No. 41738/10, 13/12/2016.
- Paradiso and Campanelli v. Italy, Appl. No. 25358/12, 24/01/2017.
- Pasquinelli and Others v. San Marino (communicated case), Appl. no. 24622/22, 12/12/2022.
- Passannante v. Italy, Appl. No. 32647/96, 1/7/1998.
- Pay v. the United Kingdom, Appl. No. 32792/05, 16/09/2008.

- Peck v. the United Kingdom, Appl. No. 44647/98, 28/01/2003.
- Peev v. Bulgaria, Appl. No. 64209/01, 26/07/2007.
- Pentiacova and Others v. Moldova, Appl. No. 14462/03, 04/01/2005.
- Perkins and R. v. the United Kingdom, Appl. Nos. 43208/98 and 44875/98, 22/10/2002.
- Petrovic v. Austria, Appl. No. 20458/92, 27/03/1998.
- Pfeifer and Plankl v. Austria, Appl. No. 10802/84, 25/02/1992.
- Pibernik v. Croatia, Appl. No. 75139/01, 04/03/2004.
- Pişkin v. Turkey, Appl. No. 33399/18, 25/12/2020.
- Pla and Puncernau v. Andorra, Appl. No. 69498/01, 13/07/2004.
- Poghosyan v. Georgia, Appl. No. 9870/07, 24/02/2009.
- Poltoratskiy v. Ukraine, Appl. No. 38812/97, 29/04/2003.
- Polyakh v. Ukraine. Appl. nos. 58812/15 and others, 17/10/2019.
- Powel and Rayner v. the United Kingdom, Appl. No. 9310/81, 21/02/1990.
- Pretty v. The United Kingdom, Appl. No. 2346/02, 29/04/2002.
- R.M.S. v. Spain, Appl. No. 28775/12, 18/06/2013.
- R.R. v. Poland, Appl. No. 27617/04, 26/05/2011.
- Rahimi v. Greece (legal summary), Appl. No. 8687/08, 05/04/2011.
- Rasmussen v. Denmark, Appl. No. 8777/79, 28/11/1984.
- Regner v. the Czech Republic, Appl. No. 35289/11, 19/09/2017.
- Riela v. Italy, Appl. No. 17378/20, 09/11/2023.
- Rodina v. Latvia, Appl. Nos. 48534/10 and 19532/15, 14/05/2020.
- Rooman v. Belgium, Appl. No. 18052/11, 31/01/2019.
- Runkee and White v. the United Kingdom, Appl. No. 42949/98 and 53134/99, 10/05/2007.
- S and Marper v. the United Kingdom, Appl. No. 30562/04 and 30566/04, 04/12/2008.
- S.A.S. v. France, Appl. No. 43835/11, 01/07/2014.
- S.C.C. v. Sweden, Appl. No. 46553/99, 15/02/2000.
- S.F.K. v. Russia, Appl. No. 5578/12, 11/10/2022.
- S.H. and Others v. Austria, Appl. No. 57813/00, 03/11/2011.
- S.M. v. Croatia, Appl. No. 60561/14, 25/06/2020.
- Saber v. Norway, Appl. No. 459/18, 17/12/2020.

- Salesi v. Italy, Appl. No. 13023/87, 26/02/1993.
- Šaltinytė v. Lithuania, Appl. No. 32934/19, 26/10/2021.
- Samsin v. Ukraine, Appl. No. 38977/19, 14/10/2021.
- Satakunnan Markkinapörssi Oy And Satamedia Oy v. Finland, Appl. No. 931/13, 27/06/2017
- Savickis and Others v. Latvia, Appl. No. 49270/11, 09/06/2022.
- Saviny v. Ukraine, Appl. No. 39948/06, 18/12/2008.
- Savran v. Denmark, Appl. No. 57467/15, 07/12/2021.
- Schalk and Kopf v. Austria, Appl. No. 30141/04, 24/06/2010.
- Schuitemaker v. the Netherlands, Appl. No. 15906/08, 04/05/2010.
- Schüth v. Germany, Appl. No. 1620/03, 23/09/2010.
- Schwizgebel v. Switzerland, Appl. No. 25762/07, 10/06/2010.
- Scoppola v. Italy, Appl. No. 10249/03, 17/09/2009.
- Selcuk and Asker v. Turkey, Appl. No. 23184/94 and 23185/94, 24/04/1998.
- Sentges v. the Netherlands, Appl. No. 27677/02, 08/07/2003.
- Sidabras and Džiautas v. Lithuania, Appl. Nos. 55480/00 and 59330/00, 27/07/2004.
- Siliadin v. France, Appl. No. 73316/01, 26/07/2005.
- Silva Carvalho Rico v. Portugal, Appl. No. 13341/14, 01/09/2015.
- Simonova v. Bulgaria, Appl. No. 30782/16, 11/04/2023.
- Smith and Grady v. the United Kingdom, Appl Nos. 33985/96 and 33986/96, 27/09/1999.
- Soering v. The United Kingdom, Appl. No. 14038/88, 07/07/1989.
- Spadea and Scalabrino v. Italy, Appl. No.12868/87, 28/09/1995.
- Špadijer v. Montenegro, Appl. No. 31549/18, 09/11/2021.
- Stankova v. Slovakia, Appl. No. 7205/02, 09/10/2007.
- Stec and others v. the United Kingdom, Appl. No. 65731/01, 65900/01, 06/07/2005.
- Stjerna v. Finland, Appl. No. 18131/91, 25/11/1994.
- Stummer v. Austria, Appl. No. 37452/02, 07/07/2011.
- Surikov v. Ukraine, Appl. No. 47788/06, 26/01/2017.
- Şerife Yiğit v. Turkey, Appl. No. 3976/05, 02/11/2010.
- Tarakhel v. Switzerland, Appl. No. 29271/12, 04/11/2014.

- Tasev v. North Macedonia, Appl. No. 9825/13, 16/05/2019.
- Taşkın and Others, Appl. No. 4511/99, 10/11/2004.
- Tatishvili v. Russia, Appl. No. 1509/02, 22/02/2007.
- Tchokontio Happi v. France, Appl. No. 65829/12, 09/04/2015.
- Teteriny v. Russia Appl. No. 11931/03, 30/06/2005.
- Thevenon v. France, Appl. No. 46061/21, 13/09/2022.
- Thlimmenos v. Greece, Appl. No. 34369/97, 06/04/2000.
- Topčić-Rosenberg v. Croatia, Appl. No. 19391/11, 14/11/2013.
- Travaš v. Croatia, Appl. No. 75581/13, 4/10/2016.
- Tsfayo v. the United Kingdom, Appl. No. 60860/00, 14/11/2006.
- Tyrer v. The United Kingdom, Appl. No. 5856/72, 25/04/1978.
- Tysiac v. Poland, Appl. No. 5410/03, 20/03/2007.
- United Communist Party of Turkey v. Turkey, Appl. No. 19392/92, 30/01/1998.
- Ünal Tekeli v. Turkey, Appl. No. 29865/96, 16/11/2004.
- V.C. v. Slovakia, Appl. No. 18968/07, 08/11/2011.
- V.D. v. Romania, Appl. No. 7078/02, 16/02/2010.
- V.M. and Others v. Belgium, Appl. No. 60125/11, 17/11/2016.
- Valkov and Others v. Bulgaria, Appl. Nos. 2033/04 and Others, 25/10/2011.
- Valverde Digon v. Spain, B. No: 22386/19, 26/01/2023.
- Van Der Heijten v. the Netherlands, Appl. No. 42857/05, 03/04/2012.
- Van Kück v. Germany, Appl. No. 35968/97, 12/6/2003.
- Vasil Vasilev v. Bulgaria, Appl. No. 7610/15, 16/11/2021
- Vasileva v. Bulgaria, Appl. No. 23796/10, 17/03/2016.
- Vasyukov v. Russia, Appl. No. 2975/05, 05/04/2011.
- Vaughan v. the United Kingdom, Appl. No. 12639/87, 12/12/1987.
- Vavříčka and others v. The Czech Republic, 47621/13 and 5 others, 08/04/2021.
- Velosa Barreto v. Portugal, Appl. No. 18072/91, 21/11/1995.
- Verein KlimaSeniorinnen Schweiz and Others v. Switzerland, Appl. No. 53600/20, 09/04/2024.
- VgT Verein gegen Tierfabriken v. Switzerland, Appl. No. 24699/94, 28/06/2001.
- Vig v. Hungary, Appl. no. 59648/13, 14/01/2021.

- Vilho Eskelinen and Others v. Finland, Appl. No. 63235/00, 19/04/2007.
- Vinks and Ribicka, v. Latvia, Appl. No. 28926/10, 30/01/2020.
- Vogt v. Germany, Appl. No. 17851/91, 26/09/1995.
- Volodina v. Russia (No. 2), 40419/19, 14/09/2021.
- Von Hannover v. Germany, Appl. No. 59320/00, 24/06/2004.
- Vrzić v. Croatia, Appl. No. 43777/13, 12/07/2016.
- Wallová and Walla v. the Czech Republic, Appl. No. 23848/04, 26/10/2006.
- Weller v. Hungary, Appl. No. 44399/05, 31/03/2009.
- Wemhoff v. Germany, Appl. No. 2122/64, 27/06/1968.
- Wiater v. Poland, Appl. No. 42290/08, 15/05/2012.
- Willis v. the United Kingdom, Appl. No. 36042/97, 11/06/2002.
- Winterstein and others v. France, Appl. No. 27013/07, 17/10/2013.
- X and Others v. Ireland, Appl. No. 23851/20 and 24360/20, 22/06/2023.
- X and Y v. The Netherlands, Appl. No. 8978/80, 26/03/1985.
- X, Y and Z v. United Kingdom, Appl. No. 21830/93, 22/04/1997.
- Y.F. v. Turkey, Appl. No. 24209/94, 22/03/2003.
- Y.Y. v. Russia, Appl. No. 40378/06, 23/02/2016.
- Yengeny v. Dmitriyev v. Russia, Appl. No. 17840/06, 01/12/2020.
- Yeshtla v. the Netherlands, Appl. No. 37115/11, 15/01/2019.
- Yevgeniy Zakharov v. Russia, Appl. No. 66610/10, 14/03/2017
- Yılmaz v. Turkey, Appl. No. 36607/06, 04/06/2019.
- Yocheva and Ganeva v. Bulgaria, Appl. Nos. 18592/15 and 43863/15, 11/05/2021.
- Yordanova and Others v. Bulgaria, Appl. No. 25446/06, 24/04/2012.
- Žegarac and others v. Serbia, Appl. No. 54805/15 and Others, 17/01/2023.
- Zehnalová and Zehnal v. the Czech Republic, Appl. No. 38361/97, 14/05/2002.
- Zorica Jovanović v. Serbia, Appl. No. 21794/08, 16/03/2013.

Anayasa Mahkemesi Kararları:

Norm Denetimi Kararları

- AYM, E. 1986/16, K. 1986/25, 21/10/1986.
- AYM, E. 1987/16, K. 1988/8, 19/4/1988.
- AYM, E.1990/27, K.1991/2, 17/01/1991.

- AYM, E. 1994/90, K. 1995/22, 27/06/1995.
- AYM, E. 1995/15, K. 1995/55, 5/10/1995.
- AYM, E.1996/17, K.1996/38, 16/10/1996.
- AYM, E.2006/111, K.2006/112, 15/12/2006.
- AYM, E. 2005/10, K. 2008/63, 21/2/2008.
- AYM, E. 2010/29, K. 2010/90, 16/7/2010.
- AYM, E. 2008/76, K. 2010/122, 30/12/2010.
- AYM, E.2008/56, K.2011/58, 30/03/2011.
- AYM, E. 2011/42, K.2013/60, 09/05/2013.

Bireysel Başvuru Kararları

- A.A.Y. Başvurusu, B. No: 2016/13011, 29/9/2020.
- Abdullah Yaramuş ve Susin Yaramuş Başvurusu, B. No: 2018/4886, 23/5/2023.
- Abdussemet İnalhan ve diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/35517, 28/1/2021.
- Adem Aydın ve Zübeyda Aydın Başvurusu, B. No: 2018/1156, 18/5/2021.
- Adem Erdem Başvurusu, B. No: 2018/13415, 29/6/2021.
- Adnan Alver Başvurusu, B. No: 2014/5800, 9/11/2017.
- Ahmet Acartürk Başvurusu, B. No: 2013/2084, 15/10/2015.
- Ahmet Bozkurt Başvurusu, B. No: 2013/3081, 20/2/2014.
- Ahmet Gül ve diğerleri Başvurusu, B. No: 2014/1182, 22/9/2016.
- Ahmet İsmail Onat Başvurusu, B. No: 2013/6714, 21/4/2016.
- Ahmet Kardam ve diğerleri Başvurusu, B. No: 2019/29604, 13/12/2023.
- Ahmet Özgar ve diğerleri Başvurusu, B. No: 2019/9747, 1/3/2023.
- Ahmet Şenol ve diğerleri Başvurusu, B. No: 2014/16947, 22/2/2018.
- Ali Çakmak ve Şeref naz Aygül Başvurusu, B. No: 2013/5961, 1/12/2015.
- Ali Galip Baltaoğlu (2) Başvurusu, B. No: 2015/1108, 18/7/2018.
- Alper Bahtım Kartal Başvurusu, B. No: 2018/2700, 30/6/2021.
- Arif Huseynli ve diğerleri Başvurusu, B. No: 2019/39033, 28/6/2022.
- Ata Türkeri Başvurusu, B. No: 2013/6057, 16/12/2015.
- Ayca Yılmaz Gülseven Başvurusu, B. No: 2019/11085, 19/10/2023.

- Ayhan Deniz ve diğlerleri Başvurusu [GK], B. No: 2019/10975, 14/6/2023.
- Ayhan Keçeli ve diğlerleri Başvurusu, B. No: 2019/24231, 23/2/2022.
- Ayla (Şenses) Kara Başvurusu, B. No: 2013/7063, 5/11/2015.
- Ayla Demir İşat Başvurusu [GK], B. No: 2018/24245, 8/10/2020.
- Aynur Özdemir ve diğlerleri Başvurusu, B. No: 2013/2453, 24/3/2016.
- Aysun Okumuş ve AYTEKİN OKUMUŞ BAŞVURUSU, B. No: 2013/4086, 20/4/2016.
- Azad Ahmadpoori ve diğlerleri Başvurusu, B. No: 2019/27008, 6/10/2022.
- Bağı Akay ve diğlerleri Başvurusu, B. No: 2014/5101, 22/6/2017.
- Bedrettin Morina Başvurusu [GK], B. No: 2017/40089, 5/3/2020.
- Besime Çetin Başvurusu, B. No: 2014/17809, 8/11/2017.
- Betül Aslanbaş Başvurusu, B. No: 2021/32928, 23/2/2022.
- Binali Özkaradeniz ve diğlerleri Başvurusu [GK], B. No: 2014/4686, 1/2/2018.
- Bircan Çelik ve Meryem Çelik Başvurusu, B. No: 2015/8572, 12/9/2018.
- Burcu Reis Başvurusu, B. No: 2016/5824, 28/12/2021.
- Bülent Polat Başvurusu [GK], B. No: 2013/7666, 10/12/2015.
- Bülent Sinan Kaya Başvurusu, B. No: 2016/1854, 28/5/2019.
- C.A. (3) Başvurusu [GK], B. No: 2018/10286, 2/7/2020.
- Celal Oraj Altunörgü Başvurusu, B. No: 2018/31036, 12/1/2021.
- Cem Furuncu Başvurusu, B. No: 2012/774, 10/12/2014.
- D.Ö. (4) Başvurusu, B. No: 2014/3735, 12/6/2018.
- D.Ö. Başvurusu, B. No: 2014/3977, 30/6/2016.
- Derya Yulcu (2) Başvurusu, B. No: 2019/18482, 2/2/2022.
- Devrim Alyüz Başvurusu, B. No: 2017/40383, 16/9/2020.
- E.Ü. Başvurusu [GK], B. No: 2016/13010, 17/9/2020.
- Ebru Bilgin Başvurusu [GK], B. No: 2014/7998, 19/7/2018.
- Elanur Gemici ve diğlerleri Başvurusu, B. No: 2018/23070, 6/10/2022.
- Emin Balta Başvurusu, B. No: 2017/23739, 20/10/2021.
- Emine Göksel Başvurusu [GK], B. No: 2016/10454, 12/12/2019.
- Emrah Egeç Başvurusu, B. No: 2015/9714, 11/12/2018.
- Emre Bayram Başvurusu, B. No: 2019/40656, 22/2/2022.
- Esengül Kutkan Başvurusu, B. No: 2021/3015, 22/2/2022.

- Esmâ Fatıma Kızılsu ve Rukiyye Erva Kızılsu Başvurusu, B. No: 2013/724623/3/2016.
- Esra Ünlü Başvurusu, B. No: 2018/4144, 25/2/2021.
- Fatih Özeltin ve İbrahim Esinler Başvurusu [GK], B. No: 2019/17374, 29/11/2023.
- Fatma Ülker Akkaya Başvurusu, B. No: 2014/18979, 22/2/2018.
- Ferda Yeşiltepe [GK], B. No: 2014/7621, 25/7/2017.
- Feridun Çalışkan ve diğerleri, B. No: 2017/32275, 16/9/2020.
- Fevzi İlhan başvurusu, B. No: 2017/31442, 8/9/2020.
- Fevzi Kayacan (2) Başvurusu, B. No: 2013/2513, 21/4/2016.
- Fırat Gerçek Başvurusu, B. No: 2019/25604, 21/9/2022.
- Gökhan Günaydın Başvurusu, B. No: 2012/1099, 6/5/2015.
- Göksel Korkmaz Başvurusu, B. No: 2012/869, 16/4/2013.
- Gülbiz Alkan Başvurusu, B. No: 2018/33476, 7/10/2021.
- Gülten Arsoy Başvurusu, B. No: 2019/34302, 19/1/2023.
- Güven Bostan Başvurusu, B. No: 2016/4293, 1/7/2020.
- H.Ç. Başvurusu, B. No: 2017/14907, 30/9/2020.
- H.Y. Başvurusu, B. No: 2014/19607, 11/5/2017.
- Hacer Kahraman Başvurusu, B. No: 2013/7935, 20/4/2016.
- Hakan Erdoğan Başvurusu, B. No: 2013/9481, 24/3/2016.
- Halil Kaya ve diğerleri Başvurusu, B. No: 2013/7318, 10/6/2015.
- Halil Üstündağ Başvurusu, B. No: 2013/5062, 14/1/2014.
- Halime Sare Aysal Başvurusu [GK], B. No: 2013/1789, 11/11/2015.
- Hamit Aydemir Başvurusu, B. No: 2015/17844, 7/3/2019.
- Hamza Buğdaci Başvurusu, B. No: 2013/1858, 3/2/2016.
- Hasan Kara Başvurusu, B. No: 2013/3170, 18/9/2014.
- Hira Bilici Başvurusu, B. No: 2019/41507, 22/2/2022.
- Hüdayi Ercoşkun Başvurusu, B. No: 2013/6235, 10/3/2016.
- Hülya İnan Başvurusu, B. No: 2019/10642, 11/1/2023.
- Hüseyin Acar Eresen Başvurusu, B. No: 2014/9932, 7/6/2017.
- Hüseyin Remzi Polge Başvurusu, B. No: 2013/2166, 25/6/2015.
- Hüseyin Tunç Karlık ve Zahide Şadan Karlık Başvurusu, B. No: 2013/6587, 24/3/2016.

- İlker Başer ve diğerleri Başvurusu, B. No: 2013/1943, 9/9/2015.
- İlker Yürük Başvurusu, B. No: 2015/4166, 9/1/2019.
- İlter Nur Başvurusu, B. No: 2013/6829, 14/4/2016.
- İlyas Polat ve diğerleri Başvurusu, B. No: 2021/50688, 23/2/2022.
- İrfan Durmuş ve diğerleri Başvurusu, B. No: 2014/4153, 11/5/2017.
- İslam Ekin Başvurusu, B. No: 2018/20020, 11/5/2023.
- İsmail Hakkı Bulunmaz Başvurusu, B. No: 2014/2960, 4/10/2017.
- K.A. Başvurusu [GK], B. No: 2014/13044, 11/11/2015.
- Kadri Eroğul Başvurusu, B. No: 2019/976, 11/5/2022.
- Kamil Çakır Başvurusu, B. No: 2013/997, 15/10/2014.
- Kasım Çiftçi ve diğerleri Başvurusu, B. No: 2019/33243, 4/7/2022.
- Kemal Özcan Başvurusu, B. No: 2017/18560, 12/2/2020.
- Kenan Kaçar Başvurusu, B. No: 2020/19476, 23/2/2022.
- Kuddis Büyükkakılı Başvurusu, B. No: 2014/3941, 5/10/2017.
- Makbule Tekin Başvurusu, B. No: 2019/7116, 23/11/2021.
- Mansur Yavaş ve Cumhuriyet Halk Partisi Başvurusu, B. No: 2014/5425, 23/7/2014.
- Mehmet Bayrakçı Başvurusu, B. No: 2014/8715, 5/4/2018.
- Mehmet Çelikkıran Başvurusu, B. No: 2013/9648, 20/1/2016.
- Mehmet Çolakoğlu Başvurusu, B. No: 2014/15355, 21/2/2018.
- Mehmet Gürsoy Başvurusu, B. No: 2020/23242, 4/7/2022.
- Mehmet Hadi Tunç Başvurusu, B. No: 2013/1958, 7/7/2015.
- Mehmet Hocoğlu Başvurusu, B. No: 2013/3207, 15/10/2015.
- Mehmet Kurt Başvurusu [GK], B. No: 2013/2552, 25/2/2016.
- Mehmet Talat Saygılı Başvurusu, B. No: 2014/4515, 12/1/2017.
- Mehmet Uyanık Başvurusu, B. No: 2020/12957, 19/7/2023.
- Melahat Karkin Başvurusu [GK], B. No: 2014/17751, 13/10/2016.
- Mert Ali Atakan Başvurusu, B. No: 2020/16327, 23/2/2022.
- Muratcan Kolçak Başvurusu, B. No: 2016/5490, 12/6/2019.
- Musa Baylan Başvurusu [GK], B. No: 2016/4384, 12/12/2019.
- Mustafa Akın Başvurusu, B. No: 2013/2696, 9/9/2015.

- Mustafa Can Başvurusu, B. No: 2013/5874, 10/3/2015.
- Muteber Bayraktar Başvurusu, B. No: 2019/28943, 8/2/2023.
- Muzaffer Akkanat Başvurusu, B. No: 2013/2339, 7/5/2015.
- Muzaffer Gölen Başvurusu, B. No: 2013/3430, 10/6/2015.
- Muzaffer Peker Başvurusu, B. No: 2016/7192, 7/11/2019.
- Mükerrerem Erol Başvurusu, B. No: 2014/12595, 19/4/2017.
- N.B.B. Başvurusu, B. No. 2013/5653, 03/03/2016.
- Nahide Öztürk Başvurusu, B. No: 2019/41132, 20/7/2023.
- Nail Artuç Başvurusu, B. No: 2013/2839, 3/4/2014.
- Namet Sevinç Başvurusu, B. No: 2015/9155, 10/1/2019.
- Naz Aydemir Başvurusu, B. No: 2013/850, 19/12/2013.
- Nazıla Adıgozalzade ve Ferid Adıgozalzade Başvurusu, B. No: 2019/8334, 16/3/2022.
- Nesrin Kılıç Başvurusu, B. No: 2013/772, 7/11/2013.
- Nuran Müzeyyen Korkut Başvurusu, B. No: 2019/19160, 1/3/2023.
- Nuriye Arpa Başvurusu, B. No: 2018/18505, 16/6/2021.
- Nurten Esen Başvurusu, B. No: 2013/7970, 10/6/2015.
- Onur Özdamar Başvurusu, B. No: 2019/1450, 22/2/2022.
- Onurhan Solmaz Başvurusu, B. No: 2012/1049, 26/3/2013
- Ozan Güler Başvurusu, B. No: 2020/12646, 3/6/2020.
- Ömür Kara ve Onursal Özbek Başvurusu, B. No: 2013/4825, 24/3/2016.
- Öznur Çiçek Bildik Başvurusu, B. No: 2013/6595, 21/4/2016.
- Ramazan İpek Başvurusu, B. No: 2012/1105, 17/7/2014.
- Ramazan Özkan Başvurusu, B. No: 2020/26103, 22/11/2023.
- Ramazan Şahin Başvurusu [GK], B. No: 2018/11988, 10/3/2022.
- Reis Otomotiv Ticaret ve Sanayi A.Ş. Başvurusu [GK], B. No: 2015/6728, 1/2/2018.
- Remezan Orak ve diğerleri Başvurusu, B. No: 2013/2229, 3/2/2016.
- Reşat Kıran Başvurusu, B. No: 2018/35972, 14/9/2021.
- Salih Gökalp Sezer Başvurusu, B. No: 2014/5629, 21/11/2017.
- Salim Sayın Başvurusu, B. No: 2013/3382, 4/11/2015.

- Samet Ayyıldız Başvurusu, B. No: 2018/34548, 28/12/2021.
- Sedat Haspolat (2) Başvurusu, B. No: 2020/22495, 15/6/2021.
- Sedat Şanlı Başvurusu, B. No: 2018/6812, 3/7/2019.
- Sema Temiz ve Özer Temiz Başvurusu, B. No: 2016/11069, 10/12/2019.
- Serap Aslan Acet Başvurusu, B. No: 2020/38733, 2/5/2024.
- Serdar Öztürk Başvurusu, B. No: 2013/7532, 4/2/2016.
- Serkan Acar Başvurusu, B. No: 2013/1613, 2/10/2013.
- Serpil Kerimoğlu ve diğerleri Başvurusu, B. No: 2012/752, 17/9/2013.
- Sevda Yılmaz Başvurusu, B. No: 2017/37627, 2/3/2023.
- Sevim Akat Eşki Başvurusu, B. No: 2013/2187, 19/12/2013.
- Seyde Koç Başvurusu, B. No: 2019/12837, 4/5/2020.
- Suzi Alyüz Başvurusu, B. No: 2013/679, 20/4/2016.
- Şehmus Özsubaşı Başvurusu [GK], B. No: 2013/2582, 3/3/2016.
- Şehnaz Ayhan Başvurusu, B. No: 2013/6229, 15/4/2014.
- Şuayip Şen Başvurusu, B. No: 2014/4859, 14/9/2017.
- Şükran İрге Başvurusu, B. No: 2016/8660, 7/11/2019.
- T.A.A. Başvurusu, B. No: 2014/19081, 1/2/2017.
- Tamer Mahmutoğlu Başvurusu [GK], B. No: 2017/38953, 23/7/2020.
- Tefvik Baltacı Başvurusu, B. No: 2013/8074, 9/3/2016.
- Tefvik Türkmen Başvurusu [GK], B. No: 2013/9704, 3/3/2016.
- Tuğba Arslan Başvurusu [GK], B. No: 2014/256, 25/6/2014.
- Turan Dal Başvurusu, B. No: 2013/5964, 6/1/2016.
- Turan Günana Başvurusu, B. No: 2013/3550, 19/11/2014.
- Türkan Aydoğmuş Başvurusu, B. No: 2018/19000.
- Ümmü Çakır Başvurusu, B. No: 2015/18918, 28/11/2018.
- Ümran Çelik Başvurusu, B. No: 2021/32716, 11/7/2023.
- Vecide Ayyıldız Başvurusu, B. No: 2014/5841, 5/4/2018.
- Vetha Oğru Başvurusu, B. No: 2018/25614, 16/6/2022.
- Veysel Akdoğan Başvurusu, B. No: 2018/34556, 29/12/2021.
- Veysel Kara Başvurusu, B. No: 2014/12139, 5/10/2017.
- Volkan Çakır Başvurusu, B. No: 2017/35488, 7/4/2021.

- Yasemin Karadeniz Yılmaz Başvurusu, B. No: 2020/2866, 31/1/2023.
- Yasemin Mutlu Başvurusu, B. No: 2013/1426, 25/3/2014.
- Yeşim Bullock Başvurusu, B. No: 2014/13223, 20/9/2017.
- Z.A. Başvurusu [GK], B. No: 2013/2928, 18/10/2017.
- Zeki Kartal Başvurusu, B. No: 2013/2803, 21/1/2016.
- Zekiye Şanlı Başvurusu, B. No: 2012/931, 26/6/2014.
- Ziyaretli Başvurusu, B. No: 2014/5724, 15/2/2017.
- Zülküf Kılıç Başvurusu, B. No: 2018/27032, 14/9/2022.

Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi:

Genel Yorumlar

- General Comment No. 2: International Technical Assistance Measures, 1990.
- General Comment No. 3: The Nature of States Parties Obligations, 1990.
- General Comment No. 4: The Right to Adequate Housing, 2014.
- General Comment No. 7: The Right to Adequate Housing: Forced Evictions, 1997.
- General Comment No. 9: The Domestic Application of The Covenant, 1999.
- General Comment No. 10: The Role of National Human Rights Institutions in The Protection of Economic, Social and Cultural Rights, 1998.
- General Comment No. 11: Plans of Action for Primary Education, 1999.
- General Comment No. 12: The Right to Adequate Food, 1999.
- General Comment No. 13: Right to Education, 1999.
- General Comment No. 14: The Right to The Highest Attainable Standard of Health, 2000.
- General Comment No. 15: The Right to Water, 2003.
- General Comment No. 16: The Equal Right of Men and Women to The Enjoyment of All Economic, Social and Cultural Rights, 2005.
- General Comment No. 18: Article 6 of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, 2005.
- General Comment No. 19: The right to social security, 2008.
- General Comment No. 20: Non-discrimination in economic, social and cultural rights, 2009.
- General Comment No. 21: Right of Everyone to Take Part in Cultural Life, 2009.
- General Comment No. 22 on The Right to Sexual and Reproductive Health, 2016.

- General Comment No. 23 on The Right to Just and Favourable Conditions of Work, 2016
- General Comment No. 24 on State Obligations under The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights in The Context of Business Activities, 2017
- General Comment No. 25: Science and Economic, Social and Cultural Rights, 2020.

Bireysel Başvurular

- Hernández Cortés and Rodríguez Bermúdez v. Spain, Appl. No. 26/2018, 10/10/2022.
- Rosario Gómez-Limón Pardo v. Spain, Appl. No. 052/2018, 05/03/2020.
- I.D.G. v. Spain, Appl. No. 002/2014, 17/06/2015.
- Ben Djazia et al v. Spain, Appl. No. 005/2015, 04/03/2016.
- Miguel Angel Lopez Rodri v. Spain, Appl. No. 1/2013, 4/3/2016.
- Trujillo Calero v. Spain, Appl. No. 010/2015, 26/03/2018.
- S. C. and G. P. v. Italy, Appl. No. 22/2017, 7/3/2019.
- El Mourabit Ouazizi and Boudfan v. Spain, Appl. No. 133/2019, 10/10/2022.
- López Albán et al. v. Spain, Appl. No. 037/2018, 11/10/2019.
- El Goumari et al. v. Spain, Appl. No. 085/2018, 18/02/2021.
- El Ayoubi et al v. Spain, Appl. No. 54/2018, 19/02/2021.
- Soraya Moreno Romero v. Spain, Appl. No. 048/2018, 22/02/2021
- Lorne Joseph Walters v. Belgium, Appl. No. 061/2018, 12/10/2021.
- Infante Díaz v. Spain, Appl. No. 134/2019, 27/02/2023.

Diğer Koruma Organları:

BVerfG (The Federal Constitutional Court of Germany), Judgment of the First Senate of 9 February 2010 - 1 BvL 1/09.

Constitutional Court of South Africa, Government of the Republic of South Africa and Others v Grootboom and Others (CCT11/00) [2000] ZACC 19; 2001 (1) SA 46; 2000 (11) BCLR 1169 (4/10/2000).

Court of Justice of the European Union, Google Spain SL and Google Inc. v. Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González, Judgment of the Court, Case C-131/12, 13/05/2014.

CRPD, Fiona Given v. Austria, Appl. No. 19/2014, 16/2/2018.

———, Gemma Beasley v. Austria, Appl. No. 11/2013, 1/4/2013.

- , General Comment No. 2: Accessibility (Article 9), 2014.
- , General Comment No. 5 on living independently and being included in the community, 2017.
- , General Comment No. 8 on the right of persons with disabilities to work and employment, 2022.
- , Marie-Louise Jungelin v. Sweden, Appl. No. 5/2011, 2/10/2014.
- , Michael Lockrey v. Austria, Appl. No. 13/2013, 1/4/2013.
- , Simon Bacher v. Austria, Appl. No. 26/2014, 16/2/2018.
- House of Lords, R. (Adam and Limbuela) v. Secretary of State for the Home Department [2005] UKHL 66, 3/11/2005.
- HRC, Christopher Brown v. Jamaika, Communication No: 775/1997, 11/5/1999.
- , F. H. Zwaan-de Vries v. The Netherlands, Communication No. 182/1984, 9/4/1987.
- , General Comment No. 6: The right to life (art. 6), 1982.
- , General Comment No. 16: Article 17 (Right to Privacy) The Right to Respect of Privacy, Family, Home and Correspondence, and Protection of Honour and Reputation, 1988.
- , General Comment No. 31: The Nature of the General Legal Obligation Imposed on States Parties to the Covenant, 2004.
- , S.W.M. Broeks v. the Netherlands, Communication No. 172/1984, 9/4/1987.
- , Uton Lewis v. Jamaika, Communication No: 527/1993,18/7/1996.
- , Yekaterina Pavlovna Lantsova v. Russian Federation, Communication No. 763/1997, 26/3/2002.
- İHAmEM, “Street Children “ (Villagran-Morales et al.) v. Guatemala, (Ser. C) No.63, 19/11/1999.
- , Girls Yean and Bosico v. Dominican Republic, (Ser. C) No.130, 8/9/2005.
- , Moiwana Community v. Suriname, (Ser. C.) No.124, 15/6/2005.
- Supreme Court of Canada, Gosselin v Quebec, 2002 SCC 84, 27418, 19/12/2002.
- U.S. Supreme Court, Goldberg v. Kelly-397 U.S. 254, (1970).
- U.S. Supreme Court, Katz v. United States-389 U.S. 347 (1967).

Dr. Öğr. Üyesi Mehpere ÇAPTUĞ DİLEK

**SU ÜRÜNLERİ
YETİŞTİRİCİLİĞİNİN
HUKUKİ REJİMİ**

İdare Hukuku Bakış Açısıyla Bir İnceleme

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Su Ürünleri Yetiştiriciliğinin Hukuki Rejimi (İdare Hukuku Bakış Açısıyla Bir İnceleme)
Mehpare Çaptuğ Dilek

Hukuk Yayınları Dizisi – 4022

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 073 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Akıncı, Müslüm, **Danıştay Kararları Işığında İdarenin Gözetim ve Denetim Görevi**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- Akyıldız, Ali, "İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Denetimi", **Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu: 151. Yıl**, Danıştay Başkanlığı Yayınları, No:106, Ankara, 2019, ss.57-133.
- Akyılmaz/ Murat Sezginer/ Cemil Kaya, **Türk İdare Hukuku**, 12. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2020.
- Akyılmaz, Bahtiyar, **İdari Usul İlkeleri Işığında İdari İşlemin Yapılış Usulü**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2000.
- Alada, Adalet B./ Ergun Gürpınar/ Sevim Budak, "Rio Konferansı Üzerine Düşünceler", **İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, S.3-4-5, Y.1993, ss.93-108.
- Anlar Güneş, Şule, "Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi ve Deniz Çevresinin Korunması", **AÜHFD**, Yıl 2007, C.56 S.2, ss.1-37.
- Arslanoğlu, Mehmet, **Su Kaynaklarından İktisadi Amaçlı Yararlanmanın Hukuki Rejimi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Aslan, Zehreddin, **İdari Yargıda Yürütmenin Durdurulması**, 2. Basım, Alfa Yayıncılık, İstanbul, 2001.
- Atay, Ender Ethem, **İdare Hukuku**, 5. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2016.
- Avcıoğlu Aksoy, Ezgi, **Yatırımlarda Devlet Yardımları**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Ayhan, Fatma, **İdarenin Taraf Olduğu Kira Sözleşmelerinin Hukuki Rejimi Kamu Hukuku ile Özel Hukukun Bir Karşılaşma Noktasına İlişkin İnceleme**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- Azrak, A. Ülkü, "Devletçe İşletilecek Madenler Hakkında Kanun'a İlişkin Anayasa Mahkemesi Kararı Üzerine Düşünceler", **Yargı Dergisi**, S.47, 1980, ss.10-14.
- Balta, Tahsin Bekir, **İdare Hukukuna Giriş I**, TODAİE Yayıncılık, 1970.
- Başar, Cemal, **Türk İdare Hukuku ve Avrupa Birliği Hukuku Işığında Kişisel Verilerin Korunması**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Bernard, Sébastien, **Droit Public Économique**, 2. Baskı, LexisNexis, 2013.
- Bilgen, Pertev, **Uyuşmazlık Mahkemesi ve Danıştay İçtihatlarına Göre İdari Sözleşmelerin Kriterleri**, İÜHF Yayınları, İstanbul, 1970.

- Bilgen, Pertev, "Kamu Hizmeti Hakkında", **İHİD**, Y.1, S.1, Mart 1980, (Dergipark Yayınlanma Tarihi:22.06.2011), ss.113-116.
- Bleeker, Arne, "Does the Polluter Pay? The Polluter-Pays Principle in the Case Law of The European Court of Justice", **European Energy And Environmental Law Review**, S.18(6), 2009, ss. 289-306, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://shipbreakingplatform.org/wp-content/uploads/2018/08/Bleeker-Does-the-polluter-pay.pdf, E.T.10.09.2024.
- Chapus, René, **Droit Administratif Général**, Tome 1, 11e Edition, Montchrestien, Paris, 1997.
- Colson, Jean-Philippe ve Pascale Idoux, **Droit Public Économique**, 9. Baskı, LGDJ, 2018.
- Çağlayan, Ramazan, **İdare Hukuku Dersleri**, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017.
- Çınarlı, Serkan ve Özge Didem Boulanger, "Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları Işığında İdari Yaptırımlarda Görevli Yargı Kolu Sorunu", **Terazi Hukuk Dergisi**, C.14, S.151, 2019, ss.490-503.
- Dadak, Kemal, "Yeni Kuşak Hak Olarak Çevre Hakkı", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, S.5, Y.2015, ss.309 – 326.
- De Sadeleer, Nicolas, **Environmental Principles: From Political Slogans to Legal Rules**, 2nd. Edition, Oxford University Press, UK, 2020.
- Duran, Lûtfi, **İdare Hukuku Ders Notları**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1982.
- Eren, Fikret, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 25. Baskı, Ankara, 2020.
- Esener, Turhan, **Hukuk Başlangıcı**, 5. Bası, Alkım Yayınevi, İstanbul, 2002.
- European Commission, **The EU Blue Economy Report 2021**, Luxembourg, European Union, 2021, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0b0c5bfd-c737-11eb-a925-01aa75ed71a1>, E.T. 07.01.2024.
- European Commission, **Communication From the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Strategic Guidelines for a More Sustainable and Competitive EU Aquaculture for the Period 2021 to 2030**, (COM/2021/236 final), Brussels, 2021, (eur-lex.europa.eu).
- FAO Committee on Fisheries, **Preventing and Managing Aquatic Animal Disease Risks in Aquaculture Through a Progressive Management Pathway**, Tenth Session of the Sub-Committee on Aquaculture of the Committee on Fisheries, Trondheim, Norway, 23–27 August 2019, www.fao.org/3/na265en/na265en.pdf, E.T. 04.05.2024.
- FAO, **The State of Food and Agriculture: Moving Forward On Food Loss And Waste Reduction**, Rome, 2019, <https://www.fao.org/3/ca6030en/ca6030en.pdf>, E.T. 07.01.2024.

- FAO, **The State of World Fisheries and Aquaculture: Towards Blue Transformation**, Rome, 2022, <https://www.fao.org/documents/card/en/c/cc0461en>, E.T. 02.01.2024. (Towards Blue Transformation)
- FAO, **Legal Frameworks For Sustainable Aquaculture**, FAO Legislative Study No. 117, Rome, 2023, <https://doi.org/10.4060/cc6018en>, E.T. 07.01.2024. (Legal Frameworks)
- FAO, **Technical Guidelines for Responsible Fisheries No. 5, “Aquaculture Development- Use of Wild Fish as Feed in Aquaculture”**, Supplement 5, Rome, 2011, <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/9ded9b38-08eb-400e-8f31-54980d5f5518/content>, E.T.07.05.2024.
- FAO, **Technical Guidelines for Responsible Fisheries No. 5 “Aquaculture Development-Aquaculture Governance And Sector Development”**, Supplement 7, Rome, 2017, www.fao.org, E.T.15.04.2024.
- FAO & ILO, **Guidance On Addressing Child Labour in Fisheries and Aquaculture**, Rome, 2013, <https://www.fao.org/documents/card/en?details=33941209-d8a6-5941-ac09-273192dedc7d>, E.T.15.01.2024.
- FAO & WHO, **Guidelines on Pesticides Legislation**, Rome, 2015, <https://www.who.int/publications/i/item/9789241510417>, E.T. 18.01.2024.
- FAO & WHO, **Guidelines for the Registration of Microbial, Botanical and Semiochemical Pest Control Agents for Plant Protection and Public Health Uses**, Rome, 2017, <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-HTM-NTD-WHOPES-2017.05>, E.T. 18.01.2024.
- FAO, **Technical Guidelines for Responsible Fisheries Aquaculture Development-5**, Rome, 1997, <https://www.fao.org/3/w4493E/w4493e00.htm>, E.T. 12.03.2024.
- FAO, **The State of the World’s Plant Genetic Resources for Food and Agriculture**, Rome, 1997, <chrome-extension://efaidnbmnnnibpajpcglclefindmkaj/https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/0172f037-db3b-47e8-9f93-26a1701db513/content>, E.T. 12.09.2024.
- FAO, **The State of the World’s Animal Genetic Resources for Food and Agriculture**, Rome, 2007, <chrome-extension://efaidnbmnnnibpajpcglclefindmkaj/https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/6cf89cba-b139-4566-be0f-ce57ace4f888/content>, E.T. 12.09.2024.
- FAO, **The State of the World’s Aquatic Genetic Resources for Food and Agriculture**, Rome, 2019, <chrome-extension://efaidnbmnnnibpajpcglclefindmkaj/https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/ae734ce1-3f25-46b2-9e49-0bd9e2dc3605/content>, E.T.12.09.2024.
- FAO, **The State of the World’s Biodiversity for Food and Agriculture**, Rome, 2019, <chrome-extension://efaidnbmnnnibpajpcglclefindmkaj/https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/50b79369-9249-4486-ac07-9098d07df60a/content>, E.T.12.09.2024.

- FAO, **The Second Report on the State of World's Animal Genetic Resources for Food and Agriculture**, Rome, 2015, chrome-extension://efaidnbmnmbnibpcjpcglclefindmkaj/https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/464ecee6-d55c-407d-93bb-e9890ee88058/content, E.T. 12.09.2024.
- FAO, **The Second Report on the State of the World's Plant Genetic Resources for Agriculture**, Rome, 2010, chrome-extension://efaidnbmnmbnibpcjpcglclefindmkaj/https://www.fao.org/4/i1500e/i1500e.pdf, E.T.12.09.2024.
- Fromont, Michel, "Aides Économiques. – Notion. Typologie", **JurisClasseur Administratif**, Fask. 256, (Notion).
- Fuentes Olmos, Jessica ve Engler, Cecilia, "Three pillars for sustainable marine aquaculture: the evolving regulatory framework in Chile", **Aquaculture Law and Policy Global, Regional and National Perspectives**, (Edt. Nigel Bankes, Irene Dahl ve David L. VanderZwaag), Edward Elgar Publishing, Cheltenham, UK, 2016.
- Gedik, Yasemin, "Sosyal, Ekonomik ve Çevresel Boyutlarla Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma", **Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi**, C.3, S.3, 2020, ss. 196-215.
- Giritli, İsmet / Pertev Bilgen/ Tayfun Akgüner/ Kahraman Berk, **İdare Hukuku**, 7. Basım, DER Yayınları, İstanbul, 2015.
- Göker, Mustafa, "Uluslararası Ticarete Teknik Düzenlemeler Bağlamında Uluslararası Standartların DTÖ Yargılamasında Uygulanacak Hukuk Statüsü", **Hacettepe HFD**, 12(1) 2022, ss. 481-529.
- Gülan, Aydın, **Kamu Mallarından Yararlanma Usullerinin Tabi Olduğu Hukuki Rejim**, Alfa Yayınevi, İstanbul, 1999.
- Gündoğdu, Vildan/ Dicle Tuzcu/Münevver Elele, "Su Ürünleri İşleme Tesisleri ve Kültür Balıkçılığı Projelerinde ÇED Uygulamaları-İzmir Örneği", **Ege Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi**, C.21, S. (1-2), 2004, ss.49-52.
- Güneş, Ahmet Mithat, **Çevre Hukuku**, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2015.
- Güneş, Ahmet Mithat, **Çevre Hukukunda İhtiyat İlkesi**, Bilge Kitabevi, Ankara, 2012. (İhtiyat İlkesi)
- Güneş, Ahmet Mithat, "Aarhus Sözleşmesi ve Çevresel Bilgiye Erişim Hakkı", **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 17-18, Sayı: 26-27-28-29, Yıl: 2012-2013, ss.25-40. (Aarhus Sözleşmesi).
- Gözler, Kemal, **İdare Hukuku**, C.II, Ekin Yayınevi, Bursa, 2009.
- Gözübüyük, Şeref/ Turgut Tan, **İdare Hukuku**, Cilt I Genel Esaslar, 8. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2011.
- Günday, Metin, **İdare Hukuku**, 10. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara, 2011.
- Güneş, Ahmet Mithat, **Avrupa Birliği Çevre Hukuku**, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2011. (AB Çevre Hukuku).

- Kaboğlu, İbrahim Ö., **Anayasa Hukuku Dersleri**, Legal Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2005.
- Kalabalık, Halil, **İdare Hukuku Dersleri Cilt I**, İkinci Baskı, Sayram Yayınları, Konya, 2016.
- Kaplan, Gürsel, **İdari Yargılama Hukuku**, 7. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2020.
- Karabıçak, Mevlüt ve Müge Burcu Özdemir, "Sürdürülebilir Kalkınmanın Kavramsal Temelleri", **Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi**, Y.2015, C. 6, S.13, ss.44-49.
- Karahanoğulları, **Kamu Hizmeti (Kavramsal ve Hukuksal Rejim)**, 3. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015.
- Karan, Nur, **Elektrik Piyasası Lisanslarının Tabi Olduğu Hukuki Esaslar**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- Kaya, Cemil, **İdare Hukukunda Bilgi Edinme Hakkı**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2005.
- Kaya, Cemil, **İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Denetimi**, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Kaya, Yasemin ve Doğan Bıçkı, "Sürdürülebilirlik Argümanı ve Derin Ekolojik İtiraz", **Gazi üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, S.8 (3), Y.2006, ss. 231-249.
- Kutlu, Meltem, **İdare Sözleşmelerinde İhale Süreci**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları No: 75, İzmir, 1997.
- Linotte, Didier ve Raphaël Romi, **Droit Public Économique**, 7. Baskı, LexisNexis, Paris, 2012.
- Memiş, Emin, **Çevre ve Çevre İdare Hukuku (Teori ve Pratik)**, 2. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2015. (Çevre İdare Hukuku).
- Moylan, Mary/ Lórcan Ó Cinnéide/ Ken Whelan, **Review of the Aquaculture Licensing Process**, Department of Agriculture, Food and the Marine, Cork, 2017.
- Nemli, Esra, "Sürdürülebilir Kalkınma ve İşletmelerin Rolü", **Öneri Dergisi**, S.9, Y.1998, ss. 287-294.
- Nicinski, Sophie, **Droit Public Des Affaires**, 6. Baskı, LGDJ, 2018.
- Oğurlu, Yücel, **İdare Hukukunda Kazanılmış Haklara Saygı ve Haklı Beklentiler Sorunu**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003.
- Oğurlu, Yücel, **İdari Yaptırımlar Karşısında Yargısal Korunma**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2001. (Yargısal Korunma).
- Onar, Sıddık Sami, **İdare Hukukunun Umumi Esasları**, 3. Bası, İstanbul, 1966.

- Öğütçü, Muhlis, **Çevre Kanunundaki İdari Yaptırımlar**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Önüt, Lale Burcu, **Avrupa Birliği Hukukunun Üye Devletlerde Uygulanması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- Özay, İl Han, **Günışığında Yönetim**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2004.
- Özay, İl Han, **İdari Yaptırımlar**, İstanbul Üniversitesi Yayın No:3326, Hukuk Fakültesi yayın No:691, İstanbul, 1985.
- Öztaban Yağcı, Pınar, **Sürdürülebilirlik Perspektifinde Şirketlerin Sosyal Sorumluluğu ve Fransız Danıştayının Yetkisi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Petit, Jacques ve Pierre-Laurent Frier, **Droit Administratif**, LGDJ, Paris, 2014.
- Sancakdar, Oğuz, **Kamusal Sulardan Yararlanma**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2004.
- Sancakdar, Oğuz/ Uğur Samancı/ Hande Sena Çalış/ Merve Işık, **Sular Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Sancakdar, Oğuz/ Lale Burcu Önüt/ Eser Us Doğan/ Mine Kasapoğlu Turhan/ Serkan Seyhan, **İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı**, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Savcı, Mustafa ve Korkmaz Yıldırım, "İklim Değişikliği ve Çevresel Maliyetler: Kirlenen Öder İlkesi Çerçevesinde Bir Değerlendirme", **Fiscoeconomia**, S.8(2), 2024, ss. 862-886.
- Schwartz, Priscilla, "The Polluter-Pays Principle", **Elgar Encyclopedia of Environmental Law**, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, UK, 2018, ss. 260-271, https://www.elgaronline.com/display/book/9781785369520/b-9781785365669-VI_20.xml, E.T.10.09.2024.
- Semiz, Yasemin, "Anayasa Mahkemesi'nin Çevre Hakkı Perspektifi", **Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, S.2, 2014, ss. 9-46.
- Serim, Nilgün, **Çevre ve Doğal Kaynaklar Ekonomisi**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2016.
- Sezer, Özcan ve Gökhan Dökmen, "Kirlenen Öder İlkesi Çerçevesinde Türkiye'de Çevre Vergileri ve Negatif Dışsallıklar Sorunu", **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S.57, 2018, ss.163-181.
- Sezginer, Murat, **İdarenin Sözleşmeleri ve Kamu İhalelerine İlişkin Uyumsuzluklar**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013.
- Soysal, Mehmet İhsan /Emel Özkan Ünal/Eser Kemal Gürcan, "Çiftlik Hayvan Genetik Kaynaklarının Koruma ve Sürdürülebilir Kullanımı", **Hayvan Bilimi ve Ürünleri Dergisi**, Y.2020, C.3 S.2, ss.210-227.

- Şahinöz, Ahmet, "Sürdürülemeyen "Sürdürülebilir Kalkınma"", **Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Y.8, S.15, 2019, ss. 77-101.
- Şakar, Ceren, **Kamu Hizmetinin Görülmesinde Ruhsat**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Tan, Turgut, **Planlamanın Hukuki Düzeni**, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları No.154, Ankara, 1976.
- Tan, Turgut, **Ekonomik Kamu Hukuku**, Türkiye Ortadoğu ve Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1984.
- Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü (TEPGE), **Ürün Raporu-Su Ürünleri**, Ankara, 2023.
- Tarım ve Orman Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM), **2019-2023 Su Ürünleri Sektör Politika Belgesi**, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM/Belgeler/yayin/Su%20%20C3%9Cr%20%20BCnleri%20Sekt%20%20C3%B6r%20Politika%20Belgesi%202019-2023.pdf, E.T. 11.09.2024.
- Tekinsoy, Ayhan, "İdari Sözleşmelerde Ölçüt Sorunu", **AÜHFD**, Yıl: 2006, Cilt: 55 Sayı: 2, ss.181-227.
- Türkoğlu Üstün, Kamile, "Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuru Kararlarında Çevre Hakkına Yaklaşımı", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.29, S.3, 2021, ss. 2545-2593.
- Ulusoy, Ali D., **Türk İdare Hukuku**, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Ulusoy, Ali D., **İdari Yaptırımlar**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013. (İdari Yaptırımlar)
- United Nations, **United Nations General Assembly Resolution 70/1, Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development**, New York, USA, 2015.
- Vezzoli, Carlo, **Design for Environmental Sustainability - Life Cycle Design of Products**, 2. Baskı, Springer, Londra, 2018.
- World Bank Group, **Fish to 2030: Prospects for Fisheries and Aquaculture**, Agriculture and Environmental Services Discussion Paper; No. 3, Washington, D.C., 2013, <http://documents.worldbank.org/curated/en/458631468152376668/Fish-to-2030-prospects-for-fisheries-and-aquaculture>, E.T.05.01.2024.
- Yasin, Melikşah, **İdarenin Yasama Tarafından Denetlenmesi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- Yasin, Melikşah, "İdari Yargılama Usulünde Düzenleyici İdari İşlemlerin İhmal Meselesi", **İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi**, C.16, S.1, ss.10-27.

- Yaşar, Hasan Nuri, **İdare Hukuku Genel Esaslar**, 3. Baskı, DER Yayınları, İstanbul, 2016.
- Yayla, Yıldızhan, **İdare Hukuku**, 2. Basım, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 2010.
- Yıldırım, Turan/ Melikşah Yasin/ Nur Kaman/ Eyüp Özdemir/ Gül Üstün/ Özge Okay Tekinsoy, **İdare Hukuku**, 7. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2018.
- Yılmaz Turgut, Nükhet, **Çevre Politikası ve Hukuku**, 2. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara, 2012. (Çevre Politikası)
- Yılmaz Turgut, Nükhet, "Çevre Hakkı- Kuramsal ve Ampirik Çerçeve, İlgili Temel Kavram ve İlkeler: Yargının Rolü", **Danıştay 142. Yıl Sempozyumu**, Danıştay Matbaası, Ankara, 2010, ss. 13-62. (Çevre Hakkı).
- Yılmaz Turgut, Nükhet, "Çevre Hukukunun Temel Kavram ve İlkeleri", **Çevre Hukuku Sempozyumu**, (Edt. Emel Badur), Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara, 2006, ss.15-35.

Dr. Habibe DİNÇ DOĞAN

ANONİM ŞİRKETLERDE
YÖNETİM KURULUNUN
EŞİT İŞLEM
YÜKÜMLÜLÜĞÜ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Eşit İşlem Yükümlülüğü
Habibe Dinç Doğan

Hukuk Yayınları Dizisi – 4021

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 075 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

KİTAPLAR:

- Akbulut, Üzeyir (1996). Anonim Şirketlerde Eşit İşlem İlkesi, SÜSBE Özel Hukuk ABD, Ticaret Hukuku Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Akdağ Güney, Necla (2017). Anonim Şirket Yönetim Kurulu. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Akın, Murat Yusuf (2002). Şirketler Hukukunda ve Özellikle Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Sadakat Borcu. İstanbul: İMKB.
- Akın, Murat Yusuf (2014). Anonim Ortaklıkta Bağlı Nama Yazılı Hisseler. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Hisseler)
- Aksu, Raziye (2022). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Akünel, Teoman (1995). Türk Medenî Hukukunda Tüzel Kişiler. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Akyol, Şener (2009). Türk Medeni Hukukunda Temsil. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Altay, Sıtkı Anlam (2011). Anonim Ortaklıkta Yönetim Yetkilerinin Devrinin Sorumluluğa Etkisi. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Arkan, Sabih (2021). Ticari İşletme Hukuku. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Arslanlı, Halil (1960). Anonim Şirketler I Umumî Hükümler. İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Arslanpınar Tat, Tuğçe (2021). Türk ve İsviçre İflas Hukukunda Paylaştırma. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Ayan, Özge (2021). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aydın, Alihan (2008). Anonim Ortaklığın Kendi Paylarını Edinmesi. İstanbul: Arıkan Basım Yayım.
- Aydoğan, Fatih (2005). Ticaret Ortaklıklarında Rekabet Yasağı. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Aytaç, Zühtü (1982). Anonim Ortaklıklarda İbra. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. (İbra)
- Aytuğar, Bilge (2019). Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Badak, Zehra (2018). Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirkette Pay Sahibinin Kâr Payı Hakkı. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.

- Bahar Sayın, Hediye (2015). Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Bahtiyar, Mehmet (2024). Ortaklıklar Hukuku. İstanbul: Beta Basım Yayım. (Ortaklıklar Hukuku)
- Bahtiyar, Mehmet (2001). Anonim Ortaklık Anasözleşmesi. İstanbul: Beta Basım Yayım. (Anasözleşme)
- Bahtiyar, Mehmet (1996). Anonim Ortaklıkta Kayıtlı Sermaye Sistemi ve Sermaye Artırımı. İstanbul: Beta Basım Yayım. (Kayıtlı Sermaye)
- Bahtiyar, Mehmet, Esra Hamamcıoğlu (2014). Yeni TTK'ya Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Baş, Kadir (2021). Çalışanların Pay Sahipliği Yoluyla Anonim Şirketlere Katılımı. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Bayer, Walter (2022). Münchener Kommentar zum Aktiengesetz: AktG Band 1: §§ 1-75, 6. Auflage. München: C.H. Beck. (MüKoAktG)
- Bektaş, İbrahim (2023). Anonim Ortaklıklarda Yeni Pay Alma (Rüçhan) Hakkının Kısıtlanması ve Devri. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Bıçer, Levent (2019). Anonim Ortaklıkta Oy Hakkında İmtiyaz ve Sınırları. Ankara: Yetkin Yayınları. (Oy Hakkı)
- Bıçer, Levent (2010). Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye. İstanbul: Beta Basım Yayım. (Şartlı Sermaye)
- Bilgili, Fatih (2004). Yeni Gelişmelerle İsviçre ve Alman Hukuklarında Anonim Ortaklıkların Organlarının Davranışlarından Dolayı Üçüncü Kişiler Karşısındaki Sorumluluğu ve Organların Tazminat Borcu. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Bilgili, Fatih / Ertan Demirkapı (2013). Şirketler Hukuku. Bursa: Dora Yayınları.
- Birsel, Mahmut T. (1971). Yargıtay Kararlarının Işığı Altında Şirket Kârı Konusunda Anonim Şirket ile Payscale Arasındaki Menfaat Çatışması. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Bodenheimer, Edgar (1933). Das Gleichheitsprinzip im Aktienrecht. J. Bensheimer: Mannheim/Berlin/Leipzig.
- Bora, Sevda (2017). Şirkete Borçlanma Yasağı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Bozkurt, Tamer (2016). Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Sınırlandırılması (Bağlam) – Die Vinkulierung-. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Böckli, Peter (2009). Schweizer Aktienrecht. Zurich: Schulthess Verlag.
- Burckhardt, Christoph (2023). Loyalitätsaktien im schweizerischen Recht de lege lata und de lege ferenda. Zürich: Dike Verlag.
- Campbell, Dennis / Campbell, Christian (2014). International Liability of Corporate Directors. Second Edition. Jurus.
- Can, Halil / Aşan Azizoğlu, Öznur / Aydın, Eren Miski (2011). Organizasyon ve Yönetim. Ankara: Siyasal Kitabevi.

- Canözü, Salih (2016). Anonim Şirketlerde Kâr Payının Tespiti ve Dağıtılması. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Cengiz, Dilek (2022). Türk Ticaret Hukukunda Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı'nın Mahkeme Aracılığıyla Kullanılmasında Mahkemenin Kararının Kesinliği Sorunu. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Cenkci, Esra (2018). Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Devri. Ankara: Yetkin Yayınları. (Temsil)
- Cenkci, Esra (2015). Kayıtlı Sermaye Sistemi. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Kayıtlı Sermaye)
- Çamoğlu, Ersin (2008). Kollektif Ortaklığın Haklı Sebep Feshi ve Ortağın Haklı Sebep Çıkarılması. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Haklı Sebep)
- Çamoğlu, Ersin (2010). Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Sorumluluk)
- Çamoğlu, Ersin (2020). Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Çebi, Hakan (2020). Şirketler Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Çebi, Hakan (2023). Limited Şirketler Hukuku. Ankara: Adalet Yayınevi. (Limited)
- Çelik, Nuri / Nurşen Caniklioğlu / Talat Canbolat (2020). İş Hukuku Dersleri. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Çeliktaş, İlyas (2006). Anonim Ortaklığın Kendi Paylarını İktisabı. İstanbul: Arıkan Basım Yayım.
- Çetin, Nusret / Töremiş, Hatice Ebru / Cantimur, Zeynep (2014). 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun Sistemik Analizi. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Çevik, Orhan (1975). Anonim Şirketler, Dördüncü Kitap, Hesaplar Tasfiye. Ankara: Şahsi Yayın.
- Çonkar, Halil (2016). Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Değirmencioğlu Aydın, Nihan (2021). Anonim Şirketlerde Rüşhan Hakkı. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık. (Rüşhan Hakkı)
- Demir, Koray (2020). Özel Esas Sözleşme Değişiklikleri: Şarta Bağlı Sermaye Artırımı ve Esas Sermayenin Azaltılması (TTK m. 463-475). İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Demirel Özdemir, Duygu (2023). Kurumsal Yönetim Bakış Açısıyla Mali Durumu Bozulan Anonim Şirketlerde Alacaklıların Menfaatinin Korunması. Doktora tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Dinç, Habibe (2016). Fikri Mülkiyet Haklarının Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Konulması. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Doğan, Beşir Fatih, (2011). Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri. İstanbul: Vedat Kitapçılık.

- Domanıç, Hayri (2011). Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması II. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Dural, Mustafa / Ögüz, Tufan (2022). Kişiler Hukuku Cilt II Gerçek ve Tüzel Kişiler. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Dural, Mustafa / Sarı, Suat (2021). Türk Özel Hukuku Cilt I Temel Kavramlar ve Medenî Kanununun Başlangıç Hükümleri. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Eminoğlu, Cafer, (2014). Türk Ticaret Kanunu'nda Kurumsal Yönetim (Corporate Governance). İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık. (Kurumsal Yönetim)
- Eminoğlu, Cafer (2022). Anonim Şirket Özelinde Fiilî Yönetim Organı. Ankara: Adalet Yayınevi. (Fiilî Yönetim Organı)
- Erdem, Nuri (2019). Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Haklı Sebep)
- Erdem, Nuri (2021). Anonim Ortaklıkta İade Yükümlülüğü. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (İade)
- Eren, Fikret / Ünsal Dönmez (2022). Eren Borçlar Hukuku Şerhi, Cilt 1. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Eriş, Gönen (2017). Açıklamalı ve İçtihatlı 6335-6552-6728 Sayılı Kanunlarla Güncellenmiş TTK Hükümlerine Göre Ticari İşletme ve Şirketler, Ticaret Sicili Yönetmeliği ve İlgili Tebliğler, C. II- Madde 64-451. İstanbul: Seçkin Yayıncılık. (Cilt II)
- Eriş, Gönen (2017). Açıklamalı ve İçtihatlı 6335-6552-6728 Sayılı Kanunlarla Güncellenmiş TTK Hükümlerine Göre Ticari İşletme ve Şirketler, Ticaret Sicili Yönetmeliği ve İlgili Tebliğler, C. III- Madde 452-644. İstanbul: Seçkin Yayıncılık. (Cilt III)
- Eroğlu, Orhan (2023). Uygulamada Konkordato. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Eryiğit, Harun (2023). Anonim Şirketlerin Yönetim Sözleşmesi Kapsamında Yönetimi ve Sonuçları. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Forstmoser, Peter, Arthur Meier-Hayoz, Peter Nobel (1996). Schweizerisches Aktienrecht. Bern: St mpfli Verlag AG.
- Geçgel, Ercan (2018). Anonim Şirketlerde Kâr Payı Avansı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Göktürk, Kürşat (2022). Şirketler Topluluğunda Sorumluluk Esasları. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Göle, Celal (1976). Anonim Ortaklıklarda Nakdî Sermaye Koyma Borcu ve Bu Borcu İfade Temerrüt. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Görmez, Onur (2017). 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Rüçhan Hakının Kısıtlanması. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Götze, Cornelius (2024). Münchener Kommentar zum Aktiengesetz: AktG Band 1: §§ 1-75, 6. Auflage. München: C.H. Beck. (MüKoAktG)
- Gürbüz Usluel, Aslı E. (2016). Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. (Kâr Payı)

- Gürbüz Usluel, Aslı E. (2009). Türk Özel Hukukunda Özellikle Anonim Şirketlerde Ticari Sırrın Korunması. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Ticari Sır)
- Gürbüz Gökberk, İdil Nur (2020). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Bakımından Eşit İşlem İlkesi. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Gürzumar, Fikri, Gürzumar, Tekin (1962). Kanunname-i Ticaret ve Zeyilleri. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Hatemi, Hüseyin (1980). "Organın Eyleminden Dolayı Tüzel Kişinin Sorumluluğu", Yargı Aylık Dergisi, S. 48, Nisan 1980, s.13-17.
- Helvacı, Mehmet (2001). Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Helvacı, Serap / Erlüle, Fulya (2023). Medeni Hukuk. İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Hirsch, Ernst E. (1948). Ticaret Hukuku Dersleri. İstanbul: Hak Kitabevi.
- Hölters, Wolfgang / Markus Weber (2022). Aktiengesetz: AktG Kommentar. München: Verlag C.H. Beck oHG.
- Hueck, Götz (1958). Der Grundsatz der Gleichmäßigen Behandlung im Privatrecht. München und Berlin.
- Huguenin Jacobs, Claire (1994). Das Gleichbehandlungsprinzip im Aktienrecht. Zurich: Schulthess Polygraphischer Verlag.
- Hüffer, Uwe (2012). Aktiengesetz. C.H. Beck oHG.
- Hüffer, Uwe / Jens Koch (2024). Aktiengesetz, Beck'sche Kurz-Kommentare Band 53. München: Verlag C.H. Beck oHG.
- İmregün, Oğuz (1970). Anonim Ortaklıklar. İstanbul: Kutulmuş Matbaası. (Anonim Ortaklıklar)
- İmregün, Oğuz (1962). Anonim Şirketlerde Pay Sahipleri Arasında Umumi Heyet Kararlarından Doğan Menfaat İhtilafları ve Bunları Telif Çareleri, İstanbul: İsmail Akgün Matbaası. (Menfaat İhtilafları)
- İzmirli, Yedigâr (2001). Türk Ticaret Kanununa Göre Tasfiye Memurlarının Görev Yetki ve Sorumlulukları. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kalender, Emre (2017). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma Hakkı. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Karacan, Ali İhsan, Esra Erişir Karacan (2016). Halka Açık Şirketlerde Kâr Payı Dağıtımı. İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Karahan, Sami (Ed.) (2015). Şirketler Hukuku, Konya: Mimoza Yayınları.
- Karahan, Sami (1998). Anonim Şirketlerde Tasfiye. Konya: Mimoza Yayıncılık. (Tasfiye)
- Karahan, Sami (1991). Anonim Ortaklıkta İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması. Kazancı. (İmtiyaz)
- Karasu, Rauf (2015). Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi. Ankara: Yetkin Yayınları.

- Karyağdı, Nazmi (2008). Tüm Yönleriyle Kâr Dağıtımı. Ankara: Oluş Yayınılık.
- Kaya, Arslan (2001). Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. (Bilgi Alma)
- Kaya, Mustafa İsmail (2009). Şartlı Sermaye Artırımı. Ankara: Yetkin Yayınevi. (Şartlı Sermaye)
- Kendigelen, Abuzer (2016). Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Kendigelen, Abuzer, İsmail Kırca (2021). Şirketler Hukuku Cilt 1. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Kervankıran, Emrullah (2022). Anonim Şirketlerin Tasfiyesi. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kılıç, Ahmet Hasan (2022). Anonim Şirketin Temsili. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Kırca, İsmail (2022). Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Kırca, İsmail, Feyzan Hayal Şehirali Çelik, Çağlar Manavgat (2013). Anonim Şirketler Hukuku Cilt 1. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. (Cilt 1)
- Kırca, İsmail, Feyzan Hayal Şehirali Çelik, Çağlar Manavgat (2016). Anonim Şirketler Hukuku C. 2/2. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. (Cilt 2/2)
- Kırca, İsmail, Abuzer Kendigelen (2021). Şirketler Hukuku Cilt 1. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip, Hüseyin Hatemi, Rona Serozan, Abdulkadir Arpacı (2017). Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Cilt 1. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Koçel, Tamer (2013). İşletme Yöneticiliği. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Korkut, Ömer (2007). Anonim Şirketlerde İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Korkut, Ömer (2010). "Anonim Şirketlerde Fiili Yönetim Kurulu Üyeliği" Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C.I, Ankara: Turhan Kitabevi, s. 1367-1486.
- Korkut, Ömer (2012). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı. Adana: Karahan Kitabevi.
- Kortunay, Ayhan (2015). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Köksal, Aytaç (2009). Bağımsız Denetim Sözleşmesi. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Kubis, Dietmar (2024). Münchener Kommentar zum Aktiengesetz: AktG Band 3: §§ 118-178, 6. Auflage. München: C.H. Beck. (MüKoAktG)
- Kunz, Peter V. / Florian S. Jörg / Oliver Arter (2014). Entwicklungen im Gesellschaftsrecht IX. Bern: Stämpfli Verlag AG.

- Kuru, Özge (2022). Anonim Şirketlerde Temsil ve Temsil Yetkisinin Devri. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Kuru, Baki / Budak, Ali Cem (2010). Tespit Davaları. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Luthans, Fred (1992). Organizational Behavior, Sixth Edition. McGraw Hill.
- Memiş, Tekin / Turan, Gökçen (2020). Sermaye Piyasası Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Mimaroğlu, Sait Kemal (1967). Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukukî Mes'uliyeti. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Moroğlu, Erdoğan (2006). Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ile Yürürlük ve Uygulama Kanunu Tasarısı Taslağı, Değerlendirme ve Öneriler. Ankara. (Öneriler)
- Moroğlu, Erdoğan (2018). Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık. (Sermaye Artırımı)
- Moroğlu, Erdoğan (2020). Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık. (Hükümsüzlük)
- Mülazımoğlu, Mehmet (2020). Anonim Şirketler Hukukunda Sermayenin Korunması İlkesi. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Müller, Roland, Lorenz Lipp, Adrian Plüss (2021). Der Verwaltungsrat Ein Handbuch für Theorie und Praxis. Schulthess.
- Nomer, Füsün, (1999). Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Sadakat Yükümlülüğü. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Oğuzman, Kemal, Özer Seliçi ve Saibe Oktay-Özdemir (2011). Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler). İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Oğuzman, Kemal, Turgut Öz (2022). Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt 1. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Okutan Nilsson, Gül (2009). Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Şirketler Topluluğu Hukuku. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Oluç, Mehmet (1963). İşletme Organizasyonu ve Yönetimi. İstanbul: Sermet Matbaası.
- Öden, Merih (2003). Türk Anayasa Hukukunda Eşitlik İlkesi. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Özdamar, Mehmet (2005). Anonim Ortaklıkların Kendi Paylarını İktisap Etmesi (TTK md. 329). Ankara: Yetkin Yayınları.
- Özer, Işık (2013). Türk ve Yabancı Hukuk Sistemlerinde Anonim Şirket Yöneticilerinin Mali Hakları. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özkorkut, Korkut (1996). Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali. Ankara.
- Öztan, Bilge (1970). Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Öztek, Selçuk, Ali Cem Budak, Müjgan Tunç Yücel, Serdar Kale, Bilgehan Yeşilova (2022). Yeni Konkordato Hukuku. Ankara: Yetkin Yayınları.

- Palta, Nihan (2023). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukukî Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Paslı, Ali (2004). Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi (Corporate Governance). İstanbul: Çağa Hukuk Vakfı Yayınları. (Kurumsal Yönetim)
- Paslı, Ali (2009). Anonim Ortaklığın Devralınması. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Poroy, Reha / Tekinalp, Ünal / Çamoğlu, Ersin (2021). Ortaklıklar Hukuku I. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Ortaklıklar Hukuku I)
- Poroy, Reha / Tekinalp, Ünal / Çamoğlu, Ersin (2023). Ortaklıklar Hukuku II. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Ortaklıklar Hukuku II)
- Poroy, Reha / Tekinalp, Ünal / Çamoğlu, Ersin (2010). Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Kooperatif)
- Pulaşlı, Hasan (1992). Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri. Ankara: Dayınlarlı Hukuk Yayınları. (Pay Senetleri)
- Pulaşlı, Hasan (2003). Corporate Governance Anonim Şirket Yönetiminde Yeni Model. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. (Corporate Governance)
- Pulaşlı, Hasan (2022). Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt I. Ankara: Adalet Yayınevi. (Cilt 1)
- Pulaşlı, Hasan (2022). Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II. Ankara: Adalet Yayınevi. (Cilt 2)
- Pulaşlı, Hasan (2022). Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt III. Ankara: Adalet Yayınevi. (Cilt 3)
- Pulaşlı, Hasan (2022). Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt IV. Ankara: Adalet Yayınevi. (Cilt 4)
- Pulaşlı, Hasan (2024). Şirketler Hukuku Genel Esaslar. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Schürnbrand, J. / Verse, D. A. (2021). Münchener Kommentar zum Aktiengesetz: AktG Band 4: §§ 179–277. 5.Auflage. München: C. H. Beck. (MüKoAktG)
- Sevi, Ali Murat (2021). Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticilerin Özen Yükümlülüğü. Ankara: Seçkin Yayıncılık. (Özen)
- Sevi, Ali Murat (2018). Anonim Ortaklıkta Payın Devri. Ankara: Seçkin Yayıncılık. (Payın Devri)
- Sevi, Ali Murat (2013). Anonim Ortaklıkta Sermayenin Oluşturulması ve Pay Sahiplerine İade Edilmesi Yasağı. Ankara: Seçkin Yayıncılık. (Sermaye)
- Sopacı Öztuna, Birgül (2022). Limited Şirketlerde Müdür. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Soykan, İsmail Cem (2012). Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Spiess, Arnold (1941). Der Grundsatz der gleichmäßigen Behandlung der Aktionäre unter besonderer Berücksichtigung des deutschen und französischen Rechts. Zürich.
- Steiger, F. von (Çev. Tahir Çağa) (1968). İsviçre'de Anonim Şirketler Hukuku. İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Şahin, Ayşe (2013). Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi. İstanbul: Vedat Kitapçılık.

- Şener, Oruç Hami (2017). Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı. Ankara: Seçkin Yayıncılık. (Ortaklıklar Hukuku)
- Şener, Oruç Hami (2017). Limited Ortaklıklar Hukuku, Ankara: Seçkin Yayıncılık. (Limited Ortaklıklar)
- Tanrıver, Süha (1993). Konkordato Komiseri. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Tekil, Fahiman (1978). Şirketler Hukuku, İkinci Cilt, Anonim Şirketler. İstanbul. (Şirketler)
- Tekil, Fahiman (1993). Anonim Şirketler Hukuku. İstanbul. (Anonim)
- Tekinalp, Ünal (1965). Anonim Ortaklıkların Yönetim Kurullarında Tüzel Kişilerin Temsili. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. (Tüzel Kişilerin Temsili)
- Tekinalp, Ünal (1969). Kooperatifler Kanunu Tasarısı Üzerine Düşünceler. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. (Kooperatifler)
- Tekinalp, Ünal (1972). Kooperatiflerde Ortakların Kişisel Niteliklerinin Önemi, Ortak Sıfatının Kazanılması ve Yitirilmesi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Tekinalp, Ünal (2012). Anonim Ortaklıkta Yeni Bağlam Sisteminin Esasları. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Bağlam)
- Tekinalp, Ünal (2020). Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Sermaye)
- Teoman, Ömer (1983). Anonim Ortaklıklarda Oy Hakkından Yoksunluk. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. (Oy Hakkından Yoksunluk)
- Teoman, Ömer (1993). Yaşayan Ticaret Hukuku, Cilt I: Hukuki Mütalaalar, Kitap 2: 1986-1988. İstanbul: Kazancı Kitap Ticaret A.Ş. (Cilt I/2)
- Topcan, Utku (2023). Anonim Şirket Pay Sahiplerinin Vazgeçilemez Nitelikteki Hakları ve Bu Hakların İhlalinin Hukuki Neticeleri. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Toraman Çolgar, Emek (2019). Şirkete Borçlanma Yasağı. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Tuncay, A. Can (1982). İş Hukukunda Eşit Davranma İlkesi. İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Tunç Yücel, Müjgan (2020). Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Türk, Ahmet (2016). Anonim Ortaklığın Kendi Paylarını Edinmesi. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Uçar, Sercan (2023). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Azli. Ankara: Adalet Yayınları.
- Verse, Dirk A. (2006). Der Gleichbehandlungsgrundsatz im Recht der Kapitalgesellschaften. Tübingen: Mohr Siebeck.

- Yağmur, Setenay (2020). Anonim Şirketlerde Eşit İşlem İlkesi. İstanbul: Oniki Levha Yayınları.
- Yeşilova, Bilgehan (2015). Modern İflâs Hukukunun Gereklilikleri ve Temel Haklar Çerçevesinde Susturma Hakkı/Engelleme Yasağı. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Yıldız, Şükrü (2004). Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi. Ankara: Seçkin Yayıncılık. (Eşit İşlem)
- Yıldız, Şükrü (1996). Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı. İstanbul: Beta Yayıncılık. (Yeni Pay Alma Hakkı)
- Yurtcan, Erdener (2019). Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yüce, Aydın Alber (2021). Anonim Şirketlerde Sermaye Borcunun Takas Yoluyla Ödenmesi. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık. (Takas)
- Yüce, Aydın Alber (2022). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Geçersizliği. Ankara: Seçkin Yayıncılık. (Geçersizlik)
- Zindel, Gaudenz (1984). Bezugsrechte in der Aktiengesellschaft. Zürich.

MAKALELER:

- Adıgüzel, Burak (2014). "Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Ayrılma Hakkı". Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 18, S. 2, s. 1-51. (Ayrılma Hakkı)
- Adıgüzel, Burak (2014). "Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkının Sınırlanması veya Kaldırılması". Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 18, S. 1, s. 1-48. (Rüçhan Hakkı)
- Akdağ Güney, Necla (2011). "Yeni Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde Tüzel Kişi Ortağın Yönetim Kurulunda Temsili". İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 10, C. 10, S. 2, s. 273-294.
- Akdağ Güney, Necla (2014). "Anonim Şirketlerde Eşitlik İlkesi". Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 18, Sa. 3-4, s. 115-135. (Eşitlik)
- Akdağ Güney, Necla (2014). "6552 Sayılı Torba Kanun ile TTK md. 371'e Eklenen Yedinci Fıkraya İlişkin Değerlendirmeler". Arslanlı Bilim Arşivi, s. 1-25 (<http://www.arslanlibilimarsivi.com/node/25> (Erişim Tarihi: 15.05.2024)).
- Akdağ Güney, Necla (2017). "Anonim Şirketlerde Hakların Sakınılarak Kullanılması İlkesi ve Uygulaması". Prof. Dr. Hikmet Sami Türk'e Armağan. Ankara, s. 45-68. (Hakların Sakınılarak Kullanılması)
- Akdağ Güney, Necla (2019). "Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Aktif ve Pasif Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı Üzerine Bazı Düşünceler". Regesta, C.4, S.1, s. 37-56. (Bilgi Alma)
- Akın, Murat Yusuf, Setenay Yağmur (2018). "Türk Anonim Şirketler Hukukunda Eşit İşlem İlkesinin Uygulanması Açısından Objektif Kriter Kavramı". Terazi Hukuk Dergisi, C.13, S.144, 2018, s. 96-105.

- Alışkan, Murat (2012). "İşletme Konusu ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Ehliyeti ve Temsili", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 18, S. 2, s. 207-220.
- Altay, Sıtkı Anlam (2009). "Türk ve İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Esas Sözleşmesel Bağlam". Haz: Hamdi Yasaman/H. Ercüment Erdem/H. Ali Dural/Tolga Ayoğlu/S. Anlam Altay/Fülürya Yusufoglu/Sinan Yüksel. İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukuku'na Etkileri. İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 563-623.
- Ararat, Melsa / Eroğlu, Muzaffer (2017). "Yönetişim (Kurumsal Yönetim) Kalitesi Açısından İcra ve Kontrol İşlevlerinin Ayrılığı". KHÜHFD, C. 5, S. 1, s. 109-122.
- Arıcı, M. Fatih (2020). "İmtiyazlı Paylar". Yürürlüğünün 7. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu III (Tebliğler ve Tartışmalar). İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, s. 151-193.
- Atakan, Murat Can (2021). "Anonim Şirketin Kendi Paylarını İktisabının Hukuki Sonuçları". İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 12(1), s. 363-379.
- Atalay, Oğuz (2015). "Anonim Şirketlerde Bilgi Alma ve İnceleme Haklarının Mahkeme Aracılığıyla Kullanılması". Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, Özel Sayı, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, s. 53-76.
- Atamulu, İsmail / Aydın Alber Yüce (2021). "Anonim Şirketin Sermaye Borcunun Ödenmesi İçin Pay Sahiplerine Hukuka Aykırı Olarak Finansal Destek Sağlaması". TFM, C. 7, S. 2, s. 211-236.
- Atasoy, Ömer Adil, Zuhul Perver (2019). "Anonim Şirketlerde Eşit İşlem İlkesine Aykırı Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü ve Yönetim Kurulunun Sorumluluğu". Terazi Hukuk Dergisi, C. 14, s. 6-16.
- Ayan, Özge (2013). "Anonim Şirketin Genel Kurul Kararı ile Kendi Paylarını İktisap Etmesi veya Rehin Almasının Koşulları (TTK 379)", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 17, S. 1-2, s. 185-228.
- Aydın, Alihan (2013). "SerPK'ya Tâbi Olmayan Anonim Ortaklıklarda Sermayeye Eklenilecek Fonlar Sermayeye Eklenmeksizin Dış Kaynaklardan Sermaye Artırımı Yapılamaması Üzerine Düşünceler". BATIDER, C. 29, S. 4, s. 143-159.
- Aytaç, Zühtü (1998), "Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Kâr Dağıtımı", Sermaye Piyasası Kurulu 15. Yıl Sempozyumu, Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu. (Kâr Dağıtımı)
- Aytaç, Zühtü (1985). "Anonim Ortaklıklarda Rüçhan Hakkı". Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu II Bildiriler-Tartışmalar. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, s. 297- 357. (Rüçhan Hakkı)
- Aytaç, Zühtü (1986). "Kayıtlı Sermayeli Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali Sorunu". Prof. Dr. Ernst E. Hirsch'in Hatırasına Armağan (1902-1985). Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. (İptal)

- Bahar Sayın, Hediye (2016). "Yönetim Kurulu Üyelerinin Kişisel Haklarının Kurul Kararı ile İhlal Edilmesi ve İlgili Kararların Butlanı". *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Akar Öcal Armağanı, C. 2, S. 3, s. 201-210. (Butlan)
- Bahar Sayın, Hediye (2016). "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Toplantı Dışında Bilgi Alma Hakkının Konusu". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, C. 124, S. Mayıs Haziran, s. 485-496. (Bilgi Alma)
- Bahtiyar, Mehmet (2022). "Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin İki Sorunun Değerlendirilmesi". *YÜHFD*, C.XIX, 2022/Özel Sayı, s. 83-100.
- Bahtiyar, Mehmet (2020). "Anonim Ortaklıkta Yönetim ve Temsil Yetkilerinin Kullanılması ve Devri". Prof. Dr. Haluk Burcuoğlu'na Armağan, C. 1, s. 327-360. (Yönetim)
- Bahtiyar, Mehmet (2008). "Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı (Somut Bir Sorunun Değerlendirilmesi)". *Makaleler II*. İstanbul: Beta Basım Yayın. (Bilgi Alma Hakkı)
- Bahtiyar, Mehmet (2016). "Anonim Şirket Adına Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davasında Genel Kurul Kararının Gerekli Olup Olmadığı Sorunu". Prof. Dr. Seza Reisoğlu Armağanı. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, s. 395-414.
- Baş, Kadir (2023). "Anonim Şirketlerde Belirli Bir Pay Sahibi Grubu Tarafından Aday Gösterilen Yönetim Kurulu Üyelerine Veto Hakkı Tanınabilir Mi?". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 29, S. 2, Özel Sayı, s. 1273-1291.
- Bayraktar, Tuğba (2016). "Eşitlik İlkesi ve Pozitif Ayrımcılık Üzerine Kavramsal Bir İnceleme". *KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.1, S. 2, s. 97-120.
- Bianchi, Marcello, Angela Ciavarella, Valerio Novembre, Rossella Signoretti (2010). "Comply or Explain? Investor Protection Through Corporate Governance Codes". *ECGI - Finance Working Paper*, No. 278/2010, s. 2-32.
- Bıçer, Levent, Esra Hamamcıoğlu (2011). "6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Ortaklıklarda Meydana Getirdiği Temel Değişiklikler". *T.C. Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2011/1-2, s. 229-248.
- Bilgili, Fatih / İdil Nur Gürbüz Gökberk (2023). "Anonim Şirketlerde Eşit İşlem İlkesi Çerçevesinde Bilgi Alma Hakkı", Ed: Ömer Korkut/M. Fatih Cengil/Seda Baş/İdil Nur Gürbüz Gökberk/M. Zahid Doğanay. Prof. Dr. Hasan Pulaşlı'ya Armağan Cilt 1. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Bilgin, Esra Pınar (2016). "Anonim Ortaklıklar Hukukunda Eşit İşlem İlkesi ve İlkeye Aykırılığın Yaptırımları". *Banka ve Finans Hukuku Dergisi*, C. 5, S. 19, s. 997-1019.
- Birsel, Mahmut T. (1966). "Anonim Şirketlerde Sermaye Payını Temsil Etmeyen Senetler". *BATİDER*, C. III, s. 649-660.

- Bozgeyik, Hayri (2000). "Halka Açık Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı". BATİDER, C. XX, S. 3, s. 117-156.
- Bürge, Wolfhart F. (Çev. Ömer Teoman) (1972). "İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukukunu Etkileyen Düşüncelerin Gelecekteki Önemi", BATİDER, C.VI, S.3, s. 577-585.
- Cenkci, Esra (2021). "Borsaya Kote Edilmemiş Nama Yazılı Payların Devrinde Kaçış Klozuna Başvuru Hakkının Kötüye Kullanılması". İstanbul Hukuk Mecmuası, C. 79, S. 2, 2021, s. 379-408. (Kaçış Klozu)
- Cenkci, Esra (2016). "Kayıtlı Sermaye Sisteminde Yeni Pay Alma (Rüçhan) Hakkının Sınırlandırılması Bağlamında Genel Kurulun Yetkileri-Alman ve İsviçre Hukuku ile Karşılaştırılmalı". TBB Dergisi, 122, s. 315-336. (Rüçhan)
- Çamoğlu, Ersin (2003). "Azınlığın Bilanço Ertelemesi Gündemdeki Diğer Maddeleri Nasıl Etkiler". Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp'e Armağan Cilt I, İstanbul: Beta Yayıncılık, s. 287-295.
- Çamoğlu, Ersin (2017). "Anonim Ortaklığa Yönetim Kayyımı Atanması". İstanbul Barosu Dergisi, C. 91, S. 5, 2017, s. 15-28. (Kayyım)
- Çelik, Aytekin (2009). "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerin Haklı Sebep Feshi". BATİDER, C. 25, S. 4, s. 559-591.
- Çeliktaş, İlyas (2006). "Anonim Ortaklığın Kendi Paylarını İktisabında Eşit İşlem İlkesinin İhlal Edilmesi". e-akademi Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi, S. 56.
- De Luca, Nicola (2009). "Unequal Treatment and Shareholders' Welfare Growth. "Fairness" v. "Precise Equality". Delaware Journal of Corporate Law, s. 853-920.
- Değirmencioğlu Aydın, Nihan (2022). "Anonim Ortaklıklarda Rüçhan Hakkının Kullanılmaması Sonucu Artan Payların Akıbeti". Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, Özel Sayı, s. 360-381. (Artan Paylar)
- Değirmencioğlu Aydın, Nihan (2022). "Anonim Şirketlerde Eşit İşlem İlkesine Aykırılığın Hukuki Sonuçları". BFHD, C. 11, S. 43, s. 485-522. (Eşit İşlem)
- Demirel, Duygu (2017). "Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Devri", Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi 7 (2), s. 211-250.
- Doğan, Beşir Fatih, (2012). "Yönetim Kurulunun Devredilemez Yetkileri ve Yönetim Yetkisinin Devri". Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 18, S. 2, s. 609-640. (Yönetim)
- Doğan, Beşir Fatih, (2005). "Anonim Şirketlerde Sermaye Payını Geri Ödeme Yasası". TBB Dergisi, S. 56, s. 48-60. (Sermaye)
- Eminoğlu, Cafer / Avcı, Zehra (2022). "Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Başkanının Niteliklerine, Seçilmesine ve Yönetim Kurulunun Başkansız İşleyişine İlişkin Bazı Değerlendirmeler". Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, Prof. Dr. M. Fatih UŞAN'a Değerlendirmeler, S. 2022/2, s. 1029-1072.
- Eminoğlu, Cafer, Çakır, Fatma Betül (2014). "Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyesi Seçilmesi ve Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kuruluna Temsilci Atanması", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVIII, S. 3-4, s. 277-297.

- Eminoğlu, Cafer (2015). "Anonim Şirket Pay Sahipleri Açısından "EŞit Şartlarda EŞit İŞlem" İlkesi", Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku (TFM) Dergisi, s. 79-87.
- Epçeli, Sevgi (2010). "Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Yeni Pay Alma Hakkı ile İlgili Olarak Getirdiği Düzenleme, Eleştiriler ve Öneriler". İstanbul Barosu Dergisi, C. 84, S. 6, s. 3589- 3625.
- Erdem, H. Ercüment (2009). "Türk ve İsviçre Hukuklarında EŞit İŞlem İlkesi", İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukukunun Türk Ticaret Hukukuna Etkileri, İstanbul, s. 393-407. (EŞit İŞlem)
- Erdem, H. Ercüment (2015). "İsviçre Şirketler Hukukuna İlişkin Kanun Taslağı ve Taslağın Türk Hukukuna Etkisi". Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı. Ankara, 2015, s. 139-194. (İsviçre)
- Erdem, H. Ercüment (2016). "Anonim Şirkette Kâr Payına İlişkin Önemli Esaslar". Bilgi Bankası. (<https://www.erdem-erdem.av.tr/bilgi-bankasi/anonim-sirkette-kar-payina-iliskin-onemli-esaslar>)
- Erdem, Nuri (2012). "6102 Sayılı "Yeni" TTK.'ya Göre Anonim Ortaklık Pay Sahiplerinin "Müktesep" (Kazanılmış) Hakları". REGESTA, S. 1, C. 2, s. 29-44.
- Eroğlu, Muzaffer (2014). "Payları Borsada İŞlem Gören Halka Açık Şirketlerde Kurumsal Yönetim İlkelere İlişkin Yeni Sistem". Legal Hukuk Dergisi, C. 12, S. 136, s. 31-71. (Kurumsal Yönetim)
- Eroğlu, Muzaffer (2015). "Anonim Şirket Yönetim Kurullarında Üye Çeşitliliğinin Sağlanması İçin Belirli Nitelikte Üye Atanmasına İlişkin Zorunluluk İçeren Kurallar". YÜHFD, Prof. Dr. Yaşar Gürbüz'e Armağan, C. XI, S. 2, – C. XII, S. 1, s. 575-630.
- Eroğlu, Muzaffer, Aybüke Demir (2014). "Anonim Şirkette Organlar Arası İŞbölümü ve Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri". Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 2, s. 79-99.
- Eroğlu, Muzaffer, Duygu Demirel Özdemir (2020). "Türk Ticaret Kanunu Geçici Madde 13 Hükmü ile Anonim Şirketlerin Kâr Payı Dağıtım Kararlarının Sınırlandırılması". Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 22, S. 2, s. 1021-1051.
- Forstmoser, Peter, Marcel Kuchler (2011). "«Vertreter» im Verwaltungsrat und ihr Recht auf Weitergabe von Information". Kommunikation, Festschrift für Rolf H. Weber zum 60. Geburtstag, Bern: Stämpfli Verlag AG, s. 36-62.
- Forstmoser, Peter, (1982). "Der Organbegriff im aktienrechtlichen Verantwortlichkeitsrecht", (Der Organbegriff), (Ed.) Peter Forstmoser/Walter R. Schlupe, Freiheit und Verantwortung im Recht, Festschrift zum 60. Geburtstag von Arthur Meier-Hayoz, Bern, s. 126-141.
- Göksoy, Y. Can (2003). "Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Yeni Pay Alma Hakkının Kaldırılması". Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan. İstanbul: Beta Yayınevi, s. 363- 440.
- Gören, Zafer (2016). "Genel EŞitlik İlkesi", MÜHAD, Özel Sayı Prof. Dr. Cevdet Yavuz' a Armağan, C. 22, S.3, Y. 2016, s. 3279- 3301.

- Gözler, Kemal (2013). "Yorum İlkeleri", Anayasa Hukukunda Yorum ve Norm Somutlaşması, Ankara, KHP ve TBB Ortak Yayını, s. 15-119.
- Gürbüz Usluel, Aslı E. (2020). "Anonim Şirketlerde İç Kaynaklardan Sermaye Artırımında Gündeme Gelebilecek Sorunlar". BATİDER C. 36, S. 4, s.
- Hare, Christopher (2021). "Equal Treatment of Shareholders in English Law", Der Gleichbehandlungsgrundsatz im Gesellschaftsrecht, Ed. Peter Jung, Mohr Siebeck, s. 1-32.
- Helvacı, Mehmet / Emin Çamurcu / İsmail Türkyılmaz (2017). "Özellikle Anonim Şirket Açısından Şirket Menfaati Kavramı", Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, s. 309-330.
- Hızır, Serdar (2013). "Anonim Şirkette Pay Sahibinin Şirkete Borçlanma Yasağını Düzenleyen TTK M. 358 Üzerine Bazı Değerlendirmeler". BATİDER, C. 29, S. 2, s.
- İpekel, Ferna (2013). "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Kayıtlı Sermaye Düzenlemesi ve Bu Düzenlemenin Sermaye Piyasası Hukuku Işığında Değerlendirilmesi". Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, C. 8, S. Özel 2013, s. 1413-1456.
- İmregün, Oğuz (2011). "Anonim Ortaklıklarda Kurucu Senetleri". İÜHFİM, C. 45, S. 1-4, s. 477-491. (Kurucu Senetleri)
- İmregün, Oğuz (2001). "Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Toplantı ve Karar Yetersayıları ve Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları". Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş günü Armağanı, I. Cilt. İstanbul: Beta Yayıncılık, s. 277-292. (Yönetim Kurulu)
- Karasu, Rauf (2013). "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim ile İlgili Getirilen Yenilikler". İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 4, Sayı:2, s. 33-60. (Kurumsal Yönetim)
- Karasu, Rauf (2008). "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Nama Yazılı Payların Devrinin Sınırlandırılması". Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XII, S. 1-2, s. 127-147. (Nama Yazılı Paylar)
- Karasu, Rauf (2005). "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı". Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 23, S. 2, s. 73-114. (Bilgi Alma Hakkı)
- Karayalçın, Yaşar (1986). "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Hangi Kararları Aleyhine Dava Açılabilir?". Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu III, Ankara.
- Karayalçın, Yaşar (1991). "Üst Kuruluşlar Hukuku". BATİDER, C. 16, S. 1, s. 7-47.
- Karayalçın, Yaşar (1993). "İsviçre Borçlar Kanunu'nda Anonim Şirketler Hukuku Alanında Yapılan Değişiklikler". BATİDER, C. 17, S. 1, s. 5-48. (Değişiklikler)
- Kaya, Arslan (2015). "Özel Denetim İsteme Hakkının Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı ile İlişkisi". Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 31, S.1, s. 61-83. (Özel Denetim)
- Kaya, İlknur (2016). "İmtiyazlı Pay Kavramı ve Kayıtlı Sermaye Sisteminde İmtiyazlı Paylar". Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Akar ÖCAL Armağanı, C. 2, S. 3, s. 225-245. (İmtiyazlı Pay)

- Kayar, İsmail (2003). "Hisse Senedi Yatırımcısının Korunması Açısından HAAO'larda Kâr Dağıtımı". Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp'e Armağan Cilt I. İstanbul: Beta Yayıncılık, s. 455-494.
- Kendigelen, Abuzer (2009). "Türk Ticaret Kanunu Tasarısında İntifa Senetleri". BATİDER, C. 25, S. 2, s. 57-72.
- Kırca, İsmail (2004). "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi - Özen Borcu" Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C.22, S.3, s. 85-96. (Özen Borcu)
- Korkut, Ömer (2023). "Anonim Şirketin Temel Yapısını Bozan Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği". Ed: Ömer Korkut/M. Fatih Cengil/Seda Baş/İdil Nur Gürbüz Gökberk/M. Zahid Doğanay. Prof. Dr. Hasan Pulaşlı'ya Armağan Cilt 1. Ankara: Adalet Yayınevi. (Genel Kurul)
- Köksal, Aytaç (2010). "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın 397 ila 406 Maddeleri Arasında Düzenlenen Denetçinin Anonim Ortaklığın Bir Organı Olup Olmadığı Sorunu" Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C.I, Ankara: Turhan Kitabevi, s. 1387-1409.
- Kunz, Peter V. ve Jung, Peter (2021). "Der Gleichbehandlungsgrundsatz im schweizerischen Gesellschaftsrecht". Der Gleichbehandlungsgrundsatz im Gesellschaftsrecht, Ed. Peter Jung, Mohr Siebeck, s. 75-104.
- Letsou, Peter V. (1998). "The Role of Appraisal in Corporate Law". Boston Collage Law Review, Vol. 39, s. 1121-1174.
- Manavgat, Çağlar (2013). "Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu'ndaki Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi". BATİDER, C. 29, S. 1, s. 45-78.
- Meier- Hayoz, Arthur / Martin Zweifel (1974). "Der Grundsatz der schonenden Rechtsausübung im Gesellschaftsrecht: Kritik des Weltwoche-Entscheidendes des schweizerischen Bundesgerichts". Festschrift für Harry Westermann zum 65. Geburtstag. Karlsruhe: Verlag C. F. Müller: s. 383- 397.
- Moroğlu, Erdoğan (1994). "Anonim Ortaklıkta Çoğunluk Payscalelerinin Azınlık ve İmtiyazlı Payscalelerine Karşı Korunması". BATİDER, C. XVII, S. 3, 1994, s. 47-55.
- Mucciarelli, Federico M. (2010). "Equal Treatment of Shareholders and European Union Law - Case Note on the Decision 'Audiolux' of the European Court of Justice" European Company and Financial Law Review, s. 158-167.
- Narbay, Şafak (2012). "6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıkta Pay ve Pay Senetlerinin Devri". Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, S. 3-4, s. 201-251.
- Nomer, Füsün, (1998). "Anonim Ortaklıkta Eşit Davranma (Eşit İşlem) İlkesi", Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları: s. 469-490.
- Nomer Ertan, Füsün (2018). "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları". Yürürlüğünün 6. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu (Tebliğler ve Tartışmalar), İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, s. 45-70.

- Okutan Nilsson, Gül (2018). "Türk Şirketler Topluluğu Hukukunun Hedefleri Bakımından İşlevsel Bir İnceleme Özellikle Hakim Şirketin Bilgi Alma Hakkı". Gül Okutan Nilsson (Ed) Karşılaştırmalı Şirketler Topluluğu Hukuku (80. Yaş Gününde Prof. Dr. Ünal Tekinalp'e Saygı Konferansı). İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, s. 42-49.
- Omağ, Merih Kemal, (1986). "Anonim Şirketler Hukukunda Eşit İşlem İlkesi". Hukuk Araştırmaları Dergisi, I, s. 1- 8.
- Paslı, Ali (2011). "Yeni Türk Ticaret Kanunu Anonim Ortaklık Hükümlerinin Tanıtılması (I) YTK Kitap 2 - Kısım 4 - Bölüm I Genel Hükümler ve Temel İlkeler". BATİDER, C. 27, S. 3, s. 137-167. (Temel İlkeler)
- Paslı, Ali (2014). "Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyeleri Dışında Sorumluluk Sistemine Tabi Olan Kişiler", Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun İş Dünyasına Etkileri (Ed: Ayşegül Altınbaş/Yurdal Özatlan). İstanbul: Seçkin Yayıncılık, s. 125-135. (Sorumluluk)
- Paslı, Ali (2018). "Yargıtay Kararları Işığında Anonim Şirket Pay (Hisse) Devri", Yürürlüğünün 6. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu (Tebliğler ve Tartışmalar) 12 Ekim 2018, Yayına Hazırlayanlar: Kendigelen, Abuzer/Soykan, İsmail Cem/Uzel, Necdet/Evlek, Müge/Yıldız, Nurgül. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- Patry, Robert (Çev. Hamdi Yasaman) (1975). "Esas Sermaye Artırımında Eşitlik İlkesi". İktisat ve Maliye Dergisi, XXII (4), s. 152-156.
- Pekdiñer, Tamer (2012). "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Geçerliliği (Özellikle Batıl Yönetim Kurulu Kararları) (TTK m. 391)". Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 18, S. 2, s. 671-682.
- Poroy, Reha / Tekinalp, Ünal / Tekinalp, Gülören (1981). "Ortaklıklar Hukukunda Organların Sorumluluğu". İHFM, Atatürk'ün Hatırasına Armağan Edilmiş İncelemeler, C.XLV-XLVII, S.1-4, s. 347-398.
- Postacıoğlu, İlhan E. ve Ünal Tekinalp (1979). "Paysahibinin Konkordatosunun Onun Esas Sermayeye Katılma Taahhüdünden Doğan Borcuna ve Iskat Prosedürüne Etkileri", Hifzı Timur'a Armağan, s. 631-648.
- Pulaşlı, Hasan (2003). "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Yönetim Kurulu Üyeliğinin Temsili". Prof. Dr. Fahiman Tekil'in Anısına Armağan, İstanbul. (Temsil)
- Pulaşlı, Hasan (2006). "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımı". BATİDER, C. 23, S. 4, s. 35-90. (Sermaye Artırımı)
- Pulaşlı, Hasan (2009). "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Yöneticilerin Hukuki Sorumluluğu". Prof. Dr. Ali Naim İnan'a Armağan. Ankara, s. 571-590. (Sorumluluk)
- Pulaşlı, Hasan (2011). "Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Tek Ortaklı Sermaye Şirketleri ve Buna İlişkin Bazı Durumlar". Regesta, C.I, S.1, s. 13-37.

- Pulaşlı, Hasan (2012). "Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı". Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 18, S. 2, s. 587-600. (Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı)
- Pulaşlı, Hasan (2013). "Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirkette İmtiyazlı Paylar". Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 8, S. 1, s. 1-12.
- Pulaşlı, Hasan (2013). "Anonim Şirketlerde İç Yönerge". Legal Hukuk Dergisi, C. 11, S. 125, s. 35-45. (İç Yönerge)
- Pulaşlı, Hasan (2022). "Türk Ticaret Kanununun 10 Yıllık Yürürlük Sürecinin Genel Olarak Değerlendirmesi-I". 10. Yılında Türk Ticaret Kanunu Çalıştayı, Bursa, Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü, s. 18-27.
- Sarıkaya, Sinan (2021). "Çağın Gerisinde Kalmış Bir Hüküm Olarak TTK m. 512". Ed: Havva Karagöz/F. Beril Özcanlı/Seda Palanduz. Tüzel Kişilik Penceresinden Anonim Ortaklık Sempozyumu, MEF Üniversitesi Hukuk Fakültesi. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, s. 575-610.
- Semerci Vuraloğlu, Tuğba (2021). "Yargıtay Kararları Işığında Anonim Ortaklıkta İbra Edilmeme Kararının İptali Davası ve Hükmen İbra". Ed: Abdurrahman Kayıklık/Emek Toraman Çolgar. Ticaret Hukukunda Genç Yaklaşımlar (Konferans Serisi No. 10). İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, s. 47-93.
- Sevi, Ali Murat (2007). "Avans Kâr Payı Dağıtımı". Legal Mali Hukuk Dergisi, S. 32, s. 1907-1921.
- Sevi, Ali Murat (2003). "Anonim Ortaklığın Kendi Payını Devralması Üzerine Bir İnceleme". BATİDER, C. 22, S. 1, s. 239-267. (İnceleme)
- Sönmez, Yusuf Ziyaeddin (2019). "Anonim Ortaklıklarda Örtülü Aynî Sermaye Konulması Sorunu". Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, s. 1033-1092.
- Subaşı, Emre (2017). Türk Sermaye Piyasalarında Kısa Vadeci Anlayışın Frenlenbilmesini Teminen Sadakat Pay İhraç Edilmesi ve Sadakat Paylarının Hukuki Niteliği, SPK Hukuk İşleri Dairesi Yeterlilik Etüdü, Ankara.
- Sulu, Muhammed (2021). "Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı Üzerine Düşünceler." Tüzel Kişilik Penceresinden Anonim Ortaklık Sempozyumu. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık. s. 561-563.
- Şenel, Alâeddin (1969). "Eşitlik Kavramı ve Tarihsel Gelişimi". Prof. Dr. Yavuz Abadan'a Armağan, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, No. 280, s. 241-268.
- Tandoğan, Haluk (1961). "Hükmi Şahısların Anonim Şirket İdare Meclisinde Temsili", BATİDER, C.1, S.1, s. 3-35.
- Tekil, Fahiman (1991). "Anonim Şirketlerde Eşit İşlem İlkesi", Argumentum Aylık Hukuk Dergisi, S.17: s. 258.
- Tekinalp, Ünal (1979). "Hakların En Az Zarar Verecek Şekilde Kullanılması İlkesi (En Az Zarar İlkesi I)". İktisat ve Maliye Dergisi, XXVI, s. 78-80.

- Tekinalp, Ünal (1979). "Hakların En Az Zarar Verecek Şekilde Kullanılması İlkesi (En Az Zarar İlkesi II)". İktisat ve Maliye Dergisi, XXVI, s. 203-207.
- Tekinalp, Ünal (2008). "Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Kurumsal Yönetim Felsefesine Yaklaşımı". Uğur Alacakaptan'a Armağan, C. 2, s. 635-652. (Kurumsal Yönetim)
- Teoman, Ömer (1972). "İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukukunu Etkileyen Düşüncelerin Gelecekteki Önemi". BATİDER, C. 6, S. 3, s. 577-585.
- Teoman, Ömer (1972). "Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı-Pay Sahiplerinin Eşitliği İlkesi- Bağlılık Yükümü ve Kazanç Paylarına İlişkin Bir İsviçre Federal Mahkemesi Kararı (BGE 91 II 298 vd)". İktisat ve Maliye Dergisi, C. XIX, S. 6, s. 261-269.
- Teoman, Ömer (1973). "İsviçre Federal Mahkemesinin Anonim Ortaklıklara İlişkin 3 Nisan 1973 Tarihli Kararı (BGE 99 II 55 i.s.), (Genel Kurul Kararlarının İptali- Sermaye Artırımı- Yeni Pay Alma Hakkı-Eşitlik İlkesi- Hakkın Kötüye Kullanılması)". İktisat ve Maliye Dergisi, C. XX, S. 9, s. 342-350.
- Teoman, Ömer (2009). "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkı". BATİDER, C. 25, S. 3, s. 5-24. (Oy Hakkı)
- Teoman, Ömer (2010). "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Anonim Ortaklık Yönetim Kuruluna İlişkin Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi". BATİDER, C. 26, S. 3, s. 5-16. (Değerlendirme)
- Turhan, Mehmet (1988). "Çoğunluk İlkesi". Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.4, S.4, s. 45-85.
- Ugan Çatalkaya, Deniz (2021). "İş Hukukunda Eşitlik İlkesinin İki Bileşeni: İşverenin Dar Anlamda Eşit Davranma Borcu ve Ayrım Yasağı". Çalışma ve Toplum, 2(69), s. 859-898.
- Ulucan, Devrim (2013). "Eşitlik İlkesi ve Pozitif Ayrımcılık", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 15, Özel S., s. 369-383.
- Üçışık, Güzin (2011). Türk Hukuku'nda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Sakatlığı Konusunda Getirilen Düzenlemelerin Değerlendirilmesi". Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, C. 3, S. 5, s. 57-65.
- Vogt, Hans-Ueli (2010). "Die neue bundesgerichtliche Rechtsprechung zur Absichtsanfechtung und ihre Bezüge zur aktienrechtlichen Sorgfaltspflicht der Organe", AJP/PJA 9/2010, s. 1075-1099.
- Yanlı, Veliye (1992). "Alman Hukuku'nda Anonim Ortaklıklarda Rüçhan Hakkının Sınırlandırılmasında Gözetilecek İlkeler: Gereklilik, Ölçülülük ve Eşitlik", Argumentum Aylık Hukuk Dergisi, S. 24, s. 369-370. (Rüçhan Hakkı)
- Yanlı, Veliye (1997). "İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda "İşbölümü İlkesi" ve Yönetim Kurulunun Münhasır Yetkileri", İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. LV, S. 3, s. 261-277. (İşbölümü İlkesi)
- Yanlı, Veliye (1999). "İnançlı Yönetim Kurulu Üyeleri ve Konzernlerdeki Durumu". Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul, s. 655-680.

- Yanlı, Veliye (2013). “Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri Sadece Yönetim Kurulu Tarafından Mı Atanabilir? İÜHFİM, C. LXXI, S. 2, s. 439-448. (İmza Yetkilileri)
- Yanlı, Veliye (2014). “Yeni Ticaret Kanunu ve Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı”. BATİDER, C. 30, S. 1, s. 5-33. (Kâr Dağıtımı)
- Yanlı, Veliye (2014). “Kâr Payı Avansı Dağıtımı Hakkındaki Düzenleme”. Türk Ticaret Kanunu’na İlişkin İkincil Mevzuatın Değerlendirilmesi Sempozyumu, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara, Seçkin Yayıncılık. (Kâr Payı Avansı)
- Yanlı, Veliye (2017). “Yönetim Kurulu Üyelerine Sağlanacak Mali Haklar ile İlgili Bazı Değerlendirmeler”. BATİDER, C. 33, S. 4, s. (Mali Haklar)
- Yanlı, Veliye (2019). “Şirkete Verilen Zarar Sebebiyle Sorumluluk Bağlamında “Yönetici” Kavramı ve Genel Kurul Kararı Gerekliliği Sorunu”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 14, S. Özel Sayı, s. 46-57. (Yönetici Kavramı)
- Yatağan Özkan, Çiğdem (2016). “Anonim Şirketlerde Pay Sahibi Anlayışındaki Değişimler ve Kısa Vadecilik Akımına Bir Çözüm Önerisi Olarak Sadakat Payları”, BATİDER, C. 32, S. 3, s. 155-189.
- Yıldız, Burçak (2011). “Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından İşletme Konusu Unsuru ve Ticaret Şirketlerinin İşletme Konusu Dışındaki İşlemlerinin Hukukî Niteliği”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 27, S. 3, s. 111-134.
- Yıldız, Şükrü (2012). “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Rüçhan Hakkı Konusunda Getirilen Değişiklikler”. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununu Beklerken Marmara Üniversitesi, MÜHFHAD Özel Sayı, C. 18, S. 2 (2012), s. 809-818. (Rüçhan Hakkı)
- Yıldız, Şükrü (2007). “TTK Tasarısına Göre Anonim Şirketin Haklı Sebeple Feshi”. Prof. Dr. Ergon A. Çetingil ve Prof. Dr. Rayegân Kender’e 50. Birlikte Çalışma Yılı Armağanı, s. 1195-1199.
- Yıldız, Şükrü (2001). “Avrupa Birliğinin Anonim Şirketlerde Kuruluş ve Sermayenin Korunmasına İlişkin 13 Aralık 1976 tarih ve 77/91/EEC İkinci Konsey Yönergesi”. Prof. Dr. Hayri Domaniç’e 80. Yaş günü Armağanı, I. Cilt. İstanbul: Beta Yayıncılık, s. 599- 626. (Yönerge)
- Yüksel, Sera Reyhani (2013). “İş Hukukunda Eşit Davranma İlkesi”. Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S. 39, s. 57-80.

Elektronik Kaynaklar:

- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:02017L1132-20220812>
- <https://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0324.pdf>
- G20/OECD Principles of Corporate Governance OECD Publishing, Paris, 2023, https://read.oecd-ilibrary.org/governance/g20-oecd-principles-of-corporate-governance-2023_ed750b30-en (Erişim Tarihi: 05.04.2024).

- OECD Principles of Corporate Governance, s. 20, 2004, <https://www.oecd.org/corporate/ca/corporategovernanceprinciples-/31557724.pdf> (Erişim Tarihi: 26.02.2022).
- “The Nicomachean Ethics of Aristotle” (1906). F.H. Peters (çev.), London: Kegan Paul Trench & Co., 1906, Book V.3,6. (https://oll.libertyfund.org/titles/peters-the-nicomachean-ethics#lf0328_label_241) (Erişim Tarihi: 20.05.2024)
- “6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Genel Gerekçesi” (<https://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0324.pdf>) (Erişim tarihi: 20.05.2024).

Veri Tabanları:

- <https://www.curia.europa.eu>.
- <https://emsal.uyap.gov.tr>
- <http://www.hukukturk.com/mevzuat-bilgi-bankasi>
- www.karararama.yargitay.gov.tr
- <https://legalbank.net>
- www.lexpera.com
- <http://relevancy.bger.ch/>
- <https://sinerjias.com.tr/mevzuat-ictihat-programi>
- <https://sozluk.gov.tr/>

Dr. M. Nedim BEKRİ / Avukat

KİŞİYİ ÖZGÜRLÜĞÜNDEN YOKSUN KILMA SUÇU

Gözden Geçirilmiş ve
Güncellenmiş

2. Baskı

- Özgürlük ve Güvenlik Hakkı
- Uluslararası Belgeler ve Anayasa
- AİHM ve AYM Kararları
- Suçun Unsurları ve Nitelikli Halleri
- Ekonomik Bakımdan Önemli Kayba Neden Olma
- Hukuka Uygunluk Sebepleri
- Kamu Görevinin Sağladığı Nüfuzun Kötüye Kullanılması
- Sınırın Aşılması
- Doğal Hukuk ve Radbruch Formülü
- Düşman Ceza Hukuku
- Hata, Kusurluluk
- Etkin Pişmanlık
- Suçun Özel Görünüş Şekilleri
- İnsanlığa Karşı Suç
- İftira ve Yalan Tanıklık Suretiyle Dolaylı Faillik
- Yaptırım ve Muhakeme

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kişiyi Özgürlüğünden Yoksun Kılma Suçu

M. Nedim Bekri

Hukuk Yayınları Dizisi – 3808

İkinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 00 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.

Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara

Tel: 0312 394 83 94

Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

Agamben, Giorgio, İstisna Hali, çev. Kemal Atakay, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2018.

Akad, Mehmet / Vural Dinçkol, Bihterin, Genel Kamu Hukuku, İstanbul, Der Yayınları, 2006.

Akbulut, Berrin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022.

Akıllıoğlu, Tekin, İnsan Hakları - Kavram, Kaynaklar ve Koruma Sistemleri, Ankara, İmaj Yayınevi, 2010.

Aksar, Yusuf, Uluslararası Ceza Hukuku, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.

Alacakaptan, Uğur, Suçun Unsurları, Ankara, AÜHFY, 1970.

Alexy, Robert, The Argument From Injustice A Reply To Legal Positivism, çev. Stanley L. Paulson ve Bonnie Litschewski Paulson (Almanca aslından İngilizceye), Oxford, Oxford University Press, 2002.

Aponte, Alejandro, "Savaş ve Politika – Günlük Yaşamdaki Politik Aleyhtar Ceza Hukuku", çev. Emin Koç, in: Terör ve Düşman Ceza Hukuku, proje yön. Kayıhan İçel – ed. Yener Ünver, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008.

Arnold, Jörg, "Beş Tezde Düşman Ceza Hukukunun Gelişim Süreçleri", çev. İlker Tepe, in: Terör ve Düşman Ceza Hukuku, proje yön. Kayıhan İçel – ed. Yener Ünver, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008.

Artuç, Mustafa, Kişilere Karşı Suçlar, Ankara, Adalet Yayınevi, 2018.

Artuk, M.Emin, "Hürriyeti Tahdit Cürmü", Halid Kemal Elbir'e Armağan, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi-Vakıf, 1996.

Artuk, M.Emin / Gökçen, Ahmet / Alşahin, M.Emin / Çakır, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022. (**Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler)

Artuk, M.Emin / Gökçen, Ahmet / Alşahin, M.Emin / Çakır, Kerim, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2021. (**Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler)

Artuk, M.Emin / Gökçen, Ahmet / Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2016. (**Artuk/Gökçen/Yenidünya**, Genel Hükümler)

Artuk, M.Emin / Gökçen, Ahmet / Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2014. (**Artuk/Gökçen/Yenidünya**, Özel Hükümler)

Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Yenidünya, A. Caner, Türk Ceza Kanunu Şerhi, C.: 1, Ankara: Adalet, 2014.

Atar, Yavuz, Türk Anayasa Hukuku, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.

Aydın, Devrim, “Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu”, Suç ve Ceza Dergisi, C.: 14, S.:4, Aralık 2021. (**Aydın**, “Kişiyi Hürriyetinden”)

Aydın, Devrim, Türk Ceza Hukukunda Suça İştirak, Ankara, Yetkin Yayınları, 2009. (**Aydın**, Suça İştirak)

Aydın, M. Akif, Türk Hukuk Tarihi, İstanbul, Beta Yayıncılık, 1999.

Azarkan, Ezeli, “Uluslararası Hukukta İnsanlığa Karşı Suçlar”, AÜHFD, C.: 52, S.: 3, 2003.

Başkaracaoğlu, Elif, “Uluslararası Hukuk Işığında Yeni Türk Ceza Kanunundaki “İnsanlığa Karşı Suçlar” Tanımının Değerlendirilmesi”, Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, C.: 24, S.: 1-2, 2004.

Bayraktar, Köksal, “İnsanlığa Karşı Suç”, in: Özel Ceza Hukuku C.: 1, Uluslararası Suçlar, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2016.

Bekar, Elif, Objektif Cezalandırılabilme Koşulları Bağlamında Türk Ceza Kanunu'nda Yer Alan Suçlar, Doktora Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi SBE, 2016.

Bekri, M. Nedim, "Gerekçeli Karar Hakkı", ABD, Y.: 72, S.: 3, Mayıs 2014.

Bekri, M. Nedim, "İnsanlığa Karşı Suçlarda Geçmişe Etkili Uygulama ve Dava Zamanaşımı, " Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y.: 4, S.: 13, Nisan 2013. (**Bekri**, "İnsanlığa Karşı Suçlarda")

Bekri, M. Nedim, Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi ve İlkenin Türk Hukukundaki Uygulaması, Doktora Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi SBE, 2010.

Bekri, M. Nedim, "Yakalama ve Tutuklama Nedeniyle Tazminat Düzenlemesinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Açısından Değerlendirilmesi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, C.:1, S.: 1, Mayıs 2013.

Bilmen, Ömer Nasuhi, Hukuk-i İslamiyye ve Istılahat-ı Fıkhiyye Kamusu, C.: 3, İstanbul, Bilmen Yayınları, 1985.

Enver Bozkurt, İnsan Hakları Temel Metinler, Ankara, Yetkin Yayınları, 2021.

Centel, Nur, Ceza Muhakemesi Hukukunda Yakalama ve Tutuklama, İstanbul: Beta Yayıncılık, 1992.

Centel, Nur / Zafer, Hamide / Çakmut, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2020.

Chesterman, Simon, "An Altogether Different Order: Defining the Elements of Crimes Against Humanity, " Duke Journal of Comparative & International Law, Vol.: 10, S.: 2, 2000.

Cihan, Erol, "Kişisel Özgürlüğü Sınırlama Cürmü, (Hürriyeti Tahdit)", İÜHFM, C.: 41, S.: 1-2, 1975.

Coleman, Jules L., "Negative and Positive Positivism", The Journal of Legal Studies, Vol.: 11, No: 1, January 1982.

Cryer, Robert / Robinson, Darryl / Vasiliev, Sergey, An Introduction to International Criminal Law and Procedure, Cambridge, Cambridge University Press, 2019.

Çağlayan, M. Muhtar. “Şahsi Hürriyetten Mahrum Etme Cürmü”, İdare Dergisi, Kasım-Aralık 1957.

Çeçen, Anıl, İnsan Hakları, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2015.

Cınar, Ali Rıza / Şahbaz, İbrahim, “Memurlar Tarafından İşlenen Özgürlükten Yoksun Bırakma Suçu”, ABD, S.: 1, 1996.

Demirbaş, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022. (**Demirbaş**, Ceza Hukuku)

Demirbaş, Timur, Haksız Tahrik, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016.

Demirbaş, Timur, “Kişi Güvenliği”, İÜHFMD, C.: 43, S.: 1-4, 1977.

Demirel, Muhammed, Amirin Emri Amirin Emrini Yerine Getirmenin Ceza Sorumluluğuna Etkisi, İstanbul, İstanbul Ceza Hukuku ve Kriminoloji Arşivi-On İki Levha Yayıncılık, 2014. (**Demirel**, Amirin Emri)

Demirel, Muhammed, “Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu”, AHBVÜHFD, C.: 24, S.: 4, 2020. (**Demirel**, “Kişiyi Hürriyetinden”)

Demirkol, Neslihan, “Ceza Hukukunda Kusurluluğu Kaldıran Bir Sebep Olarak Amirin Emrinin Yerine Getirilmesi”, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 11, S.: 2, 2021.

Dinler, Veysel, Devletin Suç İhdas Etme ve Cezalandırma Yetkisinin Sınırı, Doktora Tezi, Isparta, Süleyman Demirel Üniversitesi SBE, 2013.

Díez, Carlos Gómez-Jara, “Düşman Savaşçılar Versus Düşman Ceza Hukuku: Düşman Ceza Hukukuna İlişkin Avrupa Tartışmasına Giriş ve Onun Hukuk Dışı Düşman Yabancı Savaşçıların Hukuki Statüsü Hakkındaki Anglo-Amerikan Tartışması ile Olan İlişkisi, ” çev. Serkan Oğuz, CHD, C.: 12, S.: 34, Ağustos 2017.

Doğru, Osman, / Nalbant, Atilla, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi – Açıklamalar ve Önemli Kararlar, C.: 1, Ankara, Avrupa Konseyi-Yargıtay Başkanlığı, 2012.

Donay, Süheyl, Türk Ceza Kanunu Şerhi, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2007.

Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir / Bayraktar, Köksal / Keskin Kızıroğlu, Serap / Zafer, Hamide / Sınar, Hasan / Önok, R. Murat / Erman, R. Barış, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C.: 1, İstanbul, Der Yayınları, 2016. (Dönmezer ve diğerleri, C.: 1)

Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir / Bayraktar, Köksal / Keskin Kızıroğlu, Serap / Zafer, Hamide / Memiş Kartal, Pınar / Sınar, Hasan / Erman, R. Barış / Eroğlu, Fulya / Önok, R. Murat, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C.: 2, İstanbul, Der Yayınları, 2019. (Dönmezer ve diğerleri, C.: 2)

Dursun, İsmail, Hürriyeti Tahdit Suçu (T.C.K. m. 179-180), Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniveristesi SBE, 1999.

Dursun, Selman, “Türk Ceza Hukuku’nda Emrin İfasının Hukuki Niteliğinin Alman ve İtalyan Ceza Hukuku’yla Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”, GÜHFD, C.: 18, S.: 2, 2014.

Dworkin, Ronald M., “The Model of Rules”, The University of Chicago Law Review, Vol.: 35, No: 1, Autumn 1967.

Dyzenhaus, David, “The Grudge Informer Case Revisited”, New York University Law Review, Vol.: 83, No: 4, October 2008.

Ebu Zehra, Muhammed, İslam Hukukunda Suç ve Ceza, C.: 1, (çev. İbrahim Tüfekçi), İstanbul, Kitabevi Yayınları, 1994.

Ebu Zehra, Muhammed, İslam Hukukunda Suç ve Ceza, C.: 2, (çev. İbrahim Tüfekçi), İstanbul, Kitabevi Yayınları, 1994.

Ekinci, Ekrem Buğra, Osmanlı Hukuku, İstanbul, Arı Sanat Yayınları, 2014.

Erem, Faruk, “Ceza Hukukunda Hakkın Kullanılması”, AÜHFD, C.: 41, S.: 1, Mayıs 1990.

Erem, Faruk, Hürriyet ve Suç, Ankara: AÜHFY, 1952.

Erem, Faruk, “Siyasi Haklara Karşı İşlenen Suçlar”, AÜHFD, C.: 8, S.: 1-2, 1951.

Erem, Faruk, “Suça İştirak”, AÜHFD, C.: 3, S.: 1, 1946.

Erem, Faruk, Türk Ceza Kanunu Şerhi Özel Hükümler, C.: 2, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 1993. (**Erem**, Şerh)

Erem, Faruk / Danışman, Ahmet / Artuk, Mehmet Emin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 1997.

Erman, Sahir, “Ceza Tatbikat ve Takibatında Memur”, Siyasal Bilgiler Okulu Dergisi, C.: 2, S.: 3, Ankara 1947.

Feyzioğlu, Metin, “Anglo Sakson ve Anglo Amerikan Hukuk Düzenlerinde Habeas Corpus Kurumu”, AÜHFD, C.: 44, S.: 1, 1995.

Fouchard, Isabelle, “İnsanlığa Karşı Suçların Uluslararası Hukukta Tanımlanması”, çev. Berna Ekal, in: İnsanlığa Karşı Suç, İstanbul, İletişim Yayınları, 2012.

Fuller, Lon L., “Positivism and Fidelity to Law: A Reply to Professor Hart”, Harvard Law Review, Vol.: 71, No: 4, February 1958.

Galli, Francesca, “The War on Terror and Crusading Judges: Restablishing The Primacy of The Criminal Justice System”, in: Post 9/11 and The State of Permanent Legal Emergency – Security and Human Rights in Countering Terrorism, ed. Aniceto Masferrer, New York, Springer, 2012.

Gemalmaz, Mehmet Semih, Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş, C.: 2, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2012.

Gökcan, Hasan Tahsin, “Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu”, Yargıtay Dergisi, C.: 39, S.: 3, Temmuz 2013.

Gökcan, Hasan Tahsin / Artuç, Mustafa, Türk Ceza Kanunu Şerhi, C.: 3, Ankara, Adalet Yayınevi, 2021.

Gökcen, Ahmet, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri, İstanbul, 1989.

Göktürk, Neslihan, “Suçun Yasal Tanımında Yer Alan “Hukuka Aykırılık” İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 7, S.: 1, 2016. (**Göktürk**, “Hukuka Aykırılık”)

Göktürk, Neslihan, “Yalan Tanıklık Suçu (TCK m. 272)”, GÜHFD, C.: 20, S.: 1, 2016. (**Göktürk**, “Yalan Tanıklık”)

Gören, Zafer, Temel Hak Genel Teorisi, Ankara, Yetkin Yayınları, 2022.

Gözübüyük, A.Şeref / Gölcüklü, Feyyaz, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, Ankara, Turhan Kitabevi, 2016.

Graven, Jean, “Les crimes contre l’humanité”, Hague Recueil, Vol.: 76, 1950.

Gülşen, Recep, Hürriyeti Tahdit Suçları, Ankara, Adalet Yayınevi, 2002.

Günel, Yılmaz, “Amirin Emrini İcrada, Emrin Meşruiyetini Kontrol Meselesi”, AÜSBFD, C.: 20, S.: 2, 1965.

Güven, Mustafa, “Kişisel Özgürlüğü Sınırlandırma Cürmü ve Şartlı Tehdit Cürmü ile Karşılaştırılması”, Adalet Dergisi, S.: 3, 1981.

Hafizoğulları, Zeki, “Beşeri Cinsellik ve Yeni Türk Ceza Kanunu,” <http://www.abchukuk.com/cezahukuku/cinsel-suclar.html>

Hafizoğulları, Zeki / Özen, Muharrem, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı Suçlar, Ankara, US-A Yayıncılık, 2016.

Hakeri, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2021.

Harris, David / O’Boyle, Michael / Bates, Ed / Buckley, Carla, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku (Law of the European Convention on Human Rights, Oxford University Press, 2009), çev. Mehveş Bingöllü Kılıcı ve Ulaş Karan, Ankara, Avrupa Konseyi, 2013.

Hart, H. L. A., “Positivism and the Separation of Law and Morals”, Harvard Law Review, Vol.: 71, No: 4, February 1958.

Hart, H. L. A., The Concept of Law, Oxford, Oxford University Press-Clarendon Law Series, 2012.

Heinrich, Bernd, Ceza Hukuku Genel Kısım 1, çev. Ramazan Barış Atladı, ed. Yener Ünver, Ankara, Adalet Yayınevi, 2014. (**Heinrich**, Ceza Hukuku)

Heinrich, Bernd, “Tehlikenin Önlenmesinde Ceza Hukukunun Sınırları – Yeni Bir Düşman Ceza Hukuku Hakkında Tartışmalar”, çev. Merve Selin Şohoğlu, Rechtsbrücke/Hukuk Köprüsü, C.: 5, S.: 11, Aralık 2016.

Impallomeni, Giovan Battista, II Codice Penale Italiano, Volume II, PS, Firenze, 1890.

İçel, Kayıhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2021. (**İçel**, Genel Hükümler)

İçel, Kayıhan, “Ceza Hukukunda Temel Kusurluluk Şekli Kast”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.: 6, S.: 12, Güz, 2007/2.

İçel, Kayıhan / Sokullu Akıncı, Füsun / Özgenç, İzzet / Sözüer, Adem / Mahmutoğlu, Fatih S., / Ünver, Yener, Suç Teorisi, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2000.

İçer, Zafer, “Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçunda Etkin Pişmanlık (TCK m. 110)”, Prof. Dr. Bülent Tahiroğlu’na Armağan – MÜHF-HAD, C.: 23, S.: 3, Aralık 2017.

Jakobs, Günther, “Düşman Ceza Hukuku? – Hukukiliğin Şartlarına Dair Bir İnceleme”, çev. M. Cemil Ozansü, in: Terör ve Düşman Ceza Hukuku, proje yön. Kayıhan İçel – ed. Yener Ünver, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008.

Jakobs, Günther, “Yurttaş Ceza Hukuku ve Düşman Ceza Hukuku, ” çev. M. Cemil Ozansü, in: Terör ve Düşman Ceza Hukuku, proje yön. Kayıhan İçel – ed. Yener Ünver, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008. (**Jakobs**, “Yurttaş”)

Jeze, Gaston, “Ferdi Hürriyetler”, çev. Mukbil Özyörük, AÜHF, C.: 3, S.: 1, 1946.

Kaboğlu, İbrahim Ö., Anayasa Hukuku Dersleri Genel Esaslar, İstanbul, Legal Yayıncılık, 2006. (**Kaboğlu**, Anayasa Hukuku)

Kaboğlu, İbrahim Ö., Özgürlükler Hukuku 1 İnsan Hakları Genel Kuramına Giriş, Ankara, İmge Kitabevi, 2013. (**Kaboğlu**, Özgürlükler Hukuku)

Kafes, Veli, Kişiyi Özgürlüğünden Yoksun Kılma Suçu, Doktora Tezi, İstanbul, İstanbul Üniveristesi SBE, 2019.

Kant, Immanuel, “Aydınlanma Nedir? Sorusuna Yanıt” (1784), çev. Nejat Bozkurt, in: Seçilmiş Yazılar, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1984.

Kapani, Münci, Kamu Hürriyetleri, Ankara, Yetkin Yayınları, 2013.

Karaaslan, Reşit, “Düşman Ceza Hukuku Perspektifinden Olağanüstü Hal Dönemi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukuna Genel Bakış”, Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılması Rejimleri Sempozyumu, ed. İzzet Özgenç, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.

Karaaslan, Reşit, “Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçunun Cinsel Amaçla İşlenmesi”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 4, S.: 1, Ocak 2018. (**Karaaslan**, “Kişiyi Hürriyetinden”)

Katoğlu, Tuğrul, Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2003.

Kaya, Kamuran, “Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçunda Eylemin Cinsel Amaçla İşlenmesi Hali”, Adalet Dergisi, S.: 54, Ocak 2016.

Kaya, Musa, Kesintisiz (Mütemadi) Suç, Doktora Tezi, Ankara, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Linsansüstü Eğitim Enstitüsü, 2023.

Keçelioğlu, Elvan, “Kusurluluğu Ortadan Kaldıran Sebeplerle Hukuka Uygunluk Sebepleri Arasındaki Ayrımın TCK’nın Uygulanması Bakımından Pratik Sonuçları”, TBBD, S.: 87, 2010.

Kelsen, Hans, Pure Theory of Law, çev. Max Knight (Almanca aslından İngilizceye), New Jersey, The Lawbook Exchange, 2008.

Keskin, Serap, Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkı, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2000.

Keskin, Serap, “Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkına İlişkin Anayasal Değişiklikler”, İÜHFM, C.: 60, S.: 1-2, 2002. (**Keskin**, “Anayasal Değişiklikler”)

Keskin Kiziroğlu, Serap, “Kişiyi Özgürlüğünden Yoksun Kılma”, in: Özel Ceza Hukuku, C.: 3, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2018. (**Keskin Kiziroğlu**, “Yoksun Kılma”)

Keskin Kiziroğlu, Serap, “Kişiyi Özgürlüğünden Yoksun Kılma Suçu”, Prof. Dr. Feridun Yenisey’e Armağan, C.: 1, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2014. (**Keskin Kiziroğlu**, “Yoksun Kılma Suçu”)

Koca, Mahmut, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Yağma Suçu”, Legal Hukuk Dergisi, Y.: 3, S.: 32, Ağustos 2005.

Koca, Mahmut / Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021. (**Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler)

Koca, Mahmut / Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2016. (**Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler)

Kunter, Nurullah, Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi, İstanbul, İÜHFY, 1949. (**Kunter**, Suçun Kanuni Unsurları)

Kunter, Nurullah, Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi (Hareket-Netice-Sebebiyet Alakası), İstanbul, İÜHFY, 1954. (**Kunter**, Suçun Maddi Unsurları)

Kuzu, Burhan, Ülkemizde Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1977.

Macovei, Monica, Kişinin Özgürlük ve Güvenlik Hakkı – Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 5. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz, Strasbourg: Avrupa Konseyi, 2010.

Malkoç, İsmail, Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara, Turhan Kitabevi, 2001. (**Malkoç**, Türk Ceza Kanunu)

Malkoç, İsmail, Yeni Türk Ceza Kanununda Cinsel Saldırı Suçları, Ankara, Malkoç Kitabevi, 2005.

Masferrer, Aniceto (ed.), Post 9/11 and The State of Permanent Legal Emergency – Security and Human Rights in Countering Terrorism, New York, Springer, 2012.

Metin, Sevtap / Heper, Altan, Ceza Hukuku Felsefesine Katkı: Radbruch Formülü, İstanbul: Tekin Yayınevi, 2018.

Mumcu, Ahmet / Küzeci, Elif, İnsan Hakları ve Kamu Özgürlükleri, Ankara, Turhan Kitabevi, 2015.

Murphy, Mark C., Natural Law in Jurisprudence and Politics, New York, Cambridge University Press, 2006.

O’Keefe, Roger, International Criminal Law, New York: Oxford University Press, 2017.

Ökçesiz, Hayrettin, “Hukukçu Eğitiminde Bir Denek Taşı “Radbruch Formülü””, TBBD, S.: 56, 2005.

Öktem, A. Emre, Terörizm İnsancıl Hukuk ve İnsan Hakları, İstanbul, Derin Yayınları, 2011.

Öktem, Niyazi / Türkbağ, Ahmet Ulvi, Felsefe, Sosyoloji, Hukuk ve Devlet, İstanbul: Der Yayınları, 2003.

Önder, Ayhan, Ceza Hukuku Dersleri, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1992.

Önder, Ayhan, “Mütemadi Suç,” İÜHFM, C.: 29, S.: 1-2, 1963.

Önder, Ayhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1994. (Önder, Özel Hükümler)

Önok, R. Murat, “5237 Sayılı Yeni TCK’ya Göre Uluslararası Suçlar”, HvA, Y.: 2, S.: 5, Nisan 2005.

Önok, R. Murat, Uluslararası Ceza Divanı’nı Kuran Roma Statüsü ile Türk Ulusal Mevzuatının Maddi Ceza Hukuku Kuralları Yönünden Uyumuna Dair Rapor, Ankara, Uluslararası Ceza Mahkemesi Koalisyonu-Almanya Büyükelçiliği, 2010. (Önok, Rapor)

Önok, R. Murat, Yapısal Suçlarda Failin Tespiti Müşterek Suç Girişimi (Joint Criminal Enterprise) ve Örgütsel Hakimiyete Dayalı Dolaylı Faillik Doktrinleri, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019.

Özbek, Veli Özer, “Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar”, CHD, C.: 2, S.: 4, Ağustos 2007.

Özbek, Veli Özer / Doğan, Koray / Bacaksız, Pınar, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019. (Özbek/Doğan/Bacaksız, Genel Hükümler)

Özbek, Veli Özer / Doğan, Koray / Bacaksız, Pınar, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023. (Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler)

Özbudun, Ergun, Türk Anayasa Hukuku, Ankara, Yetkin Yayınları, 2022.

Özek, Çetin, “Türk Ceza Kanununa Göre Hürriyet Aleyhine Cürümlerin Genel Prensipleri”, İÜHFM, C.: 29, S.: 4, 1963.

Özen, Mustafa, Ceza Hukuku Genel Hükümler Dersleri, Ankara, Adalet Yayınevi, 2017. (Özen, Genel Hükümler)

Özen, Mustafa, Ceza Hukuku Özel Hükümler Dersleri, Ankara, Adalet Yayınevi, 2020. (Özen, Özel Hükümler)

Özgenç, İzzet, Suça İştirakin Hukuki Esasları ve Faillik, İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hukuk Müşavirliği Yayını, 1996. (Özgenç, Suça İştirakin)

Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021. (Özgenç, Ceza Hukuku)

Öztürk, Bahri / Erdem, Mustafa Ruhan, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.

Özyüksel, Özgün, Türk Ceza Hukukunda Dolaylı Faillik, Doktora Tezi, İstanbul, Galatasaray Üniversitesi SBE, 2020.

Pappe, H. O., “On the Validity of Judicial Decisions in the Nazi Era”, The Modern Law Review, Vol.: 23, No: 3, May 1960.

Parlar, Ali / Hatipoğlu, Muzaffer, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, C.: 2, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2010.

Paye, Jean-Claude, Hukuk Devletinin Sonu Olağanüstü Halden Diktatörlüğe Terörle Mücadele, çev. G. Demet Lüküslü, Ankara, İmge Kitabevi, 2009.

Radbruch, Gustav, “Beş Dakika Hukuk Felsefesi”, çev. Hayrettin Ökçesiz, in: Çağdaş Hukuk Felsefesi ve Hukuk Kuramı İncelemeleri, ed. Hayrettin Ökçesiz, İstanbul, Alkım Yayınevi, 1997. (**Radbruch**, “Beş Dakika”)

Radbruch, Gustav, “Five Minutes of Legal Philosophy”, çev. Bonnie Litschewski Paulson ve Stanley L. Paulson (Almanca aslından İngilizceye), Oxford Journal of Legal Studies, Vol.: 26, No: 1, Spring 2006. (**Radbruch**, “Five Minutes”)

Radbruch, Gustav, “Statutory Lawlessness and Supra-Statutory Law”, çev. Bonnie Litschewski Paulson ve Stanley L. Paulson (Almanca aslından İngilizceye), Oxford Journal of Legal Studies, Vol.: 26, No: 1, Spring 2006. (**Radbruch**, “Statutory Lawlessness”)

Reid, Karen, A Practitioner’s Guide to the European Convention on Human Rights, Londra: Sweet&Maxwell, 2011.

Roxin, Claus, “Yasağa İlişkin Yanılma”, çev. Osman İsfen, in: Suç Politikası, ed. Yener Ünver, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2006.

Rosenau, Henning, “Jakobs’un Düşman Ceza Hukuku Kavramı Hukukun Düşmanı”, çev. Erhan Temel, AÜHFD, C.: 57, S.: 4, Aralık 2008.

Sabuncu, Yavuz, Anayasaya Giriş, Ankara, İmaj Yayınevi, 2005.

Saint-Bonnet, François, L’état d’exception, Paris, Presses Universitaires de France, 2001.

Saliger, Frank, “Düşman Ceza Hukuku: Eleştirel veya Totaliter Ceza Hukuku Konsepti?”, çev. Serkan Oğuz, CHD, C.: 12, S.: 34, Ağustos 2017.

Schabas, William A., An Introduction To The International Criminal Court, Cambridge, Cambridge University Press, 2020.

Scheinin, Martin, “(BM) Terörizme Karşı Koyarken İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Desteklenmesi ve Korunması Özel Raporörün Raporu”, çev. Ali Emrah Bozbayındır, in: Terör ve Düşman Ceza Hukuku, proje yön. Kayıhan İçel – ed. Yener Ünver, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008.

Schmitt, Carl, Siyasal Kavramı, çev. Ece Göztepe, İstanbul, Metis Yayınları, 2018.

Schmitt, Carl, Siyasi İlahiyat Egemenlik Kuramı Üzerine Dört Bölüm, çev. A. Emre Zeybekoğlu, Ankara, Dost Kitabevi, 2005.

Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Yetkin Yayınları, 2020. (**Soyaslan**, Genel Hükümler)

Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, Yetkin Yayınları, 2020. (**Soyaslan**, Özel Hükümler)

Soyer Güleç, Sesim, “Türk Ceza Kanununda Haksızlık Yanılgısı (M. 30/4)”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: 10, S.: 1, 2008.

Sözüer, Adem, Suça Teşebbüs, İstanbul, Kazancı Yayınları, 1994.

Sözüer, Adem, “Türk Hukukunda Af, 4454 ve 4616 sayılı Kanunlarda Öngörülen Şartla Salıverilme ve Ertelemeye İlişkin Hükümlerin Hukuksal Niteliği ile Bu Hükümlerin Anayasaya Uygunluğu Sorunu”, Anayasa Yargısı Dergisi, C.: 18, 2001. (**Sözüer**, “Türk Hukukunda Af”)

Şakar, Müjdat, 1982 Anayasası ve Önceki Anayasalar, İstanbul, Beta Yayıncılık, 1994.

Şanlı, Deniz, Düşman Ceza Hukuku, İstanbul, NotaBene Yayınları, 2019.

Şen, Ersan, Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu, C.: 1, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2006.

Şirin, Tolga / Orcan, Necdet Umut, “Anayasa Madde 90 Gereği Uluslararası Hukukun İç Hukukta Uygulanmasında Çatışan

Normlar Sorunu: Siyasal İtirazlara Hukuksal Yanıtlar” Anayasa Hukuku Dergisi, C.: 10, S.: 20, 2021.

Tahiroğlu, Bülent, Roma Hukukunda Iniuria, İstanbul, İÜHFY, 1969.

Taner, Fahri Gökçen, Türk Ceza Hukukunda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2013.

Tanör, Bülent, Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri, İstanbul, Afa Yayınları, 1996.

Tarhan, Alaz, Roma Hukuku’nda Iniuria, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi SBE, 2019.

Tezcan, Durmuş / Erdem, Mustafa Ruhan / Önok, R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021. (Tezcan/Erdem/Önok, Ceza Özel)

Tezcan, Durmuş / Erdem, Mustafa Ruhan / Önok, R. Murat, Uluslararası Ceza Hukuku, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021. (Tezcan/Erdem/Önok, Uluslararası Ceza)

Tezcan, Durmuş / Erdem, Mustafa Ruhan / Sancakdar, Oğuz / Önok, Rifat Murat, İnsan Hakları El Kitabı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016.

Teziç, Erdoğan, Anayasa Hukuku, İstanbul, Beta Yayıncılık, 1998.

Thoreau, Henry David, Civil Disobedience (1849), Utah, Libertas Press, 2014.

Toroslu, Nevzat, Ceza Hukukunda Zaruret Hali, Ankara, AÜHFY, 1968.

Toroslu, Nevzat, Ceza Hukuku Özel Kısım, Ankara, Savaş Yayınevi, 2019. (Toroslu, Özel Kısım)

Toroslu, Nevzat / Toroslu, Haluk, Ceza Hukuku Genel Kısım, Ankara, Savaş Yayınevi, 2019.

Umur, Ziya, Roma Hukuku Lügatı, İstanbul, İÜHFY, 1975.

Ünver, Yener, İftira, Suç Uydurma, Suç Üstlenme, Yalan Tanıklık ve Bilirkişilik, İnfaz Kurumlarından Kaçma, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.

Üzülmez, İlhan, “5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Hürriyet Aleyhine İşlenen Suçlar”, Kazancı Hukuk, İşletme ve Maliye Bilimleri Dergisi, S.: 5, 2005.

Üzülmez, İlhan, “Yeni Türk Ceza Kanununda Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu”, GÜHFD, C.: 11, S.: 1-2, 2007. (**Üzülmez**, “Kişiyi Hürriyetinden”)

Üzülmez, İlhan, Yeni Türk Ceza Kanunu’nun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Santaj ve Cebir Kullanma Suçları, Ankara, Turhan Kitabevi, 2007.

Yenerer Çakmut, Özlem, “Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu (TCK m. 109)”, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan-MÜHFHAD, C.: 19, S.: 2 (Özel Sayı), Aralık 2013.

Yenisey, Feridun / Plagemann, Gottfried, Alman Ceza Kanunu-Strafgesetzbuch, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2015.

Yıldız, Ali Kemal, “Dolayısıyla Faillik”, in: Ceza Hukuku Günleri - 70. Yılında Türk Ceza Kanunu - Genel Hükümler (26-27 Mart 1997 İstanbul), İstanbul, Beta Yayıncılık, 1998.

Yıldız, Ali Kemal, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, İstanbul, İstanbul Barosu Yayınları, 2007. (**Yıldız**, Türk Ceza Kanunu)

Yılmaz, Zahit, Türk Ceza Hukukunda İştirakin Bir Türü Olarak Dolaylı Faillik, Doktora Tezi, Marmara Üniveristesi SBE, İstanbul, 2018.

Yurtcan, Erdener, Hürriyete Karşı Suçlar, Ankara, Adalet Yayınevi, 2012.

Zafer, Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler TCK m. 1 - 75, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2016.

Ziya, Ahmet, Mufassal Kanun-u Ceza ve Teferruatı Şerhi, İstanbul, 1329.

<https://www.echr.coe.int/>

<https://hudoc.echr.coe.int/>

<https://www.icc-cpi.int/>

<https://www.icty.org/>

<https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/>

<https://karararama.yargitay.gov.tr/>

<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>

<https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>

<https://www.ohchr.org/>

<https://sozluk.gov.tr/>

<https://www.unicef.org/turkiye/>

Prof. Dr. Erdal YERDELEN

CEZANIN BELİRLENMESİ

STRAFZUMESSUNG

(Türk-Alman Hukuku)

Gözden geçirilmiş, güncellenmiş ve genişletilmiş

2. Baskı

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Cezanın Belirlenmesi

Erdal Yerdelen

Hukuk Yayınları Dizisi – 1136

İkinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 01 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ada Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKLAR

KİTAPLAR

- AKMAN, Mehmet**, Osmanlı Devletinde Ceza Yargılaması, İstanbul 2004.
- AKŞİT, M. Cevat**, İslam Ceza Hukuku ve İnsani Esasları, İstanbul 1976.
- ALACAKAPTAN, Uğur**, Sarhoşluk Durumunda İşlenen Suçlarda Cezai Mesuliyet, Doçentlik Tezi, Ankara 1961.
- ALBRECHT, Hans-Jörg**, Strafzumessung bei schwerer Kriminalitaet, Berlin 1994.
- ALDEMİR, Hüsnü**, Türk Ceza Kanunu ve Kabahatler Kanunu Yorumu, Ankara 2007.
- ANIL, Yaşar Şahin**, Hakimın Takdir Görevi Ve Takdirin Sınırları, İstanbul 2013.
- ARICAN, Mehmet**, Ceza Adaleti, Ankara 2009.
- ARSLAN, Çetin/KAYANÇIÇEK, Murat**, Cezadan Mahsup, Ankara 2011.
- ARTUÇ, Mustafa/AKKAYA, Çetin/GEDİKLİ, Cemil**, 2006-2007-2008 İçtihatlarıyla Türk Ceza Kanunu, Ankara 2008.
- ARTUK, Mehmet Emin/GÖKCEN, Ahmet**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2023.
- AVCI, Mustafa**, Hürriyeti Bağlayıcı Cezalara Seçenekler, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1994.
- AVCI, Mustafa**, Osmanlı Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2018.
- AVCI, Mustafa**, Türk Hukuk Tarihi Dersleri, Ankara 2023.
- BABA, Yasemin**, Haksızlık İçeriğindeki Azlığın Cezalandırma Üzerindeki Etkisi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2017.
- BAKICI, Sedat**, Ceza Hukuku Genel Hükümleri, Ankara 2008.
- BALCI, Murat**, Ceza Muhakemesinde Hüküm ve Çeşitleri, Ankara 2013.
- BAUMANN, Jurgен**, Strafrecht Allgemeiner Teil, 8. Aufl., Bielefeld 2007.
- BECCARİA, Cesare**, Suçlar ve Cezalar Hakkında, (Çev. Sami Selçuk), Ankara 2004.
- BERGMANN, Matthias**, Die Milderung der Strafe nach § 49 Abs. 2 StGB : zugleich ein Beitrag zu § 157 Abs. 1 und § 113 Abs. 4 StGB sowie zum Rücktritt vom formell vollendeten Delikt, Heidelberg 1988.
- BİLEN, Mesut**, Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2012.

- BİLMEN, Ömer Nasuhi**, Hukukî İslamiyye ve İstilahat-ı Fıkhiyye Kamusu, C: III, İstanbul 1972.
- BİRTEK, Fatih**, Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat, Ankara 2015.
- BORNEMANN, Wolfram**, Das Zusammentreffen vertatbestandlicher Strafmilderungs- und Strafschärfungsgründe : zur "Sperrwirkung der Privilegierung" im Strafrecht, 1. Aufl., Baden-Baden 2002.
- BOSTANCI BOZBAYINDIR, Gülşah**, Ceza Hukukunda Haksız Tahrik, Ankara 2013.
- BOZBAYINDIR, Ali Emrah**, Olası Kast Kavramı ve Sınırları, Ankara 2018.
- BRAUNSTEFFER, Heike**, Die Problematik der Regelbeispielstechnik im Strafrecht, Mannheim 1976.
- BRUNS, Hans Jurgen**, Das Recht der Strafzumessung : eine systematische Darstellung für die Praxis, 2. neubearb. und erw. Aufl., Köln, Berlin, Bonn, München 1985.
- BRUNS, Hans Jurgen**, Neues Strafzumessungsrecht? : "Reflexionen" über eine geforderte Umgestaltung Köln, Berlin, Bonn, München 1988.
- CANOĞLU, Veysel Candan**, Ceza Sorumluluğunun Şahsiliği İlkesi, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- CENTEL, Nur/ZAFER, Hamide**, Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul 2022.
- CENTEL, Nur/ZAFER, Hamide/ÇAKMUT, Özlem**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul 2023.
- C. H. BECK**, Strafvollzugsgesetz, 12. Aufl., München 1992.
- ÇAĞLAYAN, Muhtar**, Türk Ceza Kanunu, Ankara 1984.
- ÇETİN, Soner Hamza**, Türk Ceza Kanunu'nda Seçenek Yaptırımlar, Ankara 2012.
- ÇINAR, Ali Rıza**, Türk Ceza Hukukunda Cezalar, Ankara 2005.
- ÇOBAN, Cengiz**, Adli Yargıda Tutuklama, Ankara 2001.
- ÇOLAK, Haluk**, Güncel Ceza Hukuku ve Yeni Türk Ceza Kanunu, Ankara 2005.
- ÇOLAK, Haluk/ALTUN, Uğurtan**, Ceza ve Güvenlik Tedbirleri, Ankara 2007.
- DEİTERS, Mark**, Strafzumessung bei mehrfach begründeter Strafbarkeit : Studien zur Ratio der §§ 52 - 55 StGB, 1. Aufl., Baden-Baden 1999.
- DEMİRBAŞ, Timur**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2023.
- DEMİRBAŞ, Timur**, İnfaz Hukuku, Ankara 2021.
- DENİZ, İsmail**, Ceza Muhakemesinde Hüküm, Ankara 2014.
- DEVELLİOĞLU, Ferit**, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 1997.

- DOĞAN, Koray**, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suç, Ankara 2015.
- DOĞAN, Koray**, Ceza Muhakemesinde Belirsizlik Kuşkudan Sanık Yararlanır İlkesi, Ankara 2016.
- DONAY, Süheyl**, Para Cezaları, İstanbul 1972.
- DÖNMEZER, Sulhi/ERMAN, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C. III, İstanbul 1971.
- DÖNMEZER, Sulhi/ERMAN, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C. II, İstanbul 1999.
- DÖNMEZER, Sulhi/YENİSEY, Feridun**, Karşılaştırmalı Türk Ceza Kanunu ve 1997 Tasarısı, Gerekçeler, İstanbul 1998.
- DÖNMEZER, Sulhi/YENİSEY, Feridun**, Türk Ceza Adalet Sisteminin Etkinliği, İstanbul 2000.
- DREHER/TRÖNDLE/FİSCHER**, Strafgesetzbuch und Nebengesetze, 58. Aufl., München 2011.
- ERDOĞAN, Oktay**, Para Cezaları ve İnfazı, İstanbul 2007.
- ERDURAK, Yılmaz Güngör**, Türk Ceza Kanunu, Ankara 1993.
- EREM, Faruk**, Türk Ceza Hukuku I. Cilt Genel Hükümler, Ankara 1962.
- EREM, Faruk**, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku, Cilt II, Genel Hükümler, Ankara 1985.
- EREM, Faruk**, Ceza Usulü Hukuku, Ankara 1973.
- EREM, Faruk**, Türk Ceza Kanunu Şerhi Genel Hükümler I, Ankara 1995.
- EREM, Faruk**, Adalet Psikolojisi, Ankara 1997.
- EREM, Faruk/DANIŞMAN, Ahmet/ARTUK, Mehmet Emin**, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 1997.
- ERHARD, Christopher**, Strafzumessung bei Vorbestraften unter dem Gesichtspunkt der Straf-zumessungsschuld. Zugleich ein Beitrag zur Struktur der in 46 StGB verwendeten System-kategorie "Sculd", Berlin 1992.
- EROL, Haydar**, Yeni Türk Ceza Kanunu, Ankara 2005.
- ERSOY, Yüksel**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2002.
- EXNER, Franz**, Studien über die Strafzumessungspraxis der deutschen Gerichte, Leipzig 1931.
- FELDMANN, Harald**, Vergewaltigung und ihre psychischen Folgen, Stuttgart 1992.
- FEYZİOĞLU, Metin/TANER, Fahri Gökçen**, Ceza Muhakemesinde İspatın Ölçüsü Olarak Vicdani Kanaat, İstanbul, 2. Baskı, 2015.

- FOUCAULT, Michel**, Gözetlemek Neye Diyoruz, İktidarın Gözü, (Çev. Işık Ergüden), İstanbul 2003.
- GANTEFÜHRER, F.**, Trunkenheit und Strafzumessung, Inauguraldissertation, Münster 1970.
- GENÇER, Muhsin**, Türk Ceza Hukukunda Takdiri İndirim Nedenleri, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2019.
- GERÇEKER, Hasan**, Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C. I, Ankara 2011.
- GÖKCEN, Ahmet**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri, İstanbul 1989.
- GÖLCÜKLÜ, Feyyaz**, Türk Ceza Sistemi (Hürriyeti Bağlayıcı Cezalar), Ankara 1966.
- GÖTTING, Bert**, Gesetzliche Strafraumen und Strafzumessungspraxis : eine empirische Untersuchung anhand der Strafverfolgungsstatistik für die Jahre 1987 bis 1991, Frankfurt am Main 1997.
- GÖZÜBÜYÜK, Abdullah Pulat**, Türk Ceza Kanunu Açıklaması, C. I, 4.Bası, İstanbul 1980.
- GRAMSCH, Peter**, Probleme des zusammentreffens von minder und besonders schweren Falle Strafraumenkonkurrenz: Probleme des Zusammentreffens von minder und besonders schweren Fällen, Aachen 1999.
- GRZİBEK, Ute Ahlers**, Der normative Normalfall in der Strafzumessung, Hamburg 2003.
- GÜNAY, Erhan**, Uygulamada Suçların Tespiti ve Cezaların Tayini, Ankara 1996.
- GÜREL, A. Bülent/ODYAKMAZ, A. Nevzat**, İçtihatlı Ceza Kılavuzu Cezaların Tertip ve Sırası, İstanbul 1971.
- HAFIZOĞULLARI, Zeki**, Ceza Normu-Normatif Bir Yapı Olarak Ceza Hukuku Düzeni, Ankara 1996.
- HAFIZOĞULLARI, Zeki**, Cezanın Tayin Edilmesi, Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989.
- HAKERİ, Hakan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2023.
- HAKERİ, Hakan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler Temel Bilgiler, Ankara 2023.
- HAKERİ, Hakan**, Haksız Yakalanan ve Tutuklananlara Tazminat Verilmesi, Ankara 1999.
- HELLWIG, Albert**, Betrügerische Ausnutzung spiritischer Leichtgläubigkeit, in Archiv für Kriminologie, Baden Baden 1930.
- HENKEL, Heinrich**, Die "richtige" Strafe: Gedanken zur richterlichen Strafzumessung, Tübingen 1969.

- HETTİNGER, Michael**, Das Doppelverwertungsverbot bei strafrahmenbildenden Umständen (§§ 46 Abs. 3, 50 StGB), Berlin 1982.
- HOEGEL, Hugo**, Gesamtreform der oesterreichischen Strafrechts, Leipzig 1909.
- HOHMANN/SANDER**, Strafrecht Besonderer Teil-II, Delikte gegen die Person und gegen die Allgemeinheit,, 1. Aufl., München 2000.
- HORN, Eckhard**, Die strafrechtlichen Sanktionen. Eine systematische Darstellung für die Praxis der Strafrechtspflege, München 1984.
- HORN, Karl**, Entwicklung der Strafzumessungbestimmungen in den Entwürfen eines deutschen Reichstrafgesetzbuches Worms, Berlin 1932.
- HÖNIG, Kai Hart**, Gerechte und zweckmäßige Strafzumessung : zugleich ein Beitrag zur Theorie positiver Generalprävention, Berlin 1992.
- İÇEL, Kayıhan**, Suçların İçtimaı, İstanbul 1972.
- İÇEL, Kayıhan/SOKULLU, Fusun/ÖZGENÇ, İzzet/SÖZÜER, Adem/MAHMUTOĞLU, Fatih S./ÜNVER, Yener**, Yaptırım Teorisi, 2. Bası, İstanbul 2002.
- İÇEL, Kayıhan/DONAY, Süheyl**, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Hukuku Genel Kısım, İstanbul 2005.
- İÇEL, Kayıhan/YENİSEY, Feridun**, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Kanunları, İstanbul 1994.
- İÇLİ, Tülin Günşen**, Türkiye’de Cezaevlerindeki Rehabilitasyon Faaliyetleriyle İlgili Sosyolojik Bir Analiz, Ankara 1999.
- İNCE, Hüseyin**, Kısa Süreli Hürriyeti Bağlayıcı Cezalara Seçenek Yaptırımlar, Ankara 2007.
- İNCEOĞLU, Sibel**, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılama Hakkı, İstanbul 2002.
- İŞOĞLU, Polat T.**, Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Adli Para Cezası, Ankara 2008.
- JESCHECK, Hans-Heinrich**, Almanya Federal cumhuriyeti Ceza Hukukuna Giriş, (Çev. Feridun Yenisey), İstanbul 2007.
- JESCHECK, Hans-Heinrich/WEİGEND, Thomas**, Lehrbuch des Strafrechts Allgemeiner Teil, Berlin 1996.
- KABAK YÜCE, Emine**, Kusur Esasına Dayalı Olarak Cezanın Belirlenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir 2020.
- KABAN, Mater/AŞANER, Halim/GÜVEN, Özcan/YALVAÇ, Gürsel**, Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (Eylül 1996-Temmuz 2001), Ankara 2001.
- KANGAL, Zeynel**, Ceza Hukukunda Elektronik İzleme, İstanbul 2004.

- KANTAR, Baha**, Ceza Muhakemeleri Usulü, Muhakeme Usulü İkinci Kitap, İstanbul 1946.
- KARAGÜLMEZ, Ali**, Gün Para Cezası Sistemi, Ankara 2005.
- KARAKAŞ DOĞAN, Fatma**, Cezanın Amacı ve Hapis Cezası, İstanbul 2010.
- KİNDHÄUSER, Urs**, Strafgesetzbuch, Lehr- und Praxiskommentar, 4. Aufl., Baden-Baden 2010.
- KLEİNKNECHT, Theodor/MEYER-GOSSNER, Lutz**, Strafprozessordnung, Gerichtsverfassungsgesetz, Nebengesetze und ergänzende Bestimmungen, Kommentar, 43. Aufl., München 1997.
- KOCA, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2023.
- KOHLSCHÜTTER, Hans**, Entweder "Schuld des Täters" oder "Tatproportionalität" als Grundlage für die Strafzumessung, eine echte Alternative? : die Eliminierung der überindividuellen Denkfehler in der strafrechtlichen Irrtumslehre; ein Beitrag zur Faktorenanalyse des unwertproportionalen Quantums der strafwertigen Sanktion, Aachen 2001.
- KOHLSCHÜTTER, Hans**, Die Quanten des Unwerts der Straftat : das Denkschema der "Doppelnatur" als Gespinst und Schadcode, Aachen 2011.
- KOYUNCU, Ali**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Uygulayıcı Gözüyle Yorumu, Genel Hükümler, Ankara 2006.
- KÖHLER, Michael**, Strafrecht, Allgemeiner Teil, Heidelberg 1997.
- KUMBASAR, Enver**, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Ankara 2012.
- KUNTER, Nurullah/YENİSEY, Feridun/NUHOĞLU, Ayşe**, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 13. Bası, İstanbul 2006.
- KURT, Mehmet**, Cezaların İnfazı ve Ceza İnfaz Kurumlarının Sorunları, Ankara 2007.
- LACKNER, Karl/KÜHL, Kristian**, Strafgesetzbuch mit Erläuterungen, 24. Neuarbeitete Aufl., München 2001.
- MADEN, Mehmet**, Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar, Ankara 2012.
- MALKOÇ, İsmail**, Açıklamalı ve İctihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara 2003.
- MALKOÇ, İsmail**, Yeni Türk Ceza Kanunu, Ankara 2008.
- MALKOÇ, İsmail/GÜLER, Mahmut**, Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler 1, Ankara 1996.
- MAURACH, Reinhard**, Deutsches Strafrecht Allgemeiner Teil, Karlsruhe 1958.
- MECİT, Kemal**, İnfaz Hukuku, Ankara 2020.

- MERAKLI, Serkan**, Ceza Hukukunda Kusur, Ankara 2020.
- METİNER, Haydar/KOÇ, E. Ahsen**, Ceza Hukuku Genel Hükümleri, Ankara 2008.
- MEYER-GOSSNER, Lutz/APPL, Ekkehard**, Die Urteile in Strafsachen, München 2008.
- MUTLU, Gülhan**, Haksız Tahrikin Öldürme Suçları Bağlamında Uygulama Alanı ve Cezanın Belirlenmesine Etkisi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.
- MÜLLER-DİETZ, Heinz**, Probleme des modernen Strafvollzuges Möglichkeiten und Schranken eines behandlungsorientierten Vollzuges, Berlin 1974.
- ODYAKMAZ, A. Nevzad**, Ceza Hukuku-Türk Ceza Hukukunun Temel İlkeleri ve Türk Ceza Hukukunun Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar, İstanbul 1999.
- ÖNDER, Ayhan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler C. II-III, İstanbul 1992.
- ÖZBEK, Veli Özer**, İzmir Şerhi, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, Ankara 2006.
- ÖZBEK, Veli Özer**, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı Genel Hükümler Cilt I, Ankara 2005.
- ÖZBEK, Veli Özer/ DOĞAN, Koray/BACAĞSIZ, Pınar/TEPE, İlker**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2018.
- ÖZEK, Çetin**, "1997 Türk Ceza Yasa Tasarısına İlişkin Düşünceler", İstanbul 1999.
- ÖZGENÇ, İzzet**, Suça İştirakın Hukuki Esası ve Faillik, İstanbul 1996.
- ÖZGENÇ, İzzet**, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi, Ankara 2005.
- ÖZGENÇ, İzzet**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2023.
- ÖZGENÇ, İzzet/ŞAHİN, Cumhur**, Uygulamalı Ceza Hukuku, Ankara 2001.
- ÖZTÜRK, Bahri/ERDEM, Mustafa Ruhan**, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, Ankara 2023.
- PARLAR, Ali/HATİPOĞLU, Muzaffer**, Türk Ceza Kanunu Yorumu, Ankara 2010.
- POLATCAN, İsmet**, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Gereklçeler, Anayasa Mahkemesi Kararları, Bilimsel Görüşler, İstanbul 1989.
- RASCH, Wilfried/KONRAD, Norbert**, Forensische Psychiatrie, 3. Aufl., Stuttgart 2004.
- SANG, Gyu Im**, Operationalisierung der Strafzumessung: mit der Rekonstruktion des strafrechtlichen Schuldbegriffs, 1. Aufl., Göttingen 2000.
- SAUER, Wilhelm**, Allgemeine Strafrechtslehre, der Grundlagen des Strafrechts, 3. Aufl., Berlin 1955.

- SAVAŞ, Vural/MOLLAMAHMUTOĞLU, Sadık**, Türk Ceza Kanununun Yorumu, Ankara 1999.
- SCHAFER/SANDER/VAN GEMMEREN**, Praxis der Strafzumessung, 4. Aufl., München 2008.
- SCHALL, Hero/SCHİRRMACHER, Gesa**, "Doppolverwertungsverbot und Bewertungsrichtung in der Systematik des richterlichen Strafzumessungsaktes", Jura 1992.
- SCHMİDTHAEUSER, Eberhard**, Strafrecht Allgemeine Teil Lehrbuch, Tübingen 1975.
- SCHMİTZ, Claudia Büch**, Opfervertrauen und Strafzumessung, Frankfurt am Main 1997.
- SCHMÜLLİNG, Katja Mestek**, Mittelbare Straftatfolgen und ihre Berücksichtigung bei der Strafzumessung, Berlin 2004.
- SCHÖCH, Heinz**, Strafzumessungspraxis und Verkehrsdelinquenz, Stuttgart 1977.
- SCHÖNKE, Adolf**, Strafgesetzbuch für Deutsche Reich, 2. Aufl., München, Berlin 1944.
- SCHÖNKE/SCHRÖDER/STREE**, Strafgesetzbuch Kommentar, München 2001.
- SOYASLAN, Doğan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2022.
- SOYASLAN, Doğan**, Kriminoloji, Ankara 2022.
- STRATENWERTH, Günter**, Schweizerischer Strafrecht, Allgemeiner Teil I, Strafen und Massnahmen, Bern 1989.
- STRATENWERTH, Günther**, Tatschuld und Strafzumessung, Recht und Staat in Geschichte und Gegenwart, Heft 406/407, Tübingen 1972.
- STRENG, Franz**, Strafrechtliche Sanktionen, Berlin 1991.
- ŞEN, Ersan**, Anayasa Mahkemesi Kararları-Ceza, İstanbul 1998.
- ŞEN, Ersan**, Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu, İstanbul 2006.
- ŞAHİNKAYA, Yalçın**, Suçsuzluk Karinesi, Ankara 2008.
- ŞİMŞEK, Alahattin**, Türk Ceza Hukukunda Takdiri İndirim Nedenleri (TCK m.62), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Samsun 2014.
- ŞİRİN, Osman/GÖKCAN, Hasan Tahsin/ARTUÇ, Mustafa**, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Ankara 2021.
- TANER, Fahri Gökçen**, Türk Ceza Hukukunda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar, Ankara 2017.
- TANER, Tahir**, Ceza Hukuku Umumi Kısım, 3. Basım, İstanbul 1953.

- TAŞDEMİR, Kubilay/ÖZKEPİR, Ramazan**, Son Değişikliklerle İctihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara 1999.
- TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/SANCAKDAR, Oğuz**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulanması, Ankara 2004.
- TCK ÖNTASARISI**, İkinci Komisyon Tarafından Yapılan Değerlendirme Sonunda Hazırlanan Metin, Ankara 1989.
- TDK**, Türkçe Sözlük, Ankara 1998.
- TONGÜR, Ali Rıza**, Yeni Boyutlarıyla Ceza Hukukunda Erteleme, Ankara 2009.
- TOROSLU, Haluk**, Ceza Müeyyidesi, Ankara 2010.
- TOROSLU, Nevzat**, Ceza Hukuku Genel Kısım, Ankara 2021.
- ÜNVER, Yener**, Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, İstanbul 2003.
- ÜNVER, Yener/HAKERİ, Hakan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2023.
- ÜNVER, Yener/NUHOĞLU, Ayşe**, İsviçre Ceza Kanunu Öntasarısı, İstanbul 1997.
- WALDEYER, Karin**, Die Bedeutung eines rechtskräftigen Strafurteils im Rahmen der Strafzumessung, Hamburg 2006.
- WARDA, Günther**, Dogmatische Gurndlagen des richterlichen Ermessens im Strafrecht, Köln 1962.
- WÜRTEMBERGER, Thomas**, Kriminalpolitik im sozialen Rechtsstaat, Stuttgart 1970.
- YALVAÇ, Gürsel**, Karşılaştırmalı-Gerekçeli İctihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara 2008.
- YAPAR, Emin**, İddia Pazarlığı, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2012.
- YARGITAY İCTİHADİ BİRLEŞTİRME KARARLARI CEZA BÖLÜMÜ, C. III**, Ankara 1981.
- YAŞAR, Osman**, İctihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara 2001.
- YAŞAR, Osman/GÖKCAN, Hasan Tahsin/ARTUÇ, Mustafa**, Türk Ceza Kanunu, Ankara 2011.
- YENİSEY, Feridun/PLAGEMAN, Gottfried**, Alman Ceza Kanunu, Strafgesetzbuch (StGB), (Almanca Metin, Türkçe Çeviri ve Sözlük), İstanbul 2009.
- YERDELEN, Erdal**, Soruşturma ve Koruma Tedbirleri, Ankara 2006.
- YERDELEN, Erdal**, Müsadere ve Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi, Ankara 2010.
- YERDELEN, Erdal**, Türk Ceza Hukuku Yaptırımları ve İnfazı, Ankara 2022.

- YERDELEN, Erdal**, Ceza Muhakemesinde Hükümün Gerekçesi, Ankara 2015.
- YERDELEN, Erdal**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma Eğitim Kitabı, Adalet Bakanlığı Yayını, Ankara 2018.
- YERDELEN, Erdal/ÖZBEK, Mustafa Serdar/BOZ, Burak/ALTUNTAŞ, Şeyda/ERDEM, Dilek Özge/YILMAZ, Berna Aysen**, Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma, Ankara 2018.
- YERDELEN, Erdal/BOZ, Burak**, Suçların İctimanda Tamamlama Muhakemesi, TAAD, Y:2023, S: 56.
- YILDIRIM, Akif**, Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.
- YILMAZ, Ejder**, Hukuk Sözlüğü, 6. Bası, Ankara 2001.
- YILMAZ, İrem**, Kusurluluğu Etkileyen Bir Hal Olarak Haksız Tahrik (TCK m.29), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2019.
- YILMAZ, Zekeriya**, Türk Ceza Kanunu ve Kabahatler Kanunu, Ankara 2005.
- YURTCAN, Erdener**, CMK Şerhi, 4. Bası, İstanbul 2005.
- YURTCAN, Erdener**, Ceza Yargılamasında Kesin Hüküm, İstanbul 1987.
- YÜCE, Turhan Tufan**, Ceza Hukukunun Temel Kavramları, Ankara 1985.
- YÜKSEL, Turgut**, 5237 sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu'na Göre İlgili Genel Hükümler Işığında Adam Öldürme, Yaralama, İntihara Yönlendirme, İşkence ve Eziyet Suçları, İstanbul 2007.
- ZAFER, Hamide**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2010.
- ZİPF, Heinz**, Strafmassrevision, München 1969.

MAKALELER ve TEBLİĞLER

- AKBULUT, Berrin**, "Zincirleme Suç-Fikri İctima", HPD, S:2, Sonbahar 2004.
- AKBABA, Zeynep Burcu**, Kimyasal Hadım Yönteminin Anayasaya Uygunluğu-I, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y:22, S:81, Y: Mart-Nisan 2009.
- AKBULUT, İlhan**, "İslam Hukukunda Suçlar ve Cezalar", AÜHFD, C:52, S:1, Y:2003.
- AKSAN, Murat**, "Yeni TCK'da Yaptırım Sistemi", Hukuki Perspektifler Dergisi (HPD), S:2, Sonbahar 2004.
- AKSOY, Retornaz/EMİNE, Eylem**, "Beccaria'nın Hapis Cezasına Bakışı Üzerine Bir Değerlendirme", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y:2014, S: 112, s.97.
- AKTAŞ, Sururi**, "Hukuk Devleti İdealine Felsefi Bir Bakış", Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, Y:5, S:1-2020.

- ALBAYRAK, Mustafa**, “Yaralama ve Öldürmeye Teşebbüs Suçlarında Temel Cezanın Belirlenmesi”, AD, S:3, Ocak 2009.
- ALDEMİR, Hüsnü**, “Yeni Türk Ceza Kanunu Açısından Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi”, Terazi Hukuk Dergisi, S:3, Kasım 2006.
- ALPASLAN, Şükrü**, “Türk Ceza Kanunu’nda Feri ve Mütemmim Cezalar”, Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Karşısında TCK’nın 50. Yılı ve Geleceği Sempozyumu, İstanbul 1977.
- ARIK, Feda Şamil**, “İlk Türk Devletlerinde Suçlar ve Cezalar”, Tarih Araştırmaları Dergisi, S:28, Y:1995.
- ARSLAN, Memduh**, “Vergilendirmede Sahte Belge Kullanımına Verilecek Hapis Cezasının Belirlenmesi”, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S:10, Y:Temmuz 2015.
- ARTUK, Emin**, “Ölüm Cezası”, Prof. Dr. Jale G. Akipek’e Armağan, Konya 1991.
- ARTUK, Mehmet Emin**, “Ceza Kanununun Suç Siyaseti Bilimi Açısından Değerlendirilmesi”, CHD, S:2, Y:1, Aralık 2006.
- ARTUK, Mehmet Emin**, “Türk Ceza Hukukunda Yaptırımlar Sistemi I”, Ceza Hukuku Dergisi (CHD), S:4, Y:2007.
- ARTUK, Mehmet Emin/ALŞAHİN, Mehmet Emin**, “Hükümlünün Hakları”, Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer’e Armağan, Cilt: I, Ankara 2008.
- ARTUK, Mehmet Emin/ÇINAR, Ali Rıza**, “Yeni Bir Ceza Kanunu Arayışları ve Adalet Alt Komisyonu Tasarısı Üzerine Düşünceler”, Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Ankara 2004.
- AŞÇIOĞLU, Çetin**, “Yargıda Gereke Sorunu”, Hukuk Felsefesi ve Sosyoloji Arkivi, 8. Kitap, İstanbul 2003.
- AŞÇIOĞLU, Çetin**, “Bireyler Türk Yargısına Neden Güvenmiyor?”, Manisa Barosu Dergisi, S:86, Y:2003.
- AŞÇIOĞLU, Çetin**, “Yargıda Gereke Sorunu?”, TBBD, S:48, Y:2003.
- ATALAY, Osman**, “Hapisten Çevrilen Adli Para Cezalarının İnfazı”, Terazi Hukuk Dergisi, S:21, Y:3, Mayıs 2008.
- AYDIN, Devrim**, “Terör Hukukla Önlenebilir mi?”, Mülkiyeliler Birliği Dergisi, S:250, Kasım 2008.
- AYDIN, Devrim**, “Ceza Hukukunun Geleceği ve Yeni Yaptırım Biçimleri”, CHD, S:12, Y:5, Nisan 2010.
- AYDIN, Devrim**, “Ceza Hukukunun Kökeni ve Doğuşu”, CHD, S:16, Y:6, Ağustos 2011.
- AYGÖRMEZ UĞURLUBAY, Gülsün Ayhan/NURAN Haydar/KORKMAZ, Mehmet**, “Serî Muhakeme Usûlüne İlişkin Sorunlar”, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S: 1, S: 2, Aralık 2019.

- AYIK, İsmail Hakkı**, "Cezanın Tatbik ve Tertibi", AD, S:10, Y:1950.
- BACAKSIZ, Pınar**, "İddianame Pazarlığı (Plea Bargaining)", CHD, S:7, Ağustos 2008.
- BACAKSIZ, Pınar**, "Federal Cezalandırma Yönergesi Işığında Amerikan Hukuku'nda Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi", CHD, S:16, Ağustos 2011.
- BACAKSIZ, Pınar/BAYZİT, Tuğba**, "Türk-Alman Hukukunda Takdiri İndiirm Nedenleri", CHD, S:47, Y:2021.
- BALCI, Murat**, "Ceza Muhakemesinde Hüküm ve Türk Ceza Kanunu'nda Kabul Edilen Suç Teorisi (CMK m.223)", Terazi Hukuk Dergisi, S:74, Y:2012.
- BAYTAZ, Abdullah Batuhan**, "Seri Muhakeme Usulü", Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi-Journal Of Penal Law And Criminology, Y:2020, C: 8, S: 2.
- BEKRİ, M. Nedim**, "Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi", AD, S:38, Eylül 2010.
- BEKRİ, M. Nedim**, "Gerekçeli Karar Hakkı", Ankara Barosu Dergisi, 2014, Sayı: 3.
- BELİNG, Ernst**, "Entscheidungsanmerkung zu RG", JW, 1924.
- BERZ, Ulrich**, "BGH, 15.05.1985 - 2 StR 83/85: Rechtlicher Hinweis bei qualifiziertem Tatbestand; verschuldete Auswirkungen der Tat (m. Anm. Berz)", NStZ, Heft 2, 1986.
- BEULKE, W.**, "BGH, 25.09.1990 - 4 StR 359/90: Abgabe von Rauschgift und bewußte Selbstgefährdung (m. Anm. Beulke)", NStZ, Heft 8, 1991.
- BIYIKLI, Hasan**, "Tutukluluk Süresini Ceza Mahkûmiyetlerinden İndirilmesi", Yargıtay Dergisi, C:9, S:3, Temmuz 1983.
- BRUNS, Hans Jürgen**, "Zur Tragweite des Verbots der Doppelverwertung von Strafmildungsgründen", JR, No:6, 1980.
- BRUNS, Hans-Jürgen**, "Prozessuale "Strafzumessungsverbote" für nicht mitangeklagte oder wieder ausgeschiedene strafbare Vor- und Nachtaten? - Zur Frage der selbständigen, "gesonderten Bewertung" oder nur "indiziellen" Berücksichtigung derartiger "Nebendelikte" ".NStZ, Heft 3, 1981.
- CENTEL, Nur**, "Cezanın Amacı ve Belirlenmesi", Turhan Tufan Yüce'ye Armağan, İzmir 2001.
- ÇETİN, Ece**, "Cezanın Amaçları ve İyi Bir Cezada Bulunması Gereken Özellikler", İzmir Barosu Dergisi, Eylül 2020.
- ÇINAR, Ali Rıza**, "Adli Para Cezasının Bireyselleştirilmesinde Bir Gün Karşılığı Miktardan Kaynaklanan Sorunlar", Terazi Hukuk Dergisi, C:11, S:118, Haziran 2016.
- ÇOLAK, Haluk/ALTUN, Uğurcan**, "Cezanın Belirlenmesi Araçlarından Birisi Olarak Mahsup", AD, S:28, Y:2007.
- DEMİRTAŞ, Soner**, "Alman Ceza Kanunu'nda Kurala İlişkin Örnekler Müessesesi: Kanunilik İlkesi Açısından Bir Değerlendirme", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C:13, S:49, Y:2022.

- DENİZHAN, Hüseyin**, “Adli Para Cezaları”, AD, S:25, Y:97, Mayıs 2006.
- DİNÇKOL, Abdullah**, “Hâkimin Takdir Yetkisini Kullanırken Hak ve Nisfet”, Yarıntay Dergisi, C:19, S:3, Temmuz 1993.
- DİKKAŞ, Gülsüm Cansu**, “Kastrasyon ve Türkiye’de Cinsel Suçlarda Yasalaştırma Çalışmaları”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:4, S:2, Y:2019.
- DOĞAN, Koray**, “Cezaların Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi”, CHD, S:4, Ağustos 2007.
- DOĞAN, Koray**, “Ceza Muhakemesinde Hüküm”, CHD, S:7, Ağustos 2008.
- DÖNMEZER, Sulhi**, “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun Ön Tasarısının Temel Niteliği ve Kapsamı”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S:2, İstanbul 2002.
- DREHER, Eduard**, “Zur Spielraumtheorie als der Grundlage der Strafzumessungslehre des Bundesgerichtshofes”, JZ, 1967.
- DREHER, Eduard**, “Doppelverwertung von Strafbemessungsumstaenden”, JZ, 1957.
- DURŞUN, Hasan**, “Türk Ceza Hukukunda Mahsup Kurumu”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S:7, Y:2016.
- EKER KAZANCI, Behiye** “Mağdurun Davranışları ve Heyecan Halinin Ceza Sorumluluğuna Etkisi- Haksız Tahrik”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:15, Özel Sayı, Y:2013.
- ERDEM, Mustafa Ruhan**, “Kısa Süreli Özgürlüğü Bağlayıcı Cezaların İnfazı ve Yeni Seçenekler”, İnfaz Hukukunun Sorunları Sempozyumu (24-25.11.2000), Ankara 2001.
- ERDEM, Mustafa Ruhan/ŞENTÜRK, Candide**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Yeni Bir Kurum Olarak Seri Muhakeme Yöntemi (CMK m. 250)”, Ceza Hukuku Dergisi, C: 14, S: 41.
- EREM, Faruk**, “Cezayı Azaltıcı Takdiri Nedenler”, AÜHFM, C:III, S:2, 3, 4, Y:1946.
- EREM, Faruk**, “Psikanalizm Açısından Ceza Hukuku”, AÜHFD, C:44, S:4-5, Y:1995.
- ERSOY, Uğur**, “Türk ve Alman Ceza Hukuku Sistemlerinde Kusur Prensibinin Kapsamı ve Objektif Cezalandırılabilme Şartlarının Kusur Prensibi ile Bağdaştırılabilirliği”, TBBD, S:109, Y:2013.
- EŞİTLİ, Ezgi Aygün**, “Suçların ve Cezaların Kanuniliği İlkesi”, TBBD, S:104, Y:2013.
- AYGÜN EŞİTLİ, Ezgi**. “Kısa Süreli Hapis Cezası ve Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar”, AÜHFD, C:65, S:1, Y:2016, s.63-100.
- FRISCH, Wolfgang**, "Gegenwärtiger Stand und Zukunftsperspektiven der Strafzumessungsdogmatik", ZStW, Vol:99, No:3, 1987.

- GEDİK, Doğan**, "Yeni Türk Ceza Kanununda Cezanın Belirlenmesine Hâkim Olan İlkeler", *Terazi Aylık Hukuk Dergisi*, S:4, Aralık 2006.
- GÖKCEN, Ahmet**, "Cezanın Amacı ve Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfaz Sistemleri", *Ceza Hukuku Makaleleri*, İstanbul 2002.
- GÖKCEN, Ahmet/YENİDÜNYA, Caner**, "5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesine İlişkin Kurallar (TCK m.61-63)", *Uğur Alacakaptan'a Armağan Cilt 1*, İstanbul 2008.
- GÖKTÜRK, Neslihan**. "Türk Ceza Hukuku Sisteminde Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımların Hukuki Niteliği", *Dünyada ve Türkiye'de Ceza Hukuku Reformları Kongresi 2. Cilt, On İki Levha Yayıncılık*, İstanbul 2013, s.1891-1898.
- HAFIZOĞULLARI, Zeki**, "Ceza ve Güvenlik Tedbirleri", *Ankara Barosu Dergisi (ABD)*, S:1, Y:65, 2007.
- HANACK, Ernst-Walter**, "Rechtsprechung", No:10, JR, 1993.
- HANACK, Ernst-Walter**, "OLG Frankfurt, 12. 4. 1972 - 2 Ss 491/71 : * Strafzumessungsgründe bei einer Trunkenheitsfahrt eines Arztes (Ls.) (m. Anm. Hanack)", *NJW*, Heft 49, 1972.
- HENKEL, Heinrich**, "Strafempfindlichkeit und Strafempfänglichkeit des Angeklagten als Strafzumessungsgründe", *Festschrift für Heinrich Lange zum 70. Geburtstag* 25. März 1970.
- HIRSCH, Hans-Joachim**, "Besprechung von Reinhart Maurach, Besonderer Teil", 5. Aufl., *ZStW*, 1972.
- HORN, Eckhard**, 'Wider die "doppelspurige" Strafhöhenzumessung', *Festschrift für F. Schaffstein: zum 70 Geburtstag* am 28. Juli 1975, Göttingen 1975.
- HORSTKOTTE, Hartmuth**, "Gleichmäßigkeit und Schuldangemessenheit der Strafzumessung", *Individualprävention und Strafzumessung Ein Gespräch zwischen Strajustiz und Kriminologie*, herausgegeben von Jörg-Martin Jehle, Wiesbaden 1992.
- HÖRNLE, Tatjana**, "Almanya'da Cezanın Belirlenmesindeki Durum", (Çev. Kaan Canan), *Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C:XXVI, S:2, Y:2022.
- HÜTTEMAN, Suzan Denise**, "İstinaf Kanun yolunda Cezanın Belirlenmesi", (Çev. Salih Özkan), *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C:12, S:159-160, Y:2017.
- İÇEL, Kayıhan**, "Hürriyeti Bağlayıcı Cezalara Seçenek olan Müesseselerdeki Gelişmeler ve Türk Ceza Sisteminin Bu Yönde Değerlendirilmesi", *Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Karşısında TCK'nın 50. Yılı ve Geleceği*, İstanbul 1977.
- İÇEL, Kayıhan**, "Mevkuten Geçen Müddetin Ceza Mahkûmiyetlerinden Mahsubu", *İÜHFİM*, C:XXIX, S:3, Mart 1963.

- İÇEL, Kayıhan/YURTCAN, Erdener**, “Alman Düzene Aykırılıklar Kanunu”, İHFM, C:XXXVI, S:1-4, Y:1971.
- JAGUSCH, Heinrich**, “Entscheidungsanmerkung zu BGHSt 17, 266”, 1962.
- JAKOBS, Günther**, “Yurttaş Ceza Hukuku ve Düşman Ceza Hukuku”, (Çev. Cemil Ozansü), Terör ve Düşman Ceza Hukuku, Ed. Yener Ünver, Ankara 2008.
- JANISZEWSKI, Horst**, “Überblick über neue Entscheidungen in Verkehrsstraf- und -bußgeldsachen - - Überblick II/1992 -“, (Motorradunfall), NStZ, Heft 12, 1992.
- JESCHECK, Hans-Heinrich**, “1989 Türk Ceza Kanunu Ön Tasarısının Genel Hükümleri Hakkında Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, Türk Ceza Kanunu Tasarısı İçin Müzakereler, Konya 1998.
- KABAK YÜCE, Emine**, “Cezanın Belirlenmesinde Yapay Zekâ Temelli Sistemlerin Kullanımının Değerlendirilmesi”, CHD, S:48, Nisan 2022.
- KAMER, Vehbi Kadri**, “5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun Yüzbeşinci Maddesinde Yer Alan Kamuya Yararlı Bir İşte Çalıştırma”, AD, S:33, Ocak 2009.
- KARAKAŞ DOĞAN, Fatma**, “Suçların ve Cezaların İçtimar”, Köksal Bayraktar’a Armağan.
- KEÇELİOĞLU, Elvan**, “Ceza Hukukunda Haksızlık, Hareketin ve Neticenin Haksızlığı”, CHD, S:21, Y:2013.
- KESKİNSOY, Ömer**, “Hapis Cezasının Ertelenmesi”, ABD, C:2, Y:2006.
- KIZILARSLAN, Hakan**, “7188 Sayılı Kanun’la Ceza Muhakemesi Hukukuna Getirilen Seri Muhakeme Ve Basit Yargılama Usulleri”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 14, S: 183-184, Kasım- Aralık 2019.
- KOLCU, Selahattin**, “Ceza Hukukunda Kanunilik İlkesinin Unsuru Olan Belirlilik İlkesi”, Fasikül Hukuk Dergisi, C:8, S:76, Y:2016.
- KONİ, Burhan**, “Ceza Tayininde Suçlunun Şahsiyeti”, SBFD, Y:1956.
- KORUCULU, Irmak**, “Kısa Süreli Hapis Cezasının Seçenek Yaptırıma Çevrilmesi Konusunda Hakimin Takdir Yetkisi”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:9, S:2, Aralık 2021.
- KÖPRÜLÜ, Timuçin**, “Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlarda Değer Azlığı”, TBBD, S:71, Y:20, Temmuz-Ağustos 2007.
- KÜÇÜK, Tevfik Sönmez**, Bir Ceza Hukuku Yaptırımı Olarak Zorunlu Kastrasyonun Anayasa Hukuku Açısından İncelenmesi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:XIX, S: 4, Y:Ekim 2015.
- MERAN, Necati**, “Yeni Türk Ceza Kanununda Cezanın Belirlenmesi”, AD, S:24, Y:97, Ocak 2006.
- MERAN, Necati**, “Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar”, AD, S:27, Ocak 2007.

- MERAN, Necati**, "Hukukumuzda Adli Para Cezalarının İnfazı Rejimi", Terazi Hukuk Dergisi, Şubat 2008.
- OTACI, Cengiz**, "5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Takdire Bağlı İndirim ve Uygulaması", AD, S:26, Eylül 2006.
- ÖZBEK, Veli Özer**, "21. Yüzyılda Ceza Adaleti", Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arşivi, 13. Kitap, İstanbul 2005.
- ÖZBEK, Veli Özer**, "Ceza Adaletinin Sağlanması Etik İlkeler", CHD, S:15, Nisan 2011.
- ÖZEKES, Muhammet**, "Üst Derece Mahkemeleri Kararlarında Gereğe", Türkiye'de İstinaf Mahkemelerinin Kurulmasından Sonra Yargıtay'ın Rolü Konferansı, Ankara 2007.
- ÖZEN, Mustafa**, "Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C:15, S:1-2, Y:2009.
- ÖZEN, S. Evren**, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Cezalar", Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi, S:6-7, Y:2, Ekim 2005.
- ROXİN, Claus**, "Prävention und Strafzumessung", Festschrift für Hans-Jürgen Bruns zum 70. Geburtstag, Köln, Berlin, Bonn, München 1978.
- ROXİN, Claus**, "Yeni TCK ile Türkiye Avrupa'ya Dâhil Oluyor", HPD ile Röportaj, S:2, Sonbahar 2004.
- ROXİN, Claus**, "Ceza Hukukunun Bir Geleceği Var mıdır?", (Çev. Yener Ünver), Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 5, Suç Politikası, Ankara 2006.
- ROXİN, Claus**, "Zur jüngsten Diskussion über Schuld, Prävention und Verantwortlichkeit im Strafrecht", Festschrift für Paul Bockelmann zum 70. Geburtstag am 7. Dezember 1978, München 1979,
- SANAL, Adil**, "Cezayı Azaltıcı Takdiri Nedenler", AD, S:9, Y:56, Eylül 1965.
- SCHREİBER, Hans-Lüdwig**, "Widersprüche und Brüche in hetigen Strafkonzeptionen", ZStW, Vol:94, No:2, 1982.
- SCHÄFER, Gerhard**, "Referat für die strafrechtliche Abteilung des 58. Deutschen Juristentages am 19. September 1990", Verhandlungen des 58. Deutschen Juristentages, Band 2 (Sitzungsberichte), Teil L, München 1990.
- SELÇUK, Sami**, "Kavramlar Adlandırmalar ve Kararlar", Yargıtay Kararları Dergisi, Ekim 1993.
- SEVDİREN, Öznur**, "Cezalandırmada Bir Paradigma Değişikliği Olarak Onarıcı Adalet Felsefesi: Bir Sentez Denemesi-I", CHD, S:15, Nisan 2011.
- SOKULLU-AKINCI, Füsün**, "Cezalandırmada Amaç ve Ölüm Cezası", Yeni Türkiye Dergisi, S:10, Y:2, Temmuz-Ağustos 1996.
- SOKULLU-AKINCI, Füsün**, "Adalet Reformu ve Alternatif Ceza Yaptırımları", Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan, İstanbul 1998.

- SOYASLAN, Doğan**, “Cezaların Bireyselleştirilmesi”, SÜHFD, C:11, S:1-2, 2003.
- STRAHL, İvar**, “Kuzey Ülkelerinde Gün Para Cezası”, (Çev. Süheyl Donay), İÜHFM, C:XXXVI, S:1-4, Y:1970.
- STUMPF, Olav**, “Gibt es im materiellen Strafrecht ein Verteidigerprivileg?”, NStZ, 1997.
- TANERİ, Gökhan**, Temel Cezanın Belirlenmesi, ABD, S:3, Y:2016, S:3.
- TELLENBACH, Silvia**, “Alman Hukukunda Şeriat”, (Çev. Ahmet Mumcu), TBBĐ, S:84, Y:22, Eylül-Ekim 2009.
- THEUNE, W.**, “Zum Strafzumessungsrecht”, NStZ, Heft 4, 1986.
- TOROSLU, Haluk**, “Temel Cezanın Belirlenmesinde Saik ve Amaç”, Uğur Alacakaptan’a Armağan, İstanbul 2008.
- TOROSLU, Nevzat/ERSOY, Yüksel**, “Kanunlaşmaması Gereken Bir Tasarı”, Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, Ankara 2004.
- TURAN, Hüseyin**, “Hâkime Tanınan Takdir Yetkisi”, AD, S:8, Temmuz 2001.
- ÜNSAL, Levent**, “Ceza Hukukunda Takdiri İndirim Nedenleri ve TCK Madde 59”, AD, S:12, Y:93, 2002.
- ÜZÜLMEZ, İlhan**, “Yeni Ceza Kanunu’nun Sisteminde Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi”, EHFĐ, C:10, S:3-4, Y:2006.
- YAVUZ, Can**, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Suç ve Cezaların Kanuniliği İlkesi”, TBBĐ, S:145, Y:2019.
- YENİDÜNYA, Caner**, “5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Adli Para Cezaları ve İnfazı”, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C:X, S:1-2, Y:2006.
- YENİSEY, Feridun**, “İnfaz Hukukunun İnsan Hakları Yönü”, İnfaz Hukukunun Sorunları, Ankara 2001.
- YERDELEN, Erdal**, “Çifte Değerlendirme Yasağı (Deoppelverwertungsverbot)”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (SÜHFD), C:20, S:2, Y:2012.
- YERDELEN, Erdal**, Klonlamanın Ceza Hukukundaki Yeri, AÜHFD, C:63, S:3, Y:2014, s.3-23.
- YILMAZ, Zahit/APIŞ, Özge**, “Seri Muhakeme ve Basit Yargılama Düzenlemelerinin Değerlendirilmesi”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C: 26, S: 1, Haziran 2020.
- YURTCAN, Erdener**, “Ceza Yaptırımı ve Bireyselleştirme”, Ceza Hukuku Günleri-70. Yılında Türk Ceza Kanunu-Genel Hükümler (26-27 Mart 1997), İstanbul 1998.
- YÜCE, Turhan Tufan**, “Para Cezalarında Yeni Düşünce ve Sistemler ve Türk Para Cezaları Sistemi”, AD, C:48, S:7, Temmuz 1957.

- YÜCEL, Mustafa Tören**, “Ceza İnfaz Siyasetine Kritik Bir Bakış”, Adalet Dergisi, S:2-3, Y:64, 1973.
- YÜCEL, Mustafa Tören**, “Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfaz Stratejisi”, AD, S:7, Y:65, Temmuz 1974.
- YÜCEL, Mustafa Tören**, “Türk Ceza Kanunu Reformu”, Birinci Kitap, Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Reformu Panelindeki Konuşması, 21-22 Mayıs 2004.
- YÜCEL, Mustafa Tören**, “Yeni Türk Ceza Siyasetinin (De Facto) Yansımaları”, TBBD, S:88, Y:2010.
- YÜCEL, Mustafa Tören**, “Kararlarda Gerekçe ve Muhalefet Şerhi”, Hukuk Felsefesi ve Sosyoloji Arkivi, 8. Kitap, İstanbul 2003.
- YÜCEL, Mustafa Tören**, “TCK Tasarısı Üzerine Notlar”, Türk Ceza Kanunu Reformu, İkinci Kitap, 2004.
- ZIPF, Heinz**, “Die Behandlung des Rückfalls und der Vorstrafen nach Aufhebung des § 48 StGB”, Festschrift für Herbert Tröndle zum 70. Geburtstag am 24. August 1989, Berlin 1989.

WEB SİTELERİ

- “Meistens Fehler bei der Strafzumessung auf dem Blickwinkel des Revisionengerichtes”, http://www.bilder.buecher.de/.../22548165_lese_1.pdf.
- “Temyiz Mahkemesinin Bakış Açısından Cezanın Belirlenmesi Aşamasında En Çok Yapılan Hatalar”. http://www.bilder.buecher.de/.../22548165_lese_1.pdf.
- BİLİR, Faruk**, “Anayasa Uzlaşma Komisyonu ve Yeni Anayasa Yapım Süreci”; <http://www.ankarastrateji.org/yazar/doc-dr-faruk-bilir/anayasa-uzlasma-komisyonu-ve-yeni-anayasa-yapim-sureci>.
- HAFIZOĞULLARI, Zeki**, “Ceza Hukuku Genel Hükümler”, www.baskent.edu.tr/zekih/uygulamaci/cezagenel.htm.
- http://www.turkhukuksitesi.com/makale_437.htm.
- <https://sozluk.gov.tr/>
- <https://www.gesetze-im-internet.de/stgb>.
- https://www.ntv.com.tr/turkiye/somadaki-maden-faciyasi-davasinda-karar-can-gurkana-20-yil-hapis,kHZ640rSOU-MEKAE_mkstA.
- www.adalet.org/cbekran.php?id=6013.
- www.anayasa.gov.tr.
- www.ankahukuk.com.

[www.de.wikipedia.org/wiki/Strafzumessung_\(Deutschland\)#Grunds.C3.A4tze_der_Strafzumessung](http://www.de.wikipedia.org/wiki/Strafzumessung_(Deutschland)#Grunds.C3.A4tze_der_Strafzumessung).

www.ensonhaber.com.

www.hukukturk.com.

www.jurakopf.de/antinomie-der-straftzwecke.

www.kararara.com/yargitay/10hd/k3325.htm.

www.kazancihukuk.com.tr.

www.mpicc.de/.../lea_strafzumessung.htm.

www.opac.bibliothek.uni-halle.de/Strafzumessung.

www.siyaset.milliyet.com.tr/gul-yasada-suc-ve-ceza-dengesi-yetersizdi.

www.strafprozess.ch/einmaleins-der-straftzumessung/

www.ttb.org.tr/haber_goster.php?Guid=67d8faee-9232-11e7-b66d-1540034f819c.

www.turkcebilgi.com/sozluk/

www.yayin.adalet.gov.tr/dergi/40.s/

Fatih AKARSU

**DEVLET MEMURLARININ
NAKLEN ATANMASINDA
ÖZEL DURUMLAR**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Devlet Memurlarının Naklen Atanmasında Özel Durumlar
Fatih Akarsu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3917

Birinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 02 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ada Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Adal, Hasan Şükrü** (1968) Kamu Personel İdaresi, İstanbul, Ahmet Sait Matbaası.
- Akçer, Güney** (2011) *“Devlet Memurlarının Naklen Atanmasında İdarenin Takdir Yetkisi ve Bu Yetkinin Yargısal Denetimi”* (Yüksek Lisans), Tokat GaziOsman Paşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akılloğlu, Tekin** (1988) *“Kamu Yararı Kavramı Üzerine Düşünceler”*, İdare Hukuku ve İlimler Dergisi, C: 9, S: 1-3, s. 11-12.
- Akyazan, Ahmet Emrah** (2009), *“Maddi Açıdan İdari İşlemler”*, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S: 85, s. 220-240.
- Akyılmaz & Bahtiyar & Sezginer, Murat & Kaya, Cemil** (2021), 14. Baskı, Ankara, Savaş Yayınevi.
- Akyılmaz, Bahtiyar** (1998) *“Takdir Yetkisininin Yargısal Denetimi”*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, C: 1, S: 1, s. 23-57.
- Alan, Nuri** (1976) *“Konu Unsuru Bakımından Takdir Yetkisi ve Kanuna Aykırılık, İdare Hukuku ve İdari Yargı ile İlgili İncelemeler I”*, Ankara, Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları No: 21, s. 330-369.
- Alpar, Erol** (2003) Yönetimin Karar Almada Takdir Yetkisi, Polis Dergisi (Cumhuriyetin 80. Yılına Armağan), S: 36, s. 68-194.
- Aslan, Onur Ender** (2022) Kamu Personel Hukuku, 1. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Atasayan, Müzeyyen Gözde** (2012) Kamu Hizmetlerinde Süreklilik ve Düzenlilik İlkesi, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Atay, Ender Ethem** (2021) İdare Hukuku, 7. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Atay, Ender Ethem** (2022) İdare Hukuku Temel Hukuk Dizisi (*Ed. Ermenek, İbrahim*), 3. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Avcı, Mustafa** (2002) *“Devlet Memurlarının Naklen Atanmasında İdarenin Takdir Yetkisi”* (Yüksek Lisans), Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Avcı, Mustafa** (2009) Devlet Memurları Kanunu Kapsamında Kamu Görevliliğine Giriş, 1. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Ayaydın, Cem** (2010) 1982 Anayasası Çerçevesinde Kamu Yararı Kavramı ve Anayasa Mahkemesi, 1. Baskı, İstanbul. On İki Levha Yayıncılık.
- Aybay, Rona** (2006) Açıklamalı İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, 1. Baskı, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Yayınları.

- Aydın, Hüseyin** (2010) *“Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı”*, Ankara Barosu Dergisi, C: 68, S: 1, s. 109-128.
- Aydınoğlu Yalçın, Zeynep Nihal** (2022), *“İptal Kararlarını Uygulama Zorunluluğu ve Hukuki Güvenlik İlkesi Sebebiyle Uygulamada Hukuki İmkansızlık”*, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S: 51, s. 259-292.
- Aydoğdu, Yasin** (2018) *“Kamu Görevlilerinin Sendikal Hakları”* (Doktora), Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Azrak, Ali Ülkü**, *“İdari Yargı Denetiminin Sınırı Olarak İdarenin Takdir Yetkisi”*, İdare Hukuku ve İlimler Dergisi, S: 1-3, s. 17-28.
- Badur, Emel** (2009) *“Ailenin Korunması Alanındaki Son Gelişmeler”*, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S: 84, s. 63-92.
- Bağrıaçık, Ahmet** (2018) *“Kamu Hizmetinin Uyarılma İlkesi Üzerine Bir Değerlendirme”* Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 26, S: 3, s. 155-183.
- Balta, Tahsin Bekir** (1970-1972) *İdare Hukuku I (Genel Konular)*, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Başpınar, Recep** (1971) *“İdareni Takdir Yetkisinin Yargısal Denetime Tabi Tutulması”*, Danıştay Dergisi, S: 38-39, s. 59-85.
- Bayburtlu, Arif** (2011) *“Devlet Memurlarının Naklen Atanmalarında İdarenin Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi”* (Yüksek Lisans), Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bayraktar, Erman** (1976) *Takdir Yetkisi ve Yargı Yoluyla Denetimi, İdare Hukuku ve İdari Yargı ile İlgili İncelemeler-1*, Ankara, Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları No: 21.
- Bilgen, Pertev** (1999) *İdare Hukuku Dersleri: İdare Hukukuna Giriş*, 1. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi.
- Boz, Selman Sacit & Boz, İnce, Abidin Kadir & Büyükyıldırım, Gizem Elif & Acar, Enis** (2021) *Kamu Personel Hukuku (Ed. Boz, Selman Sacit)*, 1. Baskı, Ankara, Adalet.
- Bucaktepe, Adil** (2014) *“Devlet Memurluğu ve Memurların Değerlendirilmesi Üzerine Düşünceler”* Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 18, S: 3-4, s. 459-490.
- Can, Cavit** (1981) *“Kamu Personelinde Nakil (Yer ve Görev Değişikliği)”*, Danıştay Dergisi, Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılı Özel Sayı, s. 88-158.
- Cin Karagöz, Emine** (2011) *“Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Türk Danıştay Kararları Işığında Kamu Hizmetlerine Girmede Cinsiyet Ayrımı”* İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C: 69, S: 1-2, s. 1051-1073.
- Cin Karagöz, Emine** (2016) *“Kadın Erkek Eşitliği ve Ayrımcılık Yasağı Bağlamında Türkiye Eşitlik ve İnsan Hakları Kurumu'nun Yetkileri”* Yasama Dergisi, S: 32, s. 21-40.

- Cin, Emine** (2023) İdarenin Örgütlenmesinde İhtisaslaşma Prensibi, 1. Baskı, Ankara, Turhan, s. 82.
- Çağlayan, Ramazan** (2000) İdari Yargı Kararlarının Sonuçları ve Uygulanması, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Çağlayan, Ramazan** (2016) *“Aile Sağlı Merkezi Personelinin Hukuki Statüsü”* Uyuşmazlık Dergisi, C: 1, S: 7, s. 399-415.
- Çağlayan, Ramazan** (2021) İdare Hukuku Dersleri, 9. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Çakmak, Naci Münci** (2013) İdare Hukukunda Kuramsal Olarak Kamu Yararı, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Çal, Sedat** (2008) Türkiye’de Kamu Hizmeti ve İmtiyazın Dönüşüm Öyküsü, 1. Baskı, Ankara, TOBB Yayınları.
- Çaptuğ, Mehpare** (2021) *“Hukuki Güvenlik İlkesinin Kavramsal Gelişimi”*, Uyuşmazlık Dergisi, S: 17, s. 133-160.
- Çırakoğlu, Melikşah** (2022) Türkiye’de Kolluğun Sivil Denetimi ve Karşılaştırmalı Ülke Örnekleri, 1. Baskı, Ankara, Adalet.
- Çoban Atik, Aysegül** (2013) *“İdare Hukukunda Kazanılmış Hak İlkesi”*, C: 21, S: 1, (30.Yıl Armağanı) Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 11-53.
- Çolak, Nusret İlker** (2005) *“Kamu Görevlilerinin Naklen Atanma Kriterleri”*, Erzurum Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 1-2, s. 127-165.
- Damar, Emrullah** (1993) Devlet Memurları Kanunu ve Sözleşmeli Personel Mevzuatı, 2. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Demirezen, Salih Gökay** (2019) *“Devlet Memurlarının Atama ve Görevde Yükselmeden Kaynaklı Uyuşmazlıklarının Yargısal Denetimi”* (Yüksek Lisans), Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demren Dönmez, Burcu** (2011) *“Türk Ceza Kanunu’nda Kamu Görevlisi Kavramı”* Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S: 94, s. 95-130.
- Deniz, Buket** (2021) *“Türk Hukukunda Engelliler Bakımından Kamu Hizmetine Girme Hakkı”* Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 3, S: 1, s. 66-124.
- Derbil, Süheyy** (1950) *“Kamu Hizmeti Nedir?”* Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 7, S: 3-4, s. 28-36.
- Diñç, Âdem** (2011) Açıklamalı ve Yargı Kararları ile 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 1. Baskı, Ankara, Türkiye Belediyeler Birliği.
- Dönmez, Mustafa** (2000) *“Memurlara Vekalet ve İkinci Görev Verilmesi”*, İller ve Belediyeler Dergisi, S: 654, s. 225-238.

- Duran, Lütfi** (1982) İdare Hukuku Ders Notları, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 648.
- Duran, Lütfi** (1986) *"Anayasa Mahkemesi'ne Göre Türkiye'nin Hukuk Düzeni II"* Amme İdaresi Dergisi, C: 19, S: 2, s. 3-28.
- Ekinci, Murat** (2021) İdari İstikrar İlkesi, 1. Baskı, Ankara, Adalet.
- Eraslan, Yunus** (2022) *"657 Sayılı Kanun Kapsamında Memurların Kurumlar Arası Naklen Atanmaları"*, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 30, S: 1, s. 399-440.
- Erdem, Julide Gül** (2013) *"Danıştay Kararları Işığında İdarenin Takdir Yetkisi"* (Doktora), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erdem, Mehmet & Makaracı Başak, Aslı** (2022) Aile Hukuku, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Erdoğan, Mustafa** (2015) Anayasal Demokrasi, 13. Baskı, Ankara, Siyasal Kitabevi.
- Ergül, Ergin** (2017) *"Mevlânâ Perspektifinden Kamu Yönetiminde Liyakat ve Ehliyet İlkesi"*, Ombudsman Akademik, S: 6, s. 79-105.
- Esin, Yüksel & DüNDAR, Erol** (1971) Danıştay'da Açılacak Tazminat Davaları: İdari İşlemler, İdari Eylemler, İdari Sözleşmeler ve Danıştay Kararlarına Uyulmaması Dolayısıyla, 1. Baskı, Ankara, Balkanoğlu Matbaacılık.
- Evren, Çınar Can & Uçar, İsmail** (2022) Kamu Görevlileri Hukuku (*Ed. Ermenek, İbrahim*), 3. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınları,
- Giritli, İsmet & Bilgen, Pertev & Akgüner, Tayfun & Berk, Kahraman** (2013) İdare Hukuku, 6. Baskı, İstanbul, Der Yayınları.
- Gişi, Selçuk** (2017) Haklı Beklentilerin Korunması İlkesi, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Gözler, Kemal** (2011) Anayasa Hukukunun Genel Teorisi (Cilt 1), 1. Baskı, Bursa, Ekin Yayınevi, s. 793.
- Gözler, Kemal** (2009) İdare Hukuku (Cilt 1), 2. Baskı, Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları.
- Gözler, Kemal** (2009) İdare Hukuku (Cilt 2), 2. Baskı, Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları.
- Gözler, Kemal & Kaplan, Gürsel** (2021) İdare Hukuku Dersleri, 22. Baskı, Bursa, Ekin Yayınları.
- Gözübüyük, A. Şeref & Tan, Turgut** (2021) İdare Hukuku Genel Esaslar (Cilt 1), 14. Baskı, Ankara, Turhan.
- Gözübüyük, Şeref** (2015) Yönetim Hukuku, 33. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.

- Gülan, Aydın** (1998a) "*Kamu Hizmeti Kavramı*" İdare Hukuku ve İlimler Dergisi (Prof. Dr. Lütü Duran'a Armağan), C: 9, S: 1-3, s. 147-159.
- Gülan, Aydın** (1998b) "*Türkiye'de Kamu Hizmetleri'nin Gelişimi*" İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C: 56, S: 1-4, s. 97-107.
- Gülmez, Mesut** (1988) "*Sözleşmeli Personel, Anayasa ve Uluslararası Kurallar*" Amme İdaresi Dergisi, C: 21, S: 4, s. 25-44.
- Güncel Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu, www.sozluk.gov.tr, (Erişim: 26.06.2023).
- Günday, Metin** (1982) "*İdarenin Takdir Yetkisi*" (Doçentlik), Ankara.
- Günday, Metin** (1991) "*1982 Anayasasına Göre İdari Yargı Denetiminin Kapsam ve Sınırları*", I. Ulusal İdare Hukuku Kongresi (1-4 Mayıs 1990), I. Kitap (İdari Yargı), Ankara, Danıştay Matbaası.
- Gündüz, Fatma Ebru & Çebi Buğdaycı, Melike Özge** (2021) "*Sosyal Devlet İlkesinin Gereği Olarak Kamuda İstihdam Zorunluluğu*", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 16, S: 1, s. 183-234.
- Gündüz, Fatma Ebru** (2010) "*İdari İşlemin Geri Alınması*" (Doktora), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güran, Sait** (1963) "*İdari Lüzum Sebebiyle Memurun Tahvili ve Müstaifi Addi*", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C: 29, S: 1-2, s. 157-184.
- Güran, Sait** (1980) "*Yeni Bir Buluş: 'Askıda Memur'*" İdare Hukuku ve İlimler Dergisi, C: 1, S: 1, s. 69-78.
- Güran, Sait** (1980) "*Yer Değiştirme İşlemlerinin Maliyeti*", İdare Hukuku ve İlimler Dergisi, C: 1, S: 3, s. 25-31.
- Güran, Sait** (1989) "*Anayasa Mahkemesi'nin 1982 Anayasası Döneminde Personel Hukukuna Bakışı*", Anayasa Yargısı Dergisi, C: 6, s. 37-66.
- Güran, Sait** (1984) "*Anayasanın 128 ve 129. Maddeleri Yönünden Kamu Görevlileri*" Anayasa Yargısı Dergisi, C: 1, s. 193-200.
- Güran, Sait** (1980a) Memur Hukukunda Kayırma ve Liyakat Sistemleri, 1. Baskı, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- İlal, Ersan** (1966) "*Sınıflandırma ve Devlet Memurları Kanunu*" İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C: 32, S: 2-4, s. 749-781.
- Kalabalık, Halil** (2019) İdare Hukuku Dersleri (Cilt 1), 5. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Kanlıgöz, Cihan** (1993) "*1982 Anayasasına Göre Kamu Görevlisi Kavramının Anlam ve Kapsamı*" Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 43, S: 1, s. 170-197.
- Kanlıgöz, Cihan** (2002) "*Türk Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı*" (Doktora), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karamanoğulları, Onur** (2015) İdarenin Hukukla Kavranması: Yasallık ve İdari İşlemler, 3. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.

- Karahanogullari, Onur** (2015) Kamu Hizmeti (Kavram ve Hukuksal Rejim), 3. Baskı, Ankara, Turhan.
- Karatepe, Şükrü** (1991) *“İdarenin Takdir Yetkisi”*, Türk İdare Dergisi, S: 392, s.63-119.
- Karatepe, Şükrü** (1995) İdare Hukuku, 4. Baskı, İzmir, Akademi Kitabevi.
- Kargın, Baha** (1957) *“İdarenin Takdir Hakkı”*, İdare Dergisi, S: 245, s.71-85.
- Kargın, Baha**, *“Takdir Hakkının Şümulü ve Sınırları, İdare Dergisi”*, S: 256, s. 71-84.
- Karşlı, Mehmet Rauf** (2012) *“Devlet Memurlarının Naklen Atanması ve Muvafakat Vermeme İşleminin İptali”*, Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi, S: 17, C: 1, s. 26-28.
- Karşlı, Mehmet Rauf** (2016) İdare Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Kaya, Cemil** (1998) *“Devletin Aile Birliğini Koruma Ödevi Çerçevesinde Devlet Memurları Kanunu Madde 72”*, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 6, s. 635-666.
- Kaya, Cemil** (2021) İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Denetimi, 3. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Kaya, Cemil** (2011) Kararlarından Hareketle Kamu Yararı Kavramına Danıştay’ın Bakışı, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Kayar, Nihat** (2021) Kamu Personel Yönetimi, 11. Baskı, Bursa, Ekin Yayınevi.
- Kayıkcı, Kemal & Özdemir, İzzet & Yörük Tayfun** (2014) *“İl ve İlçe Milli Eğitim Yöneticilerinin Zorunlu Yer Değiştirme Uygulamasını Düzenleyen Yönetmeliğe İlişkin Görüşleri”*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, C: 13, S: 51, s. 124-149.
- Koca, Mahmut & Üzülmez, İlhan** (2017) Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 4. Baskı, Ankara, Adalet.
- Memiş, Halil** (2007) Açıklamalı-İçtihatlı-Örnekli 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 1. Baskı, Ankara, Mahalli İdareler Araştırma ve Geliştirme Derneği Yayınları.
- Meriç, Osman** (1959) *“Hukuk Devleti ve İdari Vesayet”*, Türk İdare Dergisi, S: 220, s. 23-32.
- Odyakmaz, Zehra & Kaymak, Ümit** (2017) İdare Hukuku, 18. Baskı, Kocaeli, Kuram Kitap.
- Oğurlu, Yücel** (2003) *“Danıştay Kararlarından Örneklerle Naklen Atamalar Sorunu”*, Kamu Personeli Sorunları İdare Hukuku Sempozyumu, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, s. 151-169.
- Oğurlu, Yücel** (2003) İdare Hukukunda Kazanılmış Haklara Saygı ve Haklı Beklentiler Sorunu, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.

- Onar, Sıddık Sami** (1966) İdare Hukuku Umumi Esaslar (Cilt 1), 3. Baskı, İstanbul, İsmail Akgün Matbaası.
- Onar, Sıddık Sami** (1966) İdare Hukuku Umumi Esaslar (Cilt 2), 3. Baskı, İstanbul, İsmail Akgün Matbaası.
- Örücü, Esin** (2011) *"Haklı Beklentiler'in Doğuşu ve Korunması"*, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C: 7, S: 1-3, s. 121-133.
- Özay, İl Han** (2002) *"Anayasa, Özgürlükler ve İdari Kolluk Yetkileri"*, Anayasa Yargısı, C: 19, S: 1, s. 275-286.
- Özay, İl Han** (2017) Günışığında Yönetim, 3. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi.
- Özen, Muharrem & Tozman, Önder** (2009) *"Türk Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı"* Amme İdaresi Dergisi, C: 42, S: 4, s. 25-57.
- Öztan, Bilge** (2015) Aile Hukuku, 6. Baskı, Ankara, Turhan.
- Öztürk, Namık Kemal** (2002) *"Liyakat Sistemini Korumanın Farklı Bir Yolu: Liyakat İlkesi Koruma Kurulu"*, Türk İdare Dergisi, S: 435, s. 129-143.
- Pekiner, Visalettin** (1961) *"İdarenin Takdir Yetkisi"*, Ankara Barosu Dergisi, S: 4, s. 1-8.
- Pınar, İbrahim** (2009) Açıklamalı – İçtihatlı Devlet Memurları Kanunu Şerhi (Cilt 1), 10. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Sağlam, Mehmet** (2000) Devlet Memurlarının Naklen Atanmaları ve Nakil İşlemlerinin Yargısal Denetimi, 1. Baskı, Ankara, Mahalli İdareler Derneği Yayınları.
- Sağlam, Mehmet**, (2005) *"Personel Hukukuna İlişkin Anayasal İlkeler ve Anayasa Mahkemesi'nin Uygulaması"*, Danıştay Dergisi, S: 109, s. 1-27.
- Sancakdar, Oğuz & Önüt, Lale Burcu & Başar, Cemal & Dilek Çaptuğ, Mehpare & Palas Dağlı, Ezgi & Yağcı, Pınar** (2022) İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı, 11. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Sarısu, Ayhan** (2011) *"Tanıma Kavuşturulamayan Kamu Hizmeti"*, Yargıtay Dergisi, C: 37, S: 3, s. 41-60.
- Saygın, Engin** (2016) *"Dergisi Haklı Beklentilerin Korunması İlkesine Yönelik Türk ve İngiliz İdare Hukuku Yaklaşımı Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz"*, Türkiye Barolar Birliği, S: 126, s. 211-234.
- Seçkin, Sinan & Üstün, Gül** (2015) *"İdari İşlemlerde Takdir Yetkisi ve Gerekeç İlkesi"*, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C: 21, S: 2, s. 509-534.
- Selman Sacit** (2017) İdare Hukukunda Haklı Beklentinin Korunması, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Sezer, Yasin** (2003) *"Kamu Hizmetine Girme Hakkı ve Liyakat İlkesi Açısından İstisnai Memurluklar"* Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 11, S: 3-4, s. 173-193.

- Sezginer, Murat** (2011) İdari İşlem-İcraîlik-Ayrılabilir İşlem-Yargısal Denetim, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C:69, S: 1-2, s. 241-250.
- Sürbehan, Sadrettin** (1970) “İdarede Takdir Hakkı”, Türk İdare Dergisi, S: 325, s. 77-106.
- Şen, Mustafa Lütfi** (1995) “Liyakat İlkesi ve Türk Personel Yönetimindeki Uygulamaları”, Amme İdaresi Dergisi, C: 28, S: 1, s.77-92.
- Tan, Turgut** (1991) “Anayasa Mahkemesi Kararlarında Kamu Hizmeti Yaklaşımı” Anayasa Yargısı Dergisi, C: 8, s. 233-252.
- Tan, Turgut** (2019) İdare Hukuku, 8. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Tortop, Nuri** (1999) Personel Yönetimi, 6. Baskı, Ankara, Yargı Yayınları.
- Tutum, Cahit** (1976) “Yönetimin Siyasallaşması ve Partizanlık”, Amme İdaresi Dergisi, C:9, S:4, s. 9-32.
- Tutum, Cahit** (1979) Personel Yönetimi, 2. Baskı, Ankara, TODAİE Yayınları.
- Ulusoy, Ali** (2004) Kamu Hizmeti İncelemeleri, 1. Baskı, İstanbul, Ülke Kitapları.
- Ulusoy, Ali** (2020) Yeni Türk İdare Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Ulusoy, Ali Dursun** (2013) “Kamu Görevlilerinin Eş Durumu Nedeniyle Tayinlerinde Ayrımcılık Hakkında Bir Karşı Oy”, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, C: 8, Özel Sayı, s. 3265-3267.
- Us Doğan, Eser** (2019) “Kamu Görevlisinin Tarafsızlık Yükümlülüğü Bağlamında Seçilme Yeterliliği” Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 4, S: 2, s. 319-362.
- Uysal, Zeki** (2010) “1982 Anayasası Çerçevesinde Devlet Memurlarının Naklen Atanmasında İdarenin Takdir Yetkisinin Yargı Yoluyla Denetimi” (Yüksek Lisans), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uz, Abdullah** (2011) “Anayasal Bir Hak Olarak Kamu Hizmetine Girme Hakkı ve Liyakat İlkesi” İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, C: 2, S: 1, s. 59-94.
- Yaşar, Hasan Nuri** (2013) İdare Hukuku Genel Esasları, 1. Baskı, İstanbul, Der Yayınları.
- Yavuzdoğan, Seçkin & Ergene, Arda** (2023) “Devlet Memurları Kanunu Uyarınca Vekalet Görevi ve İkinci Görev Yasağı” Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 13, S: 25, s. 205-223.
- Yavuzdoğan, Seçkin** (2013) “Naklen Atamalarda Eğitim Hakkının Gözetilmesi”, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 3, S: 2, s. 109-218.
- Yavuzdoğan, Seçkin** (2014) “Danıştay’ın Naklen Atamalarda Aile Birliği’nin Korunması Amacıyla Eş Durumunun Gözetilmesi İlkesine Yaklaşımı”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S: 225, s. 181-210.
- Yavuzdoğan, Seçkin** (2016) Devlet Memurları Kanunu Uyarınca Naklen Atama, 2. Baskı, Ankara, Adalet.
- Yayla, Yıldızhan** (1964) “İdarenin Takdir Yetkisi”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası (Halil Aslanlı Hatıra Sayısı, C: 30, S: 1-2, s. 201-211.

- Yayla, Yıldızhan** (2010) İdare Hukuku, 2. Baskı, İstanbul, Beta Yayıncılık.
- Yenice, Kazım & Yüksel, Esin** (1983) Açıklamalı-İçtihatlı-Notlu İdari Yargılama Usulü, 1. Baskı, Ankara, Arısan.
- Yıldırım, Ramazan & Çınarlı, Serkan** (2018) Türk İdare Hukuku Dersleri (Cilt 1), 1. Baskı, Ankara, Astana.
- Yıldırım, Ramazan & Çınarlı, Serkan** (2019) Türk İdari Hukuku Dersleri (Cilt 2), 1. Baskı, Ankara, Astana, s. 207.
- Yıldırım, Turan & Göçgün, Muhammed** (2016) *“İdarenin Düzenleyici İşleminde Eşitlik İlkesi”*, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 3, S: 2, s. 39-60.
- Yıldırım, Turan & Yasin, Melikşah & Kaman, Nur & Özdemir, H. Eyüp & Üstün, Gül & Çakır, Hüseyin Melih & Okay Tekinsoy, Özge** (Ed. Yıldırım, Turan) (2021) İdare Hukuku, 8. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 478.
- Yıldırım, Turan** (2001) *“Kamu Yararı ve Disiplin Cezalarının Affı”*, Anayasa Dergisi, C: 17, S: 1, s. 438-450.
- Yıldırım, Turan** (2008) İdari Yargı, Ankara, Beta Yayınları.
- Yıldız, Hayrettin** (2021) *“Blanco Kararı ve Kamu Hizmeti Ölçütünün Türk Hukukundaki Bazı Kararlar Üzerinden Değerlendirilmesi”* Legal Mali Hukuku Dergisi, C: 17, S: 193, s. 131-150.
- Yılmaz, Dilşat** (2008) *“Türk Hukuku’nda Kamu Hizmeti Kavramı ve Kriterleri”* Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 12, S: 1, s. 1215-1234.
- Yılmaz, Ejder** (2011) Hukuk Sözlüğü, 10. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, s. 1003.
- Zabunoğlu, Yahya Kazım** (2012) İdare Hukuku (Cilt 1), 12. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara.

İNTERNET KAYNAKLARI

- www.lexpera.com.tr
- <http://www.danistay.gov.tr/>
- <https://www.corpus.com.tr/>
- <http://www.legalbank.net/>
- www.ombudsman.gov.tr
- <http://lugatim.com>
- <http://www.tdk.gov.tr>
- <https://www.echr.coe.int>
- <http://lugatim.com>
- <https://www.tbmm.gov.tr/>
- <https://www.adalet.gov.tr/>

Prof. Dr. Mehmet ÖZDAMAR
Prof. Dr. Kürşat GÖKTÜRK
Doç. Dr. Mehmet Çelebi CAN
Dr. Öğr. Üyesi Esra KAŞAK

KIYMETLİ EVRAK HUKUKU

Genişletilmiş

5. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kıymetli Evrak Hukuku

Mehmet Özdamar - Kürşat Göktürk

Mehmet Çelebi Can - Esra Kaşak

Hukuk Yayınları Dizisi – 2782

Beşinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 03 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dememat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.

Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara

Sertifika No: 70086

KAYNAKÇA

- Akipek, J. G.:** Türk Eşya Hukuku (Aynî Haklar), Üçüncü Kitap, Mahdut Ayni Haklar (Menkul Rehni Hariç), Ankara 1974.
- Aksoy, N.:** "Karşılıksız Çeklere İlişkin Sigorta Fonunun Oluşturulması Konusunda Öneriler", Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, Özel Sayı, 2022, s. 281-295.
- Aksu, R.:** "Yargıtay Kararları Işığında Çekte Zamanaşımına İlişkin Düzenlemelerin İncelenmesi", Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIII, S. 1, 2023, s. 625-670.
- Akyılmaz, B.:** "Hukukî Görünüşe İtimat Teorisinin Def'i Sistemine Etkisi", Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 2, 2023, s. 255-291.
- Arıcı, F.:** "Kambiyo Senetlerinde Temsilcinin Yetkisini Aşarak Kambiyo Taahhüdünde Bulunmasından Doğan Sorumluluk", Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 1999, s. 11-28.
- Arseven, H.:** "Umumi Mağazalar", İÜHFM, C. 10, S. 3-4, 1945, s. 579-603.
- Atalı, M./Ermenek, İ./Erdoğan, E.:** Medenî Usûl Hukuku, 4. B., Ankara 2021.
- Ayhan, R./Çağlar, H./Özdamar, M.:** Sigorta Hukuku Ders Kitabı, Güncellenmiş 5.B, Ankara 2021 (Sigorta).
- Ayhan, R./Çağlar, H./Özdamar, M.:** Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Güncellenmiş 4. B., Ankara 2022 (Şirketler).
- Bahtiyar, M.:** Kıymetli Evrak Hukuku, 19. B., İstanbul 2022.
- Başbuğ, A. / Yücel Bodur, M.:** İş Hukuku, 5. B., İstanbul 2018.
- Bilgili, F./Demirkapı, E.:** Kıymetli Evrak Hukuku, 11. B., Bursa 2021.
- Bingöl, M. E.:** "Çekin Zayi Olması Durumunda Düzenleyenin İptal Davası Açma Hakkına Sahip Olup Olmadığına İlişkin Bir Değerlendirme", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 28, S. 1, 2024, s. 73-100.
- Bozer, A.:** "Muhatap Bankadan Başka Bir Bankaya Ödeme İçin Çekin İbrazı", Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan, İstanbul 2019, s. 317-329.
- Bozer, A./Göle, C.:** Kıymetli Evrak Hukuku, 11. B., Ankara 2024.

- Bozgeyik, H./ Gündoğdu, S. B.:** “Yargıtay Kararları Çerçevesinde Bonoda Düzenleme Sebebinin Değiştirilmesine Yönelik Beyanların İspat Yüküne Etkisi”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Dergisi, C. 7, S. 2, 2021, s. 257-269.
- Büyükşişli, A.:** Karşılıksız Çeke Bağlanan Suçlar, Ankara 2020.
- Can, M.:** Kıymetli Evrak Hukuku (Ders Kitabı), 4. B., Ankara 2019.
- Can, M. Ç.:** “Türk Borçlar Kanunu’nun 603. Maddesinin Kıymetli Evrak Hukukunda Uygulanabilirliği- Avalde Eşin Rızası Aranmalı mı?”, GÜHFD, C. 21, S. 3, 2017, s. 35-74.
- Can, M. Ç./Kaşak, F. E.:** “Ticari Borçlara Kefalet Halinde Ticari İşlerde Teselsül Karinesinin (TTK m.7) Müteselsil Kefil Sıfatının El Yazısıyla Belirtilmesini Arayan TBK m.583 Hükmü Karşısında Uygulanabilirliği”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 5, S. 162, 2020, s. 266-277.
- Can, O./Çakır, A.:** “Kıymetli Evrakta İş ve Tatil Günleri”, İnÜHFD, C. 15, S. 1, 2024, s. 174-183.
- Ceylan, N.:** Kambiyo Senetlerine Dayalı Olarak Açılan Menfi Tespit Davası, 2. B., Ankara 2023.
- Cinbaş, M. E.:** Kambiyo Senetlerinde Senet Metninde Değişiklikler ve Sahtecilik, Ankara 2022.
- Çağlar, H.:** “5941 Sayılı Çek Kanunu Hükümlerine Göre Ticaret Şirketi Yöneticilerinin, Temsilcilerinin ve İmza Yetkililerinin Çek Hesabı Açma ve Çek Düzenleme Yasağı”, GÜHFD, C. XIII, S. 1-2, 2009, s. 1-20.
- Çamlı, Z.İ.:** Türk Hukukunda Teminat Senetleri, Ankara 2020.
- Çamoğlu, E.:** Kıymetli Evrak Hukukunun Temel İlkeleri, 2. B., İstanbul 2023.
- Çelik, A.:** Ticaret Hukuku, 13. B., Ankara 2023.
- Domaniç, H.:** Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi IV, İstanbul 1990.
- Domaniç, H.:** “Kambiyo Senetlerinde Rehin Cirosu”, Ernst E. Hirsch’e Armağan, Ankara 1964, s. 519-541, (Armağan).
- Du Pasquier, S./Wolf, M./Oertle, M.:** Basler Kommentar, Obligationenrecht II, Hrsg: Heinrich Honsell, Nedim Peter Vogt, Rolf Watter, 5. Aufl., Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel 2016.
- Durgut, R.:** Kambiyo Senetlerinde Sebepsiz Zenginleşme, İstanbul 2005.
- Erdem, F. B./Şahin, F.:** “Güncel Yargıtay Kararları Çerçevesinde Hatır Senetleri: Hatır Def’i ve Bedel (Malen/Nakden) Kaydı”, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1, 2024, s. 41-67.
- Eren, F./Dönmez, Ü.:** Eren Borçlar Hukuku Şerhi, C. I, Ankara 2022 (C. I).

- Eren, F./Dönmez, Ü.:** Eren Borçlar Hukuku Şerhi, C. III, Ankara 2022 (C. III).
- Ermeneek, İ./Azaklı Arslan, B.:** “İcra ve İflas Hukuku Açısından Ticari Davalarda Arabulucuya Başvuru Zorunluluğu (TTK m. 5/A)”, TBB Dergisi, S. 148, 2020, s. 135-196.
- Ertem, B.:** “Karşılıksızdır İşlemine Yapmama Suçu”, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 2, 2023, s. 453-492.
- Ertem, B./Ersoy, U.:** “Karşılıksızdır İşlemi Yapılmasına Sebepiyet Verme Suçunda Faillik Sorunu”, ÇÜHFD, C. 5, S. 1, 2020, s. 1499-1518.
- Eriş, G.:** Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Kıymetli Evrak, Ankara 2014.
- Forstmoser, P./Meier-Hayoz, A./Nobel, P.:** Schweizerisches Aktienrecht, Bern 1996.
- Furter, R.:** Basler Kommentar, Wertpapierrecht, Wertpapierrecht, Art. 965-1186 OR, Bucheffektengesetz, Haager Wertpapier-Übereinkommen, Art. 108a-108d IPRGHrg: Heinrich Honsell, Nedim Peter Vogt, Rolf Watter, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel 2012.
- Göktürk, K.:** Kambiyo Senetlerinde Şahsi Defiler, Ankara 2022.
- Göle, C.:** “Karşılıksız Çek Nedeniyle Ceza Yaptırımlarının Uygulanacağı Kişiler”, Prof. Dr. Sabih Arkan’a Armağan, İstanbul 2019, s. 439-449.
- Göksu, B.:** Kambiyo Senetlerinde Def’iler, Ankara 2024.
- Gözüyeşil, F. F.:** Sermaye Piyasası Hukukunda İzahnameden Doğan Sorumluluk, 2. B., Ankara 2020.
- Helvacı, M.:** “Kambiyo Senetlerine Özgü Takip Yolları”, İÜHFM, C. LXXI, S. 2, 2013, s. 165-191.
- İlbasmış Hızlısoy, Ö.:** “Anonim Şirkette TTK m. 421.6 Bağlamında Pay Devri Kısıtlamalarının Geçici Olarak Etkisiz Hale Gelmesi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 30, S. 4, 2022, s. 2085-2125.
- İlgün, K.:** Uygulamada Bono ve Çek, Ankara 2024.
- Höhn, J.:** Basler Kommentar, Wertpapierrecht, Wertpapierrecht, Art. 965-1186 OR, Bucheffektengesetz, Haager Wertpapier-Übereinkommen, Art. 108a-108d IPRGHrg: Heinrich Honsell, Nedim Peter Vogt, Rolf Watter, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel 2012.
- Jäggi, P./Druey, J. N./von Greyerz, C.:** Wertpapierrecht: unter besonderer Berücksichtigung von Wechsel und Check, Verlag Helbing & Lichtenhahn, Basel 1985.

- Jäggi, P.:** Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Das Obligationenrecht, Die Wertpapiere, Zürich 1959.
- Karaahmetoğlu, İ. Ö.:** “Bonoda Düzenleme Yeri”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 25, S. 2, 2021, s. 165-209.
- Karayalçın, Y.:** Ticaret Hukuku III, Ticari Senetler (Kambiyo Senetleri), 4. B., Ankara 1970.
- Karayalçın, Y.:** “Rehin Cirounda Rehmeden Cirantanın Hukuki Durumu”, I. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara 1984, s. 223-245, (Sempozyum).
- Kaşak, F. E.:** Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hükümlerine Aykırılık, İstanbul 2019.
- Kaşak, F. E.:** “Tüzel Kişilik Kavramı ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması”, MÜHF-HAD, C. 26, S. 2, Aralık 2020. s. 330-351 (Tüzel Kişi).
- Kaya, A.:** “Yargıtay Kararları Işığında Bono ve Poliçe Borçlusunun Tevdi Hakkı, Tevdi Etmeyen Borçlunun Temerrüdü ve Temerrüt Faizi Ödenmesi Sorunu Üzerine Bir İnceleme”, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen’e Armağan, C. 1, İstanbul 2007, s. 705-725.
- Kaya, M. İ. / Tatlı, B.:** Ticaret Hukuku II, 3. B., Ankara 2022.
- Kaya, S.:** Bonoya Dayalı Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yoluyla Takip, Ankara 2020 (Bono).
- Kayihan, Ş.:** Kıymetli Evrak, 9. B., Ankara 2023.
- Kendigelen, A./Kırca, İ.:** Kıymetli Evrak Hukuku, 7. B., İstanbul 2023.
- Kendigelen, A.:** Çek Hukuku, 5. B., İstanbul 2019 (Çek Hukuku).
- Kendigelen, A.:** “Müracaat Hakkını Kaybeden Çek Hamilinin Başvurabileceği Hukuki Yollar”, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen’e Armağan, C. 1, İstanbul 2007, s. 727-740 (Armağan).
- Kınacıoğlu, N.:** Kıymetli Evrak Hukuku, 5. B., Ankara 1999.
- Kırca, İ.:** 5941 Sayılı Çek Kanunu, Konferans, Ankara 2010.
- Koca, M./Üzülmez, İ.:** Türk Ceza Hukuku- Özel Hükümler, 6. B., Ankara 2019.
- Kocayusufpaşaoğlu, N. (Hatemi, S./Serozan, R./Arpacı, A.):** Borçlar Hukukuna Giriş Hukukî İşlem Sözleşme, 4. B., İstanbul 2008.
- Kurt E./ Atasoy Ö. A.:** “Çek Kanunu’nda Yapılan Son Düzenlemeler Işığında Karşılıksız Çek Sorununa Bir Çözüm Olarak Karşılıklı Sigorta ve Türkiye’deki Uygulaması”, Hacettepe HFD, C. 12, Özel Sayı, 2022, s. 112-141.

- Kurt Konca, N.:** “*Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı (Zorunlu) Arabuluculuk*”, Seta Perspektif, S. 225, 2018, s. 1-6.
- Küçükaydın, H. D.:** “*6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Hükümleri Kapsamında Tahsil Ciroosu Hamilinin Yetkileri*”, EBYÜHFD, C. XXIII, S. 1-2, 2019, s. 139-178.
- Meier-Hayoz, A./von der Crone, H. C.:** Wertpapierrecht, Stämpfli Verlag, Bern 2000.
- Narbay, Ş.:** Çekten Cayma ve Ödeme Yasağı, 2. B., İstanbul 1999 (Cayma).
- Narbay, Ş.:** “*5941 Sayılı Çek Kanununun Getirdiği Bazı Yenilikler ve Bunların Değerlendirilmesi*”, THD, S. 43, 2010, s. 65-97 (5941).
- Narbay, Ş./Çelik, F.:** “*Süresi İçerisinde İbraz Edilmeyen Çekin Hukuki Niteliği*”, LHD, C. 14, S. 167, 2016, s. 6039-6073.
- Narbay, Ş./ Güney, Z.:** “*6728 Sayılı Kanun’un Çeke İlişkin Hükümlerinin “Çekte Şekil Şartları” Bakımından Değerlendirmesi*”, THD, C. 12, S. 126, 2017, s. 42-60.
- Oğuzman, K./Öz, T.:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 1, 21. B., İstanbul 2023.
- Oyal, A. B.:** “*Avalistin Hamile Karşı Savunma İmkânları ve Lehine Aval Verilen Kişinin Savunma İmkânlarından Yararlanıp Yararlanamayacağı Sorunu*”, SDÜHFD, C. XIII, S. 1, 2023, s. 671-699.
- Özdamar, M.:** “*Çek Kanununda Yapılan Değişiklik Üzerine Bir Değerlendirme*”, GÜHFD, C. 6, S. 1-2, 2002, s. 101-154.
- Özekes, M./ Çiftçi, P.:** “*Menfi Tespit Davalarını Zorunlu Arabuluculuğa Dahil Saymanın Gereksizliği Üzerine (İstanbul Bam Kararları Örneğinden Bir Bakış)*”, TBB Dergisi, S. 148, 2020, s. 101-134.
- Özgenç, İ.:** Çek Kanunu, Ankara 2019.
- Özkan, A. F.:** “*Karekodlu Çeklerde Kişisel Verilerin Korunması*”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 39, S. 1, 2023, s. 129-164.
- Öztan, F.:** Kıymetli Evrak Hukuku, 2. B., Ankara 1997 (Öztan, 1997).
- Öztan, F.:** Kıymetli Evrak Hukuku, 26. B., Ankara 2022 (Öztan, 2022).
- Pekcanitez, H./Atalay, M./Sungurtekin Özkan, M./Özekes, M.:** İcra İflas Hukuku Ders Kitabı, 6. B., İstanbul 2019.
- Pfäffli, R./Byland, D. (Çev: Kaşak, F. E.):** “*İnşaatçı İpoteğine İlişkin Güncel Gelişmeler*”, GÜHFD, C. 16, S. 2, 2012, s. 231-235.

- Poroy, R./Tekinalp, Ü.:** Kıymetli Evrak Hukuku Esasları, 24. B., İstanbul 2021.
- Pulaşlı, H.:** Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, 10. B., Ankara 2023.
- Sarıkaya, M.:** Kambiyo Senetlerinde Teminat Kaydı, İstanbul 2018.
- Sarıkaya, S.:** “Çekin Teyidi”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Dergisi, C. 9, S. 1, 2023, s. 37-61.
- Saygın, R. R.:** Çekin Unsurları, Ankara 2024.
- Sezgin Huysal, A.:** “Limited Şirketlerde Nama Yazılı Pay Senedinin Hukuki Niteliği”, MÜHF-HAD, C. 22, S. 1, 2016, s. 317-346.
- Sökmen, R.:** Çekte Zamanaşımı, Ankara 2021.
- Sulu, M.:** “Kambiyo Senetlerinde Yetkisiz Temsil ve Temsil Yetkisinin Kötüye Kullanılması Sorunları”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. 26, S. 3, 2022, s. 145-182.
- Susuz, K.:** Kambiyo Senetlerinde Zamanaşımı, İstanbul 2008.
- Tanrıver, S.:** “Dava Şartı Arabuluculuk Üzerine Bazı Düşünceler”, TBB Dergisi, S. 147, 2020, s. 111-140.
- Tekinay, S. S./Akman, S./Burcuoğlu, H./Altıp, A.:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. B., İstanbul 1993.
- Teoman, Ö.:** “‘Banka Çekleri’ Hukuken Çek midir?”, İÜHFİM, C. 54, S. 1-4, 1994, s. 261-267.
- Thomas, A. F.:** OR Kommentar, Schweizerisches Obligationenrecht, Hrsg: Jolanta Kren Kostkiewicz, Stephan Wolf, Marc Amstutz, Roland Fankhauser, Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), Orell Füssli Verlag AG, 3., Aufl., Zürich 2016.
- Toraman, B.:** “Takip Hukukuna Özgü Bazı Davaların Dava Şartı Arabuluculuğa Tâbi Olup Olmadığı Sorunu”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1 - 3, 2020, s. 3141-3170.
- Turanboy, A.:** Varakasız Kıymetli Evrak, Ankara 1998.
- Tüzemen Atik, E.:** Açık Kambiyo Senetleri, 3. B., Ankara 2021.
- Ülgen, H./Helvacı, M./Kaya, A./Nomer Ertan, F.:** Kıymetli Evrak Hukuku, 14. B., İstanbul 2021, (Atıf usulü olarak Ülgen/diğer yazar ismi... kabul edilmiştir).
- Ünal, A. C.:** “Kambiyo Senetlerinde Tahsil Ciroosu”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 28, S. 2, 2024, s. 137-157.

- von Tuhr, A. (Çev: Edege, C.):** Borçlar Hukukunun Umumi Kısımı, C. 1-2, Ankara 1983.
- Wibmer, J. K.:** OR Kommentar, Schweizerisches Obligationenrecht, Hrsg: Jolanta Kren Kostkiewicz, Stephan Wolf, Marc Amstutz, Roland Fankhauser, Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), Orell Füssli Verlag AG, 3., Aufl., Zürich 2016.
- Yasan, M.:** Kıymetli Evrak Hukuku, Ankara 2021.
- Yıldırım, H.:** Kambiyo Senetlerinde Rehin Ciroosu, Ankara 2023.
- Yıldız, B.:** “Kambiyo Senetlerinde Senet Metninde Tahrifat (TTK m. 748) Uygulamasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 26, S. 1, 2024, s. 105-136.
- Yılmazer, Ü.:** Çekte İbraz ve Ödeme, Ankara 2023.
- Yücel Bodur, M.:** İş ve Soysal Güvenlik Hukukunda Birlikte İşverenlik, İstanbul 2018.

Prof. Dr. Ramazan YILDIRIM

Prof. Dr. Serkan ÇINARLI

Arş. Gör. Kerim AZAK

TÜRK İDARE HUKUKU DERSLERİ

CİLT: 1

Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş

9. BASI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk İdare Hukuku Dersleri – Cilt 1

Ramazan Yıldırım - Serkan Çınarlı - Kerim Azak

Hukuk Yayınları Dizisi – 2701

Dokuzuncu Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 04 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKLAR

- AKDOĞAN, Abdurrahman/ KIRBAŞ, Sadık/ EYÜPGİLLER, Saygın** : Açıklamalı Maliye ve Vergi Sözlüğü, Ankara, 1986.
- AKGÜNER, Tayfun ve BERK, Kahraman** : İdare Hukuku, 8. Basım, İstanbul, 2017.
- AKILLIOĞLU, Tekin** : *"Bireyin Yönetmel İşlem Karşısında Korunması ve Yönetim Hukukumuz"*, AİD, C. 14, S. 3.
- AKILLIOĞLU, Tekin** : *"Yönetimde Açıklık-Gizlilik ve Bilgi Edinme Hakkı"*, I. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, C. 2, Ankara, 1990.
- AKSOY, Temel** : *"Kral Yanlış Yapmaz"*, www.temelaksoy.com/kral-yanlis-yapmaz/, 30.09.2014.
- AKYILMAZ, Bahtiyar/ SEZGİNER, Murat/ KAYA, Cemil** : Türk İdare Hukuku, Yenilenmiş 10. Baskı, Ankara, 2019.
- AKYILMAZ, Bahtiyar** : İdare Hukuku, Konya, 2004.
- AKYILMAZ, Bahtiyar** : *"Yeni Bir İdarî Usul Kanunu Örneği: İspanya Kamu İdarelerinin Hukuki Rejimi ve Genel İdarî Usul Hakkında Kanun"*, İdarî Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu, Ankara, 17-18 Ocak 1998.
- ALTAY, Evren** : Görevden Uzaklaştırma, Ankara, 2004.
- ALTUNDAĞ, Salahattin** : Güncel Muhasebe Terimleri Sözlüğü, Ankara, 2003.
- ARAL, Rüştü** : *"İdarî Yargı Alanı ve Cumhuriyet Döneminde Danıştay"*, Danıştay Dergisi, Cumhuriyetin 50. Yılı Özel Sayısı.
- ARDIÇOĞLU, M. Artuk** : *"Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi"*, Ankara Barosu Dergisi, S. 3, 2017, s. 19-51.
- ASLAN, Süleyman** : Türkiye'de ve İngiltere'de Merkezî İdarenin Mahallî İdareler Üzerindeki Denetimi, Ankara, 1978.

- ASLAN, Zehreddin** : 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa Göre Disiplin Suç ve Cezaları, İstanbul, 2001.
- ASLAN, Zehreddin ve BERK, Kahraman** : Son Değişiklikler ile İçtihatlı İdarî Yargılama Usulü Kanunu ve İlgili Mevzuat, İstanbul, 2000.
- ATAAY, Aytekin** : Medenî Hukuk Genel Teorisi, Üçüncü Bası, İstanbul, 1980.
- ATAR, Yavuz** : Vergi Hukuku Genel Esaslar, Konya, 1991.
- ATAY, Ender Ethem** : İdare Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara, 2019.
- AYAN, Mehmet** : Eşya Hukuku II, Konya, 2000.
- AYAN, Mehmet ve AYAN, Nurşen** : Kişiler Hukuku, Konya, 2007.
- AZAK, Kerim** : Akademik Personelin Disiplin Rejimi, Ankara, 2021.
- AZAK, Kerim** : “Anayasa Mahkemesi Kararlarında Hukuki Güvenlik İlkesi”, İzmir Bakırçay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 1, 2020.
- AZAK, Kerim** : “Anayasa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde İmar Planı Uygulamaları ile Mülkiyet Hakkının Sınırlanması”, SÜHFD, C. 31, S. 4, 2023, s. 1561-1601.
- AZAK, Kerim** : “Sağlık Meslek Mensuplarına İlişkin Soruşturma İzni Usulünün Değerlendirilmesi”, Tıp Hukuku Dergisi, S. 24, 2023, s. 331-348.
- AZRAK, Ali Ülkü** : “Almanya ve Avusturya’da Anayasa Yargısının Esasları”, İÜSBFD, S. 2, Y. 2, 1984.
- AZRAK, Ali Ülkü** : “İdarî Usulün Kodifikasyonuna İlişkin Sorunlar”, İdarî Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu, 17- 18 Ocak 1998, Ankara.
- AZRAK, Ali Ülkü** : “İdarenin Yargısal Denetimine İlişkin Sorunlar”, Uluslararası Anayasa Kurultayı, 9-13 Ocak 2001, Ankara.
- AZRAK, Ali Ülkü** : “İdarî Usul ve Yasalaştırılması”, I. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, C. 2, Ankara, 1990.
- AZRAK, Ali Ülkü** : Avrupa Topluluklarında İdarî Yargının Genel Esasları, İstanbul, 1988.

- AZRAK, Ali Ülkü** : *“Devletleştirme, Anayasa ve 3082 sayılı Kanun”, İHİD, Y. 4, S. 1-3, 1983.*
- AZRAK, Ali Ülkü** : *Millileştirme ve İdare Hukuku, İstanbul, 1976.*
- BAKIRCI, Kadriye** : *Kamu İktisâdî Teşebbüslerinde Sözleşmeli Personel Sorunu, İstanbul, 1992.*
- BELL, John and LICHÈRE, François** : *Contemporary French Administrative Law, Cambridge University Press, Cambridge, 2022.*
- BENSGHİR, Türksel Kaya** : *“Kamu Görevlileri Yetiştirmede Bilgi Teknolojileri”, Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu Bildirileri, C. II, Ankara, 1995.*
- BERKOWITZ, Morton ve BOCK, P.G.** : *“Nationaly Security”, Internaitonal Encyclopedia of The Social Siciences, C. 11.*
- BİLGİN, Pertev** : *İdare Hukuku Ders Notları (idare Malları), İstanbul, 1995.*
- BOZ, Selman Sacit** : *“Elektronik İhale (E-İhale)”, KHUKA, Y. 16, S. 1-32, 2013-1.*
- BOZ, Selman Sacit** : *Memur Yargılanmasında İzin ve İtiraz Süreci, Ankara, 2014.*
- BOZ, Selman Sacit** : *Kamu Görevlilerinin Mali Sorumluluğu Bağlamında Kişisel (İdari) Kusur, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.*
- BOZ, Selman Sacit/ İNCE, Abidin Kadir/ BÜYÜKYILDIRIM, Gizem Elif/ ACAR, Enis** : *Kamu Personel Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.*
- BOZ, Selman Sacit ve ÖDEN, Muhammed Kamil** : *“A Brief Overview of the Environmental Impact Assessment Regulation”, Journal of Selçuk University Natural and Applied Science, ICOEST Conference 2014, Special Issues, May 14-17, Side, Turkey, 2014.*
- BOZ, Selman Sacit/ YURDAER, Cihat/ ERASLAN, Yunus** : *“İdare Hukuku Boyutuyla İyi Yönetişim İlkesi: İyi İdare”, SÜHFD, C. 27, S. 3, 2019, s. 497-532.*
- BOZKURT, Ömer ve ERGUN, Turgay** : *Kamu Yönetimi Sözlüğü, Ankara, 1998.*

- BROWN, L. Neville ve GARNER, J. F.** : French Administrative Law, Third Edition, London, 1983.
- CANOĞLU, Veysel Candan** : Ceza Sorumluluğunun Şahsiliği İlkesi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- CANOĞLU, Veysel Candan** : “Anayasa M.38/7 Bağlamında Ceza Sorumluluğunun Şahsiliği İlkesinin Kabahatler ve Disiplin Suçlarında Uygulanabilirliği”, Suç ve Ceza Dergisi, C. 14, S. 1, 2021, s. 43-98.
- CANMAN, Doğan** : Çağdaş Personel Yönetimi, Ankara, 1995.
- CİN, Halil** : Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması, Ankara, 1978.
- CLARKE, John J.** : Outlines of Central Government Including the Judicial System of England, Fourteenth Edition, London, 1965.
- ÇAĞAN, Nami** : Vergilendirme Yetkisi, İstanbul, 1982.
- ÇETİN, Abdullah** : Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı ve İdarenin Bütünlüğü İlkesi: Cumhurbaşkanlığı Ofisleri Üzerinden Bir Değerlendirme, Ankara, 2023.
- ÇETİN, Fatih** : Devlet Memurluğunun Sona Ermesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2010.
- ÇINARLI, Serkan ve AZAK, Kerim** : “Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliğine İlişkin Bir İnceleme”, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.2, S. 1, 2021.
- ÇINARLI, Serkan ve ÇELİK, Selçuk Sinan** : “Disiplin Soruşturmaları Açarak Kamu Görevlisine ‘Mobbing’ Uygulanması”, Mevlana Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 1, 2015.
- ÇINARLI, Serkan/ DEMİRKOL, Selami/ GÜZEL, Oğuzhan/ AĞAR, Baykal/ AZAK, Kerim** : Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu Emsal Kararları 2020, Ankara, 2021.
- ÇINARLI, Serkan/ GÖNCÜ DÖNER, Munise Seray/ AZAK, Kerim** : Kamu Görevlilerine Rücu Davaları, Ankara, 2021.

- ÇOBAN ATİK, Ayşegül** : Kamulaştırmada Yargısal Denetim, Ankara 2014.
- ÇOBAN ATİK, Ayşegül** : *"Disiplin Soruşturmalarda Yapay Zekanın Kullanılabilirliği"*, Dijital Çağda Hukuk, Ankara, 2023.
- ÇOBAN ATİK, Ayşegül ve YILDIRIM, Ramazan** : *"Kamulaştırmadan Arta Kalan Kısımın Kamulaştırılmamasının Yol Açtığı Mülkiyet Hakkı İhlalleri ve Diğer Hukuki Sorunlar"*, Güncel Gelişmeler Işığında Kamu Hukukunda Mülkiyet Hakkının Korunması Sempozyumu 12.05.2022, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi, s. 13-36, <https://hukuk.baskent.edu.tr/kw/upload/246/dosyalar/hukuk-son-web.pdf>, E.T. 2.8.2024.
- DEMİRBAŞ, Timur** : Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Ankara, 2005.
- DEVELİOĞLU, Ferit** : Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lügat, 17. Baskı, Ankara, 2000.
- DOĞAN, Hasan Hüseyin** : *"Türk Kamu Yönetimi ve Yeni İlçelerin Kurulması"*, Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu, C. I, Ankara, 1995.
- DONUK, Abdulkadir** : Eski Türk Devletlerinde İdarî-Askerî Unvan ve Terimler, İstanbul, 1988.
- DÖNMEZER, Sulhi ve ERMAN, SAHİR** : Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, 10. Bası, C. I, İstanbul, 1994.
- DURAN, Lûtfi** : *"İdarî Usul İlkeleri ve Kapsadığı Konular"*, İdarî Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu, Ankara, 17-18 Ocak 1998.
- DURAN, Lûtfi** : *"Anayasa Mahkemesi'ne Göre Türkiye'nin Hukuki Düzeni"*, AİD, C. 19, S. 2.
- DURAN, Lûtfi** : *"Yargıtay'ın Kamu Hukukuna Değgin Son Kararları Üzerine Mülâhazalar"*, AİD, C. 18, S. 3.
- DURAN, Lûtfi** : İdare Hukuku Ders Notları, İstanbul, 1982.
- DÜREN, Zeynep** : Yönetim Bilimi Ders Notları, İstanbul, 1994.

- DÜREN, Akın** : İdare Malları, Ankara, 1976.
- EKİCİ, Hasan** : "4734 sayılı Kanunda Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Kesinleşen İhale Kararının Bildirimi", Güncel Mevzuat, Aralık 2008, Y. 3, S. 3.
- ERGİNAY, Akif** : Vergi Hukuku, Ankara, 1981.
- ERYILMAZ, Bilâl** : Kamu Yönetimi, İstanbul, 2000.
- FENWICK, Helen** : Constitutional & Administrative Law, Durham, England, 1992.
- FEYZİOĞLU, Bedi N.** : Bütçe, 7. Bası, İstanbul, 1984.
- FROMONT, Micheal** : "Fransa'da Devlet, Vilayet ve Bölge İdareleri Arasında Sorumlulukların Yeni Bölüşümü", (Çev. Fikret DENİZ), Türk İdare Dergisi, Y. 62, S. 386, 1990, s. 267-275.
- GİLBERT, Alan** : "Urban and Regional Development Program in Colombia Since 1951", Urbanization And, İnequality The Political Economy of Urban and Rural Development İn Latin America, London, 1975.
- GİRİTLİ, İsmet** : Amme İdaresi Teşkilatı ve Personeli, 5. Bası, İstanbul, 1975.
- GİRİTLİ, İsmet/ BİLGEN, Pertev/ AKGÜNER, Tayfun** : İdare Hukuku, İstanbul, 2001.
- GİRİTLİ, İsmet ve BİLGEN, Pertev** : İdarî Kaza Ders Notları, İstanbul, 1966.
- GİRİTLİ, İsmet ve BİLGEN Pertev** : İdare Hukuku Dersleri, İstanbul, 1979.
- GOCHOT, J.** : Bölge Kalkınması ve Arazi Politikası, Çev. T. AKKUTAY - V. PEKİNER - Ö. OZANKAYA, Ankara, 1962.
- GÖNÜL, Mustafa** : Yerel Yönetim Birlikleri, Ankara, 1977.
- GÖRELİ, İsmail Hakkı** : İdarî Vesayet - Amme Hükmi Şahıslarının İdarece Murakabesi, Ankara, 1944.

- GÖZLER, Kemal** : İdare Hukuku, Cilt 1, 3. Baskı, Bursa, 2019.
- GÖZLER, Kemal** : İdare Hukuku, Cilt 2, Bursa, 2009.
- GÖZLER, Kemal** : “6360 Sayılı Kanun Hakkında Eleştiriler”, www.idare.gen.tr.
- GÖZLER, Kemal** : Türk Anayasa Hukuku, 3. Baskı, Bursa, 2019.
- GÖZLER, Kemal ve KAPLAN, Gürsel** : İdare Hukuku Dersleri, Bursa, 2017.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref** : Yönetimsel Yargı, 10. Bası, Ankara, 1996.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref** : Yönetim Hukuku, 34. Baskı, Ankara, 2016.
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref ve TAN, Turgut** : İdare Hukuku, C. I, Güncelleştirilmiş 13. Bası, Ankara, 2019.
- GÜLAN, Aydın** : “Kamu Malları” in ÖZAY, İl Han, Günışığında Yönetim, İstanbul, 2017.
- GÜNDAY, Metin** : İdare Hukuku, Güncelleştirilmiş ve Gözden Geçirilmiş 10. Baskı, Ankara, 2015.
- GÜRAN, Sait** : “Büyük Şehir Yönetimi Üzerine”, İHİD, Y. 4, S. 1-3, 1983.
- GÜRAN, Sait** : “Genel İdarî Zabıta Faaliyetlerinde Askerî Kuvvetlere Başvurulması”, AİD, C. 3, S. 1.
- GÜRAN, Sait** : “Hak Arama Özgürlüğünün İki Boyutu”, Anayasa Yargısı, S. 9, Ankara, 1993.
- GÜRAN, Sait** : “Yargı Denetiminin Kapsamı”, İHM, C. LII, S. 1-4, 987, s.35-45.
- GÜRAN, Sait** : “Yönetimde Açıklık”, İHİD, Y. 3, S. 1-3.
- GÜRAN, Sait** : Memur Hukukunda Kayırma ve Liyakat Sistemleri, İstanbul, 1980.
- HAKERİ, Hakan** : Yeni Türk Ceza Hukuku'nun Temel Kavramları, 3. Baskı, Ankara, 2005.

- HASTÜRK, Mesut** : *“Stratejik Planlama ve Performans Esaslı Bütçeleme”*, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Kapsamında Güncel Sorunlar, Ankara, 2006.
- IŞIKLAR, Celal** : *“Kamu Görevinden Ayrılanlara Disiplin Cezası Verilmesi ve Konuyla İlgili Yeni Düzenlemeler”*, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 57, 2024, s. 301-322.
- KABAALİOĞLU, Haluk A. ve YILDIRIM, Turhan** : Türkiye'nin İdarî Teşkilatı, İstanbul, 1995.
- KABAOĞLU, İbrahim Ö.** : *“Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (10 Aralık 2016)”*, Ankara Barosu Dergisi, S. 4, 2016, s.37-44.
- KABAOĞLU, İbrahim Ö.** : Anayasa Hukuku Dersleri (Genel Esaslar), 8. Baskı, İstanbul, 2014.
- KALABALIK, Halil** : *“Türkiye’de Alan (Taşra) Yönetimi, İçinde Bulunduğu Sorunlar ve Çözüm Önerileri”*, Türk İdare Dergisi, Y. 71, Aralık 1999, S. 425.
- KALABALIK, Halil** : İmar Hukuku Dersleri, Ankara, 2003.
- KAPAN, Gazi** : *“Kamu Toprakları ve Belediyeler”*, Çağdaş Yerel Yönetimler, C. 6, S. 3.
- KARAER, Tacettin** : *“Fransa’da Yeni Yerel Yönetim Birimi Bölge”*, İller ve Belediyeler, Y. 46, S. 442, 1990, s. 612-615.
- KARAHANOĞULLARI, Onur** : *“Memur Disiplin Hukukunun Niteliği ve İlkeleri”*, Çağdaş Yerel Yönetimler, C. 8, S. 3.
- KARAHASAN, Mustafa Reşit** : İnşaat İmar İhale Hukuku, C. 3, İstanbul, 1997.
- KAYA, Cemil** : *“İdari Vesayet Makamının Onay İşleminin Hukuki Niteliği ve Sonuçları”*, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 1-2, 201, s. 143-158.
- KAYA, Cemil** : *“Memur Disiplin Suç ve Cezalarına ve Disiplin Soruşturmalarına Hakim Olan Temel İlkeler”*, AİD, C. 38, S. 2.
- KELEŞ, Ruşen** : *“Japonya’da Yerel Yönetimler”*, AİD, C. 17, S. 3, Eylül 1984.

- KELEŞ, Ruşen** : Yerinden Yönetim ve Siyaset, Genişletilmiş İkinci Bası, İstanbul, 1994.
- KIRMIZIGÜL, Hüsamettin** : Uygulamada ve Teoride Memurlar Hakkında Tahkikat ve Muhakeme Usulü, İstanbul, 1995.
- KOZANOĞLU, Gonca** : Üniter Devlet Modelinde Mahalli İdarelerin Özerkliği İlkesi, Ankara, 2015.
- KUBALI, Hüseyin Nail** : Anayasa Hukuku Dersleri, İstanbul, 1971.
- KUTLU, Meltem** : İdare Sözleşmelerinde İhale Süreci, İzmir, 1997.
- KÜÇÜK, Adnan** : *“Anayasa Mahkemesi Kararlarında Hukuk Devleti”*, in Ali Rıza Çoban – Bilal Canatan – Adnan Küçük (Ed.), Hukuk Devleti Hukukî Bir İlke, Siyasi Bir İdeal, Ankara, 2008.
- LEEMANS, A. F.** : Changing Patterns of Local Government, 1970 International Union of Local Authorities, The Hague, Netherlands.
- LİVANELİOĞLU, Ömer Asım** : Memur Disiplin Hukuku, Ankara, 2003.
- MAHMUTOĞLU, Fatih S.** : Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi ve Düzene Aykırılıklar Hukukunda (İdarî Ceza Hukukunda Yaptırım Rejimi), İstanbul, 1995.
- MAT, Hidayet ve BAŞARAN, A. Sami** : Kamu İhale Mevzuatı, Ankara, 2003.
- MUTLU, Servet** : *“Bölge Gelişmesinde Temel Etmenler ve Türkiye’de Durum”*, AİD, C. 25, S. 3.
- MUTLU, Servet** : *“Kamu Yönetiminde Mekansal Örgütlenmenin Esasları ve Türkiye İçin Bazı Öneriler”*, AİD, C. 22, S. 4.
- MUTLUER, Kamil/ ÖNER, Erdoğan/ KESİK, Ahmet** : Bütçe Hukuku, İstanbul, 2005.
- ODYAKMAZ, Zehra** : *“İdarî Usulden Beklediklerimiz”*, İdarî Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu, 17-18 Ocak 1998, Ankara.

- ODYAKMAZ, Zehra** : *"Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) Kurumunun Tanıtılması ve 6328 Sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değerlendirilmesi"*, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y. 4, S. 4, 2013, s. 1-85.
- ODYAKMAZ, Zehra/
ÇINARLI, Serkan/
AVCIOĞLU AKSOY, Ezgi** : *İdare Hukukunda Yargı Öncesi Uyuşmazlık Çözüm Usûlleri*, 2. Baskı, Ankara, 2018.
- ODYAKMAZ, Zehra/
KAYMAK, Ümit/ GÜZEL,
Oğuzhan** : *Kamu Denetçiliği Kuru-mu Kanunu Işığında T.C. Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık) ve Kararları, Yetkin* Yayınevi, Ankara, 2023.
- OĞURLU, Yücel** : *İdarî Yaptırımlar Karşısında Yargısal Korunma*, Ankara, 2000.
- ONAR, Sıddık Sami** : *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, Üçüncü Bası, İstanbul, 1966.
- ORTAYLI, İlber** : *Türkiye İdare Tarihi*, Ankara, 1979.
- ÖRÜCÜ, Esin** : *Taşınmaz Mülkiyetine Bir Kamu Hukuku Yaklaşımı Mülkiyet Hakkının Sınırlanması*, İstanbul, 1976.
- ÖZAY, İl Han** : *"Radyo ve Televizyon Üst Kurulu"*, İÜSBFD, S. 10, Ocak 95.
- ÖZAY, İl Han** : *Güneşinde Yönetim*, 3. Baskı, İstanbul, 2017.
- ÖZAY, İl Han** : *Güneşinde Yönetim*, İstanbul, 1996.
- ÖZAY, İl Han** : *İdarî Yaptırımlar*, İstanbul, 1982.
- ÖZBUDUN, Ergun** : *Türk Anayasa Hukuku*, 19. Basım, Ankara, 2019.
- ÖZDEMİR, Hikmet** : *Rejim ve Asker*, İkinci Bası, İstanbul, 1993.
- ÖZER, İlhan** : *Devlet Maliyesi*, C. I, Ankara, 1986.
- ÖZTOPRAK, Sezin** : *"Kamu Ortaklık Payı: "İmar Hukuku Uygulamaları İçindeki Yeri ve Düzenleme Ortaklık Payı ile Karşılaştırılması""*, SÜHFD, C. 26, S. 1, 2018, s. 87-126.
- ÖZTÜRK, Ali** : *"Kamu Kesiminde Personel ve Ücret Rejimi Arayışları"*, Sayıştay Dergisi, S. 42, 2001.

- ÖZTÜRK, Azim** : 21. Yüzyıl Türkiye'si İçin Yerel Yönetim Modeli, İstanbul, 1997.
- PAYASLIOĞLU, Arif** : Merkezi İdarenin Taşra Teşkilatı Üzerine Bir İnceleme, Ankara, 1966.
- PİCKL, Viktor** : *"Ombudsman ve Yönetimde Reform"*, Çev. Ergun TUR-GAY, AİD, C. 19, S. 4, Aralık 1986.
- POLATCAN, İsmet** : Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, İstanbul, 1989.
- POLATOĞLU, Aykut** : *"İl Yönetiminde Esgüdüm Sorunu ve Yeni Bir Yönetim Modeli"*, Amme İdaresi Dergisi, C. 18, S. 4, 1985, s. 27-40.
- : Resimli Ansiklopedik Büyük Sözlük, C. 7, İstanbul, 1982.
- SARICA, Ragıp** : İdare Hukuku, Çoğaltılmış Ders Notları, İstanbul, 1970.
- SARMIŞ, İbrahim** : Şuradan Saltanata, Teokrasiye ve Lâisizme 'Yönetim', İstanbul, 2012.
- SEZGİNER, Murat** : *"İdarî Belgelere Ulaşma Hakkı: Fransa Örneği"*, SÜHFD, C. 6, S. 1-2 (Süleyman Arslan'a Armağan).
- SOYARSLAN, Doğan** : Yürütme Organının Suç ve Ceza Koyma Yetkisi, İstanbul, 1990.
- SOYBAY, Selçuk** : *"Devlet Denetleme Kurulu'nun Konumu ve İşlevi"*, İHİD, Y. 5, S. 1-3.
- STRAUSS, Peter L.** : *"The Rule Of Law in American (Administrative) State"*, II. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, 10-14 Mayıs 1993, Danıştay Yayınları, Ankara, 1993.
- ŞAHİN, Erdal** : Yasallık İlkesi Bağlamında Cumhurbaşkanlığı Karar-nameleri, Ankara, 2021.
- ŞAHİN, Erdal** : *"Kamu Görevlisi Alımında Sözlü Sınav ve Mülakat Yön-temleri ile Yargısal Denetim Sorunu"*, Ankara Barosu Dergisi, C. 81, S. 1, 2023.

- ŞAHİNİZ, Salih** : *“Yargıtay Kararları Işığında Kamulaştırmamız Elkoyma”*, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. I, S. 1.
- ŞİRİN, Tolga** : *“İşlemeyen Sistemlerin Fonksiyonel Olmayan Yanıtı: Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi”*, Anayasa Hukuku Dergisi, C. XII, S. 14, 2018, s. 289-356.
- TAMER, Mustafa** : *“Türkiye’de Bölge Valiliği Sisteminin Uygulanabilirliği”*, Türk İdare Dergisi, Y. 63, S. 390, 1991, s. 85-142.
- TETİK, Ahmet Talha** : *Türk Hukukunda Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- TETİK, Ahmet Talha** : *“Koşullarda Eksiklik Nedeniyle Devlet Memurluğunun Sona Ermesi (DMK m. 98/b)”*, Milli Egemenlik ve Hukuk TBMM’nin 100. Yılı Anısına Armağan, İstanbul, 2021, s. 933-990.
- TETİK, Ahmet Talha** : *“İmar Hukukunda İfraz ve Tevhit İşlemleri”*, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 158, 2022, s. 125-190.
- TOPRAK, Zerrin** : *“Ekonomik ve Politik Yönleriyle Güneydoğu Anadolu”*, Türk İdare Dergisi, Y. 65, S. 400, 1993, s. 93-124.
- TORTOP, Nuri** : *Kamu Personel Yönetimi*, Ankara, 1999.
- TORTOP, Nuri** : *Mahallî İdareler*, Dördüncü Bası, Ankara, 1991.
- TORTOP, Nuri** : *Yönetim Bilimi*, Ankara, 1983.
- TOSUN, Hikmet ve ÇEBECİ, A. Uğur** : *5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (Açıklamalı ve Karşılaştırmalı)*, Ankara, 2006.
- ULUSOY, Ali D.** : *Yeni Türk İdare Hukuku*, Ankara, 2019.
- UMUR, Ziya** : *Roma Hukuku (Eşya Hukuku)*, İstanbul, 1983.
- ÜLGEN, Özen** : *“Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Niteliği ve Türleri”*, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 1, 2018, s. 3-39.
- ÜSTÜN, Gül** : *“Cumhurbaşkanlığı Ofislerinin İdari Teşkilattaki Yeri”*, Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Yürütme Sempozyum Bildiri Kitabı, 2019, s.29-34.

- VAROĞLU, Kadir ve VAROĞLU, Demet** : “Yönetici Eğitiminde Karar Verme Becerilerinin Kazandırılmasına İlişkin Karşılaştırmalı Bir Çalışma”, Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu Bildirileri, C.II, Ankara, 1995.
- WADE, H. W. R.** : Administrative Law, Oxford Press, London, 1961.
- WADE, H. W. R.** : “Yerinden Yönetim ve Kalkınma”, Çev. Selçuk YALÇINDAĞ - Necil ULUSOY, Türk İdare Dergisi, Y. 62, Mart 1990, S. 386.
- YAYLA, Yıldızhan** : “Milletvekilleri Dokunulmazlığı, Bakanların Sorumsuzluğu, Cumhurbaşkanının Sorumsuzluğu”, Uluslararası Anayasa Kurultayı, 9-13 Ocak 2001, Ankara.
- YAYLA, Yıldızhan** : “Kamu Malının Çağdaş Tanımı”, Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 7, S. 1-3, 1992-1993.
- YAYLA, Yıldızhan** : “Uyuşmazlık Mahkemesi Kararı”, İHİD, Y. 1, S. 3, Aralık 1980.
- YAYLA, Yıldızhan** : Anayasa Hukuku Ders Notları, 2. Bası, 1986, İstanbul.
- YAYLA, Yıldızhan** : İdare Hukuku, İstanbul, 1990.
- YILDIRIM, Ramazan** : “Disiplin Hukukunda Temel Hak ve Özgürlüklerin Korunma Yöntemleri”, Polis Dergisi, Y. 9, S. 36, 2003.
- YILDIRIM, Ramazan** : “Diyarbakır’da İlçesiz İlçe Belediyeleri”, KHUKA, 1(2000).
- YILDIRIM, Ramazan** : “Globalleşme Sürecinde Demokrasinin Geçirdiği Aşamalar ve Ulaşılması Gereken Hedef: Yönetimde Demokrasi”, KHUKA, Eylül 2003.
- YILDIRIM, Ramazan** : “Son Sınıfta Tek Ders Sınavlarına Giren Öğrencilerden Yıllık Öğretim Katkı Payı (Yüksek Öğretim Harcı) Alınabilir Mi?”, KHUKA, Y. 1998, S. 2.
- YILDIRIM, Ramazan** : “Türk Askeri Disiplin Hukukuna Kısa Bir Bakış”, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Dergisi, S. 14.
- YILDIRIM, Ramazan** : Devlet Yapısı ve Nitelikleri, 2. Baskı, Diyarbakır, 2003.

- YILDIRIM, Ramazan** : İdare Hukuku Açısından GAP, Diyarbakır, 2000.
- YILDIRIM, Ramazan** : “İdare Hukuku Açısından Bilgi Edinme Hak ve Özgürlüğü”, İdarî Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu, 17-18 Ocak 1998, Ankara.
- YILDIRIM, Ramazan/ ÇINARLI, Serkan/ AZAK, Kerim** : Türk İdare Hukuku Dersleri, Cilt II, 6. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.
- YILDIRIM, Ramazan ve ÖZTOPRAK, Sezin** : “5393 Sayılı Kanun Kapsamında Belediye Hizmetlerinin Aksadığının Tespit Edilmesi”, SÜHFD, C. 22, S. 2, 2014, s. 3-28.
- YILDIRIM, Turan** : “Bağımsız İdarî Otoritelerin Yargısal Denetimi”, 2000 Yılında İdarî Yargı Sempozyumu, 11-12 Mayıs 2002, Ankara.
- YILDIRIM, Turan** : Türkiye'nin İdarî Teşkilatı, 4. Bası, İstanbul, 2005.
- YUİLL, Dougless ve ALLEN, Kevin** : Regional Development Agencies in Europe: An Overview, Glasgow, Scotland, 1981.
- ZANOBİNİ, Guido** : İdare Hukuku, Çev. Atif AKGÜÇ - Sair ERMAN, İstanbul, 1945.

Prof. Dr. Ramazan YILDIRIM

Prof. Dr. Serkan ÇINARLI

Arş. Gör. Kerim AZAK

TÜRK İDARÎ YARGILAMA HUKUKU DERSLERİ

CİLT: 3

Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş

5. BASI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk İdarî Yargılama Hukuku Dersleri - Cilt: 3

Ramazan Yıldırım - Serkan Çınarlı - Kerim Azak

Hukuk Yayınları Dizisi – 2958

Beşinci Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 05 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Mehmet Kındır - MK Repro Matbaacılık

Saray Mahallesi 123. Cad. No:2/1 Kazan / Ankara

Sertifika No: 77127

KAYNAKLAR

- AÇIMUZ, Bige** : İdari Yargılama Hukukunda Olağan Kanun Yollarına Başvurunun Sınırlanması, Adalet Yayinevi, Ankara, 2023.
- AĞAR, Serkan** : “*Vergi Davalarının Hukukî Niteliği*”, www.idare.gen.tr/agarvergidavalari.htm.
- AKKAN, Mine** : Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku, Cilt 1 (Edt. Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan, Hülya Taş Korkmaz), 15. Bası, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- AKSOYLU, Özge** : “*Anayasa Md. 40/2’nin Uygulanmasına İlişkin Belirsizliklerin K. 2022/1 Sayılı Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu Kararı Işığında Değerlendirilmesi*”, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XX, S. 1, 2023, s. 23-76.
- AKYILMAZ, Bahtiyar** : “*Yargı Kararlarının Temyiz Öncesi Kesinleşmesi*”, İdarî Yargıda İstinaf Semineri, Antalya, Mayıs 2009.
- AKYILMAZ, Bahtiyar/
SEZGİNER, Murat/
KAYA, Cemil** : Türk İdari Yargılama Hukuku, 8. Baskı, Ankara, 2023.
- ALAN, Nuri** : “*İptal Davasının Ön ve Esastan Kabul Şartları*”, Danıştay Dergisi, S. 50-51, 1983.
- ALDERTON, Mattheww** : “*The Act of State Doctrine: Questions of Validity and Abstention from Underhill to Habib*”, www.law.unimelb.edu.au/files/dmfile/download94541.pdf.
- ALİEFENDİOĞLU, Yılmaz** : “*Anayasal Denetimin Kimi Sorunları*”, Yargıtay Dergisi, C.9, S.1-2, 1983.
- ALİYEYEV, Cabir** : Anayasa Şikayeti, İstanbul, 2010.
- ALPERTONGA, Yusuf** : İdari Yargılama Usulünde Deliller, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

- ALTAY, Evren** : İdarî Yargı Kararlarının Uygulanmamasından Doğan Uyuşmazlıklar, Ankara, 2004.
- ALTINDAĞ Halil** : *"Anayasa Mahkemesinin İptal Kararı veya Anayasa Değişikliği Sonrasında İdari Dava Açma Süresinin Yeniden Doğması"*, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVIII, S. 3-4, 2014.
- ANSAY, Sabri Şakir** : *"Kesin Hüküm"*, Ankara Barosu Dergisi, S. 5, 1953.
- ARSLAN, Ramazan/
YLMAZ, Ejder/
TAŞPINAR AYVAZ,
Sema** : Medenî Usul Hukuku, 2.Baskı, Ankara, 2016.
- ASLAN, Zehreddin
(Ed.)** : Madde Sistematiği ile İdari Yargılama Hukuku (Vergi Yargılaması Dahil), 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2023.
- ASLAN, Zehreddin** : İdari Yargıda Yürütmenin Durdurulması, 3. Baskı, Ankara, 2017.
- ATALI, Murat** : Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku, Cilt 1 (Edt. Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan, Hülya Taş Korkmaz), 15. Bası, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- ATAR, Yavuz** : Vergi Hukuku, 5. Baskı, Konya, 2004.
- ATAY, Cevdet** : İdarî Yargıda Temyiz Davası, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa, 1981.
- AVCI, Mustafa** : *"İdarî Yargıda İstinaf"*, TBB Dergisi, Y. 2011, S. 96.
- AYANOĞLU, Taner** : *"İdarî Yargı Kararlarının Uygulanmaması Üzerine Açılacak Tazminat Davalarında Süre"*, İstanbul Üniversitesi Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, Prof. Dr. Aysel Çelikel'e Armağan, Y. 19-20, S. 1-2, 1999-2000.
- AYDIN, Öykü Didem** : *"Türk Anayasa Yargısında Yeni Bir Mekanizma: Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru"*, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XV, S. 4, Ankara, 2011.

- AZAK, Kerim** : “Anayasa Mahkemesi Kararlarında Hukuki Güvenlik İlkesi”, İzmir Bakırçay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 1, 2020.
- AZAK, Kerim** : Akademik Personelin Disiplin Rejimi, Ankara, 2021.
- AZAK, Kerim** : “Yükseköğretim Disiplin Kurullarına Sendika Temsilcisinin Katılması Meselesi” in Uluslararası Akdeniz Hukuk Kongresi 2022 Tam Metin Kitabı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022, s. 57-72.
- AZAK, Kerim** : “İdari Yargıda Sınırlı Ehliyetsizlerin Genel (Objektif) Dava Ehliyeti”, AÜHFHD, C. 72, S. 1, 2023.
- AZAK, Kerim** : “Anayasa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde İmar Planı Uygulamaları ile Mülkiyet Hakkının Sınırlandırılması”, SÜHFHD, C. 31, S. 4, 2023, s. 1561-1601.
- AZAK, Kerim** : “Sağlık Meslek Mensuplarına İlişkin Soruşturma İzni Usulünün Değerlendirilmesi”, Tıp Hukuku Dergisi, S. 24, 2023, s. 331-348.
- AZRAK, Ali Ülkü** : Avrupa Topluluklarında İdari Yargının Genel Esasları, İstanbul, 1982.
- AZRAK, Ali Ülkü** : “Almanya ve Avusturya’da Anayasa Yargısının Esasları”, İÜSBFD., S. 2, Y. 2, 1984.
- AZRAK, Ali Ülkü** : “İdarenin Yargısal Denetimine İlişkin Sorunlar”, Uluslararası Anayasa Kurultayı, 9-13 Ocak 2001, Ankara.
- BELL, John and LICHÈRE, François** : Contemporary French Administrative Law, Cambridge University Press, Cambridge, 2022.
- BEREKET, Zuhâl ve DEMİRKOL, Selami** : Teori ve Pratikte İdarî Yargıda Dava Açma ve Davaların Takip Usulü, 3. Baskı, Ankara, 2004.
- BEREKET, Zuhâl** : “İdari Yargılama Usulü Hukuku Açısından İstinaf ve Kabulü”, Danıştay Dergisi, S. 94, 1998.
- BİLGİN, Hüseyin** : Bölge İdare Mahkemelerinin Kesin Kararları Arasındaki İçtihat Farklılığı, Ankara, 2021.

- BLOOMEYER, Arwed** : “*Kesin Hüküm ve Sınırları*”, Çev. İrfan YAZMAN, AÜHFED, C. 25, S. 1-2.
- BOZ, Selman Sacit** : Memur Yargılanmasında İzin ve İtiraz Süreci, Ankara, 2014.
- BOZ, Selman Sacit** : Kamu Görevlilerinin Mali Sorumluluğu Bağlamında Kişisel (İdari) Kusur, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.
- BOZ, Selman Sacit/
ARDIÇ, Selin/ ÇAKICI,
Buket/ YEKEBAŞ,
Dilara** : Türk İdari Yargılama Hukukunda İspat ve Deliller, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- BOZ, Selman Sacit/
NACAK, Mehmet/
CEYLAN, Can/ BAYER,
Çağrı** : Türk İdari Yargılama Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- BOZ, Selman Sacit/
TETİK, Ahmet Talha/
BÖLÜKBAŞI,
Oğuzhan/ NACAK,
Mehmet** : Türk İdari Yargılama Hukukunda Temyiz, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- BROWN, L. Neville/
GARNER, J. F./
GALABERT, J. Mishel** : French Administrative Law, Third Edition, London, 1983.
- CANOĞLU, Veysel
Candan** : Ceza Muhakemesi Hukukunda Gizli Koruma Tedbirleri, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- CANOĞLU, Veysel
Candan** : “*Anayasa M.38/7 Bağlamında Ceza Sorumluluğunun Şahsiliği İlkesinin Kabahatler ve Disiplin Suçlarında Uygulanabilirliği*”, Suç ve Ceza Dergisi, C. 14, S. 1, 2021, s. 43-98.
- CANDAN, Turgut** : Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 8. Baskı, Ankara, 2020.
- CHOPER, Jesse H.** : “*The Political Question Doctrine: Suggested Criteria*”, *Duke Law Journal*, C (V). 54, s. 1461, www.scholarhip.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1258&context=dlj.

- ÇAĞLAYAN, Ramazan** : *“İdarî Yargıda Kesin Hüküm”*, EÜHFD, C. 3, S. 1, 1999.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan** : *İdarî Yargıda Kanun Yolları*, Ankara, 2002.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan** : *İdari Yargılama Hukuku*, 14. Baskı, Ankara, 2022.
- ÇINARLI, Serkan** : *İdari Yargılamada İstinaf ve Bölge İdare Mahkemeleri*, 4. Baskı, Ankara, 2022.
- ÇINARLI, Serkan** : *“İdarî Yargıda İstinaf Aşamasında Keşif Delili”*, KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 1, Ocak 2018, s. 11- 25.
- ÇINARLI, Serkan** : *“Mukayeseli Hukuk ve Uluslararası Hukuk Perspektifinden İdarî Yargıda Sürelerin Kısıtlanması Açısından Kanun Yollarında (Temyiz-İstinaf) Filtreleme ve Bazı Modeller”*, 155. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu, Danıştay Yayınları, Ankara, 2023, s. 63-73 (Filtreleme).
- ÇINARLI, Serkan ve AĞAR, Baykal** : *“İdarî Yargıda Duruşmaların Verimliliği Sorunu”*, KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 2, 2016, s. 45-65.
- ÇINARLI, Serkan ve AĞAR, Baykal** : *“İdari Yargılama Hukukunda Dava Değerinin Arttırılması”*, Terazi Hukuk Dergisi, C. 12, S. 129, 2017, s. 22-32.
- ÇINARLI, Serkan ve AZAK, Kerim** : *“Bölge İdare Mahkemelerinin Kesin Kararları Arasındaki Aykırılık veya Uyuşmazlığın Giderilmesi Meselesi”*, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 2, 2020, s. 1-26.
- ÇINARLI, Serkan ve AZAK, Kerim** : *“Danıştay Kararları Işığında İdari Yargıda Disiplin Cezalarının İptali Davalarında Tanık Delili Sorunu”*, SÜHFD, C. 29, S. 1, 2021.
- ÇINARLI, Serkan ve AZAK, Kerim** : *“Kamu Hastanelerinde Covid-19 Nedeniyle Zarar Gören Hastaların İdareye Başvuru Sürecinin Tartışılması (İYUK Madde 13 Kapsamında)”*, in BATI, Murat ve ÇAĞLAYAN, Sezai (Edt.), *Bir Küresel Salgın ve Hukuk: Covid-19*, Ankara, 2021.
- ÇINARLI, Serkan ve AZAK, Kerim** : *“Karşılaştırmalı Hukuk Bağlamında Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Usulleri ve Ülkemizde Uygulanabilirliği”*, Terazi Hukuk Dergisi, C. 17, S. 187, 2022, s. 35-48.

- ÇINARLI, Serkan ve AZAK, Kerim** : “*Bölge İdare Mahkemesinin Dosyayı İlgili Mahkemeye Göndermesi Meselesi*”, SÜHFD, C. 30, S. 2, 2022.
- ÇINARLI, Serkan/ DEMİRKOL, Selami/ GÜZEL, Oğuzhan/ AĞAR, Baykal/ AZAK, Kerim** : Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu Emsal Kararları 2020, Ankara 2021.
- ÇINARLI, Serkan/ GÖNCÜ DÖNER, Seray/ AZAK, Kerim** : Kamu Görevlilerine Rücu Davaları, 2. Baskı, Ankara, 2022.
- ÇIRAKMAN, Erol** : “*İdarî Davalarda Süre*”, İdare Hukuku ve İdarî Yargı ile İlgili İncelemeler, C. I, Ankara, 1976.
- ÇOBAN ATİK, Ayşegül** : Kamulaştırmada Yargısal Denetim, Ankara 2014.
- ÇOBAN ATİK, Ayşegül** : “*İdari İşlemlerde Başvuru Yollarının Gösterilmesi ve İdari Yargıda Dava Açma Süresi Çerçevesinde Danıştay 13. Dairesinin 26.11.2014 günlü ve E. 2014/3745, K. 2014/3772 numaralı Kararının İncelenmesi*”, 5. İdare Hukuku Buluşması “Danıştay Karar İncelemeleri”, 4-6 Mayıs 2018 Büyükdada/İstanbul, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2019.
- ÇOBAN ATİK, Ayşegül ve YILDIRIM, Ramazan** : “*Kamulaştırmadan Arta Kalan Kısımın Kamulaştırılmamasının Yol Açtığı Mülkiyet Hakkı İhlalleri ve Diğer Hukuki Sorunlar*”, Güncel Gelişmeler Işığında Kamu Hukukunda Mülkiyet Hakkının Korunması Sempozyumu 12.05.2022, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi, <https://hukuk.baskent.edu.tr/kw/upload/246/dosyalar/hukuk-son-web.pdf>, E.T. 23.7.2024.
- ÇOKAR, Zühal** : “*Genel Olarak Görev ve Yetki Sorunu*”, İHİD, S. 1-3, 1985.
- DANIŞTAY** : Yüzyıl Boyunca Danıştay, 2. Baskı, Ankara, 1986.
- DERDİMAN, R. Cengiz** : İdarî Yargının Genel Esasları, Baskı 2, Bursa 2012.
- DİNÇER, Güven** : “*Türk Yargı Modeli ve Yeni Bir Model Gereği*”, I. İdare Hukuku Kongresi, 1-4 Mayıs Ankara, Üçüncü Kitap, Ankara.
- DURAN, Lutfi** : “*Danıştay’ın İçtihatları Birleştirme Uygulaması*”, AÜSBFD, C. 27, S. 3, 1972, s. 419-441.

- DURAN, Lûtfi** : “İdarî İşlem Niteliğinde Yargı Kararıyla Vergi Davalarının Çözümü II”, AİD, C. 21, S. 1, 1988, s. 63-77.
- DURAN, Lûtfi** : “İdarî İşlemlerden Sorumluluk”, İHM, C. 33, S. 3-4.
- DURAN, Lûtfi** : İdare Hukuku Ders Notları, İstanbul, 1982.
- DURAN, Lûtfi** : “İdarî Kazada Dava Açma Süresi”, İHM, C. 11, S. 1-2.
- DURMAZ, Cüneyt** : “Esasa İlişkin Kabul Edilmezlik Kriterleri”, Bireysel Başvuru, Ed. Musa Sağlam, Ankara, 2013.
- EKİNCİ, Hüseyin** : “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin İçtihatlarının Anayasa Mahkemesi İçtihadına Olası Etkisi”, Bireysel Başvuru, Ed. Musa Sağlam, Ankara, 2013.
- ERASLAN, Yunus ve ÇOBAN ATİK, Ayşegül** : “Yargı Kararları Işığında İdari Yaptırımlarda Görevli Yargı Yeri Sorunu”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl: 11, S. 42, 2020, s. 151-186.
- EREM, Faruk** : “İstinaf Mahkemeleri”, AÜHFD, Y. 1950, S. 1-2.
- EREM, Faruk** : Ceza Usul Hukuku, Genişletilmiş 5. Baskı, Ankara, 1978.
- ERKUT, Celal** : İptal Davasının Konusunu Oluşturma Bakımından İdarî İşlemin Kimliği, Ankara, 1990, s. 32.
- ERKUT, Celal** : “İdarî Yargıya Başvuru Haklarının Sınırı ve İdarî Davaların Kapsamı”, 2000 Yılında İdarî Yargı Sempozyumu, Ankara, 11-12 Mayıs 2000.
- ERKUT, Celal ve SOYBAY, Selçuk** : Anayasa ve İdari Yargılama Hukukuna İlişkin Kanunlar, Baskı 4, İstanbul, 1999.
- FREEDMAN, Charles E.** : Modern Fransa’da Danıştay, Çev. Işık, GÖKTAN, Danıştay Yayını, Ankara, 1971.
- GILLES, Peter** : “Almanya’da Kararlara Karşı Kanun Yolları: Çeşitlilik, Karmaşıklık, Klişeler ve Sorgulanabilir Meşruiyet”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, Özel Sayı (Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan), 2014.
- GİRİTLİ, İsmet/ BİLGİN, Pertev/ AKGÜNER, Tayfun** : İdare Hukuku II, İstanbul, 1999.

- GÖRELİ, İsmail Hakkı** : Devlet Şûrası (Şûrayı Devlet) – (Danıştay), Ankara, 1953.
- GÖZLER, Kemal ve KAPLAN, Gürsel** : İdare Hukuku Dersleri, 24. Baskı, Bursa, 2022.
- GÖZLER, Kemal** : Yargı, www.anayasa.gen.tr/yargiorgani.htm.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref** : Yönetmelik Yargı, 32. Baskı, Ankara, 2012.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref ve DİNÇER, Güven** : İdari Yargılama Usulü, 2. Bası, Ankara, 2001.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref ve TAN, Turgut** : İdare Hukuku Cilt I Genel Esaslar, 13. Bası, Ankara, 2019.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref ve TAN, Turgut** : İdare Hukuku Cilt II İdari Yargılama Hukuku, 10. Bası, Ankara, 2022.
- GÜNDAY, Metin** : *“Yürütmenin Durdurulması Kararı ve Uygulamada Karşılaşılan Bazı Sorunlar”*, 2000 Yılı İdarî Yargı Sempozyumu, www.danistay.gov.tr.
- GÜNDAY, Metin** : İdare Hukuku, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 11. Baskı, Ankara, 2017.
- GÜNDAY, Metin** : İdari Yargılama Hukuku, 2. Baskı, Ankara, 2022.
- GÜRAN, Sait** : *“Yargı Yetkisinin Kapsamı”*, İHM, C. LII, S. 1-4.
- GÜRDOĞAN, Burhan** : *“Temyiz Mahkemesinin Kontrolü Bakımından: Vakıa ve Hukuk”*, AÜSBFD, C. 11, S. 3, 1956, s. 258-285.
- GÜRKAN, Mehmet Fatih/ DENİZ, Yusuf/ BOZ, Selman Sacit** : *“İdarî Yargıda Kanun yararına Bozma”*, SÜHFD, C. 21, S. 1, Y. 2013.
- GÜZEL, Oğuzhan** : *“Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İdarî Yargının Görev Alanına Yönelik Müdahalelerin Değerlendirilmesi”*, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 17, S. 2, 2013, (İdarî Yargının Görev Alanı).
- GÜZEL, Oğuzhan** : *“Danıştay Kararları Işığında Türk Hukukunda Hükümet Tasarrufları”*, SÜHFD, C. 25, S. 2, 2017.

- GÜZEL, Oğuzhan** : Hukuk Devletinde İdarî Dava Konu Olabilecek İşlem Kavramı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi 2015.
- GÜZEL, Oğuzhan** : “İdare Lehine Vekâlet Ücretinin Mahkemeye Erişim Hakkına Etkisi”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Kongresi, Bildiri Özet Kitapçığı, Konya, 2021.
- GÜZEL, Oğuzhan** : Türk İdari Yargılama Hukukunda Temyiz, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.
- HAMDEMİR, Berkan** : Türk Anayasa Hukukunda Bireysel Başvuru, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2013.
- HONDU, Selçuk** : “Danıştay, İdare Mahkemesi ve Vergi Mahkemesi Arasında Çıkan Görev Uyuşmazlıkları”, Adalet Dergisi, C. I, S. 2, 1986.
- HONDU, Selçuk** : “İYUK’da Yer Alan İdarî Usuller ve Uygulaması”, İdarî Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu, 17-18 Ocak 1998, Ankara.
- IŞIKLAR, Celal** : “İdari Yargılama Usûlü Kanunu’na 24.06.2021 Tarih ve 7329 Sayılı Kanunla Eklenen 20/C Maddesi Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 26, S. 1, 2022.
- KALABALIK, Halil** : İdari Yargılama Usulü Hukuku, 5. Bası, Konya, 2013.
- KANTARCIOĞLU, Servet** : Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 115. Maddesi Çerçevesinde Medenî Usûl Hukukunda Dava Şartlarının İncelenmesi, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2024.
- KAPLAN, Gürsel** : İdari Yargılama Hukuku, 8. Baskı, Bursa, 2022.
- KAPLAN, Gürsel** : “İdare Hukukunun Arkaik ve Anakronik Bir Kurumu (“Fiil Yol”)", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1-2, 2007, s. 887-918.
- KARAGÖZOĞLU, H. Fevzi ve MUMBUÇ, Mehmet** : Açıklamalı-İçtihatlı (6785 sayılı Eski) İmar Kanunu Uygulaması, Ankara.

- KARAHANOĞULLARI, Onur** : İdari Yargı İdarenin Hukuka Zorlanması (Yargı Kararlarına Dayalı Bir İnceleme), 2. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2024, (İdari Yargı).
- KARAHANOĞULLARI, Onur** : Türkiye’de İdari Yargı Tarihi, Ankara, 2005.
- KARAHANOĞULLARI, Onur** : Kamu Hizmeti, 3. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015.
- KARAKOÇ, Yusuf** : Vergi Yargılaması Hukuku, İstanbul, 1995.
- KARAVELİOĞLU, Celal** : Açıklama ve En Son İçtihatlarla İdari Yargılama Usulü Kanunu, Trabzon, 1993.
- KASAPOĞLU TURHAN, Mine** : “İdarî Yargıda İvedi Yargılama Usulü” Ankara Barosu Dergisi, Y. 2015, S.3
- KOÇER, İbrahim** : İdari Yargılama Usulü Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.
- KONURALP, Halûk** : “Fransız Hukukunda Kanun Yolları Arasında İstinafın Yeri (Hukuk Davaları Açısından)”, AÜHFİD, Y. 2001, S. 50/1.
- KURU, Baki** : Medenî Usul Hukuku El Kitabı, C. 2, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2020.
- KURU, Baki** : “İstinaf Mahkemeleri Kurulurken”, Adalet Dergisi, Y. 1963, S. 5-8.
- KURU, Baki/ ARSLAN, Ramazan/ YILMAZ, Ejder** : Hukuk Muhakemeleri Usulü, Ankara, 1986.
- KURU, Baki/ ARSLAN, Ramazan/ YILMAZ, Ejder** : Medeni Usul Hukuku, 6100 sayılı HMK’ ye Göre Yeniden Yazılmış 24. Baskı, Ankara, 2013.
- MÜDERRİSOĞLU Hakkı** : Danıştay Kanunu ve İlgili Mevzuat-Gerekçeler- İçtihatlar-Açıklamalar, Ankara, 1974.
- ODYAKMAZ, Zehra** : “Genel Olarak İdarenin Sözleşmeleri”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. II, S.1-2, 1998.

- ODYAKMAZ, Zehra** : Türk İdari Yargılama Usulünde Kararlara Karşı Başvuru Yolları, İstanbul, 1993.
- ODYAKMAZ, Zehra ve AZAK, Kerim** : *“The Effect of The Decision of The European Court of Human Rights in The Case of Mesutoğlu v. Turkey on The Time Limit to File a Lawsuit Within The Framework of The Right to Access to The Court”*, Zbornik radova 35. Susreta Kopaoničke škole prirodnog prava, SUDSKI POSTUPAK – PRAVDA I PRAVIČNOST, Tom III, Beograd, 2022.
- ODYAKMAZ, Zehra ve AZAK, Kerim** : *“Mahkemeye Erişim Hakkı Çerçevesinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Mesutoğlu v. Türkiye Kararının Türk İdarî Yargısında Dava Açma Süresine Etkisi”*, İzmir Bakırçay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 8, 2023, s. 227-246.
- ODYAKMAZ, Zehra/ ÇINARLI, Serkan/ AVCIOĞLU AKSOY, Ezgi** : İdare Hukukunda Yargı Öncesi Uyuşmazlık Çözüm Usulleri, 2. Baskı, Ankara 2018.
- ODYAKMAZ, Zehra/ KAYMAK, Ümit/ GÜZEL, Oğuzhan** : Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Işığında T.C. Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık) ve Kararları, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2023.
- OKAY, Suphi N.** : İdare Davalarında Görev ve Yetki, Dava ve Husumet Ehliyeti, Süre Aşımı ve Mercii Tecavüzü Meseleleri, Ankara, 1945.
- ONAR, Sıddık Sami** : İdare Hukukunun Umumi Esasları, C. I, 3. Bası, İstanbul, 1962.
- ONAR, Sıddık Sami** : İdare Hukukunun Umumi Esasları, Cilt III, 3. Bası, İstanbul, 1966.
- ÖNEL, Süleyman** : Vergi Davalarında Dava Ehliyeti, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2012.
- ÖZAY, İl Han** : *“İdarî Yargı Denetiminin Kapsamı ve Sınırı”*, Hukuk Kurultayı 2000, Ankara, 2000.
- ÖZAY, İl Han** : Günışığında Yönetim, Üçüncü Tıpkı Baskı, İstanbul, 2017.

- ÖZEKES, Muhammet** : Sorularla Medeni Usul Hukukunda Yeni Kanun Yolu Sistemi İstinaf ve Temyiz, Türkiye Barolar Birliği, Ankara, Şubat 2008.
- ÖZEKES, Muhammet** : Pekcanıtez Usûl Medenî Usûl Hukuku, Cilt 3 (Edt. Hakan Pekcanıtez, Muhammet Özekes, Mine Akkan, Hülya Taş Korkmaz), 15. Bası, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- ÖZKAYA, Hamide Özden** : Kesin Hükümün Objektif Sınırları, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, 2007.
- ÖZTOPRAK, Sezin** : İdari Sözleşmelerde Kamu Gücü Ayrıcalıkları, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2019.
- ÖZTOPRAK, Sezin** : “Yargı Kararları Işığında İdari Yargılama Usulünde Tanık”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 23, S. 2, 2021, s. 1363-1404.
- ÖZTOPRAK, Sezin** : İdari Yargılama Hukukunda Davadan Feragat, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2023.
- ÖZTOPRAK, Sezin ve BOZ, Selman Sacit** : “The Equality Of Arms Principle And The Field Of Application Under Turkish Judicial Law Regarding The Right To Litigious Trial”, 03 June 2014, 10th International Academic Conference, Vienna.
- ÖZTÜRK, K. Burak** : Hak Arama Özgürlüğü Çerçevesinde Zorunlu İdari İtiraz, Ankara, 2015.
- PEKCANITEZ, Hakan** : Pekcanıtez Usûl Medenî Usûl Hukuku, Cilt 1 (Edt. Hakan Pekcanıtez, Muhammet Özekes, Mine Akkan, Hülya Taş Korkmaz), 15. Bası, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- QUESTIAUX, Nicole** : “Administration and the Rule of Law: The Preventive Role of the French Conseil D’Etat”, Public Law, Summer 1995.
- REILING, Katharina** : “Proof in Administrative Law: the German Perspective”, Review of European Administrative Law, Vol. 17, Nr. 1, 2024, s. 81-110.
- SANCAKDAR, Oğuz** : “İdarî Yargıda İstinaf Sistemi Üzerine Düşünceler”, Prof. Dr. Aydın ZEVLİLER’e Armağan, Y. 2013, S. 8.

- SANCAKDAR, Oğuz ve ÖNÜT, Lale Burcu** : İdari Yargılama Hukuku -Genel Esaslar-, 5. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2023.
- SARICA, Ragıp** : “İdarî Kararlardan Dolayı İdare Aleyhine Açılan Tam Kaza Davaları”, İHM, C. 10, S. 3-4, 1945.
- SARICA, Ragıp** : İdarî Kaza-İdarî Davalar, C. I, İstanbul, 1949.
- SEZGİNER, Murat** : İptal Davasının Uygulama Alanı Bakımından Ayrılabilir İşlem Kuramı, Ankara, 2000.
- SUNAY ŞENLEN, Süheyla** : İdari Yargılama Usulü’ne Hâkim Olan İlkerler Karşısında İspat ve Delil, İstanbul, 1997.
- ŞAHİN, Erdal** : Yasallık İlkesi Bağlamında Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri, Ankara, 2021.
- ŞİRİN, Tolga** : Türkiye’de Anayasa Şikâyeti (Bireysel Başvuru), İstanbul, Haziran 2013.
- TAN, Turgut** : İdare Hukuku, Güncelleştirilmiş 2. Bası, Ankara, 2013.
- TANRIVERDİ, Ayşe Almila** : İdari Yargılama Hukuku Açısından Tespit Davasının Uygulanabilirliği, İstanbul, 2020.
- TEKELLİOĞLU, Murat** : Kişi Haklarının ve Özgürlüklerinin Korunmasında İdarî Yargının Rolü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2008.
- TELLİ, Semih Tekin** : “İdarî Yargıda Kesin Hüküm”, İdare Hukuku ve İdarî Yargılama ile İlgili İncelemeler III, Ankara, 1980.
- TURMANGİL, Civan** : “Vergi Davasının Hukukî Niteliği”, AÜHFD, C. XXXIX, S. 1-4, 1982-1987.
- ULER, Yıldırım** : İdarî Yargıda İptal Kararının Sonuçları, Ankara, 1970.
- ULER, Yıldırım** : “Anayasa Mahkemesi Kararları Geriye Yürür”, Bahri Savcı’ya Armağan, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, Ankara, 1988.
- ULER, Yıldırım** : “Yönetmelik Yargıda Davanın Süresi”, I. Ulusal İdare Hukuku Kongresi -Birinci Kitap İdarî Yargı-, 1-4 Mayıs 1990, Ankara, 1991, s. 209-262.

- ULUKAPI, Ömer** : Medenî Usûl Hukuku, Konya, 2014.
- ULUSOY, Ali D.** : İdari Yargılama Hukuku, Ankara 2020.
- ULUSOY, Ali D.** : Türk İdare Hukuku, 5. Baskı, Ankara, 2022.
- UMAR, Bilge** : *“Türk Medeni Hukukunda İadei Muhakeme”*, İHM, C. XXIX, S. 1-2.
- USTA, Özlem** : *“İdari Yargıda Temyiz Kanun Yoluna İlişkin Parasal Sınır Şartı ve Anayasa Mahkeme-sinin İptal Kararının Değerlendirilmesi”*, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1, 2024, s. 247-286.
- UZUN, Cem Duran** : *“Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yolu (Anayasa Şikâyeti)”*, Seta Analiz, S. 50, Şubat 2012.
- ÜNVER, Yener ve HAKERİ, Hakan** : Ceza Muhakemesi Hukuku, Baskı 5, Ankara, 2012.
- YENİCE, Kazım ve ESİN, Yüksel** : Açıklamalı-İçtihatlı-Notlu İdari Yargılama Usulü, Ankara, 1983.
- YILDIRIM ÖLMEZ, Başak** : İdarî Yargıda Kanun Yolları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2010.
- YILDIRIM, Ramazan/ ODYAKMAZ, Zehra/ ÇOBAN ATİK, Ayşegül/ ÇALIŞKAN, A. Ziya/ ERSÖZ, A. Kürşat/ DENİZ, Yusuf** : *“İdare Mahkemeleri Örneğinde Bilirkişilik Uygulamaları”*, SÜHFD, C. 19, S. 1, Y. 2011.
- YILDIRIM, Ramazan** : *“Türk İdarî Yargısında Görev ve Yetki”*, AİD, C. 29, S. 3.
- YILDIRIM, Ramazan** : *“Türk İdarî Yargısında Yargılanmanın Yenilenmesi”*, Nuri Çelik'e Armağan, C. I, İstanbul, 2001.
- YILDIRIM, Ramazan** : Açıklamalı Kaynakçalı İdare Hukuku Kavramları Sözlüğü, Konya, 2006.
- YILDIRIM, Ramazan** : Devlet Yapısı ve Nitelikleri, 2. Bası, Diyarbakır, 2003.
- YILDIRIM, Ramazan ve ÇINARLI, Serkan** : Türk İdare Hukuku Dersleri, C. 2, Ankara, 2021.

- YILDIRIM, Turan** : *“İdarî Usul Yasası Kapsamında İdareye Başvuru”*, İdarî Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu, Ankara, 17-18 Ocak 1998.
- YILDIZ, Müzeyyen** : *“Kanun Yararına Temyiz”*, Ankara Barosu Dergisi, 1995/4.
- YILMAZ, Ejder** : Hukuk Sözlüğü, Ankara, 2003.
- YILMAZ, Ejder** : Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Ankara, 2012.
- YILMAZ, Halit** : *“Düzenleyici İşlemlere Karşı Açılan İptal Davasının İvedi Yargılama Usulüne Tabi Olması”*, Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 8, 2016.
- YILMAZ, Serdar** : İmar Planlarının Hukuki Rejimi, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- YILMAZ, Serdar** : *“İdari Yargıda “Parasal Sınırlar”ın Konu ve Zaman Bakımından Uygulanması Sorunu”*, AÜHFİD, C. 72, S. 4, 2024, s. 1905-2006.
- ZABUNOĞLU, Yahya Kazım** : İdare Hukuku, C. II, Ankara, 2012.

Prof. Dr. Ergin ERGÜL
Ankara Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Genel Kamu Hukuku Öğretim Üyesi

TÜRK YARGI SİSTEMİ DERSLERİ

TEMEL KAVRAMLAR,
KURALLAR, KANUNLAR VE KURUMLAR

*Karekodla Erişilebilen Dijital Materyaller İlaveli
ve Güncel 3. Baskı*

ADALET YAYINEVİ
Ankara – 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Yargı Sistemi Dersleri

Ergin Ergül

Hukuk Yayınları Dizisi – 3214

Üçüncü Baskı : Eylül, 2024

İkinci Baskı : Eylül, 2023

Birinci Baskı : Eylül, 2022

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 06 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ada Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Anayurt, Ömer, *Anayasa Hukuku, Temel Kavramlar ve Türk Anayasa Hukuku*, Seçkin Yayınları, Ankara 2018
- Atalı Murat, Ermenek, İbrahim, Kaya, Hilal Ünal, *Yargı Örgütü*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2020
- Atay, Cevdet, *Türk Yargı Sistemi*, Ekin Yayınevi, Bursa 2013
- Avcı, Mustafa, Aykanat Mehmet, Ülker İbrahim, *Hukuk Başlangıcı ve Metodolojisi*, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- Başgil, Ali Fuat, *Esas Teşkilat Hukuku*, 1. Cilt, Türkiye Siyasi Rejimi ve Anayasa Prensipleri, 1960 Tarihli Basıdan Tıpkı Basım, İstanbul, Nisan 2019
- Ergül, Ergin, *Anayasa Hukukuna Başlangıç*, Adalet Yayınevi, Ankara 2019
- Ergül, Ergin, *Anayasa Mahkemesine ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Bireysel Başvuru ve Uygulaması*, Yargı Yayınevi, Ankara 2012
- Ergül, Ergin, *Temel Hukuk Dersleri*, Adalet Yayınevi, Ankara 2022
- Ergül, Ergin, *Yapay Zekâ ve Hukuk*, Adalet Yayınevi, Ankara 2022
- Esener, Turgut, *Hukuka Giriş*, Alkım Yayınları, İstanbul 2012
- Gözler, Kemal, *Türk Anayasa Hukuku*, 3. Baskı, Ekin Yayınları, Bursa 2019
- Güler, Ayman Birgül, *Türkiye'nin Yönetimi*, İmge Yayınları, 6. Baskı, Ankara 2021
- Koç, Evren, Konuralp, Cengiz Serhat, *Yargı Örgütü*, Sümer Kitabevi, İstanbul, 2021
- Rassat Michèle-Laure, *La justice en France*, Collection : Que sais-je ? puf, Paris 2007
- Sığırı, Ünsal, Karabacak Hakan, *Arabulucu ve Uzlaştırıcı El Kitabı*, Optimist yayınevi, İstanbul 2019.
- Soysal, Mümtaz, *Anayasaya Giriş*, Sevinç Matbaası, Ankara 1968
- Sümer, Halûk Hâdi, *Hukuka Giriş, Kavramlar&Kurumlar*, Seçkin Yayınevi, 4. Baskı, Ankara 2020
- Yiğit, Uğur, Öztürk İlhami, *Yargı Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara 2020,

Dr. Kahan Onur ARSLAN

TÜRK PARLAMENTO HUKUKU

Genişletilmiş ve Güncellenmiş

4. Baskı

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Parlamento Hukuku

Dr. Kahan Onur Arslan

Hukuk Yayınları Dizisi – 1443

Dördüncü Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 07 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ada Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- 7 Eylül 1994 tarih ve 77 sayılı Başkanlık Divanı Kararı, *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem 19, C. 65, s. 313-316.
- ABDÜLHAKİMOĞULLARI, Erdal, "Türk Anayasa Hukukunda Parlamento (Meclis) Kararlarının Yargısal Denetimi Sorunu" *Yasama Dergisi*, S. 5, 2007, s. 5-26.
- ADAMS, George Burton, *Constitutional History of England*, Butler & Tanner Ltd., Toronto, 1941, s.14.
- AKAL, Cemal Bali, *Devlet Kuramı*, Dost Kitabevi, Ankara, 2005.
- AKIN, İlhan F., *Türk Devrimi Tarihi*, Beta Basım Yayım, İstanbul, 1986.
- AKINTÜRK, Turgut, *Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku*, Beta Yayınları, İstanbul, 2008.
- ALDIKAÇTI, Orhan, *Anayasa Hukukumuzun Gelişmesi ve 1961 Anayasası*, Yenilik Basımevi, İstanbul, 1973.
- ARAÇ, İbrahim / İBA, Şeref, *Türkiye'de Yasa Önerisi Hazırlama ve Norm Koyma Tekniği ve Yasamacı Mesleğinin Nitelikleri Üzerine*, *AÜSBFD*, C. 58, S. 3, 2003, s. 35-59.
- ARSEL, İlhan, "Üçüncü Fransız Cumhuriyetinde 'Senato' ", *AÜHFD*, C. 11. S.1-2, 1954, s. 97-144.
- ARSEL, İlhan, *Türk Anayasa Hukukunun Umumi Esasları I*, Ankara, 1965.
- ARSLAN, Kahan Onur, "Türk Anayasa Hukuku'nda "Anayasa" Terimi ve "Anayasa Hukuku" Kavramı", *EÜHFD*, C. XV, S. 1-2, 2011, s. 59-74.
- ARTUK, M. Emin / GÖKÇEN, Ahmet / YENİDÜNYA, A. Caner, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2011.
- ATAR, Yavuz, *Türk Anayasa Hukuku*, Mimoza Yayınları, Konya, 2005.
- ATATÜRK, Mustafa Kemal, *Nutuk*, Tıpkı Basım, Ankara, 1927, Dağıtım: Koçak Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- BAKIRCI, Fahri, "TBMM Başkanının Görev Süresi Üzerine 2", *Yasama Dergisi*, S. 6, 2007, s. 49-68.

- BAKIRCI, Fahri, "TBMM Genel Kurulunun Birleşimi ve Gündemi Üzerine", Prof. Dr. Ergun Özbudun'a Armağan, C. II, Ankara, 2008, s. 91-126.
- BAKIRCI, Fahri, "TBMM'de Komisyonların Yapı ve İşleyişi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Kanun Yapım Süreci Sempozyumu*, 07.01.2011, TBMM Yayını, s. 113-143.
- BAKIRCI, Fahri, TBMM'nin Çalışma Yöntemi, İmge Kitabevi, Ankara, 2000.
- BAKIRCI, Fahri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundaki Yerleşik Uygulamalar, TBMM Basımevi, Ankara, 2015.
- BAKIRCI, Fahri, "Yasama Sürecinin Hızlandırılması - Yasama Yetkisinin Devri ve Nedenleri Üzerine", *Kamu Hukuçuları Platformu VI. Toplantı Kamu Hukukunun Dönüşümü*, İstanbul, 29-30 Nisan 2017.
- BAKIRCI, Fahri; GENÇKAYA, Ömer Faruk; ERGÜL Ozan ve diğerleri, Parlamento Hukukuna Giriş, Lykeion Yayınları, Ankara, 2022.
- BAŞ, Sezgin, Yasama İşlemleri Teorisi ve Parlamento Kararları, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2016.
- BAŞGİL, Ali Fuad, "Teşrii Masuniyet Meselesi: Teşkilatı Esasiye Kanunumuzun 17. Maddesi Üzerine Etüd", *İÜHFD*, Cilt 7, S. 1, 1941, s. 3-39.
- BİLGE, Necip, Hukuk Başlangıcı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010.
- BÜLBÜL, Mahmut, "TBMM Başkanı Tarafından Soru Önergelerinin Milletvekillerine İadesi", *Yasama Dergisi*, S. 17, 2011, s. 119-163.
- COŞKUN, Vahap,, "16 Nisan 2017 Tarihinde Kabul Edilen Anayasa Değişikliklerinin Değerlendirilmesi", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 22, S. 36, 2017, s. 3-30.
- ÇALIŞ, H. Şaban; AKGÜN, Bırol; KUTLU Önder (edt.), Uluslararası Örgütler ve Türkiye, Çizgi Kitabevi, Konya, 2006.
- ÇEKİÇ, Onur, "Türk Parlamento Hukukunda Yasama İşlemi Türleri ve Diğer (İsimsiz) Yasama İşlemi Türleri", *Yasama Dergisi*, S. 12, 2009, s. 107-135.
- ÇİÇEK, Cemil "Açılış Konuşması", *TBMM Parlamentar Denetim Sempozyumu*, Ankara, 07.05.2012
- Danıştay Beşinci Dairesi, 16 Aralık 1987 Tarih ve E.1987/2380, K.1987/1783 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi*, S. 70-71, s. 271.

- DAVER, Bülent, Kanunla İlgili Meseleler, *AÜSBF Dergisi*, C. 16, S. 4, 1961, s. 217-246.
- DEMİR, Fevzi, Osmanlı Devleti'nde II. Meşrutiyet Dönemi Meclis-i Mebusan Seçimleri 1908-1914, İmge Kitabevi, Ankara, 2007.
- DOEHRING, Karl, Genel Devlet Kuramı, İnkılap Kitabevi, Ankara, 2002.
- DÖNER, "Ayhan, Parlamenter Bağışıklıklar", *AÜEHFD*, C.VIII, S.1-2, 2004, s. 49-72.
- EM, Ali, Kanunların ve İdari Düzenleyici Tasarrufların Yapım Tekniği, Turhan Yay. Ankara, 2003, s. 30.
- EPSTEIN, Leon D. "Parliamentary Democracy", *International Encyclopedia Of Social Sciences*, Vol.11, s.419-425.
- ERDOĞAN, Mustafa, Anayasa Hukuku, Orion Yayınevi, Ankara, 2005.
- ERDOĞAN, Mustafa, Türkiye'de Anayasalar ve Siyaset, Liberte, Ankara, 2011.
- EROĞLU, İzzet, "Türkiye Büyük Millet Meclisi Danışma Kurulu, Tarihî Süreci ve İşleyişi", *Yasama Dergisi*, S. 7, 2007, s. 77-108.
- EŞEN, Hamit, Parlamento Hukukunda Milletvekilliğinin Sona Ermesi, *Yasama Dergisi*, S. 19, 2011, s. 37-56.
- FEYZİOĞLU, Metin, "Yasama Dokunulmazlığı Üzerine Düşünceler", Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı, İstanbul, 2004.
- FEYZİOĞLU, Metin, "Yasama Dokunulmazlığı", *AÜHFD*, C. 42, S. 1-4, 1991-1992, s. 21-47.
- FEYZİOĞLU, Metin, Meclis Soruşturması, Savaş Yayınevi, Ankara, 2006.
- GENÇKAYA, Ömer Faruk, "Parlamenter Bilgi Edinme ve Denetim Aracı Olarak Soru", *TBMM Parlamenter Denetim Sempozyumu*, Ankara, 07.05.2012.
- GÖKÇİMEN, Semra, "Tasarı ve tekliflerin Genel Kurul'da Görüşülme Süreci" başlıklı bildiri, Kanun Yapım Süreci Sempozyumu, 07.01.2011, TBMM Yayını, s. 144-178.
- GÖKÇİMEN, Semra; HAS, Volkan, "İçtüzüğün 87'nci Maddesi Çerçevesinde Değişiklik Önergeleri", *Yasama Dergisi*, S. 1, 2006, s. 46-73.
- GÖZLER, Kemal, "Vatandaşlık ve Milletvekilliği", *Liberal Düşünce Dergisi*, C. 4, Yaz 1999, S. 16, s. 90-91.

- GÖZLER, Kemal, "Yasama Dokunulmazlığı Bir Karşılaştırmalı Anayasa Hukuku İncelemesi", *AÜSBFD*, C. 56, S. 3, 2001, s. 71-101.
- GÖZLER, Kemal, *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*, Ekin Basım Yayın, Bursa, 2010.
- GÖZLER, Kemal, *Elveda Anayasa*, Ekin Basım Yayın, Bursa, 2017.
- GÖZLER, Kemal, *Hukuka Giriş*, Ekin Yayınları, Bursa, 2016
- GÖZLER, Kemal, *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*, Ekin Basım Yayın, Bursa, 2011.
- GÖZLER, Kemal, *Türk Anayasa Hukuku*, Ekin, Basım Yayın, Bursa, 2018,
- GÖZLER, Kemal, "Türk Anayasa Hukukunda Teamül Olabilir mi?", *Türkiye Günlüğü*, Sayı 56, Yaz 1999, s. 36-44.
- GÖZLER, Kemal, *Yorum İlkeleri*, (Kemal GÖZLER'in, Kamu Hukukçuları Platformu ve Türkiye Barolar Birliği tarafından Ankara'da 29 Eylül 2012 Cumartesi günü düzenlenen "Anayasa Hukukunda Yorum ve Norm Somutlaşması" başlıklı toplantıdaki bildirisi.)
- GÖNENÇ, Levent; KONTACI, Ali Ersoy, "2017 Anayasa Değişiklikleri Sonrasında Yasama – Yürütme İlişkileri", *TBB Dergisi*, Ankara, 2019, S. 145, s. 53-79.
- GÜNEŞ, Turan, *Türk Pozitif Hukukunda Yürütme Organının Düzenleyici İşlemleri*, AÜSBF Yayınları, Ankara, 1965.
- GÜRKAN, Ülker, *Hukuk Sosyolojisine Giriş*, Siyasal Kitabevi, Ankara 2015.
- GÜRSEL, Seyfettin, "Toplumsal Tercih Kuramı Çerçevesinde Anayasa'nın 67. Maddesinde Yer Alan Temsilde Adalet ve Yönetimde İstikrar İlkelerinin Değerlendirilmesi", *Anayasa Yargısı Dergisi*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 1999, C. 16, s. 46-68.
- HAKERİ, Hakan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.
- HAS, Volkan, *Türk Parlamento Hukukunun Kaynakları ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Çalışma Düzeni*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2009.
- HEKİMOĞLU, Mehmet Merdan, *Anayasa Hukukunda Karşılaştırmalı "Demokratik Hükümet Sistemleri" ve Türkiye*, Detay Yayıncılık, Ankara, 2009.

- http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/katip_uyeler_sd.liste, E.T. 03.01.2013.
- http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz_sd.dagilim, E.T. 03.01.2013.
- http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tutanak_B_SD.birlesim_baslangici?p4=21335&P5=H&PAGE1=1&PAGE2=65, E.T. 19.11.2012.
- III. Tertip Düstur, cilt 8, s. 117; R.G. 5 Mart 1927.
- İBA, Şeref / BOZKURT, Rauf, 100 Soruda Türk Parlamento Hukuku, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006.
- İBA, Şeref, "Parlamento Hukukunda Obstrüksiyon ve Giyotin Kavramları", *AÜHFD*, C. 52. S. 1, 2003, s. 147-165.
- İBA, Şeref, "TBMM İçtüzüğünden Doğan Bir Yasama Aktörü Olarak Danışma Kurulu", *Yasama Dergisi*, S. 18, 2011, s. 35-50.
- İBA, Şeref, "TBMM İçtüzük Değişikliklerinin Anlamı: 1996 Sonrasına Bakış", *Yasama Dergisi*, S. 6, 2007, s. 69-90.
- İBA, Şeref, "TBMM'nin Toplantı Düzeni Yönünden Kapalı (Gizli) Oturum Kavramı ve Türk Parlamento Tarihinde Kapalı Oturumlar", *AÜSBFD*, C. 59, S. 3, 2004, s. 105-129.
- İBA, Şeref, "Türk Parlamento Hukuku Açısından Son Anayasa Değişiklikleri" *AÜHFD*, C. 51, S. 1. 2002, s. 79-95.
- İBA, Şeref, Anayasa Hukuku ve Siyasal Kurumlar, Turhan Kitabevi, Ankara, 2008.
- İBA, Şeref, Anayasa ve Siyasal Kurumlar (100 Soruda), Turhan Kitabevi, Ankara, 2006.
- İBA, Şeref, Parlamento Hukuku, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2010.
- İBA, Şeref, Parlamento Hukuku, Seçkin Yay. Ankara, 2020.
- İBA, Şeref, Ülkemizde "Torba Kanun" ve "Temel Kanun" Uygulamaları, *Ankara Barosu Dergisi*, S. 1, 2011, s. 197-202.
- İZMİR, Gökalp, "Milletvekilliği Seçilme Yeterliliği ve Bu Sıfatın Kazanılması", *Yasama Dergisi*, S. 18, 2011, s. 51-116.
- KABOĞLU, İbrahim Özden, Anayasa Hukuku Dersleri, Legal Yay., İstanbul, 2006.
- KARAMUSTAFAOĞLU, Tuncer, Yasama Meclisinde Komisyonlar, Ajans-Türk Matbaası, Ankara, 1965.

- KARPAT, Kemal H., *Türk Demokrasi Tarihi*, Timaş Yay., İstanbul, 2010.
- KAYMAK, Hasan, *Düzenleyici Etki Analizi*, Maliye Dergisi, S. 146, Mayıs-Ağustos 2004, s. 107-131.
- KESKİN, Adem, "Kanun Tasarısı Taslaklarının Hazırlanması Sağlık Bakanlığı Örneği" başlıklı bildiri, Kanun Yapım Süreci Sempozyumu, 07.01.2011, TBMM Yayını, s. 37-42.
- KESKİNSOY, Ömer / ERDİL, Kürşat, "Salt Çoğunluk Kavramından Ne Anlaşılması Gerektiği Üzerine", *TBB Dergisi*, Ankara, 2010, S. 87. s. 434-441.
- KIRATLI, Metin, *Parlamentar Muafiyetler*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1961.
- KIZILCIK, Recep, "Avrupa Birliği ve Türkiye'de Mevzuat İyileştirme Çabaları", *Yasama Dergisi*, S.1, 2006, 74-95.
- KOCAMAN, Habib, *Türkiye Büyük Millet Meclisine Bireysel Başvuru Yolları El Kitabı*, Yasama Derneği Yayınları, Ankara, 2016.
- KOCAMAN, Habip, "Yargıya İntikal eden Olaylarda Yasama Kısıntısı", *Yasama Dergisi*, S. 1, 2006, s. 5-24.
- KUBALI, Hüseyin Nail, *Anayasa Hukuku Dersleri*, İstanbul, 1969.
- KUTLU, Mustafa, *Kuvvetler Ayrılığı*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2001.
- LEWELLEN, Ted, *Siyasal Antropoloji*, çev. A. Erkan KOCA, Birleşik Yayınevi, Ankara, 2011.
- LEWIS, Bernard, *Modern Türkiye'nin Doğuşu*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1996.
- LIJPHART, Arend, *Çağdaş Demokrasiler*, Çev. Ergun Özbudun, Ersin ONULDURAN, Yetkin Yay., Ankara, 1986, s.62-67.
- MANSEL, Arif Müfid, *Ege ve Yunan Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1947.
- METİN, Yüksel, "Meclis Esas Komisyonlarının Anayasa'ya Uygunluk Denetimleri", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S. 2 (Güz), 1997, s. 343-356.
- MUMCU, Ahmet, *Türk Devriminin Temelleri ve Gelişimi*, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 2001.
- NEZİROĞLU, İrfan, "Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Olağanüstü Toplanması: Sorunlar ve Öneriler", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 7, S. 2, 2005, s. 1-32.

- NEZİROĞLU, İrfan, "Türkiye Büyük Millet Meclisinde Parlamenter Denetim Aracı Olarak Sözlü Soru Önergelerinin Etkinliği", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 8, S. 2, 2006, s. 151-168.
- NEZİROĞLU, İrfan, TBMM Genel Kurulu'nda Usul Hakkında Görüşmeler, TBMM Basımevi, Ankara, 2011.
- NEZİROĞLU, İrfan, Türk Parlamento Hukukunun Temel Kavramları, Seçkin Yay., Ankara, 2008.
- NEZİROĞLU, İrfan; KOCAMAN, Habip; GÖKÇİMEN, Semra (edt.) Yasama El Kitabı, TBMM Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Başkanlığı Basımevi, Ocak 2012, s. 15.
- ODYAKMAZ, Zehra / KAYMAK, Ümit / ERCAN, İsmail, Anayasa Hukuku İdare Hukuku, İkinci Sayfa Basım Yayım, İstanbul, 2009.
- OECD, Recommendation of The Council of The OECD On Improving The Quality Of Government Regulation.
- OĞUZMAN, Kemal; BARLAS, Nami, Medeni Hukuk, Arıkan Basım Yayım, İstanbul, 2006.
- ONAR, Erdal / TİRYAKİOĞLU, Bilgin, "1982 Anayasasında Milletvekilliği Vatandaşlık İlişkisi (Merve Safa Kavakçı Olayı)", Av. Dr. Faruk Erem Armağanı, Ankara, 1999, s. 557-594.
- ONAR, Erdal, "1982 Anayasasında Milletvekilliğinin Düşmesi", *Anayasa Yargısı*, Ankara, 1997, Cilt 14, s. 387-465.
- ORAK, Cem Çağatay, "Parlamento Hukukundaki İşlevselliği Bakımından Genel Görüşme Yöntemi", *TBB Dergisi*, Ankara, 2003, S. 48. s. 29-39.
- ÖZBUDUN, Ergun Parlamenter Rejimde Parlamentonun Hükümeti Murakabe Vasıtaları, Ankara Üniversitesi Basım Evi, Ankara, 1962.
- ÖZBUDUN, Ergun, "İngiltere ve Amerika'da Meclis Tahkikatı", *AÜHFD*, C. 17, S.1-4, 1960, s. 219-248.
- ÖZBUDUN, Ergun, "İngiltere'de Parlamento Egemenliği Teorisi", *AÜHFD*, C. 25. S.1-2, 1968, s. 59-79.
- ÖZBUDUN, Ergun, Parlamento Kararları ve Yasama Meclislerinin İçtüzükleri, *AÜHFD*, C. 36, S. 1-4, 1979, s. 3-26.
- ÖZBUDUN, Ergun, Türk Anayasa Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2009.
- ÖZBUDUN, Ergun, Türkiye'nin Anayasa Krizi, Liberte Yayınları, Ankara 2009.

- ÖZGENÇ, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınları, Ankara, 2009.
- ÖZSOY, Şule, 1982 Anayasası'nın Yapım Süreci, XII Levha Yayınları, İstanbul, 2010.
- ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukukun Temel Kavramları, Turhan Kitabevi, Ankara, 2011.
- RUHİ, M. Emin, Doğrudan Demokrasi, Seçkin Yay. Ankara, 2005.
- SABUNCU, Yavuz, Anayasaya Giriş, İmaj Yayınevi, Ankara, 2007.
- SAVCI, Bahri, "Kanun Tekniği İle İlgili Meseleler" Üzerine Bir Seminer, *AÜSBFD*, C. 16, S. 4, 1961, s. 205-215.
- TANİLLİ, Server, Anayasalar ve Siyasal Belgeler, İstanbul, Cem Yayınevi, 1976.
- TANİLLİ, Server, Devlet ve Demokrasi, Alkım Yayınevi, Ankara, 2007.
- TANÖR, Bülent / YÜZBAŞIOĞLU, Necmi, 1982 Anayasası'na Göre Türk Anayasa Hukuku, Beta Yayınları, İstanbul, 2012.
- TANÖR, Bülent, Kurtuluş Kuruluş, Çağdaş Yayınları, İstanbul, 1998.
- TANÖR, Bülent, Osmanlı – Türk Anayasal Gelişmeleri, Der Yayınları, İstanbul, 1992.
- TBMMD, D. 19, YY. 2, C. 20, B. 21, 3.11.1992.
- TBMMD, D. 19, YY. 3, C. 54, B. 77, 1.3.1994.
- TBMMD, D. 21, YY. 3, C. 56, B. 69, 14.03.2001.
- TBMMD, D. 22, YY. 1, C. 1, B. 8, 11.12.2002.
- TBMMD, D. 22, YY. 1, C. 4, B. 30, 4.2.2003.
- TBMMD, D. 22, YY. 1, C. 6, B. 42, 6.3.2003.
- TBMMD, D. 22, YY. 2, C. 52, B. 99, 9.6.2004.
- TBMMD, D. 22, YY. 3, C. 69, B. 35, 20.12.2014.
- TBMMD, D. 22, YY. 4, C. 118, B. 96, 2.5.2006.
- TBMMD, D. 23, YY. 4, C. 58, B. 45, 07.01.2010.
- TBMMD, D. 23, YY: 2, C. 11, B. 44, 2.1.2008.
- TEPAV, Düzenleyici Etki Analizi Rehberi, 2006, s. 3.
<http://www.tepav.org.tr/tr/yayin/s/91>, E.T.03.10.2013.

- TEZİÇ, Erdoğan, Anayasa Hukuku, Beta Yay. İstanbul, 2012.
- TEZİÇ, Erdoğan, Anayasa Hukuku, Beta Yayınları, İstanbul, 2016.
- TEZİÇ, Erdoğan, Parlamento Kararı ve Kanun, *Anayasa Yargısı Dergisi*, C. 5, 1988, s.121-130.
- TEZİÇ, Erdoğan, Türk Parlamento Hukukunun Kaynakları ve İlgili Anayasa Mahkemesi Kararları, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1980.
- The OECD Report on Regulatory Reform Synthesis, Paris, 1997.
- TOPAL, Emre, Eylemli “İçtüzük Değişiklikleri”, *Yasama Dergisi*, S. 16, 2010, s. 35-55.
- TUNÇ, Hasan, “Hükümetin Siyasi ve Hukuki Denetiminde Meclis Soruşturması”, *TBMM Parlamenter Denetim Sempozyumu*, Ankara, 07.05.2012.
- TÜLEN, Hikmet, “Meclis Soruşturması Uygulamaları Üzerine Bazı Gözlem ve Değerlendirmeler”, *AÜEHFD*, C. 2, S.1, 1998, s. 22-40.
- TÜLEN, Hikmet, “Yasama Sorumsuzluğunun Mutlaklığı Üzerine Düşünceler”, *AÜEHFD*, C.III, S.1, 1999, s. 115-122 .
- TÜLEN, Hikmet, Türk Anayasa Hukukunda Bakanların Cezai Sorumluluğu ve Meclis Soruşturması, Mimoza Yayınları, Konya, 1999.
- Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe Sözlük, <http://tdkterim.gov.tr/bts/>.
- UYGUN, Oktay, Demokrasi, Tarihsel, Siyasal ve Kültürel Boyutlar, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2020.
- UYGUN Oktay, Devlet Teorisi, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- YAPICI, Havvana, “Komisyonların Yasama Sürecindeki Rollerini Bağlamında Komisyon Aşamasındaki Özel Yöntem ve Uygulamalar”, *Yasama Dergisi*, S. 5, 2007, s. 57-81.
- YAZICI, Serap, Türkiye’de Askeri Müdahalelerin Anayasal Etkileri, Yetkin Yayınları, Ankara, 1997.
- YILDIZ, Hayrettin, “Merkezi ve Yerel Düzeyde Meclisin Yürütme Organını Denetim Yolları Üzerine Bir Karşılaştırma – Yerel Demokratik Model Sorunsalı”, *TBB Dergisi*, Ankara, 2012, S. 103. s. 223-243.
- YILMAZ, Adnan, “Kanun Tasarısı Taslaklarının Hazırlanması İçişleri Bakanlığı Örneği” başlıklı bildiri, Kanun Yapım Süreci Sempozyumu, 07.01.2011, TBMM Yayını. s. 30-36.

- YURDDAŞ, Rıza, “Stenograflık ve Stenograflar”, *Yasama Dergisi*, S. 1, 2006, s.142-149.
- YÜKSEL, İsmail TBMM’nin Kanun Yapma Yöntemi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- YÜZBAŞIOĞLU, Necmi, “Türkiye Büyük Millet Meclisinin Görev ve Yetkileri ile Meclis Soruşturmasına İlişkin 2001’de Yapılan Anayasa Değişiklikleri”, *Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa Hukuku 1. Uluslararası Sempozyumu*, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Yayınları No:1, 22-24 Nisan 2003, s. 193-198.

Öğr. Gör. Dr. Mümin GÜNGÖR

KAMU HUKUKU

DERSLERİ

- ◆ TEMEL HUKUK (HUKUK BAŞLANGICI, HUKUKA GİRİŞ)
- ◆ ANAYASA HUKUKU
- ◆ İDARE HUKUKU

Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş

3. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kamu Hukuku Dersleri I

Mümin Güngör

Hukuk Yayınları Dizisi – 3227

Üçüncü Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 08 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- AKİPEK** Jale, **AKINTÜRK** Turgut ve **KARAMAN ATEŞ** Derya, Türk Medeni Hukuku Birinci Cilt, 9.Bası, Beta Yayınevi, İstanbul, 2012.
- AKYILMAZ** Bahtiyar, **SEZGİNER** Murat ve **KAYA** Cemil, Türk İdare Hukuku, 8.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2017.
- ALTAŞ** Hüseyin, Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri, 1.Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.
- ANAYURT** Ömer, Anayasa Hukuku, 3.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2020.
- ARTUK** Mehmet Emin, **GÖKCEN** Ahmet ve **YENİDÜNYA** A. Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- ASLAN** Yasin. "İdari Yaptırımlar". Türkiye Barolar Birliği Dergisi. Sayı 85, 2009.
- ATAR** Yavuz, Türk Anayasa Hukuku, 14.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- ATAY** Ender Ethem, İdare Hukuku, 3.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2022.
- BAYRAKLI** Hasan Hüseyin, Genel Vergi Hukuku, 1.Baskı, Celepler Yayınevi, Afyonkarahisar, 2013.
- CANAY** Dilara Ağaoğlu, "Hukukun Toplumsal Kaynakları", Hukuka Giriş, ed. İlyas Doğan, 1.Baskı, Astana Yayınları, Ankara, 2017.
- ÇAĞLAYAN** Ramazan, İdare Hukuku Dersleri, 2.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- ÇAKMAK** Münci, "İdari Hukukun anlamı ve önemi". İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 69(1-2), 2011.
- ÇAVDAR** Pelin. "Türk Hukukunda Dürüstlük ve İyiniyet İlkelerinin Karşılığı Olarak İngiliz Hukukunda "Good Faith" İlkesi". İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. Cilt 9, Sayı 1, 2022.
- ÇEÇEN** Anıl. İnsan Hakları, Savaş Yayınevi, Ankara, 2000.
- ÇELEBİ** Özgün, "Kişi ve Eşya Ayrımı Bağlamında Hayvanların Hukuki Statüsü". İstanbul Hukuk Mecmuası, 76 (2), 2018.
- DEMİR** Abdullah, Hukuki Terimler Sözlüğü, 1.Baskı, Astana Yayınları, Ankara, 2017.
- DEMİR** Kübra. "İş Sözleşmesi Görüşmeleri Esnasında İşçi Ve İşverenin Sorumluluğu". Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. Cilt 12, Sayı 2, 2022.
- DEVELLİOĞLU** Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, 25.Baskı, Aydın Yayınları, Ankara, 2008.

- DOĞAN** İlyas, Sivil Toplum Anlayışı ve Siyasal Sistemler, 4.Baskı, Astana Yayınları, Ankara, 2015.
- DUGUIT** Lexon, Kamu Hukuku Dersleri, 1.Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1954.
- DURAL** Mustafa ve **ÖĞÜZ** Tufan, Kişiler Hukuku, 8.Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2006.
- EDİS** Seyfullah, Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, 1.Baskı, AÜHF Yayınları, Ankara, 1983.
- ERDOĞAN** İhsan, Hukuka Giriş, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- EREN** Abdurrahman, Anayasa Hukuku Dersleri, 3.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- EREN** Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 16.Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2014.
- ERGUN** Doğan, 100 Soruda Sosyoloji Kitabı, 11.Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2013.
- ERGÜL** Ergin, Anayasa Hukukuna Başlangıç, 1.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- ESENER** Turhan, Hukuka Giriş, 11. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015.
- FENDOĞLU** Hasan Tahsin, Hukuk Bilimine Giriş, 1.Baskı, Filiz Yayınevi, İstanbul, 1997.
- GÖZLER** Kemal, Türk Anayasa Hukuku Dersleri, 13.Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2012.
- GÖZLER** Kemal. Hukuka Giriş. 15. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2018.
- GÖZLER** Kemal ve **KAPLAN** Gürsel, İdare Hukuku Dersleri, 20.Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2018.
- GÖZÜBÜYÜK** Şeref, Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, 26. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007.
- GÖZÜBÜYÜK** Şeref ve **TAN** Turgut, İdare Hukuku, 5. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012.
- GÜNDAY** Metin, İdare Hukuku, 10.Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara, 2011.
- GÜNEŞ** C. Seldağ. "Roma Hukukunun Günümüz Hukuk Düzenlerine Etkisi". Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 2004; 8(2)
- GÜRİZ** Adnan, Hukuk Başlangıcı, 14.Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2012.
- HAFT** Fritjof, Strafrecht Allgemeiner Teil, 9.Baskı, Verlag C.H. Beck, München, 2014.
- HAKERİ** Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 10.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011.
- KAFKAS** Hilal, "Hukuk Düzeni Hiyerarşisinde Anayasa", Anayasa Teorisi, ed. İlyas Doğan, 1.Baskı, Lale Yayıncılık, Ankara, 2014.

- KALABALIK** Halil, Temel Hukuk Bilgisi, 11.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2020.
- KARAHANOĞULLARI** Onur, Kamu Hizmeti, 3.Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015.
- KAYA** Ümmühan. "*Sözleşmenin Uyarlanmasında Sonradan Değişen Şartlar Ve Öngörülemezlik İlkesi*". Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi. Cilt 22, Sayı 3, 2016.
- KAYAR** İsmail ve **ÜZÜLMEZ** İlhan, Hukukun Temel Kavramları, 11.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2018.
- KESKİNSOY** Ömer, Anayasa Hukuku ve Türk Anayasa Hukuku, 1.Baskı, Monopol Yayınevi, Ankara, 2017.
- KEYMAN** Selahattin, Hukuka Giriş, 1.Baskı, Yakın Doğu Üniversitesi Yayınları, Lefkoşa, 1997.
- KILIÇOĞLU** Ahmet M., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 17.Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013.
- KÜÇÜK** Adnan, Anayasa Hukuku, 2.Baskı, Orion Kitabevi, Ankara, 2012.
- MİSAFİR** Selim. "*Hukuk Devleti Olgusunun Eski Çağlardaki Kökenleri*". Türkiye Barolar Birliği Dergisi. 2022; Sayı 163.
- OĞUZMAN** Kemal ve **BARLAS** Nami, Medeni Hukuk, 18.Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012.
- ONAR** Sıddık Sami, İdare Hukukunun Umumi Esasları Cilt I, 3.Baskı, Hak Kitabevi, 1966.
- OPPENHEIMER** Franz (Çev.: Alaeddin Şenel, Yavuz Sabuncu), Devlet, 1.Baskı, Engin Yayıncılık, İstanbul, 1997.
- ÖKTEM** Niyazi ve **TÜRKBAĞ** Ahmet Ulvi, Felsefe, Sosyoloji, Hukuk ve Devlet, 5.Baskı, Der Yayınları, İstanbul, 2012.
- ÖNCEL** Mualla, **KUMRULU** Ahmet ve **ÇAĞAN** Nami, Vergi Hukuku, 22.Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013.
- ÖZBUDUN** Ergun (2021). Türk Anayasa Hukuku, 21.Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2021.
- ÖZEKES** Muhammet, Temel Hukuk Bilgisi, 10. Baskı, Oniki Yayınevi, İstanbul, 2019.
- ÖZERKEKOĞLU** Büşra. "*Bir Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsili Amacıyla İşlenen Suçlar*". Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi. Cilt 6, Sayı 1, 2023.
- ÖZTAN** Bilge, Medeni Hukukun Temel Kavramları, 37.Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012.
- ÖZYÖRÜK** Mukbil, Hukuka Giriş, 1.Baskı, Ege Matbaası, 1959.
- SANDER** Oral, Siyasi Tarih, 28.Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2015.

- SAYGILI** Tahsin. *"Babil Hukuku ve Hamurabi Kanunları"*. Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi. 2015; 2(2).
- SERİM** Bülent. *"Yasa Önünde Eşitlik İlkesi"*. Amme İdaresi Dergisi, Cilt 27, Sayı 3, 1994.
- SEROZAN** Rona, *Tüzel Kişiler*, 2.Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1994, s. 13.
- SOYASLAN** Doğan, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 10.Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2014.
- SÜMER** Haluk Hadi, *Hukuka Giriş*, 4.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2020.
- SÜZEK** Sarper. *"Yeni Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde İş Akdinin Geçersizliği"*. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi. Prof. Dr. Ali Rıza Okur'a Armağan, Cilt 20 Sayı 1, 2014.
- TAN** Turgut, *İdare Hukuku*, 8. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2019.
- TEZİÇ** Erdoğan, *Türk Anayasa Hukuku*, 23. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2019.
- TOPAKKAYA** Aslan, *"Anayasa'nın Devleti"*, Anayasa Teorisi, ed. İlyas Doğan, 1.Baskı, Lale Yayıncılık, Ankara, 2014.
- TUNÇ** Hasan, *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*, 2.Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2019.
- UĞURLUBAY** Gülsüm, *"Anayasa Tarihi ve Anayasa Teorisi"*, Anayasa Teorisi, ed. İlyas Doğan, 1.Baskı, Lale Yayıncılık, Ankara, 2014.
- UYAR** Talih. *"Yargıtay Kararlarında "Dürüstlük (Objektif İyiniyet)" Kuralı (MK.2/I) ve "Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı" (MK.2/II)"*: Zafer Gören Ataysoy (Editör), Seyfullah Edis'e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 2000.
- UYGUN** Oktay. *"Hukukun Üstünlüğü İlkesi"*. Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 2022; 19(3).
- ÜÇÖK** Coşkun, **MUMCU** Ahmet ve **BOZKURT** Gülnihal. *Türk Hukuk Tarihi*, 16.Baskı, Turhan Yayınevi, Ankara, 2014.
- ÜNAL** Mehmet ve **BAŞPINAR** Veysel, *Şekli Eşya Hukuku*, 6.Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2012.
- YILMAZ** Ejder, *Hukuk Sözlüğü*, 4.Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.
- YÜZBAŞIOĞLU** Necmi, *Anayasa Hukuku El Kitabı*, 1.Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2007.

Prof. Dr. Uğur YİĞİT

Prof. Dr. İlhami ÖZTÜRK

YARGI ÖRGÜTÜ

YARGI GÖREVLİLERİ

YARGI KURUMLARI

VE

YARGI YÖNETİMİ

4. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Yargı Örgütü

Uğur Yiğit - İlhami Öztürk

Hukuk Yayınları Dizisi – 3204

Dördüncü Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 12 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.

Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara

Tel: 0312 394 83 94

Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

- ARSLAN, Ramazan, TANRIVER, Süha, **Yargı Örgütü Hukuku**, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, 2001.
- BİLA, Fikret, *Yüksek Yargıya Yöneltilen Eleştiriler*, **Milliyet**, 12.01.2011
- EKİNCİ, Ekrem Buğra, **Osmanlı Mahkemeleri (Tanzimat ve Sonrası)** 2.Baskı, Arı Sanat Yayınevi, İstanbul 2010.
- KÖKSAL, Mehmet, **Yargı Örgütü Hukuku Ders Kitabı**, Legal Yayıncılık, Birinci Baskı, Ocak 2018.
- ODYAKMAZ, Zehra, *“Yeni Anayasa Çalışmalarında Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu İçin Üye Seçimleri ve Bazı Konular Hakkında Görüşler”*, **Anayasa Yargısı Dergisi**, S.25, Ankara 2008.
- ÖZBUDUN, Ergun, *“Türkiye’de Anayasa Yargısının Doğuşu: 1961 Anayasası Üzerindeki Kurucu Meclis Görüşmeleri”*, **Liberal Düşünce**, Yıl 17, Sayı 68, Güz 2012.
- ÖZTÜRK, İlhami, *“İdari Yargıda Temyiz İncelemesinin Usuli Kazanılmış Haklar Açısından Sınırlandırılması”*, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt XXI, Sayı 1-2, 2008.
- SELÇUK, Sami, *“Cumhuriyet Savcısı, Parti Kapatma Davası ve Hedefte Sapma”*, **Türkiye Günlüğü Dergisi**, S.93, 2008.
- TBB Başkanı Av. Prof. Dr. Metin Feyzioğlu’nun Anma Konuşması 21.12.2017, Kuşadası, s.5., http://d.barobirlik.org.tr/2017/20171222_baskankonusma.pdf,
- Temel Arabuluculuk Eğitimi Katılımcı Kitabı**, Avrupa Konseyi, İkinci Baskı, Nisan 2019.
- YİĞİT, Uğur, *“Yapay Zekâlı Robot hâkimler Çağı”*, **Yeni Yüzyıl Gazetesi**, 09.05.2016 <http://www.hukukmedeniyeti.org/haber/9546/robot-hâkimler-cagi/>
- YİĞİT, Uğur, *“Yeni Anayasanın Misyonu”*, **Radikal2**, 29.01.2012
- YİĞİT, Uğur, *“ABD Yargısı üzerine notlar: Mecklenburg Adliyesinden İzlenimler”*, <https://www.hukukmedeniyeti.org/makale/6978/jondoe-gadgets.com/dell-30.html>
- YİĞİT, Uğur, **Bankacılık Suçları**, Has Matbaacılık, İstanbul, 2006.
- YİĞİT, Uğur, *“Denizfeneri Mütarekesi”*, **Milat Gazetesi**, 31.08.2013,

- YİĞİT, Uğur, Kemal ŞAHİN, “Yeni HSYK”yi Anlamak İçin İki Anahtar “160’lar” ve Tolga Onur Hadiseleri”, **Türkiye de Yargı Yoktur (Yargıçların Kaleminden Yargının Ahvali)**, Tekin Yayınevi 2015.
- YİĞİT, Uğur, “Siyasi Mücadele Aracı ve Kamuflaj Malzemesi Olarak İstinaf Mahkemeleri”, **Radikal**, 29/02/2016.
- YİĞİT, Uğur, “Tanrıçalıktan köleliğe hâkimin trajik düşüşü”, **Star Gazetesi**, 02.04.2016.
- YİĞİT, Uğur, “Yargıtay ve Danıştay Üyeliğine Dair Kadim Yaygın Yanlışlar”, **Star Gazetesi**, 27.02.2016.
- YİĞİT, Uğur; ÖZTÜRK, İlhami; **Yargı Hukuku**, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- YURTCAN, Erdener, **Ceza Yargılaması Hukuku**, Güncelleştirilmiş 15.Bası, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.

PLAN, RAPOR VE İSTATİSTİKLER

- **Adalet Bakanlığı Stratejik Planı (2010-2014)**. <http://www.adalet.gov.tr/Bakanlik/StratejikPlan/AdaletBakanligiStratejikPlani2010-2014.pdf>
- **Adalet İstatistikleri 2020**, Adalet Bakanlığı'nda Çalışan Personel Sayısı, T.C. Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü Resmi İstatistik Yayını, Ağustos 2020. <https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/310520221416422021H%C4%B0ZMETE%C3%96ZELK%C4%B0TAP.pdf>
- **Adalet Bakanlığı 2021 Yılı Faaliyet Raporu**, Şubat 2020, <https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/9052022144505Adalet%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1%202021%20Faaliyet%20Raporu.pdf>
- Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi (430) üyesinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve geçici maddeler eklenmesi hakkında teklifi ve Anayasa Komisyonu raporu (2/558), s.16. https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/MM_/d03/c017/mm__03017156ss0419.pdf
- **Hâkimler ve Savcılar Kurulu 2021 Yılı Faaliyet Raporu**, Ankara, Şubat 2021, <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/2903202214432021-yili-faaliyet-raporupdf.pdf>

İNTERNET KAYNAKLARI

- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/fef64953-3a3d-4bcd-83ae-49cbc74cebe2.pdf>
- <http://hsk.gov.tr/Eklentiler/files/ek1.pdf>
- <http://www.abgm.adalet.gov.tr/yayinlar/belgeler/e-kutuphane/AnayasaMahkemesiSistemleri.pdf>
- <http://www.aweb.org/eng/bbs/B0000019/listAll.do?menuNo=300036>
- <http://www.danistay.gov.tr/kurumsal-12-danistay-tarihcesi.html>
- <http://www.danistay.gov.tr/kurumsal-5-dairelerin-is-bolumu.html>
- <http://www.mfa.gov.tr/insan-haklari-ve-avrupa-konseyi.tr.mfa>
- <http://www.sozluk.adalet.gov.tr/Harf/N?Sayfa=2>
- <https://www.eurosai.org/en/about-us/members/>
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/fef64953-3a3d-4bcd-83ae-49cbc74cebe2.pdf>
- <https://www.islamansiklopedisi.org.tr/kaza--osmanli>
- <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss610.pdf>
- <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss400.pdf>
- <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d07/c023/tbmm07023052ss0129.pdf>
- https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TM_/d00/c002/tm_00002034ss0035.pdf
- <https://www.yargitay.gov.tr/documents/ek1-1580383414.pdf>
- https://www.yargitaycb.gov.tr/documents/YCBS_Faaliyet_Raporu2.pdf
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/0fbf5e58-9eef-4882-849d-25d38bbc45fb.pdf>
- <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/ed9d1514-92e3-4f06-a745-70494c3f8f6a.pdf>

Prof. Dr. Mustafa ATEŞ
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk
Anabilim Dalı

Arş. Gör. Muhammed Afif KAYA
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk
Anabilim Dalı

EŞYA HUKUKU

Pratik Çalışmalar

Güncellenmiş

3. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Eşya Hukuku Pratik Çalışmalar

Mustafa Ateş – Muhammed Afif Kaya

Hukuk Yayınları Dizisi – 2985

Üçüncü Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 13 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA

- Akipek, Jale G./ Akıntürk, Turgut/ Ateş, Derya, Eşya Hukuku, Beta Basım Yayın, 2018
- Ayan, Mehmet, Eşya Hukuku Cilt I, II, III, Adalet Yayınevi, 2020
- Dural, Mustafa/ Öğüz, Tufan/ Gümüş, Mustafa Alper, Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, 2021
- Eren, Fikret, Mülkiyet Hukuku, Yetkin Yayınları, 2020
- Ertaş, Şeref, Eşya Hukuku, Fakülteler Barış Kitabevi, 2021
- Gürsoy, Kemal T./ Eren, Fikret/ Cansel, Erol, Türk Eşya Hukuku, Ankara Üniversitesi Yayınları, 1984
- Kılıçoğlu, Ahmet, Aile Hukuku, Turhan Kitabevi, 2020
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip/ Hatemi, Hüseyin/ Serozan, Rona/ Arpacı, Abdulkadir, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Birinci Cilt, Filiz Kitabevi, 2017
- Nomer, Haluk Nami/ Ergüne, Mehmet Serkan, Eşya Hukuku, On iki Levha Yayınları, 2020
- Oğuzman, M. Kemal/ Seliçi, Özer/ Oktay-Özdemir, Saibe, Eşya Hukuku, Filiz Kitabevi, 2020
- Oğuzman, M. Kemal/ Barlas, Nami, Medeni Hukuk, Oniki Levha Yayıncılık, 2021
- Sirmen, Lale, Eşya Hukuku, Yetkin Hukuk Yayınları, 2020
- Tekinay, Selahattin Sulhi/ Akman, Sermet/ Burcuoğlu, Haluk/ Altop, Atilla, Tekinay Eşya Hukuku, Filiz Kitabevi, 1989
- Ünal, Mehmet/ Başpınar, Veysel, Şekli Eşya Hukuku, Savaş Yayınevi, 2020

Prof. Dr. Mustafa ATEŞ
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk
Anabilim Dalı

Arş. Gör. Muhammed Afif KAYA
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Ana-
bilim Dalı

MEDENİ HUKUK

Pratik Çalışmalar

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ - TEMEL KAVRAMLAR - KİŞİLER HUKUKU

Güncellenmiş

3. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Medeni Hukuk Pratik Çalışmalar

Mustafa Ateş - Muhammed Afif Kaya

Hukuk Yayınları Dizisi – 3019

Üçüncü Baskı : Eylül, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 14 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA

- Akıntürk, Turgut / Akipek, Jale G. / Ateş, Derya, Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Birinci Cilt, Beta Basım Yayın, 2021
- Akıntürk, Turgut / Ateş, Derya, Medeni Hukuk, Beta Basım Yayın, 2020
- Dural, Mustafa / Öğüz, Tufan, Türk Özel Hukuku Cilt - II, Kişiler Hukuku, Filiz Kitabevi, 2021
- Dural, Mustafa / Sarı, Suat, Türk Özel Hukuku Cilt - I, Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri, Filiz Kitabevi, 2021
- Eren, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, 2021
- Kılıçoğlu, Ahmet, Medeni Hukuk, Turhan Kitabevi, 2021
- Kocayusufpaşaoğlu Necip / Hatemi, Hüseyin / Serozan, Rona / Arpacı, Abdulkadir, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu, Borçlar Hukukuna Giriş Hukuki İşlem Sözleşme, Filiz Kitabevi, 2017
- Nomer, Haluk Nami / Akbulut, Pakize Ezgi, Medeni Hukuka Giriş – Bölüm - I, Filiz Kitabevi, 2021
- Oğuzman, M. Kemal / Barlas, Nami, Medeni Hukuk, Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, On İki Levha Yayıncılık, 2021
- Oğuzman M. Kemal / Öz, Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt 1-2, Vedat Kitapçılık, 2021
- Oğuzman, M. Kemal / Seliçi, Özer/ Oktay-Özdemir, Saibe, Kişiler Hukuku, Filiz Kitabevi, 2021
- Öztan, Bilge, Kişiler Hukuku Gerçek Kişiler, Yetkin Yayınları, 2021
- Serozan, Rona, Medeni Hukuk, Genel Bölüm / Kişiler Hukuku, Vedat Kitapçılık, 2018
- Zevkliler, Aydın / Ertaş, Şeref / Havutçu, Ayşe / Acabey, M. Beşir, Damla Gürpınar, Yeni Medeni Kanuna Göre Medeni Hukuk, Turhan Kitabevi, 2018

Prof. Dr. Mustafa ATEŞ
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı

Arş. Gör. Muhammed Afif KAYA
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı

AİLE HUKUKU

Pratik Çalışmalar

ADALET YAYINEVİ
Ankara – 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Aile Hukuku Pratik Çalışmalar

Mustafa Ateş – Muhammed Afif Kaya

Hukuk Yayınları Dizisi – 3348

İkinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 15 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA

- Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku – Aile Hukuku, Beta Yayınevi, 2021
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/ Gümüş, Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, 2022
- Hatemi, Hüseyin,: Aile Hukuku, Oniki Levha Yayıncılık, 2021
- Kılıçoğlu, Ahmet: Aile Hukuku, Turhan Kitabevi, 2022
- Öztan, Bilge: Aile Hukuku, Turhan Kitabevi, 2015

Doç. Dr. Sami NARTER

BİREYSEL
İŞ HUKUKU

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Bireysel İş Hukuku
Sami Narter

Hukuk Yayınları Dizisi – 3919

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 16 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKLAR

- ABBASGİL, Cengiz, **İş Hukukunda Bütün Yönleriyle Kıdem Tazminatı ve Uygulaması**, Yasa Yayınları, İstanbul, 1994.
- ABRAMS, Kathryn, New Jurisprudence of Sexual Harassment, Cornell Law Review, Volume 83, Issue 5, July 1998, Er: 13.12.2018
- AĞER, İlker, **Türk Çalışma Yaşamında İş Güvencesi**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2006.
- AKI, Erol / ALTINTAŞ, Olcay / BAHÇIVANCILAR, İbrahim, **Uygulamada İş Güvencesi**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2005.
- AKI, Erol, "4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre İşçilerin Topluca İşten Çıkarılmaları", **Mercek D**, Yıl:10, S.40, Ekim 2005.(Toplu İşten Çıkarma)
- AKI, Erol; "İş Sözleşmesinin Feshi ve Feshe İtiraz ve Geçersiz Nedenle Yapılan Feshin Hukuki Sonuçları", **İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi 30. Yıl Armağanı**, Ankara 2006. (Feshe İtiraz ve Sonuçları)
- AKIN, Levent, "İş Kazası ve Meslek Hastalıklarından Doğan İşveren ve İşveren Vekillerinin Cezai Sorumluluğu", http://www.kayagrubu.com.tr/uploaded/safety_igy/LEVENT_AKIN.pdf (Cezai Sorumluluk)
- AKIN, Levent, Çimento Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliğinden Doğan Sorumluluklar, Çimento İşveren Sendikası yay, İstanbul 2011, 15-162
- AKIN, Levent, İş Kazasından Doğan Maddi Tazminat, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2001
- AKIN, Levent, İş Sağlığı Güvenliği ve Alt İşverenlik, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013. (İş Sağlığı Güvenliği)
- AKINTÜRK, Turgut / ATEŞ KARAMAN, Derya, **Borçlar Hukuku, Genel Hükümler Özel Borç ilişkileri, 6098 Sayılı Yeni Borçlar Kanunu ile Karşılaştırmalı**, 17. Baskı, Beta Basım, İstanbul, 2011.
- AKINTÜRK, Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Özel Borç İlişkileri, Beta Basım, İstanbul, 2011
- AKINTÜRK, Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Özel Borç İlişkileri, 14. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2009.
- AKIPEK, Jale / AKINTURK, Turgut / ATEŞ KARAMAN, Derya, Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, 11. Bası, Beta Basım, İstanbul, 2014

- AKPINAR, Teoman, İş Sağlığı ve İş Güvenliği, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2013
- AKTAY, A. Nizamettin / ARICI, Kadir / KAPLAN SENYEN, Emine Tuncay, **İş Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009.(3. Baskı)
- AKTAY, A. Nizamettin / ARICI, Kadir / KAPLAN SENYEN, Emine Tuncay, **İş Hukuku, Yenilenmiş 4. Baskı**, Gazi Kitabevi, Ankara, 2011.(4. Baskı)
- AKTAY, A. Nizamettin / ARICI, Kadir / KAPLAN SENYEN, Emine Tuncay, **İş Hukuku, Yenilenmiş 5. Baskı**, Gazi Kitabevi, Ankara, 2013.(6. Baskı)
- AKTAY, A. Nizamettin, “ **4773 Sayılı Yeni İş Güvencesi Kanunu Ve Getirdiği Yeni Düzenlemeler**”, Kamu İş Dergisi, Yıl:2003, Cilt-7, S:2.(İş Güvencesi Kanunu ve Getirdiği Yenilikler)
- AKTAY, A. Nizamettin, “İş Güvencesinde Otuz (30) Sayısının Tespiti Şirketler Grubu Kavramı “Bordro İşvereni” Tabiri Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinde Muvazaa Tabiri”, Sicil III, 11 (Eylül 2008), 62-63.
- AKTAY, A. Nizamettin, “**İşe İade Davası Sonrası İşçinin İşverence İşe Davet Edilmesine Rağmen İşe Başlamamasının Sonuçlarına İlişkin Yargıtay Kararı İncelemesi**”, Sicil İHD, Eylül, 2006/3. (İşçinin Davet Edilmesine Rağmen İşe Başlamaması)
- AKTAY, A. Nizamettin, “**Kıdem Tazminatı Fonu Düzenleme Çalışmaları**”, 12. Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Kongresi, Türk-İş ve Süleyman Demirel Üniversitesi İşbirliği ile 7-10 Ekim 2010’da Antalya- Belek’te gerçekleştirilen Kongre, Aydoğdu Ofset, Ankara, 2011. (Kıdem Tazminatı Fonu)
- AKTAY, A. Nizamettin, “**Kıdem Tazminatına Hak Kazanma Şartlarının Hukuki Niteliği, Karar İncelemesi**”, Sicil İş Hukuku D, S.18, Haziran 2010.(Kıdem Tazminatı Şartları)
- AKTAY, A. Nizamettin, **Avrupa Birliği Ülkeleri Toplu İş hukuku**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1997.(AB Toplu İş Hukuku)
- AKTAY, A. Nizamettin, **Sendika Hakkı**, Kamu-İş Eğitim Yayını, Ankara, 1993.(Sendika Hakkı)
- AKTAY, A. Nizamettin, **Toplu İş Sözleşmesi**, yy, Ankara, 2000.(Toplu iş sözleşmesi)
- AKTUĞ, Semih Serkant, İş Güvencesinin Sosyal Ekonomik Hukuki Temelleri ve Türkiye Değerlendirmesi, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 2010
- AKYILDIZ, Hüseyin, Sosyal Güvenlik Hukukuyla Ulaştığı Son Şekliyle Sosyal Güvenlik Hukuku, 2. Baskı, Cantekin Matbaası, Ankara, 2009.
- AKYİĞİT, Ercan, “6098 sayılı Borçlar Kanunu’nda Yıllık Ücretli İzin”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 24, Aralık 2011, s: 55-73

- AKYİĞİT, Ercan, "Yıllık Ücretli İzin Kurumunda Yeni Bir Durum: Yıllık İznin İşverence Kısaltımı (İndirimi)", *Çalışma ve Toplum*, 2011/3, s: 73-92
- AKYİĞİT, Ercan, *En Son Tarihli Yargı Kararları Eşliğinde İş Kanunu, Deniz İş Kanunu ve Basın İş kanununda Kıdem Tazminatı*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2010. (Kıdem Tazminatı 2. Baskı)
- AKYİĞİT, Ercan, *İş Hukuku*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2010. (2010)
- AKYİĞİT, Ercan, *İş Kanunu, Deniz İş Kanunu ve Basın İş kanununda Kıdem Tazminatı*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 1999. (Kıdem Tazminatı)
- AKYİĞİT, Ercan, *Türk İş Hukukunda İş Güvencesi (İşe İade)*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2007. (İş Güvencesi)
- AKYİĞİT, Ercan, *Yeni İş Yasasında Normali Aşan Çalışmalar*, TÜHİS, 2005, <http://www.tuhis.org.tr/upload/dergi/1348753304.pdf> (Normali Aşan Çalışmalar)
- ALBAYRAK Mustafa/ÖZER Fatma/İLHAN Fikret/ERDOĞAN Mustafa, *Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014
- ALLI, O. Benjamin, *Fundamental Principles of Occupational Health and Safety*, International Labour Office, Geneva, 2001
- ALP, Esin, *İş Kazalarına Yeni Yaklaşım Davranışsal Güvenlik*, Çimento İşveren, Mart 2010, 4-12
- ALP, Mustafa, *İşçinin Feshe Karşı Korunması (İş Güvencesi Yasası)*, DEÜHFD, 2003, S:1, s.(1-40). (Feshe Karşı Koruma)
- ALP, Mustafa; "Personel Yönetmeliği İle Yaş Sınırı Getirilmesi", *Legal YKİ.*, 4/2007.(Yaş Sınırı Getirilmesi)
- ALPAGUT, Gülsevil, *"İş Sözleşmesinin Feshi ve İş Güvencesi"*, III. Yılında İş Güvencesi, Türkiye Toprak, Seramik, Çimento ve Cam Sanayi İşverenleri Sendikası, 21-25 Eylül 2005 Bodrum. (İş Güvencesi)
- ALPAGUT, Gülsevil, *"İş Sözleşmesinin Feshinde Haklı- Geçerli Neden Ayrımı ve Yargıtay'ın Konuya İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi"*, *Sicil İHD*, Mart 2006.(Haklı Neden Geçerli Neden Ayrımı)
- ALPAGUT, Gülsevil, *"İş Sözleşmesinin Feshinde Sosyal Seçim Yükümlülüğü Mevcut mudur?"*, *Sicil İHD*. 4.12.2006. (Fesihte Sosyal Seçim)
- ALPAGUT, Gülsevil, *"İş Sözleşmesinin Sona Ermesine İlişkin Sözleşmesel Kayıtlar ve Sözleşmenin Tarafların Anlaşması ile Sona Ermesi"*, *İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku 11. Toplantı*, İstanbul Barosu Yayınları, 2008. (İş Sözleşmesinin Sona Ermesi)
- ALPAGUT, Gülsevil, *İşyerinin Devri ve İş Sözleşmesini Fesih Hakkı*, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2010

- ALPAGUT, Gülsevil; İş İlişkinin Sona Ermesi ve Kıdem Tazminatı, **Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi**, 2005, Ankara, 2007. (Kıdem Tazminatı)
- ALPAY Ali Seydi, İş Sağlığı Uygulama İlkeleri ve Çalışma Hayatında Etik Konular, Eylül 25, 2008, Er: 07.09.2015 <http://isguvenligiuzmani.org/2008/09/25/is-sagligi-uygulama-ilkeleri/>
- ALTINEL, Hüseyin, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği, Detay Yayıncılık, Ankara, 2013.
- ANADOLU, F. Kerim, **İş güvencesi ve Kıdem Tazminatı**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2002.
- ANDAÇ, Faruk, İş Hukuku (Türk Çalışma Hukuku Uygulaması) Ferdi İş Hukuku, Toplu İş Hukuku, Sosyal Güvenlik Hukuku, İş Uyuşmazlıkları, Yargı Yayınevi, Ankara, 2006
- ANDAÇ, Faruk, İş Hukuku Sosyal Politika Bakımından Türk Çalışma Hukuku Uygulaması, Detay Yayıncılık, Ankara, 2014.
- ANTALYA, O. Gökhan, **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Beta Basım, İstanbul, 2012.
- AR, Kamil Necdet, Küreselleşme Sürecinde Türkiye'de Ücretlerin Gelişimi, Kamu-İş Yayını, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 2007
- ARAL, Fahrettin, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2003.
- ARAS, Bahattin, Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014
- ARASLI, Utkan, "Ticaret Şirket Organlarının İş Kazasından Kaynaklanan Hukuksal ve Cezai Sorumluluğu", Çimento İşveren Dergisi, 2010. 26-36
- ARICI, Kadir, Bataktan Gün Işığına – Türk Sosyal Sigorta Sistemi, Türk Metal Sendikası Yayını, Ankara, 1999. (Sosyal Sigorta Sistemi)
- ARICI, Kadir, **Sosyal Güvenlik**, Sargın Ofset, Ankara, 1999,
- ARICI, Kadir, Türk Sosyal Güvenlik Hukuku, Gazi Kitapevi, Ankara, 2015. (Sosyal Güvenlik Hukuku)
- ARSLAN, Arzu; "Feshin Geçersizliği ve İşe İade Talebinin Süresi- Geçerli Neden/Haklı Neden Ayırımı ve Feshin Hakkaniyete Uygunluğu", (Karar İncelemesi), **Çalışma ve Toplum EHD**, S.15, 2007/4.
- Asıl İşveren- Alt İşveren İlişkisi ve Uygulamadaki Sorunlar**, İş Müfettişleri Derneği'nin 21 Şubat 2009'da Antalya'da, 21 Mart 2009'da Adana'da, 25 Nisan 2009'da Ankara'da, 23 Mayıs 2009'da İzmir'de, 27 Haziran 2009'da İstanbul'da Gerçekleştirmiş olduğu Panel ve Görüşmeler, Dumat Ofset, Ankara, 2010.

- ASLAN, Muzaffer Yasin, Türk Hukukunda Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:68, 2010/2, 233- 246
- ASLANKÖYLÜ, Resul, Sosyal Sigortalar Kanunu Yorumu, Nürol Matbaacılık, Ankara, 2003
- ASTARLI, Muhittin, “Alman ve Türk Hukuklarında Fazla Saatlerle Çalışma Ücretlerinin Asıl Ücrete Dahil Olduğuna İlişkin Sözleşme Hükümleri ve Gerçeklik Koşulları”, Kamu-İş; 2008, C:9, S:4
- ASTARLI, Muhittin, İş Hukukunda Çalışma Süreleri, Turhan Kitabevi, Ankara.
- AŞÇIOĞLU, Çetin, Trafik Kazalarından Doğan Hukuk ve Ceza Sorumlulukları, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 3. Bası, Ankara, 2012. (3. Bası)
- AŞÇIOĞLU, Çetin, Trafik **Kazalarından Doğan Hukuk ve Ceza Sorumlulukları, 2. Bası**, Sözkese Matbaacılık, Ankara, 2008.
- AŞÇIOĞLU, Çetin, Trafik Kazalarından Doğan Hukuki Sorumluluk ve Tazminat Davaları, Ankara, 1989.
- ATAY, Ender Ethem, İdare Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012
- ATEŞ, Merve, **Türk Hukukunda Hastalık ve Analığın Hizmet Akdine Etkileri**, Beta Basım, İstanbul, 2011.
- AUGUST Ray, International Business Law - Text, Cases and Readings, Prentice Hall, New Jersey, 2000
- Average usual weekly hours worked, https://www.oecd-ilibrary.org/employment/data/hours-worked/average-usual-weekly-hours-worked-averages_data-00306-en, Er: 09.11.2018
- AYAN, Mehmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 9. BASKI, Mimoza Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti., KONYA, 2015
- AYAN, Mehmet, Tıbbi Müdahaleden Doğan Hukuki Sorumluluk, Kazancı Yayınları, Ankara, 1991. (Tıbbi Müdahalede Sorumluluk)
- AYAZ, Nükhet, **Türkiye’de Toplu İş Sözleşmelerinde Sosyo-Ekonomik Göstergeler Açısından Ücret ve Ücret Dışı Ödemelerin Analizi**, Hazar Basım yayın A.Ş, İstanbul 1993.
- AYDIN ÖZDEMİR, Elif, Akit Dışı Sorumlulukta Maddi Zarar ve Tazmini, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- AYDIN, Ufuk, “Çağrı Üzerine Çalışma ve Uygulama Sorunları”, **Sicil İHD, 2007/8. (Çağrı Üzerine Çalışma)**
- AYDINLI, İbrahim, İşverenin İşyerinde Çalışan İşçilerin İş Görmekten Kaçınma Hakkı, Çimento İşveren Dergisi, C:19, Sayı:4, 2005,16-29

- AYLOTT Elizabeth, **Employment Law**, Kogan Page Limited Reprinted, United Kingdom, 2015
- BAĞATUR, Ege, “Medeni Hukuk ile Ceza Hukuku Arasındaki İlişki BK 53. Maddenin İncelenmesi”, Ankara Barosu Dergisi, Yıl 1965, S. 5, s. 579
- BAĞDADIÖĞLU, Enis, **İşçiler Açısından Ücret**, Türk-İş Eğitim Yayınları, Demircioğlu Matbaacılık, Ankara, 1999.
- BAKIRCI, Kadriye, “İş Güvencesi Kapsamındaki İşçilerin, Doğrudan Tazminat Talep Hakları ve Kötüniyet veya Sendikal Tazminat ile Ayrımcılık Tazminatı İlişkisi”, **Sicil İHD**, Haziran 2006, S:2, (Kötüniyet, Sendikal ve Ayrımcılık Tazminatı ilişkisi)
- BAL, Özlem, **Türk İş Hukukunda Manevi Tazminat**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010.
- BALCI Bilgin, TAÇKIN Ertuğrul, BALCI Eylem Özlem, YERDEN Aylin; “İş Kazalarında Mali Kayıplar”, http://www.istjss.org/resim/2013_winter_6_4.pdf, İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi, 2013, Er: 12.06.2018
- BALCI, Mesut, **İş Kazası ve Meslek Hastalığından Doğan Tazminat Davaları**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2008.
- BALCI, Mesut, **İş Kazası veya Meslek Hastalığından Doğan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları Uygulaması**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- BALOĞLU, Cem, İşverenlerin İş Sağlığı ve Güvenliği Yükümlülükleri ve Aykırılık Hallerinde Uygulanacak Yaptırımlar, Kamu-iş, Cilt: 13, Sayı: 2, 99-125, 2013,
- BAŞALP, Nilgün, “Destekten Yoksun Tazminatına İlişkin Bazı Değerlendirmeler: Tazminat Şartları ve Zararın Hesabında Yetiştirme Giderleri”; Uğur Alacakaptan’a Armağan, C.2 Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2008
- BAŞBOĞA ŞAHBAZ, Zübeyde, İşverenin İş Kazası ve Meslek Hastalığından Doğan Hukuki Sorumluluğu ile Maddi Zararın Hesabına İlişkin Esaslar, 1. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2010.
- BAŞBOĞA ŞAHBAZ, Zübeyde, **İşverenin İş Kazası ve Meslek Hastalığından Doğan Hukuki Sorumluluğu ile Maddi Zararın Hesabına İlişkin Esaslar**, Beta Basım, İstanbul, 2010.
- BAŞKAN, Esra, İş Güvenliği Uzmanı Çalıştırma Yükümlülüğü ve Uzmanların İş Kazası ve Meslek Hastalıklarından Sorumluluğu, Çimento İşveren, Temmuz 2014, 20-31
- BAŞTERZİ, Süleyman, “Türkiye’de Feshe Karşı Koruma Hukuku Reformunun Sosyal Hukuk ve İstihdam Üzerine Etkileri”, **AÜHFD**, 2005, S.3. (Feshe Karşı Koruma Reformu)

- BAŞTERZİ, Süleyman, **Çalışmanın Kesintiye Uğramasının Sosyal Sigorta İlişkisine Etkisi**, 72 Tasarım Ltd. Şti, Ankara, 2007. (Çalışmanın Kesintiye Uğraması)
- BATEMAN, Dolman, Compensation To Relatives Claims, July 23, 2009, <http://www.dolmanbateman.com.au/234/compensation-to-relatives-claims/>, Er: 15.01.2018
- BAYCIK, Gaye, **İş Hukukunda Yenilik Doğuran Haklar**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- BAYCIK, Gaye: İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Maden İşçileri, Ankara 2006
- BAYDEMİR, Mehmet, **İş ve Vergi Hukukunda Kıdem Tazminatı ve Muhasebesi**, Beta Basım, İstanbul, 2001.
- BAYRAM, Fuat, Türk İş Hukuku Açısından İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing), Legal İHSGHD, 14/2007.
- BAYSAL, Ulaş, **İşçinin Yetersizliğinden Kaynaklanan Geçerli Sebep İle İş Sözleşmesinin Feshi**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011. (İşçinin Yetersizliğinde Geçerli Fesih)
- BECKER, H., İsviçre Medeni Kanun'u Şerhi Borçlar Hukuku, Yargıtay Yayını, Feryal Matbaası, Ankara, 1993, (Çev. A. Suat Dura)
- BEDİR, Eyüp, Gazi üniversitesi, İİBF Çalışma ekonomisi ve Endüstri ilişkileri Bölümü, **Sosyal Politika Ders Notları**, Ankara, 2011.
- BEDÜK, Mehmet Nusret, "İş Sözleşmesinin Feshinde Kötüniyet Tazminatı", **Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, Cilt-1**, Beta Yayınları, İstanbul, 2011.
- BELL Andrew C., Nutshells Employment Law, 6th Edition, Published in 2015 by Thomson Reuters (Professional)UK Limited, 2015
- BENOKAN Ömer/ ÖZCAN Turgut, **İş kanunu ve Vergi Uygulaması**, Maliye Hesap Uzmanları Derneği, Acar Basım, İstanbul, 2007.
- BERRY Elspeth / HOMEWOOD Matthew J. / BOGUSZ Barbara, Complete EU Law, Third Edition, Oxford University Press, United Kingdom, 2017
- BIYIKCI, Erdal Timuçin, İş Sağlığı ve İş Güvenliğinde İşyeri Örgütlenmesi ve İş Güvenliği Uzmanı, Bursa 2010
- BIYIKLI, Hasan, Sosyal Ceza Hukuku, İşçinin Ceza Yoluyla Korunması, Gazi Üniversitesi Basın – Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara, 1983
- BİÇERLİ, Kemal, Çalışma Ekonomisi, Beta Basım, İstanbul, 2000.
- BİGAT, Şevket Güney, **Beden Gücünün Azalmasından Kaynaklanan Tespit Davaları**, 506 ve 5510 Sayılı Kanun ile Karşılaştırmalı, Zigana Yayıncılık, İstanbul, 2008.

- BİLGİLİ, Abbas, “İş Hukukunda Faiz Uygulaması Açısından Muacceliyet ve Temerrüt Kavramları”, Prof. Dr. Sarper Süzek’e Armağan, Cilt-2, Beta Yayınları, İstanbul, 2011. (Faiz Uygulaması)
- BİLGİLİ, Abbas, **İş Güvencesi Hukuku İşe İade Davaları, 2. Baskı**, Karahan Kitapevi, Adana, 2005. (İş Güvencesi)
- BİLGİLİ, Özkan, **Sosyal Güvenlik Uygulaması**, Bizim Repro, Ankara, 2008.
- BİLGİLİ, Özkan, Yeni Sosyal Güvenlik Uygulaması, Ankara SMMMO yayın no:60, Ankara, 2008.
- BİRBEN, Erhan: “İşletme Gereklere Nedeniyle İşten Çıkarılacak İşçilerin Belirlenmesinde İşverenin Seçim Serbestisi ve Sınırları”, **DEÜHFD**, 2006.
- BOSTANCI, Uygur, “İşçinin İşe İade Yönündeki Başvurusunun Samimi Olması ve Boşta Geçen Süre Ücreti Konusunda Yargıtay’ın Yeni Görüşü”, **Sicil İHD**, 2009/16.
- BOSTANCI, Yalçın, 6772 sayılı Kanun Uygulaması Kapsamında Kalkınma Ajansları Personelinin Durumunun Değerlendirilmesi, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, 99: 7-21.
- BOYACIOĞLU, Hacer - hacer.boyacioglu@radikal.com.tr / **Arşivi**
- BOZKURT, H. Argun, İş Yargılaması Usul Hukuku, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.
- BRAMMER Alison, **Social Work Law**, Fourth Edition, Pearson Education Limited, United Kingdom, 2015
- BULUT, Mehmet, Tüm Yönleriyle Sosyal Güvenlik Uygulamalarında İdari Para Cezaları İtiraz ve Dava Yolları, 4. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2013.
- BÜTÜNER, Okan/ Uzun Derya, “İş Kazalarının Maliyetleri ve Hesaplamaları Üzerine Bir Araştırma”, MYO-OS 2010- Ulusal Meslek Yüksekokulları Öğrenci Sempozyumu, 21-22 Ekim, Düzce, s.19-20 http://www.duzce.edu.tr/kmyo/kmyo/myos/pdf/MYO_OS_6017.pdf, Er tarihi 6.10.2018
- CABRELLİ, David, **Employment Law in Context, Text and Materials**, Third Edition, Oxford University Press, United Kingdom, 2018
- CALLAHAN Daniel, The WHO Definition of Health, The Hastings Center Studies, Vol. 1, No. 3
- CAM, Erdem, İş Güvenliği Uzmanlığı Eğitimlerindeki Hukuki Dönüşüm (2004 - 2011), Çalışma ve Toplum, S. 34, 2012/3, 125-153
- Can, Osman/ÇAKMAK, İhsan, İş Davaları, Bilge Yayınevi, Ankara, 2011.
- CANDAN, Turgut, Açıklamalı İdari Yargılama Kanunu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012, s. 513

- CANSEL, Erol / ÖZEL, Çağlar, Türk Borçlar Hukukunda Ceza Koşulu, s. 713-733, <http://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2014/01/19-E.CANSEL-%C3%87.-%C3%96ZEL.pdf>
- CANSEL, Erol / ÖZEL, Çağlar, Türk Borçlar Hukukunda Ceza Koşulu, s. 713-733
- CARR Helen / GOOSEY David, **Law For Social Workers**, 14th Edition, Oxford University Press, United Kingdom, 2017
- CARRELL, Michael A. / HEAVRİN, Christina, Labor Relations And Collective Bargaining Cases, Practice And Law, Ninth Edition, Boston, 2010.
- CENGİZ, İhtar (Urhanoglu), **Türk Hukukunda Toplu İşçi Çıkarma**, Turhan Kitapevi, Ankara, 2009.
- CENK, Ramazan, **Ücretler, Tazminatlar ve Harcırahlar**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 1999.
- CENEL Tankut, **İş Hukuku**, Cilt-1 Bireysel İş Hukuku, Kazancı Yayınları, İstanbul, 1992.
- CENEL, Tankut, "Feshin Geçerli Nedene Dayandırılması, İspat Yükümlülüğü ve Sonuçları", **Mercek D**, Nisan 2003, (Feshin Geçerli Nedene Dayandırılması ve İspat Yükümlülüğü)
- CENEL, Tankut, "Kıdem Tazminatında Pozitif Ayrımcılık", **Sicil İHD**. S.15, Eylül 2009, s.5. (Kıdem Tazminatında Pozitif Ayrımcılık)
- CENEL, Tankut, İş Güvencesi, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2013
- CENEL, Tankut, İşverenin İşyerinde Sağlık ve Güvenliği Sağlama Yükümü Çimento işveren. Mayıs 2013, 6-15
- CENEL, Tankut, İşverenin İşyerinde Sağlık ve Güvenliği Sağlama Yükümü Çimento işveren. Mayıs 2013, 6-15.
- CENEL, Tankut, Türk Borçlar Kanunu'nda Genel Olarak İşçinin Kişiliğinin Korunması, Sicil, Aralık 2011, 13-18
- CENEL, Tankut, Türk Borçlar Kanunu'nda İşçinin Borçları, Sicil, Haziran 2011 10 vd.
- CHAPPELL Duncan / DÌ MARTİNO Vittorio, Violence at work, Third edition, International Labour Organization, Geneva, 2006
- Charter Of Fundamental Rights Of The European Union (2000/C 364/01), http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf
- CHEESEMAN Henry R, Business Law - Ethical International & E-Commerce Environment, Prentice Hall, New Jersey, 2001
- CIHON, Patrick J. / CASTAGNERA, James Ottavia, Employment & Labor Law (Fourth Edition), Thomson Learning, United States of America, 2002

- CİNOGLU, Şükran; İşe İade Davalarında 4857 Sayılı Kanun'un 9. maddesinin 1. Fıkrası İle 25. maddesinin Son Fıkrasının Karşılaştırılması, **Sicil İHD**, Aralık 2006/4.
- CLARKSON Kenneth W. / MİLLER Roger LeRoy / JENTZ Gaylord A. / CROSS Frank, West's Business Law Text Cases Legal And Regulatory Environment, Fifth Edition, B., West Publishing Company, USA, 1992
- Çağdaş Bir İş Kanunu'na Doğru: "İş Güvencesi Kıdem Tazminatı Esneklik İlişkileri" Semineri**, TİSK Yayını, NuroI Matbaacılık, Ankara, 2001.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan, İdare Hukuku Dersleri, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- ÇAĞLAYAN, Yücel\KILINÇ, Ahmet, İş Güvenliği, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1992
- ÇAKIR Özlem, **Ücret Adaletinin İş Davranışları Üzerindeki Etkileri**, Kamu-İş Yayını, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 2006.
- ÇALIK, Şefik, **İş Sözleşmesinin Feshi ve İş Güvencesi**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2005.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Rehberi, Ankara, 2011
- ÇANKAYA, Osman Güven / ÇİL Şahin, **İş Hukukunda Üçlü İlişkiler**, Genişletilmiş 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- ÇANKAYA, Osman Güven / GÜNAY, Cevdet İlhan / GÖKTAŞ, Seracettin, **Türk İş Hukukunda İşe İade Davaları**, Genişletilmiş 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2006.
- ÇANKAYA, Osman Güven, Rödövens Alt İşverenlik Sözleşmesi midir? Kamu-İş; C:13, S:3/2014
- ÇELİK, Çağrı, **İş Sözleşmesinin İşçiden Kaynaklanan Sebeplerle Süreli Feshi ve Sonuçları**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007.
- ÇELİK, Çelik Ahmet, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2014. (Destekten Yoksunluk)
- ÇELİK, Çelik Ahmet, Sorumluluk ve Zamanaşımı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2012. (Zamanaşımı)
- ÇELİK, Çelik Ahmet, Tazminat ve Alacak Davaları, 2. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2012. (Tazminat)
- ÇELİK, Nuri, "İşletmenin, İşyerinin veya İşin Gereklere Sebebiyle İş Sözleşmesinin İşverence Feshinde Eşit Davranma Borcu", **Sicil İHD**, Aralık 2006.
- ÇELİK, Nuri, CANIKLIOĞLU, Nurşen, CANBOLAT, Talat, İş Hukuku Dersleri, 28. BASI, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2015

- ÇELİK, Nuri, **İş Güvencesi**, İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2003. (İş Güvencesi)
- ÇELİK, Nuri, **İş Hukuku Dersleri, Yenilenmiş 23. Bası**, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2010. (23. Bası)
- ÇELİK, Nuri, **İş Hukuku Dersleri, Yenilenmiş 24. Bası**, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2011. (24. Bası)
- ÇENBERCİ, Mustafa, **İş Kanunu Şerhi 5. Bası**, Olgaç Matbaası, Ankara, 1984.
- ÇENBERCİ, Mustafa, **İş Kanunu Şerhi, 4. Bası**, Olgaç Matbaası, Ankara, 1978
- ÇENBERCİ, Mustafa, **İş Kanunu Şerhi, 5. Bası**, Olgaç Matbaası, Ankara, 1984
- ÇENBERCİ, Mustafa, **İş Kanunu Şerhi, 6. Bası**, Olgaç Matbaası, Ankara, 1986.
- ÇETİNKAL, Altan, İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Alanında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, MESS Mercek, Nisan 2011
- ÇİL, **Kesinleşen İşe İade Davasının Sonuçları**, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:66, S.1, Kış 2008. (İşe İade Davasının Sonuçları)
- ÇİL, Şahin, “Yargıtay Kararları Işığında İş Güvencesi”, **İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Milli Komitesi**, Yargıç Güven Çankaya’ya Armağan Semineri, s. 40. (İş Güvencesi)
- ÇİL, Şahin, **İş Hukuku Yargıtay İlke Kararları**, (9. Hukuk Dairesi 2010-2011 Yılları), Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.(Yargıtay İlke Kararları)
- ÇİL, Şahin, **İş Hukukunda İbraname**, 3. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2013
- ÇİL, Şahin, **İş Hukukunda İşçinin Ücreti**, Turhan Kitapevi, Ankara, 2010. (İşçinin Ücreti)
- ÇİL, Şahin, **İş Kanunu Şerhi, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı**, Cilt. I, II, III, Turhan Kitapevi, Ankara, 2007. (Şerh)
- ÇİL, Şahin/ KAR, Bektaş, **İş Yargısında Belirsiz Alacak Davası ve Kısmi Dava**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012
- ÇİL, Şahin; “Sendikal Tazminat” (Karar İncelemesi), **Legal İHSGHD**, 2005/6. (Sendikal Tazminat)
- DAVIS Fredrick, Common Law, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 15, Sayı 1, 1958, s. 67-78
- DEDEAĞAÇ, Ender, **6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun Getirdikleri**, Ankara Barosu Yayınları, Koza Matbaacılık, Ankara, 2011.
- DEMİR Engin, Metal İş Kolunda Meydana Gelen İş Kazaları ve İş Kazalarının Oluşturduğu Kayıpların Ekonomik Yönden Analizi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2009, <http://www.casgem.gov.tr/dosyalar/kitap/29/dosya-29-9033.pdf>

- DEMİR, Cuma Arif, **İş Güvencesi ve İşe İade Davaları**, Adalet Yayınları, Ankara, 2010.
- Demir, Fevzi “İşyeri Sendika Temsilciliği”, **Prof. Dr. Nuri Çelik’e Armağan**, C.2, Beta Yayınları, İstanbul, 2001.(İşyeri Sendika temsilciliği)
- DEMİR, Fevzi, “Geçerli Sebep Fesih Kavramı ve Uygulama”, **Legal İHSGHD**. S. 10, 2006.(Geçerli Sebep Fesih)
- DEMİR, Fevzi, **En Son Yargıtay Kararları Işığında İş Hukuku ve Uygulaması**, 4. Bası, Birleşik Matbaacılık, İzmir, 2005. (İş Hukuku Uygulaması)
- DEMİR, Fevzi, **İş Güvencesi Hukuku**, 2. Baskı, Barış Yayınları, İzmir, 1999. (İş Güvencesi Hukuku)
- DEMİR, Fevzi, **İş Güvencesi ve 4857 Sayılı İş Kanunu’nun Başlıca Yenilikleri**, Türkiye Kooperatif ve Büro İşçileri Sendikası Eğitim Yayınları, İzmir, 2003. (4857 sk ve İş Güvencesi)
- DEMİR, Fevzi, **Sendikalar Hukuku**, 4. Baskı, Barış Yayınları, İzmir, 1999. (Sendikalar Hukuku 4. Baskı)
- DEMİR, Fevzi, **Sendikalar Hukuku, 4773 Sayılı İş Güvencesi Yasasıyla Değişik 2821 Sayılı Sendikalar Kanunu ve 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunıyla Yenilenmiş 5. Baskı**, Birleşik Matbaacılık, İzmir, 2007. (Sendikalar Hukuku 5. Baskı)
- DEMİRAL, Cavit, **4857 Sayılı İş Kanunu’nda Cinsiyet Ayrımcılığı Yasağı**, e-akademi Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi, Mart /2005.
- DEMİRCİOĞLU Murat / CENTEL Tankut, **İş Hukuku**, 14. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş, İstanbul, 2010
- DEMİRCİOĞLU, A. Murat, **Labor Law In Turkey**, İstanbul Chamber of Commerce Publications, İstanbul, 2010
- DEMİRCİOĞLU, Murat - KALYON, Arzu Şen, **İşverenin İş Kazalarından Doğan Sorumluluğu ve Kusur Hakkında Karar İncelemesi**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 15, Özel S., 2013, 33-50.
- DEMİRCİOĞLU, Murat, **Karşılaştırmalı Hukukta ve Türkiye’de İşçi Sağlığı ve İşyeri Hekimliği**, İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 2, Kamu-İş Yayını, Haziran 1997
- DENİZ, Demir, “Haklı Neden-Geçerli Neden Ayrımı”, **Çalışma ve Toplum EHD**, S.14, 2007/3.
- DERELİ, Toker, “6356 Sayılı Yeni Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu: Genel Bir Değerlendirme”, **Çalışma ve Toplum EHD**, 2013/1.

- DESCHENAUX, Henri, TERCİER, Pier, Sorumluluk Hukuku, (Çev: Salim Özdemir), Kadioğlu Matbaası, Ankara 1983
- DİLİK, Sait, Sosyal Güvenlik, Kamu-İş Yayını, Ankara, 1991
- DOCKES, Emmanuel, Droit Du Travail Relations Individuelles, Editions DALLOZ, Paris, 2005
- DÖNMEZ, Kazım Yücel, **İş Hukukunda Tazminatlar**, Genişletilmiş 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2008. (İş Hukukunda Tazminatlar)
- DÖNMEZ, Kazım Yücel, **İşçinin Borçları**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2000. (İşçinin Borçları)
- EGEMEN, Erdal; "Türk Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukta İş Güvencesi", **Yeni İş Yasası Sempozyumu, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku'na İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri 2003 Yılı Toplantısı**, İstanbul 2003.
- EGGER, A, / ESCHER Arnold / HAAB Robert / OSER H. İsviçre Medeni Kanun Şerhi, Giriş ve Kişinin Hukuku, Yeni Cezaevi Basımevi, Ankara, 1947. (Çev. Volf Çernis)
- EGGER, A., Medeni Kanun Şerhi Aile Hukuku Üçüncü Kısım Vesayet, Cilt 2, (Çev: Volf Çernis), Yeni Cezaevi Matbaası, Ankara, 1955
- EKDEMİR, Şadi, **Avrupa Birliği-Türkiye Sosyal Güvenlik Normları**, TİSK, Ankara, 2005.
- EKMEKÇİ, Ömer, "Sunulan Tebliğlerin Değerlendirilmesi, İş Güvencesi Kurumu ve İşe İade Davaları", **Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku 2005 Yılı Toplantısı**, İstanbul, 2005. (İş Güvencesi)
- EKMEKÇİ, Ömer, "Yeni İş Kanunu Karşısında Yargı Dava Süreci ve Olası Uygulama Sorunları Üzerine", **Mercek D**, Temmuz 2003. (İş Kanunu'nda Yargı Süreci)
- EKMEKÇİ, Ömer, Yargıtay'ın İşe İade Davalarına, İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi, **Legal İHSGHD**, S.1, 2004.(İşe İade Davaları)
- EKONOMİ, Münir, "Hizmet Akdinin Feshi ve İş Güvencesi", **Çim. İşv. D**, Mart /2003.
- EKONOMİ, Münir: "Hizmet Akdinin Feshi ve Feshe Karşı Korunma Açısından Yargıtay Kararlarının Etkisi", **Yarg. D**, S.1-4 (Ocak-Ekim 1989), Özel Sayı, s.449, 451. (Hizmet Akdinin Feshi)
- EKONOMİ, Münir; "İş Sözleşmesinin Sona Erdirilmesinde Tarafların Anlaşması, İbraname ile İş Güvencesi Davasından Feragat ve Sulh", **Legal YKİ.**, S.1, 2006. (iş Güvencesinden Feragat)
- EKONOMİ, Münir; "Yeni İş Kanunu Çerçevesinde İş Sözleşmesinin Feshi ve İş Güvencesi Semineri", **TÜSİAD, İş Kanunu Toplantı Dizisi I**, İstanbul, 2005. (İş Güvencesi)

- EMIR Astra, Selwyn's Law of Employment, 19th Edition, Oxford University Press, United Kingdom,
- Encyclopaedia of Occupational Health and Safety Volume III, Edited by: STELLMAN, Jeanne Mager, International Labour Office, Geneva, 1998
- Encyclopaedia Of Occupational Health And Safety, Volume 1, A-K, Third (Revised) Edition, Technical Editor: PARMEGGIANI, Luigi, International Labour Office, Geneva, 1991
- ENETOSH, The European Network Education and Training in Occupational Safety and Health, http://www.enetosh.net/webcom/show_article.php/_c-221/_nr-1/_lkm-175/i.html, Er: 12.11.2018
- ENGİN, E. Murat, "İşe İade ve Uygulama Sorunları", İş Hukuku Uygulama Sorunları ve Türk Sosyal Güvenlik Sisteminde Yeniden Yapılanma, İstanbul 2007. (İşe İade ve Uygulama Sorunları)
- ENGİN, E. Murat, **İş sözleşmesinin İşletmesinin İşletme Gereklere ile Feshi**, Beta Basım, İstanbul, 2003. (İşletme Gereklereyle fesih)
- Engin, Murat, "İş Sözleşmesinin Feshinde İspat Sorunları", İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Sorunlar ve Çözüm Önerileri, İstanbul Barosu Yayınları, 2007.(Fesihte İspat Sorunları)
- Equal Remuneration Convention, 1951 (No. 100), Er: 06.11.2018, https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C100
- ERBİGE, Erbil, İş Güvenliği Palavramız, Berdan Matbaacılık, İstanbul, 2014.
- ERDOĞAN, Gülnur, Medeni Yargıda Adil Yargılanma Hakkı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011
- EREN, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 8. Bası, Beta Basım Dağıtım A.Ş, İstanbul, 2003.(8. Baskı)
- EREN, Fikret, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Değiştirilmiş 13. Baskı**, Beta Basım Dağıtım A.Ş, İstanbul, 2011.(13. Baskı)
- EREN, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş 9. Bası, İstanbul, Aralık 2006, (9. Bası)
- EREN, Fikret, Borçlar Hukuku ve İş Hukuku Açısından İşverenin İş Kazası ve Meslek Hastalığından Doğan Sorumluluğu, Ankara 1974.
- EREN, Fikret, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Değiştirilmiş 14. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012. (14. Baskı)
- EREN, Fikret, Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağ Teorisi, Ankara 1975.

- ERGİN, Hediye, **Türk ve Alman Hukukunda İş Sözleşmesinin Sağlık Nedeniyle Sona Ermesi**, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2009.
- ERGÖR, Alp, İş Sağlığı Kavramı, Tanımlar, Halk Sağlığı ile İlişkisi, Çalışma Alanları, [kisi.deu.edu.tr/.../alp.ergor/5016-uygulama-retmenleri-2012-1\(93\).ppt](http://kisi.deu.edu.tr/.../alp.ergor/5016-uygulama-retmenleri-2012-1(93).ppt), Er, 27.07.2015
- ERKAN, Cahit, İş Sağlığı Ders Kitabı, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 1969
- ERTEKİN, Özkan, **Açıklamalı İçtihatlı İş Güvencesi Hukuku İşe İade Davaları**, Kartal Yayınevi, Ankara, 2005.(İş Güvencesi)
- ERTEKİN, Özkan, **Açıklamalı İçtihatlı Kıdem Tazminatı Hukuku**, Kartal Yayınevi, Ankara, 2006. (Kıdem Tazminatı)
- ERTEM, Melikşah, İş Sağlığı Tanım ve İlkeleri, İzmir Halk Sağlığı Müdürlüğü Çalışan Sağlığı Hizmetleri Şubesi, İzmir, 2012. www.ihs.gov.tr/indir/calisansagligi/epidemioloji.ppt, Er: 20.07.2015
- ERTÜRK, Şükran, **4857 Sayılı Yasadan Sonra Süreli Fesih**, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Milli Komitesi 30. Yıl Armağanı, Ankara, 2006.(Süreli Fesih)
- ERTÜRK, Şükran, **Uluslararası Belgeler ve Avrupa Birliği Işığında Çalışma Hayatımızda Kadın – Erkek Eşitliği**, Belediye-İş Sendikası AB'ye Sosyal Uyum Dizisi, Ankara, 2008. (Kadın – Erkek Eşitliği)
- ERTÜRK, Şükran/GÜRSEL, İlke, “İş Hukukunda Eşit Davranma İlkesi”, **Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, Cilt-1**, Beta Yayınları, İstanbul, 2011. (Eşit Davranma İlkesi)
- ERTÜRK, Şükran; “İşyeri Sendika Temsilcisi ve Güvencesi”, **Legal İHSGHD**, 13/2007. (Sendika Temsilcisi ve Güvencesi)
- ESENER, Turhan, GÜMRÜKÇÜOĞLU BOZKURT, Yeliz, Sendika Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014
- ESİN, Alp, İş Güvenliğinde Uzmanlığın Önemi, Çimento İşveren, Temmuz 2014, 10-19
- EU-OSHA, <https://osha.europa.eu/tr/about-eu-osha/our-story>, Er: 23.11.2018
- European Group on Tort Law, Principles of European Tort Law, <http://www.egtl.org/>, Er: 17.12.2018
- EUROPEAN GROUP ON TORT LAW, Principles of European Tort Law, <http://www.egtl.org/>, Er: 14.10.2018
- EUROSTAT, European Statistical Office, <https://ec.europa.eu/eurostat/about/overview>, Er: 12.11.2018
- EVREN, Öcal Kemal, **İş Hukukunda Ücret ve Uygulaması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007.

- EYRENCİ, Ömer - TAŞKENT, Savaş - ULUCAN, Devrim, Münir EKONOMİ, 60. Yaş Günü Armağanı, Kamu - İş, Ankara, 1993
- EYRENCİ, Öner/TAŞKENT, Savaş/ ULUCAN, Devrim, Bireysel İş Hukuku, 6. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- EYRENCİ, Öner/TAŞKENT, Savaş/ULUCAN, Devrim, Bireysel İş Hukuku, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2004
- EYRENCİ, Öner; "4857 sayılı İş Kanunu ile Getirilen Yeni Düzenlemeler", Legal İHSGHD, 2004, S.1. (4857 sayılı Kanunla Getirilen Düzenlemeler)
- FERRET, Ed, Health and Safety at Work Revision Guide, Third Edition, National General Certificate in Occupational Health and Safety, Routledge Taylor&Francis Group, 2016
- FEYZİOĞLU, Feyzi Necmeddin, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1976.
- Framework Directive, 89/391/EEC, Council Directive on the Introduction of Measures to Encourage Improvements in the Safety and Health at work, Official Journal, 183, 29 June 1989, Er: 06.11.2018
- FRANKO, I. Nisim, Şeref ve Haysiyete Tecavüzden Doğan Manevi Zararın Tazmini, Ankara, 1973.
- FUNK, Fritz, Borçlar Kanunu Şerhi 1 Umumi Hükümler, (Çev: Hıfzı Veldet, Cemal Hakkı Selek) Kenan Basımevi, İstanbul, 1938
- GEÇER Bekir – Evcil Cahit, **İş Kanunu Uygulama Rehberi**, DATASSİST Eğitim Yayınları, İstanbul, 2006.
- GEREK, Nüvit, 6098 sayılı Borçlar Kanunu'nda öngörülen Tehlike Sorumluluğu, Sicil İş Hukuku Dergisi, S: 24, Aralık, 2011, s: 31-39
- GEREK, Nüvit, Türkiye'de İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği, Türk Metal Sendikası Yayını, Ankara, 1998
- GÖKCAN, Hasan Tahsin, Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2010. (Tazminat Hukuku)
- GÖKCAN, Hasan Tahsin, Karayolları Trafik Kanununa Göre Hukuki Sorumluluk Tazminat Sigorta ve Rücu Davaları, 8 Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014
- GÖKCAN, Hasan Tahsin, Tıbbi Müdahaleden Doğan Hukuki ve Cezai Sorumluluk, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2013. (Tıbbi Müdahalede Sorumluluk)
- GÖKÇE, Erdal, **Türk İş Hukukunda İşe İade Davası**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- GÖKDERE, Ahmet, Ücretler, Uluslararası Çalışma Bürosu, Ankara, Türk-İş Yayınları, No: 197

- GÖKTAŞ, Seracettin, **Türk İş Hukukunda İşçinin Çalışmaktan Kaçınma Hakkı**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2008. (Çalışmaktan Kaçınma Hakkı)
- GÖKTAŞ, Seracettin; "İşveren Vekilinin İş Güvencesi", **Çalışma ve Toplum EHD**, S.20, 2009/1. (İşveren Vekilinin İş Güvencesi)
- GÖLCÜKLÜ, Feyyaz, İdari Ceza Hukuku ve Anlamı, Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C. 18, S.2, 1963, Er: 28.9.2015, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/398/4310.pdf>
- GÖREN, Sami, En Son Değişikliklerle Açıklamalı – İçtihatlı 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, Yetkin Basımevi, Ankara, 2012
- GÖRKEM, Abdullah, İş Güvenliği, Özkan Matbaacılık, Çorum, 2005
- GÖZLER Kemal, KAPLAN Gürsel, İdare hukuku dersleri, ekin yayınevi, Bursa, 2013
- Guarding of Machinery Convention, 1963 (No. 119) https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C119 Er: 19.11.2018
- GÜLEÇ UÇAKHAN, Sema, **Maddi Tazminat Esasları ve Hesaplanması**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 1994. (3. Baskı)
- GÜLERCİ, Altan Fahri/KILINÇ, Ayşe, 6098 Sayılı Kanun'la Karşılaştırmalı Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- GÜLMEZ, Mesut, **İnsan Hakları ve Avrupa Birliği Hukukunda Ayrımcılığın Kaldırılması ve Türkiye**, Belediye-İş Sendikası AB'ye Sosyal Uyum Dizisi, Yorum Matbaacılık, Ankara, 2009. (Ayrımcılığın Kaldırılması ve Türkiye)
- GÜMÜŞ, Mustafa Alper: Borçlar Hukuku, Özel Hükümler, İstanbul 2013.
- GÜNAY, Cevdet İlhan, "Türk İş Hukuku Uygulamasında İş Güvencesi", **A. Can Tuncay'a Armağan**, Legal Yayınevi, İstanbul, 2005.(İş Güvencesi)
- GÜNAY, Cevdet İlhan, İş Davaları, Güncellenmiş 2. Baskı, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2009. (İş Davaları)
- GÜNAY, Cevdet İlhan, **İş Hukuku, Yeni İş Yasaları**, Ankara-2003.(İş Hukuku)
- GÜNAY, Cevdet İlhan, İş Mahkemeleri Kanunu Şerhi, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2000. (İş Mahkemeleri Kanunu Şerhi)
- GÜNAY, Cevdet İlhan, **İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 2. Baskı**, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2008. (İş ve Sosyal Güvenlik)
- GÜNAY, Cevdet İlhan, Şerhli İş Kanunu, Genişletilmiş 2. Baskı, Cilt I – II- III, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2001. (Şerh, Cilt 1,2,3)
- GÜNDÜZ, Fatma Ebru / Gündüz, Hakan, İdare Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XV, Y. 2011, s. 226-258, http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/15_3_9.pdf; Er, 25.7.2014

- GÜNEREN, Ali, İş Kazası ve Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları, Genişletilmiş 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011.
- GÜRBÜZ, Sait / ŞAHİN, Faruk, Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014
- GÜVEN, Ercan / AYDIN, Ufuk, **Bireysel İş Hukuku, Güncellenmiş Genişletilmiş 3. Baskı**, Nisan Kitapevi, Eskişehir, 2010
- GÜZEL, Ali - ÇATALKAYA, Deniz, İşverenin İş Kazasından Doğan Sorumluluğunun Niteliği ve Sınırları (Karar İncelemesi) Çalışma ve Toplum 2011/3, Sayı: 30, 2011, 231-288
- GÜZEL, Ali / OKUR, Ali Rıza, **Sosyal Güvenlik Hukuku**, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2002.(Sosyal Güvenlik)
- GÜZEL, Ali / OKUR, Ali Rıza/ CANİKLİOĞLU Nurşen, Sosyal Güvenlik Hukuku, 5510 Sayılı Kanun'a Göre Hazırlanmış 14. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2012.
- GÜZEL, Ali / OKUR, Ali Rıza/ CANİKLİOĞLU Nurşen, **Sosyal Güvenlik Hukuku, 5510 Sayılı Kanun'a Göre Hazırlanmış 12. Bası**, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2009.
- GÜZEL, Ali Rıza - OKUR, Ali RIZA, Sosyal Güvenlik Hukuku Beta Basım - Yayın, 8. Bası, İstanbul, 2002.
- GÜZEL, Ali, "İşletmesel Kararların Keyfilik Denetimine Tabi Olması ve Geçerli Nedenle Fesihte Son Çare (ultima ratio) İlkesinin Gözetilmesi", **Çalışma ve Toplum EHD**, 2005/1. (Son Çare İlkesi)
- GÜZEL, Ali, Ertan, Emre; "İşyerinde Psikolojik Tacize (Mobbinge) Hukuksal Bakış: Avrupa Hukuku ve Karşılaştırmalı Hukuk", Legal İHSGHD, 14/2007
- GÜZEL, Ali/OKUR, Ali Rıza, Sosyal Güvenlik Hukuku, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2002.(Sosyal Güvenlik)
- GÜZEL, Ali/OKUR, Ali Rıza/CANİKLİOĞLU Nurşen, Sosyal Güvenlik Hukuku, 5510 Sayılı Kanun'a Göre Hazırlanmış 12. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2009.
- GÜZEL, Ali; "İş Güvencesine İlişkin Yasal Esasların Değerlendirilmesi", **İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri Toplantısı**, İş Güvencesi, Sendikalar Yasası Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası, Eylül 2004. (İş Güvencesi)
- HAFIZOĞULLARI, Zeki, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Fail" <http://www.abchukuk.com/makale/makale308.html>
- HAKERİ, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012

- HAKERİ, Hakan, Tıp Hukuku, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.
- Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/beslenme/besin-guvenligi-ve-hijyen.html>, Er: 27.07.2018
- HATIRNAZ EROL, Gültezer, Özel Hastanelerin Hukuki Sorumluluğu ve Hastata Hakları, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2013
- HATMAN, Ülkü, "2003 Türkiye'sinde Esnekliğin İş Yasası ve Sendikal Harekete Etkileri", <http://www.petrol-is.org.tr>, 2000-2003 Yıllığı. (Erişim 05.12.2012)
- HAVUTÇU, Ayşe, "Haksız Fiil Sorumluluğunda Zamanaşımı Sürelerinin Başlangıcı", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 12, Özel S., 2010, s. 579-605 (Basım Yılı: 2012) <http://webb.deu.edu.tr/hukuk/dergiler/dergimiz-12-ozel/2-ozel/2-aysehavutcu.pdf>
- HAYEK, Friedrich A., Law, Legislation and Liberty, Vol. III, Hukuk, Yasama ve Özgürlük, Çev: Doç, Dr, Mehmet Öz, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1997
- Health And Safety Guide For Pesticide Formulators, National Institute for Occupational Safety and Health, Cincinnati, Ohio, 1977
- HEINRICH, Bernd, Ceza Hukuku Genel Kısım I, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, (Çevirenler, Hakan Hakeri, Yener Ünver, Veli Özer Özbek, Özlem Yenerer Çakmur, Barış Erman, Koray Doğan, Ramazan Barış Atladı, Pınar Bacaksı, İlker Tepe)
- HEİL, Hubertus, http://www.bmas.de/SharedDocs/Downloads/DE/PDF-Publikationen/a985-soziale-sicherung-gesamt-tuerkisch.pdf?__blob=publicationFile, Almanyada Sosyal Güvenlik 2018, Er: 18.11.2018
- HEINZ Leymann, "The Content and Development of Mobbing at Work", European Journal of Work and Organizational Psychology, Yıl:5, Sayı:2, 1996, 165-184, Er: 16.12.2018
- HENDERSON, Richard I, Compensation Management / Rewarding Performance Third Edition, Prentice Hall company, Virginia, USA, 1982
- HERSCH, Joni, Sexual Harassment In Workplace, IZA World of Labor, September 2015, wol.iza.org, doi: 10.15185/iz awol.188, <https://wol.iza.org/uploads/articles/188/pdfs/sexual-harassment-in-workplace.pdf>, Er: 29.11.2018
- HIRIGOYEN, Marie - France, Le Harcelement Moral: La Violence Perverse Au Quotidien, 2003 Editions La Decouverte, Paris, Çeviri; Heval Bucak, İstanbul, 2015
- HİRSCH, Ernst E, Anılarım (Kayzer Dönemi Weimar Cumhuriyeti Atatürk Ülkesi), (Çev: Fatma Suphi), 6 Bası, Tübitak Popüler Bilim Kitapları.

- HİRSCH, Ernst E, Üniversite Kavramı ve Türkiyedeki Gelişimi, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1979
- HOLT, Allan St John, Principle of Health and Safety at Work, Third İntenational Edition, Published by IOSH SeVICES Limited, 2003
- http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/97807/WHA1_94_eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Er: 06.11.2018
- <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.786.9225&rep=rep1&type=pdf>, Er: 24.11.2018
- <http://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2014/01/19-E.CANSEL-%C3%87.-%C3%96ZEL.pdf>, Er: 19.11.2018
- <http://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2014/01/19-E.CANSEL-%C3%87.-%C3%96ZEL.pdf>
- <http://www.abgm.adalet.gov.tr/yayinlar/belgeler/e-kutuphane/AvrupaBirligiHukukununKaynaklari.pdf>, Er: 07.12.2018
- <http://www.abgm.adalet.gov.tr/yayinlar/belgeler/e-kutuphane/AvrupaBirligiHukukununKaynaklari.pdf>
- <http://www.aims.org.pk/wp-content/uploads/2014/08/OHSAS-18001-2007-Standards.pdf>, Er: 18.11.2018. (OHSAS 18001:2007)
- <http://www.dolmanbateman.com.au/234/compensation-to-relatives-claims/>, Er: 18.01.2018
- <http://www.guvenligi.com/is-guvenligi-nedir> Er: 03.04.2014
- <http://www.hse.gov.uk/humanfactorstopicscommon4.pdf>, Er: 23.07.2018
- http://www.isgum.gov.tr/rsm/file/isgdoc/isgip/isgip_saglik_gozetimi_rehberi.pdf Er: 10.03.2014
- <http://www.sozcu.com.tr/2017/ekonomi/uc-buyuk-sendika-kidem-tazminatikonusunda-uzlasti-1886108/>
- <https://tr.scribd.com/document/375782550/Convention-C014-Weekly-Rest-Industry-Convention-1921-No-14>
- https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:12100:8121876050950:12100:NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312504, Er: 19.11.2018
- https://www.turkcebilgi.com/birle%C5%9Fmi%C5%9F_milletler, Er: 19.11.2018
- International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cescr.aspx>, Er: 19.11.2018
- İŞIKLI Alpaslan, **İş Hukuku, Gözden Geçirilmiş 7. Baskı**, İmaj Yayınevi, Ankara, 2010.

IŞIKLI, Alpaslan, Ücret, Sevinç Matbaası, Ankara, 1975

İlhan ULUSAN, Özellikle BH ve İş H. Açısından İşverenin İşçiyi Gözetme Borcu, İstanbul, 1990

İNAN, Ali Naim, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, AÜHF Yayınları, Ankara, 1984.

İNAN, Ali Naim, YÜCEL, Özge, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, ANKARA, 2014.

İNÇİ, Nurdoğan, Kaza Maliyet Analizi, http://www.nurdogan.net/kaza_dosyalar/AA-NI-0806102-ISG_Kaza_Maliyet_Analizi_R2A.pdf, Er: 12.06.2018

İSTANBUL BAROSU, **İş Güvencesi Temel Kavramları ve Uygulamadan Öneriler**, İstanbul Barosu Çalışma Hukuku Komisyonu, 2. Baskı, Ufuk Matbaası, İstanbul, 2003.

İSTANBUL BAROSU, **İş Hukuku Kavramları ve Yargıtay İlke Kararları**, Sanat Matbaacılık, İstanbul, 2009.

İSTANBUL BAROSU, **İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku 13. Yıl Toplantıları**, Sanat Matbaacılık, İstanbul, 2010.

İSTANBUL BAROSU, **İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku 14. Yıl Toplantıları**, Ege Basım, İstanbul, 2011.

İstanbul uzman, ISG Kavram ve Kuralları Gelişimi, egitim.druz.com.tr/indir/isg-kavram-ve-kurallarinin-gelisimi Er: 27.07.2015

İstanbul uzman, ISG Kavram ve Kuralları Gelişimi; egitim.druz.com.tr/indir/isg-kavram-ve-kurallarinin-gelisimi Er: 27.07.2015

İŞ VE SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU DERNEĞİ (MİLLİ KOMİTE), Yargıtay 10. Hukuk Dairesi Onursal Başkanı Coşkun Erbaş'a Armağan Semineri, **5510 Sayılı Yasaya Göre Malullük-Yaşlılık Sigortası İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda Yeni Gelişmeler**, On Ofset, Ankara, 2010.

İŞ VE SOSYAL GÜVENLİK HUKUKUNDA YENİ GELİŞMELER SEMPOZYUMU, **29 Eylül-02.Ekim 2011, Gazi Üniversitesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Araştırma Merkezi ve Türk Metal Sendikası'nın birlikte düzenlediği**, Büyük Anadolu Medya Grup, Ankara, 2011.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Alanında Temel Bilgiler, [http://www.ikkistanbul.org/is%20kazalari%20\(web\).pdf](http://www.ikkistanbul.org/is%20kazalari%20(web).pdf), Er 29.01.2014

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Raporu, tmmob makina mühendisleri odası, Güncellenmiş Sekizinci Baskı, Yayın No: MMO/689, Mart 2018, Ankara

KABAKÇI, Mahmut, "Belirli Süreli İş Sözleşmesini Haklı Nedenle Fesheden İşçinin Bakiye Süre Ücreti Talebi", **Sicil İHD**, 2011/21.

- KALABALIK Halil, İnsan Hakları Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2013
- Kamu'da Güvencesiz Çalışma**, PSI Türkiye Sendikalarının 23 Mart 2001 Tarihinde Ankara'da Birlikte Düzenlediği Panel, Norm Matbaacılık, Ankara, 2011.
- Kamu-İş, **Çalışma Hayatı ile İlgili Yargıtay Kararları 2000-2005**, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 2010.
- Kamu-İş, **Çalışma Hayatı ile İlgili Yargıtay Kararları 2005-2007**, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 2010.
- Kamu-İş, **Çalışma Hayatı ile İlgili Yargıtay Kararları 2008-2009**, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 2010.
- Kamu-İş, **Kamu İşyerlerinde Alt İşveren Uygulamasının Doğurduğu Sorunlar ve Çözüm Arayışları** (Seminer/Çalıştay), Başbakanlık Basımevi, Ankara, 2010.
- KANDEMİR, Murat, "İş Güvencesi Kapsamındaki İşçinin İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Feshi", Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan, **SBAD**, 2005, S.6.
- KANGAL, Zeynep T., Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003
- KAPAR, Recep: Ekonomik Krizlerin Çalışanların Sağlığı ve Güvenliği Üzerindeki Etkileri, **Çalışma ve Toplum** 2012/3, 73-100
- KAPLAN, Emine Tuncay, **İşverenin Fesih Hakkı, Sınırları, Hüküm ve Sonuçları**, Kadioğlu Matbaası, Ankara, 1987.
- KAPLAN, Emine Tuncay, İşverenin Koruma ve Gözetme Borcunun Kapsamı, **Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi**, C: 7, S: 2003/2
- KAR, Bektaş, "İş Güvencesinde İspat Yükü ve Deliller", **Legal İHSGHD**, S.7, 2005. (İş Güvencesinde İspat Yükü)
- KAR, Bektaş, "İşe İade (İş Güvencesi) Davasında Yargılama Hukuku Sorunları", **Ank. Bar. D**, Yıl:66, S.1, 2008. (İşe İade Davasında Yargılama)
- KAR, Bektaş, **İş Güvencesi ve Uygulaması, Genişletilmiş, Yenilenmiş ve Son İlke Kararları Eklenmiş 2. Baskı**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011. (İş Güvencesi İlke Kararları)
- KARA, Etem, **İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Geçerli Nedenle Feshi ve Sonuçları**, Bilge Yayıncılık, Ankara, 2011.
- KARADENİZ, Oğuz, Dünya'da ve Türkiye'de İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları ve Sosyal Koruma Yetersizliği, **Çalışma ve Toplum**, 2012, 15-75.
- KARAGÖZ, Veli, İşyeri Hekimliği Kurumu ve Uygulama Sorunları, **AÜEHFD**, Cilt: X, S. 1-2, 2006, 361-394

- KARAHASAN, Mustafa Reşit, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Beta Basım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2004.
- KARAKAŞ, İsa, SGK Meslek Hastalığı Uygulamaları ve Meslek Hastalığı Davaları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011.
- KAYA, Pir Ali, **Avrupa Birliği ve İş Hukuku Bağlamında Eşitlik İlkesi, 2. Baskı**, Dora Yayıncılık, Bursa, 2009. (Eşitlik İlkesi)
- KAYA, Pir Ali, Çalışma Hukukunda Eşitlik Ve Ayrımcılık., Siyasal Kitabevi, Ankara, 2014
- KAYACAN, Yavuz, **Kıdem Tazminatı**, 12.12.2011 http://www.okumagrubu.com/haber_detay.asp?haberID=141,
- KAYIHAN Şaban/ERDEM Murat, “Haksız İhtiyati Tedbir ve Haksız İhtiyati Haciz Koydurunun Sorumluluğu”, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı: 1
- KESER, Hakan, **İş Sözleşmesinin Bildirimli Feshinde Geçerli Sebep**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2010.
- KILIÇOĞLU Ahmet M., “Haksız Fiillerden Sorumlulukta Ceza Hukuku ile Medeni Hukuk İlişkisi”, AÜHFD, C. XXIX, S. 3-4, Y. 1973, S. 185-225 (Ceza – Medeni İlişkisi)
- KILIÇOĞLU, Ahmet M., “Manevi Tazminatın Hukuki Niteliği”, Ank. Bar. D, 1984, S.1. (Manevi Tazminat)
- KILIÇOĞLU, Ahmet M., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2. Bası, Turhan Kitapevi, Ankara 2002.(2. Bası)
- KILIÇOĞLU, Ahmet, “Manevi Tazminatın Hukuki Niteliği”, **Ank. Bar. D**, 1984, S.1. (Manevi Tazminatın Hukuki Niteliği)
- KILIÇOĞLU, Ahmet, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler Yeni Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre Hazırlanmış, 14. Bası**, Turhan Kitapevi, Ankara 2011. (14. Bası)
- KILIÇOĞLU, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2. Bası, Turhan Kitapevi, Ankara 2002.(2. Bası)
- KILIÇOĞLU, Mustafa / ŞENOCAK, Kemal, **İş Güvencesi Hukuku**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2007. (İş Güvencesi)
- KILIÇOĞLU, Mustafa / ŞENOCAK, Kemal, İş Kanunu Şerhi, Cilt I – II, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2008. (İş Kanunu Şerhi)
- KILIÇOĞLU, Mustafa, **6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na Uyarlı İş Yargılamaları Usulü**, Legal Yayınevi, İstanbul, 2011. (İş yargılaması Usulü)

- KILIÇOĞLU, Mustafa, Cismani Zarar ve Ölüm Hallerinde Manevi Zarar ve Manevi Tazminat, Kamu-İş; Cilt: 7, Sayı: 3/2004,1-30. <http://vyww.kamu-is.org.tr/pdf/7311.pdf>
- KILIÇOĞLU, Mustafa, Çalışma Hakkı Kapsamında İş Güvencesi, http://www.yargitay.gov.tr/abproje/belge/sunum/rt4/Kilicoglu_CalismaHakki.pdf
- KILIÇOĞLU, Mustafa, Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2014 (Destek)
- KILIÇOĞLU, Mustafa, **İş Kanunu Yorumu ve Yargıtay Uygulaması**, Ayhan Yayıncılık, İstanbul, 2005. (İş Kanunu Yorumu)
- KILIÇOĞLU, Mustafa, Sorumluluk Hukuku, Cilt 1, Turhan Kitapevi, Ankara, 2002. (Sorumluluk)
- KILIÇOĞLU, Mustafa, **Tazminat Esasları ve Hesap Yöntemleri**, Adil Yayınevi, Ankara, 1998.
- KILIÇOĞLU, Mustafa, Tazminat Esasları ve Hesap Yöntemleri, Ankara, 2008. (Tazminat Hesapları)
- KILIÇOĞLU, Mustafa, **Tazminat Hukuku, 2. Baskı**, Legal Yayınevi, İstanbul, 2006. (Tazminat Hukuku 2. Baskı).
- KILIÇOĞLU, Mustafa, Tazminat Hukuku, Legal Yayınevi, İstanbul, 2005. (Tazminat).
- KILIÇOĞLU, Mustafa; "İş Güvencesi Hukukunda Feshin Geçerli Sebebe Dayandırılmasına İlişkin Yargıtay Uygulaması", **Yargıç Güven Çankaya'ya Armağan Semineri**, Yargıtay Kararları Işığında İş Güvencesi, Ankara 2008. (İş Güvencesinde Yargıtay Uygulaması)
- KIRCA, Çiğdem, "Manevi Tazminatın Fonksiyonu ve Niteliği", Yargıtay Dergisi, Temmuz 1999
- KİDNER, Richard, **Blackstone' Statues on Employment Law 2017-2018**, 27th Edition, Oxford University Press, United Kingdom, 2017
- KOCA, Mahmut / ÜZÜLMEZ, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015.
- Kocaeli Üniversitesi/Kocaeli Barosu, **Çalışma Yaşamının Güncel Sorunları, II. Sempozyum 2010**, Çınar Ofset, Kocaeli, 2010.
- KOÇ Muzaffer/ AKBIYIK Nihat, Türkiye'de İş Kazalarının Maliyetleri ve Çözüm Önerileri, Akademik Yaklaşımlar Dergisi/Journal Of Academic Approaches, 2011, cit:2 Sayı:2 <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ayd/article/view/5000125180/5000115048>
- KOÇ, Muzaffer, **Tüm Yönleriyle İş Güvencesi**, Yaklaşım Yayıncılık Ankara, 2005. (Tüm Yönleriyle İş Güvencesi)

- KOÇ, Nevzat, Çalışma Hayatı Açısından Yeni Borçlar Kanunu ve Ticaret Kanunu Semineri – İstanbul-2011, TİSK yayınları, Matsa Basımevi, Ankara, 2012
- KOÇ, Yıldırım, **Dünyada İş Güvencesi**, Türk-İş Eğitim Yayınları, Başak Matbaacılık, Ankara, 2000.(Dünyada İş güvencesi)
- KORKMAZ, Fahrettin / ALP, Nihat Seyhun, Bireysel İş Hukuku, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- KORKUSUZ Refik / UĞUR Suat, **Sosyal Güvenlik Hukukuna Giriş, Yeni Mevzuata Göre Hazırlanmış 2. Baskı**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2010.
- KORKUSUZ, Refik - UĞUR, Suat, Sosyal Güvenlik Hukuku, Ekin yay. Bursa 2013.
- KORKUSUZ, Refik / UĞUR, Suat, Sosyal Güvenlik Hukuku, 4. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2015. (4. Baskı)
- KÖSEOĞLU, Ali Cengiz, **İş Sözleşmesinin İşçiden Kaynaklanan Nedenlerle Bildirimli Feshi**, Beta Basım, İstanbul, 2011.
- KUDAT, Arkun, Cismani Zararların Değerlendirme Prensipleri ve Maluliyet Baremleri, Tisa Matbaacılık, Ankara, 1970.
- KURU, Baki / ARSLAN Ramazan / YILMAZ, Ejder, **Medeni Usul Hukuku**, 18. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012. (23. Baskı)
- KURU, Baki / ARSLAN Ramazan / YILMAZ, Ejder, **Medeni Usul Hukuku**, 18. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2007.(18. Bası)
- KURU, Baki / ARSLAN, Ramazan / YILMAZ, Ejder, Medeni Usûl Hukuku, S yayınları, Ankara, 1986.
- KUTAL, Metin, “İş güvencesi Kavramı ve Uluslararası Dayanağı” **Mercek D**, 2003/8.
- KUTAL, Metin, “Türk İş Hukukunda Kıdem Tazminatı Sorunu ve Çözüm Önerileri”, **Sicil İHD**, 2009/16
- KÜLAHÇIOĞLU, Gürdal, İş Güvenliği, 3. Baskı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi Basım Ünitesi, İZMİR, 1992.
- Labour Act Of Turkey (Act No: 4857), Translated by Toker Dereli, Turkish Employers Association of Metal Industries, 2005
- LAÇİNER, Vedat, Teknik ve Tıbbi İş Güvenliğinin Hukuksal Boyutu, İstanbul 2013.
- LATCHEVA Rossalina, Sexual Harassment in the European Union: A Pervasive but Still Hidden Form of Gender – Based Violence, 2017, Vol. 32 (12): 1821-1852, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/30156991>, Er: 31.12.2018
- LAW Sweetey / MAYFIELD Milton / MAYFIELD Jacqueline, Employee Information Technology Use and Mandatory Training, Business And Law, Mercado, Sylvia, Kierkegaard (ed.) Ankara Bar Association, 2008, 270-283

- LEGAL İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku 2005 Yılı Toplantısı, **İş Güvencesi Kurumu ve İşe İade Davaları**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2005.
- LEPLAT Jacques / CUNY Xavier, *Les Accidents Du Travail*, Presses Universitaires De France, Paris, 1974
- LEVIS Arthur, **Modern Business Law - Principles and Practise**, Great Britain by Tudor Business Publishing Limited, Second Edition, 1997
- Limitations Act 1980, <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1980/58>, Er: 12.01.2019
- LİMONCUOĞLU, Alp, **Türk İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukunda Güvenceli Esneklik**, Limoncuoğlu Ltd. Şti, İzmir, 2010.
- MACINTYRE Ewan, **Esential of Business Law**, Fifth Edition, Pearson Education Limited, United Kingdom, 2015
- MAKAS, Recep, Türk Borçlar Kanunu ve İş Kanunu'na Göre İşçinin Özen Borcu ve Borca Aykırılığın Hukuki Sonuçları, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVI, S.4, Y. 2012, 149-180.
- MAKAS, Recep, Türk Borçlar Kanunu ve İş Kanunu'na Göre İşçinin Özen Borcu ve Borca Aykırılığın Hukuki Sonuçları, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVI, S.4, Y. 2012, 149-180.
- MANAV, A. Eda, **İş Hukukunda Geçersiz Fesih ve Geçersiz Feshin Hüküm ve Sonuçları**, Turhan Kitapevi, Ankara, 2009.
- MANAV, Hale, **İş Sözleşmesinde Feshin Geçersizliğinin Tespiti ve Hukuki Sonuçları**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- MANUEL, Meegan Candice, *The Experience And Perception Of Sexual Harassment In The Workplace*, <http://etd.uwc.ac.za/xmlui/handle/11394/6319>, 2017, Er: 05.11.2018
- MESTÇİOĞLU, Mahmut Celal, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kültürü, "İşyeri Hekimliği", Toprak İşveren Dergisi, Sayı: 86, 2010, 1-12.
- MILLER Roger Leroy / JENTZ, Gaylord A., *Business Law Today*, West Publisshing Company, St Paul, USA, 1991
- Minimum Wage Fixing And Economic Development, İnternational Labour Office, Geneva, 1975
- Minimum wage statistics, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Minimum_wage_statistics, Data extracted in August 2018, Er : 03.11.2018
- Minimum Wage-Fixing Machinery Convention, 1928 (No. 26), https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C026, Er: 06.11.2018

- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi / ASTARLI, Muhittin, **İş Hukuku Gözden Geçirilmiş ve 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu İşlenmiş 4. Bası**, Turhan Kitapevi, Ankara, 2011.
- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi / ASTARLI, Muhittin, **İş Hukuku Gözden Geçirilmiş ve 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu-6331 sayılı İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu İşlenmiş 5. Bası**, Turhan Kitapevi, Ankara, 2012.
- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi, "4857 Sayılı Kanun'un Getirdiği Önemli Bazı Yenilikler", Kamu-İş D; C:7, S: 4/2004. (4857 Sayılı Kanun'un Getirdiği Yenilikler)
- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi, **İş Hukuku**, Turhan Kitapevi, Ankara, 2008. (3. Bası)
- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi/ASTARLI, Muhittin/ BAYSAL Ulaş, İş Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 6. Bası, Turhan Kitapevi, Ankara, 2014.(6. Bası)
- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi: İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Bakımından İşçinin Red Hakkı, Türk Kamu İş, İş Hukuku ve İktisat Dergisi, c. 2,15 vd.
- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi/ASTARLI, Muhittin/ BAYSAL Ulaş, İş Hukuku, Ders Kitabı, Lykeion Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 2018 (2018)
- MORTAŞ, Adem / KOÇ, Muzaffer, İhbar Süresi ve Tazminatı, Mali Çözüm Sayı: 99 – 2010, <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/99malicozum/6%20H%20adem%20mortas-m.%20koc.pdf>
- MURAT, Bedrettin, Trafik Hukuku,6. Baskı, Adalet yayınevi, Ankara, 2013.
- MUTLAY, Faruk Barış, Sosyal Sigorta Yardımlarına Hak Kazanma Koşulları ve Eşitli İlkesi, Beta Basım, İstanbul, 2014.
- NAĞME, N. Hozar, "İş Güvencesine İlişkin Düzenlemelerin İşçiye Sağladığı Haklardan Önceden Feragat Mümkün müdür?", **Sicil İHD**, Mart 2008, S.9
- NARMANLIOĞLU, Ünal, "İş Güvencesi Kapsamına Giren İşçinin Sendikal Tazminat Talebi", **Legal İHSGHD**, S. 5, 2005. (İş Güvencesinde Sendikal Tazminat)
- NARMANLIOĞLU, Ünal, **Ferdi İş İlişkileri**, İstanbul, 1994.(Ferdi İş ilişkileri)
- NARMANLIOĞLU, Ünal, İş Hukuku Ferdi İş İlişkileri, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- NARTER, Sami, "Çalışanların İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarından Ceza Yoluyla Korunması", İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları, İş Sağlığı ve Güvenliği Sorunları ve Çözüm Önerileri, İstanbul, 2016, s. 20-43. (Ceza Yoluyla Koruma)

- NARTER, Sami, "Haksız Fiillerde Zamanaşımı ve Bedensel Zararlarda Zamanaşımının Başlangıcı Sorunu", Terazi Hukuk Dergisi, C: 10, S: 109 Yıl: 2015, s. 21-35 (Bedensel Zararlarda Zamanaşımı)
- NARTER, Sami, "İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarında Tüzel Kişi Organı Olarak Ortak İşverenin Cezai Sorumluluğu", Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt: 17, S: 2, Yıl: 2015, s. 229-266 (İKMH'de Cezai Sorumluluk)
- NARTER, Sami, "İş Sözleşmesinin Feshi Halinde Boşta Geçen Süre İçin Ödenecek Miktar Ücret midir? Tazminat mı?" Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi, cilt: 13, sayı: 2 Başbakanlık Basımevi, Ankara, 2013
- NARTER, Sami / ÜSTÜN Ece Su, "Kadroya Geçirilen Taşeron (Alt İşveren) İşçilerinin Mevcut Durumunun 696 ve 703 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile Mevzuatımız Açısından Değerlendirilmesi", İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, Cilt: 15, S: 59, Yıl: 2018, s. 865-931, (Alt İşveren İşçileri)
- NARTER, Sami, "Meslek Hastalığında Sorumluluklar ve Sigortasız Çalışanın Meslek Hastalığına Tutulması", Karatahta İş Yazısı Dergisi, S: 2, Yıl: 2015, s. 19-43 (Sigortasız Çalışanın Meslek Hastalığı)
- NARTER, Sami, İş ve Borçlar Hukukunda İş Güvencesi ve Akdin Sona Ermesinden Doğan Tazminatlar, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- NARTER, Sami, İş sağlığı ve Güvenliği Hukukunda İdari, Cezai ve Hukuki Sorumluluk, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015
- NARTER, Sami, Trafik Kazalarında Hukuki ve Cezai Sorumluluk, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014
- NOĞAY, Sami, İnsan Sağlığı ve İş Güvenliği, Nogay Yayınları, Ankara, 1990. (İnsan Sağlığı)
- NOĞAY, Sami, İş Güvenliği, 8. Baskı, Armoni Matbaacılık, Ankara, 1998. (İş Güvenliği)
- NOMER, Haluk N. Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 13. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2013.
- NOMER, Haluk N. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 6. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2008.
- OCAK, Saim, İş Güvenliği Uzmanlığı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- ODAMAN, Serkan, "En Çok Dört Aya Kadar İbaresinin Anayasaya Aykırılığı Hakkındaki Anayasa Mahkemesi Kararının Değerlendirilmesi", **Sicil İHD**, 2009/16
- ODAMAN, Serkan, "Yurtdışında Çalışan İşçilerin İş Güvencesi Açısından İşçi Sayısı Tespitine Etkisi", Sicil II, 6 (Haziran 2007), 85-86

- ODAMAN, Serkan, Ayrımcılık Tazminatının Diğer Tazminatlarla Birlikte Mevcudiyeti Sorunun Üzerine Görüşler, **Sicil İHD**, Haziran 2009, S:14.(Ayrımcılık Tazminatı ile Diğer Tazminatlar)
- ODAMAN, Serkan, Esneklik Prensibi Çerçevesinde Yargıtay Kararları Işığında Türk İş Hukukunda Çalışma Süreleri ve Yöntemleri, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- ODMAN, M. Tevfik / YILMAZ, Raşit, Ticaret Şirketlerinde Yöneticilerin Cezai Sorumluluğu, İstanbul Kültür Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak 2008, Yıl: 7, C: 7, S: 1.
- OFLUOĞLU, Gökhan - SARIKAYA, Gökmen, OHSAS 18001 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Yönetim Sistemi Kamu-İş; Cilt:8, Sayı: 3, 2005.
- OĞURLU, Yücel, "AİHM Kararları ve Türk İdare Hukukunda Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılmasında Bir Yargısal Denetim Ölçütü Olarak "Ölçülülük İlkesi" ", **Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce'ye Armağan**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, İzmir, 2001.
- OĞURLU, Yücel, İdari Yaptırımlara Genel Bir Bakış ve İdari Yaptırım-Ceza Yaptırımı Ayrımı, Er: 28.9.2015, <http://hukuk.erkincan.edu.tr/dergi/icindekiler.php?id=8>
- OĞUZMAN M. Kemal, / ÖZ Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 12. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.
- OĞUZMAN, M. Kemal, ÖZ, Turgut M., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1995.
- OĞUZMAN, M. Kemal/ ÖZ, M. Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 3. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2000.
- OLGAÇ Senai, **Kazai ve İلمي İctihatlarla Borçlar Kanunu**, Olgaç Matbaacılık, Ankara, 1977.
- OLGAÇ, Cüneyt/BULUT, Mehmet, İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Uygulamaları ve Rücu Davaları 2. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2013.
- ORHUNÖZ, Ergun, **Ölüm ve Cismani Zararlarda Manevi Tazminat**, Seçkin Yayınevi, İzmir, 1999.
- OSER, Hugo, SCHÖNENBERGER, Wilhelm, Commentaire du Code Federal des Obligations, İsviçre Bağlamlar (Borçlar) Kanunu Şerhi, (Çev: Hüseyin Avni Göktürk), İstanbul Halk Basımevi, Ankara, 1935,
- OSER, Hugo, SCHÖNENBERGER, Wilhelm, İsviçre Bağlamlar Kanunu Şerhi, (Çev: Hüseyin Avni Göktürk), İstanbul Halk Basımevi, Ankara, 1935
- ÖÇAL Mehmet / ÇİÇEK Özal, Türkiye ve Avrupa Birliği'nde İş Kazası Verilerinin Karşılaştırmalı Analizi, HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi © Cilt: 6 Yıl: 6 Sayı:16, 616-637

- ÖNERCİ, Okan, Genel Sağlık konulu konferans 10-17 Haziran 2013 Nurool Makina Ankara, 2013.
- ÖZARSLAN Bahadır Bumin, Avrupa Birliği Komisyonu, European Union Commission Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi / Journal of Turkish World Studies, Cilt: V, Sayı 2, 229-246, İzmir, 2005
- ÖZBEK, Veli Özer, KANBUR, Mehmet Nihat, DOĞAN, Koray, BACAKSIZ, Pınar, TEPE, İlhan, Türk Ceza Hukuku, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.
- ÖZBEN, Hüseyin, Türk Metal Sendikası Manisa 1. Nolu Şube Başkanı, Türk Metal Sendikası ve Gazi Üniversitesinin Birlikte Düzenlediği **İş ve Sosyal güvenlik Hukukunda Yeni gelişmeler Sempozyumu**, Didim, 29 Eylül-02 Ekim 2011.
- ÖZBEY, Özcan, Türk Hukukunda Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Hakkı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- ÖZDEMİR, Ali, İş Güvenliği, Birsen Yayınevi, İstanbul, 2013.
- ÖZDEMİR, Elif Aydın, Akit Dışı Sorumlulukta Maddi Zarar Tazmini, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- ÖZDEMİR, Erdem, İşyerinde Cinsel Taciz, Çalışma ve Toplum, 2006/4, 83-96 (Cinsel Taciz)
- ÖZEKES, Muhammet, "İşe İade Davalarında Hüküm Altına Alınan Alacakların Takibi ve İcra Tazminatları", **Sicil İHD**, S.4, Aralık 2006, s.34. (İş Güvencesi Alacakları ve İcra Tazminatları)
- ÖZEKES, Muhammet; "Hukuk Yargılaması ve İcra Hukuku Yönünden İşe İade Davaları ve Uygulama Sorunları", **Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku 2005 Yılı Toplantısı**, İş Güvencesi Kurumu ve İşe İade Davaları, Mayıs 2005, İstanbul. (Hukuk Yargılaması ve İcra Hukuku Yönünden İşe İade Davaları)
- ÖZEN Çöl, Serap, İşyerinde Psikolojik Şiddet: Hastane Çalışanları Üzerine Bir Araştırma, Çalışma ve Toplum, 2008/4, 107-134.
- ÖZEN Mustafa, İdari Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- ÖZEN, Muharrem, "Türk Ceza Kanunu Tasarısının Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğuna İlişkin Hükümlerine Bir Bakış" <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/283/2585.pdf>
- ÖZGENÇ, İzzet, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 7. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.

- ÖZGÜMÜŞ, Hansel, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğine Hatalı Yaklaşımlar, TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Bülteni, Mayıs 2013.
- ÖZKAN, Meral Sungurtekin, "İcra Hukukunda Oranlilik İlkesi", **Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce'ye Armağan**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, İzmir 2001.
- ÖZKAN, Zehra, **Avrupa Özel Hukukunun Uyumlaştırılması** (Harmonization of European Private Law), Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 66 (1) 2017: 157-199
- ÖZKUL, Emin Aydın, "Destekten Yoksun Kalma ve İş Göremezlik Tazminatlarının Hesabına İlişkin İlkeler", Çim. İşv. D, Ocak 1995.
- ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukukun Temel Kavramları, 39. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2014
- ÖZVERİ, Murat, "Bireysel Sendika Özgürlüğünün Korunması; Sendikal Tazminat ve Yargı Kararları", **Legal İHSGHD**, 2005/8.
- ÖZVERİ, Murat, Yargı Kararları Işığında 506 Sayılı Yasa ve Sosyal Güvenlik, Selüloz - İş Sendikası, İzmit, 2000.
- PEKCANITEZ, Hakan / ATALAY, Oğuz / ÖZEKES Muhammet, **Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerine Göre Medeni Usul Hukuku**, 12. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- PEKCANITEZ, Hakan / ATALAY, Oğuz / ÖZEKES Muhammet, Medeni Usûl Hukuku, 4. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016.
- PENELOPE, Kent, **Law Of The European Union**, Pearson Education Limited, England, 2001
- PENNINGS, Frans, **Introduction To European Social Security Law**, Third Edition, Printed in the Netherlands, 2001
- POLAT, Halil, Trafik Güvenliğini Kasten Tehlikeye Sokma Suçu ve Bu Suçun Yaralama ve Öldürme Suçlarıyla İçtimalı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010.
- Protection of Wages Convention, 1949 (No. 95), (Er: 06.11.2018)https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C095 (Protection of Wages Convention, 1949 (No. 95))
- RAUCH, Thomas, Arbeitsrecht Für Arbeitgeber, Linde Verlag Wien Ges.m.b.H., Wien, 2005
- REİSOĞLU, Safa, **1927 Sayılı Kanun Açısından Kıdem Tazminatı**, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1976. (Kıdem Tazminatı)
- REİSOĞLU, Safa, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 7. Baskı, Beta Basım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1988. (Borçlar Hukuku 7. Baskı)

- REİSOĞLU, Safa, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 1.7.2012'de Yürürlüğe Girecek Olan Türk Borçlar Kanunundaki Değişikliklerde İşlenerek Güncelleştirilmiş ve Genişletilmiş 22. Baskı, Beta Basım, İstanbul, 2011. (22. Baskı)
- RİTU Sadana,, Definition and measurement of reproductive health, Bulletin of the World Health Organization 2002, 80 (5), s. 407, <http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/268767/PMC2567784.pdf?sequence=1&isAllowed=y>; Er: 22.07.2018
- RYAN, Alan, Shaping A Safety Culture, Erş, 25.07.2018, http://www.qldminingsafety.org.au/_dbase_upl/2000_spk036_Ryan.pdf, Er: 17.08.2018
- SANLI, Kerem Cem, **Haksız Fiil Hukukunun Ekonomik Analizi**, Arıkan Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti., İstanbul, 2007.
- SARACEL, Nüket: "İhbar Tazminatı Kavramı", Prof. Dr. İhsan Tarakçoğlu'na Armağan, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, CM, S. 1-2, Ankara, 1999.
- SARAÇ, Coşkun, İşyerinde Kalp Krizinden Ölüm ve İşverenin İş Kazasından Dolayı Sorumluluğu, Sicil, Haziran 2012 sayı 26, 125-130.
- SARIBAY, Gizem, **Türk İş Hukukunda İş Güvencesi Kapsamında Fesih Usulü, Feshe İtiraz ve Feshe İtirazın Sonuçları**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2007.
- SAVAŞ, Fatma Burcu, "Haksız Fiil Tazminatının Tabi Olduğu Zamanaşımı Süresinin İşlemeye Başlama Anı", TBB Dergisi, Sayı 74, Yıl:2008, s. 121-147 <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2008-74-387>
- SENYEN KAPLAN, Emine Tuncay, **Türk İş Hukuku ile Uluslararası Sözleşmeler ve Mukayeseli İş Hukuku açısından Kadın İşçinin İş İlişkisinden Doğan Hakları ve Korunması**, Sözkese Matbaacılık, Ankara, 1999.
- SENYEN KAPLAN, Emine, Yeni Türk Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre İş İlişkisinde İşçinin Kişilik Haklarının Korunması, MESS Sicil, S. 24, Aralık 2011,40-54.
- SERATLI, Gaye Burcu, İş Kazasından Doğan Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2003. (İş Kazası)
- SERİN, Nesrin, Meslek Eğitimi ve Mesleki Yeterlilik Sistemi, Toprak İşveren Dergisi, 2014/102, 16 vd.
- SEVİMLİ, Ahmet, Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 26.03.2009, E. 2007/41164, K. 2009/8092 sayılı Kararının incelenmesi, İşçinin Kişilik Değerlerine Saldın Nedeniyle Manevi Tazminat, Çalışma ve Toplum, 2010/1, 295-308.
- SEVİMLİ, K. Ahmet; "İş Hukukunda Yazılı Şekil Şartı", **Çim. İşv. D**, Mart 2003, C.17, S.2

- SGK İş Kazası ve Meslek Hastalıkları İstatistikleri 2011, http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/tr/kurumsal/istatistikler/sgk_istatistik_yilliklari, Er: 26.05.2015
- SOYASLAN, Doğan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.
- SOYER, M. Polat, “Feshe Karşı Korumanın Genel Çerçevesi ve Yargıtay Kararları Işığında Uygulama Sorunları”, **İş Güvencesi Kurumu ve İşe İade Davaları**, İstanbul 2005. (Feshe Karşı Koruma)
- SOYER, M. Polat, “Hizmet Sözleşmesinin Sona Ermesine İlişkin Yeni Türk Borçlar Kanunu Hükümleri ve İş Hukuku Bakımından Önemi”, **Sicil İHD**, S.22, Haziran 2011.(Türk Borçlar Kanunu’na Göre İş Sözleşmesinin Sona Ermesi)
- SÖZER, Ali Nazım, Türk Genel Sağlık Sigortası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2014. (Genel Sağlık)
- SÖZER, Ali Nazım, Türk Sosyal Sigortalar Hukuku, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2013. (Sosyal Sigortalar)
- STARR Gerald, Minimum Wage Fixing, İnternational Labour Office, Geneva, 1981
- STEİN, Michael Ashley, Victorian Tort Liability For Workplace Injuries, University Of İllinois Law Review, Stein.Doc, 2008.03.31, 933-984
- SUR, Melda, “İşçinin Çalışmaktan Kaçınma Hakkı”, **A. Can Tuncay’a Armağan**, İstanbul, 2005. (İşçinin Çalışmaktan Kaçınma Hakkı)
- SUR, Melda, İş Hukuku Toplu İlişkiler, 5. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015.
- SUR, Melda, **İş Hukuku Toplu ilişkiler**, Güncellenmiş 4. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2011. (İş Hukuku Toplu ilişkiler)
- SÜMER Haluk Hadi, “İş Sözleşmesinin Sendikal Nedenle Feshi”, **Prof. Dr. Sarper Süzek’e Armağan, Cilt-2**, Beta Yayınları, İstanbul 2011. (İş Sözleşmesinin Sendikal Nedenle Feshi)
- SÜMER, Haluk Hadi, “İş Sözleşmesinin Feshinden Sonra İşyerinin Kapatılmasının İşe İade Davasına Etkisi (Karar İncelemesi)”, **Prof. Dr. Bilge Öztan’a Armağan**, Ankara, 2008.(Fesihten Sonra İşyerinin Kapatılması)
- SÜMER, Haluk Hadi, İş Hukuku Uygulamaları, 5. Baskı, Mimoza Yayınları, Ankara, 2015.(uygulamalar)
- SÜMER, Haluk Hadi, İş Hukuku Uygulamaları, Mimoza Basım Yayım Dağıtım, Konya, 2000.(İş Hukuku Uygulamaları)
- SÜMER, Halûk Hâdi, **İşçinin Sendikal Nedenlerle Feshe Karşı Korunması**, Mimoza Basım Yayım Dağıtım, Konya, 1997.(Sendikal Nedenle Feshe Karşı Koruma)

- SÜMER, Haluk Hadi, Sigortalının Servis Aracı Beklerken Uğradığı Kaza İş Kazası Mıdır? Çimento İşveren, Temmuz 1997, 6-13.
- SÜMER, Haluk Hadi, Türk Metal sendikası ve Gazi Üniversitesinin Birlikte Düzenlediği **İş ve Sosyal güvenlik Hukukunda Yeni gelişmeler Sempozyumu**, Didim, 29 Eylül-02 Ekim 2011. (Yeni Gelişmeler Sempozyumu)
- SÜZEK, Sarper, "İş Hukukunda Disiplin Cezaları" Çalışma ve Toplum Dergisi, S. 28, 2011/1. (Disiplin Cezaları)
- SÜZEK, Sarper, "İşçinin Yetersizliği veya Davranışları Nedeniyle Geçerli Fesih", **A. Can Tuncay'a Armağan**, İstanbul 2005, (İşçinin Yetersizliği veya Davranışları Nedeniyle Geçerli Fesih)
- SÜZEK, Sarper, **Bireysel İş İlişkisinin Kurulması, Hükümleri ve İşin Düzenlenmesi, Açısından Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi**, Ankara, 2003. (2001 yılı Yargıtay Kararları Değerlendirme)
- SÜZEK, Sarper, **İş Akdinin Fesih Hakkının Kötüye Kullanılması: İş Güvencesi Konusunda Karşılaştırmalı Bir İnceleme**, Kazancı Hukuk Yayınları, Ankara, 1976. (Fesih Hakkının Kötüye kullanılması)
- SÜZEK, Sarper, **İş Akdinin Fesih Hakkının Sınırlandırılması**, Kamu-İş; C: 6, S: 4/2002, (Fesih Hakkının Sınırlandırılması)
- SÜZEK, Sarper, İş Güvenliği Hukuku, Savaş Yayınları, Ankara, 1985. (İş Güvenliği)
- SÜZEK, Sarper, İş Hukuku Yenilenmiş 16. Baskı, Beta Basım A.Ş, İstanbul, 2018. (16. Baskı)
- SÜZEK, Sarper, İş Hukuku Yenilenmiş 11. Baskı, Beta Basım A.Ş, İstanbul, 2013. (11. Baskı)
- SÜZEK, Sarper, İş Hukuku Yenilenmiş 9. Baskı, Beta Basım A.Ş, İstanbul, 2013. (9. Baskı)
- SÜZEK, Sarper, **İş Hukuku, 7. Baskı**, Beta Basım A.Ş, İstanbul, 2011.(7. Baskı)
- SÜZEK Sarper, İş Akdinin Askıya Alınması ve Ücretsiz İzinler, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 9, Özel Sayı, 2007, s. 115-133
- ŞAHBAZ BAŞBOĞA, Zübeyde, **İşverenin İş Kazası ve Meslek Hastalığından Doğan Hukuki Sorumluluğu İle Maddi Zararın Hesabına İlişkin Esaslar**, 1. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2010.
- ŞAHLANAN, Fevzi, "Yeni İş Kanunu'nun Genel Hükümleri ve Temel Kavramları", **Yeni İş Yasası Sempozyumu**, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2003. (Yeni İş Kanunu)
- ŞAHLANAN, Fevzi, "4857 Sayılı Kanun'un Genel Hükümleri, Sözleşme Türleri ve Sözleşmenin Feshi ve İş Güvencesine İlişkin Hükümleri", **4857 Sayılı Yeni İş Kanunu Değerlendirme Konferans Notları**, 2003. (Sözleşmenin Feshi ve İş Güvencesi)

- ŞAHLANAN, Fevzi, İşe İade Davası Açma Hakkını Ortadan Kaldıran Protokolün Geçersizliği, Karar İncelemesi, **Teks. İşv. D**, Ekim 2005. (İşe İade Davasından Feragat Protokolü)
- ŞAKAR, Ayşe Yiğit, "İşçiye Ödenecek Bazı Tazminatların Vergi Hukuku Bakımından Durumu", **sicil İHD**, 2010/17
- ŞAKAR, Müjdat / YİĞİT ŞAKAR, Ayşe, İşçiye Ödenecek Tazminatlar, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, 2010.
- ŞAKAR, Müjdat, **Gerekçeli ve İçtihatlı İş Kanunu Yorumu, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı**, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, 2006. (İş Kanunu Yorumu)
- ŞAKAR, Müjdat, İş Hukuku Uygulaması, Yenilenmiş ve Genişletilmiş 9. Baskı, Beta Basım, İstanbul, 2011. (İş Hukuku Uygulaması)
- ŞAKAR, Müjdat, **Sosyal Sigortalar Uygulaması, Yenilenmiş 10. Baskı**, Beta Basım, İstanbul, 2011. (Sosyal Sigortalar Uygulaması)
- ŞAKAR, Müjdat/YİĞİT ŞAKAR, Ayşe, İşçiye Ödenecek Tazminatlar, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, 2010.
- ŞEN, Murat, İşverenin İşçiyi Koruma ve Gözetme Borcu Kapsamında İşçinin Kişiliğinin Korunmasına Aykırılık ve Sonuçları, Sicil, Aralık 2012, 129- 139.
- ŞENYÜZ, Doğan, **6098 Sayılı Yeni Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku, Genel ve Özel Hükümler, 5. Baskı**, Ekin Basım Dağıtım, Bursa, 2011.
- ŞİMŞEK, Cebrail, Meslek Hastalıkları ve İş ile İlgili Hastalıklar Tanı Rehberi, İSGİP, Ankara
- ŞİRİN, Şerafettin, **Faiz ve Uygulaması**, Alfa Basım Dağıtım, İstanbul, 1994.
- TAN Oktay, "Şantiyelerde Oluşan İş Kazalarının İşverene Maliyeti ve Hesaplama Yöntemleri", <http://www.oktaytan.net/isverenemaliyeti.pdf>, Er: 12.06.2018
- TANDOĞAN, Haluk, **Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku**, Turhan Kitabevi, Ankara, 1981.
- TANDOĞAN, Haluk, Türk Mesuliyet Hukuku, Vedat kitapçılık, İstanbul, 2010.
- TAŞKENT, Savaş, "İş Sözleşmesinin Kurulması ve Sona Ermesi", Yeni İş Yasası, **Türkiye Toprak, Seramik, Çimento ve Cam Sanayi İşverenleri Sendikası**, 25-29 Haziran 2003, Çeşme. (İş Sözleşmesinin Kurulması ve Sona Ermesi)
- TAŞKENT, Savaş, Açıklamalı-İçtihatlı 4857 Sayılı İş Kanunu, 2. Baskı, İstanbul 2008.(Açıklamalı İş Kanunu)
- TAŞKENT, Savaş, **İş Güvencesi ve Yeni Yasal Düzenleme**, Belediye - İş Sendikası Eğitim Yayınları, Ankara, 2002.(İş Güvencesi ve Yeni Yasal Düzenleme)

- TAYLOR Stephen / EMIR Astra, *Employment Law, Fourth Edition*, Oxford University Press, United Kingdom, 2015
- TDS Kıdem Tazminatı Sempozyumu 27-28 Kasım 1984**, Türkiye Denizciler Sendikası Yayınları, Emin Ofset, İstanbul, 1985.
- TELMAN, Nursel / ÖNEN, Levent / ÖZGELDİ, Mürşide, *Psikolojide İş Sağlığı İş Güvenliği*, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2015.
- TEMİR, Arif, **İşçinin Geçerli ve Haklı Nedenlerle (Tazminatlı – Tazminatsız) İşten Çıkarılması**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2011.
- TEPECİK, İsmail, “İş Güvencesine İlişkin Uygulama Sorunları ve Yargıtay Kararları”, **İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri 2004 Yılı Toplantısı**, Tartışma ve Değerlendirmeler.
- Termination of Employment Convention, 1982 (No. 158), https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C158, (Termination of Employment Convention, No. 158) Er: 24.10.2018
- Termination of Employment Recommendation, 1982 (No. 166)
- TERZİOĞLU, Ahmet, **İş Güvencesi Hükümleri Karşısında Sendikal Fesih Sonucunda İşçinin Hak Kazanabileceği Tazminatlar**, Kamu-İş, C:10, S:1/2008. (Sendikal Fesih)
- TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/SANCAKTAR, Oğuz/ÖNOK, Rifat Murat; *İnsan Hakları El Kitabı*, 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2011
- The Oldest Code of Laws in the World, The Code of Laws promulgated by Hammurabi, King of Babylon B. C. 2285-2242, Translated by C.H.W. Johns, Cambridge, 1903, Gece Kitaplığı, Ankara. 2018
- The Philadelphia Declaration, Er: 19.11.2018, https://www.ilo.org/public/libdoc/ilo/1944/44B09_10_e_f.pdf
- TINAZ, Pınar, *İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing)*, Çalışma ve Toplum, 2006/4, 13-28
- TİFTİK, Mustafa, **Akit Dışı Sorumlulukta Maddi Tazminatın Kapsamı**, Yetkin Yayınları, Ankara, 1994.
- TMMOB Makina mühendisleri Odası, VIII. Ulusal İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kongresi, Genel Bilgiler, Er: 11.09.2015, <http://www.mmo.org.tr/etkinlikler/isag/>
- TODD Trevor, *Wrongful Death Claims – Loss of Financial Support*, August 11th 2013, <http://disinherited.com/wrongful-death-claims-loss-financial-support-0/>, Er: 15.01.2017
- TOPAL, Güneş, **İş Kanunu’na Göre Geçerli Nedenlerle Yapılan Fesih ve İş Güvencesinin Uygulanmadığı Durumlarda Bildirimli Feshin Karşılaştırılması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008.

- TOPALHAN, Türker, **Ücret Teorileri ve Ücret Politikaları**, Gazi Kitapevi, Ankara, 2012.
- TOPALHAN, Türker, **Ücret ve Ücret Teorileri**, Gazi Kitapevi, Ankara, 2010.
- TOZAN, Celal, **İş Kazaları ve Meslek Hastalığı Uygulamaları**, Türkiye İşçi Sendikası Konfederasyonu, Ankara, 2011.
- TSE, 18001 - İş Sağ. ve Güv. Yön. Sis., Er: 19.11.2018, <https://tse.org.tr/Icerik-De-tay?ID=2438&ParentID=63>,
- TUNCAY, A. Can / EKMEKÇİ, Ömer, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, Yenilenmiş 14. Bası, Beta Basım, İstanbul, 2011.(Sosyal Güvenlik)
- TUNCAY, A. Can, “İş Hukukunda Eşit Davranma İlkesi”, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Sorunlar ve Çözüm Önerileri, İstanbul Barosu Yayınları, 1. Basım, Haziran 2007. (Eşit Davranma İlkesi)
- TUNCAY, A. Can, “Birden Fazla Tazminatın Kapsamına Giren Bir Eylemde Hangi Tazminata Hükmedilecektir?”, **Sicil İHD**, 2008/10.
- TUNCAY, A. Can, “Çalışma İlişkilerinde Irk ve Etnik Kökene Dayalı Ayrımcılık”, **Prof. Dr. Sarper Süzek’e Armağan, Cilt-1**, Beta Yayınları, İstanbul, 2011.(Ayrımcılık)
- TUNCAY, A. Can, “İş Güvencesi”, Karar İncelemesi, **Çimento İşveren**, Mart 2004.(İş Güvencesi)
- TUNCAY, A. Can, “İş Sözleşmesinin Geçerli Nedenle Feshi ve İşe İade Davaları Toplantısı”, **TÜSİAD, İş Kanunu Toplantı Dizisi-4**, Haziran 2007. (İşe İade Davaları)
- TUNCAY, A. Can, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, Beta Basım- Yayın, İstanbul, 1992.
- TUNCAY, A. Can/EKMEKÇİ, Ömer, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, Yenilenmiş 14. Bası, Beta Basım, İstanbul, 2011.
- TUNCAY, Can - Ekmekçi, Ömer: Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, İstanbul 2013
- TUNCEL, H. Ferhan, **Temel Hatlarıyla Kıdem Tazminatı**, Türk Metal Sendikası Yayınları, Ankara, 2011.
- TUNÇOMAĞ, Kenan, Borçlar Hukuku, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1972. (Borçlar Hukuku)
- TUNÇOMAĞ, Kenan, **İş Hukukunun Esasları**, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1988.
- TUNÇOMAĞ, Kenan/CENTEL, Tankut, **İş Hukukunun Esasları, 5. Bası**, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2008.

- TUNÇOMAĞ, Kenan/CENTEL, Tankut, *İş Hukukunun Esasları*, 7. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2015
- TUOR, Pierre, *İşçiye Medeni Kanununun Federal Mahkeme Kararlarına Göre Sistemli İzahı*, Tercüme Eden: Amil Artus, Örnek Matbaası, Ankara, 1956
- TURAN, Kâmil, **Ferdi İş Hukuku**, Kamu-İş Yayını, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara,1993. (Ferdi İş)
- TURAN, Kâmil, **İş Hukukunun Genel Esasları**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1990. (Genel Esaslar)
- Türk-İş 14. Genel Kurul İcra Kurulu Çalışma Raporu**, Türk-İş yayını, Ankara, 1966.(Türk-İş 14. Çalışma raporu)
- Türk-İş 6. Genel Kurul İcra Kurulu Çalışma Raporu**, Türk-İş yayını, Ankara, 1966.(Türk-İş 6. Çalışma raporu)
- TÜSİAD, İş Kanunu Toplantı Dizisi No: 1, **Yeni İş Kanunu Çerçevesinde İş Sözleşmesinin Feshi ve İş Güvencesi**, Graphis Matbaa, İstanbul, Haziran 2004.
- TÜSİAD, İş Kanunu Toplantı Dizisi No: 2, **İş Güvencesi ve İşyerinin Gereklerrine Dayanarak İş Akdinin Feshi**, Ankara, Mart/2005.
- TÜSİAD, İş Kanunu Toplantı Dizisi No: 3, **Performans Nedeniyle İş Akdinin Feshi ve Fesihden Kaynaklanan İşe İade Davaları**, 14 Mayıs Ankara, 2005.
- TÜSİAD, İş Kanunu Toplantı dizisi: 4, **Geçerli Nedenle İş Sözleşmesinin feshi ve İşe İade Davaları Toplantısı**, Graphis Matbaa, İstanbul, 2007.
- UGGEN Christopher / BLACKSTONE Amy, *Sexual Harassment as a Gendered Expression of Power*, American Sociological Review, December 28, 2012
- ULUCAN, Devrim, "4773 Sayılı Kanun Çerçevesinde İş Güvencesi ve Geçerli Neden Kavramı", **İş Güvencesi Temel Kavramlar ve Uygulamadan Öneriler Semineri**, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2003.(İş Güvencesi ve Geçerli Neden)
- ULUCAN, Devrim, "İş Güvencesi Kapsamında Sosyal Seçim Uygulaması ve Yargıtay'ın Yaklaşımı", **Legal İHSGHD** 2007/14.(İş Güvencesinde Sosyal Seçim Uygulaması)
- ULUCAN, Devrim, **İş Güvencesi**, 2. Baskı, Türkiye Toprak, Seramik, Çimento ve Cam Sanayii İşverenleri Sendikası Yayını, İstanbul, 2003.(İş Güvencesi)
- ULUCAN, Devrim/EYRENCİ, Öner/TAŞKENT, Savaş/SAĞLAM, Fazıl, **İşçinin Feshe Karşı Korunması (İş Güvencesi) ve Türkiye İçin Bir Model Önerisi**, Türkiye Denizciler Sendikası Eğitim Yayınları, Sema Matbaası.
- ULUĞ, Gülnaz, **Kıdem Tazminatı: Türkiye ve Kanada Örneği**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Doktora Tezi, İstanbul, 2007.

- ULUSAN, İlhan, Fransız, Alman ve İsviçre Hukukunda İş Kazası ve Meslek Hastalığı Nedeniyle İşverenin Sorumluluğunun Düzenlenmesi, Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, No.16, Yıl 13, 1979, 77-88 (İş Kazası ve Meslek Hastalığı)
- ULUSAN, İlhan, Özellikle Borçlar Hukuku ve İş Hukuku Açısından İşverenin İşçiyi Gözetme Borcu, İstanbul 1990. (İşçiyi Gözetme Borcu)
- Uluslararası Sosyal Haklar Sempozyumu**, 22-23 Ekim 2009, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, **Bildiriler**, Belediye-İş Sendikası Yayını, Yorum Matbaacılık, Ankara, 2009.
- ULUSOY, Zeynep Duygu, Mobbing Suç Tipi İçin Bir Analiz Denemesi Defining The Mobbing As A Type Of Crime, TBB Dergisi 2013 (105), 129-170, 16.12.2018
- United Nations, The Universal Declaration of Human Rights, <http://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>, Er: 19.11.2018
- URAL, Sami Sezai, Hak ve Özgürlüklerin Korunması Bakımından Bireysel Başvuru, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2013
- URHANOĞLU İftar / KÖKEN Tuğba Hilal, Şemalarla Bireysel İş Hukuku, Genişletilmiş 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024
- USTA, Osman, **İş Hukukunda Akdin Feshinden Doğan Tazminatlar ve Uygulamaları**, Feryal Matbaaları, Ankara, 1998. (İş Hukukunda Tazminatlar)
- USTA, Osman, **İş Kanunundan Doğan Kıdem Tazminatı ve Uygulaması**, Feryal Matbaaları, Ankara, 1994.(Kıdem Tazminatı)
- UŞAN, Fatih, "Yargıtay Kararları Işığında İşe İade Davalarının Sonuçları", **Kamu-İş D. C-10**, S:1, 2008. (İşe İadenin Sonuçları)
- UŞAN, Fatih, **İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Cilt 1, İş Hukuku**, Gazi Kitabevi, Ankara, 2006.(İş ve Sosyal Güvenlik)
- UŞAN, Fatih, **Türk Sosyal Güvenlik Hukukunun Temel Esasları**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009.(Sosyal Güvenliğin Temel Esasları)
- UŞAN, M. Fatih; "İş Sözleşmesinin Feshinde İşverenin Eşit Davranma Borcu Var mıdır?" **Legal İHSGHD**, 8/2005. (Fesihte Eşit Davranma Borcu)
- UYANIK, Zekeriya, "193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na Göre Özel Olarak Ücret Sayılan Haller", http://www.muhasabenet.net/makale_zekeriya%20uyanik_gelir%20uzmani-GVK%20ya%20gore%20ozel%20olarak%20ucret%20sayilan%20haller.html
- ÜLGEN, Celal, "Yargıtay Kararları Işığında Kıdem Tazminatlarında En Yüksek Mevduat Faizi Uygulaması ve Uygulamada Süregelen Yanlışlıklar", **Ali Güneren'e Armağan**, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2010.

- ÜNLÜ, Vahap, "İşverenin Davetine Rağmen İşçinin İşe Başlamaktan Vazgeçmesi", **Sicil İHD**, S.8, Aralık 2007.
- ÜNVER, Yener / HAKERİ, Hakan, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012
- ÜZELTÜRK, Hakan, "İşe Başlatmama Tazminatının Gelir Vergisi Karşısındaki Durumu", **Sicil İHD**, S.15, Eylül 2009. (İşe Başlatmama Tazminatında Gelir Vergisi)
- VATANSEVER, Çiğdem, *Risk Değerlendirmede Yeni Bir Boyut: Psikososyal Tehlike ve Riskler*, Çalışma ve toplum, 2014/1, 117-138
- VELİCANGİL, Sıtkı / VELİCANGİL, Ömer, *Endüstri Sağlığı ve Meslek Hastalıkları*, İSGÜM Basımevi, Ankara, 1987.
- VON TUHR, Andreas, *Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı*, Cilt 1-2, Yargıtay Yayını, Olgaç Matbaası, Ankara, 1983, (Çev. Cevat Edege)
- WAGES - A WORKERS EDUCATION MANUAL, International Labour Office, Geneva, 1982
- Wages and labour costs, Er: 03.11.2018, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Wages_and_labour_costs
- WALSH, J. David, *Employment Law For Human Resource Practice*, Third Edition, South-Western Cengage Learning, USA, 2010
- Weekly Rest (Industry) Convention, 1921 (No. 14), Er: 06.11.2018,
- WILKINSON, Robert E., *America's Labor Relations System - The Law And The Practice*, İstanbul, 1979
- Workers' Representatives Convention, 1971 (No. 135), https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:12100::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312280
- YAMAÇ, Zehra Gönül, *Sosyal Sigortalar Hukukunda Halefiyet ve Rücu*, T.C. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 1996.
- YARSUVAT, Duygun, *Çalışma Ceza Hukuku*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1978.
- YARSUVAT, Duygun, <http://www.yarsuvat-law.com.tr/articles/article7.pdf>
Hukukda Bilgisayar Kullanımı ile Ortaya Çıkan Sorunlar ve Türk Hukuku
- YAVUZ Mustafa, "Türk Ceza Kanunu'nda Şirketler İçin Öngörülen Güvenlik Tedbirleri", *Yaklaşım / Mart 2011 / Sayı: 219*
- YAVUZ, Cevdet, **Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, Beta Basım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1996.(Borçlar Özel)

- YAVUZ, Cevdet, **Türk Borçlar Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun**, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2011. (Türk Borçlar Hukuku)
- YAVUZ, Cevdet: Borçlar Hukuku Dersleri, Özel Hükümler, İstanbul 2012
- YAVUZ, Nihat, Borçlar Hukuku-El Kitabı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018
- YAVUZ, Nihat, Türk Borçlar Kanunu'nun Getirdiği Değişiklikler ve Yenilikler Genel Hükümler-Özel Hükümler, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.
- YELEKÇİ, Memduh / YELEKÇİ İlhami, **4857 Sayılı İş Kanunu Şerhi**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Mat. İşl, Ankara, 2005.
- YILDIRIM, Abdülkerim, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, ANKARA, 2014
- YILDIRIM, Kenan, Uluslararası Düzenlemelerde Fazla Çalışma ve Ülke Uygulamaları, TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Mayıs 2011, Cilt:23, Sayı: 4, s. 34-103 (Fazla Çalışma)
- YILDIZ Gaye Burcu, **İşverenin Eşit İşlem Yapma Borcu**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2009.
- YILDIZ, Gaye Burcu, "İşçinin İş Saatleri İçinde Özel Amaçlı İnternet Kullanımının İş Sözleşmesinin Feshi Açısından Değerlendirilmesi", **Sicil İHD**, sayı: 2009/16.
- YILDIZ, Gaye Burcu, İşverenin İş Kazasından Doğan Hukuki Sorumluluğu, Toprak İşveren Dergisi, 2010.
- YILDIZ, Gaye Burcu; "İş Güvencesi Hükümlerinin Uygulanmasında Otuz İşçi Ölçütünün Nisbi Emredici Niteliği", **Legal İHSGHD**, 11/2006,
- YILMAZ Aslı, Sosyal Güvenlik Hukukunda İş Kazası Kavramı: Kıta Avrupası ve Anglosakson Hukuk İstemlerinden Birer Örnek ile Türk Hukuku Karşılaştırması, Sosyal Güvence Dergisi / Yıl: 6 / Sayı: 11, 2017
- YILMAZ, Ejder, "İşe İade Başvurusunun Avukat Aracılığıyla Yapılabilirliği", **Sicil İHD**, sayı: 2009/14.
- YILMAZ, Ejder, "İşe İade Davasında Verilen Hükümün İcra Takibine Konulması", **sicil İHD**, 2010/17.
- YILMAZ, Fatih, Risk Değerlendirmesinde Yöntem Tartışması, Toprak İşveren Dergisi, 2010/86, 16-19
- YILMAZ, Halil, "Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile İş Yargılamasında Ne Değişti?", **Sicil İHD**, S.24, 2011.
- YILMAZ, Halil, Türk İş Hukukunda Bireysel İş Hukuku Açısından İşveren Vekilliği, Ankara 2012.

- YİĞİT, Abdulvahap, İş Güvenliği, Alfa Aktüel Yayınları, Bursa, 2015
- YİĞİT, Yusuf, İş Hukukunda İşverenin Çalışanlara Bilgi Verme ve Danışma Yükümlülüğü, İstanbul 2010.
- YÜCEL, Müjgan; "İş Güvencesi Kapsamında Özel Hakem Şartı" (İş Kanunu madde 20)", **Legal İHSGHD**, 4/2004, s.1346-1365.(İş Güvencesinde Özel Hakem)
- YÜREKLİ, Sabahattin, **İşyeri Sendika Temsilciliği ve Güvencesi**, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2004.
- ZAFER, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukukunda Hekimin Meslek Sırrını Saklama Yükümlülüğü, ev. <http://hamidezafer.com/category/makaleler/>;
- ZAPATA, Tan Tahsin, **Borçlar Hukuku**, 4. Bası, Savaş Yayınevi, Ankara, 2007.
- ZEVKLİLER, Aydın, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 10. Bası, Turhan Kitapevi, Ankara, 2008.
- ZONİ Silvia / LUCCHİNİ Roberto G, European Approaches To Work-Related Stress: A Critical Review On Risk Evaluation, Safety And Health At Work, Vol. 3, No. 1, Mar. 30, 2012, Er: 18.11.2018

Prof. Dr.
İhsan ERDOĞAN

Prof. Dr.
A. Dilşad KESKİN

TÜRK
MEDENİ HUKUKU
BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ KİŞİLER HUKUKU

Güncellenmiş ve Genişletilmiş

6. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Medeni Hukuku

İhsan Erdoğan – A. Dilşad Keskin

Hukuk Yayınları Dizisi – 3207

Altıncı Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 18 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kirtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

Acar, Faruk: Rehin Hukuku Dersleri, İstanbul 2017.

Akçaal, Mehmet: "Borçlar Kanununun Genel İşlem Koşullarına Dair Hükümleri Hakkında Bir İnceleme", GÜHFD (2014), C. XVIII, sa. 1, 49-69.

Akıncı, Şahin: Türk Özel Hukukunda İnsan Kökenli Biyolojik Madde (Organ-Doku) Nakli Kavramı ve Bundan Doğan Hukuki Sonuçlar, Ankara 1996.

Akipek, Jale G./Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medenî Hukuku, Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, Ankara 2021.

Aksoy, Hüseyin Can: "Cevap ve Düzeltme Hakkı Çerçevesinde Haberin Gerçeğe Aykırılığı", TBBD 2014 (112), 55-72.

Aksoy, Hüseyin Can: Medenî Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması, Ankara 2010.

Aktaş, Sururi: "Hukukta Yorum Çabaları", EÜHFD, C. XV, S. 3-4 (2011), 1-33.

Akünel, Teoman: Türk Medenî Hukukunda Tüzel Kişiler, İstanbul 1995.

Akyol, Şener: Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, İstanbul 2006.

Albayrak, Mustafa: "Şikâyete Tabi Suçların Özellikleri ve Bu Suçlara Bağlanan Hukuki Sonuçlar", TBB Dergisi, S. 77, 2008, 281-306.

Altaş, Hüseyin: Medenî Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK m. 1-7), Ankara 2020.

Altaş, Hüseyin: Şekle Aykırılığın Olumsuz Sonuçlarının Düzeltilmesi, Ankara 1998.

Antalya, O. Gökhan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. I, İstanbul 2018.

Antalya, O. Gökhan/Topuz, Murat: Medenî Hukuka Giriş, İstanbul 2021.

Arıcı, Kadir: Türk Sosyal Güvenlik Hukuku, Ankara 2015.

Atamer, Yeşim: "Genel İşlem Şartlarının Denetiminde Yeni Açılımlar", Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, Ankara 2004, 291-331.

Atay, Ender Ethem: Hukuk Başlangıcı, Ankara 2019.

- Ateş, Derya*: "Sözleşme Özgürlüğü Yönünden Dürüstlük Kuralları", TBB Dergisi, Sayı 72, 2007, 75-93.
- Ayan, Serkan*: "Anayasa Mahkemesi Kararları ve Çocuklar ile Kadının Soyadına İlişkin Değişiklik Tasarısı Taslağı Işığında Soyadının İlk Kez Edinilmesi, Kendiliğinden Değişmesi ve Değiştirilmesi", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVI, Y. 2012, s. 4, 19-90.
- Aybay, Aydın/Aybay, Rona/Pehlivan, Ali*: Hukuka Giriş, İstanbul 2021.
- Aydın Ünver, Tülay*: Ceninin Hukuki Konumu, İstanbul 2011.
- Aydın, Öztürk*: "Homolog Dölllenme Yoluyla Elde Edilen Tüpteki Embriyonun Yasal Mirasçılığı", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Özel Sayı Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, C. I, 2016 (22), sa. 3, 349-375.
- Aygün, Mustafa Yaşar*: "Medenî Kanun'un Kabulünün 72'nci Yılında Tarihi Gelişimi Açısından Türk Özel Hukuku ve Medenî Kanun", Türkiye Barolar Birliği Dergisi 1998/3, 887-970.
- Baş, Seda/Baş, Sezgin*: "Anayasa Mahkemesi'nin TMK m. 187 Hükmüne İlişkin İptal Kararından Sonra Evlenen Kadının Soyadı", KHM, C. 4, S. 2, 493-526.
- Başalp, Nilgün*: Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması, Ankara 2004.
- Başoğlu, Başak*: "Soybağının Çocuğun Soyadına Etkisi", İnÜHFD, C. 8, S. 1, Y. 2017, 351-378.
- Başpınar, Veysel*: Borç Sözleşmelerinin Kısmi Butlanı, Ankara 1998.
- Baumann, Max/Dürr, David/Lieber, Viktor/Marti, Arnold/Schnyder, Bernhard*: Zürcher Kommentar, Band I, 1. Teilband, Einleitung Personenrecht, Art. 1-7 ZGB, 3. A., Zürich 1998.
- Baygın, Cem*: "Tanzimat'tan Günümüze Kadar Aile Hukukunun Gelişim Sürecine Kısa Bir Bakış", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Özel Sayı Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, Cilt I, Yıl: 2016 Cilt: 22 Sayı: 3, 453-463.
- Baygın, Cem/Nar, Ahmet*: Medeni Hukuk Dersleri-I Başlangıç Hükümleri ve Kişiler Hukuku, Ankara 2022.
- Biderbost, Yvo*: "Der neue Erwachsenenschutz im Überblick", SJZ 106/2010, 309 vd. *Hausheer, Heinz/Geiser, Thomas/Aebi-Müller, Regina E.*: Das neue Erwachsenenschutzrecht, Bern 2010, 3 vd.

- Bilge*, Necip: Hukuk Başlangıcı, Ankara 2017.
- Brüggemeier*, Gert: Haftungsrecht: Struktur, Prinzipien, Schutzbereich - Ein Beitrag zur Europaisierung des Privatrechts, Berlin 2006.
- Buz*, Vedat: Medenî Hukukta Yenilik Doğuran Haklar, Ankara 2005.
- Büchler*, Andrea/*Frei*, Marco: Schweizerisches Zivilgesetzbuch (ZGB), Handkommentar, Orell Füssli Verlag 2011.
- Cansel*, Erol/*Özel*, Çağlar/*Yüksel*, Mehmet: Hukuk Başlangıcı Hukukun Temel Kavram ve Kuramları, Ankara 2015.
- Çakırca*, Seda İrem: "Kardeşler Arasında Nafaka Yükümlülüğü", AÜHFD, 64 (1) 2015, 65-101.
- Çelt*, Damla Özden: "TMK m. 187'nin İptali Kararının Çocuğun Soyadına Olası Etkileri ve Olması Gereken Hukuk Bağlamında Bir Öneri", AkdHFD, Aralık 2023, C. 13, S. 2, 1065-1095.
- Demircioğlu*, Huriye Reyhan: Güven Esası Uyarınca Sözleşme Görüşmelerindeki Kusurlu Davranıştan Doğan Sorumluluk (Culpa in Contrahendo Sorumluluğu), Ankara 2009.
- Dural*, Mustafa/*Sarı*, Suat: Türk Özel Hukuku Cilt I Temel Kavramlar ve Medenî Kanununun Başlangıç Hükümleri, İstanbul 2021.
- Dursunüst*, Elif: "Kabul Edilme Sürecinde Türk Kanun-ı Medenîsi", Usul İslam Araştırmaları, Sayı: 12 (2009), 159-170.
- Edis*, Seyfullah: Medenî Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Ankara 1987.
- Erdinç*, Burcu: "İdari Yaptırımların Kavramsal Çerçevesi ve Cezai Yaptırımlarla Karşılaştırılması", Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, 241-276.
- Erdoğan*, Gürbüz: İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Ankara 2020.
- Erdoğan*, İhsan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2019.
- Erdoğan*, İhsan: "Şahsiyeti İncitici Soyadı Meselesi", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 1-2, 1998, s. 705-712.
- Eren*, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2021.
- Eren*, Fikret/*Dönmez*, Ünsal: Eren Borçlar Hukuku Şerhi, Cilt I (m. 1-48), Ankara 2022.
- Erman*, Barış: "Türk Hukukunda Tıbbi Müdahaleye Rıza ve Tedaviyi Ret Hakkı", Fasikül Hukuk Dergisi, 2(4), 31-34.

- Erman, Hasan*: Eşya Hukuku Dersleri, İstanbul 2020.
- Erman, Hasan*: Medenî Hukuk Dersleri, İstanbul 2020.
- Gezder, Ümit*: Türk-İsviçre Hukukunda Culpa in Contrahendo Sorumluluğu, İstanbul 2009.
- Gönenç, Fulya İlçin*: "Roma Hukukundan Günümüze Hukuki Faraziye-ler", EÜHFD, C. XII, S. 1-2 (2008), 137-155.
- Gözler, Kemal*: Hukuka Giriş, Bursa 2021.
- Gözübüyük, A. Şeref*: Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, Ankara 2020.
- Gümüş, Mustafa Alper*: "Kişinin Resmi Üzerindeki Hakkı", KÜHFD 1997, C.1, S. 6, 363-386.
- Güriz, Adnan*: Hukuk Başlangıcı, Ankara 2017.
- Gürzumar, Osman Berat*: "Türk Medenî Kanunu'nun 5'inci Maddesi ve Özel Hukuk Uygulamasındaki Yeri", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Erden Kuntalp'e Armağan, Cilt I, 1/2004, 105-161.
- Gürzumar, Osman Berat*: "Türk Medenî Kanunu'nun 'Vakıflarda üyelik olmaz.'" Hükmünü İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararı Hakkında", Haluk Konuralp Anısına Armağan, Ankara 2009, 523-547.
- Güven, Kudret*: "Cinsiyet Değişikliği ve Hukuki Sonuçları", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. I, s. 1, Haziran 1997, 57-93;
- Güven, Kudret*: Kişilik Hakları ve Ötenazi, Ankara 2000.
- Haas, Raphael* : Die Einwilligung in eine Persönlichkeitsverletzung nach Art. 28 Abs. 2 ZGB, Zürich 2007.
- Hatemi, Hüseyin*: Medenî Hukuka Giriş, İstanbul 2021.
- Hatemi, Hüseyin*: Kişiler Hukuku, İstanbul 2021.
- Hausheer, Heinz/Aebi-Müller, Regina*: Das Personenrecht des Schweizerischen Zivilgesetzbuches, Bern 2005.
- Hausheer, Heinz*: "Der neue Erwachsenenschutz des schweizerischen Zivilgesetzbuches", Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, I. Cilt, Ankara 2010, 1111-1116.
- Helvacı, Serap*: Gerçek Kişiler, İstanbul 2021.
- Helvacı, Serap*: "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ve Anayasa Mahkemesinin Kararları Işığında Evli Kadının Soyadı", Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Yıl 2015, Cilt 21, Sayı 2, 615-644.

- Helvacı, Serap/Erlüle, Fulya*: Medenî Hukuk, Medenî Hukuka Giriş Kişiler Hukuku Aile Hukuku, İstanbul 2021.
- Işıktaç, Yasemin*: Hukuk Başlangıcı, İstanbul 2020.
- İkizler, Metin/Tüzüner, Özlem* (Editörler): Medeni Hukuk-I Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku Ders Kitabı, Ankara 2021.
- Kalabalık, Halil/Erdem, Murat*: Temel Hukuk Bilgisi, Ankara 2020.
- Kalabalık, Halil*: "İdare Hukukunda Takdir Yetkisi Kavramı ve Benzer Kurumlarla Karşılaştırılması", GÜHFD, C. I, sa. 2, Aralık 1997, 207-232.
- Kaya, Asım*: "Amaçsal Yorum", Ankara Barosu Dergisi 2014/4, 365-383.
- Kayar, İsmail/Üzülmmez, İlhan*: Hukukun Temel Kavramları, Ankara 2018.
- Kayıhan, Şaban/Ünlütepe, Mustafa*: Medenî Hukuka Giriş ve Türk Medenî Kanununun Başlangıç Hükümleri, Ankara 2019.
- Keskin, Dilşad*: "Doğum Öncesi Gerçekleşen Zarar Verici Fiil Sebebiyle Tazminat: Ceninin Tazminat Talebi", GÜHFD 2013, C. XVII, s. 1-2, 743-774.
- Keskin, Dilşad*: "Ergin Kısıtlı Üzerindeki Velayet Hakkı (Uzatılmış Velayet)", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 9 (2), 27-61.
- Keskin, Dilşad*: Objektif Manevî Zarar Teorisi Açısından Manevî Tazminat, Ankara 2016.
- Helvacı, Serap*: Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar, İstanbul 2001.
- Keyman, Selahattin/Toroslu, Haluk*: Hukuka Giriş, Ankara 2012.
- Kara Kılıçarslan, Seda*: "Yapay Zekanın Hukuki Statüsü ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar", YBHD, Yıl: 4, Sayı 2019/2, 363-390.
- Kılıçoğlu, Ahmet*: Medenî Hukuk Temel Kavramlar Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, Ankara 2021.
- Kılıçoğlu, Ahmet*: "Medenî Kanunumuzu Nasıl Değiştirdik?", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Özel Sayı Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, Cilt I, Yıl: 2016 Cilt: 22 Sayı: 3, 1717-1757.
- Kırca, Çiğdem*: "Örtülü (Gizli) Boşluk ve Bu Boşluğun Doldurulması Yöntemi Olarak Amaca Uygun Sınırlama (Teleologische Reduktion)", AÜHFD 2001, C. 50, Sa. 1, 91-119.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip*: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2017.

- Korkusuz, Refik/Uğur, Suat*: Sosyal Güvenlik Hukuku, Bursa 2022.
- Köküsarı, İsmail*: "Osmanlı-Türk Anayasal Tarihinde Yasama Yorumu ve Uygulanması", Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 67(4) 2018: 807-855.
- Küzeci, Elif*: Kişisel Verilerin Korunması, Ankara 2018.
- Mortaş, Süleyman*: "Evlenen Kadın ile Velayeti Kadına Bırakılan Çocuğun Soyadının Belirlenmesinde "Kocanın Soyadı" Parametresi", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XX, Y. 2016, s. 2, 311-369;
- Nart, Serdar*: Ayırt Etme Gücünden Yoksun Kimselerin Hukuki Sorumluluğu (Hakkaniyet Sorumluluğu), Ankara 2014.
- Oftinger, Karl/Stark, Emil*: Schweizerisches Haftpflichtrecht Zweiter Band: Besonderer Teil- Erster Band: Verschuldenshaftung, gewöhnliche Kausalhaftungen, Haftung aus Gewässerverschmutzung, Zürich 1995.
- Oğuz, Arzu*: "Türk Medenî Hukuku'nun Gelişim Çizgisi ve Karşılaştırmalı Hukukun Rolü", AÜHFĐ, Yıl 2006, C. 55, Sa. 1, 195-205.
- Oğuzman, Kemal/Seliçi, Özer/Oktay Özdemir, Saibe*: Eşya Hukuku, İstanbul 2021.
- Oğuzman, M. Kemal/Barlas, Nami*: Medenî Hukuk Giriş Kaynaklar Temel Kavramlar, İstanbul 2021.
- Oğuzman, M. Kemal/Öz, M. Turgut*: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. I, İstanbul 2021.
- Öcal Apaydın, Bahar*: "Son Yargı Kararları Işığında Kadının Soyadı Meselesi Çözümüne Kavuşturulmuş Mudur?", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6 s. 2, Y. 2015, 425-458.
- Öğüz, Tufan*: Türk Hukukunda Vakıf Tüzel Kişiliğinin Hukuki Esasları, İstanbul 2007.
- Özbilen, Arif Barış*: Sözleşmelerin Şekli ve Şekil Yönünden Hükümsüzlüğü, İstanbul 2016.
- Özdemir, Hayrunnisa*: "Türk ve İsviçre Medenî Hukukunda Ad Üzerindeki Hak ve Korunması", AÜHFĐ 2008, C. 57, S. 3, 561-598.
- Özdemir, Hayrunnisa*: Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması, Ankara, 2009.
- Özel, Çağlar*: "Medenî Hukuk Açısından Ölüm Anının Belirlenmesi ve Ceset Üzerindeki Hakka İlişkin Bazı Düşünceler", AÜHFĐ 2002 (51), s. 1, 43-77.

- Özsunay, Ergun: "Rights of Embryo and Foetus in Private Law", Convergence of Legal Systems in the 21st Century, General Reports Delivered at the XVIth International Congress of Comparative Law, Brisbane, Australia, 14-21 July 2002, Extrait, Bruxelles 2006.
- Özsunay, Ergun: "Türk Hukukunda Takma Adın Korunması", Prof. Dr. Selahattin Sulhi Tekinay'ın Hâtrasına Armağan, İstanbul 1999, 479-482.
- Özsunay, Ergun: Medenî Hukuka Giriş, İstanbul 1976.
- Öztan, Bilge: Kişiler Hukuku Gerçek Kişiler, Ankara 2021.
- Öztan, Bilge: Tüzel Kişiler, Ankara 1998.
- Rey, Heinz: Ausservertragliches Haftpflichtrecht, Zürich 2003.
- Sağlam İpek: "Türk Medenî Kanunu Madde 40 Üzerinde Bir Değerlendirme", AÜEHFD, C.VIII, s. 3-4 (2004), 455-469.
- Schwander, Ivo: Schweizerisches Zivilgesetzbuch (ZGB), Handkommentar, Orell Füssli Verlag 2011.
- Serozan, Rona: "Kişilik Hakkının Korunmasıyla İlgili Bazı Düşünceler", İÜMHAD 1977, S. 14, 93-112.
- Serozan, Rona: Medenî Hukuk, İstanbul 2018.
- Serozan, Rona: Tüzel Kişiler Özellikle Dernekler ve Vakıflar, İstanbul 1994.
- Sert, Gürkan: "Türk Hukukunda Bilinci Açık Hastanın Tedaviyi Ret Hakkının Tıp Hukuku ve Etiği Açısından İncelenmesi ve Tıp Etiği", Terazi Hukuk Dergisi, 7(70), 14-21.
- Sert, Selin: "Türk Medenî Hukukunda Cinsiyet Değiştirme", TBB Dergisi 2015 (118), 255-270.
- Sirmen, Lale: Eşya Hukuku, Ankara 2021.
- Sümer, Haluk Hadi: Hukuka Giriş, Ankara 2020.
- Şahin, Gizem Özkan/Şahin, Çağatay: "Yapay Zekalı Varlıklara Elektronik Kişilik Modeli Tanınmasına İlişkin Eurobotics Raporu ve Fikri Mülkiyet Sorunu Bağlamında Meseleye Yaklaşım", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl: 2022, Cilt: 13, Sayı: 1, 110-128.
- Şeker, Muzaffer: Yazılmamış Sayılma, İstanbul 2015.
- Şen, Ersan: "Ceza Yargılaması Süreci", TBB Dergisi 2011(97), 269-300.
- Taştan, Furkan Güven: Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, İstanbul 2017.

- Tunçomağ, Kenan*: Türk Borçlar Hukuku, İstanbul 1976.
- Tuor, Peter/Schnyder, Bernhard/Schmid, Jörg*: ZGB - Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, Zürich 2015.
- Ünal, Mehmet*: “Medenî Kanununun Kabulünden Önce Türk Aile Hukukuna İlişkin Düzenlemeler ve Özellikle 1917 Tarihli Hukuk-ı Aile Kararnamesi”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 34/1 (Ankara, 1977), 195-231.
- Ünal, Mehmet/Başpınar, Veysel*: Şekli Eşya Hukuku, Ankara 2017.
- Velidedeoğlu, Hıfzı Veldet*: Türk Medenî Hukuku, İstanbul, 1963.
- Yılmaz, Canan*: “Yargıtay Kararları Işığında Çocukla Kişisel İlişki Kurulması”, Public and Private International Law Bulletin, Volume: 35, Issue: 1, 103-141.
- Yılmaz, Süleyman*: Medeni Hukuk Cilt I Başlangıç Hükümleri, Ankara 2022.
- Yüce, Aydın Alber*: “7405 Sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’na Göre Spor Anonim Şirketleri ve Bu Şirketlerin Diğer Anonim Şirketlerle Karşılaştırılması”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 5, Sayı 2, Yıl 2022, 482-500.
- Zeokliler, Aydın/Acabey, Mehmet Beşir/Gökyayla, K. Emre*: Medeni Hukuk, Ankara, 2000.

Doç. Dr. Melikşah AYDIN

Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Öğretim Üyesi

Karşılaştırmalı Hukukumuzda

HÂKİMLİK
VE
YARGI ETİĞİ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Karşılaştırmalı Hukukumuzda Hâkimlik ve Yargı Etiği
Melikşah Aydın

Hukuk Yayınları Dizisi – 3920

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 19 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKLAR

- Ahmed b. Hanbel, Ebû Abdullah Ahmed b. Muhammed eş-Şeybani (ö.855), *Müsned*, Ter: Rifat Oral, Ensar Yayıncılık, Konya, 2004.
- AKCAN, Recep, *Hâkimin Vasıfları*, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, 2015.
- AKDAĞ, Mustafa, *Türkiye'nin İktisadi ve İctimai Tarihi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, Mayıs 2014.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Islamic Public Law*, Rotterdam, 2011.
- ALİ HAYDAR, Hocaeminefendizade, *Dürerü'l-Hukkâm Şerhu Mecelleti'l-Ahkâm*, İstanbul, 1330.
- AMRAVİ, Ömer Garamé, *İslam'da Yargı ve Yargıçlar*, terc. Rifkı Durgun, Ankara, 2004.
- ANIL, Yaşar Şahin, *Osmanlıda Kadılık*, İletişim Yayınları, İstanbul, 1993.
- ANSAY, Sabri Şakir, *Hukuk Tarihinde İslam Hukuku*, Birinci Kısım, İkinci Bası, Ankara, 1954.
- ARI, Abdüsselam, "Hz. Ömer'in Ebu Musa el-Eşari'ye Gönderdiği Mektubun Yargılama Hukuku Açısından Analizi", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, Sy. 2, 2003.
- ARMAĞAN, Servet, *İslam Hukukunda Temel Hak ve Hürriyetler*, Ankara, 2004.
- ARSLAN, Ramazan, *Medeni Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı*, Ankara, 1989.
- ASLAN, Nasi, *İslam Hukukunda Yargılama Etiği ve İlkeleri*, Adana, 2014.
- : *İslam Yargılama Hukukunda "Şühudü'l-Hal" Jüri Osmanlı Devri Uygulaması*, İstanbul, 1999.
- ATAR, Fahrettin, *İslam Adliye Teşkilatı*, Ankara, 1991.
- : *İslam Yargılama Hukukunun Esasları*, İstanbul, 2013.
- : "Kadı", DİA, C. XIV.
- : "Kaza", DİA, C. XXV.
- Ata ur Rehman, Dr. Mazlan İbrahim, Dr. İbrahim Abu Bakar, "The Concept of Independence of Judiciary in İslam", *International Journal of Business and Social Science*, vol.4 no.2, February 2013.
- AVCI, Mustafa, *Türk Hukuk Tarihi Dersleri*, Konya, 2014.
- : "Kim Kimi Affedebilir (Mukayeseli Hukuk Kaynaklarında Adli Af)", Kamu Hukuku Arşivi, Ekim, 1999.

- AYDIN, Ahmet, "Klasik Dönem Kadı (Hâkim) Maaşlarında İzlenen Politika ve Uygulamalar", Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2004.
- AYDIN, M. Akif, "Anayasa", DİA, C. III.
-----: "Mahkeme", DİA, C. XXVII.
- AYDIN, M. Akif - HALAÇOĞLU, Yusuf, "Cevdet Paşa" DİA, C.VIII.
- AYDIN, Melikşah, "İslam ve Osmanlı Hukukunda Hakimlerin Hediye Almaları ve Davetlere Katılmaları Hususu ve Pozitif Hukukla Karşılaştırılması", *II. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri Cilt: II*, ed. Fethi Gedikli, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2017, s. 83-101.
- BARDAKOĞLU, Ali, "Hediye", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul, 1998, C. 17.
- BARUT, Gazi, "İslam Hukukunda Edebü'l Kadı ve Günümüz Hâkimlik Mesleği ile Karşılaştırılması", Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa, 2006.
- BAYINDIR, Abdülaziz, *İslam Muhakeme Hukuku Osmanlı Devri Uygulaması*, İstanbul, 1986.
- BEKTAŞ, Bekir, "İslam Yargılama Hukukunda Hâkim", Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi S.B.E, Rize, 2012.
- BERKİ, Ali Himmet, *İslam'da Kaza Hüküm ve Hâkimlik ve Tevabii*, Yargıçoğlu Matbaası, Ankara, 1962.
-----: *Hukuk Tarihinden İslam Hukuku - I*, Ankara, 1955.
-----: *Açıklamalı Mecelle*, Hikmet Yayınları, İstanbul, 1982.
-----: "İslam'da Kaza Tarihi", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 17, Sy. 1, 1969.
- BİLMEN, Ömer Nasuhi, *Hukuk-ı İslâmiyye ve İstilahat-ı Fıkhiyye Kamusu*, İstanbul, 1970.
- BİRGİVİ, İmam Muhammed, *Tarikat-ı Muhammediyye*, terc. Celal Yıldırım, Demir Kitabevi, İstanbul, 1979.
- BUHARİ, *Sahih-i Buhari*, Ter: Mehmed Sofuoğlu, Ötüken Yayınları, İstanbul, 1990.
- BÜLBÜL, Zekeriya, *Osmanlı Müesseseleri ve Medeniyeti Tarihi*, Nobel Yayınları, Ankara, 2013.
- ÇATALCALI ALİ EFENDİ, *Fetava-yı Ali Efendi*, Açıklamalı Osmanlı Fetvaları, H. Necati Demirtaş, İstanbul, Mayıs, 2014.
- ÇELİKER, Hüseyin, *İslam Hukukunda Yargı Bağımsızlığı*, İstanbul, 2005.
- DEMİR, Abdullah, *Medeni Yargılama Hukuku Osmanlı Mahkemesi*, İstanbul, 2010.

- : *Şeyhülislam Ebussuud Efendi Devlet-i Aliyye'nin Büyük Hukukçusu*, İstanbul, 2006.
- DEMİR, Halis, "İslam Hukuku'nda Kefalet", Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 1995.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Yayınevi, Ankara, 2013.
- DURUN, Davut, *Yönetim-Din İlişkileri Açısından Osmanlı Devleti'nde Siyaset ve Din*, İkinci Baskı, İstanbul, 1992.
- DÜZDAĞ, M. Ertuğrul, *Şeyhülislam Ebussuud Efendi Fetvaları Işığında 16. Asır Türk Hayatı*, İstanbul, 1983.
- EBU DAVUD, Süleyman b. el-Eş'as b. İshak el-Ezdi Ebû Davud es- Sicistani, *Sünen-i Ebu Davud*, Ter: Abdullah Parlıyan, Konya Kitapçılık, Konya, 2007.
- EKİNCİ, Ekrem Buğra, *Osmanlı Hukuku Adalet ve Mülk*, İstanbul, 2008.
- : *Ateş İstidası (İslam-Osmanlı Hukukunda Mahkeme Kararlarının Kontrolü)*, <http://www.ekrembugraekinci.com/pdfs/ates.pdf>, e.t. 04.05.2015.
- EMECEN, Feridun, "Devre Çıkma", DİA, C. IX
- -: "Osmanlılarda Devlet, Toplum ve Mahkeme", *18.Yüzyıl Kadı Sicilleri Işığında Eyüp'te Sosyal Yaşam*, ed., Tülay Artan, İstanbul, 1998.
- FENDOĞLU, Hasan Tahsin, *İslam ve Osmanlı Anayasa Hukukunda Yargı Bağımsızlığı*, İstanbul, 1996.
- Fetâvâ-yi Hindiyeye*, tercüme: Mustafa Efe, Huzur Yayınevi, İstanbul, 2004.
- GEDİKLİ, Fethi, "Kaza" DİA, C. XXV.
- GIBB, H.A.R ve BOWEN, Harold, *Islamic Society and the West*, Vol. 1, part, II, Oxford University Press, London, 1969.
- GÖRGÜLÜ, Hasan Ali, "Hz. Peygamber ve Yargı Bağımsızlığı İlkesi", IV. Kutlu Doğum Sempozyumu: Tebliğler, Isparta, 2002.
- GÜÇLÜ, Yaşar, *Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye (Osmanlıca Aslı Günümüz Alfabetiyle Yazımı ve Güncel Türkçesi Birlikte)*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2019.
- HALEBİ, İbrahim, *Mülteka'l-ebhur*, Tercüme: Mustafa Uysal, İstanbul, 1972.
- HALLAF, Abdülvahhab, *İlk Dönem İslam Hukuku Yasama, Yargı ve Yürütme*, çev. Abdülhadi Timurtaş, Pınar Yayınları, İstanbul, 2006.
- HAMİDULLAH, Muhammed, *İslam'a Giriş*, çev. Veysel Uysal, Beyan Yayınları, İstanbul, 1999.
- : *İslam Anayasa Hukuku*, çev. Vecdi Akyüz, Beyan Yayınları, İstanbul, 1998.
- : *İslam Peygamberi*, çev. Mehmet Yazgan, Beyan Yayınları, İstanbul, 2014.

- HEYD, Uriel, *Studies in Old Ottoman Criminal Law*, Oxford at the Clarendon Press, 1973.
- : "Osmanlıda Fetva Müessesesinin Bazı Tezahürleri", çev. Fethi Gedikli, *Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 9, Sy.1-3, 1995.
- HEZARFEN HÜSEYİN EFENDİ, *Telhîsü'l-Beyân fî Kavânîn-i Âl-i Osman*, haz. Sevim İlgürel, Ankara, 1998.
- İBN ABİDİN, Muhammed Emin, *Reddül-Muhtar Ale'd-Dürri'l-Muhtar*, terc. Mehmet Savaş, İstanbul, 1985.
- İBN RÜŞD, Muhammed b. Ahmed el-Kurtûbî, *Bidâyetü'l-Müctehid ve Nihâyetü'l-Muktesid*, Tercüme: Ahmet Meylani, Düzenleyen: Vecdi Akyüz, Beyan Yayınları, İstanbul, 1991.
- İBN MÂCE, Muhammed b. Yezid Ebu Abdillâh el-Kazvini, *Sünen-i İbn Mâce*, terc. Haydar Hatipoğlu, Kahraman Yayınları, İstanbul, 1982.
- İNALCIK, Halil, "Kazasker Ruznamçe Defterine Göre Kadılık", *Adalet Kitabı*, ed., Halil İnalçık/Bülent Arı/Selim Aslantaş, Ankara, Şubat 2012.
- : Belgeler, "Adaletnameler", TTK Basımevi, C. II, Sy. 3-4, 2.Baskı, Ankara, 1993.
- : "Mahkama", *The Encyclopaedia of İslam*, New Edition, Leiden-Brill, 1991, Vol, VI.
- İNCEOĞLU, Sibel, *Yargı Bağımsızlığı ve Yargıya Güven Ekseninde Yargıcın Davranış İlkeleri*, Beta Yayınları İstanbul, 2008.
- : *Devlette Etikten Etik Devlete: Yargıda Etik*, TÜSİAD, İstanbul, 2012.
- JENNINGS, Ronald C., "Kadı, Court and Legal Procedure in 17th C. Oto-man Kayseri", *Studia Islamica*, 1978, Sy. 48.
- : "Limitations of The Judicial Powers of The Kadı in 17th Century Ottoman Kayseri", *Studia Islamica*, Sy. 48, 1979.
- KAMALİ, Muhammad Hashim; "Appellate Review and Judicial Independence in Islamic Law", *İslam and Public Law*, ed., Chibli Mallat, London, 1993.
- KOÇI BEY, *Koçi Bey Risalesi*, sadeleştiren Zuhuri Danışman, Ankara, 1985.
- KOŞUM, Adnan, *İslam Hukuk Doktrininde Yargı Hataları*, Isparta, 2004.
- KUR'AN YOLU (Türkçe Meal ve Tefsir), Hayreddin Karaman-Mustafa Çağrırcı-İbrahim Kâfi Dönmez-Sadrettin Gümüş, 8. Baskı, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2020.
- KURTOĞLU, Yasemin, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Yargılama Hukukunda İspat Vasıtaları*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- LÜTFİ PAŞA, *Tevarih-i Ali Osman*, Ankara, 2001.
- MAVERDİ, Ebu'l Hasen Ali b. Muhammed, *Ahkamu's-Sultaniyye*, çev. Ali Şafak, İstanbul, 1976.

- MEVSİLİ, Abdullah b. Mahmud b. Mevdud, *el-İhtiyar li- Ta'lîlî'l Muhtar*, çev. Mehmet Keskin, Ümit Yayınları, İstanbul, 1998.
- MAZAHERİ, Ali, *Ortaçağ'da Müslümanların Yaşayışları*, çev. Bahriye Üçok, İstanbul, 1972.
- MERĞİNANİ, Şeyhülislam Burhanüddin Ebu'l-Hasan Ali b. Ebu Bekir, *el-Hidâye*, Tercüme: Ahmed Meylani, Kahraman Yayınları, İstanbul, 2004.
- MUMCU, Ahmet, *Tarih İçindeki Genel Gelişimiyle Birlikte Osmanlı Devleti'nde Rüşvet (Özellikle Yargıda Rüşvet)*, 3. Baskı, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 2005.
- MÜSLİM, Ebû'l-Hüseyn el-Kuşeyri en-Nişaburi Müslim b. el-Haccac (ö. 875), *Sahih-i Müslim*, terc. Ahmed Davudoğlu, Sönmez Neşriyat, İstanbul, 1977.
- NEBHAN, Muhammed Faruk, *İslam Anayasa ve İdare Hukukunun Genel Esasları*, İstanbul, 1980.
- NESÂÎ, Ahmed ibn Şuayb ibn Ali ibn Sinan Abu Abdurrahman, *Sünen-i Nesâî Tercemesi*, çev. Abdullah Parlıyan, Konya Kitapçılık, Konya, 2005.
- NEVEVÎ, Ebû Zekeriyâ Yakub b. Şeref, *Minhac, (Açıklamalı Şafii İlmihali)*, terc. Mithat Acat, İstanbul, 2013.
- NUMANİ, Şibli, *Bütün Yönleriyle Hz. Ömer ve Devlet İdaresi*, çev. Talip Yaşar Alp, Hikmet Yayınları, İstanbul, 1986.
- ORTAYLI, İlber, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, Ankara, 1994.
- : "Osmanlı Kadısı Tarihi Temeli ve Yargı Görevi", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 1975, C. 30, sy. 1-4, s. 117-128.
- : "Osmanlı Kadısının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine", *Amme İdaresi Dergisi*, 1976, C. IX, Sy. 1, s. 95-107.
- : "Osmanlı Şehirlerinde Mahkeme", Bülent Nuri Esen Armağanı, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Ankara, 1977, s. 245-264.
- : "Kadı", DİA, C. XXIV.
- "Osmanlı Kanunnameleri", *Milli Tettebular Mecmuası*, Tem-Ağu. C:I, No:3, 1331 Miladi 1915.
- ÖZTUNA, Yılmaz, *Büyük Türkiye Tarihi*, İstanbul, 1978.
- SCHACHT, Joseph, *An Introduction to Islamic Law*, Oxford at the Clarendon Press, 1966.
- SERAHSİ, Ebu Sehl Ebu Bekir Muhammed b. Ahmed, *Mebcut*, ed., Mustafa Cevat Akşit, Gümüşev Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- ŞEYH BEDREDDİN, *Letâifü'l-İşarat fi Beyani'l-Hilafıyyat*, ed. Hacı Yunus Apaydın, Kültür Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2012.
- ŞEYHİZADE ABDURRAHMAN, b. Şeyh Muhammed b. Süleyman, *Mecme'ul-Enhur (Damad)*, terc. Mehmet Çelik, Yasin Yayınevi, İstanbul, 2011.

- ŞEYHÜLİSLAM YENİŞEHİRLİ ABDULLAH EFENDİ, *Behcetü'l-Fetâvâ*, haz. Süleyman Kaya vd., Klasik Yayınları, İstanbul, 2011.
- TİRMİZÎ, Ebû İsa Muhammed b. İsa b. Serve es-Sülem, *Sünen-i Tirmizî*, Ter: Abdullah Parlıyan, Konya Kitapçılık, Konya, 2004.
- ULUTAŞ, Ahmet – ATABEY, Ömer Serdar, *Ulusal ve Uluslararası Boyut-larıyla Yargı Etiği*, İstanbul, 2011.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, TTK Yayınları, Ankara, 1988.
- ÜÇÖK, Bahriye, *İslam Tarihi Emeviler-Abbasiler*, Ankara, 1968.
- ÜÇÖK, Coşkun - MUMCU, Ahmet - BOZKURT, Gülnihal, *Türk Hukuk Tarihi*, Ankara, 2006.
- ÜNAL-ÖZKORKUT, Nevin, "Yargı Bağımsızlığı Açısından Osmanlıda ve Günümüz Türkiye'sinde Yargıya Genel Bir Bakış", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 57, Sy.1, Ankara, 2008.
- UNAN, Fahri, "Osmanlı İdare Felsefesinde Adalet", *Adalet Kitabı*, ed.; Halil İnalçık/Bülent Arı/Selim Aslantaş, Ankara, Şubat 2012.
- YILDIRIM, Mehmet Kamil, *Medeni Usul Hukukunda Delillerin Değerlendirilmesi*, İstanbul, 1990.
- YILDIRIMER, Şahban, "İslam Hukukunda Yargıç Etiği", *e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, Sayı: VIII, Kasım 2012.
- YILMAZ, Ejder, *Hukuk Sözlüğü (Öğrenciler için)*, Ankara, 2006.
- ZIADEH, Farhat J., "Integrity (Adalah) in Classical Islamic Law", *Islamic Law and Jurisprudence*, ed., Nicholas Heer, University of Washington Press, 1990.
- ZUHAYLİ, Vehbe, *İslam Fıkhi Ansiklopedisi*, ilmi müşavir Mehmet Emin Saraç, çev. Heyet, Risale Yayınları, İstanbul, 1994.

ULUSLARARASI BELGELER

- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS), http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_TUR.pdf, e.t. 15.04.2015.
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Üye Devletlere Yargıçların Bağımsızlığı, Etkinliği ve Rollerine Dair R(94) 12 sayılı Tavsiye Kararı (Recommendation No. R(94) 12 of the Committee of Ministers to Member States on Independence, Efficiency and Role of Judges), http://www.judicialcouncil.gov.az/Law/eAS_NK_12sayli.pdf, e.t. 31.12.2014.
- Bangalor Yargısal Davranış İlkeleri (Bangalore Principles of Judicial Conduct), 2002, http://www.unodc.org/pdf/crime/corruption/judicial_group/Bangalore_principles.pdf, e.t. 31.12.2014.

- BM Yargı Bağımsızlığına İlişkin Temel İlkeler (UN, Basic Principles of the Independence of Judiciary), 1985, <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/IndependenceJudiciary.aspx>, e.t. 11.02.2015.
- Bangalor Yargısal Davranış İlkeleri Yorumu (Commentary on the Bangalore Principles of Judicial Conduct), Mart 2007, https://www.unodc.org/documents/corruption/publications_unodc_commentary-e.pdf, e.t. 11.02.2015.
- Hâkimlerin Statüsüne İlişkin Avrupa Şartı (European Charter on the Statute for Judges and Explanatory Memorandum), 8-10 Temmuz 1998, https://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round4/European-Charter-on-Statute-of-Judges_EN.pdf, e.t. 10.02.2015.
- Avrupa Yargıçları Danışma Konseyi'nin Yargıçların Mesleki Davranışlarına, Özelikle Etik, Uygunsuz Davranış ve Tarafsızlıklarına İlişkin İlkeler ve Kurallara Dair Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Dikkatine Sunduğu 3 No'lu Görüşü (2002), (Opinion No. 3 of the Consultative Council of European Judges (CCJE) to the attention of the Committee of Ministers of the Council of Europe on the Principles and Rules Governing Judges' Professional Conduct in Particular Ethics, Incompatible Behaviour and Impartiality), 19 Kasım 2002, <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1046405&Site=COE>, e.t. 11.02.2015.
- Avrupa Yargıçları Danışma Konseyi'nin Yargı Bağımsızlığı ve Yargıçların Azledilememesine İlişkin Standartlara Dair Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Dikkatine Sunduğu 1 No'lu Görüşü (2001) (Opinion No.1 (2001) of the Consultative Council of European Judges (CCJE) for the Attention of the Committee of Ministers of the Council of Europe on standards concerning the Independence of the Judiciary and the Irremovability of Judges), 23 Kasım 2001, https://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round4/CCJE%20Opinion%201_EN.pdf, e.t. 11.02.2015.

Üner YILDIRIM

Emekli Teftiş Kurulu Başkanı
Bağımsız Denetçi, Mali Müşavir
Atılım Üniversitesi SEM Eğitimci
Bilirkişi ve Uzlaştırıcı

“KOOPERATİFÇİLİK ÇOK KUTSİ BİR İŞTİR”

**1163 SAYILI KOOPERATİFLER KANUNU IŞIĞINDA,
KOOPERATİFÇİLİK BİLGİSİ**

KOOPERATİFLERDE:

- VERGİ UYGULAMALARI,
- MUHASEBE BELGE DÜZENİ VE TUTULACAK DEFTERLER,
- ÖZELLİKLİ MUHASEBE UYGULAMALARI,
- RİSTURN İŞLEMLERİ,
- YAŞANAN YOLSUZLUKLAR, HATA, HİLE VE EKSİKLİKLER,
- DIŞ DENETİM,
- DİĞER İŞLEMLER (KOOP-BİS İŞLEMLERİ, KURUMSAL YÖNETİM).

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu Işığında, Kooperatifçilik Bilgisi
Üner Yıldırım

Hukuk Yayınları Dizisi – 3922

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 20 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

“İnsanın gücü sınırlıdır. Bunun için büyük işlerin üstesinden tek başına gelemeyiz. Bu tür işleri başarabilmek için başkalarıyla işbirliğine, dayanışmaya girer. Güçleri birleştirerek zor işlerin altından böylelikle kalkar.”

KAYNAKÇA

KİTAPLAR VE MAKALELER:

- ❖ **VİMER-Gelir İdaresi Başkanlığı** - Kooperatifler İçin Vergi Düzenlemeleri Rehberi
- ❖ **ÇAVUŞ Abdullah** - Bağımsız Denetçiler Dernek Başkanı - Bilgi ve Deneyim Paylaşım Portalı
- ❖ **ÜSTÜN Yusuf – HAK İbrahim** - Kooperatiflerin Vergisel Boyutu – İSMMMO-İstanbul 2020
- ❖ **ÜSTÜN Yusuf – YÜKSEL Şakir Engin** – Temel Kooperatifçilik Bilgisi-Vergi ve Muhasebe Uygulamaları – Ankara – 2023
- ❖ **ÜSTÜN Yusuf – UZUN Emrah – AYDOĞDU Emrah** - Kooperatiflerin Dış Denetimi ve Dış Denetimde Raporlama – Ankara 2024
- ❖ **KILIÇ Süleyman** - İç Denetçi, CGAP Dışişleri Bakanlığı 49 MAKALE 2014/13 Denetim
- ❖ **YILDIRIM Üner** - Bir Müfettiş/Denetçi gözüyle Denetimlerde Tespit Edilen Hata, Hile ve Eksiklikler- 2023- Adalet Yayınevi
- ❖ Denetim İlke ve Esasları 1.Cilt
- ❖ **HESAP VE MUHASEBE HİLELERİ** - Makale <http://www.bursasmmmo.org.tr/azarlar/makaleler/50IAT.pdf> erişim 14.07.15
- ❖ **ÇAVUŞ Abdullah** - Bağımsız Denetçiler Genel Başkanı, “Şirket Yolsuzluklarında Sık Kullanılan Yöntemler”, Makale, http://www.abdullahcavus.com.tr/habergoster.asp?aber_id=125 erişim 14.07.2015
- ❖ **KARA Mustafa** - “Yaygın Muhasebe Hata ve Hileleri Nelerdir?”, <http://www.stratejikboyut.com>, Erişim: 30.07.2014
- ❖ **BAYRAKLI Hasan Hüseyin** - Muhasebe Hata ve Hileleri: Ekin Yayınevi, 2012,
- ❖ **HESAP UZMANLARI DERNEĞİ** - Denetim İlke ve Esasları 2004 3.Baskı
- ❖ **ÇEKMEN Yılmaz** - Muhasebede Yapılan Hatalar, Hileler ve Adli Muhasebe: İksad Yayınevi 2022

- ❖ **IRMAK, R., KURNAZ, G., ÇAĞLAYAN, B., BAL, B.**, Muhasebenin Genel Esasları Muhasebe Hata ve Hileleri ile Bunların Tespit Yöntemleri, Şafak Matbaacılık, Ankara, 2002
- ❖ **Association of Certified Fraud Examiners(ACFE)**, 2010 Report to the Nations on Occupational Fraud and Abuse, USA, 2010, s.23-28.
- ❖ **“Vendor Fraud”**, http://www.georgiaretail.org/VendorFraud.htm#_ftn3 (17.03.2015)
- ❖ **“Davia, Howard R.**, “ Fraud 101 Techniques and Strategies for Detection”, John Wiley&Sons, USA 2000
- ❖ **AYGÖRDÜ Ertan** - “Muhasebede Hata ve Hileler”, Makale, www.muhasabetr.com önbellek erişimi 11.07.2015
- ❖ **Çiftçi Mehmet** - “Vergilendirilebilir Gelirin Tespitinde Vergi İstihbaratının Önemi Ve İşlevi”, Çukurova Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2012.
- ❖ **<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=ache:rL1uAcrAjbQJ:useyinust.com/konu-muhasebe-de-hata-ve-hileler.html+&cd=1&hl=tr&ct=clnk>**
- ❖ **GÜÇLÜ Faruk** - Muhasebe Denetimi İlkeler ve Teknikler: Detay Yayıncılık, Ankara, Kasım 2007
- ❖ **NALAN Akdoğan** - A. Kamu Maliyesi, Gazi Kitabevi, Ankara 2007
- ❖ **ULUATAM Ö.** Kamu Maliyesi, İmaj Yayınevi, Ankara, 1997
- ❖ **BOZKURT Nejat** - İşletmelerin Kara Deliği Hile: Alfa yayınları, İstanbul, Ekim 2011
- ❖ **ÖZKUL Fatma ULUCAN** - İşletmelerde Hile Riski Yönetimi: Beta Basım AŞ, 2011
- ❖ **KİRACI Doç. Dr. Murat** - Hileye Yönelik Uluslararası Kuruluşların Hazırladığı Raporların Bağımsız Denetim Açısından Değerlendirmesi
- ❖ **accffin.com/muhasebe/muhasebe-skandallari/acfe-fraud-raporu**
- ❖ **BAYRAKLI Hasan Hüseyin** - Muhasebe Hata ve Hileleri: Ekin yayınevi, 2012
- ❖ T.C. Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü; Revizyon ve İşletmelerde Vergi İncelemesi, Güneş Matbaası, Ankara, 1973
- ❖ **KARAHAN Sami**, Ticari İşletme Hukuku, 23. Baskı, Konya 2012,
- ❖ **BUDAK, Ali Cem**, Karşılaştırmalı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, 7. Baskı, Ankara 2014)
- ❖ **POROY Reha / YASAMAN Hamdi**, Ticari İşletme Hukuku, 16. Baskı, İstanbul 2017
- ❖ **KİRAZ TAYLAN Özgür**, 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu İle Getirilen Yenilikler, 2. Baskı, Ankara 2012,
- ❖ **KARSLI Abdurrahman**, Abdürrahim, Medeni Muhakeme Hukuku, 3. Baskı, İstanbul 2012
- ❖ **ARKAN Sabih**, Ticari İşletme Hukuku, 24. Baskı, Ankara 2018

- ❖ **ÜLGEN Hüseyin/HELVACI Mehmet/KENDİGELEN Abuzer/KAYA Arslan/NOMER Ertan Füsün**, Ticari İşletme Hukuku 5. Baskı İstanbul, 2015.
- ❖ **CANITEZ Hakan /ATALAY Oğuz/ÖZEKEŞ Muhammet**, Medeni Usul Hukuku, Ankara 2011.

KANUNLAR VE İKİNCİL MEVZUAT

- Gelir Vergisi Kanunu RG 10700, (06.01.1961)
- Kooperatifler Kanunu RG, 13195, (10.05.1969)
- Kurumlar Vergisi Kanunu, RG, 26205, (21.06.2006)
- Türk Ticaret Kanunu, RG, 27846, (14.02.2011)
- Vergi Usul Kanunu, RG, 10703, (10.01.1961)
- 1 Seri Kurumlar Vergisi Genel Tebliği, RG; 26482, (03.04.2007)
- 1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu-RG, 13576, (11.08.1970)
- 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu-RG, 11751, (01.07.1964)
- 6802 Sayılı Gider Vergileri Kanunu-RG, 9362, (13.07.1956)
- 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu-RG, 17354, (29.05.1981)
- Kooperatif Bilgi Sistemi Yönetmeliği-KOOPBİSS – (14.01.2022)
- Kooperatifler ve Üst Birliklerin Dış Denetimine ait Yönetmelik - 01 Şubat 2022 Tarih, 31737 sayılı Resmi Gazete
- Kooperatif ve Üst Kuruluşlarının Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik – (22.08.2022)
- Sınırlı Bağımsız Denetim Standardı 2400
- Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (KÜMİ FRS)

DERGİ VE YAYINLAR:

- ❖ **BOZKURT Nejat**, Mali Tablolarda İşletme Yönetimleri Tarafından Yapılan Muhasebe Hileleri: Muhasebe ve Finansman Dergisi, Nisan 2000
- ❖ **BOZKURT Nejat**, “Muhasebe ve Denetim Mesleğinde Yeni Bir Alan “Adli Muhasebecilik”, Yaklaşım Dergisi, Yıl:8, Sayı:94, (Ekim-2000)
- ❖ **SÖYLER Halil**, Alomaliye.com (MÜSBE Muhasebe Finansman Bilim Dalı Doktora Öğrencisi) Özel iletişim e postası
- ❖ ACFE, (2012) Report to Notions Occupatinoal Fraud and Abuse

TEZLER:

- ❖ **ÇİFTÇİ Mehmet**, “Vergilendirilebilir Gelirin Tespitinde Vergi İstihbaratının Önemi Ve İşlevi”, Çukurova Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2012
- ❖ **KÜÇÜK İsmail**, “Finansal Raporlamada Hile-Manipülasyonlar ve önlenmesi”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler, Doktora Tezi, 2008

- ❖ **ALGÜR Zeynep Vildan**, “Ticari Defterler ile İspat”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Programı Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2019
- ❖ **TOPAL Önder**, “Ticari Defterlerin Delil Niteliği” Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Programı Yüksek Lisans Tezi, Samsun 2014.
- ❖ **ALTUNAY Ezel**, “İspat Kavramı ve Bir İspat aracı Olarak Ticari Defterler”, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Bursa, 2019.
- ❖ **POLAT İlayda İrem**, “Ticari Defterlerin Delil Niteliği”, Melikşah Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2014

İNTERNET SİTESİ:

- ❖ www.kgk.gov.tr
- ❖ www.mevzuat.gov.tr
- ❖ info.ingev.org
- ❖ <https://monitor.coop/> Sosyal Ekonomi İnsandan Topluma – Dayanışma Kültürü ile Değer Yaratma–2022 Dünya Kooperatif İzleme Raporu
- ❖ ferhatgokce.com/risturn-istisnası
- ❖ forensislow.com
- ❖ Sendika.org. 16.10.2021 – Halis Doğan
- ❖ rkumkale.ymm@gmail.com

MAHKEME KARARLARI:

- Yargıtay 3. HD 15.4.2002 tarihli E. 2002/3622, K. 2002/3911 sayılı kararı,
- Yargıtay 21.HD 16.09.2008 tarihli E. 2007/17500 K. 2008/9405 sayılı kararı,
- Danıştay 3. Dairesi 27.12.2004 tarihli E. 2004/3410 K. 2004/2033 sayılı kararı,
- Yargıtay 19. HD 28.05.1993 tarihinde E. 1992/6018 K. 1993/4084 sayılı kararı.
- Yargıtay 19.HD 03.03.2011 tarihinde E. 2011/594 K. 2011/2859 sayılı kararı,
- Yargıtay 19. HD E. 2015/400 K. 2015/16681 sayılı kararı,
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 19.9.2012 tarihli E. 2012/19-400 K. 2012/581 sayılı kararı,
- Yargıtay 23. HD 17.01.2019 tarihli E. 2016/4038 K. 2019/139 sayılı ilanı,

Prof. Dr. Ahmet M. GÜNEŞ
Kırklareli Üniversitesi Hukuk Fakültesi

ÇEVRE HUKUKU

Gözden Geçirilmiş

6. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Çevre Hukuku

Ahmet M. Güneş

Hukuk Yayınları Dizisi – 2414

Altıncı Baskı : Ekim, 2024
Beşinci Baskı : Ocak, 2023
Dördüncü Baskı : Eylül, 2021
Üçüncü Baskı : Eylül, 2020
İkinci Baskı : Nisan, 2019
Birinci Baskı : Mayıs, 2015

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 21 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

SAYFA Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Tel: 0312 394 83 94
Sertifika No: 77079

KAYNAKÇA

- Acer, Yücel/ Kaya, İbrahim: Uluslararası Hukuk, Ankara 2010
- Adler, Denis Oliver: Das Verhältnis zwischen Verursacherprinzip und Haftpflicht im Umweltrecht, Zürich 2011
- Akbaba, Ahmet: İnsan Hakları Hukukunda Üçüncü Kuşak Haklar, İstanbul 2016
- Akgündüz, Ahmed: İslam ve Osmanlı Çevre Hukuku, İstanbul 2009
- Akıllıoğlu, Tekin: İnsan Hakları, 2. Baskı, Ankara 2010
- Alıca, Süheyla Suzan: İdari Yargı Kararları Kapsamında Çevresel Etki Değerlendirmesi, Ankara 2019
- Alıca, Süheyla Suzan: Kent, Çevre ve Hukuk, Ankara 2011
- Alıca, Süheyla Suzan: Türkiye’de Çevre Suçları, in: Uğur Alacakaptan’a Armağan, Cilt 1, İstanbul 2008
- Alıca, Süheyla Suzan: Çevrenin Korunmasına İlişkin İptal Davalarında Kişisel Menfaat Kavramı, TBBD, 2018, S. 139, s. 165 vd.
- Armağan, Servet: İslam ve Çevre, İstanbul 2005
- Artuk, Mehmet Emin: Çevrenin Kasten Kirletilmesi Suçu, in: Afet Riski altında Bulunan Alanların Dönüştürülmesi ve Çevreye Karşı Suçlar Paneli, Ankara 2012
- Atar, Yavuz: Türk Anayasa Hukuku, 7. Baskı, Konya 2012
- Ateş, Mustafa: Çevre Kanunu’na Göre Çevrenin Kirlenmesinden Doğan Hukuki Sorumluluk, Ankara Barosu Derigisi, 1995/2, s. 68 vd.
- Atladı, Ramazan Barış: Amtsträgerstrafbarkeit im Umweltstrafrecht, Frankfurt 2011
- Aygörmez Uğurlubay, Gülsün Ayhan: Çevreye Karşı Suçlar, Ankara 2015
- Balcı, Murat: Çevrenin Taksirle Kirletilmesi Suçu, in: Afet Riski altında Bulunan Alanların Dönüştürülmesi ve Çevreye Karşı Suçlar Paneli, Ankara 2012
- Başoğlu, Başak: Çevre Kirletilmesinden Doğan Zararlarından Hukuki Sorumluluk, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2014
- Becker, Bernd: Das neue Umweltschadengesetz, München 2007
- Beyer, Hans-Martin: Das Vorsorgeprinzip in der Umweltpolitik, Ludwigsburg 1992

- Beyerlin, Ulrich: Umweltvölkerrecht, München 2000
- Bieber, Roland/ Epiney, Astrid/ Haag, Marcel: Die Europäische Union, 11. Auflage, Baden-Baden 2015
- Bleckmann, Albert: Völkerrecht, Baden-Baden 2001
- Borchers, Jens: Umweltstrafrecht und Sanktionen, Hamburg 2012
- Bönker, Christian: Umweltstandards in Verwaltungsvorschriften, Münster 1992
- Braig, Katharina: Umweltschutz durch die Europäische Menschenrechtskonvention, Basel 2013
- Buck, Matthias / Verheyen, Roda: Umweltvölkerrecht, in: Koch (Hrsg.): Umweltrecht, 2. Auflage, Köln 2007
- Budak, Sevim: Avrupa Birliği ve Türk Çevre Politikası, İstanbul 2000
- Budak, Sevim/ Yurtcanlı, Seda/ Gül, İlknur: 20. Yılında Çevresel Etki Değerlendirmesi Süreci: Değişimler, Dönüşümler, Kırılğanlıklar, İsyandar, in: 12. Kamu Yönetimi Forumu Bildiriler Kitabı, Aydın 2015.
- Burhenne, Wolfgang E.: Internationales Umweltrecht, in: Hansmann,/Sellner (Hrsg.): Grundzüge des Umweltrechts, 3. Auflage, Berlin 2007
- Busch, Ralf/ Iburg, Ulrich: Umweltstrafrecht, Berlin 2002
- Calliess, Christian: EG-Umweltrecht, in: Hansmann, Klaus/ Sellner, Dieter (Hrsg.): Grundzüge des Umweltrechts, 3. Auflage, Berlin 2007
- Calliess, Christian/ Ruffert, Matthias: EUV/AEUV Kommentar, 4. Auflage, München 2011
- Caspar, Johannes: Europäisches und nationales Umweltverfassungsrecht, in: Koch (Hrsg.): Umweltrecht, 3. Auflage, München 2010
- Caspari, Stefan: Die Umweltpolitik der Europäischen Gemeinschaft, Baden-Baden 1995
- Charitopoulos, Nikolaos: Die Grundprinzipien des deutschen, europäischen und griechischen Umweltrechts, Gießen 2009
- Cupei, Jürgen: Umweltverträglichkeitsprüfung, Köln 1986
- Çakırca, Seda İrem: Çevreyi Kirletenin Hukuki Sorumluluğu, İÜSBFD, 2012, S. 47, s. 59 vd.
- Çörtoğlu, Sahir: Komşuluk Hukukunda Taşınmaz Mülkiyetinin Kullanılmasının Çevreye Etki ve Sonuçları (MK 661), Ankara 1982
- Dietrich, Björn/ Au, Christian/ Dreher, Jörg: Umweltrecht der Europäischen Gemeinschaften, Berlin 2003
- Diñç, Güney: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Göre Çevre, Ankara 2008

- Döner, Ayhan: Şeffaf Devlette Bilgi Edinme Hakkı ve Sınırları, İstanbul 2010
- Duymaz, Erkan: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Çevrenin Korunmasına Katkısı, İÜSBFD, 2012, S. 47, s.121 vd.
- Epiney, Astrid: Umweltrecht in der Europäischen Union, 2. Auflage, Köln 2005
- Epiney, Astrid/ Scheyli, Martin: Strukturprinzipien des Umweltvölkerrechts, Baden-Baden 1998
- Erbguth, Wilfried/ Schlacke, Sabine: Umweltrecht, 5. Auflage, Baden-Baden 2014
- Erbguth, Wilfried/ Schink, Alexander: Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung, 2. Auflage, München 1996
- Eren, Fikret: Mülkiyet Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2012
- Erişgin, Nuri: Çevre Kirletenin Hukuki Sorumluluğunda İliyet Bağı, Ankara 2005
- Ertaş, Şeref: Çevre Hukuku, 2. Baskı, İzmir 2012
- Ertürk, Hasan: Çevre Bilimleri, 3. baskı, Bursa 2009
- Fisahn, Andreas: Demokratie und Öffentlichkeitsbeteiligung, Tübingen 2002
- Fisahn, Andreas: Effektive Beteiligung solange noch alle Optionen offen sind - Öffentlichkeitsbeteiligung nach der Aarhus-Konvention, Zeitschrift für Umweltrecht 2004, s. 136 vd.
- Frenz, Walter: Verursacherprinzip im öffentlichen Recht, Berlin 1997
- Frenz, Walter: Europäisches Umweltrecht, München 1997
- Fritz, Hans-Joachim: Umweltabgaben in Italien und Deutschland im Rechtsvergleich, Gießen 2004
- Gassner, Erich/ Winkelbrandt, Arnd/ Bernotat, Dirk: UVP und strategische Umweltprüfung, 5. Auflage, Heidelberg 2009
- Gemalmaz, M. Semih: Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş, 7. Baskı, İstanbul 2010
- Gök, Hasan: Koruma Alanlarındaki İmar Uygulamaları, İstanbul 2017
- Gözler, Kemal: İdare Hukuku, Cilt-II, Bursa 2009
- Gözler, Kemal: Türk Anayasa Hukuku Dersleri, 11. Baskı, Bursa 2011
- Gözler, Kemal/ Kaplan, Gürsel: İdare Hukuku Dersleri, 12. Baskı, Bursa 2012
- Gözübüyük, A. Şeref/ Tan, Turgut: İdare Hukuku, Cilt-II, 6. Bası, Ankara 2013
- Grabitz, Eberhard/ Hilf, Meinhard/Nettesheim, Martin: Das Recht der Europäischen Union, 54. Ergänzungslieferung, München 2014
- Greim, Jeanine: Rechtsschutz bei Verfahrensfehlern im Umweltrecht, Berlin 2013

- Greinert, Joachim: Der Beweis der Kausalität bei der Umwelthaftung, Marburg 2007
- Griffel, Alain: Grundprinzipien des schweizerischen Umweltrechts, Zürich 2001
- Grunwald, Armin/ Kopfmüller, Jürgen: Nachhaltigkeit, Frankfurt 2006
- Günday, Metin: İdare Hukuku, 10. Baskı, Ankara 2011
- Güneş, Ahmet M.: Avrupa Birliği Çevre Hukuku, İstanbul 2011
- Güneş, Ahmet M.: Çevre Hukukunda İhtiyat İlkesi, Ankara 2012
- Güneş, Ahmet M.: Avrupa Birliği Hukukuna Giriş, İstanbul 2013
- Güneş, Ahmet M.: İnsan Hakları Hukukuna Giriş, Ankara 2020
- Güneş, Ahmet M.: Uluslararası Çevre Hukuku Üzerine Bir İnceleme, İÜHFİM, 2012, C. LXX, S. 1, s. 83 vd.
- Güneş, Ahmet M.: Risk Toplumunda Hukuk, Güncel Hukuk Dergisi, 2014/8, s. 40 vd.
- Güneş, Ahmet M.: Aarhus Sözleşmesi üzerine Bir İnceleme, GÜHFİM, 2010, C. XIV, S. 1, s. 299 vd.
- Güneş, Ahmet M.: Çevre Hukuku Açısından Stratejik Çevresel Değerlendirme, TBBD, 2010, S. 91, s. 33 vd.
- Güneş, Yusuf/ Coşkun, Aynur A.: Çevre Hukuku, İstanbul 2004
- Hafizoğulları, Zeki/ Özen, Muharrem: 5271 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Çevreye Karşı Suçlar, in: Tuğrul Arat'a Armağan, Ankara 2012
- Hakeri, Hakan: Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. Baskı, Ankara 2013
- Haratsch, Andreas/ Koenig, Christian/ Pechstein, Matthias: Europarecht, 9. Auflage, Tübingen 2014
- Helvacı, İlhan: Çevre Zararlarından Doğan Hukuki Sorumluluk, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1989
- Hendler, Reinhard, Das Gesetz zur Einführung einer Strategischen Umweltprüfung, Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht 2005, s. 977 vd.
- Herdegen, Matthias: Völkerrecht, 10. Auflage, München 2011
- Hoppe, Werner/ Beckmann, Martin/ Kauch, Petra: Umweltrecht, 2. Auflage, München 2000
- Ipsen, Knut: Völkerrecht, 5. Auflage, München 2004
- Jamali, Tarık: Ekolojik Vergiler, İstanbul 2007
- Jans, H. Jan/ von der Heide, Ann-Katrin: Europäisches Umweltrecht, Groningen 2003

- Jarass, Hans D.: Charta der Grundrechte der Europäischen Union, 2. Auflage, München 2013
- Jarass, Hans D./ Kment, Martin: Baugesetzbuch, München 2013
- Jung, Nikola: Demokratisierung durch prozedurales Umweltrecht?, Mannheim 2006
- Kaboğlu, İbrahim: Değişiklikler Işığında 1982 Anayasası, Ankara 2010
- Kaboğlu, İbrahim: Çevre Hakkı, 3. Baskı, Ankara 1996
- Kaboğlu, İbrahim: Özgürlükler Hukuku, 3. Baskı, İstanbul 1996
- Kaboğlu, İbrahim: Dayanışma Hakları, Ankara 1996
- Kangal, Zeynel T.: Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu, Ankara 2003
- Kalabalık, Halil: İmar Hukuku, Cilt-I, 3. Baskı, Ankara 2010
- Kalabalık, Halil: İnsan Hakları Hukuku, 3. baskı, Ankara 2013
- Kapani, Munci: Kamu Hürriyetleri, 7. Baskı, Ankara 1993
- Kaplan, Gürsel: İdari Yargılama Hukuku, 4. Baskı, Bursa 2019
- Kaplan, Mahmut: İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu, Ankara 2017
- Katoğlu, Tuğrul: Yeni Türk Ceza Kanunu ve Çevreye Karşı Suçlar, Mülkiye Dergisi, 2005, C. 29, S. 246, s. 133 vd
- Keleş, Ruşen/Hamamcı, Can/Çoban, Aykut: Çevre Politikası, 6. Baskı, Ankara 2009
- Keleş, Ruşen/ Ertan, Birol: Çevre Hukukuna Giriş, Ankara 2002
- Kılıçoğlu, Ahmet M.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 16. Bası, Ankara 2012
- Kışlaloğlu, Mine/ Berkes, Fikret: Çevre ve Ekoloji, İstanbul 1989
- Kim, Seong-Eun: Neue Tatbestandstypen im Umweltstrafrecht, Köln 2009
- Klein, Daniel R.: Umweltinformation im Völker- und Europarecht, Tübingen 2011
- Kloepfer, Michael: Umweltrecht, 3. Auflage, München 2004
- Kloepfer, Michael/ Vierhaus, Hans-Peter: Umweltstrafrecht, 2. Auflage, München 2002
- Kloepfer, Michael/ Kohler, Christian: Kernkraftwerk und Staatsgrenze, Berlin 1981
- Kluth, Winfried/ Smeddinck, Ulrich: Umweltrecht, Berlin 2013
- Knaut, Silke: Europäisierung des Umweltstrafrechts, Herbolzheim 2005
- Kohout, Franz: Vorsorge als Prinzip der Umweltpolitik, München 1995
- Krell, Paul: Umweltstrafrecht, Heidelberg, 2017

- Kröger, Detlef/ Klauß, Ingo: Umweltrecht, Berlin 2001
- Krzymuski, Marcin: Umweltprivatrecht in Deutschland und Polen unter europarechtlichem Einfluss, Tübingen 2012
- Kugelmann, Dieter: Polizei- und Ordnungsrecht, 2. Auflage, Heidelberg 2011
- Kuzu, Burhan: Sağlıklı ve Dengeli Bir Çevrede Yaşama Hakkı, İstanbul 1997
- Leidig, Guidio: Effizientes Umweltrecht durch Multidisziplinärforschung, Frankfurt 2008
- Marti, Ursula: Vorsorgeprinzip im Umweltrecht, Zürich 2011
- Maurer, Peter: Umweltbeihilfen und Europarecht, Berlin 2006
- Meßerschmidt, Klaus: Europäisches Umweltrecht, München 2011
- Meyer, Jürgen: Charta der Grundrechte der Europäischen Union, 4. Auflage, Baden-Baden 2014
- Meyerholt, Ulrich: Umweltrecht, 3. Auflage, Oldenburg 2010
- Monien, Johanna: Prinzipien als Wegbereiter eines globalen Umweltrechts?, Baden-Baden 2014
- Muratoğlu, Tahir: İmar Hukuku, Ankara 2019
- Müller, Bilun: Öffentlichkeitsbeteiligung im Recht der Europäischen Union und ihre Einwirkungen auf das deutsche Verwaltungsrecht, Baden-Baden 2010
- Müller, Reinhard/ Süß, Wolfgang: Grundwissen Umweltrecht, Stuttgart 1998
- Niederstadt, Frank: Ökosystemschutz durch Regelungen des öffentlichen Umweltrechts, Berlin 1998
- Orth, Erika Elisabeth: Ein Grundrecht auf Umweltschutz in Europa?, Frankfurt 2007
- Oğuzman, M. Kemal/ Seliçi, Özer/ Oktay-Özdemir, Saibe: Eşya Hukuku, 17. Baskı, İstanbul 2014
- Oğuzman, M. Kemal/ Öz, Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt-II, 10. Bası, İstanbul 2013
- Öğütçü, Muhlis: Çevre Kanunu'ndaki İdari Yaptırımlar, Ankara 2022
- Öğütçü, Muhlis: Çevre Kolluk İşlemleri, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir 2000
- Özcan, Onur: Türk Hukukunda Çevre Suçları, in: Uğur Alacakaptan'a Armağan, Cilt-1, İstanbul 2008
- Özdek, Yasemin E.: Bir İnsan hakkı Olarak Çevre Hakkı, Ankara 1993

- Özen, Mustafa: Çevreye Karşı İşlenen Suçlar (TCK n. 181, 162), SÜHFD 2010, C.18, S. 1, s. 9 vd.
- Özgenç, İzzet: Türk Ceza Hukuku, 7. Bası, Ankara 2012
- Pazarıcı, Hüseyin: Uluslararası Hukuk Dersleri, Cilt-I, 8. Baskı, Ankara 1999
- Peters, Heinz-Joachim/ Balla, Stefan: Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung, 3. Auflage, Baden-Baden 2006
- Prügel, Sebastian: Das Vorsorgeprinzip im europäischen Umweltrecht, Osnabrück 2005
- Purps, Thorsten: Umweltpolitik und Verursacherprinzip im Europäischen Gemeinschaftsrecht, Köln 1991
- Ramsauer, Ulrich: Allgemeines Umweltverwaltungsrecht, in: Koch (Hrsg.), Umweltrecht, 3. Auflage, München 2010
- Rausch, Heribert/ Marti, Arnold/ Griffel, Alain: Umweltrecht, Zürich 2004
- Rehbinder, Eckard: Politische und rechtliche Probleme des Verursacherprinzips, Berlin 1973
- Rehbinder, Eckard: Ziele, Grundsätze, Strategien und Instrumente des Umweltrechts, in: Hansmann, Klaus/ Sellner, Dieter (Hrsg.): Grundzüge des Umweltrechts, 3. Auflage, Berlin 2007
- Rey, Heinz: Grundlagen des Sachenrechts und das Eigentum, 2. Auflage, Bern 2000
- Ruch, Alexander: Umweltrecht, Zürich 2006
- Saliger, Frank: Umweltstrafrecht, München 2012
- Saygılı, Abdurrahman: Çevre Hukuku Açısından Çevresel Etki Değerlendirmesi, Ankara 2007
- Scherer, Joachim/ Heselhaus, Sebastian: Umweltrecht, in: Dausen, (Hrsg.): Handbuch des EU-Wirtschaftsrechts, 36. Ergänzungslieferung, München 2014
- Schenderlein, Kristin: Rechtsschutz und Partizipation und im Umweltrecht, Berlin 2013
- Schlacke, Sabine: Umweltrecht, 9. Auflage, Baden-Baden 2023
- Schmidt, Reiner/ Kahl, Wolfgang/ Gärditz, Klaus Ferdinand: Umweltrecht, 9. Auflage, München 2014
- Schmidt-Radefeldt, Roman: Ökologische Menschenrechte, Baden-Baden 2000
- Schnedl, Gerhard: Umweltrecht im Überblick, 2. Auflage, Wien 2014
- Schoeneberg, Jörg: Umweltverträglichkeitsprüfung, München 1993

- Schubert, Rudolf: Lehrbuch der Ökologie, 2. Auflage, Jena 1986
- Schwartmann, Rolf: Umweltrecht, Heidelberg 2006
- Sarıbeyoğlu Skalar, Meltem: Uluslararası Hukuk ve Sürdürülebilir Kalkınma, İstanbul 2015
- Shirvani, Foroud: Das Kooperationsprinzip im deutschen und europäischen Umweltrecht, Berlin 2005
- Sınar, Hasan: Çevre Ceza Hukukunun Gelişimi ve Çevrenin Ceza Normları ile Korunması Rejimi Yönünde Almanya ve Fransa Örnekleri, in: Doğan Doyaslan'a Armağan, Ankara 2013
- Sirmen, Lale: Taşınmaz Mülkiyetinin Kullanılmasında Çevre Etkileri Yaratan Müdahalelerden Dolayı Malikin Sorumluluğu, AÜHFD, 1988, C. 43, S. 1-4, s. 281 vd
- Sparwasser, Reinhard/ Engel, Rüdiger/ Voßkuhle, Andreas: Umweltrecht, 4. Auflage, Heidelberg 2003
- Sties, Saskia: Europäisches Umwelthaftungsrecht, Frankfurt 2009
- Storm, Peter-Christoph: Umweltrecht, 10. Auflage, Berlin 2015
- Streinz, Rudolf: EUV/AEUV Kommentar, 2. Auflage, München 2012
- Sur, Melda: Uluslararası Hukukun Esasları, 2. Baskı, İstanbul 2006
- Şen, Ersan: Çevre Ceza Hukuku, İstanbul 1994
- Tan, Turgut: İdare Hukuku, 2. Bası, Ankara 2013
- Tandoğan, Haluk: Türk Mes'uliyet Hukuku, 2. Bası, İstanbul 2010
- Toroslu, Nevzat: Ceza Hukuku ve Çevre, Ankara 1982
- Townsend, Colin R./ Begon, Michael/ Harper, John L.: Ökologie, 2. Auflage, Berlin 2009
- Tschannen, Pierre/ Zimmerli, Ulrich/ Müller, Markus: Allgemeines Verwaltungsrecht, 4. Auflage, Bern 2014
- Turgut, Nühket: Çevre Politikası ve Hukuku, Ankara 2009
- Turgut, Nühket: Çevre Hukuku, 2. Bası, Ankara 2001
- Turgut, Nühket: Kirleten Öder İlkesi ve Çevre Hukuku, AÜHFD, 1995, C. 44, S. 1-4, s. 607 vd.
- Ulusan, İlhan: Medeni Hukukta Fedakârlığın Denkleştirilmesi İlkesi ve Uygulama Alanı, 2. Baskı, İstanbul 2012
- Ulusan, İlhan: Die zivilrechtliche Umwelthaftung nach türkischem Recht, in: Kemal Oğuzman'a Armağan, İstanbul 2000

- Umweltbundesamt: Strategische Umweltprüfung und (neuartige) Pläne und Programme auf Bundesebene - Methoden, Verfahren und Rechtsg-rundlagen, Berlin 2018
- Üslu, Ferhat: Anayasa Yargısı Dersleri, 3. Baskı, Ankara 2020
- Üslu, Ferhat: Türk Anayasa Hukuku, 4. Baskı, İstanbul 2022
- Ünver, Yener: Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Çevrenin Kirletilmesi Suçları, Güncel Hukuk Dergisi, 2005/12, s. 532 vd.
- Vallender, Klaus A./ Morell, Reto: Umweltrecht, Bern 1997
- von Arnould, Andreas: Klausurenkurs im Völkerrecht, 2. Auflage, Heidelberg 2012
- Wahl, Rainer/ Appel, Ivo: Prävention und Vorsorge, Bonn 1995
- Walti, Stephanie: Die Strategische Umweltprüfung, Zürich 2014
- Wildhaber, Luzius: Umweltschutz in der Spruchpraxis des EGMR, in: Umwelt, Wirtschaft und Recht, Tübingen 2002
- Wolf, Joachim: Umweltrecht, München 2002
- Yaşamış, Firuz: Çevre Yönetiminin Temel Araçları, Ankara 1995
- Yaşar, Hasan Nuri: İmar Hukuku, İstanbul 2008
- Yavuz, Cevdet: Türk Hukukunda Çevreyi Kirletenin Hukuki Sorumluluğu, MHAD, 1990, C. V, S. 1-3, s. 35 vd.
- Yenerer Çakmut, Özlem: Kişilerin Huzur ve Sükûnunu Bozma ve Gürültüye Neden Olma Suçları, İstanbul 2014
- Yeşil, Yaprak: İdare Hukuku Açısından Stratejik Çevresel Değerlendirme, Ankara 2024
- Yıldız, Hayrettin: Evrenin korunmasına ilişkin iptal davalarında subjektif dava ehliyeti, in: İdare Hukuku ve İdari Yargı Uluslararası Sempozyumu, İstanbul 2022
- Yokuş Sevük, Handan: Çevre Hukuku, Ankara 2013
- Yokuş Sevük, Handan: Gürültüye Neden Olma Suçu, in: Nur Centel'e Armağan, İstanbul 2013
- Yongalık, Aynur: Çevre Sorumluluk Sigortası, Ankara 1998
- Yurtcanlı Duymaz, Seda: Çevre Örgütlerinin Çevresel Yönetime Katılma Sürecin-de Dayandığı Haklar, TBBD, 2013, S. 107, s. 173 vd.
- Zabunoğlu, Yahya Kazım: İdare Hukuku, Cilt-I, II, Ankara 2012

Av. Dr. Yahya DERYAL

Ticaret Hukuku ABD
Emekli Öğr. Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Yakup KORKMAZ

Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk ABD

TÜKETİCİ HUKUKU

Ders Kitabı

- Tüketicinin Korunması Kavramının Tarihi Gelişimi
- Osmanlıda Tüketicinin Korunması ve Ahilik
- Temel Tüketici Hakları
- Tüketiciyi Korumaya Yönelik Hukuki Tedbirler
- Açıklamalı 6502 Sayılı “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun”
- Yargı İçtihatları ve Bilimsel Görüşler
- Başlıca Tüketici Örgütleri ve Tüketici Sorunları
- Okuma Parçaları (Serbest Metinler)

Geliştirilmiş ve Güncellenmiş 5. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Tüketici Hukuku Ders Kitabı

Yahya Deryal - Yakup Korkmaz

Hukuk Yayınları Dizisi – 1731

Beşinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 22 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

YARARLANILAN KAYNAKLAR

ABİK, Yıldız : Promosyonlu Satım Sözleşmesi, Ankara 2002.

ACAR, Hakan : “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun Çerçevesinde Ön Ödemeli Konut Satış Sözleşmesi”, Fatih Üniversitesi Hukuk Dergisi, C.3, S.1, s.25-26.

ACAR, T. : “Dükkansız Perakendecilik”, Pazarlama Dünyası D., Y.4 (1990), S.23.

ACAR, Vedat : Devre Tatil Sistemleri, Hukuki Niteliği ve Muhasebe Uygulamaları, KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Y. 2013, S.2, s. 215 – 237. (Acar, Devre Tatil).

AKAN, Perran : Tüketici ve Tüketicinin Korunması, İstanbul 1995.

: “Tüketicinin Korunması İçin Gerekli Bir Uygulama: Birim Fiyatları”, Pazarlama Dünyası D., Y.9, S.50, Mart-Nisan 1995, s.21-23.

AKÇAAL, Mehmet : Borçlar Kanununa Göre Ön Ödemeli Taksitle Satış Sözleşmesi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2014, S. 110, s. 57 – 108.

AKÇAAL, M./UYUMAZ, A. : 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Bazı Hükümlerine (m.1-16) İlişkin Bir İnceleme, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2013, C. 4, S. 2, s. 241 – 276.

AKÇAY, Ergin : Türk Borçlar Kanununa Göre Zamanaşımı, İstanbul 2010.

AKGÜNDÜZ, Ahmet : Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri (I-IX), İstanbul 1990-1996.

AKİPEK, Şebnem/

ÇEKER, Mustafa : Tüketici Hukuku, (Editörler, Hülya GÖKTEPE/Mahmut YAVAŞI), Eskişehir 2014.

AKINCI, Şahin : Borçlar Hukuku Bilgisi, 6. Baskı, Konya 2012, (Akıncı, Borçlar).

: Ayıplı Mal ve Hizmetlere Karşı Tüketicinin Korunması, Konya 1998.

AKMAN, Ayşe : “Tüketicinin Örgütlenmesi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, I. Tüketici Konseyi, Ankara, 1996.

AKMAN, G. S. : “Genel İşlem Şartları”, Yargı Dergisi, Y.1979, S.35, s.13 vd.

AKÜNAL, Teoman : Mukayeseli Hukukta Taksitle Satım Sözleşmelerinde Alıcıyı Korumaya Yönelen Tedbirler, Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, Y. 1972, S. 9, s. 79 – 106.

ANTALYA, Gökhan : Borçlar Genel Hukuku, İstanbul 2012

ALTAŞ, Hüseyin : Şekle Aykırılığın Olumsuz Sonuçlarının Düzeltilmesi, Ankara 1998.

ALTUĞ, O/DUMANOĞLU, S.: Tüketicinin El Kitabı, İstanbul 1996.

ALTUNKAYA, Mehmet : Sözleşmenin Kuruluşundan Önce Tüketicinin Korunması, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2004, Cilt:VIII, Sayı:1-2, Sayfa: 95-119, http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/8_7.pdf (Erişim Tarihi: 10.08.2014).

ANSAY, Tuğrul : Türk Borçlar Kanununa Göre Taksitle Satışlar, Ankara 1954.

ARAL, Fahrettin : “Mülkiyeti Muhafaza Kaydıyla Satılan Malın Alıcının Alacaklıları Tarafından Haczi”, AHFM., 1973, S.1-4, s.262 vd.

ARBEK, Ömer : Satım Konusu Ayıplı Malın Tamir Edilmesi, Ankara 2005.

ARKAN, Sabih : Ticari İşletme Hukuku, Ankara 1993.

: “Tüketici Kredileri”, Batider, Y.1995, C.XVIII, S.1-2 .

: “Ödünç Para Verme İşlerine İlişkin Düzenlemede Yapılan Değişiklikler”, Batider, Y.1994, C.XVII, S.4.

ARSLAN, Hüseyin : İslam’da Tüketici Hakları, Ankara 1994.

ASLAN, İ. Yılmaz : Tüketici Hukuku, Bursa, 1996.

: Tüketici Hukuku, Bursa, 2004.

: Tüketici Hukuku, Bursa, 2014.

ATAMER, Yeşim M. : Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılması Sorunu Çerçevesinde Genel İşlem Şartlarının Denetlenmesi, 2. Bası, İstanbul 2001.

: Yeni Türk Borçlar Kanunu Hükümleri Uyarınca Genel İşlem Koşullarının Denetlenmesi- TKHK m. 6 ve TTK m. 55, F. 1, (f) ile Karşılaştırmalı Olarak, Türk Hukukunda Genel İşlem Şartları Şartları ve Sempozyumu, Ankara 2011, s.7-78.

: Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinde Tüketicinin Korunması, İstanbul 2016

ATAMER, Yeşim M./BAŞ,

Ece : Avrupa Birliği Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Uyarınca Satım Sözleşmesinde Ayıptan Doğan Sorumluluk, İstanbul Barosu Dergisi, Y. 2014, C. 88, Özel Sayı 1, s. 19 – 60.

ATAR, Fahrettin : İslam Adliye Teşkilatı, DİB yayını, Ankara, No:184, Tarihsiz.

ATASOY, Abdussamed : İslam-Osmanlı Hukukunda Tüketicinin Korunması, Selçuk Üniversitesi, SBE, Kamu Hukuku, Doktora Tezi, Konya 2023.

ATASOY/TAŞKIN/ACAR : Tüketiciyi Koruma Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2000.

: Tüketiciyi Koruma Hukuku, Eskişehir 1997.

AYAN, Mehmet : Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 7. Baskı, Konya 2012.

AYDIN, Mehmet : Ticaretin Düzenlenmesi ve Tüketicinin Korunması, C.1, Ankara 1981.

- AYDOĞDU, Murat** : 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Göre Kapıdan Satışlar, İzmir, 1998.
- : 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Getirdiği Yeniliklere Genel Bakış, Sözleşmeye Aykırılık, Ayıplı İfa Kavramlarına Getirdiği Farklı Yaklaşım Ve Bu Konudaki Önerilerimiz, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2013 (Basım Yılı 2014), C. 15, S. 2, s. 1 – 62.
- : Tüketici Kılavuzu-Hukuk Rehberi, İstanbul 2014 (Aydoğdu, Rehber).
- : Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara 2015 (Aydoğdu, Tüketici).
- : “Ön Ödemeli Konut Satış Sözleşmeleri”, Terazi Hukuk Dergisi, C.9, I. Tüketici Hukuku Sempozyumu Özel Sayısı, Ankara 2014, s.87-94.
- AYRANCI, Hasan** : Sözleşme Kurma Zorunluluğu, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2003, C. 52, S. 3, s. 229 – 252.
- BAHTİYAR, Mehmet** : “Genel İşlem Koşullarına Karşı Tüketicilerin Korunması”, Yargıtay Dergisi, Y.1996, S.1-2, s.76-98.
- BARKAN, Ömer Lütfi** : İktisat Tarihi, İstanbul 1957.
- BAŞ, Seda** : “7223 Sayılı Kanun Kapsamında Ürün Sorumluluğu Kavramına Genel Bir Bakış, TAAD, Y. 2022, S. 52, s. 349 vd.
- BAŞARAN, Engin** : “Gümrük Birliği Aşamasında Tüketicinin Korunması ve Tüketici Bilincinin Sorgulanması”, Dünya Gazetesi, 16 Mart 1995.
- BAŞPINAR, Veysel** : Borç Sözleşmelerinin Kısmi Butlanı, Ankara 1998.
- BATTAL, Ahmet** : Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Yönünden Tacirlerin Tüketici Sıfatı, Prof. Dr. Ali Bozer'e Armağan, Ankara 1998, s. 313 – 332.
- BATTAL, A./ GÜMÜŞ İ.** : “Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun Getirdiği Yenilikler”, Pazarlama Dünyası D., Y.9, S.54, 1995, s.2-11.
- BAYKAL, Murat** : “Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Bakımından Gazete Promosyonları”, YD., C.23, Temmuz 1997, S.3, s.342 vd.
- BAYKAN, Renan** : Türkiye’de Tüketicinin Korunması Tedbirleri, İTO Yayını, 2. Baskı, İstanbul 1997
- : Tüketici Hukuku, Mevzuata İlişkin Yorum-Eleştiri-Öneri, İTO yayını, İstanbul 2004.
- : “Tüketici Kanunu Ne Getiriyor Ne Götürüyor?”, Vizyon, Y.1, S.3, Nisan 2003.
- BERNITZ, U./DRAPER, J.** : Consumer Protection in Sweden-Legislation, Institutions and Practice, Stockholm 1981.
- BİLGİN, Mahmut** : Özel Hukukta Zamanaşımı, Ankara 2010.
- BİLGİN, Azmi Çağatay** , : “Kıracının Kaçak Su Veya Elektrik Tüketiminden Ev Sahibi Abonenin Sorumluluğu”, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Şubat 2007, S.6, s.25-29.

- BLAUROCK, Uwe** : “Almanya Hukukunda Tüketici Kredisi”, Tüketici Kredileri ve Batı Ülkelerindeki Uygulamaları Paneli, İTO Yayını, 1992.
- BORDIE, Gordon** : Laws and Codes for Consumers, JBL 1980.
- Büyük Larousse** : Sözlük ve Ansiklopedi, Milliyet Gazetesi Yayını, İstanbul 1986.
- CRASTON, Ross** : Consumers and the Law, 2. Aufl., London 1984.
- ÇAĞATAY, Neşet** : “Bir Türk Kurumu Olan Ahilik”, Selçuk Üniversitesi Yayınları, 2. Baskı, SÜ Basımevi, Konya, 1981.
- ÇAPRI, Sezer** : Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, 2. Baskı, Ankara 2021.
: “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun Uyarınca Ön Ödemeli Konut Satış Sözleşmesi”, 4. Tüketici Hukuku Kongresi, Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları, Ankara 2014-2015, s.205-240.
- ÇEKER, Mustafa** : “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve Tüketici Kredileri Açısından Bankalara Getirdiği Yükümlülükler”, Bankacılar D., S.15, Y.1995, s.12-21.
- ÇETİN, Osman** : “Anadolu’da İslâmiyet’in Yayılışı” Marifet Yayınları, Yaylacık Matbaası, İstanbul, 1990.
- ÇEVİK, Kemal** : “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Öntasarısı ve Tüketim Hukuku”, Kamu İş D., S.2, 1992, s.11 vd.
- ÇINAR, Ömer** : Tüketici Hukukunda Haksız Şartlar, İstanbul 2009.
- ÇÖRTOĞLU, Sahir** : Tüketicinin Korunması Yönünden Taksitle Satım Sözleşmeleri, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi, Y.1974, C.6, S.1-2, s. 261-297.
- DEMİR, Mehmet** : Tüketicinin Korunması Hukuku Mevzuatı, Ulusal Mevzuat-İlgili Avrupa Birliği Yönergeleri, Ankara 2002.
: Kapıdan İşlemlerde Tüketiciyi Koruyan Geri Alma Hakkı, Ankara 2003.
- DEMİR, Remzi** : Türk Borçlar Kanunu Açısından Taksitle Satış Sözleşmesi, Adalet 2013.
- DEMİR, Remzi** : Devre Tatil Sözleşmesi, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Y. 2014, C. 9, S. 89, s. 88 – 96 (Demir, Devre Tatil).
- DERYAL, Yahya** : Ticaret Hukuku, Ticari İşletme, Şirketler, Kıymetli Evrak, 8. Baskı, Trabzon 2005.
: “4077 Sayılı Kanuna Göre Tüketici Kredisi Sözleşmeleri”, Moroğlu’na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 1999, s.139-178.
: “Tüketici Kanununa Göre Defolu Mal Satışı Nedeniyle Satıcının Sorumluluğu”, KARGİD, Y.2, S.4, Mart-Nisan 1997, s.40 vd.
: “Tüketici Hakları ve Tüketicinin Korunması Kavramının Gelişimi”, KARGİD, Y.1, S.3, Eylül-Ekim 1996, s.30-35.

: Tüketici Kredilerinde Haksız şart Örnekleri ve 6502 Sayılı Kanunla Getirilen Yeni Düzenlemenin Değerlendirilmesi, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Y. 2014, C. 9, S. 89, s.58 – 67.

DOĞAN, İzzet : Türk Medeni Kanununda Zamanaşımı Süreleri, İstanbul 2007.

DOĞANAY, İsmail : Ticari Alım Satım Akdi ve Nevileri, 12. Baskı, Ankara 2003.

DOĞAR, Mehmet : Ön Ödemeli Konut Satış Sözleşmesi, İstanbul 2018

DURAN, Dilara : Türk Hukukunda Tüketici İle Sözleşme Kurma Zorunluluğu, AÜ, SBE., Yayınlanmamış yL Tezi, Ankara, 2021

EDİS, Seyfullah : Türk Borçlar Hukukuna Göre Satıcının Ayıba Karşı Tekeffül Borcu, Ankara 1963.

EKİNCİ, Mustafa : Ceza Hukuku Uygulamasında Banka ve Kredi Kartları, Ankara 2002.

ERDEM, Mehmet : Özel Hukukta Zamanaşımı, İstanbul 2010.

ERDEN, H. : “Devreli Tatil Sistemlerinde Toplantılı (Grup) Satışların Kapıdan Satış Sayılmasına İlişkin Hüküm ve Sonuçlar”, Kocaeli HFD., Y.2, S.2, s.179 vd.

ERDOĞAN, İhsan : “Satıcının, Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun Karşısında Ayıba Karşı Tekeffül Borcu”, Türk Hukuk Enstitüsü D., Ocak 1996, s.12-18.

: Tüketicinin Ayıplı Mal ve Hizmet İfalarına Karşı Korunması, http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/1_2_5.pdf (Erişim Tarihi: 10.06.2014).

EREN, Fikret : Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C.I, İstanbul 1998.

: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 17. Bası, Ankara 2014.

ERKAN, Hüsnü : Bilgi Toplumu ve Ekonomik Gelişme, 1994.

ERTEL, N/AKYÜZ, M. : Ansiklopedik Ekonomi Sözlüğü, 3. Baskı, İstanbul 1990.

ERYİĞİT, Süleyman : Ahi Birliklerinde Yönetim ve İşletme Fonksiyonlarının Temel Yapısı, Türk tarih Kurumu, Ankara 1989.

FAIREST, P. B. : Consumer Protection, For Whom?, NLJ 1978.

FERMAN, Murat : Tüketicinin Korunması Meselesine Gelişimci Bir Yaklaşım, İTO Yayını, İstanbul 1993.

FEYZİOĞLU, F. N. : Borçlar Hukuku, Akdin Muhtelif Nevileri, C.I, 4. bası, İstanbul 1980.

GEMALMAZ, M. Semih : “Turistin Tüketici Olarak Korunması”, Ankara Barosu Dergisi, Aralık 1990.

: “Alan Araştırması Işığında Tüketicinin Korunması Sorunu”, İBD., C.62, S.4-6, 1988, s.119 vd.

: “Tüketicinin Korunması”, İBD., 1983, S.7-8-9, s.329-362.

- GELGEL, G. Öztekin** : Türk Devletler Özel Hukukunda Tüketici Akitlerine İlişkin Sorunlar, İstanbul, 2000.
- GERGER, Ö. F.** : “Türk Borçlar Hukukuna Göre Menkul Satımlarında Ayıba Karşı Tekeffül”, Adana İTİA Dergisi, S.5, 1976, s.303-317.
- GEZDER, Ümit** : Mukayeseli Hukuk Açısından İnternette Aktedilen Sözleşmelerde Tüketicinin Korunması, İstanbul 2004.
- GILLES, Peter** (Rıza Ayhan) : “Federal Almanya’da Tüketicinin Korunması ve Borçlar Kanunu Reformu”, Selçuk Üniv. Hukuk F. D., S.2, Haziran 1989, s.313 vd.
: “Alan Araştırması Işığında Tüketicinin Korunması Sorunu”, İBD., C.62, S.4-6, 1988, s.119 vd.
- GÖLE, Celal** : Ticaret Hukuku Açısından Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketicinin Korunması, Ankara 1983.
: “AET ve Tüketicinin Korunması”, AÜSBFD., C.34, S.1-4, 1979, s.175 vd.
- GÜLLÜLÜ, Sabahattin** : Sosyoloji Açısından Ahi Birlikleri, Ötügen Yayınları, İstanbul, 1992.
- GÜMÜŞ, Mustafa Alper** : 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun Şerhi, C.1, İstanbul 2014
- GÜNGÖR, Gülin** : Milletlerarası Özel Hukukta Tüketicinin Korunması, Ankara 2000.
- GÜNUĞUR, H./KÖKSAL, M.** : “Avrupa Birliğinde ve Türkiye’de Tüketicinin Korunması Mevzuatı”, ASOMEDYA, Aralık 1993, s.37.
- GÜRZUMAR, Aydanur** : “Türkiye, İsviçre Ve Avrupa Topluluğu Ülkelerinde Reklamcılık Alanında Tüketicinin Korunması Amacıyla Uyulması Gereken Hukuk Kuralları”, Ankara Barosu Dergisi, 1991/3, s.337 vd.
- HARVEY, Brian W.** : The Law of Consumer Protection and Fair Trading, London 1978.
- HAVUTÇU, Ayşe** : Tüketicinin Genel İşlem Şartlarına Karşı Korunması, İzmir 2003.
- HELLNER, Jan** : The Consumer’s Access to Justice in Sweden, Rabelsz 40, 1976.
- HIRSCH, E.** : “Akitlerin Tefsiri”, Ebul-ulâ Mardin’e Armağan, İstanbul 1944.
- HONDIUS, Ewud** : “Hollanda’da Tüketici Kredileri”, Tüketici Kredileri ve Batı Ülkelerindeki Uygulamaları Paneli, İTO Yayını, 1992.
- HUSTED/VARBLE/LOWRY**: Principles of Modern Marketing, Aliyn and Bacon, 1989.
- ILDIR, Gülgün** : Alternatif Uyuşmazlık Çözümü (Medeni Yargıya Alternatif Yöntemler), Ankara 2003.
- İbni Haldun** (Z. K. UGAN) : Mukaddime, Terc., İstanbul 1970.

- İLGÜN, Candaş** : Açıklamalı – Gerekçeli 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Ankara 2014.
- İNAL, Emrehan** : E-Ticaret Hukukundaki Gelişmeler Ve İnternette Sözleşmelerin Kurulması, İstanbul, 2004.
- İNAL, Tamer** : Tüketici Sözleşmelerinde Haksız Şartlar, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Y. 2014, C. 9, S. 89, s. 32 – 57.
- : “Ön Ödemeli Konut Satışı, Milli Şerh (Edt. Tokbaş, Hakan/ Tüzüner, Özlem), İstanbul 2016, s.659-660
- İNALCIK, Halil** : “Adaletnameler”, Belgeler, c. II, S.3-4, Ankara 1965.
- : “Şikayet Hakkı: Arz-ı Hal ve Arz-ı Mahzarlar”, Osmanlı Araştırmaları, S.VII-VIII, İstanbul 1988, s. 33, 40.
- : “Fatih Sultan Mehmed’in Fermanları”, Belleten, S.44.
- İNAN, A. N.** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 3. Bası, Ankara 1984.
- İNCEOĞLU, Murat** : Sözleşme Yapma Zorunluluğu ve Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 5. Maddesinin Bu Açıdan Değerlendirilmesi, Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman’ın Anısına Armağan, İstanbul 2000, s. 391 – 427.
- : Taksitle Satımlarda Tüketicinin Korunması, İstanbul 1998.
- İŞGÜZAR, Hasan** : Banka Kredi Kartı Sözleşmeleri, Ankara 2003.
- KADIOĞLU, Kamil** : Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Yargıtay Kararları İle İlgili Mevzuat, Ankara 2005.
- KAPLAN, İ.** : Hakimın Sözleşmeye Müdahalesi, Sözleşmenin Yorumu, Sözleşmenin Tamamlanması, Sözleşmenin Değişen Hal ve Şartlara Uydurulması, Ankara 1987.
- : “Banka Standart Sözleşmeleri ve Banka Genel İşlem Şartları”, Batider, Aralık 1991, C.XVI, S.2, s.48-90.
- KARABEL, Emine Gökçe** : Yazılı Şekil Şartı, Marmara Üniversitesi SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2015, s.29 vd.
- KARADAĞ, Özgür** : Türk Borçlar Kanununda Genel İşlem Koşulları ve Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar, Ankara 2014.
- KARAHASAN, M.R.** : Türk Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C.V, Ankara 1992.
- KARAKOCALI, Ahmet/**
- KURŞUN, Ali Suphi** : Tüketici Hukuku, İstanbul 2015
- KARAN, M. B.** : “Türkiye’de Tüketici Kredileri ve Tüketicinin Korunması”, Yaklaşım D., Y.2, S.24, Aralık 1994, s.121-125.
- KARAYALÇIN, Yaşar** : Meseleler ve Görüşler, Ankara 1975, s.15-19.

- KAVAKÇI, Y. Z.** : Hisbe Teşkilatının Bir İslam Hukuk ve Tarih Müessesesi Olarak Kuruluşu ve Gelişmesi, Doçentlik Tezi, İstanbul 1973.
- KAYA, Sevtap** : “28.05.2014 Tarihinde yürürlüğe girecek 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’da Taşınmaz Alımlarında 4077 Sayılı Yasaya Göre Getirilen Yenilikler”, İBD, Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuku Özel Sayısı, C.88, Özel Sayı 1, 2014, s.123.
- KAZICI, Ziya** : Osmanlılarda İhtisâb Müessesesi, İst. 1987.
: “1093 (1682) Yılında Çeşitlerine Göre İstanbul'daki Dükkanlar”, Tarih Boyunca İstanbul Semineri (29 Mayıs-1 Haziran 1988), Bildiriler, İstanbul 1989.
- KILIÇOĞLU, Ahmet M.** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 15. Bası, Ankara 2012.
- KILKIŞ, Yıldırım** : Tüketicinin Korunması, Pazarlamacı Karşısında Tüketici, İstanbul, Tarihsiz.
- KLASEN, Dirk** : “Consumers Protection in Germany”, Yayınlanmamış Tebliğ Metni, I. Uluslararası Tüketici Konferansı, İstanbul, Mart 1996.
- KOCA, Güneş** : (Tüketicinin Korunması Açısından) Abonelik Sözleşmeleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2004.
- KORKMAZ, Yakup/**
- DERYAL, Yahya** : “Sözleşmeye Dayalı Tıp Hukuku Uyuşmazlıklarının Tüketici Davası Olarak Görülmesi Kaynaklı Hukuki Sorunlar”, IV. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi 8-10 Ocak 2021 Bildiri Kitabı, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Y.2021, C.2, s.39-94.
- KÖKSAL, M.** : Tüketicinin Korunması, Ankara 1996.
: “Avrupa Birliği'nde ve Türkiye'de Tüketicinin Korunması Mevzuatı - I”, Asomedia (Ankara Sanayi Odası Aylık Yayın Organı) Aralık '97, s. 27-40.
- KUNTALP, Erden** : Ard Arda Teslimli Satım Akdi, Ankara 1968.
- KURT, Levent** : Tüm Yönleriyle Bilişim Suçları Ve Türk Ceza Kanunundaki Uygulaması, Ankara 2005.
- KURT, Leyla Müjde** : TKHK Açısından Kapıdan Sözleşmelerde Tüketiciyi Koruyan Geri Alma Hakkı, Ankara Barosu Dergisi, Y. 2011, S. 1, s. 43 – 68.
- KURU/ASLAN/YILMAZ** : Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 11. baskı, Ankara 1999.
- KÜLÜR, Muzaffer C.** : “ABD’de Tüketicinin Korunması”, Standart Dergisi, S.269, 1984, s.11-19.
- KÜRŞAT, Zekeriya** : Borçlar Hukuku Alanında Hile Kavramı, İstanbul 2003.
- LOWE, R./WOODROFFE,**
- G.** : Consumer Law and Practice, London 1980.

- MAZLUM, Mustafa** : “Tüketiciyi Nasıl Koruyabiliriz?”, Pazarlama Dünyası D., Y.4, S.21, Mayıs-Haziran 1990, s.13-19.
- MEGSB,** : “İbn-i Batuta Seyahatnamesi’nden Seçmeler”, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1986.
- MEMİŞ, Tekin** : “Hukuki Açından Kitlere E-Posta Gönderilmesi (Spamming)”, <http://www.jura.uni-sb.de/turkish/Tmemis1.html>.
- METEZADE, Zihni** : “Tüketicinin Korunması Gerekliliği ve Yasaya İhtiyaç”, İktisat Dergisi, Y.1984, S.236-237.
- MOCTEHED, Mehdi** : “Tüketicinin Korunmasında Tüketim Kooperatiflerinin Rolü, (Doktora Tezi) İstanbul 1988.
- MUCUK, İsmet** : AT’de Tüketiciyi Koruma Politikaları ve Türkiye’de Durum, ABD, İsveç ve Diğer batı Ülkelerindeki Gelişmeler, AT’ye Uymaya Yönelik Bir İnceleme”, TÜSİAD Yayını, İstanbul, 1990.
- : “Tüketicinin Korunması Sorunu ve 15 Mart Tüketici Hakları Günü”, Pazarlama Dünyası, Y.4, S.20, Mart 1990, s.19-21.
- MURRAY, Barbara B.** : Consumerism, Goodyear Publishing Company Inc., 1973, USA.
- NEWELL, D./OAKE, S.** : Advertising and Sales Law, L.S.G. vom 19.07.1989.
- NORDIN, G. H.** : The Swedish Product Safety Legislation, JCP, 12, 1989.
- OĞUZMAN, M. K./ ÖZ, M. T.:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.1, 10. Bası, İstanbul 2012.
- OLGAÇ, Senai** : Satış-Trampa-Bağışlama, Ankara 1977.
- OZANOĞLU, H. S.** : “Mukayeseli Hukuk ve TKHK Açısından Tüketiciyi Koruyucu Düzenlemelerin Kişi Bakımından Uygulama Alanı”, K. Oğuzman’a Armağan, İstanbul 2000, s.663-692.
- : “Tüketici Sözleşmeleri Kavramı” (Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Maddi Anlamda Uygulanma Alanı), AÜHFD., Y.2001, S.1, s.55-90.
- : Tüketicinin Korunması Açısından Taksitle Satım Sözleşmesi, Ankara 1999.
- ÖZ, Turgut** : “Konusu Taşınmaz Olan Tüketici Sözleşmelerinde Geçerlilik ve Borca Aykırılık”, Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları, 4. Tüketici Hukuku Kongresi, Ankara 2014-2015, s.143.
- : “6502 Sayılı Kanun’da İnşaat Sektörü Bakımından Getirilen Yenilikler ve Değişiklikler”, 6502 Sayılı Kanuna Göre Bankacılık ve İnşaat Sektöründe Tüketici Hukuku Uygulamaları (Edt: Tokbaş, Hakan/ Döner, İsa) Ankara 2015, s.104
- ÖZBEK, Mustafa** : Alternatif Uyuşmazlık Çözümü, Ankara 2004.Ö
- ÖZDEMİR, Hayrunnisa/**

KORKMAZ, Yakup : Milli Şerh (National Commentary) 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, İstanbul 2016.

ÖZEL, Çağlar : Tüketicinin Korunması Hukuku, Ankara 2005.

: “Haksız Genel İşlem Koşullarına Karşı Tüketicinin Korunması Sorununa Bir Bakış ve Almanya Örneği” Batider, 1999, C.XX, S.2.

: Mukayeseli Hukuk Işığında Tüketiciyi Koruyan Geri Alma Hakkı, Ankara 1999.

ÖZMEN, Etem Saba/

HAMAMCIOĞLU VARDAR,

Gülşah : 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Uyarınca Ön Ödemeli Konut Satış Sözleşmesi, İstanbul, 2016

ÖZSUNAY, Ergun : Kartel Hukuku, İstanbul 1985.

ÖZTÜRK, Mustafa : “Osmanlı İktisadında Fiyatları Etkileyen Unsurlar”, Prof. Dr. Şerafettin Turan Armağanı, Elazığ 1996.

ÖZTÜRK, Said : “Osmanlı Devletinde Tüketicinin Korunması” <http://www.osmanli.org.tr>, 01.10.2002.

ÖZTÜRK, Tanju : Pazarlama Ekonomisi ve Tüketicinin Korunması, İstanbul 1981.

PAKALIN, M. Z. : Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı, C.II, İstanbul 1983 .

PAMUK, Şevket : Osmanlı-Türkiye İktisadî Tarihi, 1500-1914, İstanbul 1988.

PEKCANITEZ, Hakan : “Tüketici Sorunları Hakem Heyeti”, İzmir Barosu Dergisi, 1996, s.40-58.

PEKCANITEZ/ATALAY/

ÖZEKES : Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler, Ankara 2001.

PEKİN, Tevfik : Tüketicinin Korunması, ATO Dergisi, Haziran 1978.

PİRTİNİ, Serdar : “Sosyal Pazarlama Yaklaşımında Tüketicinin Korunması”, Pazarlama Dünyası D., Y.7, S.38, 1993.

POROY, Reha : “Tüketicinin Korunmasına İlişkin Bazı Özel Hukuk Sorunları”, Halil Aslanlı'nın Anısına Armağan, İstanbul 1978, s.513-550.

REHBINDER, Manfred : “Genel İşlem Şartları ve Tüketicinin Korunması”, Çev. Ömer TEOMAN, İHFM., Y.1976, C.XLII, S.1-4, s.641-653.

SARISÖZEN, Serhat : Medeni usul hukukunda Hekem Yargılaması, İstanbul 2005.

SEROZAN, Rona : Sözleşmeden Dönme, İstanbul 1975.

: “Tüketiciyi Koruma Yasasının Sözleşme Hukuku Alanındaki Düzenlemesinin Eleştirisi”, Yasa Hukuk D., Mayıs 1996, S.173/4.

- SILVERGLADE, B. A.** : Regulating Contract Terms in the United States and Sweden: A Comparative Analysis of Consumer Protection Law and Policy, 1979.
- SOLAK, Nilgün** : Ön Ödemeli Konut Satış Sözleşmesi, Bahçeşehir Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020, s.110.
- SOYER, M. P.** : Genel İş Koşulları, İstanbul 1987.
- ŞAHİN, T./KİZİR, M** : 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun Genel Esaslar, Haksız Şartlar ile Ayıplı Mal ve Hizmetler Konusunda Getirdiği Yenilik ve Değişiklikler, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Y. 2014, C. 91, S. 89, s. 68 - 78.
- ŞEKER, Murat** : Tüketicinin Korunması, Amerika Örneği ve Türkiye, Ankara
- ŞENER, Oruç Hami** : Satış Noktasından Elektronik Fon Transferi (EFTOS) ve Hukuki Niteliği, İstanbul 2000.
- ŞİBİL, Hakkı** : “Ülkemizde Tüketiciyi Koruma Sorunları”, Pazarlama Dünyası D., Y.2, S.9, Mayıs-Haziran 1988, s.31-38.
- SİRMEN, Lale** : Tüketici Sözleşmelerindeki Genel İşlem Şartlarının Denetlenmesi, Türk Hukukunda Genel İşlem Şartları Şartları ve Sempozyumu, Ankara 2011, s. 107 - 135.
- TABAKOĞLU, Ahmet** : Türk İktisat Tarihi, 2. Baskı, İstanbul 1994.
- TAN, S./PEŞKİRCİOĞLU, N.** : Kalitesizliğin Maliyeti, MPM Yayını, Ankara 1989.
- TANDOĞAN, H.** : Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C. I/1, 6. Basım, Ankara 1990.
: Tüketicilerin Korunması ve Sözleşme Özgürlüğünün Bu Açıdan Sınırlanması, Ankara 1977.
- TAŞKENT, S.** : “Satıcının Ayıplı İfasına Karşı Alıcı Yararına Doğan Haklar”, İBD., 1974, s.704-719.
- TAŞKIN, Erdoğan** : “Kişisel Satış ve Tüketicinin Korunması”, Pazarlama Dünyası D., Y.4, S.23, Eylül-Ekim 1990, s.19-23.
- TAŞKIN, Mustafa** : “Tüzel Kişilerin ve Şirketlerin Tüketicilik Vasfı”, ABD., Y.1997, S.1.
- TEK, Ö. B.** : Pazarlama İlkeleri, Global Yönetimsel Yaklaşım, Türkiye Uygulamaları, İzmir 1997.
: “Birleşmiş Milletler Tüketicinin Korunması Rehberi”, Dünya Gazetesi, 15-16 Mart 1989.
- TEKİNALP, Ünal** : Banka Hukukunun Esasları, İstanbul 1988.
: “Bankacılık Uygulamasında Genel İşlem Şartları”, Hirsh'e Armağan, Ankara 1986, s.125-159.

TEKİNAY/AKMAN/**BURCUOĞLU/ALTOP** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Bası, İstanbul 1993.**TEOMAN, Ömer** : Hukuki Yönden Kredi Kartı Uygulaması, 2. Baskı, İstanbul 1996.

: “Devre Tatil Satışı”, Yaşayan Ticaret Hukuku, C.I, Kitap 8, İstanbul 1997.

TİFTİK, Mustafa/ÖZCAN,**Zeynep** : “Türk Borçlar Kanuna Göre Standart Sözleşmelerde İçerik Denetimi”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C.31, S.1, Mart 2015, s.24 vd.**TOKBAŞ, H./ ÖZER, E./****İMREK, M.** : Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Ankara 2013.**TOKOL, Tuncer** : Pazarlama Açısından Tüketici Korunması Hukuku, Ankara 1977.**TOPRAK, Serap** : Genel İşlem Şartları ve Tüketici Sözleşmelerine Yansıması Olarak Haksız Sözleşme Şartları Üzerine Bir İnceleme, Uzmanlık Tezi, Ankara 2009, http://www.tuketici.gov.tr//source.cms.docs/etuketici.gov.tr.ce/docs/yayinlar/SERAP_TOPRAK.pdf (Erişim Tarihi: 10.08.2014).**TUNCCEL, Kürşat** : Yeni Tüketici Kanunu'nun Konut Alımlarıyla İlgili Hükümleri Neler Getiriyor?, <http://www.konuthaberleri.com/yeni-tuketici-kanununun-konut-alimlariyla-iligili-hukumleri-neler-getiriyor-45969.htm> (Erişim Tarihi: 15.08.2014).**TUNÇOMAĞ, Kenan** : Borçlar Hukuku, I, Genel Hükümler, 6. bası, İstanbul 1976.**TUTUMLU, Mehmet Akif** : Tüketici Sorunları Hakem Heyetlerinin Yapısı, İşleyişi, Sorunları ve Çözüm Önerileri, Ankara 2006.**ULUÇAY, Çağatay** :17. Yüzyılda Manisa'da Ziraat, Ticaret ve Esnaf Teşkilatı, İstanbul 1942.**ULUKAPI, Ömer** : “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Çerçevesinde Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları (Tüketici Mahkemeleri), Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1996, S.1-2, s.77-101.**ÜNLÜTEPE, Mustafa** : 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a Göre Taksitle Satış Sözleşmesi, Ankara Barosu Dergisi, Y. 2014, S. 2, s. 291 – 358.

: Türk Borçlar Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Taksitle Satım Sözleşmesi, İstanbul 2011. (ÜNLÜTEPE, borçlar).

YAKIŞAN, Seval : “Gıda Mamulleri ve Tüketicinin Korunması Üzerine Bir Araştırma”, Pazarlama Dünyası D., Y.1, S.6, Kasım-Aralık 1987, s.31-32.**YAVUZ, Cevdet** : Türk Borçlar Hukuku, Özel Hükümler, 2. Bası, C.I, İstanbul 1989.

: “Devre Tatil Sözleşmeleri ve Tüketici Hukuku”, Kamu-İş, Nisan 2000, S.3.

: Satıcının Satılanın (Malın) Ayıplarından Sorumluluğu, İstanbul 1989 (YAVUZ, ayıp).

- YELMEN, Adem** : Türk Borçlar Kanununa Göre Genel İşlem Şartları, Ankara 2014.
- YENİÇERİ, Celal** : İslam Açısından Tüketim, Tüketicinin Korunması ve Ev İdaresi, İstanbul 1996.
- YENİOCAK, Umut** : “Ön Ödemeli Konut Satış Sözleşmelerinde Mülkiyet Hakkını Sınırlandıran Haksız Şart Uygulamaları”, Sektörel Bazda Tüketici Hukuku Uygulamaları, 2015-2016 (Edt. Tokbaş, Hakan/Üçışık Fehmi) Ankara 2016 s.121
- : 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanuna Göre Ön Ödemeli Konut Satış Sözleşmesinin Şekli, Terazi Hukuk Dergisi, C.10, S.102, Şubat 2015, s.42-53.
- YETİMOĞLU, Uğur** : Devreli Tatil Sistemleri ve Tüketici Hukuku, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2004, S. 55, s. 364 – 382.
- YILDIRIM, Abdulkerim** : Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağının Bazı Maddelerine İlişkin Değerlendirmeler, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2013, C. XVII, S. 1-2, s. 1015 – 1047.
- : Temel Tüketici Sözleşmeleri, Tüketici Hukukunda Uzman Arabuluculuk, (Editörler: Şebnem Akipek Öcal, Abdulkerim Yıldırım), Ankara 2021.
- YILDIRIM, F. Mustafa** : Standart Bilgisayar Programı Devir Sözleşmeleri, İstanbul, 1999.
- : Borçlar Hukukuna Göre Sözleşmenin Kuruluşunda Hile, Ankara 2002
- YILMAZ, Ejder** : Hukuk Sözlüğü, 3. Baskı, Ankara 1985.
- YURT, Bülent** : Seyahat Düzenleme Sözleşmesi, Ankara 2000.
- YÜCEL, Cemal** : Tüketicinin Korunmasına Yönelik Hukuki Tedbirler, Yüksek Lisans Tezi, İ.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1988.
- ZEVKLİLER, Aydın** : Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, İzmir 1996.
- ZEVKLİLER/AYDOĞDU** : Tüketicinin Korunması Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2004.
- ZEVKLİLER/AYDOĞDU/**
- PETEK** : Borçlar Hukuku, Özel Hükümler, Ankara 1998.

Engin SAYGIN
Professor of Law
Ankara Yıldırım Beyazıt University
Faculty of Law

INTRODUCTION TO LAW
IN A NUTSHELL
(NUTSHELL SERIES I)

(Revised and Updated 6th Edition)

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Introduction to Law
in a nutshell**
Engin Saygın

Hukuk Yayınları Dizisi – 2318

Sixth Edition : September, 2024
Fifth Edition : September, 2022
Fourth Edition : September, 2021
Third Edition : August, 2020
Second Edition : September, 2019
First Edition : September, 2018

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 23 – 2

This work is subject to copyright. All rights are reserved by the Publisher, whether the whole or part of the material is concerned, specifically the rights of translation, reprinting, re-use of illustrations, recitation, broadcasting, reproduction on microfilms or in any other physical way and transmission or information storage and retrieval, electronic adaptation, computer software, or by similar or dissimilar methodology now known or hereafter developed.
Violations are liable to prosecution under the respective Law on Intellectual and Artistic Works No. 5846.

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

HOW TO USE THIS BOOK

I strongly believe that the many features of *Introduction to Law in a nutshell* make it an excellent choice for both the students and the lecturers in the faculties of law and political sciences. Whereas students will find an easy-to-read text with a built in dictionary, self-assessment, fill in the blanks, True/False and in-text questions, lecturers will find an organized text with fourteen chapters for each week in an academic term.

If you look at the table of contents of this textbook, you will see that it is divided into **CHAPTERS** which are further divided into **UNITS**. If you page through the book, you will find plenty of different features that have been designed to help you to learn the information and practice the skills you need for this subject. These features are described below.

First of all, the **OPENER PAGE** gives you an overview of what the chapter is about. You will find a **FLOW DIAGRAM** showing all the units in the chapter and an introduction called **PURPOSE OF THIS CHAPTER** which summarizes what you are going to learn.

CHAPTER 1: SOCIAL ORDER RULES

UNIT 1:	UNIT 2:	UNIT 3:
SOCIAL ORDER RULES	DEFINITION OF LAW	SOURCES OF LAW

PURPOSE OF THIS CHAPTER

What kind of rules we have to follow in our daily life? Why do we need such rules?

Are there any differences among these rules in terms of their sources and sanctions?

What is law and its sources?

In this chapter, you will be able to answer such questions.

The other part provides the reading list of the main books in Turkish. Those who are Turkish or who can read/understand Turkish may also read those books.

SELECTED BIBLIOGRAPHY/FURTHER READING	
ENGLISH	TURKISH
<p>Rona AYBAY, <i>AN INTRODUCTION TO LAW WITH SPECIAL REFERENCES TO TURKISH LAW</i>, Alfa, İstanbul, 2013.</p>	<p>Kemal GÖZLER, <i>HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI</i>, Ekin, Bursa, 2016.</p>
<p>Tuğrul ANSAY & Don WALLACE, <i>INTRODUCTION TO TURKISH LAW</i>, Wolters Kluwer, The Netherlands, 2011, pp. 1-8.</p>	<p>Adnan GÜRİZ, <i>HUKUK BAŞLANGICI</i>, Siyasal, Ankara, 2014.</p>
<p>Kudret GÜVEN, <i>GENERAL PRINCIPLES OF TURKISH LAW</i>, Yetkin, Ankara, 2016, pp. 1-14.</p>	<p>Şeref GÖZÜBÜYÜK, <i>HUKUKA GİRİŞ VE HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI</i>, Turhan, Ankara, 2016.</p>
<p>Phil HARRIS, <i>AN INTRODUCTION TO LAW</i>, Cambridge University Press, Cambridge, 2007, pp. 1-25.</p>	<p>İsmail KAYAR, İlhan ÜZÜLMEZ, <i>HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI</i>, Seçkin, Ankara, 2014.</p>
<p>Paulo Barba CASELLA, <i>"Contemporary trends on opinio juris and the material evidence of international customary law"</i>, available on http://legal.un.org/ilc/sessions/65/pdfs/2013_ amado_lecture_casella.pdf</p>	

Last but not least, please note that *offence* (with a "c"), *analyse* (with a "s"), *defense* (with "s"), *criticise* (with a "s") and *fulfil* (with one "l") are the preferred spelling in British English throughout the textbook. As you know, the difference between offence and offense; analyse and analyze; defense and defence; criticise and criticize is entirely dialectal. There is no demonstrable difference in function or meaning between them and both words are used at similar rates throughout English but with different readers. As I have completed my postgraduate studies in the UK, I inevitably prefer British English, while bearing in mind that you may have learned American English in the Prep Classes.

CHAPTER 1: SOCIAL ORDER RULES

UNIT 1:	UNIT 2:	UNIT 3:
SOCIAL ORDER RULES	DEFINITION OF LAW	SOURCES OF LAW

PURPOSE OF THIS CHAPTER

What kind of rules we have to follow in our daily life? Why do we need such rules?

Are there any differences among these rules in terms of their source and sanction?

What is law and its sources?

In this chapter, you will be able to answer such questions.

LEARNING OBJECTIVES

After studying this chapter, you should understand the following main points:

Social Order Rules (Religious, Traditional, Moral and Legal Rules)

Definition of Law

Sources of Law

IN-TEXT QUESTIONS

- 1) Please write the list of rules that Robinson and Friday would need on the island.
- 2) Please explain how Robinson and Friday can/should be punished when they break the rules.
- 3) Please explain the sources of these rules.

SELECTED BIBLIOGRAPHY/FURTHER READING

ENGLISH	TURKISH
<p>Rona AYBAY, AN INTRODUCTION TO LAW WITH SPECIAL REFERENCES TO TURKISH LAW, Alfa, İstanbul, 2013, pp. 21-76.</p> <p>Tuğrul ANSAY & Don WALLACE, INTRODUCTION TO TURKISH LAW, Wolters Kluwer, The Netherlands, 2011, pp. 1-8.</p> <p>Kudret GÜVEN, GENERAL PRINCIPLES OF TURKISH LAW, Yetkin, Ankara, 2016, pp. 1-14.</p> <p>Vedat Ahsen COŞAR, INTRODUCTION TO LAW & TURKISH LAW LECTURE NOTES, Aristo, İstanbul, 2019, pp. 29-49 and 122-136.</p> <p>Yücel OĞURLU/ Bünyamin GÜRPINAR, INTRODUCTION TO TURKISH LAW, XII Levha, İstanbul, 2015, pp. 3-9 and 19-36.</p> <p>Mahmut YAVAŞI, AN INTRODUCTION TO TURKISH LAW FOR NON-LAW STUDENTS, Dora, Bursa, 2015, pp.11-22 and 31-41.</p> <p>Arif PAYASLIOĞLU, AN INTRODUCTION TO LAW AND THE TURKISH LEGAL SYSTEM, YÖK Matbaası, Ankara, 1993, pp. 4-14.</p> <p>Engin URAL, HANDBOOK OF TURKISH LAW, Önder Matbaa, Ankara, 1999, pp. 13-19.</p> <p>Ali Emrah BOZBAYINDIR, <i>“Fundamental Concepts of Law”</i> in INTRODUCTION TO LAW, Gökhan GÜNEYSU (Ed), ANADOLU UNIVERSITY PUBLICATION NO: 3598, pp. 3-31.</p> <p>Frank August SCHUBERT, INTRODUCTION TO LAW AND</p>	<p>Adnan GÜRİZ, HUKUK BAŞLANGICI, Siyasal, Ankara, 2014.</p> <p>Kemal GÖZLER, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Ekin, Bursa, 2016.</p> <p>Şeref GÖZÜBÜYÜK, HUKUKA GİRİŞ VE HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p> <p>İsmail KAYAR, İlhan ÜZÜLMEZ, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Seçkin, Ankara, 2014.</p> <p>Refik KORKUSUZ, HUKUK BAŞLANGICI, Doğa, İstanbul, 2014.</p> <p>Necip BİLGE, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI VE KURUMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p>

THE LEGAL SYSTEM,
Wadsworth, United Kingdom, 2010, pp.6-8.

Phil HARRIS,
AN INTRODUCTION TO LAW,
Cambridge University Press, Cambridge, 2007, pp. 1-25.

John Henry MERRYMAN,
**THE CIVIL LAW TRADITION: AN INTRODUCTION TO THE
LEGAL SYSTEMS OF EUROPE AND LATIN AMERICA,**
Stanford, California, 2007, pp. 68-80.

Paul DENHAM,
A MODERN INTRODUCTION TO LAW,
Edward Arnold, London, 1983.

Jaap HAGE,
"Sources of Law" in INTRODUCTION TO LAW,
Jaap HAGE-Bram AKKERMANS (Ed),
Springer, London, 2014, pp. 23-36.

Gary SLAPPER & David KELLY,
THE ENGLISH LEGAL SYSTEM,
Routledge, London, 2017.

K. L. BHATIA,
LEGAL LANGUAGE AND LEGAL WRITING,
Universal, New Delhi, 2010, pp. 344-346.

A J HAUPT, D PAIZEE, K PAIZEE, J S SANER, I WASSERFAL,
INTRODUCTION TO LAW,
Pearson, Cape Town, 1999, pp. 1-19.

Russell SANDBERG,
LAW AND RELIGION,
Cambridge University Press, Cambridge, 2011.

Mark THOMAS & Claire MCGOURLAY,
ENGLISH LEGAL SYSTEM,
Oxford University Press, Oxford, 2017.

Paulo Barba CASELLA,
**"Contemporary trends on opinio juris and the material evidence of
international customary law"**, available on
[http://legal.un.org/ilc/sessions/65/pdfs/2013_](http://legal.un.org/ilc/sessions/65/pdfs/2013_amado_lecture_casella.pdf)
[amado_lecture_casella.pdf](http://legal.un.org/ilc/sessions/65/pdfs/2013_amado_lecture_casella.pdf)

Adrian HOWE,
"Law Belongs to the People: Access to Law and Justice",
Legal Information Management, 16 (2016), pp. 107–110.

Chiedozie OKORO,
"Law and the State: A Philosophical Evaluation",
Nebula, Vol. 7, No. 1-2, 2010, pp. 136-157.

Tataran ANCA,
“Is There a Relation between Morality, Law and Religion?”,
Agora International Journal of Juridical Sciences No. II-2011, July 2011,
pp. 154-158.

Hans KELSEN,
“On the Pure Theory of Law”,
1 ISR. L. REV. 1, 7 (1966).

SYED ALI RAZA NAQVI,
“Modern Reforms in Muslim Family Laws - A General Study”,
Islamic Studies, December 1974, Vol. 13, No. 4, pp. 235-252.

Jocelyn MACLURE,
“Towards the Theory of Political Secularism” in
THE SOURCES OF SECULARISM
ENLIGHTENMENT AND BEYOND
(Eds. Anna Tomaszewska and Hasse Hämäläinen),
Palgrave Macmillan, Cham (Switzerland), 2017.

Aoron X. Fellmeth & Maurice Horwitz,
GUIDE TO LATIN IN INTERNATIONAL LAW,
Oxford University Press, Oxford, 2009.

CHAPTER 2: SYSTEMS OF LAW

<p>UNIT 1: LEGAL SYSTEMS</p> <p>COMMON LAW CIVIL LAW RELIGIOUS LAW</p>	<p>UNIT 2: SEVERAL CONCEPTS</p> <p>LAW & JUSTICE LEGAL POSITIVISM & NATURAL LAW DOMESTIC LAW & INTERNATIONAL LAW SUBSTANTIVE LAW & PROCEDURAL LAW</p>
--	---

PURPOSE OF THIS CHAPTER

What is Anglo-Saxon law system?

What is the civil law system?

Is there any difference between law and justice; positive and natural law; domestic and international law; substantive and procedural law?

In this chapter, you will be able to learn the Anglo-Saxon and civil law systems. You will also be able to understand the difference between law and justice; positive and natural law; domestic and international law; substantive and procedural law.

LEARNING OBJECTIVES

After studying this chapter, you should understand the following main points:

System of Law (Anglo-Saxon Law System & Civil Law System)

Several Concepts

Law & Justice

Legal Positivism & Natural Law

Domestic Law & International Law

Substantive Law & Procedural Law

IN-TEXT QUESTIONS

- 1) Please explain the main role of a judge in civil law.
- 2) Please write an example for natural law.
- 3) Please explain what is meant by the “dualism” in international law.

SELECTED BIBLIOGRAPHY/FURTHER READING

ENGLISH	TURKISH
<p style="text-align: center;">Rona AYBAY, AN INTRODUCTION TO LAW WITH SPECIAL REFERENCES TO TURKISH LAW, Alfa, İstanbul, 2013, pp. 77-82.</p> <p style="text-align: center;">Tuğrul ANSAY & Don WALLACE, INTRODUCTION TO TURKISH LAW, Wolters Kluwer, The Netherlands, 2011, pp. 1-8.</p> <p style="text-align: center;">Vedat Ahsen COŞAR, INTRODUCTION TO LAW & TURKISH LAW LECTURE NOTES, Aristo, İstanbul, 2019, pp. 63-108.</p> <p style="text-align: center;">Yücel OĞURLU/ Bünyamin GÜRPINAR, INTRODUCTION TO TURKISH LAW, XII Levha, İstanbul, 2015, pp. 16-18.</p> <p style="text-align: center;">Mahmut YAVAŞI, AN INTRODUCTION TO TURKISH LAW FOR NON-LAW STUDENTS, Dora, Bursa, 2015, pp.11-22 and 49-50.</p> <p style="text-align: center;">Arif PAYASLIOĞLU, AN INTRODUCTION TO LAW AND THE TURKISH LEGAL SYSTEM, YÖK Matbaası, Ankara, 1993, pp. 40-47.</p> <p style="text-align: center;">Engin URAL, HANDBOOK OF TURKISH LAW, Önder Matbaa, Ankara, 1999, pp. 25-27.</p> <p style="text-align: center;">Ali Emrah BOZBAYINDIR, “<i>Fundamental Concepts of Law</i>” in INTRODUCTION TO LAW, Gökhan GÜNEYSU (Ed), ANADOLU UNIVERSITY PUBLICATION NO: 3598, pp. 3-31.</p> <p style="text-align: center;">Hans KELSEN, GENERAL THEORY OF LAW AND STATE, Harvard University Press, Cambridge-Massachusetts, 1945.</p>	<p style="text-align: center;">Adnan GÜRİZ, HUKUK BAŞLANGICI, Siyasal, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Kemal GÖZLER, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Ekin, Bursa, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Şeref GÖZÜBÜYÜK, HUKUKA GİRİŞ VE HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">İsmail KAYAR, İlhan ÜZÜLMEZ, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Seçkin, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Refik KORKUSUZ, HUKUK BAŞLANGICI, Doğa, İstanbul, 2014.</p>

Douglas E. EDLIN,
**JUDGES AND UNJUST LAWS: COMMON LAW CONSTITUTIONALISM
 AND THE FOUNDATIONS OF JUDICIAL REVIEW**,
 University of Michigan Press, Michigan, 2008.

Malcom N. SHAW,
INTERNATIONAL LAW,
 Cambridge University Press, Cambridge, 2012.

John P. GRANT,
INTERTIONAL LAW,
 Edinburgh University Press, Edinburgh, 2010, pp. 29-33.

Alina KACZOROWSKA-IRELAND,
PUBLIC INTERNATIONAL LAW,
 Routledge, London, 2015, pp. 125-165.

Joanne Banker HAMES & Yvonne EKERN,
INTRODUCTION TO LAW,
 Pearson, London, 2009.

John Henry MERRYMAN,
**THE CIVIL LAW TRADITION: AN INTRODUCTION TO THE LEGAL
 SYSYEMS OF EUROPE AND LATIN AMERICA**,
 Stanford, California, 2007, pp. 68-80.

Anthony D'AMATO,
"On the Connection Between Law and Justice",
 Faculty Working Papers. Paper 2, 2011.
<http://scholarlycommons.law.northwestern.edu/facultyworkingpapers/2>

Caslav PEJOVIC,
"Civil Law and Common Law: Two Different Paths Leading to the Same Goal",
 Victoria University of Wellington Law Review, 2001, Volume 32, pp. 817-842.

Marilyn Johnson RAISCH,
**RELIGIOUS LEGAL SYSTEMS IN COMPARATIVE LAW: A GUIDE TO INTRODUCTORY
 RESEARCH**, http://www.nyulawglobal.org/globalex/Religious_Legal_Systems.html

David SLOSS,
DOMESTIC APPLICATION OF TREATIES,
<http://digitalcommons.law.scu.edu/facpubs/635/>

Hazel GENN,
COMMON LAW REASONING AND INSTITUTIONS,
 University of London Press, London, 2015.

THE ROBBINS COLLECTION,
 University of California, Berkeley, available on
www.law.berkeley.edu/library/robbins

<https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/legislation-regulation/framework-assessment/legal-systems/common-vs-civil-law>

Necip BİLGE,
**HUKUKUN
 TEMEL
 KAVRAMLARI
 VE KURUMLARI**,
 Turhan, Ankara,
 2016.

CHAPTER 3: APPLICATION OF LEGAL RULES

UNIT 1: APPLICATION OF LEGAL RULES	UNIT 2: BURDEN OF PROOF AND PRESUMPTIONS	UNIT 3: INTERPRETATION OF LEGAL RULES
---	---	--

PURPOSE OF THIS CHAPTER

What are the methods of reasoning?

Who must prove the facts?

What does presumption mean?

How can you interpret legal rules?

In this chapter, you will be able to explain the structures and rules governing judicial reasoning, including rules of statutory interpretation. You will also be able to write and analyse judicial reasoning in case studies.

LEARNING OBJECTIVES

After studying this chapter, you should understand the following main points:

Methods of Reasoning

Burden of Proof and Presumptions

Interpretation of Legal Rules

IN-TEXT QUESTIONS

- 1) Assume that a seller of alcoholic beverages, especially to minors, is often liable to those injured or killed as a result of the actions of an intoxicated purchaser. A lawyer argues that gun dealers should be liable to anyone injured (or to the family of anyone killed) by a gun illegally sold to a minor. Please explain what kind of method of reasoning he is likely to draw.
- 2) Please explain what is meant by the “burden of proof”.
- 3) Please explain the presumption of innocence.

SELECTED BIBLIOGRAPHY/FURTHER READING

ENGLISH	TURKISH
<p style="text-align: center;">Rona AYBAY, AN INTRODUCTION TO LAW WITH SPECIAL REFERENCES TO TURKISH LAW, Alfa, İstanbul, 2013 pp. 54-73.</p> <p style="text-align: center;">Tuğrul ANSAY & Don WALLACE, INTRODUCTION TO TURKISH LAW, Wolters Kluwer, The Netherlands, 2011, pp. 10-12.</p> <p style="text-align: center;">Vedat Ahsen COŞAR, INTRODUCTION TO LAW & TURKISH LAW LECTURE NOTES, Aristo, İstanbul, 2019, pp. 140-148.</p> <p style="text-align: center;">Arif PAYASLIOĞLU, AN INTRODUCTION TO LAW AND THE TURKISH LEGAL SYSTEM, YÖK Matbaası, Ankara, 1993, pp. 146-157.</p> <p style="text-align: center;">Ali Emrah BOZBAYINDIR, “<i>Legal Methods</i>” in INTRODUCTION TO LAW, Gökhan GÜNEYSU (Ed), ANADOLU UNIVERSITY PUBLICATION NO: 3598, pp. 33-49.</p> <p style="text-align: center;">Steve WILSON, Helen RUTHERFORD, Tony STOREY, Natale WORTLEY, ENGLISH LEGAL SYSTEM, Oxford University Press, Oxford, 2018.</p> <p style="text-align: center;">Mark THOMAS & Claire McGOURLAY, CONCENTRATE ENGLISH LEGAL SYSTEM, Oxford University Press, Oxford, 2017.</p> <p style="text-align: center;">Emily ALLBON & Sanmeet Kaur DUA, ENGLISH LEGAL SYSTEM, Pearson, London, 2018.</p> <p style="text-align: center;">Stephen M. GARCIA, Patricia CHEN, Matthew T. GORDON, “The Letter versus the Spirit of the Law: A Lay Perspective on Culpability, Judgment and Decision Making”, Vol. 9, No. 5, September 2014, pp. 479-490.</p>	<p style="text-align: center;">Adnan GÜRİZ, HUKUK BAŞLANGICI, Siyasal, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Kemal GÖZLER, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Ekin, Bursa, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Şeref GÖZÜBÜYÜK, HUKUKA GİRİŞ VE HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">İsmail KAYAR, İlhan ÜZÜLMEZ, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Seçkin, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Refik KORKUSUZ, HUKUK BAŞLANGICI, Doğa, İstanbul, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Necip BİLGE, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI VE KURUMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p>

CHAPTER 4: BRANCHES OF LAW

UNIT 1: CORPUS IURIS CIVILIS	UNIT 2: CRITERIA FOR THE DIVISION OF PUBLIC-PRIVATE LAW
---	--

PURPOSE OF THIS CHAPTER

What is Public Law?

What is Private Law?

In this chapter, you will have a sophisticated appreciation of the factors and processes that distinguish public from private law.

LEARNING OBJECTIVES

After studying this chapter, you should understand the following main points:

Branches of Law

Public Law

Private Law

IN-TEXT QUESTIONS

- 1) Please write the brief history of Corpus Iuris Civilis.
- 2) Please explain the criterion of free will for the division of public-private law.
- 3) Please list the sub-branches of private law.

SELECTED BIBLIOGRAPHY/FURTHER READING

ENGLISH	TURKISH
<p style="text-align: center;">Rona AYBAY, <i>AN INTRODUCTION TO LAW WITH SPECIAL REFERENCES TO TURKISH LAW,</i> Alfa, İstanbul, 2013, pp. 89-91.</p> <p style="text-align: center;">Kudret GÜVEN, <i>GENERAL PRINCIPLES OF TURKISH LAW,</i> Yetkin, Ankara, 2016, pp. 14-19.</p> <p style="text-align: center;">Vedat Ahsen COŞAR, <i>INTRODUCTION TO LAW & TURKISH LAW LECTURE NOTES,</i> Aristo, İstanbul, 2019, pp. 150-153.</p> <p style="text-align: center;">Arif PAYASLIOĞLU, <i>AN INTRODUCTION TO LAW AND THE TURKISH LEGAL SYSTEM,</i> YÖK Matbaası, Ankara, 1993, pp. 51-53.</p> <p style="text-align: center;">Olga TELLEGEN-COUPERUS, <i>A SHORT HISTORY OF ROMAN LAW,</i> Routledge, London, 1993.</p> <p style="text-align: center;">Frederick W. DINGLEDY, <i>“The Corpus Juris Civilis: A Guide to Its History and Use”,</i> Legal Reference Services Quarterly, Vol. 35, Issue 4, 2016, pp. 231-255.</p> <p style="text-align: center;">Olha CHEREDNYCHENKO, <i>FUNDAMENTAL RIGHTS, CONTRACT LAW AND THE PROTECTION OF THE WEAKER PARTY: A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE CONSTITUTIONALISATION OF CONTRACT LAW, WITH EMPHASIS ON RISKY FINANCIAL TRANSACTIONS,</i> European Law Publishers, München, 2007, pp. 23-56.</p>	<p style="text-align: center;">Adnan GÜRİZ, <i>HUKUK BAŞLANGICI,</i> Siyasal, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Kemal GÖZLER, <i>HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI,</i> Ekin, Bursa, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Şeref GÖZÜBÜYÜK, <i>HUKUKA GİRİŞ VE HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI,</i> Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">İsmail KAYAR, İlhan ÜZÜLMEZ, <i>HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI,</i> Seçkin, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Refik KORKUSUZ, <i>HUKUK BAŞLANGICI,</i> Doğa, İstanbul, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Necip BİLGE, <i>HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI VE KURUMLARI,</i> Turhan, Ankara, 2016.</p>

CHAPTER 5: CONSTITUTIONAL LAW

UNIT 1: MEANING OF CONSTITUTION	UNIT 2: TYPES OF CONSTITUTIONS	UNIT 3: CONSTITUTIONALISM IN THE WORLD AND TÜRKİYE
--	---	---

PURPOSE OF THIS CHAPTER

What does constitution mean?

Why do we need a constitution?

In this chapter, you will be able to define the basic terms of constitutional law such as constitution, types of constitutions and constitutionalism.

LEARNING OBJECTIVES

After studying this chapter, you should understand the following main points:

Meaning of Constitution

Types of Constitutions

Constitutionalism

IN-TEXT QUESTIONS

- 1) Please write three examples of political rights and duties regulated by the Constitution of 1982.
- 2) Please explain the concept of “soft constitution”.
- 3) Please write the main features of the Constitutional Amendments of 2010.

SELECTED BIBLIOGRAPHY/FURTHER READING

ENGLISH	TURKISH
<p style="text-align: center;">Rona AYBAY, AN INTRODUCTION TO LAW WITH SPECIAL REFERENCES TO TURKISH LAW, Alfa, İstanbul, 2013, pp. 97-110.</p> <p style="text-align: center;">Tuğrul ANSAY & Don WALLACE, INTRODUCTION TO TURKISH LAW, Wolters Kluwer, The Netherlands, 2011, pp. 19-50.</p> <p style="text-align: center;">Kudret GÜVEN, GENERAL PRINCIPLES OF TURKISH LAW, Yetkin, Ankara, 2016, pp. 139-149.</p> <p style="text-align: center;">Vedat Ahsen COŞAR, INTRODUCTION TO LAW & TURKISH LAW LECTURE NOTES, Aristo, İstanbul, 2019, pp. 155-180.</p> <p style="text-align: center;">Yücel OĞURLU/ Bünyamin GÜRPINAR, INTRODUCTION TO TURKISH LAW, XII Levha, İstanbul, 2015, pp. 69-79.</p> <p style="text-align: center;">Mahmut YAVAŞI, AN INTRODUCTION TO TURKISH LAW FOR NON-LAW STUDENTS, Dora, Bursa, 2015, pp. 60-76.</p> <p style="text-align: center;">Arif PAYASLIOĞLU, AN INTRODUCTION TO LAW AND THE TURKISH LEGAL SYSTEM, YÖK Matbaası, Ankara, 1993, pp. 54-63.</p> <p style="text-align: center;">Engin URAL, HANDBOOK OF TURKISH LAW, Önder Matbaa, Ankara, 1999, pp. 32-42.</p> <p style="text-align: center;">Naim KAPUCU, Halit PALABIYIK, TURKISH PUBLIC ADMINISTRATION: FROM TRADITION TO THE MODERN AGE, USAK, Ankara, 2008, pp. 23-46.</p>	<p style="text-align: center;">Adnan GÜRİZ, HUKUK BAŞLANGICI, Siyasal, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Kemal GÖZLER, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Ekin, Bursa, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Şeref GÖZÜBÜYÜK, HUKUKA GİRİŞ VE HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">İsmail KAYAR, İlhan ÜZÜLMEZ, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Seçkin, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Refik KORKUSUZ, HUKUK BAŞLANGICI, Doğa, İstanbul, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Necip BİLGE, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI VE KURUMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Kemal GÖZLER, ANAYASA HUKUKUNA GİRİŞ: GENEL ESASLAR VE TÜRK ANAYASA HUKUKU, Ekin, Bursa, 2017.</p>

Murat TUMAY, Feyzan ÖZBAY,
"Fundamental Elements of Turkish Constitutional Law" in
TURKISH PUBLIC LAW

(Eds. Refik KORKUSUZ, Fena İPEKEL KAYALI),
Seçkin, Ankara, 2018, pp. 25-51.

Hilaire BARNETT,
CONSTITUTIONAL & ADMINISTRATIVE LAW,
Routledge, London, 2017.

Yasuo HASEBE and Cesare PINELLI,
"Constitutions" in
ROUTLEDGE HANDBOOK OF CONSTITUTIONAL LAW (Edited by Mark
TUSHNET, Thomas FLEINER and Cheryl SAUNDERS),
Routledge, Croydon, 2013.

Aalt Willem HERINGA,
"Constitutional Law" in **INTRODUCTION TO LAW**,
Jaap HAGE-Bram AKKERMANS (Ed),
Springer, London, 2014, pp. 157-188.

Giovanni SARTORI,
"Constitutionalism: A Preliminary Discussion",
The American Political Science Review, Vol. 56, No. 4 (Dec., 1962), pp.
853-864.

Jose Luis CORDEIRO,
"Constitutions around the World: A View from Latin America",
Discussion Papers, No.164, July 2008, available at
<https://www.ide.go.jp/English/Publish/Download/Dp/164.html>

CHAPTER 6: ADMINISTRATIVE LAW

UNIT 1: CONCEPT OF ADMINISTRATION	UNIT 2: THE BIRTH OF ADMINISTRATIVE LAW IN FRANCE AND TÜRKİYE	UNIT 3: CONSTITUTIONAL PRINCIPLES OF TURKISH ADMINISTRATIVE STRUCTURE
--	--	--

PURPOSE OF THIS CHAPTER

What is administration?

What are the differences between public and private administration?

How was administrative law born?

How has administrative law developed in France and Türkiye?

In this chapter, you will be able to identify, explain and apply the principles of administrative law, in particular with regard to the administrative organisation.

LEARNING OBJECTIVES

After studying this chapter, you should understand the following main points:

Concept of Administration

Birth and Features of Administrative Law

Constitutional Principles of Turkish Administrative Structure

IN-TEXT QUESTIONS

- 1) Please write a short essay explaining why we pay tax.
- 2) Please briefly explain Turkish taxation system.
- 3) Please explain the classification of motor vehicles in terms of motor vehicles tax.

SELECTED BIBLIOGRAPHY/FURTHER READING

ENGLISH	TURKISH
<p style="text-align: center;">Revenue Administration, TURKISH TAXATION SYSTEM, 2016. Available on http://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/taxation_system2016.pdf</p> <p style="text-align: center;">Kudret GÜVEN, GENERAL PRINCIPLES OF TURKISH LAW, Yetkin, Ankara, 2016, pp. 239-245.</p> <p style="text-align: center;">Vedat Ahsen COŞAR, INTRODUCTION TO LAW & TURKISH LAW LECTURE NOTES, Aristo, İstanbul, 2019, pp. 234-239.</p> <p style="text-align: center;">Yücel OĞURLU/ Bünyamin GÜRPINAR, INTRODUCTION TO TURKISH LAW, XII Levha, İstanbul, 2015, p. 86.</p> <p style="text-align: center;">Mahmut YAVAŞI, AN INTRODUCTION TO TURKISH LAW FOR NON-LAW STUDENTS, Dora, Bursa, 2015, pp. 97-103.</p> <p style="text-align: center;">Emine Sevcan ARTUN, Ahmet Emrah GEÇER, Arzu KALYON, “Turkish General Tax Law” in TURKISH PUBLIC LAW (Eds. Refik KORKUSUZ, Fena İPEKEL KAYALI), Seçkin, Ankara, 2018, pp. 203-234.</p> <p style="text-align: center;">Arzu KALYON, Ahmet Emrah GEÇER, Emine Sevcan ARTUN, “Turkish Taxation System” in TURKISH PUBLIC LAW (Eds. Refik KORKUSUZ, Fena İPEKEL KAYALI), Seçkin, Ankara, 2018, pp. 235-246.</p> <p style="text-align: center;">Geoffrey MORSE, David WILLIAMS and Sandra EDEN, PRINCIPLES OF TAX LAW, Sweet & Maxwell, London, 2016.</p>	<p style="text-align: center;">Adnan GÜRİZ, HUKUK BAŞLANGICI, Siyasal, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Kemal GÖZLER, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Ekin, Bursa, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Şeref GÖZÜBÜYÜK, HUKUKA GİRİŞ VE HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">İsmail KAYAR, İlhan ÜZÜLMEZ, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Seçkin, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Refik KORKUSUZ, HUKUK BAŞLANGICI, Doğa, İstanbul, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Necip BİLGE, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI VE KURUMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Mualla ÖNCEL, Ahmet KUMRULU, Nami ÇAĞAN, VERGİ HUKUKU, Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Yusuf Ziya TAŞKAN, VERGİ HUKUKU, Adalet, Ankara, 2018.</p>

CHAPTER 8: INTERNATIONAL LAW

UNIT 1: CONCEPT OF THE STATE	UNIT 2: ELEMENTS OF THE STATE	UNIT 3: THEORIES OF THE STATE
---	--	--

PURPOSE OF THIS CHAPTER

What is territorial water?

What is citizenship?

What is sovereignty?

In this chapter, you will be able to learn constitutive elements of the state. Also, you will briefly study doctrine related to the origins of the state.

LEARNING OBJECTIVES

After studying this chapter, you should understand the following main points:

Elements of the state

Major theories on the origin of the state

IN-TEXT QUESTIONS

- 1) Please explain the outstanding issues in the Aegean Sea between Türkiye and Greece.
- 2) Please explain the differences between the state and nation.
- 3) Please briefly explain social contract theory.

SELECTED BIBLIOGRAPHY/FURTHER READING

ENGLISH	TURKISH
<p style="text-align: center;">Rona AYBAY, <i>AN INTRODUCTION TO LAW WITH SPECIAL REFERENCES TO TURKISH LAW</i>, Alfa, İstanbul, 2013, pp. 130-134.</p> <p style="text-align: center;">Kudret GÜVEN, <i>GENERAL PRINCIPLES OF TURKISH LAW</i>, Yetkin, Ankara, 2016, pp. 167-175.</p> <p style="text-align: center;">Vedat Ahsen COŞAR, <i>INTRODUCTION TO LAW & TURKISH LAW LECTURE NOTES</i>, Aristo, İstanbul, 2019, pp. 240-244.</p> <p style="text-align: center;">Mahmut YAVAŞI, <i>AN INTRODUCTION TO TURKISH LAW FOR NON-LAW STUDENTS</i>, Dora, Bursa, 2015 p. 48.</p> <p style="text-align: center;">Arif PAYASLIOĞLU, <i>AN INTRODUCTION TO LAW AND THE TURKISH LEGAL SYSTEM</i>, YÖK Matbaası, Ankara, 1993, pp. 86-87.</p> <p style="text-align: center;">Engin URAL, <i>HANDBOOK OF TURKISH LAW</i>, Önder Matbaa, Ankara, 1999, pp. 58-60.</p> <p style="text-align: center;">Tülây YILDIRIM MAT, Miray AZAKLI KÖSE, <i>“Public International Law” in TURKISH PUBLIC LAW</i> (Eds. Refik KORKUSUZ, Fena İPEKEL KAYALI), Seçkin, Ankara, 2018, pp. 247-273.</p> <p style="text-align: center;">Menno T. KAMMINGA, <i>“International Law” in INTRODUCTION TO LAW</i>, Jaap HAGE-Bram AKKERMANS (Ed), Springer, London, 2014, pp. 241-260.</p> <p style="text-align: center;">Albert Venn DICEY, <i>INTRODUCTION TO THE STUDY OF THE LAW OF THE CONSTITUTION</i>, Macmillan, London, 1915.</p>	<p style="text-align: center;">Adnan GÜRİZ, <i>HUKUK BAŞLANGICI</i>, Siyasal, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Kemal GÖZLER, <i>HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI</i>, Ekin, Bursa, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Şeref GÖZÜBÜYÜK, <i>HUKUKA GİRİŞ VE HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI</i>, Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">İsmail KAYAR, İlhan ÜZÜLMEZ, <i>HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI</i>, Seçkin, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Refik KORKUSUZ, <i>HUKUK BAŞLANGICI</i>, Doğa, İstanbul, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Necip BİLGE, <i>HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI VE KURUMLARI</i>, Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Enver BOZKURT, Yasin POYRAZ, Selcen ERDAL <i>DEVLETLER HUKUKU</i>, Legem, Ankara, 2018.</p>

Franz OPPENHEIMER,
**THE STATE: ITS HISTORY AND
 DEVELOPMENT VIEWED SOCIOLOGICALLY,**
 authorized translation by John M. Gitterman (New York: B.W. Huebsch,
 1922),
 available on [http://lf-oll.s3.amazonaws.com/titles/
 1662/Oppenheimer_0315_EBk_v6.0.pdf](http://lf-oll.s3.amazonaws.com/titles/1662/Oppenheimer_0315_EBk_v6.0.pdf)

James Wilford GARNER,
**INTRODUCTION TO POLITICAL SCIENCE:
 A TREATISE ON THE ORIGIN, NATURE, FUNCTIONS
 AND ORGANISATION OF THE STATE,**
 American Book, New York, 1910.

Johann Caspar BLUNTSCHLI,
THE THEORY OF THE STATE,
 Batoche, Ontario, 2000.

Anup Chand KAPUR,
PRINCIPLES OF POLITICAL SCIENCE,
 Chand, 2014.

Urmila SHARMA, S.K. SHARMA,
PRINCIPLES AND THEORY OF POLITICAL SCIENCE,
 Atlantic, Delhi, 2007.

Robert L. CARNEIRO,
"A Theory on the Origin of the State",
 Science, New Series, Vol. 169, 1970, pp. 733-738.

Stephen KRASNER,
"Abiding Sovereignty",
 International Political Science Review, 22 (July 2001).

Barrie AXFOD, Gary K. BROWNING, Richard HUGGINS, Ben ROSAMOND, John
 TURNER,
POLITICS: AN INTRODUCTION,
 Routledge, London, 2005.

S. SUBRAMANIAN,
POLITICAL SCIENCE,
 available on
www.textbooksonline.tn.nic.in/books/11/std11-polsci-em.pdf

National Institute of Open Schooling (NIOS),
POLITICAL SCIENCE,
 available on
[https://www.drishtiiias.com/images/pdf/sr.%20secondary%20political%20sci
 ence.pdf](https://www.drishtiiias.com/images/pdf/sr.%20secondary%20political%20science.pdf)

CHAPTER 9: CRIMINAL LAW

<p>UNIT 1:</p> <p>DEFINITION OF CRIMINAL LAW</p>	<p>UNIT 2:</p> <p>MAJOR ASPECTS OF CRIMINAL LAW</p>	<p>UNIT 3:</p> <p>AIM OF PUNISHMENT</p>
--	---	---

PURPOSE OF THIS CHAPTER

What is crime?

What are the major aspects of criminal law?

Why should the state punish criminals?

In this chapter, you will be able to define the concepts of crime and punishment. You will be able to list the crimes and punishments in the Turkish Penal Code. You will also understand the aims of punishment.

LEARNING OBJECTIVES

After studying this chapter, you should understand the following main points:

Definition of Criminal Law

Major Aspects of Criminal Law

Aim of Punishment

IN-TEXT QUESTIONS

- 1) Please write five offences against liberty regulated by the Turkish Penal Code.
- 2) Please write the element that “No crime and punishment without law” requires.
- 3) Please explain the aim of punishment.

SELECTED BIBLIOGRAPHY/FURTHER READING

ENGLISH	TURKISH
<p style="text-align: center;">Rona AYBAY, AN INTRODUCTION TO LAW WITH SPECIAL REFERENCES TO TURKISH LAW, Alfa, İstanbul, 2013, pp. 119-125.</p> <p style="text-align: center;">Kudret GÜVEN, GENERAL PRINCIPLES OF TURKISH LAW, Yetkin, Ankara, 2016, pp. 176-189.</p> <p style="text-align: center;">Vedat Ahsen COŞAR, INTRODUCTION TO LAW & TURKISH LAW LECTURE NOTES, Aristo, İstanbul, 2019, pp. 192-203.</p> <p style="text-align: center;">Yücel OĞURLU/ Bünyamin GÜRPINAR, INTRODUCTION TO TURKISH LAW, XII Levha, İstanbul, 2015, pp. 81-82.</p> <p style="text-align: center;">Mahmut YAVAŞI, AN INTRODUCTION TO TURKISH LAW FOR NON-LAW STUDENTS, Dora, Bursa, 2015, pp. 83-94.</p> <p style="text-align: center;">Arif PAYASLIOĞLU, AN INTRODUCTION TO LAW AND THE TURKISH LEGAL SYSTEM, YÖK Matbaası, Ankara, 1993, pp. 73-86.</p> <p style="text-align: center;">Engin URAL, HANDBOOK OF TURKISH LAW, Önder Matbaa, Ankara, 1999, pp. 47-49.</p> <p style="text-align: center;">Güşlaş BOSTANCI BOZBAYINDIR, “<i>Criminal Law</i>” in INTRODUCTION TO LAW, Gökhan GÜNEYSU (Ed), ANADOLU UNIVERSITY PUBLICATION NO: 3598, pp. 111-133.</p> <p style="text-align: center;">Hakan HAKERİ, Derya TEKİN, Melik KARTAL, Kübra TUNÇ, “<i>Turkish Criminal Law and Criminal Procedure Law</i>” in TURKISH PUBLIC LAW (Eds. Refik KORKUSUZ, Fena İPEKEL KAYALI), Seçkin, Ankara, 2018, pp. 109-201.</p>	<p style="text-align: center;">Adnan GÜRİZ, HUKUK BAŞLANGICI, Siyasal, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Kemal GÖZLER, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Ekin, Bursa, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Şeref GÖZÜBÜYÜK, HUKUKA GİRİŞ VE HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">İsmail KAYAR, İlhan ÜZÜLMEZ, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Seçkin, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Refik KORKUSUZ, HUKUK BAŞLANGICI, Doğa, İstanbul, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Necip BİLGE, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI VE KURUMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p>

Lisa M. STORM,
CRIMINAL LAW BY STORM,
Lulu Publishing, 2015.

William L. BARNES,
**"Revenge on Utilitarianism:
Renouncing a Comprehensive Economic Theory
of Crime and Punishment"**,
Indiana Law Journal, Volume 74, Issue 2, 1999.

J.M. CANALS,
"Classicism, Positivism and Social Defense",
50 J. Crim. L. & Criminology 541 (1959-1960).

CHAPTER 10: CIVIL LAW

<p>UNIT 1:</p> <p>TURKISH CIVIL LAW</p> <p>LAW OF PERSONS FAMILY LAW LAW OF SUCCESSION LAW OF PROPERTY</p>	<p>UNIT 2:</p> <p>TURKISH LAW OF OBLIGATIONS</p>
---	--

PURPOSE OF THIS CHAPTER

When do human beings gain personality?

What are the duties of husbands/wives?

What happens to the property of someone when s/he dies?

In this chapter, you will be able to learn the fundamental concepts of the Turkish civil law and the law of obligations.

LEARNING OBJECTIVES

After studying this chapter, you should understand the following main points:

Turkish Civil Law

Law of Persons

Family Law

Law of Succession

Law of Property

Turkish Law of Obligations

IN-TEXT QUESTIONS

- 1) Please write the need for the presumption of death.
- 2) Please explain legal consequences of marriage and divorce.
- 3) Please explain the concept of “reserved portion” in the law of succession.

SELECTED BIBLIOGRAPHY/FURTHER READING

ENGLISH	TURKISH
<p style="text-align: center;">Rona AYBAY, AN INTRODUCTION TO LAW WITH SPECIAL REFERENCES TO TURKISH LAW, Alfa, İstanbul, 2013, pp. 136-147.</p> <p style="text-align: center;">Tuğrul ANSAY & Don WALLACE, INTRODUCTION TO TURKISH LAW, Wolters Kluwer, The Netherlands, 2011 pp. 91-173.</p> <p style="text-align: center;">Kudret GÜVEN, GENERAL PRINCIPLES OF TURKISH LAW, Yetkin, Ankara, 2016, pp. 21-112.</p> <p style="text-align: center;">Vedat Ahsen COŞAR, INTRODUCTION TO LAW & TURKISH LAW LECTURE NOTES, Aristo, İstanbul, 2019, pp. 250-286.</p> <p style="text-align: center;">Yücel OĞURLU/ Bünyamin GÜRPINAR, INTRODUCTION TO TURKISH LAW, XII Levha, İstanbul, 2015, pp. 86-94.</p> <p style="text-align: center;">Mahmut YAVAŞI, AN INTRODUCTION TO TURKISH LAW FOR NON-LAW STUDENTS, Dora, Bursa, 2015, pp. 109-136.</p> <p style="text-align: center;">Arif PAYASLIOĞLU, AN INTRODUCTION TO LAW AND THE TURKISH LEGAL SYSTEM, YÖK Matbaası, Ankara, 1993, pp. 88-104.</p> <p style="text-align: center;">Engin URAL, HANDBOOK OF TURKISH LAW, Önder Matbaa, Ankara, 1999, pp. 61-71.</p> <p style="text-align: center;">Şebnem AKİPEK ÖCAL, “Introduction to Civil Law” in INTRODUCTION TO LAW, Gökhan GÜNEYSU (Ed), ANADOLU UNIVERSITY PUBLICATION NO: 3598, pp. 145-162.</p> <p style="text-align: center;">Ümit GEZDER, Yasin BÜYÜK, Hasan Ali AKAY, MELİKE ERGÜN, “Turkish Civil Law” in TURKISH PUBLIC LAW (Eds. Refik KORKUSUZ, Fena İPEKEL KAYALI), Seçkin, Ankara, 2018, pp. 37-75.</p>	<p style="text-align: center;">Adnan GÜRİZ, HUKUK BAŞLANGICI, Siyasal, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Kemal GÖZLER, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Ekin, Bursa, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Şeref GÖZÜBÜYÜK, HUKUKA GİRİŞ VE HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">İsmail KAYAR, İlhan ÜZÜLMEZ, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Seçkin, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Refik KORKUSUZ, HUKUK BAŞLANGICI, Doğa, İstanbul, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Necip BİLGE, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI VE KURUMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p>

CHAPTER 11: COMMERCIAL LAW

<p>UNIT 1:</p> <p>GENERAL PRINCIPLES OF COMMERCIAL LAW</p>	<p>UNIT 2:</p> <p>TURKISH COMMERCIAL LAW</p>
--	--

PURPOSE OF THIS CHAPTER

Who is a merchant?

What are the main characteristics of business associations?

In this chapter, you will be able to define the concept of merchant. You will also be able to learn main actors of business life such as business associations.

LEARNING OBJECTIVES

After studying this chapter, you should understand the following main points:

Commercial (Business) Enterprises

Business Associations (Corporate Law)

Commercial Papers (Negotiable Instruments)

Transport Business

Maritime Law

Insurance Law

IN-TEXT QUESTIONS

- 1) Please explain the concept of “merchant”.
- 2) Please explain the main characteristics of commercial law.
- 3) Please write the features of joint stock companies.

SELECTED BIBLIOGRAPHY/FURTHER READING

ENGLISH	TURKISH
<p style="text-align: center;">Rona AYBAY, AN INTRODUCTION TO LAW WITH SPECIAL REFERENCES TO TURKISH LAW, Alfa, İstanbul, 2013, pp. 147- 154.</p> <p style="text-align: center;">Kudret GÜVEN, GENERAL PRINCIPLES OF TURKISH LAW, Yetkin, Ankara, 2016, pp. 112-115, pp. 113-130.</p> <p style="text-align: center;">Vedat Ahsen COŞAR, INTRODUCTION TO LAW & TURKISH LAW LECTURE NOTES, Aristo, İstanbul, 2019, pp. 310-330.</p> <p style="text-align: center;">Yücel OĞURLU/ Bünyamin GÜRPINAR, INTRODUCTION TO TURKISH LAW, XII Levha, İstanbul, 2015, p. 95.</p> <p style="text-align: center;">Mahmut YAVAŞI, AN INTRODUCTION TO TURKISH LAW FOR NON-LAW STUDENTS, Dora, Bursa, 2015, pp. 152-166.</p> <p style="text-align: center;">Arif PAYASLIOĞLU, AN INTRODUCTION TO LAW AND THE TURKISH LEGAL SYSTEM, YÖK Matbaası, Ankara, 1993, pp. 104.107.</p> <p style="text-align: center;">Engin URAL, HANDBOOK OF TURKISH LAW, Önder Matbaa, Ankara, 1999, pp. 72-75.</p> <p style="text-align: center;">Gamze AŞÇIOĞLU-ÖZ, “Commercial Law in Turkey with Specific Reference to Rules Related to Competition in Turkish Legal System” in INTRODUCTION TO LAW, Gökhan GÜNEYSU (Ed), ANADOLU UNIVERSITY PUBLICATION NO: 3598, pp. 217-225.</p> <p style="text-align: center;">Kerim ATAMER, Handan CACINA, Seçil ERBAY, Samim ÜNAN, Mehpare YÜCEL, NEW TURKISH INSURANCE CONTRACT LAW: Free Translation of the Provisions of the Turkish Commercial Code Regarding Insurance Contracts, Sigorta Hukuku Türk Derneği, İstanbul, 2012.</p>	<p style="text-align: center;">Adnan GÜRİZ, HUKUK BAŞLANGICI, Siyasal, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Kemal GÖZLER, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Ekin, Bursa, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Şeref GÖZÜBÜYÜK, HUKUKA GİRİŞ VE HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">İsmail KAYAR, İlhan ÜZÜLMEZ, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Seçkin, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Refik KORKUSUZ, HUKUK BAŞLANGICI, Doğa, İstanbul, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Necip BİLGE, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI VE KURUMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p>

Emin ÇAMURCU, "*Law of Commercial Enterprise*";
Ferna İPEKEL KAYALI, "*Turkish Company Law*";
Hasan Onur AKAY, "*Turkish Law of Negotiable Instruments*";
Hacı KARA, "*Turkish Maritime Law*";
M. Barış GÜNAY, Sena YAZICI, "*Turkish Insurance Law*" in
TURKISH PUBLIC LAW
(Eds. Refik KORKUSUZ, Ferna İPEKEL KAYALI),
Seçkin, Ankara, 2018, pp. 221-353.

Zeynep DİNÇER,
"*Reform in Duties of Directors in Turkish Public Companies: Legislative
Experiences from UK Companies*",
Hacettepe HFD, 6(2) 2016, 49-106.

Istanbul Chamber Commerce,
**COMPANY ESTABLISHMENT
AND REGISTRATION PROCEDURES
IN TURKEY,**
İstanbul, 2014.

Michael FURMSTON and Jason CHUAH,
COMMERCIAL LAW,
Pearson, London, 2013.

Jaap HAGE,
"*Foundations*" in **INTRODUCTION TO LAW,**
Jaap HAGE-Bram AKKERMANS (Ed),
Springer, London, 2014, pp. 1-22.

CHAPTER 12: PRIVATE INTERNATIONAL LAW

UNIT 1: CONFLICT OF LAW	UNIT 2: LAW OF NATIONALITY	UNIT 3: LAW OF ALIENS
--	---	--

PURPOSE OF THIS CHAPTER

Can a German citizen and a French citizen marry in Türkiye?

What is nationality?

Who is stateless?

In this chapter, you will be able to understand basic principles of the Conflict of Law. You will also will be able to learn the concepts of nationality and stateless.

LEARNING OBJECTIVES

After studying this chapter, you should understand the following main points:

Conflict of Law

Law of Nationality

Law of Aliens

IN-TEXT QUESTIONS

- 1) Let's imagine: If a dispute arising from a contract signed in Germany between a Turkish Company and a British Company for the delivery of goods in Italy were brought before the İstanbul Commercial Court. Do you think that the İstanbul Commercial Court has the jurisdiction to hear the case?
- 2) Please explain the concept of "alien" in terms of the law of aliens.
- 3) If you are a foreign student in Türkiye, what kind of resident permit do you need?

SELECTED BIBLIOGRAPHY/FURTHER READING

ENGLISH	TURKISH
<p style="text-align: center;">Rona AYBAY, AN INTRODUCTION TO LAW WITH SPECIAL REFERENCES TO TURKISH LAW, Alfa, İstanbul, 2013, pp. 154-159.</p> <p style="text-align: center;">Kudret GÜVEN, GENERAL PRINCIPLES OF TURKISH LAW, Yetkin, Ankara, 2016, pp. 192-205.</p> <p style="text-align: center;">Vedat Ahsen COŞAR, INTRODUCTION TO LAW & TURKISH LAW LECTURE NOTES, Aristo, İstanbul, 2019, pp. 332-343.</p> <p style="text-align: center;">Yücel OĞURLU/ Bünyamin GÜRPINAR, INTRODUCTION TO TURKISH LAW, XII Levha, İstanbul, 2015, pp. 95-96.</p> <p style="text-align: center;">Arif PAYASLIOĞLU, AN INTRODUCTION TO LAW AND THE TURKISH LEGAL SYSTEM, YÖK Matbaası, Ankara, 1993, pp. 107-110.</p> <p style="text-align: center;">Engin URAL, HANDBOOK OF TURKISH LAW, Önder Matbaa, Ankara, 1999, pp. 76-77.</p> <p style="text-align: center;">Kazım ÇINAR, "Turkish Private International Law" in TURKISH PUBLIC LAW (Eds. Refik KORKUSUZ, Fena İPEKEL KAYALI), Seçkin, Ankara, 2018, pp. 475-504.</p> <p style="text-align: center;">Emily FINCH and Stefan FAFINSKI, CRIMINAL LAW, Pearson, London, 2017.</p>	<p style="text-align: center;">Adnan GÜRİZ, HUKUK BAŞLANGICI, Siyasal, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Kemal GÖZLER, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Ekin, Bursa, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Şeref GÖZÜBÜYÜK, HUKUKA GİRİŞ VE HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">İsmail KAYAR, İlhan ÜZÜLMEZ, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI, Seçkin, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Refik KORKUSUZ, HUKUK BAŞLANGICI, Doğa, İstanbul, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Necip BİLGE, HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI VE KURUMLARI, Turhan, Ankara, 2016.</p>

CHAPTER 13: PROCEDURAL LAW

<p>UNIT 1:</p> <p>LAW OF CIVIL PROCEDURE</p>	<p>UNIT 2:</p> <p>LAW OF CRIMINAL PROCEDURE</p>	<p>UNIT 3:</p> <p>LAW OF ADMINISTRATIVE PROCEDURE</p>
--	---	---

PURPOSE OF THIS CHAPTER

Who is the plaintiff?

What is the role of a prosecutor?

Which suits can you file in an administrative court?

In this chapter, you will have a basic knowledge of procedural rules and understand the differences among civil, criminal and administrative procedural rules.

LEARNING OBJECTIVES

After studying this chapter, you should understand the following main points:

The Law of Civil Procedure

The Law of Criminal Procedure

The Law of Administrative Procedure

IN-TEXT QUESTIONS

- 1) Please write the grounds of arrest in the law of Turkish criminal procedure.
- 2) Please explain the main function of prosecutor in Türkiye.
- 3) Please explain the main features of the law of Turkish administrative procedure.

SELECTED BIBLIOGRAPHY/FURTHER READING

ENGLISH	TURKISH
<p style="text-align: center;">Rona AYBAY, <i>AN INTRODUCTION TO LAW WITH SPECIAL REFERENCES TO TURKISH LAW,</i> Alfa, İstanbul, 2013, pp. 125-130.</p> <p style="text-align: center;">Tuğrul ANSAY & Don WALLACE, <i>INTRODUCTION TO TURKISH LAW,</i> Wolters Kluwer, The Netherlands, 2011, pp. 213-235 and 237-256.</p> <p style="text-align: center;">Kudret GÜVEN, <i>GENERAL PRINCIPLES OF TURKISH LAW,</i> Yetkin, Ankara, 2016, pp. 229-238.</p> <p style="text-align: center;">Vedat Ahsen COŞAR, <i>INTRODUCTION TO LAW & TURKISH LAW LECTURE NOTES,</i> Aristo, İstanbul, 2019, pp. 207-232.</p> <p style="text-align: center;">Yücel OĞURLU/ Bünyamin GÜRPINAR, <i>INTRODUCTION TO TURKISH LAW,</i> XII Levha, İstanbul, 2015, pp. 82-85.</p> <p style="text-align: center;">Arif PAYASLIOĞLU, <i>AN INTRODUCTION TO LAW AND THE TURKISH LEGAL SYSTEM,</i> YÖK Matbaası, Ankara, 1993, pp. 79-85.</p> <p style="text-align: center;">Engin URAL, <i>HANDBOOK OF TURKISH LAW,</i> Önder Matbaa, Ankara, 1999, pp. 50-54.</p> <p style="text-align: center;">Mustafa GÖKSU, "<i>Law of Civil Procedure, Compulsory Enforcement and Bankruptcy</i>" in <i>INTRODUCTION TO LAW,</i> Gökhan GÜNEYSU (Ed), ANADOLU UNIVERSITY PUBLICATION NO: 3598, pp. 169-201.</p>	<p style="text-align: center;">Adnan GÜRİZ, <i>HUKUK BAŞLANGICI,</i> Siyasal, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Kemal GÖZLER, <i>HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI,</i> Ekin, Bursa, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Şeref GÖZÜBÜYÜK, <i>HUKUKA GİRİŞ VE HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI,</i> Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">İsmail KAYAR, İlhan ÜZÜLMEZ, <i>HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI,</i> Seçkin, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Refik KORKUSUZ, <i>HUKUK BAŞLANGICI,</i> Doğa, İstanbul, 2014.</p>

Elif Irmak BÜYÜK, *“Turkish Civil Procedure Law”* in
TURKISH PUBLIC LAW,
(Eds. Refik KORKUSUZ, Fena İPEKEL KAYALI),
Seçkin, Ankara, 2018, pp. 401-433.

Fokke FERNHOUT and Remco van RHEE,
“Elements of Procedural Law” in ***INTRODUCTION TO LAW,***
Jaap HAGE-Bram AKKERMANS (Ed),
Springer, London, 2014, pp. 287-311.

LEGAL SUPPORT is the official website of the Project on Support to Court Management System in Turkey, implemented by the Council of Europe in cooperation with the Ministry of Justice and financed by the European Union, has been running since 1 December 2007 and will end on 30 November 2009, http://www.hukukiyardim.gov.tr/legal_aid/index.html

CHAPTER 14: BRANCHES OF LAW WHERE PUBLIC AND PRIVATE LAW CHARACTERISTICS ARE MIXED

UNIT 1: LABOUR LAW	UNIT 2: ENVIRONMENTAL LAW	UNIT 3: BANKING LAW
---	--	--

PURPOSE OF THIS CHAPTER

What is labour law?

What is environmental law?

What is banking law?

In this chapter, you will learn the creation, incidents and termination of the individual employment contracts; the basic principles of environmental law; a comprehension of the principles of banking law.

LEARNING OBJECTIVES

After studying this chapter, you should understand the following main points:

Labour Law

Environmental Law

Banking Law

IN-TEXT QUESTIONS

- 1) Please write the legal qualifications of an employment contract.
- 2) Please explain the concept of “sustainable development” in environmental law.
- 3) Please briefly explain the types of banking licenses according to the Banking Law No 5411.

SELECTED BIBLIOGRAPHY/FURTHER READING

ENGLISH	TURKISH
<p style="text-align: center;">Rona AYBAY, <i>AN INTRODUCTION TO LAW WITH SPECIAL REFERENCES TO TURKISH LAW,</i> Alfa, İstanbul, 2013, pp. 160-161.</p> <p style="text-align: center;">Kudret GÜVEN, <i>GENERAL PRINCIPLES OF TURKISH LAW,</i> Yetkin, Ankara, 2016, pp. 239-245.</p> <p style="text-align: center;">Vedat Ahsen COŞAR, <i>INTRODUCTION TO LAW & TURKISH LAW LECTURE NOTES,</i> Aristo, İstanbul, 2019, pp. 344-383.</p> <p style="text-align: center;">Yücel OĞURLU/ Bünyamin GÜRPINAR, <i>INTRODUCTION TO TURKISH LAW,</i> XII Levha, İstanbul, 2015, p. 97.</p> <p style="text-align: center;">Arif PAYASLIOĞLU, <i>AN INTRODUCTION TO LAW AND THE TURKISH LEGAL SYSTEM,</i> YÖK Matbaası, Ankara, 1993, pp. 110-111.</p> <p style="text-align: center;">Engin URAL, <i>HANDBOOK OF TURKISH LAW,</i> Önder Matbaa, Ankara, 1999, pp. 78-80.</p> <p style="text-align: center;">Mustafa GÖKSU, “<i>Law of Civil Procedure, Compulsory Enforcement and Bankruptcy</i>” in <i>INTRODUCTION TO LAW,</i> Gökhan GÜNEYSU (Ed), ANADOLU UNIVERSITY PUBLICATION NO: 3598, pp. 169-201.</p>	<p style="text-align: center;">Adnan GÜRİZ, <i>HUKUK BAŞLANGICI,</i> Siyasal, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Kemal GÖZLER, <i>HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI,</i> Ekin, Bursa, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Şeref GÖZÜBÜYÜK, <i>HUKUKA GİRİŞ VE HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI,</i> Turhan, Ankara, 2016.</p> <p style="text-align: center;">İsmail KAYAR, İlhan ÜZÜLMEZ, <i>HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI,</i> Seçkin, Ankara, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Refik KORKUSUZ, <i>HUKUK BAŞLANGICI,</i> Doğa, İstanbul, 2014.</p> <p style="text-align: center;">Necip BİLGE, <i>HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI VE KURUMLARI,</i> Turhan, Ankara, 2016.</p>

<p>Refik KORKUSUZ, Ömer UĞUR, “Turkish Individual Labour Law”; Refik KORKUSUZ, Muhammed İsmail ÇEKİÇ, Didem YALÇINTAŞ, “Turkish Collective Labour Law” in TURKISH PUBLIC LAW (Eds. Refik KORKUSUZ, Fena İPEKEL KAYALI), Seçkin, Ankara, 2018, pp. 109-157.</p> <p>Tankut CENTEL, INTRODUCTION TO TURKISH LABOUR LAW, Springer, Due: November 2017.</p>	
--	--

Prof. Dr. Özgür BİYAN

APARTMAN VE SİTE YÖNETİMİ

HUKUKİ VE MALİ REHBER

KAT MALİKLERİ, YÖNETİCİLER VE YÖNETİM ŞİRKETLERİ İÇİN TEMEL BAŞVURU KİTABI

Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 9.Baskı

Yorumlu ve Güncel Açıklamalar
Konu ile İlgili Temel Bilgiler
Sıkça Sorulan Sorular
Vergisel Yükümlülükler ve Muhasebe
Kat Mülkiyeti Kanunu (Tam Metin)
Toplam 61 Emsal İçtihat (Tam Metin)
65 Adet Özelge (Tam Metin)
45 Adet Soru-Cevap
Kavram Dizini

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Apartman, Site ve İşhanı Yönetimleri
Özgür Biyan

Hukuk Yayınları Dizisi – 1671

Dokuzuncu Baskı : Ekim, 2024
Sekizinci Baskı : Mart, 2022
Yedinci Baskı : Şubat, 2019
Altıncı Baskı : Mart, 2017
Beşinci Baskı : Mayıs, 2015
Dördüncü Baskı : Mayıs, 2013
Üçüncü Baskı : Temmuz, 2011

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 24 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr-adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Apsiyon Bilişim Sistemleri A.Ş.

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Ahmet AYAR, "Kat Mülkiyetinde Ortak Giderlerin Paylaşılması Sorunu", YÜHFD C. XVIII S.2 (2021).
- Ahmet KAVAK, "Apartman ve Site Yönetimlerinde İstihdam Edilen Güvenlik Görevlisi ve Bekçi Ücretlerinin Vergilendirilmesi Gerekli Midir?", Dünya Gazetesi, 10 Ağustos 2011.
- Ahmet TÜRKMEN ve Burak KEÇECİOĞLU, "Kat Mülkiyetine Tabi Yapılarda Profesyonel Yöneticilik Sözleşmesi", D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan, C. 19, Özel Sayı-2017.
- Anlı ATAÖV ve Sevin OSMAY, "Türkiye'de Kentsel Dönüşüme Yöntemsel Bir Yaklaşım", METU JFA, 2007/2.
- Arif TEMİR, "Kapıcı Konutları, Yöneticiler ve Kapıcılar", Yaklaşım, Sayı:120, Aralık 2002.
- Arif TEMİR, "Apartmanlarda İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatına Göre Risk Değerlendirmesi Örneği", Yaklaşım, Mart 2013, Sayı: 243.
- Ayhan YALÇIN, Apartman Yöneticisinin El Kitabı, Geçit Kitabevi, 24.Baskı, İstanbul, Temmuz 2007.
- Bayram GÜZEL, "Apartman ve Site Yönetimleri ile İlgili Vergisel Sorunlar", Yaklaşım, Sayı:100, Nisan 2001.
- Bekir GEÇER, İş Hukuku İşveren Rehberi, Yaklaşım Yayınları, Ankara, Ekim 2005, s.216.
- Coşkun Çaldağ, "Arsa Payının Düzeltilmesi Davası Ve Özellik Arz Eden Bazı Hususlar", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl: 13, Sayı: 50 (Nisan 2022)
- Cumhur Sinan ÖZDEMİR, "Kapıcıya Ödenecek Kıdem Tazminatından Kiracı Sorumlu Olur mu?", http://www.alomaliye.com/2009/cumhur_sinan_kapiciya_kidem.htm, (Erişim:11.03.2011).
- Cumhur Sinan ÖZDEMİR, İş Kanunu Uygulama Rehberi, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara Kasım 2005.
- Cüneyt OLGAC, "Kıdem Tazminatına Hak Kazanma Şartları Hesaplanması ve Uygulamada Yaşanan Sorunlar ile Çözüm Önerileri", Yaklaşım, Sayı:171, Mart 2007.

Deniz Tavşancı KALAFATOĞLU, "Türkiye'de Hayvan Hakları", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt:93, Sayı:6, 2019.

Ejder YILMAZ, Hukuk Sözlüğü, 1992, Ankara.

- Elif DEMİRHAN, "Apartmanlarda Balkon Kapatma Olayı ve Danıştay'ın Görüşü", Yaklaşım, Sayı:150, Haziran 2005.
- Emre CUMALIOĞLU, "Medeni Hukukta Hayvan Hakları ve Hayvanlar Üzerindeki Hak", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan, C.19, Özel Sa-yı-2017
- Erdal CANPOLAT, "Apartman Yöneticilerine Toplu Yapı Konutlarının Yönetim ve Denetim Kurulu Üyelerine Ödenen Ücretlerin Vergi Mevzuatımız Karşısındaki Durumu ve Çözüm Önerileri", Yaklaşım, Sayı:124, Nisan 2003.
- Erdoğan GÖKÇE, "Yeni Kat Mülkiyeti Yasası'na Eleştiriler", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt:82, Sayı:2, 2008.
- Erdoğan GÖKÇE, "Kat Mülkiyeti Kanunu'nu Değiştiren 5711 Sayılı Kanun'dan Sonra Ortak Gider Alacak Davasının Çözüm Yolları", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt:83, Sayı:2, 2009.
- Erol UÇMAZBAŞ, "4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre İhbar Tazminatı ve Vergilendirilmesi", Vergi Dünyası, Sayı:280, Ekim 2004.
- Fatma TELEK, "Kat Mülkiyeti-Kat İrtifakı Arasındaki Farklar", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt:83, Sayı:1, Yıl:2009.
- Füsun ARDA, "Kat Mülkiyeti", Ankara Barosu Dergisi, Sayı:2, Yıl: 1973.
- Hakan Ekinci, A'dan Z'ye Kat Mülkiyeti Hukuku ve Site Yönetimi El Kitabı, Aristo Yayınevi, İstanbul, 2020.
- Hasan PETEK, "Kat Mülkiyetinde Kiracının Diğer Kat Malikleri Tarafından Tahliyesi", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt:84, Sayı:4, Yıl:2010.
- Hidayet MAT, "5711 Sayılı Yasa ile Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Kat Mülkiyetinde Kat Maliklerinin Hakları Ve Yükümlülükleri-I", Yaklaşım, Sayı:181, Ocak 2008.
- Hüseyin YALÇIN, Ücretlerin Vergilendirilmesi, Kılavuz Yayınları, İstanbul, Ekim, 1998.
- İlhan ÖZTRAK, "Kat Mülkiyetinde Yönetim Planı", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt:22, Sayı 03, Ocak 1967.

- Levent GENÇYÜREK, "Apartman Yönetimi Adına Açılan Hesaplara Yürütülen Faizlerin Gelir Vergisi Kanunu Açısından Değerlendirilmesi", Yaklaşım, Sayı:113, Mayıs 2002.
 - Necip BİLGE, Hukuk Başlangıcı, Turhan Kitabevi, 10.b., Ankara, 1995.
 - Mali Mevzuat Platformu, İstanbul YMM Odası, 15 Haziran 2005.
 - M. Şeref KISACIK ve Özlem KAYA, "Kat Mülkiyeti Hukukuna Göre Yöneticinin Taraf Sıfatı", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt: 94, Sayı: 3, Yıl: 2020.
 - Mehmet MAÇ, "Site (veya Apartman) Yöneticileri ile Yönetim Hizmeti Yapan Kooperatif ve Şirketlerin Vergiler Karşısındaki Durumu", Vergi Dünyası, Sayı:247, Mart 2002.
 - Mualla ÖZTÜRK, "Apartmanlara Ait Ortak Kullanım Yerlerinin, Apartman Yönetimleri Tarafından Mobil Telefon Şebekelerini İşleten Firmalara Baz İstasyonu Olarak Kiraya Verilmesinden Elde Edilen Gelirlerin Vergilendirilmesi", Yaklaşım, Sayı:111, Mart 2002.
 - Mustafa İHTİYAR, Kat Mülkiyetinde Denetim, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Temmuz 1999.
 - Müjdat ŞAKAR, İş Kanunu Yorumu, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, Temmuz 2006.
- Necip BİLGE, Hukuk Başlangıcı, Turhan Kitabevi, 10.b., Ankara, 1995.
- Neslihan YILDIRIM, Kat Mülkiyeti Kanunundaki Yeni Düzenlemeler, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2011.
- Orhan YILMAZ, "Kat Mülkiyeti Kanununa Eklenen Toplu Yapılara İlişkin Özel Hükümler", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt:82, Sayı:2, Yıl:2008.
 - Oya ARMUTÇU, "Balkon Davası", Hürriyet, 09.10.2013.
 - Ozan KÜLEKÇİ, Türkiye'de Apartmanlaşma Olgusu ve Apartman Yönetimleri, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2002.
 - Ozan ÖZEN, "Apartman Gürültü Yönetmeliği, Şikayet Nereye Yapılır?", 05.10.2020, <https://www.apsiyon.com/blog/apartman-gurultu-yonetmeliği-sikayet-nereye-yapilir>, (Erişim tarihi: 25.06.2021).
 - Özgür BİYAN, "Apartman ve Sitelerde Ortak Yerlerin Kiraya Verilmesi Karşılığında Elde Edilen Gelirlerin Vergilendirilmesi", E-Yaklaşım, Ekim 2006, Sayı:39.

- Özgür BİYAN, "KDV Açısından İktisadi İşletmelere Dahil Olmayan Gayrimenkullerin Kiralanması", E-Yaklaşım, Eylül 2006, Sayı:38.
- Özgür BİYAN, "Gelir Vergisi Tevkifatı Açısından Belirsiz Bir Kavram "Sair Kurum": Apartman ve Site Yönetimleri Özelinde Bir Değerlendirme", Vergi Sorunları Dergisi, Sayı:380, Mayıs 2020.
- Özgür BİYAN, Apartman ve Site Yönetimleri Tarafından Elde Edilen Gelirlerin Gelir Vergisi Açısından Kat Maliklerine Etkileri, Vergi Raporu Dergisi, Sayı:263, Ağustos 2021.
- Pars TUĞLACI, Okyanus Ansiklopedik Sözlük, Cilt:1, Cem Yayınevi, İstanbul, 1985.
- Ramazan CENK, Ücretler, Tazminatlar ve Harcırahlar, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 1999.
- Rükneddin KUMKALE, Hukuki ve Mali Yönleriyle Defter ve Belgeler, Seçkin Yayınları, Ankara, 2003.
- Saffet CAN, "Kat Mülkiyeti Yasasında Yapılan ve Yapılması Gereken Değişiklikler Üzerine", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı:77, 2008.
- Seda Öktem ÇEVİK, Toplu Yapılarda Yönetim, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Doktora Tezi), İstanbul, 2010.
- Semih Yünlü, "Kat Mülkiyeti Ve Hayvanlar: Bağımsız Bölümlerde Hayvan Bulundurulması ve İlgili Meseleler". NKÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, 2021(2).
- Serbülent BAYRAK, "Apartman Yönetimlerine Bir İyi Bir de Kötü Haber", Referans Gazetesi, 12.07.2006.
- Şerafettin GÖKALP, Kat Mülkiyeti Kanunu ve İlgili Mevzuat (Yöneticinin El Kitabı), Seçkin Yayıncılık, Ankara, Şubat 2011.
- Şükrü KIZILOT, Danıştay Kararları ve Özelgeler (Muktezalar), Cilt:3, Yaklaşım Yayınları, Ankara, Nisan 1996.
- Şükrü KIZILOT, "Apartmana 56.595 liralık ceza gelebilir", Hürriyet, 4 Şubat 2013.
- Şükrü KIZILOT, "Kiracınız Aidatları Ödüyor Mu?", Hürriyet, 27.09.2007.
- Şükrü KIZILOT, Danıştay Kararları ve Özelgeler (Muktezalar), Cilt:4, Yaklaşım Yayınları, Ankara, Haziran 1998.

- Tuğçe TUZCUOĞLU, "Kat Mülkiyeti Kanununa Eklenen Toplu Yapılara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi", E-Journal of Yaşar University, Özel Sayı (Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan), Vol:8, 2013, Cilt:III.
- Turgut CANDAN ve Nurettin BİLİCİ, "Apartmanlarda Evcil Hayvan Beslenmesi Bina Yönetim Planına Konulan Hükümle Yasaklanabilir mi?", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt:9, Sayı:94, (Haziran 2014).
- Türk Dil Kurumu Online Sözlük, <http://www.tdk.org.tr/>, (19.07.2006).
- Türk Vergi Kanunları Uygulamalarına İlişkin Özelgeler, Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü, Ankara, Eylül 1999.
- Yılmaz ÖZBALCI, Gelir Vergisi Kanunu Yorum ve Açıklamaları (Föy-Volan), Oluş Yayıncılık, Ankara Nisan 2006.
- " Kat Mülkiyeti Kanunu'nda Neler Değişti?", Bursa Hakimiyet Gazetesi, 10.12.2007, (Av.Şerafettin Gökalp ile yapılan söyleşi).
 - www.yargitay.gov.tr
 - www.alomaliye.com
 - www.ozgurbiyan.com
 - TÜRK DİL KURUMU ONLİNE SÖZLÜK (www.tdk.org.tr).

Dr. Öğretim Üyesi
Nurşen AYAN

Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Ana Bilim Dalı

Doç. Dr.
Yasemin DURAK

Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Ana Bilim Dalı

MEDENİ HUKUK

SORU BANKASI

- Başlangıç Hükümleri
- Kişiler Hukuku
- Aile Hukuku
- Borçlar Hukuku Genel Hükümler
- Borçlar Hukuku Özel Hükümler
- Eşya Hukuku
- Miras Hukuku

(HMGS, Lisans, KPSS ve Adli - İdari Hâkimlik
Sınavlarına Hazırlık)

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Medeni Hukuk Soru Bankası
Nurşen Ayan - Yasemin Durak

Hukuk Yayınları Dizisi – 2542

Üçüncü Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 25 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

BİBLİYOGRAFYA

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ, KİŞİLER HUKUKU VE AİLE HUKUKU

- AKİPEK**, Jale G./
AKINTÜRK, Turgut/
ATEŞ, Derya: Türk Medeni Hukuku, Birinci Cilt, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, 18. Baskı, İstanbul 2022.
- AKINTÜRK**, Turgut/
ATEŞ – KARAMAN, Derya: Türk Medeni Hukuku, Aile Hukuku, 2. Cilt, 25. Baskı, İstanbul 2023.
- AKKURT**, Sinan Sami/
ERDOĞAN, Kemal/
TOKAT, Hüseyin:
ALTAŞ, Hüseyin: Medeni Hukuk, 4. Baskı, Ankara 2023.
Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri, 2. Baskı, Ankara 2020.
- ANTALYA**, O. Gökhan/
TOPUZ, Murat: Medeni Hukuk, Cilt I, 5. Baskı, Ankara 2024.
- AYAN**, Mehmet/
AYAN, Nurşen: Medeni Hukuka Giriş, 13. Baskı, Ankara 2020.
- AYAN**, Mehmet/
AYAN, Nurşen: Kişiler Hukuku, 9. Baskı, Ankara 2020.
- BAYGIN**, Cem/
NAR, Ahmet: Medeni Hukuk Dersleri – I – Başlangıç Hükümleri ve Gerçek Kişiler Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2023.
- DURAL**, Mustafa/
ÖĞÜZ, Tufan: Türk Özel Hukuku Cilt II, Kişiler Hukuku, 23. Baskı, İstanbul 2022.
- DURAL**, Mustafa/
ÖĞÜZ, Tufan/
GÜMÜŞ, Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku, 19. Baskı, İstanbul 2024.

- ERDEM, Mehmet/
MAKARACI-BAŞAK, Aslı:** Aile Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2024.
- ERDOĞAN, İhsan/
KESKİN, A. Dilşad:** Türk Medeni Hukuku, Başlangıç Hükümleri - Kişiler Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2023.
- HATEMİ, Hüseyin:** Medeni Hukuka Giriş, 10. Bası, İstanbul 2021.
- HATEMİ, Hüseyin:
HATEMİ, Hüseyin/** Kişiler Hukuku, 9. Bası, İstanbul 2021.
- KALKAN-OĞUZTÜRK, Burcu:
HATEMİ, Hüseyin:
HELVACI, Serap/** Aile Hukuku, 6. Bası, İstanbul 2018.
Aile Hukuku, 10. Baskı, İstanbul 2023.
- ERLÜLE, Fulya:** Medeni Hukuk, Medeni Hukuka Giriş, Kişiler Hukuku, Aile Hukuk, 9. Bası, İstanbul 2023.
- HELVACI, Serap:
KAYIHAN, Şaban/** Gerçek Kişiler, 10. Baskı, İstanbul 2023.
- ÜNLÜTEPE, Mustafa:** Medeni Hukuka Giriş ve Türk Medeni Kanunu'nun Başlangıç Hükümleri, 4. Baskı, Ankara 2019.
- KILIÇOĞLU, M. Ahmet:** Medeni Hukuk, Başlangıç Hükümleri - Kişiler Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2023.
- KILIÇOĞLU, M. Ahmet:
OĞUZMAN, M. Kemal/** Aile Hukuku, 7. Baskı, Ankara 2024.
- BARLAS, Nami:** Medeni Hukuk, 30. Baskı, İstanbul 2024.
- OĞUZMAN, M. Kemal/
SELİÇİ, Özer/
ÖZDEMİR - OKTAY, Saibe:** Kişiler Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 2024.
- ÖZTAN, Bilge:** Kişiler Hukuku, 11. Baskı, Ankara 2021.
- ÖZTAN, Bilge:** Aile Hukuku, 6. Bası, Ankara 2015.
- ÖZTAN, Bilge/
GÜRPINAR, Damla:** Medeni Hukukun Temel Kavramları, 47. Baskı, Ankara 2022.
- YILDIRIM, Abdülkerim:** Türk Aile Hukuku, 5. Baskı Ankara 2023.

- YILMAZ**, Süleyman: Medeni Hukuk Cilt I Başlangıç Hükümleri, 1. Baskı Ankara 2022.
- YILMAZ**, Süleyman: Medeni Hukuk Cilt II Kişiler Hukuku, 1. Baskı Ankara 2023.
- YILMAZ**, Süleyman: Medeni Hukuk Cilt III Aile Hukuku, 1. Baskı Ankara 2023.
- YILMAZ**, Süleyman/
YILDIRIM, Abdülkerim: Medeni Hukuk - I, 4. Baskı Ankara 2023.
- ZEVKLİLER**, Aydın/
ACABEY, Mehmet Beşir: Medeni Hukuk - I, Giriş, Temel Kavramlar, Başlangıç Hükümleri, İstanbul 2021.
- ZEVKLİLER**, Aydın/
CUMALIOĞLU, Emre/
ACABEY, Mehmet Beşir: Medeni Hukuk III Aile Hukuku, Ankara 2024.
- ZEVKLİLER**, Aydın/
HAVUTÇU, Ayşe/
GÜRPINAR, Damla: Medeni Hukuk, 6. Baskı, Ankara 2008.

BORÇLAR HUKUKU GENEL HÜKÜMLER

- AKINTÜRK**, Turgut/
ATEŞ, Derya: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler – Özel Borç İlişkileri, 30. Baskı, İstanbul 2022.
- AKKURT**, Sinan Sami/
ERDOĞAN, Kemal/
TOKAT, Hüseyin: Borçlar Hukuku Genel Hükümler Özel Hükümler, 6. Baskı, Ankara 2023.
- ANTALYA**, O. Gökhan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt V/1 – 2 – 3, 2. Baskı, Ankara 2019.
- AYAN**, Mehmet: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Konya 2020.
- AYBAY**, Aydın: Borçlar Hukuku Dersleri, 15. Baskı, İstanbul 2020.
- AYDOĞDU**, Murat/
NART, Serdar: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 1. Baskı, Ankara 2022.

- AYDOS**, Oğuz Sadık: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 2023.
- CANSEL**, Erol/
ÖZEL, Çağlar: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I, 2. Baskı, Ankara 2017.
- DOĞAN**, Murat/
ŞAHAN, Gökhan/
ATAMULU, İsmail: Borçlar Hukuku Genel Hükümler Ders Kitabı, 3. Baskı, Ankara 2023.
- ERDOĞAN**, İhsan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 4. Baskı, Ankara 2019.
- EREN**, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 28. Baskı, Ankara 2023.
- EREN**, Fikret/
DÖNMEZ, Ünsal: Eren Borçlar Hukuku Şerhi, 2.Baskı, Ankara 2023.
- ESENER**, Turhan/
GÜNDOĞDU, Fatih: Borçlar Hukuku I, Ankara İstanbul 2017.
- FURRER**, Andreas/
MULLER-CHEN, Markus/
ÇETİNER, Bilgehan: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 2. Baskı, Ankara 2022.
- GÖNEN**, Doruk: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 1. Baskı, İstanbul 2021.
- GÜMÜŞ**, Mustafa Alper: Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri, 1. Baskı, Ankara 2021.
- HATEMİ**, Hüseyin/
GÖKYAYLA, Emre: Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 5. Bası, İstanbul 2021.
- GÜNERGÖK**, Özcan/
KAYIHAN, Şaban: Borçlar Hukuku Dersleri Genel Hükümler, İstanbul 2020.
- İNAN**, Ali Naim/
YÜCEL, Özge: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 4. Baskı, Ankara 2014.
- KAPLAN**, İbrahim: Türk Borçlar Hukuku, 7. Baskı, Ankara 2021.
- KILIÇOĞLU**, M. Ahmet : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 25. Baskı, Ankara 2021.

KOCAYUSUFPAŞOĞLU, Necip/
HATEMİ, Hüseyin/
SEROZAN, Rona/
ARPACI, Abdülkadir:

Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 1. Cilt, 4. Bası, İstanbul 2017, 3. Cilt, İfa, İfa Engelleri, Haksız Zenginleşme, 7. Bası, İstanbul 2016.

NOMER, Haluk Nami:

Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 19. Bası, İstanbul 2023.

NOMER, Haluk Nami:

Borçlar Hukuku Genel Hükümler, El Kitabı, 4. Baskı, İstanbul 2023.

OĞUZMAN, Kemal M./
ÖZ, M. Turgut:

Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I, 21. Bası, İstanbul 2023; Cilt II, 16. Bası, İstanbul 2021.

REİSOĞLU, Safa:

Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 25. Baskı, İstanbul 2014.

TERCIER, Pierre/
PICHONNAZ, Pascal/
DEVELİOĞLU, H. Murat:

Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, İstanbul 2020.

ÜNLÜTEPE, Mustafa:

Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2021.

YILDIRIM, Abdülkerim:

Türk Borçlar Hukuku, 15. Baskı, Ankara 2024.

BORÇLAR HUKUKU ÖZEL HÜKÜMLER

ARAL, Fahrettin/
AYRANCI, Hasan:

Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, 16. Baskı, Ankara 2023.

AYDOĞDU, Murat/
KAHVECİ, Nalan:

Türk Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, 6. Baskı, Ankara 2023.

EREN, Fikret:

Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 11. Baskı, Ankara 2023.

GÜMÜŞ, Mustafa Alper:

Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Cilt 1, 3. Bası, İstanbul 2013.

GÜMÜŞ, Mustafa Alper:

Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Cilt 2, 3. Bası, İstanbul 2014.

GÜMÜŞ, Mustafa Alper:

Borçlar Hukuku Özel Hükümler Kısa Ders Kitabı, 7. Baskı, Ankara 2023.

- KILIÇOĞLU**, Ahmet M.: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 5. Baskı, Ankara 2023.
- SEROZAN**, Rona/
BAYSAL, Başak/
ŞANLI, Kerem Cem: Borçlar Hukuku Özel Bölüm, 4. Baskı, İstanbul 2019.
- YAVUZ**, Cevdet/
ACAR, Faruk/
ÖZEN, Burak: Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Cilt I-II, 11. Bası, İstanbul 2022.
- YAVUZ**, Cevdet/
ACAR, Faruk/
ÖZEN, Burak: Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 19. Bası, İstanbul 2024.
- ZEVKLİLER**, Aydın/
GÖKYAYLA, K. Emre: Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 21. Baskı, Ankara 2021.

EŞYA HUKUKU

- AKİPEK**, Jale G./
AKINTÜRK, Turgut/
ATEŞ, Derya: Eşya Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 2018.
- ANTALYA**, O. Gökhan/
TOPUZ, Murat: Eşya Hukuku, Cilt IV/1, 4. Baskı, Ankara 2021.
- AYAN**, Mehmet: Eşya Hukuku I, Zilyetlik ve Tapu Sicili, 14. Baskı, Ankara 2020.
- AYAN**, Mehmet: Eşya Hukuku II, Mülkiyet, 10. Baskı, Ankara 2020.
- AYAN**, Mehmet : Eşya Hukuku III, Sınırlı Ayni Haklar, 6. Baskı, Ankara 2020.
- AYBAY**, Aydın/
HATEMİ, Hüseyin : Eşya Hukuku, 4. Baskı, İstanbul 2014.
- EREN**, Fikret: Mülkiyet Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2024.
- ERMAN**, Hasan: Eşya Hukuku Dersleri, 10. Baskı, İstanbul 2023.
- ERTAŞ**, Şeref/
CUMALIOĞLU, Emre/
SERDAR, İlknur: Eşya Hukuku, 16. Baskı, Ankara 2021.
- ESENER**, Turhan/
GÜVEN, Kudret : Eşya Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2019.

- HATEMİ**, Hüseyin: Eşya Hukuku, 1. Baskı, İstanbul 2020.
- KILIÇOĞLU**, Ahmet M.: Eşya Hukuku, 1. Baskı, Ankara 2021.
- NOMER**, Haluk Nami/
ERGÜNE, Mehmet Serkan: Eşya Hukuku, 10. Bası, İstanbul 2023.
- OĞUZMAN**, Kemal/
SELİÇİ, Özer/
OKTAY-ÖZDEMİR, Saibe : Eşya Hukuku, 25. Baskı, İstanbul 2023.
- OĞUZMAN**, Kemal/
SELİÇİ, Özer/
OKTAY-ÖZDEMİR, Saibe : Eşya Hukuku, Kısaltılmış Ders Kitabı, 6. Baskı, İstanbul 2023.
- SEROZAN**, Rona: Eşya Hukuku I, 3. Bası, İstanbul 2014.
- SİRMEN**, A. Lâle: Eşya Hukuku, 11. Baskı, Ankara 2024.
- SİRMEN**, A. Lâle: Tablolarla Eşya Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2023.
- ÜNAL**, Mehmet/
BAŞINAR, Veysel: Şekli Eşya Hukuku, Giriş, Zilyetlik, Tapu Sicili, 15. Baskı, Ankara 2023.

MİRAS HUKUKU

- AKKURT**, Sinan Sami: Şematik Miras Hukuku, 1. Baskı, Ankara 2022.
- ANTALYA**, O. Gökhan/
SAĞLAM, İpek: Miras Hukuku, Cilt III, 5. Baskı, Ankara 2021.
- AYAN**, Mehmet/
AYAN, Nursen: Miras Hukuku, 11. Baskı, Ankara 2023.
- ÇABRİ**, Sezer: Miras Hukuku Şerhi, 2. Baskı, İstanbul 2023.
- DURAL**, Mustafa/
ÖZ, Turgut: Türk Özel Hukuku, Cilt 4, Miras Hukuku, 19. Baskı, İstanbul 2023.
- EREN**, Fikret/
YÜCER-AKTÜRK, İpek: Türk Miras Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2023.
- HATEMİ**, Hüseyin: Miras Hukuku, 10. Baskı, İstanbul 2022.
- İMRE**, Zahit/
ERMAN, Hasan: Miras Hukuku, 17. Baskı, İstanbul 2024.

- İNAN**, Ali Naim/
ERTAŞ, Şeref/
ALBAŞ, Hakan: Miras Hukuku, 12. Baskı, Ankara 2024.
- İŞGÜZAR**, Hasan/
DEMİR, Mehmet/
YILMAZ, Süleyman: Miras Hukuku, Ankara 2018.
- KAPLAN**, İbrahim: Miras Hukuku, 1. Baskı, Ankara 2021.
- KILIÇOĞLU**, Ahmet M. Miras Hukuku, 13. Baskı, Ankara 2023.
- ÖZTAN**, Bilge: Miras Hukuku, 13. Baskı, Ankara 2023.
- SARI**, Suat: Uygulamalı Miras Hukuku, 10. Baskı, İstanbul 2021.
- SEROZAN**, Rona/
ENGİN, Baki İlkay: Miras Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2022.
- YILMAZ**, Süleyman: Medeni Hukuk Cilt IV Miras Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2024.
- YILMAZ**, Süleyman: Miras Hukuku Davaları, 2. Baskı, Ankara 2023.

TÜKETİCİ HUKUKU

- AKİPEK-ÖCAL**, Şebnem/
KARA, İlhan: Tüketici Hukuku Dersleri, 2. Baskı, Ankara 2023.
- AYDOĞDU**, Murat/
KAHVECİ, Nalan: Tüketici Hukuku Dersleri, 1. Baskı, Ankara 2021.
- AYDOĞDU**, Murat/
TUNCER, Nalan: Tüketici Hukuku Özet Kitap, 1. Baskı, Ankara 2023.
- ASLAN**, İ. Yılmaz: Tüketici Hukuku, 6. Baskı, Bursa 2022.
- ASLAN**, İ. Yılmaz: Tüketici Hukuku Dersleri, 9. Baskı, Bursa 2022.
- ÇABRİ**, Sezer: Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, 2. Baskı, Ankara 2021.
- DERYAL**, Yahya/
KORKMAZ, Yakup: Tüketici Hukuku Ders Kitabı, 4. Baskı, Ankara 2022.
- GÜMÜŞ**, Mustafa Alper: 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi Cilt:1(Madde:1-46), 1. Baskı, İstanbul 2014.

- İNAL, H. Tamer:** Tüketici Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2014.
- KARA, İlhan:** Tüketici Hukuku, 3. Baskı Ankara 2023.
- KARAKOCALI, Ahmet/
KURŞUN, Ali Suphi:** Tüketici Hukuku, 1. Baskı, Ankara 2015.
- ÖZEL, Çağlar:** Tüketicinin Korunması Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2023.
- ZEVKLİLER, Aydın/
ÖZEL, Çağlar:** Tüketicinin Korunması Hukuku, 1. Baskı, Ankara 2016.

SAĞLIK HUKUKU

- AKYILDIZ, Sunay:** Sağlık Hukuku Rehberi, Ankara 2016.
- ER, Ünal:** Sağlık Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2019.
- HAKERİ, Hakan:** İlaç Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2024.
- HAKERİ, Hakan:** Tıp Hukuku El Kitabı, 24. Baskı, Ankara 2021.
- HAKERİ, Hakan:** Tıp ve Sağlık Hukuku El Kitabı, 4. Baskı, Ankara 2024.
- HAKERİ, Hakan:** Tıp Ceza Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2024.
- HAKERİ, Hakan:** Tıp Hukuku Cilt I Genel Hükümler, 26. Baskı, Ankara 2024.
- HAKERİ, Hakan:** Tıp Hukuku Cilt II Özel Hükümler, 25. Baskı, Ankara 2022.
- ÖZÇETİN, Selvi/
BALABAN, Murat:** Sağlık Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2015.
- SERT, Gürkan:** Tıp Hukuku ve Etiği Derslerine Giriş, Ankara 2020.
- ŞATIR, Nejdet:** Estetik Tıp Hukuku, 2. Baskı Ankara 2024.
- TAMBAY, Şamil:** Sağlık Özel Hukuku, Ankara 2021.
- TUNÇER, Polat:** Sağlık Hukuku Temel Bilgiler, 8. Baskı, Ankara 2024.

Prof. Dr. Mustafa AVCI
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

TÜRK HUKUK TARİHİ

13. BASI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk Hukuk Tarihi

Mustafa Avcı

Hukuk Yayınları Dizisi – 3149

Onüçüncü Bası : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 26 – 3

© Copyright 2024, ADALET

Bu baskının bütün hakları Adalet Yayınevine aittir. Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Anahtar Kelimeler: Eski Türk Hukuku, İslâm Hukuku, Anayasa ve İdâre Hukuku, Osmanlı Halkı, Ceza Hukuku, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku, Miras Hukuku, Eşya Hukuku, Arazi Hukuku, Borçlar Hukuku, Ticaret Hukuku, Tanzimat Devrinde Hukukî Gelişmeler

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.

Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara

Sertifika No: 70086

KAYNAKLAR

37 Numaralı Konya Şer'ıye Sicili, No: 186-3, s.328.

Abdurrahim Efendi Menteşzade (ö.1716), Fetava-yı Abdurrahim, İst.1827.

Acar, Abdullah, Bir İçtihat Kaynağı Olarak Kur'an Kıssaları, *İHAD*, S: 10, Nisan 2007, s.150.

Acar, H. İbrahim, "Talak" *DİA*, C:39, s.496vd.

_____: "İddet" *DİA*, C:21, s.467.

_____: "Nişan" *DİA*, C:33, s.152-154.

_____: "Tefrik" *DİA*, C:40, s.277.

Ahışhalı, Recep, "Muhzır", *DİA*, C:31, s.85-86.

Ahmed Lütü Efendi, Tarih, İst.1290.

Ahmed Refik, Hicri Onbirinci Asırda İstanbul Hayatı, İst.1931.

_____: Hicri Onüçüncü Asırda İstanbul Hayatı, İst.1932.

Akdağ, Mustafa, Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi, İst.1974.

Akgündüz, Ahmet ve Heyet, Şer'ıye Sicilleri, İst.1988.

Akgündüz, Ahmet: İslâm Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi, Ank.1988.

_____: "İslâm ve Osmanlı Hukukunda Mürurızaman Müessesesi", *SÜHFD*, C: I, S: 1, 1988, s.43-90.

_____: Osmanlı Kanunnâmeleri, İst.1990.

_____: Mukayeseli İslâm ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı, Diyarbakır, 1986.

Akman, Ahmet, 1917 Tarihli Usul-i Muhakeme-i Şer'ıyye Kararnamesi ve Tahlili, MÜSBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İst.1985.

Akman, Mehmet, "Önceki Hukukumuzda Devlete İsyân Suçu", *MÜHF Hukuk Araştırmaları*, İst.1995, s.212.

_____: Osmanlı Devleti'nde Ceza Yargılaması, İst.2004.

_____: Osmanlı Devleti'nde Kardeş Katli, İst.1997.

Aköz, Alaaddin, Bir İmamın Nikâh Defteri (Beşiktaş Sinan-ı Cedid Mahallesi), Konya, 2006.

- Akpınar, Turgut, Türklerin Din ve Hukuk Tarihi Üzerine Makaleler, İst.1999.
- Akyüz, Vecdi, "Akraba" *DİA*, C:2, s.286.
- _____: "Dinî Boşanma-Resmî Boşanma" *Yeni Şafak Gazetesi*, 5.5.2006.
- _____: "Müslüman-Türk Devletlerinde Divan-ı Mezalim Kurumu", in: *Türkler*, V/218.
- Ali Efendi (Çatalcalı) (ö.1697), Fetava, İst.1257.
- Ali Haydar, Hoca Emin Efendizade (ö.1935): *Dürerü'l-Hukkâm Şerh-i Mecelleti'l-Ahkâm*, İst.1330.
- _____: *Teshilü'l-Feraiz (Miras Hukuku)* İst.2015, Nadir Eserler yay.
- _____: *Şerh-i Cedid li Kanuni'l-Arâzî*, İst.1321.
- Amir, Abdülazîz, et-Ta'zîr fi'ş-Şerîati'l-İslâmiye, Mısır, 1969.
- Ansay, S. Şakir, *Hukuk Tarihinde İslam Hukuku*, Ank.1954.
- Apaydın, H. Yunus, *İslam Hukuk Usulü*, Kayseri, 2016.
- _____: "İctihad", *DİA*, C: 21, s.431vd.
- _____: "Hata", *DİA*, C:16, s.437-438.
- _____: "Hezl" *DİA*, C:17, s.307.
- _____: "Karz", *DİA*, C:25, s.521-523.
- Arat, R. Rahmeti, "Eski Türk Hukuk Vesikaları", *Türkler*, C: II, s.917.
- Arık, Feda Şamil, "Eski Türk Ceza Hukukuna Dair Notlar", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, S:28.
- Arsal, S. Maksudi, "Kutadgu Bilig", *İHFM*, C:XIII, S: 2, İst.1947, ss.657-683.
- _____: "Eski Türklerin Hususi Hukuku", *Türkler*, C: II, s.89.
- _____: *Türk Tarihi ve Hukuk*, İst.1947.
- _____: *Umumi Hukuk Tarihi*, İst.1944.
- Aşık Çelebi (ö.1572), *Mî'râcü'l-Eyâle ve Minhâcü'l-Adâle* (Haz: M. Usame Onuş-A. Bulut-Ahmet Çelik) İst.2018.
- Atar, Fahrettin, "Af", *DİA*, I/395.
- _____: *Fıkıh Usulü*, İst.1988.
- _____: *İslâm İcra ve İflâs Hukuku*, İst.1990.
- _____: *İslâm Adliye Teşkilatı*, Ank.1991.
- Atasoy, Samed, "Osmanlı Hukukunda Maraz-ı Mevtin Hukuki İşlemlere Etkisi", *SÜHFD*, Y: 2019, C: 27, S:2, s.243-275.

- _____: İslam ve Osmanlı Hukukunda Hidâne, Adalet Yayınevi, Ank.2019.
- _____: "Tanzimat Dönemi Osmanlı Kanunlaştırma Usulü ve Meclislerin Rolü (1838-1876)", *SDÜHFD*, Y: 2020, C: 10, S: 2, s.245-274.
- Avcı, Mustafa, Osmanlı Ceza Hukuku -I- Genel Hükümler, Ank.2018.
- _____: Osmanlı Ceza Hukuku -II- Özel Hükümler, Ank.2018.
- _____: Hukuk Tarihimizde Hapis, Ank.2019.
- Ayan, Mehmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Konya, 2007.
- Aydın, M. Akif, "Haksız Fiil" *DİA*, C:15, s.210-211.
- _____: "Borç" *DİA*, C:6, s.286-287.
- _____: "Mahkeme/Osmanlı Devleti'nde", *DİA*, C: 27, s.343.
- _____: İslâm ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları, İst.1996.
- _____: İslam-Osmanlı Aile Hukuku, İst.1985.
- _____: Türk Hukuk Tarihi, İst.2010.
- Aydın, Melikşah, İslam ve Osmanlı Hukukunda Hâkimlik ve Hâkimlerin Nitelikleri, Adalet Yayınevi, Ank.2016.
- _____: Klasik Dönem Osmanlı Yargılama Hukukunda Tanıklık, Oniki Levha Yayınları, İst.2021.
- _____: "İslam Hukukuna Göre İsyân (Bağy) Suçu ve Cezası", *SÜHFD*, 23/2, 2017.
- Aykanat, Mehmet, Osmanlı Hukukunda Dilekçe Hakkı, Ank.2019.
- _____: "Ombudsmanlık Kurumunun Osmanlı Kökleri", *Turkish Studies*, Volume 14 Issue 1, 2019, s.91-110.
- _____: "Klasik Dönemde Osmanlı Devleti'nde Hakim Adaylığı: Mülazemet", *TAAD*, Yıl:9, Sayı:34, 2018, s.165-188.
- _____: "Legal Regulations to Equalize the Conditions of Employment into State Official Service in Ottoman Empire", *Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi*, C:6, S:14, 2019, s.213-223.
- _____: Osmanlı Sosyal Güvenlik Hukukunda Temel Kurumlar, Ank.2019.
- Bardakoğlu, Ali, "İstihsan", *DİA*, C: 23, s.338vd.
- _____: "Ceza", *DİA*, C:7, s.472.
- _____: "Hanefi Mezhebi", *DİA*, C:16, s.2-12.
- _____: "Toplum-Hukuk İlişkisi Açısından Cahiliye Hukuku Örneği", in: *Zihniyet Değişikleri ve Çağdaşlaşma Problemleri Sempozyumu Bildirileri*, Bursa, 1990, s.103.

- Barkan, Ö. Lütfi, XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Zirai Ekonominin Hukukî ve Malî Esasları-I Kanunlar, İst.1943.
- Bayındır, Abdülaziz, İslâm Muhakeme Hukuku (Osmanlı Devri Uygulaması), İst.1986.
- Bedirhan, Yaşar, İslâm Öncesi Türk Tarihi ve Kültürü, Konya, 2009.
- Belgesay, Mustafa Reşid, Mufassal Ceza Kanunu Şerhi, İst.1341.
- Berki, Ali Himmət, Hukuk Mantığı ve Tefsir, Ank.2018.
- _____: İslâm Şeriatında Kaza (Hüküm ve Hâkimlik) Tarihi ve İfta Teşkilatı, Ank.1962.
- _____: İslâm Hukukunda Feraiz ve İntikal, Ank.1985.
- Berki, Şakir, "Eski ve Yeni Hukukumuzda Miras Sistemleri Arasındaki Farklar", *AHFD*, Y:1973, C:29, S:3-4, s.133-158.
- Beyhakî, Ebubekir Ahmed b. el-Huseyn (ö.1066): *es-Sünenü'l-Kübrâ*, Beyrut, T.y.
- Bilmen, Ö. Nasuhi (ö.1971): *Hukuk-ı İslâmiye ve Istilâhât-ı Fıkhiyye Kamusu*, İst.1975.
- BOA 2 Numaralı Mühimme Defteri
- BOA 3 Numaralı Mühimme Defteri
- BOA 5 Numaralı Mühimme Defteri
- BOA 62 Numaralı Mühime Defteri
- Bozkurt, Gülnihal, *Batı Hukukunun Türkiye'de Benimsenmesi*, Ank.1996.
- _____: *Gayrimüslim Osmanlı Vatandaşlarının Hukukî Durumu*, Ank.1989.
- Caferoğlu, Ahmet, "Türk Teamül Hukukunda Evlatlık Müessesesi", *Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası*, C:II, İst.1939, s.101vd.
- _____: "Türk Teamül Hukukuna Göre İçtimai Muavenet Müessesesi" *Vakıflar Dergisi II* (1942), s.185-193.
- Ceride-i İlmiye Fetvaları (Haz: İsmail Cebeci) İst.2009.
- Cin, Halil, *İslâm ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, Konya, 1988.
- _____: *Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması*, Konya, 1992.
- Cin, Halil-Akgündüz, Ahmet, *Türk Hukuk Tarihi*, İst.2017.
- Cin, Halil-Akyılmaz, Gül, *Türk Hukuk Tarihi*, Konya, 2011.
- Cessas, Ebû Bekr Ahmed b. Alî er-Râzî (ö.981), *Ahkâmü'l-Kur'an*, Kahire, Ty.
- Çağrı, Mustafa, "Af", *DİA*, C:1, s.393-394.

- Çalış, Halit, İslam'da Kolaylaştırma İlkesi, Konya, 2004.
- Çeker, Orhan, "Emval", *DİA*, C:11, İst.1995, s.168-169.
- Dağcı, Şamil, "Kıyas", *DİA*, C:25, s.490vd.
- _____: İslâm Ceza Hukukunda Şahıslara Karşı Müessir Fiiller, Ank.1996
- _____: "Ahval-i Şahsiyye", *Fıkıh*, Ankuzem Yay. s.149.
- Danişmend, İ. Hami (ö.1967), Eski Türk Seciye ve Ahlakı, İst. Ty.
- Davudoğlu, Ahmet, Sahih-i Müslim Tercüme ve Şerhi, İst.1977.
- Debbağzade, Tercüme-i Camiu's-Sak, İst.1248.
- Demir Fahri, İslâm Hukukunda Mülkiyet Hakkı ve Servet Dağılımı, Ank.1986.
- Demirci, Mustafa, "İkta", *DİA*, C: 22, s.43vd.
- Döndüren, Hamdi, Ticaret ve İktisat İlmihali, İst.1993.
- _____: İslâm Aile İlmihali, İst.1995.
- _____: "İlâ", *DİA*, C:22, s.62.
- _____: "Avl", *DİA*, C:4, s.117.
- Dönmez, İ. Kâfi, "Cünun", *DİA*, C:8, s.128-129.
- Dönmezer, Sulhi-Erman, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, İst.1994.
- Dürrizade, Mehmed Arif Efendi (ö.1800), Neticetü'l-Fetava, İst.1265.
- Düzdağ, Ertuğrul, Ebussuud Efendi Fetvâları Işığında 16. Asır Türk Hayatı, İst.1983.
- Düzenli, Pehlül, Şeyhülislam Ebussuud Efendi ve Fetvaları, İst.2012.
- Ebussuud Efendi, Ma'ruzat (Haz: Pehlül Düzenli) İst.2013.
- Ebu Yusuf, Yakub b. İbrahim (ö.798): Kitabu'l-Harâc (Çev. A. Özek) İst.1970.
- Ebu Zehra, Muhammed, el-Cerîme fi'l-Fıkhî'l-İslâmî, Kahire, Ty.
- _____: el-Ukûbe, Kahire, Ty.
- _____: İslâm Hukuk Metodolojisi Fıkıh Usulü (Çev. A. Şener) Ank.1981
- Ekinci, Ekrem Buğra, İslâm Hukuku ve Önceki Şeriatler, İst.2003.
- _____: Osmanlı Hukuku Adalet ve Mülk, İst.2008.
- _____: Osmanlı Mahkemeleri (Tanzimat ve Sonrası), İst.2010.
- Emin Fehim Paşa, Kuduri-i Şerif Tercümesi, Dersaadet, 1314.
- Erbay, Celal, "Nafaka" *DİA*, C:32, s.282-285.

- Erdoğan, Mehmet, *Vahiy-Akıl Dengesi Açısından Sünnet*, İst.1996.
- _____ : *İslâm Hukukunda Ahkâmın Değişmesi*, İst.2000.
- Ergin, O. Nuri, *Mecelle-i Umûr-i Belediyeye*, İst.1995.
- Erkul, Ali, "Eski Türklerde Evlenme Gelenekleri", *Türkler*, Ank.2002, III/59.
- Eryarsoy, M. Beşir, "Hilafet", *Kur'an Ansiklopedisi* (Ed. Ahmed Ağırakça), İst.2000.
- Esed, Muhammed, *Kur'an Mesajı Meal-Tefsir* (Çev: Cahit Koytak-Ahmet Ertürk) İst.1999.
- Esen, Hüseyin, *İslâm Hukukunda Veled-i Zina*, İst.2007.
- Fendoğlu, H. Tahsin, *Türk Hukuk Tarihi*, İst.2000.
- Feyzullah Efendi (ö.1703), *Fetava-yı Feyziyye*, (Haz: Süleyman Kaya) İst.2009.
- Fidan, Yusuf, *İslâm Yabancılar ve Azınlıklar Hukuku*, Konya, 2005.
- Fudaylat, Cebr Mahmud, *Sukûtu'l-Ukûbât fi'l-Fıkhî'l-İslâmî*, Amman, 1987.
- Gayretli, Mehmet, *Tanzimat Sonrasından Cumhuriyet'e Kadar Olan Dönemde Kanunlaştırma Çalışmaları*, MÜSBE Yayınlanmamış Doktora Tezi, İst.2008.
- Gazali, Ebû Hâmid Muhammed (ö.1111), *el-Mustasfa*, Bulak, 1322.
- Gökçen, Ahmet, *Tanzimat Devri Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri*, İst.1989.
- Gözübenli, Beşir, "İnan", *DİA*, C: 22, İst.2000, s.260-261.
- Günay, H. Mehmet, *İslam Hukukunda ve Osmanlı Uygulamasında Kamu Malları*, İst.2001.
- _____ : "Nüşuz", *DİA*, C:33, s.304.
- _____ : "Vakıf" *DİA*, C:42, s.475.
- Gültepe, Necati, *İlk Türk Devletlerinde Bürokrasi*, *Türkler*, C: II, s.897.
- Hallaf, Abdülvehhab, *İslâm Hukuk Felsefesi (İlmu Usulî'l-Fıkh)* (Çev: Hüseyin Atay), Ank.1985.
- Hallak, Wael B. *İslam Hukukuna Giriş* (Çev: N. Kızılkaya) İst.2014.
- Hamidullah, Muhammed, *İslâm Peygamberi* (Çev. S. Tuğ) İst.1980.
- _____ : *İslâm'da Devlet İdaresi*, (Çev: K. Kuşçu) Ank.1979.
- _____ : *İslâm Müesseselerine Giriş*, İst.1992.
- Hanbeli, Şakir, *Fıkh Usulü* (Çev: Mustafa Yıldırım) İzmir, 2010.
- Hatemi, Hüseyin, *İslâm Hukuku Dersleri*, İst.1994.

Heyd, Uriel, "Eski Osmanlı Hukukunda Kanun ve Şeriat" (Çev: S. Eroğlu) *AÜİFD*, C: XXVI, Ank.1983, s.647.

_____: *Studies in Old Ottoman Criminal Law*, Oxford 1973.

_____: *Türk Hukuk ve Kültür Tarihi Üzerine* (Der. Ferhat Koca), Ank.2002.

Hezarfen Hüseyin Efendi, *Telhîsü'l-Beyân fî Kavânîn-i Âl-i Osman* (Haz: S. İlgürel) Ank.1998.

Imber, Colin, *Şeriatten Kanuna Ebussuud ve Osmanlıda İslâmi Hukuk* (Çev: Murteza Bedir) İst.2004.

İbn Abidin, M. Emin (ö.1836): *Reddü'l-Muhtâr*, İst.1984.

İbn Arabî, Ebûbekir Muhammed b. Abdullah (ö.1148), *Ahkâmu'l-Kur'ân, Dâru'l-Ma'rife*, Beyrut, 1972.

İbn Aşur, M. Tahir, *İslâm Hukuk Felsefesi* (Çev: V. Akyüz-M. Erdoğan), İst.1988.

İbn Ferhun, Burhâneddîn Ebü'l-Vefâ İbrâhîm b. Şemseddîn Ebî Abdillâh Muhammed (ö.1397): *Tabsiratü'l-Hukkâm fî Usûli'l-Akdiye ve Menâhici'l-Ahkâm*, Kahire, 1986.

İbn Haldun (ö.1406), *Tercüme-i Mukaddime-i İbn Haldun* (Mütercim: Pirizade Mehmed Sahib, ö.1749) (Haz: Yavuz Yıldırım-Sami Erdem-Halî Özkân-Cüneyt Kaya) *Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları*, İst.2015.

İbn Hazm, Ebu Muhammed Ali b. Ahmed (ö.1064): *el-Muhallâ bi'l-Âsâr fî Şerhi'l-Mücellâ bi'l-İktisâr*, Beyrut, 1988.

İbn Hümmam, Kemaleddin Muhammed b. Abdulvahid (ö.1456): *Şerhu Fethi'l-Kadir, Mısır*, 1970.

İbn Kayyim el-Cevziye Ebu Abdullah Şemseddin (ö.1350), *et-Turuku'l-Hukmiyye*, Kahire, 1977.

_____: *İ'lâmu'l-Muvakkîn an Rabbi'l-Âlemin*, Beyrut, 1991.

_____: *Zâdü'l-Meâd*, Beyrut 1405/1985.

İbn Kudame, Abdullah b. Ahmed (ö.1223), *el-Muğni*, Beyrut 1985.

İbn Nüceym, Zeynüddîn b. İbrâhîm el-Mısırî (ö.1563), *el-Bahru'r-Râik Şerhu Kenzi'd-Dekâik*, Mısır, 1310.

İbn Rüşd, Muhammed b. Ahmed el-Kurtubî (ö.1199), *Bidayetü'l-Müctehid ve Nihayetü'l-Muktesid*, İst.1985.

İbn Teymiye, Takıyyüddin Ahmed (ö.1327), *Hisbe*, (Çev. V. Akyüz) İst.1989.

_____: *es-Siyasetü's-Şer'iyye fî Islâh'r-Râi ve'r-Raiyye*, Beyrut, 1993.

İlaveli Mecmua-i Cedide (Muharriri: Ali el-Murtaza) İst.1326-1329.

İnalçık, Halil, *Türklük Müslümanlık ve Osmanlı Mirası*, İst.2016.

_____: "Adaletnameler", *Türk Tarih Belgeleri Dergisi*, 1965, C:II, S:3-4, s.79.

_____: "Örf", *İA*, IX/480.

İnanır, Ahmet, *İbn Kemal'in Fetvaları Işığında Osmanlıda İslâm Hukuku*, İÜSBE Doktora Tezi, İst.2008.

İpşirli, Mehmet, "XVI. Asrın İkinci Yarısında Kürek Cezası ile İlgili Hükümler", *İÜEF Tarih Enstitüsü Dergisi*, S: 12, 1982, s.240.

_____: "Avarız" *DİA*, C:4, s.109.

_____: "Şeyhülislâm", *DİA*, C:39, s.94.

_____: "Lutfi Paşa", *DİA*, C:27, s.236.

_____: "Beylerbeyi", *DİA*, C:6, s.69-74.

_____: "Kazasker" *DİA*, C:25, s.142.

_____: "Naib" *DİA*, C:32, s.313.

_____: "Ehl-i Örf" *DİA*, C:10, s.519.

_____: "İlmiye" *DİA*, C:22, s.141-145.

Abdülcelil İsa, *Peygamberimizin İçtihatları* (Çev: M. Hilmi Merttürkmen-Abdülvehhab Öztürk) Ank.1976.

İstanbul Kadı Sicilleri Üsküdar Mahkemesi 2 Numaralı Sicil (Haz: R. Günalan- V. Kemal-Ö. Altıntop-H. Ayyıldız Bahadır) İst.2010.

İstanbul Kadı Sicilleri Üsküdar Mahkemesi 9 Numaralı Sicil (H.940-942/M.1534-1536) (Haz: Kenan Yıldız), İst.2010.

İstanbul Kadı Sicilleri Üsküdar Mahkemesi 56 Numaralı Sicil (H.990-991/ 1582-1583) (Haz: Hilal Kazan-Kenan Yıldız) İst.2010.

İzgi, Özkan, *Uygurların Siyasi ve Kültürel Tarihi* (Hukuk Vesikalarına Göre) Ank.1987.

Jäschke, Gotthard: "Tükiye'de İmam Nikâhı" (Çev: A. Mumcu) *Ansay Armağanı*, Ank.1964, s.15.

Kafesoğlu, İbrahim, "Türkler", *İA*, C: XII/2, s.236.

_____: "Tarihte Türk Adı", *Türkler*, C: I, Ank.2002, s.311.

_____: *Türk Milli Kültürü*, 3. Bası, İst.1984.

Kâhya-Erdemir, *Bilimin Işığında Osmanlıdan Cumhuriyete Tıp ve Sağlık Kurumları*, Ank.2000.

- Kallek, Cengiz, "el-Hidaye", *DİA*, C: 17, s.471-473.
- _____: "Mudarebe", *DİA*, C: 30, İst.2005, s.359-363.
- _____: "Biat", *DİA*, C:6, s.122.
- _____: "Hisbe" *DİA*, C:18, s.133-143.
- _____: "Haraç" *DİA*, C:16, s.71-88.
- Karaman, Hayrettin, *İslâm Hukukunda İctihad*, Ank.1971.
- _____: *İslâm'ın Işığında Günün Meseleleri*, İst.1988.
- _____: *İslâm Hukuk Tarihi*, İst.2001.
- _____: *Mukayeseli İslâm Hukuku*, İst.1987.
- _____: "Asabe" *DİA*, C:3, s.452.
- Karaman-Çağrırcı-Dönmez-Gümüş, *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, DİB Yayını, Ank.2003-2004.
- Kasani, Alaeddin Ebubekir b. Mes'ud (ö.1191), *Bedâiu's-Sanâi fi Tertibi's-Şerai'*, Mısır, 1327.
- Kaya, Ali-Çalış, Halit, "Haksız İktisap", *DİA*, C:15, s.212-213.
- Kenanoğlu, M. Macit, *Ticaret Kanunnamesi ve Mecelle Işığında Osmanlı Ticaret Hukuku*, Ank.2005.
- _____: *Osmanlı Millet Sistemi Mit ve Gerçek*, İst.2012.
- Kettani, M. Abdülhay (ö.1962), *et-Terâtibu'l-İdâriye*, (Çev. A. Özel), İst.1991.
- Kınalızade Ali Çelebi, *Ahlâk-ı Alâî*, (Haz. Mustafa Koç), *Klasik Yayınları*, İst.2007.
- Kitab-ı Mevkufat*, İst.1308.
- Koca, Ferhat, "Mezhep" *DİA*, C:29, s.537-542.
- _____: "Hanbeli Mezhebi", *DİA*, C:15, s.526vd.
- Koca, Salim, "İlk Müslüman Türk Devletlerinde Teşkilat", *Türkler*, V/148-149.
- _____: "Eski Türklerde Devlet Geleneği ve Teşkilatı", *Türkler*, C:II, s.824.
- Köksal, Asım Cüneyd, *Fıkıh ve Siyaset: Osmanlılarda Siyaset-i Şer'iyye*, İstanbul, *Klasik Yayınları*, 2016.
- Köse, Saffet, *İslâm Hukukuna Giriş*, İst.2012.
- _____: "Rüşvet" *DİA*, C:35, s.303-306.
- _____: "Hile" *DİA*, C:18, s.28-29.
- _____: "Sükût", *DİA*, C:38, s.52.

- Kunter, Nurullah, "Yirmibeş Cumhuriyet Yılı'nın Ceza Tarihçesi", *İstanbul Barosu Dergisi*, 1948, s.541.
- Kurt, Abdurrahman, *Bursa Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi (1839-1876)*, Bursa, 1998.
- Kurtubi, Ebu Abdullah Muhammed b. Ahmed el-Ensârî (ö.1273): *el-Câmi' li-Ahkâmi'l-Kur'an*, Beyrut, 1988.
- Kutluer, İlhan, "İbnü'l-Mukaffa'" *DİA*, C:21, s.137.
- Maşalı, Münteha, "Osmanlıda Ölüm Cezası", *Yeni Türkiye Türkoloji ve Türk Tarihi Araştırmaları Özel Sayısı-III*, C: 45, Ank.2002, s.145.
- Maverdi, Ebu'l-Hasan Habib (ö.1058), *Ahkâmu's-Sultaniye* (Çev: Ali Şafak), İst.1994.
- Mehmed Vehbi, *Hulâsatü'l-beyân fî Tefsîri'l-Kur'ân*, İst.1966-1969.
- Mehmed Zihni (ö.1913), *Nimet-i İslam* (Sad: M. Ozak) İst.Ty.
- Merginânî, Ebu'l-Hasen Ali b. Ebî Bekr (ö.1197): *el-Hidâye Şerhu Bidâyeti'l-Mübtedî*, İst.1986.
- Midilli, Muharrem, *Klasik Osmanlı Ceza Hukukunda Şeriat-Kanun Ayırımı*, İst.2019.
- Miras, Kâmil-Ahmed Naim, *Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi ve Şerhi*, Ank.1974.
- Molla Hüsrev, Muhammed b. Feramuz (ö.1480), *Dürerü'l-Hukkâm fî Şerhi Ğure-ri'l-Ahkâm*, İst.1978.
- Mumcu, Ahmet, *Divan-ı Hümayun*, Ank.1985.
- _____: *Osmanlı Devleti'nde Rüşvet*, Ank.1985.
- _____: *Osmanlı Devleti'nde Siyaseten Katl*, Ank.1985.
- Müttaki el-Hindi, Alaüddîn Ali (ö.1567), *Kenzu'l-Ummâl fî Süneni'l-Akvâl ve'l-Ef'âl*, Beyrut, 1985.
- Nallino, Carlo A. "İslâm Hukuku" (Çev: Akif Erginay), *AHFD*, C:11, S:1, Ank.1954, s.543-562.
- Nebhan, M. Faruk, *İslam İdare ve Anayasa Hukukunun Genel Esasları* (Çev: Servet Armağan), İst.1980.
- Nizamülmülk (ö.1092), *Siyasetname* (Haz: M. Altan Köymen), Ank.1999.
- Ortaylı, İlber, "Osmanlı Şehirlerinde Mahkeme", *AHFD Bülent Nuri Esen Armağanı*, Ank.1977, s.248.

Ögel, Bahaeddin, Dünden Bugüne Türk Kültürünün Gelişme Çağları, İst.1988.

_____: "Devlet Meclisi ve Kurultay", *Türkler*, C:II, s.874vd.

Ömer Hilmi (ö.1889), *İthafü'l-Ahlâf fi Ahkâmi'l-Evkaf*, Ank.Ty.

Özel, Ahmet, "Dârülbağy" *DİA*, C: 8, İst.1993, s.514.

_____: İslâm Hukukunda Ülke Kavramı, İst.1988.

Özen, Şükrü, "İstıslah", *DİA*, C: 23, s.382.

Özgenç, İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ank.2019, 2021.

Özkaya, Yücel, *Osmanlı İmparatorluğunda Âyânlık*, Ank. 1994.

_____: XVIII. yy.da Osmanlı Kurumları ve Osmanlı Toplum Yapısı, Ank.1985.

Öztuna, Yılmaz, *Büyük Osmanlı Tarihi*, İst.1994.

Öztürk, Sait, "Kassam", *DİA*, C: 24, s.579-582.

Özyetgin, A. Melek, "Turfan Uygurlarında Ceza Hukukuyla İlgili Uygulamalar" *Belleten*, C:75, S:273, s.338-360.

Rudani, Muhammed b. Süleyman (ö.1683): *Cem'u'l-Fevâid* (Büyük Hadis Ansiklopedisi) (Çev: N. Erdoğan), İst.Ty.

Sak, İzzet-Aköz, Alaaddin, "Osmanlı Toplumunda Evliliğin Karşılıklı Anlaşma ile Sona Erdirilmesi: Muhâla'a (18.Yüzyıl Konya Şer'iye Sicillerine Göre), <http://www.turkiyat.selcuk.edu.tr/pdfdergi/s15/sak.pdf>

Sava Paşa (ö.1904), *İslâm Hukuku Nazariyatı Hakkında Bir Etüt*, (Çev: B. Arıkan) Ank.1955.

Schacht, Joseph, *İslâm Hukukuna Giriş*, (Çev. M. Dağ-A. Şener), Ank.1986.

Serahsî, Ebubekir Muhammed b. Ahmed (ö.1090), *el-Mebsût*, Beyrut, 1986.

Seydişehir, Mahmud Esad (ö.1918), *Tarih-i İlm-i Hukuk* (Haz: Fethi Gedikli ve Diğerleri), Ank.2012.

_____: *Şerh-i Kanun-ı Ceza* (Ed: M. Aykanat-İ. Ülker) İst.2020.

Seyyid Bey, Muhammed (ö.1925), *Fıkıh Usulü Giriş*, (Yay. Hasan Karayığit), İst.2010.

Şaban, Zekiyüddin, *İslâm Hukuk İlminin Esasları* (Çev: İ. Kafi Dönmez) Ank.1996.

Şafak, Ali, "Kast", *DİA*, C:24, s.560.

_____: "Akar" *DİA*, C:2, s.221.

Şâtıbî, Ebu İshak İbrahim b. Musa (ö.1388), *Muvâfakât* (Çev: M. Erdoğan) İst.1990.

- Şener, Abdülkadir, Kıyas, İstihsan, İstislah, Ank.1981.
- _____: İslâm Hukukunda Hibe, Ank.1984.
- Şentop, Mustafa, Tanzimat Dönemi Ceza Hukuku (Kanunlar, Tadiller, Layihalar, Uygulama) İst.2004.
- Şevkani, Muhammed b. Ali (ö.1834), Neylü'l-Evtâr Şerhu Münteka'l-Ahbâr, Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, Beyrut, Ty.
- Şeyh Bedreddin (ö.1417), Letaifü'l-İşarat fi Beyani'l-Mesaili'l-Hilafiyat (Fıkıh Ekolleri Arasındaki Tartışmalı Konuların İncelikleri) Ed: H. Yunus Apaydın, İst.2012.
- Tahtavi, Ahmed b. Muhammed (ö.1816), Tahtavi Tercümesi, İst.1287.
- Tekin, Yaşar, Şer'îye Sicilleri Işığında Osmanlı Devleti'nde Tazir Suç ve Cezaları, MÜSBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İst.1995.
- Toros Kurtoğlu, Yasemin, Eski Orta-Asya Türk Devletleri'nde Aile Hukuku, UÜSBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa, 2015.
- Tosun, Öztekin, Suç Hukuku El Kitabı, İst.1982.
- Tutar, Âdem, "İslâm Öncesi Türk Devlet Geleneğinde Adalet Anlayışı" *Türkler*, C: II, Ank.2002, s.868-873.
- Türk Hukuk Lügati, Türk Hukuk Kurumu, Ank.1991.
- Udeh, Abdülkadir, et-Teşrîu'l-Cinâiyyi'l-İslâmi Mukarinen bi'l-Kanunî'l-Vad'i, Beyrut, Ty.
- Uluçay, M. Çağatay, XVII. Asırda Saruhan'da Eşkıyalık ve Halk Hareketleri, İst.1944.
- Uzunçarşılı, İ. Hakkı, Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilâtı, Ank.1988.
- _____: Osmanlı Devleti Teşkilâtına Medhal, Ank.1988.
- _____: Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilâtı, Ank.1988.
- _____: Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı, Ank.1988.
- Üçok, Coşkun, Türk Hukuk Tarihi, Ank.1966, 1972.
- _____: "Osmanlı Kanunnâmelerinde İslâm Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler, I-III", *AÜHFİM*, 1947, C: 4, S: 1-2.
- Üçok-Mumcu-Bozkurt, Türk Hukuk Tarihi, Ank.1999.
- Ülker, İbrahim, Osmanlı Noterlik Hukuku, Adalet Yay. Ank.2018.
- _____: "Tahkim ve Arabuluculukta Uyuşmazlıkların Mecelle hükümlerine Göre Çözülmesi Mümkün mü?" 2. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, 23-25 Mart 2018 Kudüs Bildiriler, Ank.2018, s.458.

- _____: "1879 Usul-i Muhakeme-i Hukukiyye Kanun-ı Muvakkati'nde İmza ve Mühre İtiraz ve İtirazın İncelenmesi", *SÜHFD*, C:24, S:2, Y:2016, s.108.
- Ünal, Tahsin, Osmanlılarda Fazilet Mücadelesi, Ank.2000.
- Üsruşeni, Muhammed b. Mahmud b. Hüseyin (ö.1234): Ahkâmu's-Sığar (Camiu'l-Fusuleyn kenarında) Mısır, 1300.
- Vezâratü'l-Evkaf ve'ş-Şüûni'l-İslâmiye, el-Mevsûatü'l-Fıkhiye, "Cünun", C:XVI, s.115-116.
- Yaman, Ahmet, Aile Hukuku, Konya, 1998.
- _____: İslâm Hukukunda Uluslararası İlişkiler, Ank.1998.
- Yaman, Ahmet-Çalış, Halit, İslâm Hukukuna Giriş, İst.2012.
- _____: İslam Hukuku, Ank.2018.
- Yaşaroğlu, Kâmil, Pakistan'da İslam Ceza Hukukunun Kanunlaştırılması, MÜSBE Yayınlanmamış Doktora Tezi, İst.1996.
- Yaylalı, Davut, İslâm Hukukunda Sulh, İst.1993.
- Yazır, M. Hamdi, Hak Dini Kur'an Dili, İst.Ty.
- Yenişehirli Abdullah Efendi, Behcetü'l-Fetava, İst.1266.
- Yılmaz, İbrahim, Yetki ve Sistem Açısından İslam Hukukunda Boşanma, Kayseri, 2007.
- Yusuf Has Hacıp, Kutadgu Bilig (Çev: R. Rahmeti Arat) Ank.1988.
- Zerkâ, M. Ahmed, el-Fiilu'd-Dâr ve'd-Damânu fih, Beyrut, 1988.
- _____: el-Medhalü'l-Fıkhiyyi'l-Âmm (el-Fıkhu'l-İslâmi fi Sevbihî'l-Cedîd), Dımaşk, 1965-1968.
- Zeydan, Abdülkerim, Fıkıh (İslâm Hukuk) Usulü, (Çev: Ruhi Özcan), Ank.1982.
- _____: el-Medhal li Diraseti'ş-Şeriatî'l-İslâmiye, Bağdat, 1985.
- Zorlu, Süleyman Emre, Osmanlı Tıp Hukuku, Adalet Yayınevi, Ank.2017.
- _____: İslam ve Osmanlı Hukukuna Göre Tıbbi Müdahalenin Hukuka Uygunluk Şartları, II. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildiriler, (Editör: Fethi Gedikli), İst.2016, s.766.
- _____: Günümüz ve İslam Hukukunda Çocuk Hakları Karşılaştırmalı Bir İnceleme, *SÜHFD*, Konya, 2013, C:21, S:2, s.132.
- _____: Abortion (Iskat-ı Cenin) Law in Ottoman Empire, *Macrojournals, JMSS Vol 2, Issue 1*, 2016, s.46.

Zorlu, Süleyman/Zorlu, Süheyla, Çocuklar İçin Sevgi Hakkı Mukayeseli Bir İnceleme, *DEÜHFD*, C.21, *Durmuş Tezcan'a Armağan Özel Sayı*, 2019, s.1851-1873.

_____: Günümüz Türk Hukuku ve Mecelle'de Vekâlet Sözleşmesinde Vekilin Borçları, *Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi*, C.2, S.1, 2019, s.14.

Zöhrap, Kirkor (ö.1915), *Hukuk-ı Ceza, İst.1325*.

Zuhaylî, Vehbe, *el-Fıkhü'l-İslâmî ve Edilletüh, Dâru'l-Fıkr, Dımaşk, 1989*.

Dr. Adnan KÜÇÜK

ABD VE LATİN AMERİKA
ÜLKELERİNDE
BAŞKANLIK SİSTEMİ
VE UYGULAMALARI

3. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

ABD ve Latin Amerika Ülkelerinde Başkanlık Sistemi ve Uygulamaları
Adnan Küçük

Hukuk Yayınları Dizisi – 2864

Üçüncü Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 27 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- “ABD Başkanı Nasıl Seçiliyor? Seçim Sistemi Hakkında Merak Ettiğiniz Herşey”, *Amerika Bülteni*, <http://amerikabulteni.com/2012/11/03/abd-baskani-nasil-seciliyor-secim-sistemi-hakkinda-merak-ettiginiz-hersey/>, (ET: 11.11.2017).
- ABD Ankara Büyükelçiliği, “Amerikan Hükümetinin Ana Hatları”, s. 4, <http://www.usemb-ankara.org.tr/ABDAAnaHatlar/Hukumet.htm#b1>, (ET: 25.11.2014).
- ABD Ankara Büyükelçiliği, “Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası Açıklamalı”, <http://photos.state.gov/libraries/turkey/231771/PDFs/abd-anayasasi.pdf>, (ET: 24.09.2014) (ABD Ankara Büyükelçiliği, “Amerika Hakkında...).
- “ABD Hükümetinin Ana Hatları”, http://turkey.usembassy.gov/amerikan_hukumet_anahatlar/, (ET: 24.09.2014).
- ACHESON, Patricia C., *Amerikan Federal Hükümeti ve Çalışma Mekanizması*, (Çev: EGERAN, Birol), Varlık y., İstanbul, 1961.
- ACOSTA, Andrés Mejía & POLGA-HECIMOVICH, John, “Parliamentary Solutions to Presidential Crises in Ecuador”, *Presidential Breakdowns in Latin America*, (Edt: LLANOS, Mariana & MARSTEINTREDET, Leiv), Palgrave Macmillan, New York, 2010, https://link.springer.com/chapter/10.1057/9780230105812_5, (ET: 17.08.2018).
- AÇIKGÜL, Hacı Ali, “Amerikan Yargı Sistemi”, *Adalet D.*, S. 43, Y. 2012.
- AÇIL, Murat, *Latin Amerika Ülkelerinde Başkanlık Sistemi*, On İki Levha y., İstanbul, 2018.
- AKAD, Mehmet, *Çoğulcu Demokraside Siyasal İktidar ve Baskı Grupları*, Z y., İstanbul, 1979.
- AKARTÜRK, Ekrem Ali, *Parlamenter Rejim Uygulamaları ve Parti Sistemleri*, 1. B., Yeditepe Üniversitesi y., İstanbul, 2010.
- AKÇALI, Pınar, “Siyasal İstikrar ve Başkanlık Sistemi”, *Başkanlık Sistemi ve Türkiye*, (Der. İhsan KAMALAK), Kalkedon y., İstanbul, 2007.
- AKÇALI, Pınar, “Genel Özellikleri, Yararları ve Sakıncaları Işığında Başkanlık Sistemleri”, *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013. (AKÇALI, Genel Özellikleri, Yararları...)
- AKGÜL, Mehmet Emin, “Yargısal Bağımsızlık: Amerika Birleşik Devletleri Örneği”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları D.*, C. 14, S. 3, Y. 2008.
- AKKOR, Mahmut, “II. Dünya Savaşı'nın Sonu ve Truman Doktrini'nin Ortaya Çıkışı”, *VAKANÜVİS- Uluslararası Tarih Araştırmaları D.*, Y. 2, S. 2, Güz 2017.

- AKMAN ASLAN, Canan, “Başkanlık Sisteminin Latin Amerika Deneyimi: Çok Parti Sistemlerindeki Çeşitlilikler, Sorunlar ve Fırsatlar”, (*Yarı Başkanlık Sistemi ve Türkiye, Ülkeler, Deneyimler ve Karşılaştırmalı Analiz*, (Der. İhsan KAMALAK), İstanbul, 2014.
- ALCANTARA, Manuel & BLONDEL, Jean & THİÉBAULT, Jean-Louis, “The Influence of the Presidential System on the Character of Latin American Democracy”, (London and New York: Routledge, 2017), <https://presidential-power.com/?p=7373>, (ET: 11.05.2018).
- ALDIKAÇTI, Orhan, *Modern Demokrasilerde ve Türkiye’de Devlet Başkanlığı*, İstanbul, 1960 (ALDIKAÇTI, *Modern Demokrasilerde...*).
- ALESKERLİ, Alesker, “Rusya Federasyonu Anayasası”, <http://www.anayasa.gen.tr/rusya.htm>, (ET: 11.02.2018).
- ALKAN, Haluk, “Karşılaştırmalı Başkanlık Sistemleri: Latin Amerika ve Sovyet Sonrası Örnekler Üzerine Bir İnceleme”, *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013 (ALKAN, *Karşılaştırmalı Başkanlık Sistemleri...*).
- ALKAN, Haluk, *Karşılaştırmalı Siyaset: Başkanlık ve Parlamenter Sistemler Işığında Yarı Başkanlık Modelleri*, Açılım y. İstanbul, 2013 (ALKAN, *Karşılaştırmalı Siyaset: Başkanlık...*).
- ALKAN, Haluk, “Latin Amerika Başkanlık Sistemleri”, *Star Gzt.*, Açık Görüş Eki, 14.02.2016.
- ALKAN, Haluk, “Latin Amerika Başkanlık Sistemi”, (06.05.2015), <http://www.sde.org.tr/tr/newsdetail/latin-amerika-baskanlik-sistemi/4287>, (ET: 05.01.2017).
- ALKAN, Haluk, “Giriş: Başkanlık Sistemi ve Latin Amerika Deneyimi”, *Geçiş Sürecinde Başkanlık Sistemleri*, Stratejik Düşünce Enstitüsü y., Ankara, 2016.
- ALKAN, Haluk, “Sonuç: Latin Amerika Siyaseti Üzerine Bazı Tespitler”, *Geçiş Sürecinde Başkanlık Sistemleri*, Stratejik Düşünce Enstitüsü y., Ankara, 2016.
- ALSTON, Lee J. & MELO, Marcus André & MUELLER, Bernardo & PEREIRA, Carlos. “Political Institutions, Policymaking Processes and Policy Outcomes in Brazil”, March 2006, <http://www.iadb.org/res/publications/pubfiles/pubR-509.pdf>, (ET: 09.09.2017).
- ALTMAN, David, “Collegiate Executives and Direct Democracy in Switzerland and Uruguay: Similar Institutions, Opposite Political Goals, Distinct Results”, *Swiss Political Science Review*, V. 14, Issue 3, 2008, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1002/j.1662-6370.2008.tb00110.x>, (ET: 11.01.2019).
- ALTMAN, David & BUQUET, Daniel & LUNA, Juan Pablo, “Constitutional Reforms and Political Turnover in Uruguay: Winning a Battle, Losing the War”, http://biblioteca.clacso.edu.ar/gsd/collect/uy/uy-006/index/assoc/D12314.dir/pdf_573.pdf, (ET: 29.04.2018).

- ÁLVAREZ, Michael E. & MARSTEINTREDET, Leiv, "Presidential and Democratic Breakdowns in Latin America: Similar Causes, Different Outcomes", *Presidential Breakdowns in Latin America*, (Edt: LLANOS, Mariana & MARSTEINTREDET, Leiv), Palgrave Macmillan, New York, 2010, https://link.springer.com/chapter/10.1057/9780230105812_3, (ET: 17.08.2018)
- Amerika Birleşik Devletleri Haber ve Kültür Merkezi, *Demokrasi Nedir?*, (Çev: KÖKER, Levent), Yetkin y., Ankara, 1992.
- Amerika Bülteni, "ABD Kongresi'nin Yapısı; Senato ve Temsilciler Meclisi Nedir? Yasa Nasıl Yapılır?", (5 Ocak 2013), <http://amerikabulteni.com/2013/01/05/abd-kongresinin-yapisi-senato-ve-temsilciler-meclisi-nedir-yasa-nasil-yapilir/>, (ET: 03.01.2018).
- "Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası", <http://photos.state.gov/libraries/turkey/231771/PDFs/abd-anayasasi.pdf>, (ET: 24.09.2014)
- "Amerikan Tarihinin Ana Hatları", <http://www.usemb-ankara.org.tr/ABDAnaHatlar/Tarih.htm>, (ET: 05/05/2013).
- AMORIM NETO, Octavio, "Presidential Cabinets, Electoral Cycles, And Coalition Discipline In Brazil", (March 2000), <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.618.437&rep=rep1&type=pdf>, (ET: 04.04.2018).
- ANAYURT, Ömer, *Anayasa Hukuku Genel Kısım (Temel İlkeler, Kavram ve Kurumlar)*, Seçkin y., Ankara, 2019.
- Ankara Üniversitesi Latin Amerika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi, *Şili Cumhuriyeti Ülke Raporu*, Ankara, Şubat 2016, <http://latinamerika.ankara.edu.tr/files/2016/02/%C5%9Eili-%C3%9Cİke-Raporu-%C5%9Eubat-2016.pdf>, (ET: 05.01.2017) (Ankara Üniversitesi Latin, Şili...).
- Ankara Üniversitesi Latin Amerika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi, *Peru Cumhuriyeti Ülke Raporu*, Ankara, Şubat 2016, <http://latinamerika.ankara.edu.tr/files/2016/01/Peru-%C3%9Cİke-Raporu-%C5%9Eubat-2016.pdf>, (16.09.2017) (Ankara Üniversitesi Latin, Peru...).
- ARI, Tayyar, *Amerika'da Siyasal Yapı Lobiler ve Dış Politika*, MKM y., Bursa, 2009.
- ARI, Tayyar, *Amerika'da Siyasal Yapı*, İstanbul, 1997.
- ARİSTOTELES, *Politika*, (Çev., Mete TUNÇAY), 9. B., Remzi Kitabevi, İstanbul, 2006.
- ARMAOĞLU, Fahir, *19. Yüzyıl Siyasi Tarihi, 1789-1914*, Alkım y., İstanbul, 2006.
- ARSLAN, Zühtü, *Anayasa Teorisi*, Seçkin y., Ankara, 2005.
- ARSLAN, Zühtü, "ABD Yüksek Mahkemesi ve İfade Özgürlüğü", *ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü*, (Der.: ARSLAN, Zühtü), Liberal Düşünce Topluluğu y., Ankara, 2003.
- ARSLAN, Nagehan Talat, *Başkanlık Sistemi ve Türkiye*, Aktüel y., Ankara, 2013.
- ARSLAN, Nagehan Talat & İZCİ, Ferit, "Kuvvetli İcra Başkanlık Sistemi Üzerine Bir Deneme" *Erzurum Kültür ve Eğitim Vakfı Akademi D.*, Y. 7, S.17, Sonbahar 2003.

- ASLAN AKMAN, Canan, "Başkanlık Sistemlerinin Latin Amerika Deneyimi: Çok Partili Sistemlerdeki Çeşitlilikler Sorunlar ve Fırsatlar", (*Yarı*)Başkanlık Sistemi ve Türkiye, (Der.: KAMALAK, İhsan), İstanbul, 2014.
- ASLAN, Hüsamettin, "Şili; Devrim ile Darbe Sarmalında Bakır Dışların Üzerinden Geçtiği Ülke", *Geçiş Sürecinde Başkanlık Sistemleri*, (Edt: ALKAN, Haluk), Stratejik Düşünce Enstitüsü y., Ankara, 2016. (ASLAN, Şili; Devrim ile Darbe...)
- ASLAN, Rıza, *Kuvvetler Ayrılığı Teorisi ve Uygulamalı Örnekleri İngiltere, Almanya, ABD ve İsviçre*, Dora y., Bursa, 2009 (ASLAN, *Kuvvetler Ayrılığı Teorisiç...*).
- ASLAN, Rıza, *Demokratik Yönetim Sistemleri*, Dora y., Bursa, 2013.
- ASLAN AKMAN, Canan, "Başkanlık Sistemlerinin Latin Amerika Deneyimi: Çok-Parti Sistemlerindeki Çeşitlilikler, Sorunlar ve Fırsatlar", (Edt: KAMALAK, İhsan), (*Yarı*) Başkanlık Sistemi ve Türkiye, Kalkedon y., İstanbul, 2014.
- ATAR, Yavuz, *Demokrasilerde Anayasal Değişmenin Dinamikleri ve Anayasa Yapımı*, Mimoza y., Konya, 2000 (ATAR, *Demokrasilerde Anayasal...*).
- ATAR, Yavuz, "Türkiye'nin Hukuk Devleti Sorunu: Hukukun Evrensel Üstünlüğüne Karşı Devletin Anayasal Üstünlüğü", *Teorik ve Pratik Boyutlarıyla İfade Hürriyeti*, (Der.: ÖZİPEK, Bekir Berat), Liberal Düşünce Topluluğu y., Ankara, 2003.
- ATAY, Ender Ethem, "Kuvvetler Ayrılığı İlkesi Uyarınca Yürütme Yargı Ayrılığı ve İdari Yargı Denetiminin Niteliği", *Danıştay ve İdari Yargı Günü 140. Yıl* (Sempozyum 12 Mayıs 2008), Danıştay y., Ankara, 2009, (ss. 123-148).
- AUNIO, Antonio Muñoz, "Şili: 25 Yıllık Zayıf Demokrasi ve Üstü Kapalı Cezasızlık", *Dünyada ve Türkiye'de Darbe Yargılamaları*, (Yay. Haz.: AKCAN, Ahmet), Lale y., İstanbul, 2017.
- AVCI, Engin, *Başkanlık Sistemi*, Yason y., Ankara, 2015.
- AYDIN, Harun, "Amerikan Başkanlık Rejimi ve Hükümet Sisteminin Belirleyici Unsuru Olarak Siyasi Partiler" *Türkiye Adalet Akademi D.*, Y. 4, S. 13, 2013. (AYDIN, Amerikan Başkanlık Rejimi...)
- AYDIN, Öykü Didem, "Latin Amerika'da Yeni Anayasacılık ve Yeni-Anayasacı Başkanlar Öncülüğünde Barışçıl Devrim Kuramı: -I- Hugo Rafael Chávez Frías ve Venezuela'da Demokratik Anayasa Konvansiyonu Örneği", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- AYDOĞDU, Yasin, *Seçim Sistemleri ve Türkiye*, Adalet y., Ankara, 2015.
- AYDOĞDU, Yasin, "Kolejyal Yürütme Uygulamaları: 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti ve Uruguay Örneği", *Uyuşmazlık Mahkemesi D.*, S. 4, Y. 2014 (AYDOĞDU, Kolejyal Yürütme...).
- AYGEN, Murat, "Başkanlık Sistemi Üzerine Bir İnceleme: Türkiye Örneği", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler D.*, C. 27, S. 2, Y. Temmuz 2017.
- BAGÇE, H. Emre, "Parlamenter ve Başkanlık Sistemiyle Yönetilen Ülkelerde Gelir Dağılımı Eşitsizliği ve Yoksulluk", *İnsan & İnsan D.*, Y. 4, S. 11, Kış 2017.

- BAKER, Christopher, "Government", <http://philip.greenspun.com/cr/moon/government>, (E.T: 13.08.2017).
- BAL, Bülent, *İstikrarsız Parlamenterizme Karşı Başkanlık Sistemi*, Der y., İstanbul, 2001.
- BALO, Yusuf Solmaz, "Amerika Birleşik Devletleri Mahkeme Teşkilatı", *AÜHFĐ.*, C. 61, S. 3, Y. 2012.
- BAŞĞİL, Ali Fuat, *Esas Teşkilat Hukuku*, İstanbul, 1960.
- BAUMGARTNER, Frank & BROUARD, Sylvain & GROSSMAN, Emiliano & LAZARDEUX, Sébastien & MOODY, Jonathan, "Divided Government, Legislative Productivity, and Policy Change in the USA and France", *Governance*, Wiley, Volume 26, No. 4, Y. 2013, s. 424-425, <https://hal-sciencespo.archives-ouvertes.fr/hal01053724/document>, (ET: 07.07.2019).
- BENAVIDES, Juan C. Gomez, "The Impact of Elite Political Culture and Political Institutions on Democratic Consolidation in Latin America: A Comparative Study of Colombia and Venezuela", (2011), https://warwick.ac.uk/fac/soc/pais/research/researchcentres/csd/pubs_csd/swp/final_version_conference_paper.pdf, (ET: 08.07.2018).
- BENNETT, Anthony J., *US Government and Politics*, 4th Edition, Published by Philip Allan, Londra, 2013.
- BERGARA, Mario & PEREYRA, Andrés & TANSINI, Ruben & GARCÉ, Adolfo & CHASQUETTÍ, Daniel & BUQUET, Daniel & MORAES, Juan Andrés, "Political Institutions, Policymaking Processes, and Policy Outcomes: The Case of Uruguay", Washington, March 2006, https://www.researchgate.net/publication/228305416_Political_Institutions_Policymaking_Processes_and_Policy_Outcomes_The_Case_of_Uruguay, (ET: 28.04.2018), (BERGARA ve diğerler, agm., 2006).
- BERGARA, Mario & PEREYRA, Andrés & TANSINI, Ruben & GARCÉ, Adolfo & CHASQUETTÍ, Daniel & BUQUET, Daniel & MORAES, Juan Andrés, "Political Institutions, Policymaking Processes and Policy Outcomes: The Case of Uruguay", April 2004, <https://www.bcu.gub.uy/Comunicaciones/Jornadas%20de%20Economa/iees03j3090804.pdf>, (ET: 23.04.2018), (BERGARA ve diğerleri agm., 2004).
- BERNTZEN, Einar & SKINLO, Tor-Einar Holvik, "Peru and the Fujimori Presidential Breakdown in 2000: Continuismo Gone Bad", *Presidential Breakdowns in Latin America*, (Edt: LLANOS, Mariana & MARSTEINTREDET, Leiv), Palgrave Macmillan, New York, 2010, https://link.springer.com/chapter/10.1057/9780230105812_12, (ET: 17.08.2018).
- BEZCİ, Bünyamin, "Demokrasi ve Başkanlık Sistemi", *Yönetim Bilimleri D.*, V. 3, S. 2, Y. 2005.
- BIES, John D., "Latin American Military Autonomy: Strengthening Democracies In Post-Transition", (March 18, 2000), <http://lasa.international.pitt.edu/Lasa2000/Bies.PDF>, (ET: 07.06.2018).

- BLUM, Jennifer L., "How Much Process Is Due: The Senate Impeachment Trial Process After Nixon v. United States", *Catholic University Law Review*, V. 44, Issue 1, Fall 1994, <https://scholarship.law.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1640&context=lawreview>, (ET: 11.10.2018).
- BLONDAL, Jón R. & KRAAN, Dirk-Jan & RUFFNER, Michael, "Budgeting in the United States", *OECD Journal on Budgeting*, V. 3, No. 2, Y. 2003, <https://www.oecd.org/gov/budgeting/40001319.pdf>, (ET: 22.03.2021).
- "Bolivia (Plurinational State of)'s Constitution of 2009", https://www.constituteproject.org/constitution/Bolivia_2009.pdf, (ET: 19.05.2018).
- BONVECCHI, Alejandro & SCARTASCINI, Carlos, *The Presidency and the Executive Branch in Latin America: What We Know and What We Need to Know*, IDB Inter-American Development Bank, December 2011, <https://publications.iadb.org/bitstream/handle/11319/3959/The%20Presidency%20and%20the%20Executive%20Branch%20in%20Latin%20America%3A%20What%20We%20Know%20and%20What%20We%20Need%20to%20Know.pdf;sequence=1>, (ET: 14.08.2018).
- BOUZAT, Gabriel, "Presidential Power and Political Crisis in Argentina", *Universidad de Buenos Aires*, http://www.law.yale.edu/documents/pdf/Presidential_Power_and_Political_Crisis.pdf, (ET: 11.01.2014).
- BOZLAĞAN, Recep, *Türk Tipi Başkanlık*, Hayat y., İstanbul, 2016.
- BRADLEY, Curtis A. & POSNER, Eric A., "Presidential Signing Statements and Executive Power", *Chicago Law School: Public Law and Legal Theory Working Paper Series*, Paper No. 133.
- BRADLEY, Curtis & MORRISON, Trevor W., "Presidential Power, Historical Practice and Legal Constraint", *Columbia Law Review*, V. 113, January 15, 2013, http://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=5451&context=faculty_scholarship, (ET: 30.10.2017).
- BRUFF, Harold H., "Presidential Power and Administrative Rulemaking", *The Yale Law Journal*, V. 88, No. 3, January 1979.
- BRYCE, James, *Amerikan Siyasî Rejimi*, (Çev: ATAÖV, Türkkaya & PAYASLIOĞLU, Arif), Türk Siyasi İlimler Derneği, y., İstanbul, 1962.
- BUITRAGO, Miguel A., "Civil Society, Social Protest, and Presidential Breakdowns in Bolivia", *Presidential Breakdowns in Latin America*, (Edt: LLANOS, Mariana & MARSTEINTREDET, Leiv), Palgrave Macmillan, New York, 2010, https://link.springer.com/chapter/10.1057/9780230105812_6, (ET: 17.08.2018).
- BULMER, Elliot, "Presidential Legislative Powers", *International IDEA Constitution-Building Primer 15*, Second Edition, 2017, <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/presidential-legislative-powers-primer.pdf>, (ET: 26.08.2018).

- BUNTE, Marco & THOMPSON, Mark R., "Perilous Presidentialism in Southeast Asia?", *Contemporary Politics*, V. 24, No. 3, <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/13569775.2017.1413501?needAccess=true>, (ET: 24.08.2018).
- BUQUET, Daniel & PIÑEIRO, Rafael, "Background Paper on Uruguay", February 13, 2014, https://anticorpp.eu/wp-content/uploads/2014/05/Uruguay-Background-Report_final.pdf, (ET: 28.04.2018).
- CAMPOS, Milagros, "Peru", *KAS Democracy Report 2009*, http://www.kas.de/upload/Publikationen/2009/dr2009/dr_peru.pdf, (ET: 21.04.2018).
- CAN, Mustafa, "ABD Yargı Sistemi ve Uyuşmazlıkların Çözümü", *Mevzuat D.*, S. 69, Y. 6, Eylül 2003, <http://www.mevzuatdergisi.com/2003/09a/04.htm>, (ET: 06.01.2018).
- CAN, Osman, "Başkanlık Sistemi Hakkında Birkaç Not", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- CAREY, John M., "Presidential Versus Parliamentary Government" *Handbook of New Institutional Economics*, (Edt: MENARD, Claude & SHIRLEY, Marry M.), Netherlands, 2005, https://www.colorado.edu/ibs/es/alston/psci4028/fall_2010/Presidential%20versus%20Parliamentary%20Government%20by%20Carey.pdf, (ET: 21.05.2018).
- CAREY, John M. & LEVİTSKY, Steven, "Fujimori's Party Already Controls Peru's Congress. Here's Why Observers are Worried", (03.06.2016), https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2016/06/03/fujimoris-party-already-controls-perus-congress-heres-why-observers-are-worried/?utm_term=.6f0ba0f98c13, (ET: 13.08.2017).
- CARLIN, Ryan E., "Democratic Orientations in The Americas", *The Political Culture of Democracy in The Americas 2017/2017: A Comparative Study of Democracy and Governance*, (Report Edt: COHEN, Mollie J. & LUPU, Noam & ZECHMEISTER, Elizabeth J.), August 2017, https://www.vanderbilt.edu/lapop/ab2016/AB2016-17_Comparative_Report_English_V2_FINAL_090117_W.pdf, (ET: 05.06.2018).
- "Carlos Mesa", https://en.wikipedia.org/wiki/Carlos_Mesa, (ET: 25.09.2018).
- CENTELLAS, Miguel, "Parliamentarized Presidentialism: New Democracies, Constitutional Engineering, and the Bolivian Model", (19-22 Nisan 2001, Chicago), https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:iCtu282AzqwJ:https://www.researchgate.net/profile/Miguel_Centellas/publication/264001635_Parliamentarized_Presidentialism_New_Democracies_Constitutional_Engineering_and_the_Bolivian_Model/links/0deec53c7ea490efa5000000/Parliamentarized-Presidentialism-New-Democracies-Constitutional-Engineering-and-the-Bolivian-Model+&cd=6&hl=en&ct=clnk&gl=tr, (22.08.2018).
- "Chapter 4. Government and Politics", *Uruguay o Country Study*, (Edt: HUDSON, Rex A. & MEDİTZ, Sandra W.), 2nd. Ed., Washington, 1992, http://www.marines.mil/Portals/59/Publications/Uruguay%20Study_3.pdf, (ET: 23.04.2018).

- CHASQUETTI, Daniel, "Cabinets and Legislative Cartels in Uruguay: Examining the Legislative Consequences of Government Formation", *Journal of Politics in Latin America*, V. 5, No. 1, 2013, <https://d-nb.info/103545954X/34>, (ET: 29.04.2018).
- CHEIBUB, Jose Antonio, *Presidentialism, Parliamentarism, and Democracy*, Cambridge University Press, Cambridge, 2007, http://fdjpkc.fudan.edu.cn/_upload/article/files/10/bd/dd6bb622400a8cccedde721a4568/8a90b72d-e5bf-477b-aad7-34154990497b.pdf, (ET: 21.05.2018).
- CHEIBUB, José Antonio & ELKINS, Zachary & GINSBURG, Austin Tom, "Latin American Presidentialism in Comparative and Historical Perspective", <https://www.uio.no/english/research/interfaculty-research-areas/democracy/news-and-events/events/seminars/2011/papers-roma-2011/Rome-Cheibub%202011.pdf>, (ET: 13.06.2018).
- "Chile's Constitution of 1980 with Amendments Through 2015", https://www.constituteproject.org/constitution/Chile_2015.pdf?lang=en, (ET: 06.01.2017).
- CHOMSKY, Noam, "Impacts of Free Market and US Foreign Policy on Colombian and Latin American Revolution", *Revista Científica Guillermo de Ockham*, V. 13, No. 1, 2015, <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/6456426.pdf>, (ET: 18.09.2018).
- CLARK, Susan L., "The U.S. Army In A Civil-Military Support Role In Latin America", (June 1992), *Institute For Defense Analyses*, <http://www.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a260173.pdf>, (ET: 14.09.2018).
- COHEN, Mollie J., "Support for Electoral Democracy in the Americas", *The Political Culture of Democracy in The Americas 2017/2017: A Comparative Study of Democracy and Governance*, (Report Edt: COHEN, Mollie J. & LUPU, Noam & ZECHMEISTER, Elizabeth J.), August 2017, https://www.vanderbilt.edu/lapop/ab2016/AB2016-17_Comparative_Report_English_V2_FINAL_090117_W.pdf, (ET: 05.06.2018).
- COLE, Jared P. & GARVEY, Todd, "Impeachment and Removal", (Key Takeaways of This Report) *Congressional Research Service*, October 29, 2015, <https://fas.org/sgp/crs/misc/R44260.pdf>, (ET: 01.10.2018).
- "Colombia's Constitution of 1991 with Amendments Through 2005", https://www.constituteproject.org/constitution/Colombia_2005.pdf, (ET: 24.07.2018).
- "Constitution Of The Republic Of Ecuador", <http://pdba.georgetown.edu/Constitutions/Ecuador/english08.html>, (ET: 19.05.2018).
- "Constitution Of The Republic Of Honduras 1982", <http://www.parliament.am/library/sahmanadrutyunner/Honduras.pdf>, (ET: 24.07.2018).
- "Constitution Of The Federative Republic Of Brazil", <http://www.usig.org/countryinfo/laws/Brazil/Brazil%20Federal%20Constitution.pdf>, (ET: 09.09.2017).
- "Constitution Of The Argentine Nation", http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=282508, (ET: 09.09.2017).

- "Constitution of the Bolivarian Republic of Venezuela", <http://www.venezuelaemb.or.kr/english/ConstitutionoftheBolivarianingles.pdf>, (ET: 07.01.2017).
- "Constitutional History of Venezuela", <https://www.constitutionnet.org/country/constitutional-history-venezuela>, (ET: 03.04.2018).
- "Constitution of Mexico", https://www.oas.org/juridico/mla/en/mex/en_mex-int-text-const.pdf, (ET: 07.01.2017).
- "Constitutional History of Chile", *Constitutionnet*, <http://www.constitutionnet.org/country/constitutional-history-chile>, (ET: 29.01.2018).
- CORRALES, Javier, "Latin America a Setback for Chávez", *Journal of Democracy*, V. 22, No. 1, January 2011, <https://www.amherst.edu/media/view/311013/original/JOD%2B2011%2BCorrales%2Bpp.%2B122-136%2B%2528PJC%2Bedit%2B12-30-10%2529.pdf>, (ET: 21.07.2018).
- "Costa Rica Asamblea Legislativa (Legislative Assembly)", http://www.ipu.org/parline-e/reports/CtrlParlementaire/2073_F.htm, (E.T: 20.5.2017).
- "Costa Rica's Constitution of 1949 With Amendments Through 2011", https://www.constituteproject.org/constitution/Costa_Rica_2011.pdf?lang=en, (ET: 09.01.2017).
- COŞGUN, Uygur, "Dünden Bugüne Anayasacılık", *Hukuk Gündemi D.*, S. 2, Y. 2008.
- "Countries in Latin America and the Caribbean", <http://www.worldometers.info/geography/how-many-countries-in-latin-america/>, (ET: 22.06.2018).
- CRUZ, Consuelo & DIAMİNT, Rut, "The New Military Autonomy in Latin America", *Journal of Democracy*, V. 9, No. 4, 1998, https://www.researchgate.net/publication/236696561_The_New_Military_Autonomy_in_Latin_America, (ET: 26.10.2018).
- ÇAM, Esat, *Devlet Sistemleri*, Der y., İstanbul, 1993.
- ÇAM, Esat, *Çağdaş Devlet Sistemleri*, Der y., İstanbul, 2000.
- ÇELİK, Fikret & YAŞŞI, Fevzi, "Modern Demokratik Toplum Tasavvurunun Oluşmasında, 'Siyasal Kültür' ve 'Demokrasi Kültürü' Olgularının Yeri", *International Journal of Academic Value Studies*, V. 2, S. 4, Y. 2016.
- ÇELİK, İrfan, "Kuvvetler Ayrılığı: Bir İndirgeme ve Dönüşüm", *Liberal Düşünce D.*, Y. 16, S. 64, Güz 2011, (ss. 135-159).
- ÇİĞDEM, Ahmet, *D'nin Halleri Din, Darbe, Demokrasi*, İletişim y., İstanbul, 2009.
- ÇOLAK, Çağrı D., "Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Yetkisinin Amerikan Sistemi Üzerinden Karşılaştırmalı Analizi", *Strategic Public Management Journal*, V. 3, Special Issue, December 2017.
- DABÈNE, Olivier, "The Political Formula of Costa Rica", *Phd Dissertation*, Institut d'Etudes Politiques, Grenoble, 1987, <http://lanic.utexas.edu/project/etext/llilas/tpla/8801.pdf>, (ET: 11.05.2018).

- DAHL, Robert, *Demokrasi Üstüne*, (Çev: Betül KADIOĞLU), Phoenix y., Ankara, 2001.
- DAHL, Robert, *Demokrasi ve Eleştirileri*, (Çev.: Levent KÖKER), Yetkin y., Ankara, 1996.
- “Darbe Nedir? Tarihte Darbe Yaşamış Ülkeler Hangileridir?”, (28 Şubat 2017), <http://citeserx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.1029.8606&rep=rep1&type=pdf>, (E.T.17.03.2017).
- DAVER, Bülent, *Fevkalade Hal Rejimleri*, Ankara, 1961.
- DEBORAH, James, “US Intervention in Venezuela: A Clear and Present Danger”, (January, 2006), [http://www.libertyparkusafd.org/Hale/Special %20Reports %5CPrimers2%5CUS%20Intervention%20in%20Venezuela.pdf](http://www.libertyparkusafd.org/Hale/Special%20Reports%5CPrimers2%5CUS%20Intervention%20in%20Venezuela.pdf), (ET: 09.09.2018).
- DEERING, Christopher J. & MALTZMAN, Forrest, “The Politics of Executive Orders: Legislative Constraints on Presidential Power”, *Political Research Quarterly*, C. 52, S. 4, December 1999.
- DEMİRTAŞ, Büşra, “ABD Dış Politikası ve Lobcılık”, (15 Mayıs 2014), <http://akademikperspektif.com/2014/05/15/abd-dis-politikasi-ve-lobcilik/>, (ET: 25.11.2017).
- “Democracy Around the Regions in 2017”, *The Economist Intelligence United Limited*, https://pages.eiu.com/rs/753-RIQ-438/images/Democracy_Index_2017.pdf, (ET: 11.11.2018).
- “Democracy Index 2016 Revenge of the ‘Deplorables’”, *The Economist Intelligence United Limited*, [https://www.transparency.org.nz/docs/2017/ Democracy_I ndex_2016.pdf](https://www.transparency.org.nz/docs/2017/Democracy_Index_2016.pdf), (et: 14.12.2018) (Democracy Index 2016...)
- “Democracy Index 2017”, *The Economist Intelligence Unit, Democracy Index*, http://pages.eiu.com/rs/753-RIQ-438/images/Democracy_Index_2017.pdf, (ET: 05.05.2018).
- DERELİ, Esen, *Karşılaştırmalı Bir Bakışla ABD ve Fransa Siyasal Sistemleri*, Der y., İstanbul, 2001.
- DESHAZO, Peter & VARGAS, Juan Enrique, “Judicial Reform in Latin America an Assessment”, *Policy Papers on the Americas*, V. XVII, Study 2, September 2006, [https://siteresources.worldbank.org/INTLAWJUSTINST/ Resources/0609_latin_judicial_reform.pdf](https://siteresources.worldbank.org/INTLAWJUSTINST/Resources/0609_latin_judicial_reform.pdf), (ET: 04.09.2018).
- DİAMOND, Larry, & PLATTNER, Marc F., *Demokrasinin Küresel Yükselişi*, Yetkin y., Ankara, 1995.
- “Dominican Republic's Constitution of 2015”, https://www.constituteproject.org/constitution/Dominican_Republic_2015.pdf?lang=en, (ET: 24.07.2018).
- DOEHRİNG, Karl, *Genel Devlet Kuramı*, (Çev.: Ahmet MUMCU), 3. B., Turhan Kitabevi, Ankara, 2002.
- DÖNER, Ayhan, “Başkanlık Sisteminin Türkiye’de Uygulanabilirliği”, *Yeni Türkiye D.*, S. 51, Y. 9, Mart-Nisan 2013.

- DURŞUN, Hasan, "Erkler Ayrırlığı ve Yargıç Bağımsızlığı", *Türkiye Barolar Birliği D.*, S. 80, Y. 2009, (ss. 29-104).
- DUVERGER, Maurice, *Siyasal Sistemler*, (Çev: Teoman TUNÇDOĞAN), İletişim y., İstanbul, 1994.
- DUVERGER, Maurice, *Siyasal Rejimler*, (Çev: Teoman TUNÇOMAĞ), Sosyal y., İstanbul, 1986.
- DUVERGER, Maurice, *Siyasal Rejimler*, (Çev: TUNÇDOĞAN, Teoman), İletişim y., İstanbul, 1995.
- DUVERGER, Maurice, *Siyasal Partiler*, (Çev: ÖZBUDUN, Ergun), 2. B., Bilgi y., Ankara, 1974.
- DUVERGER, Maurice, *Seçimle Gelen Krallar*, (Çev: Necati ERKUT), Konuk y., İstanbul, 1975.
- "Dünya'da Yargılanan Darbeciler", *Aljazeera Türk*, <http://www.aljazeera.com.tr/haber-analiz/dunyada-yargilanan-darbeciler>, (ET: 09.11.2018).
- EDWARD, King & HAWLEY, Joseph, "Amerikan Hükümet Sisteminin Umumi Hatları", (Çev: LÜTEM, İlhan), *AÜHFD.*, C. 17, S. 1-4, 1960.
- EFE, Haydar & KOTAN, Muhammet Lütfi, "Türkiye'de Hükümet Sistemi Tartışmaları Çerçevesinde Başkanlık Sistemi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği", *Kafkas Üniversitesi İİBFD.*, C. 6, S. 9, Y. 2015.
- EINAUDI, Luigi R., "The Politics of Security in the Western Hemisphere", *Parameters - the US War College Quarterly*, Winter 1996-97, <https://ssi.armywarcollege.edu/pubs/parameters/articles/96winter/enaudi.htm>, (ET: 12.06.2018).
- EKİCİ, Birol, "Brezilya Yönetim Sistemi", *Uluslararası Politika Akademisi*, (22.01.2015), <http://politikaakademisi.org/2015/01/22/siyasal-sistemler-brezilya>, (ET: 22/05/2017).
- EKİNCİ, Ahmet & YILDIRIM, Serkan Nebi, "Brezilya'nın Başkanlık Sistemi Uygulaması", *Dört Kıta'da Başkanlık Sistemi*, (Edt: DOĞAN, İlyas & ÜNVER, Serdar), Astana y., Ankara, 2017.
- "Election Day: Frequently Asked Questions", *Congressional Research Service*, (Updated January 6, 2021), <https://fas.org/sgp/crs/misc/R46413.pdf>, (ET: 19.03.2021).
- "El Salvador's Constitution of 1983 with Amendments Through 2014", <http://extwprlegs1.fao.org/docs/pdf/els127410E.pdf>, (ET: 24.07.2018).
- ERDEM, Kasım, "Anayasal Organlar ve Kuvvetler Ayrırlığı", *ABD Kongresinde Yasama, Denetim ve Bütçe Süreçleri*, (Edt: Semra GÖKÇİMEN), TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı y., Ankara, 2019.
- ERDOĞAN, Mustafa, *Anayasa Hukuku*, 7. B., Orion y., Ankara, 2011.
- ERDOĞAN, Mustafa, *Anayasa Hukukuna Giriş*, Orion y., Ankara, 2017.

- ERDOĞAN, Mustafa, *Anayasal Demokrasi*, 12. B., Siyasal Kitabevi, Ankara, 2015.
- ERDOĞAN, Mustafa, *Anayasa ve Özgürlük*, Yetkin y., Ankara, 2002.
- ERDOĞAN, Mustafa, "Başkanlık Sistemini Doğru Tartışmak", *Liberal Düşünce D.*, S. 2, Bahar 1996.
- ERDOĞAN, Mustafa, "Başkanlık Sistemi, Demokrasi ve Türkiye", *Yeni Türkiye*, S. 51, Y. 9, Mart-Nisan 2013.
- ERDOĞAN, Mustafa, *Liberal Toplum Liberal Siyaset*, Siyasal Kitabevi, Ankara, 1993.
- ERDOĞAN, Mustafa, "Başkanlık Sistemi, Demokrasi ve Türkiye", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- ERDOĞAN, Mustafa, "ABD'de Başarılı Olan Başkanlık Sistemi Latin Amerika'da Niye Başarısız Oldu?", (20 Şubat 2017), <http://ortaksoz.com/2017/02/20/prof-dr-mustafa-erdoganin-arastirmasi/>, (ET: 28.04.2017) (ERDOĞAN, ABD'de Başarılı Olan Başkanlık...).
- ERDOĞAN, Mustafa, "Başkanlık Sistemi, Latin Amerika Tecrübesi ve Türkiye", <http://erdoganmustafa.org/baskanlik-sistemi-latin-amerika-tecrubesi-turkiye/>, (ET: 09.01.2017).
- ERDOĞAN, Mustafa, "Başkanlık Sistemlerinde Denge ve Denetleme", *Başkanlık Sistemi, Latin Amerika Tecrübesi ve Türkiye* içinde, Liberal Perspektif Analiz, S. 3, Aralık 2016.
- ERDOĞAN, Mustafa, "Kuvvetler Ayrılığı Nedir?", *Star Gzt.*, 01.04.2010.
- ERDOĞAN TOSUN, Gülgün & TOSUN, Tanju, *Başkanlık ve Yarı Başkanlık Sistemleri*, Alfa y., İstanbul, 1999.
- EREN, Abdurrahman, *Anayasa Hukuku Dersleri, Genel Esaslar Türk Anayasa Hukuku*, 2. B., Seçkin y., Ankara, 2020.
- EREN, Emrah Karaca, "Başkanlık Sisteminin Türk Parti Sistemi Açısından Türkiye'de Uygulanabilirliği", *Gazi Üniversitesi İİBFD.*, C. 4, S. 3, Y. 2002. (EREN, Başkanlık Sisteminin Türk Parti...)
- "Ergun Özbudun: Amerikan Tipi Başkanlık Sistemi Model Olabilir mi?", *Haber ve Söz*, (4 Şubat 2016), <http://habervesoz.com/ergun-ozbudun-yazdi-amerikan-tipi-baskanlik-sistemi-model-olabilir-mi/>, (ET: 19.12.2017).
- ERHAN, Çağrı, "ABD Başkanı Nasıl Seçilir?", (30 Ekim 2016), *Akademik Perspektif*, <http://akademikperspektif.com/2016/10/30/abd-baskani-nasil-secilir/>, (ET: 11.11.2017).
- EROĞUL, Cem, *Çağdaş Devlet Düzenleri, İngiltere, Amerika, Fransa, Almanya*, 5. B., Kırılgiç y., Ankara, 2006.
- ERTAŞ, Türker, *Kuvvetler Ayrılığı İlkesi Bağlamında Yasama, Yürütme ve Yargı Organları Arasındaki Modern İlişkiler*, (Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Kamu Hukuku Doktora Programı Doktora Tezi), İzmir, 2017.

- ESEN, Selin, "2016 Anayasa Değişiklik Teklifinin Değerlendirilmesi", *Ankara Barosu D.*, S. 4, 2016.
- ESEN, Bülent Nuri, *Anayasa Hukuku: Genel Esaslar*, Akyıldız Matbaası, Ankara, 1970.
- EYNDE, Oliver Vanden, "Coup-friendly Institutions and Apolitical Militaries: a Theory of Optimal Military Influence", Prepared for EPSA, Dublin, 2011, <https://www.parisschoolofeconomics.eu/docs/vanden-eynde-oliver/coups.pdf>, (ET: 12.06.2018).
- FAURIOL, Georges A., "The Political Returns of Democratic Governance", *Democratic Governance in Latin America: A Regional Discussion*, (Edt: NOGALES, Maria-Teresa & ZELAYA-FENNER, Susan), International Republican Institute, Washington, 2013, http://www.iri.org/sites/default/files/flip_docs/DemGoveLACBookfinal/files/assets/common/downloads/publication.pdf, (ET: 03.06.2018).
- FEIERSTEIN, Daniel, "National Security Doctrine in Latin America: The Genocide Question", *The Oxford Handbook of Genocide Studies*, (Edt: BLOXHAM, Donald & MOSES, A. Dirk), (April 2010), <http://www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/oxfordhb/9780199232116.001.0001/oxfordhb-9780199232116-e-25>, (ET: 14.09.2018).
- FELDMANN, Andreas & PERÄLÄ, Maiju, "Nongovernmental Terrorism In Latin America: Re-Examining Old Assumptions", *Kellogg Institute*, (Working Paper July 2001), <https://pdfs.semanticscholar.org/a34f/dee0cdb57d397d6787-d05bed634575522eb1.pdf>, (ET: 09.09.2018).
- FENDOĞLU, Hasan Tahsin, "Başkanlık Sisteminin Türkiye'de Uygulanabilirliği", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013 (FENDOĞLU, Başkanlık Sisteminin...).
- FENDOĞLU, Hasan Tahsin, *Türkiye'de Başkanlık Sistemi*, Yetkin y., Ankara, 2015.
- FEYZİOĞLU, Turhan, *Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Kazaî Murakabesi*, AÜSBF y., Ankara, 1951.
- FEYZİOĞLU, Turhan**, "Kuvvetler Ayrılığı Nazariyesi", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi D.*, C. 2, S. 1, Y. 1947, (ss. 50-60).
- FIERRO, Jaime & LECTURER, Senior, "Citizenship and Democracy in Latin America and Chile", (July 12-16, 2009), http://paperroom.ipsa.org/papers/paper_2719.pdf, (ET: 09.07.2018).
- FIGUEMIREDO, Argelina Cheibub, "The Collor Impeachment and Presidential Government in Brazil", *Presidential Breakdowns in Latin America*, (Edt: LLANOS, Mariana & MARSTEINTREDET, Leiv), Palgrave Macmillan, New York, 2010, https://link.springer.com/chapter/10.1057/9780230105812_7, (ET: 17.08.2018).
- FIGUEROA, Dante & ARENDT, Jonathan, "UPDATE: Current Constitutional Developments in Latin America", http://www.nyulawglobal.org/globalex/Constitutional_Developments_Latin_America1.html, (ET: 21.04.2018).

- “Freedom in the World 2013- Democratic Breakthroughs In The Balance”, *Freedom House*, s. 14-18, <https://freedomhouse.org/sites/default/files/FIW%202013%20Booklet.pdf>, (ET: 23.07.2017).
- “Freedom İn the World 2016- Anxious Dictators, Wavering Democracies: Global Freedom under Pressure”, *Freedom House*, https://freedomhouse.org/sites/default/files/FH_FITW_Report_2016.pdf, (ET: 23.07.2017).
- “Freedom in the World 2017 Trend Arrows”, *Freedom House*, https://freedomhouse.org/sites/default/files/FH_FIW_2017_Report_Final.pdf, (ET: 24.01.2018).
- FUNG, Archon, “Reinventing Democracy in Latin America”, *Review Essay*, V. 9, No. 4, December 2011, http://www.archonfung.net/docs/articles/2011/Fung_ReinventingDemocracyLatinAmerica2011.pdf, (ET: 01.06.2018).
- GARVEY, Todd, “Presidential Signing Statements: Constitutional and Institutional Implications”, *Congressional Research Service*, (January 4, 2012), <https://fas.org/sgp/crs/natsec/RL33667.pdf>, (ET: 31.10.2017).
- GERHARDT, Michael J., “The Lessons of Impeachment History”, *The George Washington Law Review: Faculty Publications*, V. 67, Y. 1999, <https://core.ac.uk/download/pdf/73971822.pdf>, (ET: 01.10.2018).
- GILBERT, Steven, “The U.S. Policy of Democracy Promotion in Latin America”, *Senior Honors Theses*, 2008, <https://commons.emich.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com.tr/&httpsredir=1&article=1147&context=honors>, (ET: 10.09.2018).
- GILDERHUS, Mark T., “The Monroe Doctrine: Meanings and İmplications”, *Presidential Studies Quarterly*, V. 36, No. 1, Presidential Doctrines (March 2006), <http://maihold.org/mediapool/113/1132142/data/Gilderhus.pdf>, (ET: 12.09.2018).
- GİEGERİCH, Thomas, “Anayasa Mahkemelerinde Üyelerin Atanması ve Üyeliğın Sona Ermesi: Meşruiyet, Kalite, Bağımsızlık ve Tarafsızlık Taleplerinin Ulaştırılması İçin Benimsenen Usuller”, *Anayasa Yargısı D.*, C. 27, Y. 2010.
- GONZÁLEZ, Lucas, “Unpacking Delegative Democracy: Digging Into the Empirical Content of a Rich Theoretical Concept”, <http://www.unsam.edu.ar/profesores/LucasGonzalez/LGonzalez-Unpacking%20Delegative%20Democracy.pdf>, (ET: 26.08.2018).
- “Governmental Structure”, <http://countrystudies.us/uruguay/63.htm>, (ET: 15.08.2017).
- GÖKÇE, Ali Fuat, “Başkanlık Sistemi Uygulamaları: ABD, Venezuela, Meksika, Brezilya, Arjantin”, *Akademik Bakış D.*, S. 30, Mayıs-Haziran 2012, <http://www.akademikbakis.org/eskisine/30/04.pdf>, (ET: 30.12.2016).
- GÖKSU, Mustafa, *Amerikan Yargılama Hukukunda Tanık*, (AÜSBE, Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2001.

- GÖNENÇ, Levent, "Türkiye'deki Hükümet Sistemi Tartışmalarına İlişkin Değerlendirmeler", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013 (GÖNENÇ, Türkiye'deki Hükümet Sistemi...).
- GÖNENÇ, Levent, *Yasaların Anayasaya Uygunluğunun Denetimi ve Anayasa Yargısı, TEPAV Anayasa Çalışma Metinleri*, TEPAV y., Ankara, 2010 (GÖNENÇ, Yasaların Anayasaya...).
- GÖREN, Zafer, "Erkler Ayrılığı İlkesi ve 2017 Anayasa Değişikliği ile Benimsenen Hükümet Sistemi", *İzmir Barosu D.*, C. 84, S. 3, Y. 2019. (GÖREN, Erkler Ayrılığı İlkesi ve 2017...)
- GÖZE, Ayferi, *Siyasi Düşünceler ve Yönetimler*, 3. B., Beta y., İstanbul, 1986.
- GÖZLER, Kemal, *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*, 1. B., Ekin y., Bursa, 2010.
- GÖZLER, Kemal, *Anayasa Hukukuna Giriş*, 8. B., Ekin y., Bursa, 2006.
- GÖZLER, Kemal, "Elveda Kuvvetler Ayrılığı, Elveda Anayasa: 10 Aralık 2016 Tarihli Anayasa Değişikliği Teklifi Hakkında Bir Eleştiri", www.anayasa.gen.tr/elveda-anayasa-v2.pdf, (ET: 10.03.2018).
- GÖZLER, Kemal, *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi*, C. 1, Ekin y., Bursa, 2011.
- GÖZLER, Kemal, *Devlet Başkanları Bir Karşılaştırmalı Anayasa Hukuku İncelemesi*, Ekin Kitabevi y., Bursa, 2001. (GÖZLER, Devlet Başkanları...)
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, *Anayasa Hukuku*, 14. B., Turhan Kitabevi, Ankara, 2006.
- "Guatemala's Constitution of 1985 with Amendments Through 1993", https://www.constituteproject.org/constitution/Guatemala_1993.pdf, (ET: 24.07.2018).
- GUIM, Mauricio, "Is Ecuador Heading Towards a Constitutional Crisis?", <http://www.iconnectblog.com/2017/11/is-ecuador-heading-towards-a-constitutional-crisis/>, (ET: 07.09.2018).
- GÜL, Cengiz, *Demokrasi Teorisi Açısından Başkanlık / Cumhurbaşkanlığı Sisteminin Demokratik Değeri*, Adalet y., Ankara, 2019.
- GÜL, Cengiz, "Saf Başkanlık Modelinden Başkancı Rejim Tipolojilerine Geçişin Ampirik Yansımaları", <http://www.kazanci.com/kho2/hebb/giris.htm>, (ET: 05.07.2012). (GÜL, Saf Başkanlık Modelinden Başkancı...)
- GÜLENER, Serdar, *Başkanlık Sistemlerinde Denge ve Denetleme (Rapor)*, SETA y., Ankara, 2016.
- GÜLLÜCE, Fahrettin, *Başkanlık Sistemi ve Türkiye'de Başkanlık Sistemi Tartışmaları*, (Kocaeli Üniversitesi SBE Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli, 2014 (GÜLLÜCE, Başkanlık Sistemi ve Türkiye'de...).
- GÜLLÜCE, Fahrettin, "Başkanlık Sistemi Tartışmalarında Eksik Boyut: Başkanlık Sistemi Tek Tip Değil", *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Kongresi*, 29 Mayıs 2014, Kocaeli, 2014

- GÜLSOY, Mehmet Tevfik, "Hükümet Sistemlerini Karşılaştırmak: Türkiye İçin Bir Değerlendirme", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013 (GÜLSOY, Hükümet Sistemlerini...).
- GÜLSOY, M. Tevfik, *Özgürlüklerin Korunmasında Anayasa Yargısının Yeri ve Meşruluğu*, Yetkin y., Ankara, 2007.
- GÜNAL, Erdoğan, *Hükümet Sistemleri ve Türkiye'de Başkanlık Sistemi Arayışları*, Hükümdar y., İstanbul, 2015.
- GÜNER YAŞAR, Gizem, "Şili'de Başkanlık Sistemi", *Dört Kıta'da Başkanlık Sistemi*, (Edt: DOĞAN, İlyas & ÜNVER, Serdar), Astana y., Ankara, 2017.
- GÜRBÜZ, Yaşar, *Karşılaştırmalı Siyasal Sistemler*, Beta y., İstanbul, 1987.
- HAKYEMEZ, Yusuf Şevki, *Anayasa Mahkemesinin Yargısal Aktivizmi ve İnsan Hakları Anlayışı*, Yetkin y., Ankara, 2009.
- HAKYEMEZ, Yusuf Şevki, *Militan Demokrasi Anlayışı ve 1982 Anayasası*, 1. B., Seçkin y., Ankara, 2000.
- HALE, William, *Türkiye'de Ordu ve Siyaset*, (Çev: FETHİ, Ahmet), Hil y., İstanbul, 1996.
- HALSTEAD, Terry Jason, "An Overview of the Impeachment Process", *CRS Report or Congress*, April 20, 2005, <https://www.senate.gov/reference/resources/pdf/98-806.pdf>, (ET: 10.10.2018).
- HAMİLTON, Alexander & MADİSON, James & JAY, John, *Anayasa Üzerine Düşünceler: Federalistlerin Makalelerinden Seçmeler*, (Çev. Mümtaz SOYSAL), Türk Siyasi İlimler Derneği y., Ankara, 1962.
- HATİPOĞLU, Osman Gökhan, *Amerikan Yönetim Düşüncesinin Doğuşu (1776-1920)*, (AÜSBE Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yönetim Bilimleri Bilim Dalı Doktora Tezi), Ankara, 2015.
- HAYEK, Friedrich A., "Liberal Bir Devletin Anayasası", (Çev: Mustafa ERDOĞAN), *Sosyal ve Siyasal Teori: Seçme Yazılar*, (Edt. Atilla YAYLA), Siyasal Kitabevi, Ankara, 1999, (136-141).
- HEKİMOĞLU, H. Birsen, *Karşılaştırmalı Siyasal Sistemler*, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi y., İstanbul, 2010.
- HELMKE, Gretchen, "Presidential Crises in Contemporary Latin America", (May 2018), s. 2, http://www.gretchenhelmke.com/uploads/7/0/3/2/70329843/helmke_blm.pdf, (ET: 21.08.2018).
- HEM, Mikal, "Evading the Censors: Critical Journalism in Authoritarian States", *Reuters Institute for the Study of Journalism*, (2014), https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2017-10/Evading_the_Censors_Critical_journalism_in_authoritarian_states_0.pdf, (ET: 23.09.2018).
- HOGUE, Henry B., "Recess Appointments: Frequently Asked Questions", *Report for Congress, Congressional Research Service*, (March 12, 2008). <http://www.senate.gov/reference/resources/pdf/RS21308.pdf>, (ET: 08.11.2017).

- HOLCOMBE, Randall G., "Checks and Balances: Enforcing Constitutional Constraints", *Economies*, Volume 6, No. 57, 24 October 2018, (ss. 43-58).
- HUNEEUS, Carlos, "11 Eylül 1973 Şili Darbesinin Çift Yönlü Yapısı", *Dünyada ve Türkiye'de Darbe Yargılamaları*, (Yay. Haz.: AKCAN, Ahmet), Lale y., İstanbul, 2017.
- HUNTINGTON, Samuel P., "Democracy's Third Wave", *Journal of Democracy*, V. 2, No. 2, Spring 1991, <https://www.ned.org/docs/Samuel-P-Huntington-Democracy-Third-Wave.pdf>, (ET: 26.09.2018).
- "Impeachment", *History, Art & Archives*, <https://history.house.gov/Institution/Origins-Development/Impeachment/>, (ET: 19.03.2021).
- "International Agreements", Chapter 4, <https://www.pearsonhighered.com/assets/samplechapter/0/2/0/5/0205855946.pdf>, (ET: 31.03.2021).
- "Introduction The Economist Intelligence Unit's Democracy Index 2017", *The Economist Intelligence United Limited 2018*, https://pages.eiu.com/rs/753-RIQ-438/images/Democracy_Index_2017.pdf, (ET: 11.11.2018).
- İLTER AKARÇAY, Ebru Rukiye, "Karşılaştırmalı Perspektiften Başkanlık Sistemi Tartışması: Koalisyon İnşası ve Kuvvetler Birliğinden Kaçınmak Mümkün mü?", *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler D.*, C. 4, S. 1, Mart 2016.
- İNANÇ, Hüseyin & CANER, Cantürk & BOZASLAN, Bakko Mehmet, *Türk Tipi Başkanlık Sistemi Raporu*, GRTC Küresel Araştırma ve Düşünce Merkezi y., Kütahya, 2015.
- İNSEL, Ahmet, "Bir Toplumsal Sınıf Olarak Türk Silahlı Kuvvetleri", *Bir Zümre Bir Parti Türkiye'de Ordu*, (Der.: İNSEL, Ahmet & BAYRAMOĞLU, Ali), Biri-kim y., İstanbul, 2006.
- JONES, Mark P., "How Much has the Game Changed? Revisiting Policymaking in Latin America a Decade Later", <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/173821/1/IDB-WP-731.pdf>, (ET: 21.08.2018).
- KABOĞLU, İbrahim Ö., *Anayasa Hukuku Dersleri*, 12. B., Legal y., İstanbul, 2017.
- KALAYCIOĞLU, Ersin, "Başkanlık Sistemi: Türkiye'nin Diktatörlük Tehdiyle İmtihanı", *Başkanlık Sistemi*, (Edt: ERGÜL, Teoman), TBB y., Ankara, 2005 (KALAYCIOĞLU, Başkanlık Sistemi...).
- KALAYCIOĞLU, Ersin, "Türkiye'de Demokrasi'nin Pekişmesi: Bir Siyasal Kültür Sorunu", http://research.sabanciuniv.edu/8882/1/T%C3%BCrkiyede_Demokrasinin_Peki%C5%9Fmesi_Ozbudun_Armagan.doc, (ET: 31.11.2018) (KALAYCIOĞLU, Türkiye'de Demokrasi'nin...).
- KAMALAK, İhsan & GÜL, Hüseyin & SALLAN GÜL, Songül, "Demokrasi, Siyasal Rejim ve Başkanlık Sistemi Tartışmalarının Karşılaştırmalı Bir Analizi", *Toplam ve Demokrasi*, Y. 9 S. 19-20, Ocak-Aralık 2015.
- KAPANİ, Münici, "Amerika Birleşik Devletleri Başkanının Fevkalade Selâhiyetleri", *AÜHFD.*, C. 9, S. 1-2, Y. 1952.

- KAPANİ, Münci, *Politika Bilimine Giriş*, Bilgi y., İstanbul, 1988.
- KAPANİ, Münci, *Kamu Hürriyetleri*, 6. B., Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi y., Ankara, 1981
- KARATEPE, Şükrü, "Hükümet Sistemleri ve Türkiye", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- KARATEPE, Şükrü, *Darbeler Anayasalar ve Modernleşme*, 3. B., İz y., İstanbul, 1999.
- KAY, Cristóbal, "Conflict And Violence In Rural Latin America", (February 2000), (Paper Presented at the Annual Congress of ADLAF, Hamburg, 25-27 November 1999), <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.910.7124&rep=rep1&type=pdf>, (ET: 09.09.2018).
- KELEŞ, Mehrinur, *Başkanlık Rejimi*, Kanyılmaz Matbaası, İzmir, 1996.
- KESKİN, Mustafa, "ABD'nin Müdahaleci Dış Politikası: Latin Amerika Örneği", *Bariş Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri D.*, C. 4, S. 1, Y. 2016.
- KIŞLA, Selcen Nur, "Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Başkanlık Sistemi", *Dört Kıta'da Başkanlık Sistemi*, (Edt: DOĞAN, İlyas & ÜNVER, Serdar), Astana y., Ankara, 2017.
- KİM, Young Hun & BAHRY, Donna, "Interrupted Presidencies in Third Wave Democracies", *The Journal of Politics*, V. 70, No. 3, July 2008, http://www.academia.edu/31989108/Interrupted_Presidencies_in_Third_Wave_Democracies, (ET: 1..10.2018).
- KİRİŞ, H. Mehmet & CANSEVER, Niran, "Türkiye'de Ordu - Siyaset İlişkileri Çerçevesinde AK Parti – TSK Etkileşimine Bakış", *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBFD*, C. 20, S. 3, 2015.
- KOÇ, Yunus & KAMBERİ, Drenusha & KARAKOÇ, Şükrü Mutlu, "Hâkim Parti Sistemi, Değişim Zorunluluğu Kısacasında Meksika Siyasal Sistemi", *Geçiş Sürecinde Başkanlık Sistemleri*, (Edt: ALKAN, Haluk), Stratejik Düşünce Enstitüsü y., Ankara, 2016.
- KOÇAK, Konur Alp, "ABD Başkanlık Sistemi: 'Ayrı' ama 'Birlikte' Çalışan Organlar", *Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri: Başkanlık Sistemi*, (Edt: GÖKÇİMEN, Semra) TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı y., Ankara, 2015. (KOÇAK, ABD Başkanlık Sistemi: Ayrı...)
- KOÇAK, Konur Alp, "Tarihî Şartların Bir Ürünü Olarak ABD Başkanlık Sistemi: Fren ve Denge", *2023 D.*, S. 167, Mart 2015.
- KONTACI, A. Ersoy, "Siyasî İstikrar Temelli Koalisyon Eleştirileri: Anayasa Hukuku Açısından Ampirik Bir Analiz", *TBBD.*, S. 123, Mart-Nisan 2016.
- KÖNİ, Hasan, "Bolivya Örneği Üzerinden Amerikan Politikasında Amerikan Yardım Ajansı ve Sivil Toplum Örgütleri", *21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü*, (26 Aralık 2013), <http://www.21yyte.org/tr/arastirma/abd/2013/12/26/7349/bolivya-ornegi-uzerinden-amerikan-politikasinda-amerikan-yardim-ajansi-ve-sivil-toplum-orgutleri>, (ET: 21.07.2018).

- KRUIJT, Dirk, "The Political Influence of the Latin American Military", (Working Paper No. 30), October 2017, http://www.cedla.uva.nl/50_publications/pdf/cuadernos/30-Cuadernos_Working_Paper-Dirk_Kruijt.pdf, (ET: 11.05.2018).
- KUBALI, Hüseyin Nail, *Anayasa Hukuku Dersleri Genel Esaslar ve Siyasi Rejimler*, İstanbul, 1971.
- KURBAN, Samet, *Başkanlık Sisteminden Beklentiler ve Türkiye*, (Dumlupınar Üniversitesi SBE Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi), Kütahya, 2014.
- KUZU, Burhan, *Her Yönü ile Başkanlık Sistemi*, Babıali Kültür y., İstanbul, 2011.
- KUZU, Burhan, "Türkiye İçin Başkanlık Sistemi I", *Liberal Düşünce D.*, C. 1, S. 2, Bahar 1996.
- KÜÇÜK, Adnan, *Anayasa Hukuku*, 3. B., Orion y., Ankara, 2013.
- KÜÇÜK, Adnan, *Türkiye'nin Siyasal ve Anayasal Rejimi*, Orion y., Ankara, 2012.
- KÜÇÜK, Adnan, "İfade Hürriyetinin Sınırlandırılması", *Liberal Düşünce D.*, Y. 8, S. 32, Güz 2003.
- KÜÇÜK, Adnan, "Batıda ve Türkiye Örneğinde Yargısal Aktivizm Tartışmaları ve Yargısal Aktivizmin İyi Ya Da Kötü Bir Tutum Olup Olmadığı Meselesi" *Türkiye Adalet Akademisi D.*, Y. 8, S. 31, Temmuz 2017.
- KÜÇÜK, Adnan, "Anayasa Mahkemesi Tarafından Verilen İptal Kararlarının Erken Açıklanmasına ve Yürürlüğün Ertelenmesine Bağlı Olarak Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar", *Uyuşmazlık Mahkemesi D.*, S. 3, Y. 2013.
- KÜÇÜK, Adnan, "Hukuk Devleti Kavramı ve Anayasa Mahkemesi Kararlarında Hukuk Devleti", *Hukuk Devleti Hukuki Bir İlke Siyasal Bir İdeal*, Adres y., Ankara, 2008 (KÜÇÜK, Hukuk Devleti Kavramı...).
- KÜÇÜK, Adnan, "Türkiye'de Askeri Darbelere ve Askeri Vesayet Düzenine Müsait Zemin Oluşturan 'Çıkış Garantileri'ne Yönelik İyileşmeler", *Uluslararası 15 Temmuz ve Darbeler Sempozyumu*, (26-28 Ekim 2017 Kartepe Zirvesi), Kocaeli, 2017.
- KÜÇÜK, Adnan, *Türkiye'de Başkanlık (Cumhurbaşkanlığı) Sistemi*, Adalet y., Ankara, 2021.
- KÜÇÜK, Adnan, "Başkanlık Sisteminin Uygulandığı Güney Kore'de Kanunların Yapımında Yasama ve Yürütmenin Etkinliği", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi D.*, C. 11, S. 2, Y. 2021, (ss. 97-155).
- KÜÇÜK, Adnan, "Amerika'da ve Türkiye'de Kuvvetler Ayrılığı Bağlamında Yasama ve Yürütme Arasında Dengeler ve Frenler Mekanizması", *Prof. Dr. Burhan Kuzu'nun Anısına Armağan*, Onikilevha y., İstanbul, 2023, (ss. 185-252) (KÜÇÜK, Amerika'da ve Türkiye'de Kuvvetler Ayrılığı...).
- LALANDER, Rickard, "The Impeachment of Carlos Andrés Pérez and the Collapse of Venezuelan Partyarchy", *Presidential Breakdowns in Latin America*, (Edt: LLANOS, Mariana & MARSTEINTREDET, Leiv), Palgrave Macmillan, New York, 2010, https://link.springer.com/chapter/10.1057/9780230105812_8, (ET: 17.08.2018).

- LANZARO, Jorge, "Foundations of Pluralist Democracy and Political Structure of the State in Uruguay", Montevideo 2004, http://socialsciences.scielo.org/pdf/s_rucp/v1nse/scs_a02.pdf, (ET: 29.04.2018).
- "Legal System of Uruguay", https://www.oas.org/juridico/mla/en/ury/en_ury-int-description.pdf, (E.T. 15.08.2017).
- LEHOUCQ, Fabrice Edouard, "The Institutional Foundations of Democratic Cooperation in Costa Rica", https://libres.uncg.edu/ir/uncg/f/LEhoucq_Institutional_1996.pdf, (ET: 22.04.2018) (LEHOUCQ, The Institutional Foundations...).
- LEHOUCQ, Fabrice, "Constitutional Design And Democratic Performance In Latin America", (December 15, 2005), <http://lanic.utexas.edu/project/etext/llilas/vrp/lehoucq.pdf>, (ET: 19.07.2018).
- LEHOUCQ, Fabrice, "Bolivia's Constitutional Breakdown", *Journal of Democracy*, V. 19, Number 4, October 2008, [https://libres.uncg.edu/ir/uncg/f/LEhoucq_Bolivia_2008\[1\].pdf](https://libres.uncg.edu/ir/uncg/f/LEhoucq_Bolivia_2008[1].pdf), (ET: 03.09.2018).
- LEHOUCQ, Fabrice, "Policymaking, Parties and Institutions in Democratic Costa Rica", *Division of Political Studies*, Mexico, 1 March 2006, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.189.2509&rep=rep1&type=pdf>, (ET: 18.09.2017) (LEHOUCQ, Policymaking, Parties...).
- LEHOUCQ, Fabrice & PÉREZ-LIÑÁN, Aníbal, "Breaking Out of the Coup Trap: Political Competition and Military Coups in Latin America", *Comparative Political Studies*, V. 47, No. 8, 2014, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.1029.8606&rep=rep1&type=pdf>, (ET: 01.06.2018).
- LEVITSKY, Steven, "The 'Normalization' Of Argentine Politics", *Journal of Democracy*, V. 11, N. 2, April 2000, <https://pdfs.semanticscholar.org/e027/5fa3b8a86c4f1200d6bc145ce881d8e0ef06.pdf>, (ET: 04.12.2018).
- LEVY, Michael_ & MCDONALD, Forrest, "Presidency of the United States of America", <https://www.britannica.com/topic/presidency-of-the-United-States-of-America>, (ET: 24.03.2018).
- LIBEY, David Menefee, "Divided Government as Scapegoat", *Political Science and Politics*, Volume 24, No. 4, Y. 1991.
- LINDSAY, Reed, "Paraguay's Forgotten Coup", (20 December 2013), <https://www.aljazeera.com/programmes/peopleandpower/2013/12/paraguay-forgotten-coup-2013122585659847327.html>, (ET: 29.10.2018).
- LINZ, Juan J., "The Perils of Presidentialism", *Journal of Democracy*, V. 1, No. 1, Winter 1990, http://media.library.ku.edu.tr/reserve/resfall15_16/Sosc116_SEaytac/Week13.pdf, (ET: 23.08.2018).
- LITTLE, Walter, "Corruption and Democracy in Latin America", *IDS Bulletin*, V. 27, No. 2, 1996, https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/bitstream/handle/123456789/9239/IDSB_27_2_10.1111-j.1759-5436.1996.mp27002009.x.pdf;sequence=1, (ET: 03.06.2018).

- LİJPHART, Arend, *Çağdaş Demokrasiler*, (Çev: ÖZBUDUN, Ergun & ONULDURAN, Ersin), Türk Demokrasi Vakfı ve Siyasi İlimler Derneği Ortak Yayını, Ankara, 1989.
- LİPSON, Leslie, *Demokratik Uygurluk*, (Çev: GÜLALP, Haldun & ALKAN, Türker) Türkiye İş Bankası y., Ankara, 1984.
- LLAIRÓ, María Monserrat, "20. Yüzyılda Arjantin'de Siyasî İstikrarsızlık: Darbeler, Darbe Kurumlarının Davranışları ve Sosyal Etkileri", *Dünyada ve Türkiye'de Darbe Yargılamaları*, (Yay. Haz.: AKCAN, Ahmet), Lale y., İstanbul, 2017.
- LLANOS, Mariana, "Presidential Breakdowns in Argentina", *Presidential Breakdowns in Latin America*, (Edt: LLANOS, Mariana & MARSTEINTREDET, Leiv), Palgrave Macmillan, New York, 2010, https://link.springer.com/chapter/10.1057/9780230105812_4, (ET: 17.08.2018).
- LLANOS, Mariana & NOLTE, Detlef, "The Many Faces of Latin American Presidentialism", *GIGA Focus*, Latin America, No. 1, May 2016, https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/46911/ssoar-2016-llanos_et_al-The_many_faces_of_Latin.pdf?sequence=1, (ET: 24.08.2018).
- LLANOS, Mariana & MARSTEINTREDET, Leiv, "Introduction: Presidentialism and Presidential Breakdowns in Latin America", *Presidential Breakdowns in Latin America*, (Edt: LLANOS, Mariana & MARSTEINTREDET, Leiv), Palgrave Macmillan, New York, 2010, https://link.springer.com/chapter/10.1057/9780230105812_1, (ET: 17.08.2018).
- LLANOS, Mariana & MARSTEINTREDET, Leiv, "Conclusions: Presidential Breakdowns Revisited", *Presidential Breakdowns in Latin America*, (Edt: LLANOS, Mariana & MARSTEINTREDET, Leiv), Palgrave Macmillan, New York, 2010, https://link.springer.com/chapter/10.1057/9780230105812_13, (ET: 17.08.2018).
- LOVEMAN, Brian E., "Military Government in Latin America, 1959–1990", *Oxford Bibliographiest*, (22 September 2014), <http://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199766581/obo-9780199766581-0015.xml>, (ET: 12.08.2018)
- LOWY, Michael & SADER, Eder, "The Militarization of the State in Latin America", (Translated: GORMAN, Stephen), *Latin American Perspectives*, Issue 47, V. 12, No. 4, 1985, http://www.pucsp.br/cehal/downloads/relatorios/review_perspectives/militarizacion%20_estado.pdf, (ET: 07.06.2018).
- LUGO-OCANDO, Jairo & SANTAMARÍA, Sara García, "Media, Hegemony, and Polarization in Latin America", *The University of Sheffield*, <http://eprints.whiterose.ac.uk/88704/9/Media%2C%20hegemony%20chapter.pdf>, (ET: 03.07.2018).
- LUPU, Noam, "Corruption in the Americas", *The Political Culture of Democracy in The Americas 2017/2017: A Comparative Study of Democracy and Governance*, (Report Edt: COHEN, Mollie J. & LUPU, Noam & ZECHMEISTER, Elizabeth J.), August 2017, https://www.vanderbilt.edu/lapop/ab2016/AB2016-17_Comparative_Report_English_V2_FINAL_090117_W.pdf, (ET: 05.06.2018).

- MAINWARING, Scott & SHUGART, Matthew, "Juan Linz, Presidentialism, and Democracy: A Critical Appraisal", *Kellogg Institute*, (Working Paper July 1993), https://kellogg.nd.edu/sites/default/files/old_files/documents/200_0.pdf, (22.08.2018).
- MAINWARING, Scott & PEREZ-LINAN, Anibal, *Democracies And Dictatorships in Latin America Emergence, Survival, and Fall*, Cambridge University Press, New York, 2013.
- MAINWARING, Scott & PÉREZ-LIÑÁN, Aníbal, "Cross-Currents in Latin America", *Journal of Democracy*, V. 26, No. 1, January 2015, https://www.researchgate.net/publication/273352913_Cross-Currents_in_Latin_America, (ET: 14.08.2018).
- MAINWARING, Scott & BRINKS, Daniel & PÉREZ-LIÑÁN, Aníbal, "Classifying Political Regimes In Latin America, 1945–1999", *Kellogg Institute*, (September 2000), https://kellogg.nd.edu/sites/default/files/old_files/documents/280_0.pdf, (ET: 15.08.2018).
- MANI, Kristina, "Militares Empresarios: Approaches to Studying the Military as an Economic Actor", *Bulletin of Latin American Research*, V. 30, No. 2, Y. April 2011, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1470-9856.2010.00445.x>, (ET: 07.11.2018) (MANI, Militares Empresarios...).
- MANI, Kristina, "Military Entrepreneurs: Patterns in Latin America", *Latin American Politics and Society*, V. 53, No. 3, Y. 2011, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1548-2456.2011.00124.x>, (ET: 07.11.2018).
- MANUEL, Paul Christopher & CAMMISA, Anne Marie, "Of Ideas and Institutions: The Foundational Tension of American Democracy", https://www.researchgate.net/publication/338470943_Welcome_to_the_World_of_Checks_and_Balances, (ET: 20.03.2022), (ss. 1-38).
- MARSTEINTREDET, Leiv, "The Dominican Republic and the Fall of Balaguer 1994–1996: Presidential Breakdown or Democratic Transition?", *Presidential Breakdowns in Latin America*, (Edt: LLANOS, Mariana & MARSTEINTREDET, Leiv), Palgrave Macmillan, New York, 2010, https://link.springer.com/chapter/10.1057/9780230105812_11, (ET: 17.08.2018).
- MARSTEINTREDET, Leiv & BERNTZEN, Einar, "Latin American Presidentialism: Reducing the Perils of Presidentialism Through Presidential Interruptions", <https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/f957ce28-4c26-4362-b562-9249de7971f8.pdf>, (Et: 31.01.2018).
- MECEK, Hüseyin, "Meksika Başkanlık Sistemi", *Dört Kıta'da Başkanlık Sistemi*, (Edt: İlyas DOĞAN & Serdar ÜNVER), Astana y., Ankara, 2017.
- MEIRELES, Fernando, "Latin American Presidents and Their Oversized Government Coalitions", <http://presidential-power.com/?p=6195>, (ET: 21.04.2018).

- “Meksika’da Başkanlık Sistemi ve Türkiye”, 12 Mart 2015, <http://www.tuicakademi.org/meksikabaskanlik-sistemi-ve-turkiye-tuncer-bal/>, (ET: 01.01.2017).
- Meksika Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, *Meksika Ülke Raporu 2013*, Basım Tarihi 2015, <http://www.slideshare.net/sahinler34/meksika-lke-raporu-2013-49187360>, (ET: 01.01.2017).
- MELO, Carlos Ranulfo, “The 2014 Elections and the Brazilian Party System”, *A Journal of the Brazilian Political Science Association*, V. 9, Issue 1, 2015, <http://www.scielo.br/pdf/bpsr/v9n1/1981-3821-bpsr-9-1-0093.pdf>, (ET: 20.05.2018).
- MELO, Marcus André, “Strong Presidents, Robust Democracies? Separation of Powers and Rule of Law in Latin America”, *Brazilian Political Science Review*, V. 4, No. Se, Rio de Janeiro, 2009, http://socialsciences.scielo.org/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1981-38212009000100010, (ET: 18.09.2017) (MELO, Strong Presidents, Robust...).
- MELO, Juliana, “Political Parties in Brazil”, (11 October 2013), <http://thebrazilbusiness.com/article/political-parties-in-brazil>, (ET: 20.05.2018).
- MELO, Marcus Andre & PEREIRA, Carlos, “Post-scriptum- in Light of June 2013 Mass Protests”, <http://comunicacao.fflch.usp.br/sites/comunicacao.fflch.usp.br/files/postscriptum.pdf>, (ET: 09.09.2017).
- METİN, Yüksel, *Başkanlık Sistemi*, Orion y., Ankara, 2017.
- “Mexico’s Constitution of 1917 With Amendments Through 2015”, https://www.constituteproject.org/constitution/Mexico_2015.pdf?lang=en, (ET: 24.01.2018).
- MEYER, Peter J., “Organization of American States: Background and Issues for Congress”, (introduction) *Congressional Research Service*, (March 14, 2018), <https://fas.org/sgp/crs/row/R42639.pdf>, (ET: 22.09.2018).
- MEYNAUD, Jean, *Politikada Baskı Grupları*, Varlık y., İstanbul, 1975.
- MIRELA, Nicolai Elena & AKKUŞ, Bülent, “Bitmeyen Tango: Otoritarizm ve Demokratikleşme Sarkacında Bir Ülke Olarak Arjantin”, *Geçiş Sürecinde Başkanlık Sistemleri*, (Edt: ALKAN, Haluk), Stratejik Düşünce Enstitüsü y., Ankara, 2016.
- MİŞ, Nebi & ASLAN, Ali & AYVAZ, M. Erkut & DURAN, Hazal, *Dünyada Başkanlık Sistemi Uygulamaları (Rapor)*, 2. B., SETA y., Ankara, 2016.
- MORAES, Juan Andrés, “The Electoral Basis Of Ideological Polarization In Latin America”, *The Kellogg Institute for International Studies*, Working Paper, March 2015, https://kellogg.nd.edu/sites/default/files/old_files/documents/403_0.pdf, (ET: 21.07.2018).
- MORLINO, Leonardo, “Empirical Analysis”, *The Quality of Democracies in Latin America*, Chapter 3, (Edt: MORLINO, Leonardo), International IDEA, Stokholm, 2016, <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/the-quality-of-democracies-in-latin-america.pdf>, (ET: 26.05.2018).

- MORLINO, Leonardo, "Concluding Remarks", *The Quality of Democracies in Latin America, Chapter 4*, (Edt: MORLINO, Leonardo), International IDEA, Stokholm, 2016, <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/the-quality-of-democracies-in-latin-america.pdf>, (ET: 26.05.2018).
- MUFTI, Mariam, "What do We Know About Hybrid Regimes After Two Decades of Scholarship?", *Politics and Governance*, V. 6, Issue 2, 2018, <https://www.researchgate.net/publication/325938348/download>, (ET: 05.09.2018).
- NEGRETTO, Gabriel L., "Minority Presidents and Types of Government in Latin America", (March 27-29,2003), <https://pdfs.semanticscholar.org/dc2c/10d2de640381d2ef252d0ce93d952f16f387.pdf>, (ET: 19.07.2018).
- NIETO, Jaime Zuluaga, "U.S. Security Policies and United States-Colombia Relations", (Translated: STOLLER, Richard), *Latin American Perspectives*, Issue 152, V. 34, No. 1, January 2007, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.840.9005&rep=rep1&type=pdf>, (ET: 19.09.2018).
- NINO, Carlos Santiago, "The Debate Over Constitutional Reform in Latin America", *Fordham International Law Journal*, V. 16, Issue 3, 1992, <https://pdfs.semanticscholar.org/bd02/53cb412ada4f2a51c54febd9e2ff6a32386b.pdf>, (ET: 24.08.2018).
- "Nicaragua's Constitution of 1987 with Amendments Through 2005", https://www.constituteproject.org/constitution/Nicaragua_2005.pdf, (ET: 24.07.2018).
- NOLTE, Detlef, "Paraguay: The President in his General's Labyrinth", *Presidential Breakdowns in Latin America*, (Edt: LLANOS, Mariana & MARSTEINTREDET, Leiv), Palgrave Macmillan, New York, 2010, https://link.springer.com/chapter/10.1057/9780230105812_9, (ET: 17.08.2018).
- NOMER, Mert, *ABD Başkanlık Sisteminde Başkanın Yetkileri*, On İki Levha y., İstanbul, 2013.
- O'DONNELL, Guillermo, "Delegative Democracy?", *Kellogg Institute*, (Working Paper, April 1993), https://kellogg.nd.edu/sites/default/files/old_files/documents/172_0.pdf, (ET: 26.08.2018).
- OKANDAN, Recai Galip, "İngiltere ve Şimali Amerika'da Devletin Pozitif İnkişafı", *İÜHFD.*, C. 19, S. 1-2, Y. 1953.
- OKANDAN, Recai Galip, "Amme Hukukunda Kuvvetler Bölümü İlkesi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 2, 1936, (ss. 502-523).
- OMEJEC, Jansa, "Principle Of The Separation Of Powers and The Constitutional Justice System", Conference of constitutional control bodies of Central Asia "The Role of the Constitutional Court in Safeguarding the Supremacy of the Constitution" Strasbourg, October 2015, https://bib.irb.hr/datoteka/785200.Omejec_-_Separation_of_Powers_and_Constitutional_Judiciary_-_Strasbourg_28.10.pdf, (ET: 20.03.2022), (ss. 1-15)

- ONAR, Erdal, "Türkiye'nin Başkanlık ya da Yarı Başkanlık Sistemine Geçmesi Düşünlmeli mi?". *Başkanlık Sistemi* (Der.: ERGÜL, Teoman), TBB y., Ankara, 2005.
- ORDÓÑEZ, Jaime & PADILLA, Diego & SAYLE, Timothy Andrews & DEGENNARO, Patricia, "The Republic of Costa Rica: A Case Study on the Process of Democracy Building", *Creating an International Network of Democracy Builders*, V. 1, August 29, 2008, Revised January 009, http://www.queensu.ca/csd/sites/webpublish.queensu.ca.csdwww/files/files/publications/wps/09.01.20_Final_CostaRica.pdf, (ET: 18.09.2017).
- ORTH, John V., "Presidential Impeachment: The Original Misunderstanding", *Constitutional Commentary*, V. 17, Issue 3, Winter 2000, <http://www.corteidh.or.cr/tablas/r37434.pdf>, (ET: 01.10.2018).
- OUDSHOORN, Marije, *The Struggle of Argentina*, Nijmegen, July 2013, https://theses.uibn.ru.nl/bitstream/handle/123456789/2844/Oudshoorn%2C_Marije_1.pdf?sequence=1, (ET: 09.11.2018).
- ÖRMECİ, Ozan, "Siyasal Sistemler: Meksika", (19 Ocak 2015), <http://ydemokrat.blogspot.com.tr/2015/01/siyasal-sistemler-meksika.html>, (ET: 19.07.2017).
- ÖRGÜN, Faruk, *Dar Gelen Gömlek Başkanlık Sistemi*, Bilge y., İstanbul, 1999.
- ÖRS, Birsen, *Türkiye'de Askeri Müdahaleler*, Der y., İstanbul, 1996.
- ÖZBAY, Hüseyin, "Türkiye'de Ak Parti ile Birlikte Gündeme Gelen 'Başkanlık Sistemi Tartışması': Sistemin Gerekliliği, Uygulanabilirliği, Çekinme ve Endişeler", *Düzce Üniversitesi SBE D.*, C. 6, S. 1, Y. 2016.
- ÖZBUDUN, Ergun, *Türk Anayasa Hukuku*, 17. B., Yetkin y., Ankara, 2017.
- ÖZBUDUN, Ergun, "Ergun Özbdun'la Hükümet Sistemi Üzerine Söyleşi", (Söyleşiyi Yapan: KORKUT, Levent), *Demokrasi Platformu D.*, Y. 9., S. 33, Haziran-2013-1.
- ÖZBUDUN, Ergun, "Başkanlık Sistemi Tartışmaları", *Başkanlık Sistemi*, TBB, (Haz.: ERGÜL, Teoman), Ankara, 2005.
- ÖZBUDUN, Ergun, "Hükümet Sistemi Tartışmaları", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- ÖZBUDUN, Ergun, "Başkanlık Sistemi ve Türkiye", *Liberal Perspektif: Analiz*, (2015), http://www.ozgurlukarastirmalari.com/pdf/rapor/OAD_Nr7UeOc.pdf, (ET: 28.02. 2017).
- ÖZBUDUN, Ergun, *Anayasacılık ve Demokrasi*, İstanbul Bilgi Üniversitesi. y., İstanbul, 2015.
- ÖZBUDUN, Ergun, *Siyasi Partiler*, Ankara, 1973.
- ÖZBUDUN, Ergun, "Türk Anayasa Mahkemesinin Yargısal Aktivizmi ve Siyasal Elitlerin Tepkisi", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi D.*, C. 62, S. 3, Y. 2007.

- ÖZBUDUN, Ergun, *Batı Demokrasilerinde ve Türkiye’de Parti Disiplini*, Başnur Matbaası, Ankara, 1968.
- ÖZBUDUN, Ergun, *Demokrasiye Geçiş Sürecinde Anayasa Yapımı*, Bilgi y., İstanbul, 2003.
- ÖZÇELİK, A. Selçuk, *Anayasa Hukuku (Umumi Esaslar)*, İÜ. y., İstanbul, 1982.
- ÖZER, Atilla, *Anayasa Hukuku Genel Hükümler*, 2. B., Turhan Kitabevi, Ankara, 2005.
- ÖZER, Atilla, *Anayasa Hukuku*, 8. B., Turhan Kitabevi, Ankara, 2017.
- ÖZER, Atilla, *Başkanlık Hükümeti Sistemi ve Bu Sistemin Türkiye Açısından Uygulanabilirliği*, 2. B., Ankara, 1998. (ÖZER, *Başkanlık Hükümeti Sistemi ve...*)
- ÖZER, Atilla, *Batı Demokrasilerinde ve Türkiye’de Hükümet*, AÜ y., Ankara, 1981 (ÖZER, *Batı Demokrasilerinde...*).
- ÖZER, Atilla, “Baskı Gruplarının Gelişimi Sınıflandırılması ve Faaliyetleri”, *Ankara Barosu D.*, S. 4, Y. 1996 (ÖZER, *Baskı Gruplarının...*).
- ÖZSOY BOYUNSUZ, Şule, “Başkanlık Sisteminin Anayasal, Kurumsal, Davranışsal Dinamikleri ve Türkiye İçin Başkanlık Sistemi Tercihi”, *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013 (ÖZSOY BOYUNSUZ, *Başkanlık Sisteminin...*).
- ÖZSOY BOYUNSUZ, Şule, “Siyasi Parti Sistemlerine Göre Başkanlık Rejiminin Türleri”, *Amme İdaresi D.*, C. 49, S. 3, Eylül 2016 (ÖZSOY BOYUNSUZ, *Siyasî Parti Sistemlerine...*).
- ÖZTÜRK, Osman Metin, *Ordu ve Politika*, Fark y., Ankara, 2006.
- ÖZTÜRK, Namık Kemal & KURT, Hüseyin, “Amerikan Başkanlık Sistemi”, *Başkanlık Sistemi*, (Edt: AKTAŞ, Murat & COŞKUN, Bayram), Liberte y., Ankara, 2015.
- “Panama’s Constitution of 1972 with Amendments Through 2004”, https://www.constituteproject.org/constitution/Panama_2004.pdf, (ET: 19.05.2018).
- “Paraguay’s Constitution of 1992 with Amendments Through 2011”, https://www.constituteproject.org/constitution/Paraguay_2011.pdf?lang=en, (ET: 19.05.2018).
- PARLAK, Bekir, “ABD Örneğinde Başkanlık Sisteminin Kritiği: Oluşum Süreci ve Karakteristiği”, *Yeni Türkiye*, S. 51, Y. 9, Mart-Nisan 2013.
- PARSAK, Mehmet, *Parlamenter/Başkanlık/Yarı Başkanlık Hükümet Sistemlerine Genel Bir Bakış ve Türkiye Cumhuriyeti’nin Hükümet Sistemi*, TESAV y., Ankara, 2012.
- PAYNE, J. Mark, “Balancing Executive and Legislative Prerogatives: The Role of Constitutional and Party-Based Factors”, *Democracies in Development*, (Edt: PAYNE, J. Mark & ZOVATTO, Daniel G., & DÍAZ, Mercedes Mateo), Harvard University, Washington, 2007, <https://publications.iadb.org/bitstream/handle/11319/441/Democracies%20in%20Development.pdf?sequence=2>, (ET: 07.04.2018).
- PELTASON, Jack W., *Açıklamalı Amerika Birleşik Devletleri Anayasası*, World Book Company, 1987.

- PEREIRA, Carlos & POWER, Timothy J. & RENNO, Lucio, "Agenda Power, Executive Decree Authority, and the Mixed Results of Reform in the Brazilian Congress", *Legislative Studies Quarterly*, C. XXXIII, S. 1, February 2008, https://www.researchgate.net/publication/227718751_Agenda_Power_Executive_Decree_Authority_and_the_Mixed_Results_of_Reform_in_the_Brazilian_Congress, (ET: 11.05.2018).
- PÉREZ, Cristina González, "Political Violence and Inequality in Latin America During The Cold War", *Institut Barcelona Estudis Internacionals*, Barcelona (Spain), September 2011, http://www.ibe.org/ibe_studentpaper02_71871.pdf, (ET: 09.09.2018).
- PÉREZ-LIÑÁN, Aníbal, *Presidential Impeachment and the Political Instability in Latin America*, Cambridge University Press, Cambridge, 2007, http://www.academia.edu/2310737/Presidential_Impeachment_and_the_New_political_Instability_in_Latin_America, (ET: 11.10.2017) (PÉREZ-LIÑÁN, *Presidential Impeachment...*).
- PÉREZ-LIÑÁN, Aníbal, "The Institutional Determinants of Impeachment", Paper Presented at the 23rd International Congress of Latin American Studies Association, Miami, March 2000, https://www.researchgate.net/publication/228423583_The_Institutional_Determinants_of_Impeachment, (ET: 07.04.2018).
- PÉREZ-LIÑÁN, Aníbal & POLGA-HECIMOVIĆ, John, "Political Elites, Democratic Breakdown, And Presidential Instability In Latin America", http://americo.usal.es/iberoame/sites/default/files/perez_polga_PAPERseminario14_2012-2013.pdf, (ET: 08.04.2018).
- PÉREZ-LIÑÁN, Aníbal & CASTAGNOLA, Andrea, "Presidential Control of High Courts in Latin America: A Long-term View (1904-2006)", *Journal of Politics in Latin America*, V. 1, No. 2, 2009, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.692.4911&rep=rep1&type=pdf>, (ET: 04.09.2018).
- "Peru's Constitution of 1993 with Amendments Through 2009", https://www.constituteproject.org/constitution/Peru_2009.pdf, (ET: 08.01.2017).
- PION-BERLIN, David "Latin American National Security Doctrines: Hard-and Softline Themes", *Armed Forces & Society*, V. 15, No. 2, April 1989, https://www.researchgate.net/publication/249775153_Latin_American_National_Security_Doctrines_Hard_and_Softline_Themes, (ET: 14.09.2018).
- POGREBINSCHI, Thamy, "The Pragmatic Turn of Democracy in Latin America", (August 2013), <http://library.fes.de/pdf-files/iez/10209.pdf>, (ET: 01.06.2018).
- POLATOĞLU, Aykut, "Başkanlık Sistemi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği Üzerine Düşünceler ("Egemenlik Kayıtsız Şartsız Başkanındır" mı Olsun İsteniyor?)", *Sosyal Bilimler D.*, C. VI, S. 1, Nisan 2013.
- POLGA-HECIMOVIĆ, John & SAGARZAZU, Iñaki & URRIBARRI, Raúl Sánchez, "Venezuela", <https://forum.lasaweb.org/files/vol48-issue1/Debates-Venezuela-1.pdf>, (ET: 25.12.2018).

- "Political Structure", *Costa Rica Information*, <http://costarica-information.com/about-costa-rica/politics-and-government/political-structure-1>, (E.T:27.4.2017).
- "Political System of Costa Rica", <http://www.123independenceday.com/costa-rica/political-system.html>, (ET: 22.04.2018).
- POWELL, Bingham, "-Divided Government- as a Pattern of Governance", *Governance*, Volume 4, Issue, 3, Y. 1991.
- POWER, Timothy J., "Optimism, Pessimism, and Coalitional Presidentialism: Debating the Institutional Design of Brazilian Democracy", *Bulletin of Latin American Research*, C. 29, S. 1, Y. 2010, http://scholar.harvard.edu/files/levitsky/files/power_0.pdf, (ET: 09.09.2017).
- PREIRA, Carlos & POWER, Timothy J. & RENNO, Lucio, "Agenda Power, Executive Decree Authority, and the Mixed Results of Reform in the Brazilian Congress", *Legislative Studies Quarterly*, C. XXXIII, S. 1, February 2008, https://www.researchgate.net/publication/227718751_Agenda_Power_Executive_Decree_Authority_and_the_Mixed_Results_of_Reform_in_the_Brazilian_Congress, (ET: 18.09.2017).
- PROTO, Daniel Gutierrez, "Anayasal Denetim Sistemi", *Anayasa Yargısı*, S. 29, Y. 2012.
- PUTNAM, Robert D., "Toward Explaining Military Intervention in Latin American Politics", *World Politics*, V. 20, No. 1. October 1967, http://www.jonathanmpowell.com/uploads/2/9/9/2/2992308/putnam_1967wp-_toward_explaining_military_intervention_in_latin_american_politics.pdf, (ET: 10.06.2018).
- "Quantitative Assessment of Dimensions and Subdimensions", *The Quality of Democracies in Latin America, Annex 2*, (Edt: MORLINO, Leonardo), International IDEA, Stockholm, 2016, <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/the-quality-of-democracies-in-latin-america.pdf>, (ET: 26.05.2018).
- RAMOS, Conrado & MILANESI, Alejandro & IBARRA, Diego Gonnet, "Uruguay", <http://eva.fcs.edu.uy/mod/resource/view.php?id=32516>, (ET: 22.09.2017).
- RATTINGER, Alexandra, "The Impeachment Process of Brazil: A Comparative Look at Impeachment in Brazil and the United States", *University of Miami Inter-American Law Review*, V. 49, Issue 1, (01.02.2018), <https://repository.law.miami.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2554&context=umialr>, (ET: 14.10.2018).
- ROOT, Rebecca, "Challenges to Democracy in Latin America", https://www.usma.edu/scusa/siteassets/sitepages/round%20tables/final_go_latin%20america.pdf, (ET: 23.09.2018).
- ROSE-ACKERMAN, Susan & A. DESIERTO, Diane & VOLOSIN, Natalia, "Hyper-Presidentialism: Separation of Powers without Checks and Balances in Argentina and the Philippines", *Berkeley Journal of International Law*, V. 29, Issue 1, 2011, <https://scholarship.law.berkeley.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1404&context=bjil>, (ET: 24.08.2018).

- ROSKIN, G. Michael & BERRY, O. Nicholas, *Uluslararası İlişkiler*, (Çev: ŞİMŞEK, Özlem), Adres y., İstanbul, 2014.
- SÁEZ, Manuel Alcántara, "Politics and the Quality of Democracy in Latin America: Considerations to Supplement the Analysis", *The Quality of Democracies in Latin America, Chapter 7*, (Edt: MORLINO, Leonardo), International IDEA, Stokholm, 2016, <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/the-quality-of-democracies-in-latin-america.pdf>, (ET: 26.05.2018).
- SAĞIR, Kıvanç, "Kosta Rika'nın Demokrasi Geleneği", <http://politikaakademisi.org/2013/06/07/kosta-rikanin-demokrasi-gelenegi/>, (E.T: 08.03.2017).
- SAĞIR, Kıvanç, "Venezuela'da Darbeler ve Sosyoekonomik Durum 1", *Uluslararası Politika Akademisi*, (30 Nisan 2012), <http://politikaakademisi.org/2012/04/30/venezuelada-darbeler-ve-sosyoekonomik-durum-1/>, (ET: 06.09.2017).
- SAĞIR, Kıvanç, "Venezuela'da Darbeler ve Sosyoekonomik Durum 2", *Uluslararası Politika Akademisi*, (31 Mayıs 2012), <http://politikaakademisi.org/2012/05/31/venezuelada-darbeler-ve-sosyoekonomik-durum-2/>, (ET: 06.09.2017).
- SAĞLAM, Fazıl, *Anayasa Hukuku Ders Notları*, Yakın Doğu Üniversitesi y., Lefkoşa, 2013.
- SAKA, Abdülkadir, *Bölünmüş Hükümet Olgusu ve Türkiye Örneği*, Yetkin y., Ankara, 2021.
- SANCAR, Mithat, "Şiddet, Şiddet Tekeli ve Demokratik Hukuk Devleti", *Doğu Batı D*, Y. 4, S. 13, Kasım-Aralık-Ocak 2000-01.
- SANCHEZ-URRIBARRI, Raul, "The Politicisation of High Courts in Latin America's Hybrid Regimes: Comparing Bolivia, Ecuador, and Venezuela", <http://americo.usal.es/iberoame/sites/default/files/Salamanca%20Paper%20Discussion%20-%20Sanchez%20Urribarri%20October%2031%202017.pdf>, (ET: 05.09.2018).
- SARGENTICH, Thomas O., "Contemporary Debate About Legislative-Executive Separation of Powers", *Cornell Law Review*, Volume 72, Issue 3, March 1987, (ss. 430-487).
- SARTORI, Giovanni, *Comparative Constitutional Engineering: An Inquiry into Structures, Incentives and Outcomes*, New York University Press, Washington Sququare: New York, 1994, https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-349-22861-4_5, (ET: 02.10.2017) (SARTORI, *Comparative Constitutional...*).
- SARTORI, Giovanni, *Karşılaştırmalı Anayasa Mühendisliği*, (Çev: Ergun ÖZBUDUN), Yetkin y., Ankara, 1997.
- SAYARI, Sabri, *Parlamenter Demokrasilerde Koalisyon Hükümetleri*, Boğaziçi Üniversitesi y., İstanbul, 1980.
- SAYARI, Sabri, "Çoğunlukçu Kurumsallaşmış Başkanlık Rejimi: ABD", *Karşılaştırmalı Siyasal Sistemler*, (Edt: KALAYCIOĞLU, Ersin & KAĞNICIOĞLU, Deniz), Anadolu Üniversitesi y., Eskişehir, 2015 (SAYARI, *Çoğunlukçu Kurumsallaşmış...*).

- SCHAEFFLER, Klaus, "Rigged Elections", (09.11.2010), <https://www.dandc.eu/en/article/gerrymandering-has-hurt-venezuelas-opposition-recent-elections>, (ET: 21.07.2018).
- SCHEDLER, Andreas, "Transitions From Electoral Authoritarianism", (November 2010), https://cide.repositorioinstitucional.mx/jspui/bitstream/1011/327/1/000102958_documento.pdf, (ET: 30.08.2018).
- SCHEDLER, Andreas, "Elections Without Democracy The Menu of Manipulation", *Journal of Democracy*, V. 13, No. 2, April 2002, http://web.pdx.edu/~mev/pdf/Authoritarian_Schedler.pdf, (ET: 30.08.2018).
- SEVİNÇ, Murat, "Amerikan Yüce Mahkemesi", *AÜSBFD.*, C. 51, S. 1, Y. 1996.
- SIMS, John Cary, "The Asymmetrical Nature of the U.S. Treaty Processes and the Challenges that Poses for Human Rights", *Hamline Journal of Public Law & Policy*, V. 30, June 24, 2009, pp. 223-244, <https://law.pacific.edu/sites/default/files/users/user242/asymmetrical-treaty-processes.pdf>, (ET: 31.03.2021).
- SKAAR, Elin & MALCA, Camila Gianella, "Latin American Civil-Military Relations in a Historical Perspective: A Literature Review", WP 2014: 6, <https://www.cmi.no/publications/file/5189-latin-american-civil-military-relations-in-a.pdf>, (ET: 07.06.2018).
- SOLAK, Mehmet, "Koalisyoncu Başkanlık Sistemi: Brezilya", *Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri: Başkanlık Sistemi*, TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı y., Ankara, 2015.
- SOYSAL, Mümtaz, "Kuruluştaki Çatışmalar", *Hamilton, Madison ve Jay: Anayasa Üzerine Düşünceler, Federalist'lerin Makalelerinden Seçmeler*, (Çev: SOYSAL, Mümtaz), Yenilik Basımevi, İstanbul, 1962.
- SÖNMEZOĞLU, Faruk, *Uluslararası Politika ve Dış Politika Analizi*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1995.
- SJAZKOWSKİ, Bogdan, *Political Parties of the World*, John Harper Publishing, London, 2005.
- "Spiro Agnew", <https://www.wikizero.pro/index.php?q=aHR0cHM6Ly9lbi53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvU3Bpcm9fQWduZX>, (ET: 14.10.2018).
- STROUPE, Kenneth S., "Gerrymandering's Long History in Virginia: Will This Decade Mark The End?", *The Virginia News Letter*, C. 85, S. 1, Y. 2009, https://vig.coopercenter.org/sites/vig/files/vanl0209_0_4.pdf, (ET: 21.07.2018).
- SÜMER, Gültekin, "Amerikan Dış Politikasının Kökenleri ve Amerikan Dış Politik Kültürü", *Uluslararası İlişkiler D.*, C. 5, S. 19, Güz 2008.
- ŞAHİN, Kemal, *Kamu Hukuku Perspektifinden Impeachment*, Beta Basım Yayın, İstanbul, 2001.
- ŞAHİN, Kemal, *Yasamanın Yürütme ve Yargı Üzerindeki Kılıcı, Yaşlı Fakat Faal Bir Anglo - Amerikan Kurumu Impeachment (Siyasal Suçlandırma)*, Beta Basım Yayın, İstanbul, 2001.

- ŞENGÜL, Ramazan, *Yerel Yönetimler*, 3. B., Umuttepe y., Kocaeli, 2013.
- TANIYICI, Şaban & AKGÜN, Birol, *Amerikan Başkanlığı Cumhuriyetten İmparatorluğa*, Orion y., Ankara, 2008.
- TEZİÇ, Erdoğan, *Anayasa Hukuku*, 17. B., Beta y., İstanbul, 2014.
- TEZİÇ, Erdoğan, "Başkanlık Rejimini Anlamak", *Yeni Türkiye D.*, S. 51, Y. 9, Mart-Nisan 2013.
- "The Constitution, the Impeachment Process, and Historical Examples", s. 5, <https://www.choices.edu/wp-content/uploads/2010/10/Reading.TheConstitutionandExamples.pdf>, (ET: 27.01.2021).
- "The Constitution of the United States", <https://www.usconstitution.net/const.pdf>, (ET: 02.02.2018).
- "The Legislative Branch", <http://countrystudies.us/chile/92.htm>, (ET: 29.01.2018).
- "The Military in Latin America", *Proceso 684*, Editorial, 1 November 1995, <http://www.hartford-hwp.com/archives/40/120.html>, (ET: 17.09.2018).
- THIEBAULT, Jean-Louis, "The Presidential Party. Does Presidential Party Matter For Presidential Candidate Selection And Presidential Power?", (Paper prepared for its presentation at the ECPR General Conference, Charles University in Prague, 7-10 september 2016), <https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/0d4eba1a-3d3b-4ba4-ad1e-833d0b8ece27.pdf>, (ET: 04.12.2018).
- THOMAS, Clive S., "Understanding Latin American Politics: Six Factors To Consider", (August 4, 2005), http://lanic.utexas.edu/project/etext/llilas/outreach/southern_cone/thomas.pdf, (ET: 09.07.2018).
- TLEMCANI, Rachid, "Electoral Authoritarianism", *Al Ahram Weekly*, May 29, 2007, <https://carnegieendowment.org/2007/05/29/electoral-authoritarianism-pub-19176>, (ET: 30.08.2018).
- TSING, Anna Lowenhaupt, "Words in Motion", *Words in Motion*, (Edt: GLUCK, Carol & TSING, Anna Lowenhaupt), Duke University Press, Durham and London, 2009, <https://books.google.com.tr/books?id=0uvSbo8AA5UC&pg=PA39&lpg=PA39&dq=what+does+poder+moderador+mean&source=bl&ots=pn9TUHG4hK&sig=3eylAtYQoU15L-TmUuXn8Kg6F4M&hl=en&sa=X&ved=2ahUKEwib9PfhHneHdAhXJ-6QKHAb2AloQ6AEwBnoECAIQAQ#v=onepage&q=what%20does%20poder%20moderador%20mean&f=false>, (ET: 29.09.2018).
- TOCQUEVILLE, Alexis De, *Amerika'da Demokrasi*, (Çev: SEZAL, İhsan & DİLBER, Fatoş), Yetkin y., Ankara, 1994.
- TOMAN, Murat & AKMAN, Halil, "Tarihi Süreç İçerisinde Amerikan İmparatorluğu", *Tarih Okulu D. (TOD)*, Y. 7, S. XX, Aralık 2014.
- TOSUN, Tanju, *Başkanlık ve Yeni Başkanlık Sitemleri*, Alfa y., İstanbul, 2000.
- TUNAYA, Tarık Zafer, *Siyasal Kurumlar ve Anayasa Hukuku*, 3. B., İÜ. y., İstanbul, 1975.

- TUNÇ, Hasan, "Türkiye'de Başkanlık Sistemi mi? Parlamenter Sistem mi?", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013 (TUNÇ, Türkiye'de Başkanlık...).
- TUNÇ, Hasan, *Karşılaştırmalı Anayasa Yargısı*, Yetkin y., Ankara, 1997.
- TUNÇ, Hasan & YAVUZ, Bülent, "Avantaj ve Dezavantajlarıyla Başkanlık Sistemi", *TBBD.*, S. 81, Y. 2009.
- TUNÇDEMİR, Cemal, "ABD Başkan Yardımcısı Neye Yardım Eder", *Amerika Bülteni*, <http://amerikabulteni.com/2016/07/17/abd-baskan-yardimcisi-neye-yardim-eder/>, (ET: 11.11.2017).
- TUNÇDEMİR, Cemal, "Amerikan Sisteminin Temelindeki 9 Kişi", *Amerika Bülteni*, (30 Eylül 2012), <http://amerikabulteni.com/2011/10/02/analiz-amerikan-sisteminin-temelindeki-9-kisi/>, (ET: 08.01.2018).
- TUNÇKAŞIK, Halit, "Başkanlık Sistemi: Teori, Pratik ve Tartışmalar", *Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri*, TBMM Araştırma Merkezi y., Ankara, 2015.
- TUNÇKAŞIK, Halit, "Siyasî İstikrar ile Demokratik Kurumsallaşma Arasında Denge Arayışı: Arjantin Başkanlık Sistemi", *Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri*, TBMM Araştırma Merkezi y., Ankara, 2015. (TUNÇKAŞIK, Siyasî İstikrar ile...)
- TURAN, İlter, "Başkanlık Sistemi ve Ülkemizde Başkanlık Sistemi Tartışmaları", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- TURAN, İlter, *Siyasal Demokrasi, Siyasal Katılma, Baskı Grupları ve Sendikalar*, T.C. Belediye İşçi Sendikası y., İstanbul, 1987.
- TURGUT, Mehmet, *Başkanlık Sistemi, Ordu ve Demokrasi*, Boğaziçi y., İstanbul, 1998.
- TURHAN, Mehmet, *Hükümet Sistemleri ve 1982 Anayasası*, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi y., Diyarbakır, 1989.
- TURHAN, Mehmet, *Anayasal Devlet*, 4. B., Naturel y., Ankara, 2005.
- TÜLEN, Hikmet, "Gündemin Değişmeyen Konusu: Anayasa Değişikliği Tartışmaları", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi D.*, C. 4, S. 1-2, 2000.
- TÜRE, İlknur, "Başkanlık Sisteminde Yürütme Organının Gücü: ABD, Arjantin ve Brezilya", *Researcher: Social Science Studies*, C: 4, S: 2, 2016.
- "Türkiye'nin Anayasa Gündemi", (Haz.: İbrahim Ö. KABOĞLU), <http://bianet.org/bianet/siyaset/175933-baskanlik-rejimi-diktatorluge-nasil-donusur>, (ET: 09.01.2017).
- ULUŞAHİN, Nur, *Anayasal Bir Tercih Olarak Başkanlık Sistemi*, Yetkin y., Ankara, 1999.
- "Understanding Presidential System A Comparison Of American And French Presidency", *Chapter-I*, http://shodhganga.inflibnet.ac.in/bitstream/10603/18203/7/07_chapter%201.pdf, (ET: 11.11.2017) (Understanding Presidential System...).
- United States Senate, "Summary of Bills Vetoed, 1789-present", <https://www.senate.gov/reference/Legislation/Veto/vetoCounts.htm>, (ET: 02.11.2017).

- United States Senate, "The Senate's Role in Treaties", <https://www.senate.gov/artandhistory/history/common/briefing/Treaties.htm>, (ET: 08.11.2017).
- UPRIMNY, Rodrigo, "Latin Amerika'da Yeni Anayasa Hukuku Dönüşümleri: Eğilimler ve Sorunlar", (Çev: KARACAOĞLU, Emine), *Küresel Bakış: Çeviri Hukuk D.*, S. 5, Y. 2, 2012.
- "Uruguay's Constitution of 1966, Reinstated in 1985, with Amendments Through 2004", https://www.constituteproject.org/constitution/Uruguay_2004.pdf?lang=en, (E.T. 15.08.2017).
- UYGUN, Oktay, *Federalizm*, BDS y., İstanbul, 1996.
- UYSAL, Faruk, "ABD'de Kongrenin Yapısı ve İşleyişi", *Fikir Coğrafyası*, (13 Ağustos 2016), <http://www.fikircografyasi.com/makale/abdde-kongrenin-yapisi-ve-isleyisi>, (ET: 04.01.2018).
- UZUN, Turgay & GEZGÜÇ, Gözde M., "Başkanlık Sistemi ve Latin Amerika Deneyimleri", *Başkanlık Sistemi*, (Edt: AKTAŞ, Murat & COŞKUN, Bayram), Liberte y., Ankara, 2005.
- ÜNVER, Serdar, "Arjantin Modeli: Denge ve Denetleme Mekanizmalarından Yoksun Başkanlık Sistemi", *Dört Kıta'da Başkanlık Sistemi*, (Edt: DOĞAN, İlyas & ÜNVER, Serdar), Astana y., Ankara, 2017.
- VALENZUELA, Arturo, "Latin American Presidencies Interrupted", *Journal of Democracy*, V. 15, No. 4, October 2004, <http://journalofdemocracy.org/articles-files/gratis/Valenzuela-15-4.pdf>, (ET: 13.06.2018).
- VEDEL, Georges, "Temel Hukukî Seçenekler", *BDT Ülkelerinde Demokrasiye Geçiş ve Anayasa Yapımı*, (Çev: ÖZBUDUN, Ergun & KÖKER, Levent), Yetkin y., Ankara, 1993.
- "Venezuela Anayasası", (27.08.2003), <http://documents.tips/documents/venezuela-anayasasi.html>, (ET: 27.10.2016).
- "Venezuela (Bolivarian Republic of)'s Constitution of 1999 with Amendments Through 2009", <http://www.venezuelaemb.or.kr/english/ConstitutionoftheBolivarianingles.pdf>, (ET: 02.09.2017).
- "Venezuela Ülke Raporu Mayıs 2014", http://www.corlutso.org.tr/uploads/docs/venezuela_ulke_raporu.pdf, (ET: 02.09.2017).
- "Venezuela Ülke Bülteni Aralık 2015", *DEİK Dış İlişkiler Ekonomik Kurulu*, <http://www.deik.org.tr/uploads/venezuela-ulke-bulteni-aralik-2015.pdf>, (ET: 04.09.2017).
- VERNON, Manfred C., *Devlet Sistemleri-Mukayeseli Devlet İdaresine Giriş*, (Çev: SOYSAL, Mümtaz), AÜSBF y., Ankara, 1961.
- VILE, M. J. C., *Constitutionalism and the Separation of Powers*, 2. Edition, Liberty Fund, Indianapolis, 1998.

- WALKER, Ignacio, *Democracy in Latin America*, (Edt: MAINWARING, Scott), University of Notre Dame, 2013, s. 1, <https://www3.nd.edu/~undpress/excerpts/P03061-ex.pdf>, (ET: 03.06.2018).
- WALTZ, Kenneth, "Uluslararası Politikanın Değişen Yapısı", *Uluslararası İlişkiler D.*, C. 5, S. 17, Bahar 2008
- WEISBROT, Mark, "Why the US Demonises Venezuela's Democracy", <https://www.theguardian.com/commentisfree/2012/oct/03/why-us-demonises-venezuelas-democracy>, (ET: 21.07.2018).
- WIARDA, Howard J. & COLLINS, Hilary, "Constitutional Coups? Military Interventions in Latin America", (A Report of the CSIS Americas Program), (Jun 2011), https://csis-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/legacy_files/files/publication/110627_Wiarda_ConstitutionalCoups_Web.pdf, (ET: 08.06.2018).
- WIGELL, Mikael, "Mapping 'Hybrid Regimes': Regime Types and Concepts in Comparative Politics", *Democratization*, V. 15, No. 2, April 2008, https://www.researchgate.net/publication/232995422_Mapping_'Hybrid_Regimes'_Regime_Types_and_Concepts_in_Comparative_Politics, (ET: 05.09.2018).
- WİLPERT, Gregory, "Venezüella'nın Yeni Anayasası", <http://www.sendika.org/2007/11/venezuellanin-yeni-anayasasi-gregory-wilpert>, (11.01.2015).
- WONNENBERG, Micah, "The Development of Democratic Political Culture in Costa Rica", Wednesday, November 16, 2011, <http://mrgnc.blogspot.com.tr/2011/11/development-of-democratic-political.html>, (ET: 22.04.2018).
- YALÇIN, Osman, "Amerika'n Toplumunun Oluşumu ve Güç Merkezi Olma Stratejisi", *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler D.*, C. 2013, S. 15, 2013.
- YAMAN, Abdulsamet, "Başkanlık Sistemi, Uygulamaları ve Türkiye'de Uygulanabilirliği", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler D.*, C. 24, S. 1, Y. 2014.
- YANIK, Murat, *Başkanlık Sistemi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği*, Adalet y., Ankara, 2013.
- YAPICI, Feyza, "Başkanlık Sistemi Olarak Peru", *Dört Kıtada Başkanlık Sistemi*, (Edt: DOĞAN, İlyas & ÜNVER, Serdar), Astana y., Ankara, 2017.
- YAYLA, Atilla, *Siyaset Bilimi*, 4. B., Adres y., Ankara, 2015.
- YAVUZ, Can, "Amerika Birleşik Devletleri Yüce Mahkemesi", *TBB D.*, S. 128, Y. 2017.
- YAZAN, Yeliz & SAKMAN, Tolga & KÜÇÜKER, Tütengül, "Brezilya'nın Demokratikleşme Süreci: Gelenek ile Değişimin Karnavalı", *Geçiş Sürecinde Başkanlık Sistemi*, Stratejik Düşünce Enstitüsü y., Ankara, 2016.
- YAZICI, Serap, *Başkanlık ve Yarı-Başkanlık Sistemleri Türkiye İçin Bir Değerlendirme*, İstanbul Bilgi Üniversitesi y., İstanbul, 2013 (YAZICI, *Başkanlık ve Yarı-Başkanlık...*).
- YAZICI, Serap, *Başkanlık ve Yarı Başkanlık Sistemleri*, Bilgi Üniversitesi y., İstanbul, 2002.

- YAZICI, Serap, *Türkiye’de Askeri Müdahalelerin Anayasal Etkileri*, Yetkin y., Ankara, 1997.
- YILMAZ, Battal, “Darbeleri Araştırma Komisyonu Raporuna İlişkin Bir Değerlendirme”, *Sosyal ve Beşerî Bilimler D.*, C. 6, No 2, 2014.
- YÜCEL, Bülent, “Devlet Başkanı Sorumsuzluğunun Hükûmet Sistemine Yansımaları ve Türkiye Uygulaması”, *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi D., Prof. Dr., Akar Öcal Armağanı*, C. 3, Y. 2016.
- YÜKSEL, Saadet, “Hükümet Sistemi Değişikliği Tartışmalarına Dair Anayasal Değerlendirme: Başkanlık Sistemindeki ve Parlamenter Sistemdeki Kurumsal Değişkenler”, *İÜHFİM*, C. LXXIII, S. 2, 2015.
- ZENGİN, Mehmet Ali, “ABD Başkanlık Sisteminde Fren ve Denge Mekanizması Üzerine Bir İnceleme”, *Türkiye Adalet Akademisi D.*, S. 28, Y. 7, Ekim 2016.
- ZOVATTO, Daniel, “The State of Democracy in Latin America”, *Brookings*, (Monday, September 15, 2014), <https://www.brookings.edu/opinions/the-state-of-democracy-in-latin-america/>, (ET: 25.05.2018).
- ZOVATTO, Daniel & TOMMASOLI, Massimo, “Introduction”, *The Quality of Democracies in Latin America, Chapter 1*, (Edt: MORLINO, Leonardo), International IDEA, Stockholm, 2016, <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/the-quality-of-democracies-in-latin-america.pdf>, (ET: 26.05.2018).
- ZUCCO, Cesar, “Legislative Coalitions in Presidential Systems: The Case of Uruguay”, http://fas-polisci.rutgers.edu/zucco/czucco_files/PaperLAPS2013.pdf, (ET: 22.09.20)

Dr. Adnan KÜÇÜK

**TÜRKİYE'DE BAŞKANLIK
(CUMHURBAŞKANLIĞI)
SİSTEMİ**

3. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türkiye’de Başkanlık (Cumhurbaşkanlığı) Sistemi
Adnan Küçük

Hukuk Yayınları Dizisi – 2865

Üçüncü Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 28 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- ABUR, Volkan, "Türkiye'de Parlamenter Sistemin Tıkandığı Durumlar", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart- Nisan 2013.
- AÇIL, Murat, *Latin Amerika Ülkelerinde Başkanlık Sistemi*, On İki Levha y., İstanbul, 2018.
- Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Daire Başkanlığı, *Avrupa Birliği Üyesi Bazı Ülkelerin Anayasası*, Ankara, Mayıs 2011.
- Adalet Bakanlığı, "Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun Yeniden Yapılandırılması", <http://www.adalet.gov.tr/duyurular/2010/mart10/hsyk/hsyk.htm>, (ET: 12.12.2018).
- AGNEW, John, "Remaking Italy? Place Configurations and Italian Electoral Politics under the Second Republic", *Modern Italy*, V. 12, No. 1, 2007.
- AKARTÜRK, Ekrem Ali, *Parlamenter Rejim Uygulamaları ve Hükümet Sistemleri*, Yedi-tepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi y., No. 19, İstanbul, 2010.
- AKÇAKAYA, Murat & ÖZDEMİR, Abdülkadir, "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Siyasal İstikrar", *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi D.*, C. 53, S. 3, Y. 2018.
- AKÇALI, Pınar, "Genel Özellikleri, Yararları ve Sakıncaları Işığında Başkanlık Sistemleri", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- AKÇALI, Pınar, "Siyasal İstikrar ve Başkanlık Sistemi: Amerika Birleşik Devletleri Örneği", *Başkanlık Sistemi ve Türkiye*, (Der.: İhsan KAMALAK), Kalkedon-Sodev y., İstanbul, 2007.
- AKÇAY, Erkan, "Kuvvetler Ayrılığı ve Yetki-Sorumluluk Çerçevesinde Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017.
- AKGÜN, Mert Hüseyin, "Başkanlıktan Cumhurbaşkanlığı Sistemine: 2012 ve 2016 AK Parti Anayasa Önerileri", *SETA Perspektif D.*, S. 163, Ocak 2017.
- AKIŞ, Mustafa, "Türkiye'de Çift Başlılığın Kısa Tarihi", [http:// mustafaakis.com.tr/turkiyede-cift-baslilikin-kisa-tarihi/](http://mustafaakis.com.tr/turkiyede-cift-baslilikin-kisa-tarihi/), (ET: 05.07.2017).
- AKYOL, Taha, *Atatürk'ün İhtilal Hukuku*, 6. B., Doğan Kitap, İstanbul, 2012.
- ALDABAK, Ersel, "Bazı Gelişmeler Işığında 1982 Anayasasında Cumhurbaşkanını", *İÜHFİM*, C. LX, S. 1-2, Y. 2002.
- ALDIKAÇTI, Orhan, *Modern Demokrasilerde ve Türkiye'de Devlet Başkanlığı*, İstanbul, 1960.
- ALDIKAÇTI, Orhan, *Anayasa Hukukumuzun Gelişmesi ve 1961 Anayasası*, 4. B., İstanbul Üniversitesi y., İstanbul, 1982.

- ALKAN, Haluk, "Karşılaştırmalı Başkanlık Sistemleri: Latin Amerika ve Sovyet Sonrası Örnekler Üzerine Bir İnceleme", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013. (ALKAN, *Karşılaştırmalı Başkanlık Sistemleri...*)
- ALKAN, Haluk, "Latin Amerika Başkanlık Sistemi", (06.05.2015), <http://www.sde.org.tr/tr/newsdetail/latin-amerika-baskanlik-sistemi/4287>, (ET: 05.01.2017).
- ALKAN, Haluk, "Parlamentar Sistem Sorunları Üzerine", *Lacivert D.*, S. 14, Haziran 2015, <http://www.lacivertdergi.com/dosya/2015/06/01/parlamentar-sistemin-sorunlari-uzerine>, (ET: 16.02.2018).
- ALKAN, Haluk, "Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Yasama Denetimi", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017.
- ALKAN, Haluk, "Sonuç: Latin Amerika Siyaseti Üzerine Bazı Tespitler", *Geçiş Sürecinde Başkanlık Sistemleri*, (Edt.: Haluk ALKAN), Stratejik Düşünce Enstitüsü y., Ankara, 2016.
- ALTUN, Fahrettin, "Türkiye'de Sistem Krizinin Çözümü; Cumhurbaşkanlığı Sistemi", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017.
- "Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası", <http://photos.state.gov/libraries/turkey/231771/PDFs/abd-anayasasi.pdf>, (ET: 24.09.2014).
- ANAYURT, Ömer, "Avrupa Birliği Ülkelerinde Anayasa Mahkemelerinin Kompozisyonuna İlişkin Tartışmalar", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi D.*, C. XIII, S. 1-2, Y. 2009. (ANAYURT, *Avrupa Birliği Ülkelerinde...*)
- ANAYURT, Ömer, *Anayasa Hukuku Genel Kısım*, Seçkin y., Ankara, 2018.
- ARAS, Tefik Rüşti, *Atatürk'ün Dış Politikası*, Kaynak y., İstanbul, 2003.
- ARDIÇOĞLU, M. Artuk, "Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi", *Ankara Barosu D.*, Y. 75, S. 3, 2017
- ARI, Tayyar, "ABD Üzerinden Bir Başkanlık Sistemi Tartışması", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- ARIKAN, Cengiz, *Türk Anayasa Hukukunda Yasama Yetkisinin Devredilmezliği*, Yetkin y., Ankara, 2011.
- ARMAĞAN, Servet, "Memleketimizde Başkanlık Sistemi Uygulaması Aleyhine Bazı Düşünceler", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- ARSLAN, Ali, "Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı ile Siyasî Parti Üyelığının Birbirinden Ayrılması Süreci (1923-1961)", <http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-34/turkiyede-cumhurbaskanligi-ile-siyasi-parti-uyeliginin-birbirinden-ayrilmasi-sureci-1923-1961>, (ET: 03.03.2018). (ARSLAN, *Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı ile...*)
- ARSLAN, Zühtü, "Anayasa Mahkemesi'nin 'Yorum Tekeli', Yargısal Üstünlük ve Demokrasi". *Prof. Dr. Ergun Özbudun'a Armağan*, (Edt.: Serap YAZICI & Kemal GÖZLER & Emin Fuat KEYMAN & Ece GÖZTEPE, Yetkin y., Ankara, 2008.

- ARSLAN, Zühtü, "Devletin Hukuku, Hukuk Devleti ve Özgürlük Sarkacı", *Doğu Batı D.*, Y. 4, S. 13, Kasım-Aralık-Ocak 2000-01.
- ARSLAN, Zühtü, "Gerekçeli '367 Kararı'nın Düşündürdükleri", *Zaman Gzt.*, 28.06.2007.
- ARSLAN, Zühtü, "Siyaset ve Yargı: Kimin Bağımsızlığı"? <https://www.hukuki.net/showthread.php?15-Yarginin-Siyasallasmasi-ve-Yargi-Bagimsizligi/page2>, (ET: 28.02.2019).
- ARSLAN, Nagehan Talat, "Yönetimde İstikrar Arayışları Çerçevesinde Siyasal Sistem Tartışmaları ve Başkanlık Sisteminin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi", *Gazi Üniversitesi İİBFD.*, S. 3, Y. 2003. (ARSLAN, Yönetimde İstikrar Arayışları...)
- ASLAN, Hüsamettin, "Şili; Devrim ile Darbe Sarmalında Bakır Dışlerin Üzerinden Geçtiği Ülke", *Geçiş Sürecinde Başkanlık Sistemleri*, (Edt.: ALKAN, Haluk), Stratejik Düşünce Enstitüsü y., Ankara, 2016. (ASLAN, Şili; Devrim ile Darbe...)
- ASLAN, Ali, "Türkiye İçin Başkanlık Sistemi Demokratikleşme, İstikrar, Kurumsallaşma", *SETA D.*, S. 122, Nisan 2015. (ASLAN, Türkiye İçin Başkanlık...)
- ATAKLI, Can, "Başkanlık Sistemi ile Federal Devlete Geçiş", *Vatan Gzt.*, 19 Nisan 2010.
- ATAR, Yavuz, *Türk Anayasa Hukuku*, 6. B., Mimoza y., Konya, 2011.
- ATAR, Yavuz, *Türk Anayasa Hukuku*, 12. B., Seçkin y., Ankara, 2018.
- ATAR, Yavuz, *Demokrasilerde Anayasal Değişmenin Dinamikleri ve Anayasa Yapımı*, Mimoza y., Konya, 2000.
- ATAR, Yavuz, "Amerika'da Güçlü Başkanlık Tartışması ve AK Parti'nin Başkanlık Sistemi Teklifi", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- ATAR, Yavuz, "Türkiye'nin Hukuk Devleti Sorunu: Hukukun Evrensel Üstünlüğüne Karşı Devletin Anayasal Üstünlüğü", *Teorik ve Pratik Boyutlarıyla İfade Hürriyeti*, (Edt.: ÖZİPEK, Bekir Berat), Liberal Düşünce Topluluğu y., Ankara, 2003. (ATAR, Türkiye'nin Hukuk Devleti...)
- ATAR, Yavuz, "Anayasa Mahkemesinin Yeniden Yapılandırılması", *Anayasa Yargısı*, S. 25, Y. 2008.
- (Yay. Haz.) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu & Atatürk Araştırma Merkezi, *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*, C. I, 5. B., Divan y., İstanbul, 2006.
- ATAY, Ender Ethem, *İdare Hukuku*, Seçkin y., Ankara, 2018.
- "Austria The Federal Constitutional Law Of 1920", http://constitutionnet.org/sites/default/files/Austria%20_FULL_%20Constitution.pdf, (ET: 24.05.2019).
- "Avrupa Birliği Ülkelerinde Hâkim ve Savcıların Atanmalarına İlişkin Düzenlemeler", [http://www.abgm.adalet.gov.tr/e-kutuphane/Avrupa %20birli%C4%9Fi%20%C3%BClkelerinde%20hakim%20savc%C4%B1%20atamalar%C4%B1.pdf](http://www.abgm.adalet.gov.tr/e-kutuphane/Avrupa%20birli%C4%9Fi%20%C3%BClkelerinde%20hakim%20savc%C4%B1%20atamalar%C4%B1.pdf), (ET:21.04.2012).

- AY DENİZ, Şadiye, “İngiltere ile Karşılaştırmalı Olarak Türkiye’de Parlamenter Sistemin İşleyişi ve Hükümet Sistemi Tartışmaları”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü D.*, C. 8, S. 3, Y. 2006.
- AYDEMİR, Şevket Süreyya, *İkinci Adam*, C. I, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2007.
- AYDIN, Öykü Didem, “Latin Amerika’da Yeni Anayasacılık ve Yeni-Anayasacı Başkanlar Öncülüğünde Barışçıl Devrim Kuramı: -I- Hugo Rafael Chávez Frías ve Venezuela’da Demokratik Anayasa Konvansiyonu Örneği”, *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013. (AYDIN, Latin Amerika’da Yeni Anayasacılık...)
- AYDIN, Rıdvan, “Türk Siyasal Kültürü Açısından Hükümet Sistemleri (Parlamenter Sistem ve Başkanlık Sistemi)’nin Değerlendirilmesi”, *Akademik Hassasiyetler*, S. 6, Y. 2016. (AYDIN, Türk Siyasal Kültürü...)
- AYDIN, Abdullah & AKINCI, Berat, “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’nde Kamu Personel Yönetim Sisteminin Dönüşümü: Üst Düzey Kamu Görevlilerin Atanması”, *Route Educational and Social Science Journal*, V. 5, Issue 10, August 2018.
- AYDOĞDU, Yasin, “Kolejyal Yürütme Uygulamaları: 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti ve Uruguay Örneği”, *Uyuşmazlık Mahkemesi D.*, S. 4, Y. 2014.
- AYDOĞDU, Yasin, *Seçim Sistemleri ve Türkiye*, Adalet y., Ankara, 2015.
- AYDOĞDU, Yasin, “Güney Kore’de Uygulanan Hükümet Sistemi Üzerine İncelemeler”, *Türkiye Adalet Akademisi D.*, Y. 8, S. 31, Temmuz 2017.
- AYVAZ, M. Erkut, “Devlet Başkanı ve Siyasî Parti İlişkisi Üzerine”, *Liberal Düşünce D.*, Y. 23, S. 91-92, Yaz-Güz 2018.
- BAĞCE, H. Emre, “Parlamenter ve Başkanlık Sistemiyle Yönetilen Ülkelerde Gelir Dağılımı Eşitsizliği ve Yoksulluk”, *İnsan & İnsan D.*, Y. 4, S. 11, Kış 2017.
- BAĞLI, Mazhar, “Cumhurbaşkanlığı Sistemi ve Demokratik Kazanımlar”, *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017.
- BAL, Bülent, *İstikrarsız Parlamentarizme Karşı Başkanlık Sistemi*, Der y., İstanbul, 2001.
- BALKAN, Ali Murat, *İkinci DYP-SHP Koalisyon Hükümeti (25.06.1993-05.10.1995)*, (Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Tarihi Anabilim Dalı Cumhuriyet Tarihi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2016.
- BALKIZ, Neval Oğan, “Anayasa Değişikliği Ne Getiriyor? Ne Götürüyor”, *Türkiye Mühendislik Haberleri*, Y. 62, S. 493, 2017-1.
- BARLAS, Mehmet, “Başbakanı Pencereden Atmak İsteyen Cumhurbaşkanı”, *Sabah Gzt.*, 09.01.2010.
- BARRETT, Richard & BÍLKOVÁ, Veronika & CLEVELAND, Sarah & SCHOLSEM, Mr Jean-Claude & SUCHOCKA, Hanna, “Turkey Opinion On The Amendments to the Constitution Adopted by The Grand National Assembly on 21 January 2017 and To Be Submitted to a National Referendum on 16 April 2017”, Venice Commission at its 110th Plenary Session (Venice, 10-11 March 2017), [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2017\)005-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2017)005-e), (ET: 02.03.2019).

- “Basic Law for the Federal Republic of Germany”, https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gg/englisch_gg.html#p0534, (ET: 24.05.2019).
- BAŞGİL, Ali Fuat, *Esas Teşkilat Hukuku*, İstanbul, 1960.
- BATUM, Süheyl, “Cumhurbaşkanlığı Seçiminde Yeni Boyut”, *Vatan Gzt.*, 27.12.2006.
- BAUMGARTNER, Frank & BROUARD, Sylvain & GROSSMAN, Emiliano & LAZARDEUX, Sébastien & MOODY, Jonathan, “Divided Government, Legislative Productivity, and Policy Change in the USA and France”, *Governance*, Wiley, Volume 26, No. 4, Y. 2013, s. 424-425, <https://hal-sciencespo.archives-ouvertes.fr/hal01053724/document>, (ET: 07.07.2019).
- BAYRAM, Salih, *Türkiye’de Başkanlık Sistemi Tartışmaları Algılar, Argümanlar ve Tezler*, SETA y., Ankara, 2016.
- BENNETT, Anthony J., *US Government and Politics*, 4th Edition, Published by Philip Allan, Londra, 2013.
- BEZCİ, Bünyamin, “Demokrasi ve Başkanlık Sistemi”, *Yönetim Bilimleri D.*, V. 3, S. 2, Y. 2005.
- BİLGENOĞLU, Ali, “Başkanlık Sistemini İlk ‘O’ İstemişti”, (20.09.2010), <https://odatv.com/baskanlik-sistemini-ilk-o-istemisti-1909101200.html>, (ET: 24.02.2018).
- BİLİR, Faruk, “7 Haziran 2015 Genel Seçimleri Sonrası Anayasal Süreç”, *SDE Bakış*, Haziran 2015.
- BİLİR, Faruk, “Türkiye’ye Özgü Yeni Bir Hükümet Modeli: Cumhurbaşkanlığı Sistemi”, *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017. (BİLİR, Türkiye’ye Özgü...)
- BİLİR, Faruk, *Siyasi Partilerde Parlamento Adaylarının Belirlenmesi*, Yetkin y., Ankara, 2007.
- BİLİR, Faruk, *Türk Anayasa Hukukunda Gensorunun Düzenlenişi ve Etkinliği*, *Yasama D.*, S. 25, Y. 2013.
- BİLİR, Faruk, “Hükümet Sistemleri Tartışmaları Bağlamında Hükümet Sistemimiz ve Partili Cumhurbaşkanı”, *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013. (BİLİR, Hükümet Sistemleri Tartışmaları...)
- BLONDAL, Jón R. & KRAAN, Dirk-Jan & RUFFNER, Michael, “Budgeting in the United States”, *OECD Journal on Budgeting*, V. 3, No. 2, Y. 2003, <https://www.oecd.org/gov/budgeting/40001319.pdf>, (ET: 22.03.2021).
- “Bolivia (Plurinational State of)’s Constitution of 2009”, https://www.constituteproject.org/constitution/Bolivia_2009.pdf, (ET: 22.01.2019).
- BOYAR, Oya, “Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ve ‘Executive Orders’: Karşılaştırmalı Gözlemler”, *Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Yürütme Sempozyumu Bildiri Kitabı*, (Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Salonu 30 Kasım 2018), Marmara Üniversitesi y., İstanbul, 2019.

- BOZDAĞ, İsmet, *Siyasal Kiyamet Bitmeyen Devlet Kavgası*, Truva y., İstanbul, 2007.
- BOZKURT, Göksel, "15 Temmuz Gecesi Neler Yaşandı?", *BBC News Türkçe*, (17 Temmuz 2016), <https://www.bbc.com/turkce/36821687>, (ET: 07.05.2019).
- BOZLAĞAN, Recep, *Türk Tipi Başkanlık*, Hayat y., İstanbul, 2016.
- BOZTEPE, Mehmet, "2017 Yılı Anayasa Değişikliği Sonrası Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Hukuki Rejimi", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi D.*, C. 5, S. 1, Bahar 2018.
- BRADLEY, Curtis & MORRISON, Trevor W., "Presidential Power, Historical Practice and Legal Constraint", *Colombia Law Review*, Wolume 113, January 15, 2013, http://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=5451&context=faculty_scholarship, (ET: 30.10.2017).
- BULMER, Elliot, "Presidential Legislative Powers", *International IDEA Constitution-Building Primer 15*, Second Edition, 2017, <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/presidential-legislative-powers-primer.pdf>, (ET: 26.03.2021).
- CALABRES, Steven G., "The Virtues Of Presidential Government: Why Professor Ackerman is Wrong To Prefer The German To The U.S. Constitution", *Constitutional Commentary*, V. 18, Issue 1, No. 1, Spring 2001, https://conservancy.umn.edu/bitstream/handle/11299/168100/18_01_Calabresi.pdf?sequence=1, (ET: 12.11.2017).
- CAN, Osman, "Başkanlık Sistemi Hakkında Birkaç Not", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- CAN, Osman, "Anayasa Değişikliğine Dair Değerlendirmeler", (10 Ocak 2017), *Mecliste.org*, <http://mecliste.org/bakis-acisi/anayasa-degisikligi-teklifine-dair-degerlendirme>, (ET: 11.03.2018).
- CANDAN, Kadir, "Koalisyon Kültürüne Dayalı Bir Parlamenter Sistem Örneği: Almanya Federal Cumhuriyeti", *Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri Parlamenter Sistem*, (Yay. Haz.: TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı), 2. B., TBMM y., Ankara, 2017.
- CANDAŞ, Ayşen, "'Türk Tipi Başkanlık' Ne Demektir", *Türkiye'nin Anayasa Gündemi*, (Der: İbrahim. Ö. KABOĞLU), İletişim y., İstanbul, 2016.
- CHEIBUB, José Antonio & ELKINS, Zachary & GINSBURG, Austin Tom, "Latin American Presidentialism in Comparative and Historical Perspective", <https://www.uio.no/english/research/interfaculty-research-areas/democracy/news-and-events/events/seminars/2011/papers-roma-2011/Rome-Cheibub%202011.pdf>, (ET: 13.06.2018).
- CHIARAMONTE, Alessandro, "The Unfinished Story of the Electoral Reforms in Italy: The Difficult Attempt to Build a Majoritarian-Style of Government", <http://www.sisp.it/files/papers/2014/alessandro-chiaramonte-1827.pdf>, (ET: 21.07.2017).

- "Chile's Constitution of 1980 with Amendments Through 2015", https://www.constituteproject.org/constitution/Chile_2015.pdf?lang=en, (ET: 28.03.2021).
- CHU, Vivian S. & GARVEY, Todd, "Executive Orders: Issuance, Modification, and Revocation", *Congressional Research Service Report*, April 16, 2014, <https://fas.org/sgp/crs/misc/RS20846.pdf>, (ET: 12.12.2018),
- COLE, Jared P. & GARVEY, Todd, "Impeachment and Removal", (Key Takeaways of This Report) *Congressional Research Service*, October 29, 2015, <https://fas.org/sgp/crs/misc/R44260.pdf>, (ET: 01.10.2018).
- "Constitution", <https://www.us-rs.si/media/constitution.pdf>, (ET: 24.05.2019).
- "Constitution Of October 4, 1958", https://www.conseil-constitutionnel.fr/sites/default/files/as/root/bank_mm/anglais/constiution_anglais_juillet2008.pdf, (ET: 24.05.2019).
- "Constitution Of The Argentine Nation", http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=282508, (ET: 09.09.2017)
- "Constitution Of The Federative Republic Of Brazil", <http://www.usig.org/countryinfo/laws/Brazil/Brazil%20Federal%20Constitution.pdf>, (ET: 09.09.2017).
- "Constitution of The Italian Republic", https://www.senato.it/documenti/repository/istituzione/costituzione_inglese.pdf, (ET: 24.05.2019).
- "Constitution of the Czech Republic", <http://www.psp.cz/en/docs/laws/1993/1.html>, (ET: 24.05.2019).
- "Constitution Of The Republic Of Bulgaria", <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/bg/bg033en.pdf>, (ET: 24.05.2019).
- "Constitution Of The Republic Of Korea" (Originally adopted July 12, 1948), <http://www.unesco.org/education/edurights/media/docs/4b4abd5424bc5613231d4a3e93db0af3597e51a9.pdf>, (ET: 02.06.2019).
- "Constitution Of The Republic Of Ecuador", <http://pdba.georgetown.edu/Constitutions/Ecuador/english08.html>, (ET: 22.01.2019).
- "Constitution Of The Republic Of Lithuania", <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/lt/lt045en.pdf>, (ET: 24.05.2019).
- "Constitution Of The Slovak Republic", <https://www.prezident.sk/upload-files/46422.pdf>, (ET: 24.05.2019).
- "Constitutional History of Chile", *Constitutionnet*, <http://www.constitutionnet.org/country/constitutional-history-chile>, (ET: 29.01.2018).
- "Costa Rica Asamblea Legislativa (Legislative Assembly)", http://www.ipu.org/parline-e/reports/CtrlParlementaire/2073_F.htm, (ET: 20.5.2017).
- COŞKUN, Vahap, "16 Nisan 2017 Tarihinde Kabul Edilen Anayasa Değişikliklerinin Değerlendirilmesi", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi D.*, C. 22, S. 36, Y. 2017.

- COŞKUN, Bayram & PANK, Çiğdem, “Başkanlık Sisteminde Başkanla İdari Yapı Arasındaki İlişki Ve Türkiye İçin Değerlendirmeler”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü D.*, C. 1, S. 4, Y. 2017, <http://www.yyusbedergisi.com/dergi/baskanlik-sisteminde-baskanla-idari-yapi-arasindaki-iliski-ve-turkiye-icin-degerlendirmeler20180101030718.pdf>, (ET: 17.01.2019).
- CONTRUBIS, John, “Executive Orders and Proclamations”, *CRS Report for Congress*, March 9, 1999, s. 1-2, <https://fas.org/sgp/crs/misc/95-772.pdf>, (ET: 15.03.2019).
- COVINGTON, Megan, “Executive Legislation and the Expansion Of Presidential Power”, *Journal of Law and Society*, V. V, Issue I, July 2012, https://dornsife.usc.edu/assets/sites/232/docs/JLS_Fall_2012.pdf, (ET: 10.03.2019).
- ÇAĞLAR, Bakır, *Anayasa Bilimi: Bir Çalışma Taslağı*, BFS y., İstanbul, 1989.
- ÇAKMAK, Seyfullah, “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ve Bazı Avrupa Birliği Ülkelerinde Yargı Kurulları”, *Türkiye Adalet Akademisi D.*, Y. 3, S. 11, (Ekim 2012).
- ÇALIŞKAN, Emre & ÖNDER, Murat, “Başkanlık Sistemi ve Mevcut Kamu Kurumları Üzerine Olası Etkileri”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar D.*, C. 10, S. 49, Nisan 2017.
- ÇAM, Esat, *Devlet Sistemleri*, Der y., İstanbul, 1993.
- ÇAM, Esat, *Çağdaş Devlet Sistemleri*, Der y., İstanbul, 2000.
- ÇETİN, Tamer, “İki Başlılık Tartışması, Anayasa Değişikliği ve Başkanlık Sistemi”, *Zaman Gzt.*, 02.11.2012.
- ÇOLAK, Çağrı D., “Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Yetkisinin Amerikan Sistemi Üzerinden Karşılaştırmalı Analizi”, *Strategic Public Management Journal*, V. 3, Special Issue, December 2017.
- DEMİR, Ceren & ÇOHADAR, Özkan & GÖK, Görkem, “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Yönetişimin Temel İlkeleri Bağlamında İncelenmesi”, *Strategic Public Management Journal*, V. 3, Special Issue, December 2017.
- DEMİR, Fevzi, *Anayasa Hukuku*, Albi y., İzmir, 2012.
- DEMİR, Fevzi & KARATEPE, Şükrü, *Anayasa Hukuku*, Evrim y., İzmir, 1989.
- DEMİR, Fevzi & BAKICI, Zeynel & ÇINARLI, Serkan, *Etkin Demokratik Hukuk Devleti*, Orion y., Ankara, 2011.
- DEMİRHAN, Yıldırım, “Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı Hükümeti Sistemi ve Yeni Sistemin Kamu Yönetimine Yansımaları”, *Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, (Edt.: DEMİRHAN, Yılmaz & ASLAN, Seyfettin & KOÇAL, Ahmet Vedat), 12-14, Ekim 2017, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, 2017.
- “Democracy Around the Regions in 2017”, *The Economist Intelligence United Limited*, https://pages.eiu.com/rs/753-RIQ-438/images/Democracy_Index_2017.pdf, (ET: 11.11.2018).

- “Democracy Index 2016 Revenge of the ‘Deplorables’”, *The Economist Intelligence United Limited*, https://www.transparency.org.nz/docs/2017/Democracy_Index_2016.pdf, (et: 14.12.2018).
- “Democracy Index 2017”, *The Economist Intelligence Unit, Democracy Index*, http://pages.eiu.com/rs/753-RIQ-438/images/Democracy_Index_2017.pdf, (ET: 05.05.2018).
- DOĞAN, Bayram, “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Cumhurbaşkanlığı Kararlarının Yargısal Denetimi”, *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi D. C. 9, S. 2, Y. Aralık 2019*, ss. 273-298.
- DOĞAN, Bayram & GEYİK, Ali Fuat, “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kuvvetler Ayrılığı İlkesi”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi D, C. 10, S. 2, Y. 2020*, ss. 19-46.
- DOĞAN, Bayram, “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Kararnemelerinin Yasama Yetkisinin Devredilmezliği İlkesi Bağlamında Değerlendirilmesi”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi D., C. 28, S. 3, Y. 2020*, ss. 965-1003.
- DOĞAN, Bayram & DOĞAN, İdris, “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanının Sorumluluğu”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi D., C. 11, S. 2, Y. 2020*, ss. 468-483.
- “Dominican Republic's Constitution of 2015”, https://www.constituteproject.org/constitution/Dominican_Republic_2015.pdf?lang=en, (ET: 22.01.2019).
- DÖNER, Ayhan, “Başkanlık Sisteminin Türkiye’de Uygulanabilirliği”, *Yeni Türkiye*, S. 51, Y. 9, Mart-Nisan 2013.
- DÖNMEZ, Ömer, “Hükümet Sistemleri ve Hükümet Sistemlerinin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi”, http://web.e-baro.web.tr/uploads/45/Etkinlikler/2015/1_Omer_Donmez.pdf, (ET: 22.07.2017).
- DUMAN, Selçuk, “Türkiye İçin Başkanlık Sistemi Değerlendirmeleri”, *Yeni Türkiye D., Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013*.
- DURAN, Burhanettin, “Türkiye Modeli Başkanlık Sistemi”, *Sabah Gzt.*, 20.02.2015.
- DURGUN, Gonca Bayraktar, “Anayasa Referandumunu ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi”, *Yeni Türkiye D., Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017*.
- DUVERGER, Maurice, *Siyasal Rejimler*, (Çev: Teoman TUNÇOMAĞ), Sosyal y., İstanbul, 1986.
- DUVERGER, Maurice, “Yeni Bir Siyasal Sistem Modeli: Yarı Başkanlık Hükümeti”, *Devlet ve Hukuk Üzerine Yazılar*, (Çev: ve Der.: Mehmet TURHAN), Gündoğan y., Ankara, (Ty.).
- “Ecuador's Constitution of 2008”, https://www.constituteproject.org/constitution/Ecuador_2008.pdf, (ET: 01.02.2021).

- EKİCİ, Birol, “Brezilya Yönetim Sistemi”, *Uluslararası Politika Akademisi*, (22.01.2015), <http://politikaakademisi.org/2015/01/22/siyasal-sistemler-brezilya>, (ET: 22/05/2017).
- “El Salvador”, *Mutual Evaluation Report, 2010*, (September 6, 2010), file:///C:/Users/Ak%C3%BC%C3%A7%C3%BCK/Downloads/El_Salvador_3rd_Round_MER_(Final)_English%20(1).pdf, (ET: 22.01.2019).
- “Election Day: Frequently Asked Questions”, *Congressional Research Service*, (Updated January 6, 2021), <https://fas.org/sgp/crs/misc/R46413.pdf>, (ET: 19.03.2021).
- ERDEM, Kasım, “Yarı-Başkanlık Sistemi: Teori, Pratik ve Tartışmalar”, *Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri: Yarı-Başkanlık Sistemi*, (Edt.: Semra GÖKÇİMEN), 2. B., TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı y., Ankara, 2017.
- ERDEM, Kasım, “Anayasal Organlar ve Kuvvetler Ayrılığı”, *ABD Kongresinde Yasama, Denetim ve Bütçe Süreçleri*, (Edt.: Semra GÖKÇİMEN), TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı y., Ankara, 2019.
- ERDOĞAN, Mustafa, *Anayasa Hukuku*, 7. B., Orion y., Ankara, 2011.
- ERDOĞAN, Mustafa, *Türk Anayasa Hukuku*, 2. B., Hukuk y., Ankara, 2018.
- ERDOĞAN, Mustafa, *Anayasal Demokrasi*, 12. B., Siyasal Kitabevi, Ankara, 2015.
- ERDOĞAN, Mustafa, *Türkiye’de Anayasalar ve Siyaset*, 4. B., Orion y., Ankara, 2003
- ERDOĞAN, Mustafa, *Anayasa Hukukuna Giriş*, Orion y., Ankara, 2017.
- ERDOĞAN, Mustafa, *Anayasa ve Özgürlük*, Yetkin y., Ankara, 2002.
- ERDOĞAN, Mustafa, “Başkanlık Sistemini Doğru Tartışmak”, *Liberal Düşünce D.*, S. 2, Bahar 1996.
- ERDOĞAN, Mustafa, “Anayasa Değişikliği Referandumu Üzerine Bir Söyleşi”, <https://www.ozgurlukarastirmalari.com/makale.php?m=98>, (ET: 24.05.2019).
- ERDOĞAN, Mustafa, “İki Kere İki Beş Eder”, *Star Gzt.*, 03.05.2007.
- ERDOĞAN, Mustafa, “Başbakan’ın Kafasındaki Başkanlık Sistemi Değil ‘Başkancı Sistem’”, (03.04.2013 Çarşamba), <http://www.agos.com.tr/haber.php?seo=basbakanin-kafasindakibaskanlik-sistemi-degil-baskanci-sistem&haberid=4302>, (ET.: 10.04.2013).
- ERDOĞAN, Mustafa, “Liberal Bakış: ABD’de Başarılı Olan Başkanlık Sistemi Latin Amerika’da Niye Başarısız Oldu”, 29 Aralık 2016, <http://t24.com.tr/haber/liberal-bakis-abdde-basarili-olan-baskanlik-sistemi-latin-amerikada-niye-basarisiz-oldu,380039?mobile=1>, (ET: 07.01.2017).
- ERDOĞAN, Mustafa, “Başkanlık Sistemi, Latin Amerika Tecrübesi ve Türkiye”, *Özgürlük Araştırmaları Derneği, Liberal Perspektif Analiz*, S. 3, Aralık 2016. (ERDOĞAN, Başkanlık Sistemi, Latin...)

- ERDOĞAN, Mustafa, "Başkanlık Sistemi, Demokrasi ve Türkiye", *Yeni Türkiye*, S. 51, Y. 9, Mart-Nisan 2013.
- ERDOĞAN TOSUN, Gülgün & TOSUN, Tanju, *Başkanlık ve Yarı Başkanlık Sistemleri*, Alfa y., İstanbul, 1999.
- EREM, Faruk, *Ceza Usulü Hukuku*, Sevinç Matbaası, Ankara 1978.
- EREN, Abdurrahman, "'İtirazım Var' Başkanlık Sistemine", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- EREN, Abdurrahman, "Başkanlık Sistemi 1- Genel Değerlendirme", (14.02.2017), <http://www.kanuniesasi.com/index.php/kose-yazilari/37-baskanlik-sistemi-1-genel-degerlendirme>, (ET: 23.02.2018).
- EREN, Abdurrahman, "Başkanlık Sistemi 2: Yargı Alanında Yapılan Değişiklikler", (18 Şubat 2017), *Kanun-i Esasî*, <http://kanuniesasi.com/index.php/kose-yazilari/38-baskanlik-sistemi-2-yargi-alaninda-yapilan-degisiklikler>, (ET: 25.05.2019).
- ERGİL, Doğu, "Giriş Başkanlık Sistemi ve Türkiye", *Başkanlık Sistemi*, (Edt.: AKTAŞ, Murat & COŞKUN, Bayram), Liberte y., Ankara, 2015.
- ERGUVAN, Talip, "Türkiye'de Hükümet Sistemi Tartışmaları", (21 Nisan 2013), <http://sahipkiran.org/2013/04/21/turkiyede-hukümet-sistemi-tartismalari-i/>, (ET: 14.03.2017).
- ERGÜL, Ozan, "Anayasa Mahkemesi'nin TBMM İçtüzük Değişikliğini İptal Kararı Işığında Özel Yasama Yöntemine Bir Bakış", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi D., C. 51, S. 4, Y. 2002. (ERGÜL, Anayasa Mahkemesi'nin TBMM...)
- ERGÜL, Ozan, *Türk Anayasa Mahkemesi ve Demokrasi*, Adalet y., Ankara, 2007.
- EROĞUL, Cem, *Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi*, 4. B., İmge y., İstanbul, 2003.
- EROĞUL, Cem, "2007 Cumhurbaşkanı Seçimi Bunalımından Çıkarılabilecek Dersler", *AÜSBF D.*, C. 62, S. 3, Y. 2007.
- ESEN, Selin, "2016 Anayasa Değişiklik Teklifinin Değerlendirilmesi", *Ankara Barosu D.*, S. 4, Y. 2016.
- European Commission For Democracy Through Law (Venice Commission), "Turkey: Opinion on the Amendments to the Constitution", 10-11 March 2017, Opinion no. 875/2017, CDL_AD (2017) 005, [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2017\)005-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2017)005-e), (ET: 12.12.2018). (European Commission For Democracy Through...)
- "(Fazıl Önder Sönmez) Yeni Sistemde Cumhurbaşkanı Sınırsız Yetki Mi Veriliyor? İşin Uzmanı Bu İddialara Açıklık Getirdi", (31 Mart 2017), <http://www.gunes.com/gundem/yeni-sistemde-cumhurbaskanina-sinirsiz-yetki-mi-veriliyor-isin-uzmani-bu-iddialara-aciklik-getirdi-776363>, (ET: 09.03.2018).

- FEDAYİ, Cemal, "Sistemsizlik Meselesine Çözüm Önerisi Olarak Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017. (FEDAYİ, Sistemsizlik Meselesine...)
- "Federal Constitution of the Swiss Confederation", <https://www.admin.ch/opc/en/classified-compilation/19995395/201809230000/101.pdf>, (ET: 24.05.2019).
- FENDOĞLU, Hasan Tahsin, "Başkanlık Sisteminin Türkiye'de Uygulanabilirliği", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- FENDOĞLU, Hasan Tahsin, "Parlamentarizm-Başkanlık Sistemi Tartışmaları Üzerine", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi D.*, S. 7, Y. 2003,
- FENDOĞLU, Tahsin, "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017.
- "Freedom in the World 2013- Democratic Breakthroughs In The Balance", *Freedom House*, <https://freedomhouse.org/sites/default/files/FIW%202013%20Booklet.pdf>, (ET: 23.07.2017).
- Freedom In the World 2016- Anxious Dictators, Wavering Democracies: Global Freedom under Pressure, https://freedomhouse.org/sites/default/files/FH_FITW_Report_2016.pdf, (ET: 23.07.2017).
- "Freedom in the World 2017 Trend Arrows", *Freedom House*, https://freedomhouse.org/sites/default/files/FH_FIW_2017_Report_Final.pdf, (ET: 24.01.2018).
- GEDİK, Ömer, "Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı Seçimlerinin Siyasal Rejim Üzerindeki Yansımaları", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi D.*, C. XVII, S. 3-4, Y. 2013.
- GERHARDT, Michael J., "The Lessons of Impeachment History", *The George Washington Law Review: Faculty Publications*, V. 67, Y. 1999, <https://core.ac.uk/download/pdf/73971822.pdf>, (ET: 01.10.2018).
- GIEGERICH, Thomas, "Anayasa Mahkemelerinde Üyelerin Atanması ve Üyeliğin Sona Ermesi: Meşruiyet, Kalite, Bağımsızlık ve Tarafsızlık Taleplerinin Ulaştırılması İçin Benimsenen Usuller", *Anayasa Yargısı*, S. 27, Y. 2010.
- GONZÁLEZ, Lucas, "Unpacking Delegative Democracy: Digging Into the Empirical Content of a Rich Theoretical Concept", <http://www.unsam.edu.ar/profesores/LucasGonzalez/LGonzalez-Unpacking%20Delegative%20Democracy.pdf>, (ET: 26.08.2018).
- "Governmental Structure", <http://countrystudies.us/uruguay/63.htm>, (ET: 15.08.2017).
- GÖKÇE, Ali Fuat, "Başkanlık Sistemi Uygulamaları: ABD, Venezuela, Meksika, Brezilya, Arjantin", *Akademik Bakış D.*, S. 30, Mayıs-Haziran 2012, <http://www.akademikbakis.org/eskisite/30/04.pdf>, (ET: 30.12.2016).
- GÖLCÜKLÜ, Feyyaz & GÖZÜBÜYÜK, Şeref, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulanması*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2002.

- GÖNENÇ, Levent, "Türkiye'de Hükümet Sistemi Değişikliği Tartışmaları Olanaklar ve Olasılıklar Üzerine Bir Çalışma Notu", *Başkanlık Sistemi*, Türkiye Barolar Birliği y., Ankara, 2005.
- GÖNENÇ, Levent, "Türkiye'deki Hükümet Sistemi Tartışmalarına İlişkin Değerlendirmeler", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- GÖNENÇ, Levent, *Siyasi İktidarın Denetlenmesi-Dengelenmesi ve Yargı*, Ankara, 2014.
- GÖNENÇ, Levent, "Türkiye'de Başkanlık Sistemi ve Tartışmaları", *Güncel Hukuk D.*, S. 44, Y. 2007.
- GÖNENÇ, Levent, *Dünya'da ve Türkiye'de Yüksek Yargı Kurulları*, Tepav y., Ankara, 2011.
- GÖNENÇ, Levent, "Türkiye'de Hükümet Sistemi Tartışmalarına Kısa Bir Bakış ve Mevcut Hükümet Sisteminin Niteliği", *TEPAV*, Nisan 2011, https://www.tepav.org.tr/upload/files/1303138962-5.Turkiyede_Hukümet_Sistemi_Tartismalarına_Kisa_Bir_Bakis_ve_Mevcut_Hukümet_Sisteminin_Niteliği.pdf, (ET: 09.03.2019).
- GÖZE, Ayferi, *Siyasi Düşünceler ve Yönetimler*, 3. B., Beta y., İstanbul, 1986.
- GÖZLER, Kemal, *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*, 1. B., Ekin y., Bursa, 2010.
- GÖZLER, Kemal, *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi*, C. I, Ekin y., Bursa, 2011.
- GÖZLER, Kemal, *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi*, C. II, Ekin y., Bursa, 2011.
- GÖZLER, Kemal, *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*, 21. B., Ekin y., Bursa, 2017.
- GÖZLER, Kemal, *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*, 23. B., Ekin Kitabevi y., Bursa, 2019.
- GÖZLER, Kemal, *Türk Anayasa Hukuku*, Ekin Kitabevi, Bursa, 2000.
- GÖZLER, Kemal, "Cumhurbaşkanlığı Sistemi mi, Başkanlık Sistemi mi, Yoksa Neverland Sistemi mi? 16 Nisan'da Neyi Oylayacağız?", <http://www.anayasa.gen.tr/neverland.htm>, (ET: 21.01.2019). (GÖZLER, Cumhurbaşkanlığı Sistemi mi, Başkanlık...)
- GÖZLER, Kemal, *Cumhurbaşkanı Hükümet Çatışması (Cumhurbaşkanı Kararnameleri İnzalamayı Reddedebilir mi?)*, Ekin Kitabevi y., Bursa, 2000. (GÖZLER, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Çatışması...)
- GÖZLER, Kemal, *Devlet Başkanları: Bir Karşılaştırmalı Anayasa Hukuku İncelemesi*, 2. B., Ekin y., Bursa, 2016. (GÖZLER, Devlet Başkanları...)
- GÖZLER, Kemal, "'Fesih' ve 'Seçimlerin Yenilenmesi' Farklı Kavramlar Mıdır? 'Cumhurbaşkanının Meclisi Fesih Yetkisi Yoktur' İddiası Üzerine Bir İnceleme", (YT: 31.032017), http://www.anayasa.gen.tr/fesih-yenileme.html#_ftnref3, (ET: 09.02.2019). (GÖZLER, "Fesih" ve "Seçimlerin Yenilenmesi" ...)

- GÖZLER, Kemal, "Anayasa Yargısının Meşruluğu", *AÜSBFD*, C. 61, S. 3, Temmuz-Eylül 2006.
- GÖZLER, Kemal, "Türkiye'de Hükümetlere Nasıl İstikrar ve Etkinlik Kazandırılabilir? (Başkanlık Sistemi ve Rasyonelleştirilmiş Parlâmentarizm Üzerine Bir Deneme)", *Türkiye Günlüğü D.*, S. 62, Eylül Ekim 2000. (GÖZLER, Türkiye'de Hükümetlere Nasıl...)
- GÖZLER, Kemal, *Hukukun Genel Teorisine Giriş*, US-A Yayıncılık, Ankara, 1998, <http://www.anayasa.gen.tr/hgtg.htm>, (ET: 12.05.2019).
- GÖZLER, Kemal, "Elveda Kuvvetler Ayrılığı Elveda Anayasa": www.anayasa.gen.tr/elvedaanayasa.htm. (ET: 08.12.2018).
- GÖZLER, Kemal & KAPLAN, Gürsel, *İdare Hukuku Dersleri*, 19. B., Ekin y., Bursa, 2017.
- GÖZTEPE, Ece, "Muhakeme Etmek Ya Da Karar Vermek: Anayasa Mahkemesi'nin '367 Kararı' İçin Kavramsal Bir Çerçeve Denemesi", *Prof. Dr. Ergun Özbudun'a Armağan*, (Edt.: Serap YAZICI vd.), Yetkin y., Ankara, 2008.
- GÖZTEPE, Ece, "2007 Cumhurbaşkanlığı Seçimlerinin Hukuki Bir Değerlendirilmesi: Sevilmeyen Bir Anayasayı Kim Korumak İster?", *Birikim D.*, S. 218, Haziran 2007.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, *Anayasa Hukuku*, 14. B., Turhan Kitabevi, Ankara, 2006.
- "Guatemala's Constitution of 1985 with Amendments through 1993", https://www.constituteproject.org/constitution/Guatemala_1993.pdf?lang=en, (ET: 22.01.2019).
- GÜL, Cengiz, "Saf Başkanlık Modelinden Başkancı Rejim Tipolojilerine Geçişin Ampirik Yansımaları", <http://www.kazanci.com/kho2/hebb/giris.htm>, (ET: 05.07.2012). (GÜL, Saf Başkanlık Modelinden Başkancı...)
- GÜL, Cengiz, "Çağdaş Başkanlık Modelinde Kişiselleşen İktidar Olgusuna Analitik Bir Yaklaşım", *İÜHFİM*, C., LXIX, S. 1-2, İstanbul, 2011.
- GÜL, Abdülhamit, "Milletin Özne Olduğu Sistem: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017. (GÜL, Milletın Özne Olduğu...)
- GÜL, Cengiz, *Demokrasi Teorisi Açısından Başkanlık / Cumhurbaşkanlığı Sisteminin Demokratik Değeri*, Adalet y., Ankara, 2019.
- GÜLENER, Serdar, *Başkanlık Sistemlerinde Denge ve Denetleme*, SETA y., Ankara, 2016.
- GÜLENER, Serdar, "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi: Türkiye'de Anayasal Şiddetin Sonu (mu?)", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017.
- GÜLENER, Serdar, "Partili Cumhurbaşkanlığı Ne Anlama Geliyor?", *Sabah Gzt.*, 12.12.2015.
- GÜLLÜCE, Fahrettin, *Başkanlık Sistemi ve Türkiye'de Başkanlık Sistemi Tartışmaları*, (Kocaeli Üniversitesi SBE Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli, 2014. (GÜLLÜCE, Başkanlık Sistemi ve Türkiye'de...)

- GÜLSOY, Mehmet Tevfik, "Hükümet Sistemlerini Karşılaştırmak: Türkiye İçin Bir Değerlendirme", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013. (GÜLSOY, Hükümet Sistemlerini...)
- GÜLSOY, Mehmet Tevfik, *Özgürlüklerin Korunmasında Anayasa Yargısının Yeri ve Meşruluğu*, Yetkin y., Ankara, 2007.
- GÜNDAY, Metin, *İdare Hukuku*, 11. B., İmaj y., Ankara, 2017.
- GÜNEŞ, Turan, *Türk Pozitif Hukukunda Yürütme Organının Düzenleyici İşlemleri*, AÜSBF y., Ankara, 1965. (GÜNEŞ, *Türk Pozitif Hukukunda...*)
- GÜNEŞ, Turan, *Parlamentar Rejimin Bugünkü Manası ve İşleyişi*, İÜ y., Ankara, 1956.
- GÜNEY, Atilla, "Türkiye'de Başkanlık Sistemi Neden Tartışılıyor", *Başkanlık Sistemi ve Türkiye*, (Der: İhsan KAMALAK), Kalkedon y., İstanbul, 2007.
- GÜNTEPE YEŞİLBURSA, Emine & BABAOĞLU, Resul, "Atatürk-İnönü Ayrılığı ve Dersim Olayları", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu D.*, S. 58, Bahar 2016.
- GÜRBÜZ, Yaşar, *Anayasalar*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1981.
- GÜRSEL, Seyfettin, "Türkiye İçin Yeni Seçim Sistemi Önerisi Temsil, Meşruiyet ve Koalisyon Sorunları Işığında Alternatif Seçim Sistemlerinin Analizi", Ocak 2013, <http://betam.bahcesehir.edu.tr/wp-content/uploads/2013/01/T%C3%9CRK%C4%B0YE-%C4%B0%C3%87%C4%B0N-YEN-%C4%B0-SE%C3%87%C4%B0M-S%C4%B0STEM%C4%B0-%C3%96NER%C4%B0S%C4%B0.pdf>, (ET: 22.07.2017).
- GÜZEL, Hülya & YALAZAN, Ateş, "Demirel Çiller'i Köşkten Kovdu", *Hürriyet Gzt.*, 23.02.2001.
- HAKYEMEZ, Yusuf Şevki, *Hukuk ve Siyaset Ekseninde Anayasa Mahkemesinin Yargısal Aktivizmi ve İnsan Hakları Anlayışı*, Yetkin y., Ankara, 2009.
- HALSTEAD, Terry Jason, "An Overview of the Impeachment Process", *CRS Report or Congress*, April 20, 2005, <https://www.senate.gov/reference/resources/pdf/98-806.pdf>, (ET: 10.10.2018).
- HEKİMOĞLU, H. Birsen, *Karşılaştırmalı Siyasal Sistemler*, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi y., İstanbul, 2010.
- HEYWOOD, Andrew, *Siyaset*, (Çev: Çeviren: B. Berat ÖZİPEK ve diğerleri),(Edt: Buğra KALKAN), Liberte y., Ankara, 2006.
- "Hungary's Constitution of 2011", https://www.constituteproject.org/constitution/Hungary_2011.pdf, (ET: 24.05.2019).
- İNANÇ, Hüsamettin & CANER, Cantürk & BOZASLAN, Bakko Mehmet, *Türk Tipi Başkanlık Sistemi*, GRTC y., Kütahya, 2015.
- İNCEOĞLU, Sibel, "Yeni Anayasada Bağımsız Bir Yargı İçin Neler Yapmalı? Uluslararası Belgeler Işığında Öneriler", *TBB D.*, S. 95, Temmuz Ağustos 2011.

- İNÖNÜ, İsmet, *Hatıralar*, (Yay. Haz.: Sabahattin SELEK), Bilgi y., Ankara, 2009.
- İPEK, Haluk, "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017.
- İYİMAYA, Ahmet, "Anayasa Değişikliği Ekseninde Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi (Anatomik ve Diyalektik Bir Yaklaşım)", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017.
- KABOĞLU, İbrahim Ö., "Türkiye'de Hukuk Devletinin Gelişimi", *Hukuk Devleti*, (Der.: Hayrettin ÖKÇESİZ), Alfa y., İstanbul, 1998.
- KABOĞLU, İbrahim Ö., *Anayasa Hukuku Dersleri*, 9. B., Legal y., İstanbul, 2014.
- KABOĞLU, İbrahim Ö., *Anayasa Yargısı*, 2. B., İmge Kitabevi, Ankara, 1997.
- KABOĞLU, İbrahim Ö., *15 Temmuz Anayasası*, Tekin y., İstanbul, 2017.
- KABOĞLU, İbrahim Ö., *Türkiye'nin Anayasa Gündemi*, (Der.: YILMAZ, Didem & ESEN, Selin & ŞİRİN, Tolga & KABOĞLU, İbrahim Ö. & ODER, Bertil Emrah & BATUM, Süheyl), (Anayasa Hukuku Araştırma Derneği), İletişim y., İstanbul, 2018.
- KAHRAMAN, Mehmet, "Hükümet Sistemi Tartışmaları Bağlamında Başkanlık ya da Yarı-Başkanlık Sistemlerinin Türkiye'de Uygulanabilirliği", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü D.*, C. 9, S. 18, Y. 2012.
- KAHRAMAN, Mehmet & BALKAN, Ali, "Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ve Denetimi", *International Journal of Academic Value Studies (Javstudies)*, V. 4, Issue: 19, Y. 2018.
- KALAYCIOĞLU, Ersin, "Başkanlık Sistemi: Türkiye'nin Diktatörlük Tehdiidiyle İmtihanı", *Başkanlık Sistemi*, (Edt.: ERGÜL, Teoman), TBB y., Ankara, 2005.
- KALAYCIOĞLU, Ersin, "Türkiye'nin Yeni Siyasal Rejim Arayışı", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- KAMA, Sezen, "Parlamenter Hükümet Sistemi Olarak 'Westminster Modeli' Britanya Örneği Üzerine Bir Deneme", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları D.*, C. 22, S. 2, Ocak 2016.
- KANADOĞLU, O. Korkut, "1982 Anayasasında Cumhurbaşkanını", *Adalet Yüksekokulu 20. Armağanı*, Beta Basım y., İstanbul, 2001.
- KANADOĞLU, Sabih, "AKP Tek Başına Seçemez", *Cumhuriyet Gzt.*, 26.12.2006.
- KARAGÖL, Erdal Tanas, "Çift Başlılığın Neden Olduğu Ekonomik Krizler", *Yeni Şafak Gzt.*, 09.03.2017.
- KARAMUSTAFAOĞLU, Tunçer, *Yasama Meclislerini Fesih Hakkı*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi y., Ankara, 1982.
- KARAOSMANOĞLU, Yakup Kadri,, *Politikada 45 Yıl*, İletişim y., İstanbul, 2002.
- KARATEPE, Şükrü, *Anayasa Hukuku*, 1. B., Savaş y., Ankara, 2013.

- KARATEPE, Şükrü, *Türk Anayasa Hukuku*, 2. B., Savaş y., Ankara, 2018.
- KARATEPE, Şükrü, *Sistem Söyleşileri Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi Üzerine Röportajlar*, A Kitap Binyıl y., Ankara, 2017.
- KARATEPE, Şükrü, "Hükümet Sistemleri ve Türkiye", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- KAYA, Burak, "Türk Tipi Başkanlık Sistemi Önerisinden Partili Cumhurbaşkanlığı Sistemine", *Yönetim Bilimleri D.*, C. 15, S. 30, Y. 2017.
- KESER, Hayri, "Türk Tipi Başkanlık Sistemi Üzerine", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017.
- KILIÇ, Muharrem, "Hukuk Politik-Gerçekliği Bağlamında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017. (KILIÇ, Hukuk Politik-Gerçekliği...)
- KILIÇ, Muammer, "Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi", <http://www.hukukajansi.com/cumhurbaskanligi-kararnamesi-makale,1831.html>, (ET: 10.11.2017).
- KILINÇ, Zeynel Abidin, "Türk Tipi Başkanlık Sistemi Tartışmaları", *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar D.*, C. 2, S. 3, Y. 2016.
- KILINÇ, Doğan, "Türkiye'de Bitmeyen Tartışma: Hükümet Sistemi Üzerine Değerlendirmeler", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi D.*, C. XX, S. 1, Y. 2016. (KILINÇ, Türkiye'de Bitmeyen Tartışma...)
- KIŞLA, Selcen Nur, "Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Başkanlık Sistemi", *Dört Kıta'da Başkanlık Sistemi*, (Edt.: İlyas DOĞAN & Serdar ÜNVER), Astana y., Ankara, 2017.
- KOÇ, Yunus & KAMBERİ, Drenusha & KARAKOÇ, Şükrü Mutlu, "Hâkim Parti Sistemi, Değişim Zorunluluğu Kısacasında Meksika Siyasal Sistemi", *Geçiş Sürecinde Başkanlık Sistemleri*, (Edt.: ALKAN, Haluk), Stratejik Düşünce Enstitüsü y., Ankara, 2016.
- KOÇAK, Cemil, *Türkiye'de Milli Şef Dönemi (1938-1945)*, C. 1, İletişim y., Ankara, 1986.
- KOÇAK, Cemil, "Siyasal Tarih 1923-1950", *Türkiye Tarihi*, C. IV, (Yay. Yön.: Sina AKŞİN), Cem y., İstanbul, 2002.
- KOÇAK, Konur Alp, "ABD Başkanlık Sistemi: 'Ayrı' ama 'Birlikte' Çalışan Organlar", *Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri: Başkanlık Sistemi*, (Edt. Semra GÖKÇİMEN) TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı y., Ankara, 2015. (KOÇAK, ABD Başkanlık Sistemi: "Ayrı"...)
- KONGAR, Emre, "Başkanlık Rejimi", *Cumhuriyet Gzt.*, 10.12.2015.
- KONTACI, A. Ersoy, "Siyasî İstikrar Temelli Koalisyon Eleştirileri: Anayasa Hukuku Açısından Ampirik Bir Analiz", *Türkiye Barolar Birliği D.*, S. 123, Mart-Nisan 2016.
- "Korea (Republic of)'s Constitution of 1948 With Amendments Through 1987", https://www.constituteproject.org/constitution/Republic_of_Korea_1987.pdf?lang=en, (ET: 24.05.2019).

- KORUCU, Serdar, "Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Cumhurbaşkanının siyasi, Hukukî ve Cezaî Sorumluluğu", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017.
- KÖKER, Levent, "Nasıl ve Ne İçin Başkanlık Sistemi?", *Zaman Gzt.*, 15.11.2012.
- KÖKER, Levent, "Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Çelişkileri ve Sorunları...", (9 Mart 2017), <http://t24.com.tr/haber/prof-levent-koker-yazdi-cumhurbaskanligi-kararnamesinin-celiskileri-ve-sorunlari,392793>, (ET: 09.03.2018).
- KÖKER, Levent, "AK Parti'nin Önerileri Başkanlık mı Başkanlık mı?", *Zaman Gzt.*, 27.12.2012.
- KRUIJT, Dirk, "The Political Influence of the Latin American Military", Working Paper No. 30 | October 2017, s. 22, http://www.cedla.uva.nl/50_publications/pdf/cuadernos/30-Cuadernos_Working_Paper-Dirk_Kruijt.pdf, (09.06.2018).
- KUBALI, Hüseyin Nail, *Anayasa Hukuku Dersleri, Genel Esaslar ve Siyasi Rejimler*, İstanbul, 1971.
- KURTULMUŞ, Numan, "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017.
- KUTLU, Mustafa, *Kuvvetler Ayrılığı*, Seçkin y., Ankara, 2001.
- KUTLU, Muhammet, "Türkiye'de Başkanlık Sistemi Daha Önce de Uygulandı mı?", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017.
- KUZU, Burhan, "Türkiye İçin Başkanlık Sistemi I", *Liberal Düşünce D.*, C. 1, S. 2, Bahar 1996.
- KUZU, Burhan, *Her Yönü ile Başkanlık Sistemi*, Babıali Kültür y., İstanbul, 2011.
- KUZU, Burhan, *Her Yönü ile Başkanlık Sistemi Yeni Cumhurbaşkanlığı Modelimiz*, BKY-Babıali Kültür y., İstanbul, 2017.
- KUZU, Burhan, "Neden Başkanlık Hükümeti", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, İstanbul, 2013.
- KUZU, Burhan, *Anayasa Hukukumuzda Yürütme Organının Düzenleyici İşlem Yapma Yetkisi ve Güçlendirilmesi Eğilimi*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1987. (KUZU, *Anayasa Hukukumuzda Yürütme...*)
- KUZU, Burhan, "Parlamentar Rejimde Devlet Başkanının Konumu ve 1961-1982 Anayasalarında Durum", *İÜHFİM*, C. LIII, S. 1-4, Y. 1988-1990.
- KUZU, Burhan, "Anayasa Değişikliği ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Genel Faydaları", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017. (KUZU, *Anayasa Değişikliği ve...*)
- KÜÇÜK, Adnan, "Ak Parti'nin Başkanlık Sistemi Modelinin ABD'deki Başkanlık Sistemi Modelinden Farklılık Arz Eden Yönleri", *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler D*, C. 6, S. 1, Y. 2016.

- KÜÇÜK, Adnan, *ABD ve Latin Amerika Ülkelerinde Başkanlık Sistemi ve Uygulamaları*, Adres y., Ankara, 2019. (KÜÇÜK, ABD ve Latin Amerika...)
- KÜÇÜK, Adnan, *Anayasa Hukuku*, 3. B., Orion y., Ankara, 2013.
- KÜÇÜK, Adnan, *Türkiye'nin Siyasal ve Anayasal Rejimi*, Orion y., Ankara, 2012.
- KÜÇÜK, Adnan, "Hukuk Devleti, Demokrasi ve Temel Hak ve Hürriyetlerin Güvencelenmesi", *Liberal Düşünce D.*, Y. 9, S. 35, Yaz 2004. (KÜÇÜK, Hukuk Devleti, Demokrasi...)
- KÜÇÜK, Adnan, "Belki de Gerçekleşmesi En Zor Olan İlkelerden Birisi: Yargının Tarafsızlığı", *Stratejik Boyut D.*, Y. 2, S. 5, Ekim-Kasım-Aralık 2009.
- KÜÇÜK, Adnan, "Türkiye'de Anayasalar ve Anayasacılık Hareketleri", *21. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye'de Siyasal Hayat*, (Edt.: KÜÇÜK, Adnan & BAKAN, Selahaddin & KARADAĞ, Ahmet), Aktüel y., Bursa, 2005.
- KÜÇÜK, Adnan, "Türkiye'de Günümüze Kadar Tatbik Edilen Hükümet Sistemleri", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- KÜÇÜK, Adnan, "Adalet Kavramı ve Adalete İlişkin Bazı Teoriler", *Muhafazakâr Düşünce D.*, Y. 4, S. 15, Kış 2008.
- KÜÇÜK, Adnan, "Türkiye İçin Hükümet Sistemi Arayışları", *Zaman Gzt.*, 06.12.2012.
- KÜÇÜK, Adnan, "Yeni Anayasa: Başkanlık Sistemi mi Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem mi (2)??", (25 Şubat 2021 Perşembe), (<https://www.turktime.com/yazar/yeni-anayasa-baskanlik-sistemi-mi-guclendirilmis-parlamenter-sistem-mi-2-/15233/>), (27.03.2021).
- KÜÇÜK, Adnan, "Koalisyon Hükümetlerinin Çıkması ve Bir Gensoru Hikayesi", *Star Gzt.*, 04.05.2015.
- KÜÇÜK, Adnan, "Yeni Anayasa Değişikliği ile Getirilmek İstenen Türkiye'ye Özgü Başkanlık Sistemi: Korkular, Algılar, Beklentiler", *Liberal Düşünce D.*, C. 22, S. 85, Y. 2017. (KÜÇÜK, Yeni Anayasa Değişikliği ile Getirilmek...)
- KÜÇÜK, Adnan, Türkiye'ye Özgü Bir Başkanlık Sistemi Niçin Olmasın?, *Star Gzt.*, 15.02.2015.
- KÜÇÜK, Adnan, "Türkiye'de Partili Cumhurbaşkanlığı Dönemi", *Star Gzt.*, (01.07.2017).
- KÜÇÜK, Adnan, "Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Denge-Fren Mekanizması Yok mu?", *Sabah Gazetesi*, 21.01.2017.
- KÜÇÜK, Adnan & DOĞAN, Bayram, "Türkiye'de 2017 Anayasa Değişikliği Kapsamında Yürütmenin Asli Düzenleme Yetkisi ve Mahfuz Düzenleme Alanı", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi D.*, C. 9, S. 1, Y. 2019, ss. 1-59 (KÜÇÜK, & DOĞAN, Türkiye'de 2017 Anayasa Değişikliği...).

- KÜÇÜK, Adnan, "Başkanlık Sisteminin Uygulandığı Güney Kore'de Kanunların Yapımında Yasama ve Yürütmenin Etkinliği", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi D.*, C. 11, S. 2, Y. 2021, (ss. 97-155).
- LEVITSKY, Steven, "The 'Normalization' Of Argentine Politics", *Journal of Democracy*, V. 11, No. 2, April 2000, <https://pdfs.semanticscholar.org/e027/5fa3b8a86c4f1200d6bc145ce881d8e0ef06.pdf>, (ET: 04.12.2018).
- LEVY, Michael & MCDONALD, Forrest, "Presidency of the United States of America", <https://www.britannica.com/topic/presidency-of-the-united-states-of-america>, (ET: 24.03.2018).
- LİJPHART, Arend, *Çağdaş Demokrasiler*, (Çev: ÖZBUDUN, Ergun & ONULDURAN, Ersin), Türk Demokrasi Vakfı ve Siyasi İlimler Derneği Ortak y., Ankara, 1989.
- LIBEY, David Menefee, "Divided Government as Scapegoat", *Political Science and Politics*, Volume 24, No. 4, Y. 1991.
- LLANOS, Mariana & NOLTE, Detlef, "The Many Faces of Latin American Presidentialism", *GIGA Focus*, Latin America, Number 1, May 2016, s. 2, https://www.giga-hamburg.de/en/system/files/publications/gf_lateinamerika_1601_en.pdf, (ET: 01.02.2018).
- LONGO, Erik & PIN, Andrea, "Judicial Review, Election Law, and Proportionality", <http://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/ndjic16&div=5&id=&page=>, (ET: 21.07.2017).
- MARSTEINTREDET, Leiv & BERNTZEN, Einar, "Latin American Presidentialism: Reducing the perils of presidentialism through presidential interruptions", <https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/f957ce28-4c26-4362-b562-9249de7971f8.pdf>, (Et: 31.01.2018).
- MECEK, Hüseyin, "Meksika Başkanlık Sistemi", *Dört Kıta'da Başkanlık Sistemi*, (Edt.: İlyas DOĞAN & Serdar ÜNVER), Astana y., Ankara, 2017.
- MENGİ, Ruhat, "Başkanlık Sistemi ile Birlikte Federasyon Tartışılacak", *Vatan Gzt.*, 16 Eylül 2010.
- METİN, Yüksel, *Başkanlık Sistemi*, Orion y., Ankara, 2017.
- "Mexico's Constitution of 1917 With Amendments Through 2015", https://www.constituteproject.org/constitution/Mexico_2015.pdf?lang=en, (ET: 24.01.2018).
- Milli Nizam Partisi Program ve Tüzük*, <https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/KUTUPHANEDE%20BULUNAN%20DİJİTAL%20KAYNAKLAR/KITAPLAR/SİYASİ%20PARTİ%20YAYINLARI/197600505%20MNP%20PROGRAM%20VE%20TUZUK/197600505%20MNP%20PROGRAM%20VE%20TUZUK.pdf>, (ET: 23.02.2018).
- Milli Selamet Partisi Program ve Tüzük*, <https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/bitstream/handle/11543/741/199501762.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, (ET: 23.02.2018).

- MİRELA, Nicolai Elena & AKKUŞ, Bülent, "Bitmeyen Tango: Otoritarizm ve Demokratikleşme Sarkacında Bir Ülke Olarak Arjantin", *Geçiş Sürecinde Başkanlık Sistemleri*, (Edt.: Haluk ALKAN), Stratejik Düşünce Enstitüsü y., Ankara, 2016.
- MİŞ, Nebi, "Avrupa'nın Parlamenter Sistemleri Sorunsuz mu", *Türkiye Gzt.*, 08.12.2016.
- MİŞ, Nebi, "15 Temmuz Sonrası Devletin Yeniden Yapılandırılması ve Başkanlık Sistemi", *Sabah Gzt.*, 15.10.2016.
- MİŞ, Nebi, "Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Başkan-Parti İlişkisi", (03.12.2016), <https://www.setav.org/cumhurbaskanligi-sisteminde-baskan-parti-iliskisi/>, (ET: 03.03.2018).
- MİŞ, Nebi & ASLAN, Ali & AYVAZ, M. Erkut & DURAN, Hazal, *Dünyada Başkanlık Sistemi Uygulamaları (Rapor)*, 2. B., SETA y., Ankara, 2016.
- MİŞ, Nebi & AYVAZ, M. Erkut, "Demokratik Hükümet Sistemlerinde Devlet Başkanı/Cumhurbaşkanı Siyasal Parti İlişkisi", *Türkiye'de Siyasal Sistemin Dönüşümü ve Cumhurbaşkanlığı Sistemi*, (Edt.: DURAN, Burhanettin & MİŞ, Nebi), SETA y., İstanbul, 2017.
- MİŞ, Nebi & DURAN, Hazal, *Seçim İttifakları*, SETA y., Ankara, 2018.
- MÜFTÜOĞLU, Rıza, *Alparılan Türkeş'in Milli Doktrini Dokuz Işık Başkanlık Sistemi Devlet Din ve Toplum*, Kariyer y., İstanbul, 2017.
- MUMCU, Ahmet, "1924 Anayasası", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. II, Mart 1986.
- NINO, Carlos Santiago, "The Debate Over Constitutional Reform in Latin America", *Fordham International Law Journal*, V. 16, Issue 3, 1992, <https://pdfs.semanticscholar.org/bd02/53cb412ada4f2a51c54febd9e2ff6a32386b.pdf>, (ET: 24.08.2018).
- "Nicaragua's Constitution of 1987 with Amendments through 2005", https://www.constituteproject.org/constitution/Nicaragua_2005.pdf, (ET: 22.01.2019).
- NOMER, Mert, *ABD Başkanlık Sisteminde Başkanın Yetkileri*, On İki Levha y., İstanbul, 2013.
- NUNES, Felipe & MELO, Carlos Ranulfo, "Impeachment, Political Crisis and Democracy in Brazil", *Revista de Ciencia Política*, V. 27, No: 2, 2017, <https://www.redalyc.org/html/324/32453264004/>, (ET: 09.05.2019).
- ODER, Bertil Emrah, "Türkiye'de Başkanlık ve Yarı Başkanlık Rejimi Tartışmaları: 1991-2005 Yılları Arasında Basına Yansıyan Öneri ve Tepkilerden Kesitler", *Başkanlık Sistemi*, (Yay. Haz.: Teoman ERGÜL), TBB y., Ankara, 2005.
- O'DONNELL, Guillermo, "Delegative Democracy?", *Kellogg Institute*, (Working Paper, April 1993), https://kellogg.nd.edu/sites/default/files/old_files/documents/172_0.pdf, (ET: 26.08.2018).

- ONAR, Erdal, "1982 Anayasası'nda Milletvekilliğinin Düşmesi", *Anayasa Yargısı*, C. 14, Ankara, 1997.
- ORAL, Süreyya, "Özal'lı Yıllar- Hükümet Görevini Merdivenlerde Aldı", *Milliyet Gzt.*, 22.04.2013.
- ÖZAY, İl Han, *Günışığında Yönetim*, Alfa y., İstanbul, 1994.
- ÖZBAY, Hüseyin, "Türkiye'de Ak Parti ile Birlikte Gündeme Gelen 'Başkanlık Sistemi Tartışması': Sistemin Gerekliliği, Uygulanabilirliği, Çekince ve Endişeler", *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü D.*, C. 6, S. 1, Y. 2016.
- ÖZBUDUN, Ergun, *Türk Anayasa Hukuku*, 13. B., Yetkin y., Ankara, 2012.
- ÖZBUDUN, Ergun, *Türk Anayasa Hukuku*, 17. B., Yetkin y., Ankara, 2017.
- ÖZBUDUN, Ergun, "Başkanlık Sistemi Tartışmaları", *Başkanlık Sistemi*, TBB, (Haz.: ERGÜL, Teoman), Ankara, 2005.
- ÖZBUDUN, Ergun, "Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Yürütme Erkinin Konumu ve Denetimi İçin Reform Önerileri", *Türkiye'de Anayasa Reformu Prensipler ve Sonuçlar*, (Der.: Konrad Adenauer Vakfı), Ankara, 2001.
- ÖZBUDUN, Ergün, "Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve Anayasa", *Zaman Gzt.*, 17.01.2007
- ÖZBUDUN, Ergün, *Türkiye'nin Anayasa Krizi*, 1. B., Liberte y., Ankara, 2009.
- ÖZBUDUN, Ergun, "Ergun Özbudun'la Hükümet Sistemi Üzerine Söyleşi", (Söyleşiyi Yapan: Levent KORKUT), *Demokrasi Platformu D.*, Y. 9., S. 33, Haziran-2013-1.
- ÖZBUDUN, Ergun, "Türk Usulüne Göre Başkanlık Sistemi", *Milliyet Gzt.*, 15.12.2012.
- ÖZBUDUN, Ergun, "Yargının Tarafsızlığı ve Bağımsızlığı", http://www.gulum.net/haberler/haber_goster.php?id=39660, (ET: 04.01.2008).
- ÖZBUDUN, Ergun, "Başkanlık Sistemi ve Türkiye", *Özgürlük Araştırmaları D.*, S. 1, Mayıs 2015, http://ozgurulukarastirmalari.com/pdf/rapor/OAD_1ROFSya.pdf, (ET: 02.02.2019).
- ÖZBUDUN, Ergun, "Hükümet Sistemi Tartışmaları (2)", *Zaman Gzt.*, 09.04.2013.
- ÖZBUDUN, Ergun, "Prof. Özbudun: AKP'nin Anayasa Önerisi Mevcut Demokrasiyi Geriletir", *Taraf Gzt.*, 18.03.2013.
- ÖZBUDUN, Ergun, "Anayasa Yargısı ve Demokratik Meşruluk Sorunu", *Demokrasi ve Yargı Sempozyumu* (Edt.: Ozan ERGÜL), TBB y., Ankara, 2005.
- ÖZBUDUN, Ergun, "Cumhurbaşkanının Parti Üyeliği", *Star Gzt.*, 18.06.2012.
- ÖZDAĞ, Ümit, "Başkan Olan Cumhurbaşkanının Seçimi", *Yeni Çağ Gzt.*, 08.05.2014.

- ÖZDAĞ, Selçuk, "Yerli, Millî, Sivil ve Demokratik Bir Hükümet Modeli: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017. (ÖZDAĞ, Yerli, Millî, Sivil...)
- ÖZDEMİR, Hikmet, *Ordunun Olağandışı Rolü*, İz yayıncılık, İstanbul, 1994.
- ÖZDEMİR, Hikmet, *Atatürk'ten Günümüze Cumhurbaşkanı Seçimleri*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2007.
- ÖZDEMİR, Ali Murat, "Temsili Demokrasinin Yapısı ve 'Cumhurbaşkanlık' Sistemi", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017.
- ÖZEK, Çetin, "1997 Türk Ceza Yasası'na İlişkin Düşünceler", *İÜHFİM*, C. LVI, S. 1-4, Y. 1998.
- ÖZELER, Neslihan, "El Salvador Cumhuriyeti: Hukukî Bir Bakış", *Dört Kıta'da Başkanlık Sistemi*, (Edt.: İlyas DOĞAN & Serdar ÜNVER), Astana y., Ankara, 2017.
- ÖZEN, Mustafa, *Ceza Hukuku Genel Hükümler Dersleri*, Adalet y., Ankara, 2017.
- ÖZER, Atilla, *Anayasa Hukuku*, 8. B., Turhan Kitabevi, Ankara, 2017.
- ÖZER, Atilla, *Başkanlık Hükümeti Sistemi ve Bu Sistemin Türkiye Açısından Uygulanabilirliği*, 2. B., Ankara, 1998. (ÖZER, Başkanlık Hükümeti Sistemi ve...)
- ÖZER, Atilla, *Türkiye'de ve Çeşitli Ülkelerde Mahkemelerin Bağımsızlığı ve Hâkim Teminatı*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2009.
- ÖZER, Atilla, *Batı Demokrasilerinde ve Türkiye'de Hükümet*, AÜ y., Ankara, 1981.
- ÖZER, M. Afif & ÖZMEN, Burak, "Parlamentar ve Başkanlık Sistemleri Arasında Konumunu Arayan Bürokrasi", *Strategic Public Management Journal*, V. 3, Special Issue, December 2017.
- ÖZKOL, Adil, "Çağdaş Parlamentar Demokrasilerde Kuvvetli İcra Eğilimi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi D.*, C. 26, Ankara, 1969.
- ÖZKUL, Fatih, "Anayasalarımızda Yargının Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı", *Ankara Barosu D.*, s. 3, Y. 2014.
- ÖZOK, Özdemir, "Önsöz", *Başkanlık Sistemi*, (Yay. Haz.: Teoman ERGÜL), TBB y., Ankara, 2005.
- ÖZSOY, Şule, *Başkanlı Parlamentar Sistem*, On İki Levha y., İstanbul, 2009.
- ÖZSOY BOYUNSUZ, Şule, "Başkanlık Sisteminin Anayasal, Kurumsal, Davranışsal Dinamikleri ve Türkiye İçin Başkanlık Sistemi Tercih", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013. (ÖZSOY BOYUNSUZ, Başkanlık Sisteminin...)
- ÖZSOY BOYUNSUZ, Şule, *Dünya'da Başkanlık Sistemleri Karşılaştırmalı Bir Analiz*, İmge Kitabevi, Ankara, 2017. (ÖZSOY BOYUNSUZ, Dünya'da Başkanlık...)

- ÖZSOY BOYUNSUZ, Şule, "Siyasi Parti Sistemlerine Göre Başkanlık Rejiminin Türleri", *Amme İdaresi D.*, C. 49, S. 3, Eylül 2016. (ÖZSOY BOYUNSUZ, Siyasi Parti Sistemlerine...)
- ÖZTÜRK, Kazım, *1975 Değişiklikleriyle Gerekçeli Anayasa*, Bilgi y., Ankara, 1975.
- ÖZTÜRK, K. Burak, *Fransız ve Türk Hukukunda İdarenin Düzenleme Yetkisinin Kapsamı*, Yetkin y., Ankara, 2009.
- ÖZTÜRK, Hasan, "Bir daha 15 Temmuz Olmasın İçin Başkanlık Sistemi", *Yeni Şafak Gzt.*, 23.10.2016.
- ÖZTÜRK, Namık Kemal, *Cumhurbaşkanı ve Parlamenter Sistem*, Atilla Kitabevi, Ankara, 1999.
- ÖZTÜRK, N. Kemal, "Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı Geleneği ve 1982 Anayasasındaki Düzenlemenin Parlamenter Sistemle Uyumu", *Amme İdaresi D.*, C. 25, S. 1, Mart 1992.
- ÖZTÜRK, Namık Kemal & KURT, Hüseyin, "Amerikan Başkanlık Sistemi", *Başkanlık Sistemi*, Liberte y., Ankara, 2015.
- "Panama's Constitution of 1972 with Amendments through 2004", https://www.constituteproject.org/constitution/Panama_2004.pdf?lang=en, (ET: 22.01.2019).
- "Paraguay's Constitution of 1992 with Amendments through 2011", https://www.constituteproject.org/constitution/Paraguay_2011.pdf?lang=en, (ET: 22.01.2019).
- PARLAK, Bekir, "ABD Örneğinde Başkanlık Sisteminin Kritiği: Oluşum Süreci ve Karakteristiği", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- "Past Government Shutdowns: Key Resources", *Congressional Research Service*, (Updated February 7, 2019), <https://fas.org/sgp/crs/misc/R41759.pdf>, (ET: 28.03.2021).
- "Peru's Constitution of 1993 with Amendments Through 2009", https://www.constituteproject.org/constitution/Peru_2009.pdf, (ET: 08.01.2017).
- POLATOĞLU, Aykut, "Anayasa Değişikliğinin Türk Kamu Yönetimine Getirdikleri", *Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler D.*, C. 10, No. 2, Ekim 2017.
- "Portugal's Constitution of 1976 with Amendments through 2005", https://www.constituteproject.org/constitution/Portugal_2005.pdf, (ET: 24.05.2019).
- POWELL, Bingham, "-Divided Government- as a Pattern of Governance", *Governance*, Volume 4, Issue, 3, Y. 1991.
- "Prof. Dr. Ergun Özbudun: Hükümet Sistemi Tartışmaları", *Denge ve Denetleme Ağı*, <http://www.birarada.org/tr/22645/Prof-Dr-Ergun-Ozbudun-Huk-met-Sistemi-Tartismalari>, (ET: 11.03.2018).

- “Public Security Index Central America Honduras”, <https://www.resdal.org/seguridad/assets/resdal-index-2013-honduras.pdf>, (ET: 22.01.2019).
- RAMOS, Conrado & MILANESI, Alejandro & IBARRA, Diego Gonnet, “Uruguay”, <http://eva.fcs.edu.uy/mod/resource/view.php?id=32516>, (ET: 22.9.2017).
- “Romania’s Constitution of 1991 with Amendments through 2003”, https://www.constituteproject.org/constitution/Romania_2003.pdf?lang=en, (ET: 24.05.2019).
- ROSE-ACKERMAN, Susan & A. DESIERTO, Diane & VOLOSIN, Natalia, “Hyper-Presidentialism: Separation of Powers without Checks and Balances in Argentina and the Philippines”, *Berkeley Journal of International Law*, V. 29, Issue 1, 2011, <https://scholarship.law.berkeley.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1404&context=bjil>, (ET: 24.08.2018).
- RUMPF, Christian, *Türk Anayasa Hukukuna Giriş*, Ankara, 1995.
- SABUNCU, Yavuz, *Anayasaya Giriş*, 10. B., İmaj y., Ankara, 2004.
- SÁEZ, Manuel Alcántara, “Politics and the Quality of Democracy in Latin America: Considerations to Supplement the Analysis”, *The Quality of Democracies in Latin America, Chapter 7*, (Edt.: MORLINO, Leonardo), International IDEA, Stockholm, 2016, <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/the-quality-of-democracies-in-latin-america.pdf>, (ET: 26.05.2018)
- SAKA, Abdülkadir, *Bölünmüş Hükümet Olgusu ve Türkiye Örneği*, Yetkin y., Ankara, 2021.
- SAKLI, Ali Rıza, “Başkanlık ve Yarı Başkanlık Sistemleri ile Yerinden Yönetim Modelleri”, *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- SARIKAYA, Muharrem, “Çankaya Kavgaları”, *Hürriyet Gzt*, 20.02.2001.
- SARTORİ, Giovanni, *Comparative Constitutional Engineering: An Inquiry into Structures, Incentives and Outcomes*, New York University Press, Washington Sququare: New York, 1994, s. 84, https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-349-22861-4_5, (ET: 02.10.2017). (SARTORİ, *Comparative Constitutional...*)
- SARTORİ, Giovanni, *Karşılaştırmalı Anayasa Mühendisliği*, (Çev: Ergun ÖZBUDUN), Yetkin y., Ankara, 1997.
- SAYARI, Sabri, *Parlamentar Demokrasilerde Koalisyon Hükümetleri*, Boğaziçi Üniversitesi y., İstanbul, 1980.
- SCHEFOLD, Dian, “Constitutional Reform and Constitutional Unity”, *The Italian Law Journal, The 2016 Italian Constitutional Referandum: Origins, Stakes, Outcome*, (Edt.: PASSAGLIA, Paolo), Special Issue, 2017, <http://www.theitalianlawjournal.it/data/uploads/pdf/1-2017/italj-special-issue-2017.pdf>, (ET: 11.10.2018).

- SELÇUK, Sami, *2007'nin Hukuk Olayı Anayasa Mahkemesi'nin 367 Kararı*, Cedit Neşriyat, Ankara, 2008
- SELÇUK, Sami, "Ardışık Hukuk Yanılgularının Tarihe Not Düşen Örneği: AYM'nin 367 Kararı", *Prof. Dr. Ergun Özbudun'a Arma an*, C. II, Yetkin y., Ankara, 2008.
- SELÇUK, Sami, "Yargıcın Yansızlığı", *21. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye'de Siyasal Hayat*, (Ed.: KÜÇÜK, Adnan & BAKAN, Selahaddin & KARADAĞ, Ahmet), 1. B., Aktüel y., Bursa, 2005.
- SELEK, Sabahattin, "Ölümünün Birinci Yılında İsmet İnönü: Demokrasiye Geçiş, Atatürk-İnönü Ayrılığı", *Milliyet Gzt.*, 02.01.1975.
- SEVİNÇ, Murat, "Güncel Gelişmelerin Işığında, 1982 Anayasasına Göre Cumhurbaşkanlığı", *AÜSBF D.*, C. 57, S., 2, Y. 1994.
- SEVİNÇ, Murat & DEMİRKENT, Dinçer, "Anayasa 2017: Cumhurbaşkanlığı Sistemine Geçiş ve Anayasa Değişikliği", (31 Mart 2017), <http://www.sosybilimler.org/anayasa2017-cumhurbaşkanligi-sistemine-gecis-ve-anayasa-degisikligi/>, (ET: 05.03.2018).
- SEZGİNER, Murat, "Güçlü Yürütme Anlayışı ve Türkiye'deki Görünümü", *SÜHFD*, C., 3, S. 1, 1990.
- SEZGİNER, Murat, *Günümüz Demokrasilerinde Kuvvetler İlişkisi ve 1982 Anayasası'nda Sorunlar*, Seçkin y., Ankara, 2010.
- SOBACI, Mehmet Zahit, "Türkiye'nin Koalisyon Tecrübesi: Modeller ve Siyasal Gerçeklikler", *SETA Perspektif*, S. 109, Temmuz 2015.
- SOBACI, Mehmet Zahid, "Cumhurbaşkanlığı Sistemi ve Türkiye'de Bürokrasinin Dönüşümü", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017.
- SOFUOĞLU, Ebubekir, "Cumhuriyet Tarihi Boyunca, İstikrarsız Yönetim Örnekleri ve Cumhurbaşkanlığı Sistemi", *Yeni Türkiye D.*, Y. 23, S. 94, Mart-Nisan 2017.
- SOLAK, Mehmet, "Koalisyoncu Başkanlık Sistemi: Brezilya", *Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri: Başkanlık Sistemi*, TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı y., Ankara, 2015.
- SOLAK, Mehmet, "İstikrarsız Hükümetler ve Sürekli Reform Arayışı: İtalya'da Parlamenter Sistem", (Edt.: Havvana Yapıcı KAYA) *Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri: Parlamenter Sistem (Almanya, Güney Afrika, Hindistan, İngiltere, İtalya ve Japonya Örnekleri)*, TBMM Basımevi, Ankara, 2015.
- SOYSAL, Mümtaz, *100 Soruda Anayasanın Anlamı*, 7. B., Gerçek y., Ankara, 1987.
- SÖYLER, Yasin, *Yeni Başkanlık Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*, Seçkin y., Ankara, 2018.

- "Spanish Constitution", http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Hist_Normas/Norm/const_espa_texto_ingles_0.pdf, (ET: 24.05.2019).
- SUNAY, Cengiz, *Türk Siyasetinde Asker-Siyaset İlişkileri*, Orion y., Ankara, 2010.
- TANIYICI, Şaban & AKGÜN, Birol, *Amerikan Başkanlığı Cumhuriyetten İmparatorluğa*, Orion y., Ankara, 2008.
- TANİLLİ, Server, *Devlet ve Demokrasi*, 3. B., Say y., İstanbul, 1982.
- TANÖR, Bülent, *Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri*, YKY, 15. B., İstanbul, 2006.
- TANÖR, Bülent, *İki Anayasa: 1961-1982*, Beta Basım y., İstanbul, 1986.
- TANÖR, Bülent, *Türkiye'de Demokratikleşme Perspektifleri*, TÜSİAD y., İstanbul, 1997.
- TANÖR, Bülent & YÜZBAŞIOĞLU, Necmi, *1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku*, 3. B., YKY, İstanbul, 2002.
- TANÖR, Bülent & YÜZBAŞIOĞLU, Necmi, *1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku*, 17. B., Beta y., İstanbul, 2018
- TAŞDÖĞEN, Salih, "Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi D.*, C. 65, S. 3, Y. 2016.
- TEKİN, Yusuf, "Hükümet Sistemi Tartışmalarının Sorunlu Görünümü", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- "Text of the Constitution of Colombia (1991)", http://confinder.richmond.edu/admin/docs/colombia_const2.pdf, (ET: 22.01.2019).
- TEZCAN, Bülent, *Anayasa değişikliği Ne Getiriyor 30 Soru 30 Cevap*, Ankara, Ocak 2017.
- TEZİÇ, Erdoğan, *Anayasa Hukuku*, 17. B., Beta y., İstanbul, 2014.
- TEZİÇ, Erdoğan, "Başkanlık Rejimini Anlamak", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- TEZİÇ, Erdoğan, "Batı Demokrasilerinde 'Yürütme'nin Üstünlüğü ve Yeni Kurumlar Dengesi", *İdare Hukuku ve İlimleri D.*, Y. 1, S. 2, Ağustos 1980. (TEZİÇ, *Batı Demokrasilerinde...*)
- TEZİÇ, Erdoğan, *Türkiye'de 1961 Anayasasına Göre Kanun Kavramı*, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1972.
- "The Constitution of the Republic of Indonesia of 1945", <http://www.unesco.org/education/edurights/media/docs/b1ba8608010ce0c48966911957392ea8cd4405d8.pdf>, (ET: 08.03.2019).
- "The Constitution Of The Republic Of Poland Of 2nd April, 1997", <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/angielski/kon1.htm>, (ET: 24.05.2019).

- “The Constitution Of The Russian Federation”, [https:// publicofficialsfinancialdisclosure.worldbank.org/sites/fdl/files/assets/law-library-files/Russian%20Federation_Constitution_1993_EN.pdf](https://publicofficialsfinancialdisclosure.worldbank.org/sites/fdl/files/assets/law-library-files/Russian%20Federation_Constitution_1993_EN.pdf), (ET: 24.05.2019).
- “The Constitution of The United States”, <http://constitutionus.com/>, (ET: 22.01.2019).
- “The Electoral College: How It Works in Contemporary Presidential Elections”, *Congressional Research Service*, (May 15, 2017), [https://www. everycrsreport.com/files/20170515_RL32611_eeccc31b1d385918cdb91bd7f373870e5f446d82.pdf](https://www.everycrsreport.com/files/20170515_RL32611_eeccc31b1d385918cdb91bd7f373870e5f446d82.pdf), (ET: 19.03.2021).
- “The Legislative Branch”, <http://countrystudies.us/chile/92.htm>, (ET: 29.01.2018).
- THIEBAULT, Jean-Louis, “The Presidential Party. Does Presidential Party Matter For Presidential Candidate Selection And Presidential Power?”, (Paper prepared for its presentation at the ECPR General Conference, Charles University in Prague, 7-10 september 2016), <https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/0d4eba1a-3d3b-4ba4-ad1e-833d0b8ece27.pdf>, (ET: 04.12.2018).
- TOPRAK, Binnaz, “Demokrasilerin ‘Ölüm Öpücüğü’: Başkanlık Sistemi”, *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- TOSUN, Tanju & ERDOĞAN TOSUN, Gülgün, “Türkiye’de Hükümet Sistemi Arayışları: Başkanlık veya Yarı Başkanlık Sistemlerinin Değerlendirilmesi”, *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- TUNAYA, Tarık Zafer, *Siyasal Kurumlar ve Anayasa Hukuku*, 3. B., İÜ. y., İstanbul, 1975.
- TUNÇ, Hasan, *Türk Anayasa Hukuku*, Gazi y., Ankara, 2018.
- TUNÇ, Hasan, “Türkiye’de Başkanlık Sistemi mi? Parlamenter Sistem mi?”, *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.
- TUNÇ, Hasan, *Karşılaştırmalı Anayasa Yargısı*, Yetkin y., Ankara, 1997.
- TUNÇ, Hasan, “Anayasa Mahkemesinin Siyasî Yapısı”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi D.*, C. 3, S. 3, Ocak-Haziran 1990.
- TUNÇ, Hasan & ERDOĞAN, Murat, “Demokrasilerde Seçim Sisteminin Parti Sistemi Üzerindeki Etkisi (Karşılaştırmalı Bir İnceleme)”, *Ombudsman Akademik D.*, Y. 2, S. 4, Aralık- Temmuz 2016.
- TUNÇ, Hasan & BİLİR, Faruk & YAVUZ, Bülent, *Türk Anayasa Hukuku*, Asil y, Ankara, 2009.
- TUNÇKAŞIK, Halit, “Siyasî İstikrar ile Demokratik Kurumsallaşma Arasında Denge Arayışı: Arjantin Başkanlık Sistemi”, *Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri*, TBMM Araştırma Merkezi y., Ankara, 2015. (TUNÇKAŞIK, Siyasî İstikrar ile...)

- TURAN, Menaf, "Türkiye'nin Yeni Yönetim Düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi", *Social Sciences Research Journal*, V. 7, Issue 3, September 2018.
- TURHAN, Mehmet, *Hükümet Sistemleri ve 1982 Anayasası*, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi y., Diyarbakır, 1989. (TURHAN, *Hükümet Sistemleri...*)
- TURHAN, Mehmet, "Anayasa Hukukunda Hükümet Sistemi Tartışmaları", *Liberal Düşünce D.*, Y. 17, S. 66, Bahar 2012.
- TURHAN, Mehmet, "Anayasa Yargısının Demokratik Hukuk Devletindeki İşlevi ve Meşruluğu" (Edt: Mehmet TURHAN & Hikmet TÜLEN), *Anayasa Yargısı İncelemeleri -1-*, Anayasa Mahkemesi y., Ankara, 2006.
- TURHAN, Mehmet, "Anayasanın Hak Temelli Yorumu ve Anayasa Yargısı", *AÜSBFD*, C. 62, S. 3, 2007.
- TÜRE, İlknur, "1982 Anayasası'nın Anti-Demokratik Göstergeleri", *Yeni Türkiye*, Y. 5, S. 30, Kasım-Aralık 1999.
- TÜRKEŞ, Alparslan, *Millî Doktrin Dokuz Işık*, Bilge Karınca y., İstanbul, 2017.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, *Koalisyon Hükümetleri, Koalisyon Protokolleri, Hükümet Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri C. 2*, (Haz.: NEZİROĞLU, İrfan & YILMAZ, Tuncer), TBMM Basımevi, Ankara, 2005.
- UÇUM, Mehmet, "Cumhuriyeti Halka Açan 'Doğrudan Millet Hükümeti'", *Star Gzt.*, 05.02.2017.
- Uluslararası Şeffaflık Derneği, *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi*, Eylül 2018.
- ULUSOY, Ali, "Aralık 2016 Anayasa Teklifi Neler Getiriyor, Neler Götürüyor?", <http://www.anayasa.gen.tr/ulusoy-anayasa-degisikligi.pdf>, (ET: 07.02.2019).
- ULUŞAHİN, Nur, *Anayasal Bir Tercih Olarak Başkanlık Sistemi*, Yetkin y., Ankara, 1999. (ULUŞAHİN, *Anayasal Bir Tercih...*)
- ULUŞAHİN, Nur, "'Anayasa Yargısının Meşruluğu': R. Dworkin Karşısında J. Waldron", *Aydınlanma ve Hukuk Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Osmanlı Bank. Arşiv ve Araştırma Merkezi y., İstanbul, 2008.
- "Understanding Presidential System A Comparison Of American And French Presidency", *Chapter-I*, http://shodhganga.inflibnet.ac.in/bitstream/10603/18203/7/07_chapter%201.pdf, (ET: 11.11.2017). (Understanding Presidential System...)
- UPRIMNY, Rodrigo, "Latin Amerika'da Yeni Anayasa Hukuku Dönüşümleri: Eğilimler ve Sorunlar", (Çev: KARACAOĞLU, Emine), *Küresel Bakış: Çeviri Hukuk D.*, S. 5, Y. 2, 2012.
- URAN, Hilmi, *Meşrutiyet, Tek Parti, Çok Parti Hatıralarım (1908-1950)*, Türkiye İş Bankası Kültür y., İstanbul, 2007.

- “Uruguay’s Constitution of 1966, Reinstated in 1985, With Amendments Through 2004”, https://www.constituteproject.org/constitution/Uruguay_2004.pdf?lang=en, (ET: 02.06.2019).
- UYGUN, Oktay, *Demokrasi, Tarihsel, Siyasal ve Felsefi Boyutlar*, 12 Levha y., İstanbul, 2011.
- UZUN, Cem Duran, “Fesih Tartışmaları ve Cumhurbaşkanı’nın TBMM Seçimlerini Yenilemesi”, *Sabah Gzt.*, 01.04.2017. (UZUN, Fesih Tartışmaları ve...)
- UZUN, Cem Duran, *Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Yargı (Analiz)*, S. 192, Mart 2017.
- UZUN, Turgay & GEZGÜÇ, Gözde M., “Başkanlık Sistemi ve Latin Amerika Deneyimleri”, *Başkanlık Sistemi*, (Edt.: Murat AKTAŞ & Bayram COŞKUN), Liberte y., Ankara, 2005.
- ÜLGEN, Özen, “Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Niteliği ve Türleri”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi D.*, S. 1, Ocak 2018.
- ÜNAL, Şeref, *Anayasa Hukuku Açısından Mahkemelerin Bağımsızlığı ve Hâkimlik Teminatı*, Ankara, 1994.
- “Üniter Devlet”, <http://www.wikizero.net/index.php?q=aHR0cHM6Ly90ci53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvw5xuaXRlcl9kZXZsZXQ>, (ET: 22.01.2019).
- “Üniter Devlet”, <https://tr.wikipedia.org/index.php?q=aHR0cHM6Ly90ci53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvJUMzJTlDbml0ZXJfZGV2bGV0Iy5DMY45Q25pdGVyX2N1bWh1cml5ZXRsZXJfbGlzdGVzaQ>, (ET: 18.09.2017).
- ÜSKÜL, M. Zafer, “Başkanlık Sistemi Mi? Neden?”, *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart- Nisan 2013.
- VEDEL, Georges, “Temel Hukukî Seçenekler”, *BDT Ülkelerinde Demokrasiye Geçiş ve Anayasa Yapımı*, (Çev: Ergun ÖZBUDUN & Levent KÖKER), Yetkin y., Ankara, 1993.
- “Venezuela (Bolivarian Republic of)’s Constitution of 1999 with Amendments Through 2009”, <http://www.venezuelaemb.or.kr/english/ConstitutionoftheBolivarianingles.pdf>, (ET: 02.09.2017).
- Venice Commission, “Turkey: Turkey Opinion on the Amendments to the Constitution Adopted By The Grand National Assembly On 21 January 2017 And To Be Submitted To A National Referendum On 16 April 2017”, [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=cdlad\(2017\)005-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=cdlad(2017)005-e), (ET: 23.03.2018). Venice Commission, (Turkey: Turkey Opinion on...)
- YANIK, Murat, *Başkanlık Sistemi ve Türkiye’de Uygulanabilirliği*, Adalet y., Ankara, 2013. (YANIK, Başkanlık Sistemi ve...)
- YANIK, Murat, “Başkanlık Sistemi ve Türkiye’de Uygulanabilirliği”, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013.

- YANIK, Murat, "Karşılaştırmalı Hukuk ve Uluslararası Standartlar Işığında HSYK'nın Oluşumu, Çalışma Şekli ve Kararlarının Denetimi", *Anayasa Yargısı*, C. 27, Y. 2010. (YANIK, Karşılaştırmalı Hukuk ve Uluslararası...)
- YAVUZ, Ali, "Türkiye'de Ekonomik Sorunların Politik ve Yönetmelere", *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF D.*, C. 8, S. 1, Y. 2003.
- YAYLA, Atilla, *Karşılaştırmalı Siyasal Sistemler*, 2. B., Adres y., Ankara, 2014.
- YAZAN, Yeliz & SAKMAN, Tolga & KÜÇÜKER, Tütengül, "Brezilya'nın Demokratikleşme Süreci: Gelenek ile Değişimin Karnavalı", *Geçiş Sürecinde Başkanlık Sistemi*, Stratejik Düşünce Enstitüsü y., Ankara, 2016.
- YAZICI, Hilal, "Yargının Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı İlkesi Bağlamında Cumhurbaşkanlığı Sistemi", *Liberal Düşünce D.*, C. 24, S. 93, Y. 2019. (YAZICI, Yargının Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı...)
- YAZICI, Hilal, "Bazı Ülke Örnekleri ve Uluslararası Belgelerde Yargı Kurulları, Hâkimlerin Atanma ve Disiplin İşlemlerine İlişkin Yetkileri", *İÜHF M*, C. LXXII, S. 2, Y. 2014. (YAZICI, Bazı Ülke Örnekleri ve Uluslararası...)
- YAZICI, Serap, *Başkanlık ve Yarı-Başkanlık Sistemleri Türkiye İçin Bir Değerlendirme*, İstanbul Bilgi Üniversitesi y., İstanbul, 2013. (YAZICI, Başkanlık ve Yarı-Başkanlık...)
- YAZICI, Serap, *Demokratikleşme Sürecinde Türkiye*, İstanbul Bilgi Üniversitesi y., İstanbul, 2009
- YAZICI, Serap, "Kuruluşundan Bu Yana Türk Anayasa Mahkemesinin Değişen Rolü", *Anayasa Mahkemesinin Kuruluşunun 55. Yılı Anısına 55 Yıl 55 Makale*, Anayasa Mahkemesi y., Ankara, 2017.
- YILDIRIM, Turan, "Cumhurbaşkanlığı Kararnemeleri", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (*MÜHF-HAD*), C. 23, S. 2, Y. 2017.
- YOKUŞ, Sevtap, "Türkiye'de 2017 Anayasa Değişiklikleri ve Çözüm Süreci", <http://www.democraticprogress.org/wp-content/uploads/2017/04/Sevtap-Yokus-TURKIYEDE-2017-ANAYASA-DEGISIKLIKLERI-VE-COZUM-SURECI.pdf>, (ET: 11.03.2018).
- YÜKSEL, Cüneyt, "Türkiye'nin Gelecek Siyasi Sistem Tercihi, Rasyonelleştirilmiş Parlamentarizm, Yarı-Başkanlık ve Başkanlık Sistemleri", *Yasama D.*, S. 25, Eylül – Ekim – Kasım – Aralık 2013. (YÜKSEL, Türkiye'nin Gelecek Siyasi Sistem...)
- YÜZBAŞIOĞLU, Necmi, *Türkiye'de Kanun Hükmünde Kararnemeler Rejimi*, Beta y., İstanbul, 1996.
- YÜZBAŞIOĞLU, Necmi, "19 Şubat Krizi-Cumhurbaşkanının Hukuki Statüsü ve Yetkileri Üzerine Bir Değerlendirme", *Prof. Dr. Aysel Çelikel'e Armağan*, İstanbul 2001. (YÜZBAŞIOĞLU, 19 Şubat Krizi-Cumhurbaşkanının...)

- ZENGİN, Mehmet Ali, "ABD Başkanlık Sisteminde Fren ve Denge Mekanizması Üzerine Bir İnceleme", *Türkiye Adalet Akademisi D.*, S. 28, Y. 7, Ekim 2016.
- ZENGİN, Mehmet Ali, "Hükümet Sistemi Konusunda Kendi Modelimizi Geliştirebilmek Üzerine Düşünceler", *Yeni Türkiye D.*, Y. 9, S. 51, Mart-Nisan 2013. (ZENGİN, Hükümet Sistemi Konusunda...)
- ZÜRCHER, Erik Jan, *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, (Çev: Yasemin SANER), İletişim y., İstanbul, 2012.

Görkem YAMAN

**SPORDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN
ÖNLENMESİNE DAİR
KANUNDA DÜZENLENEN SUÇLAR**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar
Görkem Yaman

Hukuk Yayınları Dizisi – 3936

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 29 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKLAR

- Akad, Mehmet / Vural Dinçkol, Bihterin ve Nihat Bulut. *Genel Kamu Hukuku* (11. Baskı). İstanbul: Der Yayınları, 2015.
- Akad, Mehmet. *Teori ve Uygulama Açısından 1961 Anayasasının 10 maddesi*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1984.
- Aksoy, Beyza. "Seyirden Yasaklama Tedbiri". *İstanbul Barosu Dergisi*, 95/4 (2021): 258-281.
- Akyıldız, Ali. "Sporun Kamu Düzeni: Yükümlülükler, Suçlar, Yasaklar ve Kabahatler". içinde *Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Akın Ataksoy Armağanı*. (Ed. Çağlar Tacar). Ankara: Ankara Barosu Yayınları, 2015.
- Amman, Tayfun. "Sporun Toplumsal Boyutları ve Hukuk". İçinde *Spor Hukuku Dersleri*. Ed. Kısmet Erkiner ve Ali Soysüren. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, 2007.
- Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 9. Ceza Dairesi, T. 29.03.2018, E. 2017/5094, K. 2018/1123 sayılı ilamı.
- Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Alşahin, Mehmet Emin ve Kerim Çakır. *Ceza Hukuku: Genel Hükümler* (17. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Alşahin, Mehmet Emin ve Kerim Çakır. *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (20. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Artuk, Mehmet Emin. *Suç Genel Teorisi, Ceza Hukuku El Kitabı*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 1989.
- Aydın, Hüseyin. "Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı". *Ankara Barosu Dergisi*, 68/1 (2010): 111-118.
- AYM, T. 05.01.2006, E. 2005/55, K. 2006/4 sayılı kararı; R.G., T. 20.11.2007, S.: 26706.
- AYM, T. 17.03.2013, E. 2012/80, K. 2013/16 sayılı kararı; R.G., T23.01.2013, S: 28537.
- Bakırman, Büşra Demiral. *Türk Ceza Hukukunda Şike ve Teşvik Primi Suçu*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Baykara, Ayhan. "Futbol Müsabakalarındaki Elektronik Bilet Sisteminin Seyirci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi". Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, 2017.
- Bayraktar, Köksal. "Ceza Kanunundaki Hukuka Uygunluk Nedenleri". *70. Yılında Türk Ceza Kanunu, Genel Hükümler*. İstanbul: Ceza Hukuku Günleri, 1998.

- Bayraktar, Köksal. "Şike Suçu", *D.E.Ü. Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan*, 21/Özel Sayı (2019): 2757-2772.
- Bıçak, Vahit. "Spor Ceza Hukuku". *Çağın Polisi Dergisi*, (2009): 3-18.
- Cerrahoğlu, Necati. "Spor Ekonomisi Bilim Dalının Gelişim Analizi". *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14/27 (2016): 309-324.
- Cin, Selami. "Türk Hukuku'nda Şike ve Teşvik Primi Suçları". Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, 2019.
- Çağlayan, Ramazan. *Spor Hukuku Temel Metinleri*. Ankara, Asil Yayınları, 2007.
- Demir, Müge ve Ahmet Talimciler. *Şiddet, Şike ve Medya Kıskacında Futbol ve Taraftarlık*. Konya: Literatürk Academia, 2015.
- Demirtaş, Timur. *Ceza Hukuku: Genel Hükümler* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Donay, Süheyl. *Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike Teşvik Primi* (2. Baskı). İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2012.
- Dönmezer, Sulhi. *Kriminoloji* (9. Baskı). Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2020.
- Erem, Faruk / Danışman, Ahmet ve Mehmet Emin Artuk. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 1997.
- Erkiner, Kısmet. "Spora Tarihsel Bir Bakış". İçinde *Spor Hukuku Dersleri*. Ed. Kısmet Erkiner ve Ali Soysüren. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, 2007.
- Erkiner, Kısmet. "Türkiye'nin Ulusal ve Uluslararası Boyutta Stad İçi ve Dışı Seyirci Sorunları". içinde *La Violence et le fanatisme dans le sport, Sporda Şiddet ve Fanatizm*. İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Yayınları, 2004.
- Erkiner, Kısmet. *Uluslararası Olimpiyat Komitesi ve Spor Hukuku*. Spor Hukuku Enstitüsü, 27 Haziran 2018. <https://www.sporhukuku.org.tr/2018/06/27/uluslararasi-olimpiyat-komitesi-ve-spor-hukuku/>, (E.T.: 24.02.2024).
- Ersoy, Yüksel. *Ceza Hukuku: Genel Hükümler*. Ankara: Legal Kitabevi, 2002.
- Ertaş, Şeref ve Hasan Petek. *Spor Hukuku*. (2. Baskı). Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2011.
- Ertaş, Şeref ve Hasan Petek. *Spor Hukuku*. (1. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları, 2005.
- Esental, Nihan. *Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Tahkim Yoluyla Çözümü*. Terazi Hukuk Dergisi, 4/40, 2009.
- Futbol Tarihinde Kara Leke: Heysel. (29 Mayıs 2020). <https://www.cnnturk.com/video/spor/futbol-tarihinde-kara-leke-heysel> (E.T.: 13.12.2023).
- Genç, Durmuş Ali. *Spor Hukuku* (1. Baskı). İstanbul: Alfa Yayıncılık, 1998.
- Gökcan, Hasan Tahsin ve Mustafa Artuç. *Kamu Görevlisi ve Özel Soruşturma: Memur Yargılaması Usulleri* (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008.

- Gözler, Kemal. *Hukuka Giriş*. Bursa: Ekin Kitapevi Yayınları, 1998.
- Gülşen, Recep, *Spor Hukuku Genel Esaslar*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020
- Gülşen, Recep. *Spor Hukuku* (2. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.
- Günel, Gurur Gaye. "Sporda Şiddetin Tarihçesi Örnek Olaylar ve İlgili Mevzuatlar". içinde *Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu "Av. Atılâ Elmas" Armağanı*. Ankara: Ankara Barosu Yayınları, 2012.
- Güngör, Devrim, "Şike Suçu", *Ankara Barosu Dergisi*, 69/4 (2011): 36-52.
- Güriz, Adnan. *Hukuk Başlangıcı* (15. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi, 2013.
- Gürten, Kadir ve Ege Erenel. "LexSportiva: Spor Hukukunun Küreselliği", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3/1 (2012): 298.
- Güsam'ın Sporda Şiddet Raporu: Şiddetin Yüzde 95'i Futbolda. <https://www.haberler.com/gusam-in-sporda-siddet-raporu-siddetin-yuzde-95-i-7594927-haberi/> (E.T.: 23.12.2023).
- <https://istanbultarihi.ist/assets/uploads/pdf/nika-ayaklanmasi-38.pdf> (E.T.: 01.05.2024)
- <https://www.ntvspor.net/foto-galeri/halil-umut-meler-e-saldiri-dis-basinda-hakeme-korkakca-dayak-saldirisi-6577e9f4e1c672004e989447> (E.T.: 11.02.2024).
- <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss956m.htm> (E.T.: 13.03.2024).
- İçel, Kayıhan/Akıncı, Füsün Sokullu/Özgenç, İzzet/Sözüer, Adem / Mahmutoğlu, Fatih Selami ve Yener Ünver. *İçel Suç Teorisi 2*. Kitap. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2000.
- İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 10. Ceza Dairesi, T. 01.03.2017, E. 2017/419, K. 2017/389222 sayılı ilamı.
- Kaboğlu, İbrahim. *Anayasa Hukuku: Genel Esaslar* (9. Baskı). İstanbul: Legal Kitabevi, 2014.
- Kara, Eyüp. *Teori ve Uygulamada Spor Suçları*(1.Baskı). Ankara:Adalet Yayınevi,2021.
- Karabağ, İmran. *Dil ve Şiddet Geçmişten Günümüze Bir Kavram İncelemesi*. İstanbul: İkaros Yayınları, 2010.
- Kartal, Pınar Memiş. "Bir Hak Olarak Spor Faaliyeti". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 26/2 (2020): 539.
- Kartal, Pınar Memiş. "Şike", *Güncel Hukuk Dergisi*, 8/92 (2011): 36-38.
- Kayserispor ve Sivasspor, 1967'deki olaylarda ölen taraftarları andı. (17 Eylül 2020). <https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/kayserispor-ve-sivasspor-1967deki-olaylarda-olen-taraftarlari-andi-41614254>, (E.T.: 16.11.2023).

- Kesim, Ümit. "Dünya Spor Tarihi". İçinde *Spor Hukuku Dersleri*. Ed. Kısmet Erkiner ve Ali Soysüren. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, 2007.
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmez. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmez. *Türk Ceza Kanunu: Özel Hükümler* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Koca, Mahmut ve Üzülmez, İlhan. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. (14. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Koca, Mahmut, "6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler", içinde *Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu*, Ed. Cumhur Şahin, İzzet Özgenç ve İlhan Üzülmez, Güncellenmiş 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2012.
- Kocasakal, Ümit. "Artan Şiddet Olayları Karşısında Şiddetin Önlenmesine Dair 5149 Sayılı Kanunda Yapılması Gereken Değişiklikler". *Spor Hukukunda Güncel Sorunlar –II Sempozyumu*, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Spor Hukuku Komisyonu, 2010.
- Memiş, Pınar. "Spor Faaliyetlerinden Doğan Ceza Sorumluluğu". Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi, 2010.
- Michaud, Yves. *Şiddet* (Çev. Cem Muhtaroglu). İstanbul: İletişim Yayınları, 1991.
- Oter, İlayda. "Ne Bis in idem, İlkesinin Uygulanabilir Alanları İle İlgili Bir Sentez Çalışma". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 13/50 (2022): 139-158.
- Özelçi, Aytaç. *Türkiye Futbol Federasyonu'nun Türk Hukukundaki Yeri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2010.
- Özen, Muharrem ve Sacit Yılmaz. "Şike ve Teşvik Primi Suçları". *Ankara Barosu Dergisi*, 2, (2012): 17-42.
- Özen, Mustafa. *Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanununda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımlar*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.
- Özgenç, İzzet, "6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler", içinde *Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu*. Ed.: Cumhur Şahin, İzzet Özgenç ve İlhan Üzülmez, Güncellenmiş (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2012.
- Özgenç, İzzet. "Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu", içinde *Sporda Şiddet Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi Açılış Konuşması*, Ed. Cumhur Şahin, İzzet Özgenç ve İlhan Üzülmez, Güncellenmiş 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2012.
- Özgenç, İzzet. *Suçta İştirakin Hukuki Esası ve Faillik*. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hukuk Müşavirliği Yayınları, 1996.

- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Öztürk, Bahri ve Mustafa R. Erdem. *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku* (12. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2012.
- Öztürk, Yavuz. *Uzlaşmalı Müsabaka Şike ve Teşvik Primi*. Ankara: Bilge Yayınevi, 2012.
- R.G., <https://resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/07/20190712-1.htm>, (E.T.: 13.11.2023).
- R.G., *Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun*, Kanun No: 5149, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/05/20040507.htm#3> (E.T.: 11.12.2023).
- R.G., *Sportif Karşılaşmalarda ve Özellikle Futbol Maçlarında Seyircilerin Şiddet Gösterilerine ve Taşkınlıklarına Dair Avrupa Sözleşmesi*, Sayı: 20617. <https://resmigazete.gov.tr/arsiv/20617.pdf> (E.T.: 16.12.2023).
- Sert, Mahmut. *Gol Atan Galip: Futbola Sosyolojik Bir Bakış*. Ankara: Bağlam Yayınları, 2000.
- Şahin, H. Murat. "Sporda Şiddet ve Saldırganlık". içinde *Gaziantepspor Kulübü Spor Eğitim Yayınları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2003.
- Şen, Ersan ve Bilgehan Özdemir. *Şike*. İstanbul: Yargın Hukuk Yayınları, 2012.
- Şen, Ersan. *3 Temmuz Sözde Şike Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Şen, Ersan. *6222 Sayılı Kanun ve Sporda Ceza Sorumluluğu*, 2015. <https://www.hukukihaber.net/6222-sayili-kanun-ve-sporda-ceza-sorumlulugu?ysclid=lt1vfybun0467266335> (E.T.: 25.02.2024).
- TBMM, *Meclis Araştırma Komisyonunca hazırlanan Rapor*. Ayrıntıları için bkz. <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss956m.htm> (Erişim Tarihi: 23.12.2023).
- TBMM, *Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Adalet Komisyonu Raporu*, Dönem: 23, Yasama Yılı: 5, Sıra Sayısı: 646.
- TBMM, *Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu*, Dönem: 24, Yasama Yılı: 2, Sıra Sayısı: 80.
- TDK, Güncel Türkçe Sözlük, "Düzensizlik", <http://www.tdk.gov.tr> (E.T.: 11.12.2023).
- TDK, Güncel Türkçe Sözlük, "Holigan", <http://www.tdk.gov.tr> (E.T.: 01.12.2023).
- TDK, Güncel Türkçe Sözlük, "Menfaat" ve "Kazanç", <http://www.tdk.gov.tr> (E.T.: 13.01.2024).

- TDK, Güncel Türkçe Sözlük, “Spor”, <https://sozluk.gov.tr> (E.T.: 25.11.2023).
- TDK, Güncel Türkçe Sözlük, “Şiddet”, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts (E.T.: 28.11.2023).
- TDK, Güncel Türkçe Sözlük, “Şike”, <http://www.tdk.gov.tr> (E.T.: 23.12.2023).
- TDK, Güncel Türkçe Sözlük, “Taraftar”, <http://www.tdk.gov.tr> (E.T.: 15.02.2024).
- TDK, Güncel Türkçe Sözlük, “Teşvik”, <http://www.tdk.gov.tr> (E.T.: 21.01.2024).
- TDK, Güncel Türkçe Sözlük, “Tezahürat”, <http://www.tdk.gov.tr> Erişim Tarihi: 13.02.2024.
- TFF resmi internet sitesi, <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/STATULER/2023-2024/Trendyol-Super-Lig-Musabakalari-Statusu.pdf> (E.T.: 28/01/2024).
- TFF, *Futbol Disiplin Talimatı*, <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Futbol-Disiplin-Talimatı.pdf> (E.T.:14/02/2024).
- Tutar, Erol. *Suçta Karanlık Alan - Suçta Siyah Sayılar*. 2022. http://kriminoloji.com/Sucta_Karanlik_Alan-Siyah_Sayi-Erol_Tutar.htm (E.T.: 27.02.2024).
- Türk Sporunda Şiddet, Şike, Rüşvet ve Haksız Rekabeti Araştırma Komisyonu Raporu*. <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss956m.htm> (E.T.: 13.03.2024)
- Uluslararası Olimpik Komite, *Olimpik Antlaşma*, (Çev. Elvan Yurtçu), https://shgm.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/SGM/Birimler/D%C4%B1%C5%9F%20%C4%B0li%C5%9Fk%C5%9Fler/disiliski_olimpik_anlasma.pdf (E.T.: 22.12.2023).
- Ulusoy, Kemal. “6222 Sayılı Yasanın Taraftara Bakışı ve Getirdiği Yükümlülükler”. içinde *Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Av. Atilla Elmas Armağanı*. Ankara: Ankara Barosu Yayınları, 2012.
- Uygun, Oktay. “İnsan Hakları Kuramı”. içinde *İnsan Hakları*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2000.
- Ünver, Yener. *Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2003.
- Üzülmez, İlhan ve Akkaş, Ahmet Hulusi, Suçun Yapısında Objektif Cezalandırılabilme Şartları, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, II / 1-2, 2007.
- Üzülmez, İlhan. “Yeni Ceza Kanunu’nun Sisteminde Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi”. *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10/3-4 2006: 214-232.
- Üzülmez, İlhan. *6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Suçların ve Kabahatlerin İçtimalı* (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2012.

- Yargıtay 19. Ceza Dairesi T. 06/11/2018, E. 2017/5445, K. 2018/11401 sayılı ilamı.
- Yargıtay 19. Ceza Dairesi, E. 2015/32304, K. 2016/20099 sayılı ilamı.
- Yargıtay 19. Ceza Dairesi, T. 11. 05. 2017. E. 2015/34253, K. 2017/4486 sayılı ilamı.
- Yargıtay 19. Ceza Dairesi, T. 29.03.2016, E. 2015/16278, K. 2016/6934 sayılı ilamı.
- Yargıtay 19. Ceza Dairesi, T. 30.03.2016, E. 2015/15939, K. 2016/14210 sayılı ilamı.
- Yargıtay 19. Ceza Dairesi, T. 30.06.2020, E. 2019/33512, K.2020/9179 sayılı ilamı.
- Yargıtay 5. Ceza Dairesi, T. 17.01.2014, E. 2013/16791, K. 2014/516 sayılı ilamı.
- Yargıtay 7. Ceza Dairesi, T. 28.03.2023, E. 2022/17905, K. 2023/2885 sayılı ilamı
- Yaşar, Yusuf. "6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 18'inci Maddesinde Yer Alan "Seyirden Yasaklanma" İle "Seyirden Yasaklama" Tedbirleri". *MÜHF – HAD*, 19/1 (2013): 34-35.
- Yenerer, Özlem Çakmut. "Sporda Yolsuzluk: Şike ve Teşvik Primi Suçu". içinde *Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu "Av. İsmail İnan" Armağanı*. (Ed. Tacar Çağlar). Ankara: Ankara Barosu Yayınları, 2013.
- Yurtcan, Erdener. *Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu ve Yorumu* (2. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi, 2011.
- Zafer, Hamide. "Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç ve Sair Menfaat Elde Etme, (Şike ve Teşvik Primi Verme)". *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1, 2012.
- Zafer, Hamide. *Ceza Hukuku: Genel Hükümler (TCK m. 1-75) Ders Kitabı* (4. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2015.
- Zafer, Hamide. *Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama*, *TAAD*, 5/19, Ekim 2014.

Prof. Dr. Hacı KARA

Türk Ticaret Kanunu ve Yargı Kararlarına Göre

**BASİRETLİ TACİR GİBİ
HAREKET ETMEK İLKESİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Türk Ticaret Kanunu ve Yargı Kararlarına Göre
Basiretli Tacir Gibi Hareket Etmek İlkesi**
Hacı Kara

Hukuk Yayınları Dizisi – 3937

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 30 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- ARIKAN, Sabih**, *Ticari İşletme Hukuku*, B. 28, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2022.
- ATALI, Murat (ed. AKKAYA, Tolga)**, *Medeni Usul Hukuku*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2018, <https://ets.anadolu.edu.tr/storage/nfs/HUK201U/ebook/HUK201U-11V1S1-10-0-1-SV1-ebook.pdf>, Erişim Tarihi: 11.03.2024.
- BAHTİYAR, Mehmet/AYLI, Ali/ŞUA, Mehmet F./KARAMANLIOĞLU, Argun**, *Ticari İşletme Hukuku (Hukuk Fakülteleri İçin)*, Beta Yayınevi, İstanbul 2022.
- BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan/ÖZBOYACI Alper**, *Ticari İşletme Hukuku*, B. 8, Dora Yayıncılık, Bursa 2022.
- BOZER, ALİ/GÖLE, CELAL**, *Ticari İşletme Hukuku*, B. 7, Banka Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2021.
- BUDAK, Ali Cem/KARAASLAN Varol**, *Medenî Usul Hukuku*, B. 5, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- BUDAK, Ali Cem/KARAASLAN, Varol**, *Medeni Usul Hukuku*, B. 7, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- BOZKURT, Tamer**, *Ticari İşletme Hukuku*, B. 5, Yetkin Yayınevi, İstanbul 2023.
- CAN, Ozan**, *Basiretli Tacir (Basiretli İş İnsanı) Gibi Hareket Etme Yükümlülüğü*, B. 1, Ankara 2022.
- ÇETİNER, Selma/BOZKURT YÜKSEL, Armağan Ebru**, *Ticari İşletme ve Şirketler Hukuku*, B. 5, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- ÇİFTÇİ, Tuğba**, *Ticari İşletme Hukuku*, B. 1, Yetkin Yayınevi, İstanbul 2022.
- ÇİFTÇİ ÇAKI, Gamze**, *Basiretli İş Adamı Gibi Davranma*, B. 1, Seçkin Yayınları, Ankara 2024.
- EREN, Fikret**, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2015.
- GÖKYAR ÇINAR, Senem**, *Sigorta Hukukunda Sigortacının Aydınlatma Yükümlülüğü*, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- GÖZLER, Kemal**, *Hukuka Giriş*, B. 15. B, Ekin Yayınevi, Bursa 2018.
- GÖKTÜRK, Kürşat/ÇELEBİ CAN, Mehmet/KAŞAK, Esra**, *Ticari İşletme Hukuku*, B. 12, Yetkin Yayınevi, İstanbul 2021.
- GÜLMEZ, Merve**, *Sigorta Sözleşmelerinde Sigorta Ettirenin Beyan Yükümlülüğü*, KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YL Tezi, Konya 2019.
- KARA, Hacı**, *Denizcilik Fakülteleri İçin Hukuku*, B. 1, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- KARA, Hacı**, *Arabaluculuk ve Tahkim Arasındaki Farklar*, Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, 2024/1, C. 9, S. 1, s. 1.
- KARAHAN, Sami**, *Ticari İşletme Hukuku*, B. 26, Mimoza Yayınları, Konya 2014.
- KARSLI, Abdurrahim**, *Medeni Usul Hukuku*, B. 5, Filiz Kitabevi, İstanbul 2020.
- KAYAR, İsmail**, *Ticari İşletme Hukuku*, B. 12, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022.

- KAYIHAN, Şaban**, *Ticari İşletme Hukuku*, B. 7, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021.
- KİZİR, Mahmut**, Yargıtay Kararları Işığında Basiretli İşadamı Gibi Hareket Etme Yükümlülüğünün Sözleşmenin Değişen Şartlara Uyarlanmasına Etkisi", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Konya 2011, C. 19, S. 2, s. 245-282, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/suhfd/issue/26648/281226>, Erişim tarihi: 02.05.2023.
- KICA, Çiğdem**, *Örtülü (Gizli) Boşluk ve Bu Boşluğun Doldurulması Yöntemi Olarak Amaca Uygun Sınırlama (Teleologische Reduktion)*, Y. 2001, C. 50, S. 1, s. 91-120, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42681/514658>, Erişim tarihi. 29.04.2024.
- KURU, Baki/ARSLAN, Ramazan/YILMAZ, Ejder**, *Medeni Usul Hukuku, Ders Kitabı*, B. 22, Yetkin Yayınları, Ankara 2011.
- KURU, Baki/AYDIN, Burak**, *Medeni Usul Hukuku, Ders Kitabı*, B. 8, Yetkin Yayınları, Ankara 2023.
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip**, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, B. 6, Filiz Kitapevi, İstanbul 2017.
- KORKUT, Ömer/CENGİL, M. Fatih/DURDU, Mehmet/GÜRBÜZ GÖKBERK, İdil Nur/DOĞANAY, M. Zahit**, *Şematik Ticari İşletme Hukuku*, Seçkin Yayınları, Ankara 2019.
- NOMER, H. Nami**, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, B. 19, Beta Yayınları, İstanbul 2023.
- ODABAŞI, Özge Erbek**, *Borç İlişkisinde Doğan Yan Yükümlerin Edim Yükümleriyle Karşılaştırılması*, İzmir Barosu Dergisi, İzmir 2020, S. 3, s. 61-155, <https://www.izmirbarosu.org.tr/pdfdosya/borc-iliskisind2021122155211460.pdf>, E.tarihi: 03.08.2023.
- OĞUZMAN, M. Kemal/ÖZ, M. Turgut**, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. 1, B. 21, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2023.
- PEKCANITEZ, Hakan/ATALAY, Oğuz/ÖZEKES, Muhammet**, *Medenî Usûl Hukuku*, Ders Kitabı, B. 8, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2020.
- POROY, Reha/YASAMAN, Hamdi**, *Ticari İşletme Hukuku*, B. 19, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- ÜSTÜNDAĞ, Saim**, *Medenî Yargılama Hukuku*, Beta Yayınevi, B. 4, İstanbul 1989
- ÜSTÜNDAĞ, Mustafa Emir**, *Ticari İşletme Hukuku Fasikülü*, B. 1, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- ÜLGEN, Hüseyin/HELVACI, Mehmet/KENDİGELEN, Abuzer/KAYA Arslan/NOMER ERTAN, N. Füsun**, *Ticari İşletme Hukuku*, B. 8, İstanbul 2022,Vedat Kitapçılık.
- OĞUZMAN, Kemal/ÖZ, M. Turgut**, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. I, B. 11, İstanbul 2013.
- YASAN, Mustafa**, *Ticari İşletme Hukuku*, B. 1, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021.
- YAĞMUR, Setenay/BÜYÜKKILIÇ, Gül/YILMAZ, Abdüssamet**, *Ticari İşletme Hukuku*, Seçkin Yayınlar, Ankara 2020.
- YILMAZ, Ejder/ARSLAN, Ramazan/TAŞPINAR AYVAZ, Sema/HANAĞASI, Emel**, *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*, Yetkin Yayınları, B. 9, Ankara 2023.
- YÜCE, Aydın Alber**, *Ticari İşletme Hukuku*, Filiz Kitabevi 2024.
- www.legalbank, Erişim Tarihi: 19.06.2023.
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/#>, Erişim Tarihi: 16.02.2024.
- <https://karartek.com.tr>, Erişim Tarihi: 05.04.2024.
- <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim tarihi: 08.03.2023.
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 21.06.2024.

Prof. Dr. Ramazan ÇAĞLAYAN

İDÂRE HUKÛKU DERSLERİ

Güncellenmiş

12. Baskı

ADALET YAYINEVİ

Ankara – 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İdâre Hukûku Dersleri

Ramazan Çağlayan

Hukuk Yayınları Dizisi – 2000

Onikinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 31 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adâlet.com.tr – adâletyayinevi.com

 : facebook.com/adâletyayinevi

 : adâlety@adâletyayinevi.com

 : twitter.com/adâletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Mehmet Kındır - MK Repro Matbaacılık
Saray Mahallesi 123. Cad. No:2/1 Kazan / Ankara
Sertifika No: 77127

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- AKAD Mehmet/DİNÇKOL (VURAL) Bihterin: Genel Kamu Hukuku, İstanbul 2000.
- AKBAY Muvaffak: Umumi Amme Hukuku Dersleri, C.I, Ankara 1961.
- AKGÜNDÜZ Ahmet, Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri, 2.Kitap, İstanbul 1990.
- AKGÜNDÜZ Ahmet, Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri-4.Kitap, Kanunî Devri Kanunnâmeleri, İstanbul 1992.
- AKGÜNDÜZ Ahmet: İslâm Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi, İstanbul 1996.
- AKGÜNDÜZ Ahmet: Osmanlı Kanunnameleri ve Hukukî Tahlili-Yavuz Sultan Selim Dönemi Kanunnameleri, 3.Kitap, İstanbul 1990.
- AKGÜNDÜZ Ahmet: Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri- 1.Kitap, Osmanlı Hukukuna Giriş ve Fatih Devri Kanunnâmeleri, İstanbul 1990.
- AKGÜNER Tayfun/AZRAK A. Ülkü/BİLGİN Pertev/ÖZAY İl Han/YAYLA Yıldızhan: "Hukuk Devleti, İdare Hukuku ve Danıştay", II. Ulusal İdare Hukuku Kongresi: İdare Yargının Dünyada Bugünkü Yeri, Ankara 1993.
- AKGÜNER Tayfun: 1961 Anayasasına Göre Millî Güvenlik Kavramı ve Millî Güvenlik Kurulu, İstanbul 1983.
- AKGÜNER Tayfun: Kamu Personeli Yönetimi, İstanbul 1988.
- AKILLIOĞLU Tekin: "Anayasa Mahkemesi Yorumu (Haziran-Eylül 1991)", AİD, C.24, sy.3, s.204-205.
- AKILLIOĞLU Tekin: "Yönetmelik İşlemlerinde Yürürlüğe Giriş Sorunu", AİD, C.12, 1979, Sayı.2, s.33-44.
- AKILLIOĞLU Tekin: "Yönetmelik Yargı ve Denetimin Etkinliği", AİD, C.23, S.1, s.3-11.
- AKIN İlhan F.: Kamu Hukuku, 6. Bası, İstanbul 1990.
- AKINTÜRK Turgut: Medeni Hukuk, Ankara 1996.
- AKKAYA Fethiye Nur: Kent Estetiğini Koruma Amaçlı İdari Kolluk Faaliyeti, İstanbul 2016.
- AKKAYA KİA Rukiye: Bir Ders Konusu Olarak Devlet, 2.Baskı, İstanbul 2016.
- AKKAYA Rukiye: "Kamu Hukuku Eğitiminin Fransa'da Tarihsel Kökleri ve Kamu Hukuku Okulları Üzerine Notlar", AÜEHFD, C:VII, S.3-4, 2003, s.140.

- AKMAN Ahmet: Osmanlı Devletinde Ceza Yargılaması, İstanbul 2004.
- AKOZAN Ferudun: "Türk Külliyeleri", Vakıflar Dergisi, S.VIII, 1969.
- AKÜNAL Teoman: Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, İstanbul 1995.
- AKYILDIZ Ali: Osmanlı Bürokrasisi ve Modernleşme, 4.Baskı, İstanbul 2012.
- AKYILDIZ Ali: Tanzîmat Dönemi'nde Osmanlı Merkez Teşkilatı'nda Reform (1836-1856), İstanbul 1993.
- AKYILMAZ Bahtiyar/SEZGİNER Murat/KAYA Cemil: Türk İdare Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2011.
- AKYILMAZ Bahtiyar: "Sosyal Risk ve Uygulama Alanı", GÜHFD, C.IX, Sy.1-2, 2005.
- AKYILMAZ Bahtiyar: İdare Hukuku, Konya 2004.
- AKYILMAZ Bahtiyar: İdari Usûl İlkeleri Işığında İdari İşlemin Yapılış Usûlü, Ankara 2000.
- AKYILMAZ Bahtiyar: Kamu Görevlilerinin Kusurlarıyla Üçüncü Şahıslara Vermiş Oldukları Zararlardan Doğan Mâlî Sorumluluk, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya 1991.
- AKYÜZ Vecdi: İslam Hukukunda Yüksek Yargı ve Denetim-Dîvan-ı Mezalim, İstanbul 1995.
- ALAN Nuri: "Türk İdari Yargısında Yerindelik ve Takdir Yetkisinin Değerlendirilmesi", İdari Yargıda Son Gelişmeler Sempozyumu, Ankara 10-11-12 Haziran 1982.
- ALDIKAÇTI Orhan: Modern Demokrasilerde ve Türkiye'de Devlet Başkanlığı, İstanbul 1960.
- ALİEFENDİOĞLU Yılmaz: "Yönetmelik ve Anayasal Yargıda Yokluk", AİD, C.28, sy.2, s.3.
- ALTINDAĞ Halil/TUNÇ Kübra: "4483 Sayılı Kanunda Yer Alan 'Görev Sebebiyle İşlenen Suç' Kavramı", Terazi Hukuk Dergisi, 2020, Cilt.15, Sayı.170, s.2010-2019.
- ALTUĞ Yılmaz, "Terörizm Sorunu", İÜHFM, C.52, Sy.1-4, 1987.
- ALTUĞ Yılmaz: "Vatandaş İdarenin Yetki Tecâvüzlerine Karşı Koruyan Ombudsman Müessesesi", Yargıtay Yüzüncü Yıldönümü Armağanı 1968.
- ANAYURT Ömer: Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, 3. Baskı, Ankara 2002.

- ANAYURT Ömer: Türk Anayasa Hukukunda Toplanma Hürriyeti, İstanbul 1998.
- ANAYURT Ömer: Türk Hukukunda İdarenin Kusura Dayalı Sorumluluğu, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara 1989.
- ANSAY Sabri Şakir: Hukuk Tarihinde İslam Hukuku, 3.Bası, Ankara 1958.
- APAYDIN H. Yunus: İslam Hukuk Usûlü, Ankara 2018.
- ARMAĞAN Tuncay: İdarenin Sorumluluğu ve Tam Yargı Davaları, Ankara 1997.
- ARSLAN Süleyman: "İngiltere'de Ombudsman Müessesesi", AİD, c.19, 1986, sy.1.
- ARSLAN Süleyman: Bakanlar Kurulunun İktisadi ve Mali Alandaki Görev ve Yetkileri, Ankara 1982.
- ARSLANOĞLU Mehmet: "Acele Kamulaştırma", MÜHF – HAD, C.19, S.3, s.203-224.
- ASKER Serkan: "Güncel Yargı Kararları Işığında Tam Yargı Davalarında Tazminatın İrat Şeklinde Belirlenmesi", YBHD • Yıl 5 • Sayı 2020/1, s. 235-272.
- ASLAN Onur Ender: "Kamu Personel Rejimi: Statü Hukukundan Esnekliğe", TODAİE Yayın No: 326, Ankara 2005.
- ASLAN Onur Ender: "Memurların Yargılanması Hakkındaki Yeni Yasa Üzerine Düşünceler", AİD, C.33, sy.1, 2000, s.60.
- ATAR Fahrettin: Fıkıh Usûlü, İstanbul 1988.
- ATAR Fahrettin: İslam Adliye Teşkilatı, Ankara 1991.
- ATAR Yavuz: Türk Anayasa Hukuku, 12.Baskı, Ankara 2018.
- ATAY E. Ethem/ODABAŞI Hasan/GÖKCAN H. Tahsin: İdarenin Sorumluluğu ve Tazminat Davaları, Ankara 2003.
- ATAY Ender Ethem: İdare Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2009.
- AUTİN Jean-Louis/RİBOT Catherine: Droit Administratif Général, Paris 1999.
- AVCI Mustafa: Türk Hukuk Tarihi, 8.Baskı, Konya 2019.
- AVCI Sedat: Organların Haksız Filleri Dolayısıyla Devletin Milletlerarası Mesuliyetinin Şartları (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Ankara 1972.
- AYAN Mehmet/AYAN Nurşen: Kişiler Hukuku, Konya 2007.
- AYANOĞLU Taner: "Kamu Özel İşbirliği Ekseninde İdarenin Tanımlanması Problematigi Üzerine Düşünceler", AİD, Maert 2021, C.54, Sayı.1, s.77-98.
- AYANOĞLU Taner: "Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun İşlevi ve Kararlarının Niteliği", TBB Dergisi, 2008, Sayı.74, 2008.
- AYANOĞLU Taner: Danıştay Kararlarına Göre Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi ve Uygulama Alanı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1994.

- AYANOĞLU Taner: Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarına Göre İdari Eylemin Tanımlanması, İstanbul 2004.
- AYBAY Aydın/AYBAY Rona: Hukuka Giriş, 6. Baskı, İstanbul 2000.
- AYDIN M. Âkif: Türk Hukuk Tarihi, 3. Baskı, İstanbul 1999.
- AYGEN Cemal: Teşri'î Faâliyetten Dolayı Devletin Hukukî Mesuliyeti, Ankara 1955.
- AZRAK Ali Ülkü, "Yargı ve İdare- İki Fonksiyonun Karşılaştırılması Üzerine Bir Teorik Deneme", İÜHFİM, C.34, sy.1-4.
- AZRAK Ali Ülkü: "Alman İdare Hukukunda, Devletin Amme Hukuku Sahasındaki Faâliyetlerinden Doğan Mesuliyeti", İHFİM, C.XXVIII, Sayı.1, s.367.
- AZRAK Ali Ülkü: "İdarenin Toplumsal Muhâra (Sosyal Risk) Kuramı'na Göre Kusursuz Sorumluluğu", Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler III. Sempozyumu, Ankara 12-13 Mayıs 1979, İstanbul 1980.
- AZRAK Ali Ülkü: "İdari Yargı Denetiminin Sınırı Olarak İdarenin Takdir Yetkisi", İÜHİD, Aralık 1985, Yıl.6, S.1-3.
- AZRAK Ali Ülkü: Umumi İdari Usûlün Teorik Esasları ve Çeşitli Hukuk Sistemlerinde Gelişimi (Doktora tezi) İstanbul 1964.
- AZRAK, Ali Ülkü: "Alman İdare Hukukunda Devletin Amme Hukuku Sahasındaki Faâliyetlerinden Doğan Mesuliyeti", İHFİM, C.XXVIII, S.1, s.370.
- BAKIRCI Münevver Kübra: Kamulaştırmasız Elatma, Ankara 2022.
- BALTA T. Bekir: İdare Hukukuna Giriş, Ankara 1970.
- BALTA Tahsin Bekir: İdare Hukuku- I Genel Konular, Ankara 1970/1972.
- BARKAN Ömer Lutfi: "Osmanlı İmparatorluğunda Bir İskân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler", Vakıflar Dergisi, S.II, 1942.
- BARTOLD W./KÖPRÜLÜ Fuat: İslam Medeniyeti Tarihi, Ankara 1963.
- BAŞGİL Ali Fuad: "Devletin ve Diğer Amme Hükmî Şahıslarının Mesuliyeti Meselesi", Adliye Ceridesi, 1940.
- BATUM Süheyl: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Türk Anayasal Sistemine Etkileri, İstanbul 1983.
- BAYINDIR M. Savaş: İdari Denetim Olarak İdari Vesâyet (Yayınlanmamış Doktora Tezi), GÜSBE, Ankara 2007.
- BAYLAN Ömer: Vatandaşın Devlet Yönetimi Hakkındaki Şikâyetleri ve Türkiye İçin İsveç Ombudsman Formülü, Ankara 1978.
- BAYRAKTAR Erman: "Takdir Yetkisi ve Yargı Yoluyla Denetimi", İdare Hukuku ve İdari Yargı İli İlgili İncelemeler I, Ankara 1976.

- BELLON Jaques: La Droit Sovietique, 1963.
- BERK Kahraman: “Deprem ve İdarenin Sorumluluğu”, İBD, Eylül 1999, C.73, Sy.7-8-9.
- BERKİ Ali Himmet: “Hukukî ve İçtimaî Bakımdan Vakıf”, Vakıflar Dergisi, S.V, 1962, s.11.
- BERKİ Ali Himmet: “İslâmda Vakıf”, Vakıflar Dergisi, S.IV, 1956, s.26.
- BİYİKLİ H. İsmet: “Fransız ve Türk Hukuk Sistemlerinde İdari İşlemlerin Geriye Yürümezliği ilkesi”, DD.11, 1973.
- BİLGİN Pertev: İdare Hukuku Dersleri, İdare Hukukuna Giriş, İstanbul 1996.
- BİLGİN Pertev: İdare Hukuku Dersleri-İdare Malları, İstanbul 1996.
- BİLGİN Pertev: İdare Hukuku Dersleri-İstimval, İstanbul 1996.
- BONNARD R./Çev. Ahmet Reşit TURNAGİL: İdarenin Kazai Murakabesi, İstanbul 1939.
- BONNARD Roger/Çev. Samim Bilgen: “İdarenin Takdir Selâhiyeti”, İdare Dergisi, Sayı.171.
- BOZ Selman Sacit: “Memur Disiplin Hukukuna Hâkim Olan Temel İlkeler”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.25, S.2, 2017, s.15-41.
- BOZKURT Enver: Hukukun Temel kavramları, Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, Ankara 2005.
- BRANCOURT Jean Pierre: “Estat’lardan Devlet’e Bir Sözcüğün Evrimi”, içinde Devlet Kuramı, Der. Cemal Bali AKAL, Ankara 2000
- BULUT Nihat: “Eski Yunan’dan Aydınlanma Çağı’na İnsan Onuru Kavramının Gelişimine Bir Bakış” Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XII, S. 3-4, 2008, s. 2.
- CEYLAN Ayhan: “Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye’de Yargı Yetkisi”, AÜEHFD, C.VIII, S.1-2, 2004, s. 23.
- CHAPMAN Brian/Çev. Cahit TUTUM: İdare Mesleği, 1970.
- CHAPUS René: Droit Administratif Général, C.I, 14. Baskı, Paris 2000.
- CHAPUS René: Droit Administratif Général, C.II, 15. Baskı, Paris 2001.
- CHAPUS René: Droit du Contentieux Administratif, 5. Baskı, Paris 1995.
- CHARLES Crozat/Çev.Ferit H. Saymen: “Fransız Amme Hukukunda Mukavele Harici Kusurdan Doğan Mesuliyet”, İÜHFM, Yıl.1, S.3, Ağustos 1935.
- CİCİ Recep: “Osmanlı Klâsik Dönemi Fıkıh Kitapları”, TA Literatür Dergisi, Cilt 3, S.5, 2005, s.215-248.
- CİN Halil/ AKYILMAZ Gül: Türk Hukuk Tarihi, Konya 2003.

- CİN Halil/AKYILMAZ Gül: Feodalite ve Osmanlı Düzeni, Konya 1995.
- CİN Halil: Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması, Ankara 1978.
- CİN Halil: Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması, Konya 1992.
- CİN KARAGÖZ Emine: İdare Hukukunda Karine ve Varsayım, Ankara 2017.
- ÇABUK Vahit: "Sultan II. Mahmut'un Islahat Çalışmaları", Türk Dünyası Araştırmaları, İstanbul 1991.
- ÇADIRCI Musa: "Osmanlı Döneminde Yerel Meclisler", Çağdaş Yerel Yönetimler, c.2, sy. 5, Eylül 1993.
- ÇADIRCI Musa: "Osmanlı İmparatorluğunda Eyalet ve Sancaklarda Meclislerin Oluşturulması (1840-1864)", Y.H. Bayur'a Armağan, Ankara, 1985.
- ÇADIRCI Musa: Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1997.
- ÇAĞLAR Ali: "Terör ve Örgütlenme", AİD, C.30, Sy.3, 1997.
- ÇAĞLAYAN Ramazan: "Disiplin Cezâlarının Uygulanması ve İtiraz", EÜHFD, C.III, Sayı.1, 2008.
- ÇAĞLAYAN Ramazan: "Hukukumuzda Kamu Tüzel Kişiliği Kavramı ve Kıstasları", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Sayı.7, 2016, s.373 vd.
- ÇAĞLAYAN Ramazan: "İdari İşlemin Geri Alınması Üzerine", AÜEHFD, C.IV, S.1-2, 2000.
- ÇAĞLAYAN Ramazan: "İdari Yargılama Hukukunda Yargı Yerinin Sebep İkâme Yetkisi", Danıştay Dergisi-2016, Sayı.141.
- ÇAĞLAYAN Ramazan: "Kamulaştırma İşleminin İptali ve Mülkiyetin Âkibeti", İÜHFM, C.LXIX, Sayı.1-2, 2011.
- ÇAĞLAYAN Ramazan: "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanmasına İlişkin 4483 Sayılı Kanun Hakkında Bir Değerlendirme", Kamu Personeli Sorunları Sempozyumu, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 4-5 Nisan 2003.
- ÇAĞLAYAN Ramazan: "Türk Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi", EHFD, C.VII, S.3-4, 2003.
- ÇAĞLAYAN Ramazan: "Ülkemizde İdare Hukuku Dersinin Kısa Tarihçesi ve İdare Hukuku Ders Kitaplarının İlk Örnekleri", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt.25, Sayı.3, s.329-379.
- ÇAĞLAYAN Ramazan: İdari Yargı Kararlarının Sonuçları ve Uygulanması, 3. Baskı, Ankara 2004.
- ÇAĞLAYAN Ramazan: İdari Yargılama Hukuku, 3. Baskı, 2013.

- ÇAĞLAYAN Ramazan: Kolluk ve Özel Güvenlik Hukûku, Ankara 2022.
- ÇAĞLAYAN Ramazan: Tarihsel, Teorik ve Pratik Yönleriyle İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, Ankara 2007.
- ÇAĞLAYAN Ramazan: “Genel İdârî Usûl Tartışmaları, Fransız İdârî Usûl Kânûnu ve Bu Kânunda İdârî İşlemlerin Kaldırılması ve Geri Alınması Üzerine Notlar”, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi (İHİD), Yıl.2022 (Yayınlanma tarihi 10.07.2023), Sayı.21, s.17-39.
- ÇANKAYA Ali: “Yeni Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler”, Cilt I, Ankara 1968.
- ÇEBİ BUĞDAYCI Melike Özge: İdarenin Re’sen İcra Yetkisi, Ankara 2020.
- ÇELİKKOL Hüseyin: “İdarenin Objektif Sorumluluğu”, İz.BD, Sy.2, İzmir 1985.
- ÇITAK Halim Alperen: İdare Hukukunun İctihadî Karakteri, İstanbul 2020.
- ÇOLAK Nusret İlker/ÖZDEMİR Dursun: “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması ve Memuriyete Etkisi”, TAAD, Cilt.1, Yıl.2, Sayı.5, Nisan 2011, s.105, 115-116.
- DARCY Gilles: La Responsabilité de l’Administration, Paris 1996.
- DÂVER Bülent: Siyaset Bilimine Giriş, Ankara 1969.
- DEBBASCH Charles: Droit Administratif, 6. Baskı, Paris 2002.
- DEMİCHEL Andre-LALUMIER Pierre/Çev. İbrahim KABOĞLU: Kamu Hukuku, Ankara 1984.
- DEMİRKAYA Yüksel: “Avrupa Birliğinin Yerel Kamu Şirketleri Stratejisi: Türkiye’de Hukuki Yapı ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi Uygulamaları”, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl:2010, Cilt:7, Sayı:13, s.422.
- DERDİMAN R. Cengiz: İdare Hukuku, 5.Baskı, Bursa 2015.
- DESCHENAUX Henri/TERCIER Pierre-Çev. Salim Özdemir: Sorumluluk Hukuku, Ankara 1983.
- DEVİRİM Semahattin: “Devletin ve Kamu Tüzel Kişilerinin, Kamu Görevlilerinin Hukuka Aykırı Eylemlerinden İdare Hukukundan Doğan ve Kusura Dayanmayan Sorumluluğu”, Türkiye Noterler Birliği Dergisi, Sy.24-25, Ankara 1979-1980.
- DEVİRİM Semahattin: “Devlet Memurlarının Kişilere Vermiş Oldukları Zararlar”, ABD. 1985, c.42, sy.1.
- Dİ MARZO Salvatore/Çev. Ziya Umur: Roma Hukuku, İstanbul 1954.
- DİLBİRLİĞİ Muhterem: Belediye Şirketleri”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt.4, Sayı.2, 1995, s.71.

- DİNÇKOL Abdullah: Hukuka Giriş, İstanbul 2000.
- DİNLER Zeynel: "Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Kökeni", Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(1), 1-27.
- DOĞAN D. Mehmet: Büyük Türkçe Sözlük, Ankara 2001.
- DÖNMEZER Sulhi/ERMAN Sahir: Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım, C.I, 9. Bası, İstanbul 1985.
- DUEZ Paul/Çev.İbrahim Senil: Mukavele Dışında Amme Kudretinin Mes'uliyeti, Ankara 1950.
- DUGUÏT Léon: Traité de Droit Constitutionnel, C.I, Paris 1927.
- DUMAN İhsan İlker: "Kamu Görevlilerinin Giderim Sorumluluğu", Yargıtay Dergisi, 1988, c.14, sy.1-2.
- DUPUIS Georges/ GUEDON Marie-José/ CHRETIEN Partice: Droit Administratif, 8. Baskı, Paris 2002.
- DURAL Mustafa: Türk Medeni Hukukunda Gerçek Kişiler, İstanbul 1977.
- DURAN Lütfi: "Bir Yüksek Mahkeme Daha: Sayıştay", İmren Öktem'e Armağan, Ankara 1970.
- DURAN Lütüfi: İdare Hukuku Ders Notları, İstanbul 1982.
- DURAN Lütfi: Türkiye İdaresinin Sorumluluğu, Ankara 1974.
- DURAN Lütüfi: "Danıştay'ın 1979 Yılı Kararları Üzerine Kısa Mülâhazalar", AİD, 1980, C.13, sy.2, s.67.
- DURAN Lütfi: "İdari İşlem Niteliğinde Yargı Karârıyla Vergi Davalarının Çözümü (I)", AİD, C.20, S.4.
- DURAN Lütfi: "Kanun Hükmünde Kararnâme (KHK)", AİD, C.8, Sayı.2.
- DURAN Lütfi: "Türk Kamu Personelinin Malî Sorumluluğu Sorunu", AİD, c.17, 1984, sy.2.
- DURAN Lütfi: İdare Hukuku Meseleleri, İstanbul 1964.
- DÜĞER Sırrı: Anglosakson Hukuk Sisteminde İdarenin Yargısal Denetimi, Ankara 2019.
- DÜNDAR Erol: "Maksat Denetimi", İdare Hukuku ve İdari Yargı İle İlgili İncelemeler I, Ankara 1976.
- DÜREN Akın: İdare Hukuku Dersleri, Ankara 1979.
- EGGER A/Çev. Volf ÇERNİS: İsviçre Medeni Kanunu Şerhi, Kişinin Hukuku-İkinci Kısım Tüzel Kişiler, Ankara 1948.
- ERDOĞAN Didem: Türk Anayasa Hukukunda Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Ankara 2021.

- ERDOĞAN Mustafa: Anayasal Demokrasi, Ankara 2001.
- ERDOĞDU Ahmet, "Danıştay'ın Memurların Yargılanması İle İlgili Görevleri", Yüzyıl Boyunca Danıştay, 2. Bası, Ankara 1986.
- EREN Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler III, 4. Bası, Ankara 1991.
- EREN Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 8. Bası, İstanbul 2003.
- EREN Fikret: Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağ Teorisi, Ankara 1975.
- EREN Hayrettin: E-Dönüşüm Sürecinde İdari İşlemler, Ankara 2010.
- ERGİL Doğu: "Terörizm Mantiği ve Hedefi", AÜSBFD, C.46, Sy.1-2, 1995.
- ERGİN Osman: Türk İmar Tarihinde Vakıflar, Belediyeler, Patrikhâneler, İstanbul 1944.
- ERİM Nihat: Amme Hukuku Dersleri, Ankara 1942.
- ERKUT Celâl, Hukuka Uygunluk Bloku-İdare Hukukunda Hukukun Genel Prensipleri Teorisi, İstanbul 1996.
- ERKUT Celâl: "Deprem ve İdare'nin Sorumluluğuna Danıştay'ın Yaklaşımı", Deprem ve Hukuk, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2000.
- ERKUT Celâl: "İ.Y.U.K. Çerçevesinde İdari Dava Türleri ve Bâzı Usûli Değişiklikler", İÜHFM,1986, c.LI, sy.1-4.
- ERKUT Celâl: "İdare Hukukunda Yokluk Teorisi", İHİD-1988, sy.1-3, s.84;
- ERKUT Celal: İptal Davasının Konusunu Oluşturması Bakımından İdari İşlemin Kimliği, Ankara 1990.
- ERKUT Celal: Kamu Kudreti Ayrıcalıkları ve Tutuk Adalet Anlayışı, İstanbul 2004.
- EROĞLU Hamza: İdare Hukuku, 5. Bası, Ankara 1985.
- ERYILMAZ Bilâl: Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme, 4.Baskı, İstanbul 2017.
- ERYILMAZ Bilal: Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme, İstanbul, 2006.
- ESİN Yüksel: Danıştay'da Açılacak Tazminat Davaları, İkinci Kitap:Esas, Ankara 1976.
- FİNDLEY Carter V.: Kalemiyeden Mülkiyeye Osmanlı Memurlarının Toplumsal Tarihi, (Çev.Gül Çağalı Güven), İstanbul 1996.
- FORGES Jean-Michel de: Droit Administratif, 4. Baskı, Paris 1998.
- FORGES Jean-Michel de: Droit Administratif, Paris 1991.
- FRIER Pierre-Laurent/PETİT Jacques: Droit Administratif, 10.Baskı, 2015.
- FRIER Pierre-Laurent: Précis de Droit Administratif, Paris 2001.
- GİRİTLİ İsmet/AKGÜNER Tayfun: İdare Hukuku Dersleri (Giriş), İstanbul 1985.
- GİRİTLİ İsmet/AKGÜNER Tayfun: İdare Hukuku Dersleri II, İstanbul 1987.

- GİRİTLİ İsmet/BİLGİN Pertev/AKGÜNER Tayfun: İdare Hukuku, 3.Baskı, İstanbul 2008.
- GİRİTLİ İsmet/BİLGİN Pertev/AKGÜNER Tayfun: İdare Hukuku, İstanbul 2001.
- GİRİTLİ İsmet/BİLGİN Pertev: İdari Kaza Ders Notları, İstanbul 1966.
- GİRİTLİ İsmet/BİLGİN: İdari Kaza (Teksir), İstanbul 1972.
- GOHİN Olivier: Contentieux Administratif, 2. Baskı, 1999.
- GÖKAY Fahreddin Kerim: "Ruh Hekimliği sahasında Türklerin ve Vakıf Müessesesinin Hizmetleri", Vakıflar Dergisi, S.2, 1942, s.263-265.
- GÖRELLİ İsmail Hakkı: Devlet Şûrâsı (Şûrâ-yı Devlet-Danıştay), Ankara 1953.
- GÖZE Ayferi: Siyasal Düşünceler ve Yönetimler, 5. Bası, İstanbul 1989.
- GÖZÜBÜYÜK A. Şeref,/TAN Turgut: İdare Hukuku, C.I, Genel Esaslar, 2. Baskı, Ankara 2001.
- GÖZÜBÜYÜK A. Şeref,/TAN Turgut: İdare Hukuku, C.II-İdari Yargılama Hukuku, Ankara 1999.
- GÖZÜBÜYÜK A. Şeref/AKILLIOĞLU Tekin: Yönetim Hukuku, 5. Bası, Ankara 1992.
- GÖZÜBÜYÜK A. Şeref: "Sayıştay'ın Yargısal Görevlerinin Yeniden Düzenlenmesi", Cumhuriyetin 50. Yılında Sayıştay, Ankara 1973.
- GÖZÜBÜYÜK A. Şeref: Anayasa Hukuku, 6. Baskı, Ankara 1998.
- GÖZÜBÜYÜK A. Şeref: Anayasa Hukuku, Ankara 1993.
- GÖZÜBÜYÜK A. Şeref: Yönetim Hukuku, 21. Baskı, Ankara 2004.
- GÖZÜBÜYÜK A. Şeref: Yönetim Hukuku, 6. Bası. 1983.
- GÜLAN Aydın: "Borcunu Ödemeyen Devlete Karşı ne Yapılabilir? İHİD, Ocak 1995, sy.1.
- GÜLAN Aydın: "Kamu Hizmeti Kavramı, İHİD, Lütfi Duran'a Armağan Özel Sayısı, Yıl,9,1988, S.1-3.
- GÜLAN Aydın: Kamu Mallarından Yararlanma Usûllerinin Tâbi Olduğu Hukukî Rejim, İstanbul 1999.
- GÜLER Birgül A.: "Kamu Personeli: Sistem ve Yönetim", Ankara 2005.
- GÜLMEZ Mesut: "Çalışma İlişkisi Sistemleri Arasında Etkileşim ve Geçişme", ODTÜ Gelişme Dergisi, C.7, sy.1-2, s.156.
- GÜNAY Erhan: Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Ankara 2010.
- GÜNAY, Ömer Faruk. "Türkiye'de Kamu Yöneticisi Nasıl Yetiştirilmelidir?", Ankara 2005.

- GÜNDAY Metin: "1982 Anayasasına Göre İdari Yargı Denetiminin Kapsamı ve Sınırları", I. Ulusal İdare Hukuku Kongresi –Birinci Kitap İdari Yargı, 1-4 Mayıs Ankara.
- GÜNDAY Metin: İdare Hukuku, 10. Bası, Ankara 2011.
- GÜNDAY Metin: İdare Hukuku, 3. Bası, Ankara 1998.
- GÜNDAY Metin: İdare Hukuku, 6. Bası, Ankara 2002.
- GÜNDÜZ F. Ebru: "Disiplin Cezalarının Geri Alınması", GÜHFD, C.XX, 2016, Sayı.1, s.411 vd.
- GÜNEŞ Turan: Türk Pozitif Hukukunda Yürütme Organının Düzenleyici İşlemleri, Ankara 1965.
- GÜRAN Sait: "Anayasanın 128 ve 129 uncu Maddeleri Yönünden Kamu Görevlileri ile Bakanların Durumu", Amme İdaresi Dergisi, Cilt 17, Sayı 3, Ankara, 1984, s. 28-35.
- GÜRAN Sait: "Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'ne Göre Mânevî Tazminat", İÜSBFD, Yıl.1, Sy.1.
- GÜRAN Sait: "İdarenin ve Ajanın Sorumluluğunun Belirlenmesine İlişkin Düşünceler", AİD, c.12, 1979, sy.1.
- GÜRAN Sait: "Türk İdare Hukukunda Tazminat Miktarının Saptanması," Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler III. Sempozyumu, İstanbul 1980.
- GÜRAN Sait: "Yargı Denetimin Kapsamı", İÜHFM, C.LII, sy.1-4, s.41.
- GÜRAN Sait: Bölge İdare Mahkemeleri ve Danıştay Üzerine Yapısal Bir Deneme, İstanbul 1977.
- GÜRİZ Adnan: "İngiltere'de İcrâ Vekillerinin Mesuliyeti", AÜHFD, C.12, S.3-4, s.141.
- GÜRİZ Adnan: Hukuk Felsefesi, Ankara 1985.
- HAMİDULLAH Muhammed: İslam Peygamberi (Çev. Mehmet Yazgan), İstanbul 2017.
- HANÇERLİOĞLU Orhan: Felsefe Sözlüğü, 7. Baskı, İstanbul 1989.
- HATEMİ Hüseyin: "Osmanlı'da Toprak Düzeni ve Vakıf Kurumu", Osmanlı Ansiklopedisi, s.201.
- HATEMİ Hüseyin: "Vakıf Kurumuna Hukuk Tarihi Açısından Genel Bir Bakış", içinde ÖZAY, Günışığında, s.271 vd.
- HATEMİ Hüseyin: "Vakıf Kurumunun Tarihi Gelişimi", İstanbul Vakıflar Bölge Müdürlüğü 3. Vakıflar Haftası Armağanı, s.2.
- HATEMİ Hüseyin: İslam Hukuku Dersleri, İstanbul 1994.
- HATEMİ Hüseyin: Medeni Hukuk Tüzel Kişileri I, İstanbul 1979.

- HAURIOU Maurice: Précis de Droit Administratif et de Droit Public, 10. Édition, Paris 1921.
- İBN HALDUN/ Çev. Zakir Kadiri Ugan: Mukaddime, C.I, İstanbul 1989.
- İMRE Zahit: Doktrinde ve Türk Hukukunda Kusursuz Mesuliyet Halleri, İstanbul 1949.
- İNAN Atilla: "Kamu Görevlilerinin Hukuka Aykırı Davranışlarında Devlet ve Kamu Tüzel Kişilerinin Kusursuz Sorumluluğu", Danıştay Dergisi, S.42-43, 1981.
- İNAN Atilla: Sayıştay Yargılaması ve Sayıştay'ın Yargı Düzenindeki Yeri, DD.56-57, 1985.
- İSBİR Begüm: Kamu Tüzel Kişiliği, Turhan Kitabevi, Ankara 2017.
- İYİMAYA Ahmet: "Tazminatın İrat Şeklinde Belirlenmesi", TBBD, Y.3, Sy.1, Ankara 1990.
- İYİMAYA Ahmet: Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sorunları, Ankara 1990.
- KABOĞLU İbrahim Ö.: Anayasa Hukuku Dersleri-Genel Esaslar, İstanbul 2009.
- KALABALIK Halil: Hukukun Temel Kavram ve Kurumları, Trabzon 1999.
- KALABALIK Halil: İdare Hukukunun Temel Kavram ve Kurumları, Sayram Yayınları Konya, 2014.
- KALE Harun: "Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılmasının Disiplin Cezalarına Etkisi", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt.6, Sayı.60, Ağustos 2011, s.47.
- KALKANDELEN A. Hayrettin: "Yöneticilerin Yetiştirilmesi ve Geliştirilmesi", AİD, Haziran 1985, Cilt:18, Sayı:2.
- KALUZİNSKİ Olivier Hil-Martine: "Pour Une Sociologie Historique Des Sciences de Gouvernement, Revue Française d'Administration Publique, No:102, Avril-Juin 2002, s.229.
- KANDEMİR Hakan: Terör Olaylarında İdarenin Sorumluluğu, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2004.
- KANETİ Selim: "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yetkilerini Kullanırken İşledikleri Kusurlardan Doğan Tazminat Davaları", İktisat ve Mâlîye, 1989.
- KANETİ Selim: "Özel Hukuk Alanında Toplumsal Hasar Temeline Dayanan Sorumluluk", Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler III. Sempozyumu, Ankara 12-13 Mayıs 1979, İstanbul 1980.
- KANLIGÖZ Cihan: "1982 Anayasasına Göre Kamu Görevlisi Kavramının Anlam ve Kapsamı", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 43, Sayı 1, Ankara, 1993, s. 169-197.

- KARAASLAN Mehmet: "Suç ve Cezaların Memuriyete Etkisi", AÜHFD, Yıl: 2009, C.58, Sayı. 1, s.108-109.
- KARADENİZ Özcan: Roma Hukuku, Ankara 1974.
- KARAHANOĞULLARI Onur: "İdari Takdir Yetkisinin Kullanılmasına İlişkin R(80) 2 Sayılı Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararı, AÜHFD, Yıl 1996, Cilt 45, Sayı. 1-4.
- KARAHANOĞULLARI Onur: İdarenin Hukukla Kavranması: Yasallık ve İdari İşlemler (Yargı Kararlarına Dayalı Bir İnceleme), 2.Baskı, Ankara 2012.
- KARAHANOĞULLARI Onur: Kamu Hizmeti (Kavram ve Hukukî Rejim), Ankara 2002.
- KARAHASAN M. Reşit: Türk Borçlar Hukuku- Genel Hükümler, C.I, İstanbul 2003.
- KARAL Enver Ziya: Osmanlı Tarihi (Birinci Meşrutiyet ve İstibdat Devirleri, 1876-1907), c. VIII, 5.B., Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2000.
- KARAL Enver Ziya: Osmanlı Tarihi (Islahat Fermanı Devri, 1856-1861), cilt VI, 6.B., TTK, Ankara, 2000.
- KARAL Enver Ziya: Osmanlı Tarihi, Islahat Fermanı Devri, Cilt. VI, s.119-122.
- KARAMAN Hayrettin: Anahatlarıyla İslam Hukuku, C.I, İstanbul 1984.
- KARAMAN Hayrettin: İslâm Hukuk Tarihi, İstanbul 2001.
- KARATAŞ Abdullah Vefa: "Türk Hukuk Tarihi Açısından Kul Sistemi", YBHD, Yıl.5, Sayı 2020/1, s.153-188.
- KARATEPE Şükrü: "İdarenin Takdir Yetkisi", TİD, Yıl.63, 1991, Sayı.392.
- KARAVELİOĞLU Celal: İdari Yargılama Usûlü Kanunu, C.I, 5. Baskı, 2001.
- KARAYALÇIN Yaşar: Özel Hukukta Meseleler ve Görüşler-IV, Ankara 1992.
- KAVRUK Hikmet: Yerel Yönetim Şirketleri", Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazıları: Reform, Editörler: Hüseyin Özgür, Muhammet Kösecik, Ankara, Nobel Yayınları, 2005.
- KAYA Seyithan: Kamu Görevlisinin Kişisel Kusuru ve Sorumluluğu, Ankara 2021.
- KELEŞ Ruşen/YAVUZ Fehmi: Yerel Yönetimler 1983.
- KELEŞ, Mehrigül: "Memurin Muhâkematı Hakkında Kanun Kaldırılmalıdır", İz.BD., yıl.61, S.1, s.61-66.
- KESKİN Nuray E.: "Türkiye'de Kamu Yönetimi Disiplininin Köken Sorunu", Ankara University Faculty of Political Science, Working Paper Series, no.89, 2005.
- KEYMAN Selahattin: "Memurin Muhâkematı Kanunu", AÜHFM. 1962, C.19, sy.1-4, s.180.

- KIRATLI Metin: “Danıştay’ın İdarenin Takdir Yetkisini Denetlemesi ve Bağlaması”, *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, Yıl.1967, S.6.
- KOSCHAKER Paul/Çev. Kudret Ayiter: *Roma Husûsî Hukukunun Ana Hatları*, Ankara 1950.
- KOYUNCU Nuran, *İslam Hukukunda ve Osmanlı Uygulamasında Şûra*, Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi SBE, Konya 2006.
- KOZAK İ. Erol: *Bir Sosyal Siyaset Müessesesi Olarak Vakıf*, İstanbul 1985.
- KÖPRÜLÜ Bülent: *Medeni Hukukta Tüzel Kişiler*, İstanbul 1967.
- KÖROĞLU Ömer: *Kamulaştırma*, Ankara 1995.
- KÖSEOĞLU Cengiz: *Topkapı Sarayı İmparatorluk Hazinesi*, İstanbul 1989.
- KUBALI H. Nail: *Anayasa Hukuku Dersleri*, İstanbul 1969.
- KUÇURADİ İonna: *İnsan Haklarının Felsefi Temelleri*, Ankara 1982.
- KUMBASAR Enver: *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*, Ankara 2012.
- KUNTER Halim Baki: “Türk Vakıfları ve Vakfiyeleri”, *Vakıflar Dergisi*, S.I, 1938, s.104.
- KUNTER Halim Baki: “Türk Vakıflarının Milliyetçilik Cephesi”, *Vakıflar Dergisi*, S.III, 1956, s.4.
- KUNTER Nurullah/YENİSEY Feridun: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 11. Bası, İstanbul 2000.
- KUNTMAN Osman: “Memurin Muhâkematı Hakkında Kanunu Muvakkat Yürürlükte midir?”, *İBD*, 1998, C.72, sy.4-5-6, s.241.
- KURT Sümeýra Sena: “Ceza Mahkemesi Kararlarının Devlet Memurluğundan Çıkarma Cezasına Etkisi”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Yıl.9, Sayı.17, Haziran 2021, s.412-413.
- KURTKAN Âmiran: *Eğitim Yoluyla Kalkınmanın Esasları*, İstanbul 1972.
- KURU Baki/ARSLAN Ramazan/YILMAZ Ejder: *Medeni Usûl Hukuku*, 16. Baskı, Ankara 2005.
- KURU Baki: *Hukuk Muhakemeleri Usûlü*, 5. Bası, İstanbul 1990.
- KUTLU Meltem, *İdari İşlem Olarak Kamulaştırma ve İptal Davası*, İzmir 1992.
- KUTLU Meltem: “Deprem ve İdarenin Sorumluluğu”, *AİD*, C.32, Sy.4 1999.
- KUZU Burhan: *Türk Anayasa Metinleri ve İlgili Mevzuat*, İstanbul 1995.
- LAUBADERÉ André de/VENEZİA Jean-Claude/GAUDEMET Yves: *Traité de Droit Administratif*, 15. Bası, C.I, Paris 1999.
- LEBRETON Gilles: *Droit Administratif Général*, 2. Baskı, Paris 2000.

- LEGRAND Andre: "Le Comissaire Parlementaire pour l'administration - ombudsman Britanique", RDP, 1969.
- LEMOTHE A. L. Dutheillet de/Çev.S. Derbil: "İdarenin Haksız Fiil Dolayısıyla Mesuliyeti Konusunda Fransız Kamu Hukukundaki Gelişmeler", AUHFD, C.XVII, 1960, S.1-4, s.113.
- LEMOTHE A. L. Dutheillet de/Çev.S. Derbil: "İdarenin Haksız Fiil Dolayısıyla Mesuliyeti Konusunda Fransız Kamu Hukukundaki Gelişmeler", AUHFD, C.XVII, 1960, Sayı.1-4, s.113.
- LİVANELİOĞLU Ö. Asım: "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun Eleştirisi", ABD.2000/2, 2000, s.33.
- MALLEİN Jules : Considérations sur l'enseignement du droit administratif, Paris 1857.
- MAURİN André: La Responsabilité de la Puissance Publique, 3. Baskı, Paris 2001.
- MONIER Raymon: Manuel Elémentaire de Droit Romain, Paris 1947.
- MUMCU Ahmet: Hukuksal ve Siyasal Karar Organı Olarak Dîvân-ı Hümayun, Ankara 1986.
- NAÇAR Sebhattin: Kamu Düzeninin Unsuru Olarak Genel Sağlığın Korunması, Ankara 2023.
- OĞURLU Yücel: İdare Hukukunda E-Devlet Dönüşümü ve Digitalleşen Kamu Hizmeti, İstanbul 2010.
- OĞURLU Yücel: İdare Hukukunda Kazanılmış Haklara Saygı ve Haklı Beklentiler Sorunu, Ankara 2003.
- OĞURLU Yücel: Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük İlkesi, Ankara 2002.
- OĞUZMAN Kemal/SELİÇİ Özer: Kişiler Hukuku Dersleri, 4. Bası, İstanbul 1988.
- OKANDAN Recai G.: Umumi Amme Hukuku, İstanbul 1968.
- OKANDAN Recai Galip: Roma Amme Hukuku, İstanbul 1944.
- OKANDAN Recai Galip: Umumî Hukuk Tarihi Dersleri, İstanbul 1951.
- ONAR Sıddık Sami: İdare Hukukunun Umumî Esasları, C.I,II,III, İstanbul 1966.
- ONAR Sıddık Sami: "İdare İlmi ve İdare Hukuku Bakımından Türkiye'nin İdari ve Hukukî Bünyesinin Geçirdiği İstihâleler ve Bugünkü Durumu", Tahir Taner'e Armağan, İstanbul 1956.
- ONAR Sıddık Sami: "İdare İlmi ve İdare Hukuku Bakımından Türkiye'nin İdari ve Hukukî Bünyesinin Geçirdiği İstihâleler ve Bugünkü Durumu", Tahir Taner'e Armağan, İstanbul 1956.
- ONAR Sıddık Sami: "Memurların Muamelelerinden Devletin Mâlî Mesuliyeti", Üniversite Haftası, Erzurum 13.7.1940-19.7.1940, İstanbul 1941.

- ONAR Sıdık Sami: "Türkiye'de İdarenin Kazaî Mürakabesi", İÜHFİM, Yıl.I, 1935.
- ORTAYLI İlber: "Osmanlı İmparatorluğunda İdare Modernleşme ve Mahallî İdare Alanındaki Gelişmeler", İHİD (Sarınca'ya Armağan), 1982, Yıl.3, Sy.1-3, s.138.
- ORTAYLI İlber: "Osmanlı Kadısının Taşra İdaresindeki Rolü", AİD, C.IX/1, 1976.
- ORTAYLI İlber: Tanzîmattan Sonra Mahallî İdareler, Ankara 1974.
- ORTAYLI İlber: Tanzîmattan Sonra Mahallî İdareler, Ankara 1974.
- ORTAYLI İlber: Türk İdare Tarihi, Ankara, 1979.
- ORTAYLI İlber: Türkiye İdare Tarihine Giriş, 2.Bası, Ankara 2000.
- OZANSOY Cüneyt: Tarihsel ve Kuramsal Açından İdarenin Kusurdan Doğan Sorumluluğu, (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Ankara 1989.
- ÖNER Abdülkerim: Dört Halife Döneminde Beytülmal, Doktora Tezi, Dicle Üniversitesi SBE-2018.
- ÖRSTEN Seda: Osmanlı Hukukunda Fetvâ, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, 2005.
- ÖRÜCÜ Esin: "İngiltere'de İdarenin Sorumluluğu ve Yargısal Denetiminde Uygulanan Başlıca İdare Hukuku İlkeleri, Onar Armağanı, İstanbul 1977, s.631.
- ÖRÜCÜ Esin: Büyük Britanya'da İdarenin Yargısal Denetimi", II. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, İdari Yargının Dünyada Bugünkü Yeri, Ankara 1994.
- ÖZAY İl Han: "İhâlê Usûlleri ya da 'İskambilden Şato" ile Bir Fok ve Penguen Öyküsü", Yavuz Alangoya'ya Armağan, İstanbul 2007.
- ÖZAY İl Han: "XVI. Yüzyıl ve Sonrası Batı Avrupa Ülkeleri Kamu Yönetim Tarihine İlişkin Notlar-Çağrışımlar", İHİD, Y.1, S.1, Ağustos 1980.
- ÖZAY İl Han: "XVI. Yüzyıl ve Sonrası Batı Avrupa Ülkeleri Kamu Yönetimi Tarihine İlişkin Notlar-Çağrışımlar II, İHİD, Yıl.2, C.2, 1981, S.1-3, s.87.
- ÖZAY İl Han: Günışığında Yönetim, İstanbul 2002.
- ÖZBUDUN Ergun: Türk Anayasa Hukuku, 3. Bası, Ankara 1993.
- ÖZCAN Abdülkadir: "Devşirme", TDV İslâm Ansiklopedisi Cilt 9, İstanbul 1994, s.254.
- ÖZÇELİK Selçuk: Esas Teşkilat Hukuku Dersleri, İstanbul 1982.
- ÖZDEK E. Yasemin: İnsan Hakkı Olarak Çevre Hakkı, Ankara 1993.
- ÖZDEMİR Gürbüz: Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Kuruluş Amacı, Hukuki Dayanakları ve Güncel Durum, Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Yıl: 11, Cilt: 15, Sayı: 21, s.66.
- ÖZDEMİR Hüseyin: Osmanlı Devletinde Bürokrasi, Ankara 2001.

- ÖZDEMİR Necdet: Hizmet Kusuru Teorisi ve İdarenin Sorumluluğu, Ankara 1963.
- ÖZDEŞ Orhan: “Danıştay’ın Tarihçesi”, Yüzyıl Boyunca Danıştay 1968.
- ÖZEK Çetin: “Türk Hukukunda Memurların Muhakemesi”, İÜHFİM, 1961, C.XXVI, sy.1-4, s.79.
- ÖZEN Muharrem/TOZMAN Önder: “Türk Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı”, Amme İdaresi Dergisi, Cilt 42 Sayı 4 Aralık 2009, s. 25-57.
- ÖZGÜLDÜR Serdar: Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kararları Işığında Tam Yargı Davaları, Ankara 1996.
- ÖZKAL SAYAN İpek/KIŞLALI Murat: “Belediyelerde Şirketleşmenin Yararı var mı? Hurafeler ve Gerçekler”, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt 17, Sayı: 1, s.59-74.
- ÖZKAN Oğuz: “İdari Yargılama Uygulamasında Doğal Âfetler”, Deprem ve Hukuk, İstanbul 2000.
- ÖZLEM Doğan: “Hukuk Devletini Sosyal Devlet İçinde Düşünmek”, Doğu Batı, Yıl.4, S.13, s.11.
- ÖZTAN Bilge: Tüzel Kişiler, 2. Bası, Ankara 1998.
- ÖZTUNA Yılmaz: Büyük Türkiye Tarihi, İstanbul, C.XI, s.145.
- ÖZTÜRK Bahri: “Görev Suçlarında Özel Soruşturma ve Yargılama Kuralları”, Yeni Türkiye Dergisi, Mart-Nisan 1997.
- ÖZTÜRK Bahri: Ceza Muhakemesi Hukukunda Kovuşturma Mecbûriyeti (Hazırlık Soruşturması), Ankara 1991.
- ÖZYÖRÜK Mukbil: İdare Hukuku Dersleri, Ankara 1973.
- ÖZYÖRÜK Mukbil: İdari Yargı (Teksir), Ankara 1975.
- PAİLLET Michel: La Responsabilité Administrative, Paris 1996.
- PAMUK Şevket: 100 Soruda Osmanlı-Türkiye İktisadi Tarihi (1500-1914), İstanbul 1997.
- PEİSER Gustave: Droit Administratif Général, 21. Baskı, Paris 2002.
- PEKCANITEZ Hakan/ATALAY Oğuz/ÖZEKES Muhammet: İcra ve İflas Hukuku Temel Bilgiler, 7.Baskı, Ankara 2010.
- PICKL Victor J./Çev. Ergun TURGAY: “Ombudsman ve Yönetimde Reform”, AİD, c.19, 1986, sy.4.
- PINAR İbrahim: Açıklamalı 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun, Ankara 2000.
- PINAR İbrahim: Memur Suçlarında İdari Soruşturma, Ankara 1987.
- PINAR İbrahim: Memur Suçlarında İdari ve Adli Soruşturma Usûlleri, Ankara 2003.

- PINARİ brahim/ÇALIŞKAN Öner: Memurluğun ve Kamu Görevinin Sona Ermesi, Ankara 2020.
- PORTEMER Jean: "Recherches sur l'Enseignement du Droit Public au XVIIIe Siè cle", Revue d'Histoire Des Facultés de Droit et de la Science Juridique, N.20, 1999, s.47.
- POYRAZ Yasin: Uluslararası Hukukta Objektif Sorumluluğun Düzenlenmesi (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Konya 2000.
- PUGET M. Henry: "Le controle de l'administration: Les systems classiques, l'ombudsman et la prokuratura", RIDC.1965, c.17, sy.1.
- PULAŞLI Hasan: Hukukun Temel Esasları, Konya 1992.
- RICCI Jeane-Claude: Mémento de la Jurisprudence Administrative, Paris 1995.
- RİVERO Jean/WALİNE Jean: Droit Administratif, 17. Baskı, 1998.
- RİVERO Jean: Droit Administratif, 5. Baskı, 1971.
- ROLLAND Luis/Çev. İbrahim Âli: Hukuku İdare, İstanbul 1933.
- SAATÇIOĞLU Cemil: "Yargıtay'ın Tüzel Kişiliği, Hakimlere Verilen Notu Niteliği, Danıştay Dava Dairelerinin Görüşü", AD. LX/11-12.
- SANCAKTAR Oğuz: Disiplin Yaptırımı Olarak Devlet Memuriyetinden Ç karma ve Yargısal Denetimi, Ankara 2001.
- SARICA Murat: Siyasî Düşünce Tarihi, İstanbul 1983.
- SARICA Ragıp: "Şahsi Kusur ve Mesele-i Müstehire", İÜHFM. 1964, c.XII, sy.4.
- SARICA Ragıp: İdari Kaza, İstanbul 1949.
- SARIKÇIOĞLU Ekrem: "Şeyhülislamlık Makamı", AÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi, 5 (1982), s.198.
- SAYDAM Abdullah: Osmanlı Medeniyeti Tarihi, Trabzon 1995.
- SAYGIN Engin: "Ombudsmanı Beklerken: Anayasa Mahkemesi'nin Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu İptaline Dâir Gerekçeli Kararı Üzerine Bir İnceleme", GÜHFD, C.XII, Sayı.1-2, 2008, s.1045-1072.
- SELÇUK Sami: "Zorba Devletten Hukukun Üstünlüğüne", Ankara 1999.
- SELİÇİ Özer: "Özel Hukukta Mücbir Sebep Kavramı ve Uygulanış Tarzı", Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler III. Sempozyumu, Ankara 12-13 Mayıs 1979, İstanbul 1980.
- SEROZAN Rona: Tüzel Kişiler, İstanbul 1994.
- SEVER Dilşad Çiğdem: "Kamu Hizmetlerinde Biçimsel Ölçütte Çözülme ve Anayasa'nın 128. Maddesinin 1. Fıkrası", Ankara Barosu Dergisi, Yıl 71, S. 3, Ankara, 2013, s. 245-268.

- SEYİTDANLIOĞLU Mehmet: Tanzîmat Devrinde Meclis-i Vala (1838-1868), Ankara 1994.
- SEYMEN ÇAKAR Ayşen, "Hukukî Bir Kavram Olarak İnsan Onuru", Umut Vakfı Araştırma Merkezi, 3. Hukukun Gençleri Sempozyumu, Antalya 11-12 Ekim 2013, s.3.
- SEZER Yasin/İPEK Ali İhsan: "Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılmasının Kamu Personel Hukukuna Etkileri", TAAD, C. 1, S. 3, 2010, s.61-62.
- SOYSAL Mümtaz: 100 Soruda Anayasanın Anlamı, İstanbul 1986.
- SÖYLER Yasin: Yeni Başkanlık Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Ankara 2018.
- ŞAHİN Cemile: "Osmanlı Toprak Sistemi Hakkında Genel Bir Değerlendirme", The Journal of Academic Social Science Studies, Volume 5 Issue 6, December 2012, p.434-461.
- ŞEN Ersan Şen/MAVİŞ Mert: Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması (HAGB), Ankara 2014.
- ŞENEL Alaaddin: Siyasî Düşünceler Tarihi, Ankara 1985.
- ŞİNİK Bilal: "4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun ve Getirdiği Yenilikler", İHİD.13, 2000, S.1-3, s.400.
- TAN Turgut: "Danıştay'ımızın İki İçtihadı Birleştirme Kararı Üzerine", AİD, C.5, sy.4.
- TAN Turgut: "Sınav Notları ve Yargısal Denetim", DD.18-19, 1975.
- TAN Turgut: İdare Hukuku, 5.Baskı, Ankara 2016.
- TAN Turgut: İdare Hukuku, Ankara 2011.
- TAN Turgut: İdari İşlemin Geri Alınması, Ankara 1970.
- TANDOĞAN Halûk: Türk Mes'uliyet Hukuku (Akit Dışı ve Akdî Mes'uliyet), 1961.
- TANER Tahir: Ceza Muhakemeleri Usûlü, 1955.
- TEKELİ İlhan/ORTAYLI İlber: Türkiye'de Belediyeciliğin Evrimi, Ankara 1978.
- TEKELİ İlhan/ORTAYLI İlber: Türkiye'de Belediyeciliğin Evrimi, Ankara 1978.
- TEVKÎ-Î Abdurrahman Paşa, Osmanlı Devleti'nde Teşrifat ve Törenler- Tevkî-î Abdurrahman Paşa Kânûn-Nâmesi, (Yayına hazırlayan. Sadık Müfit BİLGE) İstanbul 2011.
- TOLON Kemal Doğu: "İptal ve Tam Yargı Davalarında Kazanılmış Hak", İdare Hukuku ve İdari Yargı İle İlgili İncelemeler (III), Ankara 1986, s.170.
- TOROSLU Nevzat: Ceza Hukuku, 2. Bası, 1991.

- TORTOP Nuri: “Yerel Yönetimleri ve Küçük ve Ortak Ölçekli İşletmeler”, Çağdaş Yerel Yönetimler, 7(1) Ocak 1998, s. 72-73.
- TORTOP Nuri: Mahallî İdareler, 3. Baskı, Ankara 1988.
- TOSUN Öztekin: “Memurların Suçlarında Özel Muhakeme Kuralları II”, YD, C.10, sy.1-2, 1984, s.24.
- TOSUN Öztekin: Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri, İstanbul 1984.
- TUNAYA Tarık Zafer: Siyasî Müessesler ve Anayasa Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 1969.
- TUNCAY Aydın H.: İdare Hukuk ve İdari Yargının Bâzı Sorunları, Ankara 1972.
- TUTUM Cahit: “Kamu Personeli Sorunu”, I. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, İkinci kitap: Kamu Yönetimi, 1990.
- TUTUM Cahit: Türkiye’de Memur Güvenliği, Ankara 1972.
- UÇAR İsmail: “İdare Hukukunda Kamu Gücü Ayrıcalığı Kavramı ve Bir Kamu Gücü Ayrıcalığı Olarak Hukuka Uygunluk Karinesi”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XX, S. 3, (2016), s. 338.
- ULER Yıldırım: İdari Yargıda İptal Davalarının Sonuçları, Ankara 1970.
- ULER Yıldırım: Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler III. Sempozyumu, Tartışmalar, İstanbul 1980.
- ULUSAN İlhan: Medeni Hukukta Fedakârlığın Denkleştirilmesi İlkesi ve Uygulama Alanı, İstanbul 1977.
- ULUSOY Ali: “Bağımsız İdari Kurumlar”, DD.100, 1999, s.6.
- ULUSOY Ali: “Regülasyon Kurumları Hakkında Genel Bir Değerlendirme”, içinde ÖZAY, Günışığında, s.141.
- ULUSOY Ali: İdari Yaptırımlar, İstanbul 2013.
- ULUSOY Ali: Türk İdare Hukuku, Genel Esaslar ve İdari Teşkilat, Cilt: 1, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017.
- UMUR Ziya: Roma Hukuku Ders Notları, 2. Baskı, İstanbul 1990.
- UMUR Ziya: Roma Hukuku Lügati, İstanbul 1983.
- UYAR Talih: İcrâ Hukukunda Haciz, İstanbul 1990.
- UZUNÇARŞILI İ. Hakkı: Osmanlı Devleti’nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı, Ankara 1988.
- UZUNÇARŞILI İsmail Hakkı: Osmanlı Devleti Maliyesinin Kuruluşu ve Osmanlı Devleti İç Hazinesi, Belleten, 1978, c.XLII, s.67-68.
- UZUNÇARŞILI İsmail Hakkı: Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı, Ankara 1984.
- ÜÇÖK Çoşkun/Mumcu Ahmet/BOZKURT Gülnihal: Türk Hukuk Tarihi, Ankara 1996.

- ÜLKER Gözde: Türk İdare Hukukunda İdari İşlemin Yetki Unsuru, Ankara 2022.
- ÜNAL Mehmet Ali: "Osmanlı Devleti'nde Merkezi Otorite ve Taşra Teşkilatı", Yeni Türkiye Osmanlı Özel Sayısı C.6, Teşkilat, (Editör. Güler EREN), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999.
- ÜSTÜNDAĞ Saim: Medeni Yargılama Hukuku, C.1, İstanbul 1977.
- VEDEL Georges/DELVOLVÉ Pierre: Droit Administratif, 12. Baskı, C.I, II, Paris 1992.
- VİLLEY Michel/Çev, Bülent Tahiroğlu: Roma Hukuku Güncelliği, İstanbul 2000.
- WALİNE Jean: Droit Administratif, 26. Baskı, Paris 2016.
- WALİNE M.: "Quelques reflexion sur l'ombudsman ou le mediateur", Tahsin Bekir Balta'ya Armağan 1974.
- YALÇIN Can: Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Ankara 2021.
- YAŞAR Hasan Nuri: İdare Hukuku, Der Yayınevi, İstanbul 2016.
- YAYLA Yıldızhan: "İdarenin Sorumluluğu ve Mücbir Sebep", Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler III: Sempozyumu, Ankara 12-13 Mayıs 1979, İstanbul 1980.
- YAYLA Yıldızhan: "İdarenin Takdir Yetkisi", İÜHFİM, C.30, S.1-2.
- YAYLA Yıldızhan: "Maksat Unsuru, Takdir Yetkisi ve Anayasa Mahkemesi", (Kronik) İÜHFİM, C.30, S.3-4.
- YAYLA Yıldızhan: "Memurların Yargılanması", İHİD, yıl.6, sy.1-3, 1985, s.272.
- YAYLA Yıldızhan: Anayasalarımızda Yönetim İlkeleri Tevsi-i Mezuniyet ve Tefrik-i Vezâif, İstanbul 1982.
- YAYLA Yıldızhan: İdare Hukuku, İstanbul 2009.
- YAYLA Yıldızhan: Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler III. Sempozyumu, Tartışmalar, İstanbul 1980.
- YEDİYILDIZ Bahaaddin: Vakıf Maddesi, İlam Ansiklopedisi, İstanbul 1982.
- YENİCE Kazım/ESİN Yüksel: Açıklamalı Notlu İdari Yargılama Usûlü, Ankara 1983.
- YENİSEY Feridun: Hazırlık Soruşturması ve Polis, İstanbul 1987.
- YILDIRIM Akif: Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Ankara 2018.
- YILDIRIM Ramazan: İdare Hukuku Dersleri I, Konya 2009.
- YILDIRIM Turan/YASİN Melikşah/KAMAN Nur/ÖZDEMİR H. Eyüp/ÜSTÜN Gül/OKAY TEKİNSOY Özge: İdare Hukuku, 5. Baskı, İstanbul, Ekim 2013.

- YILDIRIM Turan: "Memurin Muhâkematı-Anayasaya Aykırılığın Mahkemelerce İleri Sürülmesi", *Argumentum*, 1991, sy.13, s.200.
- YILDIRIM Turan: *İdari Yargı*, 2. Baskı, İstanbul 2010.
- YILDIRIM Turan: *Türkiye'nin İdari Teşkilatı*, İstanbul 1999.
- YILDIZ Hayrettin: *İdarenin Re'sen İcra Yetkisi*, Ankara 2019.
- YILMAZ Dilşat: *İdari İşlemin İcrailik Özelliği*, Ankara 2014.
- YILMAZ Ejder: "İdari Yargıda İddia ve Savunmanın Genişletilmesi/Değiştirilmesi Yasağı", *ABD*, 1983, Sy.3-4.
- YILMAZ Ejder: *Hukuk Sözlüğü*, 4. Baskı, Ankara 1992.
- YORGANCIOĞLU Erçetin: "Danıştay Yargılama Usûlünde Re'sen İnceleme Yetkisi", *İdare Hukuku ve İdari Yargı ile İlgili İncelemeler I*.
- YURTCAN Erdener: *Cezâ Muhakemeleri Usûlü Kanunu Şerhi ve İlgili Mevzuat*, 2. Bası, C.II, İstanbul 1995.
- YÜZBAŞIOĞLU Necmi: *Türk Anayasa Yargısında Anayasallık Bloku*, İstanbul, 1993.
- ZABUNOĞLU Yahya K.: *İdari Yargı Hukuku Dersleri (Teksir)*, C.I, Ankara 1981.
- ZABUNOĞLU Yahya Kazım: *İdare Hukuku*, Cilt 1, Yetkin Yay., Ankara, 2012.
- ZAFER Hamide: "Memurin Muhâkematı Hakkında Kanunu Muvakkatın Son Gelişmeler Işığında Değerlendirilmesi", *İBD*, 1988, C.72, sy.4-5-6, s.211.
- ZAFER Hamide: *Sosyolojik Boyutuyla Terörizm*, İstanbul 1999.
- ZANOBİNİ Guido/Çev. Atif AKGÜÇ-Sahir ERMAN: *İdare Hukuku*, İstanbul 1945.
- ZEYNELOĞLU Ahmet: "Memurin Muhâkematı Hakkındaki Kanununun Anayasaya Aykırılık Derecesi", *AD*, 1962, Sayı.7-8. ASLAN Zehreddin/ ALTINDAĞ Halil: *Memurların Disiplin ve Ceza Soruşturması*, Ankara 2020.

Ersin YALÇIN

Hakim

Kadir GENCER

Hakim

TÜMYÖNLERİYLE
SULH CEZA HAKİMLİĞİ
UYGULAMA REHBERİ

EMSAL YARGITAY, UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ VE
ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

Genişletilmiş

3. Baskı

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Tüm Yönleriyle Sulh Ceza Hakimliği Uygulama Rehberi

Ersin Yalçın - Kadir Gencer

Hukuk Yayınları Dizisi – 2709

Üçüncü Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 33 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKLAR

- Prof. Dr. Nurullah KUNTER, Prof. Dr. Ferudun YENİSEY, Prof. Dr. Ayşe NUHOĞLU - Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku - 2010 - Beta Yayınları
- Mehmet TAMÖZ, Mustafa KOCABEY - Önleme ve Adli Amaçlı İletişimin Denetlenmesi - 2009
- Bahri ÖZTÜRK, Mustafa Ruhan ERDEM - Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku - 2017 - Seçkin Yayıncılık
- Mustafa ARTUÇ - Pratik Ceza Muhakemesi Kanunu - 2. Baskı - 2008- Adalet Yayınevi
- Yrd. Doç. Dr. Elvan KEÇELİOĞLU - Ceza Muhakemesi Hukukunda Gözlem Altına Alma, Ankara Barosu Dergisi,
- Nur CENTEL, Hamide ZAFER - Ceza Muhakemesi Hukuku - 2008- Beta Yayınları
- Faruk TURHAN - Ceza Muhakemesi Hukuku - 2006
- ÖZBEK Veli Özer - Ceza Muhakemesi Hukuku - 2006 - Seçkin Yayıncılık
- Bahri ÖZTRÜK, Durmuş TEZCAN, Mustafa Ruhan ERDEM, Özge SIRMA, Yasemin F. SAYGILAR, Esra ALAN - Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku Ders Kitabı- 3.Baskı- 2010- Seçkin,
- Osman YAŞAR - Uygulamalı ve Yorumlu 5271 Sayılı Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu - 2005
- Cumhur ŞAHİN, Neslihan GÖKTÜRK - Ceza Muhakemesi Hukuku II - 2012 - Seçkin Yayıncılık,
- Nurullah KUNTER, Feridun YENİSEY - Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku (Ek Kitap)- 2005 - Arıkan Yayınevi
- Ersan ŞEN - <https://www.haber7.com/yazarlar/prof-dr-ersan-sen/1497005-tutuklama-kriterleri>
- Nevzat TOROSLU, Metin FEYZİOĞLU - Ceza Muhakemesi Hukuku 5. Baskı- 2006 - Savaş Yayınevi
- Feridun YENİSEY, Ayşe NUHOĞLU - Ceza Muhakemesi Hukuku Ders Kitabı - 2014 - Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları
- Serap Keskin KIZIRPĞL - "5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Basit Arama (Adli Arama)"- 2009 - Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
- ÖZBEK Veli Özer - Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbiri Olarak Arama- 1999- Seçkin Yayınevi,

- Murat ÖNOK - "Adli-İdari Arama ve Uygulamadaki Sorunlar", Ceza Muhakemesi Hukukunda Güncel Konular- 2015 - Ed. Nur Centel - On İki Levha Yayıncılık,
- ÖZBEK Veli Özer, KANBUR M. Nihat, DOĞAN Koray, BACAKSIZ Pınar, TEPE İlker - Ceza Muhakemesi Hukuku, 6. Baskı -2014- Seçkin Yayınevi,
- Yeşim YILMAZ - Bir Ceza Muhakemesi İşlemi Olarak Adli Arama- 2016 - TBB Dergisi,
- Mustafa TAŞIN ve Ekrem ÇETİNTÜRK - "Uluslararası Elkoyma Kararlarının Tanınması ve Yerine Getirilmesine Yönelik Yeni AB Sistemi ve Türkiye'ye Etkileri"- 2009- Terazi Hukuk Dergisi, Yıl 4, Sayı 30
- Ahmet GÖKÇEN - Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Elkoyma ve Postada Elkoyma - 1994 - 9 Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları,
- Murat AYDIN - Arama ve El Koyma- 2012- Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı,
- Handan Yokuş SEVÜK - TBB Dergisi. Sayı 69
- Yrd. Doç. Dr. Uğur ERSOY- Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi - 2016
- Uğur ERSOY - Ceza Muhakemesi Hukukunda Şirket Yönetimine Kayyım Tayini- 2009
- Nurullah KUNTER, Feridun YENİSEY ve Ayşe NUHOĞLU - Açıklamalı Ceza Muhakemesi Kanunu. - 2013
- Seydi KAYMAZ - Ceza Muhakemesinde Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi - 2015 - Seçkin Yayınevi
- Ersan ŞEN - Türk Hukukunda Telefon Dinleme Gizli Soruşturmacı - 2013- Seçkin Yayınevi
- Necati MERCAN - Adli ve Önleme Amaçlı İletişimin Denetlenmesi, Gizli Soruşturmacı, Teknik Takip Telefon Dinleme, Sms, Mms, E-Mail İzleme - 1. Baskı- 2009- Adalet Yayınevi
- Ersan ŞEN- <https://www.hukukihaber.net/teknik-araclarla-izleme-makale,5060.html>
- Ersan ŞEN. <https://www.hukukihaber.net/sorusturmanin-sulh-ceza-hakimi-tarafindan-yapilmasi-makale,4989.html>
- Feyyaz GÖLCÜKLÜ - Haberleşme Hukuku- 1970 - A.Ü.S.B.F. Yayınları
- Nuray EKŞİ - Yabancılar ve Uluslararası Koruma Hukuku- 2016 - Beta Yayınevi,
- BAYRAKTAROĞLU ÖZÇELİK Gülüm - Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Hükümleri Uyarınca Yabancıların Türkiye'den Sınır Dışı Edilmeleri- 2013- Türkiye Barolar Birliği Dergisi,
- Doç. Dr. Berrin Akbulut - Türk Ceza Kanunu İle Kabahatler Kanununun Genel Hükümlerinin Yaptırım Hükümleri Dışında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, Adalet Yayınevi, Ankara 2014

Editörler

Prof. Dr. Metin İKİZLER & Prof. Dr. Özlem TÜZÜNER

MEDENİ HUKUK - I

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ KİŞİLER HUKUKU OLAY ve TEST SORULARI

Yazarlar:

**Ayşenur Şahin Caner & Dursun Ali Demirboğa
Hatice Karacan Çetin & Hayriye Şen Doğramacı
Metin İvizler & Ömer Ergün & Özkan Özyakışır
Özlem Tüzüner & Pınar Aktaş Avcı
Seda Gayretli Aydın & Semih Yünlü & Senar Çağırgan Tuncer
Sinan Sami Akkurt & Zeynep Özcan**

Güncellenmiş

3. BASKI

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Medeni Hukuk - I

Başlangıç Hükümleri - Kişiler Hukuku - Olay ve Test Soruları

Ayşenur Şahin Caner - Dursun Ali Demirboğa - Hatice Karacan Çetin
Hayriye Şen Doğramacı - Metin İkizler - Ömer Ergün - Özkan Özyakışır
Özlem Tüzüner - Pınar Aktaş Avcı - Seda Gayretli Aydın - Semih Yünlü
Senar Çağırğan Tuncer - Sinan Sami Akkurt - Zeynep Özcan

Hukuk Yayınları Dizisi – 2966

Üçüncü Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 35 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dememat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKLAR

ESERLER

- Antalya G./Topuz M., Medenî Hukuk, C. I, 4. Bası, Ankara, 2021.
- Baur J. F./Stürner R., Sachenrecht, 18. Aufl., Tübingen, 2009.
- Buz V., Yenilik Doğuran Haklar, Ankara, 2005.
- Dural M./Öğüz T./Gümüş M. A., Türk Özel Hukuku, C. III, Aile Hukuku, 15. Baskı, İstanbul, 2020.
- Dural M./Sarı S., Türk Özel Hukuku, C. I, Temel Kavramlar ve Medenî Kanun'un Başlangıç Hükümleri, 15. Baskı, İstanbul 2020.
- Dural M./Öz T., Türk Özel Hukuku, C. IV, Miras Hukuku, 15. Bası, İstanbul, 2020.
- Eren F., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 20. Bası, Ankara 2016.
- Fikentscher W./Heinemann A., Schuldrecht, 10. Aufl., Berlin, 2006.
- Gauch P./Schluep W., Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil, Band I, 10. Aufl., Zürich-Basel-Genf, 2014.
- Heini A./Portmann W., Das Schweizerische Vereinsrecht, in: Schweizerisches Privatrecht, Bd. II/5, begr. von Gutzwiller, M. (u.a.), 3. Aufl., Basel, 2005.
- Helvacı S., Gerçek Kişiler, 7. Bası, İstanbul, 2016.
- Honsell, H./Vogt, N. P./Geiser, T. (Hrsg.): Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB, 3. Aufl, Basel, Genf, München 2006.
- İkizler M., Tüzel Kişilerin İlkeli Kişiliği, Bu Uğurda Ana Statünün Anlamı ve İşlevi, Ankara, 2012.
- İmre Z./Erman H., Miras Hukuku, 15. Bası, İstanbul, 2021.
- Kaplan E. T., Sendika Genel Kurul Kararlarının İptali Davası ve Şartları, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C. 49, S. 1, 1994, s. 255-265.
- Kocayusufpaşaoğlu N., Borçlar Hukukuna Giriş, 4. Bası, İstanbul, 2008.

- Larenz K./Wolf M., Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, München, 2004.
- Moroğlu E., Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 4. Baskı, İstanbul, 2004.
- Nomer H. N., Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar, İstanbul, 2008.
- Oğuzman M. K./ Barlas N., Medenî Hukuk, 26. Baskı, İstanbul, 2020.
- Oğuzman M. K./Öz Turgut, Borlar Hukuku Genel Hükümler, C.I-II, 16. Baskı, İstanbul, 2021.
- Oğuzman K./Seliçi Ö./Oktay-Özdemir S., Eşya Hukuku, 21. Bası, İstanbul, 2018.
- Pulaşlı H., Şirketler Hukuku Şerhi, C. I-II, Ankara, 2011.
- Riemer H. M., Personenrechts des ZGB, Personenrecht, 2. Aufl., Bern, 2002.
- Riemer H. M., Berner Kommentar, Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, Bd. I/3/2: Das Personenrecht, Die juristische Personen, Die Vereine, Art. 60-79 ZGB, 3. Aufl., Bern, 1990.
- Serozan R., Eşya Hukuku I, 3. Bası, İstanbul, 2014.
- Serozan R., Tüzel Kişiler, Özellikle Dernekler ve Vakıflar, 2. Bası, İstanbul, 1994.
- Sirmen L., Eşya Hukuku, 4. Bası, Ankara, 2016.
- Uyar T., Türk Medenî Kanunu, Gerekçeli-İçtihatlı, Kişiler Hukuku, C. II, Ankara, 2002.

WEB SİTELERİ

- www.hukukturk.com
- www.kazanci.com.tr
- www.e-uyar.com

ŞEHİT C. SAVCISI
MEHMET SELİM KİRAZ
ANISINA
5. MAKALE YARIŞMASI

SOYKIRIM SUÇU

- ✓ Uluslararası Boyutu ile Soykırım Paneli Bildirileri
- ✓ Yarışmada Kazanan Makaleler
- ✓ Soykırım ile İlgili Uluslararası Mahkeme Kararları

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Murat BALCI
Doç. Dr. Hüseyin AYDIN

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Şehit C. Savcısı Mehmet Selim Kiraz Anısına 5. Makale Yarışması
Soykırım Suçu
Murat Balcı-Hüseyin Aydın

Hukuk Yayınları Dizisi – 3923

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 36 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:
Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:
Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER	7
PANELDE SUNULAN BİLDİRİLER.....	9
SAVAŞ İŞGALİ SIRASINDA ULUSLARARASI İNSANCIL HUKUK VE ULUSLARARASI İNSAN HAKLARININ UYGULANMASI: İSRAİL - GAZZE ÖRNEĞİ	11
<i>Prof. Dr. Naim DEMİREL</i>	11
SOYKIRIM SUÇU	29
<i>Prof. Dr. Murat BALCI</i>	29
SOYKIRIM YARGILAMALARI BAĞLAMINDA ULUSLARARASI ADALET DİVANI'NIN VERDİĞİ GEÇİCİ TEDBİR MAHİYETİNDEKİ KARARLARIN BAĞLAYICILIĞI VE SONUÇLARI	39
<i>Doç. Dr. Hüseyin AYDIN</i>	39
ULUSLARARASI ADALET DİVANI NEZDİNDE GÜNEY AFRİKA'NIN AÇTIĞI SOYKIRIM DAVASINA TÜRKİYE'NİN OLASI MÜDAHALESİ	51
<i>Ahmet Enes ÖZDİL</i>	51
ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİ SAVCILIK TEŞKİLATI, SAVCININ SORUŞTURMA AŞAMASINDAKİ GÖREV VE YETKİSİ	57
<i>Ömer Özmen BAŞTÜRK</i>	57
ULUSLARARASI CEZA HUKUKU BAĞLAMINDA SOYKIRIM SUÇUNDA ZAMANAŞIMI	69
<i>Emre Oğuz MERİÇ</i>	69
KAZANAN MAKALELER.....	83
DAĞLIK KARABAĞ SORUNUNUN SOYKIRIM SUÇUNUN UNSURLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	85
<i>Hasibe SULAK</i>	85
SOYKIRIM İKİLEMİ: GAZZE KATLİAMI	111
<i>Alpkaan ERTAN</i>	111

İSRAİL'İN FİLİSTİN'DEKİ UYGULAMALARININ SOYKIRIM SUÇU KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	135
<i>Osman Ahmet KÖMÜRCÜ</i>	135
SOYKIRIM SUÇU'NUN ÇOCUK HAKLARINA ETKİSİ	145
<i>Okan YARAT</i>	145
BİR İNSANLIK FACİASI SOYKIRIM SUÇUNUN HUKUKİ BELGELERDE DÜZENLENİŞİ VE İSRAİL'İN FİLİSTİNLİ SİVİL HALKA YÖNELİK EYLEMLERİNİN SOYKIRIM SUÇU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	185
<i>Recep SÜTCÜ</i>	185
ULUSLARARASI HUKUKTA SOYKIRIM SUÇU (THE CRIME OF GENOCIDE IN INTERNATIONAL LAW)	243
<i>Muhammed AŞANTUĞRUL</i>	243
ULUSLARARASI MAHKEME KARARLARI	271
DRAGOLJUB KUNARAC KARARI	273
SLOBODAN MILOŠEVIĆ KARARI	595
DUSKO TADIC KARARI	763
JEAN - PAUL AKAYESU KARARI	939

SAVAŞ İŞGALİ SIRASINDA ULUSLARARASI İNSANCIL HUKUK VE ULUSLARARASI İNSAN HAKLARININ UYGULANMASI: İSRAİL - GAZZE ÖRNEĞİ

*Prof. Dr. Naim DEMİREL**

GİRİŞ

7 Ekim 2023 tarihinden bu yana Hamas ve İsrail arasında gerçekleşen çatışmalar ve bunun sonucunda yaşananlar, İsrail'in Gazze'deki işgalci statüsüne ilişkin tartışmaları yeniden alevlendirdi¹. Gazze'deki silahlı çatışmalara insancıl hukukun uygulanabilmesi ve bunun kapsamı birçok parametreye bağlıdır. Ayrıca da bu silahlı çatışmanın niteliğine göre farklılık arz etmektedir. Yine savaşan tarafın işgalci güç olması da uygulanacak hukuku etkilemektedir. Bu sebeple Gazze'deki silahlı çatışmalara uygulanacak hukukun belirlenmesi için öncelikle silahlı çatışmaların niteliği ve İsrail'in Gazze'deki statüsünün belirlenmesi gerekmektedir.

Ben bu sunum çerçevesinde İsrail'in Filistin'de işgalci güç olduğunu esas alarak Gazze savaşındaki hukuk ihlallerini özetlemeye çalışacağım. Zaten öğretilerde ve uygulamada ağır basan görüş de İsrail'in Gazze'de işgalci olduğunu kabul etmektedir.

7 Ekim 2023 tarihinde başlayan Gazze savaşı, esasında 1967 yılından bu yana İsrail tarafından işgal edilmiş olan Filistin'in topraklarında gerçekleşmektedir². İsrail, Gazze'deki işgalci güç sıfatıyla öncelikle 18 Ekim

* Prof. Dr. Naim Demirel, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Hukuk Fakültesi, ndemirel@fsm.edu.tr.

1 Tartışmalar için bkz: Jerome de Hemptinne, "Classifying the Gaza Conflict under International Humanitarian Law, a Complicated Matter", EJIL Talk, 2023; <https://www.ejiltalk.org/classifying-the-gaza-conflict-under-international-humanitarian-law-a-complicated-matter/> (Erişim Tarihi: 11.03.2024); Celeste Kmiotek, "Israel claims it is no longer occupying the Gaza Strip. What does international law say?", Atlantic Council, 2023; <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/gaza-israel-occupied-international-law/> (Erişim Tarihi: 11.03.2024); Nicole Narea-Ellen Ioanes, "How we talk about the Israel-Hamas war", Vox, 2023, <https://www.vox.com/world-politics/2023/10/24/23930269/israel-hamas-gaza-palestine-occupation-zionism-displacement> (Erişim Tarihi: 11.04.2024).

2 ICJ, Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory, Advisory Opinion of 9 July 2004, ICJ Reports 2004, 136 (139).

KAYNAKÇA

- Al Jazeera, "Disease could kill more in Gaza than bombs, WHO says amid Israel siege"; <https://www.aljazeera.com/news/2023/11/28/disease-could-kill-more-in-gaza-than-bombs-who-says-amid-israeli-siege> (Erişim Tarihi: 29.02.2024).
- AlJazeera, Israel strike that killed 106 people in Gaza "apparent war crime": Probe, 4 April 2024, bkz: <https://www.aljazeera.com/news/2024/4/4/israel-strike-that-killed-106-people-in-gaza-apparent-war-crime-probe> (Erişim Tarihi: 29.04.2024);
- Amnesty International, Damning evidence of war crimes as Israeli attacks wipe out entire families in Gaza, October 2023, bkz: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/10/damning-evidence-of-war-crimes-as-israeli-attacks-wipe-out-entire-families-in-gaza/> (Erişim Tarihi: 29.04.2024);
- Arnold, Roberta, "Human Rights in Times of Terrorism", *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht (ZaöRV)*, Vol. 66, 2006.
- Aydoğan, Bekir: Israel step up attacks on Gaza's hospitals, Anadolu Ajansı, 26 March 2024, bkz: <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/israel-steps-up-attacks-on-gazas-hospitals/3175392> (Erişim Tarihi: 24.04.2024).
- de Hemptinne, Jerome, "Classifying the Gaza Conflict under International Humanitarian Law, a Complicated Matter", EJIL Talk, 2023; <https://www.ejiltalk.org/classifying-the-gaza-conflict-under-international-humanitarian-law-a-complicated-matter/> (Erişim Tarihi: 11.03.2024)
- ECOSOC, Commission on human rights, "Question of the Violation of Human Rights and Fundamental Freedoms in any Part of the World, with Particular Reference to Colonial and other Dependent Countries and Territories Situation of Human Rights in Occupied Kuwait", UN Doc. E/CN.4/1992/26, 16th January 1992. <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g92/101/30/pdf/g9210130.pdf?token=0GsFyvWCZeyzktqV&fe=true> (Erişim Tarihi: 17.02.2024)
- Edwards, Christian: Have war crimes been committed in Israel and Gaza and what laws govern the conflict?, CNN World, 16 November 2023, bkz: <https://edition.cnn.com/2023/11/16/middleeast/israel-amas-gaza-war-crimes-international-law-explainer-intl/index.html> (Erişim Tarihi: 29.04.2024).
- Farazi Saber, Indlieb, A 'cultural genocide': Which of Gaza's heritage sites have been destroyed?, *Al Jazeera*, 14 January 2024, bkz: <https://www.aljazeera.com/news/2024/1/14/a-cultural-genocide-which-of-gazas-heritage-sites-have-been-destroyed> (Erişim Tarihi: 24.04.2024).
- Foreign and Commonwealth Office, Annual Report on Human Rights 2008" Cm 7557, March 2009.
- Goldman, Robert: The Israeli Military Must Be More Forthcoming on How it Applies the Proportionality Rule, *The Wire*, 14 November 2023, bkz <https://thewire.in/world/rule-of-proportionality-gaza-november-2023> (Erişim Tarihi: 28.04.2024).
- Hegarty, Stephanie-Nour, Ahmed: Gaza evacuation warnings from IDF contain many errors, BBC finds, BBC, 5 April 2024, bkz: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68687749> (Erişim Tarihi: 28.04.2024).

- Human Rights Watch, Gaza: Unlawful Israeli Hospital Strikes Worsen Health Crisis, 14 November 2023, bkz: <https://www.hrw.org/news/2023/11/14/gaza-unlawful-israeli-hospital-strikes-worsen-health-crisis> (E. Tarihi: 28.04.2024)
- Human Rights Watch, Israeli Forces' Conduct in Gaza, 19 March 2024, bkz: <https://www.hrw.org/news/2024/03/19/israeli-forces-conduct-gaza#:~:text=Targeting%20humanitarian%20infrastructure%20is%20a,incidental%20damage%20to%20civilian%20infrastructure.> (Erişim Tarihi: 28.04.2024).
- Hussein Moustafa, Leila: Opinion: When libraries like Gaza's are destroyed, what's lost is far more than books, Los Angeles Times, 12 December 2023, bkz: <https://www.latimes.com/opinion/story/2023-12-12/gaza-library-bombing> (Erişim Tarihi: 28.04.2024).
- ICJ, Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory, Advisory Opinion of 9 July 2004, ICJ Reports 2004, 136.
- ICJ, Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons, Advisory Opinion of 8 July 1996, ICJ Reports 1996, 226.
- ICJ, Armed Activities on the Territory of the Congo (Democratic Republic of Congo v. Uganda), Judgement of 19 December 2005, ICJ Reports 2005, 168.
- ICRC, International Humanitarian Law Database, Rules, Rule 20 Advance Warning, bkz: <https://ihl-databases.icrc.org/en/customary-ihl/v1> (Erişim Tarihi:28.04.2024).
- ICRC, "Israel and the occupied territories", bkz: <https://www.icrc.org/en/where-we-work/middle-east/israel-and-occupied-territories%C2%A0> (E. Tarihi: 20.03.2024).
- Independent Türkçe, "İsrail'in tahliye emrine uyan aile, İsrail'in hava saldırısında öldü" (17 Ekim 2023), bkz: <https://www.indyturk.com/node/667681/d%C3%BCnya/i%C3%87srailin-tahliye-emrine-uyan-aile-i%C3%87srailin-hava-sald%C4%B1r%C4%B1s%C4%B1nda-%C3%B6ld%C3%BC> (Erişim Tarihi: 24.04.2024).
- International Commission of Jurists, "The Road to Annexation: Israel's Maneuvers to Change the Status of the Occupied Palestinian Territory: A Briefing Paper", 2019, s.7 bkz: <https://www.icj.org/wp-content/uploads/2019/11/Israel-Road-to-Annexion-Advocacy-Analysis-brief-2019-ENG.pdf> (Erişim Tarihi: 19.03.2024).
- International Legal Materials (ILM), "European Court of Human Rights (ECHR): Bankovic v. Belgium", Vol.41 Issue 3, 2002.
- Kmiotek, Celeste, "Israel claims it is no longer occupying the Gaza Strip. What does international law say? ", Atlantic Council, 2023; <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/gaza-israel-occupied-international-law/> (E. Tarihi: 11.03.2024);
- Lovitky, Jeffrey: Application of the Principle of Military Advantage in Determining Proportionality, Lieber Institute West Point, 23 January 2024, bkz: <https://lieber.westpoint.edu/application-principle-military-advantage-determining-proportionality/> (Erişim Tarihi: 28.04.2024).
- Maroonian, Anais: Proportionality in International Humanitarian Law: A Principle and a Rule, Lieber Institute West Point, 24 October 2022, bkz: <https://lieber.westpoint.edu/proportionality-international-humanitarian-law-principle-rule/> (Erişim Tarihi: 28.04.2024).
- Narea, Nicole-Ioanes Ellen, "How we talk about the Israel-Hamas war", Vox, 2023, <https://www.vox.com/world-politics/2023/10/24/23930269/israel-hamas-gaza-palestine-occupation-zionism-displacement> (Erişim Tarihi: 11.04.2024).

- Nowak, Manfred, *U.S. Covenant on Civil and Political Rights*, CCPR Commentary, 2. Auflage, Kehl/Strasbourg/Arlington, 2005.
- Roberts, Adam, Transformative Military Occupation: Applying the Laws of War and Human Rights, *AJIL*, Vol.100 No.3 (2006).
- Ruys, Tom/Verhoeven, Sten, DRC v. Uganda: The Applicability of International Humanitarian Law and Human Rights Law in Occupied Territories, *International Humanitarian Law and Human Rights Law: Towards a New Merger in International Law*, (içinde), Boston 2008.
- Sharvit Baruch, Pnina-Neuman, Noam: Warning Civilians Prior to Attack under International Law: Theory and Practice, *International Law and the Changing Character of War* (içinde), International Law Studies, Vol.87.
- Siehr, Angelika, Derogation Measures under Article 4 ICCPR, with Special Consideration of the "War against International Terrorism, *German Yearbook of International Law*, Vol.47 (2004),
- The Guardian, "Footage shows IDF parading scores of Palestinian men around in underwear"; <https://www.theguardian.com/world/2023/dec/08/footage-idf-israel-military-parading-palestinian-men-around-in-underwear> (E. Tarihi: 29.02.2024).
- The Joint Doctrine&Concepts Center, "The Joint Service Manual of the Law of Armed Conflict", 2004. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/27874/JSP3832004Edition.pdf (Erişim Tarihi: 17.01.2024).
- Towfigh Nia, Oliver: Germany calls on Israel to respond with "proportionality" in Gaza, Anadolu Ajansı, 01 November 2023, bkz: <https://www.aa.com.tr/en/europe/germany-calls-on-israel-to-respond-with-proportionality-in-gaza/3040463> (Erişim Tarihi: 28.04.2024).
- UN, Israel continues to block aid into northern Gaza; UN sending team to shattered Al-Shifa Hospital, UN News, 1 April 2024, bkz: <https://news.un.org/en/story/2024/04/1148141> (Son Erişim Tarihi: 28.04.2024).
- UN News, "Israel-Palestine crisis has 'reached an unprecedented level of dehumanization': independent rights expert"; <https://news.un.org/en/story/2023/10/1142952> (Erişim Tarihi: 29.02.2024).
- UN Secretary-General, "Letter by the Secretary-General to the President of Security Council invoking Article 99 of the United Nations Charter", 6 December 2023; https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sg_letter_of_6_december_gaza.pdf. (Erişim Tarihi: 29.02.2024).
- UNGA, "General Assembly resolution ES-10/22, Protection of civilians and upholding legal and humanitarian obligations", A/RES/ES-10/22 (12 December 2023); <https://www.un.org/unispal/wp-content/uploads/2023/12/N2341297-2.pdf> (Erişim Tarihi: 29.02.2024).
- UNGA, Human Rights Council, Ensuring Respect for International law in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, 23 July 2014, S-21/1, bkz: <https://digitallibrary.un.org/record/775458?v=pdf> (Erişim Tarihi: 20.03.2024).
- UNGA, Human Rights Council, Report of the United Nations Fact-Finding Mission on the Gaza Conflict, A/HRC/12/48, 25 September 2009, para.383, bkz: <https://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/a-hrc-12-48.pdf> (Erişim Tarihi: 20.03.2024).

- UNGA, Human Rights Council, The grave violations of human rights in the Occupied Palestinian Territory, particularly due to the recent Israeli military attacks against the occupied Gaza Strip, 12 January 2009, bkz: <https://digitallibrary.un.org/record/646523?v=pdf> (Erişim Tarihi: 20.03.2024).
- UNGA, "Respect for Human Rights in Armed Conflict", UN Doc. A/7720, 20th November 1969, s. 12; <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n69/254/40/pdf/n6925440.pdf?token=ISREirpYvWWEM36hsG&fe=true> (Erişim Tarihi: 17.02.2024).
- UNOCHA, "Hostilities in the Gaza Strip - Reported Impact Day 203" (26 April 2024); bkz: <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-203> (Erişim Tarihi: 28.04.2024).
- WHO, "WHO Director-General's opening remarks at the Special Session of the Executive Board on the health situation in the occupied Palestinian territory- 10 December 2023"; <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-special-session-of-the-executive-board-on-the-health-situation-in-the-occupied-palestinian-territory---10-december-2023> (Erişim Tarihi: 29.02.2024).

ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİ SAVCILIK TEŞKİLATI, SAVCININ SORUŞTURMA AŞAMASINDAKİ GÖREV VE YETKİSİ

Ömer Özmen BAŞTÜRK*

ÖZET

Bu çalışma, Uluslararası Ceza Mahkemesi Savcılık Teşkilatı'nın yapısı, Uluslararası Ceza Mahkemesi Savcının soruşturma aşamasındaki görevleri ve yetkisini açıklamayı amaçlamaktadır. Çalışmanın ilk bölümünde, Uluslararası Ceza Mahkemesi Savcılık Teşkilatı anlatılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde, Uluslararası Ceza Mahkemesi Ceza Mahkemesi Savcısının Görev ve Yetkileri açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Ceza Mahkemesi, Uluslararası Ceza Mahkemesi Savcılık Teşkilatı, Savcının Görev ve Yetkileri, Soruşturma Aşaması.

ABSTRACT

This study aims to explain the structure of the International Criminal Court Prosecutor's Office, the duties and authority of the International Criminal Court Prosecutor during the investigation phase. In the first part of the study; The Prosecutor's Office of the International Criminal Court is described. In the second part of the study, The Duties and Powers of the International Criminal Court Criminal Court Prosecutor are explained.

Key Words: International Criminal Court, International Criminal Court Prosecutor's Office, Duties and Powers of the Prosecutor, Investigation Phase.

* Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, oobasturk@fsm.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-2672-5398.

SONUÇ

1968 tarihli Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin geçmişe yürümezlik ilkelerini geçersiz kılan hükümleri ve bir kısım devletin ulusal mevzuatlarında en ağır suçlar için dahi zamanaşımı öngörmeleri, devletlerin çoğu zaman anayasal güvenceler getirdiği temel haklar ile zamanaşımını reddeden görüşlerin çatışmasına sebebiyet vermiştir. İnsanlığa karşı suçlar bakımından zamanaşımı sürelerinin uygulanmasını engelleyen Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi sözleşmelerine görece az sayıda devletin taraf olması da dikkate alındığında, uluslararası teamülün varlığı için gereken devletlerin genel ve tutarlı uygulaması şartının gerçekleşmesinde sorun olduğu söylenebilir. Bununla birlikte zamanaşımını kabul etmeyen diğer bir uluslararası belge olan Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü'nü 137 devletin imzalaması ve 124 tanesinin ise taraf olması, bu durumun da değiştiğini gösterir niteliktedir. Dolayısıyla örnekleri aktarılan farklı kıtalardaki uluslararası çalışmalar ve uygulamaların yanı sıra ulusal düzeyde de çeşitli ülkelerde soykırıma ve insanlığa karşı suçlara zamanaşımının uygulanmayacağı düzenlemelerinin yapılması veya bu yönde mahkeme içtihatlarının oluşması, uluslararası teamülün hem maddi unsurunun hem de manevi unsurunun gerçekleştiğini gösterir niteliktedir³⁶.

KAYNAKÇA

- Altiner, Sümeýra, "Soykırım Suçlarında Zaman Aşımı Sorunu", **Çankaya University Journal of Law**, 7/2, Şubat 2011, S. 125-142.
- Bassiouni, M. Cherif, **Crimes Against Humanity Historical Evolution and Contemporary Application**, New York, Cambridge University Press, 2011.
- Bassiouni, M. Cherif, "Universal Jurisdiction for International Crimes: Historical Perspectives and Contemporary Practice", **Virginia Journal of International Law**, Vol. 42:1, S. 81-162.
- Corrias, Luigi, "Law, time and inhumanity: Reflections on the imprescriptible", **In Temporal Boundaries of Law and Politics: Time Out of Joint**, Routledge Taylor & Francis Group, 2018, S. 53-70, s. 53.
- Crawford, James, **Brownlie's Principles of Public International Law**, Ninth Edition, Oxford, Oxford University Press, 2019.
- Çakır, Murat, "Türk Ceza Hukukunda Dava Zamanaşımı", **İÜHFİM**, C. LXXI, S. 1, 2013, S. 207-228.

³⁶ Gürpınar, a.g.e., s. 86-89.

- Erkiner, Hakkı Hakan, Aybüke Tezel, "Uluslararası Teamül Hukuku Kurallarının Varlığının ve Değişiminin Tespiti", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cilt 28, Sayı 2, Aralık 2022, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin Kuruluşunun 40. Yılı Özel Sayısı, S. 662-693.
- Gürpınar, Gözde, "Uluslararası Ceza Mahkemesi Statüsü'ndeki Uluslararası Suçlarda Zamanaşımı ve Zamanaşımı Meselesinin Karşılaştırmalı Hukuktaki Yeri", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aralık 2019.
- Hessbruegge, Jan Arno, "Justice Delayed, Not Denied: Statutory Limitations and Human Rights Crimes", 43 **GEO J INT'L L**, 2012, S. 335-385.
- Koca, Mahmut, İlhan Üzülmöz, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 16. bs., Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023
- Miller, Robert H., "The Convention on the Non-Applicability of Statutory Limitations to War Crimes and Crimes Against Humanity", **The American Journal of International Law**, Vol. 65, No. 3, July 1971, S. 476-501.
- Özar, Süleyman, "Soykırım ve İnsanlığa Karşı Suçlarda Geçmişle Hesaplaşmak İçin Zamanlaşımının Geçmişe Etkili Şekilde Kaldırılması", **Terazi Hukuk Dergisi**, Cilt: 17, Sayı: 190, Haziran 2022, S. 50-60.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan, Serkan Meraklı, Pınar Bacaksız, İsa Başbüyük, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 14. bs., Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Özkan, Salih, "Karşılaştırmalı Bir İnceleme: Roma Statüsü ve Türk Ceza Kanunu Çerçevesinde Soykırım Suçu", **Trabzon Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 1, Sayı: 1, Eylül 2023, S. 74-104.
- Öztürk, Uğurcan, "Statutory Limitations In International Criminal Law: Genocide, Crimes Against Humanity and War Crimes", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Temmuz 2017.
- Schabas, William A., **An Introduction to the International Criminal Court**, Fourth Edition, Cambridge, UK, Cambridge University Press, 2011.
- Schabas, William A., **Genocide In International Law The Crime of Crimes**, Second Edition, Cambridge, UK, Cambridge University Press, 2009.
- Taner, Fahri Gökçen, **Ceza Hukukunda Zamanlaşımı**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008.
- Taner, Fahri Gökçen, "Dava Zamanlaşımın Kanunilik İlkesiyle İmtihanı İnsanlığa Karşı Suçlar", **Güncel Hukuk**, 2012/4-100, S. 50-53.
- Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Murat Önok, **Uluslararası Ceza Hukuku**, 7. bs., Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Türk Ceza Hukuku Derneği, 18. Uluslararası Ceza Hukuku Kongresi, Evrensel Yargı Yetkisi Raporu, (Çevrimiçi), <https://www.tchd.org.tr/18-uluslararasi-ceza-hukuku-kongresi/#1541892478828-06b8cd48-e84e>, 3.3.2024.
- Uluslararası Hukukçular Komisyonu, **Ağır İnsan Hakları İhlalleri İçin Çözüm (Başvuru) ve Telafi Hakkı - Uygulayıcı Rehberi**, 2018.

DAĞLIK KARABAĞ SORUNUNUN SOYKIRIM SUÇUNUN UNSURLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hasibe SULAK¹

ÖZET

Dağlık Karabağ sorunu, Ermenistan ve Azerbaycan arasında yaşanan yaklaşık iki yüz yıllık geçmişi olan ve son yıllarda uluslararası hukukun odağına yerleşen bir meseledir. Ermeniler işgal ettikleri Azerbaycan topraklarında yaşayan yerleşik halkı ağır insan hakları ihlallerini oluşturan eylemlere maruz bırakmış ve yerlerinden göç etmeye zorlamıştır. Bu trajedilerden biri, jeopolitik önemi nedeniyle Dağlık Karabağ'ın en stratejik bölgesi olan Hocalı bölgesinde yaşanmıştır. Hocalı, Ermenistan tarafından planlı ve sistematik olarak ambargo altında tutulmuş, burada yaşayan Türkler yaklaşık beş ay süren ambargo nedeniyle en temel insani ihtiyaçlarından mahrum bırakılarak, insanlık dışı birçok muameleye maruz kalmıştır. İkinci Dünya Savaşı'nın akabinde 1948'de imzalanan Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nde müstakil bir suç olarak düzenlenen soykırım suçunun unsurları açısından değerlendirildiğinde Ermenistan'ın işgal ettiği Azerbaycan topraklarında gerçekleştirdiği eylemler, Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nde düzenlenen soykırım suçu ile paralellik göstermektedir. Bu çalışmada Ermenilerin Dağlık Karabağ'da gerçekleştirdiği katliamlardan sonuçları itibariyle en trajik olan Hocalı katliamı, Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nde düzenlenen soykırım suçunun unsurları çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Soykırım, Soykırım Suçu, Dağlık Karabağ, Hocalı, Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi

¹ Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi.

cunda Ermenistan'ın işgal ettiği Azerbaycan topraklarında gerçekleştirdiği eylemlerin, Sözleşme'de düzenlenen soykırım suçu ile paralellik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bahse konu sözleşmenin imzalanmasıyla birlikte soykırım suçu uluslararası toplumun gündemine taşınmış ve uluslararası hukukun kapsamına girmiştir. 1948'de BM Genel Kurulu'nda kabul edilerek 1951'de yürürlüğe giren Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi sadece soykırım suçunu tanımlamakla kalmamış, Sözleşmeye taraf olan devletlere soykırım suçunun cezalandırılması ve önlenmesi yönünde sorumluluk yüklemiştir. Bu sözleşme açısından soykırım suçunun gerçekleştiğinin kabul edilmesi için birtakım koşullar gerekmektedir. Bu çalışmada Ermenilerin Dağlık Karabağ'da gerçekleştirdiği katliamlardan sonuçları itibariyle en trajik olan Hocalı katliamı, Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nde düzenlenen soykırım suçunun unsurları çerçevesinde değerlendirilmiştir.

KAYNAKÇA

- Abdullahzade, Cavid**, Hukuki Yönleriyle Dağlık Karabağ Sorunu, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.
- Önok, Rifat Murat**, Tarihi Perspektifiyle Uluslararası Ceza Divanı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2003.
- Aktan, Gündüz**, "*Devletler Hukukuna Göre Ermeni Sorunu*", Ermeni Sorunu-Temel Bilgi ve Belgeler, (Derleyen: Ömer Engin LÜTEM), Ankara: Avrasya Stratejik Araştırmaları Merkezi Yayınları, 2007.
- Akün, Verda Neslihan**, "*Uluslararası Hukukta ve Türk Hukuku'nda Soykırım (Jenosid) Suçu*", Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni-Prof.Dr. Sevin Toluner'e Armağan, Sayı 1-2, 2004.
- Akün, Verda Neslihan**, "*Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşme'nin Uygulanmasına İlişkin Dava (26 Şubat 2007 Tarihli Karar)*", Milletlerarası Adalet Divanı Kararları (1990-2007), İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2008.
- Arslan, Çetin**, "*Soykırım Suçu (5237 Sayılı TCK md. 76)*", Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi, Sayı: 126, 15 Mayıs 2005.
- Aslan, M. Yasin**, "*Uluslararası Ceza Divanı ve Türkiye'ye Etkileri*", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 56, Sayı 4, 2007.
- Aslanlı, Araz**, "*Tarihten Günümüze Karabağ Sorunu*", Avrasya Dosyası-Azerbaycan Özel, Cilt 7, Sayı 1, İlkbahar 2001.
- Aslanlı, Araz**, "*Birinci Karabağ Şavaşının Nedenleri ve Sonuçları*", Ataman, Muhittin/Pirinççi, Ferhat (ed.), Çıkmazdan Çözümüne Karabağ Sorunu, İstanbul: Seta, 2021.
- Attar, Aygün**, "*Karabağ Sorunu Kapsamında Ermeniler ve Ermeni Siyaseti*", Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, 2005.

- Değirmenci, Olgun**, “Uluslararası Ceza Mahkemelerinin Kararları Işığında Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Soykırım Suçu (TCK m.76)”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 70, 2007.
- Isayev, Tuğçe**, “Uluslararası Hukukta Uyuşmazlıkların Barışçı Çözüm Yolları ve Dağlık Karabağ Uyuşmazlığı”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı 1, 2020.
- İşyar, Ömer Göksel**, “Bölgesel ve Global Güvenlik Çıkarları Bağlamında Sovyet-Rus Dış Politikaları ve Karabağ Sorunu”, İstanbul: ALFA Basım Yayım Dağıtım, 2004.
- Koca, Mahmut**, “Türk Ceza Kanunu’nda Soykırım Suçu”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Sayı 1, Nisan 2010.
- Tamçelik, Soyalp**, “Uluslararası İlişkiler Sistematiğine Türkiyenin Kafkasya’ya Yönelik Siyasası ve Karabağ Meselesine Yaklaşımı”, Ankara, 2001.
- Tuncer, İdil**, “Rusya Federasyonunun Yeni Güvenlik Doktrini:Yakın Çevre ve Türkiye”, İstanbul, 2000.
- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu**, *Ermenistan’ın Karabağ’daki Eylemleri: İnsan Hakları İhlalleri ve İhlallerin Takibi*, Ankara: TİHEK Yayınları, 2021.
- Veliyev, Cavid**: “Jeleznovodsk Bildirisi’nden Moskova Bildirisi’ne Rusya’nın Dağlık Karabağ Politikası”, Ataman, Muhittin/Pirinççi, Ferhat (ed.), Çıkmazdan Çözüme Karabağ Sorunu, İstanbul: Seta, 2021.

SOYKIRIM İKİLEMİ: GAZZE KATLIAMI

Alpkaan ERTAN¹

ÖZET

7 Ekim 2023 tarihinde başlayan İsrail ve Hamas çatışması Gazze'de büyük bir insanlık dramı yaşanmasına neden olmuş ve uluslararası toplumda pek çok tepkiye neden olmuştur. İsrail Devleti tarafından Gazze'ye yapılan saldırıların Hamas'a yönelik meşru müdafaa niteliğini haiz olduğu iddia edilmekle birlikte, söz konusu saldırıların misilleme sınırlarını aşarak topyekûn Gazze'de yaşayan insanlara yönelik bir cezalandırmaya dönüşmesi, hastanelerin ve sivil yerleşim yerlerinin bombalanması uluslararası basında İsrail'in saldırılarının soykırım suçu, insanlığa karşı suç veya savaş suçu olarak değerlendirilmesi gerektiği şeklinde yankı bulunmuştur.

Bu çalışmada soykırım kavramının tarihi, soykırımın bir uluslararası suç olarak kabul edilmesi süreci, soykırım suçunun unsurları, özel görünüş biçimleri ve hukuka uygunluk hali olarak meşru müdafaa değerlendirilmiştir. Sonrasında soykırım suçu ile savaş suçları ve insanlığa karşı suçlarının karşılaştırılmasına yer verilmiştir. Son olarak ise İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği saldırıların, Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme kapsamında yaptırıma tabi kılınan soykırım suçu ve unsurları çerçevesinde 'soykırım suçu' teşkil edip etmediğine ilişkin olarak değerlendirmelere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Soykırım, Gazze, İnsanlığa Karşı Suç, Savaş Suçu

¹ Ticaret Uzman Yardımcısı, Ticaret Bakanlığı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü, Ankara, Türkiye; alpkaan.matematikci@gmail.com; ORCID: 0000-0002-3654-9463.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, Yalçın**, "İsrail'in Gazze Katliamı: UCM'ye Göre Savaş Suçu mu, Devlet Terörü mü?" *Necmettin Erbakan Üniversitesi Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 7/2 (2023): 200-211.
- Al Jazeera, "Photos: Death and Devastation in Gaza after Two Months of Israel-Hamas War". Erişim 15 Mart 2024. <https://www.aljazeera.com/gallery/2023/12/7/photos-death-and-devastation-in-gaza-after-two-months-of-israel-hamas-war>.
- Aydın, Gizem**, "Uluslararası Ceza Hukuku ve Ceza Yargılamalarında Soykırım Suçu". Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2023.
- Başer, Selin**, "Uluslararası Ceza Hukuku Bakımından Soykırım Suçunun Manevi Unsuru (Mens Rea) ve Manevi Unsurun Yorumlanmasına Dair Yaklaşımlar". *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4/2 (2022): 635-79. <https://doi.org/10.47136/asbuhfd.1172588>.
- Bozkurt, Celil**, "Birinci Dünya Savaşı'nda Siyonizmle Mücadele ve Yahudi Tehciri: Gazze ve Yafa'nın Tahliyesi". *Bellekten Dergisi*, 85/302 (2021): 193-225. <https://belleten.gov.tr/tam-metin-pdf/3652/tur>.
- Buxbaum, Jessica**, "'Erase Gaza': How Genocidal Rhetoric Is Normalised in Israel". <https://www.newarab.com/>. The New Arab, 30 Kasım 2023. <https://www.newarab.com/analysis/erase-gaza-how-genocidal-rhetoric-normalised-israel>.
- Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (1948). https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocity-crimes/Doc.1_Convention%20on%20the%20Prevention%20and%20Punishment%20of%20the%20Crime%20of%20Genocide.pdf.
- Çoban, Ebru**, "Uluslararası Hukukta Soykırım Suçu ve Suça Zemin Hazırlayan Toplumsal Yapılar: Ruanda Örneği". *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 5/17 (2008): 47-72.
- Duran, Batuhan**. "Uluslararası Suçlar". Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2013.
- Gökcan, Hasan Tahsin; Artuç, Mustafa**, *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi*. Birinci Baskı. C. 2. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Gündüz, Nurali Enes**, "Uluslararası Hukukta Soykırım Suçu ve Devletin Sorumluluğu". Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2021.
- J. Tams, Christian; Lars Berster, Björn, Schiffbauer**, *Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide A Commentary*. United Kingdom: Hart Publishing, 2014.
- Kekevi, Serkan**, "1948 Soykırım Suçunun Önlenmesine ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşme ve Ermeni 'Soykırımı' İddialarının Analizi". *Ermeni Araştırmaları Dergisi*, 61 (2018): 233-70. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/erma/issue/41310/480833>.
- Kocaoğlu, Serhat Sinan**, "Suçların Suçu: Soykırım". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 90 (2010): 139-63. <https://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2010-90-641>.

- Köprülü, Timuçin**, “Uluslararası ve Ulusal Ceza Hukukunda Soykırım Suçu”. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı Ceza ve Ceza Usul Hukuku Bilim Dalı, 2008.
- Lemkin, Raphael; Donna-Lee Frieze**, *Totally Unofficial: The Autobiography of Raphael Lemkin*. Yale University Press, 2017. <https://doi.org/10.12987/9780300188066>.
- Lozowick, Yaacov**, *Right to Exist A Moral Defense of Israels Wars*. New York: Anchor Books, 2003.
- M.I. “Hostilities in the Gaza Strip and Israel | Flash Update #137 - OCHA - Situation Report”. *Question of Palestine* (blog). Erişim 15 Mart 2024. <https://www.un.org/unispal/document/hostilities-in-the-gaza-strip-and-israel-flash-update-137-ocha-situation-report/>.
- Moses, A. Dirk**, “Fit for Purpose? The Concept of Genocide and Civilian Destruction”. İçinde *Genocide Key Themes*, editör Donald Bloxham ve A. Dirk Moses, 12-44. United Kingdom: Oxford University Press, 2022.
- Özkartal, Yusuf**, “Uluslararası Ceza Mahkemesi’nin Yargı Yetkisi Kapsamında Soykırım Suçu”. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2023.
- PRB. “The West Bank and Gaza: A Population Profile”. Erişim 15 Mart 2024. <https://www.prb.org/resources/the-west-bank-and-gaza-a-population-profile/>.
- Seymen Çakar, Ayşen**, “İnsanlığa Karşı Suçlar”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2012, 169-98. <https://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2013-103-1231>.
- Shindler, Colin**, *A History of Modern Israel*. 2. Baskı. New York: Cambridge University Press, 2013.
- “Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme”. Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı. Erişim 15 Mart 2024. https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2312020093827bm_11.pdf.
- Stone, Dan**, “Raphael Lemkin on the Holocaust”. *Journal of Genocide Research* 7, sy 4 (Aralık 2005): 539-50. <https://doi.org/10.1080/14623520500349985>.
- Szpak, Agnieszka**, “National, Ethnic, Racial, and Religious Groups Protected against Genocide in the Jurisprudence of the Ad Hoc International Criminal Tribunals”. *European Journal of International Law* 23, sy 1 (01 Şubat 2012): 155-73. <https://doi.org/10.1093/ejil/chs002>.
- Şare, Ersin**, “Soykırım Suçunda Özel Kast”. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi* 10, sy 2 (2020): 863-912. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1167719>.
- Şen, Elif Kardelen**, “Milletlerarası Hukukta ve Türk Ceza Hukuku’nda Soykırım Suçu”. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2018.
- the Guardian*. “Destruction of the Palestinian Cultural Heritage of Gaza – in Pictures”. 11 Ocak 2024, blm. World news. <https://www.theguardian.com/world/gallery/2024/jan/11/palestinian-cultural-heritage-gaza-destruction-in-pictures>.
- “War against Hamas in Gaza Is Act of Self-Defence, Israel Tells World Court | UN News”, 12 Ocak 2024. <https://news.un.org/en/story/2024/01/1145452>.

İSRAİL'İN FİLİSTİN'DEKİ UYGULAMALARININ SOYKIRIM SUÇU KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Osman Ahmet Kömürcü

ÖZET

Bu çalışmada bir uluslararası hukuk normu olan soykırım suçu ceza hukuku bakımından incelenmiş, İsrail'in Filistin'e yönelik gerçekleştirdiği ve çok büyük can kayıplarına neden olan operasyonlar ve İsrail'in Filistin'e yönelik uygulamış olduğu topyek n kuşatma Soykırım Suçunun  nlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Çalışma oluşturulurken soykırım suçuna ilişkin teorik bilgiler için yerli ve yabancı kaynaklara başvurulmuş, somut olaylara ilişkin yapılan yorumlarda ise BM yetkililerinin açıklamaları, sivil toplum örgütlerinin raporları ve ulusal ve uluslararası medyaya yansayan haberler referans alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Soykırım Suçu, İsrail, Filistin

GİRİŞ

Soykırım suçu, uluslararası hukukta en ağır suçlardan biri olarak kabul edilmektedir. Bu suç, belirli bir ulusal, etnik, ırksal veya dini grubun tamamen veya kısmen yok edilmesini amaçlayan eylemleri kapsamaktadır. Soykırımın kötülüğü, insanlığa karşı işlenmiş olmasından ve masum insanların yaşam haklarının elinden alınmasından kaynaklanmaktadır. Bunun yanı sıra, soykırım suçu toplulukların kültürel ve sosyal yapısını dağıtarak uzun vadeli zararlara yol açmaktadır.

Bu tür suçlamalar, sadece suçlanan ülke için değil, tüm dünya için ciddi sonuçlar doğurabilir. Soykırım suçlamaları, uluslararası toplumun müdahalesini gerektirebilir ve suçlanan ülkenin politik, ekonomik ve sosyal ilişkilerini derinden etkileyebilir. Ayrıca, soykırımın tanınması ve kınanması, mağdurlar için adaletin sağlanması ve gelecekte benzer olayların önlenmesi açısından da kritik öneme sahiptir. Bu nedenle, soykırım suçlamaları ciddiye alınmalı ve tarafsız bir şekilde araştırılmalıdır.

SONUÇ

İsrail Devleti'nin Filistin'e yönelik uygulamaları gerek Birleşmiş Milletler yetkililerinin açıklamaları gerek yayınlanan raporlar gerekse ulusal ve uluslararası medyaya yansıyan haberler ışığında ciddi derecede soykırım şüphesi taşıdığı ortadadır. Güney Afrika'nın Uluslararası Adalet Divanı'na başvurarak İsrail aleyhine açtığı soykırım davasının detaylarında bu duruma yönelik izler görülmektedir. Uluslararası Adalet Divanının İsrail'i bu suçtan mahkum etmesi ontolojik sebebi soykırım mağduriyeti olan İsrail devletinin uluslararası kamuoyundaki prestijini azaltacak ve belki de Filistin'e yönelik bir uluslararası müdahalenin önünü açacaktır.

KAYNAKÇA

- Mustafa Ruhan Erdem, Murat Önok ve Durmuş Tezcan, *"Uluslararası Ceza Hukuku"*, İstanbul: Seçkin Yayınları, 6.bs, 2021.
- Fred Grünfeld ve Alette Smeulers, *"International Crimes And Other Gross Human Rights Violations"* 2011.
- Nina H.B. Jørgensen, *"The Definition Of Genocide: Joining The Dots In The Light Of Recent Practice"*, International Criminal Law Review 1, 2001.
- Timuçin Köprülü, *"Uluslararası Ve Ulusal Ceza Hukukunda Soykırım Suçu"*, Doktora Tezi, 2008
- David Luban, *"İnsanlığa Karşı Suçların Kuramı"*, Tekin Yayınları, 2019
- Guenael Mettraux, *"International Crimes and ad hoc Tribunals"*, Oxford University Press, 2005.
- Nevzat Toroslu, *"Ceza Hukuku Genel Kısım"*, Ankara: Savaş Yayınları, Kasım 2006.
- Gerhard Werle, *"Principles of International Criminal Law"*, Lahey: T.M.C Asser Press, 2005.
- Jeremy Bowen, *"50. yılında 1967 Arap-İsrail Savaşı: Orta Doğu'yu sarsan 6 gün"* <https://web.archive.org/web/20170610071506/http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-40157650>
- BBC Türkçe, *"İsrail-Filistin sorunu: 1799'dan günümüze Filistin tarihi"* 15 Mayıs 2018, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-44128837>
- Uluslararası Af Örgütü, *"İsrail'in Apartheid Rejimi: Filistinlilere Yönelik Irksal Ayrımcılık ve İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar"* 2022, 22
- Anadolu Ajansı, *"İsrail'in Gazze'ye Düzenlediği Saldırılarda Öldürülenlerin Sayısı 24 bin 285'e Yükseldi"* 16.01.2024 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israilin-gazze-ye-duzenledigi-saldirilarda-oldurulenlerin-sayisi-24-bin-285e-yukseldi/>
- Abdel-Baqui, Omar, *"Israeli Air Force Says It Has Dropped 6,000 Bombs on Gaza"* The Wall Street Journal, 14 Ekim 2023

- Reuters, *"UN experts say Israel's strikes on Gaza amount to 'collective punishment'"* 12 Ekim 2023
- Martin Griffiths, Birleşmiş Milletler (BM) İnsani İşlerden Sorumlu Genel Sekreter Yardımcısı ve Acil Yardım Koordinatörü, <https://x.com/UNReliefChief/status/1768660985680650698>
- Anadolu Ajansı, *"BM Raportörü Lawlor, İsrail'in Gazze'de "insan haklarına karşı" savaş yürüttüğünü söyledi"* 15.03.2024, <https://www.trthaber.com/haber/dunya/bm-raportoru-lawlor-israilin-gazgede-insan-haklarina-karsi-savas-yuruttugunu-soyledi-844375.html>
- Oliver Slow, BBC News, *"Gaza 'soon without fuel, medicine and food' - Israel authorities"* <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67051292>
- Mehrnews, *"Birleşmiş Milletler: Gazze ablukası uluslararası hukukun ihlalidir"* <https://www.alef.ir/news/4020718105.html>
- Bekir Aydoğan, AA, *"İsrail, Mart Ayında Gazze'ye Giden İnsani Yardım Tırlarının  çte İkisine İzin Vermedi"* <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-mart-ayinda-gazze-ye-giden-insani-yardim-tirlarinin-ucte-ikisine-izin-vermedi/3164280>
- International Court Of Justice, No. 2024/3, 12 Jan 2024, *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide in the Gaza Strip* (South Africa v. Israel)

SOYKIRIM SUÇU'NUN ÇOCUK HAKLARINA ETKİSİ

Okan YARAT*

ÖZET

Soykırım suçu, ilk defa 1948 tarihli Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi ile düzenlenmiştir. Bu sözleşme soykırımı "ulusal, etnik, ırksal veya dini bir grubun tamamen veya kısmen yok edilmesi niyetiyle yapılan eylemler" olarak tanımlamaktadır.

Soykırım suçu, insanlığa karşı işlenen en ağır suçlardan biri olarak kabul edilmektedir. Soykırım sadece hedef alınan grup üzerinde değil, tüm insanlık üzerinde derin ve kalıcı etkilere sahiptir.

Maruz kalınan eylemlerden özellikle çocuklar etkilenmiştir. Bu durum onların hayatta kalma, gelişim ve korunma haklarını tehlikeye atmıştır. Soykırımın çocuklar üzerindeki etkisi; travma, aile kaybı, eğitim haklarının elinden alınması ve fiziksel zararlar şeklinde de kendini göstermektedir. Soykırımın etkilerinin önlenmesi ve cezalandırılması, çocukların korunması ve gelecek nesillerin refahını güvence altına almak açısından hayati öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Soykırım, Çocuk Hakları, Koruma, Soykırım Sözleşmesi, Tedbirler

ABSTRACT

The crime of genocide was first codified by the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide in 1948. This convention defines genocide as "acts committed with intent to destroy, in whole or in part, a national, ethnical, racial, or religious group."

The crime of genocide is considered one of the most serious crimes against humanity. Genocide not only affects the targeted group but also has profound and lasting effects on all of humanity.

* Hukuk Fakültesi Öğrencisi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Hukuk Fakültesi e-posta: okanyarat47@gmail.com

KAYNAKÇA

- Acehan, Selen, Ayşegül Bilen, M. Oğuzhan Ay, Müge Gülen, Akkan Avcı, Ferhat İçme,** “Çocuk İstismarı ve İhmalinin Değerlendirilmesi” *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi* 22, sy.4 (Aralık 2013): 591-614.
- Akar, Öz Lütfiye,** “Çocuk Hakları Bağlamında Çocuklarda Eğitim Hakkı”. Yüksek Lisans tezi, Çağ Üniversitesi,2023.
- Akyüz, Emine,** *Çocuk Hukuku Çocukların Hakları ve Korunması*, 8.Baskı, Ankara, 2021, Pegem Akademi.
- Alio, İmam Hissesin,** Uluslararası Öğrenci Sempozyumu Uluslararası İlişkiler Bildirme Kitabı-11, 1994 Ruanda Soykırımı ve Birleşmiş Milletler’in rolü, İstanbul, 2023: 104-112.
- Alpkaya, Gökçen.** “Bm’de Irksal Ayrımcılık Yasağı, Erken Uyarı ve Soykırım Suçunun Önlenmesi”. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi 66, sy.3 (Mart 2011): 1-27. https://doi.org/10.1501/Sbfter_0000002214
- Artuk, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen, A. Caner Yenidünya,** *Türk Ceza Kanunu Şerhi*, 2. Baskı, Ankara, 2014, Adalet Yayınları.
- Atatanır, Hicran,** “Türkiye’de Çocukların Eğitim Hakkı”. *Disiplinlerarası Çocuk Hakları Araştırmaları Dergisi* 3, sy.5 (2023): 50-63.
- Atle Dyregrov, Leila Gupta, Rolf Gjestad, Eugenie Mukanohele,** “Trauma exposure and psychological reactions to genocide among Rwandan children”, Vol. 13, No. 1, (2000).
- Avcı, Gökmen,** “Uluslararası Ceza Mahkemesi”. Yüksek Lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, 2012.
- Aydın, Gizem,** “Uluslararası Ceza Hukuku ve Ceza Yargılamalarında Soykırım Suçu”. Yüksek Lisans tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi,2023.
- Aydoşa, Damla,** “Çocuk Hakları Krizi: Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ve Uygulama Analizi”. Yüksek Lisans tezi, Ankara Üniversitesi, 2023.
- Balo, Yusuf Solmaz,** *Uluslararası İlkeler Işığında Çocuk Koruma Kanunu ve Uygulaması*, 2. Baskı, Ankara, 2009, Seçkin Yayıncılık.
- Başer, Selin.** “Ruanda Soykırımı’nın Uluslararası Hukuktaki Soykırım Tanımı Kapsamında Değerlendirilmesi”. *Güvenlik Stratejileri Dergisi* 18, sy. 41 (Nisan 2022): 225-56.
- Başer, Selin.** “Uluslararası Ceza Hukuku Bakımından Soykırım Suçunun Manevi Unsuru (Mens Rea) ve Manevi Unsurun Yorumlanmasına Dair Yaklaşımlar”. *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4, sy. 2 (Aralık 2022): 635-79. <https://doi.org/10.47136/asbuhfd.1172588>.
- Baybaba, Emine ve Ertürk, Emine Yurdakul.** “Sağlık Sistemindeki Çocukların Sağlık Hakları”. *Disiplinlerarası Çocuk Hakları Araştırma Dergisi* 2, sy.3: 63-73.
- Bekmezci, Hediye ve Özkan, Hava,** “Oyun ve oyuncağın çocuk sağlığına etkisi”, *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hast. Dergisi* 5 sy.2, (2015):81-87.
- Bianet Bağımsız İletişim Ağı. “Çocuk Koruma Kanunu”. Erişim 29 Şubat, 2024. <https://haberdecocuk.org/mevzuat/ulusal-mevzuat/cocuk-korumakanunu/#:~:text>

- Bilgin, Rıfat.** "Çatışma ve Şiddet Ortamında Büyüyen Çocuklar Sorunu". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 24, sy.1, (2016):135-152. <https://doi.org/10.18069/fusbed.51605>
- Chapman, Audrey R. Luca Brunelli, Lisa Forman, Joseph Kaempf,** "Promoting children's rights to health and well-being in the United States." *Lancet regional health. Americas* vol. 25 100577.
- Children Attacked". Erişim 26 Ocak, 2024, <https://www.hrw.org/reports/2003/rwanda0403/rwanda0403-03.htm#TopOfPage>
- Children During The Holocaust, Holocaust Encyclopedia. Erişim 26 Ocak, 2024. <https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/children-during-the-holocaust>
- Çalık, Tacettin.** "Birleşmiş Milletler Organlarının İnsan Hakları ile İlişkisi". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, sy. 4 (Temmuz 2016): 1091-1134. <https://doi.org/10.21492/inuhfd.239921>.
- Çınar, Fatih,** *Uluslararası Ceza Mahkemesinin Gelişimi Işığında Uluslararası Ceza Devanı, Çanakkale: Kazancı Hukuk Yayınları, 2004.*
- DEĞER, Ozan.** "Soykırım Suçu ve Devletin Sorumluluğu: Uluslararası Adalet Divanı'nın Bosna-Hersek V. Sırbistan-Karadağ Kararı". *Uluslararası İlişkiler Dergisi* 6, sy. 22 (Haziran 2009): 61-95.
- Değirmenci, Olgun,** "Uluslararası Ceza Mahkemelerinin Kararları Işığında Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Soykırım Suçu (Tck M. 76)", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 70, (2007): 50-111.
- Demirtaş, Zülfü** "Uluslararası Antlaşmalar Çerçevesinde Engellilerin Eğitim Hakkı", *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu 2, (Temmuz 2019): 39-59.*
- DEMİRTAŞ, Zülfü.** "Uluslararası Antlaşmalar Çerçevesinde Engellilerin Eğitim Hakkı". *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi* 2, (Temmuz 2019): 39-59.
- Derk Jan Van Der Linde,** "The Armenian Genocide Question & Legal Responsibility", *Review Of Armenian Studies* No. 24, (2011), 124-125.
- Durmuş, Tezcan, M. Ruhan Erdem, R. Murat Önok.** *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 17. Baskı, Ankara, 2019, Seçkin Yayıncılık.*
- Erbay,ERCÜMENT.** "Çocukların Katılım Hakkı Üzerine Bir Türkiye Değerlendirmesi", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 2, sy.1, (2013): 38-54.
- Erden, Gülsen ve Gürdil, Gönül,** "Savaş Yaşantılarının Ardından Çocuk ve Ergenlerde Gözlenen Travma Tepkileri ve Psiko-Sosyal Yardım Önerileri", *Türk Psikoloji Yazıları, (Aralık 2009), 12, sy.24: 1-13.*
- Eroğlu, Musa.** (2020). "Etnik Kimlik, Savaş ve Göç Olgularının Çocuklar ve Ergenler Üzerindeki Psikolojik Etkileri". *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi* 4, sy.1: 94-105. <https://doi.org/10.38015/sbyy.721964>.
- Gezgin, Nami,** "Sağlık Hakkı" Ve Sağlık Hizmetlerinin Sunumu". *Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi* 1, sy. 1, (2010) 44-52.
- Gözübüyük, Atilla Alp,** "Olağanüstü Durumlarda Çocuk Sağlığı". *Klinik ve Deneysel Araştırmalar Dergisi* 6, sy.3, (Eylül 2015).
- GÜÇLÜ, Sevinç.** "Çocukluk ve Çocukluğun Sosyolojisi Bağlamında Çocuk Hakları". *Sosyoloji Dergisi* özel sayı:1-22.

Hakeri, Hakan. "Çocukların Sağlık Hakkı". *İstanbul Barosu Dergisi* Özel Yayın, 23 Nisan, (Temmuz 2021):110-35.

https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2212020141836bm_01.pdf, Erişim 25 Şubat, 2024.

<https://www.anayasa.gov.tr/media/3680/avrupasosyalsarti.pdf>, Erişim 13 Mart, 2024.

https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_tur, Erişim 9 Şubat, 2024

<https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/9a3bfe74-cdc4-4ae4-b876-8cb1d7eeae05.pdf>, Erişim 28 Ocak, 2024.

Humanium. "The Right to Health", Erişim 7 Mart, 2024, <https://www.humanium.org/en/fundamental-rights-2/health/>.

Irmak Zeynep, Piyal Birgül. "Savaş ve silahlı çatışmalarda çocuk sağlığı" *Sağlık Akademisyenleri Dergisi* 10, sy.4 (2023): 689-695. <https://doi.org/10.52880/sagaka.derg.1292499>.

Işıktaş, Süheyla. "Uluslararası Hukukta Soykırım Suçu" Yüksek Lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, 2015.

İnan, Rabia Beyza. "Uluslararası Ceza Yargılamalarında İnsanlığa Karşı Suçlar ve Soykırım Suçu". *Eskişehir Barosu Dergisi* 8, sy. 1 (Mart 2023): 66-88.

Jacques Kabano, "Adalet Sisteminde Çocuk Hakları: Ruanda ve Türkiye". Yüksek Lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi, 2018.

Kamboçya 1975-1979, 13 Şubat, 2024, <https://www.ushmm.org/genocide-prevention/countries/cambodia/cambodia-1975>.

Kaplan, Fatih Halil. "Ruanda ve Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemeleri Kararlarında Soykırım Suçu". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 3 (Mart 2013): 106-29.

Kerimli, Keklik. "Soykırım, Modernite ve Karşı-Hafıza". Yüksek Lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara 2015.

Kobat, İsmet Baysan. "Ulusal ve Uluslararası Hukukta Çocuk Hakları Işığında Çocuk Suçluluğu ve Nedenleri". Yüksek Lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, 2009.

Koca, Mahmut ve Üzülmüş, İlhan. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınevi,2015.

Kocaoğlu, Serhat Sinan. "Suçların Suçu Soykırım". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 90, (Eylül/Ekim 2010):139-63.

Kol, Emre. "Türkiye'de Sağlık Reformlarının Sağlık Hakkı Açısından Değerlendirilmesi". *Sosyal Güvenlik Dergisi* 5, s.y1 (Ocak 2015):135-164.

KURT, Sevil. "Çocuk Haklarına İlişkin Temel Uluslararası Belgeler ve Türkiye Uygulaması". *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* 36 (Ağustos 2016). <https://doi.org/10.21560/spcd.28915>.

Lasting Wounds: Consequences of Genocide and War for Rwanda's Children, Human Rights Watch, Erişim 3 Mart 2024, <https://www.hrw.org/report/2003/04/03/lasting-wounds/consequences-genocide-and-war-rwandas-children>

Lauren C. Ng, Naftal Ahishakiye, Donald E. Miller ve Beth E. Meyerowitz, "Life After Genocide: Mental Health, Education, and Social Support of Orphaned Survivors". Erişim 11 Şubat, 2024, <https://econtent.hogrefe.com/doi/epdf/10.1037/ipp0000031>

- Modern Era Genocides, *The Genocide Education Project*, Erişim 26 Ocak, 2024 <https://genocideeducation.org/resources/modern-era-genocides/>
- Nişancı, Dilaver.** "Uluslararası Ceza Hukuku ve Türk Ceza Kanunu Düzenlemesinde Soykırım Suçu". *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi* 8, sy. 2 (2021):228-249.
- Öbaid, Ameen İkrām.** "Soykırım Suçu". Yüksek Lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, 2019.
- Önder, Orhan,** *Birleşmiş Milletler Ruanda İçin Uluslararası Ceza Mahkemesi*,1.Baskı, 2006. Ankara, Bilge Yayınevi.
- Özdemir Hayrunnisa ve Ruhi, Ahmet Cemal,** *Çocuk Hukuku ve Çocuk Hakları*,1.Baskı, 2016, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık.
- Özkan, Salih.** "Karşılaştırmalı Bir İnceleme: Roma Statüsü ve Türk Ceza Kanunu Çerçevesinde Soykırım Suçu". *Trabzon Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1, sy. 1 (Ekim 2023): 74-104.
- Özkartal, Yusuf.** Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Yargı Yetkisi Kapsamında Soykırım Suçu, Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi*, İstanbul, 2023.
- Parlar, Ali ve Hatipoğlu Muzaffer.** *Açıklamalı- Yeni İçtihatlarla 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu (76-150. Maddeler)*.2. cilt, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2010.
- Sağlam, Mehmet ve Neriman Aral.** "Tarihsel Süreç İçerisinde Çocuk ve Çocukluk Kavramları". *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*1, sy.2, 2016: 43-56.
- Saylan, Ayşegül.** "Soykırımı Giden Bir İç Savaş: Ruanda". *Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 5, sy. 1 (Haziran 2021): 29-48.
- Schabas, William A.** Çeviren: Gülay Arslan, *Uluslararası Ceza Mahkemesine giriş, 2. Baskı, 2004, Cambridge* Universty Press.
- Serap Özdemir,** "Savaşın Çocuklar Üzerindeki Etkileri, Sağlık ve Umut", *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi* 9, sy. 4 (2017): 322-8
- Sudworth, John,** If The Other Go I'll go: Inside China's Scheme to Transfer Uighurs into Work, BBB NEW 2021, Erişim 12 Şubat, 2024 <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-56250915>.
- Sur, Melda.** *Uluslararası Hukukun Esasları*,15. Baskı, 2021, İstanbul, Beta Yayıncılık.
- Süslü, Bilal.** "Soykırım Yasağı Normunun Yaşam Döngüsü: Aktörler, Motivasyonlar ve Mekanizmalar", *Uluslararası Suçlar ve Tarih / International Crimes and History* 24 (2023): 83-103.
- Şen, Ersan ve Malbeği, Erkam.** *Türk Ceza Kanunundaki Uluslararası Suçlar, 1.Baskı, 2011,* İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
- Şen, Ersan,** *Uluslararası Ceza Mahkemesi*, 1. Baskı, 2009, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şen, Furkan.** (2015). "Yaşam Hakkı: İdam, Kürtaj, Ötenazi ve Siyasal Sorumluluk". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2): 1-26.
- Tacir, Hamide,** Yaşama Hakkı Kapsamında Yaşamın Başlangıcı, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 19, sy.2 (özel sayı), 2013: 1301- 20.
- Telli, Kutay,** *Cezasızlık Olgusuna Karşı Uluslararası Ceza Mahkemesi*, 1. Baskı, 2015, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık.
- Tezcan, Durmuş, Erdem, M. Ruhan, Sancakdar, Önok, R. Murat.** *İnsan Hakları El Kitabı*, 1. Baskı, 2006, Ankara: Seçkin Yayınları.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. "Çocuk Hakları Konusunda Türkiye'de Yapılan Çalışmalar". Erişim 29 Şubat 2024, https://www.mfa.gov.tr/cocuk-haklari-konusunda-turkiye_de-yapilan-calismalar.tr.mfa.

Uğurlu, Zeynep ve Gülsen, İpek Aksoy. "Çocuk hakları ve Hukuk Bağlamında Çocukların İhmal ve İstismardan Korunması". *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Dergisi* 1, sy.1 (Haziran 2014):36-58.

Unicef Türkiye Milli Komitesi. "Sağlıklı Bir çocuk, Geleceğin Sağlıklı Yetişkini Demektir.", Erişim 7 Mart, 2024, <https://www.unicefturk.org/yazi/calismalarimiz-dunyada-saglik>

Uraz, Onur. "Uluslararası Adalet Divanı'nın Gambiya-Myanmar Davasında Soykırım Suçunun Tespiti Bakımından Karşılaşacağı Dört Temel Hukuki Soruna Dair Bir Değerlendirme". *Uluslararası Suçlar ve Tarih / International Crimes and History* 22(2021): 29-75.

Uygun, Oktay, *Devlet Teorisi*, Gözden Geçirilmiş 8.Baskı, 2021, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık.

Ünal, Merve. "Çocuk Gelişiminde Oyun Alanlarının Yeri ve Önemi". *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 10, sy. 2 (Ağustos 2009): 95-110.

Ünal, Şeref, *Uluslararası Hukuk Açısından Ermeni Sorunu*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2011.

Wikipedia. "Kamboçya Soykırımı" 13 Şubat 2024, https://tr.wikipedia.org/wiki/Kambo%C3%A7ya_Soyk%C4%B1r%C4%B1m%C4%B1.

Wikipedia, "Children in the Holocaust". Erişim 26 Ocak,2024, https://en.wikipedia.org/wiki/Children_in_the_Holocaust

Yazıroğlu, Fatma. "Doğu Türkistan Eğitim Kamplarında Çocuklar". Yetim Vakfı, Erişim 28/01/2024, <https://yetimvakfi.org.tr/dogu-turkistan-egitim-kamplarinda-cocuklar-tr-7475.html#:~:text>

Yılmaz, Saliha. "Uluslararası Hukukta Soykırım Suçu ve Ermeni Soykırımı İddiası: 100 Yılı Aşarken Türkiye'den Beklentiler ve Gerçekler" Yüksek Lisans tezi, Düzce Üniversitesi, 2017.

Yurtcan, Erdener, *Yeni Türk Ceza Kanunu ve Yorumu*. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayıncılık, 2006.

BİR İNSANLIK FACIASI SOYKIRIM SUÇUNUN HUKUKİ BELGELERDE DÜZENLENİŞİ VE İSRAİL'İN FİLİSTİNLİ SİVİL HALKA YÖNELİK EYLEMLERİNİN SOYKIRIM SUÇU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Recep SÜTCÜ¹

ÖZET

Suçların suçu olarak nitelendirilen soykırım, uluslararası hukuk literatüründe ilk defa II. Dünya Savaşı sonrası savaş suçularının bireysel cezai sorumluluk kapsamında yargılandığı Nürnberg Mahkemeleri sürecinde adından söz ettirmiştir. Sözcük, ilk olarak Polonyalı hukukçu Raphael Lemkin tarafından ortaya atılmıştır. Daha sonra soykırım kavramı, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 11 Aralık 1946 tarih ve 96(I) sayılı kararıyla suç olarak kabul edilmiş daha sonra 1948 tarihinde Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nde soykırım suçu kapsamlı olarak ele alınmıştır. Sözleşme, Devletlere soykırım yapmama, önleme ve sorumluları cezalandırma yükümlülüğü yüklemiştir. Bu gelişmelerden yaklaşık kırk sene geçmeden Avrupa'nın göbeğinde Bosna'da, Afrika'da yoğun ırkçılık sebebiyle Ruanda'da soykırım gerçekleşmiştir. Birleşmiş Milletler daha sonra *ad hoc* nitelikli Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Ruanda Uluslararası Ceza Mahkemesi'ni kurarak soykırım suçu faillerinin yargılanmasını sağlamıştır. Her iki Mahkeme de yargılamalarında kendi kuruluş Statülerine bağlı kalarak 1948 tarihli Soykırım Sözleşmesi'ni yorumlayarak uygulamaya çalışmışlardır. Tarihler 17 Haziran 1998'yi gösterdiğinde ise artık doğal hâkim ilkesini uygulamak, *ad hoc* nitelikli mahkemelerin sakıncalarını gidermek amacıyla daimî nitelikli Uluslararası Ceza Mahkemesi kurulmuştur. Mahkemenin kuruluş statüsü olan Roma Statüsü'nde 1948 tarihli Sözleşme'deki soykırım tanımı aynen korunmuş olup bunun yanında Mahkemenin yargı yetkisine dahil olan diğer insanlığa karşı suçlarla birlikte suçun özel görünüş biçimleri, cezai sorumluluğu kaldıran ya da azaltan nedenler, üst-ast ilişkisinde sorumluluk gibi ceza hukuku mekanizmaları

¹ Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Lisans, 4. Sınıf Öğrencisi.

KAYNAKÇA

- Acer, Yücel**, “İsrail’in Gazze’deki Suçları”, *Seta Analiz* 395, 2023
- Acer, Yücel**, “İsrail’e Karşı Soykırım Davası ve Yansımaları”, *Seta Perspektif* 386, 2024
- Aksar, Yusuf**, *Teoride ve Uygulamada Uluslararası Hukuk -II-*, 6. Basım, Seçkin, Ankara, 2021
- Alpyavuz, Tolgahan** “Soykırım Suçu”, *Journal of Naval Science and Engineering* 5, 2009, 50. pp. 49-61
- Artuk, M. Emin - Gökçen, Ahmet – Alşahin, M. Emin - Çakır, Kerim**, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15. Baskı, Ankara, Adalet, 2021
- Aydın, Hüseyin** “Askeri Hizmetlerin İfasında Suç Teşkil Eden Emri Yerine Getirenin Ceza Sorumluluğu”, *YBHD* 5, 2020/I, pp. 33-70
- Değerli, Saadet Kök**, “Uluslararası Teamül Hukuku Kurallarının Gelişiminde Uluslararası Yargı Kararlarının Rolü”, Doktora Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, 2020
- Değirmenci, Olgun**, “Uluslararası Ceza Mahkemelerinin Kararları Işığında Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Soykırım Suçu”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 70, 2007, pp. 50-111
- Duran, Batuhan**, Soykırım Suçunun Uluslararası Hukukta ve Yeni Türk Hukukunda Düzenlenişi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2007
- Elekdağ, Şükrü**, “Uluslararası Adalet Divanı’nın Kararı: Soykırım Hukukuna Önemli Bir Katkı, Uluslararası Suçlar: Bosna – Hersek Örneği”, *Avrasya Bir Vakfı, Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 2008, pp. 75-81.
- Elçin Ertuğrul, Ümmühan**, “Eski Yugoslavya için Uluslararası Ceza Mahkemesi”, *Kamu Hukuku Arşivi* 10, 2007, pp. 127-150
- Erkiner, Hakkı Hakan**, *Uluslararası Terörizme Karşı Meşru Müdafaa*, 3. Baskı, Ankara, Seçkin, 2022, 215-216.
- Erkiner, Hakkı Hakan**, “Uluslararası Hukukta İsnat Meselesi Bakımından Soykırım İddiaları ve Osmanlı Ermenileri Soykırım İddiası’nın Değerlendirilmesi,” *MÜHF-HAD* 27, 1, Haziran 2021, pp. 64-119
- Gökçen, Ahmet**, *Belgede Sahtecilik Suçları (m.204-2012)*, 5. Baskı Ankara, 2018
- Gökçen, Ahmet - Balcı, Murat**, *Kasten Öldürme, Kasten Yaralama, Organ ve Doku Ticareti Suçları*, 2. Baskı, Ankara, 2015
- Kadri, Sadakat**, *Sokrates’ten O. J. Simpson’a Yargılamanın Tarihi*, 2. Baskı, İstanbul, Kolektif Kitap yay., 2021
- Kaplan, Fatih Halil**, “Ruanda ve Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi Kararlarında Soykırım Suçu”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 3, 2013, pp.106-209
- Lemkin, Raphael**, *Axis Rule in Occupied Europe*, 1.Baskı, Washington, Rumford Press, 1944, pp.79-95
- Nişancı, Dilaver** “Uluslararası Ceza Hukuku ve Türk Ceza Kanunu Düzenlemesinde Soykırım Suçu”, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi* 2, 2021, 232. pp. 228-249

- Özkartal, Yusuf**, Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Yargı Yetkisi Kapsamında Soykırım Suçu, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2023
- Pazarcı, Hüseyin**, *Uluslararası Hukuk Dersleri*, İkinci Kitap, 9. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi, 2021
- Sönmez, Uğur** Uluslararası Ceza Mahkemesinin Yargı Yetkisinin İşleyişi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2014
- Şare, Ersin**, "Soykırım Suçundaki Özel Kast", *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2020, pp. 863-913
- Şen, Ersan**, *Uluslararası Ceza Mahkemesi*, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2009
- Toroslu, Nevzat**, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, 18. Baskı, Ankara, Savaş Yayınevi, 2012
- Yıldız, Özgür**, "II. Dünya Savaşına Genel Bir Bakış", *Journal of International Management and Social Researches* 6, sy. 12, 2019: 65. pp. 62-75
- tr.wikipedia.org/wiki/dosya:thegenocidewordbyraphaellemkin.ogv Erişim: 28 Şubat 2024
- https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocity-crimes/Doc.1_Convention%20on%20the%20Prevention%20and%20Punishment%20of%20the%20Crime%20of%20Genocide.pdf Erişim: 11 Mart 2024
- <https://www.ntv.com.tr/dunya/aksa-tufani-nedir-aksa-tufani-operasyonu-kim-tarafindan-baslatildi,MotpPFTbjE6zhpTC8P7eUg> Erişim: 14 Mart 2024
- <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-savunma-bakani-gallant-gazze-tamamen-abluka-alinacak/3012491> Erişim: 14/03/2024
- <https://setav.org/assets/uploads/2023/11/A395.pdf> Erişim: 01 Mart 2024
- <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israilin-saldirilarinda-gazze-seridinde-40-bin-konut-tamamen-yikildi/3046851> Erişim: 1 Mart 2024
- <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/11/gaza-destroying-civilian-housing-and-infrastructure-international-crime> Erişim: 1 Mart 2024
- <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-ordusu-beyaz-fosfor-iceren-bombalara-sahip-oldugunu-itiraf-etti/3079958> Erişim: 1 Mart 2024
- <https://www.trthaber.com/haber/dunya/sifa-hastanesinin-catisi-bombalandi-810390.html> Erişim: 01/03/2024
- https://www.ntv.com.tr/dunya/israilin-koklesen-iscal-politikasi-yasa-disi-yerlesimler,rbew2D2K_kK44zERsZglpw Erişim: 01/03/2024
- <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-israilin-gazzenin-kuzeyindeki-1-milyon-sivile-24-saat-tanimasi-dehset-verici/3018398> Erişim: 1 Mart 2024
- <https://www.aa.com.tr/tr/ayrimcilikhatti/ayrimcilik/israil-ordusu-gazze-yakit-girme-yecek/1817611> Erişim: 1 Mart 2024
- <https://www.trthaber.com/haber/dunya/guney-afrika-israile-soykirim-davasi-acti-824889.html> Erişim: 1 Mart 2024
- <https://www.setav.org/israile-karsi-soykirim-davasinda-onleyici-tedbir-karari/> Erişim: 1 Mart 2024

ULUSLARARASI HUKUKTA SOYKIRIM SUÇU (THE CRIME OF GENOCIDE IN INTERNATIONAL LAW)

*Muhammed AŞANTUĞRUL**

ÖZET

Soykırım suçu daha evvel adı konulmamış olsa da bir düşünce olarak var olmuş ve ilk olarak 1944 yılında resmi bir kullanım dahilinde olmasa da kimi eserlerde telaffuz edilmeye başlanmıştır. Soykırım suçu, ilk kez 11 Aralık 1946 tarihli Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 96(I) sayılı kararıyla resmen tanınmıştır. "Bu kararın ardından Birleşmiş Milletler'in ilgili organı, soykırımın önlenmesi ve cezalandırılmasına ilişkin sözleşmeyi hazırlamakla görevlendirilmiştir."¹ 9 Aralık 1948 tarihli Soykırım Suçlarının Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 96(I) sayılı kararına dayanılarak geliştirilen ve soykırım suçunun tanımlanması ve cezalandırılması için yasal dayanak görevi gören uluslararası hukuk sözleşmesidir. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 11 Aralık 1946 tarihli 260A(III) sayılı kararıyla onaylanmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi bu sözleşmeyi 23.03.1950 tarih ve 5630 sayılı kanun ile uygun bulmuş ve 31 Temmuz 1950'de Türkiye, Soykırım Suçlarının Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'ne taraf olmuştur. Adı geçen sözleşme, Soykırım Sözleşmesi, 12.01.1951 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu çalışmanın yapısı ve muhtevası şunları ihtiva etmektedir: (i) Soykırımın tanımı ve tarihçesi (ii) Soykırım suçunun hukuki dayanaklarının araştırılması ve soykırım suçu ile insanlığa karşı suçlar arasındaki ilişki (iii) Soykırım suçunun temel bileşenlerini ve hukuki unsurlarını belirlemek (iv) Soykırım iddiaları.

Anahtar Kelimeler: Soykırım, Soykırım Suçunun Unsurları, Uluslararası Ceza Hukuku, Uluslararası Suçlar, Birleşmiş Milletler.

* Öğrenci, İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Hukuk Bölümü, Beyazıt Kampüsü, Fatih/İSTANBUL, asantugrulmuhammed07@gmail.com, ORC-ID: 0009-0007-4718-9380

¹ Tolgahan Alpyavuz, Soykırım Suçu, (İstanbul: Journal of Naval Science and Engineering, 2009), 49.

SONUÇ

Sonuç olarak insanlık var olduğundan beridir tarih sürecinde birçok soykırım yapılmıştır. Yapılan bu soykırımların suç olarak nitelendirilebilmesi Lemkin'in *genocide* kavramını önermesi ve Birleşmiş Milletlerin bu kavram çerçevesinde bir uluslararası hukuk belgesi olan 9 Aralık 1948 tarihli Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'ni uluslararası kamuoyuna sunmasıyla mümkün olmuştur. Soykırım Sözleşmesi'nin var olması tek başına muhtevasının amacına ulaşabildiği manasına gelememektedir. Devletlerin ve yetkili kurum ve örgütlerin bunun amacına hizmet etmesi beklenmektedir. Soykırım Sözleşmesine rağmen 21. yüzyılda bile çeşitli soykırımlar ve sistematik insanlık suçları işlenmekte ve fakat dünya buna kayıtsız kalmaktadır. Bu problemin kaynağı hiç kuşkusuz değişmesi gerekli ve zorunlu olan uluslararası 'resmi' güç dengelerinin veya dengesizliğinin yerini yeni ve sağlıklı işleyebilen bir sisteme bırakmasıdır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Alpyavuz, Tolgahan**, Soykırım Suçu, *Journal of Naval Science and Engineering*, Sayı: 5, 2009, 49-61.
- Bantekas, Ilias; Nash, Susan**, *International Criminal Law*, İkinci Baskı, Londra, 2003.
- Başak, Cengiz**, *Uluslararası Ceza Mahkemeleri ve Uluslararası Suçlar*, Birinci Baskı, Ankara, 2003.
- Bauman, Zygmunt**, *Modernity and the Holocaust*, Birinci Baskı, Ithaca, 1989.
- Bayur, Yusuf Hikmet**, *Türk İnkılâbı Tarihi Cilt: III 1914-1918 Genel Savaşı*, Birinci Baskı, Ankara, 1991.
- Berberer, Halil Murat**, *Soykırım Suçu*, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana, 2007.
- Değirmenci, Olgun**, Uluslararası Ceza Mahkemelerinin Kararları Işığında Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Soykırım Suçu, *TBB Dergisi*, Sayı: 70, 2007.
- Dursun, Selman**, Türk Ceza Hukuku'nda Emrin İfasının Hukuki Niteliğinin Alman ve İtalyan Ceza Hukuku'yla Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XVIII, Y. 2014.
- Grassi, Fabio L.**, *A NEW HOMELAND: The Massacre of The Circassians, Their Exodus To The Ottoman Empire and Their Place In Modern Turkey*, İkinci Baskı, İstanbul, 2018.
- Hiltermann, Joost R. A.**, *Poisonous Affair: America, Iraq, and the Gassing of Halabja*, Birinci Baskı, New York, 2007.
- Horowitz, Irving Louis**, *Taking Lives: Genocide and State Power*, Beşinci Baskı, Oxford, 2001.

- Jones, Adam**, *Genocide: A Comprehensive Introduction*, Üçüncü Baskı, New York, 2016.
- Jørgensen, Nina H. B.**, Genocide as a Fact of Common Knowledge, *The International and Comparative Law Quarterly*, Sayı: 56, 2007, 885-898.
- Kittichaisaree, Kriangsak**, *International Criminal Law*, Birinci Baskı, Oxford, 2001.
- Kopel, David B.; Gallant, Paul; Eisen, Joanne D.**, The Human Right of Self Defense, *Journal of Public Law*, Sayı: 22, 2008.
- Kopel, David B.; Gallant, Paul; Eisen, Joanne D.**, Is Resisting Genocide A Human Right? *Notre Dame Law Review*, Sayı: 81, 2007.
- Kreß, Claus**, The Crime of Genocide Under International Law, *International Criminal Law Review*, Sayı: 6, 2006, 461-502.
- Lemkin, Raphael**, *Axis Rule in Occupied Europe: Laws of Occupation, Analysis of Government, Proposal for Redress*, İkinci Baskı, New Jersey, 2008.
- Madley, Benjamin**, *An American Genocide: The United States and the California Indian Catastrophe 1846-1873*, Birinci Baskı, New Haven, 2016.
- Obote-Adora, Alex**, Complicity in Genocide as Understood Through the ICTR Experience, *International Criminal Law Review*, Sayı: 22, 2002.
- Özden, Dimaze**, Çerkes Sürgünü'nün Uluslararası Hukukta Soykırım Suçu Kapsamında Değerlendirilmesi, *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 12, Sayı:1, 2022.
- Özkan, Salih**, Karşılaştırmalı Bir İnceleme: Roma Statüsü ve Türk Ceza Kanunu Çerçevesinde Soykırım Suçu, *Trabzon Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Sayı: 1, 2023.
- Schabas, William A.**, *Genocide in International Law*, İkinci Baskı, Cambridge, 2009
- Schaller, Dominik J.; Zimmerer, Jurgen**, *Late Ottoman Genocides: The Dissolution of the Ottoman Empire and Young Turkish Population and Extermination Policies*, Birinci Baskı, Oxford, 2009.
- Tagay, Sefik; Dogan, Ayhan; Catani, Claudia; Schnyder, Ulrich; Teufel, Martin**, The 2014 Yazidi Genocide and its Effect on Yazidi Diaspora, *The Lancet*, Sayı: 390, 2017.
- Tezcan, Durmuş; Erdem, Mustafa Ruhan; Önok, Rifat Murat**, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, Yirmi Birinci Baskı, İstanbul, 2023.
- Turhan, Faruk**, Yeni Türk Ceza Kanunu'na Göre Uluslararası Suçların Cezalandırılması, *Hukuki Perspektifler Dergisi*, Sayı 3, 2005.
- Turhan, Faruk**, Soykırım Suçunda Bir Grubu Tamamen veya Kısmen Yok Etme Amacı ve Ermeni Tehciri Olayı, *Hukuki Perspektifler Dergisi*, Sayı 9, 2006.
- Yılmaz, Alia**, *Uluslararası Ceza Hukuku El Kitabı*, Birinci Baskı, İstanbul, 2001.

Dr. Öğr. Üyesi F. Ayça İZMİRLİOĞLU

İŞ YARGILAMASINDA TANIK DELİLİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İş Yargılamasında Tanık Delili

F. Ayça İzmirlioğlu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3939

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 38 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Ağır, etin: “İş Hukukunda Normal Fazla alışma”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 87, S. 1, Y. 2013, s. 101-127.
- Akı, Murat: “Mobbing (Psikolojik Terör) Tanımı ve Türleri Türk ve Karşılařtırılmalđ Hukukta Yeri”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 21, Y. 2011, s. 86-99.
- Akın, Levent: “Takdiri İndirimin Fazla alışma Alacaklarına ve Gazetecinin Ücretine Etkisi”, Prof. Dr. Sarper Süzek’e Armağan I, İstanbul 2011, s.771-793.
- Akil, Cenk: Yargıtay Kararları Işığında Medeni Muhakeme Hukukunda Tanık Listesi, TBB Dergisi, S. 149, Y. 2020, s. 153-185.
- Akil, Cenk/ Ercan Özler, Meltem: “Tanıklık Beyanının Delil Değerinin Değerlendirilmesi Hakkında Bir İnceleme (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 25.02.2015 Tarihli Kararının Değerlendirilmesi)”, TAAD, Y. 9, S. 34, Y. 2018, s. 61-73.
- Akkan, Mine: “Medeni Usul Hukukunda Tanığa Soru Kağıdı Gönderilmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi”, C. 16, Y. 2015, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan Özel Sayı 2014, s. 555-609.
- Akkaya, Tolga: “İşçinin Kişilik Haklarının Korunması Bağlamında Cinsel veya Psikolojik Tacizden Kaynaklanan Uyuşmazlıklara İlişkin Medeni Usul Hukuku Sorunları”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Eylül 2013, Hukuk Fakültesi 20. Yıl Özel Sayısı, s. 67-90.
- Aktay, A. Nizametin/Arıcı, Kadir/Senyen-Kaplan, Emine Tuncay: İş Hukuku, Ankara 2013.
- Aktepe, Sezin: “İşe İade Davalarının Medeni Usul Hukuku İlkeleri Bakımından Değerlendirilmesi”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, Özel Sayı, Y. 2019, s. 63-101.
- Akyiğit, Ercan: İçtihatlı ve Açıklamalı 4857 Sayılı İş Kanunu şerhi, C. 2., B. 3, Ankara 2018.
- Akyiğit, Ercan: “Yeni İş Yasasında Normali Aşan alışmalar”, TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi, C. 19, S. 4, 2005, s. 1-26.
- Alp, Mustafa: “Fazla alışmaları Ücrete Dahil Eden Sözleşme Kayıtlarının Geçerliliği ve Denetimi”, alışma ve Toplum Dergisi, C. 68, S.1, Y. 2021, s. 11-44.

- Alpagut, Gülsevil: "İş Sözleşmesinin Esaslı Şartlarında Değişiklik ve Yargıtayın Konuya İlişkin Bir Kararının Düşündürdükleri", Çimento İşveren Dergisi, C. 18, S. 5, Y. Eylül 2004, s. 52-62.
- Arap, Erdal: "Hüküm Verilmeksizin Davanın Sona Ermesi Halleri ve Söz Konusu Hallerin Hizmet Tespiti Davaları Bakımından Değerlendirilmesi", Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, İstanbul 2011, s. 2485-2509.
- Arslan Ertürk, Arzu: "Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarı Taslağında Yer Alan Psikolojik Tacize İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi", Sicil İş Hukuku Dergisi, Eylül 2012.
- Arslan Ertürk, Arzu: "Gemi Adamlarına Ödenecek Fazla Çalışma Ücretinin Güncel Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi", Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 43, Y. 2020, s. 105-125. (Gemi Adamı)
- Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar, Ayvaz Sema/Hanağası, Emel: Medeni Usul Hukuku, 4. Baskı, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara 2018.
- Astarlı Muhittin: "Alman ve Türk Hukukunda Fazla Saatlerle Çalışma Ücretlerinin Asıl Ücrete Dahil Olduğuna İlişkin Sözleşme Hükümleri ve Geçerlilik Koşulları", Kamu-İş Dergisi, C. 9, S.4, 2008, s. 39-67.
- Astarlı, Muhittin: İş Hukukunda Çalışma Süreleri, 1. Basım, Turhan Kitabevi, Ankara 2008.
- Aydemir, Murteza: "İş Hukukunda Belgelerin İtibarsızlığı", Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 47, Y. 2022, s. 45-75. (Belgeler)
- Aydemir, Murteza: "Ücret Niteliğindeki İşçi Alacağı Davalarında Tanık Deliline Dayanılması", Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 43, Y. 2020, s. 77- 104.
- Aydınlı, İbrahim: Görünürdeki İşlemler Açısından Türk İş Hukukunda Alt İşveren İlişkisi ve Muvazaa Sorunu, Seçkin Yayınları, Ankara 2008.
- Aydoğdu Günalp, Ayşenur: Fazla Çalışmanın İspatı, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.
- Aykaç, Hande Bahar: İş Hukukunda Alt İşveren, Beta Yayınları, İstanbul 2011.
- Bakırcı, Kadriye: "İstihdamda Cinsiyetler Arası Eşitlik ve Mevzuatta ve Kamusal Politikalarda Yapılması Gereken Değişiklikler", Sicil İş Hukuku Dergisi, S.8, Y. 2007, s. 22-40.
- Başbuğ, Aydın: "Fazla Çalışma Ücreti Eksik Ödenen İşçinin Alacağı BK. m. 133'e Göre Sona Erer mi?", TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi, C. 17, S. 6, Kasım 2002- Şubat 2003, s. 53-58.
- Başözen, Ahmet: Medeni Usul Hukukunda İlk Görünüş İspatı, Ankara 2010.
- Başterzi, Süleyman: "Avukatla Bağitlanan Sözleşmenin Hukuki Niteliği, İş Sözleşmesinin Vekâlet ve Diğer İş Görme Sözleşmelerinden Ayrılması", Sicil İş Hukuku Dergisi, S.17, Y. 2010, s. 175-198.

- Baştürk, Faruk: “İş Sözleşmesinin Sendikal Nedenle Feshi ve İspat Sorunları”, Legal İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S. 22, Y. 2009.
- Baycık, Gaye: “İş İlişkisinin Kurulması, Hükümleri ve İşin Düzenlenmesi”, Yargıtay’ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Kararlarının Değerlendirilmesi 2016, Seminer Ankara, 01-02 Aralık 2017, İstanbul 2018, s. 7-356.
- Baycık, Gaye: “Çalışma Sürelerinde Güvenceli Esneklik Uygulamaları”, MÜHFAD, Prof. Dr. Ali Rıza Okur’a Armağan, C. 20, Özel Sayı, İstanbul 2014, s. 223-262.
- Baycık, Gaye: “16.04.2020 Tarihli ve 7244 sayılı Kanununun Muhtemel Uygulama Sorunları”, [http:// gayebaycık.av.tr/ blog-standard/](http://gayebaycık.av.tr/blog-standard/)
- Bayram, Fuat: “Sendikal Fesih Karinesi”, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S. 12, Y. 2006, s.1222-1248.
- Baysal, Ulaş: “İşverenin Eşit Davranma Borcu ve İş Sözleşmesinin Feshinde Uygulanması”, Legal İHSGHD, S. 25, Y. 2010, s. 59-99.
- Berberoğlu Yenipınar, Filiz: İş Hukukunda İşçilik Alacakları ve Tazminat Davaları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.
- Betin, Selma/ Ocak, Uğur: İşçilik Alacakları, Ankara 2020.
- Bilgiç, Hasan Basri: Medeni Usul Hukukunda Delillerin İleri Sürülmesi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2018.
- Bilgili, Abbas: Fazla Çalışmanın Tanıkla İspatı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.(İspat)
- Bilgili, Abbas: “İşveren Sorumluluk Sigortası”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 37, Y. 2017, s. 142-155. (Sorumluluk)
- Bilgili, Abbas: İş Hukuku Açısından İş Yerinde Cinsel Taciz, Karahan Kitabevi, Adana 2010.
- Birben, Erhan/Öktem, Sezgi: “İş Yargılamasının Medeni Usul Hukukuna Hâkim Olan İlkeler Bakımından Değerlendirilmesi”, Prof. Dr. Nuri Çelik’e Armağan, C. II, İstanbul 2001, s. 1076-1144.
- Bolayır, Nur: Hukuk Yargılamasında Delillerin Toplanmasında Tarafların ve Hâkimin Rolü, İstanbul 2014.
- Bolayır, Nur: “Medeni Usul Hukukunda İspat Hakkı ve İspat Hakkının Sınırları”, Prof. Dr. Ejder Yılmaz’a Armağan, C. 1, Ankara 2014, s. 553-585. (İspat Hakkı)
- Bozkurt, H. Argun: “İş Mahkemeleri ve Yargılama Yöntemi”, Ankara Barosu Dergisi, Y.68, S. 2, Y. 2010, s. 191-206. (İş Mahkemeleri)
- Bozkurt, H. Argun: İş Yargılaması Usul Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.

- Budak, Ali Cem/ Karaaslan, Varol: *Medenî Usul Hukuku*, Ankara 2018.
- Bulur, Alper: "6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümleri Uyarınca E-İspat, Prof. Dr. Erhan ADAL'a Armağan", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. 9 S. 1, Y. 2012, s. 779-798.
- Bulut, Ali: "İş Hukukunda Temerrüt İçin İhtarın Gerektiği Durumda Arabuluculuk Aşamasında Borçlunun Temerrüdü Hükümlerinin Uygulanabilirliği", *Sicil İş Hukuku Dergisi*, S. 47, Y. 2022, s. 117-130.
- Bulut, Mehmet: *Hizmet Sözleşmesiyle Çalışanlar ve İşverenler İçin Hizmet Tespit Davaları*, Ankara 2016.
- Caniklioğlu, Nurşen: "Sosyal Hukukta Ayrımcılık Olarak Değerlendirilebilecek Düzenlemeler ve Mağduriyetin Giderilmesi için Başvurulabilecek Yollar", *İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi 30. Yıl Armağanı*, Ankara 2006, s. 643-700.
- Caniklioğlu, Nurşen: "Hizmet Sözleşmesinin Genel Bir Değerlendirmesi", *Türk Borçlar Kanununun Hizmet Sözleşmesinin Kurulmasına Tarafların Hak ve Borçlarına İlişkin Hükümlerinin Genel Bir Değerlendirmesi*, *Çalışma Hayatı Açısından Yeni Borçlar Kanunu ve Ticaret Kanunu Semineri*, TİSK, İstanbul 2011.
- Centel, Tankut: "Türk Borçlar Kanunu'nda Genel Olarak İşçinin Kişiliğinin Korunması", *Sicil İş Hukuku Dergisi*, S. 24, Y. 2011, s. 13-18.
- Çakmak, İhsan: *Hizmet Tesbiti Davaları*, Ankara 2005.
- Çankaya, Osman Güven/Çil, Şahin: "4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Asıl İşveren Alt İşveren İlişkisi", *Sicil İş Hukuku Dergisi*, S. 3, Y. 2006, s. 54-80.
- Çelik, Nuri /Caniklioğlu, Nurşen/Canbolat, Talat/Özkaraca, Ercüment: *İş Hukuku Dersleri*, 36. Bası, İstanbul 2023.
- Çenberci, Mustafa: *İş Kanunu Şerhi*, Ankara 1978.
- Çil, Şahin: "4857 Sayılı İş Kanununa Göre Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma", *Çalışma ve Toplum Dergisi*, C. 3, S. 14, Y. 2007, s. 57-79. (Fazla Çalışma)
- Çil, Şahin: "6100 Sayılı HMK'ya Göre İş Yargısında İspat Yükü ve Deliller", *İÜFHM*, C.72, S. 2, Y. 2014, s. 87-102, (İspat Yükü).
- Çil, Şahin: "Yargıtay Kararlarına Göre İşçinin Ücreti", *Sicil İş Hukuku Dergisi*, S.15, Y. 2009, s. 70-88. (Ücret)
- Çil, Şahin: "6098 Sayılı Borçlar Kanunu Hükümleri Çerçevesinde İş Hukukunda İbra Sözleşmelerinin Geçerliliği", *Sicil İş Hukuku Dergisi*, S. 21, Y. 2011, s. 66-85. (İbra)
- Çil, Şahin: "Kıdem Tazminatı Hesabında Ücret", *Sicil İş Hukuku Dergisi*, S. 13, Y. 2009, s. 59-74. (Kıdem Tazminatı)

- Çil, Şahin: İş Hukuku Yargıtay İlke Kararları, 2011-2012 Yılları, Ankara 2012.
- Çil, Şahin: İş Hukuku Yargıtay İlke Kararları (2019-2021 Yılları), B. 8, Ankara 2021. (İlke Kararları)
- Değer Ermumcu, Senem/İzmirlioğlu, Ayça: "4857 Sayılı İş Kanunu Bakımından Yıllık Ücretli İzin Uygulaması ve Avans İzin", Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 44, Y. 2020, s. 96-117.
- Demir, Cuma Arif: Yargıtay Kararları Işığında Fazla Çalışmanın İspatı, İstanbul 2021.
- Demir, Fevzi: İş Hukuku ve Uygulaması, İzmir 2016.
- Demircioğlu, Murat: Sorularla 4857 Sayılı İş Yasası, İstanbul 2014.
- Demirtaş, Nevzer Sebla: "İş Hukukunda Delil Tespiti Yoluyla Tanık Dinletilmesi", Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 12, S. 1, Y. 2019, s. 36-45.
- Doğan, Sevil: "İş Hukukunda İşçinin Ara Dinlenmesi", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 26, S. 2, Y. Aralık 2020, s. 1179-1202.
- Doğan Yenisey, Kübra: "İş Kanununda Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasası", Çalışma ve Toplum, C. 4, S. 11, Y. 2006, s. 63-82.
- Doğan Yenisey, Kübra: "Eşit Davranma İlkesinin Uygulanmasında Metodoloji ve Orantılılık İlkesi", Legal İHSGHD, S.7, Y. 2005, s. 974-1003.
- Dündar Aravacık, Esra: "Deniz İş Hukuku'nda Fazla Çalışmaya İlişkin Sorunların Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi", DEÜHFD Prof. Dr. Şeref Ertas'a Armağan, C.19, 2017, s. 2057-2099.
- Ekin, Ali: "İş Hukuku Uygulamasında Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışmanın Hukuki Sonuçları", İstanbul Üniversitesi Hukuk Mecmuası, C. 74, S. 1, Y. 2016, s. 337-370.
- Ekmekçi, Ömer/Yiğit, Esra: Bireysel İş Hukuku Dersleri, B. 2, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2020.
- Ekmekçi, Ömer: "4857 sayılı İş Kanununda Postalar Halinde Çalışma ve Gece Çalışmasına İlişkin Usul ve Esaslar", Çimento İşveren Dergisi, C. 20, S.1, Ocak 2006, s. 48-55.
- Ekonomi, Münir: "4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Fazla Çalışma Kavramı", Kamu-İş Dergisi, C.7, S.3, Y. 2004, s. 1-14. (Fazla Çalışma)
- Ekonomi, Münir: Yargıtayın İş Hukukuna İlişkin 1999 Yılı Emsal Kararları, Ankara 2002. (Değerlendirme)

- Ekonomi, Münir: Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin 1997 Yılı Emsal Kararları, Ankara 2000.
- Engin, Murat: "Çalışma Koşullarında Esaslı Değişiklik ve Yeni İş Kanunu Tasarısı", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, S. 1-2, Y. 2003, s. 313-326.
- Ergin, Hediye: "Oldukça eski, fakat yeni ifade edilen bir olgu: İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing)", Prof. Dr. Ali Güzel'e Armağan, İstanbul 2010.
- Ergin, Hediye: "İşçinin İşyerinde Çalışan Diğer Bir İşçiye Sataşması Nedeniyle İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Feshi", Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 34, Y. 2015, s. 71-87.
- Ergin, Hediye: "İşyerinde Gönül İlişkisinin İş Sözleşmesinin Feshine Etkisi", Sicil İş Hukuku Dergisi, S.35, Y. 2016, s. 67-81.
- Erişir, Evrim: "Medeni Usul Hukukunda Tanık Listesi", İzmir Barosu Dergisi, S.1, Y. 2007/1, s. 173-216.
- Ermumcu, Senem: "Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Hizmet Tespitinde Prime Esas Kazançların İspatı", Çalışma ve Toplum Dergisi, C. 2, Y. 2021, s. 898-928.
- Ertan, Emre: "İşçinin İşe Geç Gelmesinin Hukuki Sonuçları", Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 35, Y. 2016, s. 99-112.
- Ertan, Emre/ Arda Biczaz, Fatma: "İş Hukukunda Organik Bağ Kavramı", Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 37, Y. 2017, s. 102-113.
- Ertanhan, Mesut: Medeni Yargılama Hukukunda Tanık ve Tanıklık, Ankara, Seçkin Yayınları, 2005.
- Ertürk, Şükran: "İş Sözleşmesinin E-Posta veya Kısa Mesaj (SMS) ile Feshi", Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 36, Y. 2016, s. 33-40.
- Ertürk, Şükran/Gürsel, İlke: "İş Hukukunda Eşit Davranma İlkesi", Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, İstanbul 2011, s. 425-458.
- Eyrenci, Öner: "Yargıtay Kararları Işığında Fazla Saatlerle Çalışmanın Saptanması", Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan I, İstanbul 2011, s. 459-473.
- Eyrenci, Öner/Taşkent, Savaş /Ulucan, Devrim: Bireysel İş Hukuku, İstanbul 2019.
- Gökçek Karaca, Nuray: "Basın İş Kanunu'na Göre İş Süresi ve Fazla Çalışma", Kamu-İş Dergisi, C. 7, S. 2, Y. 2003, <https://www.tuhis.org.tr/pdf/7224.pdf>, s. 2-10.
- Göksel, Merve: "Fazla Çalışmanın İspatı", Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi S. 23, Y. 2009, s. 1013-1034.
- Göksu, Mustafa: "6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Senetle İspat Kuralı ve Bunların İstisnaları, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, S.1, Y. 2011.

- Göktaş, Seracettin: “Yargıtay Uygulamasına Göre Hafta Tatili”, Sicil İş Hukuku Dergisi, C. II, S. 30, Y. 2013, s. 43-49.
- Göktaş, Seracettin: “İşçinin Günlük Dinlenme Hakkı ve Yargıtay Uygulaması”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 28, Y. 2012, s. 42-56.
- Görgün, L. Şanal/ Börü, Levent/ Toraman, Barış/ Kodakoğlu, Mehmet: Medenî Usûl Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2015.
- Güleşçi, Yusuf: “İşverenin İş kazası ve Meslek Hastalıklarını Kayıt ve Bildirim Yükümlülüğü”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 32, Y. 2014, s. 152-169.
- Gülmez, Mesut: “İnsan Haklarında Ayrımcılık Yasaklı Eşitlik İlkesi: Ayrık Düşünceler”, Çalışma ve Toplum Dergisi, C. 2, Y. 2010, s. 217-265.
- Günay, Cevdet İlhan: İş Kanunu Şerhi, C. 2, Ankara 2005.
- Günay Cevdet İlhan: “Hukuki Yönden Fazla Çalışma”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 30, Y. 2013, s. 24-36. (Fazla Çalışma)
- Güner, M. Deniz: “Gemiadamlarının Çalışma Süreleri”, Çimento İşveren Dergisi, C.15, S.6, Y. 2001, <https://ceis.org.tr/wp-content/uploads/2019/10/2001kasim.pdf> s. 7-29.
- Güneş, Volkan/Tahiroğlu, Fatih: “Hizmet Tespit Davasından Feragat Üzerine Değerlendirmeler”, Sosyal Sigorta Hukuku İncelemeleri, I, Ankara 2022, s. 213-239.
- Güven, Ercan/Aydın, Ufuk: Bireysel İş Hukuku, 6. Baskı, Nisan Kitabevi, Eskişehir 2020.
- Güzel, Ali: “İş Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Sonuçları (Eleştirel Bir Yaklaşım)”, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Akademik Forumu, Legal Yayıncılık, İstanbul 2014.
- İren, Ertan: “İşverenin İşçisini Başka Bir İşyerine Nakil Yetkisini İş Sözleşmesiyle Saklı Tutmasına İlişkin Yargıtay Kararı İncelemesi”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S.19, Y. 2010, s. 74-87.
- Kabakçı, Mahmut: “Karayolu Taşımacılığında Şoförlere Sefer Başına Yapılan Ödemelerin Hukuki Niteliği”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 40, Y. 2018, s. 38-47.
- Kamercan, Fatih: “Medenî Usûl Hukukunda Tanık ve Tanıklık”, Ankara Barosu Dergisi, Ekim 2018, s. 151-191.
- Kandemir, Murat/Yardımcıoğlu, Didem: “İş Hukukunda Eşitlik İlkesi”, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 30-31, Y. 2014, s. 1-44.
- Kar, Bektaş: “İş Yargılamasına Hâkim Olan İlkeler”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.15, Özel S., Y. 2013, s. 869-882.

- Kar, Bektaş: İş Güvencesi ve Uygulaması, B. 2, Yetkin Yayınları, Ankara 2011.
- Kar, Bektaş: İş Yargılaması Usulü, B. 2, Yetkin Yayınları, Ankara 2019.
- Karacan Çetin, Hatice: Fazla Çalışma, Seçkin Yayınları, Ankara 2015.
- Karahacıoğlu, Ali Haydar/ Parlar Aynur: İspat ve Deliller, Bilge Yayınevi, Ankara, 2014.
- Karamercan, Fatih: “Medeni Usul Hukukunda Tanık ve Tanıklık”, Ankara Barosu Dergisi, C. 76, S. 3, Y. 2018, s. 151-191.
- Karslı, Abdurrahim: Medeni Muhakeme Hukuku, 4. Baskı, İstanbul 2014.
- Kayırgan, Hasan: “Yargı Kararları Işığında Yıllık Ücretli İzin Hakkı”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.4, S.2, Y. 2021, s. 577-596.
- Kemer, Nurten: İş Yargılamasında İspat ve Deliller, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- Keser, Hakan: “İşçi Davranışları Kapsamında İş Sözleşmesinin Özel Hayat, Aile Hayatı ve Cinsel Yönelimler Sebebi ile İşverence Feshedilmesi”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 37, Y. 2017, s. 9-32. (Özel Hayat)
- Keser, Hakan: “6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Kapsamında İbraname Uygulamaları”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 32, Y. 2014, s. 132-151.
- Keser, Hakan: “4857 Sayılı İş Kanunu ve 2821 Sayılı SK’nun 31 İnci Maddesi Kapsamında İş Uyuşmazlıklarında Tarafların İspat Yükümlülükleri”, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, S. 50, Y. 2010, s. 661-734. (İspat)
- Koç, Evren: “İş Mahkemesinde Yargılama Usulünün Özellikleri, Özel Mahkemeler ve Özel Mahkemelerdeki Yargılama Usulü”, MİHBİR XVII. Antalya Toplantısı 4-5 Ekim 2019, Ankara 2021, s. 337-364.
- Konuralp, Halûk: Medenî Usul Hukukunda İspat Kurallarının Zorlanan Sınırları, Yetkin Yayınları, Ankara 2009.
- Köroğlu, Anıl/ Fatih Tahiroğlu: “Medenî Usûl Hukukunda Tanık Delilinden Vazgeçme”, Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 1, Y. 2020, s. 221-248.
- Köseoğlu, Ali Cengiz: “Eğitim Amaçlı Düzenlenen Toplantıların Fazla Çalışma Olarak Kabul Edilmemesi, Fazla Çalışma Süresinin Hesaplanması”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 13, Y. 2009, s. 117-125.
- Köseoğlu, Ali Cengiz/Kabul, Sibel, “4857 Sayılı İş Kanunu Bağlamında Çalışma Süresinin Aşılması: Fazla Çalışma”, İÜHFİM, C. LXXII, S. 2, Y. 2014.
- Kulaç, Cansu: “İş Sözleşmesinin İkale İle Sona Ermesi”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 2, Y. 2023, s. 383-413.
- Kuru, Baki: Hukuk Muhakemeleri Usulü, C. I-VI, İstanbul 2001.

- Kuru, Baki: Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı. 2. Baskı. Ankara: Yetkin, 2018.
- Kuru, Baki/Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder: Medeni Usul Hukuku, B. 22, Ankara 2011.
- Makas, Recep: “Yargıtay Kararları Işığında İşçinin Alkol veya Uyuşturucu Madde Kullanma Yasağına Aykırı Davranması ve İş Sözleşmesinin Feshi”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 47, Y. 2022, s. 76-97.
- Manav Özdemir, Eda: “İş Mahkemelerinin İşleyişi ve Bireysel İş Uyuşmazlıklarının Alternatif Çözüm Yöntemleri”, Çalışma ve Toplum Dergisi, 2015/4.
- Melekoğlu Keser, Burcu: İş Hukukunda Fazla Çalışma, Seçkin Yayınları, Ankara 2018.
- Meriç, Nedim: “Türk ve Alman Hukukunda Tanık İfadesinin Değerlendirilmesi”, MİHDER, S. 1, Y. 2005, s. 89-121.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi/Astarlı, Muhittin: İş Hukuku, B. 4, Turan Kitabevi, Ankara 2011.
- Mutlay, Faruk Barış: “Çalışma Sürelerine İlişkin Düzenlemeler ve Yargıtay Kararları Doğrultusunda 24 Saat Çalışma”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 42, Y. 2019, s. 60-90.
- Muşul, Timuçin: Medeni Usul Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2012.
- Mülayim, Baki Oğuz: “Fazla Çalışmanın İspatlanması”, İş ve Hayat Dergisi, C. 5, S. 9, Y. 2019, s. 130-61.
- Mülayim, Baki Oğuz/ Kayık Aydınalp, Aslı: “Fazla Çalışma Ücretinin Hesaplanması”, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 2, Y. 2019, s. 412-451.
- Namlı, Mert: “İş Uyuşmazlıkları ve İstinaf”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S.36, Y. 2016, s. 119-147.
- Narmanlıoğlu, Ünal: İş Hukuku, Ferdi İş İlişkileri I, İstanbul 2014.
- Narmanlıoğlu, Ünal: “İş Kanunu’na Göre Fazla Çalışma ve Karşılığı”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 17, Y. Mart 2010, s. 27-44.(Fazla Çalışma)
- Ocak, Uğur: İşçilik Alacakları, Ankara 2015.
- Ocak, Uğur: Fazla Çalışma, Gaziantep 2018.
- Odaman, Serkan: Esneklik Prensibi Çerçevesinde Yargıtay Kararları Işığında Türk İş Hukukunda Çalışma Süreleri ve Yöntemleri, İstanbul 2013.
- Oğuz, Özgür/Doğan, Özge: “Türk İş Mahkemelerinde Yargılama Usulü”, TBB Dergisi, S. 127, Y. 2016, s. 299-316.
- Okur, Zeki: “İş Sözleşmesinin Sendikal Nedenlerle Feshi İddiasında İspat Yükü”, A. Can Tuncay’a Armağan, İstanbul 2005. (İspat Yükü)

- Okur, Zeki: “İş Uyuşmazlıklarında İşçi Lehine İspat Kolaylığı”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Mecmuası, C. 74, S. 1, Y. 2016, s. 587-600.
- Orhan Ümit/Bingöl, Serkan: “İş Yargısında Tanık Delili”, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, C. 18, S. 70, Y. 2021, s. 601-622.
- Özcan, Durmuş/Özcan, Gamze: İş Davaları, Ankara 2018.
- Özdemir, Erdem: “Fazla Çalışmaya İlişkin Güncel Yargıtay Kararları ve Değerlendirilmesi”, Sicil İş Hukuku Dergisi, C. IV, S. 12, Y. 2008, s. 80-95. (Fazla Çalışma)
- Özdemir, Erdemir: “Gerçek Ücretin İspatında Yazılı Belge Arayan İçtihadın Sonu Yakın Gibi Görünüyor”, LinkedIn kişisel sayfası, www.linkedin.com.
- Özdemir, Erdem: “İşyerinde Cinsel Taciz”, Çalışma ve Toplum Dergisi, C. 11, S. 4. Y. 2006, 83-96. (Taciz)
- Özdemir, Erdem: İş Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklarda İspat Yükü ve Araçları, İstanbul 2006.
- Özek, Çetin: “Basın Hukukumuzda Göre Fikir İşçileri ile İşverenler Arasındaki Hukukî Münasebet”, İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.XXVIII, S.11, Y.1962, s. 60-99.
- Özekes, Muhammet: “HMK Bakımından Dava Dilekçesinde Eksiklik Halinde Yapılması Gereken İşlemler”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.16, Y. 2015, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan Özel Sayı 2014, s. 263-300.
- Özer, Hatice Duygu: “Çalışma Saatlerini Kendi Belirleyen İşçi Fazla Çalışma Ücretine Hak Kazanır mı?”, Çalışma ve Toplum Dergisi, Karar İncelemesi, S. 14, s. 143-156.
- Özkaraca Ercüment: “Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın İş Sözleşmelerinde Uygulama Alanı”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 25, S. 1, Y. Haziran 2019, s. 185-202.
- Özkaraca, Ercüment/ Akkaya, Merve: “Hak Sahiplerinin Hizmet Tespit Davası Açma Süresi”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 48, Y. 2022, s. 50-73.
- Özkaya Ferendeci, H. Özden: “Yeni Hukuk Muhakemeleri Kanunu’ndaki Belge Terimi ve İspat Hukukundaki Yeri”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, Y. 2015, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan Özel Sayı 2014, s. 813-830.
- Özraşit, Ticen: Türk, İngiliz ve K.K.T.C. Medeni Usul Hukuklarında Deliller ve Delillerin Toplanması İlişkin Temel Kavramlar ile Güncel Sorunlar, Oniki levha Yayıncılık, İstanbul 2017.
- Öztürk, Özge: “Deniz İş Hukukunda Fazla Çalışmanın Esasları”, İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.5, S. 2, Y. 2019, s. 209-238.

- Pekcanitez, Hakan/ Özeker, Muhammet/Akkan, Mine/Taş Korkmaz, Hülya: Medeni Usul Hukuku, C. II, İstanbul 2017. (Pekcanitez Usul)
- Pekcanitez, Hakan: Medeni Usul Hukukunda Fer'i Müdahale, Deü Yayınları, Ankara 1992.
- Postacıoğlu, İlhan E./ Altay, Sümer: Medeni Usul Hukuku Dersleri, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015.
- Saraç, Coşkun: "Gaiplik Kararı, İş Kazası Kavramı Açısından Ölüm ve Gaiplik ile Sigortalıca Yürütülen İş Arasında Uygun İlliyet İlişkisi", Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 16, Y. 2009, s. 214-219. (Gaiplik)
- Saraç, Coşkun: "Sigortalı Hizmetlerin Hükmen Tespiti", Osman Güven Çankaya'ya Armağan, Ankara, Kamu-İş Dergisi, s.451-488.
- Savaş Kutsal, Burcu Fatma: "Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Hükümleri Doğrultusunda İşyerinde Psikolojik Taciz", Kübra Doğan Yenisey ve Seda Güneş Emrağ (ed.), İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar, İstanbul 2017.
- Savaş Kutsal, Burcu: "Yargıtay Kararları Işığında İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing)", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, (Prof. Dr. Fevzi Şahlanan'a Armağan), C. I, Özel Sayı, 2016, s. 617-643.
- Senyen Kaplan, Emine Tuncay: Bireysel İş Hukuku, Ankara 2015.
- Sevimli, K. Ahmet: "Türk Borçlar Kanunu m.417 ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Işığında Genel Olarak İşçinin Kişiliğinin Korunması", Çalışma ve Toplum, C. 36, S. 1, Y. 2013, s. 107-148.
- Songu, Sezgi Öktem: "Bir Haklı Fesih Sebebi Olarak "Sataşma", Sicil İş Hukuku Dergisi, S.39, Y. 2018, s. 113-145.
- Soyer, M. Polat: "Yeni Düzenlemeler Karşısında Fazla Saatlerle Çalışmaya İlişkin Bazı Düşünceler", Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S. 3, Y. 2004, s. 797-808.
- Sözer, Ali Nazım: "Ücret Ödeme Yükümlülüğünün Belgelenmesi Alternatif Yöntemler", Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S. 51, Y. 2016, s. 1345-1383.
- Sur, Melda: "İş İlişkisinde Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı", Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 37, Y. 2017, s. 33-51.
- Sümer, Haluk Hadi: İş Hukuku, Ankara 2018.
- Sümer, Haluk Hadi/Kayırgan, Hasan: İşçilik Alacakları ve Hesaplamaları, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Süzek, Sarper: İş Hukuku, 21. Baskı, İstanbul 2021.

- Süzek, Sarper: “Türk İş Hukukunda İşveren”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 17, Y. 2010, s. 17-26.
- Şahlanan Fevzi: “İş Yargılaması”, İHFM, C. 42, S.1-4, Y. 1976, s. 377-421.
- Şahlanan, Fevzi: “Deniz İş Hukukunda İş Süresi, Fazla Çalışma, Yıllık İzin ve Hafta Tatiline İlişkin Sorunlar”, TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi, C. II. S. 7, Y. 1998, s. 11-16. (Deniz İş)
- Şakar, Müjdat: “Fazla Çalışma ve Fazla Çalışma Sorunları”, Yaklaşım Dergisi, S. 128, Y. 2006, <http://www.muhasibetr.com/makaleler/027>
- Şakar, Müjdat: İş Hukuku Uygulaması, B. 11, Beta Yayınları, İstanbul 2016.
- Şen, Murat: “Fesihle Yeni İş Arama İzni”, AÜHFD, C. X, S.1-2, 2006, s. 277-314.
- Şen Murat: Geçerli Fesih Nedeni Olarak Ücrete Sık Sık Haciz Konulması (Yargıtay 9. Hukuk Dairesi’nin Bir Kararı Çerçevesinde), Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 13, Y. 2009, s. 101-116.
- Şen, Murat: “Yargıtay Kararları Işığında Süreli İşveren İşçinin Talebi Olmaksızın Yeni İş Arama İzni Kullandırmak Zorunda Mıdır? (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 15.04.2021 Tarihli Kararı’nın Değerlendirilmesi)”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 46, Y. 2021, s. 134-157.
- Şen, Sabahattin: “Psikolojik Taciz ve İş Kanunu Boyutu”, Çimento İşveren Dergisi, No: 5, Eylül 2009.
- Şua, İbrahim Halil: Karayolu Taşımacılık Sektöründe Karşılaşılan İş Hukuku Sorunları, İstanbul 2016.
- Tanrıver, Süha: Medenî Usûl Hukuku, Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması, C. I, Yetkin Yayınları, Ankara 2016.
- Taşkent, Savaş/Mutlay, Faruk Barış/Sarıbay Öztürk, Gizem: Son Değişikliklerle Açıklamalı İçtihatlı 4857 Sayılı İş Kanunu, B. 5, İstanbul 2011.
- Taşkent, Savaş: Açıklamalı-İçtihatlı 4857 Sayılı İş Kanunu ve İlgili Yönetmelikler, İstanbul 2018.
- Taşkın, Ahmet: “Mobbing Davalarında İspat Sorunu”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XX, S. 2, Y. 2016, s. 391-437.
- Tekinalp, Gülören/Tekinalp, Ünal: “Perdeyi Kaldırma Teorisi”, Reha Poroy’a Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul 1995, s. 387-404.
- Teomete Yalabık, Fulya: İngiliz ve Amerikan Hukuklarında Vakıaların Getirilmesi ile Delillerin Toplanması Hâkimin Rolü ve Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi, 1. Baskı, İstanbul 2016.
- Terzi, Ali Kemal: “Fazla Çalışmanın Tespitinde Tanıkların Önemi”, Legal İHSGHD, S. 52, 2016, s. 2081-2086.

- Terzioğlu, Ahmet: Sendikal Nedenle Fesih, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2007.
- Tiryaki, Hamit: İşe İade Davalarında Geçerli ve Geçersiz Nedenler, Bilgi Yayıncılık, Ankara 2017.
- Topçu, Umut: Bilirkişi Raporları ve Yargıtay Kararları Işığında Hizmet Tespit Davaları, Adalet Yayınevi, B. 3, Ankara 2017.
- Toraman, Barış: “Medeni Usul Hukukunda İspat Hakkına Dair Bazı Tespit ve Değerlendirmeler”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, Y. 2015, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan Özel Sayı 2014, s.1483-1523.
- Tulukçu, Nezihe Binnur: “Ara Dinlenmesinde Yapılan Çalışmanın Ücretlendirilmesi”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 27, Y. 2012, s. 93-103.
- Tuncay, Can: “ILO Normları Işığında Gemi Adamının Çalışma ve Dinlenme Süreleri”, Prof. Dr. Devrim Ulucan’a Armağan, İstanbul 2008.
- Tuncay, Can/Ekmekçi, Ömer: Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, İstanbul 2021.
- Tunçomağ Kenan/Centel, Tankut: İş Hukukunun Esasları, B. 7, İstanbul 2015.
- Turan, Mehmet: “Tanık Listesi Sunulması”, TAAD, S. 49. Y. 2022, s. 289-322.
- Ugan Çatalkaya, Deniz: “İş Hukukunda Eşitlik İlkesinin İki Bileşeni: İşverenin Dar Anlamda Eşit Davranma Borcu ve Ayrım Yasağı”, Çalışma ve Toplum Dergisi, C. 2, S. 69, Y. 2021, s. 859-898. (Eşitlik)
- Ugan Çatalkaya, Deniz: “İş Sözleşmesinin Geçerli Nedenle Feshinden Sonra Yapılan Sulh Sözleşmesi ve Yargıtayın Konuya İlişkin Kararının Değerlendirilmesi”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 1, Y. 2014, s. 457-467.
- Ulucan, Devrim: “İş Hukukunda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 74, Y. 2016, s. 753-760.
- Umar, Bilge: Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Ankara 2011.
- Uşan, Fatih: “4857 Sayılı İş Yasasının 22. Maddesi Çerçevesinde Değişiklik Feshi, Çalışma Şartlarında Esaslı Değişiklik ve Uygulama Sorunları”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 9, Y. Temmuz 2007, s. 211-271.
- Uşan, Fatih M.: “4857 Sayılı İş Yasasının 22. Maddesi Çerçevesinde Değişiklik Feshi, Çalışma Şartlarında Esaslı Değişiklik ve Uygulama Sorunları”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, Özel Sayı, 2007, s. 211-271.
- Ünal, Canan: “Karşılaştırmalı Hukuk Işığında İşyerinde Psikolojik Tacizin İşverenin İşçinin Kişiliğini Koruma ve Eşit Davranma Borcu Kapsamında Değerlendirilmesi”, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S. 37, Y. 2013, s. 15-73.

- Ürcan, Gülümden: “Bireysel İş uyuşmazlıklarında Senetle İspat”, 75 Yaşgünü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, TBB, Ankara 2004, s.767-815.
- Üstündağ, Saim: Medeni Yargılama Hukuku, B. 7, İstanbul 2000.
- Yıldız, Gaye Burcu: “Fazla Çalışmanın İspatı”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 25, Y. Mart 2012, s. 113-120.
- Yıldız, Gaye Burcu: İşverenin Eşit İşlem Yapma Borcu, Yetkin Yayınları, Ankara 2008.
- Yılmaz, Ejder: Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, C. 3, Ankara 2021.
- Yılmaz, Halil: “İş Yargılamasının Gösterdiği Özellikler”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 18, Y. 2010, s. 70-85.
- Yuvalı, Ertuğrul/Kantarıcı, Nihan Gizem: “Kamu Kurumlarındaki Fazla Çalışmaların Yazılı (Resmi) Kayıtlarla İspat Zorunluluğu Hakkında Yargıtay Karar Tahlili”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 41, Y. 2019, s. 245-259.
- Yücel, Merve: “Hizmet Tespit Davasının Yargılama Usulü Genel Bilgiler”, İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 2, Y. Aralık 2016, s. 75-111.

Hakan HAKERİ

Yener ÜNVER

CEZA MUHAKEMESİ HUKUKU

TEMEL BİLGİLER

Hâkimlik, KPSS ve Diğer Meslek Sınavları
Ceza Muhakemesi Hukuku Soruları

22. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesi Hukuku Temel Bilgiler

Hakan Hakeri - Yener Ünver

Hukuk Yayınları Dizisi – 2012

Yirmiikinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 39 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

BİBLİYOGRAFYA VE KISALTMALAR

AKY: Adli Kolluk Yönetmeliği

AÖAY: Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği

BMGİFKY: Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmelik

C/Z: Centel, Nur/Zafer, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, 3.B., İstanbul 2005.; 6.Baskı, İstanbul 2008.

ÇKK: Çocuk Koruma Kanunu

gsh: gecikmede sakınca halinde

Gündel: Gündel, Ahmet, Açıklamalı-İçtihatlı Atatürk'e, Cumhurbaşkanı'na, Cumhuriyet'e, Hükümet'e Hakaret Suçları ile Yasadışı Yakalanan ve Tutuklanana Tazminat Verilmesi Davaları, Ankara 1997.

İçel/Ünver: İçel, Kayıhan/Ünver, Yener, Uygulamalı Ceza Hukuku, İstanbul 2000.

İHAM: İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi.

İHAS: İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi.

K/Y: Kunter, Nurullah/Yenisey, Feridun, Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. B., İstanbul 1998.

K/Y/N: Kunter, Nurullah/Yenisey, Feridun/Nuhoğlu, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. B., İstanbul 2005.

Kühne: Kühne, Hans-Heiner, "Türk Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Koruma Tedbirleri", Hukuki Perspektifler Dergisi, S. 3, Nisan 2005, s. 45-48.

M-G: Meyer-Goßner, Strafprozessordnung, 47. B., München 2004.

Ö/E/Ö: Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan, Özbek, Veli Özer, Ceza Muhakemesi Hukuku, 7.B., Ankara 2002.

Ö/E: Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. B., Ankara 2006; 11.B., Ankara 2007.

Ö: Özbek, Veli Özer, CMK İzmir Şerhi, Ankara 2005.

Pfeiffer, Strafprozessordnung, 5. B., München 2005.

S: Soyaslan, Doğan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. B., Ankara 2006.

Ş: Şahin, Cumhuriyet, Ceza Muhakemesi Kanunu Gazi Şerhi, Ankara 2005.

T/E/S: Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sancakdar, Oğuz, AİHS Işığında Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, Ankara 2004.

T: Turhan, Faruk, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2006.

T2: Turhan, Faruk, Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi ve Tıp Hukuku, Özellikle AİHM Kararları Işığında Şüpheli veya Sanığın Zorla Muayenesi Konusunun Değerlendirilmesi, Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, V. Türk Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, Ankara 2008, s. 1025-1075.

T3: Turhan, Faruk, Ceza Muhakemesinde Tehlike İçindeki Tanıkların Korunması, Ankara 2009.

Taner: Taner, Tahir, "Adli Hataların Tamiri", Mukayeseli Hukuk Dergisi, S.2 (Mart-Nisan 1956).

TMK: Terörle Mücadele Kanunu

Tosun: Tosun, Öztekin, Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri, C.2, İstanbul 1976.

Ü/H: Ünver, Yener/Hakeri, Hakan, Sorularla Ceza Muhakemesi Hukuku, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Sorularla Hukuk Dizisi 5, Ankara 2006.

Y: Yurtcan, Erdener, Ceza Yargılaması Hukuku, 7.B., İstanbul 1998.

Ye: Yenisey, Feridun, Hazırlık Soruşturması ve Polis, 3.B., İstanbul 1993.

YGİY: Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği.

YKD: Yargıtay Kararları Dergisi.

Bu çalışmada kullanılan karikatürler, Penguin ve Uykusuz dergileri ile bu dergilerin internet sayfalarından; <http://www.duslersokagi.com/yigitozgur> ve www.komikaze.net, Misvak ve facebook karikatür sayfalarından alınmıştır. Gazete haberleri ise 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 36/1 maddesinin "basın veya radyo tarafından umuma yayılmış bulunan günlük havadisler ve haberler serbestçe iktibas olunabilir" hükmü gereğince kullanılmıştır.

Av. Prof. Dr. Hakan KARAKEHYA
Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi

CEZA MUHAKEMESİ

HUKUKU

6.
Bası

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesi Hukuku

Hakan Karakehya

Hukuk Yayınları Dizisi – 3925

Altıncı Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 40 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.

Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara

Sertifika No: 70086

KAYNAKÇA

- “TCK’nın 530. Maddesi Ortadan Kaldırılıyor!..” Adli Tıp Uzmanları Derneği Bildirisi in: **Türk Ceza Kanunu Reformu İkinci Kitap: Makaleler, Görüşler, Raporlar**, (Editör: Teoman Ergül), Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2004
- 6. MADDE REHBERİ-ADIL YARGILANMA HAKKI (CEZA HUKUKU YÖNÜ)**, Avrupa Konseyi-Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Ortak Yayını, Ankara 2014
- AKBULUT, Berrin. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Adalet Yayınevi, Ankara 2018
- AKERLOF, G.A. “The Market for ‘Lemons’: Quality Uncertainty and the Market Mechanism” **Quarterly Journal of Economics**, 84(3), 1970
- AKKAYA, Tolga. **Medeni Usul Hukukunda İstinaf**, Yetkin Yayınları, Ankara 2009
- AKYILMAZ, Cemre. “2017 Anayasa Değişikliğine Göre Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri,” **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.XXIII, 2019/1
- ALBAYRAK, Mustafa. **Notlu, Atıflı, Uygulamalı, Ceza Muhakemesi Kanunu (Öz Kitap)**, Adalet Yayınevi, Ankara 2012
- ALBAYRAK, Mustafa. **Notlu, Atıflı, Uygulamalı, Türk Ceza Kanunu (Öz Kitap)**, Adalet Yayınevi, Ankara 2012
- AMBOS, Kai. “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Yargılama Hakları-Silahların Eşitliği, Çelişmeli Önsoruşturma ve AİHS m.6-”, **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku**, Çev. Yener Ünver, Seçkin Yayınevi, Ankara 2004
- ARAL, Vecdi. **Kelsen’in Saf Hukuk Teorisinin Metodu ve Değeri**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, İstanbul 1978
- ARDIÇOĞLU, M. Artuk. “Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri,” **Ankara Barosu Dergisi**, 2017/3,
- ARITMAN, Canan. **7 Aralık 2004 Tarihli Meclis Konuşması**, <http://www.ucansupurge.org>

- AYDIN, Necmettin. "Genel Bilgi Toplama Yönergesi ve GBT Uygulaması," www.muharrembalci.com/hukukdunyasi/makaleler/birikimlerIII/126.pdf
- AYGÖRMEZ UĞURLUBAY, Gülsün A.-Nuran HAYDAR-Mehmet KORKMAZ, "Seri Muhakeme Usulüne İlişkin Sorunlar," **Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2019/2
- BANASZAK SR., Ronald. **Fair Trial Rights of Accused**, Greenwood Pres, London 2002
- BAŞLAR, Kemal. "Uluslararası Antlaşmaların Onaylanması, Üstünlüğü ve Anayasal Denetimi Üzerine", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni** (Sevin Toluner'e Armağan), 2004/1-2
- BAYRAKTAR, Köksal. "Adil Yargılanma Hakkı", **Güncel Hukuk Dergisi**, S.4, Nisan 2004
- BEKAR, Elif. "Ceza Muhakemesinde Hüküm Çeşitleri," **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C.LXXV, S.1, 2017
- BEULKE, Werner. **Strafprozessrecht**, C.F. Müller, Heidelberg 2005
- BİRTEK, Fatih. "Bağlantılı Ceza Davalarında İstinafta Kısmi Kesinleşme Ve Temyiz İncelemesinin Kesinleşen Hükme Etkisi," **TAAD**, Y.14, S.56, Ekim 2023
- BOBBIO, Norberto. "Kelsen ve Hukukun Kaynakları" (Çev. Bilge Açımız) **Devlet Kuramı**, (Derleyen: Cemal Bali Akal), Dost Yayınevi, Ankara 2000
- BOGGS, Danny J. "The Right to Fair Trial", **University of Chicago Legal Forum**, 1998
- BORAN GÜNEYSU, Nilüfer. **Medeni Usul Hukukunda Karar**, Adalet Yayınevi, Ankara 2014
- BOSTON, Ana D. "The Right To A fair Trial: Balancing Safety and Civil Liberties", **Cardozo Journal of International and Comparative Law - 12**, 2004
- BOZKURT, Gülnihal. **Batı Hukukunun Türkiye'de Benimsenmesi**, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 1996
- CENGİZ, Serkan-Fahrettin DEMİRRAĞ-Teoman ERGÜL-Jeremy McBRIDE-Durmuş TEZCAN, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Ceza Yargılaması Kurum ve Kavramları**, Türkiye Barolar Birliği ve Avrupa Konseyi Yayını, Şen Matbaa, Ankara 2008

- CENTEL, Nur Başar. **Ceza Muhakemesi Hukukunda Müdafî**, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul 1984
- CENTEL, Nur -Hamide ZAFER, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Beta Yayınları, İstanbul 2011
- CENTEL, Nur-Hamide ZAFER, **Ceza Muhakemesi Hukuku Pratik Kitabı**, Beta Yayınevi, İstanbul 2003
- CENTEL, Nur-Hamide ZAFER, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Beta Yayınevi, Ankara 2006
- ÇİHAN, Erol-Feridun YENİSEY, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Beta Yayınevi, İstanbul 1998
- ÇİHAN, Erol. "Ceza Muhakemesi Hukukunun Gayesi", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 1963/3-4
- CÜCELOĞLU, Doğan. **Keşkesiz Bir Yaşam için İletişim**, Remzi Kitabevi, İstanbul 2005
- ÇAPAR, Fatih. **Ceza Muhakemesinde Filde ve Hukuki Nitelikte Değişiklik**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2023
- ÇEÇEN, Anıl. **Adalet Kavramı**, Gündoğan Yayınları, Ankara 1993
- ÇINAR, Ali Rıza. **Türk ve Alman Ceza Yargılama Hukukunda İstinaf**, Adalet Yayınevi, Ankara 2010
- DEĞİRMENCİ, Olgun. "Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur Hakları," **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S.77, 2008
- DEĞİRMENCİ, Olgun. **Ceza Muhakemesinde Sayısal (Dijital) Delil**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2014
- DEĞİRMENCİ, Olgun. "Ceza Muhakemesinde Tehlike İçinde Bulunan Tanığın Korunması," **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S.83, 2009
- DEĞİRMENCİ, Olgun. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Muhakeme Usulü," **Ankara Batı Adliyesi Dergisi**, Ocak-Haziran 2020
- DEĞİRMENCİ, Olgun. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Yargılama Usulü," **Terazi Hukuk Dergisi**, Ocak 2020
- DEMİRBAŞ, Timur. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2013

- DEMİRBAŞ, Timur. **Sanığın Hazırlık Soruşturmasında İfadesinin Alınması**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İzmir 1996
- DEMİRBAŞ, Timur. **Soruşturma Evresinde Şüphelinin İfadesinin Alınması**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2015
- DOĞAN, Koray. "Ceza Muhakemesinde Hüküm," **Ceza Hukuku Dergisi**, Y.3, S.7, 2008
- DONAY, Süheyl. **İnsan Hakları Açısından Sanığın Hakları ve Türk Hukuku**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1982
- DÖNMEZER, Sulhi. "Ceza Adaleti Sistemimiz Üzerine Düşünceler", **Yeni Türkiye Dergisi**, Yargı Reformu Özel Sayısı, Ağustos/1996)
- DÖNMEZER, Sulhi. "Ceza Muhakemesi Kanunu 1999 Tasarısının Temel İlkeleri", **CMUK Sempozyumu**, Beta Yayınevi, İstanbul 1999
- DÖNMEZER, Sulhi. "Suçsuzluk Karinesi Üzerine Düşünceler," in: **Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Eğitim, Öğretim ve Yardımlaşma Vakfı Yayını, İstanbul 1998
- DÖNMEZER, Sulhi-Feridun YENİSEY, "Ceza Adalet Sisteminin Etkinliği 1998", (Kunter-Yenisey'in sonuna ektir.)
- DÜLGER, Murat Volkan. **Ceza Muhakemesi Hukukunda Dışlama Kuralı ve Hukuka Aykırı Delillerin Uzak Etkisi**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2014
- EKİNCİ, Adnan. "Tanrı Kadınları En Çok Hukuk Cahillerinden Korusun," **Radikal Gazetesi**, 09.11.2004
- EREM, Faruk. **Diyalektik Açısından Ceza Yargılaması Hukuku**, Işın Yayıncılık, 6. Bası, Ankara 1986
- EREN, Abdurrahman. "Anayasa Mahkemesinin Kanun Hükmünde Karar-namelere İlişkin İçtihadı Doğrultusunda Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Değerlendirilmesi," **Anayasa Yargısı**, C.36, S.1, 2019
- EROL, Haydar. **Adli ve İlk Derece Mahkemelerinde Ceza Yargılaması ve Uygulaması**, Yayınevi Belirtilmemiş, Ankara 2006
- ESSER, Robert. **Auf dem Weg zu einem europäischen Strafverfahrenrecht**, De Gruyter Rechtswissenschaften Verlags, Berlin 2002

- FEYZİOĞLU, Metin. "5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Hakkında Bazı Tespit ve Değerlendirmeler", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Ocak-Şubat 2006
- FEYZİOĞLU, Metin. **Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanıklık**, US-A Yayıncılık, Ankara 1996
- FEYZİOĞLU, Metin. "Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi", **AÜHFD**, C.48, S.1-4
- FEYZİOĞLU, Metin. **Tanıklık ve Dürüst Muhakeme**, US-A Yayıncılık, Ankara 1998
- FEYZİOĞLU, Metin. **Ceza Muhakemesinde Vicdani Kanaat**, Yetkin Yayınları, Ankara 2002
- FOUCAULT, Michel. **Hapishane'nin Doğuşu**, (Çev. Mehmet Ali Kılıçbay), İmge Kitabevi, Ankara 2006
- GEDİK, Doğan-Mahir TOPALOĞLU, **Ceza Muhakemesinde İspat ve Şüphenin Sanık Lehine Yorumlanması**, Adalet Yayınevi, Ankara 2014
- GEDİK, Doğan. "Güncel Yargı Kararları Işığında Uygulamada Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davalarında Tazminat istemi Koşulları, Başvuru Şekli ve Yargılama Usulü," **İstanbul Barosu Dergisi**, C.96, S.2, 2022.
- GEMALMAZ, Burak. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Çarpaz Sorgu", **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2004
- GOODPASTER, Gary. "On the Theory of American Adversary Criminal Trial", **The Journal of Criminal Law & Criminology**, Vol. 78, No:1, 1987
- GÖKCEN, Ahmet. "1929 Tarihli Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Hazırlanışı," Mehmet Emin ARTUK-Ahmet GÖKCEN-Caner YENİDÜNYA, **Gerekçeli Ceza Kanunları**, Alkım Yayınevi, İstanbul 1999
- GÖLCÜKLÜ, Feyyaz. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Adil Yargılanma," **AÜSBF Dergisi-İlhan Öztürk'a Armağan**, 1994/1-2
- GÖREN, Zafer. **Temel Hak Genel Teorisi**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, Ankara 1995
- GÖZLER, Kemal. **Anayasa Hukukuna Giriş**, Ekin Yayınevi, Bursa 2008

- GÖZLER, Kemal. **Anayasa Hukukunun Genel Teorisi II**, Bursa 2012
- GÖZLER, Kemal. **Hukuka Giriş**, Ekin Yayınevi, Bursa 1998
- GÖZLER, Kemal. **Hukukun Temel Kavramları**, Ekin Yayınevi, Bursa 2012
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref-Feyyaz GÖLCÜKLÜ, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması**, Turhan Kitabevi, Ankara 2003
- GRABENWARTER, Christoph. "Yargılama Güvenceleri-Adil Yargılama Hakkı (İHAS Md.6)", **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku**, (Çev. Osman Can), Seçkin Yayınevi, Ankara 2004
- GÜNAY, Erhan. **C. Savcıları ile Ceza Hakimlerinin Görev ve Yetkileri**, Adil Yayınevi, Ankara 1996
- GÜNAY, Erhan. **Ceza Davalarında Ek Savunma ve Savunma Hakkının Kısıtlanması**, Seçkin Yayınevi, Ankara 1999
- GÜRELLİ, Nevzat. "İtiraz," **Ceza Adaleti Reformunun İlkeleri Sempozyumu - Kanunoyolları**, İstanbul Üniversitesi Yayını, İstanbul 1970
- GÜRİZ, Adnan. **Hukuk Başlangıcı**, Siyasal Kitabevi, Ankara 2009
- HAFIZOĞULLARI, Zeki. "Bir Kültür Ürünü Olarak Hukuk Düzeni," **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.45, 1996/1-4
- HAFIZOĞULLARI, Zeki. "Türk Ceza Hukuku'nun Seksen Yılı", **Cumhuriyetin Kuruluşundan Bugüne Türk Hukukunun Seksen Yıllık Gelişimi**, Ankara Üniv. Hukuk Fakültesi Yay., Ankara 2003
- HAFIZOĞULLARI, Zeki. **Ceza Normu**, US-A Yayıncılık, Ankara 1996
- HAFIZOĞULLARI, Zeki. **Türk Hukuk Devrimi ve Laiklik**, Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, Ankara 1992
- HARRIS, David. "The Right To A Fair Trial In Criminal Proceedings As A Human Rights", **International and Comparative Law Quarterly**, 16
- HEINRICH, Bernd. "Rechtstaatliche Mindestgarantien im Strafverfahren", **JURA**, 2003/3
- <http://ihami.anadolu.edu.tr>
- <http://www.aa.com.tr>
- <http://www.barobirlik.org.tr>
- <http://www.bursa.pol.tr>

- İNCEOĞLU, Sibel. **İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılanma Hakkı**, Beta Yayınevi, İstanbul 2002
- KANBUR, Nihat. “Yeni Anayasa Reformu Çerçevesinde Anayasaya Delil Yasaklarına İlişkin Hüküm Konulması Gereği Üzerine,” **Ceza Hukuku Dergisi**, Y.6, S.17, Aralık 2011
- KARAASLAN, Reşit. “Trafik Suçlarında Şüpheliden Kan Örneği Alınmasına İlişkin Alman Ceza Muhakemesi Hukukundaki Önemli Kararlar ve Türk Hukukuna İlişkin Bazı Değerlendirmeler,” **Ceza Hukuku Dergisi**, S.39, Nisan 2019
- KARAKEHYA, Hakan “Ünite 2: Hukuk Kurallarının Yaptırımı,” **Hukukun Temel Kavramları-I**, (Editör: Ufuk Aydın) Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir 2012
- KARAKEHYA, Hakan. “Adil Yargılanma Hakkının İnsan Hakları Arasındaki Yeri ve Ceza Muhakemesi Bağlamındaki Önemi”, **Ceza Hukuku Dergisi**, S.5, Seçkin Yayınevi, Ankara 2007
- KARAKEHYA, Hakan. “AİHM Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Çelişmeli Muhakeme ve Silahların Eşitliği” **Güncel Hukuk Dergisi**, Kasım 2007
- KARAKEHYA, Hakan. “Ceza Muhakemesi Uygulamamızda Atanmış Müdafiliğe İlişkin Görülen Sorunlar,” **Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı 2012 (10-14 Ocak 2012)**, Cilt 3, Ankara Barosu Yayınları, Ankara 2012
- KARAKEHYA, Hakan. “Ceza Muhakemesinde Maddi Gerçek”, **Eskişehir Barosu Dergisi**, Haziran 2006
- KARAKEHYA, Hakan. “Gözetim ve Suçla Mücadele,” **AÜHFİM**, C.58, 2009/2
- KARAKEHYA, Hakan. “Hak Kavramı”, **Eskişehir Barosu Dergisi**, Şubat 2006
- KARAKEHYA, Hakan. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. Maddesi (Adil Yargılanma Hakkı) Bağlamında Ceza Muhakemesinde Duruşma**, Savaş Yayınevi, Ankara 2008
- KARAKEHYA, Hakan-Asuman İNCE TUNCER, **Türk Ceza Muhakemesinde Seri Muhakeme ve Basit Yargılama**, Adalet Yayınevi, Ankara 2021
- KARTAL, Melik. **Kamu Davasının Açılmasında Cumhuriyet Savcısının Taktir Yetkisi**, XII Levha Yayınları, İstanbul 2015

- KAŞKA, Hakan. "Ceza Hukuku Müesseselerinin Mecelle'nin Külli Kaideleri ile Açıklanması," **Gaziantep University Journal of Social Sciences**, C.17, S.1, 2018
- KATOĞLU, Tuğrul. "Asliye Ceza Mahkemelerinin Yeni Durumu 'Silahların Eşitliği' Tartışmalarından 'Silahlara Veda'ya," **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2010/1 (Prof Dr. Köksal Bayraktara Armağan, C.1)
- KAYMAZ, Seydi. **Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı (Yasak) Deliller**, Seçkin Yayınevi, Ankara 1997
- KEÇELİOĞLU, Elvan. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Gözlem Altına Alma," **Ankara Barosu Dergisi**, 2015/3
- KELEP PEKMEZ, Tuba. **Ceza Muhakemesinde Fiil**, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019
- KESKİN, Serap. **Temyiz Nedeni Olarak Hukuka Aykırılık**, Alfa Yayınları, İstanbul 1997
- KEYMAN, Selahattin. **Ceza Muhakemesinde Savcılık**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1970
- KIZILARSLAN, Hakan. **Vücudun Muayenesi ve Örnek Alma**, Çetin Veb-Ofset A.Ş., Ankara 2007
- KOCA, Mahmut. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Deliller", **Ceza Hukuku Dergisi**, 2006/2
- KOCA, Mahmut-İlhan ÜZÜLMEZ, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2012,
- KOCA, Mahmut-İlhan ÜZÜLMEZ, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2011
- KOCAOĞLU, Serhat Sinan. **Müdafi**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2012
- KOCAOĞLU, Serhat Sinan. "Üst ve Büro Araması, Postada Elkoyma, İletişimin Denetlenmesi Gibi Çeşitli Koruma Tedbirlerinin Pasif Öznesi Olarak Kuram ve Uygulamada Avukatın Bağımsızlığı," **Ankara Barosu Dergisi**, 2012/1
- KREY, Volker. **Strafverfahrensrecht**, Verlag W. Kohlhammer, Stuttgart, Berlin, Köln 1990

- KUNTER, Nurullah-Feridun YENİSEY, **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, Beta Yayınevi, İstanbul 2000
- KUNTER, Nurullah-Feridun YENİSEY-Ayşe NUHOĞLU, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Arıkan Yayınevi, İstanbul 2006
- KÜHNE, Hans-Heiner. **Strafprozessrecht**, C.F. Müller Verlag, Heidelberg 1999
- LADEWİG, Hans-Meyer. "Adil Yargılanma Hakkı-II," in: **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku**, (Çev. Hakan Hakeri), Seçkin Yayınevi, Ankara 2004
- TANER, M. Tahir. **Ceza Muhakemeleri Usulü**, İstanbul Üniversitesi Yayını, İstanbul 1955
- MALEK, Klaus. **Verteidigung in der Hauptverhandlung**, C.F. Müller Verlag, Heidelberg 1997
- MORRIS, Charles G. **Psychology**, Prentice Hall, 9th. Ed., New Jersey 1996
- ONTAN, Yaprak. "Kovuşturma Evresinde Uzlaşmanın Sonucu Olarak Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararı Verilmesinin Yerindeliği" **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.9, S.1, 2018
- ONURSAL, Sami. **Kamu Davasına Müdahale**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1968
- ORMANOĞLU, Hatice Derya. "Anayasal Bağlamda ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Boyutuyla Suçsuzluk Karinesi," **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.65, S.4, 2016 (Hafızoğulları'na Armağan)
- ÖZBEK, Veli Özer. **CMK İzmir Şerhi**, Seçkin Yayınları, Ankara 2005
- ÖZBEK, Veli Özer. **İnfaz Hukuku**, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir 2007
- ÖZBEK, Veli Özer-Mehmet Nihat KANBUR-Koray DOĞAN-Pınar BACAKSIZ-İlker TEPE, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2012
- ÖZEN, Muharrem. **Hakimin Cezai Sorumluluğu**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2004
- ÖZENBAŞ, Nazmiye. "Polisin Zor Kullanma Yetkisi," **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi-Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi**, S.75-76, Kasım-Aralık 2010
- ÖZEKES, Muhammet. **Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı**, Yetkin Yayınları, Ankara 2003

- ÖZGEN, Eralp **Ceza Muhakemesinin Yenilenmesi**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, Ankara 1968
- ÖZTÜRK, Bahri-Durmuş TEZCAN-Mustafa Ruhan ERDEM-Özge SIRMA-Yasemin F.S. KIRIT-Özdem ÖZAYDIN-Esra A. AKCAN-Efser ERDEM, **Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2012
- ÖZTÜRK, Bahri. **Yeni Yargıtay Kararları Işığında Delil Yasakları**, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İnsan Hakları Merkezi Yayınları, Ankara 1995
- ÖZTÜRK, Bahri-Mustafa Ruhan ERDEM, **Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006
- PAZARCI, Hüseyin. “Türk Hukukunda Andlaşmalar ve Yasaların Çatışması”, **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni** (Sevin Toluner’e Armağan), 2004/1-2
- PEKCANITEZ, Hakan-Oğuz ATALAY-Muhammet ÖZEKES, **Medeni Usul Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara 2006
- PETERS, Anne. “Adil Yargılanma (m.6 f.1 ve 2)” **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku**, Çev. Mahmut Koca, Seçkin Yayınevi, Ankara 2004
- PIERSON, Christopher. **Modern Devlet**, Çev. Dilek Hattatoğlu, Çivi Yazıları, İstanbul 2000
- RANFT, Otfried. **Strafprozessrecht**, Boorberg Verlag, Stuttgart, München... 1995
- REİD, Karen. **Adil Bir Yargılamanın Güvenceleri**, (Çev. Bahar Öcal Düzgören) Scala Yayıncılık, İstanbul 2000
- ROXIN, Claus. **Strafverfahrensrecht**, C.H. Beck, München 1998
- RÜPİNG, Hinrich. **Das Strafverfahren**, Verlag Vahlen, München 1997
- SCHROEDER, Friedrich-Christian. “Ceza Muhakemesinde Fair Trial İlkesi”, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Fair Trial**, İstanbul Barosu Yayını, İstanbul 1999
- SCHROEDER, Friedrich-Christian. **Strafprozessrecht**, Verlag C.H. Beck, München 2001
- SELÇUK, Sami. “Temyiz Yolu açısından Ceza yargılama Yasasının Uygulanması”, **CMUK Sempozyumu**, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi yayını, İstanbul 1999

- SILVER, Jay Sterling. "Equality of Arms and the Adversarial Process: A New Constitutional Right", **Wisconsin Law Review.**, 1990
- SMITH, David J. "Case Construction and Goals of Criminal Process", **The British Journal Of Criminology**, Summer 1997
- SOYASLAN, Doğan. "Onuncu Oturum Tartışmaları Sırasındaki Görüşleri," **Ankara Barosu Hukuk Kurultayı 2000**, Ankara Barosu Yayını, Cilt 2: Ceza Hukuku Ceza Muhakemeleri Hukuku, Ankara 2000
- SOYASLAN, Doğan. **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara 2005
- SOYSAL, Mümtaz. **100 Soruda Anayasanın Anlamı**, Gerçek Yayınevi, İstanbul 1986
- StPO-Strafprozessordnung**, Beck Verlag, mit einer Einführung von Claus Roxin, München 2005
- ŞAFAK, Ali-Vahit BIÇAK, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara 2005
- ŞAHİN, Cumhur. "Saniğin Dosyasını Hazırlamak İçin Gerekli Zamana ve Kolaylıklara Sahip Olma Hakkı", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2004/1-2
- ŞAHİN, Cumhur. **Ceza Muhakemesi Hukuku-I**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2014
- ŞAHİN, Cumhur. **Ceza Muhakemesi Hukuku-I**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2012
- ŞAHİN, Cumhur. **Ceza Muhakemesi Kanunu Gazi Şerhi**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2005
- ŞAHİN, Cumhur. **Ceza Muhakemesinde İspat**, Yetkin Yayınları, Ankara 2001
- ŞAHİN, Cumhur-Neslihan GÖKTÜRK, **Ceza Muhakemesi Hukuku-II**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2012
- ŞAHİN, İlyas **Teknik Araçlarla İzleme**, Adalet Yayınevi, Ankara 2014
- ŞEN, Ersan. "6526 Sayılı Kanun Sonrası Telefon Dinleme," <http://www.hukukihaber.net/6526-sayili-kanun-sonrasi-telefon-dinleme-makale,3419.html>
- ŞEN, Ersan. **Türk Ceza Yargılaması Hukukunda Hukuka Aykırı Deliller Sorunu**, Beta Yayınevi, Beta Yayınevi, İstanbul 1998
- TANÖR, Bülent-Necmi YÜZBAŞIOĞLU, **1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2001

- TAŞKIN, Ozan Ercan “Muhakemenin Kamu Güvenliği Nedeniyle Nakli ve Anayasal Değerler,” **Güncel Hukuk Dergisi**, Şubat 2006
- TANER, Fahri Gökçen. “5271 Sayılı CMK’nın Temyiz Kanun Yoluna İlişkin Hükümlerinin Yürürlüğe Girmesiyle Ortaya Çıkan Farklılıklar,” **Ankara Barosu Dergisi**, 2017/4
- TANER, Fahri Gökçen. “Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararına Karşı Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru: Dar, Sarp ve Kısmen Açık Bir Yol,” **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S.135, Mart-Nisan 2018
- TANER, M. Tahir. **Ceza Muhakemeleri Usulü**, İstanbul Üniversitesi Yayını, İstanbul 1955
- TEPECİK, Filiz-Hakan KARAKEHYA, “Sanığa Atanmış Müdafiiini Seçme Hakkı Tanınması Üzerine Düşünceler,” **Güncel Hukuk Dergisi**, Mart 2007
- TEZCAN, Durmuş. “Tercümandan Faydalanma Hakkı,” **AÜSBFM**, 1997/1-4
- TEZCAN, Durmuş-Mustafa Ruhan ERDEM-Oğuz SANCAKTAR, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Türkiye’nin İnsan Hakları Sorunu**, Seçkin Yayınları, Ankara 2004
- TEZCAN, Durmuş-Mustafa Ruhan ERDEM-Rıfat Murat ÖNOK, **Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2012
- TOLUNER, Sevin. **Türkiye’nin Bazı Dış Politika Sorunları**, Beta Yayınları, İstanbul 2004
- TORAMAN, Barış. “Medeni Usul Hukukunda İspat Hakkına Dair Bazı Tespit ve Değerlendirmeler.” **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.16, Özel Sayı 2014, (PEKCANITEZ’e Armağan)
- TOROSLU, Nevzat “Ceza Yargılamalarının Çabuklaştırılması Sorunu”, **Yeni Türkiye Dergisi**, Yargı Reformu Özel Sayısı, Ağustos/1996
- TOROSLU, Nevzat. “Şüpheli, Sanık veya Üçüncü Kişilerin Bedenlerine Delil, Eser, İz ve Emare Elde Etmek Amacıyla Müdahale İmkânı Veren Hükümler ve Tedbirler”, **Ankara Barosu Hukuk Kurultayı 2000** Ankara Barosu Yayını, Cilt 2: Ceza Hukuku Ceza Muhakemeleri Hukuku, Ankara 2000
- TOROSLU, Nevzat. **Ceza Hukuku Genel Kısım**, Savaş Yayınevi, Ankara 2005

- TOROSLU, Nevzat. **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Savaş Yayınevi, Ankara 2001
- TOROSLU, Nevzat-Metin FEYZİOĞLU, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Savaş Yayınevi, Ankara 2006
- TOSUN, Öztekin. **Suç Muhakemesi Hukuku**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1976
- TRECHSEL, Stefan. "Die Bedeutung der Europäischen Menschenrechtskonvention im Strafrecht", **ZStW**, 1989/4
- TURAN, Hüseyin. **Ceza Muhakemesi ekseninde Özgürlük ve Güvenlik Hakkı**, Adalet Yayınevi, Ankara 2023
- TURHAN, Faruk. **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Asil Yayınevi, Ankara 2006
- TÜSİAD RAPORU, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Adil Yargılanma İlkesi Işığında Hukuk Devleti ve Yargı Reformu**, TÜSİAD Yayını, İstanbul 2003
- ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ, **Adil Yargılanma Hakkı**, İletişim Yayınları, İstanbul 2000
- UZUN, Ertuğrul. "Doğuştan Suçlular", **Gün Işığı Dergisi**, Temmuz-Ağustos 2003
- ÜNAL, Şeref. **Anayasa Hukuku Açısından Mahkemelerin Bağımsızlığı ve Hakimlik Teminatı**, TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları, Ankara 1994
- ÜNVER, Yener-Hakan HAKERİ, **Ceza Muhakemesi Hukuku, 1. Cilt**, Adalet Yayınevi, Ankara 2012
- ÜNVER, Yener-Hakan HAKERİ, **Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. Cilt**, Adalet Yayınevi, Ankara 2012
- ÜNVER, Yener-Hakan HAKERİ, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Adalet Yayınevi, Ankara 2014
- ÜZÜLMEZ, İlhan. "Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Mayıs-Haziran 2005
- VOLK, Klaus. **Grundkurs StPO**, C.H. Beck Verlag, München 2005
- VOLKMANN-SCHLUCK, Thomas. "Continental European Criminal Procedures: True or Illusive Model", **American Journal of Criminal Law**, 1981/1

- YAŞAR, Osman-Hasan Tahsin GÖKCAN-Mustafa ARTUÇ, **Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C.2**, Adalet Yayınevi, Ankara 2014
- YAVUZ, Hakan A. **Ceza Muhakemesinde Kovuşturmaya Alternatif Yöntemler**, Adalet Yayınevi, Ankara 2020
- YAZICIOĞLU, Yılmaz. **Bilgisayar Suçları**, Alfa Yayınları, İstanbul 1997
- YENİSEY, Feridun. “İspat Hukuku ve Fair Trial İlkesi”, in: Friedrich-Christian Schroeder / Feridun Yenisey / Wolfgang Peukert, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Fair Trial**, İstanbul Barosu Yayını, İstanbul 1999
- YENİSEY, Feridun. “Ceza Adaleti Sisteminin Etkinliği, Normal Çalışma Süresi ve Gecikme”, **Yeni Türkiye Dergisi**, Yargı Reformu Özel Sayısı, Ağustos/1996
- YENİSEY, Feridun. **Ceza Muhakemesi Hukukunda İstinaf ve Tekrar Kabulü Sorunu**, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1979
- YENİSEY, Feridun. **Duruşma ve Kanun Yolları**, Beta Yayınları, İstanbul 1988
- YOKUŞ SEVÜK, Handan. “Adil Yargılanma Hakkı Kapsamında Ceza Yargılamasında Aleniyet İlkesi”, **Çetin Özek’e Armağan**, İstanbul 2004
- YURTCAN, Erdener. **Ceza Yargılaması Hukuku**, 11. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2005
- YURTCAN, Erdener. **CMUK Şerhi**, Beta Yayınları, İstanbul 2000
- YURTCAN, Erdener. **Kesin Hükmün Ceza Muhakemesini Önleme Etkisi**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, İstanbul 1973
- YÜCE, Turhan Tufan. “Ceza Muhakemeleri Usulünde İtiraz,” **Adalet Dergisi**, 1962/5-6
- YÜCE, Turhan Tufan. **Ceza Muhakemesi Hukukunda Hukuk Devleti Esasları**, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum 1968
- YÜCE, Turhan Tufan. **Türk ve Alman Ceza Muhakemesinde Kanun Yolları**, Ötüken Yayınevi, Ankara 1967
- ZAFER, Hamide. “Medya Özgürlüğü ve Adli Haberlerin Verilişi”, **Selahattin Sulhi Tekinay’a Armağan**, İstanbul 1999
- ZAFER, Hamide. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Beta Yayınevi, İstanbul 2013

Prof. Dr. İbrahim ERMENEK
Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Öğretim Üyesi

İFLÂSIN ERTELENMESİ

**Genişletilmiş
Tıpkı 3. BASKI**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İflâsın Ertelemesi

İbrahim Ermenek

Hukuk Yayınları Dizisi – 552

Tıpkı Üçüncü Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 42 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

AKSOYOĞLU, N. : “Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması, İcra ve İflâs Kanunu’nda Değişiklikler” Seminer, İstanbul 2004, (s. 119 -130).

ALANGOYA, Y. : Medenî Usul Hukukunda Dava Ortaklığı, (Tarafların Taaddüdü), İstanbul 1999.

ALBAYRAK, H. : İflâsın Kaldırılması, Ankara 2007.

ALTAY, S. : Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku, C.I-II, İstanbul 2005, (**Altay**-Konkordato).

ALTAY, S. : “İflâsın Ertelenmesi Hakkındaki Yeni Hükümlerin Yeniden Yapılandırılma Kurumları Üzerindeki Olumsuz Etkisi ve Çözüm Yolları”, Prof. Dr. Ergun Özsunay’a Armağan, İstanbul 2004, (s. 625 - 658), (**Altay** -Erteleme).

ALTAY, S. : Türk İflâs Hukuku, C.I, İstanbul 2004, (**Altay** - İflâs).

AMON, K. / GASSER, D. : Grundriss des Schuldbetreibungs - Und Konkursrechts, Bern 1997.

ANSAY, S. Ş. : Hukuk İcra ve İflâs Usulleri, Ankara 1960, (**Ansay, S. Ş.** - İflâs).

ANSAY, S. Ş.: Konkordato, AD, 1940/3, (s.158-178), (**Ansay, S. Ş.** - Konkordato).

ANSAY, T. : Anonim Şirketler Hukuku, Ankara 1982, (**Ansay, T.** - Şirketler).

ARKAN, S. : Ticari İşletme Hukuku, Ankara 2007.

ARSLAN, İ. : Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması, Konya 1994, (**Arslan, İ.** - Anonim Şirketler).

ARSLAN, R. : İcra ve İflâs Kanunu'nda İhale ve İhalenin Feshi Konusunda Yapılan Değişiklikler, İcra ve İflâs Kanunu'nda Değişiklikler Semineri, İstanbul 2004, (s. 57 - 74), (**Arslan, R.** - Değişiklikler).

ARSLAN, R. : "Borçlunun Üçüncü Kişilerde Bulunan Mal ve Alacaklarının Haczi", Dr. A. Recâî Seçkin'e Armağan, Ankara 1974, (s. 81 - 114), (**Arslan, R.** - Üçüncü Kişi).

ARSLAN, R. : "Bilirkişilik, Sorunlar ve Çözüm Önerileri", Yargı Reformu 2000 Sempozyumu, İzmir 2000, (s. 190 - 221), (**Arslan, R.** - Bilirkişilik).

ARSLANLI, H. : Anonim Şirketler, Anonim Şirketin İdaresi ve Tahviller, C.II-III, İstanbul 1960.

AŞIK, İ. : İcra Sözleşmeleri, Ankara 2006.

ATALAY, O. : Anonim Şirketlerin İflâsı, İzmir 1996, (**Atalay** - Anonim Şirketler).

ATALAY, O. : "İflâsın Ertelenmesi", 75. Yaş Günü için Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, Ankara 2004, (s. 49 - 99), (**Atalay** - Erteleme).

ATALAY, O.: Borca Batıklık ve İflâsın Ertelenmesi, İzmir 2007, (**Atalay** - Borca Batıklık).

ATALAY, O. : "İflâsın Ertelenmesi" Bankacılar Dergisi, 2003/47, (s. 93 - 98), (**Atalay** - Bankacılar).

ATALAY, O. : "Konkordato Hukukundaki Değişiklikler", Bankacılar Dergisi, 2003/ 47, (s. 99 -106), (**Atalay** - Değişiklikler).

ATALAY, O.: Medenî Usul Hukukunda Menfi Vakıaların İspatı, İzmir 2001, (**Atalay** - İspat).

ATALAY, O. : “Bankaların İflâsında İflâs Tasfiyesi”, Prof. Dr. Şükrü Postacıoğlu’na Armağan, İzmir 1997, (s. 271 - 290), (**Atalay** - Bankaların İflâsı).

ATALAY, O. : “Yeniden Yapılandırma Projesi”, İcra ve İflâs Kanunu’ndaki Değişiklikler Çerçevesinde Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Yeniden Yapılandırılması”, Seminer, İstanbul Ticaret Odası Yayın No: 2004-68, İstanbul 2004, (s. 20 - 32), (**Atalay** -Yeniden Yapılandırma).

ATALI, M. : “Avusturya Hukukunda Çekişmesiz Yargı”, Medenî Usul ve İcra –İflâs Hukukçuları Toplantısı (IV), Ankara 2006, (s. 50 - 105), (**Atalı** - Çekişmesiz Yargı).

ATALI, M. : Medenî Usul Hukukunda Davanın İhbarı, Ankara 2007, (**Atalı** - İhbar).

ATAY, E. E. : İdare Hukuku, Ankara 2006.

ATAY, E. E. / ODABAŞI, H / GÖKCAN, H. T.: İdarenin Sorumluluğu ve Tazminat Davaları, Ankara 2003.

AYDEMİR, E / ÇAĞLAR, E. : Sermaye Şirketleri, Kooperatifler ve Kobi’lerde İflâsın Ertelenmesi ve Borçların Yeniden Yapılandırılması, Ankara 2007.

AYHAN, R. : Ticari İşletme Hukuku, Ankara 2007, (**Ayhan** - İşletme).

AYHAN, R. : Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu, İstanbul 1992, (**Ayhan** - Limited Şirketler).

BALCI, Ş. : “İflâsın Ertelenmesi (Özellikle Usul Açısından Değerlendirmeler)”, ManBD, Temmuz 2005/94, (s. 119-140), (**Balcı** - Makale).

BALCI, Ş. : “İflâsın Ertelenmesi” Usul ve Esaslar, İzmir 2007, (**Balcı** - Erteleme).

BALCI, Ş. : “Konkordato Başvurusu ile Yeniden Yapılandırma Başvurusunun İlişkisi ve Etkileşimleri”, ManBD, Nisan 2006/97, (s. 29-36), (**Balcı** - Konkordato).

BALTA, T. B. : İdare Hukuku, Genel Konular, C.I, Ankara 1972.

BAŞÖZEN, A.: Müflisin Tasarruf Yetkisi, Ankara 2005, (**Başözen** - Tasarruf Yetkisi).

BAŞÖZEN, A.: “İflâsın Ekonomik Analizi”, MİHDER, C.II, 2006/5, (s. 929 - 942), (**Başözen** -Analiz).

BATTAL, A. : Bankacılık Kanunu Şerhi, Ankara 2006.

BAUMANN, W. : Die Konkursöffnung nach dem Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs (Diss.), Zürich 1979.

BAUR, F. / STÜRNER, R. / SCHÖNKE, A. : Zwangsvollstreckungs-, Konkurs-und Vergleichsrecht, Heidelberg 1983.

BERKİ, A. H. : “ Nihai Karar Ne demektir?”, AD, 1945/5, (s. 446 - 452).

BERKİN, N. : “Borçları Mevcudunu Aşan Sermaye Şirketlerinin Takipsiz İflâsı “, İTİD, 1974/1-2, (s.161 - 179), (**Berkin** - Sermaye).

BERKİN, N.: İflâs Hukuku, İstanbul 1972, (**Berkin** - İflâs).

BERKİN, N.: İflâs Hukukunda Konkordato, İstanbul 1948, (**Berkin** - Konkordato)

BIERMANN, M. : Die Überschuldung als Voraussetzung zur Konkursöffnung, Berlin1963.

BİLGİN, M. : İflâsın Ertelenmesi, Konkordato, Sıra Cetveli, Satış ve Paraların Paylaştırılması, Ankara 2008.

BLUMENSTEIN, E. : Handbuch des Schuldbetreibungsrecht, Bern 1911.

BÖCKLİ, P. : Schweizerisches Aktienrecht, Zürich 1996.

BÖKE, A : “Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yolu ile Yeniden Yapılandırılması”, YTÜHFD, C.II, 2005/1, (s. 215 - 273).

BREHM, W. : Freiwillige Gerichtsbarkeit, Bayreuth 2002.

BRUNNER, A. : Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, Bd.II, Basel / Genf / München 1998.

BUDAK, A.C. : Medeni Usul Hukukunda Üçüncü Kişilerin Haklarının Korunması, İstanbul 2000, (**Budak** - Üçüncü Kişi).

BUDAK, A. C. : “Ödeme Güçlüğü veya Ödeme Aczi İçindeki Şirketlerin Kurtarılması ve Türk Konkordato Hukuku”, İşletmelerin Ödeme Güçlüğü ve Banka İlişkileri Sempozyumu, Yayına Hazırlayan: Ali Cem Budak, İstanbul 1993, (s. 69 - 88), (**Budak** - İşletmelerin Kurtarılması).

BUDAK, A.C. : “Prof. Dr. Baki Kuru’nun ‘Nizasız Kaza’ Adlı Eserinden Beri Çekişmesiz Yargı Alanında Meydana Gelen Başlıca Değişiklikler “, 75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, Ankara 2004, (s. 273 - 306), (**Budak** - Değişiklikler).

BUDAK, A.C. : “Türk Hukukunda Çekişmesiz Yargı”, Medenî Usul ve İcra - İflâs Hukukçuları Toplantısı, Ankara 2006, (s. 128 -187), (**Budak** - Çekişmesiz Yargı).

BÜRGI, F.W. : Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, Bd. V: Obligationenrecht, 5 Teil:Die Aktiengesellschaft, Bd.II, (Art. 298-738), Zürich 1969.

CHAUDET, F. : Ajournement de la faillite de la société anonyme, Lausanne, Bâle 2001.

ÇAMOĞLU, E. : Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 1972.

ÇAVDAR, S / BİÇKİN, İ. : İflâs ve İflâsın Ertelenmesi, Ankara 2006.

ÇELİK, A. : “Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yolu ile Yeniden Yapılandırılması Projesinin Tasdikinin Sonuçları ve Muhtemel Ak-saklıklara Karşı Çözüm Önerileri”, YTÜHFD, C.II., 2005/1, (s. 275 - 309).

DEIXLER - HÜBNER, A. : Die Nebenintervention im Zivilprozess, Wien 1993.

DELİDUMAN, S.: “Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato”, İBD, C.LXXVIII, 2004/3, (s. 1032 - 1058), (**Deliduman** - Konkordato).

DELİDUMAN, S. : “İflâsın Ertelenmesi Davalarında İİK md. 89’un Uygulanma Biçimi Üzerine Düşünceler”, İBD, C.LXXXI , 2007/6, (s. 2601 - 2609), (**Deliduman** - Erteleme).

DEREN YILDIRIM, N. : “İflâsın Hukukî Mahiyeti”, İÜHFİM, C.LIV, 1994/1-4, (s.331-346), (**Deren Yıldırım** - İflâs).

DEREN YILDIRIM, N. : Haksız Rekabet Hukuku ve Fikri ve Sınai Mülkiyet Hukukunda İhtiyati Tedbirler, İstanbul 2002, (**Deren Yıldırım** - İhtiyati Tedbirler).

DEREN YILDIRIM, N. : Kesin Hükümün Sübjektif Sınırları, İstanbul 1996, (**Deren Yıldırım** - Kesin Hüküm).

DEYNEKLİ, A.: Türk Hukukunda Kambiyo Senetlerine Özgü İflâs Yoluyla Takip, Ankara 2005.

DOMANIÇ, H.: TTK Şerhi, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, C.II, İstanbul 1988.

DUBACH, A.: Der Konkursaufschub nach Art.725a OR: Zweck, Voraussetzungen, Inhalt I, SJZ 94, 1998/7, (s.149 – 160), (**Dubach** - Der Konkursaufschub I).

DUBACH, A.: Der Konkursaufschub nach Art.725a OR: Zweck, Voraussetzungen, Inhalt II, SJZ 94, 1998/8, (s.181 – 188), (**Dubach** - Der Konkursaufschub II).

DURAL, M. / ÖZ, T.: Türk Özel Hukuku, Miras Hukuku, C. IV, İstanbul 2003.

DURAN, L. : “Anayasa Mahkemesine Göre Türkiye’nin Hukuk Düzeni II”, AİD, C.XIX/II, 1986/18, (s. 3 - 28), (**Duran** - Hukuk Düzeni).

DURAN, L. : “Anayasa’nın 128. ve 129. Maddeleri Yönünden Kamu Görevlileri Bakanların Durumu ile ilgili Yorumu”, Anayasa Yargısı, Ankara 1984, (s. 201 - 212), (**Duran** - Yorum).

DUSS, M. : Der Rangrücktritt des Gesellschaftsgläubigers bei Aktiengesellschaften (Diss.). Zürich 1971.

EDELMANN, M.: Steuerrechtliche Aspekte der Unternehmenssanierung (Diss.), Zürich 1976.

ERCAN, İ. : “5092 Sayılı Kanun ile İcra ve İflâs Kanunu’na Eklenen Sermaye Şirketleri ile Kooperatiflerin Uzlaşma Yolu ile Yeniden Yapılandırılması Kurumu”, SÜHFD, C.XII, 2004/1-2, (s. 25 - 49).

ERDEM, M. : Medenî Usul Hukukunda Hükümlerin Tavzihi, Ankara 2001, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

ERDÖNMEZ, G.: “Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Alacaklılar Kurulunun Görev ve Yetkileri”, GSÜHFD, 2003/1 (s. 199 - 222).

EREL, Ş. : Gayrimenkul Rehninde Sıra, Ankara 1974.

EREN, F. : Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, İstanbul 2003.

ERİŞ, G. : Uygulamalı İflâs ve Konkordato Hukuku, Ankara 1991, (**Eriş** - İflâs).

ERİŞ, G. : Ticari İşletme ve Şirketler, Ticaret Şirketleri, C.I, Ankara 2007, (**Eriş** - Şirketler).

ERİŞ, G. : Türk Ticaret Kanunu, Ticari İşletme ve Şirketler, C.II, Ankara 2007, (**Eriş** - İşletme).

ERİŞ, G. : Kooperatifler Hukuku, Ankara 2001, (**Eriş** - Kooperatifler).

ERMAN, E. S. : “Kambiyo Senetlerine Müstenit İflâs”, AD, Temmuz 1967/7-10, (s. 523 - 539).

ERMENEK, İ.: Medenî Usul Hukukunda Davayı Kabul, Ankara 2009.

ERMENEK, İ., İ.; İşsizlik Sigortası Kanununa Göre İşverenin Aczi ve Aciz Halinin İcra ve İflâs Hukuku Bakımından Doğurduğu Sonuçlar (Ücret Garantisi Fonu), Doç. Dr. Haluk KONURALP'in Anısına Armağan, C.II, (s.167-198).

ERTAŞ, Ş.: Yeni Medeni Kanun Hükümlerine Göre Eşya Hukuku, Ankara 2006.

ERTEN, A. E.: Mali Durumu Bozulan Sermaye Şirketlerinin Uzlaşma Yolu İle Yeniden Yapılandırılması, Ankara 2006.

FRANKO, N.: "Sermaye Şirketlerinde – Özellikle Anonim Şirketlerde İflâs ve Tehiri", Prof. Dr. Halûk Tandoğan'ın Hatırasına Armağan, Ankara 1990, (s. 409 - 433).

FELLMANN, B.: Der Konkurs der Gesellschaft mit beschränkter Haftung und ihrer Mitglieder nach schweizerischem Recht (Diss.), Fribourg 1947.

FLESSNER, A.: Sanierung und Reorganization (Insolvenzverfahren für Grossunternehmen in rechtsvergleichender und rechtspolitischer Untersuchung), Tübingen 1982.

FRITZSCHE, H./WALDER H.U.: Schuldbetreibung und Konkurs nach schweizerischem Recht, Bd. II, Zürich 1993.

GEHLER, K.: Der Gläubigerausschuss im Konkurs- und im Nachlassvertragsverfahren, (Diss), St. Gallen 1999.

GENTINETTA, R.: Die Konkurseröffnung ohne vorgängige Betreibung (Diss.), Fribourg 1928.

GIEBELER, N.: Die Feststellung der Überschuldung einer Unternehmung unter besonderer Berücksichtigung der Beziehungen zur Zahlungsunfähigkeit, Frankfurt 1982.

GIROUD, R. : Die Konkursöffnung und ihr Aufschub bei der Aktiengesellschaft, Zürich 1986.

GİRİTLİ, İ / BİLGİN, P. / AKGÜNER, T.: İdare Hukuku, İstanbul 2006.

GÖZLER, K. : İdare Hukuku Dersleri, Bursa 2007.

GÖZÜBÜYÜK, Ş / TAN, T. : İdare Hukuku, Genel Esaslar, C. I, Ankara 2001.

GÖREN, Ö. : “İflâsın Ertelenmesi Kurumunda Kavramların Amaca Uygun Yorumlanmasına Dair Bir Öneri”, ABD, Kış 2007/1, (s. 196 - 198).

GÖRGÜN, Ş. : İcra Hukukunda Menfi Tespit Davası (İİK m. 72), Ankara 1980, (Yayınlanmamış Doçentlik Tezi), (**Görgün** - Menfi Tespit).

GÖRGÜN, Ş. : İflâsta İstihkak Davaları, Ankara 1977, (**Görgün** - İstihkak Davası).

GRUNSKY, W. : Grundzüge des Zwangsvollstreckungs -und Konkursrechts, Tübingen 1983.

GÜLER, M. / KABAKÇI, M. : “Adî Konkordatoda Rehinli Alacakların Hukukî Durumu”, İBD, C.LXXVIII, 2004/1, (s. 88 - 103).

GÜNEL, M. Y. : “İflâsın Ertelenmesi Kararları”, Bankacılık Dergisi, 2006/59, (s. 106 - 109), (**Günel** - Erteleme).

GÜNEL, M. Y. : İflâs Davaları ve İflâsın Ertelenmesi, Ankara 2006, (**Günel** - İflâs).

GÜRAN, S. : “Anayasa Mahkemesi’nin 1982 Anayasası Döneminde Personel Hukukuna Bakışı”, Anayasa Yargısı IV, Ankara 1989, (s. 39 - 66).

GÜRDOĞAN, B. : İflâs Hukuku Dersleri, Ankara 1966.

GÜRSOY, K. T. / EREN, F. / CANSAL, E. : Türk Eşya Hukuku, Ankara 1984.

- HÄSEMEYER, L.** : Insolvenzrecht, Köln / Berlin / Bonn / München 2003.
- HÄUSSERMANN, L.** : Sanierung der Aktiengesellschaft gemäss Chapter 11 des amerikanischen Bankruptcy Code aus schweizerischer Sicht (Diss.), Zürich 1986.
- HELVACI, M.** : Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukukî Sorumluluğu, İstanbul 2001.
- HENZE, E.** : Der Konkurs der Aktiengesellschaft nach schweizerischem Recht (Diss), Bern 1923.
- HEROLD, H.** : “Das Konkursaufschubverfahren nach Art.657 und 704 OR”, SJZ, 30 (1933/34), (s.145-151).
- HUNKELER, D.** : Das Nachlassverfahren nach revidiertem SchKG (Diss), Freiburg 1996.
- HURTER, H.** : Der Nachlassvertrag mit Gesellschaftsgründung (Diss.), Bern 1988.
- İŞIKTAÇ, M. Ş.** : “İflâsın Ertelenmesi”, İBD, C.LXXVIII, 2004/1, (s. 104 - 111).
- İMREGÜN, O.** : Anonim Ortaklıklar, İstanbul 1989.
- İZMİRLİ, Y.** : Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Organ Niteliğini Kaybetmesi ve Hukukî Sonuçları, Ankara 2001, (İzmirli -Organ).
- İZMİRLİ, Y.** : Türk Ticaret Kanununa Göre Tasfiye Memurlarının Görev Yetki ve Sorumlulukları, Ankara 2001, (İzmirli -Tasfiye Memurları).
- JÄGER, C.** : Das Bundesgesetz betreffend Schuldbetreibung und Konkurs, Zürich 1911.
- KANLIGÖZ, C.** : Türk Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı, Konya 2002, (Yayımlanmamış Doktora Tezi).

KARAHANOĞULLARI, O. : Kamu Hizmeti (Kavram ve Hukuksal Rejim), Ankara 2004.

KARAYALÇIN, Y. : “İsviçre Borçlar Kanunu’nda Anonim Şirketler Hukuku Alanında Yapılan Değişiklikler”, Batider, C. XVII, 1993/1, (s. 5 - 48), (**Karayalçın** -Değişiklikler).

KARAYALÇIN, Y. : Muhasebe Hukuku, Ankara 1988, (**Karayalçın** - Muhasebe).

KARAYALÇIN, Y. : Şirketler Hukuku, Ankara 1973, (**Karayalçın** - Şirketler).

KARAYALÇIN, Y. : “Türk Hukukunda Ticaret Siciline Tescilin Etkileri”, Batider, C. VIII, 1975/2, (s. 1 - 29), (**Karayalçın** - Tescil).

KAYA, A. : “Borca Batık Anonim Şirketin İflâsının Ertelenmesi”, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2001, (s. 279 - 303).

KAYAR, İ. : “Anonim ve Limited Ortaklıklarda Mali Durumun Bozulması Sebebiyle İflâs ve İflâsın Ertelenmesine İlişkin Bir Karar İncelemesi”, YD, Temmuz 2000/3, (s. 482 - 489), (**Kayar** - Karar İncelemesi).

KAYAR, İ. : Anonim Ortaklıkta Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler, Konya 1997, (**Kayar** - Mali Durumun Bozulması).

KAYAR, İ. : “Limited Ortaklıklarda Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler “, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na Armağan, İstanbul 2001, (**Kayar** - Limited Ortaklıklar).

KESER, H. : “4857 Sayılı İş Kanunu ve 2004 Sayılı İcra ve İflâs Kanunu Çerçevesinde Haciz, İflâs, Konkordato ve İşverenin Aczinin İş Sözleşmesinden Doğan Bazı Temel Haklara Etkileri”, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, 2006/12, (s. 1182- 1220).

KESKİNSOY, Ö. : “Kamu Görevlisi”, Sosyal Güvenlik Dünyası, Kasım-Aralık 2004/28, (s.59 - 66).

KILIÇOĞLU, E.: “İflâsın Ertelenmesinin Konkordato ve Uzlaşma Yolu ile Yeniden Yapılandırma Kurumlarıyla Karşılaştırılması”, Prof. Dr. Yavuz Alangoya İçin Armağan 2007, (s. 451 - 468), (**Kılıçoğlu, E.** -İflâsın Ertelenmesi).

KILIÇOĞLU, A. : Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Ankara 2005, (**Kılıçoğlu, A.** - Borçlar).

KIRAZ, Ö. : “Konkordatoya İlişkin Doğrudan Doğruya İflâs Halleri”, Prof. Dr. Nuri Çelik’e Armağan, C.I. 2001, (s. 855 – 873).

KNICKENBERG, L. : Die Sicherung der Arbeitnehmerrechte in der Insolvenz des Arbeitgebers, Bochum 2000.

KOEFERLI, J. A. : Der Sanierer einer Aktiengesellschaft, Zürich 1994.

KONURALP, H. : “Uzlaşma Suretiyle Sermaye Şirketlerinin Yeniden Yapılandırılmasının Tarihi Gelişimi ve Amacı”, İcra ve İflâs Kanunu’ndaki Değişiklikler Çerçevesinde Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Borçlarının Yeniden Yapılandırılması”, Seminer, İstanbul Ticaret Odası Yayın No: 2004-68, İstanbul 2004, (s.12 - 19).

KORKUSUZ, R. : “İş Hukukumuzda Yeni Bir Kurum; Ücret Garanti Fonu”, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, 2004/4, (s. 1327 - 1345).

KURU, B. : İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, İstanbul 2004, (**Kuru-El Kitabı**).

KURU, B. : Şahıs Şirketleri ve Ortaklarının İflâsı, Ankara 1963, (**Kuru - Şahıs**).

KURU, B. : Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.I, İstanbul 2001, (**Kuru-Usul I**).

KURU, B. : Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.II, İstanbul 2001, (**Kuru - Usul II**).

KURU, B. : Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.III, İstanbul 2001, (**Kuru - Usul III**).

KURU, B. : Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.IV, İstanbul 2001, (**Kuru** - Usul IV).

KURU, B.: İcra ve İflâs Hukuku, C. I. İstanbul 1988, (**Kuru** - İflâs I).

KURU, B. : İcra ve İflâs Hukuku, C.III, Ankara 1993, (**Kuru** - İflâs III).

KURU, B. : İcra ve İflâs Hukuku, C.IV, Ankara 1997, (**Kuru** - İflâs IV).

KURU, B. : Nizasız Kaza, Ankara 1961, (**Kuru** - Nizasız Kaza).

KURU, B. : Tespit Davaları, İstanbul 1988, (**Kuru** - Tespit Davaları).

KURU, B. : “İflâs Takibi ve Davasında Yetki (Salahiyet) Kaideleri”, İmran Ötkem’e Armağan, Ankara 1970, (s. 511 - 523), (**Kuru** -Salâhiyet).

KURU, B. : “Pasifi Aktifinden Fazla Olan Sermaye Şirketlerinin İflâsı”, AD, 1970/10, (s. 621 - 634), (**Kuru** - Sermaye).

KURU, B. : “Borçlunun Ödeme Emrine İtiraz Etmemesi Halinde İflâs Davası”, Batider, C.I, 1962/4, (s. 579 - 591), (**Kuru** - İflâs Davası).

KURU, B. : “Ticareti Terk Eden Tacirlerin Tâbi Bulunduğu Hükümler”, AÜHFĐ, C.XXVII, 1970/1-2, (s. 109 - 118), (**Kuru** - Ticareti Terk Eden Tacir).

KURU, B. : “İcra ve İflâs Kanunu’nun 89. Maddesinde Yapılan Değişiklikler, İcra ve İflâs Kanunu’nda Değişiklikler”, Seminer, İstanbul 2004, (s. 25 - 56), (**Kuru** - Değişiklikler).

KURU, B / ARSLAN, R / YILMAZ, E. : İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, Ankara 2007, (**Kuru / Arslan / Yılmaz** - İcra).

KURU, B /ARSLAN, R /YILMAZ, E. : Medenî Usul Hukuku Ders Kitabı, Ankara 2007, (**Kuru / Arslan / Yılmaz** - Usul).

KURU B. / GÖRGÜN, Ş. : İcra ve İflâs Hukuku Bilgisi, Ankara 2005.

KUTLU SUNGURBEY, A.: Yetkisiz Temsil, Özellikle Culpa in Contrahendo, İstanbul 1988.

LANZ, R. : Kapitalverlust, Überschuldung und Sanierungsvereinbarung (Diss.), Zürich 1985.

LAUT, T. : Universalität und Sanierung im internationalen Insolvenzrecht, Berlin 1997.

LEEMANN, H. : Die Konkursgründe nach dem Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs vom 11 April 1889 (Diss.), Bern 1904.

MAYR, P. G / FUCIK, R. : Das Neue Verfahren Ausser Streitsachen, Wien 2005.

MİMAROĞLU, S. K. M. : Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukukî Mesuliyeti, Ankara 1967.

MOLLAMAHMUTOĞLU, H. : İş Hukuku, Ankara 2008.

MOROĞLU, E. : Türk Ticaret Kanunu Tasarısı, Değerlendirmeler ve Öneriler, Ankara 2005.

MUŞUL, T. : İcra ve İflâs Hukuku, İstanbul 2005, (**Muşul** - İcra).

MUŞUL, T. : İflâsın Ertelenmesi, İstanbul 2008, (**Muşul** - Erteleme).

OĞUZMAN, K. / ÖZ, T. : Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, İstanbul 1998.

OĞUZMAN, K. / SELİÇİ, Ö. / ÖZDEMİR, S : Eşya Hukuku, İstanbul 2006.

ONAR, S. S. : İdare Hukukunun Umumi Esasları, C.II, İstanbul 1966.

OSKAY, M / KOÇAK, C / DEYNEKLİ, A / DOĞAN, A.: İİK Şerhi, C.IV, Ankara 2007.

OTTOMANN, R. : Kommentar zum Bundesgesetz Über Schuldbetreibung und Konkurs, Bd.II, Basel / Genf / München 1998.

ÖÇAL, A. : “Anonim Şirketlerde Malî Durumun Bozulmasının Ortaya Çıkardığı Bazı Hukukî Sorunlar”, ATOD, 1975/6, (s. 9 - 22).

ÖNAL, Y. B. / TOPALOĞLU, M. : İpotekli Konut Finansmanı ve Hukuku, Mortgage (Tutsat), Adana 2007.

ÖNEN, E. : İflâstan Sonra Konkordato, Batider, C.VIII, 1976/3, (s. 78 - 100).

ÖZAY, İ. : Günışığında Yönetim, İstanbul 2004.

ÖZEKES, M. : “İflâsın Ertelenmesi”, Legal, Eylül 2005/33, (s. 3249 - 3283), (Özekes - Erteleme).

ÖZEKES, M. : Medenî Usul Hukukunda Aslî Müdahale, İstanbul 1995, (Özekes - Müdahale).

ÖZEKES, M. : İcra ve İflâs Hukukunda İhtiyati Haciz, Ankara, 1999 (Özekes - İhtiyati Haciz).

ÖZEKES, M. : Medenî Usul Hukukunda Hukukî Dinlenilme Hakkı, Ankara 2003, (Özekes -Hukukî Dinlenilme).

ÖZEKES, M. : “Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İhtiyatî Tedbir”, DEÜHFD, C.IV, 2002/2, (s. 89 -137), (Özekes - İhtiyatî Tedbir).

ÖZEKES, M. / ERİŞİR, E. : “Konusu Para Alacağı Olan Geçici Hukukî Korumaların Karşılaştırılması ve Değerlendirilmesi”, MİHDER, 2006/3, (s. 1235 - 1273).

ÖZTEK, S. : İflâsın Ertelenmesi, İstanbul 2007, (Öztek - Erteleme).

ÖZTEK, S. : “İflâsın Ertelenmesi”, Bankacılar Dergisi, 2005/53, (s.23 - 71), (Öztek -Makale).

ÖZTAN, B. : Medenî Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Ankara 1970.

ÖZTÜRK, P. : “İİK m. 154/III Uyarınca İflâs Davasında Yetkili Mahkemenin Borçlunun İşlem (Muamele) Merkezine Göre Belirlenmesi”, İBD, Mart 1998, (s. 116 - 128).

PEKCANITEZ, H. : Anonim Ortaklıkların İflâsı, Ankara 1991, (**Pekcanitez** - Anonim Ortaklık).

PEKCANITEZ, H. : “İflâsın Ertelenmesi”, İBD, C.LXXIX, 2005/2, (s.323 – 357), (**Pekcanitez** - Ertelenme).

PEKCANITEZ, H. : “İflâsın Kaldırılması I”, AD, 1982/4, (s.731 - 745), (**Pekcanitez** - İflâsın Kaldırılması I).

PEKCANITEZ, H. : “İflâsın Kaldırılması II”, AD, 1982/5, (s. 926 - 937), (**Pekcanitez** -İflâsın Kaldırılması II).

PEKCANITEZ, H. : “Anonim Ortaklıklarda Denetçiler Tarafından Açılacak Davalar”, DEÜHFD, Prof. Dr. Kudret Ayiter Armağanı, C. III, , 1987/1- 4, (s. 440- 495), (**Pekcanitez** - Denetçiler).

PEKCANITEZ, H. : “Bekletici Sorun (Mesele-i Müstehire)” DEÜHFD, 1980/1, (s. 249 -275), (**Pekcanitez** - Bekletici Sorun).

PEKCANITEZ, H. : Medenî Usul Hukukunda Fer’i Müdahale, Ankara 1992, (**Pekcanitez** -Müdahale).

PEKCANITEZ, H. : “Yeniden Yapılandırma Projesinin Tasdiki ve Uygulanması, İcra ve İflâs Kanunu’ndaki Değişiklikler Çerçevesinde Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Borçlarının Yeniden Yapılandırılması” Semineri, İstanbul Ticaret Odası Yayın No: 2004-68, İstanbul 2004, (s. 33 - 44), (**Pekcanitez** -Yeniden Yapılandırma).

PEKCANITEZ, H. / ATALAY, O. / SUNGURTEKİN ÖZKAN. M. / ÖZEKES, M. : İcra İflâs Hukuku, Ankara 2006.

PEKCANITEZ, H. / ATALAY, O. / ÖZEKES, M. : Medenî Usul Hukuku, Ankara 2006.

POROY, R / TEKİNALP, Ü / TEKİNALP, G. : “Ortaklıklar Hukukunda Organların Sorumluluğu”, İÜHFİM, Atatürk’e Armağan, C.XL-XLVII, 1979-1981/1-4, (s. 348 - 398).

POROY, R. / TEKİNALP, Ü. / ÇAMOĞLU, E.: Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku, İstanbul 2003.

POSTACIOĞLU, İ. E. : İcra Hukuku Esasları , İstanbul 1982, (**Postacioğlu - İcra**).

POSTACIOĞLU, İ. E. : İflâs Hukuku İlkeleri, C.I İflâs, İstanbul, 1978, (**Postacioğlu - İflâs**).

POSTACIOĞLU, İ. E. : Medenî Usul Hukuku Dersleri, İstanbul 1975, (**Postacioğlu - Usul**).

POSTACIOĞLU, İ. E. : Konkordato, İstanbul 1965, (**Postacioğlu - Konkordato**).

POSTACIOĞLU, İ. E. : “Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukukî Mesuliyeti ile İlgili Bazı Meseleler”, Halil Arslanlı’nın Anısına Armağan, İstanbul 1978, (s. 478 - 511), (**Postacioğlu - Anonim Şirket**).

POSTACIOĞLU, İ. E. : “İflâsın Mahiyeti, Doğrudan Doğruya İflâs Halleri ve Kararın İsabeti, Katiyet Peyda Etmemiş İlâmlara 177/4’ün Tatbik Edilip Edilemeyeceği “, İÜHFİM, C.XV, 1950, (s. 474-479), (**Postacioğlu - İflâsın Mahiyeti**).

PULAŞLI, H. : Şirketler Hukuku, Adana 2004.

REİSOĞLU, S. : Bankacılık Kanunu Şerhi, C. I, Ankara 2007, (**Reisoğlu – Bankacılık I**).

REİSOĞLU, S. : Bankacılık Kanunu Şerhi, C. II, Ankara 2007, (**Reisoğlu - Bankacılık II**).

ROSENBERG, L. / SCHWAB, K. H. / GOTTWALD, P. : Zivilprozessrecht, München 2004.

SARIÖZEN, S. :“Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato”, Legal, Nisan 2006, (s. 1037 - 1051).

SAYHAN, İ. : “Anonim Şirketlerde Aktiflerin Pasifleri Karşılıyamadısının Sonucu Olarak İflâs ve İflâsın Ertelenmesi”, Batider, C. XXIII, 2005/11, (s. 77-121).

SCHECH, G. : Der Konkursaufschub im schweizerischen Recht (Diss), Zürich 1937.

SCHÖNENBERGER, V. B. : “İsviçre Borçlar Kanunu (OR) Madde 725a’ya Göre İflâsın Ertelenmesi” (Çev. **Üstündağ, S.**), Yargı Dünyası, Mart 2005, (s.10 - 27).

SCHMID, M. L. : Überschuldung und Sanierung (Diss), Freiburg 1984.

SENGİR, T. : “İflâsın Kaldırılması”, Batider, C. IV, 1968/3, (s. 534 - 537).

SOLENTHALER, W. : Der Widerruf des Konkurses, Lachen 1958.

TANDOĞAN, H. : Vekâletsiz İşgörme, İstanbul 1957, (**Tandoğan - Vekâletsiz İşgörme**).

TANDOĞAN, H. : “Hükmi Şahısların Anonim Şirket İdare Meclisinde Temsili”, Batider, C. I, 1961/1, (s. 3 - 35), (**Tandoğan - Temsil**).

TANRIVER, S. : Konkordato Komiseri, Ankara 1993, (**Tanriver - Konkordato**).

TANRIVER, S. : Noterlik Açısından Vekâlet (Temsil), Ankara 2001, (**Tanriver - Vekâlet**).

TANRIVER, S. : “4949 Sayılı Kanunla İcra ve İflâs kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun’un Adî Konkordato ile İlgili Hükümlerde Getirmiş Olduğu Değişikliklerin Tespiti ve Değerlendirilmesi”, TBBD, Mart – Nisan 2004/51, (s. 67 - 90), (**Tanriver -Değerlendirmeler**).

TANRIVER, S. / DEYNEKLİ, A. : Konkordatonun Tasdiki, Ankara 1996.

TAŞPINAR AYVAZ, S.: İcra - İflâs Hukukunda Yeniden Yapılandırma, Ankara 2005.

TAŞPINAR, S. : “İsviçre Federal İcra ve İflâs Kanunu’nda Yapılan Değişikliklere Genel Bir Bakış”, 75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, Ankara 2004, (s. 599 - 670), (**Taşpınar** - Değişiklikler).

TAŞPINAR, S. : “Adî Konkordato Hakkında İcra ve İflâs Kanunu’nda Yapılan Değişiklikle”, Batider, C. XXII., 2003/2, (s. 49 - 92), (**Taşpınar** - Adî Konkordato).

TAŞPINAR, S. : Medenî Yargılama Hukukunda İspat Sözleşmeleri , Ankara 2001, (**Taşpınar** - İspat).

TEKİNALP, Ü. : “Ticaret Ortaklıklarında Tasfiye Gayesinin Anlamı”, İktisat ve Maliye Dergisi, C.XXI, 1974, 1975 / 1, (s. 23 – 26), (**Tekinalp** - Gaye).

TEKİNALP, Ü. : Anonim Ortaklığın Bilançosu ve Yedek Akçeleri, İstanbul 1979 (**Tekinalp** -Bilanço).

TEKİNAY, S. S. / AKMAN, S. / BURCUOĞLU, H. / ALTINTOP, A. : Tekinay Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, İstanbul 1993.

TERCAN, E. : “4389 Sayılı Bankalar Kanununa Göre, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’nun ve Tasarruf Mevduatı Sahibi Alacaklıların, Bir Bankanın İflâsı Halinde, İflâs Masasına İmtiyazlı Alacaklı Olarak Yazılmaları”, Batider, C. XXII, 2003/1, (s. 25 - 47).

TOPUZ, M. : “İflâsın Ertelenmesinde Takip Yasağı ve Takip Yasağının İstisnaları”, Prof. Dr. Ergon A. Çetingil ve Prof. Dr. Rayegân Kender’e 50. Birlikte Çalışma Yılı Armağanı, (s. 1087 - 1111).

TORAMAN, B.: İcra ve İflâs Kanunu’na Göre Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerde İflâsın Ertelenmesi Talebi, Ankara 2007.

TÜRK, A. : Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Borca Bakılığın Hukuki Sonuçları, Ankara 1999, (**Türk, A.** - Borca Batıklık).

TÜRK, A. : “Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Borca Batıklık Nedeniyle İflâsı ve İflâsın Ertelenmesi Konusunda İcra ve İflâs Kanunu’nda Yapılan Son Değişikliklerin Değerlendirilmesi ve Öneriler”, DEÜHFD, C. VI, 2004/1, (s. 295 - 334) (**Türk, A.** -Değerlendirmeler).

TÜRK, H. S.: Ticaret Ortaklıklarının Birleşmesi, Ankara 1986, (**Türk, H. S.** - Birleşme).

UHLENBRUCK, W. : Insolvenzrechtshandbuch, (Herausgeber: Peter Gottwald), München 2001.

ULUKAPI, Ö. : Konkordatonun Feshi, Konya 1998, (**Ulukapı** - Konkordato).

ULUKAPI, Ö. : Medenî Usul Hukukunda Dava Arkadaşlığı, Konya 1991, (**Ulukapı** - Dava Arkadaşlığı).

ULUSOY, A. : “Yeni Anayasal Durumda Kamu Hizmeti ve Kamu Hizmetlerinin Görülüş Usulleri” in Hukuk - Ekonomi Perspektifinden Uluslararası Tahkim ve Kamu Hizmeti, Ankara 2001, (**Ulusoy, A.** - Kamu Hizmetlerinin Görülüş Usuller).

ULUSOY, A. : Kamu Hizmeti İncelemeleri, İstanbul 2004, (**Ulusoy, A.** - Kamu Hizmeti).

ULUSOY, E. : “Ticaret Hukuku Açısından Borçların Uzlaşma Yolu İle Yeniden Yapılandırılması”, Prof. Dr. Yavuz Alangoya İçin Armağan, İstanbul 2007, (s. 543 - 570), (**Ulusoy, E.** - Uzlaşma.).

UMAR, B. : İcra ve İflâs Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi, İzmir 1973, (**Umar** - Teori).

UMAR, B. : “Aciz Hali - Borca Batıklık Kavramlarının Farkı ve Bu Yönünden Yeni MK Metninin Düştüğü Bir Yanlılık”, YTÜHFD, C. I, 2004/1, (s. 317 - 324), (**Umar** - Aciz Hali).

UMAR, B. : Türk İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davası, İstanbul 1963, (**Umar** - İptal Davası).

UMAR, B / YILMAZ, E. : İspat Yükü, Büyük Çekmece - İstanbul 1980.

UYAR, T. : Gerekçeli - Notlu İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu, C. IV, İzmir 1999, (**Uyar** - İflâs).

UYAR, T. : İcra ve İflâs Dairelerinin İşlem ve Eylemlerinden Devletin Hukukî Sorumluluğu, <http://www.talihuyar.com>. e.t. 23.04.2006, (**Uyar** - Sorumluluk).

ÜNAL, O. K. : Sermaye Piyasası Hukuku ve Mevzuatı, Ankara 2005, (**Ünal** - Sermaye).

ÜNAL, O. K. : Halka Açık Anonim Ortaklıklar, Ankara 1999, (**Ünal** - Anonim Ortaklık).

ÜNAL, O. K. : Aracı Kurumlar, Ankara 1997, (**Ünal** - Aracı Kurumlar).

ÜNAL, O. K. : Menkul Kıymetler, Ankara 1988, (**Ünal**-Menkul Kıymetler).

ÜSTÜNDAĞ, S. : "Türk Ticaret Kanunu'nun 324'üncü Maddesinin Üçüncü Fıkrası Üzerine Düşünceler", Günümüzde Yargı, 1980/47, (s.17 - 20), (**Üstündağ** - Düşünceler).

ÜSTÜNDAĞ, S. : İflâs Hukuku Esasları, (İflâs, Konkordato, İptal Davaları), İstanbul 2004, (**Üstündağ** - İflâs).

ÜSTÜNDAĞ, S. : İcra Hukukunun Esasları, İstanbul 2004, (**Üstündağ** - İcra).

ÜSTÜNDAĞ, S. : İddianın ve Müdafaanın Değiştirilmesi Yasağı, İstanbul 1967, (**Üstündağ** - Davayı Değiştirme).

ÜSTÜNDAĞ, S. : İhtiyati Tedbirler, İstanbul 1981, (**Üstündağ** - İhtiyati Tedbirler).

ÜSTÜNDAĞ, S. : Medenî Yargılama Hukuku, C. I. II., İstanbul 2000, (Üstündağ - Usul).

YARICI, H. : Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması, İstanbul 2007.

YASAMAN, H.: Anonim Ortaklıkların Birleşmesi, Ankara 1987.

YILDIRIM, K. : İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları, İstanbul 1995, (Yıldırım - İptal Davaları).

YILDIRIM, K. : "4949 Sayılı Kanun'un Getirdiği Değişikliklerle İcra ve İflâs Kanunu'nda Yer Alan İptal Davalarına ve İflâsın Ertenmesine İlişkin Yeni Hükümler", YTÜHFD, C.I, 2005/1, (s. 471 - 484), (Yıldırım - Ertenme).

YILDIRIM, K. : Medenî Usul Hukukunda Delillerin Değerlendirilmesi, İstanbul 1990, (Yıldırım - Delillerin Değerlendirilmesi).

YILDIZ, B. : Ticaret Şirketlerinin Hukukî Ehliyeti, Ankara 2000 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

YILMAZ, E. : "4949 ve 5092 Sayılı Kanunla İflâs Hükümlerinde Yapılan Değişiklikler, İcra ve İflâs Kanunu'nda Değişiklikler", Seminer, İstanbul 2004, (s. 89 - 118), (Yılmaz, E. -Değişiklikler).

YILMAZ, E. : Geçici Hukukî Himaye Tedbirleri, C.I, Ankara 2001, (Yılmaz, E. - Geçici Himaye).

YILMAZ, E. : "Borçlunun İhtiyarıyla Kendi İflâsını İstemesi Durumunda Mahkemenin İnceleme Yetkisi," ABD, 1985/1, (s. 22 - 34), (Yılmaz, E. - İhtiyarı ile İflâsı).

YILMAZ, E. : İflâs İdaresi, Ankara 1976, (Yılmaz, E. - İflâs İdaresi).

YILMAZ, E. : "Olağanüstü Durumlarda Borçlulara Süre Verilmesi ve İcra Takiplerinin Durdurulması", Batider, C.IX., 1977/1, (s. 153 - 191), (Yılmaz, E. - Mühlet).

YILMAZ, O. :“İflâsın Ertelenmesi Taleplerinde Muhafaza Tedbirleri”, EÜHFD. C.II, 2007/1-2, (s. 313 - 334), (**Yılmaz, O.** - Erteleme).

YILMAZ, Z. S. : Sermaye Şirketlerinde (Anonim ve Limited Şirketlerde) Geçici Hukukî Korumalar (İhtiyatî Tedbirler), İzmir 2004, (**Yılmaz, S.** - Sermaye).

YÜCEL, T. M. / KALE, S. : “Malvarlığının Terki Sureti ile Konkordatoda Prosedür ve Yetkili Organlar”, Prof. Dr. Yavuz Alangoya İçin Armağan 2007, (s. 503 - 541).

YÜKSEL, K. : “İflâsın Ertelenmesi Kararlarının Sonuçları”, Bankacılık Dergisi, 2006/59, (s. 110 - 115).

Prof. Dr. Nesibe KURT KONCA

Ankara Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

**Medenî Usûl Hukuku ve
İcra - İflâs Hukuku Açısından**

ELEKTRONİK TEBLİGAT

Genişletilmiş ve Güncellenmiş

2. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Medenî Usûl Hukuku ve İcra - İflâs Hukuku Açısından Elektronik Tebligat
Nesibe Kurt Konca

Hukuk Yayınları Dizisi – 3738

İkinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 43 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA*

- Acar**, Ayşe Ece: “Elektronik Tebligat”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2016, C.: LXXIV, Sayı:1, s. 159-174 (**Acar**, Elektronik Tebligat).
- Acar**, Ayşe Ece: “Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi’nde Tutulan Delil Kayıtlarının İspat Kuvveti ve Bu Kayıtların Aksinin İleri Sürülmesi”, *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* Cilt:8 Sayı:1 Haziran 2020, s. 159-174 (**Acar**, Delil Kayıtları).
- Acar**, Ayşe Ece: Medenî Muhakeme Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Niteliği, İstanbul 2013 (**Acar**, Elektronik İmzalı).
- Akcan**, Recep: “İcra İşlerinde Tebligat”, Selçuk Üniversitesi. Hukuk Fakültesi Dergisi, 1999/1- 2, s. 63-95.
- Akıncı**, Ziya: “Usûl Kurallarına Aykırılık ve Dinlenilme Hakkı”, İçinde Tahkimde Hukukî Dinlenilme Hakkı, Editörler: Ziya Akıncı ve Yasin Ekmen, s. 49-63, İstanbul 2022.
- Akil**, Cenk: “11.1.2011 Gün ve 6099 Sayılı Kanun ile 7201 Sayılı Tebligat Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2012, S.101, s. 247-266.
- Akkan**, Emre: Adil Yargılanma Hakkı ve Hukukî Dinlenilme Hakkı Işığında Asker Kişilere Tebligat, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2021.
- Akkan**, Mine: “7101 sayılı Kanunla Elektronik Tebligat Konusunda Getirilen Yeni Düzenlemeler ve Değerlendirilmesi”, İçinde, 7101 sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler (Editör, Muhammet Özekes), İstanbul 2018, s. 149-167 (**Akkan**, 7101).
- Akkan**, Mine: “Elektronik Ortamda Tebligat Yapılmasına İlişkin Gelişmeler”, Halûk Konuralp Anısına Armağan Cilt I, Ankara 2009, s. 31-63 (**Akkan**, Gelişmeler).
- Akkan**, Mine: “Tebligat Kanunu Çerçevesinde Elektronik Tebligat”, Medenî Usûl ve İcra ve İflâs Hukuku Dergisi, S. 39, 2018, s. 23-90 (**Akkan**, Elektronik Tebligat).
- Akkan**, Mine: Medenî Usûl Hukukunda Avukatla Temsil Zorunluluğu, Ankara 2010.
- Akkaya**, Tolga: Medenî Usûl Hukukunda İstinaf, Ankara 2009 (**Akkaya**, İstinaf).

* Bibliyografyada kısaltılmış şekilleri gösterilmemiş olan eserler, metinde, sadece yazarlarının soyadı ile belirtilmiştir. Bir yazarın birden fazla eserine yollama yapılmışsa, kullanılan kısaltmalar, parantez içerisinde ayrıca gösterilmiştir.

- Akkaya**, Tolga: Yargı Örgütü ve Tebligat Hukuku, 5-6. Bölüm, (Editörler, Esra Yakut / Filiz Tepecik) Eskişehir 2020, s. 99 -114 (**Akkaya**, Tebligat).
- Akkurt**, Sinan Sami: “Elektronik Ortamda Hizmet Sunumu ve Buna İlişkin Sözleşmelerin Hukukî Özellikleri”, C. 60, S. 1, 2011, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 19-46.
- Aksakal**, Zeynel Abidin: “Beşinci Günden Önce Açılan Elektronik Tebligatın Tebliğ Tarihi, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 43, Temmuz 2020, s. 265-282.
- Aktepe Artık**, Sezin: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Türk Medenî Usûl Hukuku Açısından Adil Yargılanma Hakkı, Ankara 2014.
- Akyel**, Recai: “Bir Hesap Yargısı Olarak Sayıştay”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Sayı 23 (Ekim 2015), s.1-22.
- Albayrak**, Hakan, Tebligat Hukuku, Ankara 2022 (**Albayrak**, Tebligat).
- Albayrak**, Hakan: “Mukayeseli Hukuk ve Yargı Kararları Işığında Elektronik Tebligatın Yapılmış Sayıldığı Tarih”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 29, S.3, 2021, s. 2414-2453 (**Albayrak**, Tarih).
- Albuquerque**, Bruno/ **Iyer**, Roshan: “The Rise of the Walking Dead: Zombie Firms Around the World”, IMF Working Paper, Strategy, Policy and Review, 23/125, Jun 2023, s. 1-60.
- Aras**, Aslı: “Davada Veya İcra Takibinde Usûlsüz Tebligatın Re’sen Dikkate Alınması Gerekliliği”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2022, S. 158, s. 191-211(**Aras**, Usûlsüz Tebligat).
- Aras**, Aslı: Çekişmesiz Yargıda Yargılama Usûlü, Ankara 2017 (**Aras**, Çekişmesiz Yargı).
- Arslan**, Aziz Serkan: İcra Takip İşlemleri, Etkileri ve Hukuka Aykırılığın Sonuçları, Ankara 2018 (**Arslan**, İcra Takip İşlemleri).
- Arslan**, Mehmet/ **Biniş**, Mine: “Türk Vergi Sisteminde Tebligat ve Elektronik Tebligat”, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, C. 14, S.1, Y. 2016, s. 300-317.
- Arslan**, Ramazan: Medenî Usûl Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, Ankara 1977 (**Arslan**, Yargılamanın Yenilenmesi).
- Arslan**, Ramazan/**Yılmaz**, Ejder/**Taşpınar Ayvaz**, Sema/**Hanağası**, Emel: İcra ve İflâs Hukuku, Ankara 2023 (**Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, İcra).
- Arslan**, Ramazan/**Yılmaz**, Ejder/**Taşpınar Ayvaz**, Sema/**Hanağası**, Emel: Medenî Usûl Hukuku, Ankara 2023 (**Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, Usûl).
- Arslanpınar Tat**, Tuğçe: “Elektronik Tebligat,” İçinde **Meriç**, Nedim / **Arslanpınar Tat**, Tuğçe / **Işık**, Melih/ **Korkmaz**, Nurdan / **Özkan Kıdıl**, Barçın, Olaylarla Tebligat Hukuku, İstanbul 2021, s. 197-214.
- Atalay**, Oğuz: Medenî Usûl Hukukunda Menfi Vakıaların İspatı, İzmir 2001.

- Atalı, Murat/ Ermenek, İbrahim/ Üçüncü, S. Hilal:** Tebligat Hukuku, Ankara 2022.
- Atalı, Murat/Ermenek, İbrahim/Erdoğan, Ersin:** Medenî Usûl Hukuku, Ankara 2021.
- Aydemir, Hüseyin:** Tebligat Hukuku, Ankara 2024.
- Ayyıldırım, Kadir:** Türk Vergi Hukukunda Tebligat, İstanbul 2019.
- Balci, Mustafa:** "VUK Kapsamında Elektronik Tebligatta SMS Gönderilmemesinin Tebligatın Geçerliliğine Etkisi ve Danıştay VDDK Tarafından Verilen Aykırılığın Giderilmesi Kararının Hukukî Sonuçları", Vergi Algı, <https://vergialgi.net/vuk-kapsaminda-elektronik-tebligatta-smsgond-tebligatin-gecerliliğine-etkisi-ve-vddk> (Erişim Tarihi: 15.02.2022).
- Başözen, Ahmet:** İflâs Tasfiyesinde Müflisin Mektuplarına El Konulması ve Müflisin Özel Haberleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılmasına Yönelik Anayasal Sorunlar, Kamu Hukuku Arşivi Y.2005, Mart, S.1, s. 70-80 (**Başözen, Haberleşme Özgürlüğü**).
- Başözen, Ahmet:** Müflisin Tasarruf Yetkisi, Ankara 2005 (**Başözen, Tasarruf Yetkisi**).
- Baştuğ, Muhammet/ Keskin, Harun:** "Okuma Becerilerinin Okuma Ortamı Açısından Karşılaştırılması: Ekran mı kâğıt mı?", Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 16 (2013), s. 73-83 .
- Batı, Murat:** "Elektronik Tebliğ ile Birlikte SMS Gönderme Zorunlu mu?", <https://t24.com.tr/haber/doc-dr-murat-bati-yazdi-elektronik-tebligile-birlikte-sms-gonderme-zorunlu-mu,994629> (Erişim Tarihi: 15.02.2022).
- Berkin, Necmettin:** Tatbikatçılara Medenî Usûl Hukuku Rehberi, İstanbul 1980.
- Boran Güneysu, Nilüfer:** "İcra Takip İşlemleri", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2012, S. 101, s. 31-60).
- Börü, Levent:** "Elektronik Tebligat Yönetmeliği Taslağı'na İlişkin Kısa Bir Değerlendirme", Ankara Barosu Dergisi, S. 2, Y. 70, 2012, s. 405-410 (**Börü, Değerlendirme**).
- Börü, Levent:** "Elektronik Tebligat", Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1, 2020, s. 183-225 (**Börü, Elektronik Tebligat**).
- Börü, Levent:** "Yargı Kararları Işığında New York Sözleşmesi'ne Göre Yabancı Hakem Kararlarının Türkiye'de Tenfizi Engeli Olarak Hukukî Dinlenilme Hakkı Üzerine Bazı Değerlendirmeler", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 72 (2023), s. 811-844 (**Börü, Hukukî Dinlenilme Hakkı**).
- Börü, Levent:** "Yargıtay Kararları Işığında Tüzel Kişiliği Olan Şirketin Adresinin Kapalı Olması Durumunda Şirkete Karşı Noterlikçe Çıkarılan İhtarnamenin Tebliği Sorunsalı (TK m. 21/1)", Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C.13, S. 1 (Haziran 2023), s. 50-75 (**Börü, İhtarnamenin Tebliği**).
- Budak, Ali Cem:** Müflisin Taraf Olduğu Davalarda Tebligatın Kime Yapılacağı, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2011 C.8, sayı 1, 2012 C.9, Sayı 1, Özel Sayı: Prof. Dr. Erhan ADAL'a Armağan, s.403-409.

- Budak**, Ali Cem/ **Karaaslan**, Varol: Medenî Usûl Hukuku, İstanbul 2022.
- Canbek**, Gürol/ **Sağiroğlu**, Şeref: “Bilgi, Bilgi Güvenliği ve Süreçleri Üzerine Bir İnceleme”, *Politeknik Dergisi*, C. 9, S. 3, 2006, s.165-174.
- Clinton** Virginia: “Reading from paper compared to screens: A systematic review and meta-analysis”, *Journal of Research in Reading*, 2019- Wiley Online Library, s. 288-325.
- Çatalkaya**, İbrahim: Tebligat Hukuku, Ankara 2020.
- Çelik**, Muhammed/**Yüce**, Mehmet: “Vergi Hukukunda Tebligat Usûlleri, Muhatabın Önemi”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 16 (Aralık 2020), s. 139-162.
- Dalgıç Tetikol**, Deniz Ece: The Digital Divide in Turkey, İstanbul Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2023, s. xxv.
- Dalkılıç**, Elvin Evrim: “Elektronik Tebligatın İdarî İşlemler Bakımından Değerlendirilmesi”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2014, C. 4, s. 107-124.
- Deliduman**, Seyithan: Tebligat Hukuku Bilgisi, Ankara 2019.
- Demireli**, Cemalettin/ **Bayraktar**, Uğur: “Hizmet Kalitesi ve Hizmet Değerinin Müşteri Memnuniyetine Etkisi: Demiryolu Taşımacılığında Bir Uygulama”, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 13(4), 2014, s. 919-937.
- Demirkol**, Berk: Karşılaştırmalı Hukukta Hakem Kararlarının Tenfizinde Hukukî Dinlenilme Hakkı”, *İçinde Tahkimde Hukukî Dinlenilme Hakkı*, Editörler: Ziya Akıncı ve Yasin Ekmen, s. 179-198, İstanbul 2022.
- Demirkol**, Selami: “Yargılama İçin Öngörülen Makul Sürenin Aşılmasına Sebep Hususlardan; Tebligat Sorunu Vakaları: Görevli Makam ve Yetkililer (P.T.T., Muhtarlık ve Mahkeme Personeli)’den Kaynaklı Gecikmeler”, *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, C. 15, S. 2, y. 2012, s. 117- 132.
- Döner**, Buğra Vehbi: “Savunma Hakkı Bağlamında Vergi Hukuku’nda Elektronik Tebligat Nimet Mi, Külfet Mi?” Prof. Dr. Nami Çağan Anısına Armağan, Ankara, 2020, s. 213-241.
- Dörndorfer**, Josef: ZPO § 173 Zustellung von elektronischen Dokumenten, içinde, **Vorwerk**, Volkert/ **Wolf**, Christian: *Beckscher Online-Kommentar Zivilprozessordnung, München 2023 (Dörndorfer, BeckOK ZPO/ ZPO § 173)*.
- Eker**, Ece Ayça: “Kayıtlı Elektronik Posta Sistemi”, *İstanbul Barosu Dergisi*, C. 93, S. 2, Y. 2019, s. 15-25.
- Ekşi**, Nuray: Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nda Tahkim, İstanbul 2019.
- Erbayraktar**, Burcu: Güvenli Elektronik İmza, İstanbul 2016.
- Ercan**, Aliye Nur/ **Ateş**, Murat: “Ekrandan Okuma ile Kâğıttan Okumanın Anlama Düzeyi Açısından Karşılaştırılması”, *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/7 Spring 2015, s. 395-406, (DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8032>).

- Ercan**, İbrahim/ **Özbay**, İbrahim: “Medenî Usûl Hukukunda Kanun Yollarından Feragat”, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2006, C.10, S., s. 433-458.
- Erdönmez**, Güray: Medenî Usûl Hukukunda Belgelerin İbrazi Mecburiyeti, İstanbul 2014 (**Erdönmez**, Belgelerin İbrazi).
- Erdönmez**, Güray: Pekcanitez Usûl-Medenî Usûl Hukuku, C. I, Editörler, **Pekcanitez**, Hakan/ **Özekes**, Muhammet/ **Akkan**, Mine/ Taş Korkmaz, Hülya, İstanbul 2017 (**Erdönmez**, Pekcanitez Usûl).
- Ermenek**, İbrahim /**Üçüncü**, S. Hilal: “Özgürlüğü Bağlayıcı Ceza Sebebiyle Kısıtlanma Hâlinde Kanunî Temsilciye Tebligat Yapılma Usûlü”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 24, S. 2, 2020, s. 3-30.
- Erturgut**, Mine: Medenî Usûl Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Olarak Değerlendirilmesi, Ankara 2004.
- Esen**, Egemen: İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Işığında Takdir Marjı Doktrini, İstanbul 2020.
- Frei**, Nina J.: Art. 139 ZPO, Band I: Art. 1-149 ZPO, Schweizerische Zivilprozessordnung, BK - Berner Kommentar, (Herausgeber; Hausheer, Heinz, Walter, Peter, Hans) 2012, s. 1554-1560.
- Fritzsche**, Sebastian: “Die Pflicht zum elektronischen Rechtsverkehr – Chancen und Risiken”, NZFam 2022, Heft1, s. 1-14.
- Gözen Bozdoğan**, Kübra: “Mükellefin Bilgisi Dışında Yapılan Elektronik Tebligata Yönelik Bir Değerlendirme”, Vergi Sorunları Dergisi, C. 45, s. 403 (2022), s. 62-69.
- Gül**, Mehmet Akif: “New York Sözleşmesi Bağlamında Hukukî Dinlenilme Hakkının İhlali”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 7, S. 29 (2017), s. 361-406.
- Gülan**, Aydın: “Kamu Hizmeti Kavramı”, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi (Prof. Dr. Lütü Duran’a Armağan Özel Sayısı), Y. 9, S. 1-3, 1988, s. 147-159.
- Güneş**, Derya Belgin: “Tebliğ Yokluğu”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Y. 2016, C. LXXIV, S. 1, s. 221-231.
- Güzel**, Aydın: İcra ve İflâs Hukukunda Tebligat, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2020, s. 47.
- Hanağası**, Emel, Medenî Yargılama Hukukunda Silahların Eşitliği İlkesi, Ankara 2016.
- Hanağası**, Emel/**Özekes**, Muhammet: Yargı Örgütü ve Tebligat Hukuku, Eskişehir 2015.
- Huber**, Lukas: Art. 138-139 ZPO, ZPO Schweizerische Zivilprozessordnung (Alexander Brunner, Dominik Gasser, Ivo Schwander), Zürich/St. Gallen 2016.
- Işık**, Melih: “Tebligatın Yokluğu ve Usûlsüz Tebliğ”, İçinde **Meriç**, Nedim / **Arslanpınar Tat**, Tuğçe / **Işık**, Melih/ **Korkmaz**, Nurdan / **Özkan Kıdıl**, Barçın, Olaylarla Tebligat Hukuku, İstanbul 2021, s. 159- 179 (**Işık**, Usûlsüz Tebliğ).

- Işık**, Serpil: MTK ve HMK Kapsamında Hakem Kararlarına Karşı İptal Davası, İstanbul 2022.
- İleri**, İrem: “Tebliğat Hukukunda Güncel Sorunlar”, İstanbul Barosu Dergisi, Temmuz 2020, Cilt 94, Sayı 4, s. 192-211 (**İleri**, Güncel Sorunlar).
- İleri**, İrem: Tebliğat Kanunu Çerçevesinde Elektronik Tebliğat, İstanbul 2021(**İleri**, Elektronik Tebliğat).
- Jenny**, Reto M /**Jenny**, Danie: Art. 139 ZPO Kommentar Schweizerische Zivilprozessordnung, Orell Füssli Kommentar (OFK)-ZPO, (Herausgeber;Myriam A. Gehri, Ingrid Jent-Sørensen, Martin Sarbach), Zürich 2015.
- Kale**, Serdar/ **Keser**, Salih: “Medenî Yargılama Hukukunda Delil Sistemi”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 21, S. 2 (2015), s. 701-725.
- Kaplan**, Yavuz: “Avrupa Tebliğat Hukukundaki Gelişmeler, Düzenleme Çalışmaları Açısından Almanya Örneği ve Türk Hukuku”, Atatürk Üniversitesi Erzurum Hukuk Fakültesi Dergisi, 2003, C. LII, S. 3, s. 199-227.
- Karaaslan**, Varol: “Elektronischer Rechtsverkehr im Deutschen Recht und Überlegungen zum Türkischen Recht”, Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul, XLI, S. 58, s. 197-217.
- Karabel**, Emine Gökçe/ **Aydemir**, Dilek: “Medenî Usûl Hukukunda Yargılamanın Hızlandırılması ve Adalete Erişim Hakkı Bakımından Çevrimiçi Yargılama ve Yapay Zekanın Kullanımı” Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi C. 29, S. 1, Y. 2023, s. 530-573.
- Karakimseli**, Ayşe: “İcra Takiplerinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) Kullanımı”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 13, S.1 (Mayıs 2018), s. 315-360.
- Karlı**, **Abdurrahim**: Medenî Usûl Hukukunda Usûli İşlemler, İstanbul 2001.
- Kıyak**, Emre: “Büyük Veri ve Yapay Zekâ Teknolojileri ile Adım Adım Zeki Uyar (Ulusal Yargı Ağı Projesi) Ekosistemine Doğru”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 22, S. 1, 2020, s. 79-121.
- Koca**, Geylani: “Tebliğatın Esası, Gecikmesi Sorunu ve Elektronik Tebliğatın Yaygınlaştırılmasının Önemi, Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 2008, Cilt: 82, Sayı: 6, s. 2985-2994.
- Koç**, Evren: “Kamu İhale Hukukunda Tebliğat Esasları,” içinde Kamu İhale Hukuku'na İlişkin Tebliğler ve Makaleler-2, Editörler: Fehim Üçışık, Çetin Arslan ve Seyyid Ahmet Hakkakul, İstanbul 2016, s. 222-240.
- Koç**, Evren: “Zorunlu Elektronik Tebliğatta Delil Kaydı”, Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.8, S.1 (2021), s. 259-271 (**Koç**, Delil Kaydı).
- Koç**, Evren: Medenî Usûl Hukukunda Belge Kavramı, İstanbul 2021 (**Koç**, Belge).
- Koç**, Evren: Tebliğat Hukuku, İstanbul 2022 (**Koç**, Tebliğat).

- Konuralp**, Cengiz Serhat/**Candemir**, Mehmet Ünsal: “Tebliğ Mazbatasının Gerçeğe Aykırılığının İleri Sürülmesi ve İspatı”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 219, 2024, s. 381-416.
- Köksal**, Mehmet: “Elektronik Tebligat”, Legal Hukuk Dergisi, C. 16, S. 184, Y. 2018, s. 1549 – 1580 (**Köksal**, Elektronik Tebligat).
- Köksal**, Mehmet: Tebligat Hukuku Şema- Ders Kitabı, İstanbul 2021 (**Köksal**, Tebligat).
- Kurşat**, Zekeriya /**Koç**, Evren: “Sözleşmelerde Yer Alan Tebligata İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi / 46 (Nisan 2021)s. 37-54
- Kurt Konca**, Nesibe: “Türk Hukukunda Tebligata İlişkin Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Yıl: 2014, S. 114, s. 239-274 (**Kurt Konca**, Tebligat).
- Kurt Konca**, Nesibe: “Yargıda Koronavirüs Önlemleri”, SETA Analiz, S. 315, Nisan 2020, s. 1-22 (**Kurt Konca**, Koronavirüs).
- Kuru**, Baki: Hukuk Muhakemeleri Usûlü, C. V, İstanbul 2001.
- Küçük**, Alper Tunga, “Yargı Kararları Işığında Elektronik Tebligatın Yapılmış Sayılacağı Tarihin Belirlenmesi,” Terazi Hukuk Dergisi 16, S.179 (2021), s. 1319-1327 (**Küçük**, Tarih).
- Küçük**, Alper Tunga: “İcra ve İflâs Hukukunda Tebligata İlişkin Düzenlemeler, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Y. 2016, C.74, Sa. 1, s. 305-329 (**Küçük**, İcra Tebligat).
- Memişoğlu**, Sami Özgür: “Hukuk Yargılamasında İlanen Tebligat Usûlünün Gerçek Kişi Tacirlere ve Sermaye Şirketlerine Uygulanabilirliği”, Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi, C. 6, S.15, Y. 2014, s. 81 - 121.
- Meriç**, Nedim: Tebligatın Anlamı ve İlgili Mevzuat, İçinde **Meriç**, Nedim / **Arslanpınar Tat**, Tuğçe / **Işık**, Melih/ **Korkmaz**, Nurdan / **Özkan Kıdıl**, Barçın, Olaylarla Tebligat Hukuku, İstanbul 2021, s. 1-9 (**Meriç**, Anlamı).
- Meriç**, Nedim: Tebligatın Önemi, Hukukî Niteliği ve Tebliğ Kurallarına Uygun Davranıldığının İlgili Mercî Tarafından Kendiliğinden Dikkate Alınması, İçinde **Meriç**, Nedim / **Arslanpınar Tat**, Tuğçe / **Işık**, Melih/ **Korkmaz**, Nurdan / **Özkan Kıdıl**, Barçın, Olaylarla Tebligat Hukuku, İstanbul 2021, s. 12-26 (**Meriç**, Önemi).
- Mıdık**, Barış: “Teknolojik Gelişmeler Işığında Hukuk Yargılamasını Yeniden Düşünmek: Otomasyondan Köklü Dönüşüme”, Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak / Temmuz – 2022, S. 25 / 26, s. 63-104.
- Muşul**, Timuçin: Tebligat Hukuku, Ankara 2018.
- Oğlakçioğlu**, Onur: Medenî Usûl Hukuku Yönünden Elektronik Adli İletişim, İzmir 2008.

- Okumuş**, Nagehan: “Türk Tahkim Hukukunda Hukukî Dinlenilme Hakkına Riayet Edilmemesi Sebebiyle Hakem Kararlarının İptali (HMK m. 439/ 2, f)”, *Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* XXII (2018) s. 191-208 (**Okumuş**, Hukukî Dinlenilme).
- Okumuş**, Nagehan: *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Hakem Kararlarının İptali*, İstanbul 2021 (**Okumuş**, Hakem Kararları).
- Önen**, Ergun: *Medenî Yargılama Hukuku*, Ankara 1979.
- Özay**, İl Han: “Türkiye’deki Klasik Kamu Hizmeti Anlayışı: “Çok Yaşa” ya da “A Tes Amour”, *İÜHFİM*, C. 56, S. 1-4, 1998, s. 2293-295.
- Özbay**, İbrahim: “6099 Sayılı Kanun ve Elektronik Tebligat Yönetmeliği Çerçevesinde Elektronik Tebligata İlişkin Düzenlemelere Bakış”, Prof. Dr. Ejder Yılmaz’a Armağan, Yetkin Yayınevi, Ankara 2014, s. 1419-1450 (**Özbay**, Elektronik Tebligat Yönetmeliği).
- Özbay**, İbrahim: “6099 Sayılı Kanun ve Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik Çerçevesinde Tebligat Hukukundaki Son Değişiklikler”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2012, C. 16, S. 1-2, s. 115-157 (**Özbay**, Değişiklikler).
- Özbay**, İbrahim/**Korucu**, Yavuz: *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Tahkim*, HMK m. 407-444, Ankara 2016.
- Özbay**, İbrahim/**Okumuş**, Nagehan/**Yalın**, Bedriye Tuğçe: *Tebligat İhlalleri*, Ankara 2023.
- Özbay**, İbrahim/**Yardımcı**, Taner Emre: *Tebligat Hukuku*, Ankara 2021.
- Özbek**, Mustafa Serdar: *Noter Senetlerinde Sahtelik*, Ankara 2018.
- Özçelik**, Volkan: “Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usûlü Hakkında Kanun’a Göre İcra Takibi”, *Uyumsuzluk Mahkemesi Dergisi*, S. 14 (Aralık 2019), s. 375-395.
- Özekes**, Muhammet: “Usûlsüz Tebligat ve Dürüstlük Kuralı (Karar İncelemesi)”, *“Usûlsüz Tebligat ve Dürüstlük Kuralı (Karar İncelemesi)”*, Manisa Barosu Dergisi, Manisa 1998, Yıl: 17, S. 66, s. 56-63 (**Özekes**, Usûlsüz Tebligat).
- Özekes**, Muhammet: *Medenî Usûl Hukukunda Hukukî Dinlenilme Hakkı*, Ankara 2003 (**Özekes**, Hukukî Dinlenilme).
- Özer**, Fatma: “6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu’nun Genel Bir Değerlendirmesi”, *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 12, S. 128, Nisan 2017, s. 131-167.
- Özer**, Tülay: *Medenî Usûl Hukuku Bakımından Belge ve Adi Senette Sahtelik İddiası*, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2019.
- Özkan Duvan**, Ayşe: “Bireysel Başvuru Kararlarında Makul Sürede Yargılanma Hakkı”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2019, C. 68, s. 287-336.

- Özkaya Ferendeci**, Özden: “Yeni Hukuk Muhakemeleri Kanunu’ndaki Belge Terimi ve İspat Hukukundaki Yeri,” Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, Özel Sayı 2014, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan, s. 813-830.
- Özmumcu**, Seda: “Davanın Açılmasına Bağlanan Hukukî Sonuçların Davanın Açılmamış Sayılması Halinde Değerlendirilmesi”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 2012, C. 19, C. 2, s.183-205.
- Öztek**, Selçuk: Türk Medenî Yargılama Hukukunda İstinaf ve Temyiz, Ankara 2021.
- Öztoprak**, Sezin: “6475 Sayılı Posta Hizmetleri Kanunu İle Yeniden Yapılandırılan Posta Hizmetleri Teşkilatı; ‘PTT A.Ş.’”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 2014, C. 2, s. 377-94.
- Pekcanitez**, Hakan: “Hukukî Dinlenme Hakkı”, Prof. Dr. Seyfullah Edis’e Armağan, İzmir 2000, s.753-788.
- Pekcanitez**, Hakan/ **Yeşilirmak** Ali: Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku, C. III, İstanbul, 2017 (**Pekcanitez /Yeşilirmak**, Pekcanitez Usûl, § 22).
- Pekcanitez**, Hakan/**Atalay**, Oğuz/**Özokes**, Muhammet: Medenî Usûl Hukuku, İstanbul 2022.
- Pekdiñçer**, Tamer/**Giray**, R. Eda/ **Baş**, Kadir: Gerekçeli – Notlu – İctihatlı 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ve İlgili Ulusal – Uluslararası Mevzuat, Ankara 2019.
- Peksöz**, Vildan: Medenî Usûl Hukuku Açısından Adi Ortaklık İlişkileri, İstanbul 2020.
- Peras**, Igor/ **Klemenčić Mirazchiyski**, Eva/ **Japelj Pavešić**, Barbara/ **Mekiš Recek**, Žiga: “Digital versus Paper Reading: A Systematic Literature Review on Contemporary Gaps According to Gender, Socioeconomic Status, and Rurality”, European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education, 13/10, 2023, s. 1986-2005.
- Postacioğlu**, İlhan E.: Medenî Usûl Hukuku Dersleri, İstanbul 1975.
- Püren**, Serap/ **Şanver**, Cahit: “Türk Vergi Sisteminde E-Tebligat Uygulaması ve Ekonomik Boyutu ile İncelenmesi”i International Journal of Social Humanities Sciences Research (JSHSR), Vol.5/25, s. 2306-2318.
- Rençber**, Altan/**Ovaloğlu**, Selin: “Vergi Hukukunda Mükellefiyet Kaydının Re’sen Terkini ve Tebligata İlişkin Ortaya Çıkan Sorunlar”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 14, S. 1, 2023, s. 87-102.
- Ruhi**, Canan/**Ruhi**, Ahmet Cemal: Tebligat Hukuku, Ankara 2023.
- Rüzgaresen**, Cumhuriyet: Medenî Muhakeme Hukukunda Usûl Ekonomisi İlkesi, Ankara 2013.
- Sarıgül Ata**, Bersun: “Belge ve Belgenin Delil Kuvveti”, Ankara Barosu Dergisi, C. 78, S.1, Y. 2020, s. 1-40.
- Selçuk**, Seyhan: Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na Göre Hakem Kararlarının İptali, Ankara 2018.

- Siebert**, Oliver: ZPO § 173 Zustellung von elektronischen Dokumenten, içinde **Saenger** Ingo, Zivilprozessordnung, Familienverfahren, Gerichtsverfassung, Europäisches Verfahrensrecht Handkommentar, Baden-Baden 2023 (**Saenger/ Siebert**, ZPO § 173).
- Siegmund**, Alexander: “Anforderungen bei Nutzung des elektronischen Rechtsverkehrs”, NJW 24/2023, s. 1681-1686.
- Solak Akman**, İnci: “Türk Vergi Hukukunda Norm Koyma ve Normun Uygulanmasında Kronikleşmiş Yetkilendirme Sorununa Yeni Bir Örnek: Elektronik Ortamda Tebliğ Usûlüne İlişkin Yeni Düzenlemeler”, Ankara Barosu Dergisi, 2016, S. 2, s. 267-285.
- Stahelin**, Adrian: Art. 139 ZPO, Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung, (Herausgeber; Sutter-Somm Thomas, Hasenböhler Franz, Leuenberger Christoph) Zürich Zürich, Basel, Genf 2016.
- Sutter-Somm**, Thomas/ **Seiler**, Benedikt: Handkommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung, Art. 1-408 ZPO, CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, 2021, s. 585-589.
- Şahin**, Arzu: “Zombi Şirketlerin Risk Düzeyi ile İlişkili Olan Finansal Özellikleri: İSO 1000 Firmaları ile Bir İnceleme”, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 16 / 6, Ocak 2021, s. 278-297.
- Tahiroğlu** Fatih: “Tebliğat Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Tebliğat Çıkarmaya Yetkili Merciler”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Y.2016, C.74, S.1, s. 389-396.
- Tahiroğlu**, Fatih / **Güneş**, Volkan: “Sosyal Güvenlik Kurumunca Elektronik Ortamda Yapılacak Tebliğata İlişkin Yönetmelik Çerçevesinde Elektronik Tebliğat”, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 2, s. 399-424.
- Tanrıkulu**, Cengiz, “Türk ve Avusturya Hukukunda Elektronik Tebliğat”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2009, S. 85, s. 315-331.
- Tanrıver**, Süha: “Hukuk Yargısında Etkinliğin Sağlanması İçin Alınması Gereken Önlemler Üzerine”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2000, C. 49, s. 67-83.
- Tanrıver**, Süha: Medenî Usûl Hukuku (Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması), C. I, Ankara 2021 (**Tanrıver**, Usûl C.I)
- Tanrıver**, Süha: Medenî Usûl Hukuku, Cilt II, Ankara 2022 (**Tanrıver**, Usûl C.II).
- Taşkın**, Ş. Cankat: “6 Aralık 2018 Tarihinde Resmî Gazetede Yayınlanan Elektronik Tebliğat Yönetmeliği'nin Değerlendirilmesi ile Elektronik Tebliğatın Kayıtlı Elektronik Postadan Farkı”, Bursa Barosu Dergisi; Cilt 2.43, Sayı:107, Bursa Mart 2019, s. 48- 63.
- Toker**, Ali Gümrah: “Milletlerarası Tahkim Yargılamasında Tebliğat”, (İçinde: Tahkim Yargılaması Birinci Bölüm, Editörler: Prof. Dr. Mustafa Erkan ve Dr. Öğr. Üyesi Candan Yasan Tepetaş) İstanbul 2021, s.173-190.

- Tüzüner**, Özlem: “Elektronik Tebligatın Adaletin Kalitesine Katkıları”, İzmir Barosu Dergisi, Ocak 2012, s. 60-88 (**Tüzüner**, Elektronik Tebligat).
- Tüzüner**, Özlem: “Elektronik Tebligatın Kalitatif Yöntemle İncelenmesi”, Ankara Barosu Dergisi, 2011, S. 2, s. 139-159 (**Tüzüner**, Kalitatif Yöntem).
- Uyar**, Talih: “İcra Tebliğleri (İİK m. 21)”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 71, S. 4, 2013, s. 155-240.
- Ünal**, Feyzullah/ **Kiraz**, İbrahim: “Türkiye’de E-Devlet Uygulamalarının Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Etkinliği: Adalet Bakanlığı UYAP Bilişim Sistemi Örneği”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi / (Araık 2016), s. 437-450.
- Üstündağ**, Saim: Medenî Yargılama Hukuku, İstanbul 2000.
- Varol**, Asaf/ **Baştürk**, İhsan: “Hukukî ve Teknik Boyutuyla Elektronik Tebligat ile Kayıtlı Elektronik Posta Sistemi”, Ankara Barosu Dergisi, 2015, S.1, s. 263-278.
- Vural**, Yılmaz/ **Sağıroğlu**, Şeref: “Kurumsal Bilgi Güvenliği ve Standartları Üzerine Bir İnceleme”, Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, C. 23, S. 2, 2008, s. 507-522.
- Wakefield**, Jane: “Rusya’nın Ukrayna’yı işgali küresel internetin parçalanmasına yol açabilir mi?” <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-60675016> (Erişim Tarihi: 05.03.2023).
- Wittschier**, Johannes: ZPO § 173 Zustellung von elektronischen Dokumenten, içinde Musielak, Hans-Joachim / Voit, Wolfgang Zivilprozessordnung mit Gerichtsverfassungsgesetz Kommentar, München 2023 (**Musielak/Voit/Wittschier**, ZPO § 173).
- Yamakoğlu**, Alya/**Altoprak**, Serkan: “Elektronik Tebligat Türkiye, İsviçre, Almanya ve İngiltere Karşılaştırılması”, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVI, S. 1, 2019, s. 25-38.
- Yaman**, Havva/ Dağtaş, Abdullah: “Ekrandan okumanın okuduğunu anlamaya etkisi / Impact of reading from screen on reading comprehension” Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları, 1 (2) (2013), s. 64-79 (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/oyea/issue/20480/218127>)
- Yardımcı**, Taner Emre: “Yeni Elektronik Tebligat Yönetmeliği Çerçevesinde Elektronik Tebligat”, Ankara Barosu Dergisi, 2019, C. 77, S. 3, s. 1-39.
- Yavuz Bilgin**, Zeynep Büşra: Adil Yargılanma Hakkı Açısından Elektronik Tebligat, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi, Ankara 2021.
- Yeğrim**, Korhan: “Elektronik Tebligatın Uzlaştıрма Kurumunda Uygulanması Sorunsalı”, Ceza Hukuku Dergisi, C. 18, S. 52, 2023, s. 329-361.
- Yeşilova**, Bilgehan, “7201 Sayılı Tebligat Kanunu’nun ve Tebliğe İlişkin Diğer Hükümlerin Tahkimde Uygulama Yeri”, Uluslararası Ticaret ve Tahkim Hukuku Dergisi, C. 3, Sa. 1, Y. 2014, s. 97-128 (**Yeşilova**, Tahkimde Uygulanma).

- Yeşilova**, Bilgehan: “Tebligat Hukuku Açısından İmar Kanunu’nun 32/II. Madde-sinde Düzenlenen (Özel) Tebligat Hükümünün Değerlendirilmesi”, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 8 / Özel Sayı, s. 3099-3166. (**Yeşilova**, Özel Tebligat)
- Yılmaz**, Ejder: İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, Ankara 2016.
- Yılmaz**, Ejder: İflâs İdaresi, Ankara 1975.
- Yılmaz**, Ejder/**Çağlar**, Tacar: Tebligat Hukuku, Ankara 2013.
- Yönder**, Gizem: “Vekil Vasıtasıyla Takip Edilen İşlerde Tebligat”, Nevşehir Barosu Dergisi, Y. 1, S. 1, 2014, s. 95-131.
- Yurtsever**, Hatice: “Vergi Hukukunda Tebligatta Yeni Bir Uygulama: Elektronik Tebligat,” Yönetim ve Ekonomi C. 23, S.2, 2016, s. 451-466.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

- 2019 Yargı Reformu Strateji Belgesi Hedef 4.6.a https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/23122019162931YRS_TR.pdf (Erişim Tarihi: 19.12.2022).
- Botschaft Totalrevision Bundesrechtspflege, <https://www.fedlex.admin.ch/filestore/fedlex.data.admin.ch/eli/fga/2001/731/de/pdf-a/fedlex-data-admin-ch-eli-fga-2001-731-de-pdf-a.pdf> (Erişim Tarihi: 25.05.2023)
- Entwurf eines Gesetzes zum Ausbau des elektronischen Rechtsverkehrs mit den Gerichten und zur Änderung weiterer prozessrechtlicher Vorschriften (<https://dserver.bundestag.de/btd/19/283/1928399.pdf> (Erişim Tarihi: 05.06.2023)).
- ETEBS (Elektronik Tebligat Sistemi Uygulaması) Broşür, (Temmuz 2020), <https://www.turkpatent.gov.tr/yayimlarimiz> (Erişim Tarihi: 19.12.2022).
- Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Gerekçesi için bkz. <https://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0886.pdf> (Erişim Tarihi: 20.12.2022).
- <https://e-tebligat.uyap.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 16.01.2021).
- İcra İş ve İşlemlerinde Sorunlar ve Çözüm Önerileri Raporu https://d.barobirlik.org.tr/2021/icra_sorunlari_cozum_onerileri.pdf, (Erişim Tarihi: 11.12.2022).
- On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) E-Devlet Hizmetlerinin Geliştirilmesi Çalışma Grubu Raporu, Ankara 2018, <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/E-DevletCalismaGrubuRaporu.pdf> (Erişim Tarihi: 15.12.2022).
- Tebligat Kanunu ile Adlî Sicil Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Kahramanmaraş Milletvekili Veysi Kaynak’ın; Tebligat Kanunu ile Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/742, 2/546), <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf> (Erişim Tarihi: 15.03.2022).

- Üstünbaş, Ahmet: Elektronik Tebligat Hukuku ve UYAP Kullanımı Eğitim Videosu, https://www.youtube.com/watch?v=MVmV_6jXdPM&t=921s (12.02.2022).
- White Paper: elektronische Zustellung für Behörden, Wien 2022, https://www.bmf.gv.at/dam/jcr:d453503a-3f87-4cc2-b7d0-582a749e707e/2022%2007%2012%20WHITEPAPER_eZustellung_f%C3%BCr_Beh%C3%B6rden_v2.2.pdf (Erişim Tarihi: 28.05.2023).
- Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (1/913) ve Adalet Komisyonu Raporu, Sıra Sayısı: 524, (<https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf>, Erişim Tarihi: 15.11.2022).

Dr. Öğr. Üyesi Şeyma CEBECİ BİNGÖL

**CEZA MUHAKEMESİ HUKUKUNDA
TANIK BEYANININ
GÜVENİLİRLİĞİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanık Beyanının Güvenilirliği
Şeyma Cebeci Bingöl

Hukuk Yayınları Dizisi – 3927

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 44 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

Kitap ve Makaleler

- ADAR ÖZDEMİR Çiğdem, **Nemo Tenetur İlkesi Bağlamında Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alınması**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- AKAR İbrahim, **Ceza Muhakemesinde Teşhis**, 1. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- AKBULUT Berrin, "Delil Değerlendirme Yasakları", **Fasikül Hukuk Dergisi**, C. 2, S. 13, 2010, ss. 6 – 25.
- AKGÜL ÇÜRÜK Cansu, **Ceza Muhakemesinde Tanık Beyanı ve Delil Değeri**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 2021.
- AKINTÜRK Turgut, ATEŞ Derya, **Türk Medeni Hukuku, Aile Hukuku-2. Cilt**, 18. Bası, İstanbul: Beta Basım, 2016.
- AKİL Cenk, ERCAN ÖZLER Meltem, "Tanıklık Beyanının Delil Değerinin Değerlendirilmesi Hakkında Bir İnceleme (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 25.02.2015 Tarihli Kararının Değerlendirilmesi)", **TAAD**, C. 9, S. 34, 2018, ss. 61 – 73.
- AKSARAY ERKMAN Buse, **Roma Hukukunda Tanıklık**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- AKTAŞ Batuhan, "Yalan Tanıklık Suçu (TCK m. 272)", **YÜHFD**, C. 27, Özel Sayı, 2020, ss. 1 – 64.
- AKYAZAN Ahmet Emrah, **Karşılaştırmalı Hukukta ve Türk Hukukunda Doğrudan Soru Yönelme (Çapraz Sorgu)**, Ankara: Yazarın Kendi Yayını, 2009.
- AKYILDIZ Anıl, **Soruşturma Evresinde Gizliliğin İhlali Suçu**, 1. Bası, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2021.
- AKYÜREK Güçlü, "Ceza Yargılamasında Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Sorunu", **TBB Dergisi**, C. 25, S. 101, 2012, ss. 61 – 82.
- ALAGÜNEY Ahmet Haşim, "Ceza Yargısı Duruşmalarında Ses ve Görüntü Kaydı Alınmasının Aleniyet İlkesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi", **Eskişehir Barosu Dergisi**, C. 8, S. 1, 2023, ss. 89 – 105.
- ALTAY Yağmur, **Türkiye'de Cinsel Suç Mağdurlarının Yardım Arama Deneyimleri ve Destek Mekanizmalarına İlişkin Algıları**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- ALTIPARMAK Cüneyd, "Ceza Yargılamasında Hukuka Aykırı Delil," **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 82, S. 4, 2008, ss. 1891-1900.

- ALTUNÇ Sinan, "5187 Sayılı Basın Kanunu Kapsamında Düzeltme ve Cevap Hakkı ile Haber Kaynaklarının Korunması Hakkında Değerlendirmeler", **Basın Hukuku Atölye Çalışmaları I**, 1. Bası, İstanbul: Beta Basım, 2007, ss. 59-68.
- ALTUNKAŞ Aysun, **Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlar ve Hukuka Uygunluk Nedenleri**, 1. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- AMADO Bárbara G., ARCE Ramón, FARÍÑA Francisca, "Undeutsch Hypothesis and Criteria Based Content Analysis: A Meta-Analytic Review", **The European Journal of Psychology Applied to Legal Context**, C. 7, S. 1, 2015, ss. 3-12.
- ANIL Yaşar Şahin, GENCER Meltem, ŞASEV ÖZBEK Nilüfer, **Yalan Tanıklık**, 1. Bası, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2023.
- APAYDIN Cengiz, "Ceza Muhakemesi Hukukunun Temel İlkeleri", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 15, S. 166, 2020, ss. 1212-1233.
- ARSLAN Mehmet, "Yalan Tanıklık Suçunda Gerçeğe Aykırılık", **CHD**, C. 10, S. 28, 2015, ss. 261-281.
- ARSLAN Mehmet, "Sanığın İddia Tanığını Sınama Hakkı Özellikle Tehlike Altındaki Gizli Tanıklık Meselesi", **DEÜHFD, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan**, C. 21, Özel Sayı, 2019, ss. 813-860.
- ARTANTAŞ Günce, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturmanın Gizliliği**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- ATALAY Oğuz, **Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku**, Cilt 2, 15. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- AVŞAR Erdinç, "Ceza Muhakemesinde Tanık Beyanının Tartışılması ve Değerlendirilmesi", **TBB Dergisi**, C. 34, S. 154, 2021, ss. 41-95.
- AYDENİZ Tugay, **Ceza Muhakemesinde Tanık Beyanı Delili**, Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2015.
- AYDIN Devrim, **Ceza Muhakemesinde Deliller**, 1. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2014.
- AYDIN Devrim, "Adil Yargılanma İlkeleri Açısından Türk Ceza Yargılamasında Gizli Tanıklık Kurumu", **YBHD**, C. 6, S. 2, 2021, ss. 1-38.
- AYDIN Melike Belkıs, "Anlatının Kurucu Öznesi Olarak Hukukta Tanık", **Hukukta Anlatı-Hukukun Anlatısı**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021, ss. 71-84.
- AYDIN Murat, **Ceza Hukukunda Mağdur Kavramı, Mağdur Hakları ve Mağdurun İkincil Mağduriyetten Korunması**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- AYDIN Semih Oğuz, **Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Anonim Tanık**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- AYGÜN KARAKOYUNLU Ülkem Cansu, **Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Hâkimin Yasaklılığı, Reddi ve Çekinmesi**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2024.

- AYTEKİN İNCEOĞLU Asuman, “Ceza Hukukunda Mağdur Hakları Çerçevesinde Mağdurun Zararının Devlet Tarafından Giderilmesi ve Suç Mağdurlarına Yardım Hakkındaki Kanun Tasarısının Değerlendirilmesi”, **BAUHFD**, C. 11, S. 141-142, 2016, ss. 9-46.
- BABAYİĞİT Celal, **Suç Mağduru Çocuğun Dinlenmesi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul, 2016.
- BABAYİĞİT Celal, ÇALICI Can, ZİYALAR Neylân, AŞICIOĞLU Faruk, “Suç Mağduru Çocuğun Dinlenmesi: Yargılamanın Değişik Safhalarında Görevli Kamu Personelinin Görüşlerinin İncelenmesi”, **Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine and Forensic Sciences**, C. 16, S. 2, 2019, ss. 135 – 144.
- BACAKSIZ Pınar, BAYZİT Tuğba, “Yargıtay’ın Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda İspata Yaklaşımı”, **DEÜHFD, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan**, C. 21, Özel Sayı, 2019, ss. 379 – 414.
- BADEM Semiyet, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanık”, **TAAD**, C. 12, S. 45, 2021, ss. 289 – 326.
- BADER Markus, **Karlsruher Kommentar zur Strafprozessordnung mit GVG, EGGVG und EMRK**, Ed. Christoph Barthe, Jan Gericke, 9. Bası, Münih: C.H. Beck, 2023.
- BAKIM Sevi, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi”, **MÜHFHAD, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan**, C. 19, S. 2, ss. 919-951.
- BALCI Murat, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Teşhis ve Yüzleştirme”, **CHD**, C. 5, S. 12, 2010, ss. 187 – 202.
- BALO Yusuf Solmaz, “Anonim Tanığın Dinlenmesi”, **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 4, S. 34, 2009, ss. 69-83.
- BALO Yusuf Solmaz, **Uluslararası İlke ve Uygulamalar Çerçevesinde Ceza Muhakemesinde Tanık Koruma (Anonim Tanık)**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2009.
- BALO Yusuf Solmaz, “Türk Hukukunda Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu, Uygulama ve Gelişmeler”, **Hukuk Biliminin Güncel Sorunları-III. Uluslararası Kongre Bildiri Kitabı**, Cilt 1, Ankara: Adalet Yayınevi, 2012, ss. 125-137.
- BATMAN Hüseyin, GÖKÇEARSLAN Elif, **Çocuğun Cinsel İstismarında Adli Görüşme**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- BATMAN Hüseyin, GÖKÇEARSLAN Elif, “The Evaluation of Justice System Actor on Forensic Interviews With Children Victims of Sexual Abuse”, **Opus Journal of Society Research**, C. 20, Special Issue, 2023, ss. 969 – 983.
- BAYRAKTAR Köksal, “Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs”, **Özel Ceza Hukuğu-Cilt 10, Adliye Karşı Suçlar**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021, ss. 423-440.

- BAYTAZ Abdullah Batuhan, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Sanığın Hukuki Dinlenilme Hakkı**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- BAYTAZ Abdullah Batuhan, **Kanunilik İlkesi Bağlamında Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Yorum**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- BEERNAERT Marie-Aude, KRENC Frédéric, **Le Droit à un Procès Équitables Dans la Jurisprudence de la Cour Européenne des Droits de l'Homme**, 1. Bası, Limal: Anthemis, 2019.
- BELLI Robert F., LINDSAY D. Stephen, GALES Maria S., McCARTHY Thomas T., "Memory Impairment and Source Misattribution in Postevent Misinformation Experiments With Short Retention Intervals", **Memory & Cognition**, C. 22, S. 1, 1994, ss. 40 – 54.
- BENDER Rolf, NACK Armin, TREUER Wolf-Dieter, **Tatsachenfeststellung vor Gericht**, 4. Bası, Münih: Verlag C. H. Beck, 2014.
- BERTİZLİOĞLU Osman, ÇELİK, Cemil, ATA Uğur, "Cinsel İstismar Mağduru Çocuklar İçin Düzenlenen Bilirkişi Raporlarında Hukuka Uygunluk Yönünden Dikkat Edilecek Unsurlar: Kesitsel Araştırma", **Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi**, C. 20, S. 1, 2023, ss. 1-10.
- BEULKE Werner, SWOBODA Sabine, **Strafprozessrecht**, 15. Bası, Heidelberg: C.F. Müller, 2020.
- BEZİZ Annie, "Défense Pénale et Victimes", **Revue Pénitentiaire et de Droit Pénal**, Numéro Spécial, 2010, ss. 27 – 30.
- BİLGİNER Çilem, ÜSTÜN GÜLLÜ Belgin, ORHAN Gülçin, KALAYCI Bilge Merve, ERDEN Gülsen, KOÇTÜRK Nilüfer, "Türkiye'de Cinsel İstismar Mağduru Çocukların Beyanlarında Ölçüt Bazlı İçerik Analizine Göre Değerlendiriciler Arası Güvenilirlik", **Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi**, C. 28, S. 1, 2021, ss. 52-59.
- BİRTEK Fatih, **AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat**, 2. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- BİRTEK Fatih, "Ceza Muhakemesinde Tanık Hakkında İletişimin Tespiti Koruma Tedbirine Başvurulup Başvurulamayacağı Sorunu", **CHD**, C. 17, S. 49, Ağustos 2022, ss. 189 – 216.
- BJØRNDAL Ludvig Daae, MCGILL Lucy, MAGNUSSEN Svein, RICHARDSON Stéphanie, SARAIVA Renan, STADEL Marie, BRENNEN Tim, "Norwegian Judges' Knowledge of Factors Affecting Eyewitness Testimony: A 12-Year Follow-Up", **Psychiatry, Psychology and Law**, C. 28, S. 5, 2021, ss. 665–682.
- BLANDON-GITLIN Iris, PEZDEK Kathy, LINDSAY D. Stephen, HAGEN Lisa, "Criteria-based Content Analysis of True and Suggested Accounts of Events", **Applied Cognitive Psychology**, C. 23, S. 7, 2009, ss. 901-917.

- BOLAYIR Nur, **Hukuk Yargılamasında Delillerin Toplanması ve Tarafların ve Hâkimin Rolü**, 1. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2014.
- BOSTANCI BOZBAYINDIR Gülşah, “Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil Değerlendirme Yasası”, **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 14, S. 158, 2019, ss. 1926-1937.
- BOSTANCI BOZBAYINDIR Gülşah, “Yalan Tanıklık”, **Özel Ceza Hukuku-Cilt 10, Adliye Karşı Suçlar**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- BOSTANCI BOZBAYINDIR Gülşah, “Yargı Görevi Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs”, **Özel Ceza Hukuku-Cilt 10, Adliye Karşı Suçlar**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- BOZALAN M. Nureddin, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanık ve Beyanın Güvenilirliği**, 1. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- BOZDAĞ Ahmet, SARIUSTA Kader, “Ceza Yargılamasında Mağdurun Beyanı ve Delil Değeri”, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 8, S. 2, 2017, ss. 573-602.
- BRADFIELD DOUGLASS Amy, STEBLAY Nancy, “Memory Distortion in Eyewitnesses: A Meta-Analysis of the Post-identification Feedback Effect”, **Applied Cognitive Psychology**, C. 20, S. 7, 2006, ss. 859 – 869.
- BRAUN Kathryn A., ELLIS Rhiannon, LOFTUS Elizabeth F., “Make My Memory: How Advertising Can Change Our Memories of the Past”, **Psychology & Marketing**, C. 19, S. 1, 2002, ss. 1-23.
- BREWER Neil, CAON Alita, TODD Chelsea, WEBER Nathan, “Eyewitness Identification Accuracy and Response Latency”, **Law and Human Behavior**, C. 30, S. 1, 2006, ss. 31 – 50.
- BRIGHAM John C., MALPASS Roy S., “The Role of Experience and Contact in the Recognition of Faces of Own- and Other-Race Persons”, **Journal of Social Issues**, C. 41, S. 3, 1985, ss. 139 – 155.
- CANPOLAT Can, “Adli Psikoloji Nazarında Ceza Muhakemesinde Gerçeğe Aykırı Tanık Beyanı”, **GSÜHFD**, C. 20, S. 1, Haziran 2021, ss. 267 – 313.
- CANPOLAT Can, “Ceza Muhakemesi Hukukunun Amacı Objektif Gerçeğin Keşfi Mi? Yargısal (Kazai) Bir Gerçeklik İnşa Etmek mi?”, **ERÜHFD**, C. 25, S. 2, 2020, ss. 451-499.
- CANPOLAT Can, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanık Beyanının İtibari Değerine İlişkin Bazı Özel Durumlar”, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 25, S. 2, 2021, ss. 511 – 554.
- CENTEL Nur, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Yargı Görevi Yapanı Etkileme Suçu”, **Uğur Alacakaptan’a Armağan**, Cilt 1, 1. Bası, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2008, ss. 135 – 154.
- CENTEL Nur, “Mağdurun Hakları ve Zararının Giderilmesi”, **Akademik Yaşamının 55. Yılı Onuruna Rona Aybay’a Armağan**, LHD, Özel Sayı, 2014, ss. 577-604.

- CENTEL Nur, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Hâkimin Tarafsızlığı**, 1. Bası, İstanbul: Kazancı Kitap, 1996.
- CENTEL Nur, ZAFER Hamide, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 21. Bası, İstanbul: Beta Basım, 2022.
- CIRENER Gabriele, SANDER Günther M., **Löwe-Rosenberg Die Strafprozessordnung und das Gerichtsverfassungsgesetz Grosskommentar**, Cilt 6, Ed. Jörg Peter Becker, Christian Jaeger, Andreas Mosbacher, Günther M. Sander, 27. Bası, Berlin: De Gruyter, 2019.
- COCHRAN Kevin J., GREENSPAN Rachel L., BOGART Daniel F., LOFTUS Elizabeth F., “Memory Blindness: Altered Memory Reports Lead to Distortion in Eyewitness Memory”, **Memory & Cognition**, C. 44, S. 5, 2016, ss. 717–726.
- CONKLIN Thomas, “People v. Fitzpatrick: The Path to Amending the Illionis Constitution to Protect Child Witnesses in Criminal Sexual Abuse Cases”, **Loyola University Chicago Law Journal**, Childlaw Symposium Issue, C. 26, S. 2, 1995, ss. 321-350.
- COSSINS Anne, “Prosecuting Child Sexual Assult Cases: Are vulnerable witness protections enough?”, **Current Issues in Criminal Justice**, C. 18, S. 2, 2006, ss. 299 – 317.
- COŞKUN Serdar, **Cinsel Suçların İspatında Mağdur Beyanı Delili**, 1. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- CROSS Theodore P., JONES Lisa M., WALSH Wendy A., SIMONE Monique, KOLKO David, “Child Forensic Interviewing in Children’s Advocacy Centers: Empirical Data on a Practice Model,” **Child Abuse and Neglect**, C. 31, S. 10, 2007, ss. 1031-1052.
- CUTLER Brian L., PENROD Steven D., DEXTER Hedy Red, “Juror Sensitivity to Eyewitness Identification Evidence”, **Law and Human Behavior**, C. 14, S. 2, 1990, ss. 185 – 191.
- ÇELİK Dilek, **Çocukluk Çağı Cinsel İstismar Olgularında Mağdur İfadesinin Delil Niteliği ve İfade Geçerlilik Analizi**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul, 2014.
- ÇELİK Elif, “İnsan Hakları Bakımından Kırılgan Kavramına Bir Giriş ve Kavramın AİHM Kararlarındaki Görünürlüğü”, **DEÜHFD**, C. 22, S. 1, 2020, ss. 57-77.
- ÇELİK, İsa, **Nitelikleri, Hak ve Yükümlülükleri Kapsamında Avukatlık Suçları**, 2. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- ÇELİKKAYA Serhat Deniz, **Türk Ceza Muhakemesinde SEGBİS (Ses ve Görüntü Bilgi Sistemi)**, 1. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- ÇETİN Muhammet Sefa, **Kovuşturma Evresinde Belge Delillerinin İkamesi ve Değerlendirilmesi**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- ÇETİNER Ezgi, **Mağdur Beyanına Dayalı Hüküm Kurulması Bağlamında Nitelikli Cinsel Saldırı Suçunda İspat**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022.

- ÇOLAK Haluk, **Uygulamalı-Karşılaştırmalı Ceza Yargılaması Hukukunda Çapraz Sorgu (Cross Examination)**, 2. Bası, Ankara: Bilge Yayınevi, 2007.
- DE LA TORRE LASO Jesús, "The Reality of Tonic Immobility in Victims of Sexual Violence: "I was Paralyzed, I Couldn't Move", **Trauma Violence & Abuse**, C. 25, S. 2, 2023, ss. 1-8.
- DEFFENBACHER Kenneth A., BORNSTEIN Brian H., PENROD Steven D., "Mugshot Exposure Effects: Retroactive Interference, Mugshot Commitment, Source Confusion, and Unconscious Transference", **Law and Human Behavior**, C. 30, S. 3, 2006, ss. 287-307.
- DEĞİRMENCİ Olgun, "Ceza Muhakemesinde Tehlike İçinde Bulunan Tanığın Dinlenmesi", **TBB Dergisi**, C. 22, S. 83, 2009, s. 73-122.
- DEMİR ARSLAN Kübra, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi İçtihatları Doğrultusunda Tanık Sorgulama Hakkı", **YBHD, Prof. Dr. M. Fatih Uşan'a Dekanlıkta 10. Yıl Anısına Teşekkür Armağanı**, Cilt 1, C. 7, S. 2, 2022, ss. 479-515.
- DEMİR Mustafa, "The Perceived Effect of a Witness Security Program on Willingness to Testify", **International Criminal Justice Review**, C. 28, S. 1, 2018, ss. 62-81.
- DEMİRBAŞ Timur, **Soruşturma Evresinde Şüphelinin İfadesinin Alınması**, 6. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- DEMİREL BAKIRMAN Büşra, **Şahsi Cezasızlık Sebepleri ve Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebepler**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- DEMİREL Muhammed, "Alman Hukukuyla Karşılaştırmalı Olarak Muhakemeye Katılan Sütjelerin Tanık Olup Olamayacakları Sorunu", **AndHD**, C. 8, S. 1, 2022, ss. 1-35.
- DEMREN DÖNMEZ Burcu, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Çapraz Sorgu", **3. Yılında Ceza Adaleti Sistemi**, Ed. Bahri Öztürk, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008, ss. 541-570.
- DERELİ Alparslan, **Mutlak Bozma Nedeni Olarak Savunma Hakkının Kısıtlanması, (CMK Madde 289/1-h)**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- DEWHURST Stephen A., HAY Dennis C., WICKHAM Lee H. V., "Distinctiveness, Typicality, and Recollective Experience in Face Recognition: A Principal Components Analysis", **Psychonomic Bulletin & Review**, C. 12, S. 6, 2005, ss. 1032 - 1037.
- DIEMER Herbert, **Karlsruher Kommentar zur Strafprozessordnung mit GVG, EGGVG und EMRK**, Ed. Christoph Barthe, Jan Gericke, 9. Bası, Münih: C.H. Beck.
- DODSON Chad D., KRUEGER Lacy E., "I Misremember It Well: Why Older Adults Are Unreliable Eyewitnesses", **Psychonomic Bulletin & Review**, C. 13, S. 5, 2006, ss. 770-775.

- DOĞAN Koray, **Ceza Muhakemesinde Belirsizlik-Kuşkudan Sanık Yararlanır İlkesi**, 3. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- DONAY Süheyl, **Güncelleştirilmiş Ceza Yargılaması Hukuku**, 1. Bası, İstanbul: Beta Basım, 2015,
- DOYLE James M., “Eyewitness Evidence: Historical Backround”, **Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice**, Ed. Gerben Bruinsma, David Weisburd, New York: Springer, 2014, ss. 1509–1518.
- DÖNMEZ Burcu, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Çapraz Sorgu**, 2. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- DÖNMEZ Burcu, **Çocuk Yargılaması**, 2. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- DÖNMEZ Burcu, “Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukuku Bakış Açısıyla Ceza Muhakemesinde Çapraz Sorgu”, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Doğrudan Soru ve Çapraz Sorgu Sempozyumu Tebliğler Kitabı**, Ankara: Türkiye Adalet Akademisi, 2017, ss. 59–80.
- DÖNMEZ Burcu, “AİHM ve Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Gizli Tanıklara Soru Sorma Hakkının Kullanılması”, **TBB Dergisi**, C. 29, S. 127, 2016, ss. 121-156.
- DRUZIN Bryan H., LI Jessica, “Yalan Söyleme Eyleminin Suç Olarak Öngörülmesi: Eğer Mümkün İse Hangi Şartlar Altında Yalan Söylemek Suç Olarak Öngörülebilir?”, Çev. Nagehan Kırkbeşoğlu, **Küresel Bakış Çeviri Hukuk Dergisi**, C. 7, S. 23, 2017, ss. 1–50.
- DUMAN Nesrin, “Adli Psikolojinin Tarihine Kısa Bir Bakış”, **Muhakeme Dergisi**, C. 3, S. 1, 2020, ss. 29–36.
- DUNNING David, STERN Lisa Beth, “Distinguishing Accurate From Inaccurate Eyewitness Identifications via Inquiries About Decision Processes”, **Journal of Personality and Social Psychology**, C. 67, S. 5, 1994, ss. 818 – 835.
- DUNNING David, STERN Lisa Beth, “Examining the Generality of Eyewitness Hypernesia: A Close Look at Time Delay and Question Type”, **Applied Cognitive Psychology**, C. 6, S. 7, 1992, s. 643 – 657.
- DURAL Mustafa, ÖĞÜZ Tufan, GÜMÜŞ Mustafa Alper, **Türk Özel Hukuku-Cilt 2, Aile Hukuku**, 18. Bası, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2023.
- DYSART Jennifer E., LINDSAY R. C. L., “A Preidentification Questioning Effect: Serendipitously Increasing Correct Rejections”, **Law and Human Behavior**, C. 25, S. 2, 2001, ss. 155–165.
- DYSART Jennifer, LAWSON Victoria Z., “Eyewitness Research”, **Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice**, Ed. Gerben Bruinsma, David Weisburd, New York: Springer, 2014, ss. 1530–1538.
- EGELİĞİ Ömer E., “Devlet Sırrı ve İfade Özgürlüğü: İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Bir İnceleme”, **Ankara Barosu Dergisi**, C. 80, S. 2, 2022, ss. 351-398.

- EISENBERG Ulrich, **Beweisrecht der StPO**, 10. Bası, Münih: C. H. Beck, 2017.
- EKER KAZANCI Behiye Eker, “Ceza Muhakemesinde Tanıkların Korunması Çerçevesinde Sesli ve Görüntülü İfade Alma”, **Hukuki Perspektifler Dergisi**, S. 7, 2006, ss. 158-167.
- EKMEKÇİ Dilek, **Kitle İletişim Özgürlüğünün Sınırı Olarak Türk Hukukunda Adil Yargılanma Hakkına Karşı Suçlar**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2013.
- ER Nurhan, ALPAR Gül, UÇAR Fatma, “Görgü Tanığının Bellek Yanılsamaları ve Güven Kararları: Bağımsız Bellek Bildirimlerinden Sonraki Test ve Soru Türü Değişkenlerinin Etkisi”, **Türk Psikoloji Dergisi**, C. 20, S. 56, 2005, ss. 45 – 56.
- ERBAY Ayhan, KAYMA Derya, TEZCAN Ebru, **Adli Görüşme: Amaç, Yöntem ve Teknikler**, 1. Bası, İstanbul: Kriter Yayınevi, 2020.
- ERBAŞ Rahime, **Türk Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukta Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirme Yükümlülüğü**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- ERCAN İsmail, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 5. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012.
- ERDEM Mustafa Ruhan, ŞENTÜRK Candide, **Ceza Muhakemesinde Kanun Yolları**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- EREM Faruk, **Suç Bilimi Açısından Adalet Psikolojisi**, 10. Bası, Ankara: Adil Yayınevi, 1997.
- EREM Faruk, **Ceza Usulü Hukuku**, 5. Bası, Ankara: Sevinç Matbaası, 1978.
- ERMAN Barış, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Belirti ve İspat Değeri”, **GSÜHFD, Köksal Bayraktar’a Armağan**, Cilt 1, C. 9, S. 1, 2010, ss. 679-701.
- ERMAĞAN ÇAĞLAR Eda, KOCABAŞOĞLU Neşe, “Bellek Boşluklarını Doldurmaya Zorlamanın Çocuk Görgü Tanığı Belleği Üzerindeki Olumsuz Etkileri”, **TAAD**, C. 9, S. 34, 2018, ss. 451-473.
- ERMAĞAN ÇAĞLAR Eda, TÜRK Tuğba, “İstismara Maruz Kalan Çocuklarla Adli Görüşme: NICHD Protokolü Önerisi”, **TAAD**, C. 11, S. 38, 2019, ss. 393-412.
- ERTANHAN Mesut, **Medeni Yargılama Hukukunda Tanık ve Tanıklık**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2005.
- EVİK Vesile Sonay, **Çıkar Amaçlı Örgütlenme Suçu**, 1. Bası, İstanbul: Beta Basım, 2004.
- EVİK Vesile Sonay, “Ceza Muhakemesinde Çocuk Mağdurların Hakları”, **BAUHFD**, C. 12, S. 151 – 152, 2017, ss. 69-115.
- EVİK Vesile Sonay, “Suç Delillerini Yok Etme, Gizleme veya Değiştirme Suçu”, **BAUHFD**, C. 11, S. 137-138, 2016, ss. 7-29.

- EVİK Vesile Sonay, “Ceza ve Ceza Yargılaması Hukuku Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı”, **Adil Yargılanma Hakkı ve Ceza Hukuku (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 3)**, Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan, Ed. Yener Ünver, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004, ss. 283-308.
- EVİK Vesile Sonay, “Basın Kanununa İlişkin Düşünceler”, **Basın Hukuku Atölye Çalışmaları I**, 1. Bası, İstanbul: Beta Basım, 2007, ss. 83-90.
- EVİK Vesile Sonay, EVİK Ali Hakan, “Devlet Sırrını ve Açıklanması Yasaklanan Bilgileri Açıklama ve Elde Etme Suçları”, **AÜHFD**, C. 8, S. 3-4, 2004, ss. 111-147.
- FAWCETT Jonathan M., RUSSELL Emily J., PEACE Kristine A., CHRISTIE John “Of Guns and Geese: a Meta-analytic Review of the ‘Weapon Focus’ Literature”, **Psychology, Crime & Law**, C. 19, S. 1, 2013, ss. 35-66.
- FEYZİOĞLU Metin, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Tanıklık**, 1. Bası, Ankara: US-A Yayıncılık, 1996.
- FEYZİOĞLU Metin, “5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Hakkında Bazı Tespit ve Değerlendirmeler”, **TBB Dergisi**, C. 19, S. 62, 2006, ss. 27-61.
- FEYZİOĞLU Metin, “Ceza Muhakemesi Kanunu Uyarınca Devlet Sırrı İçeren Beyanların ve Belgelerin Mahkemeye Sunulması”, **Alman Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku**, Prof. Dr. Köksal Bayraktar Armağanı, Cilt 3, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, 2010, ss. 889-894.
- FEYZİOĞLU Metin, TANER Fahri Gökçen, **Ceza Muhakemesinde İspatın Ölçütü Olarak Vicdani Kanaat**, 2. Bası, İstanbul: Isık Yayınları, 2015.
- GABBERT Fiona, WRIGHT Daniel B., MEMON Amina, SKAGERBERG Elin M., JAMIESON Kat, “Memory Conformity Between Eyewitnesses”, **Court Review: The Journal of the American Judges**, C. 48, 2012, ss. 36-43.
- GABBERT Fiona, HOPE Lorraine, FISHER Ronald P., JAMIESON Kat, “Protecting Against Misleading Post-event Information With a Self-Administered Interview”, **Applied Cognitive Psychology**, C. 26, S. 4, 2012, ss. 568-575.
- GABBERT Fiona, MEMON Amina, ALLAN Kevin, “Memory Conformity: Can Eyewitnesses Influence Each Other’s Memories for an Event?”, **Applied Cognitive Psychology**, C. 17, S. 5, 2003, ss. 533-543.
- GARRAUD François, “Kıta Avrupası Delil Sistemi Tarihi”, Çev. Devrim Aydın, **CHD**, C. 11, S. 32, 2016, ss. 197-203.
- GEDİK Doğan, **Ceza Muhakemesinde İspat ve Şüphenin Sanık Lehine Yorumlanması**, 5. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- GEDİK Doğan, **Öğreti ve Yargısal İçtihatlar Işığında Ceza Muhakemesinde Şüpheden Sanık Yararlanır İlkesi (In Dubio Pro Reo)**, 2. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- GEDİK Doğan, “Ceza Muhakemesinde Hâkimin Delilleri Değerlendirme Serbestliği (CMK M.217)”, **DEÜHFD**, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, C. 21, Özel Sayı, 2019, ss. 913-963.

- GERCKE Björn, **Strafprozessordnung, Heidelberger Kommentar**, Ed. Björn Gercke, Karl Peter Julius, Dieter Temming, 6. Bası, Heidelberg: C.F. Müller, 2019.
- GIVONI Michal, **The Care of the Witness: A Contemporary History of Testimony in Crises**, 1. Bası, Cambridge: Cambridge University Press, 2016, s. 5.
- GİYİK Abdülbaki, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Akıl Hastalığı**, 1. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- GOODIN Robert E., **Protecting the Vulnerable: A Reanalysis of Our Social Responsibilities**, 1. Bası, Chicago: Chicago University Press, 1985.
- GÖKCEN Ahmet, BALCI Murat, ALŞAHİN Emin, ÇAKIR Kerim, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 4. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- GÖKCEN Ahmet, ÇAKIR Kerim, "Ceza Muhakemesinde Delil, Delillerin Muhafazası, Toplanması, Değerlendirilmesi ve Delil yasakları", **DEÜHFD, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan**, C. 21, Özel Sayı, 2019, ss. 2911-2951.
- GÖKTÜRK Neslihan, "Yalan Tanıklık Suçu (TCK m. 272)", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 20, S. 1, 2016, ss. 347-409.
- GÜLEÇ Şafak, **Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevi**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- GÜNAY Meryem, GÜNAY Mehmet, **AİHS'nin 6. Maddesi Kapsamında Ceza Davalarında Adil Yargılanma Hakkı ve İç Hukuk Uygulaması**, 1. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- GÜNGÖR Devrim, "Ceza Muhakemesinde Tanık Beyanının Delil Değeri Üzerine Bazı Tespit ve Değerlendirmeler", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 6, S. 2, 2015, ss. 307-318.
- GÜROL Candaş, "Tanığın Korunması Müessesesi ve Adil Yargılanma Hakkı", **TBB Dergisi**, C. 18, S. 60, 2005, ss. 44-53.
- HAFIZOĞULLARI Zeki, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler - Millete ve Devlete Karşı Suçlar**, 2. Bası, Ankara: US-A Yayıncılık, 2017.
- HAFIZOĞULLARI Zeki, ÖZEN Muharrem, "Türk Ceza Hukukunda Devlet Sırrına Genel Bir Bakış", **Ankara Barosu Dergisi**, C. 68, S. 1, 2010, ss. 21-30.
- HARRIS David, O'BOYLE Michael, WARBRICK Colin, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku**, Çev. Mehveş Bingöllü Kılçı, Ulaş Karan, 1. Bası, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2021.
- HARRIS Richard J., "Answering Questions Containing Marked and Unmarked Adjectives and Adverbs", **Journal of Experimental Psychology**, C. 97, S. 3, 1973, ss. 39-401.
- HARTMANN Arthur, SCHMİDT Rolf, **Strafprozessrecht**, 7. Bası, Bremen: Dr. Rolf Schmidt Verlag, 2018.
- HAYDAR Nuran, **Susma Hakkı**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.

- HEGER Martin, **Strafgesetzbuch-Kommentar**, Ed. Karl Lackner, Kristian Kühl, Martin Heger, 30. Bası, Münih: C. H. Beck, 2023.
- HOCKLEY William E., HEMSWORTH David H., CONSOLI Angela, "Shades of the Mirror Effect: Recognition of Faces With and Without Sunglasses", **Memory and Cognition**, C. 27, S. 1, 1999, s. 128-138.
- HOFMANN Anja, **Personenidentifizierung durch Zeugen im Strafverfahren 1**. Bası, Berlin: Duncker & Humblot, 2013.
- HOŞGÜL Batuhan, **Etkin Soruşturma Yükümlülüğü**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- HOWITT Dennis, **Adli Psikoloji ve Suç Psikolojisine Giriş**, Çev. Didem Yücel Elitez, Fulya Giray Sözen, 6. Bası, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021.
- IGNOR Alexander, BERTHEAU Camilla, **Löwe-Rosenberg Die Strafprozessordnung und das Gerichtsverfassungsgesetz**, Cilt 2, Ed. Jörg Peter Becker, Christian Jaeger, Andreas Mosbacher, Günther M. Sander, 27. Bası, Berlin: De Gruyter, 2018.
- ILDIRIM Ezgi, **Görgü Tanıklığında Yanılabilirlik: Yönlendirici Sorular ve Zamanın Etkisi**, 1. Bası, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2021.
- İÇER Zafer, "Yalan Tanıklık Suçu (TCK m. 272)", **MÜHF-HAD**, C. 18, S. 1, 2012, ss. 179-226.
- İNCE TUNÇER Asuman, **Yalan Tanıklık Suçu**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- İNCEOĞLU Sibel, **İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılama Hakkı**, 4. Bası, İstanbul: Beta Basım, 2013.
- İNCİ Z. Özen, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Teşhis", **TBB Dergisi**, C. 22, S. 85, 2009, ss. 105-136.
- İTİŞGEN Rezzan, **Kişinin Kendini Suçlamaya Zorlanamaması İlkesi (Nemo Tenetur İlkesi) ve Susma Hakkı**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013.
- İTİŞGEN Rezzan, "Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu (TCK m. 288)", **TBB Dergisi**, C. 26, S. 111, 2014, ss. 61-76.
- JANSEN Gabriele, **Zeuge und Aussagepsychologie**, 3. Bası, Heidelberg: C. F. Müller, 2022.
- JOECKS Wolfgang, **Strafprozessordnung Studienkommentar**, 3. Bası, Münih: C.H. Beck, 2011.
- JONG Marloes D., WAGENAAR Willem A., WOLTERS Gezinus, VERSTIJNEN Ilse M., "Familiar Face Recognition as a Function of Distance and Illumination: a Practical Tool for Use in the Courtroom", **Psychology, Crime & Law**, C. 11, S. 1, 2005, ss. 87 - 97.
- KAFES Veli, "Ceza Muhakemesinde Meram Anlatma İlkesinin Sağlanması", **CHKD**, C. 3, S. 2, 2015, ss. 181-197.

- KANGAL Zeynel T., "Resmî Belgenin Düzenlenmesinde Yalan Beyan", **Özel Ceza Hukuku Cilt VI, Kamu Güvenine, Kamu Barışına, Ulaşım Araçlarına veya Sabit Platformlara Karşı Suçlar**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020, ss. 125-144.
- KARA Eyüp, ASLAN Ahmet, YILDIZ Okan, **Cumhuriyet Savcıları için Kovuşturma Rehberi**, 1. Bası, İstanbul: İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı Yayını, 2022.
- KARABULUT Ferhat, KARAPAZARLIOĞLU Hamza, TOSUN Ersin, "Ceza Muhakemesinde Delil Kavramı ve Kovuşturma Sürecinde Hakimlerin Delil Algısı", **TBB Dergisi**, C. 28, S. 120, 2015, ss. 385-422.
- KARAKAŞ DOĞAN Fatma, **Cezanın Amacı ve Hapis Cezası**, 1. Bası, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2010.
- KARAKAŞ DOĞAN Fatma, "Suçtan Doğan Mağduriyetin Devlet Tarafından Giderilmesi ve Suç Mağdurlarına Yardım Hakkında Kanun Tasarısı", **TBB Dergisi**, C. 24, S. 95, 2011, ss. 197-234.
- KARAKEHYA Hakan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 2. Bası, Ankara: Savaş Yayınevi, 2016.
- KARAKEHYA Hakan, **Ceza Muhakemesinde Maddi Gerçeğin Tespiti**, 1. Bası, Ankara: Savaş Yayınevi, 2016.
- KARAKEHYA Hakan, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. Maddesi (Adil Yargılanma Hakkı) Bağlamında Ceza Muhakemesinde Duruşma**, 1. Bası, Ankara: Savaş Yayınevi, 2008
- KARAKEHYA Hakan, "Dolaylı Maddi Gerçek: Ceza Muhakemesinde Yargılama Makamının Maddi Gerçeğe Deliller Aracılığıyla Ulaşma Zorunluluğu Üzerine", **TAAD**, C. 7, S. 27, 2016, ss. 59-82.
- KARAKEHYA Hakan, "Sanığın İddia Tanıklarının Beyanlarının Doğruluğunu Test Etme Hakkı", **MÜHF-HAD, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan**, C. 19, S. 2, ss. 715-733.
- KARAKEHYA, Hakan, "Ceza Muhakemesinde Suçluluğun İspatının Tek Delile Dayanması", **Haluk Konuralp Anısına Armağan**, 2. Cilt, Ankara: Yetkin Yayınları, 2009, ss. 993-1019.
- KARAMERCAN Fatih, "Medeni Usul Hukukunda Tanık ve Tanıklık", **Ankara Barosu Dergisi**, C. 76, S. 3, 2018, ss. 151-191.
- KAŞIKARA M. Serhat, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil Elde Etme Yasakları", **CHD**, C. 4, S. 10, Ağustos 2009, ss.177-208.
- KATOĞLU Tuğrul, "Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları", **AÜHFD**, C. 61, S. 2, 2012, ss. 657-693.
- KAYA Abdülkadir, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Kararlarında Tanıkların Korunması", **Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan**, İstanbul: Beta Basım, 2014, ss. 1465-1486.

- KAYAER Nebahat, **Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delilin Değeri**, 1. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2024.
- KAYMAZ Seydi, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Devlet Sırrı**, 2. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- KEBBELL Mark, DEPRez Steven, WAGSTAFF Graham, "The Direct and Cross-Examination of Complainants and Defendants in Rape Trials: A Quantitative Analysis of Question Type", **Psychology, Crime & Law**, C. 9, S. 1, 2003, ss. 49-59.
- KELLEN David, MCADOO Ryan M., "Toward a More Comprehensive Modeling of Sequential Lineups", **Cognitive Research: Principles and Implications**, C. 7, S. 65, 2022, ss. 1- 35.
- KESKİN KİZİROĞLU Serap, "Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmemesi", **Özel Ceza Hukuku, C. 10, Adliyyeye Karşı Suçlar**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021, ss. 245-256.
- KESKİN KİZİROĞLU Serap, "Suçu Bildirmeme", **Özel Ceza Hukuku, C. 10, Adliyyeye Karşı Suçlar**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021, ss. 221-236.
- KIR Feyza, "Yalan Tanıklık Suçu (TCK m. 272) ve Etkin Pişmanlık", **AÜHFD**, C. 70, S. 3, 2021, ss. 1107-1132.
- KINDHAEUSER Urs, "Ceza Muhakemesinin Basın Yayın Yoluyla İhlali (Yayın Yoluyla Soruşturmanın Gizliliğinin, Masumiyet Karinesinin İhlali ve Muhakemeyi Etkileme)", Çev. Serdar Talas, **Dünyada ve Türkiye'de Ceza Hukuku Reformları Kongresi**, Cilt 1, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013, ss. 39-51.
- KIRBAŞ CANİKOĞLU Seher, "'Kadının Beyanı Esastır': Çok Bilinmeyenli Bir Denklem", **Ankara Barosu Dergisi**, S. 4, 2015, ss. 229-253.
- KİTAPÇIOĞLU YÜKSEL Tülay, "Meslek ve Sürekli Uğraşları Sebebiyle Tanıklıktan Çekinme Yükümlülüğü Altındaki Kişilerin Suçu Bildirme Yükümlülüğü", **CHD**, C. 13, S. 38, 2018, ss. 193-215.
- KNITTEL Eberhard, SEILER Dietmar, "The Merits of Trial By Jury", **Cambridge Law Journal**, C. 30, S. 2, 1972, ss. 316-325.
- KOCA Mahmut, "Ceza Muhakemesinde Deliller", **CHD**, C. 1, S. 2, 2006, ss. 207-225.
- KOCASAKAL Ümit, "Organize Suçluluğun Tanımı, Özellikleri ve Kapsamı", **GSÜHFD, Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan**, C. 1, S. 1, 2002, ss. 130-162.
- KOCASAKAL Ümit, **Suçü Bildirmeme Suçları (TCK 278-279-280)**, 2. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017.
- KOCASAKAL Ümit, "Yeni Ceza Muhakemesi Kanununun 201. Maddesi Üzerine Düşünceler", **Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi**, C. 2, S. 6-7, 2005, ss. 40-48.

- KOÇ Coşkun, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Gizli Tanık Beyanının Delil Değeri”, **DEÜHFD**, C. 25, S. 1, 2023, ss. 67-91.
- KOÇ Ziya, **Ceza Muhakemesinde Katılan**, 2. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- KOÇAK Mehmet Faruk, “Bir Ceza Yargılamasına Eleştirel Bakış: Yalan Tanıklık Suçu İncelemesi”, **Hacettepe HFD**, C. 9, S. 1, 2019, ss. 196-231.
- KOLCU Selahattin, **Adil Yargılanma Hakkı Boyutuyla Ceza Muhakemesi Hukukunda Hakimın Davaya Bakamaması ve Reddi**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- KOPPEN Peter J. Van, LOCHUN Shara K., “Portraying Perpetrators: The Validity of Offender Descriptions by Witnesses”, **Law and Human Behavior**, C. 21, S. 6, 1997, ss. 661-685.
- KORKMAZ Fulya, “Ceza Muhakemesinde Gizli Soruşturmacının Tanıklığı Meselesi”, **AÜHFD**, C. 73, S. 1, 2024, ss. 703-733.
- KÖK Hilal, ERBAY Ercüment, “Cinsel İstismara Maruz Bırakılan Çocuklara Hizmet Sunan Çocuk İzlem Merkezleri Üzerine Bir Araştırma”, **Toplum ve Sosyal Hizmet**, C. 34, S. 2, 2023, s. 81-403.
- KÖROĞLU Saim, **Ceza Yargılamasında Duruşma Süreci**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2024.
- KÖSE Hamid, “Delil Değerlendirme Yasakları Bakımından Zehirli Ağacın Meyvesi Doktrini”, **TAAD**, C. 13, S. 49, 2022, ss. 165-202.
- KÖSE Metin, **Ceza Kovuşturmasında Delillerin Ortaya Konulması ve Değerlendirilmesi**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- KRAMER Thomas H., BUCKHOUT Robert, EUGENIO Paul, “Weapon Focus, Arousal, and Eyewitness Memory”, **Law and Human Behaviour**, C. 14, S. 2, 1990, ss. 167-184.
- KREICKER Helmut, **Münchener Kommentar zur StPO**, Cilt 2, Ed. Hartmut Schneider, 2. Bası, Münih: C. H. Beck, 2024.
- KREY Volker, HEINRICH Manfred, **Deutsches Strafverfahrensrecht**, 2. Bası, Stuttgart: Kohlhammer, 2018.
- KUNTER Nurullah, YENİSEY Feridun, NUHOĞLU Ayşe, **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, 18. Bası, İstanbul: Beta Basım, 2010.
- KUNTER Nurullah, YENİSEY Feridun, NUHOĞLU Ayşe, **Açıklamalı Ceza Muhakemesi Kanunu (BAU-CMK)**, 1. Bası, İstanbul: Beta Basım, 2013.
- KURŞUN Günal, **Ceza Muhakemesinde Hüküm**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- KÜÇÜKAY Alper, “Tanık İfadesi ve Çapraz Sorgu Psikolojik Bir Bakış”, **TAAD**, C. 8, S. 32, 2017, ss. 435-464.

- KÜÇÜKOĞLU Nurullah, **Adil Yargılanma Hakkı Perspektifinde Gizli Tanıklığın Değerlendirilmesi**, 1. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- LEINFELT Fredrik H., "Descriptive Eyewitness Testimony: The Influence of Emotionality, Racial Identification, Question Style, and Selective Perception", **Criminal Justice Review**, C. 29, S. 2, 2004, ss. 317-340.
- LINDSAY D. Stephen, JOHNSON Marcia K., "Reality Monitoring and Suggestibility: Children's Ability to Discriminate Among Memories From Different Sources", **Children's Eye Witness Memory**, Ed. Stephen J. Ceci, Michael P. Togli, David F. Ross, New York: Springer, 1987, ss. 92-121.
- LINDSAY R. C. L., WELLS Gary L., "What Price Justice? Exploring the Relationship of Lineup Fairness to Identification Accuracy", **Law and Human Behavior**, C. 4, S. 4, 1980, ss. 303-313.
- LINDSAY R. C. L., WELLS Gary L., O'CONNOR Fergus J., "Mock-Juror Belief of Accurate and Inaccurate Eyewitnesses", **Law and Human Behavior**, C. 13, S. 3, 1989; ss. 333-339.
- LINDSAY R. C. L., WELLS Gary L., RUMPEL Carolyn M., "Can People Detect Eyewitness-Identification Accuracy Within and Across Situations?", **Journal of Applied Psychology**, C. 66, S. 1, 1981, ss. 79-89.
- LIPPMAN Matthew, **Criminal Procedure**, 3. Bası, California: Sage, 2016.
- LOFTUS Elizabeth F., "Impact of Expert Psychological Testimony on the Unreliability of Eyewitness Identification", **Journal of Applied Psychology**, C. 65, S. 1, 1980, ss. 9-15.
- LOFTUS Elizabeth F., **Eyewitness Testimony**, 2. Bası, Cambridge: Harvard University Press, 1981.
- LOFTUS Elizabeth F., "Eyewitness Testimony and Event Perception", **University of Bridgeport Law Review**, C. 8, S. 1, 1987, ss. 7-14.
- LOFTUS Elizabeth F., "Reconstructing Memory: the Incredible Eyewitness", **Jurimetrics Journal**, C. 15, S. 3, 1975, ss. 188-193.
- LOFTUS Elizabeth F., ZANNI Guido, "Eyewitness Testimony: the Influence of the Wording of a Question", **Bulletin of the Psychonomic Society**, C. 5, S. 1, 1975, ss. 86-88.
- LÖHR Holle Eva, **Der Grundsatz Der Unmittelbarkeit im Deutschen Strafprozessrecht**, Cilt 8, Berlin: Dunker & Humboldt, 1972.
- MAHMUTOĞLU Fatih Selami, "Ceza Yargılamasında Katılanın Aynı Zamanda CMK 45. Maddede Öngörülen Kişilerden Biri Olması Halinde, Tanıklıktan Çekinme Hakkını Kullanıp Kullanamayacağı Sorunu", **MÜHF-HAD, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan**, C. 19, S. 2, 2013, ss. 191-209.
- MAIER Stefan, **Münchener Kommentar zur StPO**, 1. Cilt, Ed. Christoph Knauer, Hans Kudlich, Hartmut Schneider, 2. Bası, Münih: C.H. Beck, 2023.
- MALKOÇ İsmail, **Açıklamalı Türk Ceza Kanunu**, 4. Cilt, 4. Bası, Ankara: Yazarın Kendi Yayını, 2013.

- MALPASS Roy S., DEVINE Patricia G., "Eyewitness Identification: Lineup Instructions and the Absence of the Offender", **Journal of Applied Psychology**, C. 66, S. 4, 1981, ss. 482-489.
- MAVIŞ Volkan, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Dolaylı Tanık", **Suç ve Ceza Dergisi**, C. 15, S. 2, 2022, ss. 249-290.
- MCCLOSKEY Michael, ZARAGOZA Maria, "Misleading Postevent Information and Memory for Events: Arguments and Evidence Against Memory Impairment Hypotheses", **Journal of Experimental Psychology: General**, C. 114, S. 1, 1985, ss. 1-16.
- MEISSNER Christian A., BRIGHAM John C., BLUTZ David A. Blutz, "Memory for Own- and Other- Races: A Dual-process Approach", **Applied Cognitive Psychology**, C. 19, S. 5, 2005, ss. 545-567.
- MELEMEZ Burak, **Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- MEMİŞ Pınar, **Adil Yargılanma Hakkının Unsuru Olarak Masumiyet Karinesi**, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2003.
- MICHAEL Robert B., GARRY Maryanne, "How Do Ordered Questions Bias Eyewitnesses?", **Memory**, C. 27, S. 7, 2019, ss. 904-915.
- MONTESQUIEU, **Kanunların Ruhu Üzerine**, Çev. Berna Günen, 9. Bası, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2023.
- MOSBACHER Andreas, "Aktuelles Strafrecht", **Juristische Schulung**, S. 2, 2019, ss. 129-133.
- MÜLLER Henning Ernst, **Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch**, 3. Cilt, Ed. Volker Erb, Jürgen Schaefer, 4. Bası, Münih: C. H. Beck, 2021.
- NAS Ali Murat, **Yalan Tanıklık Suçu Psikolojik ve Hukuki Sınırlar**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- NEWIRTH Karen A., SCHECK Barry C., "Eyewitness Identification Evidence", **Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice**, Ed. Gerben Bruinsma, David Weisburd, New York: Springer, 2014, ss. 1518-1529.
- NIEHAUS Holger, **Münchener Kommentar zur StPO**, 2. Cilt, Ed. Christoph Knauer, Hans Kundlich, Hartmut Schneider, 2. Bası, 2024.
- NİŞANCI Dilaver, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Asgari Sanık Hakları (AİHS 6. Madde Çerçevesinde)**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- NUHOĞLU Ayşe, "Cinsel Suç Mağdurunun Beyanı ve İspat", **Kadına Yönelik Cinsel Şiddete Karşılaştırmalı Hukukun Yaklaşımı**, 2. Bası, İstanbul: İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi Yayını, 2002, ss. 49-67.
- OKUYUCU ERGÜN Güneş, "Soruşturmanın Gizliliği", **AÜHFD**, C. 59, S. 2, 2010, ss. 243-275.
- OKUYUCU ERGÜN Güneş, **Ceza Muhakemesi İşlemleri**, 1. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2015.

- ONAR Ali Osman, **Ceza Muhakemesinde Gizli Tanıklık**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- ORER TOKUZLU Ayça, **Beliefs of Legal Professionals About Eyewitness Testimony and Identification**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2006.
- OST James, GHONOUIE Hossein, COOK Lorna, VRIJ Aldert, "The Effects of Confederate Influence and Confidence on the Accuracy of Crime Judgements", **Acta Psychologica**, C. 128, S. 1, 2008, ss. 25-32.
- ÖLMEZ Gökhan, **Yalan Tanıklık Suçu**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2013.
- ÖNDER Ayhan, "Ceza Muhakemeleri Usulünde Şahitlikten Çekinme Hakkı", **İÜHF**, C. 29, S. 4, 1963, ss. 876-932.
- ÖNTAN Yaprak, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik**, 1. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2014.
- ÖRS Cengiz Ozan, "Ceza Yargılamasında Devlet Sırrı Üzerine Bir Değerlendirme", **TBB Dergisi**, C. 32, S. 142, 2019, ss. 9-58.
- ÖZBALCI Yalım Yarkın, "Ceza Muhakemesi Hukukunda İçerik ve Denetim Bağlamında Duruşma Tutanakları", **Suç ve Ceza Dergisi**, C. 12, S. 2, 2019, ss. 123-175.
- ÖZBEK Veli Özer, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil Yasakları", **Alman Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, Prof Dr. Köksal Bayraktar Armağanı**, Cilt 3, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, 2010, ss. 913-928.
- ÖZBEK Veli Özer, DOĞAN Koray, BACAKSIZ Pınar, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 16. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- ÖZBEK Veli Özer, DOĞAN Koray, BACAKSIZ Pınar, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 18. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- ÖZBEK Veli Özer, **Ceza Hukukunda Suçtan Doğan Mağduriyetin Giderilmesi**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1999.
- ÖZBEK Veli Özer, **Polis Hukuku, İnternet Hukuku ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Temel Haklara Müdahaleler ve Hukuka Aykırı Müdahalelere Karşı Korunma Çareleri (Önleme ve Koruma Tedbirleri)**, 2. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- ÖZEN Tuğçe, **Türk Ceza Yargılamasında Mağdur Çocuk**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2018.
- ÖZEN Mustafa, **Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesi Hukuku**, 1. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- ÖZGENÇ İzzet, **Suç Örgütleri**, 15. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.

- ÖZGENÇ İzzet, “Devlet Sırrı ve Ceza Hukuku”, **Dünyada ve Türkiye’de Ceza Hukuku Reformları Kongresi**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013, ss. 285-307.
- ÖZGENÇ İzzet, “Soruşturma İşlemlerinin Gizliliğini İhlal ve Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçları”, **08 Ekim 2010 Kolokyum-Ceza Hukukunun Güncel Sorunları**, Ed. Tefvik Gülsoy, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, 2010, ss. 146-171.
- ÖZTÜRK Bahri, “Anonim (Gizli) Tanıklık Tek Başına Mahkumiyete Yeter Mi?”, **Fasikül Hukuk Dergisi**, C. 2, S. 5, 2010, ss. 6-7.
- ÖZTÜRK Bahri, “Yeni CMK’da Delil Yasakları”, **Uğur Alacakaptan’a Armağan**, Cilt 1, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2008, ss. 599-627.
- ÖZTÜRK Bahri, TEZCAN Durmuş, ERDEM Mustafa Ruhan, SIRMA GEZER Özge, SAYGILAR Yasemin F., ALAN Esra, ÖZAYDIN Özden, ERDEN TÜTÜNCÜ Efser, TOK Mehmet Can, **Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, 17. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- ÖZTÜRK Bahri, TEZCAN Durmuş, SIRMA GEZER Özge, ÖZAYDIN Özdem, ERDEN TÜTÜNCÜ Efser, “Gizli Soruşturmacı”, **11. Ceza Hukuku Günleri-Koruma Tedbirleri ve Türk Anayasaları ile Yeni Anayasa Önerilerinde Koruma Tedbirlerine İlişkin Düzenlemeler**, Ed. Adem Sözüer, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- ÖZTÜRK Bahri, EKER KAZANCI Behiye, SOYER GÜLEÇ Sesim, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri**, 5. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- ÖZTÜRK, Mustafa Kağan, TULAY Muhammed Emre, “Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delillerin Değerlendirilmesi Yasası”, **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 16, S. 179, 2021, ss. 1339–1353.
- PAILLARD René A., **Le Témoignage en Justice: Celui de l’Enfant et de l’Adolescent**, 1. Bası, Neuchâtel: Belle Rivière, 1982.
- PAMUK Gülfem, **Türk ve Fransız Ceza Muhakemesi Hukuku’nda Mağdurun Makam Olarak Yeri**, 1. Bası, İstanbul: Beta Basım, 2012.
- PANTELL Robert H., “The Child Witness in the Courtroom,” *Pediatrics*, C. 139, S. 3, 2017, ss. 1–9.
- PARLAR Ali, HATİPOĞLU Muzaffer, YÜKSEL Erol Güngör, **Deliller, Çapraz Sorgu ve İspat**, Ankara: Yazarların Kendi Yayını, 2008.
- PARLAR Ali, ÖZTÜRK Mustafa, **İstinaf ve Yargıtay Kararlarıyla İftira, Yalan Tanıklık ve Gerçeğe Aykırı Bilirkişilik Suçları**, 1 Bası, İstanbul: Aristo Yayınevi, 2017.
- PARLAR Ali, ÖZTÜRK Mustafa, **Ceza Yargılamasında Doğrudan Soru Yönelme (Çapraz Sorgu)**, 1. Bası, İstanbul: Aristo Yayınevi, 2018.
- PATERSON Helen M., KEMP Richard I., “Co-witnesses Talk: A Survey of Eyewitness Discussion”, **Psychology, Crime & Law**, C. 12, S. 2, 2006, ss. 18 –191.

- PAZ-ALONSO Pedro M., GOODMAN Gail S., IBABE Izaskun, "Adult Eyewitness Memory and Compliance: Effects of Post-event Misinformation on Memory for a Negative Event", **Behavioral Sciences and the Law**, C. 31, S. 5, 2013, ss. 541-558.
- PELİT Şura Nur, "Vicdani İspat Sisteminde Bilimsel Delillerin Konumunun Türk Ceza Muhakemesi Hukuku Bağlamında İncelenmesi", **Ceza Muhakemesinde Delil**, Ed. Doç. Dr. Pınar Memiş Kartal, İstanbul: Der Yayınları, 2020, ss. 1-27.
- PERONI Lourdes, TIMMER Alexandra, "Vulnerable Groups: the Promise of an Emerging Concept in European Human Rights Convention Law", **International Journal of Constitutional Law**, C. 11, S. 4, 2013, ss. 1056-1085.
- POLAT Oğuz, **Adli Psikolojiye Giriş**, 3. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- POWELL Martine B., SNOW Pamela C., "Guide to Questioning Children During the Free Narrative Phase of an Investigation Interview", **Australian Psychologist**, C. 42, S. 1, 2007, ss. 57-65.
- PUTNAM Adam L., SUNGKHASEETEE Victor W., ROEDIGER Henry L., "When Misinformation Improves Memory: the Effects of Recollecting Change", **Psychological Science**, C. 28, S. 1, 2017, ss. 36-46.
- ROBINSON Julie, BRIGGS Pamela, "Age Trends in Eye-Witness Suggestibility and Compliance", **Psychology, Crime & Law**, C. 3, S. 3, 1997, ss. 187-202.
- ROBERTS Paul, ZUCKERMAN Adrian, **Roberts and Zuckerman's Criminal Evidence**, 3. Bası, New York: Oxford University Press, 2022.
- ROGALL Klaus, **Systematischer Kommentar zur Strafprozessordnung Mit GVG und EMRK**, Cilt 1, Ed. Jürgen Wolter, Mark Deiters, 5. Bası, Köln: Carl Heymanns Verlag, 2018.
- ROXIN Claus, SCHÜNEMANN Bernd, **Strafverfahrensrecht-Ein Studienbuch**, 30. Bası, Münih: C. H. Beck, 2022.
- ROXIN Claus, "İspat Hukukunun Esasları", Çev. Yener Ünver, **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 4, S. 8, 2005, ss. 265-289.
- RUBIN David C., BELL Carolyn, F., "Tonic Immobility (Freezing) During Sexual and Physical Assaults Produces Stronger Memory Effects Than Other Characteristics of The Assaults", **Memory**, C. 31, S. 5, 2023, ss. 678-688.
- SARICA Ayşe Dolunay, COŞKUN Umut Haydar, "Cinsel İstismar Olgularında, Adli Görüşme Odalarının Kullanımı: Hakim, Avukat, Uzman ve Mağdur Görüşleri", **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, C. 8, S. 1, 2020, ss. 1-26.
- SARIGÜZEL Hacı, **Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk Suçları**, 1. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- SARISÖZEN M. Serhat, **Medeni Usul Hukukunda Soru Yöneltilme ve Çapraz Sorgu**, 1. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.

- SARITAŞ Erkan, “Ceza Muhakemesinde Sanığın Yokluğunda Duruşma”, **İstanbul Hukuk Mecmuası**, C. 78, S. 3, 2020, ss. 1525-1591.
- SCHACTER Daniel L., **How the Mind Forgets and Remembers The Seven Sins of Memory**, 1. Bası, London: Souvenir Press, 2003.
- SCHOON Wiebke, BRIKEN Peer, “Zur Anwendbarkeit der Glaubhaftigkeitsbegutachtung Unter Spezifischen Begutachtungsumstaenden-Eine Narrative Übersichtsarbeit”, **Forensische Psychiatrie, Psychologie, Kriminologie**, C. 13, S. 2, 2019, ss. 125-135.
- SCHROEDER Friedrich – Christian, “Ceza Muhakemesinde Dürüst Yargılama İlkesi”, Çev. Cumhuriyet Şahin, SÜHFD, C. 5, S. 1 – 2, 1996, ss. 269-283.
- SCHROEDER Friedrich Christian, VERREL Torsten, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Çev. Salih Oktar, 1. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- SEVDİREN Öznur, “Çelişmeli Yargılama ve Silahların Eşitliği İlkeleri Bağlamında Teşhis İşlemi ve Bu İşlemden Müdafinin Hazır Bulunma Yetkisi”, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 18, S. 1, 2019, ss. 15-55.
- SHIN HyeEun, BJORKLUND David F., BECK Erinn F., “The Adaptive Nature of Children’s Overestimation in a Strategic Memory Task”, **Cognitive Development**, C. 22, S. 2, 2007, ss. 197-212.
- SINAR Hasan, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Tutuklama**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- SIRMA GEZER Özge, “Hukuka Aykırı Delillerin Türk Ceza Muhakemesi Kanunu Kapsamında Değerlendirilmesi”, **İKÜHFD**, C. 16, S. 1, 2017, ss. 189-201.
- SLAWIK Sabine, **Karlsruher Kommentar zur Strafprozessordnung mit GVG, EGGVG und EMRK**, Ed. Christoph Barthe, Jan Gericke, 9. Bası, Münih: C.H. Beck, 2023.
- SOKULLU AKINCI Füsün, DURSUN Selman, **Viktimoloji (Mağdurbilim)**, 3. Bası, İstanbul: Beta Basım, 2016.
- SOYASLAN Doğan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 7. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2018.
- SÖZÜER Adem, TEKDAĞ M. Kenan, “Ceza Muhakemesi Kanunu Neler Getiriyor?”, **Hukuki Perspektifler Dergisi**, S. 3, 2005, ss. 48-62.
- SPENCER J. R., “The English System”, **European Criminal Procedures**, Ed. Mireille Delmas-Marty, J. R. Spencer, 3. Bası, Cambridge: Cambridge University Press, 2006, ss. 142-217.
- SPENCER J. R., “Evidence”, **European Criminal Procedures**, Ed. Mireille Delmas-Marty, J. R. Spencer, 3. Bası, Cambridge: Cambridge University Press, 2006, ss. 594-640.
- SPOERER Siegfried Ludwig, “A Brief History of the Psychology of Testimony”, **Current Psychological Reviews**, C. 2, 1982, s. 323-339.

- STEBLAY Nancy Mehrkens "Social Influence in Eyewitness Recall: A Meta-Analytic Review of Lineup Instruction Effects", **Law and Human Behavior**, C. 21, S. 3, 1997, s. 283 - 297.
- STEBLAY Nancy, DYSART Jennifer, FULERO Solomon, LINDSAY R. C. L., "Eyewitness Accuracy Rates in Sequential and Simultaneous Lineup Presentations: A Meta-Analytic Comparison", **Law and Human Behavior**, C. 25, S. 5, 2001, ss. 459-473.
- ŞAHBAZ İbrahim, **Açıklamalı ve İçtihatlı Ceza Muhakemesi Kanunu**, Cilt 1, 1. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- ŞAHİN Cumhur, **Ceza Muhakemesinde İspat (Delillerin Doğrualığı İlkesi)**, 1. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2001.
- ŞAHİN Cumhur, **Ceza Muhakemesi Kanunu Gazi Şerhi**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2005.
- ŞAHİN Cumhur, "Ceza Muhakemesinde Silahların Eşitliği ve Çelişmeli Yargılama İlkeleri", **DEÜHFD, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan**, C. 21, Özel Sayı, 2019, ss. 3051-3065.
- ŞAHİN Cumhur, "Türk Hukukunda Tanık Koruma Hükümlerinin Değerlendirilmesi", **Gazi Üniversitesi HFD**, C. 7, S. 1-2, 2002, ss. 155-188.
- ŞAHİN Cumhur, "Türk Hukukundaki Tanık Koruma Hükümlerinin Değerlendirilmesi", **Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı**, İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Yayınları, 2004, ss. 803-828.
- ŞAHİN Cumhur, GÖKTÜRK Neslihan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 14. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- ŞAMAR Berhudan, URHAN Betül, "Adli Görüşme Odalarında Suç Mağdurlarıyla Görüşme Yapan Adli Görüşmecilerin Deneyimlerinin İncelenmesi: Eskişehir Adliyesi", **Toplum ve Sosyal Hizmet**, C. 31, S. 3, 2020, ss. 931-959.
- ŞEN Ersan, "Hazır Olmayan Tanığın İfadesiyle Mahkûmiyet ve Delillerin İspat Gücü", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 11, S. 114, 2016, ss. 104-113.
- ŞEN Ersan, SERDAR Cem, "Ceza Muhakemesinde Tanık Dinlenirken Uyulması Gereken Usul Kuralları", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 18, S. 197, 2023, ss. 164-170.
- ŞEN Ersan, YENİCE Nilüfer, "Hazır Olmayan Tanık Beyanının "Yegane" veya "Belirleyici" Delil Etkisi", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 16, S. 173, 2021, ss. 117-126.
- ŞEN Ersan, YURTTAŞ Yasemin, "Gizli Tanık, X Muhbir, Gizli Soruşturmacı, Ajan Provokatör", **CHD**, C. 3, S. 6, 2008, ss. 21-50.
- ŞENOL Cem, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'na Göre Yargı Görevi Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs Suçu (TCK m. 277)" **İÜHFM**, C. 71, S. 1, 2013, ss. 1119-1146.
- ŞENOL Cem, **Devlet Sırrı ve Devlet Sırlarına Karşı İşlenen Suçlar**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.

- ŞENOL Cem, **Teori ve Uygulamada Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı Delillerin Kullanılması ve Değerlendirilmesi Yasası**, 2. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- ŞENTÜRK Candide, BAYZİT Tuğba, "Gizli Tanık", **TBB Dergisi**, C. 25, S. 101, 2012, ss. 103-166.
- TAHİROĞLU Bülent, ERDOĞMUŞ Belgin, **Roma Hukuku Dersleri**, İstanbul: Der Yayınları, 2010.
- TANER Fahri Gökçen, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Çelişme ve Silahların Eşitliği**, 2. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- TANER Fahri Gökçen, "Kırılğan Mağdurun Beyanının CMK'nın 236. Maddesi Uyarınca Alınması ve Uygulanan Özel Usuller Karşısında Savunma Hakkının Dengelenmesi", **TBB Dergisi**, C. 32, S. 153, 2021, s. 1-38.
- TANER Fahri Gökçen, ÖNTAN Yaprak, "CMK'nın 119/4. Maddesi Uyarınca Adli Aramada Bulundurulması Gereken Tanıklar Konusunda İçtihat Dönüşüm", **AÜHFD**, C. 65, S. 4, 2016, ss. 2445-2469.
- TANERİ Gökhan, **Ceza Muhakemesi Kanunu El Kitabı**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- TAŞKIN Özden Özer, "Velayet Hakkının Kullanılması, Velayetin Değiştirilmesi", **AndHD**, C. 6, S. 1, Ocak 2020, ss. 239-262.
- TAŞKIN Ş. Cankat, "Yargı Görevi Yapanı Etkileme Suçu", **Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi**, S. 75-76, 2010, ss. 168-196.
- TEKİN BABUÇ Zeynep, "Ceza Adaleti Sistemi İçerisinde Mağdur Çocukların İkincil Mağduriyeti", **Sosyoloji Araştırmaları Dergisi**, C. 23, S. 2, 2023, ss. 320-355.
- TEKİN Serra, **Görgü Tanıklığı: Olay Sonrası Yanlış Bilgide Kategori Faktörünün Etkisi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul, 2009.
- TEMİZ Yağmur, "Türk Hukukunda Çapraz Sorgu Tartışmaları", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 6, S. 1, 2015, ss. 299-332.
- TERCAN İzzet, **Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuru Kararları Çerçevesinde Adil Yargılanma Hakkı**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- TEZCAN Durmuş, SIRMA GEZER Özge, SAYGILAR KIRIT Yasemin F. vd., **Dijital Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ed: Bahri Öztürk, Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem, 2. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- TEZCAN Durmuş, ERDEM Mustafa Ruhan, ÖNOK R. Murat, **Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku**, 21. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- THAMAN Stephen C., **Comperative Criminal Procedure-A Casebook Approach**, 2. Bası, Durham: Caroline Academic Press, 2008

- THEUNE Lucas, **Polizeibeamte als Berufszeugen in Strafverfahren**, 1. Bası, Baden-Baden: Nomos, 2020.
- THOMPSON Sandra Guerra, "Amerika'da Suç Delilleri Nasıl Yanlış Hükümlere Yol Açmaktadır?", Çev. Alev Dilber, **CHD**, C. 7, S. 9, 2012, ss. 339-349.
- TOROSLU Nevzat, FEYZİOĞLU Metin, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 22. Bası, Ankara: Savaş Yayınevi, 2023.
- TOSUN Öztekin, **Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri**, Cilt 1, 4. Bası, İstanbul: Acar Matbaacılık, 1984.
- TOUSIGNANT James P., HALL David, LOFTUS Elizabeth F., "Discrepancy Detection and Vulnerability to Misleading Postevent Information", **Memory & Cognition**, C. 14, S. 4, 1986, s. 329-338.
- TRAVERSİ Alessandro, **La Défense Pénale Techniques de L'Argumentation et de L'Art Oratoire**, Çev. Michèle Fantoli, 1. Bası, Brüksel: Bruylant, 1996.
- TRECHSEL Stefan, **Human Rights in Criminal Proceedings**, 1. Bası, New York: Oxford University Press, 2005.
- TURGUT Bayram, **Ceza Muhakemesinde Tanıkların Korunması**, 1. Bası, Ankara: Turhan Kitabevi, 2010.
- TURHAN Faruk, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara: Asil Yayın Dağıtım, 2006.
- TURHAN Faruk, **Ceza Muhakemesinde Tehlike İçindeki Tanıkların Korunması**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2009.
- TURHAN Faruk, "Tanık Koruma Tedbirleri ve Sanığın Adil Yargılanma Hakkı/Tanık Koruma Kanunu'na Göre Ceza Muhakemesinde Tanıkların Korunması ve Sanığın İddia Tanıklarına Soru Sorma ve Sorgulama Hakkının AİHM Kararları Işığında Değerlendirilmesi", **3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2009, ss. 383-407.
- TURHAN Faruk, "Ceza Muhakemesinde Şüpheli veya Sanığın Yakınlarının Tanıklıktan Çekinme Hakkı – Kapsamı, Koşulları ve Sonuçları Hakkında Bir Değerlendirme", **SÜHFD**, C. 28, S. 3, 2020, ss. 1383-1427.
- TURHAN Faruk, "Tanıklara Yemin Verilmesine İlişkin Ceza Muhakemesi Kanunu Hükümlerinin Eleştirel Bir Değerlendirmesi", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 24, S. 4, 2020, ss. 359-409.
- TÜRAY Aras, "Haber Kaynaklarının Gizliliğinin Hukuksal Boyutu", **CHD**, C. 13, S. 37, 2018, ss. 111-170.
- TÜTÜNCÜ Efser Erden, "Schatschaschwili Almanya'ya Karşı Kararı Işığında Sanığın İddia Tanıklarına Doğrudan Soru Sorma Hakkı", **İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 15, S. 1-2, 2016, ss. 753-786.
- TVERSKY Barbara, MARSH Elizabeth J., "Biased Retellings of Events Yield Biased Memories", **Cognitive Psychology**, C. 40, S. 1, 2000, ss. 1-38.

- USLUADAM Asena Kamer, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Karakter Delili**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- USLUADAM Asena Kamer, "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçların İspatında Yararlanılan Kriterlerin Hukuki Niteliği Hakkında Değerlendirmeler", **Hacetepe HFD**, C. 13, S. 2, ss. 371-413.
- ÜYSAL Merve, "Türk ve Alman Medeni Usul Hukukunda Tanık İfadelerinin Değerlendirilmesinde Tecrübe Kuralları", **EBYÜ-HFD**, C. 26, S. 1, 2022, ss. 329-366.
- ÜNAL Ertuğrul, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Silahların Eşitliği İlkesi**, 1. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- ÜNVER Yener, "Ceza Muhakemesinde İspat, CMK ve Uygulamamız", **CHD**, C. 1, S. 2, 2006, 103-205.
- ÜNVER Yener, **İftira, Suç Uydurma, Suç Üstlenme, Yalan Tanıklık ve Bilirkişilik, Suçu İhbar Etmemek Suçları (TCK'da Düzenlenen Adliye'ye Karşı Suçlar)**, 7. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- ÜNVER Yener, HAKERİ Hakan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 21. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- ÜNVER Yener, HAKERİ Hakan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Cilt 1, 15. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019. (Geniş Kitap).
- ÜSTÜN GÜLLÜ Belgin, ERDEN Gülsen, "Cinsel İstismar Mağduru Çocuklarla Adli Görüşme ve Önemi", **Ayna Klinik Psikoloji Dergisi**, C. 9, S. 2, 2022 ss. 317-331.
- VENTER A., LOUW D., VERSCHOOR T., "Perception and Memory: Implications for Eyewitness Testimony", **South African Journal for Criminal Justice**, C. 16, S. 2, 2003, ss. 137-162.
- VERDUSSEN Marc, "La Convention Européenne des Droits de l'Homme et les Droits de la Victime Dans le Procès Pénal", **Les Cahiers de L'Institut d'Études sur la Justice**, içinde: La Place de la Victime Dans le Procès Pénal, Brüksel: Bruylant, 2005, ss. 147-167.
- VRIJ Aldert, "Criteria-Based Content Anaysis: A Qualitative Riview of the First 37 Studies", **Psychology, Public Policy, and Law**, 2005, C. 11, S. 1, ss. 3-41.
- VOLBERT Renate, STELLER Max, "Is This Testimony Truthful, Fabricated, or Based on False Memory? Credibility Assessment 25 Years After Steller and Köhnken (1989)", **European Psychologist**, C. 19, S. 3, 2014, ss. 207-220.
- VOLBERT Renate, STELLER Max, "Kapitel 21: Glaubhaftigkeit", **Thomas Bliesener, Friedrich Lösel, Günter Köhnken-Lehrbuch Rechtspsychologie**, Bern: Verlag Hans Huber, 2014, ss. 391-407.
- VOLBERT Renate, "Kapitel 22: Besonderheiten bei der aussagepsychologischen Begutachtung von Kindern", **Thomas Bliesener, Friedrich Lösel, Günter Köhnken-Lehrbuch Rechtspsychologie**, Bern: Verlag Hans Huber, 2014, ss. 408-420.

- VOLK Klaus, ENGLAENDER Armin, **Grundkurs StPO**, 10. Bası, Münih: C. H. Beck, 2021.
- VORMBAUM Thomas, **Nomos Kommentar-Strafgesetzbuch**, Ed. Urs Kindhäuser, Ulfrid Neumann, Hans-Ullrich Paeffgen, Frank Saliger, 6. Bası, Baden-Baden: Nomos, 2023.
- VORMBAUM Thomas, **Einführung in die moderne Strafrechtsgeschichte**, 3. Bası, Berlin; Springer, 2016.
- VREDEVELDT Annelies, VAN ROSMALEN Eva A. J., VAN KOPPEN Peter J., DROR Itiel E. OTGAAR Henry, "Legal Psychologist, as Experts: Guidelines for Minimizing Bias", **Psychology, Crime & Law**, 2022, ss. 1–25.
- WALKER Margaret Urban, "The Cycle of Violence", **Journal of Human Rights**, C. 5, S. 1, 2006, ss. 81–105.
- WELLE Ida, BERCLAZ Michel, LACASA Marie-Josee, NIVEAU Gerard, "A Call to Improve The Validity of Criterion-Based Content Analysis (CBCA): Results From A Field-Based Study Including 60 Children's Statements of Sexual Abuse", **Journal of Forensic and Legal Medicine**, S. 43, 2016, ss. 111-119.
- WELLS Gary L., "Applied Eye-witness Testimony Research: System Variables and Estimator Variables", **Journal of Personality and Social Psychology**, C. 36, S. 12, 1978, ss. 1546–1557.
- WELLS Gary L., BRADFIELD Amy L., "‘Good, You Identified the Suspect’: Feedback to Eyewitnesses Distorts Their Reports of the Witnessing Experience", **Journal of Applied Psychology**, C. 83, S. 3, 1998, ss. 360–376.
- WELLS Gary L., OLSON Elizabeth A., "Eyewitness Testimony", **Annual Review of Psychology**, C. 54, 2003, s. 277–295.
- WELLS Gary L., MALPASS Roy S., LINDSAY R. C. L., FISHER Ronald P., TURTLE John W., FULERO Solomon M., "From the Lab to the Police Station: A Successful Application of Eyewitness Research", **American Psychologist**, C. 55, S. 6, ss. 581–598.
- WELLS Gary L., MEMON Amina, PENROD Steven D., "Eyewitness Evidence: Improving Its Probative Value", **Psychological Science in the Public Interest**, C. 7, S. 2, 2006, ss. 45–75.
- WELLS Gary L., SMALL Mark, PENROD Steven, MALPASS Roy S., FULERO Solomon M., BRIMACOMBE C. A. E., "Eyewitness Identification Procedures: Recommendations for Linups and Photospreads", **Law and Human Behavior**, C. 22, S. 6, 1998, ss. 603–647.
- WISE Richard A., SAFER Martin A., "What US Judges Know and Believe About Eyewitness Testimony", **Applied Cognitive Psychology**, C. 18, S. 4, 2004, ss. 427–443.
- WRIGHT Daniel B., MEMON Amina, SKAGERBERG Elin M., GABBERT Fiona, "When Eyewitnesses Talk", **Current Directions in Psychological Science**, C. 18, S. 3, 2009, ss. 174–178.

- YALÇIN Türkan, **Türk Ceza Hukukunda Kadın**, Ankara: Savaş Yayınevi, 2019.
- YAŞAR Osman, OTACI Cengiz, **Yeni İçtihatlarla Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu**, 1. Cilt, 10. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- YAYLA Mehmet, **Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat ve Şüphe**, 2. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- YAZICI Samet, "Tanık Koruma", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 6, S. 61, 2011, ss. 28-41.
- YENERER ÇAKMUT Özlem, "Cinsel Şiddet Mağduru Çocuk Kavramı ve Türk Ceza Kanunu'nun Çocuğa Yönelik Cinsel Şiddet Düzenlemelerine Genel Bakış", **MÜHF-HAD**, C. 22, S. 1, 2016, ss. 35-52.
- YENİSEY Feridun, "Ceza Muhakemesi Hukukunda (Hukuka Uygun Bir Şekilde Elde Edilmiş) Delil", **CHD**, C. 2, S. 4, 2007, ss. 5-60.
- YENİSEY Feridun, "Örgüt Suçu, Muhakemesi ve Gizli Tanık", **GSÜHFD, Köksal Bayraktar'a Armağan**, Cilt 1, C. 9, S. 1, 2010, ss. 397-420.
- YENİSEY Feridun, "Ceza Muhakemesinde Anlattırıcı Soru ve Çapraz Sorgu", **Ceza Muhakemesi Hukukunda Doğrudan Soru ve Çapraz Sorgu Sempozyumu Tebliğler Kitabı**, Ankara: Türkiye Adalet Akademisi, 2017, ss. 39-58.
- YENİSEY Feridun, NUHOĞLU Ayşe, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 11. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- YENİSEY Feridun, OKTAR Salih, OKTAR Ayla, **Alman Ceza Muhakemesi Kanunu**, 1. Bası, İstanbul: Beta Basım, 2020.
- YETİMOĞLU Melike Ezgi, **Adil Yargılanma Hakkı Kapsamında Gizli Tanıklık**, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2014
- YILDIRIM Akif, **Anayasal Düzeyde Bir Güvence Olarak Ceza Muhakemesinde Tanık Sorgulama Hakkı**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- YILDIZ Ali Kemal, **Ceza Muhakemesinde İspat ve Delillerin Değerlendirilmesi**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2002.
- YILDIZ Ali Kemal, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik", **EÜHFD**, C. 10, S. 3 - 4, 2006, ss. 274-345.
- YILMAZ Ahmet Çağrı, **Ceza Hukukunda Örgütlü Suçlar**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- YILMAZ Aslı Ekin, "Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmemesi Suçu (TCK MD. 280)", **TAÜHFD**, C. 2, S. 2, Aralık 2020, ss. 235-282.
- YOKUŞ SEVÜK Handan, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Gizli Tanıklık", **GSÜHFD, Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan**, Cilt 1, C. 9, S. 1, İstanbul: Beta Basım, 2010, ss. 615-624.

- YOKUŞ SEVÜK Handan, “6545 Sayılı Kanun ile Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi”, **CHKD**, C. 3, S. 2, 2015, ss. 119-145.
- YURTCAN Erdener, **Ceza Yargılaması Hukuku**, 16. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- YURTCAN Erdener, **Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi**, 9. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- YURTCAN Erdener, **Yargıtay Kararları Işığında İftira Suçu (Adliyeye Karşı Diğer Suçlar)**, 3. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- YÜCEL Mustafa Tören, **Türkiye’de Yargının Etkinliği**, 1. Bası, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2008.
- YÜCEL Mustafa Tören, “Ceza Adaletinde “Tanık””, **TBB Dergisi**, C. 6, S. 1, 1994, ss. 100-106.
- ZAFER Hamide, “Yargı Görevi Yaparı, Bilirkişi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs Suçu (TCK m. 277/1) Bakımından Bir Değerlendirme”, **Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi**, C. 9, S. 21, 2017, ss. 185–193.
- ZİYALAR Neylan, **Çocuk İstismarı ve Çocukla Adli Görüşme**, 1. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- ZOĞLAR DURMAZ Burcu, **Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat Bakımından İfade ve Sorgu**, 1. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.

Online Kaynaklar

- Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü, Genelge No: 162, S. 19120602-010-06-02-0117-2015-407, T. 20.02.2015, (<https://cigm.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/1822020142913162nolu.pdf>, E. T. 08.04.2023.)
- BARRY Lynn, NIXON Kendra, TUTTY Leslie M., WYLLIE Karen, MACKENZIE Jennifer, **A Review of the Calgary Child Witness Preparation Program: Issues and Implications for Child Witnesses and the Criminal Justice System**, 2006, (<https://live-nursing.ucalgary.ca/sites/default/files/teams/13/A%20review%20of%20the%20Calgary%20Child%20Witness%20Preparation%20Program-%20Issues%20and%20implications%20for%20child%20witnesses%20and%20the%20criminal%20justice%20system.pdf>, E. T. 12.04.2024).
- CARTWRIGHT-FINCH Ula, WADE Kimberley, “Selected Review of Scientific Literature Relating to Memory and Witness Evidence”, **ICC Commission Report on the Accuracy of Fact Witness Memory in International Arbitration**, 2020, ss. 31- 40, (<https://iccwbo.org/accuracy-of-fact-witness-memory>, E. T. 11.04.2023).
- HUBER Matthias, **Beck'sche Online-Kommentare StPO mit RiStBV und MiStra**, Ed. Jürgen Graf, 50. Bası, 2024, § 48, (<https://beck-online.beck.de>, E. T. 03.28.2024).

- ICC Commission Report on the Accuracy of Fact Witness Memory in International Arbitration, 2020, (<https://iccwbo.org/accuracy-of-fact-witness-memory>, E. T. 11.04.2023), (Sonraki atıflarda "ICC Raporu" olarak adlandırılmıştır.)
- KARAKAYA Naim, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Avukatın Soru Sorma Yetkisi**, Avukatlar İçin El Kitabı IV, 2014, <http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/648.pdf>.
- KUDLICH Hans, **Beck'sche Online-Kommentare-StGB**, Ed. Bernd von Heintschel-Heinegg, Hans Kudlich, 60. Bası, 2024, (<https://beck-online.beck.de>, E. T. 03.28.2024).
- MONKA Monika, **Beck'sche Online-Kommentare StPO mit RiStBV und MiStra**, Ed. Jürgen Graf, 50. Bası, 2024, (<https://beck-online.beck.de>, E.T. 03.28.2024).
- SPORER Siegfried Ludwig, MASIP Jaume, "A Systematic Review of The Validity of Criteria-Based Content Analysis in Child Sexual Abuse Cases and Other Field Studies", **Psychology, Crime & Law**, 2024,, (<https://www.tandfonline.com/> E.T. 19.08.2024).
- U.S. Department of Justice, Eyewitness Evidence: A Guide for Law Enforcement, 1999, (<https://www.ojp.gov/pdffiles1/nij/178240.pdf>, E. T. 03.28.2024).
- <https://innocenceproject.org/dna-exonerations-in-the-united-states/>
- <https://khgmsaglikhizmetleridb.saglik.gov.tr/TR,43119/cocuk-izlem-merkezi-cim-listesi.html>

Yargı Kararları

- AIHM A ve B/Hırvatistan, 7144/15, T. 20.06.2019, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 18.08.2024).
- AIHM, Aigner/Avusturya, Başvuru No: 28328/03, T. 10.05.2012, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AIHM, Al-Khawaja ve Tahery/Birleşik Krallık (BD), Başvuru No: 26766/05 ve 22228/06, T. 15.12.2011, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AIHM, B/Rusya, Başvuru No: 36328/20, T. 07.02.2023, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 18.08.2024).
- AIHM, Balta ve Demir/Türkiye, Başvuru No: 48628/12, T. 23.06.2015, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 04.02.2024).
- AIHM, Blokhin/Rusya, (BD), Başvuru No: 47152/06, T. 23.03.2016, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AIHM, Chmura/Polonya, Başvuru No: 18475/05, T. 03.04.2012, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AIHM, Colozza/İtalya, Başvuru No: 9024/80, T. 12.02.1985, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AIHM, Daştan/Türkiye, Başvuru No: 37272/08, T. 10.10.2017, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).

- AİHM, Dombo Beheer B. V./Hollanda, Başvuru No: 14448/88, T. 27.10.1993, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AİHM, Doorson/Hollanda, Başvuru No: 20524/92, T. 26.03.1996, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AİHM, D.T./Hollanda, Başvuru No: 25307/10, T. 02.04.2013, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AİHM, Ellis, Simms ve Martin/Birleşik Krallık, Başvuru No: 46099/06, 46699/06, T. 10.04.2012, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 04.02.2024).
- AİHM, Engel ve Diğerleri/Hollanda, Başvuru No: 5100/71; 5101/71; 5102/71; 5354/72; 5370/72, T. 08.06.1976, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E.T. 02.01.2024).
- AİHM, Faig Mammadov/Azərbaycan, Başvuru No: 60802/09, T. 26.01.2017, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AİHM, Ferrantelli ve Santangelo/İtalya, Başvuru No:19874/92, T. 07.08.1996, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 04.02.2024).
- AİHM, Foucher/Fransa, Başvuru No: 22209/93, T. 18.03.1997, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AİHM, Gani/İspanya, Başvuru No: 6180/08, T. 19.02.2013, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AİHM, Goodwin/Birleşik Krallık, (BD), Başvuru No: 17488/90, T. 27.03.1996, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 04.02.2024).
- AİHM, Graviano/İtalya, Başvuru No: 10075/02, T. 10.02.2005, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E.T. 02.01.2024).
- AİHM, Huseyn ve Diğerleri/Azərbaycan, Başvuru No: 35485/05, 45553/05, 35680/05, 36085/05, T. 26.07.2011, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AİHM, Jannatov/Azərbaycan, Başvuru No: 32132/07, T. 31.07.2014, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 01.08.2023).
- AİHM, J.L./İtalya, Başvuru No: 5671/16, T. 27.05.2021, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 18.08.2024).
- AİHM, Majadallah/İtalya, Başvuru No: 62094/00, T. 19.10.2006, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AİHM, Mercello Viola/İtalya, Başvuru No: 45106/04, T. 05.10.2006, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AİHM, M.M.B./Slovakya, Başvuru No: 6318/17, T. 26.11.2019, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 18.08.2024).
- AİHM, Moiseyev/Rusya, Baivuru No: 62936/00, T. 03.10.2008, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AİHM, Murat Menteş/Türkiye, Başvuru No: 3648/02, T. 06.02.2007, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).

- AIHM, N.Ç./Türkiye, Başvuru No: 40591/11, T. 09.02.2021, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 01.04.2024).
- AIHM, Orhan Çağan/Türkiye, Başvuru No: 26437/04, T. 23.03.2010, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 07.08.2023).
- AIHM, Orhan Şahin/Türkiye, Başvuru No: 48309/17, T. 12.03.2024, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T.09.04.2024).
- AIHM, Osinger/Avusturya, Başvuru No: 54645/00, T. 24.03.2005, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 04.02.2024).
- AIHM, Osman/Birleşik Krallık, Başvuru No: 87/1997/871/1083, T. 28.10.1998, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 04.02.2024).
- AIHM, Öcalan/Türkiye Davası, Başvuru No: 46221/99, T. 12.05.2005, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AIHM, Pitkanen/Finlandiya, Başvuru No: 30508/96, T. 09.03.2004, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AIHM, Popov/Rusya, Başvuru No: 26853/04, T. 13.07.2006, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 04.02.2024).
- AIHM, Trofimov/Rusya, Başvuru No: 1111/02, T. 04.12.2008, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E.T. 02.01.2024).
- AIHM, Saidi/Fransa, Başvuru No: 14647/89, T. 20.09.1993, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 04.02.2024).
- AIHM, Sakhnovsky/Rusya (BD), Başvuru No: 21272/03, T. 02.11.2010, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AIHM, Sanchez Cardenas/Norveç, Başvuru No: 12148/03, T. 04.10.2007, bkz. (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 18.08.2024)
- AIHM, Schatschaschwili/Almanya (BD), Başvuru No: 9154/10, T. 15.12.2015, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AIHM, Schenk/İsviçre, Başvuru No: 10862/84, T. 12.07.1988, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 04.02.2024).
- AIHM, Scholer/Almanya, Başvuru No: 14212/10, T. 18.12.2014, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AIHM, Sică/Romanya, Başvuru No: 12036/05, T. 09.07.2013, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AIHM, Süleyman/Türkiye, Başvuru No:59453/10, T. 17.10.2020, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 04.02.2024).
- AIHM, Taal/Estonya, Başvur, No: 13249/02, T. 22.11.2005, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AIHM, Vasilyev ve Diğerleri/Rusya, Başvuru No: 66543/01, T. 13.10.2005, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 04.02.2024).

- AIHM, Van Mechelen ve Diğerleri/Hollanda, Başvuru No: 21363/93, 31364/93, 21427/93, 22056/93, T. 23.04.1997, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 04.02.2024).
- AIHM, Vidal/Belçika, Başvuru No: 12351/86, T. 22.04.1992, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 04.02.2024).
- AIHM, Visser/Hollanda, Başvuru No: 26668/95, T. 14.02.2002, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 04.02.2024).
- AIHM, Vladimir Romanov/Rusya, Başvuru No: 41461/02, T. 24.07.2008, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AIHM, Windisch/Avusturya, Başvuru No: 12489/86, T. 27.09.1990, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 04.02.2024).
- AIHM, X ve Diğerleri/Bulgaristan, (Büyük Daire), Başvuru No: 22457/16, T. 02.02.2021, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 18.08.2024).
- AIHM, Y/Slovenya, Başvuru No: 41107/10, T. 28.05.2015, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 11.06.2024).
- AIHM, Yam/Birleşik Krallık, Başvuru No: 31295/11, T. 16.01.2020, (<https://hudoc.echr.coe.int>, E. T. 30.07.2023).
- AYM, E. 2022/75, K. 2022/128, T. 26.10.2022, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 30.07.2023).
- AYM, E. 2020/65, K. 2023/187, T. 08.11.2023, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 03.12.2024).
- AYM, E. 2010/52, K. 2011/113, T. 30.06.2011, (www.anayasa.gov.tr, E. T. 04.02.2024).
- AYM, E. 2011/43, K. 2012/10, T. 19.01.2012, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E.T. 05.04.2023).
- AYM, Abdurrahim Balur Başvurusu, Başvuru No: 2013/5467, T. 07.01.2016, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 30.07.2023).
- AYM, Ali Rıza Telek Başvurusu, Başvuru No: 2013/2630, T. 30.12.2014, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 02.08.2023).
- AYM, Atila Oğuz Boyalı Başvurusu, Başvuru No: 2013/99, T. 20/3/2014, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 30.07.2023).
- AYM, Aydın Oğuz Başvurusu, Başvuru No: 2014/8872, 07.03.2018, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr> E. T. 30.07.2023).
- AYM, AZ. M. Başvurusu, Başvuru No: 2013/560, T. 16.04.2015, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 30.07.2023).
- AYM, Baran Karadağ Başvurusu, Başvuru No: 2014/12906, T. 07.05.2015, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 18.02.2024).
- AYM, Burak İnan Başvurusu, Başvuru No: 2021/7640, T. 21.05.2024, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 18.08.2024).

- AYM, Burak Şahin Taşçı ve Ozancan Yılmaz Başvurusu, Başvuru No: 7485, T. 17.07.2018, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 17.08.2024).
- AYM Cezair Akgül Başvurusu, Başvuru No: 2014/10634, T. 26.10.2016, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 30.07.2023).
- AYM, Durmuş Ali Bal Başvurusu, Başvuru No: 2021/37067, T. 11.06.2024, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 18.08.2024).
- AYM, Emre Sunar Başvurusu, Başvuru No: 2021/63876, T. 12.06.2024, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 18.08.2024).
- AYM, Emsan Öner Başvurusu, Başvuru No: 2013/1504, T. 03.02.2016, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 30.07.2023).
- AYM, Ersin Kaya Başvurusu, 2022/21165, T. 11.06.2024, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 18.08.2024).
- AYM, Hasan Ballı Başvurusu, Başvuru No: 2017/21825, T. 02.06.2020, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 02.08.2023).
- AYM, Levent Yanlık Başvurusu, Başvuru No: 2013/1189, T. 18.11.2015, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 30.07.2023).
- AYM, Mehmet Baransu Başvurusu (2), Başvuru No: 2015/7231, T. 17.05.2016, (www.anayasa.gov.tr, E. T. 04.02.2024).
- AYM, Mete Arslan Başvurusu (2), Başvuru No: 2014/12734, T. 12.12.2018, (www.anayasa.gov.tr, E. T. 04.02.2024).
- AYM, Metin Akdemir (2), Başvuru No: 2020/3964, T. 21.09.2022, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 30.07.2023).
- AYM, Onur Urbay Başvurusu, Başvuru No: 2014/6222, T. 06.03.2019, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 30.07.2023).
- AYM, Orhan Güteryüz Başvurusu, Başvuru No: 2019/30221, T. 28/12/2021, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 30.07.2023).
- AYM, Orhan Kılıç Başvurusu, Başvuru No: 2014/4704, T. 01.02.2018, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 30.07.2023).
- AYM, Sedat Kaya Başvurusu, Başvuru No: 2020/22865, T. 20.09.2023, (www.anayasa.gov.tr, E. T. 04.02.2024).
- AYM, Selçuk Demir Başvurusu, Başvuru No: 2014/9783, T. 22/1/2015, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr> E. T. 01.08.2023).
- AYM, Sencer Başat ve Diğerleri Başvurusu, Başvuru No: 2013/7800, T. 18.06.2014, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 30.07.2023).
- AYM, Sertaç Kılıçarslan Başvurusu, Başvuru No: 2013/7090, T. 18.02.2016, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 30.07.2023).
- AYM, Sinan Bulut Başvurusu, Başvuru No: 2019/39608, T. 10.05.2023, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 30.07.2023).
- AYM, Yusuf Fil Başvurusu, Başvuru No: 2019/39608, T. 08.02.2023, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr> E. T. 30.07.2023).

- AYM, Zekeriya Sevim Başvurusu, Başvuru No: 2018/18989, T. 16.06.2021, (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr>, E. T. 30.07.2023).
- Yargıtay CGK, E. 2009/160, K. 2009/264, T. 17.11.2009, (www.lexpera.com.tr, E.T. 05.04.2023).
- Yargıtay CGK, E. 2016/1170, K. 2019/488, T. 20.06.2019, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 04.02.2024).
- Yargıtay CGK, E. 2013/251, K. 2013/454, T. 12.11.2013, (www.legabank.net, E. T. 27.01.2023).
- Yargıtay CGK, E. 2017/1087, K. 2018/211, T. 15.05.2018, (www.legalbank.net, E.T. 03.02.2023).
- Yargıtay CGK, E. 2015/187, K. 2018/206, T. 8.5.2018, (www.lexpera.com.tr, E.T. 28.03.2023).
- Yargıtay CGK, E. 2014/428, K. 2018/8, T. 16.1.2018, (www.lexpera.com.tr, E.T. 28.03.2023).
- Yargıtay CGK, E. 2013/423, K. 2014/328, T. 17.06.2014, (www.legalbank.com.tr, E. T. 01.12.2022).
- Yargıtay CGK, E. 2018/406, K. 2021/196, T. 4.5.2021, (www.lexpera.com.tr, E.T. 05.04.2023).
- Yargıtay CGK, E. 2014/428, K. 2018/8, T. 16.01.2018, (www.karararama.yargitay.gov.tr, E. T. 12.26.2023).
- Yargıtay CGK, E. 2013/695, K. 2014/220, T. 29.04.2014, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 03.11.2023).
- Yargıtay CGK, E. 2020/347, K. 2021/653, T. 21.12.2021, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 03.11.2023).
- Yargıtay CGK, E. 2018/3-193, K. 2018/360, T. 18.09.2018, karar için bkz. Yaşar, Otacı, **Yeni İçtihatlarla Uygulamalı...**
- Yargıtay CGK, E., 2012/ 5-341, K. 2012/33, T. 14.02.2012, karar için bkz. Yaşar, Otacı, **Yeni İçtihatlarla Uygulamalı...**
- Yargıtay 1. CD, E. 2022/4119, K. 2022/3889, T. 24.05.2022, (www.karararama.yargitay.gov.tr, E. T. 17.10.2023).
- Yargıtay 1. CD, E. 2015/5051, K. 2017/1034, T. 3.4.2017, (www.lexpera.com.tr, E.T. 17.05.2023).
- Yargıtay 1. CD, E. 2014/4975, K. 2015/3781, T. 10.06.2015, (www.karararama.yargitay.gov.tr, E. T. 07.07.2024).
- Yargıtay 1. CD, E. 2011/4996, K. 2012/7719, T. 18.10.2012, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 1. CD, E. 2012/2043, K. 2012/7392; T. 10.10.2012, (www.legalbank.net, E.T. 22.07.2023).
- Yargıtay 1. CD, E. 2016/6108, K. 2017/2239, T. 12.06.2017, (www.legalbank.net, E. T. 04.08.2023).

- Yargıtay 1. CD, E. 2011/1867, K. 2011/5422, T. 22.09.2011, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 1. CD, E. 2012/3742, K. 2012/6892, T. 26.09.2012, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 04.02.2024).
- Yargıtay 1. CD, E. 2011/1529, K. 2011/1484, T. 14.03.2011, (www.karararama.yargitay.gov.tr, E. T. 08.02.2024).
- Yargıtay 2. CD, E. 2010/24700, K. 2012/41623, T. 20.09.2012, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 2. CD, E. 2019/14080, K. 2020/857, T. 15.01.2020, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 03.11.2023).
- Yargıtay 2. CD, E. 2012/193, K. 2012/7525, T. 06.04.2021, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 2. CD, E. 2009/1620, K. 2010/26396, T. 23.09.2010, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 2. CD, E. 2010/324, K. 2011/39028, T. 17.11.2011, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 2. CD, E. 2012/27114, K. 2013/16501, T. 19.06.2013, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 2. CD, E. 2011/8486, K. 2012/45037, T. 5.11.2012, (www.lexpera.com.tr, E. T. 04.11.2022).
- Yargıtay 2. CD, E. 2014/20277, K. 2015/23859, T. 23.12.2015, (www.legalbank.net, E.T. 03.02.2023).
- Yargıtay 2. CD, E. 2019/6169, K. 2019/17747, T. 14.11.2019, (www.karararama.yargitay.gov.tr, E. T. 08.02.2024).
- Yargıtay 2. CD, E. 2014/37084, K. 2017/6480, T. 05.06.2017, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 03.11.2023).
- Yargıtay 3. CD, E. 2014/36588, K. 2015/11289, T. 31.03.2015, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 3. CD, E. 2012/9098, K. 2022/7407, T. 07.11.2022, (www.legalbank.net, E. T. 04.08.2023).
- Yargıtay 3. CD, E. 2014/9158, K. 2014/29478, T. 15.09.2014, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 3. CD, E. 2022/5156, K. 2022/1029, T. 29.12.2022, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 3. CD, E. 2014/18945, K. 2014/40132, T. 03.12.2014, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 3. CD, E. 2013/12677, K. 2014/5685, T. 17.02.2014, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).

- Yargıtay 3. CD, E. 2014/4596, K. 2014/29388, T. 15.09.2014, (www.legalbank.net, E. T. 27.01.2023).
- Yargıtay 3. CD, E. 2022/23951, K. 2022/5411, T. 04.10.2022, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 04.02.2024).
- Yargıtay 4. CD, E. 2015/22198, K. 2019/18394, T. 28.11.2019, (www.karararama.yargitay.gov.tr E. T. 28.08.2023).
- Yargıtay 4. CD, E. 2012/36537, K. 2014/5518, T. 20.02.2014, (www.karararama.yargitay.gov.tr E. T. 28.08.2023).
- Yargıtay 4. CD, E. 2019/1084, K. 2019/5993, T. 03.04.2019, (www.karararama.yargitay.gov.tr, E. T. 08.02.2024).
- Yargıtay 4. CD, E. 2013/11145, K. 2015/25167, T. 25.03.2015, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 04.02.2024).
- Yargıtay 4. CD, E. 2016/5835, K. 2020/4637, T. 04.03.2020, (www.lexpera.com.tr, E. T. 04.11.2022).
- Yargıtay 4. CD, E. 2005/4174, K. 2006/14805, T. 04.10.2006, (www.legalbank.net, E. T. 09.08.2023).
- Yargıtay 4. CD, E. 2013/36021, K. 2016/2687, T. 17.02.2016, (www.legalbank.net, E.T. 22.04.2023).
- Yargıtay 4. CD, E. 2014/30950, K. 2017/21229, T. 03.10.2017, (www.legalbank.net, E.T. 03.02.2023).
- Yargıtay 4. CD, E. 2013/40622, K. 2016/4939, T. 15.03.2016, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 4. CD, E. 2015/8865, K. 2015/23895, T. 06.03.2015, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 4. CD, E. 2013/34568, K. 2016/1793, T. 04.02.2016, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 4. CD, E. 2013/35836, K. 2016/1885, T. 08.02.2016, (www.lexpera.com.tr, E. T. 04.11.2022).
- Yargıtay 4. CD, E. 2016/929, K. 2018/6092, T. 29.03.2018, (www.legalbank.net, E. T. 27.01.2023).
- Yargıtay 4. CD, E. 2013/5185, K. 2015/80, T. 05.01.2015, (www.legalbank.net, E. T. 27.01.2023).
- Yargıtay 4. CD, E. 2013/17195, K. 2015/32219, T. 25.06.2015, (www.legalbank.net, E.T. 03.02.2023).
- Yargıtay 4. CD, E. 2009/26494, K. 2012/3767, T. 27.02.2012, (www.legalbank.net, E.T. 16.02.2023).
- Yargıtay 4. CD, E. 2010/22373, K. 2012/19394, T. 03.10.2012, (www.legalbank.net, E.T. 16.02.2023).
- Yargıtay 4. CD, E. 2013/28712, K. 2015/38716, T. 30.11.2015, (www.legalbank.net, E.T. 03.02.2023).

- Yargıtay 4. CD, E. 2019/1123, K. 2019/6335, T. 08.04.2019, (www.karararama.yargitay.gov.tr, E. T. 08.02.2024).
- Yargıtay 4. CD, E. 2022/8968, K. 2022/18307, T. 28.09.2022, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E.T. 28.11.2023).
- Yargıtay 4. CD, E. 2013/11813, K. 2015/24527, T. 13.03.2015, (www.legalbank.net, E. T. 27.01.2023).
- Yargıtay 5. CD, E. 1992/174, K. 1992/465, T. 12.02.1992, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 6. CD, E. 2018/2872, K. 2020/3432, T. 08.10.2020, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 03.11.2023).
- Yargıtay 6. CD, E. 2019/786, K. 2021/558, T. 21.01.2021, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 03.11.2023).
- Yargıtay 8. CD, E. 2020/15809, K. 2022/11797, T. 06.09.2022, (www.legalbank.net, E. T. 04.08).
- Yargıtay 8. CD, E. 2021/9834, K. 2022/11542, T. 04.07.2022, (www.legalbank.net, E. T. 27.01.2023).
- Yargıtay 8. CD, E. 2019/14563, K. 2021/2255, T. 15.02.2021, (www.karararama.yargitay.gov.tr, E. T. 12.26.2023).
- Yargıtay 9. CD, E. 2021/16213, K. 2021/10390, T. 28.12.2021, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 03.11.2023).
- Yargıtay 9. CD, E. 2012/11127, K. 2013/2434, T. 20.02.2013, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 03.11.2023).
- Yargıtay 10. CD, E. 2014/1285, K. 2014/2556, T. 11.04.2014, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 12. CD, E. 2016/6153, K. 2018/2272, T. 28.02.2018, (www.karararama.yargitay.gov.tr, E. T. 08.02.2024).
- Yargıtay 13. CD, E. 2011/29618, K. 2013/1271, T. 23.01.2013, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 03.11.2023).
- Yargıtay 13. CD, E. 2020/5213, K. 2020/9304, T. 14.10.2020, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 03.11.2023).
- Yargıtay 13. CD, E. 2018/12683, K. 2019/6541, T. 16.04.2019, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 03.11.2023).
- Yargıtay 14. CD, E. 2013/6232, K. 2015/6000, T. 30.04.2015, (www.karararama.yargitay.gov.tr, E. T. 28.08.2023).
- Yargıtay 14. CD, E. 2014/6900, K. 2014/12272, T. 06.11.2014, (www.legalbank.net, E. T. 04.08.2023).
- Yargıtay 14. CD, E. 2015/6914, K. 2016/1063, T. 10.02.2016, (www.karararama.yargitay.gov.tr E. T. 28.08.2023).

- Yargıtay 14. CD, E. 2016/7454, K. 2016/7825, T. 155.11.2016, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 03.11.2023).
- Yargıtay 15. CD, E. 2015/6469, K. 2015/30622, T. 02.11.2015, (www.legalbank.net, E.T. 03.02.2023).
- Yargıtay 16. CD, E. 2020/1002, K. 2020/3560, T. 09.07.2020, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 16. CD, E. 2015/7507, K. 2016/1928, T. 03.03.2016, (www.karararama.yargitay.gov.tr, E. T. 12.26.2023).
- Yargıtay 16. CD, E. 2016/5687, K. 2016/7123, T. 20.12.2016, (www.legalbank.net, E. T. 04.08.2023).
- Yargıtay 16. CD, E. 2018/4, K. 2018/1470, T. 16.04.2018, (www.lexpera.com.tr, E.T. 05.04.2023).
- Yargıtay 16. CD, E. 2017/1916, K. 2017/5160, T. 26.10.2017, (www.lexpera.com.tr, E.T. 29.4.2023).
- Yargıtay 16. CD, E. 2019/9278, K. 2020/4333, T. 16.09.2020, (www.legalbank.net, E.T. 04.08.2023).
- Yargıtay 16. CD, E. 2015/7735, K. 2016/1683, T. 25.03.2016, (www.karararama.yargitay.gov.tr, E. T. 08.02.2024).
- Yargıtay 16. CD, E. 2018/2944, K. 2018/2741, T. 12.09.2018, (www.legalbank.net, E. T. 04.08.2023).
- Yargıtay 16. CD, E. 2019/11909, K. 2020/2173, T. 02.06.2020, (www.legalbank.net, E. T. 03.08.2023).
- Yargıtay 16. CD, E. 2021/515, K. 2021/3292, T. 25.05.2021, (www.karararama.yargitay.gov.tr, E. T. 08.02.2024).
- Yargıtay 16. CD, E. 2016/7026, K. 2017/3341, T. 21.03.2017, (www.karararama.yargitay.gov.tr, E. T. 08.02.2024).
- Yargıtay 16. CD, E. 2019/5580, K. 2021/1592, T. 24.02.2021, (www.karararama.yargitay.gov.tr, E. T. 08.02.2024).
- Yargıtay 17. CD, E. 2015/26702, K. 2018/1059, T. 05.02.2018, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 17. CD, E. 2015/7218, K. 2015/9594, T. 12.11.2015, (www.lexpera.com.tr, E. T. 04.11.2022).
- Yargıtay 17. CD, E. 2015/13365, K. 2016/6633, T. 03.05.2016, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 04.02.2024).
- Yargıtay 18. CD, E. 2017/5117, K. 2019/9516, T. 23.5.2019, (www.lexpera.com.tr, E. T. 04.11.2022).
- Yargıtay 18. CD, E. 2015/32188, K. 2016/14938, T. 26.9.2016, (www.lexpera.com.tr, E.T. 17.05.2023).

- Yargıtay 18. CD, E. 2016/15125, K. 2019/1024, T. 10.01.2019, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E.T. 28.11.2023).
- Yargıtay 18. CD, T. 29.11.2017, E. 2015/41662, K. 2017/13872, ((<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 04.02.2024).
- Yargıtay 20. CD, E. 2015/15910, K. 2018/4736, T. 30.10.2018, (www.legalbank.net, E. T. 25.07.2023).
- Yargıtay 20. CD, E. 2018/2679, K. 2018/2701, T. 06.06.2018, (www.legalbank.net, E.T. 22.07.2023).
- Yargıtay 20. CD, E. 2017/1772, K. 2019/5547, T. 21.10.2019, (www.legalbank.net, E. T. 04.08.2023).
- Yargıtay 20. CD, E. 2015/7220, K. 2015/4237, T. 21.10.2015, (<https://karararama.yargitay.gov.tr> E. T. 03.11.2023).
- Yargıtay 22. CD, E. 2015/15082, K. 2016/11000, T. 23.06.2016, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>, E. T. 03.11.2023).

Av. Dr. Aydın Ebrar GÜNAL

TÜRK VE İNGİLİZ HUKUKUNDA

TÜKETİCİ İŞLEMİ

VE

TÜKETİCİ İŞLEMİNDEN DOĞAN

UYUŞMAZLIKLARIN

ARABULUCULUK YOLUYLA

ÇÖZÜMLENMESİ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Türk ve İngiliz Hukukunda Tüketici İşlemi ve Tüketici İşleminde Doğan Uyuşmazlıkların Arabuluculuk Yoluyla Çözümlemesi

Aydın Ebrar Günel

Hukuk Yayınları Dizisi – 3928

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 45 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- ABİK, Yıldız: Promosyonlu Satım Sözleşmesi, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2002.
- AÇIKGÖZ, Osman: “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’un Haksız Şartlarla İlgili Getirdiği Yenilikler”, Prof.Dr. Mehmet Akif Aydın’a Armağan, MÜHFHAD, C.21, S.2, 2015, (ss.805-838).
- AÇIKGÜL, Hacı Ali: Türk ve Amerikan Hukukunda Satılanın Ayıplı Olması Nedeniyle Tüketicinin Sözleşmeden Dönmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2015.
- AHMED, Tasnim: “The CJEU and the Introduction of International Dispute Settlement Mechanisms Within the EU: Is Alternative Dispute Resolution in the EU in Safe Hands?”, Pepperdine Dispute Resolution Law Journal, C.2, S.2, 2022, (ss.491-538).
- AKÇAAL, Mehmet/UYUMAZ, Alper: “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Bazı Hükümlerine (M.1-16) İlişkin Bir İnceleme”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.4, S.2, 2013, (ss.241-276).
- AKINCI, Ziya: Milletlerarası Tahkim, Vedat Kitapçılık, 3. Baskı, İstanbul, 2013.
- AKİL, Cenk: “Avusturya Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Federal Kanunu”, İÜHFMD, C.70, S.2, 2013, (ss.287-296).
- AKİPEK, Şebnem: Madde 3/Akipek Şerhi, Milli Şerh-6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi-, (Ed. TOKBAŞ, Hakan/TÜZÜNER, Özlem), Aristo Yayınevi, 2016, (ss.40-61), (Madde 3/Akipek Şerhi).
- AKİPEK, Şebnem: Tüketici Kredisi, Seçkin Yayınevi, Ankara, 1999, (Tüketici Kredisi).
- AKSOY, Mehmet Ali: “2005/29/AT Haksız Ticari Uygulamalar Direktifinde Düzenlenen Haksız Rekabet Halleri ve Uygulama Örnekleri”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası C.73, S.1, 2015, (ss.279-318).
- AKTAŞ, Ümran: “Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmelerinin Tüketici Hukukuna Yansımaları”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- AKTAY, Nizamettin: Toplu İş Hukuku, Gazi Kitabevi, Ankara, 2015.
- AKTEPE ARTIK, Sezin: “İstinaf Kanun Yolunda Kamu Düzeni Kavramı”, TBB Dergisi, S.134, 2018, (ss.258-292).
- AKTOPRAK Pelin, Türk Hukukunda ve Avrupa Birliği Hukukunda Tüketicinin Korunması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2018.

- AKTÜRK, İpek Yücer: “Tüzel Kişi Tacirin Tüketici Sıfatı”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.20, S.2, 2016, (ss.103-128).
- AKYOL ASLAN, Lale: “Adli Yardım Kurumunun Arabuluculukta Uygulanması (HUAK m. 13/3)”, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.4, S.1, 2018, (ss.79-134).
- AL, Dursun: “The Principle of Confidentiality in Mediation and the Role of Confidentiality in Commercial Mediation”, Afro Eurasian Studies Journal, C.6, S.1-2, 2017, (ss.15-32).
- ALBAYRAK ÖZDEMİR, Şule: “Türk Borçlar Hukukunda Temsil”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2009.
- ALEXANDER, Janet Cooper: “An Introduction To Class Action Procedure In The United States”, Remarks At Debates Over Group Litigation in Comparative Perspective, Geneva, Switzerland, July 21-22, 2000, (ss.1-26).
- ALTINER YOLCU, Fatma Zeynep: “Tüketicinin Korunması Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Bu Gelişimin Türk Hukukuna Yansıması”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.24, S.2, 2018, (ss.1111-1124).
- ALTOP, Atilla: “Türk Hukukunda, Avrupa Birliği Hukukunda ve Uygulamada Tüketici Kavramı”, İKÜHFD, C.3, S.1-2, 2004, (ss.3-14).
- AMERICAN ARBITRATION ASSOCIATION, ADR and the Law, 22nd ed., JurisNet, 2008.
- AMSLER, Lisa Blomgren: “Dispute System Design and the Global Pound Conference”, Cardozo Journal of Conflict Resolution, C.18:621, 2017, (ss.621-635).
- AN, Giyang: “Enhancing The Effectiveness Of Mediation In Korean-American Family Disputes: Cultural Sensitivity Training For Mediators And Co-Mediation Teams”, Cardozo Journal Of Conflict Resolution, C.11, 2010, (ss.557-583).
- ANDREWS, Neil: The Three Paths of Justice - Court Proceedings, Arbitration and Mediation in England, Ius Gentium Comparative Perspectives On Law And Justice, C.10, Springer, 2012.
- APPLEBEY, George: “Alternative Dispute, Resolution And The Civil Justice System”, A Handbook of Dispute Resolution: ADR in action (ed. Karl J Mackie), Routledge, 1991, (ss.26-42).
- ARAS, Aslı: Tüketici Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- ARAS, Bahattin: “Aile Mahkemelerinde Tarafların Sulh Yoluyla Çözüme Teşviki”, Yargıtay Dergisi, C.31, S.3, Temmuz 2005, (ss.303-310).
- ARKAN, Sabih: Ticari İşletme Hukuku, 27. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2021.

- ARMOUR, John/HANSMANN, Henry/KRAAKMAN, Reinier: "The Essential Elements Of Corporate Law: What Is Corporate Law?", Harvard Law School John M. Olin Center for Law, Economics and Business Discussion Paper Series, Discussion Paper No.643, 2009, (ss.1-31).
- ARSLAN, Merve: Elektronik Ticaret ve Mesafeli Elektronik Sözleşmelerde Tüketicinin Korunması, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- ASLAN, İsmail Yılmaz: Bankacılar İçin Tüketici Hukuku, Aryan Basım, İstanbul, 2016, (Bankacılar).
- ASLAN, İsmail Yılmaz: Tüketici Hukuku, 5. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2015, (Tüketici).
- ASOUZU, Amazu A.: International Commercial Arbitration And African States: Practice, Participation And Institutional Development, Cambridge University Press, United Kingdom, 2001.
- ATASOY, Ö. Adil: "Tüketicinin Hukuki Yönden Korunması Ve Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Ön Tasarısı", Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, S.10, 1992, (ss.39-58).
- AVEYARD, Stuart/ CORTHORN, Paul/ O'CONNELL, Sean: The Politics of Consumer Credit in the UK, 1938-1992, Oxford University Press, 2018.
- AYDOĞDU, Murat: "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Düzenlenen Genel İşlem Koşullarının Kişi Bakımından Uygulama Alanı", C.8, S. Özel, 2013, (ss.571-621), (Kişi Bakımından Uygulama Alanı).
- AYDOĞDU, Murat: Tüketici Hukuku Dersleri, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015, (Tüketici Hukuku).
- AYGÜN, Mesut: "Yabancılık Unsurunun Mahiyeti ve Yargılamadaki Rolü", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.16, Özel Sayı, 2014, (ss.1025-1066).
- AYHAN, Rıza/ÖZDAMAR, Mehmet/ÇAĞLAR, Hayrettin: Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar, 4.baskı, Ankara, 2011.
- AYKAN, Doğan Fikret: "Amerika Birleşik Devletleri Ve İngiltere'de İş Uyuşmazlıklarının Barışçı Yollarla Çözümü, Uzlaştırma Ve Tahkim", Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 1994.
- BABAOĞLU, Ömer Şakir: "Türkiye-AB İlişkilerinde Kritik Bir Aşama: Tam Üyelik Müzakereleri ve Türkiye'nin AB'ye Tam Üyeliği", Güvenlik Stratejileri Dergisi, C.1, S.1, 2005, (ss.70-81).
- BABAYEV, Ilgar: "Uluslararası Ticaret Hukukunun Yeknesaklaştırılması", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, S.38, 2020, (ss.103-117).
- BACANLI, Mehmet Rifat: "Bir Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolu Olarak İstanbul Tahkim ve Arabuluculuk Merkezi (Istac) Tahkim Yargılamasında Delillerin İbrazi ve Değerlendirilmesi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, C.4, S.8, 2016, (ss.75-113).

- BAHTİYAR, Mehmet/ BİÇER, Levent: “Adi İş/Ticari İş/Tüketici İşlemi Ayrımı Ve Bu Ayrımın Önemi”, Cevdet Yavuz’a Armağan Cilt I, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.22, S.3, 2016, (ss.395-436).
- BAHTİYAR, Mehmet/BİÇER, Levent: “Adi İş/Ticari İş/Tüketici İşlemi Ayrımı Ve Bu Ayrımın Önemi”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.22, S.3, 2016, (ss.391-432).
- BAKER, William J.: “Mandating Early Neutr Mandating Early Neutral Evaluations: Efficient or Ex aluations: Efficient or Excessive?”, C.22, S.2, 2022, (ss.581-607).
- BAKIRCI, Kadriye: “Alternatif” Bir Uyuşmazlık Çözüm Yolu (Arabuluculuk) Aracılığıyla “Alternatif” İş Hukukuna Doğru”, TBB Dergisi, S.140, 2019, (ss.355-392).
- BAL, Yakup: “Tacirin Tüketici Sıfatı Sorunu”, TAAD, S.50, 2022, (ss.365-384).
- BANAKAS, Stathis (Çev. AKİPEK, Şebnem): “Tüketici Sözleşmelerinde Haksız Koşullar, İngiliz Hukukunun Avrupalılaşması”, BATİDER, C.20, S.3, 2000, (ss.197-209).
- BARBERIS, Peter/McHUGH, John/TYLDESLEY, Mike: Encyclopedia of British and Irish Political Organizations: Parties, Groups and Movements of the Twentieth Century, Pinter, 2000.
- BARRETT, Jerome T./BARRETT, Joseph: A History of Alternative Dispute Resolution: The Story of a Political, Social, and Cultural Movement, Jossey-Bass, 2004.
- BAŞ SÜZEL, Ece: “Tüketici Hukukunda İş Görme (Hizmet) Sözleşmelerinde Ayıplı İfa”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.24, S.2, 2018, (ss.966-998).
- BATTAL, Ahmet: “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Yönünden Tacirlerin Tüketici Sıfatı”, Prof. Dr. Ali Bozer’e Armağan, Ankara 1998.
- BAYKAL KARACA, Zehra: Tüketici Kooperatifleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007.
- BAYKAL, Sanem/GÖÇMEN, İlke: Avrupa Birliği Kurumsal Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2016, (Avrupa Birliği).
- BAYKAL, Sanem/GÖÇMEN, İlke: “Avrupa Birliği Hukukunun Kaynakları Bakımından Normlar Hiyerarşisi”, Prof. Dr. Erdal Onar’a Armağan, Ankara Üniversitesi Basımevi, 2013, (ss.317-365), (Normlar Hiyerarşisi).
- BAYRAKTAR, Murat: “Alman ve Türk Hukuk Sistemlerinde Arabuluculuk Düzenlemelerine Genel Bakış”, İstanbul Barosu Dergisi, C.89, S.4, 2015, (ss.151-172).
- BEALE, Hugh: The Draft Directive on Consumer Rights and UK Consumer Law-Where now?, Modernising and Harmonising Consumer Contract Law, (Ed. HOWELLS, Geraint/SCHULZE Reiner), European Law Publishers, 2009.
- BELLO, Temitayo: “Negotiation as a Tool for Dispute Resolution and Conflict Management in a Changing World”, SSRN Electronic Journal, 2017, (ss.1-16).

- BENDIX, Helen I./CHERNICK, Richard: "Renting the Judge", *Litigation*, C.21, S.1, 1994, (ss.33-36, 55-56).
- BERKARDA, Kemal: "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'daki İdari Cezaların Değerlendirilmesi", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.11, S.2, 2016, (ss.798-820).
- BINGHAM, Lisa B./WISE, Charles R.: "The Administrative Dispute Resolution Act of 1990: How Do We Evaluate Its Success?", *Journal of Public Administration Research and Theory*, C.6, S.3, 1996, (ss.383-414).
- BINGHAM, Lisa Blomgren/RAINER, Susan Summer/KIM, Kiwhan: "Exploring the Role of Representation in Employment Mediation at the USPS", *Ohio State Journal on Dispute Resolution*, C.17, 2002, (ss.341-377).
- BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan: *Şirketler Hukuku*, Dora Basım Yayın, 2012.
- BİRSEL, Mahmut Tevfik: "Türkiye'de Yabancı Hakem Kararlarının Tenfizinin Anayasal Ve Küresel Boyutları", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.7, Özel Sayı, 2005, (ss.1-38).
- BODDEWYN, J. J.: "The Swedish Consumer Ombudsman System and Advertising Self-Regulation", *C.19, S.1*, 1985, (ss.140-162).
- BOORMAN, Francis Calvert: "Developments in the History of Arbitration: A Past for the Present?", *Amicus Curiae*, C.4, S.1, 2022, (ss.109-128).
- BOZER, Ali: *Ticari İşletme Hukuku*, 6.baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2022.
- BROWN, Carole J.: "Facilitative Mediation: The Classic Approach Retains Its Appeal", *Pepperdine Dispute Resolution Law Journal*, C.4, S.2, 2004, (ss.279-295).
- BUHRING-UHLE, Christian/KIRCHHOFF, Lars/SCHERER, Gabriele: *Arbitration and Mediation in International Business*, 2nd ed., Kluwer Law International, 2006.
- BULUR, Alper: "Avukatlık Kanunu M. 35/A'nın Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları Çerçevesinde İrdelenmesi Ve Bir Düzenleme Önerisi", *TBB Dergisi*, S.89, 2010, (ss.196-241).
- BULUT, Uğur: "Sözleşme Görüşmelerinden Doğan Sorumlulukta Tüketici Mahkemelerinin Görevine İlişkin Bir Yargıtay Kararı İncelemesi", *Ankara Barosu Dergisi*, S.2, 2012, (ss.321-346).
- BURN, Suzanne: "The Civil Justice Reforms in England and Wales: Will Lord Woolf Succeed Where Others Have Failed?" *Windsor Yearbook of Access to Justice*, C.17, 1999, (ss.221-229).
- BUSBY, Nicole/MCDERMONT, Morag: "Workers, Marginalised Voices and the Employment Tribunal System: Some Preliminary Findings", *Industrial Law Journal*, C.41, S.2, 2012, (ss.166-183).

- CANATAN, Betül: "Med-Arb Yönteminin Getirdiği Olumsuzluklar ve Gizlilik Sorununa Yönelik Bazı Med-Arb Modelleri", Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.9, S.1, 2023, (ss. 81-92).
- CANBOLAT, Talat: "6356 sayılı Kanunda Barışçı Çözüm Yolu Olarak Arabuluculuk", Çalışma ve Toplum Dergisi, C.4, S.39, 2013, (ss.247-274).
- CAPPELETTI, Mauro/GART, Bryant G.: "Access to Justice: The Newest Wave in the Worldwide Movement to Make Rights Effective", Buffalo Law Review, C.27, 1978, (ss.181-292), (Worldwide Movement).
- CAPPELETTI, Mauro: "Alternative Dispute Resolution Processes within the Framework of the World-Wide Access-to-Justice Movement" The Modern Law Review, C.56, S.3, 1993, (ss. 282-296).
- CAPPELETTI, Mauro/GART, Bryant G.: Access to Justice, C.1: A World Survey, Sijthoff and Giuffre, 1978, (Access to Justice, C.1).
- CARTWRIGHT, Peter: Consumer Protection and the Criminal Law Law, Theory, and Policy in the UK, Cambridge University Press, 2004.
- CENGİZ, Emrah: Tüketicinin Korunması, Beta Yayınevi, 2007.
- CEYLAN, Ebru: "Avrupa Birliği Hukukunda Ve Türk Hukukunda Tüketici Kredileri", TBB Dergisi, S.79, 2008, (ss.35-60).
- CEYLAN, Ebru: "Tüketici Hukukunda Haksız Ticari Uygulamalar Ve Uygulama Örnekleri", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S.15, 2020, (ss.123-147), (Haksız Ticaret).
- CEYLAN, Ebru: "Paket Tur Sözleşmesiyle İlgili 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a Göre Getirilen Düzenlemeler", İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.1, 2015, (ss.71-100), (Paket Tur).
- CHANGAROTH, Anil: Resolving Disputes: A Guide To the Options for Appropriate Dispute Resolution (ADR), Marshall Cavendish International, 2020.
- CHODOSH, Hiram: "Yargı Reformları: Trendler, Sorunlar ve Stratejiler", (Çev. AK-GÜN, Birol) Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.9, S 1-2, 2001, (ss.317-325).
- CIANCIO, Anna Giordano: "The Unfair Commercial Practices Directive and the UK Consumer Protection from Unfair Trading Regulations: A Possible Conceptual Convergence of General, Flexible European Standards and English Law Concepts Relevant to Fairness in the EU Context of Consumer Protection", SSRN Electronic Journal, 2008, (ss.1-54).
- CRESPO, Mariana Hernandez: "A Systemic Perspective of ADR in Latin America: Enhancing the Shadow of the Law through Citizen Participation", Cardozo Journal of Conflict Resolution, C.10, 2008, (ss.91-129).
- CREUTZFELDT, Naomi: "What do we expect from an ombudsman? Narratives of everyday engagement with the informal justice system in Germany and the UK", International Journal of Law in Context, C.1, S.4, 2016, (ss.437-452).

- CROWNE, Caroline Harris: "The Alternative Dispute Resolution Act of 1998: Implementing a New Paradigm of Justice", *Newyork University Law Review*, C.76, S.6, 2001, (ss.1768-1811).
- ÇABRİ, Sezer: 6502 sayılı Kanun'a Göre Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan: "Hukukumuzda Kamu Tüzel Kişiliği Kavramı ve Kıstasları", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S.7, 2016, (ss.373-398).
- ÇALIŞKAN, Yusuf: "UNIDROIT'nın Özel Hukuka İlişkin Çalışmalarına Genel Bir Bakış", *Public and Private International Law Bulletin*, C.41, S.2, 2021, (ss.463-481).
- ÇELİK, Muhammed/DAĞ, Mehmet: "Kapitalist İktisadi Düşüncenin Geçirdiği Dönüşümler Üzerine Bir Değerlendirme", *BEÜ İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi*, C.2, S.3, 2017, (ss. 50-70).
- ÇELİK, Nuri: *İş Hukuku Dersleri*, Beta Yayınları, 25.baskı, İstanbul, 2012.
- ÇELİK, Nuri/CANİKOĞLU, Nurşen/CANBOLAT, Talat: *İş Hukuku Dersleri*, 28. baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2015.
- ÇELİKSOY, Emine/BAYAN, Büşra: "Genel ve Özel Amaçlı Ombudsmanlık Örnekleri: İngiltere ve Türkiye", *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2020, C.3, S.1, (ss.92-103).
- ÇETİN, Cemile/TÜRNÜKLÜ, Abbas/TURAN, Nuray: "Anlaşmazlıkların Çözümünde Akran Arabuluculuk Modelinin Dönüştürücü Etkileri: Arabulucu Öğrenciler Gözünden Bir Değerlendirme", *C.16, S.3, 2014, (ss.383-411).*
- ÇETİN, Nusret: "Sermaye Piyasalarında Yatırımcı Uyuşmazlıklarının Çözümüne Yönelik Türk ve İngiliz Modellerinin Karşılaştırılması", *C.13, S.1, 2009, (ss.21-41).*
- ÇINAR, Ömer: *Tüketici Hukukunda Haksız Şartlar*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009.
- KESSLER, Gladys/FINKELSTEIN, Linda J.: "The Evolution Of A Multi-Door Courthouse", *Catholic University Law Review*, C.37, S.3, 1988, (ss.577-590).
- DAĞLIOĞLU, Duygu: "Aile Hukukuna İlişkin Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk", *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.2, S.2, 2020, (ss.551-587).
- DAMASKA, Mirjan R.: *The Faces of Justice and State Authority, A Comparative Approach to the Legal Process*, New Haven and London, 1986.
- DEASON, Ellen E.: "Combinations of Mediation and Arbitration with the Same Neutral: A Framework for Judicial Review", *Yearbook on Arbitration and Mediation*, C.5, 2013, (ss.219-249).
- DEMİR GÖKYAYLA, Cemile: *Milletlerarası Tahkimde Ad Hoc Tahkim ve Kurumsal Tahkim*, Uğur Alacakaptan'a Armağan, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2008.

- DEMİR, Mehmet: Kapıdan İşlemlerde Tüketiciyi Koruyan Geri Alma Hakkı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2003.
- DEMİR, Şamil: “Avukatlık Kanunu’nun 35/a Maddesinin Uygulanması Sorunu ve Çözüm Önerileri”, Terazi Hukuk Dergisi, C.3, S.18, 2008, (ss.193-203), s.199.
- DEMİR, Mehmet: Son Değişikliklerle Tüketicinin Korunması Hukuku Mevzuatı, 2. baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2004.
- DEMİRCİOĞLU, Huriye Reyhan: “Aile Hukuku Uyuşmazlıkları Bakımından 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu’nun Uygulanabilirliği”, TAAD, S.23, 2015, (ss.45-84).
- DEMİRCİOĞLU, Huriye Reyhan: Güven Esası Uyarınca Sözleşme Görüşmelerindeki Kusurlu Davranıştan Doğan Sorumluluk (Culpa In Contrahendo Sorumluluğu), Yetkin Yayınları, Ankara, 2009; ARIKAN Mustafa, “Culpa In Contrahendo Sorumluluğu”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.17, 2009, (ss.69-89).
- DENİZ, Bahar Yeşim: “Avrupa Birliği Hukukunda Temel Haklar ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Sistemi ile Etkileşim”, TBB Dergisi, S.97, 2011, (ss.49-74).
- DERELİ, Toker: “Ekonomik ve Sosyal Konseyin Kurumsal Yapısı ve İşlevleri”, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, S.40, 1995, (ss.17-32).
- DERYAL, Yahya/ KORKMAZ, Yakup: Yeni Tüketici Hukuku Ders Kitabı, Yeni Kanuna Göre Yeniden Yazılmış ve Güncellenmiş, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015.
- DIAMOND, Aubrey L.: “The Molony Committee Final Report of the Committee on Consumer Protection”, The Modern Law Review, C.26, S.1, 1963, (ss.66-75).
- DEMEYERE, Luc: “Demeyere’nin Konuşması”, Dünyada Arabuluculuk Uygulamaları Konferansı, (Ed. Türkiye Barolar Birliği), Ankara, 11.03.2011, (ss.20-29).
- DİNÇKOL, Abdullah: “Kopenhag Kriterlerinin Türk Pozitif Hukuku’na Etkileri”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.5, S.10, 2006, (ss.25-48).
- DOĞAR, Mehmet: “Karma Kullanım Amaçlı Bir Konut Satışı Açısından TKHK Hükümlerinin Uygulanması Sorunu”, YBHD, S.1, 2021, (ss.305-326).
- DÖĞERLİOĞLU İŞIKSUNGUR, Özlem: Avrupa Birliği Enerji Piyasalarında Tüketicilere İlişkin Düzenlemeler Ve Bu Düzenlemelerin Türk Enerji Mevzuatına Yansımaları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2010.
- DÖNMEZ, Zeynep: “Avrupa Birliği’nde Tüketici Hukuku Alanında Kanunlaştırma Hareketleri ve Tüketicinin Korunması Modelleri”, Prof. Dr. Cevdet YAVUZ’a Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.22, S.3, 2016, (ss.953-968), (Avrupa Birliği).
- DÖNMEZ, Zeynep: “2011/83/EU Sayılı Tüketici Hakları Direktifi Ve Bu Direktifin Mesafeli Sözleşmeler Alanında Türk Hukuku’na Yansımaları”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.7, S.1, 2016, (ss.351-380), (Tüketici Hakları).

- DUE, Ole: "The Impact of the Amsterdam Treaty upon the Court of Justice", *Fordham International Law Journal*, C.22, S.6, 1998, (ss.48-71).
- DUMAN, Hümeýra: "Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Taşınma Eşyası Taşıma Sözleşmesi ve Bu Sözleşmeden Doğan Sorumluluk", *Anadolu Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Eskişehir, 2019.
- DÜR Orhan, "Tüketici Uyuşmazlıklarının Çözümünde Özel Dava Şartları Ve İlamsız İcra Takibi", *TAAD*, S.48, 2021, (ss.217-244), (Tüketici).
- DÜR Orhan, *Arabuluculuk Faaliyeti ve Arabulucuların Hak ve Yükümlülükleri*, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, 2018, (Arabuluculuk).
- DÜRÜSTKAN, Seden: "Yabancı Hakem Kararlarında Kamu Düzeni Kavramı", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.25, S.1, 2023, (ss.421-451).
- EFE, Haydar/DEMİRCİ, Murat: "Ombudsmanlık Kavramı ve Türkiye'de Kamu Denetçiliği Kurumundan Beklentiler", *Sayıştay Dergisi*, S.90, 2013, (ss.49-72).
- EHRHARDT, Charles W.: "Confidentiality, Privilege and Rule 408: The Protection of Mediation Proceedings in Federal Court", *Louisiana Law Review*, C.60, S.1, 1999, (ss.91-126).
- EKŞİ, Nuray: "Milletlerarası Tahkim Kanunu Hakkında Genel Bir Değerlendirme", *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, C.23, S.1-2, 2003, (ss.295-338).
- EPPS, Douglas A. V.: "The Impact of Mediation on State Courts", *Ohio State Journal On Dispute Resolution*, C.17:3, 2002, (ss.627-640).
- ERDOĞAN, Ersin/MERAL, Nevin: "Londra Deniz Ticareti Hakemleri Birliği (LMMA) Tahkimi İlişkin Genel Bir Değerlendirme", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, Prof. Dr. M. Fatih UŞAN'a Dekanlıkta 10. Yıl Anısına Teşekkür Armağanı S.2022-2, 2022, (ss.1073-1118).
- ERDOĞAN, Ersin/YEŞİLDAL, Selin: "Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Hakkında Bazı Düşünceler", *AndHD*, C.9, S.1, Ocak 2023, (ss.19-37).
- EREN, Fikret: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, 22. baskı, Ankara, 2017. CANBOLAT Ferhat, "Hukuki İşlemlerde Amaç", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.20, S.1, 2012, (ss.61-77), s.67.
- EREN, Fikret: *Borçlar Hukuku-Özel Hükümler*, Yetkin Yayınları, 5. Baskı, Ankara, 2017, (Özel Hükümler).
- ERİŞ, A. Uğur: "Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma Ve Uzlaştırma Eğitimi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.137, 2018, (ss.241-271).
- ERİŞİR, Evrim: "Arabuluculuk Müessesesinin Anayasa'ya Uygunluğuna Ve Devlet Yargısına Nazaran Öncelik Verilmeye Değer Olduğuna İlişkin 14.2.2007 Tarihli Alman Federal Anayasa Mahkemesi Kararı", *DEÜHFD*, C.11, Özel Sayı, 2009, (ss.225- 236), (Alman Federal).

- ERİŞİR, Evrim: “Tüketici Uyuşmazlıklarında Zorunlu Arabuluculuğun Kapsamının Belirlenmesindeki Güçlüklerin Ortaya Çıkardığı Bazı Meseleler”, Arabuluculuğun Geleceği Sempozyumu Bildiri Özeti Kitabı (Ed. YEŞİLİRMAK Ali/BOZKURT GÜMRÜKÇÜOĞLU Yeliz/KAFALI Ömer Faruk/AHTER YAKACIK Gülnihal/DÜLGER Ahmet), İstanbul 2021, (ss.309-358), (Tüketici Uyuşmazlık).
- ERMENEK, İbrahim: “Yargı Kararları Işığında Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri ve Bu Alanda Ortaya Çıkan Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri”, GÜHFD, C.17, S.1-2, 2013, (ss.563-630).
- ERSEL, Birsen: “Türkiye’de Özelleştirme Ve Tüketicinin Korunması Sorunu”, Sayıştay Dergisi, S.32, 1999, (ss.15-28).
- ERTEN, Rifat: “İngiliz Tahkim Hukukunda Geçici Hukuki Koruma Önlemleri”, AÜHFD, C.58, S.3, 2009, (ss.539-577).
- ESER, Ferda: “Uzlaştırma Müzakerelerinin Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği (CMUY) Kapsamında Değerlendirilmesi”, Yaşar Hukuk Dergisi, C.5, S.1, 2023, (ss.62-112).
- ESPLUGUES, Carlos: “Civil and Commercial Mediation in the E.U. After the Transposition of the Directive 2008/52/EC on Mediation in Civil and Commercial Matters”, enCivil and Commercial Mediation in Europe: Cross-Border Mediation, C.2, (Ed. ESPLUGUES Carlos), Cambridge, 2014, (ss. 485-771).
- EYYUPOĞLU, İsmail: “Tarihsel Süreçte Ankara Antlaşması (12 Eylül 1963) Ve Türk Basınına Yansımaları”, Atatürk Dergisi, C.7, S.2, 2018, (ss.31-53).
- FARKAS, Brian/TRAUM, Lara: “The History and Legacy of the Pound Conferences”, Cardozo Journal of Conflict Resolution, C.18:67, 2017, (ss.667-698).
- FEEHILY, Ronán: “Commercial Mediation and the Costs Conundrum”, Vindobona Journal, C.23, S.1, 2019, (ss.1-53).
- FEEZER, Lester W.: “Tort Liability of Manufacturers and Vendors”, Minnesota Law Review, C.10, S.1, 1925, (ss.1-27).
- FERRARI, Franco: “Donoghue v. Stevenson’s 60th Anniversary”, Annual Survey of International & Comparative Law, C.1, S.1, 1994, (ss.81-89).
- FERRETTI, Federico: The Law and Consumer Credit Information in the European Community, Routledge-Cavendish, 2008.
- FINCH, Emily/FAFINSKI, Stefan: English Legal System, 6. Baskı, Pearson Education Limited, 2017.
- FISS, Owen M.: “Against Settlement”, The Yale Law Journal, C.93, S.6, 1984, (ss.1073-1090).
- FOLEY, Keryn: “To Co-Mediate or Not to Co-Mediate-That is the Question”, Bond Law Review, C.29, S.1, 2017, (ss.95-107).
- FOLGER, Joseph: “Harmony and Transformative Mediation Practice: Sustaining Ideological Differences in Purpose and Practice”, North Dakota Law Review, C.84, S.3, 2008, (ss.823-860).

- FOUCHARD, Philippe/GAILLARD, Emmanuel/GOLDMAN, Berthold: On International Commercial Arbitration, Kluwer Law International, 1999.
- FREEDMAN, Lawrence R./PRIGOFFS, Michael L.: "Confidentiality in Mediation: The Need for Protection", Journal On Dispute Resolution, C.2, S.1, 1986, (ss.37-46).
- FULLER, Lon L.: "The Forms and Limits of Adjudication", Harvard Law Review, C.92, S.2, 1978, (ss.353-409)
- FURMSTON, Micheal: Principles of Commercial Law, 2.baskı, Cavendish Publishing Limited, London, 2001, (Commercial).
- FURMSTON, Micheal: Sale of Goods, Commercial And Consumer Law, Pearson Education Limited, 2010, (Sale).
- GABRIEL, Yiannis/LANG, Tim: "A Brief History Of Consumer Activism", The Ethical Consumer, SAGE Publications Ltd., (ss.39-53), (Activisim).
- GABRIEL, Yiannis/LANG, Tim: The Unimaginable Consumer, SAGE Publications Ltd, 3rd edition, 2015, (Consumer).
- GALANTER, Marc: "The Radiating Effects Of Courts", Empirical Theories About Courts, (Ed. BOYUM Keith O./ MATHER, Lynn M.), Longman, 1983, (ss.117-142).
- GENN, Hazel: "What Is Civil Justice For? Reform, ADR, and Access to Justice", Yale Journal of Law & the Humanities, C.24, S.1, 2012, (ss.397-417), (ADR).
- GENN, Hazel: The Central London County Court Pilot Mediation Scheme Evaluation Report, London, 1998, (Mediation).
- GENN, Hazel/RIAHI, Shiva/PLEMING, Kathrine: "Regulation of Dispute Resolution in England and Wales: A Sceptical Analysis of Government and Judicial Promotion of Private Mediation", Regulating Dispute Resolution: ADR and Access to Justice at the Crossroads (Ed. STEFFEK Felix/UNBERATH Hannes/GENN Hazel/GREGER Reinhard/MENKEL-MEADOW Carrie), Hart Publishing Ltd, 2013, (ss.135-175).
- GEZDER, Ümit: "Elektronik Ticaret Hukuki İşlemlerinin Ayrımı-Dijital İçerik ve Hukuki Niteliği", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.22, S.3, 2016, (ss.1119-1132).
- GILIKER, Paula: "The Transposition of the Consumer Rights Directive into UK Law: Implementing a Maximum Harmonisation Directive", European Review of Private Law, C.23, S.1, 2015, (ss.5-28), (UK Law).
- GILIKER, Paula: "The Consumer Rights Act 2015 - a bastion of European consumer rights?", Legal Studies, C.37, S.1, 2017, (ss.78-102), (Consumer Rights).
- GIROLAMO, Debbie D.: "Alternative Dispute Resolution and the Civil Courts: A Very British Type of Justice-The Legacy of the Woolf Reforms in 2022", Amicus Curiae, C.4, S.1, 2022, (ss.129-154).

- GOLDBERG, Stephen B./SANDER, Frank E.A./ROGERS, Nancy H./COLE, Sarah Rudolph: *Dispute Resolution - Negotiation, Mediation, Arbitration, and Other Processes*, 7. Baskı, Aspen Publishing, 2020.
- GÖKALP, Şerafettin: "Bir Sivil Toplum Kuruluşu Olarak Tüketici Örgütleri", *TBB Dergisi*, S.55, 2004, (ss.360-363).
- GÖKSU, Mustafa: "Tarafların Sulhe Teşvik Edilmesinde Etkili Bir Örnek: İngiliz Hukuk Yargılamasında Resmî Sulh Önerileri", *TBB Dergisi*, C.27, S.115, 2014, (ss.277-314).
- GÖKSU, Mustafa: *Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Tahkim*, Seçkin Yayınevi, 2. Baskı, 2020, (Çözüm Yolları).
- GÖLCÜKLÜ, Feyyaz: "Avrupa İnsan Haklar Sözleşmesinde 'Adil Yargılama'", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 1994, (ss.199-233).
- GÖLE, Celal: "AET ve Tüketicinin Korunması", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, C.34, S.1, 1979, (ss.175-192), (AET).
- GÖLE, Celal: *Ticaret Hukuku Açısından Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketicinin Korunması*, Sevinç Matbaası, Ankara, 1983, (Aldatıcı Reklam).
- GRANDE, Elisabetta: "Alternative Dispute Resolution, Africa and the Structure of Law and Power: The Horn in Context", *Journal of African Law*, C.43, S.1, 1999, (ss.63-70).
- GRENIG, Jay E.: *Alternative Dispute Resolution*, V.1, 3rd Ed., Thomson/West, 2005.
- GUTHRIE, Chris: "The Lawyer's Philosophical Map and the Disputant's Perceptual Map: Impediments to Facilitative Mediation and Lawyering", *Harvard Negotiation Law Review*, C.6, 2001, (ss.146-188).
- GÜLER, Ozan: "Tüketicinin Korunmasında Avrupa Birliği Müktesebatının Neresindedeyiz?", *H.Ü TÜPADEM, Tüketici Yazıları (I)*, 2007, (ss.77-86).
- GÜLTEKİN, Mustafa: "Vergi Uyuşmazlıklarının Çözüm Yollarından Uzlaşma", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, C.1, S.7, 2016, (ss.575-607).
- GÜMÜŞ, Mustafa Alper: *6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*, C.1, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.
- GÜMÜŞ, Ali T.: "Sosyal Devlet Anlayışının Gelişimi ve Dönüşümü", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.18, S.2, 2010, (ss.117-158).
- GÜNAL, Aydın Ebrar: "İngiltere Ve Türkiye'de Tüketici Örgütlerinin Tüketicinin Korunmasındaki Rolü", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.33, S.2, 2023, (ss.809-820).
- GÜNDÜZ, Harun/KOYUNCU, Tuğçe: "ABD, AB ve Türk Rekabet Hukukunda Tazminat Davalarının Önündeki Usuli Engeller", *Rekabet Dergisi*, C.12, S.3, 2011, (ss.85-178).
- GÜNEŞ, Ahmet M.: "Avrupa Birliği Yönergelerinin Doğrudan Etkisi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.58, S.2, 2009, (ss.281-318), (Doğrudan Etki).

- GÜNEŞ, Ahmet M.: "Avrupa Birliği Yönergelerinin Önetkisi", Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi, S.136, 2014, (ss.1-24), (Önetki)
- GÜRALP, Ayşe Gülin: Anglo-Amerikan ve Kıta Avrupası Medeni Yargılama Hukuku Sistemleri'ndeki Reform Çalışmaları, Yeni Gelişmeler ve Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- GÜVEN, Koray: "Reklam Hukuku Perspektifinden Avrupa Birliği, Alman Ve Türk Hukuklarında Tüketici Ölçütü: Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın "Gut Springenheide" Kararı Üzerinden Bir İnceleme", TBB Dergisi, S.120, 2015, (ss.493-508).
- GÜVEYİ, Nazmiye: "Anglo - Sakson Hukuk Sistemi Ve Kara Avrupası Hukuk Sistemi Boyutuyla Ekonomik İdare Hukuku Üzerine Bazı Düşünceler", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.21, S.1, 2017, (ss.83-122).
- HAK, Nora Abdul/IBRAHİM, Norliah: "Divorce Reform And Family Mediation In England: An Overview Of The Relevant Provisions Of The Family Law Act, 1996", IJUM Law Journal, C.17, S.2, 2009, (ss.247-269).
- HAKSOO, KO: "On the Role of a Mediator: A Behavioural Law and Economics Perspective", Asia Pacific Law Review, C.17, Arabuluculuk Özel Sayısı, 2009, (ss.195-204).
- HAMAMCIOĞLU, Esra/BAHTİYAR, Mehmet: "Tüketicinin Kıymetli Evrak ile Borçlanması ve Sonuçları", Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.3, S.1, 2015, (ss.67-92).
- HARTLEY, Roger E.: Alternative Dispute Resolution in Civil Justice Systems, LFB Scholarly Publishing, 2022.
- HASOĞLU, Aynur: "İdare Hukukunda Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları", AÜHFD, C.65, S.4, 2016, (ss.1981-1996).
- HAYE, Nicola/PREVETT, Geoff: "England and Wales", International Civil Procedure, (ed. Grubbs, Shelby), Kluwer Law International, 2003.
- HEBERT, L. Camille: "Introduction The Impact of Mediation: 25 Years After the Pound Conference", Ohio State Journal On Dispute Resolution, C.17:3, 2002, (ss.527-530).
- HENDERSON, Douglas A.: "Avoiding Litigation with the Mini-Trial: The Corporate Bottom Line As Dispute Resolution Techniuqe", South Carolina Law Review, C.46, S.2, 1995, (ss.237-262).
- HENSLER, Deborah R.: "Our Courts, Ourselves: How the Alternative Dispute Resolution Movement Is Re-Shaping Our Legal System", Dickinson Law Review, C.122, S.1, 2017, (ss.349-382).
- HILTON, Matthew: Consumerism in Twentieth-Century Britain, Cambridge University Press 2003.

- HIMONI, Marina: *European Consumer Law: A Law for the Consumer or the Internal Market? The Case Of The Consumer Rights Directive And Its Application To The UK And Cypriot Regime*, Unpublished Doctorate Thesis, The University of Leeds School of Law, 2016,
- HODGES, Christopher J. S.: "Product Liability in Europe: Politics, Reform and Reality", *William Mitchell Law Review*, C.27, S.1, 2000, (ss.121-140).
- HOŞ, Zeynep: "İş İlişkileri Bağlamında Sanatçı Hakları: Kanada Örneği", *Sosyoekonomi*, C.30, S.53, 2022, (ss.371-394).
- HOWELLS, Geraint: "Consumers and Participation, Promoting Participation", *Law Or Politics?*, (ss.219-319).
- HUANG, Philip C. C.: "Court Mediation in China, Past and Present", *Modern China*, C.32, S.3, 2006, (ss.275-314).
- HUXLEY-BINNS, Rebecca/JACQUELINE, Martin: *Unlocking The English Legal System*, 4. Baskı, Routledge, New York, 2014.
- ILDIR, Gülgün: *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü-Medeni Yargıya Alternatif Yöntemler*, Seçkin Yayıncılık, 2003.
- İŞİK, Serpil: "Mediation as an Alternative Dispute Resolution Method and Mediation Process in Turkish Law System: an Overview", *Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul*, C.48, S.65, 2016, (ss.55-87).
- IWASA, Luciana: *A Comparative Evaluation Of The Legislative Controls On Unfair Terms And Exemption Clauses In Consumer And Business Contracts in England And Brazil*, Unpublished Doctorate Thesis, Aston University, 2013.
- İKİZLER, Metin: "4822 sayılı Kanun'la Değişik Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun İşığında Kapıdan Satışların Unsurları", *DEÜHFD*, C.5, S.2, 2003, (ss.77-108).
- İLHAN, Cengiz: *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2006.
- İNAĞ, Nihal: "Tüketici Kredileri", Ankara, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Araştırma Planlama ve Eğitim Genel Müdürlüğü, Tartışma Tebliği No: 9011, 1990.
- İNAL, Tamer: *Tüketici Hukuku-Doktrin ve Yargıtay İçtihatları, AB Yönergeleri-İsviçre ve Fransız Hukuku ile Karşılaştırmalı-Açıklamalı-*, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, 2014.
- İŞLEK, Yağmur: *Tüketici Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Arabuluculuk, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, 2022.
- JAMES, Rhoda/SENEVIRATNE, Mary: "The Legal Services Ombudsman: Form versus Function?", *The Modern Law Review*, C.58, S.2, 1995, (ss.187-207).
- JAVITS, Joshua M.: "Better Process, Better Results: Integrating Mediation and Arbitration to Resolve Collective Bargaining Disputes", *ABA Journal of Labor&Employment Law*, C. 32, S.2, 2017, (ss.167-187).
- JEFFERIES, Roger: "Alternative Dispute Resolution and the Ombudsman", *Arbitration: The International Journal of Arbitration, Mediation and Dispute Management*, C.62, S.1, 1996, (ss.67-69).

- JOHNSEN, Jon T.: "The European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ)-Reforming European Justice Systems - 'Mission Impossible?' ", International Journal For Court Administration, 2012, (ss.1-12).
- JOLOWICZ, John Anthony: "The Protection Of The Consumer And Purchaser Of Goods Under English Law", Modern Law Review, C.32, S.1, 1969, (ss.1-18).
- KADIOĞLU, Kamil: "4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da 4822 Sayılı Kanun'la Yapılan Değişiklikler Hakkında İnceleme", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.55, 2004, (ss.295-316).
- KARA, İlhan: Yeni Kanuna Göre Tüketici Hukuku, Engin Yayınevi, Ankara, 2015, (Yeni Kanun)
- KARA, İlhan: Tüketici Hukuku, Engin Yayınları, Ankara, 2012, (Tüketici).
- KARAAŞLAN, Mehmet: "İdarenin Taraf Olduğu Uyuşmazlıkların Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri İle Giderilmesi", TBB Dergisi, S.140, 2019, (ss.71-114).
- KARACABEY, Kürşat: "Zorunlu Arabuluculuğun Hukukun Temel İlkelerine Aykırılığı ve Uygulanabilirliğine Dair Sorunlar", Ankara Barosu Dergisi, S.1, 2016, (ss.457-489).
- KARADEMİR, Ebru: "Milletlerarası Kurumsal Tahkim Merkezlerinin Bir Karşılaştırması", Public and Private International Law Bulletin, C.32, S.2, 2012, (ss.73-104).
- KARAKOCALI, Ahmet/KURŞUN, Ali Suphi: Tüketici Hukuku, Aristo Yayınevi, İstanbul, 2015.
- KARTAL, Mustafa Tefrik: "Türk Bankacılık Sektöründe Müşteri Şikâyetleri Yönetimi Üzerine Bir Değerlendirme", Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.2, S.4, 2017, (ss.245-258).
- KASASSBEH, Firas Yosef: Consumer Protection Against Unfair Contract Terms -In the Light of the Jordanian Civil Code and the English Regulations on Unfair Terms in Consumer Contracts 1999-, Unpublished Doctorate Thesis, University Of Newcastle Upon Tyne Newcastle Law School, 2006.
- KAVİLİ ARAP, Sultan: "40. Yılında İngiltere'de Yerel Yönetim Ombudsmanı", Ege Akademik Bakış, C.15, S.1, 2015, (ss.65-80).
- KAYA, Serkan: "Access To Justice For Consumers In Turkey: The Need For Enhancing Consumer Dispute Resolution Through Online Dispute Resolution", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.26, S.1, 2022, (ss.225-260).
- KAYA, Talat: "Singapur Sözleşmesi ve Uluslararası Ticari Arabuluculuk Sonucunda Ortaya Çıkan Sulh Anlaşmalarının Tanınması ve İcrası Meselesi", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.25, S.2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, 2019, (ss.979-1008).
- KEKEÇ, Elif Kısmet: Arabuluculuk Yoluyla Uyuşmazlık Çözümünde Temel Aşamalar ve Taktikler, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, 2016.
- KELEŞ, Adem: Tüketici Sözleşmelerinde Teminat, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2015.

- KELLEY, David/HOLMES, Ann/HAYWARD, Ruth: *Business Law*, 4th Ed., Cavendish Publishing Limited, 2002.
- KELLY, Cliona: "Consumer Reform In Ireland And The UK: Regulatory Divergence Before, After And Without Brexit", *Common Law World Review*, C.47, S.1, 2018, (ss.53-76).
- KENDİGELEN, Abuzer/KIRCA, İsmail: *Şirketler Hukuku-Cilt I, On İki Levha Yayıncılık*, İstanbul, 2021.
- KENNETT, Wendy: "The Brussels I Regulation", *The International and Comparative Law Quarterly*, C.50, S.3,2001, (ss.725-737), (Regulation).
- KENNETT, Wendy: "The Treaty of Amsterdam", *The International and Comparative Law Quarterly*, C.48, S.2,1999, (ss.465-467), (Amsterdam).
- KILIÇOĞLU, Ahmet M.: *Borçlar Hukuku-Özel Hükümler*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2019.
- KILKIŞ, İlknur/YILDIZ BAĞDOĞAN, Selver/BAŞTÜRK, Şenol: "Türkiye'de Toplu İş Uyuşmazlıklarının Çözümünde Arabuluculuk ve Uzlaştırma Sisteminin Evrimi ve Sistemin Etkinliğini Artırıcı Öneriler", *DEÜSBED*, C:16, S:1, 2014, (ss.53-81).
- KINGISEPP, Margus/VÄRV, Age: "The Notion of Consumer in EU Consumer Acquis and the Consumer Rights Directive a Significant Change of Paradigm?", *Juridica International*, C.18, 2011, (ss.44-53).
- KIZILOĞLU, Saliha: *Türk Hukukunda Toplu İş Uyuşmazlığının Barışçı Çözüm Yollarından Olarak Arabuluculuk Kurumu Ve Geleceğine İlişkin Bir Projeksiyon, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara, 2014.
- KOÇAK SÜREN, Özlem: "Türkiye'de Yargının Örgütlenmesi Ve Adalet Sisteminin Problemleri", *TBB Dergisi*, S.85, 2009, (ss.403-413).
- KOÇYİĞİT, Pınar: "Tüketici Mahkemelerinin Görevi Ve Yargı Yetkisi", *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul, 2018.
- KONURALP, Haluk: "Adil Yargılanma Hakkı Açısından Hukuk Usulünde Çözüm Arayışları", *Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arşivi*, 14.Kitap, İstanbul Barosu Yayını, İstanbul, 2005, (ss.65-79).
- KÖKSAL, Mehmet: *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, Tüketiciyi Koruma Derneği-TÜKODER Yayını*, İstanbul, 1995.
- KÖKSAL, Tunay: "Uluslararası İnşaat Sözleşmesi Modeli Olarak FIDIC İnşaat İşleri Sözleşme Şartları", *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* C.1, S.20, 2010, (ss.85-109).
- KREBS, Jens H.: "Twixt Cup And Lip: Liability Of Traders Under Consumer Contracts For Digital Content Damaged In Transit", *Journal of Business Law*, S.5, 2017, (ss.376-386).
- KULMS, Rainer: "Mediation in USA: Alternative Dispute Resolution between Legalism and Self-Determination", *Mediation-Principles and Regulation in Comparative Perspective* (ed. Klaus J. Hopt/Felix Steffek), Oxford University Press, 2013, (ss.1245-1328).

- KURŞUN, Ali Suphi: "Avukatlık Sözleşmesinin Tüketici İşlemi Bakımından Değerlendirilmesi", TBB Dergisi, S.142, 2019, (ss.289-304).
- KURT KONCA, Nesibe: "Arabuluculuk Sürecinde Adli Yardım Taleplerinde Görevli Merciyeye İlişkin Bir Değerlendirme", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.142, 2019, (ss.231-248).
- KURTULAN, Gökçe: "Türk Hukukunda Tüketici Uyuşmazlıklarının Tahkime Elverişliliği", TBB Dergisi, S.131, 2017, (ss.239-260).
- KURU, Baki: Medeni Usul Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017.
- KURU, Baki/ARSLAN, Ramazan/YILMAZ, Ejder: Medeni Usul Hukuku, Yetkin Yayınları, 25. Baskı, Ankara, 2014.
- KÜÇÜKDAĞLI, Ayşegül: "Avrupa Birliği, Alman, Türk Hukuklarında Tüketici Modelleri", TAÜHFD, C.2, S.2, 2020, (ss.145-178).
- KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan: "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Tahkim ve Alternatif Çözüm Yöntemleri", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C.22, S.4, 2004, (ss.47-76), (Spor).
- KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan: "Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun Yapısı Ve Tahkim Kurulu Kararlarının Niteliği", AÜHFD, C.50, S.2, 2001, (ss.137-146), (TFF).
- KÜÇÜKYALÇIN, Arzu: "Brüksel I. Tüzüğü'nde Tüketici Akitlerine İlişkin Milletlerarası Yetki Kuralları", TBB Dergisi, S.55, 2004, (ss.332-359).
- LAMBROS, Thomas D./SHUNK, Thomas H.: "The Summary Jury Trial", Cleveland State Law Review, C.29, S.1, 1980, (ss.43-59).
- LANDE, John M.: "Using Dispute System Design Methods to Promote Good-Faith Participation in Court-Connected Mediation Programs", UCLA Law Review, C.50, 2002, (ss.69-141).
- LANDSMAN, Stephan: "ADR and the Cost of Compulsion", Stanford Law Review, C.57, S.5, 2005, (ss.1593-1630).
- LAZIKOVÁ, Jarmila/RUMANOVSKÁ, Lubica: "The Notion of Consumer in the EU Law" EU Agrarian Law, S.5, 2016, (ss.1-12).
- LEON, Jose Alberto Ramirez: "Why Further Development of ADR in Latin America Makes Sense: The Venezuelan Model", Journal of Dispute Resolution, S.2, 2005, (ss.399-417).
- LEVIN MURRAY, S.: "The Propriety of Evaluative Mediation: Concerns About the Nature and Quality of an Evaluative Opinion", Ohio State Journal On Dispute Resolution, C.16, 2001, (ss.267-296).
- LIEBERMAN, Jethro K./HENRY, James F.: "Lessons from the Alternative Dispute Resolution Movement", The University of Chicago Law Review, C.53, S.2, 1986, (ss. 424-439).
- LIEBMANN, Marian: "History and Overview of Mediation in the UK", Mediation in Context (Ed. LIEBMANN, Marian), Jessica Kingsley Publishers, London, 2000, (ss.19-38).

- LITKOVITZ, Amy L.: "The Advantages of Using a "Rent-a-Judge" System in Ohio", *Ohio State Journal On Dispute Resolution*, C.10, S.2, 1995, (ss.491-506).
- LOOS, Marco B. M.: "Review of the European Consumer Acquis", *Centre for the Study of European Contract Law*, S.3, 2008, (ss.1-49)
- LOVE, Lela P.: "The Top Ten Reasons Why Mediators Should Not Evaluate", C.24, S.4, 1997, (ss.937-948).
- LÖRCHER, Gino: "Yeni Alman Tahkim Kanunu", (Çev. İbrahim ÖZBAY/Zekeriyya ARI), *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 9, S. 3-4, 2001, (ss.29-40).
- LUCZAK, Anna: "Evolution Of Consumer Protection Law In The Light Of The Proposal For A Horizontal Directive On Consumer Rights And Rome I Regulation", *Wroclaw Review of Law, Administration & Economics*, C.1, S.2, 2011, (ss.121-129).
- MACLEOD, John: *Consumer Sales Law-The Law Relating to Consumer Sales and Financing of Goods*, Cavendish Publishing, 2002.
- MAHMOUD, Ahmed Abdul: *The Role Of Commercial Law In Protecting Consumers A Comparative Study Between Kuwait, British, French And American Law*, Unpublished Doctorate Thesis, the Faculty of Law of University of Exeter, 1994.
- MANTLE, Greg: "The Nature And Significance Of Agreement in Family Court Mediation", *Social Work and Social Sciences Review*, C.11, S.1, (ss.19-35).
- MARSH, Bill: "Birleşik Krallık Deneyimi", *Hukuki Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk Sempozyumu*, 5-6 Kasım 2009, Ankara, (ss.33-46).
- MAZERO, Joyce G./FORSETH, Mark B.: "The ADR Alternatives: Survey of Providers of Alternative Dispute Resolution Services", *Franchise Law Journal*, C.11, S.4, 1992, (ss.118-122).
- MCCLOUD, Victoria: "Judicial Early Neutral Evaluation", *Amicus Curiae*, C.1, S.3, 2020, (ss.487-500).
- MCMILLON, Rhonda: "Growing Acceptance for ADR", *ABA Journal*, Mayıs, 1996.
- MCWILLIAM, Robert C.: *BSI-The First Hundred Years 1901-2001: A Century of Achievement*, Thanet Press, London, 2001.
- MEDVINSKAIA, Anna: "The Consumer Rights Directive: Key Concepts", *Journal Of Financial Law*, 2014, (ss.16-21).
- METİN, Yüksel: "Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, C.57, S.4, 2002, (ss.35-63).
- METİN, Yüksel/KAYGISIZ, Ümmühan: "Avrupa Birliği'nde Temel Hakların Korunması Ve Lizbon Antlaşması'nın Getirdiği Yenilikler", *S.D.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi* C.1, S.1, 2011, (ss.125-158).
- MICLITZ, Hans W./DUROVIC, Mateja: *Internationalization of Consumer Law -A Game Changer*, Springer International Publishing, 2017.

- MIEKLITZ, Hans-W./WEATHERILL, Stephen: Consumer Policy in the European Community: Before and After Maastricht, *European Consumer Policy After Maastricht*, (ed. by Norbert Reich, Geoffrey Woodroffe), *Journal of Consumer Policy*, S.16/3-4,1993 and S.17/1,1994, (ss.3-41).
- MILLER, David Carey: "British Development in Alternative Dispute Resolution in Divorce", *Brigham Young University Journal of Public Law*, C.2, S.1, 1988, (ss.49-69).
- MIMLER, Marc Dominic: "Chapter 4: United Kingdom", *Intellectual Property and Competition Law*, Kluwer Law International, 2016, (ss.125-144).
- MOORE, Christopher W.: Arabuluculuk Süreci-Anlaşmazlık Çözümünde Pratik Stratejiler, (Çev. TÜRNÜKLÜ Abbas/KAÇMAZ Tarkan), 4. Baskıdan Çeviri, Nobel Akademi Yayıncılık, 2016.
- MOSES, Margaret L.: *The Principles and Practice of International Commercial Arbitration*, Cambridge University Press, New York, 2008.
- MOYER, Thomas J./STEWART HAYNES, Emily: "Mediation as a Catalyst for Judicial Reform in Latin America", *Ohio State Journal On Dispute Resolution*, C.18, S.3, 2003, (ss.619-668).
- MULHERON, Racheal: *Principles of Tort Law*, 2nd Edition, Cambridge University Press, 2020.
- MULROY JR, Thomas R./FRIEDLANDER, Andrea B.: "Trial Techniques: A Discussion Of Summary Jury Trials And The Use Of Mock Juries", *Tort & Insurance Law Journal*, C.24, S.2, 1989, (ss.563-570).
- NABATCHI, Tina/BINGHAM, Lisa B.: "Transformative Mediation in the USPS REDRESS Program: Observations of ADR Specialists", *Hofstra Labor and Employment Law Journal*, C.18, S.2, 2001, (ss.399-427).
- NARMANOĞLU, Ünal: *İş Hukuku II-Toplu İş İlişkileri*, 3. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2016.
- NEWMAN Philip, "Legal problems and opportunities for ADR in the European Union", *EuroExpert Symposium*, Portugal, 2003; ÖZBEK Mustafa, "Avrupa Birliğinde Alternatif Uyuşmazlık Çözümü", *TBB Dergisi*, S.68, 2007, (ss.265-320), (Avrupa Birliği), s.270.
- NIGRO, Felix A.: "The Politics Of Civil Service Reform", *Southern Review of Public Administration*, C.3, S.2, 1979, (ss.196-239).
- NORDON, Charles L.: "British Experience with Arbitration", *University Of Pennsylvania Law Review*, C.83, S.3, 1935, (ss.314-325).
- NYLUND, Anna: *Access to Justice: Is ADR a Help or Hindrance?*, (ss.325-344), (Ed. ERVO Laura/NYLUND Anna), *The Future of Civil Litigation-Access to Courts and Court-Annexed Mediation in the Nordic Countries*, Springer, 2014.
- NYOMAKWA-OBIMPEH, James: "Examining the Role of BATNA in Explaining EPA Negotiation Outcomes", *Journal of Economic Integration*, C.32, S.2, 2017, (ss.488-530).

- O'LEARY, Leanne: "Independence and impartiality of sports disputes resolution in the UK", *The International Sports Law Journal*, C.21, 2001, (ss.243-256).
- ODYAKMAZ, Zehra: "Genel Olarak İdarenin Sözleşmeleri" *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.2, S.2, 1998, (ss.141-195).
- OGUS, Anthony/FAURE, Michael G./PHILIPSEN, Niels J.: "Best Practices for Consumer Policy: Report on the Effectiveness of Enforcement Regimes, DSTI/CP(2006)2 1/FINAL", Paris, OECD, 2006, <http://www.oecd.org/dataoecd/56/7/37863861.doc>, E.T.:16.11.2021, (Consumer Policy).
- OGUS, Anthony/FAURE, Michael G./PHILIPSEN, Niels J.: "Enforcement Practices for Breaches of Consumer Protection Legislation", *Loyola Consumer Law Review*, C.20, S.4, 2008, (ss.361-401), (Consumer Protection).
- OĞUZER, Pelin: *Avrupa Birliği Ve Türk Hukukunda Üreticinin Sorumluluktan Kurtuluş Sebepleri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- OĞUZMAN, M. Kemal/BARLAS, Nami: *Medeni Hukuk-(Giriş-Kaynaklar-Temel Kavramlar)*, 21. baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015.
- OKAN, Neval: "İngiliz Hukuk Sistemi İçinde Ticari Yargı Sistemi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.7, S.2, 2005, (s.33-70).
- ORAL, Tuğçe: "Tüketici Sözleşmelerinin Uygulama Alanı ve Ticari ve Adi Sözleşmelerden Ayrılması", Prof. Dr. Erdal Onar'a Armağan, C. 2, Ankara, 2013, (ss.1473-1504).
- ORUÇ, Murat: "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Uygulama Alanının Eleştirisi", *ICPESS*, S.2, 2017, (ss.80-94).
- OZANOĞLU, Hasan Seçkin: "Yargıtay Uygulamasında TKHK'nun Uygulama Alanı Bakımından İsimli Sözleşmeler", *Ankara Barosu Dergisi*, S.3, 2000, (ss.53-71), (İsimli Sözleşmeler).
- OZANOĞLU, Hasan Seçkin: *Tüketicinin Korunması Açısından Taksitle Satım Sözleşmesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü*, Ankara, 1999, (Taksitle Satım).
- OZANOĞLU, Hasan Seçkin: "Mukayeseli Hukuk ve Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Açısından Tüketiciyi Koruyan Düzenlemelerin Kişi Bakımından Uygulama Alanı", Prof. Dr. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İstanbul 2000, (ss.663- 692), (Kişi Bakımından Uygulama Alanı).
- OZANOĞLU, Hasan Seçkin: "Tüketici Sözleşmeleri Kavramı", C.50 S.1, *AÜHD*, 2001, (ss.55-90), (Tüketici Sözleşmeleri).
- ÖZAY, Osman Levent: "6502 Sayılı Yasa Kapsamında Tüketici İşlemi", *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, C.4, S.12, (ss.257-272).
- ÖZBAY, İbrahim: "Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.10, S.3-4, 2006, (ss.459-475), (Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri).

- ÖZBAY, İbrahim: “Avukatlık Hukukunda Uzlaştırma ve Uzlaştırma Tutanağının İlâm Niteliği”, AÜEHFD, C.8, S.3-4, 2004, (ss.387-418), (Uzlaştırma).
- ÖZBAY, İbrahim: “Dünyada Grup Davası Uygulamaları Ve Türkiye’de Uygulanabilirliği”, EÜHFD, C.19, S.1-2, 2015, (ss.83-129), (Grup Davası).
- ÖZBAY, İbrahim/ÖZDEN ÇELT, Damla: “Alman Arabuluculuk Kanunu (Mediationsgesetz; Mediation Act)”, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.22, S.1-2, 2018, (ss.147-153).
- ÖZBEK, Mustafa Serdar: “Çağdaş Ceza Adaleti Sistemlerinde Alternatif Çözüm Arayışları ve Arabuluculuk Uygulaması”, Kazancı Hukuk Dergisi, S.1, 2010, (ss.116-183), (Ceza).
- ÖZBEK, Mustafa: “Anayasal Hak ve Hürriyetler ile Yargılamaya Hakim Olan İlkeler Işığında Arabuluculuk” Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Toplantısı-IX, Ankara, 2010, ss.107-154, (Anayasal İlkeler ve Arabuluculuk).
- ÖZBEK, Mustafa Serdar: Alternatif Uyuşmazlık Çözümü, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, 2013.
- ÖZBEK, Mustafa: “Avrupa Birliğinde Alternatif Uyuşmazlık Çözümü”, TBB Dergisi, S.68, 2007, (ss.265-320), (Avrupa Birliği).
- ÖZBEK, Mustafa: “Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin “Aile Arabuluculuğu” Konulu Tavsiye Kararı”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.7, S.2, 2005, (ss.71-102), (Aile).
- ÖZBEK, Mustafa: “Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin “Ceza Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk” Konulu Tavsiye Kararı”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.7, S.1, 2005, (ss.127-166), (Ceza Uyuşmazlıkları).
- ÖZBEK, Mustafa: “Avrupa Konseyince Adalet Hizmetlerinin Etkinliğinin Artırılması İçin Öngörülen Tedbirler”, AÜHFD, 2006, (ss.207-292), (Tedbirler).
- ÖZBEK, Mustafa: “Avrupa’da Arabuluculuğun İlkeleri Ve Uygulanması”, Prof.Dr. Özer Seliçi’ye Armağan, Ankara, 2006, (ss.441-502), (Arabuluculuğun İlkeleri).
- ÖZBEK Mustafa, “Dünya Çapındaki Adaletle Ulaşma Hareketiyle Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Alternatif Uyuşmazlık Çözümü”, AÜHFD, C.51, S.2, 2002, (ss.121-162), (Adaletle Ulaşma Hareketi), s.152.
- ÖZBEK Mustafa, “İdari Uyuşmazlıkların Çözümünde Yargılama Dışı Usuller (I)”, TBB Dergisi, S. 56, 2005, (ss.90-132), (İdari Uyuşmazlık).
- ÖZBEK Mustafa, “İdari Uyuşmazlıkların Çözümünde Yargılama Dışı Usuller (II)”, TBB Dergisi, S.57, 2005, (ss.82-134), (İdari Uyuşmazlık II).
- ÖZBUDUN, Ergun, “İngiltere’de Parlamento Egemenliği Teorisi”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.25, S.1, 1968, (ss.59-79).
- ÖZCAN, Aysu: “Milletlerarası Tahkim Kanunu’nun Konu Bakımından Uygulanması”, Gaziantep University Journal of Social Sciences, C.19, S.3, 2020, (ss.988-1016).

- ÖZCAN BÜYÜKTANIR, Burcu G./OKYAR KARAOSMANOĞLU, Dila: “Eczacının 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Göre Ayıplı İfadan Sorumluluğu”, Ankara Barosu Dergisi, S.4, 2016, (ss.209-242).
- ÖZÇELİK, Volkan: “Dava Şartı Olarak Arabulucuya Başvuru Zorunluluğu Usûl Ekonomisi İlkesi Ve Hak Arama Hürriyeti Bakımından Değerlendirme”, Kesit Akademi Dergisi, S.14, 2018, (ss.344-352).
- ÖZDAMAR, Mehmet: “Sigorta Hukukunda Uyuşmazlıkların Çözümünde Tahkim Sistemi”, GÜHFD, C.17, S.1-2, 2013, (ss.831-855).
- ÖZDEMİR, Semih Sırrı: “Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı: İngiltere’deki Düzenlemeler İle Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C.2, S.1, 2012, (ss.55-66).
- ÖZDEN MERHACI, Selin: “Common Law Haksız Fiiller Hukukuna Genel Bir Bakış ve İhmale Dayanan Haksız Fiiller”, Ankara Barosu Dergisi, S.4, 2012, (ss.177-206).
- ÖZEL, Çağlar: “Hukuksal Açıdan Tüketicinin Korunması ve Tüketicinin Korunma Gerekliliğine İlişkin Bir Değerlendirme”, Hacettepe Üniversitesi İİBF Dergisi, C.26, S.1, 2008, (ss.287-299).
- ÖZEL, Sibel: “Zorunlu Arabuluculuğun Adalet Erişim Hakkı Çerçevesinde İrdenlenmesi”, Public and Private International Law Bulletin, C.40, S.2, 2020, (ss.867-892).
- ÖZMUMCU, Seda: “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un Hükümleri Ve Yargıtay Kararları Çerçevesinde Tüketici Mahkemelerinin Görev Alanına Giren Uyuşmazlıklara Genel Bir Bakış”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ’e Armağan, C.16, 2015, (ss.831-871), (Görev Alanı).
- ÖZMUMCU, Seda: “Amerika Birleşik Devletleri’nde Uyuşmazlık Çözümünde Dönüştürücü Arabuluculuk Modeli”, İÜHFM, C.73, S.2, 2015, (ss.325-356), (ABD).
- ÖZMUMCU, Seda: “Arabulucunun Rolü Kolaylaştırıcı Ve Değerlendirici Arabuluculuk”, C.71, S.1, 2013, (ss.1369-1389), (Arabulucunun Rolü).
- ÖZMUMCU, Seda: “Karşılaştırmalı Hukuk Ve Türk Hukuku Açısından Zorunlu Arabuluculuk Sistemine Genel Bir Bakış”, İstanbul Hukuk Mecmuası, C.74, S.2, 2016, (ss.807-842), (Zorunlu Arabuluculuk).
- ÖZMUMCU, Seda: “Uzak Doğu’da Arabuluculuk Anlayışı ile Türk Hukuk Sisteminde Arabuluculuk Kurumuna Genel Bir Bakış”, 3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, (Uzakdoğu’da Arabuluculuk).
- ÖZMUMCU, Seda: Arabuluculuk Modelleri, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, (Arabuluculuk Modelleri).
- ÖZTEKİN, Günseli: “Tüketici Akitlerinden Doğan İhtilaflarda Brüksel Konvansiyonu’nun Kabul Ettiği Yetki Kuralına İlişkin İki Avrupa Topluluğu Mahkeme Kararı Örneği”, Prof. Dr. Erdoğan MOROĞLU’na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul, 1999, (ss.969-987).

- ÖZVERİ, Murat: “İş Mahkemeleri Kanunu ve Zorunlu Arabuluculuk Uygulamaları”, Çalışma ve Toplum Dergisi, C.2, S.65, 2020, (ss.917-937).
- PAPPAS, Brian A.: “Med-Arb and the Legalization of Alternative Dispute Resolution”, Harvard Negotiation Law Review, C.20, S.1, 2015, (ss.157-203), s.469.
- PARTINGTON, Martin: Introduction to the English Legal System: 2013-2014, 8th Ed., Oxford University Press, 2013.
- PECK, Jeffrey J.: “‘Users United’: The Civil Justice Reform Act of 1990”, Law and Contemporary Problems, C.54, S.3, 1991, (ss.105-118).
- PEKCANITEZ, Hakan/ATALAY, Oğuz/ÖZEKES, Muhammet, Medeni Usul Hukuku, 12. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- PEKCANITEZ, Hakan/YEŞİLOVA, Bilgehan: “Avrupa Medeni Usul Model Kanunu Tasarısı Ve Değerlendirilmesi”, “ Prof. Dr. Mahmut Tevfik Birsnel’e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, 2001, (ss.335-367).
- PEYSNER, John/SENEVIRATNE, Mary: “The Management of Civil Cases: The Courts and Post-Woolf Landscape”, Department of Constitutional Affairs Research Series 9/05, The Research Unit of Department for Constitutional Affairs, 2005, (ss.1-76).
- PIERS, Maud: “Europe's Role in Alternative Dispute Resolution: Off to a Good Start?”, Journal of Dispute Resolution, S.2, 2014, (ss.269-306).
- POROY, Reha: “Tüketicini Korunmasına İlişkin Bazı Özel Hukuk Sorunları”, Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan, İstanbul, 1978, (ss.513-550).
- POWERS, Richard: “The Labor-Management Relations Act of 1947: A Topical Digest”, Southern Economic Journal, C.15, S.1, 1948, (ss.67-79).
- POUND, Roscoe: “The Causes of Popular Dissatisfaction with the Administration of Justice”, American Law Review, C.40, 1906, (ss.729-742).
- PÜRSELİM, Hatice Selin: “Yabancılık İçeren Arabuluculuk Usulü ve Bağlayıcılığı Hakkında Düşünceler”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.20, S.2, (ss.3-21).
- REISBERG, Arad: “Corporate Law in the UK after Recent Reforms: The Good, the Bad and the Ugly”, Current Legal Problems, C.63, S.1, 2010, (ss.315-374).
- REUBEN, Richard C.: “Rethinking the Law of Legal Negotiation: Confidentiality Under Federal Rule of Evidence 408 and Related State Laws”, Boston College Law Review, C.59, 2018, (ss.523-589).
- REYHANİ YÜKSEL, Sera: “Tahkim Tarafları Ve Hakem Arasında Yapılan Hakemlik Sözleşmesinin Maddi Hukuk Açısından Değerlendirilmesi”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.22, S.3, 2016, (ss.2435-2451).
- RICHMOND, Paul/BJÖRNBERG, Kjell: “The Functioning of the Judicial System in the Republic of Turkey-Report of an Advisory Visit”, 11-19 July 2014, <https://arsiv.avrupa.info.tr/>, E.T.: 13.07.2023.

- RIEFA, Christine: "Codification: The Future of English Consumer Law?", *Journal of European Consumer and Market Law (EuCML)*, S.1-2/12, 2015, (ss.1-22).
- RIEFA, Christine/WILLETT, Chris: "Enforcement and Effectiveness of Consumer Law in the UK", *Enforcement and Effectiveness of Consumer Law*, (Ed. MICKLITZ Hans-W./SAUMIER Geneviève), *Ius Comparatum - Global Studies in Comparative Law*, C.27, (ss.673-697).
- RISKIN, Leonard L.: "Understanding Mediators' Orientations, Strategies, and Techniques: A Grid for the Perplexed", *Harvard Negotiation Law Review*, C.7, 1996, (ss.7-51).
- ROBEL, Lauren: "Fractured Procedure: The Civil Justice Reform Act of 1990", *Stanford Law Review*, C.46, S.6, 1994, (ss.1447-1485).
- ROBERTS, Kenneth M.: "Mediating the Evaluative-Facilitative Debate: Why Both Parties Are Wrong and a Proposal for Settlement", *Loyola University Chicago Law Journal*, C.39, S.1, 2007, (ss.187-213).
- RODGER, Barry/MacCULLOCH, Angus: *Competition Law and Policy in the Ec And Uk*, 4th Edition, Routledg-Cavendish, 2009.
- ROSENBERG, Joshua D./FOLBERG, H. Jay: "Alternative Dispute Resolution: An Empirical Analysis", *Stanford Law Review*, C.46, S.6, 1994, (ss.1487-1551).
- SAARI, David J.: "The 1980 Dispute Resolution Act", *American Behavioral Scientist*, C.25, S.1, 1981, (s.107-109).
- SANDERS, Pieters: "Quo Vadis Arbitration?-Sixty Years of Arbitration Practice", *Kluwer Law International*, 1999.
- SARIDAĞ, Orhan Gazi: "Bireysel İş Hukukunda Arabuluculuktan Kaynaklanan Bazı Sorunlar", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.24, S.2, 2022, (ss.1093-1119).
- SARIHAN, Banu Bilge: "Tüketici Hukuku Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Arabuluculuk Uygulaması", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.4, S.2, 2021, (ss.415-440).
- SARISÖZEN, Murat Serhat: "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanun Tasarısının Getirdikleri, İcra Edilebilirlik Belgesi Ve Arabuluculuğun Avukatın Tekel Hakkına Aykırılık Oluşturup Oluşturmadığı Sorunu", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.15, S.1-2, 2011, (ss.255-271).
- SAYAR, İbrahim Barış: "Avrupa Basit Hak İddiaları Prosedürü (European Small Claims Procedure): Kapsamı Ve Uygulanması Üzerine Bir İnceleme", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.22, S.1, 2018, (ss.49-94).
- SAYGIN, Didem/ULTAN, Mehlika Özlem: "Ekonomi ve Siyaset Bağlamında İngiltere-Avrupa Birliği İlişkileri: Tarihsel Bir Analiz", *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, C.12, S.23, 2016, (ss.72-102).
- SAYIN, Yusuf: "Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Katılım Müzakereleri ve Müzakere Fasılları", *Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, C.19 S.2, 2016, (ss.41-62).

- SCHERPE, Jens M./MARTEN, Bevan: "Mediation in England and Wales: Regulation and Practice", *Mediation-Principles and Regulation in Comparative Perspective* (Ed. HOPT Klaus J./STEFFEK Felix), Oxford University Press, 2013, (ss.365-454).
- SCHUBERT, Frank August: *Introduction to Law and The Legal System*, 11th edition, Cengage Learning, 2013.
- SCHULLER, Bastian: *The Definition Of Consumers in EU Consumer Law, European Consumer Protection, Theory and Practice*, (Ed. DEVENNEY James/KENNY Mel), Cambridge University Press, 2012.
- SCOTT, Colin/BLACK, Julia/CRANSTON, Ross: *Cranston's Consumers and the Law*, Butterworths, 2000.
- SENF, Louise Phipps/SAVAGE, Cynthia A.: "ADR in the Courts: Progress, Problems, and Possibilities", *Penn State Law Review*, C.108, S.1, 2003, (ss.327-348).
- SEROZAN, Rona: "Tüketicinin Koruma Kanunu Değişikliğinin Artıları Ve Eksileri", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi*, C.61, S.1-2, 2011, (ss.339-356).
- SEVİÇ, Vedat: "Milli Tahkim Ve Milletlerarası Tahkim", *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, C.23, S.1-2, 2003, (ss.643-648).
- SİRMEN, A. Lale: "Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Genel Olarak Değerlendirilmesi, *Terazi Hukuk Dergisi*, C.9, S.99, 2014, (ss.156-162), (Kanun).
- SİRMEN A. Lale, "Tüketici Hukukunun Amacı ve Özellikleri", *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, C.8, Özel Sayı, 2013, (ss.2465-2476), (Amaç).
- SİRMEN, K. Sedat: "Uluslararası Havacılık Davalarında Forum Non Conveniens Doktrininin Uygulanmasında Emsal Karar: Piper Aircraft Co. V. Reyno Davası", *AÜHFD*, C.63, S.1, 2014, (ss.199-217).
- SOKULLU, Ebru Canan: "İngiltere'nin AB ile İmtihani: Siyasal Söylemlerde Avrupa-Şüphecilik Ekrimi Ve Brexit", *EURO Politika Dergisi, Özel Sayı*, 2017, (ss.11-34).
- SORABJI, John: *English Civil Justice after the Woolf and Jackson Reforms: A Critical Analysis*, Cambridge University Press, 2014.
- SÖKMEN GÜLER, Ekin: "Toplu İş Uyuşmazlıklarının Çözümünde Yüksek Hakem Kuruluna Başvurma ve Özel Hakeme Başvurma", *GÜHFD*, C.19, S.3, 2015, (ss.55-72).
- SÖNMEZ, İrfan/KARAKAYA, Gencay: "Milletlerarası Tahkimde Esasa Uygulanacak Hukuk", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.23, S.1, (ss.203-229).
- SPENCER, David/BROGAN, Michael: *Mediation Law and Practice*, Cambridge University Press, 2006.
- STALEV, Zhivko: "Sosyalist Avrupa Ülkelerinde Hukuk Yargılaması", (Çev. YILMAZ Ejder), *AÜHFD*, C.33, S.1, 1976, (ss.151-183).
- STIPANOWICH, Thomas J: "Arbitration, Mediation and Mixed Modes: Seeking Workable Solutions and Common Ground on MedArb, Arb-Med and Settlement-Oriented Activities by Arbitrators", *Harvard Negotiation Law Review*, C.26, S.265, 2021, (ss.267-369).

- STORSKRUBB, Eva: *Civil Procedure and EU Law: A Policy Area Uncovered*, Oxford University Press, 2008.
- SUR, Melda: *İş Hukuku Toplu İlişkiler*, 5. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2016.
- ŞAHİN CEYLAN, Şule: *Geleneksel Toplumdan Modern Topluma Alternatif Uyuşmazlık Çözümü*, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009.
- ŞAHİN, Ayşe/DEMİR, M. Hulusi, "Avrupa Birliği'nin Tüketici Politikası ve Türkiye'ye Yansımaları", *Review of Social, Economic & Business Studies*, C.3, S.4, (ss.274-285).
- ŞIPKA, Şükran: "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı'nın Değerlendirilmesi", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.6, S.12, 2007, (ss.163-175).
- T.C. Adalet Bakanlığı Arabuluculuk Daire Başkanlığı, *Temel Arabuluculuk Eğitimi Katılımcı Kitabı*, 3. Bası, 2021.
- TAHMAZOĞLU ÜZELTÜRK, Sultan: "Tüketici Haklarının Anayasal Boyutu", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.12, S.2, 2016, (ss.218-242).
- TANDOĞAN ÖZBAYKAL, Nagihan: "Tüketici Hakem Heyetlerinde İtirazın İptali Davası Sorunu ve 7063 Sayılı Kanun Sonrasında Verilen Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C.26, S.1, 2020, (ss.467-486).
- TANRIVER, Süha: "Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları Ve Özellikle Arabuluculuk", *TBB Dergisi*, S.64, 2006, (ss.151-177), (Hukuk Uyuşmazlıkları).
- TANRIVER, Süha: "Hukuk Yargısında Etkinliğin Sağlanması İçin Alınması Gereken Önlemler Üzerine", *AÜHF Dergisi*, C.49, S.1, (ss.67-83), (Hukuk Yargısı).
- TANRIVER, Süha: "Mahkeme Huzurunda Yapılan Sulhler", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, C.49, 1994, (ss.333-348), (Sulh).
- TANRIVER, Süha: *Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Arabuluculuk*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022, (Arabuluculuk).
- TARMAN, Zeynep Derya: "Milletlerarası Özel Hukukta Tüketicinin Korunması", *Public and Private International Law Bulletin*, C.39, S.1, 2019, (ss.325-356).
- TARUFFO, Michele: "Some Remarks On Group Litigation in Comparative Perspective", *Duke Journal of Comparative & International Law*, C.11, 2001, (ss.405-422).
- TAŞDELEN, Nihat: "6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Göre Tüketici Sıfatı", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.16, S.2, 2017, (ss.705-719).
- TAŞPOLAT TUĞSAVUL, Melis: *Arabuluculuk Kanun Tasarısı Çerçevesinde Türk Hukukunda Arabuluculuk*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2009, (Tez)
- TAŞPOLAT TUĞSAVUL, Melis: *Türk Hukukunda Arabuluculuk-6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Çerçevesinde*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012, (Kitap).

- TAYLOR, Roger/KELSEY, Tim: *Transparency and the Open Society: Practical Lessons for Effective Policy*, Policy Press, 2016.
- TAYLOR, Simon: "UK Sale of Goods Legislation 1893-2015: Towards Plain(er) Language?", *ASp*, S.74, 2018, (ss.95-112).
- TEK GÜLEN, Sinem: "Tüketici Mahkemelerinin Görevi, Yetkisi ve Tüketici Mahkemelerinde Yapılan Yargılamanın Usulü", *Bahçeşehir ÜHFHD*, C.8, S.99-100, 2012, (ss.127-171).
- TEKİNALP, Gülgören/TEKİNALP, Ünal: *Avrupa Birliği Hukuku*, 2. Baskı, Beta, İstanbul, 2000.
- TEKİNALP, Gülgören: "Avrupa Milletlerarası Medeni Usul Hukuku Ve Heidelberg Sempozyumu", *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, C.10, S.1-2, 2011, (ss. 179-190).
- TERZİ, Özlem: "Brexit'in Birleşik Krallık Siyasal Sistemi İle Etkileşimi", *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, C.20, Özel Sayı: Brexit, 2021, (ss.155-185).
- THOMAS, Bruce A.: "The Canadian Experience with Alternative Dispute Resolution in Products Liability Cases", *Canada-United States Law Journal*, C.17, S.2, 1991, (ss.363-375).
- THORESBY, Robert: "The Criminal Justice Act 1972", *The Modern Law Review*, C.36, S.4, 1973, (ss.417-423).
- TILLSON, Judith: *Consumer and Commercial Law*, 4th Edition, Pearson Education Limited, 2016.
- TİRYAKİ, Betül: "Avrupa Konseyi'nin 25.7.1985 Tarihli Direktifi'ne Göre Üreticinin Sorumluluğunun Şartları Ve Tüketicinin Korunması Mevzuatı İle Mukayese-si", *AÜHFD*, 2009, (ss.229-248).
- TÖREMİŞ, Hatice Ebru.: *Sermaye Piyasası Faaliyetleri Bağlamında Yatırımcının Tüketici Olarak Korunması*, Seçkin Yayınevi, 2002.
- TRIDIMAS, George/TRIDIMAS, Takis: "European Court of Justice and the Annulment of the Tobacco Advertisement Directive: Friend of National Sovereignty or Foe of Public Health?", *European Journal of Law and Economics*, S.14, 2002, (ss.171-183).
- TUNCAY, Can/SAVAŞ KUTSAL, Burcu: *Toplu İş Hukuku*, 4. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2015.
- TUNÇOMAĞ Kenan/CENTEL Tankut, İş Hukukunun Esasları, Beta Yayınları, 6. Baskı, İstanbul, 2013.
- TUTUMLU, Mehmet Akif/TUTUMLU, Özge: *Tüketici Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Arabuluculuk*, Seçkin Yayınevi, 2023.
- TÜZÜNER, Özlem: Madde 1/Tüzüner Şerhi, Milli Şerh-6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi-, (Ed. TOKBAŞ, Hakan/TÜZÜNER, Özlem), Aristo Yayınevi, 2016, (ss.1-27), (Madde 1/Tüzüner Şerhi).
- TÜZÜNER, Özlem: Madde 2/Tüzüner Şerhi, Milli Şerh-6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi-, (Ed. TOKBAŞ, Hakan/TÜZÜNER, Özlem), Aristo Yayınevi, 2016, (ss.28-40), (Madde 2/Tüzüner Şerhi).

- TWIGG-FLESNER, Christian: "Consolidation Rather than Codification-or Just Complication?-The UK's Consumer Rights Act 2015", *Zeitschrift für Europäisches Privatecht (Zeup)*, 2019, (ss.170-201), (UK).
- TWIGG-FLESNER, Christian: "The Consumer Rights Directive, Consumer Sales and English Law - the fear of coherence?", *Le Nuove Leggi Civili Commentate*, 2015, (ss.1-21), (Directive).
- ULUKAPI, Ömer/KIYAK, Emre: "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu ile Model Etik ve Uygulama Kuralları Çerçevesinde Arabuluculuk Yöntemi ve Sürecin İşleyişi", Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan, C.2, Ankara, 2015, (ss.1645-1698).
- UYANIK ÇAVUŞOĞLU, Ayfer: "Avrupa Birliği'nde Aile Hukukunu Birleştirme Çalışmaları", Ata Sakmar'a Armağan, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2011, (ss.213-241).
- UYSAL, Ceren: "Türkiye-Avrupa Birliği İlişkilerinin Tarihsel Süreci ve Son Gelişmeler, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, C.1, S.1, 2001, (ss.140-153).
- UYSAL, Merve: "Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Kolektif Hukuki Araçlar", *DEÜHFD*, C.15, Özel Sayı, 2013, (ss.1163-1212).
- UYUMAZ, Alper/ERDOĞAN, Kemal: "Aile Hukukundan Doğan Uyuşmazlıkların Alternatif Çözüm Yolları", *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.17, S.1, 2015, (ss.119-169).
- VORRASI, Kenneth M.: "England's Reform to Alleviate the Problems of Civil Process: A Comparison of Judicial Case Management in England and the United States", C.30, S.2, *Journal of Legislation*, 2004, (ss.361-387).
- WANG, T./DURNA, D.: "20. Yüzyılda Tayvan'ın Hukuki Gelişimi: Liberal Ve Demokratik Bir Ülkeye Doğru", Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S.1, 2011, (ss.235-266).
- WARD, Ettie: "Mandatory Court-Annexed Alternative Dispute Resolution in the United States Federal Courts: Panacea or Pandemic?", *St.John's Law Review*, C.8, 2007, (ss.77-98).
- WEATHERILL, Stephen: "If I'd Wanted You to Understand I Would Have Explained It Better': What is the Purpose of the Provisions on Closer Co-operation Introduced by the Treaty of Amsterdam?", *Legal Issues of the Amsterdam Treaty* (Ed. TWOMEY Patrick/O'KEEFFE David), Hart Publishing, 1999, (ss.21-41).
- WEATHERILL, Stephen: *EU Consumer Law and Policy*, Edward Elgar Publishing Limited, 2005.
- WEBER, Johannes: "Universal Jurisdiction and Third States in the Reform of the Brussels I Regulation", *The Rabel Journal of Comparative and International Private Law*, C.75, S.3, 2011, (ss.619-644).
- WEEKS, Brain: "A.C.A.S.-An Alternative To Law?", *Industrial Law Journal*, C.8, S.1, 1979, (ss.147-159).

- WHITE, Robin C. A.: *The English Legal System In Action: The Administration of Justice*, 3rd Ed., Oxford University Press, 1995.
- WILHELMSSON, Thomas: "Harmonizing Unfair Commercial Practices Law: The Cultural and Social Dimensions", *Osgoode Hall Law Journal* C.44, S.3, 2006, (ss.461-500).
- WILLETT, Chris: "Re-Theorising Consumer Law", *Cambridge Law Journal*, S.77/1, 2018, (ss.179-210).
- WILLETT, Chris/OUGHTON, David: "Consumer Protection", *Commercial And Consumer Law*, (Ed. FURMSTON Michael/CHUAH, Jason), Pearson Education Limited, 2010, (ss. 376-473).
- WILLIAMS, David: "Parliamentary Commissioner Act 1967", *The Modern Law Review*, C.30, S.5, 1967, (ss.547-551).
- WOOD, John TD: "Consumer protection: A case of successful regulation", *Regulatory Theory: Foundations and applications*, (ed.Peter DRAHOS), ANU Press, 2017, (ss.633-652).
- YAĞCI, Mustafa Okan: "Arabuluculuk Sonucunda Yapılan Milletlerarası Sulh Anlaşmaları Hakkında Birleşmiş Milletler Konvansiyonu'nun Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku Açısından Değerlendirilmesi", *Public and Private International Law Bulletin*, C.42, S.2, 2022, (ss.529-559).
- YAĞCIOĞLU, Ali Haydar: "Yeni İsviçre Haksız Rekabet Kanunu'nda Genel İşlem Koşullarının Açık İçerik Denetimi (UWG Art. 8)", *Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi*, C.8, Özel Sayı, 2013, (ss.3057-3098).
- YAVUZ, Cevdet/ACAR, Faruk/ÖZEN, Burak: *Borçlar Hukuku Dersleri-Özel Hükümler*, 13. Baskı, Beta, İstanbul, 2014.
- YAVUZ, Cevdet: "Türk-İsviçre ve Fransız Medeni Hukuklarında Dolaylı Temsil", *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, İstanbul,1983.
- YAVUZ, Elif: *Türk Ve İngiliz Hukukunda Hile Kavramına Bakış*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007.
- YAVUZ, Nihat: *Öğretinin ve Uygulamanın Işığında Tüketicinin Korunmasında Kanun Şerhi*, Genişletilmiş 2. Baskı, Adalet Yayınevi, 2010.
- YENİOCAK, Umut: "AB Adalet Divanı'nın 15.01. 2015 Tarihli Kararı Işığında Avukatlık Sözleşmesinin Bir Tüketici İşlemi Olup Olamayacağı Sorunu", *Terazi Hukuk Dergisi*, C.10, S.110, 2015, (ss.37-45).
- YEMAN-CLARK, Angela: "The Imperative for a Strong Regulatory Approach to Consumer Protection", *The Year Book of Consumer Law 2007*, Ashgate, 2007, (ss.277-295).
- YEŞİLOVA, Bilgehan: "6502 Sayılı (Yeni) Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a Göre Tüketici Uyuşmazlıklarının Çözümü Usulü ve Yargılama Kuralları", *Terazi Hukuk Dergisi*, C.9, 2014, (ss.107-1439).
- YILDIRIM, Abdülkerim: "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağının Bazı Maddelerine İlişkin Değerlendirmeler", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C.12, S.1-2, 2013, (ss.1015-1047).

- YILDIRIM, Ferhat: Arabuluculuk ve Ombudsmanlık, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2023.
- YILDIRIMOĞLU, Hakan: "Avrupa Ülkelerinde Ticari Arabuluculuk Uygulamaları", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.21, S.44), (ss.945-961).
- YILDIZ, Habib: "Sigortacılıkta Tahkimin Tahkim Türleri Arasındaki Yeri", C.7, S.13, 2022, (ss.615-628).
- YILMAZ, Ejder: "Hukuk Muhakemeleri Kanununun Getirdikleri", Ankara Barosu Dergisi, S.2, 2011, (ss.213-254).
- YILMAZ, Ejder/YARDIM, Ertan: Madde 66/Yılmaz&Yardım Şerhi, Milli Şerh-6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi-, (Ed. TOKBAŞ, Hakan/TÜZÜNER, Özlem), Aristo Yayınevi, 2016, (ss.1082-1120), (Madde 66/Yılmaz&Yardım Şerhi).
- YILMAZ, Ejder/YARDIM, Ertan: Madde 73/Yılmaz&Yardım Şerhi, Milli Şerh-6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi-, (Ed. TOKBAŞ, Hakan/TÜZÜNER, Özlem), Aristo Yayınevi, 2016, (ss.1184-1203), (Madde 73/Yılmaz&Yardım Şerhi).
- YILMAZ, Ejder/YARDIM, Ertan: Madde 74/Yılmaz&Yardım Şerhi, Milli Şerh-6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi-, (Ed. TOKBAŞ, Hakan/TÜZÜNER, Özlem), Aristo Yayınevi, 2016, (ss.1204-1215), (Madde 74/Yılmaz&Yardım Şerhi).
- YOLAÇ, Gökhan: "Consumerism: Literatür Tarama", Öneri Dergisi, C.9, S.35, Ocak 2011, (ss.159-162).
- ZANDER, Michael: "The Government's Plans on Civil Justice", The Modern Law Review, C.61, S.3, 1998, (ss.382-389), (Civil Justice).
- ZANDER, Micheal: Cases and Materials on the English Legal System, 10th ed., Cambridge, 2012, (Legal System).
- ZEVKLİLER, Aydın: Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2001, (Kanun).
- ZEVKLİLER, Aydın/ÖZEL, Çağlar: Tüketicinin Korunması Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2016, (Hukuk).
- ZUCKERMAN, A. A. S.: "Lord Woolf's Access to Justice: Plus ça Change...", The Modern Law Review, C.59, S.6, 1996, (ss.773-796).
- ZUTTER, Deborah Lynn: "Incorporating ADR in Canadian Civil Litigation", Bond Law Review, C.13, S.2, 2001, (ss.1-18).

Dr. Ferhat ÇELİK

**HACZEDİLMEZLİK KAVRAMI VE
ÖZEL KANUNLARDA DÜZENLENEN
HACZEDİLMEZLİK HÂLLERİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Haczedilmezlik Kavramı ve Özel Kanunlarda Düzenlenen Haczedilmezlik Hâlleri
Ferhat Çelik

Hukuk Yayınları Dizisi – 3926

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 46 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Acar, Ayşe Ece. *İcra Mahkemesi Kararlarına Karşı İstinaf Kanun Yolu*. İstanbul: On İki Levha, 2022. (İstinaf)
- Acar, Faruk. *Rehin Hukuku Dersleri*. 2. bs., İstanbul: Vedat, 2017. (Rehin)
- Adıgüzel, Burak. *İpotekli Sermaye Piyasası Araçları*. İstanbul: Beta, 2008. (Araçlar)
- Adıgüzel, Burak. *Sermaye Piyasası Hukuku*. 4. bs., Ankara: Adalet, 2022. (Sermaye Piyasası)
- Ahioglu, Mustafa. "Kamu Mallarının Haczi. YYLT, İstanbul Üniversitesi, 2020.
- Akartepe, Alpaslan. *Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi*. 2. bs., İstanbul: Vedat, 2010.
- Akbey Erdidal, Didem. *6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Kanununa Dayalı Riskli Alan- Riskli Yapı Tespiti ve Hukuki Sonuçları*. Ankara: Seçkin, 2020.
- Akbulak, Yavuz. "Proje Finansman Fonu", <https://legal.com.tr/blog/genel/proje-finansman-fonu/> (22.06.2022).
- Akbulak, Yavuz. "'İnançlı Mülkiyet' Üzerine Bir Değerlendirme", <https://blog.lexpera.com.tr/inancli-mulkiyet-uzerine-bir-degerlendirme/> (01.03.2024).
- Akcan, Recep. *Hacze İştirak*. Ankara: Seçkin, 2005.
- Akça, Kürşat. "Anayasa Mahkemesi Kararlarında Mülkiyet Hakkı". *İNÜHFD*, C. 6 (2015), s. 543-596.
- Akgün, Şükran. *Haczin Hukuki Niteliği (İcra Hukuku ve İdare Hukuku Açısından Bir İnceleme)*. İstanbul: Der Yayınları, 2020.
- Akıllıoğlu, Tekin. "Kamu Yararı Kavramı Üzerine Düşünceler". *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, 9/1-3 (1988), s. 11-22.
- Akın, Levent. "Maaş ve Ücret Haczi". *AÜHFD*, 44/1 (1995), s. 335-363. (Akın, L., Maaş)
- Akın, Mehmet. *Türk İş Hukukunda Ücretin Korunması*. Ankara: Seçkin, 2022. (Akın, M., Ücret)
- Akıntürk, Turgut/Derya Ateş. *Türk Medenî Hukuku, İkinci Cilt, Aile Hukuku*. 20. bs., İstanbul: Beta, 2017.
- Akil, Cenk. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Bir Kararı Vesilesiyle Devlet Mallarının Haczedilmezliği Kuralı Üzerine Düşünceler". *ABD*, S. 2 (2012), s. 99-119. (Haczedilmezlik)

- Akil, Cenk. *Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal ve Alacaklarının Haczi*. Ankara: Yetkin, 2013. (Haciz)
- Akil, Cenk. *İstinaf Kavramı*. Ankara: Yetkin, 2010. (İstinaf)
- Akil, Cenk. "Fikri Haklar Üzerinde Cebri İcra". *TNBHD*, S. 1 (2019), s. 97-157. (Fikri Haklar)
- Akil, Cenk. "Yargıtay Kararları Işığında Hâline Münasip Evin Haczedilmezliği (Meskeniyet) İddiası (İİK m. 82/12)". *AÜHFD*, 60/4 (2011), s. 775-808. (Meskeniyet)
- Akkan, Mine. "Medenî Usûl Hukukunda Etkin Hukukî Koruma". *MİHDER*, 3/6 (2007), s. 29-68. (Etkin Hukukî Koruma)
- Akkan, Mine. "Bireysel Başvuru". İçinde *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, C. III, 15. bs., edt. Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan, Hülya Taş Korkmaz. İstanbul: On İki Levha, 2017, s. 2847-2896. (Pekcanitez Usûl)
- Akkaya, Tolga. "İcra Memurunun Haczedilmezlik Kurallarını Kendiliğinden Dikkate Alıp Alamayacağı Sorunu". *DEÜHFD*, Prof. Dr. Bilge Umar'a Armağan, C. 11 (2009), s. 845-866. (Haczedilmezlik)
- Akkaya, Tolga. "5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Bu Kanunda 5754 Sayılı Kanunla Yapılan Değişikler Çerçevesinde Cebri İcra Hukukundaki Güncel Gelişmeler". Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan, Ankara: Adalet, 2009, s. 15-26. (Güncel Gelişmeler)
- Akkaya, Tolga. *Medenî Usûl Hukukunda İstinaf*. Ankara: Yetkin, 2009. (İstinaf)
- Akkayan Yıldırım, Ayça. "Konut Finansmanı Sistemi Çerçevesinde İpotek Teminatlî Menkul Kıymetler". YDT, İstanbul Üniversitesi, 2008.
- Akkıran, Gülfem. *Borçlunun Hâline Münasip Evinin Haczedilmezliği*. Ankara: Seçkin, 2021.
- Aktaş, Muhammedali. "Önceki Hukukumuzda Hacir". YYLT, Marmara Üniversitesi, 2018.
- Akyazılı, Erdem. "Akıllı Telefonların Haczi". *DEÜHFD*, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, C. 16 (2014), s. 845-866.
- Akyılmaz, Bahtiyar/Murat Sezginer/Cemil Kaya. *Türk İdare Hukuku*. 14. bs., Ankara: Savaş, 2021.
- Ali Haydar Efendi. *Dürerü'l-Hükkâm Şerhu Mecelleti'l-Ahkâm*. C. 3, 2. bs., İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2017.
- Alihocagil, Ömer Buğra. *İcra ve İflâs Hukuku Açısından Türkiye Varlık Fonu*. Ankara: Adalet, 2020.
- Alpaslan, Mehmet Emin. *İcra Dairelerinin Özerkleştirilmesi: Fransız İcra Görevliliği Modeli*. İstanbul: On İki Levha, 2018.

- Altuntaş, Fuat. *Hukukta Akıl Yürütme Yöntemi Olarak Kıyas (Analoji)*. İstanbul: On İki Levha, 2021.
- Altop, Atillâ. *Özellikle Taşınır Yatırım Mallarına İlişkin Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmesi*. Ankara: Adalet Matbaası, 1990.
- Andenas, Mads. "National Reports: England and Wales". In *Enforcement Agency Practice in Europe*, edt. Mads Andenas, Burkhard Hess, Paul Oberhammer. London: The British Institute of International and Comparative Law, 2005, s. 131-153.
- Ansay, Sabri Şakir. *Hukuk İcra ve İflâs Usulleri*. 4. bs., Ankara: Güzel Sanatlar Matbaası, 1956. (İcra)
- Ansay, Sabri Şakir. *Hukuk Tarihinde İslâm Hukuku*. 2. bs., Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, 1953. (İslam)
- Antalya, Gökhan. *Manevi Zararın Belirlenmesi ve Manevi Tazminatın Hesaplanması*. İstanbul: Legal, 2017.
- Anzenberger, Philipp. "A General Overview of Enforcement in Commercial and Civil Matters in Austria". In *24th Conference Corporate Entities at the Market and European Dimensions*, edt. Vesna Rijavec. Portorož: University of Maribor Press, 2016, s. 1-11.
- Aral, Fahrettin. *Türk Borçlar Hukukunda Takas*. 2. bs., Ankara: Yetkin, 2010.
- Arkan, Sabih. *Ticarî İşletme Hukuku*. 25. bs., Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2019.
- Arslan, Aziz Serkan. *İcra Takip İşlemleri (Etkileri ve Hukuka Aykırılığın Sonuçları)*. Ankara: Yetkin, 2018. (Arslan, A. S., İcra)
- Arslan, Aziz Serkan. "Gerçek Kişi İsminden Oluşan Ticaret Unvanı ve Markanın Haczedilebilirliği". *Zirve Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 1 (2012), s. 109-120. (Arslan, A. S., Ticaret Unvanı)
- Arslan, Merve. "Mazbut Vakıfların Tüzel Kişilikleri, Malları ve Tasfiyesi". *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10/1 (2022), s. 123-138. (Arslan, M., Mazbut Vakıflar)
- Arslan, Ramazan/Ejder Yılmaz/Sema Taşpınar Ayvaz/Emel Hanağası. *İcra ve İflâs Hukuku*. 9. bs., Ankara: Yetkin, 2023. (İcra)
- Arslan, Ramazan/Ejder Yılmaz/Sema Taşpınar Ayvaz/Emel Hanağası. *Medenî Usul Hukuku*. 9. bs., Ankara: Yetkin, 2023. (Usul)
- Arslanlı, Halil. *Fikrî Hukuk Dersleri II, Fikir ve Sanat Eserleri*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1954.
- Aslan, Kudret. "Hacizde Sıra (Tertip)". *AÜHFD*, 54/2 (2005), s. 269-318. (Haciz)
- Aslan, Kudret. *Hacizde İstihkak Davası*. Ankara: Turhan, 2005. (İstihkak)

- Aşık, İbrahim. “Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuru Kapsamında Devlet Mallarının Haczedilmezliği Kuralına İlişkin Değerlendirmesi Bağlamında Bir İnceleme”. *Prof. Dr. Ramazan Arslan’a Armağan*, C. 1, Ankara: Yetkin, 2015, s. 253-266. (İnceleme)
- Aşık, İbrahim. “Borçlu ve Ailesinin Yaşamı İçin Gerekli Mal ve Alacakların Haczedilmezliği Bu Kurallarda Değişiklik İhtiyacı”. *BAÜHFD*, 7/87-88 (2011), s. 34-74. (Haczedilmezlik)
- Aşık, İbrahim. *İcra Sözleşmeleri*. Ankara: Turhan, 2006. (İcra Sözleşmeleri)
- Aşık, İbrahim. “1982 Anayasası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Devlet Mallarının Haczedilmezliği”. *MİHDER*, 7/18 (2011), s. 57-93. (Devlet Malları)
- Aşık, İbrahim/Yakup Oruç/Ozan Tok/Ömer Faruk Saçar. *İcra ve İflâs Hukuku*. 2. bs., Ankara: Seçkin, 2023.
- Atabay, Levent. “Belediye Şirketlerinde Çalışan İşçilerin 6772 Sayılı Kanun’da Öngörülen İlave Tediye Yaratılmaları Sorunu”. *TBB Dergisi*, S. 148 (2020), s. 319-351.
- Atakul Özata, Ayça Handan. *İcra ve İflâs Kanunu Kapsamında Tamamen Haczedilmezlik*. Ankara: Seçkin, 2023.
- Atalay, Oğuz. “Yargılama Giderleri ve Adli Yardım”. İçinde *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, C. III, 15. bs., edt. Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan, Hülya Taş Korkmaz. İstanbul: On İki Levha, 2017, s. 2383-2433.
- Atalı, Murat/İbrahim Ermenek/Ersin Erdoğan. *İcra ve İflâs Hukuku*. 7. bs., Ankara: Yetkin, 2023. (İcra)
- Atalı, Murat/İbrahim Ermenek/Ersin Erdoğan. *Medenî Usûl Hukuku*. 6. bs., Ankara: Yetkin, 2023. (Usul)
- Atar, Fahrettin. *İslâm İcra ve İflâs Hukuku*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1990. (Atar, F., İcra)
- Atar, Fahrettin. “Haciz”. *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 14, s. 518-520. (Atar, F., Haciz)
- Atar, Yavuz. *Türk Anayasa Hukuku*. 12. bs., Ankara: Seçkin, 2018. (Atar, Y., Anayasa)
- Avcı, Mustafa. “Spor Federasyonlarının Hukukî Niteliği, İdarî Teşkilât İçindeki Konumu ve Bağımsızlığı Sorunu”. *İÜHFM*, 70/2 (2012), s. 3-19.
- Aydemir, Fatih. “Noterlerin Hak ve Yükümlülükleri”. İçinde *Avukatlık ve Noterlik Hukuku*, edt. Ali Cem Budak. İstanbul: Filiz, 2022, s. 191-214. (Noterlik)
- Aydemir, Fatih. “1581 Sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu m. 12’de Düzenlenen İlam Niteliğinde Belge ve Bu Belgeye İlişkin Olarak Uygulamadaki Hukuki Sorunlar”. *EBYÜHFD*, XXIII/3-4 (2019), s. 313-360. (Kooperatif)
- Aydın, Murat. *Avukatlık Ücreti*. 7. bs., Ankara: Seçkin, 2020. (Aydın, M., Avukatlık Ücreti)

- Aydın, M. Âkif. *Türk Hukuk Tarihi*. 9. bs., İstanbul: Beta, 2012. (Aydın, M. A., Hukuk Tarihi)
- Aydın, Muzaffer. *Haczedilemeyen Mal ve Haklar*. Ankara: Adalet, 2012. (Aydın, M., Haciz)
- Ayhan, Fatma. "Kamulaştırma Kanunu'nun Geçici 6. Maddesi ve Türk Hukukunda "Dolayısıyla Kamulaştırma" Uygulaması Üzerine Bir Deneme". *İÜHFİM*, 69/1-2 (2011), s. 1125-1148.
- Ayhan, Rıza/Hayrettin Çağlar/Mehmet Özdamar. *Sigorta Hukuku Ders Kitabı*. 3. bs., Ankara: Yetkin, 2020. (Sigorta)
- Ayhan, Rıza/Hayrettin Çağlar/Mehmet Özdamar. *Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar*. 14. bs., Ankara: Yetkin, 2021. (Ticari İşletme)
- Aykutalp, Aslı. "Anayasa Mahkemesi'nin 2016/10454 Başvuru Numaralı Kararı Nazarında Aile Konutunun Haczedilmezliğine İlişkin Değerlendirmeler". *Prof. Dr. Selçuk Öztekin'e Armağan*, C. 1, İstanbul: Filiz, 2022, s. 421-446.
- Aytaç, Fethi. *Açıklamalı Köy Kanunu (Köy İdaresi Hakkında Bilgiler)*. 4. bs., Ankara: Seçkin, 2004.
- Baamonde, Xulio Ferreira. "İspanya İcra Sistemi ve Teşkilat Yapısı". İçinde *Uluslararası İcra ve İflâs Hukuku Konferansı ve Çalıştay- Tebliğ ve Raporlar (İcra Dairelerinin Etkinliğinin Arttırılması Eşleştirme Projesi)*, Ankara, 2014, s. 45-57.
- Bakırcı, Münevver Kübra. *Kamulaştırmazsız Elatma*. Ankara: Seçkin, 2022.
- Balaban, Bedriye Tuğçe. *Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda İcra Teşkilatı*. Ankara: Adalet, 2022.
- Balkan, Yavuz. *Haczedilmezlik ve Benzer Müesseseler*. Ankara: Seçkin, 2009.
- Baş, Seda. "Bankanın Mevduat Hesabı Üzerinde Takas veya Mahsup Yetkisi". *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4/2 (2021), s. 468-493.
- Batmaz, Mehmet Orhan. *Noterlerin Hukuki Sorumluluğu*. İstanbul: Vedat, 2015.
- Baygın, Cem/Ahmet Nar. *Medeni Hukuk Dersleri-I Başlangıç Hükümleri ve Kişiler Hukuku*. 3. bs., Ankara: Yetkin, 2022.
- Bayraktar, Tuğba. "İnsan Haklarının Uluslararası Hukuk Düzeninde Korunması". İçinde *İnsan Hakları Hukuku*, 2. bs., ed. Tuğba Bayraktar, Ufuk Ramazan Çakmak. Ankara: Adalet, 2023, s. 193-269.
- Bayo Delgado, Joaquin. "Persons involved in the execution of court decisions". In *The Execution of Court Desicions in Civil Cases*. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 1998, s. 85-95.
- Belgesay, Mustafa Reşit. *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*. 2. bs., İstanbul: Sucuoğlu Matbaası, 1948.
- Berki, Ali Himmet. *Açıklamalı Mecelle (Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye)*. İstanbul: Hikmet Yayınları, 1990.

- Berkin, Necmeddin M. "Cebri İcra Faaliyetinden Sorumluluk". *İÜHFMD*, 37/1-4 (1971), s. 217-241. (Sorumluluk)
- Berkin, Necmeddin M. *Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi*. İstanbul: Filiz, 1980. (İcra)
- Berkin, Necmeddin M. "İngiltere'de Cebri İcra ve Hukuki Sorumluluk". *Kubalı'ya Armağan*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 1974, s. 539-561. (İngiltere)
- Berkin, Necmeddin M. "Haczi Caiz Olmayan Eşya ve Alacaklar". *İstanbul Barosu Dergisi*, XXXI/5 (1957), s. 113-124. (Haciz)
- Berkin, Necmeddin M. *İcrada Hukuk*. İstanbul: Hak Kitabevi, 1947. (İcrada Hukuk)
- Bilge, Necip. *Borçlar Hukuku Özel Borç Münasebetleri*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1971.
- Bilici, Nurettin. *Vergi Hukuku*. 37. bs., Ankara: Savaş, 2016.
- Bilmen, Ömer Nasuhi. *Hukuki İslâmiyye ve Istılahatı Fikhiyye Kamusu*. C. 7, İstanbul: Bilmen Yayınevi.
- Birsen, Fatih. *Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi*. Ankara: Seçkin, 2022.
- Bıyan, Özgür. "Avukatların Karşı Taraf Vekâlet Ücretinin KDV Karşısındaki Durumu". *TBB Dergisi*, S. 116 (2016), s. 247-258.
- Bolayır, Nur. "Bireysel Emeklilik Sisteminde Cebri İcra Sınırlamaları". *DEÜHFD, Prof. Dr. Bilge Umar'a Armağan*, C. 11 (2009), s. 867-892. (Bireysel Emeklilik)
- Bolayır, Nur. "Fikrî Mülkiyet Haklarında Cebri İcra Sistemi". *DEÜHFD, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan*, C. 16 (2014), s. 2513-2570. (Fikri Mülkiyet)
- Bolayır, Nur. "Tarafların İflâsı veya İcra Takibine Uğramasının Finansal Kiralama Sözleşmesine Etkisi". *Halûk Konuralp Anısına Armağan*, C. 2, Ankara: Yetkin, 2009, s. 334-146. (Finansal Kiralama)
- Boran Güneysu, Nilüfer. "İcra Hukukunda Aşkın Haciz". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XX/4 (2016), s. 25-60.
- Boyacıoğlu, Cumhur. *Ticaret Unvanı*, Ankara: Nobel Yayın, 2006.
- Bozbel, Savaş. *Fikri Mülkiyet Hukuku*. İstanbul: On İki Levha, 2015.
- Bozer, Ali/Celal Göle. *Kıymetli Evrak Hukuku*. 10. bs., Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2021.
- Bozkurt, Gülnihâl. *Batı Hukukunun Türkiye'de Benimsenmesi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1996.
- Börü, Levent. "İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kastından Dolayı İptal Davası (İİK m. 280)". *AÜHFD*, 58/3 (2009), s. 481-537.
- Brock, Patrick. "Unpfändbarkeit beweglicher Sachen". *Deutsche Gerichtsvollzieher Zeitung*, 3/97 (1997), s. 33-48.

- Budak, Ali Cem. *İcra ve İflas Hukukunda Kiralayanın Hapis Hakkının Kullanılması*. Ankara: Yetkin, 2003.
- Budak, Ali Cem/Varol Karaaslan. *Medenî Usul Hukuku*. 6. bs., İstanbul: Filiz, 2022.
- Bulut, Batuhan. *Kiraya Veren Hapis Hakkı*. Ankara: Seçkin, 2021. (Bulut, B., Hapis Hakkı)
- Bulut, Nihat. "Eski Yunan'dan Aydınlanma Çağına İnsan Onuru Kavramının Gelişimine Genel Bir Bakış". *EÜHFD*, XII/3-4 (2008), s. 1-12. (Bulut, N., İnsan Onuru)
- Bulut, Nihat. *Sanayi Devriminden Küreselleşmeye Sosyal Haklar*. İstanbul: On İki Levha, 2009. (Bulut, N., Sosyal Haklar)
- Bulut, Uğur. "Borçlunun Hâline Münasip Evi Üzerinde İpotek Tesisi ve Haczedilmezlikten Feragat". *DEÜHFD, Prof. Dr. Burhan Ceyhan'a Armağan*, C. 12 (2010), s. 1073-1103. (Bulut, U., Feragat)
- Bulut, Uğur. *Medenî Usûl Hukukunda Temyiz İncelemesinin Kapsamı ve Sınırları*. Ankara: Adalet, 2022. (Bulut, U., Temyiz)
- Cappelletti, Mauro/Joseph M. Perillo. *Civil Procedure in Italy*. Hauge: Springer, 1965.
- Cavalier, Georges. "French Bankruptcy Law and Enforcement Procedures". In *Comparative Studies on Enforcement and Provisional Measures*, ed. Rolf Stürner, Masanori Kawano. Tübingen: Mohr Siebeck, 2011, s. 163-171.
- Centel, Tankut. *İş Hukukunda Ücret*. İstanbul: Türkiye Denizciler Sendikası, 1988.
- Cin, Halil/Ahmed Akgündüz. *Türk Hukuk Tarihi*. İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 2011.
- Cumalıoğlu, Emre. "Medeni Hukukta Hayvan Hakları ve Hayvanlar Üzerindeki Hak". *DEÜHFD, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan*, C. 19 (2017), s. 573-610.
- Çakmak, Ufuk Ramazan. *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Yargılamasında Hakkaniyete Uygun Tatmin*. Ankara: Adalet, 2021. (Çakmak, U., AİHM)
- Çakmak, Zeynep. *Bağımsız İdari Otorite Olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu*. Ankara: Çakmak Yayınevi, 2011. (Çakmak, Z., EPDK)
- Çatakoğlu, Buket. *Türk Sermaye Piyasası Hukukunda Borçlanma Araçları*. Ankara: Seçkin, 2016.
- Çelebi, Özgün. "Kişi ve Eşya Ayrımı Bağlamında Hayvanların Hukuki Statüsü". *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 76/2 (2018), s. 559-622.
- Çelik, Ferhat/Muhammed Kiomers Ganbari. "Türk Hukukunda Yoksulluk Nafakasının Gelişimi ve Güncel Meseleler". *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1/2 (2023), s. 111-136.
- Çelik, Yasin. "Devlet Mallarının Haczedilmezliği ve Belediye Mallarının Haczi". *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 13 (2017), s. 31-61. (Devlet Malları)

- Çelik, Yeşim. *Türk Hukukunda Bireysel Başvuru ve Anayasa Mahkemesi Uygulaması*. Ankara: Adalet, 2016. (Bireysel Başvuru)
- Çelik, Nuri/Nurşen Caniklioğlu/Talat Canbolat. *İş Hukuku Dersleri*. 32. bs., İstanbul: Beta, 2019.
- Çelikoğlu, Cengiz Topel. *Hukuki Mahiyeti ve Hüküm Etkileri İtibariyle İcra Mahkemesinin Yargısal Görevleri*. Bursa: Ekin, 2023. (İcra Mahkemesi)
- Çelikoğlu, Cengiz Topel. *İcra Dairesi Kararı*. Bursa: Ekin, 2017. (İcra Dairesi)
- Çetin, Nusret/Hatice Ebru Töremiş/Zeynep Cantimur. *6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun Sistemik Analizi*. Ankara: Yetkin, 2014.
- Çetiner, Bilgehan. *Hapis Hakkı*. İstanbul: Filiz, 2010.
- Çevik, Orhan Nuri. *Kooperatifler Hukuku Uygulaması ve İlgili Mevzuat*. 5. bs., Ankara: Yetkin, 1999.
- Çiftçi, Pınar. *İcra Hukukunda Menfaat Dengesi*. Ankara: Adalet, 2010. (Menfaat Dengesi)
- Çiftçi, Pınar. "Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin Kararları Işığında Haksız Haciz Sebebiyle Alacaklının ve Devletin Manevî Tazminat Sorumluluğu". *Halûk Konuralp Anısına Armağan*, C. 2, Ankara: Yetkin, 2009, s. 79-146. (Manevi Tazminat)
- Çil, Şahin. *İş Hukukunda İşçinin Ücreti*. Ankara: Turhan, 2010.
- Çilenti Konuralp, Ayşen/Orhan Emre Konuralp. "Türk Hukukunda Hayvanların Korun(ma)maları". *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6/1 (2021), s. 77-92.
- Çolak, Hacı Bayram. "Kamu İhale Mevzuatında Teminatlar", <http://www.hacibayramcolak.net/makaleler/130-makale64> (12.05.2022).
- Çon, Ömer. *İhâlenin Feshi (İcra ve İflâs Kanunu Madde 134)*. Ankara: Yetkin, 2021.
- Çopuroğlu, Çağlar. *Ücret ve Korunması*. Ankara: Turhan, 2013.
- Dahlen, Daniel H. "California's New Household Goods Exemption and the Problem of Personal Accountability". *Santa Clara Lawyer*, 12/1 (1972), s. 155-172.
- Deliduman, Seyithan. "5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa Göre Haczin Konusu". *İçinde Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı, Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku*, C. 1, Ankara: Ankara Barosu, 2002, s. 866-881.
- Delcasso, Juan Pablo Correa. "National Reports: Spain". In *Enforcement Agency Practice in Europe*, ed. Mads Andenas, Burkhard Hess, Paul Oberhammer. London: The British Institute of International and Comparative Law, 2005, s. 215-228.
- Demir Saldırım, Sibel. *İcra Müdürünün Davranış ve İşlemlerinden Doğan Hukukî Sorumluluk*. Ankara: Adalet, 2011.
- Develioğlu, Hüseyin Murat. *Takas*. 2. bs., İstanbul: Vedat, 2012.

- Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. 31. bs., Ankara: Aydın Kitabevi, 2015.
- Devir, Kenan. "Türkiye Elektrik Enerjisi Piyasası ve Uygulamadaki Hukuki Esaslar". YYLT, Özyeğin Üniversitesi, 2017.
- Doğan, Emsalgül. "Bireysel Başvuru Çerçevesinde Anayasa Mahkemesi'nin Verdiği İcra ve İflâs Hukukuna İlişkin Kararların Değerlendirilmesi". *AÜHFD*, 68/1 (2019), s. 83-126.
- Doğan, İlyas. "Alman Öğretisinde İnsan Onuru ve Güncel Sorunlar Hakkında Kısa Bir Giriş". *SÜHFD*, 13/2 (2005), s. 51-59. (Doğan, İ., İnsan Onuru)
- Doğan, Murat. *Tapu Sicilinde Tasarruf Yetkisi Kısıtlamasının Şerhi*. Ankara: Seçkin, 2004. (Doğan, M., Şerh)
- Doğan, Murat. *Vakıflarda Mal Varlığı*. Ankara: Seçkin, 2000. (Doğan, M., Vakıf)
- Doğan, Vahit. *Teminat Mektupları*. 5. bs., Ankara: Savaş, 2015. (Doğan, V., Teminat)
- Doğanyigit, Sadettin. *Açıklamalı- İctihatlı- Sorun Çözümlü Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu*. 13. bs., Ankara: Seçkin, 2014.
- Doğu, Hakkı Mert. *Kanuna Karşı Hile*. İstanbul: On İki Levha, 2023.
- Domaniç, Hayri. "Kıymetli Evraka Bağlanması Mümkün Hakların Haciz Kabiliyeti". *BATİDER*, 5/4 (1970), s. 750-771.
- Döner, Ayhan. *Türk Anayasa Hukuku*. 5. bs., Ankara: Yetkin, 2024.
- Dönmez, Murat. "Aile Konutunun Haczi". *TBB Dergisi*, S. 77 (2008), s. 349-358. (Aile Konutu)
- Dönmez, Murat. "Finansal Kiralama Konusu Malların Haczi". *TBB Dergisi*, 21/79 (2008), s. 309-333. (Finansal Kiralama)
- Dönmez, Murat. *İcra ve İflâs Hukukunda Meskeniyet İddiası (İİK. m. 82/12), (Borçlunun Haline Münasip Evinin Haczedilmezliği)*. İzmir: Güncel Yayınevi, 2009. (Meskeniyet)
- Dunlop, C. R. B. "Execution against Real Property in British Columbia". *University of British Columbia Law Review*, 8/2 (1973), s. 246-271.
- Duran, Osman. "Belediyeye Karşı Haciz Tatbiki". *Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan*, C. 1, Ankara: Yetkin, 2014, s. 755-795.
- Duran, Osman/Allı Yeşilyurt. "İl Özel İdaresi Mallarının Haczi". *ERÜHFD*, 9/2 (2014), s. 61-103.
- Düren, Akın. *İdare Malları*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1975.
- Ege, İlhan. "Bağımsız İdari Otoriteler (Bağımsız Düzenleyici Kurumlar): Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Örneği". *Kapadokya Akademik Bakış Dergisi*, 4/1 (2020), s. 1-29.
- Ekici, Şerafettin. *Bilişim ve Teknoloji Hukuku*. 2. bs., Ankara: Seçkin, 2023.

- Ekinci, Ekrem Buğra. *Osmanlı Hukuku (Adalet ve Mülk)*. 2. bs., İstanbul: Arı Sanat Yayınevi, 2012.
- Erdem, Murat. "Türkiye'de İcra ve İflas Daireleri Görevlilerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri- İcra Müdürlerinin Sorumlulukları ve Denetimi". İçinde *Uluslararası İcra ve İflâs Hukuku Konferansı ve Çalıştay- Tebliğ ve Raporlar (İcra Dairelerinin Etkinliğinin Arttırılması Eşleştirme Projesi)*, Ankara, 2014, s. 85-90.
- Erdoğan, Mustafa. *İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku*. 3. bs., Ankara: Orion Kitabevi, 2012.
- Erdönmez, Güray. *Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarrufların İptali*. İstanbul: On İki Levha, 2017.
- Ercin, Ferhat. "Aile Yurdu Kurumunda Yapılması Gereken Yasal Değişiklikler". *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, IX/2 (2010), s. 137-144.
- Erel, Şafak N., *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*. 3. bs., Ankara: Yetkin, 2009.
- Eren, Abdurrahman. *Özgürlüklerin Sınırlanmasında Demokratik Toplum Düzeninin Gereklileri*. İstanbul: Beta, 2012. (Eren, A., *Özgürlüklerin Sınırlanması*)
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. 21. bs., Ankara: Yetkin, 2017. (Eren, F., *Genel Hükümler*)
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. 4. bs., Ankara: Yetkin, 2017. (Eren, F., *Özel Hükümler*)
- Eren, Fikret. *Mülkiyet Hukuku*. 4. bs., Ankara: Yetkin, 2016. (Eren, F., *Mülkiyet*)
- Ermumcu, Osman. *Hakimlerin Hukuki Sorumluluğu*. Ankara: Adalet, 2012.
- Ertan, Emre. "Haczedilemezlik Sosyal Güvenlik Kurumu'na Karşı İcra Takibine Engel Midir? Güncel Yargı Kararları Çerçevesinde Bir Değerlendirme". *LHD*, 11/124 (2013), s. 43-55.
- Ertaş, Şeref/Talih Uyar. "İntifa Hakının Haczi ve Paraya Çevrilmesinin (İİK 121) Uygulamada Yarattığı Sorunlar". *THD*, 16/182 (2021), s. 2026-2033.
- Erturan Ögüt, Esin Esra. "Almanya ve Türkiye'deki Spor Kulüplerinin Karşılaştırmalı Analizi -Türkiye'deki Spor Kulüplerinin Yapı ve İşleyişine Yeni Bir Yaklaşım-". YDT, Gazi Üniversitesi, 2010.
- Eruygur, K. Haluk. "İngiliz Hukukunda Malların Haczi". *Prof. Dr. Bilge Öztan'a Armağan*, Ankara: Turhan, 2008, s. 401-433.
- Esplugues-Mota, Carlos. "Enforcement of Non-judicial Instruments in Spain". In *Comparative Studies on Enforcement and Provisional Measures*, ed. Rolf Stürner, Masanori Kawano. Tübingen: Mohr Siebeck, 2011, s. 134-149.
- Etgü, Mehmet Akif. *Kamu Hukukunda Mülkiyet Hakkı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Mülkiyet Hakkına Bakışı*. İstanbul: On İki Levha, 2009.
- Evren, Öcal Kemal. *İş Hukukunda Ücret ve Uygulaması*. 2. bs., Ankara: Seçkin, 2011.

- Fasching, Hans W. "Grundrechtsverletzungen bei der Zwangsvollstreckung". In *Grundrechtsverletzungen bei der Zwangsvollstreckung (wissenschaftliches Symposion)*, Hrsg. Kostas E. Beys. Athen: Eunomia Verlag, 1996, s. 235-251.
- Forkosch, Morris D./Abraham Wilson. *Carmody-Forkosch New York Practice*. 8th ed., New York: Clark Boardman Co, 1963.
- Franko, Nisim İ. *Şeref ve Haysiyete Tecavüzden Doğan Manevi Zararın Tazmini*. Ankara: Doruk Kitap ve Yayınevi, 1973.
- Freeman, Abraham Clark. *Treatise on the Law of Executions in Civil Cases, and of Proceedings in Aid and Restraint Thereof*. 3rd ed., San Francisco: Bancroft-Whitney, 1900.
- Friedenthal, Jack H./Arthur R. Miller/John E. Sexton/Helen Hershkoff. *Civil Procedure: Cases And Materials (American Casebook Series)*. 11th ed., West Academic Publishing, 2013.
- Gayretli, Mehmet. *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Kanunlaştırma Çalışmaları*. İstanbul: Nizamiye Akademi, 2015.
- Gaul, Hans Friedhelm. "Zur Problematik der Grundrechtsverletzungen in der Zwangsvollstreckung". In *Grundrechtsverletzungen bei der Zwangsvollstreckung (wissenschaftliches Symposion)*, Hrsg. Kostas E. Beys. Athen: Eunomia Verlag, 1996, s. 27-51.
- Gemalmaz, H. Burak. *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Mülkiyet Hakkı*. 2. bs., İstanbul: Beta, 2017.
- Genç Arıdemir, Arzu. "Manevi Tazminatın Takas Edilip Edilemeyeceği Sorunu". *İÜHFM*, 67/1-2 (2009), s. 81-96.
- Getz, Daniel. "The History of Canadian Immunity from Seizure Legislation". *International Journal of Cultural Property*, 18/2 (2011), s. 201-224.
- Gimenez-Candela, Marita. "The De-Objectification of Animals in the Spanish Civil Code". *Journal of Animal & Natural Resource Law*, 15 (2019), s. 145-172.
- Gören, Zafer. "Avrupa Birliği Temel Haklar Şartının Ana İlkesi: Dokunulmaz İnsan Onuru". *İTÜSBD*, 6/12 (2007), s. 21-37.
- Gören Ülkü, Nazlı. *İcra Hukukunda Ödeme Emri*. İstanbul: Arıkan, 2008.
- Görgün, L. Şanal/Levent Börü/Mehmet Kodakoğlu. *Medenî Usûl Hukuku*. 11. bs., Ankara: Yetkin, 2022. (Usul)
- Görgün, L. Şanal/Levent Börü/Mehmet Kodakoğlu. *İcra ve İflâs Hukuku*. 4. bs., Ankara: Yetkin, 2023. (İcra)
- Gözler, Kemal. "5018 ve 6085 Sayılı Kanunlarda Bazı İdare Hukuku Terimlerinin Yanlış Kullanımı Üzerine". *AÜHFD*, 60/4 (2011), s. 837-919. (5018 Sayılı Kanun)
- Gözler, Kemal. *İdare Hukuku*. C. 1, 3. bs., Bursa: Ekin, 2019. (İdare C. 1)
- Gözler, Kemal. *İdare Hukuku*. C. 2, 3. bs., Bursa: Ekin, 2019. (İdare C. 2)

- Gözler, Kemal. *İnsan Hakları Hukuku*. 3. bs., Bursa: Ekin, 2020. (İnsan Hakları)
- Gözler, Kemal. *Mahallî İdareler Hukuku*. 1. bs., Bursa: Ekin, 2018. (Mahalli İdareler)
- Gözler, Kemal. *Türk Anayasa Hukuku*. 3. bs., Bursa: Ekin, 2019. (Anayasa Hukuku)
- Gözler, Kemal. *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*. 21. bs., Bursa: Ekin, 2017. (Anayasa)
- Gözler, Kemal. "Yorum İlkeleri", 1-81 [<https://www.anayasa.gen.tr/yorum-ilkeleri.pdf>] (27.02.2024). (Yorum)
- Gruber, Urs Peter. *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung*. 2. Band, 6. Auflage, Hrsg. Thomas Rauscher, Wolfgang Krüger. München: C. H. Beck, 2020. (MüKoZPO/Gruber)
- Gülan, Aydın. "Borcunu Ödemeyen Devlete Karşı Ne Yapılabilir?". *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, 13/1 (1995), s. 22-29. (Devlet)
- Gülan, Aydın. *Kamu Mallarından Yararlanma Usullerinin Tâbi Olduğu Rejim*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım, 1999. (Kamu Malları)
- Gümüş, Ali Tarık. "Sosyal Devlet Anlayışının Gelişimi ve Dönüşümü". *SÜHFD*, 18/2 (2010), s. 117-158.
- Gümüşay, Ramazan. *Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Yolunda İhlal Kararlarının İcrası*. Ankara: Adalet, 2019.
- Günday, Metin. *İdare Hukuku*. 10. bs., Ankara: İmaj Yayınevi, 2015.
- Gündüz, Aslan. "Yabancı Devlet Malları Üzerinde Cebri İcra Mümkün Müdür?". *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 4/1 (1984), 1-21.
- Güneş, Zeynep Naz. *Sözleşmeden Doğan Geri Alım Hakkı*. Ankara: Seçkin, 2023.
- Gürkan, Mehmet Fatih. "Düzenleyici ve Denetleyici Kurum Olarak Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK)". *İNÜHFD*, 4/2 (2013), s. 333-356.
- Gürtürk, Damla. "Borçlunun Haline Münasip Evinin Tasarrufun İptali Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu". *İTÜSBD*, 18/36 (2019), s. 95-117.
- Güzel, Ali/Ali Rıza Okur/Nurşen Caniklioğlu. *Sosyal Güvenlik Hukuku*. 17. bs., İstanbul: Beta, 2018.
- Hanağası, Emel. "Bireysel Emeklilik Sisteminde Haciz Uygulamalarının Değerlendirilmesi". *DEÜHFD, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan*, C. 16 (2014), s. 2631-2698.
- Hasırcı, Hakan. "1982 Anayasası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Devlet Mallarının Haczedilmezliği". *Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan*, C. 1, Ankara: Yetkin, 2014, s. 1037-1074. (Devlet Malları)
- Hasırcı, Hakan. "Belediye Mallarının Haczi". *AÜHFD*, 65/4 (2016), s. 2821-2865. (Belediye Malları)
- Hazard, Geoffrey C./Michele Taruffo. *American Civil Procedure*. New Haven and London: Yale University Press, 1993.

- Haznedar, İbrahim Murat. "Kıymetli Evrakların Genel Özellikleri ve Kambiyo Senetlerinin Haczi". *LHD*, S. 8 (2003), s. 1931-1937.
- Herberger, Marie. *Menschenwürde in der Zwangsvollstreckung*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2022.
- Herzog, Peter E./Weser, Martha. *Civil Procedure in France*. Hauge: Springer, 1965.
- Hirsch, Ernst E. *Fikrî ve Sinaî Haklar*. Ankara: Ar Basımevi, 1948.
- Horne, William W. Jr. "Family Protection in New York: A Proposal for Legislative Reform". *Albany Law Review*, 47/4 (1983), s. 1343-1377.
- Hüseyin, İhsan. *Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukukta Geri Alım Hakkı*. Ankara: Seçkin, 2022.
- Işık, Serpil. "İcra Hukuku'nda Yoksulluğun Önlenmesinde Bir Araç Olarak Haczedilmezlik". İçinde 6. *Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali (Yoksulluk) Tebliğler*, edt. Prof. Dr. Adem Sözüer. İstanbul, 2016, s. 467-503.
- İlhan, Cengiz. *Günümüz Türkçe'siyle Mecelle (Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye)*. 2. bs., Ankara: Yetkin, 2011.
- İlki, Vedat. "Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Alanların Hakları", <https://www.aliteznel.com.tr/vatani-hizmet-tertibinden-seref-ayligi-alanlarin-haklari-4649/> (31.03.2022).
- İmre, Zahit. "Hapis Hakkı Üzerinde Bir Tetkik". *İÜHF*, 18/3-4 (1952), s. 742-781.
- İnceoğlu, Sibel. *Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Türkiye ve Latin Modelleri*. İstanbul: On İki Levha, 2017.
- Isenring, Bernhard. "Das Haustier in der Zwangsvollstreckung Anmerkungen zu Art. 92 Abs. 1 Ziff. 1a SchKG". *Blätter für Schuldbetreibung und Konkurs*, 41 (2004), s. 41-50.
- İyilikli, Ahmet Cahit. "Şerhedilmiş Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesinin Vaat Borçlusunun Cüz'i Halef ve Alacaklıları ile Taşınmaz Üzerindeki Diğer Takyidatlara Etkisi". *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18/2 (2021), 967-1002.
- Kaçak, Nazif. *Açıklama ve İctihatlarla Haczedilemezlik*. Ankara: Seçkin, 2006.
- Kale, Serdar. *Domain Name- Alan Adlarının Haczi*. Ankara: Seçkin, 2013.
- Kapani, Münci. *Kamu Hürriyetleri*. 7. bs., Ankara: Yetkin, 2013.
- Kaplan, Gürsel. "Yeni Yasal Düzenlemelere Göre Kamulaştırmaz El Koyma Sebebiyle Doğan Tazmin Hakkının Tabi Olduğu Usul ve Esaslar". *TBB Dergisi*, S. 99 (2012), s. 125-150.
- Karaaslan, Varol. "6352 Sayılı Kanun ile Haczedilemezlik Kurallarında Yapılan Değişiklikler". *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11/2 (2012), s. 161-183.

- Karabulut, Ayşe Kübra. "Yargı Kararları Işığında "Ticari ve Ekonomik Bütünlük Arz Eden ya da Bir Bütün Hâlinde Satıldığı Takdirde Daha Yüksek Gelir Elde Edileceği Anlaşılan Mal ve Haklar" Kavramı". *TBB Dergisi*, S. 152 (2021), s. 187-218.
- Karahan, Sami/Cahit Suluk/Tahir Saraç/Temel Nal. *Fikri Mülkiyet Hukukunun Esasları*. 3. bs., Ankara: Seçkin, 2013.
- Karakaya, Murat. "Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun Faaliyetleri ve Fonun Çözümleme Faaliyetleri Kapsamında Gayrimenkul Uygulamalarına Yönelik Bir Araştırma". YYLT, Yıldız Teknik Üniversitesi, 2019.
- Karaman, Hayreddin. *Mukayeseli İslâm Hukuku*. C. 2, 3. bs., İstanbul: Nesil Yayınları, 1986.
- Karaman, Hayreddin. *Mukayeseli İslâm Hukuku*. C. 3, 3. bs., İstanbul: Nesil Yayınları, 1986.
- Karan, Ulaş. *Öğretide ve Uygulamada Anayasa Mahkemesi Kararlarının Bağlayıcılığı ve İcrası Norm Denetimi ile Bireysel Başvuru Usulünde Verilen Kararlar Özetinde Bir İnceleme*. İstanbul: On İki Levha, 2018.
- Karayalçın, Yaşar. "Devlet Borçları- 'Devlet Malları Haczedilemez' Kuralı (İİK. m. 82 ve Anayasa Mahkemesi'nin 21.X.1992 Tarihli Kararı)". İçinde *Özel Hukuk ve Anayasa Mahkemesi Kararları Sempozyumu*, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2001, s. 122-149.
- Karslı, Abdurrahim. "Alman Hukukundaki Mahnverfahren Usulünün Türk Hukukunda İlamsız İcra Usulü ile Karşılaştırılması". *Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan*, Ankara: Adalet, 2009, s. 311-330. (*Mahnverfahren*)
- Karslı, Abdurrahim. *İcra Tetkik Mercii Kararlarının Temyizi*. İstanbul: Ofset Matbaası, 1995. (Temyiz)
- Karslı, Abdurrahim. *İcra ve İflas Hukuku*. 3. bs., İstanbul: Alternatif Yayıncılık, 2014. (İcra)
- Kaşıkçı, Osman. *İslâm ve Osmanlı Hukukunda Mecelle*. İstanbul: Osmanlı Araştırma Vakfı, 1997.
- Kaya, Sedat. *Bonoya Dayalı Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yoluyla Takip*. Ankara: Adalet, 2020. (Bono)
- Kaya, Seyithan. *Kamu Görevlisinin Kişisel Kusuru ve Sorumluluğu*. Ankara: Adalet, 2021. (Kişisel Kusur)
- Kaya, Seyithan/Taha Kurt. *Anayasa Yargısı ve Bireysel Başvuru*. 2. bs., Ankara: Adalet, 2023.
- Kayalı Çetinkaya, Tuba. "Kısa Çalışma ve Kısa Çalışma Ödeneği". *ABD*, S. 4 (2014), s. 417-474.
- Kayıhan, Şaban. "Zorunlu Deprem Sigortası". *AÜEHFD*, VIII/1-2 (2004), s. 497-516.

- Kazaz, Gözde. "Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Yargılama Gideri Olarak Vekalet Ücreti". YYLT, Bahçeşehir Üniversitesi, 2019.
- Kennett, Wendy (*Coordinator*). "Enforcement of judgments", (*Contributors: Andreas Konecny/Claudia Soher/Isabel Albrecht/Karen Broeckx/Elina Moustaira/Jean-Claude Wiwinius/Bert Van Schaick/Maria José Capelo*), *European Review of Private Law*, 5/3 (1997), s. 321-427.
- Keşli, Yücel. "3083 Sayılı Kanun Kapsamında Çiftçileri Topraklandırma Çalışmaları". *Ziraat Mühendisliği Dergisi*, S. 354 (2010), s. 28-33.
- Kılıçoğlu, Evren. *İcra Sözleşmeleri*. İstanbul: Arıkan, 2005.
- Kılınç, Ayşe. "Anayasa Mahkemesi'nin 17.06.2015 Tarihli Kararının İcra Hukukuna Hâkim İlkeler Bakımından Değerlendirilmesi". *İNÜHFD*, 7/1 (2016), s. 553-578.
- Kıratlı, Metin. *Anayasa Yargısında Somut Norm Denetimi (İtiraz Yolu)*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1966.
- Kırbaş, Sadık. *Devlet Malları*. Ankara: Birlik Yayıncılık, 1985.
- Kıyak, Alper. "Uluslararası Hukuka Göre Ulusal Nükleer Düzenleme Kurumlarının Yeri ve Türkiye'nin Nükleer Düzenleme Kurumu". YYLT, İstanbul Üniversitesi, 2020.
- Kıyığı, Osman Nazım. *Hukuk ve Ekonomi Terimleri Sözlüğü (Almanca-Türkçe)*. Münih: C. H. Beck, 1999.
- King, Edward/Joseph Hawley. "İngiliz (Common Law)'unun Gelişmesi". çev. İlhan Lütem, *AÜHFD*, 16/1 (1959), s. 178-233.
- Klicka, Thomas. "Der Persönlichkeitsschutz des Schuldners in der Zwangsvollstreckung". In *Grundrechtsverletzungen bei der Zwangsvollstreckung (wissenschaftliches Symposium)*, Hrsg. Kostas E. Beys. Athen: Eunomia Verlag, 1996, s. 361-367.
- Klotz, Robert A. "The New Ontario Principal Residence Exemption from Seizure and Sale". *Advocates' Quarterly*, 45/3 (2016), s. 324-338.
- Koçhisarlıoğlu, Cengiz/Özlem Söğütlü Erişgin. "Hayvanın Hukukî Konumu". *Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi, Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan C. 2, C. 8* (2013), s. 1691-1723.
- Korkmaz, Ramazan. *Medenî Usûl Hukuku Açısından Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru*. 2. bs., İstanbul: On İki Levha, 2017. (Bireysel Başvuru)
- Korkmaz, Ramazan. "İcra ve İflas Kanunu m. 362/a Hükmü ve Süreli Haczedilmezlik". *TBB Dergisi*, S. 151 (2020), s. 175-198. (Haczedilmezlik)
- Korkmaz Dağlı, Tuğba. "Maaş ve Ücret Haczi". YYLT, Ankara Üniversitesi, 2021.
- Köksoy, Mesut. *İcra Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi*. Ankara: Adalet, 2018.
- Köküsarı, İsmail. *Anayasa Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi*. Ankara: Adalet, 2015. (Hukuki Güvenlik)

- Köküsarı, İsmail. *Anayasal Hakların Çatışması*. Ankara: Adalet, 2020. (Hakların Çatışması)
- Köküsarı, İsmail. "Hak Arama Özgürlüğü ve 2010 Anayasa Değişiklikleri". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XV/1 (2011), s. 163-208. (Hak Arama Özgürlüğü)
- Köküsarı, İsmail/Ömer Gedik. *Türk Anayasa Yargısı*. Ankara: Yetkin, 2024.
- Köprülü, Bülent/Selim Kaneti. *Sınırlı Aynî Haklar*. 2. bs., İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1982-1983.
- Koroğlu, Anıl/Mikail Bora Kaplan. "Özel Okullar ile Özel Öğrenci Yurt ve Benzeri Kurumların Taşınır ve Taşınmaz Mallarının Haczi: İİK m. 362/a Hükmünün Değerlendirilmesi". *SÜHFD*, 28/3 (2020), s. 1061-1082.
- Körpe, Vahit Mert. *İdare Hukuku Boyutuyla Türkiye Varlık Fonu*. Ankara: Adalet, 2021.
- Kren Kostkiewicz, Jolanta. *SchKG Kommentar, Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz mit weiteren Erlassen*. 20. Auflage, Zürich: Orell Füssli Verlag, 2020.
- Kruse, John. *Notes on the Theory and Practice of Taking Control of Goods: A Guide to the Reformed Law*, 2019. (Taking Control)
- Kruse, John. *The Law of Seizure of Goods Debtor's Rights and Remedies*. Chichester: Barry Rose Law Publishers Ltd, 2000. (Seizure)
- Kurdak Kurtdarcan, Merve. "Türk Sermaye Piyasası Hukukunda Kira Sertifikaları ile Gayrimenkul Projelerinin İnşaatının Finansmanı". YYLT, İstanbul Üniversitesi, 2018.
- Kurnaz, Zeliha İrem. "Türk İş Hukukunda Kısa Çalışma ve Kısa Çalışma Ödeneği". YYLT, Maltepe Üniversitesi, 2020.
- Kuru, Baki. "Haczi Caiz Olmayan Şeyler". *AÜHFD*, 19/1 (1962), s. 277-326. (Haciz)
- Kuru, Baki. *İcra ve İflâs Hukuku*. C. 1, 3. bs., İstanbul: Evrim Dağıtım, 1988. (İcra C. 1)
- Kuru, Baki. *İcra ve İflâs Hukuku*. C. 2, 3. bs., İstanbul: Evrim Dağıtım, 1988. (İcra C. 2)
- Kuru, Baki. *İcra ve İflâs Hukuku*. C. 3, 3. bs., İstanbul: Evrim Dağıtım, 1988. (İcra C. 3)
- Kuru, Baki. *İcra ve İflâs Hukuku*. C. 4, 3. bs., İstanbul: Evrim Dağıtım, 1988. (İcra C. 4)
- Kuru, Baki. *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*. 2. bs., Ankara: Adalet, 2013. (El Kitabı)
- Kurtulan, Ahmet. *Kooperatifler Kanunu ve Açıklaması*. 5. bs., Ankara: Seçkin, 2007.
- Kuntalp, Erden. *Finansal Kiralama Kanununa Göre Finansal Kiralama (Leasing) Tanımı ve Hükümleri*. Ankara: Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, 1988.
- Lupoi, Michele Angelo. "Civil Enforcement in Italy: A Comparative Perspective". In *Comparative Studies on Enforcement and Provisional Measures*, ed. Rolf Stürner, Masanori Kawano. Tübingen: Mohr Siebeck, 2011, s. 90-101.

- Makaracı Başak, Aslı. "Kiraya Veren Hapis Hakkı". İçinde *İstanbul Şerhi Türk Borçlar Kanunu*, C. 5, 3. bs., ed. Turgut Öz, Faruk Acar, Emre Gökyayla, H. Murat Develioğlu. İstanbul: Vedat, 2019, s. 3202-3212.
- Meier, Isaak. "İsviçre Hukuku Açısından İcra Hukukunun Güncel Sorunları". İçinde *Doçent Dr. Halûk Konuralp'in Anısına Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı-VII, İlâmsız İcra*, çev. Nilüfer Boran Güneysu. İzmir/Çeşme: TBB Yayınları, 2009, s. 79-123.
- Memiş, Tekin/Gökçen Turan. *Sermaye Piyasası Hukuku*. 4. bs., Ankara: Seçkin, 2019.
- Menut, Bernard. "Fransa İcra Sistemi ve Teşkilat Yapısı". İçinde *Uluslararası İcra ve İflâs Hukuku Konferansı ve Çalıştay- Tebliğ ve Raporlar (İcra Dairelerinin Etkinliğinin Artırılması Eşleştirme Projesi)*, Ankara, 2014, s. 59-70.
- Metin, Yüksel. "Temel Hakların Sınırlandırılması ve Ölçülülük: Ölçülülük İlkesi Evrensel Bir Anayasal İlke midir?". *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7/1 (2017), s. 1-74.
- Meydan Larousse: Büyük Lûgat ve Ansiklopedi (C. 14), İstanbul: Sabah, 1992.
- Morantz, Alison D. "There's No Place Like Home: Homestead Exemption and Judicial Constructions of Family in Nineteenth-Century America". *Law and History Review*, 24/2 (2006), s. 245-295.
- Morse, Melissa. "Enforcement methods available in England and Wales". In *The Execution of Court Desicions in Civil Cases*. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 1998, s. 85-95.
- Musielak, Hans-Joachim/Wolfgang Voit/Jasmin Flockenhaus. *Zivilprozessordnung Kommentar*. 20. Auflage, München: Franz Vahlen, 2023.
- Musielak, Hans-Joachim/Wolfgang Voit/Rolf Lackmann. *Zivilprozessordnung Kommentar*. 20. Auflage, München: Franz Vahlen, 2023.
- Muşul, Timuçin. *Haciz ve Hacze İştirak*. Ankara: Adalet, 2019. (Haciz)
- Muşul, Timuçin. *İcra ve İflâs Hukuku Esasları*. 6. bs., Ankara: Adalet, 2017. (İcra)
- Muşul, Timuçin. *İcra ve İflâs Hukukunda; Şikâyet*. 2. bs., Ankara: Adalet, 2018. (Şikâyet)
- Mülâyim, Ziya Gökalp. *Kooperatifçilik*. 6. bs., Ankara: Yetkin, 2010.
- Namlı, Mert. "Anayasa Mahkemesi'nin Aile Konutu Hakkında Haczedilemezlik Şikâyetinin İleri Sürülmesine İlişkin 12.12.2019 Tarihli Kararının Değerlendirilmesi". *LHD*, 18/211 (2020), s. 3085-3120. (Haczedilemezlik)
- Namlı, Mert. *İcra Hukukunda Taşınmaz Malların Haczi ve Paraya Çevrilmesi*. İstanbul: On İki Levha, 2019. (Taşınmaz)
- Namlı, Mert. "Roma Hukukunda Cebri İcra Araçları: Borçlunun Bedenine Yönelen İcra Anlayışından Malvarlığı Üzerinde İcraya Dönüşüm". *Prof. Dr. Türkân Rado'nun Anısına Armağan*, İstanbul: On İki Levha, 2020, s. 769-798. (Roma Hukuku)

- Narmanlıoğlu, Ünal. *İş Hukuku Ferdi İş İlişkileri I*. 5. bs., İstanbul: Beta, 2014.
- Niboyet, Marie-Laure/Sabine Lacassagne. "National Reports: France". In *Enforcement Agency Practice in Europe*, ed. Mads Andenas, Burkhard Hess, Paul Oberhammer. London: The British Institute of International and Comparative Law, 2005, s. 155-167.
- Oberhammer, Paul. "National Reports: Austria". In *Enforcement Agency Practice in Europe*, ed. Mads Andenas, Burkhard Hess, Paul Oberhammer. London: The British Institute of International and Comparative Law, 2005, s. 105-129.
- Oberto, Giacomo. "An Outline of the Italian System of Enforcement Proceedings in Civil Matters" [https://www.giacomooberto.com/enforcement/reportoberto.htm (12.07.2021)].
- O'connell, Anna. "Immunity from Seizure: An Overview". *Art Antiquity and Law*, 11/1 (2006), s. 1-22.
- Odluyurt, Ahmet Töresin. *Yargı Kararları Işığında Hukuki El Atma*. Ankara: Yetkin, 2022.
- Oğurlu, Yücel. *Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük İlkesi*. Ankara: Seçkin, 2002.
- Oğuz, Arzu. *Karşılaştırmalı Hukuk*. Ankara: Yetkin, 2003. (Oğuz, A., Karşılaştırmalı Hukuk)
- Oğuz, Sefer. *İnternet Alan Adı (Domain Name) Haklarının Korunması*. 3. bs., Ankara: Seçkin, 2018. (Oğuz, S., Domain Name)
- Oğuzman, M. Kemal/Nami Barlas. *Medenî Hukuk*. 22. bs., İstanbul: Vedat, 2016.
- Oğuzman, M. Kemal/Özer Seliçi/Saibe Oktay-Özdemir. *Eşya Hukuku*. 20. bs., İstanbul: Filiz, 2017.
- Onar, Sıddık Sami. *İdare Hukukunun Umumî Esasları*. C. 1, 3. bs., İstanbul: Hak Kitabevi, 1966.
- Öden, Merih. *Türk Anayasa Hukukunda Eşitlik İlkesi*. Ankara: Yetkin, 2003. (Eşitlik İlkesi)
- Öden, Merih. *Türk Anayasa Yargısında Norm Denetimi*. Ankara: Yetkin, 2023. (Norm Denetimi)
- Okur, Mustafa. *Adli Teminat*. Ankara: Yetkin, 2011.
- Örnek, Özge. *Yargıtay Kararları Işığında Kooperatif Ortaklarının Hakları, Yükümlülükleri ve Sorumlulukları*. Ankara: Yetkin, 2020.
- Özbay, İbrahim. "6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre İstinaftan Sonraki Temyiz Sistemimizde Temyiz Edilebilen ve Edilemeyen Kararlar". *İÜHFİM*, 69/1-2 (2011), s. 411-438. (Temyiz)
- Özbay, İbrahim. *6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Neler Getirdi?*. 2. bs., Ankara: Seçkin, 2013. (HMK)

- Özbyay, İbrahim. *Hakem Kararlarının Temyizi*. Ankara: Yetkin, 2004. (Hakem)
- Özbyay, İbrahim. "İcra ve İflâs Hukukumuzda Hacedilmezlikten Feragat (İİK m. 83/a)". *AÜEHFD*, IX/1-2 (2005), s. 543-567. (Feragat)
- Özbyay, İbrahim/Fatih Aydemir. "Adli Yargı". İçinde *Yargı Örgütü Hukuku*, edt. İbrahim Özbyay. Ankara: Yetkin, 2022, s. 61-226.
- Özbyay, İbrahim/Murat Erdem. "Anayasa Mahkemesi'nin Tasarrufun İptali Davasında 'İvazsız Tasarrufların Butlanını' Düzenleyen İİK m. 278, f. 3, (1) No'lu Bendinde Yer alan Hükümün İptaline İlişkin 16.12.2021 ve 26.1.2022 Tarihli İki Kararının 'Ölçülülük İlkesi Çerçevesinde' İncelenmesi". İçinde *Anayasa-Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku İlişkisi*, MİHBİR XVIII. Toplantısı, Antalya: Adalet Bakanlığı Mevzuat Genel Müdürlüğü, 2023, s. 243-275.
- Özbyay, İbrahim/Nagehan Okumuş. "Kanun Yollarına İlişkin Son Değişiklikler ve Yargı Kararları Işığında Medeni Usul Hukukunda Katılmalı Kanun Yolu". *Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan*, Ankara: Adalet, 2009, s. 349-379.
- Özbyay, İbrahim/Nagehan Okumuş/Bedriye Tuğçe Yalın. *Tebligat İhlalleri*. Ankara: Adalet, 2023.
- Özbyay, İbrahim/Seyithan Kaya. "6216 Sayılı Anayasa Mahkemesi'nin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 50. Maddesinin İkinci Fıkrasında Düzenlenen Yargılamanın İadesi Sebebi Üzerine Düşünceler". *TNBHD*, Yıl 6, S. 1 (2019), s. 41-96.
- Özbyay, İbrahim/Taner Emre Yardımcı. *Tebligat Hukuku*. 3. bs., Ankara: Adalet, 2021.
- Özbek, Mustafa Serdar. *Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda İlâmlı İcranın Etkinliği*. C. 1, 4. bs., Ankara: Yetkin, 2018.
- Özbek, Mustafa S./İlhami Öztürk. "İcra-İflâs ve Kamu İcra Hukuku Açısından Merkezî Kayıt Kuruluşunun Mallarının Hacedilebilirliği". *BATİDER*, 28/4 (2012), s. 85-142.
- Özbudun, Ergun. *Türk Anayasa Hukuku*. 22. bs., Ankara: Yetkin, 2022.
- Özcan, Doğanhan. "Kooperatifçilik, Tarım Kredi Kooperatiflerinin Gelişim Süreci ve Malatya Bölge Birliği Örneği". YYLT, Atatürk Üniversitesi, 2011.
- Özçelik, Volkan. *İcra Müdürünün Takdir Yetkisi*. Ankara: Adalet, 2014.
- Özdamar, Demet. "Maden Hakkının Verilmesi ve Bu Hakkın Devri". *Prof. Dr. Turhan Tüfan Yüce'ye Armağan*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, 2001, s. 119-148.
- Özdamar, Mehmet/Kürşat Göktürk/Mehmet Çelebi Can/Esra Kaşak. *Kıymetli Evrak Hukuku*. 2. bs., Ankara: Adalet, 2021.
- Özdemir, Dursun. "Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarına İlişkin Mülkiyet Hakkı Üzerindeki Sınırlamalar ve Yargısal Denetimi". YDT, Kocaeli Üniversitesi, 2016.

- Özekes, Muhammet. *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*. Ankara: Adalet, 2009. (İlkeler)
- Özekes, Muhammet. “Kanun Yolları”. İçinde *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, C. III, 15. bs., edt. Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan, Hülya Taş Korkmaz. İstanbul: On İki Levha, 2017, s. 2150-2346. (Pekcanitez Usûl)
- Özekes, Muhammet/Pınar Çiftçi. “Anayasa Mahkemesinin Aile Konutunun Haczedilmezliği (Eşin Meskeniyet İddiası) Hakkındaki Kararı Çerçevesinde Tespit, Değerlendirme ve Eleştiriler”. [<https://blog.lexpera.com.tr/anayasa-mahkemesinin-aile-konutunun-haczedilmezligi-hakkındaki-karari-degerlendirme/>] (17.09.2023)].
- Özen, Burak. *Türk Medeni Hukukunda Eşya Üzerinde İntifa Hakkı*. İstanbul: Vedat, 2008.
- Özsunay, Ergun. *Medenî Hukukumuzda Tüzel Kişiler*. 4. bs., İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1978.
- Özkan, Yavuz. *1879 Tarihli Usûl-i Muhâkeme-i Hukukiyye Kanûn-u Muvakkati'nin Modern Usul Hukukuna Etkileri*. İstanbul: Filiz, 2021.
- Öztan, Bilge. *Aile Hukuku*. 6. bs., Ankara: Turhan, 2015.
- Öztek, Selçuk. *Türk Medeni Yargılama Hukukunda İstinaf ve Temyiz (6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu m.341-m.373 Şerhi)*. Ankara: Yetkin, 2021.
- Öztürk, K. Burak. “Elektronik Haberleşme Hizmetlerinde Yetkilendirmenin Hukuki Niteliği”. *ABD*, 67/1 (2009), s. 26-42. (Öztürk, B., Haberleşme)
- Öztürk, Seçkin. “Türkiye’de Kültür Varlıklarının Korunması: İnsan Hakları Açısından Bir Değerlendirme”. *YYLT*, Gazi Üniversitesi, 2019.
- Padovini, Fabio. “Grundrechte und Zwangsvollsterckung”. In *Grundrechtsverletzungen bei der Zwangsvollstreckung (wissenschaftliches Symposium)*, Hrsg. Kostas E. Beys. Athen: Eunomia Verlag, 1996, s. 473-487.
- Pekcanitez, Hakan/Oğuz Atalay/Muhammet Özekes. *Medenî Usûl Hukuku Ders Kitabı*. 11. bs., İstanbul: On İki Levha, 2023.
- Pekcanitez, Hakan/Oğuz Atalay/Meral Sungurtekin Özkan/Muhammet Özekes. *İcra ve İflâs Hukuku*. 11. bs., Ankara: Yetkin, 2013. (İcra Hukuku)
- Pekcanitez, Hakan/Oğuz Atalay/Meral Sungurtekin Özkan/Muhammet Özekes. *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*. 10. bs., İstanbul: On İki Levha, 2023. (Ders Kitabı)
- Pekcanitez, Hakan/Güray Erdönmez. “Bankacılık Kanunu’nun İcra ve İflas Hukuku Açısından Değerlendirilmesi”. *Bankacılar Dergisi*, S. 55 (2005), s. 25-44.
- Pekcanitez, Hakan/Cemil Simil. *İcra- İflâs Hukukunda Şikâyet*. 2. bs., İstanbul: Vedat, 2017.
- Peksöz, Vildan. “Spor Kulüplerinin Özel Müzelerinde Yer Alan Kültür Varlığı Niteliğindeki Mallarının Haczi”. *SÜHFD*, 28/3 (2020), s. 941-964.

- Perillo, Joseph M. "Summary Adjudication: Italy". *International Lawyer*, 4/5 (1970), s. 894-899.
- Peters, Egbert. "Grundrechtsverletzungen in der Zwangsvollstreckung". In *Grundrechtsverletzungen bei der Zwangsvollstreckung (wissenschaftliches Symposium)*, Hrsg. Kostas E. Beys. Athen: Eunomia Verlag, 1996, s. 53-62.
- Postacioğlu, İlhan E. *İcra Hukuku Esasları*. 4. bs., İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1982.
- Postacioğlu, İlhan E./Sümer Altay. *İcra Hukuku Esasları*. 5. bs., İstanbul: Vedat, 2010.
- Prütting, Hanns/Markus Gehrlein/Martin Ahrens. *Zivilprozessordnung Kommentar*. 10. Auflage, Köln: Luchterhand, 2018.
- Prütting, Hanns/Markus Gehrlein/Astrid Flury. *Zivilprozessordnung Kommentar*. 10. Auflage, Köln: Luchterhand, 2018.
- Prütting, Hanns/Markus Gehrlein/Christian Tombrink. *Zivilprozessordnung Kommentar*. 10. Auflage, Köln: Luchterhand, 2018.
- Rado, Türkân. "Roma Hukukunda Cebri İcra Usullerinin İnkışafı". *İÜHFMD*, 10/1-2 (1944), s. 229-240. (İcra)
- Rado, Türkân. *Roma Hukuku Dersleri Borçlar Hukuku*. İstanbul: Filiz, 2013. (Borçlar)
- Rauscher, Thomas. "Grundrechtsverletzungen bei der Zwangsvollstreckung". In *Grundrechtsverletzungen bei der Zwangsvollstreckung (wissenschaftliches Symposium)*, Hrsg. Kostas E. Beys. Athen: Eunomia Verlag, 1996, s. 213-231.
- Rehber, Erkan. *Kooperatifçilik*. Bursa: Ekin, 2011.
- Reisoğlu, Seza. *Bankacılık Kanunu Şerhi*. C. II, Ankara: Yaklaşım Yayınları, 2007.
- Rosenberg, Leo/Hans Friedhelm Gaul/Eberhard Schilken/Ekkehard Becker-Eberhard/Panajotta Lakkis. *Zwangsvollstreckungsrecht*. 12. Auflage, München: C. H. Beck, 2010.
- Sağlam, Fazıl. *Temel Hakların Sınırlanması ve Özü*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1982.
- Saraç, Gülriz Hande. "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın Zorunlu Karşılık Politikasının Bankaların Kredi Hacimlerine Etkisi". *YYLT*, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, 2012.
- Sarısözen, M. Serhat. "İcra ve İflas Hukukunda Canlı Haczi". *ERÜHFD*, X/2 (2015), s. 53-97. (Canlı Haczi)
- Sarısözen, Murat Serhat. "Müvekkille Kararlaştırılan Vekâlet Ücreti ve Dava Gideri Olarak Karşı Tarafa Hükmedilen Vekâlet Ücretinin Emrediciliği Sorunu". *FÜHFD*, 1/1 (2013), s. 91-111. (Vekâlet Ücreti)
- Schmelzeisen, Gustaf Klemens. "Verfügungen über unpfändbare Sachen". *Archiv für die civilistische Praxis*, 143 (1937), s. 80-85.

- Serozan, Rona. *Medeni Hukuk Genel Bölüm Kişiler Hukuku*. 6. bs., İstanbul: Vedat, 2015.
- Sezer, Yasin/Recep Emre Kalkan/Mustafa Emre Şahin. *Kamu İhale Hukuku Dersleri*. 2. bs., Ankara: Adalet, 2020.
- Sirmen, A. Lâle. *Eşya Hukuku*. 4. bs., Ankara: Yetkin, 2016.
- Smid, Stefan. *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung*. 2. Band, 6. Auflage, Hrsg. Thomas Rauscher, Wolfgang Krüger. München: C. H. Beck, 2020. (MüKoZPO/Smid)
- Sözer, Ali Nazım. *Türk Sosyal Hukuku*. İstanbul: Beta, 2018. (Sözer, A., Sosyal)
- Sözer, Bülent. "Leasing (Finansal Kiralama) Sözleşmelerinde Mülkiyet Unsuru". *BATİDER*, 15/1 (1989), s. 55-111. (Sözer, B., Finansal Kiralama)
- Suluk, Cahit/Rauf Karasu/Temel Nal. *Fikri Mülkiyet Hukuku*. 1. bs., Ankara: Seçkin, 2017.
- Sungurtekin Özkan, Meral. "İcra Hukukunda Oranlılık İlkesi". *Prof. Dr. Turhan Tûfan Yüce'ye Armağan*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, 2001, s. 177-203.
- Sümer, N. Binnur. "İşçi Ücretinin Bu Ücrete Yönelik Haciz ve İşverenin İflası ile İşverene Yönelik Haciz Hâlinde Korunması". *SÜHFD*, Prof. Dr. M. Şakir Berki'ye Armağan, 5/1-2 (1996), s. 225-235.
- Süslü, Güven. "Hukuki Açından Türkiye Varlık Fonu". *BAÜHFD*, 13/165-166 (2018), s. 221-262.
- Süzek, Sarper. *İş Hukuku*. 18. bs., İstanbul: Beta, 2019.
- Şaşı, Murat. *Mülkiyet Hakkı İhlallerinde İdarenin Hukuki Sorumluluğu*. Ankara: Yetkin, 2019.
- Şener, Abdulkadir. "İslâm Hukukunda Hacir (II)". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 22/1 (1978), s. 331-347.
- Şeker, Hilmi. "Sürdürülebilir Yaşam, Sağlıklı Yaşlanma ve Hacedilmezlik". *LHD*, S. 70 (2008), s. 3379-3392.
- Şimşek, Oğuz. "Anayasa Hukukunda İnsan Onuru Kavramı ve Korunması". YDT, Dokuz Eylül Üniversitesi, 1999. (Şimşek, O., İnsan Onuru)
- Şimşek, Suat. "Mülkiyet Hakkının Kapsamı, Sınırlandırma Nedenleri ve Şartları Açısından 1982 Anayasası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi: Karşılaştırmalı Bir Analiz -I". *TBB Dergisi*, S. 91 (2010), s. 181-228. (Şimşek, S., Mülkiyet Hakkı)
- Tahiroğlu, Bülent. *Roma Borçlar Hukuku*. İstanbul: Der Yayınları, 2005.
- Talası, İsmail Anıl. "Türkiye'de Bankacılık Sistemi Zorunlu Karşılık Yönetimi". Uzmanlık Yeterlilik Tezi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Piyasalar Genel Müdürlüğü, 2012.
- Taneri, Gökhan. *Uygulamadan Örnek Hükümler BAM ve Yargıtay Kararlarıyla Hacedilmezlik Şikayeti*. Ankara: Seçkin, 2020.

- Tanrıver, Süha. *Medenî Usûl Hukuku, C. II*. Ankara: Yetkin, 2021.
- Tanju, Fahrettin. *Hukukumuzda Noterlik*. met/er matbaası, 1983.
- Taş Korkmaz, Hülya. "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Uyarınca Haczi Mümkün Olan Malvarlığı Unsurları". *MİHDER*, S. 2 (2005), s. 327-352.
- Taşpınar, Sema. "Borçlunun Bazı Mallarının Haczedilememesi ve Nedenleri (Haczedilmezlik ve Nedenleri)". YYLT, Ankara Üniversitesi, 1994. (Haczedilmezlik)
- Taşpınar, Sema. "İsviçre Federal İcra ve İflas Kanunu'nda Yapılan Değişikliklere Genel Bir Bakış". *75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağan'ı*, Ankara: TBB Yayınları, 2004, s. 599-670. (İsviçre)
- Taşpınar Ayyaz, Sema. "İcra ve İflâs Hukukunda Hükümsüz İşlemler ve Hükümsüzlük". *Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan*, C. 2, Ankara: Yetkin, 2015, s. 1539-1552.
- Tatoğlu, Burcu. "Türkiye'de İşsizlik Sigortası". YYLT, Erzincan Üniversitesi, 2015.
- Tekinalp, Ünal. *Ünal Tekinalp'in Banka Hukukunun Esasları*. 2. bs., İstanbul: Vedat, 2009. (Banka Hukuku)
- Tekinalp, Ünal. *Fikrî Mülkiyet Hukuku*. 5. bs., İstanbul: Vedat, 2012. (Fikri Mülkiyet)
- Tekinay, Selâhattin Sulhi. *Türk Aile Hukuku*. 7. bs., İstanbul: Filiz, 1990.
- Telfer, Thomas G. W. "Preliminary Paper on the Law of Personal Exemptions from Seizure: A Report for the Uniform Law Conference of Canada" (A Report Prepared for the Uniform Law Conference of Canada Annual Conference, Regina 2004). *Western University Law Publications*, s. 1-28.
- Tercan, Erdal. *İflâsın Sözleşmelere Etkisi*. Ankara: Adil Yayınevi, 1996. (İflâs)
- Tercan, Erdal. *Medenî Usul Hukukunda (Kesin Sürelerin Kaçırılması Halinde) Eski Hale Getirme -Hali sabıka irca-*. Ankara: Yetkin, 2006. (Eski Hale Getirme)
- Thomas, Heinz/Hans Putzo/Christian Seiler. *Zivilprozessordnung Kommentar*. 40. Auflage, C. H. Beck, 2019.
- Timur, İnci. "İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku'nda Ücret, Gelir ve Aylıkların Haczi". YYLT, İstanbul Üniversitesi, 2018.
- Topal, Mustafa. *İhalenin Feshi*. Ankara: Yetkin, 2023.
- Topuz, Gökçen. "Aile Konutunun Haczi ve Kiralanan Aile Konutunun İlâmsız İcra Yoluyla Tahliyesi". *ERÜHFD*, 3/1 (2008), s. 271-291. (Topuz, G., Aile Konutu)
- Topuz, Gökçen. "5510 Sayılı Kanunda Öngörülen Emekli Aylığının Haczedilmezliği Kuralı ve Bu Kuralın Anayasaya Uygunluğu Üzerine Düşünceler". *AÜHFD*, 65/4 (2016), s. 3017-3052. (Topuz, G., Haczedilmezlik)
- Topuz, Murat. *Finansal Kiralama Sözleşmesi*. Ankara: Adalet, 2013. (Topuz, M., Finansal Kiralama)
- Tschümperlin, Dominic E. "Arrest unpfändbarer Vermögenswerte: Wie anfechten?". *Anwaltsrevue: Das Praxismagazin des schweizerischen Anwaltsverbandes*, 2019, s. 420-424.

- Tugay, Mustafa. *Türk ve Alman Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Devlet Destekli Bireysel Emeklilik Programları*. Ankara: Seçkin, 2018.
- Tutal, Erhan. "Kamulaştırmaz El Atma Davalarında Yargılama Sürecindeki Son Gelişmeler". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 7 (2016), s. 1107-1132. (Kamulaştırma)
- Tutal, Erhan. "Spor Kulüplerinin İsim Hakkı ve Haciz Yasağı". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 2 (2013), s. 271-299. (Spor Kulüpleri)
- Türkay, Alican. *İcra Hukukunda Ölçülülük İlkesi*. Ankara: Adalet, 2023.
- Uçar, Ayhan. "4721 Sayılı Medeni Kanun ile İhdas Edilen Yeni Bir Müessese: Aile Konutu Müessesesi". *AÜEHFD*, X/1-2 (2006), s. 395-442.
- Ulukapı, Ömer. "Haczedilmezlik ve Haczedilmezliğin "4046 Sayılı Özelleştirme Kanunu" Kapsamındaki Uygulaması". *BATİDER*, 18/1-2 (1995), s. 137-150. (Haczedilmezlik)
- Ulukapı, Ömer. "Yargıtay Kararları Işığında Noterlerin Hukuki Sorumluluğu". *SÜHFD*, 21/1 (2013), s. 209-241. (Hukuki Sorumluluk)
- Ulusoy, Erol "Bir gece ansızın 'e-haciz' gelirse", <https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/prof-dr-erol-ulusoy/bir-gece-ansizin-e-haciz-gelirse-6060322> (16.02.2022).
- Ulusoy, Ahmet/Tekin Akdemir. *Mahalli İdareler*. 9. bs., Ankara: Seçkin, 2014.
- Umar, Bilge. *İcra ve İflâs Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi*. İzmir: Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Yayınları, 1973. (Gelişme)
- Umar, Bilge. *Türk İcra- İflâs Hukukunda İptal Dâvası*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1963. (İptal Davası)
- Umur, Ziya. *Roma Hukuku*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1982.
- Uyar, Talih. *İcra Hukukunda Haciz*. 2. bs., Ankara: Feryal Matbaacılık, 1990. (Haciz)
- Uyar, Talih. "Haczi Caiz Olmıyan Mallar ve Haklar". *Dr. A. Recâî Seçkin'e Armağan*, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1974, s. 551-586. (Haczedilmezlik)
- Uyar, Talih. "İcra ve İflas Dairelerinin İşlem ve Eylemlerinden Dolayı Devletin Hukuki Sorumluluğu (İİK. m. 5)". *ABD*, 2 (2015), s. 255-269. (Sorumluluk)
- Uyar, Talih. "İcra ve İflas Hukukumuzun Tarihçesi". *Adalet Dergisi*, Yıl 63, S. 1 (1972), s. 72-78. (Tarihçe)
- Uyar, Talih. "İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu". *ABD*, S. 1 (2011), s. 211-231. (İptal Davası)
- Uyar, Talih. "Taşınmaz Rehni Kapsamındaki Eklentinin Haczi". *THD*, 10/108 (2015), s. 93-98. (Eklenti)
- Uyar, Talih/Alper Uyar/Cüneyt Uyar. *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*. C. 1, 3. bs., Ankara: Bilge Yayınevi, 2014. (İİK Şerh C. 1)

- Uyar, Talih/Alper Uyar/Cüneyt Uyar. *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*. C. 2, 3. bs., Ankara: Bilge Yayınevi, 2014. (İİK Şerh C. 2)
- Uyar, Talih/Alper Uyar/Cüneyt Uyar. *İcra Hukukunda İstihkak Davaları*. Ankara: Bilge Yayınevi, 2018. (İstihkak)
- Uz, Abdullah. "6245 Sayılı Harcırah Kanunu ve Uygulaması Üzerine Bazı Hukuki Değerlendirmeler". *SÜHFD*, 15/1 (2007), s. 59-116.
- Uzar, Gökçe Nazar. "İcra ve İflâs Kanunu'nun Tarihsel Gelişimi". YYLT, Ankara Üniversitesi, 2001.
- Uzun, Hakan. "Türkiye'de Bilim, Sanat ve Yaratıcılığın Teşvik ve Ödüllendirilmesi: İnönü Armağanları Kanunu". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 18/36 (2018), s. 239-264.
- Ünal, Nurdoğan/Mesut Erol. *Gelir Getirici İşlemlerde İhale Usulü Devlet İhale Kanunu*. 2. bs., Ankara: Seçkin, 2016.
- Ünlü Usta, Meltem. "Medeni Usul Hukuku'nda Eski Hale Getirme". YYLT, İstanbul Üniversitesi, 2018.
- Üstündağ, Saim. *İcra ve İflâs Kanunu'nun dünü ve bugünü*. İstanbul: Evrim Kitabevi, 1990. (İİK)
- Üstündağ, Saim. *İcra Hukukunun Esasları*. 8. bs., İstanbul: 2004. (İcra)
- Vorwerk, Volkert/Christian Wolf/Anja Uhl. *BeckOK ZPO*. 51. Auflage, München: C. H. Beck, 2023. (BeckOK ZPO/Uhl)
- Walker, Wolf-Dietrich. "Alman hukukunda Cebri İcrada Temel Hakların İhlâli ve Korunması". İçinde *Doçent Dr. Halûk Konuralp'in Anısına Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukçuları Toplantısı-VII, İlâmsız İcra*, çev. Evrim Erişir. İzmir/Çeşme: TBB Yayınları, 2009, s. 156-179.
- Walter, Gerhard. "Grundrechtsverletzungen bei der Zwangsvollstreckung in der Schweiz". In *Grundrechtsverletzungen bei der Zwangsvollstreckung (wissenschaftliches Symposion)*, Hrsg. Kostas E. Beys. Athen: Eunomia Verlag, 1996, s. 527-553.
- Winkler, Thomas. *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*. 4. Auflage, basierend auf der 1911 erschienenen 3. Auflage von Carl Jaeger. Hrsg. Jolanta Kren Kostkiewicz, Dominik Vock. Zürich: Schulthess Juristische Medien AG, 2017.
- Yelbaşı, Cengiz. *Fransızca-İngilizce-Almanca Karşılıklarıyla Ansiklopedik Hukuk Sözlüğü*. Ankara: Sim Matbaacılık, 2014.
- Yağcı, Cengiz; "Haciz, Hacz", <https://sorularlaislamiyet.com/kaynak/haciz-hacz> (10.09.2021). (Yağcı, C., Haciz)
- Yağcı, Pınar. "Mülkiyet Hakkı Kapsamında Kamu Mallarının Haczedilmezliği Üzerine Bir Değerlendirme". *İNÜHFD*, 11/2 (2020), s. 600-616. (Yağcı, P., Mülkiyet Hakkı)

- Yardımcı, Taner Emre. "5510 Sayılı Kanun Kapsamında Emekli Maaşında Haciz Uygulaması". *TNBHD*, S. 2 (2018), s. 37-64. (Emekli Maaşı)
- Yardımcı, Taner Emre. *Tasarrufun İptali Davası*. Ankara: Seçkin, 2024. (İptal Davası)
- Yardımcı, Taner Emre/Fevziye Kanat Yardımcı. "Haczedilmezlikten Örtülü Olarak Feragat Edilmesi". *TAAD*, Yıl 15, S. 57 (2024), s. 339-352.
- Yavaş, Murat. *Borçlunun Üçüncü Şahıslardaki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi (İİK m. 89)*. İstanbul: Arıkan, 2005. (Haciz)
- Yavaş, Murat. "Maaş ve Ücret Haczi". *TBB Dergisi*, S. 84 (2009), s. 93-120. (Maaş)
- Yavaş, Murat. *Medeni Usul Hukukunda Temyiz*. Ankara: Seçkin, 2015. (Temyiz)
- Yavuz, Cevdet/Faruk Acar/Burak Özen. *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. C. 1, 11. bs., İstanbul: Beta, 2022. (C. 1)
- Yavuz, Cevdet/Faruk Acar/Burak Özen. *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. C. 2, 11. bs., İstanbul: Beta, 2022. (C. 2)
- Yazıcı, Burçin. *İcra ve İflâs Hukukunda Nafaka Alacağı*. Ankara: Adalet, 2022.
- Yıldırım, M. Kamil. "İcra Hukukunun Anayasa ile İlişkisi ve Ölçülülük İlkesi". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 4/1-3 (1989), s. 98-115.
- Yıldırım, Mehmet Kâmil/Nevhis Deren-Yıldırım. *İcra ve İflas Hukuku*. 6. bs., İstanbul: Beta, 2015.
- Yıldız, Burçak. "Snaî Mülkiyet Kanunu Açısından Geleneksel Ürün Adları". *İNÜHFD*, 9/1 (2018), s. 27-60.
- Yılmaz, Ejder. "Devlet Malı Hak ve Rüçhanlığına Sahip Malların Haczedilememesi". *Prof. Dr. Yaşar Karayalçın'a 65 inci Yaş Armağanı*, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1988, s. 601-611. (Devlet Malı)
- Yılmaz, Ejder. "Cumhuriyetimizin Yetmişbeş Yılında Hukuk Usulü ve Muhakemeleleri Kanunu'nda ve İcra ve İflas Kanunu'nda Ortaya Çıkan Gelişmeler". *TBB Dergisi*, S. 3 (1998), s. 871-886. (Cumhuriyet)
- Yılmaz, Ejder. "Dünden Bugüne İcra ve İflâs Kanunumuz". *SÜHFD*, 11/3-4 (2003), s. 9-45. (İİK)
- Yılmaz, Ejder. *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*. Ankara: Yetkin, 2016. (Şerh)
- Yılmaz, Ejder. *Hukuk Sözlüğü*. Ankara: Yetkin, 2006. (Sözlük)
- Yılmaz, Ejder. *Olağanüstü Temyiz*. Ankara: Yetkin, 2003. (Temyiz)
- Yılmaz, Ejder. "Ordu Yardımlaşma Kurumunun Hukuksal Niteliği". *Amme İdaresi Dergisi*, 22/1 (1989), s. 67-76. (OYAK)
- Yiğit, Ahmet. *Avukatın Hapis Hakkı*. İstanbul: On İki Levha, 2022.
- Young, George. *Corps de droit ottoman*. Oxford: Clarendon Pres, 1906.
- Zuhaylî, Vehbe. *İslâm Fıkhı Ansiklopedisi*. C. 6, çev. Beşir Eryarsoy, İstanbul: Risale Yayınevi, 1994.

İNTERNET KAYNAKLARI

- Beck-Online
- beluka.de
- dassozluk.com
- Heinonline
- <https://blog.lexpera.com.tr>
- <https://hudoc.echr.coe.int>
- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- Jurix
- jstor.org
- Kazancı İçtihat Bilgi Bankası
- law.justia.com
- Legalbank Elektronik Hukuk Bankası
- Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi
- mevzuat.gov.tr
- Swisslex
- www.tbmm.gov.tr
- www.turkhukuksitesi.com
- TDK, sozluk.gov.tr
- TDV, islamansiklopedisi.org.tr
- Turcademy
- Türk Hukuk Sitesi
- https://www.bundesgerichtshof.de/DE/Bibliothek/GesMat/WP19/G/Gerichtsvollz_Schutz.html?nn=10772256 (18.02.2024).
- <https://www.gedik.com/bilgi-egitimler/yatirimci-sozlugu/itfa> (17.06.2022)
- <https://higm.adalet.gov.tr/Home/SSSorularDetay/16> (01.01.2024)
- <http://www.ilhanhelvevacidersleri.com/turk-borclar-kanunu/turk-borclar-kanunu-madde-610> (04.12.2021)
- <https://www.justice.gouv.qc.ca/en/your-disputes/small-claims/small-claims-judgment/forced-execution-of-a-judgment/> (08.07.2021).
- <http://www.kemalpasaaktuel.com/haber-roportaj-av-ayse-unganer-ciftci-mallarI-koruma-kanunu-hakkInda-merak-edilenler-5267.html> (28.10.2022).

- <https://www.kuveytturk.com.tr/bireysel/yatirim/sermaye-piyasasi-urunleri/kira-sertifikasi> (21.06.2022)
- <https://www.law.berkeley.edu/wp-content/uploads/2017/11/CommonLawCivilLawTraditions.pdf> (28.12.2021).
- <https://shergroup.com/post/writ-of-control-managing-exempt-goods-and-tools-of-the-trade/> (26.11.2021).
- <https://www.toki.gov.tr/gayrimenkul-sertifikasi> (21.06.2022)
- <https://vergiraporu.com.tr/ReadArticle.aspx?Id=63bc1575-1ddc-4810-a2ac-21dfbc1072b2> (05.09.2022).
- <https://xn--rrup-renten-vergleich-8hc.de/pfaendung-insolvenz> (11.06.2023)

Dr. Erçağ METİNER

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
KARARLARI IŞIĞINDA

**KORUMA TEDBİRLERİ
NEDENİYLE TAZMİNAT**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında
Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat**
Erçağ Metiner

Hukuk Yayınları Dizisi – 3929

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 47 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKLAR

- ABELL Michael, **Extradition To And From The United States**, Martines Nijhoff Publishers, Leiden, 2010.
- AÇIKGÜL Hacı Ali, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine Ek Protokoller İle Getirilen Yenilikler", **TAAD**, Ekim 2021, S. 48.
- AEBI Marcelo F., COCCO Edoardo ve MOLNAR Lorena, **Prisons and Prisoners in Europe 2022: Key Findings of the SPACE I survey (Council of Europe, 2023)**, https://wp.unil.ch/space/files/2023/06/230626_Key-Findings-SPACE-I_Prisoners-and-Prisoners-in-Europe-2022.pdf, (Erişim Tarihi: 18.04.2024).
- AİHM, **50 Soruda AİHM**, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/50Questions_TUR#:~:text=Yarg%C4%B1%C3%A7lar%2C%20her%20Taraf%20Devletin%20sunaca%C4%9F%C4%B1,Tekrar%20se%C3%A7ilmeleri%20m%C3%BCmk%C3%BCn%20de%C4%9Fildir, (Erişim Tarihi: 30.09.2023).
- AİHM, **Committee of Ministers, Supervision of the Execution of Judgments and Decisions of the European Court of Human Rights**, 16th Annual Report 2022, Respect of payment deadlines, p. 116, <https://rm.coe.int/annual-report-2022/1680aad12f>, (Erişim Tarihi: 12.11.2023).
- AİHM, **Adil Tazmin Talepleri (Uygulama Talimatı)**, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/PD_satisfaction_claims_TUR, (Erişim Tarihi: 30.10.2023).
- AİHM, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 50 Soruda AİHM**, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/50Questions_TUR#:~:text=Yarg%C4%B1%C3%A7lar%2C%20her%20Taraf%20Devletin%20sunaca%C4%9F%C4%B1,Tekrar%20se%C3%A7ilmeleri%20m%C3%BCmk%C3%BCn%20de%C4%9Fildir, (Erişim Tarihi: 30.09.2023).
- AİHM, **Büyük Daire Panelinin, Sözleşme'nin 43. maddesi Altındaki Gönderme Talepleri Hakkında Karar Verirken Takip Ettiği Uygulama**, Yazı İşleri Müdürlüğü Tarafından Hazırlanan Not, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/note_gc_tur, (Erişim Tarihi: 25.03.2024).
- AİHM, **İhtiyati Tedbir Talepleri: Uygulama Talimatı**, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/PD_interim_measures_TUR, (Erişim Tarihi: 30.10.2023).
- AİHM, **Mahkeme İç Tüzüğü**, 23.06.2023, Strazburg, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/rules_court_tur, (Erişim Tarihi: 08.08.2023).
- AİHM, **Pilot Judgement Procedure: Information note issued by the Registrar**, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/pilot_judgment_procedure_eng, (Erişim Tarihi: 10.11.2023).

- AIHM, **Unilateral declarations: policy and practice**, 2023, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Unilateral_declarations_ENG, (Erişim Tarihi: 10.11.2023).
- AKAD Mehmet ve VURAL Bihterin Dinçkol, **Genel Kamu Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 5. Baskı, Der Yayınları, İstanbul, 2009.
- AKIN F. İlhan, **Kamu Hukuku**, 3. Baskı, Beta Basım Yayın, İstanbul, 1990.
- AKINCI Şahin, **Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler**, 13. Baskı, Sayram Yayınları, Konya, 2022.
- AKINTÜRK Turgut ve ATEŞ Derya, **Borçlar Hukuku Genel Hükümleri Özel Borç İlişkileri**, Beta Yayınları, Ankara, 2022.
- AKSOYOĞLU Necati, **Görev ve Yetki, Hâkimin Davaya Bakmaktan Yasak Olması ve Reddi, Hâkimin Hukuki Sorumluluğu, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı'nın Getirdiği Yenilikler ve Bu Yeniliklerin Değerlendirilmesi**, İstanbul Barosu Yayınları No: 129, 2008.
- AKYILMAZ Bahtiyar, "İdari Yargıda Tazminat Şekilleri ve Hesaplanması, Prof. Süleyman Aslan'a Armağan", **SÜHFD**, C. 6, S. 1-2, 1998.
- ALACAKAPTAN Uğur, "Haksız Tutma ve Yakalama Hallerinde Devletin Tazminat Verme Mükellefiyeti", **AÜHFD**, C. 18, S. 1, 1961, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/637656>, (Erişim Tarihi: 07.04.2023).
- ALANGOYA Yavuz, Kâmil M. Yıldırım ve Nevhis Deren Yıldırım, **Medenî Usul Hukuku Esasları**, 5. Baskı, Alkım Yayınevi, İstanbul, 2005.
- ALBAYRAK Mustafa, "Son Yargıtay Kararları Işığında Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Verilmesi Kabul Edilen Haller", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 11, S. 118, 2016.
- ALBAYRAK Mustafa, ÖZER Fatma, FİKRET İlhan ve ERDOĞAN Mustafa, **Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- ALDEMİR Hüsni, "Tutuklama", **Terazi Hukuk Dergisi**, S. 100, Ankara, 2014.
- ALPAR Erol, "İdare Hukukunda Kazanılmış Hak Kavramı ve Uygulaması", **AYİMD**, S. 15, 2001.
- ALPTEKİN Türker, "Yetkisizlik, Görevsizlik ve Mercî Tayini Hallerinde Tutuklama Tedbirine İlişkin Bir Değerlendirme", **KHM**, C. 2, S. 2, 2022.
- ALTIPARMAK Kerem, KANAT Levent ve SALMAN Feray, **İnsan Hakları Ortak Platformu AIHM Kararlarının Uygulanmasını İzleme Raporları, Zorla Kaybetme: Meryem Çelik ve Diğerleri Kararının Uygulanması**, 3598/03, https://insanhaklariizleme.org/vt/yayin_view.php?editid1=1271, (Erişim Tarihi: 12.11.2023).
- ANTALYA Gökhan Osman, "Manevi Zararın Belirlenmesi ve Manevi Tazminatın Hesaplanması: Türk Hukukuna Manevi Zararın İki Aşamalı Olarak Belirlenmesine İlişkin Bir Model Önerisi", **MÜHFD Cevdet Yavuz'a Armağan Özel Hukuk Sempozyumu**, Özel Sayı, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/333488>, (Erişim Tarihi: 08.03.2024).

- ARIDEMİR GENÇ Arzu, **Sözleşmeye Aykırılıktan Doğan Manevi Tazminat**, On iki Levha Yayınları, İstanbul, 2008.
- ARSLAN Ramazan, YILMAZ Ejder, AYVAZ TAŞPINAR Sema ve HANAĞASI Emel, **Medeni Usul Hukuku**, 9. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- ATAAY Aytekin, **Borçlar Hukukunun Genel Teorisi**, Birinci Yarım, 2. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1981.
- ATALI Murat ve ERMENEK İbrahim, **Medeni Usul Hukuku**, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- ATAY Ender Ethem, **İdare Hukuku**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2006.
- ATİK ÇOBAN Ayşegül, “İdare Hukukunda Kazanılmış Hak İlkesi”, **SÜHFD**, C. 21, S. 1, 2013.
- ATİLLA Mesude, “Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Hukuku’nda Af Kurumu”, **ABD**, Y. 68, S. 2010/1.
- ATLAN Hülya, “Beden Bütünlüğünün İhlali Halinde Manevi Tazminat Miktarının Belirlenmesi”, **AÜHFD**, C. 65, S. 4, 2016.
- AVCI Gökmen, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Ceza Muhakemesi Kanunu’ndaki Tutuklama Kurumunun İncelenmesi”, **Terazi Hukuk Dergisi**, Y. 5, S. 41, 2010.
- AVCI Mustafa, “Ceza Yargılaması Hukuku Tarihimizde Koruma Tedbirlerinden Tutuklama”, **Kamu Hukuku Arşivi 1**, 1998,
- AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ, “Practical Guide on Admissibility Criteria” https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/admissibility_guide_eng, (Erişim Tarihi: 30.10.2023).
- AVRUPA KONSEYİ BAKANLAR KOMİTESİ, **Resolution ResDH(2003)190**, 02.12.2003, <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016805de595>, (Erişim Tarihi: 30.11.2023).
- AYBAY Rona, “AİHM’in İş Yükünün Azaltılması İçin Bir Öneri: “Zorunlu Uzlaştırma””, **TBBD**, S. 67, 2006, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2006-67-274>, (Erişim Tarihi: 03.11.2023).
- AYBAY Rona, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Konusunda Bazı Genel Gözlemler ve 14. Protokol”, **TBBD**, S. 88, 2010, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2010-88-597>, (Erişim Tarihi: 25.03.2024).
- AYCI Emrullah, **Ceza Yargılamasında Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- AYÇİÇEK Halil İbrahim, “Kıbrıs’taki Mülkiyet Davaları (Loizidou ve Xenides-Arestis Davası)”, **Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi**, Y. 5, S. 9, Aralık 2018, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/607364>, (Erişim Tarihi: 30.11.2023).

- AYDOS Oğuz Sadık, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- AYGÜL Abdulkadir, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İcrası**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- AYM, AİHM Yapısı, <https://www.anayasa.gov.tr/tr/yayinlar/insan-haklari-bilgi-bankasi/avrupa-insan-haklari-mahkemesi/aihm-yapisi/>, (Erişim Tarihi: 01.10.2023).
- BAGHERİ Saeed, "Uluslararası Hukukta Suçların İadesi ve Suçluları Kovuşturma Yükümlülüğü", **AÜHFD**, C. 62, S. 1, 2013, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/623298>, (Erişim Tarihi: 01.03.2023).
- BAHADIR Zeynep, "Medenî Yargıda Hükümün Tamamlanmasının Hükümün Kesinleşmesi ve Cebrî İcrası Bakımından Etkisi", **İstanbul Hukuk Mecmuası**, C. 80, S. 2, 2022, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2552070>, (Erişim Tarihi: 01.04.2024).
- BAKIM Sevi, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi", **MUHFD Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan**, 2013, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/813309>, (Erişim Tarihi: 10.11.2023).
- BARKHUYSEN Tom and EMMERIK Van Michiel, **Legitimacy of European Court of Human Rights Judgments: Procedural Aspects**, 2009, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1896144, (Erişim Tarihi: 01.10.2023).
- BAYRAKTAR Köksal, "Ceza Hukukunda Suç Olmaktan Çıkarma Akımı", **İÜHFM**, C. 50, S. 1-4, 1984.
- BAYTAR Serdal, "Koruma Tedbirinden Doğan Zararın Karşılınması", **TBB**, S. 61, 2005, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2005-61-190>, (Erişim Tarihi: 27.12.2022).
- BAYYURT Yıldırım, **Gerekçeli, Karşılaştırmalı, Tablolu, Eski ve Yeni Kanun Metinleri İle Birlikte 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu**, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- BELGESAY Mustafa Reşit, "Haksız Tevkiflerde Hâkimin ve Devletin Mesuliyeti", **Siyasi İlimlerde Fikir Dünyası**, S. 1-2, 1956.
- BELGİN GÜNEŞ Derya, **Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Mahkemesi Bakımından Etkileri**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2018.
- Biçer Yılmaz, "Haksızca Tutuklananlara Devlet Ödencesi", **Yargıtay Dergisi**, C. 4, S. 1-2.
- BİLGİN Pertev, **İdare Hukuku Dersleri, İdare Hukukuna Giriş**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1996.
- BİLGİN Kerem Fehmi, **Uluslararası Hukukta Restitutio in Integrum İlkesi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2014, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=i5MOEuKyiuINm611y-PPWg&no=fhXHMD3QtCV-3PpDlIiH9Q>, (Erişim Tarihi: 30.10.2023).

- BOND Martyn, **The Council of Europe: Structure, History and Issues in European Politics**, 1st Edition, London/Routledge, 2013.
- CAN Sibel, "Türk Hukukunda Af Kurumu", **AÜFD**, Y. 2016, C. 65, S.4.
- CANOĞLU Veysel Candan, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları**, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017.
- CENGİZ Serkan, "AİHS'nin 41. Maddesi Uyarınca Yapılacak Tazminat Taleplerine Dair Yönerge", **TBBD**, S. 79, 2008, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2008-79-474>, (Erişim Tarihi: 12.05.2023).
- CENGİZ Serkan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İcrası Ve Sürecin Denetlenmesi, Toplum ve Hukuk Dergisi, 2003, https://serkancengiz.av.tr/fileadmin/articles/Avrupa_C2802D.pdf, (Erişim Tarihi: 12.11.2023).
- CENGİZ Serkan, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İcrası**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- CENGİZ Serkan, DEMİRAĞ Fahrettin, ERGÜL Teoman, MCBRIDE Jeremy ve TEZCAN Durmuş, **AİHM Kararları Işığında Ceza Yargılaması Kurum ve Kavramları**, Avrupa Konseyi ve Türkiye Barolar Birliği Ortak Yayını, Ankara, 2008, <http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/aihmccezayargilamasi.pdf>, (Erişim Tarihi: 31.03.2022).
- CENTEL Nur ve ZAFER Hamide, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 21. Bası, Beta Yayınları, İstanbul, 2022.
- CENTEL Nur, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Tutuklama ve Yakalama**, Beta Yayınevi, İstanbul, 1992..
- CENTEL Nur, ZAFER Hamide ve ÇAKMUT Özlem, **Türk Ceza Hukukuna Giriş**, Beta Yayınları, Ankara, 2014.
- CİHANGİR Abdil, "Pilot Karar Uygulamasına Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Genel Bakış", https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/3003202316024536_inhakdergi10_inhakdergi10.pdf, (Erişim Tarihi: 30.10.2023).
- COŞKUN Selçuk Yuzarsif, "Ceza Muhakemesinde Susma Hakkı ve Bağlantılı Haklar", **TBBD**, S. 157, 2021.
- COUNCIL OF EUROPE, **Explanatory Report to Protocol No. 14 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, amending the control system of the Convention**, § 69, <https://rm.coe.int/16800d380f>, (Erişim Tarihi: 25.03.2024).
- COUNCIL OF EUROPE, **Explanatory Report to Protocol No. 11 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, restructuring the control machinery established thereby**, <https://rm.coe.int/16800cb5e9>, (Erişim Tarihi: 25.03.2024).

- COUNCIL OF EUROPE, <https://www.coe.int/tr/web/about-us/our-member-states> (Erişim Tarihi: 30.09.2023)
- ÇAĞLAYAN Ramazan, **İdare Hukuku Dersleri**, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017.
- ÇAVUŞOĞLU Naz, **İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarının Uygulanması: 1995-Haziran 2003 Tazminat Tutarları**, Su Yayınları, İstanbul, 2003.
- ÇİVİ Halil, "Dünden Bugüne Kıbrıs", **Kıbrıs ve Geleceği**, Ed. İrfan Kalaycı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2004.
- ÇOLAK Haluk ve TAŞKIN Mustafa, **Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2007.
- DALAMANLI Lütfü ve KAZANCI Faruk ve KAZANCI Muharrem, **İlmi ve Kazai İctihatlarla Açıklamalı Borçlar Kanunu**, C. 1, İstanbul, 1990.
- DEĞERLİ Yavuz Selim, "Tek Taraflı Deklarasyon: Politika ve Uygulama", **Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi**, 2016/ 2, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/227133>, (Erişim Tarihi: 10.13.2024).
- DEMİR Kübra, "Manevi Tazminatın Belirlenmesine Genel Bir Bakış", **SHD**, C.8, S. 1-2, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2277808>, (Erişim Tarihi: 01.08.2023).
- DEMİRBAŞ Timur, **İnfaz Hukuku**, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- DEMİRTAŞ Soner, "Türk Hukukunda Suç Olmaktan Çıkarma ve Ceza Vermekten Kaçınma Eğilimi", **DEÜHFD Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan**, C. 21, Özel Sayı, 2019.
- DİKİCİ M. Fatih, **Anayasa Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011.
- DOĞAN Murat, ŞAHAN Gökhan ve ATAMULU İsmail, **Borçlar Hukuku Genel Hükmümler**, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- DOĞAN Recep, "AİHM Kararları Işığında Tutuklama Tedbirinin Hukuka Uygunluğu Denetimi", **TBBD**, S. 155, 2021, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2021-155-1983>, (Erişim Tarihi: 25.03.2021).
- DOĞAN Recep, "Türkiye Barolar Birliği İnsan Hakları Merkezi Tutuklama Raporu", 2. Baskı, **TBBY: 183**, Ankara, 2011.
- DOĞRU Osman, "İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarının İç Hukuklara Etkisi", **Anayasa Yargısı Dergisi**, Y. 2000, S. 17, s. 197, <https://ayam.anayasa.gov.tr/media/4671/dogru.pdf>, (Erişim Tarihi: 30.10.2023).
- DÖNER Ayhan, "Cezai ve İdari Yaptırımların Farklılığı Bağlamında TBMM'nin Af Yetkisi", **EÜHFD**, C. 12, S. 3-4, 2008.
- DURSUN Hasan, Af Kavramına Genel Bir Bakış, **TBBD**, S. 85, 2009.
- DÜLGER Murat Volkan ve TAŞKIN Cankat Şaban, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.

- DÜLGER Murat Volkan, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İle Düzenlenen Yargısal Koruma Mekanizması ve 14 Nolu Ek Protokolle Öngörülen Değişiklikler, https://www.academia.edu/5452703/A%C4%B0Hmnin_%C4%B0%C5%9Fleyi%C5%9Fi_ve_14_Nolu_Protokol, (Erişim Tarihi: 25.09.2023).
- DÜZGÜN Nuri ve ELMACI Şerafettin, **Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları**, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- ECCHR, İzleme Raporu, **Zorla Kaybetme Davalarıyla İlgili Kararların İcrası**, (Aksoy Grubu ve Batı ve diğerleri, Erdoğan ve diğerleri ve Kasa gruplarında yer alan), 15.01.2016, § 150, https://insanhaklariizleme.org/vt/mfhandler.php?file=Izleme-Raporu_Zorla-kaybetme-kararlarinin-icrasi.pdf&table=yayin&field=dosya&pageType=view&key1=1686, (Erişim Tarihi: 10.11.2023).
- ECHR, **Annual Report of ECHR 2021**, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Annual_report_2021_ENG (Erişim Tarihi: 10.11.2023).
- ECHR, **Annual Report of ECHR 2022**, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/annual_report_2022_eng-2, (Erişim Tarihi: 10.11.2023).
- EKER Behiye Kazancı, “İHAS ve İHAM Kararları Çerçevesinde Yakalama ve Tutuklama Koruma Tedbirleri ile Kişi Güvenliği ve Hürriyetinin Sınırlandırılması”, **TBBD**, S. 98, 2012.
- EREM Faruk, “Kanundışı Yakalanan veya Tutuklananlara Tazminat”, **Adalet Dergisi**, C. 55, S. 7-8, Temmuz-Ağustos 1964, <https://adaletdergisi.adalet.gov.tr/arsiv/adaletdergisi/1964/sayi7-8-temmuz-agustos1964-sene-55-196sayfacilt5.pdf>, (Erişim Tarihi: 08.03.2022).
- EREM Faruk, **Ceza Usulü Hukuku**, 5. Baskı, AÜHFY, Ankara, 1978.
- EREM Faruk, **Diyaletik Açısından Ceza Yargılaması Hukuku**, 6. Baskı, Işın Yayıncılık, Ankara, 1986.
- EREM Faruk, **Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler**, C. 2, 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 1985.
- EREN Fikret, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 28. Baskı, Legem Yayınevi, Ankara 2023.
- ERGÜL Engin, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Uygulaması**, Yargı Yayınevi, Ankara, 2004.
- ERKİNER Hakan Hakkı, **Devletin Haksız Fiilinden Kaynaklanan Uluslararası Sorumluluğu**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- ERLÜLE Fulya, **Bedensel Bütünlüğün İhlalinde Manevi Tazminat**, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2015.
- ERTAŞ Şeref, “Manevi Tazminatın Hukuki Niteliği ve Miktarının Tespiti”, **Prof. Dr. İlhan Postacıoğlu’na Armağan**, İstanbul, 1990.

- ERTEN Cengiz, "Haksız Tutuklamalarda Tazminat Talebi", **ABD**, Y. 48, S. 1, 1990, <http://eski.ankarabarusu.org.tr/siteler/2012yayin/dergi/ankara-barosu-dergisi/ankara-barosu-dergisi1990.html>, (Erişim Tarihi: 08.03.2023).
- EUROPEAN MOVEMENT INTERNATIONAL (EMI), "Who we are", <https://europeanmovement.eu/our-mission-history/#our-history> (Erişim Tarihi: 30.08.2023).
- EVİRGEN Selen, **Ceza Muhakemesinde Kesin Hüküm**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Kırıkale, 2023.
- FEYZİOĞLU Metin, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi madde 6/3-a Uyarınca İsnadın Bildirilmesi ve Türk Hukuku", **TBBD**, S. 55, 2004.
- FEYZİOĞLU Metin, "Tutuklamadan Doğan Zararların giderilmesi", **ABD**, Y. 50, S. 1, 1993, <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/1993-1/4.pdf>, (Erişim Tarihi: 05.09.2022).
- GEMALMAZ Semih Mehmet, **Ulusalüstü İnsan Hakları Usul Hukukunda Geçici Önlem, 1. Kitap (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Sisteminde Geçici Önlem)**, Legal Yayınları, İstanbul 2007.
- GÖKCAN Hasan Tahsin, **Haksız Fiil Hukuku ve Maddi-Manevi Tazminat Davaları**, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, 2009.
- GÖKCEN Ahmet, BALCI Murat, ALŞAHİN M. Emin ve ÇAKIR Kerim, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 7. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- GÖKÇEN Ahmet ve ÇAKIR Kerim, "Ceza Muhakemesinde Delil, Delillerin Muhafazası, Toplanması, Değerlendirilmesi ve Delil Yasakları", **DEÜHF Dergisi Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan**, C. 21, Özel Sayı, 2019, <https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2019/09/AHMET-GOKCEN-KERIM-CAKIR.pdf>, (Erişim Tarihi: 31.07.2022).
- GÖLCÜKLÜ Feyyaz, "Yargılama Makamları Önünde Makul Süre", **İnsan Hakları Merkezi Dergisi**, C. 1, S. 2-3, 1991.
- GÖLCÜKLÜ Feyyaz, **Ceza Davasında Şahıs Hürriyeti (Muvakkat Yakalama - Tevkif) - (Türk Hukukunda)**, AÜHFY, Ankara, 1956.
- GÖZLER Kemal, "Anayasa Değişikliğinin Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması Bakımında Getirdikleri ve Götürdükleri (Anayasanın 13'üncü Maddenin Yeni Şekli Hakkında Bir İnceleme)", **ABD**, S. 2001-4, <https://www.anayasa.gen.tr/madde13.pdf>, (Erişim Tarihi: 25.03.2021).
- GÖZLER Kemal, **İdare Hukuku Dersleri**, 3. Baskı, Ekin Kitapevi, Bursa, 2005.
- GÖZLER Kemal, **İnsan Hakları Hukuku**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2023.
- GÖZTEPE Ece, **İnsan Haklarının Korunmasında Geçici Tedbir**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- GÖZÜBÜYÜK A. Şeref ve GÖLCÜKLÜ Feyyaz, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması**, 8. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2009.

- GÜL İbrahim, “Zararın Birliği İlkesi ve Sonuçları”, **TBBĐ**, S. 140, 2019.
- GÜLER Ülkü, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa Göre Suçluların Geri Verilmesi”, **Adalet Dergisi**, S. 28, 2007.
- GÜLŞEN Recep, “Yargıtay Kararları Işığında Hukuka Aykırı Aramada Elde Edilen Delillerin Ceza Muhakemesinde Değerlendirilmesi”, **CHKD**, C. 3, S. 2, 2015, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/331515>, (Erişim Tarihi: 27.12.2022).
- GÜNAY Erhan, **Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat ve Hakimlerin Hukuki Sorumluluğu**, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- GÜNAY Erhan, **Usul Hukukunda Islah**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- GÜNDAY Metin, **İdare Hukuku**, 5. Baskı, İmaj Yayıncılık, Ankara, 2001.
- GÜNDEL Ahmet, **Açıklamalı-İçtihatlı Atatürk’e, Cumhurbaşkanı’na, Cumhuriyet’e, Hükümet’e Hakaret Suçları ile Yasadışı Yakalanan ve Tutuklanana Tazminat Verilmesi Davaları**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 1997.
- GÜNEŞ Mehmet ve GÜNDÜZ Mustafa, “Kamu Görevlisine Rücu Edilmesinde Hukuki Sorunlar Ve İdari Yargı Kararları Işığında Güncel Bir Değerlendirme”, **Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Y. 4, S. 7, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1358769>, (Erişim Tarihi: 10.04.2023).
- GÜRSELER Güneş İ., “Müdafî Tayini-III”, **TBBĐ**, S. 72, 2007, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2007-72-355>, (Erişim Tarihi: 23.05.2022).
- HAKERİ Hakan, “Türk ve Alman Hukukunda Koruma Tedbirlerinden Dolayı Tazminat”, **Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer’e Armağanı**, C. 2, Ankara, 2008.
- HAKERİ Hakan, **Genel Hükümler ve Ceza Muhakemesi Kanunu Hükümlerine Göre Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat**, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- HARRIS John David, O’BOYLE Michael, BATES E. P. ve BUCKLEY M. Carla, **Law of the European Convention on Human Rights**, 3. Baskı, Oxford Üniversitesi Yay., 2014, https://books.google.com.tr/books?id=NvH8AAQBAJ&lpq=PP1&ots=XpeT_zjX9w&dq=David%20John%20Harris%2C%20Michael%20Boyle&lr&hl=tr&pg=PA338#v=onepage&q&f=false, (Erişim Tarihi:31.03.2022).
- HEYNS Christof, **Hukuk Dışı, Keyfi ve Yargısız İnfazlar Özel Raportörü Christof Heyns’in Raporu**, İHOP Yayınları, Çeviriler, 18.03.2013, http://ihop.org.tr/wpcontent/uploads/2007/03/ChristofHeyns_TurkiyeZiyaRetiRaporu_Tr.pdf, (Erişim Tarihi: 12.11.2023).
- INTERNATIONAL COMMISSION OF JURISTS, **International Principles on the Independence and Accountability of Judges, Lawyers and Prosecutors**, Cenevre, 2007.
- İNCİ Özen Z., Bir Koruma Tedbiri Olarak Ceza Muhakemesi Hukukunda Tutuklama, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.

- İNSAN HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İcrası**, <https://inhak.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/aihm-kararlarinin-icrasi10122019111749>, (Erişim Tarihi: 03.11.2023).
- JANIS Mark, RICHARD S. Kay and ANTHONY W. Bradley, **European Human Rights**, 3. Edition, Oxford University Press, New York, 2008.
- JENNINGS Robert, 'The LaGrand Case' (2002) 1 **The Law and Practice of International Courts and Tribunals** 13, <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/lpict1&div=8&id=&page=>, (Erişim Tarihi: 03.11.2023).
- KAHRAMAN Mehmet, "Koruma Tedbiri olarak Adli Arama", **Yargıtay Dergisi**, C. 33, S. 3, 2007, <http://www.yargitaydergisi.gov.tr/journalContent/99>, (Erişim Tarihi: 25.12.2022)
- KALAĞAN Gökhan, "İnsan Hakları ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmeye Göre Adil Yargılamada Sanığın Hakları", **Terazi Hukuk Dergisi**, Y. 2, S. 8, 2007.
- KANGAL T. Zeynel, **Kabahatler Hukuku**, 1. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2011.
- KAPLAN İbrahim, **Türk Sorumluluk Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- KARA Seyfettin, "Hukukumuzda Anayasa Değişikliği Teklifinin İvedilikle Görüşülmesi Yasağı ve Karşılaştırmalı Hukuk Bağlamında İncelenmesi", **TAAD**, Y. 8, S. 31.
- KARAASLAN Mehmet, "İdare'nin Yargısal Mercilerde Temsili ve Temsilcilerin Sorumluluğu", **ABD**, Y. 2016, S. 3.
- KARADELİ Vedat, "Kanun Dışı Yakalanan veya Tutuklanana Tazminat Verilmesi", **Birinci Türk Hukuk Kongresi'ne Sunulan Tebliğler**, TBB, Sevinç Matbaası, Ankara, 1972.
- KARADEMİR Dilek, "Son Kanun Değişikleri Işığında Hakim Hukuki Sorumluluğu", **TBBD**, S. 119, 2015.
- KARADENİZ Özcan, **Roma Hukuku**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1977.
- KARAHASAN Mustafa Reşit, **Tazminat Hukuku**, Beta Yayınları, Ankara, 1996.
- KARAKEHYA Hakan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 4. Baskı, Nisan Kitabevi, Eskişehir, 2022.
- KARAMAN Ebru, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Kararlarının Yerine Getirilmemesinden Doğan Sorumluluk", **İÜHFİM**, S. 72/1, 2014, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/97882>, (Erişim Tarihi: 30.10.2023).
- KARTAL Adem, "Hapis Cezasının Ertelenmesi ile Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılmasının Sonuçları Bakımından Karşılaştırılması", **Terazi Hukuk Dergisi**, Y. 2016, C. 11, S. 114.
- KAYA Mine, "Telekomünikasyon Alanında Kişilik Haklarının Korunması", **ABD**, Y. 68. S. 2010/4, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/397786>, (Erişim Tarihi: 30.12.2022).

- KEMALOĞLU Selahaddin, **Haksız Tevkifte Devletçe Verilecek Tazminat**, İttihad Matbaası, 1969.
- KEYMAN Selahattin, **Türk Hukukunda Af (Genel Af- Özel Af)**, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara, 1965.
- KILIÇOĞLU Ahmet, "Hâkimlerin Hukuki Sorumluluğu", **AÜHFD**, C. 30, S. 1-4.
- KILINÇ Bahadır, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İnfazı**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2006.
- KING Michael Robert, "Judicial Immunity and Judicial Misconduct: A Proposal For Limited Liability", **Arizona Law Review**, V. 20, 1978.
- KIRCA Çiğdem, "Manevi Tazminatın Fonksiyonu ve Niteliği", **Yargıtay Dergisi**, S. 3, 1999.
- KIYAK Fahrettin, "Suçsuz Olarak Çekilen Mevkufiyetin Tazmini Meselesi", **İlmi ve Kazai İctihatlar Dergisi**, S. 8, 1961.
- KOCA Mahmut, "Özel Af İle İnfaz Rejimine İlişkin Düzenlemelerin Özellikleri (7242 Sayılı Kanun'la Değiştirilen İnfaz Kanunu'nun Geçici 6. Maddesinin Hukuki Niteliği ve Anayasa Mahkemesinin Kararının Değerlendirilmesi)", **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 38, S. 1, 2021.
- KOÇ Aysun, **İşkencenin Önlenmesinde Yerine Getirilmeyen Yükümlülükler**, Türkiye İnsan Hakları Vakfı Yayınları, İzmir, 2010, <https://tihv.org.tr/ozelraporlarvedegerlendirmeler/iskencenin-onlenmesinde-yerine-getirilmeyen-yukumlulukler/>, (Erişim Tarihi: 12.11.2023).
- KORKMAZ Muzaffer, **Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları ve Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru**, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019.
- KORKUT Levent, "Türkiye'de Tutukluluk Sürelerinin İnsan Hakları Boyutu: Hukuki Çerçeve ve Uygulama Üzerine Bir Değerlendirme", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, S. 1, 2014, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1102128>, (Erişim Tarihi: 20.12.2022).
- KÖKSAL Ayhan, "Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunda Tutuklama ve 1961 Anayasası", **İÜHFM**, C. 30, S. 1-2, 1964.
- KÖKSAL Duygu Tuğçe, "Devletin Egemenlik Yetkisi Gölgesinde Uluslararası Yargı Kararlarının İcra Edilmesine İlişkin Meseleler: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Örneği", **Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.7, S. 1, 2022.
- KÖROĞLU Hasan, **Haksız Tutuklama Tazminatı**, Adil Yayınevi, Ankara, 1996.
- KUNTER Nurullah, **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, 6. Baskı, İÜHFY, İstanbul, 1978.
- KUNTER Nurullah, YENİSEY Feridun ve NUHOĞLU Ayşe, **Ceza Muhakemesi Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, Beta Yayınları, İstanbul, 2008.

- KURBAN Dilek, ERÖZDEN Ozan ve GÜLALP Haldun, **Supranational rights litigation, implementation and the domestic impact of Strasbourg Court jurisprudence: A case study of Turkey**, Bilgi Temelli Toplumda Vatandaşlar ve Yönetişim (Sözleşme No: FP6-028398) tarafından finanse edilen JURISTRAS projesi için hazırlanan rapor, Avrupa Komisyonu, Araştırma Genel Müdürlüğü, 2008, https://www.researchgate.net/publication/289129588_Supranational_rights_litigation_implementation_and_the_domestic_impact_of_Strasbourg_Court_jurisprudence_A_Case_Study_of_Turkey, (Erişim Tarihi: 03.11.2023).
- KURTULAN Gökçe, “Haksız Fiilde Hukuka Aykırılık Unsuru”, **MUHFHAD**, C. 23, S. 1.
- KURU Baki ve AYDIN Burak, **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı**, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- KÜÇÜK Alper Tunga, “Medeni Usul Hukukunda Davacının Talep Sonucunu Genişletmesi veya Değiştirmesi”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Y. 9, S. 18, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2137755>, (Erişim Tarihi: 13.08.2023).
- LONDRAS De Fiona and DZEHTSIAROU Kanstantsin, **Mission Impossible? Addressing Non-Execution Through Infringement Proceedings in the European Court of Human Rights**, Cambridge University Press, <https://www.cambridge.org/core/journals/international-and-comparative-law-quarterly/article/mission-impossible-addressing-nonexecution-through-infringement-proceedings-in-the-european-court-of-humanrights/202B94630C62452955-CDC20DE32C5C39>, (Erişim Tarihi: 30.10.2023).
- LOVELAND M. Justin, “European Court of Human Rights Single-Judge Decision (Still) Deny Justice and Risk Weakening UN Treaty Body System”, 10.11.2020, <https://strasbourgoobservers.com/2020/11/10/european-court-of-human-rights-single-judge-decisions-still-deny-justice-and-risk-weakening-un-treaty-body-system/>, (Erişim Tarihi: 25.09.2023).
- MADEN Mehmet, “Koşullu Salıvermenin Mahiyeti ve Hukuki Niteliği”, **MUHFHAD**, C. 22, S. 2, 2020.
- MİLLİYET GAZETESİ, <https://www.milliyet.com.tr/gundem/turkiye-loizidu-davasinda-tazminati-odedi-5136518>, (Erişim Tarihi: 01.04.2024).
- MUTÇALI Serdar, **Arapça-Türkçe Sözlük**, 3. Baskı, Dağarcık Yayınları, İstanbul, 2012.
- NUSSBERGER Angelika, **The European Court of Human Rights**, Oxford University Press, 2020.
- OĞUZ Habip, **Sorumluluk Hukukunda Kusur**, TAAD, Y. 7, S. 28.
- OĞUZMAN Kemal, SELİÇİ Özer ve ÖZDEMİR Saibe Oktay, **Kişiler Hukuku**, 14. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2014.
- OHCHR, **Basic Principles and Guidelines on the Right to a Remedy and Reparation for Victims of Gross Violations of International Human Rights Law and Serious Violations of International Humanitarian Law**, General

- Assembly resolution 60/147, 15.12.2005, § 22/b, <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/basic-principles-and-guidelines-right-remedy-and-reparation>, (Erişim Tarihi: 12.11.2023).
- ONAR Sami Sıddık, **İcra Hukukunda Temel Bilgiler**, Kurtulmuş Matbaası, İstanbul, 1968.
- ONAR Sami Sıddık, **İdare Hukukunun Umumi Esasları**, C. 3, 3. Baskı, İsmail Akgün Matbaası, 1966, İstanbul.
- Orhan Eroğlu, **İslah**, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- ÖZ Muammer, **AİHM Kararlarının Uygulanması ve Türkiye Örneği**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- ÖZALP Nabi, "Uygulamada Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat (CMK m.141-144)", **TBB**, Y.32, S. 145, 2019.
- ÖZBEK Veli Özer, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2006.
- ÖZBEK Veli Özer, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- ÖZBEY Özcan, **İnsan Hakları Evrensel İlkelerinin Avrupa Mahkemesinde Uygulanması**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2004.
- ÖZDEK Yasemin, **Avrupa İnsan Hakları Hukuku ve Türkiye**, TODAİE, Ankara 2004.
- ÖZEN Muharrem ve KÖKSAL Atacan, "Önödeme ve Bazı Çözüm Önerileri", **AÜHF**, C. 70, S. 2, 2021.
- ÖZEN Muharrem, "Türk Ceza Muhakemesinde İstinaf", **AÜHF**, C. 65, S. 4, 2016.
- ÖZEN Mustafa, **Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İnfaz Hukuku**, 2. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara, 2023.
- ÖZEN Mustafa, **Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri**, 7.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- ÖZEN Mustafa, **Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- ÖZEN Mustafa, **Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesi Hukuku**, 6. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- ÖZKAN Ayşe, "Kıbrıs'taki Mülkiyet Uyuşmazlığında, AİHM ve KKTC Yargısı Arasında Çözüm Girişimleri", **Stratejik Analiz**, C. 4, S. 42, 2003.
- ÖZKAYA Özden H. Ferendeci, "Dava Edilebilirlik Konusuna Genel Bir Bakış", **MÜHFAD**, C. 16, S. 1-2.
- ÖZKAYA Özden H. Ferendeci, **Kesin Hükmün Objektif Sınırları**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009.
- ÖZTÜRK Bahri ve ERDEM Mustafa Ruhan, **Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku**, 11. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2011.

- ÖZTÜRK Bahri ve ERDEM Mustafa Ruhan, **Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007.
- ÖZTÜRK Bahri, TEZCAN Durmuş, ERDEM Mustafa Ruhan, GEZER Özge Sırma, SAYGILAR Yasemin F., ALAN Esra, ÖZAYDIN Özdem, TÜTÜNCÜ Efser Erden ve TOK Mehmet Can, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- PARLAR Ali ve YILDIRIM Ferhat, **Açıklamalı-İçtihatlı Silahlı Çeteler ve Terör Suçları, Haksız Yakalama ve Tutuklamaya İlişkin Tazminat Davaları**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2001.
- PARLAR Ali, **Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması ve Erteleme**, 2. Baskı, Bilge Yayınevi, 2015.
- PEKCANITEZ Hakan, ATALAY Oğuz ve ÖZEKES Muhammet, **Medeni Usul Hukuku**, 11. Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2023.
- PIANA Daniela, "Judicial Accountabilities in New Europe, From Rule Of Law to Quality of Justice", **Studies in Modern Law and Policy**, Ashgate, 2010.
- REID Karen, **A Practitioner's Guide to the European Convention on Human Rights**, 4. Edition, Sweet&Maxwell, Londra, 2012.
- REİSOĞLU Safa, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 24. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2013.
- RENDA Yaprak, "Loizidou Kararından Bugüne Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Kararları ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararlarının Kıbrıs'taki Mülkiyet Sorununa Etkisi", **ABD**, Y. 2013, S. 1, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/398060>, (Erişim Tarihi: 30.11.2023).
- RESS Georg, "The Effect of Decisions and Judgments of the European Court of Human Rights in the Domestic Legal Order", **Texas International Law Journal**, Vol.40, 2005.
- ROBERTSON Artur Henry, **Human Rights of Europe**, Manchester University Press, Manchester, 1963.
- SANCAR Yalçın Türkan, "İşkence Yapan Kamu Görevlisine Rücu Sorunu", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 57, S. 4, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/36205>, (Erişim Tarihi: 12.11.2023).
- SARICA Ragıp, "Teşri Organın Faaliyetinden Dolayı Devletin Mali Mesuliyeti Meselesi", **İHFD**, C. 10, S. 1-2, 1944, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/97080>, (Erişim Tarihi: 26.03.2024).
- SAYMEN H. Ferit, **Manevi Zararı ve Tazmini Sureti**, İÜHFY, İstanbul, 1940, s. 83; Tahir Kemal Gürsoy, "Manevi Zarar ve Tazmini, Cumhuriyetin 50. Yılına Armağan", **AÜHFD**, C. 30, S. 1-4, 1973.
- SCHABAS William, **The European Convesion of Human Right: A Commentary**, Oxford University Press, Oxford/United Kingdom, 2015.

- SCHROEDER Friedrich-Christian ve VERREL Torsten, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Çeviren Salih Oktar, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.
- SEVER Çiğdem, “Adalet Hizmetlerinden Doğan Mali Sorumluluk”, **ABD**, 2016/1.
- SICILIANOS Linos Alexander, “The Involvement Of The European Court Of Human Rights in the Implementation of Its Judgments: Recent Developments Under Article 46 Echr”, <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/nethqur47&div=24&id=&page=>, (Erişim Tarihi: 10.08.2023).
- SOYASLAN Doğan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- STRUTH Anna Katharina, “‘Principled Resistance’ to ECtHR Judgments in Austria”, **Principled Resistance to ECtHR Judgments – A new Paradigm?**, Marten Breuer (Ed.), Max-Planck-Institut, Springer, Band 285, Heidelberg, 2019, <https://content.e-bookshelf.de/media/reading/L-12260481-f0dbec71c3.pdf>, (Erişim Tarihi: 15.11.2023).
- SURLU Mehmet Handan, Haksız Tutuklamanın Tazmini Konusunda Uygulamadaki Yeni Gelişmeler, *Adalet Dergisi*, C. 64, S. 11, 1973, <https://adaletdergisi.adalet.gov.tr/arsiv/adaletdergisi/1973/sayi11-kasim1973-sene-64-144%20sayfa-cilt1.pdf>, (Erişim Tarihi: 30.06.2023).
- SURLU Mehmet Handan, “Uygulamanın Işığında Haksız Tutuklamanın Tazmini”, **Adalet Dergisi**, C. 63, S. 8-9, 1972, <https://adaletdergisi.adalet.gov.tr/arsiv/adaletdergisi/1972/sayi8-9-agustos-eylul1972-sene-63-128sayfa-cilt1.pdf>, (Erişim Tarihi: 08.03.2023).
- SÜMER Yağmur Seda, “Yargıtay 12. Ceza Dairesi’nin 16.02.2015 Tarih, 2014/13444 E. 2015/2705 K. Sayılı Kararının Değerlendirilmesi”, **DEÜHF Dergisi Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan**, C. 21, Özel Sayı, 2019.
- SÜRÜCÜ Sinan ve ALGAN Doğukan, “Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları”, **İzmir Barosu Dergisi**, Y. 79, S. 2, 2014.
- SÜRÜCÜ Sinan ve ALGAN Doğukan, “Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları”, **İzmir Barosu Dergisi**, S. 2, 2014.
- ŞAHİN Cumhuriyet ve GÖKTÜRK Neslihan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- ŞEN Ersan ve ERYILDIZ H. Sefa, **Elkoyma**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- ŞEN Ersan, “İddianamenin Düzenlenmesi için Aranan “Yeterli Şüphe” Şartı”, https://sen.av.tr/tr/makale/iddianame_icin_aranan_yeterli_suphe_sarti#:~:text=Koruma%20tedbirlerinde%20aranan%20kuvvetli%20%20C5%9F%C3%BCphe,%20derecelerinden%20yo%20C4%9Fun%20oldu%20C4%9Fu%20belirtilmelidir, (Erişim Tarihi: 25.03.2023).
- ŞEN Ersan, “Re’sen Tutuklama’da Zorunlu Müdafilik”, <https://www.hukukihaber.net/resen-tutuklamada-zorunlu-mudafilik-makale,5936.html>, (Erişim Tarihi: 20.05.2022).

- ŞEN İsmail, “Haklı Görünüş ve Haklı Görünüşün Koruma Tedbirleri Üzerindeki Yan-sımları”, https://www.academia.edu/38555409/Koruma_Tedbirlerinde_Hakl%C4%B1_G%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCn%C3%BC%5%9F, (Erişim Tarihi: 04.10.2023).
- ŞİMŞEK Suat, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Mülkiyet Hakkıyla İlgili Davaları İnceleme Yöntemi: Üç Kural Analizi”, **Sayıştay Dergisi**, S. 88, 2013, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1713822>, (Erişim Tarihi: 02.01.2023).
- T.C. ADALET BAKANLIĞI, **Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Stratejisi 2009**, <https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/23122019163043Yargi-Reformu-Stratejisi.pdf>, (Erişim Tarihi: 01.03.2024).
- T.C. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI, 02.12.2003, No:205, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Loizidou Kararı hk.**, https://www.mfa.gov.tr/no_205---02-aralik-2003_-avrupa-insan-haklari-mahkemesi_nin-loizidou-karari-hk_tr.mfa, (Erişim Tarihi: 01.04.2024).
- T.C. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 30 Temmuz 1998 tarihli Kararına İlişkin Dışişleri Bakanlığı Tarafından Yayımlanan Açıklama, Basın Bültenleri ve Açıklamalar**, Temmuz 1998, https://www.mfa.gov.tr/the-statement-issued-by-the-ministry-of-foreign-affairs-on-the-judgment-given-by-the-european-court-of-human-rights_br_30-july_-1998_br_en.mfa, (Erişim Tarihi: 30.11.2023).
- Tahir MURATOĞLU, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Kuruluşu, Görevleri ve Yargılama Usulü”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Y. 2016, S. 27.
- Tahir MURATOĞLU, **Devletin Yargısal Faaliyetlerinden Kaynaklanan Sorumluluğu**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2016.
- Tahir TANER, “Adli Hataların Tamiri”, **Mukayeseli Hukuk Dergisi**, S. 2, 1956.
- Talha ALTINTOP, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İcrası ve Sürecin Denetlenmesi**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2005.
- TANDOĞAN Haluk, **Türk Mes'uliyet Hukuku**, AHF Yayınları, No: 159, Ankara, 1961.
- TANÖR Bülent ve YÜZBAŞIOĞLU Necmi, **1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2002.
- TAŞTAN Mehmet, **Koruma Tedbirleri Sebebiyle Tazminat Davaları**, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- TBMM ADALET KOMİSYONU, Esas No: 1/535, 1/292, Karar No: 65, 1.12.2004, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c066/tbmm22066026.pdf>, (Erişim Tarihi: 29.01.2021).
- TDK, <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 13.08.2023).
- TERCIER Pierre, PICHONNAZ Pascal ve DEVELİOĞLU H. Murat, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2016.

- TEZCAN Durmuş, ERDEM Mustafa Ruhan ve SANCAKTAR Oğuz, **İHAS Işığında Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004.
- TEZCAN Durmuş, ERDEM Ruhan Mustafa, SANCAKTAR Oğuz ve ÖNOK Murat Rifat, **İnsan Hakları El Kitabı**, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- TEZCAN Durmuş, **Türk Hukukunda Haksız Yakalama ve Tutuklama**, DEÜHF Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, Ankara, 1989.
- TOROSLU Nevzat ve FEYZİOĞLU Metin, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Savaş Yayınevi, Ankara, 2008.
- TOROSLU Nevzat, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Savaş Yayınevi, Ankara, 1998.
- TOSUN Öztekin, **Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri**, C. 1, 4. Baskı, İÜHFY, İstanbul, 1984.
- TULAY M. Emre, "Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması: Yasal Şartların Yerinedeliği ve Kararın Hukuki Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme", **HBVÜ Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 25, S. 4, 2021.
- TUNÇOMAĞ Kenan, " 'İkametgâh' Hukuk Fakültesi Mecmuası", **İsmail Akgün Matbaası**, C. 27, S. 1-4, İstanbul, 1961.
- TUNÇOMAĞ Kenan, **Borçlar Hukuku 1. Cilt Genel Hükümler**, İÜHFY, İstanbul, 1969.
- TURHAN Faruk, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Kararları Işığında Kişi Özgürlüğü ve Türkiye/Gözetiminde Kayıplar, Hâkim Önüne Çıkarma ve Gözetim Süreleri", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Y. 2000, C. 4, S. 2, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/789896> (Erişim Tarihi: 25.03.2021).
- TURHAN Faruk, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Asil Yayınları, Ankara, 2006.
- TURİNAY Faruk Yasin, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirlerinin Sınıflandırılması", **AÜHFD**, C. 70, S. 2, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1348973>, (Erişim Tarihi:29.01.2021).
- UAD, LaGrand Davası (Almanya/Amerika), 27.06.2001, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/104/104-20010627-JUD-01-00-EN.pdf>, (Erişim Tarihi: 30.10.2023));
- ULUGÖL Haluk, **Suçluların Geri Verilmesi ve Siyasi Suç**, 1. Baskı, Adil Yayınevi, Ankara, 2002.
- UN, <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>, (Erişim Tarihi: 20.02.2021).
- UNGAN Abdülkadir, **Haksız Fiil Tazminatı ile Koruma Tedbirlerine Aykırılıktan Doğan Tazminat**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017.
- ÜNAL Şeref, **Temel Hak ve Özgürlükler ve İnsan Hakları Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 1997.

- ÜNVER Naci ve KAVALLALI Mümin, **Hukukumuzda Yasa Dışı Yakalanan veya Tutuklanana Tazminat Verilmesi**, Kazancı Matbaacılık, Büyükçekmece, 1979.
- ÜNVER Yener ve HAKERİ Hakan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 21. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- VARDAR Gülşah, **Medeni Kanuna Göre Yerleşim Yeri ve Belirlenmesi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2008.
- WASSENBERG Birte, **History of the Council Europe**, Council of Europe, 2013.
- WEIL L. Gordon, "The Evolution of the European Convention on Human Rights", **The American Journal of International Law**, Vol. 57, N. 4, 1963.
- Yalvaç GÜRSEL, "Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat", **CHKD**, C. 3, S. 2.
- YAŞAR Osman ve OTACI Cengiz, **Yeni İçtihatlarla Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu**, C. 1, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- YENİDÜNYA A. Caner ve İÇER Zafer, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- YENİDÜNYA A. Caner, "Ceza Muhakemesinde Koruma Tedbirlerine İlişkin Temel Özellikler", <https://caneryenidunya.medium.com/ceza-muhakemesinde-koruma-tedbirlerine-i%CC%87li%C5%9Fkin-temel-%C3%B6zellikler-f0f35107b92d>, (Erişim Tarihi: 25.03.2021).
- YENİSEY Feridun ve NUHOĞLU Ayşe, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- YENİSEY Feridun, "Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Kararlarının Ceza Muhakemesi Hukuku Açısından Değerlendirilmesi: Tutuklama", **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 32, S. 1, 2016.
- YENİSEY Feridun, "Tutuklama Kararında Gerekeç Gösterme Sorunu", **CHD**, Y. 1, S. 1, 2006.
- YILDIZ Ali Kemal, "Ceza Muhakemesi Hukukunda Yakalama ve Gözaltına Alma", **SÜHFD**, C. 14, S. 1, 2006.
- YILMAZ Ejder, **Hukuk Sözlüğü**, Yenilenmiş 11. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- YILMAZ Süleyman ve YILDIRIM Abdülkerim, **Medeni Hukuk-1**, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- YİĞİT Uğur ve ÖZTÜRK İlhami, "Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat İstemiyle Ağır Ceza Mahkemelerinde Açılan Davalarda Yargı Harcı", **MHFD**, S. 1, 2020.
- YURDAKUL Muammer, Haksız Tutuklama Sebebiyle Tazminat Davaları, **İzmir Barosu Dergisi**, S. 2, 2008.
- YURTCAN Erdener, **Ceza Yargılaması Hukuku**, 16. Basım, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- YURTCAN Erdener, **CMK Şerhi**, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- YÜCE Turhan Tufan, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Hukuk Devleti Esasları**, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum, 1968.

AİHM KARARLARI

- AİHM Becciev/Moldova Davası [4B], 04.10.2005, B. No: 9190/03.
- AİHM Clooth/Belçika Davası, 12.12.1991, B. No: 12718/87.
- AİHM G.B. ve Diğerleri/Türkiye [2D], 17.10.2019, B. No: 4633/15.
- AİHM Jarzynski/Polonya Davası [4D], 04.10.2005, B. No: 15479/02.
- AİHM Mansur/Türkiye, 08.06.1995, B. No: 16026/90.
- AİHM Mehmet Yavuz/Türkiye [4D], 24.07.2007, B. No: 47043/99.
- AİHM Merabishvili/Gürcistan Davası, 28.11.2017, B. No: 72508/13.
- AİHM Neumeister/Avusturalya Davası, 27.06.1968, B. No: 1936/63.
- AİHM Panchenko/Rusya Davası [4D], 08.02.2005, B. No: 45100/98.
- AİHM Yağcı ve Sargın/Türkiye, 08.06.1995, B. No: 16426/90.
- AİHM, Damir Sibgatullin/Rusya Davası [1D], 28.05.2014, B. No: 1413/05.
- AİHM, A,B ve C/İrlanda Davası [BD], 16.10.2010, B. No: 25579/05.
- AİHM, Abdulkhakov/Rusya Davası [1D], 02.10.2012, B. No: 14743/11.
- AİHM, Abdurrahim Demir/Türkiye Davası [2D], 06.09.2018, B. No: 58881/11.
- AİHM, Ahmet Eryılmaz/Türkiye Davası [2D], 03.06.2014, B. No: 23501/07.
- AİHM, Aksoy/Türkiye Davası, 18.12.1996, B. No: 21987/93.
- AİHM, Al Husin/Bosna Hersek Davası [4D], 25.06.2019, B. No: 10112/116.
- AİHM, Al Nashiri/Polonya Davası [4D], 24.07.2014, B. No: 28761/11.
- AİHM, Ali Esen/Türkiye Davası [4D], 24.07.2007, B. No: 74522/01.
- AİHM, Altınok/Türkiye Davası [2D], 29.11.2011, B. No: 31610/08
- AİHM, Anheuser-Busch Inc./Portekiz Davası [BD], 11.01.2007, B. No: 73049/01.
- AİHM, Aquilina/Malta Davası [BD], 29.04.1999, B. No: 25642/94.
- AİHM, Assanidze/Gürcistan Davası [BD], 08.04.2004, B. No: 71503/01.
- AİHM, Atilla Taş/Türkiye Davası [2D], 19.01.2021, B. No: 72/17.
- AİHM, Aydemir/Türkiye Davası [2D], 24.05.2011, B. No: 17811/04.
- AİHM, Ayetullah Ay/Türkiye Davası [2D], 27.10.2020, B. No: 29084/07, 1191/08.
- AİHM, Azimov/Rusya Davası [1D], 18.04.2013, B. No: 67474/11.
- AİHM, Bağrıyanık/Türkiye Davası [2D], 05.06.2007, B. No: 43256/04.
- AİHM, Bahçeli/Türkiye Davası [2D], 06.01.2010, B. No: 35257/04.
- AİHM, Bandaletov/Ukrayna Davası [5D], 31.10.2013, B. No: 23180/06.
- AİHM, Bankoviç ve Diğerleri/Belçika ve Diğerleri, 12.12.2001, B. No: 52207/99.

- AİHM, Bayatyan/Ermenistan [BD], 07.07.2011, B. no: 23459/03.
- AİHM, Belchev/Bulgaristan Davası [1D], 08.07.2004, B. No: 39270/98.
- AİHM, Bezicheri/İtalya Davası, 25.10.1989, B. No: 11400/85.
- AİHM, Blackstock/Birleşik Krallık Davası, [4D], 21.09.2005, B. No: 59512/00.
- AİHM, Borzhonov/Rusya Davası [1D], 22.01.2009, B. No: 18274/04.
- AİHM, Brennan/Birleşik Krallık Davası, 16.10.2001, B. No: 39846/98.
- AİHM, Broniowski/Polonya Davası [BD], 22.06.2004, B. No: 31443/96.
- AİHM, Broniowski/Polonya Davası [BD], 28.09.2005, B. No: 31443/9608.
- AİHM, Buzadji/Moldova Davası [BD], 05.06.2016, B. No: 23755/07.
- AİHM, Bykov/Rusya Davası [BD], 10.03.2009, B. No: 4378/02.
- AİHM, Camenzind/İsviçre Davası, 16.12.1997, B. No: 21353/93.
- AİHM, Cantoni/Fransa Davası, 11.11.1996, B. No: 17862/91.
- AİHM, Castillo Algar/İspanya Davası [BD], 28.10.1998, B. No: 28194/59.
- AİHM, Centre for Legal Resources On Behalf of Valentin Câmpeanu/Romanya Davası [BD], 17.07.2014, B. No: 47848/08.
- AİHM, Chacal/Birleşik Krallık Davası [BD], 15.11.1996, B. No: 22414/93.
- AİHM, Chraidi/Almanya Davası [5D], 26.01.2007, B. No: 65655/01.
- AİHM, Conka/Belçika Davası [3D], 05.02.2002, B. No: 51564/99.
- AİHM, Çakıcı/Türkiye Davası [BD], 08.07.1999, B. No: 23657/94.
- AİHM, Çatal/Türkiye Davası [2D], 17.04.2012, B. No: 26808/08.
- AİHM, Çelebi/Türkiye Davası (Kayıttan Düşürme), 10.12.2019, B. No: 55657/09.
- AİHM, Çıraklar/Türkiye Davası, 20.10.1998, B. No: 19601/92.
- AİHM, Dallos/Macaristan Davası [2D], 01.03.2001, B. No: 29082/95.
- AİHM, Danimarka/Türkiye Davası [1D], 05.04.2000, B. No: 34382/97.
- AİHM, De Jong-Baljet-Van den Brink/Hollanda Davası, 22.05.1984, B. No: 8805/79; 8806/79; 9242/81.
- AİHM, Delcourt/Belçika Davası [C], 06.04.1967, B. No: 2689/65.
- AİHM, Derungs/İsviçre Davası [3D], 10.05.2016, B. No: 52089/09.
- AİHM, Dikme/Türkiye Davası [1D], 11.07.2000, B. No: 20869/02.
- AİHM, Dink/Türkiye Davası [2D], 14.09.2010, B. No: 2668/07.
- AİHM, Doğan ve Diğerleri/Türkiye Davası [3D], 13.07.2006, B. No: 8803/02.
- AİHM, Dzinic/Hırvatistan Davası [2D], 17.05.2016, B. No: 38359/13.
- AİHM, Eraslan/Türkiye Davası [2D], 13.09.2022, B. No: 45768/12.

- AİHM, Ertürk/Türkiye Davası [2D], 12.04.2005, B. No: 15259/02.
- AİHM, Fatih Taş/Türkiye Davası [2D], 04.09.2018, B. No: 6810/09.
- AİHM, Fatullayev/Azerbaycan Davası [1D], 22.04.2010, B. No: 40984/07.
- AİHM, Foucher/Fransa Davası, 18.03.1997, B. No: 22209/93.
- AİHM, Fox, Campbell ve Hartley/Birleşik Krallık Davası [BD], 30.08.1990, B. No: 12244/86, 12245/86, 12383/86.
- AİHM, Funke/Fransa, 25.02.1993, B. No: 10828/84.
- AİHM, G.B. ve Diğerleri/Türkiye Davası [3D], 17.10.2019, B. No: 4633/15.
- AİHM, G.K./Polonya Davası [4D], 20.01.2004, B. No: 38816/97.
- AİHM, G.S.B./İsviçre Davası [3D], 22.12.2015, B. No: 28601/11.
- AİHM, Galstyan/Ermenistan [3D], 15.11.2007, B. No: 26986/03.
- AİHM, Geçsel ve Çelik/Türkiye Davası [2D], 13.10.2009, B. No: 8747/02-34509/03.
- AİHM, Georgios Papageorgiou/Yunanistan Davası [1D], 09.08.2003, B. No: 59506/00.
- AİHM, Getiren /Türkiye Davası [3D], 11.07.2008, B. No: 10301/03.
- AİHM, Gherghina/Romanya Davası [BD], 09.07.2015, B. No: 42219/07.
- AİHM, Glimmerveen ve Hagenbeek/Hollanda, 11.10.1979, B. No: 8348/78-840678.
- AİHM, Gözel ve Özer/Türkiye Davası [2D], 06.07.2010, B. No: 43453/04-31098/05.
- AİHM, Gregacevic/Hırvatistan Davası [1D], 10.07.2012, B. No: 58331/09.
- AİHM, Harkmann/Estonya Davası [4D], 11.10.2006, B. No: 2191/03.
- AİHM, Hirst/Birleşik Krallık Davası (No.2) [BD], 06.10.2005, B. No: 74025/01.
- AİHM, Huvig/Fransa Davası, 24.04.1990, B. No: 11105/84.25.03.2021).
- AİHM, Idalov/Rusya Davası [BD], 22.05.2012, B. No: 5826/03.
- AİHM, Idalov/Rusya Davası [BD], 22.05.2012, B. No: 5826/03.
- AİHM, Ilascu ve diğerleri/Moskova&Rusya Davası [BD], 08.07.2004, B. No: 48787/99.
- AİHM, İlgar Mammadov/Azerbaycan Davası [BD], 29.05.2019, B. No: 15172/13.
- AİHM, Işıldak/Türkiye Davası, 30.09.2008, B. No: 12863/02.
- AİHM, İbrahim Öztürk/Türkiye Davası [2D], 17.02.2009, B. No: 16500/04.
- AİHM, İbrahim ve diğerleri/Birleşik Krallık Davası [BD], 13.10.2016, B. No: 50541/08, 50571/08, 50573/08 ve40351/09.
- AİHM, İmbrioscia/İsviçre Davası, 24.11.1993, B. No: 13972/88.
- AİHM, İnan/Türkiye Davası [2D], 23.02.2010, B. No: 13176/05.
- AİHM, İncal/Türkiye Davası [BD], 09.06.1998, B. No: 22678/03.
- AİHM, İpek ve diğerleri/Türkiye Davası [2D], 03.05.2009, B. no: 17019/02 ve 30070/02.

- AİHM, İpek/Türkiye Davası [2D], 17.02.2004, B. No: 25760/94.
- AİHM, İran İslam Cumhuriyeti Nakliye Hatları/Türkiye Davası [3D], 13.12.2007, B. No: 40998/98.
- AİHM, İzzettin Doğan ve diğerleri/Türkiye Davası [BD], 26.04.2016, B. No: 62649/10.
- AİHM, Jabari/Türkiye Davası [4D], 11.07.2000, B. No: 40035/98.
- AİHM, Jalloh/Almanya Davası [BD], 11.07.2006, B. No: 54810/00.
- AİHM, Janosevic/İsveç Davası [1D], 23.07.2002, B. No: 34619/97.
- AİHM, Jarzynski/Polonya Davası [4D], 04.10.2005, B. No: 15479/02.
- AİHM, John Murray/Birleşik Krallık Davası, 08.02.1996, B. No: 18731/91.
- AİHM, Jucys/Litvanya Davası [2D], 08.01.2008, B. No: 5457/03.
- AİHM, Kalaycı/Türkiye Davası [3D], 22.09.2005, B. No: 16779/02.
- AİHM, Kart/Türkiye Davası [BD], 03.12.2009, B. No: 8917/05.
- AİHM, Kasymakhunov/Rusya Davası [1D], 14.11.2013, B. No: 29604/12.
- AİHM, Kavala/Türkiye Davası [BD], 11.07.2022, B. No: 28749/18.
- AİHM, Keegan/Birleşik Krallık Davası [4D], 18.10.2006, B. No: 28867/03
- AİHM, Khlaifia ve diğerleri/İtalya Davası [BD], 15.12.2016, B. No: 16483/12.
- AİHM, Kıbrıs/Türkiye Davası [BD], 10.05.2001, B. No: 25781/94.
- AİHM, Knox/İtalya Davası [1D], 24.01.2019, B. No: 76577/13.
- AİHM, Kokkinakis/Yunanistan Davası, 25.05.1993, B. No: 14307/88.
- AİHM, Kozacıoğlu/Türkiye Davası [BD], 19.02.2019, B. No: 2334/03.
- AİHM, Köhler/Almanya Davası [3D], 07.09.2021, B. No: 3443/18.
- AİHM, L.M./İtalya Davası [3D], 08.02.2005, B. No: 60033/00.
- AİHM, Ladent/Polonya [4D], 18.03.2008, B. No: 11036/03.
- AİHM, Lagerblom/İsveç Davası [4D], 14.01.2003, B. No: 26891/95.
- AİHM, Letellier/Fransa Davası, 26.06.1991, B. No: 12369/86.
- AİHM, Loizidou/Türkiye Davası [BD], 18.12.1996, B. No: 15318/89.
- AİHM, Lukanov/Bulgaristan Davası, 20.03.1997, B. No: 21915/93.
- AİHM, M.A/İsviçre Davası [2D], 18.11.2014, B. No: 52589/13.
- AİHM, Maestry/İtalya Davası [BD], 17.02.2004, B. No: 39748/98.
- AİHM, Magee/Birleşik Krallık Davası, 06.06.2000, B. No: 28135/95.
- AİHM, Mamatkulov ve Askarov/Türkiye Davası [BD], 04.02.2005, B. No: 46827/99.
- AİHM, Mansur/Türkiye Davası, 08.06.1995, B. No: 16026/90.
- AİHM, Marckx/Belçika Davası, 13.06.1979, B. No: 6833/74.

- AİHM, Mattoccia/İtalya Davası [1D], 25.07.2000, B. No: 23969/94.
- AİHM, Matveyev/Rusya Davası [1D], 03.07.2008, B. No: 26601/02.
- AİHM, McGuinness/İrlanda Davası [4D], 21.03.2001, B. No: 34720/97.
- AİHM, McKay/Birleşik Krallık Davası [BD], 03.11.2006, B. No: 543/03.
- AİHM, Medvedyev ve Diğerleri/Fransa Davası [BD], 29.03.2010, B. No: 3394/03.
- AİHM, Meftah ve diğerleri/Fransa Davası [2D], 26.07.2002, B. No: 32911/96, 35237/97, 34595/97.
- AİHM, Mehmet Duman/Türkiye Davası [2D], 23.10.2018, B. No: 38740/09.).
- AİHM, Mehmet Hasan Altan/Türkiye Davası [2D], 20.03.2018, B. No: 13237/17.
- AİHM, Mirgadırov/Azərbaycan-Türkiye Davası [5D], 17.09.2020, B. No: 62775/14.
- AİHM, Molotchko/Ukrayna Davası [5D], 26.04.2012, B. No: 12275/10.
- AİHM, Mooren/Almanya Davası [BD], 09.06.2009, B. No: 11364/03.
- AİHM, Murat Kanatlı/Türkiye Davası [2D], 12.03.2024, B. No: 18382/15.
- AİHM, Nagmetov/Rusya Davası [BD], 30.03.2017, B. No: 35589/08.
- AİHM, Nasrulloev/Rusya Davası [1D], 11.10.2007, B. No: 656/06.
- AİHM, Norik Poghosyan/Ermenistan Davası [1D], 22.10.2020, B. No: 63106/12.
- AİHM, Nowicka/Polonya [2D], 03.12.2002, B. No: 30128/96.
- AİHM, O'Halloran ve Francis/Birleşik Krallık [BD], 29.06.2007, B. No: 15809/02, 25624/02.
- AİHM, Oral ve Atabay/Türkiye Davası [4D], 23.06.2009, B. No: 39686/02.
- AİHM, Ormanci ve diğerleri/Türkiye Davası [2D], 21.12.2004, B. No: 43647/98.
- AİHM, Öcalan/Türkiye Davası [1D], 14.12.2000, B. No: 46221/99.
- AİHM, Öcalan/Türkiye Davası [BD], 12.05.2005, B. No: 46221/99.
- AİHM, Özden Bilgin/Türkiye Davası [3D], 17.06.2007, B. No: 8610/02.
- AİHM, Paci/Belçika Davası [2D], 17.04.2018, B. No: 45597/09.
- AİHM, Pakelli /Almanya Davası, 25.04.1983, B. No: 8398/78.
- AİHM, Panteleyenکو/Ukrayna Davası, 29.06.2006, B. No: 11901/02.
- AİHM, Pelissier ve Sassi/Fransa Davası [BD], 25.03.1999, B. No: 25444/94.
- AİHM, Pelladoah/Hollanda Davası, 22.10.1994, B. No: 16737/90.
- AİHM, Rafiq Aliyev/Azərbaycan Davası [1D], 06.12.2011, B. No: 45875/06.
- AİHM, Raimondo/İtalya Davası, 22.02.1994, B. No: 12954/87.
- AİHM, Reinprecht/Avusturya Davası [4D], 15.11.2005, B. No: 67175/01.
- AİHM, Roman Zakharov/Rusya Davası [BD], 04.12.2015, B. No: 47143/06.

- AİHM, Ryabkin ve Volokitin/Rusya Davası [3D], 28.06.2017, B. No: 52166/08.
- AİHM, Sadak ve diğerleri/Türkiye Davası [1D], 17.07.2001, B. No: 29900/96, 29901/96, 29902/96, 29903/96.
- AİHM, Salduz/Türkiye Davası [BD], 27.10.2008, B. No: 36391/02.
- AİHM, Salov/Ukrayna Davası [2D], 06.12.2005, B. No: 655801/01.
- AİHM, Saunders/Birleşik Krallık Davası [BD], 17.12.1996, B. No: 19187/91.
- AİHM, Schiesser/İsviçre Davası, 04.12.1979, B. No: 7710/66.
- AİHM, Scoppola/İtalya Davası [BD], 22.05.2012, B. No: 126/05.
- AİHM, Segerstedt-Wiberg ve Diğerleri/İsveç Davası [2D], 06.06.2006, B. No: 62332/00.
- AİHM, Selahattin Demirtaş/Türkiye (No. 2) [BD], 20.12.2020, B. No: 14305/17.
- AİHM, Serpil/Türkiye Davası [2D], 12.11.2013, B. No: 1771/07.
- AİHM, Shakyan/Ermenisten Davası [3D], 10.11.2015, B. No: 66256/11.
- AİHM, Shamayev ve Diğerleri/ Gürcistan ve Rusya Davası [2D], 12.04.2005, B. No: 36378/02.
- AİHM, Silickiene/Litvanya Davası [2D], 10.04.2012, B. No: 20496/02.
- AİHM, Simeonovi/Bulgaristan Davası [BD], 12.05.2017, B. No: 21980/04.
- AİHM, Smirnov/Rusya Davası [1D], 07.06.2007, B. No: 71362/01.
- AİHM, Smirnov/Rusya Davası [4D], 07.06.2007, B. No: 71362/01.
- AİHM, Soldatenko/Ukrayna Davası [5D], 23.01.2009, B. No: 2440/07.
- AİHM, Solmaz/Türkiye Davası [2D], 16.01.2007, B. No: 27561/02.
- AİHM, Sosyalist Parti ve diğerleri/Türkiye Davası [2D], 12.11.2003, B. No: 26482/95.
- AİHM, Soytemiz/Türkiye Davası [2D], 27.11.2016, B. No: 57837/09.
- AİHM, Söyler/Türkiye Davası [2D], 17.09.2013, B. No: 29441/07.
- AİHM, Sporrang ve Lönnroth/İsveç Davası, 23.09.1984, B. No: 7151/75.
- AİHM, Şahin Alpay/Türkiye Davası [2D], 20.03.2018, B. No: 16538/17).
- AİHM, Şefik Demir/Türkiye Davası [2D], 16.10.2012, B. No: 11798/03.
- AİHM, Talat Tunç/Türkiye Davası [4D], 27.03.2007, B. No: 32432/96.
- AİHM, Tase/Romanya Davası [3D], 10.06.2008, B. No: 29761/02.
- AİHM, Tase/Romanya Davası [3D], 10.09.2008, B. No: 29761/02.
- AİHM, Tehrani ve diğerleri/Türkiye Davası [2D], 13.04.2010, B. No: 32940/08.
- AİHM, Thimothawes/Belçika Davası [2D], 04.04.2017, B. No: 30061/11.

- AİHM, Tomasi/Fransa Davası, 27.08.1992, B. No:12850/87.
- AİHM, Toniolo/San Marino ve Fransa Davası [3D], 26.06.2012, B. No: 44853/10.
- AİHM, Truten/Ukrayna Davası [1D], 23.06.2016, B. No: 18041/08.
- AİHM, Tutar/Türkiye Davası [2D], 10.10.2006, B. No: 51770/07.
- AİHM, Türk/Türkiye Davası [2D], 05.09.2017, B. No: 22744/07.
- AİHM, Uzun/Türkiye Davası [2D], 30.04.2013, B. No: 10755/13.
- AİHM, Ümmühan Kaplan/Türkiye Davası [2D], 20.03.2012, B. No: 24240/07.
- AİHM, Valenzuela Contreras/İspanya Davası [BD], 30.07.1998, B. No: 27671/95.
- AİHM, Van der Leer/Hollanda Davası, 21.02.1990, B. No: 11509/85.
- AİHM, Van Geyseghem/Belçika Davası, 21.01.1999, B. No: 26103/95.
- AİHM, Van Rossem/Belçika Davası, 18.05.1998, B. No: 41872/98.
- AİHM, Vasylichuk/Ukrayna Davası [5D], 13.03.2013, B. No: 24402/07.
- AİHM, Vaudelle/Fransa Davası [3D], 05.09.2001, B. No: 35683/97.
- AİHM, Vayic/Türkiye Davası [2D], 20.09.2006, B. No: 18078/02.
- AİHM, Vedat Doğru/Türkiye Davası [2D], 05.04.2016, B. No: 2469/10.
- AİHM, Vedat Şorli/Türkiye Davası [2D], 19.10.2021, B. No: 42048/19.).
- AİHM, Venditelli/İtalya Davası [2D], 18.07.1994, B. No: 14804/89.
- AİHM, Vuckovic ve Diğerleri/Sırbistan Davası [BD], 25.03.2014, B. No: 171153/11.
- AİHM, Waite/Birleşik Krallık Davası, [4D], 10.03.2003, B. No: 53236/99.
- AİHM, Wassink/Hollanda Davası [BD], 27.10.1990, B. No: 12535/86.
- AİHM, Wemhoff/Almanya Davası, 27.06.1968, B. No:2122/64.
- AİHM, Wloch /Polonya Davası [4D], 19.10.2000, B. No: 27785/95.
- AİHM, X./Federal Almanya Davası [C], 13.12.1978, B. No: 8098/77.
- AİHM, X/Belçika Davası, 09.05.1977, B. No:7628/76.
- AİHM, X/Birleşik Krallık Davası, 05.11.1981, B. No: 7215/75.
- AİHM, Yeşilyurt/Türkiye Davası [2D], 23.02.2010, B. No: 15649/05.
- AİHM, Yunus Erçep/Türkiye Davası [2D], 21.11.2011, B. No: 43965/04.
- AİHM, Yüksel Yalçınkaya/Türkiye Davası [BD], 26.09.2023, B. No: 15669/20.
- AİHM, Yüksel Yalçınkaya/Türkiye Davası [BD], 26.09.2023, B. No: 15669/20.
- AİHM, Z.H./Macaristan Davası [2D], 08.02.2013, B. No: 28973/11.
- AİHM, Zana/Türkiye Davası [BD], 25.11.1997, B. No: 18954/91.
- AİHM, Zihni/Türkiye Davası [2D], 29.11.2016, B. No: 59061/16.

AYM KARARLARI

- AYM, 18.06.2009, E. 2006/121, K. 2009/90.
- AYM, 25.02.2010, E. 2008/38, K. 2010/39.
- AYM, 27.05.2015, E. 2014/36, K. 2015/51.
- AYM, A.C. ve Diğerleri Başvurusu [GK], 25.02.2016, B. No: 2013/1827.
- AYM, Adem Gökmen Başvurusu [2B], 12.06.2018, B. No: 2014/13791.
- AYM, Alaaddin Akkaşoğlu ve Akis Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş. Başvurusu [1B], 20.12.2017, B. No: 2014/18247.
- AYM, Ali Zeki Irmak Başvurusu [1B], 16.07.2017, B. No: 2014/15990.
- AYM, Ayhan Işık Başvurusu [1B], 03.03.2022, B. No: 2020/8401.
- AYM, Burak Candeğer Başvurusu [2B], 15.12.2015, B. No: 2013/9139.
- AYM, Cafer Yıldız Başvurusu [2B], 09.01.2018, B. No: 2014/9308.
- AYM, Dursun Çiçek Başvurusu [2B], 16.07.2014, B. No: 2012/1108.
- AYM, E.Y. Başvurusu [GK], 14.12.2022, B. No: 2018/10482.
- AYM, Ebubekir Keskin Başvurusu [2B], 29.06.2016, B. No: 2014/2430.
- AYM, Ercan Emray Başvurusu [1B], 21.09.2023, B. No: 2019/38627.
- AYM, Erdal Korkmaz ve diğerleri Başvurusu [1B], 18.11.2015, B. No: 2013/2653.
- AYM, Eren Erdem Başvurusu [1B], 09.06.2020, B. No: 2019/9120.
- AYM, Erkam Abdurrahman Ak Başvurusu [2B], 28.09.2016, B. No: 2014/8515.
- AYM, Eşref Turunç Başvurusu [1B], 20.09.2017, B. No: 2014/5963.
- AYM, Hakan Aygün Başvurusu [1B], 12.01.2021, B. No: 2020/1312.
- AYM, Hamdi Akın İpek Başvurusu [2B], 24.05.2018, B. No: 2015/17763.
- AYM, Hanefi Avcı Başvurusu [2B], 18.06.2014, B. No: 2013/2814.
- AYM, Hanife Ensaroğlu Başvurusu [1B], 20.09.2017, B. No: 2014/14195.
- AYM, Hasan Akboğa Başvurusu [GK], 27.03.2019, B. No: 2016/10380.
- AYM, Hikmet Kopar ve Diğerleri Başvurusu [GK], 08.04.2015, B. No: 2014/14061.
- AYM, İrfan Gerçek Başvurusu [1B], 29.09.2016, B. No: 2014/6500.
- AYM, İsmail Avcı Başvurusu [1B], 22.02.2022, B. No: 2019/12190.
- AYM, K.Ö. Başvurusu [2B], 18.05.2021, B. No: 2017/19569.
- AYM, Kamil Erdoğan Başvurusu [2B], 19.04.2018, B. No: 2017/4023.
- AYM, Korcan Pulatsü Başvurusu [2B], 02.07.2013, B. No: 2012/726.
- AYM, Latife Akyüz Başvurusu [1B], 07.09.2021, B. No: 2016/50822.

- AYM, Leyla Birlik Başvurusu [1B], 07.04.2018, B. No: 2016/40882.
- AYM, M.E. Başvurusu [2B], 09.05.2019, B. No: 2018/696.
- AYM, M.Y. Başvurusu [1B], 22.11.2017, B. No: 2014/7149.
- AYM, Mehmet Bilal Çolak Başvurusu [2B], 30.10.2018, B. No: 2017/25971.
- AYM, Mehmet Osman Kavala Başvurusu (2) [GK], 29.12.2020, B. No: 2020/13893.
- AYM, Mehmet Ölmez Başvurusu [1B], 10.01.2019, B. No: 2014/19800.
- AYM, Mehmet Salih Demir Başvurusu [1B], 04.02.2016, B. No: 2013/3165.
- AYM, Meltem Ayvalı Başvurusu [1B], 26.05.2022, B. No: 2018/35467.
- AYM, Murat Çiftçi ve Diğerleri Başvurusu [1B], 26.10.2016, B. No: 2014/2257.
- AYM, Murat Haliç Başvurusu [1B], 08.07.2020, B. No: 2017/24356.
- AYM, Murat Kaya (5) Başvurusu [2B], 22.11.2023, B. no: 2018/26363,.
- AYM, Murat Narman Başvurusu [2B], 02.07.2013, B. No: 2012/1137.
- AYM, Mustafa Karaman Başvurusu [1B], 15.06.2021, B. No: 2018/19096.
- AYM, Nuray Işık Başvurusu [2B], 28.09.2016, B. No: 2014/7561.
- AYM, Onur Tur Uluslararası Nakliyat Ltd. Şti. Başvurusu [2B], 15.11.2018, B. No: 2015/947.
- AYM, Orhan Kılıç Başvurusu [GK], 01.02.2018, B. No: 2014/4704.
- AYM, Özgür Arıbaş Başvurusu [1B], 31.10.2018, B. No: 2015/2394.
- AYM, Pakize Tercan Başvurusu [2B], 30.06.2020, B. No: 2020/9670.
- AYM, Recep Tarhan ve Afife Tarhan Başvurusu [1B], 02.02.2017, B. No: 2014/1546.
- AYM, S.K. Başvurusu [1B], 17.03.2021, B. No: 2018/24280.
- AYM, Samira Alakbarova Başvurusu [1B], 22.02.2022, B. No: 2018/19302.
- AYM, Sinan Aydın Aygün Başvurusu [2B], 16.06.2016, B. No: 2014/922.
- AYM, Siyami Hıdırhoğlu Başvurusu [GK], 11.01.2024, B. No: 2018/11489.
- AYM, Şinasi Umaz Başvurusu [2B], 23.10.2019, B. No: 2016/40621.
- AYM, Veysel Kaplan Başvurusu [1B], 30.06.2016, B. No: 2014/2795.
- AYM, Z.M. ve I.M. Başvurusu [1B], 06.01.2016, B. No: 2015/2037.

DANIŞTAY KARARLARI

- Danıştay 10. D., 06.12.2013, E. 2009/9560, K. 2013/8397.
- Danıştay 8. D., 12.11.2010, E. 2010/5626, K. 2010/6024.
- Danıştay 8. D., 16.09.2003, E. 2002/2675, K. 2003/3329.

YARGITAY KARARLARI

- Yargıtay 1. CD., 04.10.2010, E. 2010/3612, K. 2010/6318.
- Yargıtay 1. CD., 09.04.2009, E. 2008/6025, K. 2009/1984.
- Yargıtay 1. CD., 10.12.2013, E. 2003/1074, K. 2003/3081.
- Yargıtay 1. CD., 14.10.1975, 2790/32232.
- Yargıtay 1. CD., 23.12.2008, 9146/8140.
- Yargıtay 1. CD., 26.05.2009, E. 2008/7575, K. 2009/2979.
- Yargıtay 11. CD., 28.11.2006, E. 2006/393, K. 2006/9581.
- Yargıtay 12. CD., 02.04.2018 E. 2016/1273, K. 2018/3778.
- Yargıtay 12. CD., 01.03.2012, E. 2012/7717, K. 2012/5789.
- Yargıtay 12. CD., 01.06.2016, E. 2015/11920, K. 2016/9293.
- Yargıtay 12. CD., 01.09.2017, E. 2016/1709, K. 2017/6036.
- Yargıtay 12. CD., 01.09.2017, E. 2016/1709, K. 2017/6036.
- Yargıtay 12. CD., 01.10.2013, E. 2013/14879, K. 2013/22105.
- Yargıtay 12. CD., 01.10.2018, E. 2018/3768, K. 2018/8972.
- Yargıtay 12. CD., 01.10.2018, E. 2018/3954, K. 2018/8978.
- Yargıtay 12. CD., 01.10.2018, E. 2018/5129, K. 2018/8964.
- Yargıtay 12. CD., 02.04.2018, E. 2015/12504, K. 2018/3746.
- Yargıtay 12. CD., 02.04.2018, E. 2017/2116, K. 2018/3747.
- Yargıtay 12. CD., 02.04.2018, E. 2017/4905, K. 2018/3817.
- Yargıtay 12. CD., 03.02.2015, E. 2014/10649, K. 2015/1856.
- Yargıtay 12. CD., 03.03.2015, E. 2014/10649, K. 2015/1856.
- Yargıtay 12. CD., 03.12.2018, E. 2018/7080, K. 2018/11547.
- Yargıtay 12. CD., 04.04.2012, E. 2011/15700, K. 2012/9187.
- Yargıtay 12. CD., 04.06.2018, E. 2017/11624, K. 2018/6299.
- Yargıtay 12. CD., 04.06.2018, E. 2018/3035, K. 2018/6293.
- Yargıtay 12. CD., 04.07.2013, E. 2013/8830, K. 2013/18335.
- Yargıtay 12. CD., 05.07.2012, E. 2012/18106, K. 2012/16985.
- Yargıtay 12. CD., 06.01.2020, E. 2019/1375, K. 2020/11.
- Yargıtay 12. CD., 06.01.2020, E. 2019/1423, K. 2020/41.
- Yargıtay 12. CD., 06.05.2014 E. 2014/4949, K. 2014/10865.).
- Yargıtay 12. CD., 06.07.2017, E. 2017/3262, K. 2017/6024.

- Yargıtay 12. CD., 07.01.2013, E. 2013/20509, K. 2013/56.
- Yargıtay 12. CD., 07.01.2019, E. 2018/1379, K. 2020/82.
- Yargıtay 12. CD., 07.01.2019, E. 2018/7284, K. 2019/40.
- Yargıtay 12. CD., 07.03.2016, E. 2015/10085, K. 2016/3468.
- Yargıtay 12. CD., 07.05.2018, E. 2017/5960, K. 2018/5130.
- Yargıtay 12. CD., 08.01.2018, E. 2017/6921, K. 2018/76.
- Yargıtay 12. CD., 08.01.2018, E. 2017/8328, K. 2018/9.
- Yargıtay 12. CD., 08.10.2018, E. 2018/4954, K. 2018/9327.
- Yargıtay 12. CD., 08.12.2014, E. 2014/6763, K. 2014/24982.
- Yargıtay 12. CD., 08.12.2015 E. 2015/2351, K. 2015/19031.
- Yargıtay 12. CD., 09.02.2012, 6496/2474.
- Yargıtay 12. CD., 09.04.2018, E. 2017/10055, K. 2018/4118.
- Yargıtay 12. CD., 09.05.2022, E. 2021/408, K. 2022/3506.
- Yargıtay 12. CD., 09.10.2017 E. 2016/8276, K. 2017/7167.
- Yargıtay 12. CD., 09.11.2015, E. 2015/3014, K. 2015/17225.
- Yargıtay 12. CD., 09.12.2019, E. 2019/2807, K. 2019/11493.
- Yargıtay 12. CD., 10.09.2018, E. 2018/4512, K. 2018/7907.
- Yargıtay 12. CD., 10.12.2015, E. 2015/12720, K. 2015/19159.
- Yargıtay 12. CD., 10.12.2018, E. 2018/5519, K. 2018/11874.
- Yargıtay 12. CD., 11.04.2016, E. 2016/2300, K. 2016/6005.
- Yargıtay 12. CD., 11.11.2015, E. 2015/13049, K. 2015/17584.
- Yargıtay 12. CD., 11.11.2015, E. 2015/13049, K. 2015/17584.
- Yargıtay 12. CD., 11.11.2015, E. 2015/13049, K. 2015/17584.
- Yargıtay 12. CD., 12.03.2017, E. 2015/12961, K. 2016/971.
- Yargıtay 12. CD., 12.03.2018, E. 2017/9024, K. 2018/2701.
- Yargıtay 12. CD., 12.11.2018, E. 2018/5250, K. 2018/10577.
- Yargıtay 12. CD., 12.11.2018, E. 2018/5250, K. 2018/10577.
- Yargıtay 12. CD., 14.01.2014, E. 2013/16447, K. 2014/322.
- Yargıtay 12. CD., 14.01.2019, E. 2018/8362, K. 2019/449.
- Yargıtay 12. CD., 14.01.2019, E. 2018/8513, K. 2019/342.
- Yargıtay 12. CD., 14.05.2013, E. 2013/8145, K. 2013/13481.
- Yargıtay 12. CD., 14.05.2018, E. 2017/10800, K. 2018/5395.

- Yargıtay 12. CD., 14.05.2018, E. 2018/1181, K. 2018/5444.
- Yargıtay 12. CD., 14.1.2019, E. 2018/8509, K. 2019/431.
- Yargıtay 12. CD., 14.11.2016, E. 2015/12495, K. 2016/12690.
- Yargıtay 12. CD., 15.01.2018, E. 2017/6894, K. 2018/370.
- Yargıtay 12. CD., 15.01.2018, E. 2017/6897, K. 2018/371.
- Yargıtay 12. CD., 15.01.2018, E. 2017/9938, K. 2018/427.
- Yargıtay 12. CD., 15.04.2014, E. 2014/7166, K. 2014/9222.
- Yargıtay 12. CD., 15.10.2018, E. 2018/4547, K. 2018/9657.
- Yargıtay 12. CD., 15.12.2015, E. 2015/398, K. 2015/19255.
- Yargıtay 12. CD., 16.05.2022, E. 2021/631, K. 2022/3697.
- Yargıtay 12. CD., 16.12.2014, E. 2014/6604, K. 2014/25759.
- Yargıtay 12. CD., 16.12.2014, E. 2014/6619, K. 2014/25767.
- Yargıtay 12. CD., 17.10.2016, E. 2015/10085, K. 2016/3468.
- Yargıtay 12. CD., 17.10.2016, E. 2015/10444, K. 2016/11938.
- Yargıtay 12. CD., 18.03.2014, E. 2013/8495, K. 2014/5987.
- Yargıtay 12. CD., 18.10.2022, E. 2021/3102, K. 2022/6841.
- Yargıtay 12. CD., 18.12.2019, E. 2019/4370, K. 2019/11987.
- Yargıtay 12. CD., 18.12.2019, E. 2019/89, K. 2019/11993.
- Yargıtay 12. CD., 19.01.2015, E. 2014/8361, K. 2015/664.
- Yargıtay 12. CD., 19.02.2018, E. 2017/ 3799, K. 2018/1650.
- Yargıtay 12. CD., 19.06.2017, E. 2016/3484, K. 2017/5347.
- Yargıtay 12. CD., 19.10.2020, E. 2019/1795, K. 2020/5284.
- Yargıtay 12. CD., 19.11.2018, E. 2018/5106, K. 2018/10883.
- Yargıtay 12. CD., 19.11.2018, E. 2018/5336, K. 2018/10900.
- Yargıtay 12. CD., 19.12.2016, E. 2015/12475, K. 2016/13470.
- Yargıtay 12. CD., 2.12.2013, E. 2013/19595, K. 2013/27554.
- Yargıtay 12. CD., 20.01.2014, E. 2013/24450, K. 2014/438.
- Yargıtay 12. CD., 20.01.2015, E. 2014/7451, K. 2015/746.
- Yargıtay 12. CD., 20.03.2017, E. 2016/8655, K. 2017/2145.
- Yargıtay 12. CD., 20.09.2022, E. 2021/3302, K. 2022/5286.
- Yargıtay 12. CD., 21.01.2014, E. 2013/24578, K. 2014/1048.
- Yargıtay 12. CD., 21.05.2014, E. 2014/7502, K. 2014/12242.

- Yargıtay 12. CD., 21.05.2018, E. 2018/743, K. 2018/573.
- Yargıtay 12. CD., 21.12.2020, E.2019/1929, K.2020/7258.
- Yargıtay 12. CD., 22.06.2016, E. 2015/9514, K. 2016/10705.
- Yargıtay 12. CD., 22.10.2018, E. 2018/4190, K. 2018/9992.
- Yargıtay 12. CD., 22.10.2018, E. 2018/4657, K. 2018/9996.
- Yargıtay 12. CD., 22.12.2015, E. 2015/14312, K. 2015/19452.
- Yargıtay 12. CD., 23.6.2015, E. 2014/21035, K. 2015/11586.
- Yargıtay 12. CD., 24.01.2013, 2012/28127, 2013/2279.
- Yargıtay 12. CD., 24.04.2014, E. 2014/832, K. 2014/10020.
- Yargıtay 12. CD., 24.04.2014, E. 2014/832, K. 2014/10020.
- Yargıtay 12. CD., 24.09.2018, E. 2018/3967, K. 2018/8553.
- Yargıtay 12. CD., 25.02.2014, E. 2013/26271, K. 2014/4579.
- Yargıtay 12. CD., 25.03.2019, E. 2019/169, K. 2019/3925.
- Yargıtay 12. CD., 25.12.2013, E. 2013/9105, K. 2013/30731.
- Yargıtay 12. CD., 25.12.2014, E. 2014/6869, K. 2014/26731.
- Yargıtay 12. CD., 25.12.2017, E. 2017/5709, K. 2017/10790.
- Yargıtay 12. CD., 26.06.2018, E. 2018/2291, K. 2018/7224.
- Yargıtay 12. CD., 27.03.2014, E. 2014/896, K. 2014/7681.
- Yargıtay 12. CD., 28.01.2014, E. 2013/24713, K. 2014/1778.
- Yargıtay 12. CD., 28.02.2022, E. 2020/3954, K. 2022/1451.
- Yargıtay 12. CD., 28.03.2022, E. 2020/11691, K. 2022/2363.
- Yargıtay 12. CD., 28.05.2018, E. 2017/8495, K. 2018/5987.
- Yargıtay 12. CD., 30.04.2014, E. 2014/4824, K. 2014/10461.
- Yargıtay 12. CD., 30.04.2014, E. 2014/986, K. 2014/10561.
- Yargıtay 12. CD., 30.06.2014, E. 2014/235, K. 2014/16178.
- Yargıtay 12. CD., 30.09.2019, E. 2019/4057, K. 2019/9522.
- Yargıtay 12. CD., 30.10.2017, E. 2017/489, K. 2017/8062.
- Yargıtay 12. CD., 30.11.2015, E. 2015/2924, K. 2015/18494.
- Yargıtay 12. CD., 30.11.2017, E. 2015/3580, K. 2017/5348.
- Yargıtay 12. CD., 5.6.2017, E. 2016/562098, K. 2017/4717.
- Yargıtay 12.CD., 06.06.2022, E. 2021/3317, K. 2022/4430.
- Yargıtay 12.CD., 10.04.2017, E. 2015/17151, K. 2017/2990.
- Yargıtay 17. HD., 28.02.2019, E. 2016/12722, K. 2019/2308.
- Yargıtay 2. HD., 05.06.1997, E. 2015/10444, K. 2016/119386503.

- Yargıtay 2. HD., 17.09.2012, E. 2012/1678, K. 2012/21498.
- Yargıtay 21. HD., 15.06.2017, E. 2017/2606, K. 2017/5541.
- Yargıtay 21. HD., 20.01.2015, E. 2014/12716, K. 2015/639.
- Yargıtay 4. HD., 13.10.2005, E. 2004/14567, K. 2005/10883.
- Yargıtay 4. HD., 14.07.2011, E. 2011/5970, K. 2011/8324.
- Yargıtay 4. HD., 22.10.2018, E. 2016/14001, K. 2018/6400.
- Yargıtay 4. HD., 29.09.1988, 4600/8120.
- Yargıtay 5 CD., 14.05.1980, 1463/1657.
- Yargıtay 5. CD., 14.11.1969, 3448/3401.
- Yargıtay 5. CD., 17.01.2014, E. 2013/16791, K. 2014/516.
- Yargıtay 5. CD., 20.03.1973, 605/652.
- Yargıtay 6. CD., 09.03.2009, E. 2007/23874, K. 2009/5299
- Yargıtay 6. CD., 19.01.2010, E. 2006/16595, K. 20108/221.
- Yargıtay 8. CD., 13.11.2007, E. 2007/7616, K. 2007/7637.
- Yargıtay 8. CD., 26.12.2001, E. F2001/13893, K. 2001/17507.
- Yargıtay 9. CD., 06.05.2010, E. 2010/6275, K. 2010/4986.
- Yargıtay 9. CD., 11.06.2009, E. 2008/2027, K. 2009/6336
- Yargıtay 9. CD., 16.07.2009, E. 2008/1602, K. 2009/8643.
- Yargıtay 9. CD., 21.2.1979, 339/576.
- Yargıtay CGK, 02.02.1976, 7-14/29.
- Yargıtay CGK, 04.11.2021, E. 2020/122, K. 2021/533.
- Yargıtay CGK, 05.05.2015 E. 2014/93, K. 2015/144.
- Yargıtay CGK, 05.05.2015, E. 2014/93, K. 2015/144.
- Yargıtay CGK, 05.10.2010, E. 2010/170, K. 2010/182.
- Yargıtay CGK, 07.04.2015, E. 2013/837, K. 2015/90.
- Yargıtay CGK, 07.04.2015, E. 2014/515, K. 2015/89.
- Yargıtay CGK, 07.05.1979, E. 1979/1-122, K. 1979/203.
- Yargıtay CGK, 08.03.2022, E. 2021/97, K. 2022/155.
- Yargıtay CGK, 10.11.2015, E. 2014/123, K. 2015/380.
- Yargıtay CGK, 11.03.2011, E. 2017/18, K. 2021/100.
- Yargıtay CGK, 11.10.2011, E. 2011/182, K. 2011/201.
- Yargıtay CGK, 12.05.2015, E. 2013/531, K. 2015/157.
- Yargıtay CGK, 12.05.2015, E. 2013/531, K. 2015/157.
- Yargıtay CGK, 12.05.2015, E. 2013/531, K. 2015/157;

- Yargıtay CGK, 13.03.2012, E. 2011/376, K. 2012/90.
- Yargıtay CGK, 13.04.2010, E. 2010/8-58, K. 2010/8.
- Yargıtay CGK, 13.05.2008, E. 2008/101, K. 2008/113.
- Yargıtay CGK, 13.06.2017, E. 2014/483, K. 2017/331.
- Yargıtay CGK, 14.02.2005, E. 2006/29, K. 2006/22.
- Yargıtay CGK, 17.01.2019, E. 2018/75, K. 2019/18.
- Yargıtay CGK, 19.06.2018, E. 2015/518, K. 2018/293.
- Yargıtay CGK, 1977-1/1.
- Yargıtay CGK, 20.03.2007, E. 2006/9-338, K. 2007/71.
- Yargıtay CGK, 20.03.2007, E. 2006/9-338, K. 2007/71.
- Yargıtay CGK, 20.04.2004, E. 2004/47, K. 2004/101.
- Yargıtay CGK, 20.3.2007, 2006/9-338, 2007/71.
- Yargıtay CGK, 21.06.2022, E. 2020/139, K. 2022/453.
- Yargıtay CGK, 21.12.2010, E. 2010/212, K. 2010/263.
- Yargıtay CGK, 21.12.2010, E. 2010/6-212, K. 2010/263.
- Yargıtay CGK, 21.12.2010, E. 2010/6-212, K. 2010/263.
- Yargıtay CGK, 23.11.2004, E. 2004/1-177, K. 2004/203.
- Yargıtay CGK, 24.01.2019, E. 2017/506, K. 2019/47.
- Yargıtay CGK, 24.01.2019, E. 2017/769, K. 2019/48.
- Yargıtay CGK, 24.02.2022, E. 2019/16-573, K. 2022/119.
- Yargıtay CGK, 24.03.2022, E. 2022/120, K. 2022/200.
- Yargıtay CGK, 25.11.2014, E. 2013/841, K. 2014/513.
- Yargıtay CGK, 29.01.2013, E. 2013/1259, K. 2013/34.
- Yargıtay CGK, 29.03.2011, E. 2011/49, K. 2011/28.
- Yargıtay HGK, 07.03.2012, E. 2011/19-799, K. 2012/128.
- Yargıtay HGK, 15.06.2016, E. 2014/1193, K. 2016/800.
- Yargıtay HGK, 16.11.2016, E. 2011/661, K. 2011/799.
- Yargıtay HGK, 18.05.2021, E. 2018/4-570, K. 2021/566.
- Yargıtay HGK, 22.01.2016, E. 2014/213, K. 2016/70.
- Yargıtay HGK, 24.11.2010, E. 2010/552, K. 2010/599.
- Yargıtay HGK, 25.02.2015, E. 2014/1055, K. 2015/848.
- Yargıtay HGK, 25.11.2009, E. 2009/21-484, K. 2009/572.
- Yargıtay İçtihatları Birleştirme Kurulu Kararı, 02.05.1977, E. 1977/1, K. 1977/1.

Dr. Mustafa EKEN

İdare Hukuku Bağlamında
HAKSIZ FİYAT
VE
FAHİŞ FİYATLA
MÜCADELE YÖNTEMLERİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İdare Hukuku Bağlamında Haksız Fiyat ve Fahiş Fiyatla Mücadele Yöntemleri
Mustafa Eken

Hukuk Yayınları Dizisi – 3930

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 48 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKLAR

- Acar, Mustafa. "Liberalizmin İktisadi Modeli Serbest Piyasa Ekonomisi". *Eskiyeini*, 15 (2009), 18-26.
- Akalın, Kürşat Haldun. "Orta Çağ İktisat Zihniyetinde Adil Fiyat Kuramı". *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi* 11-2 (Aralık 2007), 25-48.
- Akay, Yüksel (ed.) - Serbestoğlu, İbrahim (ed.). *Current Research in Economics and Administrative Sciences*, Cetinje-Montenegro: 1. Bası, Ivpe Yayıncılık, 2020.
- Akbulut, Berrin. "Fiyatları Etkileme Suçu (TCK m. 237)". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi (TAAD)* 20, (2015), 25-57.
- Akman, Pınar - Garrod, Luke. "When Are Excessive Prices Unfair?". *Journal of Competition Law & Economics* 7/2 (2011), 403-426.
- Akyılmaz, Bahtiyar vd. *Türk İdare Hukuku*. Ankara: 10. Bası, Savaş Yayınevi, 2019.
- Akyüz, Yılmaz. *Emek- Değer Teorisi ve Nitelikli İşgücü Sorunu*. Ankara: 1. Bası, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1980.
- Anık, Gülgün. "AT Rekabet Hukukunda Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 65 (2006), 189-199.
- Arslan Çetin - Özdemir Didar. "Fiyatları Etkileme Suçu". *International Conference On Eurasian Economies Session 2D Hukuk I* (2015), 570-575.
- Arslan, Nagehan. "Yönetimin Yeni Yapı Taşları, Bağımsız İdari Otoriteler, Yavru Leviathanlara Doğru". *Journal of Social Policy Conferences* 59 (2011), 25-49.
- Aslan, İ. Yılmaz. *Rekabet Hukuku Dersleri*, Bursa: 5. Bası, Ekin Kitapevi Yayınları, 2015.
- Aslan, M. Yasin. "İdari Yaptırımlar". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 85 (2009), 173-188.
- Atay, E. Ethem. "Bağımsız İdari Otoriteler ve Türkiye Uygulaması". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 10/1 (2006), 259-293.
- Avcı, Mustafa. *Türk Hukuk Tarihi*. Konya: 8. Bası, Atlas Akademi Yayınevi, 2019.
- Ay, Canan (ed.). vd. *Pazarlamada Etik Yaklaşımlar*. Ankara: 1. Bası, Detay Yayıncılık, 2010.
- Aydın, M. Kemal - Aydınlar, Kıvanç. "Emek-Değer Teorisinden Fayda-Değer Teorisine". *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi* 1/1 (2011), 1-12.
- Aydın, Mehmet Korkud. "Milli Korunma Kanununun Hayata Geçirilişi (1940) ve Tek Parti Dönemi Uygulamaları". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 29/1 (Ocak 2019), 413-428.

- Baldwin, John W. *The Medieval Theories of the Just Price: Romanists, Canonists and Theologians in the Twelfth and Thirteenth Centuries*. Philadelphia: The American Philosophical Society, 1959.
- Barkan, Ömer Lütfi. "XV. Asrın Sonunda Bazı Büyükşehirlerde Eşya ve Yiyecek Fiyatlarının Tesbit ve Teftişi Hususlarını Tanzim Eden Kanunlar I (İhtisap Kanunları)". *Tarih Vesikaları Dergisi* 1/5 (1942), 326-340.
- Binbir, Gökçe. *18 ve 19. yüzyıllarda, İstanbul'da Üretim ve Ticaretin Denetiminde İhtisap Kurumu'nun Yeri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2012.
- Bingöl, Muhammet Emin. "Olağanüstü Dönemlerde Yapılan Fahiş Fiyat Artışlarının Haksız Rekabet Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi". *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi* 9/2, (2023), 177-198.
- Brewer, Michael. "Planning Disaster: Price Gouging Statutes and the Shortages They Create". *Brooklyn Law Review* 72/3, (2007), 1100-1137.
- Bocutoğlu, Ersan. "İktisat Teorisinde Emegün Öyküsü: Değerin Kaynağı Olan Emekten Marjinal Faydanın Türevi Olan Emeğe Yolculuk". *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi* 1/1 (2011), 127-150.
- Boz, Selman Sacit - Paşaoğlu, Özge. "Fahiş Fiyat Artışı Özelinde, Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 31/4 (2023), 1639-1687.
- Bozpinar, Cumali. "Marx Öncesi Emek Değer Teorisi: Genel Bir Bakış". *Politik Ekonomik Kuram Dergisi* 4/1 (2020), 72-93.
- Chakraborti, Rik - Roberts, Gavin. "Learning to Hoard: The Effects of Preexisting and Surprise Price-Gouging Regulation During the COVID-19 Pandemic". *Journal of Consumer Policy* 44/4 (2021), 507-529.
- Calcagno, Claudio vd. "Economics of Excessive Pricing: An Application to the Pharmaceutical Industry". *Journal of European Competition Law & Practice* 10/3 (2019), 166-171.
- Can, Sibel. "İdari Para Cezası". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 7/29 (Ocak 2017), 407-430.
- Cătoiu, Iacob vd. "Setting Fair Prices- Fundamental Principle of Sustainable Marketing". *The Amfiteatru Economic Journal* XII/27 (2010), 115-128.
- Cavlak, Neslihan, Selvi - Murat Selim. "Covid-19 Dönemindeki Aşırı Fiyatlamalara İlişkin Tüketici Şikâyetleri ve Rekabet Hukuku Açısından Alınan Önlemler". *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi* 18/3 (2022), 837-856.
- Chen, Andy C. M., "A Market-Based And Synthesised Approach To Controlling Price Gouging". *Int. J. Private Law* 4/1 (2011), 128-142.
- Çağlayan, Ramazan. *İdare Hukûku Dersleri*. Ankara: 11. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2023.

- Çağlayan, Ramazan. *İdari Yaptırımlar Hukuku (Kabahatler Kanunu Yorumu)*. Ankara: 1. Bası, Asil Yayın Dağıtım, 2006.
- Çağlayan, Ramazan. *İdari Yargılama Hukuku*. Ankara: 12. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Çağlayan, Ramazan. "İdari Yaptırımlar İçin Öngörülen Yargısal Denetimin İçeriği Üzerine", *Prof. Dr. Bilge Öztan'a Armağan*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2008, (1221-1250).
- Çağlayan, Ramazan. "İdari Yaptırımlarda Görevli Mahkeme Sorunu", *Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan*, Cilt II, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010, (2599-2610).
- Çağlayan, Ramazan – Doğan, Beşir Fatih. "Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Verdiği Para Cezalarının Uygulanması Sorunu Üzerine". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* XII/1-2 (2008), 565-583.
- Ceylan, Ebru. "Tüketici Hukukunda Haksız Ticari Uygulamalar ve Uygulama Örnekleri". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 8/15 (2020), 123-147.
- Danieli, Dietta. "Excessive Pricing in the Pharmaceutical Industry: Adding Another String to the Bow of EU Competition Law". *Health Economics, Policy and Law* 16 (2021), 64-75.
- Davies, John - Padilla, Jorge. "Another Look at the Economics of the UK CMA's Phenytoin Case." In: *Katsoulacos, Y., Jenny, F. (Eds) Excessive Pricing and Competition Law Enforcement. International Law and Economics* (2018), 71-97.
- De Roover, Raymond. "The Concept of the Just Price: Theory and Economic Policy", *The Journal of Economic History* 18/4 (1958), 418-434.
- De Streel, Alexandre - Motta, Massimo. "Excessive Pricing in Competition Law: Never say Never?". *Konkurrensverket Swedish Competition Authority, The Pros and Cons of High Prices*, Kalmar, Sweden (2007), 14-43.
- Dinler, Zeynel. *İktisada Giriş*. Bursa: 11. Bası, Ekin Kitapevi Yayınları, 2005.
- Dost, Mahmut. *Medine Pazar Kuralları Çerçevesinde Osmanlı Devleti'nde Hisbe Teşkilatı'nın Tetkiki*. İstanbul: Sabahattin Zaim Üniversitesi SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi 2021.
- Elbir, Halid Kemal. "Fahiş Faiz Meselesi: (tarihte ve Türk hukukunda)". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 18/3-4 (1952), 853-874.
- Emiroğlu, Haluk. "Roma Hukuku'nun Bilgi Kaynaklarından Corpus Iuris Civilis ve Türkiye'de Hukuk Resepsiyonu". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 51/3 (2002), 85-96.
- Erdoğan, İbrahim. "Osmanlı İktisadi Düzeninde İhtisab Müessesesi ve Muhtesiblik Üzerine Bir Deneme". *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi, Dergisi* 11 (2000), 123-145.
- Erdoğan, Belgin. *Roma Hukuku (Tarihi Giriş- Hukuk Tarihi- Genel Kavramlar)*. İstanbul: 1. Bası, Filiz Kitabevi, 1995.

- Ergün, Ü.Ömer. "Tüketici Haklarının Uluslararası ve Ulusal Gelişim Aşamaları". *Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi* 7/1 (2023), 53-92.
- Eryürek, Güzel. *Fiyat Üzerinden Haksız Rekabet*. Ankara, 1. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Eşiyok, Elif. "Türkiye'de Reklamların Denetimi: Reklam Kurulu Kararları Üzerinden Bir İnceleme". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi -İNÜHFD* 9/2 (2018), 593-606.
- Eryılmaz, Bilal. *Kamu Yönetimi*. İstanbul: Gözden Geçirilmiş Yeni Baskı, Erkam Matbaası, 2005.
- Evren, Çınar. "Kabahatlerde Kanunilik İlkesi", *Journal of Istanbul University Law Faculty* 69/1-2 (Aralık 2011), 967-1001.
- Genç Sema Yılmaz - Çağlayan Tuğçe. "İktisadi Düşüncede Değerin Kaynağı Sorunsalı". *Çalışma ve Toplum: Ekonomi ve Hukuk Dergisi* 2/53 (2017), 667-680.
- Giberson Michael. "The Problem with Price Gouging Laws". *Regulation* 34/1 (2011), 48-53.
- Gümüş, Mustafa Alper. *6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, Cilt:1*. İstanbul: 1. Bası, Vedat Kitapçılık, 2014.
- Gümüş, Niyazi. "Geçmişten Günümüze Stokçuluk ve Karaborsacılık". *Journal of Islamic Research* 34/1 (2023), 43-54.
- Günday, Metin. *İdare Hukuku*. Ankara: 9. Bası, İmaj Yayınevi, 2004.
- Gündoğdu, Hakan Gökhan. "Smith'te Tutarlılık Tartışması Bağlamında Görünmez El Metaforu ve Kendiliğinden Doğan Düzenin İktisat ve Toplum Açısından Önemi". *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi* 5/2 (2017), 263-276.
- Heino, Ossi - Takala, Annina. "Social Norms in Water Services: Exploring the Fair Price of Water". *Water Alternatives* 8/1 (2015), 844-858.
- Herman, Arthur. *Freedom's Forge: How American Business Produced Victory in World War II*. New York: Random House, 2012.
- Hodancı, Yağmur - Kapıcı, Hikmet Zeki. "Milli Korunma Kanunu'nda 1946 ve 1954 Değişiklikleri". *USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi* 2/3 (Haziran 2020), 6-25.
- Kallek, Cengiz. "Narh Konusuna Yeniden Bakış". *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi* 7 (Nisan 2006), 257-276.
- Kangal, Zeynel T. *Kabahatler Hukuku*. Ankara: 3. Bası, Adalet Yayınevi, 2022.
- Kamer, Hamit. *İslam Hukuku'na Göre Yıkıcı Fiyat Uygulaması ve İlgili Hükümler*. Bursa: Uludağ Üniversitesi SBE, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Kaplan, Gürsel. *İdari Yargılama Hukuku*. Bursa: 6. Bası, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2020.
- Karabulut, Mustafa. *İdari Yaptırımların Hukuki Rejimi*. Ankara: 1. Bası, Turhan Kitapevi, 2008.

- Karagülle, Süleyman. "İslam'da Fiat Tahdidi Mes'elesi". *İslam Medeniyeti Dergisi* 2/18 (1969), 22-24.
- Karakaş, Mehmet. "Devletin Düzenleyici Rolü ve Türkiye'de Bağımsız İdari Otoriteler". *Maliye Dergisi* 154 (2008), 99-120.
- Karakayalı, Hüseyin. *Ekonomi Kuramı*. İzmir: 3. Baskı, Bilgehan Matbaası, 1994.
- Karakocalı, Ahmet - Kurşun, Ahmet Suphi. *Tüketici Hukuku (6502 sayılı Kanun ve İlgili Yönetmeliklere Göre)*. İstanbul: 1. Bası, Aristo Hukuk Yayınevi, 2015.
- Karasu, Rauf - Özdemir, Semih Sırrı. "Fahiş Fiyata İlişkin Sınırlamalar ve Aykırılığın Ticaret Hukuku Açısından Sonuçları". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XXVI/3* (2022), 3-28.
- Karasu, Rauf - Zorluoğlu Yılmaz, Ayça. "Fahiş Fiyatın Sözleşmenin Geçerliliğine Etkisi". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XXVII/4* (2023), 65-99.
- Kent, Bülent. *Türk ve Alman Hukukunda Elektrik Piyasasının Düzenlenmesi ve Düzenleyici Kurumları*. Ankara: 1. Bası, Adalet Yayınevi, 2012.
- Killick, James - Komninos, Assimakis. "Excessive Price in the Pharmaceutical Market How the CAT Shot Down the CMA's Pfizer/Flynn Case". *Journal of European Competition Law & Practice* 9/8 (2018), 530-536.
- Koca, Mahmut - Üzülmüş, İlhan. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: 11. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Koehn, Daryl - Wilbratte Barry. "A Defense of a Thomistic Concept of the Just Price". *Business Ethics Quarterly* 22/3 (2012), 501-526.
- Koyuncu, Tuğba. "Emek Değer Teorisi ve Fayda Değer Teorisinin Karşılaştırmalı Analizi". *Economics Literature* 2/1 (2020), 20-33.
- Köktaş, Altuğ Murat. "Osmanlı İmparatorluğu'nda Piyasa Düzenlemeleri: 1500-1700 İstanbul Kadı Sicillerinde Narh Uygulamaları". *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 9/2 (Nisan 2016), 219-242.
- Kurt, Hayrettin. "İdari Yaptırımlara Karşı Güvenceler". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18/1 (Ocak 2014), 131-178.
- Küçükcalay, Abdullah Mesud. *Antik Yunan'dan 16. Yüzyıla Adil Fiyat*. İstanbul: 1. Bası, Ötüken Yayınları, 2015.
- Kütükoğlu, Mübahat S. "Narh". Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. Erişim 18 Ocak 2024. <https://islamansiklopedisi.org.tr/narh#2-osmanlilarda>
- Kütükoğlu, Mübahat S. "1009 (1600) Tarihli Narh Defterine Göre İstanbul'da Çeşitli Eşya ve Hizmet Fiatları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Estitüsü Dergisi* 9 (1978), 1-85.
- Liv, Cemil. "İslamın İlk Dönemlerinde Piyasa İstikrarını Temin İçin Alınan Tedbirler". *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 18/36 (Aralık 2019), 363-398.

- Marchisio, Emiliano. "Price Increases During The Pandemia And EU Competition Law". *EU And Comparative Law Issues And Challenges Series (Eclis 5) – Special Issue* (2021), 137-175.
- Odman Boztosun, N. Ayşe. "Tek Yanlı Davranışlara Nasıl Yaklaşalım?". *Rekabet Dergisi* 11/3 (2010), 131-176.
- Orhun, Murat. "Justinianus'un Hukuk Reformasyonu". *Turkish Studies (Elektronik)* 10/5 (2015), 267-284.
- Ortaylı, İlber. *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*. İstanbul: 11. Bası, Kronik Kitap Yayınları, 2019.
- Özay, İl Han. *İdari Yaptırımlar*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1985
- Özel, Mustafa. "İktisat, Fiyat ve Adalet Üzerine". *Divan Disiplinler Arası Çalışmalar Dergisi* 1/1 (1996), 147-158.
- Özkan, Ahmet Fatih. "Ekonomik Kamu Düzeni ve Ekonomik Kolluk Faaliyeti". *Ankara Barosu Dergisi*, 67/4, (2009), 75—94.
- Özkan, Ahmet Fatih. "Rekabet Hukuku'nda Fiyat Tarifeleri". *Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan*, İstanbul: 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Özkan, Ahmet Fatih. "Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Fahiş Fiyatlarla Mücadele Edilebilir mi?". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 25/1 (2023), 93-130.
- Özkaya, Eraslan. *Aşırı Yararlanma (Gabin) Davaları*. Ankara: 4. Bası, Seçkin Yayınevi, 2020.
- Özkaya, Eraslan. *Yanılma – Aldatma – Korkutma Davaları (Hata – Hile – İkraah Davaları)*. Ankara: 5. Bası, Seçkin Yayınevi, 2023.
- Pınar, Hamdi. "Rekabet Hukuku ile Haksız Rekabet Hukuku İlişkisi". *Rekabet Dergisi* 15/2 (2014), 59-87.
- Pınar, Hamdi - Türkoğlu, Özlem. "Türk Hukukunda Fiyat Artışlarının Denetlenmesi ve Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu". *Prof. Dr. Zühtü Aytaç'a Armağan*, İstanbul: 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, (2022), 823-890.
- Rakić Ivana. "Competition Law in the Age of Covid-19". *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu* LXVIII/2 (2020), 25-61.
- Reinecke, Juliane. "Beyond a Subjective Theory of Value and Towards a Fair Price: an Organizational Perspective on Fairtrade Minimum Price Setting". *Organization* 17/5 (2010), 563-581.
- Schmitz, Andrew. "Commodity Price Stabilization under Unattainable Stocks". *Theoretical Economics Letters* 8 (2018), 861-865.
- Selvi, Murat Selim - Cavlak, Neslihan. "Tüketicilere Yönelik Etik Dışı Fiyatlandırma Uygulamaları". *Doğuş Üniversitesi Dergisi* 23/2 (2022), 363-378.

- Sever, D. Çiğdem. "Türkiye'de Düzenleyici Kurumların Yapısı, İşlevi ve Dönüşümü". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 64/1 (2015), 195-236.
- Sewall, Hannah Robie. "The Theory of Value Before Adam Smith". *Publications of the American Economic Association* 2/3 (1901), 1-128.
- Snyder, Jeremy. "What's the Matter with Price Gouging?". *Business Ethics Quarterly* 19/2 (2009), 275-293.
- Söyler, Yasin. "Fahiş Fiyat Artışlarına Karşı İdari Yaptırım Uygulanmasında Yetki Çatışması". *İstanbul Hukuk Mecmuası* 79/1 (2021), 211-249.
- Söyler, Yasin. "Yeni Bir İdari Suç Olarak Covid-19 Salgın Sürecinde İhdas Edilen Fahiş Fiyat Artışı". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 12/45 (Ocak 2021), 463-488.
- San Sau, Fung - Simon Roberts. "Covid-19 and The Role of a Competition Authority: The CMA's Response to Price Gouging Complaints". *Journal of European Competition Law & Practice* 12/10 (2021), 734-745.
- Şahin, Eda. "Tüketiciler İçin İyi Haber mi Kötü Haber mi?: Aşırı Fiyat Uygulamalarında AB Mahkemelerinin Yeni İstikameti". *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi* 5/1 (2019), 87-114.
- Şahin, Cenk. "Amerikan Federal İdare Hukukunda "Regülasyon" (ve Türk İdare Hukuku'na Yansımaları)". İstanbul: 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2010.
- Şahin, Harun. "Klâsik Dönem Osmanlı Ekonomisinde İktisadi Kontrol Araçları". *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi* 5/10 (2014), 161-184.
- Tabakoğlu, Ahmet. "Osmanlı Ekonomisinde Fiyat Denetimi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası* 43 Prof. Dr. S.F. Ülgener'e Armağan (1987), 111-150.
- Tan, Turgut. "Bağımsız İdari Otoriteler veya Düzenleyici Kurullar". *Amme İdaresi Dergisi* 35/2 (Haziran 2002), 11-37.
- Tanör, Bülent - Necmi Yüzbaşıoğlu. *1982 Anayasa'sına Göre Türk Anayasa Hukuku*. İstanbul: 17. Bası, Beta Yayıncılık, 2018.
- Tuma, Elias H. "Early Arab Economic Policies (1st/7th—4th/10th Centuries)". *Islamic Studies* 4/1 Islamic Research Institute, Islamabad, (1965), 1-23.
- Tuna, Yusuf. "Tarım Ürünleri Fiyatlarına Devlet Müdahalesi ve Türkiye'de Müdahale Fiyat Politikasının Tarihçesi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası* 47 1/4 (1989), 345-365.
- Turan, M. Fatih. "İslam Hukuku Açısından Yıkıcı Fiyat Uygulaması". *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 43 (2015), 79-103.
- Turgut, Reyhan. *Hâkim Durumun Fahiş Fiyat Yoluyla Kötüye Kullanılması*. İstanbul: Kemerburgaz Üniversitesi SBE, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- Ulusoy, Ali D. *İdari Yaptırımlar*. İstanbul: 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2013.
- Uzun Şenol, Pınar. "Haksız Rekabet ile Rekabet Hukuku Arasındaki İlişkinin Fiyat Tarifeleri Kapsamında Değerlendirilmesi". *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9/2 2021: 197-218.

- Uzunalli, Sevilay. "Avrupa Birliği Rekabet Hukuku Işığında Yıkıcı Fiyat Uygulamaları ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması". *Rekabet Dergisi* 44 (2010), 59-109.
- Ünal, Çiğdem. *Aşırı Fiyat Kavramı ve Aşırı Fiyatlama Davranışının Rekabet Hukukundaki Yeri*. Ankara: Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezi, 254: 2010.
- Üstünel, Besim. *Ekonominin Temelleri*. Ankara: 3. Bası, Doğan Yayınevi, 1978.
- Wahl, Nils. "Exploitative High Prices and European Competition Law – A Personal Reflection". *Konkurrensverket Swedish Competition Authority, The Pros and Cons of High Prices*, Kalmar, Sweden (2007), 47-64.
- Williams, Mark. "Excessive Pricing". *Konkurrensverket Swedish Competition Authority, The Pros and Cons of High Prices*, Kalmar, Sweden (2007), 128-156.
- Wilson, Debra. "Price Gouging, Construction Cartels or Repair Monopolies? Competition Law Issues Following Naturel Disasters". *Canterbury Law Review* 4/20 (2014), 53-90.
- Yavuz, Mustafa. "7244 Sayılı Kanunla Fahış Fiyat Artışı ve Stokçuluğa Dair Yapılan Düzenlemeler ve Getirilen Cezalar". *Mali Çözüm Dergisi* 30/162 (2020), 261-270.
- Yenerer Çakmut, Özlem. "Türk Ceza Yasası'nda Mal veya Hizmet Satımından Kaçınma Suçu (TCK m.240)". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı)* 25/2 (Aralık 2019), 624-636.
- Yıldırım, Turan. vd. *İdare Hukuku*. 7. Bası, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Yolcu Altınır - Fatma Zeynep. "Tüketicinin Korunması Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Bu Gelişimin Türk Hukukuna Yansıması". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 24/2 (Aralık 2018), 1111-1124.
- Yoruldu, Mutlu (ed.) - Arslan Ahmet. *Pandeminin Mali Analizi*. Ankara: 1. Bası, Gazi Kitabevi 2021.
- Zwolinski, Matt. "The Ethics of Price Gouging". *Business Ethics Quarterly* 18/3 (2008), 347-378.
- Zwolinski, Matt. "Price Gouging and Market Failure". *New Essays on Philosophy, Politics & Economic: Integration and Common Research Projects, Gerald Gaus, Julian Lamont and Christi Favor, ed, Stanford University Press*, (2010), 333-366.

İnternet Kaynakları

- <https://www.academia.edu/>
- <https://www.catribunal.org.uk/>
- <https://www.congress.gov>
- <https://www.federalregister.gov/>
- <https://www.ftc.gov/>

- <https://eur-lex.europa.eu/>
- <https://www.gpo.gov/>
- <https://www.govinfo.gov/>
- <https://www.gov.uk/government/publications/>
- <https://home.heinonline.org/>
- <https://hbr.org/2013/07/the-problem-with-price-gouging-laws>
- <https://www.ilga.gov/commission/jcar/admincode/titles.html>
- <https://www.investopedia.com/>
- <https://islamansiklopedisi.org.tr/>
- <https://www.jstor.org/>
- <https://www.justice.gov/>
- <https://karararama.danistay.gov.tr/>
- <https://knowledgeproblem.com/2012/11/03/list-of-price-gouging-laws/>
- <https://kuran.diyonet.gov.tr/>
- <https://leginfo.legislature.ca.gov>
- <https://mevzuat.gov.tr/>
- <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>
- <https://newyork.public.law>
- <https://www.proskauer.com/>
- <https://www.rekabet.gov.tr/>
- <https://www.researchgate.net/>
- <https://www.resmigazete.gov.tr/>
- <https://www.rekabet.gov.tr/tr/Kararlar>
- <https://sozluk.gov.tr/>
- <https://statutes.capitol.texas.gov>
- <https://www.tbmm.gov.tr/>
- <https://ticaret.gov.tr/>
- <https://wfto.com/>
- <https://www.wto.org/index.htm>

Editörler

Doç. Dr. Yasemin Durak – Doç. Dr. H. Gökçe Zabunoğlu

TÜKETİCİ HUKUKU YAZILARI

ADALET YAYINEVİ
Ankara – 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Tüketici Hukuku Yazıları

Editörler : Doç. Dr. Yasemin Durak
Doç. Dr. H. Gökçe Zabunoğlu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3931

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 49 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

Bu derlemenin bölümleri,

Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nce, 5-6 Mart 2024 tarihlerinde gerçekleştirilen Tüketici Hukuku Sempozyumu'nda sunulan bildiriler temelinde yazarlarca genişletilmiş çalışmalardan oluşmaktadır.

İÇİNDEKİLER

DEĞİŞİM SÖZLEŞMELERİ 7

Doç. Dr. Yasemin Durak

HİZMET SAĞLAYICILARIN YETKİLİ SERVİS HİZMETLERİNDE KARA LİSTE UYGULAMASI ÜZERİNE DÜŞÜNCELER..... 25

Dr. Öğr. Üyesi Güray Türker

TÜKETİCİ MAHKEMESİNİN GÖREV ALANINA GİREN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNDEN DOĞAN UYUŞMAZLIKLAR.....51

Arş. Gör. Esra Delice Tekin

GEMİ SEYAHAT SÖZLEŞMELERİNİN GEREĞİ GİBİ İFA EDİLMEMESİNE DAİR ALMAN YARGI KARARLARININ İNCELENMESİ..... 77

Arş. Gör. Beyza Gül Can

TÜKETİCİ HAKEM HEYETİ KARARLARININ PARASAL SINIRLAR AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ..... 97

Arş. Gör. Burcu Çavuş Eryendi

OTOMOTİV SEKTÖRÜNDE AYIP NEDENİYLE TÜKETİCİNİN UĞRADIĞI DEĞER KAYBININ TAZMİNİ 150

Av. Şule Karakaya

DEĞİŞİM SÖZLEŞMELERİ

Doç. Dr. Yasemin Durak

GİRİŞ

Değişim sözleşmesi devre tatil sözleşmesinin olumsuz yönlerinden kaçınmayı sağlayan bir sözleşme olarak ortaya çıkmaktadır. Zira devre tatil sözleşmesi bir yıldan uzun süreli kurulmakta, bu durum da tüketiciler çoğunlukla bu tarz sözleşmeleri tercih etmek yerine her yıl farklı yerlerde istedikleri süre içerisinde tatillerini yapmaktadırlar. Değişim sözleşmesi ise oluşan havuz sayesinde tüketicilerin farklı yerlerde tatil yapmalarına fırsat sunmaktadır. Sistemde yer alan ve devre tatil sözleşmesi yapan A ve B kişisi havuz sayesinde tatillerini deđiőtirmektedirler. Fakat bu değişim geçici bir nitelik taşımaktadır.

Değişimlerin çoğu tatil kulüpleri ve değişim şirketleri aracılığıyla olmaktadır¹.

RCI (Resort Condominiums International), dünya çapında yapılan devre tatil ve devre mülk değişim organizasyonudur. RCI dünya

¹ Wang, Yu/ Krishna, Aradhna, Timeshare Exchange Mechanisms, JSTOR, Vol. 52, No. 8, August 2006, pp. 1224.

KAYNAKÇA

Aydoğdu, Murat, Kahveci, Nalan, Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara 2021.

Çabri, Sezer, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, 2. Baskı, Ankara 2021.

Baş-Süzel, Ece : Tatil Sözleşmeleri, İstanbul 2019.

BUND, Bürgerliches Gesetzbuch, Rechtsstand: 02.03.2024.

Gsell, Krüger, Lorenz, Reymann: beck-online GROSSKOMMENTAR, 15.01.2024.

HK-BGB/Ansgar Staudinger/Siegfried Friesen, 11. Aufl. 2021.

Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, 8. Auflage, München 2019.

Schubert, Katrin :Neues bei den Teilzeit-Wohnrechten (Timesharing) Der Vorschlag der EU-Kommission für eine Reform der Richtlinie 94/47/EG, NZM, 2007, s. 665 – 671.

Wang, Yu, Krishna, Aradhna :Timeshare Exchange Mechanisms, JSTOR, Vol. 52, No. 8, August 2006, pp. 1223 – 1227.

HİZMET SAĞLAYICILARIN YETKİLİ SERVİS HİZMETLERİNDE KARA LİSTE UYGULAMASI ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Dr. Öğr. Üyesi Güray Türker

GİRİŞ

Mal satımı sonrası satış sözleşmesi konusu malın bakımı, onarımı ve montajıyla ilgili olarak devreye giren yetkili servis hizmetleri, hizmet sağlayıcıların önemli faaliyet alanlarından birini oluşturmaktadır. Özellikle internet arama motorlarında tüketiciyi yanıltıcı yetkili servis imajı veren kişilerin tüketiciye ulaşmasını önlemek adına aynı zamanda üretici, ithalatçı veya satıcı konumunda olan hizmet sağlayıcılar bazı çözüm yöntemleri geliştirmektedir. Bunlardan birini de yetkili servis hizmetlerinin tek elden hizmet sağlayıcının yönetimi ve kontrolünde verilmesi oluşturmaktadır. Bu sistemde genellikle tüketici, hizmet sağlayıcının verdiği sabit telefon numarası üzerinden veya hizmet sağlayıcının web sitesinden randevu kaydı oluşturmakta ve hizmet sağlayıcı kendi organizasyonu kapsamında yetkili servisi tüketiciye kendisi yönlendirmektedir. Yetkili servis hizmetleri konusunda adeta bir tekel durumu yaratan bu sistem beraberinde

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Osman. "6502 Satılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un Haksız Şartlarla İlgili Getirdiği Yenilikler", Prof. Dr. Mehmet Akif Aydın'a Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Özel Sayı Cilt 1/ Sayı 2 (2015), s.805-838.
- Altınok Ormancı, Pınar. Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebep Feshi, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011.
- Atamer, Yeşim M. Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılması Çerçevesinde Genel İşlem Şartlarının Denetlenmesi, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2001.
- Aydoğdu, Murat ve Nalan Kahveci. Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Aydoğdu, Murat ve Nalan Kahveci. Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Barlas, Nami. "Çerçeve Sözleşme Kavramı ve Çerçeve Sözleşmenin Özellikleri", Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul: 2. Baskı, Beta Yayıncılık, 2001.
- Çabri, Sezer. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Demir, Banu. "Sürekli Eser Sözleşmeleri", Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Doğramacı, Hayriye Şen. "Çerçeve Sözleşme Kavramı, Çerçeve Sözleşmelerin Amacı ve Ekonomik Fonksiyonu, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 30/ Sayı 3 (2022), s.1043-1077.
- Dural, Mustafa ve Suat Sarı. Türk Özel Hukuku Cilt I, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2021.
- Eren, Fikret. Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara: 24. Baskı, Yetkin Yayınları, 2019
- Helvacı, Serap ve Murat Topuz, Geçmişten Günümüze Özdeyişlerle Hukukun Kadim İlkeleri, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.

Yetkili Servis Hizmetlerinde Kara Liste Uygulaması

- İlhan, Onur. "Yetkili Servis Sözleşmesi ve Yetkili Servislerin Sorumluluğu", Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 3/Sayı 2 (2020), s.233-261. (erişim: 19.02.2024).
- Gümüş, Mustafa Alper. Borçlar Hukuku Özel Hükümler, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2022
- Oğuzman, M. Kemal ve Turgut Öz. Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021.
- Öcal, Şebnem Akipek ve İlhan Kara. Tüketici Hukuku Ders Kitabı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.
- Seliçi, Seliçi. Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1977
- Serozan, Rona, Baki İlkay Engin ve Yeşim Atamer. Medeni Hukuk Genel Bölüm Kişiler Hukuku, İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2022
- Uyumaz, Alper, Yetkili Servis Sözleşmesi, İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2018.
- Tandoğan, Haluk. Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri Cilt I/1, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2008.
- Tekinay, Selahattin Sulhi, Sermet Akman, Haluk Burcuoğlu, Atilla Altop. Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1993.
- Vardar Hamamcıoğlu, Gülşah. "Tüketici Hukuku'nda Sözleşme Yapma Zorunluluğu ve Uygulaması", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 12/ Sayı 2 (2016), s.157-200.
- Yavuz Cevdet, Faruk Acar ve Burak Özen. Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler Birinci Cilt, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2022.
- Zevkliler, Aydın ve K. Emre Gökyayla. Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021.

TÜKETİCİ MAHKEMESİNİN GÖREV ALANINA GİREN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNDEN DOĞAN UYUŞMAZLIKLAR

Arş. Gör. Esra Delice Tekin

GİRİŞ

Modern toplumun hayatımıza katmış olduğu birçok şey beraberinde riski de getirmektedir. Kişinin yaşamındaki yoğunluk, hayatın karmaşıklığı gibi nedenlerden ötürü meydana gelebilecek risklerin kendisi tarafından bertaraf edilmesi mümkün değildir. Gerçek kişiler doğumlarından ölümlerine, tüzel kişiler kurulmalarından sona ermelerine kadar birçok riskle karşı karşıya kalmaktadır. Risk, belirli bir zaman aralığında oluşabilecek istenmeyen olayların sonucunda belirli bir tazminat talebi ihtimali olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda sigorta sözleşmeleri ile risklere karşı etkin şekilde önlem alınması amaçlanmış ve Türk hukukunda sigorta sözleşmelerine ilişkin birçok hükümde düzenleme yapılmıştır. Bunun nedeni kişilerin mal veya hizmet temin eden kişiler karşısındaki zayıf konumları, bilgi yetersizlikleri gibi kamu yararına ilişkin gerekçelerdir. Kanun

KAYNAKÇA

- Akgün, Evrim. "6052 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Sigorta Sözleşmelerine Etkisi Üzerine Bir İnceleme", Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan, Cilt II, İstanbul 2014.
- Akipek Öcal, Şebnem. "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Tüketici İşlemi ve Uygulanması", Tüketicinin Korunması Hakkında Disiplinler Arası Yaklaşım, Ankara: Seçkin Yayınları, 2016.
- Akyol, Şener. Tam Üçüncü Şahıs Yararına Sözleşme, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2008.
- Altop, Atilla. "Türk Hukukunda, Avrupa Birliği Hukukunda ve Uygulamada Tüketici Kavramı", İKÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S.1-2, s. 3-14.
- Aras Yeşilova, Ecehan ve Bilgehan Yeşilova. "Sigortacılık Tahkimi – Sigorta Tahkim Usulü Ve Ayırdedici Özellikleri (Sigortacılık Kanunu M. 30)". Yaşar Üniversitesi E-Dergisi 2013, S. 8, s. 275-380.
- Arkan, Sabih. Ticari İşletme Hukuku, Ankara: *Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü (BTHAE) Yayınları*, 2018.
- Aslan, İsmail Yılmaz. Tüketici Hukuku Dersleri, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2014.
- Ayhan, Rıza. "Ticari İş Kavramı ve Tacir Sıfatına Bağlanan Ücret ve Sözleşme Cezalarının İndirilmesini İsteyememe", GÜHFD 2013, C. XVII, S. 1-2, s. 291-314.
- Ayhan, Rıza, Hayrettin Çağlar ve Mehmet Özdamar. Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Bahtiyar, Mehmet. Ticari İşletme Hukuku Ders Notları ve Soru Örnekleri, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2019.
- Bahtiyar, Mehmet ve Esra Hamamcıoğlu. "Tüketicinin Kıymetli Evrak ile Borçlanması ve Sonuçları." *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Haziran 2015, C. 3, S. 1, s. 99-124.
- Bozer, Ali ve Celal Göle. Ticari İşletme Hukuku, Ankara: *Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü (BTHAE) Yayınları*, 2017.

Tüketici Mahkemesinin Görev Alanına Giren Sigorta Sözleşmeleri

- Can, Mertol. *Türk Özel Sigorta Hukuku*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Caner, Oğuz. 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Özel Sigorta Sözleşmelerine Etkisi, Feridun Yenisey'e Armağan, Cilt II, Beta Yayınları, 2014.
- Çıtır, Eren. "Ticari İş-Tüketici İşlemi İlişkisi", *GÜHFD* 2016, C. XX, S. 3, s. 37-52.
- Çelik, Aytekin. *Ticaret Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2018.
- Domaniç, Hayri ve Erol Ulusoy. *Ticaret Hukukunun Genel Esasları*, İstanbul: Arıkan Yayıncılık, 2007.
- Gezder, Ümit. *Tüketici Kredisi Sözleşmeleri*, İstanbul: Beta Yayınevi, 1998.
- Göktürk, Kürşat: "Ticari İş Kavramı, Sınırlandırılması ve Faiz Meselesi", *GÜHFD* 2015, C. XIX, S. 2, s. 3-44.
- Gümüş, Alper M. 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, C.1, İstanbul: Vedat Yayıncılık, 2014.
- Gürpınar, Bünyamin. Sigortacı ve Sigorta Aracısının Bilgilendirme Yükümlülüğünün Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Açısından Değerlendirilmesi, 2. Tüketici Hukuku Sempozyumu Ses Çözümleri ve Makaleleri "Tüketici Hukuku Açıklamaları", Bilge Yayınevi, Ankara 2013, s. 393-411.
- Havutçu, Ayşe. "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun' un Konu Bakımından Uygulama Alanı: Özellikle, Tüketici İşlemi", *Terazi Aylık Hukuk Dergisi*, C. 9, Sa. Özel Sayı, Kasım, 2014, s. 8-19.
- İmregün, Oğuz. *Ticaret Hukukunun Genel İlkeleri*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1995.
- Karayazgan, Ahmet. *Sigortanın Mesafeli Satışı (E-Sigorta)*, İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Kender, Rayegân. "Sigorta Hukukunda Tüketicinin Korunması", Prof. Dr. Erhan Adal'a Armağan, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: VIII, Sayı: 2, 2011, s. 1-27.
- Kender, Rayegân. *Türkiye'de Hususi Sigorta Hukuku: Sigorta Müessesesi, Sigorta Sözleşmesi*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.

Tüketici Mahkemesinin Görev Alanına Giren Sigorta Sözleşmeleri

- Kırca, İsmail. "Ticari İş ve Ticari Hükme Dair", *Banka ve Ticaret Hukuk Dergisi* 2018, C. 34, S. 3, s. 5-17.
- Küçük, Alper Tunga. "The Issue of Whether It is Mandatory to Apply to Mediation Before Reaching The Insurance Arbitration Commission", *SÜHFD*, C. 30, S. 1 Mart 2022, s. 301-323.
- Narbay Şafak ve Muhammed Akkuş. "Ticari İş Ve Tüketici İşlemi Kavramları Ekseninde Görevli Mahkeme Ve Dava Şartı Arabuluculuk Üzerine Düşünceler." *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 2020, C.44, s. 301-334.
- Ozanoğlu, Hasan S. "Tüketici Sözleşmeleri Kavramı (Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Maddi Anlamda Uygulanma Alanı)", *AÜHFD*, 2001, S.1, s. 55-90.
- Özdamar, Mehmet. *Sigortacının Sözleşme Öncesi Aydınlatma Yükümlülüğü*, Ankara: Yetkin Basımevi, 2009.
- Öztürk, Hanife. *Sigortacılık Sektöründe Tüketici Hukuku ve Uygulamaları*, 2. Tüketici Hukuku Sempozyumu Ses Çözümleri ve Makaleleri "Tüketici Hukuku Açıklamaları", Bilge Yayınevi, Ankara 2013, s. 368-392.
- Paslı, Ali. "Yargıtay Kararları Bağlamında Ticari Dava", *Yürürlüğünün 8. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu- IV- (Tebliğler- Tartışmalar)*, 23 Ekim 2020, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2021.
- Poroy, Reha ve Hamdi Yasaman. *Ticari İşletme Hukuku*, İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Saat, Dursun. "Tüketici İşlemi Niteliğindeki Sigorta Sözleşmeleri ve Bu Kapsamda Sigorta Tahkim Komisyonunun Rolü." *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 2016, C. 22, S. 3, s. 2453-2471.
- Süzel, Cüneyt. "Özel Sağlık Sigortası Sözleşmesinin Niteliği, Tarafları ve Ömür Boyu Yenileme Garantisi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 24, S. 2, Aralık 2018, s. 931-963.

Tüketici Mahkemesinin Görev Alanına Giren Sigorta Sözleşmeleri

Ülgen, Hüseyin, Mehmet Helvacı, Arslan Kaya ve N. Füsün Nomer Ertan.
Ticari işletme hukuku, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.

Ünan, Samim. *Sigorta Tüketici Hukuku*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık,
2016.

GEMİ SEYAHAT SÖZLEŞMELERİNİN GEREĞİ GİBİ İFA EDİLMEMESİNE DAİR ALMAN YARGI KARARLARININ İNCELENMESİ

Arş. Gör. Beyza Gül Can

GİRİŞ

Gemi seyahat sözleşmeleri, denizcilik faaliyetleri ve turizm sektörünün dinamiklerini birleştirerek, tüketicilere deniz yoluyla farklı destinasyonlar arasında unutulmaz bir deneyim sunma vaadi taşımaktadır. Bu sözleşmeler, paket tur sözleşme örneklerinden biri olup, deniz yolculuğunu içeren tatil ve seyahat programları dahilinde, tüketicilere konaklama, ulaşım ve yemek gibi alanlarda belirli bir hizmet bütünlüğü sunmayı amaçlamaktadır. Gemi seyahatleri çoğunlukla tatilcilerin taleplerini karşılama gayesiyle kapsamlı bir planlama ve hizmet sunumunu içerirken gerek hizmet sağlayıcılar gerekse tüketiciler açısından çeşitli yükümlülükleri de beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla bu sözleşmelerin ifasında ortaya çıkan aksaklıklar, tüketici haklarının korunması açısından birçok hukuki uyumsuzlığa neden olmaktadır. Gemi seyahatlerinin iptali,

Gemi Seyahat Sözleşmelerinin Gereği Gibi İfa Edilmemesi

yolculuklarında daha sıkı standartlar ve yüksek hizmet kalitesi gereksinimlerinin uygulanmasını zorunlu hale getirmiştir.

Türk iç hukukunda, yolcu haklarının etkin bir şekilde korunabilmesi için, gemi seyahati sözleşmelerinin ve genel hizmet standartlarının uluslararası normlara uygun olarak düzenlenmesi önem taşımaktadır. Bu bağlamda, yolcuların karşılaşılabileceği potansiyel kusurlar ve eksikliklere karşı yasal koruma mekanizmalarının güçlendirilmesi ve bilgilendirme süreçlerinin iyileştirilmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır. Bu önlemler, hem yolcuların tatil deneyimlerinin kalitesini artıracak hem de Türk limanlarında artan kruvaziyer gemi trafiğine uyum sağlamada katkıda bulunacaktır.

KAYNAKÇA

Baş Süzel, Ece, Tatil Sözleşmeleri, 2019.

Gözükcük, Hilal Nur, Paket Tur Sözleşmesi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kavak, Mesut, Paket Tur Sözleşmeleri, Tüketici Hukuku Davaları Oya Şahin Mccarthy, (Editör) ve Mutlu Dinç (Editör), 2022.

Kaynar Bardakcı, Aybike, Paket Tur Sözleşmeleri, İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü Hukuk Yüksek Lisans Programı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2018.

Mirhanogulları, Yusuf Erdem, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Göre Paket Tur Sözleşmesinde Tüketicinin Korunması, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.

Öksüz, Ömer, Tüketici Hukukunda Paket Tur Sözleşmeleri, TBB Dergisi, Sayı: 66, 2006.

Savaş, Süleyman, Paket Tur Sözleşmeleri, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.

Gemi Seyahat Sözleşmelerinin Gereği Gibi İfa Edilmemesi

Sayın, Feyza Eren, Paket Tur Sözleşmesi, 2017.

Sayın, Feyza Eren, Paket Tur Sözleşmeleri, Türk Hukukunun Avrupa Birliği Hukukuna Uyumu Özel Hukuk, Beşinci Bölüm Tüketici Hukuku, İkinci Alt Bölüm Tüketici Sözleşmeleri, 2020.

Vardar Hamamcıoğlu, Gülşah, Paket Tur Sözleşmelerinde Tüketicinin Korunması, İÜHFM C. 68, S.1-2, 2010.

KARARLAR

AG Bad Homburg, Urteil vom 13.11.1998 - 2 C 1095/97 (12), RRa 1999, 205.

AG Bonn, Urteil vom 12.12.1996 - 4 C 191/96, NJW-RR 1997, 1342.

AG Bremen, Urteil vom 23.07.1999 – 23 C 503/98.

AG Düsseldorf, Urteil vom 19.09.1995 - 54 C 21193/94, RRa 1996, 45.

AG Düsseldorf, Urteil vom 21.08.2001 - 21 C 15471/00, NJW-RR 2002, 562.

AG Erkelenz, Urteil vom 27.01.2004 - 14 C 464/03, RRa 2004, 71.

AG Frankfurt a.M., Urteil vom 18-11-1994 - 32 C 2890/94 – 48, NJW-RR 1995, 694.

AG Frankfurt a.M., Urteil vom 21.10.2004 - 29 C 1593/04.

AG Frankfurt a. M., Urteil vom 13.01.2006 - 30 C 1844/05-47, RRa 2008, 22.

AG Hamburg-Altona, Urteil vom 13.02.2002 - 319 C 132/01, RRa 2002, 126.

AG Hamburg-Altona, Urteil vom 16.05.2006 - 316 C 19/06, RRa 2006, 221.

AG Hamburg, Urteil vom 16.05.2000 - 188 C 467/99, RRa 2001, 35.

AG Hamburg, Urteil vom 03.06.2003 - 4 C 446/01, RRa 2003, 225.

AG Hamburg, Urteil vom 4.6.2003 - 10 C 60/03, NJW-RR 2004, 142.

AG Hamburg, Urteil vom 08.07.2004 - 22A C 103/04, RRa 2005, 43.

AG Königstein, Urteil vom 08.05.1996 - 21 C 97/96, RRa 1996, 150.

AG München: Urteil vom 30.01.2002 – 281 C 24137/01, RRa 2002, 25.

AG München, Urteil vom 18.07.2007 - 242 C 16587/07

Gemi Seyahat Sözleşmelerinin Gereği Gibi İfa Edilmemesi

AG München, Schlussurteil vom 01.04.2009 - 262 C 1373/09, RRa 2009, 177.

AG Offenbach Urteil vom 31.01.2001 - 31 C 6017/00, RRa 2001, 97.

AG Potsdam Urteil vom 17.04.2003 - 27 C 50/03, Rra 2004, 143.

AG Stuttgart, Urteil vom 05.01.1996 – 10 C 3489/95, RRa 1996, 56.

AG Stuttgart, Urteil vom 25.03.1998 - 7 C 9734/97, RRa 1998, 156.

LG Bonn, Urteil vom 16-03-1994 - 5 S 229/93, NJW-RR 1994, 884.

LG Bremen, Urteil vom 11.09.2001 - 1 O 1335/01, RRa 2001, 245.

LG Darmstadt, Urteil vom 13.01.1995 - 3 O 442/92, RRa 1995, 123

LG Essen, Urteil vom 19.08.1994 – 1 S 152/94, RRa 1995, 169.

LG Frankfurt, Urteil vom 19-04-1993 - 2/24 S 341/92, NJW-RR 1993, 951.

LG Frankfurt a. M., Urteil vom 20-12-1993 - 2/24 S 230/93, NJW-RR 1994, 309.

LG Frankfurt, Urteil vom 10.07.1997 – 2/24 S 374/96, 2-24 S 374/96, RRa 1997, 218.

LG Frankfurt, Urteil vom 25.07.2002 – 2/24 S 377/01, 2-24 S 377/01, RRa 2004, 166.

LG Hamburg, Urteil vom 27. 11. 1997 - 302 S 78–97, RRa 1998, 76.

LG Hannover, Urteil vom 30. 9. 1998 - 12 S 55–98, NJW-RR 1999, 1004.

LG Leipzig, Urteil vom 27. 4. 2005 - 1 S 4/05, NJW-RR 2005, 995.

2018/1624 Esas ile 2019/516 Karar sayılı ve 15.05.2019 tarihli Bursa Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi kararı.

TÜKETİCİ HAKEM HEYETİ KARARLARININ PARASAL SINIRLAR AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Burcu Çavuş Eryendi

I. TÜKETİCİ UYUŞMAZLIKLARI

Tüketicinin korunması düşüncesi ve buna dair düzenlemeler yazılı kanunlar ile başlamış olup Hammurabi Kanunları'nda ürünlerde ve ölçülerde dürüstlüğe dair hükümlere yer verilmiş, Magna Carta Belgesi'nde ise ölçü birimlerine standartlar getirilmiştir¹. Üretimin artması üzerine 19. yüzyılda tüketicilerin tanımlanması ve korunması gerekliliği doğrultusunda Amerika Birleşik Devletleri'nde 1872 yılında tüketici kanunu hazırlanmıştır². Bu düzenlemeyi Birleşmiş Milletler bünyesinde ve Avrupa Birliği Parlamentosu'nda yapılan çeşitli

¹ Tiryaki, Betül (2007), *Tüketicinin Korunması Hukuku Açısından Ayıplı Hizmetten Doğan Sorumluluk*, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, s. 21; Aslan, İsmail Yılmaz (2006), *Tüketici Hukuku*, 3. Baskı, Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları, s. 2.

² Aydoğdu, Murat ve Kahveci, Nalan (2021), *Tüketici Hukuku*, Ankara: Adalet Yayınları, s. 27.

KAYNAKÇA

- Akkan, Mine (2017), *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku* (15. Baskı), Cilt I, Ş 3, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Akkaya, Tolga (2009), *Medeni Usul Hukukunda İstinaf*, Ankara: Yetkin Yayınları.
- ARSLAN, Ramazan, YILMAZ, Ejder, TAŞPINAR AYVAZ, Sema ve HANAĞASI, Emel (2023), *İcra ve İflâs Hukuku*, 9. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları.
- ARSLAN, Ramazan, YILMAZ, Ejder, TAŞPINAR AYVAZ, Sema ve HANAĞASI, Emel (2023), *Medenî Usul Hukuku*, 9. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Aslan, İsmail Yılmaz (2006), *Tüketici Hukuku*, 3. Baskı, Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.
- Aslan, Ali Çetin (2022), *Medenî Usûl Hukukunda Görev*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Atalı, Murat (2014), "6502 Sayılı Tüketici Sorunları Hakem Heyetlerine İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi", *Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan*, Cilt I, Ankara: Yetkin Yayınları, s. 397-418.
- Atalı, Murat, Ermenek, İbrahim ve Erdoğan, Ersin (2021), *Medenî Usûl Hukuku* (4. Baskı), Ankara: Yetkin Yayınları.
- Atalı, Murat, Ermenek, İbrahim ve Erdoğan, Ersin (2023), *İcra ve İflâs Hukuku*, 7. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Aydın, Murat (2015), "Avukatlık Sözleşmelerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Görevli ve Yetkili Mahkeme", *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 106, s. 42-54.
- Aydoğdu, Murat ve Kahveci, Nalan (2021), *Tüketici Hukuku*, Ankara: Adalet Yayınları.
- Basım, Aybüke (2016), "Tüketici Mahkemelerinin Görevleri - Tüketici Hakem Heyeti Kararlarına İtiraz", *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 2, s. 103-132.

Parasal Sınırlar Açısından Tüketici Hakem Heyeti Kararları

- BUDAK, Ali Cem ve KARAASLAN, Varol (2021), *Medenî Usûl Hukuku* (5. Baskı), İstanbul: Filiz Kitapevi.
- Çabri, Sezer (2016), *6502 Sayılı Kanuna Göre Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Deryal, Yahya (2004), *Tüketici Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Döner, Kemal (2017), "Tüketici Mahkemelerinin Görevli Olduğu Uyuşmazlıklar", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 22, Sayı: 36, s. 137-173.
- Erişir, Evrim (2015), "Tüketici İşlemlerinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümü Usulü", *Yeni Tüketici Hukuku Konferansı*, Derleyen: M. Murat İnceoğlu, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 43-122.
- Erişir, Evrim (2016), "Belirsiz Alacak Davasının Tüketici Hukukunda Gösterdiği Özellikler", *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Disiplinler Arası Yaklaşım*, Ed. Esra Hamamcıoğlu, Özge Uzun Kazmacı, Ertan Yardım, Argun Kahramanlıoğlu, Zeliha Gizem Sayın, Ankara, s. 97-104.
- Ermeneek, İbrahim (2013), "Yargı Kararları Işığında Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri ve Bu Alanda Ortaya Çıkan Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.XVII, Y. 2013, s. 563-630.
- Ertaş, Şeref (2014), "Yeni Tüketiciyi Koruma Kanununda Abonman Sözleşmeleri", *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 99, s. 104-106.
- Gözler, Kemal (2019), *Anayasa Hukukunun Genel Esasları Ders Kitabı*, 11. Baskı, Bursa: Ekin Yayınevi.
- İnceoğlu, Sibel (2008), *İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılanma Hakkı Kamu ve Özel Hukuk Alanlarında Ortak Yargısal Hak ve İlkeler*, 3. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.
- İlhan, Cengiz (2006), *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Şerh*, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları.
- Kara, İlhan (2023), *Tüketici Hukuku*, 3. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları.

Parasal Sınırlar Açısından Tüketici Hakem Heyeti Kararları

- Koçyiğit, Pınar (2022), *Tüketici Mahkemelerin Görev ve Yargı Yetkisi*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Konuralp, Haluk ve Hanağası, Emel (2007), "Fransız Hukuku'nda İptal Amaçlı İstinaf Yolu", *Legal Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi*, Legal Yayıncılık, 3(6), s. 1795-1818.
- Kurt Konca, Nesibe ve Damar, Ceren (2016), "İş Yargısında İstinaf Kanun Yolu", *TBB Dergisi*, 2016(125), s. 187-230.
- Kuru, Baki (2001), *Hukuk Muhakemeleri Usulü* (6. Baskı), Cilt:1, İstanbul: Demir Yayıncılık.
- Kuru, Baki ve Aydın, Burak (2021), *Medeni Usul Hukuku El Kitabı* (2. Baskı), Cilt:1-2, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Özbek, Mustafa Serdar (2022), *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü*, 5. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Pehlivanlı, Ayşe İrem (2019), "Tüketici Hakem Heyeti ve Tüketici Mahkemesi", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 1, s. 145-190.
- Pekcanitez, Hakan (1996), "Tüketici Sorunları Hakem Heyeti", *İzmir Barosu Dergisi*, Yıl 62, Sayı 3, s. 49-58.
- Selçuk, Seyhan (2020), "Tüketici Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Dava Şartı", *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 16, s. 1173-1213.
- Süleyman, Ahmet (2020), "Tüketici Yargılamaları Açısından Tüketici Mahkemeleri ve Tüketici Hakem Heyetleri", *İstanbul Barosu Dergisi*, Cilt: 94, Sayı: 5, s. 250-275.
- Şahan, Havva Gül (2012), *Kuruluşu, İşlevleri ve İşleyişi Bakımdan Medeni Yargılama Hukukunda Özel Görevli Mahkemeler (Uzmanlık Mahkemeleri)*, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Tanör, Bülent ve Yüzbaşıoğlu, Necmi (2019), *1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku*, 19. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.

Parasal Sınırlar Açısından Tüketici Hakem Heyeti Kararları

- Tanrıver, Süha (2018), *Medeni Usul Hukuku*, Cilt I-Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması, 5. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Taş Korkmaz, Hülya (2013), "6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Görev, Yetki ve Yargı Yeri Belirlenmesine İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi", *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 8(Özel), s. 1753-1818.
- Taşpınar Ayvaz, Sema (2018), "Tüketici Hakem Heyetlerinin Hukuki Niteliği", *Tüketici Hukukunda Uyuşmazlık Çözümüne İlişkin Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri Sempozyumu*, Ed. M. Ertan Yardım, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- T.C. Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Tek Pazar ve Rekabet Başkanlığı Tüketicinin Korunması ve Zararlarının Tazmin Edilmesi Hususunda Avrupa Birliği ve Üye Ülkelerdeki Sistem, https://ab.gov.tr/files/tuketici__2_.pdf, (E.T.: 20.02.2024).
- Tiryaki, Betül (2007), *Tüketicinin Korunması Hukuku Açısından Ayıplı Hizmetten Doğan Sorumluluk*, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Tutumlu, Mehmet Akif (2006), "Taşınmaz (Konut) Davalarının Tüketici Mahkemesinde Görülmesinin Koşulları", *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1, s. 41-48.
- Tutumlu, Mehmet Akif (2013), "Tüketici Mahkemesinde Yetki Sorunu", *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 84, s. 114-116.
- Tutumlu, Mehmet Akif (2014), "Sözleşme Öncesi Görüşmelerden Doğan (Tazminat) Sorumluluğu - Tüketici Mahkemesinin Görevli Olması", *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 92, s. 112-118.
- Tutumlu, Mehmet Akif (2015), *Norm Kuram ve İçtihat Işığında Tüketici Hakem Heyetleri*, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tutumlu, Mehmet Akif (2018), "Tüketici Hakem Heyeti Kararlarında Gereğe Sorunu", *TAHD*, C. 13, S.139, s. 124-128.
- Tutumlu, Mehmet Akif (2021), "Tüketici Mahkemesinin Görevinin Belirlenmesinde Sözleşme İlişkisinin Rolü", *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt: 16, Sayı: 184, s. 2456-2459.

Parasal Sınırlar Açısından Tüketici Hakem Heyeti Kararları

Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü Tüketici Hakem Heyetleri Tarafından Sıkça Sorulan Sorular Kitapçığı, https://ticaret.gov.tr/data/5d43e87b13b876433065530b/sss_thh_kasim_2019.pdf, (E.T.: 25.12.2023).

Topuz, Gökçen (2018), *Tüketici Mahkemeleri*, Ankara: Adalet Yayınevi.

Uyumaz, Alper (2012), “Tüketici Hukukundan Doğan Uyuşmazlıkların Alternatif Çözüm Yolları”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.20, S.1. s. 104-132.

Yağbasan, Hicabi (2019), “Medeni Usul Hukuku Kuralları Çerçevesinde Tüketici Hakem Heyetlerinde Ortaya Çıkan Bazı Usuli Sorunlar”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.2, S.1. s. 73-125.

Yeşilova, Bilgehan (2014), “6502 Sayılı (Yeni) Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Tüketici Uyuşmazlıklarının Çözümü Usulü ve Yargılama Kuralları”, *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 99, s. 107-143.

Yılmaz, Ejder ve Yardım, M. Ertan (2016), *Milli Şerh, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*, Ed. Hakan Tokbaş, Özlem Tüzüner, İstanbul: Aristo Yayınevi, s. 1082-1218.

Zevkliler, Aydın ve Aydoğdu, Murat (2004), *Tüketicinin Korunması Hukuku: Açıklamalı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun* (3. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zevkliler, Aydın ve Özel, Çağlar (2016), *Tüketicinin Korunması Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Lexpera İçtihat Bilgi Bankası

T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası

<https://www.scotcourts.gov.uk/taking-action/civil-online-gateway/welcome2>, (E.T.:20.02.2024).

<https://www.scotcourts.gov.uk/taking-action/simple-procedure>, (E.T.:20.02.2024).

Parasal Sınırlar Açısından Tüketici Hakem Heyeti Kararları

<https://www.justice-ni.gov.uk/sites/default/files/publications/justice/small-claims-guide-8th-september-2022.pdf>, (E.T.:20.02.2024).

OTOMOTİV SEKTÖRÜNDE AYIP NEDENİYLE TÜKETİCİNİN UĞRADIĞI DEĞER KAYBININ TAZMİNİ

Av. Şule Karakaya

GİRİŞ

Otomotiv sektörü, temel olarak motorlu taşıt araçlarının tasarımı, geliştirilmesi, üretimi ve pazarlanmasını kapsayan bir iş sektörüdür. Dünya çapında, toplam motorlu taşıt seri üretiminin yaklaşık yüzde yetmiş oranında bir bölümü, otomobil üretimini karşılamaktadır. Bu oran göz önüne alındığında, otomobil üretiminin otomotiv sanayiinin temeli olduğu açıkça ortadadır. Otomobil sektöründe büyük hacimli şirketlere karşı, tüketici konumunda bulunan kişilerin ekonomik hakları kapsamında, önemi her geçen gün artan tüketici hakları, çalışma konusunun belirlenmesinde etkili olmuştur. Otomobil satışından kaynaklanan hukuki meselelerde tüketicinin bilinçlendirilmesi ve Türkiye’de hak arama kültürünün yaygınlaşmasına katkıda bulunmak, bu çalışmanın esas amaçlarındandır.

KAYNAKÇA

- Altunkaya, Mehmet. Edimin Başlangıçtaki İmkânsızlığı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2005.
- Akipek Öcal, Şebnem ve İlhan Kara. Tüketici Hukuku Ders Kitabı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.
- Antalya, Gökhan. Marmara Hukuk Yorumu Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt V/1, 3. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Aral, Fahrettin ve Hasan Ayrancı. Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Arık, Kemal Fikret. Türk Medeni Hukuku I Genel Prensipler. Ankara: Balkanoğlu Matbaacılık, 1963.
- Ataay, Aytekin. Borçlar Hukukunun Genel Teorisi Birinci Yarım. İstanbul: Der Yayınları, 1986.
- Atamer, Yeşim M. ve M. Murat İnceoğlu, Satım Sözleşmesinde Tüketicinin Seçimlik Hakları ve Avrupa Birliği Hukuku ile Uyumu Sorunu. İstanbul: Otomotiv Distribütörleri Derneği Yayını, 2012.
- Aydoğdu, Murat ve Nalan Kahveci. Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri Sözleşmeler Hukuku. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Aydos, Oğuz Sadık. Pratik Eşya Hukuku. Ankara: Gazi Kitabevi, 2020
- Bilgin Yüce, Melek. Borçlar Hukuku Özel Hükümler Pratik Çalışmaları. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016.
- Buz, Vedat. Borçlunun Temerrüdünde Sözleşmeden Dönme. Ankara: Yetkin Yayınları, 2014.
- Çabri, Sezer. 6502 Sayılı Kanuna Göre Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi. Ankara: Adalet Yayınları, 2016.
- Durak, Yasemin. Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG) Uyarınca Alıcının Yükümlülükleri. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020.

Otomotiv Sektöründe Ayıp Nedeniyle Tüketicinin Uğradığı Değer Kaybı

- Dural, Mustafa ve Suat Sarı. Türk Özel Hukuku Cilt I. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020.
- Edis, Seyfullah. Türk Borçlar Hukukuna Göre Satıcının Ayıba Karşı Tekeffül Borcu. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No. 183, 1963.
- Eren, Fikret. Borçlar Hukuku Özel Hükümler. Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Eren, Fikret. Borçlar Hukuku Genel Hükümler. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Gül, İbrahim. ABD ve Türk Hukukunda Medeni Ceza. Ankara: Yetkin Yayınları, 2015.
- Gümüş, Mustafa Alper. Borçlar Hukuku Özel Hükümler Kısa Ders Kitabı. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2019.
- Hekim, Aylin ve Mikail Bora Kaplan. "Cezalandırıcı Tazminat ve Medeni Ceza Kavramlarının Karşılaştırılması", Sorumluluk Hukuku: Seminerler-Makaleler 2017, (ed., Başak Baysal). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 165-188.
- Helvacı, Serap ve Fulya Erlüle. Medeni Hukuk (Medeni Hukuka Giriş, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku). İstanbul: Legal Yayıncılık, 2018.
- Keskin, A. Dilşad. Objektif Manevi Zarar Teorisi Açısından Manevi Zarar. Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. Borçlar Hukuku Özel Hükümler. Ankara: Turhan Kitabevi, 2019.
- Nomer, Haluk N. Borçlar Hukuku Genel Hükümler. İstanbul: Beta Yayınevi, 2023.
- Oğuzman, M. Kemal ve Nami Barlas. Medeni Hukuk (Giriş Kaynaklar Temel Kavramlar). İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2020.
- Oğuzman, M. Kemal ve Turgut Öz. Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt II. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021.

Doç. Dr. Ahmet TÜRKMEN

KULLANIM ÖDÜNCÜ SÖZLEŞMESİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kullanım Ödöncü Sözleşmesi
Ahmet Türkmen

Hukuk Yayınları Dizisi – 3932

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 50 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Acar**, Faruk: Kira Hukuku Şerhi (TBK m. 299-332), 4. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2017 (Kısaltma: Kira).
- Acar**, Faruk: Aile Hukukumuzda Aile Konutu, Mal Rejimleri ve Eşin Yasal Miras Payı, 6. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021 (Kısaltma: Aile).
- Altınok Ormancı**, Pınar: Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebep Feshi, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011.
- Akçaal**, Mehmet: "Ecrimisil Davalarında İntifadan Men Şartı", Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 4, Sayı 2, 2022, s. 440-493.
- Akman**, Mehmet: Mecelle'de Ariyet Sözleşmesi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1989.
- Antalya**, Gökhan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt V/1, 2, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019 (Kısaltma: 2).
- Antalya**, Gökhan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt V/1, 3, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019 (Kısaltma: 3).
- Apathy**, Peter/**Riedler**, Andreas: Bürgerliches Recht, Band III, Schuldrecht Besonderer Teil, 3. Auflage, Springer Verlag, Wien New York 2008.
- Aral**, Fahrettin/Ayrancı, Hasan: Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, 12. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2019.
- Atak**, Ali Selkor: Roma Hukukunda Tüketim Ödücü Sözleşmesi (Karz Akdi - Mutuum), On iki Levha Yayınları, İstanbul 2022.
- Ateş**, Hüseyin: "Karayolları Trafik Kanunu Uyarınca Gerçek İşleten Kavramı", Tezrazi Hukuk Dergisi, Cilt 6, Sayı 57, Mayıs 2011, s. 56-67.
- Ayan**, Serkan: Evlilik Birliğinin Korunması, Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 58, Ankara 2004.
- Aydemir**, Sema: "Ödünç Konusunun Kullanılmasının Zorunlu Olup Olmadığı Meselesi", Yargıtay Dergisi, Cilt 48, S. 2, Nisan 2022, s. 613-628.
- Aydoğdu**, Murat/**Tuncer**, Nalan: Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Sözleşmeler Hukuku, 6. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Berki**, Şakir: "Ariyet (Pret A Usage - Gebrauchsleihe)", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 11, Sayı 1, 1954, s. 296-327.

- Bilge**, Necip: Borçlar Hukuku Özel Borç Münasebetleri, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1971.
- Brors**, Christiane: in Nomos Kommentar, BGB Schuldrecht, Band 2/1: §§ 241–487, Hrsg. Dauner-Lieb/Langen, Titel 6. Leihe (§§ 598–606 BGB), 4. Auflage, Nomos Verlag, Baden-Baden 2021.
- Brox**, Hans/**Walker**, Wolf-Dietrich: Besonderes Schuldrecht, 42. Auflage, Beck Verlag, München 2018.
- Bucher**, Eugen: Obligationenrecht, Besonderer Teil, 3. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich 1988.
- Buz**, Vedat: Yenilik Doğuran Haklar, Yetkin Yayınları, Ankara 2005.
- Ceylan**, Ebru: içinde: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Ed.: Turgut Öz, Beşinci Bölüm, Ödünç Sözleşmeleri, Seçkin Yayınevi, Ankara 2023.
- Christensen**, Birgit: “Schwangerschaft als Dienstleistung - Kind als Ware? Eine rechtliche Annäherung an das komplexe Phänomen der sogenannten Leihmutterchaft”, Zeitschrift für Recht und Gesundheit, hill 2013 Nr. 86.
- Cihan**, Hulki: Kullandırma Sözleşmelerinde Hasar, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015.
- Colling**, Jens: in juris PraxisKommentar, BGB Band 2- Schuldrecht, Titel 6. Leihe (BGB § 598 - § 606), 9. Auflage, 2020.
- Durak**, Yasemin/**Turan**, Şahin: “Hatır İçin Taşıma”, İÜHF, C. LXXIII, S. 1, 2015, s. 339-362.
- Dural**, Mustafa/**Öğüz**, Tufan/**Gümüş**, M.Alper: Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 2024.
- Edelmann**, Erwin: “Wertpapierleihe im deutschen Kapitalmarkt”, Verlag Dr. Th. Gabler GmbH, Wiesbaden 1993, s. 119-143.
- Eren**, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 23. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018 (Kısaltma: Genel).
- Eren**, Fikret: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018 (Kısaltma: Özel).
- Eren**, Fikret: “Karayolları Trafik Kanununa Göre Motorlu Araç İşletenin Akit Dışı Sorumluluğunun Hukuki Niteliği ve Unsurları”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 39, Sayı 1, 1987, s. 159-212 (Kısaltma: Araç).
- Esener**, Turhan: Borçlar Hukuku I – Akitlerin Kuruluşu ve Geçerliliği, AÜHF Yayınları, Ankara 1969.
- Feyzioğlu**, Feyzi Necmeddin: Borçlar Hukuku, İkinci Kısım, Akdin Muhtelif Nevileri, Cilt 1, 4. Baskı, İÜHF Yayınları, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1980.
- Fikentscher**, Wolfgang/ **Heinemann**, Andreas: in: Fikentscher/Heinemann, Schuldrecht, Der Besondere Teil des Schuldrechts (Die einzelnen Schuldverhältnisse), De Gruyter Verlag, 12. Auflage, 2022.

- Geiser**, Thomas: in Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456, 4. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel 2010.
- Gözübenli**, Beşir: Ariyet, İslâm Ansiklopedisi Cilt 3, Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1991, s. 379-380.
- Graf von Westphalen**, Friedrich: in Erman BGB Kommentar, Titel Leihe (BGB § 598 - § 606), 16. Auflage, Otto Schmidt Verlag, 2020.
- Greiner**, Stefan: Schuldrecht, Besonderer Teil, Vertragliche Schuldverhältnisse, 2. Auflage, Springer Verlag, 2019.
- Grundmann**, Stefan: "Zur Dogmatik der unentgeltlichen Rechtsgeschäfte", Archiv für die civilistische Praxis, 198. Bd., H. 5 (1998), s. 457-488.
- Gümüş**, M. Alper: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Cilt I, 3. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013 (Kısaltma: Özel).
- Gümüş**, M. Alper: İstanbul Şerhi, Türk Borçlar Kanunu, Cilt -2, Özel Borç İlişkileri, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2018, s. 1503-1574 (Kısaltma: Şerh).
- Gümüş**, M. Alper: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Kira Sözleşmesi, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011 (Kısaltma: Kira).
- Günveren**, Burcu: "Roma Hukukunda Kullanım Ödüncü (Ariyet) Sözleşmesi (Commodatum)", Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 9, Sayı 2, 2019, s. 311-363.
- Haellmigk**, Philip: Die Leihe in der französischen, englischen und deutschen Rechtsordnung, Universitätsverlag Osnabrück, Göttingen 2009.
- Häublein**, Martin: in MünchenerKommentar, Band 5, Schuldrecht – Besonderer Teil, Titel 6. Leihe (BGB § 598 - § 606), 8. Auflage, Beck Verlag, München 2020.
- Hatemi**, Hüseyin/**Gökyayla**, K. Emre: Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 4. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.
- Higi**, Peter: in Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, Kommentar zur 1. und 2. Abteilung (Art. 1-529 OR), Die Leihe, Art. 305-318 OR, ZK - Zürcher Kommentar Band/Nr. V/2b, 3. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich 2003.
- Honsell**, Heinrich: Schweizerisches Obligationenrecht, Besonderer Teil, 10. Auflage, Stämpfli Verlag, Zürich 2017.
- Hünerwadel**, Andreas: in OFK - Orell Füssli Kommentar, OR Kommentar Schweizerisches Obligationenrecht, Hrsg. Jolanta Kren Kostkiewicz/Stephan Wolf/Marc Amstutz/Roland Fankhauser, Titel Die Leihe (Art. 305-311 OR), 3. Auflage, Orell Füssli Verlag, Zürich 2016.
- Hürlimann-Kaup**, Bettina: Die privatrechtliche Gefälligkeit und Ihre Rechtsfolgen, Universitätsverlag Freiburg Schweiz 1999.
- İnceoğlu**, M. Murat: Kira Hukuku, Cilt 1, On İki Levha Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 2014 (Kısaltma: I)

- İnceoğlu**, M. Murat: Kira Hukuku, Cilt 2, On İki Levha Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 2014 (Kısaltma: II).
- Jauernig**, Othmar/**Mansel**, Heinz-Peter: in Jauernig Bürgerliches Gesetzbuch Kommentar, Titel 6. Leihe (BGB § 598 - § 606) 18. Auflage, Beck Verlag, München 2021.
- Jegher**, Nicola: “Die Haftung des Altruisten”, Zeitschrift für juristische Weiterbildung und Praxis, recht 2018, Stämpfli Verlag, s. 246-254.
- Kaneti**, Selim: Özel Borç İlişkileri Ders Notları, İstanbul 1969.
- Karaca Öz**, Ayşe: İfa Zamanını Erteleme Sözleşmesi, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- Karamercan**, Fatih: “Aile Konutunun Özgülenmesi Davasının Haksız İşgal Tazminatına Etkisi (Yorum Yöntemleri Çerçevesinde Y. 1. HD. 25.09.2014, 10603/14850 Sayılı Kararının Değerlendirilmesi)”, İzmir Barosu Dergisi, Sayı 2, Mayıs 2017, s. 49-106.
- Keleş**, Elif: İslam Hukukunda Emanet Akidlerinin Tazmine Konu Olduğu Durumlar (Vedâ ve Âriyet Akidleri Çerçevesinde), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2022.
- Kılıçoğlu**, A. Mithat: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Turhan Kitabevi, Ankara 2019.
- Kırkbeşoğlu**, Nagehan: Ödünç Sözleşmeleri Kısa Şerhi, Aristo Yayınevi, İstanbul 2019.
- Kızılay Güneylıoğlu**, Aygül: İfa Zamanı ve Erken İfa, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2022.
- Koç**, Cengiz: Günümüz Türk Hukukuyla Mukayeseli Olarak İslam Hukukunda Ariyet Akdi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2007.
- Koschaker**, Paul/**Ayiter**, Kudret: Roma Özel Hukukunun Ana Hatları, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1977.
- Köroğlu**, Emre: “Hayvan Bulunduranın Sorumluluğu (TBK m. 67-68)”, Yargıtay Dergisi, Nisan 2018, Cilt 44, Sayı 2, s. 221-256.
- Laumen**, Hans Willi: Handbuch der Beweislast BGB, Hrsg. Baumgärtel/Laumen/Prütting, BGB § 598-606, Vertragstypische Pflichten bei der Leihe, 4. Auflage, Carl Heymanns Verlag 2019.
- Lohse**, Sebastian: beck-online.GROSSKOMMENTAR, Titel 6 Leihe (BGB § 598 - § 606), GesamtHrsg: Gsell/Krüger/Lorenz/Reymann, Beck Verlag, München 2022.
- Looschelders**, Dirk: Schuldrecht, Besonderer Teil, 11. Auflage, Verlag Franz Vahlen, München 2016.
- Löhnig**, Martin/**Gietl**, Thomas: Schuldrecht II - Besonderer Teil 1: Vertragliche Schuldverhältnisse, 2. Auflage, Kohlhammer Verlag, Stuttgart 2018.

- Lydorf**, Claudia. "Die Abgrenzung zwischen Leihe und Prekarium in der Gl. simile zu D. 43,26,1,3", Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte: Romanistische Abteilung, vol. 129, no. 1, 2012, s. 592-603.
- Maissen**, Sandra: Der Schenkungsvertrag im schweizerischen Recht, Universitätsverlag, Freiburg Schweiz 1996.
- Marten**, Alfred: Borçlar Kanunu Şerhi, Hukuku Medenîye Akitleri, Cilt 2, Matbaacılık ve Neşriyat Türk Anonim Şirketi, İstanbul 1931.
- di Marzo**, Salvatore: Roma Hukuku, 2. Baskı, çev. Dr. Ziya Umur, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1959.
- Medicus**, Dieter/**Lorenz**, Stephan: Schuldrecht II, Besonderer Teil, 18. Auflage, Beck Verlag, München 2018.
- Nehlsen von Stryk**, Karin: "Unentgeltliches schuldrechtliches Wohnrecht, Zur Abgrenzungsproblematik von Leihe und Schenkung", Archiv für die civilistische Praxis 187 (1987), s. 552- 602.
- Nomer**, Haluk Nami: "2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanununa Göre Motorlu Araç İşletenin Hukuki Sorumluluğu", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt:66, Sayı:1-2-3, Yıl: 1992, s. 1-54.
- Oetker**, Hartmut/**Maultzsch**, Felix: Vertragliche Schuldverhältnisse, 4. Auflage, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2013.
- Oğuzman**, M. Kemal/**Öz**, M. Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt-1, 16. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2018 (Kısaltma: I).
- Oğuzman**, M. Kemal/**Öz**, M. Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt-2, 14. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2018 (Kısaltma: II).
- Olgaç**, Senai: Borçlar Hukuku, Akdin Muhtelif Nevileri (IV) – Ariyet ve Karz, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1966.
- Oser**, Hugo/**Schönenberger**, Wilhelm: Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, V. Band, Obligationenrecht, 2. Teil (Halbband): Art: 184-418, 2. Auflage, Zürich 1936.
- Öz**, Turgut: Sebepsiz Zenginleşme, Kazancı Yayınları, İstanbul 1990.
- Özen**, Burak: Haksız Zilyedlikte İade, Beta Yayınevi, İstanbul 2003 (Kısaltma: İade).
- Özen**, Burak: Türk Medeni Hukukunda Eşya Üzerinde İntifa Hakkı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2008 (Kısaltma: İntifa).
- Öztaş**, İlker: Kiralananda Yenilik ve Değişiklik Yapılması, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.
- Palandt**, Otto/**Weidenkaff**, Walter: in BGB Palandt Kommentar, Titel 6 Leihe (BGB § 598 - § 606), 80. Auflage, Beck Verlag, München 2021.
- Rado**, Türkan: Roma Hukuku Dersleri, Borçlar Hukuku, 3. Bası, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1960.

- Rey**, Pascal: in Präjudizienbuch OR, Die Rechtsprechung des Bundesgerichts (1875-2020), Hrsg. Peter Gauch/Hubert Stöckli, 9. Titel Die Leihe (Art. 305-311 OR), 10. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich 2021.
- Romelli**, Stefano: OR Kommentar Schweizerisches Obligationenrecht, (Hrsg. Kostkiewicz, Jolanta Kren/Nobel, Peter/Schwander, Ivo/Wolf, Stephan), 2. Auflage 2009, Orell Füssli Verlag AG, Zürich 2009.
- Sağlam**, İpek/**Akkışla**, Sena: “Ürün Kira Sözleşmesinde Kiracının Kullanma ve İşletme Yükümlülüğü”, Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 28, S. 2, Yıl 2022, s. 1029-1064.
- Schärer**, Heinz/**Maurenbrecher**, Benedikt: in Basler Kommentar, Obligationenrecht I, Art. 1-529, Hrsg. Honsell/Vogt/Wiegand, Art. 305-318 OR, 6. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel 2015.
- Scheuch**, Alexander: in Bürgerliches Gesetzbuch, Handkommentar, Hrsg. Reiner Schulze, Titel 6. Leihe (BGB §§ 598-606), 11. Auflage, Nomos Verlag, Baden-Baden 2021.
- Schönenberger**, Beat: in CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Hrsg. Markus Müller-Chen/Claire Huguenin, 9. Titel Die Leihe (Art. 305-311 OR), 3. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich 2016.
- Schreiber**, Klaus: “Leihe und Sachdarlehen”, Juristische Ausbildung 2014(10), s. 1018-1021.
- Schwery**, Nadja: Die Korrelation von Nutzen und Haftung im Vertragsrecht, Schulthess Verlag, Zurich 2013.
- Seliçi**, Özer: Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi, İÜHF Yayınları, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1976.
- Serozan**, Rona: Sözleşmeden Dönme, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2007 (Kısaltma: Dönme).
- Serozan**, Rona: Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Cilt III, İfa-İfa Engelleri-Haksız Zenginleşme, 6. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2014 (Kısaltma: İfa).
- Serozan**, Rona: Borçlar Hukuku Özel Bölüm, 3. Bası, (Yayına Hazırlayanlar: Serozan, Rona/Baysal, Başak/Sanlı, Kerem Cem), Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2018 (Kısaltma:Özel).
- Sirmen**, Lâle: Türk Özel Hukukunda Şart, Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, Ankara 1992.
- Slapnicar**, Klaus: “Unentgeltliches Wohnen nach geltendem Recht ist Leihe, nicht Schenkung — Dogmengeschichtliches zu BGHZ 82, 354”, JuristenZeitung, 38. Jahrg., Nr. 9 (6. Mai 1983), pp. 325-331.
- Söğütlü**, Özlem: Roma Özel Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara 2020.

- Staudinger**, von Julius/**Illmer**, Martin: in Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Hrsg. Schaub/Bleckwenn/Illmer/Herrler, Staudinger BGB - Buch 2: Recht der Schuldverhältnisse: § 581-606 (Pacht, Landpacht, Leihe), Titel 6. Leihe (BGB § 598 - § 606), de Gruyter Verlag, 2018.
- Stürner**, Michael: in BGB – Kommentar, Hrsg. Prütting/Wegen/Weinreich, BGB § 598–606 Vertragstypische Pflichten bei der Leihe, BGB 17. Auflage, Luchterhand Verlag, 2022.
- Şenol**, Nilay: Bayilik Sözleşmesi, Sona Ermesi ve Sonuçları, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011.
- Tahiroğlu**, Bülent: Roma Borçlar Hukuku, Der Yayınları, İstanbul 2012.
- Tandoğan**, Haluk: Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, Cilt I/2, 4. Bası, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1985 (Kısaltma: Özel).
- Tandoğan**, Haluk: Türk Mes'uliyet Hukuku (Akit Dışı ve Akdi Mes'uliyet), Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010 (Kısaltma: Mesuliyet).
- Tandoğan**, Haluk: Vekaletsiz İş Görme, AÜHF Yayınları, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1957 (Kısaltma: Vekaletsiz İş Görme).
- Tanyeli**, Thomas/Kogens, Ronald: in: Haftpflichtkommentar, Kommentar zu den schweizerischen Haftpflichtbestimmungen, Hrsg. Willi Fischer, Thierry Luterbacher Dike Verlag, Zürich 2016, s. 577-582.
- Tekinay**, Selâhattin Sulhi/**Akman**, Sermet/**Burcuoğlu**, Halûk/**Altop**, Atilla: Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 1993.
- Tongsir**, Ferih Bedîf: Bağışlama, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1953.
- Tunçomağ**, Kenan: Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, II. Cilt, 2. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1974.
- Turan Başara**, Gamze: Miras Hukukunda Denkleştirme, Turhan Kitabevi, Ankara 2013.
- Türkmen**, Ahmet: Bağışlamanın Geri Alınması, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- Umur**, Ziya: Roma Hukuku Ders Notları, 3. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2010.
- Vardar Hamamcıoğlu**, Gülşah: Bağışlama Sözleşmesi, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.
- Velidedeoğlu**, Hıfzı Veldet/**Özdemir**, Refet: Türk Borçlar Kanunu Şerhi (Genel-Özel), Yargıtay Yayınları, Ankara 1987.
- Vogt**, Nedim Peter/**Vogt**, Annäig L.: Basler Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Obligationenrecht I, Art. 1-529, 6. Auflage, (Hrsg. Honsell, Heinrich/ Vogt, Nedim Peter / Wiegand, Wolfgang), Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel 2015.

- Wagner**, Claus: in BeckOK BGB, Hrsg. Hau Wolfgang/Poseck, Roman, 63. Edition, Titel 6. Leihe (BGB § 598 - § 606), Beck Verlag, München 2022.
- Wauters**, Ellen/**Lievens**, Eva/**Valcke**, Peggy: "Towards a better protection of social media users: A legal perspective on the terms of use of social networking sites", International Journal of Law and Information Technology 22(3), August 2014, s. 254-294.
- Yavuz**, Cevdet/**Acar**, Faruk/**Özen**, Burak: Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 11. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2022.
- Zengin Özküçükparlak**, Burcu: Alacaklı Temerrüdü ve Satım Sözleşmesi Açısından Sonuçları, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2021.
- Zevkliler**, Aydın/**Gökyayla**, K. Emre: Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, 20. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2020.
- Zimmermann**, Reinhard: The Law of Obligations, Roman Foundations of Civil Tradition, Oxford University Press 1996.

Doç. Dr. Yasin SÖYLER

GIDADA TAKLİT/TAĞŞİŞ VE İDARİ YAPTIRIM REJİMİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Gıdada Taklit/Tağışış ve İdari Yaptırım Rejimi

Yasin Söyler

Hukuk Yayınları Dizisi – 3933

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 51 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Akbulut, Berrin, “Kabahatler Hukukunda Kanunilik İlkesi ve Covid-19 Nedeniyle Alınan Tedbirlere Aykırılık”, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi – Journal of Penal Law and Criminology, 9 (1), 2021, s. 197-253.
- Akyılmaz, Bahtiyar/Sezginer, Murat/Kaya, Cemil, Türk İdari Yargılama Hukuku, 6. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2021.
- Akyılmaz, Bahtiyar/Sezginer, Murat/Kaya, Cemil, Türk İdare Hukuku, 14. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2021.
- Artık, Nevzat, “Gıdalarda Taklit ve Tağşiş”, s. 1-14, https://www.medikalakademi.com.tr/?get_group_doc=18/1460214854-gidalardataklitvetagdis.pdf, Erişim Tarihi: 9.1.2024.
- Artık, Nevzat, “Gıdalarda Tağşiş, Taklit Haksız Kazanç ve Gıda Güvenliği Riskleri Oluşturur”, <https://www.akademikakil.com/gidalarda-tagsis-taklit-haksiz-kazanc-ve-gida-guvenligi-riskleri-olusturur/nevzatartik/>, Erişim Tarihi: 28.1.2024.
- Atay, Ender Ethem, İdari Yargılama Hukuku, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Avcı, Mustafa, “İdari Yargıda İstinaf”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 96, 2011, s. 179-204.
- Avcı, Mustafa, “İdarenin Kamu Hizmeti Faaliyetlerinde Daralma ve Dönüşüm: Özelleştirme ve Regülasyon”, TAAD, Yıl 5, Sayı 16, Ocak 2014, s. 105-139.
- Batu, Ali/Akbulut, Mehmet/Kırmacı, Bilal/Elyıldırım, Filiz, “Üzüm Pekmezi Üretiminde Yapılan Taklit ve Tağşişler ve Belirleme Yöntemleri”, Gıda Teknolojileri Elektronik Dergisi, 2, <https://www.academia.edu>, 2007, s. 17-24.
- Beykaya, Mehmet, “Türkiye’de Gıda Endüstrisinde Gıda Güvenliği ve Denetimlerinin Rolü: Iğdır İli Örneği”, Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 10 (1), 2020, s. 260-270.
- Boran, Mustafa, “Gıdalarda Yapılan Hileler ve Fıkâh Hükme Etkisi”, Darulhadis İslami Araştırmalar Dergisi 5, Aralık 2023, s. 1-21.
- Boz, Selman Sacit / Tetik, Ahmet Talha / Bölükbaşı, Mustafa Oğuzhan / Nacak, Mehmet, Türk İdari Yargılama Hukukunda Temyiz, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Ceyhun Sezgin, Aybuke/Artık, Nevzat, “Gıda Güvenliğinin Önemi ve Gıda Güvenliği Uygulamaları”, içinde: Gıda Hukuku, Ed. Bülent Kent/Yasin Söyler/Melikşah Çırakoğlu, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023, s. 57-88.
- Çağlayan, Ramazan, İdârî Yargılama Hukûku, 15. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2023.
- Çağlayan, Ramazan, İdari Yaptırımlar Hukuku (Kabahatler Kanunu Yorumu), Asil Yayıncılık, 1. Baskı, 2006.

- Çağlayan, Ramazan, *İdarî Yargı Kararlarına Karşı Başvuru Yolları (Fransa-Türkiye Mukayeseli Bir Deneme)*, Seçkin Yayınevi, Ankara, Aralık 2017.
- Çağlayan, Ramazan, *“Biyogüvenlik Kanunu’nda Öngörülen Kabahatler ve İdarî Yaptırımlar”*, *Biyogüvenlik Kanunu’nda Hukuki Sorumluluklar Düzenlenen Suçlar ve Cezalar Öngörülen Kabahatler ve İdari Yaptırımlar, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Türkiye Ulusal Biyogüvenlik Çerçevesi Uygulama Projesi*, s. 55-126, http://www.tbbdm.gov.tr/Dosyalar/HUKUK_TR.pdf, Erişim Tarihi: 6.8.2024.
- Çınarlı, Serkan, *İdari Yargılamada İstinaf ve Bölge İdare Mahkemeleri*, 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2022.
- Darendeli, A. Vahap, Yargıtay, Danıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesi İçtihatları Işığında Adli Yargı Yerlerinde Görülen İdarî Uyuşmazlıklar ve Davalar, Yetkin Yayınları, Ankara, 2004.
- Doğan, Orkun, *“Gıdada Tağşişin Tarihi ve Politik Ekonomisi Üzerine Bir İnceleme”*, *Toplum ve Hekim*, Cilt 34, Sayı 4, Temmuz-Ağustos 2019, s. 273-288.
- Dönmezkuş, Dilara/Seyhan, Begüm, *“Gıda Hakkı Bağlamında Devletin Yükümlülükleri: Kapasite Yaklaşımı Çerçevesinde Bir Değerlendirme”*, içinde: *Gıda Hukuku*, Ed. Bülent Kent/Yasin Söyler/Melikşah Çırakoğlu, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023, s. 245-278.
- Durna, Doğan, *“Türk Yargı Kararları Işığında Takviye Edici Gıdaların Denetimi”*, *TAAD*, Yıl 11, Sayı 41, Ocak 2020, s. 243-274.
- Düğmeci, Fatih, *“İdare Hukuku Açısından Okul Gıdası Uygulamasının Değerlendirilmesi”*, içinde: *Gıda Hukuku*, Ed. Bülent Kent/Yasin Söyler/Melikşah Çırakoğlu, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023, s. 193-226.
- Eraslan, Yunus/Çoban Atik, Ayşegül, *“Yargı Kararları Işığında İdari Yaptırımlarda Görevli Yargı Yeri Sorunu”*, *TAAD*, Yıl 11, Sayı 41, Ocak 2020, s. 151-183.
- European Commission, *2022 Annual Report Alert and Cooperation Network*, https://food.ec.europa.eu/system/files/2023-10/acn_annual-report_2022.pdf, Erişim Tarihi: 31.10.2023.
- European Commission Directorate General For Health and Food Safety, *The EU Agri-Food Fraud Network Webinar on Food Fraud-GFoRSS-May 2022*, <https://gforss.org/wp-content/uploads/2022/06/2022-05-25-Eric-Marin.pdf>, Erişim Tarihi: 8.10.2023.
- Güneş, Mehmet, *“Gıda Güvenliği Konusunda Danıştay Kararlarında İhtiyatlılık İlkesi”*, içinde: *Gıda Hukuku*, Ed. Bülent Kent/Yasin Söyler/Melikşah Çırakoğlu, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023, s. 89-112.
- Gürsel Düğmeci, Esin, *“Türk Gıda Sektöründe Helal Akreditasyon ve Hukuki Denetimi”*, içinde: *Gıda Hukuku*, Ed. Bülent Kent/Yasin Söyler/Melikşah Çırakoğlu, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023, s. 227-243.
- Güzel, Oğuzhan, *Türk İdari Yargılama Hukukunda Temyiz*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.

- Hatipoğlu, Mehmet, *Türk İdare Hukuku Açısından Gıda Güvenliği ve Denetimi, Yetkin Yayınları*, Ankara, 2023.
- Huck, Christian W./Pezzei, Cornelia K./Huck-Pezzei, Verena AC., “*An Industry Perspective of Food Fraud*”, *Current Opinion in Food Science*, 10, 2016, s. 32-37.
- Johnson, Renee, *Food Fraud and “Economically Motivated Adulteration” of Food and Food Ingredients*, CRS Report, Congressional Research Service, 2014, <https://sgp.fas.org/crs/misc/R43358.pdf>, Erişim Tarihi: 18.09.2024.
- Kalabalık, Halil, *İdari Yargılama Usulü Hukuku*, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Kent, Bülent, *Türk ve Alman Hukukunda Elektrik Piyasasının Düzenlenmesi ve Düzenleyici Kurumları*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.
- Koç, Emin, *Gıda Güvenliği ve İdarenin Yetkileri*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Kamu Hukuku Programı, Doktora Tezi, İzmir, 2014.
- Koç, Emin, “*Gıda Güvenliği ve Kamu Sağlığının Korunması*”, *TAAD*, Yıl 6, Sayı 22, Temmuz 2015, s. 395-426.
- Koç, Gökçe/Uzmay, Ayşe, “*Gıda Güvencesi ve Gıda Güvenliği: Kavramsal Çerçeve, Gelişmeler ve Türkiye*”, *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 21 (1), 2015, s. 39-48.
- Lotta, Francesca/Bogue, Joe, “*Defining Food Fraud in the Modern Supply Chain*”, *European Food and Feed Law Review*, 2015, Vol. 10, No. 2, 2015, s. 114-122.
- Maden, Mehmet, “*Gıda Ceza Hukukunun Bazı Temel Kavramları ve Genel Yapısı Üzerine Mukayeseli Bir İnceleme*”, *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi-Journal of Penal Law and Criminology*, 7 (1), 2019, s. 67-102.
- Oğurlu, Yücel, *Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük İlkesi*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2002.
- Oğurlu, Yücel, “*İdari Yaptırımlara Genel Bir Bakış ve İdari Yaptırım-Ceza Yaptırımı Ayrımı*”, *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 3, Sayı 1.
- Önder, Mehmet Fahrettin, “*Sınai Hak Olan Coğrafi İşarete Sahip Şehirler ve Önemi*”, *Şehir ve Siyaset*, Sayı. 4, Kasım/Aralık 2021, s. 28-34.
- Özay, İl Han, *İdarî Yaptırımlar*, İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 3326 Hukuk Fakültesi No: 691, İstanbul, 1985.
- Özçakmak, Sibel/Türkmen, Soner/Bostan, Ahmet, “*Kamuoyu Duyuruları Konusunda Tüketici Profili ve Yasal Yaptırımlar*”, içinde: *Sürdürülebilirlik İçin Akademik Araştırmalar – I*, Ed. Cengiz Kahraman, *Artikel Akademi*: 187, Karadeniz Kitap, 2021, s. 239-264.
- Özdemir, Hayrunnisa, “*Gıda Hukuku ve Hukukî Sorumluluk*”, *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ’a Armağan, C. 19, Özel Sayı, 2017, s. 443-491.
- Özen, Mustafa, “*Kamu Sağlığına Karşı İşlenen Suçlar (TCK m. 185, 186, 187)*”, *İÜHFİM*, C. LXVI, S. 2, 2008, s. 163-189.
- Özen, Mustafa, “*Gıdada Sahtekârlık, Cezai ve Hukuki Sorumluluk*”, *Ankara Barosu Dergisi*, 2016/2, s. 331-341.

- Ruth, Saskia M. van/Huisman, Wim/Luning, Pieter A., “*Food fraud vulnerability and its key factors*”, *Trends in Food Science & Technology*, 67, 2017, s. 70-75.
- Sancakdar, Oğuz/Önüt, Lale Burcu, *İdari Yargılama Hukuku Genel Esaslar*, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Sarı, Ömür Kadri, *İdare Hukuku Bakımından Gıda Güvenliği ve Gıda Piyasasının Düzenlenmesi*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.
- Saygın, Engin, “*Ölçülülük İlkesine Yönelik Türk ve İngiliz İdare Hukuku Yaklaşımı Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz*”, *Ankara Barosu Dergisi*, 2, 2017, s. 57-88.
- Sırıken, Fatih/Sırıken, Belgin/Demirci, Buket, “*Bir Derleme: Gıda Dolandırıcılığı*”, *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 2021, s. 48-60.
- Soylu, Ahmet Cemil, *İdarenin Gıda Güvenliğine İlişkin Faaliyetleri*, onikilevha, 1. Baskı, İstanbul, Ocak 2023.
- Spink, John/Moyer, Douglas C., “*Defining the Public Health Threat of Food Fraud*”, *Journal of Food Science*, Vol. 76, Nr. 9, 2011, s. R157-R163.
- Suluk, Cahit, “*6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun Getirdiği Yenilikler*”, *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 4 (1), 2018, s. 91-109.
- Şimşek, Sümeyye, “*Takviye Edici Gıdaların Onay İşlemleri ve İdari Denetimi*”, *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2021/1, s. 125-191.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, 2020 Faaliyet Raporu, Ankara, 2021.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, 2021 İdare Faaliyet Raporu, Ankara, 2022.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, 2022 İdare Faaliyet Raporu, Ankara, Şubat 2023.
- Topçuoğlu, Metin/Özkul, Burcu/Tekelioğlu, Numan, “*Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Açısından Helal Ürün Sorunu ve Sonuçları*”, *TAAD*, Yıl 7, Sayı 30, Nisan 2017, s. 19-55.
- Türk Dil Kurumu, *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 24.2.2024.
- Türkiye Diyanet Vakfı, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, <https://islamansiklopedisi.org.tr/helal>, Erişim Tarihi: 14.3.2024.
- Türkmen, Soner/Ataseven, Yener, “*Türkiye’de Taklit ve Tağşiş Yapılan Gıdalara İlişkin Yasal Düzenlemelerin ve Uygulamaların Değerlendirilmesi*”, *Tarım Ekonomisi Araştırmaları Dergisi*, 6 (1), 2020, s. 65-75.
- Türkoğlu, H. Gökçe, “*Avrupa Birliği Gıda Hukukunun Temel İlkelerine Dair Kısa Bir Değerlendirme*”, *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, c. 8, sayı. özel, 2013, s. 2785-2809.
- Türkoğlu, Halide Gökçe/Bilgin, Fehmi Kerem/Süslü, Güven, “*Türk Gıda Hukukunda Gıda Kavramı*”, içinde: *Gıda Hukuku*, Ed. Bülent Kent/Yasin Söyler/Melikşah Çırakoğlu, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023, s. 7-36.
- Türkoğlu, Gökçe/Bilgin, Fehmi Kerem/Süslü, Güven, *Türk Gıda Hukukunun Temel Terimleri*, Yetkin Yayınları, 1. Baskı, Ankara, 2023.
- Ulusoy, Ali D., *İdari Yaptırımlar*, onikilevha, 1. Baskı, İstanbul, Kasım 2013.

- Üzülmez, İlhan, “*Biyogüvenlik Kanunu’nda Düzenlenen Suçlar*”, *Biyogüvenlik Kanunu’nda Hukuki Sorumluluklar Düzenlenen Suçlar ve Cezalar Öngörülen Kabahatler ve İdari Yaptırımlar, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Türkiye Ulusal Biyogüvenlik Çerçevesi Uygulama Projesi*, s. 39-53, http://www.tbbdm.gov.tr/Dosyalar/HUKUK_TR.pdf, Erişim Tarihi: 6.8.2024.
- Wisniewski, Aline/Buschulte, Anja, “*How to tackle food fraud in official food control authorities in Germany*”, *Journal of Consumer Protection and Food Safety*, 2019/14, s. 319-328.
- Varlı, Elif Banu/Şimşek, Sümeyye, “*Helal Gıda Sertifikasyonunun İdari Boyutu ve Rekabet Hukuku Açısından Değerlendirilmesi*”, *AHBVÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt XXVII, Sayı 4, Ekim 2023, s. 475-513.
- Yaşar, Hasan Nuri, “*İdarenin Sorumluluğu Üzerine Düşünceler*”, *İÜHFİM, C. LXVI, S. 1*, 2008, s. 201-220.
- Yaşar, Hasan Nuri/Cabioğlu Güler, S. Sena, “*Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Yetkileri Kapsamında Kamu Gücü İlişkisi*”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XX, S. 4, 2016, s. 63-80.
- Yalım Kaya, Serpil/Yayla, Fatma, “*Resmi Verilere Göre Türkiye’de Taklit ve Taşış Yapılan Yiyecek ve İçecekler*”, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8 (4), 2020, s. 3108, 3128.
- Yerdelen, Erdal, Müsadere ve Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010.
- Yerdelen, Erdal/Taş, Burak, “*Gıda Güvenliği Kapsamında Gıda Dolandırıcılığı*”, içinde: *Herkes İçin Çevre Adaleti*, Ed. Adem Sözüer/Sertaç Işıka/Sümeyra Karınçu Karaağaç, 11. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali, onikilevha, 1. Baskı, İstanbul, Haziran 2023, s. 139-166.
- Yerdelen, Erdal/Taş, Burak, “*İnsan Sağlığını Tehlikeye Sokan Gıda Suçları Arası İctima Sorunu*”, içinde: *Gıda Hukuku*, Ed. Bülent Kent/Yasin Söyler/Melikşah Çırakoğlu, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023, s. 37-56.
- Yıldırım, Mustafa Fadıl, “*Biyogüvenlik Kanunu Uyarınca Kişilerin Hukuki Sorumluluğu (m. 14)*”, *Biyogüvenlik Kanunu’nda Hukuki Sorumluluklar Düzenlenen Suçlar ve Cezalar Öngörülen Kabahatler ve İdari Yaptırımlar, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Türkiye Ulusal Biyogüvenlik Çerçevesi Uygulama Projesi*, s. 13-38, http://www.tbbdm.gov.tr/Dosyalar/HUKUK_TR.pdf, Erişim Tarihi: 6.8.2024.
- Yılmaz, Dilşat, *İdari İşlemin İcra İlişkisi*, Astana Yayınları, Ankara, 2014.
- Yiğitvar, İsra, “*Türkiye’de Helal Akreditasyon Faaliyetleri ve Yasal Düzenlemeler*”, içinde: *Gıda Hukuku*, Ed. Bülent Kent/Yasin Söyler/Melikşah Çırakoğlu, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023, s. 173-191.

Enes DURMUŞ

**KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA
UNUTULMA HAKKI**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Karşılaştırmalı Hukukta Unutulma Hakkı
Enes Durmuş

Hukuk Yayınları Dizisi – 3934

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 52 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

KİTAP, MAKALE VE RAPORLAR

- ABRIL, Patricia Sánchez / LIPTON, Jacqueline D., "The Right to Be Forgotten: Who Decides What the World Forgets?", **Kentucky Law Journal**, C. 103, S. 3, 2014, ss.363-389.
- ACABEY, Mehmet Beşir, "Basın Özgürlüğü Ve Bu Özgürlüğün Bir Sınırı Olarak Kişilik Hakkı (Freedom of Press and Personal Rights as the Limits of It)", **Yaşar Üniversitesi E-Dergisi**, C. 8, S. Özel, 2013, ss.0-54.
- AGOSTINO, Deborah / ALMANZA, Rossella / BODO, Carla / BODO, Simona / CICERCHIA, Annalisa / MILANO, Cristina Da / POZZOLO, Luca Dal / BLASI, Chiara Di / FORTE, Pierpaolo / GIORDANO, Benedetta / STUMPO, Giulio / TAORMINA, Antonio / VALERI, Alfredo, "Country Profile Italy", **Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe**, 2022, https://www.culturalpolicies.net/wp-content/uploads/pdf_full/italy/Full-Country-Profile_Italy0522.pdf, E.T. 19.06.2024.
- AKDENİZ, Yaman, Hafızamız Siliniyor: İnternet Sansürlerinin Unutulma Hakkı Boyutu, İfade Özgürlüğü Derneği, 2022, https://ifade.org.tr/reports/UnutulmamaHakki_2021.pdf, E.T. 30.05.2024.
- AKGÜL, Aydın, "Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Bir Hak: "Unutulma Hakkı" Ve AB Adalet Divanı'nın "Google Kararı"", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, C. 0, S. 116, 2016, ss.1-38.
- AKINCI, Ayşe Nur, **Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün Getirdiği Yenilikler ve Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi: Çalışma Raporu-6**, T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2017.
- AKKURT, Sinan Sami, "17.06.2015 tarih, 2014/4-56 E., 2015/1679 K. sayılı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı ve Mukayeseli Hukuk Çerçevesinde 'Unutulma Hakkı'", **AÜHFD**, C. 65, S. 4, 2016, ss.2605-2635.
- ALTUN, Mustafa Koray, "Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun Mevzuat Taslakları Hakkında Görüş Verme Yetkisi", **Kişisel Verilerin Korunmasına Uzman Bakış, Uzmanlık Tezleri Derleme Çalışması**, Ed. Pınar ÇAĞLAYAN AKSOY / Hüseyin Can AKSOY, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **KVKK Yayınları**, No: 44, 2023, <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/e21df2bb-b3e3-46fd-9ac9-2b1d09024d66.pdf>, E.T. 05.06.2024.
- AMBROSE, Meg Leta / AUSLOOS, Jef, "The Right to Be Forgotten Across the Pond", **Journal of Information Policy**, C. 3, 2013, ss.1-23.

- AMBROSE, Meg Leta / FRIESS, Nicole / MATRE, Jill Van, "Seeking Digital Redemption: The Future of Forgiveness in the Internet Age", **Santa Clara High Technology Law Journal**, C. 2, S. 1, 2012, ss.98-163.
- AMBROSE, Meg Leta "A Digital Dark Age and the Right to Be Forgotten", **Journal of Internet Law**, C. 17, S. 3, 2013, ss.8-21.
- AMBROSE, Meg Leta, "It's About Time: Privacy, Information Life Cycles, and the Right to Be Forgotten", **Stanford Technology Law Review**, C. 16, S. 2, 2013, ss.101-154.
- APİŞ, Özge, "Hükümlünün Unutulma Hakkı ve Resosyalizasyonu", **Ceza Hukuku Dergisi**, C. 15, S. 44, 2020, ss.831-864.
- ATAK, Songül, "Avrupa Konseyi'nin Kişisel Veriler Açısından Sağladığı Temel Güvenceler", **TBB Dergisi**, C. 22, S. 87, Mart-Nisan 2010, ss.90-120.
- ATASOY, Kemal, "Kişilik Hakkı Kapsamında Sosyal Medyada Kişisel Verilerin Korunması Ve Veri Sahibinin Rızası", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 22, S. 3, 2016, ss.269-301.
- ATTARD, Anthony, "Country Profile Malta", **Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe**, 2015, https://www.culturalpolicies.net/wp-content/uploads/pdf_full/malta/malta_022015.pdf, E.T. 19.06.2024.
- Avrupa Komisyonu, "Communication from the Commission to the European Parliament and The Council (Data protection as a pillar of citizens' empowerment and the EU's approach to the digital transition - Two years of application of the general data protection regulation)", [SWD(2020) 115 Final], 2020, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0264>, E.T. 28.05.2024.
- Avrupa Komisyonu, "Opinion 4/2007 on the Concept of Personal Data, 01248/07/EN-WP136", 2007, <https://www.clinicalstudydatarequest.com/Documents/Privacy-European-guidance.pdf>, E.T. 23.05.2024.
- Avrupa Komisyonu, "WP225 Guidelines on the Implementation of the Court of Justice of the European Union Judgement on "Google Spain and Inc v. Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González" C-131/12", 2014, <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/667236/en>, E.T. 25.05.2024.
- Avrupa Komisyonu, **eGovernment in Croatia**, 2018, https://www.ospi.es/export/sites/ospi/documents/documentos/Administracion-Digital/eGovernment_in_Croatia.pdf, E.T. 11.06.2024.
- Avrupa Konseyi / Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, "Internet: Case-Law of the European Court of Human Rights", (Updated: June 2015), Research Division, 2015, https://first.vaks.gov.ua/wp-content/uploads/sites/2/2021/12/Research_report_internet_ENG.pdf, E.T. 27.05.2024.

- Avrupa Konseyi, "Explanatory Report to the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data", European Treaty Series, Strazburg, 28.01.1981, <https://rm.coe.int/16800ca434>, E.T. 27.03.2024.
- AYDIN, Vahdettin, "1982 Anayasası Çerçevesinde Özel Hayatın Gizliliğinin Korunması", **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, C. 3, S. 3, 1998, ss.185-198.
- BAHAR, Atalay, "Bilişim Suçları, İletişim Ve Sosyal Medya", **İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi**, C. 10, S. 3, 2018, ss.1-36.
- Baker & McKenzie, **Doing Business in the Netherlands**, 2016, <https://www.bakermckenzie.com/-/media/files/insight/publications/2016/07/doing-business-in-the-netherlands-2016/dbiameadoingbusinessnetherlandsjul16.pdf>, E.T. 15.06.2024.
- BARAN AKSAKAL, Nur / YAPAR, Dilek, "Sağlık Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi", **Kişisel Verilerin Korunmasına Akademik Bakış (KVKK Akademi Derleme Çalışması)**, KVKK Yayınları, No: 42, 2023, <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/0cd33e96-77cf-4989-b29b-d331af6a463f.pdf>, E.T. 05.06.2024.
- BAŞALP, Nilgün, "Avrupa Birliği Veri Koruması Genel Regülasyonu'nun Temel Yenilikleri", **MÜHF-HAD**, C. 21, S. 1, 2015, ss.77-105.
- BAŞAR, Cemal, **Türk İdare Hukuku Ve Avrupa Birliği Hukuku Işığında Kişisel Verilerin Korunması**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- BEANEY, William M., "The Right to Privacy and American Law", **Law and Contemporary Problems**, C. 21, S. 2, 1966, ss.253-271.
- BERNAL, Paul Alexander, "A Right to Delete?", **European Journal of Law and Technology**, C. 2, S. 2, 2011, ss.1-18.
- BERNAL, Paul, "The EU, the US and Right to Be Forgotten", **Reloading Data Protection: Multidisciplinary Insights and Contemporary Challenges**, Ed. Serge GUTWIRTH / Ronald LEENES / Paul de HERT, Springer, Dordrecht, 2014.
- BIASIOTTI, Maria Angela / FARO, Sebastiano, "The Italian Perspective of the Right to Oblivion", **International Review of Law, Computers & Technology**, C. 30, S. 1-2, 2016, ss.5-16.
- BING, Jon, "The Council of Europe Convention of the OECD Guidelines on Data Protection", **Michigan Journal of International Law**, C. 5, S. 1, 1984, ss.271-303.
- BİRİNCİ, Görkem, "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin Kısa Tarihi I: Milletler Cemiyeti'nden Birleşmiş Milletler'e", **Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi**, C. 7, S. 2, 2017, ss.50-81.
- BİRTANE, Şermin, "Özel Hayata Saygı Hakkı (AİHS 8. madde) Bağlamında Çalışma Hakkı Ve Mesleki Hayat İlişkisi", **Anayasa Yargısı**, C. 38, S. 2, 2021, ss.57-97.

- BLUMSTEIN, Alfred / NAKAMURA, Kiminori, "Redemption in an Era of Widespread Criminal Background Checks", *National Institute of Justice Journal*, S. 263, 2009, ss.10-17.
- BM İnsan Hakları Komitesi (UN Human Rights Committee - HRC), "CCPR General Comment No. 16: Article 17 (Right to Privacy), The Right to Respect of Privacy, Family, Home and Correspondence, and Protection of Honour and Reputation", 08.04.1988, <https://www.refworld.org/legal/general/hrc/1988/en/27539>, E.T. 03.01.2023.
- BM İnsan Hakları Komitesi (UN Human Rights Committee - HRC), Bilgisayara İşlenen Kişisel Veri Dosyaları Hakkında Rehber İlkeler (BM Rehber İlkeleri - Guidelines for the Regulation of Computerized Personal Data Files), 14.12.1990, <https://www.refworld.org/policy/legalguidance/unga/1990/en/13761>, E.T. 04.01.2023.
- BOZKURT YÜKSEL, Armağan Ebru, "Sokak Fotoğrafçılığı Ve Kişisel Verilerin Korunması", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C. 1, S. 42, 2020, ss.525-566.
- BROM, Rogier, "Country Profile The Netherlands", **Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe**, 2019, https://www.culturalpolicies.net/wp-content/uploads/pdf_full/the_netherlands/Full-country-profile_The-Netherlands.pdf, E.T. 19.06.2024.
- BUNN, Anna, "The Curious Case of the Right to Be Forgotten", **Computer Law & Security Review**, C. 31, S. 3, 2015, ss.336-350.
- CANNATACI, Joseph A., "Report of the Special Rapporteur on the Right to Privacy (Advance Unedited Version)", Human Rights Council, Thirty-first Session, A/HRC/31/64, 08.03.2016, ss.1-30, <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/hrc/regular-sessions/session31/list-reports>, E.T. 18.05.2023.
- CHARLESWORTH, Andrew, "Implementing the European Union Data Protection Directive 1995 in UK Law: The Data Protection Act 1998", **Government Information Quarterly**, C. 16, S. 3, 1999, ss.203-240.
- CHENG, Amanda, "Forget About the Right to Be Forgotten: How About a Right to Be Different?", **Auckland University Law Review**, C. 22, 2016, ss.106-141.
- COOK, Lyndsay, "The Right to Be Forgotten: A Step in the Right Direction for Cyberspace Law and Policy", **Journal of Law, Technology & The Internet**, C. 6, 2015, ss.121-132.
- COSTA, Luiz / POULLET, Yves, "Privacy and the Regulation of 2012", **Computer Law & Security Review**, C. 28, S. 3, 2012, ss.254-262.
- COŞKUN, Muhammet Kerim, "Kolluk Hizmetlerinde Kişisel Verilerin Korunması", **Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması**, Ed. Bayram DOĞAN, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022, ss.195-238.
- COŞKUN, Muhammet Kerim, **Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Kapsamında Önleyici Kolluk Hizmetlerinde Verilerin Elde Edilmesi ve Korunması**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.

- CROITORU, Carmen, "Country Profile Romania", **Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe**, 2020, https://www.culturalpolicies.net/wp-content/uploads/pdf_full/romania/romania_042020.pdf, E.T. 19.06.2024.
- ÇALIK, Tacettin, "Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Sözleşmeleri Kapsamında İnsan Haklarının Korunması", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 24, S. 1, 2016, ss.69-120.
- ÇALIŞKAN, Mustafa / MENCİK, Yunus, "Değişen Dünyanın Yeni Yüzü: Sosyal Medya", **Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi**, S. 50, 2015, ss.254-277.
- ÇATAL, Betül, "İnsan Haklarının Korunmasında Ulusal, Bölgesel Ve Uluslararası Mekanizmalar", **Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi**, C. 1, S. 2, 2018, ss.69-99.
- ÇEKİN, Mesut Serdar, **Avrupa Birliği Hukuku ile Mukayeseli Olarak 6698 sayılı Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, 3. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2020.
- ÇELİK, Yeşim, "Özel Hayatın Gizliliğinin Yansıması Olarak Kişisel Verilerin Korunması Ve Bu Bağlamda Unutulma Hakkı" **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, S. 32, 2017, ss.391-410.
- ÇINAR, Abdurrahim, "Unutulma Hakkının Ortaya Çıkış Serüveni Ve Kapsamının Değerlendirilmesi", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, S. 49, 2022, ss.551-584.
- ÇINAR, Mehmet Fatih, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde Düzenlenen Haklar ve "Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı", **Uluslararası Hukuk Ve Sosyal Bilim Araştırmaları Dergisi**, C. 4, S. 1, 2022, ss.103-123.
- ÇIRAK, Ezgi, "Dijital Çağda Sonsuza Kadar Hatırlamaya Karşı: Unutulma Hakkı", **Ceza Hukuku Dergisi**, C. 13, S. 36, 2018, ss.161-190.
- ÇOR, Yaşar, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Sözleşme Kapsamında İşkence Görmeme Hakkına Bakış Açısı", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, C. 21, S. 75, 2008, ss.63-93.
- DAL, Ufuk, "Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün Ülke Dışı Uygulama Yetkisi Ve Bu Yetkinin Uluslararası Hukukta Meşruiyeti", **Kişisel Verileri Koruma Dergisi**, C. 1, S. 1, 2019, ss.21-33.
- DALLAS, Constantinos, "Country Profile Greece", **Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe**, 2013, https://www.culturalpolicies.net/wp-content/uploads/pdf_full/greece/greece_102013.pdf, E.T. 19.06.2024.
- DAŞTAN, Kazım Alper, "İlgili Kişilerin Kişisel Verilerine Erişim Hakları", **Kişisel Verilerin Korunmasına Uzman Bakış**, Uzmanlık Tezleri Derleme Çalışması, Ed. Pınar ÇAĞLAYAN AKSOY / Hüseyin Can AKSOY, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **KVKK Yayınları**, No: 44, 2023, <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/e21df2bb-b3e3-46fd-9ac9-2b1d09024d66.pdf>, E.T. 05.06.2024.

- de ANDRADE, Norberto Nuno Gomes, "Oblivion: The Right to Be Different ... From Oneself Reproposing the Right to Be Forgotten", **VII International Conference on Internet, Law & Politics. Net Neutrality and other challenges for the future of the Internet, IDP. Revista de Internet, Derecho y Política**, S. 13, 2012, ss.122-137.
- de HERT, Paul / GUTWIRTH, Serge, "Data Protection in the Case Law of Strasbourg and Luxemburg: Constitutionalisation in Action", **Reinventing Data Protection?**, Ed. Serge GUTWIRTH / Yves POULLET / Paul de HERT / Cécile de TERWANGNE / Sjaak NOUWT, Springer, 2009, ss.3-45.
- de TERWANGNE, Cécile, "Internet Privacy and the Right to Be Forgotten/Right to Oblivion", **Revista de los Estudios de Derecho y Ciencia Política de la UOC**, S. 3, 2012, ss.109-121.
- DEĞİRMENCİ, Olgun, "Yargısal İçtihatların Ortaya Çıkardığı Bir Hak: Unutulma Hakkı Çerçevesi Ve Hak Üzerine Düşünceler", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 13, S. 144, 2018, ss.153-163.
- DEMEZ, İsmail, "Kişilik Haklarının İhlali Nedeniyle İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi Ve/Veya İçeriğın Yayından Çıkarılmasında Görev Ve Yetki Sorunu", **Bilişim Hukuku Dergisi**, C. 3, S. 2, 2021, ss.338-429.
- DEPERLİOĞLU, Ömer / KÖSE, Utku, "Web 2.0 Teknolojilerinin Eğitim Üzerindeki Etkileri ve Örnek Bir Öğrenme Yaşantısı", **Akademik Bilişim'10 - XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri (Akademik Bilişim'10 2010)**, Muğla, Türkiye, 10-12 Şubat 2010, ss.337-342.
- DEVELİOĞLU, Hüseyin Murat, **6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu İle Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2017.
- DHONT, Jan / POULLET, Yves, "Data Protection - Belgium: An Analysis of the New Law", **Computer Law & Security Review**, C. 16, S. 1, 2000, ss.5-19.
- DIBENE, Cory, "Sir, the Radar Sir, It Appears to Be... Jammed: The Future of "The Right to Be Forgotten" in a Post-Brexit United Kingdom", **San Diego International Law Journal**, S. 19, 2017, ss.161-192.
- DLA Piper, **Data Protection Laws of the World Full Handbook**, 2023, <https://www.dlapiperdataprotection.com>, E.T. 03.02.2023.
- DOĞAN, Aişe Sena, "Kişilik Hakkınının 5651 Sayılı Kanun'un 9. maddesi Kapsamında Korunması", **Bilişim Hukuku Dergisi**, S. 2, 2020, ss.143-180.
- DOĞAN, Bayram / BAYSAK, Emine, "Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında Unutulma Hakkı", **Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Sempozyumu**, Elazığ, 10-11 Nisan 2021, ss.116-140.
- DOĞAN, Bayram, **Karşılaştırmalı Hukukta Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.

- DOĞAN, İlyas, "Alman Öğretisinde İnsan Onuru Ve Güncel Sorunlar Hakkında Kısa Bir Giriş", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 13, S. 2, 2005, ss.51-59.
- DURMUŞ, Enes, "Sosyal Medya ve Telekomünikasyon Alanında Kişisel Veri İhlali", **Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması**, Ed. Bayram DOĞAN, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022, ss.239-272.
- DURSUN, Selman, "Megan Kanunu (ABD'nde Cinsel Suç Faillerinin Sicile Kaydı Ve Sicil Bilgilerinin Kamuya Açıklanması)", **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. VIII, S. 1-2, 2004, ss.233-262.
- DÜLGER, Murat Volkan, "Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması", **Yaşar Hukuk Dergisi**, C. 1, S. 2, 2019, ss.71-174.
- DÜLGER, Murat Volkan, "İnsan Hakları Ve Temel Hak Ve Özgürlükler Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 5, S. 1, 2018, ss.71-144.
- DÜLGER, Murat Volkan, "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Ve Türk Ceza Kanunu Bağlamında Kişisel Verilerin Ceza Normlarıyla Korunması", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 3, S. 2, 2016, ss.101-168.
- DÜLGER, Murat Volkan, **Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, 3. Baskı, Hukuk Akademisi Yayınları, İstanbul, 2020.
- EKEN, Mustafa, "Özel Hayatın Gizliliği Hakkının İhlal Edildiği Durumlarda İçeriğe Erişimin Engellenmesi", **Bilişim Hukuku Dergisi**, C. 5, S. 2, 2023, ss.413-461.
- ELDENİZ, Levent / SEPETCİ, Nurten, "Sosyal Medyada Mahremiyet Algısının Çöküşü "Instagram Üzerine Bir Araştırma", **Medyayı Okumak**, Ed. Nesrin Tan AKBULUT / Eda BALKAŞ / Erdoğan MİNE / Artu MUTLUGÜN, Cinius Yayınları, 2017, ss.219-239.
- ELMALICA, Hasan, "Bilişim Çağının Ortaya Çıkardığı Temel Bir İnsan Hakkı: Unutulma Hakkı", **AÜHFD**, S. 65, C. 4, 2016, ss.1603-1636.
- ERARSLAN, Sevgi, **Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rızanın Aranmadığı Haller**, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- FALLER, Doreen, "Das "Recht auf Vergessenwerden" in der DSGVO", **Freilaw: Freiburg Law Students Journal**, 2021, ss.8-14.
- FITZGIBBON, Marian, "Country Profile Ireland", **Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe**, 2015, https://www.culturalpolicies.net/wp-content/uploads/pdf/ireland/ireland_012015.pdf, E.T. 15.06.2024.
- FORDE, Aidan, "Implications of the Right to Be Forgotten", **Tulane Journal of Technology and Intellectual Property**, C. 18, 2015, ss.83-130.
- GARFINKEL, Simson, "Privacy and the New Technology: What They Do Know Can Hurt You", **The Nation**, 2000.

- GIOVANELLA, Federica, "From the 'Right to Delisting' to the 'Right to Relisting'", **Medialaws-Rivista di diritto dei media**, 2022, ss.1-15.
- GODBEY, Briana N., "Data Protection in the European Union: Current Status and Future Implications", **A Journal of Law and Policy for the Information Society**, C. 2, S. 3, 2006, ss.803-829.
- Google Danışma Konseyi, "The Advisory Council to Google on the Right to Be Forgotten", 2015, <https://static.googleusercontent.com/media/archive.google.com/tr//advisorycouncil/advisement/advisory-report.pdf>, E.T. 23.05.2024.
- GRAUX, Hans / AUSLOOS, Jef / VALCKE, Peggy, "The Right to Be Forgotten in the Internet Era, The Debate on Privacy and Security Over the Network: Regulation and Markets", **Fundación Telefónica**, S. 36, 2012, ss.93-106.
- GÜL, Cengiz / İSPİR, Rümeyza, "Dijital Görünmezlik Hakları", **Journal Of Social, Humanities And Administrative Sciences**, C. 7, S. 42, 2021, ss.1272-1279.
- GÜLENER, Serdar, "Dijital Hafızadan Silinmeyi İstemek: Temel Bir İnsan Hakkı Olarak "Unutulma Hakkı"", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, C. 25, S. 102, 2012, ss.219-240.
- GÜNAL, H. Yılmaz, "Ceza Sonrası Bir Müessese Olarak: Adli Sicil", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 16, S. 03, 1961, ss.91-106.
- GÜNAY, Buket, "Kişilik Hakkı Perspektifinden Kadın Cinayetlerinde Hükümlünün Unutulma Hakkı", **Yaşar Hukuk Dergisi**, C. 3, S. 2, 2021, ss.129-160.
- GÜNDÜZ, Mehmet Şükrü, **Uluslararası İnsan Hakları Açısından Kişisel Veri Güvenliği**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- GÜNER, Tülay Selin, "Bir Hak Çatışması Alanı Olarak Kişisel Verilerin Korunması ve Basın Özgürlüğü", **Kişisel Verilerin Korunmasına Uzman Bakış, Uzmanlık Tezleri Derleme Çalışması**, Ed. Pınar ÇAĞLAYAN AKSOY / Hüseyin Can AKSOY, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **KVKK Yayınları**, No: 44, 2023, <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/e21df2bb-b3e3-46fd-9ac9-2b1d09024d66.pdf>, E.T. 02.07.2024.
- GÜNGÖR, Ayten, "Sosyal Medyada Çocuk Hakları İhlali Ve Çocuk İstismarı: Instagram Anneleri", **İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi**, S. 54, 2021, ss.1-24.
- GÜRSES, Binnur, **Sosyal Paylaşım Ağlarında Kişisel Verilerin Güvenliği; Sorunlar Ve Çözüm Önerileri**, İdari Uzmanlık Tezi, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Ankara, 2013.
- GÜZEL, Cansel, "Sosyal Medyanın Neliği, Gelişimi Ve Kullanım Alanları Üzerine Kuramsal Bir İnceleme", **Sosyolojik Düşün**, C. 5, S. 2, 2020, ss.93-112.
- HANAYLI, Mehmet Can / SEBETÇİ, Özel / TOPAL, Aslıhan / GÜREL DÖNÜK, Gizem, "Dijital Ortamda Kişisel Veri Güvenliği Ve Sosyal Medya Reklamcılığı Üzerine Bir Değerlendirme", **Kesit Akademi Dergisi**, S. 16, 2018, ss.93-112.

- HARDING, Tobias, "Country Profile Sweden", **Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe**, 2023, ss. https://www.culturalpolicies.net/wp-content/uploads/2024/02/Full-Country-Profile_Sweden_Dec_2023.pdf, E.T. 15.06.2024.
- HAZAR ERDİNÇ, Göksu, "Karşılaştırmalı Avrupa Birliği Ve Türkiye Uygulamaları: Yurt Dışına Veri Aktarımı Yöntemi Olarak Standart Sözleşme Hükümleri Ve Taahhütname", **Kişisel Verilerin Korunmasına Uzman Bakış, Uzmanlık Tezleri Derleme Çalışması**, Ed. Pınar ÇAĞLAYAN AKSOY / Hüseyin Can AKSOY, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **KVKK Yayınları**, No: 44, 2023, <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/e21df2bb-b3e3-46fd-9ac9-2b1d09024d66.pdf>, E.T. 05.06.2024.
- HENKOĞLU, Türkay, **Bilgi Güvenliği ve Kişisel Verilerin Korunması**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2015.
- HERZOG-EVANS, Martine, "Judicial Rehabilitation in France: Helping With the Desisting Process and Acknowledging Achieved Desistance", **European Journal of Probation**, C. 3, S. 1, 2011, ss.4-19.
- ILCZUK, Dorota / KARPİŃSKA, Anna, "Country Profile Poland", **Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe**, 2020, https://www.culturalpolicies.net/wp-content/uploads/pdf_full/poland/poland_122020.pdf, E.T. 16.06.2024.
- İMRE, Zahit, "Şahsiyet Haklarından Şahsın Özel Hayatının Ve Gizliliklerin Korunmasına İlişkin Meseleler", **Journal of Istanbul University Law Faculty**, C. 39, S. 1-4, 1974, ss.147-168.
- JONES, Meg Leta, **Ctrl+Z: The Right to Be Forgotten**, New York University Press, New York, 2016.
- KÄLL, Jannice, "A Posthuman Data Subject? The Right to Be Forgotten and Beyond", **German Law Journal**, C. 18, S. 5, 2017, ss.1145-1162.
- KAMA İŞİK, Sezen, **Avrupa Veri Koruma Hukukuna Anayasal Bir Bakış: 2016/679 Sayılı GVKT (GDPR) ile 6698 Sayılı KVKK'nın Detaylı Analiz ve Karşılaştırması ile**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- KANERVA, Anna / MITCHELL, Ritva, "Country Profile Finland", **Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe**, 2017, https://www.culturalpolicies.net/wp-content/uploads/pdf_full/finland/finland_032017.pdf, E.T. 14.06.2023.
- KARACAN, Olcay, "Unutulma Hakkı Ve Cinsel Saldırı Failleri", **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 19, S. 1, 2022, ss.191-215.
- KARAHANOĞULLARI, Onur, "Güvenlik Soruşturması", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 53, S. 01, 1998, ss.159-184.
- KARAHİSAR, Tüba, "Yeni Medya, Mahremiyet Ve Unutulma Hakkı", **Ağdaki Şüpheli Bir Sosyal Medya Eleştirisi**, Ed. Tolga KARA / Ebru ÖZGEN, Beta Yayınları, İstanbul, 2015, ss.249-276.

- KARAKAŞ, Muhammed Emin, "Dijital Geçmişin İnternet Erişiminden Kaldırılması: "Unutulma Hakkı" Ve Türk Hukukunda Görünümü", **Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 3, S. 2, 2020, ss.262-289.
- KARAMAN, Ebru, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Kararlarının Yerine Getirilmemesinden Doğan Sorumluluk", **Journal of Istanbul University Law Faculty**, C. 72, S. 1, 2014, ss.411-434.
- KARCI, Reyhan, "Ulusal Hukukta Kişisel Verilerin Korunması Hakkına İlişkin İstisnai Haller", **Kişisel Verilerin Korunmasına Uzman Bakış, Uzmanlık Tezleri Derleme Çalışması**, Ed. Pınar ÇAĞLAYAN AKSOY / Hüseyin Can AKSOY, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **KVKK Yayınları**, No: 44, 2023, <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/e21df2bb-b3e3-46fd-9ac9-2b1d09024d66.pdf>, E.T. 05.06.2024.
- KAYA, Kübra, "Özel Hayatın Gizliliği Hakkı İle Kişisel Verilerin Korunması Hakkı Bağlamında Ortaya Çıkan Bir Hak Olarak Unutulma Hakkının Değerlendirilmesi", **Türkiye İnsan Hakları Ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi**, C. 5, S. 8, 2022, ss.177-196.
- KAYA, Mine, "Sosyal Medya Ve Sosyal Medyada Üçüncü Kişilerin Kişilik Haklarının İhlali", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, C. 0, S. 119, 2015, ss.277-306.
- KAYA, Mine, "Telekomünikasyon Alanında Kişilik Haklarının Korunması" **Ankara Barosu Dergisi**, S. 4, 2010, ss.279-334.
- KILINÇ, Doğan, "5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un 9/A Maddesi Çerçevesinde Özel Hayatın Korunması", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 20, S. 2, 2016, ss.577-624.
- KILINÇ, Doğan, "Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması", **AÜHFĐ**, C. 61, S. 3, 2012, ss.1089-1169.
- KIRAÇ, Selde / İLHAN, Buket, "Avrupa Birliği Oluşum Süreci Ve Ortak Politikalar", **Milli Eğitim Dergisi**, C. 40, S. 188, 2010, ss.191-201.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunmasını İsteme Hakkı", **KVKK Yayınları**, 2018, <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/11931dc2-233d-45b0-892c-5debcc9bc9a1.pdf>, E.T. 05.06.2024.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "Kişisel Verilerin Korunması Alanında Uluslararası Ve Ulusal Düzenlemeler", **KVKK Yayınları**, 2018, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4183/Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Alaninda-Uluslararası-ve-Ulusal-Duzenlemeler>, E.T. 28.04.2023.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Ve Uygulaması", <https://kvkk.gov.tr/yayinlar/K%C4%B0%C5%9E%C4%B0SEL%20VER%C4%B0LER%C4%B0N%20KORUNMASI%20KANUNU%20VE%20UYGULAMASI.pdf>, E.T. 28.05.2024.

- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi Veya Anonim Hale Getirilmesi Rehberi”, **KVKK Yayınları**, 2018, <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/bc1cb353-ef85-4e58-bb99-3bba31258508.pdf>, E.T. 25.05.2024.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Madde Ve Gerekçesi İle Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (Bilgi Notu) Ve Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Terimler Sözlüğü”, **KVKK Yayınları**, 2019.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Unutulma Hakkı (Unutulma Hakkının Arama Motorları Özelinde Değerlendirilmesi)”, **KVKK Yayınları**, No: 34, 2017, <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/11b6fd99-d42a-45b1-a009-21f2d36ded21.pdf>, E.T. 29.10.2022.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Gölgede Kalan İzler: Unutulma Hakkı**, KVKK Bülten, S. 2, 2023.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Sıkça Sorulan Sorular**, **KVKK Yayınları**, 2019.
- KOCA, Mahmut / ÜZÜLMEZ, İlhan, “Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu (TCK m. 135)”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 21, S. 2, 2019, ss.69-93.
- KOOPS, Bert-Jaap, “Forgetting Footprints, Shunning Shadows: A Critical Analysis of the ‘Right to Be Forgotten’ in Big Data Practice”, **A Journal of Law, Technology and Society**, C. 8, S. 3, 2011, ss.229-256.
- KORFF, Douwe / BROWN, Ian, “Comparative Study on Different Approaches to New Privacy Challenges, in Particular in the Light of Technological Developments”, Sözleşme Numarası: JLS/2008/C4/011 - 30-CE-0219363/00-28, Avrupa Komisyonu, 2010.
- KORKMAZ, Ali, “İnsan Hakları Bağlamında Özel Hayatın Gizliliği Ve Korunması”, **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, C. 2014, S. 3, 2014, ss.99-103.
- KORPISAARI, Päivi, “Finland: A Brief Overview of the GDPR Implementation”, **European Data Protection Law Review**, C. 5, S. 2, 2019, ss.232-237.
- KUILWIJK, Kees Jan, “Recent Developments in EU Privacy Protection Regulation”, **International Trade Law & Regulation**, C. 6, S. 6, 2000, ss.200-206.
- KULULAR İBRAHİM, Merve Ayşegül, “Sosyal Medyaya Yönelik Yeni Düzenlemelerin Hukuki Değerlendirilmesi”, **Bilişim Hukuku Dergisi**, C. 4, S. 1, 2022, ss.1-32.
- KUM, Sevil Şilan, “Unutulma Hakkının İstihbari Kaynaklı İdari İşlemler Açısından Değerlendirilmesi”, **Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 11, S. 1, 2021, ss.129-150.
- KUNER, Christopher, “The European Union and the Search for an International Data Protection Framework”, **Groningen Journal of International Law**, C. 2, S. 2, 2014, ss.55-71.

- KUNER, Christopher, **European Data Protection Law, Corporate Compliance and Regulation**, 2. Baskı, Oxford University Press, 2007.
- KURT, Leyla Müjde, “Kamuya Mal Olmuş Kişi Kavramı”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 66, S. 3, 2017, ss.581-604.
- KÜZECİ, Elif, “Kişisel Verilerin Korunması Hakkı”, **Kişisel Verilerin Korunmasına Akademik Bakış (KVKK Akademi Derleme Çalışması)**, KVKK Yayınları, No: 42, 2023, [https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/0cd33e96 - 77cf-4989-b29b-d331af6a463f.pdf](https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/0cd33e96-77cf-4989-b29b-d331af6a463f.pdf), E.T. 05.06.2024.
- KÜZECİ, Elif, **Kişisel Verilerin Korunması**, 4. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- LAÇİN, İrem, “Unutulma Hakkı”, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 13, S. 1, 2014, ss.391-418.
- LINDSAY, David, “The “Right to Be Forgotten” in European Data Protection Law”, **Emerging Challenges in Privacy Law: Comparative Perspectives**, Ed. Normann WITZLEB / David LINDSAY / Moira PATERSON / Sharon RODRICK, Cambridge University Press, Cambridge, 2014, ss.290-337.
- LÖHMUS, Marko, “Country Profile Estonia”, **Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe**, 2020, https://www.culturalpolicies.net/wp-content/uploads/pdf_full/estonia/Estonia_112020.pdf, E.T. 14.06.2024.
- MANTELERO, Alessandro, “The EU Proposal for a General Data Protection Regulation and the Roots of the ‘Right to Be Forgotten’”, **Computer Law & Security Review**, C. 29, S. 3, 2013, ss.229-235.
- METİN, Yüksel, “Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 57, S. 04, 2002, ss.35-63.
- MITROU, Lilian / KARYDA, Maria, “Eu’s Data Protection Reform and the Right to Be Forgotten - A Legal Response to a Technological Challenge?”, **5th International Conference of Information Law and Ethics**, 2012, ss.1-23.
- MÍŠEK, Jakub / KASL, František / LOUTOCKÝ, Pavel, “Czech Republic: Personal Data Protection Law”, **European Data Protection Law Review**, C. 6, S. 2, Berlin: Lexxion, 2020, ss.289-293.
- MORAND, Anne-Sophie, “Die Person der Zeitgeschichte”, **Medialex**, 2015, https://www.walderwyss.com/user_assets/publications/Aufsatz-Die-Person-der-Zeitgeschichte.pdf, E.T. 23.05.2024.
- MULLER, Andreas T., “The European Court of Human Rights’ Jurisprudence on Austria 2016”, **Zeitschrift für öffentliches Recht Austrian Journal of Public Law (ZöR)**, C. 72, 2017, ss.717-748.
- NAİR, Güney / BALTA, Emine, “Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımında Sınırları Aşan Bir Sosyal Sorun Alanı Olarak Unutulma Hakkı”, **CÜEFSBD**, C. 41, S. 2, 2017, ss.113-126.

- NALBANTOĞLU, Seray, “Bir Temel Hak Olarak Unutulma Hakkı”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, S. 35, 2018, ss.583-605.
- NEUMANN-DUESBERG, Horst, “Bildberichterstattung über absolute und relative Personen der Zeitgeschichte”, **JuristenZeitung**, C. 15, S. 4, 1960, ss. 114-118, <http://www.jstor.org/stable/20805773>, E.T. 23.05.2024.
- O’CALLAGHAN, Patrick / de MARS, Sylvia, “Narratives About Privacy and Forgetting in English Law”, **International Review of Law, Computers & Technology**, C. 30, S. 1-2, 2016, ss.42-56.
- OCAK, Ayşenur, “Hakları Dengelemek: Unutulma Hakkı İfade Özgürlüğüne Karşı”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, S. 33, 2018, ss.507-536.
- OCAK, Ayşenur, “İnsan Hakları Açısından Devlet Tarafından İşlenen Kişisel Verilerin Açıklanması”, **Ankara Barosu Dergisi**, C. 78, S. 4, 2020, ss.1-38.
- OECD, The OECD Privacy Framework, 2013, https://www.oecd.org/sti/ieconomy/oecd_privacy_framework.pdf, E.T. 03.06.2024.
- OĞUZ, Habip, “Elektronik Ortamda Kişisel Verilerin Korunması, Bazı Ülke Uygulamaları Ve Ülkemizdeki Durum”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, C. 0, S. 3, 2013, ss.1-38.
- ORHAN, Uğur, “Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Türk Ceza Hukuku Düzenlemeleri Üzerine Değerlendirmeler”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 70, S. 4, 2021, ss.1359-1384.
- ORMANOĞLU, Hatice Derya, “Kişisel Verilerin Korunmasının Anayasal Temelleri”, **Kişisel Verilerin Korunması Alanında Yeni Gelişmeler Sempozyumu**, Ed. Hüseyin ÖZCAN / Mehmet Başar / Hatice Derya ORMANOĞLU / Ferhat KAYIŞ, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021, ss.105-120.
- OSMANOĞLU, Bilal, “Genel Bilgi Toplama (Gbt) Sisteminde Kişilere İlişkin Tutulan Kayıtlar Üzerine Bir İnceleme”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 26, S. 2, 2020, ss.946-979.
- OYMAK, Hasan, “7253 sayılı ‘İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un Getirdikleri”, **Yeni Medya Dergisi**, S. 9, 2020, ss.129-141.
- ÖKSÜZOĞLU, Hilal Tuğba, “6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Ve Avrupa Birliği Hukukunda Kişisel Verilerin Silinmesi Ve Düzeltilmesi”, **Bilişim Hukuku Dergisi**, C. 1, S. 2, 2019, ss.185-242.
- ÖMEROĞLU, Abdullah, “Kişilik Haklarının Alkaya-Türkiye Davası Bağlamında Kişisel Korunması Hukukuna Göre İncelenmesi”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, C. 0, S. 15, 2020, ss.309-342.

- ÖZDİL ALTAK, İrem, “Avrupa Birliği Veri Koruma Hukukunda Bağlantılı Otomobillere İlişkin Uygulamalar”, **Kişisel Verilerin Korunmasına Uzman Bakış, Uzmanlık Tezleri Derleme Çalışması**, Ed. Pınar ÇAĞLAYAN AKSOY / Hüseyin Can AKSOY, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **KVKK Yayınları**, No: 44, 2023, <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/e21df2bb-b3e3-46fd-9ac9-2b1d09024d66.pdf>, E.T. 05.06.2024.
- ÖZKAN, Nejat, “Adli Sicil Ve Arşiv Kayıtlarının 5352 Sayılı Yasaya Göre Silinmesi”, **Ankara Barosu Dergisi**, S. 3, 2010, ss.253-261.
- PORTA, Manuel Bianchi Della, “**Information sur les personnalités, personnalisation de l’information: où sont les limites?**”, sic 2007, ss.507-520, <https://www.bianchischwald.ch/wp-content/uploads/2020/06/mb-a-e6-2007-sic-personnalisation-de-l-info.pdf>, E.T. 23.05.2024.
- PRIMORAC, Jaka, “Country Profile Croatia”, **Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe, 2023**, https://www.culturalpolicies.net/wp-content/uploads/pdf_full/croatia/Full-Country-Profile_Croatia_022023.pdf, E.T. 11.06.2024.
- REDING, Viviane, “The EU Data Protection Reform 2012: Making Europe the Standard Setter for Modern Data Protection Rules in the Digital Age”, SPEECH/12/26, Innovation Conference Digital, Life, Design, Munich, 22.01.2012, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_12_26, E.T. 27.05.2024.
- REYMOND, Michel José, “The Future of the European Union ‘Right to Be Forgotten’”, **Latin American Law Review**, C. 1, S. 2, 2019, ss.81-98.
- RIMKUTĖ, Audronė, “Country Profile Lithuania”, **Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe, 2022**, https://www.culturalpolicies.net/wp-content/uploads/pdf_full/lithuania/Full-Country-Profile_Lithuania.pdf, E.T. 16.06.2024.
- ROAGNA, Ivana, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Özel Hayata Ve Aile Hayatına Saygı Gösterilmesi Hakkının Korunması**, Avrupa Konseyi İnsan Hakları El Kitapları, Avrupa Konseyi, Strazburg, çev. Ayşe Gül ALKIŞ SCHÄLING, Şen Matbaa, 2012.
- ROSEN, Jeffrey, “The Right to Be Forgotten”, **Stanford Law Review Online**, C. 64, 2012, ss.88-92.
- ROTENBERG, Marc / JACOBS, David, “Updating the Law of Information Privacy: The New Framework of the European Union”, **Harvard Journal of Law and Public Policy**, C. 36, 2013, ss. 605-652.
- SAKA, Rıza / ÇAĞLAYAN, Ramazan / KOCA, Mahmut, **Avrupa Birliği Hukuku, İdare Hukuku ve Ceza Hukuku Açısından Kişisel Verilerin İmhası**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- SALİHPAŞAOĞLU, Yaşar / DEĞİRMENCİOĞLU, Burcu, “Unutulma Hakkının Bir ‘İnsan Hakkı’na Dönüşme Yolculuğu”, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 24, S. 2, 2020, ss.361-388.

- SALİHPAŞAOĞLU, Yaşar, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Ve Türkiye: Bazı Rakamlar Ve Gerçekler”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 13, S. 1-2, 2009, ss.253-281.
- SALZMAN, James E., “The Organization for Economic Cooperation and Development’s Role in International Law”, **George Washington International Law Review**, C. 43, 2012, ss.255-276.
- SARTOR, Giovanni, “Providers’ Liabilities in the New EU Data Protection Regulation: A Threat to Internet Freedoms?”, **International Data Privacy Law**, C. 3, S. 1, 2013, ss.3-12.
- SCHÖNBERGER, Viktor Mayer, **Delete: The Virtue of Forgetting in The Digital Age**, Princeton University Press, Princeton, 2009.
- SELEK, Ozan, “Genel Veri Koruma Tüzüğü Işığında Kişisel Verilerin İşlenmesinde Rıza Açıklaması”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 21, S. 2, 2019, ss.911-951.
- SERİN, Hüseyin, “Sosyal Medyada Çocuk Hakları İhlalleri: Ebeveynler Ve Öğretmenler Farkında Mı?”, **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 20, 2019, ss.1005-1031.
- SIRY, Lawrence / SCHMITZ, Sandra, “A Right to Be Forgotten? How Recent Developments in Germany May Affect the Internet Publisher in the US”, **European Journal of Law and Technology**, C. 3, S. 1, 2012, ss.1-12, <https://www.ejlt.org/index.php/ejlt/article/download/141/221?inline=1>, E.T. 07.06.2024.
- SIRY, Lawrence, “Forget Me, Forget Me Not: Reconciling Two Different Paradigms of the Right to Be Forgotten”, **Kentucky Law Journal**, C. 103, S. 3, 2014, ss.311-344.
- SOLOVE, Daniel J., “Conceptualizing Privacy”, **California Law Review**, C. 90, S. 4, 2002, ss.1087-1155.
- SOLOVE, Daniel J., **Understanding Privacy**, Harvard University Press, Cambridge, 2008.
- SOYSAL, Tamer, “Unutulma Hakkının Avrupa Birliği’nin Genel Veri Koruma Tüzüğü Çerçevesinde İncelenmesi”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Y. 7, S. 13, 2019, ss.339-422.
- SÖZÜER, Eren, **Unutulma Hakkı: İnsan Hakları Perspektifinden Bir İnceleme**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- SUNA, Serap, “Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması”, **Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması**, Ed. Bayram DOĞAN, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022, ss.163-193.
- ŞİMŞEK, Oğuz, **Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması**, Beta Yayınları, İstanbul, 2008.

- TAMÒ, Aurelia / GEORGE, Damian, “Oblivion, Erasure and Forgetting in the Digital Age”, **Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law**, C. 5, S. 2, 2014, ss.71-87.
- TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Birleşmiş Milletler Antlaşması, https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2312020092843bm_01.pdf, E.T. 03.06.2024.
- TBMM, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ile 5 Milletvekilinin İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3050) ve Adalet Komisyonu Raporu, Sıra Sayısı: 226, 2020, <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss226.pdf>, E.T. 05.06.2024.
- TBMM, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı (1/541) ve Adalet Komisyonu Raporu, Sıra Sayısı 117, (117 sayılı Adalet Komisyonu Raporu), 2016, <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss117.pdf>, E.T. 23.04.2023.
- TBMM, Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/966), Sıra Sayısı 700, 2014, <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss700.pdf>, E.T. 27.05.2024.
- TEKİN, Nurullah, “Kişisel Verilerin Korunması İle İlgili Türkiye’deki Kanun Tasarısının Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Işığında Değerlendirilmesi”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, C. 0, S. 4, 2014, ss.222-262.
- TOMOVA, Bilyana / ANDREEVA, Diana, “Country Profile Bulgaria”, **Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe**, 2020, https://www.culturalpolicies.net/wp-content/uploads/pdf_full/bulgaria/Full-Country-Profile_Bulgaria.pdf, E.T. 19.06.2024.
- TORTOP, Nuri, “Çağımızın Önemli Sorunu Kişisel Bilgilerin Güvenliği Sorunu”, **Amme İdaresi Dergisi**, C. 33, S. 3, 2000, ss.1-14.
- TURGUT, Cemile, **Kişilik Hakkının Bir Görünümü Olarak Unutulma Hakkı**, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2021.
- TÜRKARSLAN, Süleyman, “Adli Sicil Kayıtlarının Hukuki Niteliği Ve Silinme Koşulları”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, C. 0, S. 4, 2014, ss.19-46.
- Türkiye Bilişim Vakfı, “Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Ve Blokzinciri Teknolojisi Raporu” Hukuk, Düzenlemeler ve Kamu İlişkileri Çalışma Grubu, 2019, https://bctr.org/dokumanlar/KVKK_ve_Blokzincir_Teknolojisi.pdf, E.T. 25.05.2024.
- Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Birliği Bakanlığı, “AB’ye Genel Bakış”, No: 2, Ankara, https://www.ab.gov.tr/files/rehber/02_rehber.pdf, E.T. 28.05.2024.

- United States Department of Health, Education and Welfare, **Records, Computers, and the Rights of Citizens (Report of the Secretary's Advisory Committee on Automated Personal Data Systems)**, DHEW Publication, 1973, <https://www.justice.gov/opcl/docs/rec-com-rights.pdf>, E.T. 25.05.2024.
- URAL USLAN, Yurdanur / DEĞİRMENCİ, Samed, "Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Işığında Türkiye'de Kişisel Verileri Koruma Kurumu", **Optimum Ekonomi Ve Yönetim Bilimleri Dergisi**, C. 10, S. 1, 2023, ss.23-38.
- URAN MURPHY, Peri, "Avrupa Ve Amerikan Yargı Sistemlerinin "Unutulma Hakkı İfade Özgürlüğü" Çatışmasına Yaklaşımı", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, S. 58, 2024, ss.103-146.
- UTMA, Seçil, "Mahremiyet Olgusu Ve Sosyal Medyada Mahremiyetin Serüveni", **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, C. 11, S. 59, 2018, ss.1193-1204.
- UZUN, Fatih Burak, "Gerçek Kişilerin Hak Ehliyeti Ve Hak Ehliyetine Uygulanacak Hukukun Tespiti", **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 6, S. 2, 2016, ss.11-48.
- VERHEIJ, Albert, "The Right to Be Forgotten - A Dutch Perspective", **International Review of Law, Computers & Technology**, C. 30, S. 1-2, 2016, ss.32-41.
- VILLARROYA, Anna / ATECA-AMESTOY, Victoria, "Country Profile Spain", **Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe**, 2019, https://www.culturalpolicies.net/wp-content/uploads/pdf_full/spain/Full-country-profile_Spain.pdf, E.T. 19.06.2024.
- VOSS, W. Gregory / CASTETS-RENARD, Céline, "Proposal for an International Taxonomy on the Various Forms of the Right to Be Forgotten: A Study on the Convergence of Norms", **Colorado Technology Law Journal**, C. 14, S. 2, 2016, ss.281-344.
- WARREN, Adam / DEARNLEY, James, "Data Protection Legislation in the United Kingdom: From Development to Statute 1969-84", **Information, Community & Society**, C. 8, S. 2, 2005, ss.238-263.
- WAABEN, Henrik / NIELSEN, Kristian Korfits, **Lov om behandling af personoplysninger: med kommentarer**, 3. Baskı, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, Kopenhagen, 2015.
- WALKER, Robert Kirk, "Note - The Right to Be Forgotten", **Hastings Law Journal**, C. 64, S. 1, 2012, ss.257-286.
- WEBER, Rolf H., "The Right to Be Forgotten More Than a Pandora's Box?", **JIPITEC**, C. 2, S. 2, 2011, ss.120-130.
- YAVUZ, Can, **İnternet'teki Arama Sonuçlarından Kişisel Verilerin Kaldırılması: Unutulma Hakkı**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- YENİCE CEYLAN, Özge, "Unutulma Hakkının Basın Özgürlüğü Karşısındaki Konumu", **Kişisel Verileri Koruma Dergisi**, C. 3 S. 2, 2021, ss.1-14.

YARGI KARARLARI

ABD Yüksek Mahkemesi, DOJ v. Reporters Comm. for Free Press, 489 U.S. 749 (1989), K.T: 22.03.1989, <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/489/749/>, E.T. 07.11.2022.

AİHM, B. No: 30562/04 ve 30566/04, K.T: 04.12.2008, <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-90051>, E.T. 27.05.2024.

AİHM, B. No: 33677/10 ve 52340/10, K.T: 17.08.2016, <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-162864>, E.T. 27.05.2024.

AİHM, B. No: 60798/10 ve 65599/10, K.T: 28.09.2018, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-183947>, E.T. 26.05.2024.

AİHM, B. No: 71233/13, K.T: 19.10.2017, <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-177697>, E.T. 27.05.2024.

AİHM, Biancardi v. Italy, B. No: 77419/16, K.T: 25.11.2021, <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-213827>, E.T. 25.05.2024.

AİHM, Church of Scientology of Paris, B. No: 19509/92, K.T: 09.01.1995, <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-4576>, E.T. 23.05.2024.

AİHM, G.I.E.M. S.R.L. and Others v. Italy, B. No: 1828/06, 34163/07 ve 19029/11, K.T: 28.06.2018, <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-184525>, E.T. 28.05.2024.

AİHM, Hurbain v. Belgium, B. No: 57292/16, K.T: 22.06.2021, <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-210884>, E.T. 28.05.2024.

AİHM, M.L. and W.W. v. Germany, B. No: 60798/10 ve 65599/10, K.T: 28.06.2018, <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-183947>, E.T. 25.05.2024.

AİHM, Von Hannover v. Germany, B. No: 59320/00, K.T: 24.06.2024, <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61853>, E.T. 23.05.2024.

AİHM, Z v. Finland, B. No: 22009/93, K.T: 25.02.1997, <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58033>, E.T. 27.05.2024.

Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD), C-131/12, Google Spain SL ve Google Inc. v Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) ve Mario Costeja González, K.T: 13.05.2014, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62012CJ0131>, E.T. 23.05.2024.

AYM, E. 2008/44, K. 2011/21, K.T: 20.01.2011, R.G. Tarihi: 14.04.2011, Sayısı: 27905, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2011-21-nrm.pdf>, E.T. 01.07.2024.

AYM, E. 2013/84, K. 2014/183, K.T: 04.12.2014, R.G. Tarihi: 13.03.2015, Sayısı: 29294, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2014-183-nrm.pdf>, E.T. 23.05.2024.

- AYM, E. 2016/125, K. 2017/143, K.T: 28.09.2017, R.G. Tarihi: 23.01.2018, Sayısı: 30310, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2017-143-nrm.pdf>, E.T. 28.06.2024.
- AYM, Emin Aydın Başvurusu, B. No: 2013/2602, K.T: 23.01.2014, R.G. Tarihi: 13.03.2014, Sayısı: 28940.
- AYM, İlhan Cihaner Başvurusu (2), B. No: 2013/5574, K.T: 30.06.2014, R.G. Tarihi: 25.09.2014, Sayısı: 29130.
- AYM, N.B.B. Başvurusu [GK], B. No: 2013/5653, K.T: 03.03.2016, R.G. Tarihi: 24.08.2016, Sayısı: 29811.
- AYM, Nilgün Halloran Başvurusu, B. No: 2012/1184, K.T: 16.07.2014, R.G. Tarihi: 01.10.2024, Sayısı: 29136.
- AYM, Nurbani Fikri Başvurusu, B. No: 2014/2502, K.T: 11.10.2018, R.G. Tarihi: 12.12.2018, Sayısı: 30623.
- AYM, Serap Tortuk Başvurusu, B. No: 2013/9660, K.T: 21.01.2015, R.G. Tarihi: 03.06.2015, Sayısı: 29375.
- AYM, Sevim Akat Eşki Başvurusu, B. No: 2013/2187, K.T: 19.12.2013, R.G. Tarihi: 07.01.2014, Sayısı: 28875.
- Bundesgericht, 109 II 353, K.T: 09.06.1983, https://relevancy.bger.ch/php/clir/http/index.php?lang=de&type=show_document&highlight_docid=atf://109-II-353:de&print=yes, E.T. 23.05.2024.
- BundesVerfassungsGericht - BVerfGE 65, 1 - Volkszählung, K.T: 15.12.1983, <https://www.servat.unibe.ch/dfr/bv065001.html>, E.T. 19.05.2023.
- BundesVerfassungsGericht- BVerfGE 35, 202 - Lebach, K.T: 05.06.1973, <https://www.servat.unibe.ch/dfr/bv035202.html>, E.T. 23.05.2024.
- Danıştay 10. Daire, E. 2014/3950, K. 2015/2774, K.T: 08.06.2015, <https://kazanci.com.tr/gunluk/10d-2014-3950.htm>, E.T. 27.05.2024.
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E. 2014/2242, K. 2015/4991, K.T: 09.12.2015, <https://xfs2.ikon-x.com.tr/ses/2016/06/biometrikyontemlerlemesaitakibikarar.pdf>, E.T. 27.05.2024.
- Kaliforniya Temyiz Mahkemesi, (California Court of Appeals), Melvin v. Reid, 112 Cal. App. 285, 292, 297 P. 91 (Cal. Ct. App. 1931), K.T: 28.02.1931, <https://casetext.com/case/melvin-v-reid>, E.T. 24.05.2024.
- Kişisel Verileri Koruma Kurulu, Kişilerin Ad ve Soyadı ile Arama Motorları Üzerinden Yapılan Aramalarda Çıkan Sonuçların İndeksten Çıkarılmasına Yönelik Talepler Hakkında Kamuoyu Duyurusu (Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 23/06/2020 Tarihli ve 2020/481 Sayılı Kararı), 17.07.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6777/Kisilerin-Ad-ve-Soyadi-ile-Arama-Motorlari-Uzerinden-Yapilan-Aramalarda-Cikan-Sonuclarin-Indeksten-Cikarilmasina-Yonelik-Talepler-Hakkinda-Kamuoyu-Duyurusu>, E.T. 05.05.2024.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu, Tüzel Kişiliğe Ait Elektronik Ortamda Yer Alan Verilerin Başka Bir Tüzel Kişilik Tarafından Talep Edilmesi Hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 19/11/2018 tarihli ve 2018/131 sayılı Kararı Özeti, 19.11.2018, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5423/2018-131>, E.T. 23.05.2024.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu, Unutulma Hakkı Kapsamında İlgili Kişinin Arama Motorunda Adı Ve Soyadı İle Bağlantılı Sonuçların Kaldırılması Talebi'ne İlişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 08/12/2020 tarihli ve 2020/927 sayılı Karar Özeti (Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 08/12/2020 Tarihli ve 2020/927 sayılı Karar Özeti), 08.12.2020, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6871/2020-927>, E.T. 30.05.2024.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 23/06/2020 Tarihli ve 2020/481 sayılı Kararı, "Kişilerin Ad ve Soyadı ile Arama Motorları Üzerinden Yapılan Aramalarda Çıkan Sonuçların İndeksten Çıkarılmasına İlişkin Değerlendirmede Dikkate Alınacak Kriterler", <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/68f1fb19-5803-4ef8-8696-f938fb49a9d5.pdf>, E.T. 06.06.2024.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu (YHGK), E. 2014/4-56, K. 2015/1679, K.T: 17.06.2015.

WEB SİTESİ

2016/679 sayılı Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (2016/679 sayılı Tüzük), 04.05.2016 tarih ve L119 sayılı Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, 2016/679 sayılı Tüzük'ün İngilizce Tam Metni için: <https://gdpr-info.eu/>, E.T. 21.06.2022.

AB Temel Haklar Şartı, 07.12.2000, <https://www.avrupa.info.tr/tr/avrupa-birligi-temel-haklar-bildirgesi-708>, E.T. 17.06.2024.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS), https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf, E.T. 28.10.2022.

Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlamentosu'nun Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Serbest Dolaşımı Bakımından Bireylerin Korunmasına İlişkin Direktifi (95/46/EC sayılı Direktif), 24.10.1995, 95/46/EC sayılı Direktif'in İngilizce tam metni için: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31995L0046>, 95/46/EC sayılı Direktif'in Türkçe tam metni için: <https://kisiselveri.com/9546ec-turkce>, E.T. 25.05.2024.

Avrupa Konseyi, Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi (108 sayılı Sözleşme), 28.01.1981, https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2712020140848108_tur.pdf, E.T. 23.04.2023.

Avrupa Konseyi, Right to Privacy, <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=16641&lang%20=en>, E.T. 09.11.2022.

Avusturya Veri Koruma Yasası (Datenschutzgesetz 2000 - DSGVO 2000), Kanun metnine erişim için: <https://ics.uci.edu/~kobsa/privacy/Austrian-english.htm>.

Belçika Kişisel Verilerin İşlenmesi Bağlamında Özel Hayatın Korunması Kanunu (Loi relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel), Kanun metnine erişim için: https://law.obspol.org/BEL/Loi_1992.12.29_ProtectionViePrivee.TraitementACaracterePersonnel.pdf, E.T. 08.06.2024.

Bulgaristan Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (Personal Data Protection Act), Kanun metnine erişim için: https://www.ecoi.net/en/file/local/1172738/1504_1220449267_law-for-the-protection-of-personal-data.pdf, E.T. 19.06.2024.

Çek Cumhuriyeti Kişisel Verilerin İşlenmesi Kanunu (110/2019), Kanun metnine erişim için: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-110>, E.T. 27.02.2023.

Çek Cumhuriyeti Temel Haklar ve Özgürlükler Şartnamesi (Charter of Fundamental Rights and Basic Freedoms), Kanun metnine erişim için: <https://www.psp.cz/en/docs/laws/listina.html>, E.T. 08.06.2023.

Danimarka Kamu Otoritelerinin Kayıtları Yasası (Lov om offentlige myndigheders registre) Kanun metnine erişim için: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/1991/654>, E.T. 09.06.2024.

Danimarka Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Kanun (Lov om behandling af personoplysninger - Persondataloven), Kanun metnine erişim için: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2000/429>, E.T. 09.06.2024.

Danimarka Özel Kayıtlar Yasası (Registerloven) Kanun metnine erişim için: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/1987/622>, E.T. 09.06.2024.

David DRUMMOND, "We need to talk about the right to be forgotten", 10.07.2014, <https://www.theguardian.com/commentisfree/2014/jul/10/right-to-be-forgotten-european-ruling-google-debate>, E.T. 15.11.2022.

Emma BARNETT, "Facebook's Mark Zuckerberg says privacy is no longer a 'social norm'", 11.01.2010, <https://www.telegraph.co.uk/technology/facebook/6966628/Facebooks-Mark-Zuckerberg-says-privacy-is-no-longer-a-social-norm.html>, E.T. 30.05.2024.

Fair Credit Reporting Act (FCRA), https://www.ftc.gov/system/files/ftc_gov/pdf/fcra-may2023-508.pdf, E.T. 24.05.2024.

GDPRhub, "Data Protection in Austria", https://gdprhub.eu/Data_Protection_in_Austria#History, E.T. 08.06.2024.

GDPRhub, "Data Protection in Belgium", https://gdprhub.eu/index.php?title=Data_Protection_in_Belgium#History, E.T. 08.06.2024.

GDPRhub, "Data Protection in Bulgaria", https://gdprhub.eu/index.php?title=Data_Protection_in_Bulgaria#History, E.T. 19.06.2024.

GDPRhub, "Data Protection in Cyprus", https://gdprhub.eu/Data_Protection_in_Cyprus#History, E.T. 11.06.2024.

GDPRhub, "Data Protection in Denmark", https://gdprhub.eu/index.php?title=Data_Protection_in_Denmark#History, E.T. 09.06.2024.

GDPRhub, "Data Protection in Italy", https://gdprhub.eu/index.php?title=Data_Protection_in_Italy#History, E.T. 15.06.2024.

Google Şeffaflık Raporu, Avrupa Gizlilik Yasası Kapsamında İçerik Kaldırma Talepleri, <https://transparencyreport.google.com/eu-privacy/overview>, E.T. 03.04.2023.

Günther OETTINGER, "UN Needs Agency for Data Protection, European Commissioner Tells Davos", The Guardian, 22.01.2015, <https://www.theguardian.com/technology/2015/jan/22/un-agency-data-protection-davos-edward-snowden>, E.T. 09.01.2023.

Hırvatistan Kişisel Verilerin İşlenmesi Hakkında Kanun (Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka), Kanun metnine erişim için: <https://www.zakon.hr/z/1023/Zakon-o-provedbi-Op%C4%87e-uredbe-o-za%C5%A1titi-podataka>, E.T. 11.06.2024.

Hırvatistan Kişisel Verilerin Korunması Yasası (Zakon o zaštiti osobnih podataka - NN 103/2003), Kanun metnine erişim için: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2003_06_103_1364.html, E.T. 11.06.2024.

İdil YAZAR, "Bir gün herkes 15 dakikalığına ünlü olacak", 27.07.2017, <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/idil-tatari/bir-gun-herkes-15-dakikaligina-unlu-olacak-40349239>, E.T. 12.11.2022.

İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı, Özel Yaşamın Gizliliğinin ve Sınır Ötesi Kişisel Veri Dolaşımının Korunmasına İlişkin Rehber İlkeler (OECD Rehber İlkeleri - Recommendation of the Council concerning Guidelines Governing the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data), 23.09.1980, <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0188>, E.T. 02.01.2023.

İngiltere Veri Koruma Kanunu (Data Protection Act 1984), Kanun metnine erişim için: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1984/35/enacted>, E.T. 03.03.2023.

İrlanda Veri Koruma Kanunu (Data Protection Act 1988), Kanun metnine erişim için: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/1988/act/25/enacted/en/print.html>, E.T. 05.03.2023.

İspanya Kişisel Verilerin Korunmasına Dair Organik Kanun (Organic Law 15/1999 of 13 December on the Protection of Personal Data), Kanun metnine erişim için: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806af30e>, E.T. 19.06.2024.

İsveç Kişisel Veriler Kanunu (Personuppgiftslag - 1998:204), Kanun metnine erişim için: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/personuppgiftslag-1998204_sfs-1998-204/, E.T. 15.06.2024.

İtalya Veri Koruma Kanunu (Italian Personal Data Protection Code - Legislative Decree no. 196 of 30 June 2003), Kanun metnine erişim için: <https://www.privacy.it/archivio/privacycode-en.html>, E.T. 19.06.2024.

Lawbite, “Everything you need to know about GDPR post-Brexit”, <https://www.lawbite.co.uk/resources/blog/gdpr-post-brexit>, E.T. 04.03.2023.

Letonya Bilgi Teknolojileri Güvenliği Yasası (Law on the Security of Information Technologies), Kanun metnine erişim için: https://www.vvc.gov.lv/en/laws-and-regulations-republic-latvia-english/law-security-information-technologies-amendments-11102018?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F, E.T. 18.06.2024.

Letonya Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (Personal Data Protection Law), Kanun metnine erişim için: <https://www.afapdp.org/wp-content/uploads/2018/05/Lettonie-Loi-du-6-avril-2000-sur-la-protection-des-donnees-2000.pdf>, E.T. 18.06.2024.

Litvanya Kişisel Verilerin Yasal Korunması Kanunu (Republic of Lithuania Law on Legal Protection of Personal Data - No XII-2709), Kanun metnine erişim için: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/ef70b5d2f14811e78f3dc265493430ae>, E.T. 18.06.2024.

Lüksemburg Kişisel Verilerin İşlenmesi Bakımından Kişilerin Korunması Hakkında Kanun (Veri Koruma Kanunu - Protection of Individuals with regard to the Processing of Personal Data), Kanun metnine erişim için: https://cnpd.public.lu/dam-assets/en/legislation/droit-lux/doc_loi02082002mod_en.pdf, E.T. 18.06.2024.

Macaristan Bilgilendirme, Kendi Kaderini Tayin ve Bilgi Özgürlüğü Kanunu (Right of Informational Self-Determination and on Freedom of Information - Act CXII of 2011), Kanun metnine erişim için: https://www.naih.hu/files/Privacy_Act-CXII-of-2011_EN_201310.pdf, E.T. 18.06.2024.

Macaristan Kişisel Verilerin Korunması ve Kamu Yararı Verilerine Kamusal Erişim Hakkında Kanun (Protection of Personal Data and Public Access to Data of Public Interest - Act LXIII of 1992), Kanun metnine erişim için: <https://www.afapdp.org/wp-content/uploads/2018/05/Hongrie-Loi-LXIII-sur-la-protection-des-donnees-et-laces-a-linformation-publique-1992.pdf>, E.T. 16.06.2024.

Malta Veri Koruma Kanunu (Data Protection Act - Cap.440 of the Laws of Malta), Kanun metnine erişim için: <https://www.blasiolegaladvisors.com/data/pdf/Data-Protection-Act-Malta.pdf>, E.T. 19.06.2024.

Martini Manna AVVOCATI, “The Right to Oblivion, Right of Information and the Internet: An Overview of Italy’s Current Trends”, <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=ffc522d4-6d26-4b82-9563-ca633c9e9442>, E.T. 01.06.2024.

Meganslaw, <https://www.meganslaw.ca.gov/>, E.T. 04.11.2022.

Mehmet Bedii KAYA, “Unutulma Hakkı: AİHM’in Unutulma Hakkına Yaklaşımı (AİHM M.L. ve W.W.v. Almanya Kararının İncelenmesi)”, 08.05.2020, s.16-17, <https://www.mbkaya.com/hukuk/unutulma-hakki-aihm-insan-haklari-hukuku.pdf>, E.T. 27.05.2024.

- PA Megan's Law, <https://www.meganslaw.psp.pa.gov/>, E.T. 22.05.2024.
- Polonya Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (o ochronie danych osobowych), Kanun metnine erişim için: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971330883/U/D19970883Lj.pdf>, E.T. 19.06.2024.
- Romanya Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Kişilerin Korunması ve Bu Verilerin Serbest Dolaşımı Hakkında Kanun (Protection of Individuals with Regard to the Processing of Personal Data and the Free Movement of Such Data - 677/2001), Kanun metnine erişim için: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806af2ed>, E.T. 16.06.2024.
- Romanya Telekomünikasyon Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Mahremiyetin Korunması Kanunu (Processing of Personal Data and the Protection of Privacy in the Electronic Communications Sector - 506/2004), Kanun metnine erişim için: <https://www.dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=173>, E.T. 19.06.2024.
- Slovakya Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Zákon o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov - Zákon č. 122/2013), Kanun metnine erişim için: <https://www.epi.sk/zz/2013-122>, E.T. 19.06.2024.
- Slovenya Kişisel Verilerin Korunması Yasası (Zakon o varstvu osebnih podatkov - ZVOP-1), Kanun metnine erişim için: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO3906>, E.T. 19.06.2024.
- Suçluların Rehabilitasyonu Kanunu (Rehabilitation of Offenders Act), <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1974/53/enacted>, E.T. 01.11.2022.
- Surfshark, How Many People in Europe Use Their "Right to Be Forgotten" Online?, <https://surfshark.com/blog/right-to-be-forgotten-requests#france-leads-in-right-to-be-forgotten-requests>, E.T. 04.04.2023.
- UK Parliament, "Queen's Speech", <https://api.parliament.uk/historic-hansard/commons/1997/may/14/queens-speech>, E.T. 02.03.2023.
- We Are Social, DIGITAL 2023, <https://wearesocial.com/uk/blog/2023/01/digital-2023/>, E.T. 26.04.2023.
- World Legal Information Institute (WorldII), "Privacy and Human Rights Report 2006 - Republic of Estonia", <http://www.worldlii.org/int/journals/EPICPrivHR/2006/PHR2006-Republic-8.html#fn2136>, E.T. 19.06.2024.
- Yunanistan Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Bireylerin Korunması Hakkında Kanunu (Protection of Individuals with regard to the Processing of Personal Data - 2472/1997), Kanun metnine erişim için: https://www.dataguidance.com/sites/default/files/law_2472-97-nov2013-en.pdf, E.T. 19.06.2024.
- Zack WHITTAKER, "Google Ceo's Social Media Warning; Impending Information Armageddon?", <https://www.zdnet.com/article/google-ceo-social-media-warning-impending-information-armageddon/>, E.T. 02.11.2022.

Dr. Öğr. Gör. Mümin GÜNGÖR

**YAPAY ZEKÂ
VE
CEZAI SORUMLULUK**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Yapay Zekâ ve Cezai Sorumluluk
Mümin Güngör

Hukuk Yayınları Dizisi – 3935

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 53 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- ABBOTT** Ryan (2020). *The Reasonable Robot: Artificial Intelligence and the Law*, Cambridge University Press.
- ABBOTT** Ryan ve **SARCH** Alex (2019). Punishing Artificial Intelligence: Legal Fiction or Science Fiction. *University of California Davis Law Review*. Sayı 53.
- ADOLPHS** Ralph (2009). "*The Social Brain: Neural Basis of Social Knowledge*". *Annual Review of Psychology*. Sayı 60.
- AI HLEG** (High-Level Expert Group on Artificial Intelligence) (2019). *A Definition of AI: Main Capabilities and Scientific Disciplines*. European Commission, Brussels.
- AKBULUT**, Berrin (2023). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 10.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- AKBULUT** Berrin (2023). "*Yapay Zekâ ve Ceza Hukuku Sorumluluğu*". Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, XXVII(4).
- ÅKERLUND** Erik (2011). *Nisi temere agat: Francisco Suárez on Final Causes and Final Causation*. *Filosofiska institutionen of Uppsala University*, Edita Västra Aros, Västerås.
- AKİPEK** Jale, **AKINTÜRK** Turgut ve **KARAMAN** ATEŞ Derya (2012). *Türk Medeni Hukuku Birinci Cilt*, 9.Bası, Beta Yayınevi, İstanbul.
- AKKURT** Sinan Sami (2019). "*Yapay Zekânın Otonom Davranışlarından Kaynaklanan Hukukî Sorumluluk*". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 7(13).
- AKSOY** Hakan (2021). "*Yapay Zekâlı Varlıklar ve Ceza Hukuku*". *International Journal of Economics, Politics, Humanities and Social Sciences*. 4(1).
- ALACAKAPTAN** Uğur (1975). *Suçun Unsurları*. 1.Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları. Ankara.
- ALEXANDER** Larry ve **FERZAN** Kimberly Kessler (2009). *Crime and Culpability: A Theory of Criminal Law*, 1.Baskı, Cambridge University Press, New York.
- ALEXANDRE** Filipe Maia (2017). "*The Legal Status of Artificially Intelligent Robots: Personhood, Taxation and Control*". *Tilburg University Dissertation Project*.
- ALEX** Robert (2000). "*Data und die Menschenrechte Positronisches Gehirn und doppeltriadischer Personenbegriff*" (<https://www.alex.jura.uni-kiel.de/de/data/DatasMenschenrechte.pdf/view>, erişim tarihi 18.10.2022).
- ALTINOK** Arda (2019). "*Chatbot ve Yapay Zekâlı Asistanlara Hukuksal Yaklaşım*". *İstanbul Barosu Dergisi* 93(3).

- ALTUNÇ** Mehmet Sinan (2014). “Robotlar, Yapay Zekâ ve Ceza Hukuku”, Prof. Dr. Feridun Yenisey’e Armağan, Beta Yayıncılık, Cilt I, İstanbul (https://www.researchgate.net/publication/336406393_Robotlar_Yapay_Zekâ_ve_Ceza_Hukuku).
- ALTUNÇ** Sinan (2019). “Robotlar, Yapay Zekâ ve Ceza Hukuku” (<https://www.researchgate.net/publication/336406393> Erişim Tarihi 06.10.2023).
- ANDERSON** Janna, **RAINİE** Lee ve **LUCHSİNGER** Alex (2018). “*Artificial Intelligence and the Future of Humans*”. Pew Research Center (<https://www.pewresearch.org/internet/2018/12/10/improvements-ahead-how-humans-and-ai-might-evolve-together-in-the-next-decade/>, erişim tarihi 05.07.2022.).
- ANDRADE** Francisco, **NOVAİS** Paulo, **MACHADO** Jose ve **NEVES** Jose (2007). “*Contracting agents: Legal Personality and Representation*”. Artificial Intelligence Law Journal. Sayı 15.
- ARF** Cahit (1959). “*Makine Düşünebilir mi ve Nasıl Düşünebilir?*”. Atatürk Üniversitesi-Üniversite Çalışmalarını Muhite Yayma ve Halk Eğitimi Yayınları Konferanslar Serisi No: 1, Erzurum.
- ARTHUR** Raymond (2005). “*Punishing Parents for the Crimes of their Children*”. The Howard Journal, 44(3).
- ARSLAN** Fatih (2023). “*Deepfake Technology: A Criminological Literature Review*”. Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (SHD), 11(1).
- ARTUK** Emin, **GÖKCEN** Ahmet, **ALŞAHİN** Emin ve **ÇAKIR** Kerim (2022). Ceza Hukuku Genel Hükümler. 16.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- ASARO** Peter M. (2007). “*Robots and Responsibility from a Legal Perspective*”. Proceedings of the IEEE 4 (14).
- ASİMOV** (1950). I Robot. Gnome Press, New York.
- ASHWORTH** Andrew ve **JEREMY** Horder (2013). Principles of Criminal Law, 7. Baskı, Oxford University Press, Oxford.
- ATİF** Ali (2021). “*Artificial Intelligence and Criminal Liability: Challenges in Articulation of Legal Aspects for Counter-Productive Actions of Machine Learning*”. International Journal of Instructional Technology and Educational Studies (IJITES), 2(3).
- AYDIN** Devrim (2011). “*Ceza Hukukunda Okullar*”. Ceza Hukuku Dergisi, 6(15).
- AYDIN** Devrim (2017). “*Tüzel Kişilerin Cezai sorumluluğu Tartışmaları*”. Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, 5(10).
- AYDIN** Devrim (2019). “*Suçta İştirak Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Sorunlar*”. Suç ve Ceza Dergisi, Sayı 3.
- BAK** Başak (2018). “*Medeni Hukuk Açısından Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Yapay Zekâ Kullanımından Doğan Hukuki Sorumluluk*”. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 9(35).

- BAKER** Dennis J. and **ROBINSON** Paul H. (2020). *Artificial Intelligence and the Law: Cybercrime and Criminal Liability*. Routledge Publishing.
- BALKIN** Jack (2015). “*The Path of Robotics Law*”. *California Law Review Circuit*. 6(45).
- BARFIELD** Woodrow (2006). “*Intellectual Property Rights in Virtual Environments: Considering the Rights of Owners, Programmers and Virtual Avatars*”. *Akron Law Review*. 39(3).
- BARFIELD** Woodrow (2018). “*Towards a law of Artificial Intelligence*”. *Research handbook on the law of Artificial Intelligence* (Ed. Woodrow Barfield ve Ugo Pagallo). Edward Elgar Publishing.
- BARFIELD** Woodrow and **PAGALLO** Ugo (2018). *International Journal of Legal Information Article contents Abstract Research Handbook on the Law of Artificial Intelligence*. Edward Elgar Publishing.
- BARFIELD** Woodrow and **PAGALLO** Ugo (2020). *Advanced Introduction to Law and Artificial Intelligence*. Edward Elgar Publishing.
- BARLOW** John Perry (1996). *Siber Alem Bağımsızlık Bildirgesi* (<https://dergi.bmo.org.tr/teknopolitika/siber-alem-bagimsizlik-bildirgesi>, Erişim Tarihi 03.02.2022).
- BARTOSZ** Brożek (2017). *The Troublesome ‘Person’*, in: *Legal Personhood: Animals, Artificial Intelligence and the Unborn* (Editors Visa A.J. Kurki-TomaszPietrzykowski), Springer.
- BASILE** Fabio (2019). “*Intelligenza artificiale e diritto penale: quattro possibili percorsi di indagine*”. *Diritto penale e uomo*. Sayı 10.
- BAŞ** Eylem (2021). *Ceza Hukukunda Fail ve Mağdur*. 1.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- BATHAEE** Yavar (2018). “*The Artificial Intelligence Black Box and the Failure of Intent and Causation*”. *Harvard Journal of Law & Technology*, 31(2).
- BECK** Susanne (2012). *Jenseits von Mensch und Maschine*. 1.Baskı, Nomos Yayınevi, Baden-Baden.
- BECK** Susanne (2016). *Intelligent agents and criminal law- Negligence, diffusion of liability and electronic personhood, Robotics and Autonomous Systems*.
- BERK** Richard (2021). “*Artificial Intelligence Predictive Policing and Risk Assessment for Law Enforcement*”. *Annual Review Criminology*. Cilt 4.
- BERK** Richard (2019). *Machine Learning Risk Assessments in Criminal Justice Settings*. Springer Publishing.
- BIYIKLI** Hasan (1981). “*Tüzel Kişilerin Cezai sorumluluğu ve Türk Ceza Hukuku Sistemi*”. *Yargıtay Dergisi*. 7(4).
- BOCK** Dennis (2021). *Strafrecht Allgemeiner Teil*. 2.Baskı, Springer Yayınevi, Berlin.
- BODEN** Margaret A (2016). *AI: Its nature and future*. Oxford University Press, London.

- BOEMKE** Burkhard ve **ULRİCİ** Bernhard (2009). *BGB Allgemeiner Teil*, Springer Publisher, Heilderberg.
- BOSTROM** Nick (2014). *Super Intelligence*. 1.Baskı, Oxford University Press, Lavis.
- BROOKS** Rodney (1985). “*A robust layered control system for a mobile robot*”. *IEEE Journal on Robotics and Automation*. 2(1).
- BROWNLEE** Jason (2016). *Master Machine Learning Algorithms: Discover How They Work and Implement Them From Scratch*. Machine Learning Mastery.
- BRUNDAGE** Miles, **AVİN** Shaha, **CLARK** Jack ve diğerleri (2018). “*The malicious use of Artificial Intelligence*” (<https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1802/1802.07228.pdf>, erişim tarihi 12.07.2022.).
- BRYSON** Joanna J., **DİAMANTİS** Mihailis E. ve **GRANT** Thomas D. (2017). “*Of, for, and by the people: the legal lacuna of synthetic persons*”. *Artificial Intelligence and Law*. Sayı 25.
- BUCHANAN** Bruce G., **ECKROTH** Joshua ve **SMİTH** Reid (2013). “*A Virtual Archive for the History of AI*”. *AI Magazine*. 34(2).
- BUCY** Pamela H. (1990). “*Corporate Ethos: A Standard for Imposing Corporate Criminal Liability*”. *Minnesota Law Review*, Cilt 75.
- BULUT** İlhan (2022). *Suçta Netice*. 1.Baskı. Adalet Yayınevi, Ankara, s.86 vd.
- BUTTAZZO** Giorgio (2001). “*Artificial consciousness: Utopia or real possibility?*”. *Computer Journal*, 34(7).
- CAİANIELLO** Michele (2021). “*Dangerous Liaisons. Potentialities and Risks Deriving from the Interaction between Artificial Intelligence and Preventive Justice*”. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*. 29(1).
- CALO** Ryan (2016). “*Robots in American Law*”. University of Washington School of Law. Legal Studies Research Paper No. 2016-04.
- CALO** Ryan (2017). “*Artificial Intelligence Policy: A Primer and Roadmap*”. University of California Davis Law Review, Cilt 51.
- CALUDE** Cristian S., **DİNNEEN** Michael J., **DUMİTRESCU** Monica ve **SVOZİL** Karl (2010). “*Experimental evidence of quantum randomness incomputability*”, *Physical Review*, 82(2).
- CANFIELD** George F. (1914). “*Corporate Responsibility for Crime*”, *Columbia Law Review*, 14(6).
- CAPLAN** Joel M. ve **KENNEDY** Leslie W. (2016). *Risk Terrain Modeling: Crime Prediction and Risk Reduction*, University of California Press, California.
- CASTELVECCHİ** Davide (2016). “*Can We Open the Black Box of AI?*”. *Nature Journal*, 538(7623).
- CAŞIN** Mesut, **AL** Dursun ve **BAŞKIR** Nur Dinemis (2021). “*Yapay Zekâ ve Robotların Eylemlerinden Kaynaklanan Cezai Sorumluluk Sorunu*”. *Ankara Barosu Dergisi*, 79(1).

- CENTEL** Nur (2001). “*Cezanın Amacı ve Belirlenmesi*”, Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce’ye Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir.
- CENTEL** Nur (2016). “*Ceza Hukukunda Tüzel Kişilerin Sorumluluğu-Şirketler Hakkında Yapılandırma Uygulanması*”, *AÜHFD*, 65(4).
- CENTEL** Nur, **ZAFER** Hamide ve **ÇAKMUT** Yenerer Özlem (2020). *Türk Ceza Hukukuna Giriş*. 11.Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul.
- CENTEL** Nur ve **ZAFER** Hamide (2022). *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 21.Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul.
- ÇETİN** Soner Hamza (2022). “*Türk Ceza Kanunu’na Göre Normatif Değer Yargısı Olarak Kusur ve Kusursuzluk Kavramı*”. *Terazi Hukuk Dergisi*, Sayı 190.
- CHALMERS** David J. (995). “*Facing Up To The Problem Of Consciousness*”. *Journal of Consciousness Studies*. 2(3).
- CHAUDHARY**, Gyandeeep (2020). “*Artificial Intelligence: The Liability Paradox*”. *Indian Law Institute Law Review*.
- CHEN** Jiahong ve **BURGESS** Paul (2019). “*The boundaries of legal personhood how spontaneous Intelligence can problematise differences between humans, Artificial Intelligence, companies and animals*”. *Artificial Intelligence and Law*. Sayı 27.
- CHESNEY** Robert ve **CİTRON** Daniella K. (2019). “*Deep fakes: a looming challenge for privacy, democracy, and national security*”. *California Law Review*. Sayı 107.
- ÇİNÇİN** Kemal (2021). “*Yapay Zekâ ve “Dostluk” Arasındaki İlişki*”. *SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı: 54.
- ÇİOFFİ** Raffaele, **TRAVAGLİONİ** Marta, **PİSCITELLİ** Giuseppina, **PETRİLLO** Antonella ve **DE FELİCE** Fabio (2020). “*Artificial Intelligence and Machine Learning Applications in Smart Production: Progress, Trends, and Directions*” *Sustainability Journal*. 12(2).
- CLAUDE** Shannon (1948). “*A Mathematical Theory of Communication*”. *The Bell System Technical Journal*. Cilt 27.
- COECKELBERGH** Mark, **LOH** Janina, **FUNK** Michael, **SEİBT** Johanna and **NØRSKOV** Marco (2018). *Envisioning Robots in Society – Power, Politics, and Public Space*. Ios Press.
- COHEN** Esther (1986). “*Law, Folklore And Animal Lore*”. *Past & Present* 110(1).
- COLOM** Roberto, **KARAMA** Sherif, **JUNG** Rex E. ve **HAİER** Richard J. (2010). “*Human intelligence and brain networks. Dialogues*”. *Dialogues in Clinical Neuroscience*. 12(4).
- COSTANTINOS** Berhutesfa (2002). “*Artificial Intelligence, the Singularity, Metaverse and Critical Thinking in Unleashing African Transformation*”. *Public Lecture Republica Literaria*. 22(738).
- COUNCIL OF BARS AND LAW SOCIETİES OF EUROPE** (2020). *Considerations On The Legal Aspects Of Artificial Intelligence, The voice of European Lawyers*, Brüksel.

- CREVIER** Daniel (1993). *AI The Tumultuous History Of The Search For Artificial Intelligence*. 1. Baskı. Basic Books. A Division of Harper Collins Publishers, New York.
- CUVİLLİER** Armand (1956). *Manuel de sociologie Cilt II*. Presses universitaires de France, Paris.
- ÇAMLICA** Berat (2022). *Yapay Zekânın Cezai Sorumluluğu ve Kişilik Tartışmaları*. 1.Baskı. Yetkin Yayınları. Ankara.
- ÇELEBİCAN** Özcan Karadeniz (2012). *Roma Hukuku*. 15.Baskı. Yetkin Yayınevi, Ankara.
- DANAHER** John (2016). “*Robots, Law and the Retribution Gap*”. *Ethics and Information Technology*. 18(4).
- DANAHER** John (2017). “*Robotic Rape and Robotic Child Sexual Abuse: Should they be criminalised?*”. *Criminal Law and Philosophy*. 11(1).
- DANZİG** Richard (2022). “*Machines, Bureaucracies, and Markets as Artificial Intelligences*”. Center for Security and Emerging Technology.
- DANZİGERA** Shai, **LEVAVB** Jonathan ve **AVNAİM-PESSOA** Liora (2011). “Extraneous factors in judicial decisions”. (www.pnas.org/cgi/doi/10.1073/pnas.101833108).
- DARİO** Paolo (2005). “*Biorobotics*”. *Journal of the Robotics Society of Japan*. 23(5).
- DEĞİRMENCİ** Olgun (2021). “*Yapay Zekâ ve Ceza Hukuku Sorumluluğu*”. *Ardahan Barosu Dergisi*, Sayı 1.
- DEMARSE** Thomas B., **WAGENAAR** Daniel A., **BLAU** Alex ve **POTTER** Steve M. (2001). “*The Neurally Controlled Animat: Biological Brains Acting with Simulated Bodies*”. *Autonomous Robots*. 11(3).
- DEMİRKALE** Sezgi, **ÖZTÜRK** Lamiha ve **GÜN** Evrim (2022). “*Türk Ceza Hukuku Doktrininde Suçun Unsurları*”. *Legal Hukuk Dergisi*, 20(235).
- DEMPSEY** James X. (2020). “*Artificial Intelligence: An Introduction to the Legal, Policy and Ethical Issues*”. Berkeley Center for Law & Technology.
- DERELİ** Türkay (2020) “*Yapay Zekâ ve İnsanlık*”. *Bilişim Teknolojileri ve İletişim: Birey ve Toplum Güvenliği*, ss.93-106.
- DEY** Nilanjan, **HASSANİEN** Aboul Ella, **BHATT** Chintan, **ASHOUR** Amira S., **SATAPATHY** Suresh Chandra (2018). *Internet of things and big data analytics toward next-generation Intelligence*. Springer Yayınevi, Cham.
- DEWEY** John (1926). “*The Historic Background Of Corporate Legal Personality*”. *Yale Law Journal*. Cilt XXXV, Sayı 6.
- DOĞAN** Koray (2019). “*Sürücüsüz Araçlar, Robotik Cerrahi, Endüstriyel Robotlar ve Cezai Sorumluluk*”. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, Cilt 21, Özel Sayı.

- DOĞAN** Mehtap (2021). “*Yapay Zekâ ve Özgür İrade: Yapay Özgür İradenin İmkânı*”. TRT Akademi, 6(13).
- DOĞAN** Zehra Başer (2022). Ceza Hukukunda Nedensellik Bağı ve Objektif İsnadiyet, 1.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- DOWNİNG** Richard (2005). “*Shoring Up the Weakest Link: What Lawmakers Around the World Need to Consider in Developing Comprehensive Laws to Combat Cybercrime*”. Columbia Journal Transnational Law,43(3).
- DÖNMEZER** Sulhi (1945). “*Cezai Sorumluluğunun Esası Bakımından Klasik Teori ve Bu Teorinin Karşılaştığı İtirazlar*”. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası. 11(3-4).
- DÖNMEZER** Sulhi ve **SAHİR** Erman (2022). Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Cilt I. 15. Baskı, Der Yayınevi, İstanbul.
- DÖNMEZER** Sulhi ve **SAHİR** Erman (2019). Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Cilt II. 14. Baskı, Der Yayınevi, İstanbul.
- DÖNMEZER** Sulhi ve **SAHİR** Erman (2020). Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Cilt III. 14. Baskı, Der Yayınevi, İstanbul.
- DREYFUS** Hubert L. (1979). What Computers Still Can't Do. The MIT Press, Massachusetts.
- DURAL** Mustafa ve **ÖĞÜZ** Tufan (2006). Kişiler Hukuku, 8.Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- DURSUN** Selman ve **BOZBAYINDIR** Ali Emrah (2015). “*Ceza Hukukunda Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Manevi Unsurları Meselesi*”. İÜHFİM, LXXIII (1).
- DURSUN** Selman (2021). Disiplinlerarası Bir Yaklaşımla Ceza Hukukunda Hareket Kavram ve Terimi. 1.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- DÜLGER** Volkan Murat. (2018). “*Yapay Zekâlı Varlıkların Hukuk Dünyasına Yansıması: Bu Varlıkların Hukuk Statüsü Nasıl Belirlenmeli?*”. Terazi Hukuk Dergisi. 13(142).
- DÜLGER** Murat Volkan (2023). Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- EASTERBROOK** Frank (1996). “*Cyberspace and the Law of the Horse*”. University of Chicago Legal Forum.
- EBERL** Ulrich (2016). Smarte Maschinen, 1.Baskı, Carl Hanser Verlag GmbH, München.
- EGE** Ragıp. Diyalektik (<https://turcologie.u-strasbg.fr/ege-diyalektik.pdf>, Erişim Tarihi 05.08.2023).
- ELLYSON** Laura (2018) “*La responsabilité criminelle et l'Intelligence artificielle: quelques pistes de réflexion*”. Les Cahiers de propriété intellectuelle. 13(3).
- ERDOĞAN** Irmak (2022). Yapay Zekâ ve Profillemeye Teknolojilerinin Ceza Muhakemesinde Kişisel Veri İşlenmesine Etkileri, 1.Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.

- EREM** Faruk (1968). “Suçun Konusu ve Ümanist Doktrin”, AÜHFD, 25(1).
- ERGÜN** Ömer (2017). “Kişi Kavramı ve Çeşitleri”. Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi, 1(1).
- ERHARDT** Jonathan ve **MONA** Mortino (2016). “Rechtsperson Roboter – Philosophische Grundlagen für den rechtlichen Umgang mit künstlicher Intelligenz”, Edit: Gless/Seelmann, Intelligente Agenten und das Recht. Nomos Yayınevi, Baden.
- ERİŞGİN** Özlem Söğütlü (2002). “Vekâlet Sözleşmesi Bağlamında Noxal Sonuçlu Sözleşme-”Hırsız Köle Olayı””. AÜHFD. 51(4).
- EL-BİZRİ** Nader (2001). “Avicenna and Essentialism”. Review of Metaphysics, 54 (4).
- ERHARDT** Jonathan ve **MONA** Mortino (2016). “Rechtsperson Roboter – Philosophische Grundlagen für den rechtlichen Umgang mit künstlicher Intelligenz”, Edit: Gless/Seelmann, Intelligente Agenten und das Recht. Nomos Yayınevi, Baden.
- ERSOY** Uğur (2018). “Hareketin ve Neticenin Haksızlığı Kavramları Işığında Taksirli Suçlarda Meydana Gelen Sonucun/Neticenin Hukuki Niteliği Üzerine Bir İnceleme”. Ceza Hukuku Dergisi. Sayı 36.
- ERSOY** Uğur (2020). “Ceza Hukukunun Gri Alanı: Tehlike Suçları”. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi. 11(41).
- ESKİİZMİRLİLER** Selim, **FORESTIER** Nicolas, **TONDU** Bertrand ve **DARLOT** Christian (2002). “A model of the cerebellar pathways applied to the control of a single-joint robot arm actuated by McKibben Artificial muscles”. Biological Cybernetics. Sayı 86.
- EŞİTLİ** Ezgi Aygün (2013). “Suçların ve Cezaların Kanuniliği İlkesi”. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 104.
- EUROPEAN COMMISSION FOR THE EFFICIENCY OF JUSTICE (CEPEJ)** (2018). “European ethical Charter on the use of Artificial Intelligence in judicial systems and their environment” (<https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c>, erişim tarihi 20.06.2022.).
- EUROPEAN COMMITTEE ON CRIME PROBLEMS (CDPC)** (2020). Feasibility Study On A Future Council Of Europe Instrument On Artificial Intelligence And Criminal Law, Strasbourg.
- EUROPEAN PARLIAMENT**, “Artificial Intelligence in criminal law and its use by the police and judicial authorities in criminal matters”. Legislative Observatory, 2020/2016(INI).
- FAGGELLA** Daniel (2020). Everyday examples of Artificial Intelligence and machine learning. Emerj, Boston (<https://emerj.com/ai-sector-overviews/everyday-examples-of-ai/>. Erişim tarihi 01.04.2022).
- FARTHING** William G. (1992). The Psychology of Consciousness. Prentice Hall.

- FASAN** Ernst (1970). *Alien Intelligences: The Scientific Basis of Metalaw*. Berlin Verlag, Berlin.
- FEYZİOĞLU** Metin (2015). *Ceza Muhakemesinde İspatın Ölçütü Olarak Vicdani Kanaat*, 1.Baskı, İslık Yayınları, İstanbul.
- FİSH** Morris (2008). “*An Eye for an Eye: Proportionality as a Moral Principle of Punishment*”. *Oxford Journal of Legal Studies*, 28(1).
- FİSSE** Brent (1983). “*Restructuring Corporate Criminal Law-Deterrence, Retribution, Fault and Sanctions*”. *Southern California Law Review*, 56(6).
- FLORİDİ** Luciano (2016). “*Faultless responsibility: On the nature and allocation of moral responsibility for distributed moral actions*”. *Royal Society’s Philosophical Transactions A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences*, Sayı 374.
- FLORİDİ** Luciano ve **TADDEO** Mariarosaria (2016). “*What is data ethics?*”. *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical Physical and Engineering Sciences*. 374(2083).
- FRANK** Jerome (2009). *Law and the Modern Mind*. 2.Baskı, Transaction Yayınevi, New York.
- FREİTAS** Pedro Miguel, **ANDRADE** Francisco, **NOVAİS** Paulo (2013). “*Criminal Liability of Autonomous Agents: From the Unthinkable to the Plausible*”. *Artificial Intelligence Approaches to the Complexity of Legal Systems* (eds. Casanovas, P., Pagallo, U., Palmirani, M., Sartor, G.), Springer Yayınevi, Heidelberg.
- FREUND** Georg ve **ROSTALSKİ** Frauke (2019). *Strafrecht Allgemeiner Teil*. 3.Baskı, Springer Yayınevi, Berlin.
- FUCHS** Christian (2017). “*Günther Anders’ Undiscovered Critical Theory of Technology in the Age of Big Data Capitalism*”. *TripleC: Communication, Capitalism and Critique*. 15(2).
- GAEDE** Karsten (2019). *Künstliche Intelligenz-Rechte und Strafen für Roboter?* 1.Baskı, Nomos Yayınevi, Baden.
- GALİSON** Peter (1994). “*The Ontology of the Enemy: Norbert Wiener and the Cybernetic Vision*”. *Critical Inquiry*, 21(1).
- GARAPON** Antoine ve **LASSÈGUE** Jean (2018). *Digital Justice. Révolution Graphique Et Rupture Anthropologique*. 1.Baskı, PUF Yayınevi, Paris.
- GARÇON** Maurice (1945). “*Ceza Hukuku: Menşei-Tekamülü-Hâlihazır Vaziyeti*”. *İHFM*. 10(3-4).
- GERSTNER** E. Maruerite (1993). “*Comment, Liability Issues with Artificial Intelligence Software*”. *Santa Clara Law Review, California*, 33(1).
- GIALUZ** Mitja (2019). “*Quando la giustizia penale incontra l’intelligenza Artificiale: luci e ombre dei risk assessment tools tra Stati Uniti ed Europa*”. *Diritto penale contemporaneo*.

- GİLL** Karamjit (2016). "Artificial super Intelligence: beyond rhetoric". AI & SOCIETY. Sayı 31.
- GİSZTER** Simon F., **MOXON** Karen A., **RYBAK** Ilya A. ve **CHAPİN**, John K. (2001). "Neurobiological and neurorobotic approaches to control architectures for a humanoid motor system". Robotics and Autonomous Systems, 37(2-3).
- GLANCY** Dorothy J. (2015). "Autonomous and Automated and Connected Cars Oh My! First Generation Autonomous Cars in the Legal Ecosystem". Minnesota Journal of Law, Science & Technology, 16(2).
- GLANVILLE** Williams (1965). The Mental Element in Crime, 1.Baskı, Magnes Press, Galway.
- GLESS** Sabine (2016). "Strafrechtliche Verantwortung für hochautonomisiertes Fahren", Edit: Gless/Seelmann, Intelligente Agenten und das Recht. Nomos Yayinevi, Baden.
- GLESS** Sabine (2013). "Strafrechtliche Produkthaftung". Recht. 31(2).
- GLESS** Sabine, **SİLVERMAN** Emily ve **WEİGEND** Thomas (2016). "If Robots Cause Harm, Who Is to Blame? Self-Driving Cars and Criminal Liability". New Criminal Law Review: An International and Interdisciplinary Journal. 19(3).
- GLESS** Sabine ve **WEİGEND** Thomas (2014). "Intelligente Agenten und das Strafrech". De Gruyter. ZSTW 2014, 126(3).
- GOGARTY** Brendan ve **HAGGER** Meredith (2008). "The laws of man over vehicles unmanned: The legal response to robotic revolution on sea, land and air". Journal of Law, Information and Science. Sayı 19(1).
- GÖKCEN** Ahmet (2000). "Hürriyeti Bağlayıcı Cezanın Amacı ve İnfazı Sistemleri". Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 8(1-2), Milenyum Armağanı.
- GÖKPINAR** Mahmut (2008). "Cezai sorumluluğunun Temeli: "Kast"". Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 79.
- GÖKTÜRK** Neslihan (2016). "Suçun Yasal Tanımında Yer Alan "Hukuka Aykırılık" İfaresinin İcra Ettiği Fonksiyon". İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(1).
- GRAY** Robert M. (2013). Entropy and Information Theory. 1.Baskı, Springer Press.
- GROPP** Walter ve **SİNN** Arndt (2020). Strafrecht Allgemeiner Teil, 5.Baskı, Springer Yayinevi, Berlin Heidelberg.
- GURNEY** Jeffrey K. (2015). "Driving Into The Unknown: Examining The Crossroads Of Criminal Law And Autonomous Vehicles". Wake Forest Journal Of Law And Policy. 5(2).
- GÜRİZ** Adnan (2018). Hukuk Felsefesi. 13.Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- GÜNGÖR** Devrim (2007). "Ceza Hukukunda Kural Üzerinde Hata". Türkiye Barolar Birliği Dergisi. Sayı 68.
- GÜNGÖR** Mümin (2019). Ceza Yargılamasında Uzlaştırma. 1.Baskı, Adalet Yayinevi, Ankara.

- GÜNGÖR** Mümin (2019). “Mağduriyetin Giderilmesi Açısından Uzlaştırma Kurumu İle Mağdur Hakları Tasarısının İncelenmesi”. Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, Sayı 2.
- GÜNGÖR** Mümin (2021). Türk Ceza Hukukunda Uluslararası Suçlar. 1.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- HAFIZOĞULLARI** Zeki (1987). Ceza Normu: Normatif Bir Yapı Olarak Ceza Hukuku Düzeni. Seçkin Yayınevi, Ankara.
- HAFIZOĞULLARI** Zeki (2007). “Ceza ve Güvenlik Tedbirleri”. Ankara Barosu Dergisi. 65(1).
- HAFIZOĞULLARI** Zeki (2008). “Kusurluluğu Kaldıran Bir Neden Olarak Ceza Hukukunda İstememezlik İlkesi (Nichtzumutbarkeit /L’inesigibilità)”. AÜHFD, 57(3).
- HAFIZOĞULLARI** Zeki ve **ÖZEN** Muharrem (2023). Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14.Baskı, US-A Yayıncılık, Ankara.
- HAFIZOĞULLARI** Zeki ve **GÜNGÖR** Devrim (2007). “Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi”. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 69.
- HAFT Fritjof** (2004). Strafrecht Allgemeiner Teil. 9.Baskı, Verlag C.H. Beck, München.
- HAGE** Jaap (2017). “Theoretical foundations for the responsibility of autonomous agents”. Artificial Intelligence and Law Journal, Sayı 25.
- HALEY** Andrew (1957). “Space Law And Metalaw jurisdiction Defined”. Journal Of Air Law And Commerce. 24(3).
- HALLEVY** Gabriel (2010). ““I, Robot, I, Criminal”-When Science Fiction Becomes Reality: Legal Liability of AI Robots Committing Criminal Offenses”. Syracuse Science & Technology Law Reporter, Cilt 22.
- HALLEVY** Gabriel (2010). “The Criminal Liability of Artificial Intelligence Entities-from Science Fiction to Legal Social Control”. Akron Intellectual Property Journal: 4(2).
- HALLEVY** Gabriel (2013). When Robots Kill: Artificial Intelligence Under Criminal Law, Northeastern University Press.
- HALLEVY** Gabriel (2015). Liability for Crimes Involving Artificial Intelligence Systems. Springer Publishing.
- HALLEVY** Gabriel (2015). AI v IP Criminal Liability for IP Offenses of AI Entities, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2691923>.
- HARARI** Yuval Noah (2015). Hayvanlardan Tanrılara-Sapiens. 5.Baskı. Kolektif Yayınevi.
- HARARI** Yuval Noah (2016). Homo Deus: A Brief History of Tomorrow. 1.Baskı. Kolektif Yayınevi, İstanbul.

- HART** Herbert Lionel A. (1994). *The Concept Of Law*. 2.Baskı, Oxford University Press, Oxford.
- HAWKİNS** Jeff ve **BLAKESLEE** Sandra (2004). *On Intelligence*. Times Books. New York.
- HAWYARD** Keith J. ve **MAAS** Matthijs M. (2021). “*Artificial Intelligence and crime: A primer for criminologists*”. *Crime Media Culture*, 17(2).
- HEATON** Russell (2004). *Criminal Law Textbook*. Oxford University Press, Oxford.
- HEINE** Günter (2000). “*Unternehmen, Strafrecht und europäische Entwicklungen*”. *Österreichische Juristen-Zeitung*, Heft 23/24.
- HEİNRIÇH** Bernd (2019). “*Otonom Araç Sürmekteki Olası Cezalandırılabilirlik Riskleri*”. *Hukuk Köprüsü (Çev.: Yener Ünver)*. Sayı 16
- HERRİNG** Jonathan (2012). *Criminal Law: Text, Cases and Materials*, 5.Baskı, Oxford University Press, Oxford.
- HİLDEBRANDT** Mireille, **KOOPS** Bert-Jaap ve **JAQUET-CHİFFELLE**, David-Olivier (2010). “*Bridging the Accountability Gap: Rightsfor New Entities in the Information Society?*”. *Minnesota Journal of Law, Science & Technology*. 11(2).
- HİLDT** Elisabeth (2019). “*Artificial Intelligence: Does Consciousness Matter?*”, *Frontiers in Psychology*, Cilt 10.
- HİLGENDORF** Eric (2012). “*Können Roboter schulhaft handeln? Zur Übertragbarkeit unseres normativen Grundvokabulars auf Maschinen*”, Edit: Susanne BECK, *Jenseits von Mensch und Maschine*. 1.Baskı, Nomos Yayınevi, Baden-Baden.
- HİLGENDORF** Eric (2013). *Robotik im Kontext von Recht und Moral*, Cilt 3, 1.Baskı, Nomos Yayınevi, Baden-Baden.
- HİLGENDORF** Eric ve **GÜNTHER** Jan-Philipp (2013). *Robotik and Gesetzgebung* Cilt 2. 1.Baskı, Nomos Yayınevi, Baden-Baden.
- HINTZE** Arend (2016). “*Understanding The Four Types of AI, From Reactive Robots to SelfAware Beings*”, <https://techxplore.com/pdf398333855.pdf>, erişim tarihi 01.06.2022.
- HIRSCH** Hans Joachim (1995). “*Strafrechtliche Verantwortlichkeit von Unternehmen*”. *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (ZStW)*, 107(2).
- HEINE** Günter (2000). “*Unternehmen, Strafrecht und europäische Entwicklungen*”. *Österreichische Juristen-Zeitung*, Heft 23/24.
- HOBBES** Thomas (2019). *Leviathan (Çev. Semih LİM)*. Yapı Kredi Yayınları. İstanbul.
- HODGES** Andrew (2012). *Alan Turing: The Enigma (The Centenary ed.)*. Princeton University Press.
- HORST** G. M. Eidenmueller (2017). “*The Rise of Robots and the Law of Humans*”. *Oxford Legal Studies Research Paper*, No.:27/2017.

- HOUY** Constantin, **NİESEN** Tim, **FETTKE** Peter and **LOOS** Peter (2013) “Towards automated identification and analysis of argumentation structures in the decision corpus of the German Federal Constitutional Court,” 2013 7th IEEE International Conference on Digital Ecosystems and Technologies (DEST).
- HU** Ying (2019). “Robot Criminals”. University of Michigan Journal of Law Reform. 52(2).
- HUBBARD** F. Patrick (2011). “Do Androids Dream: Personhood and Intelligent Artifacts”. Temple Law Review. 83(405).
- IBBETSON** David (2004). “Recklessness Restored”. The Cambridge Law Journal, 63(1).
- IPHOFEN** Ron ve **KRİTİKOS** Mihalis (2019). “Regulating Artificial Intelligence and Robotics: Ethics By Design In A Digital Society”, Contemporary Social Science.
- İÇEL** Kayıhan ve **ÜNVER** Yener (2021). Ceza Hukukunda Robot, Yapay Zekâ ve Yeni Teknolojiler. 1. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- İÇEL** Kayıhan (2007). “Ceza Hukukunda Temel Kusurluluk Şekli “Kast””. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 6(12).
- İÇEL** Kayıhan (2016). “Çağdaş Ceza Hukukunun Evrensel İlkelerinin Kabahat Türünden Eylemler Alanındaki Boyutları”. Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Sayı 7.
- İÇER** Zafer ve **DÖNMEZ** Elif (2020). “Yüz Tanıma Teknolojilerinin Önleyici Ceza Hukuku ve Ceza Muhakemesi Süreçlerindeki Kullanımı ve Sınırları”. Ceza Hukuku Dergisi. 15(43).
- İÇER** Zafer ve **BULUZ** Başak (Yapay Zekânın Ceza Muhakemesindeki Rolü ve Geleceği”. (https://www.academia.edu/41074795/YAPAY_ZEK%C3%82NIN_CEZA_MUHAKEMES%C4%B0NDEK%C4%B0_ROL%C3%9C_VE_GELECE%C4%9E%C4%B0 erişim tarihi 10.11.2022).
- İMRE** Zahit (1981). “Hukuki Mesuliyetin Esası Üzerinde Bazı Düşünceler”. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası. 45(1-4).
- İMRE** Zahit (1948). “Doktrinde Ve Türk Hukukunda Kusursuz Mesuliyet Halleri”. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası. 14(3-4).
- ITALIANO** Giuseppe F.(2019). “Intelligenza Artificiale, che errore lasciarla agli informatici”. Agendadigitale.eu.
- JAGER** Christian (2015). “İrade Özgürlüğü, Nedensellik ve Determinasyon Modern Nörolojik Araştırmalar Neticesinde Modern Kusur Ceza Hukuku'nun Sonu mu Geliyor?” (Çev.: Hasan Çitaklayım). Hukuk Köprüsü (Rechtsbrücke) Dergisi, 4(9).
- JANİESCH** Christian, **ZSCHECH** Patrick ve **HEİNRİCH** Kai (2021). “Machine learning and deep learning”. Electronic Markets Journal. Sayı 31.
- JEFFREY** L. Krichmar ve **GERALD** M. Edelman (2020). “Machine Psychology: Autonomous Behavior, Perceptual Categorization and Conditioning in a Brain-based Device”. Cerebral Cortex. 12(8).
- JESCHECK** Hans Heinrich ve **WEIGEND** Thomas (1996). Lehrbuch des Strafrechts Allgemeiner Teil. 5. Baskı, Duncker & Humblot, Berlin.

- JOERDEN** Jan C. (2013). *“Strafrechtliche Perspektiven der Robotik”*. Edit: Hilgendorf/ Günther, Robotik und Gesetzgebung. Nomos Yayınevi, Baden – Baden.
- JOH** Elizabeth (2016). *“Policing Police Robots”*. UCLA Law Review.
- JOHNSON** Deborah (2015). *“Technology with No Human Responsibility?”*. Journal of Business Ethics, 127(4).
- KANGAL** Zeynel (2021). *Yapay Zekâ ve Ceza Hukuku*, 1.Baskı, On iki Levha Yayınevi, İstanbul.
- KANT** Immanuel (1999). *Metaphysische Anfangsgründe der Rechtslehre*, Akademie Verlag GmbH, Berlin.
- KANTER** Ido, **AVIAD** Yaara, **REİDLER** Igor, **COHEN** Elad ve **ROSENBLUH** Michael (2009). *“An optical ultrafast random bit generator”*, Nature Photonics, 4(1).
- KAPLAN** Jerry (2016). *Artificial Intelligence*. Oxford University Press. New York.
- KARAKEHYA** Hakan (2010). *İradilik Unsuru Bağlamında Ceza Hukukunda Kast*. 1.Baskı, Savaş Kitabevi, Ankara.
- KARAKEHYA** Hakan (2007). *“Ceza Hukukunda Doğrudan Kast”*. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15(1).
- KARAKEHYA** Hakan (2006). *“Olası Kast”*. Ceza Hukuku Dergisi, 1(2).
- KARAKEHYA** Hakan ve **USLUADAM** Asena Kamer (2015). *“Türk Ceza Hukuku Öğretisinde Suçun Manevi Unsuru Bağlamında Suç Genel Teorisine İlişkin Görüşler”*. Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, 3(2), 2015.
- KARNOW** Curtis E.A. (1994). *“The Encrypted Self: Fleshing Out the Rights of Electronic Personalities”*. Journal Of Computer & Information Law. 13(1).
- KATOĞLU** Tuğrul (2012). *“Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları”*, AÜHFD, 61(2).
- KAUFMANN** Mareile, **EGBERT** Simon ve **LEESE** Matthias (2019). *“Predictive policing and the politics of patterns”*. British Journal of Criminology. 59(3).
- KEÇELİOĞLU** Elvan (2013). *Ceza Hukukunda Haksızlık, Hareketin ve Neticenin Haksızlığı*. Ceza Hukuku Dergisi. Sayı 21.
- KELSEN** Hans (1945). *General Theory of Law and State*. Harvard University Press, Cambridge.
- KEYMAN**, Selahattin (1988). *“Cürmi Fiilin Yapısal Unsuru Olarak Hareket”*, AÜHFD, 40(1).
- KHASIANOV** A., **ALİMOVA** I., **MARCHENKO** A., **NURHAMBETOVA** G., **TUTUBALİNA** E. ve **ZUEV** D. (2018). *“Lawyer’s Intellectual Tool for Analysis of Legal Documents in Russian”*. International Conference on Artificial Intelligence Applications and Innovations (IC-AIAI).
- KILIÇ** Muharrem (2021). *“Hukuksal Aklın Transhümanistik Temsilleri ve Ontorobotik Varoluş Formları”*. Adalet Dergisi. Sayı 66.

- KILIÇ** Muharrem (2022). “*Meta Gözetimsel İktidar Aygıtı Olarak Metaverse -İnsan Hakları ve Tekillik İdeali Bağlamında Bir Çözümleme*”. Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. Sayı 1.
- KILIÇARSLAN KARA** Seda (2019). “*Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar*”. Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, 4(2), ss.363-389.
- KIM** Justin (2017). “*Artificial Intelligence And Crime: What Killer Robots Could Teach About Criminal Law*”. Faculty of Law Victoria University of Wellington. Submitted for the LLB (Honours) Degree.
- KİNG** Thomas C., **AGGARWAL** Nikita, **TADDEO** Mariarosaria ve **FLORİDİ** Luciano (2020). “*Artificial Intelligence Crime: An Interdisciplinary Analysis of Foreseeable Threats and Solutions*”. Science and Engineering Ethics. Sayı 26.
- KİNDHAUSER** Urs ve **ZİMMERMANN** Till (2019). Strafrecht Allgemeiner Teil. 9.Baskı, Nomos Yayınevi, Baden-Baden.
- KLEİNBERG** Jon, **LAKKARAJU** Himabindu, **LESKOVEC** Jure, **LUDWIG** Jens ve **MULLAİNATHAN** Sendhil (2017) “*Human Decisions and Machine Predictions*”. Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research (https://www.nber.org/system/files/working_papers/w23180/w23180.pdf, erişim tarihi 01.08.2022).
- KOCA** Mahmut ve **ÜZÜLMEZ** İlhan (2022). Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler. 15.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- KOÇ** Coşkun (2020). “*Suçun Konusunun Yokluğu Durumunda Teşebbüse Elverişlilik Sorunu*”. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 147.
- KOWALSKİ** Robert (1992). “*Legislation as Logic Programs*”, in Logic Programming in Action (eds. G. Comyn, N. E. Fuchs, M. J. Ratcliffe), Springer-Verlag.
- KÖKEN** Enes (2021). “*Yapay Zekânın Cezai Sorumluluğu*”. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 12(47).
- KRAMML** Johannes (2020). “*Roboterstrafrecht und die Problematiken der strafrechtlichen Verantwortlichkeit beim Einsatz künstlicher Intelligenz*”. Universität Wien, Rechtswissenschaftliche Fakultät, s.(https://ssrechtswissenschaften.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/s_rechtswissenschaft/Doktoratsstudium_PhD/Expose1/Strafrecht/Roboterstrafrecht_und_die_Problematiken_der_strafrechtlichen_Verantwortlichkeit_beim_Einsatz_kuenstlicher_Intelligenz.pdf).
- KRAUSOVÁ** Alžběta Solarczyk ve **HAZAN** Hananel (2013). Creating Free Will in Artificial Intelligence. Conference: International Conference Beyond AI. Pilsen, Czech Republic.
- KUDAN** (2022). “*The World Beyond the Metaverse: Artificial Perception Enables the Fusion of Human and Machine*”. White Paper (<https://www.kudan.io/wp-content/uploads/2022/02/Metaverse-WP-EN-for-HP.pdf>, Erişim Tarihi 01.04.2023).

- KUEHN** Johannes ve **HADDADİN** Sami (2016). "An Artificial Robot Nervous System To Teach Robots How To Feel Pain And Reflexively React To Potentially Damaging Contacts". IEEE Robotics and Automation Letters.
- KURKİ** Visa A. J. (2019). Theory of Legal Personhood. Oxford University Press.
- KURZWEİL** Ray (2005). The Singularity is Near: When Humans Trascend Biology. Viking Penguin, New York.
- KURZWEİL** Ray (2020). İnsanlık 2.0 (Çeviren: Mine Şengel). 5. Basım. Alfa Yayıncılık, İstanbul.
- LACEY** Nicola (1988). State Punishment: Political Principles and Community Values, 1.Baskı, Routledge, London.
- LACEY** Nicola (2016). In Search of Criminal Responsibility: Ideas, Interests, and Institutions. Oxford University Press, Oxford.
- LANDES**, David (2003). The Unbound Prometheus: Technological Change and Industrial Development in Western Europe from 1750 to the present, Cambridge University Press, Melbourne.
- LAIRD** John, **LEBIERE** Christian ve **ROSENBLOOM** Paul (2017). "A Standard Model of the Mind: Toward a Common Computational Framework Across Artificial Intelligence, Cognitive Science, Neuroscience, and Robotics". AI Magazine, 38(4).
- LENZEN** Manuela (2018). Künstliche Intelligenz – was sie kann & was uns erwartet, 2. Baskı, C.H. Beck, München.
- LEROUX** Christophe ve **LABRUTO** Roberto (2012). Suggestion for a green paper on legal issues in robotics. euRobotics The European Robotics Coordination Action.
- LESSİG** Lawrence (1998). "Developments in the Law: The Law of Cyberspace". Harvard Law Review, 112(7).
- LESSİG** Lawrence (1999). "The Law of the Horse: What Cyberlaw Might Teach". Harvard Law Review. 113(2).
- LÉVY-BRUHL** Henri (1955). Aspectssociologiques du droit. Librairie Marcel Rivière, Paris.
- LİA** Therese (2020). "The Possible Legal Implications That Artificial Intelligence Poses In The Near Future". Elsa Malta Law Review, Cilt 7.
- LİMA** Dafni (2018). "Could AI Agents Be Held Criminally Liable? Artificial Intelligence and the Challenges for Criminal Law", South Carolina Law Review, 69(3).
- LOHMANN** Anna (2021). Strafrecht im Zeitalter von Künstlicher Intelligenz. 1.Baskı, Nomos Yayınevi, Baden-Baden.
- LUDWİG** Jens ve **MULLAİNATHAN** Sendhil (2021). "Fragile Algorithms and Fallible Decision-Makers: Lessons from the Justice System". NBER Working Paper No. 29267.

- MANN** Steve ve **NIEDZVIECKI** Hal (2001). *Cyborg: Digital Destiny and Human Possibility in the Age of the Wearable Computer*, 1.Baskı, Doubleday Canada Yayinevi, Toronto.
- MANZOTTI** Riccardo (2007). *From Artificial Intelligence to Artificial consciousness*. Artificial Consciousness (Editörler: Antonio Chella ve Riccardo Manzotti). Imprint Academic.
- MARCIANO** Michael A. ve **SWEDER** Kevin S. (2016). *Hybrid Machine Learning Approach for DNA Mixture Interpretation* (<https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/hybrid-machine-learning-approach-dna-mixture-interpretation>, erişim tarihi 21.09.2022).
- MARKOU** Christopher ve **DEAKIN** Simon, *Is Law Computable? From Rule of Law to Legal Singularity*. University of Cambridge Faculty of Law Research Paper.
- MARKWALDER** Nora ve **SIMMLER** Monika (2017). *Roboterstrafrecht. Zur strafrechtlichen Verantwortlichkeit von Robotern und künstlicher Intelligenz.* Aktuelle Juristische Praxis , Sayı 2.
- MARONEY** Terry A. (2009). *Emotional Competence, Rational Understanding, and the Criminal Defendant*. Criminal mental health and Disability law, evidence and Testimony: A Comprehensive Reference manual for Lawyers, Judges and Criminal Justice Professionals (ed. John Parry), ABA Publishing, Chicago.
- MARTÍNEZ** Rex (2019). *Artificial Intelligence: Distinguishing Between Types & Definitions*. Nevada Law Journal. 19(3).
- MATON** Anthea (1997). *Cells: Building Blocks of Life*. 3.Baskı, Pearson Prentice Hall Yayinevi, New Jersey.
- MATTHIAS** Andreas (2008). *Automaten als Träger von Rechten*. 1.Baskı, Logos-Verlag Yayinevi, Berlin.
- MAURACH** Reinhart (1971). *Deutsches Strafrecht Allgemeiner Teil*. 4.Auflage, Karlsruhe.
- MCALLISTER** Amanda (2017). *Stranger than science fiction: the rise of A.I. interrogation in the dawn of autonomous robots and the need for an additional protocol to the U.N. convention against torture*. Minnesota Law Review. Sayı 101.
- MCCARTHY** John, **MINSKY** Marvin, **ROCHESTER** Nathan, **SHANNON** Claude (1955). *A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence*. (<http://www-formal.stanford.edu/jmc/history/dartmouth/dartmouth.html>).
- MCCORDUCK**, **MCGINNIS** John O. ve **WASICK** Steven (2015). *Law's Algorithm*. Florida Law Review. 66(3).
- MCCORDUCK** Pamela (2004). *Machines Who Think*. (2.Baskı), A.K. Peters Ltd. Natick, Massachusetts.
- MCCULLOCH** Warren S. ve **PITTS** Walter (1990). *A Logical Calculus Of The Ideas Immanent In Nervous Activity*. Bulletin of Mathematical Biology. 52(1-2).

- MCDERMOTT** Drew (2007). "Artificial Intelligence and Consciousness". The Cambridge Handbook of Consciousness (Editörler: Philip David Zelazo, Morris Moscovitch, and Evan Thompson). Cambridge University Press.
- MCGUIRE** M. R. and **HOLT** Thomas (2020). The Routledge Handbook of Technology, Crime and Justice. Routledge.
- MEISSNER** Gunter (2020). "Artificial Intelligence: consciousness and conscience". AI and Society, 35(1).
- MERAKLI** Serkan (2020). Ceza Hukukunda Kusur. 2.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- MİNSKY** Marvin (1988). Society of Mind. 1.Baskı, A Touchstone Book, New York.
- MILES** Erica Paige (2019). "Programming Personhood: An Ethical Evaluation Of Granting Strong Artificial Intelligence Personhood Status". A Thesis Submitted To The Graduate Faculty Of. Wake Forest University Graduate School Of Arts and Sciences.
- MİNSKY** Marvin (2001), It's 2001. Where Is HAL? (http://www.ddj.com/hpc-high-performance-computing/197700454?cid=RSSfeed_DDJ_AI), erişim tarihi 29.03.2022.
- MİNSKY** Marvin (1975) "Minsky's frame system theory". Proceedings of the 1975 Workshop on Theoretical Issues in Natural Language Processing. Association for Computational Linguistics, Massachusetts.
- MİNSKY** Marvin and **PAPERT** Seymour (2017). Perceptrons. MIT Press, Cambridge.
- MİRANDA** Enrique Martínez, **MCBURNEY** Peter ve **HOWARD** Matthew J. (2016). "Learning unfair trading: a market manipulation analysis from the reinforcement learning perspective. In: Proceedings of the 2016 IEEE conference on evolving and adaptive intelligent systems". EAIS, Institute of Electrical and Electronics Engineers Inc., ss.103-109 (<https://arxiv.org/abs/1511.00740>, erişim tarihi 20.07.2022.).
- MOHSIN** Kamshad (2021). "Yapay Zekânın Düzenlenmesi ve Yapay Zekâ Suçları" (Çev.: Jülide Yaşar). Ceza Hukukunda Robot, Yapay Zekâ ve Yeni Teknolojiler (Edit.: İçel, K ve Ünver Y.), Ankara, Seçkin Yayınevi.
- MOMSEN** Carsten (2021). "Implications and Limitations of the Use of AI in Criminal Justice in Germany". Center for International Human Rights (CIHR).
- MONGIOÌ** Costanza Rosa, **REN** Giovanni, **ZANESCO** Giacomo, **ZİVİANI** Bianca (2019). "Intelligenza Artificiale e diritto penale". Trento Artificial Intelligence Laboratory Series Paper N. 4 a.a. 2019/2020.
- MOOR** James (2006). "The Dartmouth College Artificial Intelligence Conference: The Next Fifty Years". AI Magazine. 27(4).
- MORAVEC** Hans. 1976. The Role of Raw Power in Intelligence, <https://frc.ri.cmu.edu/~hpm/project.archive/general.articles/1975/Raw.Power.html>.

- MOORE** Michael (2011). "Intention as a Marker of Moral Culpability and Legal Punishability". RA Duff and Stuart Green (eds) *Philosophical Foundations of Criminal Law*. Oxford University Press, Oxford.
- MULLIGAN** Christina (2018). "Revenge Against Robots". *South Carolina Law Review*. 69(3).
- MUZYKA** Kâmil (2020). "The basic rules for coexistence: The possible applicability of metalaw for human-AGI relations". *Journal of Behavioral Robotics*, 11(1).
- MÜLLER** Melinda Florina (2014). "Roboter und Recht". *Aktuelle juristische Praxis*, Sayı 5.
- MÜNCH** Florian (2017). *Autonome Systeme im Krankenhaus: Datenschutzrechtlicher Rahmen und strafrechtliche Grenzen*. 1.Baskı, Nomos Yayınevi, Seiten.
- NAOMI** R. Cahn (1996). "Pragmatic Questions about Parental Liability Statutes," *Wisconsin Law Review*, Sayı 3.
- NERSESSIAN** David and **MANCHA** Ruben (2021). "From Automation to Autonomy: Legal and Ethical Responsibility Gaps in Artificial Intelligence Innovation", *Michigan Technology Law Review*. 27(1).
- NEUMANN** Ulfrid (1985). *Zurechnung und "Vorverschulden"-Vorstudien zu einem dialogischen Model strafrechtlichen Zurechnung (Zurechnung und Vorverschulden)*. Duncker Humblot, Berlin.
- NIEMITZ** C. (1985). "Sozialverhalten und zerebrale Aspekte in der Evolution der Primaten". *Hirnorganische Psychosyndrome im Alter II* (ed. D. Bente, H. Coper, S. Kanomski), 1.Baskı, Springer Yayınevi, Berlin.
- NORBERT** Wiener (1985). *Cybernetics Or Control And Communication İn The Animal And The Machine*. 2.Baskı, The M.I.T. Press.
- OECD** (2021), "State of implementation of the OECD AI Principles: Insights from national AI policies", *OECD Digital Economy Papers*, No. 311, OECD Publishing, Paris.
- OĞUZMAN**, Kemal / **SELİÇİ**, Özer / **ÖZDEMİR**, Saibe (2010). *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, 8. Bası, Filiz Yayınevi, İstanbul.
- OKUYUCU** Ergün Güneş (2023). "Machina Sapiens". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 72(2).
- OVI** Camilla, **SALVIA** Luigi ve **TONNARA** Pierluigi (2019). "The Judge Of The Future: Artificial Intelligence And Justice". (<https://www.ejtn.eu/PageFiles/17916/TEAM%20ITALY%20II%20TH%202019%20D.pdf>, erişim tarihi 18.06.2022).
- OZANSÜ** Mehmet Cemil (2007). *Ceza Hukukunda Kasttan Doğan Subjektif Sorumluluk*. 1.Baskı. Seçkin Yayınevi, Ankara.
- ÖKTEM** Niyazi ve **TÜRKBAĞ** Ahmet Ulvi (2012). *Felsefe, Sosyoloji, Hukuk ve Devlet*. 5.Baskı, Der Yayınları, İstanbul.

- ÖKTEM** Niyazi (2011). “*Ronald Dworkin ve Hukuk Felsefesi*”. Anayasa Yargısı, 27(1).
- ÖNTAN** Yaprak (2021). Ceza Hukukunda Davranış ve Netice. 1.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- ÖZBEK** Ceren ve **ÖZBEK** Veli (2019). “*Yapay Zekânın Dâhil Olduğu Suçlar Bakımından Ceza Hukuku Sorumluluğunun Belirlenmesi*”. Ceza Hukuku Dergisi. 14(41).
- ÖZBEK** Veli Özer, **DOĞAN** Koray, **MERAKLI** Serkan, **BACAKSIZ** Pınar, **BAŞBÜYÜK** İsa (2023). Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler. 14. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- ÖZEN** Muharrem (2003). “*Türk Ceza Kanunu Tasarısının Tüzel Kişilerin Cezai sorumluluğuna İlişkin Hükümlerine Bir Bakış*”. AÜHFD. 52(1).
- ÖZEN** Muharrem (1998). Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk. US-A Yayıncılık, Ankara.
- ÖZEN** Muharrem (2003) “*Türk Ceza Kanunu Tasarısının Tüzel Kişilerin Cezai Sorumluluğuna İlişkin Hükümlerine Bir Bakış*”, AÜHFD, 52(1).
- ÖZENBAŞ**, Nazmiye (2013). “*Cezai Sorumluluğunun Gelişimi*”. Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 8(2).
- ÖZENBAŞ** Nazmiye (2012). Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlarda Cezai sorumluluğunun Esası. 1.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- ÖZER** Mehmet Akif (2023). “*Adalet Yönetiminde Etkinlik Arayışları: Robotik Bürokrasi ve Yapay Zekâ Yönetişimi*”. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Sayı 55.
- ÖZGENÇ** İzzet (2023). Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 19.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- ÖZKAN** Halid (2016). “*İnsansız Hava Araçlarının/Drone’ların Türk Sivil Havacılık Hukukuna Göre Statüsü, Unsurları ve Ceza Hukuku Boyutuyla Güncel Sorunlar*”. Türkiye Barolar Birliği Dergisi. Sayı 125.
- ÖZTAN** Bilge (2012). Medeni Hukukun Temel Kavramları, 37.Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara.
- ÖZTEMEL** Ercan (2020) “*Yapay Zekâ ve İnsanlığın Geleceği*”. Bilişim Teknolojileri ve İletişim: Birey ve Toplum Güvenliği. Türkiye Bilimler Akademisi.
- ÖZTÜRK** Bahri ve **ERDEM** Mustafa Ruhan (2023). Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku. 23.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- PADHY** Narayana Prasad (2005). Artificial Intelligence and Intelligent Systems 3, Oxford University Press.
- PAGALLO** Ugo (2013). “*What Robots Want: Autonomous Machines, Codes and New Frontiers of Legal Responsibility*”. Mireille Hildebrandt and Jeanne Gaakeer (eds) Human Law and Computer Law: Comparative Perspectives, Springer, Dordrecht.

- PAGALLO** Ugo (2017). "From Automation to Autonomous Systems: A Legal Phenomenology with Problems of Accountability". In Proceedings of the International Joint Conferences on Artificial Intelligence Organization (IJCAI-17).
- PAGALLO** Ugo (2018). "Vital, Sophia, and Co. —The Quest for the Legal Personhood of Robots". Information. 9(9).
- PALM** Günther (1986). "Warren McCulloch and Walter Pitts: A Logical Calculus of the Ideas Immanent in Nervous Activity". In: Palm G., Aertsen A. (eds) Brain Theory. Springer Press.
- PARLAK** Börü Şafak (2019). "Robotik Cerrahi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk". İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 10(2).
- PARODI** Cesare ve **SELLAROLI** Valentina (2019). "Sistema penale e intelligenza artificiale: molte speranze e qualche equivoco". Diritto Penale Contemporaneo.
- PEKMEZ** Kelep Tuba (2018). "Otonom Araçların Kullanımından Doğan Cezaî Sorumluluk: Türk Hukuku Bakımından Genel Bir Değerlendirme". Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi. 6(2).
- PERENNOU** Thomas (2014). State-of-the-art on legal issues, Ethica ethics and autonomous agents (<https://ethicaa.greyc.fr/media/files/ethicaa.delivvable.1.pdf>, Erişim Tarihi 12.07.2023).
- PIETRZYKOWSKI** Tomasz (2017). The Idea of Non-personal Subjects of Law, in: Legal Personhood: Animals, Artificial Intelligence and the Unborn (Editors Visa A.J. Kurki – Tomasz Pietrzykowski), Springer.
- PINTO** Amanda ve **EVANS** Martin (2003). Corporate Criminal Responsibility, 1.Baskı, Sweet and Maxwell Yayınevi, London.
- PILOTO** Luis S., **WEINSTEIN** Ari, **BATTAGLIA** Peter ve **BOTVINICK** Matthew (2022). "Intuitive physics learning in a deep-learning model inspired by developmental psychology", Nature Human Behaviour, 6(9).
- POPKOVA** Elena G. and **OSTROVSKAYA** Victoria N. (2021). Meta-Scientific Study of Artificial Intelligence. Information Age Publishing.
- PORMETTER** Ramona (2018). "Fahrlässige Strafbarekeit im Zeitalter der Robotik". Ceza Hukuku ve Modern Teknolojiler Band:5 (Edit.: Yener ÜNVER). 1.Baskı. Seçkin Yayınevi, Ankara.
- PROUDFOOT** Diane (2018). "Alan turing and evil Artificial Intelligence", OUP blog (<https://blog.oup.com/2018/01/alan-turing-evil-artificial-intelligence/>, erişim tarihi 05.03.2022).
- RACHEL** Charney (2015). "Can Androids Plead Automatism- A Review of When Robots Kill: Artificial Intelligence under the Criminal Law by Gabriel Hallevy Book Review". University of Toronto Faculty of Law Review, 73(1).
- RAMOS** Carlos, **AUGUSTO** Juan Carlos ve **SHAPIRO** Daniel. "Ambient Intelligence- the Next Step for Artificial Intelligence". IEEE Intelligent Systems. 23(2).

- REED** Chris / **KENNEDY** Elizabeth / **SILVA** Sara Nogueira (2016). “*Responsibility, Autonomy and Accountability: legal liability for machine learning*”. Queen Mary University of London, School of Law Legal Studies Research Paper No. 243/2016.
- REESE** Byron (2022). *Yapay Zekâ Çağı* (Çeviren: Mihriban Doğan). 2.Baskı, Say Yayınları, İstanbul.
- RENGIER** Rudolf (2021). *Strafrecht Allgemeiner Teil*. 13.Baskı, C.H.BECK Yayınevi, München.
- RENZİKOWSKI** Joachim (1997). *Restriktiver Taterbegriff und fahrlässige Beteiligung*. Mohr Siebeck Yayınevi, Tübingen.
- RETORNAZ** E. Eylem Aksoy ve **GÜÇLÜTÜRK** Osman Gazi (2021). *Gelişen Teknolojiler ve Hukuk II: Yapay Zekâ*. 1.Baskı, On iki Levha Yayınevi, İstanbul.
- RICHARDS** Neil M. ve **SMART** William D. (2012). “*How should the law think about robots?*”(https://robots.law.miami.edu/wp.content/uploads/2012/03/RichardsSmart_HowShouldTheLawThink.pdf, Erişim Tarihi 02.06.2022).
- RİCH** Peter R. (2003). “*The Molecular Machinery of Keilin's Respiratory Chain*”. *Biochemical Society Transactions*. 31(6).
- RIGANO** Christopher (2019). “*Using Artificial Intelligence To Address Criminal Justice Need*”. *National Institute of Justice Journal*. Sayı 280.
- RODRİGUES** Rowena (2020). “*Legal and human rights issues of AI: Gaps, challenges and vulnerabilities*”. *Journal of Responsible Technology*. Sayı 4.
- ROTH-ISİGKEİT** David (2019). *Social Implications of Artificial Intelligence - A Research Programme on Digital Transformation*. SOCAI-Centre for Social Implications of Artificial Intelligence, SOCAI Research Paper No.1.
- ROTH** Gerhard (2015). “*Convergent evolution of complex brains and high intelligence*”. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*. 370(1684).
- ROUSSELET** Marcel (1968). *Histoire De La Justice*. : Presses Universitaires De France, Paris.
- ROXİN** Claus (2006). *Strafrecht Allgemeiner Teil Band I*, 4.Baskı, Verlag C. H.Beck, München.
- ROXİN** Claus (2006). *Taterschaft und Tatherrschaft*. 8.Baskı, De Gruyter Recht Yayınevi, Berlin.
- RUCCI** Michele, **BULLOCK** Daniel ve **SANTİNİ** Fabrizio (2007). “*Integrating robotics and neuroscience: brains for robots, bodies for brains*”. *Advanced Robotics*, 21(10), ss.1115-1129.
- RUSSELL** Stuart J. ve **NORVİG** Peter (2010). *Artificial Intelligence. A Modern Approach*, 3.Baskı, Prentice Hall Yayınevi, New Jersey.
- SARI** Onur (2020). “*Yapay Zekânın Sebep Olduğu Zararlardan Doğan Sorumluluk*”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı 147.

- SARKER**, Iqbal H. (2021). “*Machine Learning: Algorithms, Real-World Applications and Research Directions*”. SN Computer Science. Sayı 2.
- SARTOR** Giovanni (2009). “*Cognitive automata and the law: electronic contracting and the intentionality of software agents*”. Artificial Intelligence and Law. 17(4).
- SARTRE** Jean-Paul (2011). Varlık ve Hiçlik: Fenomenolojik Ontoloji Denemesi (Çevirenler: Turhan Ilgaz ve Gaye Çankaya Eksen). 4.Baskı, İthaki Yayınları, İstanbul.
- SARTRE** Jean-Paul (1985). Varoluşçuluk (Existentialisme) (Çeviren: Asım Bezirci). 8.Baskı, Say Yayınları.
- SAY** Cem (2018). 50 Soruda Yapay Zekâ, 6. Baskı, Bilim ve Gelecek Yayınevi, İstanbul.
- SAYGILAR KIRIT** Yasemin Filiz (2020). “*Dijital Dünyanın Yeni Nesil Hukukçuları: Ceza Hukuku Boyutu Açısından Bir Değerlendirme*”. Fasikül Hukuk Dergisi, 12(124).
- SCHANK** Roger Carl (1987). “*What’s IA Anyway?*”. AI Magazine. 8(4).
- SCHANK**, Roger Carl (1990). Dynamic Memory: A Theory of Reminding and Learning in Computers and People. Cambridge University Press, Cambridge.
- SCHOLTEN** Nina (2019). “*The Robo-Criminal*”. The Journal of Robotics, Artificial Intelligence and Law (RAIL). 2(4).
- SCHWARZ** Elke (2019). “*Günther Anders in Silicon Valley: Artificial Intelligence and Moral Atrophy*”, Thesis Eleven, 153(1).
- SEARLE** John R. (1980). “*Minds, brains, and programs*”. The Behavioral And Brain Sciences. Sayı 3.
- SEHER** Gerhard (2016). “*Intelligente Agenten als “Personen” im Strafrecht?*”, Edit: Gless/Seelmann, Intelligente Agenten und das Recht. Nomos Yayınevi, Baden.
- SEİSSİNG** Rudolf. (2020). Es denkt nicht! Buchergilde Gutenberg. Frankfurt.
- SELÇUK** Sami (2015). “*Eski Çağlarda Suç Hukuku*”. Prof. Dr. Nevzat Toroslu’ ya Armağan Cilt II, Ankara Üniversitesi Yayınları No:459.
- SEROZAN** Rona (1994). Tüzel Kişiler, 2.Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- SEVIC**, Vasfi Raşit (1955). “*Cezanın Tarihi Menşei*”. AÜHFD. 12(3).
- SHARKEY** Noel, **GOODMAN** March ve **ROS** Nick (2010). “*The coming robot crime wave*”. IEEE Computer Magazine, Sayı 43.
- SHAH** Mubarak (2018). “*Studying the Impact of Video Analytics for Pre, Live and Post Event Analysis on Outcomes of Criminal Justice*” (<https://www.hsdl.org/?view&did=818748>).
- SİEBER** Armin (2019). Dialogroboter: Wie Bots und künstliche Intelligenz Medien und Massenkommunikation verändern. Springer Yayınevi, Wiesbaden.
- SİLİFKE** Ahmet Faruk (2018). “*Bilinç, Benlik ve Özgür İrade Ekseninde Bir Anlaşmazlık: Saf Süre İndeterminizminin Özgürlükle Uyuşmadığına Dair Nurettin Topçu’nun Bergson’a Yönelik Eleştirileri*”. MetaZihin: Yapay Zekâ ve Zihin Fel-sefesi Dergisi, 1(1).

- SİLVER** David (2016). “*Mastering the game of go with deep neural networks and tree search*”. *Nature Dergisi*. Sayı 529.
- SİMLER** Monika ve **MARKWALDER** Nora (2017). “*Roboter in der Verantwortung?*”. *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft*. De Gruyter. 129(1).
- SİMLER** Monika ve **MARKWALDER** Nora (2018). “*Guilty Robots? – Rethinking the Nature of Culpability and Legal Personhood in an Age of Artificial Intelligence*”. *Criminal Law Forum*, Cilt 30.
- SKY** Marsen (2008). “*Becoming More Than Human: Technology and the Post-Human Condition Introduction*”. *Journal of Evolution & Technology*. 19(1).
- SMART** William D., **GRİMM** Cindy M. ve **HARTZOG** Woodrow (2021). “*An Education Theory of Fault for Autonomous Systems*”. *Notre Dame Journal On Emerging Technologies*. Sayı 2.
- SOKULLU-AKINCI** Füsün (2011). “*Özgürlük ve Güvenlik*”. *İÜHFİM*. 69(1-2).
- SOLUM** Lawrence (1992). “*Legal Personhood for Artificial Intelligences*”. *North Carolina Law Review*. 70(4).
- SÖZÜER** Adem (1995). “*Hukuki hata*”. *Yargıtay Dergisi*, 21(4).
- SPARROW** Robert (2007). “*Killer Robots*”. *Journal of Applied Philosophy*, 24(1).
- SPATT** Chester (2014). “*Security market manipulation*”. *Annual Review of Financial Economics*. 6(1).
- SPERA** Clara, **WİTTES** Benjamin, **POPLİN** Cody ve **JURECİC** Quinta (2016). “*Sextortion: cybersecurity, teenagers, and remote sexual assault*” (<https://www.brookings.edu/research/sextortion-cybersecurity-teenagers-and-remote-sexual-assault/>, erişim tarihi 17.07.2022.).
- STAHL** Bernd Carsten (2021). *Artificial Intelligence for a Better Future An Ecosystem Perspective on the Ethics of AI and Emerging Digital Technologies*. Springer Publishing.
- STAHL** Bernd Carsten (2006). “*Responsible computers? A Case for Ascribing Quasi responsibility to Computers Independent of Personhood or Agency*”. *Ethics and Information Technology*. 8(4).
- STUART** Russell (2019). *Human Compatible: Artificial Intelligence and the Problem of Control*, 1.Baskı, Penguin Books, New York.
- SULLİNS** John (2011). “*When Is a Robot a Moral Agent?*”. Michael Anderson ve Susan Anderson (Eds.), *Machine Ethics*. Cambridge University Press, Cambridge.
- SURDEN** Harry (2019). “*Artificial Intelligence and Law: An Overview*”, *Georgia State University Law Review*, 35(4).
- SUSHİNA** Tatyana and **SOBENİN** Andrew. “*Artificial Intelligence in the Criminal Justice System: Leading Trends and Possibilities*”. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, Cilt 441.

- ŞAHİN** Cumhur ve **GÖKTÜRK** Neslihan (2023). Ceza Muhakemesi Hukuku, 14.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- SENSOY** Naci (1950). “*Cezai Mesuliyeti Tamamen Veya Kısmen Kaldıran Akli Maluliyet*”. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası. 16(1-2).
- TADDEO** Mariarosaria ve **FLORİDİ** Luciano (2005). “*Solving the symbol grounding problem: A critical review of fifteen years of research*”. Journal of Experimental and Theoretical Artificial Intelligence, 17(4).
- TAHİROĞLU** Bülent ve **ERDOĞMUŞ** Belgin (2014). Roma Hukuku Dersleri. Der Yayınları, 10. Basım, İstanbul.
- TANDOĞAN** Haluk (2010). Türk Mesuliyet Hukuku. 1.Baskı. Vedat Kitapçılık, İstanbul.
- TASCARELLA** Patty. *Robotics firms find fundraising struggle, with venture capital shy*. Pittsburgh Business Times (<http://www.bizjournals.com/pittsburgh/stories/2006/08/14/focus3.html?b=1155528000^1329573>, erişim tarihi 07.04.2022).
- TAŞDEMİR** Özgür, **ÖZBAY** Ü. Vefa ve **KİREÇTEPE** B. Onur (2020). “*Robotların Hukuki ve Cezai Sorumluluğu Üzerine Bir Deneme*”. AÜHFHD, 69(2).
- TBMM** (2003). Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/593), Dönem:22,Yasama Yılı:2, S.Sayısı:664.
- TEGMARK** Max (2017). Life 3.0Being Human in the Age of Artificial Intelligence, Alfred A. Knoph Yayınevi, New York.
- THIELSCHER** Michael (2005). Reasoning Robots: The Art and Science of Programming Robotic Agents, 1.Baskı, Springer Yayınevi, Dordrecht.
- TOMKİNS** Silvan (1987). “*Script Theory*”. The Emergence of Personality. Eds. Joel Arnoff, A. I. Rabin, and Robert A. Zucker. Springer Yayınevi, New York.
- TOMKİNS** Silvan (1978). “*Script Theory: Differential Magnification of Affects*”. Nebraska Symposium On Motivation. Ed. Richard A. Deinstbier. Lincoln, University of Nebraska Press.
- TOPOL** Sarah A. (2016). “*Killer Robots are coming and these people are trying to stop them*”. Buzzfeed (<https://www.buzzfeed.com/sarahatopol/how-to-save-mankind-from-the-new-breed-of-killer-robots>, erişim tarihi 15.07.2022).
- TOROSLU** Haluk (2016). “*Bilinçli Taksir Üzerine Bir Değerlendirme*”. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 126.
- TOROSLU** Nevzat (1988). “*Ceza Hukukunda Okullar*”. Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan. Beta Yayınevi, İstanbul.
- TOROSLU** Nevzat (1990). “*Cezaî Sorumluluğun Gelişimi*”. Yargıtay Dergisi. 16(61-62).
- TOROSLU** Nevzat (2019). Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu. 1.Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara.
- TOROSLU** Nevzat ve **TOROSLU** Haluk (2021). Ceza Hukuku Genel Kısım, 26.Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara.
- TOROSLU** Haluk (2015). Ceza Hukukunda İsnat Yeteneği, 1.Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara.

- TOSYALI** Hikmet (2021). “*Dijital Çağda Siyasal İletişim: Algoritmalar ve Botlar*”. 3'rd Communication And Technology Congress Proceedings Book.
- TRELEAVEN** Philip ve diğerleri (2023). “*The Future of Cybercrime: AI and Emerging Technologies Are Creating a Cybercrime Tsunami*”, UCL Theses (Erişim Tarihi: 27 Ocak 2023, <https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/10173722/>).
- TURABİ** Selami (2012). “*Kusurluluk ve Kusurluluğu Etkileyen Haller*”. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 101.
- TURİNG** Alan M. (1950). “*Computing Machinery and Intelligence*”. Mind Review. Sayı 49.
- TURİNG** Alan Mathison (1937). “*On Computable Numbers, with an Application to the Entscheidungsproblem*”. Proceedings of the London Mathematical Society. Series 2. 42 (1).
- TURNER** Jacob (2018). “*Robot Rules: Regulating Artificial Intelligence*”. 1.Baskı, Palgrave Macmillan Yayınevi, London.
- TÜMERKAN** Somay (1983). “*Klasik, Pozitivist Okullarda Ve Toplumsal Savunma Hareketinde Cezai sorumluluğunun Esası*”. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası. 48(1-4).
- TÜRKBAĞ**, Ahmet Ulvi (2011). “*Hart-Dworkin Tartışmasının Ana Hatları*”. Anayasa Yargısı, 27(1).
- Türkiye Barolar Birliği** (2010). Cezai sorumluluğunun Değerlendirilmesi Rehberi, Ankara.
- ULUSAN** İlhan, “*Tehlike Sorumluluğu Üstüne*”. İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, 4(6).
- ÜNVER** Yener (1996). Ceza Hukukunda İzin Verilen Risk. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- ÜNVER** Yener ve **HAKERİ** Hakan (2023). Ceza Muhakemesi Hukuku, 21.Baskı, Adalet Yayıncılık, Ankara.
- ÜZÜLMEZ** İlhan (2001). “*Cezai sorumluluğunun Esası ve Cezalandırmanın Amacına Dair Düşünce Hareketleri (Ceza Hukukunda Okullar Mücadelesi)*”. Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi. V(1-4).
- VESTBY** Annatte ve **VESTBY** Johnas (2021). “*Machine learning and the police: asking the right questions Policing*”. A Journal of Policy and Practice. 15(1).
- VİET** Trinh Tien (2019). “*Models of Criminal Liability of Artificial Intelligence: From Science Fiction to Prospect for Criminal Law and Policy in Vietnam*”. VNU Journal of Science: Legal Studies. 35(4).
- VİLA** Ivó Coca (2018). “*Self-driving Cars in Dilemmatic Situations: An Approach Based on the Theory of Justification in Criminal Law*”. Criminal Law and Philosophy, Cilt:12.
- VİLLARONGA** Eduard Fosch ve **GOLIA** Angelo (2019). “*Robots, Standards and the Law: Rivalries between Private Standards and Public Policymaking for Robot Governance*”. Computer Law and Security Review, 35(2).

- VİNGE** Vernor (1993). “*The coming technological singularity: How to survive in the post-human era*”. Science fiction criticism: An anthology of essential writings, (<https://ntrs.nasa.gov/api/citations/19940022855/downloads/19940022855.pdf#page=23>).
- VİNGE** Vernor (1993). “*Technological Singularity*”. Whole Earth Review. Sayı 81.
- VLADECK** David C. (2014). “*Machines Without Principals: Liability Rules and Artificial Intelligence*”. Washington Law Review. 89(117).
- VOGEL** Joachim (2012). “*Unrecht und Schuld in einem Unternehmensstrafrecht*”, Strafverteidiger.
- YANTAÇ** Cavit ve **FALCIOĞLU** Mete Özgür (2020). “*Yapay Zekâ, İnsan ve Hukuk*”. Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 6(11).
- YANASE** Juri ve **EVANGELOS** Triantaphyllou (2019). “*A systematic survey of computer-aided diagnosis in medicine: Past and present developments*”. Expert Systems with Applications. Sayı 138.
- YARSUVAT** Duygun (1966). “*Ceza ve Yeni İçtimai Müdafaa Doktrini*”. İHFM. 32(1).
- YAZICI** Ayşe Nur Merve (2023). Otonom Aracın Sebep Olduğu Zararlardan Üreticinin Kusursuz Sorumluluğu. 1.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- YEUNG** Karen (2017). Algorithmic Regulation: A Critical Interrogation, King's College London Law School Research Paper No. 2017-27.
- YEUNG** Karen and **MARTİN** Lodge (2019). Algorithmic Regulation. Oxford University Press.
- YILDIZ** Mehmet Emre (2021). “*Ceza Hukukunda Failin İrade Özgürlüğü Tartışmaları*”. AÜHFD, 70(4).
- YILMAZ** Oğuz Gökhan (2021). “*Yargı Uygulamasında Yapay Zekâ Kullanımı-Yapay Zekâ Hâkim Cübbesini Giyebilecek Mi?*”. Adalet Dergisi. Sayı 66.
- YILMAZ** Güler Hülya (2019). “*Yapay zekâ etik olabilir mi?*”. The Deloitte Times.
- YÜCE** Turhan Tufan (1982). Ceza Hukuku Dersleri Cilt I, Şafak Basım ve Yayınevi, Manisa.
- YÜKSEL** Bozkurt Armağan Ebru (2021). Yapay Zekâ, Endüstri 4.0 ve Robot Ürünler-Hukuki Bakış. 2.Baskı, Aristo Yayınevi, İstanbul.
- ZAVRŠNIK** Ales (2020). “*Criminal justice, Artificial Intelligence systems, and human rights*”. ERA Forum 20.
- ZARDİASHVİLİ** Lexo, **BIEGER** Jordi, **DECHESNE** Francien ve **DİGNUM** Virginia. (2019). “*AI ethics for law enforcement*”. Delphi, Sayı 4.
- ZEYTİN** Zafer ve **GENÇAY** Eray (2019). “*Hukuk ve Yapay Zekâ: E-Kişi, Mali Sorumluluk ve Bir Hukuk Uygulaması*”. Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1(1).
- ZİEMANN** Sascha (2013). “*Wesen, Wesen, seid's gewesen? Zur Diskussion über ein Strafrecht für Maschinen*”. Edit: Jan-Philipp Günther ve Eric Hilgendorf, Robotik und Gesetzgebung. Nomos Yayınevi, Baden-Baden.

- ZİPP** John W (2016). “*The Road Will Never Be the Same: A Reexamination of Tort Liability for Autonomous Vehicles*”. *Transportation Law Journal*, 43(2).
- ZORLUEL** Mustafa (2019). “*Yapay Zekâ ve Telif Hakkı*”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. Sayı 142.
- WACKS** Raymond (2014). *Hukuk Felsefesine Kısa Bir Giriş* (Çeviren: Engin Arıkan). 3.Baskı, Tekin Yayınevi, İstanbul.
- WAH** Gee ve **CHİ** Leung Wang (2020). “*Strong Artificial Intelligence and Consciousness*”. *Journal of Artificial Intelligence and Consciousness*, 7(1).
- WALLACH** Wendell ve **ALLEN** Colin. (2009). *Moral Machines*. 1.Baskı, Oxford University Press, New York.
- WANG** Caroline, **HAN** Bin, **PATEL** Bhrij, **RUDİN** Cynthia (2020). In Pursuit of Interpretable, Fair and Accurate Machine Learning for Criminal Recidivism Prediction, arXiv:2005.04176.
- WEİN**, Leon E (1992). *The Responsibility Of Intelligent Artifacts: Toward An Automation Jurisprudence*, Sayı 6.
- WEİTZENBOECK** Emily (2001). “*Electronic agents and the formation of contracts*”. *International Journal of Law and Information Technology*. 9(3).
- WEİZENBAUM** Joseph (1966). “*ELIZA: A Computer Program For the Study of Natural Language Communication Between Man And Machine*”. *Communications of the ACM*. 9(1).
- WEİZENBAUM** Joseph. (1976). *Computer Power and Human Reason*. 1.Baskı, W. H. Freeman and Company, New York.
- WELLMAN** Michael P. ve **RAJAN** Uday (2017). “*Ethical issues for autonomous trading agents*”. *Minds and Machines*. 27(4).
- WENG** Yueh-Hsuan, **CHEN** Chien-Hsun ve **SUN** Chuen-Tsai (2009). “*Toward the Human-Robot Co-Existence Society: On Safety Intelligence for Next Generation Robots*”. *International Journal of Social Robotics*. 1(4).
- WİGGER** Dominika (2020). *Automatisiertes Fahren und strafrechtliche Verantwortlichkeit wegen Fahrlässigkeit*. Nomos Yayınevi, Baden-Baden.
- WİLLIAMS** Rebecca (2017). “*Lords select committee, Artificial Intelligence committee, written evidence (AIC0206)*” (<https://www.parliament.uk/globalassets/documents/lords-committees/Artificial-Intelligence/AI-Written-Evidence-Volume.pdf>, erişim tarihi 18.07.2022.).
- WİNSTON** Patrick Henry (1992). *Artificial Intelligence*. 3.Baskı, Addison -Wesley Publishing, New York.
- WOOLDRİDGE** Michael (2009). *An Introduction to MultiAgent Systems*. Wiley Yayınevi, Chichester.
- WORLD HEALTH ORGANİZATIÖN (WHO)** (2021). *Ethics and governance of artificial Intelligence for health: WHO guidance* (<https://www.who.int/publications/i/item/9789240029200>, erişim tarihi 06.21.2022)

Prof. Dr. M. Emin ARTUK

İstanbul Medipol Üniv. Hukuk Fak.
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Ahmet GÖKCEN

Marmara Üniv. Hukuk Fak.
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. M. Emin ALŞAHİN

Marmara Üniv. Hukuk Fak.
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Kerim ÇAKIR

Marmara Üniv. Hukuk Fak.
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Öğretim Üyesi

CEZA HUKUKU

GENEL HÜKÜMLER

- Ceza Hukukuna Giriş
- Ceza Hukuku Kurallarının Uygulama Alanı
- Suç Teorisi
- Yaptırım Teorisi
- Milletlerarası Ceza Hukuku

18. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Hukuku Genel Hükümler

Mehmet Emin Artuk - Ahmet Gökçen - Mehmet Emin Aşahin - Kerim Çakır

Kitaptan yapılan alıntılarda, 5846 sayılı Kanun ile 2547 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında bilimsel atıf usullerine riayet edilmelidir. Bu kapsamda atıf usullerine uygun düşmeyecek tarzda kısmen veya tamamen kopyalama, fotokopi yoluyla veya başka suretle çoğaltma, bu şekilde meydana getirilmiş bir yayını basma, satışa sunma, satın alma veya yayına kendi adını koyma, kamuya sunmanın hukuka aykırı olduğu, yazarlardan her birinin ceza hukuku, özel hukuk ve disiplin hukuku yönünden şikayet haklarının bulunduğu hatırlanmalıdır.

Hukuk Yayınları Dizisi – 2008

Onsekizinci Baskı : Ekim 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 54 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

BİBLİYOGRAFYA

- A. Esmein**, *Eléments de droit constitutionnel français et comparé*, Tome: I, 8.Edition, Paris 1927.
- Acar, Bülent**, “Hukuk Düzenimizde Düşüncenin Açıklanmasının Cezalandırılması ve Cezalandırmanın Sınırı”, ABD., Y.:52, S.:3, Ankara 1995.
- Ahmet, Lütfi**, *Mir’atı Adalet Yahut Tarihçe-i Devlet-i Aliyye*, İstanbul 1887 (1304).
- Akbaba, Zeynep Burcu**, “Kimyasal Hadım Yönteminin Anayasaya Uygunluğu-I”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı:81, Yıl:2009.
- Akbulut, Berrin**, “Bağlılık Kuralı”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.XIV, Haziran 2010.
- Akbulut, Berrin**, “Tıp Ceza Hukukunda Nedensellik Bağı”, V. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu “Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları”, *Türkiye Barolar Birliği Yayınları No.:* 142, Ankara 2008.
- Akbulut, Berrin**, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 5. Baskı, Ankara 2018.
- Akbulut, Berrin**, *Kabahatler Hukuku*, Ankara 2022.
- Akbulut, İlhan**, *Şartla Tahliye*, İÜHFM, C. 55, S. 1-2. Y. 1996.
- Akgiray, Hasan Basri**, “Ceza Adaleti” (*Cumhuriyet Gazetesi*, 24.07.1973), in: *Sancılı Demokrasi*, İstanbul 1977.
- Akıncı, Şahin**, *Türk Özel Hukukunda İnsan Kökenli Biyolojik Madde (Organ-Doku) Nakli Kavramı ve Bundan Doğan Hukuki Sonuçlar*, Ankara 1996.
- Akipek, (Güral) Jale**, *Türk Hukukunda Mal İçin Meşru Müdafaa*, AÜHFD., Cilt: VI, Sayı:2-4, Ankara 1949.
- Akipek, Ömer İlhan**, *Devletler Hukuku Kaynaklarından ve Belgelerinden Örnekler*, (Devletler Hukuku Metinleri), Ankara 1966.
- Akipek, Ömer İlhan**, *Devletler Hukuku, İkinci Kitap. Devletler Hukukunun Şahıslarından Devlet*, Ankara 1964.
- Akkan, Kutbettin**, *Avrupa Hukukunda Meşru Müdafaa*, *Adalet Dergisi*, S:7-8, Yıl: 1965.
- Akkaş, Ahmet Hulusi**, *Bir Güvenlik Tedbiri Türü Olarak Belli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma (Hak Yoksunlukları)*, *Adalet Yayınevi*, Ankara 2021.
- Akkaş, Ahmet Hulusi**, *Koşullu Salıverilme*, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. XII, Y. 2008, S. 1-2.
- Akkaya, Çetin**, *Cezaların İnfazı ve İnfaz Hukuku*, Ankara 2018.
- Akman, Ahmet**, “Osmanlı Devleti’nde Hukuki Yapı ve Adli Teşkilâta Tanzimat Sonrası Gelişmeler”, *Yeni Türkiye*, Yargı Reformu Özel Sayısı, Y.: 2, S.: 10, Ankara 1996.
- Akman, Mehmet**, “Önceki Hukukumuzda İsyân Suçu”, *Hukuk Araştırmaları*, C.: 9, S.: 1-3, İstanbul 1995.
- Aksar, Yusuf**, *Implementing International Humanitarian Law From the Ad Hoc Tribunals to a Permanent International Criminal Court*, Routledge (UK) 2004.
- Akşit, Cevat**, *İslam Ceza Hukuku ve İnsani Esasları*, İstanbul 2000.
- Alacakaptan, Uğur**, *Fikir ve Düşünce Özgürlüğü ve Tehlike Suçları Çağdaş Batı Hukukunda Bu Konudaki Düşünce ve Uygulamalar Türk Uygulaması ve Değerlendirilmesi*, in: *Hukuk Kurultayı 2000*, C.:2, Ankara Barosu Yayını, Ankara 2000.

- Alacakaptan, Uğur**, İşlenemez Suç, A.Ü. Hukuk Fakültesi Yayını, Ankara, Basıldığı tarih belli değil.
- Alacakaptan, Uğur**, Suçun Unsurları, Ankara 1970.
- Albayrak, Mustafa**, “Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Belli Hakları Kullanmaktan Yoksuz Bırakılma Güvenlik Tedbirinin Uygulanması ve Sorunlar”, in: Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Yıl:2, Sayı:13, Eylül 2007.
- Aldıkaçtı, Orhan**, Anayasa Hukukumuzun Gelişmesi ve 1961 Anayasası, 4. Bası, İstanbul 1982.
- Aldıkaçtı, Orhan**, Modern Demokrasilerde ve Türkiye’de Devlet Başkanlığı (Doçentlik Tezi), İstanbul 1960.
- Alicanoğlu, Mahmut**, Türk Ceza Kanunu ve Yargıtay İçtihatları ve Harçlar Kanunu, C. II, İstanbul 1953.
- Allen, Harry E.-Simonsen, Clifford E.**, Corrections in America: An Introduction, Third Edition, New York, London 1981.
- Alpaslan, M. Şükrü**, Kriminoloji ve Hukuk Açısından Tedhişçilik (Doktora Tezi), İstanbul 1983.
- Alsan, Zeki Mesud**, Yeni Devletler Hukuku, C.: I, 2. Bası, İstanbul 1955.
- Alşahin, Mehmet Emin**, Ceza Hukukunda Zamanaşımı, Ankara 2016.
- Alşahin, Mehmet Emin**, Yargıtay Kararları Işığında Mala Zarar Verme Suçları (5237 sayılı TCK. m. 151 vd.) Ankara 2010.
- Alşahin, Mehmet Emin**, Yargıtay Kararları Işığında Taksirle Öldürme Suçu (TCK m. 85), Ankara 2016.
- Altavilla, Enrico**, (tercüme edenler Bohne, Gotthold-Sax Walter), Forensiche Psychologie, Band I, Der psychologische Prozess und die gerichtliche Wahrheit; Band II, Die psychologie der strafprozessbeteiligten, Graz-Wien-Köln, 1955.
- Altavilla, Enrico**, Psicologia Giudiziaria, 4. Edizione, I, Il Processo psicologico e la verità giudiziale, Prefazione, s. IX-XI, Torino, 1955.
- Altavilla, Enrico**, Psicologia Giudiziaria, 4. Edizione, I, Il processo psicologico e la verità giudiziale; II- Gli attori nel Procedimento penale, Torino, 1955.
- Anayurt, Ömer**, Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, Ankara 2001.
- Ancel, Marc- Piontkovsky, A.A.- Tchkhikvadze, V.M.**, Le Système pénal soviétique, in: Les grands systèmes de droit pénal contemporains VI, Paris 1975.
- Ancel, Marc**, Introduction au système de droit pénal soviétique (De la Révolution d’octobre aux Codes de 1960) in, La Réforme Pénale Soviétique, Code Pénal, Code de Procédure Pénale et Loi d’organisation Judiciaire de la R.S.F.S.R, du 27 octobre 1960, traduits par J. Bellon, M. Fridieff, Godneff, Ch. Kourilsky, S.E.Sismondini, Paris 1962.
- Ancel, Marc**, La défense sociale nouvelle, Deuxième édition revue et augmentée (nouveau tirage), Paris 1971.
- Ancel, Marc-Marx, Yvonne**, Les codes pénaux européens, Tome: I, Paris 1956.
- Andrea, Baechtold**, Strafvollzug. Straf-und Massnahmenvollzug an Erwachsenen in der Schweiz, Bern 2005.
- Ansay, Sabri Şakir**, Hukuk Bilimine Başlangıç, 5. Bası, Basım Yeri Belli Değil, 1955.
- Ansay, Sabri Şakir**, Hukuk Tarihinde İslam Hukuku, 3. Bası, Ankara 1958.
- Apaydın, Cengiz**, 2011 Yılı Yargıtay Kararları Işığında Taksirle Yaralama Taksirle Öldürme ve Olası Kastla İnsan Öldürme Suçları, İstanbul 2011.
- Ardalı, Çetin**, “Tekerrürde Cezanın Çekilmiş Olması Şart Değil mi?”, AD. 1944/12.

- Ardalı, Çetin**, Müsessel Cezalarda İçtima ve Tekerrür Hakkında Bir Tavzif ve Bir Dilek, AD. 1945/6.
- Ardalı, Çetin**, Müsessel Cezalarda İçtima ve Tekerrür, AD. 1944/6.
- Ardıçoğlu, M. Artuk**, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Ankara Barosu Dergisi, 2017/3.
- Arıkan, Baha**, Kendi Sözleriyle Mahmut Esat Bozkurt, Adliye Dergisi, Mahmut Esat Bozkurt'un Nüshası, S.: 1 ek, 1944.
- Armağan, Servet**, Anayasa Hukuku Açısından Af Yetkisinin Değerlendirilmesi, Anayasa Yargısı 18, Ankara 2001.
- Armağan, Servet**, Türk Esas Teşkilat Hukuku, 1.Kitap, İstanbul 1979.
- Armaoğlu, Fahir Hadi**, "Belçika Kaidesi ve Siyasi Suçların İadesi", AD., Y.: 42, S.: 11, Ankara 1951.
- Armaoğlu, Fahir Hadi**, "Belçika Kaidesi ve Siyasi Suçların İadesi Meselesi", AD., Y.: 42, S.: 10, Ankara 1951.
- Arsal, Sadri Maksudi**, "İngiliz Amme Hukukunun İnkişafı Safhaları", İÜHFM, C.: VI, S.: 1, İstanbul 1940.
- Arsal, Sadri Maksudi**, Hukukun Umumi Esasları, Hukukun Pozitif Felsefesi, Birinci Cilt, Ankara 1937.
- Arsal, Sadri Maksudi**, Türk Tarihi ve Hukuk, C.: I, İstanbul 1947.
- Arsal, Sadri Maksudi**, Umumî Hukuk Tarihi, Ankara 1942.
- Arsel, İlhan**, Anayasa Mahkemesi'nin Bazı Eğilimleri Üzerine Görüşler ve Anayasa Mahkemesi Kararlarından Özetler, Ankara 1970.
- Arslan, Çetin- Azızağaoğlu, Bahattin**, Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi, Ankara 2004.
- Arslan, Çetin-Kayanççek, Murat**, Suçta Tekerrür, Ankara 2009.
- Artuç, Mustafa**, Kişilere Karşı Suçlar, 2. Bası, Ankara 2018.
- Artuk, Emin**, "Suç Genel Teorisi", in: Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989.
- Artuk, Emin**, Ceza Hukukuna Giriş (Ders Notları) I, İstanbul 1983.
- Artuk, Emin**, Mukayeseli Çocuk Muhakemesi Hukuku, İstanbul 1987 (Yayınlanmamış Doçentlik Tezi).
- Artuk, Emin**, Suçun Özel Görünüş Şekilleri, in: Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989.
- Artuk, M. Emin**, "1926 Tarihli Türk Ceza Kanununun Hazırlanışı", in: Gerekçeli Ceza Kanunları, (Haz.: Artuk, M. Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A. Caner), İstanbul 1999.
- Artuk, M. Emin**, Alkohol und Rauschgift im Islamischen Strafrecht, in: Annales de la faculté de droit d'Istanbul, Tome XXIX, No. 45, İstanbul 1983.
- Artuk, Mehmet Emin - Alşahin, Mehmet Emin**, "Ceza Hukuku Yönünden Çocuk İhmal ve Çocuk İstismarı". İn: Çocuk Hakları Açısından Çocuk İhmal ve İstismarı El Kitabı İstanbul 2011.
- Artuk, Mehmet Emin- Gökçen, Ahmet**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 16. Baskı, Ankara 2017.
- Artuk, Mehmet Emin- Yenidünya, A. Caner**, "Ötenazi", Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce'ye Armağan, İzmir 2001.
- Artuk, Mehmet Emin**, "1926 Tarihli Türk Ceza Kanununun Hazırlanışı, in: Gerekçeli Ceza Kanunları (M. Emin Artuk- Ahmet Gökçen-A. Caner Yenidünya), İstanbul 1999.
- Artuk, Mehmet Emin**, "Ceza Kanununun Suç Siyaseti Bilimi Açısından Değerlendirilmesi", Erciyes Üniv. Hukuk Fakültesi Dergisi, C:3, S:1, Ayrı Basım, Haziran-2008 Kayseri, s.3-17.

- Artuk, Mehmet Emin**, “Kriminolojinin Tanımı”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:5, S:2, Güz 2018.
- Artuk, Mehmet Emin**, “Ölüm Cezası”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Jale G.Akipek’e Armağan, Konya 1991.
- Artuk, Mehmet Emin**, “Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunlarından 1840 ve 1851 Tarihli Kanunların İncelenmesi”, Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları, S: 16, Yıl: 2013 (Güz), s.5-20.
- Artuk, Mehmet Emin**, “Yeni Türk Ceza Yasası’nda Çocuğun Hukuki Statüsü”, in: III. Ulusal Çocuk Acil Tıp ve Yoğun Bakım Kongresi, İstanbul 2006.
- Artuk, Mehmet Emin**, Güvenlik Tedbirleri, Prof. Dr. Atilla Özer’e Armağan, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XII, Y. 2008, S. 1-2.
- Artuk, Mehmet Emin**, Sinn und Zweck der Strafe und die Maßnahmen zur Sicherung und Besserung im türkischen Strafrecht (Köln, Doktora Tezi), Königstein/Ts 1979.
- Artuk, Mehmet Emin-Alşahin, Mehmet Emin**, “Hapis Cezalarının ve Cezaevlerinin Tarihi Gelişimi”, in Prof. Dr. Mehmet Âkif Aydın’a Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Araştırmaları Dergisi - Özel Sayı - Yıl 2015, Cilt 21, Sayı 2.
- Artuk, Mehmet Emin-Alşahin, Mehmet Emin**, “Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamanaşımı”, in Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.19, S.2 (Özel Sayı), Y.2013.
- Artuk, Mehmet Emin-Alşahin, Mehmet Emin**, Hükümlünün Hakları, Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armağanı, Cilt: I, Ankara 2008.
- Artuk, Mehmet Emin-Alşahin, Mehmet Emin**, Kriminoloji, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Ankara 2018.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet**, Gerekçeli Ceza Kanunları, 18. Baskı, Ankara 2017.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A. Caner**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 12. Tıpkı Baskı, Ankara 2012.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A. Caner**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 2007.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A. Caner**, TCK. Şerhi, Genel Hükümler, 1. Baskı, Cilt:1, Ankara 2009.
- Artuk, Mehmet Emin-Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A. Caner**, TCK. Şerhi, Genel Hükümler, 2. Baskı, Cilt:1, Ankara 2014.
- Artuk, Mehmet Emin-Yenidünya, Ahmet Caner**, “Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Erteleme Müessesesi”, Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan, İstanbul 1999.
- Artuk, Mehmet Emin-Yılmaz, Erkam**, “12 Yaşından Küçük Çocukların Suçta Kullanılması: Azmettirme ve Dolaylı Faillik Dilemması”, Hukuk ve Disiplinler Arası Yaklaşımla Şiddet ve Toplumsal Eşitlik, Editörler: Çakmut, Özlem Yenerer ve diğerleri, Ankara 2022, s.27-54.
- Artuk, Mehmet Emin-Yılmaz, Erkam**, “765 sayılı TCK’nın 56’ncı Maddesinin Kaldırılması”, in: Darağacındaki İstiklal Madalyası - 27 Mayıs Darbesi, Editör:Emine Gürsoy Naskali, İstanbul 2022, s. 15-35.
- Artuk, Mehmet Emin-Yılmaz, Erkam**, “Taksim”, in: Kriminoloji, Suç, Suçlu ve Ceza, İstanbul 2022.
- Artuk, Mehmet Emin-Yılmaz, Erkam**, “Teorik Açından Güvenlik Tedbirleri”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7 (2), Güz 2020, s.7-43.
- Artuk, Mehmet Emin-Yılmaz, Erkam**, Teorik Açından Güvenlik Tedbirleri, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7 (2), Güz 2020.

- Artuk, Mehmet Emin- Yılmaz, Erkam**, Basit Tıbbi Müdahalelik Yaralamalar ve Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suç Hükümlerinin Tatbiki Meselesi, in: Ceza Hukuku Makaleleri, Ankara 2022.
- Arslan, Çetin - Kayanççek Murat**, Mer'i Mevzuat ve 7456 S. Kanunla 5275 S. Kanuna Eklenen Geçici Madde 10 Kapsamında Açık Ceza İnfaz Kurumlarına ve Denetimli Serbestliğe Ayrılma, Ankara 2023.
- Aslan, Beşir**, Ceza Hukukunda Yaş Küçüklüğü, 3. Baskı, Ankara 2014.
- Atalay, Osman**, Mükerrir Hükümlülerin İnfazında Müddetname Hesaplamaları, in. Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Eylül 2007.
- Ateş Ekşi, Canan**, Uluslararası Ceza Mahkemesinin İnsanlığa Karşı Suçlar Üzerindeki Yargı Yetkisi, Ankara 2004.
- Atila, Mesude**, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Hukuku'nda Af Kurumu, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:68, Sayı: 2010/1.
- Aug. Roger-Alex. Sorel**, Codes et lois usuelles classées par ordre alphabétique, Paris 1879.
- Avcı, Mustafa**, Hürriyeti Bağlayıcı Cezalara Seçenekler, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İst. 1994.
- Avcı, Mustafa**, Osmanlı Ceza Hukuku Genel Hükümler, Konya 2010.
- Avcı, Mustafa**, Türk Hukuk Tarihi Dersleri, Konya 2012.
- Ayan, Mehmet**, Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk, Ankara 1991.
- Aydın, Devrim**, Suça Teşebbüs, AÜHFD, Y.: 2006.
- Aydın, Devrim**, Türk Ceza Hukukunda Suça İştirak, Ankara 2009.
- Aydın, Hüseyin**, Askeri Hizmetlerin İfasında Suç Teşkil Eden Emri Yerine Getirmenin Cezai Sorumluluğu, YBHFD, Yıl:5, S:2020/1.
- Aydın, Hüseyin**, Bir Güvenlik Tedbiri Olarak TBMM Üyeliğinden Yoksun Bırakma, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.3, S.1, Yıl:2012.
- Aydın, M. Âkif**, Osmanlı Hukuku, Devleti-i Aliyye'nin Temeli, Ankara 2020.
- Aydın, M. Akif**, Türk Hukuk Tarihi, Genişletilmiş 7. Baskı, İstanbul 2009.
- Aydın, M.Akif**, Osmanlı Ceza Hukuku, Osmanlı Devletinde Hukuk ve Adalet, 2. B, İstanbul 2014.
- Ayık, İsmail Hakkı**, "Tahrir", AD., Y.: 43, S.: 1, Ankara 1952.
- Baba, Yasemin**, Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık, İstanbul 2013.
- Badinter, Robert**, Contre la peine de mort, Domont 2012.
- Balamir, İsmail Hakkı**, "Ceza Hukukunda Kıyas (L'analogie) Yahut Adsız Suç (Le délit innomé)", Adalet Ceridesi, S.: 8, Ankara 1943.
- Başak, Cengiz**, Uluslararası Ceza Mahkemeleri ve Uluslararası Suçlar, Ankara 2003.
- Başar, Nur**, "Türk Ceza Hukukunda Haksız Tahrir", AD., S.: 4, 1980.
- Başgil, Ali Fuat**, Esas Teşkilat Hukuku, C.: I, Türkiye Siyasi Rejimi ve Anayasa Prensipleri, Fasikül: II, İstanbul 1960.
- Başgil, Ali Fuat**, Teşrii Masuniyet Meselesi (Teşkilatı Esasiye Kanunumuzun 17. Maddesi Üzerinde Etüd), İHFM, C.: VII, S.: 1, İstanbul 1941.
- Battaglini**, A propos de la succession des lois pénales exceptionnelles et temporaires, Giustizia Penale, 1950, II, 514, note sous Cass Ital., 19 Janvier 1950.

- Batum, Süheyl**, Fikir ve Düşünce Özgürlüğü ve Tehlike Suçları Çağdaş Batı Hukukunda Bu Konudaki Düşünce ve Uygulamalar Türk Uygulaması ve Değerlendirilmesi, in: Hukuk Kurultayı 2000, C.:2, Ankara Barosu Yayını, Ankara 2000.
- Baumann, Jürgen**, Strafrecht Allgemeiner Teil, 7. Auflage, Bielefeld 1975.
- Baumann, Jürgen-Weber, Ulrich**, Strafrecht Allgemeiner Teil, 9. Auflage, Bielefeld 1985.
- Baumann, Jürgen-Weber, Ulrich-Mitsch, Wolfgang**, Strafrecht, Allgemeiner Teil, 11. Auflage, Bielefeld 2003.
- Bayraktar, Köksal**, “Faal Nedamet”, İHFM. C.: 33, S.: 3-4, İstanbul 1968.
- Bayraktar, Köksal**, “Organ ve Doku Alınması, Saklanması, Aşılması ve Nakli Hakkında Kanun”a İlişkin Düşünceler, in: Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, İstanbul 1979.
- Bayraktar, Köksal**, Ceza Kanunundaki Hukuka Uygunluk Nedenleri, in: Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu-Genel Hükümler- (26-27 Mart 1997-İstanbul) İstanbul 1998.
- Bayraktar, Köksal**, Hekimin Tedavi Nedeniyle Cezai Sorumluluğu, (Doktora Tezi), İstanbul 1972.
- Bayraktar, Köksal**, Siyasal Suç, İstanbul 1982.
- Bayraktar, Köksal**, Suç İşlemeğe Tahrik Cürmü, İstanbul 1977.
- Bayramoğlu, Reşad** “Tekerrürde Cezanın Çekilmiş Olması Şart mıdır, Değil midir?”, AD. 1944/12.
- Baytaz, Abdullah Batuhan**, Kanunilik İlkesi Bağlamında Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Yorum, İstanbul 2018.
- Beccaria** Suçlar ve Cezalar Yahut Beşeriyetin Mecellesi, (Çev.: Muhiddin Göklü), 3. Bası, İstanbul 1964.
- Beccaria, Cesare**, Suçlar ve Cezalar Hakkında (Çev: Sami Selçuk), 1.Baskı, Ankara 2004.
- Bekar, Elif**, Türk ve Amerikan Ceza Hukukunda Zorunluluk Hali, Ankara 2013.
- Beling, Ernst**, Die Lehre vom Verbrechen, Tübingen 1906.
- Bereket, Zuhul**, “Türk Hukuku Açısından Vatandaşın İade Edilmezliği Kuralı”, YD., C.: 24, Sayı: 1-2, Ankara 1998.
- Berkin, Necmeddin**, Meşru Müdafaa, İstanbul 1947.
- Bettiol, Giuseppe**, “Ceza Hukukunun İnsanileştirilmesi ve Klasizm İle Pozitivizm Arasındaki Tezadın Bugünkü Durumu”, (Çev.: Faruk Erem), Ankara 1949.
- Bıyıklı, Hasan**, “Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu ve Türk Ceza Hukuku Sistemi”, YD., C.: 7, S.: 4, Ekim 1981.
- Bıyıklı, Hasan**, “Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu ve Türk Ceza Hukuku Sistemi II”, YD., C.: 8, S.: 1-2, Ocak-Nisan 1982.
- Bıyıklı, Hasan**, Sosyal Ceza Hukuku İçsinin Ceza Yoluyla Korunması, Ankara 1983.
- Bilge, Necip**, “İptal Kararlarının Geriye Yürümezliği”, (Olaylar ve Görüşler), in: Cumhuriyet, 19 Nisan 1990.
- Bilge, Necip**, Hukuk Başlangıcı, Hukukun Temel Kavram ve Kurumları, 15. Bası, Ankara 2001.
- Bilge, Suat**, Uçak Kaçırımları, in: Dış Politika-Foreign Policy, C.: 1, S.: 1, Mart 1971.
- Bilgin, A.**, Hayat İçin Elzem Organların Naklinde Başlıca Hukuki Problemler ve Çözüm Yolları Üzerinde Bir Deneme, İstanbul 1968.
- Binding, Karl**, Lehrbuch des gemeinen deutschen Strafrechts. Besonderer Teil. Band: I, 2. Auflage, Leipzig 1902.

- Bock, Dennis**, Strafrecht Allgemeiner Teil, Springer Verlag, Berlin 2017.
- Bostancı Bozbayındır, Gülşah**, Ceza Hukukunda Haksız Tahrik, İstanbul 2013.
- Bouloc, Bernard**, Droit Pénal Général, 24. Edition, Paris 2015.
- Bouloc, Bernard**, Pénologie, Paris 1991.
- Bouzat, Pierre- Pinatel, Jean**, Traité de Droit Pénal et de Criminologie, Tome III, Criminologie par Jean Pinatel, 2. Edition, Paris 1970.
- Bouzat, Pierre**, Traité Théorique et Pratique de Droit Pénal, Paris 1951.
- Bouzat, Pierre-Pinatel, Jean**, Traité de droit pénal et de criminologie, Tome: I, Droit pénal général par Pierre Bouzat, 2.Edition, Paris 1970.
- Bozbayındır, Ali Emrah**, “Meşru Savunmada Sınırın Aşılması”, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl: 7, S. 18, 2012.
- Bozdağ Ahmet**, Türk Ceza Hukukunda Koşullu Salıverilme Kurumu ve Etkinliğinin Geliştirilmesi, 2. Baskı, Ankara 2021.
- Bozdağ, Ahmet**, İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Gönüllü Vazgeçmeden Yararlanmak İçin Gösterilmesi Gereken Gayret, SDÜHFD, Cilt 10, Sayı 2, 2020.
- Bozdağ, Ahmet**, Türk Ceza Hukukunda ve Vergi Ceza Hukukunda Tekerrür, Ankara 2009.
- Bozkurt, Gülnihal**, Batı Hukukunun Türkiye’de Benimsenmesi, 2. Baskı (Tıpkıbasım), Ankara 2010.
- Bozkurt, Gülnihal**, Batı Hukukunun Türkiye’de Benimsenmesi, Ankara 1996.
- Böhm, Alexander**, Strafvollzug, 3. Auflage, Frankfurt a. M 2003.
- Brüggmann, W.**, Widerrechtlichkeit des aertzlichen Eingriffs und Aufklärungspflicht des Arztes, NJW 1977.
- Bulut, İlhan**, Suçta Netice, Ankara 2022.
- Burian, Paul**, Der Einfluss der deutschen Naturrechtslehre auf die Entwicklung der Tatbestandsdefinition im Strafgesetz, Berlin 1970.
- Bülte, Nicolai-Wick, Katrin**, Das “Sich-bereit-Erklären” zu einem Verbrechen, § 30 II Var. 1 StGB, JA 2019.
- Büyük Larousse, C: 18.**
- Callison, Herbert G.**, Introduction to Community – Based Corrections, New York 1983.
- Canpolat, Can**, Kusur İlkesi Işığında Mazeret Nedeni Olarak Zorlayıcı Cebir, Adalet Yayınevi, Ankara 2016 .
- Canpolat, Şerafettin**, Anadolu’da Hakim Olmak, Ankara 2000.
- Carbasse, Jean-Marie**, La Peine de Mort, Paris 2002.
- Cartens, T.**, Das Recht der Organtransplantation, Frankfurt am Main 1978.
- Casabianca, Pierre**, Code Pénal du Royaume D’Italie Traduit Annoté et Précédé D’une Introduction, Paris 1932.
- Centel, Nur**, “Cezanın Amacı ve Belirlenmesi”, in: Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce’ye Armağan, İzmir 2001.
- Centel, Nur**, “Gençlik Yılında Ceza ve İslah Politikası”, Hukuk Araştırmaları, C:1, S:3, 1986.
- Centel, Nur**, “Şartla Salıverme”, Hukuk Araştırmaları, C.7, S.1-3, 1992-1993, İstanbul 1994.
- Centel, Nur-Zafer, Hamide**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Bası, İstanbul 2017.
- Centel, Nur-Zafer, Hamide-Çakmut, Özlem**, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, Cilt:1, 4. Bası, 2017.

- Centel, Nur-Zafer, Hamide-Çakmut, Özlem**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 10. B., İstanbul 2017.
- Chauveau, Adolphe M.-Hélie, Faustin**, Théorie du code pénal. Tome: I, 6. Edition, Paris 1887.
- Cihan, Erol**, “Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi”, in: Ceza Hukuku Günleri. 70. Yılında Türk Ceza Kanunu-Genel Hükümler-(26-27 Mart 1997-İstanbul), İstanbul 1998.
- Cihan, Erol**, Ceza Hukuku ve Çağdaş Biyomedikal İşlemler, in: Tıbbi Etik Yıllığı, V, 16 Mart 1995’te düzenlenen II. Tıbbi Etik Sempozyumuna Sunulan Bildiriler, (Yayımlayan: Arslan Terzioğlu) İstanbul 1996.
- Cihan, Erol**, Ceza Hukukunda Propaganda Kavramı, in: Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, C.:1, S.:1, İstanbul 1978.
- Cin, Halil- Akgündüz, Ahmet**, Türk Hukuk Tarihi, Kamu Hukuku, Konya 1989.
- Cin, Halil-Akgündüz, Ahmed**, Türk Hukuk Tarihi (Kamu Hukuku) C.: I, 3.Baskı, İstanbul 1995.
- Clear, Todd**, “Correction Beyond Prison Walls”, in: Criminology, A Contemporary Handbook (Edit.: Joseph F. Sheley), Second Edition, Belmont 1995.
- Clerc, François**, Introduction à l’étude du code pénal suisse. Partie Générale, Lausanne 1942.
- Cole, George F.- Smith, Christopher, E**, The American System Of Criminal Justice, Eighth Edition, 1998.
- Collin, Fernand**, Enrico Ferri et l’avant projet de code pénal Italien de 1921, Bruxelles 1925.
- Constant, Jean**, Eléments de criminologie, Liège 1949.
- Constant, Jean**, Manuel de droit pénal. Principes généraux du droit pénal positif belge, C.II, 7. Edition, Liège 1960.
- Constant, Jean**, Traité élémentaire de droit pénal. Principes généraux du droit pénal positif belge, Tome I, Liège 1965.
- Constant, Jean**, Traité élémentaire de droit pénal. Principes généraux du droit pénal positif belge, Tome II, Les peines et les mesures de sureté, Liège 1966.
- Corrado, Arturo**, Die sichernden Massnahmen im Gesetz Rocco, Bern 1935.
- Çağlayan, M. Muhtar**, Türk Ceza Kanunu, Genişletilmiş 3. Bası, (m. 125-315), II, Ankara btbd.
- Çağlayan, M. Muhtar**, Yasama Dokunulmazlığı, AD., S.: 3-4, Ankara 1977.
- Çakır, Kerim**, Hapis Cezasının Koşullu Salıverilme Uygulanarak İnfazı, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.: 26, S.: 2, Aralık 2020.
- Çakır, Kerim**, İftira Suçu, in: Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan (Editör, Mahmut Koca), Ankara 2020.
- Çakır, Kerim**, Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu (TCK m. 135), in: Prof. Dr. İbrahim Dülger’e Armağan, Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 8, S: 16, Aralık 2020.
- Çakır, Kerim**, Suça İştirakte Müşterek Faillik, 2. Baskı, Ankara 2024.
- Çakır, Kerim**, Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, 2. Baskı, Ankara 2023.
- Çakır, Kerim**, Tüzel Kişiler Hakkında Güvenlik Tedbirleri, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.:8, Aralık 2018.
- Çakmut, Özlem Yenerer**, Tıbbi Müdahaleye Rızanın Ceza Hukuku Açısından İncelenmesi, İstanbul 2003.
- Çeçen, Anıl**, İnsan Hakları, 2. Basım, Ankara 1995.
- Çelebican, Özcan Karadeniz**, Roma Hukuku, 13. Baskı, Ankara 2008.

- Çelik Başbozkurt, Özlem**, İade Hukukunda “Male Captus Bene Detentus” İlkesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara HBV Ün. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara, 2023.
- Çelik, Edip F.**, Milletlerarası Hukuk, C.: I, 4. Bası, İstanbul 1980.
- Çelik, Edip**, Milletlerarası Hukuk, İkinci Kitap, İstanbul 1987.
- Çelikel, Aysel**, Toplumun Özgürleşmesi ya da Töreler, in: Güncel Hukuk Aylık Hukuk Dergisi, S.:2, Şubat 2004.
- Çetin, Soner Hamza**, Türk Ceza Kanununda Adli Para Cezası, Ankara 2012.
- Çetin, Soner Hamza**, Türk Ceza Kanununda Seçenek Yaptırımlar, Ankara 2011.
- Çınar, Ali Rıza**, Çocuk Ceza Hukuku- Suça Sürüklenen Çocukların Ceza Sorumluluğu ve Yararlanmaları, Ankara 2020.
- Çınar, Ali Rıza**, Türk Ceza Hukukunda Cezalar, Ankara 2005.
- Çolak, Haluk-Altun, Uğurtan**, “Kısa Süreli Hapis Cezaları, Seçenekli Yaptırımlar ve İnfaz Rejimleri”, TBB Dergisi, Sayı 67, Kasım-Aralık 2006.
- Çölgeçen, Mehmetcan**, Le code d’Hammourabi, Fribourg 1949.
- Daragenli, Vesile Sonay**, “Tehlike Suçları”, in: Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan, İstanbul 1999.
- Dâver, Bülent**, Türkiye Cumhuriyetinde Laiklik (Doktora Tezi), Ankara 1955.
- De Greeff, Etienne**, Introduction à la criminologie I, Paris 1948.
- Değirmenci, Olgun**, “Ceza Hukukunda Yanılma Kavramı ve Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Yanılma”, TBB Dergisi, S. 110, 2014.
- Değirmenci, Olgun**, “Türk Ceza Hukukunda Kusurluluğu Kaldıran Neden Olarak Amirin Emri ni İfa”, TAAD, Yıl:3, S. 10, 2012.
- Değirmenci, Olgun**, Bilişim Suçları, (M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2002.
- Değirmenci, Olgun**, Uluslararası Ceza Mahkemelerinin Kararlarında, Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Soykırım Suçu, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı:70, Mayıs-Haziran 2007.
- Delogu, Tullio**, “Modern Hukukta Taksirli Suçun Önemi”, Çev. Yüksel Ersoy, AHFD, C.39, S. 1-4, 1982-87.
- Demiral Bakırman, Büşra**, Şahsi Cezasızlık Sebepleri ve Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebepler, İstanbul Ağustos 2023.
- Demirbaş, Timur**, “Af Tartışmaları ve 4616 Sayılı 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun”, in: Anayasa Yargısı, S.:18, Anayasa Mahkemesi’nin 39. Kuruluş Yıldönümü Nedeniyle Düzenlenen Sempozyumda Sunulan Bildiriler (25-26 Nisan 2001), Ankara 2001.
- Demirbaş, Timur**, “Kara Avrupası Devletleri İnfaz Sistemlerinde, İnsan Haklarının Gelişimi”, in: T.C. Adalet Bakanlığı 21. Yüzyıla Girerken Cezaların İnfazı Sempozyumu (21-22 Ocak 2000), Ankara 2001.
- Demirbaş, Timur**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara 2019.
- Demirbaş, Timur**, Haksız Tahrik, Ankara 2016.
- Demirbaş, Timur**, İnfaz Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2017.
- Demirbaş, Timur**, İnfaz Hukuku, 7. Baskı, Ankara 2020.
- Demirbaş, Timur**, İnfaz Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2021.
- Demirbaş, Timur**, Kriminoloji, 6. Bası, Ankara 2016.
- Demirbaş, Timur**, Türk Ceza Kanununda Özel Haksız Tahrik Halleri, İstanbul 1985.

- Demirbaş, Timur-Erdem, Mustafa Ruhan**, Ceza Hukuku Pratik Çalışmaları, Ankara 2001.
- Demirel, Muhammed**, Amirin Emri, İstanbul Ceza Hukuku ve Kriminoloji Arşivi, Yayın No:2, 1.Baskı, İstanbul, Ekim 2014.
- Demirel, Muhammed**, Çifte Özen Çerçevesinde Taksirli Suçtan Doğan Ceza Sorumluluğu, Ankara 2022.
- Demirel, Muhammed**, Karar Analizi: Tehlike Suçları-Zarar Suçları Arasındaki İlişkinin İçtima Kuralları Kapsamında Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Füsün Sokullu-Akıncı'ya Armağan, İÜHFİM, C. LXXI, S. 1, İstanbul 2013.
- Demirel, Muhammed - Melik Kartal** Ceza Hukukunda Suça Azmettirme Hareketi: Suça Sevk Etme, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, C. I, İzmir 2019.
- Demirel, Muhammed**, Alman Hukukuyla Karşılaştırmalı Yardım Etme Hareketleri, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, İstanbul 2017.
- Demirel, Muhammed**, Alman ve Türk Mahkeme Kararlarında Suçun İşlendiği Yerde Bulunmanın İştirak Açısından Niteliği, MÜHF HAD, 25, Aralık 2019.
- Demirel, Muhammed**, Ceza Hukukunda Rızanın İki Boyutu: Tipikliğe Engel Olan Rıza ve Hukuka Uygunluk Nedeni Olan Rıza, İHM, 78 (3), Aralık 2020.
- Demirel, Muhammed**, Suça İştirakte Bağlılık Kuralı, On İki Levha, İstanbul 2017.
- Demirel, Muhammed**, Uyuşturucu Madde Ticareti Suçlarında Alıcı Kılığına Giren Kolluk Görevlisinin Hukuki Niteliği ve Cezalandırılabilirliği, Ceza Hukuku Dergisi (36), Nisan 2018.
- Demirtas, Soner**, Die Konkurrenzlehre im deutschen und türkischen strafrecht. Eine rechtsvergleichende Darstellung. Duncker&Humboldt, Berlin, 2016.
- Develliöğlu, Ferit**, Osmanlıca ve Türkçe Ansiklopedik Lûgat, 11. Baskı, Ankara 1993.
- Dezza, Ettore-Seminara, Sergio-Vormbaum, Thomas**, Moderne italienische Strafrechtsdenker, Berlin-Heidelberg 2012.
- Diril, Ziya**, "Tekerrür Hükümlerinin Tatbiki İçin Tekerrüre Esas Tutulan Cezanın Çektirilmiş Olması Şart mıdır?", AD. 1945/3.
- Doğan, Koray**, "Elverişsiz Teşebbüs ve Ters Tipiklik Hatası", Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan, C. I, İstanbul 2014.
- Donay, Süheyl**, "Ceza Normunun Yer, Kişi ve Zaman Yönünden Uygulanması", in: Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu –Genel Hükümler- (26-27 Mart 1997-İstanbul), İstanbul 1998.
- Donay, Süheyl**, "Suçluların İadesinde Yeni Gelişmeler", İÜHFİM., C.: L, S.: 1-4, İstanbul 1984.
- Donay, Süheyl**, Para Cezaları, İstanbul 1972.
- Donnedieu De Vabres, H**, Traité de droit criminel et de législation pénale comparée, 3.Edition, Paris 1947.
- Donnedieu De Vabres, H.**, la politique criminelle des états autoritaires, Paris 1938.
- Donnedieu De Vabres**, Les principes modernes du droit pénal international, Paris 1928.
- Donnedieu De Vabres**, Précis de droit criminel, 2. Edition, Paris 1951.
- Dönmezer, Sulhi**, "Düşünce ve Kanaat Hürriyetinin Sınırı; Hürriyetlerin Özüne Dokunan Sınırlamalar", in: Mahkeme Kararları Kroniği, İÜHFİM., C.:XXIX, S:3.
- Dönmezer, Sulhi**, "Maddi Sebepiyet Alakası", İÜHFİM, C:IX, S.1-2, İstanbul 1943.
- Dönmezer, Sulhi**, "Mahkeme Kararları Kroniği, İcranın Tanzim Tasarrufları İle Suç İhdası, Anayasaya Aykırılık İddiası Halinde Verilmesi İcaben Karar", İÜHFİM, C.: XXVIII, S.: 1, İstanbul 1962.

- Dönmezer, Sulhi**, Ağır Hapis Cezasında Hücre Devresi ve Tenfiz Sistemimiz Üzerine Tekliflerimiz, İÜHFM, C.:XXVII, S.:1-4, İstanbul 1962.
- Dönmezer, Sulhi**, Cezai Mesuliyetin Esası, İstanbul 1949.
- Dönmezer, Sulhi**, Genel Ceza Hukuku Dersleri, İstanbul 2003.
- Dönmezer, Sulhi**, Kriminoloji, 8. Bası, İstanbul 1994.
- Dönmezer, Sulhi**, Tartışmalar, in: Doğumunun 100. Yılında Atatürk Sempozyumu, Atatürk İlkeleri ve Ceza Hukuku, 15-18 Aralık 1981, İstanbul 1983.
- Dönmezer, Sulhi**, Teşebbüste Hazırlık ve İcra Hareketleri Tefriki, İÜHFM, C.:VIII, İstanbul 1942.
- Dönmezer, Sulhi**, Yabancı Memlekette İşlenen Suçlar, Siyasi Suçlar ve Nisbi Siyasi Suçlar, Mahkeme İçtihatları II, İÜHFM., C.: XV, İstanbul 1949.
- Dönmezer, Sulhi-Erman, Sahir**, Ceza Hukuku Dersleri, Umumi Kısım, İstanbul 1958.
- Dönmezer, Sulhi-Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım, Cilt: II, 11. Bası, İstanbul 1997.
- Dönmezer, Sulhi-Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım, C.: III, 12. Baskı, İstanbul 1997.
- Dönmezer, Sulhi-Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Beta, C. I, 12. Baskı, İstanbul 1997.
- Dönmezer, Sulhi-Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C. II, 12. Baskı, İstanbul 1997.
- Dönmezer, Sulhi-Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C. II, 10. Bası, İstanbul 1994.
- Dönmezer, Sulhi-Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım, C:I, 11. Bası, İstanbul 1994.
- Dreher, Eduard**, Strafgesetzbuch mit Nebengesetzen und Verordnungen, 36. Auflage, München 1976.
- Dreher, Eduard**, Strafgesetzbuch mit Nebengesetzen und Verordnungen, 33. Auflage, 1972.
- Du Pasquier, Claude**, Introduction à la théorie générale et à la philosophie du droit, 3. Edition, Neuchâtel-Paris 1948.
- Dural, Mustafa**, Türk Medeni Hukukunda Gerçek Kişiler, Gözden Geçirilmiş Üçüncü Bası, İstanbul 1987.
- Duran, Lütfi**, “Türkiye Hükümetinin Suçluların İadesine Dair Kararları Üzerine Kazai Murakabe”, in: Tahir Taner’e Armağan, İstanbul 1956.
- Dursun, Selman**, “Türk Ceza Hukuku’nda Emrin İfasının Hukuki Niteliğinin Alman Ve İtalyan Ceza Hukuku’yla Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVIII, Y. 2014.
- Dursun, Selman-Bozbayındır, Ali Emrah** ‘Ceza Hukukunda Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Manevi Unsurları Meselesi’, İÜHFM, Cilt: LXXIII, Sayı 1, 2015.
- Dülger, İbrahim**, Türk Ceza Hukukunda Müsadere, Konya 2009.
- Düzgün, Nuri-Elmacı, Şerafettin**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa Göre Olası Kast- Bilinçli Taksir ve Taksirle İşlenen Suçlar, Ankara 2007.
- Ebert, Udo**, Strafrecht, Allgemeiner Teil, 3. Auflage, Heidelberg 2001.
- Ebu Zehra, Muhammed**, İslam Hukukunda Suç ve Ceza, (Çev. İbrahim Tüfekçi), C. 2, İstanbul 1994.
- Ebu Zehra, Muhammed**, İslam Hukukunda Suç ve Ceza, (Çev.: İbrahim Tüfekçi), C.: 1, İstanbul 1994.
- Edmund Mezger**, Strafrecht. 2. Auflage, München und Leipzig 1933.

- Ekici Şahin, Meral**, Ceza Hukukunda Rıza, 1. Baskı, İstanbul 2012.
- Elliott, Catherine**, French Criminal Law, Willan Publishing 2001.
- Erdem Büşra**, İşlenemez Suç, İstanbul Eylül 2022.
- Erdem, Mustafa Ruhan**, “Malvarlığına Yönelik Saldırlara Karşı Meşru Savunma İçin İnsan Öldürme ve Yaşam Hakkı (AİHS m. 2)”, DEÜHFD., Cilt:9, Prof. Dr. Ünal Narmanlıoğlu’na Armağan, İzmir 2007.
- Erdem, Mustafa Ruhan**, “Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar”, Uğur Alacakaptan’a Armağan, Cilt 1, 1. Baskı, İstanbul 2008.
- Erdin, Selim**, Ceza Hukukunda İlliyet, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013.
- Erdin, Selim**, Hukuka Uygunluk Sebeplerinde Subjektif Unsur Sorunu, 1. Baskı, Ankara 2021.
- Erdin, Selim**, Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Önödeme (TCK m. 75), Ankara 2021.
- Erdoğan, Mustafa**, Anayasal Demokrasi, 3. Baskı, Ankara 1999.
- Erdoğan, Mustafa**, Liberal Toplum, Liberal Siyaset, Yenilenmiş 2. Baskı, Ankara, Ekim 1998.
- Erdoğan, Ahmet**, “Tedip Hakkı” AD., S.: 9, Ankara 1951.
- Erdoğan, Ahmet**, Meşru Müdafaa, AD., Yıl: 1941, S.: 3, Ankara 1950.
- Erdoğan, Ahmet**, Zaruret Hali ve Hukuki Neticeleri, AD., S.: 6, Ankara 1950.
- Erdurak, Yılmaz Güngör**, Türk Ceza Kanunu, 2. Baskı, Ankara 1991.
- Erem, Faruk**, “Tekerrür Hakkındaki Kanun Hükümlerinin Tetkiki”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası (AÜHF.M.), C.: II 1945/2-3.
- Erem, Faruk**, “Tekerrürün Esası”, AD., 1949/10.
- Erem, Faruk**, “Türk Ceza Hukukunda Emniyet Tedbirleri”, AÜHF.D., C.: I, S.: 3, Ankara 1944.
- Erem, Faruk**, Adalet Psikolojisi. Suçlu Psikolojisi-Usul Psikolojisi-Mahpusun Psikolojisi, 8. Baskı, Ankara 1988.
- Erem, Faruk**, Gerekçeli Türk Ceza Kanunu ve Meriyet Kanunu, 2. Bası, Ankara-İstanbul 1948.
- Erem, Faruk**, Hukukun Üstünlüğü Kavramı ve Bir Örnek, Cumhuriyet, Sy.: 16734, 28.2.1971.
- Erem, Faruk**, Suç Bilimi Açısından Adalet Psikolojisi. Suçlu psikolojisi-usul psikolojisi-mahpusun psikolojisi, 10. Bası, Ankara, 1997.
- Erem, Faruk**, Teammüd, AÜHF.D., C.: XXXVII, S.: 1-4, Ankara 1982.
- Erem, Faruk**, Türk Ceza Hukukunda Mal İçin Meşru Müdafaa, Adalet Dergisi, Yıl: 1943.
- Erem, Faruk**, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Özel Hükümler, C. II, Ankara 1993.
- Erem, Faruk**, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku, C. III, Özel Hükümler, Ankara 1985.
- Erem, Faruk**, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, C. I, 12. B, Ankara, 1984.
- Erem, Faruk-Danışman, Ahmet-Artuk, Mehmet Emin**, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara 1997.
- Eren, Fikret**, Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağı Teorisi, Ankara 1975.
- Ergül, Teoman**, Ölüm Cezası, Manisa Barosu Dergisi, Ekim-Aralık 1998, Y:17, S:67.
- Erman, Barış**, Ceza Hukukunda Tıbbi Müdahalenin Hukuka Uygunluğu, Ankara 2003.
- Erman, Sahir**, Askeri Ceza Hukuku. Umumi Kısım ve Usul, 7.Bası, İstanbul 1983.
- Erman, Sahir**, Ceza Hukukunda Hukuki Bilmeme ve Yanılma, DHFM XII, 2-3 (1946).

- Erman, Sahir**, Hakaret ve Sövme Suçları, 2. Baskı, İstanbul 1989.
- Erman, Sahir**, Mahkeme İçtihatları. Hakaret, Karşılıklı Tahkir, Teşrii Masuniyetin Hukuki Mahiyeti ve Şumulü, İHFİM, C.: XVII, S.: 1-2, İstanbul 1951.
- Erman, Sahir**, Suç Genel Teorisine İlişkin Bazı Meseleler, in: Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Karşısında TCK.'nın Elli Yılı ve Geleceği, (22-26 Mart 1976) İstanbul 1977.
- Erman, Sahir**, Ticari Ceza Hukuku I, Genel Kısım, İstanbul 1992.
- Erman, Sahir-Özek, Çetin**, Açıklamalı Basın Kanunu ve İlgili Mevzuat, İstanbul 2000.
- Erman, Sahir-Özek, Çetin**, Ceza Hukuku Özel Bölüm. Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar, (Sahir Erman), İstanbul 1992.
- Erra, Carlo**, Teşebbüste İhtiyariyle Vazgeçme (Çev.: Sahir Erman), İÜHFİM, C.X, S.1-2, İstanbul 1944.
- Ersan, Aykut**, Ceza Hukukunda Meşru Savunma ve Meşru Savunmada Sınırın Aşılması, İst 2013.
- Ersoy, Uğur**, Ceza Hukukunda Objektif Cezalandırılabilme Şartları, Ankara 2015.
- Ersoy, Yüksel**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2002.
- Ertaş, Şeref**, "Alman Hukukunda Hekimin Mesleki Kusurdan Sorumluluğu", EÜHFD, Yıl: 1., 1980/1.
- Erturhan, Sabri**, İslam Ceza Hukukunda Tekerrür, Sivas 2001.
- Eryıldız, H. Safa**, Alman Ceza Hukuku'nda Meşru Müdafaa Sınırlarının Aşılması (ALM. CK. m. 33), CHD, Sayı 31, 2016.
- Eryılmaz M. Bedri-Bozlak Ayhan**, "Hukukumuzda Zor ve Silah Kullanma Yetkisi", TBB Dergisi, S. 83, 2009.
- Esen, Bülent Nuri**, Anayasa Mahkemesine Göre Türk Anayasa Hukuku Anlayışı, Ankara 1966.
- Eser, Albin-Yenisey, Feridun**, "Son Yüzyıl İçinde Almanya'daki Ceza Düzenlemeleri Geçmiş Bir Bakış Ve Gelecekteki Eğilimler", Yargıtay Dergisi, S. 15, 1989.
- Evik, A. Hakan**, "Türk Ceza Yasasınının 462. Maddesi: Zina Veya Gayrimeşru Cinsi Münasebet Esnasında Adam Öldürme Veya Müessir Fiil", in: Adalet Yüksekokulu 20. Yıl Armağanı, İstanbul 2001.
- Ferri, Enrico**, La sociologie criminelle. Traduction de l'auteur sur la troisième édition italienne, Paris, 1893.
- Ferri, Enrico**, La sociologie criminelle, (Çev: Terrier, Leon), Paris, 1905.
- Ferri, Enrico**, Principii di Diritto Criminale, Torino 1928, s.386; Kunter, Nurullah, Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi, İstanbul 1949.
- Ferri, Enrico**, Sociologia Criminale, Quinta Edizione riveduta ed ampliata con note a cura di Arturo Santoro, Volume Primo-Secondo, Torino 1929-1930.
- Ferri, Enrico**, Sociologia Criminale, Terza Edizione. Completamente Rifatta dei Nuavi Orizzanti del Diritto e della Procedura Penale, Torino 1892.
- Feuerbach, Anselm Ritter – Mittermaier, C. J. A.**, Lehrbuch des geminen in Deutschland gültigen peinlichen Rechts, 14. Auflage, Giesen, 1847.
- Fischer, Thomas**, Strafgesetzbuch, 66. Auflage, München, 2019.
- Floriot, René**, les erreurs judiciaires, Paris 1969.
- Frank, Reinhard**, Das Strafgesetzbuch für das Deutsche Reich, 18. Auflage, Tübingen 1931.
- Freund, George**, Strafrecht Allgemeiner Teil (Personale Straftatlehre), Zweite, aktualisierte Auflage, Heidelberg 2008.

- Frisch, Wolfgang**, Grund- und Grenzprobleme des sog. subjektiven Rechtfertigungselement, Festschrift für Karl Lackner zum 70. Geburtstag, Wilfried Küper (Hrsg.), 1987.
- Fritjof Haft**, Strafrecht Allgemeiner Teil, 9. Auflage, München 2004.
- Frowein, Jochen Abr. - Peukert, Wolfgang**, Europäische Menschenrechtskonvention, EMRK - Kommentar, 2.Aufl. Kehl u.a., 1996.
- Frulli, Micaela**, “Are Crimes Against Humanity More Serious than War Crimes?”, EJIL 2001, Vol.:12, No.:2.
- Garofalo, Baron Rafeale**, Criminologia, “Suç, Suçlu ve Ceza” (Çev.: Muhiddin Göklü) İstanbul 1957.
- Garofalo, Le Baron R.**, La Criminologie, 5. Edition, Paris 1905.
- Garofalo, Raffaele**, Kriminoloji, Suç, Suçlu ve Ceza, (Çev: Uzel, Tuğçe), İstanbul 2022.
- Garraud, R.**, Traité théorique et pratique du droit pénal français, Tome: I, 3. Edition, Paris 1913.
- Garraud, R.**, Traité théorique et pratique du droit pénal français, Tome: IV, 3. Ed., Paris 1922, Nouveau Tirage 1930.
- Garraud, R.**, Traité théorique et pratique du droit pénal français, Tome: II, 3. Edition, Paris 1914, Nouveau Tirage, Paris 1928.
- Garraud, R.-Garraud, Pierre**, Précis de droit criminel, 14. Edition, Paris 1926.
- Gaston, Stéfani-Levasseur, Georges-Bouloc, Bernard**, Droit Pénal Général, 12. Edition, Paris 1984.
- Gedik, Doğan**, Türk Ceza Hukukunda Müsadere, Ankara 2001.
- Geilen, G.**, Medizinischer Fortschritt und juristischer Todesbegriff, JZ 1968.
- Gemalmaz, Mehmet Semih**, İnsan Hakları Hukuku Açısından İfade Özgürlüğü, in: Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan, İstanbul 1999.
- Gemalmaz, Mehmet Semih**, Türkiye’de Ölüm Cezası(1920-2000),C:I-II, İstanbul 2001.
- Gerland, Heinrich B.**, Deutsches Reichstrafrecht, 2.Auflage, Berlin und Leipzig 1932.
- Geyer**, Über die Strafbarkeit untauglicher Versuchshandlungen, in: Gerichtssaal 1866.
- Gian Domenico, Pisapia**, İtalyan Ceza Hukuku Müesseseleri- Genel Kısım, (Çev: Akgüç, Atif), Padova 1965.
- Gödekli, Mehmet**, Ceza Hukukunda Güvenlik Tedbirleri ve Muhakeme Usulü, Ankara 2020.
- Gökcan, Hasan Tahsin**, Görevi Kötüye Kullanma, Zimmet, İrtikap, Rüşvet Ve Denetim Görevini İhmal Suçları, Ankara 2022.
- Gökcan Ahmet - Ünal Ertuğrul**, 27 Mayıs 1960 Tarihinde Yürürlükte Olan Ceza Mevzuatımız ve Evrensel Hukuk Bağlamında Yassıada Yargılamaları, MÜHF – HAD, C.28, S.1, Haziran 2022.
- Gökcan, Ahmet**, “1929 Tarihli Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Hazırlanışı”, in: Gerekçeli Ceza Kanunları (Haz.: Artuk, Mehmet Emin- Gökcan, Ahmet- Yenidünya, A. Caner) İstanbul 1999.
- Gökcan, Ahmet**, “Adliye Teşkilatımızın Tarihi Gelişimi ve 1879 Tarihli Mehakim-i Nizamiyenin Teşkilat-ı Kanun-ı Muvakkatı” in: Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan, İstanbul 1999.
- Gökcan, Ahmet**, “Cezanın Amacı ve Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfaz Sistemleri”, in Ceza Hukuku Makaleleri, İstanbul 2002.
- Gökcan, Ahmet**, “Organ ve Doku Nakli Üzerine Düşünceler”, SÜHFD, Milenyum Armağanı, C.: 8, S.: 1-2, Konya 2000.
- Gökcan, Ahmet**, “Yardım Toplama Kanunu’nun 29. Maddesinin Uygulanışı, Yargıtay’ın Konuyla İlgili Kararlarının Özellikle Kanunilik İlkesi ve İdarenin Düzenleyici İşlemlerle Suç İhdası Yönünden Değerlendirilmesi”, Hukuk Araştırmaları, C.: 9, S.: 1-3, İstanbul 1995.

- Gökçen, Ahmet**, 1296 (1879) Tarihli Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanun-ı Muvakkatı, SÜHFD., C.:4, S.:1-2, 1994.
- Gökçen, Ahmet**, Belgede Sahtecilik Suçları (m. 204-212), 5. Baskı, Ankara 2018.
- Gökçen, Ahmet**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Elkoyma ve Postada Elkoyma (Özellikle Telefonların Gizlice Denetlenmesi), Ankara 1994.
- Gökçen, Ahmet**, Halkı Kin ve Düşmanlığa Açıkca Tahrik Cürmü (TCK 312/2), Ankara 2001.
- Gökçen, Ahmet**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri, İstanbul 1989.
- Gökçen, Ahmet**, Türk Ceza Hukukunda Tekerrür, KHUKA, Türkiye Cumhuriyeti'nin 80. Yılına Armağan, Eylül 2003.
- Gökçen, Ahmet**, Türk Ceza Hukukunda Zamanaşımı, KHUKA, Mart 2004.
- Gökçen, Ahmet-Alşahin, Mehmet Emin-Çakır, Kerim**, Ceza Muhakemesi Hukuku I, Ankara 2017.
- Gökçen, Ahmet-Balcı, Murat**, Kasten Öldürme, Kasten Yaralama, Organ ve Doku Ticareti Suçları, 2. Baskı, Ankara 2015.
- Gökçen, Ahmet-Balcı, Murat-Alşahin, Mehmet Emin-Çakır, Kerim**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2021.
- Gökçen, Ahmet-Alşahin, Mehmet Emin-Çakır, Kerim**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2024.
- Gökçen, Ahmet-Yenidünya, A. Caner**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesine İlişkin Kurallar (TCK. m. 61-63) Uğur Alacakaptan'a Armağan, Cilt 1, İstanbul 2008.
- Gökmenoğlu, Hüseyin Tekin**, İslam'da Şahsiyet Hakları, Ankara 1996.
- Gökpinar, Mahmut**, "Ceza Sorumluluğunun Temeli: "Kast"", TBB Dergisi, S. 79, 2008.
- Göktürk, Neslihan**, Fikri İçtima, 1. Baskı, Ankara 2013.
- Göktürk, Neslihan**, Haksızlık Yanılgısının Ceza Sorumluluğuna Etkisi, Ankara 2016.
- Gölcüklü, Feyyaz**, Ceza Hukuku Dersleri, Ankara 1981-1982.
- Gölcüklü, Feyyaz**, Türk Ceza Sistemi (Hürriyeti Bağlayıcı Cezalar), Ankara 1966.
- Gölcüklü, Feyyaz-Gözübüyük, A. Şeref**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, 2. Baskı, Ankara 1998.
- Gölcüklü, Feyyaz-Tezcan, Durmuş**, Ceza Yargılaması Ders Notları, Basım Yeri ve Tarihi Belli Değil.
- Görgün, Mehmet**, Uygulamada Ağır Ceza Davaları, Ankara 1996.
- Görkey, Şefik**, Bazı Ülkelerin Organ Aktarımı ile İlgili Yasalarının Aydınlatılmış Onam Açısından Değerlendirilmesi, in: Tıbbi Etik Yıllığı V, 16 Mart 1995'te düzenlenen II. Tıbbi Etik Sempozyumuna Sunulan Bildiriler (Yayımlayan: Arslan Terzioğlu), İstanbul 1996.
- Göze, Ayferi**, Siyasal Düşünceler ve Yönetimler, 6. Bası, İstanbul 1993.
- Gözler, Kemal**, Türk Anayasa Hukuku, Bursa 2000.
- Gözübüyük, Abdullah Pulat**, "Ceza İnfaz Kanunlarının Geçmişe Şümülü", AD., Y.: 45, S.: 2, Ankara 1954.
- Gözübüyük, Abdullah Pulat**, "Mücbir Sebep ve Umulmaz Haller", AD., Y.:36, S.:2, Ankara 1945.
- Gözübüyük, Abdullah Pulat**, "Vukuu Muhakkak Tehlikenin Müdafaaı Meşru Kılması Üzerine Bir İnceleme", AD., Yıl: 36, S.: 8, Ankara, Ağustos 1945.
- Gözübüyük, Abdullah Pulat**, Devletlerarası Ceza Hukuku, Ankara 1959.

- Gözübüyük, Abdullah Pulat**, Modern Ceza Hukukunda Mal İçin Meşru Müdafaa, Adalet Dergisi, Yıl:1942, S.: 3.
- Gözübüyük, Abdullah Pulat**, Türk Ceza Kanunu Açılımı, C.: I, 3.Bası, Ankara, Btd.
- Gözübüyük, Abdullah Pulat**, Türk Ceza Kanunu Açılımı, C.: I, 4.Bası, İstanbul 1980.
- Gramatica, Filippo**, Principes de défense sociale, Paris 1964.
- Gramatica, Filippo**, Toplumsal Savunma İlkeleri (Çev.: Sami Selçuk), Ankara 1988.
- Graven, Jean**, Beccaria et l'avènement du droit pénal moderne. Grandes figures et grandes oeuvres juridiques, Genève 1948.
- Grispigni, Filippo**, (çev: Nurullah Kunter), "Alman Doktrininde Yeni Bir Suç Nazariyesi (Gayeli Hareket Nazariyesi)", İÜHFMCilt: XVIII, Sayı: 1-2, İstanbul 1952.
- Gropp, Walter** (Çev.: Turhan, Faruk), Alman Bakışına Göre Türk Ceza Kanunu 1989 Öntasarısında Hukuka Uygunluk Sebepleri, in: Türk Ceza Kanunu Tasarısı İçin Müzakereler, Konya 1998.
- Gropp, Walter**, Strafrecht Allgemeiner Teil, Berlin 1998.
- Gropp, Walter**, Strafrecht, Allgemeiner Teil, 2. Auflage, Berlin-Heidelberg 2001.
- Gropp, Walter**, Strafrecht. Allgemeiner Teil, 4. Auflage, Berlin-Heidelberg, 2015.
- Grouber**, Du Conflit des lois d'incrimination et de pénalité dans le temps, Paris 1915.
- Gustave Le Bon**, Kitleler Psikolojisi (çev: Hasan İlhan), Ankara 2014.
- Gustave Le Bon**, Psychologie des foules, Trente-huitième édition, Paris, 1934.
- Güleç, Sesim Soyer**, Türk Ceza Kanununda Haksızlık Yanılgısı (m. 30/4), Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 10, Sayı 1, 2008.
- Gülşen, Recep**, Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Nedenlerden Kaza, Mücbir Sebep, Cebir ve Tehdit, Ankara 2007.
- Gülşen, Recep**, Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Nedenlerden Kaza, Mücbir Sebep, Cebir ve Tehdit, Ankara 2007.
- Gülşen, Recep**, Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfazında Çağdaş Sistem, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1993.
- Gültekin Diken, Nil Melek**, Ceza Hukukunda Taksire Dayalı Sorumluluk, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2018.
- Günel, H. Yılmaz**, Yetkili Mercii Emrini İfa, (Doçentlik Tezi), Ankara 1967.
- Günel, Yılmaz**, Uyuşturucu Madde Suçları, Ankara 1976.
- Günel, Yılmaz**, "Askeri Münasebetlerde Emir ve Sorumluluk", AÜ SBFD, C. 22, S.4, 1967.
- Günay, Erhan**, Açıklamalı-Uygulamalı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve İlgili Mevzuat, Ankara 2006.
- Günay, Erhan**, Dava ve Ceza Zamanaşımı, Memnu Hakların İadesi, Adli Sicil Kayıtlarının Silinmesi, Ankara 1998.
- Gündel, Ahmet**, Açıklamalı- İçtihatlı Özel Yasalardaki Asliye Ceza Davaları, 2. Baskı, Ankara 2000.
- Gündüz, Aslan**, Milletlerarası Hukuk. Temel Belgeler, Örnek Kararlar, 5. Baskı, İstanbul 2003.
- Güngör, Devrim**, Ceza Hukukunda Fiil Üzerinde Hata, Ankara 2007.
- Gürbüz, Yaşar**, Anayasalar, İstanbul 1981.
- Gürel, A. Bülent-Odyakmaz, A. Nevzat**, İçtihatlı Ceza Kılavuzu, Cezaların Tertip ve Sırası, İstanbul 1972.

- Gürelli, Nevzat**, “Ceza Hukukunda Mazeret Sebebi Olarak Haksız Tahrik”, İBD., C.: XXV, S.: 6, İstanbul 1951.
- Hafizoğulları, Zeki**, “Türk Ceza Kanunu Tasarısı”, ABD., Y.: 54, S.: 1, 1998.
- Hafizoğulları, Zeki**, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri, Ankara Barosu Dergisi, Y.:65, S.:1, Kış 2007.
- Hafizoğulları, Zeki**, Ceza Normu Normatif Bir Yapı Olarak Ceza Hukuku Düzeni, Ankara 1987.
- Hafizoğulları, Zeki**, Cezanın Tayin Edilmesi, in: Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989.
- Hafizoğulları, Zeki**, Dava ve Cezanın Sukutu, in: Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989.
- Hafizoğulları, Zeki**, Laiklik, İnanç, Düşünce ve İfade Hürriyeti, Ankara 1997.
- Hafizoğulları, Zeki**, Liberal Demokratik Bir Hukuk Düzeninde İfade Hürriyetinin Sınırı, İnsan Hakları Merkezi Dergisi, Ekim 1994, C.:II, S.:2.
- Hafizoğulları, Zeki-Özen, Muharrem**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Ankara 2010.
- Hafizoğulları, Zeki-Özen, Muharrem**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 4. B, Ankara 2011.
- Hakeri, Hakan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 21. Baskı, Ankara 2017.
- Hakeri, Hakan**, Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri, Ankara 2003.
- Hakeri, Hakan**, Kasten Öldürme Suçları, TCK. 81, 82, 83, Ankara 2006.
- Hakeri, Hakan**, Tıp Hukukunun Temel Kavramları, Roche Sağlık Hukuku Günleri 1, İstanbul 2007.
- Hakeri, Hakan**, Yeni Türk Ceza Kanunu’nda İhmali Suçlar, in: Hukuk ve Adalet, Yıl:2, Sayı:5, İstanbul 2005.
- Hall, Jerome**, “Ignorance and Mistake in Criminal Law”, Indiana Law Journal, S. 33, 1957.
- Hancı, İ. Hamit**, Malpraktis, Tıbbi Girişimler Nedeniyle Hekimin Ceza ve Tazminat Sorumluluğu, Ankara 2002.
- Harro, Otto**, Grundkurs Strafrecht, Allgemeine Strafrechtslehre, Ein Lehrbuch, Berlin-New York 1976.
- Harro, Otto**, Grundkurs Strafrechts, Allgemeine Strafrechtslehre, 7. Auflage, Berlin 2004.
- Hassan, Ümit**, “Siyasi Suç Kavramı”, AÜSBFD., C.: 26, Ankara 1971.
- Hayat Büyük Türk Sözlüğü**, İstanbul.
- Hedayati, Mohamed Ali**, Les Mesures de sûreté et la réforme moderne du droit pénal, Genève 1939.
- Heinrich, Bernd**, Ceza Hukuku Genel Kısım I, (editör: Yener Ünver), 2. Bası, Ankara 2014.
- Heinrich, Bernd**, Strafrecht, Allgemeiner Teil, 4. Auflage, Stuttgart 2014.
- Heinrich, Bernd**, Strafrecht-Allgemeiner Teil I, Stuttgart 2005.
- Heinrich, Gebauer**, Mesleki Taksir İçin Cezai Sorumluluk, Çev. Kayıhan, İçel, İUHFM, C. 33, S. 3 – 4.
- Heinz, Bindokat**, “Zur Rückfallstrafe de lege ferenda”, ZStW., 1959/71.
- Herzog, Jacques - Bernard**, Le problème de l’état dangereux en Amérique Latine in: Le problème de l’état dangereux (Deuxième cours international de criminologie), Conférences publiées par Jean Pinatel, Paris 1954.
- Hilgendorf, Eric- Valerius, Brian**, Strafrecht Allgemeiner Teil, München, 2013.
- Hinderling, H.**, “Organ Aktarmalarının Ortaya Çıkardığı Hukuk Sorunları”, (Çev: Erdener Yurtcan), in: MHAD, S.:5, İstanbul 1969.

- Hippel, Robert von**, Deutsches Strafrecht, 2.Band, Das Verbrechen Allgemeine Lehren, Berlin 1930.
- Hippel, Robert von**, Deutsches Strafrecht, I.Band, Allgemeine Grundlagen, Berlin 1925.
- Hippel, Robert von**, Lehrbuch des Strafrechts, Berlin 1932.
- Hirsch, Hans Joachim**, “Gefährdungsdelikte”, “Tehlike Suçları İle İlgili Suç Tiplerinin Ceza Hukukunun Sistematiğine Uygunluğu Konusu” (Çev.: Feridun Yenisey), (Yayınlanmamış Konferans Metni).
- Honig, Richard** (Çev.: Av. Dr. Şemseddin Alp), Roma Hukuku, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, Ebüzziya Matbaası, İstanbul 1938.
- Honig, Richard**, “İlliyyet Nazariyesine Dair”, İÜHF.M., Yıl: II, Cilt: II, 1936.
- Höfer, Friedrich**, Bewährungsfrist vor dem Urteil, Berlin und Leipzig 1931.
- Imbert, Jean**, la peine de mort, Vendome 1972.
- Imbert, Jean**, Quelques procès criminels des XVII e et XVIII e siècles, Paris 1964.
- Işıka, Sertaç**, Gönüllü Vazgeçme, (Doktora Tezi), İstanbul, 2021.
- İçel, Kayıhan**, “Ceza Hukukunda Temel Kusurluluk Şekli “Kast”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 6, S. 12, 2007.
- İçel, Kayıhan**, “Suçluların Geri Verilmesi Üzerinde Bir İnceleme”, İÜHF.M., C.: XXX, S.: 3-4, İstanbul 1965.
- İçel, Kayıhan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, İstanbul 2014.
- İçel, Kayıhan**, Ceza Hukukunda Taksirden Doğan Sübjektif Sorumluluk, 1. Baskı, İstanbul 1967.
- İçel, Kayıhan**, Fikri İçtima Üzerinde Bir İnceleme, İHF.M., C.: XXX, S.: 1-2, İstanbul 1964.
- İçel, Kayıhan-Donay, Süheyl**, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Hukuku Genel Kısım, 1.Kitap, 4. Baskı, İstanbul 2005.
- İçel, Kayıhan-Donay, Süheyl**, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Hukuku, Genel Kısım, 1. Kitap, 3. Bası, İstanbul 1999.
- İçel, Kayıhan-Evik, A. Hakan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Kitap, 4. Bası, İstanbul 2007.
- İçel, Kayıhan-Sokullu Akıncı, Füsün-Özgenç, İzzet- Sözüer, Adem-Mahmutoğlu, Fatih S.- Ünver, Yener**, Yaptırım Teorisi, 2. Baskı, İstanbul 2002.
- İçel, Kayıhan-Sokullu Akıncı, Füsün-Özgenç, İzzet-Sözüer, Adem-Mahmutoğlu, Fatih Selami-Ünver, Yener**, İçel Suç Teorisi, 2. Kitap, 2.Bası, İstanbul 2000.
- İçel, Kayıhan-Yenisey, Feridun**, Ceza Kanunları, Compendium, C.: 2, 9. Bası, İstanbul 1998.
- İçer, Zafer**, “Suça Teşebbüste Hazırlık Hareketleriyle İcra Hareketlerinin Birbirinden Ayrılması Meselesi”, İstanbul Ceza Hukuku ve Kriminoloji Arşivi (Doktora Tezi), İstanbul 2021.
- İçer, Zafer**, “Suça Teşebbüste Hazırlık Hareketleriyle İcra Hareketlerinin Ayrılması Meselesi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul 2017.
- İçli, Tülin Günşen**, Kriminoloji, 9. Bası, Ankara 2016.
- İnalçık, Halil**, Osmanlı Hukukuna Giriş, SBF.D, C.: XIII, No: 2, Ankara 1958.
- İpekçioğlu, Pervin Aksoy**, Türk Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs, Ankara 2009.
- İskender, Salih Zeki**, Bağlılık Kuralı ve Suça Etki Eden Nedenlerin (Ağırlaştırıcı ve Hafifletici Nedenlerin) Suç Ortaklarına Etkisi, Yargıtay Dergisi, Temmuz 2011, Ankara 2011.
- İşoğlu, Polat**, Mukayeseli Hukukta Ve Türk Hukukunda Adli Para Cezası, Ankara 2008.
- Jacobs, James B.**, Criminal Law, Criminal Procedure, And Criminal Justice, in: Fundamentals of American Law (General Editor: Alan B. Morrison), New York University School of Law, New York 1996.

- Jacta, Maximilian**, Accusé Levez-Vous 17 Grandes Affaires Judiciaires Anglaises, Verviers (Belgique) 1967.
- Jeandidier, Wilfrid**, Droit pénal général, Paris 1988.
- Jescheck, Hans Heinrich**, “Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların Alman ve Türk Ceza Hukukundaki Yeri” (Çev. Ayhan Önder), İÜHF.M., C.: XLVIII-XLIV, S.: 1-4, İstanbul 1983.
- Jescheck, Hans-Heinrich**, “Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların Alman ve Türk Ceza Hukukundaki Yeri” (Çev.: Ayhan Önder), İÜHF.M., C.:XLVIII-XLIV, S.:1-4, İstanbul 1983.
- Jescheck, Hans-Heinrich**, Almanya Federal Cumhuriyeti Ceza Hukukuna Giriş (çev: Feridun Yenisey), İstanbul 1989.
- Jescheck, Hans-Heinrich**, Lehrbuch des Strafrechts, Allgemeiner Teil, Berlin 1978.
- Jescheck, Hans-Heinrich**, Lehrbuch des Strafrechts, Allgemeiner Teil, 4. Auflage, Berlin 1988.
- Jescheck, Hans-Heinrich**, Lehrbuch des Strafrechts, Allgemeiner Teil, 2.Auflage, Berlin 1972.
- Jescheck, Hans-Heinrich-Weigend, Thomas**, Lehrbuch des Strafrechts, Allgemeiner Teil, 5. Auflage, Berlin 1996.
- Joachim, Hans Rudolphi-Horn, Eckard-Samson, Erich- Schreiber, Hans Ludwig**, Systematischer Kommentar Zum Strafgesetzbuch, Band 1, Frankfurt 1975.
- Kaban, Mater-Aşaner, Halim-Güven, Özcan-Yalvaç, Gürsel**, Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları (Eylül 1996-Temmuz 2001), Ankara 2001.
- Kafes, Veli**, TCK. Öntasarları ve İçtihatlar Işığında Hukukumuzda Şartlı Salıverme ve Uygulamadaki Sorunlar (Teori - Uygulama Örneklî), Ankara 1998.
- Kaiser, Günther-Schöch, Heinz**, Strafvollzug, 5. Auflage, Heidelberg 2002.
- Kalabalk, Halil**, “Suçluların İadesi Kavramı ve Siyasi Suçlarda Suçlunun İade Edilmezliği”, in: Prof. Dr. Hayri Domanıç’ e 80. Yaş Günü Armağanı, C.: II, İstanbul 2001.
- Kamay, Behçet Tahsin**, Adli Tıp, C.: I, Üçüncü Bası, Ankara 1959.
- Kangal, Zeynel T**, Kabahatler Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 2019.
- Kangal, Zeynel**, Ceza Hukukunda Zorunluluk Durumu, Ankara 2010.
- Kantar, Baha**, Ceza Hukuku, Ankara 1937.
- Kantar, Baha**, Siyasal Suç, Hukuk İlmini Yayma Kurumu Konferanslar Serisi, No: 12, Ankara 1936.
- Kaplan, Mahmut**, Onarıcı Adalet ve Türk Ceza Hukukuna Yansımaları, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.5, S.1, Haziran 2015.
- Kaplan, Mahmut**, Türk Ceza Kanunu’nun Yer Bakımından Uygulanmasında Koruma İlkesi, ABÜHFD, C.: 7, S.: 14, Aralık 2019.
- Karablenli, Metin İ**, Kriminalistik ve Kriminal Polis Laboratuvarları, in: Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989.
- Karakehya, Hakan**, İradilik Unsuru Bağlamında Ceza Hukukunda Kast, Ankara 2010.
- Karaman, Hayreddin**, Anahatlarıyla İslam Hukuku 1, Giriş ve Amme Hukuku, İstanbul Tarihsiz.
- Karaman, Hayreddin**, Mukayeseli İslam Hukuku, C.: I, 5.Baskı, İstanbul 1996.
- Kartal, Melik**, Meşru Savunmanın Hukuki Esası Bağlamında Gerekliklik ve Orantılılık, 1. Baskı, İstanbul 2019.
- Katoğlu, Tuğrul**, “Ekip Halinde Yürütülen Faaliyetlerde Güven İlkesi ve Ceza Sorumluluğu”, TBB Dergisi, S. 68, 2007.
- Katoğlu, Tuğrul**, Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık, 1. Baskı, Ankara 2003.
- Katoğlu, Tuğrul**, Kesintisiz Suç (Mütemadi Suç), Ankara 2022.

- Kaya, Musa**, Kesintisiz (Mütemadi) Suç, HBV Üniv. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara 2023.
- Kayañecek, Murat**, Ceza Hukuku ve Kabahatler Hukukunda Zamanaşımı, Ankara 2014.
- Kaymaz, Seydi**, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), Ankara 2009.
- Kaymaz, Seydi-Gökcan, Hasan Tahsin**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Taksirle Adam Öldürme ve Yaralama Suçları, Ankara 2006.
- Kazaker, Gözde**, Ceza Hukukunda Elverişsiz Teşebbüs, 1. Baskı, Ankara 2019.
- Keçelioğlu, Elvan**, Taksirli Suçun Dogmatığı, Ankara 2015.
- Kern, Eduard-Roxin, Claus**, Strafverfahrensrecht, 20.Auflage, München 1987.
- Keskin, Serap**, Suç Ortaklığı (Suça İştirak), in: Ceza Hukuku Günleri. 70. Yılında Türk Ceza Kanunu -Genel Hükümler- (26-27 Mart 1997-İstanbul), İstanbul 1998.
- Keyman, Selahattin**, “Cürmi Fiilin Yapısal Unsuru Olarak Hareket”, AÜHFD., C.:XL, S.:1-4, Ankara 1988.
- Keyman, Selahattin**, “Suç Genel Teorisinin İki Temel Sorunu: Genel ve Soyut Hareket Kavramı-Suçun İncelenmesinde Tekçi ve Tahlilci Yöntemler”, Prof. Dr. Fadil H. Sur’un Anısına Armağan, Ankara 1983.
- Keyman, Selâhattin**, “Tipiklik ve Ceza Hukuku”, in Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XXXVII, S. 1-4, Ankara 1982.
- Keyman, Selahattin**, Türk Hukukunda Af, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1965 (Doktora Tezi).
- Kıdıl, Fahrettin**, Cezalandırmanın Amacı ve “Umut Hakkı” Bağlamında Şartla Salıverilme Yasakları, TBB Dergisi 2018 (138).
- Kılıç, Ahmet**, Suçların İçtimai Bağlamında Fiil Tekliği, Ankara 2023.
- Kırath, Metin**, Parlamentar Muafiyetler - Bizde ve Yabancı Memleketlerde – (Doktora Tezi), Ankara 1961.
- Kindhäuser, Urs**, Strafrecht Allgemeiner Teil, 2. Auflage, Baden-Baden 2006.
- Kleinheyer, Gerd- Schröder, Jan**, Deutsche Juristen aus fünf Jahrhunderten, Karlsruhe und Heidelberg 1976.
- Koca, Mahmut**, Türk Ceza Hukukunda Hata, in: 3. Yılında Yeni Türk Ceza Adaleti Sistemi, Ankara 2009.
- Koca, Mahmut**, YTCK’da Hukuka Uygunluk Sebepleri, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl:1, Sayı:1, Ankara 2006.
- Koca, Mahmut-Üzülmez, İlhan**, “Hukuka Uygunluk Sebeplerinde Sınırın Aşılması (TCK m. 27)” EÜHFD, C. XI, S.1-4, 2007.
- Koca, Mahmut-Üzülmez, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara 2021.
- Koestler, Arthur-Camus, Albert**, Réflexions sur la peine capitale, Éditions revue et augmentée, Barcelone 2021.
- Kopetzki, C.H.**, Organgewinnung zu Zwecken der Transplantation, Wien u.a. 1988.
- Kretschmer, Joachim**, Die §§ 30, 31 StGB: Anwendungsbereich und Rechtsprobleme – Teil II JA 2022.
- Köker, Nabi**, Teşebbüs, AD, Yıl: 43, S.8, Ankara 1952.
- Köni, Burhan**, “Yeni Türk Ceza Kanunu Üzerinde Tetkikler”, Adalet Ceridesi, Y.:32, S.:11, Ankara 1941.
- Köseoğlu, Cemal**, Haşiyeli Türk Ceza Kanunu ve Özel Bölüm, 9. Bası, İstanbul 1968.

- Köseoğlu, Cemal**, Haşiyeli Türk Ceza Kanunu, 8. Baskı, İstanbul 1955.
- Krause, Thomas**, Geschichte des Strafvollzugs. Von den Kerkern des Altertums bis zur Gegenwart, Darmstadt 1999.
- Krey, Volker**, Deutsches Strafrecht Allgemeiner Teil, Band I, 3. Auflage, Stuttgart 2008.
- Kubalı, Hüseyin Nail**, Anayasa Hukuku Dersleri, Genel Esaslar ve Siyasi Rejimler, İstanbul 1971.
- Kuçuradi, İoanna**, Düşünce Özgürlüğü: Nedir Acaba? in: Düşünce Özgürlüğü, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi Yayınları-III, (Haz.: Hayrettin Ökçesiz), İstanbul 1988.
- Kunter, Nurullah**, “Ceza Kanunu Projesi Hakkında Düşündüklerim”, I, Ceza Mesuliyetinin Esası, Adliye Ceridesi, Y.:33, S.:2, Ankara 1942.
- Kunter, Nurullah**, “Ceza Kanunu Projesi Hakkında Düşündüklerim”, II, Cezalar, Adliye Ceridesi, Y.:33, S.:5, Ankara 1942.
- Kunter, Nurullah**, “Ceza Kanunu Projesi Hakkında Düşündüklerim”, III, Emniyet Tedbirleri, Adliye Ceridesi, Y.:33, S.:6, Ankara 1942.
- Kunter, Nurullah**, “Ceza Kanunu Projesi Hakkında Düşündüklerim”, IV, Suç, Adliye Ceridesi, Y.:34, S.:1, Ankara 1943.
- Kunter, Nurullah**, “Cezalardan Neler Bekliyoruz, Neler Beklemeliyiz?”, Siyasi İlimler Mecmuası, Sayı: 145.
- Kunter, Nurullah**, “Fikri İçtima Sebabi İle Suçların Birleşmesi”, İHFMC., C.: XIV, S.: 1-2, İstanbul 1948.
- Kunter, Nurullah**, “Suç Ortaklığında Sorum ve Ceza”, İÜHFMC., C.: XIII, S.: 1, İstanbul 1947.
- Kunter, Nurullah**, “Suçluların Terbiye ve Islahı”, AD., 1943/VIII.
- Kunter, Nurullah**, “Türkiye’de Mükerrirliğin Amilleri”, İÜHFMC., Muammer Reşit Seviğ’e üArmağan, İstanbul 1956.
- Kunter, Nurullah**, “Yirmibeş Cumhuriyet Yılıının Ceza Tarihçesi -Ne Bulduk, Ne Yapmalıyız?”, İBM, S.: 10, Yıl XXII, Ekim, İstanbul 1948.
- Kunter, Nurullah**, Ceza Hukukunda Zamanaşımı (Doçentlik Tezi), İstanbul 1946.
- Kunter, Nurullah**, Ceza Hukukunda Zamanaşımının Kesilmesi, AD. Yıl:37, Haziran 1946.
- Kunter, Nurullah**, Hukuk Umumi Nazariyesinde “Fiil” ve Bir Suç Unsuru Olarak “Netice”, in: Medeni Hukuk Ordinaryüs Profesörü A. Samim Gönensay’a Armağan, İstanbul 1955.
- Kunter, Nurullah**, İki Çeşit Cezayı Gerektiren Suçlarda Dava Zamanaşımının Hesaplanması, İHFMC, XIII, S: 3 (1947).
- Kunter, Nurullah**, Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi, İstanbul 1949.
- Kunter, Nurullah**, Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi (Hareket-Netice-Sebebiyet Alakası) İstanbul 1955.
- Kunter, Nurullah-Yenisey, Feridun**, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Bası, İstanbul 2000.
- Kuran, Ercüment**, “Tanzimat Döneminde Osmanlı Devleti’nde Adli Islahat”, Yeni Türkiye, Yargı Reformu Özel Sayısı, Y.: 2, S.: 10, Ankara 1996.
- Kurt, Şahin**, En Son Değişiklikleri İle Uygulamada Uyuşturucu Madde Suçları ve İlgili Mevzuat, İstanbul 1992.
- Kuzu, Burhan**, Türk Anayasa Hukukunda Kanun Hükmünde Kararnameler, İstanbul 1985.
- Küçük, Necib Ali**, Mebusların Teşrii Masuniyeti, Adliye Ceridesi, S.: 8, Ankara 1941.
- Küçük, Tefvik Sönmez**, “Bir Ceza Hukuku Yaptırımını Olarak Zorunlu Kastrasyonun Anayasa Hukuku Açısından İncelenmesi”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIX, Y. 2015, Sayı: 4.

- Küçükbayrak, Ali Adnan**, Açıklamalı ve İçtihatlı Özel Ceza Yasaları. Tamamlayıcı Ceza Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2000.
- Küçüktaşdemir, Özgür**, Ceza Hukukunda Maddî ve Manevî Cebir, Ankara 2012.
- Kühl, Kristian**, Strafrecht Allgemeiner Teil, 7. Auflage, 2012.
- Külçür, Erdem İzzet**, Ceza Hukukunda Yer Bakımından Uygulama, İstanbul 2017.
- Küper, Wilfried**, Überlegungen zum sog. Pflichtwidrigkeitszusammenhang bei Fahrlässigkeitsdelikten, in: Festschrift für Karl Lackner zum 70. Geburtstag, Berlin 1987.
- Kürzinger, Josef**, Kriminologie, Eine Einführung, in die Lehre vom Verbrechen, 2. Auflage, Stuttgart- München 1996.
- Lackner, Karl -Kühl, Kristian**, Strafgesetzbuch Kommentar, 27. Auflage, 2011.
- Lacointa, Jules**, Code Penal D'italie(30 Juin 1889) Traduit Annoté, Et Précédé D'une Introduction, Paris, 1890.
- Laferrrière, Julien**, Manuel de droit constitutionnel, 2. Edition, Paris 1947.
- Langenburg, H.**, Organtransplantation und § 159 StPO, NJW 1972.
- Larguier, Jean**, Criminologie et Science Pénitentiaire, 10. Edition, Paris 2005.
- Laubenthal, Klaus**, Strafvollzug, 2. Auflage, Berlin 1998.
- Lavanchy, Charles-Jules**, Les mesures de sûreté en droit pénal (Cenevre Doktora Tezi), Chateau-d'Oex 1931.
- Léon, Julliot de la Morandière**, De la règle nulla poena sine lege, Paris 1910.
- Liszt, Franz von**, Lehrbuch des Deutschen Strafrechts. 7. Auflage, Berlin 1896.
- Liszt, Franz von**, Traité de droit pénal allemand, Tome Premier. Introduction –Partie Générale. Traduit sur la 17. Edition Allemande (1908) par M.René Lobstein, Paris 1911.
- Liszt, Franz von-Schmidt, Eberhard**, Lehrbuch des Deutschen Strafrechts, 25. Auflage, Berlin und Leipzig 1927.
- Logoz, Paul**, Commentaire du code pénal suisse. Partie générale, Neuchâtel-Paris 1939.
- Lombroso, César**, L'homme criminel, t.II, Paris 1895.
- Lombroso, Cesare**, Cesare Lombroso'nun Sınıflandırmasına Göre Suçlu İnsan, (Bu kitapta Lombroso'nun eserleri, kızı Gina Lombroso Ferrero tarafından özetlenmiştir.), (Çev: Yılmaz, İsmail Hakkı) İstanbul, 2021.
- Lombroso**, L'homme criminel, t.II, Paris 1895.
- Loos, Fritz**, Hans Welzel (1904-1977), Die suche nach dem Überpositiven im Recht, in Rechtswissenschaft in Göttingen Göttinger Juristen aus 250 Jahren, Göttingen 1987.
- Löffler, Alexander**, Die Schuldformen des Strafrechts, Leipzig, 1895.
- Lütem, İlhan**, Devletler Hukuku Dersleri, C.: II, (Yetkiler - Alanlar -Yetkilerin Kullanılması - Barış ve Güvenliğin Sağlanması), İstanbul 1958.
- Lütem, İlhan**, Harp Suçları ve Devletlerarası Hukuk, Ankara 1951.
- Lütem, İlhan**, Yeni Anayasalar, Kitap 1, Ankara 1953.
- Lütem, İlhan**, Yeni Anayasalar, Kitap 2, Ankara 1953.
- M.Laignel-Lavastine-V.V. Stanciu**, Précis de Criminologie, Paris 1950.
- Maden, Mehmet**, Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar, Ankara 2012.
- Maden, Mehmet**, Koşullu Salıverilmenin Mahiyeti ve Hukuki Niteliği, MÜHF - HAD, C: 26, S: 2, Aralık 2020.

- Mahmutoğlu, Fatih Selami**, “Suçuların Geri Verilmesi”, in: Ceza Hukuku Günleri. 70. Yılında Türk Ceza Kanunu –Genel Hükümler- (26-27 Mart 1997-İstanbul), İstanbul 1998.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami**, Kusurluluk Prensibi Açısından Azmettirenin Ceza Sorumluluğu, İÜHFİM, C. LXIII, S.1-2.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami-Karadeniz, Serra**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler Şerhi, İstanbul 2017.
- Maiwald, Manfred**, “Handeln und Unterlassen- Handeln für EinenAnderen”, “İcraî ve ihmali Davranış- Bir Başkası İçin Hareket Etmek”, (Çev.: Cumhuri Şahin), Türk Ceza Kanunu Tasarısı İçin Müzakereler, Konya 1998.
- Majno**, Ceza Kanunu Şerhi. Türk ve İtalyan Ceza Kanunları, C.: I, Ankara 1977.
- Malkoç, İsmail**, Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu, Birinci Cilt, Ankara 2005.
- Malkoç, İsmail**, Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara 1999.
- Maurach, Reinhart-Zipf, Heinz**, Strafrecht Allgemeiner Teil I, 8. Auflage, 1992.
- Maurach, Reinhart**, Deutsches Strafrecht, Allgemeiner Teil, 4. Aufl, Karlsruhe 1971.
- Maurach, Reinhart-Zipf, Heinz**, Strafrecht, Allgemeiner Teil, Teilband 1, 7. Auflage, Heidelberg 1987.
- Maurach, Reinhart-Zipf, Heinz**, Strafrecht, Allgemeiner Teil, Teilband 1, 5. Auflage, Heidelberg-Karlsruhe 1977.
- Memiş, Emin**, Türk Anayasa Gelişimleri Süreci (1808-1998) Anayasa Hukuku Notları, İst. 1998.
- Meraklı, Serkan**, Ceza Hukukunda Kusur, Ankara 2017.
- Meraklı, Serkan**, Cumhuriyet Savcısının Kamu Davasını Açmada Takdir Yetkisi, Ankara 2014.
- Meray, Seha L**, Uluslararası Hukuk ve Uluslararası Örgütler, 2.Bası, Ankara 1979.
- Meray, Seha L.**, Ceza Hukukunda Af (Konusu Üzerinde Bir Deneme), Ankara 1944.
- Meray, Seha L.**, Devletler Hukukuna Giriş, C.: II, 4. Bası, Ankara 1975.
- Merle, Roger-Vitu, André**, Traité de droit criminel, Paris 1967.
- Merle, Roger-Vitu, André**, Traité de droit criminel, Tome I, 7. Edition, Paris 1997.
- Meydan Larousse**, Büyük Lugat ve Ansiklopedi, C.: 8, İstanbul 1985.
- Meyer, Hugo-Allfeld, Philipp**, Lehrbuch des Deutschen Strafrechts., 7. Auflage, Leipzig, 1912.
- Mezger, Edmund**, Strafrecht, Ein Lehrbuch, 2.Auflage, München-Leipzig 1933.
- Montesquieu**, Kanunların Ruhü Üzerine I, (Çev.: Fehmi Baldaş) Ankara 1963.
- Moskovitz, Myron**, Cases and Problems in Criminal Law, Fifth Edition, LexisNexis 2003.
- Négrier-Dormont, Lygia**, Criminologie, Paris 1992.
- Nevins, Joseph**, “Truth and Justice in the Aftermath of War Crimes and Crimes Against Humanity”, Punishment & Society, Vol.:5(2).
- Noll, Peter**, Schweizerisches Strafrecht, Allgemeiner Teil I, Allgemeine Voraussetzungen der Strafbarkeit, Zürich 1981.
- Nord, Erich**, Das türkische Strafgesetzbuch. vom. 28 Zilhidje 1274 (9 August 1858) Berlin 1912.
- Ocakçioğlu, İsmet**, “Denizde İşlenen Suçlarda Cezai Salahiyet”, AD., Y.: 48, S.: 10, Ankara 1957.
- Oehler, Dietrich**, Internationales Strafrecht, 2. Auflage, Köln-Berlin-Bonn-München 1983.
- Oehler, Dietrich**, Internationales Strafrecht, Köln 1973.

- Oğuzhan, Teoman**, Der Bestimmtheitsgrundsatz und die Art. 141 Abs. 1, 2 und 142 Abs. 1 des Türkischen Strafgesetzbuches, Bonn 1978 (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- Okandan, Recai Galip**, “Hamurabi Mecellesi”, İÜHFM, C.: XVII, S.: 1-2, İstanbul 1951.
- Okandan, Recai Galip**, Umumi Hukuk Tarihi Dersleri, İstanbul 1951.
- Okay, Sadık**, “Tekerrürün Mahiyeti Hakkında Başlıca Nazariyeler ve Tatbikata Tesirleri”, AÜHFM., C.: IX, 1952/1-2.
- Okay, Sadık-Aslan, Bedri**, “Adam Öldürmede Cezayı Artıran Sebeplerden Taammüt”, AD., S.: 10, Ankara 1946.
- Oktar, Salih**, Ceza Kanunu Dışındaki Hukuka Uygunluk Sebepleri, in: Ceza Hukuku Günleri. 70. Yılında Türk Ceza Kanunu -Genel Hükümler- (26-27 Mart 1997-İstanbul), İstanbul 1998.
- Okuyucu Ergün, Güneş**, Ceza Kanunlarının Açıklığı İlkesi, Ankara 2023.
- Onursal, Betül**, “Çocuk Mahkemelerinin Yönetimi Hakkında Birleşmiş Milletler Asgari Standart (Bejing) Kuralları”, Adana Barosu Dergisi, Y.: 1, S.: 3, Eylül 1993.
- Oral, Mehmet**, Teşebbüs, in: Ceza Hukuku Günleri. 70. Yılında Türk Ceza Kanunu -Genel Hükümler- (26-27 Mart 1997-İstanbul), İstanbul 1998.
- Ortolan, M.** Eléments de droit pénal, Tome: 1, 3. Edition, Paris 1863.
- Otacı, Cengiz**, Türk Ceza Hukukunda İştirak, AD., Yıl: 93, S.: 9, Ekim 2001.
- Ozansü, Mehmet Cemil**, Ceza Hukukunda Kasttan Doğan Sübjektif Sorumluluk, 1. Baskı, Ankara 2007.
- Ölmez, Gökhan**, Suçun Tanımlanabilir ve Değerlendirilebilir Unsurları, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2020.
- Ölmez, Gökhan-Kılıç, Ali Şahin**, Boks ve Kafes Dövüşü Müsabakalarında Gerçekleştirilen Spor Kurallarına Uygun Davranışların Suç Teorisi Bakımından Değerlendirilmesi, AHBVÜHFD, C. XXV, Y. 2021, S. 2, s. 669 vd.
- Ömeroğlu, Ömer**, “Bir Ceza Türü Olarak Kastrasyon”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, Sayı: 63-64, 2009.
- Önder, Ayhan**, “Mütemadi Suç”, İHFM., C.: XXIX, s.1-2, İstanbul 1963.
- Önder, Ayhan**, “Suçun İşlendiği Yer”, AD., Sayı 1-2, Ankara 1961.
- Önder, Ayhan**, “Suçun İşlendiği Yerin Tayininde “Hareket Nazariyesi”, ABD., S.: 1-4, Y.: 17, 1960.
- Önder, Ayhan**, Ceza Hukuku Dersleri, İstanbul 1992.
- Önder, Ayhan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, C: II-III, 2. Bası, İstanbul 1992.
- Önder, Ayhan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Cilt: I, İstanbul 1991.
- Önder, Ayhan**, Ceza Hukuku, Genel Hükümler. Cezalar Sistemi, Cezaların Somut Olaya Uygulanması, Dava ve Cezayı Düşüren Nedenler, C.:III, İstanbul 1989.
- Önder, Ayhan**, Ceza Hukuku, İstanbul 1989.
- Önder, Ayhan**, Ceza Hukukunda Tecil ve Benzeri Müesseseler (Mukayeseli Hukukta Ve Hukukumuzda) İstanbul 1963.
- Önder, Ayhan**, Müeccel Ceza ve Müruruzaman, ABD. 1958, S:5, Ankara.
- Önder, Ayhan**, Şahıslara ve Mala Karşı Cürümler ve Bilişim Alanında Suçlar, İstanbul 1994.
- Önder, Ayhan**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, İstanbul 1994.
- Önder, K. Orhan**, Tatbikatta “Mutlak ve Mukayyet Tekerrürün” İçtimai, AD., Yıl 51, S.:2-6, Ankara 1960.

- Önder, K. Orhan**, Teşebbüste İcra Hareketi, AD, Yıl: 53, Mart- Nisan 1962.
- Öner, Hamdi**, Kalkışmada Kasdı Belirten Hareketler, AD., Yıl: 36, S.:5, Ankara 1945.
- Önok, Murat**, Tarihi Perspektifiyle Uluslararası Ceza Divanı, Ankara 2003.
- Özbek, Veli Özer**, “Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar”, CHD, S.: 4, Ankara 2007.
- Özbek, Veli Özer**, TCK. İzmir Şerhi. Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, 3. Baskı, Ankara 2006.
- Özbek, Veli Özer-Doğan, Koray**, “Zorunluluk Halinin (TCK.m.25/2) Hukuki Niteliği”, DEÜHFD., Cilt:9, Sayı:2, İzmir 2007.
- Özbek, Veli Özer-Doğan, Koray-Bacaksız, Pınar**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 9. Baskı, Ankara 2018.
- Özbek, Veli Özer-Doğan, Koray-Bacaksız, Pınar-Tepe, İlker**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2016.
- Özek, Çetin**, “Umumi AP”, İÜHFM., C.:XXIV, S.:1-4, 1959.
- Özek, Çetin**, Siyasi İktidar Düzeni ve Fonksiyonları Aleyhine Cürümler (TCK. m. 146-151, 168-173), İstanbul 1967.
- Özen, H. Cahit**, Kısa Adli Tıp Ders Kitabı, 3. Baskı, İstanbul 1983.
- Özen, Muharrem**, Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk, Ankara 1998.
- Özen, Muharrem**, Türk Ceza Hukukunda Meşru Müdafaa, Ankara 1995.
- Özen, Mustafa**, Ceza Hukukunda Taksir, Ankara 2011.
- Özen, Mustafa**, Kamu Davası Açma Konusunda Benimsenen İlkeler, Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi ve İddianamenin İadesi, Ankara Barosu Dergisi, Y:67, S:3, Yaz 2009.
- Özenbaş, Nazmiye**, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlarda Ceza Sorumluluğunun Esası, 1. Baskı, Ankara 2012.
- Özgen, Eralp**, Suçluların Geri Verilmesi (Doktora Tezi), Ankara 1962.
- Özgenç, İzzet-Şahin, Cumhuri**, İnfaz Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2019.
- Özgenç, İzzet**, “Tüzel Kişinin Sorumluluk Ehliyeti. Anayasa Mahkemesi’nin Bir Kararı Üzerine Düşünceler”, in: Reha Poroy’a Armağan, İstanbul 1995.
- Özgenç, İzzet**, Banka Yolsuzlukları ve Zamanaşımı Sorunu, Türk Hukuk Dergisi, S:71, Ocak 2003.
- Özgenç, İzzet**, Düşünceyi Açıklama Hürriyeti ve Ceza Hukuku, in: 75.Yılında Cumhuriyet ve Hukuk Sempozyumu, Diyarbakır 1998.
- Özgenç, İzzet**, Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik, İstanbul 1996.
- Özgenç, İzzet**, Suçun Yapısında Kusur (Yayınlanmamış Doçentlik Tezi), İstanbul 1997.
- Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17. Baskı, Ankara 2021.
- Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler), 3. Baskı, Ankara 2006.
- Özgenç, İzzet**, Türkiye’nin Taraf Olduğu Anlaşmalar Açısından Türk İade Hukukunun Değerlendirilmesi (İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1984.
- Özgenç, İzzet-Şahin, Cumhuri**, Uygulamalı Ceza Hukuku, Ankara 2001.
- Özkorkut, Nevin Ünal**, Türk Hukuk Tarihinde Zina Suçu, Ankara 2009.
- Özön, Mustafa Nihat**, Büyük Osmanlıca-Türkçe Sözlük, İstanbul 1959.
- Özön, Mustafa Nihat**, Osmanlıca- Türkçe Sözlük, Ankara 1971.

- Öztañ, Bilge**, Aile Hukuku, Ankara 1979.
- Öztürel, Adnan**, Adli Tıp, Ankara 1983.
- Öztürk, Bahri**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Kovuşturma Mecburiyeti (Hazırlık Soruşturması) Ankara 1991.
- Öztürk, Bahri-Erdem, Mustafa R.**, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, 17. Baskı, Ankara 2017.
- Öztürk, Bahri-Erdem, Mustafa R.**, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, 18. Baskı, Ankara 2018.
- Öztürk, Bahri-Tezcan, Durmuş-Erdem, Mustafa Ruhan-Sırma Gezer, Özge-Saygılar Kırıt, Yasemin F.- Alan Akcan, Esra- Özeydin, Özdem- Erden Tütüncü, Efser-Altınok Villemin, Derya-Tok, Mehmet Can**, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 12. Baskı, Ders Kitabı, (Editör: Bahri Öztürk), Ankara 2018.
- Öztürk, Bahri-Tezcan, Durmuş-Erdem, Mustafa Ruhan-Sırma, Özge- Saygılar Kırıt, Yasemin F.-Alan Akcan, Esra- Özeydin, Özdem-Erden Tütüncü, Efser**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Güncellenmiş 11. Baskı, Ankara 2017.
- Özütüruk, Nejat**, Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı, C.:1, Ankara 1966.
- Papageorgiou-Gonatas, Stylianos**, Wo liegt die Grenze zwischen Vorbereitungshandlungen und Versuch? (Dissertation), München 1988.
- Patzig, Günther**, Moral und Recht. Ethik ohne Metaphysik, Göttingen 1971.
- Perinçek, Sadık-Özden, Cahit**, Türk Ceza Kanunu ve Buna Ait Seçilmiş Temyiz Mahkemesi Kararları, 2. Bası, Ankara 1953.
- Perkins, Rollin M.**, "Ignorance and Mistake in Criminal Law", University of Pennsylvania Law Review, 1939.
- Picard, Nicolas**, Le châtimeñt suprême. L'application de la peine de mort en France (1906-1981) (Doktora tezi), Institut Universitaire Varenne, 2018.
- Pinatel, Jean**, Traité élémentaire de science pénitentiaire et de défense sociale, Paris 1950.
- Polat, Oğuz**, Adli Tıp, İstanbul 2000.
- Polat, Oğuz**, Kriminoloji ve Kriminalistik Üzerine Notlar, 2. Baskı, Ankara 2015.
- Portall, Roger**, L'affaire du "Lotus" devant la Cour permanente de Justice Internationale et devant l'opinion publique, Paris 1928.
- Potulicki, M. Michel**, Ceza Hukukunu Tevhid Birinci Beynelmille Konferansı (Varşova, 1-6 İkinci Teşrin 1927) Konferans Vesikaları (çev.: Mustafa Nuri Devres), Ankara 1938.
- Pradel, Jean**, "Fransız Hukukunda Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu İle İlgili Bazı Sorunlar" (Çev.: Zeynel T. Kangal), in: Adalet Yüksekokulu 20. Yıl Armağanı, İstanbul 2001.
- Pradel, Jean**, Droit Pénal Général, 15. Edition, Paris 2004.
- Pradel, Jean**, Histoire des doctrines pénales, 2.Edition, Paris 1991.
- Prisi, Adrian**, Die Sicherheitsmassnahmen im italienischen Strafrecht (Bern Doktora Tezi), Bern 1936.
- Pröchel, Wolf Dietmar**, Die Fälle des Notstands nach anglo-amerikanischem Strafrecht, (Diss.), Köln 1975.
- Rabinowicz, Léon**, Mesures de Sûreté, Etude de politique criminelle, Paris 1929.
- Reid, Sue Titus**, Criminal Justice, Third Edition, New York- Toronto 1993.
- Riz, Roland- Bosch Johanna**, Italienisches Strafgesetzbuch. Codice penale italiano, Zweisprachige Ausgabe, Bozen 1995.
- Riz, Roland**, Das Italienische Strafgesetzbuch, Berlin 1969.

- Robert, Jacques Henri**, Droit Pénal Général, Paris 1988.
- Roux, J.A.**, Cours de droit pénal et de procédure pénale, Paris 1920.
- Roxin, Claus**, “Sinn und Grenzen staatlicher Strafe”, in: Strafrechtliche Grundlagenprobleme, Berlin - New York 1973.
- Roxin, Claus**, Strafrecht Allgemeiner Teil, Band I Grundlagen, Der Aufbau der Verbrechenslehre. 4. Auflage, München 2006.
- Roxin, Claus-İsfen Osman**, Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Genel Hükümleri, in: Suç Politikası, (Çeviren: Osman İsfen) Ankara 2006.
- Rudolphi, Hans Joachim-Horn, Eckhard- Samson, Erich**, Systematischer Kommentar zum Strafgesetzbuch, Band I, Allgemeiner Teil, 3. Auflage, Frankfurt am Main 1982.
- Rückerl, Adalbert**, Die Strafverfolgung von NS -Verbrechen 1945-1978, Heidelberg-Karlsruhe 1979.
- Sadoun, Mohamed**, Paul Magnaud: Le Bon Juge de Château-Thierry, Paris 2020.
- Saka, Güngör**, Fikri İctima, “İhtiyariyle Vazgeçme ve Faal Nedamet”, AD., Yıl: 79, S.:5, Eylül-Ekim 1988.
- Saka, Reşat**, Uyuşturucu Maddeler (Afyon, Morfin, Eroin, Esrar, Kokain) hakkında Milli ve Milletlerarası Hukuki ve Sosyal Durum, İstanbul 1948.
- Sancar, Türkan Yalçın**, “23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun”un Hukuksal Niteliği ve Sonuçları, in: Anayasa Yargısı, S.:18, Anayasa Mahkemesi'nin 39. Kuruluş Yıldönümü Nedeniyle Düzenlenen Sempozyumda Sunulan Bildiriler (25-26 Nisan 2001), Ankara 2001.
- Sancar, Türkan Yalçın**, Çok Failli Suçlar, Ankara 1998.
- Sancar, Türkan Yalçın**, Mütessesil Suç, Ankara 1995.
- Sarial, Enis M.**, Sağlararası Organ Nakillerinden Doğan Hukuksal İlişkiler, İstanbul 1986.
- Sarihan, Şenal**, Cezaevi Gerçeği, (I), in: Cumhuriyet, 13.1.2000 tarihli nüsha.
- Savaş, Vural-Mollamahmutoğlu, Sadık**, Türk Ceza Kanununun Yorumu, 2. Cilt, 3. Baskı, Ankara 1999.
- Savaş, Vural-Mollamahmutoğlu, Sadık**, Türk Ceza Kanununun Yorumu, 3. Baskı, Cilt: 1, Ankara 1999.
- Saymen, Ferit H.-Elbir, Halid K.**, Türk Medeni Hukuku. C. III. Aile Hukuku, 2. Bası, İst. 1960.
- Saymen, Ferit Hakkı**, Türk Medeni Hukuku, C.: I, Umumi Prensipler, 2.Bası, İstanbul 1956.
- Schacht, Joseph**, (Çev.: Mehmet Dağ – Abdulkadir Şener) İslam Hukukuna Giriş, Ankara 1977.
- Schmelck, Robert-Picca, Georges**, Pénologie et droit pénitentiaire, Paris 1967.
- Schmidhaeuser, Eberhard**, Strafrecht, Allgemeiner Teil, Lehrbuch, 2.Auflage, Tübingen 1975.
- Schmidhäuser, Eberhard**, Vom Sinn der Strafe, 2. Auflage, Göttingen 1971.
- Schönke, Adolf-Schröder Horst**, Strafgesetzbuch, Kommentar, 18. Neubearbeitete Auflage von Lenckner, Theodor-Cramer, Peter- Eser, Albin-Stree, Walter, München 1976.
- Schroeder, Friedrich-Christian**, “Probleme Der Legislatorischen Feststellung Der Fahrlässigkeit: Taksirin Kanunen Tanımlanmasına İlişkin Problemler”, (Çev.:Özgenç, İzet), Türk Ceza Kanunu Tasarısı İçin Müzakereler, Konya 1998.
- Schubarth, Martin**, Kommentar Zum Schweizerischen Strafrecht. Schweizerisches Strafgesetzbuch. Besonderer Teil. Band III, Bern 1984.
- Schwander, Vital**, Das Schweizerische Strafgesetzbuch unter besonderer Berücksichtigung der bundesgerichtlichen Praxis, 2. Auflage, Zürich 1964 (Nachdruck 1966).

- Schwind, Hans-Dieter**, Kriminologie. Ein praxisorientierte Einführung mit Beispielen, 10.Auflage, Heidelberg 2000.
- Sebük, Mehmet Ali**, Kriminoloji, Ankara 1942.
- Seelmann, Kurt**, Strafrecht, Allgemeiner Teil, 2. Auflage, Basel-Genf-München 2005.
- Selçuk, Sami**, Beccaria'nın İnsanlığa Bildirisi, Ankara, 2004.
- Selçuk, Sami**, Düşün Özgürlüğü, in: Düşünce Özgürlüğü, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi Yayınları-III, (Haz.: Ökçesiz, Hayrettin), İstanbul 1988.
- Selçuk, Sami**, Suç, Suç Yörüngesi ve Kalkışmanın Konumu, AD., (Cumhuriyet'imizin 60. Yılı Özel Sayısı), Yıl: 74, S.:5, Ankara 1983.
- Sheley, Joseph F.**, Criminology, Second Edition, Belmont 1995.
- Simav, Şefik**, "İçtima ve Tekerrür Üzerine Bazı Düşünceler", AD. 1943/12.
- Simav, Şefik**, "TCK.'da Tekerrür", AD. 1945/12.
- Simson, Gerhard - Geerds, Friedrich**, Straftaten gegen die Person und Sittlichkeitsdelikte in rechtsvergleichender Sicht, München 1969.
- Sob, Pierre**, "The Dynamics of International Criminal Tribunals", Nordic Journal of International Law, 67, 1998.
- Sokullu Akıncı, Fusun**, Amerikan Yüksek Mahkemesinin İfade Özgürlüğüne İlişkin Bazı Kararları, MHAD, Y.:7, S.:10, 1973.
- Sokullu Akıncı, Fusun**, Kriminoloji, 12. Bası, İstanbul 2016.
- Sokullu Akıncı, Fusun-Dursun Selman**, Viktimoloji, 3. Bası, İstanbul 2016.
- Sonay Evik, Vesile**, Suça İştirakte Yardım Edenin Ceza Sorumluluğu, İstanbul 2011.
- Soyaslan, Doğan**, "Af", in: Anayasa Yargısı, S.:18, Anayasa Mahkemesi'nin 39. Kuruluş Yıldönümü Nedeniyle Düzenlenen Sempozyumda Sunulan Bildiriler (25-26 Nisan 2001), Ankara 2001.
- Soyaslan, Doğan**, "Ceza Hukuku İle Diğer Hukuk Dalları Ve Özellikle Anayasa Hukuku'nun İlişkisi", in: Prof. Dr. Jale G. Akipek'e Armağan, Konya 1991.
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Ankara 2016.
- Soyaslan, Doğan**, Kriminoloji (Suç ve Ceza Bilimleri) Dersleri, Ankara 1996.
- Soyaslan, Doğan**, Teşebbüs Suçu, Ankara 1994.
- Soyaslan, Doğan**, Yürütme Organının Suç ve Ceza Koyma Yetkisi, İstanbul 1990.
- Sözüer, Adem**, "Türk Ceza Kanunu'nda Öngörülen Mazeret Sebeplerine İlişkin Soru ve Cevaplar", HPD, 6/2006.
- Sözüer, Adem**, "Türk Hukukunda Af, 4454 ve 4616 Sayılı Kanunlarda Öngörülen Şartla Salıverilme ve Ertelemeye İlişkin Hükümlerin Hukuksal Niteliği İle Bu Hükümlerin Anayasaya Uygunluğu Sorunu", Anayasa Yargısı, S.:18, Ankara 2001.
- Sözüer, Adem**, Suça Teşebbüs, İstanbul 1994.
- Staff, Ilse**, Justiz im Dritten Reich, Eine Dokumentation, Frankfurt am Main 1978.
- Stéfani, G.-Levasseur, G.-Jambu Merlin, R.**, Criminologie et Science Pénitentiaire, 2. Edition, Paris 1970.
- Stéfani, Gaston-Levasseur, Georges**, Droit Pénal Général, 8. Edition, Paris 1975.
- Strafgesetzbuch**, 31. Aufl. Beck-Texte (dtv), München 1998.
- Stree, Walter-Kinzig, Jörg**, Schönke/Schröder Strafgesetzbuch Kommentar (Schönke, Adolf/Schröder, Horst) 29. Auflage, München 2014.

- Stucki, Jürg**, Der Hausfriedensbruch (Art. 186 StGB) verglichen mit den entsprechenden Regeln des amerikanischen Rechts unter besonderer Berücksichtigung des Model Penal Code des American Law Institute, Bern 1970.
- Sunay, Reyhan**, Avrupa Sözleşmesinde ve Türk Anayasasında İfade Hürriyetinin Muhtevası ve Sınırları, Ankara 2001.
- Sur, Melda**, Uluslararası Hukukun Esasları, İzmir 2000.
- Şafak, Ali**, Mezheplerarası Mukayeseli İslam Ceza Hukuku, Erzurum 1977.
- Şahin, Cumhur**, Ceza Muhakemesi I, 7. Baskı, Ankara 2016.
- Şekerci, Osman**, İslam Ceza Hukukunda Ta'zir Suçları ve Cezaları, İstanbul 1996.
- Şen, Ersan- Başer, Beyza**, Şartla Salıverilme- Denetimli Serbestlik Ve Ceza İnfaz Sorunları, Ankara 2019.
- Şen, Ersan**, 1962-1997 Anayasa Mahkemesi Kararlarında Ceza Hukuku, Ceza Özel Hukuku, Ceza Yargılaması Hukuku, Ceza İnfaz Hukuku, İstanbul 1998.
- Şener, Esat**, Hukuk Sözlüğü, Ankara 2001.
- Şensoy, Naci**, “Siyasi Suçlar”, İÜHF.M., C.: 17, S.: 1-2, İstanbul 1951.
- Şensoy, Naci**, Basit Hırsızlık ve Çeşitli Mevsuf Hırsızlıklar (TCK.'nın 491,492 ve 493. maddeleri), 2. Bası, İstanbul, 1963.
- Şensoy, Naci**, Çocuk Suçluluğu - Küçüklük - Çocuk Mahkemeleri ve İnfaz Müesseseleri, İst. 1949.
- Şentop, Mustafa**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Hukuku, İstanbul 2004.
- Şıdım, Arif**, “Siyasi Suçlar”, AD., S.: 2, Ankara 1962.
- Tan, Hadi**, “Yine Tekerrür Meselesi”, AD. 1945/8.
- Tan, Hadi**, Alman Hukukunda Meşru Müdafaa, Adalet Dergisi, Yıl: 1939.
- Tan, Hadi**, “Tekerrür Hükümlerinin Tatbiki İçin Tekerrüre Esas Tutulan Cezanın Çektirilmiş Olması Şarttır”, AD. 1945/4.
- Taner, M. Tahir**, Ceza Hukuku Umumi Kısım, 3. Bası, İstanbul 1953.
- Taner, Tahir**, “Meşru Müdafaa'nın Genişliği ve Mala Karşı Yapılan Tecavüzlerde Müdafaa”, in: Ebül'ula Mardin'e Armağan, İstanbul 1944.
- Taner, Tahir**, “Tedhişçilik ve 16 İkinci teşrin 1937 Cenevre Mukavelenameleri”, in: Cemil Bilsel'e Armağan, İstanbul 1939.
- Taner, Tahir**, Ceza Hukuku, Umumi Kısım. 3. Baskı, İstanbul 1953.
- Taner, Tahir**, Ceza Muhakemeleri Usulü, 3. Bası, İstanbul 1955.
- Taner, Tahir**, Tanzimat Devrinde Ceza Hukuku, Tanzimat I, İstanbul 1940.
- Tanilli, Server**, Anayasalar ve Siyasal Belgeler, İstanbul 1976.
- Tanoviceanu, Nicolas I.**, Les Mesures de sûreté (Paris Doktora Tezi), Paris 1934.
- Tanör, Bülent-Yüzbaşıoğlu, Necmi**, 1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 2001.
- Tappan, Paul W.**, “Criminologists Should Study Convicted Criminals”, in: Enduring Issues in Criminology, (Editor: Ron Boostrom), San Diego 1995.
- Taşdemir, Kubilay**, Ceza Davalarında Zamanaşımı, Ankara 2001.
- Taşdemir, Kubilay-Özkepir, Ramazan**, Son Değişiklikle İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Aralık 1999.
- Taşkın Kapusuzoğlu, Beril**, Suça İştirakte Bağlılık Kuralı, İstanbul, 2017.

- TBMM Tutanak Dergisi**, C.: 1, İçtima: 64, 1.3.1926.
- TDK, Türkçe Sözlük**, Haz. İsmail Parlatır vd., C.1, 8. Baskı, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basım Evi, 1998.
- Tezcan, Durmuş**, “1997 Tarihli Türk Ceza Kanunu Öntasarısı Bakımından Yurtdışında İşlenen Suçlar”, in: Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan, İstanbul 1999.
- Tezcan, Durmuş**, “Ölüm Cezasını Gerektiren Suçlarda Suçluların Geri Verilmesi Sorunu”, AÜSBFD., C.: XXXVIII, No: 1-4, 1983.
- Tezcan, Durmuş**, “Türk Hukukunda Diplomatik Yargı Bağışıklığı”, in: Birleşmiş Milletler Türk Derneği Yıllığı 1985, Birleşmiş Milletler 40. Yıl Armağanı, Ayrı Bası.
- Tezcan, Durmuş**, Ceza Kanununun Yer İtibarıyla Uygulanması: Milletlerarası Ceza Hukuku, in: Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989.
- Tezcan, Durmuş-Erdem, Mustafa Ruhan-Önok, Rıfat Murat**, Ceza Özel Hukuku, 11. Baskı, Ankara 2014.
- Tezcan, Erdem-Erdem, Mustafa Ruhan-Önok, Rıfat Murat**, Uluslararası Ceza Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2017.
- Teziç, Erdoğan**, Anayasa Hukuku, 5. Bası, İstanbul 1998.
- Teziç, Erdoğan**, Türkiye’de Siyasal Düşünce ve Örgütlenme Özgürlüğü, in: Anayasa Yargısı, C.:7, Ankara 1990.
- Thélin, Marc-Henri**, Nature et Régime Juridique des Mesures de Sûreté (Lausanne, Doktora Tezi), Lausanne 1931.
- Thibault, Laurence**, la peine du mort en france et à l’étranger, Bussière à Saint-Amand (Cher) 1977.
- Thorwald, Jürgen**, Das Jahrhundert der Detektive. Weg und Abenteuer der Kriminalistik. Bd I, Das Zeichen des Kain, 9. Auflage, München-Zürich 1980.
- Thorwald, Jürgen**, die Gnadenlose Jagd, Roman der Kriminalistik, Zürich 1965/1966.
- Toluner, Sevin**, Milletlerarası Hukuk Dersleri, Devletin Yetkisi, 4. Bası, İstanbul 1989.
- Tonry, Michael**, “Reconsidering Indeterminate and Structured Sentencing”, in: Sentencing and Corrections. Issues For The 21st Century, No: 2, September 1999.
- Toroslu Nevzat**, Organ Aktarma ve Cezai Sorumluluk, AÜHFD., C.:XXXV, S.: 1-4, 1978, Ankara 1981.
- Toroslu, Nevzat**, “Ceza Hukukunda Okullar”, in: Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan, İst. 1998.
- Toroslu, Nevzat**, Ceza Hukuku Genel Kısım, 17. Baskı, Ankara 2012.
- Toroslu, Nevzat**, Ceza Hukuku Özel Kısım, Ankara 2005.
- Toroslu, Nevzat**, Ceza Hukukunda Zaruret Hali (Doktora Tezi), Ankara 1968.
- Toroslu, Nevzat-Feyzioğlu, Metin**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2006.
- Tosun, Öztekin**, “Ceza Hukukunun Gerçek Kaynakları”, İÜHFM, C.: XXVIII, S.: 3-4, İst. 1963.
- Tosun, Öztekin**, “Ceza Kanunlarının Tefsir Vasıtaları Arasında Hazırlık Çalışmaları”, AD., Y.: 48, S.: 9, Ankara 1957.
- Tosun, Öztekin**, “Suçların Kanuniliği Prensibi Aleyhindeki Cereyan”, İÜHFM., C.: XXVII, S.: 1-4. İstanbul 1962.
- Tosun, Öztekin**, “Suçların Kanuniliği Prensibi ve Sovyet Rusya Ceza Hukuku”, İHFM, C.: XXX, S.: 1-2, İstanbul 1964.
- Tosun, Öztekin**, “Yürütme Organlarının Koyduğu Kaidelere Aykırılıkların Cezalandırılması”, İÜHFM, C.: XXVIII, S.: 2, İstanbul 1962.

- Tosun, Öztekin**, Müselsel Suçlar, İÜHFİM, C.:XXII, S.:1-4, İstanbul 1957.
- Tosun, Öztekin**, Suç Hukuku Dersleri, (Giriş-Ceza Kaidesi-Unsurlar), İstanbul 1967.
- Tosun, Öztekin**, Suç Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, İstanbul 1982.
- Tosun, Öztekin**, Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri, C.: I, Genel Kısım, 3. Bası, İstanbul 1981.
- Tozman, Önder**, İhmal Suçlarında Teşebbüs ve Gönüllü Vazgeçme, TBBD., S.:84, Eylül-Ekim 2009.
- Töngür, Ali Rıza**, Ceza Hukukunda Yeni Boyutlarıyla Erteleme, Ankara 2009.
- Trébutien, E.**, Cours élémentaire de droit criminel, 2. Edition, Tome: I, Droit Pénal, Paris 1878.
- Trechsel, Stefan-Noll, Peter**, Schweizerisches Strafrecht Allgemeiner Teil I. Allgemeine Voraussetzungen der Strafbarkeit, Zürich-Basel 2004.
- Tress, P.**, Die Organtransplantation aus zivilrechtlicher Sicht, Mainz 1977.
- Tulay, M. Emre**, Kanunilik İlkesi Işığında Ceza Hukuku Kurallarının Zaman Bakımından Uygulanması Ve Delil Elde Etme Yöntemlerinde Zaman Bakımından Uygulanma Sorunu, Cevdet Yavuz'a Armağan, İstanbul 2016, C.II.
- Tulay, Muhammet Emre, Yiğınların Etkisiyle İşlenen Suçlarda Bireyin Cezai Sorumluluğu**, 7. International Symposium on Law / 7. Uluslararası Hukuk Sempozyumu Asoscongress 2018 Conference, Y. 2021.
- Tunah, İbrahim**, Adli Tıp, Ankara 2001.
- Tunç, Kübra**, Ceza Hukukunda Kastı Engelleyen Hata, 1. Baskı, Ankara 2020.
- Tunç, Kübra**, Ceza Hukukunda Kastı Engelleyen Hata, 1. Baskı, Ankara 2020.
- Turhan, Faruk- Altıkat, Abdurrahim**, “Yeni Bir Ceza İnfaz Usulü Olarak Denetimli Serbestlik Ve Bu Usulden Yararlanma Şartları”, S.D.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.2, S.2, Y.2012.
- Turhan, Faruk**, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Açısından Suçluların İadesinde Ölüm Cezası ve Avrupa İnsan Hakları Divanının Soering Kararı”, YD., C.: 24, S.: 1-2 Ankara 1998.
- Turhan, Faruk**, “Eski Yugoslavya Topraklarında İnsanlık Aleyhine İşlenen Suçların Yargılanmasına İlişkin BM Milletlerarası Ceza Mahkemesi” in: Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, İzmir 2000.
- Turhan, Faruk**, “Ölüm Cezasının Kaldırılmasına İlişkin Gelişmeler ve Suçluların İadesi Hukukuna Etkisi”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, S.: 4, Güz 1999.
- Turhan, Faruk**, “Yeni Türk Ceza Kanununda Güvenlik Tedbiri Olarak Hak Yoksunluğu ve Yasaklılığının Niteliği, Kapsam ve Koşulları Üzerine Bir Değerlendirme”, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl:2, Sayı:4, Ağustos 2007.
- Turhan, Faruk**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2006.
- Tutanaklarla Türk Ceza Kanunu**, Ankara, Şubat 2005 (TC. Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı).
- Tutumlu, Mehmet Akif**, Türk Ceza Hukukunda Haksız Tahrik, Ankara 1999.
- Tülen, Hikmet**, “Yasama Sorumsuzluğunun Mutlaklığı Üzerine Düşünceler”, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C.: III, S.: 1, Erzincan 1999.
- Tümerkan, Somay**, “Klasik, Pozitivist Okullarda ve Toplumsal Savunma Hareketinde Ceza Sorumluluğunun Esası”, İÜHFİM., S.: 1-4, İstanbul 1983.
- Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Türk Ceza Kanununun Yürürlüğe Konulmasına ve Mevzuata Uyumuna Dair Kanun Tasarısı**, Ankara 2000.
- Türk Dil Kurumu Özleştirme Kılavuzu**, Ankara 1978.
- Türk Dil Kurumu**, Türkçe Sözlük, C.: 2, Ankara 1988.

- Udeh, Abdulkadir** (Çev.: Şafak, Ali), Seküler Ceza Hukuku Kurumlarıyla İslam Ceza Hukuku (Genel Hükümler), 2. Baskı, Kayıhan Yayınları, İstanbul 2012.
- Udeh, Abdulkadir**, Mukayeseli İslam Hukuku ve Beşeri Hukuk, (Çev.: Şafak, Ali), C.: I, 1. Baskı, Ankara 1990.
- Udeh, Abdülkadir**, Mukayeseli İslam Hukuku ve Beşeri Hukuk, (Çev.: Ali Şafak), C.: 4, Ankara 1991.
- Udeh, Abdülkadir**, Mukayeseli İslam Hukuku ve Beşeri Hukuk, (Çev.: Ali Şafak), C.: 3, Ankara 1991.
- Uğur, Hüsamettin**, Ceza Muhakemesinde Kovuşturma Mecburiyeti İlkesinden Maslahata Uygunluk İlkesine, TBB Dergisi, Sayı 73, 2007.
- Ulukanlıgil, Metin**, Askeri Yargıda İtaatsizlik Suçları (M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Bölümü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul 2001.
- Ulutaş, Ahmet**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Suçluların Geri Verilmesi, Ankara 2012.
- Uma, Hakkı**, Ceza Hukuku, Ankara 1981.
- Uruşak, Uğur**, Ceza Hukukunda Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak Bir Hakkın Kullanılması, 1. Baskı, İstanbul 2010.
- Uzun, Ertuğrul**, “Kriminoloji Tarihinde Klasik ve Pozitivist Okullar”, CHD., Yıl:4, S:9, Ankara 2009.
- Uzun, Mehmet Ali**, Ceza Hukukunda Zamanaşımı, (Doktora Tezi), İstanbul 1994.
- Uzunhasanoğlu, Sırrı**, Tekerrür ve İlgili Af, Adli Sicil, Sabıka, Eşkâl ve Hüviyeti Tespit Müesseseleri, Ankara 1961.
- Üçok, Coşkun**, “Osmanlı Kanunnamelerinde İslam Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler”, AÜHFİM, S.: 1, C.: III, İstanbul 1946.
- Üçok, Coşkun-Mumcu, Ahmet-Bozkurt, Gülnihal**, Türk Hukuk Tarihi, Yeniden Düzenlenip, Gözden Geçirilmiş, Eklî 9. Bası, Ankara 1999.
- Üçok, Coşkun - Mumcu, Ahmet**, Türk Hukuk Tarihi, 7. Bası, Ankara 1991.
- Üçok, Coşkun**, “Osmanlı Kanunnamelerinde İslam Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler”, AÜHFİM., C.: III, 1946/I.
- Ünal, Ertuğrul**, Taksirle Ölüme Sebepiyet Verme Suçu (TCK m. 85), Ankara 2017.
- Ünal, Şeref**, Yasama Dokunulmazlığı, AD., Y.:78, S.: 6, Kasım-Aralık 1987.
- Ünsal, Levent**, “Ceza Hukukunda “Taktiri İndirim Nedenleri ve TCY Madde 59”, AD., Y.:93, S.:12, Ankara 2002.
- Ünver, Yener**, “Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk”, in: Ceza Hukuku Günleri, 70. Yılında Türk Ceza Kanunu -Genel Hükümler- 26-27 Mart 1997-İstanbul.
- Ünver, Yener**, “Sebebinde Serbest Hareketler Kuramı”, in: Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan, İstanbul 1999.
- Ünver, Yener**, “Tıp Ceza Hukukunda Güven İlkesi”, V. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu “Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları”, Ankara 2008.
- Ünver, Yener**, Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Ankara 2003.
- Ünver, Yener**, Hekimin Cezai Sorumluluğu, Roche Sağlık Hukuku Günleri, Tebliğler Kitabı, İstanbul 2007.
- Ünver, Yener-Hakeri, Hakan**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 12. Baskı, Ankara 2016.

- Üzülmez, İlhan**, “Yeni Ceza Kanunu’nun Sisteminde Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi”, Erzincan Üniv. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.:X, S.:3-4, Erzincan 2006.
- Üzülmez, İlhan**, 1997 Tarihli TCK. Tasarısında Tekerrür, Yargıtay Dergisi, C.: 26, Ekim 2000.
- Üzülmez, İlhan**, Türk Hukukunda Tekerrür, Ankara 2003.
- Üzülmez, İlhan-Akkaş, Ahmet Hulusi**, Suçun Yapısında Objektif Cezalandırılabilme Şartları, EÜHFD, C:II, S:1-2, 2007.
- V. Weber**, Ueber die Verschiedenen Arten des Dolus, N. Arch. d. Criminal r., VII.
- Van Calker, Fritz**, Strafrecht, Grundriss zu Vorlesungen und Leitfaden zum Studium, 4.Auflage, München, Berlin und Leipzig 1933.
- Veldet, Hıfzı**, “Kanunlaştırma Hareketleri ve Tanzimat”, in: Tanzimat I, İstanbul 1940.
- Verdi, Bahir**, “Tekerrürü Cürüm I”, İÜHF., Sene: VI, Sayı 39, İstanbul 1928.
- Vidal, Georges- Magnol, Joseph**, Cours de Droit Criminel et de science pénitentiaire, Tome: II, 9. Edition, Paris 1949.
- Vidal, Georges-Magnol, Joseph**, Ceza Hukuku (Çev.:Devrin, Şinasi Z.), Ankara 1949.
- Villey, Edmond**, Précis d’un cours de droit criminel. 5. Edition, Paris 1891.
- Voltaire**, L’affaire Calas, Paris 1963.
- Vouin, Robert-Léauté, Jacques**, Droit pénal et Criminologie, Paris 1956.
- Vouin, Robert-Léauté, Jacques**, Droit, pénal et procédure pénale, 3. Edition, Paris 1969.
- Voulet, Jacques**, Les Prisons, Paris 1951.
- Vögeli, Hans Felix**, Strafrechtliche Aspekte der Sportverletzungen im besondern die Einwilligung des Verletzten im Sport, (Dissertation) Zürich 1974.
- Wachenfeld, Friedrich**, Lehrbuch des Deutschen Strafrechts, München 1914.
- Walter, Michael**, Strafvollzug, 2. Auflage, Stuttgart 1999.
- Wegner, Arthur**, Strafrecht, Allgemeiner Teil, Göttingen 1951.
- Welzel, Hans**, Das Deutsche Strafrecht, 11. Auflage, Berlin 1969.
- Welzel, Hans**, Das deutsche Strafrecht. Eine systematische Darstellung. 10. Auflage, Berlin 1967.t
- Wendt, Rudolf**, “The Principle of “Ultima Ratio” And/Or the Principle of Proportionality”, Onati Socio-Legal Series, Vol. 3, No:1, 2013.
- Wessels, Johannes- Beulke, Werner**, Strafrecht. Allgemeiner Teil, 41. Auflage, Heidelberg 2011.
- Wessels, Johannes**, Strafrecht Allgemeiner Teil, Die Straftat und ihr Aufbau, 18. Auflage, Heidelberg 1988.
- Wessels, Johannes-Beulke, Werner-Satzger, Helmut**, Strafrecht. Allgemeiner Teil, 46. Auflage, München 2014.
- Wyss, Oscar**, Der Rückfall in den Kantonalen Strafgesetzbüchern und in den Vorentwürfen zu einem schweizerischen Strafgesetzbuch, Dissertation, Bern 1927.
- Yalkut, Necdet**, “Mukayeseli Hukuk Açısından Taksirle Ölümüne Sebepiyet Suçu”, AD., Y.: 57, S.: 2, Ankara 1966.
- Yalkut, Necdet**, Türk, İtalyan ve Fransız Ceza Hukuku Açısından Meşru Müdafaa, AD, 1978.
- Yaman, Derya-Yaman-Murat**, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Askeri Yargıtay Kararları Işığında Askeri Yargı ve Adli Yargı Arasındaki Görev Sorunları, Ankara 2001.
- Yarsuvat, Duygun**, “Tüzel Kişilerin Cezai Sorumluluğu”, in: Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan, İstanbul 1999.

- Yarsuvat, Duygun**, “Yürütme Organının Koyduğu Kaidelerle Suç İhdası ve 1961 Anayasası”, İÜHFİM, C.: XXIX, S.: 3, İstanbul 1963.
- Yarsuvat, Duygun–Bayraktar, Köksal**, Ulusal Rapor, Teşebbüs ve İştirak Kurallarının Genişlemesi, 18. Uluslararası Ceza Hukuku Kongresi, İstanbul 2009.
- Yaşar, Ahmet**, İslam Ceza Hukukunda İdamı Gerektiren Suçlar, İstanbul 1995.
- Yaşar, Hakkı**, Suçluların Geri Verilmesi ve Ceza İşlerinde Adli Yardımlaşma Sözleşmeleri, Adalet Bakanlığı Yayınları, Yeni Seri No: 24, tarihsiz ve basım yeri belli değil.
- Yaşar, Osman**, Uygulamada Türk Ceza Yasası Genel Hükümler, Ankara 2000.
- Yaşar, Osman–Gökcan, Hasan Tahsin–Artuç, Mustafa**, Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi, 2. Baskı, C. 1, Ankara 2014.
- Yaşar, Yusuf**, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Temini ve Ticareti Suçları, Ankara 2012.
- Yavuz, Hakan A.**, Ceza İnfaz Sistemi ve Denetimli Serbestlik, Ankara 2018.
- Yenidünya, A. Caner**, “5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Adli Para Cezası ve İnfazı”, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fak. Dergisi, Cilt: X, Sayı: 1-2, Erzincan 2006.
- Yenidünya, A. Caner**, “Bilişim Sistemine Hukuka Aykırı Erişim Suçu (TCK.m.243)”, Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, Yıl:1, Sayı:4, İstanbul 2005.
- Yenidünya, A. Caner**, “Hekimin Tıbbi Müdahalelerden Kaynaklanan Cezai Sorumluluğu”, Sağlık Hukuku’nda Dünyadaki Son Gelişmeler, İstanbul 2009.
- Yenidünya, A. Caner**, 5237 sayılı TCK’da Hapis Cezasının Ertelenmesi, Hukuki Perspektifler Dergisi, Temmuz 2006.
- Yenidünya, A. Caner**, İftira Suçu (M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Bölümü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1997.
- Yenidünya, A. Caner**, Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler, İstanbul Barosu CMK Hizmet İçi Eğitim Semineri Notları (12 Ekim 2005), (yayınlanmamış notlar).
- Yenidünya, A. Caner–Değirmenci, Olgun**, Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Bilişim Suçları, İstanbul 2003.
- Yenidünya, A. Caner–Yaşar, Yusuf**, “Kastarasyon Cinsel Suç Faillerine Uygulanabilecek Uygun Bir Yaptırım Mıdır?”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl: 4, Sayı:14, (Temmuz 2013).
- Yenidünya, A.Caner**, Yeni Türk Ceza Kanunu’nda İftira Suçu (m.267-269), Legal Hukuk Dergisi, Ağustos 2005, Yıl:3, Sayı:32.
- Yenidünya, Ahmet Caner**, “Şartla Salıvermenin Hukuki Niteliği”, Legal Hukuk Dergisi, C.: 1, S.: 1, Ocak 2003.
- Yenisey, Feridun–Pagemann, Gottfried**, Strafgesetzbuch (StGB) Alman Ceza Kanunu, İst. 2009.
- Yenisey, Feridun–Plagemann, Gottfried**, Alman Ceza Kanunu(StGB), gözden geçirilmiş ve genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul 2015.
- Yerdelen, Erdal**, Ceza Muhakemesinde Hükümün Gerekeşi, Ankara 2015.
- Yerdelen, Erdal**, Cezanın Belirlenmesi (Türk ve Alman Uygulaması), Ankara 2013.
- Yetkin, Feridun**, Açıklamalı, İçtihatlı İnfaz Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2023.
- Yıldız, Ali Kemal**, Dolayısıyla Faillik, in: Ceza Hukuku Günleri. 70. Yılında Türk Ceza Kanunu -Genel Hükümler- (26-27 Mart 1997-İstanbul), İstanbul 1998.
- Yıldız, Gültekin**, Mapusâne, Osmanlı Hapishanelerinin Kuruluş Sertiveni (1839-1908), İstanbul 2012.

- Yıldız, Mehmet Emre**, Ceza Hukukunda Akıl Hastalığının Kusur Yeteneğine Etkisi ve Akıl Hastalarına Özgü Güvenlik Tedbirleri, (Doktora Tezi), Ankara 2020.
- Yılmaz, Erkam**, Yardım Veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu(TCK. M.89), Ankara 2020.
- Yılmaz, Tuncay**, Gerekçeli-Notlu Disiplin Talimatı İlaveli Emniyet Teşkilat Kanunu İle Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, 2. Baskı, Ankara 2000.
- Yılmaz, Zahit**, Türk Ceza Hukukunda İştirakin Bir Türü Olarak Dolaylı Faillik, (Doktora Tezi) Adalet Yayınevi, İstanbul 2022.
- Yılmaz, Zekeriya**, “Hak Yoksunlukları ve “Yasaklanmış Hakların Geri Verilmesi” Kurumu Üzerine Bir Değerlendirme”, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Yıl:2, Sayı:7, Mart 2007.
- Yurtcan, Erdener**, Jugendstrafrecht und Jugendstrafvollzug in der Türkei. Jugendstrafe und Jugendstrafvollzug, Teilband 2, Freiburg 1986.
- Yurtlu, Fatih**, İhmali Suçlar, Ankara 2022.
- Yüce, Turhan Tufan**, Ceza Hukuku Dersleri, C.: I, Manisa 1982.
- Yüce, Turhan Tufan**, Ceza Hukukunun Temel Kavramları, Ankara 1985.
- Yüce, Turhan Tufan**, Teşebbüste Hazırlık ve İcra Hareketlerinin Ayrılması Problemi ve Uygun İlliyet Teorisinin Bu Probleme Tatbiki Denemesi, Erzurum 1968.
- Yüce, Turhan Tufan**, Türk Hukukuyla Mukayeseli Olarak İsviçre Ceza Hukukunda Teşebbüs, AD., Yıl: 48, S.:5 Ankara 1957.
- Yücel, Mustafa T.**, Türk Ceza Siyaseti ve Kriminolojisi, Suç ve Ceza, Ankara 1999.
- Yüksel, Turgut**, 5237 sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu’na Göre İlgili Genel Hükümler Işığında Adam Öldürme, Yaralama, İntihara Yönlendirme, İşkence ve Eziyet Suçları, İstanbul 2007.
- Zaczyk, Rainer**, in: Nomos Kommentar-Strafgesetzbuch, (Editör: Urs Kindhäuser- Ulfrid Neumann- Hans-Ullrich Paeffgen) 4. Auflage, 2013.
- Zafer, Hamide**, “Mesafe Suçu”, Argumentum, C.: 1, S.: 3, Ekim 1990.
- Zafer, Hamide**, “Siyasi Suç”, in: Prof. Dr. Kenan Tunçomağ’a Armağan, İstanbul 1997.
- Zafer, Hamide**, Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75), Ders Kitabı, 6. Baskı, İst. 2016.
- Zafer, Hamide-Pamuk, Gülfem-Çakır, Kerim**, Gerekçeli, Açıklamalı, İçtihatlı Kabahatler Kanunu, İstanbul 2014.
- Zincir, Uğur Osman**, Yeni TCK’da Taksirle Ölümüne Sebebiyet Verme Suçu, Marmara Üniversitesi Kamu Hukuku Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2008.
- Zipf, Heinz**, Kriminalpolitik, Eine Einführung in die Grundlagen, Karlsruhe 1973.

Prof. Dr. Mustafa AVCI

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi & Kırıkkale Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet AYKANAT

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim ÜLKER

Selçuk Üniversitesi

HUKUK BAŞLANGICI VE METODOLOJİSİ

3. Bası

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hukuk Başlangıcı ve Metodolojisi

Mustafa Avcı - Mehmet Aykanat - İbrahim Ülker

Hukuk Yayınları Dizisi – 3298

Üçüncü Bası : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 55 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKLAR

- Abadan Yavuz, "Yeni Hint Anayasası", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, c. 8, sy. 1 (1951), ss.208-55.
- Akdoğan Abdurrahman, *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2019.
- Akgündüz Ahmed, *Umumi Hukuk Tarihi Ders Notları*, Konya: Mimoza, 1991.
- Akkurt Sinan Sami, Kemal Erdoğan, Hüseyin Tokat, *Borçlar Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- _____: *Medeni Hukuk*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Akyiğit Ercan, *İş Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Albayrak Hakan, *Kalem Mevzuatı (Yazı İşleri) Ders Kitabı*, ed. İbrahim Ermenek, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Alp Sedat, "Hitit Kanunları Hakkında", *DTCF Dergisi*, S:5, 1947, s.465-482.
- Alparslan Meltem Doğan, "Anadolu'nun İlk İmparatorluğu: Hititler", *Eski Anadolu Tarihi*, ed. Kemalettin Köroğlu, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 2019.
- Anayurt Ömer, *Anayasa Hukuku*, ed. İbrahim Ermenek, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Antalya O. Gökhan, *Hukuk Teorisi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Apaydın H. Yunus, "Kıyas", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, 2022, c. 25, s.528-538.
- Apaydın Bahadır, *Kapitülasyonlar ve Osmanlı-Türk Adli ve İdari Modernleşmesi*, 3. bs., Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.
- Arsal Sadri Maksudi, *Umumi Hukuk Tarihi*, İstanbul Üniversitesi, 1948.
- Atalı Murat, İbrahim Ermenek, *İcra ve İflas Hukuku*, ed. İbrahim Ermenek, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- _____: *Medeni Usul Hukuku*, ed. İbrahim Ermenek, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Atalı Murat, İbrahim Ermenek, Hilal Ünal Kaya, *Yargı Örgütü*, ed. İbrahim Ermenek, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Atar Yavuz, *Türk Anayasa Hukuku*, Ankara: Seçkin, 2018.
- Atay Ender Ethem, *Hukuk Başlangıcı*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2020.
- _____: *İdari Yargılama Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Atay Ender Ethem, Ahmet Nohutçu, Ramazan Çağlayan, *İdare Hukuku*, ed. Şerife Yıldız Akgül, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 2019.

- Avcı Mustafa, *Hukuk Tarihimizde Hapis*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- _____: "Para Cezalarının Dünü Bugünü", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, c. 6, sy. 1-2 (1998), s.377-418.
- _____: *Türk Hukuk Tarihi*, 12. Bası, Ankara: Adalet, 2023.
- Ayan Mehmet, *Miras Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Aydın M. Âkif, *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul: Beta, 2015.
- _____: "Mecelle-i Ahkam-ı Adliyye", *Büyük İstanbul Tarihi*, 2015, <https://istanbultarihi.ist/68-mecelle-i-ahkam-i-adliyye>.
- Aykanat Tuba, *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanının Sorumluluğu*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Bebek Adil, "Ceza", *TDV İslam Ansiklopedisi*, 1993, c. 7, ss. 469-70.
- Belgesay Mustafa Reşit, *Kur'an Hükümleri ve Modern Hukuk*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 1963.
- Berki Ali Himmet, *Açıklamalı Mecelle*, Hikmet Yayınları, 1982.
- _____: *Hukuk Mantiği ve Tefsir*, Ankara: Güney Matbaacılık, 1948.
- _____: *Hukuk Tarihinden İslam Hukuku 1*, Ankara: DİB yay. 1955.
- Bilge Necip, *Hukuk Başlangıcı*, Ankara: Turhan Kitabevi, 1986.
- Bilgili Fatih, Ertan Demirkapı, *Ticari İşletme Hukuku*, Dora Yayınevi, 2016.
- Birişik Abdulhamit, "Tefsir", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.40, s.90-94.
- Bolay Süleyman Hayri, "Âdem", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C:1, ss.358-63.
- Boynukalın Ertuğrul, "Makasidü'ş-Şeria", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C:27, s.423-27.
- Canay Dilara Ağaoglu, "Hukukun Amacı Olarak Adalet", *Hukuka Giriş*, Ankara: Astana Yayınları, 2020, s.43-47.
- Cemaleddin, "Mukayese-i Kavanin-i Medeniyye Mecelle-i Ahkam-ı Adliyye-Fransa Kanun-ı Medenisi Kitabü'l Büyu", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, çev. Seda Örsten Esirgen, c. 61, sy. 2 (2012), s.809-818.
- Çağıl, Orhan Münir, (1957) "Hukuk Tarihinin Kıymet ve Ehemmiyetine Dair Bazı Düşünceler", *İÜHFİM*, C:22, S: 1-4, s.253-299.
- _____: *Hukuk Başlangıcı Dersleri*, İst.1963.
- _____: *Hukuk Metodolojisi Dersleri*, İst.1962.
- Çetin Abdurrahman, "Nesih", *DİA*, C:32, s.579-581.
- Çetiner Selma, Armağan Ebru Bozkurt Yüksel, *Ticari İşletme ve Şirketler Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- "Cuma İzni ile İlgili 2016/1 Sayılı Başbakanlık Genelgesi", *Resmi Gazete*, Sayı:29587, (08.01.2016).

- Demirbaş Timur, *İnfaz Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- _____ : *Kriminoloji*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Doğan İlyas, (ed.), *Genel Kamu Hukukuna Emek Verenler*, Ankara: Astana Yayınları, 2019.
- Dönmez İbrahim Kafi, "İllet", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C:22, ss. 117–20.
- Dönmezer Sulhi, *Kriminoloji*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayını, 1981.
- Dönmezer Sulhi, Sahir Erman, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*, İstanbul: Beta Yayıncılık, 1987.
- Ekinci Ekrem Buğra, "Hukukun Serüveni", *İstanbul, Arı Sanat Yayınevi*, 2011.
- Erdem Mehmet, Aslı Makaracı Başak, *Aile Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Erdoğan İhsan, A. Dilşad Keskin, *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2020.
- Erdoğan Mustafa, *İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku*, Ankara: Orion, 2007.
- Ergül Ergin, *İbn Haldun'un Teorileri ile Karşılaştırmalı Genel Kamu Hukuku*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- _____ : *Siyaset Bilimci ve Kamu Hukukçusu Olarak Farabi*, Bilge ekitap, 2020.
- _____ : *İlk Çağ'dan Günümüze Karşılaştırmalı Devlet Teorisi*, Ank.2021.
- _____ : *Hukuka Genel Giriş*, Ankara Adalet, 2022.
- _____ : *Yargı Etiği Dersleri*, Ankara Adalet, 2022.
- _____ : *Türk Yargı Sistemi Dersleri, Temel Kavramlar, Kurallar ve Kurumlar*, Ankara Adalet, 2022.
- Göksu Mustafa, *Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Tahkim*, ed. İbrahim Ermenek, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Gözler Kemal, *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*, Bursa: Ekin, 2017.
- _____ : *Hukuka Giriş*, Bursa: Ekin Yayınları, 2018.
- _____ : *İnsan Hakları Hukuku*, Bursa: Ekin, 2018.
- _____ : *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*, Bursa: Ekin Yayınları, 2020.
- Gözler Kemal, Gürsel Kaplan, *İdare Hukuku Dersleri*, Bursa: Ekin, 2015.
- Gözübüyük Şeref, *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, Ankara: Turhan Kitabevi, 1993.
- "Güncel Türkçe Sözlük, www.sozluk.gov.tr/", (07.07.2022), <https://sozluk.gov.tr/>.
- Güriz Adnan, *Hukuk Başlangıcı*, Ankara: Siyasal Kitabevi, 2019.
- Gürkan Ülker, *Hukuk Sosyolojisine Giriş*, Ankara: Siyasal Kitabevi, 2021.
- İba Şeref, Abbas Kılıç, *Anayasa Yargısı Dersleri*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2019.

- İbn Miskeveyh, *Ahlak Eğitimi*, çev. Abdulkadir Şener, Cihat Tunç, İsmet Kayaoğlu, İstanbul: Büyüyenay Yayınları, 2013.
- İçli Tülin Günşen, *Kriminoloji*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Işıқтаç Yasemin, *Hukuk Felsefesi*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2006.
- “İzlanda sünneti yasaklayan ilk Avrupa ülkesi olma yolunda”, (19.02.2018), <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-43111930#:~:text=İzlanda er-keklere sünneti yasaklayan ilk, inanç özgürlüğü tartışmasının odağı olabilir.>
- Kalabalık Halil, *İdare Hukuku Dersleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Kapani Münci, *Kamu Hürriyetleri*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1981.
- Karaman Hayreddin, *Anahatlarıyla İslam Hukuku*, İstanbul: Ensar Neşriyat, 2007.
- Kaya Seyithan, *Anayasa Yargısı*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Kayıhan Şaban, *Ticaret Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Koca Ferhat, “Mefhum”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, 2003, c. 28, ss. 350–53.
- _____: “Tahsis”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, 2010, c. 39, ss. 432–34.
- Koca Mahmut, İlhan Üzülmüş, *Ceza Hukuku*, ed. Hakan Karakehya, Nazmiye Özenbaş, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 2018.
- Kontacı Burcu Baytemir vdğr., *Ceza Muhakemesi Hukuku*, ed. Cumhuriyet Şahin, Neslihan Göktürk, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Korkusuz Refik M., Halit M. Korkusuz, *Hukuk Başlangıcı*, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2016.
- Kozak İbrahim Erol, *Kadim Dönemler Genel Hukuk Tarihi*, Konya: Palet Yayınları, 2015.
- Kurt Hayrettin, “İdari Yaptırımlara Karşı Güvenceler”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, c. XVIII, sy. 1 (2014), ss. 131–78.
- Mehmed Ziyaeddin Türzkade Hafız, *Osmanlı Hukuk Sözlüğü: Mükemmel İstılâhât-ı Kavânin Yâhut Mâlûmât-ı Kanûniye Hülâsası*, ed. Fethi Gedikli, İbrahim Enes Onat, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Mieroop Marc Van De, *Babil Kralı Hammurabi*, çev. Bülent O. Doğan, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2014.
- Okandan Recai Galip, *Umumi Hukuk Tarihi Dersleri*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 1951.
- Öner Erdoğan, *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Özbay İbrahim, “Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, c. X, sy. 3–4 (2006), ss. 459–75.
- Özbek V. Özer, *İnfaz Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Özbek V. Özer, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.

- _____: *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Özbudun Ergun, *Türk Anayasa Hukuku*, Ankara: Yetkin, 2017.
- Özcan Onur, *Vergi Suçları*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015.
- Özen Şükrü, "Tearuz", *TDV İslam Ansiklopedisi*, 2011, c. 40, ss. 208–11.
- _____: "Tercih", *TDV İslam Ansiklopedisi*, 2011, c. 40, ss. 484–87.
- Özgenç İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ank.2021.
- Özyörük Mukbil, *Hukuka Giriş*, Ank.1959.
- Pazarıcı Hüseyin, *Uluslararası Hukuk*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2009.
- Ruhi Canan, Ahmet Cemal Ruhi, *Hukuk Yargılamasında Görev, Yetki ve Yargı Yeri-nin Belirlenmesi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Şaban Zekiüddin, *İslam Hukuk İlminin Esasları*, çev. İbrahim Kafi Dönmez, Ankara: TDV Yayınları, 2009.
- Şafii Muhammed b. İdris, *Er-Risale*, çev. Abdulkadir Şener, İbrahim Çalışkan, Ankara: TDV Yayınları, 2007.
- Sağlık Bakanlığı Genelgesi, *Sünnet Uygulamaları* (2015).
- Şahin Hilal Gürses, "Vergi Ceza Hukukunda Yanılma, Mücbir Sebep, Pişmanlık ve Islah", *Vergi Ceza Hukuku Çalışmaları*, ed. İzzet Özgenç, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021, s. 67–110.
- Savaş Abdurrahman, "Roma Hukuku", iç: *Hukuk Tarihi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 2014, s. .
- Şenyüz Doğan, Mehmet Yüce, Adnan Gerçek, *Vergi Hukuku (Genel Hükümler)*, Bursa: Ekin Yayınları, 2022.
- Serozan Rona, Baki İlkay Engin, *Miras Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Şimşek Galip Engin v.dğr., *Uluslararası Hukuk II*, ed. Ayşe Nur Tütüncü, Elif Uzun, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 2019.
- Söğütlü Özlem, *Roma Özel Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Sümer Haluk Hadi, *İş Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- _____: *Sosyal Güvenlik Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- "T.C. Adalet Bakanlığı Hukuk Sözlüğü", y.y., <https://sozluk.adalet.gov.tr/hukuk>.
- Teziç Erdoğan, *Anayasa Hukuku*, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2005.
- Toprak Melek, "Avrupa'nın Göbeğinde Müslüman Bir Bilge: Aliya İzzetbegoviç", *Küresel Siyaset*, 2020, <https://www.kureselsiyaset.org/avrupanin-gobeginde-musluman-bir-bilge-aliya-izzetbegovic/>.
- Turhan Faruk, "Ölüm Cezasının Kaldırılmasına İlişkin Gelişmeler ve Suçluların İadesi Hukukuna Etkisi" *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, c. 4, sy. 4 (1999), s.239-58.

- Türk Hukuk Lugati*, Ankara: Türk Hukuk Kurumu, 1991.
- Üçok Coşkun, Ahmet Mumcu, Gülnihal Bozkurt, *Türk Hukuk Tarihi*, Ankara: Turhan, 2017.
- Ünal Mustafa, *İslam Hukukunda Haksız Fiil Sorumluluğu*, Ankara: Adalet, 2019.
- Uşan Fatih, Canan Erdoğan, *İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Uslu Ferhat, *Bütün Konularıyla Anayasa Yargısı Dersleri*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Uzun Elif, Galip Engin Şimşek, Ayşe Nur Tütüncü, *Uluslararası Hukuk I*, ed. Ayşe Nur Tütüncü, Elif Uzun, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 2018.
- Uzun Ertuğrul v.dğr., *Hukukun Temel Kavramları*, ed. Ufuk Aydın, Elvan SÜTKEN, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 2015.
- Yaman Ahmet, Halit Çalış, *İslam Hukuku*, Ankara: Bilay, 2020.
- Yenisey Feridun, Ayşe Nuhuğlu, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Yerdelen Erdal, *Türk Ceza Hukuku Yaptırımları ve İnfazı*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Yıldırım Ramazan, *İdare Hukukuna Giriş*, ed. Mustafa Avcı, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 2013.
- Yıldırım Ramazan, Serkan Çınarlı, *Türk İdare Hukuku Dersleri*, Ankara: Astana Yayınları, 2018.
- _____: *Türk İdare Hukuku Dersleri*, Ankara: Astana Yayınları, 2019.
- _____: *Türk İdari Yargılama Hukuku Dersleri*, Ankara: Astana Yayınları, 2018.
- Yılmaz Ejder, *Hukuk Sözlüğü*, Ankara: Yetkin, 2003.
- Yörük, A. Kemal, *Hukukun Umumi Prensipleri*, İst.1949.
- _____: *Hukuk Felsefesi Dersleri*, İst.1952.
- Zöhrap Kirkor, *Hukuk-ı Ceza*, İstanbul, 1325.

Dr. Hülya DEMİR YALEZE

**MÜZAKERE İLETİŞİMİNDE
DURUMSAL ARABULUCULUK**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Müzakere İletişiminde Durumsal Arabuluculuk

Hülya Demir Yaleze

Hukuk Yayınları Dizisi – 3938

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 56 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKLAR

- Aaron, M. C. (2016). *Sonuç Alıcı Müzakere-Her Gün Karşılaştığınız Sorunlara Uzman Çözümler*. (K. Yürür, Çev.) İstanbul: Optimist Yayınları.
- Acuff, F. L. (2005). *Uluslararası Müzakere- Dünyanın Herhangi Bir Yerinde Herhangi Biriyle, Herhangi Bir Konu Üzerine Müzakere Etme*. (S. Demirci, Çev.) Ankara: Elma Yayınevi.
- Adair, J. (2018). *Etkili İletişim- Yönetim Silahlarının En Önemlisi*. (Ö. Çolakoğlu, Çev.) İstanbul: Babıalı Kültür Yayıncılığı.
- Agger, B. (2011). *Sanal Benlik*. (V. Hacıoğlu, Çev.) İstanbul: Babil Yayınları.
- Ağaoğulları, M. A. (2006). *Kent Devletinden İmparatorluğa*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Akın, L. (2019). Dava Şartı Arabuluculuk Sisteminde Karşılaşılan Sorunlar ve Alternatif Çözüm Önerileri. A. Karşlı (Dü.), *Birinci Yılında Dava Şartı Arabuluculuk Sempozyumu* içinde (s. 70-84). Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı.
- Alıkılıç, Ö. (2017). *Arabuluculukta Etkili İletişim*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Alkan, N. (2017). Duygu ve Duygu Yönetimi, Duygusal Yetkinlik. İ. Dağ (Dü.) içinde, *Psikoloji* (s. 20-24). Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı.
- Allison, J. R. (2000). Uyuşmazlıkları Mahkeme Dışında Çözmenin Beş Yolu. *Harvard Business Review-Müzakere ve Anlaşmazlık Çözümü* (İ. Bingöl, Çev., s. 165-188). içinde İstanbul: Mess Yayınları.
- Arabuluculuk Daire Başkanlığı. (2022, 10 15). *Arabuluculuk Uzmanlık Alanlarına İlişkin Duyuru (28.09.2020)*. Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı: <https://adb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/7102020163604arbuzm.pdf> adresinden alındı
- Arabuluculuk Daire Başkanlığı. (2022, Mayıs 16). *Türkiye Arabulucular Etik Kuralları*. Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı: <https://adb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/1512021075717T%C3%BCrkiye%20%20Arabulucular%20%20Etik%20Kurallar%C4%B1.pdf> adresinden alındı
- Aristoteles. (2015). *Retorik*. (M. H. Doğan, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yay.
- Aristoteles. (2019). *Retorik*. (F. Akderin, Çev.) İstanbul: Say Yayınları.
- Aristoteles. (2019). *Sofistçe Çürütmeler*. (Y. G. Sev, Çev.) İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Aristoteles. (2021). *Retorik*. (A. Çokona, Çev.) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

- Aslan, A. (2021). *Arabuluculuk ve İletişim*. Konya: Literatürk Academia.
- Aslanpınar, Y. B. (2019). *Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Olan Arabuluculukta Taraf Vekilliği El Kitabı*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları.
- Autrey, K. (2010). Demosthenes (384–322 B.C.E.). T. Enos (Dü.) içinde, *Age, Encyclopedia of Rhetoric and Composition: Communication from Ancient Times to the Information* (s. 175-176). New York And London: Routledge Taylor & Francis Group.
- Avrupa Konseyi. (2017). *Mahkeme Temelli Arabuluculuk Hizmetleri El Kitabı*. Ankara: Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı.
- Baba, C. (2018). *Retoriğin İkna Gücü*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Bakırcıoğlu, R. (2006). *Ansiklopedik Psikoloji Sözlüğü*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Balç, A. (2020). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Baltaş, Z., & Baltaş, A. (2002). *Bedenin Dili*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Bazerman, M. H., & Chugh, D. (2006). Bounded Awareness: Focusing Failures in Negotiation. L. L. Thompson (Dü.) içinde, *Negotiation Theory and Research* (s. 7-26). New York - Hove: Psychology Press.
- Berko, R., Aitken, J. E., & Wolvin, A. (2010). *ICOMM : Interpersonal Concepts And Competencies : Foundations Of Interpersonal Communication*. Lanham-Boulder- New York- Toronto- Plymouth: Rowman & Littlefield Publishers.
- Biber, A. (2007). *Halkla İlişkilerde Temel Kavramlar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Biesecker, B. A. (2000). *Addressing Postmodernity : Kenneth Burke, Rhetoric, And A Theory Of Social Change*. Alabama: University of Alabama Press.
- Binici, U., & Tatlıcan, Ü. (2020). Harold Garfinkel'in Etnometodolojisinde Gündelik Hayat. A. Esgin, & G. Çeğin (Dü.) içinde, *Gündelik Hayat Sosyolojisi-Temalar, Sorunsallar ve Güzergahlar* (s. 213-234). Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Bitzer, L. F. (1968). The Rhetorical Situation. *from Philosophy and Rhetoric*(1), 1-14.
- Bostancıoğlu, E. (2022). *Arabuluculukta Müzakere*. Ankara: Yetkin Yayınevi.
- Bourse, M., & Yücel, H. (2012). *İletişim Bilimlerinin Serüveni*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Brett, J. M., & Gelfand, M. J. (2006). A Cultural Analysis of the Underlying Assumptions of Negotiation Theory. L. L. Thompson (Dü.) içinde, *Negotiation Theory and Research* (s. 173-202). New York -Hove: Psychology Press.
- Briggs, A., & Burke, P. (2001). *Medyanın Toplumsal Tarihi*. İstanbul: İzdüşüm Yayınları.
- Burger, J. M. (2006). *Kişilik: Psikoloji Biliminin İnsan Doğasına Dair Söyledikleri*. (İ. D. Erguvan Sarıoğlu, Çev.) İstanbul: Kaknüs Yayınları.

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Campbell, G. (2008). *The Philosophy of Rhetoric: Landmarks in Rhetoric and Public Address*. (L. F. Bitzer, Dü.) Carbondale: Southern Illinois University Press.
- Canatan, K. (2015). Klasik İslam Düşüncesinde İnsanın Özbenlik ve Beden Haritası. K. Canatan (Dü.) içinde, *Beden Sosyolojisi* (s. 117-146). İstanbul: Açılım Kitap.
- Canbolat, T. (2019). Birinci Yılında Dava Şartı Arabuluculuk Uygulamalarının Değerlendirilmesi. A. Karşlı (Dü.), *Birinci Yılında Dava Şartı Arabuluculuk Sempozyumu* içinde (s. 30-43). Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı.
- Carnegie, D. (1994). *Etkili Konuşma Sanatı*. (A. Haykır, Çev.) Ankara: Öteki Yayınevi.
- Carnevale, P. j., & De Dreu, C. K. (2006). Motive: The Negotiator's Raison d'Être. L. L. Thompson (Dü.) içinde, *Negotiation Theory and Research* (s. 55-76). New York-Hove: Psychology Press.
- Carver, T. B., & Vondra, A. A. (2000). Alternatif Uyuşmazlık Çözümü- İşlemesinin ve İşlememesinin Nedenleri. *Harvard Business Review-Müzakere ve Anlaşmazlık Çözümü* (İ. Bingöl, Çev., s. 189-212). içinde İstanbul: Mess Yayınları.
- Cialdini, R. B. (2017). *İknaya Açılan Kapı*. (T. Gezer, Çev.) İstanbul: MediaCat Kitapları.
- Clark, G. (2011). Contextuality. T. Enos (Dü.) içinde, *Encyclopedia of Rhetoric and Composition Communication from Ancient Times to the Information Age* (s. 140-143). New York: Taylor & Francis e-Library.
- Cleary, P. J. (2015). *The Negotiation Handbook*. London and New York: Routledge Taylor& Francis Group.
- Cohen, H. (1997). *Her Konuyu Müzakere Edebilirsiniz*. (Ş. Cüceloğlu, Çev.) İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Cortini, M. (2001). Silence As a Tool For The Negotiation Of Sense İn Multi-Party. E. Weigand, & M. Dascal (Dü) içinde, *Negotiation and Power in Dialogic Interaction* (s. 167-180). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Coşkun, A. (2014). *İbn Sînâ Felsefesinde Retorik*. İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Coulon, A. (2015). *Etnometodoloji*. (Ü. Tatlıcan, Çev.) İstanbul: Küre Yayınları.
- Coutu, D. L. (2020). Güvenlik Ağı Olmadan Müzakere (New York Emniyet Müdürlüğü Dedektifi Dominick J. Misino ile Röportaj). *Müzakere* (L. Göktem, Çev., s. 115-131). içinde İstanbul: Optimist Kitap.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative Inquiry And Research Design: Choosing Among Five Approaches*. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage Publications.

- Creswell, J. W. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri-Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*. (M. Bütün, & S. B. Demir, Çev.) Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Cuff, E. C., Sharrock, W. W., & Francis, D. W. (2015). *Sosyolojide Perspektifler*. (Ü. Tatlıcan, Çev.) İstanbul: Say Yayınları.
- Cüceloğlu, D. (1997). *Yeniden İnsan İnsana*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Cüceloğlu, D. (1998). *İçimizdeki Biz "Kalite Bilincinin Temeli"*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Çetin, C., & Arslan, M. L. (2014). *Müzakere Teknikleri*. İstanbul: Beta Yay.
- Çetinkaya, B. A. (2021). *Felsefe Tarihi Antik Doğu'dan Modern Batı'ya*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Çiçek, M. (2018). *İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Danziger, K. (1976). *Interpersonal Communication*. New York- Toronto- Oxford- Sydney- Paris- Braunschweig : Pergamon Press Inc.
- Dascal, M. (2001). Reputation and refutation: Negotiating merit. M. Dascal, E. Weigand, & M. Dascal (Dü) içinde, *Negotiation and Power in Dialogic Interaction* (s. 1-18). Amsterdam, The Netherlands: John Benjamins B.V.
- De Bono, E. (2021). *Altı Şapkalı Düşünme Tekniği*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Demir Yaleze, H. (2014). *Kriz Yönetiminde Sosyal Medya'nın Kullanımı Üzerine Bir Analiz: Taksim Gezi Parkı Olayları Örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi b.). Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir Yaleze, H. (2021). Retoriğin Teknolojik Dönüşümü: Bir Yansıma Alanı Olarak Dijital Retorik. H. Hülür, & C. Yaşın (Dü) içinde, *Yeni Medya, Toplum ve İletişim Biliminin Dönüşümü* (s. 587-608). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Demir Yaleze, H. (2022). Singapur Konvansiyonu'nun Türkiye'ye Sağladığı Avantajların Kamu Diplomasisi Açısından Değerlendirilmesi. *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Güncel Meseleler Sempozyumu Bildiri Özeti E-Kitabı* (s. 36-38). Ankara: Atılım Üniversitesi Yayınları - Hukuk Fakültesi Yayınları .
- Demir Yaleze, H., & Atar, E. (2021). Ortaöğretim Kurumlarında Öğretmenlerin İletişim Becerilerini Ölçmeye Yönelik Bir Çalışma Kocaeli İli İzmit İlçesi Örneği. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 623-649.
- Demir Yaleze, H., & Yüce, A. (2019). Yeni Bir Bakış Açısı Olarak Yurttaş Gazetecilikte Mobil Fotoğrafın Kullanımı: "Sarı Yelekliler" Hareketi Örneği. *Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi 6. Uluslararası İletişim Günleri Dijital Dönüşüm Sempozyumu Tam Metin Bildiri Kitabı* (s. 753-789). İstanbul: İLİMER İnsan Odaklı İletişim Uygulama ve Araştırma Merkezi.
- Demir, Ş. (2011). *Avukatın Uzlaşma Sağlama Yetkisi*. Ankara: Adalet Yayınevi.

- Demir, Ş. (2017). Modül 12 Uygulama Eğitimi. A. Yeşilirmak, & E. K. Kekeç (Dü) içinde, *Temel Arabuluculuk Eğitimi Eğitici Kitabı* (s. 273-298). Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı-Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı- Council of Europe.
- Demirbaş, H. (2017). Algılama İlkeleri, Algıda Seçicilik, Algı Hataları. İ. Dağ (Dü) içinde, *Psikoloji* (s. 11-17). Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı.
- Demirkol, B., & Aküzüm, U. (2020). *Türkiye’de Med-Arb (Arabuluculuk-Tahkim) Yapısı, Mevzuatı ve Uygulaması*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- DeVito, J. A. (2013). *The Interpersonal Communication Book*. New Jersey: Pearson Education.
- DeVito, J. A., Shimoni, R., & Clark, D. (2016). *Messages Building Interpersonal Communication Skills*. Toronto: Pearson Canada.
- Dil Derneği. (2012). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Dil Derneği Yayınları.
- Dökmen, Ü. (1998). *İletişim Çatışmaları ve Empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Duman, M. A. (2015). *Platon’un Retorik Anlayışı*. İstanbul: Litera Yay.
- Duman, M. A. (2019). *Retorikten Belâgate Mecâzdan Metafora*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Dür, O. (2017). *Arabulucu Faaliyeti ve Arabulucuların Hak ve Yükümlülükleri*. Ankara: Adalet Basım Yayım.
- Dürüşken, Ç. (2001). *Roma’da Rhetorica Eğitimi - Antik Çağ’da Doğan Bir Eğitim Sistemi Rhetorica*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yay.
- Elden, M., Ulukök, Ö., & Yeygel, S. (2005). *Şimdi Reklamlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Erdoğan, İ. (2012). *Pozitivist Metodoloji ve Ötesi*. Ankara: Erk Yayınları.
- Ermenek, İ. (2021). *Tüketici Hukukunda Uzman Arabuluculuk*. (Ş. Akipek Öcal, & A. Yıldırım, Dü) Ankara: Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı.
- Ertel, D. (2000). Müzakereyi Bir Şirket Yeteneği Haline Getirmek. *Harvard Business Review-Müzakere ve Anlaşmazlık Çözümü* (İ. Bingöl, Çev., s. 107-132). içinde İstanbul: Mess Yayınları.
- Fahnestock, J. (2011). Arrangement. T. Enos (Dü.) içinde, *Encyclopedia of Rhetoric and Composition Communication from Ancient Times to the Information Age*. New York and London: Routledge Taylor & Francis e-Library.
- Feteris, E. T. (2019). *Hukuki Argümantasyonun Temelleri: Yargı Kararlarının Gerçeklendirilmesi Teorileri Hakkında Bir Araştırma*. (E. Uzun, Çev.) İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Fisher, R., & Shapiro, D. (2013). *Duygularla “Mantık Ötesi” İkna Teknikleri*. (Ö. Gültekin, Çev.) İstanbul: Sistem Yayıncılık.

- Fisher, R., Ury, W., & Patton, B. (1991). *Getting to Yes: Negotiating An Agreement Without Giving In*. Penguin (Non-Classics) Books.
- Fisher, R., Ury, W., & Patton, B. (2016). "Evet" Boyun Eğmeden Anlaşmaya Varmak. (F. Güven Burakreis, Çev.) İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Floyd, K. (2011). *Interpersonal Communication*. New York: McGraw Hill.
- Fowler, A. (1997). *Müzakere, İkna ve Etkileme*. (A. Bora, & O. Cankoçak, Çev.) Ankara: İlkaynak Kültür ve Sanat Ürünleri.
- Fraser, B. (2001). The Mediator as Power Broker. E. Weigand, & M. Dascal (Dü) içinde, *Negotiation and Power in Dialogic Interaction* (s. 19-38). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Garfinkel, H. (2014). *Etnometodolojide Araştırmalar*. (Ü. Tatlıcan, Çev.) Ankara: Heretik Yayınları.
- Giddens, A. (2020). *Siyaset, Sosyoloji ve Toplumsal Teori-Toplumsal Düşüncenin Klasik ve Çağdaş Temsilcileriyle Hesaplaşmalar*. (T. Birkan, Çev.) İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Goleman, D. (2022). *Duygusal Zeka Neden IQ'dan Daha Önemlidir?* (B. Seçkin Yüksel, Çev.) İstanbul: Varlık Yayınları.
- Goodman, A. (2017). *Arabuluculuğa Hazırlanmak: Arabuluculuktan Yararlanacaklar İçin Rehber*. (A. Süleymanoğlu, Dü., A. Bıçaksız, & Z. Alkın, Çev.) Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Daire Başkanlığı.
- Goodman, A. (2018). *Arabuluculukta Etkili Taraf Vekilliği Uygulayıcı Rehberi*. (A. Süleymanoğlu, Dü., A. Bıçaksız, & Z. Alkın, Çev.) Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Daire Başkanlığı.
- Göksu, M. (2020). *Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Tahkim*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Grunig, J. E., & Grunig, L. A. (2005). Halkla İlişkiler ve İletişim Modelleri. S. Görpe (Dü.) içinde, *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik* (E. Özsayar, Çev., s. 307-348). İstanbul: Rota Yayınları.
- Güllüoğlu Altun, Y., & Akkemik, R. (2019). *Arabuluculuk Sınavına Hazırlık Kitabı ve Soru Bankası*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.
- Gürüz, D., & Temel Eğinli, A. (2021). *Kişilerarası İletişim Bilgiler- Etkiler- Engeller*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Hargie, O. (2011). *Skilled Interpersonal Communication Research, Theory and Practice*. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Harrison, J. R., & Bazerman, M. H. (1995). Regression to the Mean, Expectation Inflation, and the Winner's Curse in Organizational Contexts. R. M. Kramer, & D. M. Messick (Dü) içinde, *Negotiation As A Social Process : New Trends In Theory And Research* (s. 69-94). Thousand Oaks-London-New Delhi: Sage Publications.

- Hartley, P. (2001). *Interpersonal Communication*. London: Routledge London and New York.
- Helsley, S. L. (2011). Kairos. T. Enos (Dü.) içinde, *Encyclopedia of Rhetoric and Composition Communication from Ancient Times to the Information Age* (s. 371-372). New York: Taylor & Francis e-Library.
- Heritage, J. C. (2013). Etnometodoloji. A. Giddens, & J. Turner (Dü.) içinde, *Günümüzde Sosyal Teori* (Ü. Tatlıcan, Çev., s. 253-306). İstanbul: Say Yayınları.
- Herrick, J. A. (2008). *The History and Theory of Rhetoric An Introduction*. Boston: Allyn and Bacon.
- Hill, A., Watson, J., Rivers, D., & Joyce, M. (2007). *KeyThemes in Interpersonal Communication: Culture,Identities and Performance*. London: Open University Press.
- Hisli Şahin, N., Kökdemir, D., Pekel Uludağlı, N., Kadıhasanoğlu, D., & Yeniçeri, Z. (2014). Davranış. A. Halıcı, & M. Toprak (Dü.) içinde, *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Eğitimi* (s. 90-125). Ankara: Türkiye Barolar Birliği.
- Hobbes, T. (2020). *Leviathan veya Bir Din ve Dünya Devletinin İçeriği, Biçimi ve Kudreti*. (S. Lim, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Hogan, K. (2006). *İstedığınız Kişiyi 8 Dakikada Nasıl Evet Dedirtirsiniz*. (T. Gezer, Çev.) İstanbul: Yakamoz Yayınları.
- Hogan, K., & Stubbs, R. (2003). *Can't Get Through: 8 Barriers to Communication*. United States of America: Pelican Publishing.
- Hogan, K., & Stubbs, R. (2012). *Etkili İletişimin Önündeki 8 Engel*. (Ö. M. Düzgün, Çev.) İstanbul: Yakamoz Kitap.
- Hohmann, H. (2006). Stasis. T. O. Sloane (Dü.) içinde, *Encyclopedia of Rhetoric*. New York: Oxford University Press.
- Hundsnerscher, F. (2001). The Grammar of Bargaining. E. Weigand, & M. Dascal (Dü.) içinde, *Negotiation And Power In Dialogic Interaction* (s. 77-90). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Hutchinson, C. C. (2014). *Interpersonal Communication Navigating Relationships in a Changing World*. Michigan: Hayden McNeil.
- İnceoğlu, M. (1993). *Tutum Algı İletişim*. Ankara: Verso Yayıncılık.
- Jamieson, H. (1996). *İletişim ve İkna*. (N. Atabek, & B. Dağtaş, Çev.) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğt.Sağl. Bimsel Arş. Çalışmaları Yay.
- Kahneman, D. (2021). *Hızlı ve Yavaş Düşünme*. (O. Ç. Deniztekin, & F. Nayır Deniztekin, Çev.) İstanbul: Varlık Yayınları.
- Karabacak, H. (2017). *Müzakere Oyunları*. İstanbul: Optimist Yay.
- Keiser, T. C. (2000). Kaybetmeyi Göze Alamayacağınız Bir Müşteriyle Müzakere Yürütmek. *Harvard Business Review-Müzakere ve Anlaşmazlık Çözümü* (İ. Bin-göl, Çev., s. 93-106). içinde İstanbul: Mess Yayınları.

- Kekeç, E. K. (2016). *Arabuluculuk Yoluyla Uyuşmazlık Çözümünde Temel Aşamalar ve Taktikler*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Kekeç, E. K., & Yazıcı Tıktık, Ç. (T.y.). *Hukuk*. (A. Yeşilirmak, Dü.) Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı.
- Kennedy, G. (2009). *Negotiation An A – Z Guide*. London: Profile Books.
- Kennedy, G. A. (1994). *A New History Of Classical Rhetoric*. United States of America: Princeton University Press.
- Kennedy, G. A. (2006). "Classical rhetoric". T. O. Sloane (Dü.) içinde, *Encyclopedia of Rhetoric* (s. 104-125). New York: Oxford University Press.
- Kirby, J. T. (2010). Greek Rhetoric. T. Enos (Dü.) içinde, *Encyclopedia of Rhetoric and Composition: Communication from Ancient Times to the Information Age* (s. 298-306). New York And London: Routledge Taylor & Francis Group.
- Kirby, J. T. (2011). Greek Rhetoric. T. Enos (Dü.) içinde, *Encyclopedia of Rhetoric and Composition Communication from Ancient Times to the Information Age* (s. 298-306). New York: Taylor & Francis e-Library.
- Koçyiğit, İ., & Bulur, A. (2019). *Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk*. Ankara: Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı Yay.
- Kolb, D. M., & Williams, J. (2020). Çığır Açan Pazarlık. *Müzakere* (L. Göktem, Çev., s. 65-87). içinde İstanbul: Optimist Kitap.
- Koprowska, J. (2008). *Communication and Interpersonal Skills in Social Work*. Maidstone: Learning Matters.
- Korobkin, R. (2009). *Negotiation Theory and Strategy*. New York: Aspen Publishers.
- Kökdemir, D., & Sığırı, Ü. (2017). Modül 1 Çatışma Teorisi. A. Yeşilirmak, & E. K. Kekeç (Dü) içinde, *Temel Arabuluculuk Eğitimi Eğitimci Kitabı* (s. 55-74). Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı.
- Kökdemir, D., & Sığırı, Ü. (2019). Çatışma Teorisi. A. Yeşilirmak, E. K. Kekeç, & A. Bulur (Dü) içinde, *Temel Arabuluculuk Eğitimi Katılımcı Kitabı* (s. 11-24). Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı.
- Köker, E. (2020). *Kitapta Kurutulmuş Çiçekler ya da Sözlü Kültür Üzerine Düşünceler*. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Kramer, R. M. (1995). In Dubious Battle: Heightened Accountability, Dysphoric Cognition, and Self-Defeating Bargaining Behavior. R. M. Kramer, & D. M. Messick (Dü) içinde, *Negotiation As A Social Process : New Trends İn Theory And Research* (s. 95-120). Thousand Oaks-London-New Delhi: Sage Publications.
- Kraus, S. (2001). *Strategic Negotiation in Multiagent Environments*. London: The MIT Press.

- Kuperman, R. L. (2000). *An Analysis Of Rhetorical Situation In The Context Of Community Mediation*. The University Of Arizona (Doktora Tezi): ProQuest Dissertations and Theses veri tabanından erişildi.
- Lale, M. (2016). *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Lanham, R. A. (1991). *A Handlist of Rhetorical Terms: A Guide For Students Of English Literature*. United States of America: University Of California Press.
- Lawler, E. J., & Yoon, J. (1995). Structural Power and Emotional Processes in Negotiation: A Social Exchange Approach. R. M. Kramer, & D. M. Messick (Dü) içinde, *Negotiation As A Social Process : New Trends In Theory And Research* (s. 143-165). Thousand Oaks-London-New Delhi: Sage Publications.
- Lazar, J. (2009). *İletişim Bilimi*. (C. Anık, Çev.) Ankara: Vadi Yayınları.
- Lempereur, A., Colson, A., & Yüksel, O. (2020). *İlk Hamle Müzakerecinin El Kitabı*. (M. Pekar, Dü., & R. A. Karabey, Çev.) İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Lodder, A. R., & Zeleznikow, J. (2010). *Enhanced Dispute Resolution Through The Use Of Information Technology*. Cambridge- New York: Cambridge University Press.
- Longinos. (2003). Yücelik Üzerine. Platon&Longinos içinde, *Siyaset ve Retorik* (A. Aydoğan, & B. Özsoy, Çev.). İstanbul: İz Yayıncılık.
- Longman Dictionary. (2012). *Longman Dictionary of Contemporary English-For Advanced Learners*. United Kingdom: Pearson Education.
- Lovely Professional University. (2012). *Conflict Management and Negotiation Skills*. New Delhi: Excel Books Private Ltd.
- Luecke, R. (2008). *Müzakere*. (M. Ç. Şenerdi, Çev.) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Luecke, R. A., & Patterson, J. G. (2008). *How To Become A Better Negotiator*. New York, United States of America.: American Management Association.
- Lyons, C. (2007). *I Win, You Win: The Essential Guide To Principled Negotiation*. London: A & C Black Publishers.
- Mack, N., Woodsong, C., MacQueen, K. M., Guest, G., & Namey, E. (2005). *Qualitative Research Methods: A Data Collector'S Field Guide*. North Carolina: Family Health International.
- Maier, R. (2001). Negotiation and Power in Dialogic Interaction. E. Weigand, & M. Dascal (Dü) içinde, *Negotiation and Identity* (s. 225-238). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Malhotra, D., & Bazerman, M. H. (2014). *"Evet" Dedirtme Sanatı*. (K. Haktanır, Çev.) İstanbul: Koridor Yayıncılık.
- Mania, K. (2015). Online Dispute Resolution: The Future Of Justice. *International Comparative Jurisprudence*, s. 76-86.

- Martinovski, B. (2010). Emotion in Negotiation. D. M. Kilgour, & C. Eden (Dü) içinde, *Handbook of Group Decision- Advances in Group Decision and Negotiation 4* (s. 65-87). London New York: Springer Netherlands.
- Martinovski, B., & Mao, W. (2009, January 11). Emotion as an Argumentation Engine: Modeling the Role of Emotion in Negotiation. *Group Decision and Negotiation*(18), 235-259.
- Martinovsky, B. (2015). Discourse Analysis of Emotion in Face-to-Face Group Decision and Negotiation. B. Martinovsky (Dü.) içinde, *Emotion in Group Decision and Negotiation- Advances in Group Decision and Negotiation 7* (s. 137-189). New York London: Springer Netherlands.
- Maviş, A. (2004). *Söz Söyleme ve İnsanları Etkileme Sanatı*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Mayer, B. (2000). *The Dynamics of Conflict Resolution- A Practitioner's Guide*. San Francisco, United States of America: Jossey-Bass A Wiley Imprint.
- Mayer, R. (2006). *How to Win Any Negotiation- Without Raising Your Voice, Losing Your Cool, or Coming to Blows*. Franklin Lakes: Career Press.
- Mc Quail, D., & Windahl, S. (1994). Temel Modeller. *Kitle İletişim Çalışmaları İçin İletişim Modelleri* (U. Demiray, & B. Dağtaş, Çev., s. 18-64). içinde Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları.
- McCarthy, A., & Hay, S. (2015). *Advanced Negotiation Techniques*. New York: Apress .
- McDermott, V. M. (2009). Interpersonal Communication Theories. S. W. Littlejohn, & K. A. Foss (Dü) içinde, *Encyclopedia of Communication Theory* (s. 546-551). Los Angeles/ London/ New Delhi: Sage Reference Publication.
- McGinn, K. L. (2006). Relationships and Negotiations in Context. L. L. Thompson (Dü.) içinde, *Negotiation Theory and Research* (s. 129-144). New York -Hove: Psychology Press.
- Memiş, A. B. (2020). *Ticari Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuk Usulü*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Meyer, E. (2020). Si, Ja, Oui, Hai, Da ve Evet Dedirtmek. *Müzakere* (L. Göktem, Çev., s. 101-115). içinde İstanbul: Optimist Kitap.
- Meyer, M. (2009). *Retorik*. (İ. Yerguz, Çev.) Ankara: Dost Kitabevi.
- Moore, C. W. (2014). *The Mediation Process: Practical Strategies For Resolving Conflict*. California: Jossey- Bass Publishers.
- Moore, C. W. (2016). *Arabuluculuk Süreci- Arabuluculuk Çözümünde Pratik Stratejiler*. (T. Kaçmaz, & M. Tercan, Çev.) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Mutlu, E. (1998). *İletişim Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

- Neale, M. A., & Fragale, A. R. (2006). Social Cognition, Attribution, and Perception in Negotiation: The Role of Uncertainty in Shaping Negotiation Processes and Outcomes. L. L. Thompson (Dü.) içinde, *Negotiation Theory and Research* (s. 27-54). New York -Hove: Psychology Press.
- Nelson, J. S., Megill, A., & McCloskey, D. N. (2002). Araştırma Retoriği. *Retorik Hermeneutik ve Sosyal Bilimler - İnsan Bilimlerinde Retoriğe Dönüş* (H. Arslan, Çev.) içinde İstanbul: Paradigma Yay.
- Ocak, S., Oğuz, Ö., Karaca, A., Bulur, A., & Koç, E. (t.y.). *İş Hukukunda Uzmanlık Eğitimi Kaynak Kitabı*. (T. Canbolat, Dü.) Ankara: Türkiye Barolar Birliği.
- Odabaşı, Y., & Barış, G. (2002). *Tüketici Davranışı*. İstanbul: MediaCat Kitapları.
- Olekalns, M., & Druckman, D. (2015). With Feeling: How Emotions Shape Negotiation. B. Martinovsky (Dü.) içinde, *Emotion in Group Decision and Negotiation-Advances in Group Decision and Negotiation 7* (s. 33-51). New York London: Springer Netherlands.
- Olmsted, W. (2006). *Rhetoric: An Historical Introduction*. Singapore: Blackwell Publishing.
- Ong, W. J. (2020). *Sözlü ve Yazılı Kültür- Sözü'nün Teknolojileşmesi*. (S. Postacıoğlu Banon, Çev.) İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Opresnik, M. O. (2014). *The Hidden Rules of Successful Negotiation and Communication- Getting to Yes!* Switzerland: Springer International Publishing.
- Oskay, Ü. (1992). *İletişimin ABC'si*. İstanbul: Simavi Yayınları.
- Öner, U., & Taştan, N. (2017). Çatışma Çözme Süreci. *Çatışma Çözme ve Arabuluculuk* (s. 31-45). içinde Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı.
- Öz, T. (2019). *Cicero'nun Hukuk Görüşü*. İstanbul: Aristo Yayınevi.
- Özbek, M. (2004/1). Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yollarına Genel Bir Bakış. *Gala-tasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Ayrı Bası)*, s. 261-292.
- Özbek, M. (2005). Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin "Aile Arabuluculuğu" Konulu Tavsiye Kararı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Ayrı Basım)*, 7(2), s. 71-102.
- Özbek, M. (2007). Avrupa Konseyi Arabuluculuk Yönergesi Önerisi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Ayrı Basım)*, 56(1), s. 183-231.
- Özbek, M. (2014). Arabuluculuk. A. Halıcı, & M. Toprak (Dü) içinde, *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk* (s. 1-41). Ankara: Türkiye Barolar Birliği.
- Özbek, M. S. (2009). *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Özden, N. (T.y.). İletişim Engelleri. *İletişim* (s. 45-53). içinde Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı.

- Özer, A. K. (2011). *İletişimsizlik Becerisi*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Özkan, Ş. (2011). *Yöneylem Araştırması Nicel Karar Teknikleri*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Parkinson, L. (2018). *Aile Arabuluculuğu: Yeni Aile Adalet Sistemine Dair Uygun Uyuşmazlık Çözüm Yöntemi*. (Y. F. Yücel, Dü.) Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı.
- Platon. (2006). *Gorgias Ya Da Retorik Üstüne*. (M. Rifat, & S. Rifat, Çev.) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Platon. (2006). *Sokrates'in Savunması*. (E. Gören, Çev.) İstanbul: Kabcacı Yayınevi.
- Püsküllüoğlu, A. (1995). *Türkçe Sözlük Türkiye Türkçesinin En Büyük Sözlüğü*. İstanbul: Doğan Kitapçılık.
- Raiffa, H. (1982). *The Art and Science of Negotiation: How To Resolve Conflicts And Get The Best Out Of Bargaining*. Massachusetts and London: Belknap Press .
- Resmi Gazete. (2012, Haziran 22). Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (HUAK). T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi.
- Resmi Gazete. (2013, Kasım 28). Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun.
- Resmi Gazete. (2017, Ekim 25). İş Mahkemeleri Kanunu. T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi.
- Resmi Gazete. (2018, Haziran 2). Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliği. Adalet Bakanlığı.
- Resmi Gazete. (2021, Mart 11). Arabuluculuk Sonucunda Yapılan Milletlerarası Sulh Anlaşmaları Hakkında Birleşmiş Milletler Konvansiyonunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun.
- Ritzer, G., & Stepanisky, J. (2014). *Sosyoloji Kuramları- Sociological Theory*. (H. Hülür, Çev.) Ankara: De Ki Basım Yayıncılık.
- Robinson, D. N. (2020). *Psikolojinin Felsefi Tarihi*. (D. Uludağ, Çev.) Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Rosenberg, M. B. (2019). *Şiddetsiz İletişim Bir Yaşam Dili*. (G. Alav Şapçı, Çev.) İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ross, D. (2017). *Aristoteles*. (A. Arslan, Çev.) İstanbul: Kabcacı Yayıncılık.
- Rothkegel, A. (2001). Negotiation Of Topics İn Professional E-Mail-Communication. E. Weigand, & M. Dascal (Dü) içinde, *Negotiation and Power in Dialogic Interaction* (s. 215-224). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Sander, P. (2019). *Müzakere 101- Strateji Oluşturmaktan İknâ Tekniklerine Müzakere*. (Ö. Özarpacı, Çev.) İstanbul: Say Yayınları.

- Schatzki, M., & Coffey, W. R. (1981). *Negotiation: The Art of Getting What You Want*. Signet Books.
- Schiffman, S. (2010). *Negotiation Techniques (That Really Work!)*. Avon, Massachusetts: Adams Media.
- Schütz, A. (2020). *Fenomenoloji ve Toplumsal İlişkiler*. Ankara: Heretik Yayınları.
- Sebenius, J. K. (2020). Müzakerede Yalnızca Etkin Olmayı Önemseyenlerin Altı Alışkanlığı. *Müzakere* (L. Göktem, Çev., s. 7-34). içinde İstanbul: Optimist Kitap.
- Sherwood, P. (2008). *Emotional Literacy: The Heart of Classroom Management*. Australia: Australian Council for Educational Research.
- Sığırı, Ü. (2018). *Müzakere*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Sığırı, Ü., & Erçil, Y. (2014). Müzakere. & M. A. Halıcı (Dü.) içinde, *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk* (s. 42-89). Ankara: Türkiye Barolar Birliği.
- Sığırı, Ü., & Karabacak, H. (2019). *Arabulucu ve Uzlaştırıcı El Kitabı- Müzakereleri Yönetirken İhtiyacınız Olan Her Şey*. İstanbul: Optimist Yayın Grubu.
- Sığırı, Ü., & Varoğlu, A. K. (2013). *Müzakere ve Arabuluculuk- İş, Yönetim, Diplomasi ve Hukukta Uyuşmazlıkların Çözümü*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Slattery, M. (2015). *Sosyolojide Temel Fikirler*. (Ü. Tatlıcan, Dü., Ö. Balkız, G. Demiriz, H. Harlak, C. Özdemir, Ş. Özkan, & Ü. Tatlıcan, Çev.) İstanbul: Sentez Yayıncılık.
- Smith, P., & Riley, A. (2016). *Kültürel Kurama Giriş*. (S. Güzelsarı, & İ. Gündoğdu, Çev.) Ankara: Dipnot Yayınları.
- Sofuoğlu Kılıç, N. (2021). *Alfred Shutz ve Fenomenolojik Sosyolojisi*. (Ü. Tatlıcan, Dü.) Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Sohodol, Ç., & Pira, A. (2004). *Kriz Yönetimi Halkla İlişkiler Açısından Bir Değerlendirme*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Solmaz, B. (2007). *Kurumsal İletişim Yönetimi*. Konya: Tablet Kitabevi.
- Sutton, J. (2006). Kairos. T. O. Sloane (Dü.) içinde, *Encyclopedia of Rhetoric* (s. 40-435). Oxford University Press.
- Şahin, H. G. (2008). *Arabuluculuk*. Ankara: Mentis Yayıncılık.
- Şahin, T., Çelik, Y., & Ruhi, A. C. (2018). *İş Hukukunda Zorunlu Arabuluculuk Rehberi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şentürk, Ü. (2020). Husserl ve Schutz: Fenomenolojik Perspektif. A. Esgin, & G. Çeğin (Dü) içinde, *Gündelik Hayat Sosyolojisi-Temalar, Sorunsallar ve Güzer-gahlar* (s. 235-268). Ankara: Phoenix Yayınevi.
- T.C. Başbakanlık. (2008, 1 21). *Genel Gereke ve Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı*. Ankara: T.C. Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü. 1 21, 2021 tarihinde tbmm.gov.tr: <https://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0603.pdf> adresinden alındı

- Taşpolat Tuğsavul, M. (2012). *Türk Hukukunda Arabuluculuk (6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Çerçevesinde)*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Tayfun, R. (2011). *Etkili İletişim ve Beden Dili*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tayfun, R. (2017). Arabuluculuk Görüşmelerinde Sözlü ve Sözsüz İletişimin Rolü. İ. Yıldırım (Dü.) içinde, *İletişim* (s. 15-30). Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı.
- Tepebaşılı, F. (2016). *Retorik-Konuşma Sanatı-Söz Bilimi*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Theodorakopoulos, V. T. (2004). *Attika Retoriğine Giriş - Retoriğin Doğuşu / On Retor / Retorika Sanatı*. (S. Sandalcı, Çev.) İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yay.
- Thompson, L. L. (2012). *The Mind And Heart Of The Negotiator*. New Jersey, United States of America: Pearson.
- Thompson, L., Peterson, E., & Kray, L. (1995). Social Context in Negotiation: An Information-Processing Perspective. R. M. Kramer, & D. M. Messick (Dü) içinde, *Negotiation As A Social Process : New Trends In Theory And Research* (s. 5-36). Thousand Oaks-London-New Delhi: Sage Publications.
- Tracy, B. (2015). *Müzakere*. (F. Şirin, Çev.) İstanbul: Arıtan Yayınevi.
- Trenholm, S., & Jensen, A. (2013). *Interpersonal Communication*. Oxford- New York: Oxford University Press.
- Türk Dil Kurumu. (1988). *Türkçe Sözlük 2 K-Z*. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu.
- Türk Dil Kurumu. (2020, 10 15). *Güncel Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu Sözlükleri: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı
- Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı. (2022, 10 20). *Arabuluculuk İstatistikleri*. Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü: <https://adb.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/arabuluculuk-istatistikleri07012021034403> adresinden alındı
- Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı. (2022, Eylül 14). *Türkiye Arabulucular Etik Kuralları*. Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı: <https://adb.adalet.gov.tr> adresinden alındı
- Türkkan, R. O. (2006). *İkna ve Uzlaşma Sanatı*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Voss, C., & Raz, T. (2020). *Sen Bitti Dediğinde- Müzakere ve Arabuluculuk Sanatı*. (A. Özcan Gümüş, Çev.) İstanbul: Sola Unitas.
- Walzer, A. E. (2003). *George Campbell: Rhetoric in the Age of Enlightenment*. New York: State University Of New York Press.
- Weber, M. (2020). *Bürokrasi ve Otorite Wirtschaft und Gesellschaft*. (H. B. Akın, Çev.) Ankara: Adres Yayınları.
- Weigand, E. (2001). Games Of Power. E. Weigand, & M. Dascal (Dü) içinde, *Negotiation And Power In Dialogic Interaction* (s. 63-76). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

- Wells, S. (2006). Logos. T. O. Sloane (Dü.) içinde, *Encyclopedia of Rhetoric* (s. 475-486). New York: Oxford University Press.
- Wheeler, M. (2018). *İkna Etme Sanatı- Etkili Tartışma, Müzakere ve Pazarlık Teknikleri*. (F. Sezer, Çev.) İstanbul: Omega Yayınları.
- Wood, J. T. (2010). *Interpersonal Communication Every Encounters*. Boston: Wadsworth Publishing.
- Woodruff Smith, D. (2019). *Husserl*. (S. Bayazit, Çev.) İstanbul: Alfa Basım Yayım.
- Yağcı, Ö., Basım, N., & Tayfun, R. (2014). İletişim. A. Halıcı, & M. Toprak (Dü) içinde, *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk* (s. 126-158). Ankara: Türkiye Barolar Birliği.
- Yaran, C. S. (2019). *İnformel Mantık-Aklı Hatalardan Koruma ve İyi Kullanma Sanatı*. İstanbul: Rağbet Yayınları.
- Yaylagül, L. (2016). *Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar*. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Yazıcı Tıktık, Ç. (2017). Modül 3 Arabuluculuk Sürecinin Temel İlkeleri. A. Yeşilirmak, & E. K. Kekeç (Dü) içinde, *Temel Arabuluculuk Eğitimi Eğitimci Kitabı* (s. 95-114). Ankara: Avrupa Konseyi- T.C. Adalet Bakanlığı.
- Yazıcı Tıktık, Ç. (2019). Arabuluculuk Sürecinin Temel İlkeleri. A. Yeşilirmak, E. K. Kekeç, & A. Bulur (Dü) içinde, *Temel Arabuluculuk Eğitimi Katılımcı Kitabı* (s. 45-62). Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı- Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı.
- Yazıcı Tıktık, Ç. (2021). Arabuluculuk Sürecinin Temel İlkeleri. A. Yeşilirmak, E. K. Kekeç, & A. Bulur (Dü) içinde, *Temel Arabuluculuk Eğitimi Katılımcı Kitabı* (s. 45-62). Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı- Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı.
- Yeşilirmak, A. (2017). Modül 2 Arabuluculuk Nedir? A. Yeşilirmak, & E. K. Kekeç (Dü) içinde, *Temel Arabuluculuk Eğitimi Eğitimci Kitabı* (s. 75-93). Ankara: Avrupa Konseyi- T.C. Adalet Bakanlığı.
- Yeşilirmak, A. (2017). Modül 4 Arabulucu Kimdir? A. Yeşilirmak, & E. K. Kekeç (Dü) içinde, *Temel Arabuluculuk Eğitimi Eğitimci Kitabı* (s. 115-138). Ankara: Avrupa Konseyi- T.C. Adalet Bakanlığı.
- Yeşilirmak, A., & Kekeç, E. K. (Dü). (2017). *Temel Arabuluculuk Eğitimi Eğitimci Kitabı*. Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı-Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı- Council of Europe.
- Yeşilirmak, A., Kekeç, E. K., & Bulur, A. (Dü). (2019). *Temel Arabuluculuk Eğitimi Katılımcı Kitabı*. Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı-Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı- Council of Europe.

- Yeşilirmak, A., Kekeç, E. K., & Bulur, A. (Dü.). (2021). *Temel Arabuluculuk Eğitimi Katılımcı Kitabı*. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı- Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı.
- Yıldırım, İ. (Dü.). (2017). *İletişim*. Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı.
- Yıldırım, İ. (2017). İletişime Giriş. İ. Yıldırım (Dü.) içinde, *İletişim* (s. 5-14). Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı.
- Yılmaz, E. (2012). *Oyun Teorisi*. İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Yükselbaba, Ü. (2021). Habermas'ın İletişimsel Eylem Kuramı ve Hukuk. Y. Işıktaç (Dü.) içinde, *Dönüşen Toplum- Dönüşen Hukuk IV. İletişim ve Hukuk* (s. 27-74). İstanbul: Sümer Kitabevi.
- Zartman, I. W. (2008). *Negotiation and Conflict Management: Essays on theory and practice*. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Zıllıoğlu, M. (2014). *İletişim Nedir?* İstanbul: Cem Yayınevi.

Av. Muhammed Ferit GÜZELUÇAR

**MÜLKİYET HAKKI YÖNÜNDEN
KAMULAŞTIRMA
VE
TOPLULAŞTIRMA**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Mülkiyet Hakkı Yönünden Kamulaştırma ve Toplulaştırma
Muhammed Ferit Güzuluçar

Hukuk Yayınları Dizisi – 3947

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 57 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
İstanbul
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Acar, M. (2011). Özgürlük ve Medeniyetin Temel Kurumu: Özel Mülkiyet. *Muhafazakar Düşünce Dergisi*, 7 (27), 39-56.
- Akad, M. / Dinçkol, A., (2007). **1982 Anayasası ve Anayasa Mahkemesi Kararları**. İstanbul: Der Yayınları.
- Akça, K. (2015). Anayasa Mahkemesi Kararlarında Mülkiyet Hakkı. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı (1), 543-596.
- Albayrak, Y. D. D. H. (2017). Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi ve Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesinde Görev ve Yetkiye İlişkin Sorunlar. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 0 (10), 43-95.
- Arslan, F. ve Değirmenci, H. (2016). Çiftçilerin Arazi Toplulaştırma Projesine Bakışı: Kahramanmaraş Türkoğlu İlçesi ve Köyleri. *Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 30 (2), 23-34.
- Ayan, M. (1984). Nam-I Müstear Kavramı ve Hukuki Niteliği. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 377-393.
- Ayan, M. (2014). *Eşya Hukuku*. Mülkiyet, C. 2, 7. Baskı, Ankara.
- Ayan, M. (2014). *Eşya Hukuku*. Sınırlı Aynî Haklar, C. 3, 6. Baskı, Ankara.
- Ayan, M. (2014). *Eşya Hukuku*. Zilyetlik ve Tapu Sicili, C. 1, 10. Baskı, Ankara.
- Başpınar, V. (2009). **Mülkiyet Hakkını İhlâl Eden Müdâhaleler**. Ankara.
- Başpınar, V. (2016). Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukuku'nda Mülkiyet Hakkı Teminatı. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65, 633-658.

- Boztoprak, T., Demir, O. ve Çoruhlu, Y. E. (2016). Arazi Yönetimi Uygulamalarında Kamulaştırma Düzenlemesi. **Harita Teknolojileri Elektronik Dergisi**, 8 (1), 40-50.
- Çağlayan, R. (2011). Kamulaştırma İşleminin İptali ve Mülkiyetin Akibeti. **Journal Of Istanbul University Law Faculty**, 69 (1-2), 453-466.
- Çatlı, M. (2018). **Bireysel Başvuru Kapsamında Bir Sınırlama ve Güvence Ölçütü Olarak Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere**. (Doktora Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Çoban Atik, A. (2013). **Kamulaştırmada Yargısal Denetim**. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirtaş, E. İ. ve Sarı, M. (2016). Arazi Toplulaştırması. **Derim**, 20 (1), 48-58.
- Duru, S., Gül, A. ve Hayran, S. (2017). Türkiye'de Arazi Toplulaştırması: Mevzuat ve Uygulamalar. **Tarım Ekonomisi Dergisi**, 23 (2), 263-269.
- Eren, F. (1974). **Mülkiyet Kavramı**. (Dr. Recai Seçkin'e Armağan), Ankara: Tiryaki.
- Eren, F., (1977). **Anayasa ve Yeni Gelişmeler Karşısında Medeni Kanunun Mülkiyet Kavramına Verilecek Anlam**. Medeni Kanunun 50. Yılı, Ankara: AÜHF Yayınları.
- Ertuş Ş. (2015). **Eşya Hukuku**. İzmir: Barış Yayınları.
- Fendoğlu, H. T. (2002). 2001 Anayasa Değişikliği Bağlamında Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanması. **Ay. Md 13. Anayasa Yargısı**, 18 (1), 111-149.
- Gemalmaz, H. (2011). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Açısından Mülkiyet Hakkının Sınırlanmasında "Adil Denge" İlkesi. **Journal Of Istanbul University Law Faculty**, 69 (1-2), 649-673.
- Gençkaya, Ö. ve Öz, B. (2021). İmar Kısıtlamaları ve Mülkiyet Güvenliği. **Yasama Dergisi**, (42), 159-182.

- Göven, Y. (1999). Kamulaştırma İşlemlerinde “Kamu Yararı”. **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, (1).
- İldeniz, E. ve Demiryürek, K. (2015). Samsun İli Bafra İlçesi Sol Sahil Köylerinde Yapılan Arazi Toplulaştırmasına Zorunlu ve İstemli Katılan Çiftçilerin Tutum ve Davranışlarının Karşılaştırılması. **Tarım Ekonomisi Araştırmaları Dergisi**, 1 (2), 20-27.
- Katoğlu, T. (2013). Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Bakımından Hukuki Güvenlik İlkesi. **Kamu Hukukçuları Platformu, Hukuk Güvenliği**, 8-9 Kasım 2013, (Haz. Ece Göztepe), Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları.
- Küçük, F. C. (2022). Trampa Yolu ile Kamulaştırma. **Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 3 (1), 87-112.
- Küsek, G. (2014). Arazi Toplulaştırmasının Arazi Parçalılığı ve İşletme Ölçeğine Etkileri: Konya-Ereğli-Kuskuncuk Köyü Örneği. **Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi**, 29 (2), 15-28.
- Küsek, G. (2014). Sulama Projeleri İçin Arazi Toplulaştırmasının Tekno-Ekonomik Değerlendirmesi. **Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi**, 29 (1), 7-20.
- Küsek, G. (2014). Türkiye’de Arazi Toplulaştırmasının Yasal Durumu ve Tarihsel Gelişimi. **Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi**, 29 (1), 1-6.
- Oğuz, F. (2011). İnsan Olmanın Doğal Sonucu Olarak Mülkiyet Hakları. **Muhafazakar Düşünce Dergisi**, 7 (27), 57-77.
- Oğuzman, Ö., Özdemir, O. (2012). **Eşya Hukuku**. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Orhan, A. R. (2022). Mülkiyet Hakkı ve Kamulaştırma. **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 21 (44), 865-884.
- Örücü, E. (2011). 1961 Anayasası ve Anayasa Mahkemesine Göre Hakkın Özünü Kavramı ve Mülkiyet Hakkının Özünü. **Journal of Istanbul University Law Faculty**, 41 (3-4), 145-161.

- Özbudun, E. (2008). **Türk Anayasa Hukuku**. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Özel, S. (2015). Tarımsal Arazilerin Kamulaştırma Bedelinin Tespitine Yönelik Yasal Ölçütlerin Mülkiyet Hakkı Açısından İncelenmesi. **Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi**, 5 (1), 162-181.
- Sandalcılar, A. R., Kandemir Ergün, F., Örucü, H., Şafak, T. ve Kandemir, S. (2017). Rize’de Kamulaştırmada Karşılaşılan Sosyo-Ekonomik ve Hukuki Sorunlar / Socio-Economic And Legal Problems Caused By Expropriation In Rize. **Uluslararası Ekonomi İşletme ve Politika Dergisi**, 1 (2), 103-116.
- Sandalcılar, A. R., Kandemir, E. F., Örucü, H., Şafak, T. ve Kandemir, S. (2017). Rize’de Kamulaştırmada Karşılaşılan Sosyo-Ekonomik ve Hukuki Sorunlar / Socio-Economic and Legal Problems Caused By Expropriation in Rize. **Uluslararası Ekonomi İşletme ve Politika Dergisi**, 1 (2), 103-116.
- Sayın K. M. ve Şişman, A. (2020). Arazi Toplulaştırma Projelerinde Parselasyon Aşamasında Yapılan İtirazların İrdelenmesi. **Türkiye Arazi Yönetimi Dergisi**, 2 (1), 25-32.
- Sunay, R. (2000). Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri ve 1982 Anayasası. **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 8 (1-2 (Milenyum Armağanı)), 615-632.
- Şahin, A. H. (2018). Dünden Bugüne Hukuka Uygun El Atma ve Mülkiyet Hakkı İhlallerinin Giderimi. **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, (35), 405-428.
- Şimşek, S. (2012). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarına Göre Mülkiyet Hakkının Korunması Açısından Devletlerin Pozitif Yükümlülükleri. **Sayıştay Dergisi**, (84), 1-24.
- Tombaloğlu, N. (2016). Anayasa Mahkemesi Kararlarında Kamu Yararı Kavramı. **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 5 (1), 353-388.
- Usta, M. (2017). **Tarım Reformu ile Toplulaştırma Hukuku ve Uygulamaları**. Ankara.

- Uyumaz, A. ve İlhan, O. (2018). Tarımsal Arazilerde Mülkiyetin Devri. **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, 24 (2), 861-905.
- Ülger, N. E., (2010). **Türkiye’de Arsa Düzenlemeleri ve Kentsel Dönüşüm**. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ünal, Ş. (1994). İnsan Haklarının Tarihi, Felsefi ve Hukuki Temelleri. **Ankara Barosu Dergisi**, 41-74.
- Yıldız, K. ve Karalar, H. İ. (2021). Toprak Reformu Kapsamında Toplulaştırma: Balıkesir-Gönen İlçesindeki Bir Uygulamanın Değerlendirilmesi. **İdealkent**, 12 (32), 676-707.
- Yılmaz, S., Pınar, H. (2020). İnançlı İşlemlerin Muvazaalı İşlemlerle Karşılaştırılması Üzerine Bir Değerlendirme. **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 68 (2020), 959-998.
- Yiğit, B. (2016). İmar Hukukundan Kaynaklanan Mülkiyet Hakkı Sınırlandırmaları Özelinde, Türk Hukuk Sistemi İçinde Mülkiyet Hakkının Sınırlandırılmasına İlişkin Esaslar. **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, 0 (7), 0-0.
- Yoğurtçu, M. (2016). Kamu Yararı Çerçevesinde Acele Kamulaştırma. **Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi**, (42), 35-55.

Yargı Kararları

- Anayasa mahkemesinin 04/05/2006 tarih, 2006/64 Esas, 2006/54 Karar
- Anayasa Mahkemesinin 04/11/2000 tarihli 1991/1 başvuru sayılı kararı
- Anayasa Mahkemesinin 10/04/2003 tarih ve 2022/112 esas
- Anayasa Mahkemesinin 01/07/2015 tarih 2015/39 Esas 2015/62 Karar
- Anayasa Mahkemesinin 17/05/2015 tarih 2011/58 Esas 2012/70 Karar
- Anayasa Mahkemesinin 19/02/1985 tarih 1984/15, Esas 1985/5 Karar
- Anayasa Mahkemesinin 10/06/1993 tarih 1993/9, Esas 1993/21 Karar
- Anayasa Mahkemesinin 27/01/1977 günlü, 4 sayılı karar
- Anayasa Mahkemesi, 19/06/2008 tarih, 2005/138 başvuru numaralı kararında
- Anayasa Mahkemesinin 02/04/2014 tarih ve 2014/3986 başvuru sayılı kararı
- Anayasa Mahkemesinin 09/01/2013 tarih ve 2013/533 başvuru sayılı kararı
- Anayasa Mahkemesinin 16/12/2015 tarih, 2013/6057 başvuru sayılı kararı
- Anayasa Mahkemesi 29.12.1999 tarihli, 1999/51 başvuru sayılı kararı

- Anayasa Mahkemesi 26/11/1986 tarihli 1985/8 esas
- Anayasa Mahkemesinin 25/10/1983 tarihli ve 1983/2 başvuru sayılı kararı
- Anayasa Mahkemesinin 11/02/1987 tarihli 1986/12 esas sayılı
- Anayasa Mahkemesi 23/06/1989 tarih ve 1988/50 esas sayılı
- Anayasa Mahkemesi 20/07/1999 tarih ve 1999/1 esas
- Anayasa Mahkemesi 2019/4794 başvuru numaralı ve 18/01/2022 tarihli
- Anayasa Mahkemesinin 23/10/2019 tarih ve 2016/13545 başvuru sayılı kararı
- Anayasa Mahkemesi 29/12/2021 tarih ve 2019/2755 esas
- Anayasa Mahkemesinin 26/7/2017 tarih ve 2017/110 esas
- Anayasa Mahkemesi de 28/04/2011 tarih ve 2009/39 esas
- Anayasa Mahkemesi 1993/21 Esas, 1993/30 Karar sayılı 21/09/1993 günlü
- Anayasa Mahkemesi, 29/12/2021 tarih ve 2019/2755 esas
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 17/05/2000 tarih, 2000/2888 Esas 2000/885 Karar
- Danıştay 17. Dairesi 2015/8495 esas ve 2016/4664 sayılı kararı
- Danıştay 17. Dairesinin 2015/7873 esas ve 2016/3763 sayılı kararı
- Danıştay 10. Dairesinin 2019/10283 esas ve 2021/4434 sayılı kararı

- Danıştay 17. Dairesinin 2015/7950 esas ve 2016/4170 sayılı kararı
- Danıştay 17. Dairesinin 01/07/2015 tarih, 2015/9490 Esas, 2015/3116 Kararı
- Danıştay 8. İdaresinin 2014/355 esas, 2014/8940 sayılı karar
- Erzurum 3. İdare Mahkemesinin 2021/1258 esas ve 2022/1306 sayılı karar
- Erzurum 3. İdare Mahkemesi 2022/1850 esas ve 2022/1827 sayılı karar
- Gaziantep Bölge İdare Mahkemesinin 2018/3556 Esas ve 2802/2019 sayılı karar
- Kayseri 1. İdare Mahkemesi 2019/25 esas ve 2019/413 sayılı karar

Dr. Sümeyye KARABEKİROĞLU

**TAKVİYE EDİCİ GIDA PİYASASININ
DÜZENLENMESİ VE
DENETLENMESİ**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Takviye Edici Gıda Piyasasının Düzenlenmesi ve Denetlenmesi
Sümeyye Karabekiroğlu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3942

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 58 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- 1580 sayılı BK, Belediye Kanunu (Kanun No. 1580). *Resmî Gazete* 1471 (14 Nisan 1930).
- 1 sayılı CBK, Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kanun No. 1 sayılı). *Resmî Gazete* 30474 (10 Temmuz 2018).
- 3 sayılı CBK, Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kanun No. 3 sayılı). *Resmî Gazete* 30474 (10 Temmuz 2018).
- 4 sayılı CBK, Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. *Resmî Gazete* 30479 (15 Temmuz 2018).
- ABAD/EuGH, Avrupa Birliği Adalet Divanı. K. 34/73 (Avrupa Birliği Adalet Divanı Ekim 1973). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fents%2Fbeckrs%2F2004%2Fcont%2Fbeckrs.2004.70873.htm&anchor=Y-200-GE-EUGH-AZ-RS3473-D-1973-10-10>
- ABAD/EuGH, Avrupa Birliği Adalet Divanı. K. 8/74 (Avrupa Birliği Adalet Divanı Temmuz 1974). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fzeits%2Feuw-soa%2F2017%2Fcont%2Feuw-soa.2017.8.1.htm&anchor=Y-200-GE-EUGH-AZ-C874-D-1974-07-11>
- ABAD/EuGH, Avrupa Birliği Adalet Divanı. K. 120/78 (Avrupa Birliği Adalet Divanı Şubat 1979). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fzeits%2Feuw-soa%2F2017%2Fcont%2Feuw-soa.2017.14.1.htm&anchor=Y-200-GE-EUGH-AZ-C12078-D-1979-02-20>
- ABAD/EuGH, Avrupa Birliği Adalet Divanı. K. Rs 178/84 (Avrupa Birliği Adalet Divanı Mart 1987). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fents%2Fflmrr%2F1987%2Fcont%2FLMRR.1987.0016.htm&anchor=Y-200-GE-EUGH-AZ-C17884-D-1987-03-12>
- ABAD/EuGH, Avrupa Birliği Adalet Divanı. K. C-180/96 (Avrupa Birliği Adalet Divanı Mayıs 1998). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fents%2Fflmrr%2F1998%2Fcont%2FLMRR.1998.0081.htm&pos=0>
- ABAD/EuGH, Avrupa Birliği Adalet Divanı. K. C-236/01 (Avrupa Birliği Adalet Divanı Eylül 2003). <https://www.juris.de/r3/document/WBRE410010191/part/L>
- ABAD/EuGH, Avrupa Birliği Adalet Divanı. K. C-41/02 (Avrupa Birliği Adalet Divanı Aralık 2004). <https://www.juris.de/r3/document/WBRE410011349/part/L>
- ABAD/EuGH, Avrupa Birliği Adalet Divanı. K. C-211/03 (Avrupa Birliği Adalet Divanı Haziran 2005). <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=58349&pageIndex=0&doclang=DE&mode=req&dir=&occ=first&part=1>

- ABAD/EuGH, Avrupa Birliği Adalet Divanı. K. C-636/11 (Avrupa Birliği Adalet Divanı/ 4. Daire Nisan 2013). https://online.ruw.de/suche/ews/Verbrauche-DieVO-1782002-ueber-Lebensmittelsic-un-40ae23bba8a32ca531edb0687ff31afa?OK=1&i_q=178%2F2002%2FEG&i_sortfl=score&i_sortd=desc&i_accuracy=2
- ABAD/EuGH, Avrupa Birliği Adalet Divanı. K. C-148/15 (Avrupa Birliği Adalet Divanı (1. Daire) Ekim 2016). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fents%2Fflsk%2F2016%2Fflsk.2016.82517.htm&anchor=Y-200-ECLI-ECLI EUC2016776>
- ABAD/EuGH, Avrupa Birliği Adalet Divanı. K. C-672/15 (Avrupa Birliği Adalet Divanı Aralık 2016). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fzeits%2Fflmur%2F2017%2Fcont%2Fflmur.2017.55.1.htm&pos=1>
- ABAD/EuGH, Avrupa Birliği Adalet Divanı. K. C-672/15 (Avrupa Birliği Adalet Divanı (1. Daire) Nisan 2017). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fzeits%2Feuzw%2F2017%2Fcont%2Feuzw.2017.576.1.htm&pos=0>
- AB BŞK, Avrupa Birliği Başkanlığı. "Gıda Güvenliğinde AB Uyum Çalışmaları". 09 Ocak 2008. Erişim 27 Ağustos 2023. <https://www.ab.gov.tr/p.php?e=41151>
- Adalet Bakanlığı Hukuk Sözlüğü. Erişim 01 Mart 2023. <https://sozluk.adalet.gov.tr/Harf/K>
- Adıgüzel, Faruk - Kızılaslan, Nuray. "İstanbul İlinde Tıbbi, Aromatik ve Baharat Bitkileri Satışı Yapan Aktarların Yapısal Özellikleri ve Mevzuat Hakkındaki Görüşleri". *Anadolu Tarım Bilimleri Dergisi* 31/1 (22 Nisan 2016), 40-59. <https://doi.org/10.7161/anajas.2016.31.1.40-59>
- AEUV, Vertrag über die Arbeitsweise der Europäischen Union (Kanun No. C-326/47). *Amtsblatt der Europäischen Union* (26 Ekim 2012).
- Ağca, Aslı Can. "Tedaviye Yardımcı ve Sağlığı Koruyucu Ürünlerin Ruhsatlandırılması". *Bitkilerle Tedavi Sempozyumu 5-6 Haziran 2010- Zeytinburnu*. İstanbul: Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği, 2011.
- Akbulut, Berrin. "İdari Para Cezası ve İdari Para Cezasının Belirlenmesi". *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi* 9 (31 Aralık 2022), 87-99. <https://doi.org/10.58455/cutsad.1208650>
- Akgüner, Tayfun. *İdare Hukuku*. İstanbul: Der Yayınları, 2020.
- Akyılmaz, Bahtiyar vd. *Türk İdare Hukuku*. Ankara: Seçkin, 17. Baskı., 2023.
- Alemann, Florian von - Scheffczyk, Fabian. "VwVfG § 35 Begriff des Verwaltungsaktes". *Verwaltungsverfahrensgesetz: VwVfG*. ed. Johann Bader-Michael Ronellenfitsch. München: C.H. Beck, 2023.
- (ALS-Arbeitsgruppe), Arbeitskreis Lebensmittelchemischer Sachverständiger. "Diätetische Lebensmittel, Ernährungs- und Abgrenzungsfragen"/ *Nahrungsergänzungsmittel mit sonstigen Stoffen im Regelungsbereich von NemV, HCV und LMIV*. Stellungnahme. Bundesamtes für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit/ BVL, 14 Nisan 2015. Bundesamtes für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit/ BVL.
- Altun, M. Levent. "Aktarlarla İlgili Düzenlemenin Getirdikleri". *MİSED Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi* 27-28 (2012).

- Anayasa, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Kanun No. 2709). *Resmî Gazete* 17863 (Mükerrer) (09 Kasım 1982).
- Aras, Hüseyin. "Kamu Düzeni". *Yönetim Bilimleri Ansiklopedisi*. Ankara: Nobel, 2022.
- Aslan, Mustafa - Erdoğan Orhan, İlkay. "Takviye Edici Gıdaların Türkiye'deki Durumu". *I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi Bildiri Kitabı*. mlf. Hakan Hakeri vd. (ed.). Ankara: Seçkin, 2021.
- Atalay, Derya - Erge, Hande Selen. "Gıda Takviyeleri ve Sağlık Üzerine Etkileri". *Food and Health* 4/2 (20 Ocak 2018), 98-111. <https://doi.org/10.3153/FH18010>
- AVDSLFF, Allgemeine Verwaltungsvorschrift für die Durchführung des Schnellwarnsystems für Lebensmittel, Lebensmittelbedarfsgegenstände und Futtermittel (AVV Schnellwarnsystem - AVV SWS). *Gemeinsames Ministerialblatt GMBL* 2016 Nr. 39, S. 770 (08 Eylül 2016).
- Avigan vd., Mark I. "Scientific and Regulatory Perspectives in Herbal and Dietary Supplement Associated Hepatotoxicity in the United States". *International Journal of Molecular Sciences* 17/3 (03 Mart 2016), 331. <https://doi.org/10.3390/ijms17030331>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 1976/51 (Anayasa Mahkemesi Kasım 1976). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 1991/7 (Anayasa Mahkemesi Nisan 1991). <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/1991/7?EsasNo=1990%2F12>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2002/59 (Anayasa Mahkemesi Haziran 2002). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2002/88 (Anayasa Mahkemesi Ekim 2002). <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2002/88?EsasNo=2001%2F225>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2004/60 (Anayasa Mahkemesi Mayıs 2004). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2009/6 (Anayasa Mahkemesi Ocak 2009). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/06/20090611-15.htm>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2010/77 (Anayasa Mahkemesi Haziran 2010). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2011/13 (Anayasa Mahkemesi Ocak 2011). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/07/20110723.htm>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2012/173 (Anayasa Mahkemesi Kasım 2012). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2012/207-Karşıoy (Anayasa Mahkemesi Aralık 2012). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2013/30 (Anayasa Mahkemesi Şubat 2013). <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2013/30?KelimeAra%5B%5D=denetim%20yetkisinin%20devri>

- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2013/44 (Anayasa Mahkemesi Mart 2013). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2014/101 (Anayasa Mahkemesi Haziran 2014). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2014/151 (Anayasa Mahkemesi Ekim 2014). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. Norm Denetimi K. 2014/183 (Anayasa Mahkemesi Aralık 2014). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2015/38 (Anayasa Mahkemesi Nisan 2015). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. Bireysel Başvuru No: 2013/6880 (Anayasa Mahkemesi Mart 2016). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2016/44 (Anayasa Mahkemesi Mayıs 2016). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2017/168 (Anayasa Mahkemesi Aralık 2017). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2018/43 (Anayasa Mahkemesi Mayıs 2018). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. Bireysel Başvuru No: 2015/19795 (Anayasa Mahkemesi Ocak 2019). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2019/56 (Anayasa Mahkemesi Haziran 2019). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. Bireysel Başvuru No: 2018/5558 (Anayasa Mahkemesi Eylül 2019). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2020/69 (Anayasa Mahkemesi Kasım 2020). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2020/67 (Anayasa Mahkemesi Kasım 2020). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2020/73 (Anayasa Mahkemesi Aralık 2020). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. Bireysel Başvuru No: 2018/9416 (Anayasa Mahkemesi Haziran 2021). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. Bireysel Başvuru No: 2018/11772 (Anayasa Mahkemesi Ekim 2021). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2022/62 (Anayasa Mahkemesi Haziran 2022). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2022/62 (Anayasa Mahkemesi Haziran 2022). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. Bireysel Başvuru No: 2018/36485 (Anayasa Mahkemesi Aralık 2022). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>

- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2023/222 (Anayasa Mahkemesi Aralık 2023). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- AYM, Anayasa Mahkemesi. K. 2024/16 (Anayasa Mahkemesi Ocak 2024). <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- Bamberger, Zelda. "Cassis-de-Dijon-Urteil". *Handlexikon der Europäischen Union*. Wien: Nomos facultas Verlag, 6. Auflage., 2022.
- BBK, Büyükşehir Belediyesi Kanunu (Kanun No. 5216). *Resmî Gazete* 25531 (23 Temmuz 2004).
- Bergmann, Joachim. "Ein sinnvolles Vorhaben mit etlichen Fallstricken- Zum Vorschlag der Kommission für eine Nahrungsergänzungs-Richtlinie". *Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht* 5 (2000), 653-670. <https://online.ruw.de/suche/zlr/online.ruw.de/suche/zlr/Ein-sinnvolles-Vorhaben-mit-etlichen-Fall-stricken-acacb9da8d55562fbc31a984c846b867>
- Berg, Werner - Augsberg, Steffen. "AEUV Art. 168 [Unionspolitik; Zusammenarbeit im Gesundheitswesen; Maßnahmen]". *EU-Kommentar*. ed. Jürgen Schwarze- Ulrich Becker- Armin Hatje- Johann Schoo. Baden- Baden: Nomos facultas Verlag, 4. Auflage., 2019.
- BfArM, Bundesinstitut für Arzneimittel und Medizinprodukte. "BfArM - Gemeinsame Expertenkommission zur Einstufung von Stoffen - Grundsatzpapier (Nr. 02/2023) der Gemeinsamen Expertenkommission zur Einstufung von Stoffen". Erişim 27 Ekim 2023. <https://www.bfarm.de/SharedDocs/Downloads/DE/Arzneimittel/Zulassung/ZulRelThemen/abgrenzung/Expertenkommission/stellungnahmen/2023-02.html?nn=718714>
- (BfR), The German Federal Institute for Risk Assessment. "Activities of BfR as National EFSA Focal Point in Germany". Erişim 23 Aralık 2023. https://www.bfr.bund.de/en/activities_of_bfr_as_national_efsafocal_point_in_germany-24975.html
- (BfR), The German Federal Institute for Risk Assessment. "BfR Structure". Erişim 22 Aralık 2023. https://www.bfr.bund.de/en/bfr_structure-9798.html
- (BfR), The German Federal Institute for Risk Assessment. "BfR-Kommissionen". Erişim 19 Aralık 2023. https://www.bfr.bund.de/de/bfr_kommissionen-311.html
- (BfR), The German Federal Institute for Risk Assessment. "Facts & Figures". Erişim 22 Aralık 2023. https://www.bfr.bund.de/en/facts_und_figures-54273.html
- (BfR), The German Federal Institute for Risk Assessment. "Mission: Safe Daily Life- The BfR Celebrates Its 20th Anniversary". Erişim 20 Kasım 2023. <https://www.bfr.bund.de/cm/364/mission-safe-daily-life-the-bfr-celebrates-its-20th-anniversary.pdf>
- (BfR), The German Federal Institute for Risk Assessment. "Our Mission Statement". Erişim 22 Aralık 2023. https://www.bfr.bund.de/en/our_mission_statement-200291.html
- (BfR), The German Federal Institute for Risk Assessment. "Risikobewertung am BfR: unabhängig und transparent Fragen und Antworten zur Sicherung der

- Unabhängigkeit des Bundesinstituts für Risikobewertung". Erişim 19 Aralık 2023. https://www.bfr.bund.de/de/risikobewertung_am_bfr_unabhaengig_und_transparent_fragen_und_antworten_zur_sicherung_der_unabhaengigkeit_des_bundesinstituts_fuer_risikobewertung-129744.html
- BGBI.I 2002 s.3082, Gesetz zur Neuorganisation des gesundheitlichen Verbraucherschutzes und der Lebensmittelsicherheit. *Bundesgesetzblatt/ BGBl.* 57 (14 Ağustos 2002).
- BGH, Bundesgerichtshof. K. I ZR 203/00 (OLG Stuttgart) (Bundesgerichtshof Nisan 2003). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fzeits%2Fnjw-rr%2F2003%2Fcont%2Fnjw-rr.2003.1123.1.htm&anchor=Y-300-Z-NJW-RR-B-2003-S-1123&readableType=2&VorgaengerDokumentStrefter=3&Beschlu%2C3%2F9F%20vom%2026.05.2003%20-%2020%20W%2061%2F03&VorgaengerDokumentFullname=bibdata%2Fzeits%2Fnjw-rr%2F2003%2Fcont%2Fnjw-rr.2003.1122.1.htm#S1123>
- Bickenbach, Christian. "Charakteristik, Unterarten und Unarten des Verwaltungsaktbegriffs". *Juristische Arbeitsblätter* 7 (2015), 481-488. <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fzeits%2Fja%2F2015%2Fcont%2Fja.2015.481.1.htm&anchor=Y-300-Z-JA-B-2015-S-481>
- BK, Belediye Kanunu (Kanun No. 5393). *Resmi Gazete* 25874 (03 Temmuz 2005).
- (BMEL), Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft. "BMEL - Agenda 2030 - Global Food Security". Erişim 11 Ekim 2023. <https://www.bmel.de/EN/topics/international-affairs/agenda-2030/global-food-security.html>
- (BMEL), Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft. "BMEL - Bodies - Institutions within the BMEL's Portfolio". Erişim 20 Ekim 2023. <https://www.bmel.de/EN/ministry/organisation/bodies/institutions.html>
- Bobbert, Christian. "Lebensmittelüberwachung: Bund- und Länderkompetenzen zwischen Konvergenz und Divergenz". *Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht* 1 (2016), 33-45. <https://online.ruw.de/suche/zlr/online.ruw.de/suche/zlr/Lebensmittelueberwa-Bund--und-Laenderkompet-zwisc-c71945bedf53050f2525acba8c4a53ae>
- Boch, Thomas. *Lebensmittel- und Futtermittelgesetzbuch*. Online-Auflage: Nomos, 2022.
- Borins, Mel. "The Dangers of Using Herbs". *Postgraduate Medicine* 104/1 (01 Temmuz 1998), 91-100. <https://doi.org/10.3810/pgm.1998.07.535>
- Boz, Selman Sacit (ed.). *Kamu Düzeni Unsurları*. Ankara: Adalet, 2020.
- Böhm, Monika. "Einführung des Nutri-Score aus verfassungsrechtlicher Sicht". *Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht* 2 (2020), 143-157. <https://online.ruw.de/suche/zlr/online.ruw.de/suche/zlr/Einfuehru-de-Nut-Sco-au-verfassungsrechtlich-Sic-d4f8c211768868b384aaca8014dfe58d>
- BTÜRY, Beşerî Tıbbî Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği. *Resmî Gazete* 31686 (11 Aralık 2021).
- Buzbaş, Necdet. "Türkiye ve AB'de Gıda Güvenliği: Ortaklığın Sinerjisi". *28. Türkiye-AB Karma İstişare Komitesi Toplantısı (13-14 Eylül 2010)*. Edinburg, İskoçya, ts.

- Büyükkaya, Aslı. *Ginkgo Biloba L. Ekstresi İçeren Bitkisel İlaçlar ve Bitkisel Ürünler Üzerinde Karşılaştırmalı Fitoşedeğerlik Çalışmaları*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- BVerfGE, Bundesverfassungsgerichts. K. 69, 315 (Bundesverfassungsgerichts 14 Mayıs 1985). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fzeits%2Fbverfge%2F69%2Fcont%2Fbverfge.69.315.1.htm&anchor=Y-300-Z-BVERFGE-B-69-S-315&readableType=2&VorgaengerDokumentStreffter3=Urteil%20vom%2016.07.1985%20-%201%20BvR%201023%2F83&VorgaengerDokumentFullname=bibdata%2Fzeits%2Fbverfge%2F69%2Fcont%2Fbverfge.69.272.1.htm>
- BVerfGE, Bundesverfassungsgerichts. K. 157, 30 (Bundesverfassungsgerichts 24 Mart 2021). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fzeits%2Fbverfge%2F157%2Fcont%2Fbverfge.157.30.1.htm&anchor=Y-300-Z-BVERFGE-B-157-S-30&readableType=2&VorgaengerDokumentStreffter3=Urteil%20vom%2002.03.2021%20-%202%20BvE%204%2F16&VorgaengerDokumentFullname=bibdata%2Fzeits%2Fbverfge%2F157%2Fcont%2Fbverfge.157.1.1.htm>
- BVerwG, Bundesverwaltungsgericht. 4/ 2023 Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht (ZLR) 531 (Bundesverwaltungsgericht 2023).
- BVL, Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. “§ 1 Auftrag und Aufgaben”. Erişim 04 Kasım 2023. <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fges%2Falsgescho%2Fcont%2Falsgescho.p1.htm&anchor=Y-100-G-ALSGESCHO-P-1>
- BVL, Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. “116. ALS-Sitzung”. *Journal of Consumer Protection and Food Safety* 16/4 (01 Aralık 2021), 359-366. <https://doi.org/10.1007/s00003-021-01335-z>
- BVL, Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. “ALS-Stellungnahmen 2016 - [ALS-Stellungnahmen 2016] Inhaltsübersicht (redaktionell)”. *beck-online/ Die Datenbank*. Erişim 05 Kasım 2023. <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fges%2FALS2016%2Fcont%2FALS2016.INH.htm>
- (BVL), Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. “Anzeige nach § 5 der Nahrungsergänzungsmittelverordnung (NemV) für Nahrungsergänzungsmittel”. Erişim 07 Ekim 2023. <https://apps2.bvl.bund.de/nem/form/main.do>
- (BVL), Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. “Arbeitskreis der auf dem Gebiet der Lebensmittelhygiene und der Lebensmittel tierischer Herkunft tätigen Sachverständigen (ALTS)”. Erişim 03 Kasım 2023. https://www.bvl.bund.de/DE/Arbeitsbereiche/01_Lebensmittel/01_Aufgaben/02_AmtlicheLebensmittelueberwachung/13_ALTS/lm_ALTS_node.html
- BVL, Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. “Arbeitskreis Lebensmittelchemischer Sachverständiger der Länder und des Bundesamtes für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (ALS)”. Erişim 03 Kasım 2023. https://www.bvl.bund.de/DE/Arbeitsbereiche/01_Lebensmittel/01_Aufgaben/02_AmtlicheLebensmittelueberwachung/12_ALS/lm_ALS_node.html
- BVL, Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. “Beschlüsse der 82. Arbeitstagung des ALTS (Dezember 2018) - [ALTS-Beschlüsse 2018/12] -

- beck-online". Erişim 05 Kasım 2023. https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fges%2Falts2018_12%2Fcont%2Falts2018_12.htm&anchor=Y-100-G-ALTS2018_12
- BVL, Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. "Beschlüsse der 83. Arbeitstagung des ALTS (Juni 2019) - [ALTS-Beschlüsse 2019/06] - beck-online". Erişim 05 Kasım 2023. https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fges%2Falts_2019_06%2Fcont%2Falts_2019_06.htm&anchor=Y-100-G-ALTS_2019_06
- (BVL), Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. "BVL - Amtliche Lebensmittelüberwachung". Erişim 11 Kasım 2023. https://www.bvl.bund.de/DE/Arbeitsbereiche/01_Lebensmittel/01_Aufgaben/02_AmtlicheLebensmittelueberwachung/01_SichereLM/lm_SichereLM_node.html
- (BVL), Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. "BVL - Aufgaben". Erişim 13 Ekim 2023. https://www.bvl.bund.de/DE/Aufgaben/aufgaben_node.html
- (BVL), Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. "BVL - Ausnahmegenehmigungen nach § 68 LFGB". Erişim 20 Ekim 2023. https://www.bvl.bund.de/DE/Arbeitsbereiche/01_Lebensmittel/04_AntragstellerUnternehmen/06_Ausnahmegenehmigungen/lm_ausnahmeGenehm_node.html
- BVL, Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. "BVL - Das Europäische Schnellwarnsystem für Lebens- und Futtermittel (RASFF)". Erişim 22 Ekim 2023. https://www.bvl.bund.de/DE/Arbeitsbereiche/02_Futtermittel/01_Aufgaben/04_EU_Schnellwarnsystem/lm_schnellwarnsystem_aktuelle_rasff_meldungen_node.html
- (BVL), Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. "BVL - Nahrungsergänzungsmittel vs. Arzneimittel". Erişim 27 Ekim 2023. https://www.bvl.bund.de/DE/Arbeitsbereiche/01_Lebensmittel/03_Verbraucher/04_NEM/01_NEM_Arzneimittel/NEM_Arzneimittel_node.html
- (BVL), Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. "BVL - Zulassen". Erişim 07 Kasım 2023. https://www.bvl.bund.de/DE/Aufgaben/03_Zulassen/zulassen_node.html
- BVL, Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit. "Stellungnahme Nr. 2015/31: Nahrungsergänzungsmittel mit sonstigen Stoffen im Regelungsbereich von NemV, HCV und LMIV". Erişim 06 Kasım 2023. https://www.bvl.bund.de/SharedDocs/Downloads/01_Lebensmittel/ALS_ALT_S/ALS-Stellungnahme_Nahrungserg%C3%A4nzungsmittel_mit_sonstigen_Stoffen_2015.pdf?__blob=publicationFile&v=5
- Calliess, Christian - Ruffert, Matthias. *Das Verfassungsrecht der Europäischen Union mit Europäischer Grundrechtecharta- EUV-AEUV/ Kommentar*. München: C.H. Beck, 2022.
- Ceylan, Mahmut. *İdari Yaptırımların Düzenlenmesinde ve Uygulanmasında Yetki*. Ankara: Seçkin, 1. Baskı., 2021.
- Çağlayan, Ramazan. *İdâre Hukûku Dersleri*. Ankara: Adalet, 11. Baskı., 2023.

- Çağlayan, Ramazan. *Kolluk ve Özel Güvenlik Hukuku*. Ankara: Seçkin, 2022.
- Çalışkan, Ahmet Ziya. "Ombudsmanlık ve Avrupa Birliği Ombudsmanı". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 28/3 (15 Aralık 2020), 1263-1302. <https://doi.org/10.15337/suhfd.778267>
- Dada, Ayokunle Christopher vd. "Microbiological Hazards Associated with Food Products Imported from the Asia-Pacific Region based on Analysis of the Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF) Notifications". *Food Control* 129 (01 Kasım 2021), 108243. <https://doi.org/10.1016/j.foodcont.2021.108243>
- Danıştay, Danıştay 10. Daire. K. 2006/3011 (Danıştay Mayıs 2006). <https://kazanci.com.tr/>
- Danıştay, Danıştay 10. Daire. K. 2006/3660 (Danıştay Mayıs 2006). <https://kazanci.com.tr/>
- Danıştay, Danıştay 10. Daire. K. 2007/3129 (Danıştay Mayıs 2007). <https://uyap.gov.tr/>
- Danıştay, Danıştay 10. Daire. K. 2011/2296 (Danıştay 14 Haziran 2011). <https://karararama.danistay.gov.tr/>
- Danıştay, Danıştay 10. Daire. K. 2014/7650 (Danıştay Aralık 2014). <https://uyap.gov.tr/>
- Danıştay, Danıştay 10. Daire. K. 2021/316 (Danıştay Şubat 2021). <https://karararama.danistay.gov.tr/>
- Danıştay, Danıştay 10. Daire. K. 2021/318 (Danıştay Şubat 2021). <https://karararama.danistay.gov.tr/>
- Danıştay, Danıştay 10. Daire. K. 2023/1714 (Danıştay Nisan 2023). <https://uyap.gov.tr/>
- Danıştay, Danıştay 13. Daire. K. 2006/4919 (Danıştay Aralık 2006). <https://kazanci.com.tr/>
- Danıştay, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu. K. 2011/267 (Danıştay Nisan 2011). https://www.danistay.gov.tr/assets/pdf/yayinlar/dergi/20_05_2019_042553.pdf
- Danıştay, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu. K. 2012/1720 (Danıştay Kasım 2012). <https://uyap.gov.tr/>
- Danıştay, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu. K. 2018/177 (Danıştay Ocak 2018). <https://uyap.gov.tr/>
- Danıştay, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu. K. 2022/1244 (Danıştay 06 Nisan 2022). <https://karararama.danistay.gov.tr/>
- Danwitz, Thomas von. "Rechtssicherheit und Kohärenz durch Kodifikation der Grundbegriffe und Grundprinzipien des Europäischen Lebensmittelrechts: Ziele - Kompetenzen - Verfahren". *Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht* 2 (2001), 209-230. https://online.ruw.de/suche/zlr/Rechtssic-und-Kohaere-durch-Kodifik-der-Grundbe-un-b168b426354736e7bb91d9dbc6c027e8#textfn_2001-02-3-8

- (DB), Deutscher Bundestag. *Bundesrat: Neuorganisation des gesundheitlichen Verbraucherschutzes prüfen*. Heute Im Bundestag (Hib-Meldungen). Berlin: Deutscher Bundestag, 14 Mayıs 2002. Deutscher Bundestag. https://webarchiv.bundestag.de/archive/2005/0113/bic/hib/2002/2002_120/09.html
- (DB), Deutscher Bundestag. *Sachverständige beanstanden geplante Gründung von zwei neuen Behörden*. Heute Im Bundestag (Hib-Meldungen). Berlin: Deutscher Bundestag, 30 Nisan 2002. Deutscher Bundestag. https://webarchiv.bundestag.de/archive/2005/0113/bic/hib/2002/2002_113/02.html
- Delewski, Mark - Fuhrmann, Maria Monica. "Risikosteuerung im Nahrungsergänzungsmittelrecht". *Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht* 6 (2005), 645-677. <https://online.ruw.de/suche/zlr/Risikosteuerung-im-Nahrungsergaenzungsmittelrecht-bf904e029caee5c64d9e84403583eb22>
- Depenheuer, Otto. "GG. Art 8". *Grundgesetz-Kommentar*. ed. Günter Dürig-Roman Herzog-Rupert Scholz. München: C.H. Beck, 101. Auflage., 2023.
- Dieners, Peter - Reese, Ulrich. *Handbuch des Pharmarechts*. München: C.H. Beck, 2010.
- Directive 92/59/ECC, Council Directive 92/59/ECC of 29 June 1992 on General Product Safety. EP, CONSIL, 29 Haziran 1992. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31992L0059>
- Directive 2001/83/EC, Directive 2001/83/EC of the European Parliament and of the Council of 6 November 2001 on the Community code relating to medicinal products for human use. EP, CONSIL, 06 Kasım 2001. <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/83/oj/eng>
- Directive 2002/46/EC, Directive 2002/46/EC of the European Parliament and of the Council of 10 June 2002 on the approximation of the laws of the Member States relating to food supplements. EP, CONSIL, 10 Haziran 2002. <http://data.europa.eu/eli/dir/2002/46/oj/eng>
- Dişli, Meryem - Yeşilada, Erdem. "Türkiye 'de Bitkisel Tıbbi Ürünler (Türkiye'de Bitkisel Ürünlerin Standardizasyonu, Üretimi Ve Tağşiş)". *Journal of Biotechnology and Strategic Health Research* 3/Özel Sayı (30 Eylül 2019), 13-21. <https://doi.org/10.34084/bshr.545498>
- Dombert, Matthias - Witt, Karsten. *Münchener Anwaltshandbuch Agrarrecht*. München: C.H. Beck, 2022.
- (DPT), Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı. *İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972)*. Ankara: DPT, 1968. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Ikinci_Bes_Kalkinma_Plani-1968-1972.pdf
- Durna, Doğan. "Türk Yargı Kararları Işığında Takviye Edici Gıdaların Denetimi". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 1/41 (01 Ocak 2020), 243-274. <https://dergipark.org.tr/en/pub/taad/issue/58516/854928>
- Düğer, Sırrı. "İlaç Sektörünün Düzenlenmesinin İdare Hukuku Açısından Değerlendirilmesi". *Tıp Hukuku Dergisi* 5/10 (2016). <http://search/yayin/detay/204529>
- EC, European Comission. "Food Supplements". Erişim 07 Eylül 2022. https://food.ec.europa.eu/safety/labelling-and-nutrition/food-supplements_en

- (EC), European Comission. "List of Competent Authorities of the Member States within the Meaning of Article 4(6) of Directive 2002/46 on Food Supplements (December 2023)". Erişim 18 Ocak 2024. https://food.ec.europa.eu/system/files/2023-12/labelling-nutrition_food-supplements_competent-authorities_en.pdf
- (EC), European Comission. "PAFF Committees". Erişim 14 şubat 2024. https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/committees/paff-committees_en
- EC, European Comission. "Verordnung (EWG) Nr. 3767/91". *Lexparency.de*. Erişim 11 Kasım 2023. <https://lexparency.de/eu/31991R3767/>
- EFSA, European Food Safety Authority. "EFSA at a Glance | EFSA". Erişim 18 şubat 2024. <https://www.efsa.europa.eu/en/multimedia/efsa-at-a-glance>
- EFSA, European Food Safety Authority. "Food Incident Preparedness and Response | EFSA". 17 Nisan 2023. Erişim 15 şubat 2024. <https://www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/food-incident-preparedness-and-response>
- EFSA, European Food Safety Authority. "Food Supplements | EFSA". 20 Ekim 2023. Erişim 07 Eylül 2022. <https://www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/food-supplements>
- EFSA, European Food Safety Authority. "Scientific Committee | EFSA". 12 şubat 2024. Erişim 19 şubat 2024. <https://www.efsa.europa.eu/en/science/scientific-committee-and-panels/scientific-committee>
- EG-Vertrag, EG-Vertrag (Vertrag zur Gründung der Europäischen Gemeinschaft). Europäische Union, 02 Ekim 1997. <https://dejure.org/gesetze/EG>
- Ekinçi, Murat. *İdari İstikrar İlkesi*. Ankara: Adalet, 1. Baskı., 2021.
- Emmerich-Fritsche, Angelika. "Kritische Thesen zur Legaldefinition des Verwaltungsaktsdipnota". *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht* 7 (2006), 762-765. <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fzeits%2Fvzwz%2F2006%2Fcont%2Fvzwz.2006.762.1.htm&anchor=Y-300-Z-NVWZ-B-2006-S-762&readableType=2&VorgaengerDokumentStreffer3=Aufsatz%20von%20Stefan%20Lorenzmeier&VorgaengerDokumentFullname=bibdata%2Fzeits%2Fvzwz%2F2006%2Fcont%2Fvzwz.2006.759.1.htm>
- EP, COUNCIL, European Parliament and of The Council. Directive 2004/24/EC, Directive 2004/24/EC of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004. EP, COUNCIL, 30 Nisan 2004. https://www.google.com/search?q=Directive+2004%2F24%2FEC+of+the+European+Parliament+and+of+the+Counc%2F04%2B11+of+31+March+2004&oq=Directive+2004%2F24%2FEC+of+the+European+Parliament+and+of+the+Counc%2F04%2B11+of+31+March+2004&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEUyOdIBBzQOOgowaGeoAgCwAgA&sourceid=chrome&ie=UTF-8
- EP, COUNCIL, European Parliament and of The Council. Regulation (EU) 2015/2283, Regulation (EU) 2015/2283. EP, COUNCIL, 25 Kasım 2015. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32015R2283&from=en>
- EP, COUNCIL, European Parliament and of The Council. Regulation (EU) No 1169/2011, Regulation (EU) No 1169/2011. EP, COUNCIL, 25 Ekim 2011.

- https://beck-online.beck.de/?vpath=bibdata%2Fges%2FEWG_VO_1169_2011%2Fcont%2FEWG_VO_1169_2011%2ehtm
- EP, COUNCIL, European Parliament and of The Council. Regulation (EC) No 178/2002, Regulation (EC) No 178/2002 of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002 Laying Down the General Principles and Requirements of Food Law, Establishing the European Food Safety Authority and Laying Down Procedures in Matters of Food Safety. EP, COUNCIL. Erişim 10 Ekim 2023. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32002R0178>
- EP, COUNCIL, European Parliament and of The Council. Regulation (EC) No 852/2004, Regulation (EC) No 852/2004 of 29 April 2004 on the Hygiene of Foodstuffs. EP, COUNCIL, 30 Nisan 2004. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2004:139:FULL>
- EP, European Parliament. Resolution on The Impact of COVID-19 Measures on Democracy, The Rule of Law and Fundamental Rights, Resolution on The Impact of COVID-19 Measures on Democracy, The Rule of Law and Fundamental Rights (Kanun No. 2020/2790(RSP)). K. 2020/2790(RSP) (Legislative Observatory Kasım 2020). Erişim 02 Ağustos 2023. <https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/summary.do?id=1639238&t=e&l=en>
- Epiney, Astrid. "AEUV Art. 191 [Ziele; Maßnahmen; Schutzklausel; internationale Zusammenarbeit]". *Umweltrecht-Band I Kommentar*. ed. Robert von Landmann - Gustav Rohmer. München: C.H. Beck, 102. Auflage., 2023.
- Eren, Abdurrahman. *Anayasa Hukuku Dersleri*. Ankara: Seçkin, 2020.
- Ersöz, Tayfun. "Bitkisel İlaçlar ve Gıda Takviyeleri ile İlgili Genel Yaklaşım ve Sorunlar". *MİSED Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi* 27-28 (2012).
- Ersöz, Tayfun. "Bitkisel Ürünler ve Güvenilirlikleri". *Bitkilerle Tedavi Sempozyumu 5-6 Haziran 2010- Zeytinburnu*. İstanbul: Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği, 2011.
- Erste Verordnung zur Änderung der Lebensmittelinformations-Durchführungsverordnung, Erste Verordnung zur Änderung der Lebensmittelinformations-Durchführungsverordnung (Kanun No. 49). *Bundesgesetzblatt/ BGBl*. (05 Kasım 2020).
- ETK, Emniyet Teşkilatı Kanunu (Kanun No. 3201). *Resmî Gazete* 3629 (12 Haziran 1937).
- EU, European Union. "European Commission – What It Does | EU". Erişim 20 Şubat 2024. https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-commission_en
- (EU), European Union. "Standing Committee on the Food Chain and Animal Health | EUR-Lex". Erişim 08 Şubat 2024. <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/standing-committee-on-the-food-chain-and-animal-health.html>
- EU, European Union. EUV, Vertrag Über Die Europäische Union (Kanun No. C 326/13). *Amtsblatt der Europäischen Union* (26 Ekim 2012).

- (FBI), Fortune Business Insights. *Dietary Supplement Market Size, Share & Covid 19 Impact Analysis, By Type (Vitamins, Minerals, Enzymes, Fatty Acids, Proteins and Others), Form (Tablets, Capsules, Liquids, and Powders), and Regional Forecasts, 2021-2028*. Rapor. Erişim 14 Ekim 2022. <https://www.fortunebusinessinsights.com/dietary-supplements-market-102082>
- GBTÜRY, Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği. *Resmî Gazete* 32093 (03 Şubat 2023).
- GBTÜY, Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünler Yönetmeliği. *Resmî Gazete* 27721 (06 Ekim 2010).
- GETBY, Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliği. *Resmî Gazete* 29960 Mükerrer (26 Ocak 2017).
- GG, Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Kanun No. 1). *Bundesgesetzblatt/ BGBl. Teil III* (23 Mayıs 1949).
- GİKOİDY, Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelik. *Resmî Gazete* 28145 (17 Aralık 2011).
- Giritli vd., İsmet. *İdare Hukuku*. İstanbul: Der Yayınları, 2001.
- GKLY, Gıda Kontrol Laboratuvarları Yönetmeliği. *Resmî Gazete* 31754 (18 Şubat 2022).
- Gloger, Marcus. "Nahrungsergänzungsmittel". Erişim 07 Ekim 2023. https://www.bvl.bund.de/SiteGlobals/Forms/Suche/Servicesuche_Formular.html;jsessionid=CBD030D83334582ACD40B1202A829DD4.internet961?nn=10418112&resourceId=10420450&input_=10418112&pageLocale=de&templateQueryString=Nahrungserg%C3%A4nzungsmittel&submit.x=0&submit.y=0
- Gloy, Wolfgang vd. *Handbuch des Wettbewerbsrechts*. München: C.H. Beck, 2019.
- GMUSİELHVGT, "Gıda Maddelerinin ve Umumi Sağlığı İlgilendiren Eşya ve Levazımın Hususi Vasıflarını Gösteren Tüzük". *Resmî Gazete* 8236 (18 Ekim 1952).
- Gökçe, Ramazan - Ergezer, Haluk. "Gıda Mevzuatımız; Nereden, Nereye?" *Akademik Gıda* 14/2 (01 Haziran 2016), 225-229. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akademik-gida/issue/55784/763591>
- Gözler vd., Kemal. *İdare Hukuku Dersleri*. Bursa: Ekin, 2022.
- Gözübüyük vd., A. Şeref. *İdare Hukuku Cilt-1*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2019.
- GRCh, Charta Der Grundrechte Der Europäischen Union/ EU-Grundrechte-Charta. *Amtsblatt der Europäischen Gemeinschaften* C 364/1 (18 Aralık 2000).
- GTBD, Gıda Takviyesi ve Beslenme Derneği. "Vitamin ve Mineraller". GTBD, 24 Ocak 2017. <https://gtbd.org.tr/vitamin-ve-mineraller/>
- GTEGSBKHY, Gıda ve Takviye Edici Gıdalarda Sağlık Beyanı Kullanımı Hakkında Yönetmelik. *Resmî Gazete* 32169 (20 Nisan 2023).
- GTHB, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı. GTHBTTGÇUEHY, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Taşra Teşkilatının, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönerge. Türkiye: Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı. Erişim 01 Tem-

- muz 2023. Erişim 01 Temmuz 2023. https://www.google.com/search?q=GIDA%2C+TARIM+VE+HAYVANCILIK+BAKANLI%C4%9EI+TA%C5%9ERA+TE%C5%9EK%C4%B0LATININ%2C+G%C3%96REVLER%C4%B0%2C+%C3%87ALI+%C5%9EMA+USUL+VE+ESASLARI+HAKKINDA+Y%C3%96NERGE&rlz=1C1SQJL_trTR828TR828&oq=GIDA%2C+TARIM+VE+HAYVANCILIK+BAKANLI%C4%9EI+TA%C5%9ERA+TE%C5%9EK%C4%B0LATININ%2C+G%C3%96REVLER%C4%B0%2C+%C3%87ALI%C5%9EMA+USUL+VE+ESASLARI+HAKKINDA+Y%C3%96NERGE&gs_lcrp=EgZjaHjvbWUyBggAEEUYOdIBBzcxNGowajeoAgCwAgA&sourceid=chrome&ie=UTF-8
- GTHB, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı. GYRKDY, Gıda ve Yemin Resmi Kontrollerine Dair Yönetmelik. *Resmî Gazete* 28145 (17 Aralık 2011).
- GTHBTGHHKHK, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (Kanun No. 639). *Resmî Gazete* 27958 Mükerrer (08 Haziran 2011).
- Güneş, Mehmet. "Gıda Güvenliği Konusunda Danıştay Kararlarında 'İhtiyatlılık İlkesi'". *Gıda Hukuku*. ed. Bülent Kent vd. Ankara: Adalet, 2023.
- Gürbüz, İlhan. "Takviye Edici Gıdaların Ülkemizdeki Mevcut Durumu ve Öneriler". *Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Ürünlerinin Ruhsatlandırılması Sempozyumu (9 Aralık 2016) raporu*. ed. Taner Demirer vd. TÜBA Raporları, no: 22. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi, 2017.
- GÜTDDKHKDKHK, Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun (Kanun No. 5179). *Resmî Gazete* 25483 (05 Haziran 2004).
- GÜTDDY, Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Yönetmelik. *Resmî Gazete* 23367 (09 Haziran 1998).
- GÜTDKHK, Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname (Kanun No. 560). *Resmî Gazete* 22327 (28 Haziran 1995).
- (GVR), Grand View Research. *Dietary Supplements Market Size, Share & Trends Analysis Report By Ingredient (Vitamins, Minerals), By Form, By Application, By End User, By Distribution Channel, By Region, And Segment Forecasts, 2022-2030*. Market Analysis Report. Erişim 14 Ekim 2022. <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/dietary-supplements-market>
- Hagenmeyer, Moritz. "ZweiteBetrachtung der aktuellen Rechtsprechung zur LMIV (2021–2022)". *Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht* 2 (2023), 178-198. <https://online.ruw.de>
- Hagenmeyer, Moritz - Oelrichs, Carsten. "LFGB". *Münchener Kommentar zum Lauterkeitsrecht/ Band 2*. ed. Peter W. Heermann - Jochen Schlingloff. München: C.H. Beck, 3. Auflage., 2022.
- Hahn, Andreas - Hagenmeyer, Moritz. "Armageddon: Neuer Rechtsrahmen für Lebensmittel für besondere medizinische Zwecke – Hintergründe und Konsequenzen für ergänzende bilanzierte Diäten". *Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht* 2 (2017), 176-208. <https://online.ruw.de/suche/zlr/Armageddon>

-Neuer-Rechts-fuer-Lebens-fuer-besond-medizi-3f78a180a79309ad 912957f6e0c22f92?OK=1&i_q=Nahrungserg%C3%A4nzungsmittel+und+erg%C3%A4nze+und+bilanzierte+Di%C3%A4ten&i_sortfl=score&i_sortd=desc&i_accuracy=2

Hakeri, Hakan. *İlaç Hukuku*. Ankara: Astana Yayınları, 2018.

Harte-Bavendamm, Henning vd. *Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb: UWG-Kommentar*. München: C.H. Beck, 2021.

Hatipoğlu, Mehmet. *Türk İdare Hukuku Açısından Gıda Güvenliği ve Denetimi*. Ankara: Yetkin, 2023.

Heintz, Veris-Pascal. "Amtshaftung bei überlanger Verfahrensdauer im Genehmigungsverfahren". *Zeitschrift für Landes- und Kommunalrecht Hessen - Rheinland-Pfalz - Saarland* 7 (2013), 279-283. <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fzeits%2Fkrz%2F2013%2Fcont%2Fkrz.2013.279.1.htm&pos=3&hlwords=on>

Hohmann, Gert. "B. Einführung". *Lebensmittelrecht*. ed. Olaf Sosnitza- Andreas Meisterernst (vormals Zipfel/Rathke). München: C.H. Beck, 186. Auflage., 2023.

Holle, Martin. "Die öffentlich-rechtliche Verantwortung und Haftung: Vorsorgeprinzip, Rückverfolgbarkeit, Stufenverantwortung". *Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht* 3 (2004), 307-327. <https://online.ruw.de/suche/zlr/online.ruw.de/suche/zlr/Die-oeffent-rechtl-Verantw-und-Haftung-Vorsorge-Rfefccf35b743180cf9744ef6f779cf11>

Horst, Matthias - Mrohs, Angelika. "Das Europäische Lebensmittelrecht am Scheideweg – Das Weißbuch der Kommission zur Lebensmittelsicherheit". *Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht* 2 (2000), 125-140. https://online.ruw.de/suche/zlr/Das-Europae-Lebensmittel-am-Schei--Das-Weiss-der-K-4c89d626424b37980573f4a413f2fcb4?OK=1&i_q=Das+Europ%C3%A4ische+Lebensmittelrecht+am+Scheideweg+-+Das+Wei%C3%9Fbuch+der+Kommission+zur+Lebensmittelsicherheit.&i_sortfl=score&i_sortd=desc&i_accuracy=2

Hossain, Kamrul - Jahan, Punam. "Human Rights Begin with Breakfast". *Food Security in the High North*. ed. Kamrul Hossain vd. 103-120. London, 1st Edition., 2020. <https://doi.org/10.4324/9781003057758-9>

(İEİS), İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası. *Türkiye İlaç Sektörü 2022 Raporu*. Erişim 23 Haziran 2023. http://uye.ieis.org.tr/ieis/assets/media/Yayinlar/TR_Ilac_Sektoru_2022.pdf

İYUK, İdari Yargılama Usulü Kanunu (Kanun No. 2577). *Resmî Gazete* 17580 (20 Ocak 1982).

Jarass, Hans D. "Allg. Handlungsfreiheit, Allg. Persönlichkeitsrecht, Leben und körperl. Unversehrtheit, Freiheit der Person". *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland: GG*. ed. Hans D. Jarass- Martin Kment. München: C.H. Beck, 17. Auflage., 2022.

Kalabalık, Halil. *İdare Hukuku Dersleri Cilt: II*. Ankara: Seçkin, 6. Baskı., 2024.

Karaarslan vd., Tuba. "Besin Destek Ürünleri ve İlaçlarla Etkileşimleri: Vitamin ve Mineraller". *Journal of Medical Sciences* 1/1 (2019).

- Karabulut, Mustafa. "İdari Yaptırımların Hukuki Niteliği ve Anayasa Mahkemesinin Kabahatler Kanunu Hakkındaki Kararı". *Terazi Hukuk Dergisi* 1/3 (2006), 63-68. <https://jurix.com.tr/article/62>
- Karakoç, İsmail. "Yeniden Değerleme Oranı Uygulaması ve Vergisel Etkileri". *Mali Çözüm Dergisi* 30 (Haziran 2020), 251-260. [https://www.proquest.com/docview/2431032713?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true&source type = Scholarly % 20Journals](https://www.proquest.com/docview/2431032713?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true&source%20type=Scholarly%20Journals)
- Karasu, Rauf vd. *Fikri Mülkiyet Hukuku*. Ankara: Seçkin, Güncellenmiş 7. Baskı., 2023.
- Kartal, Murat. "Bitkisel Ürünlerin Sağlık Bakanlığında Ruhsatlandırılma Gerekliliği ve Çözüm Önerileri". *Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Ürünlerinin Ruhsatlandırılması Sempozyumu (9 Aralık 2016) Raporu*. ed. Taner Demirel vd. TÜBA Raporları, no: 22. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi, 2017.
- KbK, Kabahatler Kanunu (Kanun No. 5326). *Resmî Gazete* 25772 (Mükerrer) (31 Mart 2005).
- KDKK, Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu (Kanun No. 6328). *Resmî Gazete* 28338 (29 Haziran 2012).
- Keller, Wolfgang. "Anhang § 54". *SGG • Sozialgerichtsgesetz*. ed. Jan Meyer-Ladewig-Wolfgang Keller- Benjamin Schmidt. München: C.H. Beck, 14., neu Bearbeitete Auflage., 2023.
- Kingreen, Thorsten. "AEUV Art. 36 [Ausnahmen]". *Das Verfassungsrecht der Europäischen Union mit Europäischer Grundrechtecharta- EUV-AEUV/ Kommentar*. ed. Christian Callies- Matthias Ruffert. München: C.H. Beck, 6. Auflage., 2022.
- Kingreen, Thorsten. "Beitrag der Union zur Sicherstellung eines hohen Gesundheitsschutzniveaus". *Das Verfassungsrecht der Europäischen Union mit Europäischer Grundrechtecharta- EUV-AEUV/ Kommentar*. ed. Christian Callies- Matthias Ruffert. München: C.H. Beck, 6. Auflage., 2022.
- Kirk, Wolfgang. *Die öffentliche Verwaltung der Bundesrepublik Deutschland im Wandel zum Verwaltungsbetrieb: Grundsätze, Chancen und Risiken des Veränderungsprozesses*. Essen, 2004. https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=wG_oxaTxBqYC&oi=fnd&pg=PA3&dq=Grundsatz+des+schlanken+Staates&ots=v7qjwK0hCI&sig=jMuZLpZU-KArVuPvozP8XnuMw8c&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- KK, Kozmetik Kanunu (Kanun No. 5324). *Resmî Gazete* 25771 (30 Mart 2005).
- Klement, Jan Henrik. "§ 11 Gaststättenrecht". *Kompendium Öffentliches Wirtschaftsrecht*. ed. Reiner Schmidt - Ferdinand Wollenschläger. Deutschland: Springer Berlin, Heidelberg, 5. Auflage., 2019.
- Koç, Emin. *Gıda Güvenliği ve İdarenin Yetkileri*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2014.
- Kotzur, Markus - Valentiner, Dana-Sophia. "AEUV Art. 168 [Beitrag der Union zur Sicherstellung eines hohen Gesundheitsschutzniveaus]". *Vertrag über die Europäische Union / Vertrag über die Arbeitsweise der Europäischen Union-*

- EUV/AEUV-Kommentar*. ed. Rudolf Geiger- Daniel-Erasmus Khan- Markus Kotzur- Lando Kirchmair. München: C.H. Beck, 7., Überarbeitete Auflage., 2023.
- “Krankenkassen müssen nicht für Nahrungsergänzungsmittel zahlen”. *Fachdienst Zivilrecht - Fachdienst Sozialversicherungsrecht* Heft 1 (2022).
- Kraus, Markus. “II. Grundlagen des Lebensmittelrechts”. *Lebensmittelrechts-Handbuch*. ed. Rudolf Streinz - Markus Kraus. München: C.H. Beck, 45. Auflage., 2023.
- Kügel, J. Wilfried vd. *Nahrungsergänzungsmittel-Verordnung: NemV- Kommentar*. München: Verlag C.H. Beck, 2007.
- Kügel, J. Wilfried - Delewski, Mark. “Neues Recht für Nahrungsergänzungsmittel”. *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (EuZW)* 18 (2003), 545-576. <https://beck-online.beck.de/?vpath=bibdata%2fzeits%2fEUZW%2f2003%2fcont%2fEUZW%2e2003%2e549%2e1%2ehtm>
- LD, Lebensmittelverband Deutschland. “Gesetzliche Regelungen für Nahrungsergänzungsmittel”. 29 Ekim 2020. Erişim 10 Ekim 2023. <https://www.lebensmittelverband.de/de/lebensmittel/nahrungsergaenzungsmittel/nem-gesetzliche-regelungen>
- LFGB, Lebensmittel-, Bedarfsgegenstände- und Futtermittelgesetzbuch (Kanun No. 66). *Bundesgesetzblatt/ BGBl*. BGBl. I s. 4253 (21 Eylül 2021).
- LG Hamburg, Landgericht Hamburg. K. 411 HKO 9/19 (Landgericht Hamburg Nisan 2019). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2fzeits%2fLmur%2F2019%2Fcont%2Fmur.2019.167.1.htm&pos=11&hlwords=on>
- Lindemann, Staatssekretär Gert. “Lebensmittelsicherheit in der EU und in Deutschland – Vom Acker oder Stall bis zum Tisch des Verbrauchers”. *Journal für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit* 1/2 (01 Mayıs 2006), 71-72. <https://doi.org/10.1007/s00003-006-0011-8>
- Lisken, Hans - Denninger, Erhard. *Handbuch des Polizeirechts*. München: C.H. Beck, 2021.
- Loosen, Peter. “Lebensmittel- und Futtermittelgesetzbuch § 53 Verbringungsverbote”. *BasisVO/LFGB*. ed. Rudolf Streinz - Andreas Meisterernst. München: C.H. Beck, 1. Auflage., 2021.
- Lopes vd., Maria. “Food Supplement Vitamins, Minerals, Amino-Acids, Fatty Acids, Phenolic and Alkaloid-Based Substances: An Overview of Their Interaction with Drugs”. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition* 63/19 (2023), 4106-4140. <https://doi.org/10.1080/10408398.2021.1997909>
- LSG Niedersachsen-Bremen, Landessozialgericht. 3 PharmR (Pharma Recht) 2022 237 (Landessozialgericht 2021).
- Ludwig, Stephan. “Zur Anwendung des Vorsorgeprinzips beim Risikomanagement”. *Lebensmittel und Recht* 5 (2023), 435-449.
- Mettke, Thomas. “Recht, Ethik und Wissenschaft – 25 Jahre Deutscher Lebensmittelrechtstag 1988–2012”. *Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht* 02 (2012), 125-139. <https://online.ruw.de/suche/zlr/online.ruw>

de/suche/zlr/Rec-Eth-und- Wissensch--25-Jah-Deutsc-Lebensmittelr-80a4c916ca58a58d39651d3f57464c3f

Meyer, Alfred Hagen. *Lebensmittelrecht*. München: Beck-Texte im dtv, 2021.

Möstl, Markus. "Gesundheitsschädlichkeit und Vorsorgeprinzip- 'Behördliche Befugnisse und unternehmerische Pflichten bei Anwendung des Vorsorgeprinzips (Art. 7 BasisVO) im Kontext von Entscheidungen zur Lebensmittelsicherheit (Art. 14 BasisVO)'" *Lebensmittel und Recht* 6 (2022), 513-519.

Möstl, Markus - Schwabenbauer, Thomas. *BeckOK Polizei- und Sicherheitsrecht Bayern*. München: C.H. Beck, 2023.

Muela-Molina, C. vd. "Health-Related Claims in Food Supplements Endorsements: A Content Analysis from the Perspective of EU Regulation". *Public Health* 190 (Ocak 2021), 168-172. <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2020.10.020>

Müller-Graff, Peter Christian. "AEUV Art. 34 (ex-Artikel 28 EGV) [Verbot von Einfuhrbeschränkungen]". *Europäisches Unionsrecht*. ed. Hans von der Groeben vd. Baden- Baden: Nomos, 7. Auflage., 2015.

Müller, Martin. "Speziallebensmittel". 22 Ocak 2023. Erişim 27 Ekim 2023. <https://www.drmartinmueller.de/lebensmittel-fuer-besondere-medizinische-zwecke>

Narula, Smita. "The Right to Food: Holding Global Actors Accountable Under International Law". *Columbia Journal of Transnational Law* 44 (15 Aralık 2006), 1-87.

Navarro vd., Victor J. "Liver Injury from Herbals and Dietary Supplements in the U.S. Drug-Induced Liver Injury Network". *Hepatology (Baltimore, Md.)* 60/4 (Ekim 2014), 1399-1408. <https://doi.org/10.1002/hep.27317>

NemV, Verordnung über Nahrungsergänzungsmittel (Nahrungsergänzungsmittelverordnung - NemV). *Bundesgesetzblatt/ BGBl. I S. 1011* (24 Mayıs 2004).

Nettesheim, Martin. "AEUV Art. 191 Umweltpolitische Ziele; Schutzmaßnahmen; Internationale Zusammenarbeit". *Das Recht der Europäischen Union*. ed. Eberhard Grabitz vd. München: C.H. Beck, 80. Auflage., 2023.

(NIH), National Institute of Environmental Health Sciences. "Pesticides". Erişim 27 Ekim 2022. <https://www.niehs.nih.gov/health/topics/agents/pesticides/index.cfm>

NIH, National Institutes of Health. "Dietary Supplement Health and Education Act of 1994". Erişim 18 Ekim 2022. https://ods.od.nih.gov/About/DSHEA_Wording.aspx

Ogorek, Markus. "Preisbindung für verschreibungspflichtige Medikamente – Warenverkehrsfreiheit". *Juristische Arbeitsblätter* 10 (2017), 798-800. <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fzeits%2Fja%2F2017%2Font%2Fja.2017.798.1.htm>

OVG Münster 13. Senat, Oberverwaltungsgericht. K. 13 B 1342/13 (Oberverwaltungsgericht Ocak 2014). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bib da>

- ta %2 Fents% 2Fbeckrs%2F2014%2Fcont%2Fbeckrs.2014.45978.htm&pos=4&hlwords=on
- OVG Weimar / 3. Senat, Oberverwaltungsgericht. K. 3 EO 569/22 (Oberverwaltungsgericht Ocak 2023). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fents%2Fbeckrs%2F2023%2Fcont%2Fbeckrs.2023.8035.htm&pos=10&hlwords=on>
- ÖTAGRY, Özel Tıbbi Amaçlı Gıdalar Ruhsatlandırma Yönetmeliği. *Resmî Gazete* 32087 (28 Ocak 2023).
- Özbek, Fethi Şaban - Fidan, Halil. "Türkiye ve Avrupa Birliği'nde Gıda Standartları". *Selçuk Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi* 24/1 (25 Nisan 2010), 92-100. <https://dergipark.org.tr/en/pub/selcukjafsci/issue/77096/1290278>
- Özışık, Lale. "Vitaminler, Kime, Ne Zaman, Ne Kadar?" *İlaç ve Tedavi Kongresi (25-29 Mayıs 2016)*. İlaç ve Tedavi Derneği, 2016.
- Öztürk, Serap. *Gıda Güvenliği ve İdari Denetimi*. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Pache, Eckhard. "Öffentliche Warnung vor Lebensmitteln – ist § 40 LFGB europarechtskonform?" *Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht* 2 (2013), 139-158.
- Pewestorf, Adrian. "§ 11 ASOG Bln – Grundsatz der Verhältnismäßigkeit". *Polizei- und Ordnungsrecht*. ed. Adrian Pewestorf vd. Germany/Hürth: Carl Heymann Verlag/ Wolters Kluwer Deutschland GmbH, 3. Auflage., 2022.
- Pitzer, Alexander. *Handbuch der Risikobewertung / ZLR-Schriftenreihe*. Frankfurt/Main-Deutschland: R&W (Fachmedien Recht und Wirtschaft), 2016.
- Preuß, Josa vd. "Qualitätsgesicherte Zulassung von Tierarzneimitteln im Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (BVL)". *Journal für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit* 10/3 (01 Eylül 2015), 247-250. <https://doi.org/10.1007/s00003-015-0963-7>
- Purnhagen, Kai P. "Public und Private Enforcement im Lebensmittelrecht". *Lebensmittel und Recht* 3 (2021), 155-162.
- Rathke, Kurt-Dietrich. "Lebensmittel-, Bedarfsgegenstände- und Futtermittelgesetzbuch (Lebensmittel- und Futtermittelgesetzbuch – LFGB)". *Lebensmittelrecht*. ed. Olaf Sosnitza- Andreas Meisterernst (vormals Zipfel/Rathke). München: C.H. Beck, 186. Auflage., 2023.
- Rathke, Kurt-Dietrich. "Verordnung über Nahrungsergänzungsmittel (Nahrungsergänzungsmittelverordnung – NemV)". *Lebensmittelrecht*. ed. Olaf Sosnitza- Andreas Meisterernst (vormals Zipfel/Rathke). München: C.H. Beck, 186. Auflage., 2023.
- Regulation (EC) No 609/2013, Regulation (EU) No 609/2013 of the European Parliament And of the Council of 12 June 2013 on food intended for infants and young children, food for special medical purposes, and total diet replacement for weight control and repealing Council Directive 92/52/EEC, Commission Directives 96/8/EC, 1999/21/EC, 2006/125/EC and 2006/141/EC, Directive

- 2009/39/EC of the European Parliament and of the Council and Commission Regulations (EC) No 41/2009 and (EC) No 953/2009. EP, CONSIL. Erişim 05 Kasım 2023. <https://www.juris.de/r3/document/jcg-32013R0609/part/B>
- Riemer, Boris. "EuGH: Gesundheitsrecht: Kein Verfahren für das Inverkehrbringen für Nahrungsergänzungsmittel". *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (EuZW)*, 576-581. <https://beck-online.beck.de/?vpath=bibdata%2fzeits%2fEUZW%2f2017%2fcont%2fEUZW%2e2017%2e576%2e1%2ehtm>
- Riemer, Boris. *Lebensmittelrechtliche Grundlagen der Verbraucherkommunikation (ZLR-Schriftenreihe)*. Frankfurt am Main: Fachmedien Recht und Wirtschaft (R&W) dfv Mediengruppe, 2021.
- Rosenfeld, Thomas-Fraatz. "§ 84. Verwaltungsverfahren". *Münchener Handbuch des Wohnungseigentumsrechts*. ed. Michael Drasdo-Oliver Elzer. München: C.H. Beck, 8. Auflage., 2023.
- Rützler, Hanspeter. "II. Grundlagen des Lebensmittelrechts". *Lebensmittelrechts-Handbuch*. ed. Rudolf Streinz - Markus Kraus. München: C.H. Beck, 45. Auflage., 2023.
- Sancakdar vd., Oğuz. *İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı*. Ankara: Seçkin, 2022.
- Saraçoğlu, İbrahim Adnan. "Gıda Takviyelerinin Geçmişi, Bugünü, Yarını". Erişim 17 Eylül 2022. <https://www.profsaracoglu.com/gidatakviyeleriprofsaracoglu/makale>
- Sarkar, Swagata vd. *The Use of Pesticides in Developing Countries and Their Impact on Health and the Right to Food*. Belgium: European Union/ Policy Department for External Relations, 2021. <https://data.europa.eu/doi/10.2861/28995>
- Savlak, Nazlı vd. "Türkiye'de ve Dünyada Takviye Edici Gıdalara Genel Bir Bakış". *Gıda* 47/4 (30 Ağustos 2022), 576-590. <https://doi.org/10.15237/gida.GD22021>
- (SBB), Strateji ve Bütçe Başkanlığı. *Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989)*. Ankara: SBB, 1985. <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Besinci-Bes-Yillik-Kalkinma-Plani-1985-1989.pdf>
- (SBB), Strateji ve Bütçe Başkanlığı. *Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013)*. Ankara: SBB, 2007. <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- (SBB), Strateji ve Bütçe Başkanlığı. *Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983)*. Ankara: SBB, 1979. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Dorduncu-Bes-Yillik-Kalkinma-Plani_1979_1983.pdf
- (SBB), Strateji ve Bütçe Başkanlığı. *On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2019-2023)*. Ankara: SBB, 2019. <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- (SBB), Strateji ve Bütçe Başkanlığı. *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)*. Ankara: SBB, 2001. <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- (SBB), Strateji ve Bütçe Başkanlığı. *Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)*. Ankara: SBB, 1996. <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- (SB), Sağlık Bakanlığı. "Endikasyon". 05 Kasım 2022. Erişim 11 Temmuz 2023. <https://covid19asi.saglik.gov.tr/TR-78033/endikasyon.html>

- (SB), Sağlık Bakanlığı. "Ulusal Beslenme Konseyi Ankara'da Toplandı". *T.C. Sağlık Bakanlığı*. Erişim 11 Ağustos 2023. <https://www.saglik.gov.tr/TR,54863/ulusal-beslenme-konseyi-ankarada-toplandi.html>
- SBTGHKHK, Sağlık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (Kanun No. 181). *Resmî Gazete* 18251 (14 Aralık 1983).
- Schenke, Wolf-Rüdiger. *Polizei- und Ordnungsrecht*. Heidelberg: C.F.Müller, 12. Auflage., 2023.
- Scherzberg, Arno - Garbe, Mitarbeiterin Irena. "Das Recht der Lebensmittelsicherheit Rechtsgrundlagen – Instrumente – Reformbedarf". *Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht* 2 (2018), 198-226. https://online.ruw.de/suche/zlr/online.ruw.de/suche/zlr/Das-Recht-der-Lebensmittelsicherheit-18ca5e5c6d10_ae820651003aa1a125d4
- Schmidt am Busch, Birgit. "AEUV Art. 168 Beitrag der Union zur Sicherstellung eines hohen Gesundheitsschutzniveaus". *Das Recht der Europäischen Union: EUV/AEUV-Kommentar*. ed. Eberhard Grabitz- Meinhard Hilf- Martin Nettesheim. München: C.H. Beck, 80. Auflage., 2023.
- Schoch, Friedrich - Schneider, Jens-Peter. *Verwaltungsrecht • Verwaltungsverfahrensgesetz: VwVfG*. München: C.H. Beck, 2022.
- Scholz, Rupert vd. "Wege zur Verschlankung des Staates". *Wirtschaftsdienst* 77/11 (1997), 619-631.
- Schweitzer, Michael - Dederer, Hans-Georg. *Staatsrecht III*. Heidelberg: C.F.Müller, 12. Auflage., 2020.
- Shane-McWhorter, Laura. "Dietary Supplements for Diabetes: An Evaluation of Commonly Used Products". *Diabetes Spectrum* 22/4 (20 Kasım 2009), 206-213. <https://doi.org/10.2337/diaspect.22.4.206>
- SHSHK, Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun (Kanun No. 224). *Resmî Gazete* 10705 (12 Ocak 1961).
- Sosnitza, Olaf - Meisterernst, Andreas. *Lebensmittelrecht*. München: C.H. Beck, 186. Auflage., 2023.
- Soyer, Emre. *Sağlık Kamu Düzeni Bağlamında Gıda Güvenliği*. Yalova: Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- Soylu, Ahmet Cemil. *İdarenin Gıda Güvenliğine İlişkin Faaliyetleri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2022.
- Steinbüchel, Peter. "IV. Aufbau, Vollzug und Praxis der Lebensmittelüberwachung". *Lebensmittelrechts-Handbuch*. ed. Rudolf Streinz - Markus Kraus. München: C.H. Beck, 45. Auflage., 2023.
- Stelkens, Ulrich. "Europäisches Verwaltungsrecht, Europäisierung des Verwaltungsrechts und Internationales Verwaltungsrecht". *Verwaltungsverfahrensgesetz*. ed. Paul Stelkens vd. München: C.H. Beck, 10. Auflage., 2023.
- Stelz, Alice. "II. Grundlagen des Lebensmittelrechts". *Lebensmittelrechts-Handbuch*. ed. Rudolf Streinz - Markus Kraus. München: C.H. Beck, 2022.

- Streinz, Rudolf. "B. Einführung". *Lebensmittelrecht*. ed. Olaf Sosnitza - Andreas Meisterernst. München: C.H. Beck, 186. Auflage., 2023.
- Streinz, Rudolf. "III. Schwerpunkte des Lebensmittelrechts". *Lebensmittelrechts-Handbuch*. ed. Rudolf Streinz - Markus Kraus. München: C.H. Beck, 45. Auflage., 2023.
- Streinz, Rudolf - Kraus, Markus. *Lebensmittelrechts-Handbuch*. München: C.H. Beck, 2022.
- Streinz, Rudolf - Lamers, Sophia. "IV. Aufbau, Vollzug und Praxis der Lebensmittelüberwachung". *Lebensmittelrechts Handbuch*. ed. Rudolf Streinz - Markus Kraus. München: C.H. Beck, 45. Auflage., 2023.
- Szajkowska, Anna. *Regulating Food Law: Risk analysis and the Precautionary Principle as General Principles of EU Food Law*. Wageningen, the Netherlands: Wageningen University, Doctoral Thesis, 2012. <https://doi.org/10.3920/978-90-8686-750-9>
- Şener, Bilge. "Bitkisel İlaçlar ve Bitkisel İlaç Mevzuatı". *Bitkilerle Tedavi Sempozyumu 5-6 Haziran 2010- Zeytinburnu*. İstanbul: Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği, 2011.
- Şeşen, Hülya Çelik. *Kamu Düzeni Kavramının Dirlik ve Esenlik Unsuru*. Ankara: Seçkin, 2018.
- Şimşek, Sümeyye. "Takviye Edici Gıdaların Onay İşlemleri ve İdari Denetimi". *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3/1 (30 Haziran 2021), 125-191. <https://doi.org/10.47136/asbuhfd.890030>
- Tähkää, Satu vd. "Patterns of Food Frauds and Adulterations Reported in the EU Rapid Alert System for Food and Feed and in Finland". *Food Control* 47 (01 Ocak 2015), 175-184. <https://doi.org/10.1016/j.foodcont.2014.07.007>
- Tan vd., Turgut. *İdare Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2021.
- Tan, Turgut. "Kamu Hizmeti, Özelleştirme ve Bürokrasinin Azaltılması Üzerine". *Türk İdare Dergisi* 60/378 (Mart 1988), 73-90.
- (TBMM), Türkiye Büyük Millet Meclisi. *Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair 560 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Tarım, Orman ve Köyüşleri ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonları Raporları Dönem 22, Yasama Yılı 2, S. Sayısı 428*. Ankara: TBMM, 1995. <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c050/b094/tbmm220500940537.pdf>
- (TBMM), Türkiye Büyük Millet Meclisi. *Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu Tasarısı ile Avrupa Birliği Uyum ve Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonları Raporları (1/806), Dönem 23, Yasama Yılı 4, S. Sayısı 498*. Ankara: TBMM, 2010. <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss498.pdf>
- TCKDYK, Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Kanun No. 6545). *Resmî Gazete* 29044 (28 Haziran 2014).
- TEGİÜİPAİY, Takviye Edici Gıdaların İthalatı, Üretimi, İşlenmesi ve Piyasaya Arzına İlişkin Yönetmelik. *Resmî Gazete* 28635 (02 Mayıs 2013).

- Tek, Nilüfer Acar - Pekcan, Gülден. *Besin Destekleri Kullanılmalı mı?* Ankara: Sağlık Bakanlığı Yayını, 2008.
- Tekinsoy, Özge Okay. *İdare Hukukunda Kamu Düzeni Kavramı*. İstanbul: On İki Levha, 2011.
- TESK, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu. "Gıda Mevzuatı ve Gıda Güvenliği". Erişim 02 Haziran 2023. <http://www.tesk.org.tr/view/mevzuat/goster.php?Guid=80b81e70-1a76-11ea-9eaf-000c29b32a85>
- TFÜRYDYDY, Tıbbi Farmasötik Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. *Resmî Gazete* 23887 (25 Kasım 1999).
- TGKBSBY, Türk Gıda Kodeksi Beslenme ve Sağlık Beyanları Yönetmeliği. *Resmî Gazete* 29960 Mükerrer (26 Ocak 2017).
- TGKEY, Türk Gıda Kodeksi Etiketleme Yönetmeliği. *Resmî Gazete* 28157 (3. Mükerrer) (29 Aralık 2011).
- TGKHY, Türk Gıda Kodeksi Hazırlama Yönetmeliği. *Resmî Gazete* 31290 (31 Ekim 2020).
- TGKÖTADGT, Türk Gıda Kodeksi Özel Tıbbi Amaçlı Diyet Gıdalar Tebliği (Kanun No. 2001/42). *Resmî Gazete* 24620 (ts.).
- TGKTEGT, Türk Gıda Kodeksi Takviye Edici Gıdalar Tebliği (Kanun No. 2013/49). *Resmî Gazete* 28737 (16 Ağustos 2013).
- Thakkar vd., Shradha. "Regulatory Landscape of Dietary Supplements and Herbal Medicines from a Global Perspective". *Regulatory Toxicology and Pharmacology* 114 (01 Temmuz 2020), 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.yrtph.2020.104647>
- TİTCK, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu. "Gıda ve Takviye Edici Gıdalarda Sağlık Beyanı Kullanımı Kılavuzu". Erişim 20 Ekim 2023. https://www.titck.gov.tr/storage/Archive/2023/announcement/GdaveTakviyeEdiciGdalaradaSalkBeyanKullanmKlavuzu1_73feb4f4-f9ec-434f-b88c-af08bfc58619.pdf
- TİTCK, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu. ÖTADGG, 2014/1 sayılı Özel Tıbbî Amaçlı Diyet Gıdaları Genelge. Türkiye: Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu, 02 Temmuz 2014. <https://titck.gov.tr/storage/announcement/4c935cfd21110.pdf>
- TKBKGHKHK, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (Kanun No. 441). *Resmî Gazete* 20955 (09 Ağustos 1991).
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. "ALO 174 Gıda Hattı Çalışmaları". Erişim 01 Eylül 2023. <https://www.tarimorman.gov.tr/Konu/1439/ALO-174-Gida-Hatti>
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. "Alo 174 Gıda". Erişim 01 Eylül 2023. <http://www.alo174.gov.tr/>
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. "Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi (EFSA) ve EFSA ile İlişkiler". Erişim 07 Eylül 2022. <https://www.tarimorman.gov.tr/Konu/1960/efsa>
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. "Bağlı Kuruluşlarımız". Erişim 10 Mart 2023. <https://www.tarimorman.gov.tr/GKGM/Menu/63/Bagli-Kuruluslarimiz>

- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. "Daire Başkanlıklarımız". Erişim 10 Mart 2023. <https://www.tarimorman.gov.tr/GKGM/Menu/12/Daire-Baskanliklarimiz>
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. "Gıda ve Yem Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Hakkında". Erişim 03 Mayıs 2023. <https://arastirma.tarimorman.gov.tr/bursagida/Menu/14/Hakkinda>
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. "İyi Tarım Uygulamaları". Erişim 01 Eylül 2023. <https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Bitkisel-Uretim/Iyi-Tarim-Uygulamalari>
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. "Kodeks Alimentarius Komisyonu". Erişim 20 Mayıs 2023. <https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Gida-Ve-Yem-Hizmetleri/Gida-Hizmetleri/Kodeks>
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. "Numune Kabul". Erişim 10 Mart 2023. <https://gidalab.tarimorman.gov.tr/mugla/Menu/7/Numune-Kabul>
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. "Onaylı Takviye Edici Gıdalar Listesi". GGBS. Erişim 30 Mart 2024. <https://ggbbs.tarim.gov.tr/cis/servlet/StartCISPage?PAGEURL=/FSIS/ggbbs.takviyeGidaSorgu.html&POPUPTITLE=AnaMenu>
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. "SSS (Sıkça Sorulan Sorular)". Erişim 10 Mart 2023. https://gidalab.tarimorman.gov.tr/samsun/Menu/28/Sss-_sikca-Sorulan-Sorular_
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. "Takviye edici Gıda Komisyonu Sunum Formatı". Erişim 24 Nisan 2023. <https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Gida-Ve-Yem-Hizmetleri/Gida-Hizmetleri/Kayit-Onay>
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. "Takviye Edici Gıdalar Kısıtlı Maddeler Listesi". Erişim 08 Temmuz 2023. <https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Gida-Ve-Yem-Hizmetleri/Gida-Hizmetleri/Kayit-Onay>
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. "Tarım ve Orman Bakanlığı Takviye Edici Gıdalar İçin Uyardı, Denetimlerini Artırdı". Erişim 24 Nisan 2023. <https://www.tarimorman.gov.tr/Haber/5467/Tarim-Ve-Orman-Bakanligi-Takviye-Edici-Gidalar-Icin-Uyardi-Denetimlerini-Artirdi>
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. GGBSVGT, Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi (GGBS) Veri Giriş Talimatı. Türkiye: Tarım ve Orman Bakanlığı, 22 Haziran 2011. <https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Kurum/24308110>
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. Gıdanın Resmi Kontrolü ve İdari Yaptırımlar Prosedürü, Gıdanın Resmi Kontrolü ve İdari Yaptırımlar Prosedürü. Türkiye: Tarım ve Orman Bakanlığı/ Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (ts.). <https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Kurum/24308110>
- TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı. TEGOİUT, Takviye Edici Gıdaların Onay İşlemleri Uygulama Talimatı. Türkiye: Tarım ve Orman Bakanlığı, 08 Ağustos 2019. <https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/154255>
- (TOB), Tarım ve Orman Bakanlığı. "Analiz Başvurusu". Erişim 10 Mayıs 2023. <https://gidalab.tarimorman.gov.tr/samsun/Menu/48/Analiz-Basvurusu>
- (TOB), Tarım ve Orman Bakanlığı. "Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi (GGBS) Çalışmaları". Erişim 04 Ağustos 2023. <https://www.tarimorman.gov.tr/Konu/1441/gida-guvenligi-bilgi-sistemi-ggbbs-calismalari>

- (TOB), Tarım ve Orman Bakanlığı. "Takviye Edici Gıdalar Hakkında Doğru Bilinen Yanlışlar". Erişim 25 Eylül 2022. https://www.tarimorman.gov.tr/GKGM/Belgeler/Tuketici_Bilgi_Kosesi/Dogru_Bilinen_Yanlislar/Takviye_Gidalar_Soru_Cevap.pdf
- TOKBKHK, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 13.12.1983 Tarihli ve 183 Sayılı Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bazı Maddelerinin Kaldırılması ve Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun (Kanun No. 3161). *Resmî Gazete* 18692 (12 Mart 1985).
- TPE, Türk Patent Enstitüsü. MTBAMHSİT, Marka Tescil Başvurularına Ait Mal ve Hizmetlerin Sınıflandırılmasına İlişkin Tebliğ (Kanun No. (TPE: 2016/2)) (ts.). <https://www.mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihristDetayIframe?MevzuatTur=9&MevzuatNo=23164&MevzuatTertip=5>
- Traş vd., Bünyamin. "Bitkisel Ürünlerle İlgili Sağlık Sorunları". *Bilim ve Teknik (TÜBİTAK)*.
- TTB, Türk Tabipleri Birliği. *Bitkisel Ürünler ve Sağlık: Bilimsel Çerçeve ve Etik Açısından Yaklaşım Raporu*. Ankara: Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi, 2012. <https://www.ttb.org.tr/kutuphane/bitkisel.pdf>
- Türkmen vd., Zeynep. "Bitkisel Ürünlerin ve Gıda Destek Ürünlerinin İçeriklerinin Adli ve Hukuki Boyutu". *The Bulletin of Legal Medicine* 19/1 (23 Eylül 2014), 38. <https://doi.org/10.17986/blm.2014191770>
- UBKY, Ulusal Beslenme Konseyi Yönetmeliği. *Resmî Gazete* 30681 (09 Şubat 2019).
- UGRLMY, Ulusal Gıda Referans Laboratuvar Müdürlüğü'nün Görev Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik. *Resmî Gazete* 30975 (11 Aralık 2019).
- UHK, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu (Kanun No. 1593). *Resmî Gazete* 1489 (06 Mayıs 1930).
- Ulusoy, Ali D. *Türk İdare Hukuku*. Ankara: Yetkin, 2022.
- Ungerer, Lothar. "Lebensmittelrecht, Europäisches". *Handlexikon der Europäischen Union*. ed. Jan Bergmann. Wien: Nomos facultas Verlag, 6. Auflage., 2022.
- Untermann, Friedrich - Hartig, Martin. "Risikoanalyse und Begriffsdefinitionen: Widersprüchlichkeiten in der Verordnung EG Nr. 178/2002". *Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht* 1 (2004), 116-119. <https://online.ruw.de/suche/zlr/online.ruw.de/suche/zlr/Risikoan-und-Begriffsdefinit-Widerspruechlichk-in--85fa153912da23499e9b80d18a8decf5>
- (UN), United Nations. *E/C.12/1999/5: General Comment No. 12 on the right to adequate food*. Geneva: Economic and Social Council, 12 Mayıs 1999. <https://www.ohchr.org/en/documents/general-comments-and-recommendations/ec1219995-general-comment-no-12-right-adequate-food>

- (UN), United Nations. "International Bill of Human Rights/ A Brief History, and the Two International Covenants". *OHCHR*. Erişim 20 Şubat 2023. <https://www.ohchr.org/en/what-are-human-rights/international-bill-human-rights>
- (UN), United Nations. "International Covenant on Economic, Social And Cultural Rights/ ICESCR". 1967. Erişim 28 Ocak 2024. https://treaties.un.org/doc/Treaties/1976/01/19760103%2009-57%20PM/Ch_IV_03.pdf
- Uz, Bilge. "Ombudsmanlık Kurumlarının Özellikleri ve Kamu Denetçiliği Kurumu Kararlarının Uygulamadaki Etkileri". *Ombudsman Akademik* Yıl 10/19 (12 Ocak 2024), 77-102. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ombudsmanakademik/issue/82698/1384593>
- Vaqué, Luis González - Segura, Isabel. "Food Risk Communication in the EU and Member States: Effectiveness, Transparency and Safety". *European Food and Feed Law Review* 11/5 (2016), 388-399. <https://www.jstor.org/stable/43958447>
- Verordnung (EU) 2017/625, Verordnung (EU) 2017/625 Des Europäischen Parlaments und Des Rates. EP, CONSIL. Erişim 14 Kasım 2023. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017R0625>
- VersammlG, Neufassung des Gesetzes über Versammlungen und Aufzüge (Versammlungsgesetz) (Kanun No. 63). *Bundesgesetzblatt/ BGBl*. Teil I (24 Kasım 1978).
- VGH München 14. Senat, Verwaltungsgerichtshof München. K. 14 B 19.1279 (Verwaltungsgerichtshof München Aralık 2021). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fents%2Fbeckrs%2F2021%2Fcont%2Fbeckrs.2021.44438.htm&pos=6>
- VGH München, Verwaltungsgerichtshof. K. 21 CS 91.2245 (Verwaltungsgerichtshof München Ağustos 1991). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fzeits%2Fvwz%2F1992%2Fcont%2Fvwz.1992.76.3.htm&pos=1>
- VG Köln, VG Köln. K. 7 K 954/20 (VG Köln Mart 2022). <https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Fzeits%2Fpharmr%2F2022%2Fcont%2Fpharmr.2022.416.1.htm&pos=0>
- VHBSGYK, Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu (Kanun No. 5996). *Resmî Gazete* 27610 (13 Haziran 2010).
- Voit, Wolfgang - Grube, Markus. *Lebensmittelinformationsverordnung: LMIV*. München: C.H. Beck, 2. Auflage., 2016.
- (VSMK), Verbraucherschutzministerkonferenz. "LAV". Erişim 13 Şubat 2024. <https://www.verbraucherschutzministerkonferenz.de/LAV.html>
- (VSMK), Verbraucherschutzministerkonferenz. "LAV / Qualitätsmanagement". Erişim 13 Şubat 2024. <https://www.verbraucherschutzministerkonferenz.de/LAV-Qualitaetsmanagement.html>
- (VSMK), Verbraucherschutzministerkonferenz. "LAV / Struktur". Erişim 13 Şubat 2024. <https://www.verbraucherschutzministerkonferenz.de/LAV-Struktur.html>

- (VSMK), Verbraucherschutzministerkonferenz. "LAV Prosedür Kuralları/ Geschäftsordnung der LAV". 01 Ocak 2024. Erişim 13 Şubat 2024. <https://www.verbraucherschutzministerkonferenz.de/LAV-Geschaeftsordnung-der-LAV.html>
- VUK, Vergi Usul Kanunu (Kanun No. 213). *Resmî Gazete* 10703 (10 Ocak 1961).
- VwVfG, Verwaltungsverfahrensgesetz (Kanun No. 59). *Bundesgesetzblatt/ BGBl.* (29 Mayıs 1976).
- Weißbuch zur Lebensmittelsicherheit, Weißbuch zur Lebensmittelsicherheit /* KOM/99/0719 endg. */. EC, European Commission, 1999. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?uri=celex%3A51999DC0719>
- Weißborn, A. - Przyrembel, H. "Sicherheit von Nahrungsergänzungsmitteln". *Bundesgesundheitsblatt - Gesundheitsforschung - Gesundheitsschutz* 47/9 (01 Eylül 2004), 820-825. <https://doi.org/10.1007/s00103-004-0900-x>
- Yaşamış, Firuz Demir. "Belediyeler ve Gıda Denetimi: Önemli Bir Geri Adım". *Çağdaş Yerel Yönetimler* 5/1 (Ocak 1996), 23-37. <https://cyy.hacibayram.edu.tr/Dergiler>
- Yaşar, Hasan Nuri. *İdare Hukuku*. İstanbul: Der Yayınları, 2013.
- Yıldırım, Ramazan - Çınarlı, Serkan. *Türk İdare Hukuku Dersleri Cilt-II*. Ankara: Astana Yayınları, 1. Baskı, 2019.
- Zhu vd., Jieqiang. "The Landscape of Hepatobiliary Adverse Reactions Across 53 Herbal and Dietary Supplements Reveals Immune-Mediated Injury as a Common Cause of Hepatitis". *Archives of Toxicology* 94/1 (Ocak 2020), 273-293. <https://doi.org/10.1007/s00204-019-02621-4>

Av. Dr. Saadet KIZILTEPE

**İLAC ÜRETİMİNDEN VE
KULLANIMINDAN DOĞAN
TAZMİNAT VE CEZA
SORUMLULUĞU**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İlaç Üretiminden ve Kullanımından Doğan Tazminat ve Ceza Sorumluluğu
Saadet Kızıltepe

Hukuk Yayınları Dizisi – 3943

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 59 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Acar, Aylin ve Yeğenoğlu Selen. "Türkiye'de İlaçta Patent". *Ankara Eczacılık Fakültesi Dergisi*. 33/4 (2004): 269-285.
- Achary, Rajeshkumar. "The Global Significance of India's Pharmaceutical Patent Laws". ET. 01.05.2024, <https://www.aipla.org/list/innovate-articles/the-global-significance-of-india-s-pharmaceutical-patent-laws>.
- Agraval, Amit. "Medical Negligence: Indian Legal Perspective". *Annals of Indian Academy of Neurology*. 19/ 1(2016): 9-14.
- Akçaal, Mehmet. "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu". *Ankara Barosu Dergisi*. 3 (2012): 251-290.
- Akkanat, Halil. "İlaç Kullanımından Kaynaklanan Zararlardan Sorumluluk Açısından Hasta -Hekim- Üretici İlişkileri". İçinde *Erciyes Üniversitesi I Sağlık Hukuku Sempozyumu İlaç Hukuku*, editör Murat Şen, Ahmet Başözen, 75-84. İstanbul: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2009.
- Akyıldız, Sunay. "Uygulamada Hekimin Cezai Sorumluluğu Yönünden Ortaya Çıkan Sorunlar", içinde *Uluslararası I. Sağlık Hukuku Sempozyumu*, editör Pervin Somer, İpek Sevdâ Söğüt, 330-351. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2011.
- Akyılmaz, Bahtiyar. Sezginer, Murat ve Kaya, Cemil. *Türk İdare Hukuku*, Ankara: Savaş Yayınevi, 2019.
- Altunkaş, Aysun. "İnsan Üzerinde Deney ve Deneme Suçları". İçinde *KHÜHF I. Ulusal Sağlık Hukuku Klinik Araştırmalar ve İlaç Hukuku Sempozyumu*. Ankara: 2014.
- Altunkaş, Aysun. "Kişilerin Hayatını ve Sağlığını Tehlikeye Sokacak Biçimde İlaç Yapma veya Satma Suçu (TCK m.187) ". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi- Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan*, 19/2 (2013): 829-870.
- Andaç, Ayça. Yaşayan, Gökçen. Alarçin, Emine, Okuyan, Betül. Şahbaz, Sevinç. "Eczane Mesul Müdürlerinin Majistral İlaç Hazırlama ile ilgili Bilgi ve Tutumlarının Değerlendirilmesi". *Marmara Pharmaceutical Journal*. 19/3 (2015): 283.
- Ankara, İbrahim. *İlaç ve Eczacılık Hukuku*. Bursa: Dora 2020.
- Ankara, İbrahim. "Takviye Edici Gıdalar ve Yasal Sorunlar". *Tıp Hukuku Dergisi*. 10/20 (2021): 271- 318.
- Antalya, O. Gökhan. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler V/1,2*. Ankara: Seçkin, 2019.

- Artuk, Mehmet Emin. Gökçen, Ahmet. Alşahin, M. Emin. Çakır, Kerim. *Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Adalet 2022.
- Aşkın, Uğur. “İlaç Üreticisinin Ceza Sorumluluğu”. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*. 57(15) (2024): 115-140.
- Ayan, Mehmet. *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*. Ankara: Kazancı Yayınevi, 1991.
- Aycan, Mükerrerem Betül. “İlaç Nedir? Gıda ve Kozmetik Farkı”. İçinde *Erciyes Üniversitesi I Sağlık Hukuku Sempozyumu İlaç Hukuku*, editör Murat Şen, Ahmet Başözen, 1-17. İstanbul: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2009.
- Aygin, Dilek ve Cengiz, Hande. “İlaç Uygulama Hataları ve Hemşirelerin Sorumluluğu”. *Şişli Etfal Hastanesi Tıp Bülteni*, 45/3 (2011): 110-114.
- Aygörmez Uğurlubay, Gülsüm Ayhan. “İnsan Üzerinde Deney ve Deneme Suçuna İlişkin Bazı Tespitler”. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı*. 1(2015): 165-206.
- Ayhan, Rıza vd. *Sinaî Mülkiyet Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Bagchilaw. “A Guide to India Clinical Trial Regulations (Part 1): History & Overview”. ET. 10.05.2024, <https://bagchilaw.com/2019/11/12/a-guide-to-india-clinical-trials-regulations-part-1-history-overview/>.
- Bagchilaw. “Clinical Trial Regulations in India (Part 2): Identifying Risks”. ET. 01.05.2024, <https://bagchilaw.com/2020/01/28/clinical-trial-regulations-in-india-identifying-risks/>.
- Bak, Başak. “İlaçta Zorunlu Patent Lisansı”. *Ankara Barosu Dergisi*. 3 (2011): 105-126.
- Bal, B. Sonny. “An Introduction to Medical Malpractice in the United States”. İçinde *Clinical Orthopaedics and Related Research*. 467/2 (2009) :339-47.
- Başpınar, Veysel. “İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu”. İçinde *Erciyes Üniversitesi I Sağlık Hukuku Sempozyumu İlaç Hukuku*, editör Murat Şen, Ahmet Başözen, 85-110. İstanbul: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2009.
- Bayraktar, Köksal. “Kasten Öldürme”. İçinde *Özel Ceza Hukuku Cilt II Kişilere Karşı Suçlar*. İstanbul: Oniki Levha, 2019
- Bektaş, Sezercan. “Avrupa Birliğinde İlaç ve Tıbbi Ürünlere İlişkin Hukuki Çerçeve”. İçinde *I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi Bildiri Kitabı*, editör Hakan Hakeri, Cahid Doğan, İbrahim Ankara ve Rezzan Günday, 35-50. Ankara: Seçkin, 2021.
- Birtek, Fatih. *Ceza Hukuku Genel Hükümler Temel Bilgiler*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.
- Birtek, Fatih. “İlacı Bağlı Anafilaksi Nedeniyle Ceza Sorumluluğu”. İçinde *IV. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiriler Kitabı*, editör İbrahim Subaşı, Fulya İlçin Gönenç ve Nur Zeliha Kaman, 317-336. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.

- Birtek, Fatih. "Reçeteye Bağlı (Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Etkisi Doğuran) İlaçların Ticareti Nedeniyle Eczacının ve Eczane Çalışanlarının Ceza Sorumluluğu". İçinde *I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi Bildiri Kitabı*, editör Hakan Hakeri, Cahid Doğan, İbrahim Ankara ve Rezzan Günday, 423-444. Ankara: Seçkin, 2021.
- Birtek, Fatih. "Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesinde İdarenin Kusura Dayanan Sorumluluğu". İçinde *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. II/3-4 (2007): 81-128.
- Birtek, Fatih. "Tıbbi Uygulama Hataları Bakımından İliyet/ Nedensellik Bağı ve Tespiti". İçinde *IV. Uluslararası Tıp Kongresi Bildiri Kitabı*, editör Hakan Hakeri ve Cahid Doğan, 317-336. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Birtek, Fatih. "Tıbbi Uygulama Hataları Bakımından Taksir- Bilinçli Taksir Ayrımı". İçinde *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. X/1 (2015): 63-106.
- Büyükbingöl, Erdem. "İlacın Tanımı (İlaç- Gıda Desteği ve Kozmetik Farkı)". İçinde *II. Sağlık Hukuku Kurultayı*, editör Ahsen Coşar, 281-298. Ankara: Ankara Barosu Yayınları, 2009.
- Centel, Nur. "Türk Ceza Kanununda Sahte ve Taklit İlaç Suçları". İçinde, *Marmara Üniversitesi İlaç Hukuku ve Etik Anlayışı Sempozyumu Sempozyum No:3-4*, 217-230. İstanbul: 2009.
- Chandra, Meghana S. ve Math, Suresh Bada. "Progress in Medicine: Compensation and Medical Negligence in India: Does the System Need a Quick Fix or an Overhaul?", içinde *Annals of Indian Academy of Neurology*, 19/1(2016): 21-27.
- Chaturvedi vd. "Do clinical trials conducted in India match its healthcare needs? An audit of the Clinical Trials Registry of India". *Perspectives in Clinical Research*, 8/4, (2017): 172-175.
- Çağlayan, Ramazan. *İdare Hukuku Dersleri*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Çağlayan, Ramazan. "İlaç Araştırmalarında Etik Kurallar ve Kurullar". *II. Sağlık Hukuku Kurultayı*, editör Ahsen Coşar, 363-377. Ankara: Ankara Barosu Yayınları, 2009.
- Çakır, Hüseyin Melih. "Acil Kullanım Onayı". İçinde *IV. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiriler Kitabı*, editör İbrahim Subaşı, Fulya İlçin Gönenç ve Nur Zeliha Kaman, 180-192. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Çetin, Tuğçe ve Özgüneş, Hilal. "Statınlerin Toksikolojik Açından Değerlendirilmesi" İçinde *Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Dergisi*. 37/1 (2017): 18-28.
- Çetinkaya, Perihan. "Hemşirelikte Tıbbi Uygulama Hataları ve Hukuki Sonuçları". Ankara: Seçkin, 2016.
- Çınarlı, Serkan. "İdare Hukuku İlkeleri Işığında Hemşirelik Yönetmeliği'nin 6/D Maddesi Uyarınca Hemşirenin Sorumluluğu". *Tıp Hukuku Dergisi*. 5/10 (2016): 507-531.

- Çınarlı, Serkan. "İdari Yargı Kararları Işığında Özel Hastanelerde Meydana Gelen Tıbbi Uygulama Hatasından İdarenin Denetim Yetkisi Nedeniyle Sorumluluğunun Tartışılması". *Tıp Hukuku Dergisi*. 5/10 (2016): 207-228.
- Dalcı, Nurcihan. "TBK m.71 Bağlamında İlaç Üreticisinin Tehlike Sorumluluğu". *TBB Dergisi*. 114 (2014): 49-78.
- Demir, Mehmet. "Avrupa Birliği, Almanya ve Belli Bazı Ülkelerde İlaç Üretim Sorumluluğuna İlişkin Yasal Sistemler". *Ankara Barosu Dergisi*, 68/2 (2010):15-31.
- Demir, Mehmet. "İlaç Kullanımı Sonucunda Doğan Zararlardan İlaç Üreticisinin, Eczacının ve Hekimin Sorumluluğu". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 89 (2010): 96-128.
- Demir, Mehmet. "İlaç Zararlarından Üreticinin, Eczacı ve Hekimin Sorumluluğu". İçinde *II. Sağlık Hukuku Kurultayı*, editör Ahsen Coşar, 329-360. Ankara: Ankara Barosu Yayınları, 2009.
- Demirel, Muhammed. "Karar Analizi Tehlike Suçları - Zarar Suçları Arasındaki İlişkinin İçtima Kuralları Kapsamında Değerlendirilmesi". *İÜHFİM*, LXXI/1 (2013): 1479-1488.
- Deryal, Yahya. "Özel Hastanelerde Hukuki Sorunlar ve Sorumluluklar". *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Tıp Hukuku Alanında Karşılaştırmalı Güncel Özel Hukuk ve Ceza Hukuku Sorunları Sempozyumu Özel Sayısı*. VI/2 (2009): 43-62.
- Dizdar, Emre. "Yetkisiz Hekimlik Suçu (1219 sayılı Kanun'un m.25)", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*. 38 (2019): 295-313.
- Doğan, Cahid. "Eczacı Uygulamalarında Aydınlatılmış Rıza (Paylaşımli Karar Verme)". *Tıp Hukuku Dergisi*, 6/11 (2017): 173-206.
- Doğan, Murat. "Eczacının Reçetede Yazılı İlaçtan Dolayı Hekimi Uyarması ve Hukuki Sorumluluğu". İçinde *I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi Bildiri Kitabı*, editör Hakan Hakeri, Cahid Doğan, İbrahim Ankara ve Rezzan Günday, 301-318. Ankara: Seçkin, 2021.
- Doğan, Murat. "Eczacının Tazminat Sorumluluğu". *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 7/3 (2012): 1-18.
- Doğan, Murat. Okur, Sinan. "Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu Kapsamında İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu". İçinde *V. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiriler Kitabı*, Editör M. Refik Korkusuz, Hakan Hakeri, Cahid Doğan. 256-288. Ankara: Adalet, 2021.
- Doğan, Murat. Şahan, Gökhan ve Atamulu, İsmail. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin, 2021.
- Doğan, Murat ve Ünal, Akın. "İnsanlar Üzerinde İlaç Deneyleri ve Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar". İçinde *Erciyes Üniversitesi I Sağlık Hukuku Sempozyumu İlaç Hukuku*, editör Murat Şen, Ahmet Başözen, 151-168. İstanbul: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2009.

- Doğar, Mehmet. "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Kapsamında Eczacıların Yardımcı Kişilerin Eylemlerinden Kaynaklanan Hukuki Sorumlulukları". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 29/4 (2021): 3257-3298.
- Doğar, Mehmet. "Eczacıların Tezgaahüstü İlaç ve İlaç Dışı Satılan Ürünler Bakımından Sorumluluğu". İçinde *IV. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiriler Kitabı*, editör İbrahim Subaşı, Fulya İlçin Gönenç ve Nur Zeliha Kaman, 337-368. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Doğramacı, Yakup Gökhan. *Tıbbi Uygulamalarda Ekip İş Birliği ve Güven İlkesi*. İstanbul: Legal, 2016.
- Doğuş, Ece. "Yetim İlaçların (Orphan Drugs-Nadir Hastalıklarda Kullanılan İlaçlar) Türkiye'de ve Dünya daki Durumu". *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*. 4/3 (2017): 196-201.
- Döner, İsa. "İlaç Sahtekarlığı Suçları". İçinde *Erciyes Üniversitesi I Sağlık Hukuku Sempozyumu İlaç Hukuku*, editör Murat Şen, Ahmet Başözen, 361-389. İstanbul: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2009.
- Dönmez, Ünsal. "Türk ve Alman İlaç Hukukunda Hatalı Üretilen İlaçtan Doğan Sorumluluk ve Özel Sorumluluk Hâlleri". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 7/1 (2016): 381-406.
- Dündar Munis ve Karabulut, S. Yeşim. "Türkiye'de Nadir Hastalıklar ve Yetim İlaçlar; Medikal ve Sosyal Problemler". *Erciyes Tıp Dergisi*. 32/3 (2010): 195-200.
- Er, Ahmet. Topaç, Ömür ve Kaygusuz, Serap. *Tıbbi Müdahaleden Kaynaklanan Hukuki, Cezaî ve İdari Sorumluluk*. Ankara: Adalet Yayınevi 2021.
- Er, Ünal. *Sağlık Hukuku*. Ankara: Savaş Yayınları, 2008.
- Erbaş, Rahime. *Türk Ceza Kanunu'nda Görünüşte İhmali Suçlarda Garantörlük*. İstanbul: Oniki Levha 2019.
- Erden Tütüncü, Efser. "Ceza Hukuku Perspektifinden Covid-19 Tedavisinde Hidroksiklorokin Kullanımı". İçinde *IV. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiriler Kitabı*, editör İbrahim Subaşı, Fulya İlçin Gönenç ve Nur Zeliha Kaman, 205-230. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Erem, Faruk. Danışman Ahmet ve Artuk, Mehmet Emin. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin, 1997.
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin, 2022.
- Eren, Fikret. *Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağı Teorisi*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1975.
- Erenmemişoğlu, Aydın. "İlacın Yan Etkileri ve Kabul Edilebilir Yan Etki". İçinde *Erciyes Üniversitesi I Sağlık Hukuku Sempozyumu İlaç Hukuku*, editör Murat Şen, Ahmet Başözen, 125-149. İstanbul: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2009.
- Erkal, Atıla. "Özel Sağlık Kurumlarının Sunduğu Sağlık Hizmeti Nedeniyle İdarenin Tazmin Sorumluluğu Doğar Mı?". İçinde *IV. Uluslararası Tıp Hukuku*

- Kongresi Bildiriler Kitabı*, editör İbrahim Subaşı, Fulya İlçin Gönenç ve Nur Zeliha Kaman, 563-576. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Erman, Barış. *Ceza Hukukunda Tıbbi Müdahalelerin Hukuka Uygunluğu*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2003.
- Erman, Barış. “İnsan Üzerinde Deney ve Deneme Suçları”. *İçinde Özel Ceza Hukuku Cilt II Kişilere Karşı Suçlar*, 237-278. İstanbul: Oniki Levha, 2019.
- Erman, Barış. “İnsan Üzerinde Deney ve Deneme Suçları”, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 13/2 (2016): 1-44.
- Erman, Sahir ve Özek, Çetin. *Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar*. İstanbul: 1994.
- Ersöz, Kürşat. *İlaç Hukuku Bağlamında İdareni Sorumluluğu*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2016.
- Ersöz, Ahmet Kürşat ve Özkan, Halid “Hekim ve Eczacının İlacın Kullanmasından Kaynaklanan Yasal Sorumluluğu”. *Tıp Hukuku Dergisi*. 3/5 (2014): 63-103.
- Eşitli, Ezgi Aygün. *İnsan Üzerinde Deney ve Deneme Suçları*, Ankara: Yetkin Basımevi, 2012.
- Ferner, Robin E. Aronson, Jeffrey K. “Medicines legislation and regulation in the United Kingdom 1500-2020”. *Br J Clin Pharmacol*. 89/1 (2023) :80-92.
- Funke, Christian. *Die Arzneimittelhaftung des pharmazeutischen Unternehmers-Entwicklung und Reformen*, Diss., Halle, 2011.
- Giyik, Abdulkaki. “Doktor Eczacı İlişkisinde Güven İlkesi ve Ceza Sorumluluğu Üzerindeki Etkisi”. *İçinde IV. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiriler Kitabı*, editör İbrahim Subaşı, Fulya İlçin Gönenç ve Nur Zeliha Kaman, 301-315. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Gogtay, Nithya J. Navi, Renju ve Thatte, Urmila M. “Regulatory Requirements”. *Indian Journal of Anaesthesia*, 61/3 (2017): 192-199.
- Gökcan, Hasan Tahsin. *Tıbbi Müdahaleden Doğan Hukuki ve Cezai Sorumluluk*. Ankara: Seçkin, 2022.
- Görkemli, Burcu. “Tıp Hukuku Bağlamında Güven İlkesi ve Ceza Hukuku Açısından Sonuçları”. *Ceza Hukuku Dergisi*, 11/32 (2016): 139-160.
- Gözler, Kemal. *İdare Hukuku Cilt I*. Bursa: Ekin, 2019.
- Gözler, Kemal. *İdare Hukuku Cilt II*. Bursa: Ekin, 2019.
- Gözübüyük, A. Şeref ve Tan, Turgut. *İdare Hukuku Cilt I Genel Esaslar*. Ankara: Turhan Kitapevi, 2019.
- Güçlü, Hasan Ali. “İlaç Üreticisinin Tehlike Sorumluluğu” . *İçinde I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi Bildiri Kitabı*, editör Hakan Hakeri, Cahid Doğan, İbrahim Ankara ve Rezzan Günday, 167-180. Ankara: Seçkin, 2021.
- Gül, İbrahim. “ABD Hukukunun Genel Özellikleri ve Türk Hukukundan Başlıca Farkları”. *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5/10 (2015): 9-27.

- Gülhan, Ayşegül. "Türk ve Amerikan Hukukunda İnsan Üzerinde Yürütülen Tıbbi Araştırmaların Hukuki Niteliği ve Güncel Etik Sorunlar". Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2023.
- Gültekin, Emre. *İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Günday, Harun Mirsad. *Psikiyatristin Hukuki Sorumluluğu*. Ankara: Yetkin, 2015.
- Gürbüz, Nagehan. *Biyotıp Hukukunda İnsan Onuru*. İstanbul: XII Levha 2014.
- Hakeri, Hakan. "Acil Kullanım Onayı ve Sonuçları". İçinde *I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi Bildiri Kitabı*, editör Hakan Hakeri, Cahid Doğan, İbrahim Ankara ve Rezzan Günday, 189-205. Ankara: Seçkin, 2021.189-205.
- Hakan Hakeri, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Adalet, 2015.
- Hakeri, Hakan. "Eczacıların Mesleğin İcrası Sırasında İşleyebileceği Suçlar". *Sağlık Hukuku ve Politikaları Dergisi*. 1 (2014): 75-85.
- Hakeri, Hakan. *İlaç Hukuku*. Ankara: Astana Yayınları, 2018.
- Hakeri, Hakan. *Kasten Öldürme Suçları TCK 81-82-83*. Ankara: Seçkin, 2006.
- Hakeri, Hakan. *Tıp Ceza Hukuku*. Ankara: Seçkin, 2021.
- Hakeri, Hakan. *Tıp Hukuku*. Ankara: Seçkin, 2020.
- İmran, Muhammed. Najmi, Abul K. Rashid, Mohammad F. Tabrez, Shams ve Shah, Mushtaq A. "Clinical Research Regulation in India-History, Development, Initiatives, Challenges and Controversies: Still Long Way to Go.". İçinde *Journal of Pharmacy & Bioallied Sciences*, 5/1 (2013): 2-9.
- İyigün, Ufuk. "Sağlık Hizmetlerinde İdarenin Kusursuz Sorumluluğu". İçinde *IV. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiri Kitabı Cilt III*. Editör Hakan Hakeri, Cahid Doğan, 435-446. İstanbul: Aristo Yayınevi, 2021.
- İzgi, Cumhur ve Ulman, Yeşim Işıl. "Klinik Araştırmalar Yönetmeliği'ne Bakış". *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4/4, (2013): 161-167.
- Kanışlı, Erhan. "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Üreticinin Sınırlı Ayıp Sorumluluğu ve Zorunlu Garanti Sorumluluğu". *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*.18/2 (2021): 1003-1036
- Kanzık, İlker. "Orijinal İlaç Nedir? Orijinal İlaçların Hukuki Durumu ve Fikrî Mülkiyet Hakları". İçinde *Uluslararası I. Sağlık Hukuku Sempozyumu*, editör Pervin Somer, İpek Sevdâ Söğüt, 165-173. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2011.
- Kaplan, Yavuz. "Avrupa Birliğinin 2001/20 Sayılı Yönergesi Çerçevesinde İnsan İlaçlarıyla Yapılan İyi Klinik Deneylerden Yararlanılmasına Dair Esaslar". İçinde *Erciyes Üniversitesi I Sağlık Hukuku Sempozyumu İlaç Hukuku*, editör Murat Şen, Ahmet Başözen, 169-179. İstanbul: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2009.

- Kara Kılıçarslan, Seda. "Hastanelerin Organizasyon Yükümlülüğünün İhlalinden Doğan Hukuki Sorumluluğu". İçinde *II. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı (21 - 23 Eylül 2017)*, Antalya, editör Hakan Hakeri, Cahid Doğan. 973-992. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Kara Kılıçarslan, Seda. "Klinik İlaç Araştırmalarından Doğan Sorumluluk". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 15/3 (2011): 285-310.
- Karaaslan, Reşit. "Tedavi Sürecinde Plasebo Kullanımının Ceza Hukuku Açısından Değerlendirilmesi". İçinde *III. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı*, editör Hakan Hakeri, Cahid Doğan. 423-444. Ankara: Adalet, 2019.
- Karaimamoğlu, Tolgahan. "Ortaçağ Avrupası'nda Eczacılığın Gelişimi", *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi*. IV/II (2021): 161-169.
- Kasapoğlu Turhan, Mine. *Klinik İlaç Araştırmalarında Denek Haklarının Korunması ve İdarenin Sorumluluğu*. Ankara: Seçkin, 2015.
- Kassim Puture Nemie Jahn ve Alias, Fadhlina. "Contemporary Dilemmas In The İntegration Of Ethics, Medicine And Law: A Need For Legal Solutions". İçinde *III. Uluslararası Tıp Kongresi Bildiriler Kitabı*, editör Hakan Hakeri, Cahid Doğan. 37-52. Ankara: Adalet, 2019.
- Katoğlu, Tuğrul. "Ekip Halinde Yürütülen Faaliyetlerde Güven İlkesi ve Ceza Sorumluluğu". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 68 (2007), 29-42.
- Kaya, Barış. "Sınai Mülkiyet Kanunu Madde 85/3 Hükmü Kapsamında Bolar İstisnasının Uygulanması". *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 76/2, 417-442.
- Kayaer, Nebahat. "Tıp Ceza Hukukunda Tedavi Hatası". *Tıp Hukuku Dergisi*. 10/20 (2020): 69-138.
- Kaynak, Evrim. "Osmanlı'dan Cumhuriyete Türkiye'de İlaç Yapımı", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2002.
- Keçeligil, H Tahsin. "Tıbbi Faaliyetlerde Hekim ve Diğer Sağlık Personelinin Malpraktis Sorumluluğunun Belirlenmesinde Yaşanan Sorunlar". *Tıp Hukuku Dergisi*. 5/10 (2016): 391-414.
- Keskin Kızıroğlu, Serap. "Bozulmuş veya Değiştirilmiş Gıda veya İlaçların Ticareti". İçinde *Özel Ceza Hukuku Cilt V Genel Tehlike Yaratan, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar*, 295-304. İstanbul: Oniki Levha, 2019.
- Keskin Kızıroğlu, Serap. "Kişilerin Hayatını ve Sağlığını Tehlikeye Sokacak Biçimde İlaç Yapma veya Satma". İçinde *Özel Ceza Hukuku Cilt V Genel Tehlike Yaratan, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar*, 305-312. İstanbul: Oniki Levha, 2019.
- Keskin Kızıroğlu, Serap. "Zehirli Madde Katma". İçinde *Özel Ceza Hukuku Cilt V Genel Tehlike Yaratan, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar*, 279-294. İstanbul: Oniki Levha, 2019.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitapevi, 2022.

- Kırcı Çevik, Nüket ve Yüksel, Onur. "Türkiye, Almanya ve Hindistan Sağlık Sistemleri: Karşılaştırmalı Bir Analiz". İçinde *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 8/16 (2019): 209-218
- Koca, Mahmut. "İlaç Kullanımından Doğan Zararlardan Cezai Sorumluluk". İçinde *Erciyes Üniversitesi I. Sağlık Hukuku Sempozyumu İlaç Hukuku*, editör Murat Şen, Ahmet Başözen, 321-359. İstanbul: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2009.
- Koca, Mahmut ve Üzülmüş, İlhan. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin, 2019.
- Koca, Mahmut ve Üzülmüş, İlhan. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Adalet, 2023.
- Koçak, Hakan. "TRIPS Anlaşması'nda İlaç Patentlerinin Zorunlu Lisansı". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*. 11/41 (2020): 277-306.
- Korkmaz, Yakup. "Türk Hukukunda Eczacıların Hukuki Statüsü ve Sorumluluğu". *Zirve Üniversitesi Sağlık Hukuku ve Politikası Dergisi*. 1/1 (2014): 25-52.
- Koyuncu, Adem. *Das Haftungs-dreieck, Pharmaunternehmen- Arzt-Patient, Verchulden und Mitverschulden bei der Haftung für Arzneimittelschaden*. Berlin: 2004.
- Lam, Clinton ve Patel, Preeti. "Food, Drug, and Cosmetic Act". *StatPearls Publishing*, (2023).
- Memiş, Tekin. "Covid 19 Sonrası İlaç Patentine İlişkin Tartışmalar". . İçinde *I. Uluslararası İlaç ve Eczacılık Hukuku Kongresi Bildiri Kitabı*, editör Hakan Hakeri, Cahid Doğan, İbrahim Ankara ve Rezzan Günday, 681-708. Ankara: Seçkin, 2021.
- Memiş, Tekin. "İlaçların Patentlenmesi". İçinde *Erciyes Üniversitesi I Sağlık Hukuku Sempozyumu İlaç Hukuku*, editör Murat Şen, Ahmet Başözen, 207-221. İstanbul: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2009.
- Memiş, Tekin. "Jenerik İlaçların Hukuki Durumu" . İçinde *Uluslararası I. Sağlık Hukuku Sempozyumu*, editör Pervin Somer, İpek Sevda Söğüt, 175-191. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2011.
- Merey, Gökçe. "İlaç Kimyası ve Endüstriyel Uygulamaları Ders Notları", 4, (E.T 10.11.2023), http://web.hitit.edu.tr/dersnotlari/gokcemerey_24.02.2016_2N9Y.pdf
- Meriç, Çağdaş. "Hindistan, ABD ve Japonya'da Tıbbi Uygulama Hatalarına Yaklaşım". İçinde *Sağlık Hizmetinden Doğan Zararlar (Tıbbi Uygulama Hataları)*. Ankara: Akademisyen, 2022. 657-661.
- Metin, Özmen ve Cinemre, Buket. "Psikotrop İlaç Kullanımında Temel İlkeler". İçinde *Türkiye Klinikleri Psikiyatri - Özel Konular*. 6/4 (2013): 1-4.
- Molla, Muhammed Abu Baker Siddique. "Medical Negligence Law and Practice in the UK". İçinde *V. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiriler Kitabı*, editör M. Refik Korkusuz, Hakan Hakeri, Cahid Doğan, 65-74. Ankara: Adalet, 2021.

- Nahian, Ahmed ve Wadhwa, Roopma. "Federal Regulation of Medication Production". Statpearls Publishing (2024): 1-15.
- Nart, Serdar. *Hekimin İlaç Tedavisinden Doğan Sorumluluğu*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Nemie Puture Kassim, Jahn Kassim. "Contemporary Dilemmas İn The İntegration Of Ethics, Medicine And Law: A Need For Legal Solutions". İçinde *III. Uluslararası Tıp Kongresi Bildiriler Kitabı*. Editör Hakan Hakeri, Cahid Doğan. 37-. Ankara: Adalet, 2019
- Odman Boztosun, N. Ayşe. "İlaçta Zorunlu Lisans Uygulamaları" İçinde *Erciyes Üniversitesi I Sağlık Hukuku Sempozyumu İlaç Hukuku*, editör Murat Şen, Ahmet Başözen, 223-236. İstanbul: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2009.
- Oğuzer, Pelin. *Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Üreticinin Sorumluluktan Kurtuluş Sebepleri*. İstanbul: Oniki Levha, 2020.
- Okur, Sinan. "Alman Medeni Kanunu'nun (BGB) Tedavi Sözleşmesine İlişkin Hükmüleri (BGB630 A-H) Üzerine Bir Değerlendirme". *Tıp Hukuku Dergisi*. 8/16 (2019): 199-236.
- Öget, Mehmet. "Jenerik İlaçların Patent ve Ruhsatlandırma Bakımından Değerlendirilmesi". *Tıp Hukuku Dergisi*. 8/16 (2019): 319-370.
- Özalp, Tuba ve Özalp, Faruk. *Hekimin Cezai Sorunluluğu*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- Özbek, Veli Özer. "Ceza Hukukunda Nedensellik Bağlantısı ve Neticenin Objektif Yüklenebilirliği Teorisi". *Ceza Hukuku Dergisi*, 2(5): 47-71.
- Özbek, Veli Özer. Doğan, Koray ve Bacaksız Pınar. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Seçkin, 2021.
- Özbek, Veli Özer. "Zehirli Madde Katma ve Bozulmuş veya Değiştirilmiş Gıdaların Ticareti Suçları (TCK m.185 ve m.186) ". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi -Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan Özel Sayı*, 21(2019): 95-119.
- Özcan Büyüktanır, Burcu G. "İlaç Üreticisinin İlacın Kullanımına Bağlı Zararlardan Doğan Hukuki Sorumluluğu". İçinde *II. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı* (21 - 23 Eylül 2017). Editör Hakan Hakeri, Cahid Doğan. 1103-1114. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Özcan Büyüktanır, Burcu G. "İlaç Patent Sahibinin İlaç Kullanımına Bağlı Zararları Tazmin Yükümlülüğü" İçinde *Ankara Barosu Dergisi*, 2 (2012): 121-148.
- Özdemir, Hayrunnisa. "İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu". İçinde *III. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiriler Kitabı*. Editör Hakan Hakeri, Cahid Doğan. 527-558. Ankara: Adalet, 2019.
- Özdemir, Hayrunnisa. *Sağlık Hukuku Alanında Teşhis ve Tedavi Sözleşmesi*. Ankara: Yetkin, 2017.

- Özel, Çağlar ve Özcan Büyüktanır, Burcu G. "Akılcı İlaç Kullanımında Hekimin ve Eczacının Hastayı Aydınlatma Yükümlülüğü". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. (2008): LXVI/2, 327-344.
- Özel, Çağlar ve Özcan Büyüktanır, Burcu G. "İlaç Patenti sahibinin ilacın neden olduğu zararlardan Hukuki Sorumluluğu", İçinde *V. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiriler Kitabı*. Editör M. Refik Korkusuz, Hakan Hakeri, Cahid Doğan, Ankara: Adalet Yayınevi 2021. 291-304.
- Özen, Mustafa. "Kamunun Sağlığına Karşı İşlenen Suçlar". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, LXVI/2 (2008): 163-189.
- Özhan Çaparlar, Ceyda ve Dönmez, Aslı. "Bilimsel Araştırma Nedir, Nasıl Yapılır?". *Turkish Journal of Anaesthesiology & Reanimation*. 44/4 (2016): 212-218.
- Özkök Gökmen, Başak. "Covid-19 Aşıları Üzerindeki Patent Hakkının Kapsamının Kamu Sağlığı Açısından Değerlendirilmesi". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 25/3 (2021): 161-224.
- Özsunay, Ergun. "İlaçların Neden Oldukları Zararlardan Dolayı İlaç Üreticisinin Sorumluluğu". İçinde *Erciyes Üniversitesi I. Sağlık Hukuku Sempozyumu İlaç Hukuku*, editör Murat Şen, Ahmet Başözen, 37-73. İstanbul: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2009.
- Öztürk, Esra. *Klinik İlaç Araştırmalarında Hukuki Sorumluluk*. Ankara: Yetkin Yayınevi, 2013.
- Peksöz, Vildan vd. "Covid-19 Pandemisinin Hekimin Hukukî Sorumluluğuna Etkisi- Güncellenen Rehberler Bakımından Bir İnceleme". İçinde *Covid-19 ve Hukuk Sempozyumu*. Editör Melda Sur, Mine Kasapoğlu Turhan. 325-348. İstanbul: Oniki Levha, 2021.
- Petek, Hasan. *İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2009.
- Sabu, Sowparnika Treasa vd. "A Review of Clinical Trials Registered in India from 2008 to 2022 to Describe the First-in-Human Trials", *Perspectives in clinical research*, 15/1 (2024): 18-23.
- Sarp, Nilgün. "Hekimin Tıbbi Özen Yükümlülüğü". İçinde *KKTC Lefke Avrupa Üniversitesi V. Sağlık Hakkı ve Sağlık Hukuku Sempozyumu*, editör Nilgün Sarp ve Cahid Doğan, 45-60, Ankara: Adalet, 2014.
- Sezgin Huysal, Ayşegül. "Avrupa Birliği İlaç Hukukunda Gelişmeler ve Türkiye'nin Uyumlaştırma Çabaları". İçinde *Sağlık Hukukunda Dünyadaki Son Gelişmeler*. 261-273. İstanbul: 2009.
- Sidim, Rana Nur. "İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, 2023.
- Somer, Pervin. "İlaç Üretiminde ve Kullanımında İlaç Üreticisinin, Hekimin ve Eczacının Özel Hukuk Sorumluluğu", İçinde *I. Ulusal Sağlık Hukuku 'Klinik Araştırmalar ve İlaç Hukuku' Sempozyumu*, editör Aysun Altunkaş, Hamide Tacir, 151-184, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2013.

- Soyaslan, Doğan. *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara: Yetkin, 2018.
- Söğüt, İpek Sevda ve Akbulut, Olgun. "Covid-19 Aşısı ve Hukuk". *Tıp Hukuku Dergisi*. 10/19 (2021): 33-118.
- Sudha, P. Sree. "How Ethical are Clinical Trials in India?". ET. 10.05.2024, https://www.indialawjournal.org/archives/volume2/issue_3/article_by_sreesudha.html.
- Şen, Ersan. "İnsan Üzerinde Deney ve Deneme Suçu". İçinde *Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, V. Türk- Alman Tıp Hukuku Sempozyumu*. 588-646. Ankara: 2008.
- Şirin, Zafer Ertunç. "Türkiye'de Kamu Özel Ortaklığı Yönteminin Hukukî Altyapısı". İçinde *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları 61. Seri*. 26-58. İstanbul: 2017.
- Tandoğan, Haluk. *Türk Mes'uliyet Hukuku (Akit Dışı ve Akdi Mes'uliyet)*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010.
- Taylor, Rod S., Iglesias, Cynthia P. "Assessing the clinical and cost-effectiveness of medical devices and drugs: are they that different?". *Value in health: the journal of the International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research*.12/4 (2009): 404-406.
- Tekinalp, Ünal. *Fikrî Mülkiyet Hukuku*. İstanbul: Arıkan 2005.
- Temel, Erhan. "Alman Hukukunda İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu". İçinde *KKTC Lefke Avrupa Üniversitesi V. Sağlık Hakkı ve Sağlık Hukuku Sempozyumu*, editör Nilgün Sarp ve Cahid Doğan,155-183, Ankara: Adalet, 2014.
- Temel, Erhan. "Alman Medeni Kanununa Göre Hasta Tasarrufları" . İçinde *IV. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiriler Kitabı*, editör İbrahim Subaşı, Fulya İlçin Gönenç ve Nur Zeliha Kaman, 337-368. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Tezcan, Durmuş, Erdem, Mustafa Ruhan ve Önok Murat. *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*. Ankara: Seçkin, 2014.
- Tozman, Önder. *Suçta Teşebbüs*, Ankara: Adalet, 2015.
- Türkmen, Ahmet. "Çin Medeni Kanununa Genel Bir Bakış". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 16 (2020): 407-447.
- Türkmen, Ahmet. "Patent Hakkı-Sağlık Hakkı Çatışması Bağlamında İlaç Patenti: Anayasa Mahkemesi ve Hint Yüksek Mahkemesi'nin Novartis Kararları". *Dicle Akademi Dergisi*, 1/1(2021).
- Türkoğlu, H. Gökçe "A Comparison of the Actions About Defective Products under the Consumer Protection Act 1987 and Common Law Actions About Negligently Manufactured Products in The UK". *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi Özel Sayı*. 8 (2013): 2765-2784.
- Uygun, Oktay. "Hukukun Üstünlüğü İlkesi". *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı*. XIX (2022): 521-558.

- Uyumaz, Alper. "İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmalarına Katılacak Çocuklardan Olur (Rıza) Alınması". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 31/2 (2023): 855-906.
- Uz, Abdullah. "Kamu-Özel Ortaklığı/Public-Private Partnership (Ppp) (Kavram ve Hukuksal Çerçeve)". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. XI/1-2 (2007): 1165-1182.
- Ünal, Akın ve Kalkan, Arif. "Türk Hukukunda Ürün Sorumluluğu Üzerine Olan ve Olması Gereken Hukuka Dair Genel Düşünceler". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*. 11/39 (2019): 45-82.
- Ünver, Yener. "Ceza Hukukunda İzin Verilen Risk", Yayınlanmış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1996.
- Ünver, Yener. "Hemşirelik Yönetmeliği'nin 6. Maddesine Uygun Hareket Eden Hemşire Cezalandırılabilir mi?", *Tıp Hukuku Dergisi*, 5/10 (2016): 477-505.
- Ünver, Yener. "İnsan Üzerinde Deney ve Deneme Suçları". İçinde *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sağlık Hukuku ve Yeni Türk Ceza Kanunundaki Düzenlemeler Sempozyum No:1*, 150-183. İstanbul: 2007.
- Ünver, Yener. "Sağlık Mensubunun Tıbbi Müdahalesinden Kaynaklanan Ceza Sorumluluğu Açısından Endikasyonun Etkisi". İçinde *Marmara Üniversitesi İlaç Hukuku ve Etik Anlayışı Sempozyumu Sempozyum No:2*. 55-81. İstanbul: 2007.
- Ünver, Yener. "Tıp Ceza Hukukunda Güven İlkesi". İçinde *V. Türk Alman Tıp Sempozyumu-Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları*, 881-917. Ankara: Türkiye Barolar Birliği, 2008.
- Ürek Duygu ve Karaman Sevilay. "Önemli Bir Halk Sağlığı Sorunu Olarak Nadir Hastalıklar ve Yetim İlaçlar". *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*. 22/4 (2019): 863 - 878.
- Üzülmez, İlhan ve Akkaş, Ahmet Hulusi. "Suçun Yapısında Objektif Cezalandırılabilme Şartları" İçinde *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. II, Kayseri 2007/1-2.
- Yenerer Çakmut, Özlem. "5237 Sayılı Türk Ceza Yasası'nda Zehirli Madde İmal ve Ticareti ve Sağlık İçin Tehlikeli Madde Suçları". İçinde, *Marmara Üniversitesi İlaç Hukuku ve Etik Anlayışı Sempozyumu Sempozyum No:3-4*, 231-241. İstanbul: 2009.
- Yenerer Çakmut, Özlem. "Sağlık Hukukunun Temel Esasları ve Özellikle Aydınlatılmış Onam". İçinde *Tıbbi Müdahaleden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk Sempozyum Bildiriler*, 1-39. Mersin: Mersin Barosu 2009.
- Yenerer Çakmut, Özlem. "Taklit-Sahte İlaç Kavramı ve Türk Ceza Yasası'nda İlaç Sektörünü İlgilendiren Suçlar (TCK md.186-187)". İçinde *İlaç Hukuku ve Etik Anlayış Sempozyumu Özel Sayısı 2*, 126-150. İstanbul, 2007.
- Yıldız, Ali Kemal. "Tıp Hukukunda Güven İlkesi" İçinde *Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu Tıpta İşbirliği ve Hukuksal Sorunlar*. Ankara: Adalet, 2010.

- Yılmaz, Battal. *Hekimin Hukuki Sorumluluğu*, Ankara: Adalet 2017.
- Yılmaz Çelik, Sümeyye ve Karataş, Mehmet. "Helsinki Bildirgesi Plasebo Evrimi ve Etik". *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*. 27/2 (2022): 243-247.
- Yılmaz, Ejder. *Hukuk Sözlüğü*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2004.
- Yılmaz, Kerem. *Defansif Tıp Hekimin Tıbbi Uygulamalarda Sorumluluktan Kaçması Durumunda Ortaya Çıkan Problemler*. Ankara: Adalet, 2014.
- Yılmaz, Müslüm. "İlaçta Yerelleşme Politikasının Uluslararası Hukukla İmtihani: Turkey-Pharmaceutical Products (EU) Davası". *GSÜHFD*, 2 (2023): 1267-1313.
- Yokuş Sevük, Handan. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Adalet, 2020.
- Yüzbaşıoğlu, Cihan. "Şehir Hastanesi (Kamu Özel Ortaklığı Usulü) Uygulamalarının Sağlık Personel Hukuku ve Sorumluluk Hukuku Bakımından Yarattığı Sorunlar ile Çözüm Önerileri". İçinde *IV. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiri Kitabı Cilt III*, editör Hakan Hakeri, Cahid Doğan, 923-977. İstanbul: Aristo Yayınevi, 2021.
- Zafer, Hamide. "Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti". İçinde, *Marmara Üniversitesi İlaç Hukuku ve Etik Anlayışı Sempozyumu Sempozyum No:2*, 94-125. İstanbul: 2007.

Av. İLHAMİ GÜNEŞ-LLM

Emekli Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi Hakimi
Yarı Zamanlı Öğretim Görevlisi

Av. Deniz GÜNEŞ COŞKUNOL-LLM

FİKRİ VE SINAİ MÜLKİYET HUKUKU DERSLERİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Fikri ve Sınai Mülkiyet Hukuku Dersleri

İlhami Güneş (ilhamigunes@yahoo.com - bilgi@ilhamigunes.av.tr)

Deniz Güneş Coşkunol (deniizgunes@gmail.com)

Hukuk Yayınları Dizisi – 3941

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 60 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

İLK SÖZ

Çok sevdiğim hakimlik mesleğinden emekli olduğum 2020 yılından itibaren başladığım yarı zamanlı öğretim görevi, öğrenciye yönelik bir Fikri ve Sınai Haklar kitabı yazma fikrini doğurdu. Bu kitap uygulamanın içinden gelerek eğitim alanında bir şeyler yapmaya çalışan bir uzmanın elinden olduğu için, başka bir hususiyet taşımaktadır. Akademik mükemmeliyetten ziyade somut, sade ve pratiğe dönüktür. Hukuk öğrencisinin temel fikri mülkiyet kavramlarını öğrenirken bir yandan işin uygulama boyutunda fikir sahibi olmasının faydalı olacağını düşünmekteyim.

6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 10.01.2017'de yürürlüğe girmiş olması, Türk Fikri Mülkiyet Hukuku bakımından önemli bir dönemeçtir. Sınai Mülkiyet alanında KHK'lardan oluşan mevzuat manzumesi hem çıkış noktası itibarıyla aceleye getirilmiş hem de Anayasal ilkelerle uyumsuz olmuş; birçok uygulama sorunu ve mağduriyete yol açmıştır.

AB ile 'bir ileri iki geri' devam eden bütünleşme çabalarının öncü alanlarından biri de Fikri Mülkiyet Hakları mevzuatı ve uygulamasıdır. Nitekim Sınai mülkiyet haklarını koruyan son yasal düzenlemeler, 6769 Sayılı Kanun'un gerekçesinde belirtildiği üzere, bu anlayışla şekillenmiştir. 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu, AB'nin 2015/2436 sayılı Üye Devlet Marka Hukuklarını Uyumlaştırma Yönergesi ve 2017/1001 Sayılı Topluluk Marka Tüzüğü esas alınmak suretiyle bütünleşme öngörülerine hizmet eden bir beklentiyle hazırlanmıştır.

Marka Hukuku, marka tescilini tanıtmak ve arkasında durarak onu korumaya odaklanmışken yargı sistemi, adalet hizmetini yönetmek ve dağıtmakla meşguldür. Gerçekten de hukuki bir koruma mekanizması bulunmadığı, işletilmediği sürece, bir mütecavize karşı marka hakkı ileri sürmenin herhangi bir yararı bulunmamaktadır. Bu anlayışla üç büyük ilde kurulan fikri ve sınai haklar alanına özgü ihtisas mahkemelerinin diğer illerimizde de yayılması, olumlu gelişmelerden olacaktır.

Evrensel fikri mülkiyet hakkı standartlarını belirleyen TRIPS Anlaşması ve AB Marka Hukuku Yönergesine uyma gayretlerinin bina ettiği 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun yaklaşık yedi yıldır devam eden uygulaması, kitabımızın hazırlanmasına zemin oluşturmuş bulunmaktadır.

Özellikle Yargıtay 11. HD ve ilgili ceza dairelerinin bu alanda yarattıkları birikimin Marka Hukukumuzu biçimlendirdiğini teslim etmek gerekmektedir.

Kitabı, uygulamacı bakışıyla eğitimci bakışını birleştirerek, temel kaynaklardan, içtihatlardan ve AB Hukuk kaynaklarından yararlanarak hazırladım. Bununla birlikte, açıklamaların pratik ve sade bilgiler olması, Kanuna dayalı olmasına özen gösterdim.

Kitabın, başta öğrenci, uygulamacı hukukçu, yargıç, avukat, marka vekilleri, araştırmacı ve hak sahibi ilgili kişi ve kurumlara faydalı olması dileğiyle...

5 Ekim 2024

İlhami GÜNEŞ

Karşıyaka/İzmir

ÖNSÖZ

Üniversite öğrencileri olarak, hukukun bu özel alanlarını keşfetmeye başladığımız bu dönemde, bu kitabın size rehberlik etmesini ve bilgi birikiminizi artırmanıza katkı sağlamasını umuyoruz. Kitabın ortaya çıkmasında belirgin emeği geçen, benim için aynı zamanda bir öğretmen ve rehber olan babam İlhami Güneş'tir. Onun bilgi birikimi ve yol göstericiliği olmasaydı, bu kitap var olmazdı. Kendisine sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu kitap, sadece hukuk öğrencileri için değil, aynı zamanda bu konulara ilgi duyan herkes için bir başvuru kaynağı olmayı hedeflemektedir. Fikri mülkiyet hakları ve Coğrafi işaretler ve geleneksel ürün adları konusundaki bu yolculukta sizlere eşlik etmekten büyük bir memnuniyet duyuyorum.

5 Ekim 2024

Av. Deniz GÜNEŞ COŞKUNOL

Karşıyaka/İzmir

İÇİNDEKİLER

İLK SÖZ.....	5
ÖNSÖZ.....	7
İÇİNDEKİLER.....	9
KISALTMALAR.....	25

1. BÖLÜM

MARKA HUKUKUNA GİRİŞ, 6769 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE TEMEL İLKELER

I. MARKA HUKUKU'NUN AMACI VE EVRENSEL İLKELER.....	27
A. GİRİŞ VE KİTAP SİSTEMATIĞI.....	27
B. MARKA KORUMASININ GEÇMİŞİ VE GEREKÇESİ.....	28
II. MARKA HUKUKUNDA EVRENSEL STANDARTLARI DÜZENLEYEN ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER.....	29
III. MARKA HUKUKUNDA ÖNEMLİ TANIMLAR ve KURUMLAR.....	31
A. TİCARET MARKALARI VE HİZMET MARKALARI.....	31
B. TESCİLLİ VE TESCİLSİZ MARKALAR.....	32
C. İŞARET VE MARKA KAVRAMI.....	32
D. TİCARET UNVANLARI, İŞLETME ADLARI, COĞRAFİ İŞARET VE ALAN ADLARI.....	33
1. Ticaret Unvanı.....	33
2. İşletme Adı.....	34
3. Alan Adları.....	35
4. Coğrafi İşaretler.....	36
E. TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU.....	37

2. BÖLÜM

MARKANIN TANIMI, İŞLEVLERİ; MARKA TÜRLERİ VE MARKANIN ÖZELLİKLERİ

I. MARKA KAVRAMI.....	39
A. MARKA HAKKININ TANIM VE UNSURLARI.....	39
B. MARKA KORUMASINDAN YARARLANACAK KİŞİLER.....	41

II. MARKANIN HUKUKÇA KORUNAN İŞLEVLERİ	41
III. MARKA HAKKININ DOĞUŞU VE MARKA TÜRLERİ	44
A. MARKA KATEGORİLERİ.....	45
1. Marka Türleri	45
a. Kişi Adları.....	46
b. Sözcük veya Sözcükler, Sloganlar	46
c. Harfler ve Sayılar.....	47
d. Şekiller	47
e. Üç Boyutlu Biçimler	48
f. Renklerin Marka Olması	49
g. Ses, Melodi ve Koku Markaları.....	51
2. Tanınmışlığa Göre Markalar.....	51
a. Tanınmış marka	52
b. Tescilli Marka ve Tescilsiz Marka	53
c. Seri marka	53
d. Ticari Vekil Markaları	53
3. Marka Sahiplerine Göre.....	54
a. Bireysel (ferdi) Marka.....	54
b. Ortak Marka.....	54
c. Garanti Markası	55
B. MARKA HAKKININ ELDE EDİLMESİ VE TESCİL İLKESİ.....	55
a. Marka Hakkının Kullanımla Kazanılması (Önceye dayalı kullanım).....	56
b. Paris ve TRIPS Anlaşmaları Anlamında Tanınmışlık.....	59

3. BÖLÜM

MARKANIN TESCİL EDİLEBİLİRLİĞİ, USULİ VE HUKUKİ İŞLEMLERE KONU OLMASI

I. MARKANIN TESCİL SÜRECİ.....	63
A. MARKA BAŞVURUSU YAPILMASI VE ŞARTLARI	63
B. MARKA BAŞVURUSUNUN İNCELENMESİ.....	64
1. Marka Başvuru Tarihi.....	65
2. Rüçhan Hakkı ve Tarihi	66

3. Madrid Protokolüne Göre Başvuru.....	67
C. ÖNCEKİ MARKA ENGELİNİN AŞILMASI.....	68
D. MAL VE HİZMET SINIFININ SEÇİLMESİ	70
II. MARKANIN TESCİL EDİLME KOŞULLARI VE İNCELEMELER	71
A. MUTLAK TESCİL ENGELLERİ	72
1. Sicilde Gösterilebilme	74
2. Alıcı veya Tüketicilerin İşareti Marka Olarak Kabul Etmeleri.....	75
3. Tanımlayıcı Markalar	76
a. Kullanım Yoluyla Ayırt Edicilik Kazanma, Mutlak Ret Engelinin Aşılması.....	79
4. Aynı veya Ayırt Edilemeyecek Kadar Benzer Markalar	84
5. Ticaret ve Meslek Erbabınca kullanılan İşaret ve Adlandırmalar	86
6. Malın Özgün veya Doğal Şekli, Mala Asli Değer Katan Şekil	86
7. Yanıltıcı İşaretler.....	87
8. Paris Anlaşması 2. Mük. 6. Maddesine Göre Red Edilecek İşaretler.....	89
9. Paris 2. Mük. 6. Madde Kapsamı Dışında Olan Tarihi, Kültürel Değerler, Halka Mal Olmuş İşaretler	89
10. Dini Değer ve Semboller İçeren İşaretler.....	90
11. Genel Ahlak ve Kamu Düzenine Aykırı Markalar	91
12. Coğrafi İşaret Tescili Bulunan İşaretler	91
B. NİSBİ TESCİL ENGELLERİ	92
1. Karıştırma İhtimali Olan Markalar	92
a. İtiraza Mesnet Markanın Kullanılması Şartı.....	97
2. Ticari Vekil veya Temsilci Markaları.....	98
3. Önceki Ticari İşaretler ve Tescilsiz Marka Hakkı	99
4. Paris Sözleşmesi Kapsamında Tanınmış Markalar	100
5. Markanın Tanınmışlık Düzeyi Nedeniyle Sair Emtiada Tescile Konu Edilen Markalara Karşı Nispi Red ve HükümsüzlükNedeni olması.....	103
6. Ticaret Unvanı, Fikri ve Sınai Hak, İsim veya Fotoğrafından Doğan Ret ve Hükümsüzlük Sebebi	104
7. Yenilenmeyen Ortak veya Garanti Markasıyla Aynı veya Benzer İşaretler	106

8. Yenilenmeyen Markaların Üçüncü Kişilerce Tescile Konu edilmesi.....	107
9. Kötüniyetle Yapılan Marka Başvurularına İtiraz.....	108
III. MARKANIN HUKUKİ İŞLEMLERE KONU EDİLMESİ.....	108
A. MARKA TESCİLİ VE MARKA BAŞVURUSUNUN DEVRİ	109
B. MARKANIN LİSANSLANMASI	110
1. Münhasır Lisans.....	112
2. Adi Lisans.....	112
C. MARKANIN MİRAS YOLUYLA İNTİKALİ.....	113
D. MARKANIN TEMİNAT GÖSTERİLMESİ.....	114
E. MARKANIN HACZİ.....	114
F. MARKANIN REHNİ.....	115
G. BİRDEN FAZLA MARKA SAHİBİ ARASINDAKİ ÖNALIM İLİŞKİSİ.....	115

4. BÖLÜM

MARKA KORUMASININ KAPSAMI, KORUMA İLKELERİ VE MARKAYA TECAVÜZ

I. MARKA HAKKININ KORUNMASI.....	117
A. TESCİL İLKESİ	117
B. TESCİL İLKESİNİN İSTİSNASI; GERÇEK HAK SAHİPLİĞİ.....	119
C. FARKLI HAK SAHİPLERİNİN AYNI MARKAYA SAHİP OLMASI.....	119
D. MARKA KORUMASININ UYGULAMASI	121
1. Aynı İşaret, Aynı Mal ve Hizmet Bakımından Koruma.....	121
2. Karıştırma Tehlikesine Karşı Koruma	122
3. Tanınmışlık Özelliği Nedeniyle Geniş Koruma.....	126
a. Genel Olarak Tanınmışlık Düzeyli Markaların Korunması ve Uygulama Örnekleri.....	127
4. Marka Sahibinin Yasaklayabileceği Eylemler	128
5. Marka Korumasının Başlangıcı	133
E. MARKANIN VEKİL VEYA TEMSİLCİ TARAFINDAN TESCİLİ VE KULLANILMASI HALİNDE KORUMA.....	134
F. MARKA KORUMASININ İSTİSNALARI.....	135
1. Ticari Hayatta Dürüstlüğe Uygun Kullanım.....	135
2. TMK 2. Maddeden Kaynaklanan Dürüst Kullanım	137

a. Sessiz Kalma Hali.....	137
b. SMK Kapsamında Marka Hükümsüzlük Davaları Açısından.....	139
3. Markanın Başvuru Eserlerinde Yer Alması.....	139
4. Marka Hakkının Tükenmesi.....	140
a. AB'de Marka Hakkının Tükenmesi	143
b. Mülga MarkKHK'ya Göre Tükenme İlkesi.....	144
c. SMK Kapsamında Tükenme İlkesi; Uluslararası Tükenme.....	145
5. Marka Hakkı ve Tüketiciler	147
6. Marka Hakkı ve Hak Sahibine Tazminat Ödeyenden Mal Alanlar.....	147
7. Tescilli Markayı İzinsiz Kullanan Tarafın Marka Başvurusu Yapmış Olmasının Etkisi.....	148
II. MARKAYI KULLANMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ.....	148
A. KULLANILMAYAN MARKANIN İPTALİ	149
B. TÜRK PATENT VE MARKA KURUMUNUN KULLANILMAYAN MARKALAR BAKIMINDAN YETKİSİ	152
1. Genel olarak	152
2. İptal Kararlarının Niteliği ve Etkisi.....	153
III. MARKA HAKKININ İHLALİ	154
A. GİRİŞ	154
B. 6769 SAYILI SINAİ MÜLKİYET KANUNU KAPSAMINDA MARKA HAKKINA TECAVÜZ.....	155
1. Marka Hakkına Tecavüz Eylemlerinin özellikleri	159
2. Markasal Kullanma	160
3. SMK m. 155 Kapsamında Tescil Savunması.....	160

5. BÖLÜM

HUKUKİ ÇARELER, DAVALAR VE GEÇİCİ TEDBİRLER

I. MARKA SAHİBİNİN İHLALLERE KARŞI TALEPLERİ.....	163
A. GENEL OLARAK.....	163
B. GEÇİCİ KORUMA TALEPLERİ, DELİL TESPİTİ	165
1. Marka İhlalleri ve Hükümsüzlük Davalarında İhtiyati Tedbirler.....	165
a. İhtiyati Tedbir İsteminin Usulü.....	167
b. Ticari Defterlerin Sunumu İçin Karar İsteme	169

c. Haksız İhtiyati Tedbirden Doğan Tazminat Davası	170
2. Delil Tespiti	171
II. MARKA İHLAL DAVALARI	171
A. MARKA HAKKINA TECAVÜZÜN TESPİTİ DAVASI	172
B. MARKA HAKKINA TECAVÜZÜN ÖNLENMESİ (MEN'İ) DAVASI.....	172
C. MARKA HAKKINA TECAVÜZÜN DURDURULMASI DAVASI.....	173
D. MARKA HAKKINA TECAVÜZDEN DOĞAN TAZMİNAT DAVALARI.....	175
1. Maddi Tazminat ve Yoksun Kalınan Kar	177
2. Manevi Tazminat	181
3. İtibar Tazminatı	182
4. Hesaplanan Maddi Tazminata Ekleme Yapılması.....	182
E. MARKAYA TECAVÜZ OLMADIĞININ TESPİTİ DAVASI	183
F. MARKA İHLAL DAVALARINDA ZAMANAŞIMI	185
G. SESSİZ KALMA YOLUYLA HAK KAYBI.....	188
III. MARKA İHLAL VE HÜKÜMSÜZLÜK DAVALARINDA GÖREV, YETKİ ve USUL.....	189
A. MARKA DAVALARINDA GÖREV.....	189
B. MARKA DAVALARINDA YETKİ.....	191
1. Marka Sahibinin Açacağı Davalarda Yetki.....	192
2. Türk Patent ve Marka Kurumuna Karşı Açılacak Davalarda Yetki.....	193
3. Üçüncü Kişilerin Hak Sahibine Karşı Açacağı Davalarda Yetki.....	193
4. Sözleşmeden Kaynaklanan Davalarda Görev.....	194
C. Markadan Doğan Uyuşmazlıklar ve Arabuluculuk	196

6. BÖLÜM

MARKA HAKKININ SONA ERMESİ

I. MARKA HAKKININ SONA ERMESİ.....	199
A. MARKA TESCİLİNİN YENİLENMEMESİ	199
B. MARKA TESCİLİNDEN VAZGEÇME	200

7. BÖLÜM

HÜKÜMSÜZLÜK VE İPTAL DAVALARI

I. GENEL OLARAK MARKA HÜKÜMSÜZLÜK ve İPTAL DAVASI	203
A. HÜKÜMSÜZLÜK DAVASI.....	204
1. Hükümsüzlük Davasında Görev, Yetki ve Usul	206
2. Hükümsüzlük Davasında Hak Düşürücü Süre	207
B. MARKA İPTAL DAVALARI	209
1. Kullanmama Halinde İptal Başvurusu.....	209
2. Markanın Jenerik Hale Gelmesi Nedeniyle İptal Davası.....	213
3. Markanın Yanıltıcı Hale Gelmesi Nedeniyle İptali Davası.....	213
4. Garanti Ve Ortak Markaların Şartnameye Aykırılık Nedeniyle İptali.....	214
a. Garanti Markası ve Teknik Şartname	214
b. Ortak Marka ve Kullanım Şartnamesi	215
c. Teknik Şartnameye Aykırılık Nedeniyle İptal Davası.....	215
C. İPTAL KARARLARININ ETKİSİ, USUL, HUSUMET	215

8. BÖLÜM

MARKA HAKKININ CEZAİ KORUMASI

I. FİKRİ MÜLKİYET HAKKI VE CEZAİ KORUMA	217
A. SMK DÜZENLEMESİNDE MARKA SUÇLARI	218
1. Üretim ve Ticarete Marka İhlali, Markanın İktibas veya İltibas Suçu.....	219
2. Marka Simgesini Kaldırma Suçu	222
3. Yetkisiz Tasarruf Suçu	223
C. HUKUKA UYGUNLUK SEBEPLERİ.....	225
1. Marka Hakkının Tükenmesi, İlk Satış Hakkı.....	225
2. Markanın Dürüstçe Kullanılması	227
3. Tüketicilerin ve Tazminat Ödeyenden Mal Alanların Eylemi ve Marka Hakkı	228
D. TANINMIŞ MARKAYA TECAVÜZ SUÇU SORUNU	229
E. TAKLİT MARKALI MALLARI SATMAK.....	231
F. MARKA SUÇLARINDA GÖREV VE USUL.....	232

1. Marka İhlal Suçlarının Şikayete Bağlı Olması	233
2. Marka Suçları ve Uzlaşma.....	234
3. Marka Suçlarında Etkin Pişmanlık.....	235
4. Marka Suçlarında Arama, El Koyma, Zoralım ve İmha	235
a. Zoralım.....	236
b. Hızlı İmha Süreci	238
5. Marka Suçlarında Teselsül	239
6. Marka Suçlarında İçtima	241
7. Tüzel Kişilerin Cezaî Sorumluluğu.....	242
G. MARKA KORSANLIĞININ VERGİ BOYUTU; KARARLARIN DEFTERDARLIKLARA BİLDİRİMİ	242
KAYNAKLAR.....	244

COĞRAFİ İŞARETLER HUKUKU

I. COĞRAFİ İŞARETLER HAKKINDA GENEL BİLGİ.....	249
II. COĞRAFİ İŞARETLERİN TESCİLİ.....	250
A. BAŞVURU SÜRECİ.....	250
1. Coğrafi İşaretlerin Tanımı ve Tescil Şartları	250
a. Menşe (Kaynak) Adları.....	251
b. Mahreç Adları	251
c. Geleneksel Ürün Adı	251
2. Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı Olarak Tescillenmeyecek Adlar	252
3. Coğrafi İşaretlere Başvuru Hakkı Sahipleri	253
4. Coğrafi İşaretlerin Tescil İncelemesi	253
III. COĞRAFİ İŞARET KORUMASININ KAPSAMI.....	254
IV. COĞRAFİ İŞARET VE MARKA İLİŞKİSİ	255
V. COĞRAFİ İŞARET KULLANIMI VE KONTROLÜ	256
VI. COĞRAFİ İŞARET HAKKINA TECAVÜZ.....	257
VII. COĞRAFİ İŞARET TESCİLLERİNİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ	258
KAYNAKLAR.....	259

TASARIM

I. GENEL OLARAK TASARIM HAKKI	261
II. TASARIM HAKKI KONUSUNDA İLGİLİ ULUSLARARASI DÜZENLEMELER	266
A. PARİS ANLAŞMASI	266
B. BERNE ANLAŞMASI	266
C. TRIPS ANLAŞMASI (DTÖ'NÜN KURUCU ANLAŞMASI)	266
D. HAGUE (LA HAYE) ANLAŞMASI	267
III. TASARIM HAKKININ KORUNMASI VE TESCİLİN İŞLEVLERİ	267
IV. KORUMA ŞARTLARI	268
A. GENEL OLARAK	268
1. Yenilik Şartı	269
2. Ayırt Edicilik Şartı	271
B. YENİLİK VE AYIRT EDİCİLİĞİ ETKİLEMİYEN AÇIKLAMALAR	273
V. KORUMA KAPSAMI VE SINIRLARI	274
A. GENEL OLARAK KORUMA.....	274
B. KORUMANIN SINIRLARI.....	275
C. KORUMANIN İSTİSNALARI	275
VI. TASARIM HAK SAHİPLİĞİ	277
A. GENEL OLARAK	277
B. HİZMET İLİŞKİSİNDE TASARIM SAHİPLİĞİ	278
C. GASP HALİNDE TASARIM SAHİPLİĞİ	279
VII. TASARIM TESCİL SÜRECİ	280
A. BAŞVURU	280
B. İNCELEME	281
C. TESCİL KARARI VE YAYIN	282
D. TESCİLİN REDDİNE İTİRAZ VE ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN İTİRAZ HAKKI	282
VIII. TASARIM TESCİLİNE TECAVÜZ	283
IX. TASARIMIN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ DAVASI	284
X. TASARIM HAKKININ SONA ERMESİ	286
KAYNAKLAR	287

PATENT HUKUKU

I. GİRİŞ VE TARİHÇE	289
II. BULUŞ VE PATENT HAKKI TANINMASININ AMACI	292
A. BULUŞ	292
B. PATENT SİSTEMİNİN AMACI	293
III. PATENT HUKUKUNDA TEMEL KAVRAMLAR	294
A. ÜRÜN PATENTLERİ	295
B. USUL PATENTLERİ	296
C. BAĞLI PATENT	297
D. EK PATENT	298
E. GİZLİ PATENTLER	298
F. İLAÇ PATENTLERİ	299
G. BİYOTEKNOLOJİ PATENTLERİ	300
IV. PATENTLENEBİLİRLİK ŞARTLARI	301
A. PATENTLENEBİLİR BULUŞLAR	301
1. Patent Korumasında Teknik Özellik	301
2. Buluş Sayılmayan Konular	302
a. Keşifler, Bilimsel Teoriler, Matematik Yöntemler	303
b. Zihni, Ticari ve Oyun Faaliyetlerine İlişkin Plânlar, Usuller ve Kurallar	303
c. Edebiyat ve Sanat Eserleri, Bilim Eserleri, Estetik Niteliği Olan Yaratmalar	304
d. Bilgisayar Yazılımları	304
e. Bilginin Sunumu	309
3. Buluş Olmakla Birlikte Patente Kapalı Konular	309
a. İnsan veya hayvan vücuduna uygulanacak teşhis yöntemleri ile cerrahi yöntemler dahil tüm tedavi yöntemleri	309
b. Konusu Kamu Düzenine veya Genel Ahlâka Aykırı Olan Buluşlar	310
c. Mikrobiyolojik İşlem ve Ürünler Hariç, Bitki veya Hayvan Türleri veya Önemli Ölçüde Biyolojik Esaslara Dayanan Bitki veya Hayvan Yetiştirilmesi Usulleri	310
d. İnsan Bedeninin Ögelerinin Keşfi, Gen veya Gen Dizisi Keşifleri	311

e- İnsan Klonlama İşlemleri	312
B. PATENTİN TESCİL VE KORUMA ŞARTLARI.....	312
1. Yenilik	313
a. Yeniliğin İncelenmesi ve Yeniliği Bozmayan Açıklama	315
2. Buluş Basamağı (Nitelikli Yenilik)	317
3. Sanayiye Uygulanabilirlik	321
V. PATENT HAK SAHİPLİĞİ.....	322
A. GERÇEK BULUŞ SAHİPLİĞİ.....	323
B. TESCİLİN ÖNEMİ VE FARAİZİNİN YAŞAM SÜRESİ	323
C. BULUŞ SAHİPLİĞİ SORUNU; FERDİ VE MÜŞTEREK BULUŞ.....	324
D. PATENT İSTEME HAKKI VE PATENTİN GASPI.....	326
E. HİZMET BULUŞLARI ve SERBEST BULUŞ.....	327
1. Genel Olarak.....	327
2. Çalışan Kavramı, Çalışan Sayılanlar	329
3. Hizmet Buluşlarında Hukuki Süreç.....	329
4. Hizmet Buluşunda İşçi Hakları	331
5. Serbest Buluşlar	332
6. Kamu Hizmeti Görenler ve Üniversite Mensuplarının Buluşları.....	333
7. Kamu Destekli Proje Buluşları	333
VI. PATENT KORUMASININ KAPSAMI.....	334
A. GENEL OLARAK PATENT HAKKININ KORUNMASI.....	334
B. KORUMANIN KONUSU; İSTEMLER	334
C. PATENT SAHİBİNİN HAK VE YETKİLERİ	337
1. Patent Doğrudan Doğruya Korunması	338
2. Patent Unsurlarının Dolaylı Kullanımına Karşı Koruma.....	339
VII. PATENT HAKKININ SINIRLANMASI	339
A. GENEL SINIRLAMALAR.....	339
1. Sınai ve Ticari Amaç Taşımayan Özel Maksatlı Fiiller	340
2. Deneme Amaçlı Fiiller.....	340
3. Eczanelerde Tek Reçetelik Uygulamalar	341
4. Buluşun Gemi, Uçak, Uzay Aracı ve Kara Nakil Araçlarında Kullanılması.....	341
5. Uluslararası Sivil Havacılık Anlaşması'na Uygun Kullanımlar.....	341

6. Zaman Sınırlaması	342
7. Ülkesellik İlkesinden Kaynaklanan Sınırlama	342
8. İlaçların Ruhsatlandırılması ve Bunun İçin Gerekli Test ve Deneyler de Dâhil Olmak Üzere, Ruhsat Konusu Buluşu İçeren Deneme Amaçlı Fiiller	342
9. Kamu Düzeni ve Genel Ahlaka Aykırılık	343
B. ÖZEL (SUBJEKTİF) SINIRLAMALAR.....	343
1. Ön Kullanımdan Doğan Hak.....	343
2. Zorunlu Lisansa Konu Olabilme.....	344
3. Patent Hakkının Tükenmesi	345
VIII. PATENTİN HUKUKİ İŞLEMLERE KONU OLMASI	345
A. GENEL OLARAK.....	345
1. Patent veya Başvurusunun Devri.....	346
2. Lisans Sözleşmesine Konu Olma	347
3. Miras ve İntikal.....	349
4. Haciz, Rehin ve Teminat.....	349
IX. PATENTE TECAVÜZ.....	349
A. GENEL OLARAK PATENTE TECAVÜZ.....	349
B. PATENTE DOĞRUDAN TECAVÜZ	352
C. DOLAYLI TECAVÜZ EYLEMİ	353
D. PATENTE TECAVÜZÜN BELİRLENMESİ	354
X. PATENTİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ.....	356
A. GENEL OLARAK.....	356
B. 6769 SAYILI SMK SİSTEMİNDE HÜKÜMSÜZLÜK.....	357
C. HÜKÜMSÜZLÜK SEBEPLERİ.....	358
1. SMK m. 99'a Göre Hükümsüzlük İtirazı.....	358
2. Mahkemede Hükümsüzlük Davası	359
a. Hükümsüzlüğün Etkisi.....	360
b. Hükümsüzlüğün Geçmişe Etkili Olmasının İstisnaları	360
XI. PATENT HAKKININ SONA ERMESİ	361
XII. FAYDALI MODEL KORUMASI	362
A. GENEL OLARAK.....	362
B. FAYDALI MODEL TESCİL SÜRECİ.....	364
C. FAYDALI MODEL TESCİL ŞARTLARI.....	365

1. Yenilik	365
2. Sanayiye Uygulanabilme	366
D. FAYDALI MODEL VERİLEMEYECEK KONU VE BULUŞLAR, PATENT HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASI.....	366
E. FAYDALI MODELE TECAVÜZ.....	367
F. FAYDALI MODELİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ	367
G. PATENT VE FAYDALI MODEL BAŞVURULARININ TAHVİLİ.....	369
1. Patentten Faydalı Modele Geçiş	369
2. Faydalı Modelden Patente Geçiş	369
KAYNAKLAR.....	370

FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU DERSLERİ

ÖNSÖZ.....	373
BÖLÜM 1. FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU.....	375
(Telif Hakları ve Bağlantılı Haklar)	375
I. TELİF HAKKI, FİKRİ HUKUKUN GELİŞİMİ	375
A. GENEL BAKIŞ	375
B. TÜRK FİKRİ MÜLKİYET HUKUKUNDA GELİŞMELERİ.....	377
C. AVRUPA BİRLİĞİNİN FİKRİ MÜLKİYET ALANINDAKİ GELİŞME VE KAYNAKLARI	378
II. FİKRİ HAKKIN KONUSU OLARAK ESER VE ESER SAHİBİNİN HAKLARI.....	380
A. FİKRİ HAK VE TELİF HAKKI KAVRAMLARI.....	380
B. TELİF HAKKININ HUKUKİ ANLAMI.....	382
C. TELİF HAKKININ ÖZELLİĞİ.....	382
D. ESER KAVRAMI	384
E. ESERİN UNSURLARI	387
1. Hususiyet Unsuru	387
2. FSEK'de Yer Alma Koşulu.....	389
F. FSEK KAPSAMINDA ESER TÜRLERİ.....	390
1. Bilimsel ve Edebi Eserler.....	391
2. Müzik Eserleri	396
3. Sanatsal-artistik-Eserler	398
4. Sinema Eserleri.....	401

G. İŞLEME VE DERLEME ESERLER	405
1. İşlenmeler	406
2. Derlemeler	408
H. ESER SAHİBİ KAVRAMI VE HAK SAHİPLİĞİ	410
1. Eser Sahipliği	411
2. Tüzel Kişiler ve Eser Sahipliği	413
3. Çalışanların Eser Sahipliği	414
4. Sözleşme Kapsamında Üretilen Eserlerde Mali haklar	416
5. Birden Fazla Kişinin Eser Sahibi Olması	418
a. Ortak Eser Sahipliği	418
b. Elbirliği ile Eser Sahipliği	419
6. Eser Sahipliği Karinesi	421
7. Kullanıcıların Belge Sunma Yükümlülüğü ve Yasal Karine	422
III. MALİ VE MANEVİ HAKLAR	424
A. GENEL OLARAK ESER SAHİPLİĞİ	424
B. MANEVİ HAKLAR	425
1. Genel Olarak	425
2. Manevi Hakların Özellikleri	427
3. FSEK'de Yer Alan Manevi Haklar	429
a. Umuma Arz Hakkı	429
b. Eser Sahibi Olarak Tanınma (Adın Belirtilmesi) Hakkı	432
c. Eserde Değişiklik Yapılmasını Men (tahrip yasağı)	436
d. Eserin Aslına Ulaşma Hakkı	438
4. Mali Haklar	440
a. İşleme Hakkı	441
b. Çoğaltma Hakkı	444
c. Yayma Hakkı	447
d. Temsil Hakkı	450
e. İşaret Ses ve/veya Görüntü Nakline Yarayan Araçlarla Umuma İletim hakkı	451
f. Pay ve Takip Hakkı	454
IV. HAKKIN SINIRLANMASI	455
A. GENEL OLARAK	455

B. KAMU YARARINA SINIRLAMALAR.....	455
1. Mevzuat ve İçtihatlar.....	455
2. Eğitim ve Öğretim Kurumlarında Temsil Serbesti.....	456
3. Nutuklar ve Sözlerde Serbesti.....	457
4. Eğitim ve Öğretim Amacıyla Toplama Eser Serbestisi.....	457
5. Eserin Kamuya Mal Edilmesi.....	458
6. İktibas (alıntı) Hakkı.....	458
7. Gazete, Haber İçerikleri.....	460
8. Hükümete Tanınan Yetkilerle Sınırlamalar.....	461
9. Yayın Kuruluşlarının Yayınlarında Bazı Eserleri vermesi.....	462
C. ÖZEL MENFAAT YARARINA SINIRLAMALAR.....	462
1. Çoğaltma Hakkının Özel Menfaat İçin Sınırlanması.....	463
2. Halka Açık Yerlerde Kalıcı Güzel Sanat Eserlerinin Görüntülerinin Çoğaltılması Teşhir ve Yayma Hakkı.....	464
V. HUKUKİ İŞLEMLER, DEVİR, RUHSAT, İNTİKAL VE CAYMA.....	464
A. MALİ HAKLARIN DEVRİ.....	465
B. ESER SAHİBİNİN RUHSAT (LİSANS) VERME HAKKI.....	469
C. MİRAS YOLUYLA İNTİKAL.....	471
D. CAYMA HAKKI.....	472
VI. BAĞLANTILI HAKLAR.....	476
A. İcracı Hakları (performance rights).....	477
B. FONOGRAM YAPIMCILARI.....	480
C. RADYO TV YAYINCI KURULUŞLARININ YAYINCI HAKLARI.....	481
D. FİLM YAPIMCILARININ HAKLARI.....	483
VII. İNTERNET VE FİKRİ HAKLAR.....	485
VIII. MESLEK BİRLİKLERİ.....	491
IX. BİLGİSAYAR PROGRAMLARI, VERİTABANLARI.....	495
A. BİLGİSAYAR PROGRAMLARI VE TELİF HAKKI.....	495
B. VERİ TABANLARI.....	497
X. ESER HARİCİNDE KALAN KORUMA KONULARI.....	498
A. ESERİN ADI VE ALAMETİ.....	499
B. İŞARET, RESİM VE SESLERİN KORUNMASI.....	501
C. MEKTUPLAR.....	502
D. RESİM VE PORTRELER.....	503

XI. KORUMA SÜRELERİ	504
XII. HAKLARA TECAVÜZÜN ÖNLENMESİ; BANDROL UYGULAMASI	506
XIII. HAK İHLALLERİ; HUKUKİ VE CEZAİ ÇARELER	509
A. GENEL OLARAK.....	509
B. B. HUKUK DAVALARI.....	510
C. CEZA DAVALARI.....	514
1. Takibi Şikayete Bağlı Suçlar.....	514
2. Bandrol Suçları.....	519
<i>KAYNAKÇA.....</i>	<i>521</i>

ENTEĞRE DEVRE TOPOĞRAFYALARI

I. GENEL OLARAK	525
II. KORUMA KOŞULLARI	526
A. TESCİL VE KORUMA.....	526
B. KÜMÜLATİF KORUMA.....	527
III. HAKSAHİPLİĞİ.....	528
IV. ENTEĞRE DEVRE HAKKINA TECAVÜZ.....	529
V. HÜKÜMSÜZLÜK.....	529
<i>KAYNAKLAR.....</i>	<i>531</i>

YENİ BİTKİ ÇEŞİTLERİ, HAYVAN ISLAHÇI HAKLARI

I. GİRİŞ VE GENEL BİLGİLER.....	533
A. YENİ BİTKİ ÇEŞİTLERİ ISLAHÇI HAKKI KONUSUNDA GENEL BİLGİ.....	533
B. YENİ HAYVAN IRKLARI ISLAHÇILIĞI HAKKINDA GENEL BİLGİ.....	534
II. YENİ BİTKİ ÇEŞİTLERİ KORUMA KOŞULLARI	535
III. YENİ BİTKİ ÇEŞİTLERİ HAK SAHİPLİĞİ ve KORUMA SÜRELERİ.....	536
IV. YENİ BİTKİ ÇEŞİTLERİ KORUMA KAPSAMI, SINIRLARI VE TECAVÜZ	539
V. YENİ BİTKİ ÇEŞİTLERİ TESCİLİNİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ	540
<i>KAYNAKLAR.....</i>	<i>541</i>
KAVRAM DİZİNİ.....	543

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ACM	Asliye Ceza Mahkemesi
AHM	Asliye Hukuk Mahkemesi
AKİP	Açıklamalı Kanun ve İctihat Programı
ATAD	Avrupa Topluluğu Adalet Divanı
ABAD	Avrupa Birliği Adalet Divanı
BIRPI	Bureaux Internationaux Reunis Pour la Protectcion De La Propriete Intellectuelle
BK	Borçlar Kanunu
BOA	Board of Appeal/ Epo İtiraz Kurulu
BTK	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
CGK	Ceza Genel Kurulu
CD	Compact Disc/Ceza Dairesi
CoğışKHK	Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükümünde Kararname
CTM	Community Trade Mark (Topluluk markası)
DVD	Digital Versatile/Video Disc
EndTasKHK	Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükümünde Kararname
EPC	Eurepean Patent Convention/Avrupa Patent Sözleşmesi
EPO	European Patent Office/Avrupa Patent Ofisi
EUIPO	Avrupa Birliği Fikri Mülkiyet Ofisi
FMHD	Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi
FMR	Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi
FSEK	Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
HD	Hukuk Dairesi
HGK	Hukuk genel Kurulu

HMK	Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HSK	Hakimler Savcılar Kurulu
HUAK	Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KOBİ	Küçük ve Orta Boy İşletme
MarkKHK	Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
MK	Medeni Kanun
OHIM	Office for Harmonization in the Internal Market(EUIPO)
PatKHK	Patent Haklarının Korunması Hakkındaki Kararname
PCT	Patent Cooperation Treaty
RKK	Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun
SMK	6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu
TBK	Türk Borçlar Kanunu
TCK	Türk Ceza Kanunu
TM	Tescilli Marka
TMK	Türk Medeni Kanunu
TPE	Türk Patent Enstitüsü
TRABİS	tr Ağ bilgi sistemi
TRIPS	Trade Related Aspects of Intellectual Properties
Türkpatent	Türk Patent ve Marka Kurumu
TTK	Türk Ticaret Kanunu
UCC	Universal Copyright Convention
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organizations
UPOV	Union for the Protection of new Varieties of Plants
UYAP	Ulusal Yargı Ağı Projesi
WIPO	World Intellectual Property Organization
WTO	World Trade Organization
YİDD	Yeniden İnceleme Dairesi
YİDK	Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu

KAYNAKLAR

- AKER, Yeşim; Türk Patent ve Marka Kurumu Kararlarına Karşı Başvurulabilecek Hukuki Yollar, Ankara 2021
- ARIDEMİR GENÇ, Arzu; Sözleşmeye Aykırılıktan Doğan Manevi Tazminat, İstanbul 2008
- ARIKAN, Ayşe Saadet; “Fikri- Sınai Hakların Tükenmesi ve Rekabet Hukuku”, Uluslararası Hukuk Kurultayı, Ankara 2002
- ARIKAN, A. Saadet; “Hakkın Tükenmesi” BATİDER, 2017, 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Sempozyumu, 9-11 Mart 2017 Ankara.
- ARKAN, Sabih; Marka Hukuku, C. 1 Ankara 1997
- ARKAN, Sabih; Ticari İşletme, 15. Bası Ankara, 2011
- ARKAN, Sabih; “Marka Hakkına Tecavüz-İşaretin Markasal Kullanılması Zorunluluğu, BATİDER, 2000, C. XX, S. 3
- ASLAN, Adem; Türk ve AB Hukukunda Fikri Mülkiyet Haklarının Tükenmesi, İstanbul 2004
- ARSLAN, Çetin; “Türk Hukukunda Marka Suçları”, AÜHF Dergi, 2016
- ATASOY, Kemal; Anadolu Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, 2015
- AYDIN, Fatih; Sınai Mülkiyet Kanunu ve Yargıtay Uygulamasında Marka Hukukunda Tazminat, TBB Dergisi, 2017/133
- AYDIN, Hüseyin; “Sınai Mülkiyet Hakları Aleyhine İşlenen Suçlar”, Yetkin Yayınları, Ankara 2003.
- AYOĞLU, Tolga; Marka Hakkının Tükenmesi, Galatasaray Üniv. Doktora tezi 2001
- BAHADIR, Zeynep; Markanın Hükümsüzlüğü ve İptali, Ankara 2018
- BAYRAK Önder; Sınai Mülkiyet Haklarına Tecavüz Teşkil Eden Suçlar, BAU 6769 Sayılı SMK'nun Uygulanmasının Birinci Yılına Değerlendirilmesi Sempozyumu, 04.05.2018, İstanbul.
- BENTLY, Lionel/SHERMAN, Brad; Intellectual Property Law, Oxford 2002
- BÜYÜKKILIÇ, Gül; “6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Madde 6/5 Kapsamında Ayırt Edicilik”, Ekim 2020, <https://www.researchgate.net>.
- ÇAĞLAR, Hayrettin; Marka Hukuku Temel Esaslar, Ankara 2015
- ÇOLAK Uğur; Türk Marka Hukuku, İstanbul 2016
- ÇOLAK Uğur; Türk Marka Hukuku, 5. Baskı İstanbul, 2023.

- ÇOLAK, Uğur; "Paris Sözleşmesi 6bis Anlamında Tanınmış Markalar", FMR S. 204, /2
- DİRİKKAN, Hanife; Tanınmış Markanın Korunması, Ankara 2003
- DİRİKKAN, Hanife; Tescilli Markayı Kullanma Külfeti, ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, C. 17, No. 2, 2018
- DOĞAN, Beşir Fatih; "Soyut Renklerin Marka Olarak Tescil Edilebilirliği" FMR, 2005/4
- DÜZGÜN, Ülgen A.; Türk Hukukunda Markanın İzinsiz Kullanılması, 2018, Mediterranean International Conference on Social Sciences
- EREN Fikret; Borçlar Hukuku, 2. Bası, Ankara 2015
- ERMAN, Sahir; Ticari Ceza Hukuku, I. Genel Kısım, İstanbul 1992
- ERTABAK, Ünal; Tek Satıcının Müşteri Tazminatı Talebi, İstanbul 2009
- GANGJEE DEV(editör:DREYFUS Rochelle/PILA Justine); The Oxford Handbook of Intellectual Property Law, 2018
- GÜNDOĞDU, Gökmen; Türk Hukukunda Coğrafi İşaret Kavramı ve Korunması, İstanbul 2006
- GÜNDÜZ Deren; Olumlu Zarar, İstanbul 2020, İÜ Doktora Tezi
- GÜNEŞ, İlhami; Uygulamada Fikri Sınai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları, 8. Bası 2023
- KARACA Osman Umut; Markayı Kullanma Zorunluluğu ve Kullanmamanın Hukuki Sonuçları, Ankara 2017
- KARACA Osman Umut; Sınai Mülkiyet Haklarının Mirasın Paylaşımına Konu Olması, Çankaya Hukuk F. Dergisi, 2016 C.1
- KARSLI, Abdürrahim; İcra İflas Hukuku, 3. Bası, İstanbul 2014
- KAYA Arslan; Marka Hukuku, İstanbul 2006
- KAYHAN, Fahrettin; "Paralel İthalat ve Marka Hakkının Tükenmesi", FMR, 2001/1
- KENDİGELEN Abuzer; Yeni Ticaret Kanunu, 2. Bası, İstanbul 2012
- KERVANKIRAN, Emrullah; "Reklam Sloganları ve Hukuken Korunması", Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı, 2012
- KERVANKIRAN Emrullah; Markaların Miras Yoluyla İntikali ve Miras Kalan Markalardan Türetilen Yeni Markalar Üzerindeki Mülkiyet Hakkının Hukuki Niteliği, İKÜHFD, S. 16, 2017
- KESKİN Serap; Fikri Mülkiyet (Düşünsel) Hukukunda Patent ve Markanın Ceza Normlarıyla Korunması, Ankara 2003
- KOÇYİĞİT İlker/ BULUR Alper; Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk, Ankara 2019
- KORKMAZ Ramazan; Haksız İhtiyati Tedbirden ve İhtiyati Hacizden Kaynaklanan Tazminat Davası, İstanbul 2020

- KURU Baki- ARSLAN Ramazan- YILMAZ Ejder; Medeni Usul Hukuku, Ders Kitabı 6100 Sayılı Yasaya Göre Yeniden Yazılmış, 22. Bası, Ankara 2011
- LAFRANCE, Mary; Understanding Trademark Law, Lexis Nexis, US 2005
- MERDİVAN, Fethi, "Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı" FİSAUM 20. YIL Etkinliği, 12.05.2017
- MILLER, R. Arthur/DAVIS H. Michael; Intellectual Property, Patents, Trademarks and Copyright, 2007
- MOROĞLU, Erdoğan; "Karşılaştırmalı Reklam ve Yargıtay Kararları", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, XI, Ankara Mayıs 1994, BATİDER
- NART Serdar; "Haksız Fiillerde Zamanaşımına İlişkin Hüküümlerin Değerlendirilmesi" Marmara H. F. Hukuk Araştırmaları Dergisi, Sempozyum özel sayı, 3-4 Haziran 2011
- NOYAN Erdal; Ceza Davası, Adalet Yayınları, Ankara 2006
- OĞUZ, Ezgi/KORKUT Fatma; Üç Boyutlu Markaların Tasarım Ve Fikri Mülkiyet biyografileri: Tasarım, Mimarlık Ve Teknoloji İkonları, UTAK 2018 Üçüncü Ulusal Tasarım Araştırmaları Konferansı: Tasarım ve Umut Bildiri Kitabı, edited by G. Töre Yargın, A. Karadoğaner and D. Oğur, 587-608. Ankara: OD-TÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, 2018
- OĞUZ, Sefer; İnternet Alan Adı Haklarının Korunması, Ankara 2014
- OĞUZMAN, Kemal/BARLAS Nami; Medeni Hukuk, 19. Bası, 2013 İstanbul
- ORTAN, Ali Necip; Patent Lisans Sözleşmesi, 1979
- OYTAÇ Kutlu; "Son Uluslararası Değişikliklerle Marka Hukuku", İstanbul 1999
- OYTAÇ KUTLU; Karşılaştırmalı Markalar Hukuku, İstanbul 2002
- ÖZDAMAR, Erdoğan; Markanın Kullanılmaması Sebebiyle Hükümsüzlüğü, TBB Dergi
- ÖZDEMİR, S. Oktay; Sınai Haklara İlişkin Lisans Sözleşmeleri ve Rekabet Hukuku Düzenlemelerinin Lisans Sözleşmelerine Uygulanması, 2002
- ÖZKAYA Eraslan; Özel Hukukumuzda Zaman Aşımı ve Hak Düşürücü Süreler, Ankara, 2012
- ÖZKAYA, Eraslan; Özel Hukukumuzda Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Süreler, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2016
- ÖZSOY, H. Saadet; Türk Hukukunda Patent Lisans Sözleşmesi, Ankara 2011
- PEKCANITEZ Hakan/ATALAY Oğuz/ÖZEKES, Muhammet; Medeni Usul Hukuku, Ankara 2015
- PHILLIPS, Jeremy, Trade Mark Law, A Practical Anathomy, New York 2003
- PHILLIPS Jeremy/FIRTH Alison; Introduction to Intellectual Property Law, UK 2001

- POROY Reha/YASAMAN Hamdi; Ticari İşletme Hukuku, İstanbul 2017
- SCHECHTER, Frank Isaac; The Rational Basis of Trademark Protection, Harvard Law Review, Nisan 1997, S. 40, No. 6, s. 813-833
- SULUK Cahit; Sınai Mülkiyet Hukukunda Tescil Güvenli Liman mıdır?, Fikri Mülkiyet Yıllığı, 2013
- SULUK Cahit/KARASU RAUF/ NAL Temel; Fikri Mülkiyet Hukuku, 2019 Ankara
- ŞEHİRALİ, Ç. Hayal F; “Sınai Mülkiyet Hakkı Tescilinin Anlamı Üzerine Bir İnceleme”, BATİDER Haziran 2018, S. 2
- ŞENER, O. Hami; Ticari İşletme Hukuku, Ankara 2016
- TAYLAN, E. ÇAMLİBEL; Marka Hakkının Kullanımıyla Paralel İthalatın Önlenmesi, Ankara, 2001
- TEKİNALP, Ünal; Fikri Mülkiyet Hukuku, 5. Bası, İstanbul 2012
- TEKİNAY, S. Sulhi/ AKMAN Sermet/ BURCUOĞLU Haluk/ ALTOP, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 1993
- TEWARİ Rupinder/BHARDWAJ Mamta; Intellectual Property A Primer For Academia, Penhap University Chandigarh, 2021
- TRITTON, Guy; Intellectual Property in Europa, Londra 2002
- UZUNALLI Sevilay; Marka Hakkının Korunmasının Kapsamı ve Tazminat Talebi, Ankara 2012
- UZUNALLI, Sevilay; Marka Hukuku, 2. Bası, Ankara 2021
- VON TUHR, Andreas; Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı, Cilt: 1-2, çeviren: Cevat Edege, İstanbul,1983.
- YASAMAN,Hamdi/AYOĞLU,Tolga/BİLGİN,Y.Fülürya/KARTAL M. Pınar/YÜKSEL H. Sinan/YASAMAN Zeynep; Sınai ülkiyet Kanunu Şerhi, 2021 Ankara C. 1, 2 ve 3.
- Sınai Mülkiyet Kanunu (RG 29944, 10.01.2017)
- Yargıtay HGK,19. CD, 7. CD ve 11. HD kararları, UYAP veri tabanı
- Anayasa Mahkemesi Kararları
- EUIPO Temyiz Kurulu Karar Veri tabanı, www.euipo.europa.eu
- AB Marka Tüzüğü ve Direktifleri, www.eur.lex.europa.eu
- www.turkpatent.gov.tr

COĞRAFİ İŞARETLER HUKUKU

Av. Deniz GÜNEŞ COŞKUNOL- LLM

I. COĞRAFİ İŞARETLER HAKKINDA GENEL BİLGİ

SMK'nın 33 ila 54. Maddelerini içeren 2. kitabı coğrafi işaretler ve geleneksel ürün adlarını düzenlemektedir. Coğrafi işaretler, bir yöre, alan veya bölgenin ya da ülkenin kendisiyle özdeşleşen; belirgin nitelikleri, şöhreti ve diğer özellikleri bakımından öne çıkan ürünlere verilmektedir. Coğrafi işaretler menşe adı ve mahreç işareti olmak üzere iki türlüdür (SMK m. 34). Öte yandan, üçüncü tür olarak, mülga KHK kapsamında bulunmayan geleneksel ürün adları da koruma kapsamına alınmış benzer bir hak türüdür.

Yöreye özgü doğa, çevre ve iklim şartları veya yörenin kendine özgü yöntemleri nedeniyle ürünler sair benzerlerden farklılaşabilmektedir. Fransa'da Bordeaux (Bordo) şarapları tipik bir örnektir. Ülkemizde Anzer balı, Hereke halısı, Amasya elması, Erzincan Tulum peyniri tipik örneklerdir. Bu alana dair uluslararası Sözleşmeler olan TRIPs¹ ve Lizbon Sözleşmelerinde, Coğrafi işaretlerde, ürünün ayırt edici özelliklerinden esas itibarıyla kökeni bulunduğu yöreye atfedilmesi veya bu özelliklerin tamamının veya esasen kökeninden kaynaklanması koşulu aranmıştır. Coğrafi işaretin oluşumunda beşeri faktörler de doğal faktörlerin yanında özellik kazandırıcı etki yapmaktadır.

Coğrafi işaretler, kullanıldıkları ürünlerin 'kökenini belirtme işlevi' dolayısıyla, markaların ilk örnekleri olarak kabul edilmektedir. Burada işaretler coğrafi kökeninden ötürü hususiyet kazanan ürünleri "ayırt etmek" için kullanılmışlardır². Modern coğrafi işaret korumasının temelleri Paris Anlaşması ve 1946 Tarihli ABD'nin Lanham Kanunu'na dayandırılmaktadır.

¹ TRIPs; Trade Related Aspects Of Intellectual Property Rights, Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması'nın 22 vd. maddeleri coğrafi işaretleri düzenlemektedir.

² GÜNDOĞDU, Gökmen; Coğrafi İşaret Kavramı ve Korunması, 20İstanbul 2006, s. 8; RANGNEKAR Dwijen; Geographical Indications-A Review of Proposal at The TRIPs Council; Extending Article23 to Products Other Than Wines and Spirits, UNCTAD-ICTSD Project on IPRs and Sustainable Development, issue Paper No. 4 France 2003.

Coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğüne ilişkin dava, sicilde tescil ettiren olarak kayıtlı kişiye karşı açılır. Bu davalarda Kurum taraf gösterilmez. Terkine ilişkin kararlar diğer sınai haklarda olduğu gibi kesinleşmedikçe icra edilemez.

Hükümsüzlük kararı kural olarak geçmişe etkilidir. Tescil edilen coğrafi işarete ve geleneksel ürün adına bu Kanunla sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır. Coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının kullanım hakkı sahiplerinin kötüniyetli hareket etmesinden zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğü kararının geriye dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez: **i)** Karardan önce tescilin sağladığı haklara tecavüz sebebiyle verilen kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar. **ii)** Karardan önce kurulmuş ve uygulanmış sözleşmeler. Bununla birlikte coğrafi işaretler ve geleneksel ürün adları kolektif haklar olup, devir ve lisansa konu olmazlar. Bu nedenle hükmün uygulanması olası görülmemektedir⁶.

Bununla birlikte yapılmış, uygulanmış sözleşmeler uyarınca ödenmiş bedelin, hakkaniyet gereği kısmen ya da tamamen iadesi istenebilir. Kesinleşmiş mahkeme kararı mahkemece resen Kuruma bildirilir. Hükümsüz kılınan coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı, sicilden terkin edilir ve terkine ilişkin bilgi Bültende yayımlanır.

KAYNAKLAR

1. GÜNDOĞDU, Gökmen; Coğrafi İşaret Kavramı ve Korunması, İstanbul 2006,
2. RANGNEKAR Dwijen; Geographical Indications-A Review of Proposal at The TRIPS Council; Extending Article23 to Products Other Than Wines and Spirits, UNCTAD-ICTSD Project on IPRs and Sustainable Development, issue Paper No. 4 France 2003.
3. COŞKUN Asu Yıldız; Coğrafi İşaretler, TPE Uzmanlık Tezi, 2001

⁶ GÜNDOĞDU, s. 196.

TASARIM

Av. İlhami GÜNEŞ-LLM

I. GENEL OLARAK TASARIM HAKKI

Tasarım sözlük anlamıyla “tasarımlama işi veya tasarımılanan biçim, tasavvur” demektir¹. Bir diğer tanımla “bir tasarlama eylemi sonucunda beliren ve asıl yapının gerçekleştirilmesi sırasında yönlendirici olan proje, çizim, maket vs. gibi ürünlerin tümü” anlamına gelmektedir². Tasarımlar üzerindeki fikri mülkiyet hakları Ar-Ge çalışmalarının ürünü olarak devinim halindedir. Tasarımın yenilikçi karakteri korumanın altında yatan fikri hakkı ürünü olmasıdır. Diğer deyimle, fikri yaratıcılık ve emeğin, SMK’da öngörülen tescil ve koruma şartlarına uyan çıktılar hak konusudur. 10.01.2017’de yürürlüğü başlayan 6769 sayılı Sinaî Mülkiyet Kanunu tasarımlar açısından büyük değişiklikler getirmiş, tasarım hukukunu yeniden şekillendirmiş, öncesinde karşılaşılan birçok sorunu çözmüştür. Yürürlükten kalkmış olan 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkındaki KHK kapsamında sadece tescilli tasarımlar konu edilmişken kapsam genişletilmiştir. Tescilsiz tasarımlar için özel bir koruma bulunmamaktaydı ve bunların korunması için haksız rekabet hükümleri ve FSEK hükümlerinden faydalanılıyordu. Oysa her gün yeni bir ürünün geliştirildiği piyasa ortamında tescil için gerekli usullerin her bir ürün için uygulanması, bu işlemler için gerekli süreler, emek ve masraflar özel bir korumayı şart kılmaktaydı.

Tasarım hukuku genel olarak, duyuyla algılanabilen renk, şekil, malzeme, doku, gibi özelliklerin oluşturduğu görünümle ilgilidir. Nitekim, tasarımın görünümü ilgilendirdiği, başvuru sırasında izlenecek yolu belirleyen hükümlerden de anlaşılmalıdır. İlgili hüküm uyarınca, tasarım için tescil başvurusunda bulunulduğunda, tasarımın görsel anlatımının belirtilmesi gerekir. Nitekim, tasarımların ayırt edicilik koşulunun tayini sırasında bilgilenmiş kullanıcı tarafından değerlendirme yapılırken tasarımların gözle algılanıp karşılaştırılması gereklidir. SMK 55. maddesinde, “*Tasarım, ürünün tümü veya bir par-*

¹ Türkçe sözlük, TDK; s. 2143.

² TANYELİ, Uğur/SÖZEN, Metin; Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü, Ekim 2003, İstanbul, s. 231.

KAYNAKLAR

- Andrew CHRISTIE/Stephen GARE; Statutes on Intellectual Property, 5. bası, London 2001
- BENTLY, Lionel/SHERMAN Brad; Intellectual Property Law, Oxford 2002
- FIRTH, Alison/PHILLIPS, Jeremy; Introduction to Intellectual Property Law, 4. bası, 2001 İngiltere
- GÜNEŞ, İlhami; Fikri Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları, 2023 Türkçe sözlük, TDK
- MEMİŞOĞLU, Özgür; Tescilli Tasarımlarda Yenilik ve Ayırt Edicilik Unsurları, Ankara 2020
- SULUK, Cahit(KARASU, Rauf/NAL Temel), Fikri Mülkiyet Hukuku, 2023 Ankara
- SULUK, Cahit; Tasarım Hukuku, 2003 Ankara
- SULUK, Cahit; Topluluk ve Türk Hukukunda Görünmeyen Tasarımlar, İÜHF C LX S.1-2
- ŞEHİRALİOĞLU HAYAL, Feyzan; “Türk Hukukunda Tasarımlara Yönelik Uygulamalar”, İstanbul 2004 sempozyum Sunum.
- TANYELİ,Uğur/SÖZEN,Metin; Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü, Ekim 2003, İstanbul
- TEKİNALP Ünal; Fikri Mülkiyet Hukuku İstanbul 2012
- TRITTON, Guy; Intellectual Property Law, 2002, UK
- Türkpateant Tasarım Kılavuzu (<https://www.turkpatent.gov.tr/basvuru-kilavuzlari>)
akkasgroup.com/tasarim
<https://www.acilimpatent.com>
<http://netapatent.com>

PATENT HUKUKU

Av. İlhami GÜNEŞ-LLM

I. GİRİŞ VE TARİHÇE

Patent teknik alanda araştırma ve geliştirme çalışmaları sonucu elde edilen sanayiye uygulanabilir nitelikli buluşlara verilen ödül belgesidir. Sadece başarının taltif ve tasdiki anlamı taşımamakta, sahibine 20 yıl süreyle münhasır haklar vermektedir. Patentın konusu olan buluş, teknik bir sorunu çözen ve yenilik taşıyan insan fikri olarak tanımlanabilmektedir.

Patent, teknik bilginin kamuya açıklanması karşılığında sınırlı bir tekel hakkını ifade eder. Bu terim, Latin kökenli olup, "açık olmak" anlamına gelmektedir¹. Monarşilerin Dünya coğrafyasında yaygın olduğu eski zamanlarda, bir mevkiye getirilen veya imtiyaz alanlara, bu haklarının kanıtı olarak hükümdarlarca mühürlenmiş yazılı bir belge verilirdi. Belge tekrar mühürlenip üzeri kapatılmadığından "açık" anlamında "*letters patent*" olarak anılmaktaydı². Bu günkü anlamıyla ilk kez Venedik'te 15. Yüzyılda buluşçuların korunmasına ilişkin yasal düzenlemeler yapılmıştır. Tekelci hakkı ilk kez tanıyan ülke olarak Venedik Cumhuriyeti, 1474'te buluşçuların kendi buluşlarından yararlanma haklarını kanun olarak kabul etmiştir. 16. Yüzyıl boyunca Alman ve İngiliz İmparatorlukları buluşlara tekel hakkı tanıyan kanunları benimsemiştir. 1623'te İngiltere'de Tekeller Kanunu (*Statue of Monopolies*) kabul edilmiştir. 1790'da ABD'de ve 1791'de Fransa'da Patent Kanunu kabul edilmiştir³.

Patent fasikülü (dosyası) tescille birlikte nihai halini almaktadır. Patent dosyasında tarifname kısmı, buluşun ilgili olduğu teknik alanı, mevcut teknik sorunu ortaya koyar. Ayrıntılı olarak ilgili teknik alan, yaşanan sorunlar ve patentle önerilen çözüm ifade edilir. Tarifname ve özet kısaca buluş ve teknik alana dair bilgiler vermektedir. Yasal olarak bağlayıcı metin ise istem kısmıdır. İstemler buluş olarak koruma talep edilen kısımdır.

¹ SULUK, Cahit(KARASU Rauf/NAL Temel); Fikri Mülkiyet Hukuku, Ankara, 2023, s. 257.

² SARAÇ, Tahir; Patentten Doğan Hakka Tecavüz ve Hakkın Korunması, Ankara, 2003, s. 26.

³ CASUCCI, F. Giovanni; "Patent Protection: Legislative Framework," Sempozyum Sunumu, EPO script, 2002, s. 359.

KAYNAKLAR

- AKSU, Mustafa; Bilgisayar Programlarının Fikri Mülkiyet Hukukunda Korunması, İst. 2006
- BENTLY Lionell/SHERMAN Brad; Intellectual Property Law, UK Oxford 2002
- BİROĞUL Serdar; Patent ve Yazılımlar, bilisimdergisi.org
- BOZKURT, A. Ebru Yüksel; Patent Uyuşmazlıklarının Çözüm Yolları- Milletlerarası Tahkim ve Devlet Yargısı, Ankara 2009
- CASUCCI, F. Giovanni; "Patent Protection: Legislative Framework," Sempozyum Sunumu, EPO script, 2002
- ÇOLAK, Uğur; Türk Patent Hukuku, 2022 Ankara
- ÇOTUKSÖKEN Yusuf; Türkçe Anlamdaşlar ve Karşıt Anlamlılar Sözlüğü, İstanbul, 1992
- DERİCİOĞLU, M. Kaan; Buluşlar ve Patent Sistemi, İstanbul 2016
- EPO Case Law, 2022, 2023.(www.epo.org)
- EPO Guidelines For Examinations, C-IV, 1.2
- GRUR, Int. Journal(The German Association for the Protection of Intellectual Property: Alman Fikri Mülkiyet Koruma Derneği)
- GÜNEŞ, İlhami; Uygulamalı Patent ve Faydalı Model Hukuku, Ankara 2021
- KARLIDAĞ, Gülben;"Biyoteknoloji Patentleri ve Organik Tarım" Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2012, Ankara
- KAYA, Arslan; Türk Hukukunda Patentten Doğan Haklar, İHFM, C.IV, S.4, 1997
- NOYAN, Erdal; Patent Hukuku, 2011 Ankara.
- ORTAN, Ali Necip; İşçi Buluşları Hukuku, İzmir 1997
- ÖZTÜRK, Özgür; Türk Hukukunda Patent Verilebilirlik Şartları, İstanbul 2008
- PEKCANITEZ, Hakan/ÖZEKES Muhammet/ATALAY Oğuz; Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerine Göre Medeni Usul Hukuku, Ankara 2011.
- PHILLIPS Jeremy- FIRTH Allison; Intellectual Property, 2001 UK
- SARAÇ, Tahir; Patentten Doğan Hakka Tecavüz ve Hakkın Korunması, Ankara, 2003
- SARAÇ Tahir; "Patent İsteme Hakkı ve Hakkın Sahibi", Prof. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2001

STEINER, Josephine/ WOODS, Lorna; EU Law, 10. Bası, Oxford 2009

SULUK, Cahit (NAL Temel /KARASU Rauf), Fikri Mülkiyet Hukuku, Ankara 2023

ŞEHİRALİ, Feyzan; Patent Hakkının Korunması, Ankara 1998

ŞENER Esat; Hukuk Sözlüğü, Ankara, 2001

TUNÇDEMİR, Fatih; "Patent Hukukunda Hükümsüzlük". TPE Uzmanlık tezi, Ankara 2014

YALÇINER, Uğur/KÖKER Ali Rıza; Uzman Gözüyle Patent ve Faydalı Modelden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar, Ankara 2020

YURTSEVER Şaziye; Patent Hukuku ve İlgili Mevzuat, Ankara, 1999

FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU DERSLERİ

Av. İlhami GÜNEŞ-LLM

ÖNSÖZ

Fikri mülkiyet hukuku, çağımızda giderek serpilerek, varlığını sürekli geliştirip yenileyen bir hukuk dalı haline gelmiş bulunuyor. Sınai Mülkiyetin Korunmasına İlişkin Paris Sözleşmesi, Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına dair Bern Sözleşmesi, TRIPS ve WIPO Telif Hakları, WIPO İcracılar ve Fonogramlar Anlaşmaları bu dalın uluslararası alanda temellerini atmıştır. Mal ve hizmet ticaretinin yaygınlaşması ve internetin sağladığı olanakların artık doğrudan eserlerin üretimine, bilginin saklanmasına ve iletimine katkılarıyla son derece kritik ve hassas bir hukuk alanı haline gelmiştir. Fikri mülkiyet hakları veya yargısal terminoloji ile 'fikri ve sınai mülkiyet hakları', büyük ölçüde insan yaratıcılığının motor gücünü oluşturmaktadır. Teknolojik alandaki yenilikler ve önemli sorunların çözümleri; bilinen ürünlerin yeni tasarımları hayatımızı kolaylaştırıyor, bilgi sadece us alanında temel bir malzeme olmaktan öte finans kadar değerli bir yatırım nesnesi haline gelmiş bulunuyor. Ülkelerin ekonomik gelişmesi ve toplumların refahı, sosyal adaletin kalitesi dahi üretim gücü ile bağlantılı bulunmakta, üretimin lokomotifi ise fikri mülkiyetin tanınmasına bağlı bulunmaktadır. Dünya devi Çin Halk Cumhuriyeti 1980'li yıllarda patent sahibi ülkeler listesinde adı geçmeyen bir ülke iken 2021 verilerine göre Dünya ölçeğinde 600.000'den fazla patent tescili ile ABD'yi geçerek ilk sıraları işgal etmektedir.

Fikri mülkiyet hukuku, insan fikri yaratıcılığının ortaya çıkardığı 'eser' adını verdiğimiz gayri maddi ürünlerin tanımlanması, düzenlenmesi, hakların kurulma, kullanma ilkelerini içermektedir. Bu anlamda derslerin ilk bölümünü fikri mülkiyet hakları oluşturacaktır. Buradaki 'Eser' kavramı Borçlar hukuku anlamındaki eser sözleşmesinin konusunu oluşturan bir çıktı, bir sonuçtan ibaret olan eserden farklı bir içeriği ifade etmektedir. Elbette eser kavramı Fikri mülkiyetin merkezi kavramı olmakla birlikte

KAYNAKÇA

- AKİPEK, Ş-DARDAĞAN, E.; Sanal Ortamda Fikri Hak İhlalleri, BATİDER 2001, C. XXI, Sayı: 1
- AKSU Mustafa; Bilgisayar Programlarının Fikri Mülkiyet Hukukunda Korunması, İst. 2006
- ALSAÇ, Üstün; Türkiye'de Karikatür, Çizgi Roman ve Çizgi Film, İstanbul, 1994
- ARIKAN S. Ayşe; "Fikri ve Sınai Hakların Tükenmesi ve Rekabet Hukuku", Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı 2002
- ARIKAN Saadet; "Bilgisayar Programlarının korunması AB ve Türkiye", 1. B, I. TBB Dergisi, 1996, S. 3
- ARSLANLI, Halil; Fikri Hukuk Dersleri, İstanbul 1954
- ATEŞ Mustafa; Fikri Hukukta Eser, 2012 Ankara
- ATEŞ, Mustafa; Fikir ve Sanat Eserleri zerindeki Hakların Sınırlandırılması, Ankara 2002
- AYİTER, Nuşin; Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri, Ankara 1981
- BENTLY Lionel/SHERMAN Brad; Intellectual Property Law, Oxford 2002
- BOZBEL, Savaş; Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, 2012 İstanbul
- BOZGEYİK, Hayri; Mimaride Telif Hakları, Ankara 2019
- DEMİRBAŞ Ali; Eser Sahibinin Mali Haklarına Tecavüz Halinde Hak Sahibine Sağlanan Hukuki Koruma, İstanbul 2015
- EVRENSEL, Alperen; Telif Hakkı Sözleşmesi ve Hakların Devri, 2021 Ankara
- EREL, Şafak N.; Türk Fikir ve Sanat Hukuku, 2. bası, Ankara 1998
- FEY, C. - M. KAMPS-J. GAEDKE-E. BLANKE; Format Protection in Germany, France and Great Britain, Format Recognition and Protection Association, Cologne 2003'ten aktaran ÇOLAK, U.; "Televizyon Program Formatlarının Korunması" FMR C. 4
- FIRTH, Alison/ PHILLIPS, Jeremy; Intellectual Property in Europa, 4. bası, Londra 2001
- GARON Jon M./ ZIFF, Elaine; The Work Made for Hire Doctrine Revisited: Startup and Technology Employees and the Use of Contracts in a Hiring Relationship,s.489, scholarship.law.umn.edu/.https://scholarship.law.umn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1137&context=mjlst
- GINSBURG J.; Creation and Commercial Value: Copyright Protection of Works of Information, Columbia Law Review; Feist v. Rural Telephone Services Co. Inc. 499. US340 1990

- GÖKYAYLA, Emre; 5728 Sayılı Kanunla Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 68. Maddesinde Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi, Fikri Mülkiyet Hukuku 2010
- GÖKYAYLA, Emre; Telif Hakkı ve Telif Hakkının Devri Sözleşmeleri, Ankara 2001
- GÜNEŞ İlhami; Uygulamada Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Ankara 2024
- GÜNEŞ, İlhami; "İnternet Ortamında Fikri Hak İhlalleri", Legal FSHD 2006/6
- HIRSCH, Ernest; Fikri Say, Ankara 1948
- KARADEMİR, Artür; Çalışanların Eserler Üzerinde Fikri Hakların Kullanılması, Ankara 2017
- KAYPAKOĞLU Serhat; Bilgisayar Programlarının Hukuki Korunması, İzmir 1997
- KILIÇOĞLU, Ahmet; Fikri Haklar, Ankara 2006
- KILIÇOĞLU, Ahmet; "Telif Hakkı ve Yayın Sözleşmesinin Ayırt Edilmesi" FMR, 2000/1
- KOÇAK, Ahmet Yener; Türkiye'de Meslek Birliklerinin İşleyişi, Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı, 2019
- KOÇYİĞİT İlker/ BULUR Alper; Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk, Ankara 2019
- KÜÇÜKALİ Canan; Fikri Haklardan Kaynaklanan Tazminat Davaları, 2020 Ankara
- MEDİN Burak; Dijitalleşen Dünyada Fikri Haklar Sorunu, 2017, C. 7, S. 2
- MERDİVAN, Fethi; "12.06.1995 Tarihinden Önce Yapımına Başlanan Sinema Eserinde Rol Alan İcracı Sanatçılar İle Sinema Eser Sahibi Sayılan Yapımcı Haklarının Birlikte Kullanımı ve Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 05.04.2016 Gün ve E. 2015/6889, K. 2016/3668 Sayılı Kararının Değerlendirilmesi", FMR 2019/1
- ÖZTAN Fırat; Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku 2008
- PEKDİNÇER, Tamer; Yargıtay, 11. HD'nin 5 Nisan 2021 Tarihli Kararı Işığında Umuma Erişilebilir Kılma Hakkına ilişkin Hak Sahipliğinin Değerlendirilmesi, Yürürlüğünün 70. Yılında Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, İstanbul Barosu Yayınları, 2022
- SAVELYEV Alexander; Copyright in the Block chain Era; Promises and Challenges, National Research University Higher School of Economics, <https://wp.hse.ru/data/2017/11/21/1160790875/77LAW2017.pdf>
- SENGEL CERİTLİOĞLU, Filiz; İntihal ve Esinlenme, Ankara 2009
- SULUK, Cahit; Telif Hakları ve Korsanlıkla Mücadele, İstanbul 2004
- SULUK, Cahit -TEMEL, Nal-KARASU Rauf; Fikri Mülkiyet Hukukunun Esasları, Ankara 2023.
- TEKİNALP Ünal; Fikri Mülkiyet Hukuku, İstanbul 2012

- TEKİN, Memiş; Fikri Hukuk Bakımından İnternet Ortamında Müzik Sunumu, Ankara 2002
- TRITTON, Guy; Intellectual Property In Europa, 5. bası, Londra 2002
- TÜYSÜZ Mustafa; Fikri haklar üzerindeki Sözleşmeler, 2007 Ankara
- TEVETOĞLU, M.; NFT'nin Gündeme Taşdığı Hukuki Sorunlar, Şubat 2022, Yapay Zeka Çağında Hukuk, İstanbul Barosu Bilişim Hukuku Komisyonu, Yapay Zeka Çalışma Grubu, Bülten Sayı 17, s. 7 vd, <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/komisyonlar/yzcg/2022subatbulten.pdf>
- TOPRAKKAYA İrem; NFT'lerin Telif Hukuku Yönünden Değerlendirilmesi, 2022, <https://iprgezgini.org/category/nft-ve-fikri-mulkiyet/>
- TOPALOĞLU, Mustafa; Bilgisayar Programları Üzerindeki Haklar ve Bu Hakların Korunması, İstanbul 1997
- TOSUN, Yalçın; Sinema Eserleri ve Eser Sahiplerinin Hakları, İstanbul, 2009
- USLU, Ramazan; Türk Fikir ve Sanat Hukuku'nda Eser Kavramı, Ankara 2003
- ÜSTÜN Gürsel; Fikri Hukukta İşleme Eserler, Bilim ve Edebiyat Eserleri Sahipleri Meslek Birliği (BESAM) Yayınları, İstanbul.
- YAVUZ/ALICA/MERDİVAN, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi, 2014 Ankara
- YILDIZ, Ozan Ali; Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Çizgi Roman, İstanbul 2017
- YILDIZ Özcan Rıza, "Bilişim Dünyasının yeni Modeli; Bulut Bilişim (Cloud Computing) ve Denetim, Sayıştay Dergisi, S. 74-75

ENTEĞRE DEVRE TOPOĞRAFYALARI

Av. Deniz GÜNEŞ COŞKUNOL- LLM

I. GENEL OLARAK

Elektronik ve benzeri işlevleri yerine getirmek üzere tasarlanmış, en az bir aktif elemanı olan ve ara bağlantılarından bir kısmının ya da tümünün bir parça malzeme içerisinde ve veya üzerinde bir araya getirilmiş ara veya son formdaki ürünlere entegre devre denmektedir. Entegre devre topografyası, entegre devreyi oluşturan tabakaların üç boyutlu dizilimini gösteren, üretim amacıyla hazırlanmış ve herhangi bir formatta sabitlenmiş görüntüler dizisi olup, her görüntü ile entegre devrenin üretiminin herhangi bir aşamasındaki yüzeyinin tamamının veya bir kısmının görünümü kastedilmektedir.

5147 Sayılı Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanun¹ ile koruma altında olan hak, entegre devre, çip/yonga ve plan/düzen tasarımı gibi tabirlerle anılabilmektedir². ABD’de ilk kez koruma ihtiyacı fark edilen entegre devre haritaları hakkı; telif hakkı veya patent tescili ile korunabilmeleri güçlük arz ettiğinden *sui generis* koruma modeli geliştirilmiştir. Yarı iletkenler de diyebileceğimiz entegre devreler alanındaki hak başvurusu ve tescillerinde muhatap Türkpatent Kurumu olup, Kurum Entegre Devre Topoğrafyaları Sicili tutmaktadır. Başvuru yetkisi, asiller veya patent vekillerine aittir³.

Entegre devre haritalarının haksız kullanımına dair uyuşmazlıklara uygulamada sıkça rastlanmamasına rağmen, konuyu kısaca ele almakta fayda bulunmaktadır.

Yarı iletkenler de denen entegre devrelerin topografyaları, boyutların küçültülmesi ve bunların üretimi için gerekli malzeme miktarının azaltıl-

¹ RG 25448, 30.04.2004 Yayın.

² SULUK (KARASU/NAL); Fikri Mülkiyet Hukuku, Ankara 2023, s. 395.

³ 5147 SK. m. 23.

Hükümsüzlüğün geçmişe etkisi iki halde sınırlanmaktadır.

i) Entegre devre topoğrafyasının hükümsüz sayılmasından önce, bir entegre devre topoğrafyasına tecavüz sebebiyle verilen hukuken kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar.

ii) Entegre devre topoğrafyasının hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, yapılmış ve uygulanmış sözleşmeler.

Ancak, hâl ve şartlara göre, haklı sebepler ve hakkaniyet ilkesi göz önünde bulundurularak sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin kısmen veya tamamen iadesi mümkündür. Entegre devre topoğrafyasının hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar, herkese karşı hüküm doğurur.

KAYNAKLAR

BAYTAN, D. Karakuzu; Fikri Mülkiyet Hukuku, 1. bası, İstanbul, 2005

BENTLY Lionell/SHERMAN Brad; Intellectual Property, 2002 Oxford.

DPT Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 1995, s. 117.

PEARSON-MILLER, Commercial Exploitation of Intellectual Property, 1993

ÇELİK ŞEHİRALİ, Feyzan H.; Tasarımların Haksız Rekabet Hükümlerine Göre Korunması, Batider, Ankara, 2014.

SULUK (KARASU/NAL); Fikri Mülkiyet Hukuku, Ankara 2023

YENİ BİTKİ ÇEŞİTLERİ, HAYVAN ISLAHÇI HAKLARI

Av. Deniz GÜNEŞ COŞKUNOL- LLM

I. GİRİŞ VE GENEL BİLGİLER

A. YENİ BİTKİ ÇEŞİTLERİ ISLAHÇI HAKKI KONUSUNDA GENEL BİLGİ

Kendine özgü fikri ve sınai haklardan biri olan yeni bitki çeşitlerine ait ıslahçı hakları 5042 Sayılı 08.01.2004 tarihli kanunla düzenlenmiştir¹. Kanunun amacı, bitki çeşidi geliştirilmesini özendirmek, yeni çeşit ve ıslahçı haklarını düzenleyerek korumaktır. Bu yasal düzenlemenin arkasındaki gerekçe nüfusun artışına bağlı olarak doğal şartlarda yetmeyen gıda kaynaklarının geliştirilmesi gereğidir. Tohum ıslahı, etkin zırai mücadele, yeni ve verimli bitki türlerinin bulunması, bu alandaki bilimsel faaliyetlerin çıktılarıdır.

Bitki ıslah çabaları ve bitki ıslahçı hakları da, fikri sınai mülkiyet disiplinlerinden biridir. Bu bölümde, yeni bitki çeşidini ıslah eden, (*plant breeder*)-geliştirmiş ya da bulup ortaya çıkarmış olan- kişi veya kuruluşa yasa ile tanınmış bir sınai hak türü olarak ıslahçı hakkı, kısaca incelenecektir. Bitki, terimi bitkiler aleminin bir üyesi olan canlıların genel adıdır².

Çeşit veya ona ait çoğaltma materyalinin pazarlanması konusunda bitki ıslahçısına ya da çeşit sahibine inhisari bir hak tanınmaktadır. Bu, hak sahibi ve koruma süresi devam ettiği sürece varisleri tarafından kullanılabilir.

Islah, doğal yolla olduğu gibi, bitkinin genetik yapısı değiştirilerek de gerçekleştirilmektedir. Bitki ıslahının amacı, verimli, kaliteli, hastalık ve zararlılara dayanaklı, sıcaklık-kuraklık gibi stres koşullarına uyumlu çeşitler elde etmek ve çevreyi korumaktır. Gübreleme ve tarım ilaçlarının kul-

¹ RG 23547, 15.01.2004

² ODMAN Boztosun Ayşe; Islahçı Hakkı, s. 25.

unsurlarından biri veya bir kaçının bulunmadığı kanıtlanmalıdır. Gerçek hak sahipliğine dayalı dava açıldığında ise gasp eylemi veya gerçek islahının davacı olduğu kanıtlanmalıdır. Menfaati olan herkes bu davayı açabilir ve hükümsüzlük kararı diğer sınai mülkiyet haklarındaki gibi geriye doğru etki doğurur. Geçmişe etkiye dair aynı istisnalar bu alanda da geçerlidir (54. md).

KAYNAKLAR

BAYTAN, D. Karakuzu; Fikri Mülkiyet Hukuku, 1. bası, İstanbul, 2005

ODMAN Boztosun Ayşe; Islahçı Hakkı Ankara 2006

TÜYSÜZ, Mustafa; Fikri Mülkiyet Hakları erevesinde Yeni Bitki eşitleri zerindeki Islahçı Hakkı, Ankara 2007

TRITTON, Guy; Intellectual Property in Europa, 2. Bası, Londra 2002

Abdullah Vefa KARATAŞ

TANZİMAT DÖNEMİ
OSMANLI YARGILAMA HUKUKUNDA
İSTİNAF

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Tanzimat Dönemi Osmanlı Yargılama Hukukunda İstinaf
Abdullah Vefa Karataş

Hukuk Yayınları Dizisi – 3940

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 61 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- A. Talat (1304)** Zeyl-i Sakk Şerh-i Usul-i Muhakeme-i Hukukiye, İkinci Cilt-Birinci Kısım, İstanbul, Şirket-i Mürettibiye Matbaası.
- Abdurrahman Adil (1312)** Mahkeme-i Temyiz, Kostantiniye, Matbaa-ı Ebüzziya.
- Abdülhalik Mithat (1326)** Usul-i Cezaiye, Dersaadet, İkdam Matbaası.
- Ahışhalı, Recep (1999)**, “Divan-ı Hümâyûn Teşkilâtı”, Osmanlı (Teşkilat), C. 6, (Ed. Güler Eren / Kemal Çiçek / Cem Oğuz), Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, s. 24-33.
- Ahmed Cevdet Paşa (1963)**, Tezâkir, C. 4, (Hzl. Cavid Baysun), Ankara, TTK Yayınları.
- Ahmet Ziya (1339 / 1341)** Yeni ve Mufassal Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanunu Şerhi, Tadilen ve Tashihen Üçüncü Tabı, İstanbul, Cihan Matbaası.
- Akdağ, Mustafa (2018)** Türkiye'nin İktisadî ve İçtimaî Tarihi, 4. Baskı, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.
- Akgündüz, Ahmed (2011)** İslâm ve Osmanlı Hukûku Külliyyâtı Kamu Hukuku Birinci Cild, İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı.
- Akgündüz, Said Nuri (2010)** “Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Hukuku Uygulaması” (Doktora), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akiba, Jun (2018)** “Sharî'a Judges in the Ottoman Nizâmiye Courts, 1864-1908”, Osmanlı Araştırmaları / The Journal of Ottoman Studies, C. 51, s. 209-237.
- Akil, Cenk (2010)** İstinaf Kavramı, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Akkaya, Tolga (2009)** Medenî Usûl Hukukunda İstinaf, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Akman, Ahmet (1985)** “1917 Tarihli Usûl-i Muhâkeme-i Şer'iyeye Kararnâmesi ve Tahlili” (Yüksek Lisans), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akman, Ahmet (2019)** “Tanzimat Sonrası Osmanlı Usûl Hukukundaki Gelişmeler”, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 8, S. 1, s. 431-450.
- Akman, Mehmet (2004)** Osmanlı Devleti'nde Ceza Yargılaması, İstanbul, Eren Yayıncılık.
- Aktürk, Mustafa (2023)** İslâm Hukukunda Boşanmaya İlişkin Uyuşmazlıklarda Alternatif Çözüm Yolları, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Akyıldız, Ali (2003)** “Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye”, TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 28, Ankara, TDV Yayınları, s. 250-251.
- Akyılmaz, Gül (1995)** “Selçuklu Adliye Teşkilatı ve Osmanlı Hukuk Sistemi Üzerindeki Etkileri”, Prof. Dr. Halil CİN'e Selçuk Üniversitesinde 10. Hizmet Yılı Armağanı, Konya, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, s. 23-41.

- Akyılmaz, Gül** (2016) “Osmanlı Devleti’nde Mülkiyet Hakları ve Mülkiyet İlişkileri Çerçevesinde Kadının Hukuki Statüsü”, II. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri Cilt I, (Ed. Fethi Gedikli), İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 195-290.
- Ali Haydar Efendi** (2020), Dürerü’l-Hükkâm Şerhu Mecelleti’l-Ahkâm, C. 4, (Çev. Raşit Gündoğdu, Osman Erdem, İstanbul, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Ali Nazîma / Faik Reşad** (2009) Mükemmel Osmanlı Lügati, (Hzl. Necat Birinci, Kâzım Yetiş, Fatih Andi, Erol Ülgen, Nuri Sağlam ve Ali Şükrü Çoruk), İstanbul, Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ansay, Sabri Şakir** (2002) Hukuk Tarihinde İslâm Hukuku, 4. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Apaydın, Yunus** (2018) İslam Hukuk Usulü, 5. Baskı, Ankara, Bilimsel Araştırma Yayınları.
- Argunhan, Betül** (2023), “Ceride-i Mehâkim’in Tanzimat Dönemi Osmanlı Hukuku Bağlamında Tahlili (1873-1875)”, Adalet Dergisi, S. 70, s. 613-666.
- Arisdages Kasbaryan** (1314) Hukuk Müşaviri, İstanbul, A. Asaduryan Matbaası.
- Arisdages Kasbaryan** (1316) İlamat Torbası Yahut Tefsir-i Usul-i Muhakeme-i Hukukiye, İstanbul, Şirket-i Mürettibiye Matbaası.
- Arslan, Ramazan** (1977) Medeni Usul Hukukunda Yargılanmanın Yenilenmesi (İade-i Muhakeme), Ankara, Turhan Kitabevi.
- Aslan, Nasi** (2018) İslâm Yargılama Hukukunda “Şühûdü’l-hal” Jüri - Osmanlı Devri Uygulaması, 2. Baskı, Adana, Karahan Kitabevi.
- Atalı, Murat / Ermenek, İbrahim / Erdoğan, Ersin** (2023) Medenî Usûl Hukuku, 6. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi.
- Atar, Fahrettin** (2003) “Mahkeme”, TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 27, Ankara, TDV Yayınları, s. 338-341.
- Atar, Fahrettin** (2019) İslâm Yargılama Hukukunun Esasları, 3. Baskı, İstanbul, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.
- Atar, Fahrettin** (2020), İslâm Adliye Teşkilâtı Ortaya Çıkışı ve İşleyişi, 6. Baskı, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Atar, Fahrettin** (2022) “Kazâ”, TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 25, Ankara, TDV Yayınları, s. 113-117.
- Avcı, Mustafa** (2021) Türk Hukuk Tarihi, 10. baskı, Konya, Asatlas Akademi.
- Ayan, Tuba** (2005) “Osmanlı Dönemi Girit Ceza Yargılaması Hukuku: 1880 Tarihli Girit Ceza Yargılama Kanunları” (Yüksek Lisans), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydın, M. Âkif** (1986) “Bir Hukukçu Olarak Ahmed Cevdet Paşa”, Ahmed Cevdet Paşa Sempozyumu, 27-28 Mayıs 1985 Bildiriler, İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, s. 21-39.
- Aydın, M. Âkif** (1994) “Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye”, TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 9, İstanbul, TDV Yayınları, s. 387-388.

- Aydın, M. Âkif** (2003) “Osmanlı Devleti’nde Mahkeme”, TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 27, Ankara, TDV Yayınları, s. 341-344.
- Aydın, M. Âkif** (2023) Türk Hukuk Tarihi, 20. baskı, İstanbul, Beta Yayınları.
- Aydın, Mehmet Âkif** (1989), “Mecelle’nin Hazırlanışı”, Osmanlı Araştırmaları Dergisi, C. 9, s. 31-50.
- Aydın, Mehmet Âkif** (2003) “Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye” TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 28, Ankara, TDV Yayınları, s. 231-235.
- Balcı, Fulya / Öztürk, Seyithan** (2019) Yargıtay Kararları Işığında Ceza Yargılamasında İstinaf ve Temyiz, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Bayındır, Abdulaziz** (2015), İslâm Muhâkeme Hukûku (Osmanlı Devri Uygulaması), İstanbul, Süleymaniye Vakfı Yayınları.
- Berki, Ali Himmet** (1969) “İslâm’da Kaza Tarihi”, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, C. 17, s. 153-167.
- Berki, Ali Himmet** (1970) “Osmanlı Türklerinde Yüksek İfta Makamı”, Diyanet İşleri Başkanlığı Dergisi, C. 9, S. 102-103, s. 423-427.
- Berki, Ömer** (1974) “Karar Düzeltme Müessesesi”, Dr. A. Recai Seçkin’e Armağan, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, s. 143-190.
- Bilge, Necip** (1973a) Medenî Yargılama Hukukunda Karardüzeltme, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Bilge, Necip** (1973b) “Karar Düzeltmenin İslâm Hukukundaki Dayanağı”, Prof. Dr. K. Fikret Arık’a Armağan, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, s. 63-79.
- Bilgin, Akgün** (2019) Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Devlet Arşivlerine Göre Osmanlı Yargı Örgütü, İstanbul, Aristo Yayınevi.
- Bilmen, Ömer Nasuhi** (2018) Hukûk-ı İslâmiyye ve Islâhât-ı Fıkhiyye Kamusu, C. 8, 2. Baskı, İstanbul, Ravza Yayınları.
- Bingöl, Sedat** (2005) “Osmanlı Mahkemelerinde Reform ve Ceride-i Mahâkimdeki Üst Mahkeme Kararları”, Tarih İncelemeleri Dergisi, C. XX, S. 1, s. 19-38.
- Bozkurt, Gülnihâl** (2020) Batı Hukukunun Türkiye’de Benimsenmesi Osmanlı Devleti’nden Türkiye Cumhuriyeti’ne Resepsiyon Süreci (1839-1939), 3. Baskı, Ankara, TTK Yayınları.
- Budak, Ali Cem** (2018) “1295 tarihli Eski Medeni Usul Kanun-u Muvakkati’nde İstinaf”, Mihbir 15. Antalya Toplantısı (6-7 Ekim 2017 Antalya), Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde İstinaf, Ankara, Adalet Bakanlığı, s. 326-364.
- Budak, Ali Cem** (2020) “1879 Tarihli Eski Medeni Usul Kanunumuza Göre İstinaf Mahkemesinin Dosyayı İlk Derece Mahkemesine Göndermesi”, Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, C. 16, S. 46, s. 449-462.
- Ceylan Koca, Kevser** (2019) Osmanlı Hukuk Sisteminde Kadılık Kurumu, Ankara, Adalet Yayınevi.

- Cin, Halil** (1978) "Tanzimat'tan Sonra Ormanların Hukuki Rejimi", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 35, S. 1, s. 311-379.
- Cin, Halil** (1987) Mirî Arazi ve Bu Arazinin Özel Mülkiyete Dönüşümü, 2. baskı, Konya, Selçuk Üniversitesi Yayınları.
- Cin, Halil** (1992) "Tanzimat Döneminde Osmanlı Hukuku ve Yargılama Usulleri", (Hzl. Hakkı Dursun Yıldız), 150. Yılında Tanzimat, Ankara, TTK Yayınları.
- Cin, Halil / Akgündüz, Ahmed** (2017) Türk Hukuk Tarihi, İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı.
- Cin, Halil / Akyılmaz, Gül** (2023) Türk Hukuk Tarihi, 15. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Çelebican, Özcan Karadeniz** (2014) Roma Hukuku, 17. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Çulluk, Sinan / Karaca, Yılmaz** (Hzl.) (2015) Osmanlı Arşivleri'nde Şeyhülislam Fetvaları, İstanbul, T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü.
- Demir, Abdullah** (2010) Medeni Yargılama Hukuku Osmanlı Mahkemesi, İstanbul, Hazine Yayınları.
- Demir, Abdullah** (2019) Mufassal Türk Hukuk Tarihi, Ankara, Astana Yayınları.
- Demir, Abdullah** "İlk Usul Kanunu Usul-ü Muhakeme-i Ticaret Nizamnamesinin Transkripsiyonu", <http://www.e-akademi.org/incele.asp?konu=%DDLK%20USUL%20KANUNU%20USUL-%DC%20MUHAKEME-%DD%20T%DDCARET%20N%DDZAMNAMES%DDN%DDN%20TRANSKR%DDPS%DDYONU&kimlik=1203352906&url=makaleler/ademir-3.htm>, s.e.t. 01.04.2020.
- Demirci, Akmandar** (2019) "Osmanlı Devleti'nde Taşra Ticâret Mahkemeleri (Beyrut, İzmir, Selânik ve Ankara Örnekleri)" (Doktora), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirel, Fatmagül** (2010) Adliye Nezareti Kuruluşu ve Faaliyetleri (1876-1914), 2. baskı, İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Demiroğlu, Kemal** (1945) Hukukta Tashihi Karar: Nazariyatı - Tatbikatı ve Temyiz İçtihatları, Ankara, Türk Hukuk Kurumu.
- Deren-Yıldırım, Nevhis** (2003), "Teksif İlkesi Açısından İstinaf", İstinaf Mahkemeleri Uluslararası Toplantı 7-8 Mart 2003, TBB Yayınları, s. 267-284.
- Deren-Yıldırım, Nevhis** (2018) "İstinafa Başvuru Şartları", Mihbir 15. Antalya Toplantısı (6-7 Ekim 2017 Antalya), Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde İstinaf, Ankara, Adalet Bakanlığı, s. 17-37.
- Devellioğlu, Ferit** (1993) Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara, Aydın Kitabevi Yayınları.
- Doğangüzel, Betül** (2019) "Tanzimat Döneminin Şeriye Mahkemeleri ve Kadıların Değişim Sürecine Etkisi", Adalet Dergisi, Sayı 62-63, s. 49-66.
- Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir** (2016), Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku Cilt 1, 14. Bası, İstanbul, Der Yayınları.

- Durhan, İbrahim** (1999) “Yapısı ve İşleyişi İtibariyle Osmanlı Yargı Örgütü ve Tanzimat Dönemindeki Gelişmeler” (Doktora), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Durhan, İbrahim** (2000) “Divan-ı Hümayun’un Yargı Yetkisi”, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. IV, S. 1-2, s. 59-78.
- Durhan, İbrahim** (2008) “Tanzimat Döneminde Osmanlı Yargı Teşkilâtındaki Gelişmeler”, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 3-4, s. 55-111.
- Ekinci, Ekrem Buğra** (2000) “Mecelle’de Kanun Yolları” *Argumentum*, S. 58, s. 483-488.
- Ekinci, Ekrem Buğra** (2001a) “İslam Hukukunda Mahkeme Kararlarının Kontrolü”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 1-2, s. 65-158.
- Ekinci, Ekrem Buğra** (2001b) “Osmanlı Hukukunda Mahkeme Kararlarının Kontrolü (Klasik Devir)”, *Bellekten*, C. 65, S. 244, s. 959-1005.
- Ekinci, Ekrem Buğra** (2001c) *Ateş İstidâsı: İslâm-Osmanlı Hukukunda Mahkeme Kararlarının Kontrolü*, İstanbul, Filiz Kitabevi.
- Ekinci, Ekrem Buğra** (2005), “Osmanlı Devleti’nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C. 3, S. 5, s. 417-439.
- Ekinci, Ekrem Buğra** (2017) *Osmanlı Mahkemeleri Tanzimat ve Sonrası*, 2. Baskı, İstanbul, Arı Sanat Yayınları.
- Ekinci, Ekrem Buğra** (2021) *Osmanlı Hukuku Adalet ve Mülk*, 7. baskı, İstanbul, Arı Sanat Yayınları.
- Er, Ahsen Nida** (2023) “Osmanlı Hukukunda Tanzimat ve Sonrası Dönemde Yüksek Yargı Mercileri” (Yüksek Lisans), Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Eraslan, Zeki** (2018) *Şûrâ-yı Devletten Danıştaya Yapısal ve Fonksiyonel Dönüşüm (1868-1922)*, Ankara, TTK Yayınları.
- Eraslan, Zeki** (2023) “Türkiye’de Disiplin Hukukunun Doğuşu ve 1872 Tarihli Memurîn Muhâkemâtı Nizâmnamesi”, *Adalet Dergisi*, S. 70, s. 385-410.
- Erdem, Mustafa Ruhan** (2010) *Ceza Muhakemesinde Yeni Bir Denetim Muhakemesi Yolu Olarak İstinaf*, Ankara, Seçkin.
- Erem, Faruk** (1950) “İstinaf Mahkemeleri”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 7, S. 1-2, s. 9-17.
- Es-Seyyid Ahmed Efendi / Es-Seyyid Hafız Mehmed b. Ahmed-el Gedûsî** (2014) *Netîcetu’l-Fetâvâ*, (Hzl. Süleyman Kaya / Betül Algın / Ayşe Nagehan Çelikçi / Emine Kaval), İstanbul, Klasik.
- Fendoğlu, H. Tahsin** (2000) *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul, Filiz Kitabevi.
- Gayretli, Mehmet** (2015) *Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Kanunlaştırma Çalışmaları*, İstanbul, Nizamiye Akademi.
- Gedikli, Fethi** (1989) “Nizamiye Mahkemelerinin Kuruluşu, Yapısı ve Hukuk Yargılama Usulü” (Yüksek Lisans), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Gedikli, Fethi** (2018) Şura-yı Devlet: Belgeler, Biyografik Bilgiler ve Örnek Kararlarıyla, 2. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Gibb, H.A.R / Bowen, Harold** (1957) Islamic Society and the West, V. 1, Islamic Society in the Eighteenth Century Part II, London, Oxford University Press.
- Giridi Ahmet Saki** (1338) “Kabilyet-i İstinafiyesi Olmayan Ara Kararları İstinaf Edilemez”, Muhamat, N. 54/10, s. 312-313.
- Gökçe, Orhan** (2016) “Tanzimat Dönemi Kanunlaştırma Faaliyetleri”, Genç Hukukçular Hukuk Okumaları Birikimler -V-, Ed. Muharrem Balcı, İstanbul, Hukuk Vakfı Yayınları, s. 27-35.
- Gökçen, Ahmet** (1987) “Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri” (Yüksek Lisans), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gökçen, Ahmet** (1994) “1296 (1879) Tarihli Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanun-ı Muvakkatı”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 1-2, s. 203-288.
- Görkemli, Burcu** (2020) Ceza Muhakemesi Hukukunda İstinaf Kanun Yolunda Kovuşturma, Ankara, Adalet Yayınevi, s. 22.
- Gözübüyük, Şeref** (1965) “İdari Yargıda Kararın Düzeltilmesi”, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C. 20, S. 4, s. 145-158.
- Gümüş, Musa** (2013) “Osmanlı Devleti’nde Kanunlaştırma Hareketleri, İdeolojisi ve Kurumları”, Tarih Okulu Dergisi, S. XIV, s. 163-200.
- Gündoğdu, Süleyman Burak** (2021) Medeni Yargıda Usûl Kurallarına Aykırılığın Anayasa Mahkemesi’nce Bireysel Başvuru Yoluyla Denetlenmesi, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Gündüz, F. Ebru** (2022) İdari Yargılama Hukukunda Kanun Yararına Temyiz, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Gürbüz, Mustafa** (2006) “İslam Hukuk Tarihinde Kanun Yolu Olarak Temyiz Mahkemesi ve Osmanlı Devletindeki İşleyişi” (Yüksek Lisans), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gürdoğan, Burhan** (1985) “Tashihi Karar Müessesesi”, Ahmet Esat Arsebük’ün Aziz Hatırasına Armağan, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, s. 285-306.
- Halil Bedri** (1327 / 1329) “Mebde-i İstinaf Hangi Tarihten İtibar Olunur?”, Muhamat, N. 5, s. 138-139.
- Halil Cemaleddin / Hırand Asador** (1331) Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Haiz Oldukları İmtiyazât-ı Adliye, Dersaadet, Hukuk Matbaası.
- Halil Rıfat** (1312) Külliyyat-ı Şerh-i Ceza, İstanbul, Mihran Matbaası.
- Hüseyin Galip** (1307), Müddeiumumi ve Muavinleri, İstanbul, Şirket-i Mürettebiye Matbaası.
- İbrahim Cûdî Efendi** (2006) Lügat-ı Cûdî, (Hzl. İsmail Parlatır, Belgin Tezcan Aksu ve Nicolai Tufar), Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları.

- İlyas Matar / İlyas Ressay** (1890a) "Arazi Keşfi Hakkında Verilen Kararlarının Kabil-i İstinaf Olmadığı", Hukuk, C. 1, S. 3, s. 55-56.
- İlyas Matar / İlyas Ressay** (1890b) "Cünha Davasını Müddeiumumi İstinaf Eylediği Halde Bidayeten Karargir Olmuş Olan Hükm-i Beraata Halel Gelmez – Paris Temyiz Mahkemesinin Bu Bapta Kararı", Hukuk, C. 1, S. 3, s. 48-50.
- İlyas Matar / İlyas Ressay** (1891) "Kabil-i İstinaf Olan Kararlar", Hukuk, C. 1, S. 16, s. 265-268.
- İnalçık, Halil** (1965) "Adâletnâmeler", TTK Belgeler Dergisi, C. 2, S. 3-4, s. 49-154.
- İpşirli, Mehmet** (1992) "Beylerbeyi", TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 6, İstanbul, TDV Yayınları, s. 69-74.
- İsmail Şemi** (1910) "Dersaadet İstinaf Mahkemesince Feshi Mucip Addolunan Esbab-ı Mücmel ve Müfit Surette Bervech-i Zir Beyan Olunur", Ceride-i Adliye, N. 22, s. 961-965.
- James W. Redhouse** (2009) Müntahabât-ı Lügât-ı Osmâniyye, (Hzl. Recep Toparlı, Betül Eyövgü Yılmaz ve Yaşar Yılmaz), Ankara, Türk Dil Kurumu.
- Kantar, Baha** (1946) Ceza Muhakemeleri Usulü Üçüncü Kitap Muhakeme Usulü, İstanbul, Cumhuriyet Matbaası.
- Karafakih, İsmail Hakkı** (1952) Hukuk Muhakemeleri Usulü Esasları, Ankara, Ankara Üniversitesi SBF Yayınları.
- Karahanoğulları, Onur** (2017) Türkiye’de İdari Yargı Tarihi, 2. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Karakaya, Harun** (2020) "Osmanlı Ceza Hukuku’nda Parada Sahtecilik Suçu" (Yüksek Lisans), Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karakoç, İrem** (2021) "Osmanlı Devleti’nde Kâğıt Paraya Geçiş Sürecinde Evrâk-ı Nakdiyyenin Yeri ve Etkileri", YBHD, S. 2021/1, s. 1-54.
- Karaman, Hayreddin / Çağrı, Mustafa / Dönmez, İbrahim Kâfi / Gümüş, Sadrettin** (2016) Kur’an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir, C. 2, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Karaman, Hayreddin / Çağrı, Mustafa / Dönmez, İbrahim Kâfi / Gümüş, Sadrettin** (2017) Kur’an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir, C. 3, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Karaman, Hayrettin** (2007) İslâm Hukuk Tarihi, 5. Baskı, İstanbul, İz Yayıncılık.
- Karataş, Abdullah Vefa** (2019) "Divan-ı Hümayun ile Paşa Divanının Karşılaştırılması -Manisa Şehzâde Sarayı Dîvânı Örneği-", Adalet Dergisi, S. 62-63, s. 235-264.
- Kaya, Köroğlu** (2016), "İslam ve Osmanlı Yargılama Hukuku’nda Esbab-ı Mûcibe", YBHD, S. 2016/2, s. 173-200.
- Kayar, Betül** (2021) Tanzimat Dönemi Osmanlı Hukuk Reformları, Ankara, Adalet Yayınevi.

- Kazım** (1317) *Telhis-i Hukuk-ı Mevzua*, 3. Baskı, İstanbul, Karabet Matbaası.
- Kenanoğlu, M. Macit** (2005) *Ticaret Kanunnâmesi ve Mecelle Işığında Osmanlı Ticaret Hukuku*, Ankara, Lotus Yayınevi.
- Kenanoğlu, M. Macit** (2007) “Nizâmiye Mahkemeleri”, TDV İslâm Ansiklopedisi C. 33, İstanbul, TDV Yayınları, s. 185-188.
- Kılınç, Ahmet** (2015) “Klasik Dönem Osmanlı Devleti’nde Uygulanan Kürek Cezasının Hukuki Tahlili”, *Belleten*, C. 79, S. 285, s. 531-558.
- Kılınç, Ahmet** (2022) *Osmanlı Yargılama Hukukunda Bilirkişilik (Ehl-i Hibre / Ehl-i Vukûf)* 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Kılınç, Ahmet / Karakaya, Harun** (2022) “Batılı Devletlerin Karma Ticaret Mahkemelerinde Mecelle’nin Uygulanmasına Yönelik Eleştirilerinin Değerlendirilmesi”, *Kırıkkale Hukuk Mecmuası*, C.2, S. 1, s. 59-89.
- Kılınç, Ahmet / Kayar, Betül** (2019) “Osmanlı Yargılama Hukukunda ‘Şuhudü’l-hâl’in Fonksiyonunu Yeniden Değerlendirme Gerekliliği”, *Adalet Dergisi*, S. 62-63, s. 33-48.
- Kılınç, Ahmet / Yıldırım, Davut** (2021) “Tanzimat Dönemi Düalist Hukuk Yapısının Şahsa Karşı İşlenen Suçlara Yansıması”, *Necmettin Erbakan Hukuk Araştırmaları Kamu Hukuku*, (Ed. Nuran Koyuncu / Abdülkadir Yıldız), Konya, NEÜ Yayınları, s. 171-229.
- Kirkor** (1312) *Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanun-ı Muvakkati*, İstanbul, İstefan Matbaası.
- Koca, Ferhat** (1995) “Fetvahâne”, TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 12, İstanbul, TDV Yayınları, s. 496-500.
- Koç, Bekir** (2005) “1870 Orman Nizamnâmesi’nin Osmanlı Ormancılığına Katkısı Üzerine Bazı Notlar”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. 24, S. 37, s. 231-257.
- Konan, Belkıs** (2013) *Osmanlı Devleti’nde İdari Yargının Gelişimi*, Ankara, Statü Yayıncılık.
- Konuralp, Hâluk** (2001) “Fransız Hukukunda Kanun Yolları Arasında İstinafın Yeri (Hukuk Davaları Açısından)” *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 50, S. 1, s. 25-39.
- Koyuncu, Nuran** (2012) “Hukuk Mektebinin Doğuşu”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, S. 3, s. 163-186.
- Köksal, Osman** (1998) “Adliye Örgütünün Problemleri ve Yapılması Gerekli Düzenlemelere Dair II. Abdülhamit’e Sunulan Bir Layiha”, *OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, S. 9, s. 263-285.
- Köksal, Osman** (2019) “Sivas Tarihine Der-Kenar; Yeni Türkiye’nin İlk Yüksek Mahkemesi Sivas Muvakkat Temyiz Heyeti”, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. XLIII, S. 2, s. 151-174.

- Köse, Ensar** (2016) “Osmanlı Devleti’nde Kadınların Hak Arama Kültürü”, II. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri Cilt I, (Ed. Fethi Gedikli), İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 291-321.
- Kuru, Baki** (2016) İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medenî Usul Hukuku, İstanbul, Legal Yayınevi.
- Lion Cean / L. Renault** (1327), Rehber-i Hukuk-ı Ticaret, C. 1, (Çev. Lütfü İbnü’l-Hakki), İstanbul, Matbaa-ı Âmire.
- M. Âdil** (1331/1333) Malumat-ı Hukukiye, İstanbul, Matbaa-ı Âmire.
- M. Bedrosyan** (1301) Rehber-i Mesâlih-i Adliye, İstanbul, Mihran Matbaası.
- M. Memduh / M. Misbahuddin** (1328) Sakk-ı Adli-i Hukuk, İstanbul, Hüseyin Bey Matbaası.
- Mahmud Esad Efendi** (2019) Hukuk Tarihi Dersleri, (Sad. Mümin Çevik), İstanbul, Üçdal Neşriyat, s. 296.
- Mahmut Nedim** (1324) Usul-i Muhakemât-ı Cezaiye Kanunu Şerhi, Dersaadet, Şirket-i Mürettibiye Matbaası.
- Mahmut Refik** (1327) “Sual: Bir Ceza Kararı Tefhim Edildiği Gün İstinaf Olunmak Caiz Midir?”, Muhamat, N. 2, s. 39-40
- Mahmut Refik** (1328 / 1330a) “İstinaf ve Bidayette Usul-i Gıyap ve Usul-i İtiraz”, Muhamat, N. 13, s. 402-405.
- Mahmut Refik** (1328 / 1330b) “Usul-i İstinaf”, Muhamat, N. 9, s. 264-265.
- Mahmut Refik** (1328 / 1330c) “Usul-i İstinaf”, Muhamat, N. 12, s. 357-361.
- Mahmut Refik** (1328 / 1330d) “Usul-i İstinaf”, Muhamat, N. 11, s. 332-336.
- Mahzar / Talat** (1328) Usul-i Muhakemât-ı Cezaiye Esbab-ı Nakzıye-i Temyiziye ve Mesâlih-i Mütenevvıa-ı Adliye, Birinci Kitap, İstanbul, Mürettibin-i Osmaniye Matbaası.
- Mantran, Robert** (1990) 17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul, C. 1, (Çev. Mehmet Ali Kılıçbay / Enver Özcan), Ankara, TTK Basımevi.
- Mehmed Kenan** (2018), Hukuk-ı İdare, (Ed. Halit Uyanık), İstanbul, İ.Ü. Hukuk Fakültesi S.S. Onar İdare Hukuku ve İlimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi.
- Mehmed Ziyaeddin** (2018), Hukuk-ı Siyasiye ve İdare, (Ed. Halit Uyanık), İstanbul, İ.Ü. Hukuk Fakültesi S.S. Onar İdare Hukuku ve İlimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi.
- Mehmet Şevki** (1322), Tayin-i Merci, İstanbul, Şirket-i Mürettibiye Matbaası.
- Memduh** (1911) “Mülahazât-ı Cezaiye”, Ceride-i Adliye, N. 32, s. 1635-1637.
- Muallim Nâcî** (2009) Lügat-i Nâcî, (Hızl. Ahmet Kartal), Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Mumcu, Ahmet** (2012) “Tanzimat Döneminde Türk Hukuku”, Adâlet Kitabı, (Ed. Halil İnalçık / Bülent Arı / Selim Aslantaş), Ankara, Kadim Yayınları, s. 207-228.

- Mumcu, Ahmet** (2017) Osmanlı Devleti'nde Siyaseten Katl, 4. Baskı, Ankara, Phoenix.
- Mumcu, Ahmet** (2017), Divan-ı Hümayun, 4. Baskı, Ankara, Phoenix.
- Mustafa Nazmi** (1910) "Bidayeten Sadır Olan Ahkâm-ı Cezaiye Aleyhine İstinaf-ı Dava Vukuunda Mürâat Olunması Lazım Gelen Bazı Malumat", *Ceride-i Adliye*, N. 20, s. 856-858.
- Mustafa Reşit** (1338) Mufasssal Ameli ve Nazari Usul-i Muhakeme-i Hukukiye, İstanbul, Kader Matbaası.
- Mustafa Reşit** (1923) "Mehâkim-i İstinafiye Teşkilatına Dair", *Ceride-i Adliye*, N. 16-17-18, s. 696-701.
- Necmeddin** (1910) "Usul-i Muhakemât-ı Hukukiye Kanununa Zeyl Olmak Üzere Tanzim Kılınan Mevâdd-ı Kanuniyenin Esbab-ı Mucibe Layihası", *Ceride-i Adliye*, N. 11, s. 435-445.
- Nesli, Aslıhan** (2019) "'Tensîkât-ı Adliyye: Mahkeme-i Temyiz' Adlı Makale Bağlamında Mehmed Ârif'in Temyiz Mahkemesi Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi", *YBHD*, S. 1, s. 159-186.
- Ohannes Efendi** (2018), *Usul-i İdare*, (Ed. Halit Uyanık), İstanbul, İ.Ü. Hukuk Fakültesi S.S. Onar İdare Hukuku ve İlimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi.
- Okur Gümrükçüoğlu, Saliha** (2012) "Cerîde-i İlmiyye'de Yer Alan Kararlar Çerçevesinde Fetvahânenin Yargı Kararlarını Bozma Sebepleri", *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 4, s. 104-120.
- Ortaylı, İlber** (1975) "Osmanlı Kadısı: Tarihi Temeli ve Yargı Görevi", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, C. 30, S. 1, s. 117-128.
- Ortaylı, İlber** (2016) *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, 2. Baskı, İstanbul, Kronik Yayıncılık.
- Otacı, Cengiz** (2012) *Hukukun Lâikleşme Serüveni*, 2. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Örsten Esirgen, Seda** (2019) "Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türk Hukukunda Kanunlaştırma Hareketleri", *Adalet Dergisi*, S. 62-63, s. 429-480.
- Özdemir, Ayşe Betül** (2009) "İslâm Ceza Hukukunda Şehadet ve Şehadetten Rücû" (Yüksek Lisans), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özekes, Muhammet** (2008) Sorularla Medenî Usûl Hukukunda Yeni Kanun Yolu Sistemi (İstinaf ve Temyiz), Ankara, Türkiye Barolar Birliği, s. 9, 20.
- Özen, Şükrü** (2001) "Kâdılkudât", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 24, İstanbul, TDV Yayınları, s. 77-82.
- Özkan, Yavuz** (2021) 1879 Tarihli Usûl-i Muhâkeme-i Hukukiyye Kanûn-u Muvakkati'nin Modern Usul Hukukuna Etkileri, İstanbul, Filiz Kitabevi.
- Öztek, Selçuk** (2015) "Temyiz Kanun Yolunun Tarihçesine İlişkin Bazı Tespitler", Prof. Dr. Mehmet Akif Aydın'a Armağan Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Özel Sayı, C. 21, S. 2, s. 119-127.

- Pavlović, Miroslav / Krešić, Ognjen** (2020) "The Institution of Appeal in the Legal System of The Ottoman Empire During The Transitional Period", *Synaxa: Matica Srpska International Journal for Social Sciences, Arts and Culture*, V. 6-7, N. 1-2, pp. 19-32.
- Rubin, Avi** (2007) "Legal Borrowing and Its Impact on Ottoman Legal Culture in the Late Nineteenth Century", *Continuity and Change*, V. 22, N. 2, pp. 279-303.
- Rubin, Avi** (2011) *Ottoman Nizamiye Courts: Law and Modernity*, New York, Palgra Macmillan.
- Sağlam, Hadi / Gökbayır, Sema / Sağlam, Emine / Çolak, Mehmet** (2012) "İslâm Hukuku ve Modern Hukuk Bağlamında Şahitlik Müessesinin Değerlendirilmesi", *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Y. 5, S. 2, s. 87-103.
- Sancak, Yusuf / Kıyak, Emre** (2014) "Günümüz Türkçesiyle Mecelle'nin On Altıncı Kitabı Kitâbü'l Kazâ - Günümüz Düzenlemeleriyle Karşılaştırmalı Bir İnceleme" *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 22, S. 2, s. 45-105.
- Sarıay, Erciment** (2019) "Tanzimat Sonrası Kanunlaştırma Çalışmalarının Kaynakları ve Metodolojisi", *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, C. 2, S. 1, s. 9-35.
- Sarıgül, Ali Tanju** (2017) *Ceza Muhakemesinde Hukukunda İstinaf*, 3. Baskı, Ankara Türkiye Barolar Birliği Yayınları.
- Sarkisyan** (1892) "Mahkemenin Salahiyet-i Kanuniyesi Hakkında Verilen Kararın İstinafını İcaze ve Men Eden Ahval - Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanun-ı Muvakkatinin Yüz Yetmiş Sekizinci Maddesinin İkinci Fıkrası", *Hukuk*, C. 1, S. 21, s. 346-348.
- Schacht, Joseph** (1986) *İslâm Hukukuna Giriş (An Introduction to Islamic Law)*, (Çev. Mehmet Dağ, Abdulkadir Şener), 2. Baskı, Ankara, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.
- Selle, Friedrich** (1962) *Prozessrecht des 16. Jahrhunderts im Osmanischen Reich*, Wiesbaden, Otto Harrassowitz.
- Servet** (1326) *Hukuk-ı Ceza - Malumat-ı Umumiye ve Kısım-ı Cürüm*, Dersaadet, İkdâm Matbaası.
- Seyitdanlıoğlu, Mehmet** (2012) "Tanzimat Dönemi'nde Yüksek Yargı ve Meclis-i Vâlâ-yı Âhkâm-ı Adliye (1838-1876)" *Adâlet Kitabı*, (Ed. Halil İnalçık / Bülent Arı / Selim Aslantaş), Ankara, Kadim Yayınları, s. 255-270.
- Shapiro, Martin** (1980) "Islam and Appeal", *California Law Review*, V. 68, N. 2, pp. 350-381.
- Sivrihisarlı, Ömer** (1978) *Hukuk Yargılamasında Maddî Hukuk İlişkin Temyiz Nedenleri ve Yargıtay Denetiminin Kapsamı*, İstanbul, Sulhi Garan Matbaası.
- Şahbaz** (1884), "Heyet-i İthamiye Mazbatalarıyla Muhakeme Zabıtnamelerinin Suret-i Tahrir ve Tanzimine Dair Olan Mütalaanın Mabadı", *Ceride-i Mehâkim*, N. 263, s. 2037-2039.

- Şemseddin Sami** (2015) *Kamus-ı Türkî*, (Hzl. Paşa Yavuzarslan), Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Şen, Murat** (1998) “Önceki Hukukumuzda Şahitliğin Tanımı Şartları ve Nisabı”, 75. Yıl Armağanı Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 1, s. 283-312.
- Şensoy, Naci** (1946) “İstinaf”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 12, S. 4, s. 1058-1072.
- Şentop, Mustafa** (1995) “Şer’iyye Mahkemelerinde Temyiz ve İstinaf XIX. ve XX. Yüzyıl” (Yüksek Lisans), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şentop, Mustafa** (2005) “Tanzimat Dönemi Kanunlaştırma Faaliyetleri Literatürü”, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, C. 3, S. 5, s. 647-672.
- Şentop, Mustafa** (2021) *Osmanlı Yargı Sistemi ve Kazaskerlik*, 2. Baskı, Ankara, Kadim Yayınları.
- Şeyhülislâm Ebussuûd Efendi** (2013) *Ma’rûzât*, (hzl. Pehlul Düzenli), İstanbul, Klasik.
- Şeyhülislam Feyzullah Efendi** (2009), *Fetâvâ-yı Fevziye*, (hzl. Süleyman Kaya), İstanbul, Klasik.
- Şeyhülislam Yenişehirli Abdullah Efendi** (2011), *Behcetü'l-Fetâvâ*, (hzl. Süleyman Kaya / Betül Algın / Zeynep Trabzonlu / Asuman Erkan), İstanbul, Klasik.
- Şimşirgil, Ahmet / Ekinci, Ekrem Buğra** (2018) *Ahmet Cevdet Paşa ve Mecelle'den Düsturlar*, 8. Baskı, İstanbul, IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- Tahiroğlu, Bülent / Erdoğan, Belgin** (2018) *Roma Hukuku Dersleri*, 12. Basım, İstanbul, Der Yayınları.
- Taneri, Gökhan** (2016) *İstinaf Mahkemeleri*, 2. Baskı, Ankara, Bilge Yayınevi.
- Tevfik Tarık** (1327 / 1329) *Usul-i Muhakemât-ı Hukukiye ve Mevâdd-ı Müzeyyele ve İzahnamesi*, 2. Baskı, Dersaadet, Şems Matbaası.
- Tevfik Tarık** (1329 / 1331) *Sulh Hâkimleri Kanunu Mevâdd-ı Müzeyyele ve Muaddelesi ve Harç Tarifesi*, Dersaadet, Sancakçıyan Matbaası.
- Toprak, Zafer** (1993) “Adalet Örgütlenmesi,” *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, C. 1, s. 74-77.
- Toraman, Barış** (2018) “Fransız Hukukunda İstinaf Modeli”, *Mihbir 15. Antalya Toplantısı* (6-7 Ekim 2017 Antalya), *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde İstinaf*, Ankara, Adalet Bakanlığı, s. 367-385.
- Turinay, Faruk Y.** (2021) “1879 Tarihli Ceza Muhakemesi Kanunu (Usul-i Muhâkemât-ı Cezâiyye Kanun-ı Muvakkatî) Üzerine Bir İnceleme”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 11, S. 1, s. 169-228.
- Türkcâde Hafız Mehmed Ziyâeddin Efendi** (2017), *Osmanlı Hukuk Sözlüğü: Mükemmel Istilâhât-ı Kavânin Yâhut Mâlûmât-ı Kanûniye Hülâsası*, (Hzl. Fetih Gedikli, İbrahim Onat), İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.

- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı** (2014a) Osmanlı Devleti Teşkilâtına Medhal, 5. Baskı, Ankara, TTK Yayınları.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı** (2014b) Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilâtı, 4. Baskı, Ankara, TTK Yayınları.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı** (2020) Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilâtı, 4. Baskı, Ankara, TTK Yayınları.
- Üçok, Coşkun / Mumcu, Ahmet / Bozkurt, Gülnihal** (2023), Türk Hukuk Tarihi, 25. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Ülker, İbrahim** (2018) Osmanlı Noterlik Hukuku, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Ünal Özkorkut, Nevin** (2016) Osmanlı Hukukunda Müdde-i Umumilik (Savcılık Kurumunun Türk Hukukuna Girişi ve Uygulanma Süreci), Ankara, Turhan Kitabevi.
- Ünal, Mehmet Ali** (1997), Osmanlı Müesseseleri Tarihi, Isparta.
- Vatansever Öztürk, Müge** (2018) "Nizamiye Mahkemeleri Üzerine Bir Değerlendirme", Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 13, S. 171-172, s. 155-171.
- Velidedeoglu, Hıfzı Veldet** (1999) "Kanunlaştırma Hareketleri ve Tanzimat", Tanzimat 1, İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, s. 139-209.
- Weitzel, Jürgen** (2011) "Kanun Yolları Hukukunun Temel Esasları", (Çev. Fazlı Doğan), Küresel Bakış, Y. 1, C. 1, S. 3, s. 21-39.
- Yaşar, Melek** (2023) 6831 Sayılı Kanun Kapsamında Ormanların Ceza Hukuku Yoluyla Korunması, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Yavuz, Hulûsi** (1988) "Adliye Nezâreti", C. 1, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul, TDV Yayınları, s. 389.
- Yener, Mehmet Zahid** (2021) "Sosyal Medya Paylaşımlarının Boşanma Davasına Etkisi", Adalet Dergisi, S. 67, s. 239-262.
- Yeniçeri, Celal** (2004) "Mezâlim", TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 29, Ankara, TDV Yayınları, s. 515-518.
- Yenisey, Feridun** (1979) Ceza Muhakemesinde İstinaf ve Tekrar Kabulü Sorunu, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Yıldırım, M. Kamil** (2000) Hukuk Devletinin Gereği: İstinaf, İstanbul, Nesil Matbaacılık.
- Yıldırım, M. Kâmil Yıldırım / Tok, Ozan** (2021) "Tarihsel Süreç İçerisinde Fransız Temyiz Mahkemesinin Gelişimi", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 27, S. 2, s. 1314-1333.
- Yıldız, Kemal** (1989) "İslam Yargılama Hukukunda İsbat Vasıtası Olarak Şahitlik" (Yüksek Lisans), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, Berk** (2022) "Türk İdari Yargı Sisteminin Derecelendirilmesi", Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 8, S. 2, 441-464.
- Yılmaz, Ejder** (2005) İstinaf, 2. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları.

- Yorgaki** (1326) Usul-i Muhakemât-ı Cezaiye Kanunu Şerhi, (Nşr. Hüseyin Avni, Abdullah Faik, Ahmet Melek, Ahmet Necati), Dersaadet, Hürriyet Matbaası.
- Yorgaki** (1327), Usul-i Muhakemât-ı Cezaiye Kanunu Şerhi, (Nşr. Ahmet Talat, Hacı Mehmet Tahir) Dersaadet, Matbaa-ı Hukukiye.
- Yorgaki** (1329a) Usul-i Muhakemât-ı Hukukiye Kanunu Şerhi (1. Kitap), (Nşr. Ahmet Talat / Hacı Mehmet Tahir), Darülhilafe, Matbaa-ı Hukukiye,
- Yorgaki** (1329b) Usul-i Muhakemât-ı Hukukiye Kanunu Şerhi (2. Kitap), (Nşr. Ahmet Talat / Hacı Mehmet Tahir), Darülhilafe, Matbaa-ı Hukukiye.
- Yorgaki / Şevket** (1304) Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanun-ı Muvakkati Şerhi, Cild-i Evvel, Kostantiniye, Matbaa-ı Ebüzziya.
- Yorgaki / Talat** (1302) Usul-i Muhakemât-ı Cezaiye Kanun-ı Muvakkati Şerhi, C. 2, İstanbul.
- Yurtcan, Erdener** (2003) "Ceza Yargılamasında İstinaf", İstinaf Mahkemeleri Uluslararası Toplantı 7-8 Mart 2003, TBB Yayınları, s. 239-245.
- Yurtseven, Yılmaz** (2018) "İslam-Osmanlı Muhakeme Hukukunda Şahitlik Müessesesi", YBHD, S. 2018/2, s. 85-140.
- Yurtseven, Yılmaz** (2019) Osmanlı Siyasal İktidarı (Meşruiyet, Otorite ve İdeoloji Üzerine Bir Deneme), Ankara, Savaş Yayınevi.
- Yurtseven, Yılmaz / Şahin, Gamze Nur** (2016) "Klasik Dönem Osmanlı Hukukunda Padişahın Yargı Yetkisi", YBHD, S. 2016 / 1, s. 159-206.
- Yusuf Ziya** (1333), Usul-i Muhakemât-ı Cezaiye Dersleri, İstanbul, Matbaa-ı Âmire.
- Ziya** (1300) Şerhli Usul-i Muhakemât-ı Cezaiye, İstanbul, Mahmut Bey Matbaası.
- "1326 Senesi İhsaiyât-ı Adliyesinden: Cünha ve Kabahat Davaları", Ceride-i Adliye, N. 151, 1916, s. 188-189.
- "Adliye Nezaret-i Celilesinden fi 12 Şevval Sene 301 ve fi 1 Ağustos Sene 300 Tarihinde Bircümle Vilayet İstinaf Mahkemeleri Müddeiumumilerine Yazılan Tahrirat-ı Aliyyenin Suretidir", Ceride-i Mehâkim, N. 261, 1884, s. 2099.
- "Adliye Nezaret-i Celilesinden Tamimen Tastir Olunan 10 Rebiyülevvel Sene 328 ve 9 Mart Sene 326 Tarihli Tahrirat-ı Umumiye Suretidir", Ceride-i Adliye, N. 9, 1910, s. 338-339.
- "Adliye Nezaret-i Celilesinden Tastir Buyurulan 20 Teşrinievvel 326 Tarihli Tahrirat-ı Umumiye Suretidir", Ceride-i Adliye, N. 23, 1910, s. 972-973.
- "Adliye Nezaretinden Dersaadet ve Taşra Mehâkim-i İstinafiye Müddeiumumilikleriyle Elviye-i Müstakille Müddeiumumi Muavinlerine Tastir Olunan fi 10 Rebiyülevvel Sene 98 ve fi 28 Kânunusani Sene 96 Tarihli Umum Suretidir", Ceride-i Mehâkim, N. 86, 1881, s. 682.
- "Aydın Vilayeti Dâhilinde Kâin Denizli Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesine Üç Yüz On İki Senesi Zarfında Vürut Eden ve Rüyat Olunan ve Sene-i Hâliyeden Devredilen Mevâddın Miktarını Mübeyyin Hülasa Pusulasıdır" Ceride-i Mehâkim, N. 918, 1897, s. 13006.

- “Fi 29 Muharrem Sene 1297 ve fi 31 Kânunuevvel Sene 1295 Tarihiyle Adliye Nezaretinden Bilumum Vilayet Müddeiumumilerine Yazılan Tahrirat-ı Umu-miye Suretidir”, *Ceride-i Mehâkim*, N. 28, 1880, s. 218.
- “İstinaf Davaları”, *Ceride-i Adliye*, N. 151, 1916, s. 194-196.
- “Mahkeme-i Temyiz İstida Dairesi Riyaset-i Aliyyesine” (1329 / 1331) Muhamat, N. 25-26, s. 806.
- “Selh-i Cemaziühâhıra Sene 97 Tarihiyle Adliye Nezaretinden Tamimen Müddei-umumilere Yazılan Tahrirat Suretidir” (1880) *Ceride-i Mehâkim*, N. 50, s. 393-394.
- “Teşkilat-ı Mehâkim-i Nizamiye ve Usul-i Muhakemât-ı Cezaiye Kanunlarının Bazı Ahkâmını Muaddel Teklif Kanunu ve Esbab-ı Mucibe Layihası” *Ceride-i Adliye*, N. 11, 1923, s. 516-523; N. 12, s. 551-556.
- “Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanun-ı Muvakkatine Müzeyyel Kanun” (1911) *Ceride-i Adliye*, N. 34, s. 1726-1740.
- “Usul-i Muhakeme-i Hukukiye Kanununun Mevâdd-ı Müzeyyesine Dair İzahnamedir” (1327 / 1329) Muhamat, N. 2, s. 40-47.
- Düstur, 1. Tertip, C. 1, İstanbul, Matbaa-ı Âmire, 1289.
- Düstur, 1. Tertip, C. 2, İstanbul, Matbaa-ı Âmire, 1289.
- Düstur, 1. Tertip, C. 3, İstanbul, Matbaa-ı Âmire, 1293.
- Düstur, 1. Tertip, C. 4, İstanbul, Mahmut Bey Matbaası, 1299.
- Düstur, 1. Tertip, C. 5, Ankara, Başvekâlet Matbaası, 1937.
- Düstur, 1. Tertip, C. 7, Ankara, Başvekâlet Devlet Matbaası, 1941.
- Düstur, 1. Tertip, C. 8, Ankara, Başvekâlet Devlet Matbaası, 1943.
- Düstur, 2. Tertip, C. 1, Dersaadet, Matbaa-ı Osmaniye, 1329.
- Düstur, 2. Tertip, C. 5, Dersaadet, Matbaa-ı Âmire, 1332.
- Düstur, 2. Tertip, C. 9, İstanbul, Evkaf Matbaası, 1928.
- <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k56124600>, s.e.t. 10.05.2021.
- <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k5772912j>, s.e.t. 30.06.2023.
- <https://sozluk.gov.tr/>, s.e.t. 02.01.2024.
- https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc001/kanuntbmmc001/kanuntbmmc00100004.pdf, s.e.t. 15.09.2023.
- https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc002/kanuntbmmc00200469.pdf, s.e.t. 18.09.2023.
- Zabit Ceridesi, 2. Dönem, C. 8, 37. Birleşim, 1924. <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d02/c008/ehttbmm02008037.pdf>, s.e.t. 01. 12. 2022.
- Zabit Ceridesi, 4. Dönem, C. 9, 58. Birleşim, 1932. <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d04/c009/tbmm04009058.pdf>, s.e.t. 4.12.2022.

MAHKEME KARARLARI

- Ceride-i Adliye, N. 1, 1909, s. 12-13; N. 1, 1909, s. 13-15; N. 3, 1910, s. 79-81; N. 3, 1910, s. 81; N. 9, 1910, s. 330-331; N. 14, 1910, s. 559-560; N. 14, 1910, s. 562-563; N. 17, 1910, s. 677-679; N. 31, 1911, s. 1519-1521; N. 31, 1911, s. 1521-1522; N. 31, 1911, s. 1661-1663; N. 32, 1911, s. 1591-1593; N. 33, 1911, s. 1664-1666; N. 34, 1911, s. 1753-1754; N. 35, 1911, s. 1830-1831; N. 36, 1911, s. 1883-1885; N. 37, 1911, s. 1944-1945; N. 38, 1911, s. 1971-1972; N. 38, 1911, s. 1977-1978; N. 38, 1911, s. 1979-1980; N. 40, 1911, s. 2078-2079; N. 41, 1911, s. 2130-2132; N. 41, 1911, s. 2133-2134; N. 43, 1911, s. 2213-2214; N. 44, 1911, s. 2260-2261; N. 44, 1911, s. 2264-2265; N. 44, 1911, s. 2265-2267; N. 47, 1911, s. 2408-2419; N. 47, 1911, s. 2420; N. 48, 1911, s. 2441-2442; N. 48, 1911, s. 2442-2446; N. 48, 1911, s. 2446-2451; N. 48, 1911, s. 2451-2460; N. 50, 1912, s. 2526-2530; N. 52, 1912, s. 2597-2602; N. 52, 1912, s. 2602-2610; N. 53, 1912, s. 2647-2649; N. 55, 1912, s. 2729-2731; N. 74, 1913, s. 3490-3491; N. 177-178-179, 1918, s. 1541.
- Ceride-i Mehâkim, N. 23, 1879, s. 181-183; N. 29, 1880, s. 226; N. 31, 1880, s. 243-247; N. 37, 1880, s. 293-295; N. 73, 1880, s. 579-580; N. 110, 1881, s. 878-880; N. 129, 1881, s. 1027-1029; N. 143, 1882, s. 1139-1141; N. 157, 1882, s. 1249-1250; N. 179, 1882, s. 1427-1428; N. 180, 1882, s. 1436; N. 199, 1883, s. 1586-1587; N. 199, 1883, s. 1586-1587; N. 214, 1883, s. 1705-1706; N. 219, 1883, s. 1748-1749; N. 219, 1883, s. 1749; N. 232, 1883, s. 1850-1852; N. 236, 1884, s. 1885; N. 239, 1884, s. 1905; N. 239, 1884, s. 1908-1909; N. 246, 1884, s. 1965-1967; N. 247, 1884, s. 1971-1972; N. 255, 1884, s. 2034-2035; N. 258, 1884, s. 2057-2060; N. 258, 1884, s. 2057-2060; N. 261, 1884, s. 2100-2101; N. 264, 1884, s. 2053-2055; N. 275, 1884, s. 2326-2327; N. 303, 1885, s. 2780; N. 344, 1886, s. 3434-3436; N. 350, 1886, s. 3526-3527; N. 406, 1887, s. 4421-4423; N. 462, 1888, s. 5214-5219; N. 467, 1888, s. 5292-5295; N. 674, 1892, s. 9908-9910; N. 676, 1892, s. 9938-9939; N. 687, 1893, s. 10116-10117; N. 690, 1893, s. 10158-10160; N. 695, 1893, s. 10243-10245; N. 707, 1893, s. 10439-10441; N. 709, 1893, s. 10469-10471; N. 739, 1893, s. 10949-10950; N. 746, 1893, s. 11059-11062; N. 761, 1894, s. 11299-11300; N. 762, 1894, s. 11316-11319; N. 778, 1894, s. 11571-11573; N. 778, 1894, s. 11573-11577; N. 779, 1894, s. 11590-11594; N. 779, 1894, s. 11590-11594; N. 780, 1894, s. 11606-11608; N. 782, 1894, s. 11629-11630; N. 787, 1894, s. 11716-11718; N. 796, 1894, s. 11855-11856; N. 796, 1894, s. 11857-11859; N. 796, 1894, s. 11858-11859; N. 800, 1894, s. 11921-11923; N. 822, 1895, s. 11475-11477; N. 824, 1895, s. 11511-11513; N. 825, 1895, s. 11522-11525; N. 851, 1895, s. 11935-11937; N. 852, 1895, s. 11958-11960; N. 866, 1896, s. 12186-12187; N. 870, 1896, s. 12240-12241; N. 873, 1896, s. 12289-12291; N. 885, 1896, s. 12484-12485; N. 893, 1896, s. 12615-12617; N. 901, 1896, s. 12737-12739; N. 901, 1896, s. 12740-12741; N. 904, 1896, s. 12785-12787; N. 904, 1896, s. 12785-

- 12787; N. 914, 1897, s. 12946-12948; N. 915, 1897, s. 12959-12960; N. 925, 1897, s. 13122-13123; N. 939, 1897, s. 13346-13347; N. 950, 1897, s. 13518-13519; N. 960, 1898, s. 13685-13686; N. 969, 1898, s. 13827-13829; N. 970, 1898, s. 13840-13841; N. 985, 1898, s. 14086-14087; N. 989, 1898, s. 14146-14148; N. 995, 1898, s. 14237-14239; N. 995, 1898, s. 14246-14249; N. 996, 1898, s. 14262-14265; N. 1004, 1898, s. 14381-14383; N. 1004, 1898, s. 14381-14383; N. 1005, 1898, s. 14404-14406; N. 1010, 1898, s. 14481-14483; N. 1015, 1899, s. 14559-14561; N. 1015, 1899, s. 14562-14564; N. 1025, 1899, s. 14724-14726; N. 1028, 1899, s. 14778-14779; N. 1034, 1899, s. 14863-14865; N. 1034, 1899, s. 14871-14872; N. 1037, 1899, s. 14912-14914; N. 1037, 1899, s. 14918-14920; N. 1042, 1899, s. 141993-14994; N. 1042, 1899, s. 14999-15000; N. 1047, 1899, s. 15075-15077; N. 1060, 1899, s. 15281-15282; N. 1061, 1899, s. 15293-15294; N. 1064, 1900, s. 15352-15353; N. 1065, 1900, s. 15357-15360; N. 1065, 1900, s. 15367-15369; N. 1066, 1900, s. 15386-15388; N. 1084, 1900, s. 15212-15214; N. 1143, 1901, s. 16168-16169.
- Ceride-i Mehâkim-i Adliye, N. 614, 1907, s. 2.
- Mecmua-i Mukarrerat-ı Temyiziye Ceza Kısmı 1327, C. 1, Dersaadet, Selanik Matbaası, 1330, s. 16-18; s. 25-27; s. 32-34; s. 61-63; s. 94-96; s. 102-104; s. 156-158; s. 166-168; s. 176-177; s. 187-189; s. 191-193; s. 195-196; s. 211-212; s. 216-218; s. 233-234; s. 237-239; s. 246-249; s. 261-262; s. 270-272; s. 277-279; s. 279-281; s. 286-287; s. 289-291; s. 305-307; s. 327-328; s. 339-342; s. 370-372; s. 420-422; s. 448-449; s. 496-497; s. 506-507; s. 508-509; s. 527-529; s. 529-531; s. 621-623; s. 646-647; s. 719-721; s. 767-770; s. 776-777; s. 800-802; s. 802-804; s. 807-808; s. 864-865; s. 874-875; s. 882-884; s. 884-886; s. 900-901.
- Mecmua-i Mukarrerat-ı Temyiziye Ceza Kısmı 1328, C. 2, İstanbul, Matbaa-ı Âmire, 1331, s. 1-3; s. 31-32; s. 37-38; s. 59-62; s. 88-89; s. 92-93; s. 103-104; s. 166-168; s. 182-183; s. 186-187; s. 238-239; s. 287-289; s. 302; s. 312-313; s. 388; s. 390-392; s. 395-396; s. 397-398; s. 445-446; s. 447-448; s. 501-503; s. 503-504; s. 529-530; s. 544-546; s. 590-591; s. 603-605; s. 611-613; s. 708-710; s. 779-781; s. 819-820; s. 821-822; s. 827-828; s. 865-866.
- Mecmua-i Mukarrerat-ı Temyiziye Ceza Kısmı 1329, C. 3, İstanbul, Matbaa-ı Âmire, 1332, s. 78-79; s. 161-162; s. 323-324; s. 410-411; s. 431-432; s. 440-442; s. 468-469; s. 472-473; s. 476-477; s. 511-512; s. 539-541; s. 583-585; s. 597-599.
- Mecmua-i Mukarrerat-ı Temyiziye Ceza Kısmı 1330, C. 4, s. 20-21; s. 29-30; s. 37-38; s. 68-69; s. 176-178; s. 178-179; s. 195-196; s. 217-219; s. 219-220; s. 271-273; s. 315-316; s. 331-332; s. 350-351; s. 436-438; s. 459-460; s. 462-463; s. 470-472; s. 472-473; s. 479-481; s. 499-501; s. 551-553; s. 579-581; s. 625-627; s. 743-744; s. 833-834.

- Mecmua-i Mukarrerat-ı Temyiziye Hukuk Kısmı 1327, C. 1, Dersaadet, Selanik Matbaası, 1327, s. 58; s. 120-122; s. 132-134; s. 136-137; s. 163-164; s. 184-186; s. 197-198; s. 211-212; s. 222-223; s. 339-341; s. 342-343; s. 370-371; s. 371-373; s. 441-445; s. 490.
- Mecmua-i Mukarrerat-ı Temyiziye Hukuk Kısmı 1328, C. 2, İstanbul, Matbaa-ı Âmire, 1331, s. 32-33; s. 42-43; s. 105-106; s. 107-108; s. 137-139; s. 140-142; s. 144-146; s. 146-148; s. 167-169; s. 197-199; s. 218-220; s. 296-297; s. 317-318; s. 330-332; s. 358-359; s. 373-374; s. 394-396; s. 418-422; s. 501-503; s. 559-561.
- Mecmua-i Mukarrerat-ı Temyiziye Hukuk Kısmı 1329, İstanbul, Matbaa-ı Âmire, C. 3, 1332, s. 26-27; s. 37-39; s. 39-43; s. 52-56; s. 57-60; s. 72-73; s. 95-96; s. 103-104; s. 207-208; s. 231-233; s. 255-258; s. 268-269; s. 287-289; s. 292-294; s. 309-310; s. 321-322.
- Mecmua-i Mukarrerat-ı Temyiziye Hukuk Kısmı 1330, C. 4, İstanbul, Matbaa-ı Âmire, 1331, s. 7-9; s. 9-10; s. 103-105; s. 105-107; s. 120-121; s. 175-176; s. 281-283; s. 285-287; s. 293; s. 346-348; s. 363-365; s. 435-437.
- Mecmua-i Mukarrerat-ı Temyiziye Hukuk Kısmı 1331, C. 5, İstanbul, Matbaa-ı Âmire, 1332, s. 54-56; s. 185-186; s. 222-223; s. 264-266; s. 270-272; s. 290-292; s. 294-297; s. 340-342.
- Mecmua-i Mukarrerat-ı Temyiziye Hukuk Kısmı 1332, C. 6, İstanbul, Matbaa-ı Âmire, 1332; s. 35-36; s. 63-65; s. 75-77; s. 89-92; s. 231-233; s. 234-235.

Prof. Dr. Av. Yasin SEZER
Av. Recep Emre KALKAN
Av. Mustafa Emre ŞAHİN

İMAR HUKUKU DERSLERİ

YARGI KARARLARIYLA ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ

Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş

5. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İmar Hukuku Dersleri

Yasin Sezer - Recep Emre Kalkan - Mustafa Emre Şahin

Hukuk Yayınları Dizisi – 2031

Beşinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 62 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

YARARLANILAN KAYNAKLAR

KİTAPLAR

- AKYILMAZ, Bahtiyar-SEZGİNER, Murat-KAYA, Cemil, *Türk İdare Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014
- AYGÖRMEZ UĞURLUBAY, Gülsün Ayhan, *Çevreye Karşı Suçlar*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2015
- AYTAÇ, Fethi-DÖNMEZ, Mehmet-BİLGİN, Hüseyin, *Açıklamalı – İçti-hatlı Belediye Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Mahalli İdareleri İlgilendiren Temel Mevzuat*, Mahalli İdarelere Hizmet Der-neği, Ankara, 2009
- BİLGİN, Hüseyin-SEZER, Yasin, *İmar Kanunu Uygulama Rehberi*, 6.Bası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- ÇABRİ, Sezer, *İmar Kanunu Uyarınca Kamulaştırma*, Legal Yayıncılık, 2005
- ÇOLAK, Nusret İlker, *İmar Hukuku*, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2010
- DONAY, Süheyl, *Türk Ceza Kanunu Şerhi*, Beta Yayıncılık İstanbul, 2007
- ERGEN, Cafer, *İmar Hukuku*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2009
- GÖZLER, Kemal, *İdare Hukuku Dersleri*, Ekin Yayınevi, Bursa, 2014
- GÜNDAY, Metin, *İdare Hukuku*, İmaj Yayınevi, Ankara, 2011
- GÜRSEL, Meltem Kutlu, *Kamulaştırma Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 2012
- HAFIZOĞULLARI, Zeki-ÖZEN, Muharrem, *Türk Ceza Hukuku Özel Hü-kümler Topluma Karşı Suçlar*, USA Yayıncılık, Ankara, 2012
- İÇİŞLERİ BAKANLIĞI, *Yerel Yönetimlerde İmar Süreçlerinde Yolsuzluğun Önlenmesi Projesi*, Ankara, 2013
- KALABALIK, Halil, *İmar Hukuku Dersleri*, 7.Bası, Seçkin Yayıncılık, Anka-ra, 2015
- KELEŞ, Ruşen, *Kentbilim Terimleri Sözlüğü*, İmge Kitabevi, Ankara, 1998
- MALKOÇ, İsmail, *Açıklamalı Türk Ceza Kanunu*, Malkoç Kitabevi, Anka-ra, 2013
- NACİ, Muallim, *Lügat-ı Naci*, Haz. Ahmet Kartal, Ankara, Türk Dil Ku-rumu Yayınları, 2009

- PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali, *Türkçe Sözlük*, Ankara, Arkadaş Yayınları, 2012
- OĞURLU, Yücel, *İdare Hukukunda Kazanılmış Haklara Saygı ve Haklı Beklentiler Sorunu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003
- OĞUZMAN, Kemal-SELİÇİ, Özer-ÖZDEMİR, Saibe Oktay, *Eşya Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2012
- ORTA, Elif, *İmar Hukukunda Plan Hiyerarşisi ve Planların Çatışması*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2006
- ÖZKAYA, Eraslan, *İmar Hukuku Ders Notları*, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul, 2007
- SEZER, Yasin-BİLGİN, Hüseyin, *Açıklamalı-İçtihatlı Kentsel Dönüşüm Uygulama Rehberi*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015
- SÜTÇÜ, Nezh, *İmar Kirliliğine Neden Olma Suçunun Tahlili*, Legal Hukuk Dergisi, Yıl 3, S. 2, Mart 2005,
- ULUSOY, Ali, *İdari Yaptırımlar*, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013
- ÜNAL, Yücel, *Türk Şehir Planlama Hukukunun Dünü – Bugünü 1985 – 2015*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2015
- ÜSTÜN, Gül, *Kentsel Dönüşüm Hukuku*, XII Levha Yayıncılık, 2014
- YAŞAR, Hasan Nuri, *İmar Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2008
- YAŞAR, Osman-GÖKÇAN, Tahsin Hasan-ARTUÇ, Mustafa, *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*, Adalet Yayınları, Ankara, 2014
- YAYLA, Yıldızhan, *İdare Hukuku I*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1990, 2. Bası
- YAYLA, Yıldızhan, *Şehir Planlamasının Başlıca Hukuki Meseleleri ve İstanbul Örneği*, İÜHF Yayınları, İstanbul, 1975
- YILMAZ, Sacit, *Çevre Hukuku Bağlamında Türk Ceza Kanunundaki Çevre Suçları*, Adalet Yayınları, Ankara, 2013

MAKALELER

- ARISOY, Mine, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu”, *Terazi Hukuk Dergisi*, S. 13, 2007
- BAŞLAR, Yusuf, “Kamu Tesis Arsaları Üzerinde İmar Planı Uygulamaları ve Karşılaşılan Sorunlar”, *İstanbul Barosu Dergisi*, C. 85, S. 2, 2011
- BİLGİN, Hüseyin, “5598 sayılı Yasayla Kentsel Dönüşüm Konusunda Getirilen Yenilikler İnceleme”, *Yerel Yönetim ve Denetim Aylık Mesleki ve Bilimsel Dergi*, C. 15, Temmuz 2010, S. 7

- DİRİM, Vuslat, "Sit Alanında İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu ve Yargıtay Uygulamaları", *iç: Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi ve Çevreye Karşı Suçlar Paneli*, Ankara, 2012
- ERGEN, Cafer, "5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 184. Maddesinde Yer Alan İmar Kirliliği Suçu Açısından Belediye Görevlilerinin Durumu", <http://yurutmeyidurdurma.blogcu.com/5237-sayili-turk-ceza-kanununun-184-maddesinde-yer-alan-imar-ki/1219929>
- ERSOY, Melih, "İmar Planlarının Kademelendirilmesi ve Farklı Ölçeklerdeki Planlar Arasındaki İlişki", *Mekan Planlama ve Yargı Denetimi*, (Der.) Melih Ersoy – Çağatay Keskinok, Yargı Yayınevi
- GÜR, Necip Taha, "Kentsel Dönüşüm Uygulamalarında Sınırlı Ayni Hak Tesisi", *Kentsel Dönüşüm Hukuku*, Edit: Melikşah Yasin, Cenk Şahin, İstanbul Üniversitesi S.S. Onar İdare Hukuku ve İlimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, İstanbul, 2013.
- GÖKCEN, Ahmet, "İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu (TCK. M. 184)", *iç: Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi ve Çevreye Karşı Suçlar Paneli*, Ankara, 2012
- KOÇAK, Hüseyin, "İmar Uygulamasında Düzenleme Ortaklık Payı" (<http://www.hkmo.org.tr>: 29.03.2013)
- SARI, Nevzat İhsan, "İmar Uygulamalarında Kamu Ortaklık Payı (KOP) Sorunu ve Öneriler" (<http://www.tapu-kadastro.net/index.php/makaleler-2>: 29.03.2013)
- SEZER, Yasin, "Riskli Alan İlanı ve Hukuki Sonuçları", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 130, 2017
- ŞANLI, Denizer, "Planlama Yetkisinin Analizi", *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl 67, S.3, Yaz 2009
- TAZEGÜL, İsmail, "İmar Mevzuatının Uygulanması ve Kent Planlaması Bakımından Kazanılmış Haklar Sorunu", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C. 1, S. 3, Ekim 2010
- TEKİNSOY, Ayhan, "İmar Planlarının Hukuksal Niteliği, İmar Planı İptalinin Bu Plana Dayanılarak Verilmiş Ruhsatlar Üzerindeki Etkisi", *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl 66, S. 2
- YAĞCI, Sabri Eyüp, "Yargıtay Kararları Işığında Çevreye Karşı Suçlar", *iç: Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi ve Çevreye Karşı Suçlar Paneli*, Ankara, 2012

Dr. Öğr. Üyesi Sezai ÇAĞLAYAN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Ali Fuad Başgil Hukuk Fakültesi

Milletlerarası Hukuk Öğretim Üyesi

DIŞ MİHRAKLAR

**TÜRKİYE GÜNDEMİNDEKİ
POPÜLER ULUSLARARASI
HUKUK MEVZULARI**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Dış Mihraklar Türkiye Gündemindeki Popüler Uluslararası Hukuk Mevzuları
Sezai Çağlayan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3945

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 63 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- AFAD, “Duyurular”, <https://www.afad.gov.tr/duyurular>, (Erişim Tarihi: 12.02.2023).
- Akdemir, Erhan, “Türkiye’de Kamuoyunun AB’ye Bakışının Genel Seyri (1987-2017)”, içinde, Baykal, Sanem, Akgül Açıkmeşe, Sinem, Akçay, Belgin, Erhan, Çağrı, *Hukuki, Siyasi ve İktisadi Yönleriyle Avrupa Bütünleşmesinde Son Gelişmeler ve Türkiye-AB İlişkileri*, Ankara, Ankara Üniversitesi Yayınları, 2018, ss. 381-405.
- Akgunduz, Ahmed, Öztürk, Said, *Ottoman History: Misperceptions and Truths*, IUR Press, Rotterdam, 2011.
- Akyol, Taha, *Bilinmeyen Lozan*, Doğan Kitap, 4. Baskı, İstanbul, 2019.
- Aljazeera, “Sweden Suspects ‘Foreign Actors ’Behind Riots Over Quran Burning”, (20.04.2022), <https://www.aljazeera.com/news/2022/4/20/sweden-believes-foreign-actors-behind-riots-over-quran-burning>, (Erişim Tarihi: 11.02.2023).
- Amnesty International, “Tüm Siyasi Partilere Çağrımızdır: Türkiye’nin İstanbul Sözleşmesi’ne Dönmesini Sağlayın ve 6284 Sayılı Kanundan Vazgeçmeyin!”, (20.03.2023), <https://www.amnesty.org.tr/icerik/tum-siyasi-partilere-cagrimizdir-turkiyenin-istanbul-sozlesmesine-donmesini-saglayın-ve-6284-sayili-kanundan-vaz-gecmeyin>, (Erişim Tarihi: 28.05.2024).
- Arango, Tim, “Turkey’s Suspicious Mind-Set Has Been a Century in the Making”, (12.09.2016), *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/2016/09/13/world/what-in-the-world/turkey-cons-piracies-sevres-syndrome.html>, (12.02.2023).
- ASELSAN, “Gök Vatana Dörtlü Kalkan”, (26.07.2023), <https://www.aselsan.com/tr/haberler/detay/169/gok-vatana-dortlu-kalkan>, (Erişim Tarihi: 26.05.2024).
- Avar, Banu, “Türk Gençliğini Erasmus’la Devşiremeyeceksiniz!”, (11.02.2014), <https://www.banuavar.com.tr/turk-gencligini-erasmusla-devsiremeyeceksiniz-banu-avar/>, (E. T.: 25.05.2024).

- Aydemir, Şevket Süreyya, *Tek Adam Mustafa Kemal 1922-1938 Cilt III, Remzi Kitabevi*, 23. Basım, İstanbul, 2008.
- Aydın, Erdal, "Mavi Vatan, Gök Vatan ile Siber Vatan Söz Öbeklerinin Anlamları ve Oluşturulma Yöntemleri", *The Journal of Turkic Language and Literature Surveys (TULLIS)*, 7(3), 2022, ss. 167-178.
- Bacque-Grammont, Jean-Louis, (Çeviren: Refet Yinanç), "Kanun'î Sultan Süleyman'ın I. Fransuva'ya İki Mektubu", <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/782732>, (E. T.: 27.05.2024).
- Barbieri, Elia, "The Big Idea: Is World Government Possible?" (21.11.2022), <https://www.theguardian.com/books/2021/nov/22/the-big-idea-is-world-government-possible>, (Erişim Tarihi: 27.05.2024).
- Başaran, Halil Rahman, *Hak Hukuk Bu Nasıl Uluslararası Hukuk*, Alfa Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2019.
- Başeren, Sertaç Hami, "Mısır-Yunanistan anlaşması ve Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki uygulamaları", (26.08.2020), <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/misir-yunanistan-anlasmasi-ve-turkiye-nin-dogu-akdeniz-deki-uygulamaları/1953584>, (E. T.: 12.02.2023).
- Batır, Kerem, "Uluslararası Hukukta Devlet ve Başarısız Devletler: Somali Örneği", *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (4) 2017, ss. 81-102.
- Bayraktar, Fethullah, "İstanbul Sözleşmesinden Çekilme Sürecinin Düşündürdükleri: Türk Hukukunun Uluslararası Andlaşmalarla İmthanı", *TAAD*, 56, 2023, ss. 119-154.
- Bayram, Mehmet Hanifi, *Avrupa Birliği Hukuku Dersleri*, Seçkin Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara, 2019.
- BBC News, "Erdoğan: Parlamentodan İdam Kararı Çıkarsa Onaylıyorum" (19.07.2016), <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-36831255>, (Erişim Tarihi: 27.05.2024).
- BBC, "Catalonia's Bid for Independence from Spain Explained", (18.10.2019), <https://www.bbc.com/news/world-europe-29478415>, (Erişim Tarihi: 26.05.2024).
- BBC, "Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan Yunanistan'a: Bir gece ansızın gelebiliriz", (03.09.2022), <https://www.bbc.com/turkce/artic-les/cxx9pyrn50ko>, (Erişim Tarihi: 01.06.2024).

- Bilefsky, Dan, Perez-Pena, Richard, Nagourney, Eric, "The Roots of the Ukraine War: How the Crisis Developed", 12.10.2022, *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/article/russia-ukraine-nato-europe.html>, (Erişim Tarihi: 12.01.2023).
- Blum, Yehuda Z., "Proposals for UN Security Council Reform", *AJIL*, 99(3), 2005, ss. 632-649.
- Boutros-Ghali, Boutros, "An Agenda For Peace : Preventive Diplomacy, Peacemaking And Peace-Keeping: Report of The Secretary-General Pursuant to the Statement Adopted by the Summit Meeting of the Security Council", (31.01.1992), <https://digital.library.un.org/record/145749?v=pdf>, (E. T.: 26.05.2024).
- Britannica, "Banana Republic", <https://www.britannica.com/topic/banana-republic>, (Erişim Tarihi:15.05.2024).
- Bush, George W., "Global War on Terror", (01.10.2001), <https://www.georgewbushlibrary.gov/research/topic-guides/global-war-terror>, (Erişim Tarihi: 12.01.2023).
- Çağlayan, Sezai, "BM Güvenlik Konseyi Rezolüsyonları Nedir, Nasıl Okunur?", *TAAD*, 46, 2021, ss. 455-476.
- Çağlayan, Sezai, "Hukuk Araştırmasında Teorik ve Normatif Çerçevesler: Teorinin Uygulamaya Aktarımı", *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(2), 2021, ss. 1524 – 1552.
- Çağlayan, Sezai, "Koruma Sorumluluğunun Bir Eleştirisi: Koruma Öncelikli Sorumluluk", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 12, 2018, ss. 335-360.
- Çağlayan, Sezai, "Pandemics That Generate a New Grotian Moment in International Law", *PPIL*, 42(2), 2022, ss. 757-775.
- Çağlayan, Sezai, "Türkiye'nin Uluslararası Hukuk Manevrası: İstanbul Sözleşmesi", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 2023, ss. 211-232.
- Çağlayan, Sezai, *Angajman Kuralları*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Çelik, Ozan Ali, "Sevr Sendromu ve Geniş Ölçekte Etkisi", (20.10.2020), *Stratejik Ortak*, <https://web.archive.org/web/20201101033726/https://www.stratejikortak.com/2020/10/sevr-sendromu-ve-genis-olcekte-etkisi.html>, (Erişim Tarihi: 12.02.2023).

- Churchill, Winston, "Churchill in Zurich", https://www.churchill-in-zurich.ch/site/assets/files/1807/rede_winston_churchill_englisc_h.pdf, (Erişim Tarihi: 13.01.2023).
- Coskun, Orhan, Hudson, Alexandra, "Merkel Reassures Turkey on EU Talks, Erdogan Raps Cyprus", (31.10.2012), *Reuters*, <https://web.archive.org/web/20121103084326/https://news.yahoo.com/merkel-reassures-turkey-eu-talks-erdogan-raps-cyprus-154249524.html>, (Erişim Tarihi: 15.01.2023).
- Council of Europe, "Chart of Signatures and Ratifications of Treaty 210", (28.05.2024), <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treatyenum=210>, (Erişim Tarihi: 28.05.2024).
- Council of Europe, "Complete List of the Council of Europe's Treaties", (Erişim Tarihi: 27.05.2024).
- Council of Europe, "European Convention on Human Rights", <https://www.echr.coe.int/european-convention-on-human-rights>, (Erişim Tarihi: 27.05.2024).
- Council of Europe, "The Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence Against Women and Domestic Violence", <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention>, (Erişim Tarihi: 27.05.2024).
- Council of Europe, "The Protection of Human Rights", <https://www.coe.int/en/web/portal>, (Erişim Tarihi: 27.05.2024).
- Duran, Burhaneddin, "Sisi ile Tokalaşma", (22.11.2023), <https://www.setav.org/sisi-ile-tokalasma/>, (Erişim Tarihi: 12.02.2023).
- Durmuş, Mustafa Taha, "Cumhurbaşkanının Uluslararası Sözleşmeler Üzerindeki Tasarruf Yetkisi ve Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden Ayrılmasının Hukuki Analizi", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 29(3), 2021, ss. 1969-2007.
- ECtHR, "General Presentation", <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=court&c=>, (Erişim Tarihi: 12.02.2023).
- Ekinci, Hüseyin, Sağlam, Musa, *66 Soruda Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru*, Ankara Barosu, Ankara, 2012.
- Erdoğan, Mustafa, *İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku*, Orion Kitabevi, 4. Baskı, Ankara, 2015.

- Erdoğan, Recep Tayyip, *Yeni Türkiye Vizyonu: Dünya 5'ten Büyüktür*, Cumhurbaşkanlığı Yayınları, Ankara, 2017.
- Erem, Onur, "5 soruda YPG'nin ABD ve Rusya ile ilişkisi", (16.05.2017), *BBC Türkçe*, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-39937178#anchor1>, (Erişim Tarihi: 12.01.2023).
- EU, "Country Profiles", https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles_en, (Erişim Tarihi: 15.01.2023).
- EU, "Croatia", https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/croatia_en, (Erişim Tarihi: 15.01.2023).
- EU, "Facts and figures on the structure of the European Union", https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/key-facts-and-figures/structure_en, (Erişim Tarihi: 15.01.2023).
- EU, "Your Gateway", https://european-union.europa.eu/index_en, (Erişim Tarihi: 15.01.2023).
- Euronews, "Deprem Sonrası Türkiye'ye Hangi Ülkeler, Ne Kadar Arama Kurtarma Personeli Gönderdi?", (11.02.2023), <https://tr.euronews.com/2023/02/11/deprem-sonrasi-turkiyeye-hangi-ulkeler-ne-kadar-arama-kurtarma-personeli-gonderdi>, (Erişim Tarihi: 12.02.2023).
- European Commission, "Accession Criteria", https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/glossary/accession-criteria_en, (Erişim Tarihi: 16.01.2023).
- European Commission, "Türkiye", https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/turkiye_en, (Erişim Tarihi: 15.01.2023).
- European Council, <https://www.consilium.europa.eu/media/57442/2022-06-2324-euco-conclusions-en.pdf>, (E. Tarihi: 16.01.2023).
- European Parliament, "EU-Turkey Relations: "We Are Entering a New Phase"", (29.11.2016), <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/world/20161128STO53408/eu-turkey-relations-we-are-entering-a-new-phase>, (Erişim Tarihi: 16.01.2023).
- Falk, Richard, "Some Thoughts on the Decline of International Law and Future Prospects", *Hofstra Law Review*, 9(2), 1981, ss. 399-409.
- Federal Department of Foreign Affairs, "Neutrality", <https://www.eda.admin.ch/eda/en/home/foreign-policy/international-law/neutrality.html>, (Erişim Tarihi: 27.05.2024).

- Fukuyama, Francis, *The End of History and the Last Man*, Free Press, New York, 1992.
- General List, "Accordance with international law of the unilateral declaration of independence in respect of Kosovo", *The Review of International Affairs*, 143, 2010.
- Gök, Ali, Mavruk Cavlak, Çağla, "Türkiye-Yunanistan Arasında Güvenlik İkilemi ve Silahlanma Yarışı: Kardak ve Doğu Akdeniz Krizleri", *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Economics and Administrative Sciences Faculty*, 9(2), 2022, ss. 973-993.
- Goldsworthy, Adrian, *Pax Romana*, Weidenfeld & Nicolson, Londra, 2016.
- GOV.UK, "Brexit Guidance", <https://www.gov.uk/>, (Erişim Tarihi: 15.01.2023).
- Haberturk, "HAARP ile Yapay Deprem Yaratmak Mümkün Mü?", (08.02.2023), <https://www.haberturk.com/haarp-acilimi-ve-anlami-haarp-nedir-ne-demek-ve-ne-anlama-geliyor-haarp-tek-nolojisi-nasil-calisir-3563179>, (Erişim Tarihi: 12.02.2023).
- Hamer, David, Green, Laura, "JASTA Keeps Saudi Arabia on Trial for 9/11 Terror Attacks: The US and its Foreign Sovereign Immunity Issue", (17.04.2018), *EJIL:Talk!*, www.ejiltalk.org/jasta-keeps-saudi-arabia-on-trial-for-9-11-terror-attacks-the-us-and-its-foreign-sovereign-immunity-issue/, (Erişim Tarihi: 12.01.2023).
- Hellenic Republic MFA, "Territorial Sea - Casus belli", (01.02.2024), <https://www.mfa.gr/en/issues-of-greek-turkish-relations/relevant-documents/territorial-sea-casus-belli.html>, (Erişim Tarihi: 28.05.2024).
- Helman, Gerald B., Ratner, Steven R., "Saving Failed States", *Foreign Policy*, 89, 1992, ss. 3-20.
- Henry Olivier, *Cabbages and Kings*, McClure Company, 1908.
- Hlavac, Marek, "Less than a State, More than an International Organization: The Sui Generis Nature of the European Union", *Central European Labour Studies Institute*, 2010, ss. 1-16.
- HUDOC, "European Court of Human Rights", <https://hudoc.echr.coe.int/#%22documentcollectionid2%22:%5B%22JUDGMENTS%22%5D>, (Erişim Tarihi: 27.05.2024).

- Hür, H Kemal, "Batı Trakya Türkleri ve Türk-Yunan İlişkileri", içinde Ümit Özdağ ve Yelda Demirağ, eds., *Türk Dış Politikasını Nasıl Bilindiniz?*, Kripto Kitaplar, Ankara, 2017, ss. 457-472.
- Hüseyinoğlu, Emin, Dağ, Asiye Nurşen, "Ölüm Cezası Hakkında Güncel Bir Değerlendirme", *Akademik Düşünce Dergisi*, 5, 2022, ss. 47-84.
- ICJ, Jurisdictional Immunities of the State (Germany v. Italy: Greece intervening), 2012.
- ICJ, North Sea Continental Shelf, Judgement, I.C.J. Reports 1969.
- ICJ, Reparation for injuries suffered in the service of the Nations, Advisory Opinion, [1949] ICJ Rep 174, ICGJ 232, 1949.
- İnönü, İsmet, "İstiklal Savaşı ve Lozan", *TTK Belleten*, XXXVIII (149), 1974, ss. 1-30.
- Independent Türkçe, "Emekli askerler ABD uçak gemisi için "işgal" iddiasında bulundu... Çamuroğlu: ABD geri zekalı mıdır bu hale gelmiş bir ülkeyi işgal etsin?", (09.02.2023), <https://indyturk.com/node/608781/haber/emekli-askerler-abd-ucak-gemisi-icin-isgal-iddiasinda-bulundu-çamuroğlu-abd-geri>, (Erişim Tarihi: 12.02.2023).
- Jung, Dietrich, *Turkey and Europe: Ongoing Hypocrisy?*, Copenhagen Peace Research Institute, Copenhagen, 2001.
- Karzai, Hamid, "Keynote Speech", <https://www.trtworldforum.com/talks/>, (Erişim Tarihi: 10.02.2023).
- Katsaniduo, Alexia, Lefkofridi, Zoe, "A Decade of Crisis in the European Union: Lessons from Greece", *JCMS*, 58, 2020, ss. 160-172.
- Kaya, Emir, *Hukuk Zihniyeti*, Siyasal Kitabevi, 3. Baskı, Ankara, 2018.
- Kayra, Cahit, *Sevr Dosyası*, Tarihçi Kitabevi, İstanbul, 2016.
- Keller, Rudi, "Federal judge dismisses Missouri AG Eric Schmitt lawsuit blaming China for COVID-19", (08.07.2022), *Missouri Independent*, <https://missouriindependent.com/2022/07/08/federal-judge-dismisses-missouri-ag-eric-schmitt-lawsuit-blaming-china-for-covid-19/>, (Erişim Tarihi: 09.01.2023).
- Kessler, Glenn, "The Iraq War and WMDs: An intelligence failure or White House Spin?", (22.03.2019), *the Washington Post*, <https://www.washingtonpost.com/politics/2019/03/22/iraq-war-wmds-an-intelligence-failure-or-white-house-spin/>, (Erişim Tarihi: 12.01.2023).

- Klabbers, Jan, "The Relative Autonomy of International Law or the Forgotten Politics of Interdisciplinary", *J. Int'l L & Int'l Rel*, 1, 2004, ss. 35-48
- Konda, "Gezi Raporu: Toplumun 'Gezi Parkı Olayları' Algısı, Gezi Parkındaki Kimlerdi?" (5.6.2014), <https://konda.com.tr/uploads/konda-geziraporu2014-be80cf101d80fe3a74322f7690203132abd2f22b1c69b31a6bbad80d1a227cf1.pdf>, (E. T.: 25.05.2024).
- Kuran, Selami, *Uluslararası Deniz Hukuku*, 4. Baskı, Beta, 2014.
- Loizidou v Turkey [1995] ECtHR, Application no. 15318/89, 18 December 1996.
- Lopez, C. Todd, "U.S. Aids Turkey After Devastating Quakes", (08.02.2023), *U.S. Department of Defense*, <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3293241/us-aids-turkey-after-devastating-quakes/>, (Erişim Tarihi: 12.02.2023).
- Meray, Seha L, "Devletler Hukuku Öğretimi ve Çalışmaları Üzerinde Bazı Düşünceler, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 14, ss. 41-68.
- Mission of Norway to the European Union, "Historical Overview", <https://www.norway.no/en/missions/eu/areas-of-cooperation/historical-overview/>, (Erişim Tarihi: 15.01.2023).
- Orakhelashvili, Alexander, "The idea of European international law." *European Journal of International Law*, 17(2), 2006, ss. 315-347.
- Özdemir, Hakan, Çiftlikçi, Ahmet, "Avrupa Birliği'ne (AB) Uyum Sürecinde Türkiye'de Hukuk Devletin Dönüşümü: Helsinki Zirvesi'nden Günümüze İç Hukukta Yapılan Düzenlemeler Üzerine", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(1), 2015, ss. 123-144.
- Pahuja, Sundhya, *The postcoloniality of international law. İçinde* (Ed. Sanford Silverburg) *International Law: Contemporary Issues and Future Developments*, Routledge, 2018.
- Pazarıcı, Hüseyin, *Türk Dış Politikasının Başlıca Sorunları*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015.
- Pazarıcı, Hüseyin, *Uluslararası Hukuk*, 14. Baskı, Ankara, 2015.
- Refah Partisi and Others v. Turkey, Nos. 41340/1998 and other 3, ECtHR (Grand Chamber), 13 February 2003.
- Republic of Kosovo, "Declaration of Independence", <https://www.kuvendikosoves.org/eng/home/>, (Erişim Tarihi: 26.05.2024).

- RIDEA, "The Eventual Accession of Kosovo to the United Nations Specialized Agencies: Procedures and Prospects" (November 2019), [http://www.ridea-ks.org/uploads/INPUT ON KOSOVO EVENTUAL ACCESSION TO UN SPECIALIZED AGENCIES AND RELATED ORGANIZATIONS- PROCEDURES AND PROSPECTS.pdf](http://www.ridea-ks.org/uploads/INPUT_ON_KOSOVO_EVENTUAL_ACCESSION_TO_UN_SPECIALIZED_AGENCIES_AND_RELATED_ORGANIZATIONS-PROCEDURES_AND_PROSPECTS.pdf), (Erişim Tarihi: 26.05.2024).
- Roberts, Anthea, *Is International Law International?*, Oxford University Press, Oxford, 2017.
- Ronzitti, Natalino, "The Expanding Law of Self-Defence", *Journal of Conflict and Security Law*, 11(3), 2006, ss. 343-359.
- Ryder, Pat, "Pentagon Press Secretary Air Force Brig. Gen. Pat Ryder Holds an On-Camera Press Briefing", (08.02.2023), *U.S. Department of Defense*, <https://www.defense.gov/News/Transcripts/Transcript/Article/3293101/pentagon-press-secretary-air-force-brig-gen-pat-ryder-holds-an-on-camera-press/>, (Erişim Tarihi: 12.02.2023).
- Scharp, Michael, *Customary International Law in Times of Fundamental Change: Recognizing Grotian Moments*, Cambridge University Press, Cambridge, 2013.
- Sean D. Murphy, "The Doctrine of Preemptive Self-Defense", *Vill. L. Rev.* 50(3), (2005), ss. 699-748.
- Shaw, Malcolm N., *International Law*, Cambridge University Press, 6. Baskı, Cambridge, 2008.
- Şirin, Tolga, Orcan, Necdet Umut, "Uluslararası Sözleşmelerden Çekilmenin Anayasal Esasları ve Başlıca Tartışmalar", *TAAD*, 50, 2022, ss. 241-278.
- Spendzharova, Aneta B., Vachudova, Milada Anna, "Catching Up? Consolidating Liberal Democracy in Bulgaria and Romania after EU Accession", *West European Politics*, 35(1), 2012, ss. 39-58.
- Statista, "The Brexit Referendum - Statistics & Facts", <https://www.statista.com/topics/2971/eu-referendum/#topicOverview>, (Erişim Tarihi: 15.01.2023).
- Statista, "Total Number of List-based Sanctions Imposed by Australia, Canada, the European Union (EU), France, Japan, Switzerland, the United Kingdom (UK), and the United States on Russia from February 22 to December 15, 2022, by Target", <https://www.statista.com/statistics/1293531/western-sanctions-imposed-on-russia-by-target/>, (Erişim Tarihi: 13.01.2023).

- Sterio, Milena, "A Grotian Moment: Changes in the Legal Theory of Statehood", *Denver Journal of International Law and Policy*, 39(2), 2011, ss. 209-238.
- Stollwerck, George H., *Battlefields of Pax Americana*, Xlibris Corporation, US, 2004.
- Taekema, Sanne, "Theoretical and Normative Frameworks for Legal Research: Putting Theory Into Practice." *Law and Method*, 2018, ss. 1-16.
- TC Anayasa Mahkemesi, "Bireysel Başvuru", <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mahkeme/gorev-ve-yetkileri/bireysel-basvuru/>, (Erişim Tarihi: 27.05.2024).
- TC Cumhurbaşkanlığı, "Mevzuat Bilgi Sistemi", <https://www.mevzuat.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 27.05.2024).
- TC Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, "Katılım Müzakerelerinde Mevcut Durum", <https://www.ab.gov.tr/65.html>, (Erişim Tarihi: 16.01.2023).
- TC Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, "Türkiye-AB İlişkilerinin Tarihçesi", https://www.ab.gov.tr/turkiye-ab-iliskilerinin-tarihcesi_111.html, (Erişim Tarihi: 16.01.2023).
- TC Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, "Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri", <https://www.ab.gov.tr/4.html>, (16.01.2023).
- TC Dışişleri Bakanlığı, "Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt Çavuşoğlu'nun Yunanistan Dışişleri Bakanı ile İlgili Yaptığı Konuşma", (13.02.2023), <https://www.mfa.gov.tr/disisleri-bakani-sayin-mevlut-cavusoglu-nun-yunanistan-disisleri-bakani-ile-ilgili-yaptigi-konusma-12-2-2023.tr.mfa>, (Erişim Tarihi: 13.02.2023).
- TC Dışişleri Bakanlığı, "Kurucu Andlaşmalar", <https://www.mfa.gov.tr/sub.tr.mfa?1a37f3af-1499-4dbb-96f4-d0f17f490bb1>, (Erişim Tarihi: 27.05.2024).
- TC Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, "Şırnak, Türkiye'nin Bir Numaralı Petrol Şehri Olacak", <https://enerji.gov.tr/haber-detay?id=21215>, (Erişim Tarihi: 27.05.2024).
- TDK Sözlük, "Yurt", <https://sozluk.gov.tr/>, (E. Tarihi: 26.05.2024).
- Telci, İsmail Numan, Efe, İbrahim, Kardeş, Tuncay, Çağlar, İsmail, "15 Temmuz Darbe Girişimi ve Batı Medyası", *SETA*, 2017, ss. 13-91.

- Terpan, Fabien, "Definition of Soft Law", içinde Mariolina Eliantonio, Emilia Korkea-aho ve Ulrika Mörth eds., *Research Handbook on Soft Law*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2023.
- The Council of Europe, "The Russian Federation is Excluded from the Council of Europe", (16.03.2022), <https://www.coe.int/en/web/portal/-/the-russian-federation-is-excluded-from-the-council-of-europe>, (Erişim Tarihi: 13.01.2023).
- The Council of Europe, "Who We Are", <https://www.coe.int/en/web/portal>, (Erişim Tarihi: 12.02.2023).
- The Guardian, "Britain's 1975 Europe Referendum: What Was It Like Last Time?", <https://www.theguardian.com/politics/2016/feb/25/britains-1975-europe-referendum-what-was-it-like-last-time>, (Erişim Tarihi: 15.01.2023).
- The World Bank, "All Countries and Economies", <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL>, (Erişim Tarihi: 26.05.2024).
- The World Bank, "World Development Indicators", <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>, (Erişim Tarihi: 25.05.2024).
- Tsagourias, Nicholas, "Türkiye's Threats against Greece: A Violation of Article 2(4) of the UN Charter?", (26.09.2022), <https://lieber.westpoint.edu/turkiyes-threats-against-greece-violation-article-24-un-charter/>, (Erişim Tarihi: 25.05.2024).
- Tütüncü, Ayşe Nur, *İnsancıl Hukuka Giriş*, Beta Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul, 2012.
- Ülger, İrfan Kaya, *Avrupa Birliği Rehberi*, Umuttepe Yayınları, 2. Baskı, Kocaeli, 2015.
- UN, "About Us", <https://www.un.org/en/about-us>, (Erişim Tarihi: 12.02.2023).
- UN, "Letter dated 17 September 2022 from the Permanent Representative of Türkiye to the United Nations addressed to the Secretary-General", (17.09.2022), <https://digitallibrary.un.org/record/3989129?ln=ar&v=pdf>, (Erişim Tarihi: 01.06.2024).
- UN, "Member States", <https://www.un.org/en/about-us/member-states>, (Erişim Tarihi: 14.05.2024).
- UN, "Montevideo Convention", https://treaties.un.org/pages/show_details.aspx?objid=0800000280166aef, (E. Tarihi: 26.05.2024).

- UN, "Trusteeship Council", <https://www.un.org/en/about-us/trusteeship-council>, (Erişim Tarihi: 26.05.2024).
- UN, "Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında Akdeniz'de Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası", [https://www.un.org/depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/TREATIES/Turkey_11122019_\(HC\)_MoU_Libya-Delimitation-areas-Mediterranean.pdf](https://www.un.org/depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/TREATIES/Turkey_11122019_(HC)_MoU_Libya-Delimitation-areas-Mediterranean.pdf), (Erişim Tarihi: 26.05.2024).
- UN, "UN Documents for Health Crisis: Security Council Resolutions", https://www.securitycouncilreport.org/un_documents_type/security-council-resolutions/?ctype=Health Crises&cbtype=health-crises, (Erişim Tarihi: 11.01.2022).
- UN, "UN Founding Members", <https://research.un.org/en/unmembers/founders>, (Erişim Tarihi: 05.01.2023).
- UN, "United Nations Charter: Amendments to Articles 23, 27, 61, 109", <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/amendments>, (Erişim Tarihi: 12.01.2023).
- UN, "United Nations Peacekeeping", <https://peacekeeping.un.org/en>, (Erişim Tarihi: 26.05.2024).
- UN, "Universal Declaration of Human Rights", <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>, (Erişim Tarihi: 27.05.2024).
- UN, "Veto List", <https://research.un.org/en/docs/sc/quick>, (Erişim Tarihi: 12.01.2023).
- Ünal, Ömer, *One Minute Davos*, Gündem Yayınları, İstanbul, 2009.
- UNGA 69th Session. Toplantısı, (24.09.2014), <https://digitallibrary.un.org/record/781187?ln=en>, (Erişim Tarihi: 12.01.2023).
- UNGA 71st Session, (20.09.2016), <https://digitallibrary.un.org/record/845406?ln=en>, (Erişim Tarihi: 12.01.2023).
- UNGA 72nd Session, (19.09.2017), <https://digitallibrary.un.org/record/1304713?ln=en>, (Erişim Tarihi: 12.01.2023).
- UNGA 73rd Session, (25.09.2018), <https://digitallibrary.un.org/record/1304713?ln=en>, (Erişim Tarihi: 12.01.2023).
- UNGA 74th Session, (24.09.2019), <https://digitallibrary.un.org/record/3832033?ln=en>, (Erişim Tarihi: 12.01.2023).

- UNGA 76th Session, (21.09.2021), <https://digitallibrary.un.org/record/3948377?ln=en>, (Erişim Tarihi: 12.01.2023).
- UNGA 77th Session, (20.09.2022), <https://digitallibrary.un.org/record/3996866?ln=en>, (Erişim Tarihi: 12.01.2023).
- UNSC Res. 82, (25 June 1950).
- UNSC Res. 1308, 17 July 2000.
- UNSC Res. 1983, 7 June 2011.
- UNSC Res. 2177, 18 September 2014.
- UNSC Res. 2439, 30 October 2018.
- UNSC Res. 2532, 1 July 2020.
- UNSC Res. 2565, 26 February 2021.
- US Department of Justice, "Steps in the Federal Criminal Process", <https://www.justice.gov/usao/justice-101/sentencing>, (Erişim Tarihi: 27.05.2024).
- Woodruff, William, *Modern Dünya Tarihi*, (Çevirenler: Hale Vardar & Arda Vardar), Pozitif Yayınları, İstanbul, 2002.
- Yamadhita, Hikaru, "Reading "Threats to International Peace and Security," 1946–2005", *Diplomacy&Statecraft*, 18(3), 2007, ss. 551-572.
- Yeni Şafak, "Türkiye Cumhuriyeti Muz Cumhuriyeti Değildir", (19.05.2024), <https://www.yenisafak.com/arsiv/2002/mayis/19/p5.html>, (Erişim Tarihi: 14.05.2024).
- YÖK, "Yükseköğretimde Uluslararasılaşma ve Türkiye'deki Üniversitelerin Uluslararası Görünürlüğü Çalıştayı", (22.11.2022), <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2022/yuksekogretimde-uluslararasılaşma-ve-türkiye-deki-üniversitelerin-uluslararası-görünürlüğünü-artırma-calistayi.aspx>, (Erişim Tarihi: 25.05.2024).
- Yurt, Pınar, Süleymanoğlu, Büşra, "PKK Terör Örgütünün İsveç Yapılanması: NATO Üyelik Süreci Üzerinden Bir Değerlendirme", *TERAM*, <https://teram.org/Icerik/pkk-teror-orgutunun-isvec-yapilanmasi-nato-uyelik-sureci-uzerinden-bir-degerlendirme-216>, (Erişim Tarihi: 22.05.2024).
- Yusuf Aksar, *Teoride ve Uygulamada Uluslararası Hukuk I*, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara, 2021.

Sezai ÇAĞLAYAN, Asst. Prof. Dr.
Ondokuz Mayıs University AFB Law Faculty

**THE ROLE OF THE UN SECURITY
COUNCIL IN MAINTAINING
INTERNATIONAL PEACE AND
SECURITY IN THE TIMES
OF PANDEMICS**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

The Role Of The Un Security Council In Maintaining International Peace and Security In The Times Of Pandemics

Sezai Çağlayan

Hukuk Yayınları Dizisi – 3946

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 64 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr - adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

Bibliography

Primary Sources

Legislation

ECOSOC, Resolution 1994/24 1994.

ICJ Status 1945.

UN Charter 1945.

UN, Generic Guidelines for Troop Contributing Countries Deploying Military Units to the United Nations Peacekeeping Missions 2008 1 35

UNGA, Resolution 3314 (XXIX) 1974.

UNGA, Resolution 60/1: 2005 World Summit Outcome 2005.

UNGA, Resolution 69/1 2014.

UNGA, Resolution 70/1: Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development 2015.

UNSC, '4172nd Meeting Record' (2000) S/PV.4172.

UNSC, '6547th Meeting Record' (2011) S/PV.6547.

UNSC, '8385th Meeting Record' (2018) S/PV.8385.

UNSC, Draft Resolution 189 2014.

UNSC, Resolution 1040 1996.

UNSC, Resolution 1172 1998.

UNSC, Resolution 1192 1998.

UNSC, Resolution 1303 2000.

UNSC, Resolution 1308 2000.

UNSC, Resolution 1327 2000.

UNSC, Resolution 1368 2001.

-
- UNSC, Resolution 1373 2001.
UNSC, Resolution 1379 2001.
UNSC, Resolution 1410 2002.
UNSC, Resolution 1441 2002.
UNSC, Resolution 1456 2003.
UNSC, Resolution 1460 2003.
UNSC, Resolution 1506 2003.
UNSC, Resolution 1539 2004.
UNSC, Resolution 1540 2004.
UNSC, Resolution 1545 2004.
UNSC, Resolution 1673 2006.
UNSC, Resolution 1718 2006.
UNSC, Resolution 1810 2008.
UNSC, Resolution 1874 2009.
UNSC, Resolution 1887 2009.
UNSC, Resolution 1977 2011.
UNSC, Resolution 1983 2011.
UNSC, Resolution 1996 2011.
UNSC, Resolution 2057 2012.
UNSC, Resolution 2109 2013.
UNSC, Resolution 2118 2013.
UNSC, Resolution 2139 2014.
UNSC, Resolution 2165 2014.
UNSC, Resolution 2170 2014.
UNSC, Resolution 2177 2012.
UNSC, Resolution 2178 2014.
UNSC, Resolution 2191 2014.

-
- UNSC, Resolution 2199 2015.
UNSC, Resolution 2213 2015.
UNSC, Resolution 2249 2015.
UNSC, Resolution 2258 2015.
UNSC, Resolution 2268 2016.
UNSC, Resolution 2270 2016.
UNSC, Resolution 2325 2016.
UNSC, Resolution 2332 2016.
UNSC, Resolution 2349 2017.
UNSC, Resolution 2408 2018.
UNSC, Resolution 2423 2018.
UNSC, Resolution 2429 2018.
UNSC, Resolution 2439 2018.
UNSC, Resolution 2525 2020.
UNSC, Resolution 2532 2020.
UNSC, Resolution 2543 2020.
UNSC, Resolution 2565 2021.
UNSC, Resolution 2585 2021.
UNSC, Resolution 2601 2021.
UNSC, Resolution 2634 2022.
UNSC, Resolution 403 1977.
UNSC, Resolution 411 1977.
UNSC, Resolution 424 1978.
UNSC, Resolution 502 1982.
UNSC, Resolution 54 1948.
UNSC, Resolution 546 1984.
UNSC, Resolution 573 1985.

- UNSC, Resolution 598 1987.
UNSC, Resolution 602 1987.
UNSC, Resolution 611 1988.
UNSC, Resolution 660 1990.
UNSC, Resolution 674 1990.
UNSC, Resolution 687 1991.
UNSC, Resolution 707 1991.
UNSC, Resolution 713 1991.
UNSC, Resolution 731 1992.
UNSC, Resolution 743, 1992.
UNSC, Resolution 748 1992.
UNSC, Resolution 788 1992.
UNSC, Resolution 82 1950.
UNSC, Resolution 827 1993.
UNSC, Resolution 858 1993.
UNSC, Resolution 864 1993.
UNSC, Resolution 883 1993.
WHO, International Health Regulations 2005.

Cases

- Prosecutor v Dusko Tadic (Appeal Judgement) (ICTY)
Advisory Opinion on the Legal Consequences for States of the Continued Presence of South Africa in Namibia (International Court of Justice [ICJ]).

Secondary Sources

Books

- Acharya, Amitav and Barry Buzan, *The Making of Global International Relations: Origins and Evolution of IR at Its Centenary* (Cambridge University Press 2019).

- Ammann, Odile, 'The Interpretative Methods of International Law: What Are They, and Why Use Them?', *Domestic Courts and the Interpretation of International Law* (Brill Nijhoff 2020).
- Arendt, Hannah Arendt and Jerome Kohn, *Between Past and Future* (Penguin 2006).
- Arendt, Hannah, *On Violence* (HBJ Book 1970).
- Booth, Keen, *Theory of World Security*, (Cambridge University Press 2012).
- Bothe, Michael, 'Security in international law since 1990', in Hans Günter Brauch, Úrsula Oswald Spring, Czeslaw Mesjasz, John Grin, Pál Dunay, Navnita Chadha Behera, Béchir Chourou, Patricia Kameri-Mbote, P. H. Liotta, *Globalization And Environmental Challenges: Reconceptualizing Security In The 21st Century* (Springer 2008).
- Bourdieu, Pierre, 'Symbolic Violence', *Beyond French Feminisms* (Springer 2003).
- Bourdieu, Pierre, *Masculine Domination* (Stanford University Press 2001).
- Buckley, Mary and Robert Singh, *The Bush Doctrine and the War on Terrorism: Global Responses, Global Consequences* (Routledge 2006).
- Buzan, Barry, Ole Waever, Jaap de Wilde, *Security A New Framework for Analysis*, (Lynne Rienner Publishers 1998).
- Cangizbay, Kadir, *Sosyolojiler Degil Sosyoloji* (Utapyayayinevi 2002).
- Condon, Bradley J. and Tapen Sinha, *Global Lessons from the AIDS Pandemic Economic, Financial, Legal and Political Implications* (Springer 2008).
- Daniel J Christie, 'Peacebuilding: Approaches to Social Justice', in Deborah Du Nann Winter, Daniel J. Christie, Richard V. Wagner, *Peace, Conflict and Violence: Peace Psychology for the 21st Century* (2001), pp. 277-281.
- Davies, Sara E and Simon Rushton, *Healing or Harming?: United Nations Peacekeeping and Health* (International Peace Institute New York 2015).

- Dedring, Jürgen, "Human security and the UN Security Council" in Hans Günter Brauch, Úrsula Oswald Spring, Czeslaw Mesjasz, John Grin, Pal Dunay, Navnita Chadha Behera, Béchir Chourou, Patricia Kameri-Mbote and P. H. Liotta (eds) *Globalization and Environmental Challenges: Reconceptualizing Security in the 21st Century* (Springer 2008), pp. 605-619.
- Donnelly, Jack, *Realism and International Relations* (Cambridge University Press 2000).
- Grotius, Hugo, *The Law of War and Peace in Three Books (1625)* (Trans. Francis W. Kelsey, Lonang Institute 2005).
- Fukuyama, Francis, *The End of the History and the Last Man*, (The Free Press 1992).
- Haacker, Markus, 'The Impact of HIV/AIDS on Government Finance and Public Services' in Markus Haacker (ed), *The Macroeconomics of HIV/AIDS* (International Monetary Fund 2004).
- Kant, Immanuel, *Perpetual Peace a Philosophical Essay* (Trans. M. Campbell Smith, Swan Sonnenschein 1903).
- Kelsen, Hans, *Peace through Law*, (The Lawbook Exchange 2000).
- Kelsen, Hans, *Pure Theory of Law* (5th ed, Max Knight tr, 2008).
- Liamputtong, Pranee, 'Stigma, Discrimination, and HIV/AIDS: An Introduction' in Pranee Liamputtong (ed), *Stigma, Discrimination and Living with HIV/AIDS: A Cross-Cultural Perspective* (Springer 2013).
- Marx, Karl and Friedrich Engels, *The Communist Manifesto* (Yale University Press 2012).
- Montesquieu, Charles-Louis and Thomas Nugent, *The Spirit of the Laws* (Digireads.com Publishing 2012).
- Orakhelashvili, Alexander, *Collective Security* (Oxford University Press 2011).
- Paige, Tamsin Phillipa, *Petulant and Contrary: Approaches by the Permanent Five Members of the UN Security Council to the Concept of 'threat to the Peace' under Article 39 of the UN Charter*, vol 56 (BRILL 2019).

- Paine, Thomas, *The Complete Writings of Thomas Paine, Vol 1* (Citadel Press 1945).
- Purpura, Philip P., *Terrorism and Homeland Security: An Introduction with Applications* (Elsevier Science & Technology 2006).
- Reychler, Luc and Arnim Langer, 'Peacemaking, Peacekeeping, and Peacebuilding', *Luc Reychler: A Pioneer in Sustainable Peacebuilding Architecture* (Springer 2020),
- Sara E Davies and Simon Rushton, *Healing or Harming?: United Nations Peacekeeping and Health* (International Peace Institute New York 2015).
- Shaw, Malcolm N., *International Law* (8th ed., Cambridge University Press 2017).
- Tsagourias, Nicholas and Nigel D. White, *Collective Security: Theory, Law and Practice* (Cambridge University Press 2016).
- Wæver, Ole, *Securitization and Desecuritization* (Centre for Peace and Conflict Research Copenhagen 1993).
- Weeks, Jeffrey, 'AIDS and the Regulation of Sexuality' in Virginia Berridge and Philip Strong (eds), *AIDS and Contemporary History* (Cambridge University Press 1993).
- WHO, *Pandemic Influenza Preparedness and Response: A WHO Guidance Document* (World Health Organization 2009).
- Žižek, Slavoj, *Violence* (Picador 2008).

Articles

- 'United Nations: Security Council Summit Statement Concerning the Council's Responsibility in the Maintenance of International Peace and Security' (1992) 31 *International Legal Materials* 758.
- Abbot, L, 'Global COVID-19 Responses Through a Critical Security Studies Perspective' (2021) *E-International Relations*.
- Albrecht, Peter and Cathy Haenlein, 'Sierra Leone's Post-Conflict Peacekeepers: Sudan, Somalia and Ebola' (2015) 160 *The RUSI Journal* 26.

- Anderson, Royce, 'A Definition of Peace' (2004) 10 *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology* 101.
- Annelies Wilder-Smith and Sarah Osman, 'Public Health Emergencies of International Concern: A Historic Overview' (2020) 27 *Journal of Travel Medicine* 1.
- Aradau, Claudia, 'Security, War, Violence—the Politics of Critique: A Reply to Barkawi' (2012) 41 *Millennium* 112.
- Autesserre, Séverine, 'The Crisis of Peacekeeping: Why the UN Can't End Wars' (2019) 98 *Foreign Aff.* 101.
- Awadasseid, Annoor, Yanling Wu, Yoshimasa Tanaka and Wen Zhang, 'Current Advances in the Development of SARS-CoV-2 Vaccines' (2021) 17 *Int J Biol Sci* 8.
- Barnett, Michael, Hunjoon Kim, Madalene O'Donnell, and Laura Sitea, 'Peacebuilding: What Is in a Name?' (2007) 13 *Global Governance* 35.
- Basu, Soumita and João Nunes, 'Health Crises and the United Nations: What Does It Mean for Global Health?' (2020) 44 *Strategic Analysis* 420.
- Bazergan, Roxanne and Philippa Easterbrook, 'HIV and UN Peacekeeping Operations' (2003) 17 *Aids* 278.
- Bering, Juergen, 'The Prohibition on Annexation: Lessons from Crimea' 49 *International Law and Politics* 747.
- Boersema, David, 'Positive Peace in the Middle East' (2011) 52 *All CAS Faculty Scholarship* 1.
- Boutros-Ghali, Boutros, 'An Agenda for Peace: Preventive Diplomacy, Peacemaking and Peace-Keeping' (1992) 11 *International Relations* 201.
- Bratt, Duane, 'Blue Condoms: The Use of International Peacekeepers in the Fight against AIDS' (2002) 9 *International Peacekeeping* 67.
- Burci, Gian Luca, 'Ebola, the Security Council and the Securitization of Public Health' (2014) 10 *QIL Zoom-in* 27.
- Burke-White, William W., 'Crimea and the International Legal Order' (2014) 56 *Survival* 65.

- Carnegie, Allison and Austin Carson, 'UN Peacekeeping After the Pandemic: An Increased Role for Intelligence' (2021) 63 *Survival* 77.
- Charbonneau, Bruno, 'The COVID-19 Test of the United Nations Security Council' (2021) 76 *International Journal* 6.
- Clark, Janine Natalya 'From Negative to Positive Peace: The Case of Bosnia and Hercegovina' (2009) 8 *Journal of Human Rights* 360.
- Daniel, Nexon 'The Balance of Power in the Balance' (2009) 61 *World Politics* 330.
- Davies, Sara E and Simon Rushton, 'Public Health Emergencies: A New Peacekeeping Mission? Insights from UNMIL's Role in the Liberia Ebola Outbreak' (2016) 37 *Third World Quarterly* 419.
- Dorussen, Han, 'Peacekeeping after COVID-19' (2020) 26 *Peace Economics, Peace Science and Public Policy* 2.
- Elbe, Stefan, 'Risking Lives: AIDS, Security and Three Concepts of Risk' (2008) 39 *Security Dialogue* 177.
- Elizabeth, Grosz, 'The Time of Violence; Deconstruction and Value' (1999) 26 *College Literature* 8.
- Fidler, David P., 'The COVID-19 Pandemic, Geopolitics, and International Law' (2020) 11 *Journal of International Humanitarian Legal* 237.
- Floyd, Rita, 'Towards a consequentialist evaluation of security: bringing together the Copenhagen and the Welsh Schools of security studies' (2007) *Review of international studies*, 327.
- Franck, Thomas M., 'Terrorism and the Right of Self-Defense' (2001) 95 *The American Journal of International Law* 839.
- Freni, Salvatore J., 'Causes of Violent Conflict in the Caucasus Since the Collapse of Communism' (2013) 5 *Inquiries Journal* 1.
- Galtung, Johan, 'On the Meaning of Nonviolence' (1965) 2 *Journal of Peace Research* 228.
- Galtung, Johan, 'Violence, Peace, and Peace Research' (1969) 6 *Journal of Peace Research* 167.
- Gover, Angela R. Gover, Shannon B. Harper, and Lynn Langton, 'Anti-Asian Hate Crime During the COVID-19 Pandemic: Exploring the Reproduction of Inequality' (2020) 45 *Am J Crim Justice* 647.

- Grennan, Dara, 'What Is a Pandemic?' (2019) 321 *JAMA: The Journal of the American Medical Association* 910.
- Grove, Natalie J and Anthony B Zwi, 'Beyond the Log Frame: A New Tool for Examining Health and Peacebuilding Initiatives' (2008) 18 *Development in Practice* 66.
- Haeck, Catherine and Pierre Lefebvre, 'Pandemic School Closures May Increase Inequality in Test Scores' (2020) 46 *Canadian Public Policy* S82.
- Hammerstein, Svenja, Christoph Koenig, Thomas Dreisörner, Andreas Frey, 'Effects of COVID-19-Related School Closures on Student Achievement-A Systematic Review' (2021) *Frontiers in Psychology* 4020.
- Helmersen, Sondre Torp, 'The Prohibition of the Use of Force as Jus Cogens: Explaining Apparent Derogations' (2014) 61 *Neth Int Law Rev* 167.
- Hood, Anna, 'Ebola: A Threat to the Parameters of a Threat to the Peace' (2015) 16 *Melbourne Journal of International Law* 29.
- Hornung, Josie, 'Securitisation of Zika' (2016) *E-International Relations. Recuperado* 1.
- James, Peter Bai, Jonathan Wardle, Amie Steel, Jon Adams, 'An Assessment of Ebola-Related Stigma and Its Association with Informal Healthcare Utilisation among Ebola Survivors in Sierra Leone: A Cross-Sectional Study' (2020) *BMC Public Health* 1.
- Kamorudeen, Ramat Toyin, Kamoru Ademola Adedokun, and Ayodeji Oluwadare Olarinmoye, 'Ebola Outbreak in West Africa, 2014 – 2016: Epidemic Timeline, Differential Diagnoses, Determining Factors, and Lessons for Future Response' (2020) 13 *Journal of Infection and Public Health* 956.
- Kappler, Susan, Stefanie, and Annika Bjorkdahl, 'Peacebuilding, Structural Violence and Spatial Reparations in Post-Colonial South Africa' (2021) 15 *Journal of Intervention and Statebuilding* 327.
- Kiiza, Peter and others, 'Treatment of Ebola-Related Critical Illness' (2020) 46 *Intensive Care Med.* 285.
- Kilbourne, Edwin D, 'Influenza Pandemics of the 20th Century' (2006) 12 *Emerging Infectious Diseases* 9.

- Koskenniemi, Martti, 'The Place of Law in Collective Security' (1996) 17 *Michigan Journal of International Law* 455.
- Kuhfeld, Megan, James Soland, Beth Tarasawa, Angela Johnson, Erik Ruzek, Jing Liu, 'Projecting the Potential Impact of COVID-19 School Closures on Academic Achievement' (2020) 49 *Educational Researcher* 549.
- Lucuta, Gabriela Monica, 'Peacemaking, Peacekeeping, Peacebuilding and Peace Enforcement in the 21st Century' (2014) *Peace Insight*, April 1.
- Lupel, Adam and Michael Snyder, 'The Mission to Stop Ebola: Lessons for UN Crisis Response' (2017) *IPJ* 1.
- Makosso, Amanda M, 'United Nations Peacekeeping Operations in the Era of COVID-19' (2020) 3 *The Journal of Intelligence, Conflict, and Warfare* 25.
- McInnes, Colin and Simon Rushton, 'HIV, AIDS and Security: Where Are We Now?' (2010) 86 *International Affairs* 225.
- Morris, Justin, 'UN Security Council Reform: A Counsel for the 21st Century' (2000) 31 *Security Dialogue* 265.
- Mustasilta, Katariina, 'From Bad To Worse' (2020) 13 *EUJSS* 1.
- Nevitt, Mark, 'Is Climate Change a Threat to International Peace and Security?' (2021) 42 *Michigan Journal of International Law* 527.
- Noor, Rashed and Tasnia Ahmed, 'Zika Virus: Epidemiological Study and Its Association with Public Health Risk' (2018) 11 *Journal of Infection and Public Health* 611.
- Oldemeinen, Mareike, 'The Political Realism of Thucydides and Thomas Hobbes' (2010) *E-International Relations* 1.
- Olsson, Christian, "'Legitimate Violence" in the Prose of Counterinsurgency: An Impossible Necessity?' (2013) 38 *Alternatives* 155.
- Orakhelashvili, Alexander, 'Unilateral Interpretation of Security Council Resolutions: UK Practice' (2010) 2 *Goettingen J. Int'l L.* 823.
- Papastavridis, Efthymios, 'Interpretation of Security Council Resolutions under Chapter VII in the Aftermath of the Iraqi Crisis' (2007) 56 *International & Comparative Law Quarterly* 83.

- Penny, Christopher K., 'Greening the Security Council: Climate Change as an Emerging "Threat to International Peace and Security"' (2007) 7 *Int Environ Agreements* 35.
- Piret, Jocelyne and Guy Boivin, 'Pandemics Throughout History' (2021) 11 *Frontiers in Microbiology* 1.
- Poku, Nana K, 'HIV/AIDS, State Fragility, and United Nations Security Council Resolution 1308: A View from Africa' (2013) 20 *International Peacekeeping* 521.
- Rami, Zeeda, 'The Role of Military Service in the Integration / Segregation of Muslims, Christians and Druze within Israel' (2019) 9 *MDPI Societies* 1.
- Rezrazi, El Mostafa, 'Peacekeeping Missions in the Time of Coronavirus: New Configurations and New Challenges' (2020) *Policy Center for the New South* 1.
- Rio, Carlos del, Lauren F. Collins, and Preeti Malani, 'Long-Term Health Consequences of COVID-19' (2020) 324 *Jama* 1723.
- Rushton, Simon and Maike Voss, 'The United Nations Security Council and Health Emergencies: Introduction' (2022) 76 *Australian Journal of International Affairs* 1.
- Rushton, Simon, 'Can We Rely on the Security Council During Health Emergencies?' (2022) 76 *Australian Journal of International Affairs* 35.
- Sasidharan, Shibu and Harpreet Singh Dhillon, 'Ebola, COVID-19 and Africa: What We Expected and What We Got' (2021) 21 *Developing World Bioethics* 51.
- Scharf, Michael P. 'A Preview of the Lockerbie Case' 5 *ASIL* 1.
- Sekalala, Sharifah, Caitlin R Williams and Benjamin Mason Meier, 'Global Health Governance Through the UN Security Council: Health Security vs. Human Rights?' (2022) 76 *Australian Journal of International Affairs* 27.
- Selby, Jan, Omar S. Dahi, Christiane Fröhlich, Mike Hulme, 'Climate Change and the Syrian Civil War Revisited' (2017) 60 *Political Geography* 232.
- Siegel, Robert David, 'Classification of Human Viruses' (2018) *Principles and Practice of Pediatric Infectious Diseases* 1044.

- Smith, Clare and others, 'Deaths in Children and Young People In England After SARS-CoV-2 Infection During the First Pandemic Year' (2022) *Nature Medicine* 185.
- Snyder, Robert S., 'Reforming the Security Council for the Post-Cold War World' (1997) 14 *International Journal on World Peace* 3.
- Ştefanachi, Bogdan, 'From State to Individual Human Security – A New Framework of Understanding Sovereignty', (2021)12 *Eastern Journal of European Studies*, 263.
- Thomas, Claire, 'Why Don't We Talk about 'Violence'in International Relations?' (2011) 37 *Review of International Studies* 1815.
- Tripodi, Paolo and Preeti Patel, 'HIV/AIDS, Peacekeeping and Conflict Crises in Africa' (2004) 20 *Medicine, Conflict and Survival* 195.
- Ullman, Richard H., 'Redefining Security' (1983) 8 *International Security* 129.
- UNSC, 'United Nations: Security Council Summit Statement Concerning the Council's Responsibility in the Maintenance of International Peace and Security' (1992) 31 *International Legal Materials* 758.
- Usden, Rebecca and Hubertus Juergenliemk, 'History of UN Peacekeeping' (2012) *Global Governance Institute Factsheet* 1.
- Voss, Maike, Isabell Kump and Paul Bochtler, 'Unpacking the Framing of Health in the United Nations Security Council' (2022) 76 *Australian Journal of International Affairs* 4.
- Waibel, Michael, 'Demystifying the Art of Interpretation' (2011) 22 *European Journal of International Law* 571.
- Walby, Sylvia, 'Violence and Society: Introduction to an Emerging Field of Sociology' (2013) 61 *Current sociology* 95.
- Wellens, Karel, 'The UN Security Council and New Threats to the Peace: Back to the Future' (2003) 8 *Journal of Conflict & Security Law* 15.
- Weller, Marc, 'The International Response to the Dissolution of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia' (1992) 86 *The American Journal of International Law* 569.

- Wenham, Clare, 'The Oversecritization of Global Health: Changing the Terms of Debate' (2019) 95 *International Affairs* 1093.
- Whitt, Vera, Mironova and Sam, 'International Peacekeeping and Positive Peace: Evidence from Kosovo' (2015) 61 *Journal of Conflict Resolution* 2074.
- Woehrle, Lynne M, 'Connecting Health and Peacebuilding in Theory and Practice' (2019) 31 *Peace Review* 168.
- Wood, Michael C, 'The Interpretation of Security Council Resolutions' (1998) 2 *Max Planck Yearbook of United Nations Law Online* 73.
- Xu, Yixiang, 'Evolving Sino-Russian Cooperation in Syria' (2017) 236 *US Institute of Peace* 1.
- Yamashita, Hikaru, 'Reading "Threats to International Peace and Security," 1946-2005' (2007) 18 *Diplomacy and Statecraft* 551.
- Yilmaz, Muzaffer Ercan, 'UN Peacekeeping in the Post-Cold War Era' (2005) *International Journal on World Peace* 13.
- YJ, Hu, Wake M, and Saffery R, 'Clarifying the Sweeping Consequences of COVID-19 in Pregnant Women, Newborns, and Children With Existing Cohorts' (2021) 175 *JAMA Pediatr* 117.
- Zhang, Yongxue, D Xiang and N Alejok, 'Coping with COVID-19 in United Nations Peacekeeping Field Hospitals: Increased Workload and Mental Stress for Military Healthcare Providers' (2021) 167 *BMJ Mil Health* 229.

Web-Based Materials

'Coronaphobia'

<<https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/coronaphobia>> Accessed 15 February 2022; 'Coronaphobia' <<https://www.urbandictionary.com/define.php?term=coronaphobia>> Accessed 15 February 2022.

'Effects of Novel Coronavirus (COVID-19) on Civil Aviation: Economic Impact Analysis' (ICAO 2022) <https://www.icao.int/sustainability/Documents/COVID-19/ICAO_coronavirus_Econ_Impact.pdf> Accessed 16 February 2022.

- 'Koronavirüs Olmadığını Böyle Anlattı: "Çinli Değilim, Ölürüm Türkiyem"' *Haber Turk* (Istanbul, 7 February 2020) <<https://www.haberturk.com/video/haber/izle/koronavirus-olmadigini-boyle-anlatti-cinli-degilim-olurum-turkiyem/673142>> Accessed 16 February 2022.
- 'Peace' <<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/peace>> Accessed 16 December 2021.
- 'Peace' <<https://www.etymonline.com/word/peace>> Accessed 16 December 2021.
- 'Security' <<https://www.merriam-webster.com/dictionary/security>> Accessed 27 December 2021.
- 'The Pandemic's Educational Fallout: What The 2022 PISA Results Reveal' <<https://blogs.worldbank.org/en/education/pandemics-educational-fallout-what-2022-pisa-results-reveal#:~:text=The%20ewly%20published%20results%20of,number%20of%20middle%20Dincome%20countries.>> Accessed 25 June 2024.
- Aggleton, Peter, Kate Wood, and Anne Malcolm, 'HIV - Related Stigma, Discrimination and Human Rights Violations' (UNAIDS 2005) <https://data.unaids.org/publications/irc-pub06/jc999-humrightsviol_en.pdf> Accessed 15 February 2022.
- Aiello, Allison, 'Ebola as an Instrument of Discrimination' (*Culture of Health Blog*, 21 November 2014) <https://www.rwjf.org/en/blog/2014/11/ebola_as_an_instrume.html> Accessed 18 February 2022.
- Antonio Guterres, 'UN Secretary-General Calls for Global Ceasefire to Focus on Ending the COVID-19 Pandemic' (*UN*) <<https://www.un.org/en/academic-impact/un-secretary-general-calls-global-ceasefire-focus-ending-COVID-19-pandemic>> Accessed 11 December 2021.
- Bergen, Peter L. 'September 11 Attacks' (*Encyclopedia Britannica* 2021) <<https://www.britannica.com/event/September-11-attacks>> Accessed 30 November 2021.
- Boutros-Ghali, Boutros, 'An Agenda for Peace Preventive Diplomacy, Peacemaking and Peace-Keeping' (1992) A/47/277-S/24111

- <https://www.un.org/ruleoflaw/files/A_47_277.pdf> Accessed 6 December 2021.
- Boyd, Seren, 'COVID Vaccines: A Question of Justice' (11 November 2021) <<https://www.bma.org.uk/news-and-opinion/covid-vaccines-a-question-of-justice>> Accessed 11 December 2021.
- CDC, 'About HIV' (*Centers for Disease Control and Prevention*, 1 June 2021) <<https://www.cdc.gov/hiv/basics/whathshiv.html>> Accessed 8 December 2021.
- CDC, 'History of Ebola Virus Disease' (*Centers for Disease Control and Prevention*, 27 May 2021) <<https://www.cdc.gov/vhf/ebola/history/summaries.html>> Accessed 9 December 2021.
- Chung, Tae, Megan Hosey Mastalerz, Amanda Morrow, Arun Venkatesan, Ann Parker, 'COVID "Long Haulers": Long-Term Effects of COVID-19' (*Johns Hopkins Medicine*, 8 December 2021) <<https://www.hopkinsmedicine.org/health/conditions-and-diseases/coronavirus/covid-long-haulers-long-term-effects-of-covid19>> Accessed 15 February 2022.
- Corps, Mercy, 'How Does Ebola Affect the Economy?' (6 March 2019) <<https://www.mercycorps.org/blog/ebola-outbreaks-africa-guide/chapter-4>> Accessed 18 February 2022.
- Csaky, Zselyke, 'Nations in Transit 2021: The Antidemocratic Turn' (Freedom House 2021) 1-13 <https://freedomhouse.org/sites/default/files/2021-04/NIT_2021_final_042321.pdf>, Accessed 18 February 2022.
- Dattani, Saloni, Fiona Spooner, Sophie Ochmann, Max Roser, 'Polio' (2022) *OurWorldInData.org* <<https://ourworldindata.org/polio>> Accessed 29 May 2022.
- Davidson, Peter, 'Covid: Around 100 Million Vaccines To Expire by December as Gordon Brown Issues Stark Warning' *Daily Record* (20 September 2021) <<https://www.dailyrecord.co.uk/news/politics/covid-around-100-million-vaccines-25019531>> Accessed 19 February 2022.
- Dorussen, Han, 'UN: Political Missions Are Gradually Replacing Peacekeeping--Why That's Dangerous' [2020] *The Conversation*

- <<https://theconversation.com/un-political-missions-are-gradually-replacing-peacekeeping-why-thats-dangerous-145886>> Accessed 8 August 2022.
- Dunnell, Dame Karen, 'The COVID-19 Pandemic' (2021) *The Manchester University*, <<https://www.manchester.ac.uk/discover/news/life-expectancy-falls-as-a-result-of-COVID-19/>> Accessed 20 February 2022.
- FDA, 'FDA Approves First COVID-19 Vaccine' (23 August 2021) <<https://www.fda.gov/news-events/press-announcements/fda-approves-first-COVID-19-vaccine>> Accessed 11 December 2021.
- GAVI, 'What Is COVAX?' <<https://www.gavi.org/covax-facility#what>> Accessed 11 December 2021.
- Global Peace Operations Review, 'Timur-Leste' (2014) 87 <https://peaceoperationsreview.org/wp-content/uploads/2014/10/2008_timor_leston_mission_reviews.pdf> Accessed 15 August 2022.
- James Page, 'Philosophy of Peace' <<https://iep.utm.edu/peace/#H1>> Accessed 17 December 2021.
- Kahuho, Muthoni, 'OPINION: Peace Is Not the Absence of War' (The Standard, 6 August 2019) <<https://www.standardmedia.co.ke/ureport/article/2001337053/opinion-peace-is-not-the-absence-of-war#>> Accessed 17 December 2021.
- Karlsrud, John, 'Are UN Peacekeeping Missions Moving Toward "Chapter Seven and a Half" Operations?' (*IPI*, 12 February 2018) <<https://theglobalobservatory.org/2018/02/peacekeeping-chapter-seven-half/>> Accessed 7 August 2022.
- Ki-moon, Ban, 'Secretary General's Identical Letters Dated 17 September 2014 from the Secretary-General Addressed to the President of the General Assembly and the President of the Security Council - A/69/389-S/2014/679', <<https://digital.library.un.org>> Accessed 18 September 2014.
- King, Martin Luther, 'Quotations' (National Park Service, 29 April 2021) <<https://www.nps.gov/mlkm/learn/quotations.htm>> Accessed 19 December 2021.
- Locke, Rachel, 'Peace and Pandemics: How COVID-19 Will Impact Violence and What We Can Do About It' (*Global Dashboard*, 27

- March 2020) <<https://www.globaldashboard.org/2020/03/27/peace-and-pandemics-covid19-impact-on-violence/>> Accessed 18 February 2022.
- National Archives, 'President Woodrow Wilson's 14 Points (1918)' <<https://www.archives.gov/milestone-documents/president-woodrow-wilsons-14-points>> Accessed 21 June 2024.
- OECD, 'G20 Inflation Projections' (8 December 2021) <<https://www.oecd.org/coronavirus/en/data-insights/g20-inflation-projections>> Accessed 18 February 2022.
- Peace' <<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/peace?q=peace>> Accessed 16 December 2021.
- PRIO, 'About PRIO' <<https://www.prio.org/about>> Accessed 4 January 2022.
- Rohwerder, Brigitte, 'Impact and Implications of the Ebola Crisis' (*SSHAP*, 2014) <<https://www.socialscienceinaction.org/resources/impact-and-implications-of-the-ebola-crisis/>> Accessed 9 December 2021.
- Sanburn, Josh, 'Ebola Brings Another Fear: Xenophobia' *Time* (US, 29 October 2014) <<https://time.com/3544130/ebola-panic-xenophobia/>> Accessed 15 February 2022.
- Security Council Report, 'UN Documents for Women, Peace and Security: Security Council Resolutions', <https://www.securitycouncilreport.org/un_documents_type/security-council-resolutions/?ctype=Women%2C%20Peace%20and%20Security&cbtype=women-peace-and-security>, Accessed 25 June 2024.
- The US Department of Justice, 'Harvard University Professor and Two Chinese Nationals Charged in Three Separate China Related Cases' (28 January 2020) para 2 <<https://www.justice.gov/opa/pr/harvard-university-professor-and-two-chinese-nationals-charged-three-separate-china-related>> Accessed 17 February 2022.
- The World Bank, 'Life Expectancy at Birth, Total (Years)' (2019) <<https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.LE00.IN>> Accessed 20 February 2022.
- Tores, Ella, 'Missouri Attorney General Sues China For "Campaign of Deceit" Around COVID Outbreak' (2020) *Abcnews* para 1

- <<https://abcnews.go.com/US/missouri-attorney-general-sues-china-campaign-deceit-covid/story?id=70268512>> Accessed 17 February 2022.
- Tuneer, Mukherjee, 'The United Nations Security Council and Securitization of COVID-19' (2020) *ORF* <<https://www.orfonline.org/expert-speak/the-united-nations-security-council-and-securitization-of-COVID-19-64079/>> Accessed 21 June 2022.
- UCDP Charts, *Graphs and Maps* <<https://ucdp.uu.se/downloads/charts/>> Accessed 27 November 2021.
- UN Department of Economic and Social Affairs and Sustainable Development, 'The 17 Goals' <<https://sdgs.un.org/goals>> Accessed 7 December 2021.
- UN, 'Our History' (*UN Peacekeeping*) <<https://peacekeeping.un.org/en/our-history>> Accessed 7 August 2022.
- UN, 'Terminology' <<https://peacekeeping.un.org/en/terminology>> Accessed 8 August 2022.
- UN, 'Text and Status of the United Nations Conventions on Terrorism' < https://treaties.un.org/Pages/DB.aspx?path=DB/studies/page2_en.xml > Accessed 2 July 2024.
- UN, 'Troop and Police Contributors' <<https://peacekeeping.un.org/en/troop-and-police-contributors>> Accessed 8 August 2022.
- UN, 'UN Millenium Development Goals' <<https://www.un.org/millenniumgoals/>> Accessed 7 December 2021.
- UN, 'UN Mission for Ebola Emergency Response (UNMEER)' (*Global Ebola Response*) <<https://ebolaresponse.un.org/un-mission-ebola-emergency-response-unmeer>> Accessed 13 January 2022.
- UN, 'Weapons of Mass Destruction' (*UN Office for Disarmament Affairs*) <<https://www.un.org/disarmament/wmd/>> Accessed 1 December 2021.
- UN, 'What Is Climate Change?' <<https://www.un.org/en/climatechange/what-is-climate-change>> Accessed 5 December 2021.
- UN, 'What Is Peacekeeping' (*United Nations Peacekeeping*) <<https://peacekeeping.un.org/en/what-is-peacekeeping>> Accessed 7 August 2022.

- UNAIDS, 'About' <<https://www.unaids.org/en/whoweare/about>> Accessed 7 December 2021.
- UNAIDS, 'Global HIV & AIDS Statistics' (2020) <<https://www.unaids.org/en/resources/fact-sheet>> Accessed 8 December 2021.
- UNAIDS, 'UNAIDS Cosponsors' <<https://www.unaids.org/en/aboutunaids/unaidscosponsors>> Accessed 7 December 2021.
- UNDP, 'COVID-19: Socio-Economic Impact' <<https://www.undp.org/coronavirus/socio-economic-impact-COVID-19>> Accessed 10 December 2021.
- UNDP, 'Human Development Report 1994: New Dimensions of Human Security' (1994) <<http://www.hdr.undp.org/en/content/human-development-report-1994>> Accessed 6 December 2021.
- UNSC, 'International Peace and Security, and Pandemics: Security Council Precedents and Options' (2020) <<https://www.securitycouncilreport.org/whatsinblue/2020/04/international-peace-and-security-and-the-COVID-19-pandemic-security-council-precedents-and-options.php>> Accessed 29 May 2022.
- UNSC, 'Resolutions', <<https://www.un.org/securitycouncil/content/resolutions-0>> Accessed 2 July 2024.
- WHO, '8 Vaccines Approved for Use by WHO' (*COVID-19 Vaccine Tracker*, 10 December 2021) <<https://covid19.trackvaccines.org/agency/who/>> Accessed 11 December 2021.
- WHO, 'Advice for the Public: Coronavirus Disease (COVID-19)' (1 October 2021) <<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public>> Accessed 16 February 2022.
- WHO, 'Ebola Virus Disease' (23 February 2021) <<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ebola-virus-disease>> Accessed 9 December 2021.
- WHO, 'Middle East Respiratory Syndrome Coronavirus (MERS-CoV)' <https://www.who.int/health-topics/middle-east-respiratory-syndrome-coronavirus-mers#tab=tab_1> Accessed 11 December 2021.

-
- WHO, 'Past Pandemics' <<https://www.euro.who.int/en/health-topics/communicable-diseases/influenza/pandemic-influenza/past-pandemics>> Accessed 6 December 2021.
- WHO, 'Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS)' <https://www.who.int/health-topics/severe-acute-respiratory-syndrome#tab=tab_1> Accessed 11 December 2021.
- WHO, 'WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard' (9 December 2021) <<https://covid19.who.int>> Accessed 9 December 2021.
- WHO, 'Zika Virus' (20 July 2018) <<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/zika-virus>> Accessed 29 May 2022.

Prof. Dr. Mustafa ÇOLAK

VERGİ CEZA HUKUKU

(KABAHAT VE SUÇLAR)

- Vergilendirme Süreçleri
- İdari ve Adli Vergi Suçları Ayrımı
- Vergi Suç ve Cezalarına Dair Temel İlkeler
- İdari Vergi Suç ve Cezaları
 - Yeni Nesil Usulsüzlük Fiil ve Cezaları
 - Müsadere ve Artırımlı Vergi Ziyat Cezaları
 - Vergi Cezalarını Kaldıran/Azaltan İdari Yöntemler
 - Vergi Cezası İhtilaflarında Dava Süreçleri
- Adli Vergi Suç ve Cezaları
 - Vergi Usul ve İcra Hukukunda Suç Tipleri
 - Adli Vergi Suçları Açısından Özel Durumlar
 - Ceza Sorumluluğunu Kaldıran/Azaltan Haller
 - Adli Vergi Suçlarında Dava Süreçleri
 - Cezanın Belirlenmesi
 - Adli Vergi Suçlarında Uzlaştırma

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Vergi Ceza Hukuku

Mustafa Çolak

Hukuk Yayınları Dizisi – 3944

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 65 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKLAR

Kitap ve Makaleler

1. ACEMOĞLU, Daren, A.ROBINSON, James (2020), **Dar Koridor Devletler Toplulukları ve Özgürlüğün Geleceği**, Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık, Ocak 2020, 1.Baskı, s.136.
2. AĞAR, Serkan (2006), "Vergi Yargısında Davaya Konu İcrai İşlem - I", TBB Dergisi, Sayı 67, 2006, s.313-314.
3. AK, Ahmet (2023), **Vergi Yargılama Hukuku** (Vergi Davaları), Sonçağ Akademi, Ankara, s. 421-450
4. AK, Ahmet (2015), "Vergi Ceza Hukukunda Tekerrür Hükümlerinin Vergi Cezaları Açısından Değerlendirilmesi", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt: 10 Sayı: 3, s.262-269
5. AKÇAOĞLU, S. Ertuğrul (2011), "Elektronik Ticaretin Vergilendirilmesi Ulusal ve Uluslararası Perspektiften, Gelir Üzerinden Alınan Vergiler Bakımından Bir İrdeleme", Yayımlanmamış Doktora Tezi Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, s.58-70.
6. AKIN, Engin (2006) "Türk Ceza Kanunu'na Uyum Çalışmaları Bağlamında Vergi Suçlarında Yapılacak Değişiklik Çalışmaları", www.yaklasim.com/mevzuat/dergi/read_frame.asp?file_name=2006118602.htm Sayı: 167. (12.12.2007)
7. YILDIRIM, Akif (2015), Mahkemenin Konu Bakımından Yetkisi (*Ratione Materiae*), Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Usulü Ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri, Ed. Dr. Hüseyin Turan Dr. Recep Kaplan, Anayasa Mahkemesi Yayınları s.76-77
8. ALTUNDAŞ, Osman (2015), "Sahte Faturada Yer Alan Tutarların Banka, Benzeri Finans Kuruluşları Veya Posta İdareleri Aracı Kılınarak Ödenmesinin KDV İndirimi Karşısındaki Durumu", Vergi raporu, sayı: 188, Mayıs 2015, s.112.
9. ÇOLAK, Mustafa (2022), **Rüçhan Hakkı ve Garameten Taksim**, Bölüm Yazısı, 105-152, Editörler: Hakan Bay, Zeynep Arıkan, Amme Alacağı'nın Cebren Takibi, Gazi Kitabevi, Aralık, Ankara, 2022.
10. ÇOLAK, Mustafa (2016), "Ulusal ve Uluslararası Boyutuyla Elektronik Ticaretin Vergilendirilmesinde Ticari Kazancın Tespiti", Mali Çözüm, Temmuz - Ağustos 2016.

11. ÇOLAK, Mustafa (2020), **Elektronik Vergileme Hukuku**, Seçkin Yayıncılık
12. ÇOLAK, Mustafa (2023), **Vergi Hukuku**, Adalet Yayınevi, Ankara.
13. ÇOLAK, Mustafa (2022), **Mali Hukuk Terimler Sözlüğü**, Adalet Yayınevi, Ankara.
14. ÇOLAK, Mustafa (2024), **Adil, Makul Ve Sürdürülebilir Vergi Sistemi Testleri / Öneriler**, Memur-sen Akademi.
15. ÇOLAK, Mustafa (2021), "Vergi Kaçakçılık Suçlarında Son Düzenleme: Ödeme Kaydedici Cihazlara Yazılım ve Donanım Müdahalesi, Sonuçları ve İlişik Yanlışlımaları", Yaklaşım, Ağustos 2021, Sayı: 344.
16. ÇOLAK, Mustafa (2021), "Yeni Bir Yapı: Vergi Danışma Komisyonu, İşlevi, Vergi İncelemelerine Katkısı veya Olası İhtilaf Alanları", Yaklaşım, / Haziran 2021 / Sayı: 342.
17. ÇOLAK, Mustafa, ÇOLAK, Mahmut (2004), **Vergi ve SSK Uygulamaları Açısından Yükümlülükler ve Uygulanacak Müeyyideler**, Sirküler Rapor, TÜRMOB Yayınları
18. ÇOLAK, Mustafa (2023), "Vergi danışma komisyonu, sahte belgeye ilişkin kararları ve değerlendirilmesi", Yaklaşım, Ocak 2023, Sayı: 361
19. ÇOLAK, Mustafa (2022), "Elektronik Veya Kâğıt Ortamında Beyanname Vermemenin Cezası, Sorun Başlıkları ve Öneriler", Yaklaşım, Sayı: 351
20. ÇOLAK, Mustafa (2023), "Kayıtdışı Ekonomi ile Mücadelede Yeni Eylem Stratejisine 9 Başlıkta Temel Katkı ve Öneriler", E-Yaklaşım, Sayı: 363
21. ÇOLAK, Mustafa (2022), "Orta Vadeli Dönemde Vergi Harcamaları Profili, Öneriler ve Analizi", Yaklaşım, Kasım 2022, Sayı: 359
22. ÇOLAK, Mustafa, "Yeniden Karmaşık Hale Gelen Vergi Kaçakçılığı Suçu, Etkin Pişmanlık Hali ve Kanun Yolundan Vazgeçme Durumunda Analizi", Yaklaşım, Haziran 2022, Sayı: 354
23. ÇOLAK, Mustafa, "Kamu İcra Hukukunda Cezası Belirtilen ve Belirtilmeyen Suç Tipleri, Analizi ve Öneriler", Yaklaşım, Ekim 2022, Sayı: 358
24. EROL, Ahmet (2007) "Yeni Türk Ceza Kanunu Karşısında Vergi Mahremiyeti Suçu", Yaklaşım, Sayı: 173
25. GÜL Hasan, TOPRAK Sezayi (2020), **Bağımsız Denetim Kapsamı, Niteliği ve Sisteme Katkıları, Tasdik Hizmetleri ile Mukayesesi ve Değerlendirilmesi**, Mali Hukuk Alanında Güncel Konu ve Gelişmeler, Editör Mustafa ÇOLAK, Adalet yayınevi, Ankara, s.322-327

26. GÜNEŞ, Gülsen (2008), **Verginin Yasallığı İlkesi**, On İki Levha Yayıncılık, 2.Baskı, s.13-126
27. IŞIK, Hüseyin (2014), **Uluslararası Vergilendirme**, XII Levha Yayıncılık, 1.Baskı, İstanbul, s.5-252.
28. KARA, Burkay Can, “İdari Yargılama Usulünde Kanun Yararına Temyiz”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi – İnÜHFD 11(1): 353-371 (2020), s.367-370.
29. KIRBAŞ, Sadık (1995),**Vergi Hukuku**, Ankara, s.141.
30. KIZILOL Şükrü, ŞENYÜZ Doğan, TAŞ Metin, DÖNMEZ Recai (2006), **Vergi Hukuku**, Yaklaşım Yayıncılık, s.235-236
31. KUNTER, Nurullah (1949), **Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi yayını, İstanbul, s.45
32. KUNTER, Nurullah (1955), **Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi yayını; İstanbul, s.90-91
33. OKTAR, Salim Ateş (2006), **Vergi Hukuku**, Türkmen Kitabevi, 2.Baskı, s.1-33, 324-328
34. OKTAR, Salim Ateş, **Vergi Hukuku Ortak Ders**, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, s.436-437
35. SARIGÜL, Ali Tanju (2021), “Şüpheli ve Sanığın Ceza Muhakemesi İşlemlerine Katlanma Yükümlülüğüne Getirilen Sınır-Nemo Tenetur Seipsum Accusare İlkesi”, TBB Dergisi (153), s.44
36. SEVİÇ, Veysi, “Vergi Hukukunda Suçla İlliyet Bağı”, Dünya, 06.08.2002
37. TOROSLU, Nevzat (1991), **Ceza Hukuku**, Savaş Yayınları, s.49-50

Kurum ve Kuruluş Mevzuatı, Rapor, Rehber, Karar ve İnternet Kaynakları

1. 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, AYM bireysel başvuru kararları,
2. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu ve ikincil düzenlemeleri, Kurum Kararları
3. AYM Kararları (Başvuru No: 2014/6238, K. 21/6/2017, Başvuru No: 2021/16794, K. 2/5/2024, Bireysel Başvuru. No: 2016/780, Karar tarihi: 24/6/2020, Esas Sayısı: 2017/117, Karar Sayısı: 2018/28; Esas Sayısı: 2008/110, Karar Sayısı: 2010/55; Esas Sayısı: 2019/100, Karar Sayısı: 2020/62; Esas Sayısı: 2017/117, Karar Sayısı: 2018/28; 1965/40 esas, 1966/15 karar; E.2016/150, K.2017/179; 2 E.2001/392, K.2003/60; E:2010/7, K:2011/172, E: 2014/120, K: 2015/23.)
4. AYM, Bireysel Başvuruya Dair Sık Sorulan Sorular, AYM Yayınları, 2. Baskı Ocak, 2019
5. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporları, 2019-2023.
6. Danıştay 3.Daire, E:2016/12365, K:2020/2270 T.25.6.2020
7. Danıştay 3.Dairesi, E: 2019/6026, K: 2021/583
8. Danıştay 6. Dairesi, E. 2020/1433 K. 2021/3347 T. 9.3.2021
9. Danıştay 7.Daire, 30.4.2019, K: 2019/3156, E: 2016/3978
10. Danıştay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu Kararı: 1987/3 esas, 1988/1 Karar.
11. Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu, E: 2021/6, K: 2022/2
12. Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu E. 2020/1413, K. 2022/575, T. 18.5.2022
13. Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu Kararları (E: 2019/146, K:2020/1051; E: 2020/1318, K:2020/1231)
14. GİB 2023 yılı Vergi Harcamaları Raporu
15. GİB Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları Çerçevesinde Vergilendirme Esasları, http://www.gib.gov.tr/uluslararası_mevzuat.
16. GİB KDV Uygulama Tebliği ve değişiklikleri
17. GİB rapor, rehber, yayın ve diğer dokümanları
18. GİB Tahsilat Genel Tebliği ve İç Genelgeleri
19. GİB Vergi Daireleri İşlem Yönergesi

20. GİB vergi kanunlarına ilişkin yönetmelik, tebliğ ve diğer düzenlemeleri
21. GİB web sitesi, www.gib.gov.tr
22. HMB (Mülga Maliye Bakanlığı) 2018 ve 2019 Yılı Bütçe Sunuş Konuşmaları
23. HMB bağlı ve ilgili kuruluşlarının faaliyet raporları
24. HMB birimlerinin tebliğ, genelge ve duyuruları, vergi kanunları, genel tebliğleri, ikincil düzenlemeleri ve özelgeleri
25. HMB web sitesi www.hmb.gov.tr
26. Kamu Denetçiliği Kurumu Kararları (<https://kararlar.ombudsman.gov.tr>)
27. OECD Designing a National Strategy Against Tax Crime Core Elements And Considerations, 2024, P.14
28. OECD Model Vergi Anlaşması (Kısaltılmış Basım), 2016, Gelir İdaresi Başkanlığı
29. OECD; Issues Related to Article 14 of the OECD Model Tax Convention, https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/model-tax-convention-on-income-and-on-capital-2017-full-version_f1ddbe06-en
30. TBMM kanun tasarı/teklifleri komisyon raporları ve gerekçeleri, web sitesi, www.tbmm.gov.tr
31. TÜRMOB web sitesi, www.turmob.org.tr
32. Vergi Danışma Komisyonu Kararları (20/12/2021 tarih ve 2021/DK)
33. Yaklaşım Yayıncılık web sitesi, www.yaklasim.com.tr
34. Yargıtay resmi web sitesi, <https://www.yargitay.gov.tr>, karar arama sayfası <https://karararama.yargitay.gov.tr/>
35. Yargıtay 12. HD., E. 2010/29299 K. 2011/8940 T. 9.5.2011
36. Yargıtay CGK., E. 2010/241 K. 2010/253 T. 7.12.2010
37. Yargıtay 11. Ceza Dairesi E:2017/9872, K:2021/5973.
38. Yargıtay 11. Ceza Dairesi, E.2019/6291, K.2021/11657
39. Yargıtay 3.Hukuk Dairesinin Kanun Yararına Temyiz Kararı: K:2021/ 7142, E:2021/3978

ADIL SAKRAN ZINEELABDIN

DEVLET BAŞKAN YARDIMCILIĞI

ABD VE TÜRK HUKUKU AÇISINDAN
KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Devlet Başkan Yardımcılığı
ABD Ve Türk Hukuku Açısından Karşılaştırmalı Bir İnceleme
Adil Sakran Zineelabdin

Hukuk Yayınları Dizisi – 3948

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 66 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- ACKERMAN, Bruce, **The Failure of the Founding Fathers: Jefferson, Marshall, and the Rise of Presidential Democracy**, Harvard University Press, London 2005.
- ADAMS, John Quincy, **The Diary of John Quincy Adams 1794-1845: American Diplomacy, and Political, Social, and Intellectual Life, from Washington to Polk**, F. Ungar Pub. Co, New York 1969.
- AKBULUT, Berrin, **Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- AKINTÜRK, Turgut / ATEŞ, Derya, **Medeni Hukuk**, Beta, 24. Baskı, İstanbul 2018.
- AKKAŞ, Ahmet Hulusi, "Cumhurbaşkanı Yardımcılarının ve Bakanların Cezai Sorumluluğu", **Ceza Hukuku Dergisi**, C. 15, S. 42, 2020, ss. 151-173.
- AKGÜL, Mehmet Emin, "Kuvvetler Ayrılığı İlkesinin Dönüşümü ve Günümüz Demokratik Rejimlerindeki Anlamı", **Ankara Barosu Dergisi**, S. 4, 2010, ss. 79-101.
- ALBERT, Richard, "The Constitutional Politics of Presidential Succession", **Hofstra Law Review**, Vol. 39, No:3, 2011, ss. 497-576.
- ALBERT, Richard, "The Evolving Vice Presidency", **Temple Law Review**, Vol. 78, No.4 2005, ss. 811-896.
- ALTUNOK, Hatice, "Amerika Birleşik Devletleri", ss. 69-96 **Çağdaş Siyasal Sistemler**, (Editörler: AYKA, Burhan/ DURGUN Şenol), Alter Yayıncılık, Ankara 2015.
- AMAR, Akhil Reed, **America's Constitution A Biography**, Random House, 2006 New York.
- ANAYURT, Ömer, **Anayasa Hukuku: Genel Kısım (Temel İlkeler, Kavram ve Kurumlar)**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- ANAYURT, Ömer, **Anayasa Hukuku: Temel Kavramlar ve Türk Anayasa Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- ANAYURT, Ömer/ EKİNCİ, Ahmet, "Tek Başlı Yürütme Esasına Dayalı Hükûmet Sistemlerinde Başkan Yardımcılığı ve 2017 Anayasa Değişikliği ile Getirilen Sistemde Cumhurbaşkanlığı Kurumu Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz", **Prof. Dr. Zafer Gören Armağanı**, Ankara Yetkin Yayınları, 2017, ss. 441-500.
- ANDERSON, Marilyn D., **The Vice Presidency**, Chelsea House Publishers, Philadelphia 2001.

- ARSLAN, Kahan Onur, **Türk Parlamento Hukuku**, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.
- ASLAN, M. Yasin, "Yüce Divan Olarak Anayasa Mahkemesi", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı 82, 2009, ss. 1-12.
- ATAR, Yavuz, **Türk Anayasa Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.
- ATAY, Ender Ethem, **İdare Hukuku**, 7. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2019.
- BAUMGARTNER, Jody C., "The Vice Presidency in the Twenty-First Century", **Pepperdine Law Review**, Vol. 44, No. 3, 2017, ss. 561-582.
- BAUMGARTNER, Jody C., **The American Vice Presidency Reconsidered**, Praeger Publishers, London 2006.
- BAUMGARTNER, Jody C./ CRUMBLIN Thomas F., **The American Vice Presidency: From the Shadow to the Spotlight**, Rowman & Littlefield, Lanham 2015.
- BAUMGARTNER, Jody C./ CASE, Rhonda Evans, "Constitutional Design of the Executive: Vice Presidencies in Comparative", **Congress and the Presidency**, Vol.36, No. 2, 2009, ss. 148-163.
- BİLİR, Faruk, **Türkiye'de Milletvekilliği ve Milletvekilliğinin Sona Ermesi**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2001, s. 89.
- BROWER, Kate Andersen, **First in Line: Presidents, Vice Presidents, and the Pursuit of Power**, HarperCollins, 2018.
- BROWN, H. Lowell, **Prosecution of the President of the United States: The Constitution, Executive Power, and the Rule of Law**, Palgrave Macmillan, 2022.
- BROWNELL, Roy E., "A Constitutional Chameleon: The Vice President's Place within The American System of Separation of Powers, Part I: Political Branch Interpretation and Counterarguments", **Kansas Journal of Law & Public Policy**, Vol. 24, 2014, ss. 1-77.
- BROWNELL, Roy E., "A Constitutional Chameleon: The Vice President's Place within The American System of Separation of Powers, Part II: Political Branch Interpretation and Counterarguments", **Kansas Journal of Law & Public Policy**, Vol. 24, 2014, ss. 294-400.
- BROWNELL, Roy E., "The Independence of the Vice Presidency", **New York University Journal Legislation And Public Policy**, Vol. 17, 2014, ss. 297-376.
- BROWNELL II, Roy E., "What to Do If Simultaneous Presidential and Vice Presidential Inability Struck Today", **Fordham Law Review**, Vol. 86, No. 3, 2017, ss. 1027-1073.
- CALABRESI, Steven G., "The Political Question of Presidential Succession", **Stanford Law Review**, Vol. 48, No. 1, 1995, ss. 155-175.
- COENEN, Dan T. "Two-Time Presidents and the Vice-Presidency", **Boston College Law Review**, Vol. 56, 2015, ss. 1287- 1344.

- COFFIN, Shannen W., "Oh, VPOTUS, Where Art Thou? The Constitutional Situs of the Vice Presidency as Surveyed by a Former Vice Presidential Lawyer", **Pepperdine Law Review**, Vol. 44, No. 3, 2017, ss. 583-622.
- CORWIN, Edward S., **President Office and Powers 1787 -1957**, New York University Press, New York 1957.
- ÇIRAKOĞLU, Melikşah, "İdare Hukukunda Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı Modeli ve Bu Modelin Kökenleri Bağlamında Sadrazamlık Örneği", **Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi**, S.1, 2022, ss. 73-124.
- DAVID, Paul T., "The Vice Presidency: Its Institutional Evolution and Contemporary Status", **The Journal of Politics**, Vol. 29, No. 4, 1967, ss. 721-748.
- DOĞAN, Bayram/ ERDOĞAN, Didem, "Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Yardımcıları ile Bakanların Sorumlulukları Meselesi", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 23, S.1 2021, ss. 163-191.
- DÖNMEZ, Gökhan, "2017 Anayasa Değişiklikleri Çerçevesinde Türkiye'de Meclis Soruşturması", **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 25, S. 42, 2020, ss. 39-66.
- DÖNER, Ayhan, **Türk Anayasa Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- DUBOSE, Lou/ BERNSTEIN, Jake, **Vice: Dick Cheney and Hijacking of the American Vice Presidency**, Random House, New York 2006.
- ENGLISH, Ross, **The United States Congress**, Manchester University Press, 2003.
- EPPS, Garrett, **American Epic: Reading the Constitution**, Oxford University Press, USA 2013.
- EREN, Abdurrahman, **Anayasa Hukuk Dersleri**, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara 2021.
- EROĞUL, Cem, **Çağdaş Devlet Düzenleri: İngiltere, Amerika, Fransa, Almanya**, Kırilangıç Yayınevi, Ankara 2006.
- FEERICK, John D. "Writing Like a Lawyer", **Fordham Urban Law Journal**, Vol. 21, Number 2, 1994, ss. 381-387.
- FEERICK, John D., "Presidential Succession And Inability Before And After The Twenty-Fifth Amendment", **Fordham Law Review**, Vol. 79, No.3, 2010, ss. 907-949.
- FEERICK, John D., "The Twenty-Fifth Amendment-In the Words of Birch Bayh, Its Principal Author", **Fordham Law Review**, 89, 2020, ss. 31-50.
- FEERICK, John D., **From Failing Hands: The Story of Presidential Succession**, Fordham University Press, New York 1965.
- FEERICK, John D., **The Twenty-Fifth Amendment: Its Complete History and Applications**. Fordham University Press, New York 2014.

- FEINBERG, Barbara Silberdick, **Next in Line American Vice Presidency**, Franklin Watts, New York 1996.
- FRIEDMAN, Richard D., "Some Modest Proposals on the Vice-Presidency", **Michigan Law Review**, Vol. 86 1987, ss. 1703-1734.
- FRUCHTMAN, Jack, **American Constitutional History: A Brief Introduction**, John Wiley & Sons, 2016.
- GOLDFEDER, Jerry H., "Election Law and the Presidency: An Introduction and Overview", **Fordham Law Review**, Vol. 85, No. 3, 2016, ss. 965-991.
- GOLDSTEIN Joel K., "The Vice Presidency and Office of The Vice President", **The White House Transition Project**, Report 2021.
- GOLDSTEIN, Joel K. "History and Constitutional Interpretation: Some Lessons from the Vice Presidency", **Arkansas Law Review**, Vol. 69, No.3, 2016, ss. 647-694.
- GOLDSTEIN, Joel K., "Appendix B: An Overview of the Vice-Presidency", **Fordham Law Review**, Vol. 45, No. 4, 1977, ss. 779-785.
- GOLDSTEIN, Joel K., "Taking From The Twenty-Fifth Amendment: Lessons in Ensuring Presidential Continuity", **Fordham Law Review**, Vol. 79, No. 3, 2010, ss. 959-1042.
- GOLDSTEIN, Joel K., "Talking Trump and the Twenty-Fifth Amendment: Correcting the Record on Section 4", **Journal of Constitutional Law**, Vol. 21, No.1, 2018, ss. 73-152.
- GOLDSTEIN, Joel Kramer, "The New Constitutional Vice Presidency", **Wake Forest Law Review**, Vol. 30, No. 3, 1995, ss. 505-561.
- GOLDSTEIN, Joel Kramer, **The Modern American Vice Presidency: The Transformation of a Political Institution**, Princeton University Press, New Jersey 1982.
- GOLDSTEIN, Joel Kramer, **The White House Vice Presidency: The Path to Significance, Mondale to Biden**, University Press of Kansas, US 2016.
- GÖZLER, Kemal, **Elveda Anayasa**, 4. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa 2021.
- GÖZLER, Kemal, **Türk Anayasa Hukuku**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 3. Baskı, Bursa 2019.
- GUSTAFSON, Adam R.F., "Presidential Inability and Subjective Meaning", **Yale Law & Policy Review**, Vol. 27, No. 2, 2009, ss. 459-497
- GÜL, Cengiz, **Başkanlık/Cumhurbaşkanlığı Sisteminin Demokratik Değeri**, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- GÜL, Hüseyin/ KAMALAK, İhsan/ SALLAN GÜL, Songül, "Amerikan Başkanlık ve Fransız Yarı-Başkanlık Sistemleri Işığında Türkiye'nin Yeni Cumhurbaşkanlığı Hükûmeti Sistemi", **Strategic Public Management Journal**, C. 3, Özel Sayı, ss. 102-120.

- GÜLENER, Serdar/ MİŞ, Nebi “Cumhurbaşkanlığı Sistemi”, SETA, Analiz, S.190, 2017.
- GÜLFİDAN, Ömer Serkan, Cumhurbaşkanının Cezai Sorumluluğu, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.
- HAMILTON, Alexander, “The Federalist No. 68”, **The Federalist**, ss. 351-369, (Ed. George W. Carey/ James McClellan), Liberty Fund, Indiana 2001.
- HAMILTON, Alexander, “The Federalist No. 70”, **The Federalist**, ss. 362-371, (Ed. George W. Carey/ James McClellan), Liberty Fund, Indiana 2001.
- HAMILTON, Alexander, **Federalist Yazılar**, (Çev: ŞİRİN, Tolga ve ORCAN, Necdet Umut), Runik Kitap, 2021.
- HATCH, Louis Clinton, **A History of the Vice-Presidency of the United States**, The American Historical Society, inc., New York, 1934.
- HATFIELD, Mark O., **Vice Presidents of the United States 1789-1993**, (Ed. WOLFF, Wendy), U.S. Government Printing Office, Washington 1997.
- HILLER, Mark/ KRINER Douglas, “Institutional Change and the Dynamics of Vice Presidential Selection”, **Presidential Studies Quarterly**, Vol. 38 No. 3, 2008, ss. 401-421.
- HOFF, Joan, “Richard Milhous Nixon (1913-1994)”, ss. 342-352, **Vice Presidents: A Biographical Dictionary**, (Ed. PURCELL, L. Edward), Facts on File Publishing, New York 2010.
- HOOPEs, Roy, **The Changing Vice-Presidency**, Crowell, New York 1981.
- HURWITZ, Jay A., “Vice Presidential Eligibility and Selection Patterns”, **Polity**, Vol. 12, No. 3, 1980, ss. 509-521
- İZMİR, Gökalp, “Milletvekilliği Seçilme Yeterliliği ve Bu Sıfatın Kazanılması”, **Ya-sama Dergisi**, S. 18, 2011, ss. 51-115.
- JENKINS, Jeffery A./ NOKKEN Timothy P., “Legislative Shirking in the Pre-Twentieth Amendment era: Presidential influence, Party Power, and Lame-Duck Sessions of Congress, 1877-1933”, **Studies in American Political Development**, Vol. 22, No. 1, 2008, ss. 111-140.
- Journal (August 22, 1787), **The Records of the Federal Convention of 1787**, Vol. II, (Ed. Max Farrand), New Haven, 1966, ss. 366-368.
- KALABALIK, Halil, **Yönetimde Demokrasi**, Derya Kitabevi, Trabzon 1998.
- KAPLAN, Diane S., **An Introduction to the American Legal System, Government, and Constitutional Law**, Wolters Kluwer, 2015.
- KARAKUL, Selman, “Yeni Kuvvetler Ayrılığı Teorisi ve Türkiye’de Uygulanabilirliği”, **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.2 S. 2, 2015, ss. 63-112.

- KARATEPE, Şükrü/ ALKAN, Haluk/ ATAR, Yavuz/ BİNGÖL, Yılmaz/ DURGUN, Gonca Bayraktar, **Sorularla Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemi**, Memur-Sen, Ankara 2017.
- KOÇAK, Konur Alp, “**ABD Başkanlık Sistemi: “Ayrı” Ama “Birlikte” Çalışan Organlar**”, **Karşılaştırmalı Hükûmet Sistemleri Başkanlık Sistemi ABD, Arjantin, Azerbaycan, Brezilya ve Nijerya Örnekleri**, ss. 21-81, (Editörler: Gökçimen, Semra), TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı, Yayın No 7, TBMM Basımevi, Ankara 2017.
- KORZI, Michael J. **Presidential Term Limits in American History: Power, Principles & Politics**. Texas A&M University Press, 2011.
- KÜÇÜK, Adnan, “Yeni Anayasa Değişikliği ile Getirilmek İstenen Türkiye’ye Özgü Başkanlık Sistemi: Korkular, Algılar, Beklentiler”, **Liberal Düşünce Dergisi** S. 85, 2017, ss. 157-190.
- LEE, Thomas H., “Natural Born Citizen”, **American University Law Review**, Vol. 67, 2017, ss. 327-411.
- LIGHT, Paul Charles, **Vice Presidential Power: Advice and Influence in The White House**, Johns Hopkins University Press, 1984.
- LIGHT, Paul, “Vice-Presidential Influence under Rockefeller and Mondale”, **Political Science Quarterly**, Vol. 98, No. 4, 1983-1984, ss. 617-640.
- LUTZ, Donald / ABBOTT, Philip / ALLEN, Barbara / HANSON, Russell, “The Electoral College in Historical and Philosophical Perspective”, ss. 31-52, **Choosing a President The Electoral College and Beyond**, (Ed. SCHUMAKER, Paul D./ LOOMIS, Burdett A.), Seven Bridges Press, New York 2002.
- LYNCH, Michael/ MADONNA, Anthony/ OWENS, Mark/ Ryan D., Williamson, “The Vice President in the U.S. Senate: Examining the Consequences of Institutional Design”, **Congress & the Presidency**, Vol. 45 No. 145, 2018, ss. 145-165.
- MADISON, James, **Notes on the Debates in the Federal Convention of 1787, with an Introduction by Adrienne Koch**, Ohio University Press, 1984.
- MADISON, James, **The Records of the Federal Convention of 1787**, Vol. II, (Ed. Max Farrand), New Haven, 1966, ss. 107-115.
- MAMUR İŞIKÇI, Yasemin, “Demokratik Kültür ve Milletvekili Seçilme Yeterliliği: Türkiye On Sekiz Yaşındaki Milletvekillerine Hazır Mı?”, **Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi**, C. 6, S. 15, 2016, ss. 523-553
- MASKELL, Jack, “Qualifications for President and the Natural Born Citizenship Eligibility Requirement”, **Congressional Research Service**, Vol. 53. 2011.
- MATTHEWS, Donald R., “Presidential Nominations: Process and Outcomes”, **Choosing the President**, ss. 35-70, (Ed. BARBER, James D.), Englewood Cliffs, N.J., Prentice-Hall, 1974.

- MAZO, Eugene D., "Rethinking Presidential Eligibility", **Fordham Law Review**, Vol. 85, No. 3, s. 1045-1072.
- MCCULLOUGH, David G., **John Adams**, Simon & Schuster, 2001 New York.
- MCKISSICK, Rion, "Our Constitutional Fifth Wheel", **Virginia Law Review**, Vol. 3, No. 3, 1915, ss. 181-200.
- MILKIS, Sidney M/ NELSON, Mchael, **The American Presidency: Origins and Development, 1776 -2007**, CQ Press, Washington, D.C.: 2016.
- MURPHY, John, **The Impeachment Process**, Chelsea House Publisher, 2007, New York.
- MUTLU, Azer Ebru "Hukuki Statüsü ve İdari Teşkilattaki Yeriyle Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sisteminde Cumhurbaşkanı Yardımcıları", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 10, S. 1, 2019, ss. 119-132.
- MYERS, James D., "Bringing the Vice President into the Fold: Executive Immunity and the Vice Presidency", **Boston College Law Review**, Vol. 50, No. 3, 2009, ss. 897-940.
- MONROE, R. Daniel., **The Republican Vision of John Tyler**, Texas A&M University Press, 2003.
- ONAR, Erdal, "1982 Anayasasında Milletvekilliğinin Düşmesi", **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 14, 1997, ss. 387-465.
- ÖNDER, Murat, "Amerika Birleşik Devletleri", **Yönetmelik Yapı İncelemeleri**, ss. 59-106, (Editörler: AYKAÇ, Burhan/ ALTUNOK, Hatice/ GEDİKKAYA Fatma Gül), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara 2014.
- ÖZBUDUN, Ergun, **Türk Anayasa Hukuku**, Yetkin, 17. Basım, Ankara, 2017.
- PADOVER, Saul K., **To Secure These Blessings**, A Washington Square Press and Ridge Press, New York 1962.
- PATTERSON, Thomas E., **We The People: An Introduction to American Government**, Thirteenth Edition, McGraw-Hill Education, New York 2019.
- PAULLIN, Charles O., "The Vice-President and the Cabinet", **The American Historical Review**, Vol. 29, No. 3, 1924, ss. 496-500.
- PEABODY, Bruce G./ GANT, Scott E., "The Twice and Future President: Constitutional Interstices and the Twenty-Second Amendment", **Minnesota Law Review**, Vol. 83, 1999, s. 565-635.
- PEIRCE, Neal R. / LONGLEY, Lawrence D., **The People's President: the Electoral College in American History and the Direct-Vote Alternative**, Yale University Press 1981.
- PEIRCE, Neal R., **The People's President; the Electoral College in American History and The Direct-Vote Alternative**, Simon and Schuster, New York 1968.

- PIOUS, Richard M., **The Presidency of the United States: A Student Companion**, Oxford University Press, 2010.
- POLSBY, Nelson W., **Presidential Elections: Strategies and Structures of American Politics**, Rowman & Littlefield Publishers, Lanham 2007.
- POSNER, Richard A., **An Affair of State: The Investigation, Impeachment, And Trial of President Clinton**, Harvard University Press, England 1999.
- PRYOR, Jill A., "The Natural-Born Citizen Clause and Presidential Eligibility: An Approach for Resolving Two Hundred Years of Uncertainty", **Yale Law Journal**, Vol. 97, No. 5, 1987, ss. 881-899.
- RAGONE, Nick, **The Everything American Government Book: From The Constitution to Present-Day Elections, All You Need to Understand Our Democratic System**, Adams Media, Massachusetts 2004.
- SCHLESINGER, Arthur M., Jr., "On the Presidential Succession", **Political Science Quarterly**, Vol.89, No. 3, 1974, ss. 475-505
- SCHLESINGER, Arthur M., Jr., **The Age of Jackson**, Little, Brown and Company, Boston 1945.
- SIDLOW, Edward/ HENSCHEN, Beth, **GOVT 6**, Boston, MA: Wadsworth/Cengage Learning, US 2015.
- SIGELMAN, Lee / WAHLBECK, Paul J., "The 'Veepstakes': Strategic Choice in Presidential Running Mate Selection," **American Political Science Review**, No. 91, 1997, ss. 855-864.
- SILVA, Ruth C., **Presidential Succession**, Greenwood Press, New York 1968.
- SINDLER, Alan P., **Unchosen Presidents: The Vice President and Other Frustrations of Presidential Succession**, University of California Press, Berkeley 1976.
- SMOCK Raymond W., "Lame Duck Session," ss. 1244-1245, **Encyclopedia of the United States Congress**, (Ed. BACON, Donald C./ DAVIDSON, Roger H./ KELLER, Morton), vol. 3, Simon & Schuster, New York 1995.
- SOBEL, Lester A./ FICKES, Joseph. **Presidential Succession Ford, Rockefeller & 25th Amendment**, Facts on File, New York 1975.
- SODERSTROM, Jamin, "Back to the Basics: Looking Again to State Constitutions for Guidance on Forming a More Perfect Vice Presidency", **Pepperdine Law Review**, Vol. 35, No. 4, ss. 967-1028.
- STATHIS, Stephen W., "Presidential Disability Agreements Prior to the 25th Amendment", **Presidential Studies Quarterly**, Vol. 12, No. 2, 1982, ss. 208-215.
- STOREY, William, **US Government and Politics**, Edinburgh University Press, Edinburgh, 2010.
- STORY, Joseph. **Commentaries on The Constitution of The United States**, Carolina Academic Press, Durham, North Carolina 1987.

- SUBHAWONG, Aryn, "A Realistic Look at the Vice Presidency: Why Dick Cheney is an Entity within the Executive Branch", **Saint Louis University Law Journal**, Vol. 53, No. 1, 2008, ss. 281-308.
- TANIYICI, Şaban/ AKGÜN, Birol, **Amerikan Başkanlığı**, Orion Kitabevi, Ankara 2018.
- TANÖR, Bülent/ YÜZBAŞIOĞLU, Necmi, **1982 Anayasası'na Göre Türk Anayasa Hukuku**, 20. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2020.
- TAŞDÖĞEN, Salih, "Cumhurbaşkanının Cezai Sorumluluğu", **D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi**, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C.21, Özel S., 2019, ss. 1293-1324.
- TEZİÇ, Erdoğan, **Anayasa Hukuku (Genel Esaslar)**, Beta, İstanbul 2017.
- TRAUTMAN, Lawrence J. "The Twenty-fifth Amendment: Incapacity and Ability to Discharge the Powers and Duties of Office?", **Cleveland State Law Review**, Vol. 67, No. 3, 2019, ss. 373-430.
- TUNÇ, Hasan, **Türk Anayasa Hukuku**, Gazi Kitabevi, Ankara 2018.
- TÜLEN, Hikmet, "Meclis Soruşturması Uygulamaları Üzerine Bazı Gözlem ve Değerlendirmeler", **A.Ü. Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.2, S. 1, s. 21-40.
- ULUSOY, Ali D., **Yeni Türk İdare Hukuku**, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2020.
- USCINSKI, Joseph, "Smith (and Jones) go to Washington: Democracy and vice-presidential selection", **PS: Political Science & Politics**, Vol. 45, No. 1, 2012, ss. 58-66.
- WARSHAW, Shirley Anne, "J. Danforth Quayle", ss. 419-426, **Vice Presidents A Biographical Dictionary**, (Ed. L. Edward Purcell), New York, 2010 p. 424, 425.
- WATTS, Duncan, **The American Presidency**, Edinburgh University Press, Edinburgh 1988.
- WEBSTER, Scott W. "Cloak and Swagger: Personality and Leadership in the Vice Presidency of Spiro T. Agnew", ss.179-200, **Political Leadership For The New Century Personality And Behavior Among American Leaders**, (Ed. VALENTY, Linda O./ FELDMAN, Ofer) Praeger, USA 2002.
- WILLIAMS, Irving G., **The Rise of the Vice Presidency**, Public Affairs Press, Washington D.C. 1956.
- WITCOVER, Jules, **Crapshoot: Rolling The Dice on The Vice Presidency: From Adams and Jefferson to Truman and Quayle**, Crown, New York 1992.
- WITCOVER, Jules, **The American Vice Presidency From Irrelevance to Power**, Smithsonian Books, Washington, DC. 2014.
- WRIGHT, Jordan M., **Campaigning for President**, Smithsonian Books/Collins, New York 2008.

- YILDIZ, Abdulkadir, “Amerika Birleşik Devletleri’nde Başkan Yardımcısı ile Türkiye’de Cumhurbaşkanı Yardımcısının Karşılaştırılması”, **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 13, S.1, 2018, ss. 509-534.
- ZORLU, Süleyman Emre, “5678 Sayılı Kanunla Gerçekleştirilen Anayasa Değişikliği Sonrası Cumhurbaşkanı’nın Seçimi ve Demokratik Seçimin Genel İlkeleri”, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 24, S. 1, 2016, ss. 37-68.
- ZUCZEK, Richard, “Andrew Johnson”, ss. 157-164, **Vice Presidents A Bipgraphical Dictionary**, (Ed. L. Edward Purcell), New York, 2010.

INTERNET KAYNAKLARI

- ADKISON, Danny Mark, The Vice Presidency: Retain, Reform, Abolish?, (Degree of Doctor of Education), Oklahoma State University, Master of Arts, Oklahoma 1983. <https://shareok.org/bitstream/handle/11244/19277/Thesis-1983D-A236v.pdf?sequence=1>, (Erişim Tarihi: 10.05.2022).
- AMAR, Vikram David, “Vice President: A split-ticket Vote?”, Los Angeles Times, 22 Ekim 2008, <https://www.latimes.com/opinion/la-oe-amar22-2008oct22-story.html>, (Erişim Tarihi: 15.08.2022).
- ARCHIE, Ayana, “Most Americans Support Using the Popular Vote to Decide U.S. Presidents, Data Shows”, National Public Radio, 10 Ağustos 2022, <https://www.npr.org/2022/08/10/1116688726/most-americans-support-using-the-popular-vote-to-decide-u-s-presidents-data-show>, (Erişim Tarihi: 27.08.2022).
- ARRINGTON, Benjamin T., “The Assassination of President Garfield, Part II”, We’re History, 1 Şubat 2016, <http://werehistory.org/garfield-part2/>, (Erişim Tarihi: 27.06.2022).
- ATILLA, Talat, “Cumhurbaşkanı Vekili kimi makamından kovdu?”, Milliyet, 4 Kasım 2018, <https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/talat-atilla/cumhurbaskani-vekili-kimi-makamindan-kovdu-2771746>, (Erişim Tarihi: 10.04.2022).
- BAYH, Birch/ BECKER, Benton/ COOPER, Justin/ FIELDING Fred F./ GOLDSTEİN, Joel K./ TOWNSEND, Frances Fragos, “Ensuring the Stability of Presidential Succession in the Modern Era”, Fordham University School of Law Clinic on Presidential Succession, Reports 3, 2012, s. 54., http://ir.lawnet.fordham.edu/twentyfifth_amendment_reports/3, (Erişim Tarihi: 01.12.2022).
- BLUMENTHAL, Sidney, “Cheney’s Coup”, SALON, 23 Şubat 2006 https://www.salon.com/2006/02/23/cheney_power/, (Erişim Tarihi: 2.03.2022).
- BOMBOY, Scott “Gerald Ford’s Unique Role in American History”, National Constitution Center, 14 Mayıs 2022, <https://constitutioncenter.org/blog/gerald-fords-unique-role-in-american-history>, (Erişim Tarihi: 11.05.2023).

- BOMBOY, Scott, “How JFK’s Assassination Led to a Constitutional Amendment”, National Constitution Center, 22 Kasım 2021, <https://constitutioncenter.org/blog/how-jfks-assassination-led-to-a-constitutional-amendment>, (Erişim Tarihi: 17.09.2022).
- BULLOCK, Charles S., GADDIE, Ronald Keith, WERT, Justin, “Electoral College Reform and Voting Rights”, **Faulkner Law Review**, Vol. 1, 1 Kasım 2009, <https://go.gale.com/ps/i.do?p=AONE&u=googlescholar&id=GALE|A229543464&v=2.1&it=r&sid=googleScholar&asid=add9a81b>, (Erişim Tarihi: 28.08.2022).
- Burnap v. United States, 252 U.S. 512, 515 (1920); Library of Congress <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep252/usrep252512/usrep252512.pdf>, (Erişim tarihi: 24.03.2022).
- CAMERA, Lauren, “Kamala Harris Makes History as First Female Vice President”, 20 Ocak 2021, US News, <https://www.usnews.com/news/elections/articles/2021-01-20/kamala-harris-becomes-first-female-vice-president>, (Erişim Tarihi: 18.04.2022).
- CHARLTON, Linda, “Rockefeller Gets Key Job Guiding Domestic Council”, The New York Times, 22 Aralık 1974, <https://www.nytimes.com/1974/12/22/archives/rockefeller-gets-key-job-guiding-domestic-council-daytoday.html>, (Erişim Tarihi: 19.10.2022).
- CLINES, Francis X., “Spiro T. Agnew, Point Man for Nixon Who Resigned Vice Presidency, Dies at 77”, The New York Times, 19 Eylül 1996, <https://www.nytimes.com/1996/09/19/us/spiro-t-agnew-point-man-for-nixon-who-resigned-vice-presidency-dies-at-77.html?smid=url-share>, (Erişim Tarihi: 9.09.2022).
- Clinton v. Jones, 520 U.S. 681 (1997), <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/520/681/>, (Erişim Tarihi: 29.04.2022).
- CONROY, Sarah Booth, “Congress’ First Quorum Call”, Washington Post, 2 Nisan 1989, <https://www.washingtonpost.com/archive/lifestyle/1989/04/02/congress-first-quorum-call/f98efa71-06fb-4612-8d0e-d802694d19cb/>, (Erişim Tarihi: 01.09.2022).
- CRUMP, James, “How Many Vice Presidents Have Become President?”, Independent, 20 Ocak 2021, <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-politics/vice-presidents-become-president-b1790220.html>, (Erişim Tarihi: 01.11.2022).
- FORD, Gerald, “On the Thershold of the White House”, The Atlantic, Temmuz 1974, the Atlantic, <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/1974/07/on-the-threshold-of-the-white-house/376282/> (Erişim Tarihi: 15.10.2022).
- GÖZLER, Kemal, “Elveda Kuvvetler Ayrılığı, Elveda Anayasa: 10 Aralık 2016 Tarihli Anayasa Değişikliği Teklifi Hakkında Bir Eleştiri”, <https://www.anayasa.gen.tr/elveda-anayasa-v1.pdf> (Erişim tarihi: 3.11.2022).

- GRIFFIN, Christopher, “When the Second Becomes Number One: Vicepresidential Power in Foreign and Defense Policy in the Twenty-first Century”, **Essais**, 2016, <https://journals.openedition.org/essais/4058#ftn15>, (Erişim Tarihi: 19.10.2023).
- HEILBRUNN, Jacob, “The Shadow President”, *The New York Times*, 12 Ekim 2008, <https://www.nytimes.com/2008/10/12/books/review/Heilbrunn-t.html> (Erişim Tarihi: 27.10.2022).
- HEMMER, Nicole, “Why the Vice Presidency Matters”, *The Atlantic*, 26 Temmuz 2016, <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2016/07/why-the-vice-presidency-matters/492128/>, (Erişim Tarihi: 27.10.2022).
- HOPKINS, Callie, “John Tyler and Presidential Succession”, *The White House Historical Association*, <https://www.whitehousehistory.org/john-tyler-and-presidential-succession>, (Erişim Tarihi: 12.05.2023).
- KALT, Brian C. “The Unusual, Imperfect, Excellent Twenty-Fifth Amendment”, *National Constitution Center*, <https://constitutioncenter.org/the-constitution/amendments/amendment-xxv/interpretations/159#the-unusual-imperfect-excellent-twenty-fifth-amendment-by-brian-kalt>, (Erişim Tarihi: 08.02.2023).
- KAMARCK, Elaine C., “Picking The Vice President”, *Brookings Institution Press*, Washington, D.C. 2020, s. 12, <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2020/07/Picking-the-Vice-President.pdf>, (Erişim Tarihi: 17.10.2023).
- KATZENBACH, Nicholas deB., “Participation of the Vice President in the Affairs of the Executive, Assistant Attorney General Office of Legal Counsel, Branch”, *Memorandum Opinion for the Vice President*, 1961, s. 215, <https://www.justice.gov/file/20766/download>, (Erişim Tarihi: 3.10.2022).
- KILEY, Jocelyn, “Majority of Americans Continue To Favor Moving Away From Electoral College”, *Pew Research Center*, 25 Eylül 2023, <https://pewrsr.ch/3PQrtnT>, (Erişim Tarihi: 07.10.2023).
- KUTLU, Övünç, “Biden Officially US President with Congress Affirmation”, 7 Ocak 2021, <https://www.aa.com.tr/en/americas/biden-officially-us-president-with-congress-affirmation/2101654>, (Erişim Tarihi: 25.05.2023).
- LONGLEY, Robert, “Requirements to Become President of the United States”, *Thought Co*, 2 Mayıs 2022, <https://www.thoughtco.com/requirements-to-serve-as-president-3322199>, (Erişim Tarihi: 21.05.2022).
- *Meyer v. Bush*, 981 F.2d 1288 (D.C. Cir. 1993), <https://casetext.com/case/meyer-v-bush>, (Erişim Tarihi: 21.09.2022).
- MILLHISER, Ian “How Congress Can Permanently Disqualify Trump from Office After Impeachment”, *Vox*, 9 Şubat 2021, <https://www.vox.com/22220495/impeachment-trump-2024-election-bar-from-office>, (Erişim Tarihi: 10.10.2022).

- Morrison v. Olson, 487 U.S. 654, 108 S. Ct. 2597 (1988), <https://casetext.com/case/morrison-v-olson/>, (Erişim Tarihi: 22.12.2022).
- NIX, Elizabeth, “Are there term limits for U.S. vice presidents?”, History, 11 Aralık 2019, <https://www.history.com/news/election-101-are-there-term-limits-for-u-s-vice-presidents>, (Erişim Tarihi: 21.03.2022).
- NOLAN, Martin, “The Vice President is The Only Person The President Can't Fire”, Huffpost, 12 Ocak 2008, https://www.huffpost.com/entry/the-vice-president-is-the_b_105178, (Erişim Tarihi: 01.12.2022).
- POZEN, David “The Deceptively Clear Twenty-Fifth Amendment”, National Constitution Center, <https://constitutioncenter.org/the-constitution/amendments/amendment-xxv/interpretations/159#the-deceptively-clear-twenty-fifth-amendment-by-david-pozen>, (Erişim Tarihi: 01.02.2023).
- SHANE, Scott, “Agency Is Target in Cheney Fight on Secrecy Data”, The New York Times, 22 Haziran 2007, <https://www.nytimes.com/2007/06/22/washington/22cheney.html>, (Erişim Tarihi: 10.10.2023).
- SILVA, Mark, “Cheney Keeps Classification Activity Secret”, Chicago Tribune, 27 Mayıs 2006, <https://www.chicagotribune.com/news/ct-xpm-2006-05-27-0605270039-story.html>, (Erişim Tarihi: 28.10.2022).
- TANFANI, Joseph/ SHIFFMAN John/ HEATH, Brad/ JANUTA, Andrea/ HOSENBALL/ Mark, “How Security Failures Enabled Trump Mob to Storm U.S. Capitol”, 25 Ocak 2021, Reuters, <https://www.reuters.com/article/uk-usa-election-capitol-security-insight-idUKKBN29C0RF>, (Erişim Tarihi: 30.05.2023).
- United States v. Germaine, 99 U.S. 508 (1878), Library of Congress, <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep099/usrep099508a/usrep099508a.pdf>, (Erişim tarihi: 24.03.2022).
- VOLOKH, Eugene, “Bill Clinton for Vice President? Image without a caption”, Washington Post, 18 Eylül 2015, <https://www.washingtonpost.com/news/volokh-conspiracy/wp/2015/09/18/bill-clinton-for-vice-president/>, (Erişim Tarihi: 4.11.2022).
- “26. Dönem 2. Yasama Yılı 57. Birleşim”, <https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/Tutanak?Id=e9b8fa16-ce34-4a92-bad6-0185ceac6711>, (Erişim Tarihi: 21.10.2023).
- “26. Dönem 2. Yasama Yılı 58. Birleşim”, <https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/Tutanak?Id=5079d3f3-6fa1-4900-8978-0185ceac670f>, (Erişim Tarihi: 21.10.2023).
- “26. Dönem 2. Yasama Yılı 60. Birleşim” TBMM, <https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/Tutanak?Id=c1453395-e3f6-4db9-9831-0185ceac6709>, (Erişim Tarihi: 22.10.2023).

- “26. Dönem 2. Yasama Yılı 56. Birleşim”, <https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/Tutanak?Id=1d318b97-3a8d-455f-8e41-0185ceac6713>, (Erişim Tarihi: 21.10.2023).
- “26. Dönem 2. Yasama Yılı 59. Birleşim”, TBMM, <https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/Tutanak?Id=321605e1-ad9d-4bd7-9d12-0185ceac670d>, (Erişim Tarihi: 22.10.2023).
- “26. Dönem 2. Yasama Yılı 62. Birleşim”, TBMM, <https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/Tutanak?Id=df4c4405-810c-4cb3-9b4d-0185ceac6704>, (22.10.2023).
- “26. Dönem 2. Yasama Yılı 45. Birleşim” TBMM, <https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/Tutanak?Id=3ffd8091-66f3-454b-b401-0185ceac6733>, (Erişim Tarihi: 22.10.2023).
- “About the Founding Fathers”, Constitution Facts, <https://www.constitutionfacts.com/us-founding-fathers/about-the-founding-fathers/>, (Erişim Tarihi: 01.11.2022).
- “About the Vice President (President of the Senate)”, Senate, <https://www.senate.gov/about/officers-staff/vice-president.htm>, (Erişim Tarihi: 20.05.2023).
- “Amerika Hakkında: Amerika Birleşik Devletleri Anayasası Açıklamalı”, <https://tr.usembassy.gov/wp-content/uploads/sites/91/abd-anayasasi.pdf>, (Erişim Tarihi: 25.05.2021).
- “Argentina 1853”, https://www.constituteproject.org/constitution/Argentina_1994, (Erişim Tarihi: 20.10.2023).
- “Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası”, <https://president.az/az/pages/view/azerbaijan/constitution>, (Erişim Tarihi: 20.10.2023).
- “Botswana 1966”, https://www.constituteproject.org/constitution/Botswana_2016, (Erişim Tarihi: 19.10.2023).
- “Brazil 1988”, https://www.constituteproject.org/constitution/Brazil_2017, (Erişim Tarihi: 10.11.2023).
- “Constitute”, https://www.constituteproject.org/constitutions?lang=en&status=in_force&status=is_draft, (Erişim Tarihi: 20.10.2023).
- “Cumhurbaşkanlığı Karar Sayısı: 2018/1”, Resmi Gazete, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180710-4.pdf>, (Erişim Tarihi: 07.05.2017).
- “Executive Order 12859, 16 August 16, 1993”, <https://www.archives.gov/files/federal-register/executive-orders/pdf/12859.pdf>, (Erişim Tarihi: 9 Kasım 2022).
- “Franklin D. Roosevelt the 32nd President of the United States”, White House, <https://www.whitehouse.gov/about-the-white-house/presidents/franklin-d-roosevelt/>, (Erişim Tarihi: 10.11.2022).

- “Fuat Oktay’ın Katılımıyla Toplu Açılış ve Lansman Töreni”, Yeni Düzen, 9 Kasım 2022, <https://www.yeniduzen.com/fuat-oktayin-katilimiyla-toplu-acilis-ve-lansman-toreni-158142h.htm>, (Erişim Tarihi: 24.01.2023).
- “George Washington the 1st President of the United States”, White House, <https://www.whitehouse.gov/about-the-white-house/presidents/george-washington/>, (Erişim Tarihi: 31.10.2022).
- “History of the National Security Council, 1947-1997”, The White House President George W. Bush, <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/nsc/history.html#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,and%20military%20commitments%20and%20requirements>, (Erişim Tarihi: 22.04.2022).
- “James A. Garfield president of United States, Britannica” Britannica, <https://www.britannica.com/biography/James-A-Garfield>, (Erişim Tarihi: 09.09.2022).
- “John Tyler was the First Vice President to Assume The Presidency Due to the Death of a President”, <https://www.insider.com/vice-presidents-who-became-president-2020-12#martin-van-buren-served-under-president-andrew-jackson-before-being-elected-president-in-1836-3>, (Erişim Tarihi: 17.11.2023).
- “Lucius Quinctius Cincinnatus”, Britannica, <https://www.britannica.com/biography/Lucius-Quinctius-Cincinnatus>, (Erişim Tarihi: 19.03.2022).
- “Millet İttifakı, Cumhurbaşkanı Adayını Belirledi; Kemal Kılıçdaroğlu”, Demirören Haber Ajansı, 6 Mart 2023, <https://www.dha.com.tr/politika/millet-ittifaki-cumhurbaskani-adayini-belirledi-kemal-kilicdaroglu-2215986>, (Erişim Tarihi: 07.06.2023).
- “Nigeria 1999”, Constitute, https://www.constituteproject.org/constitution/Nigeria_2011, (Erişim Tarihi: 20.10.2023).
- “Party Division”, Senate, <https://www.senate.gov/history/partydiv.htm>, (Erişim Tarihi: 16.10.2023).
- “Readout of Vice President Harris’s Meeting with Prime Minister Mateusz Morawiecki of Poland”, April 11, 2023, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/04/11/readout-of-vice-president-harriss-meeting-with-prime-minister-mateusz-morawiecki-of-poland/>, (Erişim Tarihi: 16.06.2023).
- “Remarks by Vice President Joe Biden at the 20th Annual CAF Conference”, <https://br.usembassy.gov/remarks-vice-president-joe-biden-20th-annual-caf-conference/>, (Erişim Tarihi: Erişim Tarihi: 16.06.2023).
- “Report of the Study Group on Vice Presidential Selection”, Institute of Politics John F. Kennedy School of Government Harvard University”, Institute of Politics, 14 Haziran 1976, s. 2, <https://www.fordlibrarymuseum.gov/library/document/0076/75814920.pdf>, (Erişim Tarihi: 27.08.2022).

- “Richard B. Cheney, Interview of the Vice President by Mark Knoller, CBS Radio Online by Gerhard Peters and John T. Woolley”, The American Presidency Project, 30 Temmuz 2007, <https://www.presidency.ucsb.edu/node/285946>, (Erişim Tarihi: 29.10.2022).
- “The Establishment and First Uses of the 25th Amendment”, Ford Library Museum, <https://www.fordlibrarymuseum.gov/library/exhibits/amendment25/25thamendment.asp>, (Erişim Tarihi: 06.07.2022).
- “The President of the Senate’s Role in the Legislative Process”, United States Senate, https://www.senate.gov/general/Features/Part_1_VP.htm, (Erişim Tarihi: 20.06.2022).
- “Transcript: The Vice-Presidential Debate”, New York Times, 2 Ekim 2008, <https://www.nytimes.com/elections/2008/president/debates/transcripts/vice-presidential-debate.html>, (Erişim Tarihi: 27.10.2022).
- “Venezuela (Bolivarian Republic of) 1999”, https://www.constituteproject.org/constitution/Venezuela_2009, (Erişim Tarihi: 20.10.2023).
- “Zimbabwe 2013 (rev. 2017)”, https://www.constituteproject.org/constitution/Zimbabwe_2017, (Erişim Tarihi: 18.10.2023).

Prof. Dr. Dr. h.c. Hakan HAKERİ

The Law Office İstanbul

Doç. Dr. Murat AYDIN

Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi

KASTEN ÖLDÜRME VE YARALAMA SUÇLARI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kasten Öldürme ve Yaralama Suçları

Hakan Hakeri - Murat Aydın

Hukuk Yayınları Dizisi – 3956

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 67 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

BİBLİYOGRAFYA

- Abik, Yıldız**, “Yoğun Bakımda Bilinci Kapalı Hasta Açısından Hekimin Aydınlatma ve Onam Alma Yükümlülüğü”, III. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı, Editörler: Hakan Hakeri/Cahid Doğan, C. II, Ankara 2020, s. 179-238 (Abik, Yoğun Bakımda).
- Akbulut, Berrin**, “Kasten Öldürme Suçu (TCK 81)” Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XXIV, Y.2020.
- Akbulut, Berrin**, “Kasten Öldürme Suçunun Nitelikli Halleri”, Adalet Dergisi, Aralık 2020, S.65, 99-165, (Akbulut, Nitelikli Haller).
- Akbulut, Berrin**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2022.
- Akkoç, Nebahat**, “Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde Namus Adına İşlenen Cinayetleri Önleme ve Bu Konuda Toplumsal Duyarlılık Geliştirme”, Sosyolojik ve Hukuksal Boyutlarıyla Töre ve Namus Cinayetleri Uluslar Arası Sempozyumu, Bildiriler, Editörler: Atalay/Uluğ/Atak, AKADER Yayını, Diyarbakır 2003, s. 86 - 89.
- AK-Yazar**, Alternativkommentar zum Strafgesetzbuch, C.I, Neuwied 1990.
- Albrecht, Dietlinde**, Begründung von Garantstellungen in familiären und familienähnlichen Beziehungen, Köln, Berlin, Bonn, München 1998.
- Alicanoğlu, Mahmut**, Türk Ceza Kanunu ve Yargıtay İçtihatları ve Harçlar Kanunu, İstanbul 1952.
- Alikâşifoğlu, Kemalettin/Doğu, Engin**, Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ve Polis Mevzuatı, Ankara 1988.
- Altvater, Gerhard**, “Rechtsprechung des BGH zu den Tötungsdelikten”, NStZ 2000, s. 18-24.
- Amelung, Knut/Weidemann, Jürgen**, “Bestechlichkeit und Förderung einer Selbstschädigung im Maßregelvollzug - BGH, NJW 1983, 462”, JuS 1984, s. 595-601
- Androulakis, Nikolaos K.**, Studien zur Problematik der unechten Unterlassungsdelikte, München und Berlin 1963.
- Artuç**, Mustafa, Kişilere Karşı Suçlar, 2. B., Ankara 2018.
- Artuk, Mehmet Emin**, Suç Genel Teorisi, Ceza Hukuku El Kitabı, İstanbul 1989.
- Artuk, Mehmet Emin**, “Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukukunda İntihara İkna ve Yardım Suçu”, Hukuk Araştırmaları, C. 8, S. 1-3, 1994, s. 7-60 (Artuk, İntihara İkna ve Yardım Suçu).
- Artuk, M. Emin/Gökçen, Ahmet/Alaşahin, M. Emin/Çakır, Kerim**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2022.

- Artuk, M. Emin/Gökçen, Ahmet/Alşahin, M. Emin/Çakır, Kerim**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2022. (Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler).
- Artuk, Mehmet Emin/Yılmaz, Erkam**, “Basit Tıbbi Müdahalelik (BTM’lik) Yaralamalar ve Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suç Hükümlerinin Tatbiki Mesalesi”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXVI, Y. 2022, Sa. 1, s. 263-310.
- Arzt, Günther**, “Zur Garantenstellung beim unechten Unterlassungsdelikt”, JA 1980, 2. Bölüm, 2. Kısım, s.712-717.
- Askeri Yargı İle İlgili Kanun ve İçtihatlar, C. VI, Milli Savunma Bakanlığı Külliyyatı, Ankara Tarihsiz .
- Aşcıoğlu, Çetin**, Tıbbi Yardım ve El Atmalardan Doğan Sorumluluklar, Ankara 1993.
- Avcı, Mustafa**, “Türk Hukuk Tarihinde Hukuk Sisteminin Namus Cinayetlerine Yaklaşımı”, Sosyolojik ve Hukuksal Boyutlarıyla Töre ve Namus Cinayetleri Uluslar Arası Sempozyumu, Bildiriler, Editörler: Atalay/Uluğ/Atak, AKADER Yayını, Diyarbakır 2003, s. 16-43.
- Avcı, Mustafa**, “Töre Cinayetleri Açısından Sosyal-Hukuki Düzenlemelerin Evrimi”, Ekev Akademi Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 22 (Kış 2005), s. 1-26.
- Avcı, Mustafa**, “Kasten Öldürme ve Kasten Yaralama Suçlarının Manevi Unsurlarını Ayırt Etmeye Yarayan Ölçütler”, KHUKA 1 (2005), s. 86-98.
- Ayan Mehmet**, Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk, Ankara 1991.
- Aydın, Murat**, “Çocuk Düşürtme Fiilleri ve Ceza Sorumluluğu”, SÜHFD, C.19, S.2, Y.2011.
- Aydın, Murat**, İşlenemez Suç (Elverişsiz Teşebbüs) SÜHFD, C.21, S.1, Y.2013. (Aydın, İşlenemez).
- Aydın, Murat**, Tıbbi Müdahale Olarak Organ ve Doku Nakli ve Ceza Sorumluluğu, Ankara 2008.(Aydın, Tıbbi)
- Bağçeci, Hamide**, “Hastanın Kendi Geleceğini Belirleme Hakkının Anayasal Temelleri Üzerine Yorumlar”, V. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildiri Kitabı, Ankara 2021, 157-161 (Bağçeci,Hastanın).
- Baier, Helmut**, “Unterlassungsstrafbarkeit trotz fehlender Handlungs- oder Schuldfähigkeit”, GA 1999, s. 272-284..
- Balcı, Yasemin/Çolak, Başar/Gürpınar, Kağan/Anatolay, Nurettin Nezhil**, Türk Ceza Kanunu’nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi, s.10, https://atud.org.tr/wp-content/uploads/2019/06/tck_yaralama_2019.pdf
- Bärwinkel, Richard**, Zur Struktur der Garantieverhältnisse bei den unechten Unterlassungsdelikten, Berlin 1968.

- Baş, Eylem**, “Kasten Yaralama Suçunun Silah Olarak Kabul Edilen “Saldırı ve Savunma Amacıyla Yapılmış Olmasa Bile Fiilen Saldırı ve Savunmada Kullanılmaya Elverişli Diğer Şeyler” ile İşlenmesi”, *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi-Journal of Penal Law and Criminology* 2022; 10(1): s. 97-151.
- Baş, Eylem**, “Türk Ceza Hukukunda Canavarca His”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.23., S.1, Yıl:2021, s. 383-429.
- Başar, Nur**, “Türk Ceza Hukukunda Tahrik (II), AD, Temmuz-Ağustos 1980, S.4.
- Baumann, Jürgen/Weber, Ulrich**, *Strafrecht*, AT, 9. B., Bielefeld 1985.
- Baumann, Jürgen/Weber, Ulrich/Mitsch, Wolfgang**, *Strafrecht* AT, 10. B., Bielefeld 1995.
- Bayraktar, Köksal**, *Hekimin Tedavi Nedeniyle Cezai Sorumluluğu*, İstanbul 1972.
- Bayraktar, Köksal**, *Suç İşlemeğe Tahrik Cürmü*, İstanbul 1977 (Suç İşlemeğe Tahrik Cürmü).
- Becerik, Hilmi**, *Kan Davası Seminer Çalışması*, Ankara 1975, s. 44-56.
- Bernat, Erwin**, “Arzhaftung in Österreich –eine Bestandaufnahme”, *Rosenau/Hakeri (Hrsg), Der medizinische Behandlungsfehler, Beiträge des 3. Deutsch-Türkischen Symposiums zum Medizinund Biorecht*, Baden-Baden 2008, s. 51-80.
- Bertel, Christian/Schwaighofer, Klaus**, *Österreichisches Strafrecht*, BT I, 5. B., Wien, New York 1998.
- Beulke, Werner/Bachmann, Gregor**, “Die Lederspray-Entscheidung” – BGH 37, 106”, *JuS* 1992, s. 737-744.
- Bilgen, Nur**, “Adli Tıp Açısından Tıbbi Uygulama Hataları” *Hukuki Perspektifler Dergisi*, S.5, Aralık 2005, s.38-42.
- Birtek, Fatih**, “Kasten Öldürmeye Teşebbüs ve Kasten Yaralama Suçlarının Manevi Unsur Bakımından Ayırt Edilmesi”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Yıl: 2009, C.58, S.2, s. 231-279.
- Blei, Hermann**, “Garantenpflichtbegründung beim unechten Unterlassen”, in: *FS für Hellmuth Mayer*, Berlin 1966, s. 119-143.
- Blei, Hermann**, *Strafrecht* AT, *Prüfe Dein Wissen*, 12. B., München 1996 (Blei, Prüfe).
- Bloy, Rene**, “Anstiftung durch Unterlassen?”, *JA* 1987, s. 490-497 (Bloy, JA 1987).
- Bloy, Rene**, *Die Beteiligungsform als Zurechnungstypus im Strafrecht*, Berlin 1985.
- Bockelmann, Paul/Volk, Klaus**, *Strafrecht* AT, München 1987.
- Bottke, Wilfried**, “Die Struktur von Täterschaft bei aktiver Begehung und Unterlassung als Baustein eines gemeineuropäischen Strafrechtssystems”, in: *Bausteine des europäischen Strafrechts*, Coimbra-Symposium für Claus Roxin, Köln, Berlin, Bonn, München 1995, s. 235-246.

- Boumil, Marcia M./Elias, Clifford E./Moes, Diane Bissonette**, Medical Liability, St. Paul 2003.
- Böhm, Alexander**, Die Rechtspflicht zum Handeln bei den unechten Unterlassungsdelikten, Frankfurt a.M., 1957.
- Brammsen, Joerg**, "Erfolgszurechnung bei unterlassener Gefahrverminderung durch einen Garanten", MDR 1989, s. 123-127..
- Buchala, Kazimierz**, "Aids und strafrechtliche Aspekte der unterlassenen Hilfeleistung", in: Aids und Strafrecht, Berlin 1996, s. 161-168.
- Buse, Klaus-Henning**, Täterschaft und Teilnahme bei Unterlassungsdelikten, Diss., Göttingen 1974.
- Cengiz, Recep**, "Kan Davasının Toplumsal Değer ve Normlar Açısından Sosyolojik Görünümü; Tokat/Erbaa Örneği", Sosyolojik ve Hukuksal Boyutlarıyla Töre ve Namus Cinayetleri Uluslar Arası Sempozyumu, Bildiriler, Editörler: Atalay/Uluğ/Atak, Diyarbakır 2003, s. 62 – 85.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Yenerer Çakmut, Özlem**, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 2007.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut Özlem**, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, Cilt 1, 3. Bası, İstanbul 2016, (Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere).
- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut, Özlem**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 3.B., İstanbul 2005, 4.B., İstanbul 2006.
- Cihan, Ahmet**, "Töre ve Namus Cinayetlerine Üniversite Gençliğinin Bakışı ve Toplumdaki İzdüşümü: Dicle Üniversitesi ve Diyarbakır Örnekleri", Sosyolojik ve Hukuksal Boyutlarıyla Töre ve Namus Cinayetleri Uluslar Arası Sempozyumu, Bildiriler, Editörler: Atalay/Uluğ/Atak, Diyarbakır 2003, s. 50-61.
- Çağlayan, M.Muhtar**, Türk Ceza Kanunu, C. IV, Ankara Tarihsiz.
- Çağlayan, Muhtar**, "Adam Öldürme Cürmünde Taammüd Mefhumu ve Tatbikatımız", AD 1955, N. 8, s. 775-794.
- Çakıroğlu, Şölen**, Ceza Hukukunda Beklenebilirlik, İstanbul 2023.
- Çelen, Orhan**, Askeri Ceza Kanunu, Ankara 1998.
- Crump, David/Cohen, Neil P./Levenson, Laurie L./Parry, John T./Pether, Penelope**, Criminal Law Cases, Statutes and Lawyering Strategies, 2. Baskı.
- Demirbaş, Timur**, Ceza Hukuku, Genel Hükümler, 3. B., Ankara 2005.
- Demirbaş, Timur**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 4.B., Ankara 2006.
- Demirel, Muhammed**, Suça İştirakte Bağlılık Kuralı, İstanbul 2017.
- Deutsch, Erwin/Spickhoff, Andreas**, Medizinrecht, 5. B., Berlin Heidelberg New York 2003; 7. B., 2014.
- Doğan, Koray**, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar, Ankara 2011.

- Doğramacı, Yakup Gökhan**, “Hekimlik Uygulamaları Açısından Kasten Öldürmenin İhmal Davranışla İşlenmesi Suçu”, TıpHD Sayı 7, 2015.
- Donay, Süheyl/Kaşıkçı, Mahmut**, Türk Ceza Kanunu, İstanbul 2005.
- Dönmezer, Sulhi/Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım C.II,12. B. İstanbul 1999.
- Dönmezer, Sulhi**, “İhmal Suretile İcra Suçları”, İÜHFİM, C. IX, S. 3-4, s. 473-494 (Dönmezer, İhmal Suretile İcra Suçları).
- Dönmezer, Sulhi**, “Maddi Sebebiyet Alâkası”, İÜHFİM, C. IX, S. 1-2, s. 85-119 (Maddi Sebebiyet Alakası).
- Dönmezer, Sulhi**, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 16. B., İstanbul 2001 (Dönmezer, Kişilere).
- Dönmezer, Sulhi**, Kriminoloji, 6.B., İstanbul 1981.
- Dreher/Tröndle**, Strafgesetzbuch und Nebengesetze, 46.B., München 1993.
- Düzgün, Nuri/Elmacı, Şerafettin**, Olası Kast-Bilinçli Taksir ve Taksirle İşlenen Suçlar, Ankara 2007.
- E/Ö- Erman, Erman, Sahir/Özek, Çetin**, Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 1992 (E/Ö, Erman, Kamu İdaresine).
- E/Ö, Erman, Erman, Sahir/Özek, Çetin**, Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 1994.
- Ebert, Udo**, Strafrecht, AT, 2.B., Heidelberg 1993.
- Ekici- Şahin, Meral**, Ceza Hukukunda Rıza, İstanbul 2012.
- Ekinci, Mustafa/Özcan, Şerafettin**, Kasten Adam Öldürme Suçları, Ankara 2004.
- Engisch, Karl**, “Besprechungen, Negatives Sollen im Bürgerlichen Recht”, MschrKrimBiol 1933, s. 237-241 (Engisch, MschrKrimBiol).
- Engisch, Karl**, “Tun und Unterlassen”, FS Für Wilhelm Gallas, Berlin, New York 1973, s. 163-196 (Engisch, Tun und Unterlassen).
- Engisch, Karl**, Die Kausalität als Merkmal der strafrechtlichen Tatbestände, Tübingen 1931 (Engisch, Kausalität).
- Entwurf eines Strafgesetzbuches (StGB) E 1962 mit Begründung, Bonn 1962.
- Erbaş, Rahime**, Türk Ceza Kanunu’nda Görünüşte İhmal Suçlarda Garantörlük, İstanbul 2019.
- Erdağ, Ali İhsan**, Netice Sebebiyle Ağırlaşmış Suç, Ankara 2011.
- Erdem, Mustafa Ruhan**, “Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar”, 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Ankara 2009.
- Erdem, Mustafa Ruhan**, “Türk Ceza Kanununda Silah”, https://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/7_8.pdf
- Erdoğan, Ahmet Sevinç/Özkepir, Ramazan**, Kasten Adam Öldürme Suçları, Ankara 1996.

- Erem, Faruk**, "Ceza Hukukunda İntihar", Yargıtay Dergisi, C. XVI, Ekim 1990, S. 4, s. 490-502 (Erem, İntihar).
- Erem, Faruk**, Adam Öldürmek Cürümleri, Ankara 1982 (*Erem, Adam*).
- Erem, Faruk**, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Genel Hükümler, C.I., Ankara 1993 (Erem, Genel Hükümler).
- Erem, Faruk/Danışman, Ahmet/Artuk, Mehmet Emin**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 1997.
- Erem, Faruk/Toroslu, Nevzat**, Türk Ceza Hukuku, Özel Hükümler, 6. B., Ankara 1994.
- Eren, Fikret**, Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyyet Bağlı Teorisi, Ankara 1975.
- Ergil, Doğu**, "Namus Cinayetlerinin Toplumbilimsel Çözümlemesi", Seha L.Meray'a Armağan, C. I, Ankara 1981, s. 289-303.
- Erman, Sahir**, "İtalyan Mahkemeleri Kararları, Memuriyet Vazifesini İhmal Suçu-Hekimin Tehlikede Bulunana Yardım Etmemesi", MHAD, Yıl: 7, S.10, 1973, s. 145-148 (Erman, İtalyan).
- Erman, Sahir**, "Mesleki İhmalden Doğan Cezai Sorumluluk", Çev. Süheyl Donay, İÜHFMC C. XXXIV, 1969, S. 1-4, s. 589-610 (Erman, Mesleki İhmalden).
- Eser, Albin**, "Die Tötungsdelikte in der Rechtsprechung zwischen BVerfGE 45, 187 und BGH - GSSt 1/81, NStZ 1981, s. 383-388.
- Eser, Albin**, Empfiehlt es sich, die Straftatbestände des Mordes, des Totschlags und der Kindestötung (§§ 211 bis 213, 217 StGB) neu abzugrenzen?, Gutachten D zum 53. Deutschen Juristentag Berlin München 1980 (*Eser, DJT D*).
- Eser, Albin/Koch, Hans-Georg**, "Die vorsätzlichen Tötungstatbestände", ZStW 92, (1980), s. 491-560.
- Esin, Kemal**, Uygulamada Adam Öldürme Suçları, Ankara 1989.
- Feyzioğlu, Metin**, "Açlık Grevi", AÜHFD 1993, C.43, S. 1-4, s. 157-168.
- Foregger, Egmont/Kodek, Gerhard**, Strafgesetzbuch, Kurzkommentar, 6. B., Wien 1997.
- Frank, Reinhard**, Das Strafgesetzbuch für das deutsche Reich, Tübingen 1931.
- Freund, Georg**, Erfolgsdelikt und Unterlassen, Köln, Berlin, Bonn, München 1992.
- Freund, Georg**, Strafrecht AT, Berlin, Heidelberg 1998 (Freund AT).
- Fuchs, Helmut**, Österreichisches Strafrecht, AT I, 3. B., Wien 1998.
- Fuhrmann, Hans**, Der Irrtum über die Garantenpflichten bei den unechten Unterlassungsdelikten", GA 1962, s. 161-176.
- Fünfsinn, Helmut**, "Anmerkung zum BGH Urteil vom 27.6.1984", StV 1985, s. 57-59 (Fünfsinn, StV 1985).

- Gallas, Wilhelm**, "Das Wesen des strafrechtlichen Unterlassens und seine Stellung im System der Verbrechenslehre", in: Studien zum Unterlassungsdelikt, Heidelberg 1989, s. 1-65 (Gallas, Wesen).
- Gallas, Wilhelm**, "Der dogmatische Teil des Alternativ-Entwurfs", ZStW 80 (1968), s. 1-33 (Gallas, ZStW 80).
- Gallas, Wilhelm**, "Strafbares Unterlassen im Fall einer Selbsttötung", JZ 1960, s. 686-692 (Gallas, JZ 1960).
- Gallas, Wilhelm**, "Unterlassene Hilfeleistung nach deutschem Strafrecht", Deutsche Landesreferate zum IV. Internationalen Kongreß für Rechtsvergleichung in Paris 1954, Düsseldorf 1955, s. 344-350 (Gallas, Deutsche Landesreferate).
- Gallas, Wilhelm**, Beiträge zur Verbrechenslehre, Berlin 1968 (Gallas, Beiträge).
- Gallas, Wilhelm**, "Die Garantspflicht des Unterlassungstäters", in: Studien zum Unterlassungsdelikt, Heidelberg 1989, s. 67-95 (Gallas, Garantpflicht).
- Gardner, Thomas J.**, Criminal Law Principles and Cases, 3. Baskı.
- Gazi Şerhi**, İzzet Özgenç, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi, Genel Hükümler, Ankara 2005.
- Geerds, Friedrich**, Zur Lehre von der Konkurrenz im Strafrecht, Hamburg 1961.
- Geilen, Gerd**, "Garantenpflichten aus ehelicher und eheähnlicher Gemeinschaft", FamRZ 1961, s.147-160 (Geilen,FamRZ 1961).
- Geilen, Gerd**, "Unterlassene Verbrechensanzeige und ernsthafte Abwendungsbemühung-BGHSt 19, 295", JuS 1965, s. 426-432 (Geilen, JuS 1965).
- Gökbalp, Mehmet**, "Kan Gütme ve Taammüt", AD, 1968, S. 9-10, s. 509-515.
- Gökcan, Hasan Tahsin**, Ölümle Sonuçlanan Basit Yaralama; Neticesi Sebebiyle Ağırlaşan Suç mu? Taksir Görünümünde Objektif Sorumluluk mu? THD, S.26, Yıl:2008.
- Gökçen, Ahmet**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri, İstanbul 1989.
- Gökçen, Ahmet/Balcı, Murat**, Kasten Öldürme Suçları, Ankara 2013.
- Gökçen, Ahmet/Balcı, Murat**, "Kasten Öldürme Suçu TCK 81" MÜHFD, C.17, S.1-2. (Gökçen/Balcı, MÜHFD).
- Gökçen, Ahmet/Balcı, Murat**, "Kasten Yaralama Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK 87)", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt. 21, Sayı.2, (2016), Mehmet Akif Aydın'a Armağan, 369-411 (Gökçen/Balcı, TCK 87).
- Gössel, Karl Heinz**, "Anmerkung zum Beschluß des OLG Stuttgart v. 21.11.1996", JR 1997, s. 519-521(Gössel, JR 1997).
- Gössel, Karl Heinz**, Strafrecht BT, C.1, Heidelberg 1987.

- Gössel, Karl Heinz**, “Die Unterlassungsdelikte und die strafrechtliche Verantwortlichkeit für Unterlassungen”, ZStW 97 (1985), s.710-713 (Gössel, ZStW 97 [1985]).
- Gözübüyük, Pulat**, “Bilimsel ve Yargısal Açından Adam Öldürmeye Teşebbüs ve Müessir Fiil’i Birbirinden Ayıran Kıstaslar, AD 1972, s. 547-551 (Gözübüyük, Bilimsel).
- Gözübüyük, Pulat**, “Mevsuf Adam Öldürme Cürümleri”, AD, Şubat 1972, S.2, s. 104-116 (Gözübüyük, Mevsuf).
- Gözübüyük, Pulat**, “Şahıslara Karşı İşlenen Cürümler”, AD Nisan-Mayıs 1972, S. 4-5, s. 297-310 (Gözübüyük, Şahıslara).
- Gözübüyük, Pulat**, Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunlarıyla Mukayeseli Türk Ceza Kanunu Açıklaması, C. IV, 4.B., Ankara 1980 (Gözübüyük, Şerh).
- Granderath, Reinhard**, Die Rechtspflicht zur Erfolgsabwendung aus einem vorangegangenen gefährdenden Verhalten bei den unechten Unterlassungsdelikten, Freiburg i.Br. 1961.
- Gropp, Walter**, “Suizidbeteiligung und Sterbehilfe in der Rechtsprechung”, NStZ 1985, s. 97-103 (Gropp, NStZ 1985).
- Gropp, Walter**, Strafrecht AT, Berlin, Heidelberg, New York, Barcelona, Budapest, Hongkong, London, Mailand, Paris, Santa Clara, Singapur, Tokio 1998.
- Grünwald, Gerald**, “Der Versuch des unechten Unterlassungsdelikts”, JZ 1959, s. 46-49 (Grünwald, JZ 1959).
- Grünwald, Gerald**, “Der Vorsatz des Unterlassungsdelikts”, in: Beiträge zur gesamten Strafrechtswissenschaft, Festschrift für Hellmuth Mayer, Berlin 1966, s. 281-303 (Grünwald, FS Mayer).
- Grünwald, Gerald**, “Die Beteiligung durch Unterlassen”, GA 1959, s. 110-123 (Grünwald, GA 1959).
- Gücer, Necmetin**, “Tasarlama (Taammüt)”, AD 1949, s. 219-232.
- Güllüoğlu, N. Ferda**, “Kadına Yönelik Şiddette Yasaların Yetersizliği”, Sosyolojik ve Hukuksal Boyutlarıyla Töre ve Namus Cinayetleri Uluslar Arası Sempozyumu, Bildiriler, Editörler: Atalay/Uluğ/Atak, Diyarbakır 2003, s. 97 - 102.
- Gülşen, Recep**, “Türk Ceza Hukukunda Namus ve Töre Cinayetlerinin Cezalandırılabilirliği”, Sosyolojik ve Hukuksal Boyutlarıyla Töre ve Namus Cinayetleri Uluslar Arası Sempozyumu, Bildiriler, Editörler: Atalay/Uluğ/Atak, Diyarbakır 2003, s. 103 - 126.
- Günay, Erhan**, Teori ve Uygulamada Olası Kast - Bilinçli Taksir, Öldürme ve Yaralama Kastı, Ankara 2005.
- Günther, Klaus**, “Schriftum-Freund”, GA 1994, s. 80-83.

- Gür, İzzet**, "Tahrikle, Taammüt Birleşebilir mi?" İleri Hukuk Dergisi, 1945, VI.
- Gürelli, Nevzat**, "Kan Davası Nedeniyle Adam Öldürmeler Konusunda Alınması Gereken Sosyal, İdari ve Hukuki Tedbirler Hakkında Rapor", İHFM, C.XLI, 1975, S. 3,4, s. 109-119 (Gürelli, Kan Davası).
- Gürelli, Nevzat**, "Türk Ceza Kanununun 449 cu Maddesi Üzerinde Bir Tetkik", İBD, C. XXV, N. 11, Kasım 1951, s. 625-641.
- Hafizoğulları, Zeki**, Ceza Normu, 2.B., Ankara 1996.
- Haft, Fritjof**, "Die Unterlassungsdelikte", JA 1982, s. 473-477 (Haft, JA 1982).
- Haft, Fritjof**, Strafrecht, AT, 7. B., München 1996 (Haft, AT).
- Hakeri, Hakan**, Ceza Hukuku, 4. B., Ankara 2005; 5.B, Ankara 2007; 12. Baskı, Ankara 2011, 27.B, Ankara 2022; 29. B., Ankara 2024 (Hakeri, Ceza Hukuku).
- Hakeri, Hakan**, Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri, Ankara 2003 (Hakeri, Ceza Hukukunda İhmal).
- Hakeri, Hakan**, Die türkischen Strafbestimmungen zum Schutz des Lebens der Person im Vergleich mit dem deutschen Recht, Pfaffenweiler 1997 (Hakeri, Diss.).
- Hakeri, Hakan**, Tıp Hukuku, C.I, Genel Hükümler, 25. Baskı, Ankara 2022; 26. Baskı, Ankara 2024 (Hakeri, Tıp I).
- Hakeri, Hakan**, "Ceza Hukukunda Önemsiz Hareketler", TBBD, S.69, Mart-Nisan 2007, s.55-96.
- Hakeri, Hakan**, "Türk Ceza Kanunu'nun Kişinin Hayatının Korunmasına İlişkin Hükümlerinde Reform Önerisi", GÜHFD, C.1, S.1, Haziran 1997, s. 124-130 (Hakeri, Türk Ceza Kanunu'nun).
- Hakeri, Hakan**, Tıp Ceza Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2024 (Hakeri, Tıp Ceza).
- Hakeri, Hakan/Tekin Derya**, Tartışmalı Sorularla Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 2023.
- Hall, Karl Alfred**, "Über die Kausalität und Rechtswidrigkeit der Unterlassung", in: Erinnerungsgabe für Max Grünhut, Marburg 1965, s. 213-230.
- Hardwig, Werner**, "Über den Begriff der Täterschaft", JZ 1965, s. 667-671 (Hardwig, JZ 1965).
- Heinrich, Bernd, Ceza Hukuku, Genel Kısım I, Ed. Yener Ünver, Ankara 2014 (Heinrich (Ed. Ünver)).
- Henkel, Heinrich**, "Das Methodenproblem bei den unechten Unterlassungsdelikten", MschrKrimBiol 1961, s. 178-193.
- Herzberg, Rolf D.**, "Noch einmal: Förderung einer Selbstschädigung im Maßregelvollzug -BGH, NJW 1983, 462", JuS 1984, 937-939 (Herzberg, JuS 1984).
- Herzberg, Rolf Dietrich**, Täterschaft und Teilnahme, München 1977.

Hirsch, Hans Joachim, “Anmerkung zum Urteil des BGH v. 18.7.1978”, JR 1979, s.429-433 (Hirsch, JR 1979).

Hirsch, Hans Joachim, “Behandlungsabbruch und Sterbehilfe”, in: Festschrift für Karl Lackner, Berlin, New York 1987, s. 597-620 (Hirsch, Behandlungsabbruch).

Hirsch, Hans Joachim, “Bugünkü Bakış Açısıyla 1975 Tarihli Alman Reformunun Dogmatik Kısmı ve 1997 Tarihli Türk Tasarısı (çev. Yener ÜNVER), Ceza Hukuku Reformu, İstanbul 2001, s. 361-374 (Hirsch, 1997 Tasarısı).

Honig, Richard, “Kausalität und objektive Zurechnung”, Festgabe für Reinhard von Frank, C. I., Tübingen 1930, s. 174-201 (Honig, FG Frank).

Honig, Richard, “İllyet Nazariyesine Dair”, (çev. M. Yavuz Abadan), İÜHFM, 1936, C. II, s. 169-188 (Honig, İllyet).

Hopfner, Wilhelm, “Zur Lehre vom Unterlassungsdelikte”, ZStW 36 (1915), s. 103-132.

<https://legalbank.net/belge/y-1-cd-e-2021-13124-k-2022-1808-t-08-03-2022-kasten-yaralama-sucu/4297633/>

<https://legalbank.net/belge/y-1-cd-e-2021-1402-k-2021-2788-t-02-03-2021-2-3-cm-lik-kesi-sonucu-hayati-tehlike/4027460/>

<https://legalbank.net/belge/y-3-cd-e-2020-5024-k-2020-6746-t-16-06-2020-tehdit-sucundan-cezalandirilma-isteminde-yapilan-yeni-du/3841011/>

<https://sozluk.gov.tr/>

<https://sozluk.tdk.gov.tr/>

<https://www.atk.gov.tr/tckyaralama24-06-19.pdf>

https://www.equalrightstrust.org/ertdocumentbank/french_penal_code_33.pdf

<https://www.iienstitu.com/blog/saglik-ve-saglik-hizmetleri-kavramlari>

<https://www.kararara.com/forum/viewtopic.php?t=660963>

<https://www.kazanci.com.tr/gunluk/1cd-2020-4802.htm>

İçel, Kayıhan/Sokullu-Akıncı, Füsün/Özgenç, İzzet/Sözüer, Adem/Mahmutoğlu, Fatih/Ünver, Yener, Suç Teorisi, 2. Kitap, 2. B., İstanbul 2000.

İçel, Kayıhan, Suçların İçtimaı, İstanbul 1972.

İçel, Kayıhan, Ceza Hukukunda Taksirden Doğan Sübjektif Sorumluluk, İstanbul 1967.

Jähnke, Burkhard, “Über die gerechte Ahndung vorsätzlicher Tötung und über das Mordmerkmal der Überlegung”, MDR 1980, s. 705–709.

Jakobs, Günther, Strafrecht, AT, Die Grundlagen und die Zurechnungslehre, 2. B., Berlin 1991.

- Joecks, Wolfgang**, Strafgesetzbuch, Studienkommentar, München 1999.
- Kaban, Mater/Aşaner, Halim/Güven, Özcan/Yalvaç, Gürsel**, Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları, Ankara 2004.
- Kahlo, Michael**, “Das Bewirken durch Unterlassen bei drittvemitteltem Rettungsgeschehen”, GA 1987, s. 66-79 (Kahlo, GA 1987).
- Kangal, Zeynel T.**, Neticesi Sebebiyle ağırlaşmış Suçlarda Objektif ve Subjektif İsnadiyet, İstanbul 2013.
- Kaufmann, Armin**, “Methodische Stellung der Gleichstellung des Unterlassens mit der Begehung”, JuS 1961, s. 173-177 (Kaufmann, JuS).
- Kaufmann, Armin**, “Unterlassung und Vorsatz”, Festschrift für Hellmuth von Weber, Bonn 1963 (Kaufmann, FS Weber).
- Kaufmann, Armin**, Die Dogmatik der Unterlassungsdelikte, Göttingen 1959.
- Kavalalı, A.Mümin**, “Kan Gütme”, AD 1963, s. 261-275.
- Kaymaz, Seydi/Bozbayındır, Ali Emrah**, “Netice Sebebiyle Ağırlaşan Yaralama Suçundan Sorumluluk ve Bu Konudaki Bazı Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi”, İÜHFM C. LXVIII, S.1-2, 77 - 120, 2010.
- Kaymaz, Seydi/ Gökcan, Hasan Tahsin**, Taksirle adam Öldürme ve Yaralama Suçları, Ankara 2006.
- Kaymaz, Seydi**, “Kasten Yaralama Sonucu Yüzde Sabit İze Neden Olma (TCK 87/1-c), TAAD, Ocak 2022, S.49, 29-52.(Kaymaz, Sabit İz).
- Kaymaz, Seydi**, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle ağırlaşmış Yaralama Suçu), Ankara 2009.
- Keskin Kiziroğlu, Serap**, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Kasten Yaralama Suçu”, 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Ankara 2009. (Keskin Kiziroğlu, 5237).
- Keskin Kiziroğlu, Serap**, “Kasten Yaralama Suçu”, Prof. Dr. Nevzat TOROSLU’ya Armağan, Cilt 1, Ankara 2015, s. 639-686.
- Keskin, O.Kadri**, Taksirle Ölüme ve Yaralanmaya Neden Olma, Ankara 1994.
- Keyman, Selahattin**, “Cürmi Fiilin Yapısal Unsuru Olarak Hareket”, AÜHFD C. XL, 1988, S. 1-4, s. 121-171 (Keyman, Hareket).
- Keyman, Selahattin**, “Suç Genel Teorisinin İki Temel Sorunu: Genel ve Soyut Hareket Kavramı – Suçun İncelenmesinde Tekçi ve Tahlilci Yöntemler”, Prof. Dr. Fadıl H. Sur’un Anısına Armağan, Ankara 1983, s. 429-467 (Keyman, Suç Genel Teorisinin).
- Keyman, S.**, “Hekimin Cezai Sorumluluğu”, AÜHFD 1978, s. 57-89 (Keyman, Hekimin).
- Keyman, Selahattin**, “Kan Gütme Saiki ile Adam Öldürme”, Türk Hukuku ve Toplumunu Üzerine İncelemeler, Yay. Adnan Güriz, Peter Benedict, Ankara 1974, s. 367-412.

- Kıldan, İsmail Turgut/Akdemir, Togay**, “Kasten Yaralama Suçunda Silah Kavramının Yargıtay Kararları Doğrultusunda İncelenmesi”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S.6, Aralık 2015, s. 227-246.
- Kıyak, Fahrettin/Şenel, A.Cebbar**, Notlu ve Açıklamalı Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları, Ankara 1974 (Kıyak/Şenel, Yargıtay).
- Kıyak, Fahrettin/Şenel, Cebbar**, Nazari ve Tatbiki Adam Öldürmek ve Müessir Fiil Cürümleri, Ankara 1959.
- Kienapfel, Diethelm**, “Aktuelle Probleme der unechten Unterlassungsdelikte”, in: Strafrechtliche Probleme der Gegenwart, Strafrechtliches Seminar 1974, s. 77-126 (Kienapfel, Aktuelle).
- Kienapfel, Diethelm**, “Die Garantenpflichten (§2 StGB): System, Voraussetzungen und Grenzen”, JBl 1975, s. 13-22 (Kienapfel, JBl 1975)
- Kienapfel, Diethelm**, “Zur Abgrenzung von Tun und Unterlassen”, ÖJZ 1976, s. 281-287 (Kienapfel, ÖJZ 1976)
- Kienapfel, Diethelm**, Grundriß des Österreichischen Strafrechts, AT, 7. B., Wien 1998.
- Kienapfel, Diethelm/Höpfel, Frank**, Grundriß des Österreichischen Strafrechts, AT 8. B., Wien 2000.
- Koca, Mahmut**, TCK’da İntihara İkna ve Yardım (TCK md. 454), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1993.
- Koca, Mahmut**, İntihara Yönlendirme Suçu, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl.5, Sayı 12, Nisan 2010, s. 19-40 (Koca, İntihara).
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2022.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2022.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan**, “Kasten Yaralama Soncu Ölümüne Neden Olma (TCK 87/4), İÜHFM C. LXXI, S. 1, 801-814, 2013 (Koca/Üzülmez, TCK 87/4).
- Kohler**, Studien aus dem Strafrecht, C.I, Berlin 1889.
- Köhler, Michael**, Strafrecht, AT, Berlin, Heidelberg, New York, Barcelona, Budapest, Hongkong, London, Mailand, Paris, Santa Clara, Singapur, Tokio 1997.
- Krug, August Otto**, Commentar zu dem Strafgesetzbuche, C.IV, Leipzig 1855.
- Kudlich, Hans**, Grundfälle zum Rücktritt vom Versuch”, JuS 1999, s. 349-356.
- Kugler, Klaus F.**, Ingerenz und Selbstverantwortung, Diss. Bonn 1972.
- Kunter, Nurullah**, Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi, İstanbul 1954.
- Kutzer, Klaus**, “Strafrechtliche Überlegungen zum Selbstbestimmungsrecht des Patienten und zur Zulässigkeit der Sterbehilfe”, MDR 1985, s. 710-716.

- Kühl, Kristian**, Strafrecht, Allgemeiner Teil, 4. B., München 2002.
- LK**: Leipziger Kommentar, Strafgesetzbuch, 11.Baskı, Berlin 2003, §18.
- Lackner, K.**, "Anmerkung zu KG-Entscheidung vom 3.1.1968", JR 1969, 29-31.
- Lackner, Karl/Kühl, Kristian**, Strafgesetzbuch mit Erläuterungen, 23.B., München 1999.
- Lampe, Ernst-Joachim**, "Zum Verhältnis von Handlungsrecht und Handlungspflicht im Strafrecht", in: Festschrift für Lenckner, München 1998, s. 159-177 (Lampe, FS Leckner).
- Lampe, Ernst-Joachim**, "Die Problematik der Gleichstellung von Handeln und Unterlassen im Strafrecht", ZStW 79 (1967), s. 476-514 (Lampe, ZStW).
- Landscheidt, Christoph**, Zur Problematik der Garantepflichten aus verantwortlicher Stellung in bestimmten Räumlichkeiten, Berlin 1985.
- Lilie, Hans**, "Garantenstellungen für nahestehende Personen", JZ 1991, s. 541-546
- LK-Yazar**, Leipziger Kommentar, Strafgesetzbuch.
- Loos, Fritz**, "Anmerkung zum Beschluß des BGH v. 16.7.1993", JR 1994, s. 511-514.
- Lönnies, Otward**, "Rücktritt und tätige Reue beim unechten Unterlassungsdelikt", NJW 1962, s. 1950-1952.
- Luden, Heinrich**, Abhandlungen aus dem gemeinen Teutschen Strafrechte, C.I, Göttingen 1836; C.II, Göttingen 1840.
- Lüleci, Turgut/Özbakan, Hulusi**, Askeri Yargı ile İlgili Kanunlar ve İçtihatlar, C. I, Ankara 1973.
- Maiwald, Manfred**, Grundlagenprobleme der Unterlassungsdelikte, JuS 1981, s. 473-483 (Maiwald, JuS 1981).
- Maiwald, Manfred**, "İcrai ve İhmali Davranış-Bir başkası İçin Hareket Etmek", (çev. Cumhuriyet Şahin), Türk Ceza Kanunu Tasarısı İçin Müzakereler, Konya 1998, s. 159-174 (Maiwald, İcrai ve İhmali).
- Majno**, Ceza Kanunu Şerhi, C.I, Ankara 1977.
- Malitz, Kirsten**, Der untaugliche Versuch beim unechten Unterlassungsdelikt, Berlin 1998.
- Matt, Holger**, Strafrecht AT I, München 1996.
- Maurach, Reinhart/Gössel, Karl Heinz/Zipf, Heinz**, Strafrecht, AT, Teilband 2, 7. B., Heidelberg 1989.
- Maurach, Reinhart/Schroeder, Friedrich Christian/Maiwald, Manfred**, Strafrecht Bt Teilband I, 7. B., Heidelberg 1988.
- Mayerhofer, Ch./Rieder, S.**, Das Österreichische Strafrecht, 4.B., Wien 1994.
- Meran, Necati**, Türk Ceza Kanunu, Ankara 2004; 2.B., Ankara 2007.
- Meran, Necati**, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, Ankara 2005 (Meran, Kişilere).

- Meyer, Dieter**, "Anstiftung zum Unterlassen?", MDR 1975, s. 286-288.
- Meyer, Rene**, Die Garantenstellung beim unechten Unterlassungsdelikt, Zürich 1972 (Meyer, Garantenstellung).
- Mezger, Edmund/Blei, Hermann**, Strafrecht, AT, 15. B., München 1973.
- Mezger, Edmund**, "Anmerkung zum BGH Beschluß v. 25.9.1957", JZ 1958, s. 281-282 (Mezger, JZ 1958).
- Mitsch, Wolfgang**, "Grundfälle zu den Tötungsdelikten", JuS 1996, s. 309-313.
- Mollica, Carmela**, "İtalyan Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta Taammüd", çev. Şemsettin Talip, Adliye Ceridesi, Sene 32, N.2, 1941, S. 96-111; N.3, 1941, s. 162-173.
- Nagler, Johannes**, "Die Problematik der Begehung durch Unterlassung", GS 111 (1938), s. 1-121.
- Naucke, Wolfgang**, "Anmerkung zum Urteil des BGH v.6.10.1976", JR 1977, s.290-292 (Naucke, JR 1977).
- Naucke, Wolfgang**, Strafrecht, 8.B., Neuwied, Kriftel 1998.
- Nickel, Egbert**, Die Problematik der unechten Unterlassungsdelikte im Hinblick auf den Grundsatz "Nullum Crimen Sine Lege"(Art. 103 Abs. 2 GG), Berlin 1972.
- Niederschriften** über die Sitzungen der großen Srafrechtskommission, C. XII, Zweite Lesung des Entwurfs, -Allgemeiner Teil-, Bonn 1959.
- Niepoth, Burkhard**, Der untaugliche Versuch beim unechten Unterlassungsdelikt, Berlin, Bern, New York, Paris, Wien 1994.
- Okay, Sadık/Aslan, Bedri**, "Adam Öldürmede Cezayı Artıran ve İndiren Sebep-ler", AD 1951, S. 227-250 (Okay/Aslan, 1951).
- Otto, Harro**, "Straftaten gegen das Leben", ZStW 83 (1971), s. 39-80.
- Otto, Harro/Brammsen, Joerg**, "Die Grundlagen der strafrechtlichen Haftung des Garanten wegen Unterlassens", (I), Jura 530-542; (II), Jura 1985, 592-601; (Schluß), Jura 1985, s. 646-653.
- Önder, Ayhan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, C.II, İstanbul 1989.
- Önder, Ayhan**, Şahıslara ve Mala Karşı Cürümler ve Bilişim Alanında Suçlar, İstanbul 1994 (Önder, Şahıslara).
- Özbek, M. Sabri**, Taksirli Suçlar ve Haksız Fiillerden Doğan Tazminata Ait Hü-kümler, Ankara 1963.
- Özbek, Mustafa Serdar**, "Kasten Öldürme Suçuna Teşebbüs ile Kasten Yaralama Suçunda Failin Kastının Belirlenmesine İlişkin Bir Vakıa Tahlili", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl: 2016, C.65, S.4, s. 3539-3565.
- Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar**, Türk Ceza Hukuku Özel Hü-kümler, Ankara 2022.

- Özel, Cevat**, Yargıtay Ceza Daireleri ve Genel Kurul İçtihatları, İstanbul 1988.
- Özen, Mustafa**, İntihara Yönlendirme Suçu, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl:6, Sayı:16, Ağustos 2011, s. 32-67.
- Özenbaş, Nazmiye**, Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlarda Sorumluluğun Esası, Ankara 2012.
- Özgen, Eralp**, Kan Davası Seminer Çalışması, Ankara 1975, s. 23-27.
- Özgenç, İzzet**, Suça İştirakin Hukuki Esası ve Faillik, İstanbul 1996.
- Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18. B., Ankara 2022.
- Özgenç, İzzet/Şahin, Cumhuri**, Uygulamalı Ceza Hukuku, 3.B, Ankara 2001.
- Özkaya, Zehra/Özkaya, Niyazi**, “Müessir Fiil ile Adam Öldürmeye Tam Teşebbüs Suçlarını Birbirinden Ayıran Kıstaslar”, AD 1986, S. 3, s. 70-85.
- Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa R.**, Ceza Hukuku, 4.B, Ankara 2005.
- Özütürk, Nejat**, Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı, C.I, 2. B., İstanbul 1970.
- Özütürk, Nejat**, Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı, C.II, Ankara 1966.
- Puppe, Ingeborg**, “Der Erfolg und seine kausale Erklärung im Strafrecht”, ZStW 92 (1980), s. 863-911.
- Radtke, Henning**, “An der Grenze des strafbaren untauglichen Versuchs-BGH NJW 1995, 2176”, JuS 1996, s. 878-883.
- Ranft, Otfried**, “Garantiepflichtwidriges Unterlassen der Deliktshinderung”, ZStW 94 (1982), s. 815-863 (Ranft, ZStW 94 (1982)).
- Ranft, Otfried**, “Rechtsprechungsbericht zu den Unterlassungsdelikten”, Teil 1, JZ 1987, s. 859-866 (Ranft, JZ-1), Teil 2, JZ 1987, s. 908-916 (Ranft, JZ-2)
- Ranft, Otfried**, “Zur Unterscheidung von Tun und Unterlassen im Strafrecht”, JuS 1963, s. 340-345 (Ranft, JuS 1963).
- Rath, Jürgen**, “Grundfälle zum Unrecht des Versuchs”, JuS 1999, s. 32-36.
- Reuß, Andreas/Vogel, Hans Jörg**, “Zur Garantenstellung des Wohnungsinhabers”, MDR 1990, s. 869-875.
- Romano, Mario**, Commentario Sistematico Del Codice Penale, I, Milano 1987.
- Rosenau, Henning**, “Yeniden Canlı Üretimi, Tedavi Edici Klonlama Tartışmaları ve Alman Kök Hücre Kanunu”, (çev. Hakan HAKERİ), Tıp ve Ceza Hukuku, Ankara 2004, s. 43-80.
- Roxin, Claus**, “An der Grenze von Begehung und Unterlassung”, Festschrift für Karl Engisch, Frankfurt. a.M. 1969, s. 380-405 (Roxin, FS Engisch).
- Roxin, Claus**, “Der Anfang des beendeten Versuchs-Zugleich ein Beitrag zur Abgrenzung von Vorbereitung und Versuch bei den unechten Unterlassungsdelikten”, Festschrift für Reinhart Maurach, Karlsruhe 1972, s. 213-233 (Roxin, FS Maurach).

- Roxin, Claus**, Strafrecht, Allgemeiner Teil, C.I, 4. B., München 2006, §18, kn. 3. (Roxin, AT I),
- Roxin, Claus**, Strafrecht, AT, C. I, München 1997 (Roxin, AT).
- Roxin, Claus**, Täterschaft und Tatherrschaft, 7. B., Berlin, New York 2000 (Roxin, Täterschaft).
- Röhl, Klaus F.**, "Die deontischen Modalitäten", JA 1999, s. 600-605.
- Röhl, Klaus F.**, "Praktische Rechtstheorie: Die Abgrenzung von Tun und Unterlassen und das fahrlässige Unterlassungsdelikt", JA 1999, s. 895-901 (Röhl, Praktische Rechtstheorie).
- Rönnau, Thomas**, "Sterbehilfe", JA 1996, s.108-114.
- Rudolphi, Hans-Joachim**, "Häusliche Gemeinschaften als Entstehungsgrund für Garantenstellungen?", NSTz 1984, s. 149-154 (Rudolphi, NSTz 1984).
- Rudolphi, Hans-Joachim**, "Die Strafbarkeit des versuchten unechten Unterlassungsdelikt", MDR 1967, s.1-6 (Rudolphi, MDR 1967).
- Rutz, Magdalena**, "Abgrenzungs- und Konkurrenzprobleme zwischen fahrlässigem Begehungs- und dem Unterlassungsdelikt", Schweizerische Zeitschrift für Strafrecht, C.88, 1972, s. 81-89.
- Rüping, Hinrich**, "Zur Problematik des Mordtatbestandes", JZ 1979, S. 617-621.
- Samson, Erich**, "Begehung und Unterlassung", Festschrift für Hans Welzel, Berlin, New York 1974, s. 579-603 (Samson, FS Welzel).
- Schlehofer, Horst**, Vorsatz und Tatabweichung, Köln, Berlin, Bonn, München 1996.
- Schlüchter, Ellen**, "Grundfälle zur Lehre von der Kausalität", Zweiter Teil, JuS 1976, s. 793-797.
- Schmidhäuser, Eberhard/Alwart, Heiner**, Strafrecht AT, 2. B., Tübingen 1984.
- Schmidhäuser, Eberhard**, Strafrecht, AT, 2. B., Tübingen 1975.
- Schmitt, Rudolf**, "Der Arzt und sein lebensmüder Patient", JZ 1984, s. 866-869 (Schmitt, JZ 1984).
- Schöne, Wolfgang**, "Unterlassungsbegriff und Fahrlässigkeit", JZ 1977, s. 150-159 (Schöne, JZ 1977).
- Schöne, Wolfgang**, Unterlassene Erfolgsabwendungen und Strafgesetz, Köln, Berlin, Bonn, München 1974.
- Schröder, Horst**, "Die sogenannte Rückkehrpflicht bei §142 StGB", NJW 1966, s. 1001-1004.
- Schröder, Horst**, "Grundprobleme des Rücktritts vom Versuch", JuS 1962, s. 81-87 (Schröder, JuS 1962).
- Schultz, Michael**, "Aufhebung von Garantenstellungen und Beteiligung durch Unterlassen-BGH, NJW 1984, 2639", JuS 1985, 270-275 (Schultz, JuS 1984).

- Schünemann Bernd**, "Grund und Grenzen der unechten Unterlassungsdelikte", Göttingen 1971.
- Schünemann, Bernd**, "Anmerkung zu BGH, Beschl.v. 3.5.1984", StV 1985, s. 229-233 (Schünemann, StV 1985).
- Schünemann, Bernd**, "Die Unterlassungsdelikte und die strafrechtliche Verantwortlichkeit für Unterlassungen", ZStW 96 (1984), s. 287-320 (Schünemann, ZStW 96).
- Seelmann, Kurt**, "Opferinteressen und Handlungsverantwortung in der Garantenpflichtdogmatik", GA 1989, s. 241-256 (Seelmann, GA 1989).
- Seelmann, Kurt**, "Probleme der Unterscheidung von Handeln und Unterlassen im Strafrecht", JuS-Lernbogen 1987, s. L33-36.
- Selçuk, Sami**, "Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Canavarca His Sevkiyle Adam Öldürme", YD, C. 14, Ekim 1988, S.4, s. 467-482.
- Selçuk, Sami**, Karşıoylarım, Yayına Hazırlayan Cengiz Otacı, Ankara 2001.
- Sieber, Ulrich**, "Die Abgrenzung von Tun und Unterlassen bei der "passiven" Gesprächsteilnahme", JZ 1983, s. 431-437.
- Sır, Aytekin**, "Töre ve Namus Cinayetlerinin Ardında Yatan Psiko-Sosyal Sebepler", Sosyolojik ve Hukuksal Boyutlarıyla Töre ve Namus Cinayetleri Uluslar Arası Sempozyumu, Bildiriler, Editörler: Atalay/Uluğ/Atak, AKADER Yayını, Diyarbakır 2003, s. 132-135.
- Singer, Karl H.**, Alttestamentliche Blutrachenpraxis im Vergleich mit der Ausübung der Blutrache in der Türkei. Ein Kultur- und rechtshistorischer Vergleich, Diss., Europäische Hochschulschriften; Reihe XXIII, Theologie, C. 509, Frankfurt a.M. 1994.
- SK-Yazar**, Systematischer Kommentar zum Strafgesetzbuch, 5.B.
- Sofos, Themistoklis I.**, Mehrfachkausalität beim Tun und Unterlassen, Berlin 1999.
- Sowada, Christoph**, "Strafbares Unterlassen des behandelnden Arztes, der seinen Patienten nach einem Selbstmordversuch bewußtlos auffindet?", Jura 1985, s. 75-88.
- Sowada, Christoph**, "Täterschaft und Teilnahme beim Unterlassungsdelikte", Jura 1986, s. 399-410 (Sowada, Jura 1986).
- Soyaslan, Doğan**, Teşebbüs Suçu, Ankara 1994 (Soyaslan, Teşebbüs).
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 5.B., Ankara 2005.
- Soyaslan, Doğan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3.B., Ankara 2005 (Soyaslan, Genel Hükümler).
- Spendel, Günter**, "Zur Dogmatik der unechten Unterlassungsdelikte", JZ 1973, s. 137-144 (Spendel, JZ 1973).
- Spendel, Günter**, "Zur Unterscheidung von Tun und Unterlassen", Festschrift für Eberhard Schmidt, Göttingen 1961, s. 183-199 (Spendel, FS Schmidt).

- SS-Yazar**, Strafgesetzbuch, Kommentar, 24. B., München 1991.
- Stein, Ulrich**, "Garantenpflichten aufgrund vorsätzlich-pflichtwidriger Ingerenz", JR 1999, s. 265-273.
- Stoffers, Kristian F.**, Die Formel "Schwerpunkt der Vorwerfbarkeit" bei der Abgrenzung von Tun und Unterlassen?, Berlin 1992.
- Stratenwerth, Günter**, Strafrecht, AT I, 3. B., Köln, Berlin, Bonn, München 1981.
- Stree, Walter**, "Beteiligung an vorsätzlicher Selbstgefährdung-BGHSt 32, 262 und BGH, NStZ 1984, 452", JuS 1985, s. 179-184 (Stree, JuS 1985).
- Stree, Walter**, "Garantenstellung kraft Übernahme", in: Festschrift für Hellmuth Mayer, Berlin 1966, s. 145-164 (Stree, FS Mayer).
- Stree, Walter**, "Ingerenzprobleme", in: Festschrift für Ulrich Klug, C. II, Köln 1983, s. 395-404, (Stree, FS Klug).
- Stree, Walter**, "Teilnahme am Unterlassungsdelikt", GA 1963, s. 1-14 (Stree, GA 1963).
- Struensee, Eberhard**, Die Konkurrenz bei Unterlassungsdelikten, Bonn 1971.
- SK-Yazar**, Systematischer Kommentar zum Strafgesetzbuch, 6.B, 1992.
- Şare, Ersin**, "Yüksek Mahkeme Kararlarında Kasten Yaralama Sonucunda Ölümüne Neden Olma Suçu (TCK 87/4)", DÜHFD, Cilt: 25, Sayı: 43, Yıl: 2020, s. 279-334.
- Şirin, Osman/Aşaner, Halim/Güven, Özcan/Yalvaç, Gürsel/Özdemir, Muzaffer/Erel, Kemalettin**, Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları Kapsamında Yeni Ceza Mevzuatı Yorumu, Ankara 2008.
- Tag, Brigitte**, Tıp Ceza Hukukunda Özerklik, Rıza ve Etik, çev. Yener Ünver, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu Sayısı, C.III, S.2, Yıl:2006, s. 187-205.
- Taner, Tahir**, "Türk Ceza Kanunu'nun 9.7.1953 tarihli ve 6123 sayılı Kanun ile Değişik Hükümleri", İÜHFM, C. XIX, S. 3-4'den ayrı bası, İstanbul 1954 (Taner, Değişiklik).
- Taner, Tahir**, Ceza Hukuku – Umumi Kısım, 1949; 3.B., 1953.
- Taşkın, Ahmet**, Organ ve Doku Nakillerinde Hekimin Cezai Sorumluluğu, Ankara 1997.
- Tenckhoff, Jörg**, "Garantenstellung des Wohnungsinhabers bei Angriffen auf einen Gast-BGHSt 27, 10", JuS 1978, s. 308-312.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sancakdar, Oğuz**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, 2.B., Ankara 2004.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/ Önok, R. Murat**, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Ankara 2022.
- Tezcan, Mahmut**, Kan Davaları, 2.B., Ankara 1981.

- Timpe, Gerhard**, Strafmilderungen des allgemeinen Teils des StGB und das Doppelverwertungsverbot, Berlin 1983.
- Topçu, Kemal**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümü Neden Olma (Amerikan Hukuku ile Karşılaştırmalı), Ankara 2013.
- Toroslu, Nevzat**, Ceza Hukuku Özel Kısım, Ankara 2005.
- Toroslu, Nevzat**, Ceza Hukuku, 4. B., Ankara 1998.
- Toroslu, Nevzat**, Ceza Hukukunda Zaruret Hali, Ankara 1968.
- Toroslu, Nevzat**, Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Ankara 1970.(Toroslu, Cürümler).
- Tosun, Öztekin**, "Müselmel Suçlar", İÜHFM, C. XXII, 1957, S. 1-4, s. 124-149 (Tosun, Müselmel Suçlar).
- Traeger, Ludwig**, Das Problem der Unterlassungsdelikte im Straf- und Zivilrecht, Marburg 1913.
- Triffterer, Otto**, Österreichisches Strafrecht, AT, 2. B., Wien 1994.
- Tröndle, Herbert/Fischer, Thomas**, Strafgesetzbuch, 52.B., München 2004.
- Turan, Ersin/Otacı, Cengiz**, Genel Hükümlerle Bağlantılı Olarak Kasten İnsan Öldürme Suçları, Ankara 2022.
- Ulsenheimer, Klaus**, Arztstrafrecht in der Praxis, 2. B., Heidelberg 1998.
- Uluğtekin, Yekta**, "Taammüden Adam Öldürme Fiili Üzerinde Bir İnceleme", AD 1950, s. 946-952.
- Ünver, Yener**, Ceza Hukukunda İzin Verilen Risk, İstanbul 1998.
- Ünver, Yener**, Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Ankara 2003 (Ünver, Hukuksal Değer).
- Ünver, Yener**, "Türk Tıp Hukukunda Rıza", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu Sayısı, C.III, S.2, Yıl:2006, s. 227-288.
- Üzülmez, İlhan**, Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar, Ankara 2013.
- v.Bar, Ludwig**, Gesetz und Schuld im Strafrecht, C. II: Die Schuld nach dem Strafgesetze, Berlin 1907.
- v.Liszt, Franz/Schmidt, Eberhard**, Lehrbuch des Deutschen Strafrechts, 26.B., C.I., Berlin ve Leipzig 1932.
- v.Liszt, Franz**, Lehrbuch des deutschen Strafrechts, 21. ve 22. B., Berlin ve Leipzig 1919.
- Vogel, Joachim**, Norm und Pflicht bei den unechten Unterlassungsdelikten, Berlin 1993.
- Vogel, Joachim**, "Die versuchte "passive Sterbehilfe" nach BGH MDR 1995, 80", MDR 1995, s. 337-340 (Vogel, MDR 1995).

- Volk, Klaus**, "Zur Abgrenzung von Tun und Unterlassen", in: Festschrift für Herbert Tröndle, Berlin New York 1989, s. 219-237.
- Welp, Jürgen**, Vorangegangenes Tun als Grundlage einer Handlungsäquivalenz der Unterlassung, Berlin 1968.
- Welzel, Hans**, "Anmerkung zum Urteil v. OLG Karlsruhe v. 15.10.1959", JZ 1960, s. 179-180 (Welzel, JZ 1960).
- Welzel, Hans**, Das Deutsche Strafrecht, 11. B., Berlin 1969.
- Werner**, "Der Versuch der Unterlassung", GA 1958, s. 289-298.
- Wessels, Johannes / Beulke, Werner**, Strafrecht AT, 28.B., Heidelberg 1998.
- WK-Yazar**, Wiener Kommentar zum Strafgesetzbuch, Wien 1982 (WK-Yazar).
- Wolff, Ernst Amadeus**, Kausalität, von Tun und Unterlassen, Heidelberg 1965.
- Yalkut, Necdet**, "Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Taammüden Adam Öldürme", AD 1988, S. 69-81 (Yalkut, AD 1988).
- Yasa, İbrahim**, Ankara'da Gecekondu Aileleri, Ankara 1966.
- Yaşar, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa**, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Ankara 2010. 2. Baskı, Ankara 2014.
- Yıldız, M. Cengiz**, "İntihar Bir Töre Cinayeti mi?", Sosyolojik ve Hukuksal Boyutlarıyla Töre ve Namus Cinayetleri Uluslararası Sempozyumu, Bildiriler, Editörler: Atalay/Uluğ/Atak, AKADER Yayını, Diyarbakır 2003, s. 136-162.
- Yokuş Sevük, Handan**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 4. B, Ankara 2022.
- Yüce, Turhan Tufan**, Ceza Hukuku Dersleri, C.I, Manisa 1982.
- Yüce, Turhan Tufan**, Ceza Hukukunun Temel kavramları, Ankara 1985 (Yüce, Ceza Hukukunun Temel Kavramları).

Dr. Serhan YILDIRIM

ŞERİAT VE SİYASET EKSENİNDE
ŞEYHÜLİSLÂMLIK
ZENBİLLİ ALİ CEMÂLÎ EFENDİ ÖRNEĞİ

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Şeriat ve Siyaset Ekseninde Şeyhülislâmlık Zenbilli Ali Cemâlî Efendi Örneği
Serhan Yıldırım

Hukuk Yayınları Dizisi – 3949

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 68 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

Yazma Eserlerin Kaynakçası

- Ahîzâde Abdülhalim Efendi: **Sûretu Fetvâ Ahîzâde Abdülhalim Efendi**, İBB Atatürk Kitaplığı, Osman Nuri Ergin Koleksiyonu, Nr. 314/2, vr. 4b-9b.
- Ahmed Rifat Efendi: **Devhatü'l-meşâyih**, Millet Kütüphanesi, A. E. Şeriyye, Nr. 1083.
- Cemâleddin Hulvî: **Lemezât**, Millet Kütüphanesi, A. E. Şeriyye, Nr. 1101.
- Çatalcalı Ali Efendi: **el-Fetâvâ**, Süleymaniye Kütüphanesi, Yazma Bağışlar, Nr. 02495.
- Çatalcalı Ali Efendi: **Fetâvâ-yı Ali Efendi**, Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi, Hasan Paşa Matbu, Nr. 4465.
- Çatalcalı Ali Efendi: **Fetâvâ-yı Ali Efendi**, Atıf Efendi Kütüphanesi, Atıf Efendi Eki, Nr. 01602-001.
- Çatalcalı Ali Efendi: **Fetâvâ-yı Ali Efendi**, Süleymaniye Kütüphanesi, Aşir Efendi, Nr. 138.
- Çatalcalı Ali Efendi: **Muhtârât mine'l-Fetâvâ**, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih, Nr. 2388.
- Çatalcalı Ali Efendi: **Muhtârât mine'l-Fetâvâ**, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih, Nr. 02387.
- Çatalcalı Ali Efendi: **Muhtârât mine'l-Fetâvâ**, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih, Nr. 02389.
- Çatalcalı Ali Efendi: **Muhtârât mine'l-Fetâvâ**, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih, Nr. 02390.
- Keşfî Mehmed Çelebi: **Selimnâme**, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, Nr. 2147.
- Müstakimzâde Süleyman Sâdeddin: **Devhatü'l-meşâyih**, Milli Kütüphane (M), Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, Nr. 06 Mil Yz A 3681/2.
- Müstakimzâde Süleyman Sâdeddin: **Devhatü'l-meşâyih**, Süleymaniye Kütüphanesi (S), Bağdatlı Vehbi, Nr. 1148-001.
- Zenbilli Ali Cemâlî Efendi: **el-Muhtârât**, Beyazıt Kütüphanesi, Beyazıt, Nr. B2339.
- Zenbilli Ali Cemâlî Efendi: **el-Muhtârât**, Beyazıt Kütüphanesi, Veliyüddin Efendi,

- Nr. V1358.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Beyazıt Kütüphanesi, Veliyüddin Efendi, Nr. V1359.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü, Bölge Yazma Eserler, Nr. BY0000001255.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Milli Kütüphane, Nevşehir Damad İbrahim Paşa İl Halk Kütüphanesi, Nr. 50 Damad 112.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Nuruosmaniye Kütüphanesi, Nuruosmaniye, Nr. 01808-001.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Nuruosmaniye Kütüphanesi, Nuruosmaniye, Nr. 01809.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, Nr. 00644-002.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, Nr. 00967.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, Nr. 00968.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, Nr. 00971.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Süleymaniye Kütüphanesi, Hekimoğlu Ali Paşa, Nr. 00387.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Süleymaniye Kütüphanesi, İzmir, Nr. 00270.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Süleymaniye Kütüphanesi, Laleli, Nr. 01154.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Süleymaniye Kütüphanesi, Şehid Ali Paşa, Nr. 01098-002.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Süleymaniye Kütüphanesi, Yazma Bağışlar, Nr. 03753.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Süleymaniye Kütüphanesi, Yazma Bağışlar, Nr. 03873.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **el-Muhtârât**, Süleymaniye Kütüphanesi, Yeni Cami, Nr. 00564.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **Muhtârât mine'l-Fetâvâ**, Hacı Selim Ağa Kütüphanesi, Hacı Selim Ağa, Nr. 00388.
- Zenbilli Ali Cemâlf Efendi: **Muhtârât mine'l-Fetâvâ**, Süleymaniye Kütüphanesi, İsmihan Sultan, Nr. 00115-002.

- Zenbilli Ali Cemâlî Efendi: **Muhtârâtu'l Hidâye**, Milli Kütüphane, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, Nr. 06 Mil Yz A 11303.
- Zenbilli Ali Cemâlî Efendi: **Muhtârâtu'l Hidâye**, Süleymaniye Kütüphanesi, Antalya Tekelioğlu, Nr. 00225.
- Zenbilli Ali Cemâlî Efendi: **Muhtasaru'l Hidâye**, Bursa İnebey Kütüphanesi, Bursa İnebey Matbu, Nr. 601.
- Zenbilli Ali Cemâlî Efendi: **Muhtasaru'l Hidâye**, Kastamonu Yazma Eser Kütüphanesi, KHK, 760.
- Zenbilli Ali Cemâlî Efendi: **Muhtasaru'l Hidâye**, Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü, Bölge Yazma Eserler, Nr. BY0000004116.
- Zenbilli Ali Cemâlî Efendi: **Muhtasaru'l Hidâye**, Süleymaniye Kütüphanesi, Antalya Tekelioğlu, Nr. 00371.
- Zenbilli Ali Cemâlî Efendi: **Muhtasaru'l Hidâye**, Süleymaniye Kütüphanesi, Şehid Ali Paşa, Nr. 00964.
- Zenbilli Ali Cemâlî Efendi: **Sûretu Fetvâ**, Süleymaniye kütüphanesi, Esad Efendi, Nr. 1761-007.
- Zenbilli Ali Cemâlî Efendi: **er-Risâle Müftî Ali Çelebi fî Hakkı'd-Deverânü's-Sûfiyye**,
- Zenbilli Ali Cemâlî Efendi: **Risâle-i Ali Cemâlî Efendi**, İBB Atatürk Kitaplığı, Osman Nuri Ergin Koleksiyonu, Nr. 314/7, vr. 48b-52b.
- Zenbilli Ali Cemâlî Efendi: **Risâle-i Cemâlî Müftî Ali Efendi**, İBB Atatürk Kitaplığı, Osman Nuri Ergin Koleksiyonu, Nr. 314/8, vr. 53a-62b.

Topkapı Sarayı Müzesi Arşiv Belgeleri

- TSMA.e, Nr. 1015/8:** Sarı Görez Nureddin Hamza'nın Kızılbaşlar hakkında umumi fetvası (orijinal mahiyetteki nüsha).
- TSMA.e, Nr. 5960:** Sarı Görez Nureddin Hamza'nın Kızılbaşlar hakkında umumi fetvası.
- TSMA.e, Nr. 6401/1:** Sarı Görez Nureddin Hamza'nın Kızılbaşlar hakkında umumi fetvası.
- TSMA.d, Nr. 5605:** Vefat eden mevâlî'den kalanlar ile mülazım olan mevcut yeni mülazımları beyan eden defter.
- TSMA.e, Nr. 6467/1:** Haçlılar ile ittifak eden Karamanoğlu İbrahim Bey hakkında Sultan II. Murad'ın dört mezhep mensubundan aldığı fetva.
- TSMA.e, Nr. 6304/1:** Semendire Valisi Bâlî Bey'in halka zulüm ettiğine dair şikâyet.

Ser'îye Sicillerinin Kaynakçası

İstanbul Kadı Sicilleri Üsküdar Mahkemesi 1 Numaralı Sicil (919-927/1513-1521), Proje Yönetmeni: Mehmet Âkif Aydın, Ed. Coşkun Yılmaz, Haz. Bilgin Aydın, Ekrem Tak, İstanbul, İSAM Yayınları, 2008.

İstanbul Kadı Sicilleri Üsküdar Mahkemesi 2 Numaralı Sicil (924-927/1518-1521), Proje Yönetmeni: Mehmet Âkif Aydın, Ed. Coşkun Yılmaz, Haz. Rifat Günalan, Vildan Kemal, Özlam Altıntop, Hatice Ayyıldız Bahadır, Arapça Metin: Mehmet Akman, İstanbul, İSAM Yayınları, 2010.

Genel Kaynakça

- Abdîzâde Hüseyin
Hüsameddin Yaşar: **Amasya Tarihi, Amasya Tarihi**, Haz. Mesud Aydın, Güler Aydın, C. I-II-III, Amasya, Amasya Belediyesi Kültür Yayınları, 2004.
- Abdîzâde Hüseyin
Hüsameddin Yaşar: **Nişancılar Durağı**, Haz. Bilgin Aydın, Rifat Günalan, Ed. İsmail E. Erünsal, Ankara, TTK Yayınları, 2015.
- Abdulhâlık, Mustafa Nevin: **İslâm Siyasî Düşüncesinde Muhalefet**, Çev. Vecdi Akyüz, İstanbul, İz Yayıncılık, 1990.
- Abdülbâkî Gölpınarlı: **Melâmilik ve Melâmiler**, İstanbul, Devlet Matbaası, 1931.
- Ahmed Lutfi Efendi: **Mir'at-ı Adâlet yahut Tarihçe-i Adliyye-i Devlet-i Aliyye**, İstanbul, Matbaa-i Nişan Berberyan, 1304, Süleymaniye Kütüphanesi, İzmirli İsmail Hakkı Koleksiyonu, Nr. 1878.
- Ahmet Refik: **Onaltıncı Asırda Râfızîlik ve Bektâşîlik**, Haz. Mehmet Yaman, İstanbul, Ufuk Matbaası, 1994.
- Akbulut, Ahmet: **Sahabe Dönemi İktidar Kavgası: Alevi Sünni Ayrışmasının Arka Planı**, 5. bs., Ankara, Otto, 2017.
- Akdağ, Mustafa: **Türkiye'nin İktisadî ve İçtimaî Tarihi (1453-1559)**, C. 2, 2. bs., İstanbul, Tekin Yayınevi, 1979.
- Akgündüz, Ahmet: **Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri**, C. I, İstanbul, Fey Vakfı Yayınları, 1990.
- Akgündüz, Ahmet: **Pax Ottoman: Osmanlı Devletinde Gayrimüslimlerin Yönetimi**, İstanbul, Timaş Yayınları, 2008, s. 32-33.
- Akgündüz, Ahmet: "Hâkim", **DİA**, C. 15, 1997, 182-183.
- Akgündüz, Murat: **Osmanlı Devletinde Şeyhülislâmlık**, İstanbul, Beyan Yayınları, 2002.

- Akgündüz, Murat: "Osmanlı Padişahlarını Yetiştiren Hocalar: Muallim-i Sultânîler", **İstem**, Yıl: 5, S. 9, 2007, s. 49-59.
- Akman, Mehmet: **Osmanlı Devletinde Kardeş Katli**, 1. bs., İstanbul, Eren Yayıncılık, 1997.
- Aktepe, M. Münir: "Ahmed Lutfi Efendi", C. 2, **DİA**, 1989, s. 97-98.
- Aktepe, M. Münir: "Esad Efendi, Hocasâde", C. 11, **DİA**, 1995, s. 340-341.
- Ali Emîrî: "Meşihat-ı İslâmiye Tarihçesi", **İlmiyye Sâlnâmesi**, Haz. Seyit Ali Kahraman, Ahmed Nezih Galitekin, Cevdet Dadaş, Ed. A. Nezih Galitekin, İstanbul, İşaret Yayınları, 1998, İstanbul, s. 267-268.
- Ali Haydar Efendi: **Dürerü'l-Hükkâm Şerhu Mecelleti'l-Ahkâm**, 2. bs., C. 1 Ed. Mehmet Emin Özafşar, Haz. Raşit Gündoğdu, Osman Erdem, Ankara, DİB Yayınları, 2017.
- Altunsu, Abdülkadir: **Osmanlı Şeyhülislamları**, 1. bs., Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1972.
- Anhegger, Robert: "Hezarfen Hüseyin Efendinin Osmanlı Devleti Teşkilatına Dair Mülâhazaları", **Türkiyat Mecmuası**, C. 10, İstanbul, 1951-1953, s. 365-393.
- Anonim: **Hırzû'l-mülûk**, Haz. Yaşar Yücel, **Osmanlı Devlet Teşkilatına Dair Kaynaklar**, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1988.
- Anonim: **Kızılbaşlar Tarihi: Tarih-i Kızılbaşan**, Çev. Tufan Gündüz, İstanbul, Yeditepe Yayınları, 2015.
- Apaydın, H. Yunus: **İslam Hukuk Usulü**, 2. bs., Kayseri, Kimlik Yayınları, 2016.
- Apaydın, H. Yunus: "İçtihad", **DİA**, C. 21, 2000, s. 432-445.
- Apaydın, H. Yunus: "Siyaset-i Şer'îyye", **DİA**, C. 37, 2009, s. 299-304.
- Apaydın, Yunus: Kara Seydî-i Hamîdî (v. 912/1507) ve Umûr-ı Âmme'ye Dair Risâlesinin Tahlil, Tahkik ve Tercümesi", **Darulfunun İlahiyat**, C. 29, S. 2, 2018, s. 343-378.
- Arı, M. Salih: "Osmanlılarda Şeyhülislamlık Müessesesi", **Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, C. 1, S. 1, 1994, s. 171. s. 170-178.
- Arnold, T. W.: "Halife", **İA**, C. 5/1, İstanbul, MEB, 1987, s. 148-155.
- Âşık Paşazâde: **Osmanoğulları'nın Tarihi**, Haz. Kemal Yavuz/Yekta Saraç, İstanbul, K Kitaplığı Yayınevi, 2003.

- Ata, Ramazan: **Selçuklulardan Osmanlıya Aksaray Okulu: 1142-1566**, 1. bs., Konya, Hüner Yayınevi, 2016.
- Ata, Ramazan: "Vefatının 500. Yılında Yavuz Sultan Selim ve Cemâlî Ailesi ile Münasebetleri", **ASED**, C. 4, S. 2, 2020, s. 227-240.
- Atar, Fahrettin: **İslâm Adliye Teşkilâtı**, 4. bs., Ankara, DİB Yayınları, 1999.
- Atar, Fahrettin: "İftâ Teşilâtının Ortaya Çıkışı", **Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, S. 3, 1985, s. 19-48.
- Atar, Fahrettin: **Fıkıh Usûlü**, 5. bs., İstanbul, Marmara Üniversitesi İFAV Yayınları, 2002.
- Atâullah Ahmed: **Tarih-i Atâ**, C. 1, İstanbul, 1291.
- Avcı, Mustafa: **Türk Hukuk Tarihi**, 12. bs., Ankara, Adalet Yayınevi, 2023.
- Aycan, İrfan: "Saltanata Giden Yolda Muaviye b. Ebî Süfyan", **İslâmî Araştırmalar**, C. 4, S. 2, 1990, s. 130-145.
- Aycan, İrfan: **Saltanata Giden Yolda Muaviye Bin Ebî Süfyan**, 4. bs., Ankara, Ankara Okulu Yayınları, 2014.
- Aydın, Bilgin: **XVI. Yüzyılda Dîvân-ı Hümayûn ve Defter Sistemi**, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2017.
- Aydın, Mehmet Âkif: "Anayasa", **DİA**, C. 3, 1993, s. 153-164.
- Aydın, Mehmet Âkif: **Osmanlı Hukuku: Devlet-i Aliyye'nin Temeli**, 1. bs., İstanbul, İSAM Yayınları, 2020.
- Aydın, Mehmet Âkif: **Türk Hukuk Tarihi**, 11. bs., İstanbul, Beta, 2013.
- Ayverdi, Sâmiha: **Türk Tarihinde Osmanlı Asırları**, 4. bs., İstanbul, Kubbealtı Neşriyat, 1999.
- Azimli, Mehmet: **Halifelik Tarihine Giriş (Başlangıçtan IX. Asra Kadar)**, İstanbul, Öykü Kitabevi, 2005.
- Baharlı, İlgar: "Safevi Dönemi Kızılbaş Türkmen Toplumunda Kadın (Bir Kızılbaş Kadın Örneği Taçlı Begüm)", **Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi**, C. 61, S. 1, 2021, S. 339-355.
- Baltacı, Cahid: **XV ve XVI. Asırlar Osmanlı Medreseleri**, İstanbul, İrfan Matbaası, 1976.
- Barkan, Ömer Lütfi: "İstila Devirlerinin Kolonizatör Türk Dervişleri ve Zaviyeler", **İnsan ve İnsan Bilim Kültür Sanat ve Düşünce Dergisi**, C. 2, S. 5, 2015, s. 5-37.

- Bayder, Osman: **El-Hidâye: Bir Fıkıh Metninin Hanefî Geleneğe Etkisi**, Konya, Hacıveyiszade İlim ve Kültür Vakfı Yayınları, 2020.
- Baysun, Cavid: "Cemâlî", **İA**, C. III, MEB, 1963, s. 85-88.
- Baysun, Cavid: "Çivizâde", **İA**, C. III, MEB, 1963, s. 438-439.
- Bedir, Murteza: "Fetva ve Değişim: Geleneksel Fıkıh Yönteminde Büyük Kırılma", **Hanefîlerde Mezhep Usûlü**, inceleme ve Çev. Şenol Saylan, İstanbul, Klasik Yayınları, 2016, s. 15-52.
- Berki, Ali Himmet: **Büyük Türk Hükümdarı İstanbul Fatih Sultan Mehmed Han ve Adalet Hayatı**, 1. bs., Ed. Adnan Dönderalp, Ankara, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, 2020.
- Berki, Ali Himmet: "Osmanlı Türklerinde Yüksek İfta Makamı", **Osmanlı Hukukunda Fetva**, İstanbul, Klasik Yayınları, 2018, s. 303-308.
- Bilmen, Ömer Nasuhi: **Hukuk-ı İslâmiyye Istılâhât-ı Fıkhiyye Kamusu**, C. 8, 2. bs., İstanbul, Ravza Yayınları, 2018.
- Birişik, Abdülhamit: "Tabakat", **DİA**, C. 39, 2010, s. 290-291.
- Brockelmann, Carl: **Geschichte der Arabischen Litteratur**, C. II, Leiden, E. J. Brill, 1938.
- Bulut, Halil İbrahim: **Dünden Bugüne Siyasi-İtikâdi İslam Mezhepleri Tarihi**, 6. bs., Ankara, Ankara Okulu Yayınları, 2019.
- Bursalı Mehmed Tâhir Efendi: **Osmanlı Müellifleri**, Haz. A. Fikri Yavuz, İsmail Özen, C. 1, İstanbul, Meral Yayınları, 1972.
- Canikli, İlyas: **Hilâfet Kavramıyla İlgili Hadislerin Tenkidi**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2004.
- Celalzâde Mustafa: **Selimnâme**, Haz. Ahmet Uğur, Mustafa Çuhadar, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1990.
- Ceylan, Ayhan: **Türk Hukuk Tarihinde Meşveret Düşüncesi ve Uygulaması, Kurultay-Divan-Meclis**, (Yayınlanmamış doktora tezi), İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.
- Cin, Halil/Akyılmaz, Gül: **Tarihte Toplum ve Yönetim Tarzı Olarak Feodalite ve Osmanlı Düzeni**, Konya, Selçuk Üniversitesi Yayınları, 1995.

- Çağatay, Neşet: "Osmanlı İmparatorluğunda Reayadan Alınan Vergi ve Resimler", **Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi**, C.5, S. 5, 1947, s. 483-511.
- Çağatay, Neşet: **İslâmdan Önce Arap Tarihi ve Cahiliye Çağı**, Ankara, MARS T. ve S.A.Ş. Matbaası, 1957.
- Çelik, Murat: **Osmanlı Medreseleri ve Avrupa Üniversiteleri (1450-1600)**, 2. bs., İstanbul, Küre Yayınları, 2021.
- Çiftçi, Şaban: "Hadis Eğitiminde Usul-Pratik Bütünlüğü 'Muaz Hadisi' Örneği", **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C. 11, S. 2, 2011, s. 55-64.
- Demir, Abdullah: **Şeyhülislâm Ebussuûd Efendi: Devlet-i Aliyye'nin Büyük Hukukçusu**, İstanbul, Ötüken Neşriyat, 2006.
- Dönmez, İbrahim Kâfi: "Amel-i Ehl-i Medîne" **DİA**, C. 3, 1991, s. 21-25.
- Dönmez, İbrahim Kâfi: **Fıkıh Usulü İncelemeleri**, İstanbul, İSAM Yayınları, 2014.
- Durmuş, İsmail: "Tabakat", **DİA**, C. 39, 2010, s. 288-290.
- Düzenli, Pehlul: "Şeyhülislâm Ebussuûd Efendi Fetvâları Işığında Osmanlı Sünnîliği", **Marife**, Yıl: 5, S. 3, Kış, 2005, s. 259-286.
- Ebü'l-ulâ Mardin: "Fetva", **İA**, C. 4, MEB, s. 582-584.
- Efendioğlu, Mehmet: "Tabakat", **DİA**, C. 39, 2010, s. 291-292.
- el-Mâverdî: **el-Ahkâmü's Sultaniye (İslam'da Devlet ve Hilafet Hukuku)**, Çev. Ali Şafak, Ankara, Bedir Yayınevi, 2020.
- Eliacık, Muhittin: "Osmanlıda Duhan ve Kahve ile İlgili Manzum Fetvalar", **Çukurova Araştırmaları**, C. 8, S. 2, 2022, S. 207-213.
- Emecen, M. Feridun: **Yavuz Sultan Selim**, 6. bs., İstanbul, Kapı Yayınları, 2021.
- Erünsal, İsmail: "Tâcizâde Cafer Çelebi", **DİA**, C. 39, 2010, s. 353-356.
- Faroqhi, Suraiya: **Hacılar ve Sultanlar: Osmanlı Döneminde Hac (1517-1638)**, Çev. Gül Çağalı Güven, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1995.
- Faroqhi, Suraiya: **Osmanlı İmparatorluğu ve Etrafındaki Dünya**, Çev. Ayşe Berktaş, 2. bs., İstanbul, Kitap Yayınevi, 2010.
- Feridun Ahmed Bey: **Mecmûa-i Münşeâtü's-selâtin**, C. I-II, İstanbul, 1274-1275.

- Ferşatoğlu, Fatma Hilal: "Sekizinci Osmanlı Müftülenâmı Zenbilli Ali Cemâlî Efendi", **Din ve Hayat TDV İstanbul Müftülüğü Dergisi**, S. 34, İlkbahar, 2018, s. 109-112.
- Gelibolulu Mustafa Âli: **Kitâbü't Tarih-i Kühü'l Ahbâr**, C. I, II. kısım, Haz. Ahmet Uğur, Mustafa Çuhadar, Ahmet Gül, İbrahim Çuhadar, Kayseri, Erciyes Üniversitesi Yayınları, 1997.
- Gelibolulu Mustafa Âli: **Kühü'l-Ahbâr**, Haz. Ali Çavuşoğlu, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2019.
- Goldziher, Ignaz: **Die Richtungen der islamischen Koranauslegung**, Leiden, Buchhandlung und Druckerei Vormals E.J. Brill, 1920.
- Goldziher, Ignaz: **İslam Kültürü Araştırmaları**, C. II, Çev. Mehmed Said Hatiboğlu, Cihad Tunç, 2. bs., Ankara, Otto Yayınları, 2019.
- Gökbilgin, M. Tayyib: **XV-XVI. Asırlarda Edirne ve Paşa Livâsı**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1952.
- Gönül, Behçet: "İstanbul Kütüphanelerinde el-Şekâ'ik el-nu'mâniya Tercüme ve Zeyilleri", **Türkiyat Mecmuası**, C. 8, 1945, s. 136-168.
- Gülil, Lamia: **Zenbilli Ali Efendi Ailesi: Ecdadı, Evlâdı ve Akrabaları**, yayımlanmamış mezuniyet tezi, Edebiyat Fakültesi Tarih Zümresi, 1949-1950.
- Gülle, Sıtkı: **Şemseddîn Muhammed b. Hamza Fenârî'nin Hayatı ve Eserleri**, İstanbul Üniversitesi SBE, Edebiyat Fakültesi Arap Dili ve Edebiyatı, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul, 1990.
- Gümüşçü, Osman: **XVI. Yüzyıl Larende (Karaman) Kazasında Yerleşme ve Nüfus**, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2001.
- Gündüz, Tufan: "Şah İsmail'in Eşi Taçlı Begüm", **Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi**, S. 51, 2009, s. 223-234.
- Halaçoğlu, Yusuf: **XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı**, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1991.
- Hâlim Sabit: "İçtihad ve İcma", **İslâm Mecmuası**, C. III, S. 25, 1333, s. 596-598.

- Hallaq, Wael B.: “Bir Osmanlı Reform Öncüsü: Örf ve Hukukî Değişim Üzerine İbn Âbidîn”, **Usul İslam Araştırmaları**, Çev. Ömer Faruk Ocakoğlu, C. 3, S. 3, 2005, s. 159-189.
- Hallaq, Wael B.: “Bölgesel Ekollerden Ferdi Hukuk Mezheplerine? Bir Yeniden Değerlendirme” **AÜİFD**, Çev. Halit Özkan, C. 45, S. 2, 2004, s. 327-353.
- Hamidullah, Muhammed: **El-Vesâiku's-Siyâsiyye (Hz. Peygamber Döneminin Siyasi-İdarî Belgeleri)**, Çev. Vecdi Akyüz, İstanbul, Kitabevi Yayınları, 1997.
- Hamidullah, Muhammed: **İslâm Anayasa Hukuku**, Çev. Vecdi Akyüz vd., Ed. Vecdi Akyüz, İstanbul, Beyan Yayınları, 2005.
- Hamidullah, Muhammed: **İslâm Peygamberi**, C. II., Çev. Salih Tuğ, Yeni Şafak, 2003.
- Hamidullah, Muhammed: “Usul al-Fıkıh'ın Tarihi”, Çev. M. Fuad Sezgin, **İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi**, C II, S. 1, 1956-1957, s. 1-18.
- Hatiboğlu, Mehmet Said: **İslami Tenkid Zihniyeti ve Hadis Tenkidinin Doğuşu**, 2. bs., Ankara, Otto Yayınları, 2016.
- Hayrullâh Nedîm Efendi: **Şeyhülislâm-ı Meşhûr Zebîlî Ali Efendi Hazretlerinin Tercüme-i Hâl ve Menâkıbı**, 2. bs., Haz. Kolektif, İstanbul, Fazilet Neşriyat, 2007.
- Heyd, Uriel: “Osmanlı'da Fetva Müessesesinin Bazı Tezahürleri (III Levha ile Birlikte)”, **Osmanlı Hukukunda Fetva**, Çev. Fethi Gedikli, Ed. Süleyman Kaya, Yunus Uğur, Mustafa Demiray, İstanbul, Klasik Yayınları, 2018, s. 29-62.
- Hezarfen Hüseyin Efendi: **Telhîsü'l-Beyân Fî Kavânîn-i Âl-i Osmân**, Haz. Sevim İlgürel, Ankara, TTK Yayınları, 1998.
- Hoca Sâdeddin Efendi: **Tacü't Tevarih**, Haz. İsmet Parmaksızoğlu, C. 2, 4, 5, İstanbul, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1979.
- Hodgson, Marshall G. S.: **İslam'ın Serüveni**, Çev. Ahmet Demirhan, Fethi Gedikli vd., C. I, İstanbul, İz Yayıncılık, 1995.
- Hudari: **İslam Hukuku Tarihi**, Çev. H. Hatiboğlu, İstanbul, 1974.
- Imber, Colin: **Şeriattan Kanuna Ebussuud ve Osmanlı'da İslami Hukuk**, Çev. Murteza Bedir, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2004.
- İbn Âbidîn: **Hanefilerde Mezhep Usûlü**, inceleme ve Çev. Şenol Saylan, İstanbul, Klasik Yayınları.

- İbn Haldun: **Mukaddime**, C. I-II, Çev. Halil Kendir; **Tercemei Mukaddime**, C. III., Çev. Pirizâde Sahib Molla, İstanbul, Klasik Yayınları.
- İbn Hazm: **el-Fasl: Dinler ve Mezhepler Tarihi**, Çev. Halil İbrahim Bulut, C. 3, İstanbul, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2017.
- İbn Kayyim el-Cevziyye: **İ'lâmü'l-Muvakkı'în**, Çev. Pehlül Düzenli, Tahk. ve tahrir: Muhammed Enes Topgöl, C. I-II-III-IV, 2. bs., İstanbul, Pınar Yayınları, 2017.
- İbn Teymiyye: **Siyaset**, Çev. Abdurrahim Aytaç, İstanbul, Beka Yayınları, 2020.
- İbnülemin Mahmud Kemal İnal / Hüseyin Hüsâmeddin Yaşar: **Evkâf-ı Hümâyün Nezâretinin Tarihçe-i Teşkilâtı ve Nüzzârın Terâcim-i Ahvâli**, İstanbul, 1335.
- İdris-i Bidlîsî: **Selim Şahnâme**, Haz. Hicabi Kırlangıç, Ankara, T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları, 2001.
- İmam Gazâlî: **İslam Hukukunda Deliller ve Yorum Metodolojisi (El-Mustasfa)**, Çev. Yunus Apaydın, C. 1, Kayseri, Rey Yayıncılık, 1994.
- İmamoğlu, Hüseyin Vehbi: "Kuruluşundan İtibaren Osmanlı Hukukunda ve Devlet Teşkilatında Şeyhülislâmlığın Etkinliği", **Genç Akademisyenler İlahiyat Araştırmaları Sempozyumu**, İstanbul, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, Mayıs 2009, s. 745-759.
- İnalcık, Halil: "Adâletnâme", **DİA**, C. 1, 1998, s. 346-347.
- İnalcık, Halil: "Djamali", **EI²**, C. II, Leiden, EJ Brill, 1991, s. 420.
- İnalcık, Halil: "Harir", **EI²**, C. III, Leiden, EJ Brill, 1997, s. 211-218.
- İnalcık, Halil: **Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ: 1300-1600**, Çev. Ruşen Sezer, 1. bs., İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2003.
- İnalcık, Halil: "Osmanlılarda Raiyyet Rüsümü", **Belleten**, C. 23, S. 92, s. 575-610.
- İnanır, Ahmet: **İbn Kemal'in Fetvaları Işığında Osmanlı'da İslam Hukuku**, İstanbul Üniversitesi SBE, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı, doktora tezi, 2008.
- İnbaşı, Mehmet: "Sultan I. Murad'ın Evrenos Bey'e Mektubu", **Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, S. 17, 2001, s. 225-236.

- İnce, İrfan: "Ridde", **DİA**, C. 35, 2008, s. 88-91.
- İpşirli, Mehmet: "Osmanlı Devletinde Kazaskerlik (XVII. yüzyıla kadar)", **Bellekten**, C. LXI, S. 232, 1997, s. 597-700.
- İpşirli, Mehmet: "Osmanlı Fetvaları Üzerine Değerlendirmeler ve Bazı Örnekler", **Osmanlı Hukukunda Fetva**, Ed. Süleyman Kaya, Yunus Uğur, Mustafa Demiray, İstanbul, Klasik Yayınları, 2018, s. 149-166.
- İpşirli, Mehmet: "Sarığörez Nûreddin Efendi", **DİA**, C. 36, 2009, s. 151-152.
- İpşirli, Mehmet: "Şeyhülislâm", **DİA**, C. 39, İstanbul, 2010, s. 91-96.
- İpşirli, Mehmet: **Osmanlı İlimiyesi**, 1. bs., İstanbul, Kronik Yayınları, 2021.
- İsmail Hami Danişmend: **İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi**, C. I-II-III-IV-V, İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1971.
- İzmirli İsmail Hakkı: **Kitâbu'l-İftâ ve'l-Kazâ**, Evkaf Matbaası, 1336-1338.
- Kallek, Cengiz: "Fukahâ-yi Seba'a", **DİA**, C. 13, 1996, s. 214.
- Kara, Seyfullah: "İslam Tarihinde İlk Zihniyet Sapması: Emevîler Döneminde Otoritenin Dünyevileştirilmesi", **İstem**, S. 8, 2006, s. 145-170.
- Karakaya-Stump, Ayfer: **The Kizilbash/Alevis in Ottoman Anatolia: Sufism, Politics and Community**, Edinburgh, Edinburgh University Press, 2020.
- Karaman, Hayrettin: "Fıkıh", **DİA**, C. 13, 1996, s. 1-14.
- Katğı, İsmail: **Maktûl Şeyhülislâmlar**, 1. bs, İstanbul, İz Yayıncılık, 2013.
- Kâtib Çelebi: **Keşf-el-zunun**, C. I, Haz. Şerafettin Yaltkaya, Rifat Bilge, Ankara, Maarif Matbaası, 1941.
- Kâtib Çelebi: **Keşf-el-zunun**, C. II, Haz. Şerafettin Yaltkaya, Rifat Bilge, Ankara, Maarif Matbaası, 1943.
- Kâtib Çelebi: **Takvîmü't-tevârîh**, İstanbul, İbrahim Müteferrika, 1146.
- Kaya, Eyyüp Said: "Tabakat", **DİA**, C. 39, 2010, s. 292-294.
- Kaya, Eyyüp Said: Hanefi Mezhebinde Nevazil Literatürünün Doğuşu ve Ebu'l-Leys es-Semerkandî'nin Kitâbu'n-Nevâzil'i, **Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İstanbul, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1996.

- Kaya, Mehmet: "Zembiilli Ali Cemâlî'nin Risâletü'n-Nasihât'ında Ayetlerin İrfânî Tevili", **II. Uluslararası Aksaray Sempozyumu (Tam Metin Kitabı) 26-28 Ekim 2017**, Ed. Mehmet Sami Yıldız, Ayşegül Can, Mehmet Özkaya, Aksaray, Aksaray Üniversitesi Somuncu Baba Tarih ve Kültür Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayını, 2017, s. 376-393.
- Kaya, Süleyman: "Osmanlı Fetvası Üzerine", **Osmanlı Hukukunda Fetva**, Ed. Süleyman Kaya vd., İstanbul, Klasik Yayınları, 2018, s. 395-451.
- Kaydu [Sarıkcıoğlu], Ekrem: **Die Institution des Scheyh-ül-Islamat im Osmanischen Staat**, Erlangen-Nürnberg, Offsetdruck, 1971.
- Kaydu [Sarıkcıoğlu], Ekrem: "Osmanlı Devletinde Şeyhülislâmlık Müessesesinin Ortaya Çıkışı", **Atatürk Üniversitesi İİFD**, S. 2, 1977.
- Kazıcı, Ziya: "Osmanlılarda Şeyhülislâmlık Müessesesi", **Diyanet İlmî Dergi**, C.35, S. 1, 1999, s. 1-10.
- Kerslake, Celia: "Celâlzâde Mustafa Çelebi", **DİA**, C. 7, 1993, s. 260-262.
- Keskioğlu, Osman: **Fakîh Sahâbîler ve Mezheb İmamaları**, 2. bs., Ankara, DİB Yayınları, 1972.
- Keskioğlu, Osman: **Fıkıh Tarihi ve İslâm Hukuku**, Ankara, DİB Yayınları, 1999.
- Kılıçer, M. Esad: "Ehl-i Re'y", **DİA**, C. 10, 1994, s. 520-524.
- Kılıçer, M. Esad: **İslam Fıkıhında Re'y Taraftarları**, Ankara, DİB Yayınları, 1994.
- Koca, Ferhat: "İbn Teymiyye, Takıyyüddin", **DİA**, C. 20, 1999, s. 391-405.
- Koçu, Reşad Ekrem: "Alaca Mescid", **İstanbul Ansiklopedisi**, C. I, İstanbul, İstanbul Ansiklopedisi ve Neşriyat Kolektif Şirketi, 1958, s. 574.
- Konyalı, İbrahim Hakkı: **Âbideleri ve Kitabeleri ile Aksaray Tarihi**, C. II, İstanbul, Fatih Yayınevi, 1974.
- Koşum, Adnan: "İslam Hukukunda 'Siyaset-i Şer'îyye' Kavramı", **İslâmî Araştırmalar**, C. 16, S. 3, 2003, s. 350-358.
- Koyuncu, Nuran: **İslam Hukukunda ve Osmanlı Uygulamasında Şûra**, 1. bs., Konya, İnci Ofset, 2008.

- Koyuncu, Nuran: **Osmanlı Devleti'nde Şia: Safevî Taraftarlarına Uygulanan Cezai Yaptırımlar İran Tebaasıyla Evlenme Yasağı**, Konya, Çizgi Kitabevi Yayınları, 2014.
- Köprülü, Fuad: **Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar**, 3. bs., Ankara, DİB Yayınları, 1976, s. 337-338.
- Kramers, J. H.: "Şeyhülislâm", **İA**, C. 11, MEB, 1979, s. 485-486.
- Kurul: **Osmanlı Hukukunda Fetva**, Ed. Süleyman Kaya, Yunus Uğur, Mustafa Demiray, İstanbul, Klasik Yayınları, 2018.
- Küçükdağ, Yusuf: **Cemâlî Ailesi**, Aksaray, Aksaray Belediyesi Kültür Yayınları, 2017.
- Küçükdağ, Yusuf: **Piri Mehmet Paşa**, Aksaray, Aksaray Belediyesi Kültür Yayınları, 2017.
- Küçükdağ, Yusuf: Küçükdağ, Yusuf: "Zenbilli Ali Efendi", **DİA**, C. 44, 2013, s. 247-249.
- Lewis, Bernard: **İslam'ın Siyasal Dili**, Çev. Fatih Taşar, İstanbul, Rey Yayıncılık, 1992.
- Lewis, Bernard: **Tarihte Araplar**, Çev. Hakkı Dursun Yıldız, 5. bs., İstanbul, Ağaç Kitabevi Yayınları, 2009.
- Lutfi Paşa: **Tevârîh-i Âl-i Osman**, birinci tabı, İstanbul, Matbaa-i Âmire, 1341.
- Macid Hadduri: **İslam Hukukunda Savaş ve Barış**, Çev. Fethi Gedikli, 2. bs., İstanbul, Ekin Yayınları, 2018.
- Mahmud Esad Efendi: **Tarih-i İlm-i Hukuk**, Ed. Fethi Gedikli, Ankara, Yetkin Yayınları, 2012.
- Makdisi, George: "İslam Toplumunda Otorite", **Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Çev. İsmet Kayaoğlu, C. 7, S. 7, 1997, s. 109-121.
- Mandaville, Jon E.: "Faizli Dindarlık: Osmanlı İmparatorluğunda Para Vakfı Tartışması", **Türkiye Günü**, S. 51, Yaz 1998, s. 129-144.
- Mazıoğlu, Hasibe: "Sinan Paşa Hoca Sinan al-Din", **İA**, C. X, s. 666-670.
- Mecdî Mehmed Efendi: **Tercüme-i Şekâik**, İstanbul, 1269.
- Mehmed Neşrî: **Kitâb-ı Cihannümâ**, C. II, Haz. Faik Reşit Unat/Mehmet A. Köymen, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1957.

- Mehmed Süreyya: **Sicill-i Osmânî**, C. I, Haz. Seyit Ali Kahraman, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1996.
- Muhammed Âbid el-Câbirî: **Arap Siyasal Aklı**, Çev. Vecdi Akyüz, 2. bs., İstanbul, Mana Yayınları, 2020.
- Muhammed Ebu Zehra: **Ebu Hanife**, Çev. Osman Keskiöğlü, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2005.
- Muhammed Ebu Zehra: **İslâm Hukuku Metodolojisi**, Çev. Abdülkadir Şener, Ankara, Fecr Yayınları, 1990.
- Muhammed Ebu Zehra: **İslâm'da Siyasî ve İtikâdi Mezhepler Tarihi**, Çev. Hasan Karakaya, Kerim AYTEKİN, İstanbul, Hisar Yayınevi, 1983.
- Muhammed Ebu Zehra: **Mezhepler Tarihi**, Çev. İsmail Dağ, İstanbul, Düşün Yayıncılık, 2011.
- Muhammed Esed: **Kur'an Mesajı (Meal-Tefsir)**, Çev. Cahit KOYTAĞ, Ahmet ERTÜRK, 8. bs., İstanbul, İşaret Yayınları, 2013.
- Muhammed Seyyid Bey: **Fıkıh Usûlü -Giriş-**, Haz. Hasan KARAYİĞİT, İstanbul, Düşün Yayıncılık, 2021.
- Mumcu, Ahmet: **Divan-ı Hümayun**, 5. bs., Ankara, Phoenix Yayınevi, 2020.
- Mumcu, Ahmet: **Osmanlı Devleti'nde Siyaseten Katl**, 4. bs., Ankara, Phoenix Yayınları, 2017.
- Mumcu, Ahmet: **Osmanlı Hukukunda Zulüm Kavramı**, 3. bs., Ankara, Phoenix Yayınevi, 2007.
- Mustafa Nuri Paşa, Nevizâde Atâyî: **Netâyicü'l-Vukuât**, C. I, İstanbul, 1294.
- Nişancı Mehmed Paşa: **Tarih**, İstanbul, 1279.
- Nişancızâde Muhyiddin Mehmed: **Mirât-ı Kâinât**, Tatyos Dividciyan Matbaası, C. 2, 1290.
- Ocak, Ahmet Yaşar: **Osmanlı Toplumunda Zındıklar ve Mülhidler**, 4. bs., İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2013.
- Okiç, Muhammed Tayyib: **Bazı Hadis Meseleleri Üzerinde Tetkikler**, İstanbul, 1959.
- Onat, Hasan: **Emevîler Devri Şii Hareketleri ve Günümüz Şiiliği**, Ankara, TDV Yayınları, 1993.

- Osmanağaoğlu Karahasanoğlu, Cihan: "Osmanlı Devleti'nin Klasik Döneminde, Para Vakıflarının Hukuki Yönü", **Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, S. 2, 2010, s. 277-300.
- Öge, Ali: Ali Öge, **Şeyhu'l-İslam İbn Kemal ve Sünnîlik Anlayışı**, Konya, Hüner Yayınevi, 2011.
- Örsten Esirgen, Seda: **Osmanlı Devleti'nde Kanun Yapma Geleneği ve Cumhuriyet Döneminde Uygulanan Osmanlı Kanunları**, Ankara, Turhan Kitabevi Yayınları, 2017.
- Öz, Mustafa: "Tabakat", **DİA**, C. 39, 2010, s. 294-295.
- Özcan, Abdulkadir (Haz.): **Kanûnnâme-i Âl-i Osman**, İstanbul, Kitabevi Yayınları, 2003.
- Özcan, Abdülkadir: "eş-Şekâ'iku'n-nu'mâniyye", **DİA**, C. 38, 2010, s. 485-486.
- Özen, Şükrü: "Osmanlı Döneminde Fetva Literatürü", **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi**, Cilt 3, Sayı 5, 2005, s. 249-378.
- Özkan, Mustafa: **Emevîler Döneminde İktidar-Ulemâ İlişkisi**, 2. bs., Ankara, Ankara Okulu Yayınları, 2015.
- Öztürk, Nazif: "Evkâf-ı Hümâyün Nezâreti", **DİA**, C. 11, s. 521-524.
- Pakalin, Mehmet Zeki: **Tarih Deyimleri ve Terimleri**, C. I, "Fetva", "Fetva Emini", s. 615-621.
- Parmaksızoğlu, İsmet: "Kemâl Paşa-zâde", **İA**, C. 6, MEB, s. 561-566.
- Pixley, Michael M.: "The Development and Role of the Şeyhülislam in Early Ottoman History", **Journal of the American Oriental Society**, C. 96, S. 1, 1976, s. 89-96.
- Ramazânzâde Nişancı Mehmed Paşa: **Tarih-i Nişancı Mehmed Paşa**, 1290.
- Reindl, Hedda: **II. Bayezid ve Çevresi Hükümdarın Adamları**, Çev. Ali Suat Ürgüplü, 1. bs., İstanbul, Giza Yayıncılık, 2014.
- Repp, Richard Cooper: **The Müfti of Istanbul**, London, Ithaca Press London for the Board of the Faculty of Oriental Studies Oxford University, 1986.
- Repp, Richard Cooper: "Osmanlı Bağlamında Kanun ve Şeriat", **Sosyal ve Tarihi Bağlamı İçinde İslâm Hukuku**, Ed. Aziz el-Azme, Çev. Fethi Gedikli, İstanbul, İz Yayıncılık, 1992, s. 155-181.

- M. Reşid Rıza: **İslam'da Birlik ve Fıkıh Mezhepleri**, Çev. Ahmet Hamdi Akseki, Haz. Hayrettin Karaman, Ankara, DİB Yayınları, 1974.
- Sarıcaoğlu, Fikret: "Sır Kâtibi", **DİA**, C. 37, 2009, s. 117-118.
- Sava Paşa: **İslâm Hukuku Nazariyatı Hakkında Bir Etüd**, Çev. Baha Arıkan, C. II, Ankara, Diyanet İşleri Reisliği Yayınları, 1955.
- Savory, Roger M.: "Taclu Hanum: Çaldıran Savaşı'nda Osmanlılar Tarafından Esir Alındı mı Alınmadı mı?", Çev. Osman G. Özgüdenli, **Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, C. I, S. 2, 2014, s. 221-235.
- Saylan, Şenol: "Hukuki Modernleşme Öncesi Fıkıhın Geleneksel Yapısını Koruma Çabası: Şerhu Ukûdi Resmî'l-Müftî", **Hanefilerde Mezhep Usûlü**, s. 55-67.
- Schweigger, Salomon: **Sultanlar Kentine Yolculuk**, Çev. S. Türki Noyan, İstanbul, Kitap Yayınevi, 2004.
- Serahsî: **Mebûsât**, Ed. Cevat Akşit, Çev. Kurul, C. 2, C.3, C. 5, C. 10, C. 16, C. 30, İstanbul, Gümüşev Yayınları, 2011.
- Sinanoğlu, Mustafa: "Küfür", **DİA**, C. 26, 2002, s. 533-536.
- Solakzâde Mehmed Hemdemî: **Târîh-i Solakzâde**, İstanbul, Mahmud Bey Matbaası, 1297.
- Sümer, Faruk: **Safevi Devleti'nin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü**, 4. bs., Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2021.
- Şafak, Ali: **İslam Hukukunun Tedvini**, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1977.
- Şehristânî: **Milel ve Nihal (Dinler, Mezhepler ve Felsefi Sistemler Tarihi)**, Çev. Mustafa Öz, Ed. Mehmet Dalkılıç, 3. bs., İstanbul, Litera Yayıncılık, 2014.
- Şekerci, Osman: **Fıkıh Mezheplerine Giriş**, İstanbul, Rağbet Yayınları, 1999.
- Şentop, Mustafa: **Osmanlı Yargı Sistemi ve Kazaskerlik**, 1. bs., Ankara, Kadim Yayınları, 2021.
- Şimşek, Murat: **İslam Hukukunda Bağlayıcılık Bakımından Hz. Peygamber'in İctihad ve Tasarrufları**, Ankara, TDV Yayınları, 2010.

- Tansel, Selâhattin: **Sultan II. Bâyezit'in Siyasî Hayatı**, Ankara, MEB, 1966.
- Tansel, Selâhattin: **Yavuz Sultan Selim**, 2. bs., Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2020.
- Taş, Aydın: "Şeybânî, Muhammed b. Hasan", **DİA**, C. 39, 2010, s. 38-42.
- Taşköprizâde Ahmed Efendi: **Eş-Şakâ'iku'n-Nu'mâniyye Fî Ulemâi'd-Devleti'l-Osmâniyye**, Haz. Muhammet Hekimoğlu, Ed. Derya Örs, İstanbul, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2019.
- Taşköprizâde Ahmed Efendi: **Eş-şaqâ'iq en-No'mâniyye**, Çev. Oskar Rescher, Konstantinopel-Galata, Buch- und Steindruckerei Phoenix, 1927.
- Tekindağ, Mehmed Cenab Şehabeddin: "Şahkulu Baba Tekeli İsyanı", **Belgelerle Türk Tarihi Dergisi**, S. 3, Aralık, 1967, s. 34-39.
- Tekindağ, Mehmed Cenab Şehabeddin: "Şahkulu Baba Tekeli İsyanı", **Belgelerle Türk Tarihi Dergisi**, S. 4, Ocak, 1968, 54-59.
- Tekindağ, Mehmed Cenab Şehabeddin: "Yeni Kaynak ve Vesikaların Işığı Altında Yavuz Sultan Selim'in İran Seferi", **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi**, S. 22, 1968.
- Türcan, Talip: "Şeriat", **DİA**, C. 38, 2010, s. 571-574.
- Uğur, Ahmet: **The Reign of Sultan Selim I in the light of the Selimname Literature**, Berlin, Klaus Schwarz Verlag, 1985.
- Uluçay, Çağatay: "Yavuz Sultan Selim Nasıl Padişah Oldu", S. 9-10, **Tarih Dergisi**.
- Uludağ, Süleyman: **Fahrettin Râzî: Hayatı, Fikirleri, Eserleri**, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1991.
- Uz, Mehmet Ali: **Konya Alimleri ve Velileri**, 2. bs., Konya, Meram Belediyesi Yayınları, 2015.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı: "Hızır Bey Oğlu Sinan Paşa'nın Veziriazamlığına Dair Çok Kıymetli Bir Vesika", **Bellekten**, XXVII (1963), s. 37-44.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı: "Şah İsmail'in Zevcesi Taclı Hanım'ın Mücevheratı", **Bellekten**, C. 23, S. 92, 1959, s. 611-620.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı: **Mekke-i Mükerrerme Emirleri**, 3. bs., Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2021.

- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı: **Osmanlı Devletinin İlmîye Teşkilatı**, 4. bs., Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2014.
- Üçok, Bahriye: **İslâm Tarihi Emevîler-Abbasîler**, Ankara, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, 1968.
- Üçok, Coşkun/ Mumcu, Ahmet/ Bozkurt, Gülnihal: **Türk Hukuk Tarihi**, yenilenmiş ve gözden geçirilmiş 21. bs., Ankara, Turhan Kitabevi, 2019.
- Ünver, Süheyl: **Zenbilli**, Süleymaniye Kütüphanesi, Süheyl Ünver Dosya, nr. 363.
- Veliyeva, Zülfiye: "Safevi Devlet Teşkilatı (Tezkiratü'l-Mülük'e Göre)", **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih (Genel Türk Tarihi) Anabilim Dalı**, yayımlanmamış doktora tezi, 2007.
- von Hammer, Joseph: **Des osmanischen Reichs Staatsverfassung und Staatsverwaltung: Dargestellt aus den Quellen seiner Grundgesetze**, C. 2, Wien, in der kamesinaschen Buchhandlung, 1815.
- von Hammer, Joseph: **Geschichte des Osmanischen Reisches**, C. 1, 2. bs., Pest, C. A. Hartleben's Verlag, 1834.
- Yakut, Esra: **Osmanlı Devleti'nin Son Yıllarında Meşihat, Adliye, Maarif ve Hilafet: 1918-1922**, 1. bs., İstanbul, Kitap Yayınevi, 2020.
- Yakut, Esra: **Şeyhülislamlık: Yenileşme Döneminde Devlet ve Din**, 4. bs., İstanbul, Kitap Yayınevi, 2014.
- Yakut, Esra: "II. Meşrutiyet Dönemi'nde Müftülerle İlgili Gerçekleştirilen Hukukî Düzenlemeler", **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 3, S. 1, 2003, s. 33-54.
- Yaman, Ahmet: **Siyaset ve Fıkıh**, İstanbul, İz Yayıncılık, 2015.
- Yıldırım, Aydın/ Yılmaz Edip: "İlk Osmanlı Şeyhülislamı Molla Fenâri", **Diyanet İlmî Dergi**, C. 31, S. 3, 1995, s. 71-81.
- Yıldırım, Serhan: "Emevîlerde Siyasi Otoritenin Meşrutiyet Araçları ve Bazı Hukuk Kurumlarına Etkileri", **Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 6, S. 1, 2023, s. 133-150.
- Yılmaz, Ziya: "Murat IV", **DİA**, C. 31, 2020, s. 177-183.
- Yüksel, Yakup: "Kur'an'da Fesât Kavramı ve Müfsitlerin Nitelikleri", **Mevzu - Sosyal Bilimler Dergisi**, S. 3, 2020, s. 45-80.

- Zemahşerî: **Keşşâf Tefsiri**, C. 1, İstanbul, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2016.
- Zenbilli Ali Cemâlî Efendi: **el-Muhtârâtü'l-Hidâye**, Muhakkik: Ali Sıddîk Şükr el-Hayâlî, Kerkük, Dar İbn Hazm Yayınevi, 2018.
- Zenbilli Ali Cemâlî Efendi: **el-Muhtarat Minel Fetava (Seçme Fetvalar)**, Çev. Mehmet Ali Sarı, Sadeleştiren: İbrahim Ural, İstanbul, Fey Vakfı Yayınları, 1996.

İnternet Kaynakları

1. <http://www.lugatim.com/s/rafizi>
2. <https://sozluk.gov.tr/>
3. https://portal.yek.gov.tr/works/search/full?key=zenbilli&search_key_type=2&search_form_type=ALL_FIELDS

Prof. Dr. Mehmet AYAN

Dr. Öğr. Üyesi Nurşen AYAN

MEDENÎ HUKUKA GİRİŞ

- * Kaynaklar
- * Temel Kavramlar
- * Başlangıç Hükümleri

Gözden Geçirilmiş

16. Baskı

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Medenî Hukuka Giriş

Mehmet Ayan - Nurşen Ayan

Hukuk Yayınları Dizisi – 2689

Onaltıncı Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 69 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax: (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKLAR

- AKİPEK, Jale G.** : Sübjektif Hüsnüniyetin Mahiyeti ve Hükümleri, AÜHFD., C.14, S.1-4, 1957, s.56-71.
- AKİPEK, Jale G.** : Türk Eşya Hukuku, C.1, 2. Baskı, Ankara 1972 (Akipek, I).
- AKİPEK, Jale G.** : Türk Eşya Hukuku, C.2, 2. Baskı, Ankara 1972 (Akipek, II).
- AKİPEK, Jale G. / AKINTÜRK, Turgut / ATEŞ KARAMAN, Derya** : Türk Medenî Hukuku, Başlangıç Hükümleri – Kişiler Hukuku, 9. Baskı, İstanbul 2012.
- AKKANAT, Halil** : Türk Medeni Hukukunda İyiniyetin Korunması, İstanbul 2010.
- AKSUN, Belma** : Yaşamayı Bilme Sanatı Görgü, 2. Baskı, İstanbul 2018.
- AKÜNAL, Teoman** : Türk Medenî Hukukunda Tüzel Kişiler, İstanbul 1995.
- AKYOL, Şener** : Medeni Hukuka Giriş, İstanbul 1995 (Giriş).
- AKYOL, Şener** : Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, İstanbul 1995 (Dürüstlük).
- ALANGOYA, Yavuz** : İspat Yükü Yönünden MK. 3, İHFM., C.27, S.1-4, s.358-361.
- ALANGOYA, H. Yavuz** : Medenî Usul Hukuku Esasları, I, İstanbul 2000.
- ANSAY, Sabri Şakir** : Medenî Kanununun Hususiyeti, AD., C.27, 1936, s.1496-1516.
- ANTALYA, Gökhan O. / TOPUZ, Murat** : Medeni Hukuk, 2. Baskı, İstanbul 2015.
- ARIK, K. Fikret** : Yeni Hukukumuz ve Hâkimin Faal Rolü, AD., C.33, 1942, s.257-280.
- ARIK, K. Fikret** : Medenî Kanun ve Yapılan Bazı Tenkidler, SBFD., C.18, S.1-4, 1963, s.193-213.
- ARPACI, Abdülkadir** : Kişiler Hukuku, Gerçek Kişiler, İstanbul 1993.
- ARSEBÜK, Esat A.** : Medenî Hukukta Ahlâk Kaidesinin Rolü, AD., C.29, S.10, s.923-934.

- ARSEBÜK, Esat A.** : Türkiye’de Medenî Hukukun İnkişaf Safhaları, AHFD., C.1, S.1, 1943, s.7-19.
- ATAAY, Aytakin** : Neden İsviçre Medenî Kanunu? (İsviçre Medenî Kanununun Türkiye Cumhuriyeti Tarafından İktibası Nedenleri), Medenî Kanunun 50. Yıl Sempozyumu, İstanbul 1978, s.5972.
- ATAAY, Aytakin** : Şahıslar Hukuku (Giriş, Hakiki Şahıslar), 3.Bası, İstanbul 1978 (Ataay, Hakiki Şahıslar).
- ATAAY, Aytakin** : Medenî Hukukun Genel Teorisi, 3.Bası, İstanbul 1980 (Ataay, Medenî).
- ATAAY, Aytakin** : Borçlar Hukukunun Genel Teorisi, 3. Baskı, İstanbul 1981 (Borçlar).
- ATAR, Yavuz** : Karşılaştırmalı - Notlu - Gerekçeli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Konya 1996.
- ATAR / AYAN / KARAHAN / SÜMER / ARSLAN / ULUKAPI** : Hukuk Bilimine Giriş, 3.Baskı, Konya 1997.
- ATAR, Yavuz** : Türk Anayasa Hukuku, 2. Baskı, Konya 2002.
- AYAN, Mehmet** : Paylı Mülkiyette Yönetim, SÜHFD., C.10, S.3-4, 2000, s.7-21.
- AYAN, Mehmet** : Eşya Hukuku, C.1, Giriş, Zilyetlik ve Tapu Sicili, 14. Baskı, Ankara 2020 (Ayan, I).
- AYAN, Mehmet** : Eşya Hukuku, C.2, Mülkiyet, 10. Baskı, Ankara 2020 (Ayan, II).
- AYAN, Mehmet** : Eşya Hukuku, C.3, Sınırlı Aynî Haklar, 9. Baskı, Ankara 2020 (Ayan, III).
- AYAN, Mehmet** : Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 12. Baskı, Ankara 2020 (Borçlar).
- AYAN, Mehmet** : Miras Hukuku, 10. Baskı, Ankara 2020 (Miras).
- AYAN, Mehmet / AYAN, Nurşen** : Kişiler Hukuku, 9.Baskı, Ankara 2020 (Ayan / Ayan).
- AYAN, Nurşen / DURAK, Yasemin:** Medenî Hukuk Soru Bankası, 2. Baskı, Ankara 2023.
- AYAN, Hasan Alparslan** : İş Hukukunda Yabancıların Çalıştırılması, Ankara 2019.
- AYGÜN, Mustafa Yaşar** : Medenî Kanunun Kabulününün 72’nci Yılında Tarihi Gelişi Açısından Türk Özel Hukuku ve Medenî Kanun, TBBD., C.11, S.3, 1998, s.887-970.
- AYİTER, Nüşin** : Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri, Ankara 1981.

- AYİTER, N. / KILIÇOĞLU, A. BARLAS, Nami** : Miras Hukuku, 2. Bası, Ankara 1991.
: Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye kullanılması Yasağının Alman Medenî Kanunundaki düzenleme Tarzı ve Eleştirisi, İHFM, C.55, S.3, 1997, s.191-208.
- BELGESAY, Mustafa Reşit**: Medenî Kanununun Başlangıç Faslı Üzerinde Etüd, İHFM., C.18, S.1-4, 1952, s.129-160.
- BERKER, Kâzım** : Medenî Kanunumuza Hâkim Olan Ana Prensipler ve Bazı Mukayeseler, AD., C.29, S.12, 1938, s.2023-2035.
- BİLGE, Necip** : Yargısal İçtihatların Bağlayıcı Etkileri ve İçtihat Birleştirme Kararları, A. Recai Seçkin'e Armağan, Ankara 1974, s.217-283.
- BİRSEL, Mahmut T. BURCUOĞLU, Halûk** : Ticarî Örf ve Âdet, ABD., 1968, S.1-6, s.205-210.
: Hukukta Beklenmeyen Hal ve Uyarlama, İstanbul 1995.
- CANARIS, Claus-Wilhelm** : Die Feststellung von Lücken im Gesetz, 2. Auflage, Berlin 1983.
- DOĞANAY, İsmail** : Medenî Kanunun İkinci Maddesindeki Objektif İyiniyet Kuralı Taşınmaz Mal Satışlarındaki Şekil Şartını Ortadan Kaldırır mı?, Halûk Tandoğan'ın Hatırasına Armağan, Ankara 1990, s.231-257.
- DURAL, Mustafa / SARI, Suat** : Türk Özel Hukuku, C.1, Temel Kavramlar ve Medenî Kanunun Başlangıç Hükümleri, İstanbul 2004.
- DURSUN, Aysun EDİS, Seyfullah** : Türk Halk Hukuku, İstanbul 2016.
: Özel Hukukun Bütünlüğü Üstüne, AHFD., C.32, S.1-4, 1975, s.155-172.
- EDİS, Seyfullah** : Doğruluk ve Güven Kurallarının Hukukî Niteliği, M. Koloğlu'ya 70. Yaş Armağanı, Ankara 1975, s.445-460.
- EDİS, Seyfullah** : Medenî Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, 2. Bası, Ankara 1983.
- EGGER, August** : Sosyal Medenî Hukuk veya Bugünkü Medenî Hukukda Cemiyet ve Fert (Çev. Hıfzı Veldet), AD., C.29, S.12, 1938, s.1618-1632.
- EGGER / ÇERNİS** : Türk Medeni Kanunu Şerhi, Giriş ve Kişinin Hukuku, Ankara 1947.

- EREL, Şafak** : Eşyaya Bağlı Borç, Ankara 1982.
- EREL, Şafak** : Türk Fikir ve Sanat Hukuku, Ankara 1988.
- EREN, Fikret** : Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 14.Baskı, Ankara 2012.
- FEYZİOĞLU, Feyzi Necmeddin** : Medenî Kanununun 50. Yıldönümünde Hakların Kötüye Kullanılması, Medenî Kanununun 50. Yıl Sempozyumu, İstanbul 1978, s.147-188.
- GUHL / MERZ / KUMMER / KOLLER/DRUEY** : Das Schweizerische Obligationenrecht, 8.Auflage, Zürich 1991.
- GONZENBACH, R.** : Culpa in contrahendo im schweizerischen Recht, Bern 1987.
- GÖKTÜRK, Hüseyin Avni:** Hususî Hukukumuzda Hüsnüniyet, AD., C.27, 1936, s.818-833.
- GÖNENSAY, A. Samim** : Mukavelelerin Hâkim Tarafından Tadil veya Feshi, Cemil Bilsel'e Armağan, İstanbul 1939, s.161-171.
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref** : Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, 7. Baskı, Ankara 1991.
- GÜNER, Abdullah** : Medeni Hukukta Hâkimin Takdir Hakkı, AD., C.43, 1952, s.656-673.
- GÜRGEN, Orhan** : Kanunların Hukuki Mahiyetinin İzahı, AD., C.42, S.1-2, 1951, s.1691-1706.
- GÜRİZ, Adnan** : İngiliz Hukukunda Örf ve Âdet Kaidelerinin Mer'iyeti Meselesi, AD., C.54, 1963, s.49-72.
- GÜRSOY/EREN/CANSEL** : Türk Eşya Hukuku, 2. Baskı, Ankara 1984.
- GÜRZUMAR, Osman Berat** : Türk Medenî Kanununun 5'inci Maddesi ve Özel Hukuk Uygulamasındaki Yeri, GSÜHFD., Prof. Dr. Erden Kuntalp'e Armağan, C.1, Özel Hukuk, İstanbul 2004, s.105-161.
- HAKERİ, Hakan** : Sorularla Ceza Hukuku, Ankara 2005.
- HATEMİ, Hüseyin** : Kişiler Hukuku Dersleri, İstanbul 1992 (Hatemi, Kişiler).
- HATEMİ, Hüseyin** : Medenî Hukuk'a Giriş, İstanbul 1997 (Hatemi, Giriş).
- HATEMİ, Hüseyin** : Miras Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 2000 (Miras).
- HIRSCH, Ernst E.** : Bürgerliche Vermögensrecht, Berlin 1956.

- HOMBERGER, A.** : Aynî Haklar, Zilyetlik ve Tapu Sicili (Çev. Suat Bertan), Ankara 1950 (Homberger/Bertan).
- IŞIKTAÇ, Yasemin** : Hukukun Kaynağı Olarak Örf ve Adet Hukuku, İstanbul 1992.
- IŞIKTAÇ, Yasemin** : Dil, Yorumlama ve Hukuk İlişkisi, ABD., S.1-4, 2001, s.23-35.
- İBA, Şeref** : Ülkemizde "Torba Kanun" ve "Temel Kanun" Uygulamaları, ABD., C.69, S.1, 2001, s.197-202.
- İMRE, Zahit** : Medenî Hukuka Giriş (Temel Kavramlar, Medenî Kanununun Başlangıç Hükümleri ve Hakiki Şahıslar Hukuku), 3. Baskı, İstanbul 1980 (Giriş).
- İNAN, A.Naim /**
ERTAŞ, Şeref : Miras Hukuku, 3.Bası, Ankara 1995.
KANETİ, Selim : Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararlarına Göre Türk Medeni Kanununun Yorumlanması, YD., C.15, S.1-4, s.242-252.
- KAPLAN, İbrahim** : Hâkimin Sözleşmeye Müdahalesi, Ankara 1987.
KILIÇOĞLU, Ahmet : Taşınmaz Satımında Şekil ve Hakkın Kötüye Kullanılması, AHFD., C.38, S.1-4, 1981, s.209-222.
- KIRCA, Çiğdem** : Örtülü (Gizli) Boşluk ve Bu Boşluğun Doldurulması Yöntemi Olarak Amaca Uygun Sınırlama (Teleologische Reduktion), AHFD., C.50, S.1-4, 2001, s.91-119.
- KÖPRÜLÜ, Bülent** : Medenî Hukuk, Genel Prensipler - Kişinin Hukuku, 2.Bası, İstanbul 1984.
- KÖSE, Saffet** : İslâm Hukukunda Hakkın Kötüye Kullanılması, İstanbul 1997.
- KUNT, İsmail Hakkı** : Objektif Hüsnüniyet İlkesinin Taraflara ve Hâkime Yönelmesi, YD., C.11, S.1-4, s.205-209.
- KURU, Baki** : Nizasız Kaza, Ankara 1961.
KURU, Baki /
ARSLAN, Ramazan /
YILMAZ, Ejder : Medenî Usul Hukuku, 13. Baskı, Ankara 2001.
LARENZ, Karl : Lehrbuch des Schuldrechts, Allgemeiner Teil, 15. Auflage, München 1987.
- MEIER-HAYOZ, Arthur** : Der Richter als Gesetzgeber, Zürich 1951.
- MEMİŞ, Emin** : Anayasa Yargısında Yürürlüğü Durdurma Boşluğu, Hukuk Araştırmaları, C.9, S.1-3, 1995, s.157-177.
- NARMANLIOĞLU, Ünal** : Kanununun Anlam Bakımından Uygulanması, Turhan Tüfan Yüce'ye Armağan, İzmir 2001, s.93-118.

- OĞUZMAN, M.Kemal** : Dürüstlük Kuralına (MK.m.2) Başvurma Hususunda Bazı Yargıtay Kararlarının Eleştirilmesi, Yaşar Karayalçın'a 65. Yaş Armağanı, Ankara 1988, s.407-415.
- OĞUZMAN, M.Kemal / BARLAS, Nami** : Medenî Hukuk Dersleri, Giriş - Kaynaklar - Temel Kavramlar, 9.Baskı, İstanbul 2002.
- OĞUZMAN, M.Kemal** : Şekil Noksanı Sebebiyle Butlan Dermeyanı Hakkının Suiistimali, İBD., C.29, S.6, 1955, s.249-258.
- OĞUZMAN, M.Kemal** : Miras Hukuku, 6.Baskı, İstanbul 1995.
- OĞUZMAN / SELİÇİ** : Eşya Hukuku, 6. Baskı, İstanbul 1992.
- OĞUZMAN, M.Kemal / SELİÇİ, Özer/ OKTAY-ÖDEMİR, Saibe** : Eşya Hukuku, 12. Baskı, İstanbul 2009.
- OĞUZMAN, M.Kemal / SELİÇİ, Özer** : Kişiler Hukuku Dersleri, Gerçek ve Tüzel Kişiler, 5.Bası, İstanbul 1993.
- OĞUZMAN, M.Kemal / ÖZ, Turgut** : Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, İstanbul 1995.
- ÖNEN, Ergun** : Özel Olarak Kazai İçtihadın Tanzim Edici (Normatif) Kuvveti Meselesi, AHFD., C.25, S.1-4, 1965, s.153-172.
- ÖNEN, Ergun** : İnşai Dava, Ankara 1981.
- ÖZSUNAY, Ergun** : Türkiye'de Yabancı Hukukun Benimsenmesi Hareketi İçinde Türk Medenî Kanununun Anlamı ve Önemi, Medenî Kanunun 50. Yıl Sempozyumu, İstanbul 1978, s.399-414.
- ÖZSUNAY, Ergun** : Medenî Hukukumuzda Tüzel Kişiler, 4.Bası, İstanbul 1978 (Özsunay, Tüzel Kişiler).
- ÖZSUNAY, Ergun** : Gerçek Kişilerin Hukuki Durumu, 5.Bası, İstanbul 1982 (Özsunay, Gerçek Kişiler).
- ÖZSUNAY, Ergun** : Medenî Hukuka Giriş, 5.Bası, İstanbul 1986 (Özsunay, Giriş).
- ÖZTAN, Bilge** : Şahsın Hukuku, Hakikî Şahıslar, 6.Baskı, Ankara 1994.
- ÖZTAN, Bilge** : Tüzel Kişiler (Ders Notları), Ankara 1994.
- ÖZTAN, Bilge** : Medeni Hukukun Temel Kavramları, 30. Baskı, Ankara 2009 (Medenî).

- PASQUIER, Claude du** : Hukukun Tatbiki Hakkında Yeni Görüşler ve İsviçre Mahkeme İctihatları (çev. Jale G. Akipek), AHFD., C.11, S.1-4, 1954, s.305-346.
- PEKCANITEZ, Hakan / ATALAY, Oğuz / ÖZEKES, Muhammet** : Medeni Usul Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2001.
- PULAŞLI, Hasan** : Şarta Bağlı İşlemler ve Hukukî Sonuçları, Ankara 1989.
- REİSOĞLU, Safa** : Eşya Hukuku, Zilyetlik – Tapu Sicili – Kadastro, 7. Baskı, Ankara 1984.
- SAYMEN, Ferit H.** : Akdi Feshetmek Hakkının Suiistimali, AD., C.33, 1942, s.879-902.
- SAYMEN, Ferit H.** : Hakkın Suiistimalinin Müeyyidesi, İHFM., C.11, S.1-4, 1945, s.311-327.
- SCHWARZ, Andreas B.** : Borçlar Hukuku Dersleri, C.1 (Çev. Bülent Davran), İstanbul 1948.
- SCHÖNENBERGER / GAUCH** : Schweizerisches Obligationenrecht, 38.Auflage, Zürich 1990.
- SEROZAN, Rona** : Medenî Hukuk, Genel Bölüm, İstanbul 2004.
- SEVİĞ, Vasfi Raşid** : Fıkıh ve Medenî Kanun, AHFD., C.8, S.1-4, 1951, s.210-235.
- SÜMER, Halûk Hâdi** : Hukuka Giriş, Kavramlar ve Kurumlar, 4. Baskı, Ankara 2020.
- TEKİNAY, Selâhattin S.** : Medenî Hukuka Giriş Dersleri, 5. Bası, İstanbul 1987.
- TEKİNAY / AKMAN / BURCUOĞLU / ALTOP** : Tekinay Eşya Hukuku, 5. Baskı, İstanbul 1989 (Eşya).
- TUĞSAVUL, Muhsin** : İspat Külfeti, Kanunî Deliller ve İkamesi, AD., C.42, S.1-2, 1951, s.1060-1095.
- TUNÇOMAĞ, Kenan** : Türk Borçlar Hukuku, C.1 (Genel Hükümler), 2.Bası, İstanbul 1976.
- TÜZEL, Sadık** : Hukuku Medeniyede İntizamı Âmme Mefhumu, AD., C.29, S.12, 1938, s.1987-20012.
- ULUKAPI, Ömer** : Medenî Usul Hukukunda Dava Arkadaşlığı, Konya 1991 (Dava Arkadaşlığı).
- ULUKAPI, Ömer** : İcra ve İflâs Hukuku, 5. Baskı, Konya 2012 (İcra).

- ULUKAPI, Ömer /**
ATALI, Murat : Noterlik Hukuku, 2. Baskı, Konya 2001.
- UMAN, Osman Nuri** : Kanun Başlıklarıyla Fasil Unvanları ve Haşiyeli Notları (Matlaplar) Kanun Metni Sayılabilirler mi?, AD., C.36, S.1-2, 1945, s.329-335.
- UYAR, Talih** : Yargıtay Kararlarında Dürüstlük (Objektif İyiniyet) Kuralı (MK.2/I ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı (MK.2/II), Seyfullah Edis'e Armağan, İzmir 2000, s.439-465.
- ÜÇOK, Coşkun** : Medenî Kanunumuz ve Türkiye'nin Hukukî Bünyesi, AHFD., C.8, S.1-4, 1951, s.363-374.
- ÜNAL, Mehmet** : Şekî Eşya Hukuku, Ankara 1989.
- VELİDEDEOĞLU, Hıfzı V.:** Türk Medeni Kanunu ve İdarecilerimiz, SBFD., C.1, S.1, 1943, s.18-30.
- VELİDEDEOĞLU, Hıfzı V.:** İyiyet ve Kötüye Kullanılması (objektif Hüsniyet Ve Hakkın Suiistimali), AD., S.2, 1959, s.113-140.
- WAHRENBERGER, A.** : Vorvertragliche Aufklaerungspflichten im Schuldrecht, Zürich 1992.
- WIELAND, C.** : Kanunu Medenîde Aynî Haklar (Çev. İ. Hakkı Karafakı), C.1, 2. Baskı, Ankara 1946 (Wieland/Karafakı, I).
- WIELAND, C.** : Kanunu Medenîde Aynî Haklar (Çev. İ. Hakkı Karafakı), C.2, 2. Baskı, Ankara 1946 (Wieland/Karafakı, II).
- YALMAN, Süleyman** : Türk-İsviçre Hukukunda Sözleşme Görüşmelerinden Doğan Sorumluluk, Ankara 2006.
- YAVUZ, Cevdet** : Medeni Kanun, Borçlar Kanunu ve Diğer Mevzuat, İstanbul 1996.
- YÖRÜK, Abdülhak Kemal** : Ahlâkla Hukukun Münasebeti, AD., C.33, 1842, s.915-926.
- ZEVKLİLER, Aydın** : Kişiler Hukuku, Gerçek Kişiler, Ankara 1981.
- ZEVKLİLER, Aydın /**
ACABEY, M. Beşir /
GÖKYAYLA, Emre : Zevkliler Medeni Hukuk, 6. Baskı, Ankara 1999.

Dr. Murat AÇIL

ANAYASA HUKUKU AÇISINDAN
SÖZLEŞME HÜRRİYETİ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Anayasa Hukuku Açısından Sözleşme Hürriyeti
Murat Açıl

Hukuk Yayınları Dizisi – 3950

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 70 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKLAR

I) KİTAPLAR

- 70 Years German Basic Law: The German Constitution and its Court-Landmark Decisions of the Federal Constitutional Court of Germany in the Area of Fundamental Rights**, Çev. Donald P. Kommers, (Editörler Jürgen Bröhmer, Gisela Elsner, Clauspeter Hill, Marc Spitzkatz), The Malaysian Current Law Journal Sdn Bhd, Ampang, 2019.
- Acemoğlu, Daron/Robinson, James A., **Ulusların Düşüşü: Güç, Zenginlik ve Yoksulluğun Kökenleri**, (Çev. Faruk Rasim Velioglu), Doğan Kitap, İstanbul, 2020.
- Açıl, Murat, **Latin Amerika Ülkelerinde Başkanlık Sistemi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- Ağaoğulları, Mehmet Ali, **Kent Devletinden İmparatorluğa**, İmge Kitabevi, Ankara, 2004.
- Ağaoğulları, Mehmet Ali/Köker, Levent, **İmparatorluktan Tanrı Devletine**, İmge Kitabevi, Ankara, 2017.
- Ağaoğulları, Mehmet Ali/Zabcı, Filiz/Ergün, Reyda, **Kral-Devletten Ulus-Devlete**, İmge Kitabevi, Ankara, 2017.
- Akad, Mehmet, **Teori ve Uygulama Açısından 1961 Anayasasının 10. Maddesi**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1984.
- Akad, Mehmet/Vural Dinçkol, Bihterin/Bulut, Nihat, **Genel Kamu Hukuku**, Der Yayınları, İstanbul, 2015.
- Akarsu, Bedia, **Felsefe Terimleri Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1975.
- Akbulut, Emre, **Türk İdare Hukukunda Kanunî İdare İlkesi**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2013. Akbulut (2013)
- Akbulut, Pakize Ezgi, **Borçlar Hukukunda Kesin Hükümsüzlük Yaptırımının Amaca Uygun Sınırlama (Teleolojik Redüksiyon) Yöntemi ile Daraltılması**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016. Akbulut (2016)
- Akçaal, Mehmet, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023. Akçaal (2023)
- Akçaal, Mehmet, **Eşya Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Akçabay, Fehmiye Ceren, **Statüden Sözleşmeye: Henry Maine'in Evrimci Hukuk Anlayışı**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007.

- Akıllıoğlu, Tekin, **İnsan Hakları I: Kavram, Kaynaklar ve Koruma Sistemleri**, İmaj Yayıncılık, Ankara, 1995.
- Akıntürk, Turgut/Ateş Karaman, Derya, **Aile Hukuku**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- Akıntürk, Turgut/Ateş Karaman, Derya, **Borçlar Hukuku: Genel Hükümler-Özel Borç İlişkileri**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2012. Akıntürk/Ateş Karaman (2012)
- Akıntürk, Turgut, **Eşya Hukuku**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2009.
- Akipek, Jale G./Akıntürk, Turgut/Ateş Karaman, Derya, **Türk Medenî Hukuku: Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2009.
- Akkurt, Sinan Sami/Erdoğan, Kemal/Tokat, Hüseyin, **Borçlar Hukuku: Genel Hükümler-Özel Hükümler (Özel Borç İlişkileri)**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018. Akkurt/Erdoğan/Tokat (2018)
- Akkurt, Sinan Sami/Erdoğan, Kemal/Tokat, Hüseyin, **Medenî Hukuk: Temel Bilgiler**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Akkurt, Sinan Sami, **Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller Karşısında Kişilik Hakkının Korunması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Aksu Özkan, Raziye, **Aval Kurumu**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Akyılmaz, Bahtiyar/Sezginer, Murat/Kaya, Cemil, **Türk İdare Hukuku**, Savaş Yayınevi, Ankara, 2018.
- Akyol, Şener, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler I**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1995.
- Alatlı, Alev, **Batıya Yön Veren Metinler IV: Moderniteye Doğru-Kaotik Modern Dünya (1800-1970)**, Kapadokya Üniversitesi Yayınları, Nevşehir, 2010.
- Aldıkaçtı, Orhan, **Anayasa Hukukumuzun Gelişmesi ve 1961 Anayasası**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1982.
- Alexy, Robert, **A Theory of Constitutional Rights**, (Çev. Julian Rivers), Oxford University Press, New York, 2010. Alexy (2010)
- Algan, Bülent, **Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Hakların Korunması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007.
- Aliefendioğlu, Yılmaz, **Anayasa Yargısı**, Yetkin Yayınları, Ankara, 1997.
- Alper, Gizem, **Türk Özel Hukukunda Ultra Vires İlkesi: Anlamı ve Kapsamı**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013.
- Altaş, Hüseyin, **Şekle Aykırılığın Olumsuz Sonuçlarının Düzeltilmesi**, Yetkin Yayınları, Ankara, 1998.
- Analytical Synopsis 1998.**
- Analytical Synopsis 2001.**
- Anayasa Mahkemesi, **Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Gerekçeli)**, (Hazırlayanlar Yunus Emre Yılmazoğlu, İsmail Emrah Perdecioğlu), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2019.

- Anayurt, Ömer, **2017 Anayasa Değişiklikleri ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine Göre Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019. Anayurt (2019)
- Anayurt, Ömer, **Anayasa Hukuku Genel Kısım: Temel İlkeler, Kavram ve Kurumlar**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022. Anayurt (2022)
- Anayurt, Ömer, **Toplanma Hürriyeti Kavramı ve Türk Anayasa Hukukunda Toplanma Hürriyeti**, Kazancı Yayınları, İstanbul, 1998. Anayurt (1998)
- Anderson, Craig, **Roman Law Essentials**, Dundee University Press, Dundee, 2009.
- Ansay, Sabri Şakir, **Hukuk Tarihinde İslâm Hukuku: Birinci Kısım**, İstiklâl Matbaacılık ve Gazetecilik Koll. Ort., Ankara, 1954.
- Arsal, Sadri Maksudi, **Umumî Hukuk Tarihi**, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1944.
- Arsel, İlhan, **Türk Anayasa Hukuku'nun Umumi Esasları**, 1962.
- Arslan Öncü, Gülay, **Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı**, Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi, Ankara, 2019.
- Aslan, Volkan, **Karşılaştırmalı Anayasa Hukukunda ve Türkiye'de Devlet Başkanının Kararname Yetkisi**, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2020.
- Aşık, İbrahim, **İcra Sözleşmeleri**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2006.
- Ataay, Aytekin, **Borçlar Hukukunun Genel Teorisi: Birinci Yarıım**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1981. Ataay (1981-a)
- Atamer, Yeşim M., **Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılması Sorunu Çerçevesinde Genel İşlem Şartlarının Denetlenmesi**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2001. Atamer (2001)
- Atar, Yavuz, **Türk Anayasa Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Atasoy, Kemal, **Sözleşme Özgürlüğünün Kamu Düzenine Aykırılık Sınırı**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Atay, Ender Ethem, **İdare Hukuku**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2009.
- Ateş, Derya, **Borçlar Hukuku Sözleşmelerinde Genel Ahlâka Aykırılık**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007. Ateş (2007-a)
- Ateş, Mustafa, **Rekabet Hukukuna Giriş**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Atiyah, Patrick S., **An Introduction to the Law of Contract**, Oxford University Press, London, 1975. Atiyah (1975)
- Atiyah, Patrick S., **The Rise and Fall of Freedom of Contract**, Oxford University Press, New York, 2000. Atiyah (2000)
- Ayan, Mehmet, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020. Ayan (2020)
- Ayan, Mehmet, **Medenî Hukuka Giriş**, Mimoza Yayınları, Konya, 2013. Ayan (2013)

- Aybay, Rona, **İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ve Türkiye (1945-1948)**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2016.
- Aybay, Aydın/Hatemi, Hüseyin, **Eşya Hukuku**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.
- Aydoğdu, Murat, **Türk Borçlar Hukuku'nda Genel İşlem Koşullarının ve Tüketici Hukuku'nda Haksız Şartların Denetimi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Barber, William J., **İktisadi Düşünce Tarihi**, (Çev. İhsan Durdu), Şûle Yayınları, İstanbul, 1999.
- Barın, Taylan, **Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Hukuki Rejimi ve Anayasallık Denetimi**, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2020. Barın (2020)
- Barın, Taylan, **Türkiye'nin Yeni Anayasa Arayışı: 2011-2013 TBMM Anayasa Uzlaşma Komisyonu Tecrübesi: Ak Parti, CHP, MHP ve BDP'nin Anayasa Önerileri ile 1982 Anayasası ve Uzlaşma Komisyonu Taslağının Karşılaştırılması**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Barkan, Ömer Lütfi, **İktisat Tarihi Ders Notları: Kitap 2**, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1957.
- Barry, Norman P., **Modern Siyaset Teorisi**, Liberte Yayınları, Ankara, 2018.
- Baysal, Başak, **Sözleşmenin Uyarlanması**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017. Baysal (2017)
- Beard, Charles Austin, **An Economic Interpretation of The Constitution of The United States**, The Macmillan Company, New York, 1935.
- Bentham, Jeremy, **A Manuel of Political Economy**, McMaster University Archive for the History of Economic Thought, 1843.
- Bentham, Jeremy, **Defence of Usury**, Payne and Foss, Pall-Mall, London, 1818.
- Berki, Şakir, **Roma Hukuku**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1949. Berki (1949)
- Bilgin, Ahmet Burak, **Avrupa Birliği'nde İnsan Haklarının Gelişimi ve Korunması: Tüm Yönleriyle AB İnsan Hakları Hukuku**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- Bilir, Faruk, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Yargılama Yetkisi**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.
- Block, Marc, **Feodal Toplum**, (Çev. Mehmet Ali Kılıçbay), Opus Yayınları, Ankara, 1998.
- Boldeman, Lee, **The Cult of the Market: Economic Fundamentalism and its Discontents**, The Australian National University Press, Canberra, 2007.
- Boyar, Oya, **Anayasa ve Özel Hukuk**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019. Boyar (2019)
- Bozkurt, Gülnihal, **Batı Hukukunun Türkiye'de Benimsenmesi: Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne Resepsiyon Süreci (1839-1939)**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1996. Bozkurt (1996)

- Butler, Eamonn, **Özgür Toplumun Temelleri**, (Çev. Hakan Şahin), Liberte Yayınları, Ankara, 2016.
- Can, Hacı, **Avrupa Birliği Hukuku**, Sürat Üniversite Yayınları, İstanbul, 2013.
- Can, Mertol, **Kıymetli Evrak Hukuku**, İmaj Yayınevi, Ankara, 2012.
- Can, Osman, **Kurucu İktidar**, Alfa Basım Yayım, İstanbul, 2013.
- Cansel, Erol/Özel, Çağlar, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler: Cilt-1**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- Cartabia, Marta/Lupo, Nicola, **The Constitution of Italy: A Contextual Analysis**, Bloomsbury Publishing Plc, Oxford, 2022.
- Cherednychenko, Olha, **Fundamental Rights, Contract Law and the Protection of the Weaker Party: A Comparative Analysis of the Constitutionalisation of Contract Law, with Emphasis on Risky Financial Transactions**, Utrecht University Institute for Legal Studies, Utrecht, 2007. Cherednychenko (2007-a)
- Cin, Halil/Akyılmaz, Gül, **Feodalite ve Osmanlı Düzeni**, Çağ Üniversitesi Yayınları, Adana, 2000. Cin/Akyılmaz (2000)
- Cin, Halil/Akyılmaz, Gül, **Türk Hukuk Tarihi**, Sayram Yayınları, Konya, 2011. Cin/Akyılmaz (2011)
- Commission of the European Communities, **Communication from Commission to the European Parliament and the Council: A More Coherent European Contract Law-An Action Plan**, Brussels, 12.2.2003, COM (2003) 68 Final.
- Congressional Research Service, **The Consitution of the United States of America: Analysis and Interpretation-Centennial Edition**, (Editörler, Michael J. Garcia, Kate M. Manuel, Andrew Nolan, Meghan Totten), U.S. Government Publishing Office, Washington, 2016.
- Coşkun, Mücahit İsmail/Budak, Muhammed Alparaslan, **Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri: Kanuni İdare İlkesi ve Latin Amerika Başkanlık Kararnameleri ile Karşılaştırmalı İncelenmesi**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Craig, Paul, **The Lisbon Treaty: Law, Politics, and Treaty Reform**, Oxford University Press, Oxford, 2011.
- Çağlar, Bakır, **Anayasa Bilimi: Bir Çalışma Taslağı**, BFS Yayınları, İstanbul, 1989. Çağlar (1989)
- Çavdar, Tevfik, **Türkiye'nin Demokrasi Tarihi: 1950'den Günümüze**, İmge Kitabevi, Ankara, 2013.
- Çelebi, Oğuzhan, **Kefalet Sözleşmesi ve Eşin Rızası**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Çelik, Fatma, **Medeni Hukukta ve Rekabet Hukukunda Sözleşme Yapma Zorunluluğu**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2008. Çelik (2008)

- Çelik, Özlem, **Siyasi Partilerin Seçim Harcamalarının Denetimi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.
- Çelikel, Aysel/Öztekin Gelgel, Günseli, **Yabancılar Hukuku**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- Çetin, Evra, **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 8-11. Maddeleri Bağlamında Çalışanların Hakları**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- Dal, Kemal, **Türk Esas Teşkilat Hukuku**, Gazi Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara, 1984.
- Danışma Meclisi Tutanak Dergisi**, C. 7, 128. Birleşim, 17 Ağustos 1982.
- Danışma Meclisi Tutanak Dergisi**, C. 8, 130. Birleşim, 19 Ağustos 1982.
- Dante Alighieri, **İlahi Komedyası**, (Çev. Rekin Teksoy), Oğlak Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- Değerli, Yavuz Selim, **Anayasa Yargısında Ön-Denetim**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- Demirsatan, Barış, **Türk Borçlar Hukukunda Sözleşme Yapma Zorunluluğu**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2022.
- Di Marzo, Salvatore, **Roma Hukuku**, (Çev. Ziya Umur), İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1954.
- Doğan, İlyas, **Sivil Toplum Anlayışı ve Siyasal Sistemler**, Barış Platin Kitabevi, Ankara, 2009. Doğan (2009)
- Doğan, Mazlum, **Sözleşme Özgürlüğünün Emredici Hukuk Kuralları Çerçevesinde Sınırlandırılması**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2021. Doğan (2021)
- Donnelly, Jack, **Teoride ve Uygulamada Evrensel İnsan Hakları**, (Çev. Mustafa Erdoğan ve Levent Korkut), Yetkin Yayınları, Ankara, 1995.
- Dönmezkuş, Dilara, **Temel Hakların Yatay Etkisi ve İfade Özgürlüğü**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Duguit, Leon, **Kamu Hukuku Dersleri**, (Çev. Süheyp Derbil), Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1954.
- Duignan, Brian, **The U.S. Constitution and Constitutional Law**, Britannica Educational Publishing, New York, 2013.
- Dural, Mustafa/Sarı, Suat, **Türk Özel Hukuku Cilt I: Temel Kavramlar ve Medenî Kanununun Başlangıç Hükümleri**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2014.
- Duran, Lûtfi, **İdare Hukuku Ders Notları**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1982.
- Durgun Arslan, Çisil, **Türk Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak İngiliz Hukukunda İfa Menfaati Kavramı Merkezinde Yaptırımlar**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Durkheim, Emile, **Sosyoloji Dersleri**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2006.
- Duverger, Maurice, **Siyaset Sosyolojisi**, (Çev. Şirin Tekeli), Varlık Yayınları, İstanbul, 2014.

- Filmer, Robert, **Observations upon Aristotle's Politiques Touching Forms of Government**, içinde **Patriarcha and Other Political Works of Sir Robert Filmer**, (Editör Peter Laslett), Basil Blackwell, Oxford, 1949.
- Fleiner, Thomas/Misic, Alexander/Töpperwien, Nicole, **Swiss Constitutional Law**, Kluwer Law International, The Hague, 2005.
- Friedman, Lawrence, **A History of American Law**, Oxford University Press, New York, 2019. Friedman (2019)
- Friedman, Milton, **Kapitalizm ve Özgürlük**, (Çev. Doğan Erberk ve Nilgün Himmetoğlu), Eksi Kitaplar, Ankara, 2018. Friedman (2018)
- Furrer, Andreas/Müller-Chen, Markus/Çetiner, Bilgehan, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Gemalmaz, H. Burak, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Mülkiyet Hakkı**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2017. Gemalmaz (2017)
- Gemalmaz, H. Burak, **Mülkiyet Hakkı: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-6**, Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi, Ankara, 2018.
- Gemalmaz, Mehmet Semih, **Devlet, Birey ve Özgürlük**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2015. Gemalmaz (2015)
- Gilmore, Grant, **The Death of Contract**, Ohio State University Press, Columbus, 1995.
- Giritli, İsmet/Bilgen, Pertev/Akgüner, Tayfun, **İdare Hukuku**, Der Yayınları, İstanbul, 2001.
- Gordley, James, **The Philosophical Origins of Modern Contract Doctrine**, Oxford University Press, New York, 2011.
- Gören, Zafer, **Anayasa Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2015. Gören (2015)
- Gören, Zafer, **Temel Hak Genel Teorisi**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, İzmir, 2000. Gören (2000)
- Göze, Ayferi, **Liberal, Marxiste, Faşist, Nasyonal Sosyalist ve Sosyal Devlet**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2013. Göze (2013)
- Göze, Ayferi, **Siyasal Düşünceler ve Yönetimler**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2015. Göze (2015)
- Gözler, Kemal, **Anayasa Hukukunun Genel Teorisi: Cilt I**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2011.
- Gözler, Kemal, **Anayasa Normlarının Geçerliliği Sorunu**, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa, 1999. Gözler (1999)
- Gözler, Kemal, **Hukuka Giriş**, Ekin Yayınevi, Bursa, 2012. Gözler (2012-a)
- Gözler, Kemal, **İdare Hukuku: Cilt I**, Ekin Yayınları, Bursa, 2009. Gözler (2009-a)
- Gözler, Kemal, **İdare Hukuku: Cilt II**, Ekin Yayınları, Bursa, 2009. Gözler (2009-b)

- Gözler, Kemal, **İnsan Hakları Hukuku**, Ekin Basım Yayım Dağıtım, Bursa, 2017. Gözler (2017)
- Gözler, Kemal, **Kanun Hükmünde Kararnamelerin Hukukî Rejimi**, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa, 2000. Gözler (2000-b)
- Gözler, Kemal, **Türk Anayasa Hukuku**, Ekin Yayınları, Bursa, 2018. Gözler (2018)
- Göztepe, Ece, **Anayasa Şikayeti**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1998. Göztepe (1998)
- Gözübüyük, A. Şeref, **Anayasa Hukuku**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013.
- Gözübüyük, A. Şeref/Gölcüklü, Feyyaz, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İnceleme ve Yargılama Yöntemi**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013.
- Gözübüyük, A. Şeref/Tan, Turgut, **İdare Hukuku: Cilt 1 (Genel Esaslar)**, Turhan Kitabevi, Ankara, 1998.
- Green, Thomas Hill, **Liberal Legislation and Freedom of Contract: A Lecture**, Slatter & Rose, Oxford, 1881.
- Güçlü, Yaşar, **Mecelle-i Ahkâmı Adliyye**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Gülgeç, Yahya Berkol, **Lex Superior İlkesi: Hukukî Geçerliliği ve Uygulaması**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- Gümüş, A. Tarık, **Sosyal Devlet Anlayışının Gelişimi ve Dönüşümü**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- Günday, Metin, **İdare Hukuku**, İmaj Yayınevi, Ankara, 2015.
- Güriz, Adnan, **Faydacı Teoriye Göre Ahlak ve Hukuk**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1963.
- Güriz, Adnan, **Hukuk Başlangıcı**, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2019.
- Güriz, Adnan, **Hukuk Felsefesi**, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2009.
- Güriz, Adnan, **Kapitalist İdeoloji**, Phoenix Yayınevi, Ankara, 2010. Güriz (2010)
- Gürzumar, Osman Berat, **Zorunlu Unsur Doktrinine Dayalı Sözleşme Yapma Yükümlülüğü: Hakim Durumun Rakiple Anlaşma Yapmaktan Kaçınmak Suretiyle Kötüye Kullanılması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2006.
- Hakyemez, Şevki, **Hukuk ve Siyaset Ekseninde Anayasa Mahkemesinin Yargısal Aktivizmi ve İnsan Hakları Anlayışı**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2009. Hakyemez (2009)
- Hamitoğulları, Beşir, **Çağdaş İktisadî Sistemler: Oluşum ve Değişim Aşamaları ile Strüktürel ve Doktrinal Bir Yaklaşım**, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1982.
- Harvey, David, **Neoliberalizmin Kısa Tarihi**, (Çev. Aylin Onacak), Sel Yayıncılık, İstanbul, 2015.

- Hâtemi, Hüseyin, **Hukuka ve Ahlâka Aykırılık Kavramı ve Sonuçları (Özellikle B.K. 65 Kuralı)**, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1976. Hâtemi (1976)
- Hâtemî, Hüseyin, **Medenî Hukuk Tüzel Kişileri I: Giriş, Tarihi Gelişim, Eski Vakıflar**, Sulhi Garan Matbası, İstanbul, 1979.
- Haz. Başbakanlık, **İnsan Hakları Nedir? Temel Bilgiler ve Türkiye’de İnsan Hakları Alanında Yaşanan Gelişmeler**, (Editörler Ahmet Uzak, Mehmet Altuntaş), Başbakanlık Devlet Basımevi, Ankara, 2007.
- Hazar, Zeynep, **İnsan Hakları Çatışmalarının Dengelenmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Uygulaması**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Heaton, Herbert, **Avrupa İktisat Tarihi: İlkçağdan Sanayi Devrimine**, (Çev. Mehmet Ali Kılıçbay), İmge Kitabevi, Ankara, 1995.
- Heffernan, W.C., **Privacy and the American Constitution: New Rights Through Interpretation of an Old Text**, Palgrave Macmillan, Cham, 2016.
- Hesse, Konrad, **Grundzüge des Verfassungsrechts der Bundesrepublik Deutschland**, C.F. Müller, Heidelberg, 1995.
- Heywood, Andrew, **Siyasî İdeolojiler**, (Çev. Özgür Tüfekçi, Hüsamettin İnaç, Şeyma Akin, Buğra Kalkan), Adres Yayınları, Ankara, 2015.
- Hobbes, Thomas, **Leviathan**, (Çev. Semih Lim), Yapı Kredi Yayınları, Ankara, 2012.
- Hobhouse, Leonard, **Liberalizm**, (Çev. Mert Görkem Önses), Liberus Yayınları, İstanbul, 2019.
- Hogg, Martin, **Promises and Contract Law: Comparative Perspectives**, Cambridge University Press, Cambridge, 2011.
- Höfling, Wolfram, **Vertragsfreiheit: Eine grundrechtsdogmatische Studie**, C.F. Müller Juristischer Verlag, Heidelberg, 1991.
- Huberman, Leo, **Feodal Toplumdan Yirminci Yüzyıla**, (Çev. Murat Belge), İletişim Yayınları, İstanbul, 2019. Huberman (2019)
- Huberman, Leo, **Sosyalizmin Alfabetesi**, (Çev. Alaattin Bilgi), Sol Yayınları, Ankara, 2016. Huberman (2016)
- Hurst, James Willard, **Law and the Conditions of Freedom in the Nineteenth-Century United States**.
- Işıktaç, Yasemin, **Hukukun Kaynağı Olarak Sözleşme**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2014.
- İnceoğlu, Sibel, **Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru: Türkiye ve Latin Modelleri**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017. İnceoğlu (2017)
- İsbir, Kevser Begüm, **Kamu Tüzel Kişiliği**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017.
- Kabashi, Ditar, **Devlet Başkanlarının Düzenleme Yetkisi**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.

- Kaboğlu, İbrahim Ö., **Dayanışma Hakları**, TODAİE İnsan Hakları Araştırma ve Derleme Merkezi, Ankara, 1996. Kaboğlu (1996)
- Kaboğlu, İbrahim Ö., **Kolektif Özgürlükler**, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Diyarbakır, 1989. Kaboğlu (1989)
- Kaboğlu, İbrahim Ö., **Özgürlükler Hukuku 1: İnsan Hakları Genel Kuramına Giriş**, İmge Kitabevi, Ankara, 2013. Kaboğlu (2013)
- Kaboğlu, İbrahim Özden, **Anayasa Yargısı: Avrupa Modeli ve Türkiye**, İmge Kitabevi, İstanbul, 2007. Kaboğlu (2007)
- Kaboğlu, İbrahim/Sales, Eric, **Darbe ve Demokrasi Sarkacında Türk Anayasa Hukuku**, (Çev. İrem Berksoy), Legal Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- Kalabalık, Halil, **İnsan Hakları Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.
- Kalkan, Arif, **Tüketici Hukukunda Ayıplı Maldan Doğan Sorumluluk**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- Kamen, Deborah, **Status in Classical Athens**, Princeton University Press, Princeton, 2013.
- Kamilçelebi, Hatime, **Davranışsal İktisat**, IJOPEC Publication Limited, London, 2019.
- Kanadoğlu, O. Korkut, **Türk ve Alman Anayasa Yargısında Anayasal Değerlerin Çatışması ve Uyumlaştırılması**, Beta Yayınları, İstanbul, 2000.
- Kanadoğlu, Osman Korkut/Duygun, Ahmet Mert, **Anayasa Hukukunun Genel Esasları**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Kanuni Medenî Tali Komisyonu Layihası**, Matbaa-i Âmire, İstanbul, 1332.
- Kapani, Münci, **Kamu Hürriyetleri**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.
- Karabağ Bulut, Nil, **Medeni Kanununun 23. Maddesi Kapsamında Kişilik Hakkının Sözleşme Özgürlüğüne Etkisi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Karadağ, Özgür, **Türk Borçlar Kanununda Genel İşlem Koşulları ve Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Karadeniz Çelebican, Özcan, **Roma Hukuku: Tarihi Giriş-Kaynaklar-Genel Kavramlar-Kişiler Hukuku-Hakların Korunması**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2004.
- Karaman, Hayreddin, **Mukayeseli İslâm Hukuku 2: Borçlar Hukuku (Muâme-lât)**, İz Yayıncılık, İstanbul, 1999.
- Karatepe, Şükrü, **Türk Anayasa Hukuku**, Savaş Yayınevi, Ankara, 2016.
- Karayalçın, Yaşar, **Anayasa ve Hukuk Bakımından Türk Ekonomi Düzeni: Kamu Kesimi ve Özel Kesimde İktisadî İşletmeler**, Gim Güzel İstanbul Matbaası, Ankara, 1968.
- Karayığit, Mustafa Tayyar, **Avrupa Birliği Anayasa Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.

- Kaşak, Fahri Erdem, **Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hükümlerine Aykırılık**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Kazgan, Gülten, **İktisadî Düşünce veya Politik İktisadın Evrimi**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2000.
- Kazgan, Gülten, **Tanzimat'tan 21. Yüzyıla Türkiye Ekonomisi**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004.
- Kılıçoğlu, Ahmet M., **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015.
- Kılıçoğlu, Evren, **İcra Sözleşmeleri**, Arıkan Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2005.
- Kingreen, Thorsten/Poscher, Ralf, **Temel Haklar: Anayasa Hukuku II**, (Editör/Çevirmen Ayşe Nuhoğlu), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip/Hatemi, Hüseyin/Serozan, Rona/Arpacı, Abdülkadir, **Borçlar Hukuku Genel Bölüm-Birinci Cilt: Borçlar Hukukuna Giriş-Hukukî İşlem-Sözleşme**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2014.
- Koehler, Benedikt, **İslam'ın Erken Dönemlerinde Kapitalizmin Doğuşu**, (Çev. İsmail Kurun), Liberte Yayınları, Ankara, 2016.
- Kommers, Donald P./Miller, Russell A., **The Constitutional Jurisprudence of the Federal Republic of Germany**, Duke University Press, Durham and London, 2012.
- Konuk, F. Zehra, **Lex Mercatoria: Ortaçağ Avrupası'nda Ticaret Hukukunun Gelişmesi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2005.
- Korkut, Levent, **Ayrımcılık Karşıtı Hukuk**, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Ankara, 2009.
- Koschaker, Paul, **Modern Özel Hukuka Giriş Olarak Roma Özel Hukukunun Ana Hatları**, (Kitabı Yeniden Elden Geçiren: Kudret Ayiter), Sevinç Matbaası, Ankara, 1977.
- Köküsarı, İsmail, **Anayasal Hakların Çatışması**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- Kütükçü, Doğan, **Batı Hukuku Geleneğinin Oluşumu**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- Le Goff, Jacques, **Ortaçağ Batı Uygarlığı**, (Çev. Hanife Güven ve Uğur Güven), Döküz Eylül Yayınları, İzmir, 1999.
- Linz, Juan J./Stepan, Alfred, **Problems of Democratic Transition and Consolidation: Southern Europe, South America and Post-Communist Europe**, The Johns Hopkins University Press, Baltimore and London, 1996.
- Locke, John, **Yönetim Üzerine İki İnceleme: Sivil Yönetimin Gerçek Kökeni, Boyutu ve Amacı Üzerine Bir Deneme**, (Çev. Fahri Bakırcı), Ebabel Yayınları, Ankara, 2012.

- Mahmut Esat Efendi, **Tarih-i İlm-i Hukuk**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.
- Maine, Henry Sumner, **Ancient Law: Its Connection with the Early History of Society and Its Relation to Modern Ideas**, Spottiswoode & Co., London, 1897.
- Mak, Chantal, **Fundamental Rights in European Contract Law: A Comparison of the Impact of Fundamental Rights on Contractual Relationship in Germany, the Netherlands, Italy and England**, Kluwer Law International, The Netherlands, 2008.
- Markesinis, Basil/Unberath, Hannes/Johnston, Angus, **The German Law of Contract: A Comparative Treatise**, Hart Publishing, Portland, 2006.
- Marrapodi, Armando, **Freedom to Conduct Business and Abusive Refusal to Deal: Do Dominant Undertakings Enjoy Limited Contractual Freedom?**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Lund University, Lund, 2018.
- Marx, Karl, **Kapital: Kapitalist Üretim Eleştirel Bir Tahlili-Birinci Cilt**, (Çev. Alaattin Bilgi), Eriş Yayınları, 2003.
- Marx, Karl, **Yahudi Sorunu**, Sol Yayınları, Ankara, 1997.
- Marx, Karl/Engels, Friedrich, **Komünist Manifesto**, Alter Yayıncılık, Ankara, 2010.
- Mazlum, Hamza, **Fransız Hukuku Işığında Temel Özgürlükler Hukuku**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Meclisi Mebusan Zabıt Ceridesi**, Devre 3, C. 2, İçtima Senesi 1, T. 6 Temmuz 1330 (1914).
- Metin, Yüksel, **Anayasanın Yorumlanması**, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2008. Metin (2008)
- Metin, Yüksel, **Ölçülülük İlkesi: Karşılaştırmalı Bir Anayasa Hukuku İncelemesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2002. Metin (2002-a)
- Misic, Alexander/ Töpferwien, Nicole, **Constitutional Law in Switzerland**, Kluwer Law International, Alphen aan den Rijn, 2018.
- Müller, Friedrich, **Anayasa Hukukunda Çalışma Yöntemleri**, (Çev. Bertil Emrah Oder, Korkut Kanadoğlu, Osman Can, Fazıl Sağlam), Maltepe Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2009. Müller (2009)
- Müller, Friedrich, **Die Positivität der Grundrechte**, Berlin, 1969. Müller (1969)
- Narter, Recep/Kaya, Semih Batur, **Hukuk İhdası Rejiminde Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Nevins, Allan/Commager, Henry Steele, **ABD Tarihi**, (Çev. Halil İnalçık), Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2019.
- Nolan, Peter, **Capitalism and Freedom: The Contradictory Character of Globalisation**, Anthem Press, London, 2008.
- Nomer, Halûk N., **Borçlar Hukuku: Genel Hükümler**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2015.

- Nomer, Halûk N., **Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2008. Nomer (2008)
- Nozick, Robert, **Anarşi, Devlet ve Ütopya**, (Çev. Alişan Oktay), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2006.
- O'Brien, George, **An Essay on Mediaeval Economic Teaching**, Batoche Books, Kitchener, 2001.
- Oder, Bertil Emrah, **Anayasa Yargısında Yorum Yöntemleri: Hukuk Yöntembilime Dayalı Karşılaştırmalı Bir Araştırma**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2010. Oder (2010)
- Oğurlu, Yücel, **Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük İlkesi: Türk Yüksek Mahkeme Kararları, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları, Avrupa Topuluğu Adalet Divanı ve Özellikle İngiltere Örneği Çerçevesinde Bir Denetim Ölçütü Olarak**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2002.
- Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015.
- Oğuzman, Kemal/Seliçi, Özer/Oktay-Özdemir, Saibe, **Eşya Hukuku**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2015.
- Oğuzman, M. Kemal/Barlas, Nami, **Medenî Hukuk: Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar**, Arıkan Basım Yayım, İstanbul, 2007.
- Oğuzoğlu, Cahit, **Roma Hukuku**, Güney Matbaacılık ve Gazetecilik, Ankara, 1952.
- Okandan, Recai Galip, **Umumî Hukuk Tarihi Dersleri**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1951.
- Oppenoorth, Eric, **The Introduction of the 'Freedom of Contract': A Change in Social Direction of European Private Law?**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, 2015.
- Öden, Merih, **Türk Anayasa Hukukunda Eşitlik İlkesi**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2003.
- Öney, Erden, **İktisadi Planlama**, Ankara Üniversitesi Siyasi Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1980.
- Örs, Mehmet Nuri, **Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Emredici Hükümlere Aykırılık**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2004.
- Özbek, Veli Özer/Kanbur, Mehmet Nihat/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/Tepe, İlker, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.
- Özbilen, Arif Barış, **Sözleşmelerin Şekli ve Şekil Yönünden Hükümsüzlüğü**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- Özbudun, Ergun, **1924 Anayasası**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2012. Özbudun (2012)

- Özbudun, Ergun, **Türk Anayasa Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018.
Özbudun (2018)
- Özbudun, Ergun, **Türkiye’de Demokratikleşme Süreci: Anayasa Yapımı ve Anayasa Yargısı**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2014.
Özbudun (2014)
- Özel, Çağlar, **Tüketicinin Korunması Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
Özel (2019)
- Özkan, Mustafa, **Hz. Muhammed Fakir miydi?**, Liberte Yayınları, Ankara, 2016.
- Özsunay, Ergun, **Medenî Hukukumuzda Tüzel Kişiler: Tüzel Kişilerin Genel Teorisi, Dernekler, Vakıflar**, Sulhi Garan Matbası, İstanbul, 1974.
- Öztoprak, Sezin, **İdari Sözleşmelerde Kamu Gücü Ayrıcalıkları**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.
- Öztürk, Fatih, **Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Politik Sorun ve Yargısal Aktivizm Doktrini: Anayasal Yargı Denetimi Gerekli mi?**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2014. Öztürk (2014)
- Özyakışır, Özkan, **Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmelerinde Kira Bedeli**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Pamuk, Şevket, **Türkiye’nin 200 Yıllık İktisadi Tarihi**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2012.
- Parry, David Hughes, **The Sanctity of Contracts in English Law**, Stevens&Sons Limited, London, 1959.
- Pasukanis, Evgeny B., **Genel Hukuk Teorisi ve Marksizm**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2019.
- Petersmann, Ernst-Ulrich, **Constitutional Functions and Constitutional Problems of International Economic Law**, Taylor&Francis Group, New York, 1991.
- Pettit, Philip, **Republicanism: A Theory of Freedom of Government**, Oxford University Press, Oxford, 2002. Pettit (2002)
- Pirenne, Henri, **Ortaçağ Avrupa’sının Ekonomik ve Sosyal Tarihi**, (Çev. Uygur Kocabaşoğlu), İletişim Yayınları, İstanbul, 2009.
- Polinsky, A. Mitchell, **An Introduction to Law and Economics**, Little, Brown and Company, Boston, 1989.
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal, **Kıymetli Evrak Hukuku Esasları: 6728 Sayılı Kanunla Değişik Çek Kanunununun Yorumu İle**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2018.
- Rado, Türkan, **Roma Hukuku Dersleri: Borçlar Hukuku**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2001.
- Rand, Ayn, **Bencilliğin Erdemi**, (Çev. Nejdet Kandemir), Plato Film Yayınları, İstanbul, 2013.

- Raz, Joseph, **The Morality of Freedom**, Clarendon Press, Oxford, 1988.
- Reisoğlu, Safa, **Türk Borçlar Hukuku: Genel Hükümler**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Rossum, Ralph A./Tarr, G. Alan, **American Constitutional Law: Volume II-The Bill of Rights and Subsequent Amendments**, Routledge Taylor&Francis Group, New York, 2021.
- Rossum, Ralph A./Tarr, G. Alan, **American Constitutional Law: Volume I-The Structure of Government**, Routledge Taylor&Francis Group, New York, 2021.
- Sabuncu, Yavuz, **Anayasaya Giriş**, İmaj Yayınevi, Ankara, 2012. Sabuncu (2012)
- Sağlam, Fazıl, **Temel Hakların Sınırlanması ve Özü**, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1982. Sağlam (1982)
- Salihpaşaoğlu, Yaşar, **Din ve Devlet Arasındaki İktidar Mücadelesi: Avrupa Örneği**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- Sander, Oral, **Siyasi Tarih: İlkçağlardan 1918'e**, İmge Kitabevi, Ankara, 1994.
- Sanlı, Kerem Cem, **Hukuk ve Ekonomi Perspektifinden Sözleşme Hukuku ve Sözleşme Yaptırımlarının Ekonomik Analizi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- Sarı, H. Gürbüz, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine Ek 1. Protokole Göre Malvarlığı Haklarının Korunması**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- Savaş, Vural F., **Anayasal İktisat**, Avcıol Basım-Yayın, İstanbul, 1997. Savaş (1997)
- Savaş, Vural, **İktisatın Tarihi**, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2000. Savaş (2000)
- Schmitt, Carl, **Constitutional Theory**, (Çev. Jeffrey Seitzer), Duke University Press, Durham, 2008.
- Schwarz, Andreas B., **Borçlar Hukuku Dersleri: I. Cilt**, (Çev. Bülent Davran), İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1948. Schwarz (1948)
- Serozan, Rona, **Hukukta Yöntem**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015. Serozan (2015)
- Serozan, Rona, **Medeni Hukuk: Genel Bölüm/Kişiler Hukuku**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.
- Serozan, Rona, **Sözleşmeden Dönme**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1975. Serozan (1975)
- Serozan, Rona/Baysal, Başak/Sanlı, Kerem Cem, **Borçlar Hukuku Özel Bölüm**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- Serozan, Rona/Engin, Baki İlkay, **Miras Hukuku ve Uygulama Çalışmaları**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Seyhan, Begüm, **Anayasa Hukuku Açısından Konut Hakkı**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2019.

- Sheppard, Furman, **The Constitutional Text Book: A Practical and Familiar Exposition of the Constitution of the United**, Childs&Peterson, Philadelphia, 1885.
- Siegan, Bernard H., **Economic Liberties and the Constitution**, University of Chicago Press, Chicago, 1980. Siegan (1980)
- Smith, Adam, **Milletlerin Zenginliği**, (Çev. Haldun Derin), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2014.
- Soyer, M. Polat, **Genel İş Koşulları**, Özgün Matbaacılık, İstanbul, 1987.
- Soysal, Mümtaz, **100 Soruda Anayasanın Anlamı**, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1997. Soysal (1997)
- Soysal, Mümtaz, **Anayasaya Giriş**, İmge Kitabevi, Ankara, 2011. Soysal (2011)
- Söğütlü Erişgin, Özlem, **Roma Hukukunda Tarihsel Gelişimi İçinde Contractus (Sözleşme) Kavramı ve Sözleşmesel Sorumluluk Ölçütleri**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2016.
- Söyler, Yasin, **Yeni Başkanlık Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Spencer, Herbert, **Justice: Part IV of the Principles of Ethics**, Williams and Norgate, London, 1891.
- Spencer, Herbert, **Social Statics**, D. Appleton & Company, New York, 1913.
- Story, Joseph, **Commentaries on Equity Jurisprudence, As Administered in England and America: Volume I**, Little, Brown and Company, Boston, 1870.
- Study Group on Social Justice in European Private Law, “*Social Justice in European Contract Law: A Manifesto*”, **European Law Journal**, Vol. 10, No. 6, Y. 2004.
- Sullivan, E. Thomas/Massaró, Toni M., **The Arc of Due Process in American Constitutional Law**, Oxford University Press, New York, 2013.
- Sumar Albuja, Oscar, **The Rhetoric of Constitutional Reform in Latin America: An Empirical Assessment**, University of California, Berkeley, 2016.
- Sunay, Reyhan, **Hukuk ve Siyaset Ekseninde İnsan Hakları**, Çizgi Kitabevi, Konya, 2013. Sunay (2013)
- Sümer, Halûk Hâdi, **Hukuka Giriş: Kavramlar&Kurumlar**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Szwed, Marcin, **Constitutional Protection of Freedom of Contract in the European Union, Poland and the United States and Its Potential Impact on the European Contract Law**, Central European University, Budapest, 2014.
- Şeker, Muzaffer, **Kefalette ve Avalde Eşin Rızası**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- Şenel, Alâeddin, **Eski Yunanda Eşitlik ve Eşitsizlik Üstüne**, Sevinç Matbaası, Ankara, 1970.

- Şimşek, Oğuz, **Anayasa Hukukunda İnsan Onuru Kavramı ve Korunması**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1999.
- Şirin, Tolga, **Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Bireysel Başvuru Hakkı**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015. Şirin (2015)
- Şirin, Tolga, **Karşılaştırmalı Anayasa Hukukunda Kanun Kavramı**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019. Şirin (2019)
- Şirin, Tolga, **Türkiye’de Anayasa Şikâyeti (Bireysel Başvuru): İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi ve Almanya Uygulaması ile Mukayeseli Bir İnceleme**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013. Şirin (2013)
- Tahiroğlu, Bülent, **Roma Borçlar Hukuku**, Der Yayınları, İstanbul, 2003. Tahiroğlu (2003)
- Tan, Turgut, **Ekonomik Kamu Hukuku Dersleri**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015. Tan (2015)
- Tandoğan, Halûk, **Tüketicinin Korunması ve Sözleşme Özgürlüğünün Bu Açıdan Sınırlandırılması**, Ankara, 1977.
- Tanilli, Server, **Yüzyılların Gerçeği ve Mirası: Cilt II Ortaçağ-Feodal Dünya**, Adam Yayınları, İstanbul, 1998.
- Tanör, Bülent, **Anayasa Hukukunda Sosyal Haklar**, May Yayınları, İstanbul, 1978. Tanör (1978)
- Tanör, Bülent, **İki Anayasa: 1961-1982**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013. Tanör (2013)
- Tanör, Bülent, **Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri (1789-1980)**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2014. Tanör (2014)
- Tanör, Bülent, **Türkiye’de Demokratikleşme Perspektifleri**, TÜSİAD Yayınları, İstanbul, 1997.
- Tanör, Bülent/Yüzbaşıoğlu, Necmi, **1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- TDK, **Bilim ve Sanat Terimleri Sözlüğü**, <https://sozluk.gov.tr>, E.T. 12.12.2022.
- Tekinay, Selâhattin Sulhi/Akman, Sermet/Burcuoğlu, Halûk/Altop, Atilâ, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1993.
- Temsilciler Meclisi Tutanak Dergisi**, C. 3, 41. Birleşim, 10.04.1961.
- Temsilciler Meclisi Tutanak Dergisi**, C. 3, 42. Birleşim, 11.04.1961.
- Temsilciler Meclisi Tutanak Dergisi**, C. 3, 45. Birleşim, 14.4.1961.
- Temsilciler Meclisi Tutanak Dergisi**, C. 3, 58. Birleşim, 02.05.1961.
- Tercier, Pierre/Pichonnaz, Pascal/Develioğlu, H. Murat, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016.

- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Sancaktar, Oğuz/Önok, Rifat Murat, **İn-san Hakları El Kitabı**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Teziç, Erdoğan, **Anayasa Hukuku**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- The Digest of Justinian: Volume 2**, (Editör Alan Watson), University of Pennsylvania Press, Philadelphia, 1998.
- Tınc, Mehmet Rifat, **Fransız Anayasa Hukuku: Tarihçe&Kurumlar**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Tigar, Michael E./Levy, Madeleine R., **Kapitalizmin Yükselişi ve Hukuk**, (Çev. Onur Karahanoğulları), Epos Yayınları, Ankara, 2016.
- Tiryaki, Refik, **Ekonomik Özgürlükler ve Anayasa**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2008.
- Topçuoğlu, Hâmide, **Hukuk Sosyolojisi (Sosyoloji Açısından Hukuk): Cilt I**, Cezaevi Matbaası, İstanbul, 1969.
- Trebilcock, Michael J., **The Limits of Freedom of Contract**, Harvard University Press, Cambridge, 1997.
- Tulukçu, Binnur, **İşverenin Hizmet Sözleşmesi Yapma Serbestisinin Sınırları**, Damla Ofset, Konya, 2000.
- Tuzcuoğlu, Tuğçe, **Avrupa Birliği Normları ve 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümleri Işığında Genel İşlem Şartları**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Türk, Ender, **1982 Anayasası'na Göre Kanun Hükümünde Kararnemeler ve Yargısal Denetimi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013. Türk (2013)
- Türk, Mehmet Cemil, **Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019. Türk (2019)
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu, Temsilciler Meclisi Tutanak Dergisi**, C. 2, 34. Birleşim, 30.3.1961 içinde.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu, Danışma Meclisi Tutanak Dergisi**, C. 7, 120. Birleşim, 4 Ağustos 1982 içinde.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Anayasa Komisyonu Raporu, Millî Güvenlik Konseyi Tutanak Dergisi**, C. 7, 118. Birleşim, 18 Ekim 1982 içinde.
- Tyler, Colin, **The Metaphysics of Self-Realisation and Freedom: Part 1 of The Liberal Socialism of Thomas Hill Green**, Imprint Academic, Exeter, 2015.
- Ulusoy, Ali, **Telekomünikasyon Hukuku**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2002.
- Ulutan, Burhan, **İktisadî Doktrinler Tarihi**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1978.
- Umur, Ziya, **Roma Hukuku: Tarihî Giriş-Kaynaklar-Umumî Mefhumlar-Hakların Himayesi**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1974.
- Urofsky, Melvin I., **Supreme Decisions: Great Constitutional Cases and Their Impact**, Westview Press, Boulder.

- Uslu, Ferhat, **Türk Anayasa Hukuku Dersleri**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- Uygun, Oktay, **1982 Anayasası'nda Temel Hak ve Özgürlüklerin Genel Rejimi**, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul, 1992. Uygun (1992)
- Uygun, Oktay, **Devlet Teorisi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015. Uygun (2015)
- Ünal, Akın, **Kelepçeleme Sözleşmeleri**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012. Ünal (2012)
- Vergara, Francisco, **Liberalizmin Felsefi Temelleri: Liberalizm ve Etik**, (Çev. Bülent Arıbaş), İletişim Yayınları, İstanbul, 2014.
- Veziroğlu, Cem, **Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Von Tuhr, Andreas, **Borçlar Hukukunun Umumî Kısmı: Birinci Cilt**, (Çev. Cevat Edege), Yeni Matbaa, İstanbul, 1952.
- Vural, Hasan S., **Türkiye'de Din Özgürlüğüne İlişkin Anayasal Güvence**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013.
- Weber, Max, **Ekonomi ve Toplum: Cilt 2**, (Çev. Latif Boyacı), Yarı Yayınları, İstanbul, 2012. Weber (2012)
- Yayla, Atilla, **Liberalizm**, Liberte Yayınları, Ankara, 2015.
- Yelken, Hamit, **Cumhurbaşkanlığı Kararnemelerinin Anayasal Denetimi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Yıldırım, Abdulkerim, **Türk Borçlar Hukuku: Genel Hükümler**, Monopol Yayınları, Ankara, 2018. Yıldırım (2018)
- Yılmaz Coşkun, Sibel, **Anayasal Hakların Çatışması**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.
- Yolcu, Serkan, **Anayasa Hukukunda Karşı Oy**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Yolcu, Serkan, **Anayasa Yargısında Sosyal Hakların Korunması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018. Yolcu (2018)
- Yücel Dericiler, Özge, **Sosyal Haklar ve İnsan Hakları Hukuku Çerçevesinde Devletin Yükümlülükleri: Refah Devletinin Krizi Ekseninde Bir İnceleme**, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2014.
- Yüzbaşıoğlu, Necmi, **Türk Anayasa Yargısında Anayasallık Bloku**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1993.
- Zabunoğlu, Hamdi Gökçe, **Türk Anayasal Düzeninde Siyasal Hak ve Özgürlüklerin Kapsamı ve Sınırları**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.
- Zhao, Jun, "The Puzzle of "Freedom of Contract" in China's Contract Law", **ILSA Journal of International & Comparative Law**, Vol. 17, Issue 1, Y. 2010.
- Zimmerman, Reinhard, **The Law of Obligations: Roman Foundations of the Civilian Tradition**, Oxford University Press, New York, 1996.

II) MAKALELER VE KİTAP BÖLÜMLERİ

- "The Constitutional Court of the Republic of Italy"*, **XVIIth Congress of the Conference of European Constitutional Courts**, 28 Haziran- 1 Temmuz 2017, Batum, Gürcistan, https://www.confueconstco.org/reports/rep-xvii/italy_EN.pdf, E.T. 13.04.2022.
- Açıl, Murat, "2017 Anayasa Değişiklikleri Çerçevesinde Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri", **İstanbul Hukuk Mecmuası**, C. 76, S. 2, Y. 2018. Açıl (2018-a)
- Açıl, Murat, "İnsan Haklarının Ulusal Hukuk Düzeninde Korunması", **İnsan Hakları Hukuku**, (Editörler Tuğba Bayraktar, Ufuk Ramazan Çakmak), Adalet Yayınevi, Ankara, 2022. Açıl (2022)
- Adkins, Jason A., "Meet Me at the (West Coast) Hotel: The Lochner Era and the Demise of Roe v. Wade", **Minnesota Law Review**, Vol. 90, Issue 2, Y. 2005.
- Akalın, Kürşat Haldun, "Avrupa İktisat Tarihinde Hukuki İlişkiler Olarak Tüccar Zümresinin Yükselişi", **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası**, C. 66, S. 1, Y. 2016.
- Akbulut, Berrin, "Kabahatler Hukukunda Kanunilik İlkesi ve Covid-19 Nedeniyle Alınan Tedbirlere Aykırılık", **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, C. 9, S. 1, Y. 2021. Akbulut (2021)
- Akçaal, Mehmet, "Borçlar Hukukunun Genel İşlem Koşullarına Dair Hükümleri Hakkında Bir İnceleme", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XVIII, S. 1, Y. 2014.
- Akılıoğlu, Tekin, "Kamu Yararı Kavramı Üzerine Düşünceler", **İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi**, C. 9, S. 1-3, Y. 1988.
- Aksu, Mustafa, "Lüth Kararı - BVerfGE 7, 198 Alman Federal Anayasa Mahkemesi 15. Ocak 1958 Tarihli Birinci Daire Kararı - 1 BvR 400/51 -", **Alman Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuruya İlişkin Temel Kararlarının Tercümesi Projesi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Akyılmaz, Gül, "Osmanlı Devleti'nde Kadınların Mülkiyet Hakları ve Karşılaştıkları Hukuki Sorunlar", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Özel Sayı: Kadın ve Hukuk, Y. 2017.
- Albertsworth, E. F., "From Contract to Status", **American Bar Association Journal**, Vol. 8, No. 1, Y. 1922.
- Alcalde Silva, Jaime/Goldenberg Serrano, Juan Luis, "Control of Price Related Terms in Standard Form Contracts in Chile: Price Control and the External Intervention of Contracts in Chilean Law", **Control of Price Related Terms in Standard Form Contracts**, (Editörler Yeşim M. Atamer, Pascal Pichonnaz), Springer Nature, Cham, 2020.
- Alemparte, Benjamin, "Towards a Theory of Neoliberal Constitutionalism: Addressing Chile's First Constitution-Making Laboratory", **Global Constitutionalism**, Y. 2021.

- Alexander, Gregory S., “*The Limits of Freedom of Contract in the Age of Laissez-Faire Constitutionalism*”, **The Fall and Rise of Freedom of Contract**, (Editör F. H. Buckley), Duke University Press, Durham and London, 1999.
- Alexy, Robert, “*Constitutional Rights, Balancing, and Rationality*”, **Ratio Juris**, Vol. 16, No. 2, Y. 2003.
- Alexy, Robert, “*The Construction of Constitutional Rights*”, **Revue Française de Droit Constitutionnel**, Vol. 91, No. 3, Y. 2012.
- Altaş, Hüseyin, “*Kira Parası Artışlarının Sınırlanması*”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 49, S. 1, Y. 2000.
- Altın Yolcu, Fatma Zeynep, “*Tüketicinin Korunması Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Bu Gelişimin Türk Hukukuna Yansıması*”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 24, S. 2, Y. 2018.
- Altıparmak, Kerem, “*Due Process of Law Kavramının Amerikan Hukukundaki Yeri Üzerine Bir İnceleme*”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 45, S. 1, Y. 1996.
- Anayurt, Ömer, “*1924 Anayasası’nda Temel Hak ve Hürriyetler*”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 7, S. 2, Y. 2003. Anayurt (2003)
- Anayurt, Ömer, “*Hakların Bütünlüğü İlkesi Açısından İnsan Haklarına İlişkin Sınıflandırmaların Değerlendirilmesi*”, **Türkiye’de İnsan Hakları**, TODAİE Yayınları, Ankara, 2000. Anayurt (2000)
- Angelo, Anthony/Ellinger, Peter, “*Unconscionable Contracts: A Comparative Study of the Approaches in England, France, Germany, and the United States*”, **The Loyola of Los Angeles International and Comparative Law Review**, Vol. 14, No. 3, Y. 1992.
- Anonymus, “*The Contract Clause: Reawakened in the Age of Covid-19*”, **Harvard Law Review**, Vol. 136, Issue 8, Y. 2023.
- Arsebük, Esat, “*Kanun Karşısında Hukukun Rolü*”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 3, S. 2-4, Y. 1946.
- Arslan, Zühtü, “*Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanması: Anayasa’nın 13. Maddesi Üzerine Bazı Düşünceler*”, **Anayasa Yargısı**, C. 19, Y. 2002.
- Ataay, AYTEKİN, “*Bir İnkılâp Yapıtı Olarak Medenî Kanun*”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 45, S. 1-4, Y. 1981.
- Atakan, Arda, “*Friedrich Müller’in “Temel Hakların Nesnel Sınırlılığı” Teorisi Üzerine Bir İnceleme*”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 16, S. 3-4, Y. 2010.
- Atamer, Yeşim M., “*Acentelerin Rekabet Etme Yasağı-Sözleşme Tarafları Arasında Güç Dengesinin Bulunmadığı Hallerde Meslek Seçme Özgürlüğünün Sözleşmesel Sınırlamalara Karşı Korunması: Alman Anayasa Mahkemesi’nin 7 Şubat 1990 Tarihli Kararı*”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 55, S. 4, Y. 1997. Atamer (1997-a)

- Atamer, Yeşim M., “Sözleşme Boşluklarının Hakim Tarafından Doldurulması Sorununa İlişkin Düşünceler”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 63, S. 1-2, Y. 2005. Atamer (2005)
- Atamer, Yeşim M./Sanlı, Kerem Cem, “Kredi Kartı Faizleri ve Yıllık Ücretleri Örneğinde Fiyat Denetimi ve Sınırları”, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 26, S. 4, Y. 2010.
- Atamer, Yeşim, “Geliri ve Malvarlığı Olmayan Aile Bireylerinin Kefaleti-Sözleşme İçeriğinin Denetlenmesi: Alman Anayasa Mahkemesi'nin 19. 10. 1993 Tarihli Kararı”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 55, S. 3, Y. 1997. Atamer (1997-b)
- Ateş, Derya, “Sözleşme Özgürlüğü Yönünden Dürüstlük Kuralları”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 72, Y. 2007. Ateş (2007-b)
- Aydın, Mehmet Âkif, “Mecelle'nin Hazırlanışı”, **Osmanlı Araştırmaları**, C. 9, S. 9, Y. 1989.
- Aydoğdu, Murat, “6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda Düzenlenen Genel İşlem Koşullarının Kişi Bakımından Uygulama Alanı”, **Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan: Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi**, C. 8, Y. 2013.
- Ayrancı, Hasan, “Sözleşme Kurma Zorunluluğu”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 52, S. 3, Y. 2003.
- Azrak, A. Ülkü, “İdarî Mukavele Kavramının Teori ve Tatbikattaki Gelişimine Dair Mukayeseli Bir İnceleme”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 29, S. 3, Y. 1963.
- Azrak, Ülkü, “Tanzimat'tan Sonra Resepsiyon”, **Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi: Cilt 3**, İletişim Yayınları, 1985.
- Babler, Bablina, “Metics”, **Encyclopedia of Ancient Greece**, (Editör Nigel Wilson), Routledge, New York, 2006.
- Bağçeci Tacir, Hamide, “Sosyal Devlet Kapsamında Çalışma Özgürlüğü ve Çalışma Hakkının Değerlendirilmesi”, **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 14, S. 153, Y. 2019.
- Baldwin, John W., “The Medieval Theories of the Just Price: Romanists, Canonists, and Theologians in the Twelfth and Thirteenth Centuries”, **Transactions of the American Philosophical Society**, New Series, Vol. 49, No. 4, Y. 1959.
- Baraggia, Antonia, “The “Unwritten” Constitution: Reflections on the Italian Experience”, **A&C - Revista de Direito Administrativo & Constitucional**, Vol. 21, No. 84, Y. 2021.
- Barak, Aharon, “Constitutional Human Rights and Private Law”, **Human Rights in Private Law**, (Editörler Daniel Friedmann, Daphne Barak-Erez), Hart Publishing, Portland, 2001.
- Bardakoğlu, Ali, “İslâm Hukukunda Akit Hürriyeti ve Akdî Şartlar Açısından Bu Hürriyetin Sınırı”, **Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, S. 1, Y. 1983.

- Barkan, Ömer Lütfi, “Türkiye’de Servaj Var mı İdi?”, **Bellekten**, C. XX, S. 78, Y. 1956.
- Barkhuysen, Tom/van Emmerik, Michiel, “*Constitutionalisation of Private Law: The European Convention on Human Rights Perspective*”, **Constitutionalisation of Private Law**, (Editörler Tom Barkhuysen, Siewert D. Lindenbergh), Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, 2006.
- Barnett, Randy E., “*Does the Constitution Protect Economic Liberty?*”, **Harvard Journal of Law & Public Policy**, Vol. 35, No. 1, Y. 2012.
- Barnett, Randy E., “*The Function of Several Property and Freedom of Contract*”, **Social Philosophy and Policy**, Vol. 9, Issue 1, Y. 1992.
- Baron, Gesa, “*Do the UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts Form a New Lex Mercatoria?*”, http://www.sisudoc.org/cisg/en/pdf/do_the_upicc_form_a_new_lex_mercatoria.gesa_baron_portrait.letter.pdf, E.T. 02.10.2020.
- Bartl, Marija/Leone, Candida, “*Minimum Harmonisation after Alemo-Herron-The Janus Face of EU Fundamental Rights Review: European Court of Justice Third Chamber Judgment of 18 July 2013, Case C-426/11, Alemo-Herron v. Parkwood Leisure Ltd*”, **European Constitutional Law Review**, Vol. 11, Issue 1, Y. 2015.
- Battal, Ahmet, “*Anayasa Mahkemesinin Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlanması Konusundaki Yaklaşımları*”, **Özel Hukuk ve Anayasa Mahkemesi Kararları Sempozyumu: Bildiriler-Tartışmalar I**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2001. Battal (2001)
- Battal, Ahmet, “*Tefecilik Suçu Bağlamında Ödünç Para Verme Sözleşmeleri*”, **Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Uluslararası Sempozyumu: Cilt I**, 5. Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri, (Editörler İzzet Özgenç, Cumhur Şahin, Faruk Turhan), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Bayraktar, Tuğba, “*İnsan Haklarının Uluslararası Hukuk Düzeninde Korunması*”, **İnsan Hakları Hukuku**, (Editörler Tuğba Bayraktar, Ufuk Ramazan Çakmak), Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Baysal, Başak, “*Türk Borçlar Kanunu’nun Yürürlüğü*”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 70, S. 1, Y. 2012.
- Beckmann, Philipp/Colombi Ciacchi, Aurelia/Ferreira, Nuno/Moulin-Doos, Claire/O’Callaghan, Patrick/Russo, Teresa/Turney, James, “*Germany*”, **Fundamental Rights and Private Law in the European Union-Volume I: A Comparative Overview**, (Editörler Gert Brüggemeier, Aurelia Colombi Ciacchi, Giovanni Comandè), Cambridge University Press, Cambridge, 2010.
- Belgesay, Mustafa Reşit, “*Mecellenin Küllî Kaideleri ve Yeni Hukuk*”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 12, S. 2-3, Y. 1946.
- Belling, Detlev W./İnce, Nurten, “*Türk-Alman Hukukunda Temel Hakların Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi*”, **Legal Hukuk Dergisi**, C. 12, S. 137, Y. 2014.

- Benson, Bruce, "Law Merchant", **The Encyclopedia of Libertarianism**, (Editör Ronald Hamowy), Sage Publications, Los Angeles, 2008.
- Benson, Peter, "Equality of Opportunity and Private Law", **Human Rights in Private Law**, (Editörler Daniel Friedmann, Daphne Barak-Erez), Hart Publishing, Portland, 2001.
- Berki, Şakir, "Romada Aile Hukuku", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 14, S. 1, Y. 1957.
- Berlin, Isaiah, "İki Özgürlük Kavramı", (Çev. Mustafa Erdoğan), **Liberal Düşünce**, C. 12, No. 45, Kış-Bahar 2007.
- Bernstein, David E., "Freedom of Contract", **George Mason University Law and Economics Research Paper Series**, No. 08-51, Y. 2008.
- Beyoğlu, Cem Ümit/Çokkaş, Yakup, "Türk Hukukunda Kamu Tüzel Kişilerinin Bireysel Başvuru Hakkı Sorunu", **Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 10, S. 2, Y. 2020.
- Bilgeç, Hakan, "Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılmasına İlişkin Anayasal İlkeler Işığında Zorunlu Sigortaların Belirlenmesi Usulünün Değerlendirilmesi", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 23, S. 2, Y. 2021.
- Bilgen, Pertev, "Kamu Hizmeti Hakkında", **İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi**, C. 1, S. 1, Y. 1980.
- Bilgen, Pertev, "Sert Çekirdekli Temel Haklar", **İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, No. 8, Temmuz 1994.
- Blair, Margaret M./Pollman, Elizabeth, "The Derivative Nature of Corporate Constitutional Rights", **William & Mary Law Review**, Vol. 56, Issue 5, Y. 2015.
- Boyar, Oya, "Devletin Pozitif Yükümlülükleri ve Dolaylı Yatay Etki", **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme**, (Editör Sibel İnceoğlu), Beta Yayıncılık, İstanbul, 2013. Boyar (2013-b)
- Boyar, Oya, "Mülkiyet Hakkı", **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme**, (Editör Sibel İnceoğlu), Beta Yayıncılık, İstanbul, 2013. (2013-a)
- Boyar, Oya/Kama Işık, Sezen, "Dördüncü Kuşak Haklar ve Bilişim Teknolojilerinin Doğuşunda Mahremiyet Kavramına Karşılaştırmalı Bir Bakış", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, C. 25, S. 2, Y. 2019.
- Bozkurt, Gülnihal, "Eski Hukuk Sistemlerinde Kölelik", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 38, S. 1, Y. 1981.
- Bozkurt, Gülnihal, "İslam Hukukunda Zimmilerin Hukuki Statüleri", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 3, S. 1-4, Prof. Dr. Kudret Ayiter Armağanı, Y. 1987.

- Bozkurt, Tamer, “Anayasa Mahkemesi’nin 4857 Sayılı İş Kanunu’ndaki Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırma Zorunluluğunun Anayasa’ya Uygun Olduğuna Dair Verdiği Karar Üzerine Düşünceler”, **Ankara Barosu Dergisi**, Y. 67, S. 2, Bahar 2009. Bozkurt (2009)
- Bozkurt, Tamer, “Haklarında Özel Bir Sınırlama Nedeni Öngörülmemiş Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması Sorunsalı: Sözleşme Hürriyeti Açısından Durum”, **Ankara Barosu Dergisi**, S. 1, Y. 2008. Bozkurt (2008)
- Brkan, Maja, “The Concept of Essence of Fundamental Rights in the EU Legal Order: Peeling the Onion to its Cores”, **European Constitutional Law Review**, Vol. 14, Issue 2, Y. 2018. Brkan (2018)
- Brkan, Maya, “The Essence of the Fundamental Rights to Privacy and Data Protection: Finding the Way Through the Maze of the CJEU’s Constitutional Reasoning”, **German Law Journal**, Vol. 20, Issue 6, Y. 2019. Brkan (2019)
- Brüggemeier, Gert, “Constitutionalisation of Private Law: The German Perspective”, **Constitutionalisation of Private Law**, (Editörler Tom Barkhuysen, Siewert D. Lindenbergh), Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, 2006.
- Bulut, Nihat, “4709 Sayılı Kanunla Yapılan Anayasa Değişikliği Çerçevesinde Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanması Rejiminin Birey Devlet İlişkisi Açısından Değerlendirilmesi”, **Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 5, S. 1-4, Y. 2001.
- Can, Osman, “Dolaylı Etki ve İyi Yönetişim Kuramları Üzerinden Anayasa Mahkemesi İçtihatlarına İlişkin Bazı Gözlemler”, **Anayasa Yargısı**, C. 35, S. 1, Y. 2018.
- Can, Osman/Şimşek Aktaş, Duygu, “Olağanüstü Hâl Dönemi Kanun Hükmünde Kararnamelerinin Yargısal Denetimi Üzerine”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 23, S. 1, Y. 2017.
- Cartabia, Marta/Lamarque, Elisabetta, “The General Aspects of Fundamental Rights”, **Constitutional Law in Italy**, (Editörler Valeria Onida vd.), Wolters Kluwer Law International, Alphen aan den Rijn, 2021.
- Cherednychenko, Olha O., “Fundamental Freedoms, Fundamental Rights, and the Many Faces of Freedom of Contract in the EU”, **The Reach of Free Movement**, (Editörler Mads Andenas, Tarjei Bekkedal, Luca Pantaleo), Asser Press, The Hague, 2017. Cherednychenko (2017)
- Cherednychenko, Olha O., “Fundamental Rights and Private Law: A Relationship of Subordination or Complementarity?”, **Utrecht Law Review**, Vol. 3, Issue 2, Y. 2007. Cherednychenko (2007-b)
- Cherednychenko, Olha O., “Fundamental Rights, Contract Law and Transactional Justice”, **European Review of Contract Law**, Vol. 17, Issue 2, Y. 2021. Cherednychenko (2021)
- Cherednychenko, Olha O., “The Impact of Fundamental Rights on Dutch Private Law: Revolution or Evolution?”, **The Influence of Human Rights and Basic Rights in Private Law**, (Editörler Verica Trstenjak, Petra Weingerl), Springer International Publishing, Switzerland, 2016.

- Cherednychenko, Olha, "The Constitutionalization of Contract Law: Something New under the Sun?", **Electronic Journal of Comparative Law**, Vol. 8, No. 1, Y. 2004. Cherednychenko (2004)
- Cherednychenko, Olha, "Towards the Control of Private Acts by the European Court of Human Rights?", **Maastricht Journal of European and Comparative Law**, Vol. 13, Issue 2, Y. 2006.
- Choudhry, Sujit, "The Lochner Era and Comparative Constitutionalism", **International Journal of Constitutional Law**, Vol. 2, No. 1, Y. 2004.
- Chrenkoff, Arthur, "Freedom of Contract: A New Look at the History and Future of the Idea", **Australian Journal of Legal Philosophy**, Vol. 21, Y. 1996.
- Clarke, Philip H., "Curbing the Abuse of a Dominant Position Through Unfair Contract Terms Legislation: Australian and UK Comparison", **The Constitutional Dimensions of Contract Law: A Comparative Perspective**, (Editörler Luca Siliquini-Cinelli, Andrew Hutchison), Springer, Cham, 2017.
- Coester-Waltjen, Dagmar, "Constitutional Aspects of Party Autonomy and Its Limits-The Perspective of Law", **Party Autonomy and the Role of Information in the Internal Market**, (Editörler Stefan Grundmann, Wolfgang Kerber, Stephen Weatherill), Walter de Gruyter, Berlin, 2001. Coester-Waltjen (2001)
- Coester-Waltjen, Dagmar, "Discrimination in Private Law-New European Principles and the Freedom of Contract", **Human Rights and Private Law: Privacy as Autonomy**, (Editör Katya J. Ziegler), Hart Publishing, Portland, 2007.
- Cohen, Morris R., "The Basis of Contract", **Harvard Law Review**, Vol. 46, No. 4, Y. 1933.
- Collins, Hugh, "The Constitutionalization European Private Law as a Patch to Social Justice", **The Many Concepts of Social Justice in European Private Law**, Editörler (Hans W. Micklitz), Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham, 2011.
- Collins, Hugh, "The Impact of Human Rights Law on Contract Law in Europe", **University of Cambridge Faculty of Law Legal Studies Research Paper Series**, Paper No. 13/2011, Y. 2011. Collins (2011-a)
- Collins, Hugh, "The Vanishing Freedom to Choose a Contractual Partner", **Law and Contemporary Problems**, Vol. 76, No. 2, Y. 2013. Collins (2013)
- Colombi Ciacchi, Aurelia, "Party Autonomy as a Fundamental Right in the European Union", **European Review of Contract Law**, Vol. 6, Issue 3, Y. 2010. Colombi Ciacchi (2010)
- Colombi Ciacchi, Aurelia, "Social Rights, Human Dignity and European Contract Law", **Constitutional Values and European Contract Law**, (Editör Stefan Grundmann), Wolters Kluwer, Alphen aan den Rijn, 2008. Colombi Ciacchi (2008)
- Council Directive 2001/23/EC of 12 March 2001, **Official Journal of the European Communities**, L 82, 22.03.2001.

- Cummins, Richard J., “Constitutional Protection of Civil Liberties in France”, **The American Journal of Comparative Law**, Vol. 33, No. 4, Y. 1985.
- Currier, Charles F. A., “Constitutional and Organic Laws of France: Translated with an Historical Introduction”, **The Annals of the American Academy of Political and Social Science**, Vol. 3, Supplement 4, Y. 1893.
- Çağlar, Bakır, “Anayasal Yargı Yerlerinin Kamu Hukukuna Katkısı-Bir Örnek Olay Araştırması: Fransız Anayasa Konseyi”, **İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi**, C. 2, S. 2, Y. 1981. Çağlar (1981)
- Çakmak, Ufuk Ramazan, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 8-14. Maddelerinde Düzenlenen Haklar ve Özgürlükler”, **İnsan Hakları Hukuku**, (Editörler Tuğba Bayraktar, Ufuk Ramazan Çakmak), Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Çal, Sedat, “İdari Sözleşmelerde Ölçüt Sorunu ve Farklı Bir Yaklaşım Önerisi”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 14, S. 1, Y. 2010.
- Çalış, Halit, “İslâm Borçlar Hukukunda Akit Serbestisi ve Genel Olarak Sınırlamaları”, **Dini Araştırmalar Dergisi**, C. 7, S. 19, Y. 2004.
- Çelik, Özlem/Bayraktar, Tuğba, “Türkiye’de Uygulanan Hükümet Sistemleri”, **Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 8, S. 16, Y. 2020.
- Çınar, Abdurrahim, “İdari Sözleşme Ölçütleri”, **Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 7, S. 2, Y. 2021.
- Dagan, Hanoch/Heller, Michael, “Freedom of Contracts”, **Columbia Law and Economics Working Paper**, No. 458.
- Daintith, Terence, “The Constitutional Protection of Economic Rights”, **International Journal of Constitutional Law**, Vol. 2, Issue 1, Y. 2004.
- Dhooge, Lucien J., “Human Rights For Transnational Corporations”, **Journal of Transnational Law & Policy**, Vol. 16, No. 2, Y. 2007.
- Dikmen Caniklioğlu, Meltem, “Liberal İktisatın Anayasa Tasarısına Bir Bakış ve Anayasacılık Açısından Bir Değerlendirme”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 11, Özel Sayı, Y. 2009.
- Dikmen, Kerem, “Ulusal İnsan Hakları Mekanizmaları ve Başvuru Yöntemleri: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu”, 16.04.2021, <https://www.17mayis.org/images/publish/pdf/ulusal-insan-haklari-mekanizmalari-ve-basvuru-yontemleri-tihek-23-04-2021.pdf>, E.T. 08.01.2024.
- Dinler, Veysel, “Devletin İktisadi ve Sosyal Ödevlerinin Sınırı Açısından İdarenin Soorumluluğu”, **Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C. 1, S. 1, Y. 2018.
- Directive 2010/13/EU of the European Parliament and of the Council of 10 March 2010, **Official Journal of the European Union**, L 95, 15.4.2010.
- Doğan, Bayram, “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Karar-namelerinin Yasama Yetkisinin Devredilmezliği İlkesi Bağlamında Değerlendirilmesi”, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 28, S. 3, Y. 2020.

- Doğan, Bayram/Geyik, Ali Fuat/Bozkurt, Emine Esra, “*Kanun Hükmünde Karar-nameler ile Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Karşılaştırılması*”, **Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 20, S. 4, Y. 2021.
- Dörrenbächer, Simon, “*Privatautonomie und Vertragsfreiheit als Schutzgüter der Grundrechte-Teil 1: Begriff, Erscheinungsformen und verfassungsrechtliche Verortung*”, **Saarbrücker Rechtszeitschrift**, Ausgabe 1, 2021. Dörrenbächer (2021-a)
- Dörrenbächer, Simon, “*Privatautonomie und Vertragsfreiheit als Schutzgüter der Grundrechte-Teil 2: Die Neuausrichtung des verfassungsrechtlichen Verständnisses der Vertragsfreiheit durch die “Bürgschaftsentscheidung” des BVerfG*”, **Saarbrücker Rechtszeitschrift**, Ausgabe 2, 2021. Dörrenbächer (2021-b)
- Dündar Sezer, Tijen, “*1982 Anayasasına Göre Özel Sınırlama Sebebi Bulunmayan Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılması Sorunu ve Anayasa Mahkemesi Kararları*”, **Anayasa Hukuku Dergisi**, C. 3, S. 5, Y. 2014.
- Eberle, Edward J., “*Human Dignity, Privacy, and Personality in German and American Constitutional Law*”, **Utah Law Review**, Vol. 1997, No. 4.
- Edwards, Carolyn, “*Freedom of Contract and Fundamental Fairness for Individual Parties: The Tug of War Continues*”, **UMKC Law Review**, Vol. 77, No. 3, Y. 2009.
- Eisenberg, Melvin A., “*The Principle of Unconscionability*”, **Berkeley Program in Law and Economics**, Y. 2009.
- Ekinci, Ekrem Buğra, “*Hindistan’da Parya Olmak*”, <http://www.ekrembugraekinci.com>, E.T. 17.03.2020.
- Elbir, Halid Kemal, “*Fahiş Faiz Meselesi: Tarihte ve Türk Hukukunda*”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 18, S. 3-4, Y. 1952. Elbir (1952)
- Elbir, Halid Kemal, “*İslâm Hukukunda Gabin*”, **İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü Dergisi**, S. 1, Y. 1963.
- Ellger, Reinhard, “*The European Convention of Human Rights and Fundamental Freedoms and German Private Law*”, **Human Rights in Private Law**, (Editörler Daniel Friedmann, Daphne Barak-Erez), Hart Publishing, Portland, 2001.
- Ely, James W., “*Still in Exile? The Current Status of the Contract Clause*”, **Brigham-Kanner Property Rights Conference Journal**, Vol. 8, Y. 2019. Ely (2019)
- Ely, James W., “*The Protection of Contractual Rights: A Tale of Two Constitutional Provisions*”, **New York University Journal of Law & Liberty**, Vol. 1, No. 1, Y. 2005. Ely (2005)
- Ely, James W., “*Whatever Happened to the Contract Clause?*”, **Vanderbilt Law and Economics Research Paper**, No. 09-26, Y. 2009. Ely (2009)
- Engin, Murat, “*Çalışma ve Sosyal Güvenlik Haklarının Karşılıklı İlişkinde Mali Kaynakların Yeterliliği Sorunu*”, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2008/1.

- Engle, Eric, “*Third Party Effect of Fundamental Rights (Drittwirkung)*”, **Hanse Law Review**, Vol. 5, No. 2, Y. 2009, s. 165.
- Epstein, Richard A., “*Toward a Revitalization of the Contract Clause*”, **The University of Chicago Law Review**, Vol. 51, No. 3, Y. 1984.
- Ercoskun Şenol, H. Kübra, “*Sözleşmenin İçeriğini Belirleme Özgürlüğü ve Bunun Genel Sınırı: TBK M. 27*”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 74, S. 2, Y. 2016.
- Erdoğan, Kemal, “*Maden Hakkını Devir Sözleşmesi ile Rödövans Sözleşmesi Arasındaki Ayırım*”, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 27, S. 1, Y. 2018.
- Erdoğan, Mustafa, “*Anayasa Mahkemesi Nasıl Karar Veriyor?*”, **Anayasa ve Özgürlük**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2002.
- Erdoğan, Mustafa, “*Çoğulculuk*”, **Liberal Düşünce**, C. 10, No. 38-39, Bahar-Yaz 2005.
- Erdoğan, Mustafa, “*Özelleştirme, Demokrasi ve Anayasa*”, **Anayasa ve Özgürlük**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2002.
- Erdoğan, Mustafa, “*Yabancılar Mülk Satılması ve Anayasa Mahkemesi*”, **Anayasa ve Özgürlük**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2002.
- Eren, Abdurrahman, “*2001 Anayasa Değişiklikleri Kapsamında 13. Maddeye İlave Edilen “Laik Cumhuriyetin Gereklere” Yönündeki Değişikliğin Anlamı ve Sonuçları*”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 3, Y. 2002. Eren (2002)
- Ergül, Ozan, “*Temel Hak ve Özgürlüklerin Yatay Etkisi Karşısında Çalışanı Ücreti Gizli Tutmakla Yükümlü Kılmanın Hukuksal Temelsizliği Üzerine*”, **Prof. Dr. Erdal ONAR’a Armağan: Cilt-I**, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2013.
- Erman, Hasan, “*Borçlar Hukukunda Akit Serbestisi ve Genel Olarak Sınırlamaları*”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 38, S. 1-4, Y. 1973.
- Errera, Roger, “*The Right of Property and Freedom of Enterprise in French Constitutional Law*”, **Property Rights and Free Enterprise: Constitution in Practice**, Institute of Law and Public Policy, XII International Forum on Constitutional Review, Saint Petersburg, 20-21.11.2009.
- Ersoy Artunç, Çiçek, “*Vertragsfreiheit als Erscheinungsform der Privatautonomie im deutschen Zivilrecht*”, **Annales de la Faculté de Droit d’Istanbul**, C. 40, S. 57, Y. 2008.
- Eryiğit, Harun, “*Tüzel Kişilerin Ticari Temsilci Olarak Atanıp Atanamayacağı Sorunu*”, **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, S. 1, Y. 2017.
- Esen, Bülent Nuri, “*Fransa Cumhuriyeti Anayasası*”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 5, S. 1, Y. 1948.
- Esener, Turhan, “*Devletler Hususi Hukukunda İradenin Muhtariyeti Prensibi*”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 11, S. 1, Y. 1954.

- Explanations Relating to the Charter of Fundamental Rights, **Official Journal of the European Union**, C 303, 14.12.2007.
- Ez-Zerka, Mustafa Ahmed, “İslâm Hukuku’nda Akitlerin Sınıflandırılması”, (Çev. Servet Armağan), **İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 14, S. 17, Y. 1988.
- Fallon, Richard H., “Some Confusions about Due Process, Judicial Review, and Constitutional Remedies”, **Columbia Law Review**, Vol. 93, No. 2, Y. 1993. Fallon (1993)
- Fallon, Richard H., “Strict Judicial Scrutiny”, **UCLA Law Review**, Vol. 54, Y. 2007.
- Fastrich, Lorenz, “Human Rights and Private Law”, **Human Rights and Private Law: Privacy as Autonomy**, (Editör Katya J. Ziegler), Hart Publishing, Portland, 2007.
- Figuroa, Dante/Fernandois, Arturo, “Comparative Constitutional Protection of Contracts in the United States and Chile”, **International Legal Research Informer**, Summer 2012.
- Frieden, Jeffrey, “The Modern Capitalist World Economy: A Historical Overview” **The Oxford Handbook of Capitalism** içinde, (Editör Dennis Mueller), Oxford University Press, New York, 2012.
- Gárdos-Orosz, Fruzsina, “Protection of Fundamental Rights by Private Law: Hungary”, **The Influence of Human Rights and Basic Rights in Private Law**, (Editörler Verica Trstenjak, Petra Weingerl), Springer International Publishing, Switzerland, 2016.
- Genoni, Gaetano Michele Walter, “Economic Freedom in Hong Kong, China and Switzerland”, **Seminar Comparative Constitutional Law: Switzerland-China-Hong Kong**, University of Zurich Faculty of Law, 5th Semester Bachelor, Zurich, 2008.
- Gomez, Fernando, “European Contract Law and Economic Welfare: A View from Law and Economics”, **Constitutional Values and European Contract Law**, (Editör Stefan Grundmann), Wolters Kluwer, Alphen aan den Rijn, 2008.
- Gonzales Barrón, Gunther Hernán, “The Freedom to Contract and the Contract in the Constitution of Peru of 1993”, **More Constitutional Dimensions of Contract Law: A Comparative Perspective**, (Editörler Luca Siliquini-Cinelli, Andrew Hutchison), Springer, Cham, 2019.
- González De La Vega, Geraldina, “Two Different Approaches in Constitutional Interpretation with Special Focus in Religious Freedom: A Comparative Study Between Germany and the United States”, **Boletín Mexicano de Derecho Comparado**, Vol. 42, No. 122, Y. 2008.
- Gordley, James, “Contract, Property, and the Will: Civil Law and Common Law Tradition”, **The State and Freedom of Contract**, (Editör Harry N. Scheiber), Stanford University Press, Stanford, 1998.

- Gören, Zafer, “*Sosyal Devlet*”, **Prof. Dr. Seyfullah Edis’e Armağan**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir, 2000. Gören (2000-b)
- Gören, Zafer, “*Temel Hakların Düzenlenmesi ve Somutlaştırılması*”, **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 19, S. 38, Y. 2020. Gören (2020)
- Gören, Zafer, “*Temel Hakların Özel Hukuk Düzenine Etkisi: Temel Hakların Yatay (Üçüncü Kişilere) Etkisi*”, **Özel Hukuk ve Anayasa Mahkemesi Kararları Sempozyumu: Bildiriler-Tartışmalar I**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2001. Gören (2001)
- Gören, Zafer, “*Temel Hakların Sınırlanması-Sınırlamanın Sınırları*”, **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S. 12, Güz 2007/2. Gören (2007)
- Gören, Zafer, “*Temel Hakların Varlığı ve Önemi*”, **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 20, S. 41, Y. 2021. Gören (2021)
- Gözler, Kemal, “*3 Ekim 2001 Tarihli Anayasa Değişikliği: Bir Abesle İştigal Örneği*”, **Anayasa Yargısı**, C. 19, Y. 2002. Gözler (2002)
- Gözler, Kemal, “*Genelge Devleti: Hukukta Şeklin Önemi Üzerine*”, 14 Mayıs 2021, <https://www.anayasa.gen.tr/genelge-devleti.htm>, E.T. 14.03.2023.
- Gözler, Kemal, “*Kamu Tüzel Kişiliği Kavramı Neye Yarar? K. Begüm İsbir’in Kamu Tüzel Kişiliği İsimli Doktora Tezinin Düşündürdükleri*”, **Prof. Dr. Metin Günday Armağanı: Cilt I**, Atılım Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2020.
- Gözler, Kemal, “*Olağanüstü Hal Rejimlerinde Özgürlüklerin Sınırlandırılması Sistemi ve Olağanüstü Hal Kanun Hükmünde Kararnemelerinin Hukukî Rejimi*”, **Ankara Barosu Dergisi**, Y. 47, S. 4, Ağustos 1990.
- Gözler, Kemal, “*Sigara İçme Özgürlüğü ve Sınırları: Özgürlüklerin Sınırlandırılması Problemi Açısından Sigara Yasağı*” **Ankara Barosu Dergisi**, Y. 47, S. 1, Ocak 1990.
- Gözler, Kemal, “*Türk Anayasa Yargısında Anayasallık Bloğu Kavramına İhtiyaç Var mıdır?*”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 55, S. 3, Y. 2000. Gözler (2000-b)
- Gözler, Kemal, “*Yorum İlkeleri*”, **Anayasa Hukukunda Yorum ve Norm Somutlaşması**, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2012. Gözler (2012-b)
- Göztepe, Ece, “*Alman Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Türk Anayasa Mahkemesi’nin Bireysel Başvuru Kararlarının Değerlendirilmesi*”, **Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru: Türkiye Uygulamasının Almanya ve Strazburg Ekseninde Karşılaştırılması**, (Hazırlayanlar Ece Göztepe, Mustafa Mert Alpbaz), Kamu Hukukçuları Platformu, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017. Göztepe (2017)
- Granger, Marie-Pierre, “*The Preamble(s) of the French Constitution: Content, Status, Uses and Amendment*”, **Acta Juridica Hungarica**, Vol. 52, No. 1, Y. 2011.
- Graziadei, Michele, “*Control of Price Related Terms in Standard Form Contracts in Italy*”, **Control of Price Related Terms in Standard Form Contracts**, (Editörler Yeşim M. Atamer, Pascal Pichonnaz), Springer Nature, Cham, 2020.

- Grimm, Dieter, “Kanada ve Alman Anayasa Hukukunda Ölçülülük”, (Çev. Kemal Başol, Eyüp Kaan Demirkıran), **Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 1, S. 1, Y. 2019.
- Groussot, Xavier/Pétursson, Gunnar Thor/Pierce, Justin, “*Weak Right, Strong Court: The Freedom to Conduct Business and the EU Charter of Fundamental Rights*”, **Research Handbook on EU Law and Human Rights**, (Editörler Sionaidh Douglas-Scott, Nicholas Hatzis), Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2017.
- Grundmann, Stefan, “*European Contract Law(s) of What Colour?*”, **European Review of Contract Law**, Vol. 1, Issue 2, Y. 2005.
- Gutman, Kathlen, “*The Essence of the Fundamental Right to an Effective Remedy and to a Fair Trial in the Case-Law of the Court of Justice of the European Union: The Best Is Yet to Come?*”, **German Law Journal**, Vol. 20, Issue 6, Y. 2019.
- Gutmann, Thomas, “*Some Preliminary Remarks on a Liberal Theory of Contract*”, **Law and Contemporary Problems**, Vol. 76, No. 2, Y. 2013. Gutmann (2013-a)
- Gutmann, Thomas, “*Theories of Contract and the Concept of Autonomy*”, **Preprints and Working Papers of the Centre for Advanced Study in Bioethics**, Münster 2013/55. Gutmann (2013-b)
- Guzmán Brito, Alejandro, “*El contrato y los Derechos Fundamentales*”, **Revista Actualidad Jurídica**, N° 32, Julio 2015.
- Gülmez, Mesut, “*Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Oturumunda Sunulan Bildiri*”, **Uluslararası Anayasa Hukuku Kurultayı**, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2001. Gülmez (2001)
- Gülmez, Mesut, “*Türkiye’de Sosyal Haklar: Sosyal Şart Açısından Anayasa’da Sosyal Devlet ve Sosyal Haklardaki Uyumsuzluklar*”, **Anayasal Sosyal Haklar: Avrupa Sosyal Şartı, Karşılaştırmalı Hukuk ve Türkiye**, (Editör İbrahim Özden Kaboğlu), Legal Yayıncılık, İstanbul, 2012. Gülmez (2012)
- Güriz, Adnan, “*Kapitalizm ve Hukuk*”, **Anayasa Yargısı**, C. 10, Y. 1993.
- Güzel, Ali, “*3008 Sayılı İş Yasasının Önemi ve Başlıca Hükümleri*”, **Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi**, S. 35-36, Y. 1986.
- Hager, Johannes, “*Fundamental Rights in National (Namely German) Contract Law*”, **Constitutional Values and European Contract Law**, (Editör Stefan Grundmann), Wolters Kluwer, Alphen aan den Rijn, 2008.
- Haimbaugh, George D., “*Was It France’s Marbury v. Madison?: Constitutional Council Condemns Attack on Liberty of Association Recent Enactment Thereby Annuled*”, **Ohio State Law Journal**, Vol. 35, Y. 1974.
- Hakçalı, Abdurrahman, “*İslam Hukuku Açısından Akit Serbestisi Prensibi*”, **Dini Araştırmalar Dergisi**, C. 5, S. 13, Y. 2002.

- Hakyemez, Yusuf Şevki, “*Temel Hak ve Özgürlüklerde Objektif Sınır Kavramı ve Düşünce Özgürlüğünün Objektif Sınırları*”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 57, S. 2, Y. 2002. Hakyemez (2002)
- Hamilton, Alexander, “*The Federalist No. 84*”, **The Federalist Papers**, Pocket Books, New York, 2004.
- Harrell, Rodney W. “*The Contract Clause of the Constitution and the Need for “Pass Any . . . Law” Rehabilitation in the Age of Delegation*”, **George Mason Law Review**, Vol. 22, No. 5, Y. 2015.
- Hatemi, Hüseyin, “*BK. 19- 20 VE TBK. 27’nin Karşılaştırılması*”, **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi Sempozyumu (3 - 4 Haziran 2011)-Prof. Dr. Cevdet Yavuz’a Armağan**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2002.
- Helvacı, Mehmet/Aksu Özkan, Raziye, “*Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurul Kararı Işığında Avalde Eşin Rızasının Gerekliliğinin Değerlendirilmesi*”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, C. 25, S. 2, Y. 2019.
- Hermalin, Benjamin E./Katz, Avery W./Craswell, Richard, “*The Law and Economics of Contracts*”, **Columbia Law & Economics Working Paper**, No. 296, Y. 2006.
- Herrman, Christoph/Perfumi, Chiara, “*France*”, **Fundamental Rights and Private Law in the European Union-Volume I: A Comparative Overview**, (Editörler Gert Brüggemeier, Aurelia Colombi Ciacchi, Giovanni Comandè), Cambridge University Press, Cambridge, 2010.
- Hesselink, Martijn W. “*The Justice Dimensions of the Relationship between Fundamental Rights and Private Law*”, **Centre for the Study of European Contract Law Working Paper Series**, No. 2015-08, Y. 2015.
- Hirsch, Ernst E., “*Devletçilik ve Ticaret Hukuku*”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 45, S. 1-4, Y. 1981.
- Horwitz, Morton J., “*The Historical Foundations of Modern Contract Law*”, **Harvard Law Review**, Vol. 87, No. 5, Y. 1974.
- Hui, Huang, “*Application of the Economic Provisions in the Constitutional Law: Beginning from the Debate of the German Economic Constitution Law*”, **Peking University Transnational Law Review**, Vol. 4, Issue 1, Y. 2016.
- İmre, Zahit, “*Şahsiyet Haklarından Şahsın Özel Hayatının ve Gizliliklerinin Korunmasına İlişkin Meseleler*”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 39, S. 1-4, Y. 1974.
- İnceoğlu, Sibel, “*Hak ve Özgürlükleri Sınırlama ve Güvence Rejimi*”, **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme**, (Editör Sibel İnceoğlu), Beta Yayıncılık, İstanbul, 2013. İnceoğlu (2013)

- Julicher, Manon/Henriques, Marina/Amat Blai, Aina/Policastro, Pasquale, “Protection of the EU Charter for Private Legal Entities and Public Authorities? The Personal Scope of Fundamental Rights within Europe Compared”, **Utrecht Law Review**, Vol. 15, Issue 1, Y. 2019.
- Kaboğlu, İbrahim Ö., “Anayasa’da Sosyal Haklar: Alanı ve Sınırları”, **Anayasal Sosyal Haklar: Avrupa Sosyal Şartı, Karşılaştırmalı Hukuk ve Türkiye**, (Editör İbrahim Özden Kaboğlu), Legal Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- Kaboğlu, İbrahim Özden, “*Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Oturumunda Sunulan Bildiri*”, **Uluslararası Anayasa Hukuku Kurultayı**, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2001. Kaboğlu (2001)
- Kağıtçıoğlu, Mutlu, “Döviz Cinsinden veya Dövizle Endeksli Sözleşme Yapma Özgürlüğünün Yürütmenin Düzenleyici İşlemleriyle Sınırlandırılması Sorunu”, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XXIV, S. 3, Y. 2020.
- Kahl, Wolfgang, “Temel Haklar”, (Çev. Hüseyin Özcan), **Anayasa Teorisi**, (Editörler Otto Depenheuer, Christoph Grabenwarter), Lale Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Kahn-Freund, Otto, “A Note on Status and Contract in British Labour Law”, **The Modern Law Review**, Vol. 30, No. 6, Y. 1967.
- Kainen, James L., “Historical Framework for Reviving Constitutional Protection for Property and Contract Rights”, **Cornell Law Review**, Vol. 79, Issue 1, Y. 1993.
- Kaiser, Christopher M., “Take It or Leave It: Monsanto v. McFarling, Bowers v. Baystate Technologies, and the Federal Circuit’s Formalistic Approach to Contracts of Adhesion”, **Chicago-Kent Law Review**, Vol. 80, Issue 1, Y. 2005.
- Kallek, Cengiz, “İhtikâr”, **TDV İslâm Ansiklopedisi: 21. Cilt**, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul, 2000. Kallek (2000)
- Kallek, Cengiz, “Narh”, **TDV İslâm Ansiklopedisi: 32. Cilt**, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul, 2006. Kallek (2006)
- Kaneti, Selim, “Anayasa Mahkemesi Kararlarına Göre Anayasa’nın Özel Hukuk Alanındaki Etkileri”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 53, S. 1-4, Y. 1990.
- Kara Kılıçarslan, Seda, “Tüketici Sözleşmelerinde Bilgilendirme Yükümlülüğü”, **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 5, S. 2, Y. 2015.
- Karagülmez, Ali, “Anayasa Mahkemesi Kararlarında Sosyal Devlet ve Sosyal Haklar”, **Anayasal Sosyal Haklar: Avrupa Sosyal Şartı, Karşılaştırmalı Hukuk ve Türkiye**, (Editör İbrahim Özden Kaboğlu), Legal Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- Kaşıkcı, Osman, “Şart (Fürû-i Fıkıh)”, **TDV İslâm Ansiklopedisi: 38. Cilt**, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul, 2010.
- Kaulbach, Ann-Marie, “Alman Medenî Kanunu’nda Tıpe Bağlılık?”, (Çev. Kerem Öz), **Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, S. 3, Y. 2014.

- Kay, Richard S., "The European Convention on Human Rights and the Control of Private Law", **European Human Rights Law Review**, Issue 5, Y. 2005.
- Keren, Hila, "Undermining Justice: The Two Rises of Freedom of Contract and the Fall of Equity", **Canadian Journal of Comparative and Contemporary Law**, Vol. 2, No. 1, Y. 2016.
- Kessler, Friedrich, "Contracts of Adhesion: Some Thoughts about Freedom of Contract", **Columbia Law Review**, Vol. 43, No. 5, Y. 1943.
- Keynes, John Maynard, "The End of Laissez-Faire", **Essays in Persuasion** içinde, Macmillan and Co., London, 1931.
- Kılıçaslan İsfen, Sibel, "Alman Hukuku Işığında, Fikir Beyan Etme ve Yayma Temel Hakkının Kişilik Haklarına Saldırıdan Dolayı Açılan Hukuk Davalarında Gözetilmesi", **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 1, S. 1, Y. 2011.
- Klatt, Matthias, "Judicial Review and Institutional Balance: Comments on Dimitrios Kyritsis", **Journal for Constitutional Theory and Philosophy of Law**, Vol. 38, Y. 2019.
- Knapp, "Les Principes du Nouveau Droit Civil", 9 **BULL. DR. TCHEC.** 6 (1951).
- Knowlton, Jerome C., "Freedom of Contract", **Michigan Law Review**, Vol. 3, No. 8, Y. 1905.
- Kocaman, Arif B., "Kefalet Hukukunda İrade Özgürlüğünün Sınırları", **Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu: Cilt XXI**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2006.
- Koç, Nevzat, "Türk Medeni Hukukunda ve Roma Hukukunda Hükümsüzlük (=Butlan)" **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 2, S. 2, Y. 1981.
- Kolly, Gilbert, "Türk Anayasa Mahkemesi, İsviçre Federal Mahkemesi ve Ortak Medeni Kanun", **Anayasa Yargısı**, C. 28, S. 1, Y. 2012.
- Kommers, Donald P., "German Constitutionalism: A Prolegomenon", **Emory Law Journal**, Vol. 40, Y. 1991.
- Konan, Belkıs, "Gayrimüslim Osmanlı Vatandaşlarının Hukuki Durumuna İlişkin Bir Değerlendirme", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 64, S. 1, Y. 2015.
- Kontacı, A. Ersoy, "Anayasada Sayılmayan Hakların Yargısal Korunması", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 66, S. 2, Y. 2017.
- Koyuncu, Nuran, "Osmanlı Hukukunda Esnaf Gediği", **II. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri Cilt: I**, Editör (Fethi Gedikli), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- Koyuncu, Nuran/Yılmaz, Yasin, "XIX. Yüzyılda İktisadi Liberalizm Akımının Osmanlı Ticaret Kanunnamesi'nin Kabulüne Etkisi", **Adalet Dergisi (Türk Hukuk Tarihi Özel Sayısı)**, S. 62-63, Y. 2019.

- Krannich, Jess M., "The Corporate "Person": A New Analytical Approach to a Flawed Method of Constitutional Interpretation", **Loyola University Chicago Law Journal**, Vol. 37, Issue 1, Y. 2005.
- Kumm, Mattias, "Who is Afraid of the Total Constitution? Constitutional Rights as Principles and the Constitutionalization of Private Law", **German Law Journal**, Vol. 7, No. 4, Y. 2006.
- Kunig, Philip, "Alman Kamu Hukukunda Ölçülülük İlkesi", (Çev. Burak Çelik, Gökçen Doğan, Ahmet Çağrı Yıldız), **Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 1, S. 1, Y. 2019.
- Küçük, Adnan/Doğan, Bayram, "Türkiye'de 2017 Anayasa Değişikliği Kapsamında Yürütmenin Asli Düzenleme Yetkisi ve Mahfuz Düzenleme Alanı", **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 9, S. 1, Y. 2019.
- Küçük, Eşref, "XII. Yüzyıl Rönesansı ve "Yeniden Doğan" Roma'yı Günümüze Bağlayan Son Halka: Pandekt Hukuku", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 56, S. 4, Y. 2007.
- Küçükgüngör, Erkan/Emiroğlu, Haluk, "Roma Hukukunda ve Bazı Çağdaş Hukuk Düzenlerinde Laesio Enormis (Gabin)", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 53, S. 1, Y. 2004.
- Küçükyalçın, Arzu, "Karşılaştırmalı Hukukta Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılması", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 53, S. 4, Y. 2004.
- Kütükoğlu, Mübahat S., "Narh: Osmanlılar'da", **TDV İslâm Ansiklopedisi: 32. Cilt**, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul, 2006.
- Leible, Stefan, "Fundamental Freedoms and European Contract Law", **Constitutional Values and European Contract Law**, (Editör Stefan Grundmann), Wolters Kluwer, Alphen aan den Rijn, 2008.
- Leigh, Ian, "Horizontal Rights, the Human Rights Act and Privacy: Lessons from the Commonwealth?", **The International and Comparative Law Quarterly**, Vol. 48, No. 1, Y. 1999.
- Lenaerts, Anniekatrien, "The Role of the General Principle of the Prohibition of Abuse of Rights in the Enforcement of Human Rights in Contract Law: A Belgian Law Perspective", **The Constitutional Dimensions of Contract Law: A Comparative Perspective**, (Editörler Luca Siliquini-Cinelli, Andrew Hutchison), Springer, Cham, 2017.
- Lenzerini, Federico, "Practice and Ontology of Implied Human Rights in International Law", **Intercultural Human Rights Law Review**, Vol. 15, Y. 2020.
- Lobingier, Charles Sumner, "Napoleon and His Code", **Harvard Law Review**, Vol. 32, No. 2, Y. 1918.
- Lurger, Brigitta, "The "Social" Side of Contract Law and the New Principle of Regard and Fairness", **Towards a European Civil Code**, (Editörler Arthur Hartkamp, Martijn Hesselink, Ewoud Hondius, Carla Joustra, Edgar du Perron, Muriel Veldman), Kluwer Law International, Nijmegen, 2004.

- MacQueen, Hector L., “*Delict, Contract, and the Bill of Rights: A Perspective from the United Kingdom*”, **South African Law Journal**, Vol. 121, Y. 2004.
- Madison, James, “*Property*”, **National Gazette**, 29 Mart 1792, https://thf_media.s3.amazonaws.com/PPP/FP_PS02w.pdf, E.T. 31.01.2022.
- Mak, Chantal/Sanches Galera, Maria Dolores/Wünsch, Sabine/Jorge Ramos, Filipa/Kraus, Carolin, “*Italy*”, **Fundamental Rights and Private Law in the European Union-Volume I: A Comparative Overview**, (Editörler Gert Brüggemeier, Aurelia Colombi Ciacchi, Giovanni Comandè), Cambridge University Press, Cambridge, 2010.
- Maloney, Robert P., “*The Teaching of the Fathers on Usury: An Historical Study on the Development of Christian Thinking*”, **Vigiliae Christianae**, Vol. 27, No. 4, Y. 1973.
- Marauhn, Thilo/Ruppel, Nadine, “*Balancing Conflicting Human Rights: Konrad Hesse’s Notion of “Praktische Konkordanz” and the German Federal Constitutional Court*”, **Conflicts Between Fundamental Rights**, (Editör Eva Brems), Intersentia, Antwerp-Oxford-Portland, 2008.
- Marella, Maria Rosaria, “*The Old and the New Limits to Freedom of Contract in Europe*”, **European Review of Contract Law**, Vol. 2, Issue, 2, Y. 2006.
- Marmor, Andrei, “*Hukuk Devleti ve Sınırları*”, (Çev. Sevda Gültekin Göktoğla), **Hukuk Devleti: Hukukî Bir İlke Siyasî Bir İdeal**, (Editörler Ali Rıza Çoban, Bilal Canatan, Adnan Küçük), Adres Yayınları, Ankara, 2008.
- Martinez-Zorrilla, David, “*The Structure of Conflicts of Fundamental Legal Rights*”, **Law and Philosophy**, Vol. 30, No. 6, Y. 2011.
- Mayer, David N., “*Substantive Due Process Rediscovered: The Rise and Fall of Liberty of Contracts*”, **Mercer Law Review**, Vol. 60, Y. 2009. Mayer (2009-a)
- Mayer, David N., “*The Myth of “Laissez-Faire Constitutionalism”: Liberty of Contract During the Lochner Era*”, **Hastings Constitutional Law Quarterly**, Vol. 36, Issue 2, Y. 2009. Mayer (2009-b)
- McCall, Brian M., “*Demystifying Unconscionability: A Historical and Empirical Analysis*”, **Villanova Law Review**, Vol. 65, Issue 4, Y. 2020.
- McCurdy, Charles W., “*The Liberty of Contract Regime in American Law*”, **The State and Freedom of Contract**, (Editör Harry N. Scheiber), Standford University Press, Standford, 1998.
- McGinnis, John O., “*A New Agenda for International Human Rights: Economic Freedom*”, **Catholic University Law Review**, Vol. 48, Issue 4, Y. 1999.
- Meng, Zhaohua, “*Party Autonomy, Private Autonomy, and Freedom of Contract*”, **Canadian Social Science**, Vol. 10, No. 6, Y. 2014.
- Messineo, Francesko, “*Batı Avrupa Memleketleri Hukukunda Akit Mefhumunun XX. Asırdaki Tekâmülü*”, (Çev. Halûk Tandoğan), **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 17, S. 1, Y. 1960.

- Mesut Serdar Çekin, “*Alman Federal Anayasa Mahkemesi’nin Kefalet Kararı: Gelir ve Varlıktan Yoksun Aile Mensuplarının Kefil Olduğu Sözleşmelerin İçerik Denetimi Üzerine*”, **Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 1, S. 2, Y. 2019.
- Metin, Yüksel, “*Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı*”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 57, S. 4, Y. 2002.
- Metin, Yüksel, “*Temel Hakların Sınırlandırılması ve Ölçülülük: Ölçülülük İlkesi Evrensel Bir Anayasal İlke Midir?*”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 7, S. 1, Y. 2017. Metin (2017)
- Micklitz, Hans-W., “*On the Intellectual History of Freedom of Contract and Regulation*”, **Penn State Journal of Law & International Affairs**, Vol. 4, No. 1, Y. 2015.
- Miller, Geoffrey P., “*Choice of Law as a Precommitment Device*”, **The Fall and Rise of Freedom of Contract**, (Editör F. H. Buckley), Duke University Press, Durham and London, 1999.
- Mirakhor, Abbas, “*The Muslim Scholars and the History of Economics: A Need For Consideration*”, **The American Journal of Islamic Social Sciences**, Vol. 4, No. 2, Y. 1987.
- Mirow, M.C., “*The Power of Codification in Latin America: Simón Bolívar and the Code Napoléon*”, **Tulane Journal of International & Comparative Law**, Vol. 8, Y. 2000.
- Momberg, Rodrigo, “*The Process of Harmonisation of Private Law in Latin America: An Overview*”, **The Future of Contract Law: Principles of Latin American Contract Law**, (Editörler Rodrigo Momberg, Stefan Vogenauer), Hart Publishing, Portland, 2017.
- Moser, Peter, “*Constitutional Protection of Economic Rights: The Swiss and U.S. Experience in Comparison*”, **Constitutional Political Economy**, Vol. 5, No. 1, Y. 1994.
- Mumcu, Uğur, “*24 Ocak Anayasası*”, **Cumhuriyet**, 1 Ağustos 1982.
- Musy, Alberto M./Monti, Alberto, “*Contract Law*”, **Introduction to Italian Law**, (Editörler Jeffrey S. Lena, Ugo Mattei), Kluwer Law International, The Hague, 2002.
- Müller, Felix, “*Hukukun Ekonomik Teorisi*”, (Çev. Ahmet M. Güneş), **Küresel Bakış Çeviri Hukuk Dergisi**, C. 1, S. 3, Y. 2011.
- Navarretta, Emanuela/ Bargellis, Elena, “*The Influence of Human Rights and Basic Rights in Italian Private Law: Strategies of ‘Constitutionalisation’ in the Courts Practice*”, **The Influence of Human Rights and Basic Rights in Private Law**, (Editörler Verica Trstenjak, Petra Weingerl), Springer International Publishing, Switzerland, 2016.

- Neumann, Teodoro Ribera, “*Constitutional Basis of the Economic Public Order in Chile*”, **Union of Jurist of Romania Law Review**, Vol. 1, Issue 2, Y. 2011.
- North, Douglass C./Thomas, Robert Paul, “*The Rise and Fall of the Manorial System: A Theoretical Model*”, **The Journal of Economic History**, Vol. 31, No. 4, Y. 1971.
- O’Brien, Philip, “*The New Leviathan: The Chicago School and the Chilean Regime 1973-80*”, **IDS Bulletin**, Vol. 13, No. 1, Y. 1981.
- Oder, Bertil Emrah, “*Anayasa Yargısında Temel Hak ve Özgürlüklerin Yorumu: Düzenleme Biçimleri, Kanıtlama ve Somutlaştırma Sorunları-2001 Anayasa Değişiklikleri Sonrasına İlişkin Gözlemler*”, **Anayasa Hukukunda Yorum ve Norm Somutlaşması**, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2012. Oder (2012)
- Oder, Bertil Emrah, “*Anayasa Yargısında Temel Hak ve Özgürlüklerin Somutlaşması Normatif Kurgular, Teloslar ve Uluslararası Hukuka Açıklık*”, **Anayasa Yargısı**, C. 30, S. 1, Y. 2013.
- Oder, Bertil Emrah, “*Devletin Olumlu Edimini Gerektiren Sosyal Hakların Anayasal Düzeyde Korunması ve Yargısal Tutumlar*”, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2008/1. Oder (2008)
- Odyakmaz, Zehra, “*Genel Olarak İdarenin Sözleşmeleri*”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 2, S. 2, Y. 1998.
- Oğuz, Cemal, “*Standart Sözleşmelerin BK. 21 ile 99/12 ve 100/3 Hükümlerine Göre Hakim Tarafından Kontrolü*”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, 1998/1.
- Oktay, Saibe, “*İsimsiz Sözleşmelerin Geçerliliği, Yorumu ve Boşluklarının Tamamlanması*”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 55, S. 1-2, Y. 1996.
- Okumuş, Ejder, **Türkiye’nin Laikleşme Serüveninde Tanzimat**, İnsan Yayınları, İstanbul, 1999.
- Oliveira, Nuno Manuel Pinto/MacCrorie, Benedita, “*Anti-discrimination Rules in European Contract Law*”, **Constitutional Values and European Contract Law**, (Editör Stefan Grundmann), Wolters Kluwer, Alphen aan den Rijn, 2008.
- Oliver, Peter, “*What Purpose Does Article 16 of the Charter Serve?*”, **General Principles of EU Law and European Private Law**, (Editörler Ulf Bernitz, Xavier Groussot, Felix Schulyok), Kluwer Law International, Alphen aan den Rijn, 2013.
- Onar, Sıddık Sami, “*Osmanlı İmparatorluğunda İslâm Hukukunun Bir Kısımının Codification’u: Mecelle*”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 20, S. 1-4, Y. 1955.
- Onufrio, Maria Vittoria, “*The Constitutionalization of Contract Law in the Irish, the German and the Italian Systems: Is Horizontal Indirect Effect Like Direct Effect?*”, **Indret**, Vol. 4, Y. 2007.
- Oral, Tuğçe, “*Tüketici Sözleşmelerinin Uygulama Alanı ve Ticari ve Adi Sözleşmelerden Ayrılması*”, **Prof. Dr. Erdal ONAR’a Armağan: Cilt-II**, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2013.

- Orth, John V., “*Contract and the Common Law*”, **The State and Freedom of Contract**, (Editör Harry N. Scheiber), Standford University Press, Standford, 1998.
- Öktem Songu, Sezgi, “*Anayasal Bir Temel Hak Olarak İfade Özgürlüğünün İşçi Açısından İşyerindeki Yansımaları*”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 15, Özel Sayı: Polat Soyer'e Armağan, Y. 2013.
- Ölmez, Cansu Büşra, “*Hak ve Özgürlüklerin Düzenlenmesi ve Sınırlanması*”, **İnsan Hakları Hukuku**, (Editörler Tuğba Bayraktar, Ufuk Ramazan Çakmak), Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Örücü, Esin, “*1961 Anayasası ve Anayasa Mahkemesine Göre Hakkın Özü Kavramı ve Mülkiyet Hakkının Özü*”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 41, S. 3-4, Y. 1975.
- Özdemir, Semih Sırrı, “*Ticari Sözleşmelerin Yabancı Dilde Hazırlanmasına Bağlı Hukuki Sonuçlar*”, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 11, S. 2, Y. 2020.
- Özdemir, Yücel, “*Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanmasında Öze Dokunma Yasası*”, **KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 2, S. 1, Y. 2017. Özdemir (2017)
- Özel, Çağlar/Özcan Büyüktanır, Burcu G./Özel, Fatma, “*Elektrik Piyasalarında Elektrik Sağlama Amaçlı Sözleşmeler*”, **Journal of Yaşar University**, Vol. 8, Özel Sayı: Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, Y. 2013.
- Özel, Kadir Can, “*İdari Sözleşmelerin Ölçütleri Üzerine Bir Değerlendirme*”, **Ombudsman Akademik**, S. 12, Y. 2020. Özel (2020)
- Özenç, Berke, “*Yüksek Mahkeme'nin Eşcinsel Evlilik Kararı Işığında Eşitlik, Demokrasi ve Yargısal Denetim*”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 73, No. 2, Y. 2018.
- Özkan, Ahmet Fatih, “*Anonim Şirketlerin Sözleşmeli Avukat Bulundurma Zorunluluğu*”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Y. 9, S. 33, Ocak 2018.
- Öztürk, Nazım, “*Piyasa Başarısızlıkları*”, **Öneri Dergisi**, C. 6, S. 21, Ocak 2004.
- Pakalın, Mehmet Zeki, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II**, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1993.
- Parry, J.P., “*Kast*”, **Sosyal Bilimler Ansiklopedisi: Birinci Kitap**, (Çev. Osman Metin), Adres Yayınları, Ankara, 2016. Parry (2016)
- Patti, Francesco Paolo, “*Penalty Clauses in Italian Law*”, **European Review of Private Law**, Vol. 23, No. 1, Y. 2015.
- Paul, Ellen Frankel, “*Freedom of Contract and the “Political Economy” of Lochner v. New York*”, **New York University Journal of Law & Liberty**, Vol. 1, No. 1, Y. 2005.
- Paulus, Andreas L., “*Almanya Federal Anayasa Mahkemesi Bakış Açısından Anayasanın Yorumlanması*”, **Anayasa Yargısı**, C. 30, Y. 2013.

- Pettit, Mark, Freedom, "*Freedom, Freedom of Contract, and the Rise and Fall*", **Boston University Law Review**, Vol. 79, No. 2, Y. 1999. Pettit (1999)
- Pillow, Michael, "*Liberty over Death: Seeking Due Process Dimensions for Freedom of Contract*", **Florida A & M University Law Review**, Vol. 8, No. 1, Y. 2012.
- Pino, Giorgio, "*The Right to Personal Identity in Italian Private Law: Constitutional Interpretation and Judge-Made Rights*", **The Harmonization of European Private Law**, (Editörler Mark Van Hoecke, François Ost), Hart Publishing, Oxford, 2000.
- Poroy, Mehmet Akif, "*Yatay İlişkilerde Pozitif Yükümlülük: İnsan Haklarının Yatay İlişkilerde Geçerliliği*", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 80, S. 3, Y. 2006.
- Prassl, Jeremias, "*Freedom of Contract as a General Principle of EU Law? Transfers of Undertakings and the Protection of Employer Rights in EU Labour Law: Case C-426/11 Alemo-Herron and others v Parkwood Leisure Ltd*", **Industrial Law Journal**, Vol. 42, Issue 4, Y. 2013.
- Price, Jonathan, "*God Created Man ἀρτεξούσιον: Grotius's Theological Anthropology and Modern Contract Doctrine*", **Agency and Causal Explanation in Economics**, (Editörler Peter Róna, László Zsolnai), Springer International Publishing, Cham, 2020.
- Probst, Thomas, "*Control of Price Related Terms in Standard Form Contracts in Switzerland-The Control of Standard Contract Terms: The Swiss Approach*", **Control of Price Related Terms in Standard Form Contracts**, (Editörler Yeşim M. Atamer, Pascal Pichonnaz), Springer Nature, Cham, 2020.
- Putman, Emmanuel, "*The horizontal Application Theory and Its Influence on the Freedom of Contract: A French Point of View*", **Law, Democracy & Development**, Vol. 2, Issue 2, Y. 1997.
- Quaranta, Alfonso, "*İtalyan Anayasası'nda Temel Hakların Korunması*", **Anayasa Yargısı**, C. 28, S. 1, Y. 2012.
- Rabushka, Alvin, "*Preliminary Definition of Economic Freedom*", **Economic Freedom: Toward a Theory of Measurement**, (Editör Walter E. Block), The Fraser Institute, Vancouver, 1991.
- Regulation (EC) No 261/2004 of the European Parliament and of the Council of 11 February 2004, **Official Journal of the European Union**, L 46, 17.02.2004.
- Rehbinder, Manfred, "*Genel İşlem Şartları ve Tüketicinin Korunması: Genel İşlem Şartları Hukukunun Düzenlenmesine İlişkin Yeni Alman Yasası Üstüne*", (Çev. Ömer Teoman), **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 42, S. 1-4, Ord. Prof. Dr. Ernst E. Hirsch'e Armağan, Y. 1976. Rehbinder (1976)
- Rehbinder, Manfred, "*Sosyal Devlet Yolunda Hukuk Yapısı Değişmeleri: Statü-Sözleşme-Rol*", (Çev. Hikmet Sami Türk), **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 26, S. 1, Y. 1969. Rehbinder (1969)

- Reichman, Amnon, "Professional Status and the Freedom to Contract: Toward a Common Law Duty of Non-Discrimination", **Canadian Journal of Law and Jurisprudence**, Vol. XIV, No. 1, January 2001.
- Reisenhuber, Karl, "Party Autonomy and Information in the Sales Directive", **Party Autonomy and the Role of Information in the Internal Market**, (Editörler Stefan Grundmann, Wolfgang Kerber, Stephen Weatherill), Walter de Gruyter, Berlin, 2001.
- Rivero, Jean, "The Constitutional Protection of Human Rights in French Law", **Irish Jurist**, Vol. 12, No. 1, Y. 1977.
- Rodriquez, Simona, "Self-Regulation as a Regulatory Strategy: The Italian Legal Framework", **Utrecht Law Review**, Vol. 3, Issue 2, Y. 2007.
- Rowan, Charles, "The Yellow Dog Contract", **Marquette Law Review**, Vol. 15, Issue 2, Y. 1931.
- Rödl, Florian, "Contractual Freedom, Contractual Justice, and Contract Law (Theory)", **Law and Contemporary Problems**, Vol. 76, No. 2, Y. 2013.
- Ruhi, M. Emin, "Gayrimenkul Kiralarının Sınırlandırılması Hakkındaki 4531 Sayılı Yasaya İlişkin Anayasa Mahkemesi Kararı Üzerine Bir Değerlendirme", **Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 7, S. 1-2, Y. 2003.
- Rumpf, Christian, "Ölçülülük İlkesi ve Anayasa Yargısındaki İşlevi ve Niteliği", **Anayasa Yargısı**, C. 10, Y. 1993.
- Rutgers, Jacobien W., "The European Economic Constitution, Freedom of Contract and the DCFR", **European Review of Contract Law**, Vol. 5, Issue 2, Y. 2009.
- Rüssli, Markus, "Constitutional Protection of Economic Liberties in Switzerland and the United States", **Tulane European and Civil Law Forum**, Vol. 18, Y. 2003.
- Sabuncu, M. Yavuz, "Temel Hakların Anayasal Konumu Üzerine", **İnsan Hakları Yıllığı**, C. 7-8, Y. 1985/1986.
- Sağlam, Fazıl, "1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Özgürlükler Bakımından Getirdiği Sorunlar", **Bahri Savcı'ya Armağan**, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, Ankara, 1988. Sağlam (1988)
- Sağlam, Fazıl, "2001 Yılı Anayasa Değişikliğinin Yaratabileceği Bazı Sorunlar ve Bunların Çözüm Olanakları", **Anayasa Yargısı**, C. 19, Y. 2002. Sağlam (2002-a)
- Sağlam, Fazıl, "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin BM'de Kabulünün 60. Yıldönümünde Sosyal Haklar", **İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 60. Yılında İnsan Hakları: Hepimiz İçin Onur ve Adalet**, (Editör İoanna Kuçuradi), T.C. Maltepe Üniversitesi İnsan Hakları Uygulama ve Araştırma Merkezi Unesco Felsefe ve İnsan Hakları Merkezi, İstanbul, 2017. Sağlam (2017)
- Sağlam, Fazıl, "Kanun Hükmünde Kararname Çıkarma Yetkisinin Sınırları: Uygulamanın Yaygınlaşmasından Doğabilecek Sorunlar", **Anayasa Yargısı**, C. 1, Y. 1984. Sağlam (1984)

- Sağlam, Fazıl, “Yetki ve İşlev Bağlamında Anayasa Mahkemesi’nin Yasama Yürütme ve Yargı ile İlişkisi”, **Anayasa. Yargısı**, C. 13, Y. 1996.
- Sağlam, Fazıl, “Friedrich Müller Öğretisinin Türk Anayasa Hukuku Öğretisi Üzerindeki Etkisi”, Müller, Friedrich, **Anayasa Hukukunda Çalışma Yöntemleri**, (Çev. Bertil Emrah Oder, Korkut Kanadoğlu, Osman Can, Fazıl Sağlam), Maltepe Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2009. Sağlam (2009)
- Sağlam, Mehmet, “Ekim 2001 Tarihinde Yapılan Anayasa Değişiklikleri Sonrasında Düzenlendikleri Maddede Hiçbir Sınırlama Nedenine Yer Verilmemiş Olan Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırı Sorunu”, **Anayasa Yargısı**, C. 19, Y. 2002. Sağlam (2002-b)
- Saleh, Nabil, “Freedom of Contract: What Does It Mean in the Context of Arab Laws?”, **Arab Law Quarterly**, Vol. 16, No. 4, Y. 2001.
- Salihpaşaoğlu, Yaşar, “Anayasa Mahkemesinin Kamu Tüzel Kişilerine Yönelik Bireysel Başvuru Yasağına Yaklaşımı: Çelişen İki Yöntem ve Gerekçe”, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 23, S. 4, Y. 2019.
- Salihpaşaoğlu, Yaşar, “Özel Hayatın Kapsamı: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Işığında Bir Değerlendirme”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 17, S. 3, Y. 2013.
- Savaş, Vural Fuat, “Ekonomik Düzen ve Anayasa”, **Uluslararası Anayasa Hukuku Kurultayı**, Ekonomik Düzen ve Anayasa Oturumunda Sunulan Bildiri, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2001. Savaş (2001)
- Savaş, Vural, “Anayasalarda Ekonomik Hak ve Özgürlükler: T.C. Anayasaları Örneği”, **Anayasa Yargısı**, C. 6, Y. 1989. Savaş (1989)
- Sayhan, İsmet, “Rekabet Hukukunda Rekabet Düzeninin Korunmasına Yönelik Düzenleme Bakımından Hukuka Aykırılık”, **Rekabet Dergisi**, S. 17, Y. 2004.
- Schlink, Bernhard, “Anayasa Hukukunda Ölçülülük: Neden Burası Hariç Her Yer”, (Çev. Lütfullah Yasin Akbulut, Eyüp Kaan Demirkıran), **Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 1, S. 1, Y. 2019.
- Schmidt, Katharina Isabel, “Henry Maine’s Modern Law: From Status to Contract and Back Again?”, **American Journal of Comparative Law**, Vol. 65, No. 1, Y. 2017.
- Schönenberger, Walter, “Devletler Hususî Hukukunda Âkit Taraflarca Yetkili Kanunun Seçimi”, (Çev. Erdoğan Göger), **Ankara Hukuk Fakültesi 40. Yıl Armağanı**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1966.
- Schütte, Béatrice, “The Influence of Constitutional Law in German Contract Law: Good Faith, Limited Party Autonomy in Labour Law and Control of Contractual Terms”, **The Constitutional Dimensions of Contract Law: A Comparative Perspective**, (Editörler Luca Siliquini-Cinelli, Andrew Hutchison), Springer, Cham, 2017.
- Schwarz, Andreas B., “Harbin Hususî Akitler Üzerindeki Tesiri”, **Adliye Dergisi**, Y. 35, S. 2, Şubat 1944.

- Selçuk, İlhan, “Önsöz”, **İşbitiren Ekonomi: Liberalizm, Devlet Müdahalesi ve 24 Ocak**, Bilim ve Sanat Yayınları, İstanbul, 1986.
- Sencer, Muzaffer, “Hak ve Özgürlük Kavramı”, **İnsan Hakları Yıllığı**, C. 14, Y. 1992.
- Serozan, Rona, “Alman Federal Anayasa Mahkemesi Kararları”, **İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 4, S. 6, Y. 1970.
- Serozan, Rona, “Anayasa Mahkemesi’nin Yeni Medeni Kanun Kurallarına İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi”, **Anayasa Mahkemesinin Medeni Hukuka İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi Sempozyumu (21 Mayıs 2012)**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013. Serozan (2013)
- Serozan, Rona, “Kişilik Hakkının Korunması ile İlgili Bazı Düşünceler”, **İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 11, S. 14, Y. 1977. Serozan (1977)
- Serozan, Rona/Başoğlu, Başak/Kapancı, Berk, “Aile Hukukunun Özellikleri, İlkeleri ve Gelişimi”, **İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 15, S. 2, Y. 2016.
- Seube, Jean-Baptiste, “The Influence of Constitutional Law on French Contract Law: The Development of the Control of Proportionality in Case of an Infringement of a Fundamental Right by Contract”, **The Constitutional Dimensions of Contract Law: A Comparative Perspective**, (Editörler Luca Siliquini-Cinelli, Andrew Hutchison), Springer, Cham, 2017.
- Sever, Dilşad Çiğdem, “Cumhurbaşkanının Teşkilatlanma Konusundaki Yetkileri ya da “Parthenogenesis” Olmak”, **Cumhurbaşkanının İşlemleri: Hukuki Niteliği, Normlar Hiyerarşisindeki Yeri ve Denetimi**, Kamu Hukukçuları Platformu VIII. Toplantısı Tam Metin Bildiri Kitabı, (Editörler Oktay Uygun, Ege-men Esen), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Sevinç, Murat, “Amerikan Yüce Mahkemesi”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 51, S. 1, Y. 1996.
- Sezer, Ahmet Necdet, “37. Kuruluş Yıldönümü Açış Konuşması”, **Anayasa Mahkemesi Başkanlarının Kuruluş Yıldönümü Konuşmaları: 1984-2002**, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2022.
- Sezer, Yasin, “İdarenin Sözleşmelerde Tek Taraflı Değişiklik Yapma Yetkisi”, **Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 8, S. 1-2, Y. 2004.
- Sezgin Huysal, Ayşegül, “TBK Madde 603’ün Avale Uygulanabilirliği”, **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, S. 2, Y. 2017.
- Sezginer, Murat, “İdarenin Müdahale Ettiği Özel Hukuk Sözleşmeleri (Bileşik İradeli “Birleşme” Sözleşmeler)”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 27, S. 1-2, Y. 2013.
- Shavell, Steven, “Economic Analysis of Contract Law”, **NBER Working Paper**, No. 9696, May 2003.

- Shuchman, Philip, "Aristotle's Conception of Contract", **Journal of the History of Ideas**, Vol. 23, No. 2, Y. 1962.
- Siegan, Bernard H., "Economic Liberties and the Constitution: Protection at the State Level", **Cato Journal**, Vol. 4, No. 3, Y. 1985. Siegan (1985)
- Siegan, Bernard H., "Protecting Economic Liberties", **Chapman Law Review**, Vol. 6, Issue 1, Y. 2003. Siegan (2003)
- Simhony, Avital, "Positive Freedom and Freedom of Contract: Fairness, Faring Well, and Freedom", **Positive Freedom: Past, Present, and Future**, (Editör John Christman), Cambridge University Press, Cambridge, 2022.
- Sirmen, Lale, "Modern Hukukta Sözleşme Kavramı ve Türk Hukuku", **Profesör Dr. H. C. Oğuzoğlu'na Armağan**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1972.
- Smits, Jan, "Private Law and Fundamental Rights: A Sceptical View", **Constitutionalisation of Private Law**, (Editörler Tom Barkhuysen, Siewert D. Lindenbergh), Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, 2006.
- Snijders, Henricus J., "Privacy of Contract", **Human Rights and Private Law: Privacy as Autonomy**, (Editör Katya J. Ziegler), Hart Publishing, Portland, 2007.
- Soysal, Mümtaz, "Kalkınma ve Hukuk", **Yön**, Y. 1, S. 5, 17 Ocak 1962.
- Soysal, Mümtaz, "Sosyalizmin Sınırları", **Yön**, Y. 1, S. 7, 31 Ocak 1962.
- Spencer, Herbert, "Six Essays on Government, Society, and Freedom", **The Man Versus the State** içinde, **Liberty Classics**, Indianapolis, 1981.
- Sprankling, John G., "The Global Right to Property", **Columbia Journal of Transnational Law**, Vol. 52, Issue 2, Y. 2014.
- Sumar Albuja, Oscar/Zúñiga Medina, Thalía Lily, "Constitutional" Public Policy Making in Context: The Peruvian Experience", **Revista Facultad de Jurisprudencia**, No. 9, Y. 2021.
- Sumner, William Graham, "The Challenge of Facts", **The Challenge of Facts and Other Essays**, (Editör Albert Galloway Keller), Yale University Press, New Haven, 1914.
- Sunay, Reyhan, "Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere ve 1982 Anayasası", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 8, S. 1-2, Y. 2000. Sunay (2000)
- Sunay, Reyhan, "İnsan Haklarının Yatay Etkisi ve Devletin Sorumluluğu", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 23, S. 1, Y. 2015. Sunay (2015)
- Sunstein, Cass R., "Lochner's Legacy", **Columbia Law Review**, Vol. 87, No. 5, Y. 1987.
- Şahin, Çağatay, "Sosyal Darwinizm, Nazizm ve Hukuk İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme", **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 7, S. 1, Y. 2017.
- Şen Doğramacı, Hayriye, "Türk Borçlar Kanunu'nun 356. Maddesinin Değerlendirilmesi: Sözleşme Adaleti mi? Sözleşme Özgürlüğü mü?", **Prof. Dr. Erdal ONAR'a Armağan: Cilt-II**, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2013.

- Şıpka, Şükran, “*Türk Hukukunda Eşlerin Hukuki İşlem Özgürlüğünün Sınırları*”, **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, C. 35, S. 1, Y. 2015.
- Şirin, Tolga, “*İhmal Yoluyla Anayasaya Aykırılık: Kemal Gözler’in Yazısı Vesilesiyle Bir Değerlendirme*”, 26.09.2022, https://www.tolgasirin.com/post/yasama_ihmalleri, E.T. 16.12.2023.
- Tabakoğlu, Ahmet, “*Osmanlı Ekonomisinde Fiyat Denetimi*”, **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası**, C. 43, S. 1-4, Prof. Dr. S. F. Ülgener’e Armağan, Y. 1987.
- Tahiroğlu, Bülent, “*Tanzimat’tan Sonra Kanunlaştırma Hareketleri*”, **Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Türkiye Ansiklopedisi: Cilt 3**, İletişim Yayınları, 1985. Tahiroğlu (1985)
- Tan, Turgut, “*Anayasal Ekonomik Düzen*”, **Anayasa Yargısı**, C. 7, Y. 1990.
- Tan, Turgut, “*İdari Sözleşme Kuramına İlişkin Gözlemler*”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 50, S. 3, Y. 1995.
- Tan, Turgut, “*Sözleşme Özgürlüğüne Kamunun Müdahalesi*”, **Yıldırım Uler’e Armağan**, Yakın Doğu Üniversitesi Yayınları, Lefkoşa, 2014. Tan (2014)
- Tandoğan, Halûk, “*Türk Hukukunda Kira Bedelinin Sınırlanması ve Tespiti*”, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 4, S. 4, Y. 1968. Tandoğan (1968)
- Taşkın, Alîm, “*Tüzel Kişilerin Kişilik Haklarının Korunması*”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 42, S. 1-4, Y. 1991.
- Tekinsoy, M. Ayhan, “*İdari Sözleşmelerde Ölçüt Sorunu*”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 55, S. 2, Y. 2006.
- Tepekaya, Rabia, “*Kavramsal Çerçeve*”, **İnsan Hakları Hukuku**, (Editörler Tuğba Bayraktar, Ufuk Ramazan Çakmak), Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- The Editors of Encyclopaedia Britannica, “*New Deal*”, **Encyclopædia Britannica**, <https://www.britannica.com/event/New-Deal>, E.T. 19.02.2021.
- The Editors of Encyclopaedia Britannica, “*Napoleonic Code*”, **Encyclopædia Britannica**, <https://www.britannica.com/topic/Napoleonic-Code>, E.T. 11.10.2020.
- The Editors of Encyclopaedia Britannica, “*Noble Savage*”, **Encyclopædia Britannica**, <https://www.britannica.com/art/noble-savage>, E.T. 31.10.2022.
- The Editors of Encyclopaedia Britannica, “*Yellow-Dog Contract*”, **Encyclopædia Britannica**, <https://www.britannica.com/topic/yellow-dog-contract>, E.T. 22.10.2020.
- Tridimas, Takis/Gentile, Giulia, “*The Essence of Rights: An Unreliable Boundary?*”, **German Law Journal**, Vol. 20, Issue 6, Y. 2019.
- Turan, Fatih M., “*İslam Hukuku Açısından Yıkıcı Fiyat Uygulaması*”, **Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, S. 43, Y. 2015.

- Turhan, Mehmet, “*Anayasamız ve Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri*”, **Anayasa Yargısı**, C. 8, Y. 1991.
- Tülen, Hikmet, “*3.10.2001 Tarihli ve 4709 Sayılı Kanunla Yapılan Anayasa Değişiklikleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme*”, **Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 5, S. 1-4, Y. 2001.
- Türk, Hikmet Sami, “*Devletçe İşletilecek Madenler Hakkında Kanun Üzerinde Açıklamalar*”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 36, S. 1, Y. 1979. Türk (1979)
- Türkmen, Ahmet, “*6701 Sayılı Kanunda Yer Alan Ayrımcılık Yasağının Sözleşme Hukukuna Etkilerine İlişkin Genel Bir Değerlendirme*”, **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 12, S. 149-150, Y. 2017.
- Uprimny, Rodrigo, “*Latin Amerika’da Yeni Anayasa Hukuku Dönüşümleri: Eğilimler ve Sorunlar*”, (Çev. Emine Karacaoğlu), **Küresel Bakış: Çeviri Hukuk Dergisi**, Y. 2, S. 5, Nisan 2012.
- Usul-i Muhakeme-i Hukukîyye Kanun-ı Muvakkatî'nin 64'üncü Maddesini Muaddil Kanun-ı Muvakkat, **Düstur**, Tertip 2, C. 6.
- Uygun, Oktay, “*1982 Anayasası’nda Temel Hak ve Özgürlüklerin Anayasal Sınırları*”, **Kamu Hukuku İncelemeleri: İnsan Hakları, Demokrasi, Hukuk Devleti, Ege-menlik**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013. Uygun (2013)
- Uygun, Oktay, “*Kanada Yüksek Mahkemesi Kararlarında Ölçülülük İlkesi*”, **Kamu Hukuku İncelemeleri: İnsan Hakları, Demokrasi, Hukuk Devleti, Ege-menlik**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- Ünal, Akin, “*Rekabet Hukukunun Sözleşme İçeriğini Belirleme Özgürlüğüne Müdahalesi*”, **Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu-VII**, 17-18 Nisan 2009-Kayseri, Rekabet Kurumu Yayını, Ankara, 2009. Ünal (2009)
- Van der Schyff, Gerhard, “*Cutting to The Core of Conflicting Rights: The Question of Inalienable Cores in Comparative Perspective*”, **Conflicts Between Fundamental Rights**, (Editör Eva Brems), Intersentia, Antwerp-Oxford-Portland, 2008.
- Vasak, Karel, “*A 30-Year Struggle: The Sustained Efforts to Give Force of Law to the Universal Declaration of Human Rights*”, **The Unesco Courier**, November 1997.
- Vincent, John Martin/Vincent, Ada S., “*Kingdom of Belgium: Translated and Supplied with An Introduction and Notes*”, **The Annals of the American Academy of Political and Social Science**, Vol. 7, Supplement 11, Y. 1896.
- Voermans, Wim, “*Applicability of Fundamental Rights in Private Law: What is the Legislature to Do?-An Intermezzo from a Constitutional Point of View*”, **Constitutionalisation of Private Law**, (Editörler Tom Barkhuysen, Siewert D. Lindenbergh), Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, 2006.
- Wagner, Wencelas J., “*The Law of Contracts in Communist Countries (Russia, Bulgaria, Czechoslovakia and Hungary)*”, **Saint Louis University Law Journal**, Vol. 7, No. 4, Y. 1963.

- Waline, Marcel, “*İdari Mukaveleler*”, (Çev. Hamide Uzbank), **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 1, S. 4, Y. 1944.
- Weber, David P., “*Restricting the Freedom of Contract: A Fundamental Prohibition*”, **Yale Human Rights and Development Law Journal**, Vol. 16, Issue 1, Y. 2013. Weber (2013)
- Whatmore, Richard, “*Adam Smith's Role in the French Revolution*”, **Past & Present**, Vol. 175, Issue 1, Y. 2002.
- White, Thomas Raeburn, “*Constitutional Protection of Liberty of Contract: Does it Still Exist*”, **University of Pennsylvania Law Review**, Vol. 83, Issue 4, Y. 1935.
- Wiecek, William M., “*Laissez-Faire Constitutionalism*”, **The Oxford Companion to the Supreme Court of the United States**, (Editörler Kermit L. Hall, James W. Ely, Joel B. Grossman), Oxford University Press, New York, 2005.
- Wilhelm, Friedrich/Robinson, James Harvey, “*Constitution of the Kingdom of Prussia: Translated and Supplied with An Introduction and Notes*”, **The Annals of the American Academy of Political and Social Science**, Vol. 5, Supplement 8, Y. 1894.
- Williamson, John, “*Democracy and the Washington Consensus*”, **World Development**, Vol. 21, No. 8, Y. 1993.
- Wilson, Nicholas S., “*Freedom of Contract and Adhesion Contracts*”, **The International and Comparative Law Quarterly**, Vol. 14, No. 1, Y. 1965.
- Yasin, Melikşah, “*Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Türk İdari Teşkilat Hukukuna Etkileri*”, **Anayasa Yargısı**, C. 36, S. 1, Y. 2019.
- Yeğen, Oya, “*Şili’de Yeni Anayasa Sözü: 1980 Anayasası ve Temel Sorunları*”, <https://anayasagundemi.com/2019/11/19/forum-dr-oya-yegen-silide-yeni-anayasa-sozu-1980-anayasasi-ve-temel-sorunlari/>, E.T. 18.01.2022.
- Yeniocak, Umut, “*Dövizle Sözleşme Kurma Yasağı ve Yasağa Aykırılığın Yaptırımı*”, **Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar Çerçevesinde Döviz ile Sözleşme Yapma Yasağı ve Sözleşmelerin Uyarlanması**, (Editör Murat Topuz), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Yenisey, Feridun, “*2001 Anayasa Değişiklikleri Üzerinde Bir Değerlendirme*”, **Anayasa ve Uyum Yasaları (13-14 Aralık 2002): Açık Oturum Tutanakları**, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2003.
- Yıldırım, Engin, “*Lanetlenecek Bir Ruh, Tekmelenecek Bir Beden: Şirketlerin, İnsan Hakları Olabilir mi?*”, **Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi**, S. 2017/2, Y. 2. Yıldırım (2017)
- Yıldırım, Turan, “*İdarenin Kanuniliği İlkesi Bağlamında Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Anayasal Sınırı*”, **Anayasa Yargısı**, C. 36, S. 1, Y. 2019.
- Yıldız, Gaye Burcu, “*Türk İş Hukukunda Orantılılık İlkesi*”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 15, Özel Sayı: Polat Soyer’e Armağan, Y. 2013.

- Yılmaz, Zülfiye, “Olumlu Edim Gerektiren Sosyal Hakların Sınırı: Karşılaştırmalı Hukuk Perspektifinden 1961 ve 1982 Anayasaları Dönemi Uygulamaları”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 72, S. 1, Y. 2014.
- Youngs, Raymond, “Constitutional Limitations on Freedom of Contract: What Can the Germans Teach Us”, **Anglo-American Law Review**, Vol. 29, No. 4, Y. 2000.
- Younkins, Edward W., “Contract as a Shortcut to Progress”, **Le Québécois Libre**, No. 109, 14.09.2002, <http://www.quebecoislibre.org/020914-2.htm>, E.T. 26.12.2022.
- Yurtcanlı, Seda, “Fransız Çevre Şartı’na Bir Bakış”, **İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, No. 47, Y. 2012.
- Zumbansen, Peer, “Public Values, Private Contracts and the Colliding Worlds of Family and Market: German Federal Constitutional Court, ‘Marital Agreement’ Decisions of 6 February 2001 and 29 March 2001”, **Feminist Legal Studies**, Vol. 11, Issue 1, Y. 2003.

III) YARGI KARARLARI

A) Türk Yargı Kararları

1) Anayasa Mahkemesi Kararları

a) Norm Denetimi Kararları

- Anayasa Mahkemesi, E. 1962/208, K. 1963/1, K.T. 04.01.1963, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 1, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1964.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1962/280, K. 1963/51, K.T. 06.03.1963, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 1, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1964.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1962/286, K. 1963/53, K.T. 07.03.1963, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi** S. 1, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1964.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1963/3, K. 1963/67, K.T. 26.03.1963, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi** S. 1, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1964.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1963/16, K. 1963/83, K.T. 08.04.1963, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 1, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1964.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1963/101, K. 1964/49, K.T. 16.06.1964, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 2, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1971.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1963/138, K. 1964/71, K.T. 11.12.1964, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 2, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1971.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1963/127, K. 1965/47, K.T. 14.09.1965, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 3, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1971.

- Anayasa Mahkemesi, E. 1966/21, K. 1968/26, K.T. 19.06.1968, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 7, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1992.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1967/47, K. 1969/9, K.T. 30.01.1969, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 7, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1992.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1969/35, K. 1969/70, K.T. 04.12.1969, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 7, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1992.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1969/56, K. 1970/4, K.T. 20.01.1971, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 8, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1991.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1969/31, K. 1971/3, K.T. 12.01.1971, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 9, Ankara Yarıaçık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1972.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1971/22, K. 1971/54, K.T. 10.06.1971, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 9, Ankara Yarıaçık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1972.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1973/2, K. 1973/14, K.T. 22.03.1973, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 11, Yarıaçık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1974.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1973/38, K. 1975/23, K.T. 25.02.1975, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 13, Ankara Yarı Açık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1976.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1976/27, K. 1976/51, K.T. 22.11.1976, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 14, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1977.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1979/1, K. 1979/30, K.T. 21.06.1979, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 17, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, Ankara, 1980.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1984/1, K. 1984/2, K.T. 03.01.1984, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 20, Gazi Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Matbaası, Ankara, 1985.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1984/4, K. 1984/9, K.T. 20.09.1984, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 20, Gazi Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Matbaası, Ankara, 1985.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1984/14, K. 1985/7, K.T. 13.06.1985, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 21, Gazi Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara, 1986.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1985/2, K. 1985/16, K.T. 27.08.1985, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 21, Gazi Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara, 1986.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1985/16, K. 1986/5, K.T. 04.03.1986, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 22, Gazi Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Matbaası, Ankara, 1987.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1985/9, K. 1986/14, K.T. 26.06.1986, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 22, Gazi Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Matbaası, Ankara, 1987.

- Anayasa Mahkemesi, E. 1986/3, K. 1986/15, K.T. 03.07.1986, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 22, Gazi Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara, 1987.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1985/21, K. 1986/23, K.T. 06.10.1986, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 22, Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara, 1987.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1986/18, K. 1986/24, K.T. 09.10.1986, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 22, Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara, 1987.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1986/12, K. 1987/4, K.T. 11.02.1987, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 23, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1989.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1988/19, K. 1988/33, K.T. 26.10.1988, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 24, Gazi Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Matbaası, Ankara, 1989, s. 451.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1989/1, K. 1989/12, K.T. 07.03.1989, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 25, Takav Matbaacılık Yayıncılık A.Ş., Ankara, 2001.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1988/50, K. 1989/27, K.T. 23.06.1989, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 25, Takav Matbaacılık Yayıncılık A.Ş., Ankara, 2001.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1990/4, K. 1990/6, K.T. 12.04.1990, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 26, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2001.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1989/23, K. 1990/26, K.T. 25.10.1990, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 26, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2001.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1990/25, K. 1991/1, K.T. 10.01.1991, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 27, C. 1, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1993.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1990/27, K. 1991/2, K.T. 17.01.1991, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 27, C. 1, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1993.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1992/36, K. 1993/4, K.T. 20.01.1993, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 29, C. 1, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara, 1994.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1994/49, K. 1994/45-2, K.T. 07.07.1994, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 30, C. 1, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1995.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1994/44, K. 1994/56, K.T. 18.07.1994, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 32, C. 1, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara, 1997.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1996/1, K. 1996/18, K.T. 11.06.1996, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 33, C. 1, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1998.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1996/66, K. 1997/7, K.T. 31.01.1997, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 33, C. 1, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1998.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1998/10, K. 1998/18, K.T. 20.05.1998, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 34, C. 1, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara, 1999.

- Anayasa Mahkemesi, E. 1997/37, K. 1997/69, K.T. 27.11.1997, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 35, C. 1, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara, 2000.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1997/59, K. 1998/71, K.T. 18.11.1988, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 35, C. 1, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara, 2000.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1997/27, K. 1998/43, K.T. 30.06.1998, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 35, C. 1, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara, 2000.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1998/25, K. 1998/56, K.T. 29.09.1998, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 35, C. 1, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara, 2000.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1999/21, K. 1999/17, K.T. 12.05.1999, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 35, C. 2, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara, 2000.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1999/47, K. 1999/46, K.T. 28.12.1999, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 36, C. 2, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2001.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2001/303, K. 2001/333, K.T. 19.07.2001, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 37, C. 1, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara, 2002.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2000/26, K. 2000/48, K.T. 16.11.2000, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 38, C. 1, Gazi Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2003.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2000/77, K. 2000/49, K.T. 21.11.2000, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 38, C. 1, Gazi Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2003.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2001/293, K. 2002/28, K.T. 13.02.2002, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 38, C. 2, Gazi Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2003.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2001/389, K. 2002/29, K.T. 13.02.2002, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 38, C. 2, Gazi Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2003.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2000/48, K. 2002/36, K.T. 20.03.2002, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 38, C. 2, Gazi Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2003.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2001/5, K. 2002/42, K.T. 28.03.2002, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 38, C. 2, Gazi Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2003.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1996/70, K. 1997/53, K.T. 05.06.1997, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 39, C. 1, Gazi Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2004.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2001/309, K. 2002/91, K.T. 15.10.2002, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 39, C. 1, Gazi Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2004.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2001/351, K. 2003/10, K.T. 11.03.2003, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 39, C. 1, Gazi Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2004.

- Anayasa Mahkemesi, E. 2002/43, K. 2003/103, K.T. 24.12.2003, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 40, C. 1, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2005.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2001/143, K. 2004/11, K.T. 10.02.2004, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 40, C. 2, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2005.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2003/70, K. 2005/14, K.T. 14.03.2005, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 41, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2006.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2003/7, K. 2005/71, K.T. 18.10.2005, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 42, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2007.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2000/8, K. 2003/104, K.T. 26.12.2003, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 44, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2008.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2003/66, K. 2005/72, K.T. 19.10.2005, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 44, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2008.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2006/61, K. 2007/91, K.T. 30.11.2007, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 45, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2009.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2005/128, K. 2008/54, K.T. 07.02.2008, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 45, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2009.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2005/5, K. 2008/93, K.T. 17.04.2008, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 45, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2009.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2006/101, K. 2008/126, K.T. 19.06.2008, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 45, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2009.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2004/87, K. 2009/5, K.T. 08.01.2009, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 46, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2010.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2005/165, K. 2009/4, K.T. 08.01.2009, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 46, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2010.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2006/65, K. 2009/114, K.T. 23.07.2009, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 46, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2010.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2008/73, K. 2009/120, K.T. 01.10.2009, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 47, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2011.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2009/67, K. 2009/119, K.T. 01.10.2009, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 47, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2011.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2007/68, K. 2010/2, K.T. 14.01.2010, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 47, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2011.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2007/33, K. 2010/48, K.T. 24.03.2010, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 47, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2011.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2004/85, K. 2009/69, K.T. 02.06.2009, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 48, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2012.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2008/22, K. 2010/82, K.T. 17.06.2010, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 48, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2012.

- Anayasa Mahkemesi, E. 2008/22, K. 2010/82, K.T. 17.06.2010, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 48, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2012.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2009/11, K. 2011/93, K.T. 09.06.2011, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 48, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2012.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2010/10, K. 2011/110, K.T. 30.06.2011, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 49, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2013.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2010/77, K. 2011/163, K.T. 08.12.2011, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 49, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2013.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2010/79, K. 2012/9, K.T. 19.01.2012, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 49, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2013.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2011/59, K. 2012/34, K.T. 01.03.2012, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 50, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2014.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2012/20, K. 2012/132, K.T. 27.09.2012, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 50, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2014.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2012/40, K. 2012/158, K.T. 18.10.2012, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 50, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2014.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2010/83, K. 2012/169, K.T. 01.11.2012, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 50, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2014.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2011/150, K. 2013/30, K.T. 12.02.2013, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 50, C. 7, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara,, Y. 2013.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2011/63, K. 2013/28, K.T. 14.02.2013, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 50, C. 7, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2014.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2012/116, K. 2013/32, K.T. 28.02.2013, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 50, C. 7, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2014.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2013/22, K. 2013/73, K.T. 06.06.2013, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 50, C. 8, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2014.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2013/39, K. 2013/65, K.T. 22.05.2013, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 50, C. 8, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2014.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2011/42, K. 2013/60, K.T. 09.05.2013, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 51, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2016.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2012/75, K. 2013/88, K.T. 10.07.2013, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 51, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2014.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2013/72, K. 2013/126, K.T. 31.10.2013, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 51, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2016.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2013/18, K. 2013/132, K.T. 14.11.2013, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 51, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2016.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2013/57, K. 2013/162, K.T. 26.12.2013, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 51, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2016.

- Anayasa Mahkemesi, E. 2013/1, K. 2014/161, K.T. 22.10.2014, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 52, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2017.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2014/133, K. 2014/165, K.T. 30.10.2014, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 52, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2017.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2013/95, K. 2014/176, K.T. 13.11.2014, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 52, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2017.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2013/84, K. 2014/183, K.T. 04.12.2014, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 52, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2017.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2014/90, K. 2014/180, K.T. 04.12.2014, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 52, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2017.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2014/112, K. 2014/203, K.T. 25.12.2014, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 52, C. 4, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2017.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2014/108, K. 2015/8, K.T. 14.01.2015, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 52, C. 4, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2017.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2015/28, K. 2015/42, K.T. 22.04.2015, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 52, C. 5, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2017.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2015/34, K. 2015/48, K.T. 13.05.2015, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 52, C. 5, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2017.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2014/88, K. 2015/68, K.T. 13.07.2015, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 52, C. 6, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2017.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2014/126, K. 2015/86, K.T. 08.10.2015, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 52, C. 6, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2017.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2014/87, K. 2015/112, K.T. 08.12.2015, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 53, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2017.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2015/96, K. 2016/9, K.T. 12.02.2016, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 53, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2017.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2015/102, K. 2016/151, K.T. 07.09.2016, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 53, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2017.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2015/41, K. 2017/98, K.T. 04.05.2017, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 54, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2018.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2016/154, K. 2017/106, K.T. 31.05.2017, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 54, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2018.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2016/192, K. 2017/160, K.T. 29.11.2017, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 55, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2019.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2016/179, K. 2017/176, K.T. 28.12.2017, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 55, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2019.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2016/150, K. 2017/179, K.T. 28.12.2017, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 55, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2019.

- Anayasa Mahkemesi, E. 2018/69, K. 2018/47, K.T. 31.05.2018, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 55, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2019.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2016/141, K. 2018/27, K.T. 28.02.2018, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 55, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2019.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2018/9, K. 2018/84, K.T. 11.07.2018, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 55, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2019.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2017/178, K. 2018/82, K.T. 11.07.2018, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 55, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2019.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2017/154, K. 2019/18, K.T. 10.04.2018, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 56, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2020.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2018/108, K. 2019/5, K.T. 13.02.2019, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 56, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2020.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2016/205, K. 2019/63, K.T. 24.07.2019, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 56, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2020.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2018/90, K. 2019/85, K.T. 14.11.2019, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 57, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2020.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2018/89, K. 2019/84, K.T. 14.11.2019, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 57, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2020.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2019/50, K. 2019/96, K.T. 15.12.2019, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 57, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2020.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2018/74, K. 2019/92, K.T. 24.12.2019, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 57, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2020.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2019/108, K. 2019/101, K.T. 25.12.2019, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 57, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2020.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2018/91, K. 2020/10, K.T. 19.02.2020, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 57, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2020.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2018/104, K. 2020/39, K.T. 16.07.2020, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 57, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2021.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2019/40, K. 2020/40, K.T. 17.07.2020, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 57, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2020.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2020/12, K. 2020/46, K.T. 10.09.2020, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 57, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2020.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2019/21, K. 2020/51, K.T. 24.09.2020, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 57, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2021.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2020/15, K. 2020/78, K.T. 24.12.2020, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 58, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2022.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2017/21, K. 2020/77, K.T. 24.12.2020, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 58, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2022.

- Anayasa Mahkemesi, E. 2018/81, K. 2021/45, K.T. 24.06.2021, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 59, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2019/110, K. 2021/85, K.T. 11.11.2021, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 59, C. 1, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2021/128, K. 2022/68, K.T. 04.08.2022, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 59, C. 2, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2022/22, K. 2022/92, K.T. 20.07.2022, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 59, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2022/61, K. 2022/101, K.T. 08.09.2022, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, S. 59, C. 3, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2023.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2018/78, K. 2022/114, K.T. 13.10.2022, **2 Mart 2023 Tarihli ve 32120 Sayılı Resmî Gazete**.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2018/123, K. 2022/138, K.T. 09.11.2022, **05 Nisan 2023 Tarihli ve 32154 Sayılı Resmî Gazete**.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2020/47, K. 2023/36, K.T. 22.02.2023, **4 Temmuz 2023 Tarihli ve 32238 Sayılı Resmî Gazete**.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2023/32, K. 2023/138, K.T. 26.07.2023, **13 Ekim 2023 Tarihli ve 32338 Sayılı Resmî Gazete**.

b) Bireysel Başvuru Kararları

- Anayasa Mahkemesi, *Büğdüz Köyü Muhtarlığı Başvurusu*, B.N. 2012/22, K.T. 25.12.2012.
- Anayasa Mahkemesi, *Ballıdere Belediye Başkanlığı Başvurusu*, B.N. 2012/1327, K.T. 12.02.2013.
- Anayasa Mahkemesi, *Nesrin Kılıç Başvurusu*, B.N. 2013/772, K.T. 07.11.2013.
- Anayasa Mahkemesi, *İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Başvurusu*, B.N. 2013/1430, K.T. 21.11.2013.
- Anayasa Mahkemesi, *Tuğba Arslan Başvurusu*, B.N. 2014/256, K.T. 25.06.2014.
- Anayasa Mahkemesi, *Türkiye Emekliler Derneği Başvurusu*, B.N. 2012/1035, K.T. 17.07.2014.
- Anayasa Mahkemesi, *Adalet Mehtap Buluryer Başvurusu*, B. N. 2013/5447, K.T. 16.10.2014.
- Anayasa Mahkemesi, *Türkiye İş Bankası A.Ş. Başvurusu [GK]*, B.N. 2014/6192, K.T. 12.11.2014.
- Anayasa Mahkemesi, *Ayşe Başçı ve Diğerleri Başvurusu*, B.N. 2013/5367, K.T. 25.02.2015.

- Anayasa Mahkemesi, *Mustafa Alkanat Başvurusu*, B.N. 2014/4781, K.T. 22.06.2015.
- Anayasa Mahkemesi, *Halime Sare Aysal Başvurusu*, B.N. 2013/1789, K.T. 11.11.2015.
- Anayasa Mahkemesi, *Ömür Kara ve Onursal Özbek Başvurusu*, B.N. 2013/4825, K.T. 24.03.2016.
- Anayasa Mahkemesi, *Ö.Ç. Başvurusu*, B.N. 2013/9705, K.T. 30.03.2016.
- Anayasa Mahkemesi, *Ahmet İsmail Onat Başvurusu*, B.N. 2013/6714, K.T. 21.04.2016.
- Anayasa Mahkemesi, *Meltem Sukan Başvurusu*, B.N. 2013/9459, K.T. 21.04.2016.
- Anayasa Mahkemesi, *Sinan Aydın Aygün (2) Başvurusu*, B.N. 2014/922, K.T. 16.06.2016.
- Anayasa Mahkemesi, *Melahat Karkin Başvurusu [GK]*, B.N. 2014/17751, K.T. 13.10.2016.
- Anayasa Mahkemesi, *Mustafa Karaca Başvurusu*, B.N. 2014/11657, K.T. 22.06.2017.
- Anayasa Mahkemesi, *Selahattin Turan Başvurusu*, B.N. 2014/11410, K.T. 22.06.2017.
- Anayasa Mahkemesi, *Emine Görgülü Başvurusu*, B.N. 2014/5871, K.T. 06.07.2017.
- Anayasa Mahkemesi, *Faik Tari ve Sultan Tari Başvurusu*, B.N. 2014/12321, K.T. 20.07.2017.
- Anayasa Mahkemesi, *Yusuf Dilekçi Başvurusu*, B.N. 2014/12026, K.T. 21.09.2017.
- Anayasa Mahkemesi, *Kamil İnce Başvurusu*, B.N. 2014/1167, K.T. 25.10.2017.
- Anayasa Mahkemesi, *Birgül Pişkin ve Diğerleri Başvurusu*, B.N. 2014/2085, K.T. 26.10.2017.
- Anayasa Mahkemesi, *Tuna Ayçiçek Başvurusu*, B.N. 2014/6526, K.T. 24.01.2018.
- Anayasa Mahkemesi, *Ankara Barosu Başkanlığı Başvurusu*, B.N. 2015/17941, K.T. 07.03.2018.
- Anayasa Mahkemesi, *Nobel İlaç Pazarlama ve Sanayii Ltd. Şti. Başvurusu*, B.N. 2016/4887, K.T. 03.07.2019.
- Anayasa Mahkemesi, *İbrahim Acar Başvurusu*, B.N. 2016/3140, K.T. 07.11.2019.
- Anayasa Mahkemesi, *Cahide Demir Başvurusu*, B.N. 2018/25663, K.T. 14.09.2021.
- Anayasa Mahkemesi, *Emine Demir ve Diğerleri Başvurusu*, B.N. 2019/16805, K.T. 25.05.2022.
- Anayasa Mahkemesi, *Osman Akgül Başvurusu*, B.N. 2019/4912, K.T. 21.09.2022.

- Anayasa Mahkemesi, *Ayşe Tezel ve Diğerleri Başvurusu [GK]*, B.N. 2018/14186, K.T. 20.10.2022.
- Anayasa Mahkemesi, *Halit Aksu Başvurusu*, B.N. 2019/13790, K.T. 16.11.2022.
- Anayasa Mahkemesi, *Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. Başvurusu (4)*, B.N. 2017/36186, K.T. 28.12.2022.
- Anayasa Mahkemesi, *İdil Alakuş Dere Başvurusu*, B.N. 2019/38252, K.T. 11.01.2023.
- Anayasa Mahkemesi, *Atilla Ölçüm Başvurusu*, B.N. 2018/4441, K.T. 01.03.2023.
- Anayasa Mahkemesi, *Ömer Özcan Başvurusu [GK]*, B. N. 2019/24047, K.T. 23.03.2023.
- Anayasa Mahkemesi, *Şenol Özdemir Başvurusu*, B. N. 2018/14133, K.T. 11.05.2023.
- Anayasa Mahkemesi, *Mehmet Balaban Başvurusu*, B.N. 2020/7697, K.T. 20.06.2023.
- Anayasa Mahkemesi, *Yunus Yıldırım ve Diğerleri Başvurusu*, B. N. 2018/35325, K.T. 12.07.2023.
- Anayasa Mahkemesi, *Emine Yaşar Kaya ve Melike Gök Başvurusu*, B.N. 2020/32802, K.T.19.07.2023.

2) Yargıtay Kararları

- Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu, E. 1986/5, K. 1988/1, K.T. 22.01.1988.
- Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu, E. 2017/4, K. 2018/5, K.T. 20.04.2018.
- Yargıtay İçtihadı Birleştirme Hukuk Genel Kurulu, E. 1964/2, K. 1964/4, K.T. 18.11.1964.
- Yargıtay İçtihadı Birleştirme Hukuk Genel Kurulu, E. 1966/19, K. 1966/10, K.T. 21.11.1966.
- Yargıtay 1'inci Hukuk Dairesi, E. 2006/11666, K. 2007/255, K.T. 18.01.2007.
- Yargıtay 3'üncü Hukuk Dairesi, E. 2008/5324, K. 2008/5974, K.T. 07.04.2008.
- Yargıtay 3'üncü Hukuk Dairesi, E. 2014/13539, K. 2014/16751, K.T. 18.12.2014.
- Yargıtay 3'üncü Hukuk Dairesi, E. 2021/2302, K. 2022/3935, K.T. 21.04.2022.
- Yargıtay 4'üncü Hukuk Dairesi, E. 1973/2094, K. 1974/2496, K.T. 14.05.1974.
- Yargıtay 4'üncü Hukuk Dairesi, E. 1977/13113, K. 1978/12134, K.T. 26.10.1978.
- Yargıtay 11'inci Hukuk Dairesi, E. 2009/9624, K. 2011/2059, K.T. 01.03.2011.

- Yargıtay 11'inci Hukuk Dairesi, E. 2013/204, K. 2013/1438, K.T. 23.01.2013.
- Yargıtay 13'üncü Hukuk Dairesi, E. 1996/1734, K. 1996/2495, K.T. 18.03.1996.
- Yargıtay 13'üncü Hukuk Dairesi, E. 2013/9060, K. 2013/15970, K.T. 12.06.2013.

3) Danıştay Kararları

- Danıştay 8'inci Dairesi, E. 2016/12066, K. 2018/2322, K.T. 24.04.2018.
- Danıştay 10'uncu Dairesi, E. 2010/1399, K. 2014/3366, K.T. 26.5.2014.
- Danıştay 13'üncü Dairesi, E. 2012/2609, K. 2017/459, K.T. 27.02.2017.
- Danıştay 15'inci Dairesi, E. 2016/6785, K. 2018/3262, K.T. 03.04.2018.

4) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kararları

- TİHEK, B.N. 2022/511, K.N. 2023/65, K.T. 24.01.2023.
- TİHEK, B.N. 2022/110, K.N. 2023/229, K.T. 02.03.2023.
- TİHEK, B.N. 2023/456, K.N. 2023/773, K.T. 21.9.2023.

5) Rekabet Kurulu Kararı

- Rekabet Kurulu Kararı, Dosya Sayısı 2020-3-018, Karar Sayısı 20-57/798-355, Karar Tarihi 30.12.2020.

B) Yabancı Yargı Kararları

1) Alman Federal Anayasa Mahkemesi Kararları

- BVerfG, 05.08.1994, 1 BvR 1402/89.
- BVerfG, 11.04.2018, 1 BvR 3080/09.
- BVerfG, 18.07.2019, 1 BvL 1/18, 1 BvR 1595/18, 1 BvL 4/18.
- BVerfG, 29.03.2001, 1 BvR 1766/92.
- BVerfGE 4, 7.
- BVerfGE 6, 32.
- BVerfGE, 6, 41.
- BVerfGE 7, 198.
- BVerfGE 8, 274.
- BVerfGE 28, 243.
- BVerfGE 34, 238.

- BVerfGE, 39, 1.
- BVerfGE 78, 38.
- BVerfGE 81, 242.
- BVerfGE 89, 214.
- BVerfGE 93, 1.
- BVerfGE 103, 89.
- BVerfGE 126, 286.
- BVerfGE 134, 204.
- BVerfGE 149, 126.

2) Amerikan Federal Yüksek Mahkemesi Kararları

- Fletcher v. Peck, 10 U.S. 87 (1810).
- Trustees of Dartmouth Coll. v. Woodward, 17 U.S. 518 (1819).
- Ogden v. Saunders, 25 U.S. 213 (1827).
- Barron v. Mayor & City Council of Baltimore, 32 U.S. 243 (1833).
- Santa Clara County v. Southern Pacific R. Co., 118 U.S. 394 (1886).
- Allgeyer v. Louisiana, 165 U.S. 578 (1897).
- Lochner v. New York, 198 U.S. 45 (1905).
- Manigault v. Springs, 199 U.S. 473 (1905).
- Adair v. United States, 208 U.S. 161 (1908).
- Coppage v. Kansas, 236 U.S. 1 (1915).
- Adkins v. Children's Hospital, 261 U.S. 525 (1923).
- Nebbia v. New York, 291 U.S. 502 (1934).
- West Coast Hotel Co. v. Parrish, 300 U.S. 379 (1937).
- United States v. Carolene Products Co., 304 U.S. 144 (1938).
- Ferguson v. Skrupa, 372 U.S. 726 (1963).
- Board of Regents of State Colleges v. Roth, 408 U.S. 564 (1972).
- Allied Structural Steel Co. v. Spannaus, 438 U.S. 234 (1978).
- First National Bank of Boston v. Bellotti, 435 U.S. 765 (1978).
- Minnesota v. Clover Leaf Creamery Co., 449 U.S. 456 (1981).
- Washington v. Glucksberg, 521 U.S. 702 (1997).
- McDonald v. Chicago, 561 U.S. 742 (2010).
- Burwell v. Hobby Lobby Stores, Inc., 573 U.S. 682 (2014).

3) Fransız Anayasa Konseyi Kararları

- Conseil Constitutionnel, Décision n° 71-44 DC du 16 juillet 1971.
- Conseil Constitutionnel, Décision n° 94-348 DC du 3 août 1994.
- Conseil Constitutionnel, Décision n° 97-388 DC du 20 mars 1997.
- Conseil Constitutionnel, Décision n° 98-401 DC du 10 juin 1998.
- Conseil Constitutionnel, Décision n° 2000-436 DC du 7 décembre 2000.
- Conseil Constitutionnel, Décision n° 2000-437 DC du 19 décembre 2000.
- Conseil Constitutionnel, Décision n° 2001-451 DC du 27 novembre 2001.
- Conseil Constitutionnel, Décision n° 2013-672 DC du 13 juin 2013.
- Conseil Constitutionnel, Décision n° 2018-761 QPC du 1er février 2019.

4) Diğer Yabancı Yargı Kararları

- 11'inci Federal Temyiz Mahkemesi, 11th Cir., United States v. Alabama, No. 11-14532&11-14674, 20.08.2012.
- Arnhem Temyiz Mahkemesi, NJ 1949/331: Hof Arnhem, 25-10-1948.
- Atina Asliye Hukuk Mahkemesi, 7241/1999, NoV 2000, 1146.
- Cour de Cassation, 1978 J.C.P. II 19009.
- Court of Appeal, Printing and Numerical Registering Company v. Sampson (1875) LR 19 Eq 462.
- Illinois Yüksek Mahkemesi, Ritchie v. People, 155 Ill. 98 (1895).
- İsviçre Yüksek Mahkemesi, ATF 129 III 276, c. 3.1.
- İsviçre Yüksek Mahkemesi, ATF 129/2003 III, s. 35.
- İtalyan Anayasa Mahkemesi/Corte Costituzionale, 02.04.2014, No. 77.
- Kuzey Karolina Yüksek Mahkemesi, Batten v. Faulk, 49 N.C. 233 (N.C. 1856).
- Peru Anayasa Mahkemesi/Tribunal Constitucional del Perú, STC No. 0008-2003-AI/TC.
- Slovenya Anayasa Mahkemesi, U-I-202/93-17, 06.10.1994.
- Supreme Court of Canada, Christie v. The York Corporation, [1940] S.C.R. 139.
- Supreme Court of the United Kingdom, Bull and Bull v. Hall and Preddy, [2013] UKSC 73.
- Şili Anayasa Mahkemesi/Tribunal Constitucional de Chile, Rol N° 352-2002.

C) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

- AİHM, *Handyside/Birleşik Krallık*, B.N. 5493/72, K.T. 07.12.1976.
- AİHM, *Tyrer/Birleşik Krallık*, B.N. 5856/72, K.T. 25.04.1978.
- AİHM, *Marckx/Belçika*, B.N. 6833/74, K.T. 13.07.1979.
- AİHM, *Johnston ve Diğerleri/İrlanda*, B.N. 9697/82, K.T. 18.12.1986.
- AİHM, *Mellacher ve Diğerleri/Avusturya*, B.N. 10522/83, 11011/84, 11070/84, K.T. 19.12.1989.
- AİHK, *Zammit ve Diğerleri/Malta* (Kabul Edilebilirlik Kararı), B.N. 16756/90, K.T. 24.04.1990.
- AİHM, *Niemietz/Almanya*, B.N. 13710/88, K.T. 16.12.1992.
- AİHM, *Papamichalopoulos ve Diğerleri/Yunanistan*, B.N. 14556/89, K.T. 24.07.1993.
- AİHM, *The Holy Monasteries/Yunanistan*, B.N. 13984/88, K.T. 09.12.1994.
- AİHM, *Scollo/İtalya*, B.N. 19133/91, K.T. 28.09.1995.
- AİHM, *Immobiliare Saffi/İtalya*, B.N. 22774/93, K.T. 28.07.1999.
- AİHM, *Brumărescu/Romanya*, B.N. 28342/95, K.T. 28.10.1999.
- AİHM, *Pretty/Birleşik Krallık*, B.N. 2346/02, K.T. 29.04.2002.
- AİHM, *Spath Holme Ltd/Birleşik Krallık* (Kabul Edilebilirlik Kararı), B.N. 78031/01, K.T. 14.05.2002.
- AİHM, *Stretch/Birleşik Krallık*, B.N. 44277/98, K.T. 24.07.2003.
- AİHM, *Van Kück/Almanya*, B.N. 35968/97, K.T. 12.09.2003.
- AİHM, *Radio France ve Diğerleri/Fransa*, B.N. 53984/00, K.T. 23.09.2003.
- AİHM, *Pla ve Puncernau/Andorra*, B.N. 69498/01, K.T. 13.07.2004.
- AİHM (Büyük Daire), *Hutten-Czapska/Polonya*, B.N. 35014/97, K.T. 19.07.2006.
- AİHM, *Fleri Soler ve Camilleri/Malta*, B.N. 35349/05, K.T. 26.09.2006.
- AİHM, *Ghigo/Malta*, B.N. 31122/05, K.T. 26.09.2006.
- AİHM, *Hirschhorn/Romanya*, B.N. 29294/02, K.T. 26.07.2007.
- AİHM, *Islamic Republic of Iran Shipping Lines/Türkiye*, B.N. 40998/98, K.T. 13.12.2007.
- AİHM, *Marper/Birleşik Krallık*, B.N. 30562/04, 30566/04, K.T. 04.12.2008.
- AİHM, *Döşemealtı Belediyesi/Türkiye*, B.N. 50108/06, K.T. 23.03.2010.
- AİHM, *Haas/İsviçre*, B.N. 31322/07, K.T. 20.06.2011.
- AİHM, *Koch/Almanya*, B.N. 497/09, K.T. 19.07.2012.

- AİHM, *Bursa Barosu Başkanlığı ve Diğerleri/Türkiye*, B.N. 25680/05, K.T. 19.06.2018.
- AİHM, *Könyv-Tár Kft ve Diğerleri/Macaristan*, B.N. 21623/13, K.T. 18.03.2019.
- AİHM, *İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi/Türkiye*, B.N. 40355/14, K.T. 28.01.2020.

D) Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararları

- ABAD, *J. Nold, Kohlen- und Baustoffgroßhandlung v. Commission of the European Communities*, C-4/73, 14.05.1974.
- ABAD, *Sukkerfabrikken Nykøbing Limiteret v. Ministry of Agriculture*, C-151/78, 16.01.1979.
- ABAD, *Jean Neu and Others v. Secrétaire d'Etat à l'Agriculture et à la Viticulture*, C-90/90, 10.07.1991.
- ABAD, *Spain v. Commission*, C-240/97, 05.10.1999.
- ABAD, *Sky Österreich GmbH v. Österreichischer Rundfunk*, C-283/11, 22.01.2013.
- ABAD, *Denise McDonagh v. Ryanair Ltd*, C-12/11, 31.01.2013.
- ABAD, *Mark Alemo-Herron and Others v. Parkwood Leisure Ltd*, C-426/11, 18.07.2013.
- ABAD, *Spika and Others v. Žuvininkystės Tarnyba Prie Lietuvos Respublikos Žemės Ūkio Ministerijos*, C-540/16, 12.07.2018.
- ABAD, *Thelen Technopark Berlin GmbH v. MN*, C-261/20, 18.01.2022.

IV) İNTERNET KAYNAKLARI

- <https://www.anayasa.gen.tr>
- <https://www.anayasagundemi.com>
- <https://www.britannica.com>
- <https://www.bundesverfassungsgericht.de>
- <https://www.bverfg.de>
- <https://www.casetext.com>
- <https://www.cite.case.law>
- <https://www.confueconstco.org>
- <https://www.conseil-constitutionnel.fr>
- <https://www.escholarship.org>
- <https://www.govinfo.gov>

- <https://www.heritage.org>
- <https://www.historyofeconomicthought.mcmaster.ca>
- <https://www.hukukbook.com>
- <https://www.hukukturk.com>
- <https://www.icisleri.gov.tr>
- <https://www.ilo.org>
- <https://www.ivr.uzh.ch>
- <https://www.kazanci.com.tr>
- <https://www.law.justia.com>
- <https://www.lexpera.com.tr>
- <http://www.libr.sejm.gov.pl>
- <https://www.napoleon-series.org>
- <https://www.napoleon-series.org>
- <https://www.ncsl.org>
- <https://www.nisanyansozluk.com>
- <https://www.oas.org>
- <https://www.scc-csc.lexum.com>
- <http://www.sisudoc.org>
- <https://www.sozluk.gov.tr>
- <https://www.supreme.justia.com>
- <https://www.supremecourt.uk>
- <https://www.tccb.gov.tr>
- <https://www.ticaret.gov.tr>
- <https://www.tolgasirin.com>
- <http://www.us-rs.si>
- <https://www.vietanlaw.com>

Cahit ALIUSTA
Avukat & Arabulucu

JÜRİ SİSTEMİNİN
TÜRK CEZA YARGILAMASI
SİSTEMİNDE
UYGULANABİLİRLİĞİ ÜZERİNE
DEĞERLENDİRMELER

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Jüri Sisteminin Türk Ceza Yargılaması Sisteminde Uygulanabilirliği Üzerine Değerlendirmeler

Cahit Aliusta

Hukuk Yayınları Dizisi – 3952

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 72 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Abdullahzade, Cavid, Emin Hüseyinoğlu ve Murat Erdem. "Rusya Federasyonu Yargı Sistemi". Ankara Barosu Dergisi 77, sy 2 (15 Temmuz 2019): 73-147. <https://doi.org/10.30915/abd.647455>.
- Acar, Kadir. "Osmanlı'da Taşra Meclislerinin Mülkî ve Hukuki Görevlerinin Ayrılması". Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi 2, sy 2 (01 Nisan 2015): 1-21.
- "Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Strateji Belgesi Gölgesinde Yargı Reformu Sempozyumu". Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2008.
- Akdağ, Mustafa. Türkiye'nin İktisadi ve İctimai Tarihi-1243-1453. 3. bs. C. 1. İstanbul: Tekin Yayınevi, 1979.
- Akyılmaz, Gül. "Selçuklu Adliye Teşkilatı ve Osmanlı Hukuk Sistemi Üzerindeki Etkileri". Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 01 Ocak 1995, 23-41.
- Aleskerli, Alesker. "Rusya Federasyonu Anayasası". Türk Anayasa Hukuku Sitesi, 2005. <https://www.anayasa.gen.tr/rusya.htm>.
- Alschuler, Albert ve Andrew Deiss. "A Brief History of the Criminal Jury in the United States". University of Chicago Law Review 61, sy 3 (01 Haziran 1994).
- Altunbaş, Ali. "İslamiyet Öncesi Türklerde Hukuk". Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 12, sy 23 (12 Nisan 2022): 15-31.
- Artuk, M. Emin, Ahmet Gökçen, M. Emin Alşahin ve Kerim Çakır. Ceza Hukuku Genel Hükümler. 14. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Avrupa Konseyi Program Ofisi Ankara. "Türkiye Ofisi - Avrupa Konseyi Program Ofisi Ankara - www.coe.int". Erişim 05 Mayıs 2024. <https://www.coe.int/tr/web/ankara/turkey-office>.

- Aydın, M. Akif. Türk Hukuk Tarihi. 16. bs. İstanbul: Beta, 2019.
- Başok Diş, Sebile. "Platon Felsefesinde Adalet, Düzen ve Yasa". Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 19, sy 2 (30 Aralık 2020): 1013-42. <https://doi.org/10.14395/hititilahiyyat.779845>.
- Baytemir Kontacı, Duygu, Ali Şahin Kılıç, Zeliha Kılıçparlar ve Başar Pancaroğlu. Ceza Muhakemesi Hukuku. Editör Cumhuriyet Şahin ve Neslihan Göktürk. 3. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Beccaria, Cesare. Suçlar ve Cezalar Hakkında. Çeviren Sami Selçuk. 7. bs. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları, 2018.
- Britannica. "Assize of Clarendon | Royal Charter, Henry II, Law Reform | Britannica". Erişim 08 Mayıs 2024. <https://www.britannica.com/event/Assize-of-Clarendon>.
- Britannica. "Franconia | Middle Franconia, Bavaria, Germany | Britannica". Erişim 08 Mayıs 2024. <https://www.britannica.com/place/Franconia>.
- Britannica. "Grand Jury | Description, Purpose, History, & Facts | Britannica". Erişim 08 Mayıs 2024. <https://www.britannica.com/topic/grand-jury>.
- Britannica. "Hundred | Anglo-Saxon, Shire, Wapentake | Britannica". Erişim 08 Mayıs 2024. <https://www.britannica.com/topic/hundred-English-government>.
- "Democracy Index 2023 | Economist Intelligence Unit", 14 Şubat 2024. <https://web.archive.org/web/20240214215250/https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2023/>.
- Durhan, İbrahim. "Tanzimat Döneminde Osmanlı Yargı Teşkilatındaki Gelişmeler". Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XII, sy 3-4 (01 Aralık 2008): 55-111.
- ECHR. "Guide Art 6 Criminal". Erişim 14 Nisan 2024. https://www.echr.coe.int/d/guide_art_6_criminal_tur.

- Ekinci, Ekrem Buğra. “Osmanlı Hukukunda Mahkeme Kararlarının Kontrolü (Klasik Devir)”. *Belleten* 65, sy 244 (01 Aralık 2001): 959-1006. <https://doi.org/10.37879/belleten.2001.959>.
- Ekinci, Ekrem Buğra. “XIX. Yüzyılda Osmanlı Mahkemelerinin Dönüşümü”. *Adalet Dergisi - Türk Hukuk Tarihi Özel Sayısı*, sy 62-63 (Aralık 2019).
- Erdem, Bedirhan. “Ceza Yargılamasında Jüri”. Yüksek Lisans Tezi, Bilkent Üniversitesi, 2020.
- Ergül, Ozan, ed. Av. Teoman Ergül’e Armağan. 327. Ankara: Türkiye Barolar Birliği, 2017.
- Eriş, A Uğur. “Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaştırma ve Uzlaştırma Eğitimi”. *TBB Dergisi*, sy 137 (2018).
- Ernest Klein. *A Comprehensive Etymological Dictionary Of The English Language* By Ernest Klein, 1971.
- Erünsal, İsmail. “Osmanlı Mahkemelerinde Şâhitler: Şuhûdü’l-udûl’den Şuhûdü’l-hâl’e Geçiş”. *Osmanlı Araştırmaları* 53, sy 53 (07 Aralık 2018): 1-49. <https://doi.org/10.18589/oa.631958>.
- Esirgen, Seda Örsten. “Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Türk Hukukunda Kanunlaştırma Hareketleri”. *Adalet Dergisi*, sy 62-63 (01 Aralık 2019): 429-80.
- Esmein, Adhémar, John Simpson, René Garraud ve Carl Joseph Anton Mittermaier. *A History of Continental Criminal Procedure, with Special Reference to France*. Boston, Little, Brown, 1913.
- “Federal Court System in the U.S. | United States Courts”. Erişim 20 Nisan 2024. <https://www.uscourts.gov/statistics-reports/publications/federal-court-system-us>.
- Germain, Claire. “Trials by Peers: The Ebb and Flow of the Criminal Jury in France and Belgium”. *UF Law Faculty Publications*, 01 Ocak 2018.

- Gilden, Gary. "Trial by Jury in the New Russia: A Travelogue". *Penn State International Law Review* 15, sy 1 (01 Eylül 1996): 151-70.
- Gökçen, Ahmet, Murat Balcı, M. Emin Alşahin ve Kerim Çakır. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 7. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Gölcüklü, Feyyaz. "İngiliz Adli Teşkilatı". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* 10, sy 01 (01 Ocak 1955). https://doi.org/10.1501/SBFder_0000000156.
- Hans, Valerie P. "Dünyadaki Jüri Sistemleri". İçinde Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan, Çeviren Elif Gökşen, 1.Basım. C. 2. İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2010.
- Hans, Valerie P. "Jury Systems Around the World". *Cornell Law Faculty Publications*, 01 Ocak 2008.
- Henderson, Ernest Flagg. "Constitutions of Clarendon. 1164." *Text*. Yale Law School Lillian Goldman Law Library in memory of Sol Goldman. London: George Bell and Sons, 1896. 1164. Erişim 08 Mayıs 2024. <https://avalon.law.yale.edu/medieval/constcla.asp>.
- Jennings, Ronald C. "17. Yüzyıl Osmanlı Kayseri'sinde Kadının Yargısal Yetkisinin Sınırları". *Çeviren Muharrem Midilli. İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, sy 34 (30 Ekim 2019): 153-83.
- Karakehya, Hakan. "Ceza Muhakemesinin Amacı". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 65, sy 2 (2007): 121-42.
- Kazıcı, Ziya. "Osmanlılarda Şeyhülislâmlık Müessesesi". *İslam Medeniyeti Dergisi* 5, sy 42 (15 Şubat 1981): 39-68.
- Kısaca Avrupa Konseyi. "Avrupa Konseyi Üye Devletler / Council of Europe". Erişim 05 Mayıs 2024. <https://www.coe.int/tr/web/about-us/our-member-states>.
- Kunter, Nurullah, Feridun Yenisey ve Ayşe Nuhoglu. *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*. 18. bs. İstanbul: Beta, 2010.
- Langbein, John H. *The Trial Jury in England, France, Germany 1700-1900 - The English Criminal Trial Jury on the Eve of the French Revolution*. Editör Antonio Padoa Schioppa. C. 4. Berlin: Duncker and Humblot, 1987.

- Lemonde, Marcel. "Türk Ceza Adalet Sistemi İhtiyaç Değerlendirme ve Eylem için Tavsiyeler Raporu", t.y.
- "Lord Chancellor". Erişim 05 Nisan 2024. <https://www.parliament.uk/site-information/glossary/lord-chancellor/>.
- Nemytina, Marina. "Trial by Jury: A Western or A Peculiarly Russian Model?" *Revue Internationale de Droit Penal* 72, sy 1 (2001): 365-70.
- OECD. "Switzerland | Country Notes | OECD Government at a Glance". Erişim 29 Nisan 2024. <https://www.oecd.org/publication/government-at-a-glance/2023/country-notes/switzerland-8f88ce47#chapter-d1e22>.
- OECD. "Türkiye | Country Notes | OECD Government at a Glance". Erişim 29 Nisan 2024. <https://www.oecd.org/publication/government-at-a-glance/2023/country-notes/turkiye-1aab42fa/#chapter-d1e22>.
- OECD. "United Kingdom | Country notes | OECD Government at a Glance". Erişim 29 Nisan 2024. <https://www.oecd.org/publication/government-at-a-glance/2023/country-notes/united-kingdom-7a8f7acf#chapter-d1e22>.
- OECD. "United States | Country Notes | OECD Government at a Glance". Erişim 29 Nisan 2024. <https://www.oecd.org/publication/government-at-a-glance/2023/country-notes/united-states-015a6beb/#chapter-d1e22>.
- "Outline of the US Legal System". Erişim 20 Nisan 2024. <https://usa.usembassy.de/>.
- Özkan, Zeynep. "Rusya Federasyonu Anayasal Düzeninde Ölüm Cezası ve Anayasa Mahkemesinin Yaklaşımı". *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi* 4, sy 7 (31 Ocak 2019): 123-43.
- Palmer, Robert. "Trial by Ordeal". *Michigan Law Review* 87, sy 6 (01 Mayıs 1989): 1547-56.
- Pashin, Sergey. "The History and Challenges of Reintroducing Trial by Jury in Russia". *Kutafin University Law Review* 1, sy 1 (01 Eylül 2014): 41-55.

- Phillips, John A., ve Thomas C. Thompson. "Jurors v. Judges in Later Stuart England: The Penn/Mead Trial and Bushell's Case". *Minnesota Journal of Law & Inequality*, sy 189 (1986).
- "Prof. Dr. Nasi Aslan, İslam Yargılama Hukukunda 'Şühûdü'l-Hâl' Jüri - Osmanlı Devri Uygulaması, 2. baskı, Karahan Kitabevi, Adana 2018, 158 s." *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, sy 32 (30 Ekim 2018): 395-99.
- Proffatt, John. *A Treatise on Trial by Jury: Including Questions of Law and Fact: With an Introductory Chapter on the Origin and History of Jury Trial*. S. Whitney, 1876.
- Pugh, George. "Administration of Criminal Justice in France: An Introductory Analysis". *Louisiana Law Review* 23, sy 1 (1 Aralık 1962).
- "Recommendations of the Justice System Reform Council - For a Justice System to Support Japan in the 21st Century -". Erişim 28 Nisan 2024. https://japan.kantei.go.jp/policy/sihou/singikai/990612_e.html.
- Selçuk, Sami. "Halkın Yargılamaya Katılması". *Yargıtay Dergisi* 17, sy 3 (Temmuz 1991).
- Seviğ, Vasfi Raşit. "X uncu Asırdan Günümüze Kadar Ceza Muhakemeleri Usulü ve Gelişmesi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 13, sy 3 (1956): 1. https://doi.org/10.1501/Hukfak_0000001295.
- Stephens, J. E. R. "İngiltere'de Jürili Mahkemenin Ortaya Çıkışı". Çeviren Muzaffer Dülger. *İstanbul Hukuk Mecmuası* 75, sy Ord. Prof. Sadri Maksudi Arsal'a Armağam Özel Sayısı (Aralık 2017): 837-48.
- Stern, Simon. "Between Local Knowledge and National Politics: Debating Rationales for Jury Nullification After Bushell's Case". *Yale Law Journal*, sy 7 (Mayıs 2002).
- Şahin, Özgür. "Siyasetnamelere Göre Karahanlılar ve Gazneliler Devletlerinde Hukuk Anlayışının Temelleri". *Yüksek Lisans Tezi, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü*, 2019.

- Tak, Ekrem. "Diplomatik Bilimi Bakımından XVI.-XVII. Yüzyıl Kadı Sicilleri ve Bu Sicillerin İhtiva Ettiği Belge Türlerinin Form Özellikleri ve Tanımlanması". Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı, 2009.
- Taş, Hülya. "Osmanlı Kadı Mahkemesindeki 'Şühûdü'l-Hâl' Nasıl Değerlendirilebilir?" Bilig, sy 44 (01 Haziran 2008): 25-44.
- T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı. "2023 Yılı Uzlaştırma İstatistiği - Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı". Erişim 18 Mayıs 2024. <https://alternatifcozumler.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/20420241343372023%20UZLA%C5%9ETIRMA%20G%C3%96RSEL.pdf>.
- Tumanov, Dmitriy Yu, Rinat R. Sakhapov, Damir I. Faizrahmanov ve Robert R. Safin. "The Origin of a Jury in Ancient Greece and England". International Journal of Environmental and Science Education 11, sy 11 (2016): 4154-63.
- Turanjanin, Veljko. "The Role of The Jury System in The French Criminal Procedure". Anali Pravnog Fakulteta u Beogradu, Ocak 2015.
- Turinay, Faruk Yasin. "1879 Tarihli Ceza Muhakemesi Kanunu (Usul-i Muhakemat-ı Cezaiyye Kanun-u Muvakkati) Üzerine Bir İnceleme". Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi 11, sy 1 (25 Haziran 2021): 169-228. <https://doi.org/10.32957/hacettepehdf.887792>.
- Ünver, Yener ve Hakan Hakeri. Ceza Muhakemesi Hukuku. 19. bs. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- William Forsyth. History of Trial by Jury. J. W. Parker, 1852.
- Wolff, Hans. "Criminal Justice in Germany". Michigan Law Review 42, sy 6 (01 Haziran 1944): 1067-88.
- Yapar, Mehmet Emin. "Amerika Birleşik Devletleri Federal Ceza Hukukunda Plea Bargaining (İddia Pazarlığı) Kavramı ve Uygulaması". Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.

- Yılmaz, Halit. Türkiye'nin Yargı Bağımsızlığına İlişkin Sorunları. 1. Bası. Türkiye Barolar Birliği Yayınları 166. Ankara: Türkiye Barolar Birliği, 2009.
- Zabunoğlu, Yahya Kazım. Kamu Hukukuna Giriş - Devlet - Tanım-Kaynak-Uysurlar. Sevinç Matbaası. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No. 328, 1973.
- Zander, Michael. Cases and Materials on the English Legal System. 10. bs. Law in Context. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139168540>.
- Ziyadov, Nazim. "Prospects For Criminal Jury Justice in Azerbaijan: Comparative Study". Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, sy 5 (Haziran 2015).

MAHKEME KARARLARI

- Burch v. Louisiana, No. 78-90 (U.S. Supreme Court 17 Nisan 1979).
- Johnson v. Louisiana, 406 U.S. 356 (1972), No. 69-5035 (U.S. Supreme Court 01 Mart 1971).
- Judge v. The United Kingdom (dec.), No. 35863/10 (AİHM 08 Şubat 2011).
- Lewis v. United States, 518 U.S. 322 (1996), No. 95-6465 (U.S. Supreme Court 24 June 1996).
- Taxquet v. Belçika, No. 926/05 (AİHM 16 Kasım 2010).
- YCGK, E. 2015/118, K. 2019/148, T. 5.03.2019.

MEVZUAT

- Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun, 5235 § (2004).
- Ceza Muhakemesi Kanunu, 5271 § (2004).

- Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 6763 § (2016).
- Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 7188 § (2019).
- Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 5275 § (2004).
- Code de Procédure Pénale - Légifrance, Ceza Muhakemesi Kanunu § (t.y.).
- Criminal Justice Act 1948 (t.y.).
- Criminal Justice Act 1988 (t.y.).
- Criminal Justice Act 2003 (t.y.).
- Çocuk Koruma Kanunu, 5395 § (2005).
- Federal Rules of Criminal Procedure (2017).
- Juries Act 1974 (t.y.).
- LOI n° 2021-1729 du 22 Décembre 2021 Pour la Confiance dans l'institution Judiciaire (1), 2021-1729 § (2021).
- Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 6545 § (2014).
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 2709 § (1982).
- Yargıtay Kanunu, 2797 § (1983).

Av. Burcu KONARILI

**HAVAYOLU UÇUŞ PERSONELİNİN
HİZMET SÖZLEŞMESİNİN
FESHİNDEN KAYNAKLANAN
TAZMİNATLAR**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Havayolu Uçuş Personelinin Hizmet Sözleşmesinin Feshinden Kaynaklanan Tazminatlar

Burcu Konarlı

Hukuk Yayınları Dizisi – 3953

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 73 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Akkurt, S. S. (2018). *Sivil Havayolu ile Yolcu Taşımacılığında Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Alpagut, G. (2008). "İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri" 11.Yıl Toplantısı 8-9 Haziran 2007 "İş sözleşmesinin Sona Ermesine İlişkin Sözleşmesel Kayıtlar ve Sözleşmenin Tarafların Anlaşmasıyla Sona Ermesi (İkâle Sözleşmesi)", *İstanbul Barosu Yayınları*, No.113, İstanbul.
- Alpagut, G. (2011). "Türk Borçlar Kanununun Hizmet Sözleşmesinin Devri, Sona Ermesi, Rekabet Yasağı, Cezaî Şart ve İbranameye İlişkin Hükümleri". *İHSGHD*, 31: 913-959.
- Andaç, F. (2016). *İş Hukuku*, Detay Yayıncılık, Ankara.,
- Arslan Ertürk, A. (2014). "Türk Borçlar Kanunu'nun Hizmet Sözleşmesine İlişkin Hükümlerinin İş Kanunu Üzerindeki Etkisi". Tankut Centel (ed.), *İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 49-113.
- Aybay A. (2016). *Borçlar Hukuku Dersleri*, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Baycık, G. (2018). "İş Hukukunda Cezaî Şart". Tankut Centel (ed.), *İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 1-22.
- Başol S. (2012). *Havayolu Yönetimi*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- Başterzi, S. (2010). "Avukatla Bağıtlanan Sözleşmenin Hukukî Niteliği, İş Sözleşmesinin Vekâlet ve Diğer İş Görme Sözleşmelerinden Ayrılması". *Sicil İş Hukuku Dergisi*, 17: 175-199.
- Baysal U. (2011). *İşçinin Yetersizliğinden Kaynaklanan Geçerli Sebep İle İş Sözleşmesinin Feshi*, Adalet Yayınevi.
- Bozabalı Bozkurt, B. (2013). *Havayolu ile Yolcu Taşıma Sözleşmelerinde Taşıyanın Ölüm ve Cismanî Zarardan Doğan Hukuki Sorumluluğu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Canbolat T. ve Yardımcıoğlu D. (2020). "Mevsimlik İş Sözleşmesinin Askıda Olduğu

- Dönemde İşçi Hakkında Alınan Disiplin Kurulu Kararının Uygulanabilirliği”. *Sicil İş Hukuku Dergisi*, 44: 33-45.
- Cavcar, M., Dalkılıç, S. ve Cavcar, A. (2017). Savaş Selahattin Ateş, Ertan Çınar, *Havacılığa Giriş*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3214, Eskişehir.
- Çelik N. (1972). *İş Hukuku Dersleri*, Sermet Matbaası, 2. Bası, İstanbul.
- Çelik, A. Ç. (2012). *Tazminat ve Alacak Davaları*, Bilge Yayınevi, Ankara.
- Çelik, N., Caniklioğlu, N. ve Canbolat, T. (2021). *İş Hukuku*, Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Çenberci, M. (1984). *İş Kanunu Şerhi*, Olgaç Matbaası, Ankara.
- Çevik, İ. (2017). *Kabin Memuru Yönetim Sistemi Mobil Uygulaması*, Yayınlanmamış Yüksek
- Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Demir, F. (2015). *İş Hukuku ve Uygulaması*, Albi Yayıncılık, İzmir.
- Demir, K. (2021). “Türk İş Hukukunda Uzaktan Çalışma Kapsamında İşverenin İş Sağlığı ve
- Güvenliğini Sağlama Borcu”. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 29(3): 2501-2543.
- Doğan, S. (2016). *İş Sözleşmesinde Bağımlılık Unsuru*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Doğan Yenisey K. (2014). *İş Hukukunun Emredici Yapısı*, Beta, İstanbul.
- Ekmekçi, Ö., Özekes, M., Atalı, M., Seven, V. (2019). *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arbitajluk*, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul.
- Elmas S. (2018). *Türk İş Hukukunda Haksız Fesih*, Lykeion Yayınları, Ankara.
- Ercan E. (2013). *Avukatlar ve Hâkimler İçin Medeni Usul Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, İstanbul.
- Erdoğan, D. (2019). “Havayolu Ekip Planlaması”, Ergün Kaya (ed.). *Havayolu İşletmelerinde*
- Operasyonel Plamlama*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3842 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2649, Eskişehir, 159-172.
- Eren, F. (2012). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Eren, F. (2022). *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Erman H. (2014). *Medenî Hukuk Dersleri*, Der Yayınları, İstanbul.
- Esener, T., (1978). *İş Hukuku*, Sevinç Matbaası, 3. Bası, Ankara.
- Evren, Ö.K. (2007). *İş Hukukunda Ücret ve Uygulaması*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Gerede, E. (2018). “Havacılık Emniyetine İlişkin Temel Kavramlar”, Ender Gerede, (ed.), *Havacılık Emniyeti*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3275 Açıköğretim Fakültesi

Yayını No: 2138, Eskişehir, 2-24.

Göktepe H. (2018)., Hülya Göktepe (ed.). *Hava Hukuku*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No:

3299-Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2162, Eskişehir, 34-63.

Gölcüklü İ. (2021). *Hava Hukuku*, On İki Levha Yayınları, İstanbul.

Gözübüyük, Ş. (2017). *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, Turhan Kitabevi, Ankara.

Gümrükçüoğlu Bozkurt, Y. (2012). *Türk İş Hukukunda Belirli Süreli İş Sözleşmesi*, Vedat

Kitapçılık, İstanbul.

Güzel, A. (2022). "Belirli Süreli İş Sözleşmesinin Hukuki Nitelemesi –Haksız Feshe Bağlı Tazminat ve Cezai Şart". *Çalışma ve Toplum*, 3(73): 1705-1732.

Kaplan, E.T. (2008). "Bildirim Sürelerinin Sözleşmelerle Arttırılmasının Üst Sınırı Sorunu".

Sicil İş Hukuku Dergisi, 9: 10-13.

Kaplan Senyen, E.T. (2016). "Belirli Süreli İş Sözleşmesinin Haksız Feshinin Hükmü ve Sonuçları". *Sicil İş Hukuku Dergisi*, 36: 17-32.

Kaplan Senyen, E.T. (2018). *Bireysel İş Hukuku*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Kaplan İ. (2003). *Borçlar Hukuku Dersleri*, İmaj Yayıncılık, Ankara.

Keser H. (2018). "İşverenin Fazla Çalışma Yapılması Yönündeki Talimatına Uymayan ya da

Fazla Çalışma Onayını Geri Alan İşçinin İş Sözleşmesinin İşverence Feshine İlişkin Bir Değerlendirme". *Sicil İş Hukuku Dergisi*, 39: 19-43.

Kılıçoğlu, M. (2009). *İlke Kararları Işığında İş Hukukunda Temel Kavramlar*, Turhan Kitabevi, Ankara.

Korkmaz F. ve Alp N. S. (2014). *İş Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Korkusuz, M. H. (2017). *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Düzenlenen Hizmet Sözleşmesinin Sona Ermesinin Sonuçları ve 4857 Sayılı İş Kanununa Tabi İşçilere Etkisi*, Beta, İstanbul.

Köseoğlu, A. C. (2011). *İş Sözleşmesinin İşçiden Kaynaklanan Nedenlerle Bildirimli Feshi*, Beta Yayınları.

Kuru, B. (2014). *Medenî Usul Hukuku*, Yetkin Yayınları, İstanbul.

Küçük Yılmaz, A. (2019). "Hava Taşımacılığı Unsurları". A. Küçük Yılmaz (ed.). *Hava Taşımacılığı*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3349 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2204, Eskişehir, 74-93.

- Man F. (2019). *İnsan, Çalışma ve Toplum*, Sakarya Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul.
- Mollamahmutoğlu, H. (2012). “Türk Borçlar Kanunu’nun Kabulünden Sonra İş Sözleşmesinin Haklı Nedenle Feshi”. E. Badur (ed.). *Erzurumluoğlu Armağanı*, Ankara Barosu Yayınları, Ankara, 581-594.
- Mollamahmutoğlu, H., Astarlı, M. ve Baysal, U. (2019). *İş Hukuku Ders Kitabı*, Lykeion Yayınları, Ankara.
- Mollamahmutoğlu, H., Astarlı, M. ve Baysal, U. (2022). *İş Hukuku*, Lykeion Yayınları, Ankara.
- Mutlay, F. B. (2020). “İş Sözleşmesinin Feshinde Süre”. *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 78(4): 1783-1858.
- Narmanlıoğlu, Ü. (2014). *İş Hukuku Ferdi İş İlişkileri I*, Beta, İstanbul, 2014.
- Narter, S. (2015). *Çalışanlar İçin Tazminatlar*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Oğuzman, M. K., Barlas N. (2004). *Medenî Hukuk*, Beta Yayıncılık, 11. Basım, İstanbul.
- Oğuzman, M. K., Öz, M. T. (2013). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt-1*, Vedat Kitapçılık, İstanbul.
- Oktaysoy O., Topçuoğlu E., Kaygın E. (2023). “Türkiye’de Meslek Olarak Kabin Hizmetleri ve Eğitimi”. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 14(1): 59-80.
- Okur, A. R. (2008). “İş Sözleşmesinin İşçi Tarafından Süreli Fesih Yoluyla Sona Erdirilmesi”.
- Karar İncelemesi, *Sicil İş Hukuku Dergisi*, 12: 106-111.
- Onat, Z. (2020). *İşverenin İş Akdini Kötüniyetli Feshi*, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Öktem Songu, S. (2017). “İş Sözleşmesinin Feshine İlişkin Sözleşmesel Kayıtların Geçerliliği”. K. Yenisey Doğan ve S. Ergüneş Emrağ (ed.). *İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar*, Beta, İstanbul, 179-206.
- Özcan, D. (2011). *İş Sözleşmesinin Feshi*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Özcan, D. (2013). *Uygulamalı İş Davaları*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Özcan, D. (2021). *İş Davaları*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Öztan, B. (2010). *Medeni Hukukun Temel Kavramları*, Turhan Kitabevi, 32. Bası, Ankara.
- Sarı, A. (2019). *İş Sözleşmesinin İşçinin Davranışlarından Kaynaklanan Nedenlerle Feshi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Serozan, R. (2019). “Borçlar Hukukunun Özel bölümünün Konusu ve Temel Kavramları”, Rona Serozan, Başak Baysal, Kerem Cem Sanlı, (ed.). *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 1-37.

- Sirmen K. S., Orbay Ortaç N., Aksoy S.. (2018). "Hava Aracı ve Hava Taşıma Sözleşmesi",
- Hülya Göktepe (ed.). *Hava Hukuku*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3299- Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2162, Eskişehir, 102-125.
- Soyer, M. P. (2011). "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda Yer Alan "Genel Hizmet Sözleşmesi"ne İlişkin "Bazı" Hükümlerin İş Hukuku Açısından Önemi". *Sicil İş Hukuku Dergisi*, 22: 12-21.
- Sümer, H. H. (2016). "Özel Öğretim Kurumu Öğretmenlerinin İş Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği". *Prof. Dr. Turhan Esener'e Armağan, Cilt 1, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*, 15(1): 407- 443.
- Sümer, H. H. ve Kayırgan, H. (2021). *İşçilik Alacakları ve Hesaplanmaları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Süzek, S. (1976). *İş Akdini Fesih Hakkının Kötüye Kullanılması*, Kazancı Yayınları, Ankara.
- Süzek, S. (2020). *İş Hukuku*, Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Şahin Ö. (2019). "Genel Havacılığa Giriş". Ö. Şahin (ed.). *Genel Havacılık*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3245 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2110, Eskişehir, 2-22.
- Şakar M. (2018). *İş Hukuku Uygulaması*, Beta, 12. Baskı, İstanbul.
- Şen, M. (2002). "Bildirimli Fesih İhbar Önelllerinin Toplu İş Sözleşmesiyle Arttırılması Durumunda İhbar Tazminatı", *AÜEHFD*, 6(1-4): 301-316.
- Şenyüz, D. (2016). *Borçlar Hukuku Genel ve Özel Hükümler*, Ekin Yayınevi, Bursa.
- Şişli, Z. ve Dulay Yangın D. (2014). "Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde İhbar Önelllerinin
- Sözleşme ile Arttırıldığı Hallerde İşçinin 'İhbar Tazminatı' Sorumluluğu". *Hacettepe HFD*, 4(2): 77-92.
- Tokol A. ve Alper Y. (2018). *Sosyal Politika*, Dora Basım-Yayın, Bursa.
- Topçu, U. (2013). *İşçi Alacak Davaları*, Adalet Yayınevi, İstanbul.
- Tunçomağ, K. ve Centel, T. (2013). *İş Hukukunun Esasları*, Beta, İstanbul.
- Tunçomağ K. (1976). *Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I*, Sermet Matbaası, İstanbul.
- Usta, O. (1998). *İş Hukukunda Akdin Feshinden Doğan Tazminatlar ve Uygulamaları*, Feryal Matbaası, Ankara.
- Utku, D. (2016). "Türk Borçlar Kanununun 439. Maddesi ve İş Kanunu Kapsamındaki İşçilerin İhbar Tazminatı Sorumluluğuna Etkisi". G. Antalya ve M. Topuz (ed.). *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan)*, 22(3): 2757-2790.

- Uz, Abdullah. (2007). "6245 Sayılı Harcırah Kanunu ve Uygulaması Üzerine Bazı Hukuki Değerlendirmeler", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(1): 59-116.
- Yağcı K., Akdağ G., Akyurt H. (2014). *Havayolu Taşımacılığı Havayolu Ulaşımı ve Örnek Amadeus Uygulamaları*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Yavuz, C., Acar, F. ve Özen, B. (2014). *Borçlar Hukuku Dersleri*, Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Yavuz, S. ve Şahin, S. (2015), "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Zaman Algısı", *Kesit Akademi Dergisi*, 1, s.38, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1521087>
- Yıldız, G. B. (2014) *İş Hukukunda Sözleşmesel Kayıtlar*, Yetkin Yayınları, Ankara.
- Yıldız M. (2020). *Hava Aracı Bakım Personeli için Havacılık Mevzuatı*, Seçkin, Ankara.
- Yürekli, S. (2016). *Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hizmet Sözleşmesinin Sona Ermesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Zevkliler, A. ve Gökyayla, E. (2015). *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*, Turhan Kitabevi, Ankara.

İnternet Kaynakları

- <https://www.bger.ch>
- <https://dergipark.org.tr>
- <https://karararama.yargitay.gov.tr>
- www.kazanci.com
- <http://web.shgm.gov.tr>
- www.sinerjimevzuat.com.tr
- <https://www.tbmm.gov.tr>
- <https://www.tdk.gov.tr>
- <https://sicil.mess.org.tr>
- <https://pdf.trdizin.gov.tr>
- <https://www.istanbulbarosu.org.tr/>
- <https://havais.org.tr>

Dr. Murat KAYA

SUÇ EKONOMİSİ
VE
MALİ İSTİHBARAT
(Teorik Çerçeve)

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Suç Ekonomisi ve Mali İstihbarat (Teorik Çerçeve)

Dr. Murat Kaya

Hukuk Yayınları Dizisi – 3954

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 74 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- AKPINAR, H. (12.09.2004). "Veri tabanlarında Bilgi Keşfi ve Veri Madenciliği". 15.10.2020 tarihinde [http:// nek.istanbul.edu.tr: 4444/ekos/TEZ/43697.pdf](http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/43697.pdf) adresinden alındı
- AKTAN, C. C., & VURAL, İ. (2005). "Bilgi Çağında Bilginin Yönetimi, Bilgi Çağı, Bilgi Yönetimi ve Bilgi Sistemleri". (C. C. AKTAN, Dü.) Konya: Çizgi Kitabevi.
- Albanese, J. S. (2011). *Transnational Crime and the 21st Century: Criminal Enterprise, Corruption, and Opportunity*. Oxford: Oxford University Press.
- ALPAYDIN, E. (12.01.2005). "Zeki Veri Madenciliği: Ham Veriden Altın Bilgiye Ulaşma Yöntemleri". 10.11.2020 tarihinde Erişim:http://www.cmpe.boun.edu.tr/~ethem/files/papers/veri-maden_2k-notlar.doc, adresinden alındı
- Al-Sadig, A. (2009). The effects of corruption on FDI inflows. *Cato Journal*(29), s. 267-294.
- Anadolu Ajansı (AA). (21.10.2019). "El Chapo'nun Mirası: Meksika'da şiddet ve uyuşturucu". 05.11.2020 tarihinde www.aa.com.tr: [https:// www.aa.com.tr /tr/analiz/ el-chaponun-mirasi-meksikada-siddet-ve-uyusturucu/1621311](https://www.aa.com.tr/tr/analiz/el-chaponun-mirasi-meksikada-siddet-ve-uyusturucu/1621311) adresinden alındı
- Andreas, P. (2008). *Blue Helmets and Black Markets: The Business of Survival in the Siege of Sarajevo, Ithaca: . Cornell University Press.*
- Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi. (2018). *Avrupa Uyuşturucu Raporu*, . Lizbon: Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi.
- Aykın, H. (02.01.2017). "Mali Suç ve Mali Suçla Mücadele". 01.01.2019 tarihinde vergidosyasi.com: <https://vergidosyasi.com/2017/01/02/mali-suc-ve-mali-sucla-mucadele/> adresinden alındı
- AYKIN, H. (Aralık 2008.). "Kara Para Aklama ile Mücadelede Nakit İşlem Bildirimi ve Türkiye Uygulaması",. *Yaklaşım Dergisi*,(Sayı:192).
- AYKIN, H. (Mart 2008). "Kayıt dışı Ekonominin Yaygın Olduğu Ortamda Kara para ile Etkin Mücadele Mümkün mü?". *Yaklaşım Dergisi*(183).
- AYKIN, H., & SÖZMEN, H. (2009). *Terörün Finansmanı* (2.Baskı b.). ANKARA: Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK), Yayın No:12,.
- Bacon, E. (2007). "Balkan Trafficking in Historical Perspective," in Kimberley L. Thachuk, *Transnational Threats: Smuggling and Trafficking in Arms, Drugs, and Human Life* . *Westport, CT: Praeger Security International*.

- Bahadur, J. K. (2018). Tax evasion in Nepal: An Inquiry. *Pravaha Journal*, s. 83-95. Retrieved from <https://www.nepjol.info/index.php/pravaha/article/view/20228/16621> 2019) adresinden alındı
- Bailey, J., & Godson, R. (2000). *Organized crime and democratic governability: México and the U.S.-Mexican borderlands*. Pittsburgh, EE. UU.: University of Pittsburgh Press.
- Bajada, C., & Schneider, F. (2005). *Size, Causes and Consequences of the Underground Economy: An International Perspective*. Aldershot (GB). Ashgate Publishing Company.
- BAKAN, İ. (Şubat 2015). *Çağdaş Yönetim Yaklaşımları: İlkeler, Kavramlar ve Yaklaşımlar*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Baker, R. W. (2005). *Capitalism's Achilles Heel, Dirty Money and How to Renew the Free-Market System*. WILEY.
- Baker, R. W. (November 2-3, 2007). The Scale of Global Financial Structure Facilitating Money Laundering, Paper, presented at the konferans "Tackling Money Laundering", *University of Utrecht, Utrecht (The Netherlands)*.
- Bakırtaş, İ., & Ünver, M. (2008, Nisan). "Suçun Ekonomik Analizi: Genel Bir Değerlendirme", (S.20).
- BALCI, A., NOHUTÇU, A., ÖZTÜRK, K., & COŞKUN (Ed.), B. (2003). *Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar: Sorunlar, Tartışmalar, Çözüm Önerileri, Modeller, Dünya ve Türkiye Yansımaları* (özden Geçirilmiş 3. Baskı, b.). (B. C. (Ed.), Dü.) Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- BARUTÇUGİL, İ. (2002). *Bilgi Yönetimi*. İstanbul: Kariyer Yayınları.
- BAŞEREN, S. H. ((9-10 Mart 2006)). "Terörizmin Ulaştığı Boyutlar, Bu Durumun Türkiye'nin Güvenliğine Etkileri ve Alınabilecek Tedbirler". *Türkiye'nin Çevresinde Meydana Gelen Gelişmelerin Türkiye'nin Güvenlik Politikasına Etkileri Sempozyumu*. İstanbul: Genelkurmay Başkanlığı Harp Akademileri Komutanlığı, Harp Akademileri Basımevi.
- BBC. (20.04.2016). "ABD Panama Belgeleri ile ilgili soruşturma başlattı". 02.02.2021 tarihinde https://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/04/160420_pana_ma_abd_sorusturma_bharara adresinden alındı
- BECSI, Z. (1999). "Economics and crime in the states". *Economic Review*, (vol. 84(Q1), s. 38-51.
- BEIJERSE, R. P. (2000). "Knowledge Management in Small and Medium-Sized Companies: Knowledge Management for Entrepreneurs". *Journal of Knowledge Management*, Vol:4(Number: 2).
- BERMAN, K., & KNIGHT, J. (January 2006). *Financial Intelligence (A Manager's Guide to Knowing What The Numbers Really Mean)*. Boston: Harvard Business School Press.

- Berry, M. J., & Linoff, G. (USA,1997). *Data Mining Techniques for Marketing, Sales and Customers Support*, John Wiley& Sons, Inc.
- Berthold, M. R., Borgelt, C., Höppner, F., & Klawonn, F. (2010). *Guide to Intelligent Data Analysis: How to Intelligently Make Sense of Real Data*. Springer-Verlag London Limited.
- BİÇER, P. (2002). “Veri Madenciliği: Sınıflandırma ve Tahmin Yöntemlerini Kullanarak Bir Uygulama”. İstanbul: Yayınlanmamış Y. Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi S.B.E İşletme A.B.D, İşletme Yönetimi Programı.
- BOLAT, T., SEYMEN, O., BOLAT, O., & ERDEM, B. (Ocak 2014). *Yönetim ve Organizasyon*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Bovenkerk, F., & Yeşilgöz, Y. (2004). The Turkish Mafia and the State. (E. C. Springer, Dü.) *Organized Crime in Europe*, s. pp. 585-603.
- BOZ, G., & KURU, N. (Nisan 2015). “İŞİD’in Finansmanı-Analiz”. *Ankara Strateji Enstitüsü (ASE)*(Analiz No:2015/6).
- BOZKURT, V. (2004). “Sanal İşyeri: Kavramsal çerçeve ve Yapısal Özellikler. 01.03.2019 tarihinde seda.sowi.uni-bamberg.de: <http://www.seda.sowi.uni-bamberg.de>. adresinden alındı
- BOZTAŞ, M., & ÖZMIZRAK, M. (2012). “Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP) Yazılımları Kurulum ve Kullanım Sürecinin Bilgi Yönetimi Kavramıyla Etkileşimi”. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*(S.4).
- Brady, H. (2007). The EU and the Fight Against Organised Crime,. *CER working papers*.
- Breinholt, J. (2004). “Reaching the white collar terrorist: Operational challenges”. *IMF Seminar Program*.
- Buscaglia, E., & Dij, J. (2003). “Controlling Organized Crime and Corruption in the Public Sector”. 10.12.2021 tarihinde www.unodc.org: http://www.unodc.org/pdf/crime/forum/forum3_Art1.pdf. adresinden alındı
- BYRNE, J. (Feb. 8, 1993). “The Virtual Corporations”,. *Business Week*.
- Camarinha-Matos, M. L., & Afsarmanesh (Ed.), H. (2004). *Collaborative Networked Organizations: A Research Agenda For Emerging Business Models*. (H. A. (Ed.), Dü.) New York, Boston, Dordrecht, London, Moscow: Kluwer Academic Publishers.
- Carter, D. B. (January 2012). “A Blessing or a Curse?, State Support for Terrorist Groups”. *International Organization*, Vol.66(No.1).
- Central Intelligence Agency (CIA). (1999). “A consumer’s guide to intelligence”. L: Central Intelligence Agency,1999.
- Chaikin, D., & Sharman, J. (2009). *Corruption and Money Laundering: A Symbiotic Relationship*. USA: Palgrave Macmillian,.

- CHALK, P., & MacDuff, I. (2003). *"The Liberation Tigers of Tamil Eelam Insurgency in Sri Lanka"*, in Rajat Ganguly *Ethnic Conflict, and Recessionism in South and South East Asia*. London: SAGE.
- Chaloupka, F., & Warner, K. (2000). "The economics of smoking" . (A. &-6. Eds. Culyer, Dü.) *In Handbook of Health economics, Vol. 18* .
- Clarke, C. P. (2015). *Terrorism Inc. The Financing of Terrorism, Insurgency and Warfare*.
- Claudio, E. M., Schneider, F., & Buehn, A. (2010, July). Shadow Economies All Over The World : New Estimates For 162 Countries From 1999 To 2007 (Revised Version). *Policy Research Working Paper, WPS5356*.
- CLEGG, S. (1990). *Modern Organizations: Organization Studies in the Post modern World*. London: SAGE Publications.
- Clinard, M. B., & Meier, R. F. (2011). *Sociology of Deviant Behavior (14th ed.)*.
- Cohn, M. (November 20,2020). *"Global tax avoidance costs countries \$427B each year: Report"*, *Accounting Today*, 15.11.2020 tarihinde www.accountingtoday.com: <https://www.accountingtoday.com/news/global-tax-avoidance-costs-countries-427b-each-year-says-report>, adresinden alındı
- Congressional Research Service (CRS 2015b). (10 Nisan 2015). *Islamic State Financing and U.S Policy Approaches*.
- COX, D. (2014). *Handbook of Anti Money Laundering*, . WILEY.
- Cuervo-Cazurra, A. (2008). "Better the devil you don't know: Types of corruption and FDI in transition economies". *Journal of International Management*, 14(1), s. 12-27.
- Curtis Glenn E. (Ed.). (October 2003,). "Nations hospitable to Organized Crime and Terrorism", A report prepared by Library of congress (Federal Research Division), Under an Interagency agreement with the United States Government, October 2003,.
- ÇELİK, H. M. (2006). *"Bilgi Yönetiminde Kurumsal Bilgi Genel Ağ Sayfalarının Kullanımı ve Organizasyon Verimliliğine Katkılarının Örnek Bir Uygulama İle Sınanması"*. İzmir: Yayınlanmamış Y.Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD.
- ÇUBUKÇU, A. (02.03.2020). *"Strateji Eylem Planı Nedir? Nasıl Hazırlanır?"*. 16.01.2021 tarihinde www.acubukcu.com: <http://www.acubukcu.com/strateji-eylem-planı-nedir-nasıl-hazırlanır/>, 02.03.2020 adresinden alındı
- D'Souza, J. (2012). *Terrorist Financing, Money Laundering and Tax Evasion (Examining the Performance of Financial Intelligence Units*. Newyork: CRC Press,Taylor &Francis Group.
- Dalay, İ., Coşkun, R., & Altınışik, R. (2009). Daha Esnek ve Daha Atılımcı Organizasyon Yapılarına Doğru Sanal Organizasyonlar. R. Altınışik, & R. R. (Ed.) (Dü.) içinde, *Stratejik Boyutuyla Modern Yönetim Yaklaşımları*. İstanbul,; Beta Yayınları.

- Dandurand, Y., & Vivienne, C. (April 2004.). "Links Between Terrorism and Other Forms of Crime", A Report submitted to Foreign Affairs,. *International Centre for Criminal Law Reform and Criminal Justice Policy*.
- DAVENPORT, H., & PRUSAK, L. (2001). *İş Dünyasında Bilgi Yönetimi*, (Çev. Günhan GÜNAY). İstanbul: Rota Yayınları.
- DEĞİRMENCİ, O. (2008). "5237 Sayılı Kanun'da Düzenlenen Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçunun 4208 Sayılı Kanun'daki Düzenleme İle Karşılaştırılması", Kara para Aklama ve Terörizmin Finansmanı. (Ed.) Süleyman AYDIN, & (. S. AYDIN (Dü.) içinde, *Kara para Aklama ve Terörizmin Finansmanı*, (Ed.) Süleyman AYDIN. Ankara: Adalet Yayınevi.
- DEMİR, N. (2006). "Satış Takımlarında İş Tatmini ve Örgütsel Bağlılık", *Öneri*, 7(26).
- Derluigian, G. M. (2005). *Bourdieu's Secret Admirer in the Caucasus: World-System Biography*. Chicago: University of Chicago Press.
- Devlet Planlama Teşkilatı (DPT). (28.02.2009). "E-Dönüşüm Türkiye Projesi Birlikte Çalışabilirlik Esasları Rehberi", *Sürüm 2.0*, Ankara, *Bilgi Toplumu Dairesi Başkanlığı*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı (DPT).
- Dickinson, E. (September 30, 2014). "The Case Against Qatar" . *Foreign Policy*.
- Dilmaç, S. (2006). "Global Threat: Terrorism and Its Impact on Turkey". (s. ss.449-465). Ankara: İstanbul Conference on Democracy & Global Security 2005, On-cu Press.
- Dishman, C. (2001). Terrorism, Crime, and Transformation,". *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol. 24(No. 1).
- Dobovšek, B. (2008). Economic organized crime networks in emerging democracies. *International Journal of Social Economics*, 3, 35(9), s. 679–690.
- DRUCKER, P. (1999). *21.Yüzyıl İçin Yönetim Tartışmaları (Çev.)* (2. Baskı b.). ((. İ. BAHÇİVANGİL), Çev.) İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- DURMUŞ, M. (2008). *Kamu Ekonomisi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Durnagöl, E. (2009/2). "The Role of Drugs in Terrorism and Organized Crime". *ankarabarreview*, 2009/2, s. 46-48.
- Edelbacher, M., Kratcoski, P. C., & Dobovšek, B. (2016.). "Corruption, Fraud, Organized Crime, and the Shadow Economy" (Ed.). USA: CRC Press Taylor & Francis Group.
- Edelbacher, M., Kratcoski, P., & Dobovšek, B. (2016). "Corruption, Fraud, Organized Crime, and the Shadow Economy". (B. (. Dobovšek, Dü.) USA: CRC Press Taylor & Francis Group.
- EFİL, İ. (2002). *İşletmelerde Ekip Yönetimi ve Uygulama Örnekleri* (6. Baskı b.). İstanbul: Alfa Basın Yayım Dağıtım.
- EGMONT GROUP (2020). (12.01.2020). "Financial Intelligence Units (FIUs)". 12.01.2020 tarihinde <https://egmontgroup.org/> adresinden alındı

- Ehrlich, I. (1981). "On the Usefulness of Controlling Individuals: An Economic Analysis of Rehabilitation, Incapacitation and Deterrence". *The American Economic Review*,(71(3):) , s. 307-322.
- Elgin, C., & Öztunalı, O. (2012-05, 05). Shadow Economies around the World: Model Based Estimates. *Working Papers 2012/05*, s. 2.
- EREN, E. (2013). *Yönetim ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar)* (11. Baskı b.). İstanbul: Beta Yayınları.
- Ergin, E. (2005). *Kara Ekonomi ve Aklama Suçu*. Ankara: Yargı Yayın Evi.
- ERKAN, M., & DİLMAÇ, S. (2003). *Devlet Güvenlik ve İstihbarat*. Ankara: İDB Yayınları.
- EROĞLU, U. (2001). İnsan Kaynakları Yönetiminde Yeni Yönelimleri Hazırlayan İki Güç: Sanal Organizasyonlar ve Stratejik Tabanlı Düşünme. *İş, Güç ve Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, Cilt:3(S.2, 2)*. <http://www.isgucu.org/umut1.html>. adresinden alındı
- Esposito, J. L. (2002). *"Unholy War, Terror in the name of Islam"*. Oxford University Press.
- European Commission 2019 [a]. (2019). *"Estimating International Tax Evasion by Individuals"*, Framework Contract TAXUD/2015/CC/132. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- European Commission 2019 [b]. (2019). *"Public perception of illicit tobacco trade"* Special Eurobarometer 482. European Commission, European Anti-Fraud Office (OLAF). <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/28a5f1c0-b98a-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language> adresinden alındı
- European Social Fund. (28.03.2021). *Sonuçlara Odaklanmanın Başka Bir Yolu: Ortak Eylem Planları (OEP)*. ec.europa.eu. <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=1491&langId=en#:~:text=What%20is%20it%3F,and%20makes%20use%20of%20SCOs>., adresinden alındı
- EUROPOL. (2020). *"Economic Crime"*. Europol.europa.eu: <https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/crime-areas/economic-crime> adresinden alındı
- FATF (2008). (2008). *Best Practises Paper on Trade based Money Laundering*., Paris: FATF.
- FATF (2018c). (2018). *"Consolidated FATF Strategy On Combatting Terrorist Financing"*. FATF. 19.10.2018 tarihinde <http://www.fatf-gafi.org/> adresinden alındı
- FATF (2020a). (12.08.2020). *"What is money laundering?"*, Basic Facts About Money Laundering. 12.08.2020 tarihinde FATF: http://www.fatfgafi.org/MLaundering_en.htm. adresinden alındı
- FATF Report (2012) . (June 2012). *"Operational Issues Financial Investigations Guidance"*.
- FATF, MER GERMANY. (2010). *Mutual Evaluation Report (MER)-GERMANY 2010*. 01.01.2020 tarihinde <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Germany%20full.pdf>. adresinden alındı

- FATF, MER ITALY. (2016). *FATF Annual Mutual Evaluation Report, MER ITALY 2016*. 01.09.2019 tarihinde <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Italy-2016.pdf>. adresinden alındı
- FATF, MER UNITED KINGDOM. (2018). *Mutual Evaluation Report (MER)-UNITED KINGDOM*,. 14.10.2019 tarihinde <https://www.fatfgafi.org/publications/mutualevaluations/documents/mer-united-kingdom-2018.html> adresinden alındı
- Federal Bureau of Investigation (FBI) 2021a. (tarih yok). *Transnational Organised Crime*. 02 01, 2021 tarihinde <https://www.fbi.gov/investigate/organized-crime>: <https://www.fbi.gov/investigate/organized-crime>Erişim Tarihi: 01.02.2021. adresinden alındı
- Federal Research Division. (2003). *"Nations Hospitable to Organized Crime And Terrorism"*,. Washington D.C.: Library of Congress under an Interagency Agreement with the United States Government.
- Feige, E. (2003). Defining and estimating underground and informal economies: The new institutional economics approach. *World Development*, 18(7), s. 7.
- Feige, E. (2009). The underground economy and the currency enigma. *Public Finance (Finances Publiques)*(49 (Suppl)), s. 119–136.
- Financial Action Task Force (FATF). (June 23, 2006). *"Trade Based Money Laundering"*. FATF.
- FINCEN (2011). (2011). *FINCEN Annual Report 2011*. 22.08.2018 tarihinde <https://www.fincen.gov/annual-report-0> adresinden alındı
- FOX, C. J., & Miller, H. (1993). "Post modern Public Adminisration: A Short Treatise on Self-Referantial Epihenomena". *Administrative Theory and Praxis, Vol.15*(No:1), s. 1-17.
- Franko, K. (2013). *Globalization & Crime*, (Cilt 1st Ed.). Los Angeles: Sage Publications.
- Freeman, M. (2011). The Sources of Terrorist Financing: Theory and Typology. *Studies in Conflict & Terrorism*, v.34, s. 34:461–475.
- Freille, S. (March 2007). "Essays on Corruption and Economic Development". *Thesis submitted to The University of Nottingham for the degree of Doctor of Philosophy*. The University of Nottingham.
- GITOC. (2021). *The Global Organized Crime Index 2021*. The Global Initiative Against Transnational Organized Crime.
- GITOC. (2023). *The Global Organized Crime Index 2023*. The Global Initiative Against Transnational Organized Crime.
- Gleason, P., & Gottselig, G. (2004). *Financial Intelligence.Units: An Overview*, . (G. (. Glenn, Dü.) Washington, D.C, U.S.A.: International Monetay Fund World Bank.
- GÖKÇE, S. (2010). *Uluslararası Sözleşmeler ile ve Bazı Ülke Uygulamalarıyla Karşılaştırmalı Olarak Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu*,. Ankara: MASAK Yayınları.

- Greenberg, M. W., & Wolosky, L. (25 November 2002). "Terrorist Financing: Report of an Independent Task Force". *Council on Foreign Relations*.
- Grogger, J. (1998). "Market Wages and Youth Crime", *Journal of Labor Economics*, (16(4)), s. 756-791.
- Gunaratna, R. (1998). 02.02.2022 tarihinde tamilnation.org: <https://tamilnation.org/lte/98rohan.htm>. adresinden alındı
- Gunaratna, R. (2001). "The Lifeblood of Terrorist Organizations: Evolving Terrorist Financing Strategies". (A. P. (ed.), Dü.) *Countering Terrorism Through International Cooperation*.
- GUPTA, S., DAVOODI, H., & ALONSO-TERME, R. (1998) . "Does Corruption Affect Income Inequality and Poverty". *IMF Working Paper*(WP/98/76), s. s. 4-30.
- Gutiérrez, S. E. (2015). "*The Criminal Economy*", *Field Notes*. 25.04.2022 tarihinde <https://brooklynrail.org/2015/02/field-notes/the-criminal-economy> adresinden alındı
- GÜNER, L. (2005). Mali İstihbarat Kaynakları, Bilgi ve İstihbarat Toplama Teknikleri. (MASAK Uzmanlık Tezi). Ankara: MASAK.
- GÜVEL, A. (2005). "Ekonomik Suçlar, Tanım, Türleri ve Ölçüleri". *Ekonomik Suç ve Ceza Sempozyumu*(Yayın No:2005-25).
- Habib, M., & Zurawicki, L. (2002). Corruption and foreign direct investment. *Journal of International Business Studies*, 33(2), s. 291–307.
- HACKMAN, J. (2011-1). *Collaborative Intelligence:Using Teams to solve Hard Problems,Lessons from and for Intelligence Professionals*. San Francisco: Berret-Koehler Publishers, Inc.
- Haken, J. (February 2011). *Transnational Crime in the Developing World*,. Global Financial Integrity.
- Hancock, P., & Tyler, M. (2001). *Work, Postmodernism and Organization: A Critical Introduction*. London: SAGE Publications.
- Hellman, S. J., Jones,, G., & Kaufmann, D. (2000). "*Seize the state, seize the day: State capture, corruption, and influence in transition*". World Bank Publications. 10 25, 2020 tarihinde https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=240555 adresinden alındı
- Hetzer, W. (2012). Financial crisis or financial crime? Financial Crimes: A Threat to Global Security. (P. K. eds. M. Edelbacher, Dü.) s. pp. 217–264.
- Heuer, R. J. (1999). *Psychology of Intelligence Analysis*. Center for the Study of Intelligence.
- Heuer, R. J., & Randolph, H. (2015). *Structured Analytic Technics for Intelligence Analysis*, (2nd Edition b.). Los Angeles: SAGE Publications Inc.&CQ Press.

- HOLLAND, C. P. (April, 1998). *"The Importance of Trust and Business Relationships in the Formation of Virtual Organisations"*. 12.03.2019 tarihinde <http://www.virtualorganizations.net>. adresinden alındı
- Horgan, J., & Taylor, M. (1997). "The Provisional Irish Republican Army: Command and Functional Structure,". *Terrorism and Political Violence*, Vol. 9(No. 3).
- Horgan, J., & Taylor, M. (Summer 2003). "Playing the 'Green Card'—Financing the Provisional IRA: Part 2,". *Terrorism and Political Violence*, Vol. 15(No. 2).
- Hutchinson, S., & O'malley, P. (2007). A Crime–Terror Nexus? Thinking On Some Of The Links Between Terrorism And Criminality. *Studies in Conflict Terrorism*, 30(12).
- Hübschle, A. (September 2011). "From Theory to Practice: Exploring the Organised Crime-Terror Nexus in Sub-Saharan Africa",. *Perspectives on Terrorism*, Vol. 5(No. 3/4).
- IAIS. (December 2004). "Guidance Paper on Anti Money Laundering and Combatting the Financing of the Terrorism". *Guidance Paper no:5*.
- IMF. (12 February 2001). *Financial System Abuse, Financial Crime and Money Laundering*. IMF.
- IMF. (2001). Financial system abuse, financial crime and Money laundering,. *Washington, DC: Report Monetary and Exchange Affairs and Policy Development* .
- IMF. (2019). *Explaining the Shadow Economy in Europe: Size, Causes and Policy Options*. IMF.
- IMF. (2021b). CIS = Commonwealth of Independent States; MIMIC = multiple indicators, multiple causes. (H. a. 2016, K. a. 2019, & I. s. estimates., Derleyiciler) IMF. <https://www.elibrary.imf.org/view/books/071/29292-9781513575919-en/ch003.xml>, adresinden alındı
- IMF&OECD& UN &World Bank. (2011). *"Supporting the Development of More Effective Tax System A Report To The G-20 Development Working Group By the IMF, OECD, UN and Worldbank*.
- International Monetary Fund (IMF) . (February 2010). *Financial system abuse, financial crime and money laundering—Background paper* .
- International Monetary Fund (IMF). (2004). International Monetary Fund. *Worldbank*.
- Investopedia. (12.10.2020). *"Tax Evasion"*. 12.10.2020 tarihinde [https://www.investopedia.com/terms/t/taxevasion.asp #: ~:text=Tax %20evasion%20is %20an%20illegal,Service%20\(IRS\)%20tax%20code](https://www.investopedia.com/terms/t/taxevasion.asp#:~:text=Tax%20evasion%20is%20an%20illegal,Service%20(IRS)%20tax%20code). adresinden alındı
- Jensen, C. J., McElreath, D., & Graves, M. (2013). *Introduction to Intelligence Studies*. NewYork: CRC Press, Taylor &Francis Group.
- Jones, C. (June 2007) . "Intelligence reform: The logic of information sharing, Intelligence and National Security". *Intelligence and National Security*, Vol.22(No.3), s. pp.384 - 401.

- Jones, S. G., & Johnston, P. (2013). "The Future of Insurgency,". *Studies in Conflict & Terrorism, Vol. 36*(No. 1).
- Katkov, N. (September 2002). Anti Money Laundering: A brave new World for financial institutions.
- KAYA, M. (2010, Temmuz-Ağustos). "Suç Gelirlerinin Aklanmasında Bir Araç olarak Sigortacılık Sektörünün Kullanılması". *Sosyal Güvenlik Dünyası Dergisi*(Yıl:13, Sayı:68).
- Kemme, D. M., Parikh, B., & Steigner, T. (2020). "Tax Morale and International Tax Evasion". *Journal of World Business, 55* (101052).
- Kent, S. (1949 (Çev.2003)). *Stratejik İstihbarat (Çev.)*. (N. Ş.-A. Çev. B. Yasemin ÖZBEK, Çev.) Ankara: ASAM Yayınları.
- KİRMANOĞLU, H. (2012). *Kamu Ekonomisi Analizi* (4. Baskı, Ankara,2012 b.). İstanbul: Beta Yayınları.
- Kleiman, M. A. (2004). *Mark A. Kleiman, Illicit Drugs and the Terrorist Threat: Causal Links and Implications for Domestic Drug Control Policy*, Congressional Report Services (CRS),USA.
- KLUBER. (April 27-28,1998). "A Framework for Virtual Organizing, Proceeding of the Virtual Organization.
- KMPG 2019. (18 February 2020). "Project Stella: a study of the illicit cigarette market in the EU, Norway and Switzerland". https://www.stopillegal.com/docs/default-source/external-docs/kpmg-project-stella/project-stella-methodology.pdf?sfvrsn=aea077d7_2 adresinden alındı
- KOÇEL, T. (2003). *İşletme Yöneticiliği, Yönetim ve Organizasyon, Organizasyonlarda Davranış, Klasik-Modern-Çağdaş ve Güncel Yaklaşımlar* (Genişletilmiş 9. Baskı b.). İstanbul: Beta Yayınları.
- KOÇEL, T. (2011). *İşletme Yöneticiliği* (13. Baskı b.). İstanbul: Beta Yayınları.
- Koh, J.-M. (2006). *Suppressing terrorist financing and money laundering*. Berlin: Springer.
- KOLUTEK, K. (2003). "Karapara Aklama ile Mücadelede EGMONT GRUBU'nun Rolü ve Önemi". Yayımlanmamış MASAK Uzmanlık Tezi,2003.
- Kroll Company. (July 2011:6). *Global Fraud Report, Economist Intelligence Unit Survey Results*. Kroll Company.
- Kulick, J., Prieger, J., & Kleiman, M. (2016). "Unintended consequences of cigarette prohibition, regulation, and taxation". *International Journal of Law, Crime and Justice, 46*, s. 69-85.
- L.L.Fituni. (1993). CIS: Organized Crime and its International Activities,. *Wilbad Kreuth, 1993*.

- LANK, E. (2006). *Collaborative Advantage: How Organizations win by working Together*. Newyork: Palgrave Macmillan.
- Lee, M. (2011). *Trafficking and Global Crime Control*. Los Angeles: Sage Publications.
- Let's Talk AML.com. (11.10.2020). "What's Money Laundering?.". 11.10.2020 tarihinde letstalkaml.com: <https://letstalkaml.com/what-is-anti-money-laundering-a/> adresinden alındı
- Levytskyi, V. (March 2001). "Economic Intelligence of the Modern State". (T. A.-A. For, Dü.) Monterey: Naval Postgraduate School Monterey, California Thesis.
- Library of congress (Federal Research Division:Curtis, Glenn E. (Ed.). (October 2003). "Nations hospitable to Organized Crime and Terrorism". Washington, D.C.: Library of congress (Federal Research Division).
- LILLEY, P. (2006). *Dirty Dealing: The Untold Truth About Global Money Laundering, International Crime*. London: KOGAN Page.
- Lui, F. (1985). "An equilibrium queuing model of bribery. Journal of Political Economy". (93).
- Madra, Ö., & Aktar, C. (2022, Ekim 13). *Küresel Organize Suç Raporu: Türkiye en üst sıralarda*. 01.10.2023 tarihinde Açık Radyo 95.0: <https://acikradyo.com.tr/nereye-dogru/kuresel-organize-suc-raporu-turkiye-en-ust-siralarda> adresinden alındı
- Maguire, K. (1993). "Fraud, Extortion and Racketeering: The Black Economy in Northern Ireland". *Crime, Law, and Social Change, Vol. 20*(No. 4).
- Management Study Guide (MSG). (05.11.2018). "Finance Intelligence and its Components". 05.11.2018 tarihinde [www. managementstudyguide.com](http://www.managementstudyguide.com): <https://www.managementstudyguide.com/finance-intelligence.htm>. adresinden alındı
- Manning, G. A. (2005). *Financial Investigation and Forensic Accounting, Second Edition*, . USA: CRC Press, Taylor&Francis Group.
- MASAK (2007). (Kasım 2007). *Aklama Suçu İnceleme Rehberi*. Ankara: MASAK Yayınları (I. Baskı).
- MASAK (2010). (2009). *Aklama Suçu Hakkında Denetim Elemanlarına Yönelik Bilgilendirme El Kitabı (Çev.)*. (MASAK, Çev.) Ankara: MASAK.
- MAURO, P. (August 1995). "Corruption and Growth". *The Quarterly Journal of Economics, Vol.110*(No.3), s. s.705-706.
- McArthur, D., & MARKOVA, A. (2015). *Collaborative Intelligence:Thinking with Different People Who Think Differently*. Newyork 2015: Spiegel&Grau.
- McKenzie, N., & Baker, R. (January 23, 2014). "Terrorists Taking Cut of Millions in Drug Money,". *The Canberra Times*.

- Millî İstihbarat Teşkilâtı (MİT). (2018). *İstihbarat Oluşumu*. 05.11.2018 tarihinde www.mit.gov.tr: <http://www.mit.gov.tr/isth-olusum.html> /İstihbarat Oluşumu adresinden alındı
- MISIRDALI, F. (2006). *“Örgüt İçi Bilgi Paylaşımında Sosyal Sermayenin Etkisi: Kütahya Porselen A.Ş.’de Bir Uygulama”*. Kütahya: Yayınlanmamış Y.Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD.
- MISIRDALI, F. (2006). *“Örgüt İçi Bilgi Paylaşımında Sosyal Sermayenin Etkisi: Kütahya Porselen A.Ş.’de Bir Uygulama”*. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD.
- Modugu, K. P., & Omoye, A. (2014). “An appraisal of personal income tax evasion in Nigeria”, *Asian Economic and Financial Review*, 4(1), s. 33-40.
- Myers, W. (April 21, 1994.). *“Transnational Ethnic Chinese Organized Crime.: A Global Challenge to the Security of the United States. Analysis and Recommendations,*. Washington, D.C.
- Nadaroğlu, H. (1996). *Kamu Maliye Teorisi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Napoleoni L. (2003). *Modern Jihad: Tracing the Dollars Behind the Terror Networks*. London: Pluto Press.
- Nigrini, M. J. (2011). *Forensic Analytics Methods and Technique for Forensic Accounting Investigations*. NewJersey: John Wiley & Sons, Inc.
- OECD. (2017). *Effective Inter-agency Cooperation in Fighting Tax Crimes and Other Financial Crimes,*.
- OLAF . (April 2020). *“Study to identify an approach to measure the illicit market for tobacco products”*. European Commission (European Anti-Fraud Office-OLAF).
- Omodero, C. O. (2014). “Tax Evasion and Its Consequences on an Emerging Economy: Nigeria as a Focus”, *Research in World Economy*, Vol. 10(No. 3).
- ORAL, B. G., & Gökbunar, A. (2017). “Karapara Aklamanın (Politik) Araçları: Yolsuzluk, Organize Suç ve Mücadelede Mali Önlemler”, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 24(1), s. 89-114.
- ORTAÇ, F. R. (Mart 2004). *Global Kamu Malları ve Finansmanı*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Önder, M. (2012). *Türkiye’de Kayıt Dışı Ekonomi ve Uluslararası Uygulamalar Işığında Çözüm Önerileri, Yayınlanmamış Mesleki Yeterlilik Tezi*. Ankara: Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.
- ÖZER, M. A. (2015). *Yeni Kamu Yönetimi* (Yenilenmiş 3. Baskı b.). Ankara: Gazi Kitabevi, Şubat 2015.
- ÖZTÜRK, A. (2005). “İşletmelerde Bilgi Yönetimi ve Bilgi Paylaşımı, Eskişehir Türk Telekom’da Örnek Bir Uygulama”. *Yayınlanmamış Y.Lisans Tezi*. Kütahya : Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD.
- ÖZVEREN, M., & GÜRSU, M. (25-26 Kasım 2004). “Organizasyonlarda Bilginin Yaratılması Süreci ve Bu Süreçte Liderliğin Önemi”. *Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiriler Kitabı*. S. 3. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

- PALEY, A. R. (20 November 2007). "Iraqis joining Insurgency Less for Cause than Cash". *Washington Post*.
- Paoli, L. (2003). Information on the National Legal Instruments to Control Organised Environmental Crime in Italy. *Organised Environmental Crime in the EU Member States. A Report for the European Commission*, s. 294-341.
- Papanicolaou, G. (12.10.2020). "Stages of Money Laundering", Compliance Alert. 12.10.2020 tarihinde <https://calert.info/details.php?id=1239> adresinden alındı
- PARKER, M., & TAYLOR, M. (2010). Financial Intelligence: A Price Worth Paying? *Studies in Conflict & Terrorism*(33), s. 949–959.
- PARKMAN, T. (2012). *Mastering Anti-Money Laundering and Counter-Terrorist Financing, A compliance guide for practitioners*. Pearson Education Limited, Great Britain,2012.
- Pasco, G. A. (2013). *Criminal Financial Investigation: The Use of Forensic Accounting Techniques and Indirect Method of Proof*. CRC Press Taylor&Francis Group,.
- Passas, N. (2007). "Terrorism Financing Mechanisms and and Policy Dilemmas". (. J. Trinkunas, & (. J. Trinkunas (Dü.) içinde, *Terrorist Financing and State Responses: A Comperative Perspective* . Stanford University Press.
- Peters, G. (2009). *Seeds of terror: How heroin is bankrolling the Taliban and Al Qaeda*. New York: Thomas Dunne Books.
- Price Waters and Coopers (Pwc). (15.11.2020). "Hakkımızda". 15.12.2020 tarihinde <https://www.pwc.com.tr/tr/hakkimizda.html>. adresinden alındı
- Pricewaterhouse&Coopers. (2007). (tarih yok). On the distribution of first significant figures, Internal Audit 2012. *The American Mathematical Monthly*, 76 (4), s. 342–348.
- Prieger, J., & Kulick, J. (2018). "Cigarette taxes and illicit trade in Europe". *Economic Inquiry*, 56(3), s. 1706–23.
- R. Richards, J. (1999). *Transnational Criminal Cyber Crime and Money Laundering, A Handbook for Law Enforcement Officers, Auditors and Financial Investigators*. London-Washington 1999: CRC Press.
- Rabasa, A., & Chalk, P. (2001). *Colombian Labyrinth, The Synergy of Drugs and Insuregency and its İmplications for Regional Stability*. USA: RAND Corporation.
- REIDER, B. J. (Oct. 2014). "Extetal Support to Insurgencies". *Small Wall Joulms*.
- Restrepo-Echavarria, P. (2014, August 2014). "Macroeconomic Volatility: The Role of the Informal Economy." . *European Economic Review*(Vol. 70), s. 454-69.
- RIEMER, K., & VEHRING, N. (2012). Virtual or Vague? A literature review exposing conceptual differences in defining virtual organisations in IS research". *Electron Markets*, Vol.22,, D,, s. pp.267-282. doi:DOI10.1007/s12525-012-0094-2
- Rollins, J., & Sun-Wyler, L. (October 19, 2012). "Terrorism and Transnational Crime: Foreign Policy Issues for Congress,". *Congressional Research Service (CRS)*.
- Rothberg, H. N., & Erickson, G. (2005). *From Knowledge to Intelligence: Creating Competitive Advantage in the Next Economy*. USA: Elsevier.

- Rubin, A. J. (August 20, 2001). "U.S. Patrols Smuggling Routes to Macedonia: Balkans: American Peacekeepers in Kosovo Intercept Weapons on Way to Rebels. *Los Angeles Times*, .
- Saan, A. (2008). Türkiye'de vergi Kaçakçılığının Önlenmesinde Vergi Denetiminin Etkinliği. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Edirne: Edirne,2008.
- SALT, A. (2004). "*Sanal Organizasyonlar*".
- Sanderson, T. M. (2004) . "Transnational Terror and Organized Crime: Blurring the Lines" . *SAIS Review of International Affairs*, vol. 24 (no. 1), s. p. 49-61. doi: doi:10.1353/sais.2004.0020
- SANDLER, T. (2001). "Understanding Global Public Goods". *OECD Observer*. 05.02.2019 tarihinde <https://go.gale.com/ps/i.do?id=GALE%7CA81112691&sid=googleScholar&v=2.1&it=r&linkaccess=abs&issn=00297054&p=AONE&sw=w&userGroupName=anon%7E8b33360d> adresinden alındı
- SARGUT, A. S., & ÖZEN (Ed.), Ş. (Şubat 2015). *Örgüt Kuramları* (3. Baskı b.). (Ş. Ö. (Ed.), Dü.) Ankara: İmge Kitabevi.
- Savaşan, F. (10-14 Mayıs 2004). 19. Türkiye Maliye Sempozyumu. "*Türkiye'de Kayıt dışı Ekonomi ve Vergi Kaybı Tahminleri*". Antalya/Belek.
- Savona, E. U., & De Feo, M. A. (2005). *Responding to Money Laundering (International Perspectivea)*. (E. U. Savona, Dü.) Ed. ISPAC (International Scientific and Professional Advisory Council of the United Nations Crime Prevention and Criminal Justice Programme), harwood acad.
- Savona, E. U., & Williams, P. (Autumn 1995.). "Introduction: Problems and Dangers Posed by Organized Crime in the Various Regions of the World",. *Transnational Organized Crime, Vol. 1*(No. 3).
- Schmid, A. P. (Winter 1996). "The Links between Transnational Organized Crime and Terrorist Crimes". *Transnational Organized Crime, V.2*(No. 2), s. 66-67.
- Schmid, A. (Summer-2004). "Links between Terrorism and Drug Trafficking: A Case of "Narco-terrorism?". <http://turkishpolicy.com>. <http://turkishpolicy.com/article/90/links-between-terrorism-and-drug-trafficking-a-case-of-narco-terrorism-summer-2004> adresinden alındı
- Schneider, F. (2004b). Macroeconomics: The Financial Flows of Islamic Terrorism". (D. (. Maschiandaro, Dü.) *Global Financial Crime: Terrorism, Money Laundering and Offshore Centres, UK,2004*.
- Schneider, F. (2008). "Turnover of Organized Crime and Money Laundering: Some Preliminary Empirical Findings". s. s. 5-9.
- Schneider, F. (2012, November). *Shadow Economy in Turkey and in other OECD-Countries: What do we (not) know?*". Ocak 12, 2021 tarihinde [ShadEc_Turkey2012.ppt: https:// papers.ssrn.com/ sol3/ papers.cfm? abstract_id=2031951](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2031951) adresinden alındı

- Schneider, F. (2013, May 02). "Size and Progression of the Shadow Economies of Turkey and Other OECD Countries from 2003 to 2013: Some New Facts", . *Volume: 2*(No: 2), s. 83-116.
- Schneider, F. (September 2013). The Financial Flows of Transnational Crime and Tax Fraud in OECD Countries: What Do We (Not) Know? *Public Finance Rev.*, *41*(5), s. 677.
- Schneider, F., & Enste, D. (2004). *The Shadow Economy An International Survey*. UK: Cambridge University Press.
- Schneider, F., & Hassan, M. (2016). "Size and Development of the Shadow Economies of 157 Worldwide Countries: Updated and New Measures from 1999 to 2013". *4*(218), (2).
- Schneider, F., & Torgler, B. (2009, April). The impact of tax morale and institutional quality on the shadow economy. *Journal of Economic Psychology*, *Issue 2*(Volume 30), s. 228-245.
- Schneider, S. (2005). "Money laundering through securities: An analysis of Canadian police cases.". *Asper Review of International Business and Trade Law*.
- SCHOTT, P. A. (2006). *Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism*. The World Bank&The International Monetary Fund,2nd Ed.
- Schweitzer, G. E. (September 22, 2005). "Detecting and Preventing Nuclear Smuggling,". Congressional Testimony.
- SEMERÇİÖZ, F., & KURT, M. (2002). "Şebeke Organizasyonlar ve Sağlık Sektöründe Bir Uygulama: Hayat Hastaneler Grubu". 10.12.2020 tarihinde http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=204 adresinden alındı
- SEYMEN, O. A., & BOLAT, T. (2002). *Örgütsel Öğrenme, Kıyaslama (Benchmarking) Tekniğinin Bir Örgütsel Öğrenme Aracı Olarak Kullanılması*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Shapland, J., & Ponsaers, P. (2009). Potential effects of national policies on the informal economy. (J. S. (Eds.), Dü.) *The Informal Economy and Connections with Organised Crime: The Impact of National Social and Economic Policies*, s. 1-22.
- Shelley, L. I., & Picarelli, J. (2002). "Methods Not Motives: Implications of the Convergence of International Organized Crime and Terrorism,". *Police Practice and Research*, Vol. 3(No. 4).
- Skillicorn, D. (2009). *Knowledge Discovery for Counterterrorism and Law Enforcement*. CRC Press,Taylor & Francis Group, LLC.
- SNCCP. (2005:5). *Methods to Prevent Economic Crime, Research on Economic Crime, Report The Swedish National Council for Crime Prevention*. Stockholm: The Swedish National Council for Crime Prevention.
- Snow, C., Miles, R., & Coleman, H. (1992). *Building Networks:Broker Roles and Behaviours, Implementing Strategic Processes: Change, Learning and Cooperation*. (E. P.Lorange, Dü.)

- Somers, L. E. (1984). Clark Boardman Company.
- Sözcü Gazetesi, 01.12.2020. (tarih yok). "Ünlü İtalyan Mafyası Camorra Çökertildi". 01.01.2021 tarihinde [www.sozcu.com.tr](https://www.sozcu.com.tr/2020/dunya/unlu-italyan-mafyasi-camorra-cokertildi-6149434/): <https://www.sozcu.com.tr/2020/dunya/unlu-italyan-mafyasi-camorra-cokertildi-6149434/>, adresinden alındı
- Stack, K. P. (Winter 1998). "Competitive Intelligence". *Intelligence and National Security, Volume 13*(No4).
- STESSENS, G. (2003). *Money Laundering: A New International Law Enforcement Model*, . USA, : Cambridge Universty Press, .
- Stuart, H., & Sills, Stephen. (2006). Informal economic activity: Early thinking, conceptual shifts, continuing patterns and persistent issues—A Michigan study. *Crime, Law and Social Change*, 45(4-5), s. 263-284. doi:doi:10.1007/s10611-006-9036-2.
- ŞENEL, A. (1969). *İKK ve İKK Operasyonlar* (Cilt 64). Ankara, İDB Yayınları.
- TANZİ, V. (Mayıs-1984). "Underground Economy-Yeraltı Ekonomisi" (Çeviren: Kâmi TÜĞEN). *Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi*(Sayı:5).
- Taşdelen, A. (2004). "Vergi Hukuku Kurallarının Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesindeki Önemi". (*Vergi Hukuku ve Kara para İlişkisi*), "Türkiye'de Vergi Kayıp ve Kaçakları ve Önlenmesi Yolları", (10-14 Mayıs 2004). Antalya: 19. Maliye Sempozyumu.
- Thachuk, K. (May 2002). "Terrorism's Financial Lifeline: Can It be Severed?". *Strategic Forum, Institute for National Strategic Studies, National Defense University*(no.191).
- The 9/11 Comission Report. (tarih yok). *July 22, 2004*. 01.02.2021 tarihinde <https://www.9-11commission.gov/report/911Report.pdf>. adresinden alındı
- The Canadian Forces Intelligence Branch Association". (2002). *The Intelligence Cycle*, *Intelligence NoteBook*. 08.12.2020 tarihinde <http://www.intbranch.org/engl/intp.html>. adresinden alındı
- TNI Crime & Globalisation. (2004). *The Economic Impact of the Illicit Drug Industry*.
- Treverton, G. F., & Others. (2009). *Piracy, Organised Crime and Terrorism. Rand Corporation Report*.
- TURBAN, E., & FRENZEL, L. (1992). *Expert Systems and Applied Artificial Intelligence*. New York: Mcmillan.
- Türk Dil Kurumu (TDK). (01.09.2021). "Koordinasyon". Büyük Türkçe Sözlük: Erişim: <http://tdkterim.gov.tr/bts/> adresinden alındı
- Türk Dil Kurumu (TDK). (01.09.2021). "İş birliği". Büyük Türkçe Sözlük: Erişim: <http://tdkterim.gov.tr/bts/> adresinden alındı
- Türk Dil Kurumu (TDK). (30.12.2019). "Bilgi". 30.12.2019 tarihinde Büyük Türkçe Sözlük: Erişim: <http://tdkterim.gov.tr/bts/>, Erişim tarihi: 30.12.2019 adresinden alındı

- Türk Dil Kurumu [TDK], Türkçe Sözlük. (03.10.2018). "İstihbarat". http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c14d6fb1dbd26.83566418 adresinden alındı
- TÜRK, M. (2003). *Küreselleşme Sürecinde İşletmelerde Bilgi Yönetimi*. İstanbul: Türkmen Kitapevi.
- U.S. Government. (December 2000). *International Crime Threat Assessment*. Washington D.C. February 20, 2020 tarihinde <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/international-crime-threat-assessment-december-2000> adresinden alındı
- U.S. Dep. of State 2004 b. (6.2.2004). "Appendices B and C of the 2002 Patterns of Global Terrorism, with some additions from the CRS Report for Congress, Foreign Terrorist Organizations", . CRS Report for Congress.
- U.S. Department of State 2003. (29.04.2003). "Patterns of global terrorism. 10.01.2020 tarihinde <http://www.state.gov/s/ct/rls/pgtrpt/2003/31644.htm>. adresinden alındı
- U.S. Department of State. (30.04.2001). *Patterns of global terrorism*. 10.01.2020 tarihinde <https://2009-2017.state.gov/j/ct/rls/crt/2001/index.htm>. adresinden alındı
- U.S. Department of State. 2003. (29.04.2003). "Patterns of global terrorism". 10.01.2020 tarihinde <http://www.state.gov/s/ct/rls/pgtrpt/2003/31644.htm>. adresinden alındı
- U.S. Department of the Treasury (2010). (February 18 2010). "Advisory to financial institutions on filing suspicious activity reports regarding trade-based money laundering," . FINCEN Advisory, FIN-2010-A001. http://www.fincen.gov/statutes_regs/guidance/pdf/fin-20 adresinden alındı
- Uluslararası Şeffaflık Derneği (Transparency International). (2004). *Global Corruption Report*, . (Sterling, VA: Pluto Press, 2004.
- Uluslararası Şeffaflık Derneği (Transparency International). (2023). *Yolsuzluk Algı Endeksi 2023*. 18.02.2024 tarihinde www.seffalik.org/cpi: <https://www.seffalik.org/cpi2020/>, Erişim Tarihi:12.02.2021. adresinden alındı
- UNCTITF Working Group. (October, 2009). *Tackling the Financing of the Terrorism, CTITF Publication Series*. United Nations Counter-Terrorism Implementation Task Force (UNCTITF) Working Group Report.
- UNDCP. (1998). *Economic and Social Consequences of Drug Abuse and Illicit Trafficking*. Vienna, Austria,; UNDCP Technical Series No. 6.
- Unger B. (2007). *The Scale and Impacts of Money Laundering*. Cheltenham, United Kingdom: Edward Elgar Publishing Company.
- United Nations (UN). (2001, January 8). *United Nations General Assembly Resolution (UN 2001), 55/25, "United Nations Convention on Transnational Organized Crime".Annex 1, Article 2, Subsection A*. 01 01, 2020 tarihinde <https://www.unodc.org/unodc/en/organizedcrime/intro/UNTOC.html#:~:text=In%20> adresinden alındı

- United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2020). *United Nations (UN), Office on Drugs and Crime*. 11.10.2020 tarihinde [www.unodc.org: https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/overview.html](https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/overview.html). adresinden alındı
- United States Department of State. (March 2020). *United States Department of State 2020 International Narcotics Control Strategy Report- INCSR*. Mart 01, 2021 tarihinde <https://www.state.gov/2020-international-narcotics-control-strategy-report/> adresinden alındı
- UNODC (2005). (2005). *World Drug Report (2005)*. Vienna, Austria: UNODC.
- UNODC (2021a). (02.03.2021). *"Drug Trafficking"*,. 02.03.2021 tarihinde <https://www.unodc.org/unodc/en/drug-trafficking/index.html> adresinden alındı
- UNODC. (11.10.2020). *"Money Laundering"*,. 11.10.2020 tarihinde <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/overview.html>. adresinden alındı
- UNODC. (2002). *"Crime Trends: Results of a Pilot Survey of 40 Selected Organized Criminal Groups in 16 Countries"*. Vienna. 11.09.2020 tarihinde alındı
- UNODC 2003. (2003). United Nations (UN) Convention Against Corruption (2003). 02.05.2020 tarihinde https://www.unodc.org/unodc/en/corruption/tools_and_publications/UN-convention-against-corruption.html adresinden alındı
- UNODC 2020a. (10.11.2020). *"Transnational organised crime: the globalised illegal economy"*,. November 10, 2020 tarihinde <https://www.unodc.org/toc/en/crimes/organized-crime.html>. adresinden alındı
- UNODC. (October 2011). *"Estimating Illicit Financial Flows Resulting From Drug Trafficking and other Transnational Organized Crimes"*,. 01.10.2019 tarihinde www.unodc.org/documents/data-and.../Illicit_financial_flows_2011_web.pdf, adresinden alındı
- UNODC. (2020c). (21.12.2020). *2020 World Drug Report, Booklet 3: Drug Supply*. 21.12.2020 tarihinde https://wdr.unodc.org/wdr2020/field/WDR20_Booklet_3.pdf, June 2020 adresinden alındı
- UNODC-ESC/CCPC. (11-20 May 2004). *13th session, Vienna, "Strengthening international cooperation and technical assistance in preventing and combating terrorism"*. Report of the Secretary-General.E.
- URHAL, Ö. (Ekim 2008). *Kamu Güvenliği Açısından İstihbarat ve Örgütlü Suçlar* (1.Baskı b.). Ankara: Adalet Yayınevi,.
- URHAL, Ö., & ACAR, Ü. (2007). *Devlet-Güvenlik, İstihbarat-Terörizm* (Birinci Baskı b.). Ankara: Adalet Yayınevi.
- UYGUR, E. (Ankara 1999). *"Kara para Aklama Faaliyetlerinin Ekonomik Boyutu"*,. TCMB.
- UZUN, H. (2006). *"Bilgi Yönetimi ve Türk Telekom A.Ş.'de Yöneticilerin Algılarına Yönelik Bir Uygulama"*. Niğde: Yayımlanmamış Y.Lisans Tezi, Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD.

- VAHAPLAR, A., & İNCEOĞLU, M. (12.10.2004). "Veri Madenciliği ve Elektronik Ticaret". Celal Bayar Üniversitesi. 10.11.2020 tarihinde <http://www.bayar.edu.tr/bid/dokumanlar/inceoglu.doc> adresinden alındı
- VARDAR, A. (2001). *Bireysel ve Kurumsal Değişimde Yeniden Yapılanma Stratejileri*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.
- Walker, J. (1998). *Just How Big is Global Money Laundering, Interim Report to the FATF Ad Hoc Group on Estimating the Magnitude of Money Laundering*. Paris.
- Wang, P. (June 2010). "The Crime-Terror Nexus: Transformation, Alliance, Convergence". *Asian Social Science*, 6(no. 6) , s. 12-13.
- Wardlaw, G. (June 2-3, 1987). "Linkages between the Illegal Drugs Traffic and Terrorism", Paper prepared for the Conference on International Drugs: Threat and Response,.
- Weisser, N.-F. (2013). "The Effectiveness of the Global Combat Against the Financing of The Terrorism for Preventing Terrorist Activity". s. 343-349. 05.11.2018 tarihinde alındı
- WESTPHAL, C. (2009). *Data Mining for Intelligence, Fraud&Criminal Detection: Advanced Analytics&Information Sharing Techonologies*. USA: CRC Press,Taylor& Francis Group.
- Wikipedia (01.11.2020). (01.11.2020). "Çiftlik Bank" . Wikipedia: https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87iftlik_Bank adresinden alındı
- Wikipedia (15.01.2019 c). (15.01.2019). "El Nusra Cephesi". 15.01.2021 tarihinde wikipedia: https://tr.wikipedia.org/wiki/El-Nusra_Cephesi adresinden alındı
- Wikipedia (21.09.2020). (21.09.2020). "Barry McCaffrey ". Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Barry_McCaffrey adresinden alındı
- Wikipedia. (10.09.2021). "Airbus 380". 10.09.2021 tarihinde Wikipedia: https://tr.wikipedia.org/wiki/Airbus_A380 adresinden alındı
- Wikipedia. (13.02.2021). *Rusya Federal Güvenlik Servisi*. 13.02.2021 tarihinde Wikipedia: https://tr.wikipedia.org/wiki/Rusya_Federal_G%C3%BCvenlik_Servisi adresinden alındı
- Wikipedia. (13.11.2020). "Rus Mafyası". 13.11.2020 tarihinde Wikipedia: https://tr.wikipedia.org/wiki/Rus_mafyas%C4%B1 adresinden alındı
- Wikipedia, 10.11.2020 (a). (tarih yok). "Medellin Karteli",. 10.11.2020 tarihinde Wikipedia: https://tr.wikipedia.org/wiki/Medell%C3%ADn_Karteli, 10.11.2020 tarihinde alınmıştır. adresinden alındı
- Wikipedia, 10.11.2020 (b). (tarih yok). "Cali Karteli". 10.11.2020 tarihinde Wikipedia: https://tr.wikipedia.org/wiki/Cali_Karteli adresinden alındı
- Wikipedia, 14.11.2020. (tarih yok). "İtalyan Mafyası". 14.11.2020 tarihinde Wikipedia: https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0talyan_ve_Sicilya_mafyas%C4%B1 adresinden alındı

- Wilkinson, P. (October 2005). International Terrorism: The changing threat and The EU's Response Institute for Security Studies EU. *Chaillot Paper* (No:84).
- Williams, P. (2001). "Crime, Illicit Markets, and Money Laundering". P. J. Simmons, & C. Ouderen içinde, *Challenges in International Governance*. Washington: Washington: Carnegie Endowment for International Peace.
- Williams, P. (2012). "Insurgencies and Organized Crime, Drug Trafficking, Violence, and Instability". (P. Eds. P. Williams ve V. Felbab-Brown) Carlisle Barracks, Dü.) *U.S. Army War College Strategic Studies Institute*, s. s.27-72.
- Williams, P. (April 1998). "The Nature of Drug-Trafficking Networks". *Current History*, Vol.97(No.618).
- World Bank Group, Sheila Dutta (Ed.). (01 February 2019). *Technical Report of the World Bank Group Global Tobacco Control Program "Confronting Illicit Tobacco Trade: A global Review of Country Experiences", Executive Summary*.
- YALOVA, A. (2004). "*Kara para Aklama Suçunda Verilerin Analizi ve Delillendirme*". Yayınlanmamış MASAK Uzmanlık Tezi, 2004.
- YAZICI, S. (2001). *Öğrenen Organizasyonlar*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Yıldırım, Ü. Ç. (2004). "*Bağımsız İdari Otorite Biçiminde Örgütlenmiş Bir Mali İstihbarat Birimi Modeli*". Ankara: Yayınlanmamış MASAK Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Yılmaz, G. A. (2006). *Kayıt Dışı Ekonomi ve Çözüm Yolları*. İstanbul: İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası.
- YILMAZ, M., & COWLEY, P. (2018). "Türkiye'de Aklanan Kara Para Miktarının Tahmini". (s. s.757-770). Uluslararası Ekonomi Konferansı, Türkiye Ekonomi Kurumu, UEK-TEK 2018.
- YILMAZER, Y. (2010). *Kara Para aklamayla Mücadelede Karşılaştırmalı Analiz: "Mali İstihbarat Birimlerinin (MİB) İdari, Polisiye ve Multi disiplinler Olmasının Mücadeleye Etkileri"*. Ankara: Y.Lisans Tezi, Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Uluslararası Güvenlik ABD.
- Yurdakul, M. O. (Ocak-Haziran 2015.). "Suç Gelirlerinin Aklanması ve Aklama ile Mücadelede Önleyici Tedbirlerin Suç Oranları Üzerindeki Etkileri". *Maliye Dergisi*(168).
- Zaitseva, L. (5 August 2007.). Organized Crime., *Terrorism and Nuclear Trafficking Strategic Insights*., s. Volume VI.,

Fatma Ece KEKİL

**BULAŞICI HASTALIKLARA
İLİŞKİN TEDBİRLERE
AYKIRI DAVRANMA SUÇU
(TCK m. 195)**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma Suçu (TCK m. 195)

Fatma Ece Kekil

Hukuk Yayınları Dizisi – 3955

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 76 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Acar, Hüseyin. “Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma Suçu (TCK. MD. 195)”, **TBB Dergisi**, Yıl: 34, Sayı: 159, Ankara, 2022, ss. 185- 227.
- Ağırbaşı, Şennur. “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Din ve Vicdan Özgürlüğü”, **TBB Dergisi**, Cilt: 25, Sayı: 101, 2012, ss. 83- 102.
- Akbulut, Berrin. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 7. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020, (Genel Hükümler).
- Akbulut, Berrin. **Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler**, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023, (Temel Bilgiler).
- Akkutay, Ali İbrahim. “Uluslararası Antlaşmaların Türk İç Hukukundaki Konumu ve Etkileri”, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 11, Sayı:1, 2007, ss. 415- 448.
- Alacakaptan, Uğur. **Suçun Unsurları**, Ajans- Türk Matbaacılık Sanayii, Ankara, 1973.
- Anayurt, Ömer. (Ed.) İbrahim Ermenek. **Anayasa Hukuku (Temel Kavramlar ve Türk Anayasa Hukuku)**, 3. Baskı, Ankara, 2020.
- Antalya, Gökhan ve Murat Topuz, (Ed. Gökhan Antalya). **Medeni Hukuk**, Cilt: I, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Arslan, Çetin ve Bahattin Azizağaoğlu. **Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi**, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2004.
- Arslan, Kahan Onur. “Bir Temel Hak Olarak İnsan Hakkı”, **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 11, Sayı: 1- 2, 2015, ss. 35- 59.
- Artuç, Mustafa. **Pratik Türk Ceza Kanunu**, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Artuk, M. Emin, Ahmet Gökçen, M. Emin Alşahin ve Kerim Çakır. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 15. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Atar, Yavuz. **Türk Anayasa Hukuku**, 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Ayan, Mehmet. **Eşya Hukuku- I Zilyetlik ve Tapu Sicili**, 13. Baskı, Ankara, 2016.
- Aybay, Rona. “Uluslararası Antlaşmaların Türk Hukukundaki Yeri”, **TBB Dergisi**, Sayı: 70, 2007, ss. 187- 213.
- Aydın, Devrim. “Suça Teşebbüs”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 55, Sayı: 1, 2006, (Teşebbüs), ss. 85- 113.

- Aydın, Devrim. "Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Haksız Tahrik", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi**, Cilt: 54, Sayı: 1, 2004, (Haksız Tahrik), ss. 225- 254.
- Aygörmez, Gülsün Ayhan. **Çevre Ceza Hukuku Çevre Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Cilt I, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Aygün, Ercan. **1982 Anayasası'nda Seyahat Özgürlüğü**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007.
- Aziz, Mehmed. **Osmanlı Ceza Hukuku Mufassal Nazariyyât- ı Ceza**, (Ed. Selman Dursun), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Bacaksız, Pınar. "Türk Ceza Hukuku'nda Teşebbüs ve İştirak", **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 26, 2014, ss. 249- 252.
- Baş, Eylem. **Ceza Hukukunda Fail ve Mağdur**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Baytaç, Abdullah Batuhan. **Kanunilik İlkesi Bağlamında Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Yorum**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- Bayzit, Tuğba. "Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma Suçu (TCK m. 195)", **Covid-19 Salgınının Hukuki Boyutu**, (Ed. Muhammet Özkes), 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Bekar, Elif. **Türk ve Amerikan Hukukunda Zorunluluk Hali**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013.
- Boyar, Oya. "Sağlık Hakkı", **Sağlık Hukuku'nda Dünyadaki Son Gelişmeler**, Karakter Color, İstanbul, 2009, ss. 275, 292.
- Bozkurt, Tamer. "Haklarında Özel Bir Sınırlama Nedeni Öngörülmemiş Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması Sorunsalı: Özellikle Sözleşme Hürriyeti Açısından Durum", **Ankara Barosu Dergisi**, Cilt: 66, Sayı: 1, 2008, ss. 134- 142.
- Centel, Nur, Hamide Zafer ve Özlem Çakmut. **Türk Ceza Hukukuna Giriş**, 12. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2023.
- Çadak, Abdulkadir. "Haksız Tahrikin Felsefi Temelleri", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi**, Cilt: 26, Sayı: 3, 2018, ss. 185- 238.
- Çelebi, Nilgün. "Sosyoloji ve Nedensellik", **Araştırma Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü Dergisi**, Cilt: 14, 1992, ss. 27- 40.
- Çüçen, Kadir. **İnsan Hakları**, 2. Baskı, Sentez Yayıncılık, Bursa, 2013.
- Daragenli, Vesile Sonay. **Tehlike Suçları**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1998.
- Değirmenci, Mehmet. "Türkiye'de Temel Hak ve Hürriyetlerin Durdurulmasının Anayasal Çerçevesi", **Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 10, 2020, ss. 45- 72.

- Değirmenci, Olgun. **Ceza Muhakemesinde Sayısal (Dijital) Deliller**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Demirbaş, Timur. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 18. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Dikmen Caniklioğlu, Meltem. "Anlamı, Kapsamı ve Sınırlarıyla Temel Haklar ve Anayasalarımız", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mahmut Tevfik Bırsel Armağanı**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, 2001, ss. 461- 494.
- Doğan, Koray. "Ceza Muhakemesinde Hüküm", **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt: 3, Sayı: 7, 2008, (Hüküm), ss. 171- 201.
- Doğan, Koray. "Tehlike Suçları ile Zarar Suçları Arasındaki Suçların İçtima Sorunu", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Cilt:5, Sayı: 16, 2014, (İçtima), ss. 179- 208.
- Döner, Ayhan ve Mücahit Kelek, "Negatif Yükümlülükler Açısından Sağlık Hakkı", **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 3- 4, 2015, s. 3- 21.
- Dönmezer, Sulhi ve Sahir Erman. **Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku**, Cilt II, 15. Baskı, Der Yayınları, İstanbul, 2021.
- Duman, Tayyip, Nuri Yavuz ve Necmettin Karakaya. **İnsan Hakları ve Demokrasi- Vatandaşlık Bilgisi**, 4. Baskı, Pegem Akademi, Ankara, 2020.
- Duygun, Ahmet Mert. "Salgın Hastalıkların Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hakkına Etkisi", **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 18, Sayı: 2, 2021, ss. 1539- 1557.
- Düğer, Sırrı. "Kamu Sağlığı ve İstimval: Koronavirüs Salgınının Düşündürdükleri Çerçevesinde Bir Kamu Sağlığı Kanunu Önerisi", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 29, Sayı: 3, 2021, ss. 2625- 2653.
- Dülger, Murat Volkan. "Hukuka Uygunluk Nedenleri ile Mazeret Nedenleri Arasındaki Ayrımın Tarihçesi, Niteliği ve Gerekliliği Üzerine Karşılaştırmalı Bir Deneme", **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 24, 2014, (Deneme), ss. 121- 180.
- Dülger, Murat Volkan. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023, (Genel).
- Dülger, Murat, Volkan Onur Özkan ve Merve Bakdur. "Ceza Hukukunda Hata ve Hataya Bağlanan Sonuçlar", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Sayı: 45, 2021, ss. 227- 263.
- Dünya Sağlık Örgütü, "Considerations for Quarantine of Individuals in the Context of Containment for Coronavirus Disease (COVID-19)", **Geçici Rehber**, 19 Mart 2020.
- Eker Kazancı, Behiye. "Aihm ve Aihm Kararları Çerçevesinde Yakalama ve Tutuklama Koruma Tedbiri ile Kişi Güvenliği ve Hürriyetinin Sınırlandırılması",

- Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Cilt:24, Sayı: 98, 2012, (Koruma Tedbirleri), ss. 75- 104.
- Eker Kazancı, Behiye. “Mağdurun Davranışları ve Heyecan Halinin Ceza Sorumluluğuna Etkisi- Haksız Tahrik”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 15, Özel Sayı, 2013, (Haksız Tahrik), ss. 1309- 1358.
- Eker, Ahmet. **Kişi Hürriyeti ve Güvenliği**, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2009.
- Erdem, Mustafa Ruhan, Durmuş Tezcan, Oğuz Sancakdar ve Rifat Murat Önok. **İnsan Hakları El Kitabı**, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Erdem, Mustafa Ruhan. “Bir Başkasına Covid- 19 Bulaştırılması ile Bağlantılı Ceza Hukuku Sorunları”, **Bir Küresel Salgın ve Hukuk COVID- 19**, (Ed. Murat Batı ve Sezai Çağlayan), Seçkin Yayıncılık, İstanbul, 2021, ss. 225- 242.
- Erdoğan, Mustafa. **Anayasal Demokrasi**, 12. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2015.
- Erem, Faruk. “Adalet Psikolojisi Bakımından Heyecanlar ve İhtiraslar”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 2, Sayı: 4, 1945, (Heyecanlar), ss. 50- 79.
- Erem, Faruk. “Suçun Konusu ve Hümanist Doktrin”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 25, Sayı: 1, 1968, (Suçun Konusu), ss. 11- 33.
- Erem, Faruk. **Türk Ceza Kanunu Şerhi Özel Hükümler**, Cilt: II, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 1993, (Özel Hükümler).
- Erem, Faruk. **Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku**, 10. Baskı, Sevinç Matbaası, Ankara, 1973, (Ceza Hukuku).
- Eren, Abdurrahman. **Anayasa Hukuku Dersleri**, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Eren, Fikret. **Sorumluluk Hukuku Açısından İlliyet Bağı Teorisi**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No. 361, Sevinç Matbaası, Ankara, 1975.
- Erman, Sahir ve Çetin Özek. **Ceza Hukuku Özel Bölüm – Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar**, Işık Matbaası, İstanbul, 1992.
- Ersoy, Uğur. “Ceza Hukukunun Gri Alanı: Tehlike Suçları”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Cilt: 1, Sayı: 41, ss. 24- 64.
- Ersoy, Yüksel. “Ceza Hukukunda Bilmeme ve Hatanın Hukuki- Psikolojik Anlamı”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt: 22, Sayı: 4, 1967, ss. 249- 259.
- Evik, Vesile Sonay. “Suça Etki Eden Nedenler”, **Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 6, Sayı: 2, 2006, ss. 119- 133.
- Evren, Çınar Can. “İdarenin Sorumluluğunu Etkileyen Neden Olarak Mücbir Sebep”, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 14, Sayı: 1, 2010.

- Fendoğlu, H. Tahsin. "2001 Anayasa Değişikliği Bağlamında Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanması AY m. 13", **Anayasa Yargısı**, Cilt: 18, Sayı: 1, 2002, ss. 111- 149.
- Gostin, Lawrence O., Eric A. Friedman, ve Sarah A. Wetter. "Responding to Covid-19: How to Navigate a Public Health Emergency Legally and Ethically", **Hasting Center Report**, Cilt: 50, Sayı: 2, 2020, ss. 8- 12.
- Gostin Lawrence O. ve Benjamin E. Berkman. "Pandemic Influenza: Ethics, Law and Public's Health", **Administrative Law Review**, Cilt: 59, Sayı: 1, 2007, ss. 121- 176.
- Göksoy, Resul. **Ceza Muhakemesinde Dijital Delillerin Elde Edilmesi ve Güvenilirliğinin Sağlanması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Gören, Zafer. "Temel Hakların Düzenlenmesi ve Somutlaştırılması", **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt: 19, Sayı: 38, 2020, ss. 1- 12.
- Gözler Kemal. **Anayasa Hukukuna Giriş Genel Esaslar ve Türk Anayasa Hukuku**, 25. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2016, (Türk Anayasa Hukukuna Giriş).
- Gözler Kemal. **Türk Anayasa Hukuku Dersleri**, 26. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2021, (Anayasa Hukuku Dersleri).
- Gözler, Kemal. "Anayasa Değişikliğinin Temel Hak ve Hürriyetleri Sınırlandırması Bakımından Getirdikleri ve Götürdükleri (Anayasa'nın 13'üncü Maddesinin Yeni Şekli Hakkında Bir İnceleme)", **Ankara Barosu Dergisi**, Sayı: 4, 2001, (İnceleme), ss. 53- 67.
- Gözler, Kemal. **İdare Hukuku**, Cilt: 1, 3.Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2019, (İdare).
- Gözler, Kemal. **Türk Anayasa Hukuku**, 4. Baskı, Ekim Yayıncılık, Bursa, 2021 (Türk Anayasa Hukuku).
- Gözübüyük, A. Şeref ve Feyyaz Gölcüklü. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması Avrupa İnsan Hakları İnceleme ve Yargılama Yöntemi**, 9. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2011.
- Gül, Yakup. "Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma Suçu", **İzmir Barosu Dergisi**, Yıl: 87, Sayı: 2, 2022, ss. 159- 205.
- Gümüş, A. Tarık. **Sosyal Devlet Anlayışının Gelişimi ve Dönüşümü**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- Gündüz, Hakan. "Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Karantina Tedbirlerine Uymamanın Ceza Hukuku Açısından Değerlendirilmesi", **Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi**, Yıl: 6, Sayı: 1, 2021, ss. 87- 118.
- Günler, Zeynep. **İnsan Hakları Açısından Aydınlatılmış Onam**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.

- Gürbüz, Nesibe. "Ulusal ve Uluslararası Alanda Seyahat Özgürlüğüne Bakış ve Diğer Temel Hak ve Özgürlüklerle İlişkisi", **TİHEK Akademik Dergisi**, Yıl2, Sayı: 3, 2019, ss. 95- 126.
- Hafizoğulları, Zeki ve Muharrem Özen. **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Toplum Karşı Suçlar**, 3. Baskı, US-A Yayıncılık, Ankara, 2017.
- Hafizoğulları, Zeki. "Kusurluluğu Kaldıran Bir Neden Olarak Ceza Hukukunda İstenemezlik İlkesi (Nichtzumutbarkeit /L'inesigibilité)", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 57, Sayı: 3, 2008, ss. 337- 370.
- Hakeri, Hakan ve İpek Sevda Söğüt. "Tıp Hukuku Açısından Bulaşıcı Hastalıklar", **Adalet Dergisi**, Cilt: 147, Sayı: 64, 2020, ss. 57- 85.
- Hakeri, Hakan. **Ceza Hukuku Genel Hükümler/ Temel Bilgiler**, 18. Baskı, As-tana Yayınları, Ankara, 2020.
- Healy, Lynne M. "Exploring The History Of Social Work As A Human Rights Profession", **International Social Work**, Cilt: 51, Sayı: 6, 2018, ss. 735- 748.
- Heinrich, Bern. **Ceza Hukuku Genel Kısım- I**, (Ed. Yener Ünver), Adalet Yayıne-vi, Ankara, 2014.
- Hekimoğlu, Mehmet Merdan. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine Göre Din ve Vicdan Özgürlüğü", **Terazi Hukuk Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 47, 2010, ss. 13- 28.
- Honig, R. "İllyet Nazariyesine Dair", çev. M. Yavuz Abadan, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt: 2, 1936, ss. 169- 188.
- İçel, Kayıhan, İzzet Özgenç, Adem Sözüer, Fatih S. Mahmutoglu ve Yener Ünver. **İçel Suç Teorisi**, Ziya Ofset, İstanbul, 1999.
- İçel, Kayıhan. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 6. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2021.
- İşten, İnanç. **Türk Ceza Hukukunda Suçların İçtimai**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Kaboğlu, İbrahim Ö. **Anayasa Hukuku Dersleri (Genel Esaslar)**, 12. Baskı, Le-gal Yayıncılık, İstanbul, 2017, (Genel Esaslar).
- Kaboğlu, İbrahim Ö. **Özgürlükler Hukuku**, Afa Yayıncılık, İstanbul, 1993, (Öz-gürlükler).
- Kahraman, Recep. "Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma Suçu (TCK md 195)", **İstanbul Hukuk Mecmuası**, Cilt: 78, Sayı: 2, 2020, ss. 737- 767.
- Kalabalık, Halil. **İnsan Hakları Hukukuna Giriş**, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, An-kara, 2021.

- Kalyoncu, Betül. **Türk Pozitif Hukuku'nda ve Avrupa İnsan Hakları Hukuku'nda Özgürlük ve Güvenlik Hakkı**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017.
- Kanbur, Mehmet Nihat. "Türk Ceza Kanununda Mevcut Hükümler Çerçevesinde İhmal Suretiyle İcra Suçlarına İlişkin Sorunlar Üzerine Değerlendirmeler", **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 18, 2012, ss. 31- 74.
- Kangal, Zeynel T. "Anayasal Güvence Olarak Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi", **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt:6, Sayı: 17, 2011, (Kanunilik).
- Kangal, Zeynel T. "Türk Ceza Hukukunda Haksız Tahrik", **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 14, Sayı: 3- 4, 2010, (Haksız Tahrik), ss. 19- 68.
- Kangal, Zeynel T. **Ceza Hukukunda Zorunluluk Durumu**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2010, (Zorunluluk).
- Kangal, Zeynel T., "Bulaşıcı Hastalıklara Karşı Tedbirlere Aykırı Davranma", **Özel Ceza Hukuku Genel Tehlike Yaratıcı Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar**, Cilt V, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, (Bulaşıcı Hastalık), ss. 433- 450.
- Karabıyık, Osman. **Türk Hukukunda Seyahat Özgürlüğünün Sınırlandırılması ve Sınırlamada Karşılaşılan Sorunlar**, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2015.
- Karakehya, Hakan ve Asena Kamer Usluadam. "Türk Ceza Hukuku Öğretisinde Suçun Manevi Unsuru Bağlamında Suç Genel Teorisine İlişkin Görüşler", **Ceza Hukuk ve Kriminoloji Dergisi**, Cilt: 3, Sayı: 2, 2015, ss. 1- 24.
- Karaosmanoğlu, Fatih. **İnsan Hakları**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.
- Kass, Nancy, Jeffrey Kahn, Audrey Buckland, Amy Paul, ve the Expert Working Group. **Ethics Guidance for the Public Health Containment of Serious Infectious Disease Outbreaks in Low-Income Settings: Lessons from Ebola**, John Hopkins Berman Institute of Bioethics, Baltimore, 2019.
- Keçelioğlu, Elvan. "Kusurluluğu Ortadan Kaldıran Sebeplerle Hukuka Uygunluk Sebepleri Arasındaki Ayrımın TCK'nın Uygulanması Bakımından Pratik Sonuçlar", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 87, 2010, ss. 299- 321.
- Kelsen, Hans. "Nedensellik ve İsnadiyet", çev. Zeki Hafizoğulları, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 35, Sayı: 1, 1978, ss. 219- 234.
- Kılıç, Muharrem. "Pandemi Dönemi İnsan Hakları Siyaseti: Hak ve Özgürlükler Düzeninin Kırılma Doğası", **Adalet Dergisi**, Sayı: 64, 2020, (Pandemi Dönemi), ss. 17- 55.
- Kılıç, Muharrem. "Pandemik Tehdit Karşısında Sağlık Hakkının Sosyo-Legal Dinamiği", **Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi**, Yıl: 5, Sayı: 2, 2020, (Sosyo Legal), ss. 1- 46.

- Kılıç, Rahmi, Çiğdem Ataman Hatipoğlu ve Cemil Güneş. "Quarantine and Its Legal Dimension", **Turkish Journal of Medical Sciences**, Cilt: 50, Özel Sayı, 2020, ss. 544- 548.
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmez. **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Kul, Bekir. Pandemi Döneminde, **Temel Bir İnsan Hakkı Olan Eğitimin Durumuna Bakış ve Türkiye Tecrübesi, Salgın Döneminde İnsan Hakları Bildireler Kitabı**, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Ankara, 8-9.12.2021, ss. 21- 50.
- Kunter, Nurullah. **Suçun Kanunî Unsurları**, 2. Baskı, Der Yayınları, İstanbul, 2022.
- Meraklı, Serkan. "Mazeret Sebeplerinin Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi", **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt:5, Sayı: 12, 2010, (Mazeret), ss. 261-302.
- Meraklı, Serkan. **Ceza Hukukunda Kusur**, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, (Kusur).
- Merey, Zihni (Ed.). **İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi**, Pegem Akademi, 2020.
- Metin, Bayram. Sağlık Hakkı, **Sağlık Akademisyenleri Dergisi**, Cilt: 4, Sayı: 1, 2017, ss. 46- 50.
- Metin, Yüksel. Temel Hakların Sınırlandırılması ve Ölçülülük: Ölçülülük İlkesi Evrensel Bir Anayasa İlkesi Midir?, **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 1, 2017, ss. 1- 74.
- Nazlı, Seçkin. **Anayasanın Çalışma Hak ve Özgürlüğüne İlişkin Düzenlemelerinin İş Hukukuna Etkileri**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015, (İş Hukuku).
- Nazlı, Seçkin. Sosyal Haklar ve 2001 Anayasa Değişiklikleri, **Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 1, Sayı: 1, 2002, (Sosyal Haklar), ss. 51-72.
- Nikiforuk, Andrew. **Mahşerin Dördüncü Atlısı: Salgın ve Bulaşıcı Hastalıklar Tarihi**, Selahattin Erkanlı (çev.), 7. Baskı, İstanbul: İletişim Yay., İstanbul, 2018.
- Nişancı, Dilaver. "Salgın Hastalıklar ve Salgın Hastalıklar Özelinde Sağlık Hakkına Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Bakış Açısı ile Ulusal Mevzuatın Covid-19 Özelinde Değerlendirilmesi", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 150, Yıl: 33, 2020, ss. 85- 122.
- Öksüz, Sena ve Burak Küsmen. "Sosyal Hizmet ve İnsan Hakları: Eleştirel Bir Bakış", **Sosyal Çalışma Dergisi**, Cilt:5, Sayı: 2, 2021, ss. 117- 132.
- Ömeroğlu, Ömer. "Ceza Hukukunda Nedensellik İlişkisi Üzerine (Teoriler Dışında Bir Bakış)", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 15, Özel Sayı, İzmir, 2013, ss. 1529- 1582.

- Önder, Ayhan. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 2. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 1992.
- Önok, R. Murat. “Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma Suçu (TCK M. 195)”, **Anayasa Hukuku Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 17, 2020, ss. 147-186.
- Özbek, Veli Özer ve Koray Doğan. “Zorunluluk Halinin Hukuki Niteliği”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi**, Cilt: 9, Sayı: 2, 2007, ss. 195- 222.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız. **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan, Serkan Meraklı, Pınar Bacaksız ve İsa Başbüyük. **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Özbek, Veli Özer. “Elektronik Ortamda Saklı Bulunan Verilerin Ceza Muhakemesinde Delil Niteliği ve Değerlendirilmesi”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Cilt: 59, Sayı: 1- 2, 2001, ss. 181- 202.
- Özbudun, Ergun. **Türk Anayasa Hukuku**, 19. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.
- Özen, Mustafa. **Ceza Hukuku Genel Hükümler Dersleri**, 7. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Özenbaş, Nazmiye. “Ceza Sorumluluğunun Gelişimi”, **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 8, Sayı: 2, 2013, ss. 387- 416.
- Özgenç, İzzet. “COVID-19 Salgınının Ceza Hukuku Alanındaki Etkileri”, **TUBA Bilimler Akademisi Tuba COVID-19 Küresel Salgın: Hukuki Değişim ve Etkileşimler Raporu**, Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 36, Ankara, 2020, (Covid-19), ss. 11- 32.
- Özgenç, İzzet. **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 19. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023, (Genel).
- Özgenç, İzzet. **Türk Ceza Hukuku Mevzuatı**, Cilt: I, 29. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022, (Kanunlar).
- Özkaya, Hilal. “Cumhuriyet Döneminde Bulaşıcı Hastalıklarla Mücadele”, **Türkiye Aile Hekimliği Dergisi**, Cilt: 2, Sayı: 20, 2016, ss. 77- 84.
- Özmen, Erdi. “5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Geçici Nedenlerin ve Alkol veya Uyuşturucu Madde Alımının Kusur Yeteneğine Etkisi”, **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 19, 2012, ss. 279- 308.
- Öztürk, Bahri ve Mustafa Ruhan Erdem. **Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku**, 21. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Öztürk, Bahri, Behiye Eker Kazancı ve Sesim Soyer Güleç. **Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri**, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.

- Öztürk, Bahri. "Adli Kontrol", **Fasikül Hukuk Dergisi**, Cilt: 3, Sayı: 15, 2011, ss. 6- 9.
- Özyurda, Ferda. **Halk Sağlığı**, Palme Yayınevi, Ankara, 2018.
- Palteki, M. Ebrar. **Genel Sağlığın Korunması Amacıyla Yürütülen İdari Kolluk Faaliyetleri ve Temel Hak ve Hürriyetler**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Parlar, Ali ve Muzaffer Hatipoğlu. **5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu**, Cilt: 2, Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi, Ankara, 2007.
- Parmet, Wendy E. ve Michael S. Sinha. "Covid-19- The Law and Limits Of Quarantine", **The New England Journal of Medicine**, 2020, ss. 1- 3.
- Reisoğlu, Safa. **Uluslararası Boyutlarıyla İnsan Hakları**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2001.
- Sancakdar, Oğuz, Lale Burcu Önüt, Eser Us Doğan, Mine Kasapoğlu Turhan ve Serkan Seyhan. **İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı**, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Sert, Gürkan ve Seden Dürüstkan. "Salgın ve Bulaşıcı Hastalıklarla Mücadele Hukuk ve Etik", **Sağlık ve Tıp Hukukunda Sorumluluk ve İnsan Hakları**, (Ed. Özge Yücel ve Gürkan Sert), 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, ss. 241- 283.
- Sert, Gürkan. **Tıp Hukuku ve Etiği Derslerine Giriş**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Sert, Gürkan. **Uluslararası Bildirgeler ve Tıp Etiği Açısından Hasta Hakları**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Sırma, Özge. "Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık", **Fasikül Hukuk Dergisi**, Cilt: 4, Sayı: 29, 2012, ss. 15- 21.
- Soyaslan, Doğan. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 10. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- Soyer Güleç, Sesim. "Tutuklamaya İlişkin Temel Sorunlar ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Güncel Kararları Çerçevesinde Adli Kontrol Konusunda Bazı Tespit ve Değerlendirmeler", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Cilt: 24, Sayı: 98, 2012, ss. 25- 74.
- Soysal, Mümtaz. **100 Soruda Anayasanın Anlamı**, 11. Baskı, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1997, (100 Soru).
- Soysal, Mümtaz. **Anayasaya Giriş**, Sevinç Matbaası, Ankara, 1969, (Anayasa), s. 246.
- Şahbaz, İbrahim. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Kişi Özgürlük ve Güvenliği", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Yıl: 18, Sayı: 58, 2005, ss. 163- 188.
- Şen, Murat. "İnsan Hakları Bağlamında Çalışma Hakkı", **Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 2, Sayı: 2, 2013, ss. 13- 37.

- Şentuna, Mustafa Tarık. **Tutuklama ve Adli Kontrol**, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Şirin, Tolga. "Tehlikeli Salgın Hastalıklarla Anayasal Mücadeleye Giriş", **Anayasa Hukuku Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 17, 2020, (Salgın hastalık), ss. 43- 146.
- Şirin, Tolga. **30 Soruda Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hakkı: (Anayasa ve İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında)**, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013, (30 soru).
- Tahmazoğlu, Üzeltürk Sultan. **Anayasa Hukuku Açısından Sağlık Hakkı**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- Talas, Cahit. "Çalışma Hakkı ve Türkiye'deki Durumu", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt, 46, Sayı: 1, Yıl: 1991, ss. 407- 421.
- Taneri, Gökhan. "Kanunilik İlkesi ve Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma Suçu", **Leges Hukuk Dergisi**, Cilt: 1, Sayı: 128, 2020, ss. 101-166.
- Tanör, Bülent ve Necmi Yüzbaşıoğlu. **1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku**, 16. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- Tanör, Bülent. "Anayasamızın Yeni 11'inci Maddesi Genel Bir Sınırlama Kuralı Getirmiş Midir?", **Onar Armağanı**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, İstanbul, 1977.
- Tekin, Abdurrahman. "Adli Kontrol Tedbirleri", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Cilt: 8, Sayı: 32, 2017, ss. 283- 313.
- Temiz, Özgür. "Türk Hukukunda Bir Temel Hak Olarak Sağlık Hakkı", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt: 69, Sayı: 1, ss. 165- 188.
- Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, R. Murat Önok. **Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku**, 19. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Teziç, Erdoğan. **Anayasa Hukuku**, 13. Baskı, Beta Basım, İstanbul, 2009.
- Tok, Kenan Can ve Gizem Atik. "Bulaşıcı Hastalıkların Kasten Bulaştırılmasının Hukuki Açidan İncelenmesi", **Adli Bilimciler Derneği II. Ulusal Sağlık Hukuku Kongresi**, (Ed. Hamit Hancı ve Yener Ünver), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015, ss. 181- 189.
- Toroslu, Nevzat ve Haluk Toroslu. **Ceza Hukuku Genel Kısım**, 24. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2018.
- Toroslu, Nevzat. **Ceza Hukukunda Zaruret Hali**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No. 234, Sevinç Matbaası, Ankara, 1968.
- Torun, Yıldırım. "İnsan Hakları", **Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt: 0, Sayı: 16, 2007, ss. 415- 424.
- Tosun, Öztekin. **Suç Hukuku El Kitabı**, Üniversiteliler Yayınevi, İstanbul, 1979.

- Töngür, Ali Rıza ve Ekrem Çetintürk. **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- Tulchinsky, Theodore ve Elena Varavikova. **Yeni Halk Sağlığı**, çev. Songül Acar Vaizoğlu, 3. Baskıdan Çeviri, Palme Yayınevi, Ankara, 2019.
- Tunç, Hasan. **Türk Anayasa Hukuku Ders Kitabı**, 2. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2019.
- Turan, Ayşe Nur. “Etkin Pişmanlık Hükümlerine Felsefi Bakış”, **Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 4, Sayı: 1, 2015, ss. 417- 434.
- Turhan, Engin. “Salgın Dönemlerinde Ortaya Çıkabilecek Ceza Sorumlulukları-Korona Tecrübesi”, **Suç ve Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt: 13, Sayı: 1, 2020, ss. 197- 219.
- Turinay, Faruk. **Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesinin Anayasal Temelleri**, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2013.
- Türay, Aras. “İhmal Suretiyle İcrai Hareketin Sınırlı Sayıda Olup Olmadığı Sorunsalı”, **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 17, Sayı:3, 2020, ss. 115- 154.
- Türkeli, Gözde. **Toplanma Hakkı Bağlamında Kanuna Aykırı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Suçu**, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Türkmen, Ali. **Hasta ve Hekim Hukuku**, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- TÜSİAD, “Covid-19 Etkisinde Türkiye’de Eğitim, **Covid Eğitim Raporu**, İstanbul, 2021.
- Uygun, Oktay. “İnsan Hakları Kuramı”, **İnsan Hakları**, Sentez Yayıncılık, 2. Baskı, 2013, (İnsan Hakları), ss. 217- 247.
- Uygun, Oktay. **1982 Anayasasında Temel Hak ve Özgürlüklerin Genel Rejimi**, Kazancı Hukuk Yayın: 121, İstanbul, 1992, (Genel Rejim).
- Ünal, Osman Gazi. **Bilgisayarlarda Bilgisayar Programlarında ve Kütüklerinde Arama Kopyalama ve Elkoyma**, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2011.
- Ünver, Yener. “YTCK’da Kusurluluk”, **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt: 1, Sayı: 1, 2006, ss. 37- 73.
- Vural, Hasan S. **Türkiye’de Din Özgürlüğüne İlişkin Anayasal Güvence**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013.
- Yalçın Sancar, Türkan ve Timuçin Köprülü. **Ceza Hukuku Genel Hükümler Uygulamalı Çalışmaları**, 5. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2018.
- Yarmalı, Eyüp Sabri ve Selçuk Alp. **Hukuk Terimleri Sözlüğü**, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2011.
- Yaşar Osman, Hasan Tahsin Gökcan ve Mustafa Artuç. **Yorumlu- Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Cilt IV (madde 147- 204)**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010.

- Yavuz, Dalgıç Melike. “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Seyahat Özgürlüğünü Sınırlandırma Biçimleri Olarak Sokağa Çıkma Yasağı ve Karantina Uygulamaları”, **TİHEK Akademik Dergisi**, Yıl: 4, Cilt: 4, Sayı: 7, 2021, ss. 349- 379.
- Yenerer Çakmut, Özlem. “Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma Suçu (TCK m. 195)”, **Prof. Dr. Feridun Yenisey’e Armağan**, Cilt: 1, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2014 ss. 543- 553.
- Yenisey, Feridun ve Ayşe Nuhuğlu. **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Yerdelen, Erdal. “Ceza Hukukunda Yorum Hatası”, **Ceza Hukuku Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 25, 2014, ss. 69- 101.
- Yıldız, Abdulkadir. **Din ve Vicdan Özgürlüğü**, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Yılmaz, Halit. **Sağlık Hizmetlerinden Yararlanmanın Kısıtlanması ve Kısıtlamanın Yargısal Denetimi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011.
- Yurtlu, Fatih, Fatma Umay Genç, Elif Kurt Kılıç ve Burak Kılıç. **Ceza Genel Hukuku**, (Ed. İzzet Özgenç ve İlhan Üzülmez), 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Zafer, Hamide. **Ceza Hukuku Genel Hükümler TCK m. 1 – 75**, 6. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- Zeytin, Zafer ve Ömer Ergün. **Türk Medeni Hukuku**, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.

Editörler

Prof. Dr. Metin İKİZLER & Prof. Dr. Özlem TÜZÜNER

MEDENİ HUKUK - I

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ KİŞİLER HUKUKU

Yazarlar:

**Ayşenur Şahin Caner & Dursun Ali Demirboğa
Hatice Karacan Çetin & Hayriye Şen Doğramacı
Metin İközler & Ömer Ergün & Özkan Özyakışır
Özlem Tüzüner & Pınar Aktaş Avcı
Seda Gayretli Aydın & Semih Yünlü & Senar Çağırgan Tuncer
Sinan Sami Akkurt & Zeynep Özcan**

Güncellenmiş

4. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Medeni Hukuk - I

Başlangıç Hükümleri - Kişiler Hukuku

Ayşenur Şahin Caner - Dursun Ali Demirboğa - Hatice Karacan Çetin
Hayriye Şen Doğramacı - Metin İkizler - Ömer Ergün - Özkan Özyakışır
Özlem Tüzüner - Pınar Aktaş Avcı - Seda Gayretli Aydın - Semih Yünlü
Senar Çağırğan Tuncer - Sinan Sami Akkurt - Zeynep Özcan

Hukuk Yayınları Dizisi – 2965

Dördüncü Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 77 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dememat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

Ş 1. HUKUK ve MEDENİ HUKUK *

I. HUKUK KAVRAMI

A. Hukukun Tanımı

Kelime anlamı ile “*Hukuk*” Arapça kökenli olup hak kelimesinin çoğuludur¹. Bazı batı dillerinde de hak ve hukuk kavramları aynı kelime ile ifade edilmektedir². Hukuk, hak kavramından çok daha geniş bir kavramdır.

Bir kavram olarak “*Hukuk*” geçmişten günümüze tartışılmış, tanımını üzerinde uzlaşmamıştır³. Bunun en önemli sebeplerinden biri kavramın, hukuk biliminin yanı sıra hukuk tarihi ve hukuk felsefesi; sosyoloji, ekonomi, işletme ve kamu yönetimi vb. pek çok bilim dalını yakından ilgilendirmesi ve her bir disiplinin hukuka yaklaşımının birbirinden farklı olmasıdır⁴. Hukuk bilimi açısından hukuku en basit hâliyle “*toplumsal hayatta kişilerin davranışlarını ve*

* Dr. Öğr. Üyesi Hatice KARACAN ÇETİN

¹ Detaylı bilgi için bkz. Hatemi, H.: Medeni Hukuk’a Giriş, 8. Bası, İstanbul 2017, s. 35, 36; Gözler, K.: “Hukuk” Kelimesi Kaç Yaşında? Etimoloji Bize Ne Söyler?, Türk Anayasa Hukuku Sitesi, <https://www.anayasa.gen.tr/hukuk-kac-yasinda.htm> (E.T: 02.02.2021).

² Almanca’da “*Recht*” Fransızca’da “*droit*” terimi hem hak hem de hukuku ifa edecek şekilde kullanılmaktadır. Bu kelimelerin başına, hukuk ifade edilmek isteniyor ise “*objektif*”, hak ifade edilmek isteniyorsa “*sübjektif*” sıfatları getirilmekte (objektives Recht, droit objectif, sübjektives Recht, droit sübjektif şeklinde), ya da yalın olarak kullanılan bu kelimeler cümle içinde hak ya da hukuk olarak anlaşılmaktadır. Sadece İngilizce’de “*law*” terimi hukuk ve kanun anlamında kullanılmakta olup hak kavramını ifade etmek için “*right*” terimi yer almaktadır.

³ Serozan, R.: Medeni Hukuk (Genel Bölüm, Kişiler Hukuku), 1. Bası, İstanbul 2011, 2.

⁴ Oğuzman, M. K./Barlas, N.: Medeni Hukuk (Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar), 25. Bası, 2019, s. 1.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Akipek, Jale G./Akıntürk, Turgut/Ateş Karaman, Derya: Türk Medeni Hukuku (Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku), 10. Bası, İstanbul 2013.
- Akipek, Jale G.: Sübjektif Hüsnüniyetin Mahiyeti Ve Hükümleri, AÜHFD, 1957, C. 14 (1), s. 56-71.
- Akkurt, Sinan Sami/Erdoğan, Kemal/Tokat, Hüseyin: Medeni Hukuk, Ankara 2021.
- Anayurt, Ömer: Anayasa Hukuku (Temel Kavramlar ve Türk Anayasa Hukuku), 3. Bası, Ankara 2020.
- Antalya, O. Gökhan/Topuz, Murat: Medeni Hukuk C. I (Giriş, Temel Kavramlar, Başlangıç Hükümleri), 4. Bası, Ankara 2021.
- Antalya, O. Gökhan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. V/1,1, 2. Bası, Ankara 2019.
- Antalya, O. Gökhan: Hukuk Metodolojisi C. II, 1. Bası, Ankara 2021.
- Antalya, O. Gökhan: Hukuk Teorisi C. I, 2. Bası, Ankara 2020.
- Atar, Yavuz: Türk Anayasa Hukuku, 13. Bası, Ankara 2019.
- Birtek, Fatih: Ceza Hukuku (Genel Hükümler) Temel Bilgiler, 6. Bası, Ankara 2018.
- Cansel, Erol/Özel, Çağlar/Yüksel, Mehmet: Hukuk Başlangıcı (Hukukun Temel Kavram ve Kuramları), 6. Bası, Ankara 2015.
- Dural, Mustafa/Öz, Turgut: Türk Özel Hukuku C. IV (Miras Hukuku), 12. Bası, İstanbul 2018.
- Dural, Mustafa/Sarı, Suat: Türk Özel Hukuku C. I (Temel Kavramlar ve Medeni Hukukun Başlangıç Hükümleri), 15. Bası, İstanbul 2020.
- Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 24. Bası, Ankara 2019.
- Esener, Turhan/, Demir, Ender: Hukuka Giriş, 12. Bası, İstanbul 2018.
- Gözler, Kemal: "Hukuk" Kelimesi Kaç Yaşında? Etimoloji Bize Ne Söyler?, Türk Anayasa Hukuku Sitesi, <https://www.anayasa.gen.tr/hukuk-kac-yasinda.htm> (E.T: 02.02.2021).
- Hatemi, Hüseyin: Medeni Hukuk'a Giriş, 8. Bası, İstanbul 2017.
- İşıқтаç, Yasemin: Hukuk Başlangıcı, 4. Bası, İstanbul 2020.

- Kayıhan, Şaban/Ünlütepe, Mustafa: Medeni Hukuka Giriş ve Türk Medeni Kanunu'nun Başlangıç Hükümleri, 4. Bası, Ankara 2019.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.: Medeni Kanunumuzun Aile-Miras ve Eşya Hukuku'nda Getirdiği Yenilikler, 3. Bası, Ankara 2014.
- Küçük, Eşref: "XII. Yüzyıl Rönesansı ve "Yeniden Doğan" Roma'yı Günümüze Bağlayan Son Halka: Pandekt Hukuku", AÜHFHD, C. 56, S. 4, 2007, s. 111-122.
- Meissel, Franz-Stefan: "Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch", Staatslexikon der Görres-Gesellschaft, 8. Auflage, https://www.staatslexikon-online.de/Lexikon/Allgemeines_B%C3%BCrgerliches_Gesetzbuch (E.T: 10.06.2021).
- Oğuzman, M. Kemal/Barlas, Nami: Medeni Hukuk (Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar), 25. Bası, 2019.
- Oğuzman, M. Kemal/Öz, Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 1, 14. Bası, İstanbul 2016.
- Oğuzman, M. Kemal/Seliçi, Özer/, Oktay-Özdemir, Saibe: Eşya Hukuku, 19. Bası, İstanbul 2016.
- Saymen, Ferit H.: Matlablar Kanun mudur?", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1945, C. 10, S. 3-4, s. 565-578.
- Serozan, Rona/Engin, Baki İlkay: Miras Hukuku ve Uygulamalı Çalışmaları, 6. Bası, Ankara 2019.
- Serozan, Rona: Eşya Hukuku I, 3. Bası, İstanbul 2014 (Eşya Hukuku I).
- Serozan, Rona: Medeni Hukuk (Genel Bölüm, Kişiler Hukuku), 1. Bası, İstanbul 2011.
- Tiftik, Mustafa: Hukuka Giriş, 7. Bası, Samsun 2016.
- Turinay, Faruk: Dil, Hukuk ve Anayasa: Bir Kelimenin Tarihi, Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, C. I, S. 1, 2012, s. 477-495.
- Velidedeoğlu, Hıfzı Veldet: Türk Medeni Hukuku, C. I (Umumi Esaslar), 7. Bası, İstanbul 1968.
- Yenisey, Feridun/Nuhoğlu, Ayşe: Ceza Muhakemesi Hukuku, 8. Bası, Ankara 2020.

§ 2. HUKUK KURALLARININ ÖZELLİKLERİ, ÇEŞİTLERİ ve UYGULANMASI *

I. HUKUK KURALLARININ ÖZELLİKLERİ

A. Hukuk Kurallarının Soyutluğu

Hukuk kuralı belli bir kişi veya belli bir olay göz önüne alınarak değil, aynı durumdaki bütün kişiler ve benzer nitelikteki bütün olaylara uygulanacak şekilde hazırlanır ve genel bir ifade olarak ortaya konulur¹.

B. Hukuk Kurallarının Genelliği

Hukuk kuralları sadece belli bir kişi veya belli bir olaya değil aynı durumda olan bütün kişilere ve aynı nitelikteki bütün olaylara uygulanır. Sadece belli bir kişi için çıkarılan kanunlar (af kanunu gibi) genel nitelikte değildir².

C. Hukuk Kurallarının Sürekliliği

Kanunlar yürürlüğe girdikleri tarihten itibaren kapsamına giren bütün kişilere ve olaylara yürürlükten kaldırılıncaya kadar

* Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN

¹ Dural, M./Sarı, S.: Türk Özel Hukuku, C.1, Temel Kavramlar ve Medenî Kanununun Başlangıç Hükümleri, 15. Baskı, İstanbul 2020, s. 99; Öztan, B.: Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, 45. Baskı, Ankara 2020, s. 25; Kayıhan, Ş./Ünlütepe, M.: Medeni Hukuka Giriş ve Türk Medeni Kanunu'nun Başlangıç Hükümleri, 4. Baskı, Ankara 2019, s. 53; Altaş, H.: Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK m. 1-7), 2. Baskı, Ankara 2020, s. 57; Bilgili F./Demirkapı E.: Hukukun Temel Kavramları, 17. Baskı, Bursa 2020, s. 29; Ayan, M./Ayan, N.: Medeni Hukuka Giriş, 13. Baskı, Ankara 2020, s. 29.

² Altaş, 57; Öztan, 25; Kayıhan/Ünlütepe, 53; Bilgili/Demirkapı,30; Ayan/Ayan, 29; Dural/Sarı, 99.

zer bir konuyu düzenleyen hüküm bulamazsa bu takdirde hâkim, hukukun genel ilkelerini ve korunan menfaatleri de göz önüne alarak bizzat *kendisi hukuk kuralı yaratır*.

Hâkimin yarattığı hukuk kuralı soyut ve genel kural olmakla birlikte; emredici ve bağlayıcı değildir, sadece hâkimin çözüme ulaştırmaya çalıştığı olay için bağlayıcıdır. Hâkimin yarattığı hukuk kuralı bir kanun hükmü değildir. Dolayısıyla hâkimin yarattığı hukuk kuralının yazılı hukuk kuralları gibi bütün mahkemeleri bağlayıcı niteliği yoktur. Hatta o kuralı bizzat yaratmış olan hâkim dahi sonradan önüne gelecek benzer uyuşmazlıkta yarattığı bu hükümle bağlı değildir. Hâkimin hukuk yaratması, kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırılık teşkil edemez. Hâkimin yarattığı hukuk kuralı istinaf ve temyiz yoluna başvurulduğunda üst yargı denetimine tabidir. Bu denetim kapsamında hâkimin yarattığı hukukun yerindeliği, somut olaya uygun şekilde karar verilip verilmediği denetlenir.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Akipek, Jale/Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, C. I, 15. Baskı, İstanbul 2020.
- Akyol, Şener: Medeni Hukuka Giriş, 2. Baskı, İstanbul 2006.
- Altaş, Hüseyin: Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK m. 1-7), 2. Baskı, Ankara 2020.
- Anayurt, Ömer: Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, 20. Baskı, Ankara 2020.
- Antalya, Gökhan/Topuz, Murat: Medeni Hukuk, Giriş, Temel Kavramlar, Başlangıç Hükümleri, Cilt I, 4. Baskı, Ankara 2021.
- Ayan, Mehmet/Ayan, Nurşen: Medeni Hukuka Giriş, 13. Baskı, Ankara 2020.
- Bilgili Fatih/Demirkapı Ertan: Hukukun Temel Kavramları, 17. Baskı, Bursa 2020.
- Dural, Mustafa/Sarı, Suat: Türk Özel Hukuku, C.1, Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri, 15. Baskı, İstanbul 2020.
- Edis, Seyfullah: Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, 6. Baskı, Ankara 1997.

- Gözübüyük, Şeref: Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, 40. Baskı, Ankara 2020.
- Hatemi, Hüseyin: Medeni Hukuka Giriş, 9. Baskı, İstanbul 2020.
- Helvacı, Serap/Erlüle, Fulya: Medeni Hukuk, 6. Baskı, İstanbul 2020.
- Honsell, Heinrich: Art.1 N.1, Art.4. N.14, in: Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB, hrsg. von Honsell, H./Vogt, N. P./Geiser, T., 5. Aufl, Basel, Genf, München 2014.
- Kayar, İsmail/Üzülmez, İlhan: Hukukun Temel Kavramları, Seçkin yayınları, 11. Baskı, Ankara 2018.
- Kayıhan, Şaban: Hukukun Temel Kavramları, 8. Baskı, Ankara 2020.
- Kayıhan, Şaban/Ünlütepe, Mustafa: Medeni Hukuka Giriş ve Türk Medeni Kanunu'nun Başlangıç Hükümleri, 4. Baskı, Ankara 2019.
- Kayıhan, Şaban/Günergök, Özcan/Hüseyin, İhsan: Medeni Hukuka Giriş ve Türk Medeni Kanunu'nun Başlangıç Hükümleri, İzmit 2020.
- Kılıçoğlu, Ahmet: Medeni Hukuk Temel Bilgiler, 6. Baskı, Ankara 2018.
- Medicus, Dieter: Allgemeiner Teil des BGB, Heidelberg 2006.
- Meier- Hayoz, Arthur: Berner Kommentar, Zivilgesetzbuch, Bern 1966.
- Oğuzman, Kemal/Barlas, Nami: Medeni Hukuk, Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, 26. Baskı, İstanbul 2020.
- Öztan, Bilge: Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, 45. Baskı, Ankara 2020.
- Serozan, Rona: Medeni Hukuk, 8. Baskı, İstanbul 2018.
- Tekinay, Selahattin Sulhi: Medeni Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku, 6. Baskı, İstanbul 1996.
- Thomas, Geiser: Art.1 N. 2, Art. 1 N. 5, in: Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB, hrsg. von Thomas, G./Fountoulakis, C., 6. Aufl, Basel, München 2018.
- Tuor, Peter/Schnyder, Bernhard/Schmid, Jörg/Jungo, Alexandra: Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, 13. Aufl., Basel, Zürich 2009.
- Wolf, Manfred/Neuner, Jörg: Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 10. Aufl., München 2010.
- Zevkliler, Aydın/Ertaş, Şeref/Havutçu, Ayşe/Gürpınar, Damla: Medeni Hukuk, 10. Baskı, Ankara 2018.

§ 3. HAK KAVRAMI VE HAKKIN TÜRLERİ *

I. HAK KAVRAMI

Hak kavramı, yalnız medeni hukukun değil, hukukun temel kavramlarından biridir. İnsanlar, hakkı tanımlamak için tarihin eski dönemlerinden bu yana yoğun çaba göstermişlerdir. Tüm Kara Avrupası hukuk sistemlerinde olduğu gibi bizim hukuk sistemimizin de temelini teşkil eden Roma hukukunda hakka karşılık olarak “*actio*” sözcüğü kullanılmıştır¹. “*Actio*” dava hakkı anlamına gelir. Bu hak sayesinde kişiler belirli bazı durumlarda haklarını dava açmak yoluyla himaye edebilmiştir². Bazı yazarlara göre, Roma hukukunda “*ius*” sözcüğü hem hukuk hem hakkı ifade etmek için kullanılmıştır³. Ancak doktrinde bu görüşe karşı bazı yazarlar, “*ius*” sözcüğünün kişilerin statülerini ifade etmenin dışında hakkı ifade eden bir anlamı bulunmadığını savunmuştur⁴. Hak ile hukuk kavramlarının aynı sözcükle ifade edildiği örnekler günümüz Kara Avrupası hukuk sistemine dahil kimi ülke hukuklarında da rastlamak mümkündür. Alman hukukunda “*recht*” sözcüğü, Fransız hukukunda “*droit*” sözcüğü hem hak hem hukuku ifade etmek üzere kullanılır. Her iki dilde de hak ve hukuk kavramını birinden ayırt etmek için sözcüklerin önüne objektif ve sübjektif kelimeleri eklenir. Bu sayede ilk durumda hukuk, ikinci durumda da hak sözcüğü kastedilmiş

* Dr. Öğr. Üyesi Hayriye ŞEN DOĞRAMACI

¹ Antalya, G./Topuz, M.: Medeni Hukuk, C. I, 4. Bası, Ankara 2021, s. 114; Buz, V.: Yenilik Doğuran Haklar, Ankara 2005, s. 21.

² Umur, Z.: Roma Hukuku Ders Notları, 3. Bası, İstanbul 1999, s. 149; Antalya/Topuz, 114; Buz, 21.

³ Antalya/Topuz, 113; Honsell, H.: Römischeres Recht, 8. Bası, Salzburg 2015, s. 19; Umur, 147.

⁴ Buz, 21; Bazı modern hukukçular tarafından Romalıların nazari olarak hak kavramı ile meşgul olmadıkları hakkında bkz. Umur, 149.

bir organizmaya benzetilerek tanımlanır⁹⁵. Öğretide geniş anlamda borç ilişkisi şeklinde de isimlendirilen bu ilişkiden doğan tüm haklar ve borçlar kural olarak sözleşmenin taraflarını bağlar (*nisbilik prensibi*)⁹⁶. Sözleşmenin taraflarından biri sahibi olduğu bu haklardan birini üçüncü kişiye devredebilir. Böyle olsa bile sözleşme aracılığıyla sahip olduğu hakları kullanabilecek olan yine sözleşmenin tarafıdır.

d. Bir Topluluğa Mensup Olmaya Bağlı Haklar

Kişilerin bir topluluğa üye olması dolayısıyla sahip olduğu haklardır. Derneğe üye olmaya bağlanan haklar örnek gösterilebilir.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

Ahlberg, Hartwig; Möhring/Nicolini Urheberrecht Kommentar, hrsg. von Ahlberg H./Götting, H.P., 4. Bası, München 2018.

Antalya, Gökhan/Topuz, Murat: Medeni Hukuk, C. I, 4. Bası, Ankara 2021.

Baur, Jürgen F./Stürner, Rolf: Sachenrecht, 18. Bası, Tübingen 2009.

Becker, Hermann: Berner Kommentar, Allgemeine Bestimmungen, Art. 1-183 OR, Band/Nr. VI/1, 2. Bası, Bern 1945.

Buz, Vedat: Yenilik Doğuran Haklar, Ankara 2005.

Dural, Mustafa/Öz, Turgut: Türk Özel Hukuku, C.IV Miras Hukuku, 10. Bası, İstanbul 2016.

Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 20. Bası, Ankara 2016.

Eren, Fikret: Mülkiyet Hukuku, Ankara 2011.

Fikentscher, Wolfgang/Heinemann, Andreas: Schuldrecht, 10. Bası, Berlin 2006.

Gauch, Peter/Schluép, Walter: Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil, Band I, 10. Bası, Zürich-Basel-Genf 2014.

Güriz, Adnan: Hukuk Felsefesi, 13. Bası, Ankara 2019.

⁹⁵ Eren, 22 vd.

⁹⁶ Eren, 23 vd.

- Haab, Robert: Einleitung, Zürcher Kommentar Band/Nr. IV/1, Das Eigentum, Art. 641-729 ZGB, 2. Bası, Zürich, 1977.
- Helvacı, Serap: Gerçek Kişiler, 7. Bası, İstanbul 2016.
- Honsell, Heinrich: Römische Recht, 8. Bası, Salzburg 2015.
- Huhn, Cristoph/Lemke, Reiner.: Prütting-Wegen-Weinreich (PWW) BGB Kommentar, 8. Bası, Köln 2013.
- İmre, Zahit/Erman, Hasan: Miras Hukuku, 9. Bası, İstanbul 2013.
- Kılıçoğlu, Ahmet: Fikri Haklar, 6. Bası, Ankara 2020.
- Kocayusufopaşaoğlu, Necip: Borçlar Hukukuna Giriş- Hukuki işlem- Sözleşme, 4. Bası, İstanbul 2008.
- Larenz, Karl/Wolf, Manfred: Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 9. Bası, München 2004.
- Medicus, Dieter/Petersen, Jens: Allgemeiner Teil des BGB, 11. Bası, Heidelberg, 2016.
- Mohr, Jochen: Münchener Kommentar zum BGB (MüKoBGB), Band 8, 8. Bası, München 2020.
- Müller, Christoph.: Berner Kommentar, Art. 1-18 OR mit allgemeiner Einleitung in das Schweizerische Obligationenrecht, hrsg. von E.Aebi-Müller, R./Müller, C., Bern 2018.
- Oğuzman, Kemal/Seliçi, Özer/Oktay-Özdemir, Saibe.: Eşya Hukuku, 21. Bası, İstanbul 2018.
- Oğuzman, Kemal/Barlas, Nami: Medeni Hukuk, 18. Bası, İstanbul 2012.
- Öz, Turgut: Borçlu Temerrüdünde Sözleşmeden Dönmenin Bu Sözleşme Gereğince Kazanılmış Aynı Haklara Etkisi ve Klasik Dönme Kuramı İle Yeni Dönme Kuramının Kısa Bir Karşılaştırmalı Eleştirisi, İÜMHAD, S. 13, 1996, s. 131-172.
- Pohlmann, Petra: Münchener Kommentar zum BGB (MüKoBGB, § 903), Band 8, 8. Bası, München 2020.
- Seliçi, Özer: Borçlar Kanunu'na Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi, İstanbul 1977.
- Serozan, Rona: Eşya Hukuku I, 3. Bası, İstanbul 2014.
- Serozan, Rona: Sözleşmeden Dönme, 2. Bası, İstanbul 2007.

Sirmen, Lale: Eşya Hukuku, 4. Bası, Ankara 2016.

Sirmen, Lale: Türk Özel Hukukunda Şart, Ankara 1992.

Tekinalp, Ünal: Fikri Mülkiyet Hukuku, 5. Bası, İstanbul 2012.

Umur, Ziya: Roma Hukuku Ders Notları, 3. Bası, İstanbul 1999.

Zerres, Thomas: Bürgerliches Recht, 9. Bası, Berlin 2019.

§ 4. HUKUKÎ İŞLEM *

Hukukî işlem, kişi ve hak kavramlarından sonra, özel hukukun belki de en önemli mefhumudur. Sosyal yaşamda, gazete veya kitap almaktan, spor salonuna üye olmaya; vasiyetname tanzim etmekten kefalet vermeye pek çok hukukî işlem gerçekleşir. Hatta internet üzerinde, kullanıcıların sair dijital eylemleri, meselâ kabul butonunu tıklaması, hukukî sonuca yönelmiş beyan sayılabilir. İşte bu sıklıkta karşımıza çıkan hukukî muameleler, zihinde, ne kadar iyi bilinirse; gönülde de hukukçuluk, o denli yeşermektedir.

Hukukî işlem bölümünün birden fazla defa okunması tavsiye edilmektedir. Çünkü bu bölümdeki başlıklar birbirlerine göbekten bağlıdır. Aşağıdaki her bir terimin, hukuk yaşamınız boyunca dilinize pelesenk olacağı, şimdiden temin edilir.

Hukukî işlemler ve bunların geçersizliği gerek teorik gerek pratik anlamda yüksek önemi haizdir. Üstelik, hukuk düzenindeki gelişme ve değişikliklere paralel vaziyette, hükümsüzlük türleri güncelle ayak uydurmaktadır. Bunun için, çalışmaya, tüketiciden ticarete, hatta icradan rekabete ve iş hukukuna kadar geniş spektrumlu örnekler serpiştirilmiştir. Böylesine ciddiyet arz eden konunun bu kadar az sayfada ihata edilmesi tabii ki mümkün değildir. Sadece hukuk bilginliğine adanmış yürekten koymuş akademisyenleri değil, tüm hukukçu meslektaşları ilgilendiren bu kısa derlemenin geniş yelpazede fayda üretmesi temenni edilir.

I. HUKUKÎ İŞLEM VE İLİNTİLİ KAVRAMLAR

Her konuya vâkıf olmak, evvel emirde terminolojiye hâkimiyetle sağlanır. Kavramlar üzerinde tahakkümünü ilân edememiş kişi-

* Prof. Dr. Özlem TÜZÜNER

VI. TAHVİL VE UYARLAMA

Tahvil (*conversion*), yani çevirme, hukukî işlemin geçersizlikten kurtarılması maksadıyla, doktrinde önerilen yöntemlerden biridir. Tahvil kurumunun tanımı veya karşılığı kanunda bulunmamaktadır. *Conversion*, şekle aykırılıktan geçersiz sözleşmenin başka hukukî işleme dönüştürülerek âdeta araftan kurtarılmasına yarar. Öyle ki, şekle aykırı muamele, olduğu hâliyle geçerlik şartlarını taşıdığı aynı amaç ve sonuca yönelmiş benzer başka hukukî işlem kılığında geçerli kabul edilir. 23.6.2022 tarihinde Noterlik Kanunu'nun 61/A maddesine "taşınmaz satış sözleşmesi noterler tarafından da yapılabilir" fıkrası eklenmiştir. Bu değişikliğin yürürlük tarihi 1.1.2023 şeklinde belirlenmiştir. Oysa Noterlik Kanunu'na böylesine fıkra eklenmeden önce, tahvilde sıklıkla anılan örnek, noterde akdedilen taşınmaz satış sözleşmesinin taşınmaz satış vaadi görünümünde muteber sayılmasıydı¹²⁷.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Acar, Faruk: Aile Hukukumuzda Mal Rejimleri-Eşin Yasal Miras Payı, Seçkin, 5. Baskı, Ankara, 2016.
- Acar, Faruk: Rehin Hukuku Dersleri, Vedat, 1. Baskı, İstanbul, 2015 (Acar, Rehin Hukuku).
- Açıkgöz, İlhan: Hukuka Giriş-Temel Kavramlar, Türk Ortopedi ve Travmatoloji Birliği Derneği Dergisi, S. 19, 2020, s. 3-14.
- Akçaal, Mehmet: Borçlar Kanunu'nun Genel İşlem Koşullarına Dair Hükmeleri Hakkında Bir İnceleme, GÜHFD, C. 53, S. 1, 2014, s. 49-69.
- Akpınar, Fatih: İşverene Çalışma Koşullarını Değiştirme Yetkisi Veren Kayıtların Genel İşlem Koşulları Açısından Değerlendirilmesi, Çalışma ve Toplum, S. 1, 2021, s. 317-354.
- Akkurt, Sami Sinan: Hukukî İşlemlerde Geçersizlik Olgusuna Genel Bir Bakış, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 1, 2014, s. 99-131.

¹²⁷ Havutçu, s. 651 vd. Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop, s. 110. Esener, s. 69. Akyol, s. 48. İkizler, s. 29. Oğuzman/Barlas, prg. 755. Koç, Hükümsüzlük, s. 133. Uçaryılmaz, s. 369. Dural/Sarı, prg. 1164, 1165. Akkurt, s. 106. Helmut, s. 198, 199. Oğuzman/Öz, prg. 548-550. Gülerci, s. 100, 101.

- Akyol, Şener: Sözleşmenin Yorumu, Vedat, 1. Baskı, İstanbul, 2010.
- Aliefendioğlu, Yılmaz: Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Yokluk ya da Yok İşlem, TBB Dergisi, S. 81, 2009, s. 1-14.
- Altay, Anlam Sıtkı: Anonim Ortaklıklarda Özel Denetimin Koşullarına İlişkin Düşünceler, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 2, 2013, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, s. 55-76.
- Altay, Anlam Sıtkı: Bağımsız Denetim Karşısında Anonim Ortaklık Organlarının İşleyişi, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 1, C. II, 2010, Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan, s. 963-1001 (Altay, Bağımsız Denetim).
- Antalya, Gökhan O./Doğancı Doğa E.: Genel İşlem Koşullarında Saydamlık Kuralının, Bunun TBK m. 20 vd.'daki Görünümlerinin ve TTK m. 55 f.1 ile TBK m. 20 vd.'nın Birlikte Uygulanabilirliğinin Değerlendirilmesi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 24, S. 2, 2018, s. 823-860.
- Antalya, Gökhan O.: Eşya Hukukuna Hâkim İlkelerden Aleniyet İlkesi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 23, S. 3, 2017, s. 419-440.
- Berki, Şakir: Roma'da Aynî Haklar, AÜHFD, C. 5, S. 2, 1948, s. 323-375.
- Börü, Parlak Şafak: Mülkiyetin Teminat Amacıyla İnançlı İşleme Devri, TBB Dergisi, S. 128, 2017, s. 231-272.
- Cihan, Hulki: Temsilci Bakımından İrade Sakatlıklarının Özellikleri, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 2, 2016, s. 169-179.
- Dilek, Uğur Bekir: İslâm Hukuku Açısından Genel İşlem Koşulları İçeren Akitler: İz'ân Akitleri (Türk Borçlar Kanunu Bağlamında), Marife Dinî Araştırmalar Dergisi, C. 18, S. 1, 2018, s. 231-257.
- Dural, Mustafa/Sarı, Suat: Türk Özel Hukuku, C. I, Temel Kavramlar ve Medenî Kanun'un Başlangıç Hükümleri, Filiz, 11. Baskı, İstanbul, 2016.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan: Türk Özel Hukuku, C. II, Kişiler Hukuku, Filiz, 17. Baskı, İstanbul, 2016.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Gümüş, M. Alper: Türk Özel Hukuku, C. III, Aile Hukuku, Filiz, İstanbul, 2018.
- Erbek, Özge: Taşınır Mülkiyetinin Devrinde Sebebe Bağlılık (İllilik)-Soyutluk (Mücerretlik) Meselesi, Yaşar Üniversitesi Dergisi, C. 8, Özel Sayı, 2013, s. 937-985.

- Erdem, Mehmet: Aile Hukuku, Seçkin, 1. Baskı, Ankara, 2018.
- Ergüne, Mehmet Serkan: Vasiyetnamenin Yorumu, 12 Levha, 1. Baskı, İstanbul, 2010.
- Erkan, Vehbi Umut/Yücer, İpek: Ayırt Etme Gücü (*Maturity*), AÜHFD, C. 60, S. 3, 2011, s. 485-522.
- Ersöz, Oğuz: Genel İşlem Koşullarının Kişi Bakımından Uygulama Alanı ve Tacirler Hakkında Uygulanması, İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 1, 2017, s. 69-104.
- Esener, Turhan: Türk Hususî Hukukunda Muvazaalı Muameleler, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları 105, 1. Baskı, Ankara, 1956.
- Gülerci, Altan Fahri: Borçlar Hukuku Dersleri (Genel Hükümler), On İki Levha, 2. Baskı, İstanbul, 2018.
- Gülerci, Altan Fahri: Sorumluluk Hukuku Bakımından Bankacılıkta Risk Kavramı, Türkiye Bankalar Birliği Yayınları 307, 1. Baskı, İstanbul, 2015 (Gülerci, Risk Kavramı).
- Günveren, Burcu Güzide: Roma Hukukunda Kullanım Ödücü (Ariyet) Sözleşmesi (*Commodatum*), Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 2, 2019, s. 311-363.
- Gürzumar, B. Osman: 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. Maddesine Aykırı Sözleşmelerin Tâbi Olduğu Geçersizlik Rejimi, Rekabet Dergisi, S. 12, 2002, s. 3-76.
- Hatemi, Hüseyin: İslâm Hukuku Dersleri, Sümer, İstanbul, 2012 (Hatemi, İslâm Hukuku).
- Hatemi, Hüseyin: Aile Hukuku I (Evlilik Hukuku), Vedat, 1. Baskı, İstanbul, 2005.
- Havutçu, Ayşe: Şekle Aykırılık Nedeniyle Geçersiz Hukukî İşlemlerin Tahvili, DEÜHFD, C. 3, S. 1-4, 1987, s. 643-681.
- Helmut, Köhler: Hukukî İşlemlerde Butlan Yapıtımına Getirilen Sınırlamalar, Çev. Neslihan Çil, Hukuk Köprüsü, C. 5, S. 10, 2016, s. 191-205.
- Helvacı, Serap/Karasu, Bülent: Yetkisiz Temsilcinin Hukukî Sorumluluğu, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 24, S. 1, 2018, s. 197-214.
- İkizler, Metin: Evlenmenin Hükümsüzlüğü, Seçkin, 1. Baskı, Ankara, 2018.

- İkizler, Metin: Centilmenlik Anlaşmaları, DEÜHFD, Prof. Dr. Şeref Ertuş'a Armağan, C. 19, Özel Sayı, 2017, s. 415-441 (İkizler, Centilmenlik).
- Kahraman, Zafer: Saf Garanti Taahhütleri, Vedat, 1. Baskı, İstanbul, 2017.
- Karakocalı, Ahmet: Roma Hukukunda ve Türk Hukukunda Korkutma (*Metus*), Seçkin, 1. Baskı, Ankara, 2016.
- Kırkbeşoğlu, Nagehan: Türk Özel Hukukunda Kısmî Hükümsüzlük, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Dan. Hüseyin Hatemi, İstanbul, 2010.
- Koç, Nevzat: Şikle Aykırılık ve Şikle Aykırılığı İleri Sürmenin Sınırı Olarak Hakkın Kötüye Kullanılması, DEÜHFD, C. 3, S. 1-4, 1987, s. 593-641.
- Koç, Nevzat: Türk Medenî Hukuku'nda ve Roma Hukukunda Hükümsüzlük (Butlan), DEÜHFD, C. 2, S. 2, 1981, s. 127-172 (Koç, Hükümsüzlük).
- Koç, Nevzat: Türk Medenî Kanunu'ndaki Düzenlemeler Işığında Vesayet Hukukuna Genel Bir Bakış, DEÜHFD, C. 7, S. 1, 2005, s. 99-120 (Koç, Vesayet).
- Korkmaz Sayın, Sermet Bengi: Roma Hukukunda Hile (*Dolus*) Kavramı, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 7, S. 2, 2017, s. 425-438.
- Kuntalp, Erden: Karışık Muhtevalı Akit, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları 291, 1. Baskı, Ankara, 1971.
- Kutluay, Ezgi: Türk Borçlar Kanunu'nda Genel İşlem Koşulları, DEÜHFD, C. 19, Prof. Dr. Şeref Ertuş'a Armağan, 2017, s. 1369-1422.
- Oğuzman, M. Kemâl/Barlas, Nami: Medenî Hukuk (Giriş-Kaynaklar-Temel Kavramlar), Vedat, 22. Baskı, İstanbul, 2016.
- Oğuzman, M. Kemâl/Öz, Turgut M.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 1, Vedat, 14. Baskı, İstanbul, 2016.
- Okutan, Gül: Ön Sözleşme (Sözleşme Yapma Vaadi), Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları 6, 1. Baskı, İstanbul, 2006.
- Ozanemre Yayla, Hatice Tolunay: Gabinin Şartları, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 7, S. 2, 2011, s.195-217.
- Öcal Akipek, Şebnem: Vekâlet Sözleşmeleri Kısa Şerhi, Türk Borçlar Kanunu Kısa Şerh Projesi, Madde 502, Ed. Hakan Tokbaş, Aristo, 1. Baskı, 2017, s. 13-22.
- Öz, Kerem: Tadil Sözleşmesi, Filiz, 1. Baskı, İstanbul, 2016.

- Özdemir, Hayrunnisa: Vekâlet Sözleşmeleri Kısa Şerhi, Türk Borçlar Kanunu Kısa Şerh Projesi, Madde 503, Ed. Hakan Tokbaş, Aristo, 1. Baskı, 2017, s. 24-33.
- Özdemir, Hayrunnisa: Hekimin Hukukî Sorumluluğu, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1, 2016, s. 33-81 (Özdemir, Hekimin Hukukî Sorumluluğu).
- Paslı, Ali: Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Kullanılan Oyun Hukukî Niteliği, İÜHFM, C. 67, S. 1-2, 2009, s. 167-182.
- Şeker, Muzaffer: 6098 Sayılı Yeni Türk Borçlar Kanunu'na Göre Ismarlanmayan Şeyin Gönderilmesi (BK. 7), İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, S. 24, Güz, 2013/2, s. 81-98.
- Şenol, Nilay: Taşınmaz Satış Sözleşmelerinde Bedelde Muvazaa ve Sonuçları, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 17, S. 1, 2020, s. 305-337.
- Taşpınar, Sema: Fiilî Karinelerin İspat Yükünün Dağılımındaki Rolü, AÜHFD, C. 45, S.1, 1996, s. 533-572.
- Tekelioğlu, Numan: Mecelle'de ve Türk Borçlar Kanunu'nda Satış Sözleşmesinin Kurulması ve Unsurları, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 25, S. 2, 2017, s. 485-521.
- Tekinay, Selâhattin Sulhi/Akman, Sermet/Burcuoğlu, Halûk/Altıp, Atillâ: Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Filiz, 7. Baskı, İstanbul, 1993.
- Uçaryılmaz, Şans Talya: Roma Hukukunda Sözleşmesel *Bona Fides* (Dürüstlük Kuralı) Kavramı ve Çağdaş Hukuka Etkisi, TBB Dergisi, S. 135, 2018, s. 335-382.
- Uygur, Atiye B.: Teminat Amaçlı İnançlı İşlemler, GÜHFD, C. 10, S. 1-2, s. 171-195.
- Uzun, Fatih Burak: Gerçek Kişilerin Hak Ehliyeti ve Hak Ehliyetine Uygulanacak Hukukun Tespiti, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 2, 2016, s. 11-48.
- Ünal, Akın/Köroğlu, Emre: Genel İşlem Koşullarının İçerik Denetiminin Sonuçları, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 13, Haziran 2019, s. 523-550.
- Ürem, Müge/Özmen, Sabâ: Geçerli Sebebe Dayanmaksızın Kullanılan Bozucu Yenilik Doğuran Hakkın Hukukî Sonuçları ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı Eleştirisi, İstanbul Barosu Dergisi, C. 90, S. 3, 2016, s. 193-281.

- Yeniocak, Umut: Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre Genel İşlem Koşullarının Yargısal Denetimi, TBB Dergisi, S. 107, 2013, s. 75-96.
- Yeşiller, Mehmet: Roma Hukukunda Hükümsüzlük Hâlleri, GÜHFD, C. XV, S. 3, 2011, s. 77-94.
- Yücer, İpek: TMK mad. 15'in Uygulama Çerçevesinde Değerlendirilmesi, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 2, 2015, s. 57-74.
- Yüksel, Sinan H.: Borsaya Kote Edilmemiş Bağlı Nama Yazılı Payların Devrinde Şirketin Alım Önerisinde Bulunarak Onay İstemini Reddetme Hakkı (Kaçış Klozu), Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 2, 2013, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, s. 159-271.
- Zeytin, Zafer: Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi, Seçkin, 3. Baskı, Ankara, 2017.

§ 5. İYİNİYET VE DÜRÜSTLÜK KURALI *

Geniş anlamda iyiniyet, kişinin dürüstlüğünü, ondaki kişisel ve toplumsal ahlâkı gösteren kavramdır¹. Roma hukukundan günümüze uzanan “iyiniyet (*bona fides*)” kavramı, hukuk alanında özellikle iki hususta önemli rol üstlenegelmiştir. Bunlardan ilki “hakların kazanılmasında”, diğeri ise “hakların kullanılmasında ve borçların ifasında” üstlendiği roldür².

Her ne kadar 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (TMK) yürürlüğe girdikten sonra iç hukukumuz bakımından pratik önemini yitirmiş görünse de hukuk teorisinde hâlen kıymet arz ettiği düşünülen ayırımı göre, iyiniyetin, hakların kazanılması ve hukuki durumların kurulmasında üstlendiği rol subjektif iyiniyet (şimdi sadece iyiniyet)”; hakların kullanılmasında ve borçların ifasında üstlendiği rol ise objektif iyiniyet (artık dürüstlük kuralı) olarak ifade edilmektedir.

İşte bu bölümde, öncelikle (hakların kazanılması ve hukuki durumların kurulmasında) iyiniyet; akabinde (hakların kullanılmasında ve borçların ifasında) dürüstlük kuralı incelenecektir.

I. İYİNİYET

Geniş anlamda iyiniyetin (*bona fides*), kişinin dürüstlüğünü, ondaki kişisel ve toplumsal ahlâkı gösteren bir kavram olduğu belir-

* Doç. Dr. Sinan Sami AKKURT

¹ İnan, A. N.: Medeni Hukuk, 2. bası, Ankara 2005, s. 81.

² Nitekim *bona fides* kavramı Roma döneminde (hukukunda), *iyiniyet ve dürüstlük kuralı* kavramlarını bir arada ifade etmek üzere (geniş anlamda) kullanılmaktaydı. Ayrıntılı bilgi için bkz., Beck, A.: Zu den Grundprinzipien der bona fides im römischen Vertragsrecht, in: FG für August Simonius, Aequitas und bona fides, München 1955, s. 24 vd.

pit edilir⁴⁷. Bu yönüyle hakkın kötüye kullanıldığı iddiası (usul hukundaki niteliği itibariyle) def'i değil, *itirazdır*⁴⁸.

Hâkim somut olayda hakkın kötüye kullanıldığını takdir ve tespit ederse hak sahibini, hakkını o tarz kullanmakla elde etmeyi amaçladığı sonuca ulaşmasını sağlayacak hukuki imkânlardan mahrum bırakır; örneğin onun, kötüye kullandığı hakka dayanarak ileri sürdüğü iddia ve savunmaları nazara almaz. Nitekim hakkın kötüye kullanılmasının genel yaptırımı, *hukuk düzeninin o hak için bahşettiği hukuki korumadan mahrum kalmaktır*⁴⁹.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

Acemoğlu, Kevork: Hakkın Kötüye Kullanılması ve İsviçre Federal Mahkemesi, İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 1, S. 1, 1967, s. 149 vd.

Akipek, Jale/Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku, C. I, Başlangıç Hükümleri – Kişiler Hukuku, 14. bası, İstanbul 2018.

Akipek, Jale: Sübjektif Hüsnüniyetin Mahiyeti ve Hükümleri, AÜHFİD, C. 14, S. 1, 1957, s. 56 vd.

Akkanat, Halil: Türk Medeni Hukukunda İyiniyetin Korunması, İstanbul 2010.

Akkurt, S. Sami/Erdoğan, Kemal/Tokat, Hüseyin: Tablolar, Şemalar ve Örnek Olaylarla Medeni Hukuk (Temel Bilgiler), Ankara 2021.

Altaş, Hüseyin: Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK m. 1-7), 2. bası, Ankara 2020.

Antalya, O. Gökhan/Topuz, Murat: Marmara Hukuk Yorumu, C. I, Medeni Hukuk, 3. bası, Ankara 2019.

⁴⁷ Honsell, in: BaslerK, Art. 2, N. 9; Barlas, N.: Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağının Alman Medeni Kanunu'ndaki Düzenleme Tarzı ve Eleştirisi, İÜHFİM, C. 55, S. 3, 1997, s. 202.

⁴⁸ Özsunay, 329.

⁴⁹ Tuor, P./Schnyder, B./Schmid, J.: Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, 11. Aufl., Zürich 1995, s. 55; Akipek/Akıntürk/Ateş, 191; Ayan/Ayan, 251.

- Ataay, Aytekin: *Medenî Hukukun Genel Teorisi*, 3. bası, İstanbul 1980.
- Ateş, Derya: *Sözleşme Özgürlüğü Yönünden Dürüstlük Kuralları*, TBB Dergisi, S. 72, 2007, s. 75 vd.
- Ayan, Mehmet/Ayan, Nurşen: *Medenî Hukuka Giriş*, 13. bası, Ankara 2020.
- Barlas, Nami: *Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağının Alman Medenî Kanunundaki Düzenleme Tarzı ve Eleştirisi*, İÜHFİM, C. 55, S. 3, 1997, s. 191 vd.
- Baumann, Max: Art. 3, N. 2, in: *Zürcher Kommentar zu Art. 1-7 ZGB*, hrsg. Baumann, M./Dürr, D./Marti, A./Lieber, V./Schnyder, B., 3. Aufl, Zürich 1998.
- Beck, Alexander: *Zu den Grundprinzipien der bona fides im römischen Vertragsrecht*, in: *FG für August Simonius, Aequitas und bona fides*, München 1955, s. 24 vd.
- Burcuoğlu, Haluk: *Son Mahkeme Kararları ve Yargıtay Kararları Işığında Hukukta Beklenmeyen Hâl ve Uyarlama*, İstanbul 1995.
- Derreux, M. G.: *Kanunu Bilmemek Özür Sayılmaz Kaidesi Hakkında Bazı Düşünceler* (çev. Güral, Jale), AÜHFD, C. 2, S. 4, 1945, s. 197 vd.
- Dural, Mustafa/Sarı, Suat: *Türk Özel Hukuku, C. I, Temel Kavramlar ve Medenî Kanunun Başlangıç Hükümleri*, 15. bası, İstanbul 2020.
- Edis, Seyfullah: *Medenî Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri*, Ankara 1977.
- Erdoğan, İhsan/Keskin, Dilşad: *Türk Medeni Hukuku*, 3. bası, Ankara 2020.
- Erman, Hasan: *Medenî Hukuk Dersleri*, 7. bası, İstanbul 2020.
- Erten, Ali: *İyiniyetin Korunmadığı Hukukî Durumlar*, iç: Hüseyin Cahit Oğuzoğlu'na Armağan, Ankara 1972.
- Feyzioğlu, Feyzi Necmeddin: *Medenî Kanunun 50. Yıldönümünde Hakların Kötüye Kullanılması*, iç: *Medenî Kanunun 50. Yıl Sempozyumu*, İstanbul 1978, s. 152 vd.
- Giritlioğlu, Necla: *Dürüstlük Kuralları, Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, Özellikle Şekil Eksikliğinden Dolayı Geçersizliğin Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı ile Sınırlandırılması*, İstanbul 1989.
- Hatemi, Hüseyin: *Medenî Hukuk'a Giriş*, 9. bası, İstanbul 2020.
- Hausheer, Heinz/Jaun, Manuel: *Stämpflis Handkommentar, ZGB Vorb. zu Art. 1-10*, Bern 2013.

- Helvacı, Serap/Erlüle, Fulya: Medenî Hukuk, 6. bası, İstanbul 2020.
- Honsell, Heinrich: Art. 2, Art. 3, in: Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB, hrsg. von Honsell, H./Vogt, N. P./Geiser, T., 5. Aufl, Basel, Genf, München 2014.
- İmre, Zahit: Medenî Hukuka Giriş, 3. bası, İstanbul 1980.
- İnan, A. Naim: Medenî Hukuk, 2. bası, Ankara 2005.
- Jäggi, Peter: Berner Kommentar, Zivilgesetzbuch, Bern 1966.
- Kayıhan, Şaban/Günergök, Özcan/Hüseyin, İhsan: Medeni Hukuka Giriş ve Türk Medenî Kanunu'nun Başlangıç Hükümleri, İzmit – Kocaeli 2020.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.: Medenî Hukuk, 3. bası, Ankara 2019.
- Kılıçoğlu, Ahmet M.: Taşınmaz Satımında Şekil ve Hakkın Kötüye Kullanılması, AÜHFD, C. 38, S. 1, 1981, s. 209 vd.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip: Borçlar Hukukuna Giriş – Hukukî İşlem – Sözleşme, iç: Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 6. bası, İstanbul 2014.
- Koller, Alfred: Der gute und der böse Glaube im allgemeinen Schuldrecht, Arbeiten aus dem Juristischen seminar der Universität Freiburg Schweiz, 1985.
- Nomer, H. Nâmi/Akbulut, P. Ezgi: Medenî Hukuka Giriş, Bölüm I, 4. bası, İstanbul 2020.
- Oğuzman, M. Kemal/Barlas, Nami: Medenî Hukuk, 26. bası, İstanbul 2020.
- Oğuzman, M. Kemal: Dürüstlük Kuralına (MK.2) Başvuru Hususunda Bazı Yargıtay Kararlarının Eleştirilmesi, iç: Prof. Dr. Yaşar Karayalçın'a 65'inci Yaş Armağanı, Ankara 1988, s. 407 vd.
- Özsunay, Ergun: Medenî Hukuka Giriş, 5. bası, İstanbul 1986.
- Schmid, Wieland: Zum Begriff des guten Glaubens im schweizerischen Recht, SJZ 1967, s. 305 vd.
- Schwarz, Andreas B.: Medenî Hukuka Giriş (çev. Veldet, Hıfzı), İstanbul 1942.
- Tekinay, S. Sulhi: Medenî Hukuka Giriş Dersleri, 5. bası, İstanbul 1987.
- Tuor, Peter/Schnyder, Bernhard/Schmid, Jörg: Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, 11. Aufl., Zürich 1995.

Ulusan, İlhan: Culpa in Contrahendo Üstüne, iç: Prof. Dr. Ümit Yaşar Doğanay Anısına Armağan, İstanbul 1982, s. 287 vd.

Uyar, Talih: Yargıtay Kararlarında “Dürüstlük (Objektif İyiniyet)” Kuralı (MK.2/1) ve “Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı” (MK.2/2), iç: Prof. Dr. Seyfullah Edis’e Armağan, İzmir 2000, s. 439 vd.

Velidedeoğlu, H. Veldet: Hakkın İyiye ve Kötüye Kullanılması (Objektif Hüsünüyet ve Hakkın Suistimali), Adliye Dergisi, S. 2, 1959, s. 113 vd.

von Tuhr, Andreas: Allgemeiner Teil des Deutschen Rechts, Bd. II/1, Leipzig 1954.

Zevkliler, Aydın/Acabey, M. Beşir/Gökyayla, Emre: Zevkliler Medenî Hukuk, Ankara 2000.

Zeytin, Zafer/Ergün, Ömer: Türk Medenî Hukuku, 5. bası, Ankara 2020.

§ 6. HAKLARIN KORUNMASINDA İSPAT KURALLARI VE RESMİ SİCİL VE SENETLERİN İSPAT KUVVETİ *

I. GİRİŞ

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) başlangıç hükümleri kısmında düzenlenen 6. ve 7. maddeleri esas itibariyle yargılama hukukuyla bağlantılı bazı hususları konu edinmektedir. Nitekim m. 6'da ispat yüküne ilişkin temel kural, m. 7'de ise resmi sicil ve senetlerin ispat kuvveti düzenlenmiştir. İspata ilişkin bu kuralların daha iyi anlaşılabilmesi için bu kurallarla bağlantılı bazı hususlara da değinmekte fayda vardır. Böylelikle ispat yükü ve resmi belgelerle ispat meselesinin hangi durumlarda gündeme geleceğinin tespiti de daha kolay yapılabilir. Bu noktada değinilmesinde fayda olan konular ise hak ve hakların korunması meselesidir. Zira ispata ilişkin temel kurallar, yukarıda da vurgulandığı üzere yargılama hukukuyla yakından ilgilidir. Yargılama ise hakların korunmadığı ihtimallerde gündeme gelir. Dolayısıyla ispata ilişkin temel kuralları ele almadan önce hak ve hakların korunması meselesini incelemekte fayda vardır.

Yapılan bu açıklamalar doğrultusunda, çalışmanın bu bölümünde öncelikle hakların korunması hususuna değinilecektir. Ardından hakların korunmasında temel kural olarak nitelendirilebilecek hakların devlet eliyle korunması incelenecek ve bu konuyla ilgili temel kavramlara yer verilecektir. Daha sonra söz konusu temel kavramlardan biri olan iddia ve savunma kavramlarıyla bağlantılı olarak TMK m. 6'da düzenlenen ispat yükü meselesi ele alınacaktır. Son olarak resmi sicil ve senet kavramlarına değinilecek ve bu belgelerin ispat kuvveti TMK m. 7 ve ilgili diğer kanun hükümleri çerçevesinde incelenecektir.

* Dr. Öğr. Üyesi Dursun Ali DEMİRBOĞA

Resmi siciller bakımından ise TMK m. 7 hükmü uygulanabilir. Örneğin nüfus sicilinde yer alan bir kaydın doğru olmadığı her türlü delille ispat edilebilir. Ancak sicildeki kayıt tapu sicilinde olduğu üzere bir senede dayanıyorsa, aksinin ispatı için kesin delil gerekir. Bu tip durumlarda tanık dinlenemez.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

Akipek, Jale/Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku, Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku, 14. Bası, İstanbul 2018.

Altaş, Hüseyin: Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri, 1. Bası, Ankara 2018.

Antalya, O. Gökhan/Topuz, Murat: Medeni Hukuk, Giriş-Temel Kavramlar-Başlangıç Hükümleri, 4. Bası, Ankara 2021.

Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar Ayvaz, Sema/Hanağası, Emel: Medeni Usul Hukuku, 5. Bası, Ankara 2019.

Atalı, Murat/Ermenek, İbrahim/Erdoğan, Ersin: Medeni Usul Hukuku, 3. Bası, Ankara 2020.

Buz, Vedat: Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar, Yetkin Yayınları, 1. Bası, Ankara 2005.

Dural, Mustafa/Sarı, Suat: Türk Özel Hukuku, C. I, Temel Kavramlar ve Medeni Kanun'un Başlangıç Hükümleri, 13. Bası, İstanbul 2018.

Edis, Seyfullah: Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, 6. Bası, Ankara 1997.

Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 24. Bası, Ankara 2019.

Erman, Hasan: Medeni Hukuk Dersleri, 6. Bası, İstanbul 2016.

Hatemi, Hüseyin: Medeni Hukuka Giriş, 8. Bası, İstanbul 2017.

Kuru, Baki: Medeni Usul Hukuku El Kitabı, C. I, 1 Bası, Ankara 2020.

Lardelli, Flavio: Art. 8 N. 1, in: Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB, hrsg. von Honsell, H./Vogt, N.P./Geiser, T., 5. Aufl, Basel, Genf, München 2014.

Marro, Pierre-Yves: Art. 8 N. 1, Kurz Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch, hrsg. von Büchler, A./Jakob, D., Basel 2018.

- Oğuzman, M. Kemal/Barlas, Nami: Medeni Hukuk, Giriş-Kaynaklar-Temel Kavramlar, 25. Bası, İstanbul 2019.
- Oğuzman, M. Kemal/Öz, M.Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 2, 12 Bası, İstanbul 2016.
- Pekcanitez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özkes, Muhammet: Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 8. Bası, İstanbul 2020.
- Serozan, Rona: Medeni Hukuk, Genel Bölüm/Kişiler Hukuku, 8. Bası, İstanbul 2018.
- Tanrıver, Süha: Medeni Usul Hukuku, C.I, Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması, 2. Bası, Ankara 2018.
- Tekinay, Selahattin Sulhi/Akman, Sermet/Burcuoğlu, Halûk/Altop, Atillâ: Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Bası, İstanbul 1993.
- Umar, Bilge/Yılmaz, Ejder: İspat Yükü, 2. Bası, İstanbul 1980.
- Üstündağ, Saim: Medeni Yargılama Hukuku, C. I-II, 7. Bası, İstanbul 2000.
- Walter, Hans Peter: Art. 8/3, N. 56, in: Berner Kommentar Einleitung, Art. 1-9 ZGB Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Einleitung und Personenrecht, hrsg. von Hausheer, H./Walter, H.P., Bern 2012.

§ 7. KİŞİ KAVRAMI VE GERÇEK KİŞİLER*

I. GENEL OLARAK KİŞİLER HUKUKU

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun Başlangıç bölümünü izleyen ilk kitabı Kişiler Hukukunu düzenlemektedir. TMK'da kişiler hukuku kitabında, 8 ilâ 117. maddeler arasında sırasıyla, kişiliğin başlangıcı, sona ermesi ve korunması, kişinin ehliyetleri, adı, yerleşim yeri ve diğer kişilerle olan hısımlık bağı ile kişisel durum sicili düzenlenmiştir. Kişiler hukukunun konusunu sadece gerçek kişiler adı verilen insanlar oluşturmamakta; gerçek kişiler dışında belirli niteliklere sahip insan veya mal toplulukları da kişi olarak kabul edilmekte ve hukukumuzda bu varlıklar tüzel kişi olarak adlandırılmaktadır.

Türk Medeni Kanunu'nun kişiler hukuku kitabının ilk kısmında düzenlenen gerçek kişilere ilişkin hak ve fiil ehliyetleri, yerleşim yeri, isim ve kişiliğin korunmasına ilişkin hükümler, niteliklerine uygun düştüğü ölçüde, tüzel kişiler bakımından da uygulama alanı bulmaktadır.

II. KİŞİ VE KİŞİLİK KAVRAMLARI

A. Kişi Kavramı

1. Genel Olarak

Hukuki anlamda kişi kavramı, haklara ve borçlara sahip olabilen varlıkları ifade etmek üzere kullanılmakta ve hukuk düzeni tarafından kendilerine hak ve borçlara sahip olabilme yetkisi verilen varlıklar kişi olarak adlandırılmaktadır¹. Bu tanımdan hareketle kişi

* Dr. Öğr. Üyesi Ayşenur ŞAHİN CANER

¹ Dural, M./Öğüz, T.: Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, İstanbul 2020, s. 5; Helvacı, S.: Gerçek Kişiler, İstanbul 2017, s. 23.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- AKİPEK, Jale/AKINTÜRK, Turgut/ATEŞ, Derya: Kişiler Hukuku, Birinci Cilt, Yenilenmiş 16. Baskı, İstanbul 2020.
- AKSOY, Hüseyin Can: Türk ve İsviçre Hukuklarında Evcil Hayvanlara Verilen Zararlara İlişkin Özel Hukuktan Doğan Sorumluluk, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Yıl: 2017, Sayı: 129.
- ARAT, Ayşe: Gerçek Kişilerde Kişiliğin Sona Ermesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, Cilt:9, Sayı: 1-2.
- AYAN, Mehmet/AYAN, Nurşen: Kişiler Hukuku, Gözden Geçirilmiş 9. Baskı, Ankara 2020.
- DURAL, Mustafa/ÖĞÜZ, Tufan: Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, İstanbul 2020.
- ERDOĞAN İhsan/KESKİN, A. Dilşad: Türk Medeni Hukuku, Genişletilmiş 3. Bası, Ankara 2020.
- ERMAN, Hasan: Medeni Hukuk Dersleri, 7. Bası, İstanbul 2020.
- HATEMİ, Hüseyin: Kişiler Hukuku, Güncellenmiş 8. Bası, İstanbul 2020.
- HELVACI, Serap/ERLÜLE, Fulya: Medeni Hukuk, 6. Bası, İstanbul 2020.
- HELVACI, Serap: Gerçek Kişiler, İstanbul 2017.
- KESKİN, A. Dilşad: Doğum Öncesi Gerçekleşen Zarar Verici Fiil Sebebiyle Tazminat: Ceninin Tazminat Talebi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVII, Yıl: 2013, Sayı: 1-2.
- KILIÇOĞLU, Ahmet M.: Medeni Hukuk, Güncellenmiş 3. Bası, Ankara 2019.
- OĞUZMAN, Kemal/SELİÇİ, Özer/OKTAY ÖZDEMİR, Saibe: Kişiler Hukuku, 19. Bası, İstanbul 2020.
- ÖZSUNAY, Ergun: Hayatın Başlangıcı ve Sonuna İlişkin En Önemli Hukusal Sorunlar, Prof. Dr. Bülent Davran'a Armağan, İstanbul 1998.
- ÖZTAN, Bilge: Medeni Hukukun Temel Kavramları, 43. Bası, Ankara 2019.
- ZEYTİN, Zafer/ERGÜN, Ömer: Türk Medeni Hukuku, 5. Bası, Ankara 2020.

§ 8. HAK VE FİİL EHLİYETİ *

I. HAK EHLİYETİ

A. Genel Olarak

Hak ehliyeti, haklara ve borçlara sahip olabilme yeteneğidir¹. Hakkın süjesi (öznesi), kişidir². Bu sebeple, sadece kişiler, haklara ve borçlara sahip olabilirler. Nitekim hak ehliyeti, hukukun, “kişi (şahıs)” saydığı varlıklara özgü bir ehliyet türüdür³. Dolayısıyla kişi dışındaki varlıkların, hak ehliyetinden bahsedilemez. Meselâ, hayvanların hak ehliyeti bulunmamaktadır⁴.

Hukukta kişiler, gerçek kişi (hakikî şahıs) ve tüzel kişi (hükmî şahıs) olmak üzere iki gruba ayrılır. Bunlar, hak ehliyetinin başlangıcı, içeriği, sona ermesi gibi konularda farklı özellikler arz ederler. Bu sebeple, hak ehliyetinin, aşağıdaki gibi, “gerçek kişilerin hak ehliyeti” ve “tüzel kişilerin hak ehliyeti” olarak ayrı ayrı belirtilip açıklanması isabetli olur.

* Dr. Öğr. Üyesi Özkan ÖZYAKIŞIR

¹ Dural, M./Öğüz, T.: Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, 18. Baskı, İstanbul, Ekim 2017, 39; Oğuzman, M. K./Seliçi, Ö./Oktay-Özdemir, S.: Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 16. Bası, İstanbul, Kasım 2016, 42; Aybay, A./Aybay, R.: Hukuka Giriş, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları'nda 1. Baskı, İstanbul, Kasım 2003, 190; Özsunay, E.: Gerçek Kişilerin Hukukî Durumu, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş Dördüncü Bası, İstanbul, 1979, 25; Erdoğan, İ./Keskin, A. D.: Türk Medeni Hukuku (Başlangıç Hükümleri - Kişiler Hukuku), 3. Baskı, Ankara, Ekim 2020, 224; Doğan, İ.: Hukuka Giriş, 1. Baskı, Eylül 2017, 111.

² Gözübüyük, A. Ş.: Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, 7. Bası, Ankara, Eylül 1991, 74; Erdoğan/Keskin, 212; Bilge, N.: Hukuk Başlangıcı, 35. Bası, Ankara, Eylül 2017, 235; Atay, E. E.: Hukuk Başlangıcı, Ankara, Kasım 2013, 293.

³ Erdoğan/Keskin, 224; Özsunay, 10.

⁴ Tekinay, S. S.: Medeni Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku, Gözden Geçirilmiş İlaveli Altıncı Bası, İstanbul, 1992, 203; Serozan, R.: Medeni Hukuk, Genel Bölüm/Kişiler Hukuku, 6. Bası, İstanbul, Ekim 2015, 417.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Atay, Ender Ethem: Hukuk Başlangıcı, Ankara, Kasım 2013.
- Aybay, Aydın/Aybay, Rona: Hukuka Giriş, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları'nda 1. Baskı, İstanbul, Kasım 2003.
- Bilge, Necip: Hukuk Başlangıcı, 35. Bası, Ankara, Eylül 2017.
- Doğan, İlyas: Hukuka Giriş, 1. Baskı, Eylül 2017.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan: Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, 18. Baskı, İstanbul, Ekim 2017.
- Erdoğan, İhsan/Keskin, A. Dilşad: Türk Medeni Hukuku (Başlangıç Hükmüleri-Kişiler Hukuku), 3. Baskı, Ankara, Ekim 2020.
- Ergün, Ömer: Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinin Ehliyet Durumu, 1. Baskı, İstanbul, Ağustos 2010.
- Gözübüyük, A. Şeref: Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, 7. Bası, Ankara, Eylül 1991.
- Güriz, Adnan: Hukuk Başlangıcı, 18. Baskı, Ankara, Eylül 2017.
- Oğuzman, M. Kemal/Seliçi, Özer/Oktay-Özdemir, Saibe: Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 16. Bası, İstanbul, Kasım 2016.
- Özsunay, Ergun: Gerçek Kişilerin Hukukî Durumu, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş Dördüncü Bası, İstanbul, 1979.
- Öztan, Bilge: Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Ankara, 1970.
- Serozan, Rona: Medeni Hukuk, Genel Bölüm/Kişiler Hukuku, 6. Bası, İstanbul, Ekim 2015.
- Tekinay, Selâhattin Sulhi: Medenî Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku, Gözden Geçirilmiş İlâveli Altıncı Bası, İstanbul, 1992.

§ 9. KİŞİLİK VE KORUNMASI*

Hukuk düzenlerinin ele aldığı ve korumayı amaçladığı en önemli değerlerin başında hiç şüphesiz insan gelmektedir. Bu sebeple, kişilik ve kişiliğin korunması hususu gerek hukuki düzenlemelerde yer alması gerek yargı kararlarına konu olması gerek hukuk öğretisi tarafından ele alınması noktasında olsun, en önemli hukuki konuların başında gelmektedir.

Bu doğrultuda aşağıda, kişilik, kişilik hakkı, kişilik hakkı değerleri, kişilik hakkının ihlâli, ihlâlin hukuka uygun olduğu hâller ve kişiliğin korunması konuları incelenecektir.

I. KİŞİ

Kişi kavramı, hukuk düzenlerinin odak noktasıdır. Hukuk normları genel olarak, kişilerin bireysel ve topluluk hâlindeki menfaatlerini inceleyerek, bireyin varlığının, toplum içindeki konumunun, diğer kimseler ile olan ilişkilerinin ve hatta kişinin doğa, hayvanlar ve olaylar ile arasındaki etkileşiminin sınır ve kurallarını düzenler. Bu bakımdan kişi kavramı gerek medeni hukuk gerek özel hukuk gerek kamu hukuku içinde ele alınan ve korunan bir öznedir.

Yukarıdaki bölümlerde incelendiği üzere, hukukumuzda gerçek kişiler ve tüzel kişiler olmak üzere iki tür kişilik mevcuttur¹. Gerçek

* Dr. Öğr. Üyesi Semih YÜNLÜ

¹ Oğuzman, M. K./Seliçi, Ö./Oktay-Özdemir, S.: Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 18. bası, İstanbul 2019, Rn. 5; Helvacı, S.: Gerçek Kişiler, 8. bası, İstanbul 2017, s. 23; Arpacı, A.: Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler), 2. bası, İstanbul 2000, s. 2 vd.; Öztan, B.: Şahsın Hukuku – Hakiki Şahıslar, 7. bası, Ankara 1997, s. 6 vd.; Kayıhan, Ş./Ünlütepe, M.: Medeni Hukuka Giriş ve Türk Medeni Kanunu'nun Başlangıç Hükümleri, 4. bası, Ankara 2019, s. 106.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Akipek, Jale/Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku: Kişiler Hukuku, C. I, 15. bası, İstanbul 2019.
- Antalya, Osman Gökhan/Topuz, Murat: Medeni Hukuk (Giriş – Temel Kavramlar – Başlangıç Hükümleri), C. I, 3. bası, Ankara 2019.
- Arpacı, Abdülkadir: Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler), 2. bası, İstanbul 2000.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan: Türk Özel Hukuku, C. II, Kişiler Hukuku, 21. bası, İstanbul 2020.
- Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 24. bası, Ankara 2019.
- Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2014.
- Hatemi, Hüseyin: Kişiler Hukuku, 7. bası, İstanbul 2018.
- Helvacı, Serap: Gerçek Kişiler, 8. bası, İstanbul 2017.
- Kayhan, Şaban/Ünlütepe, Mustafa: Medeni Hukuka Giriş ve Türk Medeni Kanunu'nun Başlangıç Hükümleri, 4. bası, Ankara 2019.
- Nomer, Haluk Namı: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 17. bası, İstanbul 2020.
- Oğuzman, M. Kemal/Seliçi, Özer/Oktay-Özdemir, Saibe: Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 18. bası, İstanbul 2019.
- Öztan, Bilge: Şahsın Hukuku – Hakiki Şahıslar, 7. bası, Ankara 1997.
- Serozan, Rona: Medeni Hukuk (Genel Bölüm – Kişiler Hukuku), 8. bası, İstanbul 2018.
- Tandoğan, Haluk: Türk Mes'uliyet Hukuku, İstanbul 2010.
- Yünlü, Semih: Görüntü Üzerinde Kişilik Hakkı, İstanbul, 2021
- Zeytin Zafer/Ergün, Ömer: Türk Medeni Hukuku, 4. bası, Ankara 2018.

§ 10. HISIMLIK VE YERLEŞİM YERİ*

Türk Medeni Kanunu, Kişiler Hukuku kitabının birinci kısmını oluşturan Gerçek Kişilerin birinci bölümü olan “*Kişilik*” başlığı altında kişinin ehliyetlerinden sonra hısımlık, devamında ise yerleşim yeri konusunu ele almıştır. Hukuk düzeni kişileri birbirlerinden ayırmaya yarayan bazı durumları, kurumlaştırmıştır. Hısımlık ve yerleşim yeri bu kurumlardan bazılarıdır. Hısımlık, kişinin yakın çevresiyle, yerleşim yeri ise kişinin uzak çevresiyle olan ilişkilerini belirler.¹ Hısımlık ve yerleşim yeri kişiliği oluşturan kişisel hâller içinde yer alır. Genel olarak hısımlık, kişi ile belirli kişiler arasındaki yakınlık bağı; yerleşim yeri ise kişinin oturduğu yerle ilişkisini ifade etmektedir.²

I. HISIMLIK

Hukuk düzeni, belirli kişiler arasındaki yakınlık bağına hukuki sonuçlar atfederek ve bağlayarak hısımlık kurumunu oluşturmuştur. Bu hukuki sonuçlar, hısımlar ile ilgili kimi zaman birtakım imtiyazlar kimi zaman ise yaptırımlar olarak karşımıza çıkmaktadır.³

TMK m. 17 kan hısımlığına, TMK m. 18 ise kayın hısımlığına ilişkindir. Genel nitelikteki bu hükümler kendi başlarına yeterli olmayıp mevzuattaki diğer düzenlemelerle birlikte hüküm ifade ederler. Hısımlığa bağlanan sonuçlar Medeni Kanunu’nun Aile hukuku, Miras hukuku kitaplarında; Ticaret Kanunu, Usul Kanunları ve Ceza Kanunu’nun çeşitli hükümlerinde bulunmaktadır.

* Doç. Dr. Seda GAYRETLİ AYDIN

¹ Zevkliler A./Acarbey B./Gökyayla K. E.: Zevkliler Medeni Hukuk, 6. bası, Ankara 2000, 335. (Zevkliler 2000)

² Kılıçoğlu A. M.: Medeni Hukuk, 3. bası, Ankara 2019, 275.

³ Saymen, F. H.: Türk Medeni Hukuku Cilt 2 Şahsın Hukuku, 2. bası, İstanbul 1960, 197.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Akipek, Jale/Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, Yenilenmiş 12. baskı, İstanbul 2015.
- Akkurt, Sinan Sami/Erdoğan, Kemal/Tokat, Hüseyin: Medeni Hukuk Temel Bilgiler, Ankara 2021.
- Arpacı, Abdülkadir: Kişiler Hukuku Gerçek Kişiler, 2. bası, İstanbul 2000.
- Ataay, Aytekin.: Giriş Hakiki Şahıslar, 3. bası, İstanbul 1978.
- Ayan, Mehmet/Ayan, Nurşen: Kişiler Hukuku, 8. bası, Ankara 2016.
- Berki, Şakir: Türk Medeni Kanunundaki Çeşitli Hısımlıklar Arasındaki Farklar, AÜHFDC XXVI, S 1-2,1969, 107-116.
- Dural, Mustafa/Öğüz Tufan: Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, 21. bası, İstanbul 2020.
- Erman, Hasan: Medeni Hukuk Dersleri Başlangıç Hükümleri ve Kişiler Hukuku, 6. bası, İstanbul 2016.
- Guillod, Sarah.: Art. 20 N. 2, in: ZGB Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Orell Füssli Kommentar, hrsg. von Kostkiewicz, J.K./Wolf, S./Amstutz, M./Fankhauser, R., Orell Füssli Verlag AG, Zürich 2016.
- Hamamcıoğlu, Vardar Gülşah: Türk Medeni Kanunu'na Göre Yerleşim Yeri, İstanbul 2009.
- Hatemi, Hüseyin: Kişiler Hukuku, 6. bası, İstanbul 2017.
- Havutçu, Ayşe: Evli Kadının Yerleşim Yeri, DEÜHFDC 7, Sayı: 1, 2005, s. 29-50.
- Helvacı, Serap/Erlüle Fulya: Medeni Hukuk, 4. bası, İstanbul 2016.
- Helvacı, Serap: Gerçek Kişiler, 7. bası, İstanbul 2016.
- Kannowski Bernd, Art 7 N.18 in: Staundinger Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen Buch 1: Allgemeiner Teil. Einleitung zum Art 1-14 BGB; hrsg. Von Honsell H., Bernd Kannowski Fritzsche J., VerschG 18 Aufl, Berlin 2018.
- Kılıçoğlu, Ahmet M: Medeni Hukuk, 3. bası, Ankara 2019.
- Kocaman, Arif B: Türk Medeni Kanunu'na Göre Yerleşim Yeri, Prof Dr. Bilge Öztan a Armağan, Ankara 2008, 567-580.

- Oğuzman, M. Kemal/Seliçi, Özer/ Oktay-Özdemir, Saibe: Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), İstanbul 2020.
- Öztan, Bilge: Medeni Hukukun Temel Kavramları, 41. bası, Ankara 2016.
- Öztan, Bilge: Şahsın Hukuku Hakiki Şahıslar, 7. bası, Ankara 1997.
- Saymen, H. Ferit: Türk Medeni Hukuku, C. II, Şahsın Hukuku, 2. bası, İstanbul 1960.
- Serozan, Rona: Medeni Hukuk Genel Bölüm/Kişiler Hukuku, 7. bası, İstanbul 2017.
- Spickhoff, Andreas.: Art. 7 N. 37, 38, in: Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, BGB, Band 1, Allgemeiner Teil §§ 1-240, 8. Auflage. 2018.
- Steinbeck, Anja: Vereinsautonomie und Dritteinfluß, Berlin 1999.
- Tekinay, Selehattin Sulhi: Medeni Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku, 6. bası, İstanbul 1992.
- Velidedeoğlu, Hıfzı Veldet: Türk Medeni Hukuku, 3. bası, İstanbul 1963.
- Wellenhofer, Marina: Art. N 1589 n. 1-3 in: Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch: Band 10: Familienrecht II, § Art1589-1921 BGB, hrsg von Säcker F. J., Rixecker R., Oetker H., Limperg B. 8. Aufl. München 2020.
- Yarayan, Ali: Türk Medeni Hukuku Temel Bilgiler, Ankara 2013.
- Zevkliler, Aydın/ Acarbey, K. Beşir/ Gökyayla, Emre: Zevkliler Medeni Hukuk, 6. Bası, Ankara 2000.
- Zevkliler, Aydın/Ertas, Şeref/Havutçu, Ayşe/ Gürpınar, Damla: Yeni Medeni Kanun'a Göre Medeni Hukuk (Temel Bilgiler), 9. bası, Ankara 2015.
- Zeytin, Zafer/Ergün, Ömer: Türk Medeni Hukuku, Ankara 2017.

§ 11. KİŞİSEL DURUM SİCİLLERİ *

I. GENEL OLARAK KİŞİSEL DURUM SİCİLİ KAVRAMI

Kişisel durum sicili kavramı kişilerin hukuki durumlarının kaydedildiği sicilleri ifade etmektedir. Kişisel durum kavramının geniş ve dar olarak iki anlamda kullanılması söz konusudur. Dar anlamda kişisel durum, kişilerin kişiler hukuku ve aile hukuku yönünden içinde bulunduğu konumu ile ilgili olan niteliklerini, geniş anlamda kişisel durum ise kişinin tüm medeni ve siyasi durumlarını kapsar. Türk Medeni Kanunu bakımından kişisel durum sicillerine kaydedilecek hususlar dar anlamda kişisel durumlarda mevcut olan niteliklerdir. Bu kapsamda değerlendirilen kişisel durumlara kişinin yaşı ve cinsiyeti, bekâr veya evli olması, velâyet veya vesayet altında bulunması gibi hâller dâhildir. Bu hâller kişinin hukuki durumunu, hak ve borçlarını etkiler.

Gerçek kişilerin birbirlerinden ayrılmasına yarayan kişisel durumlar hayat boyu aynı kalmazlar. Kişisel durumun değişmesi ya kişisel durumun tamamen ortadan kalkması ya da yerine bir yenisinin kazanılması ile söz konusu olabilir. Bir hukuki işlem veya hukuki olay da kişisel durumun değişmesine etkili olabilir. Hem hukuki hem de doğal olaylar olan doğum ve ölüm kişisel durumların kazanılmasında ve kaybedilmesinde önemli yere sahiptir. Örneğin; kişiliğin kazanılması doğum ile kaybı ise ölümle gerçekleşir.

Kişisel durumlar kanunkoyucunun öngördüğü ve kanunla düzenlediği bazı hukuki işlemler ile de kanundan kaynaklı değişikliğe uğrayabilirler¹. Hukuki işlemler kişisel durumu değişikliğe uğrayan kişi tarafından bizzat yapılabileceği gibi üçüncü bir kişi tarafından da yapılabilir. Kişinin evlenmesi veya evlat edinmesi bizzat yaptığı

* Dr. Öğr. Üyesi Pınar AKTAŞ AVCİ

¹ Akıntürk, T./Akipek, J. G./Ateş, D.: Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku 1. Cilt, 16. Bası, İstanbul 2020, s. 474

Zarar memurun kusuru nedeni ile ortaya çıkmışsa devlet ödenen tazminat için o memura rücu hakkına sahiptir. Devletin sorumluluğuna ilişkin davalar ile memura rücu davaları TMK m. 38/2'ye göre; kişisel durum sicilinin tutulduğu yer mahkemesinde açılır.

Yabancı ülkelerdeki nüfus memuru görevini yerine getiren Türkiye temsilcilikleri de TMK'daki sorumluluk hükümlerine tabidir.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

Akıntürk, Turgut, Jale Akipek, Ateş Derya: Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku 1. Cilt, 16. Bası, İstanbul 2020.

Ayan, Mehmet, Ayan, Nurşen: Kişiler Hukuku Genel Bilgiler-Gerçek Kişiler-Tüzel Kişiler, 9. Baskı, Ankara 2020.

Dural, Mustafa, Öğüz, Tufan: Türk Özel Hukuku Cilt: II Kişiler Hukuku, 21. Baskı, İstanbul 2020.

Hatemi, Hüseyin: Kişiler Hukuku, İstanbul2020.

Helvacı, Serap: Gerçek Kişiler, İstanbul 2017.

Lexpera İçtihat Programı.

Oğuzman, M. Kemal, Seliçi, Özer, Oktay Özdemir, Saibe: Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), İstanbul 2020.

Öztan, Bilge: Medeni Hukukun Temel Kavramları, 45.Baskı, Ankara 2020.

§ 12. TÜZEL KİŞİLER*

I. TÜZEL KİŞİ VE TÜZEL KİŞİLİK KAVRAMI

Haklara ve borçlara sahip olabilen varlıklara kişi denir. Hukuk düzeninde kişi, gerçek kişiler ve tüzel kişiler olmak üzere ikiye ayrılır. Gerçek kişiler doğal ve gerçek bir varlığa sahipken; tüzel kişiler, kanunlardaki belli koşulları sağlamakla hukuk düzeni tarafından kendisine bağımsız bir kişilik tanınan, belli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere bir araya gelen kişi veya bir amaca özgülünen mal topluluklarıdır.

Kişilik, kişi olmaya bağlı olarak tanınan hak ve yetkilerin bütünü ifade eden bir kavramdır. Gerçek kişiler ve tüzel kişiler kişiliğe sahiptir. Ancak yapıları gereği gerçek kişiler ve tüzel kişiler arasında kişiliğin kapsamı farklılık gösterir¹. Buradan hareketle tüzel kişilik; tüzel kişiye, kurucularından bağımsız olarak yapısına uygun düştüğü ölçüde ve kapsamda hukuk düzeni tarafından tanınan hak ehliyeti, fiil ehliyeti, kişi olması sebebiyle hukuken korunan değerler ile kişisel durumların bütünüdür.

Hukuk düzeni neden gerçek kişiler dışında, başka türde bir kişiye gerek duymuştur? Ortak çıkarlarını korumak ve ortak gereksinimlerini karşılamak için insanların, ortak bir amaç çevresinde toplanması veya bu amaçları gerçekleştirmek için belirli malları bu amaca/amaçlara özgülemeleri gerekebilir. Bazen de belki sadece bir kişinin ömrü boyunca uğraşmakla bile erişemeyeceği amaçları olabilir, bu amaçlar üstün nitelik de taşıyabilir. İnsan ömrü ve gücü bazı amaçları gerçekleştirmek için yeterli olmadığından²; sözü edilen

* Dr. Öğr. Üyesi Senar ÇAĞIRGAN TUNCER

¹ Oğuzman, K./Seliçi, Ö./Oktay-Özdemir, S.; Tüzel Kişiler (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 19. Bası, İstanbul 2020, N. 7.

² Kılıçoğlu, A. M.: Medeni Hukuk, Temel Kavramlar, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, 3. Bası, Ankara 2019, 472,473.

yakın ve kapatıldığı tarihte en fazla üyeye sahip derneğe devredilir. VK m. 27'ye göre ise; sona eren vakıfların borçlarının tasfiyesinden arta kalan malvarlığı vakıf senedinde yazılı hükümlere göre, vakıf senedinde özel bir hüküm bulunmuyorsa VGM'nin görüşü alınarak mahkeme kararıyla benzer amaçlı bir vakfa geçer. Mahkeme kararıyla dağıtılan vakıfların borçlarının tasfiyesinden arta kalan mal ve haklar ise VGM'ye intikal eder.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Akünel, Teoman: Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, İstanbul 1995.
- Arslan, İbrahim/Ünal, Mücahit: Avukatlık Ortaklığının Diğer Ortaklı Türleriyle Karşılaştırılması ve Hukuki Niteliği, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.16, S.1, 2008, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/suhfd/issue/26641/281166> (ET: 1.5.2021), s. 233-246.
- Centel, Nur: "Ceza Hukukunda Tüzel Kişilerin Sorumluluğu -Şirketler Hakkında Yaptırım Uygulanması" AÜHFD, C. 65, S. 4, s.3313-3326.
- Çağlayan, Ramazan: Hukukumuzda Kamu Tüzel Kişiliği Kavramı ve Kistasları, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Y. 2016, S. 7, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/229908> (ET: 1.5.2021), s. 373-398.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan: Türk Özel Hukuku, C. II, Kişiler Hukuku, 21. bası, İstanbul 2020.
- Ertuş, Şeref: Eşya Hukuku, 10. Bası, İzmir 2012.
- Hâtemî, Hüseyin: Medeni Hukuk Tüzel Kişileri, İstanbul 1979 (Kısaltma: tüzel kişiler).
- Hatemi, Hüseyin: Organın Eylemlerinden Dolayı Sorumluluk, Sorumluluk Hukukunun Güncel Sorunları, Sorumluluk Hukukundaki Gelişmeler I. Sempozyumu, Ankara 1977 (kısaltma: sorumluluk).
- İkizler, Metin: Tüzel Kişilerin İlkeli Kişiliği, Bu Uğurda Ana Statünün Anlamı ve İşlevi, Ankara, 2012.
- Kaşak, Fahri Erdem: Tüzel Kişilik Kavramı ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 26, S. 2, 2020, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1360035>, (ET: 24.4.2021), s. 1242-1263.

- Kılıçoğlu, Ahmet M.: Medeni Hukuk, Temel Kavramlar, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, 3. Bası, Ankara 2019.
- Oğuzman, Kemal/Seliçi, Özer/Oktay-Özdemir, Saibe; Tüzel Kişiler, Gerçek ve Tüzel Kişiler, 19. Bası, İstanbul 2020.
- Özsunay, Ergun: Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiler, 4. bası, İstanbul 1978.
- Öztan, Bilge: Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluğu, Ankara 1970 (kısaltma: organ).
- Öztan, Bilge: Tüzel Kişiler, 4. bası, Ankara 2001 (kısaltma: tüzel kişiler).
- Pulaşlı, Hasan: Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Yeni Şirketler Hukuku, Genel Esaslar, Ankara 2012.
- Serozan, Rona: Tüzel Kişiler, Özellikle Dernekler ve Vakıflar, 2. Bası, İstanbul 1994.
- Zevkliler, Aydın/Acabey M. Beşir/Gökyayla Emre: Medeni Hukuk Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku, 6. Bası, Ankara 2000.

§ 13. DERNEKLER *

Türk hukukunda dernekler, 4721 sayılı TMK'nın 56-100. maddeleri arasında düzenlenmiştir. TMK hükümleri daha çok derneklerin özel hukuk boyutu ile ilgilidir. Derneklerin kamu hukuku yönü ise ağırlıklı olarak 2004 tarih ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nda (DK)¹ düzenlenmiştir. Derneklerle ilgili bir diğer önemli mevzuat ise 2005 tarihli Dernekler Yönetmeliği² (DY)'dir.

Dernekler, vakıflarla birlikte Medeni hukuk tüzel kişilerindedir. Ancak vakıflardan farklı olarak, kişi topluluğudur/birliğidir. Kazanç paylaşma amacı gütmeyenler. Nasıl ki Medeni Kanun özel hukuk ilişkileri için temel kanun niteliğinde ise, işte dernekler de, özellikle, kazanç paylaşma amacı gütmeyen kişi topluluklarının ana modelidir. Bu nedenle kazanç paylaşma amacı gütmeyen diğer kişi topluluklarında, kendi kanunlarında hüküm bulunmayan hâllerde, derneklere ilişkin düzenlemelere başvurulur. Hatta bu husus, bazı tüzel kişiler için kanunda açıkça ifade edilmiştir³.

I. TANIMI VE UNSURLARI

TMK m. 56'ya göre dernekler, gerçek veya tüzel en az yedi kişinin kazanç paylaşma dışında belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek

* Prof. Dr. Metin İKİZLER

¹ RG 23.11.2004, S. 25649.

² RG 31.03.2005, S. 25772.

³ Örneğin, sendikalar hakkında, Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nda hüküm bulunmayan hâllerde TMK ve DK'nın bu Kanun'a aykırı olmayan hükümlerinin uygulanacağı zikredilmiştir (m. 79). Siyasi Partiler Kanunu'nda ise derneklere yapılan yollama çok daha nettir: TMK, DK ve dernekler hakkında uygulanan diğer kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri, siyasi partiler hakkında da uygulanır (m. 121/1) Kooperatifler için ise TTK'da düzenlenen anonim ortaklıklara ilişkin hükümlere yollamada bulunulmuştur. (Kooperatifler Kanunu m. 98).

E. Platform Oluşturma

Dernekler; diğer derneklerle veya vakıf, sendika ve benzeri sivil toplum kuruluşlarıyla ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere tüzel kişiliği bulunmayan geçici nitelikteki birliktelikler oluşturabilirler. Bu birliktelik, fiilen, girişim, hareket, oluşum ve benzeri hangi adla anılırsa anılsın Kanun açısından platform niteliğindedir (DK m. 2).

F. Lokal Açma

Dernekler, üyelerinin sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzere, mülki idare amirinin izni ile, lokal açabilirler (DK m. 26). Lokal açılması için derneğin en az bir yıldan beri faaliyette bulunuyor olması şarttır. Bu şart federasyon ve konfederasyonlar için aranmamaktadır (DY m. 56).

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Akıpek, Jale G./Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku, C. I, Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku, 16. baskı, İstanbul 2020.
- Akünel, Teoman: Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, İstanbul 1995.
- Ayan, Mehmet/Ayan, Nurşen: Kişiler Hukuku, 3. baskı, Konya 2011.
- Brückner, Christian: Das Personenrecht des ZGB, Zürich 2000.
- Burhoff, Detlef: Vereinsrecht, 6. Aufl., Berlin 2006.
- Çağırğan, Senar: Derneklerin Hak ve Fiil Ehliyetleri, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İzmir 2006.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan: Türk Özel Hukuku, C. II, Kişiler Hukuku, 20. baskı, İstanbul 2019.
- Dutertre, Gilles: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarından Örnekler, Avrupa Konseyi Yayınları, T.C. Başbakanlık İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı, Ankara 2007.
- Dündar Sezer, Tijen: Dernek Kurma Özgürlüğünün İçeriği ve Gelişim Süreci Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Der., C. 10, S. 1, 2008, s. 1-58.

- Gürpınar, Damla/İkizler, Metin: Medeni Hukuk I, Açık Öğretim Fakültesi Atatürk Üniversitesi Yayınları No: 1019, Erzurum 2012.
- Heini, A./Portmann, W.: Das Schweizerische Vereinsrecht, in: Schweizerisches Privatrecht, Bd. II/5, begr. von Gutzwiller, M. (u.a.), 3. Aufl., Basel 2005.
- Honsell, Heinrich/Vogt, Nedim P./Geiser, Thomas (Hrsg.): Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB, 3. Aufl, Basel, Genf, München 2006.
- İkizler, Metin: Tüzel Kişilerin İlkeliği Kişiliği, Bu Uğurda Ana Statünün Anlamı ve İşlevi, Ankara 2012.
- Karasu, Rauf: Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, Ankara 2009.
- Oğuzman, M. Kemal/Seliçi, Özer/Oktay-Özdemir, Saibe: Kişiler Hukuku, 19. bası, İstanbul 2020.
- Özdamar, Demet/Türk, Ahmet/İkizler, Metin/Çağırğan, Senar: Yeni Dernekler Hukuku Mevzuatımızın Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi, Ankara 2008.
- Öztan, Bilge: Tüzel Kişiler, Ankara 2000.
- Reichert, Bernhard: Vereins- und Verbandsrecht, 10. Aufl., Neuwied 2005.
- Riemer, H. Michael: Vereins- und Stiftungsrecht (Art. 60-89bis ZGB) mit den Allgemeinen Bestimmungen zu den juristischen Personen (Art. 52-59 ZGB), in: SHK- Stämpflis Handkommentar, Bern 2012.
- Sauter, Eugen/Schweyer, Gerhard/Waldner, Wolfram/Wörle-Himmel, Christof: Der eingetragene Verein, 19. Aufl., München 2010.
- Steinbeck, Anja: Vereinsautonomie und Dritteinfluß, Berlin 1999.
- Tuor, Peter/Schnyder, Bernhard/Schmid, Jörg/Jungo, Alexandra: Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, begr. von Peter Tuor, 14. Aufl., Zürich 2015.

§ 14. VAKIFLAR *

I. TÜRKİYE'DE VAKFIN KISA TARİHÇESİ, VAKIF KAVRAMI, TANIMI VE ÖZELLİKLERİ

A. Vakfın Kısa Tarihçesi

Osmanlı İmparatorluğunun dağılmasıyla onun mirası üzerine kurulan Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı İmparatorluğundaki vakıf kurumu gibi bazı kurumları devam ettirmiştir. Vakıf, Osmanlı İmparatorluğu'nda geçirdiği birçok aşamadan sonra Evkaf-ı Hümayun Kurumu tarafından idare edilmiş ve fıkıh esaslarına göre hukuksal statüsü belirlenmiştir. Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra ise, vakıfların yönetimi 3 Mart 1924 yılına kadar, Şeyh-ul İslamlıkla birleştirilmiş, Şer'îye ve Evkaf Vekâleti adı altında, bir vekâlet kurumu içerisinde düzenlenmiştir¹.

1924 yılında Şer'îye ve Evkaf Vekâleti 429 sayılı kanun ile ilga edilerek bu kurumun görevlerini yerine getirmek üzere, Başbakanlığa bağlı olarak oluşturulan Vakıflar Genel Müdürlüğü (VGM) kurulmuştur². 4 Ekim 1926 tarihinde ise, Mülga Medeni Kanun (EMK) yürürlüğe girmiştir. Yine aynı tarihte yürürlüğe giren "Kanun-u Medeninın Sureti Meriyeti ve Şekli Tatbiki Hakkındaki Kanun" da vakıflar ile ilgili olarak bir düzenleme yapılmıştır. İlgili yasanın 8. maddesinde, "Kanun-u Medeninın meriyeti vazından mukaddem vücuda getirilen evkaf hakkında, ayrıca bir tatbikat kanununun neşrolunur" denilerek EMK'nın yürürlüğe girmesinden

* Dr. Öğr. Üyesi Ömer ERGÜN

¹ Hatemi H.: "Vakıf Kurumunun Tarihi Gelişimi", Makalenin metni için bkz. Özay İl Han, İki bine Kavuşurken Günışığında Yönetim, İstanbul 1994, s. 314-315; Eski ve yeni vakıflar hakkında bkz. İkizler, M./Kurban, Y.: Eski ve Yeni Vakıflar Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2021, s. 1 vd.

² Hatemi, Tarihi Gelişim, 315.

5737 sayılı VK m. 5 zihinlerde herhangi şüphe uyanmaması için, yeni vakıfların TMK hükümlerine göre kurulup faaliyet göstereceğini ifade etmektedir. Özellikle uygulamada vakıf kurulurken amaçlarını gerçekleştirmek için ne kadar mal özgüleneceğine ilişkin en az tutarı her yıl vakıflar meclisi belirler. Bu kanun ile vakıfların da VGM'ye beyanda bulunmak şartıyla şube ve temsilcilik açmaları kabul edilmektedir. Daha da önemlisi yabancıların da Türkiye'de vakıf kurmalarına izin verilmektedir. Ancak 5737 sayılı VK m. 5/4 uyarınca, yabancıların ülkemizde vakıf kurmalarına hukuki ve fiili karşılıklılık (mütekabiliyet) şartı getirilmektedir.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

- Akipek, Jale G., Akıntürk, Turgut, Ateş Karaman, Derya: Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, birinci cilt, yenilenmiş 9. baskı, Beta Yay., İstanbul 2012.
- Akipek, Jale: Şahsın Hukuku, Ankara 1961.
- Ayan, Mehmet/Ayan, Nurşen: Kişiler Hukuku, Adalet Yayınları, 9. Baskı, Ankara-2020.
- Aytaş Gülseren, S.: "Vakıflar Kanunu Bir Ayrıcalık Belgesidir", İBD, C. 82, S. 2, Y. 2008.
- Ballar, Suat: Yeni Vakıflar Hukuku, Beta Yay., Yenilenmiş 2.Baskı, İstanbul 1991.
- Demir İlhan: Yeni Vakıfların Temel Kitabı, Hukuki Araştırmalar Derneği Yay., Ankara 1998.
- Em, Ali: "Türk Medeni Kanunu'na Göre Yapılan Vakıflarla İlgili Mevzuat", Cumhuriyetin 80.Yılında Uluslararası Vakıf Sempozyumu, 15-17 Aralık 2003, VGMY, Ankara 2004.
- Grüninger, Harold: Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, ZGB I Art. 1 – 456 Vor Art 80 – 89 Nr. 4 (Grüniger/BaslerKomm).
- Hatemi, Hüseyin: "Vakıf Kurumunun Tarihi Gelişimi", Makalenin metni için bkz, Özay İl Han, İki bine Kavuşurken Günışığında Yönetim, İstanbul 1994.

- Hatemi, Hüseyin: Önceki ve Bugünkü Türk Hukukunda Vakıf Kurma Muamelesi, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1969.
- İkizler, Metin, Kurban, Yasin: Eski ve Yeni Vakıflar Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2021.
- İşeri A., Akünel T., Tezel A., Bayrakeri F.: Türkiye’de Medeni Kanun’a Göre Kurulmuş Vakıflar ve Sorunları, Vehbi Koç Vakfı Yay., İstanbul 1975
- İşeri Ahmet, Akünel Teoman, Tezel Adnan, Bayrakeri Feridun: Türkiye’de Medeni Kanun’a Göre Kurulmuş Vakıflar ve Sorunları, Vehbi Koç Vakfı Yay., İstanbul 1975.
- İşeri Ahmet: Türk Medeni Kanunu’na Göre Vakıf (Tesis), Sevinç Matbaası, Ankara 1968.
- Köprülü Bülent: Medeni Hukuk, 2. Bası, İstanbul 1984.
- Kuru Baki, Arslan Ramazan, Yılmaz Ejder: Medeni Usul Hukuku, Değiştirilmiş 18.baskı, Yetkin Yay., Ankara 2007.
- Öğüz, Tufan: Türk Hukukunda Vakıf Tüzel Kişiliğinin Hukuki Esasları, Beşir Kitapevi, İstanbul 2007.
- Ömer Hilmi Efendi: İthaf-ül Ahlâf fi Ahkâm-il Evkaf, VGM Yay., İktisadi Matbaacılık, Ankara.
- Özsunay, Ergun: Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiler, 5.baskı İstanbul Üniversitesi Yay. no. 2443, İstanbul-1982.
- Öztan, Bilge: Tüzel Kişiler (ders notları), Turhan Kitapevi, Ankara 1994.
- Öztürk, Nazif: Elmalı Hamdi Yazır Gözüyle Vakıflar, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 1995.
- Reinhard Bork, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuchs, 2. neubearbeitete Auflage, Mohr Siebeck, Tübingen, 2006.
- Saydam, Okan/Ekici, Mustafa: Türk Medeni Kanunu’na göre Vakıf, VGM Yay., Ankara 1998.
- Saymen Ferit H., Köprülü Bülent: Medeni Hukuk Dersleri C. 1, İktisadi ve Ticari İlimler Yüksek Okulu Yay., İstanbul 1964.
- Seifart, Werner: von Campenhausen, Axel Freiherr: Handbuch des Stiftungsrechts, 2. Aufl., München 1999.

Serozan, Rona: Tüzel Kişiler Özellikle: Dernekler ve Vakıflar, 2.bası, Filiz Kitapevi, İstanbul 1994.

Tandoğan, Haluk: "Türk Medeni Kanunu Ön Tasarısının Tüzel Kişilere İlişkin Hükümleri Üzerinde Görüşler", AÜHF Dergisi, Y. 1973, C. 30, S. 1-4.

Veldet, Hıfzı: Medeni Hukuk I Şahsın Hukuku, İkinci Basım, Ahmet Sait Matbaası, İstanbul 1945.

Dr. Öğr. Üyesi Sami KOCABIYIK

Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku ABD Öğretim Üyesi

**TASARRUF MEVDUATI
SİGORTA FONU
VARLIK YÖNETİM FAALİYETİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Varlık Yönetim Faaliyeti
Sami Kocabıyık

Hukuk Yayınları Dizisi – 3957

Birinci Baskı : Ekim, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 79 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Acemoğlu, Kevork: Borçlar Kanununun 179. Maddesine Göre Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri, İstanbul 1971
- Adıgüzel, Burak: "Ticaret Şirketlerinin Ticari İşletmelerini Devretmesi ve Devrin Borçlar (Pasifler) Açısından Sonuçları." Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Aralık 2022, C. 38 S. 4, s. 668-671
- Akpınar; Turgut: Bankalar ve Devlet, Bankalar Kanunu Üzerinde Sistematiik ve Karşılaştırmalı Açıklamalar, Ankara 1966
- Akünel, Teoman: Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, İstanbul 1995
- Al Kılıç, Şengül, Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Tasfiye Payı Alma Hakkı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XXIII, 2019, S. 4, s. 47-97
- Alıcı, Yaşar: Bankacılık Kanunu Şerhi, Cilt 2, 2017, Şerh II
- Alışkan, Murat: Özel Finans Kurumları "Güvence Fonu", İÜHFM C. LX, S. 1-2, 163-203, 2002.
- Alışkan, Murat: Türk Banka Hukukunda Mevduat Sigortası, İstanbul 2004
- Altay, Anlam Sıtkı: Bankaların Ana Sözleşme Değişikliklerinde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun Yetkilerine İlişkin Düşünceler, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak 2002, C.1, S. 1, s. 669-710
- Altay, Anlam Sıtkı: Sorumluluk Perspektifinden Anonim Ortaklıkta Finansal Durumun Bozulmasını Önlemeye Yönelik Tedbirler: Basit Özkaynak Kaybı, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Eylül 2019, C. 14, S. 181, s. 1595-1623
- Altay, Sümer: Türk İflas Hukuku, C I, İstanbul 2004
- Altıntaş M. Ayhan: Bankacılıkta Risk ve Sermaye Yönetimi, 2020
- Arıcı, Fatih: Ticari İşletmenin Aktif ve Pasifi ile Devri, İstanbul 2008
- Arkan, Sabih, Ticari İşletme Hukuku, Son Değişikliklere Göre Hazırlanmış ve Genişletilmiş 25. Bası, Ankara 2019
- Armour, John: Bank Resolution Regimes: Designing the Right Model? http://www3.law.ox.ac.uk/denning-archive/news/events_files/Armour_bank_resolution_regimes_for_LF_Workshop.
- Arslan, Ramazan /Yılmaz Ejder /Taşpınar Ayvaz, Sema: İcra ve İflas Hukuku, Ankara 2016

- Arslanlı, Halil: Anonim Şirketler IV. Kısım Anonim Şirketlerin Hesabı- V. Kısım Anonim Şirketlerin İnfisahı ve Tasfiyesi, İstanbul 1961
- Atalay, Oğuz: Bankacılık Kanunundaki Takip Hukukuna İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi, Banka Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara, 8 Haziran 2007
- Atay, Ender Ethem: İdare Hukuku, Ankara 2021
- Aydın, Aytaç /BOZGEYİK, Hayri, Tasarruf Finansman Sistemi - İslam Hukuku ile Mukayeseli Bir İnceleme, AYBÜ - Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Aralık 2023, C. 9, S. 2, s. 163-176
- Ayhan, Rıza: Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun Hukuki Niteliği, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.1, S.2, 1997
- Ayiter, Nuşin: Mamelek Kavramı Üzerinde İnceleme, Ankara 1968
- Aymergen, Yasemin / Babuşçu, Şenol / İnanç, Canan / Savaş, Mehmet: Mevduat Sigorta Sistemi ve Türkiye İçin Model Önerisi, İstanbul 1996
- Bahtiyar, Mehmet, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Tutanağı ve Özellikle Kararların Hükümsüzlüğüne Etkileri, Makaleler IV, İstanbul 2019, s. 359-395
- Bahtiyar, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, İstanbul 2022
- Battal, Ahmet: Bankalar Kanunu Şerhi, Sorularla Banka Hukuku, 2003
- Battal, Ahmet: Güven Kurumu Nitelendirmesi Işığında Bankaların Hukuki Sorumluluğu, Ankara 2001
- Battal, Ahmet: Kayyum Denetimindeki Anonim Şirketin Yönetimi, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Haziran 2016, C. 2, S. 1, s. 23-30
- Bennett, Rosalind: Failure Resolution and Asset Liquidation: Results of an International Survey of Deposit Insurers, FDIC Banking Review September 2001, s. 1-28
- Bilge, Mehmet Emin: Bankalar Kanununun 14. Maddesine Göre Bankalar Hakkında Tedbir Alınmasını Gerektiren Druumlar ve Öngörülen Tedbirler, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. IV, S. 1-2, s. 379-412
- Bilgili, Fatih / Demirkapı, Ertan: Şirketler Hukuku, 9. Baskı, İstanbul 2013, s. 574
- Bilgin, Tefvik: Bankacılık Sorunları Sempozyumu, 26-27 Kasım 2004, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Açılış Konuşması, s. 9.
- Binder, Jens-Hinrich: Bankeninsolvenzen in Spannungsfeld zwischen Bankaufsichts- und Insolvenzrecht, in Habersack/Mülbert/Schneider (Hrsg), Untersuchungen über das Spar-, Giro- und Kreditvesen, Band 166 (2005)
- Bozgeyik, Hayri /Doğan, Beşir Fatih/ Güner, Temel: Anonim Şirketler ile Enerji Piyasası Özelinde Düzenlemeye Tabi Sektörlerde Faaliyet Gösteren Şirketlerde Pay Devir Sınırlamaları, İstanbul Hukuk Mecmuası, Eylül 2024, C. 82, S. 3, s. 809-839

- Bozgeyik, Hayri: Halka Açık Anonim Şirketlerde Kar Dağıtımı, BATİDER, Haziran 2000, C. 20, S. 3, s. 117-156
- Bozkurt, Tamer: Bankacılık Kanunu'nun 62. Maddesinin Hukukî Niteliği, Uygulama Alanı ve Mülkiyet ve Miras Hakkı Yönünden Anayasa'ya Aykırılığı Sorunu, TFM 2017; 3(1), s. 23-46
- Boztosun, Ayşe Odman: Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği, Mayıs 2013
- Börekçi, Eşref Barış: Anonim ve Limited Şirketler Açısından Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2024
- Brox, Hans/Walker, Wolf: Zwangsvollstreckungsrecht, 7. Auflage, Köln 2003
- Brunnermeier, Markus: Deciphering the Liquidity and Credit Crunch 2007-2008, Journal of Economic Perspectives 2009, s. 77-10
- Buchegger, Walter: Österreichisches Insolvenzrecht, 2009
- Cerruti, Caroline /Neyens Ruth: Public Asset Management Companies: A Toolkit, <https://elischolar.library.yale.edu/ypfs-documents/9628/>
- Claudia Dziobek: Market Based Policy Instruments for Systemic Ban Restructuring, IMF Working Paper, WP/98/113, August 1998
- Çağlayan, Yılmaz: Açıklamalı ve İçtihatlı Ceza Muhakemesi Kanunu, Ankara 2022, 314
- Çamoğlu, Ersin: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2010
- Çamoğlu, Ersin: Anonim Ortaklıkta Yönetim Kayyımı Atanması, İstanbul Barosu Dergisi, Eylül-Ekim 2017, C. 91, S. 2017/5, s. 15-29
- Çeker, Mustafa: Offshore Hesaplar ve Bankaların Sorumluluğu, Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi C. 10, S. 2, Aralık 2006, s. 95-107
- Çevik, Kemal: Ekonomi Hukuku Yaklaşımı ile Banka Hukuku, Ankara 2009
- Çolak, Nusret İlker; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve ABD Örneği, Ankara 2003
- Demiral, Mustafa Uğur: Bir Koruma Tedbiri Olarak Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini (CMK m. 133), Ankara 2021
- Deynekli, Adnan: 4949 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflas Kanununa Göre Adi Ve Rehinli Alacakların Sırası, AÜHFD Yıl 2005, 191-204
- Deynekli, Adnan: Bankaların İflasında İflas İdaresinin Yargısal Denetimi, Haluk Konuralp Anısına Armağan, C.II, Ankara 2009
- Dombret, Andreas: Are banks different- do we need special rules for bank resolution? in Kenadjan, Too Big to Fail – Brauchen wir ein Sonderinsolvenzrecht für Banken? Berlin 2012
- Dural, Mustafa /Öğüz, Tufan /Gümüş, M. Alper: Türk Özel Hukuku, Aile Hukuku, C. 3, İstanbul 2015

- Eminoğlu, Cafer: Tek Pay Sahipli Anonim Şirkette Genel Kurul, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Temmuz 2016, Ç. 6, S. 1, s. 129-166
- Erden Kuntalp, Bankanın Temettü Hariç Ortaklık Hakları ile Yönetim ve Denetiminin ve Hisselerinin Fona İntikali Önlemleri ve Bu Önlemlerin Hukuku Değerlendirmesi, Yıldızhan Yayla'ya Armağan, İstanbul 2003
- Erdönmez, Güray: İflasta Alacaklılar Toplantısının Yetkileri, İstanbul 2005
- Erem, Faruk /Altınok, Akın /Tandoğan, Haluk: Bankalar Kanunu Şerhi, 1971
- Ersoy, Uğur: Bir Koruma Tedbiri Türü Olarak Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini (CMK m.133), Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 65, S: 4, 2016, s. 3393-3431
- Ersoy, Uğur: Ceza Muhakemesi Hukukunda Şirket Yönetimine Kayyım Tayini, 2009
- Fedai, Recep: Bir Kamu Örgütlenmesi Modeli Olarak Fon Tipi Yönetim: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Yasama Dergisi Temmuz-Aralık 2019, Sayı 40
- Feyzibeyoğlu, İhsan: Mevduat Sigorta Sistemi, 1996
- Flessner, Axel: Das Insolvenzrecht für Banken-Europaeischer Rundblick und grundsatzliche Überlegungen, 2010
- Frederick Betz: Why Bank Panics Matter Cross-Disciplinary Economic Theory, Springer, New York, 2014.
- Göktürk, Kürşat: Fon Alacağı Kavramı ve Fon Alacaklarına İlişkin Zamaşımı Süresinin Şahsi İflas Davasında Uygulanabilirliği Sorunu, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIV, 2010, S. 1, s. 87-99
- Gözübüyük, Şeref: Yönetim Hukuku, Ankara 1997
- Gülerci, Altan Fahri: Tasarruf Finansman Anonim Şirketlerinin Hukuki Yapısı, Faaliyetleri Ve Bu Şirketlerde Menfaat Sahiplerinin Korunması, SÜHFD., C. 30, S. 3, 2022, s. 999-1042
- Gümüş, Alper: Türk Medeni Hukukunda Kayyımlık, İstanbul 2006
- Günel, Y. Mete: İflâs Davaları ve İflâsın Ertelenmesi, Ankara 2006
- Günther, Markus: Systemrelevanz von Finanzinstituten, WM 2010, s. 825-826
- Hartmann-Wendels Thomas /Pfungsten Andreas /Weber, Martin: Bankbetriebslehre5, 2010
- Hartmann-Wendels Thomas: Reform der Bankenaufsicht nach der Finanzmarktkrise, Orientierungen zur Wirtschafts- und Gesellschaftspolitik 2010/1, s. 20-34
- Helvacı, Mehmet: Yönetim Kurulunun Anonim Şirketi İdare ve Temsili, Özellikle Devredilemez Görev ve Yetkileri, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 117, Mayıs 2014, s. 119-132
- Hoofmann, Stefan /Walter, Bernhard: Die Veraeussierung Not leidender Kredite – aktives Risikomanagement der Bank im Spannungsverhaeltnis zwischen Bankgeheimnis und Datenschutz, WM 2004

- Hopt, Klaus /Fleckner, Andreas /Kumpan, Cristoph /Steffek, Felix: Kontrollerlangung über systemrelevante Banken nach den Finanzmarktstabilisierungsgesetzen, WM 2009, s. 821-834
- Hopt, Klaus J. /Binder, Jens-Hinrich /Böcking, Joachim, Handbuch Corporate Governance von Banken und Versicherungen, 2020
- Hopt, Klaus J. /Wohlmannstetter, Gottfried: Handbuch Corporate Governance von Banken, 2011
- Hubbard, Glenn /Kuttner, Kenneth /Palia, Darius: Are There Bank Effects in Borrowers' Costs of Funds?- Evidence From a Matched Sample of Borrowers and Banks, Journal of Business 2002, s. 559-581
- Huertas, Thomas /Lastra, Rosa Maria The Perimeter Issue: To What Extent Should Lex Specialis be Extended to Systemically Significant Financial Institutions? An Exit Strategy From Too Big to Fail, in: Lastra: Cross-Border Bank Insolvency, Oxford 2011
- Hull, John C.: Risikomanagement und Finanzinstitutionen2, 2010
- Hübner, Otto: Die Banken, 1853
- İlhan Özyay: Günışığında Yönetim, İstanbul 1996
- Kaplan, İbrahim: Bankaların Gözetimi, Denetimi ve Hukuki Sorumluluk, BATİDER, Haziran 2006, C. 23, S. 3, s. 7-29
- Karacan Ali İhsan: Bankacılık ve Kriz, Bir Yazın Taraması, 1997
- Karahan, Abdurrahman Burak, Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini (CMK m. 133), İstanbul 2021
- Karakaş, Cemal Fazıl: İcra ve İflas Hukukunda Banka Alacaklarının Korunması, Ankara 2019
- Karaman Coşkun, Özlem: Anonim Şirketlerin Tasfiyesi, Ankara 2015
- Karaman, Coşkun/ Koşut, Hanife Doğrusöz (Editör Kemal Şenocak), Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt III, İstanbul 2023
- Karamanlioğlu, Argun: Anonim Ortaklıklarda Malvarlığının Korunmasına Yönelik Önlemler, Eylül 2009 (Yayınlanmamış YL Tezi)
- Karasu, Rauf: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, BATİDER, Aralık 2005, C. 23, S. 2,, s. 73-114
- Karayalçın, Yaşar, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Bankalar ve 70 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Sempozyum, 16-17 Aralık 1983 (Ankara, BTHAE Yayın Nu. 159, 1984
- Karayalçın, Yaşar, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Bankalar ve 70 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Bildiriler-Tartışmalar-Sempozyum, Ankara 1984
- Karslı, Abdurrahim: İcra Hukuku Ders Kitabı, İstanbul 2010
- Kaufman, George: Bank Runs: Causes, Benefits, and Costs, Cato Journal 1988, s. 559-594

- Kaya, Arslan, Tasfiyenin, Bankaların Karşılıksız Kalan Çeki Kısmen Ödeme Yükü-
müne Etkisi ve Çek Kanunları ile Getirilen Sorumluluk Miktarı Farklılıkları
Bağlamında Çıkan Sorunlar, Makalelerim I, s. 207-223
- Kaya, Mustafa İsmail: Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Denetim Ve Gözetim
Görevi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Hakan
Pekcanitez'e Armağan C. 16, Özel Sayı 2014,: 3261-3286
- Kaya, Mustafa İsmail: Pay Sahiplerinin Anonim Şirket Genel Kurulunda Temsil
Edilmesi, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 30, S. 4, Aralık 2014, s. 45-95
- Kayar, İsmail, Hisse Senedi Yatırımcısının Korunması Açısından HAAO'larda Kar
Dağıtımı, Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan, C. I, Ankara
2003, s. 455-494
- Kayar, İsmail: Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Kar Payı Hakkı, Kayseri 2006
- Kayıhan, Şaban /Eroğlu Orhan: Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma
Yoluyla Yeniden Yapılandırılması Hakkındaki İcra ve İflâs Kanunu Hükümle-
rinin Değerlendirilmesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Dergisi, Mart 2021, C. 6, S. 10, s. 249-315
- Kendigelen, Abuzer, Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu, Hukuki Mütalaalar,
İstanbul 2018, s. 299-319
- Kendigelen, Abuzer: İmar Bankası Olayında Devletin Hazine Bonusu ve Devlet
Tahvillerinden Kaynaklanan Sorumluluğu, Makalelerim, Cilt II: 2001-2017,
İstanbul 2018, s. 207-213
- Kervankıran, Emrullah, Anonim Şirketlerin Tasfiyesi, Ankara 2022
- Kestane, Doğan: Kamu Kesiminde İdari Kuruluşların Genel Görünümü ve İdari
Yapıda Yeni Organizasyonlar Bağımsız İdari Otoriteler (Üst Kurullar) Maliye
Dergisi, 139 (Ocak-Nisan), s. 27-28.
- Kıvrakdal, Akın: İşletme Gereklere ile İş Sözleşmesinin Feshi, İstanbul 2018, (Ya-
yınlanmamış Doktora Tezi),
- Koç, İlker/ Çekin, Ömer: "Tasarrufa Dayalı Faizsiz Finansman Sistemi: İşleyiş, De-
ğerlendirme ve Tasarım" Tasarrufa Dayalı Faizsiz Finansman Sistemi, 2017
- Korkut, Ömer: Anonim Şirketlerde İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği, Ankara 2007
- Krishnamurthy, How Debt Markets Have Malfunctioned in the Crisis, Journal of
Economic Perspectives 2010
- Kuder, Karen: Neues Restrukturierungsrecht für Banken, in
Habersack/Mülbert/Nobbe/Wittig: Staerkung des Anlegerchutzes – Neuer
Rechtsrahmen für Sanierung: Bankrechtstagung 2011
- Kuntalp, Erden: Bankalar Kanunu'nun Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na Tanıdığı
Yetkilere Genel Bir Bakış, Bankacılık Sorunları Sempozyumu, 26-27 Kasım
2024, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, s. 266. (Genel Bakış)
- Kunter, Yenisey, Feridun / Nuhoglu, Ayşe: Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza
Muhakemesi Hukuku 2010

- Lastra, Rosa Maria /Wood, Geoffrey, Bank Insolvency the Context of Crisis Management, in Lastra: Cross-Border Bank Insolvency, Oxford 2011
- Manavgat, Çağlar: Bankacılık Kanunu Hükümlerine Göre Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Varlık-Aktif Satışı Yetkisi ve Sermaye Piyasasına Etkisi, BATİDER, 2006
- Matthias Haentjens/Bob Wessels, Forschungshandbuch zum Krisenmanagement in der Bankensektor, 2015
- Mayes, David: Bridge Banks and Too Big to Fail: Systemic Risk Exemption, in: Evanoff/Kaufman/LaBrosse: International Financial Instability- Global Banking and National Regulation, Singapur 2007, Journal of International Money and Finance, 2004
- Molyneux, Philip: Banking Crises and the Macro-economic Context, in Lastra/Schiffmann: ank Failures and Ban Insolvency Law in Economies in Transaction, London 1999
- Moroğlu, Erdoğan: Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Esas Sermaye Artırımının Hukuki Niteliği, Makaleler I, İstanbul 2001, s. 55-65
- Moroğlu, Erdoğan: Yeni Bankalar Kanunu Üzerine Düşünceler, Makaleler I, s. 145-160
- Narbay, Şafak/ Kesici Buğra: Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararlarına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine "Karşılaştırmalı Bir İnceleme", TFM 2015/1, s. 107-159,
- Narbay, Şafak: 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıkta Pay ve Pay Senetlerinin Devri, EÜHFD, C. XVI, S. 3-4 (2012), s. 201-251
- Nomer, Haluk: Beklenen Haklar Üzerindeki Tasarrufların Hukuki Sonuçları, İstanbul, 2002
- Oğuz, Sefer: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun Uhdesindeki Varlıkların Tasfiyesinde Görevli Yöneticiler ile Satış ve Tasfiye Komisyonu Üyelerinin Sorumluluk Usulünün Değerlendirilmesi, Bankacılar Dergisi, Sayı 105, 2018, s. 77-94
- Oğuzman, M. Kemal / Barlas, Nami: Medeni Hukuk, Giriş/Kaynaklar/Temel Kavramlar, İstanbul 2022
- Ohler, Christoph: Schutz vor systemischen Risiken, in Kirchof/Magen/Korte (Hrsg), Öffentliches Wettbewerbsrecht: Neuvermessung eines Rechtsgebietes, 2016
- Önder, M. Fahrettin: Fonksiyonları Açısından Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve Yatırımcı Tazmin Merkezi'nin Karşılaştırılması, TFM 2018, 4 (1), s. 33-55
- Önder, M. Fahrettin: Türk Hukukunda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun Bankaları Denetimi ve Hukuki Sonuçları, İstanbul 2002
- Özdamar, Mehmet: Enerji Piyasasında Faaliyet Gösteren Şirketlerde Pay Devri, Enerji Hukuku Dergisi, 2014, s. 115-131

- Öztan, Bilge: Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Ankara 1970
- Öztürk, Muammer Fatih: 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu Değişikliği Kapsamında Tasarruf Finansman Sistemine Gelen Yeniliklerin Hukuki Açısından İncelenmesi, Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Temmuz 2022, C. 10, S. 1, s. 139-169
- Pannen, Klaus: Krise und Insolvenz bei Kreditinstituten, Köln 2010
- Pappel, David /Prodan, Ruxandra: The Statistical Behaviour of GDP after Financial Crises and Severe Recessions (<https://ideas.repec.org/a/bpj/bejmac/v12y2012i3p1-31n2.html>)
- Pathan, Shams: Strong boards, CEO power and bank risk-taking, Journal of Banking and Finance 2009, s. 1340-1350.
- Pekcanitez, Hakan / Erdönmez, Güray Bankacılık Kanunu'nun İcra ve İflas Hukuku Açısından Değerlendirilmesi, Bankacılar Dergisi, S. 55, 2005, s. 25-44
- Pflock, Thomas M.: Europaeische Bankenregulierung und das "Too big to fail-Dilemma" 2014
- Poroy, Reha /Tekinalp, Ünal /Çamoğlu, Ersin: Ortaklıklar Hukuku I, İstanbul 2021
- Pulaşlı, Hasan: Şirketler Hukuku Şerhi 1. Cilt, Ankara, 2014
- Pulaşlı, Hasan: Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt 2, Ankara 2015
- Reisoğlu, Seza: 5020 Sayılı Kanun'un Bankaları İlgilendiren Düzenlemeleri ve Uygulama Sorunları, Bankacılar Dergisi, 2004, Sayı 48
- Ruzik, Andy: Bankenkrisen und -insolvenzen- ein besonderes Phaenomen, BKR 2009
- Saraç, Tahir: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Tarafından El Konulan Şirketlerde Tek Kişi İle Yapılan Genel Kurul Toplantılarının Geçerliliği Sorunu, AÜHFĐ 2008, s. 165-192
- Schipke, Verana: Weiterentwicklung des Bankeninsolvenzrechts durch das Gesetz zur Reorganisation von Kreditinstituten 2015
- Schöneberger, Dominik: Bankenrestrukturierung und Bankenawicklung in Deutschland und den USA, Berlin 2018
- Schwarz, Andreas (çev. Velidedeoğlu, V. H.): Medeni Hukuka Giriş, İstanbul, 1946
- Schwarz, Steven: Disclosure's Failure in the Subprime Motgage Crisis, Utah Law Review 2008, s. 1109-1122
- Seiser, Elena Maria: Sanierung und Abwicklung von Banken, Wien 2023
- Serozan, Rona: Medeni Hukuk, Genel Bölüm/Kişiler Hukuku, İstanbul 2011
- Stern, Gary /Feldman, Ron: "Too big to fail" and the market turmoil of 2007 and 2008, in: Mayes/PringleTaylo: Towards a new framework for financial stability, London 2009

- Şener, Oruç Hami: Anonim Ortaklıklarda Tasfiye Memurunun Mahkemece Azli ve Atanması (TTK 442/II), Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran 2002, C. 4, S. 1, s. 159-196
- Şener, Oruç Hami: Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2017
- Şit İmamoğlu, Başar: Mevduatta Zamanaşımı, BATİDER 2015, s. 163-186
- Şit, Başak: Türk Ticaret Kanunu Karşısında Banka Anonim Şirketi, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Aralık 2012, C. 28, S. 4, s. 175-205
- Tan, Turgut: Ekonomik Kamu Hukuku Dersleri, Ankara 2015
- Taşçıoğlu, Abdullah: Bankalar Kanunu ve İlgili Düzenlemeler, İstanbul 1998
- Taşdelen, Servet: 4491, 4672 ve 4743 Sayılı Yasalarla Değişik Bankalar Kanunu Şerhi Bankalar Kanunu Şerhi, Bankalar ve Finans Kurumları, Ankara 2002
- Taşdelen, Servet: Bankacılık Kanunu Şerhi, Ankara 2006
- Tekinalp, Ünal Tekinalp'in Banka Hukukunun Esasları, İstanbul 2009
- Tekinalp, Ünal, Fondaki Bankanın Hukuku, İstanbul 2003 (Fon Bankası)
- Tekinalp, Ünal: Bir Bankanın Tasarruf Mevduat Sigorta Fonu'na Devri ve Hukuki Sonuçları, Bankacılar Dergisi, Sayı 45, 2003, s. 81-1001 (Fona Devir ve Hukuki Sonuçları)
- Tekinalp, Ünal: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Kuramdan Kurala Serisi 4, İstanbul 2015
- Teoman, Ömer: Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu, İstanbul 1983
- Tercan, Erdal: 4389 sayılı Bankalar Kanunu'na Göre, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun ve Tasarruf Mevduatı Sahibi Alacaklıların, Bir Bankanın İflası Halinde İflas Masasına İmtiyazlı Alacaklı Olarak Yazılmaları, BATİDER, Yıl 2003, s. 22-42
- Tezcan, Ercüment: Avrupa Birliği Komisyonu, Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu Yayını, Ankara 2007
- TMSF Çözümleme Deneyimi (TMSF Proje Ekibi, Proje Lideri: Ahmet Mutlu, Hazırlayanlar Raf Temizliği Poje Grubu) İstanbul 2011
- Topaloğlu, Mustafa: Banka Kredi Yapılandırmalarında Kefilin Durumu, International Conference On Eurasian Economies 2020, s. 170-175
- Tunç Yücel, Müjgan / Kale, Serdar: Fona Devredilen Bankanın İflas Tasfiyesi, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi 3 (1), Bahar 2016, s. 71-83
- Tunçomağ, Kenan: Türk Borçlar Hukuku, C. 1, Genel Hükümler, 6. Baskı, İstanbul 1976
- Turanboy, Asuman: Tasarruf Mevduatı Sigortasının Hukuki Niteliği ve Kapsamı, BATİDER 2001,
- Türk, Ahmet: Anonim Ortaklıkta Borca Batıklık ve İflâsın Ertelenmesi Konusunda 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Yürürlük Kanunu ile Getirilen Yenilik ve Değişiklikler, BATİDER, Mart 2016, C. 32, S.1, s. 5-57

- Ulaş, Işıl: Uygulamalı Sigorta Hukuku, Ankara 1998
- Ulutan, Burhan: Bankalar Kanunu Şerhi ve İzahı, Ankara 1958
- Uyumaz, Alper: Tasarruf Finansman Sözleşmesinin Feshi Sebebi ile Birikim ve Organizasyon Ücretinin İadesi, SÜHFD, C. 31, S. 3, 2023, s. 1277-1319
- Üçışık, Güzin H. /Çelik Aydın, Anonim Ortaklıkta Finansal Tablolar Yedek Akçeler ve Kar Dağıtımı, İstanbul 2018
- Vanier, D. J., "Why Industry Needs Asset Management Tools" Journal of Computing in Civil Engineering, 15, American Society of Civil Engineers: 35-43
- Velidedeoğlu, Hıfzı Veldet: Türk Medeni Hukuku, Umumi Esaslar, İstanbul, 1964
- Yanlı, Veliye: Yeni Ticaret Kanunu ve Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı; BATİDER, Mart 2014, C. 30, S. 1, s. 5-33
- Yasaman, Hamdi: Banka Hukuku ile İlgili Makaleler, Mütalaalar, Bilirkişi Raporları (Makaleler II), İstanbul 2013
- Yıldırım Mehmet Kamil /Yıldırım, Nervis Deren: İcra ve İflas Hukuku, İstanbul 2016
- Yıldız, Şükrü: Sermaye Şirketlerine Yönetim Kayyımı Atanmasını Gerektiren Haller, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 16, S. 32, Aralık 2017, s. 95-106
- Yılmaz, Abdüssamed/ (Editör Şenocak/Kemal), Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt III, İstanbul 2023
- Yılmaz, Ejder: Banka Tasfiyesinde İflas İdaresi, BATİDER, CXXIV, S. 2, S. 175-185
- Zimmer Daniel/Fuchs, Florian, Die Bank in Krise und Insolvenz: Ansätze zur Minderung des systemischen Risikos, ZGR 2010

Doç. Dr. Hakkı Mert DOĞU
Trabzon Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı

61 SORUDA
SPOR HUKUKU

Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş

3. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

61 Soruda Spor Hukuku

Doç. Dr. Hakkı Mert Doğu

Hukuk Yayınları Dizisi – 3164

Üçüncü Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 80 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

AÇIKADA, Caner, “Türkiye’de Spor Eğitimi Veren Kurumların Yeniden Yapılanması ve Hakemli Çalışmaların Gelişimi”, Spor Bilimleri Dergisi, C.8, S.1, 1997, s. 17-42.

AKGÜL, Kadir/**ÇELEN**, Burçin/**ORUÇ**, Murat, “Ulusal ve Uluslararası Futbolcu Transferinde Yetiştirme Tazminatına Genel Bir Bakış”, İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı, İstanbul 2007, s. 129-142.

AKİL, Cenk, “Genel Olarak Milletlerarası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ve Bu Mahkemede Uygulanan Tahkim Çeşitleri”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.13, S.2, 2011, s. 71-105.

AKYILDIZ, Ali, “Spor Disiplin ve Yargısına Temel Hak ve Özgürlükler Penceresinden Bakış”, Hasan Aydın Tansu Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Ankara 2016, s. 79-157.

ALBRECHT, Kathrin, Prämien im Berufsfussball, Stämpfli Verlag AG, Bern 2016.

ALPAGUT, Gülsevil, Belirli Süreli Hizmet Sözleşmesi, Mavi Matbaacılık, İstanbul 1998.

ALTAY, M. Serhan, “Türk Hukukunda Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Kulübün Ücret Ödememesi Nedeniyle Futbolcu Tarafından Feshedilmesi ve Sonuçları”, İstanbul Spor Hukuku Dergisi, C.III, S.1, 2021, s. 87-116, (Fesih).

ALTAY, Sıtkı Anlam, “Spor Anonim Ortaklıklarına İlişkin İlk Düşünceler”, Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Çeşitli Hukuk Disiplinleri Açısından Değerlendirilmesi, Ed: Hatice Özdemir Kocasakal, Legal Yayıncılık, İstanbul 2022, s. 31-48, (Spor Anonim Şirketi).

ARSLAN, Türker, “Spor Tahkim Mahkemesi (CAS-TAS)”, Atılâ Elmas Armağanı, Ed. Tacar Çağlar/Hediye Gökçe Baysal/Boğaçhan Çağatay/Alev Aybers, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Ankara 2012, s. 81-100.

ATASOY, Kemal, Spor Sponsorluğu Sözleşmesinin Hukuki Niteliği, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016.

AYANOĞLU, Taner, *“Spor Etkinlikleri Üzerinde Devletin Yetkileri ve Spor Federasyonları”*, Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Çeşitli Hukuk Disiplinleri Açısından Değerlendirilmesi, Ed: Hatice Özdemir Kocasakal, Legal Yayıncılık, İstanbul 2022, s. 83-93.

AYDOS, Oğuz Sadık, *“Sporcu Sözleşmesinin Feshi”*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.62, S.3, 2013, s. 643-689, (Fesih).

AYDOS, Oğuz Sadık, *“Futbolda Şike ve Teşvik Primine Kavramsal Yaklaşım ve Hukuki Düzenlemelerin Değerlendirilmesi”*, İstanbul Spor Hukuku Dergisi, C.I, S.2, 2019, s. 107-119, (Şike ve Teşvik Primi).

BAĞLAN, Aysu Melis, Sporda Uluslararası Tahkim Yargılaması ve Türkiye’de Hukuki Durum, Seçkin Yayıncılık, B.5, Ankara 2022.

BALCI, Murat, *“Futbolda Kart Uygulaması ve Hatalı Kart”*, İstanbul Spor Hukuku Dergisi, C.III, S.1, 2021, s. 3-40.

BAŞTÜRK, Faruk, *“Teknik Direktör ve Antrenörlerin Hukuki Durumu”*, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, C.2, S.6, 2005, s. 591-605, (Hukuki Durum).

BAŞTÜRK, Faruk, İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2007, (Futbolcu).

BAYSAL, Başak, Haksız Fiil Hukuku (BK m. 49-76), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.

BAYSAL, Başak/**UGAN ÇATALKAYA**, Deniz, *“Profesyonel Futbolcu Hizmet Sözleşmesinin Sona Erdirilmesi”*, İstanbul Spor Hukuku Dergisi, C.II, S.2, 2020, s. 3-33.

BIÇAKÇI, Levent, *“Uluslararası Spor Yargılaması”*, İsmail İnan Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Ankara 2013, s. 121-131.

BOSTANCI, Yalçın/**ÇETİNEL**, Tunahan, Temel Tahkim Hukuku Bilgisi, Yetkin Yayınları, Ankara 2023.

BOZKURT, Murat Nart, “*Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Milletlerarası Spor Tahkim Mahkemesi*”, Ankara Barosu Dergisi, 2010/2, s. 165-190.

CAN, Hacı/**TUNA**, Ekin, Milletlerarası Tahkim Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.

CANDAN, Tolga, “*Briç Kart Oyunu Bir Spor Dalı Mıdır? Avrupa Birliği Hukuk Açısından Bir Değerlendirme*”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XXV, S.1, 2021, s. 99-133.

CEM, Çağrı, Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2012.

CİN, Selami, Türk Hukuku’nda Şike ve Teşvik Primi Suçları, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya 2019.

ÇAĞLAYAN, Ramazan, Spor Hukuku (Spor Hukuku Temel Metinleri), Asil Yayın Dağıtım, Ankara 2007.

ÇAKMAK, Oktay, Spor Sponsorluğu Sözleşmesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.

ÇEVİKER, Emirhan, Profesyonel Futbolcun Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Sona Ermesinin Sonuçları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.

DEMİR, Uluç Ali, “*Kulüpler Açısından 7405 Sayılı Yasa’nın Değerlendirilmesi*”, Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Çeşitli Hukuk Disiplinleri Açısından Değerlendirilmesi, Ed: Hatice Özdemir Kocasakal, Legal Yayıncılık, İstanbul 2022, s. 145-154.

DEMİRAL BAKIRMAN, Büşra, Türk Ceza Hukukunda Şike ve Teşvik Primi Suçu, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017.

DEMİRCİ, Serdar, “*Spor Anonim Şirketleri Özelinde Sporda Şirketleşme*”, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 29, S. 50, 2024, s. 299-360.

DEVELİOĞLU, Murat, “7405 Sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu Çerçevesinde Spor Kulüplerinin Hukuki Yapısı ve Menajerlik Sözleşmeleri”, Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Çeşitli Hukuk Disiplinleri Açısından Değerlendirilmesi, Ed: Hatice Özdemir Kocasakal, Legal Yayıncılık, İstanbul 2022, s. 3-30.

DOĞU, Hakkı Mert, “Elektronik Bilet Uygulamasının Kişisel Verilerin Korunması Açısından Değerlendirilmesi”, Terazi Hukuk Dergisi, C.10, S.105, 2015, s. 43-48, (Elektronik Bilet).

DOĞU, Hakkı Mert, “Futbolcu Menajerliği Sözleşmesi”, Ankara Barosu Dergisi, 2015/3, s. 379-396, (Menajer).

DOĞU, Hakkı Mert, Teknik Direktörlük Sözleşmesi, Yetkin Yayınları, Ankara 2017, (Teknik Direktör).

DOĞU, Hakkı Mert, “Türkiye Futbol Federasyonu Sağlık Ekiplerinin Yapılanmaları ve İşleyişleri Talimatı Işığında Sağlık Ekibi Çalışanı Sözleşmesi”, Mehmet Yüksel’e Armağan, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.7, S.1, 2017, s. 435-448, (Sağlık Ekibi).

DOĞU, Hakkı Mert, “Türk Spor Hukuku’nda Fair Play”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.113, 2017, s. 677-684, (Fair Play).

DOĞU, Hakkı Mert, “E-Spor ve E-Spor Hukuku’nda Sporcu Sözleşmeleri”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.69, S.2, 2020, s. 443-453, (E-Spor).

DOĞU, Hakkı Mert, “Devlet Sporcuları”, Türker Arslan Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Ankara 2021, s. 303-313, (Devlet Sporcusu).

DOĞU, Hakkı Mert, Kanuna Karşı Hile, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2023.

DURAL, Mustafa/ÖĞÜZ, Tufan, Türk Özel Hukuku Cilt II-Kişiler Hukuku, Filiz Kitabevi, B.22, İstanbul 2021.

EGE, Önder, Türk Medeni Hukuku’na Göre Spor Kulüpleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.

EKŞİ, Nuray, Spor Tahkim Hukuku, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2015.

ERKİN, Eren, “7405 Sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Getirdiği Sistem Hakkında Bazı Düşünceler”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.28, S.2, 2024, s. 241-288.

ERDOĞAN, Canan, “Geçici Transfer Sözleşmesi”, Hasan Aydın Tansu Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Ankara 2016, s. 449-487.

EREN, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, B.27, Ankara 2022.

ERKİNER, Kısmet, Hukuk Boyutunda Doping, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2006, (Doping).

ERKİNER, Kısmet, “Spora Tarihsel Bir Bakış”, Spor Hukuku Dersleri, Ed; Kısmet Erkiner/Ali Soysüren, Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi, İstanbul 2007, s. 55-94, (Tarih).

ERKİNER, Kısmet, Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi, On İki Levha Yayıncılık, B.2, İstanbul 2010, (CAS).

ERTAŞ, Şeref/ÇINARLI, Serkan/ERSÖZ, Gözde, “Futbolda Yetiştirme Tazminatı”, Terazi Hukuk Dergisi, C.6, S.60, 2011, s. 14-19.

ERTAŞ, Şeref/PETEK, Hasan, Spor Hukuku, Yetkin Yayınları, B.3, Ankara 2017.

ERTEN, Rifat, Milletlerarası Özel Hukukta Spor, Adalet Yayınevi, Ankara 2007, (Spor).

ERTEN, Rifat, “Spor Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim ve Türk Futbol Tahkiminde Güncel Gelişmeler”, İstanbul Spor Hukuku Dergisi, C.I, S.2, 2019, s. 123-137, (Tahkim).

ESENDAL, Nihan, “Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Tahkim Yoluyla Çözümü”, Terazi Hukuk Dergisi, C.4, S.40, 2009, s. 127-144, (Tahkim).

ESENDAL, Nihan, “Espor ve Espora İlişkin Uyuşmazlıklarda Spor Tahkim Mahkemesi’nin Yetkisi”, İstanbul Spor Hukuku Dergisi, C.II, S.2, 2020, s. 35- 88, (Espor).

FİDANOĞLU, Behiç Cüneyt, “Reşit Olmayan Oyuncuların Uluslararası Transferlerindeki Hukuki Uygulama”, Hasan Aydın Tansu Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Ankara 2016, s. 489-497.

FRITZWEILER, Jochen/**PFISTER**, Bernhard/**SUMMERER**, Thomas; Praxishandbuch Sportrecht, C.H. Beck Verlag, 3. Aufl., München 2014.

FURTUN, Burcu, “Türk Hukukunda Sporcuların İş Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi”, Ömer Remzi Arıkan Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Ankara 2013, s. 405-468.

GENÇ, Durmuş Ali, Spor Hukuku, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1998.

GENÇ ARIDEMİR, Arzu, Sözleşmeye Aykırılıktan Doğan Manevi Tazminat, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2008.

GERÇEKER, Hasan, “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve İlgili Kanun Hükümleri”, Mustafa Kemal Kaya Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Ankara 2015, s. 329-452, (Şiddet).

GERÇEKER, Hasan, Spor Hukuku, Spor Tahkim Kurulları, Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016, (Spor).

GÖKYAYLA, K. Emre, Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2004.

GRASSINGER, Gülçin Elçin, Sponsorluk Sözleşmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003.

GROSSEN, Jacques-Michel, Schweizerisches Privatrecht II-Einleitung und Personenrecht, Hrsg. Max Gutzwiller, Verlag Helbing&Lichtenhahn, Basel 1967.

GÜLEŞ, Bedia, Sözleşmeye Müdahaleden Doğan Haksız Fiil Sorumluluğu, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2023.

GÜLŞEN, Recep, Spor Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.

GÜNAL, A. Nadi/**KÜÇÜKGÜNGÖR**, Erkan, Türk Spor Hukukunun Genel Esasları ve İlgili Mevzuat, Yetkin Yayınları, Ankara 1998.

GÜNGÖR, Devrim, “*Şike Suçu*”, Ankara Barosu Dergisi, 2011/4, s. 35-43.

GÜRTEK, Kadir/**ERENEL**, S. Ege, “*Lex Sportiva: Spor Hukukunun Küreselliği*”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.3, S.1, 2012, s. 295-315.

HELVACI, Serap, Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2001.

HILPERT, Horst, Sportrecht Und Sportrechtsprechung im In- und Ausland, De Gruyter Rechtswissenschaften Verlags-GmbH, Berlin 2007.

HOLZER, Wolfgang/**REISSNER**, Gert-Peter, Einführung in Das Österreichische Sportrecht, Verlag Österreich GmbH, 3. Aufl., Wien 2013.

HÜGİ, Thomas, Sportrecht, Stämpfli Verlag, Bern 2015.

İMAMOĞLU, Selma Hülya, Sponsorluk Sözleşmesi, Yetkin Yayınları, Ankara 2003.

KADLEC, Elisabeth, “*Regress von Verbandsstrafen gegen den störenden Zuschauer*”, Aktuelle Rechtsfragen im Fußballsport, Hrsg. Manfred Büchele /Michael Ganner/Lamiss Khakzadeh-Leiler /Peter G. Mayr /Gert-Peter Reissner /Alexander Schopper, Verlag Österreich GmbH, Wien 2015.

KANTAŞ, Dilara, “*Spor Tahkim Mahkemesine İnsan Hakları Çerçevesinden Eleştirel Bir Bakış*”, İstanbul Spor Hukuku Dergisi, C.II, S.1, 2020, s. 99-127.

KARABAĞ BULUT, Nil, “*Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Peşinat Ücretinin ve Garanti Ücretinin Futbolcunun İş Görme Borcunun Karşılığını Oluşturup Oluşturmadığı Sorunu*”, İstanbul Spor Hukuku Dergisi, C.I, S.2, 2019, s. 23-63.

KARAOĞLU, Ercan, Spor Hukukunun Temel Kavramları ve Sportif Alanda Doğabilecek Hukuki İhtilaflar, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.

KAYHAN, Recep Fatih/**BARDAKÇI**, Sait/**CAZ**, Çağdaş, “*Türk Futbolunda Video Yardımcı Hakem (VAR) Uygulamasına Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi*”, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, C.16, S.27, 2020, s. 571-596.

KESKİN, A. Dilşad, Objektif Manevi Zarar Teorisi Açısından Manevi Tazminat, Yetkin Yayınları, Ankara 2016.

KILCIGİL, Ertan, Sosyal Çevre-Spor İlişkileri (Teori ve Elit Sporculara İlişkin Bir Uygulama), Bağırhan Yayımevi, Ankara 1998.

KILIÇ, Neslihan, “*Spor Basınının Tarihsel Gelişiminde Önemli Bir Dergi: Terbiye ve Oyun*”, TRT Akademi, C.4, S.8, 2019, s. 264-284.

KOCA, Mahmut, “*6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler*”, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, ed. Cumhuriyet Şahin/İzzet Özgenc/İlhan Üzülmüş, Seçkin Yayıncılık, B.2, 2012, s. 47-83.

KORFF, Niklas, Sportrecht, Verlag W. Kohlhammer, Stuttgart 2014.

KORKMAZ, Fırat, Türk Borçlar Hukukunda Kusur İlkesinin Haksız Filler Açısından Değerlendirilmesi, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.

KÖKTENER, Aysun, “*Spor Gazeteciliği Örneğinde İnternet Gazeteciliğinin Geleneksel Gazeteciliğe Etkisi*”, Selçuk İletişim, C.8, S.1, 2013, s. 233-250.

KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan, “*Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu*”, Ankara Barosu Dergisi, 1999/1, s. 39-52, (Sporcu).

KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan, “*Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Milletlerarası Tahkim (The Court of Arbitration for Sport)*”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.53, S.2, 2004, s. 1-32, (CAS).

KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan, “*Profesyonel Futbolcu-Kulüp İlişkisi*”, Spor Hukuku Dersleri, Ed; Kısmet Erkiner/Ali Soysüren, Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi, İstanbul 2007, s. 533-548, (İlişki).

McLAREN, Richard H., “*Sports Law Arbitration by CAS: is it the Same as International Arbitration?*”, Pepperdine Law Review, International Law Weekend-West Symposium, C.29, S.1, 2001, s. 100-114.

MEMİŞ KARTAL, Pınar, “*Türk Ceza Hukukunda Şike Suçu*”, İstanbul Spor Hukuku Dergisi, C.I, S.2, 2019, s. 87-105, (Şike).

MEMİŞ KARTAL, Pınar, “*Bir Hak Olarak Spor Faaliyeti*”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi-Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.26, S.2, 2020, s. 537-570, (Spor).

MÜMMLER, Werner G., Der Spielertransfer im Bundesligafußball, Nürnberg 1982.

NARTER, Sami, Destekten Yoksun Kalma Tazminatı ve Davaları, Adalet Yayinevi, B.3, Ankara 2018.

NEUMAYR, Matthias, “*Schadenersatz am Fußballplatz*”, Aktuelle Rechtsfragen im Fußballsport, Hrsg. Manfred Büchele /Michael Ganner/Lamiss Khakzadeh-Leiler /Peter G. Mayr /Gert-Peter Reissner /Alexander Schopper, Verlag Österreich GmbH, Wien 2015.

OĞUZ, Ahmet Gürsel/**OĞUZ**, Okşay/**ÇAKMAKCI**, Evrim, “*Uluslararası Basketbolda Tahkim*”, Özdemir Özok Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, TBB Yayınları, Ankara 2018, s. 477-486.

ORHAN, Ümit, “*Spor Kulübü ve Antrenör Arasındaki Sözleşmenin Hukuki Niteliği ve Ana Esasları*”, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, C.16, S.63, 2019, s. 993-1027.

ORTA, Lale, “*Teknoloji Açısından Futbol Oyununun Kuralları ve Video Yardımcı Hakem Sistemi*”, İstanbul Spor Hukuku Dergisi, C.I, S.1, 2019, s. 145-155.

ÖZDEMİR, Mehmet Serhan, “*FIBA ve FIFA Uygulamaları Açısından Oyuncular ve Kulüpler Arasında Anlaşmazlıkların Çözüm Yolları ve Basketbol Tahkim Yargılaması*”, Atılâ Elmas Armağanı, Ed. Tacar Çağlar/Hediye Gökçe Baysal/Boğaçhan Çağatay/Alev Aybers, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, 2012, s. 659-669, (BAT).

ÖZDEMİR, Mehmet Serhan, *“Türkiye Futbol Federasyonu ve Türkiye Basketbol Federasyonu’nda Sporcu Temsilciliği Düzenlemelerinin İncelenmesi”*, İsmail İnan Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, 2013, s. 559-659, (Sporcu Temsilciliği).

ÖZDEMİR, Mehmet Serhan, *“Transfer Yasağı Kavramı, Futbol ve Basketboldaki Uygulamalar ile Talimatların Karşılaştırılması”*, Mustafa Kemal Kaya Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, 2015, s. 757-823, (Transfer).

ÖZDEMİR KOCASAKAL, Hatice, *Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013.

ÖZELÇİ, Aytaç, *Türkiye Futbol Federasyonu’nun Türk Hukukundaki Yeri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2010.

ÖZEN, Muharrem/**YILMAZ**, Sacit, *“Şike ve Teşvik Primi Suçları”*, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s. 17-41.

ÖZOCAK, Gürkan, *“Spor Müsabakalarında Görev Yapan Hakemlerin Ceza Sorumluluğu”*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.71, S.4, 2022, s. 1817-1849.

ÖZTURANLI, Beyza, *Devletlerarası Tahkim*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016.

PAPİLA, Cem, *“Futbol Hakemlerinin Türk Hukukundaki Statüsü”*, Spor Hukuku Tezleri, Ed; Kısmet Erkiner, Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi, İstanbul 2007, s. 427-449.

PASLI, Ali/**GÖKÇE**, Sinan Görkem/**YOLLU**, Yağmur/**KARACA**, Nimet, *E-Spor: Hukuki Bakış*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.

PETEK, Hasan, *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi*, Yetkin Yayınları, Ankara 2002, (Futbolcu Sözleşmesi).

PETEK, Hasan, *“Sporcu Sözleşmeleri ve Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi”*, Spor Hukuku Dersleri, Ed; Kısmet Erkiner/Ali Soysüren, Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi, İstanbul 2007, s. 551-580, (Sporcu Sözleşmesi).

PETEK, Hasan, “*Sportif Faaliyetlere İlişkin Seyirci Sözleşmesi*”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 12, Özel Sayı, 2010, s. 657-716.

PETEK, Hasan, “*Futbolcu ile Kulübü ve Millî Takım Arasındaki Hukukî İlişkiler*”, Cevdet Yavuz’a Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi-Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.22, S.3, 2016, s. 2407-2434, (Millî Takım).

SARIHAN, Banu Bilge, Menajerlik Sözleşmesi, Sayram Yayınları, Konya 2016.

SERT, Selin, “*Spor Faaliyetleri Sebebiyle Meydana Gelen Sakatlanmaların Haksız Fiil Olarak Değerlendirilip Değerlendirilemeyeceği Meselesi*”, Akın Ataksoy Armağanı, Ed. Tacar Çağlar, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Ankara 2015, s. 693-709.

SCHERRER, Urs, Sportrecht (Ein Begriffserläuterung), orell füssli Verlag AG, Zürich 2001.

SOYSAL, Tamer, “*Dijital Çağda Spor: Ekonomik ve Hukuki Yönleriyle E-Spor*”, İstanbul Spor Hukuku Dergisi, C.III, S.2, 2021, s. 75-141.

STÜCHELİ, Hans-Peter, Zivilrechtliche und strafrechtliche Aspekte des Spielertransfers im bezahlten Fussballsport, Schulthess Plygraphischer Verlag, Zürich 1975.

ŞAHİN, Onur, Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Bundan Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Sportif Yargı Yoluyla Çözümü, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016.

ŞEN, Ersan/ÖZDEMİR, Bilgehan, Şike, Yargın Hukuk Yayınları, İstanbul 2012.

ŞİMŞEK, Kerem Yıldırım, “*Dünya Spor Endüstrisinde Ekstrem Sporların Gelişimi ve Yeri*”, CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, C.5, S.1, 2010, s. 21-27, (Spor).

ŞİMŞEK, Alpaslan, “*Spor Müsabakalarında Meydana Gelen Bedensel Zararlarda Sporunun Dikkat ve Özen Yükümlülüğü*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.121, 2015, s. 381-402, (Zarar).

TAHAN ORHAN, Duygu, Roma Hukukunda Sportif Faaliyetlerden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk ve Türk Hukukuna Yansımaları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.

TEKİNAY, Selâhattin Sulhi, Medenî Hukuka Giriş Dersleri, Filiz Kitabevi, B.5, İstanbul 1987.

TÜKENMEZ, Metin, Toplumbilim ve Spor, Kaynak Yayınları, B.2, İstanbul 2011.

TÜRKMEN, Ahmet, Spor Müsabakalarının Yayın Hakları, Adalet Yayınevi, Ankara 2014.

TOPUZ, Gökçen, “Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun Yargı Yetkisi Üzerine Düşünceler”, Şeref Ertaş’a Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.19, Özel Sayı, 2017, s. 1901-1926.

ÜÇİŞİK, H. Fehim, “Amatör Sporcuların Sosyal Güvenliği”, İstanbul Spor Hukuku Dergisi, C.I, S.2, 2019, s. 3-21.

ÜNAL, Emre/**HÜSEYİNLİ**, Namık, “Bir Meslek Grubu: E-Spor Oyuncuları ve Çalışma Hakları”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.13, S.2, 2022, s. 563-578.

VETTER, Meinrad, “CAS-Merkezi İsviçre’de Bulunan Tahkim Kurumu”, İsmail İnan Armağanı, Çev. Ceren Soydan, Ed. Tacar Çağlar, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Ankara 2013, s. 717-733.

VEZİROĞLU, Cem, “7405 Sayılı Spor Kanunu Kapsamında Spor Anonim Şirketi Yöneticilerinin Tabi Oldukları Yasaklar ve Sorumluluk Rejimi”, Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Çeşitli Hukuk Disiplinleri Açısından Değerlendirilmesi, Ed: Hatice Özdemir Kocasakal, Legal Yayıncılık, İstanbul 2022, s. 49-68.

VIEWEG, Klaus, “Spor Hukukunun Büyüsü”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S.1, 2010, s. 1-39.

YALÇINKAYA, Can, Sporun İdari Yapılanması ve Spor Disiplin Hukuku, Legal Yayıncılık, İstanbul 2021.

YAŞAR, Yusuf, Karşılaştırmalı Hukukta ve Türk Hukukunda Şike ve Teşvik Primi Suçları, Seçkin Yayıncılık, B.2, Ankara 2020.

YILDIZ, Eren/**CEYLAN**, Mahmut, *“Türk Millî Futbol Takımlarına Çağrılan Futbolcu ile Türkiye Futbol Federasyonu Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği”*, Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.12, S.1, 2024, s. 351-376.

YILMAZ, Alper Çağrı, FIFA ve CAS Kuralları Çerçevesinde Uluslararası Nitelikli Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Feshi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017.

Aleyna AKYÜZ BÜLBÜL

ÇOCUĞUN KİŞİLİĞİNİN SOSYAL MEDYADA KORUNMASI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Çocuğun Kişiliğinin Sosyal Medyada Korunması
Aleyna Akyüz Bülbül

Hukuk Yayınları Dizisi – 3960

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 81 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Abik, Y. (2010). Normun Koruma Amacı Teorisi, *AÜHFD*, 59 (3), s. 345-448.
- Abik, Y. (2011). "Türk Medeni Kanunundaki Hükümler ve Çocuk Hukukundaki Temel İlkeler Çerçevesinde Velayette Çocuğun Yararı", *Prof. Dr. Şener Akyol'a Armağan*, İstanbul, s. 1-73.
- Acabey, B. (2017). "Türk Hukukunda Aile Adı (Eşlerin ve Çocukların Soyadı)", *DEÜHFD*, 19 (Özel), s. 493-512.
- Acabey, M. B. (2013). "Basın Özgürlüğü ve Bu Özgürlüğün Bir Sınırı Olarak Kişilik Hakkı", *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 8 (Özel), s. 1-54.
- Acıduman, A. (2014). "Tıp Etiği Açısından Kürtaj", *1-2 Kasım 2013 V. Sağlık Hukuku Kurultayı*, s. 17-34.
- Aka, B. (2017). "Sosyal Medyada Kişilik Hakkı İhlalleri ve Korunma Yolları", *İzmir Barosu Dergisi*, 82 (2), s. 237-287.
- Akdi, M. (2016). "Ana-Babanın Çocuğun Fotoğraf ve Görüntülerinin Sosyal Medyada Yayınlanmasından Doğan Sorumluluğu", *MÜHF HAD*, C. 22, S. 3, s. 119-140.
- Akipek, J./Akıntürk, T./Ateş, D. (2022). *Kişiler Hukuku Birinci Cilt*, Ankara.
- Akkurt, S. S. (2020). *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller Karşısında Kişilik Hakkının Korunması*, Ankara.
- Akkurt, S. S. (2019). "Boşanma Sonrası 'Ortak Velayet' Kavramının Özellikle Türk Hukuk Uygulaması Bakımından Genel Olarak Değerlendirilmesi", *LHD*, 17 (202), s. 4185-4202.
- Akkurt, S. S. (2010). "Çocuğun Kişiliğinin Korunması ve Velayetin Belirlenmesinde Çocuğun Menfaati Olgusu", *Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan Cilt I*, s. 271-303.
- Aksoy, H. C. (2009). "Kişisel Verilerin İşlenmesi Kapsamında Rıza Unsuru ve Sınırlı Ehliyetsizlerin Durumu", *Halûk Konuralp Anısına Armağan*, Ankara, s. 47-67.
- Aksoy Dursun, S. (2021). "Çocuk ile Kişisel İlişki Kurma Hakkı ve Uygulamadaki Sorunlar", *Türk Medeni Kanunu Hükümlerinin Çocuk Hakları ile Uyumlaştırılması*, Ankara, s. 183-198.
- Aksoy Dursun, S. (2020). "Yargı Kararları Işığında Özel Hayata Saygı Hakkının Basın Özgürlüğü ile İlişkisi", *Kişilik Haklarına İlişkin Güncel Sorunlar*, İstanbul, s. 31-65.
- Akyılmaz, G./Cin, H. (2023). *Türk Hukuk Tarihi*, Ankara.
- Akyüz, E. (2020). *Çocuk Hukuku Çocukların Hakları ve Korunması*, Ankara.
- Algan, M. (2021). *Anayasa Hukukunda Çocuk Hakları*, Ankara.
- Antalya, O. G. (2019). *Marmara Hukuk Yorumu Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt: V/1, 2*, İstanbul.

- Apiş, Ö./Yılmaz, Z. (2019). “Çocuğun Özel Hayatının Gizliliği Hakkı Kapsamında Velayet Hakkının Ceza Hukuku Bakımından Sınırı”, *LHD*, 17 (194), s. 601-646.
- Arat, A. (2013). “6098 Sayılı Borçlar Kanunu m.58’e Göre Manevi Tazminatın Belirlenmesine, 818 Sayılı Borçlar Kanunu m.49/II’nin Kaldırılmasının Etkisi”, *EÜHFD*, 17 (3-4), s. 185-206.
- Aslan, S./ Durmuş, E. (2020). “Okul Öncesi Dönemde Güncel Bir Ebeveyn Davranışı: Sharenting”, *Erken Çocukluk Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), s. 135-151.
- Astam, F. K./Pınarbaşı, T. E. (2020). ““Çocuğunuz Elimizde”: Paylaşanababalık (Sharenting) ve dijital Kaçırma (Digital Kidnapping) Kavramları Çerçevesinde Sosyal Medyada Çocuk”, *İZÜ Sosyal Bilimler Lisansüstü Öğrenci Kongresi 6-7 Haziran 2020*, s. 240-241.
- Aşkın, U./Yeğrim, K. (2022). “Ötanazi ve Hastanın Kendi Geleceğini Belirleme Hakkı Arasındaki İlişki”, *TAAD*, 13 (52), s. 1-24.
- Ataay, A. (1978). *Şahıslar Hukuku*, İstanbul.
- Ataay, A. (1958). “On Dördüncü Rapor: Büyük Ana ve Büyük Babalarla Torunlar Arasında Şahsi Münasebetler”, *İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), s. 315-326. (Şahsi Münasebetler)
- Atasoy, K. (2020). *Sözleşme Özgürlüğünün Kamu Düzenine Aykırılık Sınırı*, İstanbul.
- Ateş, Z. (2010). “Küçüklerin Tıbbi Müdahaleye Rızası”, *Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- Atlan, H. (2015). *Manevi Zararı Tazmin Yolları*, İstanbul.
- Atlan, H. (2016). “Kişilik Hakkının Medya Yoluyla İhlalinde Manevi Tazminat Miktarının Belirlenmesi”, *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2 (4), s. 31-49. (Medya)
- Atlan Gürer, H. (2024). “Ayırt Etme Gücüne Sahip Küçüğün Kusura Dayanan Haksız Fiil Sorumluluğuna Özgü Bazı Değerlendirmeler”, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 82 (1), s. 77-103.
- Atlı, T. (2020). “Kişi Haklarının İhlali Durumunda İnternet Erişiminin Engellenmesi”, *NEÜHFD*, 3 (1), s. 4-32.
- Aydın, S. G. (2017). *Kişilik Hakkı İhlalinden Doğan Vekaletsiz İşgörme*, İstanbul.
- Aydın, T. (2007). “Kişilik Haklarının Doğum Öncesinde Korunması”, *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- Aydıncık Midyat, Ş. (2022). “Genetik Babanın Türk Soybağı Hukukundaki Yeri”, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 80 (2), s. 455-506.
- Aydos, O. S. (2012). “Basın Yolu ile Kişilik Hakları İhlallerinde Manevi Tazminat”, *GÜHFD*, 16 (2), s. 1-36.
- Badur, E. (2017). *Tıbbi Müdahaleye Rızanın Özellik Gösterdiği Haller*, Ankara.
- Badur, E. (2021). “Küçüğün Sağlığının -Tıbbi Müdahalelerle- Korunması Açısından Velayetin Sınırları”, *Türk Medeni Hukuku Çerçevesinde Aile Hukukunda Güncel Meseleler Sempozyumu*, s. 53-66.

- Badur, E. (2023). "Kişisel Verilerin Kişiliğın Başlangıcı ve Sonu Ötesinde Korunması", *AHBVÜHFD*, 27 (3), s. 3-32. (Kişisel Veriler)
- Badur, E. (2023). *Çocuğın Kişisel Verilerinin Korunması*, Ankara. (Çocuk)
- Baktır Çetiner, S. (2000). *Velayet Hukuku*, Ankara.
- Baş Süzel, E. (2015). Gerçek Olmayan Vekaletsiz İş Görme-Menfaat Devri Yaptırımı, İstanbul.
- Başlar, Y. (2022). "İnternet Süjeleri ve Cezai Sorumlulukları", *YÜHFD*, 19 (2), s. 603-633.
- Baştemur, Ş./Borucu, D. H./Bulut, S. (2021). "Ebeveynin Çocuklarının Fotoğrafını Sosyal Medyada Paylaşmasının (Sharenting) Psikolojik Sonuçları: Bir Sharenting Olgu İncelemesi", *Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneğı Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 28(2), s. 166-173.
- Baygın, C. (2002). "Kan Bağına Dayanan Soybağı", *EÜHFD*, 6 (1-4), s. 255-284.
- Baysal, B. (2010). "Çocuğın Kökenini Öğrenme Hakkı", *Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağın Cilt I*, İstanbul, s. 493-533.
- Bellican, C. (2019). "Kişilik Hakkını Oluşturan Kimi Unsurların Ticari Amaçlı İzinsiz Kullanımı", *İKÜHFD*, 18 (1), s. 79-109.
- Bendaş, K. (2022). "Dijitalleşen Dünyada Medyanın Dönüşümü: Geleneksel Medyadan Yeni Medyaya Geçiş ve Türkiye'de İnternet Haberciliğı", *Anasay Dergisi*, (22), s. 373-396.
- Berki, Ş. (1952). "Türk Hukukunda Evlat Edinme ve Evlatlığın Mirası", *AÜHFD*, 9 (3-4), s. 1-39.
- Berki, Ş. (1957). "Türk Medeni Kanununda Küçüklerin Ehliyeti", *AÜHFD*, 24 (1), 125-149.
- Berki, Ş. (1957). "Romada Aile Hukuku", *AÜHFD*, 14 (1), 111-121. (Roma)
- Berki, Ş. (1961). *Medeni Hukuk Umumi Esaslar Şahıs ve Aile Hukuku*, Ankara.
- Biton Serdaroğlu, E. (2016). Ötanazi-Ölme Hakkı, *MÜHF HAD*, 22 (3), s. 463-491.
- Body, D. M/Ellison, N. (2008). "Social Network Sites: Definition, History and Scholarship", *Journal of Computer – Mediated Communication*, S. 13, s. 210-230.
- Bostancı Bozbayındır, G. (2021). "Avrupa Genel Veri Koruma Yüzüğü Çerçevesinde Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması ve 'Sharenting'", *Terazi Hukuk Dergisi*, 16 (180), s. Bo1498-1516.
- Canbolat, F./Gönül Koşar, G. (2020). "Basın Yoluyla Kişilik Hakkı İhlalinin Tespitinde Kullanılan Yargıtay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Ölçütlerinin Değerlendirilmesi", *TBB Dergisi*, S. 151, s. 259-302.
- Çağlayan Aksoy, P. (2016). *Hukuka ve Ahlaka Aykırılık Unsurları Çerçevesinde Salt Malvarlığı Zararlarının Tazmini*, İstanbul.
- Çatalbaş, İ. (2021). *Türk Medeni Kanunu'nda Velayet ve Ortak Velayet*, Ankara.
- Çelt, D. Ö. (2023). "TMK m.187'nin İptali Kararının Çocuğın Soyadına Olası Etkileri ve Olması Gereken Hukuk Bağlamında Bir Öneri", *AkdHFD*, 13 (2), s. 1065-1095.

- Çiftçioğlu, C. T. (2012). "Yaşama Hakkı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (103), s. 137-168.
- Dede, İ. (2019). *Çocuğun Velayet İlişkisinden Doğan Kişi Varlığı Zararlarının Tazmini*, İstanbul.
- Demircioğlu, H. R. (2024). "Boşanmada Ortak (Birlikte) Velayetin Kabulü Sonrası Türk Hukukundaki Durum Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme", *TAAD*, (59), s. 301-344.
- Deniz, İ. (2021), *Çocuklara Ait Kişisel Verilerin Türk Medeni Kanunu ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Korunması*, Ankara.
- Doğancı, K./Kocakuşak, F. (2014). "Eski Roma Ailesinde "Pater Familias" ve "Patria Potestas" Kavramları", *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (27), s. 233-250.
- Dönmez, Z. (2018). "Kökenin Tespiti Talebinin Temel Haklarla İlişkisine Yönelik Bir Değerlendirme", *TAAD*, Y. 9, S. 36, s. 171-195.
- Durak, Y./Ayan, N. (2023). "Anayasa Mahkemesinin Türk Medeni Kanunu'nun 187. Maddesini İptal Etmesi Çerçevesinde Kadının ve Çocuğun Soyadının Değerlendirilmesi", *ÇÜHFD*, 8 (2), s. 359-388.
- Dural, M./Öğüz, T. (2022). *Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku*, İstanbul.
- Dural M./Öğüz, T./Gümü, M. A. (2024). *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, İstanbul.
- Duygulu, S. (2019). "Sosyal Medyada Çocuk Fotoğrafı Paylaşımlarının Mahremiyet İhlali ve Çocuk İstismarı Açısından Değerlendirilmesi", *TRT Akademi*, 4 (8), s. 429-487.
- Dursun, C. (2019). "Ebeveynin Çocuklarını Sosyal Medyada Teşiri: Çocuk Hakları Bağlamında Bir Değerlendirme", *Çocuk ve Medeniyet*, 4 (8), s. 195-208.
- Dülger, M. V. (2019). *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, İstanbul.
- Ekiz, S. (2021). "Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi Kapsamında Çocuğun Katılım Hakkı", *İzmir Barosu Dergisi*, 86 (2), s. 193-231.
- Elçin Grassinger, G. (2003). *Sponsorluk Sözleşmesi*, Ankara.
- Elçin Grassinger, G. (2009). *Türk Medeni Kanununda Yer Alan Velayet Hükümleri Kapsamında Küçüğün Kişi Varlığının Korunması İçin Alınacak Tedbirler*, Ankara. (Küçüğün Korunması)
- Elçin Grassinger, G. (2010). "Çocuğun Menfaati Gereği Görüşünün Alınmaması Gereken Durumlar", *Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan*, İstanbul, s. 823-846.
- Elçin Grassinger, G. (2017). "Çocuğun Menfaati Gereği Görüşünün Alınmaması Gereken Durumlar", *Çocuk Hakları Çalışmaları-I*, İstanbul, s. 1-26.
- Eraslan, L. (2020). *Sosyal Medya ve Algı Yönetimi*, Ankara.
- Erdem, M./Dede, İ. (2021). "Türk Medeni Kanunu Kapsamında Çocuğun Eğitim Hakkı ve Bu Hakkın Sınırlarına İlişkin Değerlendirmeler", *Türk Medeni Kanunu Hükümlerinin Çocuk Hakları ile Uyumlaştırılması*, Ankara, s. 251-266.

- Erdem, M. R./Şentürk, C. (2017). "Sosyal Ağlar Üzerinden İşlenen Hakaret Suçlarında Ceza Sorumluluğu", *DEÜHFD Şeref Ertaş Armağanı*, (19), s. 2703-2725.
- Erdoğan, C. (2019). "Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması (Sosyal Medya Örneği Kapsamında)", *DEÜHFD*, 21 (2), s. 2445-2467.
- Erdoğan, İ./Keskin, D. (2022). *Türk Medeni Hukuku (Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku)*, Ankara.
- Ergüney, M. (2017). "İnternetin Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklar Üzerindeki Etkileri Hakkında Bir Araştırma", *Ulakbilge Dergisi*, 17 (5), s. 1917-1938.
- Erişir R. M./Erişir, D. (2018). "Yeni Medya ve Çocuk: Instagram Özelinde "Sharenting" "Paylaşanababalık" Örneği", *Yeni Medya Dergisi*, (4), s. 50-64.
- Erkan, V.U./Yücer, İ. (2011). "Ayırt Etme Gücü", *AÜHFD*, 60 (3), 485-522.
- Erlüle, F. (2010). "Çocuk ile Kişisel İlişki Kurulması", *MÜHF HAD*, 16 (1-2), s. 181-200.
- Ertaş, Ş. (1990). "Manevi Tazminatın Hukuki Niteliği ve Miktarının Tespiti", *Prof. Dr. İlhan E. Postacıoğlu'na Armağan*, İstanbul.
- Ertuğrul, M. (2021). "Çocuğun Kişisel Verilerinin Velisi Tarafından Sosyal Medyada Kullanılmasının Kişilik Hakkı Bakımından Değerlendirilmesi", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, S.2, s. 513-564.
- Franko, İ. N. (1973). Şeref ve Haysiyete Tecavüzden Doğan Manevi Zararın Tazmini, Ankara.
- Gedikli, A. T. (2019). *Kitle İletişim Faaliyetlerinde Kişilik Haklarına Saldırı Hallerinde Başvuru Yolları*, İstanbul.
- Genç Arıdemir, A. (2008). *Sözleşmeye Aykırılıktan Doğan Manevi Tazminat*, İstanbul.
- Girgin, Ö. A./ Gönal, S. (2020). "Çocuğun Kişisel Verilerinin Sosyal Medyada Ebeveyn Tarafından Paylaşılmasının Hukuki Sonuçları", *TAAD*, 1 (44), s. 99-127.
- Gönül Koşar, G. (2022). "Çocuğun Kişilik Hakkının Basın Yoluyla İhlali", *Türk Hukukunda Çocuk*, Ankara, s. 409-439.
- Gözen, Ö./Şaldırdak, G. A. (2023). "Çocuk İşçiliğinin Yeni Yüzü: Kidfluence", *Çocuk ve Medeniyet*, 8 (4), s. 113-135.
- Gözler, K. (2014). "Kişilik Haklarını İhlal Eden İnternet Yayınlarının Kaldırılması Usulü ve İfade Hürriyeti: 5651 Sayılı Kanun'un 9'uncu Maddesinin İfade Hürriyeti Açısından Değerlendirilmesi", *LHD Prof Dr. Rona AYBAY'a Armağan*, 1 (Özel Sayı), s.1059-1120.
- Güçdemir, Y. (2017). *Sosyal Medya Halkla İlişkiler, Reklam ve Pazarlama*, İstanbul.
- Güler Özer, Z. (2023). "Anayasa Mahkemesinin TMK m.187'nin İptaline İlişkin Kararının Analizi ve Düzenleme Önerisi", *TAAD*, 14 (55), s. 523-556.
- Güler Özgür, E./Veysikarani, D. (2019). Nomofobi Üzerine Bir Araştırma: Üniversite Öğrencileri Örneği, *Beykoz Akademi Dergisi*, 2019; 7 (1), s. 75-88.
- Güney, Z. (2020). "Çocukların Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Araştırma", *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 11 (1), s. 188-199.

- Güngör, A. (2021). "Sosyal Medyada Çocuk Hakları İhlali ve Çocuk İstismarı: Instagram Anneleri", *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 54, s. 1-24.
- Gürpınar, D. (2006). *Sözleşme Dışı Yanlış Tavsiyede Bulunma, Öğüt veya Bilgi Vermeden Doğan Hukuki Sorumluluk*, İzmir.
- Güvenç, Ö. (2024). "Anaya Soybağının Reddi Davası Açma Hakkı Tanınması: Olması Gereken Hukuk Bakımından Öneriler", *TAAD*, 15 (58), s. 297-326.
- Hakeri, H. (2024). *Tıp Hukuku*, Ankara.
- Hatemi, H. (2001). *Kişiler Hukuku Dersleri*, İstanbul.
- Hatemi, H. (1969). *Hukuka ve Ahlaka Aykırılık Kavramı ve Sonuçları*, İstanbul.
- Hatemi, H./Serozan, R. (1993). *Aile Hukuku*, İstanbul.
- Helvacı, S. (2021). *Gerçek Kişiler*, İstanbul.
- Helvacı, S. (2001). *Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*, İstanbul. (Koruyucu Davalar)
- Helvacı, İ. (1997). "Temyiz Kudretinden Yoksun Şahısların Hukukî Sorumluluğu Üzerine", *İHFM*, 55 (4), s. 145-172.
- Helvacı, S./Aydın, G. S. (2017). "Kişilik Hakkı İhlalinden Doğan Vekaletsiz İşgörmeye Kusurun Bir Şart Olarak Aranıp Aranmayacağı Sorunu", *MÜHF HAD*, 23 (1), s. 265-302.
- Helvacı S./Kocabaş, G. (2015). "Fransız, Alman, İsviçre ve Türk Hukuklarında Kadının Soyadı", *MÜHF HAD*, 21 (2), s. 615-644.
- Işintan, P. (2012). "Anayasa Mahkemesinin 8.12.2011 Tarihli Kararı Işığında Türk Hukukunda Velayet Hakkı Kendisine Verilmiş Kadının Çocuğun Soyadını Seçme Hakkı Mevcut Mudur?", *GSÜHFD*, 2012/1, s. 265-279.
- İmamoğlu, S. H. (2005). "Çocuğun Kişiliğinin Ana ve Babaya Karşı Korunması", *AÜHFD*, 54 (2), 183-218. (Çocuğun Korunması)
- İmamoğlu, S. H. (2004). "Yeni Medeni Kanundaki Düzenleme ve Velayete Hâkim İlkeler Çerçevesinde Tedip Hakkının Değerlendirilmesi", *AÜHFD*, 54 (1), s. 165-190. (Tedip Hakkı)
- İmamoğlu, S. H. (2021). "Ana Baba ve Çocuk Arasında Kişisel İlişki Kurulmasında Çocuğun İradesinin Dikkate Alınması", *AÜHFD*, 70 (3), s. 841-865. (Kişisel İlişki)
- İmamoğlu, S. H. (2003). *Sponsorluk Sözleşmesi*, Ankara.
- İnanç, Z. A. (2013). "TCK, TMK ve Uluslararası Sözleşmeler Kapsamında Terbiye Hakkı", *MÜHF HAD*, 2 (2), s. 101-132.
- İnternet:"Bir Gerçek Kişinin Adının Geçtiği Köşe Yazısının Silinmesi Talebi" (<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5407/-Bir-Gercek-Kisinin-Adinin-Gectigi-Kose-Yazisinin-Silinmesi-Talebi>, E. T: 06.06.2024)
- İnternet: "A Week in the Life of Popular YouTube Channels", (<https://www.pewresearch.org/internet/2019/07/25/a-week-in-the-life-of-popular-youtube-channels/>, E.T: 03.06.2024)

- İnternet: “AI-generated child sex images spawn new nightmare for the web” (<https://www.washingtonpost.com-/technology/2023/06/19/artificial-intelligence-child-sex-abuse-images/>, E.T: 02.06.2024)
- İnternet: “Alenileştirme” Hakkında Kamuoyu Duyurusu” (<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6843/-ALENILESTIRME-HAKKINDA-KAMUOYU-DUYURUSU,E.T: 09.06.2024>)
- İnternet: “Bakanlığımız, Çocuk İç Çamaşırlarını Çocuk Bedeni Üzerinde Sergileyen Online Alışveriş Sitelerini Tespit Etti” (<https://www.aile.gov.tr/chgm/haberler/bakanligimiz-cocuk-ic-camasirlarini-cocuk-bedeni-uzerinde-sergileyen-online-alisveris-sitelerini-tespit-etti/>, E.T: 03.06.2024)
- İnternet: “Burak Aydoğan’dan Zeynep Özbayrak’a Dava! “Kızımı Sosyal Medya Malzemesi Yaptı” (<https://www.takvim.com.tr/guncel/2020/08/13/burak-aydogandan-zeynep-ozbayraka-dava-kizimi-sosyal-medya-malzemesi-yapti>, E. T: 05.02.2023)
- İnternet: “Children under 13 would be banned from social media under bipartisan Senate bill” (<https://www.schatz.senate.gov/news/in-the-news/children-under-13-would-be-banned-from-social-media-under-bipartisan-senate-bill>, E.T: 28.03.2024)
- İnternet: “Daughter, 18, sues her parents for posting embarrassing photographs of her as a child on Facebook” (<https://www.dailymail.co.uk/news/article-3788817/Daughter-18-sues-parents-posting-embarrassing-photographs-child-Facebook.html>, E. T: 22.05.2023)
- İnternet: “Delfi AS/Estonya Davası” (<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-169686%22%5D%7D>}, E.T: 11.06.2024)
- İnternet: “Digital Kidnapping: What It Is and How to Keep Your Kids Safe on Social Media” (<https://www.parentmap.com/article/kidnappers-kids-photos-digital-kidnapping-social-media>, E.T: 23.05.2024)
- İnternet: “Dijital Bir Dünyada Çocuklar” (https://www.unicefturk.org/public/uploads/files/SOWC_2017_SUM_TR.pdf, E.T: 05.06.2024)
- İnternet: “Florida’s DeSantis signs law restricting social media for people under 16” (<https://www.reuters.com/world/us/floridas-desantis-signs-law-restricting-social-media-people-under-16-2024-03-25/>, E.T: 28.03.2024)
- İnternet: “French parents ‘could face prison’ for posting photos of their children on Facebook” (<https://www.independent.co.uk/news/world/europe/french-parents-told-their-children-might-sue-them-for-pictu-res-put-on-facebook-a6906671.html>, E. T: 05.06.2024)
- İnternet: “General comment No. 25 (2021) on children’s rights in relation to the digital environment” (<https://www.ohchr.org/en/documents/general-comments-and-recommendations/general-comment-no-25-2021-childrens-rights-relation>, E.T: 09.06.2024)

- İnternet: “Google and YouTube Will Pay Record \$170 Million for Alleged Violations of Children’s Privacy Law” (<https://www.ftc.gov/news-events/news/press-releases/2019/09/google-youtube-will-pay-record-170-million-alleged-violations-childrens-privacy-law>, E.T: 05.06.2024)
- İnternet: “Kişilerin Ad ve Soyadı ile Arama Motorları Üzerinden Yapılan Aramalarda Çıkan Sonuçların İndeksten Çıkarılmasına İlişkin Değerlendirmede Dikkate Alınacak Kriterler” (<https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/68f1fb19-5803-4ef8-8696-f938fb49a9d5.pdf>, E. T: 06.06.2024)
- İnternet: “LOI n° 2020-1266 du 19 octobre 2020 visant à encadrer l’exploitation commerciale de l’image d’enfants de moins de seize ans sur les plateformes en ligne” (<https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000042439054>, E.T: 03.06.2024)
- İnternet: “Loi du 19 octobre 2020 visant à encadrer l’exploitation commerciale de l’image d’enfants de moins de seize ans sur les plateformes en ligne” (<https://www.vie-publique.fr/loi/273385-loi-19-octobre-2020-travail-enfants-youtubeurs-influenceurs-sur-internet>, E.T: 03.06.2024)
- İnternet: “Mahkeme çocuklarını reklam malzemesi yapan blogger annenin iki çocuğunu babaya verdi” (<https://www.ntv.com.tr/turkiye/blogger-anne-mahkemede-cocuklarini-kaybetti,qS8Pj79Zc0SNNhjagnJu8A>, E. T: 28.03.2024)
- İnternet: “Mark Zuckerberg concealed his kids’ faces on Instagram. Should you?” (<https://edition.cnn.com/2023/07/09/tech/mark-zuckerberg-emoji-kids-faces/index.html>, E.T: 02.06.2024)
- İnternet: “Millions of social media photos found on child exploitation sharing sites”, (<https://www.smh.com.au/national/millions-of-social-media-photos-found-on-child-exploitation-sharing-sites-20150929-gjxe55.html>, E.T: 04.06.2024)
- İnternet: “Mother is warned she will be fined €10,000 if she does not stop putting photos of her son, 16, on Facebook after he takes her to court in Italy” (<https://www.dailymail.co.uk/news/article-5258287/Mum-face-10k-fine-stop-posting-pics-son-Facebook.html>, E. T: 22.05.2023)
- İnternet: “Okullarda Sosyal Medyanın Kullanılması”, (<https://www.mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1833.pdf>, E.T: 06.06.2024)
- İnternet: “Örneklerle Kişisel Verilerin Korunması” (<https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/-a23bfe08-9b3a-4c2f-8a97-a259dcc0e667.PDF>, E.T: 09.06.2024)
- İnternet: “Parents Discover Children’s Facebook Photos on Russian Paedophile Website”, (https://www.telegraph.co.uk/news-uknews/crime/11342175/Parents-discover-childrens-Facebook-photos-on-Russian-paedophile-website.html?onwardjourney=584162_v1, E.T: 03.04.2024)
- İnternet: “Parents lose appeal over Access to dead girl’s Facebook account” (<https://www.theguardian.com/technology/2017/may/31/parents-lose-appeal-access-dead-girl-facebook-account-berlin>, E.T: 03.04.2024)
- İnternet: “Parents on social media: Likes and dislikes of sharenting” (<https://mottpoll.org/reports-surveys/parents-social-media-likes-and-dislikes-sharenting>, E.T: 02.04.2024)

- İnternet: “Teens say parents share too much about them online – Microsoft Study” (https://blogs.microsoft.com/on-the-issues/2019/10/09/teens-say-parents-share-too-much-about-them-online-microsoft-study/#_ftn1, E.T: 03.04.2024)
- İnternet: “The Best Interests of the Child Principle: Literal Analysis and Function Working Report 2010”, (https://www.childsrights.org/pdf/Convention%20sur%20les%20droits%20de%20l'enfant/wr_best-interest-child2009.pdf, E.T: 05.06.2024)
- İnternet: “The Highest-Paid YouTube Stars of 2019: The Kids Are Killing It”, (<https://www.forbes.com/sites/maddieberg/2019/12/18/the-highest-paid-youtube-stars-of-2019-the-kids-are-killi-ng-it/?sh=1a3260df38cd>, E.T: 03.06.2024)
- İnternet: “TikTok Pte. Ltd. hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 2023/134 sayılı karar özeti” (<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7538/2023-134>, E.T: 28.03.2024)
- İnternet: “Türkiye İnternette ve Sosyal Medyada Ne Kadar Vakit Geçiriyor?” (<https://www.trthaber.com/foto-galeri/turkiye-internette-ve-sosyal-medyada-ne-kadar-vakit-geciriyor/48783/sayfa-1.html>, E.T: 30.01.2023)
- İnternet: “Türkiye’ye Temsilci Atamayan Sosyal Medya Şirketlerine Bu Haftadan İtibaren 30 Milyon Lira Ceza Kesilecek” (<https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/turkiyeye-temsilci-atamayan-sosyal-medya-sirketlerine-bu-haftadan-itibaren-30-milyon-lira-ceza-kesilecek/2070524#:~:text=Yasal%20s%C3%BCrenin%20sona%20ermesinin%20ard%C4%B1ndan,ar%20mil%20yon%20lira%20ceza%20kesildi,> E.T: 30.05.2024)
- İnternet: “Türkiye’de 57 milyon kişi sosyal medya kullanıyor” (<https://www.gazeteduvar.com.tr/turkiyede-57-milyon-kisi-sosyal-medya-kullaniyor-haber-1684205>, E.T: 31.05.2024)
- İnternet: “Utah bans under-18s from using social media unless parents consent” (<https://www.theguardian.com/us-news/2023/mar/23/utah-social-media-access-law-minors>, E.T: 28.03.2024)
- İnternet: “*von Hannover v. Almanya No.2 Davası*” ([https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-140340%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-140340%22]})), E.T: 14.06.2024)
- İnternet: “When parents overshare their children’s disability” (<https://www.smh.com.au/lifestyle/when-parents-overshare-their-childrens-disability-20150724-gijtw6.html>, E.T: 09.05.2023)
- İnternet: “Young Affiliates: Nearly A Fifth of British Children Aspire To Be Social Media Influencers”, (<https://www.telemediaonline.co.uk/young-affiliates-nearly-a-fifth-of-british-children-aspire-to-be-social-media-influencers/>, E.T: 07.06.2024)
- İnternet: Aichner, T./Grünfelder, M./Maurer, O./Jegeni, D. (2021). “Twenty-Five Years of Social Media: İnternet: A Review of Social Media Applications and Definitions from 1994 to 2019”, *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 24 (4), s. 215-222. (<https://www.liebertpub.com/doi/pdfplus/10.1089/cyber.2020.0134>, E.T: 30.05.2024)

- İnternet: Alman Medeni Kanunu (<https://www.gesetze-im-internet.de/bgb/BGB.pdf>, E.T: 18.02.2024)
- İnternet: American Academy of Pediatrics (2011), "Policy Statement-Children, Adolescents, *Obesity and the Media*", *Pediatrics*, 128 (1), s. 201-208. (<https://www.publications.aap.org/pediatrics/article/128/1/201/30326/Children-Adolescents-Obesity-and-the-Media>, E.T: 30.05.2024)
- İnternet: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz Kitap (<https://www.anayasa.gov.tr/media/5803/aihsmad2yasamhakki.pdf>, E.T: 19.02.2024)
- İnternet: Blogger (<https://www.blogger.com/about/>, E.T: 23.03.2024)
- İnternet: Carr, C. T./ Hayes, R. A. (2015). "Social Media: Defining, Developing and Devining", *Atlantic Journal of Communication*, 23 (1), (<https://scihub.se/10.1080/15456870.2015.972282>, E.T: 30.05.2024)
- İnternet: COPPA (<https://www.ftc.gov/legal-library/browse/rules/childrens-online-privacy-protection-rule-coppa>, E.T: 03.06.2024)
- İnternet: Çocuk Haklarına Yönelik Güncel Yargı Kararları Cilt-2 Yargıtay & Danıştay, Ankara. (<https://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/cocukhaklariykcilt2.pdf>, E.T: 09.03.2024)
- İnternet: Çocuk Haklarına Yönelik Güncel Yargı Kararları Cilt-I AYM & AİHM, Ankara. (https://web2.ebaro.web.tr/uploads/58/2021/Komisyon_Faaliyetleri/%C3%87ocuk%20Haklar%C4%B1na%20Y%C3%B6nelik%20G%C3%BCncel%20Yarg%C4%B1%20Kararlar%C4%B1%20-%20Cilt%201%20%20%20AYM%20%20A%C4%B0HM.pdf, E. T: 27.02.2024)
- İnternet: Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması (<https://www.data.tuik.gov.tr/-Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021-41132>, E.T: 10.12.2022)
- İnternet: Çocuklarda Mahremiyet Bilinci (<https://www.aile.gov.tr/media/129755/cocuklardamahremiyetbilincikitabi.pdf>, E.T: 09.03.2024.
- İnternet: Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması (<https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/74881f1d-6ad4-431f-bf21-6c3749c3cfd8.pdf>, E.T: 08.11.2023)
- İnternet: Digital 2023 Global Overview Report (<https://wearesocial.com/wp-content/uploads/2023/03/Digital-2023-Global-Overview-Report.pdf>, E.T: 25.03.2024)
- İnternet: Dwyer, J. G. (1994). "Parents Religion And Children's Welfare (Debunking The Doctrine of Parental Rights)", *California Law Review* 82 (6), s. 1371-1447. (<https://scholarship.law.wm.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1167&context=facpubs>, E. T: 21.08.2024)
- İnternet: Ekiz, S. (2021). "Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi Kapsamında Çocuğun Katılım Hakkı", *İzmir Barosu Dergisi*, Yıl 86, Sayı 2, (<https://www.izmirbarosu.org.tr/pdfdosya/birlesmis-mille202110812531418.pdf>, E.T: 18.03.2024)

- İnternet: Forum Donanim Haber (<https://www.forum.donanimhaber.com/>, E.T: 23.03.2024)
- İnternet: FourSquare (<https://www.tr.foursquare.com/turkce>, E.T. 31.05.2024)
- İnternet: Fruchter, M. (2009). "Marketing On The Social Web: A Few Key Ingredients" (www.michaelfruchter.com/blog/2009/02/marketing-on-the-social-web-a-few-key-ingredients, E.T: 01.06.2024)
- İnternet: Google Kararı (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62012CJ0131>, (E.T: 10.03.2024)
- İnternet: GVKT (<https://www.ab.gov.tr/siteimages/resimler/Nihai-ABB-HCDB-GDPR.pdf>, E.T: 01.06.2023)
- İnternet: Haydaroğlu, H. (2020). "Türk Medeni Hukukunda Çocuğun Kişilik Hakkının Korunması", *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul, s. 93. (<https://www.tez.yok.gov.tr>) E.T: 02.04.2024
- İnternet: <https://dictionary.cambridge.org.tr> E.T: 02.04.2024
- İnternet: <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr> E.T: 02.04.2024
- İnternet: <https://www.collinsdictionary.com> E.T: 02.04.2024
- İnternet: <https://www.dergipark.org.tr> E.T: 02.04.2024
- İnternet: <https://www.jurix.com.tr> E.T: 02.04.2024
- İnternet: <https://www.kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr> E.T: 02.04.2024
- İnternet: <https://www.kazanci.com.tr> E.T: 02.04.2024
- İnternet: <https://www.legalbank.net> E.T: 02.04.2024
- İnternet: <https://www.lexpera.com.tr> E.T: 02.04.2024
- İnternet: <https://www.mevzuat.gov.tr> E.T: 02.04.2024
- İnternet: <https://www.resmigazete.gov.tr> E.T: 02.04.2024
- İnternet: <https://www.sozluk.gov.tr> E.T: 02.04.2024
- İnternet: <https://www.tez.yok.gov.tr> E.T: 02.04.2024
- İnternet: İnternetin Bilinçli Kullanımı ve Teknoloji Bağımlılığı Çalıştay Raporu 17-19 Ocak 2014. (<https://www.guvenliweb.org.tr/dosya/MUUMu.pdf>, E.T: 02.04.2024)
- İnternet: İsviçre Medeni Kanunu https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/24/233_245_233/de, E.T: 18.02.2024)
- İnternet: Kaya, M. (2006). "Özel Hukukta Özel Hayatın Korunması", *Yargıtay Dergisi*, 32 (1-2), s. 51-98. (<http://www.yargitaydergisi.gov.tr/dergiler/yd/ocak2006.pdf>, E.T: 30.03.2024).
- İnternet: Kıcalıoğlu, M. (2005). "Ev Başkanının Sorumluluğu (MY. 369)", *Yargıtay Dergisi*, 31 (3), s. 252. (<http://www.yargitaydergisi.gov.tr/dergiler/yd/temmuz2005.pdf>, E.T: 24.02.2024)

- İnternet: Kişisel Verileri Koruma Kurulu 2020/622 K, 11.08.2020 T. (<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6816/2020-622>, E.T: 06.06.2024)
- İnternet: Kişisel Verileri Koruma Kurulu 2023/134 K. (<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7538/2023-134>, E.T: 08.11.2023)
- İnternet: Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı (1/541) ve Adalet Komisyonu Raporu (<https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss117.pdf>, E.T: 27.02.2024)
- İnternet: Kurier Zeitungsverlag und Druckerei GmbH/Avusturya Davası (<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-111524%22%5D%7D>}, E.T: 24.05.2024.
- İnternet: Lynn, A. (2023). "Kidfluencing: The Mental Impacts of Posting on Social Media Can Have on Children and Parents: How Social Media Presence Can Have Mental Impacts on Children and Parents", *Research Archive of Rising Scholars*, s. 1-21. (<https://research-archive.org/index.php/rars/preprint/view/537/version/674>, E.T: 07.06.2024)
- İnternet: Mayfield, A. (2010). *What Is Social Media* (https://crmexchange.com/uploadedFiles/White_Papers/PDF/What_is_Social_Media_iCrossingebook.pdf, E.T: 23.03.2024)
- İnternet: MEB Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün Okullarda Sosyal Medyanın Kullanılması konulu genelgesi (07.03.2017 tarih ve 14168703-10.06.02-E.2975829 sayılı) (<https://www.mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1833.pdf>, E.T: 06.06.2024)
- İnternet: Memurlar.net (<https://www.forum.memurlar.net/>, E.T: 23.03.2024)
- İnternet: Meta Reports Second Quarter 2023 Results (<https://investor.fb.com/investor-news/press-release-details/2023/Meta-Reports-Second-Quarter-2023-Results/default.aspx>, E.T: 23.04.2024)
- İnternet: Odievre v. Fransa Davası (<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-60935%22%5D%7D>}, E.T: 12.03.2024)
- İnternet: Ötegeçeli, H. (2020). "İslam Hukuku Açısından Velayet ve Hadâne İlişkisi", İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. (<https://www.abakus.inonu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11616/18668/Tez%20Dosyas%C4%B1.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, E.T: 14.05.2024)
- İnternet: Parents on social media: Likes and dislikes of sharenting" (<https://mottpoll.org/reports-surveys/parents-social-media-likes-and-dislikes-sharenting>, E. T: 02.05.2023).
- İnternet: Parsa, A. F/Akmeşe, Z. (2019). "Sosyal Medya ve Çocuk İstismarı: Instagram Anneleri Örneği", *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, 5 (1), s. 163-191. (<https://kadinaraştırmaları.com/wp-content/uploads/2021/03/KADEM-kadin-arastırmaları-dergisi-cilt-5-sayi-1-Alev-Fatos-Parsa-Zuhal-Akmese-163-191.pdf>, E.T: 28.03.2024)
- İnternet: Rekloms ve Davourlis/Yunanistan Davası (<https://hudoc.echr.coe.int/tur#%7B%22itemid%22:%5B%22001-90617%22%5D%7D>}, E.T: 24.05.2024.

- Kaplan, A. M/Haenlein, M. (2010). "Users of The World, Unite! The Challenges and Opportunities of Social Media", *Business Horizons*, 53 (1), s. 59-68.
- Kara Kılıçarslan, S. (2015). *Kişilik Hakkına Saldırıda Üstün Nitelikte Özel ve Kamusal Yarar*, İstanbul.
- Karabağ Bulut, N. (2014). *Medeni Kanununun 23. Maddesi Kapsamında Kişilik Hakkının Sözleşme Özgürlüğüne Etkisi*, Ankara.
- Karakoç, E./Ünlü, T. T. (2021). "Oyun mu, İş mi? YouTube Kidfluencerları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz", *TRT Akademi*, 6 (12), s. 468-493.
- Karasaç, E. G. (2022). "Cenin Yaşama Hakkı", *AÜHF*, 71 (3), 1051-1097.
- Kaya, M. (2008). *Türk Hukukunda Cinsiyet Değişikliği ve Sonuçları*, Ankara.
- Kaya, M. (2015). *Elektronik Ortamda Kişilik Hakkının Korunması*, Ankara.
- Kaya, M. B. (2015). "Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın 13 Mayıs 2014 Tarihli Google Unutulma Hakkı Kararı", *Küresel Bakış Çeviri Hukuk Dergisi*, 5 (17), s. 23-57.
- Kaya Kızılırmak, C. (2020). "Velayet Hakkının Kapsamı Çerçevesinde Bebeklik Dönemi Aşı Rızanın Esirgenmesi", *Prof. Dr. Feyzi Necmeddin Feyzioğlu'nun Anısına Armağan*, İstanbul, s. 449-476.
- Kebir, C./ Özkaya, H. (2023). "16-36 Ay Arası Çocuklarda Ekran Maruziyetinin Dil Gelişimi Üzerindeki Etkisinin Araştırılması", *Türk Aile Hekimleri Dergisi*, 23 (2), s. 21-28.
- Kelly, J. B. (Çev. Birinci Uzun, T.), (2016). "Çocuğun Yüksek (Üstün) Yararı: Anlamını Arayan Bir Kavram", *BAÜHF*, 11 (147-148), s. 181-192.
- Keskin, A. D. (2013). "Doğum Öncesi Gerçekleşen Zarar Verici Fiil Sebebiyle Tazminat: Ceninin Tazminat Talebi", *GÜHF*, 17 (1-2), s. 743-774. (Cenin)
- Keskin, A. D. (2022). *Medeni Hukuk Açısından Bizzat Karar Verme Hakkı (Selbstbestimmungsrecht)*, Ankara. (Bizzat)
- Keskin, A. D. (2022). "Influencer Sözleşmesi", *İNÜHF*, 13 (1), s. 129-147.
- Keskin, A. D. (2016). *Objektif Manevî Zarar Teorisi Açısından Manevi Tazminat*, Ankara.
- Keskin, A. D. (2020). "Bölünmüş Annelik ve Ana Yönünden Soybağının Reddi", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5 (1-2), s. 1989-2016.
- Keskin, A. D. (2019). "Tüp Bebek Tedavisinde Yanlış Embriyo Naklinin Soybağı Hukuku Bakımından Sonuçları", *TBB II. Uluslararası Kadın ve Hukuk Sempozyumu Cilt-2*, s. 847-870.
- Kılıçoğlu, A. (2022). *Medeni Hukuk*, Ankara.
- Kılıçoğlu, A. (2008). *Şeref, Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırlardan Hukuksal Sorumluluk*, Ankara. (Şeref)
- Kılınc, D. (2010). "Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi ve İfade Hürriyeti", *GÜHF*, 14 (2), s. 407-454.

- Kılınc, D. (2016). "5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un 9/A Maddesi Çerçevesinde Özel Hayatın Korunması", *GÜHFD*, 20 (2), s. 577-624.
- Kırkbeşoğlu, N. (2016). "28.02.2008 Tarihli İsviçre Federal Mahkemesi Kararının (BGE 134 III 241) Çevirisi ve Kökenini Öğrenme Hakkı ile İlgili Genel Bir Değerlendirme", *TAAD*, 7 (24), s. 199-225.
- Kızılyel, S. (2014). "Yaşam Hakkı: AİHM Kararları ve İdari Yargı Uygulaması", *GÜHFD*, 18 (2), 253-289.
- Kietzmann, J./ Hermkens, K./ McCarthy, I.P./ Silvestre, B. (2011). Social Media? Get Serious! Understanding the Functional Building Blocks of Social Media, *Business Horizons* (2011) 54, s. 241-251.
- Kocayusufpaşaoğlu, N. (1980). Kişilik Haklarını Koruyan Manevi Tazminat Davasına İlişkin Yeni Gelişmeler (MK m.324, BK m.49), *Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler I. Sempozyumu*, Ankara.
- Korkmazer, G. (2016). "Unutulma Hakkına Dair Avrupa Birliği Adalet Divanı Google Kararının Değerlendirilmesi", *Türk Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), s. 125-129.
- Koru, O. (2021). "Tıbbi Müdahalenin Hukuka Uygunluğu: Endikasyon Şartı", *İNÜHFD*, 12 (2), s. 491-500.
- Köprülü, B. (1979). *Medeni Hukuk Genel Prensipler-Kişinin Hukuku*, İstanbul.
- Köprülü, B./ Kaneti, S. (1989). *Aile Hukuku*, İstanbul.
- Kraljic, S. (Çev. Özcal, G.) (2016). "Çocuklar Ebeveyn Karşı da Mahremiyet Hakkına Sahiptir", *Kişilik Hakları IV. Türkiye-Slovenya Karşılaştırmalı Hukuk Sempozyumu*, Ankara, s. 183-184.
- Kulular İbrahim, M. A. (2022). "Sosyal Medyaya Yönelik Yeni Düzenlemelerin Hukuku Değerlendirilmesi", *Bilişim Hukuku Dergisi*, 4 (1), s. 1-32.
- Kurt, L. M. (2011). "Cenin Malvarlığı Hakları", *İNÜHFD*, 2 (1), s. 177-209.
- Kurt, E. (2016). "Türk Hukukunda Kişiyi Sıkı Sıkıya Bağlı Haklar ve Hukuki Sonuçları", *İKÜHFD*, 15 (2), s. 121-187.
- Kurt, L. M. (2018). "Boşanma Durumunda Birlikte Velayet", *İNÜHFD*, 9 (2), s. 157-186.
- Kurtulan, G. (2017). Haksız Fiilde Hukuka Aykırılık Unsuru, *MÜHF HAD*, 23 (1), s. 465-504.
- Küçükali A./ Serçemeli, C. (2020). "Sosyolojik ve Hukuki Boyutlarıyla Sosyal Medyadaki Çocuk İşçiliği: Instagram Örneği", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13 (75), s. 658-670.
- Küzeci, E. (2020). *Kişisel Verilerin Korunması*, İstanbul.
- Küzeci, E. (2023). "Unutulma Hakkı: Deyimsel Bir İnceleme", *Kişisel Verileri Koruma Kurumu Bülteni*, (2), s. 6-11.

- Latipah, E./ Kistoro, H. C. A./Hasanah, F. F./Putranta, H. (2020). "Elaborating Motive and Psychological Impact of Sharenting in Millenial Parents", *Universal Journal of Educational Research*, 8 (10), s. 4807-4817.
- Lynn, A. (2023). "Kidfluencing: The Mental Impacts of Posting on Social Media Can Have on Children and Parents: How Social Media Presence Can Have Mental Impacts on Children and Parents", *Research Archive of Rising Scholars*, s. 1-21.
- Masterson, M. A. (2021). "When Play Becomes Work: Child Labor Laws In The Era Of: "Kidfluencers""", *University of Pennsylvania Law Review*, 169 (2), s. 577-607.
- Nomer, H. N. (2000). "Sunî Döllenme Dolayısıyla Ortaya Çıkabilecek Nesep Problemleri", *Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan*, İstanbul, s. 545-594.
- Oğuzman, M.K./Seliçi, Ö./Oktay-Özdemir, S. (2021). *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, Ankara.
- Oğuzoğlu, H. C. (1963). *Medeni Hukuk: Şahsın Hukuku-Aile Hukuku*, Ankara.
- Oktay-Özdemir, S. (2016). "Soyadı ve İle İlgili İsviçre Medeni Kanunu'nda 2013 Yılında Yürürlüğe Giren Değişiklikler ile Türk Hukukundaki Durumun Karşılaştırılması", *MÜHF HAD*, 22 (3), s. 2017-2032.
- Oktay-Özdemir, S. (2016). "Ayırt Etme Gücü Bulunmayan Yetişkinlere Yapılacak Tıbbî Müdahalelere Onay Konusunda İsviçre Hukukunda Yapılan Değişiklikler", *BAÜHFD*, 11 (145-146), s. 223-243.
- Okyar, D. (2022). "İnterseks Küçüğe Uygulanan Genital Rekonstrükrif Cerrahi Müdahalenin Hukuka Uygunluğu Meselesi", *SÜHFD*, 30 (1), s. 161-193.
- Öcal Apaydın, B./Hışım, S. (2021). "Türk Aile Hukukunda Çocuğun Katılım Hakkı", *Türk Medeni Kanunu Hükümlerinin Çocuk Hakları ile Uyumlaştırılması*, Ankara, s. 285-3-20.
- Öz, K. (2014). "Türk-Alman Hukukunda Küçüğün Bir Meslek veya Sanatı Kendi Başına Yürütmesi ve Bu Durumun Hukuki İşlem Ehliyeti Üzerindeki Etkileri", *Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2 (4), s. 485-522.
- Özaltuğ, A. (2018). "Türk Hukukunda Kürtaj Hakkı", *İstanbul Barosu Dergisi*, 92 (6), 275-300.
- Özcan Büyüktanır, B. G. (2018). "Ceninin Bedensel Bütünlüğünün İhlalinde Maddî Zararların Tazmini", *İNÜHFD*, 9 (1), 275-302.
- Özcan Büyüktanır, B. G. (2019). *Çocuğun Kişilik Hakkı ve Çocuğun Kişilik Hakkının Hukuka Aykırı Fiillere Karşı Korunması*, Ankara.
- Özdemir, H. (2008). "Türk ve İsviçre Medenî Hukukunda Ad Üzerindeki Hak ve Korunması", *AÜHFD*, 57 (3), s. 561-598.
- Özdemir, H. (2010). "Hadım Etme ve Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü", *GÜHFD*, 14 (1), s. 125-164.
- Özdemir H./Ruhi, A. C. (2022). *Çocuk Hukuku (Ders Kitabı)*, İstanbul.

- Özdemir, U. (2022). "Facebook-Cambridge Analytica Skandalının Katılımcı Kültür, Dijital Emek Sömürücü ve Mahremiyetin İhlali Çerçevesinde İncelenmesi", *Egemia Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Medya ve İletişim Araştırmaları Dergisi*, (10), s. 22-34.
- Özel, M. (2022). *Sosyal Medya Hukukunda Influencer Marketing (Nüfuz Pazarlaması) Sözleşmeleri*, Ankara.
- Özgül, T./Er, S./Yılmaztürk, N. H./Çok, F. (2021). "Anababaların Çocuklarıyla İlgili Sosyal Medya Paylaşımları", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 55 (1), s. 239-262.
- Öztañ, B. (2004). *Aile Hukuku*, Ankara.
- Öztañ, B. (2015). *Aile Hukuku*, Ankara. (Aile)
- Öztañ, B. (2021). *Kişiler Hukuku*, Ankara.
- Pekcanitez, H./ Akkan, M. (2022). 7343 Sayılı Kanunla İcra ve İflas Kanunu'nda Yapılan Değişikliklerin Zaman Bakımından Uygulanması, *TBB Dergisi*, S. 160, s. 259-297.
- Reyhani Yüksel, S. (2020). *Velayet Hakkı ve Anayasal Sınırları*, İstanbul.
- Ruhi, A.C./Ruhi, C. (2017). *Velayet Hukuku (En Son Bölge Adliye Mahkemesi ve Yargıtay Kararları İle)*, Ankara.
- Sağlam, İ. (2007). "Türk Medeni Kanunu Madde 40 Üzerine Bir Değerlendirme", *AÜEHFD*, 8 (3-4), s. 455-489.
- Sarıkaya, M. (2021). "Türk Hukukunda Kadının ve Çocuğun Soyadına İlişkin Güncel Durumun Değerlendirilmesi: Çelişkili Yaklaşımlar ve Düzenleme Eksiklikleri Bakımından Çözüm Önerileri", *KHASHFD*, 9 (2), s. 429-444.
- Saymen, F. H. (1951). "Boşanma Halinde Çocukların Büyük Ana-Babalariyle Münasebeti", *İstanbul Barosu Dergisi*, (6), s. 330-380 vd.
- Serçemeli, C. (2020). Ebeveynin Sosyal Medyadaki "Over-Sharenting" Davranışlarının Hukuki Açidan Değerlendirilmesi, *Turan-SAM Dergisi*, 12 (48), s. 229-237.
- Serdar, İ. (2007). "Kişisel İlişki Kurma Hakkı", *DEÜHFD*, 9 (Özel), s. 739-781.
- Serozan, R. (2017). *Çocuk Hukuku*, İstanbul.
- Serozan, R. (1977). "Kişilik Hakkının Korunmasıyla İlgili Bazı Düşünceler", *İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 11 (14), 93-112.
- Serozan, R./Engin, B. İ./Atamer, Y. (2022). *Serozan Medeni Hukuk Genel Bölüm Kişiler Hukuku*, İstanbul.
- Serozan, R. (2003). "Yeni Medeni Kanun'un Çocuklara İlişkin Düzenlemesi", *Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp'e Armağan C.II*, İstanbul.
- Sert Sütçü, S. (2022). "Doğum Öncesi Çocuğun Korunması Konusunda Çözüm Önerileri", *Terazi Hukuk Dergisi*, S. 190, s. 75-81.
- Sevi, N. E. (2004). "İnternet Servis Sağlayıcılarının Hukuki Sorumluluğu", *BATİDER*, 22 (3), s. SEvi189-231.

- Sonat, K. A. (2013). "Ana Babanın Eğitimi Devam Eden Ergin Çocuğa Karşı Nafaka Yükümlülüğü", *MÜHF HAD*, 19 (1), s. 235-291.
- Sorensen, S. (2016). "Protecting Children's Right to Privacy in the Digital Age: Parents as Trustees of Children's Rights", *Law eCommons*, 36 (3), s. 156-176.
- Soysal, T. (2005). "İnternet Servis Sağlayıcılarının Hukuki Sorumlulukları", *TBB Dergisi*, S. 61, s. 304-339.
- Steinberg, S. (2017). "Sharenting: Children's Privacy in the Age of Social Media", *Emory Law Journal*, 66 (839), s. 839-884.
- Sungurbey, İ. (2002). *Medeni Hukukun Temel Sorunları*, İstanbul.
- Süleyman, S./İşleten, M. İ. (2018). "Türk Hukukunda Soybağının Kurulması", *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4 (1), s. 105-120.
- Şenocak, Z. (2001). "Küçüğün Tıbbi Müdahaleye Rızası", *AÜHFD*, 50 (4), s. 65-80.
- Şenol, A. N. (2019). "Sünnet ve Çocuğun Menfaati", *MÜHF HAD*, 25 (2), s. 1337-1357.
- Tandoğan, H. (1957). *Mukayeseli Hukuk ve Hususiyile Türk İsviçre Hukuku Bakımından Vekaletsiz İş Görme*, İstanbul.
- Tekelioğlu, N. (2018). "Reklamın ve Reklam Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği", *SÜHFD*, 8 (1), s. 1-34.
- Tekin, N. (2009). "Cinsiyet Değiştirme Kavramı ve Cinsiyet Değişikliği Ameliyatının Hukuki Açıdan Değerlendirilmesi", *Terazi Hukuk Dergisi*, 4 (39), s. 97-114.
- Tosun, E./Deniz, Ş. (2023). "YouTube'da Çocuğun Tüketim Odaklı Sömürüsü: Kidfluencerlar Üzerine Bir Araştırma", *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (2), s. 595-618.
- Tuğ Levent, G. Sosyal Medyada Çocuğun Kişilik Hakkı İhlaline Karşı Çocuğun Unutulma Hakkı, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Van YYÜ 40. Yıl Özel Sayısı, s. 56-77.
- Turan Başara, G. (2012). "Türk Medeni Kanunu'nun 40'ıncı Maddesi Kapsamında Cinsiyet Değişikliği ve Hukuki Sonuçları", *TBB Dergisi*, (103), s. 245-266.
- Turan Başara, G. (2016). "Çocuğun Biyolojik Ana-Babasını Öğrenme Hakkı", *Evrinsel Hukuk İlkeleri Işığında Türk Medeni Hukukunda Değişimler Sempozyumu 10-11 Haziran 2016*, s. 265-283. (Biyolojik)
- Turan Başara, G. (2017). "Ana ile Evlilik Dışında Doğan Çocuk Arasındaki İlişkiyi Düzenleyen Türk Medeni Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi", *TBB Dergisi*, (131), s. 211-238.
- Turan Başara, G. (2018). *Kişiliğin İhlalinden Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat ile Haksız Kazancın İadesi*, Ankara. (Kişiliğin İhlali)
- Turgut, C. (2017). "Türk Medeni Kanunu, Çocuk Hakları Sözleşmesi ve AİHM Kararları Işığında Velayet Altındaki Çocuğun Eğitim Hakkı", *Terazi Hukuk Dergisi*, 12 (133), s. 22-31.
- Tutgun Önal, A. (2020). *Sosyal Medya*, İstanbul.

- Türkmen, A. (2020). "Çocuğun Kişisel İlişki Kurma Hakkı", *MÜHF HAD*, 26 (2), s.1126-1156.
- Uçak, M. (2021). "Kişisel Verilerin Hukuka Uygun İşlenmesinde Çocuğun Rızası", *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, 3 (1), s. 41-60.
- Usta, S. (2012). *Çocuk Hakları ve Velayet*, İstanbul.
- Usta, S. (2010). "Çocuğun İnanç Özgürlüğü ve Bir Müdahale: Ana Babanın Çocuğun Dini Eğitimi Belirleme Hakkı", *YÜHFD*, 7 (1), s. 137-182.
- Uyumaz, A./ Avcı, Y. (2016). "Türk Hukuku'nda Gebeliğin Sonlandırılması", *İNÜHFD*, 7 (1), s. 579-638.
- Uzun Birinci, T. (2016). "Aile Soyadı Çıkmazı Anayasa Mahkemesi'nin Çocuğun Soyadının Velayeti Kendisine Bırakılan Annesi Tarafından Değiştirilmesi Hakkındaki 25 Haziran 2015 Tarihli ve 2013/3434 Başvuru Sayılı Kararının İncelenmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, S. 4, s. 97-137.
- Ünal, A. (2017). *Kelepçeleme Sözleşmeleri*, Ankara.
- Ünür, E. (2016). "Geleneksel Medya'nın Sosyal Medyayı Nasıl Kullandığına İlişkin Bir İnceleme: Dizilerin Twitter Kullanımı", *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20 (1), s. 153-170.
- Varol, Ş. (2022). *Yaşam Hakkı Başlamında Ötanazi ve Kürtaj*, Ankara.
- Velidedeoğlu, H. V. (1956). *Türk Medeni Hukuku Cilt II Aile Hukuku*, İstanbul.
- Vuraloğlu, M. O. (2018). "Kişisel Verilerin İşlenmesi Suretiyle Kişilik Hakkı İhlalinde Kazancın Devri Talebi", *YÜHFD*, 15 (1), s. 181-203.
- Will, M. R./ Öztan, B. (1993). "Hukukun Sebebiyet Verdiği Bir Acı-Transseksüellerin Hukuki Durumu", *AÜHFD*, 43 (1-4), s. 227-268.
- Yakupoğlu, D. (2022). "Velayetin Sınırı Olarak Çocuğun Katılım Hakkı", *Türk Hukukunda Çocuk*, Ankara, s. 253-310.
- Yavuz, C. (2020). "Sosyal Medya Ebeveynliği ve Çocukların Unutulma Hakkı", *İzmir Barosu Dergisi*, 85 (1), s. 15-52.
- Yavuz, İ. (2021). *Çocuklara Ait Kişisel Verilerin Türk Medeni Kanunu ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Korunması*, Ankara.
- Yenerer Çakmut, Ö. (2003). *Tıbbi Müdahaleye Rızanın Ceza Hukuku Açısından İncelenmesi*, İstanbul.
- Yıldız, O. A. (2020). "Şeref ve Haysiyete Yönelik Saldırıları Karşısında Kişilik Hakkının Korunması", *ÇÜHFD*, 5 (1), s.3675-3689.
- Yıldız, S. (2002). "İnternet Servis Sağlayıcılar ve Cezai Sorumlulukları", *SÜ İİBF Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2 (3), s. 167-184.
- Yıldız Oğuz, G. B. (2024). *Dijital Çağda Çocuğun Mahremiyet Hakkının Korunması: Paylaşan Anne-Babalar Özelinde Sosyal Medya ve Çocuk İstismarı*, İstanbul.
- Yılmaz, C. (2015). "Yargıtay Kararları Işığında Çocukla Kişisel İlişki Kurulması", *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 35 (1), s. 103-141.

- Yılmaz, E. (2009). “Çocuk Hakları’ Açısından: Çocuğun Davada Temsilinin ve İradesinin Önemi”, *DEÜHFD*, 11 (Özel), s. 819-842.
- Yılmaz, M. (1995). “Zarar Görenin (Mağdurun) Rızasının Hukuka Aykırılığa Etkisi ve Sorumluluk Bakımından Sonuçları,” *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- Yılmaz, Ö. (2021). “Çeviri WEB 1.0, 2.0, 3.0 ve 4.0’ın Tarihi”, *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 8 (2), s. 344-350.
- Yılmaz, D./Güney, R. (2021). “Medyanın Çocuklar Üzerindeki Etkileri ve Kullanımına İlişkin Örnekler”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemsirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 14 (4), s. 21-28.
- Yücel, Ö. (2013). “Çocuğun Yüksek (Üstün) Yararı Bağlamında Çocuğun İradesi”, *Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1 (2), s. 117-137.
- Yücel, S. (2024). *Kelepçeleme Sözleşmesi*, Ankara.
- Yünlü, S. (2021). *Görüntü Üzerinde Kişilik Hakkı*, İstanbul.
- Zevkliler, A. (2000). *Medeni Hukuk*, Ankara.
- Zevkliler A./Acabey, M. B./Gökyayla, E. (2000). *Medeni Hukuk*, Ankara.
- Zor, A. (2020). *Veri Sorumlusunun Yükümlülükleri ve Bu Yükümlülükleri İhlalinden Doğan Özel Hukuk Sorumluluğu*, İstanbul.
- Zorluoğlu Yılmaz, A. (2021). Sharenting ve Velayet Hakkının Sınırları, *SÜHFD*, C.29, S.4, 2021, s. 3383-3417.
- Zorluoğlu Yılmaz, A./Yıldırım Dindar, A. (2024). “Influencer Sözleşmesi”, *AÜHFD*, 73 (1), s. 477-534.

Dr. Eşref Barış BÖREKÇİ

CEZA MUHAKEMESİ HUKUKUNDA
ANONİM VE LİMİTED ŞİRKETLER
AÇISINDAN
ŞİRKET YÖNETİMİ İÇİN
KAYYIM TAYİNİ

(CMK m. 133)

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Muhakemesi Hukukunda Anonim ve Limited Şirketler Açısından Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini (CMK m. 133)

Eşref Barış Börekçi

Hukuk Yayınları Dizisi – 3961

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 82 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

ESERLER

- Acaray, Deniz, Ömer Özkaya: "Hukuk Devleti ve Polis", **Farklı Açılımlarla Hukuk Devleti ve Güvenlik**, ed. Ömer Özkaya, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022, s. 59-99.
- Achenbach, Hans: "Der Entwurf eines Verbandssanktionengesetzes und die großen Ordnungswidrigkeiten", **Zeitschrift für Internationale Strafrechtsdogmatik**, No: 1, 2020, s. 1-6.
- Adıgüzel, Burak: **Sermaye Piyasası Hukuku**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2021.
- Akbulut, Berrin: **Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Akbulut, Emre: **Türk İdare Hukukunda Kanunî İdare İlkesi**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2013.
- Akıntürk, Turgut, Derya Ateş: **Türk Medeni Hukuku-Aile Hukuku-İkinci Cilt**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2022.
- Akış, Eda: **Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Mali Hakları ve Genel Kurulun Bu Haklar Üzerindeki Yetkisi (Say On Pay)**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Aktaş, Batuhan: **Türk ve İtalyan Ceza Hukukunda Güvenlik Tedbiri Kuramı ve Kişi Hürriyetini Sınırlandıran Güvenlik Tedbirleri**, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2023.
- Aldemir, Hüsnü: **Arama ve Elkoyma**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2021.
- Altaş, Soner: "Anonim Şirkete TTK ve TMK Uyarınca Kayyım Atanması", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 11, No: 117, 2016, s. 52-57.
- : "Limited Şirkete Hangi Hallerde Kayyım Atanır?", **Mali Çözüm Dergisi**, C. 27, No: Ocak/Şubat, 2017, s. 137-160.
- : **Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketler**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- : **Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketler**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Aras, Çağlar Doğu: "TTK m. 629", **Şirketler Hukuku Şerhi Cilt - 4**, ed. Kemal Şenocak, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 4790-4801.
- Arıkan, Mustafa: "Due Diligence Kavramı ve Şirket Birleşme ve Devralma Sözleşmelerinde Satıcının Sorumluluğu Hakkında TBK Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirmeler", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 22, No: 1, 2016, s. 265-300.

- Arıtürk, Ramazan: **Şirket Yöneticilerinin Ceza Sorumluluğu**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Arslan, Mehmet: “Auf Dem Weg Zu Einem Verbandssanktionsrecht In Deutschland: Kölner Entwurf”, **5. Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri-Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Uluslararası Sempozyumu Birinci Cilt**, ed. İzzet Özgenç, Cumhur Şahin, Faruk Turhan, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020, s. 67-97.
- Artuk, Mehmet Emin vd.: **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2017.
- Aslan, Gündüz Alp: “Türk Hukukunda Bağımsız İdari Otoritelerin Düzenleyici İşlem Yapma Yetkisi ve Yetki Unsurundaki Sakatlığın Düzenleyici İşleme Etkisi”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 65, No: 3, 2016, s. 571-631.
- Aşık, Pınar: “Anonim Şirketlerde Rekabet Yasağı (TTK m. 396)”, **Ankara Barosu Dergisi**, No: 4, 2017, s. 163-202.
- Atay, Egemen: “Anonim Şirkette Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisi ve Temsil Yetkisinin Devri”, **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 15, No: 164, 2020, s. 706-719.
- Ay Kaplan, Ülkü: **Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Gözetim Görevi**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Aydın, Hüseyin: “Mülkiyet Hakkı Çerçevesinde Şirket Yönetimi için Kayyım Tayini”, **Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer 102 Yaşında Panel (Tebliğler)**, ed. Murat Balcı vd., Ankara, Adalet Yayınevi, 2020, s. 131-144.
- Aydın, Murat: **Arama ve Elkoyma**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2012.
- : **Ceza Muhakemesi Hukukunda Kendini İtham Etmeme Hakkı**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2016.
- Bacaksız, Pınar: “Organize Suçlulukla Mücadelede Başvurulan Hak ve Alacaklara İlişkin Tedbirler”, Dokuz Eylül Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2004.
- Bağdatlı, Selahattin: **Hukuk Sözlüğü**, İstanbul, Derin Yayınları, 2012.
- Bahtiyar, Mehmet: “Halka Kapalı Anonim Şirketlerde Pay Sahibi Dışındaki Kişilere Kârdan Ödeme Yapılmasına İlişkin Bazı Sorunlar”, **Prof. Dr. H. Ercüment ERDEM’e Armağan Cilt I**, ed. Tolga Ayoğlu, S. Anlam Altay, Fülürya Yusufoglu Bilgin, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2023, s. 253-271.
- : **Kıymetli Evrak Hukuku**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2022.
- : **Makaleler IV**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2019.
- : **Ortaklıklar Hukuku**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2024.
- : **Sermaye Piyasası Hukukuna Giriş**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2019.
- : **Ticari İşletme Hukuku**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2022.

- Barkan, Steven E.: **Criminology: A Social Understanding**, New York, Pearson, 2017.
- Baş, Eylem: **Ceza Hukukunda Fail ve Mağdur**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Battal, Ahmet: “Ceza Hukukundaki Koruma ve Güvenlik Tedbirleri Yönünden Ticaret Şirketleri”, **Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Sempozyumu II ve Makaleler**, ed. Bahar Şimşek, Tekin Memiş, Selin Şener Şener, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2020, s. 303-311.
- : “Kayyum Denetimindeki Anonim Şirketin Yönetimi”, **Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi**, C. 2, No: 1, 2016, s. 23-30.
- Bayraktar, Köksal: **Hukukun Üstünlüğü**, İstanbul, Der Yayınları, 2021.
- Baytaş, Abdullah Batuhan: **Kanunilik İlkesi Bağlamında Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Yorum**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Berndt, Markus, Hans Theile: **Unternehmensstrafrecht und Unternehmensverteidigung**, Heidelberg, C.F. Müller, 2016.
- Bilge, Selahattin Samet: “5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nda Taşınmaz, Hak ve Alacaklara Elkonulması Koruma Tedbiri (CMK m. 128)”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, C. 155, 2021, s. 261-294.
- Bittmann, Folker: “Band 1 §§ 1-150”, **MüKoStPO: Münchener Kommentar zur Strafprozessordnung**, ed. Hans Kudlich, München, C.H.Beck, 2023.
- Bora Çınar, Sevda: “Anonim Şirketlerde Sorumluluk Davası Açılmasında Genel Kurul Kararı Alınmasının Gerekli Olup Olmadığı Üzerine Bir Değerlendirme”, **Turkish Academic Research Review**, C. 4, No: 2, 2019, s. 235-258.
- Bozkurt, Tamer: “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davalarında Genel Kurul Kararı Şartı ve TMSF’ye Devredilen Şirketlerde Durum”, **Selçuk Hukuk Kongresi 2020 Özel Hukuk Tebliğleri Tam Metin Kitabı**, ed. Alper Uyumaz, Mehmet Akçaal, Ebru Tüzemen Atik, Ankara, Nobel Yayıncılık, 2020, s. 427-450.
- Bozkurt Yaşar, Sevgi: “Yetkiler m. 616”, **Şirketler Hukuku Şerhi - Cilt IV**, ed. Kemal Şenocak, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 4397-4423.
- Böhm, Klaus Michael: “Band 1 §§ 1-150”, **MüKoStPO: Münchener Kommentar zur Strafprozessordnung**, ed. Hans Kudlich, München, C.H.Beck, 2023.
- Börekçi, Eşref Barış: **Kişisel Verileri Verme, Yayma veya Ele Geçirme Suçu (TCK m. 136)**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- : “Tüzel Kişilere Uygulanabilen Koruma Tedbirlerindeki Müdahalenin Sınırı”, **Genişletilmiş Bildiri Özetleri Kitabı**, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 2024, s. 163-167.
- Böse, Martin: “Corporate Criminal Liability in Germany”, **Corporate criminal liability : emergence, convergence, and risk**, ed. Mark Pieth, Radha Ivory, Dordrecht, Springer, 2011, s. 227-254.

- Braithwaite, John: "Criminological Theory and Organizational Crime", **Justice Quarterly**, C. 6, No: 3, 1989, s. 333-358.
- Bürger, Sebastian: "Unternehmen als Täter", **Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft**, C. 130, No: 3, 2018, s. 704-744.
- Can, Musa: **Anonim Şirketlerde Zorunlu Organ Eksikliğinin Sonucu Olarak Fesih Davası (TTK. m. 530)**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Can, Osman, Duygu Şimşek Aktaş: "Olağanüstü Hâl Dönemi Kanun Hükmünde Kararnamelerinin Yargısal Denetimi Üzerine", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 23, No: 1, 2017, s. 13-43.
- Canoğlu, Veysel Candan: **Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Canpolat, Can: "Ceza Muhakemesi Hukukunun Amacı", **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 15, No: 2, 2020, s. 451-499.
- Centel, Nur: "Ceza Hukukunda Tüzel Kişilerin Sorumluluğu -Şirketler Hakkında Yaptırım Uygulanması-", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 65, No: 4, 2016, s. 3313-3326.
- Centel, Nur, Hamide Zafer: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2008.
- : **Ceza Muhakemesi Hukuku**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2021.
- Ceylan, Ebru vd.: **Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, ed. Turgut Öz, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Cicero, Marcus Tullius: **Tusculan Disputations. 2/5: II & V**, ed. Alan E. Douglas, Reprinted., Oxford Haverton, Aris & Phillips, an imprint of Oxbow Books, 2015.
- Coştan, Hülya: "Olağanüstü Hal Düzenlemeleri Kapsamında TMSF'nin Kayyım Olarak Atandığı Şirketler Bakımından Kefalet Sözleşmesine İlişkin Kurallar ve Anayasa Mahkemesi'nin E. 2018/90, K.2019/85, 14/11/2019 Tarihli İptal Kararı", **Selçuk Hukuk Kongresi 2020 Özel Hukuk Tebliğleri Tam Metin Kitabı**, ed. Alper Uyumaz, Mehmet Akçaal, Ebru Tüzemen Atik, Ankara, Nobel Yayıncılık, 2020, s. 409-425.
- Çağlar, Selda: **Hukuk Devletinin Hukuki Belirlilik İlkesi Üzerinden Değerlendirilmesi**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2013.
- Çağlayan, Yılmaz: **Açıklamalı ve İçtihatlı Ceza Muhakemesi Kanunu**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Çamoğlu, Ersin: "Anonim Ortaklığa Yönetim Kayyımı Atanması", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 91, No: 5, 2017, s. 15-28.
- Çaptuğ, Mehpare: "Hukuki Güvenlik İlkesinin Kavramsal Gelişimi", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, C. 9, No: 17, 2021, s. 133-160.
- Çebi, Hakan: "Limited Şirkette Ortakların Hakları", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 16, No: 177, 2021, s. 891-901.

- : **Şirketler Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Çeker, Mustafa: “Şirkete Borçlanma Yasağı”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 18, No: 2, 2012, s. 659-670.
- Çelenk, Ayşe Aslihan: “The Myth of ‘Independent Judiciary’: The Evolution of Judiciary-Executive Relations in Turkish Politics”, **Contemporary Politics**, C. 22, No: 2, 2016, s. 232-247.
- Çelik, Ahmet: “Kur’an’da Kayyumiyet Kavramı ve Kâinattaki Tecellisi”, **Kadim Hikmet-Uluslar Arası Sosyal Bilimler Dergisi**, No: 2, 2020, s. 19-44.
- Çelik, Aytekin: **Ticaret Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Çetiner, Selma, Armağan Ebru Bozkurt-Yüksel: **Ticari İşletme ve Şirketler Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Çolak, Haluk, Mustafa Taşkın: **Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2007.
- Çöpoğlu, Hakan Serdar: **Ceza Muhakemesi Hukuku’nda Arama ve Elkoyma**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Dağ Bereket, Cansu: “Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Kararları Ekseninde Mülkiyet Hakkı”, **Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, No: 2, 2020, s. 479-506.
- Dalkılıç, Aysun: **Türk Ceza Hukukunda Müsadere**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2013.
- Davis, Frederick T.: “Judicial Review of Deferred Prosecution Agreements: A Comparative Study”, **Columbia Journal of Transnational Law**, C. 60, No: 3, 2022, s. 751-828.
- Demiral, Mustafa Uğur: **Bir Koruma Tedbiri Olarak Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini (CMK m. 133)**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Demirbaş, Timur: **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- : **Kriminoloji**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Demirkol: **Devlet-Birey-Hukuk İlişkisi**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2021.
- Deniz, Muzaffer: “Kanuni Temsilcilerin Kamu Alacaklarından Doğan Sorumlulukları”, Selçuk Üniversitesi, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Dereboylular, Özde: “Ceza Muhakemesinde Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini Tedbiri”, **Legal Hukuk Dergisi**, C. 18, No: 214, 2020, s. 4615-4646.
- Develioğlu, Ferit: **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat**, Ankara, Aydın Kitabevi, 2006.
- Diñç, Serhan: **Limited Şirketlerde Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri (TTK m. 616)**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.

- Dinçer, Hülya: "Süreklileşen Olağanüstü Halde Hesap Verebilirlik Alanının Daralması ve 'Kanuni' Sorumsuzluk Rejimi", **Olağanüstü Rejimlerde İnsan Haklarını Savunmak - Kamu Hukukçuları Platformu X. Toplantısı Ulusal Sempozyum Tam Metin Bildiri Kitabı 1 - 11-12 Kasım 2022**, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2004, s. 25-66.
- Dodge, Mary: "Who Commits Corporate Crime", **The Handbook of White-Collar Crime**, ed. Melissa L. Rorie, New Jersey, Wiley Blackwell, 2020, s. 113-126.
- Doğan, Beşir Fatih: "Yönetim Kurulunun Devredilemez Yetkileri ve Yönetim Yetkisinin Devri", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 18, No: 2, 2012, s. 609-640.
- Doğan, Beşir Fatih, Rumeysa Betül Yıldırım: "Yönetim Kurulu Üyelerinin Kusursuz Sorumluluğu", **Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 11, No: 1, 2023, s. 67-111.
- Doğu, Hakkı Mert: **Kanuna Karşı Hile**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- Donay, Süheyl: **Açıklamalı Ceza Muhakemesi Kanunu**, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2005.
- Döner, İsa: "Suçu Bildirmeme Suçu (TCK m. 278)", **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 9, No: 3-4, 2005.
- Dönmezer, Sulhi, Sahir Erman: **Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku c. II**, İstanbul, Der Yayınları, 2019.
- Dural, Mustafa, Tufan Ögüz, Mustafa Alper Gümüş: **Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku**, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2021.
- Dursun, İsmail: "Ceza Muhakemesi Hukukunda Taşınmazlara, Hak ve Alacaklara Elkoyma", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 21, No: 2 (Mehmet Akif Aydın'a Armağan), 2015, s. 535-558.
- : "Ceza Muhakemesinde Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini ve Nitelikleri", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 20, No: 3, 2014, s. 63-96.
- Dursun, Selman: **Bankacılık Düzenine Karşı İşlenen Suçlar**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2006.
- : "Yeni Bankacılık Kanunu'nda Yer Alan Ceza Muhakemesi ve İnfaz Hükümleri", **Ceza Hukuku Dergisi**, C. 2, No: 4, 2007, s. 263-275.
- Eker Kazancı, Behiye: **Ceza Muhakemesi Hukukunda Temyiz**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Elpe, M. Nezh: **Vasilik ve Kayyım Hukuku**, Ankara, Balkanoğlu Matbaacılık, 1967.
- Em, Ali: **Vesayet Hukuku ve Davaları**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Engelhart, Marc: "Das Wirtschaftsstrafrecht Als Mittel Zur Steuerung Der Wirtschaft", **5. Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri-Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Uluslararası Sempozyumu Birinci Cilt**, ed. İzzet Özgenç, Cumhuriyet Şahin, Faruk Turhan, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020, s. 41-53.

- Epözdemir, Muhammed Mertcan: **Ceza Muhakemesi Hukukunda Şüphe**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2023.
- Erdem, Mustafa Ruhan, Candide Şentürk: **Ceza Muhakemesinde Kanun Yolları**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Erdem, Nuri: "TTK m. 530", **Şirketler Hukuku Şerhi - Cilt I**, ed. Kemal Şenocak, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 3564-3571.
- Erdoğan, İlhan: **Hukuka Giriş**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Erdoğmuş, Belgin: **Hukukta Latince Teknik Terimler – Özlü Sözcükler**, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2004.
- Erem, Faruk: **Ceza Usulü Hukuku**, Ankara, Sevinç Matbaası, 1973.
- Eren, Abdurrahman: **Anayasa Hukuku Dersleri**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Eren, Fikret: **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2018.
- Erkiner, Hakkı Hakan: "Yirmi Birinci Yüzyılda, Birleşmiş Milletler'in 'Hukuk Devleti' ve 'Hukukun Üstünlüğü' Yaklaşımı ve Bunun Uluslararası Hukuk Bakımından Yeri ve Değeri", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 71, No: 1, 2013, s. 353-380.
- Erman, R. Barış: "Ceza Hukukunun Dönüşümü", **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 9, No: 2, 2009, s. 447-480.
- : "Ceza Muhakemesi Hukukunda Belirti ve İspat Değeri", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 1, No: 1, 2010, s. 679-701.
- Ermeneç, İbrahim: **İflasın Erteleme**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2009.
- Ersoy, Uğur: "Bir Koruma Tedbiri Türü Olarak Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini (CMK m. 133)", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 65, No: 4, 2016, s. 3393-3431.
- : **Ceza Muhakemesi Hukukunda Şirket Yönetimine Kayyım Tayini**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2009.
- : "Ceza Muhakemesinin Amacı Üzerine Eleştirel Bir Yaklaşım", **Uğur Alacakaptan'a Armağan Cilt:1**, ed. Mehmet Murat İnceoğlu, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2008, s. 291-299.
- Eryılmaz Varol, Sevil: "Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbiri Olarak Yakalama ve Gözetim", **Ufuk Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, 2020.
- Esmein, Adhémar: "Ceza Muhakemesi Sistemleri", çev. Devrim Aydın, **Ceza Hukuku Dergisi**, C. 11, No: 31, 2016, s. 205-213.
- Evik, Ali Hakan: "Ceza Muhakemesinde Kaçakların Yargılanması", **Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 12, No: 23/24, 2021, s. 29-50.
- Exner, Franz: **Strafverfahrensrecht**, Berlin, Springer-Verlag, 1947.

- Fedai, Recep: "Bir Kamu Örgütlenmesi Modeli Olarak Fon Tipi Yönetim: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu", **Yasama Dergisi**, No: 40, 2019, s. 61-77.
- Friedman, Milton: "The Social Responsibility of Business Is to Increase Its Profits", **Corporate Ethics and Corporate Governance**, ed. Walther Ch. Zimmerli, Klaus Richter, Markus Holzinger, Leipzig, Springer, 2007, s. 173-178.
- Garrett, Brandon L.: **Too Big to Jail: How Prosecutors Compromise with Corporations**, Cambridge, MA and London, Harvard University Press, 2014.
- Gemalmaz, H. Burak: "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Açısından Mülkiyet Hakkının Sınırlandırılmasında 'Adil Denge' İlkesi", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. LXIX, No: 1-2, 2011, s. 649-674.
- : **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Mülkiyet Hakkı**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2017.
- : **Mülkiyet Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi - 6**, Ankara, Avrupa Konseyi, 2018.
- Genç, Sinan: **Suç Gelirlerinin Geri Alımı**, 2016, Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Gençcan, Ömer Uğur: **Türk Medeni Kanunu'nda Kayımlık Yasal Danışmanlık**, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2022.
- Göçmen, Özen Kaya: **Yakalama ve Gözaltı Koruma Tedbirleri**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Gökcan, Hasan Tahsin: "İstinaf Yasa Yolunda İspat ve Delilleri Değerlendirme Esasları", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, C. 3, No: 10, 2012, s. 422-454.
- Gökçen, Ahmet: **Basit El Koyma ve Postada El Koyma**, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, 1994.
- : **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022.
- Gökçen, Ahmet, Kerim Çakır, Mehmet Emin Alşahin: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2024.
- Gökçen, Ahmet, Yusuf Yaşar: "İki Örnek Olay Bağlamında Şirketler Vasıtası Kılına- rak İşlenen Suçlar", **5. Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri-Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Uluslararası Sempozyumu Birinci Cilt**, ed. İzzet Özgenç, Cumhur Şahin, Faruk Turhan, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020, s. 343-366.
- Görkemli, Burcu: **Ceza Muhakemesi Hukukunda İstinaf Kanun Yolunda Ko- vuşturma**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2020.
- Gözübüyük, A. Şeref, Feyyaz Gölcüklü: **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması**, Ankara, Turhan Kitabevi, 2013.
- Gülerci, Altan Fahri: "Anayasa ve Özel Hukuk İlişkileri Bağlamında Ticari Nitelikli Mülkiyet Hakkının Korunması", **Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 12, No: 1, 2022, s. 239-289.

- Gümüş, Mustafa Alper: **Türk Medeni Hukukunda Kayımlık**, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2006.
- Günay, Erhan: **Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat ve Hakimlerin Hukuki Sorumluluğu**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Güneş Ceylan, Seldağ: "Roma Hukuku'nda Kayımlık (Cura) Müessesine Genel Bir Bakış", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 53, No: 1, 2004, s. 221-230.
- Hakeri, Hakan: **Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Haller, Klaus, Klaus Conzen: **Das Strafverfahren**, Tübingen, C. F. Müller, 2008.
- Hartmann, Arthur: "StPO § 103", **Gesamtes Strafrecht**, ed. Dieter Dölling vd., Baden-Baden, Nomos, 2017, s. 2268-2493.
- Hatemi, Hüseyin: **Hukuk Devleti Öğretisi**, İstanbul, İşaret Yayınları, 1989.
- Hauschild, Jörn, Hans Kudlich: "§103 - Band 1 §§ 1-150", **MüKoStPO: Münchener Kommentar zur Strafprozessordnung**, München, C.H.Beck, 2023.
- Haydar, Nuran: **Susma Hakkı**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Henrichs, Simon, Karin Weingast: "StPO §103", **Karlsruher Kommentar zur Strafprozessordnung: StPO**, ed. Christoph Barthe, Jan Gericke, München, C.H.Beck, 2023, s. §1-13.
- Hızır, Serdar, Duygu Merki: "Anonim Şirketlerde Borçlanma Yasağına Aykırılık Teşkil Eden Fiillerin Cezaî Sonuçlar", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 63, No: 4, 2014, s. 779-812.
- Hiéramente, Mayeul: "„Räumliche“ Grenzen von (IT-)Durchsuchungen in Unternehmen – ein Beitrag zur Abgrenzung zwischen § 102 StPO und § 103 StPO", **Neue Zeitschrift für Strafrecht**, C. 7, 2021, s. 385-448.
- Hirş, Ernest: **Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi Dersleri**, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2001.
- İçer, Zafer: "Türk Ceza Hukukunda Tüzel Kişiler", Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2011.
- İçli, Tülin Günşen: **Kriminoloji**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- İtişgen, Rezzan: **Kişinin Kendini Suçlamaya Zorlanamaması İlkesi (Nemo Tenetur İlkesi) ve Susma Hakkı**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2013.
- Johann, Pascal: "Band 3/2 §§ 111b-111q", **Löwe-Rosenberg: Die Strafprozeßordnung und das Gerichtsverfassungsgesetz**, ed. Jörg-Peter Becker vd., Berlin, Boston, De Gruyter, 2019.
- Kaboğlu, İbrahim Ö.: **Anayasa Hukuku Dersleri (Genel Esaslar)**, İstanbul, Legal Yayıncılık, 2019.

- Kaçmaz Keskin, Gözde: **Türk ve Amerikan Hukukunda Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Kadish, Sanford H., Stephen J. Schulhofer, Rachel E. Barkow: **Criminal Law and Its Process: Cases and Materials**, Maryland, Aspen Publishing, 2022.
- Kağıtçıoğlu, Mutlu: “Anayasa Mahkemesinin TMSF’nin Mülkiyet Hakkına Müdahaleye Yönelik İdari İşlemleri Hakkındaki Bireysel Başvuru Kararları Üzerine Gözlemler ve Değerlendirmeler”, **Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan**, ed. Ercüment Erdem vd., İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 331-372.
- : **Para Piyasası Kurumlarına Yönelik Ekonomik Kolluk Faaliyeti**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Kandemir, Süleyman: “Kayımlık Görevleri Bağlamında Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’nun Organ Niteliği”, **Banka ve Finans Hukuku Dergisi**, C. 12, No: 46, 2023, s. 347-382.
- Kaplan, Mahmut: “Türk Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı”, **Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 5, No: 2, 2015, s. 49-77.
- Karaahmetoğlu, İsmail Özgün: **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Şirketin Temsili**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Karaaslan, Reşit: **Şirket Yöneticilerinin Suç Genel Teorisi Çerçevesinde Ceza Sorumlulukları**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Karadeniz Çelebican, Özcan: **Roma Hukuku**, Ankara, Turhan Kitabevi, 2004.
- Karaege, Özge: “Ticaret Sicil Kayıtlarının Üçüncü Kişiler Bakımından Etkisi”, **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 10, No: 2, 2020, s. 461-493.
- Karahan, Abdurrahman Burak: **Şirket Yönetimi İçin Kayım Tayini (CMK m. 133)**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Karahanogulları, Onur: **İdare Hukuku**, Ankara, Turhan Kitabevi, 2022.
- Karakehya, Hakan: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Nisan Yayınevi, 2023.
- : “Kumar Oynanması için Yer ve İmkan Sağlama Suçu”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 19, No: 2, 2013, s. 699-713.
- Karayalçın, Yaşar: “Hukukun Üstünlüğü (Kavram-Bazı Problemler)”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 47, No: 3, 1992, s. 193-214.
- Katoğlu, Tuğrul: **Kesintisiz Suç (Mütemadi Suç)**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Kaya, Mustafa İsmail, Burçak Tatlı: **Ticaret Hukuku-I (Ticari İşletme ve Ortaklıklar Hukuku)**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Kayar, İsmail: **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Ticaret Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Kayıhan, Şaban: **Kişiler Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.

- Kaymaz, Seydi: **Ceza Muhakemesinde İstinaf**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Khanna, Vikramaditya, Timothy L. Dickinson: "The Corporate Monitor: The New Corporate Czar?", **Michigan Law Review**, C. 105, No: 8, 2007, s. 1713-1755.
- Kılıç, Ahmet Hasan: **Anonim Şirketin Temsili**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022.
- Kızılarşlan, Hakan: **Tüzel Kişilere Özgü Koruma ve Güvenlik Tedbirleri**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Kindhäuser, Urs: **Strafprozessrecht**, Baden-Baden, Nomos Verlagsgesellschaft, 2019.
- Kirch-Heim, Claudio: **Sanktionen gegen Unternehmen**, Berlin, Duncker& Humblot, 2007.
- Kitapçıoğlu Yüksel, Tülay: "Silahlı Örgütlenme Suçu (TCK m. 314)", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 72, No: 1, 2023, s. 295-342.
- Koca, Mahmut: "Ceza Muhakemesi Hukukunda Deliller", **Ceza Hukuku Dergisi**, C. 1, No: 2, 2006, s. 207-225.
- Koca, Mahmut, İlhan Üzülmez: **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Koch, Jennifer: **Rechtsdogmatische Überlegungen und rechtsvergleichende Betrachtungen zu einem zukünftigen Verbandssanktionsverfahren**, Berlin, Duncker&Humblot, 2021.
- Koç, Nevzat: "Türk Medeni Kanunundaki Düzenlemeler Işığında Vesayet Hukukuna Genel Bir Bakış", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 7, No: 99 (Özel Sayı), 2005, s. 99-120.
- Koçoğlu, Yiğit Gökçehan: **Görevi Kötüye Kullanma Suçu**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Kolcu, Selahattin: **Suç Bildirmeme Suçu**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Korkmaz, Muzaffer: **Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları ve Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Korkut, Ömer vd.: **Şematik Şirketler Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Koruculu, Irmak, Kürşat Yemenici: "Soruşturma Aşamasında Terör Suçlarına İlişkin Düzenlemeler", **Hukuk Devletin Kamburu: Terör**, ed. Fatih Birtek, Selman Özdan, Ankara, Adalet Yayınevi, 2022, s. 457-525.
- Koschaker, Paul, Kudret Ayiter: **Roma Özel Hukukunun Ana Hatları**, Ankara, Sevinç Matbaası, 1977.
- Köker, Nilüfer: "CMK Madde 133 Uyarınca Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini", **Fasikül**, No: 100, 2018, s. 453-463.
- Köprücü, Üstün: **Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Davası**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.

- Krygier, Martin: “Rule of Law (and Rechtsstaat)”, **The Legal Doctrines of the Rule of Law and the Legal State**, ed. James R. Silkenat, James E. Hickey Jr., Peter D. Barenboim, Springer, 2014, s. 45-60.
- Kubiciel, Michael: “Einleitung: „Immerfort zu werden und niemals zu sein” – Das Unternehmensstrafrecht als Rechtgebiet im Wandel”, **Neues Unternehmenssanktionenrecht ante portas**, ed. Michael Kubiciel, Baden-Baden, Nomos, 2020, s. 9-12.
- Kubiciel, Michael, Elisa Hoven: “Der Entwurf eines Verbandsstrafgesetzes aus Sicht der Rechtswissenschaft – Bedeutung, Zurechnungsmodelle, Prozessrecht”, **Das Unternehmensstrafrecht und seine Alternativen**, ed. Matthias Jahn, Charlotte Schmitt-Leonardy, Christian Schoop, Nomos, 2016, s. 160-184.
- Kunter, Nurullah: **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, İstanbul, Kazancı Hukuk Yayınları, 1981.
- : “‘Tehlike Tedbiri’ Genel Teorisi ve Para Cezaları için İcrai ve İhtiyati Haciz”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 34, No: 1-4, 1969, s. 17-41.
- Kunter, Nurullah, Feridun Yenisey, Ayşe Nuhoğlu: **Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2010.
- Kurt, Ekrem: “Kendilerine Yasal Danışman Atanan Kişilerin Hukuki Durumu”, **Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, No: 8, 2016, s. 41-80.
- Kutgi Taşan, Ayşe Selcen: “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Yükümlülükleri ve Tabi Olduğu Yasaklar”, **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 17, No: 34, 2018, s. 143-180.
- Lancaster-Ellis, Karen: “Embezzlement”, **Encyclopedia of White-Collar and Corporate Crime**, ed. Lawrence M. Salinger, Los Angeles, SAGE Publications, 2013, s. 293-295.
- Mavzer, Tahsin: “Adi Konkordatonun Yerine Getirilmesi Amacıyla Atanan Kayyım”, **Adalet Dergisi**, C. 68, 2022, s. 535-571.
- Mayer, Herbert: “Band 2 §§94-130”, **Kleinknecht/Müller/Reitberger, KMR: Kommentar zur Strafprozessordnung**, ed. Bernd Heintschel-Heinegg, Jan Bockemühl, Köln, Carl Heymanns Verlag, 2018.
- Meraklı, Serkan: **Şirket Faaliyetleri Kapsamında İşlenen Suçlarda Şirket Yetkililerinin Ceza Hukuku Sorumluluğunun Esasları**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Metz, Jochen: “Wahrheit im Strafverfahren”, **Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft**, C. 133, No: 2, 2021, s. 447-465.
- Moroğlu, Erdoğan: **Makaleler**, Ankara, On İki Levha Yayıncılık, 2010.

- Musa, Bağdagül: “Türkçede Arapça Kökenli Kelimelerle Kurulan Birleşik Fiillerin İstemleri”, **Türklük Bilimi Araştırmaları**, No: 38, 2015, s. 201-216.
- Nowak, Julia: **Telekommunikationsüberwachung im Strafprozess gegen Verbände?**, C. 48, 1. bs, Baden-Baden, Nomos, 2021.
- Oğuz, Sefer: “Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’nun Uhdesindeki Varlıklarının Tasfiyesinde Görevli Yöneticiler ile Satış ve Tasfiye Komisyonu Üyelerinin Sorumluluk Usulünün Değerlendirilmesi”, **Bankacılar Dergisi**, No: 105, 2018, s. 77-94.
- Oğuzman, M. Kemal, Nami Barlas: **Medeni Hukuk**, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2016.
- Oğuzman, M. Kemal, Özer Seliçi, Saibe Oktay-Özdemir: **Eşya Hukuku**, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2017.
- Okuyucu Ergün, Güneş: **Ceza Muhakemesi İşlemleri**, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2015.
- Özbek, Veli Özer vd.: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2011.
- : **Ekonomi Ceza Hukuku (Birinci Kitap-Genel Hükümler)**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- : “Organize Suçlulukla Mücadelede Ön Alan Soruşturmaları”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, No: 2, 2002, s. 57-88.
- : **Polis Hukuku, İnternet Hukuku ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Temel Haklara Müdahaleler ve Hukuka Aykırı Müdahalelere Karşı Korunma Çareleri**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- : **Polis Hukuku ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Temel Haklara Müdahaleler**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- : **Yeni Ceza Muhakemesi Kanununun Anlamı**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2005.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan, Pınar Bacaksız: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- : **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Özcan, Onur: “Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu”, **Alman-Türk Karşılaştırmalı Ceza Hukuku Cilt III**, ed. Eric Hilgendorf, Yener Ünver, İstanbul, Yeditepe Üniversitesi Yayınevi, 2010, s. 307-346.
- Özçelik, Can: **FETÖ Borsası**, İstanbul, Kırmızı Kedi Yayınevi, 2019.
- Özdemir, Didar: “Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Susma Hakkı”, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, No: 2, 2017, s. 149-185.
- Özdemir, Elif: “Hukukumuzdaki Son Gelişmeler Işığında Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Bağımsızlığı”, **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 18, No: 203, 2023, s. 84-97.
- Özekes, Muhammet, Vural Seven, Nedim Meriç: **Sermaye Şirketlerinde Sorumluluk Davası**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Özen, Mustafa: **Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2023.

- Özgenç, İzzet: “Sonuç ve Değerlendirme”, **5. Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri-Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Uluslararası Sempozyumu İkinci Cilt**, ed. İzzet Özgenç, Cumhur Şahin, Faruk Turhan, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020, s. 1907-1934.
- : **Suç Örgütleri**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- : **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Özkan, Ahmet Fatih: “Ekonomik Kamu Düzeni ve Ekonomik Kolluk Faaliyeti”, **Ankara Barosu Dergisi**, C. 67, No: 4, 2009, s. 75-94.
- : “Uygulanacak Kanun Hükümleri m. 126”, **Şirketler Hukuku Şerhi - Cilt I**, ed. Kemal Şenocak, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 87-99.
- Özcan, Bilge: **Aile Hukuku**, Ankara, Turhan Kitabevi, 2015.
- : **Medeni Hukuk’un Temel Kavramları**, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2021.
- Öztekin, Tosun: **Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri Cilt I Genel Kısım**, İstanbul, Acar Matbaacılık Tesisleri, 1984.
- Öztürk, Bahri vd.: **Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- : **Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, 1995.
- Öztürk, Bahri, Behiye Eker Kazancı, Sesim Soyer Güleç: **Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Öztürk, Bahri, Mustafa Ruhan Erdem: **Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- : **Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, 10. bs, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2006.
- : **Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku**, 9. bs, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2006.
- Park, Tido: **Durchsuchung und Beschlagnahme**, München, C.H.Beck, 2022.
- Pehlivan, Barış, Barış Terkoğlu: **Metastaz**, İstanbul, Kırmızı Kedi Yayınevi, 2019.
- Perdecioğlu, İsmail Emrah: **Mülkiyet Hakkı Yönünden Devletin Pozitif Yükümlülükleri**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2020.
- Pontell, Henry N.: “Theoretical, Empirical, and Policy Implications of Alternative Definitions of ‘White-Collar Crime’”, **The Oxford Handbook of White-Collar Crime**, ed. Shanna R. Van Slyke, Michael L. Benson, Francis T. Cullen, New York, Oxford University Press, 2016, s. 39-56.
- Poroy, Reha, Ünal Tekinalp, Ersin Çamoğlu: **Ortaklıklar Hukuku I**, 1. Cilt cilt, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2021.

- : **Ortaklıklar Hukuku II**, 2. Cilt cilt, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2017.
- Poroy, Reha, Hamdi Yasaman: **Ticari İşletme Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Pulaşlı, Hasan: **Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2016.
- : “Şirketler Hukukundaki Temsil İle Borçlar Kanunundaki Ticari Mümessil ve Ticari Vekil Ayrımı”, **Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi**, C. 1, No: 2, 2014, s. 3-22.
- Reisoğlu, Sezai: **Bankacılık Kanunu Şerhi Madde 65-169 Cilt II**, Ankara, Yaklaşım Yayınları, 2015.
- Root, Veronica: “Modern-Day Monitorships”, **Yale Journal on Regulation**, C. 33, No: 1, 2016, s. 109-164.
- Ruiz Vadillo, Enrique: “Die strafrechtliche Verantwortlichkeit juristischer Personen im europäischen Rechtsdenken – aus spanischer und rechtsvergleichender Sicht”, **Madrid-Symposium für Klaus Tiedemann**, ed. Bernd Schünemann, Carlos Suárez González, Berlin, Carl Heymans Verlag KG, 1994, s. 297-304.
- Saat, Dursun: **Anonim Ortaklıkta Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışı**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Saliger, Frank: “Modelle eines Verbandssanktionenrechts”, **Neues Unternehmenssanktionenrecht ante portas**, ed. Michael Kubiciel, Baden-Baden, Nomos, 2020, s. 13-30.
- Sancakdar, Oğuz vd.: **İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Sarıtaş, Erkan: “Elkoymanın Hukuki Sonuçları Bağlamında Elkonulan Eşya ve Diğer Malvarlığı Değerlerinin Teslimi ve İadesi”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, No: 159, 2022, s. 267-318.
- Saydam, Mehmet: “Ceza Muhakemesi Kanunu 133. Madde Uyarınca Verilen Şirket Yönetimi İçin Kayyım Atanmasına Dair Kararın Kaldırılmasına İlişkin Yargıtay Kararının Değerlendirilmesi”, **Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 11, No: 1, 2023, s. 445-468.
- Schmitt, Rudolf: **Strafrechtliche Massnahmen Gegen Verbände**, Stuttgart, W. Kohlhammer Verlag, 1958.
- Schmitt-Leonardy, Charlotte: **Unternehmenskriminalität ohne Strafrecht?**, Hamburg, C.F. Müller, 2013.
- Schuster, Johanna Katharina: **Besitz durch strafprozessuale Beschlagnahme**, Berlin, Duncker&Humblot, 2021.
- Schünemann, Bernd: **Band II Täterschaft als Herrschaft über den Grund des Erfolges**, Berlin, Boston, De Gruyter, 2020.

- : “Placing the Enterprise Under Supervision (‘Guardianship’) as a Model Sanction Against Legal and Collective Entities”, **Criminal Responsibility of Legal and Collective Entities**, ed. Albin Eser, Günter Heine, Barbara Huber, Freiburg im Breisgau, iuscrim, Max-Planck-Inst. für Ausländisches und Internat. Strafrecht, 1999, s. 293-299.
- : “Plädoyer zur Einführung einer Unternehmenskuratel”, **Deutsche Wiedervereinigung-Band III-Unternehmenskriminalität**, ed. Bernd Schünemann, Berlin, Carl Heymans Verlag KG, 1996, s. 129-142.
- Sevgili Gençay, Fatma Didem: “Adsız Düzenleyici İşlemlerin Normlar Hiyerarşisindeki Yeri”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 63, No: 2, 2014, s. 397-417.
- Shover, Neal, Andy Hochstetler: **Choosing White-Collar Crime**, New York, Cambridge University Press, 2006.
- Sınar, Hasan: “OHAL Sürecinde ‘Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini’ Tedbirinin Uygulanması”, **Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Hak Ve Özgürlüklerin Sınırlandırılması Rejimleri Sempozyumu**, ed. İzzet Özgenç, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022, s. 209-238.
- Sonay Evik, Vesile: **Görevi Kötüye Kullanma Suçları (TCK m. 257)**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Soyaslan, Doğan: “Bankacılık Kanununa Göre Soruşturma ve Kovuşturmalar”, **5. Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri-Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Uluslararası Sempozyumu Birinci Cilt**, ed. İzzet Özgenç, Cumhuriyet Şahin, Faruk Turhan, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020, s. 743-762.
- : **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2020.
- Soyer Güleç, Sesim: “Ceza Muhakemesi Hukukunda Soruşturmanın Etkinliği İlkesi ve Takipsizlik Kararları Üzerindeki Etkisi”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 15, No: Özel Sayı, 2014, s. 1393-1464.
- Soygüt Arslan, Mualla Buket: “Türk Ceza Hukukunda Müsadere”, Galatasaray Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2014.
- Sözüer, Adem, M. Kenan Tekdağ: “Ceza Muhakemesi Kanunu Neler Getiriyor?”, **Hukuki Perspektifler Dergisi**, No: 3, 2005, s. 48-62.
- Staffler, Lukas: **Business Criminal Law**, Wiesbaden, Springer Gabler, 2022.
- Sutherland, Edwin H.: **White Collar Crime**, New York, Dryden, 1949.
- Şahin, Cumhuriyet: **Ceza Muhakemesi Hukuku I**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2012.
- Şahin, Cumhuriyet, Neslihan Göktürk: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Şahin, Ragıp: **Teori ve Uygulamalı Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.

- Şen, Ersan: **Yorumluyorum-XI**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Şen, Ersan, Hüsnü Sefa Eryıldız: **Elkoyma**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2017.
- : **Suç Örgütü**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Şener, Oruç Hami: **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2015.
- : **Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Şentürk, Nurullah: “Arap Dilinde Eş Anlamlı Sözcükler ve Ortaya Çıkaran Nedenler”, **Şarkiyat Mecmuası**, C. 41, 2022, s. 321-351.
- Şimşek, Suat: “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Mülkiyet Hakkıyla İlgili Davaları İnceleme Yöntemi: Üç Kural Analizi”, **Sayıştay Dergisi**, No: 88, 2013, s. 27-47.
- Tamer, Diler: **Roma Hukuku Cilt-1-**, İstanbul, Legal Yayıncılık, 2020.
- Tanör, Bülent, Necmi Yüzbaşıoğlu: **1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2019.
- Taşdemir, Kubilay, Ramazan Özkepir: **Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi Cilt-I**, Ankara, Turhan Kitabevi, 2010.
- Tekben, Tuğçe: **Vekalet İlişkilerinde Vekalet Veren Talim ve Hukuki Sonuçları**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Tekinalp, Ünal: **Ünal Tekinalp’in Banka Hukukunun Esasları**, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2009.
- Terkoğlu, Barış, Barış Pehlivan: **Cendere - Metastaz 2**, İstanbul, Kırmızı Kedi Yayınevi, 2021.
- Tezcan, Durmuş: “Ceza Muhakemesi Kanununda Yeni Bir Kurum Olarak Sulh Ceza Hakimliği”, **Fasikül Hukuk Dergisi**, C. 7, No: 65, 2015, s. 7-9.
- : **İnsan Hakları El Kitabı**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Teziç, Erdoğan: **Anayasa Hukuku (Genel Esaslar)**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2021.
- Tietze, Andreas: **Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati – Dördüncü Cilt K-L**, 2016, Türkiye Bilimler Akademisi, 2016.
- Tiftik, Mustafa, Elif Bolat: “Uygulamada Vekilin Özen Borcu”, **Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 5, No: 2, 2017, s. 165-180.
- Tok, Mehmet Can: “Ceza Muhakemesi Hukukunda Elkoyma ve Şirket Yönetimi İçin Kayyım Atama Tedbirleri”, **Fasikül**, C. 10, No: 104, 2018, s. 24-30.
- Tokgöz, Havva Begüm: **Uluslararası Hukuk Bağlamında Terörizmin Finansmanının Önlenmesi**, İstanbul, Seçkin Yayıncılık, 2022.

- Turhan, Faruk: "Ceza Muhakemesinde Hakim ve Mahkeme Kararlarının İlgilisine Bildirilmesi", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 27, No: 2, 2021, s. 898-932.
- Turinay, Faruk Yasin: "Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirlerinin Sınıflandırılması", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 70, No: 2, 2021, s. 475-541.
- Tutal: "Mülkiyet Hakkının Ceza Hukuku Yoluyla Sınırlandırılması", Dokuz Eylül Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Türay, Aras: "Ceza Hukuku Bağlamında Kamu Görevlisi Kavramına İlişkin Eleştirel Bir Değerlendirme", **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 14, No: 2, 2017, s. 355-377.
- Türk Hukuk Kurumu: **Türk Hukuk Lugatı**, Ankara, Başbakanlık Basımevi, 1991.
- Ulus, Ayşe Elif: **Milletlerarası Özel Hukukta Kaydi Menkul Kıymet Ticaretinde Hak Sahipliği İhtilaflarına Uygulanacak Hukuk**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Uruşak, Uğur: **Şirket Müsaderesi**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Uslu, Feyzullah: **Vesayet**, Ankara, Anadolu Matbaası, 1941.
- Uygun, Oktay: **Devlet Teorisi**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Ünver, Yener: "Hukuk Devleti İlkesinin Ceza Hukukundaki Gereklilikleri", **Karşılaştırmalı Hukukta Hukuk Devleti İlkesi ve Yansımaları**, ed. Yener Ünver, Kerem Öz, Ankara, Adalet Yayınevi, 2020, s. 39-59.
- Ünver, Yener, Hakan Hakeri: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2009.
- : **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2023.
- : **Ceza Muhakemesi Hukuku Cilt 2**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2024.
- Wabnitz, Heinz-Bernd, Thomas Janovsky, Lothar Schmitt: **Handbuch Wirtschafts- und Steuerstrafrecht, 30. Kapitel**, München, Beck, 2020.
- Walklate, Sandra: **Understanding Criminology**, Berkshire, Open University Press, 2007.
- Weigend, Thomas: "Societas Delinquere Non Potest?: A German Perspective", **Journal of International Criminal Justice**, C. 6, No: 3, 2008, s. 927-945.
- Werle, Nick: "Prosecuting Corporate Crime when Firms Are Too Big to Jail: Investigation, Deterrence, and Judicial Review", **The Yale Law Journal**, C. 128, No: 5, 2019, s. 1366-1438.
- Yağcı, Mustafa Okan: "Uygulamadan Örneklerle Konkordato Kayyımı", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 8, No: 1, 2021, s. 329-355.

- Yalvaç, Gürsel: “Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat”, **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, C. 3, No: 2, 2015, s. 205-244.
- Yarsuvat, Duygun: “Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu”, **Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan**, İstanbul, Alfa, 1999, s. 889-918.
- Yasaman, Hamdi: **Banka Hukuku ile İlgili Makaleler, Mütalâalar, Bilirkişi Raporları-II**, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2013.
- Yasan, Mustafa: “TTK m. 636”, **Şirketler Hukuku Şerhi Cilt IV**, ed. Kemal Şenocak, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 4882-4939.
- Yaşar, Osman: **Ceza Muhakemesi Kanunu I. Cilt**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Yaşar, Osman, Cengiz Otacı: **Ceza Muhakemesi Kanunu**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Yayla, Mehmet: **Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat ve Şüphe**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Yaylalı, Mustafa: “Hukuk Devleti ve Hukukun Üstünlüğü Kavramları: Albert Venn Dicey ve Hans Kelsen”, **Liberal Düşünce Dergisi**, C. 23, No: 91-92, 2018, s. 93-109.
- Yenidünya, Caner, Zafer İçer: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2016.
- Yenisey, Feridun: **Kolluk Hukuku**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2015.
- Yenisey, Feridun, Ayşe Nuhuğlu: **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Yenisey, Feridun, Salih Oktar, Ayla Oktar: **Alman Ceza Muhakemesi Kanunu Strafprozeßordnung (StPO)**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2020.
- Yetkin, Erdi: **Cezalandırılabilirliğin Öne Alınmasının Bir Görünüş Biçimi Olarak Hazırlık Hareketlerinden Doğan Ceza Sorumluluğu**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2024.
- : “Politika ile Ceza Hukuku Arasındaki Arafta Hukuka Uygunluk: Sorumsuzluk Teyitleri Üzerine Bir İnceleme”, **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 18, No: 2, 2021, s. 1793-1857.
- Yıldız, Abdulkadir: **Yargının Tarafsızlığı**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Yıldız, Ali Kemal: “Tüzel Kişilerin Ceza Muhakemesinde Temsili”, **Tüzel Kişiler Hakkında Uygulanan Yaptırımlar**, ed. Ayşe Nuhuğlu, İstanbul, Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, 2013, s. 217-222.
- Yıldız, Ekrem, Serhan Gürsoy: **Kayımlık ve Kayyım Katılımıyla Görülmesi Gereken İşler ve Davalar**, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2007.
- Yıldız, Hayrettin: “Hukuk Devleti’nin Gelişim Sürecinde Mülk Devleti ve Polis Devletin Yeri”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 15, No: 2, 2013, s. 211-230.

- Yıldız, Şükrü: **Hukuki Mütalaalar-4**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- : “Sermaye Şirketlerine Yönetim Kayyımı Atanmasını Gerektiren Haller”, **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 16, No: 32, 2017, s. 95-106.
- Yılmaz, Asuman: **Kripto Para Birimi Bitcoin ve Bitcoin’in Türk Sermaye Piyasası Hukuku Açısından Değerlendirilmesi**, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Yılmaz, Ejder: **Hukuk Sözlüğü**, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2010.
- Yılmaz, Ömrü: “Kumar Oynanması için Yer ve İmkan Sağlama Suçu”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, No: 41, 2020, s. 579-622.
- Yılmaz, Yeşim: “Terörizmin Finansmanı Suçu”, **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 17, No: Özel Sayı, 2020, s. 177-267.
- Yılmaz, Zehra: “Ceza Muhakemesi Hukukunda Şüphe”, Selçuk Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Yiğitoğlu, Ali İhsan: “2001 Krizi Sonrası Dönemde Türkiye Ekonomisinin ve Bankacılık Sektörünün Değerlendirilmesi”, **Sosyoekonomi**, No: 1, 2005, s. 115-125.
- Yokuş Sevük, Handan: “Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)”, **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 23, No: 39, 2018, s. 257-316.
- Yongalık, Aynur: “İstisnalar Dar Yorumlanır’ Kuralı ve Değerlendirilmesi”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi**, C. 60, No: 1, 2011, s. 1-15.
- Yurtcan, Erdener: **Ceza Yargılaması Hukuku**, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2005.
- : **Ceza Yargılaması Hukuku**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Yücel, Özge: **Çocuğun Kayyım Tarafından Temsili**, Ankara, Turhan Kitabevi, 2023.
- Zengin, İbrahim Çağrı: “Effect of the Prohibition of Board Members of Joint Stock Companies from Participating in Negotiations (TCC 393) on Quorums”, **İstanbul Hukuk Mecmuası**, C. 78, No: 4, 2020, s. 1747-1761.

KARARLAR¹⁴⁸⁴

- AYM, E: 2018/95, K: 2023/221, T: 27.12.2023
- AYM, E: 2018/79, K: 2022/135, T: 9.11.2022
- AYM, E: 2018/164, K: 2022/134, T: 9.11.2022
- AYM, E: 2022/50 K. 2022/107, T: 28.9.2022

¹⁴⁸⁴ Çalışma kapsamındaki AİHM, AYM, Yargıtay ve Danıştay kararları ilgili mahkemelerin kendi sitelerinde yer alan içtihat arama motorlarından alınmıştır. KİK, istinaf mahkemesi ve ilk derece mahkemesi kararları Lexpera’dan temin edilmiştir.

- AYM, E: 2018/137, K: 2022/86, T: 30.6.2022
- AYM, E: 2018/93, K: 2021/69, T: 13.10.2021
- AYM, E: 2018/81, K: 2021/45, T: 24.6.2021
- AYM, E: 2018/90, K: 2019/85, T: 14.11.2019
- AYM, E: 2018/89, K: 2019/84, T: 14.11.2019
- AYM, E: 2018/51, K: 2018/70, T: 31.5.2018
- AYM, E: 2016/167, K: 2016/160, T: 12.10.2016
- AYM, E: 2013/9, K: 2013/121, T: 31.10.2013

- AYM, B: 2018/11489, T: 11.1.2024 (Siyami Hıdıroğlu)
- AYM, B: 2019/42843, T: 14.12.2023 (Mehlika Betül Yedikardeş ve Diğerleri)
- AYM, B: 2019/13188, T: 13.12.2023 (Cem Cemşit)
- AYM, B: 2020/10052, T: 5.10.2023 (Fahrettin Yücedal)
- AYM, B: 2020/20920, T: 4.10.2023 (Pabuç Giyim San. ve Tic. A.Ş. ve Diğerleri)
- AYM, B: 2018/27526, T: 14.9.2023 (Ö.K.)
- AYM, B: 2019/24644, T: 11.7.2023 (Tahsin Çakır)
- AYM, B: 2016/7466, T: 25.5.2022 (Mehmet Akif Afşar ve Diğerleri)
- AYM, B: 2016/73431, T: 20.6.2023 (Mehmet Ali Bayraktar)
- AYM, B: 2016/8966, T: 26.5.2022 (NV Cascade Investments)
- AYM, B: 2015/18176, T: 25.5.2022 (Cafer Tekin İpek ve diğerleri)
- AYM, B: 2018/5307, T: 20.10.2021 (Aynes Gıda AŞ)
- AYM, B: 2017/30340, T: 4.11.2020 (Ömer Ak)
- AYM, B: 2016/6771, T: 8.7.2020 (Akif Eğitim Ltd)
- AYM, B: 2018/15231, T: 4.6.2020 (Ferhat Kara)
- AYM, B: 2016/9453, T: 28.11.2019 (Murat Avcıoğlu)
- AYM, B: 2015/4638, T: 28.5.2019 (Garaj Ltd. ve Silah Dünyası Ltd.)
- AYM, B: 2015/964, T: 12.6.2018 (Hüseyin Kayapalı ve Erol Eşrefoğlu)
- AYM, B: 2015/17763, T: 24.05.2018 (Hamdi Akın İpek-1)
- AYM, B: 2014/14195, T: 20.9.2017 (Hanife Ensaroğlu)

- AİHM, İpek v. Türkiye, B: 4158/19, 21.9.2021
- AİHM, Džinić v. Hırvatistan, B: 38359/13, 17.5.2016
- AİHM, J. v. Hollanda, B: 978/09 ve 992/09, 13.11.2014
- AİHM, Rafiq Aliyev v. Azerbaycan, B: 45875/06, 6.11.2011

- YCGK, E: 2019/18-444, K: 2023/18, T: 18.1.2023
- YCGK, E: 2018/14-409, K: 2022/479, T: 23.6.2022
- YCGK, E: 2016/1176, K: 2020/437, T: 3.11.2019
- YH GK, E: 2017/3176, K: 2018/1470, T: 18.10.2018
- YCGK, E: 2016/546, K: 2017/70, T: 14.2.2017
- YCGK, E: 2013/837, K: 2015/90, T: 7.4.2015
- YCGK, E: 2011/360, K: 2012/95, T: 13.3.2012
- YCGK, E: 2008/37, K: 2008/55, T: 18.3.2008
- Yar. 23. HD, E: 2015/1531, K: 2016/939, T: 19.2.2016
- Yar. 23. HD, E: 2014/6329, K: 2014/7260, T: 14.11.2014
- Yar. 23. HD, E: 2012/2029, K: 2012/4017, T: 7.6.2012
- Yar. 19. CD, E: 2016/7777, K: 2019/3859, T: 6.2.2019
- Yar. 16. CD, E: 2020/2703, K: 2021/2819, T: 18.3.2021
- Yar. 16. CD, E: 2018/5333, K: 2018/5602, T: 31.12.2018
- Yar. 16. CD, E: 2015/6443, K: 2017/995, T: 7.3.2017
- Yar. 16. CD, E: 2017/3302, K: 2018/69, T: 22.1.2018
- Yar. 15. CD, E: 2019/1044, K: 2019/1707, T: 5.3.2019
- Yar. 15. CD, E: 2016/3879, K: 2016/9408, T: 12.12.2016
- Yar. (Kapatılan)14. CD, E: 2011/2894, K: 2011/4502, T: 1.12.2011
- Yar. 13. CD, E: 2018/3041, K: 2018/9425, T: 21.6.2018
- Yar. 13. CD, E: 2018/1305, K: 2018/5609, T: 12.4.2018
- Yar. 12. CD, E: 2021/5539, K: 2023/1673, T: 16.5.2023
- Yar. 12. CD, E: 2021/4966, K: 2023/1282, T: 17.4.2023
- Yar. 12. CD, E: 2021/6498, K: 2023/811, T: 15.3.2023
- Yar. 12. CD, E: 2021/6504, K: 2023/816, T: 15.3.2023
- Yar. 12. CD, E: 2021/4861, K: 2022/7668, T: 31.10.2022
- Yar. 12. CD, E: 2021/4769, K: 2022/6823, T: 17.10.2022
- Yar. 12. CD, E: 2019/1315, K: 2019/11490, T: 9.12.2019
- Yar. 12. CD, E: 2017/6690, K: 2019/7676, T: 25.6.2019
- Yar. 12. CD, E: 2015/9674, K: 2016/6134, T: 12.4.2016
- Yar. 12. CD, E: 2015/16283, K: 2016/4062, T: 15.3.2016
- Yar. 12. CD, E: 2013/24391, K: 2014/18987, T: 29.9.2014

- Yar. 11. HD, E: 2022/1713, K: 2023/5408, T: 28.9.2023
- Yar. 11. HD, E: 2022/254, K: 2023/4083, T: 3.7.2023
- Yar. 11. HD, E: 2021/6494, K: 2023/1879, T: 28.3.2023
- Yar. 11. HD, E: 2021/8103, K: 2023/2710, T: 4.5.2023
- Yar. 11. HD, E: 2020/8105, K: 2022/3154, T: 19.4.2022
- Yar. 11. HD, E: 2020/7389, K: 2022/3165, T: 19.4.2022
- Yar. 11. HD, E: 2020/8113, K: 2022/3949, T: 24.5.2022
- Yar. 11. HD, E: 2020/5989, K: 2021/3373, T: 6.4.2021
- Yar. 11. HD, E: 2016/11077, K: 2018/2854, T: 18.4.2018
- Yar. 11. HD, E: 2016/6883, K: 2017/4268, T: 12.9.2017
- Yar. 11. CD, E: 2009/11305, K: 2010/14393, T: 10.12.2010
- Yar. 11. CD, E: 2002/10345, K: 2004/302, T: 29.1.2004
- Yar. 9. HD, E: 2020/757, K: 2020/3687, T: 4.3.2020
- Yar. 9. HD, E: 2016/9412, K: 2019/16512, T: 23.9.2019
- Yar. 9. HD, E: 2019/1673, K: 2019/15128, T: 8.7.2019
- Yar. 9. HD, E: 2010/44213, K: 2013/4387, T: 6.2.2013
- Yar. 8. CD, E: 2014/3064, K: 2014/16510, T: 26.6.2014
- Yar. 6. CD, E: 2013/31424, K: 2016/2507, T: 31.3.2016
- Yar. 3. CD, E: 2022/18087, K: 2023/2215, T: 14.4.2023
- Yar. 3. CD, E: 2021/2528, K: 2023/182, T: 23.1.2023
- Yar. 3. CD, E: 2021/1375, K: 2022/3727, T: 22.6.2022
- Yar. 3. CD, E: 2021/18254, K: 2022/1833, T: 6.4.2022
- Yar. 3. CD, E: 2021/7818, K: 2022/317, T: 17.01.2022
- Danıştay 3. D, E: 2019/5809, K: 2022/3076, T: 12.9.2022
- Danıştay 13. D, E: 2017/2602, K: 2022/565, T: 22.2.2022
- Danıştay 13. D, E: 2022/508, K: 2022/859, T: 8.3.2022
- Danıştay 13. D, E: 2021/4994, K: 2022/1174, T: 23.3.2022
- Danıştay, 13. D, E: 2008/5429, K: 2013/210, T: 1.2.2013
- Danıştay 13. D, E: 2022/1859, K: 2023/552, T: 14.2.2023
- Danıştay 13. D, E: 2022/501, K: 2022/861, T: 8.3.2022
- Danıştay Başkanlar Kurulu, E: 2021/52, K: 2021/69, T: 31.12.2021
- KİK, K: 2018/UM.I-1758 T:26.9.2018
- KİK, K: 2016/UM.II-1501 T: 6.6.2016

-
- İstanbul BAM, 13. HD, E: 2022/2081, K: 2023/1076, T: 22.6.2023
- İstanbul BAM, 43. HD, E: 2022/1848, K: 2023/463, T: 4.5.2023
- İstanbul BAM, 14. HD, E: 2022/917, K: 2023/683, T: 13.4.2023
- İstanbul BAM 14. CD, E: 2018/2556, K: 2018/2764, T: 31.12.2018
- İstanbul BİM 10. İDD, E: 2018/726, K: 2018/734, T: 20.3.2018
- İzmir BAM, 20. HD, E: 2020/2086, K: 2023/471, T: 22.3.2023
- İzmir BAM, 11. HD, E: 2021/824, K: 2022/1075, T: 7.7.2022
- İzmir BAM, 21. HD, E: 2021/1237, K: 2022/49, T: 6.1.2022
- Ankara BAM, 5. HD, E: 2018/1140, K: 2018/1315, T: 23.5.2018
- Bakırköy 3. Asliye Ticaret Mahkemesi, E: 2018/1238, K: 2023/100, T: 2.2.2023
- Bakırköy 7. Asliye Ticaret Mahkemesi, E: 2022/27, K: 2022/562, T: 20.6.2022
- İstanbul 5. Asliye Ticaret Mahkemesi, E: 2022/226, K: 2023/65, T: 31.1.2023
- İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi, E: 2022/11, K: 2022/379, T: 28.4.2022
- İstanbul 18. Asliye Ticaret Mahkemesi, E: 2022/197, K: 2022/233, T: 21.3.2022
- İstanbul 18. Asliye Ticaret Mahkemesi, E: 2020/414, K: 2020/346, T: 2.9.2020
- İstanbul Anadolu 10. Asliye Ticaret Mahkemesi, E: 2020/636, K: 2022/234, T: 6.4.2022
- İzmir 7. Asliye Ticaret Mahkemesi, E: 2021/254, K: 2021/720, T: 29.9.2021

İNTERNET SİTELERİ¹⁴⁸⁵

- <https://www.tmsf.org.tr/tr/Basin/List/kayy%C4%B1m-temsilcilerinin-sorumluluklar%C4%B1-hakk%C4%B1nda-bas%C4%B1n-ac%C4%B1klamas%C4%B1>
- <https://www.tmsf.org.tr/tr/Basin/List/kayyimlara-odenen-ucetlere-iliskin-bilgilendirme>
- <https://www.tmsf.org.tr/tr/Basin/List/tmsfden-%E2%80%9Cbiz-bize-yeteriz-turkiyem%E2%80%9D-kampanyasina-destek>
- <https://www.tmsf.org.tr/tr/Tmsf/Kayyim/kayyim.genel>

¹⁴⁸⁵ Çalışma kapsamındaki bütün internet siteleri 4.8.2024 tarihinde kontrol edilmiştir. Tarih itibariyle çalışma kapsamındaki bütün internet siteleri erişime açıktır.

- <https://www.tmsf.org.tr/tr/Tmsf/Kayyim/kayyim.veri>
- <https://www.tmsf.org.tr/tr/Basin/List/kayyimlara-odenen-ucretlere-iliskin-bilgilendirme>
- <https://www.tmsf.org.tr/tr/Tmsf/Kayyim/kayyim.ohal>
- <https://www.tmsf.org.tr/tr/Tmsf/Info/gorev.yetki.tr>
- <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanak/donem22/yil3/bas/b027m.htm>
- <https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KanunTeklifi/236049>
- <https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/Tutanak/24001>
- <http://www2.tbmm.gov.tr/d24/2/2-1981.pdf>
- <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877c1-e57f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=7407#step-2>
- https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y2/T2/DosyaKomisyonRa_porunuVerdi/cfb35b8a-65cc-44e7-b1bc-4764e98175b9.pdf
- https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D26/Y1/T1/DosyaKomisyonRa_porunuVerdi/30680e1c-3ea9-44ff-8b5f-b6e69f8ba724.pdf
- <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss400.pdf>
- <https://ekap.kik.gov.tr/EKAP/Yasaklilik/YasakliSorgu.aspx>
- <https://www.diken.com.tr/son-durum-oktarin-86-sirket-iki-vakif-bir-dernegine-kayyim-182-gozalti/>
- <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/kayyum-atanan-bugun-ve-millet-gazeteleri-bu-mansetlerle-cikti-40007725>
- <https://legal-com-tr.lproxy.yeditepe.edu.tr/blog/genel/turkiyede-faaliyet-gosteren-sirket-sayilarindaki-degisim/>
- <https://sozluk.gov.tr/>
- <https://blog.gitnux.com/ceo-background-statistics/>
- <https://www.landtag.nrw.de/portal/WWW/dokumentenarchiv/Dokument/MMI16-127.pdf>
- <https://www.bbc.com/news/business-34324772>
- <https://www.bbc.com/turkce/articles/c6p60q92vn3o>
- [https://www.bbc.com/turkce/articles/c9927ve14xdo#:~:text=Teknoloji-,2023'te%20y%C4%B1ll%C4%B1k%20enflasyon%20T%C3%9C%C4%B0K'e%20g%C3%B6re%20y%C3%BCzde%2064%2C,ENAG'a%20g%C3%B6re%20y%C3%BCzde%20127&text=T%C3%BCrkiye%20%C4%B0statistik%20Kurumu%20\(T%C3%9C%C4%B0K\)%2C,en%20y%C3%BCkse%20y%C4%B1ll%C4%B1k%20enflasyon%20oran%C4%B1](https://www.bbc.com/turkce/articles/c9927ve14xdo#:~:text=Teknoloji-,2023'te%20y%C4%B1ll%C4%B1k%20enflasyon%20T%C3%9C%C4%B0K'e%20g%C3%B6re%20y%C3%BCzde%2064%2C,ENAG'a%20g%C3%B6re%20y%C3%BCzde%20127&text=T%C3%BCrkiye%20%C4%B0statistik%20Kurumu%20(T%C3%9C%C4%B0K)%2C,en%20y%C3%BCkse%20y%C4%B1ll%C4%B1k%20enflasyon%20oran%C4%B1)

- https://www.bundesrat.de/SharedDocs/drucksachen/2020/0401-0500/440-20.pdf?_blob=publicationFile&v=1
- https://jpstrafrecht.jura.uni-koeln.de/sites/iss_juniorprof/Projekte/Koelner_Entwurf_eines_Verbandsanktionengesetzes_2017.pdf
- https://www.familienunternehmer.eu/fileadmin/familienunternehmer/positionen/unternehmersnahe_politik/dateien/famu_muenchner_entwurf_eines_versang_inkl_begruend_11.09.2019_final.pdf
- <https://www.adaletbiz.com/ceza-hukuku/sirket-yonetimi-icin-kayyim-tayini-h21436.html>
- <https://www.linkedin.com/business/talent/blog/talent-strategy/what-12000-ceos-have-in-common>
- <https://www.dunya.com/gundem/dilan-ve-engin-polat-sorusturmasinda-12-sirkete-kayyum-karari-haberi-712742>
- <https://www.dunya.com/gundem/kayyumla-ilgili-tartisma-genisliyor-haberi-320932>
- <https://www.tse.org.tr/ts-en-iso-9001-kalite-yonetim-sistemi>
- <https://www.justice.gov/jm/jm-9-28000-principles-federal-prosecution-business-organizations>
- <https://chp.org.tr/yayin/ortak-politikalar-mutabakat-metni/Open>
- <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/87488/sempozyum%20kitapcigi%20birlesik.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
- <https://blog.lexpera.com.tr/kurum-ici-sorusturmalarda-iscinin-kurumsal-e-postalarina-erisim-suc-mudur/>
- <https://twitter.com/alpaslanertekin/status/1615281288008663040?t=CLxxYHwXINH01l0Mdn59Nw&s=08>
- <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/is-cinayetina-khk-zirhi-1229775>
- <https://www.cumhuriyet.com.tr/siyaset/baris-pehlivan-yazdi-alman-sirketten-saraya-paramizi-verin-ihitari-1948145>
- <https://www.indyturk.com/node/475591/haber/kayyum-atanan-%C5%9Firketlerde-ya%C5%9Fananlar%C4%B1-anlatan-eski-tmsf-y%C3%B6neticisi-gelecek-partili>
- <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=17613&lang=en>
- [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2016\)007-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2016)007-e)

Av. Baturalp GÜLEŇ

**VERGİ KAÇAKÇILIĞI SUÇLARINDA
ETKİN PİŞMANLIK
UYGULAMASININ
DEĞERLENDİRİLMESİ**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Vergi Kaçakçılığı Suçlarında Etkin Pişmanlık Uygulamasının Değerlendirilmesi
Baturalp Gülenç

Hukuk Yayınları Dizisi – 3962

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 83 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Açık, Serap. "Muhasebede Hata ve Hilelerin Vergi Hukuku Açısından İncelenmesi." *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2012: 351-366.
- Ağar, Serkan. "Sahte veya Muhteviyatı İtibariyle Yanıltıcı Belge Düzenleme veya Kullanma Suçları." *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2005: 273-301.
- Akad, Mehmet, ve Bihterin Vural Dinçkol. *Genel Kamu Hukuku*. 6. Baskı. İstanbul: Der Yayınları, 2011.
- Akbulut, Berrin. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 10. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Akdağ, Hale. "Gönüllü Vazgeçme." *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013: 91-126.
- Akdoğan, Abdurrahman. *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*. 15. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi, 2021.
- Akkağıt, Şerif Fatih. "Aristoteles'te İnsan Kavramı." *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30 Nisan 2022/1: 124-151.
- Alacakaptan, Uğur. *Suçun Unsurları*. 2. Baskı. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1975.
- Alpsoy, Zeliha. "Vergi Hukukunda Arama İşlemi." *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2021: 405-467.
- Anayurt, Ömer. *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*. 22. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Antolisei, Francesco. *Manuale di Diritto Penale*. Milano, 1955.
- Aristoteles. *Politika*. Çeviren Furkan Akderin. Say Kitap Yayınevi, 2023.
- Arslan, Ahmet. *İlkçağ Felsefe Tarihi 3*. 6. Baskı. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2017.
- Arslantürk, Mustafa. *Etkin Pişmanlık- Vazgeçme- Cezasızlık*. 1. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Artuk, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen, ve Ahmet Caner Yenidünya. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 7. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.
- Artuk, Mehmet Emin, ve Mehmet Emin Alşahin. "Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu (TCK m. 98)." *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2012: 3-38.
- Aslanpınar, Burak. *Vergi Kaçakçılığı Suçları*. 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Aslanpınar, Burak. "Vergi Kaçakçılığı Suçlarında Etkin Pişmanlık: Bedelli ve Şartlı Ceza İndirimi." tarih yok. https://www.aslanpınar.com/yayinlarimiz/makaleler-ve-kose-yazilari/vergi-kacakciligi-suclarinda-etkin-pismanlik-bedelli-ve-sartli-ceza-indirimi#_ftn5 (erişildi: Nisan 15, 2024).
- Ateşgaoğlu, Erdem. "Şirketlerin Defterlerindeki ve Kayıtlarındaki Hesap ve Muhasebe Hileleri Nedeniyle Yöneticilerin Vergisel ve Cezai Sorumlulukları." *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2015: 13-36.

- Baba, Yasemin. "Türk Ceza Kanununda Etkin Pişmanlık (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)." İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
- Baki, Ensar. "Türk Ceza Kanununda Etkin Pişmanlık." *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 2016: 27-56.
- Başaran Yavaşlar, Funda. "Türk Vergi Hukukunda Uzlaşma." *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2008: 309-337.
- Baştürk, İhsan. "İcra ve İflas Kanununun On Altıncı Babındaki Takibi Şikayete Bağlı Suçlarda Uzlaştırma Kurumunun Uygulanmasının Doğuracağı Sakıncalar." *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2020: 613-666.
- Batu, Murat. *Vergi Hukuku Genel Hükümler*. 3. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Batu, Murat, ve Uğur Hakan Gafar. "Vergi Ceza Hukukunda "Ne Bis in Idem" İlkesi: Sorumluluk Hükümleri Açısından Farklı Bir Bakış." *Maliye Çalışmaları Dergisi*, 2020: 15-29.
- Batu, Murat, ve Zekiye Özen İnci. "7394 Sayılı Kanunla Vergi Kaçakçılığı Suçunda (VUK m.359) Yapılan Değişikliklere Dair Değerlendirmeler." *Vergi Sorunları Dergisi*, 2022: 30-48.
- Baykara, Bekir. "Vergi Kaçakçılığı Suçları ve Muhasebe Hilesi." *Güncel Hukuk Dergisi*, 2009: 1-7.
- Bayraklı, Hasan Hüseyin. "Vergi Ziyai Suçu ve Cezası." *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1999: 125-140.
- Bayraklı, Hasan Hüseyin. "Pişmanlık ve İslah Hükümleri Karşısında Vergi Kaçakçılık Suçlarının Konumu." *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2017: 47-64.
- Bayraklı, Hasan Hüseyin. "Vergi Kaçakçılık Suçlarına Teşebbüs." *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2019: 1-23.
- Bayraklı, Hasan Hüseyin. "Vergi Kaçakçılık Suçunda Gönüllü Vazgeçme." *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2016: 1-16.
- Bayraktar, Köksal. "Ceza Hukukunda Suç Olmaktan Çıkarma Akımı." *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1984: 197-212.
- Bayraktar, Köksal. "Faal Nedamet." *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1967: 120-154.
- Beling, Ernst Ludwig von. *Die Lehre vom Verbrechen*. Tübingen, 1906.
- Bettiol, Giuseppe. *Diritto Penale Parte Generale*. Padova, 1978.
- Buluttekin, Mehmet Burak, ve Polat İçten. "Evaluation Of Effective Repentance In The Punishment Of Tax Evasion Crimes In Terms Of Turkish Tax Criminal Law Principles." *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2023: 714-742.
- Burçkin, Emre. *Türk Vergi Hukukunda Denetim Araçları Vergi Kabahatleri-Suçları ve İdari Yaptırımlar*. 1. Baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.
- Candan, Turgut. "Kaçakçılık Suçunda Ceza İndirimi / Soruşturma ve Kovuşturma Evrelerinde Etkin Pişmanlık." 29 Mart 2022. <https://turgutcandan.com/2022/03/29/kacakcilik-sucunda-ceza-indirimi-sorusturma-ve-kovusturma-evrelerinde-etkin-pismanlik/> (erişildi: Nisan 15, 2024).
- Candan, Turgut. *Vergisel Kabahatler ve Suçlar*. 5. Baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı. *Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Kitabı*. 2. Baskı. Düzenleyen: Merve Özcan, Çetin Arslan, Olgun Değirmenci Orhan Cüni. Ankara: Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu İşyurdu Müdürlüğü Matbaa Atölyesi, 2021.

- Ciddi, Onur. "İnsan Hakları Eylem Planında Vergi Suçları İçin Öngörülen Etkin Pişmanlık Kurumunun Vergi Kaçakçılığı Suçundaki Gerekliliği." *Legal Mali Hukuk Dergisi*, 2021: 987-1002.
- Çalışkan, Suat, ve Mustafa Atar. *Vergi Suçları Soruşturma Usulü ve Etkin Pişmanlık*. 1. Baskı. İstanbul: Platon Hukuk Yayınları, 2022.
- Çelen, Ömer. "Ceza Muhakemesi Kapsamında Vergisel Arama." *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 2023: 1-43.
- Daragenli, Vesile Sonay. "Tehlike Suçları (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)." İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.
- Demirbaş, Timur. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 18. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Demirtaş, Soner. "Suçun Nitelikli Hallerine Teşebbüs." *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2021: 381-429.
- Demirtaş, Soner. "Türk Hukukunda Suç Olmaktan Çıkarma ve Ceza Vermekten Kaçınma Eğilimi." *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2019: 491 - 515.
- Doğan, Koray. "Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suç (Yayınlanmamış Doktora Tezi)." İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- Doğrusöz, Bumin. "Vergi Suçlarında Etkin Pişmanlığın Geriye Dönük Uygulaması." 31 Mart 2022. <https://www.bumindogruso.com/article/verg-suclarinda-etkn-psmanligin-gerye-donuk-uygulamasi> (erişildi: Nisan 30, 2024).
- Doğrusöz, Bumin. "Vergi Suçlarında Etkin Pişmanlık ve Hukuk." 29 Mart 2022. <https://www.bumindogruso.com/article/verg-suclarinda-etkn-psmanlik-ve-hukuk> (erişildi: Nisan 30, 2024).
- Donay, Süheyl. *Ceza Mahkemesinde Yargılanan Vergi Suçları*. 1. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2008.
- Donay, Süheyl. *Türk Ceza Kanunu Şerhi*. 1. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2007.
- Dönmezer, Sulhi, ve Sahir Erman. *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Cilt I*. 2. Baskı. İstanbul, 1979.
- Dönmezer, Sulhi, ve Sahir Erman. *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Cilt II*. 7. Baskı. İstanbul, 1981.
- Dönmezer, Sulhi, ve Sahir Erman. *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Cilt III*. 9. Baskı. İstanbul, 1983.
- Duranoğlu, Yakup. "Kamu Davasının Açılmasında Geçerli Olan İlkeler Kamu Davasının (Kovuşturmanın) Kamusalılığı, Davasız Muhakeme Olmaz, Kamu Davasında Mecburiyetlik (Kovuşturma Mecburiyeti), Takdirilik (Maslahata Uygunluk) İlkeleri." *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi*, 2021: 265-296.
- Dülger, Murat Volkan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Edizdoğan, Nihat, Metin Taş, ve Ali Çelikkaya. *Vergi Ceza ve Yargılama Hukuku*. 1. Baskı. Ekin Yayınevi, 2007.
- Erçelik, Pelin Atayman. *Siyaset Felsefesi Tarihi: Platon'dan Zizek'e*. 3. Baskı. Düzenleyen: Kurtul Gülenç Ahu Tunçel. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2017.
- Erdem, Metin, Doğan Şenyüz, ve İsmail Tatlıoğlu. *Kamu Maliyesi*. 16. Baskı. Bursa: Ekin Yayınevi, 2021.

- Erem, Faruk. "Ceza Hukukunda Hakkın Kullanılması." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1990: 5-17.
- Erem, Faruk. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 4. Baskı. Ankara: Güzel İstanbul Matbaası, 1958.
- Erman, Sahir. "Hileli Vergi Suçları Hakkında Bazı Düşünceler." *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, 1957: 51-71.
- Erman, Sahir. "Türk Vergi Hukukunda Yer Alan Ceza Hukukuna Ait Prensipler." *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, 1968: 73-88.
- Erman, Sahir. "Vergi Usul Kanununda Yer Alan Ceza Hukuku Kaideleri." *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, 1959: 205-226.
- Ersoy, Yüksel. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 1. Baskı. Ankara: İmaj Yayınevi, 2002.
- Evik, Ali Hakan. "Sermaye Piyasası Araçlarının Değerini Etkileyebilecek Aldatıcı Hareketler Yapma (Manipülasyon) Suçları (Yayınlanmamış Doktora Tezi)." İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004.
- Ferri, Enrico. *Principii di diritto Criminale*. Torino, 1928.
- Feyzioğlu, Metin. "5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Hakkında Bazı Tespit ve Değerlendirmeler." *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2006: 27-61.
- Filiz, Ömer. "Bankacılık Zimmeti, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)." İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü, 2021.
- Garraud, Rene. *Traite Theorique Et Pratique De Droit Penal Francais*. Tome I. Paris, 1913.
- Geçer, Ahmet Emrah. "Vergi Ceza Hukukunda Non Bis İn İdem İlkesi." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2016: 315-348.
- Gemalmaz, Burak. *Mülkiyet Hakkı – Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi 6*. 1. Baskı. Ankara: Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi, 2018.
- Gerçek, Adnan. *Kamu Alacaklarının Takip ve Tahsil Hukuku*. 4. Baskı. Bursa: Ekin Yayınevi, 2015.
- Gerçek, Adnan, Güneş Çetin Gerger, Çağatan Taşkın, Feride Bakar, ve Simla Güzel. *Mükellef Hakları*. 1. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015.
- Gödekli, Mehmet. "Türk Ceza Öğretisi ve Uygulamasında Etkin Pişmanlık." *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2017: 277-360.
- Gözler, Kemal. *Hukuka Giriş*. 8. Baskı. Bursa: Ekin Yayınevi, 2011.
- Gültepe, Hüseyin Can, ve Hamza Kahrıman. "Yargının Özel Usulsüzlük Cezalarına Bakışı." *Turkuaz Uluslararası Sosyo-Ekonomik Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 2023: 102-124.
- Günay, Erhan. *Yeni Türk Ceza Kanunundaki Etkin Pişmanlık ve Gönüllü Vazgeçme*. 1. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2006.
- Güneş, Mehmet. *Vergi Ceza Hukukunda Uzlaşma Müessesesi*. 1. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Hafızoğulları, Zeki, ve Muharrem Özen. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 14. Baskı. Ankara: Usa Yayıncılık, 2022.
- Hans, Welzel. *Das Deutsche Strafrecht*. 11. Auflage. Berlin: Walter de Gruyter Verlag, 1969.
- Hızlı, Yılmaz. *Türk Vergi Hukukunda Kaçakçılık Suçu*. 1. Baskı. Ankara: Kazancı Hukuk Yayınları, 1984.

- Honig, Richard, ve Yavuz Abadan. "İlliyet Nazariyesine Dair." *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1936: 169-188.
- İçel, Kayıhan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler II*. 5. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2013.
- İçel, Kayıhan. "Ceza Hukukunda Temel Kusurluluk Şekli Kast." *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2007: 61-70.
- İçel, Kayıhan, Füsun Sokullu Akıncı, İzzet Özgenç, Adem Sözüer, Fatih Selami Mahmutoğlu, ve Yener Ünver. *Suç Teorisi*. 2. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2000.
- İçel, Kayıhan, ve Ali Hakan Evik. *Ceza Hukuku Genel Hükümler 2. Kitap*. 4. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2007.
- İçel, Kayıhan, ve Süheyl Donay. *Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Hukuku Genel Kısım 1. Kitap*. 3. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 1999.
- İlgezdi, Ali Rıza, ve Serkan Batak. *İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu*. 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- İstanbul Kültür Üniversitesi Ceza Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi. *Vergi Kabahat ve Suçları Tasarısı*. 1. Baskı. Düzenleyen: Funda Başaran Yavaşlar Bahri Öztürk. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Karakoç, Yusuf. *Genel Vergi Hukuku*. 2. Baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Karakoç, Yusuf. *Türk Vergi Ceza Hukukunda Pişmanlık ve Islah*. 2. Baskı. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları No:76, 1997.
- Karakoç, Yusuf. *Vergi Ceza Hukuku*. 2. Baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Karakoç, Yusuf. *Vergi Yargılaması Hukuku*. 5. Baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Kaşıkcı, Mahmut, ve Altan Rençber. *Vergi Ceza Hukuku*. 1. Baskı. İstanbul: Onikilevha Yayınevi, 2023.
- Keklik, Ramazan. *5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Etkin Pişmanlık*. 1. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- Keyman, Selahattin. "Cürmi Fiilin Yapısal Unsuru Olarak Hareket." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1988: 121-171.
- Keyman, Selahattin. "Tipiklik ve Ceza Hukuku." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1980: 59-105.
- Kızılot, Şükrü, ve Metin Taş. *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*. 5. Baskı. Gazi Kitabevi, 2013.
- Koca, Mahmut, ve İlhan Üzülmöz. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 5. Baskı. Seçkin Yayıncılık, 2012.
- Koca, Mahmut, ve İlhan Üzülmöz. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. 6. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Maggiore, Giuseppe. *Principi di Diritto Penale*. Bologna, 1937.
- Meraklı, Serkan. "Ceza Hukukunda Kusur (Yayınlanmamış Doktora Tezi)." İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- Mutlu, Barış. "Aristoteles'te Doğal, Etik, Politik Bir Tasarım Olarak İnsan Anlayışı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)." Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009.
- Mutluer, Kamil, ve Nilay Dayanç Kuzeyli. *Vergi Ceza Hukuku*. 1. Baskı. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2019.

- Oğuzman, Kemal, ve Turgut Öz. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I*. 11. Baskı. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.
- Oğuzman, Kemal, ve Turgut Öz. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt II*. 10. Baskı. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.
- Ömercioğlu, Abdullah. "7318 Sayılı Kanun İle Eklenen Vergi Kaçakçılığı Suçları." *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2022: 167-192.
- Önder, Ayhan. *Ceza Hukuku Dersleri*. İstanbul, 1992.
- Önder, Ayhan. "Mütemadi Suç." *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1963: 75-120.
- Özbek, Veli Özer. *Ekonomi Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 3. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Özbek, Veli Özer. *TCK İzmir Şerhi Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı Cilt I*. 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2005.
- Özbek, Veli Özer. *TCK İzmir Şerhi Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı Cilt II*. 1. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan, Serkan Meraklı, Pınar Bacaksız, ve İsa Başbüyük. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 14. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan, ve Pınar Bacaksız. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 13. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- Özbek, Veli Özer, Mehmet Nihat Kanbur, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, ve İlker Tepe. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. 5. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013.
- Özen, Mustafa. "Non Bis in İdem (Aynı Fiilden Dolayı İki Kez Yargılama Olmaz) İlkesi." *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2010: 389-417.
- Özen, Mustafa. *Vergi Suçları ve Kabahatleri*. 1. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Özer, İbrahim. "Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)." Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 18. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2022.
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 19. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2023.
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi – Genel Hükümler*. 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2005.
- Özgenç, İzzet. "Vergi Kaçakçılığı Suçunda Etkin Pişmanlık." tarih yok. <https://izzetozgenc.com/makale/vergi-kacakligi-sucunda-etkin-pismanlik> (erişildi: Nisan 14, 2024).
- Pehlivan, Osman. *Vergi Hukuku Genel İlkeler ve Türk Vergi Sistemi*. 1. Baskı. Trabzon: Celepler Matbaacılık, 2013.
- Platon. *Devlet*. 24. Baskı. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2013.
- Saban, Nihal. *Vergi Hukuku*. 9. Baskı. Beta Yayıncılık, 2019.
- Soyaslan, Doğan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 1. Baskı. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 1998.
- Soysal, Tamer. "Türk Ceza Hukukunda Uzlaşma." *Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaşma* içinde, düzenleyen: Feridun Yenisey, 203-246. Arıkan Yayınevi, 2005.
- Stefani, Gaston, Georges Levasseur, ve Bernard Bouloc. *Droit Penal General*. Dalloz, 1975.

- Sümer, Arif Emre. "Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık." *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2023: 1229-1270.
- Şahin, Hilal Gürses. "Vergi Ceza Hukukunda Yanılma, Mücbir Sebep, Pişmanlık ve Islah." *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Türk Ceza Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi - Vergi Ceza Hukuku Çalışmaları* içinde, düzenleyen: İzzet Özgenç, 67-110. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Şen, Ersan. "VUK m.359'a İlişkin Uyarılma Davasının Kapsamı ve Etkisi." 7 Mayıs 2022. <https://sen.av.tr/tr/makale/vuk-m359a-iliskin-uyarlama-davasinin-kapsami-ve-etkisi> (erişildi: Mayıs 22, 2024).
- Şen, Ersan, ve Cem Serdar. "7394 sayılı Kanunla Yapılan Vergi Usul Kanunu Değişiklikleri." 18 Nisan 2022. <https://sen.av.tr/tr/makale/7394-sayili-kanunla-yapilan-vergi-usul-kanunu-degisiklikleri> (erişildi: Nisan 30, 2024).
- Şenyüz, Doğan. "Susma Hakkı Karşısında Vergi Kanunundaki Defter ve Belgeleri Gizleme Suçu." *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013: 29-40.
- Şenyüz, Doğan. "Vergi Kaçakçılığı Suçlarında Etkin Pişmanlık." *Legal Mali Hukuk Dergisi*, 2022: 1457-1488.
- Şenyüz, Doğan. *Vergi Ceza Hukuku*. 12. Baskı. Bursa: Ekin Yayınevi, 2022.
- Şenyüz, Doğan, Adnan Gerçek, ve Mehmet Yüce. *Vergi Hukuku Genel Hükümler*. 13. Baskı. Bursa: Ekin Yayınevi, 2022.
- Şişman, Gülden, ve Şenel Sarsıkoğlu. "Vergi Kaçakçılığı Suçunda Etkin Pişmanlık." *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2022: 1591-1623.
- Taş, Semra, ve Selçuk İpek. "Kendini Gerçekleştiren Kehanet Bağlamında Türkiye'de Vergi Aflarının Değerlendirilmesi." *Prof. Dr. Doğan Şenyüz'e Armağan (Maliye)* içinde, düzenleyen: Adnan Gerçek, 407-430. Bursa: Ekin Yayınevi, 2023.
- Taşdelen, Aziz. "Vergisel Arama." *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2003: 159-191.
- Taşdelen, Aziz. *Vergi Usul Kanunu Yönünden Vergi Kabahatleri*. 1. Baskı. Ankara: Turhan Kitabevi, 2010.
- Taştan, Mehmet. *Vergi Kaçakçılığı Suçları*. 3. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Toroslu, Nevzat. *Ceza Hukuku*. 7. Baskı. Ankara: Savaş Yayınevi, 2005.
- Tosun, Öztekin. *Hileli Vergi Suçları*. 1. Baskı. İstanbul: Baha Matbaası, 1962.
- Uğur, Hüsamettin. "Ceza Muhakemesinde Kovuşturma Mecburiyeti İlkesinden Maslahata Uygunluk İlkesine." *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2007: 256-288.
- Ümit, Ceyda. *Vergi Ceza Hukukunda Defter, Kayıt ve Belgeleri Gizleme, Sahte Belge Düzenleme ve Kullanma Suçları*. 1. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Ünal, Oğuz Kürşat. "Sahte Fatura ve Faturadan Doğan Sorumluluklar." *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2006: 1-32.
- Ünal, Osman Gazi. "Türk Ceza Hukukunda Tehlike Suçları (Yayımlanmamış Doktora Tezi)." Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2020.
- Ünver, Yener, ve Hakan Hakeri. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 10. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2015.
- Yenidünya, Ahmet Caner. "Vergi Kaçakçılığı Suçlarında Yeni Bir Başlangıç: 7394 Sayılı Kanunun Getirdikleri." 2022 Nisan 16. <https://caneryenidunya.medium.com/vergi-kaçakçılığı-suçlarında-yeni-bir-başlangıç-7394-sayılı-kanunun-getirdikleri-b21b71cde311> (erişildi: Mayıs 2024, 23).

- Yıldırım, Zübeyr. *Vergi Ceza Hukukunda Pişmanlık ve Islah*. 1. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.
- Yılmaz Furtuna, Elif, ve Arzu Laloğlu. "7394 Sayılı Kanun Bağlamında Vergi Kaçakçılığı Suçunda Etkin Pişmanlık Müessesesi Üzerine Bir Değerlendirme." *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2022: 347-372.
- Yurtcan, Erdener. *Yargıtay Kararları Işığında Kabahatler Kanunu ve Yorumu*. 2. Baskı. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2016.
- Yurtlu, Vakkas, ve Burçin Bozdoğanoglu. "Vergi Ceza Hukukunda Kaçakçılık Fiillerine Uygulanacak Cezaların Ölçülülük ve Non Bis İn İdem İlkeleri Açısından İncelenmesi." *International Journal Of Public Finance*, 2022: 73-92.
- Yüce, Mehmet. *Türk Vergi Yargısı*. 2. Baskı. Bursa: Ekin Yayınevi, 2012.
- Yücel, Aysegül, ve Burçin Bozdoğanoglu. "Vergi Usul Kanunu 359. Maddede Yer Alan Kaçakçılık Suçlarına Getirilen Etkin Pişmanlık Düzenlemesinin Kanun Yolundan Vazgeçme Müessesesine Etkileri." *Legal Mali Hukuk Dergisi*, 2022: 1235-1258.

MEVZUAT

- 193, SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU. R.G: 6/1/1961 Sayı : 10700.
- 2004, SAYILI İCRA VE İFLAS KANUNU. R.G: 19/6/1932 Sayı : 2128.
- 213, SAYILI VERGİ USUL KANUNU. R.G: 10/1/1961 Sayı : 10703.
- 2709, SAYILI TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI. R.G: 9/11/1982 Sayı : 17863 (Mükerrer).
- 3100, SAYILI KATMA DEĞER VERGİSİ MÜKELLEFLERİNİN ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZLARI KULLANMALARI MECBURİYETİ HAKKINDA KANUN. R.G: 15/12/1984 Sayı : 18606.
- 5237, SAYILI TÜRK CEZA KANUNU. R.G: 12/10/2004 Sayı : 25611.
- 5271, SAYILI CEZA MUHALEMESİ KANUNU. R.G: 17/12/2004 Sayı : 25673.
- 5275, SAYILI CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUN. R.G: 29/12/2004 Sayı : 25685.
- 5326, SAYILI KABAHAHLER KANUNU. R.G: 31/3/2005 Sayı : 25772 (Mükerrer).
- 5352, SAYILI ADLİ SİCİL KANUNU. R.G: 1/6/2005 Sayı : 25832.
- 5411, SAYILI BANKACILIK KANUNU. R.G: 10/10/2005 Sayı : 25983.
- 5432, VERGİ USUL KANUNU. R.G: 15/6/1949 Sayı : 7233.
- 556, SAYILI MARKALARIN KORUNMASI HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME. R.G: 27/06/1995 Sayı : 22326.
- 5607, SAYILI KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE KANUNU. R.G: 31/3/2007 Sayı : 26479.
- 5846, SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU. R.G: 13/12/1951 Sayı : 7981.
- 5941, SAYILI ÇEK KANUNU. R.G: 20/12/2009 Sayı : 27438.
- 6098, SAYILI TÜRK BORÇLAR KANUNU. R.G: 4/2/2011 Sayı : 27836.
- 6102, SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU. R.G: 14/2/2011 Sayı : 27846.
- 6183, SAYILI AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN. R.G: 28/7/1953 Sayı : 8469.
- 6769, SAYILI SİNAİ MÜLKİYET KANUNU. R.G: 22/12/2016 Sayı : 29944.
- 765, SAYILI TÜRK CEZA KANUNU. R.G: 13/3/1926 Sayı : 320.

MAHKEME KARARLARI

- Anayasa Mahkemesi, 01.03.2006 tarih, 2005/108 E., 2006/35 K.
- Anayasa Mahkemesi, 05.03.2009 tarih, 2006/123 E., 2009/43 K.
- Anayasa Mahkemesi, 06.01.2005 tarih, 2001/487 E., 2005/2 K.
- Anayasa Mahkemesi, 11.11.2021 tarih, 2019/110 E., 2021/85 K.
- Anayasa Mahkemesi, 12.04.2006 tarih, 2006/58 E., 2006/50 K.
- Anayasa Mahkemesi, 12.11.2014 tarih, başvuru numarası 2014/6192.
- Anayasa Mahkemesi, 13.09.2023 tarih, 2022/81 E., 2023/153 K.
- Anayasa Mahkemesi, 15.10.1991 tarih, 1990/29 E., 1991/37 K.
- Anayasa Mahkemesi, 15.10.1993 tarih, 1990/29 E., 1991/37 K.
- Anayasa Mahkemesi, 25.09.2018 tarih, 2018/30 E., 2018/94 K.
- Anayasa Mahkemesi, 28.01.2010 tarih, 2009/6 E., 2010/19 K.
- Anayasa Mahkemesi, 28.09.2022 tarih, 2022/59 E., 2022/111 K.
- Anayasa Mahkemesi, 30.11.2023 tarih, 2023/129 E., 2023/206 K.
- Danıştay 4. Dairesi, 10.12.2019 tarih, 2018/6583 E., 2019/8505 K.
- Danıştay 4. Dairesi, 23.09.2021 tarih, 2019/2252 E., 2021/4362 K.
- Danıştay 7. Dairesi, 02.04.2012 tarih, 2008/4440 E., 2012/1136 K.
- Danıştay 7. Dairesi, 03.11.1998 tarih, 1998/881 E., 1998/3608 K.
- Danıştay 7. Dairesi, 11.10.2005 tarih, 2002/2135 E., 2005/2362 K.
- Danıştay 9. Dairesi, 26.10.2015 tarih, 2012/430 E., 2015/11424 K.
- Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu, 12.09.1980 tarih, 1977/1 E., 1980/2 K.
- Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu, 23.10.1986 tarih, 1986/2 E., 1986/2 K.
- Danıştay VDDK, 02.12.2020 tarih, 2020/1063 E., 2020/1306 K.
- Danıştay VDDK, 15.02.2002 tarih, 2001/501 E., 2002/62 K.
- Yargıtay 10. Ceza Dairesi, 19.11.2015 tarih, 2015/4610 E., 2015/33000 K.
- Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 05.06.2006 tarih, 2005/144 E., 2006/5115 K.
- Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 06.02.2017 tarih, 2016/4395 E., 2017/677 K.
- Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 07.04.2022 tarih, 2021/2159 E. 2022/6015 K.
- Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 07.05.2014 tarih, 2012/23183 E., 2014/8778 K.
- Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 10.07.2009 tarih, 2008/512 E., 2009/1032 K.
- Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 14.02.2018 tarih, 2017/9621 E., 2018/1198 K.
- Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 14.09.2011 tarih, 2011/129 E., 2011/20004 K.
- Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 16.01.2017 tarih, 2016/12117 E., 2017/266 K.
- Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 19.03.2018 tarih, 2018/3412 E. 2018/2280 K.
- Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 21.01.2021 tarih, 2017/12892 E., 2021/530 K.
- Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 21.05.2018 tarih, 2017/10500 E., 2018/4756 K.
- Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 27.10.2021 tarih, 2017/11271 E., 2021/9328 K.
- Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 28.12.2021 tarih, 2017/12657 E., 2021/13926 K.
- Yargıtay 13. Ceza Dairesi, 16.04.2012 tarih, 2012/1275 E., 2012/9217 K.

- Yargıtay 16. Ceza Dairesi, 07.10.2019 tarih, 2019/4263 E., 2019/5833 K.
- Yargıtay 16. Ceza Dairesi, 20.02.2018 tarih, 2017/3330 E., 2018/389 K.
- Yargıtay 19. Ceza Dairesi, 21.10.2015 tarih, 2015/8615 E., 2015/5973 K.
- Yargıtay 2. Ceza Dairesi, 29.06.2016 tarih, 2014/32537 E., 2016/12365 K.
- Yargıtay 21. Ceza Dairesi, 09.11.2016 tarih, 2016/2480 E. 2016/6746 K.
- Yargıtay 21. Ceza Dairesi, 31.01.2017 tarih, 2016/1957 E., 2017/388 K.
- Yargıtay 6. Ceza Dairesi, 01.04.2014 tarih, 2013/20543 E., 2014/7573 K.
- Yargıtay 7. Ceza Dairesi, 21.09.2022 tarih, 2022/4498 E., 2022/12258 K.
- Yargıtay 7. Ceza Dairesi, 24.05.2021 tarih, 2021/240 E., 2021/6542 K.
- Yargıtay 9. Ceza Dairesi, 05.03.2014 tarih, 2014/1687 E., 2014/2562 K.
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 01.03.2016 tarih, 2015/832 E., 2016/102 K.
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 08.12.2015 tarih, 2014/710 E., 2015/502 K.
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 09.02.2016 tarih, 2013/735 E., 2016/55 K.
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 10.03.2020 tarih, 2017/614 E., 2020/159 K.
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 13.06.2017 tarih, 2017/654 E., 2017/333 K.
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 14.03.2017 tarih, 2017/7 E., 2017/137 K.
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 17.10.2006 tarih, 2006/165 E., 2006/213 K.
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 17.12.1990 tarih, 1990/312 E., 1990/340 K.
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 20.09.2022 tarih, 2020/296 E., 2022/563 K.
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 27.03.2018 tarih, 2017/1118 E., 2018/121 K.

İNTERNET ADRESLERİ

- <https://adlisicil.adalet.gov.tr/>
- <https://gib.gov.tr/>
- www.sozluk.gov.tr
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/#>
- <https://karararama.danistay.gov.tr/>
- <https://magdurbilgi.adalet.gov.tr/d>

Berrin Rumeysa MERMER

ANAYASAYI İHLAL SUÇU

(TCK m. 309)

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Anayasayı İhlal Suçu (TCK m. 309)

Berrin Rumeysa Mermer

Hukuk Yayınları Dizisi – 3963

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 84 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- AKGÜN, Seçil Karal**, Ellinci Yılına Yaklaşırken 27 Mayıs ve Getirdiği Anayasaya Kısa Bir Bakış, Atatürk Yolu Dergisi, Y. 2009, C. 11, S. 43, s. 407-466
- AKGÜNDÜZ, Ahmet**, Mukayeseli İslam ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı, Diyarbakır, 1986
- AKKURT, Ali**, Yetkili Amirin Emrini İfa ve İfadan Doğan Sorumluluk, Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2013, C. 1, S. 1, s. 55-75
- AKMAN, Mehmet**, Önceki Hukukumuzda İsyân Suçu, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Y. 1995, C. 9, S. 1-3, s. 203-222
- ANAYURT, Ömer**, Anayasa Hukuku Genel Kısım, Seçkin Yayıncılık, 2021, 4. Baskı
- ANBARLI, Şeniz**, Baskıya Karşı Direnme Hakkı ve Sivil İtaatsizlik (Türkiye Örneği), Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006
- ATAR, Yavuz**, Türk Anayasa Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 2021, 14. Baskı
- AVCI, Mustafa**, Osmanlı Ceza Hukuku 2 Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, 2018, 3. Baskı
- AYDIN, Melikşah**, İslam Hukukuna Göre İsyân (Bağy) Suçu ve Cezası, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2015, C. 23, S. 2, s. 49-77
- AYGÜN EŞİTLİ, Ezgi**, Anayasayı İhlal Suçu, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2016, C. 65, S. 4, s. 1689-1724
- BAHÇİVAN, Fatih**, 27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül 1980 Askeri Müdahalelerinin Türk Politik Hayatına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005
- BALTACI, Vahit**, Yeni TCK ve CMK'da Terör Suçları ve Yargılaması, Seçkin Yayıncılık, 2007, 1. Baskı
- BAŞ, Nimet**, Askeri Darbeler ve Normalleşme, Dünyada ve Türkiye'de Darbe Yargılamaları içinde, Ömer Temel (Ed.), Lale Yayıncılık, 2017, s. 523-536
- BAŞGİL, Ali Fuad**, 27 Mayıs İhtilali ve Sebepleri, Kubbealtı Neşriyatı, 2021, 5. Baskı
- BAYRAKTAR, Köksal**, Siyasal Suç, İstanbul, 1982
- BEYOĞLU, Cem Ümit/ KANTARCI, Nurullah**, Anayasayı İhlal Suçu, Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2020, C. 8, S. 16, s. 681-720
- BODUR, Nurullah/ ÖZKUL, Eshat**, Uygulamada Terör Örgütü ve Terör Suçları, Seçkin Yayıncılık, 2022, 6. Baskı
- CAN, Osman**, Anayasayı Değiştirme İktidarı ve Denetimi Sorunu, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Y. 2007, C. 62, S. 3, s. 101-139
- COŞKUN, Vahap**, Direnme Hakkı, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi, 5. Kitap, İstanbul Barosu Yayınları, 2002, s. 52-79

- ÇAĞLAYAN, M. Muhtar**, Gerekçeli, Notlu ve İçtihatlı Türk Ceza Kanunu Cilt 2 (Madde 125-413), Ankara Yarı Açık Cezaevi Matbaası, 1970
- DEĞERLİ, Yavuz Selim**, Anayasa Yargısında Ön-Denetim, Adalet Yayınevi, 2020, 1. Baskı
- DEMREN DÖNMEZ, Burcu**, Ceza Sorumluluğunu Azaltan Bir Neden Olarak Haksız Tahrik, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Y. 2013, C. 71, S. 1, s. 267-294
- DİNLER, Veysel**, Anayasal Suç Ne(Değil)dir?, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2016, C. 65, S. 4, s. 1545-1575
- DÜLGER, Murat Volkan/ ÖZKAN, Onur/ BAKDUR, Merve**, Ceza Hukukunda Hata ve Hataya Bağlanan Sonuçlar, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y. 2021, S. 45, s. 227-264
- EMİROĞLU, Atiye**, 27 Mayıs 1960 İhtilali ve Demokrat Parti'nin Tasfiyesi, Selçuk Üniversitesi Kadınhanı Faik İdil Meslek Yüksek Okulu Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi, Y. 2011, C. 1, S. 1, s. 13-27
- ERDOĞAN, Mustafa**, Anayasa Hukukuna Giriş, Siyasal Kitabevi, 2019, 2. Baskı
- EREM, Faruk**, Suçun Konusu ve Hümanist Doktrin, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.1968, C. 25, S. 1, s. 11-33
- EREM, Faruk/ TOROSLU, Nevzat**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Savaş Yayınları, 2003, 9. Baskı
- EREN, Abdurrahman**, Anayasa Hukuku Dersleri, Seçkin Yayıncılık, 2021, 3. Baskı
- EROĞUL, Cem**, Anattüzeye Giriş (Anayasa Hukukuna Giriş), İmaj Yayınevi, 2016, 15. Baskı
- ERSOY, Uğur**, Ceza Hukukunun Gri Alanı: Tehlike Suçları, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y. 2020, C. 1, S. 41, s. 27-64
- GERÇEKER, Hasan**, Yorumlu ve Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Seçkin Yayıncılık, 2022, 6. Baskı
- GÖKCAN, Hasan Tahsin/ ARTUÇ, Mustafa**, Pratik Türk Ceza Kanunu, 2021, 6. Baskı
- GÖNENÇ, Levent**, Meşruiyet Kavramı ve Anayasaların Meşruiyeti Problemi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2001, C. 50, S. 1, s. 131-152
- GÖZLER, Kemal**, Anayasa Hukukunun Genel Teorisi, 1. Cilt, Ekin Yayınevi, 2020, 2. Baskı (Anayasa Hukuku)
- GÖZLER, Kemal**, Kurucu İktidar, Ekin Kitabevi Yayınları, 1998, 1. Baskı (Kurucu İktidar)
- GÖZÜBÜYÜK, Abdullah Pulat**, Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi Cilt 2 (Madde 125-281), Kazancı Hukuk Yayınları, 5. Baskı
- HAFIZOĞULLARI, Zeki**, Anayasanın Zorla Değiştirilmesine Kalkışma Suçu, Y. 2015, C. 1, S. 1, s. 483-502

- HAFIZOĞULLARI, Zeki/ ÖZEN, Muharrem**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Millete ve Devlete Karşı Suçlar, US-A Yayıncılık, 2016, 1. Baskı
- HAKYEMEZ, Yusuf Şevki**, Anayasa Değişikliklerinin Yargısal Denetimi ve Anayasa Mahkemesi'nin Anayasaya Aykırı İçtihadı, Liberal Düşünce Dergisi, Y. 2010, S. 58, s. 61-68
- İBA, Şeref/ BAKIRCI, Fahri**, Türk Hukukunda "Geçici Kanun" ve "Geçici Madde" Kavramları Üzerine, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Y. 2021, S. 17, s. 271-302
- İÇEL, Kayıhan**, Görünüşte Birleşme (İçtima) İlkeleri ve Yeni Türk Ceza Kanunu, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Y. 2008, C. 7, S. 14, s. 35-49
- KANGAL, Zeynel T.**, Türk Ceza Hukukunda Haksız Tahrik, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2010, C. 14, S. 3-4, s. 19-68
- KARCILIOĞLU, Nevzat Kaan**, Anayasayı İhlal Suçu (TCK m.309), Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016
- KOCA, Mahmut/ ÜZÜLMEZ, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 2022, 15. Baskı
- MAJNO**, Ceza Kanunu Şerhi Türk ve İtalyan Ceza Kanunları, Cilt 2, Sevinç Matbaası, 1978
- MALKOÇ, İsmail**, Açıklamalı Türk Ceza Kanunu Cilt 4 (Madde 242-345), 2013, 4. Baskı
- MUMCU, Ahmet**, Osmanlı Devleti'nde Siyaseten Katl, Phoenix Yayınları, 2017, 4. Baskı
- NASKALİ, Emine Gürsoy**, Yargı ve 27 Mayıs 1960 Darbesi, Dünyada ve Türkiye'de Darbe Yargılamaları içinde, Ömer Temel (Ed.), Lale Yayıncılık, 2017, s. 493-517
- NİŞANCI, Şükrü**, Sivil İtaatsizliğin Teorik Temelleri ve Meşruiyeti Meselesi, Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2000
- ONAR, Erdal**, 1982 Anayasasında Anayasayı Değiştirme Sorunu, Ankara, 1993
- ÖMEROĞLU, Ömer**, "Direnme Hakkı, Meşruluğu ve Pratik Değeri", Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2009, C. 13, S. 1-2, s. 103-115
- ÖZBEK, Veli Özer/ DOĞAN, Koray/ BACAĞIZ, Pınar**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 2022, 13. Baskı
- ÖZBUDUN, Ergun**, Türk Anayasa Hukuku, Yetkin Yayınları, 19. Baskı, 2019
- ÖZDAĞ, Ümit**, Menderes Döneminde Ordu-Siyaset İlişkileri ve 27 Mayıs İhtilali, Boyut Kitapları, 2004, 2. Baskı
- ÖZDEN, Yekta Güngör**, "Anayasa Mahkemesi Kanun Koyucu Gibi Hareketle, Yeni Bir Uygulamaya Yol Açacak Biçimde Hüküm Tesis Edemez" Kuralına Nasıl Gelindi? Bu Kural Nedir, Ne Değildir?, Anayasa Yargısı Dergisi, Y. 1985, C. 2, s. 41-90
- ÖZEK, Çetin**, Anayasayı İhlal Suçunda Hazırlık Hareketleri - İcra Hareketi, Yargıtay Dergisi, Y. 1990, C. 16, S. 1-2, s. 98-120 (Anayasayı İhlal)

- ÖZEK, Çetin**, Siyasi İktidar Düzeni ve Fonksiyonları Aleyhine Cürümler, İstanbul Üniversitesi Yayınları, Cezaevi Matbaası, 1967 (Siyasi İktidar)
- ÖZGENÇ, İzzet**, Suç Örgütleri, Seçkin Yayıncılık, 2022, 14. Baskı
- ÖZTÜRK, Namık Kemal**, Anayasa Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 2021, 3. Baskı
- SALİHOĞLU, Hadi/ PARLAR, Ali/ ÖZTÜRK, Muzaffer**, Uygulamada Terör Suçları Devlete ve Anayasal Düzene Karşı Suçlar, Bilge Yayınevi, 2018, 1. Baskı
- SARIASLAN, Ömer**, Türk Anayasa Hukukunda Yasama Sorumsuzluğu, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021
- SARIGÜL, Ali Tanju**, Ceza Hukukunda Hata Kavramı ve Suçun Maddi Unsurlarında Hatanın Ceza Sorumluluğuna Etkisi, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2019, C. 14, S. 2, s. 663-692
- SAVAŞ, Vural/ MOLLAMAHMUTOĞLU, Sadık**, Türk Ceza Kanunu'nun Yorumu Cilt 2 (Madde 125-315), Seçkin Yayınevi, 1. Baskı, 1995
- SOYASLAN, Doğan**, Anayasanın Ceza Normları Tarafından Korunması T.C.K.'nin 146. Maddesi, Anayasa Yargısı Dergisi, Y. 1993, C. 10, s. 57-90 (Anayasanın Ceza Normları Tarafından Korunması)
- SOYASLAN, Doğan**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Yetkin Yayınları, 2020, 13. Baskı (Ceza Özel)
- SOYSAL, Mümtaz**, 100 Soruda Anayasanın Anlamı, Gerçek Yayınevi, 1987, 7. Baskı
- ŞAHİN, Engin**, Türk Anayasa Tarihinde Asli Kurucu İktidarların Meşruluğu Sorunu, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013
- ŞEN, Ersan**, 12 Eylül 1980'nin Yargılanması Mümkün Müdür?, Ankara Barosu Dergisi, Y. 2012, S. 2, s. 349-360
- ŞEN, Ersan/ ERYILDIZ, H. Sefa**, Suç Örgütü, Seçkin Yayıncılık, 2022, 5. Baskı
- TANERİ, Gökhan**, Uygulamadan Örnek Hükümlerle Ağır Ceza Suçları 2. Cilt, Yetkin Yayınları, 2018, 2. Baskı
- TAŞKIN, Ahmet**, Baskıya Karşı Direnme Hakkı, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2004, S. 52, s. 37-65
- TEZİÇ, Erdoğan**, Anayasa Hukuku (Genel Esasları), Beta Basım, 2013, 16. Bası
- TOROSLU, Nevzat**, Anayasayı İhlal Suçu, Ankara Barosu Dergisi, Y. 1985, S. 4, s. 591-601 (Anayasayı İhlal Suçu)
- TOROSLU, Nevzat**, Ceza Hukuku Özel Kısım, Savaş Yayınevi, 2015, 8. Baskı (Ceza Özel)
- TUNAYA, Tarık Zafer**, Siyasal Kurumlar ve Anayasa Hukuku, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1980, 4. Bası
- TURİNAY, Faruk**, Anayasayı İhlal Suçu Üzerine Bir İnceleme, Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2012, S. 1, s. 289-310

- TÜLEN, Hikmet**, Yasama Sorumsuzluğunun Mutlaklığı Üzerine Düşünceler, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 1999, C. 3, S. 1, s. 115-122
- UYAR, Hakkı**, Türkiye’de Askeri Darbeler ve Nedenleri Üzerine Bir Analiz Denemesi, Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, Y. 2020, C. 20, S. 15 Temmuz, s. 77-96
- YALÇIN GÜLER, Gülşah**, Anayasa Değişiklikleri, Kurucu İktidarlar ve Meşruiyet, Sayıştay Dergisi, Y. 2007, S. 66-67, s. 35-46
- YAŞAR, Kenan Evren**, Karşılaştırmalı Olarak Anayasayı İhlal Suçu, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, Y. 2014, C. 2, S. 1-2, s. 189-234
- YAŞAR, Osman/ GÖKCAN, Hasan Tahsin/ ARTUÇ, Mustafa**, Yorumlu - Uygulamalı Türk Ceza Kanunu 6. Cilt Md. 252-345, Adalet Yayınevi, 2014, 2. Baskı
- YILMAZOĞLU, Yunus Emre/ PERDECİOĞLU, İsmail Emrah (ed.)**, Türkiye Cumhuriyet Anayasası (Gerekçeli), Anayasa Mahkemesi Yayınları, 2021, 3. Baskı

İNTERNET KAYNAKLARI

- 1789 ABD Anayasası (*Constitution of the United States*), https://www.senate.gov/civics/constitution_item/constitution.htm#a3_sec3, E.T.: 04.09.2022
- 1810 Fransız Ceza Kanunu (Madde 86-92) (Code Pénal Ancien), https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071029/LEGISCTA000006166076/2022-08-08?isAbrogated=true#LEGISCTA000006166076, E.T.: 08.08.2022
- 1871 Alman Ceza Kanunu (Strafgesetzbuch (StGB)), <http://www.gesetze-im-internet.de/stgb/BJNR001270871.html>, E.T.: 03.09.2022
- 1948 ABD Ceza Kanunu (*Title 18 – Crimes and Criminal Procedure*), https://legislationline.org/sites/default/files/documents/a5/USA_title_18_us_code_crimes_2017_en.pdf, E.T.: 04.09.2022
- 1994 Fransız Ceza Kanunu (Madde 411-1 – 411-11) (Code Pénal), https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070719/LEGISCTA000006149841/#LEGISCTA000006149841, E.T.: 02.09.2022
- 1994 Fransız Ceza Kanunu (Madde 412-1 – 412-8) (Code Pénal), https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070719/LEGISCTA000006149842/2022-09-02/, E.T.: 02.09.2022
- **BARDAKOĞLU, Ali**, "Eşkiya", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/eskiya#1>, E.T.: 01.08.2022
- Cumhuriyet, 12 Eylül İddianamesi Kabul Edildi, 10.01.2012, <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/12-eylul-iddianamesi-kabul-edildi-311736>, E.T.: 23.03.2023
- **EKİNCİKLİ, Mustafa/ ŞAHİN, Alpaslan**, 27 Mayıs 1960 Askeri Darbesi Öncesinde Kurulan "İhtilal Örgütleri" ve "Dokuz Subay Olayı", Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi, Y. 2018, S. 70, s. 39-54, <https://dergipark.org.tr/pub/abuhssbd/issue/42273/508648>, E.T.: 12.02.2023

- **ERDEM, Tevfik**, Türkiye’de Darbe ve Müdahalelerin Kısa Tarihi, Stratejik Düşünce Enstitüsü, Yayın Tarihi: 15.07.2019, [https:// www.sde.org.tr/tevfik-erdem/genel/turkiyede-darbe-ve-mudahalelerin-kisa-tarihi-kose-yazisi-10443](https://www.sde.org.tr/tevfik-erdem/genel/turkiyede-darbe-ve-mudahalelerin-kisa-tarihi-kose-yazisi-10443), E.T.: 23.02.2023
- **GÖZLER, Kemal**, 1982 Anayasası Hâlâ Yürürlükte Mi? Anayasasızlaştırma Üzerine Bir Deneme, <https://www.anayasa.gen.tr /anayasasizlastirma- uzun.pdf>, E.T.: 25.09.2022
- **GÖZLER, Kemal**, Cumhurbaşkanı Kişisel Suçlarından Dolayı Yüce Divanda Yargılanabilir mi? Cumhurbaşkanının Cezai Sorumluluğunun Kapsamı Konusunda Görüş Değişikliği, www.anayasa.gen.tr/cb-kisisel-suc.htm, E.T.: 21.07.2022
- **GÜNDOĞAN, Barış**, “Demokrasiye Vurulan İkinci Darbe: 12 Mart Muhtırası”, Anadolu Ajansı, <https://www.aa.com.tr /tr/gundem/ demokrasiye-vurulan-ikinci-darbe-12-mart-muhtirasi/2531506>, E.T.: 17.11.2022
- **HOLMBERG, Tom**, France: Penal Code of 1810, https://www.napoleon-series.org/research/government/france/penalcode/c_penalcode3a.html, E.T.: 08.08.2022
- **İŞBİLİR, Ömer**, "Kalebend", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https:// islamansiklopedisi.org.tr/kalebend>, E.T.: 26.08.2022
- **Meclis Araştırması Komisyonu**, Ülkemizde Demokrasiye Müdahale Eden Tüm Darbe ve Muhtıralar ile Demokrasiyi İşlevsiz Kılan Diğer Bütün Girişim ve Süreçlerin Tüm Boyutları ile Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu, TBMM, 2012, Sıra Sayı: 376, <https://www.tbmm.gov.tr/MeclisArastirmasiKomisyonlari/DarbeMuhtira-Anasayfa>, E.T.: 12.02.2023
- Resmi Gazete Arşivi, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/>
- T24 Bağımsız İnternet Gazetesi, Kenan Evren’in Uyarı Mektubu, <https://t24.com.tr/haber/kenan-evrenin-uyari-mektubu,9617>, E.T.: 14.03.2023
- Türk Ceza Kanunu Genel Gerekçesi, <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ceza-kanunu-genel-gerekce/1>, E.T.: 04.08.2022
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri, <https://sozluk.gov.tr/>
- Uluslararası Alman Ceza Kanunu (*Völkerstrafgesetzbuch (VStGB)*), <http://www.gesetze-im-internet.de/vstgb/BJNR225410002.html>, E.T.: 03.09.2022

Emine Hilal CELBEK

**Türk Ceza Hukukunda
Depremde Yıkılan Binalar Sebebi İle
MÜTEAHHİTLERİN
TAKSİRLE ÖLDÜRME VE
TAKSİRLE YARALAMA
SUÇLARINDAN SORUMLULUĞU**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

**Türk Ceza Hukukunda Depremde Yıkılan Binalar Sebebi ile Mütcahhitlerin
Taksirle Öldürme ve Taksirle Yaralama Suçlarından Sorumluluğu**
Emine Hilal Celbek

Hukuk Yayınları Dizisi – 3964

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 85 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

BALOĞLU GRUP BASIN YAYIN
Saray Mah. 608 Cad. No: 6/A Kahramankazan/Ankara
Tel: (0312) 911 26 24
Sertifika No: 41297

KAYNAKÇA

YAYINLAR

- Akbulut, B.** (2023). *Ceza hukuku genel hükümler.* (10. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Akbulut, B.** (2023). Deprem nedeniyle meydana gelen ölüm ve yaralanmalara ait ceza hukuku sorunlarına ilişkin bazı tespitler. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 31 (2), s. 569-628, doi:10.15337/suhfd.1278441.
- Akın, A. B.** (2023). İş Kazaları Yönünden Taksirle Öldürme Suçu, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *T.C. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı*, Kırıkkale.
- Alacakaptan, U.** (1975). Suçun unsurları, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları*, No.372
- Altun, F.** (2018). Afetlerin ekonomik ve sosyal etkileri: Türkiye örneği üzerinden bir değerlendirme. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 2 (1), s. 1 - 15.
- Antalya, O. G.** (2018). *Borçlar hukuku genel hükümler.* Cilt:2. İstanbul: Legal Yayıncılık
- Apaydın, C.** (2009). *En son Yargıtay ve Askeri Yargıtay Kararları Işığında Ceza Hukukunda Doğrudan Kast, Olası Kast, Basit Taksir Ve Bilinçli Taksir Kavramları.* İstanbul: Sena Ofset.
- Apaydın, C.** (2011). Suç ve ceza, *Ceza Hukuku Dergisi*, sayı 1, s. 19.
- Arifoğlu, B. – Erkan, V. U. (ed.),** (2024). *Depremin inşaat hukukuna etkisi.* Ankara: Yetkin Yayınları
- Arslantürk, M.** (2020). *Öldürme suçları.* (2. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Artuç M. - Elmas M.T.** (2019) *Duruşma yönetimi ve yasa yolları*, (3. Baskı) Ankara: Adalet Yayınevi 3. Baskı.
- Artuk, M. E. - Gökçen, A. – Alşahin, M. E. – Çakır, K.** (2023). *Ceza hukuku genel hükümler.* (17. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aydın, Ç. K.** (2006). Taksirle Yaralama, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı*, Ankara.
- Ayyıldız, D.** (2020). Ekonomik, Siyasal ve Toplumsal Boyutlarıyla İmar Barışı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Türkiye Cumhuriyeti Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı (Kent Ve Çevre Bilimleri Bilim Dalı)*, Ankara.
- Bal, B. – Erkan, V. U. (ed.),** (2024). *Depremin inşaat hukukuna etkisi.* Ankara: Yetkin Yayınları

- Başer S.** (2021). Yüklenicinin Şahsen İfa Borcu ve Alt Yüklenicilik Sözleşmesi, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), *İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü Özel Hukuk Doktora Programı*, İstanbul.
- Bayraktar, D. - Bayraktar, E. A.** (2017). Türkiye’de yapı müteahhitliği tanımının yasal bir çerçevede tartışılması. *Şeyh Edebalı Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, Cilt:4, Sayı: 2,
- Boysanoğlu, E.** (2015). Yapı müteahhidi tanımı. *TMB Gündem*, Haziran Sayısı, s. 38-39.
- Bilgin, G.,** (2022). *İmar kanunu şerhi ve imar barışından kaynaklanan sorunların değerlendirilmesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Budak, T. – Aşkın U. (ed.),** (2024). *Deprem inşaat hukukuna etkisi*. Ankara: Yetkin Yayınları
- Centel, N. - Zafer, H. - Çakmut, Ö.** (2017). *Kişilere karşı işlenen suçlar*. (4. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Çiftçioğlu, C. T.** (2013). Türk Ceza Kanunu’nda taksir. (Hakemli Makale) *Ankara Barosu Dergisi*. No:3
- Demirbaş, T.** (2016). *Ceza Hukuku genel hükümler*. (11. Baskı). Ankara: Seçkin yayıncılık.
- Demircan, F.** (2019). Yargıtay Kararlarında Bilinçli Taksir – Olası Kast Ayrımı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı*, Konya.
- Deniz, Ş. E.** (2012). Antalya İli Afet Riskleri Ve Afet Yönetimi Konusu Üzerine Bir Araştırma, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *T.C Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Antalya.
- Dönmezer, S.** (2004). *Kişilere ve mala karşı cürümler*, (17. Baskı). İstanbul: Beta Yayınevi.
- Duman, İ. H.** (2022). *100 soruda yapı denetimi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Duman, O.** (2016). Batı Anadolu Bölgesindeki Depremlerin Yapay Sinir Ağı Yöntemiyle Tahmini, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Afet Yönetimi Anabilim Dalı Afet Yönetimi Programı*, Gümüşhane.
- Ergünay O.** (2007). Türkiye’nin afet profili, *TMMOB Afet Sempozyumu*, 5-7 Aralık, Ankara.
- Gökçen, A. - Balcı, M.** (2013). *Kasten öldürme suçları (TCK m.81-83)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Günder, S.** (2011). *Exploring The Dynamics of the Turkish Construction Industry Using Input-Output Analysis, Construction Management and Economics*. 29(1), s. 59-68.
- Gül, Z. - Çakaloğlu, B.** (2017). İnşaat sektörünün dinamikleri: Türkiye için 2000-2014 girdi-çıkıtlı analizi, *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 36, s. 130-155.

- Haçin, İ.** (2014). "1939 Erzincan büyük depremi", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 30, no: 88.
- Hakeri, H.** (2018). *Ceza hukuku genel hükümler*. (16. Baskı). Ankara: Astana Yayınları.
- Hancı, İ. H.** (2002). *Adli tıp ve adli bilimler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- İsayev, M.** (2022). Müteahhit Ve Taşeron Arasındaki Uzun Dönem Ortaklığın Proje Karına Etkisinin Analizi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü*, İstanbul.
- İçöz, Cenk.** (2018). Kuzey Anadolu Fay Hattı Üzerinde Gerçekleşen Depremlerin Mekânsal Ve Mekan- Zamansal Olarak İncelenmesi, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), *Eskişehir Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Eskişehir.
- İşçi, C.** (2008). Deprem nedir ve nasıl korunuruz ?, *Journal of Yasar University*, 3(9), s. 959-983.
- Kaçar, E. I.** (2019). Öldürmeye Teşebbüs Ve Kasten Yaralama Suçu Bağlamında Kastın Tespiti, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı*, İstanbul.
- Kahveci, Y. A.** (2014). Yargıtay Kararları Işığında Olası Kast Ve Bilinçli Taksir, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Suç Araştırmaları Anabilim Dalı*, Ankara.
- Kaplan, İ.** (2019). *İnşaat sözleşmeleri hukuku ve endüstri yatırım sözleşmeleri*. Ankara: Yetkin yayınevi
- Karakehya, H.** (2007). Ceza hukukunda doğrudan kast, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 15. Sayı: 1. s. 117 - 138.
- Karakehya, H.** (2010), *İradilik unsuru bağlamında ceza hukukunda kast*, Ankara: Savaş Yayınevi. Ankara.
- Karakehya, H., Usluadam, A. K.** (2015), "Türk Ceza Hukuku öğretisinde suçun manevi unsuru bağlamında suç genel teorisine ilişkin görüşler" *Journal of Penal Law and Criminology*, Cilt:3 Sayı:2, s. 1-24.
- Karyelioğlu, S.** (2015). Türkiye'de inşaat sektörünün gelişimi bağlamında Trabzon'da müteahhitliğin sosyokültürel temelleri. *Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, 19, s. 207-240.
- Kaya, V., Yalçınkaya, Ö., Hüseyini, İ.** (2013). Ekonomik büyümede inşaat sektörünün rolü: Türkiye örneği (1987-2010), *Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, 27(4), s. 148-167.
- Kaymaz, S. - Gökcan, H. T.** (2006). *5237 sayılı Türk Ceza Kanununda taksirle adam öldürme ve yaralama suçları*. (1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Keskin, U.** (2009). 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Yer Alan Kasten Öldürme Ve Kasten Yaralama Suçları, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı*, Kütahya.
- Kılıç, R. - Demirbaş, E.** (2012), "Türkiye'de kamu inşaat harcamalarının belirleyicileri ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki", *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, Cilt:3 Sayı:2, s. 84-97.

- Koca, E. – Erkan, V. U. (ed.),** (2024). *Deprem inşaat hukukuna etkisi*. Ankara: Yetkin Yayınları
- Koca, M. - Üzülmez, İ.** (2013). *Türk Ceza Hukuku genel hükümler*. (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Koca, M. - Üzülmez, İ.** (2023). *Türk Ceza Hukuku özel hükümler*. (9. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Koç, E., Kaya, K., Şenel, M. C.** (2017). Türkiye’de inşaat sanayi sektörünün gelişimi-temel inşaat sanayi göstergeleri, *Nevşehir Bilim Ve Teknoloji Dergisi*, 6(2), s. 643-660. <https://doi.org/10.17100/nevbiltek.305577>.
- Kuruoğlu, M.** (2009). *Türkiye’de inşaat sektörü hammadde haritası*. İstanbul: Sektörel Yayınları.
- Macit, M.** (2023). Uygulamada Taksirle Yaralama ve Öldürme Suçları: Trafik Kazaları. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) *T.C. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı*. Kırşehir.
- Parlar, A. - Hatipoğlu, M.** (2010). *5237 sayılı TCK’da temel ilkeler tanımlar uygulama alanı kast ve taksir*. (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Purkis, S.** (2016). İstanbul’da inşaat odaklı birikimin durdurulamayan yükselişi: konut fazlasına karşın artan konut açığı, *Mülkiye Dergisi*, 40(4), s. 91-111.
- Özbek, V. Ö. - Doğan, K. - Bacaksız, P.** (2023). *Türk ceza hukuku özel hükümler*. (18. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özbek, V. Ö. - Doğan, K. - Meraklı S. - Bacaksız, P. - Başbüyük İ.** (2023). *Türk ceza hukuku genel hükümler*. (14. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özel, Y.** (2023). Türk – Amerikan Hukukunda Olası Kast Kavramı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Çankaya.
- Özkan, F. - Özkan, Ö. - Gündüz, M.** (2012). *Causal relationship between construction investment policy and economic growth in Turkey. Technological Forecasting And Social Change*. s. 362–370. E.T.: 25.12.2023 <https://hdl.handle.net/11511/66872>
- Özkaya Özlüer, İ.** (2018). İmar barışı düzenlemesine hukuki bir yaklaşım. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(2), s. 313-340. <https://doi.org/10.21492/inuhfd.467904>
- Özgenç, İ.** (2022). *Türk Ceza Hukuku genel hükümler*. (18. Baskı) Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Öztürk B. - Erdem, M. R.** (2023). *Uygulamalı ceza hukuku ve güvenlik tedbirleri hukuku*, (23. Baskı). Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.
- Parlar, A. - Hatipoğlu, M.** (2005). *Kast ve taksir*. İstanbul: Kazancı Yayınevi.
- Parlar, A. - Hatipoğlu, M.** (2007). *Ağır ceza davaları*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Sabırsız, E., ve Şöhret, M.** (2024). 6 Şubat depremlerinin Türkiye ekonomisi üzerindeki makroekonomik, sosyal ve çevresel etkileri. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*. 15(1 -Deprem Özel Sayısı-), <https://doi.org/10.54688/ayd.1390984>

- Salik Ata, N.** (2023). Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat depremlerinin kriz yönetimi bağlamında değerlendirilmesi. *Meriç Uluslararası Sosyal Ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 7 (Özel Sayı), s. 59-77. <https://doi.org/10.54707/meric.1327520>
- Südaş, İ.** (2004). 17 ağustos 1999 Marmara depreminin nüfus ve yerleşme üzerindeki etkileri: Gölcük (Kocaeli) örneği. *Ege Coğrafya Dergisi*, 13.
- Sünbül, A. B. ve Sünbül F.** (2018). Deprem etkileşimlerinde Coulomb gerilme kriteri değerlendirmesi; doğu Anadolu fay hattı. *Karaelmas Fen ve Mühendislik Dergisi*, 8 (2)
- Şahin, İ. - Kılınc, T.** (2016). Türkiye’de 1980-2014 yılları arasında görülen depremlerin ekonomik etkileri, *İktisadi Yenilik Dergisi*, 4 (1), s. 33-42.
- Şahin, O.** (2019). Türkiye’de İnşaat Sektöründe, Vekalet Sözleşmesi Kapsamında Şantiye Şefinin Hukuki, Cezai Ve İdari Sorumluluğu Üzerine Bir Çalışma, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı*, Antalya.
- Şare, E.** (2016). Taksir üzerine bir inceleme, *İstanbul Barosu Dergisi*, Cilt: 90, Sayı: 1, s. 88-113.
- Tarı Özgür, M. - Özgür, M. - Bayraktutan Y.** (2017). *Türkiye’de inşaat sektöründe istihdam esnekliği, kayıt dışı istihdam ve ekonomi*, Kocaeli: Küv Yayınları.
- Taş, B.,** (2021) Hukukun genel bir ilkesi olarak tabii hakim ilkesi, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(2).
- Taşkın, A. – Erkan, V. U. (ed.),** (2024). *Depremin inşaat hukukuna etkisi*. Ankara: Yetkin Yayınları
- Telli, S. G. Ve Altun, D.** (2023). Türkiye’de deprem sonrası çevrimiçi öğrenmenin vazgeçilmezliği. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 125-136. <https://doi.org/10.32329/uad.1268747>
- Tercan, B.** (2018). İmar affı: 1948’den bu güne imar afları. *Mimarlık Dergisi*, 403, s. 20-26.
- Türkiye Barolar Birliği**, Depremzedeler için hukuk rehberi, 410, 3. Baskı. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları.
- Tüzemen Atık, E.** (2014). Fidic kırmızı kitap (new red book) kuralları uyarınca inşaat sözleşmelerinde müteahhidin sorumluluğu. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18 (2), s. 53-84.
- Uslu, S.** (2018). Taksirle Öldürme Suçu, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı*, İstanbul.
- Ünver, Y.** (2003). *Ceza hukukuyla korunması amaçlanan hukuksal değer*. (1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yalçın, U.** (2017). Türkiyede Ortaya Çıkan Deprem Sayıları Ve Ortalama Deprem Büyüklüğüne Göre Depremsellik Eğiliminin Markov Zincirleri İle İncelenmesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.

- Yaşar, O.- Gökcan, H. T. - Artuç, M.** (2010). *Yorumlu uygulamalı Türk Ceza Kanunu cilt 1 madde 1-44*, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Yayla Türkyılmaz, F.** (2016). *Tıbbi Müdahaleler Ve Taksirle Yaralama Suçu*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *T.C. İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yıldız, A. K.** (2014). Taksirle yaralama, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 119, s. 65-101.
- Zortul, Z. M.** (2020). *İnşaat Sektörünün Ekonomi Ve Dış Sektörlerle İlişkisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *T.C. Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı*, İstanbul.
- 1975 Tarihli Deprem Yönetmeliği** 1975 Tarihli Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik

İnternet Kaynakları

- AFAD. (2023). <https://www.afad.gov.tr/van-depremi-hakkinda>, E.T.: 24.10.2023
- AFAD. (2023). <https://www.afad.gov.tr/van-depremi-hakkinda#:~:text=23%20Ekim%202011%20g%C3%BCn%C3%BC%20meydana,say%C4%B1da%20can%20kayb%C4%B1na%20yol%20a%C3%A7m%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r>. E.T.: 06.06.2023
- Bianet. (2024). <https://bianet.org/haber/deprem-davaları-enkaz-altından-cikamadi-233852>, E.T.: 23.01.2024
- Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü. (2023). <http://www.koeri.boun.edu.tr/bilgi/buyukluk.htm>, E.T.: 02.11.2023
- Deprem Terimleri Sözlüğü, http://acikerisim.uludag.edu.tr/jspui/bitstream/11452/31913/1/6_1_1.pdf, E.T.: 19.10.2023
- Hürriyet. (2024). <https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/dag-apartmani-karari-40031255#:~:text=Van%20Depremi%20s%C4%B1ras%C4%B1nda%20Erci%C5%9F'te,yakla%C5%9F%C4%B1k%201400%20TL%20ceza%20%C3%B6deyecek>, E.T.: 23.01.2024
- Mevzuat Bilgi Sistemi, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=3194&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>, E.T.: 11.10.2023)
- Tıp Terimleri Sözlüğü, <https://srm.metu.edu.tr/tr/tip-sozlugu>, E.T.:23.10.2023
- Türk Dil Kurumu. <https://sozluk.gov.tr/>, E.T.:24.10.2023
- Türkiye Büyük Millet Meclisi. (Dönem: 22, Yasama Yılı: 2, Sıra Sayısı: 664, s. 424). <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss664m.htm>. E.T.: 23.01.2024
- Türkiye İstatistik Kurumu. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Insaat-Maliyet-Endeksi-Agustos-2023-49498#:~:text=T%C3%9C%C4%B0K%20Kurumsal&text=%C4%B0n%C5%9Faat%20maliyet%20endeksi%2C%202023%20y%C4%B1l%C4%B1,endeksi%20%251%2C92%20artt%C4%B1>. E.T.: 12.12.2023

- Türkiye İstatistik Kurumu. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Konut-Satis-Istatistikleri-Eylul-2023-49518>. . E.T.: 12.12.2023)

Yargı Kararları

- Anayasa Mahkemesi'nin 2001/377 Esas, 2002/59 Karar sayılı 26.06.2002 tarihli kararı
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 2008/11 Esas, 2009/3108 Karar sayılı 17.12.2009 tarihli kararı
- İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 14. Ceza Dairesi'nin 2022/2039 Esas, 2022/2270 Karar sayılı 18.11.2022 tarihli kararı
- İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 14. Ceza Dairesi'nin 2022/2085 Esas, 2022/2446 Karar sayılı 09.12.2022 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 1983/5-383 Esas, 1984/457 Karar sayılı 29.11.1984 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 1983/6-360 Esas,1984/32 Karar sayılı 27.01.1982 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2013/12-653 Esas, 2015/430 Karar sayılı 01.12.2015 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2014/1-200 Esas, 2016/250 Karar sayılı, 10.05.2016 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2017/12-907 Esas, 2021/528 Karar sayılı 04.11.2021 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2017/12-921 Esas, 2023/90 Karar sayılı 15.02.2023 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2018/8-319 Esas, 2022/160 Karar sayılı 10.03.2022 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2018/12-303 Esas, 2022/615 Karar sayılı 06.10.2022 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2018/12-384 Esas, 2022/567 Karar sayılı 20.09.2022 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2018/12-611 Esas, 2022/784 Karar sayılı 08.12.2022 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2019/1-314 Esas, 2021/373 Karar sayılı 09.09.2021 Tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2019/9 Esas, 2023/444 Karar sayılı 14.09.2023 Tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2019/12-238 Esas, 2022/831 Karar sayılı 22.12.2022 tarihli kararı

- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2020/1-434 Esas, 2023/252 Karar sayılı 04.05.2023 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2020/1-444 Esas, 2022/423 Karar sayılı 08.06.2022 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2021/1-126 Esas, 2021/617 Karar sayılı 07.12.2021 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2021/1-130 Esas, 2022/780 Karar sayılı 08.02.2022 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2021/1-277 Esas, 2021/652 Karar sayılı 21.12.2021 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2022/1-210 Esas, 2023/543 Karar sayılı 25.10.2023 tarihli kararı
- Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2022/1-396 Esas, 2022/860 Karar sayılı 28.12.2022 tarihli kararı
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2022/6-111 Esas, 2022/1714 Karar sayılı 13.12.2022 tarihli kararı
- Yargıtay 2. Ceza Dairesi'nin 2021/10375 Esas, 2023/6169 Karar sayılı 30.10.2023 tarihli kararı
- Yargıtay 2. Ceza Dairesi'nin 2022/15491 Esas, 2023/1402 Karar sayılı 21.03.2023 tarihli kararı
- Yargıtay 2. Ceza Dairesi'nin 2022/15592 Esas, 2023/8937 Karar sayılı 13.12.2023 tarihli kararı
- Yargıtay 4. Ceza Dairesi'nin 2021/42212 Esas, 2023/21416 Karar sayılı 21.09.2023 tarihli kararı
- Yargıtay 5. Ceza Dairesi'nin 2016/3223 Esas, 2016/3572 Karar sayılı 07.04.2016 tarihli Kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2012/11165 Esas, 2013/4980 Karar sayılı 01.03.2013 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2012/231 Esas, 2012/22756 Karar sayılı 02.11.2012 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2013/8258 Esas, 2014/4319 Karar sayılı 20.02.2014 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2012/8935 Esas, 2013/3221 Karar sayılı 14/02/2013 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2013/16224 Esas, 2014/13000 Karar sayılı 27.05.2014 tarihli ilanı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2017/10383 Esas, 2019/8044 Karar sayılı 03.07.2019 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2020/4569 Esas, 2023/4118 Karar sayılı 18.10.2023 tarihli kararı

- Yargıtay 12 Ceza Dairesi'nin 2020/4829 Esas, 2023/2300 Karar sayılı 22.06.2023 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2020/4875 Esas, 2023/2440 Karar sayılı 06.07.2023 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2020/11417 Esas, 2022/9373 Karar sayılı 01.12.2022 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2021/6554 Esas, 2023/229 Karar sayılı 25.01.2023 tarihli kararı
- Yargıtay 12 Ceza Dairesi'nin 2021/6735 Esas, 2023/2331 Karar sayılı 22.06.2023 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2022/2299 Esas, 2023/1223 Karar sayılı 12.04.2023 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2022/3668 Esas, 2022/8755 Karar sayılı 17.11.2022 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2022/3675 Esas, 2023/2253 Karar sayılı 20.06.2023 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2022/7981 Esas, 2023/4116 Karar sayılı 18.10.2023 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2022/8934 Esas, 2023/1723 Karar sayılı 18.05.2023 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2023/2602 Esas, 2023/2458 Karar sayılı 17.07.2023 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2023/3256 Esas, 2023/1804 Karar sayılı 05.09.2023 tarihli kararı
- Yargıtay 12 Ceza Dairesi'nin 2023/4226 Esas, 2023/2661 Karar sayılı 06.09.2023 tarihli kararı
- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2023/5829 Esas, 2023/5597 Karar sayılı sayılı 13.12.2023 tarihli kararı

Dr. Öğr. Üyesi Esra ATA DAĞISTANLI

**ULUSLARARASI HUKUKTA
ÇEVRESEL ZARARLARDAN DOLAYI
DEVLETİN SORUMLULUĞU**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Uluslararası Hukukta Çevresel Zararlardan Dolayı Devletin Sorumluluğu
Esra Ata Dağıstanlı

Hukuk Yayınları Dizisi – 3965

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 86 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Aagard, Todd S., "Environmental Harms, Use Conflicts and Neutral Baselines in Environmental Law", **Duke Law Journal**, Vol. 60, No. 7, 2011, ss. 1505-1564.
- Abass, Ademola, "Consent Precluding State Responsibility: A Critical Analysis" **International and Comparative Law Quarterly**, Vol. 53, No. 1, January 2004, ss. 211-225.
- Abdullahzade, Cavid, "Gabcikovo-Nagymaros Davası Kararı'nda Uluslararası Adalet Divanı'nın 1969 Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesine İlişkin Değerlendirmeleri", **MHB (Prof. Dr. Aslan Gündüz'e Armağan)**, Sayı 1-2, 2005, ss. 1-21.
- Abrams, David J. "Regulating the International Hazardous Waste Trade: A Proposed Global Solution" **Columbia Journal of Transnational Law**, Vol. 28, No. 3, 1990, ss. 801-846.
- Acer, Yücel ve Kaya, İbrahim, **Uluslararası Hukuk Temel Ders Kitabı**, 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Adede, Andronico, "The Treaty System from Stockholm (1972) to Rio de Janeiro (1992)", **Pace Environmental Law Review**, Vol. 13, No. 1, 1995, ss. 33-48.
- Adelman, Sam, "Sovereignty and Environmental Human Rights", **Encyclopedia of Environmental Law, Vol. VII**, (Ed. Michael Faure), Edward Elgar Publishing, Cheltenham/Northampton, 2019.
- Ahmadov, Farid, **The Rights of Actio Popularis before International Courts and Tribunals**, Nijhoff/Brill, Leiden, 2018.
- Akad, Mehmet, Vural Dinçkol, Bihterin ve Nihat Bulut, **Genel Kamu Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 15. Basım, Der Yayınları, İstanbul, 2019.
- Akehurst, Michael, "State Responsibility for the Wrongful Acts of Rebels- An Aspect of the Southern Rhodesian Problem," **British Yearbook of International Law**, Vol. 43, 1968-1969, ss. 49-70. (State Responsibility for the Wrongful Acts of Rebels)
- Akehurst, Michael, "International Liability for Injurious Consequences Arising out of Acts not Prohibited by International Law," **Netherlands Yearbook of International Law**, Vol. 16, 1985, ss. 3-16. (International Liability for Injurious Consequences)
- Akgündüz, Ahmet, **İslam ve Osmanlı Çevre Hukuku**, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul, 2009.
- Akman, Yıldırım, **Çevre Kirliliği (Çevre Biyolojisi)**, Palme Yayıncılık, Ankara, 2004

- Aksar, Yusuf, "The European Court of Human Rights and the Cyprus Problem", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 50, Sayı 3, 2001, ss. 141-174. (Cyprus Problem)
- Aksar, Yusuf, **Uluslararası Hukuk II**, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019. (Uluslararası Hukuk II)
- Alder, Murray Colin, **The Inherent Right of Self-Defence in International Law**, Springer, Heidelberg, 2013.
- Alexander, Ronald E., "Measuring Damages under the Convention on International Liability for Damage Caused by Space Objects", **Journal of Space Law**, Vol. 6, No. 2, 1978, ss. 151-160.
- Algan, Nesrin, "Çevre Gerçeğinin Küresel Düzeyde Ele Alınışı", **Yeni Türkiye Dergisi**, Yıl 1, Sayı 5, 1995, ss. 210-220.
- Alland, Denis, "International Responsibility and sanctions: Self Defences and Countermeasures in the ILC Codifications of Rules Governing International Responsibility", **United Nations Codification of State Responsibility** (Ed. Marina Spinedi and Bruno Simma), Oceana Publications, New York, 1987.
- Allot, Philip, "State Responsibility and the Unmaking of International Law", **Harvard International Law Journal**, Vol. 29, No. 1, Winter 1988, ss. 1-26.
- Alsın, Zeki Mesud, **Devletler Hukuku Dersleri**, Siyasal Bilgiler Okulu Yayınları, Ankara, 1947.
- Amador, Francisco V. Garcia, "State Responsibility: Some New Problems", **Collected Courses of the Hague Academy of International Law**, Vol. 94, 1958, ss. 365-491.
- Altın Coşkun, Sümeyra, "Antartika Kıtasının Hukuki Rejimi ve Türkiye'nin Kıtadaki Varlığı", **Ankara Hacı Bayram Veli Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XXII, S. 3, 2018, ss. 67-112
- Ambrus, Monika, "The Precautionary Principle and a Fair Allocation of the Burden of Proof in International Environmental Law", **Review of European Community & International Environmental Law**, Vol. 21, No. 3, 2012, ss. 259-270.
- Anton, Donald K, "Case concerning Pulp Mills on the River Uruguay (Argentina v Uruguay) (Judgment) [2010] ICJ Rep (20 April 2010)", **Australian International Law Journal**, Vol. 17, No. 1, 2010, ss. 213-224.
- Anton, Donald K. and Shelton, Dinah L., **Environmental Protection and Human Rights**, Cambridge University Press, Cambridge, 2011.
- Anton, Donald K., Makgill, Robert A. & Payne, Cymie R., "Seabed Mining – Advisory Opinion on Responsibility and Liability", **Environmental Policy and Law**, Vol. 41, No. 2, April 2011, ss. 60-65.
- Aral, Berdal, **Uluslararası Hukukta Meşru Müdafaa Hakkı**, Siyasal Kitabevi, Ankara, 1999.

- Aral, Necdet, "İnsan ve Çevre İlişkileri", **Yeni Türkiye Dergisi Çevre Özel Sayısı**, Sayı: 5, 1995, ss. 471-477.
- Arevalo, Luis B., "The Work of the International Law Commission in the Field of International Environmental Law", **Boston College Environmental Affairs Law Review**, Vol. 32, No. 3, 2005, ss. 493-507.
- Arsanjani, Mahnoush H., "The Codification of the Law of State Responsibility", **American Society of International Law Proceedings**, Vol. 83, 1989, ss. 225-229.
- Aust, Anthony, **Handbook of International Law**, Second Edition, Cambridge University Press, Cambridge, 2010
- Aybay, Aydın, **Çevre ve Hukuk**, İnsan, Çevre ve Toplum (Ed. Ruşen Keleş), 2. Baskı, İmge Kitabevi, 1997.
- Aykut, İmren, "2000'li Yıllara Doğru Dünyada Çevre Sorunları ve Türkiye", **Yeni Türkiye Dergisi**, Yıl 1, Sayı 5, 1995, ss. 220-224.
- Banda, Maria L., "Regime Congruence: Rethinking the Scope of State Responsibility for Transboundary Environmental Harm," **Minnesota Law Review**, Vol. 103, No. 4, 2019, ss. 1880-1956.
- Barbazo, Julio, "**Necessity (Revisited) in International Law**", Essays in Honour of Judge Manfred Lachs (ed. J. Makarczyk), The Hague, 1984. (Necessity)
- Barboza, Julio, "The ILC and Environmental Damage", **Harm to Environment: The Right to Compensation and the Assessment of Damages** (Ed. Peter Wetterstein), Clarendon Press, Oxford, 1997. (Environmental Damage)
- Barboza, Julio, "Invocation of Responsibility", **State Responsibility and the Individual**, (Ed. Kalliopi Koufa), Sakkoulas Publishing, Athens, 2006. (Responsibility)
- Barbier, Sandrine, "Assurances and Guarantees of Non-Repetition", **The Law of International Responsibility** (Eds. James Crawford, Alain Pellet, Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010.
- Barker, John, "The Different Forms of Reparation: Compensation", **The Law of International Responsibility** (Eds. James Crawford, Alain Pellet, Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010.
- Barnidge, Robert P., "The Due Diligence Principle under International Law", **International Community Law Review**, Vol. 8, No. 1, 2006, ss. 81-121.
- Basse, Ellen Margrethe, "Environmental Liability- Modern Developments", **Scandinavian Studies in Law**, vol. 41, 2001, ss. 31-53.
- Başlar, Kemal, "Uluslararası Çevre Hukuku ve Dünya Çevre Zirvesi", **Ekoloji**, Sayı 3, 1992, ss. 8-10. (Dünya Çevre Zirvesi)
- Başlar, Kemal, **The Concept of the Common Heritage, of Mankind in International Law**, The Hague, 1998. (Common Heritage)

- Başlar, Kemal, "Uluslararası Hukukta "Erga Omnes" Kavramı", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, C. 22, Sayı 2, 2002, ss. 75-107. ("Erga Omnes" Kavramı)
- Başlar, Kemal, "Antartika Antlaşmaları Sistemi (1961-2001); 40 Yılın Ardından Antartika'nın Hukuki Rejimi", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.52, S.2, 2003, ss. 77-99. (Antartika Antlaşmaları Sistemi)
- Başoğlu, Başak, **Çevre Zararlarından Doğan Hukuki Sorumluluk**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016.
- Batır, Kerem, "Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi Uyarınca Uyuşmazlıkların Çözümü: Mox Plant Davası ve Yargı Yetkilerinin Örtüşmesi", **Uluslararası Hukuk ve Politika**, C. 4, No. 16, 2008, ss. 57-77.
- Bedjaoui, Mohammed, Responsibility of States: Fault and Strict Liability, **Encyclopedia of Public International Law** (Ed. Rudolf Bernhardt), Elsevier Science Publishers, Netherlands, 1987.
- Behn, Daniel and Fauchald, Ole, 'Governments under Cross- Fire?' **Manchester Journal of International Economic Law**, Vol. 12, No. 2, 2015, ss. 117-139.
- Beisheim, Marianne and Dröge, Susanne, "The Rio+20 Summit: Putting Twenty Years of Sustainability Policies into Action?", UNCSO Rio 2012 Twenty Years of Sustainability Policies – Now Put into Practice?, **Stiftung Wissenschaft und Politik Research Paper**, Berlin, 2012.
- Bell, Stuart and Others, **Environmental Law**, Ninth Edition, Oxford University Press, Oxford, 2017.
- Berlia, Georges, "İç Harp ve Devletin Milletlerarası Mesuliyeti", Çev. İlhan Akipek, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XI, S: 1-2, 1954, ss. 166-183.
- Bernauer, Thomas, "The Effectiveness of International Environmental Institutions: How We Might Learn More", **International Organization**, Vol. 49, Issue 2, 1995, ss. 351-377.
- Beyerlin, Ulrich and Marauhn, Thilo, **International Environmental Law**, Hart Publishing, Portland/Oxford, 2011.
- Beyerlin, Ulrich, "Different Types of Norms in International Environmental Law, The **Oxford Handbook of International Environmental Law**, (Ed. Bodansky, Daniel, Brunnee, Jutta and Hey Ellen), Oxford University Press, Oxford, 2007.
- Bianchi, Andrea, "The Harmonisation of Laws on Liability for Environmental Damage in Europe: an Italian Perspective, **Journal of Environmental Law**, Volume 6, Issue 1, 1994, ss. 21-42.
- Bilsel, Cemil, "Memurların Yaptığından Devletlerin Arsiulusal Mesuliyeti", **İÜHF**, Cilt I, No. I, 1935, ss. 1-20. (Memurların Yaptığından Mesuliyet)

- Bilsel, Cemil, **Devletler Hukuku**, Birinci Kitap, Devletler, Kenan Basımevi, İstanbul, 1941. (Devletler Hukuku)
- Birnie, Patricia, "The Development of International Environmental Law", **British Journal of International Studies**, Vol.3, No. 2, July 1977, ss. 169-190.
- Birnie, Patricia, Boyle, Alan and Redgwell, Catherine, **International Law and the Environment**, Oxford University Press, Oxford, 2009.
- Bockstiegel, Karl-Heinz, "Settlement of Disputes Regarding Space Activities", **Journal of Space Law**, Vol. 21, No. 1, 1993, ss. 1-10.
- Bodansky, Danial M. And Crook, John R., "Symposium on the ILC's State Responsibility Articles: Introduction and Overview", **American Journal of International Law**, Vol. 96, 2002, ss. 773-791.
- Bodansky, Daniel, 'Remarks on New Developments in International Environmental Law', **Proceedings of the American Society of International Law (85th Annual Meeting)**, 1991, ss. 413-417 (International Environmental Law)
- Bodansky, Daniel, "Customary (And Not so Customary) International Environmental Law", **Indiana Journal of Global Legal Studies**, Vol. 3, No. 1, 1995, ss. 105-119. (Customary International Environmental Law)
- Bodansky, Daniel, "The Paris Climate Change Agreement: A New Hope?", **The American Journal of International Law**, Vol. 110, 2016, ss. 288-319. (Paris Climate Change Agreement)
- Bodansky, Daniel, Brunnee, Jutta and Hay, Ellen, "International Environmental Law: Mapping the Field", **The Oxford Handbook of International Environmental Law**, (Eds. Bodansky, Brunnee and Hay), Oxford University Press, Oxford, 2007.
- Boed, Roman, "State of Necessity as a Justification for Internationally Wrongful Conduct", **Yale Human Rights and Development Journal**, Vol. 3, 2001, ss. 1-43.
- Bothe, Michael, "Legal and Non-Legal Norms – a meaningful distinction in international relations?", **Netherlands Yearbook of International Law**, Volume 11, December 1980, ss. 65-95 (Legal and Non-Legal Norms)
- Bothe, Michael, "Criminal Responsibility for Environmental Damage in Times of Armed Conflict", **International Law Studies Series US Naval War College**, 69, 1996, ss. 473-478 (Criminal Responsibility for Environmental Damage)
- Bowett, Derek William, "Crimes of State and the 1996 Report of the International Law Commission on State Responsibility", **European Journal of International Law**, Vol. 9, 1998, ss. 163-173.
- Bowman, M. 'Biodiversity, Intrinsic Value, and the Definition and Valuation of Environmental Harm', **Environmental Damage in International and**

- Comparative Law**, (Eds. Bowman, M., and Boyle, A.), Oxford University Press, Oxford, 2002.
- Bowman, Michael and Boyle, Alan, **Environmental Damage in International and Comparative Law: Problems of Definition and Valuation**, Oxford University Press, Oxford, 2002.
- Boyle, Alan E., "State Responsibility and International Liability for Injurious Consequences of Acts not Prohibited by International Law: A Necessary Distinction?", **International & Comparative Law Quarterly**, Volume 39, Issue 1, January 1990, ss. 1-26.(State Responsibility and International Liability)
- Boyle, Alan, "Reparation for Environmental Damage in International Law: Some Preliminary Problems", **Environmental Damage in International and Comparative Law: Problems of Definition and Valuation**, (Eds. Bowman M, Boyle A.), Oxford University Press, Oxford, 2002, ss. 17-26. (Reparation for Environmental Damage)
- Bozkurt, Enver, **Birleşmiş Milletler Sisteminde Kuvvet Kullanımı**, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2003.
- Bozkurt, Enver, Poyraz, Yasin ve Erdal, Selcen, **Devletler Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 11. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- Brighton, Claire, "Unlikely Bedfellows: The Evolution of the Relationship between Environmental Protection and Development", **International and Comparative Law Quarterly**, Vol. 66, January 2017, ss. 209-233.
- Brown, E.D., "The Conventional Law of the Environment", **International Environmental Law**, (Eds. Teclaff, Ludwik A, and Utton, Albert E.), Praeger Publishers, New York/Washington/London, 1975.
- Brownlie, Ian, "The use of Force in Self Defence", **BYIL**, Vol. 37, 1961, ss. 183-268. (Self Defence)
- Brownlie, Ian, **System of the Law of Nation State Responsibility Part I**, Clarendon Press, Oxford, 1986. (State Responsibility Part I)
- Brownlie, Ian, **The Rule of Law in International Affairs**, Martinus Nijhoff Publishers, Hague/London/Boston, 1998. (The Rule of Law in International Affairs)
- Brownlie, Ian, **Principles of Public International Law**, Seventh Edition, Oxford University Press, Oxford, 2008. (Public International Law)
- Brunnee, Jutta, **Acid Rain and Ozone Layer Depletion: International Law and Regulation**, Brill – Nijhoff, 1988, (Acid Rain and Ozone Layer Depletion)
- Brunnee, Jutta, "The Responsibility of States for Environmental Harm in a Multinational Context- Problems and Trends", **Cahiers de Droit**, Vol. 34, No. 3, 1993, ss. 827-845. (Responsibility States for Environmental Harm)
- Jutta Brunnee, "Of Sense And Sensibility: Reflections On International Liability Regimes As Tools For Environmental Protection", **International and**

- Comparative Law Quarterly**, Vol. 53, No. 2, 2004, ss. 351-368. (International Liability Regimes)
- Brunnee, Jutta, "The Stockholm Declaration and Structure and Processes of International Environmental Law", **The Structure of Ocean Regime Building: Essays in Tribute to Douglas M. Johnston**, (Eds.Chircop, A. and MecDorman. T.), Kluwer Law International, 2008. (The Stockholm Declaration)
- Brunnée, Jutta, "International Environmental Law and Community Interests", **Community Interests Across International Law** (Eds.Benvenisti E, Nolte G), Oxford University Press, Oxford, 2018, ss. 151-175. (Community Interests)
- Brunnee, Jutta, "Harm Prevention", **The Oxford Handbook of International Environmental Law** (Ed. Lavanya, Rajamani and Peel, Jacqueline), Second Edition, Oxford University Press, Oxford, 2021. (Harm Prevention)
- Bulajić, Milan, **Principles of International Development Law: Progressive Development of the Principles of International Law Relating to the New International Economic Order**, Second Edition, Springer, 1992.
- Butler, Shirley Oakes, "Owning Antarctica: Cooperation and Jurisdiction at The South Pole", **Journal of International Affairs**, Vol. 31, No. 1, 1977, ss. 35-51.
- Byers, Michael, "Conceptualising the Relationship between Jus Cogens and Erga Omnes Rules", **Nordic Journal of International Law**, Vol. 66, 1997, ss. 211-239.
- Cassese, Antonia, **International Law**, Second Edition, Oxford University Press, Oxford, 2005.
- Cahin, Gérard, "Attribution of Conduct to the State: Insurrectional Movements", **The Law of International Responsibility** (Eds.James Crawford, Alain Pellet and Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010
- Cain, Jonathan T, "Routes and Roadblocks: State Controls on Hazardous Waste Imports", **Natural Resources Journal**, Vol. 23, No. 4, 1983, ss. 767-793.
- Caldwell, Lynton Keith, **International Environmental Policy and Law**, Duke University Press, Durham, 1980
- Cameron, J., and Abouchar, J., "The Status of the Precautionary Principle in International Law", in **The Precautionary Principle and International Law**, (Eds. D. Freestone and E. Hey), Kluwer, The Hague, 1996.
- Cane, Peter, "Are Environmental Harms Special? ", **Journal of Environmental Law**, Vol. 13, No. 1, 2001, ss. 3-20.
- Caron, David D., "The ILC Articles on State Responsibility: The Paradoxical Relationship between Form and Authority", **The American Journal of International Law**, Vol. 96, no: 4, 2002, ss. 857-873.
- Cass, L. R., "Air Pollution and Acid Rain", **Routledge Handbook of Global Environmental Politics** (Ed. Harris, Paul G.), Routledge, London, 2013.

- Çaşın, Mesut Hakkı, **Modern Uluslararası Hukukun Temel Esasları I. Cilt**, 1. Baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2013. (Uluslararası Hukukun Esasları Cilt I)
- Çaşın, Mesut Hakkı, **Modern Uluslararası Hukukun Temel Esasları, Cilt II**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2013. (Uluslararası Hukukun Esasları Cilt II)
- Char, N. L. and Csik, B. J., "Nuclear Power Development: History and Outlook", **IAEA BULL.**, Vol. 29 No. 3 1987, ss. 80-85.
- Charlesworth, Hilary, and Christine Chinkin, "The Gender of Jus Cogens", **Human Rights Quarterly**, Vol. 15, No. 1, February 1993, ss. 63-76.
- Charney, Jonathan I., "Third State Remedies for Environmental Damage to the World's Common Spaces", **International Responsibility for Environmental Harm** (Eds. Francesco Francioni and Tullio Scovazzi), Graham & Trotman, London/Dordrecht/Boston, 1991.
- Chasek, Pamela S. and others, "Getting to 2030: Negotiating the Post-2015 Sustainable Development Agenda", **Review of European, Comparative & International Environmental Law**, Vol. 25, Issue 1, 2016, ss. 5-14.
- Choksi, Sejal, "The Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal: 1999 Protocol on Liability and Compensation", **Ecology Law Quarterly**, Vol. 28, No. 2, 2001, ss. 509-539.
- Christol, Carl Q., 'International Liability for Damage Caused by Space Objects', **American Journal of International Law**, Vol. 74, No. 2, 1980, ss. 346-371.
- Churchill, R., "Facilitating (Transnational) Civil Liability Litigation for Environmental Damage by Means of Treaties: Progress, Problems, Prospects", **Yearbook of International Environmental Law**, Vol. 12, 2001, ss. 3-41.
- Churchill, Robin, and Joanne Scott, "The Mox Plant Litigation: The First Half-Life", **International and Comparative Law Quarterly**, Vol. 53, No. 3, July 2004, ss. 643-676.
- Cogan, Jacob Katz, "Certain Activities Carried out by Nicaragua in the Border Area (Costa Rica v. Nicaragua); Construction of a Road in Costa Rica along the San Juan River (Nicaragua v. Costa Rica)", **American Journal of International Law**, Vol. 110, No. 2, April 2016, ss. 320-326.
- Combacau, J, and Alland, D., "'Primary' and 'Secondary' Rules in the Law of State Responsibility: Categorizing International Obligations", **Netherlands Yearbook of International Law**, Vol. 16, 1985, ss. 81-109.
- Condorelli, Luigi, and Claus Kress, "The Rules of Attribution: General Considerations", **The Law of International Responsibility** (Eds. James Crawford, Alain Pellet, Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010.
- Corten, Olivier, "The Obligation of Cessation", **The Law of International Responsibility** (Eds. James Crawford, Alain Pellet and Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010.

- Crawford, James, "The Criteria for Statehood in International Law", **British Yearbook of International Law**, Volume 48, Issue 1, 1976, ss. 93-182. (Criteria for Statehood)
- Crawford, James, **International Law Commission, First Report on State Responsibility**, UN. Doc. A/AC.4/490/Add. 4 (1988), para. 117, https://legal.un.org/ilc/documentation/english/a_cn4_490.pdf (18.11.2021)
- Crawford, James, "Counter-Measures as Interim Measures." **European Journal of International Law**, vol. 5, no. 1, 1994, ss. 65-76 (Counter-Measures as Interim Measures)
- Crawford, James, **The International Law Commission's Articles On State Responsibility**, First Edition, Cambridge University Press, Cambridge, 2002. (The International Law Commission's Articles On State Responsibility)
- Crawford, James, **The International Law Commission's Articles on State Responsibility**, First Edition, Cambridge University Press, Cambridge, 2002, (The International Law Commission's Articles on State Responsibility)
- Crawford, James, **State Responsibility**, Max Planck Encyclopedia of Public International Law, September 2006. (State Responsibility)
- Crawford, James, **Brownlie's Principles of Public International Law**, 8th Edition, Oxford, Oxford University Press, 2012. (Brownlie's Principles of Public International Law)
- Crawford, James, **State Responsibility General Part**, Cambridge University Press, Cambridge, 2013. (State Responsibility General Part)
- Crawford, James, **State Responsibility- The General Part: Breaches of Communitarian Norms**, Cambridge University Press, Cambridge, 2013. (Breaches of Communitarian Norms)
- Crawford, James and Olleson, Simon, "The Nature and Forms of International Responsibility", **International Law**, (Ed. Malcolm Evans), Oxford, Oxford University Press, First Edition 2003.
- Crawford, James and Olleson, Simon, "The Continuing Debate on a UN Convention on State Responsibility", **International & Comparative Law Quarterly**, Vol. 54, Issue 4, 2005, ss. 959-971.
- Crawford, James, Bodeau, Pierre and Peel, Jacqueline, The ILC's Draft Articles on State Responsibility: Toward Completion of a Second Reading, **The American Journal of International Law**, Vol. 94, No. 4, 2000, s. 660-674.
- Crawford, James, Pellet, Alain ve Alleson, Simon, (Ed.), **The Law of International Responsibility**, Oxford University Press, Oxford, 2010.
- Cross, Frank B., Paradoxical Perils of the Precautionary Principle, **Washington and Lee Law Review**, Vol. 53, Issue 3, 1996, ss. 851-925.
- Cullet, Philippe, "Common but Differentiated Responsibilities", **Research Handbook on International Environmental Law** (Eds. Fitzmaurice,

- Malgosia, Ong, David M. and Merkouris, Panos), Edward Elgar, Cheltenham /Northampton, 2010, ss. 161-181. (Common but Differentiated Responsibilities)
- Cullet, Philippe, "Differential Treatment in Environmental Law: Addressing Critiques and Conceptualizing theNext Steps", **Transnational Environmental Law**, Vol. 5, No. 2, 2016, ss. 305-328. (Differential Treatment in Environmental Law)
- Cullet, Philippe, "Differentiation", **The Oxford Handbook of International Environmental Law** (Eds. Rajamani, Lavanya and Peel, Jacqueline), Second Edition, Oxford University Press, Oxford, 2021, ss. 319-335. (Differentiation)
- Çelik, Edip, Milletlerarası Mes'uliyet, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. XXI, S. 1-4, 1957, ss. 66-80. (Milletlerarası Mesuliyet)
- Çelik, Edip F., **Milletlerarası Hukuk Cilt: 1**, Yenilenmiş 4. Baskı, Fakülteler Matbaası, 1980. (Milletlerarası Hukuk)
- Çepel, Necmettin, **Genel Ekoloji**, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, Matbaa Teknisyenleri Basımevi, İstanbul, 1983 (Genel Ekoloji)
- Çepel, Necmettin, **Çevre Koruma ve Ekolojik Terimleri Sözlüğü**, 2. Baskı, Tema Vakfı Yayınları, İstanbul, 1996. (Ekolojik Terimleri Sözlüğü)
- Çörtoğlu, İbrahim Sahir, Çevrenin Kirletilmesinden Doğan Sorumlulukla Taşınmaz Mülkiyetin Aşkın Kullanılmasından Doğan Sorumluluğun Karşılaştırılması", **Yargıtay Dergisi**, C. XII, S. 1-2, 1985, ss. 77-100.
- Desierto, Diane, *Environmental Damages, Environmental Reparations, and the Right to a Healthy Environment: The ICJ Compensation Judgment in Costa Rica v. Nicaragua and the IACtHR Advisory Opinion on Marine Protection for the Greater Caribbean*, EJIL: TALK! (Feb. 14, 2018), <https://www.ejiltalk.org/environmental-damages-environmental-reparations-and-the-right-to-a-healthy-environment-the-icj-compensation-judgment-in-costa-rica-v-nicaragua-and-the-iacthr-advisory-opinion-on-marine-protection/> (15.04.2022)
- Dikmen, Bengü Aydın ve Gönenç, Defne, **Çevresel Bir Sorun Olarak Kirlilik**, Uluslararası Çevre Hukuku ve Politikaları (Ed. Savaşan, Zerrin ve Ünay, Hakan), Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Dixon, Martin, "The Danube Dams and International Law", **Cambridge Law Journal**, Vol. 57, Part 1, 1998, ss. 1-4. (The Danube Dams)
- Dixon, Martin, **Textbook on International Law**, 6th Edition, Oxford University Press, Oxford, 2007. (International Law)
- Djamchid Momtaz, "Attribution of Conduct to the State: State Organs and Entities Empowered to Exercise Elements of Governmental Authority", **The Law of International Responsibility** (Ed. James Crawford, Alain Pellet, Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010.

- Doehring, Karl, **Genel Devlet Kuramı**, Ahmet Mumcu (Çev.), 2. Baskı, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 2000.
- Doeker, Günther and Gehring, Thomas, 'Private or International Liability for Transnational Environmental Damage: The Precedent of Conventional Liability Regimes', **Journal of Environmental Law**, Volume 2, Issue 1, 1990, ss. 1-16.
- Driesen, David, "Cost- Benefit Analysis and the Precautionary Principle: Can they be Reconciled?", **Michigan State Law Review**, 2013, ss. 771-826
- Drumbl, Mark A, "Trail Smelter and the International Law Commission's Work on State Responsibility for Internationally Wrongful Acts and State Responsibility", **Transboundary Harm in International Law, Lessons Learned From Trail Smelter** (Eds. Bratspies, Rebecca M. And Miller, Russell A.), Cambridge University Press, Cambridge, 2006.
- Dubos, Rene (Ed.), **The Encyclopedia of the Environment**, First Edition, Houghton Mifflin Harcourt Publisher, 1994.
- Dupuy, Pierre- Maria and Vinuales, Jorge E., **International Environmental Law**, Second Edition, Cambridge University Press, Cambridge, 2018.
- Dupuy, Pierre Marie, Moli, Ginevra le and Vinuales, Jorge E., Customary International Law and The Environment, Rajamani, Lavanya and Peel, Jacqeline, **The Oxford Handbook of International Environmental Law**, Second Edition, Oxford University Press, Oxford, 2021.
- Dupuy, Pierre-Marie, " The International Law of State Responsibility: Revolution or Evolution", **Michigan Journal of International Law**, vol. 11, no. 1, 1989, ss. 501-524. (State Responsibility)
- Dupuy, Pierre- Marie, 'Overview of Existing Customary Legal Regime Regarding International Pollution' in Daniel Magraw (ed), **International Law and Pollution**, University of Pennsylvania Press, 1991. (Overview of Existing Customary Legal Regime Regarding International Pollution)
- Dupuy, Pierre- Marie, "The Danger of Fragmentation or Unification of the International Legal System and the International Court of Justice", **New York University Journal of International Law and Politics**, Vol. 31, 1999, ss. 791-807. (Danger of Fragmentation)
- Duvic-Paoli, L. A., **The Prevention Principle in International Environmental Law**, Cambridge University Press, Cambridge, 2018.
- Dülger, Kenan, **Devletin Uluslararası İnsancıl Hukukunun İhlalinden Doğan Sorumluluğu**, Beta Yayınevi, İstanbul, 2015.
- Dünya Çevre Ve Kalkınma Komisyonu, Çev: Belkis Çorakçı: **Ortak Geleceğimiz**, Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını, Ankara, 1991.
- Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi Johannesburg Uygulama Planı, Basıma Hazırlayan: Ulusal Çevre ve Kalkınma Programı, Ankara, 2004.

- Eagleton, Clyde, **The Responsibility of States in International Law**, The New York University Press, New York, 1928.
- Elliot, Lorraine, "Cosmopolitan Environmental Harm Conventions", **Global Society**, Vol. 20, No. 3, 2006, ss. 345-363.
- Environmental Science, The Haper Collins Dictionary, 1992.
- Epps, Valerie and Graham, Lorie, **International Law**, Wolters Kluwer, 2011.
- Eriş, Metin, "Çevre Kirliliği Üzerine Düşünceler", **Yeni Türkiye Dergisi Çevre Özel Sayısı**, Sayı: 5, 1995, ss. 465-470.
- Erişgin, Nuri, **Çevre Kirleninin Hukuksal Sorumluluğunda İlliyet Bağı**, İmaj Yayınevi, Ankara, 2005.
- Erkiner, Hakkı Hakan, **Devletin Haksız Fiilden Kaynaklanan Uluslararası Sorumluluğu**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- Ertuğrul, Elçin, **Uluslararası Hukukun Emredici Normlarından Doğan Yükümlülüklerin Ciddi İhlallerinden Devletin Sorumluluğu**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.
- Ertürk, Hasan, **Çevre Bilimine Giriş**, 3. Baskı, Vipaş Yayınları, Bursa, 1998.
- Fabra, Adrianna, "The LOSC and the Implementation of the Precautionary Principle", **Yearbook of International Environmental Law**, Vol. 10, Iss. 1, 2000, ss. 15- 24.
- Faure, Michael G., and Andre Nollkaemper, "International Liability as an Instrument to Prevent and Compensate for Climate Change", **Stanford Environmental Law Journal**, Vol.26, 2007, ss. 123-180.
- Fawcett, J.E.S., **The Law of Nations**, Basic Books, New York, 1968.
- Fayette, Louise Angélique de La, The Concept of Environmental Damage in International Liability Regimes, **Enviromental damage in International and Comparative Law** (Ed. Michael Bowman and Alan Boyle), Oxford University Press, Oxford, 2002. (The Concept of Environmental Damge in International Liability Regimes)
- Fayette, Louise Angelique de La, "New Approaches for Addressing Damage to the Marine Environment", **International Journal of Marine and Coastal Law**, Vol. 20, No. 2, September 2005, ss. 167-224. (Marine Environment)
- Fayette, Louise Angélique de La, International Liability for Damage to the Environment, **Research Handbook on International Environmental Law** (Ed. Malgosia Fitzmaurice, David M. Ong and Panos Merkouris), Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2010. (International Liability for Damage to the Environment)
- Ferrey, Steven, **Environmental Law**, Third Edition, Aspen Publishers, New York, 2004.
- Field, Christopher B., "Summary for policymakers" in **Climate Change 2014: Impacts, Adaptation, and Vulnerability. Part A: Global and Sectoral**

- Aspects. Working Group II Contribution to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change**, (Ed. Field, Christopher B.), Cambridge University Press, Cambridge, 2014.
- Fisher, Elizabeth, Lange, Bettina and Scotford, Eloise, **Environmental Law**, Second Edition, Oxford University Press, Oxford, 2019.
- Fitzmaurice, Malgosia, "Liability for Environmental Damage Caused to the Global Commons", **Review of European, Comparative & International Environmental Law**, Vol. 5, No. 4, 1996, ss. 305-311. (Liability for Environmental Damage Caused to the Global Commons)
- Fitzmaurice, Malgosia, "Case Analysis: The Gabčíkovo-Nagymaros Case: The Law of Treaties", **Leiden Journal of International Law**, vol. 11, no. 2, June 1998, ss. 321-344. (Gabčíkovo-Nagymaros Case)
- Fitzmaurice, Malgosia, **Contemporary Issues in International Environmental Law**, Edward Elgar, Cheltenham/Northampton, 2009, (International Environmental Law)
- Fitzmaurice, Malgosia, "Liability and Compensation", **The Rio Declaration on Environment and Development**, (Ed. Jorge E. Vinuales), Oxford University Press, Oxford, 2015, (Liability and Compensation)
- Fitzmaurice, Malgosia, "State Responsibility and Liability", in: **The Environment Through the Lens of International Courts and Tribunals** (Eds. Edgardo Sobenes, Sarah Mead and Benjamin Samson), Asser Press, The Hague, 2022. (State Responsibility and Liability)
- Fleck, Dieter, **The Handbook of International Humanitarian Law**, Second Edition, Oxford University Press, Oxford, 2009.
- Foster, Caroline, "The ILC Draft Principles on the Allocation of Loss in the Case of Transboundary Harm Arising out of Hazardous Activities: Privatizing Risk", **Review of European, Comparative & International Environmental Law**, Vol. 14, No. 3, 2005, ss. 265-282.
- Freeland, Steven, "There's a Satellite in My Backyard! – Mir and the Convention on International Liability for Damage Caused by Space Objects", **University of New South Wales Law Journal**, Vol. 24, No. 2, 2001, ss. 462-484.
- Freestone, David, 'The Precautionary Principle', **International Law and Global Climate Change** (Eds. R. Churchill and D. Freestone), Graham & Trotman: London, 1991 (The Precautionary Principle)
- Freestone, David, "The Road from Rio: International Environmental Law After the Earth Summit", **Journal of Environmental Law**, Vol. 6, Iss. 2, 1994, ss. 193-218. (The Road from Rio)
- Freestone, David, 'Caution or Precaution: "A Rose By Any Other Name ...?"', **Yearbook of International Environmental Law**, Vol. 10, No. 1, 2000, ss. 25-32. (Caution or Precaution)

- Freestone, David, "Responsibilities and Obligations of States Sponsoring Persons and Entities with Respect to Activities in the Area", **American Journal of International Law**, Vol. 105, No. 4, October 2011, ss. 755-760. (Responsibilities and Obligations of States)
- French, Duncan, "From the Depths: Rich Pickings of Principles of Sustainable Development and General International Law on the Ocean Floor - The Seabed Disputes Chamber's 2011 Advisory Opinion", **International Journal of Marine and Coastal Law**, Vol. 26, No. 4, 2011, ss. 525-568.
- French, Duncan and Stephens, Tim, 'ILA Study Group on Due Diligence in International Law: First Report' (International Law Association, 7 March 2014).
- Frouville, Olivier de, Attribution of Conduct to the State: Private Individuals, **The Law of International Responsibility** (Eds. James Crawford, Alain Pellet, Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010
- Gaines, Sanford E. "Taking Responsibility for Transboundary Environmental Effects", **Hastings International and Comparative Law Review**, Vol. 14, No. 4, 1991, ss. 781-810. (Responsibility for Environmental Effects)
- Gaines, Sanford E., "The Polluter-Pays Principle: From Economic Equity to Environmental Ethos", **Texas International Law Journal**, Vol. 26, No. 3, 1991, ss. 463-495. (Polluter Pays Principle)
- Gaja, Giorgio, **The Protection of General Interest in the International Community General Course of Public International Law**, Collected Courses of the Hague Academy of International Law, Vol. 364, 2011.
- Galizzi, Paolo, "From Stockholm to New York, via Rio and Johannesburg: Has the Environment Lost its Way on the Global Agenda?", **Fordham International Law Journal**, Vol. 29, Issue 5, 2005., ss. 952-1008.
- Gardner, Richard N., **Negotiating Survival: Four Priorities After Rio**, Council on Foreign Relations, 1992.
- Gattini, Andrea, "Smoking/No Smoking: Some Remarks on the Current Place of Fault in the ILC Draft Articles on State Responsibility", **European Journal of International Law**, Vol. 10, No. 2, 1999, ss. 397-404.
- Gehring, Thomas and Jachtenfuchs, Markus, "Civil Liability for Transboundary Environmental Damage: Towards a General Liability Regime", **European Journal of International Law**, Vol. 4, Issue 1, 1993, ss. 92-106.
- Gestri, Marco, "Sovereignty of States over Their Natural Resources", **Elgar Encyclopedia of Environmental Law** (Ed. Michael Faure), Principles of Environmental Law, Vol. VI, Edward Elgar Publishing, Cheltenham/Northampton, 2018.
- Gilbert, Geoff, "The Criminal Responsibility of States", **International and Comparative Law Quarterly**, Vol. 39, No. 2, April 1990, ss. 345-369.
- Godden, Lee and Peel, Jacqueline, **Environmental Law: Scientific, Policy and Regulatory Dimensions**, Oxford University Press, Oxford, 2010.

- Goldblat, Jozef, **Twenty Years of the Non-Proliferation Treaty: Implementation and Prospects**, International Peace Research Institute, Oslo, 1990.
- Goldie, L.F.E., "Liability for Damage and the Progressive Development of International Law", **The International and Comparative Law Quarterly**, Vol. 14, No. 4, 1965, ss. 1189-1264.
- Goldsmith, Jack, "Sovereignty, International Relations Theory, and International Law", **Stanford Law Review**, Vol. 52, No. 4, April 2000, ss. 959-986.
- Gökçalp Alica, Süheyla Suzan, Avrupa Birliği Çevresel Sorumluluk Direktifi ve Türkiye'de Uygulanması, **Türk Çevre Hukuku ve Politikaları: Dünden Bugüne ve Geleceğe** (Eds. Zerrin Savaşan ve Hakan Günay), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Gönlübol, Mehmet, **Milletlerarası Siyasi Teşkilatlanma**, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1964.
- Görmez, Kemal, **Çevre Sorunları**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2007.
- Graefrath, Bernhard, **Responsibility and Damages Caused: Relationship Between Responsibility and Damages**, Recueil Des Cours, Martinus Nijhoff Publishers, The Hague, 1984
- Grant, Evadne and Voigt, Christina, "The Legitimacy of Human Rights Courts in Environmental Disputes— Editoria", **Journal of Human Rights and the Environment**, Vol. 6, No. 2, 2015, ss. 131-138.
- Grant, Malcolm, **Environmental Liability, European Environmental Law (A Comparative Perspective)**, Gerd Winter (Ed.), Dartmouth Pub., Great Britain, 1996.
- Gray, Christine, The Different Forms of Reparation: Restitution, **The Law of International Responsibility**(James Crawford, Alain Pellet, Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010.
- Gray, Mark Allan, "The International Crime of Ecoside", **California Western International Journal Law**, Vol. 26, No. 2, 1996, ss. 215-271.
- Greenwood, Christopher, "State Responsibility and Civil Liability for Environmental Damage Caused by Military Operation", **International Law Studies Series. US Naval War College**, 69, 1996, ss. 397-415.
- Guerreiro Teixeira,Rita, "The Role of International Organizations in the Development of International Environmental Law: Adjusting the Lenses of Analysis", **Case Western Reserve Journal of International Law**, Vol. 53, Issue 1, 2021, ss. 237-268.
- Gupta, Aarti and Orsini, Amandine, "Liability, Redress and the Cartagena Protocol", **Biodiversity and Nature Protection Law**, (Eds. Morgera, Elisa and Razzaque, Jone), Edward Elgar Publishing, Cheltenham & Northampton, 2017, ss. 445- 545.

- Guruswamy, Lakshman D., **International Environmental Law in a Nutshell**, West Group, USA, 1997. (Environmental Law)
- Guruswamy, Lakshman, **International Environmental Law and World Order: A Problem-Oriented Coursebook**, West Publishing Co., St. Paul, Minn., 1994. (Environmental Law and World Order)
- Guruswamy, Lakshman, "International Environmental Law: Boundaries, Landmarks, and Realities", **Natural Resources & Environment**, Fall 1995, ss. 43-77. (International Environmental Law)
- Guzman, Andrew T., **Overheated: The Human Cost of Climate Change**, Oxford University Press, Oxford, 2013.
- Günal, H. Yılmaz, "İhkak-ı Haktan İmtina Halinde Devletin Milletlerarası Mes'uliyeti", **Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, Cilt XIV, Sayı 1, 1959, ss. 173-186.
- Gündling, Lothar, "Our Responsibility for Future Generation", **American Journal of International Law**, Volume 84, Issue 1, January 1990, ss. 207-212.
- Gündüz, Aslan, **Milletlerarası Hukuk**, 7. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Güneş, Ahmet M., **Avrupa Birliği Çevre Hukuku**, On İki Levha Yayıncılık, 2011, İstanbul. (Avrupa Birliği Çevre Hukuku)
- Güneş, Ahmet, **Çevre Hukukunda İhtiyat İlkesi**, Bilge Yayınevi, 2012, Ankara (İhtiyat İlkesi)
- Güneş, Ahmet M., "Uluslararası Çevre Hukuku Üzerine Bir İnceleme", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. LXX, S. 1, 2012, ss. 83-114. (Uluslararası Çevre Hukuku)
- Güneş, Ahmet, **Çevre Hukuku**, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2023. (Çevre Hukuku)
- Güneş Anlar, Şule, "Uluslararası Toplumun Ortak Değerleri Sorunu, Çevrenin Korunması jus Cogens Doktrinini", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 59, S. 4, 2004, ss. 123-150. (Çevrenin Korunması ve Jus Cogens)
- Güneş Anlar, Şule, Gabcikova Nagymaros Davası, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 55, S. 2, 2006, ss. 91-116. (Gabcikova Nagymaros Davası)
- Güneş Anlar, Şule, "Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi ve Deniz Çevresinin Korunması", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 56, S. 2, 2007, ss. 1-37. (Deniz Çevresinin Korunması)
- Güneş, Yusuf ve Aydın Coşkun, Aynur, **Çevre Hukuku**, Kazancı Kitap, İstanbul 2004.
- Güneysu, Gökhan, **Çevrenin Silahlı Çatışmalar Esnasında Korunması**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- Hallum, Victoria, "International Tribunal for the Law of the Sea: the MOX Nuclear Plant Case", **Review of European, Comparative & International Environmental Law**, Vol. 11, No. 3, 2002, ss. 372-375.

- Handl, Günther, "Balancing of Interests and International Liability for the Pollution of International Watercourses: Customary Principles of Law Revisited", **Canadian Yearbook of International Law**, Vol. 13, 1975, ss. 156-194. (International Liability for the Pollution of International Watercourse)
- Handl, Günther, "Territorial Sovereignty and the Problem of Transnational Pollution", **The American Journal of International Law**, Vol. 69, No. 1, 1975, ss. 50-76. (Territorial Sovereignty)
- Handl, Günther, "State Liability for Accidental Transnational Environmental Damage by Private Persons", **American Journal of International Law**, Vol. 74, No. 3, 1980, ss.525-565 (State Liability for Accidental Damage by Private Persons)
- Handl, Günther, "Liability as an Obligation Established by a Primary Rule of International Law", **Netherlands Yearbook of International Law**, Vol. 16, 1985, ss. 49-79. (Liability as an Obligation)
- Handl, Gunther, "International Accountability for Transboundary Environmental Harm Revisited: What Role for State Liability", **Environmental Policy and Law**, Vol. 37, No. 2-3, February 2007, ss. 116-125. (International Accountability for Transboundary Environmental Harm)
- Handl, Gunther and Lutz, Robert E. (eds.), **Transferring Hazardous Technologies and Substances**, Graham & Trotman, London, 1989.
- Hanquin, Xue, **Transboundary Damage in International Law**, Cambridge University Press, Cambridge, 2003.
- Hardy, M. J. L., "Nuclear Liability: The General Principles of Law and Further Proposals," **British Yearbook of International Law**, Vol. 36, 1960, ss. 223-249.
- Harrison, James, "Significant International Environmental Law Cases: 2017-18", **Journal of Environmental Law**, Vol. 30, No. 3, November 2018, ss. 527-541.
- He, Qizhi, "Space Law and the Environment," in **Space Law: Development and Scope**, (Ed. Nandasiri Jasentuliyana), Praeger, Westport, 1992.
- Heathcote, Sarah, Circumstances Precluding Wrongfulness in the ILC Articles on State Responsibility: Necessity, **The Law of International Responsibility** (Ed. James Crawford, Alain Pellet and Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010.
- Heinrich Böll Foundation, **The Jo 'burg Memo - Fairness in a Fragile World – Memorandum for the World Summit on Sustainable Development**, World Summit Papers, Second Edition, 2002, s. 6-10, http://www.gci.org.uk/Documents/Joburg_Memo_.pdf (07.09.2021)
- Heijnsbergen, P.van, "The "Pollution" concept in International Law", **Environmental Policy and Law**, Vol. 5, No. 1, 1979, ss. 11-13.

- Helvacı, İlhan, **Çevre Kirlenmesinden Doğan Zararlardan Hukuki Sorumluluk**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1989.
- Henkin, Louis, **How Nations Behave**, 2nd Edition, Columbia University Press, New York, 1979.
- Hey, Ellen, "The Precautionary Concept in Environmental Policy and Law: Institutionalizing Caution", **Georgetown International Environmental Law Review**, Vol. 4, No. 2, 1992, ss. 303-318. (Precautionary Concept)
- Hey, Ellen, "Considerations Regarding the *Hormones* Case, the Precautionary Principle and International Dispute Settlement Procedures", **Leiden Journal of International Law**, Vol.13, No. 1,2000, ss. 239-248. (Precautionary Principle)
- Hey, Ellen, **Advanced Introduction to International Environmental Law**, Edward Elgar Publishing, Cheltenham/Northampton, 2016. (International Environmental Law)
- Hickey, James E. Jr., and Vern R. Walker, "Refining the Precautionary Principle in International Environmental Law", **Virginia Environmental Law Journal**, Vol. 14, No. 3, Spring 1995, ss. 423-454.
- Higgins, Rosalyn, **Problems and Process International Law and How We Use It**, Clarendon Press, Oxford, 1994.
- Hillier, Tim, **Sourcebook on Public International Law**, Cavendish Publishing, London, 1998.
- Hoffman, William, "Germany's New Environmental Liability Act: Strict Liability for Facilities Causing Pollution", **Netherlands International Law Review**, Volume 38, Issue 1, May 1991, ss. 27-41.
- Hohmann, Harald, **Precautionary Legal Duties and Principles of Modern International Environmental Law**, Graham & Trotman, London, 1994.
- Horbach, Nathalie L.J.T. and Bekker, Pieter H.F. Bekker, "State Responsibility for Injurious Transboundary Activity in Retrospect", **Netherlands International Law Review**, 50 (3), 2003, ss. 327-371.
- Horn, Laura, "Rio+20 United Nations Conference on Sustainable Development: Is This the Future We Want", **Macquarie Journal of International and Comparative Environmental Law**, Vol. 9, Issue 1, 2013, ss. 18-43.
- Hossain, Kamal, "Introduction to Permanent Sovereignty over Natural Resources in International Law", **Permanent Sovereignty over Natural Resources in International Law** (Eds. Hossain, Kamal and Chowdhury, Subrata Roy), Francis Pinter, London.
- Huang, Peter H., "International Environmental Law and Emotional Rational Choice", **Journal of Legal Studies**, Vol. 31, No. 1 - Part 2, January 2002, ss. 237-258.

- Hui, Yu, **Enviromental Liability for Carriage of Hazardous Substances/Wastes by Sea**, Master Thesis, Dalhousie University, Canada, March 1993.
- Hunter, David, Salzman, James and Zaelke, Durwood, **International Environmental Law and Policy**, 5th Ed., Foundation Press, 2015.
- Hurwitz, Bruce A, **State Liability for Outer Space Activities in Accordance with the 1972 Convention on International Liability for Damage Caused by Space Objects**, Martinus Nijhoff, Dordrecht, 1992.
- Ida, Bostian, "Flushing the Danube: The World Court's Decision Concerning the Gabcikovo Dam", **Colorado Journal of International Law and Policy**, vol.9, no. 2, 1998, ss. 401-427.
- Jagota, S.P., State Responsibility: Circumstances Precluding Wrongfulness", **Netherlands Yearbook of International Law**, Vol. 16, 1985, ss. 249-277.
- Jaitly, Akshay, and Neha Khanna, "Liability for Climate Change: Who Pays, How Much and Why", **Review of European, Comparative & International Environmental Law**, Vol. 1, No. 4, 1992, ss. 453-460.
- Jasentuliyana, Nandasiri, **International Space Law and the United Nations**, Kluwer, The Hague, 1999.
- Jayakumar, Tommy Koh, Robert Beckman and Hao Duy Phan (eds), **Transboundary Pollution: Evolving Issues of International Law and Policy**, Edward Elgar, Cheltenham and Northampton, 2015,
- Jenks, Clarence Wilfred, **Liability for Ultra-Hazardous Activities in International Law**, Recueil des cours, Vol. 117, 1966.
- Jennings and Watts (Eds), **Oppenheim's International Law**, 9th Edition, 1992.
- Jennings, Robert (Ed.), **Oppenheim's International Law Vol I Part I**, Ninth Edition, Longman, London and New York, 1996.
- Jiménez de Aréchaga, **International Responsibility in: Manual of International Law**, Max Sorensen (Ed), St. Martin's Press, New York, 1968.
- Joyner, Christopher, **International Law in the 21st Century**, Rowman & Littlefield Publishers, Lanham, 2005.
- Jørgensen, Nina, "A reappraisal of punitive damages in international law", **British Yearbook of International Law**, Volume 68, Issue 1, 1997, ss. 247-266. (Punitive Damages)
- Jørgensen, Nina, **The Responsibility of States for International Crimes**, Oxford University Press, Oxford, 2000. (International Crimes)
- Kabaoğlu, İbrahim, **Çevre Hakkı**, İletişim Yayınları, İstanbul, 1992.
- Kadar, Abou Bakr Ahmed Ba and Others, **Basic Paper on the Islamic Principles for the Conservation of the Natural Environment**, Iucn Environmental Policy and Law Paper, 1983.
- Kapani, Münci, **Politika Bilimine Giriş**, 57. Baskı, BB101 Yayınları, Ankara, 2018.

- Karadağ, Esra Fatma, **Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı'nın (UNCED) Sonuçları ve Türkiye Açısından Genel Değerlendirme**, T. C. Çevre Bakanlığı için hazırlanan basılmamış uzmanlık tezi, Ankara, Aralık 1992.
- Karpetz, I.I., "International Criminal Law and International Crimes", **Touro Journal of Transnational Law**, Vol. 1, 1988-1990, ss. 325-334.
- Kasoulides, George C., "State Responsibility and Assessment of Liability for Damage Resulting from Dumping Operations", **San Diego Law Review**, Vol. 26, No. 3, August/September 1989, ss. 497-524.
- Kayhan, Ali Kerem, **Uluslararası Hukukta Atmosferin Korunması ve Devletlerin Sorumluluğu**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- Keleş, Ruşen ve Ertan, Birol, **Çevre Hukukuna Giriş**, İmge Kitabevi, Ankara, 2002.
- Keleş, Ruşen ve Hamamcı, Can, **Çevrebilim**, 4. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2002.
- Kelson, John M. "State Responsibility and the Abnormally Dangerous Activity ", **Harvard International Law Journal**, Vol. 13, No. 2, Spring 1972, ss. 197-244.
- Kerbrat, Yann, "Interaction between the Forms of Reparation", **The Law of International Responsibility** (Eds. James Crawford, Alain Pellet, Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010.
- Kerley, Ernest L., and Carl F. Goodman, "The Gut Dam Claims--A Lump Sum Settlement Disposes of an Arbitrated Dispute", **Virginia Journal of International Law**, Vol. 10, No. 2, December 1969, ss. 300-327.
- Khalatbari, Yalda and Poorhashemi, Abbas, "Environmental Damage": Challenges and opportunities in International Environmental Law", **CIFILE Journal of International Law**, Vol. 1, No. 1, 2019, ss. 21-28.
- Khalatbari, Yalda and Others, "Development of the Concept of "Environmental Damage" in International Environmental Law", **Caspian Journal of Environmental Science**, Vol. 14, No. 4, 2016, ss. 339-350.
- Kimball, Lee A. and Boyd, William C., "International Institutional Arrangements for Environment and Development: A Post-Rio Assessment", **Review of European, Comparative and International Environmental Law**, Vol. 1, No. 3, 1992.
- Kiss, Alexandre, "The Common Heritage of Mankind: Utopia or Reality?", **International Journal**, Vol. 40, No. 3, Summer 1985, ss. 423-441. (Common Heritage of Mankind)
- Kiss, Alexandre, "Present Limits to the Enforcement of State Responsibility for Environmental Damage", **International Responsibility for Environmental Damage** (Eds. Francioni Francesco and Scovazzi, Tullio), Graham & Trotman, London, 1991, (State Responsibility for Environmental Damage)
- Kiss, Alexandre, 'The Gabčíkovo-Nagymaros Case' in Kiss, Alexandre and Shelton, Dinah, **Manual of European Environmental Law**, 2nd Edition, Cambridge: Grotius, 1997. (The Gabčíkovo-Nagymaros Case)

- Kiss, Alexandre and Shelton, Dinah, **Guide to International Environmental Law**, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden/Boston, 2007. (Environmental Law)
- Kiss, Alexandre and Shelton, Dinah, "Strict Liability in International Environmental Law", in **Law of the Sea, Environmental Law and Settlement of Disputes** (Eds. Ndiaye, Tafsir Malick, and Wolfrum, Rüdiger), Martinus Nijhoff Publishers, Leiden/Boston, 2007, ss. 1131-51.(Strict Liability)
- Kitt, Jennifer R., "Waste Exports to the Developing World: A Global Response", **Georgetown International Environmental Law Review**, Vol. 7, Issue 2, 1995, ss. 485-514
- Klabbers, Jan, **International Law**, Second Edition, Cambridge University Press, Cambridge, 2017.
- Klein, Natalie, "State Responsibility for International Humanitarian Law Violations and the Work of the Eritrea Ethiopia Claims Commission So Far", **German Yearbook of International Law**, Vol. 47, ss. 214-265.
- Knox, John H., "The Myth and Reality of Transboundary Environmental Impact Assesment", **American Journal of International Law**, Vol. 96, No. 2, 2002, ss. 291-319.
- Korkeakivi, Antti, "Consequences of "Higher" International Law: Evaluating Crimes of State and *Erga Omnes*", **Journal of International Legal Studies**, Vol. 2, No. 2, Summer 1996, ss. 81-117.
- Kos, J. Stephen, "Interim Relief in the International Court: New Zealand and the Nuclear Test Cases", **Victoria University of Wellington Law Review**, Vol. 14, No. 4, September 1984, ss. 357-387.
- Köchler, Hans, "**Humanitarian Intervention in the Context of Modern Power Politics**", International Progress Organization, Studies in International Relations, XXVI, Vienna, 2001.
- Ksentini, Fatma Zohra, **İnsan Hakları ve Çevre**, Çev. Sivil Toplum Geliştirme Merkezi, 6 Temmuz 1994, <https://www.stgm.org.tr/sites/default/files/2020-09/ksentini-raporu.pdf> (05.11.2021)
- Kulesza, Joanna, **Due Diligence in International Law**, Brill Nijhoff, Leiden/ Boston, 2016.
- Kurukulasuriya, Lal and Robinson, Nicholas A., **Training Manual on International Enviromental Law**, UNEP, 2006.
- Kuzu, Burhan, **Sağlıklı ve Dengeli Bir Çevrede Yaşama Hakkı, (Çevreye Bir Kamu Yaklaşımı)**, İstanbul, 1997.
- Kwiatkowska, Barbara and Soons, Alfred H.A., **Transboundary Movements and Disposal of Hazardous Wastes in International Law: Basic Documents**, Martinus Nijhoff, Dordrecht, 1993.

- Kwiatkowska, Barbara, "The Australia and New Zealand v. Japan Southern Bluefin Tuna (Jurisdiction and Admissibility) Award", **Philippine Law Journal**, Vol. 75, No. 3, March 2001, ss. 239-293. (Southern Bluefin Tuna)
- Kwiatkowska, Barbara, "The Ireland v. United Kingdom (Mox Plant) Case: Applying the Doctrine of Treaty Parallelism", **International Journal of Marine and Coastal Law**, Vol. 18, No. 1, March 2003, ss. 1-58. (Mox Plant Case)
- Lafferranderie, Gabriel and Crowther, Daphné (Eds.), **Outlook on Space Law**, Kluwer, The Hague, 1997.
- Lammers, Johan G, "Case Analysis: The Gabckovo-Nagymaros Case Seen in Particular From the Perspective of the Law of International Watercourses and the Protection of the Environment", **Leiden Journal of International Law**, Vol. 11, No. 2, June 1998, ss. 290-297. (The Gabckovo-Nagymaros Case)
- Lammers, Johan, "International Responsibility and Liability for Damage Caused by Environmental Interferences", **Environmental Policy and Law**, Vol. 31, No. 1, 2001, ss. 103-116 (International Responsibility and Liability)
- Larsson, Marie-Louise, "Legal definition of the Environment and Environmental Damage", **Stockholm Institute for Scandianvian Law**, 2009, ss. 155-176.
- Lauterpacht, H. (Ed.), **Oppenheim's International Law, Vol. I. Peace**, Eight Edition, Longmans, Green and Co., London/New York/Toronto, 1957.
- Lee, Justin, "Rooting the Concept of Common but Differentiated Responsibilities in Established Principles of International Environmental Law", **Vermont Journal of Environmental Law**, Vol. 17, No. 1, 2015, ss. 27-50.
- Lefebber, René, **Transboundary Environmental Interference and the Origin of State Liability (Developments in International Law)**, Kluwer Law, The Hague, 1996. (Transboundary Environmental Interference and the Origin of State Liability)
- Lefebber, Rene, "Case Analysis: The Gabcikovo-Nagymaros Project and the Law of State Responsibility", **Leiden Journal of International Law**, Vol. 11, No. 3, September 1998, ss. 609-623. (Gabcikovo-Nagymaros)
- Lefebber, René, "The Legal Significance of the Nagoya-Kuala Lumpur Supplementary Protocol: The Result of a Paradigm Evolution", **Amsterdam Law School Research Paper No. 2012-87**, 9 October 2012, [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2151282\(05.06.2022\)](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2151282(05.06.2022)) (The Legal Significance of the Nagoya-Kuala Lumpur Supplementary Protocol)
- Lefebber, Rene, "Responsibility not to Cause Transboundary Environmental Harm", **Elgar Encyclopedia of Environmental Law, Vol. VI**, (Ed. Michael Faure), Edward Elgar Publishing, Cheltenham/Northampton, 2018. (Responsibility Transboundary Environmental Harm)

- Lesaffre, Hubert, Circumstances Precluding Wrongfulness in the ILC Articles on State Responsibility: Countermeasures, **The Law of International Responsibility** (Eds. James Crawford, Alain Pellet and Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010.
- Lester, A, "River Pollution in International Law", **American Journal of International Law**, Vol. 57, 1963, ss. 828-853.
- Levy, Richard E., International Law and the Chernobyl Accident: Reflections on an Important but Imperfect System", **Kansas Law Review**, Vol. 36, No. 81, 1987, ss. 81-131.
- Levy, Marc A., Haas, Peter and Parson, Edward A., "Appraising the Earth Summit: How Should We Judge UNCED's Success?", **Environment**, Vol. 34, Number 8, 1992, ss. 6-33.
- Lillich, Richard B. "The Gut Dam Claims Agreement with Canada", **American Journal of International Law**, Vol. 59, No. 4, October 1965, ss. 892-898.
- Lillich, Richard B. and Others, Attribution Issues in State Responsibility, **Proceedings of the Annual Meeting (American Society of International Law)**, March 28-31, 1990, Vol. 84, ss. 51-77.
- Ling, Chee Yoke, **The Rio Declaration on the Environment and Development: An Assessment**, Third World Network, Malaysia, 2012, <https://www.twn.my/title/end/pdf/end12.pdf> (07.09.20221)
- Lister, Matthew, "The Legitimizing Role of Consent in International Law." **Chicago Journal of International Law**, Vol. 11, No. 2, Winter 2011, ss. 663-691.
- Lissitzyn, O.J., "The Treatment of Aerial Intruders in Recent Practice and International Law", **AJIL**, vol. 47, No. 4 (October 1953), ss. 559-589.
- Loibl, Gerhard, "The Role of International Organisations in International Law-Making International Environmental Negotiations- An Empirical Study." **Non-State Actors and International Law**, Vol. 1, No. 1, 2001, ss. 41-66.
- Louka, Elli, **International Environmental Law: Fairness, Effectiveness and World Order**, Cambridge University Press, Cambridge, 2006.
- Lowe, Vaughan, Precluding Wrongfulness or Responsibility: A Plea for Excuses, **European Journal of International Law**, Vol. 10, No. 2, 1999, ss. 405-411. (Precluding Wrongfulness)
- Lowe, Vaughan, **International Law**, Oxford University Press, Oxford, 2007. (International Law)
- Lutz, Robert E, What Happened and Didn't Happen at the Earth Summit, **Environmental Law**, 7, ABA, Summer 1992.
- Lütem, İlhan, **Devletler Hukuku Dersleri II**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1958.
- Matsui, Y., "The Transformation of the Law of State Responsibility", **State Responsibility in International Law** (Ed. Rene Provost), Routledge, London and New York, 2016.

- MacDonald, R. St. J. "Fundamental Norms in Contemporary International Law", **Canadian Yearbook of International Law**, Vol. 25, 1987, ss. 115-149.
- Mackenzie, Ruth, and Ruth Khalastchi, "Liability and Compensation for Environmental Damage in the Context of the Work of the United Nations Compensation Commission", **Review of European, Comparative & International Environmental Law**, Vol. 5, No. 4, 1996, ss. 281-289.
- Maftei, Jana, "Sovereignty in International Law." **Acta Universitatis Danubius Juridica**, vol. 11, no. 1, 2015, ss. 54-65.
- Magraw, Daniel Barstow, "Transboundary Harm: The International Law Commission's Study of "International Liability", **American Journal of International Law**, Vol. 80, No. 2, 1986, ss. 305-330.
- Malanczuk, Peter, "Countermeasures and Self- Defence as Circumstances Precluding Wrongfulness in the International Law Commission's Draft Articles on State Responsibility", **United Nations Codification of State Responsibility** (Ed. Marina Spinedi and Bruno Simma), Oceana Publications, New York, 1987 (Countermeasures and Self Defence)
- Malanczuk, Peter, **Akerhurst's Modern Introduction to International Law**, Seventh Revised Edition, Routledge, London & New York, 2003 (International Law)
- Malekian, Farhad, **International Criminal Responsibility of States: A Study on the Evolution of State Responsibility with Particular Emphasis on the Concept of Crime and Criminal Responsibility**, Stockholm, 1985.
- Maljean-Dubois, S. "The making of international law challenging environmental protection", **The Transformation of International Environmental Law**, (Eds. Y. Kerbrat & S. Maljean-Dubois), Pedone/Hart, Paris/Oxford, 2011, ss. 25-54.
- Malone, Linda A., "The Chernobyl Accident: A Case Study in International Law Regulating State Responsibility for Transboundary Nuclear Pollution", **Colombia Journal of Environmental Law**, Vol. 12, 1987, ss. 203-241.
- Malone, Linda A. and Pasternack, Scott, **Defending the Environment: Civil Society Strategies to Enforce International Environmental Law**, Island Press, Washington/Covelton/London, 2006.
- Mansour, Affef Ben, "Circumstances Precluding Wrongfulness in the ILC Articles On State Responsibility: Consent", **The Law of International Responsibility** (Ed. James Crawford, Alain Pellet, Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010.
- Margolis, Emanuel, "The Hydrogen Bomb Experiments and International Law", **Yale Law Journal**, Vol. 64, 1955, ss. 629-647.
- Marks, Beth C. and Barnes, James N., "The Future of Antarctica Under the Environmental Protocol", **The Journal of Environment & Development**, Vol. 2, No. 2, 1993, ss. 169-174.

- Marong, Alhaji B. M., "From Rio to Johannesburg: Reflections on the Role of International Legal Norms in Sustainable Development", **Georgetown International Environmental Law Review**, Vol.16, Issue 1, 2003, ss.21-76.
- Marr, Simon, "The Southern Bluefin Tuna Cases: The Precautionary Approach and Conservation and Management of Fish Resources", **EJIL**, Vol. 11, No. 4, 2000, ss. 815-831.
- Marticke, Hans-Ulrich, "Liability for Ecological Damage", **Environmental Policy and Law**, Vol. 22, No. 1, 1992.
- Matello, Angelo, "International Responsibility for the Use of Nuclear Energy", **United Nations Codification of State Responsibility**, (Ed. Marina Spinedi and Bruno Simma), Oceana Publications, New York, 1987.
- Mayer, Benoit, "Climate Change Reparations and the Law and Practice of State Responsibility", **Asian Journal of International Law**, Vol. 7, No. 1, January 2017, ss. 185-216. (Climate Change Reparations)
- Mayer, Benoit, **The International Law on Climate Changes**, Cambridge University Press, Cambridge, 2018.(Climate Changes)
- Mayer, Benoit, "The State of the Netherlands v. Urgenda Foundation: Ruling of the Court of Appeal of The Hague (9 October 2018)", **Transnational Environmental Law**, vol. 8, no. 1, 2019, ss. 167-192. (Ruling of the Court of Appeal of The Hague)
- Mazseschi, Riccardo-Pisillo, "Forms of International Responsibility for Environmental Harm", **International Responsibility for Environmental Harm**, (Eds. Fancioni, Francesco and Scovazzi, Tullio), Graham & Trotman, London/Dordrecht/Boston, 1991. (International Responsibility for Environmental Harm)
- Mazseschi, Riccardo-Pisillo, "The Due Diligence and the Nature of the International Responsibility of States", **German Yearbook of International Law**, Vol. 35, 1992, ss. 10-21 (Due Diligence)
- Mbengue, Makane Moïse, "Critical Assessment of Reparations International Environmental Law", **Proceedings of the ASIL Annual Meeting**, Vol. 110, 2026, ss. 293-297.
- McCaffrey, Stephen C., "International Environmental Law and the Work of the International Law Commission", **American Society of International Law**, Vol. 77, 1983, ss. 414-418. (International Environmental Law)
- McCaffrey, Stephen, **The law of International Watercourses: Non-Navigational Uses**, Oxford University Press, Oxford, 2001. (The Law of International Watercourses)
- Mccaffrey, Stephen, "Keynote: Sustainability and Sovereignty in the 21st Century", **Denver Journal of International Law & Policy**, Vol. 41, No. 4, 2013, ss. 507-514. (Sustainability and Sovereignty)

- McDonald, Neil, "The Role of Due Diligence in International Law", **International and Comparative Law Quarterly**, Vol. 68, No. 4, October 2019, ss. 1041-1054.
- McEldowney, John F., and McEldowney, Sharron, **Environment and the Law**, Longman, England, 1996.
- McIntyre, Owen and Mosedale, Thomas, "The Precautionary Principle as a Norm of Customary International Law", **Journal of Environmental Law**, Vol. 9, No. 2, 1997, ss. 221-241. (Precautionary Principle)
- McIntyre, Owen, "Environmental Protection of International Rivers", **Journal of Environmental Law**, Vol. 10, No. 1, 1998, ss. 79-91. (International Rivers)
- McIntyre, Owen "The Role of Customary Rules and Principles of International Environmental Law in the Protection of Shared International Freshwater Resources", **Natural Resources Journal**, Vol. 46, No. 1, 2006, ss. 157-210. (Customary Rules)
- McIntyre, Owen, **Environmental Protection of International Watercourses under International Law**, Ashgate, 2007. (Environmental Protection of International Watercourses)
- McIntyre, Owen, "The Proceduralisation and Growing Maturity of International Water Law", **Journal of Environmental Law (Oxford)**, Vol. 22, No. 3, 2010, s.s. 475-498. (The Proceduralisation and Growing Maturity of International Water Law)
- McIntyre, Owen, "The current state of development of the no significant harm principle: How far have we come?", **International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics**, Vol. 20, No. 4, 2020, ss. 601-618. (No Significant Harm Principle)
- McWhinney, Edward, "International Law-Making and the Judicial Process: The World Court and the French Nuclear Tests Case", **Syracuse Journal of International Law and Commerce**, Vol. 3, No. 1, Spring 1975, ss. 9-46.
- Memiş, Emin, **Çevre ve Çevre İdare Hukuku**, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2015.
- Meray, Seha, **Devletler Hukukuna Giriş**, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1968.
- Mickelson, Karin, "Rereading Trail Smelter", **Canadian Yearbook of International Law**, Vol. 31, 1993, ss. 219-234.
- Mitchel, Ronald, "International Environmental Agreements: A Survey of Their Features, Formation, and Effects", **International Law - Classic and Contemporary Readings**, (Eds. Charlotte Ku and Paul F. Diehl), 3. Edition, Lynne Rienner Publication, London, 2009, ss. 235-451.
- Mohan, M. P. Ram, and Els Reynaers Kini, "Compensation for Environmental Damage: Progressively Casting a Wider Net, but What's the Catch?", **Vanderbilt Journal of Transnational Law**, Vol. 54, No. 3, May 2021, ss. 611-676.

- Molodstova, Elena "Nuclear Energy and Environmental Protection: Responses of International Law", **Pace Environmental Law Review**, Vol. 12, No. 1, 1994, ss. 185-267.
- Montjoie, Michel, The Concept of Liability in The Absence of an Internationally Wrongful Act, **The Law of International Responsibility** (Ed. James Crawford, Alain Pellet and Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010.
- Moomaw, William, "International Environmental Policy and the Softening of Sovereignty", **The Fletcher Forum of World Affairs**, Vol. 21, No. 2, 1997, ss. 7-15.
- Murillo, Jimena. "Common Concern of Humankind and Its Implications in International Environmental Law", **Macquarie Journal of International and Comparative Environmental Law**, Vol. 5, No. 2, 2008, ss. 133-147.
- Murphy, Sean D., **Principles of International Law**, Thomson/West Publishers, United States of America, 2006.
- Nagy, Boldizsar, "Divert or Preserve the Danube? Answers in Concrete-a Hungarian Perspective on the Gabčíkovo- Nagymaros Dam Dispute", **Review of European Community and International Environmental Law**, Vol. 5, 1996, ss. 138-144.
- Nagtzaam, Gerry, Van Hook, Evan and Guilfoyle, Douglas, **International Environmental Law**, Rotledge, London and New York, 2020.
- Nanda, Ved P, "International Environmental Norms Applicable to Nuclear Activities, with Particular Focus on Decisions of International Tribunals and International Settlements", **Denver Journal of International Law and Policy**, Vol. 35, No. 1, Winter 2006, ss. 47-65.
- National Petroleum Council, "Protection of the Marine Environment," **Natural Resources Lawyer**, Vol. 8, 1975, ss. 511-543.
- Negre, Celine, Responsibility and International Environmental Law, **The Law of International Responsibility** (Ed. James Crawford, Alain Pellet and Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010.
- Ninčić, Djura, **The Problem of Sovereignty in the Charter and in the Practice of the United Nations**, M. Nijhoff, The Hague, 1970.
- Nishumura, Yumi, "Source of the Obligation", **The Law of International Responsibility**, Ed. James Crawford, Alain Pellet and Simon Olleson, Oxford University Press, New York, 2010.
- Nissel, Alan, "The ILC Articles on State Responsibility: Between Self- Help and Solidarity", **NYU Journal of International Law and Politics**, Vol. 38, 2006, ss. 355-371.
- Nollkaemper, Andre, 'The Precautionary Principle in International Environmental Law: What's New Under the Sun?', **Marine Pollution Bulletin**, Vol. 22, No. 3, 1991, ss. 107-110 (Precautionary Principle)

- Nollkaemper, André, "Concurrence between Individual Responsibility and State Responsibility in International Law", **The International and Comparative Law Quarterly**, Vol. 52, No. 3, 2003, ss. 615-640 (Individual and State Responsibility)
- Nyka, Maciej, "State Responsibility for Climate Change Damages", **Review of European and Comparative Law**, Vol. 45, 2021, ss. 131-152.
- Ochoa, Ruiz, N. and E. Salamanco, Aguado, "Exploring the Limits of International Law relating to the Use of Force in Self Defence", **EJIL**, Vol. 16, 2005, ss. 499-524.
- Oğuzman, M. Kemal ve Öz, M. Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt II**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013.
- Okowa, Phoebe, "Procedural Obligations in International Environmental Agreements", **The British Year Book of International Law**, Vol. 67, Iss. 1, 1997, ss. 275-336. (Procedural Obligations)
- Okowa, Phoebe, **State Responsibility for Transboundary Air Pollution in International Law**, Oxford University Press, Oxford, 2004. (State Responsibility for Transboundary Air Pollution)
- Okowa, Phoebe, "Responsibility for Environmental Damage", **Research Handbook on International Environmental Law** (Eds. Fitzmaurice, Malgosia, Ong, David M. And Merkouris, Panos), Edward Elgar, Cheltenham/Northampton, 2010. (Responsibility for Environmental Damage)
- Oliveira, Jose A. Puppim de, "Rio+20: What We Can Learn from the Process and What is Missing", *Cadernos Ebape. Br*, Vol. 10, No. 3, 2012, ss. 492-507.
- Oppenheim, Lassa L., **International Law a Treatise, Vol. 1, Peace**, Second Edition, Longmans, London, 1912.
- Oral, Nilüfer, "ICJ Renders First Environmental Compensation Decision: A Summary of the Judgment", 9 April 2018, <https://www.iucn.org/news/world-commission-environmental-law/201804/icj-renders-first-environmental-compensation-decision-summary-judgment> (18.04.2022)
- Orellana, Marcos A., "Criminal Punishment for Environmental Damage: Individual and State Responsibility at a Crossroad", **Georgetown International Environmental Law Review**, Vol. 17, No. 4, 2005, ss. 673-696.
- Örnek, Serdar, "Birleşmiş Milletler Şartı Çerçevesinde Uluslararası Hukukta Meşru Müdafaa Hakkı", **Kocaeli Barosu Dergisi**, 2012, ss. 33-53.
- Örnek, Serdar, **Uluslararası Hukukta Kuvvet Kullanımı: 1991 ve 2003 Irak Harekatları**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013.
- Özdek, Yasemin, **İnsan Hakkı Olarak Çevre Hakkı**, Ankara, 1993.
- Özkerim Güner, Neslihan, **İklim Değişikliği Nedeniyle Devletlerin Sorumluluğu**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018.

- Partalcı, Rumeysa, **Milletlerarası Özel Hukukta Çevre Zararlarından Doğan Sorumluluğa Uygulanacak Hukuk**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Paddeu, Federica, "Self-defence As A Circumstance Precluding Wrongfulness: Understanding Article 21 of the Articles on State Responsibility", **British Yearbook of International Law**, Vol. 85, Issue 1, October 2015, ss. 90-132.
- Pain, Nicola, and Rheinberger, Brigitte, "The Due Diligence Principle from International to Domestic Law: Applying the Principle in Practice", **Australian International Law Journal**, Vol. 25, 2018, ss. 81-101.
- Pallemaerts, Marc, "Stockholm'den Rio'ya Uluslararası Çevre Hukuku: Geleceğe Doğru Geri Adım mı?", (Çev. Bülent Duru), **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 52, S. 1, 1997, ss. 613-632.
- Palmer, Geoffrey, "New Ways to Make International Environmental Law", **American Journal of International Law**, Vol. 86, No. 2, April 1992, ss. 259-283.
- Panjabi, Ranee Khooshie Lal, "From Stockholm to Rio: A Comparison of the Declaratory Principles of International Environmental Law", **Denver Journal of International Law & Policy**, Vol. 21, Iss. 2, Article 2, 1993, ss. 215-287.
- Pasternack, Scott, **Defending the Environment: Civil Society Strategies to Enforce International Environmental Law**, Island Press, Wahington/Covelo/London, 2006.
- Parlar, Ali ve Hatipoğlu, Muzaffer, **Cezai ve Hukuki Sorumluluk Boyutuyla Çevre Hukuku**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010.
- Payne, Cymie R., "Pulp Mills on the River Uruguay (Argentina v. Uruguay) ", **American Journal of International Law**, Vol. 105, No. 1, January 2011, ss. 94-101.(Pulp Mills)
- Payne, Cymie R., "Developments in the Law of Environmental Reparations: A Case Study of the UN Compensation Commission", **Environmental Protection and Transitions from Conflict to Peace**, (Eds. Stahn, Carsten and Iverson, Jens), Oxford University Press, Oxford, 2017, (A Case Study of the UN Compensation Commission)
- Pazarıcı, Hüseyin, "Çevre Sorunlarının Uluslararası Boyutları ve Uluslararası Hukuk", **Fehmi Yavuz'a Armağan**, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1983.(Çevre Sorunları)
- Pazarıcı, Hüseyin, "Uluslararası Hukuka Göre Çevrenin Savaş Sırasında Korunması", **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Gündüz Ökçün'e Armağan**, Sayı 1-2, 1992, ss. 103-114. (Çevrenin Savaş Sırasında Korunması)
- Pazarıcı, Hüseyin, **Uluslararası Hukuk**, Gözden Geçirilmiş 20. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2021. (Uluslararası Hukuk)

- Pazarıcı, Hüseyin, **Uluslararası Hukuk Dersleri 3. Kitap**, Gözden Geçirilmiş 5. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2015. (Uluslararası Hukuk Dersleri)
- Peel, Jacqueline, "New State Responsibility Rules and Compliance with Multilateral Environmental Obligations: Some Case Studies of How the New Rules Might Apply in the International Environmental Context", **Review of European Community and International Environmental Law**, Vol. 10, Issue 1, 2001, ss. 82-97. (New State Responsibility Rules)
- Peel, Jacqueline, "Re-evaluating the Principle of Common But Differentiated Responsibilities in Transnational Climate Change Law", **Transnational Environmental Law**, Vol. 5, No. 2, October 2016, ss. 245-254. (Common But Differentiated Responsibilities)
- Pellet, Alain, "Can a State Commit a Crime - Definitely, Yes.", **ILSA Journal of International & Comparative Law**, Vol. 4, No. 2, Spring 1998, ss. 315-322. (Can a State Commit a Crime- Definitely, Yes)
- Pellet, Alain, "The Definition of Responsibility in International Law", **The Law of International Responsibility** (Ed. James Crawford, Alain Pellet, Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010. (Definition of Responsibility)
- Pellet, Alain, "The ILC's Articles on State Responsibility for Internationally Wrongful Acts and Related Texts", **The Law of International Responsibility**, (Eds. James Crawford, Alain Pellet, Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010. (The ILC's Articles on State Responsibility)
- Percival, Robert V. "Who's Afraid of the Precautionary Principle", **Pace Environmental Law Review**, Vol. 23, No. 1, Winter 2005-2006, ss. 21-81. (Precautionary Principle)
- Percival, Robert V., "Liability for Environmental Harm and Emerging Global Environmental Law", **Maryland Journal of International Law**, Vol. 25, Iss. 1, 2010, ss. 37-63 (Liability for Environmental Harm)
- Perrez, Franz Xaver, "The Relationship between "Permanet Sovereignty" and the Obligation not to Cause Transboundary Environmental Damage", **Environmental Law**, Vol. 26, No. 4, 1996, ss. 1187-1212.
- Pinto, M.C. W., "The Common Heritage of Mankind: Then and Now", **The Hague Academy of International Law**, Vol. 361, 2013, ss. 990-118.
- Pisano, Umberto, Endl, Andreas, and Berger, Gerald, **The Rio+20 Conference 2012: Objectives, Process and Outcomes**, ESDN Quarterly Report 25, June 2012.
- Plakokefalos, I., "Prevention Obligation in International Environmental Law", **Yearbook of International Environmental Law**, Vol. 23, No. 1, 2012, ss. 3-43.
- Poorhashemi, Seyed Abbas and Others, "The Role of International Environmental Laws and Regulations in Peaceful Use of Nuclear Energy", **Scholars**

- Research Library Annals of Biological Research**, Vol. 4, No. 1, 2013, 4 ss. 22-28.
- Pring, George, "The 2002 Johannesburg World Summit on Sustainable Development: International Environmental Law Collides with Reality, Turning Jo'Burg unto Joke'Burg", **Denver Journal of International Law and Policy**, Vol. 30, No. 3, Summer 2002, ss. 410-420
- Przetacznik, F., "The International Responsibility of States for the Unauthorized Acts of Their Organs", **Sri Lanka Journal of International Law**, vol. 1, June 1989, ss. 151-182.
- Ragazzi, Maurizio, **The Concept of International Obligations Erga Omnes**, Clarendon Press, Oxford, 1997.
- Rajamani, Lavanya, "The Principle of Common but Differentiated Responsibility and the Balance of Commitments under the Climate Regime", **Review of European Community & International Environmental Law**, Vol. 9, No. 2, 2000, ss. 120-131. (Common but Differentiated Responsibility)
- Rajamani, Lavanya, **Differential Treatment in International Environmental Law**, Oxford University Press, Oxford, 2006. (Differential Treatment)
- Rajamani, Lavanya and Werksman, Jacob D., "Climate Change", **The Oxford Handbook of International Environmental Law**, (Eds. Rajamani, Lavanya and Peel, Jacqueline), Second Edition, Oxford University Press, Oxford, 2021.
- Rangreji, Luther, "Some Reflections on "The Future We Want": Is the "Sustainable Development" Paradigm as a Guarantor of Ecological Security under Serious Threat?", **Indonesian Journal of International Law**, Vol. 10, No. 2, 2013, ss. 237-261.
- Rao, Pemmaraju Sreenivasa, International Crimes and State Responsibility, **International Responsibility Today: Essays in Memory of Oscar Schachter** (Ed. Maurizio Ragazzi), Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, 2005, ss. 63-81.
- Ravichandran, Nayantara, "Restricting Sovereignty- Transboundary Harm in International Environmental Law", **Environment, Law and Society Journal**, Vol. 2, 2014, ss. 93-103.
- Reçber, Kamuran, "İsrail'in Yardım Gemilerine Müdahalesinin Uluslararası Hukuk Açısından Analizi", **Ortadoğu Analiz**, Cilt 2, Sayı 19-20, Temmuz-Ağustos 2010. (İsrail'in Yardım Gemilerine Müdahalesi)
- Reçber, Kamuran, **Uluslararası Hukuk Ders Kitabı**, Dora Yayınları, Bursa, 2014 (Uluslararası Hukuk)
- Redgwell, Catherine, "Environmental Protection Antarctica: The 1991 Protocol", **International Comparative Law Quarterly**, Vol. 43, No. 3, 1994, ss. 599-634. (Environmental Protection Antarctica)

- Redgwell, Catherine, *International Environmental Law*, **International Law**, (Ed. Malcolm Evans), Oxford, Oxford University Press, First Edition 2003, ss. 657-687 (Environmental Law)
- Rest, Alfred, "Ecological Damage in Public International Law," **Environmental Policy and Law**, Vol. 12, No. 1, 1992, ss.31-41 (Ecological Damage)
- Rest, Alfred, "International Environmental Liability in the Drafts of the UN International Law Commission and the UN/ECE Task Force", **Environmental Policy and Law**, Vol. 22, 1992(International Environmental Liability)
- Roben, B Baker, "Civil Liability as a Control Mechanism for Environmental Protection at the International Level", **International, Regional and National Environmental Law**, (Eds.Morrison and Wolfrum), The Hague Kluwer Law International, The Hague, 2000, ss. 821-827.
- Robinson, Nicholas A., "Befogged Vision: International Environmental Governance a Decade After Rio", **William & Marry Environmental Law and Policy Review**, Vol. 27, Issue 2, 2002, ss. 299-364.
- Romano, Cesare, "The Southern Bluefin Tuna Dispute: Hints of a World to Come.. Like it or Not", **Ocean Development and International Law**, Vol. 32, No. 4, 2001, ss. 313-348.
- Rosas, Allan, "Issues of State Liability for Transboundary Environmental Damage", **Nordic Journal of International Law**, vol. 60, no. 1, 1991, ss. 29-47.
- Rosencranza, Armin and Jamwal, Kanika, "Common but Differentiated Responsibilities and Respective Capabilities: Did This Principle Ever Exist?", **Environmental Policy and Law**, vol. 50, 2020, ss. 291-297.
- Rosenne, Shabtai, **The International Law Commission's Draft Articles on State Responsibility**, First Edition, Springer, 1991.(State Responsibility)
- Rosenne, Shabtai, "State Responsibility and International Crimes: Further Reflections on Article 19 of the Draft Articles on State Responsibility", **New York University Journal of International Law and Politics**, Vol. 30, No. Issues 1 & 2, 1997, ss. 145-166. (State Responsibility and International Crimes)
- Rosenne, Shabtai, **The Perplexities of Modern International Law**, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden/Boston, 2004. (Modern International law)
- Rosenstock, Robert, "The ILC and State Responsibility", **American Journal of International Law**, vol. 96, no. 4, October 2002, ss. 792-797.
- Rubin, Alfred P, "Pollution by Analogy: The Trail Smelter Arbitration", **Oregon Law Review**, Vol. 50, No. 3, Spring 1971, ss. 259-282.
- Rudall, Jason, "Certain Activities Carried out by Nicaragua in the Border Area (Costa Rica v. Nicaragua)", **American Journal of International Law**, Vol. 112, No. 2, April 2018, ss. 288-294.

- Ruiz, Arangio "The Federal Analogy and UN Charter Interpretation; A Crucial Issue", **European Journal of International Law**, Vol. 8, Issue 1, 1997, ss. 1-28.
- Rüster, Bernd and Simma, Bruno, **International Protection of the Environment: Treaties and Selected Documents, Vol. 9**, Dobbs Ferry, NY, Oceana, 1977.
- Schwebel, S.S., "The Treatment of Human Rights and of Aliens in the International Court of Justice", in: **Fifty Years of International Court of the Justice**, (Eds.V. Lome and M. Fitzmaurice), 1996, ss. 327-350
- Sachariew, K., "State Responsibility for Multilateral Treaty Violations: Identifying the 'Injured State' and its Legal Status", **Netherlands International Law Review**, Vol. 35, 1988, ss. 273-289. (State Responsibility)
- Sachariew, K., "The Definition of Thresholds of Tolerance for Transboundary Environmental Injury Under International Law: Development and Present Status", **Netherlands International Law Review**, Vol. 37, 1990, ss. 193-206. (Thresholds of Tolerance for Transboundary Environmental Injury)
- Sadeleer, Nicolas de, "The Principles of Prevention and Precaution in International Law: Two Heads of the Same Coin", **Research Handbook of International Environmental Law** (Eds. Fitzmaurice, Malgosia, Ong, David M. and Merkouris, Panos), Edward Elgar Publishing, Cheltenham/Northampton, 2010.
- Sagoff, Mark, "Environmental Harm: Political not Biological", **Journal Agric Environment Ethics**, Vol. 22, 2009, ss. 81-88.
- Sakai, H, After the Whaling Case: Its Lessons from a Japanese Perspective, **Whaling in the Antarctic: The Judgment and its Implications**, (Eds.Fitzmaurice M, Tamada D.) Brill/Nijhoff, Leiden, 2016, ss. 308-345.
- Sam, Peter, **International Environmental Consulting Practice: How and Where to Take Advantage of Global Opportunities**, John Wiley & Sons, New York, and Jacaranda Wiley, Sydney, 1998
- Sand, P., "International Cooperation: The Environmental Experience", **Preserving the Global Environment: The Challenge of Shared Leadership**, (Ed. J. Tuchman Matthews), New York, W.W. Norton, 1991 (International Cooperation: The Environmental Experience)
- Sand, Peter H., "UNCED and the Development of International Environmental Law", **Journal of Natural Resources & Environmental Law**, Vol. 8: Iss. 2, Article 4, 1993, ss. 209-228 (UNCED)
- Sand, Peter H, "Compensation for Environmental Damage from the 1991 Gulf War", **Environmental Policy and Law**, Vol. 35, No. 6, 2005, ss. 244-249. (Compensation for Environmental Damage from the 1991 Gulf War)
- Sand, Peter H., "Evolution of Internnational Environmental Law", **The Oxford Handbook of International Environmental Law**, (Ed.Jutta Brunnee ve

- diğerleri), Oxford University, 2007.(Evolution of Internnnational Environmental Law)
- Sand, Peter H., "Catastrophic Environmental Damage and the Gulf War Reparation Awards: The Experience of the UN Compensation Commission", **American Society of International Law Proceedings**, Vol. 105, 2011, ss. 430-433 (Catastrophic Environmental Damage and the Gulf War Reparation Awards)
- Sands, Philippe, "Environmental Protection in the Twenty-first Century: Sustainable Development and International Law", **The Global Environment: Institutions, Law, and Policy**, (Eds.Vig, N.J., Axelrod, R. S. Earthscan), London, 1999.
- Sands, Philippe, **Principles of International Environmental Law**, Second Edition, Cambridge University Press, Cambridge, 2003.
- Sands, Philippe and Peel, Jacqueline, **Principles of International Environmental Law**, Third Edition, Cambridge University Press, Cambridge, 2013.
- Sands,Philippe and Stewart, Richard B., "Valuation of Environmental Damage - US and International Law Approaches", **Review of European, Comparative & International Environmental Law**, Vol. 5, No. 4, 1996, ss. 290-296.
- Sandvik, Björn and Suikkari, Satu, "Harm and Reperation in International Treaty Regimes: An Overview", **Harm to Environment: The Right to Compensation and the Assesment of Damages** (Ed. Peter Wetterstein), Clarendon Press, Oxford, 1997.
- Sapkota, Tara Prasad, **An Introduction to Environmental Law and General Principles**, Anamnagar, Kathmandu, Integrated Law Firm and Consultancy Pvt. Ltd., 2012.
- Saygılı, Abdurrahman, **Çevre Hukuku Açısından Çevresel Etki Değerlendir-mesi**, İmaj Yayıncılık, Ankara, 2007.
- Schachter, Oscar, "Self Defence and the Rule of Law, **AJIL**, Vol. 83, No. 2, 1989, ss. 259-277 (Self Defence)
- Schachter, Oscar, "The Emergence of International Environmental Law", **Journal of International Affairs**, Vol. 44, Issue 2, 1991, ss. 457-493. (International Environmental Law)
- Schachter, Oscar, **International Law in Theory and Practice**, Martinus Nijhoff Publishers, Dordrecht, Boston and London, 1991. (International Law)
- Schiffman, Howard S, "The Southern Bluefin Tuna case: ITLOS Hears Its First Fishery Dispute", **Journal of International Wildlife Law and Policy**, Vol. 2, No. 3, 1999, ss. 318-333.
- Schrijver, Nico, **Sovereignty Over Natural Resources, Balancing Rights and Duties**, Cambridge University Press, Cambridge, 1997.

- Schwabach, Aaron, "Diverting the Danube: The Gabcikovo-Nagymaros Dispute and International Freshwater Law.", **Berkeley Journal of International Law**, vol. 14, no. 2, 1996, ss. 290-343.
- Schwartz, Bryan, and Mark L. Berlin, "After the Fall: An Analysis of Canadian Legal Claims for Damage Caused by Cosmos 954", **McGill Law Journal**, Vol. 27, No. 4, 1982, ss. 676-720.
- Schwartz, Priscilla, "The Polluter-Pays Principle", **Research Handbook of International Environmental Law** (Eds. Fitzmaurice, Malgosia, Ong, David M. and Merkouris, Panos), Edward Elgar, Cheltenham/ Northampton, 2010, ss. 243-261.
- Scovazzi, Tullio, "State Responsibility for Environmental Harm", **Yearbook of International Environmental Law**, Volume 12, Issue 1, 2001, ss. 43-67.
- Selin, Henrik and Linnér, Björn-Ola, 'The Quest for Global Sustainability: International Efforts on Linking Environment and Development', CID Graduate Student and Postdoctoral Fellow Working Paper No. 5, January 2005.
- Seyfang, Gill and Jordan Andrew, "The Johannesburg Submitand Sustainable Development: How Effective are Environmental Mega-conferences", **Yearbook of International Cooperation on Environment and Development 2002/03**, (Eds. Stokke Schram, Olav and Oystein, Thommessen), Routledge, London, 2013.
- Shand, Watson, J., "State Consent and the Sources of International Obligation." **American Society of International Law Proceedings**, Vol. 86, 1992, ss. 108-113.
- Shany, Yuval, "The First MOX Plant Award: The Need to Harmonize Competing Environmental Regimes and Dispute Settlement Procedures", **Leiden Journal of International Law**, Vol. 17, No. 4, 2004, ss. 815-827.
- Shaw, Malcolm, N., **International Law**, Sixth Edition, Cambridge, Cambridge University Press 2008.
- Shelton, Dinah, "Righting Wrongs: Reparations in the Articles on State Responsibility", **The American Journal of International Law**, Vol. 96, No: 4, 2002, ss. 833-856. (Reparations in the Articles on State Responsibility)
- Shelton, Dinah, **Commitment and Compliance: The Role of Non-binding Norms in the International Legal System**, Oxford University Press, Oxford, 2003. (Commitment and Compliance)
- Shibata, Akiho (Ed.), **International Liability Regime for Biodiversity Damage The Nagoya-Kuala Lumpur Supplementary Protocol**, Routledge, 2014.
- Shue, Henry, "Global Environment and International Inequality", **International Affairs**, Vol. 75, No. 3, 1999, ss. 531-545.

- Sicilianos, Linos-Alexander, "The Classification of Obligations and the Multilateral Dimension of the Relations of the Relations of International Responsibility", **European Journal of International Law**, Vol.13, Issue 5, 2002, ss. 1127-1145.
- Silva, Monaliza, "Compensation Awards in International Environmental Law: Two Recent Developments", **International Law and Politics**, Vol. 50, 2018, ss. 1417-1430.
- Silvanie, Haig, "Responsibility of States for Acts of Insurgent Governments." **American Journal of International Law**, vol. 33, no. 1, January 1939, ss. 78-103.
- Sjostedt, Britta, "Costa Rica and Nicaragua before the International Court of Justice: Trying to Work Out the Complicated Relationship between Law and the Environment", **Review of European, Comparative & International Environmental Law**, Vol. 22, No. 3, 2013, ss. 366-370.
- Smets, H., "The Polluter Pays Principle in the Early 1990s", in **The Environment After Rio**, (Ed. L. Campiglio), London: Graham and Trotman/Martinus Nijhoff, 1994.
- Smith, Brian D., **State Responsibility and the Marine Environment: The Rules of Decision**, Clarendon Press, Oxford, 1988.
- Sohn, Louis B., "The Stockholm Declaration on the Human Environment," **Harvard International Law Journal**, Vol. 14, No. 3, Summer 1973, ss. 423-515.
- Söğüt, İpek Sevda, **Roma Hukukunda Çevrenin Korunmasına İlişkin Hukuki Vasıtalar**, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Sönmez, Necmi, "Ortak Geleceğimiz Stockholm 1972- Rio 1992 ve Sonrası", **Yeni Türkiye Dergisi**, Yıl 1, Sayı 5, 1995., ss. 194-209.
- Sönmezoğlu, Faruk ve Erler Bayır, Özgün, "Çevre Sorunlarına İlişkin Uluslararası Rejimler", **İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi**, No. 47, Ekim 2012, ss. 247-289.
- Sperduti, Giuseppe, Responsibility of States for Activities of Private Law Person, **Encyclopedia of Public International Law** (Ed. Rudolf Bernhardt), Elsevier Science Publisher, The Netherlands, 1987.
- Speth, James G., "A Post- Rio Compact", **Foreign Policy**, No. 88, 1992, ss. 145-161.
- Spinedi, Marina, "International Crimes of State- The Legislative History", **International Crimes of State- A Critical Analysis of the ILC'S Draft Article 19 on State Responsibility**, (Eds. J.H.H. Weiler, A. Cassese, M. Spinedi), Walter de Gruyter, Berlin and New York, 1989, ss. 7-138.
- Springer, Allen, "Towards a Meaningful Concept of Pollution in International Law", **The International and Comparative Law Quarterly**, Vol. 26, No. 3, 1977, ss. 551-557. (Concept of Pollution)

- Springer, Allen I., **The International Law of Pollution: Protecting the Global Environment in a World of Sovereign States**, Quorum Books, Westport, 1983.(Pollution)
- Starke, J. G., Imputability in International Delinquencies, **British Yearbook of International Law**, Vol. 19, 1938, ss. 104-117.
- Stephens, Tim, "The Limits of International Adjudication in International Environmental Law: Another Perspective on the Southern Bluefin Tuna Case", **International Journal of Marine and Coastal Law**, Vol. 19, No. 2, May 2004, ss. 177-198. (Southern Bluefin Tuna Case)
- Stephens, Tim, **International Courts and Environmental Protection**, Cambridge University Press, Cambridge, 2009. (International Courts and Environmental Protection)
- Stern, Brigitte, "The Obligation to Make Reparation", **The Law of International Responsibility** (Ed. James Crawford, Alain Pellet, Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010.
- Stoica, Victor, "Recent Developments Regarding Compensation before the International Court of Justice: The Case Concerning Certain Activities Carried out by Nicaragua in the Border Area Between Costa Rica and Nicaragua (Part I)", **Romanian Journal of International Law**, Vol. 18, 2017, ss. 29-38.
- Stone, Christopher D., "Common but Differentiated Responsibilities in International Law", **American Journal of International Law**, Vol. 98, No. 2, April 2004, ss. 276-301.
- Streck, Charlotte, "The World Summit on Sustainable Development: Partnerships as New Tools in Environmental Governance", **Yearbook of International Environmental Law**, Vol. 13, Issue 1, 2002, ss. 63-95.
- Sucharitkul, Sompong, "State Responsibility And International Liability Under International Law", **Loyola of Los Angeles International and Comparative Law Journal**, Vol. 18, No. 4, 1996, ss. 821-839. (State Responsibility under International Law)
- Sucharitkul, Sompong, "State Responsibility and International Liability in Transnational Relations", **Theory of International Law at the Threshold of the 21st Century** (Ed. Jerzy Makarczyk), Kluwer Law International, The Hague, 1996. (International Liability in Transnational Relations)
- Sur, Melda, **Uluslararası Hukukun Esasları**, 13. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2019.
- Suter, Keith, **Antarctica: Private Property or Public Heritage?**, London, Zed Books, 1991.
- Sürmeliöğlü, Derya, **Uluslararası Çevre Hukukunda Sınırşan Zararlar**, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Trabzon, 2010.

- Szurek, Sandra, "Circumstances Precluding Wrongfulness in the ILC Articles on State Responsibility: Force Majeure", **The Law of International Responsibility** (Eds. James Crawford, Alain Pellet and Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010. (Force Majeure)
- Szurek, Sandra, "Circumstances Precluding Wrongfulness in the ILC Articles on State Responsibility: Distress", **The Law of International Responsibility** (Eds. James Crawford, Alain Pellet and Simon Olleson) Oxford University Press, Oxford, 2010. (Distress)
- Szurek, Sandra, "The Notion of Circumstances Precluding Wrongfulness", **The Law of International Responsibility** (Eds. James Crawford, Alain Pellet and Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010. (Circumstances Precluding Wrongfulness)
- Tams, Christian J., Recognizing Guarantees and Assurances of Non-Repetition: LaGrand and the Law of State Responsibility, **The Yale Journal of International Law**, Vol. 27, 2002, ss. 441-444. (LaGrand and the Law of State Responsibility)
- Tams, Christian J., **Enforcing Obligations Erga Omnes in International Law**, Cambridge University Press, Cambridge, 2005.(Erga Omnes)
- Tanaka, Maki, "Lessons From the Protracted Mox Plant Dispute: A Proposed Protocol on Marine Environmental Impact Assessment to the United Nations Convention on the Law of the Sea", **Michigan Journal of International Law**, Vol. 25, Issue 2, 2004, ss. 337-428.
- Tandoğan, Haluk, **Türk Mesuliyet Hukuku**, Ankara Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1961.
- Tandoğan, Haluk, **Türk Mes'uliyet Hukuku (Akit Dışı ve Akdi Mes'uliyet)**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.
- Tanzi, Attila, Is damage a Distinct Condition for the Existence of an Internationally Wrongful Act?, **United Nations Codification of State Responsibility**, (Ed. Spinedi, Marina and Simma, Bruno), Oceana Publications, New York, London and Rome, 1987.
- Teclaff, Ludwik A. "The Impact of Environmental Concern on the Development of International Law", **Natural Resources Journal**, Vol. 13, No. 2, April 1973, ss. 357-390.
- Telesetsky, Anastasia, "Introductory Note to the Nagoya-Kuala Lumpur Supplementary Protocol on Liability and Redress", **International Legal Materials**, vol. 50, no. 1, 2011, ss. 105-113.
- Telesetsky, Anastasia, 'The 2010 Nagoya-Kuala Lumpur Supplementary Protocol: A New Treaty Assigning Transboundary Liability and Redress for Biosafety Damage Caused by Genetically Modified Organisms', *ASIL Insights*, 10 January 2011, <https://www.asil.org/insights/volume/15/issue/1/2010-nagoya-kuala-lumpur-supplementary-protocol-new-treaty-assigning> (05.06.2022)

- The Compact Edition of The Oxford English Dictionary**, 2. Edition, Oxford University Press, Oxford, 1991.
- Thornton, Justine and Beckwith, Silas, **Environmental Law**, Sweet & Maxwell, London, 1997.
- Thouvenin, J.-M, 'Circumstances precluding wrongfulness in the ILC Articles on State Responsibility: self-defence', **The Law of International Responsibility** (Eds. Crawford, J., Pellet, A. and Olleson, S.), Oxford University Press, Oxford, 2010.
- Tinker, Catherine, "Responsibility for Biological Diversity Convention Under International Law", **Vanderbilt Journal of Transnational Law**, Vol. 28, No. 4, 1995, ss. 777-821. (Responsibility for Biological Diversity)
- Tinker, Catherine, "State Responsibility and Precautionary Principle", **The Precautionary Principle and International Law** (Eds. Freestone, David and Hey, Ellen), Kluwer Law International, London/Boston, 1996. (Precautionary Principle)
- Toluner, Sevin, **Nikaragua'ya Karşı Askeri ve Benzeri Faaliyetler Davasında-ki Yargı ve Meşru Müdafaa Hakkı**, Milletlerarası Hukuk Açısından Türkiye'nin Bazı Dış Politika Sorunları, Beta Yayınevi, İstanbul, 2004, ss. 437-478.
- Tomuschat, Christian, 'International Liability for Injurious Consequences Arising Out of Acts Not Prohibited by International Law: The Work of the ILC', **International Responsibility for Environmental Harm**, (Eds. F. Francioni and T. Scovazzi), Graham & Trotman, London, 1991. (International Liability)
- Tomuschat, Christian, **Obligations Arising for States without or against Their Will**, Recueil des cours, Vol. 241, 1993. (Obligations Arising for States)
- Topal, Ahmet Hamdi, "Silahlı Çatışmalarda Doğal Çevrenin Korunması", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, Yıl: 29, Sayı 1-2, 2009, ss. 211-236.
- Trouwborst, A., **Precautionary Rights and Duties of States**, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, 2006.
- Tschakert, Petra and Others, 'One Thousand Ways to Experience Loss: A Systematic Analysis of Climate-Related Intangible Harm from around the World', **Global Environmental Change**, Vol. 55, 2019, ss. 58-72.
- Tunkin, G. I., **Theory of International Law**, (Ed. L. N. Shestakov), (Translated, Ed. William E. Buter), Wildy, Simmonds & Hill Publishers Ltd., 1974.
- Turgut, Nükhet, "Kırleten Öder İlkesi ve Çevre Hukuku", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 44, S. 1, 1995, ss. 607-654.(Kırleten Öder İlkesi)
- Turgut, Nükhet, "İhtiyat İlkesi", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 45, S. 1, 1996, ss. 67-102.(İhtiyat İlkesi)

- Turgut, Nükhet, **Çevre Hukuku**, Yenilenmiş 2. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2001.(Çevre Hukuku)
- Turgut, Nukhet, "Defination and Valuation of Environmental Damage in Turkey", **Environmental Damage in International and Comparative Law**, (Eds. Bowman, Michael and Boyle, Alan), Oxford University Press, Oxford, 2002. (Defination of Environmental Damage)
- Turpancı, Aysin, **Çevre Hukukunun Gelişiminde Uluslararası Örgütlerin Rolü**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Türk Hukuk Lüğati**, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1998.
- Tütüncü, Ayşe Nur, "Trail Smelter Hakem Kararı Hukukun Kodlaştırılmasında Örnek Olay Olarak Etkisi ve Kararın Özeti", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. LV, S. 4, 1997, ss. 313-338.
- Uhlmann, Eva M. Kornicker, "State Community Interests, Jus Gogens and Protection ofthe Global Environment: Developing Criteria for Peremptory Norms", **Georgetown International Environmental Law Review**, Vol. 11, No. 1, 1998, ss. 101-135.
- Uluğ, Erol, "Çevre Kirlenmesinin Boyutları", **İnsan, Çevre ve Toplum** (Ed. Ruşen Keleş), 2. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 1997.
- Urs, Priya, "Are States Injured by Whaling in the Antarctic", 2014, <http://opiniojuris.org/2014/08/14/guest-post-states-injured-whaling-antarctic/> (22.06.2022)
- Uzun, Elif, **Milletlerarası Hukuka Aykırı Eylemlerinden Dolayı Devletin Sorumluluğu**, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- Vanderheiden, Steve, **Atmospheric Justice: A Political Theory of Climate Change**, Oxford University Press, Oxford, 2009.
- Vicuna, Francisco, "State Responsibility, Liability and Remedial Measures Under International Law: New Criteria for Environmental Protection", **Environmental Change and International Law: New Challenges and Dimensions** (Ed. Weiss, Edith Brown), The United Nation University Press, Tokyo, 1992.(New Criteria for Environmental Protection)
- Vicuna, Francisco Orrego, "Responsibility and Liability for Environmental Damage under International Law: Issues and Trends." **Georgetown International Environmental Law Review**, vol. 10, no. 2, 1998, ss. 279-308. (Responsibility and Liability for Environmental Damage)
- Vicuna, Francisco Orrego, "Final Report on Responsibility and Liability under International Law for Environmental Damage", **International Legal Materials**, Vol. 37, No. 6, 1998 (Final Report on Responsibility and Liability)
- Vinuales, Jorge E. (Ed.), **The Rio Declaration on Environment and Development A Commentary**, Oxford University Pres, Oxford, 2015.

- Vinuales, Jorge E., "The Contribution of the International Court of Justice to the Development of International Environmental Law: A Contemporary Assessment", **Fordham International Law Journal**, Vol. 32, Issue 1, 2008, ss. 232-258.
- Voigt, Christina, "State Responsibility for Climate Change Damages", **Nordic Journal of International Law**, Vol.77, No. 1, 2008, ss. 1-22.
- Vyver, Johan D. "State Sovereignty and the Environment in International Law", **South African Law Journal**, Vol. 109, No. 3, August 1992, ss. 472-495. (State Sovereignty and Environment)
- Vyver, Johan D. "The Environment: State Sovereignty, Human Rights, and Armed Conflict", **Emory International Law Review**, Vol. 23, No. 1, 2009, ss. 85-112. (State Sovereignty, Human Rights, and Armed Conflict)
- Walsh, Maureen T., "The Global Trade in Hazardous Wastes: Domestic and International Attempts to Cope with a Growing Crisis in Waste Management", **Catholic University Law Review**, Vol. 12. Issue 1, 1992, ss. 103-140.
- Webster's New World Dictionary**, 3rd Edition, Cleveland, 1988, s. 454.
- Weiler, Joseph H., Antonio Cassese and Marina Spinedi (Eds), **International Crimes of State: A Critical Analysis of the ILC's Draft Article 19 on State Responsibility**, European University Institute Series A Law No.10., Berlin/New York: Walter de Gruyter, 1989
- Weinberg, Philip, and Reilly, Kevin A., **Understanding Environmental Law**, Matthew Bender Publication, New York, 1998.
- Weisbach, David, "Negligence, Strict Liability, and Responsibility for Climate Change." **Iowa Law Review**, Vol. 97, No. 2, January 2012, ss. 521-566.
- Weiss, Edith Brown, "International Environmental Law: Contemporary Issues and the Emergence of a New World Order", **Georgetown Law Journal**, Vol. 81, No. 3, 1993, ss. 675-710.(International Environmental Law)
- Weiss, Edith Brown, "Common but Differentiated Responsibilities in Perspective", **American Society of International Law Proceedings**, Vol. 96, 2002, ss. 366-368. (Common but Differentiated Responsibilities)
- Weiss, Edith Brown, **International Environmental Law and Policy**, Second Edition, Aspen Publishers, 2007, (Environmental Law and Policy)
- Weiss, Edith Brown, "The Evolution of International Environmental Law", **Japanese Yearbook of International Law**, Vol. 54, 2011, ss. 1-27.(Evaluation of Environmental Law)
- Wetterstein, Peter (Ed.), **Harm to the Environment: The Right to Compensation and Assessment of Damages**, Oxford University Press, Oxford, 1997. (Harm to the Environment)
- Wetterstein, Peter, "A Proprietary or Possessory Interest: A *Conditio Sine Qua Non* for Claiming Damages for Environmental Impairment?" **Harm to**

- Environment: The Right to Compensation and the Assessment of Damages** (Ed. Peter Wetterstein), Clarendon Press, Oxford, 1997.(A Proprietary or Possessory Interest)
- Wheaton, Henry, **Elements of International Law**, (Ed. A.C. Boyd), Stevens & Sons, London, 1878.
- White, Rob, **Environmental Harm- An Eco- Justice Perspective**, Policy Press, Bristol, 2014.
- Wiener, Jonathon B., "Precautionary Principle", **Principles of Environmental Law**, (Eds. Kramer, Ludwig and Orlando, Emanuela), Edward Elgar Publishing, Cheltenham/Northampton, 2018.
- Williams, P.R., "International Environmental Dispute Resolution: The Dispute Between Slovakia and Hungary concerning Construction of the Gabčíkovo and Nagymaros Dams", **Columbia Journal of Environmental Law**, Vol. 19, 1994, ss. 1-57.
- Wirth, David A., "The Rio Declaration on Environment and Development: Two Steps Forward and One Back, or Vice Versa." **Georgia Law Review**, Vol. 29, 1995, s. 599-652. (Rio Declaration)
- Wirth, John D., "The Trail Smelter Dispute: Canadians and Americans Confront Transboundary Pollution, 1927-41", **Environmental History**, Vol. 1, No. 2, 1996, ss. 34-51.(Trail Smelter Dispute)
- Wittich, Stephan, "Awe of the gods and fear of the priests: punitive damages in the law of State responsibility", **Austrian Review of International and European Law**, vol. 3, No. 1, 1998, ss. 456-470. (Punitive Damages in the Law of State Responsibility)
- Wittich, Stephan, "Punitive Damages", **The Law of International Responsibility** (James Crawford, Alain Pellet, Simon Olleson), Oxford University Press, Oxford, 2010. (Punitive Damages)
- Wolfrum, Rüdiger, **International Wrongful Act**, Encyclopedia of International Public Law, (Ed. R. Bernhardt), Elsevier Science Publishers, Netherlands, 1987. (International Wrongful Act)
- Wolfrum, Rüdiger, **Reparation for Internationally Wrongful Acts**, Rudolf Bernhardt, Encyclopedia of Public International Law 10, Elsevier Science Publisher, Netherlands, 1987. (Reparation for Wrongful Acts)
- Wolfrum, Rüdiger, "Purposes and Principles of International Environmental Law", **German Yearbook of International Law**, Vol. 33, 1990, ss. 308-330. (Principles of International Environmental Law)
- Wolfrum, Rüdiger, 'International Environmental Law: Purposes, Principles and Means of Ensuring Compliance', **International, Regional and National Environmental Law** (Eds.F. Morrison and R. Wolfrum), The Hague: Kluwer Law International,2000, ss. 3-70. (International Environmental Law)

- World Bank, **What a Waste: A Global Review of Solid Waste Management**, Urban Development Series, 2012.
- Wright, Quincy, "The Law of the Nuremberg Trial", **American Journal of International Law**, Volume 41, Issue 1, January 1947, ss. 38-72.
- Wyatt, Julian, "Law Making at the Intersection of International Environmental, Humanitarian and Criminal Law: the Issue of Damage to the Environment in International Armed Conflict", **International Review of the Red Cross**, Vol. 92, No. 879, 2010, ss. 593-646.
- Yakowitz, Harvey, "Identifying, Classifying and Describing Hazardous Wastes", **Industry and Environment**, Vol. 11, Issue 1, 1988, ss. 3-10.
- Yılmaz Turgut, Nükhet, **Çevre Politikası ve Hukuku**, Ankara: İmaj Yayınevi, 2009.
- Yılmaz, Ejder, **Hukuk Sözlüğü**, 5. Bası, Ankara, 1996
- Yokuş Sevük, Handan, **Çevre Hukuku**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- Yokuş Sevük, Handan, Azarkan, Ezeli, Erdem, Fazıl Hüsni ve Baran Çelik, Neşe, "Küresel Çevresel Yönetişim Bağlamında Uluslararası İşbirliği ve Çevresel Yönetişim Uygulamasında İsveç Örneği", **Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı 25, Yıl 12, 2020, ss. 96-120.
- Yongalık, Aynur, **Çevre Sorumluluk Sigortası**, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1998.
- Yoshida, Osamu, 'Soft Enforcement of Treaties: The Montreal Non-Compliance Procedure and the Functions of the Internal International Institutions', **Colorado Journal of International Environmental Law and Policy**, Vol. 10, 1999, s. 95-141.
- Yost, Nicholas C., "Rio and Road Beyond", **Environmental Law**, Vol. 11, No. 4, Summer 1992, ss. 1-6.
- Yotova, Rumiana, "The Principles of Due Diligence and Prevention in International Environmental Law" **Cambridge Law Journal**, Vol. 75, No. 3, November 2016, ss. 445-448.
- Zamani, Sayyed Ghasem, and Mohammadreza, Alipour, "Trans-Frontier Environmental Damage in International Jurisprudence", **Journal of Politics and Law**, Vol. 9, No. 5, July 2016, ss. 102-116.
- Zemanek, Karl, "Responsibility of States: General Principles", **Encyclopedia of Public International Law 10** (Ed. Rudolf Bernhardt), Elsevier Science Publisher, Netherlands, 1987.
- Zoller, Elisabeth, **Peacetime Unilateral Remedies: An Analysis of Countermeasures**, Transnational Publishers, New York, 1984.

Uluslararası Mahkeme Kararları

- Affair Martini (Italia v. Venezuela), 3 May 1903, Reports of International Arbitral Awards, Vol. X, https://legal.un.org/riaa/cases/vol_X/644-669.pdf (14.12.2020)
- Affair Chevreau (France contre Royaume-Uni), Reports of International Arbitral Awards, Vol. II, 9 Jun 1931, s. 1113, https://legal.un.org/riaa/cases/vol_II/1113-1143.pdf (08.02.2021)
- Affaire des biens britanniques au Maroc espagnol (Espagne contre Royaume Uni), Mai 1925, United Nations Reports of International Arbitral Awards (UNRIAA), Vol II, p. 643, https://legal.un.org/riaa/cases/vol_II/615-742.pdf (14.12.2020)
- American Electric and Manufacturing Company Case (damages to property), Reports of International Arbitral Awards, Vol. IX, 1903-1905, s. 145, https://legal.un.org/riaa/cases/vol_IX/145-147.pdf (08.02.2021)
- Appeals Chamber, Prosecutor v. Dusko Tadic, Judgment, Case No: IT-94-1-A, 15 July 1999
- Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro), Judgment, I.C.J. Reports 2007, para. 65-66, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/91/091-20070226-JUD-01-00-EN.pdf> (10.11.2020)
- Archer Daniels Midland Company and Tate & Lyle Ingredients Americas, Inc v United Mexican States* (ICSID Case No ARB(AF)/04/05), Award of 21 November 2007.
- Armed Activities on the Territory of the Congo (Democratic Republic of the Congo v. Uganda), Judgment, I.C.J. Reports 2005, p. 168, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/116/116-20051219-JUD-01-00-EN.pdf> (21.01.2021)
- Arrest Warrant of 11 April 2000 (Democratic Republic of the Congo v. Belgium), Judgment, I.C.J. Reports 2002, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/121/121-20020214-JUD-01-00-EN.pdf> (23.03.2021)
- Asian Agricultural Products Limited v. Republic of Sri Lanka*, International Centre for the Settlement of Investment Disputes (ICSID), 27 June 1990, ICSID Case No. ARB/87/3.
- Avena and Other Mexican Nationals (Mexico v. United States of America), Judgment, I. C. J. Reports 2004, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/128/128-20040331-JUD-01-00-EN.pdf> (24.12.2020)
- Barcelona Traction, Light and Power Company, Limited, arrêt, C.I.J. Recueil 1970, s. 35, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/50/050-1970-0205-JUD-01-00-EN.pdf> (24.12.2020)
- BB v United Kingdom* (App No 53760/00), Judgment of 10 February 2004.

- Wainwright v United Kingdom* (App No 12350/04), Judgment of 26 September 2006.
- Ludescher v Austria* (App No 35019/97), Judgment of 20 December 2001.
- Biajo Cesarino Case, 1903, Reports of International Arbitral Awards, Vol. X.
- Black Tom and Kingsland Cases, United States-Germany, 1939, Report of International Arbitral Awards, Vol. 8 (1958).
- Bolívar Railway Case (on merits), 1903, Reports of International Arbitral Awards, Vol. IX.
- Case concerning the Temple of Preah Vihear (Cambodia v. Thailand), Preliminary Objections, Judgment of 26 May 1961: I.C. J. Reports 1962, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/45/045-19610526-JUD-01-00-EN.pdf>
- French Company of Venezuelan Railroads Case, 31 July 1905, Reports of International Arbitral Awards, Vol. X.
- Georges Pinson (France) v. United Mexican States, 19 October 1928, Reports of International Arbitral Awards, Vol. V.
- Bužau-Nehoiasi Railway Case, 1939, UNRIAA, Vol. III.
- Cargill Inc v United Mexican States, Award* (ICSID Case No ARB(AF)/05/02), Award of 18 September 2009.
- Case Concerning Certain German Interest in Polish Upper Silesia (Merits)*, Germany v. Poland, PCIJ, Ser. A, No. 7, 1926.
- Case Concerning Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States (Merits), ICJ Reports 1986.
- Case concerning Right of Passage over Indian Territory (Merits), Judgement of 12 April 1960: I.C.J. Reports 1960, pp. 33-36, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/32/032-19600412-JUD-01-00-EN.pdf> (01.01.2021)
- Case Concerning Sovereignty Palmas Island in the *Palmas Island Deal*, April 4, 1928, RSA, vol. II.
- Case Concerning the Barcelona Traction, Light and Power Company, Limited, (Belgium v. Spain), (Second Phase), 5 February 1970, para. 33, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/50/050-19700205-JUD-01-00-EN.pdf> (19.11.2021)
- Case concerning the difference between New Zealand and France concerning the interpretation or application of two agreements concluded on 9 July 1986 between the two States and which related to the problems arising from the Rainbow Warrior Affair, 20 UN RIAA 217, para. 75. https://legal.un.org/riaa/cases/vol_XX/215-284.pdf (10.11.2020)
- Case concerning the Northern Cameroons (Cameroon v. United Kingdom), Preliminary Objections, Judgment of 2 December 1963: I.C. J. Reports 1963, s. 32-33, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/48/048-19631202-JUD-01-00-EN.pdf> (24.12.2020)

- Case of *Agrotexim and Others v. Greece*, Application No: 14807/89, Judgment, 24. 10. 1995, para. 58, [http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57951\(01.01.2021\)](http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57951(01.01.2021))
- Case of *Loizidou v. Turkey*, Application no. 15318/89, Judgment (Merits), 18 December 1996, para. 47, [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-58007%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-58007%22]}) (23.12.2020)
- Case of *Papamichalopoulos and others v. Greece*, Application no. 14556/89, Judgment, 24 June 1993, [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-57836%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-57836%22]}) (23.12.2020)
- Case of *Velásquez-Rodríguez v. Honduras*, Inter-American Court of Human Rights, Series C, No. 7, 1989, para. 38; *Godínez Cruz v Honduras (Reparations and Costs)*, *Inter-Am Ct HR, Series C, No 8* (1989).
- Case of Young, James and Webster v. The United Kingdom*, Application no. 7601/76; 7806/77, Judgment, 13 August 1981.
- Certain Activities Carried Out by Nicaragua in the Border Area (Costa Rica v. Nicaragua), Compensation, Judgment, I.C.J. Reports 2018, p. 15, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/150/150-20180202-JUD-01-00-EN.pdf> (11.04.2022)
- Certain Activities Carried Out by Nicaragua in the Border Area (Costa Rica v. Nicaragua)*, ICJ 18 November 2010, Application, para. 4-5, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/150/16279.pdf> (13.04.2022)
- Certain Activities Carried Out by Nicaragua in the Border Area (Costa Rica/ Nicaragua) and Construction of a Road in Costa Rica along the San Juan River (Nicaragua/ Costa Rica)* (Judgement) [2015] ICJ Rep 665 (Certain Activities case) [107].
- Certain Activities Carried Out by Nicaragua in the Border Area (Costa Rica v. Nicaragua), Provisional Measures, Order of 8 March 2011, ICJ Reports 2011.
- Certain Activities Carried Out by Nicaragua in the Border Area (Costa Rica v. Nicaragua) and Construction of a Road in Costa Rica along the San Juan River (Nicaragua v. Costa Rica), Judgment, I.C.J. Reports 2015, p. 665, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/152/152-20151216-JUD-01-00-EN.pdf> (13.04.2022)
- Charles S. Stephens and Bowman Stephens (U. S. A) v. United Mexican States*, 15 July 1927, Reports of International Arbitral Awards, Vol. IV.
- CMS Gas Transmission v. Argentina*, ICSID Case No. Arb 01/08, 12 May 2005, p. 95-96, http://icsidfiles.worldbank.org/icsid/ICSIDBLOBS/OnlineAwards/C4/DC504_En.pdf (17.02.2021)
- Commonwealth of Puerto Rico et al v The SS Zoe Colocotroni et al*, 628 F 2d 652 (1st Cir. 1980), <https://casetext.com/case/com-of-puerto-rico-v-ss-zoe-colocotroni> (05.05.2021)

- Corfu Channel Case, Judgment of April 9th, 1949: I.C. J. Reports 1949, p. 71, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/1/001-19490409-JUD-01-04-EN.pdf> (17.11.2020)
- Corn Products International Inc v United Mexican States, Decision on Responsibility* (ICSID Case No ARB(AF)/04/01), Award of 15 January 2008.
- Currie Case—Decision No. 21, 13 March 1954, Reports of International Arbitral Awards, Vol. XIV.
- Customs Regime between Germany and Austria, 1931, Advisory Opinion, PCIJ, Ser ALB, No 41*, p. 37, https://www.icj-cij.org/public/files/permanent-court-of-internationaljustice/serie_AB/AB_41/01_Regime_douanier_Avis_con_sul_tatif.pdf (19.01.2021)
- D. Earnshaw and Others (Great Britain) v. United States (Zafiro case), 30 November 1925, Reports of International Arbitral Awards, Vol. VI.
- Dame Mossé*, 7 January & 6 October 1953, Reports of International Arbitral Awards, Vol. XIII.
- Case of De Becker v. Belgium, Application No: 214/5, Judgment, 27 March 1962, [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-57433%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-57433%22]}) (01.01.2021);
- Difference Relating to Immunity from Legal Process of a Special Rapporteur of the Commission on Human Rights, Advisory Opinion, 1. C. J. Reports 1999, s. 87, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/100/100-1999-0429-ADV-01-00-EN.pdf> (02.03.2021)
- Dispute Concerning Delimitation of the Maritime Boundary between Ghana and Cote d'Ivoire in the Atlantic Ocean* (Provisional Measures, Order of 25 April 2015) [2015] ITLOS Rep 146 (Ghana/ Coted'Ivoire case) [68]– [73]
- The South China Sea Arbitration (Philippines/ China)* (Final award of 12 July 2016) PCA Case no 2013- 19 (South China Sea case) [940]– [948].
- Dispute Concerning the Interpretation of Article 79 of the Treaty of Peace, United Nations Reports of International Arbitral Awards, Vol. XIV.
- B. E. Chattin (United States.) v. United Mexican States, 23 July 1927, Reports of International Arbitral Awards, Vol. IV.
- Dix Case, U. S. and Venezuela Commission, Award of 1903, Reports of International Arbitral Awards, Vol. IX, s. 121, https://legal.un.org/riaa/volumes/riaa_IX.pdf (07.01.2021)
- Eastern Carelia Case, P.C.I.J., Ser. B, No. 5, 1923, s. 27, https://www.icj-cij.org/public/files/permanent-court-of-international-justice/serie_B/B_05/Statut_de_la_Carelie_orientale_Avis_consultatif.pdf (20.01.2022)
- Eritrea-Ethiopia Claims, Partial Award, Prisoners of War-Eritrea's Claim 17, 1 July 2003, Reports of International Arbitral Awards, Vol. XXVI, s. 69, para. 159, https://legal.un.org/riaa/cases/vol_XXVI/23-72.pdf (18.02.2021)

- Estate of Jean -Baptiste Caire (France) v. United Mexican States, 7 June 1929, Reports of International Arbitral Awards, Vol. V, s. 529-530, https://legal.un.org/riaa/cases/vol_V/516-534_Caire.pdf (18.01.2021)
- Exchange of Greek and Turkish Populations (Lausanne Convention VI, January 30th, 1923, Article 2) PCIJ, Advisory Opinion No. 1, Ser. B, No. 10, 1925.
- Fisheries Case, Judgment of December 18th, 1951: I.C. J. Reports 1951, p. 116, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/5/005-19511218-JUD-01-00-EN.pdf> (14.12.2020)
- Forests of Central Rhodopia*, 4 November 1931, RIAA, Vol. III.
- Francisco Mallén (United Mexican States) v. U.S.A, 27 April 1927, Reports of International Arbitral Awards, Vol. IV.
- Free Zones of Upper Savoy and the District of Gex, Judgment, 1932, PCIJ, Ser A/B, No 46*, s. 170. https://www.icj-cij.org/public/files/permanent-court-of-international-justice/serie_AB/AB_46/01_Zones_franches_Arret.pdf (22.12.2020)
- French Company of Venezuelan Railroads Case, 31 July 1905, Reports of International Arbitral Awards, Vol. X.
- Gabcikovo-Nagymaros Project (Hungary/Slovakia), Judgment, 1. C. J. Reports 1997, para. 47, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/92/092-19970925-JUD-01-00-EN.pdf> (14.12.2020)
- Gentini Case, 1916, Reports of International Arbitral Awards, Vol. X.
- Georges Pinson (France) v. United Mexican States, 19 October 1928, Reports of International Arbitral Awards, Vol. V.
- Gertrude Parker Massey (U.S.A.) v. United Mexican States, 15 April 1927, Report of International Arbitral Awards, Vol. IV, s. 157, https://legal.un.org/riaa/cases/vol_IV/155-164.pdf
- Greco-Bulgarian 'Communities', Advisory Opinion, 1930, PCIJ, Ser B, No 17*, p 32; https://www.icj-cij.org/public/files/permanent-court-of-international-justice/serie_B/B_17/01_Communautes_greco-bulgares_Avis_consultatif.pdf (15.12.2020)
- Guastini Case, 1903, Reports of International Arbitral Awards, Vol. X.
- Gustave Caire (France) v. United Mexican States, 13 June 1929, Reports of International Arbitral Awards, Vol. V.
- Harry Roberts (U.S.A.) v. United Mexican States, 2 November 1926, Reports of International Arbitral Awards, Vol. IV, s. 80, https://legal.un.org/riaa/cases/vol_IV/77-81.pdf (14.01.2021)
- Heirs of the Duc de Guise Case*, 1951, United Nations Reports of International Arbitral Awards, Vol. XIII.

- Home Frontier and Foreign Missionary Society of the United Brethren in Christ (United States) v. Great Britain, 18 December, Reports of International Arbitral Awards, Vol. VI.
- Hyatt International Corporation v. The Government of the Islamic Republic of Iran*, Iran-U.S. C.T.R., vol. 9, 1985.
- ICJ 11 January 2011, *Certain Activities Carried Out by Nicaragua in the Border Area (Costa Rica v. Nicaragua)*, Oral Proceedings held at 3 pm, Verbatim Record, s. 25, <https://www.icj-cij.org/en/case/150/oral-proceedings> (13.04.2022)
- ICJ 21 December 2011, *Construction of a Road in Costa Rica along the San Juan River (Nicaragua v. Costa Rica)*, Application, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/152/16917.pdf> (14.04.2022)
- Indus Waters Kishenganga Arbitration (Pakistan v. India), Partial Award, 18 February 2013, para. 449, <https://jsumundi.com/en/document/decision/en-indus-waters-kishenganga-arbitration-pakistan-v-india-partial-award-monday-18th-february-2013> (19.01.2022)
- Inter-American Court of Human Rights, Case of Velásquez-Rodríguez v. Honduras, Judgment of July 21, 1989, para. 37-39, https://www.corteidh.or.cr/docs/casos/articulos/seriec_07_ing.pdf (19.11.2020)
- Iran-US Claims Tribunal, *Anaconda Iran Ltd. v. Iran*, 13 IRAN-U.S. C.T.R. 1986, s. 212, para. 47, https://www.trans-lex.org/231800/_/iran-us-claims-tribunal-anaconda-iran-ltd-v-iran-13-iran-us-ctr-1986-at-199-et-seq/ (08.02.2021)
- Island of Palmas Case (Netherlands v U.S.A.), Report of International Arbitral Awards, Vol. II, 4 April 1928, s. 829, https://legal.un.org/riaa/cases/vol_II/829-871.pdf (18.01.2022)
- John Gill (Great Britain) v. United Mexican States, 19 May 1931, Reports of International Arbitral Awards, Vol. V.
- Judge Sir Gerald Fitzmaurice, Separate Opinion, Northern Cameroons Case (Preliminary Objections), I. C. J. Reports, 1963, pp. 128-129, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/48/048-19631202-JUD-01-06-EN.pdf> (01.01.2021)
- Jurisdictional Immunities of the State (Germany v. Italy: Greece intervening), Judgment, I.C.J. Reports 2012, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/143/143-20120203-JUD-01-00-EN.pdf> (14.01.2021)
- Kenneth P. Yeager v. The Islamic Republic of Iran*, Iran-U.S. C.T.R., vol. 17, 1987.
- L. F. H. Neer and Pauline Neer (U.S.A.) v. United Mexican States, 15 October 1926, Reports of International Arbitral Awards, Vol. IV, s. 61-62, <https://www.international-arbitration-attorney.com/wp-content/uploads/2017/06/Neer-v-United-Mexican-States-Denial-of-Justice.pdf> (14.01.2021)

- La Grand (Germany v United States of America), Provisional Measures, Order of 3 March 1999, ICJ Reports 1999, p. 9, para. 28, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/104/104-19990303-ORD-01-00-EN.pdf> (02.03.2021)
- La Grand (Germany v. United States of America), Judgment, I. C. J. Reports 2001, s. 466, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/104/104-20010627-JUD-01-00-EN.pdf> (02.03.2021)
- La Masica Case (Great Britain, Honduras), 7 December 1916, Reports of International Arbitral Awards, Vol. XI.
- Laura A. Mecham and Lucian Mecham, Jr. (U.S.A.) v. United Mexican States, 2 April 1929, Reports of International Arbitral Awards, Vol. IV.
- Laura M. B. Janes et al. (U.S.A.) v. United Mexican States, 16 November 1925, Reports of International Arbitral Awards, Vol. IV.
- Lax Lanoux Arbitration (Franve v. Spain), Arbitral Tribunal, 16 November 1957, 12 UN RIAA 281; Tahkim kararı için bkz: <https://www.informea.org/sites/default/files/court-decisions/COU-143747E.pdf> (11.05.2021)
- Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory, Advisory Opinion, I. C. J. Reports 2004, s. 194-195, para. 140, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/131/131-20040709-ADV-01-00-EN.pdf> (15.02.2021)
- Legal Consequences for States of the Continued Presence of South Africa in Namibia (South West Africa) notwithstanding Security Council Resolution 276 (1970), Advisory Opinion I.C.J. Reports 1971.
- Legal Status of Eastern Greenland, *Judgment, 1933, P.C.I.J., Series A/B, No. 53.*
- Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons, Advisory Opinion, I. C.J. Reports 1996, p. 241, para. 29, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/95/095-19960708-ADV-01-00-EN.pdf> (19.01.2022)
- Interpretation of Peace Treaties (second phase), Advisory Opinion: I.C. J. Reports 1950, s. 228, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/8/008-19500718-ADV-01-00-EN.pdf> (16.12.2020)
- M/V "SAIGA" (No. 2) (Saint Vincent and the Grenadines v. Guinea), Judgment, ITLOS Reports 1999, p.10, https://www.itlos.org/fileadmin/itlos/documents/cases/case_no_2/published/C2-J-1_Jul_99.pdf (17.02.2021)
- Maal Case, 1903, Reports of International Arbitral Awards, Vol. X.
- Martini Case, 03. 05. 1930, Reports of International Arbitral Awards, Vol. II.
- Mexico City Bombardment Claims (Great Britain) v. United Mexican States, 15 February 1930, Reports of International Arbitral Awards, Vol. V.
- Mossé Case, United Nations Reports of International Arbitral Awards, Vol. XIII, 1953.
- MOX Plant (Irelandv. United Kingdom), Provisional Measures, Order of 3 December 2001, ITLOS Reports 2001, s. 111, <https://www.itlos.org/>

- fileadmin/itlos/documents/cases/case_no_10/published/C10-O-3_dec_01.pdf (15.03.2021)
- Norwegian Shipowners' Claims, (Norway v. USA), 13 October 1922, Reports of International Arbitral Awards, Vol. I, p. 331, https://legal.un.org/riaa/cases/vol_I/307-346.pdf (22.12.2020)
- Nottebohm case (Preliminary Objection), Judgment of November 18th, 1953: I.C.J. Reports 1953, s. 123, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/18/018-19531118-JUD-01-00-EN.pdf> (22.12.2020)
- Nuclear Tests (Australia v. France), Judgment, I.C.J. Reports 1974, para. 43, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/58/058-19741220-JUD-01-00-EN.pdf> (17.12.2020)
- Oil Platforms (Islamic Republic of Iran v. United States of America), Judgment, I. C. J. Reports 2003, s. 161, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/90/090-20031106-JUD-01-00-EN.pdf> (17.12.2020)
- P.C.I.J., *Status of Eastern Carelia* (Finland v. Soviet Union), Ser. A, No. 5, 23 July 1923, ss. 27-28, https://www.icj-cij.org/public/files/permanent-court-of-international-justice/serie_B/B_05/Statut_de_la_Carelie_orientale_Avis_consultatif.pdf (13.01.2022)
- Papamichalopoulos and Others v. Greece (article 50)*, Eur. Court H.R., Series A, No. 330-B, 1995.
- Permanent Court of International Justice, Polish Nationals in Danzig, 1932, Seies A/B, No. 44.
- Permanent Court of International Justice, Case of the S.S. Wimbledon, 17 August 1923, s. 29-30, https://www.icj-cij.org/public/files/permanent-court-of-internationaljustice/serie_A/A_01/03_Wimbledon_Arret_08_1923.pdf (21.12.2020)
- Permenant Court Arbitration, Eritrea-Ethiopia Claims Commission, Final Award (Ethiopia's Damages Claims), 17 August 2009, pp. 60-61, <https://pcacases.com/web/sendAttach/767> (28.12.2020)
- Pfizer Animal Health SA v. Council, CFI Case T-13/99, Judgment (11 September 2002)
- Gowan Comércio Internacional e Serviços Lda v. Ministero della Salute, CJEU Case C-77/09, Judgment (22 December 2010)
- Portuguese Colonies case* (Naulilaa incident), UNRIAA, vol. II (Sales No. 1949.V.1)
- Pulp Mills on the River Uruguay (Argentina v. Uruguay), Judgment, I.C.J. Reports 2010, p. 14, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/135/135-20100420-JUD-01-00-EN.pdf> (05.01.2020)
- Question Relating to Settlers of German Origin in Poland, Advisory Opinion, PCIJ, Ser. B, No. 6, 1923.
- Applicability of the Obligation to Arbitrate under Section 21 of the United Nations Headquarters Agreement of 26 June 1947, Advisory Opinion ICJ Reports, 1988.

- Questions relating to the Obligation to Prosecute or Extradite (Belgium v. Senegal), Judgment, I.C.J. Reports 2012, p. 422, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/144/144-20120720-JUD-01-00-EN.pdf> (22.06.2022)
- Rainbow Warrior Affair, 30 April 1990, Reports of International Arbitral Awards, Vol. XX.
- Reparation for injuries suffered in the service of the United Nations, Advisory Opinion: I.C. J. Reports 1949, p. 180, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/4/004-19490411-ADV-01-00-EN.pdf> (15.12.2020)
- Report and Recommendations made by the Panel of Commissioners concerning the First Instalment of “F4” Claims’, UN Doc. S/AC.26/2001/16 (22 June 2001), paras, 13-14, <https://digitallibrary.un.org/record/443202> (05.04.2022)
- Responsibilities and Obligations of States Sponsoring Persons and Entities with Respect to Activities in the Area* (Advisory Opinion), Seabed Disputes Chamber of the International Tribunal for the Law of the Sea, ITLOS Case No. 17, 1 February 2011, https://www.itlos.org/fileadmin/itlos/documents/cases/case_no_17/17_adv_op_010211_en.pdf (06.05.2022)
- Serbian Loans, PCIJ, 1929, Series A, No 20.*
- Brazilian Loans, PCIJ, 1929, Series A, No 21.*
- Russian Indemnity*, 11 November 1912, Reports of International Arbitral Awards, Vol. XI, s. 421, https://legal.un.org/riaa/volumes/riaa_XI.pdf (21.01.2021)
- Salem Case (Egypt, USA), 8 June 1932, Reports of International Arbitral Awards, Vol. II.
- Sambiaggio Case, Italy v. Venezuela, 1903, United Nations Reports of International Arbitral Awards, Vol. X, Part 1.
- Sapphire International Petroleum Ltd. v. National Iranian Oil Company*, 15 March 1963, ILR, Vol. 35.
- Sempra Energy International v Argentine Republic* (ICSID Case No ARB/02/16), Award of 28 September 2007.
- Several British Subjects (Great Britain) v. United States (Iloilo Claims), 19 November 1925, Reports of International Arbitral Awards, Vol. VI.
- Solis (U.S.A.) v. United Mexican States, 3 October 1928, Reports of International Arbitral Awards, Vol. IV.
- South China Sea Arbitration (Philippines v China) (Award) (2016)* Case No 2013-19 PCA 1, 431 [1094]
- South China Sea Arbitration before an Arbitral Tribunal constituted under Annex VII of the United Nations Convention on the Law of the Sea (Republic of the Philippines v. People’s Republic of China), PCA Case No. 2013-19, Award (12 July 2016)

- South West Africa Cases (Ethiopia v. South Africa; Liberia v. South Africa), Preliminary Objections, Judgment of 21 December 1962: I.C. J. Report; 1962, s. 343, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/46/046-19621221-JUD-01-00-EN.pdf> (04.01.2021)
- South West Africa, Second Phase, Judgment, I.C.J. Reports 1966, s. 47, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/46/046-19660718-JUD-01-00-EN.pdf> (24.12.2020)
- Southern Bluefin Tuna case (Australia and New Zealand v. Japan), Award on Jurisdiction and Admissibility, 4 August 2000, rendered by the Arbitral Tribunal constituted under Annex VII of UNCLOS, https://legal.un.org/riaa/cases/vol_XXIII/1-57.pdf (12.03.2022)
- Spanish Zone of Morocco Case, Report of International Arbitral Awards, Vol. II, 1925.
- State Obligations in Relation to the Environment (Advisory Opinion) IACtHR (2017) OC- 23/ 17 [180].
- Tatar v. Romania, ECtHR Application No. 67021/01, Judgment (27 January 2009, Final 6 July 2009, para. 120.
- Teodoro García and M. A. Garza (United Mexican States) v. United States of America, 3 December 1926, Reports of International Arbitral Awards, Vol. IV.
- Territorial Jurisdiction of the International Commission of the River Oder, Judgment No. 16, 1929, P.C.I.J., Series A, No. 23.
- Texaco Overseas Petroleum Company and California Asiatic Oil Company v. The Government of the Libyan Arab Republic, Arbitral Award (19 January 1977), 17 ILM 1978.
- Libyan American Oil Company (LIAMCO) v. The Government of the Libyan Arab Republic, Arbitral Award (12 April 1977), 20 ILM 1981, p. 103; Kuwait v. American Independent Oil Company (AMINOIL), Arbitral Award (24 March 1982), 21 ILM 1982.
- The Case of the S. S. "Lotus", France v. Turkey, PCIJ Series, Serie A, No. 10, 1927.
- The Claims of Rosa Gelbtrunk and the Salvador Commercial Company", El Salvador v. U. S. A., Reports of International Arbitral Awards, Vol. XV, 1902.
- The Factory at Chorzov (Merits), Germany v. Poland, PCIJ, Ser. A. No. 17, 1928, p. 21, https://www.icj-cij.org/files/permanent-court-of-international-justice/serie_A/A_09/28_Usine_de_Chorzow_Compentence_Arret.pdf (Erişim Tarihi: 15.10.2020)
- The Nationality Decrees in Tunis and Morocco (French Zone) (1921), Advisory Opinion, PCIJ, (1923), Series B, No. 4.
- The Permanent Court of International Justice, Exchange of Greek and Turkish Populations, Advisory Opinion, Series B, No 5, 21 February 1925, p. 20, <https://www.icj-cij.org/public/files/permanent-court-of-internationaljustice>

- /serie_B/B_10/01_Echange_des_populations_grecques_et_turques_Avis_consultatif.pdf (15.12.2020)
- Thomas H. Youmans (U.S.A.) v. United Mexican States, 23 November 1926, Reports of International Arbitral Awards, Vol. IV, s. 116, para. 14, https://legal.un.org/riaa/cases/vol_IV/110-117.pdf (02.03.2021)
- Trail Smelter Case (United States, Canada), 16 April 1938 and 11 March 1941, Reports of International Arbitral Awards, Vol. III, p. 1905, https://legal.un.org/riaa/cases/vol_III/1905-1982.pdf (23.12.2020)
- Treatment of Polish Nationals and Other Persons of Polish Origin or Speech in the Danzig Territory, Advisory, Opinion, PCIJ Series, Series AB, No. 44, 1932.
- Trial of the Major War Criminals before the International Military Tribunal, Nuremberg, 14 November 1945–1 October 1946, vol. XXII, p. 466. https://www.loc.gov/rr/frd/Military_Law/pdf/NT_Vol-XXII.pdf (19.11.2020)
- UNCC, Report and Recommendations Made by the Panel of Commissioners Concerning the Fifth Instalment of 'F4' Claims, S/AC.26/2005/10, 30 June 2005, para.57, <https://uncc.ch/sites/default/files/attachments/documents/r2005-10.pdf> (06.04.2022)
- Union Bridge Company (United States) v. Great Britain, 8 January 1924, Reports of International Arbitral Awards, Vol. VI.
- United States- Import Prohibition Of Certain Shrimp And Shrimp Products, WT/DS58/AB/R, 12. 10. 1998, para. 173, https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=58544&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch= (03.03.2021)
- United States Diplomatic and Consular Staff in Tehran, Judgment, I. C. J. Reports 1980, para. 56, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/64/064-19800524-JUD-01-00-EN.pdf> (14.12.2020)
- US – Import Prohibition of Certain Shrimp and Shrimp Products, WT/DS58/AB/R, 6 November 1998.
- Whaling in the Antarctic (Australia v. Japan: New Zealand intervening), Judgment, I.C.J. Reports 2014, p. 26, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/148/148-20140331-JUD-01-00-EN.pdf> (22.06.2022)
- Wollemberg Case, Decision No. 146, 24 September 1956, Reports of International Arbitral Awards, Vol. XIV, p. 289, https://legal.un.org/riaa/cases/vol_XIV/283-291.pdf (22.12.2020)
- Yeager v. Islamic Republic of Iran, The Iran – United States Claims Tribunal, IUSCT Case No. 10199, 2 November 1987.

Uluslararası Andlaşmalar ve Belgeler

- 1966 International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, 16 December 1966, <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cescr.aspx> (20.01.2022)
- 1979 Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution, <https://unece.org/fileadmin/DAM/env/lrtap/full%20text/1979.CLRTAP.e.pdf> (20.04.2021)
- 1980 Convention for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources, Canberra, 20 May 1980, <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201329/volume-1329-I-22301-English.pdf> (28.11.2021)
- 1990 ECE Guidelines on Responsibility and Liability Regarding Transboundary Water Pollution, Article I.1.(b), https://digitallibrary.un.org/record/103033?ln=zh_CN (21.10.2021)
- Action Plan for the Human Environment, 16 June 1972, UN Doc. A/CONF 48/14.
- African Convention on the Conservation of Nature and Natural Resources, 15 September 1968, CAB/LEG/24.1, https://au.int/sites/default/files/treaties/7763-treaty-0003_-_african_convention_on_the_conservation_of_nature_and_natural_resources_e.pdf (02.08.2021)
- Agenda 21, <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf> (18.02.2022)
- Agreement Governing the Activities of States on the Moon and Other Celestial Bodies, 5 December 1979, New York, https://www.unoosa.org/pdf/gares/ARES_34_68E.pdf (06.01.2021)
- Annex to the Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions; Investigation into the unlawful death of Mr. Jamal Khashoggi, Human Rights Council, Forty-first session, A/HRC/41/CR. 1, 19 June 2019, https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/RegularSessions/Session41/Documents/A_HRC_41_CRP.1.pdf (13.03.2021);
- Annex VI to the Protocol on Environmental Protection to the Antarctic Treaty-Liability arising from environmental emergencies, Stockholm, 14 Jun 2005, <http://www2.ecolex.org/server2neu.php/libcat/docs/TRE/Full/En/TRE-146832.pdf> (11.05.2022)
- ASEAN Agreement on the Conservation of Nature and Natural Resources, 9 July 1985, Kuala Lumpur, Art. 20, <https://www.ecolex.org/details/treaty/asean-agreement-on-the-conservation-of-nature-and-natural-resources-tre-000820/> (19.01.2022)
- ASEAN Agreement on Transboundary Hazardous Pollution, https://www.parliament.go.th/aseanrelated_law/files/file_20170808181229_txtattachEN_.pdf (23.10.2021)
- Bamako Convention on the Ban of the Import into Africa and the Control of Transboundary Movement and Management of Hazardous Wastes within Africa, Bamako, 30 January 1991, <http://www2.ecolex.org/server2neu.php/libcat/docs/TRE/Full/En/TRE-001104.txt> (13.12.2021)

- Barboza, Julio, Fourth report on international liability for injurious consequences arising out of acts not prohibited by international law, DOCUMENT A/CN.4/413, para. 56, https://legal.un.org/ilc/documentation/english/a_cn4_413.pdf (28.05.2022)
- Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal, 22 March 1989, Basel, <https://www.basel.int/Portals/4/Basel%20Convention/docs/text/BaselConventionText-e.pdf> (10.12.2021)
- Barboza, Julio, "Sixth Report on International Liability for Injurious Consequences Arising out of Acts not Prohibited by International Law," March 15, 1990, UN Doc. A/CN.4/428 (Article 2(b) and (e)), reproduced in *Yearbook of the ILC* (1990), vol. II (Part One), p. 83, at pp. 88--89 and 105.
- Barboza, Julio, 'Preliminary Report on International Liability for Injurious Consequences Arising Out of Acts Not Prohibited by International Law', UN Doc. A/CN.4/394 (1985)
- Basel Protocol on Liability and Compensation for Damage Resulting from Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal Basel, 10 December 1999, Basel, <https://www.basel.int/Portals/4/Basel%20Convention/docs/text/BaselConventionText-e.pdf> (10.12.2021)
- Bonn Agreement for Co-operation in Dealing with Pollution of the North Sea by Oil, June 9, 1969, *United Nations Treaty Series*, Vol. 704, p. 3 (No. 10099).
- Code of Conduct on Accidental Pollution of Transboundary Inland Waters, adopted by the Economic Commission for Europe at its 45th session (1990), https://unece.org/DAM/env/water/publications/documents/Library/Ol_d_documents_found_library/ECE_ENVWA_16_eng.pdf (21.10.2021),
- Commentaries to the Draft Articles on Prevention of Transboundary Harm from Hazardous Activities, *Yearbook of the International Law Commission* (2001-II), Part 2, para. 7.
- Commentary to Draft Article 19, *Yearbook of the International Law Commission*, vol. II, part 2, 1976, s. 103-104, para. 21, https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1976_v2_p2.pdf (11.11.2020)
- Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, 16 November 1972, Paris, Art. 6 (3), <https://whc.unesco.org/archive/convention-en.pdf> (19.01.2022)
- Convention for Co-operation in the Protection and Development of the Marine and Coastal Environment of the West and Central African Region, done Mar. 23, 1981, reprinted in 20 I.L.M. 746 (1981)
- Convention for the Prevention of Marine Pollution from Landbased Sources, Paris, 4 June 1974, Vol. 1546, I-26842, <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201546/volume-1546-I-26842-English.pdf> (21.10.2021)
- Convention on Biological Diversity, 5 June 1992, Rio de Janeiro, *United Nations Treaty Series*, Vol.1760, p.79 (No. 30619), https://treaties.un.org/doc/Treaties/1992/06/19920605%2008-44%20PM/Ch_XXVII_08p.pdf (20.01.2022)

- Convention on Civil Liability for Damage Resulting from Activities Dangerous to the Environment, 21 Jun 1993, <https://www.ecolex.org/details/treaty/convention-on-civil-liability-for-damage-resulting-from-activities-dangero-us-to-the-environment-tre-001166/> (14.02.2022)
- Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context, Espoo, 25 February 1991, UNTS, vol. 1989, p. 309, https://treaties.un.org/doc/Treaties/1991/02/19910225%2008-29%20PM/Ch_XXVII_04p.pdf (01.10.2021)
- Convention on Fishing and Conservation of the Living Resources of the High Seas, 29 April 1958, Geneva, UNTS Vol. 559, p. 285, https://treaties.un.org/PAGES/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXI-3&chapter=21&clang=_en (10.08.2021)
- Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, 3 March 1973, 993 UNTS 243.
- Convention on Long- Range Transboundary Air Pollution, Geneva, 13 November 1979, United Nations, *Treaty Series*, vol. 1302, p. 217, https://treaties.un.org/doc/Treaties/1979/11/19791113%2004-16%20PM/Ch_XXVII_01p.pdf (14.05.2021)
- Convention on Nature Protection and Wildlife Preservation in the Western Hemisphere, 12 October 1940, Washington, <https://www.ecolex.org/details/treaty/convention-on-nature-protection-and-wild-life-preservati-on-in-the-western-hemisphere-tre-000085/> (27.07.2021)
- Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals, 23 June 1979, 1651 UNTS 333.
- Convention on the Law of the Non-navigational Uses of International Watercourses, 21 May 1997, General Assembly resolution 51/229, annex, Official Records of the General Assembly, Fifty-first Session, Supplement No. 49 (A/51/49), https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/8_3_1997.pdf (18.11.2021)
- Convention on the Law of the Non-navigational Uses of International Watercourses, 21 May 1997, https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/8_3_1997.pdf (03.02.2022)
- Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, General Assembly resolution 260 A (III) of 9 December 1948, <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crimeofgenocide.aspx> (19.11.2020)
- Convention on the prohibition of military or any other hostile use of environmental modification techniques, <https://2009-2017.state.gov/t/isn/4783.htm> (20.04.2021)
- Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes, Helsinki, 17 March 1992, UNTS, vol. 1936, p. 269, <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201936/v1936.pdf> (15.10.2021)

- Convention on the Protection of the Black Sea against Pollution, Bucharest, 21 April 1992, Article 2(1), <http://www.blacksea-commission.org/Official%20Documents/The%20Convention/full%20text/> (27.10.2021)
- Convention on the protection of the environment, Stockholm, 19 February 1974, <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201092/volume-1092-I-16770-English.pdf> (20.04.2021)
- Convention on the Regulation of Antarctic Mineral Resource Activities, New Zealand, 2 Jun 1988, <https://www.mfat.govt.nz/mi/about-us/who-we-are/treaties/convention-on-the-regulation-of-antarctic-mineral-resource-activities/> (11.05.2022)
- Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone, 29 April 1958, 516 UNTS 205, <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20516/v516.pdf> (12.02.2021)
- Convention on Wetlands of International Importance especially as Waterfowl Habitat, 2 February 1971, 996 UNTS 245
- Convention Relative to the Preservation of Fauna and Flora in their Natural State, 8 November 1933, London, <https://www.ecolex.org/details/treaty/convention-relative-to-the-preservation-of-fauna-and-flora-in-their-natural-state-tre-000069/> (27.07.2021)
- Convention to ban the importation into Forum island countries of hazardous and radioactive wastes and to control the transboundary movement and management of hazardous wastes within the South Pacific Region (Waigani Convention), Waigani, 16 September 1995, <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%202161/v2161.pdf> (13.12.2021)
- Council Directive 96/61/EC of 24 September 1996 concerning integrated pollution prevention and control, Official Journal of the European Union, Legislation Number: 257, 10.10.1996.
- "Declaration of Principles" on Air Pollution Control, Resolotion 68 (4), Adopted by the Ministers' Deputies on 8th March 1968, <https://rm.coe.int/16804faea> (27.10.2021)
- Declaration on Principles of International Law Concerning Friendly Relations and Cooperation Among States in Accordance with the Charter of the United Nations, UNGA Res. 2625 (XXV) (1970).
- Draft articles on Prevention of Transboundary Harm from Hazardous Activities adopted by the International Law Commission at its Fifty-third session (2001), Official Records of the General Assembly, Fifty-sixth session, Supplement No. 10 (A/56/10), chp. V.E.1., Nov. 2001, Art. 10.
- Draft outcome document of the United Nations summit for the adoption of the post-2015 development agenda, 12 August 2015, UN Doc. A/69/L.85, <https://digitallibrary.un.org/record/800852> (09.09.2021)

- Draft principles on the allocation of loss in the case of transboundary harm arising out of hazardous activities, with commentaries, 2006, https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_10_2006.pdf (28.05.2022)
- Eastern Africa Regional Framework Agreement on Air Pollution, 23 October 2008, Nairobi, <https://cdn.sei.org/wp-content/uploads/2021/05/eastern-africa-air-pollution-agreement.pdf> (23.10.2021)
- EC, Green Paper on Remedying Environmental Damage, COM (93) 47 (1993)
- ECOSOC Resolution 32 (IV) (1947), Preamble, https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/1430-201404101302204694093_0.pdf (02.08.2021)
- Environmental Liability Directive 2004/35/CE on the Prevention and Remedying of Environmental Damage, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02004L0035-20130718&from=EN> (13.05.2021)
- First report on State responsibility, by Mr. James Crawford, Special Rapporteur, DOCUMENT A/CN.4/490 and Add. 1-7, para. 54, s. 13-14; https://legal.un.org/ilc/documentation/english/a_cn4_490.pdf (20.11.2020)
- G.A. Res. 799, U.N. GAOR 6th Comm., 8th Sess., Supp. No. 17, at 52, U.N. Doc. A/2630 (1953); [http://undocs.org/en/A/2630%20\(supp\)](http://undocs.org/en/A/2630%20(supp)) (20.10.2020)
- General Agreement on Tariffs and Trade, Geneva, July 1986, Article XX (b) and (g), https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/gatt47.pdf (27.04.2021)
- General Assembly, A/Res 56/83, 2001, <https://undocs.org/en/A/RES/56/83> (23.10.2020)
- General Assembly, A/Res 59/35, 59 th Session, 2004, <https://undocs.org/en/A/RES/59/35> (23.10.2020)
- Green Cross International, An Environmental Assessment of Kuwait Seven Years After the Gulf War (Geneva, December 1998).
- Green Paper on Remedying Environmental Damage, COM (93) 47, 14 May 1993, s. 10, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:51993DC0047&from=EN> (11.05.2021)
- High Seas in Cases of Oil Pollution Casualties, 29 November 1969, 970 UNTS 211
- International Law Association (ILA) Study Group on Due Diligence in International Law, First Report, 2014.
- ILA New Declaration of Principles of International Law Relating to Sustainable Development, The 70th Conference of the International Law Association, held in New Delhi, India, 2-6 April 2002, <http://www2.ecolex.org/server2neu.php/libcat/docs/LI/MON-070850.pdf> (29.01.2022)
- ILC, "Report of the Working Group on International Liability for Injurious Consequences Arising Out of Acts not Prohibited by International Law", in Report of the International Law Commission on the Work of its Forty-eighth Sess., (1996), GAOR 51 st Sess., Supp. No. 10, UN Doc. A/51/10, Annex, 1, s. 109.

- ILC, Draft articles on Prevention of Transboundary Harm from Hazardous Activities, in Report of the International Law Commission On The Work Of Its Fifty-Third Session, U.N. Doc. A/56/10 Supp. No. 10 (2001), Article 2(a), https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_7_2001.pdf (12.05.2021)
- ILC, Draft principles on the allocation of loss in the case of transboundary harm arising out of hazardous activities, in Report of the International Law Commission On The Work Of Its Fifty- Eight Session, U.N. Doc. A/61/10 (2006), https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_10_2006.pdf (12.05.2021)
- Implementation of Agenda 21, the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 and the outcomes of the World Summit on Sustainable Development', 31 March 2010, UNDoc. A/RES/64/236, para. 20 (a), <https://undocs.org/en/A/RES/64/236> (08.09.2021)
- Institut de Droit International, Responsibility and Liability under International Law for Environmental Damage, Session of Strasbourg – 1997, https://www.idi-iil.org/app/uploads/2017/06/1997_str_03_en.pdf (01.06.2022)
- Institutional and Financial Arrangements for International Environmental Cooperation, 15 December 1972, UN Doc. A/RES/2997/XXVII (Resolution 2997), <http://www.un-documents.net/a27r2997.htm> (10.08.2021)
- International Bar Association, “Achieving Justice and Human Rights in an era of Climate Disruption” Climate Change Justice and Human Rights Task Force Report, 5 July 2014.
- International Convention for the Prevention of Pollution of the Sea by Oil, May 12, 1954, *United Nations Treaty Series*, Vol. 327, p. 3, (No. 4714)
- International Convention for the Regulation of Whaling, Washington, 2 December 1946, *United Nations Treaty Series*, Vol. 161, p. 72 (No. 2124)
- International Covenant on Civil and Political Rights, 16 December 1966, G. A. Res. 2200 (XXI), U. N. GAOR, 21. Sess., Supp. No. 16, U. N. Doc. A 6316 (1966), 99 UNTS 171
- International Law Association, The Helsinki Rules on the Uses of the Waters of International Rivers, Helsinki, August 1966, https://www.internationalwaterlaw.org/documents/intldocs/ILA/ILA-HelsinkiRules1966-as_amended.pdf (27.10.2021)
- International Law Association (ILA) Study Group on Due Diligence in International Law, Second Report, 2016, s. 2, <https://www.ila-hq.org/index.php/study-groups?study-groupsID=63> (26.01.2022)
- International Plant Protection Convention, 6 December 1951, Rome, Preamble, <http://www2.ecolex.org/server2neu.php/libcat/docs/TRE/Full/En/TRE-000130.pdf> (19.01.2022);
- IPCC, Summary for Policy Makers in 'Climate Change 2014: The Synthesis Report', in *Fifth Assessment Report: Climate Change 2014*, s. 20,

- https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/SYR_AR5_FINAL_full.pdf (07.12.2021)
- IPCC, Summary for Policy Makers in 'Climate Change 2014: The Synthesis Report', in *Fifth Assessment Report: Climate Change 2014*, s. 17.
- IUCN - World Conservation Union, Red List of Threatened Species, <https://www.iucnredlist.org/species/21858/170082633> (13.03.2022)
- Johannesburg Declaration on Sustainable Development, https://www.un.org/esa/sustdev/documents/WSSD_POI_PD/English/POI_PD.htm (06.09.2021)
- Kuwait Regional Convention for Co-operation on the Protection of the Marine Environment from Pollution, done Apr. 24, 1978, 1140 U.N.T.S. 133
- Malmö Ministerial Declaration, adopted by the Global Ministerial Environment Forum - Sixth Special Session of the Governing Council of the United Nations Environment Programme, Fifth Plenary Meeting, 31 May 2000, para. 3, <https://digitallibrary.un.org/record/666264> (04.06.2022)
- Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer, 16 September 1987, UNTS, Vol. 1522, I-26369, <https://treaties.un.org/doc/publication/unts/volume%201522/volume-1522-i-26369-english.pdf> (01.06.2021)
- Mr. Pemmaraju Sreenivasa Rao, Special Rapporteur, A/CN.4/540, 2004, p. 69, https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_2004_v2_p1.pdf (15.01.2021)
- Nagoya-Kuala Lumpur Supplementary Protocol on Liability and Redress to the Cartagena Protocol on Biosafety, Nagoya, 15 October 2010, BS VI-11, Art. 2(2)(b), https://treaties.un.org/doc/Treaties/2010/12/20101215%2005-26%20PM/Ch_27_8_c.pdf (13.09.2021)
- Nordic Convention on the Protection of the Environment, 19 February 1974, Stockholm, <https://www.ecolex.org/details/treaty/nordic-environmental-protection-convention-tre-000491/> (23.10.2021);
- OECD, *Recommendation for the Implementation of a Regime of Equal Right of Access and Non Discrimination in Relation to Transfrontier Pollution*, C(77)28(Final), adopted May 17, 1977, see Annex (c), <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0152#mainText> (13.10.2021)
- Quentin-Baxter, R. Q., Special Rapporteur of the International Law Commission, Fourth Report on International Liability for Injurious Consequences arising out of Acts Not Prohibited by International Law, reproduced in International Law Commission, Thirty-fifth Sess., (1983), Yearbook of International Law Commission, Vol. II, Part 1, UN Doc. A/CN. 4/
- Quentin Baxter, R., "Schematic Outline" on International Liability for Injurious Consequences Arising Out of Acts Not Prohibited by International Law', *Yearbook of the International Law Commission* (1982-II), Part 1, pp. 51-64;

- P. Rao, Third Report on International Liability for Injurious Consequences Arising Out of Acts Not Prohibited by International Law (Prevention of Transboundary Damage from Hazardous Activities), UN Doc. A/CN.4/510 (2000).
- Paris Agreement, 12 December 2015, Paris, https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf (23.10.2021)
- Plan of Implementation of the World Summit on Sustainable Development, https://www.un.org/esa/sustdev/documents/WSSD_POI_PD/English/WSSD_PlanImpl.pdf (06.09.2021)
- Prevention of Transboundary Harm from Hazardous Activities: Draft Preamble and Draft Articles adopted by the Drafting Committee on second reading, 3 May 2001, UN Doc. 1/CN.4/L.601.
- Problems of the Human Environment, G.A. Res. 2398, U.N. GAOR, 23d Sess., Supp. No. 18, U.N. Doc. A/7218 (Dec. 3, 1968);
- Programme for the Further Implementation of Agenda 21', GA Resolution S/19-2, 28 June 1997, Annex, para. 9, <https://www.un.org/esa/sustdev/sdissues/water/CSD%20Special%20session.pdf> (06.09.2021)
- Protocol to the 1979 Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution on Persistent Organic Pollutions, https://unece.org/sites/default/files/2021-10/1998.POPs_e.pdf (22.10.2021)
- PS Rao *First report on the legal regime for allocation of loss in case of transboundary harm arising out of hazardous activities*, UN Doc A/CN.4/531 (21 Mar 2003)
- Ramsar Convention on Wetlands of International Importance Especially as Waterfowl Habitat, February 2, 1971 (amended December 3, 1982), *United Nations Treaty Series*, Vol. 996, p. 245 (No. 14583).
- Recommendation of the Council on Guiding Principle concerning International Economic Aspects of Environmental Policies, 26 May 1972, <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0102> (13.02.2022);
- Report of the Chernobyl Forum Expert Group 'Environment', "Environmental Consequences of the Chernobyl Accident and their Remediation: Twenty Years of Experience", International Atomic Energy Agency, Vienna, 2006, https://www-pub.iaea.org/mtcd/publications/pdf/pub1239_web.pdf (16.12.2021)
- Report of the ILC, 48th Session, *ILC Yearbook 1996*, Vol II (2), s. 15, https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1996_v2_p2.pdf (01.06.2021)
- Report of the ILC, 53rd Session, *ILC Yearbook 2001*, Vol II (2), 26-143, https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_2001_v2_p2.pdf (22.10.2020)

- Report of the International Law Commission of its 46th Session 1994, Supp. No. 10, UN Doc. GAOR A/49/10 (1994), s. 162
- Report of the International Law Commission on the work of its fiftieth session, Yearbook of International Law Commission, 1996, Vol. 2, Part 2, s. 77.
- Report of the International Law Commission on the work of its forty-eight session, "Draft Articles on State Responsibility, Yearbook of International Law Commission, 1996, Vol. 2, Part 2, s. 58-65, https://legal.un.org/ilc/documentation/english/reports/a_51_10.pdf (10.11.2020)
- Report of the International Law Commission on the Work of its Twenty-Ninth Session* (UN Doc. A/32/10, 1997), printed in 11:2 *YbILC* (1997), at para. 17.
- Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 19 of Security Council Resolution 687(1991), S/ 22559, 2 May 1991, para. 20, <https://digitallibrary.un.org/record/114005> (08.04.2022)
- Report of the twenty-fourth Antarctic Treaty Consultative Meeting, St. Petersburg, July 9--20, 2001, paras. 61—82, https://documents.ats.aq/ATCM24/fr/ATCM24_fr001_e.pdf (27.11.2021)
- Report of the World Commission on Environment and Development: "Our common Future", A/42/427, New York, 4 August 1987, <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf> (25.08.2021)
- Report on International Responsibility by Mr. F. V. Garcia-Amador, Special Rapporteur, Yearbook of International Law Commission, 1956, vol. 2, s. 180 https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1956_v2.pdf (10.11.2020)
- Rome Statute of the International Criminal Court, A/CONF.183/9, 17 July 1998, https://legal.un.org/icc/statute/english/rome_statute%28e%29.pdf (19.11.2020)
- Sixth Committee of the UNGA, https://www.un.org/en/ga/sixth/71/prevention_of_harm.shtml (21.02.2022)
- Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants, 22 May 2001, Stockholm, https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/treaties/en/unep-pop/trt_unep_pop_2.pdf (23.10.2021)
- Stockholm Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment, *Report of the United Nations Conference on the Human Environment*, U.N. Doc. A/ CONF.48/14/Rev.1 (1973), p. 3, <http://www.un-documents.net/aconf48-14r1.pdf> (05.08.2021)
- Ten-Year Review of Progress Achieved in the Implementation of the Outcome of the United Nations Conference on Environment and Development, G.A. Res. 55/199, U.N. GAOR, 55th Sess., 87th plenary meeting, U.N. Doc. A/RES/55/199 (Dec. 20, 2000), <https://undocs.org/en/A/RES/55/199> (06.09.2021)

- The 1902 Convention for the Protection of Birds Useful to Agriculture, 19 March 1902, Paris, <https://www.ecolex.org/details/treaty/convention-for-the-protection-of-birds-useful-to-agriculture-tre-000067/> (27.07.2021)
- The 1964 Agreed Measures for the Conservation of Antarctic Fauna and Flora, 2 June 1964, Brussels, <https://www.ecolex.org/details/treaty/agreed-measures-for-the-conservation-of-antarctic-fauna-and-flora-tre-000079/> (28.11.2021)
- The 1972 Convention for the Conservation of Antarctic Seals, London, 1 June 1972, <http://www2.ecolex.org/server2neu.php/libcat/docs/TRE/Full/En/TRE-000042.txt> (28.11.2021)
- The 1974 Convention for the Prevention of Marine Pollution from Land-Based Sources, UNTS Vol. 1546, I26842, Art. 1(1), <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201546/volume-1546-I-26842-English.pdf> (13.10.2021)
- The 1991 Protocol on Environmental Protection to the Antarctic Treaty, <https://www.ats.aq/e/protocol.html> (28.11.2021)
- The Antarctic Treaty, 01 December 1959, Washington, No. 5778, UNTS Vol. 402, p. 71, <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20402/volume-402-I-5778-English.pdf> (02.08.2021)
- The Convention on International Liability for Damage Caused by Space Objects, https://www.unoosa.org/pdf/gares/ARES_26_2777E.pdf (24.04.2022)
- The Convention on the Regulation of Antarctic Mineral Resource Activities, Wellington, 2 June 1988
- The Future We Want*, United Nations General Assembly, Sixty-sixth session Agenda item 19, Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2012, A/RES/66/288, https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_66_288.pdf (08.09.2021)
- The Nagoya – Kuala Lumpur Supplementary Protocol on Liability and Redress to the Cartagena Protocol on Biosafety, Nagoya, 15 October 2010, https://treaties.un.org/doc/Treaties/2010/12/20101215%2005-26%20PM/Ch_27_8_c.pdf (05.06.2022)
- The United Nations General Assembly Resolution of 29th Session, A/RES/3314 (XXIX), 1974, https://legal.un.org/avl/pdf/ha/da/da_ph_e.pdf (04.02.2021)
- Third report on State responsibility, by Mr. Roberto Ago, Special Rapporteur, Document A/CN.4/246 And ADD.1-3, Yearbook of the International Law Commission, 1971, vol. II, Part One, para. 73-74, https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1971_v2_p1.pdf (28.12.2020)
- Tokyo International Convention for the High Seas Fisheries of the North Pacific Ocean, May 9, 1952, *United Nations Treaty Series*, Vol. 205, p. 65 (No. 2770).

- Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development', 21 October 2015, UN Doc. A/RES/70/1https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_70_1_E.pdf (08.09.2021)
- Treaty Banning Nuclear Weapons in the Atmosphere, in Outer Space, and Underwater, Moscow, 05. 08. 1963, UNTS Vol. 480, p. 43, <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20480/volume-480-I-6964-English.pdf> (27.07.2021)
- Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, Including the Moon and Other Celestial Bodies, Moscow, London, and Washington, 27 January 1967, Preamble, <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20610/volume-610-I-8843-English.pdf> (01.12.2021)
- U.N. Conference on Environment and Development, June 3-14, 1992, *Non-Legally Binding Authoritative Statement of Principles for a Global Consensus on the Management, Conservation and Sustainable Development of All Types of Forests*, U.N. Doc. A/CONF.151/ 26/VoL. III/ANNEX III, <http://www.un-documents.net/for-prin.htm> (27.08.2021)
- UN General Assembly, "Process of Preparation of The Environmental Perspective to The Year 2000 and Beyond", RES/38/161, (1983), Ar.8 (a-b), <https://undocs.org/pdf?symbol=en/A/RES/38/161> (25.08.2021)
- UN General Assembly, *Integrated Economic Development and Commercial Agreements*, Res. 523 (VI), 6th Sess., 360th plen. mtg.,12 January 1952, [https://undocs.org/pdf?symbol=en/A/RES/523\(VI\)](https://undocs.org/pdf?symbol=en/A/RES/523(VI)) 8 14.01.2022)
- UN General Assembly, *International Responsibility of States in regard to the Environment*, A/RES/2996, 27 th Sess., 15 December 1972, ss. 42-43, <https://undocs.org/en/A/RES/2996>(XXVII) (15.01.2022)
- UN General Assembly, *Permanent Sovereignty over Natural Resources*, Res. 1803 (XVII), 1194th plenary meeting, 14 December 1962, https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/1803%28XVII%29 (14.01.2021)
- UN General Assembly, RES 1962 (XVIII), Declaration of Legal Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, 13 December 1963, https://www.unoosa.org/pdf/gares/ARES_18_1962E.pdf (06.01.2022)
- UN General Assembly, Concerted action for economic development of economically less developed countries, 15th Sess., 948 th plen. mtg, 15 December 1960, s. 9. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/152/89/PDF/NR015289.pdf?OpenElement> (15.01.2022)
- UN, SC Res. 1044 (1996), [https://undocs.org/S/RES/1044\(1996\)](https://undocs.org/S/RES/1044(1996)) (12. 04. 2021);
- UN, SC Res. 1267 (1999), [https://www.undocs.org/S/RES/1267%20\(1999\)](https://www.undocs.org/S/RES/1267%20(1999)) (12.04.2021)

- UN, SC Res. 660 (1990), [https://undocs.org/S/RES/660\(1990\)](https://undocs.org/S/RES/660(1990)) (12.04.2021)
- UN. General Assembly, *Right to exploit freely natural wealth and resources*, A/RES/626(VII), 7th sess.: 1952-1953, s. 18, <https://digitalibrary.un.org/record/211441> (13.01.2022)
- UNEP Report on the UNInter-Agency Plan of Action for the ROPME Region, Phase I: Initial Survey and Preliminary Assessment* (October 1991)
- UNEP Training Manual on International Environmental Law, s. 15, https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/20599/UNEP_Training_Manual_Int_Env_Law.pdf?sequence=1&isAllowed=y (19.04.2021)
- UNEP Updated Scientific Report on the Environmental Effects of the Conflict between Iraq and Kuwait, UNEP/GC.17/Inf. 9 (Nairobi, March 1993);
- UNEP, Global Environment Outlook GEO4: Environment for Development, 2007, s. 76, <https://www.unep.org/resources/global-environment-outlook-4> (12.12.2021)
- UNGA Res. 900 (IX) (1954), <https://research.un.org/en/docs/ga/quick/regular/9> (02.08.2021)
- UN-Habitat, *Solid Waste Management in the World's Cities: Water and Sanitation in the World's Cities*, 2010, s. 94, <https://unhabitat.org/solid-waste-management-in-the-worlds-cities-water-and-sanitation-in-the-worlds-cities-2010-2> (12.12.2021)
- United Nation General Assembly Resolution, Protection of Global Climate for Present and Future Generations of Mankind, A/RES/4353, 6 December 1988, <https://digitalibrary.un.org/record/54234> (06.12.2021)
- United Nations Conference on Environment and Development, Agenda 21, U.N. Doc. A/ CONF.151/26/Rev.1 (1992).
- United Nations Conference on Environment and Development', 22 December 1989, UN Doc. A/RES/44/228, <https://undocs.org/en/A/RES/44/228> (26.08.2021);
- United Nations Conferences of Sustainable Developments, Report of the Secretary-General, 22 December 2010, U. N. Doc. A/CONF.216/PC/7, <https://undocs.org/pdf?symbol=en/A/CONF.216/PC/7> (06.10.2021)
- United Nations Convention on the Law of the Sea, https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf (20.04.2021)
- United Nations Framework Convention on Climate Change, 9 May 1992, 1771 UNTS 107, <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf> (08.12.2021)
- United Nations General Assembly (UNGA), 'Gaps in international environmental law and environment- related instruments: towards a global pact for the environment – Report of the Secretary- General' (30 November 2018) UN Doc A/ 73/ 419
- United Nations General Assembly, "World Charter for Nature", RES/37/7, (1982), <http://www.un-documents.net/wcn.htm> (25.08.2021)

- United Nations General Assembly, A/RES/2398 (XXIII), 02 December 1968, [https://undocs.org/en/A/RES/2398\(XXIII\)](https://undocs.org/en/A/RES/2398(XXIII)) (05.11.2021)
- United Nations General Assembly, *Peaceful use of Nuclear Energy for Economic and Social Development*, RES 32/50, 8 December 1977, <https://undocs.org/en/A/RES/32/50> (15.12.2021)
- United Nations Security Council, S/RES/687, 8 April 1991, <https://www.un.org/Depts/unmovic/documents/687.pdf> (11.05.2021)
- Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer, 1513 UNTS 293 (1985), https://treaties.un.org/doc/Treaties/1988/09/19880922%2003-14%20AM/Ch_XXVII_02p.pdf (18.05.2021)
- Vienna Convention on Civil Liability for Nuclear Damage, May 21, 1963, *United Nations Treaty Series*, Vol. 1063, p. 265 (No. 16197),
- Vienna Convention on Consular Relations, 1963, United Nations, Treaty Series, vol. 596, p. 261.
- Washington International Convention for the North-West Atlantic Fisheries, February 8, 1949, *United Nations Treaty Series*, Vol. 157, p. 157 (No. 2053)
- Yamada, Chusei, 'Rights and duties of States for the protection of the human environment', *ILC Yearbook 1993*, Vol II (1), s. 247, https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1993_v2_p1.pdf (31.05.2021)
- Yearbook of International Law Commission 1963, vol. II, document A/5509, annex I; https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1963_v2.pdf (06. 11. 2020)
- Yearbook of International Law Commission, Vol. II, Part I, 1981, p. 117, para. 58, https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1981_v2_p1.pdf (28.05.2022)
- Yearbook of International Law Commission, 1998, Vol. II, Part I, s. 101, https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1998_v2_p1.pdf (06.01.2021)
- Yearbook of International Law Commission, Vol. I, 1973, A/CN.4/Ser.A/1973, s. 211, para. 37, https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1973_v1.pdf (28.05.2022)
- Yearbook of International Law Commission, Vol. II, Part I, 1980, s. 250, para. 12, https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1980_v2_p1.pdf (28.05.2022)
- Yearbook of International Law Commission, Vol. II, Part I, 1986, p. 159, para. 63, https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1986_v2_p1.pdf (28.05.2022)
- Yearbook of International Law Commission, Vol. II, Part II, 1978, A/CN.4/SER.A/1978/Add.l (Part 2), https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1978_v2_p2.pdf (28.05.2022)

- Yearbook of International Law Commission, Vol. II, Part II, 1980, paras. 138-139, s. 160, https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1980_v2_p2.pdf (28.05.2022)
- Yearbook of the International Law Commission 1976, Vol.II, Part 2, A/CN.4/SER.4/1976/Add. 1 (Part 2, s. 109, https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1976_v2_p2.pdf (12. 08. 2022)
- Yearbook of the International Law Commission*, Vol. II, Part II, 1978, ss. 150-151, Doc. A/33/10, Chapter VIII, section C, Annex, para. 13, https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1978_v2_p2.pdf (19.12.2021)

İnternet Kaynakları

- Alex Dobuzinskis, *Cause of Mexican Sewage Spill Fouling U.S. Beaches Under Investigation*, REUTERS (Mar. 4, 2017), <https://www.reuters.com/article/us-usa-mexico-sewage-idUSKBN16B02R> (18.05.2021)
- American Institute of Physics, “The Carbon Dioxide Greenhouse Effect”, The Discovery of Global Warming, February 2013, <https://history.aip.org/climate/co2.htm> (24.10.2021)
- ‘Colombian apology for “incursion”’, BBC News, 3 February 2006, available at news.bbc.co.uk/1/hi/world/americas/4676664.stm.
- <http://www2.ecolex.org/server2neu.php/libcat/docs/TRE/Full/En/TRE-001148.pdf> (18.01.2022)
- https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/mevzuat_CDRS.htm (19.11.2020)
- http://www.mfa.gov.tr/site_media/html/bsbk-aciklama-israil.pdf (22.03.2021)
- <https://iklim.csb.gov.tr/kyoto-protokolu-i-4363> (08.12.2021)
- <https://legal.un.org/cod/> (06.11.2020)
- <https://legal.un.org/ilc/status.shtml> (06.11.2020)
- <https://www.idi-iil.org/en/a-propos/> (01.06.2022)
- <https://www.ipcc.ch/about/history/> (08.12.2021)
- https://www.un.org/esa/sustdev/documents/WSSD_POI_PD/English/WSSD_PlanImpl.pdf (06.09.2021)
- <https://www.unep.org/about-un-environment> (07.08.2021)

Av. Doç. Dr. Hakan A. YAVUZ
AYBÜ Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muh. Hukuku Öğretim Üyesi
Eski Yargıtay Cumhuriyet Savcısı

Orbay Bahri ULGAR
Yargıtay Cumhuriyet Savcısı

UYGULAMADA
KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE KANUNUNDA DÜZENLENEN
KAÇAKÇILIK
SUÇLARI

2. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2025

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Uygulamada Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda Düzenlenen Kaçakçılık Suçları
Hakan A. Yavuz - Orbay Bahri Ulgar

Hukuk Yayınları Dizisi – 3339

İkinci Baskı : Ocak, 2025

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 87 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKLAR

- Akbulut, Berrin**, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.
- Aksoyak, Berrin/ Özkan, Efe**, *Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Kapsamında İşlenen Suçlar*, Türkiye Adalet Akademisi Yayını, Ankara 2022.
- Aksoyak, Berrin/ Özkan, Efe**, *Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Kapsamında İşlenen Suçlar ve Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu*, 2. Baskı, Türkiye Adalet Akademisi Yayını, Ankara 2024.
- Aktaş, Batuhan**, "Gümrük İşlemlerine Tabi Tutmadan Ülkeye Eşya Sokma Suçu Üzerine Bir İnceleme", *TBB Dergisi*, Y. 2015, S. 121, s. 110-156.
- Arslan, Çetin/Balan, Arzu**, "Gümrük Kaçakçılığı Suçunun Nitelikli Hali Olarak Ülkeye Kaçak Akaryakıt Sokma Fiili", *D.E.Ü.Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, Özel Sayı, Y. 2019, C. 21, s. 3-42.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökcen, Ahmet/Alşahin, Mehmet Emin/ Çakır, Kerim**, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 11. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.
- Aydın, Murat**, *Kaçakçılık Fiilleri ve Yaptırımları*, Adalet Yayınevi, 1. Baskı, Ankara 2012.
- Bikirli, Alper Yükselen/Çilesiz, Seyfettin** *Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Açıklaması*, 6. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide**, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 10. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2013.
- Çıldır, Şentürk/Denizhan, Hüseyin**, *Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu*, Yetkin Yayınları, Ankara 2015.
- Çıldır, Şentürk/Korkmaz, Oğuz**, *Kaçakçılık Suçları*, Yetkin Yayınları, Ankara 2020.
- Çilesiz, Seyfettin**, *İçtihatlı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Açıklaması*, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- Çilesiz, Seyfettin**, "Beyan Edilmeden Yurda İşlenmemiş Külçe Altın Sokulması Fiilinin Hukuki Niteliği", *Yargıtay Dergisi*, Y. Ekim 2020, C. 46, S. 4, s. 1209-1230.
- Danışman, Mustafa**, *Açıklamalı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, Kaçak Petrol ve Ulusal Marker, Güncelleştirilmiş ve Geliştirilmiş*, 3. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2014.

- Demir, Okan**, *Kaçakçılık Mevzuatımızda Suçlar, Kabahatler ve Yaptırımlar*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale 2019.
- Demirbaş, Timur**, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayıncılık, 12. Baskı, Ankara 2017.
- Donay, Süheyl**, "Kaçakçılık Kanununa Genel Bir Bakış" *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Y. 1971, S. 37/1-4, s. 191-214.
- Emniyet Genel Müdürlüğü KOM Daire Başkanlığı, *Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2020 Raporu*, KOM Yayınları, Ankara 2020.
- Ergin, Yusuf**, *5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Kapsamında Kaçakçılık Suçları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Ertem, Cihan**, *Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Göre Gümrük Kaçakçılığı Suçları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Ertuğrul, Hüseyin**, *Suç veya Kabahat Olarak Kaçakçılık Fiilleri*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara 2008.
- Ertuğrul, Metin**, *1918 sayılı Kanuna Göre Gerekçeli, Açıklamalı, İçtihatlı Kaçakçılık Suçları ve İlgili Konular*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2002.
- Gedik, Doğan**, *5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Göre Akaryakıt Kaçakçılığı Suçları*, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.
- Günay, Erhan**, *Gümrük Kaçakçılığı Davalarında Fiili Değerlendirme*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009.
- Güngör, Şener/Kınacı, Ali**, *(Öğreti ve Uygulama Boyutu İle) Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelere İlişkin Suçlar*, Yetkin Yayınları, Ankara 2001.
- Gürdal, Ezgi Güneş**, "Atık Madeni Yağlar ve Yağlı Atıksu Arıtma Yöntemlerine Dair Bir Araştırma", *Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi*, Y. 2021, S. 10, s. 73-84.
- https://www.igmd.org.tr/4458-3065-ve-4670-sayili-kanunlardaki-gumruk-muafiyet-ve-istisnaları_haberi, Erişim Tarihi: 27.10.2020.
- <https://www.ticaret.gov.tr/ihracat/mevzuat/dahilde-isleme-rejimi>, Erişim Tarihi: 01.11.2020.
- İçel, Kayıhan**, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 4. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2017.
- Karakaş, Birsen**, *Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu (Uygulamalı ve İçtihatlı)*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Karakaş, Birsen**, *Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu (Uygulamalı ve İçtihatlı)*, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- Karakaş, Birsen**, *Türk Hukukunda Gümrük Kaçakçılığı Suçları*, Turhan Kitabevi, Ankara 2004.

- Kılıç, Kaptan**, *Kaçakçılık Suçları Gümrük Kabahatleri ve Gümrük Uyuşmazlıklarının Çözüm Yolları*, Gazi Kitabevi, Ankara 2013.
- Kılıç, Kaptan**, *Kaçakçılık Suçları ve Gümrük Kabahatleri*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan**, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Masat, Yavuz**, *5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'na Göre Arama, Elkoyma ve Müsadere*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul 2019.
- Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/Tepe, İlker**, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.
- Özen, Mustafa**, *5607 Sayılı Kaçakçılık Kanununda Düzenlenen Suçlar*, Adalet Yayınevi, Ankara 2015.
- Özen, Mustafa**, *Ceza Muhakemesi Dersleri*, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- Özgenç, İzzet**, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 18. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan**, *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku*, 19. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- Soyaslan, Doğan**, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.
- Sönmez, Zülal**, *Açıklamalı-İçtihatlı 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu*, İsmat Yayıncılık, Ankara 2007.
- Şahin, Cumhur**, *Ceza Muhakemesi Hukuku 1*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- Şentürk Akaner, Candide**, *Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nda Yer Alan İthalat Kaçaklığı Suçları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Tabak, Bahadırhan**, *Kaçakçılık Konusu Eşya Hakkında Arama Elkoyma Tasfiye ve Müsadere İşlemleri*, İstanbul Fikir Enstitüsü Yayınları, Mart 2016.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Önok, R. Murat**, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013.
- Tokgöz, Muhammet**, *4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Kapsamında Gümrük Kaçaklığı Suçları*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul 2005.
- Toroslu, Nevzat**, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 20. Baskı, Beta Yayıncılık, Ankara 2014.
- Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe Sözlük, [http://esgici.net/012_sozluk%20kamus/Buyuk%20Turkce%20Sozluk%20\(TDK\)%20\(PDF,%2009.9%20MB\).pdf](http://esgici.net/012_sozluk%20kamus/Buyuk%20Turkce%20Sozluk%20(TDK)%20(PDF,%2009.9%20MB).pdf), Erişim Tarihi: 15.12.2020.

Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi Küresel Sağlık İçin, Küresel Eylem, Hazırlayan: Toker Ergüder, Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara 2008, [Thttps://sbu.saglik.gov.tr/ Ekutuphane/kitaplar/t20.pdf](https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/t20.pdf), Erişim Tarihi: 01.12.2020.

Uğur, Alparslan/Kömürcüler, Emin, "Türkiye'de Sigaranın Vergilendirilmesinin Etkinliği", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Y. 2015, C. 20, S. 4, s. 271-278.

Ulgar, Orbay Bahri, "Yargıtay Kararları Işığında Sigara Kaçakçılığı Suçu", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2021, C. XVI, S. 1, s. 379-426.

Yavuz, Hakan A., "Tütün ve Alkol Ürünlerinin Kaçakçılığına İlişkin Suçlar (Teori ve Güncel Yargı Kararları Işığında)", *Terazi Hukuk Dergisi*, Y. 2021, S. 16 (174), s. 297-324.

Yavuz, Hakan A., "5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda Düzenlenen Suçlarda Zararın Giderimi Koşuluna Bağlı Tutulan Etkin Pişmanlık Haline İlişkin Düzenleme ve Uygulamaya Yönelik Eleştirel Bir Değerlendirme", *Adalet Dergisi*, Y. 2024/2, S. 73, s. 109-119.

Yurtcan, Erdener, *Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Şerhi*, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.

Editör: Doç. Dr. Gökhan DÖNMEZ

**ANAYASA HUKUKUNDA
KARŞILAŞTIRMALI HÜKÜMET
SİSTEMLERİ VE
TÜRKİYE'DEKİ DURUM**

Yazarlar:

Doç. Dr. Gökhan Dönmez
Cumhuriyet Başsavcısı Alper Özdemir
Cumhuriyet Savcısı Abdullah Balamur
Leyla Uğurlu
Selin Akyol Ilık
Asım Piral
Tuba Nergiz
Fatmanur Canevi
Mehmet Kıyağan

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Anayasa Hukukunda Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri ve Türkiye'deki Durum

Editör: Doç. Dr. Gökhan Dönmez

Hukuk Yayınları Dizisi – 3966

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 88 – 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- ABD Anayasası, http://www.adaletbiz.com/images/dosyalarim/abd_anayasasi.pdf, Erişim tarihi: 02.06.2024.
- Açıkgül, Hacı Ali, "Amerikan Yargı Sistemi", *Adalet Dergisi*, 2012, Sayı 43.
- Akçakaya Murat ve Özdemir Abdulkadir, "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Siyasal İstikrar", *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, (2018), 53(3), ss. 922-944.
- Akgül, Mehmet Emin, "Kuvvetler Ayrılığı İlkesinin Dönüşümü ve Günümüz Demokratik Rejimlerindeki Anlamı", *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl:68, Sayı: 2010/4.
- Akipek, İlhan, "Kuvvetler Ayrılığı Nazariyesinin Doğmasında Âmil Olan Fikirler", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9, Yıl 1952.
- Aksoy, Ceyhan, *Avrupa Birliği'nde Kuvvetler Ayrılığı*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2005, Yüksek Lisans Tezi.
- Aktan, Coşkun Can, "Temsili Demokrasilerde İdeal Bir Siyasal Rejim (Hükümet Sistemi) Arayışı", *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, Cilt:8, Sayı:1, 2016.
- Al, Hamza, "Başkanlık Sistemi Üzerine: Cumhurbaşkanlığı Sisteminin Zayıf Halkası Parlamento", *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:22, Sayı:1, 2020.
- Aldıkaçtı, Orhan, *Anayasa Hukukumuzun Gelişmesi ve 1961 Anayasası*, İstanbul, İÜHF Yayınları, 1982.
- Altıntaş, Hakan, *A.B.D'de Başkanlık Sistemi ve Temel Sorunları*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2003, (Yüksek Lisans Tezi).
- Altun, Fahrettin, Cumhurbaşkanlığı Sistemi Ne Getiriyor?, 2017, SETA (setav.org) Erişim Tarihi: 14/10/2024.
- Altunok, Hatice, *Çağdaş Siyasal Sistemler*, Aykaç, Burhan; Durgun, Şenol, (Ed.), Alter Yayıncılık, Ankara, 2015.
- Arsel İlhan, *Anayasa Hukuku: Demokrasi*, Ankara, Doğu Matbaacılık, 1964.
- Arslan Rıza, *Kuvvetler Ayrılığı Teorisi ve Uygulamalı Örnekleri*, Dora Yayın, Bursa, 2009.
- Arslan, Rıza, *Demokratik Yönetim Sistemleri*, Dora Yayıncılık, Bursa, 2013.
- Aslan, Memet, *Nietzsche'nin Aydınlanma Aklı Eleştirisi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe (Felsefe Tarihi) Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2017.

- Atar Yavuz, *Türk Anayasa Hukuku*, Seçkin Yayınevi, Onbirinci Baskı, Ankara, 2017.
- Aygen, Murat, Yıldız Atmaca, "Kuruluşunun İlk Yıllarında Türkiye Cumhuriyeti'nde Uygulanan Hükümet Sistemleri", *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, Cilt:2, Sayı:3, 2019.
- Ayvaz, M. Erkut, "Devlet Başkanı ve Siyasi Parti Üzerine", *Liberal Düşünce Dergisi*, Yıl: 23, Sayı: 91-92, Yaz-Güz 2018, ss. 111-140.
- Bal, Bülent, *Bir Siyasal Rejim Tipi Olarak Başkanlık Sistemi ve Türkiye*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2000, (Yüksek Lisans Tezi).
- Becerem, Erten, "Türk İktidar Yapısında Değişim: Başkanlık ve Yarı Başkanlık Sistemi", *Yeni Türkiye Dergisi*, 2013, 9(51): 284-290.
- Bektaş, Eda, "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yasama-Yürütme İlişkisi ve Bu Sistemin Türkiye Demokrasisine Etkileri", *Yasama Dergisi*, 2019, (39), s.199-218.
- Bektaş, Mehdi, "2014 Cumhurbaşkanlığı Seçimi Üzerine", <http://www.anafikir.gen.tr/Cumhurbaskanligi-secimi-uzerine/> Erişim tarihi: 14/10/2024
- Bilir, Faruk, *Başkanlık Sistemi ile Parlamenter Sistemin Karşılaştırılması*, (2017), Başkanlık Sistemi ile Parlamenter Sistemin Karşılaştırılması-İnfografik, TÜRKİYE HUKUK (turkiyehukuk.org), Erişim Tarihi: 14.10.2024.
- Boyar, Oya, "Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve 'Executive Orders': Karşılaştırmalı Gözlemler". *Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Yürütme Sempozyum Bildiri Kitabı*, Marmara Üniversitesi Yayınları, 2019, 862, 15-28.
- Caner, Zehra, "Parlamenter Sistem ile Başkanlık Sisteminin Analizi ve Başkanlık Sisteminin Türkiye'de Uygulanabilirliği", *Selçuk Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 21, Sayı 1, 2013.
- Cadart, Jacques, *Institutions Politiques Et Droit Constitutionnel*, Paris, Economica, 1.cilt, 3. Baskı, 1990.
- Carmen, Rolando V.Del, *Criminal Procedure For Law Enforcement*. Monterey-California: Brooks/Cole Publishing Company, 1987.
- Chantebout, Bernard, *Droit Constitutionnel*, Paris, Armand Colin, 22. Baskı, (Ağustos 2005 Güncellemesi), 2005.
- Conac, Gerard, *Regime Presidentel*, in Olivier Duhamel ve Yves Meny, *Dictionnaire Constitutionnel*, Paris, PUF, 1992.
- Coşkun, Vahap, "16 Nisan 2017 Tarihinde Kabul Edilen Anayasa Değişikliklerinin Değerlendirilmesi", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 22, Sayı 36, 2017, s.3-30.
- Cox, G.W. M.D. McCubbins, *Setting the agenda: Responsible party government in the US House of Representatives*. Cambridge University Press, 2005.

- Çağlar, Nazmiye, "Avantaj Ve Dezavantajlarıyla Parlamenter Hükümet Sistemi", *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 19, Sayı:4.
- Çam Esat, *Devlet Sistemleri*, İstanbul, 1993.
- Çapar, Selim, Yıldırım, Şükrü, "Hobbes ve Locke'un Devlet Düşüncesine Katkıları", *Türk İdare Dergisi*, Sayı: 474, Haziran 2012.
- Celebi, Özgür, "Amerika Birleşik Devletleri'nde Başkanın Kararname Çıkarma Yetkisi", *ÇAKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(1),179-190.
- Çelik, İrfan, "Kuvvetler Ayrılığı: Bir İndirgeme ve Dönüşüm," *Liberal Düşünce*, Yıl 16, Sayı 64, Güz 2011.
- Davidson, R.H., *Congress and its members*. CQ Press, 2012.
- Demir, Fevzi, "Yarı Başkanlık Hükümet Sistemi ve Türkiye", *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, Cilt 8, Sayı Özel, 2013.
- Demir, Halis, "Kuvvetler Ayrılığı Etrafındaki Yaklaşımların Tahlili", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 14, 2010.
- Demir, Yusuf Can, *Türk Anayasalarında Hükümet Biçimleri ve 1982 Anayasası Değişikliği Üzerine Yapılan Tartışmalar*, Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa, 2018.
- Demirkanoğlu, Yahya, "Hükümet Sistemleri ve Yasalaştırma: Karşılaştırmalı Bir İnceleme", *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:9, Sayı:1, 2020.
- Demirkanoğlu, Yahya, "İnşacı-Teorik-Tepkisel Boyutlarıyla Hükümet Sistemlerinin Kökenleri", *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, Cilt:5, Sayı:1.
- Derdiman, R. Cengiz, *Anayasa Hukuku*, Üçüncü Baskı, Alfa Aktüel, Bursa 2013.
- Dereli, Esen, *ABD ve Fransa Siyasal Sistemleri*, İstanbul Dergisi Yayınları, 1998.
- Doğan, Bayram, Geyik, Ali Fuat, "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kuvvetler Ayrılığı İlkesi", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:10, Sayı:2, 2020.
- Doğan, Serhat, *Türkiye'de Hükümet Sistemi Tartışmaları Çerçevesinde Başkanlık Sistemi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği*, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne 2018, (Doktora Tezi).
- Dönmez, Gökhan, "Yasama Sorumsuzluğu Kurumu, Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım: Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri Örneği", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Cilt:2018, Sayı:139, 2018.
- Dönmez, Gökhan, *Anayasa Hukuku Genel Esaslar*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- Duverger Maurice, *Siyasal Rejimler*, Çev. Teoman Tunçdoğan, Sosyal Yayınlar, İstanbul 1986.
- Duverger, Maurice, "A New Political System Model: Semi-presidential Government", (Çev. Kasım Erdem) *European Journal of Political Research* 8 (1980).

- Duverger, Maurice, *Siyasal Rejimler*, Çev. Teoman Tunçdoğan, Sosyal Yayınlar, İstanbul 1986.
- Elgie Robert, "The Classification of Democratic Regime Types: Conceptual Ambiguity and Contestable Assumption", *European Journal of Political Research*, Vol. 33., 1998.
- Elgie, Robert, "The Politics of Semi-Presidentialism", (Çev. Kasım Erdem), <https://www.semanticscholar.org/paper/The-politics-of-semi-presidentialism>. Erişim tarihi: 19.05.2022.
- Elgie, Robert, "Varieties of Semi-Presidentialism and Their Impact on Nascent Democracies", (Çev. Kasım Erdem), *Taiwan Journal of Democracy*, Cilt 3, Sayı 2 (2007), <http://doras.dcu.ie/4515/2/053-072-Elgie.pdf>, 19.05.2022.
- Elgie, Robert, *Moestrup Sophia, Semi-presidentialism Outside Europe*, Routledge, Londra, 2007.
- Elgie, Robert, *Semi-Presidentialism, Sub-types and Democratic Performance* (New York: Oxford University Press, 2011.
- Epstein Leon D., "Parliamentary Government", *International Encyclopedia of the Social Sciences*, (ed. David L. Silis), New York, Macmillan and Free Press, 1968.
- Erat, Veysel, "Türkiye'de Cumhurbaşkanının Halk Tarafından Seçilmesinin Hükümet Sistemi Üzerine Etkileri", *Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt: 13, Sayı: 25.
- Erdem, Kasım, Şencan, Hüdayi, Candan, Kadir, *Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri: Yarı-Başkanlık Sistemi (Fransa, Polonya ve Rusya Örnekleri)*, (Ed. Semra Gökçimen), 2. Baskı, TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı Yayınevi, Ankara, 2014.
- Erdoğan Mustafa, *Anayasacılık, Parlamentarizm ve Silahlı Kuvvetler*, Siyasal Kitabevi, Ankara 1993.
- Eren, Abdurrahman, "Başkanlık Sistemi 1 - Genel değerlendirme", <http://www.kanuniesasi.com/index.php/kose-yazilari/37-baskanlik-sistemi-1-genelde-gerlendirme> (Konuluş tarihi 14 Şubat 2017)
- Erkiner, Hakkı Hakan, "Uluslararası Hukuk Düşüncesinde Klâsik Öğretinin Kuruluşu: Hugo Grotius ve Postgrotien Yazarlar Samuel Von Pufendorf, Richard Zouche, Cornelius Van Bynkershoek ve Samuel Rachel'e İlişkin İnceleme ve Değerlendirme", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Araştırmaları Dergisi* 18, Yıl 2012.
- Eroğul, Cem, "Cumhurbaşkanının Denetim İşlevi", *AÜSBFD.*, C. 33, S. 1-2.
- Eroğul, Cem, *Çağdaş Devlet Düzenleri*, Ankara, İmaj Yayınları, Ankara, 1996.
- Ersöz, Oğuz, "Hükümet Sistemlerinin Genel Teorisi ve Türkiye Analizi", *Ankara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Dergisi*, Ankara, 2015.
- Esen, Bülent Nuri, *Anayasa Hukuku Genel Esasları*, Ankara 1980.

- Eviz, Yücel, *2017 Anayasa Değişikliği Öncesinde ve Sonrasında Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, 2019, s.142.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, “Başkanlık Sistemi”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:2, Sayı:2, 2012.
- Genç, Abdullah, *Yönetimsel Olarak Başkanlık Sistemi İle Türk Tipi Başkanlık Sisteminin Karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Tunceli, 2024.
- Gökçe, Ali Fuat, “Dünyadan Örnek Hükümet Sistemleri”, *Adaleti Savunanlar Stratejik Araştırmalar Merkezi Derneği*, www.assam.org.tr, 2018.
- Gözler Kemal, *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi*, C. I., Ekin Yayınevi, Bursa, Haziran 2011.
- Gözler, Kemal, “Yasama Dokunulmazlığı: Bir Karşılaştırmalı Anayasa Hukuku İncelemesi”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 2001, 56(3): 71-101.
- Gözler, Kemal, *Elveda Anayasa*, Ekin Basım Yayım Dağıtım, Bursa Mart 2017.
- Gözler, Kemal, *Türk Anayasa Hukuku*, Ekin Yayınevi, 2. Baskı, Bursa 2018.
- Gözler, Kemal, “İngiltere’de Parlâmento Neden ve Nasıl Ortaya Çıktı? Malî Hukukun Anayasa Hukukundan Eskiliği Üzerine Bir Deneme”, s.366-377 www.anayasa.gen.tr/mali-hukuk.pdf Erişim Tarihi: Nisan 2022.
- Gülener, Serdar ve Miş, Nebi, *Cumhurbaşkanlığı Sistemi*, SETA Analiz, 2017.
- Güneş Turan, *Parlamentar rejimin bugünkü manası ve işleyişi*, *İstanbul Üniversitesi Yayınları*, İstanbul 1956.
- Hamilton, A., Madison, J., Jay, J. 1787. *The Federalist Papers. Penguin Classics*, New York.
- <http://www.geschichtsforum.de/f73/schweizer-regierungssystem-1388/> Erişim tarihi: 31.05. 2022.
- <http://www.parlament.ch/ra-nr-interessen.pdf> Erişim tarihi: 31.05. 2018.
- <https://referandum.ntv.com.tr/> Erişim Tarihi: 14.10.2024.
- https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0stanbul%27un_%C4%B0%C5%9Fgali Erişim tarihi:14.10.2024
- https://tr.wikipedia.org/wiki/12_Eyl%C3%BC_Darbese Erişim Tarihi: 14.10.2024.
- https://tr.wikipedia.org/wiki/12_Eyl%C3%BC_Darbese, Erişim T.: 14.10.2024.
- https://tr.wikipedia.org/wiki/2007_T%C3%BCrkiye_anayasa_de%C4%9Fi%C5%9Fikli%C4%9Fi_referandumu Erişim Tarihi: 14.10.2024.
- https://tr.wikipedia.org/wiki/2014_T%C3%BCrkiye_cumhurba%C5%9Fkanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1_se%C3%A7imi#:~:text=Se%C3%A7im%20sonu%C3%A7lar%C4%B1,-Adaylar%C4%B1n%20il%20ve&text=Cumhurba%C5%9Fkan%C4%B1%20se%C3%A7ildi.,Demirta%C5%9F%20se%C3%A7imi%20birinci%20s%C4%B1rada%20bitirdi. Erişim Tarihi: 14.10.2024.

- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Anglosaksonlar>, Erişim Tarihi: Nisan 2022.
- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Aristoteles>, Nisan 2022.
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Christian_Wolff, Erişim tarihi: Mayıs 2022.
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Hugo_Grotius, Erişim tarihi: Nisan 2022.
- [https://tr.wikipedia.org/wiki/I._William#:~:text=%C5%9Eu%20anki%20adland%C4%B1rmada%20William%3B%20II,le%20B%C3%A2tard\)%%20olarak%20da%20bilinmektedir](https://tr.wikipedia.org/wiki/I._William#:~:text=%C5%9Eu%20anki%20adland%C4%B1rmada%20William%3B%20II,le%20B%C3%A2tard)%%20olarak%20da%20bilinmektedir). Erişim Tarihi: Nisan 2022.
- [https://tr.wikipedia.org/wiki/Oliver_Cromwell#:~:text=Oliver%20Cromwell%20\(25%20Nisan%201599,g%C3%BC%C3%A7lerinin%20zaferinde%20etkin%20rol%20oynam%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r,](https://tr.wikipedia.org/wiki/Oliver_Cromwell#:~:text=Oliver%20Cromwell%20(25%20Nisan%201599,g%C3%BC%C3%A7lerinin%20zaferinde%20etkin%20rol%20oynam%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r,) Erişim tarihi: Nisan 2022.
- [https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye_Cumhuriyeti_Anayasas%C4%B1_\(1961\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye_Cumhuriyeti_Anayasas%C4%B1_(1961)), Erişim Tarihi: 14.10.2024.
- [https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye_Cumhuriyeti_Anayasas%C4%B1_\(1961\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye_Cumhuriyeti_Anayasas%C4%B1_(1961)), Erişim Tarihi:14.10.2024.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2575&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>, Danıştay Kanunu, madde 9, Erişim Tarihi: 14.10.2024.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2709.pdf> - 1982 Anayasası madde 104. Erişim Tarihi: 14.10.2024.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2709.pdf> - madde 159. Erişim Tarihi: 14.10.2024.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2802.pdf> - madde 7 ve 13. Erişim Tarihi: 14.10.2024.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2802.pdf> - madde 7 ve 13 Erişim Tarihi: 14.10.2024.
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/06/20070616-1.htm>, E.T.:14.10.2024.
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/06/20070616-1.htm>, Erişim Tarihi: 14.10.2024.
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/02/20170211-1.htm> - değişik madde 1. Erişim Tarihi: 14.10.2024.
- https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/2014CB/2014CB-Kesin-416_a_Yurtici.pdf,m Erişim Tarihi: 14.10.2024.
- İrez, Gamze, *1982 Anayasası'na Göre Cumhurbaşkanının Seçimi ve Görevleri*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2009.
- J. Cheibub, A., Przeworski, A., Saiegh, S. M., *Democracy and the rule of law*. Cambridge University Press, 2010. Aktaran: Genç, s. 26 (Aktaran Yabancı Kaynak sayfa numarası belirtmemiştir)
- Kaan, Oğuz, 2017 Anayasa Değişikliğinde Yeni Hükümet Sistemi, *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Yıl: 2019, Cilt: 8, Sayı: 114.

- Kalaycıoğlu Ersin, “Başkanlık Rejimi: Türkiye’nin Diktatörlük Tehdidiyle Sınava”, *Başkanlık Sistemi*, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2005.
- Kalaycıoğlu, Ersin, “Başkanlık Rejimi: Türkiye’nin Diktatörlük Tehdidiyle Sınava”, *Türkiye Barolar Birliği Yayını*, 2005.
- Kalaycıoğlu, Ersin, “Başkanlık Rejimi: Türkiye’nin Diktatörlük Tehdidiyle Sınava”, *Başkanlık Sistemi*, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2005.
- Kalkar, Ömer Şafak, Öcal, Aysun Yemen, “Bir İçerik Analizi: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi”, *Balıkesir Üniversitesi. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2.
- Kandeger, Barış, “1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu Bağlamında Meclis Hükümeti Sistemi, Milli Egemenlik ve Âdemi Merkezizyetçilik”, *Tarsus Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:2, Sayı:1.
- Kansu Karadağ Akasya, *Güçler Ayrılığı Ve Hegemonya: Kuramsal Bir Tartışma*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Ankara, 2020.
- Karakul, Selman, “Yeni Kuvvetler Ayrılığı Teorisi ve Türkiye’de Uygulanabilirliği”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2, Güz 2015.
- Karamustafaoğlu Tunçer, *Yasama Meclislerini Fesih Hakkı*, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1982.
- Karatepe, Şükrü, “Hükümet Sistemleri ve Türkiye”, *Yeni Türkiye*, 51(Mart Nisan), 2013.
- Keskin, Mustafa, “Anayasası ve Meclis Hükümeti Dönemi (Hukuki Açıdan)”, *Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Kayseri, 1997.
- Keskinsoy Ömer, *Anayasa Hukuku ve Türk Anayasa Hukuku*, Monopol Yayınları, 1. Baskı, Ankara, Temmuz 2018.
- Keskinsoy, Ömer, *Anayasa Hukuku ve Türk Anayasa Hukuku*, Monopol Yayınları, Ankara, 2018.
- Keskinsoy, Ömer, Kaya, Semih Batur, “Türkiye’nin Hükümet Sistemleri Üzerine Değerlendirme”- TBB Dergisi Sayı: 137, ss. 67-96.
- Kılıç, Fethi, *1982 Anayasası’na Göre Cumhurbaşkanının Görev ve Yetkileri*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1998.
- Kili, Suna, *Osmanlı ve Türk Anayasaları*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, Yayın No:210, 1980.
- Koç, Ayhan, “Türkiye’de Hükümet Sistemi Tartışmaları ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi”. *Avrasya Dosyası Dergisi*, Cilt No: 12 (Sayı 2) (2021). Sayfa:190-244.
- Kubalı, Hüseyin Nail, *Anayasa Hukukunun Genel Esasları ve Siyasi Rejimler*, Ersa Matbaacılık, İstanbul, 1964.
- Kuzu Burhan, *Anayasa Hukukumuzda Yürütme Organının Düzenleyici İşlem Yapma Yetkisi ve Güçlendirilmesi Eğilimi*, Filiz Kitabevi, İstanbul 1987.

- Kuzu, Burhan, *1982 Anayasası'nın Temel Nitelikleri Ve Getirdiği Yenilikler*, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1990.
- Kuzu, Burhan, *Türkiye İçin Başkanlık Sistemi*, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1997.
- Kuzu, Burhan, "Başkanlık Sistemi ve Cumhurbaşkanı Politik Görüşler, Cumhurbaşkanlığı Seçimi Öncesi Cumhurbaşkanlığı", *Türkiye Barolar Birliği Yayınları*, Ankara 2007, s. 20-32.
- Kuzu, Burhan, *Her Yönü ile Başkanlık Sistemi*, Babıali Kültür Yayıncılığı, İstanbul, 2016.
- Küçük, Adnan, Yeni Anayasa Değişikliği İle Getirilmek İstenen Türkiye'ye Özgü Başkanlık Sistemi: Korkular, Algılar, Beklentiler. *Liberal Düşünce Dergisi*, (2017), 22(85). 157-189.
- Lijphart, A. *Çağdaş Demokrasiler. Yirmibir Ülkede Çoğunlukçu ve Odaşmacı Yönetim Örüntüleri* (Çev. Ergun Özbudun ve Ersin Onulduran), Türk Demokrasi ve Siyasal İlimler Derneği Ortak Yayını, Ankara, 1986.
- Lijphart Arendt, *Çağdaş Demokrasiler*, Çev: Ergun Öz budun ve Ersin Onulduran, Ankara, Türk Demokrasi Vakfı ve Siyasi İlimler Türk Derneği Ortak Yayını, Tarihsiz (1988).
- Lijphart, Arend, *Patterns of Democracy: Government Forms And Performance In Thirty- Six Countries*, New Haven, Yale University Press, 1999.
- Memiş, Hasan Hüseyin, *Diken, Hükümet Sistemleri*, Akasya Kitap, Ankara, 2007.
- Ménard, C., & Shirley, M. M., *Handbook of New Institutional Economics*. Berlin Heidelberg: Springer US, 2008, s.93.
- Michael G. Roksin, *Çağdaş Devlet sistemleri Siyaset*, Coğrafya, Kültür, Adres Yayınları, Ankara, 2011.
- Michels Robert, *Political Parties: A Sociological Study of the Oligarchical Tendencies of Modern Democracy*, Translated into English by Eden Paul and Cedar Paul. New York: The Free Pres, 1915.
- Mosca, Gaetano, Özyörük, Mukbil. "Magna Carta'dan 20 inci asra kadar İngiliz Anayasa Hareketleri". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5, 1948.
- Muratoğulları, Harun, "Birleşik Krallık Anayasası'nda Yürütmenin Prorogasyon imtiyazı ve Yüksek Mahkemenin 24 Eylül 2019 Tarihli Cherry/Miller Kararı", *Anayasa Yargısı*, Cilt: 36, Sayı 2, Aralık 2019.
- Odyakmaz Zehra, Kaymak Ümit, Ercan İsmail, *Anayasa Hukuku, İdare Hukuku*, On iki Levha Yayıncılık, Genişletilmiş Güncelleştirilmiş 13. Baskı, İstanbul, Temmuz 2011.
- Onar Erdal, "Türkiye'nin Başkanlık veya Yan-Başkanlık Sistemine Geçmesi Düşünülmeli midir?", *Başkanlık Sistemi, Türkiye Barolar Birliği Yayını*, Ankara 2005.

- Öymen Onur, *Demokrasiden Diktatörlüğe*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2011.
- Özbudun, Ergun, "Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinin Hukukî Niteliği", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Mart 1985, Sayı 1, s. 475-503.
- Özbudun Ergun, *1921 Anayasası*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara 1992.
- Özbudun Ergun, "Hükümet Sistemleri, Anayasa ve Demokrasi" Konulu Tebliğ, *Türkiye'de Siyasi Yapılanma ve Temel Siyasi Sorunlar Sempozyumu*, Ankara 2000.
- Özbudun, Ergun, "Başkanlık Sistemi Tartışmaları", Başkanlık Sistemi, *Türkiye Barolar Birliği Yayını*, Ankara, 2005.
- Özbudun, Ergun,, *Türk Anayasa Hukuku*, Gözden Geçirilmiş 14. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2009.
- Özçelik A. Selçuk, *Esas Teşkilat Hukuku Dersleri: Umumi Esaslar*, C. 1., İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1982.
- Özer Attila, *Batı Demokrasilerinde ve Türkiye'de Hükümetin Kurulup Yöntemleri*, Ankara 1981.
- Özer, Atilla, *Anayasa Hukuku (Genel Hükümler)*, Birinci Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara 2016.
- Özkan Duvan, Ayşe, "Devlet Teorisinde Kuvvetler Ayrılığının Doğuşu: Locke ve Montesquieu", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 2019.
- Özkan, Cahit, *Tarihi, Siyasi ve Hukuki Yönleriyle Cumhurbaşkanlığı Modeli*, İstanbul: Dün Bugün yarın Yayınları, 2017.
- Özkan, Murat Sultan, *17. ve 18. Yüzyıllarda Doğal Hukukun Pozitif Hukuka ve Siyaset Felsefesine Etkileri (H. Grotius, B. Spinoza ve J. Locke ile Sınırlandırılmış Olarak)*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Erzurum, 2016.
- Öztürk, Namık Kemal, Hüseyin Kurt, *Başkanlık Sistemi*, Aktaş, Murat; Coşkun, Bayram,(Ed.), 1. Basım, Liberte Yayınları, Ankara, 2015.
- Platon, *Devlet*, (Çev. Sebahattin Eyüboğlu), Kültür Yayınları, Kitap 8, İstanbul 2000.
- Sadri Maksudi Arsal, "İngiliz Amme Hukukunun İnkişafı Safhaları". *Journal of Istanbul University Law Faculty* 6 (2011), s. 3-22, Erşim <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuhfm/issue/9128/114332> Erişim Tarihi: Nisan 2022
- Sargın, Erkut, *Başkanlık Sistemi ve Türkiye'de Uygulanan Başkanlık Sistemindeki Sorunlar*, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli 2019, (Yüksek Lisans Tezi).
- Sartori Giovanni, "Neither Presidentialism Nor Parliamentarism", *The Failure of Presidential Democracy, Comparative Perspective*, Vol.1., Juan J. Linz,-Arturo Valenzuela ed., (Baltimore and London: The John Hopkins University Press, 1994.

- Sartori Giovanni, *Karşılaştırmalı Anayasa Mühendisliği*, (Çev: Ergun ÖZBUDUN), Yetkin Yayınları, Ankara 1997.
- Seyhan, Feyza Merve, *Türkiye’de Uygulanan Hükümet Sistemleri ve 2017 Anayasa Değişikliği ile Benimsenen Hükümet Sistemi*, Ankara, Adalet Yayınevi, Eylül 2019.
- Shugart, Soberg Matthew, “Semi-Presidential Systems: Dual Executive and Mixed Authority Patterns”, (Çev. Kasım Erdem), 2005, <http://palgrave-journals.com/fp/journal/v3/n3/pdf/8200087a.pdf>, 19.05.2022.
- Tanilli, Server, *Anayasal ve Siyasal Belgeler*, İstanbul, Cem Yayınevi, 1976.
- Tanilli, Server, *Devlet ve Demokrasi-Anayasa Hukukuna Giriş*, Dördüncü Baskı, Alkim Yayınevi, İstanbul 2007.
- Tanör, Bülent, *Osmanlı Türk Anayasal Gelişmeleri*, 31. Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2018.
- Teziç Erdoğan, *Anayasa Hukuku*, Genel Esaslar, Beta Basım Yayım Dağıtım 14. Bası, İstanbul, 2012.
- Tunaya Tank Zafer, *Siyasal Kurumlar ve Anayasa Hukuku*, İstanbul, Araştırma, Eğitim ve Ekin Yayınları, Beşinci Bası, 1982.
- Tunç Hasan, “Amerika Birleşik Devletleri Hükümet Sistemi ve Yürütme Organı”, *İdarecinin Sesi Dergisi*, C.II, S.I, 1988.
- Tunç Hasan, *Anayasa Hukuku Genel Esaslar*, Gazi Kitabevi, Ankara, Temmuz 2018.
- Tunç, Hasan, “Amerika Birleşik Devletleri Hükümet Sistemi ve Yürütme Organı”, *İdarecinin Sesi Dergisi*, C.II, S.I, 1988.
- Turhan Mehmet, *Hükümet Sistemleri*, Ankara, Gündoğan Yayınları, İkinci Baskı, 1993
- Türköne, Mümtazer, *Siyaset*, 3. Baskı, Lotus Yayınevi, Ankara, Eylül 2005.
- Uluşahin, Nur, *Anayasal Bir Tercih Olarak Başkanlık Sistemi*, Yetkin Yayınları, Ankara 1999.
- Ware Alan, “Divided Government in the United States”, *Divided Government in Uie Comparative Perspective*, Robert Elgie ed.,Oxford University Press, Oxford 2001.
- Wilson, James O., *American Government*, Boston, Wadsworth, 2012.
- Yaman, Abdulsemet, “Başkanlık Sistemi, Uygulamaları ve Türkiye’de Uygulanabilirliği”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:24, Sayı:1, 2014.
- Yanık, Murat, *Başkanlık Sistemi ve Türkiye’de Uygulanabilirliği*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul,1997.
- Yavuz, K. Haluk, *Türkiye’de Siyasal Sistem Arayışı ve Yürütmenin Güçlendirilmesi*, Seçkin Kitap, Ankara, 2000.

- Yayla, Atilla, *Karşılaştırmalı Siyasal Sistemler*, Adres Yayınları, Ankara, 2014.
- Yazıcı Serap, “Başkanlık Sistemleri”, *Başkanlık Sistemi*, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2005.
- Yazıcı Serap, *Başkanlık ve Yarı Başkanlık Sistemleri, Türkiye İçin Bir Değerlendirme*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 3. Baskı İstanbul, Haziran 2013.
- Yazıcı, Sedat, Yazıcı, Fatih, “Tarihsellik ve Kuramsallık Arasında: 1921 ve 1924 Anayasalarında Kuvvetler Birliği/Ayrılığı Tartışması”, *Bilig Dergisi*, Sayı 59, Güz 2011, <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423873071.pdf>.
- Yıldız, Esra, *Montesquëu’da Kuvvetler Ayrılığı ve Özgürlük Problemi*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı, Erzurum 2019, s. 42.
- Yolcu, Serkan. *İngiltere’de Kuvvetler Ayrılığı ve Yargı Bağımsızlığı Alanındaki Gelişmeler: 2005 Anayasa Reformu*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, (Yüksek Lisans Tezi), Bursa 2011.
- Zengin Mehmet Ali, “ABD Başkanlık Sisteminde Fren ve Denge Mekanizması Üzerine Bir İnceleme”, *TAAD*, Yıl:7, Sayı:28, Ekim 2016.

Prof. Dr. Murat AYDOĞDU

Doç. Dr. Serdar NART

BORÇLAR HUKUKU

GENEL HÜKÜMLER

Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş

2. BASKI

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Borçlar Hukuku Genel Hükümler

Murat Aydoğdu - Serdar Nart

Hukuk Yayınları Dizisi – 3065

İkinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 90 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.
Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara
Sertifika No: 70086

KAYNAKLAR

- ALBAŞ**, Hakan: Türk Borçlar Kanunu Tasarısının Değerlendirilmesi Sempozyumu, 2. Oturum, İfa ve İfa Engelleri, Legal Hukuk Dergisi, Ekim 2005, Yıl: 3, Sayı: 34, s.3643 vd.
- ALTAŞ**, Hüseyin/ **KURT**, Leyla Müjde: İnançlı İşlemler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.2, 2011, s. 1 vd.
- ANTALYA**, **Gökhan**: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.I, İstanbul 2015.
- ANTALYA**, **Gökhan**: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.III, İstanbul 2017.
- ANTALYA**, **Gökhan**: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.V/1-2, Ankara 2019.
- ANTONOPOULOS**, Andreas M./**WOOD**, Gavin : Ethereum, Grundlagen und Programmierung, Smart Contracts und Dapps Entwickeln, Übersetzung von Peter KLINKMAN, 1. Auflage, Heidelberg 2019.
- ARSLAN**, Çetin/**KIRMIZI**, Mustafa: Türk Hukukunda Faiz ve Munzam Zarar, Ankara 2007.
- AYDOĞDU**, Murat: Genel İşlem Koşulları Şerhi (TBK.m.20-25), Ankara 2018 (GİK Şerhi).
- AYDOĞDU**, Murat: Sivil Amaçlı Nükleer Santral İşletenin ve Nükleer Madde Taşıyanın Hukuki Sorumluluğu, Ankara 2009 (Nükleer).
- AYDOĞDU**, Murat /**AYAN**, Serkan: Türk Borçlar ve Türk Ticaret Hukuku'nda Yer Alan Faiz İle İlgili Düzenlemelerin Değerlendirilmesi, 2.Baskı, Ankara 2014.
- AYDOĞDU**, Murat/**KAHVECİ**, Nalan: Türk Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, Sözleşmeler Hukuku, 5.Baskı, Ankara 2021 (Borçlar).
- AYDOĞDU**, Murat/**KAHVECİ**, Nalan: Tüketici Hukuku Dersleri, 5.Baskı, Ankara 2021 (Tüketici).
- BACAKSIZ**, Pınar/**SÜMER**, Seda Yağmur: Robotlar Yapay Zeka ve Ceza Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- BARLAS**, Nami: Para Borçlarının İfasında Borçlunun Temerrüdü ve Bu Temerrüt Açısından Düzenlenen Genel Sonuçlar, İstanbul 1991.
- BARLAS**, Nami: "Başkasının Sözleşme İlişkisine Müdahale Sebebiyle Sorumluluk", Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, C.1, İstanbul, 2010, (s.415-440). (Sorumluluk)
- BAŞ SÜZEL**, Ece, Bina veya Yapı Eserlerinden Doğan Sorumluluk, İstanbul, 2011.

- BOZKURT YÜKSEL**, Armağan Ebru : “Tüketici Hukuku Penceresinden Yapay Zeka”, Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları, 7.Tüketici Hukuku Kongresi, s.173-190, Ed.: İsmail ÇAKIR/ Hakan TOKBAŞ/ Fehim ÜÇİŞİK/ Hamide ZAFER, İstanbul 2018.
- ÇAĞLAYAN AKSOY**, Pınar: Akıllı Sözleşmelerin Kuruluşu ve Geçerlilik Şartları, İstanbul 2021 (Akıllı).
- ÇAĞLAYAN AKSOY**, Pınar, Hukuka ve Ahlaka Aykırılık Unsurları Çerçevesinde Salt Malvarlığı Zararlarının Tazmini, İstanbul 2016.
- ÇEKİN**, Mesut Serdar, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Madde 71 Çerçevesinde Tehlike Sorumluluğu, İstanbul 2015.
- DOĞANCI**, Doğa Ekrem: Blokzincirine Dayalı Akıllı Sözleşmelerin Hukuki Nitelikleri, Kuruluşu, Yorumu, İfası ve Bazı Örnek Hukuki Uygulamalar, İstanbul 2021.
- ÇEKİN**, Mesut Serdar: Borçlar Hukuku ile Veri Koruma Hukuku Açısından Blockchain Teknolojisi ve Akıllı Sözleşmeler: Hukuk Düzenimizde Bir Paradigma Değişimine Gerek Var Mı? İstanbul Üniversitesi, İstanbul Hukuk Mecmuası, Yıl: 2019 (77), S:1, s.315-341.
- ÇUBUKÇU**, Damla Beril: Teknik ve Hukuki Yönleriyle Akıllı Sözleşmeler, Ankara 2021.
- DOĞANCI**, Doğa Ekrem: Blokzincirine Dayalı Akıllı Sözleşmelerin Hukuki Nitelikleri, Kuruluşu, Yorumu, İfası ve Bazı Örnek Hukuki Uygulamalar, İstanbul 2021.
- ERBGUTH**, Jörn: Transparenz von Smart Contracts, s.25-32 (Herausgegeben von Martin, FRIES/Boris, P. PAAL: Smart Contracts), Tübingen 2019.
- EREN**, Fikret: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 25. Bası, Ankara 2020.
- ERZURUMLUOĞLU**, Erzan: Türk-İsviçre Borçlar Hukuku Sistemine Göre Borçluya Yüklenemeyen Nedenlerden Dolayı Edimin Yerine Getirilememesi, Ankara 1970
- ESENER**, Turhan: Türk Hususî Hukukunda Muvazaalı Muameleler, İstanbul 1956.
- FINCK**, Michèle : Grundlagen und Technologie von Smart Contracts, s.1-12 (Herausgegeben von Martin, FRIES/Boris, P. PAAL: Smart Contracts), Tübingen 2019.
- GAUCH**, Peter/SCHLUEP, Walter R./SCHMID, Jörg/EMMENEGGER, Susan : Schweizerisches Obligationenrecht, Allgemeiner Teil, Bd.I, 10. Aufl., Zürich 2014.
- GÖKCAN**, Hasan Tahsin: Karayolları Trafik Kanununa Göre Hukuki Sorumluluk, Tazminat, Sigorta ve Rücu Davaları, Ankara 2014.

- GÜMÜŞ**, Mustafa Alper: Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri, Ankara 2021.
- GÜRİZ**, Adnan: Hukuk Başlangıcı, Ankara 2013.
- HELVACI**, Mehmet: Borçlar ve Ticaret Kanunu Bakımından Para Borçlarında Faiz Kavramı, İstanbul 2000.
- HOSP**, Julian: Blockchain 2.0, einfach erklärt-weit mehr als nur Bitcoin, München 2019.
- İNCEOĞLU**, Murat: Borçlar Hukukunda Doğrudan Temsil, İstanbul 2009.
- İMRE**, Zahit: Doktrinde ve Türk Hukukunda Kusursuz Mesuliyet Halleri, İstanbul 1949.
- KILIÇOĞLU**, Ahmet: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 19. Bası, Ankara 2015.
- KILIÇOĞLU**, Ahmet: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2017.
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU**, Necip: Borçlar Hukuku Genel Hükümler C.1., İstanbul 2017.
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU**, Necip / **HATEMİ**, Hüseyin / **SEROZAN**, Rona / **ARPACI**, Abdülkadir: Borçlar Hukuku Genel Bölüm, C.I, Borçlar Hukukuna Giriş, Hukuki İşlem, Sözleşme, 5. Basıdan 6. Tıpkı Baskı, İstanbul 2014 (C.I).
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU**, Necip / **HATEMİ**, Hüseyin / **SEROZAN**, Rona / **ARPACI**, Abdülkadir: Borçlar Hukuku Genel Bölüm, C.II, Sözleşme-Dışı Sorumluluk Hukuku, 5. Basıdan 6. Tıpkı Baskı, İstanbul 2014 (C.II).
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU**, Necip / **HATEMİ**, Hüseyin / **SEROZAN**, Rona / **ARPACI**, Abdülkadir: Borçlar Hukuku Genel Bölüm, C.III, İfa, İfa Engelleri-Haksız Zenginleşme, Genişletilmiş 6. Baskı, İstanbul 2014 (C.III).
- KUNTALP**, Erden: Teminat Kavramı, Teminat Türleri ve Bunlardan Doğan Sorumluluk, Prof.Dr. Reha Poray'a Armağan, İstanbul 1995, s. 288 vd.
- KURTULAN**, Gökçe: "Haksız Fiilde Hukuka Aykırılık Unsuru", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.23, S.1, Yıl:2017, (s. 465-504).
- MERZ**, Hans: Schweizerisches Privatrecht, Obligationenrecht, Allgemeiner Teil, 6.Band, Erster Teilband, Basel 1984.
- NART**, Serdar: Hakkaniyet Sorumluluğu, Ankara 2014 (Hakkaniyet).
- NART**, Serdar: "Haksız Fiillerde Zamanaşımına İlişkin Hükmün Değerlendirilmesi (TBK.md.72)", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Özel Sayı/Sempozyum No: III, Prof.Dr.Cevdet Yavuz'a Armağan/ 2011, s.226-248 (Haksız Fiil).
- NOMER**, Haluk N.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 18. Bası, İstanbul 2021.

- OĞUZMAN, Kemal/ ÖZ, Turgut:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.I, Genişletilmiş 16. Bası, İstanbul 2018 (C.I).
- OĞUZMAN, Kemal/ ÖZ, Turgut:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.II, Genişletilmiş 13. Bası, İstanbul 2017 (C.II).
- OKTAY-ÖZDEMİR, Saibe:** Teminat Amaçlı Mülkiyet Devri Sözleşmeleri, Prof. Dr. Aysel Çelikel'e Armağan, Sa.1-2, İstanbul 1999-2000, s. 663 vd.
- ÖZKAYA, Eraslan:** İnançlı İşlem ve Muvazaa Davaları, Ankara 2013
- ÖZLÜK, Betül:** Akıllı Mesafeli Sözleşmelerde Bilgilendirme Yükümlülüğü, Bilişim Hukuku Dergisi (2020/1), s.81-113 –Akıllı Mesafeli Sözleşmeler- (<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1180052>, e.t.19.04.2021).
- PESCH, Jo Paulina:** Blockchain, Smart Contracts und Datenschutz, s.13-24 (Herausgegeben von Martin, FRIES/Boris, P. PAAL: Smart Contracts), Tübingen 2019.
- RIEHM, Thomas:** Smart Contracts und verbotene Eigenmacht, s.85-98 (Herausgegeben von Martin FRIES/Boris P. PAAL: Smart Contracts), Tübingen 2019.
- ROBERTO, Vito / RICKENBACH, Jennifer:** "Was ist eine Schutznorm?", Zeitschrift für Schweizerisches Recht (ZSR) 2012/1, (s. 185 – 200)
- SCHWENZER, Ingeborg:** Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil, Bern 2009.
- STÖCKLI, Victor:** Präjudizienbuch OR, Die Rechtsprechung des Bundesgerichts, Herausgegeben von **Gauch, Peter/Aeppli, Victor/Stöckli, Hubert**, 7. Aufl., Zürich 2009.
- TITTLUS, Daniel:** Blockchain, Smart Contracts, Smart Cities, Smarte Welt, Berlin 2018.
- TOMRUKÇU, Tuğçe:** Blockchain Teknolojisi ve Fikri Mülkiyet Hukuku Alanında Getirdiği Yenilikler ve Kolaylıklar, s.1-15 (www.jurix.de), e.t.3.12.2019.
- ULUSAN, İlhan:** "Türk Borçlar Kanununda Yer Alan Genel Tehlike Sorumluluğu Kuralına İlişkin Birkaç Tespit ve Hukuk Düzeni Tarafından Faaliyetine İzin Verilmiş Önemli Ölçüde Tehlike Arzeden İşletmelerin Yol Açtığı Zararların Uygun Bir Bedelle Denkleştirilmesi Sorunu, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi 8 (2013) : 2897-2906
- WEBER, Rolf W.:** Berner Kommentar, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Obligationenrecht, Band VI, 1. Abteilung, Allgemeine Bestimmungen, 4. Teilband Art. 68-96, 2. Aufl., Bern 2005.

- WILKENS, Robert / FALK, Richard:** Smart Contracts, Grundlagen, Anwendungsfelder und rechtliche Aspekte, Springer Fachmedien, Wiesbaden 2019.
- YAVUZ, Nihat:** Uygulama ve Öğretide Muvazaa, İnançlı İşlem, Nam-ı Müstear ve Kanuna Karşı Hile Davaları, Ankara 2008.
- YÜCE, Melek Bilgin:** "Hasta Hekim İlişkisinde Yapay Zeka Kullanımı ve Hukuki Sonuçları" Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları, 7.Tüketici Hukuku Kongresi, s.481 - 502, Ed.: İsmail ÇAKIR/ Hakan TOKBAŞ/ Fehim ÜÇİŞİK/ Hamide ZAFER, İstanbul 2018.
- ZABUNOĞLU, Yahya Kazım:** Kamu Hukukuna Giriş, Ankara 1973.
- ZORLUOĞLU YILMAZ, Ayça:** Tehlike Sorumluluğunda Bedensel Zararlar ve Tazminat, Ankara 2020.

İsmail AKKAYA

**BİLGİSAYARLARDA,
BİLGİSAYAR PROGRAMLARINDA VE
KÜTÜKLERİNDE
ARAMA, KOPYALAMA
VE ELKOYMA
(CMK MD. 134)**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında ve Kütüklerinde Arama, Kopyalama ve Elkoyma (CMK md. 134)

İsmail Akkaya

Hukuk Yayınları Dizisi – 3969

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 93 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Achar, Sandesh** (2022) "Cloud Computing Forensics", International Journal Of Computer Engineering And Technology (IJCET) C:13", S: 3, s. 1-10.
- Afandak, Khalil** (2021) "Ceza Muhakemesinde Dijital Deliller", (Doktora), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Agung, Dirga** (2022) "The Role Of Interpol In The Settlement Of Cybercrime Cases Under The Budapest Convention On Cybercrimes", International Journal Of Global Community, C:5, S: 1, s.50-54.
- Akarşlan, Hüseyin** (2012) Bilişim Suçları, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Aktaş, Batuhan** (2017) "Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında ve Kütüklerinde Arama, Kopyalama ve Elkoyma Tedbiri Üzerine Bir İnceleme", Yedi-tepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 14, S: 2, s. 211-240.
- Arşlan, Çetin** (2015) "Dijital Delil ve İletişimin Denetlenmesi", Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, C: 3, S: 2, s. 254-266.
- Apış, Özge** (2018) "Bilişim Sistemine Girme Suçu Bakımından Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında ve Kütüklerinde Arama Kopyalama Elkoyma Koruma Tedbiri", Yasama Dergisi, s. 49-86.
- Aydın, Murat** (2012) Arama ve Elkoyma, 2. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Aydın, Devrim** (2014) Ceza Muhakemesinde Deliller, Ankara, Yetkin.
- Aydın, Ertan** (2020) "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Bağlamında Ceza Muhakemesi Hukukundaki Koruma Tedbirlerinden Yakalama, Gözaltına Alma ve Tutuklama", (Yüksek Lisans), Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü.
- Avşar, Yakup** (2011) "Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında ve Kütüklerinde Arama, Kopyalama ve Elkoyma", (Yüksek Lisans) Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ayhan, Z. Abidin** (2022) "Ceza Muhakemesi Hukukunda Dijital Deliller", (Yüksek Lisans) Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Başar, Yasin** (2015) "Siber Suç Soruşturmasında Adli Bilişim İncelemeleri", (Yüksek Lisans) Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Başlar, Yusuf** (2016) Ceza Yargılamasında Elektronik Delil, 1. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Başlar, Yusuf** (2022) "Ceza Muhakemesinde İspat", Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 12 S: 2, s. 1383 – 1399.

- Başlar, Yusuf** (2022) Ceza Muhakemesinde IP Adresinin İspat Değeri, 1. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Başlar, Yusuf** (2018) "Elektronik Delil ve Ceza Yargılamasında Kabul Edilebilirliğine İlişkin Bir İnceleme", Legal Hukuk Dergisi, C: 16, S: 184, s. 1655-1688.
- Başlar, Yusuf** (2013) "Ceza Yargılamasında Elektronik Delillerin Elde Edilmesine Ve Korunmasına İlişkin Usul Hükümleri", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S: 3, s. 82-105.
- Başlar, Yusuf** (2020) "Adli Bilişim Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, C: 33, S:148, s. 47-76.
- Baştürk, İhsan** (2010) "Bilgisayar Sistemleri ile Verilerinde Arama, Kopyalama ve Elkoyma", Fasikül Aylık Hukuk Dergisi, C: 2, S: 9, s. 23-32.
- Bayraktar, Ç. Damla** (2021) "Ceza Muhakemesi Hukukunda Bir Elektronik Delil Türü Olan E-Postaya İnternet Üzerindeyken El koyulması - Türk ve Alman Yüksek Yargı Kararları Karşılaştırması", Yargıtay Dergisi, C: 47 S: 4, s.1257-1306.
- Berrin, Akbulut** (2017) Bilişim Alanında Suçlar, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Ankara, Adalet.
- Börekçi, Çağrı** (2020) "Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında Ve Kütüklerinde; Arama, Kopyalama Ve Elkoyma CMK 134", (Yüksek Lisans) Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Brenner, Susan W.** "Law, Dissonance, and Remote Computer Searches", North Carolina Journal of Law & Technology, C: 14, S: 1, s. 43-79.
- Bostancı, Ümit/ Benzer, Recep** (2015) "Türk Hukuk Sisteminde Bilgisayarlarda Arama, Kopyalama Ve Elkoyma", International Journal Of Human Sciences, C: 12, S: 2, s. 1192-1229.
- Cankat, Taşkın** (2008) Şaban Bilişim Suçları, 2. Baskı Bursa, Beta, s. 171-174.
- Catalkaya, Hayrettin / Karaman, Muhammer / Koca, Erdal** (2015) "Elektronik Kopyanın (Adli İmaj) Alınmasında Açık Kaynak Uygulamalarının Güvenirliği" Uluslararası Bilgi Güvenliği Mühendisliği Dergisi, C: 1, S: 2, s. 15-19.
- Ceylan, R. Şirikçi, A. Serhat,** (2011) "Bilişim Teknolojileri İncelemeleri- Veri İncelemeleri", Adli Bilimler, C 2, Editör: Cihangiroğlu, B. Jandarma Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 152-174.
- Çakır, Hüseyin/ Kılıç, Mehmet Serkan** (2014) Adli Bilişim ve Elektronik Deliller, Ankara, Seçkin, s. 526.
- Çelik, Muharrem** (2018) "Bilgisayarda Arama, Kopyalama ve Elkoyma (CMK M.134)", (Yüksek Lisans) İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, İsa** (2016) Postada Elkoyma, Ankara, 2. Baskı, Ajans.
- Çelik, Kamil** (2021) "Bulut Bilişim Teknolojileri", Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C: 12, S: 24, s. 436-450.

- Çekiç, Burak** (2021) "Bilgisayar Verilerinde Arama, Kopyalama, Elkoyma Tedbirinin Hukuki Niteliği Ve Benzer Kavramlar", Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 2, S: 1, s. 153-185.
- Centel, Nur/ Zafer, Hamide** (2022) Ceza Muhakemesi Hukuku, 21. Baskı, İstanbul, Beta.
- Coşkunoğlu, İrem** (2021) "Türk Ceza Muhakemesi Kanunundaki Bilişim Sisteminde Arama, Kopyalama Ve Elkoyma Tedbiri", (Yüksek Lisans) Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Clough, Jonathan** (2014) "A World of Difference: The Budapest Convention on Cybercrime and the Challenges of Harmonisation", Monash University Law Review C: 40, S: 3, s. 698-736.
- Değirmenci, Olgun** (2014) Ceza Muhakemesinde Sayısal (Dijital) Delil, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Değirmenci, Olgun** (2018) "Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında Ve Kütüklerinde Arama, Kopyalama Ve Elkoyma Koruma Tedbirinde (CMK M. 134), 7145 Sayılı Kanun'la Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi", Terazi Hukuk Dergisi, C: 13, S: 146, s. 146-155.
- Değirmenci, Olgun** (2017) "Bulut Bilişim ve Beraberinde Getireceği Hukuksal Sorunlar Üzerine Görüşler" ' Terazi hukuk dergisi, C: 12, S:136, s.106-110.
- Dereboylular, Özde** (2019) "Bulut Bilişim Bakımından Arama ve Elkoymaya İlişkin Hükümlerin Uygulanabilirliği", Ceza Hukuku Dergisi, C: 14, S: 39, s. 161-202.
- Dilber, İsrail** (2022) "Adli Bilişim İnceleme Süreçlerinde Yapay Zekâ Kullanımı", (Yüksek Lisans) Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü.
- Duran, Gökhan Yaşar** (2018) "Ceza Muhakemesi Hukukunda Gözlem Altına Alınma (CMK M.74)", Ceza Hukuku Dergisi, C: 13, S: 38, s. 65-116.
- Duran, G. Yaşar** (2019). "Ceza Muhakemesi Kanunu'nda (CMK) Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında Ve Kütüklerinde Arama, Kopyalama ve Elkoyma (CMK M.134)", Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 14, S: 173, s. 173-241.
- Dülger, M. Volkan** (2023) Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku, 10. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Doğan, Koray / Bacaksız, Pınar** (2020) Ceza Muhakemesi Hukuku, 13. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Eralp, Özgür** (2007) Hukukçular İçin Bilişim Terimleri Sözlüğü, Ankara, Avbil.
- Erdoğan, Yavuz** "Türk Hukuk Sisteminde Bilgisayar Araması ve Bulunan Delillerle Elkonulması", Özdemir, Fahrettin (Editör) Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yönetimi Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar', 29 Aralık 2017, Ankara Üniversitesi Bilgi Yönetim Sistemleri Belgelendirme Merkezi (Bil-Bem), Ankara
- Eryılmaz, M. Bedri** (2003) Türk ve İngiliz Hukukunda ve Uygulamasında Durdurma ve Arama, Ankara, Seçkin.

- Erem, Faruk** (1968) Ceza Usul Hukuku, Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara, Ajans-Türk.
- Ergün, İsmail** (2008) Siber Suçların Cezalandırılması ve Türkiye'de Durum, Ankara, Adalet.
- Ekim, Ahmet** (2013) "Mobil Cihazlarda Adli Bilişim ve Malware Analizi, Varol, Asaf (Editör), 1: International Symposium on Digital Forensics and Security (ISDFS'13)" Elazığ, Türkiye.
- Emekci, Âdem / Kuğu, Emin / Temiztürk, Murtaza** (2016) "Adli Bilişim Ezberlerini Bozan Bir Düzlem: Bulut Bilişim", Uluslararası Bilgi Güvenliği Mühendisliği Dergisi, C: 2, N: 1, s. 8-14.
- Feyzioğlu, Metin** (2002) Ceza Muhakemesinde Vicdani Kanaat, Ankara, Yetkin.
- Gedik, Doğan** (2019) "Ceza Muhakemesinde Hâkimin Delilleri Değerlendirme Serbestliği (CMK m.217)", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C: 21, Özel Sayı, s. 913-963.
- Gürel, Begüm / Mengilli, İpek** (2021) 'Dijital Delil Kavramı Ve Yargılamadaki Yeri, Leges Hukuk Dergisi', s. 139-140-141.
- Gözler, Kemal** (2019) Türk Anayasa Hukuku Dersleri, 24. Baskı, Bursa, Ekin.
- Gönenç, Ekin** (2015) "Adli Bilişim Ve Elektronik Delillerin Hukuk Yargılamasındaki Yeri", (Yüksek Lisans) İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Göksu, Mustafa** (2011) Hukuk Yargılamasında Elektronik Delil, 1. Baskı, Ankara, Adalet.
- Gözübüyük, A. Şeref / Gölcüklü, Feyyaz** (2009) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması, 8. Baskı, Ankara, Turhan.
- Göçmen, Ö. Kaya** (2021) "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki Koruma Tedbirleri Üzerindeki Etkileri: Yakalama Ve Gözaltı Koruma Tedbirleri Özelinde Bir Değerlendirme", Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Göksoy, Resul** (2019) Ceza Muhakemesinde Dijital Delilerin Elde Edilmesi ve Güvenilirliğinin Sağlanması, Ankara, Seçkin.
- Gültekin, Özkan** (2011) Öğreti ve Uygulamada İddianame ve İddianamenin İadesi, Ankara, 1.Baskı, Seçkin.
- Henkoğlu, Türkay** (2014) Adli Bilişim, 2. Baskı, İstanbul, Pusula.
- Hosmer, Chet** (2002) "Proving the Integrity of Digital Evidence with Time", International Journal of Digital Evidence, C: 1, S: 1, s. 1-7.
- İnci, Z. Özen** (2016) "Ceza Muhakemesi Hukukunda Cumhuriyet Savcısı ve Sulh Ceza Hâkimi(soruşturma makamları)arasındaki gri alan: Gecikmesinde sakınca bulunan hal kavramı ve soruşturma evresinde temel haklara müdahale sorunu". Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C: 65, S: 4, s.1997-2046.

- Jolaq, A. S. Ahmed** (2023) “Biyometrik Kimliklendirmede Yüz Tanımının Adli Bilişim Süreçlerine Etkisi Ve Analizi (Yüksek Lisans)”, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kahraman, Erkut Güçlü** (2014) “Yeterli Şüphe Kavramının İddianamenin İadesi Kurumu Bakımından Değerlendirilmesi”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C: 16, S: 1, s. 123-150.
- Karadeniz, Yusuf** (2022) “Avrupa Konseyi Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi Ve Türk Hukukunda Karşılığı”, Güvenlik Bilimleri Dergisi, C: 11, S: 1, s. 109 – 134.
- Karagülmez, Ali** (2014) Bilişim Suçları ve Soruşturma-Kovuşturma Evreleri, 5.Baskı, Ankara, Seçkin.
- Karabulut, Ferhat / Karapazarlıoğlu, Ersin / Tosun, Hamza** (2015) “Ceza Muhakemesinde Delil Kavramı Ve Kovuşturma Sürecinde Hâkimlerin Delil Algısı”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, C: 0, S: 120, s. 385 – 422.
- Kahraman, Recep** (2021) “Koruma Tedbirlerinde Orantılılık İlkesi”, İstanbul Hukuk Mecmuası C: 79, S: 1, s. 275-301.
- Kahraman, Selçuk / Kutlu, Önder / Dinçer, Selçuk** (2019) Avrupa Birliği’ne Uyum Sürecinde Türkiye’nin Siber Güvenlik Politikalarının Analizi, Assam Uluslararası Hakemli Dergi 13. Uluslararası Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildirileri Özel S, s.1- 14.
- Karataş Durmuş, Neslihan** (2014) “Vergi Hukukunda İspat ve Delil”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:18, S: 3-4, s.505-528.
- Kaymaz, Seydi** (1997) Ceza Muhakemesinde Hukuka Aykırı (Yasak) Deliller, Ankara, Seçkin.
- Kaya, İ. Safa / Çakıryasak, Âdem** (2020) “Yasak Cihaz Veya Programlar Suçu”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C: 19, S: 38, s. 32-55.
- Kaur, Ravneet / Kaur, Amandeep** (2012) “Digital Forensics”, International Journal of Computer Applications (0975 – 8887), C: 50, S: 5, s. 5-9.
- Kara, İlker** (2019) “Dijital Kanıtlarının İncelemeleri ve Hukuki Boyutu”, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi C: 24, S: 3, s.183-188.
- Kaya, Köroğlu** (2016) “İnsan Haklarının Korunması ve Ceza Politikası Bağlamında İşkence Yasağı ve Hukuka Aykırı Deliller,” Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S:24, s. 461-512.
- Kaya, Yasin** (2016) “Bulut Temelli Adli Bilişim” (Yüksek Lisans), İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Keskin, Salih** (2021) “Bilişim Suçlarında Ceza Muhakemesi Kanununun 134. maddesindeki Hükümlerin Uygulanmasında Yaşanan Aksaklıklar”, Kırık-kale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C: 11, S: 2, s. 649-667.
- Keser Berber, Leyla** (2004) Adli Bilişim (Computer Forensic), Ankara, Yetkin.

- Keskin, Serap** (2011) "Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesinde Ceza Muhakemesine İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi", *Journal of Istanbul University Law Faculty*, C: 59, S: 1-2, s. 155-180.
- Keçelioğlu, Elvan** (2015) "Ceza Muhakemesi Hukukunda Gözlem Altına Alma", *Ankara Barosu Dergisi*, S: 3, s. 221-245.
- Kızılyar, Murat** (2014) "Ceza Yargılamasında Dijital Verilerin Delil Değeri", *Adalet Dergisi*, S: 50, s.72-89.
- Koca, Mahmut** (2006) "Ceza Muhakemesi Hukukunda Deliller", *Ceza Hukuku Dergisi*, C: 1, S: 2, s. 207-225.
- Köse,..Metin..**(2016)."Ceza Kovuşturmasında Delillerin Ortaya Konulması ve Değerlendirilmesi" (Doktora), *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, s. 15.
- Kunter, Nurullah / Yenisey, Feridun / Nuhoglu, Ayşe** (2010) *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, 18. Baskı, İstanbul, Beta.
- Lokhande, Prashant S. Lokhande / Meshram, Bandu** (2015) "Collecting Digital Evidence: Internet Banking Fraud - Case Study", *International Research Journal of Engineering and Technology*, C: 2, S: 2, s.1064-1068.
- Orhan, Uğur** (2019) *Ceza Muhakemesi Hukukunda Arama ve Elkoyma*, Ankara, Yetkin, s.128.
- Orta, Mesut** (2015) *Bilişim Suçları ve Elektronik Delillerin Toplanması Muhafazası Değerlendirilmesi Sunulması: Adli Bilişim*,1. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Ökten, Pınar** (2010) "Ceza Muhakemesinde Arama ve Elkoyma", (Yüksek Lisans) Tezi, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Ölmez, Aslan** (2009) "Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında ve Kütüklerinde Kopyalama ve Bunlara Elkoyma", *Terazi Hukuk Dergisi*, C: 4, S: 30, s. 45-52.
- Önel, Bünyamin / Irmak, Erdal,** (2021) "Adli Bilişim Ve Dijital Delillerin Windows İşletim Sistemi Üzerinde İncelenmesi", *Politeknik Dergisi*, C: 24, S: 3, s. 1187-1196.
- Özmestik, Fehmi Ünsal** (2015) "Bilişim Sistemleri Üzerine Arama ve Elkoyma Tedbirine İlişkin Mevzuat ve Uygulamada Yaşanan Sorunlar", (Yüksek Lisans) *İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Öztürk, Bahri/ Erdem, Mustafa Ruhan** (2008) *Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, 12. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Özocak, Gürkan,** *Ceza Muhakemesinde Elektronik Delillerin Tespiti Ve Toplanması*" İzmir 2. Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı Memiş Tekin/ Koltuksuz, Ahmet / Akkan, Mine 17-19 Kasım 2011, İzmir.
- Özen, Muharrem/ Özocak, Gürkan** (2015) "Adli Bilişim, Elektronik Deliller ve Bilgisayarlarda Arama ve Elkoyma Tedbirinin Hukuki Rejimi (CMK M. 134)", *Ankara Barosu Dergisi*, S: 1, s. 43-77.
- Özen, Mustafa** (2022) *Ceza Muhakemesi Dersleri*, Ankara, Adalet.

- Öztürk, Bahri/ Eker Kazancı, Behiye/ Soyer Güleç, Sesim** (2019) Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri, Ankara, Seçkin.
- Öztürk, Mustafa İlker** (2007) "Bilişim Cihazlarındaki Ssal Delillerin Tespiti ve Değerlendirilmesine İlişkin Akış Modelleri", (Yüksek Lisans) Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Özbek, Veli Özer / Kanbur, M. Nihat / Doğan, Koray / Bacaksız, Pınar / Tepe, İlker** (2012) Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, Seçkin.
- Özbek, V. Özer / Bacaksız, Pınar** (2006) "Ceza Muhakemesi Hukukunda Arama", Ceza Hukuku Dergisi, S: 1. C: 1, s. 145-206.
- Özbek, V. Özer/ Doğan, Koray / Bacaksız, Pınar** (2020) Ceza Muhakemesi Hukuku, 13. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Özbek, Veli Özer** (2005) CMK İzmir Şerhi Ceza Muhakemesi Kanununun Anlamı, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Özen, Muharrem / Baştürk, İhsan** (2011) Bilişim, İnternet ve Ceza Hukuku, Ankara, Adalet.
- Özbek, Mücahid** (2015) "Avrupa Siber Suçlar Sözleşmesi'nin Türk Ceza Hukukuna Etkileri", GSI Articleletter, s. 73-88.
- Parlar, Ali / Muzaffer Hatipoğlu,** (2008) Ceza Muhakemesi Kanunu Yorumu, C:1, Ankara, Adalet.
- Parlar, Ali / Hatipoğlu, Muzaffer / Yüksel, E. Güngör** (2018) Deliller, Çapraz Sorgu Ve İspat, Ankara.
- Patzakis, John** (2003) "New Accounting Reform Laws Push For Technology-Based Document Retention Practices", International Journal of Digital Evidence C: 2, S: 1, s. 1-8.
- Reilly, Denis/ Wren, Chris/ Berry, Tom** (2011) "Cloud Computing: Pros and Cons for Computer Forensic Investigations", International Journal Multimedia and Image Processing (IJMIP), C: 1, S: 1, s. 26-34.
- Rumpf Christian,** (1993) "Ölçülülük İlkesi ve Anayasa Yargısındaki İşlevi ve Niteliği (Ölçülülük ve Anayasa Yargısı)", Anayasa Yargısı Dergisi, C: 10, s. 25-48.
- Say, Kubilay** (2006), Bilişim Suçlarında Elde Edilen Delillerin Olay Yerinden Toplanması ve Laboratuvarda İncelenmesi, (Yüksek Lisans), Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Sarsikoğlu, Şenel** (2015) "Ceza Muhakemesinde Delil Ve İspat Hukuku Açısından Elektronik Delil (E-Delil) Kavramı", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C: 0, S: 22, s. 427 - 454.
- Seyyidoğlu, M. Sıddık** (2021) "Ceza Muhakemesi Hukukunda Arama ve Elkoyma", Sosyal Bilimler Dergisi (JOHASS), C: 4, S: 1, s. 11-31.
- Soyaslan, Doğan** (2003) "Hukuka Aykırı Deliller", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 7, S: 3-4, s. 9-25.

- Soylu, Nurhan** (2021) "Dijital Delillere El Konulması Sürecinde CMK 134. Madde Hükümlerinde Görülen Problemler Ve Çözüm Önerileri", (Yüksek Lisans) Üsküdar Üniversitesi Bağlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü.
- Sumadinata, W. Setiabudi**, (2023) "Cybercrime And Global Security Threats: A Challenge In International Law", Russian Law Journal, C: 11, S: 3, s. 438-444.
- Şahbaz, İbrahim** (2020) Açıklamalı ve İçtihatlı Ceza Muhakemesi Kanunu, 1. Cilt, Ankara, Yetkin.
- Şahin, Cumhuri** (2019) "Ceza Muhakemesinde Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında ve Kütüklerinde Arama, Kopyalama ve Elkoyma (CMK m. 134)", Yaşar Hukuk Dergisi, C: 1, S: 2, s. 271-286.
- Şahin, Andaç/ Buluş, Ercan / Sakallı, M. Tolga**, (2006) "Bit Renkli Resimler Üzerinde En Önemsiz Bite Ekleme Yöntemini Kullanarak Bilgi Gizleme", Trakya University Journal Of Science, C: 7, S: 1, s. 17- 22.
- Şahin, Cumhuri / Göktürk, Neslihan** (2022) Ceza Muhakemesi Hukuku, 13. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Şahin, Cumhuri** (2012) , Ceza Muhakemesi Hukuku 1, 3. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Şarsel, B. Gül** (2017) "Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında ve Kütüklerinde Arama, Kopyalama ve Elkoyma", (Yüksek lisans), Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şen, O. Nihat** (2006) "Ceza Hukukunda Bilgisayar Araştırmaları", Ceza Hukuku Dergisi, C: 1, S: 1, s. 375-383.
- Şentürk, Aysan** (2007) Bilgisayar Kullanımı ve İnternet, Ankara, Ekin.
- Şen, Ersan / Eryıldız, H. Sefa** (2017) Elkoyma, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Şen, Elif** (2019) "Adli Muhasebe Kapsamında Siber Suçlar Ve Adli Bilişim", (Yüksek Lisans), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şirikçi, A. Serhat / Cantürk, Nergis** (2012) "Adli Bilişim İncelemelerinde Birebir Kopya Alınmasının (İmaj Almak) Önemi ", Bilişim Teknolojileri Dergisi, C: 5, S: 3 s. 29-34.
- Toroslu, Nevzat / Feyzioğlu, Metin** (2020) Ceza Muhakemesi Hukuku, 20. Baskı, Ankara, Savaş.
- Turan, Metin** (2016) "Adli Bilişim ve Dijitalleştirme: Roller, Etkileşim ve Sorunlar" Özdemirci, Fahrettin/ Özel, Nevzat/ Çakmak, Tolga /Akdoğan, Zeynep/ Yalçinkaya, Bahattin (Editörler), Kurumsal Belleklerin Geleceği Dijitalleştirme-Elektronik Arşiv-Elektronik Belge Yönetimi e-BEYAS 2015 Sempozyumu, 21-22 Ekim 2015, Ankara Üniversitesi Belge Yönetimi Ve Arşiv Sistemi (Beyas) Koordinatörlüğü, Ankara.
- Turan, Metin** (2022) Bilişim Hukuku, 6. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Tanrıkulu, Cengiz** (2014) " Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilişim Sistemlerinde Arama ve Elkoyma", (Doktora) Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Turhan, Faruk** (2000) "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Kararları Işığında Kişi Özgürlüğü ve Türkiye/Gözetiminde Kayıplar, Hâkim Önüne Çıkarma ve Gözetim Süreleri", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 4, S: 2, s. 0-0.
- Uğraş, D. Özge** (2021) "Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında ve Bilgisayar Kütüklerinde Arama, Kopyalama ve Elkoyma", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S: 154, s. 97-134.
- Ünal, O. Gazi** (2011) "Bilgisayarlarda Bilgisayar Programlarında ve Kütüklerinde Arama Kopyalama ve Elkoyma", (Yüksek Lisans), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ünal, Osman Gazi** (2022) "Cezalandırılabilirliğin Ön Alana Kaydırılması Bağlamında, Yasak Cihaz veya Programlar Suçu (TCK M. 245/A), Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:26, S: 2, 589-646.
- Ünver, Yener** (2018), *Durchsuchung des Computers im Rahmen des Art. 134 tStPO, Strafrecht und moderne Technologien-Ceza Hukuku ve Modern Teknolojiler* (Hrsg. Günnar Duttge/Yener Ünver), Ankara, s. 196-226.
- Ünver, Yener / Hakeri, Hakan** (2022) *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 19. Baskı, Ankara, Adalet.
- Ünver, Yener** (2006) "Ceza Muhakemesinde İspat, CMK ve Uygulamamız", *Ceza Hukuku Dergisi*, C: 1, S: 2, s. 103-205.
- Yaşar, Yusuf / Dursun, İsmail** (2013) "Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında ve Kütüklerinde Arama, Kopyalama ve Elkoyma Koruma Tedbiri", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C: 19, S: 3, s. 30-32.
- Yayla, Mehmet** (2021) *Ceza Muhakemesi Hukukunda İspat ve Şüphe*, 2. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Yavuz, Mehmet** (2012) "Ceza Muhakemesinde İspat Sorunu", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C: 3, S: 9, s. 151-176.
- Yeboah-Ofori, Abel / Brown, A. Derick** (2020) "Digital Forensics Investigation Jurisprudence: Issues of Admissibility of Digital Evidence" *Journal of Forensic, Legal & Investigative Sciences*, C:6, S:1, s.1-8.
- Yetim, Servet** (2008) "Dijital Kanıt Araştırma Yöntemleri", *İstanbul Barosu Dergisi*, C: 82, S: 3, s. 1201-1221.
- Yetim, Servet** (2016) *Ceza Muhakemesi Hukuku Kapsamında Sosyal Medyadan Elektronik Delil Toplama ve Değerlendirme (Facebook Örneği)*, Ankara, Seçkin.
- Yenisey, Feridun / Nuhoğlu, Ayşe** (2020) *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 8. Baskı, Ankara. Seçkin.
- Yenidünya, A. Caner** (2007) "5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Kamu Davasının Açılması, İddianamenin Unsurları ve İadesi", *E-akademi dergisi*, S: 60, s. 19.

- Yenidünya A. Caner/ Değirmenci Olgun** (2003) Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Bilişim Suçları, İstanbul, Legal.
- Yurtcan, Erdener/ İrtiş, Begüm** (2023) Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, 10. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Yüksektepe, M. Asker** (2022) Bilişim Suçları Ve Soruşturma Usulü', 1. Baskı, İstanbul, Platon Plus.
- Yüksel, Çağatay** (2022) "Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında ve Kütüklerinde Arama, Kopyalama ve Elkoyma (CMK Md. 134)", (Yüksek Lisans) Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Elektronik Kaynaklar

- Kaya, Alper** (2016), "Uygulama Ve Sistem Yazılımı Nedir?" <https://www.techworm.com/uygulama-sistem-yazilimi-nedir/> s.e.t: 07.08.2023.
- Kenneally, Erin / Christopher Brown** (2005) "Risk Sensitive Digital Evidence Collection", https://dfrws.org/sites/default/files/sessionfiles/2005_USA_paperrisk_sensitive_digital_evidence_collection.pdf, s.9 s.e.t: 08.06.2023
- Şen, Ersan**(2014) "Causus Programla Dinleme", <https://www.haber7.com/yazarlar/prof-dr-ersan-sen/1245611-casus-programla-dinleme>, s.e.t: 12.04.2023
- Electronic Crime Scene Investigation: A Guide for First Responders, Second Edition** (ojp.gov) <https://www.ojp.gov/pdffiles1/nij/219941.pdf> s.e.t.: 08.06.2023
- Dykstra, Josiah** (2015), "Seizing Electronic Evidence from Cloud Computing Environments",https://www.researchgate.net/publication/316789882_Seizing_Electronic_Evidence_from_Cloud_Computing_Environmentss.s.e.t.: 18.04.2023.
- Standard Working Group on Digital Evidence (SWGDE)** (1999) "Digital evidence standards and principles", <http://www.swgde.org/documents.html>. s.e.t: 05.05.2023
- Gözler, Kemal** (2001) "Anayasa Değişikliğinin Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması Bakımından Getirdikleri ve Götürdükleri: Anayasanın 13'üncü Maddesinin Yeni Şekli Hakkında Bir İnceleme", Ankara Barosu Dergisi, <https://www.anayasa.gen.tr/madde13.html>, s.e.t:12.12.2022
- Hershensohn, Johann** "I.T. Forensics: The Collection And Presentation Of Digital Evidence" https://digifors.cs.up.ac.za/issa/2005/Proceedings/Full/076_Article.pdf, s.10
- <https://www.tutorialspoint.com/difference-between-analog-and-digital-signal>, s.e.t: 02.05. 2023
- <https://www.webopedia.com/definitions/digital/> s.e.t: 01.08.2023
- <https://thelawdictionary.org/software/> s.e.t.: 03.04.2023

<https://eticaretsozlugu.kobisi.com/sifre-nedir/> s.e.t: 03.06.2023

<https://www.cozumpark.com/yedekleme-backup-nedir-neden-onemlidir/> s.e.t:
04.07.2023

<https://sozluk.gov.tr/> s.e.t.: 08.05.2023

Mahkeme Kararları

Güzel Erdagöz Başvurusu, AİHM, Başvuru No: 37483/02, K.T: 21.10.2008.

Jürgen Buck Başvurusu, AİHM, Başvuru No:41604, K.T:28.07.2005.

Mikhail Vladimirovich Smirnov, AİHM, Başvuru No:71362/01, K.T: 07.06.2007.

Yaşar Yılmaz Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/6183,K.T: 19/11/2014.

Yılmaz Aydemir Başvurusu, AİHM, Başvuru No:17811/04, K.T: 24.05.2011.

Yargıtay 4. Ceza Dairesi, E:2021/24539, K:2022/20081,T:18.10.2022.

Yargıtay 18. Ceza dairesi, E: 2018/7458, K:2019/16914,T:02.12.2019.

Yargıtay 10. Ceza Dairesi E:2022/11681, K:2022/11223,T:03.11.2022.

Yargıtay 4. Ceza Dairesi, E:2021/30860, K:2022/5435,T:21.02.2022.

Yargıtay 18. Ceza Dairesi, E:2019/7008 E, K:2019/12702,T:23.09.2019.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E: 2019/353, K: 2020/367,T: 22.09.2020.

Yargıtay 17. Ceza Dairesi, E: 2015/27517, K:2017/1716,T: 15.02.2017.

Yargıtay 19. Ceza Dairesi, E: 2019/30045, K:2020/2782,T: 11.03.2020.

Yargıtay 8. Ceza Dairesi, E: 2020/6565, K:2021/2658,T:22.02.2021

Yargıtay 19. Ceza Dairesi, E: 2020/1205, K:2020/9566,T: 02.07.2020

Yargıtay 18. Ceza Dairesi, E: 2016/8680, K:2018/5914,T:24.04.2018

Yargıtay 6. Ceza Dairesi E: 2017/2187, K:2017/1472,T:25.05.2017

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E:2016/544, K:2020/127,T: 25.02.2020.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E:2019/286, K:2020/52,T: 04.02.2020.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu,2020/231, K: 2022/140, T:01.03.2022.

Yargıtay 20. Ceza Dairesi, E: 2018/5887, K: 2020/3545,T: 30.06.2020

Dr. Sinan Can KONYALI

**MİLLETLERARASI ÖZEL HUKUKTA
GEMİLERİN
İHTİYATİ HACZİ**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Milletlerarası Özel Hukukta Gemilerin İhtiyati Haczi
Sinan Can Konyalı

Hukuk Yayınları Dizisi – 3967

Birinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 95 – 9

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Abdullayev, Cavid: **Uluslararası Hukuk Açısından Gemilerden Kaynaklanan Petrol Kirliliği (Yetki-Sorumluluk-Zararın Tazmini)**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2005.
- About Nigm, Veronica Ruiz: **The Arrest of Ships in Private International Law**, Oxford University Press, New York, 2011.
- Acar, Serdar: **Kulüp Sigortası Protection Indemnity**, Vedat Kitapçılık, 2008.
- Acun Mekengeç, Merve: **Aynı Haklardan Doğan Uyuşmazlıklarda Uygulanacak Hukuk ve Yetkili Mahkeme**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016, (Acun Mekengeç, Uygulanacak Hukuk).
- Ağsakal, İbrahim: Donatanın Deniz Kirliliğinden Hukuki Sorumluluğuna Uygulanabilecek Hükümlerin Tespiti, **Çetingil ve Kender'e 50. Birlikte Çalışma Yılı Armağanı**, Çizgi Basım, 2007.
- Akçura Karaman, Tuba: **Gemi ve Hava Aracı İpoteği ve Motorlu Taşıt Rehni**, On İki Levha Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul, 2019.
- Akın, Güler/Akın, Mustafa: "İhtiyati Haciz Nedeni ile Alınan Teminatın İadesi", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 90, S. 5, 2016.
- Akıncı, Sami: "Gemi Mülkiyeti", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 23, S. 3-4, 1958.
- Akıncı, Sami: **Deniz Hukuku-Navlun Mukaveleleri**, Şenyuva Matbaası, İstanbul, 1968.
- Akıncı, Sami: **Türk Hukukunda Gemi İpoteği**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1958.
- Akıncı, Ziya: **Milletlerarası Özel Hukuk Ders Kitabı**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020, (Akıncı, MÖHUK).
- Akil Cenk: "6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Çekişmeli Yargıya İlişkin Kesin Yetki Halleri", **Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku Dergisi**, C. 8, S. 22, 2012.
- Aksoy, Mehmet Ali: "Gemilerin İhtiyati Haczi", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 123, 2016, (Aksoy, İhtiyati Haciz).
- Aksoy, Sami: "Deniz Alacaklarına Dair Türk Ticaret Kanununun 1352. Maddesi Hakkında Bir Eleştiri", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 34, S. 2, 2018, (Aksoy, Eleştiri).
- Aksoy, Sami: "Deniz Ticareti Hukukunda Gemiye Yakıt Tedariki", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 34, S. 1, 2018, (Aksoy, Yakıt).

- Aksoy, Sami: "Türk Deniz Hukukunda Yeni Bir Düzenleme: Bağlama Kütüğü", **Fırat Öztan'a Armağan**, Turhan Kitabevi, C. 1, Ankara, 2010.
- Aksoy, Sami: **Taşıma Hukukunda Fiili Taşıyıcı**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015.
- Akten, Necmettin: "Denizde Çatma Kazaları ve Çatma Bilirkişiliği", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 82, S. 3, 2008.
- Akten, Necmettin: "Türk Boğazları ve Geleceği", **Çetingil ve Kender'e 50. Birlikte Çalışma Yılı Armağanı**, Çizgi Basım, 2007, (Akten, Boğazlar).
- Albayrak, Hakan: **Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Yaklaşık İspat**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.
- Alcantara, Jose M.: "Some Reflections Over the Brussels Convention of 1952 relating to Arrest of Sea-Going Vessels and Its Amending Process", **Georgia Journal of International and Comparative Law**, C. 26, S. 3, 1997.
- Algantürk Light, Didem: "Bağlama Kütüğü Uygulama Yönetmeliği Hakkında Değerlendirmeler", **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Yıl 8, S. 16, 2009.
- Algantürk Light, Didem: **Deniz Sigorta Hukukunda Kulüp Sigortası**, Arıkan Basım Yayım, 2. Baskı, İstanbul, 2006.
- Algantürk Light, Didem: **Denizde Çatma Hukuku**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011, (Algantürk Light, Çatma).
- Algantürk, Didem: "1993 Deniz İmtiyazları ve İpotekleri ile İlgili Milletlerarası Sözleşme", **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 6, S. 1-4, 2002.
- Algantürk, Didem: "Türk Hukukunda ve İngiliz Hukukunda Gemi İpoteğinin Tesisine İlişkin Özellikler", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 73, S. 7-8-9, 1999.
- Altop, Atilla: "Gemilerle İlgili Finansal Kiralama Sözleşmelerinin Ülkemizdeki Gelişimi ve Ortaya Çıkan Özellikli Durumlar", **Deniz Hukuku Dergisi**, S. 3-4, 1998.
- Altop, Atilla: **Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmesi**, Ankara, 1990.
- Amasya, Serap: "Gemi Yönetimi Sözleşmesinin Hukuki Niteliği", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 2, S. 1, 2003.
- Anlar Güneş, Şule: "Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi ve Deniz Çevresinin Korunması", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 56, S. 2, 2007.
- Antalya, Gökhan: "Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Teorisi", **I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu, Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması**, Ed.: Ulusoy, Erol, İstanbul, 2008.
- Arda Biczaz, Fatma: **Türk İş Hukukunda Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması**, Legal Yayıncılık, 2017.

- Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar Ayvaz, Sema/Hanağası, Emel: **İcra ve İflâs Hukuku**, Yetkin Hukuk Yayınları, 9. Bası, Ankara, 2023, (**Arslan vdi.**, İcra).
- Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar Ayvaz, Sema/Hanağası, Emel: **Medenî Usul Hukuku**, Yetkin Hukuk Yayınları, Güncellenmiş 9. Baskı, Ankara, 2023, (**Arslan vdi.**, Usul).
- Arslan, Şule: **Milletlerarası Özel Hukukta Yönetim Sözleşmesi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2023.
- Aslan, Kudret: **Hacizde İstihkak Davası**, Turhan Kitabevi, 2005.
- Atalı, Murat/ Ermenek, İbrahim/ Erdoğan, Ersin: **İcra ve İflâs Hukuku**, Yetkin Yayınları, 5. Baskı, Ankara, 2022.
- Atamer, Kerim/Süzel, Cüneyt: **Yeni Deniz Ticareti Hukukunun Kaynakları**, On İki Levha Yayıncılık, C. 1, İstanbul, 2013.
- Atamer, Kerim: "1910 Brüksel Sözleşmesinde ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısında Çatma", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, Yıl 24, 2004, (**Atamer**, Çatma).
- Atamer, Kerim: "2002 Atina Sözleşmesi'nde ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Deniz Yolu ile Yolcu Taşıma Sözleşmesi", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 24, S. 3, 2008, (**Atamer**, Yolcu).
- Atamer, Kerim: "Bağlama Kütüğü: Yasama Amacı, Uygulama Alanı ve Özel Hukuk Kurallarına Etkisi", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 24, S. 3, 2009, (**Atamer**, Bağlama).
- Atamer, Kerim: "Deniz Alacaklarına Dair Türk Ticaret Kanununun 1352. Maddesi Hakkında Bir Eleştiriye Yanıt", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 34, S. 3, 2018, (**Atamer**, Yanıt).
- Atamer, Kerim: "Gemi ve Yük Alacaklısının Haklarının Kullanılmasında Yargılama Usulü ve İcra", **Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XIV**, Ankara, 1997, (**Atamer**, Yargılama Usulü).
- Atamer, Kerim: "Gemilerin İhtiyati Hacinde Seferden Men Önleminin Uygulanması", **İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 55, S. 3, 1997, (**Atamer**, Seferden Men).
- Atamer, Kerim: "Gemilerin İhtiyati Hacinde Uygulanacak Hükümler ve Güncel Sorunlar", **Deniz Hukuku Dergisi**, Yıl 2, S. 1, 1997, (**Atamer**, Hükümler).
- Atamer, Kerim: "MÖHUK Reformu Hakkında", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, C. 23, S. 1-2, 2003, (**Atamer**, MÖHUK).
- Atamer, Kerim: "Sources of Roman Maritime Law in Digest", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 26, S. 4, 2010, (**Atamer**, Kaynak).
- Atamer, Kerim: "Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 6 Mayıs 1998 tarihli Kararı Hakkında Düşünceler", **Deniz Hukuku Dergisi**, Yıl 3, S. 1-2, 1998.

- Atamer, Kerim: **Deniz Ticareti Hukuku I**, On İki Levha Yayıncılık, C. 1, İstanbul, 2017, (Atamer, Deniz T. 1).
- Atamer, Kerim: **Deniz Ticareti Hukuku IV**, On İki Levha Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul, 2019, (Atamer, Deniz T. 4).
- Atamer, Kerim: **Deniz Ticareti Hukuku II**, On İki levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, (Atamer, Deniz T. 2).
- Atamer, Kerim: **Gemi ve Uçak İpoteğinin Hukuksal Temelleri**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012, (Atamer, Gemi ve Uçak).
- Atamer, Kerim: **Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Deniz Hukukunda Cebri İcra**, Arıkan Basım Yayım, İstanbul, 2006, (Atamer, İcra).
- Aybay, Gündüz/Aybay, Atilla/Aybay, Aydın/Aybay, Rona: **Denizciler, İşletmeciler ve Yöneticiler İçin Deniz Hukuku**, Aybay Yayıncılık, C. 1, İstanbul, 1998.
- Aybay, Gündüz: “Türk Boğazları Bölgesinden Geçiş Transit Geçiş Midir?”, **Deniz Hukuku Dergisi**, Yıl 1, S. 2, 1996.
- Aybay, Rona: “Montrö Boğazlar Sözleşmesi ve Bazı Güncel Sorunlar”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 21, Özel Sayı, Durmuş Tezcan’a Armağan, 2019.
- Aybay, Rona: “Uluslararası Antlaşmaların Türk Hukukundaki Yeri”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 70, 2007, (Aybay, Antlaşma).
- Aybay, Rona: “Yargıtay İçtihatlarına Göre Yabancı Devletin Yargı Bağımsızlığı”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 72, 2007.
- Aygül, Musa: **Milletlerarası Özel Hukukta Şirketlere Uygulanacak Hukukun Tespiti**, Seçkin Yayınları, 2007.
- Ayoğlu, Tolga: **Uluslararası Ticartı Sözleşmelere Uygulanan Genel Prensipler, Maddi Hükümler ve Ticari Adet-Teamüller olarak Lex Mercatoria**, Vedat Kitapçılık, Birinci Basıdan İkinci Tıpkı Bası, İstanbul, 2011.
- Barlas, Nuray: “Yola Hazır Geminin İhtiyati Hacze Tabi Tutulmazlığı İlkesi”, **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 61, S: 4-5-6, 1987.
- Barlas, Nuray: **Gemi Alacaklısı Hakkı Veren Alacaklar ve Gemi Alacaklısı Hakkının Hukuki Niteliği**, Beta Basım, İstanbul, 2000, (Barlas, Gemi Alacağı).
- Başözen, Ahmet: “Güncel Yargıtay Kararları Işığında İhtiyati Tedbirlerde Yaklaşık İspat ve İhtimal Kavramı”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 16, Özel Sayı, Hakan Pekcanitez’e Armağan, 2014.
- Baykal, Ferit Hakan: “İçsularda ve Karasularında Devletin Yargı Yetkisine Getirilen Sınırlamalar”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. X, S. 1-3, 1996.
- Bayraktaroğlu Özeçelik, Gülüm: **Milletlerarası Usul Hukukunda Paralel Davalar**, Yetkin Yayınları, 2016.

- Bektaşoğlu Sanlı, Dilek: "Arrest of Ships: New Principles Under Turkish Law", **Turkish Commerical Law Review**, C. 1, S. 3, 2015.
- Bektaşoğlu, Dilek: "Türk Boğazlarından Geçen Ticari Gemilerin Haciz Muafiyeti Var Mıdır?", **Deniz Hukuku Dergisi**, Gündüz Aybay'ın Anısına, Yıl 5, S. 1-4, 2000.
- Benedict Robert D.: "The Historian Position of the Rhodian Law", **The Yale law Journal**, C. 18, S. 4, 1909.
- Berkin, Necmeddin M.: **İhtiyati Haciz**, Hamle Matbaası, İstanbul, 1962, (Berkin, İhtiyati Haciz).
- Berkin, Necmettin M.: **İflâs Hukuku**, Yeni Hamle Matbaası, İstanbul, 1970, (Berkin, İflas).
- Berlingieri, Francesco: "Arrest of Ships The Travaux Preparatoires of the Draft Articles Adopted by the Joint Intergovernmental Group of Experts on Maritime Liens and Mortgages and Related Subjects", **CMI Yearbook**, 1996, (Berlingieri, Taslak).
- Berlingieri, Francesco: "Jurisdiction and Choice of Law in Collision Cases and an Overview of the Concept of Fault and Its Appointment", **Tulane Law Review**, C. 51, 1977, (Berlingieri, Çatma).
- Berlingieri, Francesco: "The Convention on Maritime Liens and Mortgages, 1993 an Analysis of It's Provisions in the Light of the Previous Conventions and of the Travaux Preparatoires", **CMI Yearbook**, 1996, (Berlingieri, Rehin 1993).
- Berlingieri, Francesco: "The Scope of Application of the 1952 Brussels Convention on the Arrest of Ships", **Journal of Maritime Law and Commerce**, C. 22, S. 3, 1991, (Berlingieri, Kapsam).
- Berlingieri, Francesco: "The Work Of the Comité Maritime International: Past, Present and Future", **Tulane Law Review**, C. 5, S. 1, 1983.
- Berlingieri, Francesco: **Arrest of Ships A Commentary on the 1952 Arrest Convention**, Informa Law, Sixth Edition, Vol. I, Londra, 2017, (Berlingieri, Haciz 1952).
- Berlingieri, Francesco: **Arrest of Ships A Commentary on the 1999 Arrest Convention**, Informa Law, Sixth Edition, C. 2, Londra, 2017, (Berlingieri, Haciz 1999).
- Berlingieri, Francesco: **International Maritime Conventions: Volume 2 Navigation, Securities, Limitation of Liability and Jurisdiction**, Informa Law, 2015, (Berlingieri, Conventions 2).
- Berlingieri, Giorgio: "Liability for Wrongful Arrest of Ships: Where We Stand", **Poredbeno Pomorsko Pravo Comparative Maritine Law**, Yıl 59, S. 174, 2020.
- Berlingieri, Giorgio: "Yabancı Devlete Mensup Bir Gemi İhtiyati Haciz Altına Alınabilir Mi?", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 12, C. 12, S. 1, 1938.

- Bonomi, Andrea: "Conversion of the Rome Convention on Contracts into an EC Instrument: Some Remarks on the Green Paper of the EC Commission", **Yearbook of Private International Law**, S. 5, 2003.
- Bradfield, Graham: "Arrest of Associated Ships", **The Arrest Conventions International Enforcement of Maritime Claims**, Ed. Paul Myburgh, Hart Publishing, Oxford, 2019.
- Brandon, Michael: "Sovereign Immunity of Government-Owned Corporations and Ships", **Cornell Law Review**, C. 39, S. 3, 1954.
- Browne, Arthur: **A Compendious View of the Civil Law and of the Law of Admiralty**, C. 2, 2. Baskı, Londra, 1902.
- Budak, Ali Cem/Karaaslan, Varol: **Medenî Usul Hukuku**, Filiz Kitabevi, 5. Bası, İstanbul, 2021.
- Bundock, Michael: **Shipping Law Handbook**, Informa Law, 5. Baskı, 2017.
- Buz, Vedat: "Aynı Şahsın Farklı Hukuki Sebeplerle Sorumluluğu: TBK m. 60 Üzerine Düşünceler", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 29, S. 2, 2013, s. 36.
- Can, Hacı/Tuna, Ekin: **Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- Can, Hacı: **Milletlerarası Özel Hukuk**, Adalet Yayınevi, Güncelleştirilmiş 6. Baskı, 2023.
- Canca, Hakan Selim: **Uluslararası Hukukta Türk Boğazları**, Seçkin Yayıncılık, 2012.
- Clarence Smith, J.A.: "Torts and the Conflict of Laws", **The Modern Law Review**, C. 20, S. 5, 1957.
- Clermont, Kevin M./Palmer, John R.B.: "Exorbitant Jurisdiction", **Maine Law Review**, S. 58, 2006.
- Collins, Lawrence: "Provisional and Protective Measures in International Litigation", **Essays in International Litigation and the Conflict of Laws**, Clarendon Press, Oxford, 1994.
- Cook, Walter Wheeler: "Characterization in Conflict of Laws", **The Yale Law Journal**, C. 51, S. 2, 1941.
- Çağa, Tahir/Kender, Rayegân: **Deniz Ticareti Hukuku I**, On İki Levha Yayıncılık, Gözden Geçirilmiş 16. Baskı, İstanbul, 2010, (Çağa/Kender, Deniz T. 1).
- Çağa, Tahir/Kender, Rayegan: **Deniz Ticareti Hukuku III**, Arıkan Basım Yayıncılık, 4. Baskı, İstanbul, 2005, (Çağa/Kender, Deniz T. 3).
- Çağa, Tahir: "Deniz Alacaklarına Karşı Mesuliyetin Sınırlandırılması Hakkında 1976 tarihli Milletlerarası Sözleşme", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 42, S. 1-4, 1976.
- Çakan Çavuş, Cansu: **Kurtarma Sözleşmeleri**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.

- Çamoğlu, Ersin: "Ticaret Ortaklıkları Bağlamında Perdenin Kaldırılması Kuramı ve Yargıtay Uygulaması", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, Yıl 2016, C. 32, S. 2.
- Çelikel, Aysel/Erdem, Bahadır: **Milletlerarası Özel Hukuk**, Beta Basım, 17. Bası, 2021.
- Çetin, Emre: **Yabancılık Unsuru Taşıyan İflas İşlemlerinde Uygulanacak Hukuk ve Mahkemenin Yetkisi**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2016.
- Çetingil, Ergon Atillâ: **Mukayeseli Hukuk Açısından Gemilerin İhtiyati Haczi**, Kutulmuş Matbaası, İstanbul, 1972, (Çetingil, İhtiyati Haczi).
- Çetingil, Ergon/Kender, Rayegan/Ünan, Samim/Yazıcıoğlu, Emine: "TTK Tasarısının Deniz Ticareti Başlıklı 5. Kitabında Yer Alan Hükümler Hakkında", **Deniz Hukuku Dergisi**, Özel Sayı, 2006.
- Çetingil, Ergon: "Deniz Hukukunda Kanuni Rehin Hakkına Dayanan Takiplerle İlgili Olarak Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar", **Deniz Hukuku Dergisi**, Yıl 1, S. 3-4, 1996, (Çetingil, Rehin).
- Çiftçi, Pınar: **İcra Hukukunda Menfaat Dengesi**, Adalet Yayınevi, Birinci Baskı, Ankara, 2010.
- Çörtoğlu Koca, Sema: "Conflict of Laws on Environmental Liability Law", **Ankara Barosu Dergisi**, S. 2, 2009, (Çörtoğlu Koca, Sorumluluk).
- Çörtoğlu Koca, Sema: "Milletlerarası Özel Hukuka Göre Açık Denizlerde Meydana Gelen Çevre Kirliliğine Uygulanacak Hukuk", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Ünal Narmanlıoğlu'na Armağan, C. 9, Özel Sayı, 2007, (Çörtoğlu Koca, Deniz).
- Dardağan, Esra: **Milletlerarası Usul Hukukunda "Aşkın Yetki" Kavramı**, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2005.
- Davies, Martin: "The Future of Ship Arrest", **The Arrest Conventions International Enforcement of Maritime Claims**, Ed. Paul Myburgh, Hart Publishing, Oxford, 2019, (Davies, Future).
- Davies, Martin: "Wrongful Arrest of Ships: A Time for Change-A Reply to Sir Bernard Eder", **Tulane Maritime Law Journal**, C. 38, S. 1, 2013, (Davies, Wrongful).
- Dayınlarlı, Kemal: **HUMK'da Düzenlenen İhtiyati İç Tahkim**, Dayınlarlı Yayınları, 2004.
- Demir Gökyayla, Cemile: **Ticari Uyuşmazlıklarda Türk Mahkemelerinin Milletlerarası Yetkisi**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2021, (Demir Gökyayla, Yetki).
- Demir, İsmail: "1996 tarihli Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasına İlişkin Zararlardan Sorumluluk ve Tazminata Dair Milletlerarası Sözleşmede 2010 tarihli Protokol ile Kabul Edilen Değişiklikler", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 27, S. 3, 2011.

- Demir, İsmail: “Milletlerarası Deniz Kirliliği Sorumluluk ve Tazminat Rejimi İçinde Türkiye’nin Yeri”, **Ankara Barosu Dergisi**, S. 4, 2014, (Demir, Tazmin Rejimi).
- Demir, İsmail: “Montrö Boğazlar Sözleşmesi’nin Feshi, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 126, 2019, (Demir, Montrö).
- Demir, İsmail: **Deniz Ticareti Hukuku Ders Kitabı**, Yetkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 2023, (Demir, Deniz).
- Demir, İsmail: **2002 Atina Sözleşmesi Çerçevesinde Deniz Yoluyla Yolcu Taşıma**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020, (Demir, Yolcu).
- Demirkıran Murat H.: Türk Boğazları’ndan Geçiş Rejimi ve Geçiş Rejimi ile İlgili Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 21.11.2001 Gün E: 2001/4-955 K: 2001/1073 sayılı Kararı, **Çetingil ve Kender’e 50. Birlikte Çalışma Yılı Armağanı**, Çizgi Basım, 2007.
- Demirkol, Berk: **Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanunun 24. Maddesi Çerçevesinde Sözleşmeye Uygulanacak Hukuk**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011, (Demirkol, Sözleşme).
- Demirkol, Berk: **Milletlerarası Yetki Anlaşmaları**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2018, (Demirkol, Yetki).
- Demirkol, Özüm: **Yabancı Mahkeme Kararlarının Tenfizinde Karşılıklılık Esası**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- Deniz Hukuku Derneği: **Gemilerin Finansal Kiralaması**, Deniz Ticaret Odası Yayın No: 24, 1990.
- Deynekli, Adnan/Kısa, Sedat: **İtirazın İptali Davaları ve İcra İnkâr Kötü Niyet Tazminatı**, 3. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013.
- Doğan, İlyas: **Devletler Hukuku**, Astana Yayınları, Genişletilmiş 3. Baskı, 2016, (Doğan, Devletler).
- Doğan, Vahit: “5718 sayılı Kanununa Göre İş Akdine Uygulanacak Hukukun Tespiti”, **Avrupa’da Devletler Özel Hukuku ve Yeni Türk Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanununun Akitler ve Ticaret Hukukuna İlişkin Hükümleri**, Legal Yayıncılık, 2010, (Doğan, Tespit).
- Doğan, Vahit: **İş Akdinden Doğan Kanunlar İhtilafı Alanında Bağlama Kurallının ve Sınırlarının Tespiti**, Yetkin Yayınları, Ankara, 1996, (Doğan, Sınırlar).
- Doğan, Vahit: **Milletlerarası Özel Hukuk**, Güncellenmiş 9. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2023, (Doğan, MÖHUK).
- Doğru, Sami: “Türk Boğazları’nın Hukuki Statüsü: Sevr ve Lozan’dan Montrö’ye Geçiş”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 15, S. 2, 2013.
- Doğrucu, Muhittin: “Rehin Tanınması Kararlarının Uygulanmasında İcra Emri-Ödeme Emri Tartışması”, **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 69, S: 7-8-9, 1995, (Doğrucu, İcra-Ödeme).

- Doğrucu, Muhittin: **Deniz Taşımacılığında Kanuni Rehin Hakkı**, Alfa Yayınları, İstanbul, 1997.
- Dural, Mustafa: "Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması (Ya Da Tüzel Kişinin Tabanına Başvurulması)", **Sermaye Piyasası Kurulu, 15. Yıl Sempozyumu**, 1998.
- Eder, Bernard: "Wrongful Arrest of Ships: A Time for Change", **Tulane Maritime Law Journal**, C. 38, S. 1, 2013.
- Egemen Demir, Işıl: "Milletlerarası Usul Hukukunda Bekletici Sorun", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 7, S. 2, 2020.
- Ekşi, Nuray: "Devletler Özel Hukukunda Aşkın Yetki Kuralları", **Selahattin Sulhi Tekinay'ın Anısına Armağan**, İstanbul, 1999, (Ekşi, Aşkın).
- Ekşi, Nuray: "Montreux Anlaşması Uyarınca Boğazlardan Geçen Yabancı Gemilerin Haczi ve Bu Gemilere El Konulması", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, Yıl 37, S. 1, 2017, (Ekşi, Boğazlar).
- Ekşi, Nuray: "Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Cebri İcra Hakkında Özel Hükümlere İlişkin Yedinci Kısımının Milletlerarası Özel Hukuk Açısından Değerlendirilmesi", **Mehmet Somer'in Anısına Armağan**, Beta Basım, İstanbul, 2006, (Ekşi, Tasarı).
- Ekşi, Nuray: "Uluslararası Eşya Taşıma Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk", **Avrupa'da Devletler Özel Hukuku ve Yeni Türk Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanununun Akitler ve Ticaret Hukukuna İlişkin Hükümleri**, Legal Yayıncılık, 2010, (Ekşi, Taşıma).
- Ekşi, Nuray: "Yabancılık Unsuru Taşıyan İş Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk", **Kenan Tunçomağ'a Armağan**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1997, (Ekşi, İş Sözleşmesi).
- Ekşi, Nuray: **Çanakkale Boğazı, İstanbul Boğazı ve Marmara Denizi'nden Geçen Yabancı Gemilerin Haczi**, Epsilon, İstanbul, 2006, (Ekşi, Marmara).
- Ekşi, Nuray: **Milletlerarası Ticaret Hukuku**, Beta Basım, 4. Baskı, İstanbul, 2020, (Ekşi, Ticaret).
- Ekşi, Nuray: "Montreux Antlaşmasının Çanakkale Boğazı, İstanbul Boğazı ve Marmara Denizinden Geçen Yabancı Gemilerin Haczi Açısından Değerlendirilmesi", **Çetingil ve Kender'e 50. Birlikte Çalışma Yılı Armağanı**, Çizgi Basım, 2007, (Ekşi, Değerlendirme).
- Ekşi, Nuray: **Yabancı Gemilerin İhtiyati Haczi**, Beta Basım, 2. Bası, İstanbul, 2004, (Ekşi, İhtiyati Haciz).
- Elçin, Doğa: **Milletlerarası Unsurlu Bireysel ve Toplu İş Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012, (Elçin, Bireysel).
- Elçin, Doğa: "Sınır Aşıcı İş İlişkilerinde Haksız Fiilden Doğan Taleplere Uygulanacak Hukukun Tayini", **Legal Hukuk Dergisi**, C. 17, S. 195, 2019, (Elçin, Sınır).

- Erdem, Ercüment: "Lex Mercatoria ve Uluslararası Ticarete Örf ve Adetin Önemi", Ed. Yıldırım, Ahmet Cemil/ Eskişehir Serhat, **Uluslararası Ticari Tahkim ve Yeni Lex Mercatoria**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Erdönmez, Güray: "Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Delillerin Gösterilmesi ve İbrazı", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 87, S. 5, 2013.
- Ergene, Deniz: "Tahkim Anlaşmasına Rağmen İflas Talebi: Tahkim İradesine Yönelen Bir Tehdit Mi?", **Genç Milletlerarası Özel Hukukçular Konferansı**, Ed. Uyanık Çavuşoğlu, Ayfer/Tarman, Zeynep Derya, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuka Genç Yaklaşımlar Konferans Derisi No. 4, İstanbul, 2014.
- Eriş, Gönen: "Gemi ve Yük Alacaklısı Haklarının Kullanılmasında Rehin Tesis ve İlamlı İcra Uygulamasına Dair", **Deniz Hukuku Dergisi**, Yıl 2, S. 4, 1997.
- Erişir, Evrim: **Geçici Hukuki Korumanın Temelleri ve İhtiyati Tedbir Türleri**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- Erkan, Mustafa: "HMK Değişikliklerinin İhtiyati Tedbir Kararlarına Etkisinin Milletlerarası Usul Hukuku Açısından İncelenmesi", **Hukuk Biliminin Güncel Sorunları III. Uluslararası Kongre Bildiri Kitabı**, Adalet Yayınevi, C. 2, Ankara, 2012.
- Ersoy, Ergun: "6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Çatma Hükümlerinin Değerlendirilmesi", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 18, S. 2, 2012.
- Ertan, Kerem: "Uluslararası Hukuk ve Müşterek Avarya", **Legal Hukuk Dergisi**, Mayıs 2013.
- Erten, Rifat: **Milletlerarası Ticari Tahkim Hukukunda Geçici Hukuki Koruma Önlemleri**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010.
- Esen, Emre: "Türk Hukukunda Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizinde Münhasır Yetki Kavramı", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, C. 22, S. 2, 2002, (Esen, Münhasır Yetki).
- Esen, Emre: **Milletlerarası Özel Hukukta Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması**, Beta Basım, İstanbul, 2012.
- Force, Robert/ Yiannopoulos A.N./Davies, Martin: **Admiralty and Maritime Law**, Beadr Books, C. 1, Washington, 2012.
- Gilmore, Grant/Black Jr., Charles L: **The Law of Admiralty**, The Foundation Press, 1957.
- Giray, Faruk Kerem: "Forum Shopping-Forum Non Conveniens Kavramları ile Anti-Suit Injunction Kararlarının Türk Milletlerarası Usul Hukukundaki Görünümleri", **Adalet Yönelmiş Bir Toplumsal Düzen Olarak Hukuk: Yasemin Işıktaç Armağanı**, Ed. Sercan Gürler, Sümer Kitabevi, İstanbul, 2020.
- Gordon Jeffrey, Alexander: **The Nature of Actio in Rem**, University of Natal, Durban, 1986.

- Gormley, Paul W.: "The Development of the Rhodian-Roman Maritime Law to 1681, with Special Emphasis on the Problem of Collision", **Inter-American Law Review**, C. 3, S. 2.
- Göğer, Erdoğan: "Denizde Çatmadan Doğan Kanunlar İhtilafı", **Adalet Dergisi**, Yıl 57, S. 8-9, 1966, (Göğer, Çatma).
- Göğer, Erdoğan: **Deniz Hukukundaki Eşya Taşıma (Navlun) Mukavelelerinden Doğan Kanunlar İhtilafı**, Ajans-Türk Matbaası, Ankara, 1965, (Göğer, Navlun).
- Göğer, Erdoğan: **Deniz Ticaret Hukukundan Doğan Kanunlar İhtilafı**, Şenyuva Matbaası, Ankara, 1969, (Göğer, Deniz Ticareti).
- Göğer, Erdoğan: **Devletler Hususi Hukuku (Kanunlar İhtilafı)**, Ankara Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1975, (Göğer, Kanunlar İhtilafı).
- Görgün, Şanal L./ Börü, Levent/ Kodakoğlu, Mehmet: **Medenî Usûl Hukuku**, Yetkin Yayınları, 28.07.2020 tarih ve 7251 sayılı Kanunlar Değiştirilmiş, Güncellenmiş 11. Baskı, Ankara, 2022.
- Griggs, Patrick J. S.: "Uniformity of Maritime Law-An International Perspective", **Tulane Law Review**, C. 73, S. 5-6, 1999.
- Gülgeç, Yahya Berkol: **Lex Superior İlkesi: Hukukî Geçerliliği ve Uygulaması**, On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Bayraktaroğlu Özçelik, Gülüm: **Konışimentodan Doğan Kanunlar İhtilafı**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2007
- Günay, Barış M.: "Türk, İngiliz ve Amerikan Hukukunda Gemi Alacaklısı Hakkın Tarihçesi", **Hüseyin Ülgen'e Armağan**, Vedat Kitapçılık, C. 1, İstanbul, 2007, (Günay, Tarihçe).
- Günay, Barış M.: **Türk ve Anglo Amerikan Hukukunda Gemi Alacaklısı Hakkı**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2009, (Günay, Gemi Alacağı).
- Gündüz, Aslan: "Yabancı Devlet Malları Üzerinde Cebri İcra Mümkün Müdür?", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, C. 4, S. 1, 1984.
- Güngör, Gülin: **Milletlerarası Özel Hukukta İflas**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1997, (Güngör, İflas).
- Güngör, Gülin: **Türk Milletlerarası Özel Hukuku**, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021, (Güngör, MÖHUK).
- Güven, Pelin: **Tanıma-Tenfiz Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.
- Hacker, R. Eric: "Defining Exorbitant Jurisdiction", **SSRN Online Journal**, 2010.
- Hancock, Moffatt: **Torts in Conflict of Laws**, The University of Michigan Press, 1942.
- Hasırcı, Hakan: **İflâsın Takiplere Etkisi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.

- Hill, Christopher: **Maritime Law**, Lloyd's Practical Shipping Guide, 6. Baskı, 2003.
- Hunter, David/Salzman, James/Zaelke, Durwood: **International Environmental Law and Policy**, Foundation Press, 2007.
- Hutton, Neil: "The Origin, Development and Future of the Maritime Lien and Action in Rem", **Tulane Law Review**, C. 28, 2003-2005.
- Huysal, Burak/Şermet Süzen, Begüm: "Tanıma ve Tenfiz Davalarında Kararı Veren Mahkemenin Yetkisinin İncelenmesi", **Yabancı Mahkeme ve Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizinde Güncel Gelişmeler**, Ed. Balkar Bozkurt, Süheyla, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- Huysal, Burak: **Milletlerarası Ticari Tahkimde Tahkime Elverişlilik**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.
- İRge Erdoğan, Burcu: "Milletlerarası Özel Hukukta Deniz Yoluyla Yolcu Taşıma Sözleşmesine İlişkin Genel Değerlendirme", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, C. 37, S. 2, 2017, (İRge Erdoğan, Taşıma).
- İRge Erdoğan, Burcu: **Milletlerarası Usul Hukukunda Yetki Anlaşmaları**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, (İRge Erdoğan, Yetki).
- İstanbul Barosu Deniz Hukuku Komisyonu: **Deniz İcra Hukuku Güncel Sorunlar**, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2018.
- İzveren, Adil/Franko, Nisim/Çalık, Ahmet: **Deniz Ticareti Hukuku**, Adalet Matbaacılık, Üçüncü Baskı, Ankara, 1994.
- Jackson, David: **Enforcement of Maritime Claims**, Informa Law, 4. Baskı, Londra, 2005.
- Jessen, Henning/Theocharidis, George: "National Translations of the Arrest Conventions: European Civil Law Jurisdictions", **The Arrest Conventions International Enforcement of Maritime Claims**, Ed. Paul Myburgh, Hart Publishing, Oxford, 2019.
- Kalpsüz, Turgut: "Milletlerarası Sözleşmelerde Kullanıldıkları Manada Gemi Alacağı ve Deniz Alacağı Kavramları", **Tuğrul Ansay'a Armağan**, Turhan Kitabevi,, Ankara, 2006, (Kalpsüz, Gemi ve Deniz).
- Kalpsüz, Turgut: **Deniz Ticareti Hukuku**, Birinci Cild, Sevinç Matbaası, Ankara, 1971, (Kalpsüz, Deniz).
- Kalpsüz, Turgut: **Gemi Rehni**, Turhan Kitabevi, Genişletilmiş 5. Baskı, Ankara, 2004, (Kalpsüz, Rehin).
- Kaner, İnci: "Çarter ve Kırkambar Sözleşmesi Ayrımı", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C 10, S 1-3, 1996.
- Kara, Hacı: **Deniz Ticareti Hukuku**, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Kara, Hacı: **Uluslararası Sözleşmeler ve Türk Hukukuna Göre Gemilerin Sebep Olduğu Deniz Kirliliği Zararlarından Sorumluluk**, Ankara, 2005.

- Karan, Hakan/ Akın, Levent: "Gemi Adamları Bakımından İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı", **Çetingil ve Kender'e 50. Birlikte Çalışma Yılı Armağanı**, Çizgi Basım, 2007.
- Karan, Hakan: "Türk Boğazları'nın Hukuki Statüsü", Hikmet Sami Türk'e Armağan, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017, (**Karan**, Boğazlar).
- Karan, Hakan: "Deniz Ticareti Şirketleri Arasında Kurulan Gizli Adi Şirketlerde Görünen Ortak Perdesinin Kaldırılması", Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, **Ticaret ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXIII**, Ankara, 2009, (**Karan**, Perde).
- Kaşak, Fahri Erdem: "Tüzel Kişilik Kavramı ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 26, S. 2, 2020.
- Kayıhan, Şaban/Erdem Murat: "Haksız İhtiyati Tedbir ve Haksız İhtiyati Haciz Koydurmanın Sorumluluğu", **Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 2, S. 1, 2015.
- Kayıhan, Şaban: "Yola Hazır Geminin İcradaki Durumu", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 19, S. 3, 1998.
- Kender, Rayegân/Çetingil, Ergon/Yazıcıoğlu, Emine: **Deniz Ticareti Hukuku**, Filiz Kitabevi, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 15. Baskı, İstanbul, 2020.
- Kırlı Aydemir, Deniz Defne: **Milletlerarası Usul Hukukunda İhtiyati Tedbirler (Brüksel I Tüzüğü, UNIDROIT İlkeleri ve Türk Yargılama Hukuku Çerçevesinde)**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- Kocağa, Köksal: **Türk Hukukunda Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmeleri**, Ankara, 1999.
- Konyalı, Sinan Can: "İtirazın İptali Davasının Milletlerarası Usul Hukuku Yönünden Değerlendirilmesi", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 13, S. 2, 2022.
- Korkmaz, Ramazan: **Haksız İhtiyati Tedbir ve İhtiyati Hacizden Kaynaklanan Tazminat Davası**, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Kula Değirmenci, Nil: "Türk Deniz Ticaretini Düzenleyen Hükümlerin TTK m. 935 Anlamında ve Gemi Kavramı Çerçevesinde Uygulama Alanı: Türkiye'nin Taraf Olduğu İlgili Milletlerarası Sözleşmelerin Uygulama Alanları ile Karşılaştırmalı Bir İnceleme", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, C. 41, S. 1, 2021.
- Kuran, Selami: "Savaş Gemilerinin Dokunulmazlığı ve Yargı Bağımsızlığı", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, C. 25, S. 1-2, 2005.
- Kuran, Selami: **Uluslararası Deniz Hukuku**, Beta Basım, 7. Baskıdan Tıpkı 8. Baskı, 2022.
- Kuru, Baki/Aydın, Burak: **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı**, Yetkin Yayınları, 6. Baskı, Ankara, 2021.

- Kuru, Baki: **İcra ve İflas Hukuku**, C. 2, Üçüncü Baskı, İstanbul, 1990, (**Kuru**, İcra 2).
- Kuru, Baki: **İcra ve İflâs Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Üçüncü Baskı, C. 3, Ankara, 1993, (**Kuru**, İcra 3).
- Kuru, Baki: **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı**, Yetkin Yayınları, 7. Baskı, 2022, (**Kuru**, Usul Ders).
- Kuru, Sevilay: "TTK Tasarısının Deniz Ticareti Kitabındaki Cebri İcra Hükümlerine İlişkin Görüşler", **Deniz Hukuku Dergisi**, Özel Sayı, 2006, (**Kuru**, Görüşler).
- Lee, Luke T.: "Jurisdiction Over Foreign Merchant Ships in the Territorial Sea: An Analysis of the Geneva Convention on the Law of the Sea", **American Journal of International Law**, C. 55, S. 1, 1961.
- Lewins, Kate: "Rearrests and Multiple Arrests of Ships", **The Arrest Conventions International Enforcement of Maritime Claims**, Ed. Paul Myburgh, Hart Publishing, Oxford, 2019.
- Li, K. X.: "Maritime Jurisdiction and Arrest of Ships Under China's Maritime Procedure Law", **Journal of Maritime Law and Commerce**, C. 32, S. 4, 2001.
- Liukkunen, Ulla Susanna: **The Role of Mandatory Rules in International Labor Law - A Comparative Study in the Conflict of Laws**, Talentum, Helsinki, 2004.
- Lynn, Robert W: "A Comment on the New International Convention on Arrest of Ships", **University of Miami Law Review**, C. 55, S. 3, 2001.
- Mankowski, Peter: "Employment Contracts Under Article 8 of Rome I Regulation", **Rome I Regulation: The Law Applicable to Contractual Obligations in Europe**, Ed. Ferrari, Franco/Leible, Stefan, Verona 2009, (**Mankowski**, Roma 1).
- Marten, Bevan: "National Translations of the Arrest Conventions: Anglo-Common Law Jurisdictions", **The Arrest Conventions International Enforcement of Maritime Claims**, Ed. Paul Myburgh, Hart Publishing, Oxford, 2019.
- Meeson, Nigel/ Kimbell, John A.: **Admiralty Jurisdiction and Practice**, Lloyd's Shipping Law Library, 5. Baskı, 2018.
- Meriç, Nedim: "Türk Hukukunda Maddî Anlamda Kesin Hükümün Objektif Sınırları", **Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi**, C. 2, S. 7, 2007.
- Mertol, Can: **Türk Hukukunda ve Milletlerarası Hukukta Deniz Yolu ile Yolcu Taşıma Sözleşmesi**, İmaj Yayıncılık, Ankara, 2001.
- Misili, Sinan: **Gemi İnşa Sözleşmesinin Kurulması ve Tarafların Borçları**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016, (**Misili**, İnşa).
- Morgenstern, Felice: **International Conflicts of Labour Law. A Survey of the Law Applicable to the International Employment Relation**, International Labour Office, Geneva, 1984.

- Morse, Christopher: "Torts in Private International Law: A New Statutory Framework", **The International and Comparative Law Quarterly**, C. 45, S. 4, 1996.
- Muşul, Timuçin: **İcra ve İflâs Hukuku Esasları**, Adalet Yayınevi, 6. Baskı, Ankara, 2017, (**Muşul**, İcra).
- Muşul, Timuçin: **Medenî Usul Hukuku**, Adalet Yayınevi, 3. Baskı, Ankara, 2012, (**Muşul**, Usul).
- Myburgh, Paul: "Conflict of Laws and the Arrest Convention", **The Arrest Conventions International Enforcement of Mairitme Claims**, Ed. Paul Myburgh, Hart Publishing, Oxford, 2019.
- Ng, Jimmy/ Kwan Tai Sik: "The Different Approaches to Recent Developments in Chinese and US Ship Arrest Laws", **Electronic Journal of Comparative Law**, C. 9, 2005.
- Nomer, Ergin: "Devletler Hususi Hukukunda Milletlerarası Yetki Mefhumu", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 40, S. 1-4, 1974.
- Nomer, Ergin: "Devletlerin Kaza Muafiyeti", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 4, S. 4, 1968.
- Nomer, Ergin: "İflas Davalarında Milletlerarası Yetki Anlaşmaları", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 85, S. 6, (**Nomer**, İflas).
- Nomer, Ergin: **Devletler Hususî Hukuku**, Beta Basım, Yenilenmiş 23. Bası, 2021, (**Nomer**, Devletler).
- Nomer, Ergin: **Milletlerarası Usul Hukuku**, Yenilenmiş 2. Bası, Beta Basım, İstanbul, 2018.
- O'Connor, J. G.: **The Law Civil and Maritime: Quebec Admiralty Courts and the Development of in rem Procedure**, McGill University, Kanada, 2019.
- Okay, Sami: "Çatmada Kanunlar İhtilafı", **Ahmet Esat Ersabük'ün Hatırasına Armağan**, Ankara 1958, (**Okay**, Çatma).
- Okay, Sami: **Deniz Ticareti Hukuku I**, Kutulmuş Matbaası, 3. Bası, İstanbul, 1970, (**Okay**, Deniz).
- Önder, Salih: **Gemi Kira Sözleşmesi**, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2016.
- Özbek Hadimoğlu, Nimet: **Milletlerarası Usul Hukukunda Geçici Hukuki Korumaya**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.
- Özçelik, Volkan: "İhtiyatî Haciz Talebinde Bulunan Alacaklının Teminat Gösterme Zorunluluğu", **Uyuşmazlık Mahkemesi**, Yıl 6, S. 12, 2018.
- Özdemir Kocasakal, Hatice: "Devletlerin Yargı ve İcra Muafiyetleri ve Bunların Tahkim Yargılamasındaki Rolü", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, C. 22, S. 2, 2002, (**Özdemir Kocasakal**, Muafiyet).
- Özdemir Kocasakal, Hatice: "Milletlerarası Yetki Anlaşmalarının İflas Davası Üzerindeki Etkilerine İlişkin Bir Yargıtay Kararının Değerlendirilmesi", **Dokuz**

- Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 16, Özel Sayı, Hakan Pekcanitez'e Armağan, 2014, (**Özdemir Kocasakal**, İflas).
- Özdemir Kocasakal, Hatice: "Sözleşmelere Uygulanacak Hukukun MÖHUK m. 24 Çerçevesinde Tespiti ve Üçüncü Devletin Doğrudan Uygulanan Kuralları", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, Yıl 30, S. 1-2, 2010, (**Özdemir Kocasakal**, Sözleşme).
- Özdemir, Ünal: "Türkiye'de Gemilerden Kaynaklı Deniz Kirliliğinin İncelenmesi", **Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi**, C. 1, S. 2, Batman, 2012.
- Özekes, Muhammet: "İcra ve İflas Kanunu'nda İhtiyati Hacze İlişkin Değişikliklerin Değerlendirilmesi", **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 1, S. 2, 2005, (**Özekes**, Değişiklik).
- Özekes, Muhammet: **İcra ve İflas Hukukunda İhtiyati Haciz**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 1999, (**Özekes**, İhtiyati Haciz).
- Özel, Sibel/Erkan, Mustafa/Pürselim, Hatice Selin/Karaca, Hüseyin Akif: **Milletlerarası Özel Hukuk**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Özel, Sibel: "Haksız Fiillere Uygulanacak Hukukun "Daha Sıkı İlişkili Hukuk" Temelinde Belirlenmesi", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, C. 41, S. 2, 2021, (**Özel**, Haksız Fiil).
- Özen, Burak: **Türk Medeni Hukukunda Eşya Üzerinde İntifa Hakkı**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2008.
- Özgenç, Zeynep: "Gemi Alacaklısı Hakkına Uygulanacak Hukuk Sorunu", **İpek Yolu Canlanıyor: Türk-Çin Hukuku Zirvesi**, 2013, (**Özgenç**, Gemi Alacağı).
- Özgenç, Zeynep: **Milletlerarası Özel Hukukta Navlun Sözleşmesi**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2014, (**Özgenç**, Navlun).
- Özgenç, Zeynep: "Türk Hukukunda Navlun Sözleşmesine İlişkin Kanunlar İhtilafı Meseleleri", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 34, S. 4, 2018, (**Özgenç**, Meseleler).
- Öztekin Gelgel, Günseli: **Akit Dışı Borç İlişkilerine Uygulanacak Hukuk Hakkındaki Avrupa Birliği Düzenlemesi**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2006.
- Palao Moreno, Guillermo: "Multinational Groups of Companies and Individual Employment Contracts in Spanish and European Private International Law", **Yearbook of Private International Law**, C. 9, 2002.
- Partalçı, Rumeysa: "Eşyanın Taşınmasına İlişkin Sözleşmelere Uygulanacak Hukuk Hakkındaki MÖHUK Madde 29'un Değerlendirilmesi", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, C. 37, S. 2, 2017, (**Partalçı**, Taşıma).
- Partalçı, Rumeysa: **Milletlerarası Özel Hukukta Çevre Zararlarından Doğan Sorumluluğa Uygulanacak Hukuk**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, (**Partalçı**, Çevre).

- Pazarıcı, Hüseyin: "Uluslararası Boğaz Kavramı ve Geçiş Rejimleri", **Gündüz Aybay Armağanı**, Aybay Yayıncılık, İstanbul, 2004, (Pazarıcı, Boğaz).
- Pazarıcı, Hüseyin: **Uluslararası Hukuk**, Doruk Kitabevi, Gözden Geçirilmiş, Güncellenmiş 20. Bası, Ankara, 2021, (Pazarıcı, Uluslararası).
- Pekcanitez, Hakan/Atalay, Oğuz/Sungurtekin Özkan, Meral/Özekes, Muhammet: **İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı**, On İki Levha Yayıncılık, 10. Bası, İstanbul, 2023, (Pekcanitez vdi., İcra 2).
- Pekcanitez, Hakan/ Atalay, Oğuz/Sungurtekin Özkan, Meral/ Özekes, Muhammet: **İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı**, Yetkin Yayınevi, 11. Bası, Ankara, 2013, (Pekcanitez vdi., İcra 1).
- Pekcanitez, Hakan: "Hukuki Dinlenilme Hakkı", **Makaleler**, On İki Levha Yayıncılık, C. 1, İstanbul, 2016.
- Pekcanitez, Hakan: "Medeni Yargıda Adil Yargılama", **İzmir Barosu Dergisi**, S. 2, 1997.
- Pekcanitez, Hakan: **Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku**, 15. Bası, C. 2, İstanbul, 2017, (Pekcanitez, Usul 2).
- Pekcanitez, Hakan: **Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku**, 15. Bası, C. 1, İstanbul, 2017, (Pekcanitez, Usul 1).
- Pekcanitez, Hakan: **Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku**, 15. Bası, C. 3, İstanbul, 2017, (Pekcanitez, Usul 3).
- Postacıoğlu, İlhan E.: **İcra Hukuku Esasları**, Vedat Kitapçılık, 5. Bası, İstanbul, 2010.
- Rares, Steven: "Declining Jurisdiction Following Arrest", **The Arrest Conventions International Enforcement of Mairitime Claims**, Ed. Paul Myburgh, Hart Publishing, Oxford, 2019.
- Raudebaugh, Michael: "Keep 'em Separated: The Fourth Circuit Extends the Coverage of Choice Law Provisions to Determine the Existence of Maritime Liens in Triton Marine Fuels Ltd., S.A. v. M/V Pacific Chukotka", **Tulane Maritime Law Journal**, C. 34, S. 2, 2010.
- Reçber, Kamuran: **Uluslararası Hukuk**, Dora Basım-Yayın, 4. Basım, Bursa, 2020.
- Rogers, David N.: "The Action in Rem and Mareva Injunction: The Need for a Coherent Whole", **Journal of Maritime Law and Commerce**, C. 14, S. 4, 1983.
- Russell, Kathryn A.: "Exorbitant Jurisdiction and Enforcement of Judgments: The Brussels System as an Impetus for United States Action", **Syracuse Journal of International Law and Commerce**, S. 19, 1993.
- Saatcıoğlu, Onur Can: "Haksız Fiilden Doğan Talep Haklarına Uygulanacak Hukukun Tespitinde "Fer'i Bağlanma" Yöntemi", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl 2021, C. 25, S. 1, 2021.

- Saldırım, Mustafa: "İhtiyati Hacze İtirazın Kapsamına İlişkin Sorunlar", **Fırat Öztan'a Armağan**, Turhan Kitabevi, C. 2, Ankara, 2010.
- Sargın, Bengi: "Yabancılık Unsuru Taşıyan Gemi Kira Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk", **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 17, S. 206, 2022, (Sargın, Gemi Kira).
- Sargın, Fügen: "Karakteristik Edim Teorisine Eleştirel bir Yaklaşım", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 50, S. 2, 2001, (Sargın, Karakteristik Edim).
- Sargın, Fügen: **Milletlerarası Usûl Hukukunda Yetki Anlaşmaları**, Yetkin Yayınları, 1996, (Sargın, Yetki).
- Sarıöz Büyükalp, İpek: "Mutad İşyeri kavramı ve MÖHUK m. 27/3'ün Uygulanması Sorunu", **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 8, S. 2, 2018, (Sarıöz Büyükalp, Mutad İşyeri).
- Sarıöz Büyükalp, İpek: **AİHS ve AİHM Kararlarının da İncelenmesi Suretiyle Adil Yargılanma Hakkının Türk Milletlerarası Usûl Hukuku Üzerindeki Etkileri**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, (Sarıöz Büyükalp, Adil Yargılanma).
- Schoenbaum, Thomas J: **Admiralty and Maritime Law**, West Publishing, Fourth Edition, 2004.
- Sengir, Turgut: Deniz Ticaret Hukukunda Gemi İhtiyati Haczi, **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 40, S. 11-12, 1966.
- Seven, Vural/Göksoy, Can: "Ticaret Şirketlerinde Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması (Bir Kararın Değerlendirilmesi)", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 80, S. 6, 2006.
- Seven, Vural: "Alacağı Gemi İpoteği ile Teminat Altına Alınmış Olan Alacaklının İhtiyati Haciz Talep Edememesi Sorunu", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 7, S. 1, 2005.
- Sevinç Kuyucu, Aslıhan: "6762 ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunları'nda Gemilerin Türk Bayrağı Çekme Hakkı", **Mustafa Dural'a Armağan**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2013.
- Sevinç, Aslıhan: "5718 sayılı MÖHUK Uyarınca Taşıma İşlerine Uygulanacak Hukuk", **Rona Serozan'a Armağan**, On İki Levha Yayıncılık, C. 2, İstanbul, 2010.
- Shaw N. Malcolm: **International Law**, Cambridge University Press, 6. Baskı, 2008.
- Sing, Toh Kian/Lin, Nathanael: "Wrongful Arrest of Ships", **The Arrest Conventions International Enforcement of Maritime Claims**, Ed. Paul Myburgh, Hart Publishing, Oxford, 2019.
- Sözer, Bülent: **Deniz Ticareti Hukuku – I**, Vedat Kitapçılık, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 5. Bası, İstanbul, 2019, (Sözer, Deniz T. 1).

- Sözer, Bülent: **Deniz Ticareti Hukuku – II**, Vedat Kitapçılık, 1. Bası, İstanbul, 2016, (Sözer, Deniz T. 2).
- Sözer, Bülent: Gemi, **Geminin Mütemmim Cüzü ile Teferruatı ve Bunların Finansal Kiralama Sözleşmesi ile Temini Halinde Ortaya Çıkabilecek Sorunlar**, Vedat Kitapçılık, Genişletilmiş 2. Bası, İstanbul, 2009, (Sözer, Gemi).
- Sparka, Felix: **Jurisdiction and Arbitration Clauses in Maritime Transport Documents A Comparative Analysis**, Springer Verlag, Berlin-Heidelberg, 2010.
- Staudinger, Ansgar: **Rome I Regulation-Pocket Commentary**, Ed. Ferrari Franco, Sellier European Law Publishers, 2015.
- Struyven, Olivia: “Exorbitant Jurisdiction in Brussels Convention”, **Jura Falconis Jg**, Cilt: 35, Sayı: 4, 1998-1999.
- Sur, Melda: **Uluslararası Hukukun Esasları**, Beta Basım, Tıpkı 15. Baskı, İstanbul, 2021.
- Süral, Ceyda: “Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun Türk Mahkemelerinin Milleterarası Yetkisine Etkisi”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, C. 26, S. 100, 2012.
- Süral, Ceyda: **Uluslararası Özel Hukukta Yabancı Devletlerin Sınırlı Yargı ve İcra Muafiyeti**, Adalet Yayınevi, 2015, (Süral, Muafiyet).
- Süzel, Cüneyt: “Çatmadan Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Uygulanacak Hukuk”, **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, Yıl 28, S. 1-2, 2008, (Süral, Uygulanacak Hukuk).
- Süzel, Cüneyt: “Türk Mevzuatında Gemi Tanımı”, **Rona Serozan’a Armağan**, On İki Levha Yayıncılık,, C. 2, İstanbul, 2010.
- Süzel, Cüneyt: **Gemi Alacaklısı Hakkı ve Gemi İpoteği Hakkında 1993 Cenevre Sözleşmesi ve Yeni Türk Ticaret Kanunu**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012, (Süzel, Gemi Alacağı).
- Şanlı, Cemal/Esen, Emre/Ataman-Figanmeşe, İnci: **Milletlerarası Özel Hukuk**, Beta Basım, 10. Bası, İstanbul, 2023.
- Şanlı, Cemal: **Uluslararası Ticari Akitlerin Hazırlanması ve Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları**, 6. Bası, Beta Basım, İstanbul, 2016.
- Şeker Öğüz, Zehra: **Gemi Yönetim Sözleşmesi**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2013.
- Şensöz Malkoç, Ebru: **Türk Milletlerarası Usul Hukukunda Milletlerarası Derdestlik ve Bağlantılı Dava İtirazı**, Beta Basım, 2020.
- Tajiti, Tibor/ Iglkowski, Peter: **A Cross Border Study of Freezing Orders and Provisional Measures, Does Mareva Rule the Waves?**, Springer Briefs in Law, 2018.
- Tanrıver, Süha: **Medenî Usûl Hukuku**, Yetkin Yayınları, C. 2, Ankara, 2021, (Tanrıver, Usul 2).

- Tanrıver, Süha: **Medenî Usûl Hukuku**, Yetkin Yayınları, Tümüyle Gözden Geçirilmiş, Yenilenmiş ve Genişletilmiş 4. Bası, C. 1, Ankara, 2021, (**Tanrıver**, Usul 1).
- Tarhanlı, Turgut: “Türk Boğazları’nda Denge Rejimi: Hukuki ve Yapısal Bir Değerlendirme”, **Marmara 2000 Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Ed. Öztürk Bayram/Kadioğlu Mikdat/Öztürk Hüseyin, Tüдав Yayın No: 5.
- Tarman, Zeynep Derya: “Yabancılık Unsuru Taşıyan İş Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 59, S. 3, 2010, (**Tarman**, İş Sözleşmesi).
- Taş, Han Tolga: **Türk Hukukunda Gemilerin İhtiyati Haczi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1999.
- Tekil, Fahiman: Deniz Hukuku, Alkım Yayınevi, İstanbul, 2001, (**Tekil**, Deniz).
- Tekinalp, Gülören/Tekinalp, Ünal: “Perdeyi Kaldırma Teorisi”, **Reha Poroy’a Armağan**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, 1995.
- Tekinalp, Gülören: **Milletlerarası Özel Hukuk Bağlama ve Usul Kuralları**, Vedat Kitapçılık, Güncelleştirilmiş 13. Bası, İstanbul, 2020, (**Tekinalp**, Bağlama).
- Tetley William: “Maritime Liens, Mortgages and Conflict of Laws”, **University of San Francisco Maritime Law Journal**, C. 6, S. 1, 1993, (**Tetley**, Gemi Alacağı).
- Tetley, William: “Arrest, Attachment, and Related Maritime Law Procedures”, **Tulane Law Review**, C. 73, 1999, (**Tetley**, Arrest).
- Tetley, William: “The General Maritime Law – The Lex Maritima”, **Syracuse Journal of International Law and Commerce**, Vol. 20, 1994, (**Tetley**, Lex Maritima).
- Tetley, William: “The Law of the Flag, Flag Shopping, and Choice of Law”, **Tulane Maritime Law Journal**, C. 17, S. 2, 1993, (**Tetley**, Bayrak).
- Tetley, William: **International Maritime and Admiralty Law**, International Shipping Publications, C. 1, Canada, 2002, (**Tetley**, Maritime 1).
- Tettenborn, Andrew: “The Arrest Conventions: An Update Needed”, **Maritime Liabilities in a Global and Regional Context**, Ed. Barış Soyer/Andrew Tettenborn, Informa Law, Abingdon, 2019.
- Thomas, Rhidian: “Ship Arrest – Issues of Availability, Fairness and Proportionality”, **The Arrest Conventions International Enforcement of Maritime Claims**, Ed. Paul Myburgh, Hart Publishing, Oxford, 2019.
- Tiryakioğlu, Bilgin: “Yabancı Unsurlu Uyuşmazlıklarda Türk Mahkemelerinin İhtiyati Tedbir Kararı Alma Yetkisi”, **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, C. 40, S. 2.

- Toluner, Sevin: "Boğazlardan Geçiş ve Türkiye'nin Yetkileri", **Boğazlardan Geçiş Güvenliği ve Montreux Sözleşmesi, Mahmut Belik ve Tahir Çağa'ya Saygı Semineri**, Beta Basım, İstanbul, 1994, (Toluner, Boğazlar).
- Toluner, Sevin: **Milletlerarası Hukuk Dersleri Devletin Yetkisi-Yer ve Kişiler Bakımından Çevresi ve Niteliği**, Beta Basım, İstanbul, 1996, (Toluner, Dersler).
- Topsoy, Fevzi: "Türk Boğazlarından Geçiş Yapan Yabancı Ticaret Gemilerin İhtiyati Haczi Sorunu", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 74, S. 1, 2016, (Topsoy, Boğazlar).
- Topsoy, Fevzi: **Çatma Hukuku**, Legal Yayıncılık, 2017, (Topsoy, Çatma).
- Töre, Hayrullah Futuhi: "İhtiyati Haciz ve İhtiyati Tedbir Nedeniyle Açılacak Tazminat Davaları", **Ankara Barosu Dergisi**, S. 5, 1974.
- Travers Twiss: **The Black Book of Admiralty**, C. 4, 1876.
- Trichardt, Anton P.: "Arrest as Security and Security Arrest", **The Arrest Conventions International Enforcement of Mairitme Claims**, Ed. Paul Myburgh, Hart Publishing, Oxford, 2019.
- Trowbridge, Charles L.: "History, Development, and Characteristics of the Charter Concept", **Tulane Law Review**, C: 49, S. 4, 1975.
- Tsimplis, Michael: "Arrest, Detention and Seizure of Ships: Availability for Environmental Claims", **The Arrest Conventions International Enforcement of Mairitme Claims**, Ed. Paul Myburgh, Hart Publishing, Oxford, 2019.
- Turhan, Turgut: **Haksız Fiilden Doğan Kanunlar İhtilafı Alanında İka Yeri Kuralı**, Dayınlarlı Yayıncılık, Ankara, 1989.
- Türkel, Doğuş Taylan: "Türk İspat Hukuku Açısından Konişmentonun Navlun Sözleşmesini İspat Fonksiyonu Üzerine Bazı Notlar", **Çetingil ve Kender'e 50. Birlikte Çalışma Yılı Armağanı**, Çizgi Basım, 2007.
- Türkel, Doğuş Taylan: **Gemilerin İhtiyati Hacinde Borçlunun Korunması**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2017.
- Tüysüz, Cemre: **Milletlerarası Ticari Tahkim Açısından İcra ve İflâs Hukukundaki Davalar**, Beta Basım, İstanbul, 2017, (Tüysüz, Davalar).
- Ulucan, Devrim: "İş Hukukunda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 74, 2016.
- Uluğ Cicim, İlknur: "Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Deniz Yolu ile Yolcu Taşıma Sözleşmesi", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 18, S. 2, 2012.
- Uluğ, İlknur: "Deniz Kirliliğinden Dolayı Donatanın Sorumluluğu Hakkındaki Düzenlemenin Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Açısından Değerlendirilmesi", **Çetingil ve Kender'e 50. Birlikte Çalışma Yılı Armağanı**, Çizgi Basım, 2007.

- Uyar, Talih: "İhtiyati Haciz İsteminin Koşulları", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Şeref Ertaş'a Armağan, C. 19, Özel Sayı, 2017, (Uyar, Koşul).
- Uyar, Talih: "Menfi Tespit Davalarında Takibin Dururulması için Borçlu Tarafından Yatırılan Teminatın İşlevi", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 136, 2018, (Uyar, İşlev).
- Uyar, Talih: "Mahkemelerce Faturaya Dayalı Olarak İhtiyati Haciz Kararı Verilebilir Mi? (İİK m. 257)", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 122, 2016.
- Ülgener, Fehmi M.: "Gemi Üzerindeki Rehin Hakkı Gemi Alacaklısı Hakkı", **Deniz Hukuku Dergisi, Deniz Hukuku Dergisi**, Yıl 2, S. 4, 1997.
- Ülgener, Fehmi M.: "Çarter Mukavelelerinde Tarafların Uygulanacak Hukuku Belirlemeleri", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 18, S. 1-2, 1995, (Ülgener, Uygulanacak Hukuk).
- Ülgener, Fehmi M.: "Gemi Yönetim Sözleşmesi- Ship Management", **Gündüz Aybay Armağanı**, Aybay Yayıncılık, İstanbul, 2004, (Ülgener, Yönetim).
- Ülgener, Fehmi M.: "Gemilerin İhtiyati Hazine İlişkin 1999 tarihli Cenevre Konvansiyonuna Bir Bakış (International Convention on Arrest of Ships 1999)", **Deniz Hukuku Dergisi**, Yıl 3, S. 3-4, 1998, (Ülgener, İhtiyati Haciz).
- Ülgener, Fehmi M.: "Türk Ticaret Kanunu Tasarısında Zaman Çarteri Sözleşmesi", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 65, S. 2, 2007, (Ülgener, Zaman Çarteri).
- Ülgener, Fehmi M.: "Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile İlgili Bir Değerlendirme", **Deniz Ticareti Dergisi**, Yıl 17, S. 5, 2000.
- Ülgener, Fehmi M.: **Çarter Sözleşmeleri II- Zaman Çarteri Sözleşmeleri**, DR Yayınları, İstanbul, 2016, (Ülgener, Sözleşme 2).
- Ülgener, Fehmi M.: **Çarter Sözleşmeleri**, DR Yayınları, C. 1, İstanbul, 2000, (Ülgener, Sözleşme 1).
- Ünan, Samim: "Türk Boğazları'na İlişkin Monteux Sözleşmesinin Ticaret Gemileri Hakkındaki Düzenlemesi ve Bu Bağlamda Karşılaşılan Bazı Sorunlar Hakkında Kısa Değerlendirme", **Çetingil ve Kender'e 50. Birlikte Çalışma Yılı Armağanı**, Çizgi Basım, 2007.
- Üstündağ, Saim: **İcra Hukukunun Esasları**, 7. Bası, İstanbul, 2000.
- Van der Voet, Gerdien: "International Maritime Employment Law-About the Special Legal Status of the Most Globalised of International Workers: the Seafarer", **Netherlands International Private Law Journal**, S. 1, 2019.
- Van Hoek, Aukje A.H.: "Private International Law: An Appropriate Means to Regulate Transnational Employment in the European Union", **European Law Review**, S. 3, 2014.
- Von Bar, Christian: "Environmental Damage in Private International Law", **Collected Courses of the Hague Academy of International Law**, C. 268, 1999.

- Williams, P. Ross: "The EEC Convention on the Law Applicable to Contractual Obligations", **The International and Comparative Law Quarterly**, C. 35, S. 1, 1986.
- Winter D.: "Maritime Torts: Choice-of-Law Principles", **Cambridge University Press**, C. 3, S. 1, 1954.
- Wiswall F.L.: **The Development of Admiralty Jurisdiction and Practice since 1800**, Cambridge University Press, 1970.
- Yakşı, Gülşah: **Tersane Sahibinin Kanuni İpotek Hakkı**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- Yang, Haijiang: **Jurisdiction of the Coastal State Over Foreign Merchant Ships in Internal Waters and the Teritorial Sea**, Springer, Berlin Heidelberg, 2006.
- Yardım, Orhan: "Rehin Hakkının Tanınması Kararlarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar", **İstanbul Barosu Dergisi**, 1994.
- Yeşilirmak, Ali: "Geçerli Bir Tahkim Anlaşmasının Varlığına Rağmen Genel Haciz Yoluyla Takip Yapılabilir Mi?", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 96, 2011.
- Yeşilova Aras, Ecehan: "Bağlantılı Geminin İhtiyati Haczi Yolunda Perdenin Kaldırılması Teorisi", **İstanbul Hukuk Mecmuası**, C. 79, S. 4, 2021, (Yeşilova Aras, Perde).
- Yeşilova Aras, Ecehan: **1999 tarihli Sözleşme Gereği Geminin İhtiyati Haczi Kararının İnfazı "Arrest"**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023, (Yeşilova Aras, İnfaz).
- Yıldırım, Mehmet Kâmil/ Deren-Yıldırım, Nevhis: **İcra ve İflas Hukuku**, Beta Basım, 8. Baskı, İstanbul, 2021.
- Yılmaz, Ejder: "Tahkimde İtirazın İptali Davası ve Tahkime Elverişlilik Kuralı, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Hakan Pekcanitez'e Armağan, C. 16, Özel Sayı, 2014, (Yılmaz, Tahkim).
- Yılmaz, Ejder: **Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri**, Yetkin Yayınları, Cilt 2, Ankara, 2001, (Yılmaz, Himaye).
- Yılmaz, Onur: **Gemilerin İhtiyati Haczi**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023, (Yılmaz, İhtiyati Haciz).
- Yöney, Can: "Yabancılık Unsuru İçeren İflas Davalarında Türk Mahkemelerinin Yetkisi", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 93, S. 6, 2019, (İflas).
- Yöney, Can: **Milletlerarası Usul Hukukunda Münhasır Yetki**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2024, (Münhasır Yetki).
- Yüksel, Elif: "Haksız Fiil Sorumluluğunda Saf Ekonomik Zararların Tazmini", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, S. 1, 2018.
- Zanobetti, Alessandra: "Employment Contracts and The Rome Convention: The Koelzsch Ruling of The European Court of Justice", **Cuadernos de Derecho Transnacional**, C. 3, S. 2, Kasım 2011.

Zenginkuzucu, Dikran M./Çintan, Abdulbari: “Montrö Boğazlar Sözleşmesi Statüsünün

Güncel Gelişmeler ve Kanal İstanbul Projesi Bağlamında Değerlendirilmesi”, **Uluslararası Hukuk ve Sosyal Bilim Araştırmaları Dergisi**, C.1, S. 2, 2019.

Diğer İnternet Kaynakları

1982 BM Deniz Hukuku Sözleşmesi, https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf, (Erişim tarihi: 30.05.2023).

1994 York Anvers Kuralları <https://www.jus.uio.no/lm/cmi.york.antwerp.rules.1994/doc.html>, (Erişim tarihi: 10.09.2021).

BIMCO, <https://www.bimco.org/contracts-and-clauses/bimco-contracts/barecon-2017>, (Erişim tarihi: 27.04.2022)

CMI News Letter, S. 1, Ocak 1999, <https://comitemaritime.org/wp-content/uploads/2018/06/1999-1.pdf>, (Erişim tarihi: 25.06.2021).

Dış İşleri Komisyonu Raporu, https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=192926, (Erişim tarihi: 01.05.2023).

dictionary.cambridge.org, (Erişim tarihi: 10.10.2020).

Frawley Nigel H., A Brief History, <https://comitemaritime.org/about-us/history/>, (Erişim tarihi: 09.06.2021)

Giuliano, Mario/Lagarde, Paul, Report on the Convention on the Law Applicable to Contractual Obligations, [https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31980Y1031\(01\):EN:HTML](https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31980Y1031(01):EN:HTML), (Erişim t.: 22.04.2023).

IMO History, <https://www.imo.org/en/About/HistoryOfIMO/Pages/Default.aspx>, (Erişim tarihi: 15.06.2021).

International Convention for the Prevention of Pollution from Ships 1973 and its 1978 Protocol.. <https://imo.uab.gov.tr/marpol-73-78>, (Erişim tarihi: 01.10.2020).

International Convention on Arrest of Ships. <https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=080000028004ce27>, (Erişim Tarihi: 02.10.2020)

International Convention Relating to the Arrest of Seagoing Ships. <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20439/volume-439-I-6330-English.pdf>, (Erişim tarihi: 02.10.2020).

Karasuları ve Bitişik Bölge Hakkında 1958 Cenevre Sözleşmesi, https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=XXI-1&chapter=21&clang=_en, (Erişim tarihi: 02.06.2023).

L. Frank, A Brief History, <https://comitemaritime.org/about-us/history/>, (Erişim tarihi: 09.06.2021)

- MÖHUK gerekçesi, <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss1324m.htm>, (Erişim tarihi: 01.05.2023).
- Özel Çekme Hakkı Tutarı <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+page+site+area/bugun>, (Erişim tarihi: 18.03.2022).
- REGULATION (EC) No 593/2008 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 17 June 2008 on the law applicable to contractual obligations (Rome I), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32008R0593&from=EN>, (Erişim tarihi: 20.04.2023).
- Regulation (EC) No 864/2007 of the European Parliament and of the Council of 11 July 2007 on the law applicable to non-contractual obligations (Rome II), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007R0864>, (Erişim tarihi: 03.02.2023).
- Regulation (EU) 2015/848 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015 on Insolvency Proceedings., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0848>, (Erişim t.: 05.10.2023).
- Regulation (EU) No 1215/2012 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2012 on Jurisdiction and the Recognition and Enforcement of Judgments in Civil and Commercial Matters (recast), <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2012/1215/oj>, (Erişim tarihi: 16.10.2023).
- sozluk.gov.tr, (Erişim tarihi: 10.10.2020)
- UNCTAD History, <https://www.imo.org/en/About/HistoryOfIMO/Pages/Default.aspx>, (Erişim tarihi: 25.06.2021).
- Ülgener, Fehmi M., Gemi Yönetim Sözleşmesi'ne Kısa Bir Bakış, s. 1 vd., https://www.ulgener.com/dosya/21.Gemi_Yonetim_Sozlesmesine_Kisa_Bir_Bakis.pdf, (Erişim tarihi: 25.05.2022)

Prof. Dr. Murat AYDOĞDU
Dr. Öğretim Üyesi Burcu YAĞCIOĞLU

YASADAN VE SÖZLEŞMEDEN DOĞAN ÖNALIM HAKKI

- *Önalım Hakkının Tanımı ve Hukuki Niteliği*
- *Önalım Hakkının Türleri ve Şekli*
- *Önalım Hakkının Süresi ve Şerhi*
- *Önalım Hakkının Devredilmesi ve Miras Yoluyla Geçmesi*
- *Önalım Hakkının İleri Sürülmesinin Koşulları*
- *Önalım Hakkının Dava Yoluyla İleri Sürülmesi ve Bu Davanın Niteliği*
- *Önalım Hakkından Vazgeçme*

Gözden
Geçirilmiş ve
Güncellenmiş

2. Baskı

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Yasadan ve Sözleşmeden Doğan Önalım Hakkı

Murat Aydoğdu - Burcu Yağcıoğlu

Hukuk Yayınları Dizisi – 1162

İkinci Baskı : Kasım, 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 96 – 6

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA³⁸¹

AÇIKGÖZ, Osman: Tarım Arazilerinde Yasal Önalım Hakkı (Tarımsal Önalım Hakkı), İstanbul 2018.

AKALP-DEMİRTABAK, Didem: Yasal Önalım Hakkı, İstanbul 2010.

AKBAY, Direnç: "Anonim Ortaklık Pay Sahipleri Arasında Yapılan Önalım Hakkı İçeren Sözleşmeler", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası", C.77, S.2, Yıl: 2019, s.697-746.

AKIN, Mustafa: "Önalım Hakkının Kullanımının Anayasa Aykırılığı", İstanbul Barosu Dergisi, C.79, S.3, Yıl: 2005, s.728-734.

AKİPEK, Jale/AKINTÜRK, Turgut/ATEŞ, Derya: Eşya Hukuku, İstanbul 2018.

AKİPEK, Jale/KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan: Sözleşmeler Rehberi, Ankara 2002.

AKSU KAYACAN, Simge: "5403 Sayılı Toprak Koruma Ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda Düzenlenen Önalım Hakkının Kullanılması", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.17, S.2, Yıl: 2020, s.529-598.

AKYOL, Şener: Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, İstanbul 2006 (Dürüstlük Kuralı).

³⁸¹ Akademik Teşvik mevzuatı gereği, bazı Üniversiteler puanlandırma bakımından ilk atfın ayrıntısı ile verilmesini gerekli gördüğünden; Türkçe eserlerin ilk atfına metin içinde yer verilmiş, dipnotların kabarmaması adına yabancı eserlerin ilk atıflarına yer verilmemiştir.

- AKYOL, Şener: Medeni Hukukta Çelişki Yasağı, İstanbul 2007 (Çelişki Yasağı).
- ALTINOK ORMANCI, Pınar: “Önalım Hakkından Feragat ve Hakkı Kullanmaktan Vazgeçme”, TBB Dergisi, S.141, Yıl: 2019, s.265-287.
- ALT-MARIN, Alois: Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, ZGB Für den Alltag, ausführlich kommentiert und erkläert, Zürich 2002.
- ANTALYA, Gökhan: Türk İsviçre ve Alman Hukuklarında Tecrübe veya Muayene (Alicının Onaylaması) Şartıyla Satım, İstanbul 1993.
- ARPACI, Abdülkadir: “Eşya Hukukumuzda Yeni Medeni Kanun İle Yapılan Değişikliklerden Bazılarına Kısa Bir Bakış”, Prof.Dr. Necip KOCAYUSUFPAŞAOĞLU İçin Armağan, Ankara 2004, s.89-113.
- ATALI, Murat : Pekcanitez Usul, Medeni Usul Hukuku, C.III, 15.Baskı, İstanbul 2017.
- ATALI, Murat/ERMENEK, İbrahim/ERDOĞAN, Ersin: Medeni Usul Hukuku, 6.Baskı, Ankara 2023.
- ATAMULU, İsmail: “Önalım Hakkı Vasiyeti”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.30, S.3, Yıl: 2022, s.1481-1513.
- ATTESLANDER-DÜRRENMATT, Agnes: OR Handkommentar zum Schweizerischen Obligationenrecht (Herausgeben von Jolanta KREN KOSTKIEWICZ, Urs BERTSCHINGER, Peter BREITSCHMID, Ivo SCHWANDER), 2.Aufl., Zürich 2009.
- AYAN, Mehmet: “Kanuni Şuf’a Hakkı”, Halil Cin’e Armağan, Konya 1995, s.335-368.

AYDOĞDU, Murat: Konut Finansman Sistemi (Mortgage), Sistemin Tüketici Hukukuna Etkileri ve Sistemde Yer Alan Menkul Kıymetler, Ankara 2010.

AYDOĞDU, Murat/TUNCER, Nalan: Türk Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, Sözleşmeler Hukuku, 6.B., Ankara 2023.

BAHTİYAR, Mehmet: “Anonim Ortaklıkta Payların Üçüncü Kişilere Satılması Durumunda Diğer Ortaklara Önalım Hakkı Tanyan Anasözleşme Hükümleri ve Etkileri”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C.21, S.2, Yıl: 2001, s.83-127.

BELEÇ, Mehmet: Yasal Önalım Hakkı, yayımlanmamış ylt., Ankara 2007.

BINDER, Markus: Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Art.216 bis 221 OR (Hrg. Marc AMSTUTZ, Peter BREITSCHMID, Andreas FURRER, Daniel GIRSBERGER, Clarie HUGUENIN, Markus MÜLLER-CHEN, Vito ROBERTO, Aleksandra RUMO-JUNGO, Anton K.SCHNYDER), Zürich 2010 (Tam metin için ayrıca bk. http://www.binderlegal.ch/uploads/media/Binder_Markus_Art_216_bis_221_OR.pdf, e.t.11.08.2012).

BİLGİN YÜCE, Melek: “Tarım Arazilerinde Sınırdaş Parselin Önalım Hakkının Yürürlükten Kaldırılmasının Sonuçları”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.30, S.2, Yıl: 2022, s.787-822.

BOTSCHAFT des Bundesrates zum Bundesgesetz über das bäuerliche Bodenrecht (BGBB) sowie zum Bundesgesetz über die Teilrevision des Zivilgesetzbuches (Immobiliarsachenrecht) und des Obligationenrechts (Grundstückkauf) vom 19. Oktober 1988, BBl 140 (1988) III 953 ff.

- BRÜCKNER, Christian: Verwandte Verträge, Vorvertrag, Vorkaufsvertrag, Vertrag auf Begründung eines Kaufrechts bzw. Rückkaufsrechts an Grundstücken (in: Alfred Koller (Hrsg.), Der Grundstückkauf, 2. Aufl., St. Gallen 2001, §10, s.503-550 (Aynı metin için bk. <http://vischer.com/uploads/x4epublication/CBR-Grundstueck.pdf>, e.t.11.08.2012).
- BUCHER, Eugen: Schweizerisches Obligationenrecht, Allgemeiner Teil ohne Deliktsrecht, 2.Aufl. Zürich 1988 (Metin için bk. www.eugenbucher.ch, e.t.11.08.2012) (AT OR).
- BUCHER, Eugen: Schweizerisches Obligationenrecht, Besonderer Teil, 3.Aufl., Zürich 1988 (Metin için bk. www.eugenbucher.ch, e.t.11.08.2012) (BT OR).
- BURCUOĞLU, Halûk: "4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun Önalım Hakkı Düzenlemesi ve Borçlar Kanunu'nun ve Türk Borçlar Kanunu Tasarısı'nın Sözleşmesel Önalım Hakkına İlişkin Düzenlemeleri Hakkında Bazı Gözlemler", Medeni Hukuk Hocalarına Saygı Günleri; Medeni Hukukta Güncel Sorunlar ve Önemli Gelişmeler Sempozyumu, 26-27 Haziran 2008, İstanbul 2011, s.285-298.
- BUZ, Vedat: Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar, Ankara 2005.
- CANARSLAN, Gökçe: "Tarım Arazilerinin Satılması Halinde Sınırdış Maliklerinin Önalım Hakkı", Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.6, S.1, Yıl: 2020, s.1-18.
- CASPER, Matthias: Der Optionsvertrag, Tübingen 2005.
- ÇAY, Cengiz Topel: Yeni Türk Medeni Kanununun Önalım Hakkı Konusunda Getirdiği Değişiklik ve Yenilikler (Yenilik Doğuran Dava Düzenlemesi), yayımlanmamış ilt., İstanbul 2007.
- ÇELİK, Ömer Faruk: "Fiili Taksim Halinin Yasal Önalım Hakkına Etkisi", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.18, S.2, Yıl: 2021, s.1131-1154.

- DEMİRBAŞ, Feride: “Sözleşmeden Doğan Önalım Hakkı”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.65, S.2, Yıl: 2016, s.249-277.
- ECKSTEIN, Müller: Kaufrecht, Vorkaufsrecht und Vorhandrecht in Aktionärsbindungsverträgen, s.1-3, 08.01.2011 tarihli makale (<http://www.advocat.ch/files/Kaufrecht.pdf>; <http://www.pdfio.com/k-1865525.html>, e.t.12.08.2012).
- ENGEL, Pierre: Contrats de droit suisse, 2.Aufl. Bern 2000.
- ERBEK ODABAŞI, Özge: “Yargıtay Kararları Işığında Yasal Önalım Hakkının Tapuda Düşük Gösterilen Bedel Üzerinden Kullanılması”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.23, S.2, Yıl: 2021, s.1001-1056.
- EREN, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 9.B., Ankara 2006 (ÖBK-Genel).
- EREN, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 6098 sayılı TBK’na Göre Hazırlanmış, 28. B., Ankara 2023 (TBK-Genel).
- EREN, Fikret: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 11. B., Ankara 2023 (Özel Hükümler).
- EREN, Fikret: Türk Medeni Kanuna Göre Yasal Önalım Hakkı, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XII, Yıl: 2008, S. 1-2, s.103-126 (Yasal Önalım).
- ERKAN, Vehbi Umut: Türk Medeni Kanunu’nda Yasal Önalım Hakkı (MK. m.732, 733, 734) yayımlanmamış ylt., Ankara 2006 (Önalım Hakkı).
- ERKAN, Vehbi Umut: “Anayasa Mahkemesi’nin 12.12.2007 Tarihli E. 2003/ 34 ve K. 2007/ 94 Sayılı Kararı Üzerine: Türk Medeni Kanunu’nda Yasal Önalım Hakkının Hukuki Niteliği ve Kullanılması”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.5, S.1, Yıl: 2014, s.269-294 (Önalım Hakkının Hukuki Niteliği).

- ERKAN, Vehbi Umut/ ÖZDEN MERHACI, Selin: “6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu’na Göre Markada Paydaşların Önallım Hakkı (SMK md. 148/3)”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Yıl: 2019, C.35, S.1, s.69-91.
- ERNST, Wolfgang/STARK,Milena: Kurzkomentar zum Obligationenrecht, Art.1-529, Hrg., Heinrich HONSELL, Basel 2008 (KUKO OR-ERNST/STARK).
- ESENER, Turhan/GÜVEN, Kudret: Eşya Hukuku, 7.B., Ankara 2017.
- HATEMİ, Hüseyin: Das Vorkaufsrecht im neuen türkischen ZGB, Prof.Dr. Pierre Widmer’e Armağan, s.165 vd., İstanbul 2005.
- HERZOG, Nicolas: Kurzkomentar zum Obligationenrecht, Art.1-529, Hrg., Heinrich HONSELL, Basel 2008 (KUKO OR-HERZOG).
- ERTAŞ, Şeref/SERDAR, İlknur/GÜRPINAR, Damla: Yeni Türk Medeni Kanunu Hükümlerine Göre Eşya Hukuku, 9. Bası, İzmir 2011.
- FASEL, Urs: Basler Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Obligationenrecht I Art. 1-529 OR, 5.Aufl. (Herausgeber: Heinrich HONSBLI/Nedim Peter VOGT, Wolfgang WIEGAND), Basel und Frankfurt am Main 2011.
- FEYZİOĞLU, Feyzi Necmeddin: Şu’fa Hakkı, İstanbul 1959.
- GAUCH/SCHLUEP/SCHMID/EMMENEGGER: Schweizerisches Obligationenrecht, Allgemeiner Teil, 2. Band, 9.Aufl. Zürich 2008.
- GIGER, Hans: Berner Kommentar, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Band IV, Das Obligationenrecht, 2.Abteilung Die einzelnen Vertragsverhältnisse, 1.Teilband Kauf und Tausch, 3.Abschnitt Der Grundstückkauf, Bern 1997 (BK-GIGER).

- GUHL, Theo/KOLLER, Alfred/SCHNYDER, Anton K./DRUEY:
Das Schweizerische Obligationenrecht, 9.Aufl, Zürich 2000.
- GÜMÜŞ, Mustafa Alper: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, C.I,
İstanbul 2012 (TBK I).
- GÜMÜŞ, Mustafa Alper: Türk Medeni Kanununun Getirdiği Ye-
ni Şerhler, Birinci Basıdan İkinci Tıpkı Bası, İstanbul 2007
(Şerhler).
- GÜMÜŞ, Mustafa Alper: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun
Akdi Önalım Hakkına İlişkin Hükümlerinin (TBK m.237/III,
238, 239 ve 240-242) Değerlendirilmesi, YÜHFD, Prof. Dr. Er-
han Adal'a Armağan, C.VIII, S.2 ve C.IX, S.1, 2011-2012,
s.435-453 (Önalım).
- GÜMÜŞ, Mustafa Alper: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Kısa
Ders Kitabı, 4.B., İstanbul 2019 (Kısa Ders Kitabı).
- GÜNERİ, Onur: "Kanundan Doğan Önalım Hakkı ile Sözleşme-
den Doğan Önalım Hakkı ve Bu Kavramların Mukayesesi",
Yediyeppe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.18, S.2, Yıl:
2021, s.1353-1379.
- GÜZEL, Pınar: "Taşınmaz Üzerinde Geri Alım Hakkı", İnönü
Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.11, S.1, Yıl: 2020,
s.242-259.
- HAAB, Robert/SIMONIUS, August/SCHERRER, Werner/ZOBL,
Dieter: Zürcher Kommentar zum Schweizerischen
Zivilgesetzbuch, Das Sachenrecht, Erste Abteilung, Das
Eigentum, Art.641-729, Zürich 1977.
- HELVACI, İlhan: İsviçre Borçlar Kanununun Sözleşmeden Do-
ğan Ön-Alım, Alım ve Geri Alım Haklarına İlişkin Değişik-
likleri (İsviçre Borçlar Kanunu madde 216/fıkra 2, fıkra 3,
madde 216a-216e), Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası

Özel Hukuk Bülteni, Yıl: 19-20 (1999-2000), S.1-2, Aysel ÇELİKEL'e Armağan, s.397-417.

HESS, Urs: Basler Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Obligationenrecht I Art. 1-529 OR, 3.Aufl. (Herausgeber: Heinrich HONSBLL/Nedim Peter VOGT, Wolfgang WIEGAND), Basel und Frankfurt am Main 2003 (2003); 4,Aufl, Basel und Frankfurt am Main 2007.

HONSELL, Heinrich: Kurzkomentar zum Obligationenrecht, Art.1-529, Hrg., Heinrich HONSELL, Basel 2008 (KUKO OR-HONSELL).

HÜSEYİN, İhsan/YAŞBEY, Erhan: "Önalım Hakkının Kullanılması Kapsamında Tapu Memurunun İlgililere Bildirim Yükümlülüğü", Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.10, S.19, Ocak 2020, s.175-200.

JÄGGI PETER, Über das vertragliche Vorkaufsrecht, ZBGR 39 (1958), s.65 vd. (<http://www.unifr.ch/zrhr/assets/files/Documents/Publikationen/jaeggi/Ueber%20das%20vertragliche%20%20vorkaufsrecht.pdf>, e.t.12.08.2012).

KERVANKIRAN, Emrullah: "Markanın Müşterek (Paylı) Mülkiyete Konu Olması ve Bu Bağlamda Ortaya Çıkabilecek Sorunlar", Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s.393-408.

KILIÇOĞLU, Ahmet M.: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 26.B., Ankara 2022 (Genel Hükümler).

KILIÇOĞLU, Ahmet M.: Borçlar Hukuku, Özel Hükümler, 26.B., Ankara 2019 (Özel Hükümler).

KIRCA, Çiğdem: Önalım Hakkı Konusunda Medeni Kanundaki Değişiklikler, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, s.1179-1203, C.II, İstanbul 2002.

- KIRKBEŞOĞLU, Nagehan: Yeni 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Kısmi Hükümsüzlük, İstanbul 2011 (Kısmi Hükümsüzlük).
- KIRKBEŞOĞLU, Nagehan: Kanundan ve Sözleşmeden Doğan Önalım Hakkı, 2. B., İstanbul 2023 (Önalım Hakkı).
- KİZİR, Mahmut: "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Satış İlişkisi Doğuran Haklar ve Özellikle Önalım Hakkına İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.22, S.3, Yıl:2016, s.1773-1796.
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU/HATEMİ/SEROZAN/ARPACI: Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Borçlar Hukukuna Giriş-Hukuki İşlem, Sözleşme, 4. B., İstanbul 2008.
- KOLLER, Alfred: Schweizerisches Obligationenrecht, Allgemeiner Teil, Bd.I, 2.Aufl. Bern 2006 (OR AT).
- KRAMER, Ernst A.: Berner Kommentar, Schweizerisches Zivilgesetzbuch das Obligationenrecht, 2.Teilband, 1. Unterteilband Art.19-20 OR, Bern 1990.
- KUTLU, Nurgül: Önalım Hakkının Kullanılması, yayımlanmamış ylt., Kocaeli 2010.
- KURU, Baki/AYDIN, Burhan : Medeni Usul Hukuku (Ders Kitabı), Ankara 2023.
- LARENZ, Karl/WOLF, Manfred/NEUNER, Jörg: Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 10. Aufl., München 2012.
- MEIER-HAYOZ, Arthur: Berner Kommentar, Kommentar zum schweizersiche Privatrecht, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Sachenrecht, 1.Abteilung Das Eigentum 3.Teilband Grundeigentum II, Artikel 680-701 ZGB, Bern 1975.

- ODMAN BOZTOSUN, Ayşe: İslahçı Hakkı, Ankara 2006.
- OĞUZMAN, M. Kemal: "Dürüstlük Kuralına (MK. m.2) Başvurma Hususunda Bazı Yargıtay Kararlarının Eleştirilmesi", Prof. Dr. Yaşar Karayalçın'a 65 inci Yaş Armağanı, Ankara 1988, s.407-415.
- OĞUZMAN, M. Kemal/BARLAS, Nami: Medeni Hukuk, Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, İstanbul 2008.
- OĞUZMAN, M. Kemal/SELİÇİ, Özer/OKTAY-ÖZDEMİR, Saibe: Eşya Hukuku, 24.B., İstanbul 2022.
- ÖZÇELİK, Ş. Barış: "Fiili Taksim Halinde Yasal Önalım Hakkının Kullanılmayacağı Yönündeki Yargıtay Uygulamasının Değerlendirilmesi", TBB Dergisi, S.141, Yıl:2019, s.253-264 (Fiili Taksim).
- ÖZÇELİK, Ş. Barış: "5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda 6537 Sayılı Kanun'la Yapılan Değişiklikler ve Değerlendirilmesi", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIX, Yıl: 2015, S.1, s.87-110 (Toprak).
- ÖZDEK, Yasemin: "Önalımda (Şuf'ada) Vazgeçme ve Bir Yargıtay Kararı", Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.3, S.3, Mayıs 1985, s.337-369.
- ÖZMEN, Etem Saba: TBK'na Göre Taşınmaz Satışına İlişkin Hükmelerin İrdelenmesi, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükmelerinin Değerlendirilmesi Sempozyumu (3-4 Haziran 2011), Prof.Dr.Cevdet Yavuz'a Armağan, İstanbul 2011, s.428-435.
- PEKCANITEZ, Hakan/ATALAY, Oğuz/ÖZEKES, Muhammet : Medeni Usul Hukuku, Ders Kitabı, 5. Bası, İstanbul 2017.
- PULAŞLI, Hasan: Şarta Bağlı İşlemler ve Hukukî Sonuçları, Ankara 1989.

- REY, Heinz: Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Zivilgesetzbuch II, Hrsg.: Heinrich Honsell/Nedim P. Vogt/ Thomas Geiser, 2.Aufl. Basel/Frankfurt a.M. 2003 (BSK ZGB).
- REY, Heinz: Die Grundlagen des Sachenrechts und das Eigentum, Grundriss des schweizerischen Sachenrechts, Band I, 3. Aufl., Bern 2007 (Sachenrecht).
- SCHMID, Jörg/HÜRLIMANN-KAUP, Bettina: Sachenrecht, 4.Aufl., Zürich-Basel-Genf 2012.
- SCHÖNENBERGER, Oser/JÄGGI, Peter: Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, Bd. V. das Obligationenrecht, Teilband V 1a (Art.1-107), Zürich 1973.
- SCHWENZER, Ingeborg: Schweizerisches Obligationenrecht, Allgemeiner Teil, 3.Aufl., Bern 2003.
- SEROZAN, Rona: Nisbî Hakların Güçlendirilmesi, İÜHFİM 1974/1-4, s.459-479.
- SIMONIUS, Pascal/SUTTER, Thomas: Schweizerisches Immobiliarsachenrecht, Band I: Grundlagen, Grundbuch und Grundeigentum, Basel 1995.
- SİRMEN, A. Lâle: Türk Özel Hukukunda Şart, Ankara 1992 (Şart).
- SİRMEN, A. Lâle: Eşya Hukuku, 11. B., Ankara 2023 (Eşya).
- ŞAHİN, Turan: "Paylı Mülkiyette ve 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu Kapsamında Yasal Önalım Hakkı", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.24, S.2, Aralık 2018, s.906-930.
- ŞİPKA, Şükran: Türk Hukukunda Kanuni Önalım (Şufa) Hakkı (MK. 659), Hukuki Niteliği ve Kullanma Koşulları, İstanbul 1993 (Önalım Hakkı).

- ŞIPKA, Şükran: “Yargıtay Kararları Doğrultusunda Taşınmazlardaki Değer Artışlarının Kanuni Önalım (Şufa) Bedeline Yansıtılması”, İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.20, 1996, s.31-39 (Önalım Bedeli).
- STEINAUER, Paul-Henri: *Les droits réels*, Tome II, 2. Aufl., Bern 1994.
- ŞENOL, Nilay: “Taşınmaz Satış Sözleşmelerinde Bedelde Muvazaa ve Sonuçları”, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.17, S.1, Ocak 2020, s.305-337.
- TANDOĞAN, Halûk: *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, C.I/1, 6.B., İstanbul 1990 (I/1).
- TUNABOYLU, Müslim: *Önalım (Şuf’a) Davaları*, Ankara 2004.
- TUOR, Peter/SCHNYDER, Bernard/SCHMID, Jörg/RUMO-JUNGO, Alexandra: *Das Schweizerische Zivilgesetzbuch*, 12.Aufl. Zürich 2002.
- VON FISCHER LEHMANN, Marie: *ZBG Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch* (Herausgeben von Jolanta KREN KOSTKIEWICZ, Peter NOBEL, Ivo SCHWANDER, Stephan WOLF), Zürich 2011.
- YAVUZ, Cevdet: *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 6.Bası, İstanbul 2008 (Hazırlayanlar: Cevdet YAVUZ/Burak ÖZEN/Faruk ACAR) (Borçlar).
- YAVUZ, Cevdet: *Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler)*, 16.Bası, İstanbul 2019 (Hazırlayanlar: Cevdet YAVUZ/Burak ÖZEN/Faruk ACAR) (Yeni Borçlar).
- YAVUZ, Cevdet: “Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesinde Yasal Önalım Hakkının Kullanılması Sorununa Dair Görüşler”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.4, S.2, Yıl: 2017, s.109-132 (Önalım).

- YAVUZ, Nihat: Türk Borçlar Kanunu'nun Getirdiği Değişiklikler ve Yenilikler Genel Hükümler-Özel Hükümler, Ankara 2012 (YAVUZ, N.).
- YILDIZ, Ekrem: Önalım Davaları, Açıklamalı-İçtihatlı, İstanbul 2008.
- YÜCEL, Sevtap: Sözleşmeden Doğan Önalım Hakkı, yayımlanmamış ilt., Eskişehir 2006 (Tez).
- YÜCEL, Sevtap: "Önalım Davası", Haluk Konuralp Anısına Armağan, C:1, Ankara 2009 (Önalım).
- ZEVKLİLER, Aydın/GÖKYAYLA, Emre Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, 20.B., İstanbul 2020.
- ZEVKLİLER, Aydın/ERTAŞ, Şeref/HAVUTÇU, Ayşe/ACABEY, Beşir/GÜRPINAR, Damla: Yeni Medeni Kanuna Göre Medeni Hukuk (Temel Bilgiler), 10. Bası, Ankara 2018.

Prof. Dr. Mustafa ÖZEN

**DENİZ YOLUYLA EŞYA
(YÜK/MAL) TAŞIMALARINDA
TAŞIYANIN SORUMLULUK VE
SORUMSUZLUK DURUMLARI**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Deniz Yoluyla Eşya (Yük/Mal) Taşımalarında Taşıyanın Sorumluluk ve Sorumsuzluk Durumları

Mustafa Özen

Hukuk Yayınları Dizisi – 3971

Birinci Baskı : Kasım 2024

ISBN : 978 – 625 – 6147 – 99 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- AKAN, Pınar; Deniz Taşımacılığında Taşıyanın Yüke Özen Yükümlülüğünün İhlalinden Doğan Sorumluluğu (TTK m. 1061), Ankara, 2007.
- AKINCI, Sami; Deniz Hukuku (Navlun Mukaveleleri), İstanbul, 1968.
- ATAMER Kerim; Deniz Ticareti Hukuku -I-, İstanbul, 2017.
- ATAMER, Kerim; Taşıyanın Yükün Zararından Doğan Sorumluluğunda Hak Düşürücü Süre (TTK m. 1067). Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XIII. Bildiriler-Tartışmalar. Ankara, 5-6 Nisan 1996.
- AYBAY/ORAL/BİÇEN; Türk Hukukunda Taşıyanın Sorumluluğu Üstüne, İstanbul 2000.
- BOLCA, Tunca; Deniz Taşımacılığında Taşıyanın Sorumluluktan Kurtulduğu Haller, İstanbul, 2018.
- CAN; Mertol; Navlun Sözleşmesinin Sona Ermesi, Ankara, 1998.
- CONGAR, H. Cem; Deniz Yolu ile Uluslararası Eşya Taşımalarında Taşıyıcının Sorumluluğu ve Deniz Sigortaları (Yük, Tekne ve P-I Kulüp Sigortaları), Ankara, 2023.
- CÖMERT, G. Venüs; Taşıyanın Gemiyi Denize, Yola ve Yüke Elverişli Bulundurma Borcu, İstanbul, 2022.
- ÇAĞA, Tahir; Deniz Ticareti Hukuku-I (Giriş, Gemi, Donatan, Kaptan), İstanbul, 1973.
- ÇAĞA, Tahir/KENDER, Rayegan; Deniz Ticareti Hukuku-I (Giriş, Gemi, Donatan, Kaptan), İstanbul, 16. Baskı, 2010.
- ÇAĞA, Tahir/KENDER, Rayegan; Deniz Ticareti Hukuku-II, Navlun Sözleşmeleri, İstanbul, 10. Baskı, 2010.
- ÇETİNGİL, A. Ergon; Milletlerarası Sözleşmelerde ve Türk Hukukunda Taşıyanın Koli-Konteyner ve Ünite (Parça) Başına Belirli Bir Tutarla Sorumluluğu, Sorumluluk ve Sigorta Hukuku Bakımından Eşya Taşıma Sempozyumu, 26-27 Ocak 1984, Maçka İstanbul.
- DEMİR, İsmail; Deniz Ticareti Hukuku Ders Kitabı, Ankara, 2021.
- EREN, Fikret; Borçlar hukuku özel hükümler, Ankara, 2019.
- KARA, Hacı; Deniz Ticareti Hukuku, İstanbul, 2020.
- ILGIN ÇELİK, Canan Özlem; Deniz Yoluyla Eşya Taşımacılığın Geç Teslimden Kaynaklanan Zararlardan Sorumluluk, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 2, Yıl 2008.

- İZVEREN, Adil; Deniz Ticareti Hukuku, Ankara, 1975.
- KALPSÜZ, Turgut; Donatanın Akit Dışı Mesuliyeti ve Bunun Sınırlandırılması. Sorumluluk ile Sigorta Hukuku ve Uygulama Açısından Deniz Kazaları Sempozyumu. (13-15 Ekim 1982, Tarabya-İstanbul.
- KANER, İnci Deniz; Deniz Ticareti Hukuku II, İstanbul, 2014.
- KANER, Deniz İnci; Deniz Ticareti Hukuku (Giriş-Gemi, Donatan, Donatma İştirakı-Kaptan), İstanbul 2016.
- KENDER, Rayegan; Türk Hukukunda Denizde Mal Taşıyanın Sorumluluğu, Sorumluluk ve Sigorta Hukuku Bakımından Eşya Taşımacılığı Sempozyumu, 26-27 Ocak-Maçka, İstanbul, 1996.
- LIGHT ALGANTÜRK, Didem; Yeni TTK Uyarınca Navlun Sözleşmelerinde Yükü İnceleme ve Bildirim, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırmaları Dergisi, Sayı 2, Yıl 2012.
- OKAY, Sami; Deniz Ticareti Hukuku II, (Navlun Mukaveleleri, Denizde Yolcu ve Deniz Ödücü Mukaveleleri), İstanbul, 1971.
- OKAY, Sami; Taşıyanın Mesuliyetinde Maldaki Ziya ve Hasarların İhbarı, Ord. Prof. Dr. Ernst R. HİRSCHE'ye Armağan, Ankara, 1964.
- SEVEN, Vural; Taşıyanın Yüke Özen Borcunun İhlalinden (Yükün Ziya ve Hasarından) Doğan Sorumluluğu, Ankara 2003.
- SÖZER, Bülent; Deniz Ticareti Hukuku (Gemi-Donatan-Taşıyan ve Deniz Ticareti Hukukunda Sorumluluk Rejimi), İstanbul, 2012.
- SÖZER, Bülent; Deniz Ticareti Hukuku I (Ders Kitabı) Giriş-Gemi-Donatan ve Navlun Sözleşmeleri, İstanbul, 2012.
- SÖZER, Bülent; Deniz Ticareti Hukuku I (Ders Kitabı), Giriş-Gemi-Donatan ve Navlun Sözleşmeleri, İstanbul, 2022.
- SÜZEL, Cüneyt; Deniz Ticareti Hukukunda Taşıtan ve Yükleten, İstanbul 2014.
- TAŞDELEN, Nihat; Deniz Yoluyla Yapılan Taşımalarda Taşıyanın Başlangıçtaki Elverişsizlikten Doğan Sorumluluğu, Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal TEKİNALP'e Armağan, İstanbul, 2003, Cilt I.
- TAŞKIN, Büşra Nur; Taşıyanı Muhtemel Sorumsuzluk Halleri, Ankara, 2023.
- TEKİL, Fahiman; Navlun Mukaveleleri, İstanbul, 1973.
- TEKİL, Fahiman; Deniz Hukuku, 5. Baskı, İstanbul, 1998.
- ÜLGENER, M. Fehmi; Taşıyanın Sorumsuzluk Halleri, İstanbul 1991.
- ÜLGENER, M. Fehmi; Zaman Çarter Sözleşmesi, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt LXV, Sayı 2, Yıl 2007.
- YAZICIOĞLU, Emine (KENDER/ÇETİNGİL) Deniz Ticareti Hukuku, İstanbul, 2022.

- YAZICIOĞLU, Emine; Deniz Yoluyla Eşya Taşımalarında Geç Teslimden Kaynaklanan Sorumluluk, Prof. Dr. Ergin NOMER'e Armağan, MHM özel Sayısı, İstanbul 2002.
- YAZICIOĞLU, Emine; Deniz Yük Senedi ve Deniz Yük Senedi ile Belgelenen Taşımalara İlişkin Bazı Sorunlar, Prof. Dr. Tahir ÇAĞA'nın Anısına Armağan, İstanbul, 2000.
- YAZICIOĞLU, Emine; Hamburg Kurallarına Göre Taşıyanın Sorumluluğu: Lahey/Visby Kuralları ile Karşılaştırmalı Olarak. İstanbul, 2000.
- YETİŞ ŞAMLI, Kübra; 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Taşıyanın Zıya, Kasar ve Geç Teslimden Doğan Sorumluluğu, İstanbul, 2. Baskı 2013.
- YILMAZ, Ejder; Hukuk Sözlüğü, Ankara, 1996.

Prof. Dr. Ahmet EROL

VERGİ HUKUKU

VE

TÜRK VERGİ SİSTEMİ

SORU BANKASI

HMGS – HUKUK MESLEKLERİNE GİRİŞ SINAVI
İYÖS – İDARİ YARGI ÖN SINAVI
İDARİ YARGI HAKİM ADAYLIĞI SINAVI
YMM SINAVLARI
SMMM SINAVLARI
VERGİ MÜFETTİŞ YARDIMCILIĞI SINAVI
GÜMRÜK GRUBU TİCARET MÜFETTİŞ YARDIMCILIĞI SINAVI
MALİYE UZMAN YARDIMCILIĞI SINAVI
VERGİ DENETMENİ YARDIMCILIĞI SINAVI
VERGİ MEMURLUĞU SINAVI
TÜM KARIYER MESLEKLERİNE GİRİŞ SINAVLARI İÇİN
ÇÜZÜMLÜ 1589 SORU

LAW ACADEMY

ADALET SINAV AKADEMİ EĞİTİM A.Ş.

Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi
Ahmet Erol

Sınav Yayınları Dizisi – 1

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 625 – 94936 – 0 – 2

LAW ACADEMY

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Adalet Basım Yayım Dağıtım San ve Tic. Ltd. Şti.

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

 : lawacademy.com.tr

 : info@lawacademy.com.tr

 : facebook.com/lawacademy.com.tr

 : x.com/LawAcademy__

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Sözkesen Matbaacılık Sanayi ve Tic. A.Ş.

İvedik OSB 1518.Sokak Mat-Sit İş Merkezi No. 2/40 Yenimahalle/Ankara

Tel: (0312) 395 21 10

Sertifika No: 49363

KAYNAKÇA

1. Ahmet EROL, **Türk Vergi Sistemi ve Vergi Hukuku** (Genişletilmiş ve Güncellenmiş 6. Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
2. Ahmet EROL, **Sorularla Vergi Hukuku**, Adalet Yayınevi 2022.
3. Ahmet EROL, **Sorularla Türk Vergi Sistemi**, Adalet Yayınevi 2022.
4. Doğan GÖKBEL (Editör), **Özel Vergi Hukuku II**, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3154, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2056, Eskişehir, 2019.
5. Şükrü KIZILLOT, Mustafa Erkan ÜYÜMEZ (Editörler), **Vergi Uygulamaları**, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2924 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1881, Eskişehir, 2019.
6. GİB, Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı, **Kurumlar Vergisi Beyan Rehberi**, Yayın No: 430, Ankara 2022.
7. Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı, **Kira Geliri Elde Eden Mükellefler İçin Vergi Rehberi**, Yayın No:420, Ankara, 2022.
8. GİB, Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı, **Ticari Kazanç Elde Eden Mükellefler İçin Vergi Rehberi**, Yayın No:419, Ankara, 2022.
9. GİB, Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı, **Ücret Geliri Elde Edenler İçin Vergi Rehberi**, Yayın No:424, Ankara, 2022.
10. GİB, Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı, **Menkul Sermaye İradı Elde Eden Mükellefler İçin Vergi Rehberi**, Yayın No: 416, Ankara, 2022.
11. GİB, Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı, **Diğer Kazanç ve İratların Vergilendirilmesi Rehberi**, Yayın No:418, Ankara, 2022.
12. GİB, Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı, **Serbest Meslek Kazancı Elde Eden Mükellefler İçin Vergi Rehberi**, yayın No:415, Ankara, 2022.
13. GİB, Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı, **Zirai Kazanç Elde Eden Mükellefler İçin Vergi Rehberi**, Yayın No:422, Ankara, 2022.
14. GİB, Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı, **Veraset ve İntikal Vergisi Beyanı Broşürü**, Yayın No:394, Ankara, 2021.
15. 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu
16. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu
17. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu
18. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu
19. 4760 Özel Tüketim Vergisi Kanunu
20. 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu
21. 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu
22. 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu
23. 492 sayılı Harçlar Kanunu
24. 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu
25. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu
26. 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi Kanunu

Dr. Halil POLAT

Avukat

AVUKATLIK HUKUKU

HUKUK MESLEKLERİNE GİRİŞ SINAVINA HAZIRLIK

LAW ACADEMY

ADALET SINAV AKADEMİ EĞİTİM A.Ş.

Avukatlık Hukuku

Halil Polat

Sınav Yayınları Dizisi – 3

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 625 – 94936 – 2 – 6

LAW ACADEMY

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Adalet Basım Yayım Dağıtım San ve Tic. Ltd. Şti.

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

 : lawacademy.com.tr

 : info@lawacademy.com.tr

 : facebook.com/lawacademy.com.tr

 : x.com/LawAcademy__

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Sözkesen Matbaacılık Sanayi ve Tic. A.Ş.

İvedik OSB 1518.Sokak Mat-Sit İş Merkezi No. 2/40 Yenimahalle/Ankara

Tel: (0312) 395 21 10

Sertifika No: 49363

KAYNAKÇA

- **ADAY**, Nejat, Avukatlık Hukukunun Esasları, Beta Yayınları, İstanbul 1994.
- **AFŞİN**, Sabahat, Avukatlıkta Reklam Yasağı, Dicle Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2022
- **AKCAN**, Recep, Vekilin Başkasını Tevkil Etme Yetkisi, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 9, Sayı 3-4, Yıl 2001, s. 7 vd.
- **AKGÜL KOÇER**, Şeyma, Kamulaştırma Bedel Tespit ve Tescil Davalarında Aleyhe Vekâlet Ücreti Uygulamasının Mülkiyet Hakkı Açısından Değerlendirilmesi, https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/300320231557489_inhakdergi10_inhakdergi10.pdf
- **AKİPEK-ÖCAL**, Şebnem, Vekâlet İlişkileri (Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Ed: M. Turгут Öz), Seçkin Yayınları, Ankara 2023, s.697-736.
- **ALDEMİR**, Hüsnü, Uygulamada Avukatlık Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2018
- Ankara Barosu Avukatlık Staj Rehberi, Ankara Barosu Yayınları, Ankara 2016
- **ARAL**, Fahrettin/**AYRANCI**, Hasan, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 11. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.
- **ASLAN**, Ali Çetin, Avukatlık Hukukunda Reklam Yasağı, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2015 (Reklam Yasağı)
- **ASLAN**, Ali Çetin, Avukatlık Tekeline Genel Bir Bakış, DEÜHFD, C.16, Özel Sayı, Y.2014 (Avukatlık Tekeli)
- **ASLAN**, Oğuzhan/**KARAKOÇ**, Hüseyin, Avukatlar İçin Serbest Meslek Makbuzu El Kitabı, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021
- **AYBAY**, Rona, Avukatlık Kanunundaki, Disiplin Kovuşturmasının Bir Yıl İçinde Açılması Zorunluluğu (Madde 141/II), Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, s. 45 vd.
- **AYDIN**, Murat, Avukatlık Ücreti, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020
- **AYKUT**, Gökhan, Hukuk Davalarında Avukatlık Ücreti, İstanbul Kültür Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2018
- **BAĞLI-TAHIROĞLU**, Yasemin, Hukuk Yargılamasında Vekâlet Ücreti, İstanbul Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.
- **BAYDAR HALİÇ**, Avukatın Hukukî Sorumluluğu, Marmara Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019
- **BERBEROĞLU YENİPİNAR**, Filiz, Avukatın Yargılama Sürecindeki Hakları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018
- **BOZDAĞ**, Ahmet/**KORKMAZ**, Zeynep Büşra, Ceza Muhakemesi Hukukunda Avukatlara Tanınan Hukukî Ayrıcalıklar, İkinci Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022
- **BOZKURT**, Buket, Avukatın Borca ve Yüküme Aykırı Davranıştan Sorumluluğu, Çankaya Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2018
- **BUDAK**, Ali Cem/**KARAASLAN**, Varol/**APAYDIN**, Eylem/**AYDEMİR**, Fatih, Avukatlık ve Noterlik Hukuku, 2. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2022

- **BULUR**, Alper, Avukatlık Kanunu. 35/A’NIN Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları Çerçevesinde İrdelenmesi ve Bir Düzenleme Önerisi, TBB Dergisi, 2010 (89)
- **CİMBAR**, Ferhat, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, Gazi Ün. SBE Doktora Tezi, Ankara 2018
- **COŞAR**, Vedat Ahsen/**AKGÜL**, Salih, Avukatlık Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2023
- **ÇALIŞKAN**, Suat/**ORAK**, Ümit/**GÜREL**, Begüm, Avukatlık Sözleşmesi ve Avukatlık Ücreti, 2. Baskı, Platon Hukuk Yayınevi, Ankara 2023
- **ÇELİK**, İsa, Avukatlık Suçları, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2022 (Avukatlık Suçları)
- **ÇELİK**, M. Lamih, Avukatlık Meslek Kuralları, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022 (Meslek Kuralları)
- **ÇELİKOĞLU**, Cengiz Topel, Medeni Yargılama Hukukunda Avukatın Delillerin Toplanmasıdaki Rolü, Marmara Ün. SBE Doktora Tezi, İstanbul 2011
- **ÇETİN**, Süleyman/**ATEŞ**, Derya, Avukatlık ve Noterlik Hukuku, 5. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2022
- **ÇİNE**, Özcan, Avukatlık Hukuku, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023
- **ÇİTİL**, Ali, Türk Hukukunda Avukatlık Ortaklığı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020
- **DEMİR**, Şamil, Avukatın Uzlaşma Sağlama Yetkisi, Başkent Ün. SBE, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2011 (Uzlaşma)
- **DENİZ**, İlnur, Avukatlık Sözleşmesinin Sona Ermesi Hâlinde Vekâlet Ücreti, Çukurova Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, Adana 2018
- **DİNÇ**, Ünal, Disiplin Kurulu Kararları (2013-2017), Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2017. (Disiplin)
- **DİNÇ**, Ünal, Disiplin Kurulu Kararları ve İdari Yargı Kararları (2013-2017), Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2017. (Disiplin ve İdari Yargı)
- **EGEMEN**, Erhan/**AŞIK**, Ahmet Can, Uygulamada Avukatlık Ücreti, Seçkin Yayınları, Ankara 2021
- **EKEN**, Furkan, Avukatlık Sözleşmesinde Ücretin Belirlenmesi, İstanbul Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019
- **ERDAĞ**, Nevzat, Avukatlar İçin Vergi Rehberi ve Serbest Meslek Makbuzu, Platon Hukuk Yayınevi, 2021
- **ERDOĞMUŞ TIĞLI**, Dicle, Avukatlar Hakkında Arama ve Elkoyma, İstanbul 2022.
- **EREN**, Fikret, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2017 (Özel)
- **ERTÜRK**, Cahide Sultan, Türk Hukukunda Kamu Avukatlığı ve Bağlı Avukatlık, Selçuk Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, Konya 2010
- **GANİYEVA**, Salimya, Türk Soylu Yabancıların Türkiye’de Çalışma Hakkı ve Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlar, TBBD, Y.2018, s. 139, s. 257-285.
- **GÖKCAN**, Hasan Tahsin, Avukatlık Yasası, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2012
- **GÖKYAYLA**, Emre, Avukatlık Sözleşmesinin Avukatın Azli ve İstifasıyla Sona Ermesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara Nisan 2007
- **GÜMÜŞ**, Mehmet, Avukatlar Hakkında Arama ve Elkoyma, Bahçeşehir Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019

- **GÜNAY**, Erhan, Avukatlar Hakkında Suç ve Disiplin Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2023 (Disiplin Hukuku)
- **GÜNAY**, Erhan, Vekâlet Sözleşmesi Uyuşmazlıkları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021 (Vekâlet)
- **GÜNER**, Semih, Avukatlık Hukuku, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2015 (Avukatlık Hukuku)
- **GÜNER**, Semih, Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2014 (Avukatlık Sözleşmesi)
- **GÜNERGÖK**, Özcan, Avukatlık Sözleşmesi, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2013
- **HARP**, Latife Başak, 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu Madde 35/a Kapsamında Avukatın Uzlaşma Sağlama Yetkisi, Çağ Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Mersin 2022
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/#> (kaynağı özel olarak belirtilmeyen Yargıtay kararlarının kaynağı bu sitedir)
- **İLGÜN**, Candaş, Avukatlık Ücret Sözleşmesi, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015 (Ücret Sözleşmesi)
- **İLGÜN**, Candaş, Karşı Yan Vekâlet Ücreti, Adalet Yayınevi, Ankara 2015 (Vekâlet Ücreti)
- **İLGÜN**, Candaş, Sulh Hâlinde Avukatın Ücret Alacağı, Adalet Yayınevi, Ankara 2016 (Sulh)
- **İLGÜN**, Ömer Faruk, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret El Kitabı, Aristo Yayınevi, 2021 (Ücret)
- **İLGÜN**, Ömer Faruk, Avukatlık Ücret Sözleşmesinde Genel İşlem Koşulları, 2. Yetkin Yayıncılık, Ankara 2020 (Genel İşlem Koşulları)
- **KAÇAK**, Avukatlık Kanunu, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2010
- **KARAGÜL**, Dilara, Türk Soylu Yabancıların Hukukî Rejimi, İstanbul Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2021
- **KARAOĞLAN**, Makbule, Kamu Avukatlarının Özlük/Statü Sorunları, Kısa ve Uzun Vadeli Talep ve Çözüm Önerileri, <https://www.barobirlik.org.tr/Haberler/kamu-avukatlarinin-ozluk-statü-sorunlari-kisa-ve-uzun-vadeli-talep-ve-cozum-onerileri-raporu-82932>
- **KARATEKE**, Songül, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, Ankara Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2004
- **KAYMAZ**, Seydi/ **GÖKCAN**, Hasan Tahsin Uzlaşma ve Önödeme, Ankara 2007
- **KAYIHAN**, Şaban/**ÜNLÜTEPE**, Mustafa, Vekâlet Sözleşmesinin Kendine Özgü Sona Erme Sebepleri, Fatih Sultan Mehmet Üniv. İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, S.3, Y.2014, s. 171-2012.
- **KOCAOĞLU**, Serhat Sinan, Türk Ceza Kanunu (m. 128) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Bir Hukuka Uygunluk Nedeni Olarak “Savunma Dokunulmazlığı”, Ankara Barosu Dergisi, 2012/4
- **KORKUSUZ**, M. Refik/**KORKUSUZ**, M. Halit, Avukatlık Hukukuna Giriş, 6. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa 2022
- **KÖROĞLU**, Ozan, Avukatın Sözleşmeden Doğan Hukukî Sorumluluğu, Bahçeşehir Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2022

- **KUMAŞ**, Alpaslan, Avukatların Vergilendirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022
- **KURTOĞLU**, Tülin, Akdi Vekâlet Ücreti ve Avukatın Hukukî Sorumluluğu, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2016
- **KÜÇÜK**, Bengü, Avukatlar Hakkında Cezaî Soruşturma ve Kovuşturma Usulü, Seçkin Yayınları, Ankara 2021
- **MISIR**, M. Haşim, Avukatlık Disiplin Hukuku, TBB Yayınları, Nisan 2008, Ankara (Disiplin)
- **MISIR**, M. Haşim, Avukatlık Sözleşmesi ve Ücret, (Soru-Cevap), TBB Yayınları, Ankara 2020 (Avukatlık Sözleşmesi)
- **ORUÇGÜNEY**, Ömür, Avukatın Ceza ve Disiplin Hukuku Sorumluluğu, İstanbul Medipol Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2017
- **ÖZBEK**, Mustafa S., Avukatlıkla Bağdaşabilen Akademik Unvanlar, S.1, Y.12, s. 17-42
- **ÖZDEMİR**, Burcu Deniz, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, Bahçeşehir Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020
- **ÖZEN**, Atilla, Avukatlık Hukuku, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023 (Avukatlık Hukuku)
- **ÖZEN**, Atilla, Avukatlık Sözleşmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021 (Avukatlık Sözleşmesi)
- **ÖZEN**, Atilla, Soru Cevaplı Avukatlık Hukuku Uygulamaları, Legal Yayıncılık, İstanbul 2013 (Soru Cevap)
- **ÖZEN**, Avukatlık Hukuku Ders Kitabı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022 (Ders Kitabı)
- **ÖZKENT**, Ali Haydar, Avukatın Kitabı, İkinci Tıpkı Basım, Ufuk Matbaası, İstanbul 2002
- **PEKER**, Ömer Lütfi, Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Avukatlık Ortaklığı, Selçuk Üniv. SBE Doktora Tezi, Konya 2007
- **POLAT**, Ceza Hâkiminin Başvuru Kitabı, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023 (Ceza Hâkimi)
- **POLAT**, Metin, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017 (Ücret)
- **RUHİ**, Ahmet Cemal/**RUHİ**, Canan, Avukatlık Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021 (Avukatlık Hukuku)
- **RUHİ**, Ahmet Cemal/**RUHİ**, Canan, Avukatlık Sözleşmesi ve Avukatlık Ücreti, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021 (Avukatlık Sözleşmesi)
- **RÜZGARESEN**, Cumhur, Avukatlık ve Noterlik Hukuku, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2022
- **SAATCIOĞLU**, Onur Can, Türk Soylu Yabancıların Çalışma Haklarına İlişkin Ayrıcalıklı Sisteme Yeniden Bakış: Amaç ve Konu Yönünden Değişim Sorunu, Y.2021, C.70, S.4, s. 1083-1130.
- **SARICA**, Dilşad, Avukatın Ücret Hakkı, Akdeniz Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Antalya 2016
- **SENCER TEKİN**, Sıla, Avukatların Meslek Suçları ve Yargılanması Usulü, Atılım Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2022
- **SEVER**, Dilşad Çiğdem, Avukatlığa Engel Suçların ve Avukatlığa Kabulü Bekletme Yetkisinin Anayasallığı Üzerine, Anayasa Hukuku Dergisi – C.8, S.16, Y. 2019, s. 409-442

- **SEYİT**, Günel, Türkiye’de Milletvekiliği-Avukatlık Bağdaşmazlığı Sorunu: Tarihsel Bir İnceleme, Ankara Barosu Dergisi, C.80, S.1, Y.2022, 2022/1, s. 135-211
- **SUNGURTEKİN-ÖZKAN**, Meral, Avukatlık Hukuku, 1. Baskı, Barış Yayınları, Fakülteler Kitabevi, İzmir 2006
- **ŞAHİNKAYA**, Nilgün, İşçi Avukatlık, Seçkin Yayınları, Ankara 2019
- **TANRIVER**, Süha Noterlik Açısından Vekâlet (Temsil), <https://www.noterlikrehberi.net/rehber/index.html?vekalet-temsil-makaleleri-1.html> (Temsil)
- **TANRIVER**, Süha, Avukatlık ve Noterlik Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2023 (Avukatlık)
- **TANRIVER**, Süha, Genel Vekâlet (Temsil) Özel Vekâlet (Temsil) Ayırımı, Ankara Hacı Bayram Veli Ün. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.2, S.2, 1998 (Vekâlet)
- TBB Disiplin Kurulu Kararları, <https://www.barobirlik.org.tr/DisiplinKararlari> (Kaynağı özel olarak belirtilmemiş kararlar bu siteden temin edilmiştir)
- **TOPAL**, Hakan, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, Kırıkkale Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale 2019
- **TURAN FÜHNER**, Ezgi, Avukatın Azli ve Azlin Hukukî Sonuçları, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2020
- **TUTUMLU**, Mehmet Akif/USTA, Murat, Asliye Hukuk ve Tüketici Mahkemesinde Vekâlet Ücreti Davası, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023
- **UYSAL**, Osman Ali, Stajyer Avukatın Sıklıkla Yaptığı Hata, <https://www.hukukihaber.net/stajyer-avukatin-siklikla-yaptigi-hata>
- **ÜNSAL**, Görkem, Avukatlık Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Hukukî Sonuçları, Ankara Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2018
- **YALÇINDURAN**, Türker, Vekâlet Sözleşmesinde Ücret, 2. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2007
- **YAVUZ**, Cevdet, Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), 8. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2010 (Borçlar-Özel)
- **YENİPINAR**, Filiz, Avukatın Yargılama Sürecindeki Hakları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018
- **YILMAZ**, Battal, Avukatlık Ücret Sözleşmesinden Kaynaklanan Davalar, Adalet Yayınevi, Ankara 2022 (Ücret Sözleşmesi)
- **YILMAZ**, Dilşat, Türk Hukukunda Kamu Hizmeti Kavramı ve Kriterleri, Gazi Ün. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XII, Y.2008, S.1-2 (Kamu Hizmeti)
- **YILMAZ**, Ejder, Kamuda Çalışan Avukatlar, AÜHFD, C.57, S.3, Y.2008 (Kamuda Çalışan Avukatlar)

Prof. Dr. Ahmet BAŞÖZEN

İstanbul Gedik Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Öğretim Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Yakup ORUÇ

Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Öğretim Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Ozan TOK

Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. İbrahim AŞIK

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Öğretim Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk DEMİR

Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Öğretim Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat BÜYÜKAY

İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Öğretim Üyesi

MEDENÎ USÛL HUKUKU

HUKUK MESLEKLERİNE GİRİŞ SINAVI İÇİN
TEMEL BİLGİLER & SORU BANKASI

KONU SONLARINDA ÖRNEK SORU VE ÇÖZÜMLERİ
TABLOLAŞTIRILMIŞ, ŞEKİLLERLE ANLATIM

Tümüyle gözden geçirilmiş
Genişletilmiş ve Güncellenmiş

4. BASKI

LAW ACADEMY

ADALET SINAV AKADEMİ EĞİTİM A.Ş.

Medenî Usûl Hukuku

Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı İçin Temel Bilgiler & Soru Bankası

Ahmet Başözen -İbrahim Aşık - Yakup Oruç-
Ömer Faruk Demir - Ozan Tok - Ferhat Büyükkay

Sınav Yayınları Dizisi – 5

Dördüncü Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 625 – 94936 – 4 – 0

LAW ACADEMY

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Adalet Basım Yayım Dağıtım San ve Tic. Ltd. Şti.

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

 : lawacademy.com.tr

 : info@lawacademy.com.tr

 : facebook.com/lawacademy.com.tr

 : x.com/LawAcademy__

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Sözkesen Matbaacılık Sanayi ve Tic. A.Ş.

İvedik OSB 1518.Sokak Mat-Sit İş Merkezi No. 2/40 Yenimahalle/Ankara

Tel: (0312) 395 21 10

Sertifika No: 49363

GENEL KAYNAKÇA

- ARSLAN, Ramazan / YILMAZ, Ejder / TAŞPINAR AYVAZ, Sema / HANAĞASI, Emel: Medeni Usûl Hukuku, Ankara 2023.
- ATALI, Murat / ERMENEK, İbrahim / ERDOĞAN, Ersin: Medeni Usûl Hukuku, Ankara 2023.
- BUDAK, Ali Cem / KARAASLAN, Varol: Medeni Usûl Hukuku, İstanbul 2023.
- ERCAN, İsmail: Uygulamacılar İçin Medeni Usûl Hukuku El Kitabı, Ankara 2021.
- GÖRGÜN, L. Şanal / BÖRÜ, Levent / KODAKOĞLU, Mehmet: Medeni Usûl Hukuku, Ankara 2023.
- KARSLI, Abdurrahim: Medeni Muhakeme Hukuku, Ankara 2020.
- KURU, Baki / AYDIN, Burak: Medeni Usûl Hukuku, El Kitabı, Ankara 2021.
- KURU, Baki / AYDIN, Burak: İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni usûl Hukuku Ders Kitabı, Ankara 2023.
- PEKCANITEZ USÛL (Medeni Usûl Hukuku), Cilt I, II, III, İstanbul 2017.
- PEKCANITEZ, Hakan / ATALAY, Oğuz / ÖZEKES, Muhammet: Medeni Usûl Hukuku, Ders Kitabı, İstanbul 2023.
- PEKCANITEZ, Hakan / ATALAY, Oğuz / ÖZEKES, Muhammet: Medeni Usûl Hukuku, Temel Bilgiler, İstanbul 2023.
- TANRIVER, Süha: Medeni Usûl Hukuku Cilt I, Ankara 2023.
- TANRIVER, Süha: Medeni Usûl Hukuku Cilt II, Ankara 2022.

Prof. Dr. Ahmet BAŞÖZEN

İstanbul Gedik Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Öğretim Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Yakup ORUÇ

Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Öğretim Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Ozan TOK

Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. İbrahim AŞIK

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Öğretim Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk DEMİR

Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Öğretim Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat BÜYÜKAY

İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Öğretim Üyesi

İCRA ve İFLÂS HUKUKU

HUKUK MESLEKLERİNE GİRİŞ SINAVI İÇİN TEMEL BİLGİLER & SORU BANKASI

KONU SONLARINDA SORULAR VE ÇÖZÜMLERİ
TABLOLAŞTIRILMIŞ, ŞEKİLLERLE ANLATIM
İTİRAZ ve SÜRELER İLE PARASAL SINIRLARA YÖNELİK TABLOLAR

Tümüyle gözden geçirilmiş
Genişletilmiş ve Güncellenmiş

6. BASKI

LAW ACADEMY

ADALET SINAV AKADEMİ EĞİTİM A.Ş.

İcra ve İflas Hukuku

Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı İçin Temel Bilgiler & Soru Bankası

Ahmet Başözen - İbrahim Aşık - Yakup Oruç-
Ömer Faruk Demir - Ozan Tok - Ferhat Büyükkay

Sınav Yayınları Dizisi – 6

Altıncı Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 625 – 94936 – 5 – 7

LAW ACADEMY

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Adalet Basım Yayım Dağıtım San ve Tic. Ltd. Şti.

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

 : lawacademy.com.tr

 : info@lawacademy.com.tr

 : facebook.com/lawacademy.com.tr

 : x.com/LawAcademy__

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Sözkesen Matbaacılık Sanayi ve Tic. A.Ş.

İvedik OSB 1518.Sokak Mat-Sit İş Merkezi No. 2/40 Yenimahalle/Ankara

Tel: (0312) 395 21 10

Sertifika No: 49363

GENEL KAYNAKÇA

ARSLAN, Ramazan / YILMAZ, Ejder / TAŞPINAR AYVAZ, Sema / HANAĞASI, Emel: İcra ve İflâs Hukuku, Ankara 2022.

ATALI, Murat / ERMENEK, İbrahim / ERDOĞAN, Ersin: İcra ve İflâs Hukuku, Ankara 2022.

AŞIK, İbrahim/ ORUÇ, Yakup/ TOK, Ozan/ SAÇAR, Ömer Faruk: İcra ve İflâs Hukuku, 2. Bası, Ankara 2023.

GÖRGÜN, Şanal / BÖRÜ, Levent / KODAKOĞLU, Mehmet: İcra ve İflâs Hukuku, Ankara 2022.

KAPLAN, Necdet: İcra-İflâs, El Kitabı, Ankara 2022.

KURU, Baki: İcra ve İflâs Hukuku, El Kitabı, Ankara 2013.

KURU, Baki / AYDIN, Burak: İstinâf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, İstanbul 2021.

MUŞUL, Timuçin: İcra ve İflâs Hukuku Esasları, Ankara 2017.

ÖZEKES, Muhammet: İcra Hukukunda Temel Hak ve İlkeler, Ankara 2009.

PEKCANITEZ, Hakan / ATALAY, Oğuz / SUNGURTEKİN ÖZKAN, Meral / ÖZEKES, Muhammet: İcra ve İflâs Hukuku, İstanbul 2022.

POSTACIOĞLU, İlhan E / ALTAY, Sümer: İcra Hukuku Esasları, İstanbul 2010.

SÜPHANDAĞ, Yavuz: İcra El Kitabı, Ankara 2021.

SÜPHANDAĞ, Yavuz: Stajyer Avukatın İcra Hukuku Uygulama El Kitabı, Ankara 2022.

UYAR, Talih / UYAR, Alper / UYAR, Cüneyt: İcra ve İflâs Hukuku Rehberi, İstanbul 2015.

YILDIRIM, Mehmet Kamil / DEREN YILDIRIM, Nevhis: İcra ve İflâs Hukuku, İstanbul 2021.

YILMAZ, Ejder: İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, Ankara 2016.

Doç. Dr. Hüseyin BİLGİN

Konya Bölge İdare Mahkemesi
2. İdari Dava Dairesi Üyesi

Doç. Dr. Murat TUMAY

İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Hukuk Fak. Kamu Hukuku Böl. Bşk.
Anayasa Huk. ABD. Başkanı

Arş. Gör. Damla USTAOĞLU

İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Anayasa Hukuku Anabilim Dalı

ANAYASA HUKUKU

ANAYASA YARGISI

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ

AÇIKLAMALI - CEVAPLI

TEST SORULARI

LAW ACADEMY
Ankara - 2024

ADALET SINAV AKADEMİ EĞİTİM A.Ş.

Anayasa Hukuku - Anayasa Yargısı
Hüseyin Bilgin - Murat Tumay - Damla Ustaoglu

Sınav Yayınları Dizisi – 8

Birinci Baskı : Ağustos, 2024

ISBN : 978 – 625 – 94936 – 7 – 1

LAW ACADEMY

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Adalet Basım Yayım Dağıtım San ve Tic. Ltd. Şti.

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

 : lawacademy.com.tr

 : info@lawacademy.com.tr

 : facebook.com/lawacademy.com.tr

 : x.com/LawAcademy__

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Sözkesen Matbaacılık Sanayi ve Tic. A.Ş.

İvedik OSB 1518.Sokak Mat-Sit İş Merkezi No. 2/40 Yenimahalle/Ankara

Tel: (0312) 395 21 10

Sertifika No: 49363

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Kemal Gözler, Grsel Kaplan; İdare Hukuku Dersleri, Ekin Basın Yayın, Bursa 2015.
- Ramazan Yıldırım, Mustafa Avcı; Türk İdari Rejimine Giriş, Astana Yayınları, Ankara 2015.
- Ramazan Yıldırım; Türk İdari Rejimi Dersleri, İdari Yargılama Usul Hukuku, Cilt:3, Mimoza Yayınları, Konya 2015.
- Halil Kalabalık, İdari Yargılama Usul Hukuku, 10. Baskı, Sayram Yayınları, Konya 2016.
- Ramazan Çağlayan, İdari Yargılama Hukuku, 4. Baskı, Seçkin yayıncılık, Ankara 2014.
- Bülent Yavuz, Faruk Bilir, Hasan Tunç, Türk Anayasa Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2015.
- Metin Günday, İdare Hukuku, İmaj yayıncılık, 10. Baskı, Ankara 2015.
- Ergün zbudun; Türk Anayasa Hukuku, Yetkin Yayınları, 15. Baskı, Ankara 2014.
- 1982 Anayasası metni
- 2577 sayılı Kanun metni

Dr. Ali Altan MİRİ

**ANONİM ORTAKLIKLARDA
ORGAN EKSİKLİĞİ DAVASI
(TTK M. 530)**

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Anonim Ortaklıklarda Organ Eksikliği Davası (TTK m. 530)

Ali Altan Miri

Hukuk Yayınları Dizisi – 4039

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 091 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Abut Ahmet, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Toplantı Çağrısı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul 2018.
- Akbulut Pakize Ezgi, Borçlar Hukukunda Kesin Hükümsüzlük Yaptırımının Amaca Uygun Sınırlama (Teleolojik Redüksiyon) Yöntemi ile Daraltılması, İstanbul 2016.
- Akdağ Güney Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2010 (Sorumluluk).
- Akdağ Güney Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, İstanbul 2016 (Yönetim Kurulu).
- Akdağ Güney Necla, Anonim Şirketlerde Kuruluş, İstanbul 2014 (Kuruluş).
- Akıntürk Turgut/Ateş Derya, Aile Hukuku, İstanbul 2016.
- Akipek Jale/Akıntürk Turgut/Ateş Derya, Türk Medenî Hukuku, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, C.I, Ankara 2018.
- Aktaş Betül, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, İstanbul 2019.
- Alışkan Murat, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın Anonim Şirketleri Denetlemesi ve İlgili Fesih Davaları, İstanbul 2007.
- Altaş Soner, Şirketler Hukukuna İlişkin Yüksek Yargı Kararları, Ankara 2018.
- Altay Sıtkı Anlam, "Anonim Ortaklıklar Hukukunda Denetim Komitesinin Hukuki İşlevleri", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. XXV, S. 4, Y. 2009, s. 595-619.
- Altay Sıtkı Anlam, "Kamu Tüzel Kişisi Tarafından Atanan Yönetim Kurulu Üyesinin Azli", Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Saygı Konferansı, Ed. Burcu Göçet, İstanbul 2017, s. 91-97 (Kamu Tüzel Kişisi).
- Altay Sıtkı Anlam, "Yönetim Kurulunun Seçiminin Finansal Tabloların Müzakeresiyle İlişkisi", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 2, Y. 2019, s. 477-478 (Finansal Tabloların Müzakeresi).
- Altay Sıtkı Anlam, Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Sermayeye Katılmalı Ortak Girişimler (Equity Joint Ventures), İstanbul 2009 (Ortak Girişimler).
- Altay Sıtkı Anlam, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Yetkilerinin Devrinin Sorumluluğa Etkileri, İstanbul 2011 (Yetki Devri).
- Altay Sıtkı Anlam, Hukuki Açından Banka Anonim Ortaklığı, İstanbul 2019 (Banka).

- Altınok Ormancı Pınar, "Tüzel Kişilerde Fiili Organ Kavramı ve Fiili Organın Hukuka Aykırı Fiilleri ile Hukuki İşlemlerinin Doğurduğu Sonuçlar", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 79, S. 4, Y. 2021, s. 1261-1283.
- Ansay Tuğrul, "Anonim Şirketin Murakabesi Yolları", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. I, S. 1, Y. 1961 (s. 37-60) (Murakabe).
- Ansay Tuğrul, Anonim Şirketler Hukuku, Ankara 1982 (Anonim Şirketler).
- Arıcı M. Fatih, "Ticaret Ortaklığınca Avukata Vekâlet (Temsil Yetkisi) Verilmesi ve Bu Vekâlete, Organ Temsilcinin Yetkisinin Sona Ermesinin veya Sınırlanmasının Etkisi", Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, Cilt: I, İstanbul 2007, s. 127-170.
- Armour John/Hansmann Henry/Kraakman Reinier/Pargendler Mariana et al, The Anatomy of Corporate Law: A Comparative and Functional Approach, 2017.
- Arsanlı Halil, Anonim Şirketler, C. II-III, İstanbul 1960.
- Arsanlı Halil, Anonim Şirketler, C. IV-V, İstanbul 1961.
- Arsanlı, Halil; Anonim Şirketler, C. I, İstanbul 1960.
- Atıcı Cansu, Medeni Usûl Hukukunda Dava Ehliyeti, Ankara 2021.
- Aydın Alihan, "Anonim Ortaklık Ana Sözleşmesinde Yönetim Kurulu Üye Sayısının Belirlenmesi", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. LXXI, S. 2, Y. 2013, s. 21-26 (Üye Sayısı).
- Aydın Alihan, "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Sınırları ve Temsil Yetkisinin/Gücünün Kötüye Kullanılması Sorunu", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. XXX, S. 1, Y. 2014, s. 123-188.
- Aydoğan Fatih, "TTK m. 530 Hükmüne Dayalı Olarak Açılan Fesih Davasında, Davacı Pay Sahibinin Çıkarılmasına Karar Verilip Verilemeyeceği - Davanın, TK m. 531 Hükmü Uyarınca Karara Bağlanması Mükün olup Olmadığı", Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Başkanı Merhum Mehmet Kılıç'a Armağan, Ed. Tekin Memiş, Bahar Şişek, Özge Selin Şimşek, İstanbul 2020, s. 135-146.
- Ayhan Rıza/Çağlar Hayrettin/Özdamar Mehmet, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 2021.
- Ayoğlu Tolga, "Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, C. 12, S. 2, Y. 2013, s. 219-252 (Haklı Neden).
- Ayoğlu Tolga, "Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshine İlişkin Davalarda Dava İkame Edildikten Sonra Şirket Bünyesinde Ortaya Çıkan Gelişmelerin Dava Sürecine Etkileri", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 1, Y. 2017, s. 123-155 (Dava Süreci).
- Ayoğlu Tolga, "Oydan Yoksun Pay Sahiplerinin Katılımı ile Alınan Genel Kurul Kararlarının Akıbeti (TTK md.361/3'ün Uygulama Alanı)", Galatasaray Üni-

- versitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan, S. 1, Y. 2002, s. 734-746 (Oydan Yoksun).
- Ayoğlu Tolga, "Pay Sahipleri ile Alacaklıların Dolayısıyla Zarar Nedeniyle Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Sorumluluk Davası Açma Hakkı ve Bu Tür Davalarda Alınan İlamları İcraya Koyma Yetkisi, Legal Hukuk Dergisi, S. 73, Y. 2009, s. 67-85.
- Ayoğlu Tolga, Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim, İstanbul 2018 (Tahkim).
- Bahar Sayın Hediye, Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, İstanbul 2017.
- Bahtiyar Mehmet, "Anonim Ortaklıkta Başkanın Yönetim Kurulunu Toplantıya Çağırmasının Yaptırımı ve Toplantısız Karar Alınmasında Bazı Sorunlar", Prof. Dr. Rıza Ayhan'a Armağan, Ankara 2022, C. I, s. 99-127 (Yönetim Kurulu Başkanı).
- Bahtiyar Mehmet, "Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Tutanağı ve Özellikle Kararların Hükümsüzlüğüne Etkileri", Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Saygı Günü- Şirketler Hukukunun Güncel Sorunları Sempozyumu, Ed. Mustafa Topaloğlu, Işık Özer, Ankara 2019 (Tutanak).
- Bahtiyar Mehmet, Anonim Ortaklık Anasözleşmesi, İstanbul 2001 (Anasözleşme).
- Bahtiyar Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, İstanbul 2022 (Ortaklıklar).
- Bahtiyar Mehmet/Hamamcıoğlu Esra, Yeni TTK'ya Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, İstanbul 2014.
- Baltalı Candemir, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı, İstanbul 2019.
- Baştuğ İrfan, Şirketler Hukukunun Temel İlkeleri, İzmir 1974.
- Beeler Lukas/Von der Crone Hans Caspar, Auflösungsklage nach Art. 736 Abs. 4 OR, Schweizerische Zeitschrift für Wirtschafts- und Finanzmarktrecht (SZW/RSDA), 4/2010, s. 329-339.
- Berger Lukas, "Bundesgerichtsentscheid zur Behebung von Organisationsmängeln durch das Gericht- Auflösung der Gesellschaft als ultima ratio", Zeitschrift zur Rechtsetzung und Praxis im Gesellschafts- und Handelsregisterrecht (Reprax), 2/2012, s. 40-47.
- Berger Lukas/Rüetschi David/Zihler Florian, "Die Behebung von Organisationsmängeln handelsregisterrechtliche und zivilprozessuale Aspekte", Zeitschrift zur Rechtsetzung und Praxis im Gesellschafts- und Handelsregisterrecht (Reprax), 1/2012, s. 1-29.
- Bernet Sandro/von der Crone Hans Caspar, "Rechtsgeschäftliche Vertretung der Aktiengesellschaft, Bundesgerichtsurteil 4A_455/2018 vom 9. Oktober 2019", Schweizerische Zeitschrift für Wirtschafts- und Finanzmarktrecht (SZW/RSDA), 1/2020, s. 84-95.

- Bernhard Schnyder, Erwin Murer, Berner Kommentar: Das Vormundschaftsrecht, Art. 360-397 ZGB Schweizerische Zivilgesetzbuch, Das Familienrecht, Bern 1984 (BK 1984).
- Biçer Levent/Hamamcıoğlu Esra, "Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler", Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 149-150, Y. 2017, s. 71-134.
- Bilgili Fatih, Yeni Gelişimlerle İsviçre ve Alman Hukuklarında Anonim Ortaklıkların Organlarının Davranışlarından Dolayı Üçüncü Kişiler Karşısındaki Sorumluluğu ve Organların Tazminat Borcu, Ankara 2004.
- Bohrer Andreas/Kummer Angela, Zürcher Kommentar: Obligationenrecht, Art. 698-726 und 731b OR-Die Aktiengesellschaft, Generalversammlung und Verwaltungsrat. Mängel in der Organisation, Ed. Lukas Handschin, Zürich-Basel-Genf 2018.
- Boran Güneysu Nilüfer, Medenî Usûl Hukukunda Karar, Ankara 2014.
- Bozkurt Tamer, "Yönetimsel Yetersizlikler Nedeni ile Anonim Şirketlere TMK m. 427/4 Gereğince Yönetim Kayyımı Atanması Sorunsalı", Tüzel Kişilik Penceresinden Anonim Ortaklık Sempozyumu, Ed. Havva Karagöz/ F. Beril Özcanlı/ Seda Palanduz, MEF Üniversitesi Hukuk Fakültesi 20-22 Temmuz 2020, İstanbul 2021, s. 287-322.
- Böckli Peter, "Aktienrechtsrevision: Die Zwangsjacke wird enger geschnürt", Gesellschafts- und Kapitalmarktrecht (GesKR) 1/2011, s. 8- 13.
- Böckli Peter, Schweizer Aktienrecht mit Fusionsgesetz, Börsengesellschaftsrecht, Konzernrecht, Corporate Governance, Recht der Revisionsstelle und der Abschlussprüfung in neuer Fassung - unter Berücksichtigung der angelaufenen Revision des Aktien- und Rechnungslegungsrechts, Zürich - Basel - Genf 2009. (Aktienrecht).
- Böckli Peter/Bühler, Christoph B., "Rechtliche Grenzen einer Selbstbehinderung der Aktiengesellschaft durch ihre Statuten", Ed. Nedim P. Vogt, Eric Stupp, Dieter Dubs, Unternehmen - Transaktion - Recht. Liber Amicorum für Rolf Watter zum 50. Geburtstag, Zürich 2008, s. 37-64.
- Börü Levent, "Dava Konusu Kavramı ve Teorileri", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. XXVIII, S. 2, Y. 2012, s. 257-292.
- Börü Levent/Koçyigit İlker, Ticari Dava, Ankara 2021.
- Bühler Christoph B., "Organisationsmängel: Typische Anwendungsfälle von Art. 731b OR undgesondertgeregelte Konstellationen", Schweizerische Juristen-Zeitung (SJZ) 114/2018, s. 441-450 (Organisationsmängel).
- Bühler Christoph B./Spichtin Nicolas, "Vertretungsmacht bei nicht statutenkonformer Zusammen setzung oder Interessenkonflikt des Verwaltungsrates", Gesellschafts- und Kapitalmarktrecht (GesKR), 10/2015 s. 150-157.

- Bühler Christoph, "Zwingendes Aktienrecht: Rechtfertigungsgründe und Alternativen Grundsätzliche Überlegungen zur Zukunft der Gestaltungsfreiheit im Schweizer Aktienrecht nach der Annahme der Volksinitiative «gegen die Abzockerei»", *Gesellschafts- und Kapitalmarktrecht (GesKR)* 4/2013, s. 541-550.
- Bühler Simon/Von der Crone Hans Caspar, Positive Beschlussfeststellungsklage, *Schweizerische Zeitschrift für Wirtschafts- und Finanzmarktrecht (SZW/RSDA)*, 5/2014, s. 564-572.
- Bürge Stefan/Gut Nicolas, "Richterliche Behebung von Organisationsmängeln der AG und der GmbH Normgehalt und verfahrensrechtliche Aspekte von Art. 731b OR", *Schweizerische Juristen-Zeitung*, 105/2009, s. 157-166.
- Canaris Claus-Wilhelm, *Die Feststellung von Lücken im Gesetz*, Berlin 1983.
- Catan Emiliano M./Kahan Marcel, "The Never-Ending Quest for Shareholder Rights: Special Meetings and Written Consent" *Boston University Law Review*, Vol. 99, No. 3, s. 743-786.
- Çenkci Esra, "Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Yeni Gücü: Genel Kurulu Toplantıya Çağırabilmesi", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C.XXXIII, S.1, Y. 2017, s. 129-176.
- Çenkci Esra, *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisi*, Ankara 2018 (Temsil).
- Christoph B. Bühler, *Zürcher Kommentar: Art. 698-726 und 731b OR- Die Aktiengesellschaft Generalversammlung und Verwaltungsrat. Mängel in der Organisation*, Zurich Basel Genf 2018.
- Clopath Gion, "Wie können Pattsituationen bei Zweimanngesellschaften behoben werden?", *Schweizerische Juristen-Zeitung (SJZ)*, 89/1993.
- Cools Sofie, "The Dividing Line Between Shareholder Democracy and Board Autonomy: Inherent Conflicts of Interest as Normative Criterion", *European Company and Financial Law Review*, Vol. 11, No. 2, 2014.
- Coştan Hülya, "Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. XXVIII, S. 3, Y. 2012, s. 155-190.
- Çağa Tahir, "Özel Hüküm Genel Hükümü Daima Bertaraf Eder Mi?", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.3, Y. 1993, s. 366-375.
- Çamoğlu Ersin, "Anonim Ortaklığa Yönetim Kayyımı Atanması", *İstanbul Barosu Dergisi*, C. 91, S. 5, Y. 2012, s. 15-28 (Yönetim Kayyımı).
- Çamoğlu Ersin, "Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Davasının Usulî Hükümleri, Yargı Dünyası, S. 230, 2015, s. 13-21.
- Çamoğlu Ersin, "Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshinde Hakimın Takdir Yetkisi", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. XXXI, S. 1, Y. 2015, s. 5-19 (Hakimin Takdir Yetkisi).

- Çamoğlu Ersin, “Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Kimler Çağırır”, Yargı Dünyası, S. 204, Y. 2012, s. 11-18 (Genel Kurul).
- Çamoğlu Ersin, “Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyeleri Aleyhine Açılacak Sorumluluk Davasında Şirketin Temsili ve Ortaklığa Temsil Kayyımı Atanması”, Avukat Serdar Özersin’e Armağan, Ankara 2017, s. 113-127 (Temsil Kayyımı).
- Çamoğlu Ersin, “Azınlığın Bilânço Ertelemesi Gündemdeki Diğer Maddeleri Nasıl Etkiler”, Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp’e Armağan, İstanbul 2003, s.287-295.
- Çamoğlu Ersin, “İstanbul 12. Bölge Adliye Mahkemesinin Anonim Ortaklıklara Yönetim Kayyımı Atanmasına İlişkin Örnek Kararı”, Yargı Dünyası, S. 260, Y. 2017, s. 13-27 (Örnek Karar).
- Çamoğlu Ersin, “Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyesi Sıfatının Kazanılması ve Kaybedilmesi”, Yargı Dünyası, S. 190, Y. 2011, s. 11-18.
- Çamoğlu Ersin, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2010. (Sorumluluk).
- Çamoğlu Ersin, Kollektif Ortaklığın Haklı Sebep Feshi ve Ortağın Haklı Sebep Çıkarılması, İstanbul 2010 (Kollektif Ortaklık).
- Çamurcu Emin, Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının İptaline Bağlanan Hukuki Sonuçlar, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul 2020.
- Çamurcu Emin, Anonim Ortaklıklarda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluklarının Belirlenmesi, İstanbul 2015 (Teselsül).
- Dalla Palma Oliver/Von der Crone Hans Caspar, “Der Organisationsmangel in der Aktiengesellschaft und die Ernennung eines Sachwalters nach Art. 731b OR”, Schweizerische Zeitschrift für Wirtschafts- und Finanzmarktrecht (SZW/RSDA), 5/2020, s. 577-588.
- Davies Paul L./Worthington Sarah/Micheler Eva, Gower’s Principles of Modern Company Law, London 2016.
- Demir Evin Emine, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komiteler, Ankara 2016.
- Demir Koray “Kooptasyon Uygulamasında Yeni Bir Perspektif Mümkün Mü? (TTK m. 363/1’de Öngörüldüğü Haliyle Kooptasyon)”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 75, S. 1, Y.2017, s. 315-334.
- Demirel Duygu, Ticaret Sicili, 2016 Ankara.
- Deren Yıldırım Nevhis, Türk, İsviçre ve Alman Medeni Usul Hukukunda Kesin Hükümün Sübjektif Sınırları, İstanbul 1996.

- Domanıç Hayri, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. II, İstanbul 1988.
- Domenig Benjamin/Gür Claudio, "Organisationsmangelverfahren nach Art. 731b und Art. 939 OR", Aktuelle Juristische Praxis (AJP/PJA), 2021, s. 168-1980.
- Dural H. Ali, "İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu (TTK m. 454)" Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, C. 12, S. 2, Y. 2013, s. 139-157.
- Dural H. Ali, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi ve Hukuki Sonuçları, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul, 2005 (Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi).
- Dural H. Ali/Ayoğlu Tolga, "Organsızlık Nedeniyle Fesih Davalarında" Uzun Süre" Koşulu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı, 2015 Ankara, s. 435-458.
- Dural Mustafa/Öğüz Tufan/Gümüş Mustafa Alper, Türk Özel Hukuku Cilt II-Aile Hukuku-, İstanbul 2015.
- Dural Mustafa/Sarı Suat, Türk Özel Hukuku C. I Temel Kavramlar ve Medenî Kanununun Başlangıç Hükümleri, İstanbul 2014.
- E. Hırş, Ticaret Hukuku Dersleri, İstanbul 1948.
- Edis Seyfullah, Medenî Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Ankara 1987.
- Eisenberg Melvin Aaron, "The Legal Roles of Shareholders and Management in Modern Corporate Decisionmaking", California Law Review, Vol. 57, No.1, Y. 1969, s. 1-181.
- Eminoğlu Cafer, Anonim Şirket Özelinde, Fiilî Yönetim Organı, Ankara 2022 (Fiilî Organ).
- Eminoğlu Cafer, Türk Ticaret Kanunu'nda Kurumsal Yönetim (Corporate Governance), İstanbul 2014.
- Emmenegger Susan/Tschentscher Axel, Berner Kommentar: Einleitung, Art. 1-9 ZGB zum Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Bern, 2012 (BK 2012).
- Enderli Thomas/Vogt Hans-Ueli, "Die Auflösung einer Aktiengesellschaft aus wichtigen Gründen und die Anordnung einer "anderen sachgemässen Lösung" (Art. 736 Ziff. 4 OR), Zeitschrift für juristische Weiterbildung und Praxis (recht), 6/2010, s. 238-520.
- Erdem Ercüment, "Yönetim Kurulunun Oluşumu, Yetkileri ve Yetki Devri", der. Ercüment Erdem, Türk Ticaret Kanunu ile İlgili Makaleler (2009-2016), 1. Baskı, İstanbul 2017, s. 367-406.
- Erdem Nuri, "Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Gündeme Bağlılık İlkesi Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyesinin Azlığı", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 76, S. 2, Y. 2018, s. 503-528.

- Erdoğan Moroğlu, "Anonim Ortaklık Anasözleşmesi ve Hukuki Niteliği" Der. Erdoğan Moroğlu, Makaleler, İstanbul 2010.
- Eren Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2015.
- Eriş Gönen, Açıklamalı-İçtihatlı Kooperatifler Hukuku, Ankara 2001, (Eriş 2001).
- Eriş Gönen, Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu Ticari İşletme ve Şirketler, Ankara 1987.
- Eriş Gönen, Anonim Şirketler Hukuku, Ankara (1995).
- Erişir Evrim, Geçici Hukuki Korumanın Temelleri ve İhtiyati Tedbir Türleri, İstanbul 2013.
- Eryiğit Harun, "İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Organ Sıfatı", İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. II, S. 2, Y. 2015, s. 213-227.
- Esra Hamamcıoğlu, "Yargıtay Kararları Işığında Bir veya Birkaç Yönetim Kurulu Üyesine Toplantı Davetinin Hiç ya da Kararlaştırılan Usule Uygun Yapılmamasının Sonuçları" Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, S. 197-198, Y. 2021, s. 119-158 (Yönetim Kurulu).
- Field Jr Harold D., "Resolving Shareholder Disputes and Breaking Deadlocks in the Close Corporation" (1974). Minnesota Law Review, Vol. 58, Y. 1974, s. 985-1007.
- Forstmoser Peter, "Abschied vom Numerus clausus im Gesellschaftsrecht?", Wirtschaftsrecht zu Beginn des 21. Jahrhunderts, Festschrift für Peter Nobel zum 60. Geburtstag, Bern 2005, s. 77- 98.
- Forstmoser Peter, "Der Organbegriff im aktienrechtlichen Verantwortlichkeitsrecht", Festschrift zum 60. Geburtstag von Arthur Meier-Hayoz, Bern 1982, s. 125-150.
- Forstmoser Peter, Organisation und Organisationsreglement der Aktiengesellschaft, Rechtliche Ordnung und Umsetzung in der Praxis, Zürich/Basel/Genf 2011.
- Forstmoser Peter, Organisation und Organisationsreglement der Aktiengesellschaft, Rechtliche Ordnung und Umsetzung in der Praxis, Zürich/Basel/Genf 2011.
- Forstmoser Peter/Arthur Meier-Hayoz/Peter Nobel, Schweizerisches Aktienrecht, Bern 1996.
- Gümüş Mustafa Alper, Türk Medeni Hukukunda Kayımlık, İstanbul 2006.
- Günaydın Burcu, Anonim Şirkette Zorunlu Organ Eksikliğine Dayanan Fesih Davası, İstanbul 2012.
- Gürbüz Usluel Aslı E., "Yeni Ticaret Kanunu Bağlamında Anonim Ortaklıklarda Kamu Denetiminin Değerlendirilmesi", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. XXVIII, S. 1, Y. 2012, s. 157-190.

- Gürel Murat, "Seçimi Sakat Olan Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Limited Şirket Müdürlerinin Genel Kurulu Toplantıya Çağrı Yetkisi Var mıdır?", Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan, İstanbul 2019, s. 481-520.
- Habersack Mathias, Münchener Kommentar zum Aktiengesetz: AktG, Band 2, §§ 76-117, MitbestG, DrittelbG, Ed. Wulf Goette, Mathias Habersack, Susanne Kalss, 2019 (Münchener Kommentar).
- Hamamcıoğlu Esra, "Anonim Ortaklıklarda Tek Borç İlkesine İlişkin Gelişmeler", Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 1, Y. 2018, s. 125-145.
- Hamamcıoğlu Esra, Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi, Ankara 2022 (Şirket Sözleşmesi).
- Hanağası Emel, "Anonim Otaklığın Haklı Sebep Feshi Davasının Medeni Usûl Hukuku Perspektifinden Değerlendirilmesi", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C.XXXII, S. 1, Y.1016, s. 199-270 (Haklı Sebep).
- Hanağası Emel, Davada Menfaat, 2009 Ankara (Menfaat).
- Handschin Lukas, "Auflösung der Aktiengesellschaft aus wichtigem Grund und andere sachgemässe Lösungen", Schweizerische Zeitschrift für Wirtschafts- und Finanzmarktrecht (SZW/RSDA), 1/1993, s. 43-45 (Auflösung).
- Hansmann Henry/Kraakman Reinier, "Essential Role of Organizational Law", The Yale Law Journal, Vol. 110, No. 3, 2000, s. 387-440.
- Helvacı Mehmet, "Sermaye Şirketlerinin Genel Kurul Toplantıları ve Bu Toplantılarda Bulunacak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Komiserleri Hakkında Yönetmelik" Gereği Ticaret Ortaklıklarının Özellikle Anonim Ortaklıkların Genel Kurullarının Yapılması, İstanbul 1997 (Genel Kurul Toplantıları).
- Helvacı Mehmet, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2001 (Sorumluluk).
- Helvacı Mehmet/Cankat Rifat, "Karşılaştırmalı Hukukta Şirket Menfaati Kavramı", Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan, İstanbul 2019, s. 521-555.
- Homburger Eric, Zürcher Kommentar: Der Verwaltungsrat, Art. 707-726 OR, Zurich 1997 (ZK 1997).
- Howe Lawrance, "Corporative Divorce: Deadlocks İn The Close Corporation, The Business Lawyer, Vol. 22, No. 2, 1967, s. 477-469.
- Hrubesch-Millauer Stephanie, Berner Kommentar: Einleitung, Art. 1-9 ZGB zum Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Bern 2012 (BK 2012).
- İlbasmış Hızlısoy Özlem, Anonim Şirketin Haklı Sebep Feshi, Ankara 2016.
- İmregün Oğuz, "Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayılarının Esas Sözleşme ile Düzenlenmesi", Bilgi Toplumunda Hukuk: Ünal Tekinalp'e Armağan, C. I, İstanbul 2003, s. 441-454 (Yetersayılar).
- İmregün Oğuz, "Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Toplantı ve Karar Yetersayıları ve Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları", Prof. Dr. Hay-

- ri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, C. I, İstanbul 2001, s. 277-292 (Yönetim Kurulu Yetersayıları).
- İmregün Oğuz, Anonim Ortaklıklar, İstanbul 1989 (Anonim Ortaklık).
- İzmirli Yadigâr, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Organ Niteliğini Kaybetmesi ve Hukuki Sonuçları, Ankara 2001.
- İzmirli Yadigâr, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Tasfiye Memurlarının Görev Yetki ve Sorumlulukları, Ankara 2001 (Tasfiye Memurları).
- Jörg Florian S., "Richterliche Entscheide bei Organisationsmängeln", Entwicklungen im Gesellschaftsrecht X, Der. Peter V. Kunz, Oliver Arter, Florian S. Jörg, Bern 2015, s. 257-348.
- Karaege Özge, "Anonim Şirketlerde Genel Kurulun Yönetim Kurulu Üyelerini Görevden Alma (Azil) Yetkisi (TTK m. 364)", Ankara Barosu Dergisi, s. 1, Y. 2014, s. 71-110 (Azil).
- Karaege Özge, "Anonim Şirketlerde Tek Pay Sahibinin Genel Kurulu Toplantıya Çağrı Yetkisi (TTK m. 410/II)", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIX, S. 4, Y. 2015, s. 70-127 (Tek pay Sahibinin Çağrı Yetkisi).
- Karaege Özge, Anonim Şirket Genel Kurulunun Toplantıya Çağrılması, Ankara 2022 (Çağrı).
- Karahan Sami, Şirketler Hukuku, Konya 2013.
- Karaman Coşgun Özlem, Anonim Şirketin Tasfiyesi, Ankara 2015.
- Karasu Rauf, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim İle İlgili Getirilen Yenilikler", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, Y. 2013, s. 33-60.
- Karasu Rauf, Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, Ankara 2015.
- Kaşak Esra, Anonim Şirketlerde Genel Kurul İle Yönetim Kurulu Arasındaki Yetki Dağılımına İlişkin Temel Esaslar, İstanbul 2019.
- Kaşak Fahri Erdem, Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hükümlerine Aykırılık, İstanbul 2019.
- Kaya Arslan, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, Ankara 2001, s. 257; Tuğrul Ansay, Anonim Şirketler Hukuku, Ankara 1982.
- Kaya Mustafa İsmail, "Anonim Şirkette Tek Bir Pay Sahibinin Genel Kurulu Toplantıya Çağırması" Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 60. Yıl Armağanı, Ankara 2015, s. 405- 434 (Tek Bir Pay Sahibi).
- Kayhan Mustafa, Anonim Ortaklığın Haklı Nedenle Fesih Davası, İstanbul 2021.
- Kendigelen Abuzer /Kırca İsmail, Şirketler Hukuku Cilt III, İstanbul 2022 (C. III).
- Kendigelen Abuzer /Kırca İsmail, Şirketler Hukuku Cilt. I, İstanbul 2021 (C. I).
- Kendigelen Abuzer, "Genel Kurul Kararının Yokluğunun Tespiti veya İptali", Hukuki Mütalâalar (Mahkeme Kararları ile Birlikte), C. V: 2003, İstanbul 2006, s. 138-145.

- Kendigelen Abuzer, "Genel Kurula İlişkin Bazı Sorunlar", Hukuki Mütalâalar (Mahkeme Kararları ile Birlikte), C. XII: 2012-2013/1, İstanbul 2015, s. 71-84.
- Kendigelen Abuzer, Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, İstanbul 1999 (İmtiyaz).
- Kendigelen Abuzer, Hukukî Mütalâalar Cilt XII: 2012-2013/1, İstanbul 2015. (Mütalâalar XII).
- Kendigelen Abuzer, Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, İstanbul 2016 (İlk Tespitler).
- Kendigelen Abuzer/Çonkar M. Halil, "Genel Kurula İlişkin Uygulamada Karşılaşılan İki Güncel Sorun", Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan, İstanbul 2019, s. 675-690.
- Kervankıran Emrullah, Anonim Şirketlerin Tasfiyesi, Ankara 2022.
- Kesici Buğra, "Anonim Ortaklık Azınlık Pay Sahiplerinin Finansal Tablolar ve Buna Bağlı Konuların Müzakeresinin Ertelenmesini Talep Etme Hakkı", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Ticaret Kürsüsü Tartışıyor- Kürsü Seminerleri-I (Tebliğler-Tartışmalar), İstanbul 2022, s. 173-287.
- Kırca Çiğdem, Amaca Uygun Sınırlama (Teleologische Reduktion), Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 50, S. 1, Y. 2001, s. 91-119 (Amaca Uygun Sınırlama).
- Kırca İsmail, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği Seçimine İlişkin Kararın Hükümsüzlüğü", Bilgi Toplumunda Hukuk -Ünal Tekinalp'e Armağan, C. I, İstanbul 2003, s. 495-507.
- Kırca İsmail, "Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C.XXVIII, S.2, Y. 2012, s. 53-59 (Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği).
- Kırca İsmail/Şehirli Çelik Feyzan Hayal/Manavgat Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Ankara 2013.
- Kırca İsmail/Şehirli Çelik Feyzan Hayal/Manavgat Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, C. 2/2, Ankara 2016.
- Kim Susanna M., "The Provisional Director Remedy for Corporate Deadlock: A Proposed Model Statute", Washington and Lee Law Review, Vol. 60, Issue 1, Y. 2003, s. 111-181.
- Korkmaz Ramazan, Haksız İhtiyatî ve İhtiyatî Hacizden Kaynaklanan Tazminat Davası, İstanbul 2020.
- Korkut Ömer, "Anonim Şirketlerde Fiili Yönetim Kurulu Üyeliliği", Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C. II, Ankara 2010, s. 1367-1386.
- Köksal, Aytaç, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın 397 ilâ 406 Maddeleri Arasında Düzenlenen Denetçinin Anonim Ortaklığın Bir Organı Olup Olmadığı Sorunu", Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C. I, Ankara 2010, s. 1387-1409 (Denetçi).

- Kramer Ernst A., *Juristische Methodenlehre*, Bern 2019.
- Kunz Peter V., "Amerikanisierungen bei Rechtsfolgeermessen aktienrechtlicher Klagen: Art. 736 Ziff. 4 OR sowie Art. 731b OR", *Zivilprozess und Vollstreckung national und international – Schnittstellen und Vergleich*, Festschrift für Jolanta Kren Kostkiewicz, Ed. Alexander R. Markus, Stephanie Hrubesch-Millauer, Rodrigo Rodriguez, Bern 2018, s. 799-810.
- Kunz Peter V., "Die wirtschaftsrechtliche Rechtsprechung des Bundesgerichts in den Jahren 2010/2011: Gesellschaftsrecht sowie Finanzmarktrecht", *Zeitschrift des Bernischen Juristenvereins (ZBJV)*, C. 149, 2/2013, s. 99-144.
- Kunz V. Peter, "Zur Auflösungsklage gemäss Art. 736 Ziff. 4 OR - Garant für ein indirektes Austrittsrecht?" *Aktienrecht 1992-1997: Versuch einer Bilanz. Zum 70. Geburtstag von Rolf Bär*, Bern 1998, s. 235-248 (Auflösungsklage).
- Kuru Baki, *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medenî Usul Hukuku*, Ankara 2017.
- Kuru Baki, *Nizasız Kaza*, Ankara 1961 (Nizasız).
- Kuru Baki/Aydın Burak, *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medenî Usul Hukuku*, Ankara 2021.
- Larenz Karl /Canaris Claus-Wilhelm, *Methodenlehre der Rechtswissenschaft*, Münih 1995.
- Lehmann Peter, "Die -kleine Aktienrechtsrevision- (Teil 2), Neuerungen in den Bereichen Aktionärsrechte, Firma, Handelsregister", *Gesellschafts- und Kapitalmarktrecht (GesKR)* 4/2007, s. 420-428.
- Linder Tatjana/Von der Crone Hans Caspar, "Die Revisionsstelle in der aktuellen bundesgerichtlichen Rechtsprechung", *Schweizerische Zeitschrift für Wirtschafts- und Finanzmarktrecht (SZW/RSDA)*, 6/2007, s. 489-501.
- Lorandi Franco, "Konkursverfahren über Handelsgesellschaften ohne Konkurseröffnung – Gedanken zu Art. 731b OR", *Aktuelle juristische Praxis (AJP/PJA)*, 2008/11, s. 1378-1395 (Handelsgesellschaften).
- Lorandi Franco, "Konkursverfahren über Handelsgesellschaften zufolge Organisationsmangel (Art. 731b OR)", *Blätter für Schuldbetreibung und Konkurs (BlSchK)*, 2/2012, s. 41-52 (Konkursverfahren).
- Lorandi Franco, "Organisationsmängel von Gesellschaften mit tückischen Folgen – Kleine Ursache mit grosser Wirkung", *Der Schweizer Treuhänder*, 1-2/2009, s. 89- 91 (Organisationsmängel).
- Manavgat Çağlar, "Denetçinin Zarurî Müstacel" Sebepplerle Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Olağanüstü Toplantıya Çağırması", *Banka ve Ticaret Hukuku Der-gisi*, C. XIX, S.2, 1997, s. 31-40.
- McLaughlin Susan, *Unlocking Company Law*, Oxford 2013.
- Memiş Tekin/Şimşek Bahar, "Azınlığın Finansal Tabloların Müzakeresini Erteleme Hakkı Üzerine Değerlendirmeler", Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan, İstanbul 2019, s. 787-822.

- Metin Umut, Şirketlerde Yönetim Kurulu Krizleri ve Çözüm Yolları, Ankara 2022.
- Middendorf Patrick/Grob Beatrice, Handkommentar zum Schweizer Privatrecht: Personen- und Familienrecht – Partnerschaftsgesetz, Art. 1-456 ZGB – PartG, Zürich -Basel-Genf 2016 (CHK ZGB 2016).
- Molitor Michael K., “Eat Your Vegetables (Or at Least Understand Why You Should): Can Better Warning and Education of Prospective Minority Owners Reduce Oppression in Closely Held Businesses?”, Fordham Journal of Corporate & Financial Law, Vol. 14, Issue 14, Y. 2009, s. 491-596.
- Moroğlu Erdoğan, “Anonim Ortaklık yönetim Kurulu Üyeleri ile Denetçilerinin Görev Süreleri”, Makaleler, der. Erdoğan Moroğlu, İstanbul 2010, s. 407-418 (Görev Süreleri).
- Moroğlu Erdoğan, “Azınlık Paysahiplerinin Korunması ve Haklı Nedenlerle Feshi”, Makaleler, der. Erdoğan Moroğlu, İstanbul 2010, s. 93-107 (Azınlık Paysahipleri).
- Moroğlu Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu – Değerlendirme ve Öneriler, İstanbul 2016 (Öneriler 2016).
- Moroğlu Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İstanbul 2017 (Hükümsüzlük).
- Murphy Jr. Charles E., “Revision of the North Carolina Statute's Corporate Deadlock Provisions” North Carolina Law Review Vol. 51, Issue 4, Y. 1973, s. 815-833.
- Müller Lukas/Müller Pascal, “Organisationsmängel in der Praxis Ausgewählte Aspekte zu Art. 731b OR (aus Sicht des Handelsregisters und der Rechtsprechung)” Aktuelle juristische Praxis (AJP/PJA), 1/2016, s. 42-58.
- Müller Roland/Lipp Lorenz/Plüss Adrian, Der Verwaltungsrat, Ein Handbuch für Theorie und Praxis, Zürich 2014.
- Müller Wolfgang/Nietlispach Thomas /Margraf Silvia, CHK-Handkommentar zum Schweizer Privatrecht: Personengesellschaften und Aktiengesellschaft -Vergütungsverordnung, Art. 530-771 OR – VegüV, Zürich-Basel-Genf 2016 (CHK 2016).
- Neuman Natalia/Von der Crone Hans Caspar, “Nichtigkeit bei der Einberufung der Mitgliederversammlung”, Schweizerische Zeitschrift für Wirtschafts- und Finanzmarktrecht (SZW/RSDA), 1/2014, s. 105-115.
- Nomer Ertan Fusun, “Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Davası (TTK m. 531 Üzerine Düşünceler)”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.73, S. 1, Y. 2015, s. 421-440 (Düşünceler).
- Nomer Ertan Fusun, “Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları”, Yürürlüğünün 6. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu: Tebliğler ve Tartışmalar, 12 Ekim 2018, İstanbul 2018, s. 45-70 (Toplantı).

- Nomer Ertan Füsün, "Anonim Ortaklıklarda Azınlık Hakları Hakkında Düşünceler", Tüzel Kişilik Penceresinden Anonim Ortaklık Sempozyumu, Ed. Havva Karagöz/ F. Beril Özcanlı/ Seda Palanduz, MEF Üniversitesi Hukuk Fakültesi 20-22 Temmuz 2020, İstanbul 2021, s. 31-45.
- Nomer Ertan Füsün, "Yargıtay Kararları Işığında Anonim Ortaklığın Haklı Sebep- le Feshi", Yürürlüğünün 5. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu (Tebliğler ve Tartışmalar), İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, 20 Ekim 2017, s. 97-114.
- Nomer Füsün, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Sadakat Yükümlülüğü, İstanbul 1999.
- Nomer Halûk N., Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar, İstanbul 2008 (Temel Esaslar).
- Odman Boztosun Ayşe, "Anonim Şirket Genel Kurullarından Önce, İlgili Pay Sahiplerine Hiç veya Usulüne Şekilde Davet Mektubu Gönderilmemesinin Hukuki Sonuçlar Nedir?", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu: Bildiriler-Tartışmalar, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, XXIV, 10-11 Aralık 2010, s. 83-100.
- Odman Boztosun Ayşe, "Anonim Şirkette Genel Kurulun Çağrı Şekline Uyulmamasının Sonuçları", Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, C. 1, İstanbul 2007, s. 367-409 (Genel Kurulun Çağrı Şekli).
- Oğuzman Kemal/Barlas Nami, Medenî Hukuk Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, İstanbul 2016.
- Oğuzman Kemal/Seliçi Özer/Oktay-Özdemir Saibe, Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), İstanbul 2016.
- Okutan Nilsson Gül, Anonim Ortaklıklarda Paysahipleri Sözleşmeleri, 2004.
- Ottoman Rudolf, Die Aktiengesellschaft als Partei im schweizerischen Zivilprozess unter Mitberücksichtigung des deutschen Rechts, Zürich 1976.
- Özsunay Ergun, Medenî Hukukumuzda Tüzel Kişiler, İstanbul 1978.
- Öztan Bilge, Aile Hukuku, Ankara 2015 (Aile Hukuku).
- Öztan Bilge, Medenî Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Ankara 1970 (Organ).
- Paslı Ali, Anonim Ortaklığın Devralınması, İstanbul 2009.
- Paslı Ali/Seyis Zehra, "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Azlığı", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Ticaret Kürsüsü Tartışıyor- Kürsü Seminerleri-I (Tebliğler-Tartışmalar), İstanbul 2022, s. 1-130.
- Pekcanitez Hakan, "Hukuki Dinlenilme Hakkı", Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, İzmir 2000, s. 753-791 (Hukuki Dinlenilme).
- Pekcanitez Hakan, Medenî Usul Hukukunda Fer'i Müdahale, Ankara 1992 (Fer'i Müdahale).

- Pekcanitez Hakan, Pekcanitez Usûl-Medenî Usûl Hukuku, Ed. Hakan Pekcanitez, Muhammet Özkes, Mine Akkan, Hülya Taş Korkmaz, C.II, İstanbul 2017.
- Pekcanitez Hakan/Atalay Oğuz/Özkes Muhammet, Medenî Usûl Hukuku, İstanbul 2021.
- Plüss Adrian, "Können Richter Verwaltungsräte absetzen?", Aktuelle juristische Praxis (AJP/PJA), 2/2014, s. 209-214.
- Plüss Adrian/Facincani-Kunz Dominique, CHK-Handkommentar zum Schweizer Privatrecht: Personengesellschaften und Aktiengesellschaft - Vergütungsverordnung, Art. 530-771 OR -VegüV, Zürich-Basel-Genf 2016 (CHK 2016).
- Poroy Reha/Tekinalp Ünal/Çamoğlu Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, İstanbul 2019 (Ortaklıklar I).
- Poroy Reha/Tekinalp Ünal/Çamoğlu Ersin, Ortaklıklar Hukuku II, İstanbul 2019 (Ortaklıklar II).
- Poroy Reha/Tekinalp Ünal/Çamoğlu Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, İstanbul 2009.
- Postacıoğlu İlhan E., Medeni Usul Hukuku Dersleri, İstanbul 1975.
- Pulaşlı Hasan, "Anonim Şirketin Hukuki İşlemlerde Fiili Organ Olarak Temsil Edilip Edilemeyeceği Sorunu", Prof. Dr. Rıza Ayhan'a Armağan, Ankara 2022, C. I, s. 493-523 (Fiili Organ).
- Pulaşlı Hasan, "Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevinin Kendiliğinden Sona Ermesine İlişkin Esas Sözleşme Hükümlerinin Türk Ticaret Kanunu ve Tasarıya Göre Değerlendirilmesi", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu: Bildiriler-Tartışmalar, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, XXI, 9-10 Aralık 2005, s. 7- 24 (Sona Erme).
- Pulaşlı Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, C. II, Ankara 2018.
- Riemer Hans Michael, Grundriss des Vormundschaftsrechts, Bern 1997 (Grundriss).
- Riemer Hans Michael: Berner Kommentar; Allgemeine Bestimmungen, Systematischer Teil und Kommentar zu Art. 52-59 ZGB Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Einleitung und Personenrecht, Die juristische Personen, Bern 1993 (BK 1993).
- Rosenbaum David E., "The Provisional Director Statute", Missouri Law Review, Vol. 31, Issue.4, Y. 1966, s. 536-547.
- Roth Pellanda Katja, Organisation des Verwaltungsrates Zusammensetzung, Arbeitsteilung, Information und Verantwortlichkeit, Zürich 2007 (Organisation).
- Roth Pellanda Katja, Vertragsverhältnisse mit Verwaltungsräten", Gesellschafts- und Kapitalmarktrecht (GesKR), 1/2012, s. 72-82.

- Roth Pelleanda Katja, Organisations des Verwaltungsrates (Zusammensetzung, Arbeitsteilung, Information und Verantwortlichkeit), Zürich/St. Gallen 2007 (Organisation).
- Sanwald Reto, Austritt und Ausschluss aus AG und GmbH, Zürich, 2009.
- Schnyder Bernhard, "Tod eines Mauerblümchens –zum Abschied der juristischen Personen aus dem schweizerischen Vormundschaftsrecht", Grundfragen der juristischen Person, Ed. Peter Breitschmid, Wolfgang Portmann, Heinz Rey, Dieter Zobl, Festschrift für Hans Michael Riemer zum 65. Geburtstag, Bern 2007, s. 351-370.
- Schott Bertrand, Aktienrechtliche Anfechtbarkeit und Nichtigkeit von Generalversammlungsbeschlüssen wegen Verfahrensmängeln, Zurich/St-Gall 2009.
- Schönbächler Marcel, Die Organisationsklage nach Art. 731b, Zurich 2013.
- Sealy Len/Worthington Sarah, Sealy & Worthington's Cases and Materials in Company Law, 2014.
- Serozan Rona, Medeni Hukuk, Genel Bölüm/Kişiler Hukuku, İstanbul 2017 (Medeni Hukuk).
- Serozan Rona, Tüzel Kişiler, İstanbul 1994 (Tüzel Kişiler).
- Sevi Ali Murat, "Anonim Ortaklık Organlarında Kilitlenme Hâli ve Hukukî Çözüm Yolları", Tüzel Kişilik Penceresinden Anonim Ortaklık Sempozyumu, Ed. Havva Karagöz/ F. Beril Özcanlı/ Seda Palanduz, MEF Üniversitesi Hukuk Fakültesi 20-22 Temmuz 2020, İstanbul 2021, s. 323-394.
- Sezgin Ayşegül, "Yönetim Kurulu Üyesi ile Anonim Ortaklık Tüzel Kişisi Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği", Doç. Dr. Mehmet Somer'e Armağan, İstanbul 2006, s. 365-381.
- Songur Damla, "Türk Hukukunda Şirketlerin İhyası -Yargıtay Kararları Işığında TTK Geçici 7. Madde Üzerine Değerlendirmeler-", Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan, İstanbul 2019, s. 1003- 1031.
- Soykan Cem, Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu, İstanbul 2012.
- Spindler Gerald, Münchener Kommentar zum Aktiengesetz: AktG, Band 2, §§ 76-117, MitbestG, DrittelbG, Ed. Wulf Goette, Mathias Habersack, Susanne Kalss, 2019 (Münchener Kommentar).
- Stein Philip, Die Aktiengesellschaft Gründung, Organisation, Finanzverfassung, Bonn 2015.
- Sungurtekin Özkan Meral, "Oranlılık İlkesinin İcra Hukukunda Uygulanması", Prof. Turhan Tufan Yüce'ye Armağan, İzmir 2001, s. 177-203.
- Şahin Ayşe, Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi, İstanbul 2013.
- Şener Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2019 (Ortaklıklar Hukuku).

- Şener Oruç Hami, Ticari Temsilci ve Ticari Temsil Yetkisi, Ankara 2015 (Ticari Temsilci).
- Şener Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2017 (Limited Ortaklık).
- Şener Oruç Hami, Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi, Ankara 2020 (Emsal Kararlar 2020).
- Şener Oruç Hami, Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi, Ankara 2019 (Emsal Kararlar 2019).
- Taisch Franco/Troxler Tizian, "Mindestmitgliederzahl bei Genossenschaften, Bundesgericht I. Zivilabteilung, Urteil vom 25. Mai 2012 i.S. Genossenschaft X. c. B. und C. (4A_729 / 2011, BGE 138 III 407)", Aktuelle Juristische Praxis (AJP/PJA), 11/2012, s. 11-20.
- Tanner Brigitte, CHK-Handkommentar zum Schweizer Privatrecht: Personengesellschaften und Aktiengesellschaft -Vergütungsverordnung, Art. 530-771 OR- VegüV, Zürich-Basel-Genf 2016 (CHK 2016).
- Tanner Brigitte, Zürcher Kommentar: Obligationenrecht Art. 698-726 und 731b OR -Die Aktiengesellschaft Generalversammlung und Verwaltungsrat. Mängel in der Organisation, Ed. Lukas Handschin, Zürich-Basel-Genf, 2018 (ZK 2018).
- Tanrıver Süha, Medenî Usul Hukukunda Derdestlik İtirazı, Ankara 1998 (Derdestlik).
- Tanrıver Süha, Medeni Usûl Hukuku, C. I, Yetkin Yayınları, Ankara 2016 (Medenî Usûl Hukuku).
- Tanrıver Süha, Medeni Usûl Hukuku, C. II, Yetkin Yayınları, Ankara 2021 (Medenî Usûl Hukuku, C. II).
- Tekinalp Ünal, "Anonim Ortaklığın Haklı Sebeplerle Alternatif Çözümlü Feshi Davasının Bazı Usulî Sorunları" Ersin Çamoğlu'na Armağan, Ed. Erol Ulusoy, İstanbul 2013, s. 211-222 (Alternatif).
- Tekinalp Ünal, "Emredici Hükümler Açısından Genel Kurul Kararlarının İptali ve Butlanı Sorunu", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, C. 12, S. 2, 2013, s. 13-18.
- Tekinalp Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul 2015 (Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku).
- Tekinalp Ünal/Çamoğlu Ersin, Türk Ticaret Kanunu, İstanbul 2014.
- Teoman Ömer, "Anonim Ortaklıkta Denetçiler Genel Kurulu Tek Başlarına Toplantıya Çağırabilir Mi", der. Ömer Teoman, Tüm Makalelerim, Cilt. I-II (1971-2001), İstanbul 2010, s. 407-413.

- Teoman Ömer, “Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçim ve Azillerinin Gündeme Bağlılık ilkesi ile İlişkisi”, der. Ömer Teoman, Tüm Makalelerim, Cilt. I-II (1971-2001), İstanbul 2010, s. 521-536.
- Teoman Ömer, “Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alması (TTK m. 330, f.2)” der. Ömer Teoman, Tüm Makalelerim, Cilt. I-II (1971-2001), İstanbul 2010, s. 1103-1116.
- Teoman Ömer, “Banka Pay Senetlerinin Halka Arzı”, Der. Ömer Teoman, Yaşayan Ticaret Hukuku, C. I Hukukî Mütalâalar Kitap 7: 1995-1996, İstanbul 1997.
- Teoman Ömer, “Bilanço Görüşmelerinin Azınlığın İstemi Üzerine Ertelendiği Genel Kurul Toplantılarında Yeni Yönetim Kurulu Seçilebilir Mi?” Tüm Makalelerim, Cilt. I-II (1971-2001), İstanbul 2010, s. 649-657.
- Teoman Ömer, “Görev Süresi Sona Eren Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunun Hukuki Durumu”, Yargı Dünyası, S. 186, Haziran 2011, s. 11-17.
- Teoman Ömer, “Limited Ortaklıkta Organ Yokluğu”, Yaşayan Ticaret Hukuku, - Hukuki Mütalaaalar-, Kitap 16: 2014-2020, Mütalaa: 195, İstanbul 2021, s. 50-65 (Organ Yokluğu).
- Teoman Ömer, “Ticaret Hukukunun Güncel Sorunları I (Ticaret Sicil Memuru’nun TTK. m.315, f. 1 Uygulamasındaki Denetim Yetkisi-Nama Yazılı Hisse Senetlerinin Cirounda İmzanın Kaşe ile Atılabiliş Atılamayacağı Sorunu”, der. Ömer Teoman, Tüm Makalelerim, C. I-II (1971-2001), İstanbul 2012, s. 891-906 (Ticaret Sicil Memuru).
- Teoman Ömer, “Ticaret Hukukunun Güncel Sorunları VI (Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Anasözleşmede Gösterilen Sayıda Yönetim Kurulu Üyesi Seçmek Zorunda mıdır?)”, Der. Ömer Teoman, Tüm Makalelerim, Cilt. I-II (1971-200), İstanbul 2010, s. 1043-1049 (Üye Seçimi).
- Teoman Ömer, “Toplantılara Katılmayan Bir Yönetim Kurulu Üyesinin Kazanç Payı Alabilip Alamayacağı Sorunu”, der. Ömer Teoman, Tüm Makalelerim, Cilt. I-II (1971-2001), İstanbul 2010, Makale 57: s. 837-869 (Kazanç Payı).
- Teoman Ömer, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nın Anonim Ortaklık Yönetim Kuruluna İlişkin Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, der. Ömer Teoman, Tüm Makalelerim Cilt III: 2002-2010, Makale 12, s. 250-264 (Tasarı).
- Teoman Ömer, “Yönetim Kurulu Üyelerinin Görev Süresinin Sona Ermesine İlişkin Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi”, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu: Bildiriler-Tartışmalar, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, XXV, 17 Aralık 2011, s. 10-27 (Yönetim Kurulu Üyesinin Görev Süresi).
- Teoman Ömer, “Yönetim Kurulu”, Yaşayan Ticaret Hukuku, C. I: Hukuki Mütalaaalar, Kitap 8, Mütalaa; 73, Ankara 1997.
- Teoman Ömer, Yaşayan Ticaret Hukuku, Der. Ömer Teoman, Cilt I, Hukuki Mütalaaalar, Kitap 3: 1984-85, İstanbul 1994.

- Thompson Robert B., "Corporate Dissolution and Shareholders Reasonable Expectations", *Washington University Law Quarterly*, Vol. 66, Issue 2, 1988, s. 193-238.
- Trautmann Matthias/Von der Crone Hans Caspar, "Organisationsmängel und Pattsituationen in der Aktiengesellschaft", *Schweizerische Zeitschrift für Wirtschafts- und Finanzmarktrecht (SZW/RSDA)* 5/2012, s. 461-476.
- Tuor Peter/Schnyder Bernhard/Jörg Schmid/Alexandra Jungo, *Das schweizerische Zivilgesetzbuch*, Zürich 2015.
- Türkyılmaz İsmail, *Anonim Ortaklıklar Hukukunda Pay Satış Sözleşmeleri Ekse-ninde Satıcının Beyan ve Tekefülleri*, İstanbul 2021.
- Ulusoy Erol, "Azınlık Hakları-Anonim Şirket Genel Kurul Toplantıları: Doğrular ve Yanlışlar", Editör. Erol Ulusoy, *Anonim Şirketlerde Bireysel ve Azınlık Pay Sahibi Hakları*, Ankara 2016, s. 35-64.
- Ülgen Hüseyin/ Helvacı Mehmet/Kendigelen Abuzer/Kaya Arslan/Nomer Ertan Füsün, *Ticari İşletme Hukuku*, İstanbul 2015.
- Vetter Meinrad, *Der verantwortlichsrechtliche Organbegriff gemäss Art. 754 Abs.1 OR*, Zürich/St. Gallen 2007.
- Veziroğlu Cem, *Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları*, İstanbul 2021.
- Vischer Marcus/Hohler Dominik/Eckert Fabrice, "Organisationsmangel nach Nichtwahl des Verwaltungsrats", *Gesellschafts- und Kapitalmarktrecht (GesKR)*, 3/2014, s. 405-410.
- Vischer Markus, *Die Verantwortlichkeit des im Organisationsmängelverfahren eingesetzten Verwaltungsratsmitglieds und Sachwalters, Haftung und Versicherung (Have)*, 4/2017, s. 362-371.
- Vischer Markus/Galli Dario/Schlegel Letizia, "Bundesgericht, I. zivilrechtliche Abteilung, Urteil 4A_279/2018 vom 2. November 2018, A. SA gegen B., Gesellschaftsrecht", *Aktuelle Juristische Praxis (AJP/PJA)*, 7/2019, s. 743-748.
- Vischer Markus/Zysset Pascal, "BGer 4A_51/2017: Der bessere oder der weniger schlechte Aktionär?" *Aktuelle juristische Praxis (AJP/PJA)*, 9/2017, s. 1147-1152.
- Von Büren Roland/Stoffel Walter A./Weber Rolf H., *Grundriss des Aktienrechts Mit Berücksichtigung der laufenden Revision*, Zurich 2011.
- Von der Crone Hans Caspar, "Lösung von Pattsituationen bei Zweimann-gesellschaften", *Schweizerische Juristen-Zeitung (SJZ)*, 89/1993, s. 37-44 (Zweimanngesellschaften).
- Von der Crone Hans Caspar, *Aktienrecht*, Bern 2020.
- Von der Crone Hans Caspar, Reichmuth Patricia, "Aktuelle Rechtsprechung zum Aktienrecht", *Schweizerische Zeitschrift für Wirtschafts- und Finanzmarktrecht (SZW/RSDA)*, 4/2018, s. 406-427.

- Weber Daniel S., "Mängel in der Organisation von Gesellschaften — Art. 731b OR – Alter Wein in neuen Schläuchen?", Auswirkungen von Krisen auf Wirtschaft, Recht und Gesellschaft, Schriften der Assistierenden der Universität St. Gallen Band/Nr. 4, Ed. Diego Haunreiter, Philipp Juchli, Christoph Knupp, Marcel Würmli, Bern 2009.
- Wild Charles/Weinstein Stuart, Smith and Keenan's Company Law, 2016.
- Yağcıoğlu Kaan Muharrem, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi, Ankara 2018.
- Yasaman Hamdi, "Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi", İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukuku'na Etkileri, İstanbul, 2009, s. 713- 719 (Haklı Neden).
- Yasaman Hamdi, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Hakimin Genişleyen Rolü", Şirketler Hukuku ve Sermaye Piyasası Hukuku ile İlgili Makaleler-Mütalâalar Bilirkişi Raporları, C. II, İstanbul 2013, s. 3-28 (Hakimin Genişleyen Rolü).
- Yasaman Hamdi, "Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davaları", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, C. 12, S. 2, 2013, s. 97-113.
- Yasaman Hamdi, Anonim Ortaklıkların Birleşmesi, Ankara 1987.
- Yavuz Cevdet/Acar Faruk/Özen Burak, Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, İstanbul 2014.
- Yıldırım Ali Haydar, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Ortaklığın Haklı Sebep Feshi, Bursa, 2013.
- Yıldız Ekrem/Gürsoy Serhan, Türk Vesayet Hukuku, İstanbul 2010.
- Yıldız Şükrü, "6102 Sayılı TTK'ya Göre Limited Şirkette Müdürlerin Görev Süresi", Makalelerim 2018, İstanbul 2018, s. 783-793.
- Yıldız Şükrü, "Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yetersayısı ve Yargıtay Kararları", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu; Bildiriler-Tartışmalar, XVIII, 22 Haziran 2001, s. 67-105.
- Yılmaz Ejder, "Hukuk Davasında Hâkimin Verdiği Kesin Mehilin Hakkı Kısıtlaması", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S. 1, Y. 1988, s. 219-227 (Kesin Mehil).
- Yılmaz Ejder, Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri, Ankara 2001.
- Yılmaz Ejder, Hukuk Muhakemeleri Kanununda Süreler, Yaşar Üniversitesi Dergisi, Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, C. 8 Özel Sayı, C. III, İzmir 2013, s. 3167-3190 (Süreler).
- Yılmaz Ejder, Hukuk Muhakemeleri Şerhi, 2. Baskı, Ankara 2013 (Şerh).
- Yılmaz Sanem, Sermaye Şirketlerinde Geçici Hukuki Korumalar, Ankara 2010 (Sermaye Şirketleri).

- Yiğit İlhan, Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar, İstanbul 2005.
- Yüksel Sinan H., “Anonim Ortaklığın Haklı Sebep ile Feshi Davasında Davalı Sıfatı”, Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Saygı Konferansı, Ed. Burcu Göçet, İstanbul 2017, s. 141-151.
- Zengin İbrahim Çağrı, Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar, İstanbul 2020.
- Zuber Roger/Gross Balz: Berner Kommentar; Schweizerische Zivilprozessordnung, Band I: Art. 1-149 ZPO, Bern 2012 (BK 2012).
- Zühtü Aytaç, “Borsa Şirketleri ve Riskin Erken Saptanması Komitesi”, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60.Yıl Armağanı, 2015 Ankara, s. 19-58.
- Zysset Pascal/Galli Dario, “Los- oder Stichentscheid? – Wahl zwischen Pest und Cholera”, Zeitschrift für juristische Weiterbildung und Praxis (recht), 2/2017, s. 125-136.

Dr. Selin ALPASLAN

**CEZA HUKUKUNDA
KRİMİNOLOJİK TEHLİKELİLİK**

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Ceza Hukukunda Kriminolojik Tehlikelilik
Selin Alpaslan

Hukuk Yayınları Dizisi – 4035

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 088 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

BALOĞLU GRUP BASIN YAYIN
Saray Mah. 608 Cad. No: 6/A Kahramankazan/Ankara
Tel: (0312) 911 26 24
Sertifika No: 41297

KAYNAKÇA

- Abanoz Buket, "Suçun Önlenmesinde Hapis Cezası ile Seçenek Yaptırımların Etkinliğinin Karşılaştırılması: Meta-Analiz Çalışmalarının Sistematik Olarak İncelenmesi", **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, 5(2), 217, ss. 1-28.
- Abanoz Buket, **Kamusal Alanda Kameralı Gözetlemenin Suç Önlenmesindeki Etkisi ve Elde Edilen Delillerin Hukuka Uygunluğu Sorunu**, İstanbul: On İki Levha, 2018.
- Akbulut Berrin, Akıl Hastalarına ve Alkol Ya Da Madde Bağımlılarına Özgü Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı, **15. Türk Ceza Hukuku Günleri Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Tebliğler**, 2020, ss. 213-248,
<https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=15.-tchg-teblig%CC%86ler-.pdf>
- Akbulut Berrin, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 10. Baskı, Ankara: Adalet, 2023.
- Akbulut Berrin/ Demirkol Neslihan/Turan Taha Yasin, **İnfaz Hukuku**, 2. Baskı, Ankara: Adalet, 2023.
- Akkaş Ahmet Hulusi, "Koşullu Salıverilme", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi** C. XII, sy. 1-2, 2008, Sa. 1-2 s. 305-335.
- Aksoy Retornaz Eylem, "The Other Dangerousness: Dangerousness in Prison, **Dangerousness and Criminal Justice**, ed. Valentina Bonini/Rahime Erbaş/Selin Türkoğlu, Pisa: Pisa University Press, 2023.
- Aksoy Retornaz Eylem, "Online Solicitation of Children for Sexual Purposes (Cyber Grooming) from the Turkish Legal Perspectives, **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, C. 10, sy. 1, ss. 211-233.
- Aksoy İdris/ Koç İdris, **Hapis Cezalarının İnfazında "İyi Hâl" Değerlendirme**, Ankara: Adalet, 2023.
- Aktaş Batuhan, **Türk ve İtalyan Hukukunda Güvenlik Tedbiri Kuramı ve Kişi Hürriyetini Sınırlandıran Güvenlik Tedbirleri**, Ankara: Yetkin, 2023.
- Aktaş Batuhan, "Türk Hukukunda Hapis Cezasının İnfazına Alternatif Bir Yöntem Olarak Denetimli Serbestlik Tedbiri (CGTİHK m. 105/A)", **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 18, sy. 217, 2023, ss. 1251-1337.
- Aktaş Sururi, "Cezalandırmanın Amacı Üzerine", **EÜHFD**, C. 13, sy.1-2, 2009, ss. 1-25.
- Aksoy İpekçioğlu Pervin, **Türk Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs**, Ankara: Seçkin, 2009.

- Akyürek Güçlü, **Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suçu**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin, 2013.
- Alacakaptan Uğur, **Sarhoşluk Halinde İşlenen Suçlarda Cezai Mes'uliyet**, Ankara: Ajans-Türk Matbaası, 1961.
- Alacakaptan Uğur, **Suçun Unsurları**, Ankara: Sevinç Matbaası, 1970.
- Alan Esra, **Ceza Hukukunda Yeni Boyutuyla Tekerrür**, Ankara: Seçkin, 2023.
- Albrecht Hans-Jörg, "Dangerous Criminal Offenders in German Criminal Justice System", **Federal Sentencing Reporter**, C. 10, sy. 2, 1997, ss. 69-73.
- Allen Francis A., "Pioneers in Criminology IV- Raffaele Garofolo (1852-1934)", **Journal of Criminal Law and Criminology**, C. 45, sy. 4, 1955, ss. 373-390.
- Alpaslan Şükrü, **Kriminoloji ve Hukuk Açısından Tedhişçilik**, İstanbul: Teknik Yayınlar, 1983.
- Alpaslan Şükrü, "Türk Ceza Kanununda Fer'i ve Mütemmim Cezalar", **Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Karşısında TCK'nın 50. Yılı ve Geleceği**, İstanbul: Sermet Matbaası, 1977.
- Altunç Mehmet Sinan, **Ceza Hukukunda Tekerrür**, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2010.
- Amisano Tesi Maristella, "Ontologia Del Pericolo", **Revista Faculdade. Direito UFMG**, sy. 70, 2017, ss. 487-504, <https://www.direito.ufmg.br/revista/index.php/revista/article/view/1861>
- Ancel Marc, **Social Defence A Modern Aproach To Criminal Problems**, çev. J. Wilson, London: Routledge, 2001.
- Andreotti Alfredi, **Recidiva**, Milano: Societa Editrice Libreria, 1897.
- Antolisei Francesco, **Manuale di Diritto Penale Parte Generale**, 17. Bası, Milano: Giuffre Editore, 2003.
- Antolisei Francesco, "Ceza ve Emniyet Tedbirleri" **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, çev: Yılmaz Günal, C. 20, sy. 02, 1965, ss. 715-733.
- Aral Vecdi, Hukukta İrade Özgürlüğü, **İÜHF**, C. 48, sy. 1-4, 1983, ss. 249-282.
- Arslan Çetin/ Kayaççek Murat, **Açık Ceza İnfaz Kurumlarına ve Denetimli Serbestliği Ayrılma**, Ankara: Adalet, 2023.
- Artuk Mehmet Emin, "Güvenlik Tedbirleri", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 12, sy. 1, 2008, ss. 461-492.
- Artuk Mehmet Emin/Gökçen Ahmet/Alşahin Mehmet Emin/Çakır Kerim, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 16. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Artuk Mehmet Emin/ Alşahin Mehmet Emin, **Kriminoloji**, Ankara: Adalet Yayınları, 2017.
- Ashworth Andrew/ Zedner Lucia, **Preventive Justice**, Oxford: Oxford University Press, 2014.

- Ashworth Andrew, **Sentencing And Criminal Justice**, 4. Baskı, Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
- Asp Peter, Preventionism And Criminalization Of Nonconsummate Offences, **Prevention And The Limits Of The Criminal Law**, Ed. Andrew Ashworth/ Lucia Zedner/ Patrick Tomlin, Oxford: Oxford University Press, 2013.
- De Asù, Luigi Jiménez **La Pericolosità Nuovo Crietio Per Il Trattamento Repressivo E Preventivo**, Torino: Fratelli Bocca, 1923.
- Aydın Devrim, "Ceza Hukukunda Okullar", **CHD**, C. 6, sy. 15, 2011, ss. 47-57.
- Aydın Devrim, "Ceza Hukukunun Geleceği ve Yeni Yaptırım Biçimleri", **CHD**, C. 5, sy. 12, 2010, ss. 87-101.
- Aydın Devrim, **Türk Ceza Hukukunda Suça İştirak**, Ankara: Yetkin, 2009.
- Aydın Öykü Didem, **Emniyet Tedbirleri**, Ankara Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1993.
- Aytekin İnceoğlu Asuman, Ekonomik Suçlar, **GSÜHF Dergisi**, C. 19, sy. 1, 2020, ss. 119-163.
- Bacaksız Pınar, Cezalandırma ve Topluma Yeniden Kazandırma", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 16, Özel Sayı: Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, 2014, ss. 4917-4941.
- Bargi Alfredo, **L'accertamento della Pericolosità Nelle Misure di Prevenzione**, Napoli: Jovene 1988.
- Barrows Samuel J., **The Sixth International Prison Congress**, Washington: Government Printing Office, 1903.
- Basile Fabio, "Esiste Una Nazione Ontologicamente Unitaria di Pericolosità Sociale?", **La Pena, Ancora: fra Attualità e Tradizione Studi in Onore di Emilio Dolcini**, Milano: Giuffrè Editore, 2018.
- Battaglini Giulio, **Diritto Penale Teorie Generali**, Bologna: Nicola Zanichelli Editore, 1937.
- Bayındır Sinan, **Türk Ceza Hukukunda Akıl Hastalığı**, 2. baskı, İstanbul: On İki Levha, 2018.
- Bayra A. Ersin, Güvenlik Devleti: Leviathan'dan Hukuk Devletine, Hukuk Devletinden Leviathan'a, **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 6, sy. 1, 2019, ss. 93-130.
- Bayraktar Köksal, **Siyasal Suç**, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1983.
- Bayraktar Köksal, **Suç İşlemeğe Tahrik Cürmü**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1977.
- Baytaç Abdullah Batuhan, **Kanunilik İlkesi Bağlamında Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Yorum**, İstanbul: On İki Levha, 2012.
- Beccaria Cesare, **Suçlar ve Cezalar yahut Beşeriyetin Mecellesi**, Çev. Muhittin Göklü, İstanbul: Uğur Basımevi, 1950.

- Beck Ulrich, "Living in the World Risk Society", **Economy and Society**, C. 35, sy. 3, 2006, ss. 329-345.
- Beck Ulrich, "The Terrorist Threat World Risk Society Revisted", **Theory, Culture & Society**, C. 19, sy.4, 2002, ss. 39-55.
- Beecher- Monas Erica, "Future Dangerousness And Sexual Offenders", **Evaluating Scientific Evidence An Interdisciplinary Framework for Intellectual Due Process**, Cambridge: Cambridge University Press, ss. 155 - 167.
- Beedon David Kirk, **Pastoral Care for Incarcerated Hope Deffered, Humanity Diminished?**, Cham: Palgrave Macmillan, 2022.
- Bertolino Marta, Il "Crimine" Della Pericolosita Sociale: Riflessioni da una Riforma In Corso, **Diritto Penale Contemporaneo**, 2015, s. 1-25.
- Beltrani Sergio, **Manuale di Diritto Penale Parte Generale**, Milano: Giuffrè Francis Lefebvre, 2019.
- Berkell Kelly A., "A Criminological Approach to Preventing Terrorism: Situational Crime Prevention and Crime Prevention Literature", **Handbook of Terrorism Prevention and Preparedness**, editor: Alex P. Schmid, ICCT Press Publication, 2021.
- Bettiol Giuseppe/ Mantovani Luciano Pettoello, **Diritto Penale Parte Generale**, 12. Baskı, Padova: Cedam, 1986.
- Bettiol Giuseppe, "Suç ve Cezanın Sukutu Meselesi", çev. Faruk Erem, **AÜHFD**, C. 12, sy.1, 1955, ss. 1-15.
- Bettiol Giuseppe, "Manevi Mesuliyet ve Şahsiyet", çev. Ziya Umur, **İÜHFD**, C. 22, sy. 1-4, 1957, ss. 319-328.
- Björgo Tore, **Preventing Crime A Holistic Approach**, United Kingdom: Palgrave Macmillan, 2016.
- Birtek Fatih, "Ceza Hukuku Açısından Terör, Terörizm ve Terör Örgütü Kavramları", **Hukuk Devletinın Kamburu: Terör**, ed. Fatih Birtek, Selman Özdan, Ankara: Adalet, 2022.
- Borum Randy, **Psychology Of Terrorism**, University of South Florida Mental Health Law & Policy Faculty Publications, 2004.
- Brunetti Carlo / Ziccone Marcello, **Manuale di Diritto Penitenziario**, Piacenza: Casa Editrice La Tribuna, 2005.
- Blackstone William, **Commentaries on the Laws of England**, C. 4, Oxford: Clarendon Press, 1765.
- Blakesley Christopher L., Conditional Liberation (Parole) in France, **Louisiana Law Review**, C. 39, sy. 1, 1978, ss 1-41.
- Blumstein Alfred, **Deterrence and Incapacitation: Estimating the Effects of Criminal Sanctions on Crime Rates**, Washington: National Academies Press, 1978, <https://doi.org/10.17226/18561>, (Erişim Tarihi: 07.11.2024)

- Bodur Nurullah/ Özkul Eshat, **Uygulamada Terör Örgütü ve Terör Suçları**, 6. Baskı, Ankara: Seçkin, 2022.
- Borgers Matthia / van Sliedregt Elies, "The Meaning of The Precautionary Principle for the Assesmtment of Criminal Measures in the Fight Against Terrorism", **Erasmus Law Review**, C. 2, sy. 2, 2009, ss. 171-195.
- Bozbayındır Ali Emrah, "The Advent of Preventive Criminal Law: An Erosion of the Traditional Criminal Law?", **Criminal Law Forum**, C. 29, 2018, ss. 25-62.
- Bozdağ Ahmet, **Türk Ceza Hukukunda Koşullu Saliverilme Kurumu ve Etkinliğinin Geliştirilmesi**, 2. Baskı, Ankara: Adalet, 2021.
- Braga Anthony A., "The Crime Prevention Value of Hot Spots Policing", **Psicothema**, C. 18, sy. 3, 2006, ss. 630-637.
- Bruinsma Gerben / Loeber Rolf, "Challenges For Criminological And Criminal Justice Research", **Punishment, Places And Perpetrators Developments İn Criminology And Criminal Justice Reseach**, Ed. Gerben Bruinsma/Henk Elffers/ Jan De Keijser, New York: Routledges, 2012.
- Brunetti Carlo/ Ziccone Marcello, **Manuale Di Diritto Penitenziario**, Piacenza: Casa Editrice La Tribuna, 2005.
- Burgess Melissa, "Understanding Crime Hotspot Maps", NSW Bureau of Crime Statistics and Research Crime and Justice Statistics, sy. 60, 2011, <https://apo.org.au/sites/default/files/resource-files/2011-04/apo-nid24721.pdf>, (Erişim Tarihi: 31.10.2024).
- Burt Martha R. "Cultural Myhts and Supports for Rape", **Journal of Personality and Social Psychology**, C. 38, sy. 2, 1980, ss. 217-230.
- Cabiale Andrea "L'accertamento Giudiziale Della Pericolosità Sociale fra Presente e Futuro", **Archivio Penale** 2002, sy. 2, ss. 1-32.
- Campaniello Nadia/Gray Rowena Gray/Mastrobuoni Giovanni, "Returns to Education in Criminal Organization: Did Going to College Help Michael Corleone?", **Economics of Education Review**, C. 54, 2016, ss. 242-258.
- Canals J.M., "Classicism, Positivism And Social Defense", **The Journal of Criminal Law And Criminology**, C. 50, sy. 6, 1960, ss. 541-550.
- Capriello Luigi, La Repressione della Pericolosita Sociale: Le Misure di Prevvenzione tra le esigenze di tutela dell'ordine socile ed il difficile inquadramento nell'ordinamento nazionale ed eurpeo, s. 1
- Caputo Alice, **Pericolosita Sociale**, Roma: Aracne, 2015.
- Carpenter Alison G., "Belgium, Germany, England, Denmark and the United States: The Implementation of Registration and Castration Laws as Protection Against Habitual Sex Offenders", **Dickson Journal of International Law**, C. 16, sy. 2, ss. 435-457.

- Carrara Francesco, **Programma del Corso di Diritto Criminale**, Lucca: Tipografia Giusti, 1867.
- Carvalho Henrique, **The Preventive Turn in Criminal Law**, Oxford: Oxford University Press, 2017.
- Cavadino Michael /James Dignan/George Mair/ Jamie Bennett, **The Penal System an Introduction**, 6. Baskı, Kondon: Sage, 2020.
- Centel Nur/Zafer Hamide, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 21. Bası, İstanbul: Beta, 2022.
- Centel Nur, Cezanın Amacı ve Belirlenmesi, **Turhan Tufan Yüce'ye Armağan**, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 2001, ss. 337-372.
- Ceyhan Murat, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Açısından Önleyici Gözaltı**, Ankara: Seçkin, 2019.
- Chainey Spencer / Ratcliffe Jerry, **GIS and Crime Mapping**, Sussex: Willey, 2005.
- Chelioudakis Eleftherios, "Risk Assessment Tools in Criminal Justice: Is There a Need for Such Tools in Europe and Would Their Use Comply with European Data Protection Law", **Australian National University of Law and Technology**, C.1, sy. 2, 2020, ss. 72-96.
- Chifflet Pascale, Questioning The Validity Of Criminal Profiling: An Evidence-Based Approach, **Australian & New Zealand Journal Of Criminology**, C. 48, sy. 2, 2014, ss. 238-255.
- Christie Nils "Dangerous States", **Dangerous Offenders**, Ed. Mark Brown/ John Pratt, Londra: Routledge, 2000.
- Cin Şensoy Şehnaz, "Ekonomik Suç Kavramı ve Ekonomik Suçların Kriminolojik Özellikleri", **Galatasaray Üniversitesi Yayınları**, İstanbul, 2004.
- Collica Maria Teresa, "La Crisi Del Concetto Di Autore Non Imputabile "Pericoloso", **Dritto Penale Contemporaneo**, 2012, ss. 1-47.
- Coutanceau Roland, "Dangerosité Criminologique et Prevention de la Recidive: Evaluer la Dangerosite Sans Stigmatiser L'homme", **L'information Psychiatrique**, C. 88, 2012, ss. 641-646.
- Crawford Adam, "Situating Crime Prevention Policies in Comparative Perspectives: Policy Travels, Transfer and Translation", **Crime Prevention Policies in Comparative Perspective**, ed. Adam Crawford, Devon: Willian Publishing, 2009.
- Crawford Adam/Evans Karen, "Crime Prevention and Community Safety", **The Oxford Handbook of Criminology**, ed. Mike Maguire/Rod Morgan/ Robert Reiner, 5. Baskı, Oxford: Oxford University Press, 2012.
- Cumaloğlu Emre, Koruma Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanması: Özellikle Psikososyal Engelli Bireyler Bakımından "Elverişli Kurum" Sorunu, **İzmir Barosu Dergisi**, Ocak 2021, s. 15-51.

- Çağlar Doğan Duygu, **Hapis Cezasına ve İnfazına Seçenek Kurumlar**, Ankara: Seçkin, 2021.
- Çakır Kerim, "Hapis Cezasının Koşullu Salıverilme Uygulanarak İnfazı", **MÜHF Araştırmaları Dergisi**, C. 26, sy. 2, 2020, ss. 669-698.
- Çakırtaş Burcu, "Suç Korkusu", **Kriminoloji Yazıları**, Ed. Türkan Yalçın Sancar, Ankara: Savaş Yayınları, 2015.
- Çuhacı Aysu, **Ulrich Beck'in Risk Toplumu Kuramı**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2004.
- Daragenli Vesile Sonay, **Tehlike Suçları**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1998.
- Daragenli Vesile Sonay, "Tehlike Suçları", **Prof. Dr. Sahir Erman'a Armağan**, İstanbul: Alfa, 1999.
- Davis Simon, Are Mentally Ill People Really More Dangerous? **Social Work**, C. 36, sy. 2, 1991, ss. 174-180.
- Day Andrew / Tamatea Armon, "The Politics of Actuarial Justice and Risk Assessment", **The Pre-Crime Society**, ed. Bruce Arrigo/Brian Sellers, Bristol: Bristol University Press, 2022.
- Dell'osso Giuseppe, **Capacita E Delinquere E Pericolosita Sociale**, Milano: Giuffre Editore, 1985.
- Demirbaş Timur, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 18. Baskı, İstanbul: Seçkin, 2023.
- Demirbaş Timur, **İnfaz Hukuku**, 9. Baskı, Ankara: Seçkin, 2023.
- Demirbaş, Timur "Şiddet Suçlarına Genel Bir Bakış", **AÜHFD**, C. 65, Sy. 4, 2016, ss. 3345-3353.
- Demirel Hakkı, "Yabancı Ceza İlamlarının Değeri", **AÜHFD**, C. 9, sy. 1-2, 1952, ss. 300-316.
- Demirkol Kenan, "Bağımlılık Sorununa Tıbbi Bakış", **Uyuşturucu Madde Bağımlılığıyla Mücadele ve Ceza Hukuku**, ed. Murat Balcı, Ankara: Seçkin, 2011.
- Dershowitz Alan "The Law Of Dangerousness: Some Fictions About Predictions", **Journal Of Legal Education**, C. 23, sy.1, 1970, ss. 24-47.
- Dilberoğlu Vedat, "Cezalar ve Güvenlik Tedbirlerinin Amacı ve Niteliği", **AÜHFD**, C. 65, sy. 4, 2016, ss. 1517-1544.
- Doğan Duygu Çağlar, **Hapis Cezasına ve İnfazına Seçenek Kurumlar**, Ankara: Seçkin, 2021.
- Doğan Koray, "Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi", **CHD**, C. 2, sy. 4, 2007, ss. 277-304.
- Dönmezer Sulhi, "Tehlikeli Hal Meselesi", **İÜHF**, C. 10, sy. 1-2, 1944, ss. 179-187.

- Dönmezer Sulhi, "Cezai Sorumluluğun Esası Bakımından Klasik Teori ve Bu Teorinin Karşılaştığı İtirazlar", **İÜHF**, C. 11, sy. 3-4, 1945, ss. 65-80.
- Dönmezer Sulhi, **Kriminoloji**, 8. Bası, İstanbul: Beta, 1994.
- Dönmezer Sulhi, **Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler**, 4. Bası, İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1975.
- Dönmezer Sulhi/Erman Sahir, **Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku**, C. I, 11. Bası, İstanbul: Beta, 1997.
- Dönmezer Sulhi/Erman Sahir, **Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku**, C. II, 10. Bası, İstanbul: Beta, 1997.
- Dönmezer Sulhi/Erman Sahir, **Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku**, C. III, 12 Bası, İstanbul: Beta, 1997.
- Dönmezer Sulhi "Ekonomik Suçlar", **Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, sy. 7, 1985, ss. 19-30.
- Dönmezer Sulhi, "Siyasal İklim, Bilimlerin Durumu ve Ceza Hukuku", **İÜSBFD**, sy. 3-4-5, 1993, ss. 15-26.
- Douglas John E. /Ressler/ Robert K. /Burges Ann W. / Harman Carol R., "Criminal Profiling From Crime Scene Analysis", **Behavioral Science & Law**, C. 4, sy. 4, 1986, ss. 401-421.
- Douglas Thomas/Bonte Pieter/Focquaert Farah/Devolder Katrien/Sterckx Sigrid, "Coercion, Incarceration, and Chemical Castration: An Argument From Autonomy", **Journal of Bioethical Inquiry**, C. 10, sy. 3, 2013, ss. 393-405.
- Drenkhahn Kiristin /Morgenstern Christine, "Preventive Detention in Germany and Europe", **The Wiley International Handbook on Psychopathic Disorders and the Law**, C. II, 2. Baskı, ed. Alan R. Felthous/ Henning Sass, ABD: John Wiley & Sons.
- Duff R. A., Dangerousness and Citizenship, **Fundamentals of Sentencing Theory**, ed. Andrew Ashworth/Martin Wasik, Oxford: Oxford University Press, 1998.
- Dressler David, **Practice and Theory of Probation and Parole**, 2. Baskı, New York: Columbia University Press, 1969.
- Dubber Markus Dirk, "Theories of Crime and Punishment in German Criminal Law", **The American Journal of Comparative Law**, C. 53, sy. 3, 2005, ss. 679-708.
- Duff R. A., "Dangerousness and Citizenship", **Fundamentals of Sentencing Theory**, ed. Andrew Ashworth/Martin Wasik, Oxford: Oxford University Press, 1998.
- Dülger Murat Volkan, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 2. Baskı, Ankara, Seçkin, 2023.

- Elbogen Eric B. / Johnson Sally C., The Intricate Link Between Violence and Mental Disorder, **Archives Of General Psychiatry**, C. 66, sy. 2, 2009, ss. 152-161.
- Ellwood Charles A., "The Classification of Criminals", **Journal of Criminal Law and Criminology**, C. 1, sy .4, 1911, ss. 536-548.
- Endrass Jérôme/Rossegger Astrid/Frischknecht Andreas/Noll Thomas, Urbaniok Frank, "Using the Violence Risk Appraisal Guide (VRAG) to Predict in-prison Aggressive Behavior in a Swiss Offender Population", **International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology**, C. 52, sy. 1, ss. 81-89.
- Erbaş Rahime, **Türk Ceza Kanunu'nda Görünüşte İhmali Suçlarda Garantörlük**, İstanbul: On İki Levha, 2019.
- Erdem Mustafa Ruhan, **Ceza Muhakemesinde, Organize Suçlulukla Mücadelede Gizli Soruşturma Tedbirleri**, Ankara: Seçkin, 2001.
- Erdem Mustafa Ruhan, "Ceza Hukukunda Cezaların Ertelenmesine İlişkin Düzenlemelere Anayasal Bakış", **Anayasa Yargısı Dergisi**, C. 18, Sy. 1, 2001, ss. 17-39.
- Erdoğan Ayten, "Pedofili: Klinik Özellikleri, Nedenleri ve Tedavisi", **Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar**, C. 2, Sy. 2, 2010, ss. 132-160.
- Erdoğan İrmak, **Yapay Zekâ Profillemeye Teknolojilerinin Ceza Muhakemesinde Kişisel Veri İşlenmesinde Etkileri**, Ankara: Seçkin, 2022.
- Erem Faruk, "Türk Ceza Kanunu'nda Emniyet Tedbirleri", **AÜHFD**, C.1, Sy. 3, 1944, ss. 351-378.
- Erem Faruk, "Tekerrür Hakkındaki Kanun Hükümlerinin Tetkiki", **AÜHFD**, C. 2, Sy. 1, 1944, ss. 191-222.
- Erem Faruk, Suçlu-İnsan Psikolojisi, **AÜHFD**, C. 1, sy. 4, 1944, ss. 506-524.
- Erem Faruk, Cürüm İşlemek İçin Cemiyet Kurmak, **AÜHFD**, C. 12, sy. 3, 1955, ss. 50-58.
- Erem Faruk, **Ölüm Cezası**, Ankara: Ajans- Türk Matbaası, 1962.
- Erem Faruk, **Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku**, C. I, 10. Baskı, Ankara: Sevinç Matbaası, 1973.
- Erem Faruk, **Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku**, C. II, 10. Baskı, Ankara: Sevinç Matbaası, 1973.
- Erem Faruk, **Adalet Psikolojisi**, 7. Baskı, Ankara: Sevinç Matbaası, 1977.
- Erem Faruk, **Ceza Usul Hukuku**, 5. Bası, Ankara: Sevinç Matbaası, 1978.
- Erem Faruk / Danışman Ahmet /Artuk Mehmet Emin, **Ceza Hukuku Genel Hükmümler**, 14. Baskı, Ankara: Seçkin, 1997.
- Erman R. Barış, "Ceza Hukukunun Dönüşümü", **Duygun Yarsuvat'a Armağan - Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Sayısı**, ss. 447-480.

- Erman R. Barış/ Yetkin Erdi, “Koşullu Salıverilme ve Tehlikelilik Koşulu”, **7242 Sayılı Kanunla Yapılan Değişikliklere İlişkin Değerlendirmeler- Türk Ceza Hukuku Derneği Tarafından Hazırlanan Rapor**, 25 Haziran 2020, ss. 130-151.
- Erman Sahir, **Suç İşlememiş Akıl Hastalarına Karşı Umumi Rapor**, Akıl Hastalarına Karşı Cemiyetin Müdafaası Mevzuunda Kolokyum, İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1958.
- Ertekin Hülya / Yardım Özayhan Hatice / Eren İbrahim / Ertekin Yusuf Haydar, “Fetişizm ve Voyörizm Birlikteliği: Bir Olgu Sunumu”, **Türk Aile Hekimliği Dergisi**, C. 17, sy. 2, 2013, ss. 70-72.
- Evik Ali Hakan, “Ceza Kanunumuz ve Kadın”, **Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı**, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul: 2004.
- Evik Vesile Sonay, **Çıkar Amaçlı Örgütlenme Suçu**, İstanbul: Beta, 2004.
- Evik Vesile Sonay, **Suçta İştirakte Yardım Edenin Sorumluluğu**, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010.
- Evik Vesile Sonay, “Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu”, **MÜHF Hukuk Araştırmaları Dergisi Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan**, C. 19, sy. 2, 2013, ss. 667-697.
- Fagan Jeffrey/Guggenheim Martin, “Preventive Detention and the Judicial Prediction of Dangerousness for Juveniles: A Natural Experiment”, **The Journal Of Criminal Law & Criminology**, C. 86, sy. 2, 1996, ss. 415-448.
- Farrington David P., “Crime Prevention”, **21st Century Criminology A Reference Handbook**, ed. J. Mitchell Miller, California: Saga, 2009.
- Feeley Malcolm M. / Simon Jonathan, “The New Penology: Notes on the Emerging Strategy of Corrections and Its Implications”, **Criminology**, C. 30, sy. 4, 1992, ss. 449-474.
- Feeley Malcolm M., “Actuarial Justice and The Modern State”, **Punishment, Places and Perpetrators**, ed. Gerben Bruinsma, Henk Elffers/ Jan de Keijser, New York: Routledge, 2012.
- Ferguson Andrew Guthrie “Crime Mapping And The Fourth Amendment: Redrawing ‘High Crime Areas’”, **Hastings Law Journal**, C. 63, sy.1, 2011, s. 179-233.
- Ferri Enrico, “Cezalar ve Emniyet Tedbirleri”, **AÜHFD**, çev. Uğur Alacakaptan, C. 16, sy.1, 1959, ss. 158-165.
- Figgis Honor/Simpson Rachel, “Dangerous Offenders Legislation: An Overview”, **Nsw Parliament Library Research Service, Briefing Paper** No 14/97, <https://www.parliament.nsw.gov.au/researchpapers/documents/dangerous-offenders-legislation-an-overview/14-97.pdf> (Erişim Tarihi: 18.04.2023).

- Fitzgerald Edward A., "Chemical Castration: MPA Treatment of the Sexual Offender", **American Journal of Criminal Law**, C. 18, sy. 1, 1990, ss. 1-60.
- Floud Jean, "Dangerousness And Criminal Justice", **The British Journal Of Criminology**, C. 22, sy. 3, 1982, ss. 213-228.
- Floud Jean / Young Warren, **Dangerousness and Criminal Justice**, London: Barnes & Noble, 1981.
- Florian Eugenio, **Parte Generale del Diritto Penale**, 4. Baskı, Milano: Vallardi, 1934.
- Foucault Michel, **Hapishaneyeye Alternatifler**, çev. Murat Erşen, İstanbul: Ayrıntı, 2023.
- Fortney Timothy / Levenson Jill / Brannon Yolanda / Bakar Juanita N., "Myths and Facts about Sexual Offenders: Implications for Treatment and Public Policy", **Sexual Offender Treatment**, C. 2, sy. 1, 2007, ss. 1-17.
- Francia Maria Piler Marco, Why Do They Call It 'Dangerousness' When They Mean 'Risk Assessment'? Using Risk Assessment In The Spanish Criminal Justice System?, Crisis Of The Criminal Law In The Democratic Constitutional State, Eduardo Demetrio Crespo/ Alfonso Garcia Figuerora Vd. (Ed.), New York: Springer, 2023.
- Freiberg Arie, "Guerrillas in Our Midst? Judicial Responses to Governing the Dangerous", **Dangerous Offenders: Punishment and Social Order**, ed. M. Brown, J. Pratt, New York, Routledge, 2000.
- Garfinkel Paul, **Criminal Law in Liberal and Fascist Italy**, Cambridge: Cambridge University Press, 2016.
- Garin Vincent, "Social Instability and Reaction to Deviance: A Multilevel Analysis of the Swiss Lifelong Detention Initiative", **Punishment & Society**, 14(3), 2012, ss.289-314.
- Garland David, **The Culture of Control Crime and Social Order in Contemporary Society**, Chicago: The University of Chicago Press, 2001.
- Garofalo Rafaele, **Criminologia Suç, Suçlu ve Ceza**, Çev. Muhittin Göklü, İstanbul: Nurgök Matbaası, 1957.
- Garofoli Roberto, **Manuale di Diritto Penale Parte Generale**, Milano: Giuffre Editore, 2003.
- Gaudet Lyn M./Kerkmans Jason P./Anderson Nathaniel E./Kiehl, Kent A. "Can Neuroscience Help Predict Future Antisocial Behaviour?", **Fordham Law Review**, C. 85, sy. 2, 2016, ss. 503-531.
- Gassin Raymond, **Criminologie**, 4. Baskı, Paris: Dalloz, 1998.
- Geis Gilbert, "Pioneers in Criminology VII-Jeremy Bentham (1748-1832)", **Journal Of Criminal Law And Criminology**, C. 46, sy. 2, ss. 159-171.

- Gibson Mary S., "Cesare Lombroso and Italian Criminology: Theory and Politics", **Criminals and Their Scientists**, editör: Peter Becker/ Richard F. Wetzel, United Kingdom: Cambridge University Press, 2006.
- Giusino Manfredi Parodi, **I Reati di Pericolo Tra Dogmatica e Politica Criminale**, Milano: Giuffre Editore, 1990.
- Gottfredson Stephen D./Gottfredson Don M., "Selective Incapacitation?", **The Annals of the American Academy of Political and Social Science**, C. 478, 1985, ss. 135-149.
- Gottfredson Don M., "Prediction and Classification in Criminal Justice Decision Making", **Crime and Justice**, C. 9, 1987, ss. 1-20.
- Gödeklı Mehmet, **Ceza Hukukunda Güvenlik Tedbirleri ve Muhakeme Usulü**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Gökçen Ahmet/ Balcı Murat/ Alşahin M. Ali/ Çakır Kerim, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Ankara: Adalet, 2023.
- Gölcüklü Feyyaz, **Türk Ceza Sistemi (Hürriyeti Bağlayıcı Cezalar)**, Ankara: Sevinç Matbaası, 1966.
- Gramatica Filippo, **Principi Di Difesa Sociale**, Padova: Cedam, 1961.
- Gramatica Filippo, **Toplumsal Savunma İlkeleri**, 2. baskı, çev. Sami Selçuk, Ankara: İmge, 2005.
- Greely Henry T., "Reading Minds With Neuroscience-Posibilities For The Law", **Cortex**, C. 47, sy. 10, ss. 1254-1255, <https://doi.org/10.1016/j.cortex.2011.04.018>
- Greenwood Peter W. "Bir Siyaset Seçeneği Olarak Suçu Önleme", **Suç Politikası**, çev. Füsun Sokullu Akıncı, ed. Yener Ünver, Ankara, Seçkin, 2006.
- Grispigni Filippo "İtalya'da Ceza Hukuku İslahatı", Çev. Sahir Erman, **İÜHFİM**, C. 18, sy.1-2, 1952, ss. 520-547.
- Grispigni Filippo, **Diritto Penale Italiano**, C. I, Milano: Dott. A. Giuffre-Editore, 1952.
- Grispigni Filippo, **Diritto Penale Italiano**, C. II, Milano: Dott. A. Giuffre-Editore, 1952.
- Grosso Carlo Federico / Marco Pelissero/ Davide Petrini/Paolo Pisa, **Manuale di Diritto Penale Parte Generale**, 3. Bası, Milano: Giuffrè Francis Lefebvre, 2020.
- Gurnham David, "Sentencing Dangerous Offenders in the Era of Predictive Technologies: New Skin, Same Old Snake?", **Data-Driven Personalisation in Markets, Politics and Law**, ed. Uta Kohl/Jacob Eister, Cambridge University Press, 2021, ss. 142-156.
- Gürelli Nevzat **Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Bilirkişilik**, İstanbul: Cezaevi Matbaası, 1967.

- Günşen İçli Tülin, **Kriminoloji**, 11. Baskı, Ankara: Seçkin, 2021.
- Güzeloğlu Turan “Önleme Tutuklaması”, **CHD**, sy. 10, 2009, ss. 73-86.
- Hafizoğulları Zeki, “Emniyet Tedbirleri”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 46, sy. 3, 1999, ss. 45-58.
- Hafizoğulları Zeki, **Ceza Normu**, 2. baskı, Ankara: US-A Yayıncılık, 1996.
- Hafizoğulları Zeki/Özen Muharrem, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, Ankara: US-A Yayıncılık, 2022.
- Hafizoğulları Zeki/Özen Muharrem, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Toplum Karşı Suçlar**, Ankara: US-A Yayıncılık, 2022.
- Hakeri Hakan, “İhmal Suçları”, **CHD**, C. 2, sy. 4, 2007, ss. 137-169.
- Hanson R. Karl / Bussière Monique T., “Predicting Relapse: A Meta-Analysis of Sexual Offender Recidivism Studies”, **Journal of Consulting and Clinical Psychology**, C. 66, sy. 2, 1998, ss. 348-362.
- Harcourt Bernard E., **Against Prediction**, Chicago: The University of Chicago Press, 2007.
- Harcourt Bernard E., “Punitive Preventive Justice: A Critique”, **Prevention and the Limits of the Criminal Law**, ed. Andrew Ashworth/Lucia Zedner/Patrick Tomlin, Oxford: Oxford University Press, 2013.
- Harrison Karen, **Dangerousness, Risk And The Governance Of Serious Sexual And Violent Offenders**, New York: Routledge, 2011.
- Harrison Karen, “The High-Risk Sex Offender Strategy in England and Wales: Is Chemical Castration an Option?”, **Howard Journal of Criminal Justice**, C. 46, sy. 1, 2007, ss. 16-31.
- Härter Karl, “Zweckgedanke, Social Defence and Transnational Criminal Law: Franz von Liszt and the Network of Positivist Criminology (1871-1918)”, **GLOSSAE European Journal of Legal History**, 17, 2020, s.150-175.
- Herrmann Joachim, Sanctions: German Law and Theory, **The American Journal of Comparative Law**, C. 24, sy. 4, 1976, ss. 718-736.
- von Hirsh Andrew, **Past Or Future Crimes Deservedness And Dangerousness In The Sentencing Of Criminals**, Oxford:Manchester University Press, 1985.
- von Hirsh Andrew /Nils Jareborg, Gauging Criminal Harm: A Living- Standard Analysis, **Oxford Journal of Legal Studies**, C. 11, Sy. 1, 1991, ss. 1-38.
- von Hirsh Andrew von Hirsh, “Proportionality in the Philosophy of Punishment”, **Crime and Justice**, C. 16, 1992, ss. 55-98.
- Hoge Robert D./Vincent Gina M./Guy Laura S., “Prediction and Risk/Needs Assessments”, **From Juvenile Delinquency to Adult Crime: Criminal Careers, Justice Policy and Prevention**, ed. Rolf Loeber/David P. Farrington, Oxford: Oxford University Press, 2012.

- Hörnle, Tatjana "PJA von Feurerbach and his Texbook of the Common Penal Law", **Foundational Texts in Modern Criminal Law**, Ed. Markus D. Dubber, Oxford: Oxford University Press, 2014.
- Hudson Barbara, **Justice in Risk Society**, London: Sage, 2003.
- Hughes Gordon **Understanding Crime Prevention Social Control, Risk And Late Modernity**, Berkshire: Open University Press,1998.
- İçel Kayıhan, **Suçların İctimai**, İstanbul: Sermet Matbaası, 1972.
- İçel Kayıhan / Sokullu-Akıncı Füsun/ İzzet Özgenç/Sözüer Adem/ Mahmutoğlu Fatih Selami/ Ünver Yener, **Yaptırım Teorisi**, 2. Bası, İstanbul: Beta, 2002.
- İçel Kayıhan "Hürriyeti Bağlayıcı Cezalara Seçenek Olan Müesseselerdeki Gelişmeler ve Türk Ceza Sisteminin Bu Yönden Değerlendirilmesi", **Değişen Toplum ve Ceza Hukuku Karşısında TCK'nın 50 Yılı ve Geleceği**, İstanbul: Sermet Matbaası, 1977.
- İnci Z. Özen, **Bir Koruma Tedbiri Olarak Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Tutuklama**, 5. Baskı, Ankara: Seçkin, 2022.
- İşıktaç Yasemin **Adalet Psikoloji**, 3. Basım, İstanbul: Sümer Kitapevi, 2020.
- Jager Christian "İrade Özgürlüğü, Nedensellik ve Determinasyon Modern Nörolojik Araştırmalar Neticesinde Modern Kusur Ceza Hukuku'nun Sonu mu Geliyor?", **Hukuk Köprüsü**, C. 4, sy. 9, 2015.
- Jakobs Günther, "Yurttaş Ceza Hukuku ve Düşman Ceza Hukuku", **Terör ve Düşman Ceza Hukuku**, çev. Mehmet Cemil Ozansü, ed. Yener Ünver, Ankara: Seçkin, 2008, ss. 489-506.
- Janus Eric S., "The Preventive State, Terrorists and Sexual Predators: Countering the Threat of a New Outsider Jurisprudence", William Mitchell Legal Studies Research Paper No:11, 2005, s. 1, <https://ssrn.com/abstract=687165>, (Erişim Tarihi:12.11.2024).
- Janus Eric S., **Failure to Protect**, New York: Cornell University Press, 2009
- Jehle Jörg-Martin/Lewis Chris, / Nagtegaal Marleen / Palmowski Nina/ Małgorzata Pyrcak-Górowska Małgorzata / van der Wolf Michiel /Zila Josef, "Dealing with Dangerous Offenders in Europe. A Comparative Study of Provisions in England and Wales, Germany, The Netherlands, Poland and Sweden", **Criminal Law Forum**, C. 32, 2021, ss. 181-245.
- Josipovic Ivo/ Bozic Vanda, "Measures for Prevention and Fight Against Terrorism-Financial Aspect", **7. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali Terör ve Darbelere Karşı Hukuk Devletin Korunması Tebliğler**, ed. Adem Sözüer, İstanbul: On İki Levha, 2022.
- Jowett Garth S./O'Donnell Victoria, **Propaganda and Persuasion**, 4. Baskı, California: Saga, 2006.
- Kangal T. Zeynel, "Ceza Hukukunda Elektronik İzleme", Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı, İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Yayınları, 2004, s. 525- 560.

- Karakehya Hakan, "Koşullu Salıverilmenin Amacı, Hukuki Niteliği ve Koşullu Salıverilme Şartlarından Biri Olarak "İyi Hal" **15. Türk Ceza Hukuku Günleri Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Tebliğler**, ss. 35-66, <https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=15.-tchg-teblig%CC%86ler-.pdf>. (Erişim Tarihi:07.11.2024).
- Kavlak Cihan, **Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu**, 3. Baskı, Ankara: Seçkin, 2017.
- Katoğlu Tuğrul Bayazıt, "Son Seçenek Olması Gereken Ceza Müeyyidesi ve Ceza Hukukunun Zorlanan Sınırları", **AÜHFD**, C. 72, Sy. 3, 2023, ss. 973-1005.
- Katoğlu Tuğrul Bayazıt, **Ceza Kanunlarının Zaman Yönünden Uygulanması**, Ankara: Seçkin, 2008.
- Kaynak Aydın Furkan, "1858 Tarihli Ceza Kanunnamesi ile 1926 Tarihli Ceza Kanunu'nun Foucaultçu Perspektiften Karşılaştırılması", **DEÜHFD**, C. 24, Sy. 1, 2022, ss. 423-457.
- Keçelioğlu Elvan, "Risk Toplumunda Ceza Hukukunun Değişen Yüzü", **Prof. Dr. Nevzat Toroslu'ya Armağan**, C. II, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2015, 627-638.
- Kehl Danielle/Guo Priscilla /Kessler Samuel, "Algorithms in The Criminal Justice Systems: Assessing The Use Of Risk Assessments İn Sentencing, Responsive Communities Initiative", **Berkman Klein Center For Internet & Society, Harvard Law School**, 2017, <http://nrs.harvard.edu/urn-3:HUL.InstRepos:33746041>
- Kemshall Hazel, **Understanding Risk in Criminal Justice**, Berkshire: Open University Press, 2003.
- Keyman, Selâhattin "Cürmi Fiilin Yapısal Unsuru Olarak Hareket", **AÜHFD**, C. 40, sy. 1, 1988, ss. 121-171.
- Keskin Kızıoğlu Serap, "Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma" **Özel Ceza Hukuku C. III**, İstanbul: On İki Levha, 2018.
- Kızılırmak Baran, "Kimyasal Kastrasyonun Cinsel Suç Failerine Uygulanabilirliği Üzerine Kapsamlı Bir İnceleme", **MÜHFD**, C. 25, sy.2, 2019, ss. 1025-1071.
- Kieso Douglas W., **Unjust Sentencing and The California Three Strikes Law**, New York: LFB Scholarly Publishing LLC, 2005.
- Kimberly Kessler Ferzan, **Preventive Justice And The Presumption Of Innocence, Criminal Law and Philosophy**, C. 8, 2014, ss. 505-525.
- Koca Mahmut/Üzülmez İlhan, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 15. Baskı, Ankara: Seçkin, 2022.
- Kocasakal Ümit, **Ceza Hukukunda İtiyad**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 1994.

- Kocasakal Ümit, **Karapara Aklama Suçu**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2000.
- Kocasakal Ümit, "Organize Suçluluğun Tanımı, Özellikleri ve Kapsamı", **GSÜHF Dergisi** 2002/1, **Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan**, ss. 130-163.
- Kocasakal Ümit, **Suç Bildirmeme Suçları**, İstanbul: Vedat, 2017.
- Korkusuz Gülşah, "Cinsel Saldırı Suçu (TCK md. 102)", **İÜHF**, C. 71, sy. 1, 2013, ss. 815-854.
- Koruculu Irmak, **Türk Ceza Hukukunda Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi**, Ankara: Seçkin, 2022.
- Köni Burhan, "Ceza Hukukunda Tenkil ve Önleme Meselesi", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C.1, sy. 1, 1943, ss. 47-55.
- Köni Burhan, "Kriminoloji", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 11, sy. 02, 1956, ss. 76-90.
- Kumbasar Enver, **Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması**, Ankara: Seçkin, 2012.
- Kunter Nurullah, "Suçluların Terbiye ve Islahı", **Adliye Ceridesi**, sy. 7, 1943, ss. 524-543.
- Kunter Nurullah, "Bugünün Ceza Hukukunda Emniyet Tedbirlerinin Yeri", **İÜHF**, C. 13, sy.4, 1947, ss. 1327-1349.
- Kunter Nurullah, "Tehlike Tedbirleri Genel Teorisi ve Para Cezaları İçin İcrai Ve İhtiyadi Haciz", **İÜHF**, C. 34, sy. 1-4, 1968, ss. 17-41.
- Kunter Nurullah, "Suç Ortaklığında Sorum ve Ceza", **İÜHF**, C. 13, sy. 1, 1947, ss. 63-94.
- Kunter Nurullah, **Suçun Maddî Unsurları Nazariyesi**, İstanbul: İstanbul Akgün Matbaası, 1954.
- Kunter Nurullah, **Muhakeme Hukuku Dahı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, 7. Bası, İstanbul: Kazancı, 1981.
- Kumbasar Enver, **Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması**, Ankara: Seçkin, 2012.
- Küçük Tefik Sönmez, Bir Ceza Hukuku Yaptırımı Olarak Zorunlu Kastasyonun Anayasa Hukuku Açısından İncelenmesi, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 19, Sy. 4, ss. 297-322.
- Külçür Erdem İzzet, "Bypassing Criminal Law Through the Concept of Dangerousness: Turkish Sample Under Post-15/7 State of Emergency Law", **Dangerousness and Criminal Justice: A Dialogue Between Italy and Türkiye**, Ed. Valentina Bonini/Rahime Erbaş/Selin Türkoğlu, Pisa: Pisa University Press, 2023, ss. 115-147.
- Lab Steven P., **Crime Prevention Approaches, Practices, and Evaluations**, 9. Baskı, Routledge 2016.

- Lamparello Adam, "Using Cognitive Neuroscience To Predict Future Dangerousness", **Columbia Human Rights Law Review**, C. 41, sy. 2, ss. 481-539.
- Leclerc Benoit /Savona Ernesto U, "Crime Prevention In The Twenty-First Century", **Crime Prevention in The 21st Century Insightful Approaches For Crime Prevention Initiatives**, Ed. Benoit Leclerc/Ernesto U. Savona, İsviçre: Springer, 2017.
- Leturmy Laurence, La Dangerosité Dans L'évolution Du Droit Pénal Français, **L'information Psychiatrique**, C. 88, 2012/6, ss. 417-422.
- Lewis Christopher, "The Paradox of Recidivism" **Emory Law Journal**, C. 70, sy. 6, 2021, ss. 1209-1272.
- Lewis Hazeldine, "Extended Determinate Sentences: A Review of the Practical Issues", Sentencing Academy, 2024, s. 2 <https://www.sentencingacademy.org.uk/wp-content/uploads/2024/03/Extended-Determinate-Sentences-A-Review-of-the-Practical-Issues.pdf>, (Erişim Tarihi:10.11.2024).
- Lazerges Christine, La dangerosité de la notion de dangerosité en droit pénal, **Criminocorpus** (En Ligne), 20, 2022, <http://journals.openedition.org/criminocorpus/10672> (Erişim T.: 20.03.2024).
- Levi Selim, "Yabancıların Sınır Dışı Edilmesi Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Tartışma Yaratacak Bir Hükmü Nasıl Değişti?", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, C. 18, Sy. 58, 2005, ss. 29-39.
- Lieb Roxanne / Quinsey Vernon / Berliner Lucy, "Sexual Predators and Social Policy", **Crime and Justice**, C. 23, 1998, ss. 43-114.
- Liebling Alison/Shada Maruna, "Introduction: The Effects of Imprisonment Revisted", **The Effects of Imprisonment**, ed. Alison Liebling/Shadd Maruna, Oxon: Routledge, 2011.
- Lin Zhiyuan "Jerry" / Jung Jongbin / Goel Sharad / Skeem Jennifer, "The limits of Human Predictions of Recidivism", *Science Advances*, C. 6, sy.7, s. 1, <https://www.science.org/doi/epdf/10.1126/sciadv.aaz0652> (Erişim Tarihi: 07.11.2024)
- Lo Zingarelli Minore Vocabulario Della Lingua Italiana, 2014.
- Lombroso Ferrero Gina, **Criminal Man, According To Clasification Of Cesare Lombroso**, New York: G.P. Putnam's Sons, 1911.
- Lundrigan Samantha / Mann Natalie / Specth David / Kamitz Lea C., A Proven Reoffending Study of Individuals Managed under the Multi-Agency Public Protection Arrangements (MAPPA) in England and Wales, **Frontiers in Psychology**, 2024, <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1371023>.
- Maden Mehmet, **Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar**, Ankara: Adalet, 2012.

- Maden Mehmet, Koşullu Salıverilmenin Mahiyeti ve Hukuki Niteliği, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 26, sy. 2, Aralık 2020, ss. 633-651.
- Maghan Jess, "Long-Term And Dangerous Inmates: Maximum Security Incarceration in The United States", **A Great Cities Institute Working Paper**, Aralık 1996, <https://Greatcities.Uic.Edu/Wp-Content/Uploads/2014/04/Gcp-96-12-Long-Term-Inmates.Pdf> (Erişim Tarihi: 17.03.2023).
- Malender Sakari, "Preventive Turn in Criminal Law", **Peking University Law Journal**, C.11, sy. 1, 2023, ss. 11-23, <https://doi.org/10.1080/20517483.2023.2223843>
- Maguire Mike /Rod Morgan/Robert Reiner, **The Oxford Handbook Of Criminology**, 5. Baskı, Oxford: Oxford University Press, 2012.
- Malsch Marijke/ Duker Marius, **Incapacitation Trends and News Perspectives**, Routledge, 2016.
- Mandıracı Berkay, "Türkiye'de Ceza İnfaz Politikaları ve Kurumlarına İlişkin Yapısal Sorunlar ve Çözüm Önerileri", TESEV Yayınları, İstanbul, 2015.
- Mann Lori/Tosun Zehra, Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddet Vakalarında Risk Değerlendirmesi ve Yönetimi, s. 5.
- Manna Adelmo, "Natura Giuridica delle Misure di Prevenzione: Legislazione, Giurisprudenza, Dottrina", **Archivio Penale**, sy. 3, 2018, <https://archivio penale.it/File/DownloadArticolo?codice=be7012cd-6073-4ff7-bb3e-6cb94a65428f&idarticolo=18496> (Erişim Tarihi:07.11.2024).
- Manzini Vincenzo, **Trattato Di Diritto Penale**, C. III, 5. Baskı, Torino: Utet, 1950.
- Manzini Vincenzo, **La Recidiva Nella Sociologia Nella Legislazione E Nella Scienza Del Diritto Penale**, Firenze: Fratelli Camelli, 1899.
- Mantovani Ferrando, **Diritto Penale Parte Generale**, 10. Bası, Milano: CEDAM, 2017.
- Marinucci Giorgio/Dolcini Emilio/Gatta Gian Luigi, **Manuale di Diritto Penale Parte Generale**, 9. Baskı, Milano: Giuffrè Editore, 2020.
- Marti Irene **Doing Indefinite Time An Ethnography Of Long-Term Imprisonment in Switzerland**, Palgrave Mcmillan, 2022, Open Access Erişim Adresi: <https://Link.Springer.Com/Content/Pdf/10.1007/978-3-031-12590-4.Pdf>.
- Martini Adriano, **Essere Pericolosi Giudizi Soggettivi E Misure Personali**, Torino: G. Giappichelli Editore, 2017.
- Matravers Matt, "On Preventive Justice", **Prevention and the Limits of The Criminal Law**, ed. Andrew Ashworth/Lucia Zedner/ Patrick Tomlin, Oxford: Oxford University Press, 2013.
- Mayson, Sandra G. "Dangerous Defendants", **The Yale Law Journal**, C. 127, sy. 3 2018, ss. 490-568.

- McIvor Gill, Female Sex Offenders, **The Oxford Handbook of Sex Offences and Sex Offenders**, ed. Teela Sanders, New York: Oxford University Press, 2017.
- McSherry Bernadette, **Managing Fear**, New York: Routledge, 2014.
- McSherry Bernadette, "Expanding the Boundaries of Inchoate Crimes The Growing Reliance on Preparatory Offences", **Regulating Deviance: The Redirection of Criminalisation and the Futures of Criminal Law**, ed. Bernadette McSherry / Alan Norrie / Simon Bronitt, Oxford: Hart Publishing, 2009.
- McSherry Bernadette, "Risk Assessment, Predictive Algorithms and Preventive Justice, Criminal Justice", **Risk and the Revolt against Uncertainty**, ed. John Pratt/Jordan Anderson, Palgrave, 2020, <https://doi.org/10.1007/978-3-030-37948-3>.
- Memiş Kartal Pınar, **Çocukların Cinsel İstismarı**, İstanbul: Der Yayınları, 2014.
- Memiş Kartal Pınar, "Reşit Olmayanla Cinsel İlişki", **Özel Ceza Hukuku Kişilere Karşı Suçlar**, C. II, İstanbul: On İki Levha, 2017.
- Meraklı Serkan, **Ceza Hukukunda Kusur**, Ankara: Seçkin, 2017.
- Merkel Grischa, Incompatible Contrasts?- Preventive Detention in Germany and the European Convention on Human Rights, **German Law Journal**, C. 11, sy. 9, 2010, ss. 1046-1066.
- Meyer Caroline B., Criminal Profiling As Experts Evidence in **Criminal Profiling International Theory, Research, And Practice** Editör: Richard N. Kocsis, Humana Press, 2008.
- Miller Marc / Morris Norval, "Predictions Of Dangerousness: Ethical Concerns And Proposed Limits", **Notre Dame Journal Of Law, Ethics & Public Policy**, C. 2. sy. ss. 393-44.
- Monahan John /Skeem Jennifer L., Risk Assessment in Criminal Sentencing, **Annu. Rev. Clin. Psychol.** sy. 12, 2016, ss. 489-513, 10.1146/Annurev-Clinpsy-021815-092945 (Erişim Tarihi: 24.04.2023).
- Mooney Robyn / Sebalo Ivan, "Violence Risk Assessment", **Violent and Sexual Offenders Assessment, Treatment, and Management**, 2. Baskı, ed. Jane L. Ireland, Carol A. Ireland/ Philip Birch, Oxon: Routledge, 2019.
- Moore Mark H. / Estrich Susan R. / McGillis Daniel / Spelman William, **Dangerous Offenders The Elusive Target Of Justice**, United States Of America: Harvard University Press, 1984.
- Moore Megan, Psychological Theories Of Crime And Delinquency, **Journal Of Human Behaviour In The Social Environment**, 21, 2011, ss. 226-239.
- Moore Mark M./ Robert C. Trojanowicz, **Policing and the Fear of Crime**, National Institute of Justice, 1998, s. 3, <https://www.ojp.gov/pdffiles1/nij/111459.pdf>, (Erişim Tarihi: 29.10.2024).

- Musco Enzo, **La Misure Di Sicurezza Detentiva Profili, Storici E Costituzionali**, Milano: Dott. A. Giuffre Editore, 1978.
- Nash Mike, **Public Protection and the Criminal Justice Process**, Oxford: Oxford University Press, 2006.
- Nanula Gaetano, **La Lotta Alla Mafia**, 5. Baskı, Milano: Giuffre Editore, 2009.
- Nasuhoglu Ayla Duygu, "Cinsel Saldırı Mitlerinin Olası Tesirleri Açısından Bir Yargıtay Kararı İncelemesi" **Ceza Hukuku Perspektifinden Kadına Yönelmiş Şiddetle Mücadele II**, ed. Rahime Erbaş, Ankara: Adalet, 2023.
- Notaro Laura, Accertamento e Trattamento Della Pericolosità Sociale: Una Storia di Supplenze", **Malattia Psichiatrica e Pericolosità**, Ed. Marco Bevilacqua /Laura Notaro, vd., Torino: G. Gippichelli Editore, 2012.
- Nuhoglu Ayşe, Tecrit Kurumuna Gönderme Tedbiri, **Adalet Dergisi**, sy. 65, 2020, ss. 73-97.
- Nuhoglu Ayşe, **Ceza Hukukunda Emniyet Tedbirleri**, Ankara: Adil Yayınevi, 1997.
- Okay Sadık, "Tekerrürün Mahiyeti Hakkında Başlıca Nazariyeler ve Tatbikata Tesirleri", **AÜHFD**, C. 9, sy.1, 1952, ss. 331-346.
- Olver Make E. /Barlow Ashley A., Public Attitudes towards Sex Offenders and their Relationship to Personality Traits and Demographic Characteristics", **Behaviour Science and the Law**, 28, 2010.
- O'Malley Pat, "Risk Societies and the Government of Crime", **Dangerous Offenders: Punishment and Social Order**, ed. M. Brown, J. Pratt, New York, Routledge, 2000.
- Orben Jessica Ann, "Connecticut Department of Public Safety v. Doe: Sex Offenders' Due Process under "Megan's Law" and Effectiveness of Sex Offender Registration", **University of Toledo Law Review**, C. 26, sy. 6, 2005, ss. 789-812.
- Osmanoğlu Bilal / Kızıl Fahrettin, "Türk Ceza Hukukunda Terör Örgütü ve Terör Suçu Kavramları Üzerine Bir İnceleme", **DEÜHFD Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan**, C. 21, özel sayı, 2019, ss. 1141-1177.
- Osmanoğlu Bilal, **Ceza Muhakemesi ve İnfaz Hukukunda Akıl Hastalığı ve Alternatif Bir Model Olarak Akıl Sağlığı Mahkemeleri**, İstanbul: On İki Levha, 2023.
- Önder Ayhan, **Ceza Hukuku Genel Hükümler C. II-III**, 2. bası, İstanbul: Beta, 1992.
- Önder Ayhan, **Ceza Hukuku Genel Hükümler C. III**, İstanbul: Beta, 1989.
- Özbek Veli Özer, **Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Hakkındaki Değerlendirmelerimiz**, Ceza Hukuku Dergisi, C. 15, sy. 42, 2020, ss. 301-312.

- Özbek Veli Özer, **İnfaz Hukuku**, 18. baskı, Ankara: Seçkin, 2024.
- Özbek Veli Özer, "İnfazın Amacı ve Bir İnfaz Rejimi Olarak Yeniden Topluma Kazandırma", **15. Türk Ceza Hukuku Günleri Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Tebliğler**, ss. 18-35, <https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=15.-tchg-teblig%CC%86ler-.pdf>. (Erişim T.: 07.11.2024).
- Özbek Veli Özer, **Müstehcenlik Suçu**, Ankara: Seçkin, 2009.
- Özbek Veli Özer, Polis Hukuku, İnternet Hukuku ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Temel Haklara Müdahaleler ve Hukuka Aykırı Müdahalelere Karşı Korunma Çareleri, 2. Baskı, Ankara: Seçkin, 2023.
- Özbek Veli Özer/Doğan Koray/Bacaksız Pınar, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 13. Baskı, İstanbul: Seçkin, 2022.
- Özbek Veli Özer/Doğan Koray/Bacaksız Pınar, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 16. Baskı, İstanbul: Seçkin, 2023.
- Özek Çetin, "Suç Mağdurunun Korunması ile İlgili Bazı Sorunlar", **İÜHFM**, C. 50, sy. 1-4, 1984, ss. 13-67.
- Özek Çetin, **Siyasi İktidar Düzeni ve Fonksiyonları Aleyhine Cürümler**, İstanbul: Cezaevi Matbaası, 1967.
- Özek Çetin, "Organize Suç", **Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan**, İstanbul: Beta, 1998.
- Özen Mustafa, **Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İnfaz Hukuku**, 3. baskı, Ankara: Adalet, 2024.
- Özgenç İzzet, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 18. Bası, İstanbul: Seçkin, 2022.
- Özgenç İzzet, **Suç Örgütleri**, 13. Bası, Ankara: Seçkin, 2020.
- Özgenç İzzet, "Suç Teşekkülü, Düşünceyi Açıklama ve Örgütlenme Hürriyeti", **İÜHFM**, C. 55, sy. 3, 1997, ss. 51-64.
- Özgenç İzzet/Adem Sözüer/ Mahmut Koca, **Anayasal İlkeler Açısından 7242 Sayılı Kanunun Değerlendirmesi**, 15. Türk Ceza Hukuku Günleri Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Tebliğler.
- İşinsu Özgüney "Çocuğa Yönelik Cinsel İstismar Mitleri ve Suçun Karanlık Alanı", **Hukuki ve Kriminolojik Açından Cinsel Suçlar**, ed. Rahime Erbaş/Selen Çakırhan, Ankara: Adalet, 2023.
- Öztürk Bahri/Durmuş Tezcan Durmuş/Erdem Mustafa Ruhan/Alan Esra/Sırma Gezer Özge/Saygılar Yasemin F./Özaydın Özdem/Erden Tütüncü Efser/Tok Mehmet Can, **Ana Hatlarıyla Ceza Muhakemesi Hukuku**, 10 Baskı, Ankara: Seçkin, 2023.
- Öztürk Bahri/Erdem Mustafa Ruhan, **Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku**, Ankara: Seçkin, 2022.

- Öztürk Şerif Ahmet, **Caydırıcılık ve Rehabilitasyon Bakımından Hapis Cezasının Suça Etkisi ve Ceza Popülizmi**, Ankara: Adalet, 2024.
- Padovani Tullio, **Diritto Penale**, 7. Baskı, Milano: Giuffrè Editore, 2004.
- Padovani Tullio, **Misure Di Sicurezza E Misure Di Prevenzione** (Anno Accademico 2012/2013), Pisa: Pisa University Press, 2014.
- Pagani Linda /Pinard Georges-F. Clinical Assessment of Dangerousness: An Overview of The Literature, in **Clinical Assessment Of Dangerousness Emprirical Contributions**, Editörler: Georges-F.Pinard/Linda Pagani, United Kingdom: Cambridge University Press, 2004.
- Paoli Letizia/Berken Tom Vander, "Organized Crime a Contested Concept", **The Oxford Hanbook of Organized Crime**, ed. Letizia Paoli, New York: Oxford University Press, 2014.
- Paoli Letizia, "The Paradoxes of Organized Crime", **Crime, Law and Social Change**, C. 37, 2002, ss. 51-97.
- Palazzo Francesco, **Corso di Diritto Penale Parte Generale**, 8. Baskı, Torino: G. Giappichelli Editore, 2021.
- Paterniti Filippo, "Rilievo E Accertamento Della Pericolosità Sociale", **Psichiatra, Psicologia E Diritto**, sy. 2, Aralık 2009, ss. 27-34.
- Peay Jill, "Mentally Disordered Offenders, Mental Health, and Crime", **The Oxford Handbook of Criminology**, ed. Mike Maguire/Rod Morgan/ Robert Reiner, 5. Baskı, Oxford: Oxford University Press.
- Pekel Uludağlı, Nilay, "Hükümlülerin Denetiminde ve Topluma Kazandırılmasında Yeni Bir Yöntem Olarak Elektronik İzleme", **AÜHFĐ**, C. 61, sy.4, 1337-1368.
- Peker İlbige Selcen, **Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri**, Ankara: Seçkin, 2022.
- Pelissero Marco, **Pericolosita Sociale E Doppio Binario Vecchi E Nuovi Modelli Di Incapacitazione**, Torino: G. Giappichelli Editore, 2008.
- Pelissero Marco, **Diritto Penale Appunti di Parte Generale** Torino: G. Giappichelli Editore, 2021.
- Perkins Derek, "Mentally Disordered Offenders" **The Cambridge Handbook of Forensic Psychology**, ed. Jennifer M. Brown/ Elizabeth A. Campbell, New York: Cambridge University Press, 2010
- Petrocelli Biaggio, **La Pericolosità Criminale E La Sua Posizione Giuridica**, Padova: Cedam, 1940.
- Pifferi Michelle, "The Theory Of Social Defence And The Italian Positive School Of Criminal Law", **Glossae European Lournal Of Legal History**, 17(2020), ss. 22-46.

- Pifferi Michele, **Reinventing Punishment A Comparative History Of Criminology And Penology in The 19th And 20th Century**, New York: Oxford University Press, 2016.
- Pifferi Michele "Individualization of Punishment and the Rule of Law: Reshaping Legality in the United States and Europe between the 19th and the 20th Century", **The American Journal of Legal History**, C. 52, sy. 3, 2012, ss. 325-376.
- Pisapia Gian Domenico, **İtalyan Ceza Hukuku Müesseseleri Genel Kısım**, Çeviren: Atif Akgüç Ankara: Yarı Açık Cezaevi Matbaası, 1971.
- Poggi d'Angelo Marina, **Il Modello di Illecito di Pericolo nei Reati in Materia di Economia**,Yayımlanmamış Doktora Tezi, Sapienza Università di Roma, Roma 2019,
- Polat Oğuz, **Kriminoloji ve Kriminalistik Üzerine Notlar**, Ankara: Seçkin, 2022.
- Polat Oğuz, **Viktimoloji**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin, 2022.
- Polat Oğuz, **Tüm Boyutları Çocuk İstismarı-I Tanımlar**, 4. baskı, Ankara: Seçkin, 2021.
- Pösl Michael /Dürr Andreas, "German's System of Preventive Detention Considered Through the European Court of Human Rights and the German Federal Constitutional Court", **European Criminal Law Review**, C. 2, sy. 2, 2012, ss. 158-181.
- Pulitonò Domenico, **Diritto Penale**, 9. Baskı, Torino: G. Giapichelli Editore, 2021.
- Pratt John, Dangerousness And Modern Society, **Dangerous Offenders Punishment And Social Order**, Mark Brown/ John Pratt (Ed.), London, Routledge, 2000.
- Rader Nicole, "Fear of Crime", **Oxford Research Encyclopedia of Criminology**, 2017, <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264079.013.10>, (Erişim Tarihi:12.11.2024).
- Ragnolo Sandy, **Le Traitement Pénal De La Dangerosité**, Droit. Comue Université Côte D'azur (2015- 2019), yayımlanmamış doktora tezi, 2016.
- Rende Domenico, Yeni İtalyan Ceza Kanununda Cezalar Emniyet Tedbirleri Ve Bunların Şahsileştirilmesi, **İÜHF**, çev. Burhan Köni, C. 2, 1936, ss. 68-101.
- Rennie Ysabel, **The Search for Criminal Man**, ABD: Lexington Books, 1978.
- Richards Kelly, "Misperceptions about Child Sex Offenders", **Trends & Issues in Crime and Criminal Justice**, no: 429, 2011.
- Ricci Laura, Preventive Measures Of Security For Criminally Responsible Subjects, Their Critical Issues And The 2017 Reform Projects, **Malattia Psichiatrica E Pericolosita Sociale**, Editör: Marco Bevilacqua/Laura Notaro Vd. Livorno: G. Giapichelli Editore, 2020.

- Riccio Stefano, **Responsabilità E Pericolosità Nella Dottrina E Nel Nuovo Codice Penale**, Napoli: Jovene, 1931.
- Riccio Stefano, **L'abitualità Nel Reato**, C. I, Napoli, Casa Editrice Dott. Eugenio Jovene, 1938.
- Roach Kent, "The Criminal Law and Terrosrism", **Global Anti-Terrorism Law and Policy**, ed. Victor V. Ramraj/ Michael Horr/ Kent Roach, Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
- Roberts Julian V., "The Role of Criminal Record in the Sentencing", **Crime and Justice**, C. 22, 1997, s. 304, ss. 303-362.
- Robinson Paul H., "Crime, Punishment, and Prevention", **The Public Interest**, Aralık 2001, ss. 61-71.
- Robinson Paul H., "Punishing Dangerousness: Cloaking Preventive Detention As Criminal Justice", **Harvard Law Review**, C. 114, sy. 5, 2001, s. 1429-1455.
- Rodriguez Nancy, **Persistent Offender Law Racial Disparity, Patterned Offenses and Unintended Effects**, New York: LFB Scholarly Publishing LLC, 2003.
- Rosenau Hennig, "Jakobs'un Düşman Ceza Hukuku Kavramı Hukukun Düşmanı", çev. Erhan Temel, **AÜHFD**, C. 7, sy. 4, 2008, ss. 391-402.
- Rotaru Victor / Huangyi /Li Timy Vd., "Event-Level Predecition Of Urban Crime Reveals A Signature Of Enforcement Bias İn Us Cities", **Nature Human Behaviour**, C. 6, 2022, ss. 1056-1068, <https://doi.org/10.1038/S41562-022-01372-0>.
- Roth Mitchel P., **Crime and Punishment A History of the Criminal Justice System**, 2. Baskı, London: Reaktion Books, 2014.
- Rousseau, Jean-Jacques, **Toplum Sözleşmesi**, çev. Vedat Günyol, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2006.
- Roxin Claus, "Ceza Hukukunun Bir Geleceği Var mıdır?", **Suç Politikası**, çev. Yener Ünver, ed. Yener Ünver, Ankara: Seçkin, 2006, ss. 55-70.
- Sample Lisa L. /Brah Timothy M., "Are Sex Offenders Dangerous?", **Criminology Public Policy**, C. 3, sy. 1, 2003, ss. 59-82.
- Sarıgül Ali Tanju, **Türk ve Alman Hukukunda Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması**, TBB Dergisi 2015(118), ss. 125-162.
- Savaşçı Bilgehan, **Çocukların Cinsel İstismarı Suçu**, İstanbul: Legal, 2013.
- Scheela Rochella A., "Sex Offender Treatment: Therapists' Experiences and Perceptions", **Mental Health Nursing**, C. 22, sy. 8, 2001, ss. 749-767.
- Schneider Jane, Fifty Years Of Mafia Corruption, **Current Anthropology**, C. 59, Sy. 18, 2018, ss. S16-S27, <https://doi.org/10.1086/695801>.
- Schneider Jane /Schneider Peter, "Mafia, Antimafia, and the Plural Cultures of Sicily", **Current Anthropology**, C. 46, sy. 4, 2005, ss. 501-520.

- Scott P.D, "Assessing Dangerousness İn Criminals", **The British Journal Of Psychiatry**, C. 131, sy. 2, 1977, Ss. 127-142, <https://doi.org/10.1192/bjp.131.2.127> (Erişim Tarihi:01.12.2022).
- Sellin Thorsten, "Pioneers in Criminology XV—Enrico Ferri (1856-1929)", **Journal Of Criminal Law And Criminology**, C. 48, sy. 5, 1958, ss. 481-492.
- Sever Çiğdem, "Hapishane İdarelerinin Yetkileri ve Hapsedilen Haklarının Sınırı", **TBB Dergisi**, sy. 122, 2016, ss. 141-192.
- Shaw S.H., "The Dangerousness Of Dangerousness", *Medicine, Science, And The Law*, C. 13, sy. 4, 1973, Ss. 269-271, <https://doi.org/10.1177/002580247301300410>, (Erişim Tarihi:01.12.2022).
- Shah Saleem A., "Dangerousness and Mental Illness: Some Conceptual, Prediction, and Policy Dilemmas", **Dangerousness Behaviour: A Problem in Law and Mental Health**, ed. Calvin J. Frederick, Rockville: Government Printing Office, ss. 153-191.
- Shostakovich Boris V., "On Social Dangerousness of Mental Patiens, **Schizophrenia Bulletin**, C. 15, sy. 4, 1989, ss. 555-558.
- Siclari Bruno, **Applicazione ed Esecuzione delle Misure di Sicurezza Personali**, Milano: Giuffrè Editore, 1977.
- Sieber Ulrich, "Ceza Hukukunun Sınırları-Temeller ve Öngörüler: Max-Planck-Enstitüsündeki Yeni Ceza Hukuku Araştırma Programı", **Bilişim Teknolojisi ile Globalleşen Dünyadaki Tehlikelerin Önlenmesi ve Ceza Hukuku**, çev. Feridun Yenisey, ed. Feidun Yenisey/Salih Oktar/Zehra Başer Doğan, Ankara: Seçkin, 2021.
- Sieber Ulrich "Bilişim Suçları", **Bilişim Teknolojisi ile Globalleşen Dünyadaki Tehlikelerin Önlenmesi ve Ceza Hukuku**, çev. Feridun Yenisey/ Damla Zaimoğlu, ed. Feidun Yenisey/Salih Oktar/Zehra Başer Doğan, Ankara: Seçkin, 2021.
- Sieber Ulrich, "Güvenlik Hukukunun Yeni Mimarisi-Global Risk Toplumunda Suç Kontrolü", **Bilişim Teknolojisi ile Globalleşen Dünyadaki Tehlikelerin Önlenmesi ve Ceza Hukuku**, çev. Erdem İzzet Külçür, ed. Feridun Yenisey/Salih Oktar/Zehra Başer Doğan, Ankara: Seçkin, 2021.
- Sieber Ulrich / Neubert Carl-Wendelin, "Sanal Ortamda Sınır Ötesi Ceza Soruşturmalarında Güvenlik Sorunu", **Bilişim Teknolojisi ile Globalleşen Dünyadaki Tehlikelerin Önlenmesi ve Ceza Hukuku**, çev. Feridun Yenisey/Damla Zaimoğlu, ed. Feridun Yenisey/ Salih Oktar/ Zehra Başer Doğan, Ankara: Seçkin, 2021.
- Silver Eric, "Understanding the Relationship between Mental Disorder and Violence: The Need for Criminological Perspective", **Law and Human Behavior**, C. 30, sy. 6, 2006, ss. 685-706.
- Simon Jonathan, **Governing Through Crime**, Oxford: Oxford University Press, 2007.

- Simmler Monika/Canova Giulia/ Schedler Kuno, "Smart Criminal Justice: Phenomena and Normative Requirements", **International Review of Administrative Sciences**, C. 89, sy.2, ss. 415-432.
- Sinn Arndt, "Modern Suç Kovuşturması-Düşman Ceza Hukuku Yolunda mı?", **Terör ve Düşman Ceza Hukuku**, çev. Yener Ünver, ed. Yener Ünver, Ankara: Seçkin, 2008, ss. 611-632.
- Siracusano Delfino /Galati Antonino/ Tranchina Giovanni/Zappalà Enzo, **Diritto Processuale Penale**, Milano: Giuffrè Editore, 2004.
- Slobogin Christopher "Principles Of Risk Assessment: Sentencing And Polcing", **Ohio State Journal Of Criminal Law**, 15, sy. 2, 2018, Ss. 583-596, <https://Heinonline.Org/Hol/Page?Handle=Hein.Journals/Osjcl15&Id=595&Collection=Journals> (Erişim Tarihi:24.04.2023).
- Slobogin Christopher, Dangerousness And Expertise, **University Of Pennsylvania Law Review**, C. 133, sy. 1, 1984, S. 103, <https://Www.Jstor.Org/Stable/Pdf/3311865.Pdf>, (Erişim Tarihi: 21.04.2023).
- Slobogin, Christopher "Assessing The Risk Of Offending Through Algorithms, **The Cambridge Handbook Of The Law Of Algorithms**, Editör: Woodrow Barfield, United Kingdom: Cambridge University Press, 2020.
- Slobogin Christopher, "Capital Punishment and Dangerousness", **Mental Disorder and Criminal Law**, ed. Robert F. Schopp/ Richard L. Wiener vd., New York: Springer, 2009.
- Slobogin, Christopher "Just Algorithms Using Science to Reduce Incarceration and Inform a Jurisprudence of Risk", **Vanderbilt Law Research Paper No:21-30**, Cambridge University Press, 2021, <https://ssrn.com/abstract=3890164>.
- Sokullu Akıncı Füsün, **Kriminoloji**, İstanbul: Beta, 2021.
- Sokullu Akıncı Füsün, "Terör, Suç Korkusu ve Terör Ekonomisi", **Av. Dr. Şükrü Alpaslan Armağanı**, İstanbul: İstanbul Barosu, 2007.
- Sokullu-Akıncı Füsün/Selman Dursun, **Viktimoloji**, Güncelleştirilmiş ve Genişletilmiş 3. Bası, İstanbul: Beta, 2016.
- Sokullu Akıncı Füsün, "Özgürlük ve Güvenlik", **İÜHF**, C. 69, sy.1-2, 2011, ss. 105-110.
- Sorell Tom, "The Scope of Serious Crime and Preventive Justice", **Criminal Justice Ethics**, C. 35, sy. 3, 2016, ss. 163-182.
- Tom Sorell, "Organized Crime and Preventive Justice", **Ethical Theory and Moral Practice**, C. 21, 2018, ss. 137-153.
- Stefani Gaston / Lasseur Georges / Bouloc Bernard, **Droit Pénal Général**, 18. Bası, Paris: Dalloz, 2003.

- Stone Nigel, "Legislation and Sex Offending", *Sex Offenders: Punish, Help, Change or Control?*, ed. Jo Breyford/Francis Cowe/ John Deering, New York: Routledge, 2012.
- Southwell David, **Organize Suç Tarihi**, Çev. Beril Köseoğlu, İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi, 2009.
- Soyaslan Doğan, **Kriminoloji**, 4. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Soyaslan Doğan **İnfaz Hukuku**, Ankara: Yetkin, 2021.
- Soyaslan Doğan, Cezaların Bireyselleştirilmesi, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi 20. Yıl Armağanı**, C. 11, sy.1-2, 2003, ss. 25-49.
- Sözüer Adem, "Organize Suçluluk Kavramı Ve Batı Ülkelerinde Bu Suçlulukla Mücadele İle İlgili Gelişmeler", **Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 9, sy. 1-3, 1995, ss. 255-271.
- Stinneford John F., "Incapcipation Through Maiming: Chemical Castration, the Eighty Amendment, and the Denial of Human Dignity", **University of St. Thomas Law Journal**, C.3, sy. 3, 2006, ss. 559-599.
- Şahinkaya Onur, **Önleyici Yakalama ve Durdurma**, İstanbul: On İki Levha, 2020.
- Şanlı İrem, **Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suç Faillerinin Medyadaki Görünümü: Kriminolojik Bir Araştırma**, Ankara: Seçkin, 2021.
- Şen Ersan / Başer Berkün Beyza, **Koşullu Salıverilme, Denetimli Serbestlik ve Ceza İnfaz Sorunları**, 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Şen Ersan/Mert Maviş/Buğra Şahin, **Uygulamada ve İctihatta Cinsel Suçlar Cinsel Dokunulmazlığa ve Genel Ahlakla Karşı Suçlar**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin, 2024.
- Şensoy Naci, "Çocuk Suçluluğu-Küçüklük-Çocuk Mahkemeleri ve İnfaz Müesseseleri", **İÜHF**, C. 5, sy.2-3, 1949, ss. 569-633.
- Şirin Tolga, **Özgürlük ve Güvenlik Hakkı**, Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-I, 2018, s. 37.
- Taner Tahir, **Ceza Hukuku Umumi Kısım**, İstanbul: Ahmet Sait Matbaası, 1949.
- Taner Tahir, "İkinci Milletlerarası Kriminoloji Kongresi (Paris 10-19 Eylül 1950)", **İÜHF**, C. 17, sy. 3-4, ss. 499-529.
- Taner Fahri Gökçe, **Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar**, 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Taylor Gary, **An Abbreviated History Castration of Western Manhood**, New York: Routledge, 2000.
- Telep Cody W. /Hibdon Julie, "Understanding and Responding to Crime and Disorder Hot Spots", **Problem-Oriented Guides For Police**, Problems, Solving Tools Series, sy. 14, 2019, <https://popcenter.asu.edu/sites/default/>

files/understanding_responding_to_crime_disorder_hot_spots_spi_final.pdf
(Erişim Tarihi:31.10.2024)

Thomas Terry, **Sex Crime Sex Offending and Society**, 2. baskı, Devon: Willan Publishing, 2005.

Thoumi Francisco E., Organized Crime in Colombia, **The Oxford Handbook of Organized Crime**, ed. Letizia Paoli, New York: Oxford University Press, 2014.

Timashefe N.S., Treatment Of Persistent Offenders Outside of The United States, **Journal of Criminal Law And Criminology**, C. 30, sy. 4, 1939-1940, ss.455-469.

Tekin Derya, "Bir Ceza Politikası Olarak Hazırlık Hareketlerinin Cezalandırılması: Türk ve İngiliz Yasal Düzenlemelerinin Karşılaştırılmalı Analizi, **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 13, sy. 146, 2018, ss. 48-60.

Terry Karen, "What is Sex Crime?", **The Oxford Handbook of Sex Offences and Sex Offenders**, ed. Teela Sanders, New York: Oxford University Press, 2017.

Tezcan Durmuş, "Ceza Hukuku Açısından Bağımlılık Yaratan Maddeler Alışkanlığı **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 41, sy. 1, 1986, ss. 293-405.

Tezcan Durmuş /Erdem Mustafa Ruhan/Önok Rifat Murat, **Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku**, 21. Baskı, Ankara: Seçkin, 2023.

Toroslu Nevzat, **Ceza Hukukunda Zaruret Hali**, Ankara: Sevinç Matbaası, 1968.

Toroslu Nevzat, **Nasıl Bir Ceza Kanunu**, Ankara: V Yayınları, 1987.

Toroslu Nevzat, "Ceza Hukukunda Okullar", **Prof Dr. Nurullah Kunter'e Armağan**, İstanbul: İÜHF Yayınları, 1998.

Tokat Ece, "Kimyasal Kastrasyon", **Kriminoloji Yazıları**, Ed. Türkan Yalçın Sancar, Ankara: Savaş Yayınları, 2015.

de la Torre Garcia, "Crises of the Ultimo Ratio Principle: Shall We Resume the Constitutional Criminal Law Guidance?", **Crisis of the Criminal Law in the Democratic Constitutional State Manifestations and Trends**, Editör: Eduardo Demetrio Crespo, Alfonso Garcia Figueroa, Gema Marcillia Cordoba, Cham: Springer, 2023.

Trotter Sarah, "Hope's Relations: A Theory of the 'Right to Hope'" **European Human Rights Law**, C. 22, sy. 2, 2022, s. 1-21, <https://doi.org/10.1093/hrlr/ngac007>.

Turinay Faruk Y., "Terörle Mücadele Kanunu'na Göre Mutlak ve Nispi Terör Suçları", **İnsan & İnsan**, yıl. 6, sy. 20, 2019, ss. 337-350, <https://doi.org/10.29224/insanveinsan.450796>. (Erişim T. 23.10.2024).

Turinay Faruk, "Ceza Hukukunda Terör Örgütü Kavramı", **TBB Dergisi**, C. 27, sy. 116, 2015, ss. 39-84.

- Turinay Faruk Y., **Ceza Hukukunda Terör Amaçlı Örgütlenme Suçu**, Ankara: Seçkin, 2018.
- Tümerkan Somay, "Klasik, Pozitivist Okullarda ve Toplumsal Savunma Hareketinde Ceza Sorumluluğunun Esası", **İÜHFİM**, C. 48, sy. 1-4, 1983, ss. 51-71.
- Tosun Öztekin, **Suçluların Gözlemi**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1966.
- Tosun Öztekin, **Türk Suç Muhakemesi Hukuku Dersleri Muhakemenin Yürüyüşü**, İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1973.
- Turhan Faruk, "Yeni Türk Ceza Kanununda Güvenlik Tedbiri Olarak Hak Yoksunluğu ve Yasaklılığın Hukuki Niteliği, Kapsam ve Koşulları Üzerine Bir Değerlendirme", **CHD**, C.2, sy. 4, 2007, ss. 171-196.
- Türay Aras, "Cinsel Saldırı Suçu ve Cebir İlişkisi", **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 18, sy. 217, 2023, ss. 1219-1250.
- Türkoğlu Selin, **Ceza Hukuku Açısından Israrlı Takip**, İstanbul: On İki Levha, 2020.
- Ulutürk Hande, **Türk Ceza Hukukunda Akıl Hastalığı ve Akıl Hastalığının Kusur Yeteneğine Etkisi**, Ankara: Seçkin, 2014.
- Umudum C. Erdem, **Denetimli Serbestlik Bağlamında Elektronik İzleme**, İstanbul: On İki Levha, 2021.
- Usluadam Asena Kamer, **Ceza Muhakemesi Hukukunda Karakter Delili**, Ankara: Seçkin, 2022.
- Uygun Oktay, **Devlet Teorisi**, 7. Baskı, İstanbul: On İki Levha, 2020.
- Üçok Coşkun /Mumcu Ahmet /Bozkurt Gülnihal, **Türk Hukuk Tarihi**, 25. Bası, Ankara: Turhan, 2023.
- Ünal Osman Gazi, "Cezalandırılabilirliğin Ön Alana Kaydırılması Bağlamında, Yasak Cihaz veya Programlar Suçu (TCK m. 254/A)", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 26, sy.2, 2022, ss. 589-646.
- Ünal Osman Gazi **Türk Ceza Hukukunda Tehlike Suçları**, Ankara: Seçkin, 2023
- Ünver Yener, "Ceza Hukukunda Akıl Hastalığı ve Ceza Sorumluluğuna Etkisi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1989.
- Ünver Yener, **Ceza Hukukunda İzin Verilen Riskler**, İstanbul, Beta, 1998.
- Ünver Yener /Hakeri Hakan, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 21. Baskı, Ankara: Seçkin, 2023.
- Üzülmez İlhan, "Anayasal İlkeler Açısından 7242 Sayılı Kanunun Değerlendirmesi", **15. Türk Ceza Hukuku Günleri Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Tebliğler**, ss. 267-273, <https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=15-tchg-teblig%CC%86ler-.pdf>. (Erişim Tarihi:07.11.2024).

- Üzülmez İlhan, "Yeni Ceza Kanunu'nun Sisteminde Cezanın Belirlenmesi ve Bi-reyselleştirilmesi", **EÜHFD**, C. 10, sy. 3-4, 2006, ss. 203-235.
- Üzülmez İlhan, "Türk Hukukunda Tekerrür", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 10, sy. 1-2, 2002, ss. 165-189.
- Üzülmez İlhan, "Suçta Tekerrür", **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, sy. 1-2, 2000, s. 297-319.
- Üzülmez İlhan "Ceza Sorumluluğunun Esası ve Cezalandırmanın Amacına Dair Düşünce Hareketleri (Ceza Hukukunda Okullar Mücadelesi)", **Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 5, sy.1-4, 2001, ss. 259-294.
- Vandi Antonia Raffaella, **Pericolosità Sociale e Misure Restrittive della Libertà Personale**, Università Degli Studi di Sassari Dipartimento di Giurisprudenza, Yayımlanmamış Doktora Tezi, 2013-2014 Akademik Yılı, <https://core.ac.uk/download/pdf/33723719.pdf>.
- Vannini Ottorino, **Istituzioni di Diritto Penal Parte Generale**, Firenze: Casa Editrice del Dott. Carlo Cya, 1939.
- Veldet Hıfzı, Cezai Sosyoloji, "Cezaların Şahsileştirilmesi ve Enrico Ferri", **İÜHFM**, C. 6, Sy. 1, 1940, ss. 23-35.
- Vidal George/Magnol Josephe, **Ceza Hukuku**, C. I, çev. Şinasi Z. Devrin, Ankara: Ankara Yeni Cezaevi Basımevi, 1949.
- Vismara Antonio, **Della Recidiva nei Reati**, Firenze: Giuseppe Pellas Editore, 1871.
- Volpatti Giulis, La Pericolosità Qualificata, Editör: Paola Pittaro, Scuola Positiva E Sistema Penale: Quale Eredita?, Triste: Eut Edizioni Università Di Triste, 2012.
- Voyer Mélanie/Senon Jean-Louis /Paillard Christelle / Jaafari Nemat, "Dangerosité Psychiatrique et Prédictivé" L'information Psychiatrique, C. 85, sy. 6, 2009, ss.745-752.
- Walker Nigel, "Side-Effects of Incarceration", **The British Journal of Criminology**, C. 23, sy.1, 1983, ss.61-71.
- Wilson C./ T. Nettelbeck, R. Potter. C. Perry, "Intellectual Disability And Criminal Victimization", Trends & Issues In Crime And Criminal Justice, No:60, **Australian Institute Of Criminology**, 1996.
- Witmer Helen Leland, "The History, Theory and Results of Parole" **Journal of Criminal Law and Criminology**, C. 18, sy. 1, 1927, ss. 24-64.
- Wolfgang Marvin E., "Pioners in Criminology: Cesare Lombroso (1835-1909)", **The Journal of Criminal Law, Criminology, and Police Science**, C. 52, sy. 4, 1961.
- de Vries Max / Johannes Bijlsma, "The Elusive Concept of Dangerousness: The State of the Art in Criminal Legal Theory and the Necessity of Further Research", **Criminal Justice Ethics**, C. 41, sy. 2, 2022, ss. 142-166.

- Yapp Emma J. / Quayle Ethel, "A Systematic Review of the Association between Rape Myth Acceptance and Male-on Female Sexual Violence", **Agression and Violent Behaviour**, C. 41, 2018, s. 1, <https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.05.002> (Erişim Tarihi:11.11.2024).
- Yarsuvat Duygun, "Ceza ve Yeni İctimai Müdafaa Doktrini", **İÜHF**, C.32, sy.1, 1966, ss. 79-100.
- Yarsuvat Duygun, "Türk Ceza Kanununda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar", **TCK'nın 50 Yılı ve Geleceği**, İstanbul: Sermet Matbaası, 1977.
- Yavuz Hakan A., **Denetimli Serbestlik**, 5. Baskı, Ankara: Seçkin, 2024.
- Yayla Atilla, "Terörizm: Kavramsal Bir Çerçeve", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C. 45, sy.1, s.335-386.
- Yenerer Çakmut Özlem, "Cinsel Şiddet Mağduru Çocuk Kavramı ve Türk Ceza Kanunu'nun Çocuğa Yönelik Cinsel Şiddet Düzenlemelerine Genel Bakış Açısı", **MÜHF Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 22, sy. 1, 2016, ss.35-52.
- Yenidünya A. Caner /İçer Zafer, "Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu", **MÜHF Hukuk Araştırmaları Dergisi Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan**, C. 19, sy. 2, 2013, ss. 797-823.
- Yenidünya Caner/Yusuf Yaşar, **Kastrasyon Cinsel Suç Faillerine Uygulanabilecek Uygun Bir Yaptırım mıdır?**, **TAAD**, yıl.4, sy. 14, 2013, ss. 171-189.
- Yenisey Feridun/Nuhoğlu Ayşe, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 11. Baskı, Ankara: Seçkin, 2023.
- Yenisey Feridun, **Kolluk Hukuku**, 3. Baskı, İstanbul: Beta, 2023.
- Yıldırım Akif, **Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması**, Ankara, Seçkin, 2018,
- Yıldız Ali Kemal, "Bilişim Sistemine Girme", **Özel Ceza Hukuku** C. 8, İstanbul: On İki Levha, 2021.
- Yıldız Mehmet Emre, **Ceza Hukukunda Akıl Hastalığının Kusur Yeteneğine Etkisi ve Akıl Hastalarına Özgü Güvenlik Tedbirleri**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Yıldız Mehmet Emre, Cinsel Sapma Teşkil Eden Zihinsel Bozuklukların (Parafililerin) Failin Kusur Yeteneğine Etkisi, **ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi**, 4, Sy. 1, 2022, ss. 96-211.
- Yaşar Ercan, "Alman Ceza Hukukunda Bir Emniyet Tedbiri Olarak Güvenlik Amaçlı Müşahede Altında Tutma", **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 223, sy. 3-4, 2018, ss. 263-288.
- Yeşim Yılmaz, "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlara İlişkin Değerlendirmeler ve Öneriler", **BUHFD**, C. 18, sy. 217, 2023, ss.1421-1505.

- Yokuş Sevük Handan, “6545 sayılı Kanun ile Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi”, **Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi**, C. 3, sy. 2, s. 119-146.
- Yokuş Sevük Handan, “Kolluk Tarafından Suçun Önlenmesine Yönelik Yapılan İletişimin Denetlenmesine İlişkin Değerlendirmeler”, **TBB Dergisi**, sy.67, 2006, ss.41-56.
- Yüce Tuhan Tufan, “Ceza Yargılama Hukukunda Zorlayıcı Önlem Teorisi”, **DEÜHFD**, C. I, sy. 1, 1980, ss. 67-96.
- Yücel Mustafa Tören, **Türk Ceza Siyaseti ve Kriminolojisi**, 4. Bası, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2007.
- Yücel Mustafa Tören, “Cinsel Suçluların Tretmanı”, **TBB Dergisi**, sy. 94, 2011, ss. 69-94.
- Yücel Mustafa Tören, “Ceza İnfaz Kurumlarında Tehlikeli Suçluların Tretmanı”, **İnfaz Hukukunun Sorunları**, Ankara: Goethe-Institut Ankara Başkent Üniversitesi, 2001.
- Yücel Mustafa Tören, “Terör Suçlusu Mahpusların Tretmanı” **Yargıtay Dergisi**, C. 26, sy. 3, 2000, ss. 419-442.
- Yücel Mustafa T., “Hürriyeti Bağlayıcı Cezalara Seçenek Yaptırım ve Önlemler”, **Yargıtay Dergisi**, C. 3, sy. 2, 1977., ss. 29-38.
- Yücel Mustafa Tören, **Kriminolojik Notlar Toplum, Suçlu ve Ötesi**, Ankara: Yarı Açık Cezaevi Matbaası, 1971.
- Yücel Mustafa T., “Mükerrirliğin Görünümü (Bilimsel Bir Yaklaşım Doğru)”, **Yargıtay Dergisi**, 1976, sy. 2.
- Yücel Mustafa T., **Adalet Psikolojisi**, 5. Bası, Ankara 2004: Yayınevi Belirtilmemiş, 2004.
- Yücel Mustafa T., **Kriminoloji ve Hukuk Sosyolojisi Denemeleri**, Ankara: Yetkin, 2024.
- Zafer Hamide, “Emniyet Tedbirleri Muhakemesinin Özellikleri”, **İÜHFM**, C. 62, sy.1-2, 2004, ss. 263-314.
- Zafer Hamide, **Ceza Hukukunda Terörizm Milletlerarası Metinler ve 3173 Sayılı Terörle Mücadele Kanununun Işığında**, İstanbul: Beta, 1999.
- Zafer Hamide, **Sosyolojik Boyutuyla Terörizm**, İstanbul: Beta, 1999.
- Zafer Hamide, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 8. Bası, İstanbul: Beta, 2021.
- Zanatta Robert G., **Risk of Violent Recidivism: A Comparison of Dangerous and non Dangerous Offenders**, Simon Fraser University in the Department of Psychology, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi 1996, s. 1, <https://core.ac.uk/download/pdf/56371428.pdf> (Erişim T: 06.11.2024).

- Zavrsnik Ales, "Criminal Justice Artificial Intelligence Systems, and Human Rights", **ERA Forum**, C. 20, 2020, ss. 567-583.
- Zedner Lucia, "Fixing the Future? The Pre-emptive Turn in Criminal Justice", **Regulating Deviance: The Redirection of Criminalisation and the Futures of Criminal Law**, ed. McSherry Bernadette/ Norrie Alan/Bronitt Simon, Oxford: Hart Publishing, 2009.
- Zedner Lucia, **Security**, London: Routledge, 2009.
- Zedner Lucia, "Pre-Crime and Post Criminology?", **Theoretical Criminology**, C. 11, sy. 2, 2007, ss. 261-281.
- Zimring Franklin E., "The Weakest link: Human Rights and the Criminal Offender in Modern Democratic Government", **Punishment, Places and Perpetrators**, 2. Baskı, ed. Gerben Bruinsma/Henk Elffers/Jan de Keijser, New York: Routledge, 2012.
- Zimring Franklin/ Hawkins Gordon, "Suçun Şiddetten Ayırılması", **Suç Politikası**, çev. Füsun Sokullu Akıncı, ed. Yener Ünver, Ankara: Seçkin, 2006.
- Zimring Franklin E. / Hawkins Gordon, "Dangerousness and Criminal Justice", **Michigan Law Review**, C. 85, sy. 3, 1986, s. 481-509.
- Westen Peter "The Ontological Problem of "Risk" and "Endangerment" in Criminal Law", **Philosophical Foundations of Criminal Law**, ed. R.A. Duff/ Stuart Green, Oxford: Oxford University Press, 2011.
- Wetzell Richard F., "Penal Reform in Imperial Germany Conflict and Compromise", **The Limits of Criminological Positivism The Movement for Criminal Law Reform West, 1870-1940**, ed. Michele Pifferi, London: Routledge, 2022.

Uluslararası Metinler/Belgeler/Raporlar

- Council of Europe Recommendation CM/Rec(2014)3 of the Committee of Ministers to Member States Concerning Dangerous Offenders.
- Recommendation CM/Rec(2014)3 adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 19 February 2014 and Explanatory Memorandum, s. 19, <https://rm.coe.int/168070f0c6>, (Erişim Tarihi: 01.07.2024).
- European Council Recommendation of the Committee of Ministers to member States on the European Rules for Juvenile Offenders Subject to Sanctions or Measures, CM/Rec(2008)1 <https://rm.coe.int/09000016805d2716>.
- European Council CM/Rec(2021)6 of the Committee of Ministers to Member States Regarding Assessment, Management and Reintegration of Persons Accused or Convicted of a Sexual Offence, <https://search.coe.int/cm?i=0900001680a4397a>.
- The United Nations Office on Drugs and Crime, Handbook on the Management of High-Risk Prisoners, 2016.

Avrupa Birliği Kadın Haklar Merkezi Kadına Yönelik Şiddetin Tekrarını ve Artışını Önlemeye Yönelik Risk Değerlendirmesi ve Risk Yönetimi İçin Bölgesel Kılavuz, <https://cenppz.org.ba/wp-content/uploads/2021/03/Regional-Guidelines-for-Risk-Assessment-TUR.pdf>.

Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddet Vakalarında Risk Değerlendirmesi ve Yönetimi, <https://rm.coe.int/trk-2021-kadina-yonelik-siddet-vakalarinda-risk-degerlendirmesi-ve-yon/1680a2a7cc>.

Yararlanılan İnternet Siteleri

World Health Organization The Violence Prevention Approach <https://www.who.int/groups/violence-prevention-alliance/approach>

<https://www.consiglioregionale.calabria.it/upload/istruttoria/1.%20663-86.pdf> (Erişim Tarihi:31.05.2023).

https://www.giustizia.it/cmsresources/cms/documents/Pelissero_relazione_articolato_19lug2017.pdf. (Erişim tarihi:20.10.2024).

<https://www.equivant.com/wp-content/uploads/Practitioners-Guide-to-COMPAS-Core-040419.pdf>

<https://www.ox.ac.uk/news/2010-09-07-drugs-and-alcohol-not-mental-illness-explains-violent-crime-risk>

<https://www.academie-medecine.fr/wp-content/uploads/2013/07/ANM-dange-rosit%C3%A9-26.09.12docm.pdf>.

<https://www.propublica.org/article/how-we-analyzed-the-compass-recidivism-algorithm>,

<https://www.cortecostituzionale.it/actionSchedaPronuncia.do?anno=2015&numero=185>.

https://www.giustizia.it/cmsresources/cms/documents/cp_42_progetto_Ferri_1921.pdf.

<https://canestrinilex.com/risorse/stalking-reato-abituale-ma-non-permanente-cass-1565120/>

Sosyal Bilimler Ansiklopedisi, Tübitak, Ömer Say, Sosyal Teori, https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/sosyal_teori (Erişim Tarihi:07.05.2024)

Ersan Şen, İptal Edilen TCK m. 220/6 Yerine Ne Gelebilir? <https://sen.av.tr/tr/makale/iptal-edilen-TCK-m.220/6-yerine-ne-gelebilir> (Erişim Tarihi: 07.11.2024).

<https://psikiyatri.org.tr/TPDDData/Uploads/files/2007-TPD-RUH-SAGLIGI-YASA-TASARISI.pdf> (Erişim Tarihi: 30.03.2023).

Ayşe Nur USTA

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Genel Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı
Araştırma Görevlisi

1982 ANAYASASI ÇERÇEVESİNDE ENGELLİ HAKLARI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

1982 Anayasası Çerçevesinde Engelli Hakları

Ayşe Nur Usta

Hukuk Yayınları Dizisi – 4024

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 074 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Akar, Onur. "Ayrımcılık Yaşığı Kapsamında Engellilik ve Engelli Hakları". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mef Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022.
- Aktaş, Yasemin. "Selçuklularda Engellilerin Devlet ve Toplumdaki Yeri". *Selçuklu Araştırmaları Dergisi*. 18 (2023): 115-146.
- Alemdaroğlu, Ayça. "Eugenics, Modernity and Nationalism". İçinde *Social Histories of Disability and Deformity*, ed. David M. Turner, Kevin Stagg. 126-141. London: Routledge, 2006.
- Alemdaroğlu, Ayça. "Öjeni Düşüncesi". İçinde *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce Cilt 4: Milliyetçilik*, ed. Tanıl Bora, Murat Gültekingil. 414-426. İstanbul: İletişim Yayınları, 2002.
- Alemdaroğlu, Ayça. "Politics of the Body and Eugenic Discourse in Early Republican Turkey". *Body and Society*. 11/3 (2005): 61-76.
- Ameri, Mason, Lisa Schur, Meera Adya, F. Scott Bentley, Patrick McKay ve Douglas Kruse. "The Disability Employment Puzzle: A Field Experiment on Employer Hiring Behavior". *ILR Review*. 71/2 (2018): 329-364. E.T. 21.03.2024, <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0019793917717474>.
- Ardoğan, Recep. "Ekolojik Düzeni Okumada İki Yanlış: Sosyal Darwinizm ve Öjenik". *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 18 (2011): 1-35.
- Aristoteles. *Politika*, Çev. Mete Tunçay, İstanbul: Remzi Kitabevi, 2018.
- Artvinli, Fatih. "Osmanlı Devleti'nde Deliliğin Tıbbileştirilmesi ve 1876 Bimarhaneler Nizamnamesi". İçinde *Engellilik Tarihi Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin, Nevin Zeynep Yelçe, 151-172. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2020.
- Atar, Yavuz. *Türk Anayasa Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Atbaşı, Zehra, Cemal Özdemir. "Türkiye'de Özel Eğitim Hizmetlerinin Sunumu". İçinde *Türkiye'de Özel Eğitim Hizmetleri*, ed. Uğur Sak, Seyfettin Toraman, 49-71. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2020.
- Avrupa Topluluğu Resmi Yayınlar Bürosu. *Ayrımcılıkla Mücadele - Bir Eğitim El Kitabı*. İtalya: 2006. E.T. 04.12.2023, https://www.migpolgroup.com/_old/public/docs/10.CombatingDiscriminationTrainingManual_TR_09.05.pdf.

- Azarkan, Ezeli, Ekrem Benzer. "Birleşmiş Milletler Engelli Kişilerin Haklarına Dair Sözleşme ve Türkiye'de Engelli Hakları". *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 23/38 (2018): 3-29.
- Balcı, Sezai. "Tanzimat Döneminde Osmanlı Bürokrasisinde Engelli (Sağır-Dilsiz) İstihdamı". İçinde *Engellilik Tarihi Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin, Nevin Zeynep Yelçe. 297-316. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2020.
- Balcı, Sezai. *Osmanlı Devleti'nde Engelliler ve Engelli Eğitimi: Sağır Dilsiz ve Körler Mektebi*. İstanbul: Libra Yayıncılık, 2018.
- Baykan, Zeynep. "Özürlülük, Engellilik, Sakatlık Nedenleri ve Korunma". E.T. 03.11.2022, <https://www.ttb.org.tr/STED/sted0900/4.html#>.
- Benzer, Ekrem. "Türkiye ve Almanya'da Engelli Haklarına İlişkin Yasal Düzenlemeler ve Uluslararası Hukuk". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- Budak, Mehmet Metin. "Pozitif Ayrımcılık İlkesi Işığında Engelli İstihdamı ve Engellilerin Hakları". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2022.
- Bulut, Nihat. *Sanayi Devriminden Küreselleşmeye Sosyal Haklar*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2009.
- Coşkun, Sevim, Nüket Örnek Büken. "Kremasyonun Tarihçesi ve Türkiye'de Kremasyon". *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*. 8 (2020): 129-144.
- Çağırın, Mehmet Emin. *Uluslararası Alanda İnsan Hakları*. Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları, 2017.
- Çağlar, Selda. *Uluslararası Hukuk ve Türk Hukuk Sisteminde Engellilerin Eğitim Hakkı ve Devlet Yükümlülükleri*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2009.
- Çakmak, Naci Münci. "Türk Kamu Hukuku Açısından Engellilerin Hukuki Statüsü". Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- Çanak, Ömer. "İslam Öncesi Türk Toplum Hayatında Engellilik". İçinde *Engellilik Tarihi Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin, Nevin Zeynep Yelçe. 71-77. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2020.
- Çelik, Elif. "İnsan Hakları Hukukunda İnsan Onurunun Yeri ve Rolü". *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*. 9/2 (2019): 282-310.
- Çınarlı, Serkan. *Engellilere Yönelik Kamu Hizmetleri*. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınevi, 2010.
- Çiçek, Yakup. "İslam'ın Engellilere Bakışı". İçinde *Din, Felsefe ve Bilim Işığında Engelli Olmak ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri*, 39-53. İstanbul: Sultanbeyli Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, 2012.

- Çitil, Mahmut, Muhammet Kürşat Üçüncü. "Türkiye'de Engelli Hakları ve Engelliler Hukuku'nun Durumu". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*. 35 (2018): 233-278.
- Çitil, Mahmut. "Özel Eğitim Alanının Kavramsal, Tarihsel ve Yasal Temelleri". İçinde *Türkiye'de Özel Eğitim Hizmetleri*, ed. Uğur Sak, Seyfettin Toraman. 11-45. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2020.
- Çubuk, Hülya. "Türkiyedeki Mevzuat Açısından Engelli Hakları". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- David, Henry P., Jochen Fleischhacker ve Charlotte Höhn. "Abortion and Eugenics in Nazi Germany". *Population and Development Review*. 14/1 (1988): 81-112.
- De Beco, Gauthier. *Disability in International Human Rights Law*. United Kingdom: Oxford University Press, 2021.
- Demir, Hamit. "Engellilerin Anayasal ve Yasal Hakları". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2020.
- Demirdöğen, Ömür Aykut. "Engelli Kişilerin Hakları Sözleşmesi ve Adalete Erişim". İçinde *Engelli Hukuku Sempozyumu*, ed. Sera Reyhani Yüksel, 59-91. İstanbul: Aristo Yayınevi, 2019.
- Deniz, Bahar Yeşim. "The Rights of The Disabled and Interaction Between The European Union Law and European Convention on Human Rights System". *Human Rights Review*. 15 (2018): 103-138.
- Deniz, Buket. *Engelli Hakları ve Ayrımcılık Yasağı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi, 2015.
- Dincel, Anıl. "Atatürk Dönemi Sağır ve Dilsiz Kongrelerinin Türk Basını'na Yansımaları (1930-1938)". *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*. 36 (2022): 1063-1100.
- Doğan, Lütfi (çev.). "İbni Fadlan Seyahatnamesi (Rihletu'bnî Fadlan)". *İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 3/I-II (1954): 59-80.
- Döner, Ayhan. *Türk Anayasa Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.
- Duru, Yusuf. "Osmanlı'dan Günümüze Engelli Bakımının Kurumsal Yüzü: Darülaceze". İçinde *Engellilik Tarihi Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin, Nevin Zeynep Yelçe, 219-230. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2020.
- Dünya Sağlık Örgütü. *Dünya Engellilik Raporu*. çev. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Ankara: Anıl Group Matbaa, 2011. E.T. 27.03.2024, <https://static.ohu.edu.tr/uniweb/media/portallar/engelsizuniversite/duyurular/1345/diwnu3i5.pdf>.

- Dünya Sağlık Örgütü. *Dünya Engellilik Raporu: Yönetici Özeti*. Cenevre: WHO Press, 2011. E.T. 09.10.2023, <https://www.engellilerkonfederasyonu.org.tr/wp-content/uploads/2020/04/D%C3%BCnya-Engellilik-Raporu-2011.pdf>.
- Dünya Sağlık Örgütü. *ICF İşlevsellik, Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması*. çev. Elif Kabakçı, Ahmet Göğüş, Ankara: Bilge Matbaacılık, 2001. E.T. 04.11.2022, https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42407/9241545429_tur.pdf.
- Ektaş, Ahmet Fatih. *Ulusalüstü Boyutlarıyla Engelli Hakları ve Engelli Kişilerin Hakları Sözleşmesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Elbozan Cumurcu, Birgül, Rifat Karlıdağ ve Behice Han Almış. "Fiziksel Engellilerde Cinsellik". *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 4/1 (2012): 84-98.
- Emen, Huriye. "Rumeli Bölgesi'nin Muhtelif Şehirlerindeki Engellilerin İstatistikleri ve Osmanlıların Engellilere Yaklaşımı". İçinde *Engellilik Tarihi Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin, Nevin Zeynep Yelçe, 317-328. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2020.
- Engelli Kadın Derneği. *Ayrımcılık ve Engelli Hakları*. haz. Gizem Tanay Aksaç, Arzu Şenyurt Akdağ, Ankara: 2015.
- Ercan, Merve. "Sosyal Dışlanmanın Nesnelere Olarak Engelliler". İçinde *Engellilik Araştırmaları Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin, 481-499. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2022.
- Erdoğan, Mustafa. *İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku*. Ankara: Hukuk Yayınları, 2019.
- Eren, Abdurrahman. *Anayasa Hukuku Ders Notları (Genel Esaslar-Türk Anayasa Hukuku)*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2018.
- Erkan, Gönül. "Özürlülüğe İlişkin Modeller ve Sosyal Hizmet Uygulamaları". *Toplum ve Sosyal Hizmet*. 15/2 (2004): 31-38.
- Erten, Şerafettin. "Engelli Haklarına Kamu Yönetimi Teorisi Çerçevesinden Bakmak". İçinde *Engellilik Araştırmaları Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin, 123-145. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2022.
- Gökçek Karaca, Nuray. "Uluslararası İlke ve Standartlar Bağlamında Engelli Hakları". *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 5/1 (2019): 1-34.
- Gözler, Kemal. *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*. Bursa: Ekin Yayınevi, 2021.
- Gül, İdil Işıl, Ulaş Karan. *Ayrımcılık Yasağı Eğitim Rehberi*. ed. Gökçeçiçek Ayata, Burcu Yeşiladalı, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2011.
- Gül, İdil Işıl. "Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi". İçinde *Engellilik ve Ayrımcılık: Eğitimciler İçin Temel Metinler ve Örnek Dersler*, der. Kenan Çayır, Melisa Soran ve Melike Ergün. 31-44. İstanbul: Karekök Yayınları, 2015.
- Gül, İdil Işıl. "Engelliliğe Dayalı Ayrımcılıkla Mücadelede Hukukun Rolü". İçinde *Engellilik ve Ayrımcılık: Eğitimciler İçin Temel Metinler ve Örnek Dersler*, der.

- Kenan Çayır, Melisa Soran ve Melike Ergün. 45-59. İstanbul: Karekök Yayınları, 2015.
- Gül, İdil Işıl. "Fiziksel Engellilerin Uluslararası Hukukta Korunması ve Uluslararası Standartların İç Hukuka Yansımaları". Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- Gümüş, Ali Tarık. *Sosyal Devlet Anlayışının Gelişimi ve Dönüşümü*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010.
- Günay, Nejla. "Osmanlı Devleti'nde Engellilerin İstihdamı ve Saray Teşkilatında Dilsizler". *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2/1 (2016): 62-73.
- Günay, Ramazan, Halil İbrahim Görür. "Osmanlı Devleti'nde Sağır, Dilsiz ve A'ma Mektebi". *Tarih Araştırmaları Dergisi*. 32/53 (2013): 55-76.
- Gürler, Seda. *Engelli Kadınların İnsan Hakları*. Ankara: Astana Yayınları, 2016.
- Hüseyinli, Namık, Selvi Göçmen ve Davud Nasibov. "Çalışma Hayatında Engelli Haklarına İlişkin Yasal Düzenlemeler ve Engellilerin Haklarına İlişkin Farkındalıkları". *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. 6/6 (2017): 138-152.
- Ibhawoh, Bonny. "Framing Disability Rights within African Human Rights Movements". İçinde *Disability Rights and Inclusiveness in Africa: The Convention on the Rights of Persons with Disabilities, Challenges and Change*, ed. Jeff D. Grischow and Magnus Mfoafo-M'Carthy, 21-40. Rochester: James Currey, 2022.
- International Labour Organization. "Declaration of Philadelphia, Authentic text". E.T. 24.05.2024, <https://www.ilo.org/media/267846/download>.
- İçer, Zafer. "Engellilerin Ceza Hukuku Bakımından Korunması". İçinde *Ulusal ve Uluslararası Mevzuat Çerçevesinde Engelli Hakları, Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Sempozyumu*, ed. İpek Sağlam, Özlem Karaman Coşgun, 141-165. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- İktisadi Kalkınma Vakfı. "Amsterdam Antlaşması (Bütünleştirilmiş Haliyle Avrupa Birliği Kurucu Antlaşmaları)". haz. Cenk Bolayır, İstanbul: 2000. E.T. 03.12.2023, <https://www.ikv.org.tr/images/files/A6-tr.pdf>.
- İlter, Esat. *Türkiye'de ve Dünyada Mesleki Eğitim ve Rehabilitasyon Hizmetlerinde Körler*. İstanbul: DBY Yayınları, 2022.
- İsbir, Eyyup Günay, Hülya Çubuk. "Engellilerin Anayasal Haklarını Kullanmalarını Zorlaştıran Sebepler". *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 1 (2018): 1-30.
- Kağnıcı, Gökhan. "Çivi Yazılı Metinlerde Engelliler: Eski Mezopotamya'da Fiziksel ve Zihinsel Yeti Yitimleri". İçinde *Engellilik Tarihi Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin, Nevin Zeynep Yelçe, 45-70. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2020.

- Kânunî Sultan Süleyman. *Muhibbî Dîvânı*. haz. Kemal Yavuz, Orhan Yavuz, İstanbul: T.C. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2016. E.T. 08.06.2024, http://ekitap.yek.gov.tr/Uploads/ProductsFiles/_69.%20MUHiBBi%20DiVANI%201.%20CiLT.pdf.
- Kara, Bülent. "Türkiye'de Engelli Bireylerin Yasal Hakları ve Uygulamadaki Yeri". *The Journal of Academic Social Science Studies*. 48 (2016): 249-260.
- Karagöz, İsmail. *Âyet ve Hadisler Işığında Engelliler*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2005.
- Karaman Odabaşı, Fatma. "Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Engelli Hakları ve Engellilerin Korunması". İçinde *Ulusal ve Uluslararası Mevzuat Çerçevesinde Engelli Hakları, Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Sempozyumu*, ed. İpek Sağlam, Özlem Karaman Coşgun. 121-139. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Kargın, Tevhide. "Cumhuriyetin 80. Yılında Özel Eğitim". *Milli Eğitim Dergisi*. 160 (2003). E.T. 04.12.2023, https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/160/arslan-eraslan.htm.
- Kars, Neşe, Nursel Bolat, Esennur Sirer ve Ayşegül Akaydın. "Antik Çağdaki İlk Tedavi Merkezi: Asklepion". İçinde *Engellilik Tarihi Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin, Nevin Zeynep Yelçe. 109-118. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2020.
- Kaya, Hasan. "Bir İnsan Hakkı Olarak Engelli Bireyin Çalışma Hakkı". İçinde *Ulusal ve Uluslararası Mevzuat Çerçevesinde Engelli Hakları, Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Sempozyumu*, ed. İpek Sağlam, Özlem Karaman Coşgun. 41-47. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Kaya, Seyithan. "Eşitlik, Pozitif Ayrımcılık ve Dağıtıcı Adalet İlkeleri Çerçevesinde İdarenin Yükümlülüklerinin Değerlendirilmesi". *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*. 21 (2023): 85-119.
- Kessler, Karl. "Physicians and the Nazi Euthanasia Program". *International Journal of Mental Health*. 36/1 (2007): 4-16.
- Kınalı, Gülşah. "Topluma Katılım Açısından Engelli Hakları". İçinde *Engellilik Araştırmaları Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin. 19-50. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2022.
- Korkut, Levent. *Ayrımcılık Karşıtı Hukuk*. Ankara: Adres Yayınları, 2009. E.T. 29.09.2023, https://rightsagenda.org/wp-content/uploads/2019/01/209_ayrimcilikkarsitihukuk-min.pdf.
- McKenzie, Judith, Tsitsi Chataika. "Supporting Families in Raising Disabled Children to Enhance African Child Development". İçinde *The Palgrave Handbook of Disabled Children's Childhood Studies*, ed. Katherine Runswick-Cole, Tillie Curran, Kirsty Liddiard. 315-332. London: Palgrave Macmillan, 2018.
- Nurdoğan, Ali Kemal. "Uluslararası Çalışma Örgütünün (UÇÖ-ILO) Yüzüncü Yıl Dönümü ve Türkiye İlişkileri". *Bitlis Eren Üniversitesi Akademik İzdüşüm Dergisi*. 3/4 (2018): 78-95.

- OECD. *Sickness, Disability and Work: Breaking the Barriers - A Synthesis of Finding across OECD Countries*. Paris: OECD Publishing, 2010. E.T. 20.01.2024, https://read.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/sickness-disability-and-work-breaking-the-barriers_9789264088856-en#page1.
- Özbudun, Ergun. *Anayasa Hukuku*. Ed. Ergun Özbudun, Bülent Yücel. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 2018.
- Özbudun, Ergun. *Türk Anayasa Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Özgül, Hakan. "Tanım, Kapsam ve Geliştirilen Politikalar Düzleminde Türkiye'de Erişilebilirlik". İçinde *Engellilik ve Ayrımcılık: Eğitimciler İçin Temel Metinler ve Örnek Dersler*, der. Kenan Çayır, Melisa Soran ve Melike Ergün. 61-79. İstanbul: Karekök Yayınları, 2015.
- Özkan Duvan, Ayşe. "Ayrımcılık Yasağı Bağlamında Engelli Bireylerin Haklarına İlişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 23/3 (2019): 311-349.
- Özlü, Zeynel, Kerim Tiryaki. "20. Yüzyıl Başlarında Osmanlı İmparatorluğu'nda Sağırılık ve Dilsizlik Kusurlarının Teşhisi ve Tedavi Usullerine Bir Bakış (Hekimbaşızâde Doktor Muhyiddin Efendi'ye Göre)". İçinde *Engellilik Tarihi Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin, Nevin Zeynep Yelçe. 187-215. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2020.
- Öztürk, Mustafa. *Hayata Renk Katanlar "Engelli Grupları"*. İstanbul: İlke Yayıncılık, 2013.
- Platon. *Devlet*, çev. Sabahattin Eyüboğlu, M. Ali Cimcoz, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2018.
- Pul, Ayşe. "19. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nin 'Engelli' Algısı ve Muhacirler Özelinde Engellilere Yaklaşımı". İçinde *Engellilik Tarihi Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin, Nevin Zeynep Yelçe. 329-354. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2020.
- Ruhi, Muhammet Emin. *Adolf Hitler ve Nazizm: Alman Faşizmi ve Yahudi Soykırımı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Sadıklar, Nagihan, Ekinsu Arslan, Selen Solaklar ve Maide Nur Kılıçarslan. "Sivil Toplumda Engelliliğe Hak Temelli Yaklaşım: 'Kas Hastasıyım Haklarımın Farkındayım' Projesi". İçinde *Engellilik Araştırmaları Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin. 51-69. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2022.
- Sağlam Tekir, Hürü. "Toplumsal Hayatta Karşılaştıkları Zorluklarla Osmanlı Devleti'nde Sağır, Dilsiz ve Âmâlar". *Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi*. 3/7 (2016): 59-71.
- Sancaklı, Saffet. "Hz. Peygamber'in Engellilere Karşı Bakış Açısının Tesbiti". *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*. 6/3, (2006): (37-72).
- Seyyar, Ali. *Dünya'da ve Türkiye'de Engelli Dostu Sosyal Politikalar*. İstanbul: Rağbet Yayınları, 2015.

- Süral, Ceyda, Ekin Ömeroğlu. "Protection of Persons with Disabilities in Turkish Law". *Actualidad Jurídica Iberoamericana*. 17 (2022): 344-369.
- Şimşek, Kamuran. "Osmanlı Devleti'nde Engelli Eğitimi". İçinde *Engellilik Tarihi Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin, Nevin Zeynep Yelçe. 385-396. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2020.
- Şimşek, Kamuran. "Osmanlı Devleti'nde Engelliler İçin Kullanılan Tabir, Lakap ve Sıfatlar". *Belgi Dergisi*. 2/15 (2018): 728-740.
- Şimşek, Kamuran. *Osmanlı Devleti'nde Engelliler ve Engelli Politikaları: II. Abdülhamit Dönemi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2022.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı: Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. "Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni Kasım 2023".
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. Türkiye İstatistik Kurumu, *Özürlülerin Sorun ve Beklentileri Araştırması 2010*. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, 2011.
- T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. *Erişilebilirlik Kılavuzu*. ed. Deniz Çağlayan Gümüş, Ankara: Uzman Matbaacılık, 2020. E.T. 24.03.2024, https://www.aile.gov.tr/media/65613/erisilebilirlik_kilavuzu_2021.pdf.
- T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı ve T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı. *Türkiye Özürlüler Araştırması 2002*. Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, 2004.
- Teicher, Amir. "Why Did the Nazis Sterilize the Blind? Genetics and the Shaping of Sterilization Law of 1933". *Central European History*. 52/2 (2019): 289-309.
- Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar ve Rifat Murat Önok. *İnsan Hakları El Kitabı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Tezcan, Münir. "Kur'an'ın Bedensel Engellilere Yaklaşımı". *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 10 (2007): 137-186.
- The African Child Policy Forum (ACPF). *The African Report on Children with Disabilities: Promising Starts and Persisting Challenges*. Addis Ababa: Central Printing Press, 2014.
- Tuygan, Burcu. "Yapısal Adaletsizlik Yaklaşımı Kapsamında Engelli Hakları: Covid-19 Pandemisi Dönemine İlişkin Bir Değerlendirme". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2023.
- Türk Dil Kurumu. *Türkçe Sözlük*. haz. Şükrü Halûk Akalın vd., Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2019.
- United Nations: Department of Economic and Social Affairs (Disability). "History of Disability and the United Nations - The United Nations and Disability: 70 Years of the Work Towards a More Inclusive World". New York: 2018. E.T. 12.12.2023, <https://www.un.org/development/desa/disabilities/wp->

- content/uploads/sites/15/2018/01/History_Disability-in-the-UN_jan23.18-Clean.pdf.
- Usta, Mustafa. "Özel Eğitim Gerektiren Birey, Aile ve Din Eğitimi". *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*. 20 (2009): 75-110.
- Usta, Ogün. *Türk Hukuku ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Bağlamında Kölelik, Kulluk ve Zorla Çalıştırma Yasağı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Uyar, Lema. *Birleşmiş Milletler'de İnsan Hakları Yorumları: İnsan Hakları Komitesi ve Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, 1981-2006*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2006. E.T. 27.12.2023, https://insanhaklariizleme.org/vt/mfhandler.php?file=BMde_Insan_Haklari_Yorumlari_1981_2006.pdf&table=yayin&field=dosya&pageType=view&key1=1945.
- Uygun, Oktay. "İnsan Hakları Kuramı". İçinde *İnsan Hakları*, ed. Korkut Tankuter. 13-44. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2000.
- Ünal, Canan. "İş Hukukunda Engellilik Temelinde Ayrımcılık". İçinde *Ulusal ve Uluslararası Mevzuat Çerçevesinde Engelli Hakları, Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Sempozyumu*, ed. İpek Sağlam, Özlem Karaman Coşgun. 81-97. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Ünal, Vehbi. "Toplumsal Değişim Sürecinde Engelliler". *Turkish Studies*. 13/18 (2018): 1323-1342.
- Ünder, Hasan. "Türkiye'de Sosyal Darwinizm Düşüncesi". İçinde *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce Cilt 4: Milliyetçilik*, ed. Tanıl Bora, Murat Gültekinçil, 427-437. İstanbul: İletişim Yayınları, 2002.
- Ünver, Ahmet Süheyl. "Manisada Saruhanlıların Körhane Binası Hakkında". *Türk Tıp Tarihi Arkivi*. 6/19-20 (1942): 25-27.
- Yamaç, Müzehher. "100. Yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Anayasası 1924 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu". *HUMANITAS-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*. 12 (Cumhuriyet'in 100. Yılı Özel Sayısı): 266-282.
- Yardımcı, Sibel. "Sakatlığın Tarihsel İnşası". İçinde *Engellilik ve Ayrımcılık: Eğitimciler İçin Temel Metinler ve Örnek Dersler*, der. Kenan Çayır, Melisa Soran ve Melike Ergün. 7-17. İstanbul: Karekök Yayınları, 2015.
- Yardımcı, Sibel. "Sakatlık ve Siyaset". İçinde *Engellilik ve Ayrımcılık: Eğitimciler İçin Temel Metinler ve Örnek Dersler*, der. Kenan Çayır, Melisa Soran ve Melike Ergün. 19-30. İstanbul: Karekök Yayınları, 2015.
- Yelçe, Nevin Zeynep. "Engellilik Tarihi Araştırmalarına Genel Bir Bakış". İçinde *Engellilik Tarihi Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin, Nevin Zeynep Yelçe. 3-19. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2020.
- Yıldırım, Nuran. "İstanbul'da Sağır-Dilsiz ve Âmâların Eğitimi". İçinde *İstanbul Armağanı 3: Gündelik Hayatın Renkleri*, haz. Mustafa Armağan. 305-330. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yayınları, 1997.

- Yıldırım, Turan. Muhammed Dalak. "Görme Engellilerin Yükseköğretime Girişinde Yaşanan Sorunlar". İçinde *Ulusal ve Uluslararası Mevzuat Çerçevesinde Engelli Hakları, Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Sempozyumu*, ed. İpek Sağlam, Özlem Karaman Coşgun, 9-19. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Yıldız, Özgür. "Kuruluşundan II. Meşrutiyete Kadar Hamidiye Etfal Hastanesi Üzerine Bir Değerlendirme". *The Journal of Academic Social Science Studies*. 5/5 (2012): 391-411.
- Yılmaz, Hilal. "Edirne Sultan II. Bayezid Darüşşifası'ndaki Görevliler ve Görevleri". İçinde *Engellilik Tarihi Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin, Nevin Zeynep Yelçe. 119-132. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2020.
- Yılmaz, Simge, İrfan Paçacı. "Türkiye'de Sosyal Devlet İlkesi ve Engellilere Yönelik Yayıncılık". *TİHEK Akademik Dergisi*. 3 (2019): 43-68.
- Yusuf Has Hacip. *Kutadgu Bilig*. Uyarlayan Muzaffer Tunçel/ed. Halil Aşıcı. Ankara: Gençlik Spor Yayınları, 2019.
- Yüce, Mehmet, Muhammed Çelik ve Nilay Akbulut. "Vergi Sistemlerinde Engellilere Yönelik Vergisel Avantajlar". İçinde *Engellilik Araştırmaları Yazıları*, ed. Ayşe Resa Aydın, İshak Keskin. 147-178. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 2022.
- Yücel Dericiler, Özge. *Sosyal Haklar ve İnsan Hakları Hukuku Çerçevesinde Devletin Yükümlülükleri: Refah Devletinin Krizi Ekseninde Bir İnceleme*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- Yüksel, Anıl Güven. *Toplumsal Yaşama Katılma Hakkı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Zihinsel Engelliler Federasyonu. *Engellinin El Kitabı*. Ankara: Renkform Matbaa. E.T. 13.11.2022, <https://docplayer.biz.tr/1014518-Engellinin-el-kitabi.html>.

İnternet Kaynakları

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. "Türkiye'de Engellilik ve Kalkınma: Son 10 Yılın Raporu (2002-2013)". E.T. 23.11.2023, <https://ekutuphane.aile.gov.tr/media/xklh4i/t%C3%BCrkiye-de-engellilik-ve-kalk%C4%B1nma-raporu-2002-2013.pdf>.
- Avrupa Konseyi Antlaşmalar Serisi - No. 197. "Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi". E.T. 10.12.2023, <https://rm.coe.int/1680492857>.
- Avrupa Konseyi Sözleşmeler Dizisi - No. 201. "Çocukların Cinsel Suistimal ve Cinsel İstismara karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi". E.T. 10.12.2023, <https://rm.coe.int/168046e1de>.
- Avrupa Konseyi Sözleşmeler Dizisi - No. 210. "Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçerisinde Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi". E.T. 10.12.2023, <https://rm.coe.int/1680462545>.
- Avrupa Konseyi. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi". E.T. 27.12.2023, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_tur.

- Avrupa Konseyi: Bakanlar Komitesi. "Özürli bireylerin haklarını ve topluma katılımını teşvik etmeye yönelik Avrupa Konseyi Özürli Eylem Planı 2006-2015: Avrupa'da özürli bireylerin yaşam kalitesinin yükseltilmesi". E.T. 10.12.2023, <https://www.aile.gov.tr/media/7609/tavsiye-karar%C4%B1-engelli.doc>.
- Aydın, Evrim. "Meclis Tarihinin Sadık Şahitleri Kavaslar", Anadolu Ajansı, 20.03.2024. E.T. 09.04.2024, <https://www.aa.com.tr/tr/pg/foto-galeri/meclis-tarihinin-sadik-sahitleri-kavaslar/0>.
- Birleşmiş Milletler. "Birleşmiş Milletler Antlaşması ve Uluslararası Adalet Divanı Statüsü". E.T. 01.10.2023, https://turkiye.un.org/sites/default/files/2020-02/UN-charter-turkish_0.pdf.
- British Broadcasting Corporation (BBC). "Tanzania Albino Murders: 'More than 200 Witchdoctors' Arrested", 12.03.2015. E.T. 26.03.2024, www.bbc.com/news/world-africa-31849531.
- Council of Europe. "Rights of Persons with Disabilities - Council of Europe Disability Strategy 2017-2023". E.T. 10.12.2023, <https://www.coe.int/en/web/disability/strategy-2017-2023>.
- Council of Europe. *Human Rights: A Reality For All - Council of Europe Disability Strategy 2017-2023*. Strasbourg: 2017. E.T. 10.12.2023, <https://rm.coe.int/16806fe7d4>.
- Darülaceze Başkanlığı. "Kuruluş Amacı". E.T. 15.03.2024, <https://www.darulaceze.gov.tr/media/0pln033t/kurulu%C5%9F-amaci.pdf>.
- Disability Studies. "Union of the Physically Impaired Against Segregation". E.T. 15.10.2023, <https://disability-studies.leeds.ac.uk/wp-content/uploads/sites/40/library/UPIAS-UPIAS.pdf>.
- Diyanet İşleri Başkanlığı. "Kur'an-ı Kerim". E.T. 23.02.2024, <https://kuran.diyaret.gov.tr/mushaf/kuran-meal-2/abese-suresi-80/ayet-1/kuran-yolu-meali-5>.
- Diyanet İşleri Başkanlığı. "Kur'an-ı Kerim". E.T. 23.02.2024, <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Abese-suresi/5759/1-10-ayet-tefsiri>.
- Diyanet İşleri Türk İslam Birliği. "Hutbeler: İslam'ın Engellilere Karşı Bakışı". E.T. 17.03.2024, https://www.ditib.de/detail_predigt2.php?id=157&lang=en.
- Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme. E.T. 27.12.2023, <https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/08/03/EkonomikSosyalKulturelHaklarSozlesmesi.pdf>.
- Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme. E.T. 27.03.2023, https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2312020100834bm_48.pdf.
- European Court of Human Rights. "Factsheet – Persons with disabilities and the ECHR (March 2024)". E.T. 22.04.2024, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/fs_disabled_eng.

- Global Health Data Exchange. "World Health Survey". E.T. 27.03.2023, <https://ghdx.healthdata.org/series/world-health-survey-whs>.
- GovInfo. "21-11080 - Muehe et al v. Boston, City of". E.T. 23.03.2024, https://www.govinfo.gov/app/details/USCOURTS-mad-1_21-cv-11080/context.
- İnsan Hakları İzleme (Human Rights Monitoring). "BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi'nin 5 No.lu Genel Yorumu: Engelliler". E.T. 15.11.2023, <https://insanhaklariizleme.org/vt/mfhandler.php?file=Birle%C5%9Fmi%C5%9F%20Milletler%20Ekonomik%2C%20Sosyal%20ve%20K%C3%BClt%C3%BCrel%20Haklar%20Komitesi%205%20No%2E%80%99lu%20Genel%20Yorum.pdf&table=yayin&field=dosya&pageType=view&key1=134>.
- İnsan Hakları ve Anayasa Gözlemevi (İHAG). "Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi: İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi". E.T. 24.12.2023, <https://insanhaklari.gen.tr/Belge.aspx?id=221&d=t>.
- İŞKUR. "Mart 2024 Aylık İstatistik Tabloları". E.T. 21.04.2024, <https://media.iskur.gov.tr/88064/03-mart-2024-aylik-istatistik-tabloları.xlsx>.
- Jagoe, Kathryn (Independent Living Institute). "The Disability Rights Movement: Its Development in South Africa". E.T. 26.03.2024, <https://www.independentliving.org/toolsforpower/tools6.html>.
- Karagöz, İsmail. "Engelliler ve İslam". E.T. 18.03.2024, <https://www2.diyaret.gov.tr/DinHizmetleriGenelMudurlugu/VaazHizmetleri/Engelliler%20ve%20Islam.pdf>.
- Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi. E.T. 21.01.2024, https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2312020093321bm_05.pdf.
- Kur'an-ı Kerim. Bakara Suresi, 286. Ayeti. E.T. 17.03.2024), <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/292/285-286-ayet-tefsiri>.
- Kur'an-ı Kerim. Fetih Suresi. 17. Ayeti. E.T. 17.03.2024, <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Fetih-suresi/4600/17-ayet-tefsiri>.
- Kur'an-ı Kerim. Nisâ Suresi. 95. Ayeti. E.T. 17.03.2024, <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Nis%C3%A2-suresi/588/95-ayet-tefsiri>.
- Kur'an-ı Kerim. Nûr Suresi. 61. Ayeti. E.T. 17. 03.2024, <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/N%C3%BBr-suresi/2852/61-ayet-tefsiri>.
- Kwenda, Stanley. "Africa's disabled will not be forgotten: People with disabilities fight for services, rights, dignity". E.T. 25.03.2024, <https://www.un.org/africarenewal/magazine/april-2010/africa%E2%80%99s-disabled-will-not-be-forgotten>.
- Lexpera. "Türk Ceza Kanunu (5237) – Madde Gerekeçesi: Madde 229". E.T. 19.04.2024, <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ceza-kanunu-madde-gerekceleri/1#>.

- Manisa Ortopedi. "Ortez Protez Nedir?". E.T. 18.05.2024, <https://www.manisaortopedi.com/ortez-protez-nedir/>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşları ile Engelli ve Muhtaç Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmelik". E.T. 23.03.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=17049&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun". E.T. 24.03.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2022.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Belediye Kanunu". E.T. 22.03.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/Mevzuatmetin/1.5.5393.Pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Ceza Muhakemesi Kanunu". E.T. 11.02.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5271.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun". E.T. 19.04.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5275&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Deniz İş Kanunu". E.T. 12.03.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.854.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Devlet Memurları Kanunu". E.T. 06.10.2023, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=657&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Emlak Vergisi Kanunu". E.T. 02.04.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.1319.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Engelliler Hakkında Kanun". E.T. 03.03.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5378&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği". E.T. 24.03.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18614&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)". E.T. 29.03.2024), <https://www.mevzuat.gov.tr/Mevzuatmetin/1.4.193.Pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Gümrük Kanunu". E.T. 02.04.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4458.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Hukuk Muhakemeleri Kanunu". E.T. 29.01.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6100.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Hukuk Muhakemelerinde Ses ve Görüntü Nakledilmesi Yoluyla Duruşma İcrası Hakkında Yönetmelik". E.T. 29.01.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=38760&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "İlköğretim ve Eğitim Kanunu". E.T. 08.01.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.4.222.pdf>.

- Mevzuat Bilgi Sistemi. "İmar Kanunu". E.T. 22.03.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=3194&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "İş Kanunu". E.T. 06.10.2023, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4857.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Kabahatler Kanunu". E.T. 19.04.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5326&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği". E.T. 02.04.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihristDetayIframe?MevzuatTur=9&MevzuatNo=19631&MevzuatTertip=5>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Katma Değer Vergisi Kanunu". E.T. 02.04.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.3065.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Milli Eğitim Temel Kanunu". E.T. 08.01.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.1739.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu". E.T. 02.04.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.197.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Noterlik Kanunu". E.T. 12.03.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.1512.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Özel Tüketim Vergisi Kanunu". E.T. 02.04.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4760.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun". E.T. 06.11.2023, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5378-20120704.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Türk Ceza Kanunu". E.T. 19.04.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5237.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Türk Medeni Kanunu". E.T. 29.01.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4721.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Türkiye Cumhuriyeti Anayasası". E.T. 07.12.2023, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2709.pdf>.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. "Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu". E.T. 12.02.2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6701.pdf>.
- Mid-Atlantic ADA Center. "Telecommunications". E.T. 23.04.2024, <https://www.adainfo.org/ada-information/telecommunications/#tab1>.
- Official Document System of the United Nations. "United Nations General Assembly Resolutions Tables - 32nd Session (1977-1978)". E.T. 28.10.2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/313/68/PDF/NR031368.pdf?OpenElement>.
- Official Document System of the United Nations. "United Nations General Assembly Resolutions Tables - 33rd Session (1978-1979)". E.T. 28.10.2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/361/88/PDF/NR036188.pdf?OpenElement>.

- Official Document System of the United Nations. "United Nations General Assembly Resolutions Tables - 34th Session (1979-1980)". E.T. 28.10.2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/377/81/PDF/NR037781.pdf?OpenElement>.
- Official Document System of the United Nations. "United Nations General Assembly Resolutions Tables - 35th Session (1980-1981)". E.T. 28.10.2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/391/52/PDF/NR039152.pdf?OpenElement>.
- Official Document System of the United Nations. "United Nations General Assembly Resolutions Tables - 36th Session (1981-1982)". E.T. 28.10.2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/407/03/PDF/NR040703.pdf?OpenElement>.
- Official Document System of the United Nations. "United Nations General Assembly Resolutions Tables - 37th Session (1982-1983), A/RES/37/52". E.T. 30.10.2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/425/30/PDF/NR042530.pdf?OpenElement>.
- Official Document System of the United Nations. "United Nations General Assembly Resolutions Tables - 37th Session (1982-1983), A/RES/37/53". E.T. 30.10.2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/425/31/PDF/NR042531.pdf?OpenElement>.
- Official Document System of the United Nations. "United Nations General Assembly Resolutions Tables - 31st Session (1976-1977)". E.T. 28.10.2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/303/06/PDF/NR030306.pdf?OpenElement>.
- Ratzka, Adolf. "What is Independent Living - A Personal Definition". E.T. 13.04.2024, <https://www.independentliving.org/def.html>.
- Resmî Gazete. "(Gözden Geçirilmiş) Avrupa Sosyal Şartı". E.T. 06.10.2023, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/04/20070409-1.htm>.
- Resmî Gazete. "4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar". E.T. 02.04.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/10/20091007-2.htm>.
- Resmî Gazete. "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname". E.T. 05.12.2023, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/06/20110608M1-1..pdf>.
- Resmî Gazete. "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun". E.T. 07.12.2023, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/02/20140219-1.htm>.
- Resmî Gazete. "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname". E.T. 22.03.2024, https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23011_1.pdf.

- Resmî Gazete. “Belediye Kanunu”. E.T. 04.12.2023, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/1471.pdf>.
- Resmî Gazete. “Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi: İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi”. E.T. 24.12.2023, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/04/20040420.htm#8>.
- Resmî Gazete. “Cumhurbaşkanı Kararı”. E.T. 20.04.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/03/20210320-49.pdf>.
- Resmî Gazete. “Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi”. E.T. 07.12.2023, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180710-1.pdf>.
- Resmî Gazete. “Deniz İş Kanunu”. E.T. 11.03.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/12586.pdf>.
- Resmî Gazete. “Engelli Bireylere Kimlik Kartı Verilmesine ve Ulusal Engelli Veri Sistemi Oluşturulmasına Dair Yönetmelik”. E.T. 07.01.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/05/20230512-19.htm>.
- Resmî Gazete. “Engelli Bireylere Yönelik Sınav Uygulamalarında ve Engelli Kontenjanında Aranacak Sağlık Şartlarına Dair Yönetmelik”. E.T. 17.04.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/03/20220308-13.htm>.
- Resmî Gazete. “Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme”. E.T. 08.01.2023, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/07/20090714-1.htm>.
- Resmî Gazete. “Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokol”. E.T. 08.01.2023, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/02/20150210-1-1.pdf>.
- Resmî Gazete. “Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”. E.T. 29.01.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/07/20200728-14.htm>.
- Resmî Gazete. “İş Kanunu”. E.T. 11.03.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/13943.pdf>.
- Resmî Gazete. “Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Yer Alan Engelli Bireylere Yönelik İbarelerin Değiştirilmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”. E.T. 15.11.2023, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/05/20130503-1.htm>.
- Resmî Gazete. “Korumalı İşyerleri Hakkında Yönetmelik”. E.T. 11.02.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/01/20220127-1.htm>.
- Resmî Gazete. “Milletlerarası Sözleşme - Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokol”. E.T. 08.01.2023, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/02/20150210-1.htm>.
- Resmî Gazete. “Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği”. E.T. 06.02.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180707-8.htm>.

- Resmî Gazete. “Özürllüer İçin Kimlik Kartı Yönetmeliği”. E.T. 07.01.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23432.pdf>.
- Resmî Gazete. “Özürllüer İdaresi Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükümünde Kararname”. E.T. 06.12.2023, https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23004_1.pdf.
- Resmî Gazete. “Özürllüer Veri Tabanı Oluşturulmasına ve Özürllüere Kimlik Kartı Verilmesine Dair Yönetmelik”. E.T. 07.01.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/07/20080719-10.htm>.
- Resmî Gazete. “Özürllüer Veritabanı Oluşturulmasına ve Özürllülük Bilgisinin Nüfus Cüzdanında Yer Almasına Dair Yönetmelik”. E.T. 07.01.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/10/20051030-8.htm>.
- Resmî Gazete. “Sağır, Dilsiz ve Körler Müessesesinin Millî Eğitim Bakanlığına Devrine Dair Kanun”. E.T. 22.02.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/7880.pdf>.
- Resmî Gazete. “Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Kuruluş ve Memurları Kanununda ve 4862 Sayılı Kanuna Bağlı (1) ve (2) Sayılı Cetvellerde Değişiklikler Yapılmasına Dair Kanun”. E.T. 06.12.2023, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/11394.pdf>.
- Resmî Gazete. “Sakatların Meslekî Rehabilitasyonu ve İstihdamı Hakkında 159 Sayılı Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO) Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun”. E.T. 02.10.2023, https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc083/kanuntbmmc083/kanuntbmmc08304407.pdf.
- Resmî Gazete. “Türkiye Cumhuriyeti Anayasası”. E.T. 05.12.2023, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17844.pdf>.
- Resmî Gazete. “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”. E.T. 07.03.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/05/20100513-1.htm>.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. “Engelliler Konusunda Uluslararası Dokümanlar - The Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities”. E.T. 15.11.2023, <https://www.aile.gov.tr/uploads/eyhgm/uploads/pages/1-2-engelliler-konusunda-uluslararasi-dokumanlar/thestandardsrulesonthe.doc>.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. “2030 Engelsiz Vizyon”. E.T. 01.02.2024, https://www.aile.gov.tr/media/94718/2030_engelsiz_vizyon_belgesi.pdf.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. “2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu”. E.T. 22.12.2023, <https://www.aile.gov.tr/uploads/chgm/uploads/pages/kanunlar/2828-sosyal-hizmetler-kanunu.pdf>.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. “Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı (2023-2025)”. E.T. 31.01.2024, https://www.aile.gov.tr/media/133056/engelli_haklari_ulusal_eylem_plani_23-25.pdf.

- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. "Haberler - Engelli Bireylere Kimlik Kartı Verilmesine ve Ulusal Engelli Veri Sistemi Oluşturulmasına Dair Yönetmelik Resmî Gazete'de Yayımlandı". E.T. 07.01.2024, <https://www.aile.gov.tr/haberler/engelli-bireylere-kimlik-karti-verilmesine-ve-ulusal-engelli-veri-sistemi-olusturulmasina-dair-yonetmelik-resmi-gazetede-yayimlandi/>.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. "Sıkça Sorulan Sorular - Engellilere Sağlanan Diğer İndirim ve Muafiyetler". E.T. 12.03.2024, <https://www.aile.gov.tr/sss/engelli-ve-yasli-hizmetleri-genel-mudurlugu/engellilere-saglanan-diger-indirim-ve-muafiyetler/>.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. "Sıkça Sorulan Sorular – Sosyal Yardımlar". E.T. 12.03.2024, <https://www.aile.gov.tr/sss/engelli-ve-yasli-hizmetleri-genel-mudurlugu/sosyal-yardimlar/>.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. "Sıkça Sorulan Sorular – Engelli Bakım Hizmeti". E.T. 12.03.2024, <https://www.aile.gov.tr/sss/engelli-ve-yasli-hizmetleri-genel-mudurlugu/engelli-bakim-hizmeti/>.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. "Sıkça Sorulan Sorular – Evde Bakım Yardımı ve Gündüz Hizmetleri". E.T. 12.03.2024, <https://www.aile.gov.tr/sss/engelli-ve-yasli-hizmetleri-genel-mudurlugu/evde-bakim-yardimi-ve-gunduz-hizmetleri/>.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı: Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. "Engelliler Konusunda Uluslararası Dokümanlar - Avrupa Konseyi - Engellilerin Toplumla Tam Bütünleşmelerine Yönelik Avrupa Konseyi Tavsiye Kararı, No. 1592, 2003". E.T. 08.12.2023, <https://www.aile.gov.tr/uploads/eyhgm/uploads/pages/1-2-engelliler-konusunda-uluslararasi-dokumanlar/2003councilrecommendationfullinclusion1592.doc>.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı: Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. "Engelliler Konusunda Uluslararası Dokümanlar - Ayrımcılığa karşı Topluluk eylem programı oluşturulması (2001-2006) hakkında 27.11.2000 tarihli Konsey Kararı (2000/750/EC)". E.T. 04.12.2023, <https://www.aile.gov.tr/uploads/eyhgm/uploads/pages/1-2-engelliler-konusunda-uluslararasi-dokumanlar/2000konseyayrimcilikmucadele.doc>.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı: Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. "Engelliler Konusunda Uluslararası Dokümanlar - Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı (2000/C 364/01)". E.T. 04.12.2023, <https://www.aile.gov.tr/uploads/eyhgm/uploads/pages/1-2-engelliler-konusunda-uluslararasi-dokumanlar/abtemelhaklarsarti.doc>.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı: Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. "Mevzuat - Uluslararası Mevzuat: Birleşmiş Milletler Sisteminde Engellilik". E.T. 10.12.2023, <https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/uluslararasi-mevzuat/>.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı: Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. "Kurumsal - Kurum Hakkında - Tarihçemiz". E.T. 05.12.2023, <https://www.aile.gov.tr/eyhgm/genel-mudurluk/kurum-hakkinda/>.

- T.C. Anayasa Mahkemesi. "1921 Anayasası - Teşkilâtı Esasiye Kanunu". E.T. 05.03.2024, <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1921-anayasasi/>.
- T.C. Anayasa Mahkemesi. "1924 Anayasası - Teşkilâtı Esasiye Kanunu". E.T. 05.03.2024, <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1924-anayasasi/>.
- T.C. Anayasa Mahkemesi. "1961 Anayasası – Türkiye Cumhuriyeti Anayasası". E.T. 07.03.2024, <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1961-anayasasi/>.
- T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı. "GSB Engelsiz Spor Okulları". E.T. 23.03.2024, [https://gsb.gov.tr/dosyalar/GSB%20Engelsiz%20Spor%20Okullar%C4%B1%2009-09-2021%2015-43-48%20\(1\).pdf](https://gsb.gov.tr/dosyalar/GSB%20Engelsiz%20Spor%20Okullar%C4%B1%2009-09-2021%2015-43-48%20(1).pdf).
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü. "Özel Öğretim Kurumları". E.T. 21.04.2024, <https://ookgm.meb.gov.tr/kurumlar.php?tur=rehabilitasyon>.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi. "Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Yönetmeliği". E.T. 22.02.2024, https://dhgm.meb.gov.tr/tebligler-dergisi/1962/1962_Sayi_1186_1236_22574.pdf.
- T.C. Sağlık Bakanlığı. "2019-2023 Stratejik Planı: Güncellenmiş Versiyon (2022)". E.T. 03.04.2024, https://sgb.saglik.gov.tr/Eklenti/35748/0/tc-saglik-bakanligi-2019-2023-stratejik-plani-guncellenmis-versiyonupdf.pdf?_tag1=51DF1549087EE46B936F1419E77B92147160F491.
- TBMM. "1924 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu Metin ve Değişiklik Bilgileri: 6. Değişiklik - 10.01.1945". E.T. 05.03.2024, <https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/yirmi-dort-teskilati-esasiye-kanunu-metin-degisiklik>.
- TBMM. "1982 Anayasası Metin ve Değişiklik Bilgileri: 16. Değişiklik, 07.05.2010 – 497 No.lu Komisyon Raporu". E.T. 09.03.2024, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d23/c066/tbmm23066088ss0497.pdf>.
- TBMM. "Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu". E.T. 08.01.2023, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d23/c033/tbmm23033025ss0227.pdf>.
- TBMM. "Gümrük Kanunu". E.T. 12.03.2024, https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc055/kanuntbmmc055/kanuntbmmc05501615.pdf.
- TBMM. "Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkında Kanun". E.T. 12.03.2024, https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc039/kanuntbmmc039/kanuntbmmc03906972.pdf.
- TBMM. "Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkında Kanun". E.T. 15.12.2023, https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc031/kanuntbmmc031/kanuntbmmc03105387.pdf.

- The Civil Rights Litigation Clearinghouse. "Daniels-Finegold v. Massachusetts Bay Transportation Authority (U.S. District Court for the District of Massachusetts)". E.T. 23.03.2024, <https://clearinghouse.net/doc/23598/>.
- The Institute on Disabilities at Temple University. "Disability Rights Timeline". E.T. 23.03.2024, <https://disabilities.temple.edu/resources/disability-rights-timeline>.
- The University of Massachusetts. "A Brief History of Disability Rights in the United States". E.T. 23.03.2024, <https://www.umassp.edu/inclusive-by-design/who-before-how/history-disability-rights-united-states>.
- Tıp Hukuku Derneği. "Dünya Sağlık Örgütü Anayasası". E.T. 07.12.2023, <https://www.tiphukuku.org.tr/icerik.php?gid=169&cat=29>.
- TİHEK. "Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik". E.T. 16.04.2024, <https://www.tih.gov.tr/kategori/pages/Ayrimcilikla-Mucadele-ve-Esitlik#:~:text=j>.
- TÜİK İstatistik Veri Portalı. "Sosyal Koruma İstatistikleri, 2022". E.T. 21.04.2024, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Sosyal-Koruma-Istatistikleri-2022-49675>.
- Türk Dil Kurumu. "Güncel Türkçe Sözlük". E.T. 02.11.2022, <https://sozluk.gov.tr/>.
- Türkiye Engelliler Vakfı (TÜREV). "Duyma Engellilerin Karşılaştığı Zorluklar ve Çözüm Önerileri". E.T. 14.04.2024, <https://www.turev.org.tr/duyma-engellilerin-karsilastigi-zorluklar-ve-cozum-onerileri/>.
- Türkiye Engelliler Vakfı (TÜREV). "Engellilerin Karşılaştığı Problemler ve Çözüm Önerileri". E.T. 14.04.2024, <https://www.turev.org.tr/engellilerin-karsilastigi-problemler-ve-cozum-onerileri/>.
- Türkiye İnsan hakları ve Eşitlik Kurumu. "Engellilik Temelinde Ayrımcılık". E.T. 21.04.2024, <https://www.tih.gov.tr/kategori/pages/pdf/n14h8p.pdf>.
- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu. "Temel Haklar Şart, Eşitlik ve Ayrımcılık Alanında Avrupa Birliği Direktifleri". E.T. 22.12.2023, https://www.tih.gov.tr/upload/file_editor/2019/03/1551818880.pdf.
- Türkiye Kültür Portalı. "İkinci Bayezid Külliyesi Sağlık Müzesi-Edirne". E.T. 08.04.3024, <https://www.kulturportalı.gov.tr/turkiye/edirne/gezilecekler/iibeyazid-kulliyesi-saglik-muzesi>.
- U.S. Department of Justice Civil Rights Division. "Americans with Disabilities Act of 1990, As Amended". E.T. 23.03.2024, <https://www.ada.gov/law-and-regs/ada/>.
- U.S. Department of Labor. "Americans with Disabilities Act". E.T. 23.04.2024, <https://www.dol.gov/general/topic/disability/ada>.
- U.S. Department of Labor: Office of Federal Contract Compliance Programs. "ADA Amendments Act of 2008 Frequently Asked Questions". E.T. 23.04.2024, <https://www.dol.gov/agencies/ofccp/faqs/americans-with-disabilities-act-amendments>.

- U.S. Equal Employment Opportunity Commission. "Fact Sheet: Disability Discrimination". E.T. 23.04.2024, <https://www.eeoc.gov/laws/guidance/fact-sheet-disability-discrimination>.
- Uluslararası Çalışma Örgütü. "159 No.lu Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam (Sakatlar) Sözleşmesi". E.T. 02.10.2023, https://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/WCMS_377302/lang--tr/index.htm.
- UN Documents: Gathering a Body of Global Agreements. "Copenhagen Declaration on Social Development". E.T. 14.12.2023, <http://www.un-documents.net/cope-dec.htm>.
- UN Documents: Gathering a Body of Global Agreements. "Programme of Action of the World Summit for Social Development". E.T. 14.12.2023, <http://www.un-documents.net/poa-wssd.htm>.
- UNESCO Türkiye Millî Komisyonu. "Uluslararası Anlayış, İşbirliği ve Barış için Eğitim ile İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerle ilgili Eğitime İlişkin Tavsiye Kararı". E.T. 10.01.2024, <https://www.unesco.org.tr/Pages/504/194/>.
- UNICEF. "Çocuk Haklarına Dair Sözleşme". E.T. 01.10.2023, <https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme>.
- United Nations. "CRPD - Article 24 - Education". E.T. 24.03.2023, <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/article-24-education.html>.
- United Nations. "CRPD - Article 26 - Habilitation and rehabilitation". E.T. 24.03.2023, <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/article-26-habilitation-and-rehabilitation.html>.
- United Nations. "CRPD - Article 27 - Work and employment". E.T. 24.03.2023, <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/article-27-work-and-employment.html>.
- United Nations. "CRPD - Article 31 - Statistics and data collection". E.T. 27.03.2023, <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/article-31-statistics-and-data-collection.html>.
- United Nations: Department of Economic and Social Affairs (Disability). "The International Year of Disabled Persons 1981". E.T. 14.10.2023, <https://www.un.org/development/desa/disabilities/the-international-year-of-disabled-persons-1981.html>.
- United Nations: Department of Economic and Social Affairs (Disability). "World Programme of Action Concerning Disabled Persons - Part 2". E.T. 26.10.2023, <https://www.un.org/development/desa/disabilities/resources/world-programme-of-action-concerning-disabled-persons-part-2.html>.
- United Nations: Department of Economic and Social Affairs (Disability). "The United Nations and Persons with Disabilities Chronology: 1945-1980". E.T.

- 12.12.2023, <https://www.un.org/development/desa/disabilities/the-united-nations-and-persons-with-disabilities-chronology-1945-1980.html>.
- United Nations: Department of Economic and Social Affairs (Social Inclusion). "World Programme of Action Concerning Disabled Persons". E.T. 14.10.2023, <https://social.desa.un.org/issues/disability/resources/world-programme-of-action/world-programme-of-action-concerning-0>.
- United Nations: Human Rights Office of the High Commissioner. "Declaration on the Rights of Mentally Retarded Persons". E.T. 03.12.2023, <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-rights-mentally-retarded-persons>.
- United Nations: Human Rights Office of the High Commissioner. "Convention against Discrimination in Education". E.T. 10.01.2024, <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-against-discrimination-education>.
- United Nations: Human Rights Office of the High Commissioner. "Declaration on the Rights of Disabled Persons". E.T. 21.04.2024, <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-rights-disabled-persons>.
- United Nations: Human Rights Office of the High Commissioner. "Human Rights Instrument - Declaration on Social Progress and Development". E.T. 13.12.2023, <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-social-progress-and-development#:~:text=All%20peoples%20and%20all%20human,should%2C%20on%20their%20part%2C%20contribute>.
- United Nations: Human Rights Office of the High Commissioner. "Human Rights Instruments - Vienna Declaration and Programme of Action". E.T. 14.12.2023, <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/vienna-declaration-and-programme-action>.
- United Nations: Human Rights Office of the High Commissioner. "Principles for the Protection of Persons with Mental Illness and the Improvement of Mental Health Care". E.T. 02.03.2024, <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/principles-protection-persons-mental-illness-and-improvement>.
- United Nations: Human Rights Office of the High Commissioner. "Universal Declaration of Human Rights - Turkish (Türkçe)". E.T. 21.01.2024, <https://www.ohchr.org/en/human-rights/universal-declaration/translations/turkish-turkce>.
- United Nations: Human Rights Treaty Bodies. "UN Treaty Body Database - General Comment No. 5: Persons with disabilities". E.T. 25.12.2023, https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/DownloadDraft.aspx?key=ICenwWR8rbeJM801ALabP1m7tXOH2ZhxPxrkGS+G62wtN3aQMbUjWgcT/uXWvIxcQiVTDOzZmMLR7iRX2jLOiQ==.

- United Nations: Human Rights Treaty Bodies. "UN Treaty Body Database - General Comment No. 18: Article 6 of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights". E.T. 25.12.2023, <https://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=4slQ6QSmIBEDzFEovLCuW1a0Szab0oXTdImnsjZZVQfUKxXVisd7Dae%2FCu%2B13J25Nha7I9NlwYZ%2FTmK570%2FSr35romd9Vzp9Hy9QwFNnnUSoxyIBFjTiCuSH35RHGI6U>.
- United Nations: Treaty Collection. "Chapter IV: Human Rights - 15. Convention on the Rights of Persons with Disabilities". E.T. 12.12.2023, https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-15&chapter=4&clang=.en.
- United Nations: Treaty Collection. "Chapter IV: Human Rights - 15.a. Optional Protocol to the Convention on the Rights of Persons with Disabilities". E.T. 12.12.2023, <https://treaties.un.org/doc/Publication/MTDSG/Volume%20I/Chapter%20IV/IV-15-a.en.pdf>.
- United States Coast Guard: Department of Homeland Security. "Disability Rights Timeline". E.T. 23.03.2024, <https://www.uscg.mil/Resources/Civil-Rights/Latest-Civil-Right-News/Article/3541201/disability-rights-timeline/>.
- Vardar, Nilay (Bağımsız İletişim Ağı/Bianet). "5 Maddede Engelli Sorunları". E.T. 12.04.2024, <https://bianet.org/haber/5-maddede-engelli-sorunlari-169796>.
- WHO Multi-Country Studies Data Archive. E.T. 04.03.2024, <https://apps.who.int/healthinfo/systems/surveydata/index.php/collections/whs>
- World Health Organization. "10 Facts on Disability". E.T. 10.10.2023, <https://www.who.int/news-room/facts-in-pictures/detail/disabilities>.
- World Health Organization. "Disability". E.T. 12.09.2023, <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/disability-and-health>.
- Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK): Engelli Öğrenci Komisyonu. "Yükseköğretim Kurulundan 'Engelsiz Üniversite'lere 'Bayrak ve Nişan' Ödülü". E.T. 17.04.2024, <https://engelsiz.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2023/yuksekogretim-kurulu-ndan-universitelere-bayrak-ve-nisan-odulu.aspx>.

Mahkeme Kararları

- ABAD. Coleman/Attridge Law and Steve Law, Dava C-303/06, Karar Tarihi: 17.07.2008, E.T. 18.04.2023, <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=67793&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=3520079>.
- AİHM. Centre for Legal Resources on Behalf of Valentin Câmpeanu/Romanya Davası, Başvuru No: 47848/08, Karar Tarihi: 17.07.2014.
- AİHM. Çam/Türkiye Kararı, Başvuru No. 51500/08, K.T. 23.02.2016, E.T. 06.04.2023, [https://hudoc.echr.coe.int/tur#%22fulltext%22:\[%22C3%A7am%20t%C3%BCrkiye%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-164211%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/tur#%22fulltext%22:[%22C3%A7am%20t%C3%BCrkiye%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-164211%22]}).

- AIHM. Enver Şahin/Türkiye Kararı, Başvuru No: 23065/12, Karar Tarihi: 30.01.2018, E.T. 22.04.2024, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-187807>.
- AIHM. Guberina/Hırvatistan, Başvuru No: 23682/13, Karar Tarihi: 22.03.2016, E.T. 19.03.2024, <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-161530>.
- AIHM. Jasinskis/Latvia Davası, Başvuru No: 45744/08, Karar Tarihi: 21.12.2010.
- AIHM. Nencheva ve diğerleri/Bulgaristan, Başvuru No: 48609/06, Karar Tarihi: 18.06.2013, E.T. 19.03.2024, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-144723>.
- AIHM. Nikolyan/Ermenistan Davası, Başvuru No: 74438/14, Karar Tarihi: 03.10.2019, E.T. 19.03.2024, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-196149>.
- AIHM. Stanev/Bulgaristan Davası, Başvuru No: 36760/06, Karar Tarihi: 17.01.2012, E.T. 22.04.2024, <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-116498>.
- AYM. E. 1988/19, K. 1988/33, K.T. 26.10.1988, E.T. 20.04.2024, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/anayasa-mahkemesi/e-1988-19-k-1988-33-t-26-10-1988>.
- AYM. Saadet Ergün ve diğerleri, Başvuru No: 2013/4194, K.T. 14.10.2015, E.T. 18.04.2024, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/4194>.
- Resmî Gazete. “Anayasa Mahkemesi Kararı”, E. 2006/101, K. 2008/126, K.T. 19.06.2008, E.T. 12.03.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/11/20081119-8.htm>.
- Yargıtay 1. CD. E. 2007/8192, K. 2008/7812, K.T. 04.12.2008, E.T. 19.04.2024, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/1-ceza-dairesi-e-2007-8192-k-2008-7812-t-04-12-2008>.
- Yargıtay 14. CD. E. 2012/10901, K. 2012/10809, K.T. 06.11.2012.
- Yargıtay 2. HD. E. 2013/12635, K. 2013/26132, K.T. 12.11.2013, E.T. 30.01.2024, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/2-hukuk-dairesi-e-2013-12635-k-2013-26132-t-12-11-2013>.
- Yargıtay 3. CD. E. 2018/1949, K. 2018/15811, K.T. 23.10.2018, E.T. 19.04.2024, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>.
- Yargıtay 6. CD. E. 2016/1748, K. 2019/143, K.T. 17.01.2019.
- Yargıtay HGK. E. 2017/2672, K. 2018/1717, K.T. 15.11.2018, E.T. 30.01.2024, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2017-2672-k-2018-1717-t-15-11-2018>.

Esra KARATAŞ

**ESER SAHİBİNİN
MANEVİ HAKLARI
VE
KORUNMA YOLLARI**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Eser Sahibinin Manevi Hakları ve Korunma Yolları

Esra Karataş

Hukuk Yayınları Dizisi – 4037

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 100 – 3

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

Basılı Kaynaklar

- Akbıyık Arkan, Azra, Gerçek Olmayan Vekâletsiz İş Görme, Alfa Yayınları, İstanbul 1999.
- Akçevin, Füsün, Özel Hukuk Açısından Fikri Hukuk ve Fikri Hakların Korunması, İstanbul Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu, Master Tezi, İstanbul, 1989.
- Akın, Levent, Fikri Haklara Yönelik Tecavüzlere Karşı Hukuk Davaları, Turhan Esener'e Armağan, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi, Ankara, 2000.
- Akıntürk, Turgut, Derya Ateş Karaman, Borçlar Hukuku, Beta Yayınevi, Ankara, 2019.
- Akil, Cenk, "Fikri Haklar Üzerinde Cebri İcra", TNB Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, 2009, s. 95-157.
- Aksu, Mustafa, "Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Yayma Hakkının Tükenmesi ve Avrupa Adalet Divanınının 3 Temmuz 2012 Tarihli Usedsoft/Oracle Kararının Hukukumuzda Bu Açıdan Etkisi Bağlamında Değerlendirilmesi", Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuk Dergisi, Sayı 2015/1, Ankara, 2015, s. 2-27.
- Aksu, Mustafa, Bilgisayar Programlarının Fikri Mülkiyet Hukukunda Korunması, Beta Yayınevi, İstanbul, 2006.
- Aksu, Mustafa, Eser Yaratıcısının Eseri Üzerindeki Manevi Hakları (Eser Yaratıcısı Kişilik Hakkı) ile Genel Kişilik Hakkı İlişkisi Üzerine Bir Deneme, Rona Serozan'a Armağan Cilt I, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- Alas Şekerbay, Cennet, "5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Manevi Hakları Kullanma Yetkisi", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 12, Sayı 128, 2017, s. 75-83.
- Alıca, Türkay, Merdivan, Fethi, Yavuz, Levent, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu Cilt I, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Alıca, Türkay, Merdivan, Fethi, Yavuz, Levent, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu Cilt II, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Altaş, Hüseyin, Medeni Hukuk Başlangıç Hükümleri (TMK m.1-7), Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Antalya, O. Gökhan, Manevi Zararın Belirlenmesi ve Manevi Tazminatın Hesaplanması-Türk Hukukuna Manevi Zararın İki Aşamalı Olarak Belirlenmesine İlişkin Bir Model Önerisi, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayısı, Prof. Dr. Özer Seliçi'nin Anısına Armağan, Seçkin Yayıncılık, Cilt 11, Sayı 145-146, İstanbul, 2018, s. 35-47.

- Antalya, Osman Gökhan, Topuz, Murat, Medeni Hukuk Cilt I- Giriş, Temel Kavranlar, Başlangıç Hükümleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Arıkan, Ayşe Saadet, "Avrupa Topluluğu'nda Fikri-Sınai Mülkiyet Hakları ve Son Gelişmeler", Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi Cilt:7, No:1, 2007, s. 149-173.
- Arıkan, Ayşe Saadet, "Fikri ve Sınai Haklar Kapsamındaki Taklit ve Korsan Malların Gümrüklerde Geçici Olarak Durdurulması", M.Ü. A.T. Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi, Cilt 4, Sayı 1-2, 1995/1996, s. 143-168.
- Arkan, Azra, Eser Sahibinin Haklarına Bağlantılı Haklar, Vedat Yayıncılık, İstanbul, 2005.
- Arkan, Sabih, Ticarî İşletme Hukuku, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Türkiye İş Bankası Vakfı-Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Sözkese Matbaacılık, Ankara, 2023.
- Arsanlı, Halil, Fikri Hukuk Dersleri II, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1954.
- Aslan, Adem, Türk ve AB Hukukunda Fikri Mülkiyet Haklarının Tükenmesi (Mukayeseli), İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 2004.
- Aslanpınar, Y. Burak, TBB Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Olan Arabuluculukta Taraf vekilliği El Kitabı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları:364, Ankara, 2019.
- Atar, Eray Aksın, Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Yayma Hakkı ve Korunması, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- Atasoy, Evrim, "Birlikte Eser Sahipliği Kavramı, Türlerinin Birbirleri ile Olan Benzerlikleri ve Farklılıkları", FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, Sayı 2, 2013, 29-56.
- Ateş, Mustafa Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003.
- Ateş, Mustafa, Fikir ve Sanat Eseri Sahipliğinin Tespiti Davası, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı Cilt II, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- Ateş, Mustafa, Fikir ve Sanat Hukukuna Dair Makalelerim, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- Ateş, Mustafa, Fikir ve Sanat Hukukunda Sinema Eseri ve Eser Sahipliği, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı Cilt I, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009.
- Ateş, Mustafa, Fikri Hukukta Eser Sahipliği, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.
- Ateş, Mustafa, Fikri Hukukta Eser, Turhan Kitabevi, Ankara, Mart 2007.
- Ateş, Mustafa, Telif Hukukunda Eser Kavramı ve Eser Sahipliği, Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı Bildiriler Kitabı, Çalıştay Tarihi 19-22 Aralık 2019, Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu İş Yurdu Müdürlüğü Matbaası, 2020, Ankara.
- Aybay, Aydın, Borçlar Hukuku Dersleri, Genel Bölüm, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2020.
- Aydın, Gülşah Sinem, Kişilik Hakkı İhlalinden Doğan Vekâletsiz İş Görme, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.

- Ayiter, Nûşin, Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri, Sevinç Matbaası, Ankara, 1972.
- Barlas, Dinç, "5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Eser Sayılmanın Koşulları", Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, Cilt 5, Sayı 17, 2009, s. 75-87.
- Bayamlioğlu, Emre, Akıllı Yazılımlar ve Hukuki Statüsü: Yapay Zekâ ve Kişilik Üzerine Bir Deneme, Uğur Alacakaptan'a Armağan Cilt II, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008.
- Baygın, Cem, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa Göre Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Haklar", AÜEHFD, Cilt V, Sayı 1-4, 2001, s. 297-329.
- Baygın, Cem, Fikri Hukukta Yaratıcı Eser Sahibi ve Eser Üzerindeki Mali Hakları Kullanmaya Kanunen Yetkili Sayılan Kişiler, Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı Cilt I, Beta Yayınevi, İstanbul, 2002.
- Baysal, Başak, Haksız Fiil Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Baysal, Yasemin, Mukayeseli Hukuk ve Uluslararası Sözleşmeler Işığında Türk Hukuk Sisteminde Eser Sahibi ve Telif Hakları, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1999.
- Belen, Herdem, Ercan Çitaklayım, Cannur, Malvarlığı Değeri Olarak Eser ve Malvarlığına Etki Açısından Eser Sahibinin İşlemleri, Prof. Dr. Tuğrul Arat' a Armağan, Yetkin Yayınevi, 1.Baskı, 2012.
- Belen, Herdem, Fikri Hukukta Manevi Haklar ve Manevi Tazminat Talebi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1996.
- Belen, Herdem, Köksal, Mehmet, (Medeni) Hukukun Temel Kavramları- Şema Kitap, Beta Yayınevi, İstanbul, 2020.
- Belgesay, Mustafa Reşit, "Mahkeme Kararları ve Mahkemelerde İrat Olunan Müdafalar Üzerinde Fikri Hak", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt 20, Sayı 1-4, 1955, s. 86-94.
- Belgesay, Mustafa Reşit, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi, M. Sıralar Matbaası, İstanbul Üniversitesi Yayınları No:652, İstanbul, 1956.
- Bellican, Cüneyt, "Eser Sahibinin Manevi Haklarını Sınırlandıran Hukuki İşlemler ve Bazı Durumlar", İKÜHFD, Cilt 15, Sayı 2, 2016, s. 277-329.
- Bellican, Cüneyt, "Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından 'Hususiyet' Kavramı", İKÜHFD, Cilt VIII, Sayı 1, 2008, s. 67-90.
- Bellican, Cüneyt, "Türk Borçlar Kanunu'nun 470. Maddesi -Eser Sözleşmesi- Kapsamında Fikri Eser Kavramının Değerlendirilmesi, Banka ve Finans Hukuku Dergisi, Cilt 8, Sayı 32, 2019, s. 2507-2542.
- Bellican, Cüneyt, Fikri Hukukta Manevi Haklar ve Manevi Hakların Korunması, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul, 2008.

- Berkhan, İhsan, *Fikri Mülkiyet ve Arabuluculuk*, Aristo Yayınevi, İstanbul, 2019.
- Beşiroğlu, Akın, "Fikir Haklarına Komşu Haklar", *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı 6, 1967, s. 934-942.
- Beşiroğlu, Akın, *Düşünce Ürünleri Üzerinde Haklar Fikir Hukuku 1.Cilt Temel Kurallar*, Ankara Patent Bürosu Ltd. Şti. Yayınları, Ankara, 2002.
- Bolayır, Nur, "Fikrî Mülkiyet Haklarında Cebrî İcra Sistemi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 16, Özel Sayı (Prof. Dr. Hakan Pekcantez'e Armağan), 2014, s. 2513-2570.
- Bozbel, Savaş, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, Aralık, 2012.
- Bozbel, Savaş, *Fikri Hakların İhlali Nedeniyle İhtiyati Tedbir Yoluyla İnternet Sitelerine Erişim Engellenebilir mi?*, *Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı Cilt I, On İki Levha Yayıncılık*, İstanbul, 2009.
- Bozbel, Savaş, *İnternet Alan Adlarının Korunmasında ICANN Tahkim Usulü*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2006.
- Bozkurt Yüksel, Armağan Ebru, "Fikri Mülkiyet Uyuşmazlıklarında Tahkim", *BATİDER*, Cilt 12, Sayı 2, Haziran, 2009, s. 335-402.
- Bozkurt Yüksel, Ebru Armağan, *Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) Tahkim Sistemi*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010.
- Bozkurt, Tamer, *Ticaret Hukuku Cilt I-Ticarî İşletme Hukuku*, Legem Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Budak, Ali Cem, Karaaslan, Varol, *Medenî Usul Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- Bulut, Harun, *Yargıtay Kararları Doğrultusunda Kişilik Hakları ve Kişilik Haklarına Saldırıdan Kaynaklanan Hukuk Davaları [Dava Dilekçeleri, Mahkeme Kararları, Bilirkişi Rapor Örnekleri]*, Beta Yayınevi, İstanbul, 2006.
- Buz, Vedat, *Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2005.
- Ceritoğlu Sengel, Filiz, *Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İntihal ve Esinlenme*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Çolak, Uğur, *Televizyon Program Formatlarının Korunması, I. İstanbul Fikri Mülkiyet Hukuku Sempozyumu*, İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2005.
- Dalyan, Şener, *Bilgisayar Programlarının Fikri Hukukta Korunması*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Dardağan, Esra, *Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklardan Doğan Kanunlar İhtilafı*, Betik Yayıncılık, Ankara, 2000.
- Deliduman, Seyithan, "5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa Göre Haczin Konusu", *Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı, Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku*, Cilt 1, Sayı 11, Ankara, 2002.

- Dericioğlu, M. Kaan, "Fikri Haklar Kavramı Üzerine Görüşler (Comments On The Concept Of Intellectual Property Rights)", Cilt 8, Sayı 32, 2019, s. 2877- 2883.
- Dessemontet, François, "Fikri Mülkiyet ve Tahkim", Çev. Cem Çağatay Orak, Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, Cilt 7, Sayı 1, 2007, s.85-98.
- Dessemontet, François, Cherpillod, Ivan, "Mimari Eserlerde Fikri Haklar", Çeviren Ramazan Çağlayan, Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, Cilt 10 Sayı 1, 2010, s. 63 – 82.
- Devlet Planlama Teşkilatı, "Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı", Fikri Haklar Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Yayın No: Dpt:2500 – Öik: 521, Ankara 2000.
- Dinç, İlhan, Ticari Davalarda Zorunlu Arabuluculuk, Güncellenmiş İkinci Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Dural, Mustafa, Sarı, Suat, Türk Özel Hukuku Cilt I, Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2021.
- Durgut, Ramazan, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Tazminat Davaları, Prof. Dr. Hüseyin ÜLGEN'e Armağan, Cilt I, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2007.
- Edis, Seyfullah, Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1989.
- Eminoğlu, Cafer, Ersin Erdoğan, Ticari Uyuşmazlıklarda İhtiyari ve Dava Şartı (Zorunlu) Arabuluculuk, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- Er, Sefa, "Televizyon Program Formatlarının ve Televizyon Programlarının Telif Hukuku Kapsamında Korunması", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt XXIII, Sayı 3,2019, s. 239-261.
- Erbek, Özge, "Müzik Eserlerinin Umuma Açık Mahallerde Kullanılması", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 9, Özel Sayı, 2007, s. 849-905.
- Erbek, Özge, "Fikir ve Sanat Eserlerine İlişkin Lisans Sözleşmesinin Hukuki Niteliği", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 11, Sayı 2, 2009, s. 1-68.
- Ercan, Cannur, "Fikri Hak Kavramı ve Eser Sahibinin Manevi Haklarının Genel Anlamda Kişilik Hakkıyla İlişkisi", TAAD, Sayı 46, Yıl 12, 2021, s. 377-412.
- Erdem, Bahadır, "Genel Olarak Akitler: 5718 Sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'da Düzenlenen Sözleşmeden Doğan Borç İlişkilerinde Uygulanacak Hukuk", Avrupa'da Devletler Özel Hukuku ve Yeni Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'un Akitler ve Ticaret Hukukuna İlişkin Hükümleri", Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dr. Nüsret-Semahat Arsel Uluslararası Ticaret Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi Konferans Yayınları Dizisi-2, 2010,s. 95-104.
- Erdem, Bahadır, "Fikri Hakların Korunmasına Uygulanacak Hukuk", I. İstanbul Fikri Mülkiyet Hukuku Sempozyumu, İTÜ Yayınları, İstanbul, 2005.
- Erdil, Engin, İctihatlı ve Gerekçeli Fikri Hukuk Mevzuatı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009.

- Erel, Şafak N., "Fikri Hukukta Bilgisayar Programlarının Korunması", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt 49, Sayı 1, 1994, s.141-164.
- Erel, Şafak, Türk Fikir ve Sanat Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2009.
- Eren, Fikret, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 9. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- Eren, Fikret, Eren Borçlar Hukuku Şerhi, Cilt II, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- Erman, Hasan, İnal, Emrehan, Baysal, Başak, Karşılaştırmalı- Gerekçeli 6098 Sayılı Yeni Türk Borçlar Kanunu, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- Ertaş, Şeref, Gökyayla, K. Emre, Mimari Projeler Üzerindeki Telif Hakkı, Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir, 2000.
- Ertaş, Şeref, Manevi Tazminatın Hukuki Niteliği ve Miktarının Tesbiti, İlhan E. Postacıoğlu'na Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Bayrak Matbaacılık, İstanbul, 1990.
- Eryiğit, Harun, "Ticari Dava Şartı Olan Arabuluculuk Başvurularında Nispi Ticari Davaların Tespiti", İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 7, Sayı 2, 2020, s. 259-287.
- Esnik Günay,Ezgi, Eser Sahibinin Manevi Hakları, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019.
- Fidan, İsmail, "Endüstriyel Tasarımların Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Korunması", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 2, 2011, s. 423-450.
- Geiger, Christophe, Fikri Haklar Bilgiye Serbest Erişimi Engeller Mi? Fikri Haklar Alanında Menfaatler Dengesi, Hirsch'ten Günümüze Fikri Haklar-Tebliğler, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2004.
- Genç Arıdemir, Arzu, Türk Hukukunda Eser Sahibinin Çoğaltma ve Yayma Hakları, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2003.
- Giray, Eda, "FSEK ve SMK Kapsamında Arabuluculuk", İstanbul Barosu Fikri ve Sınai Haklar Komisyonu 2018-2020 Faaliyet Yılı Özel Yayını, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2020, s.65-82.
- Gökyayla, Emre K., Telif Hakkı ve Telif Hakkının Devri Sözleşmesi, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2001.
- Gökyayla, K. Emre, 5728 Sayılı Kanun'la Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 68. Maddesinde Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı Cilt II, On İki Levha Yayıncılık, 1.Baskı, İstanbul, 2011.
- Gökyayla,Emre, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt 7, Sayı 1, 2005, s. 1-28.

- Gönen, Coşkun, “Eser, Eserin Korunma Koşulları ve Bilgisayar Programlarının Eser Niteliği”, Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, Cilt 6, Sayı 21, 2010, s.39-54.
- Güçlütürk, Osman Gazi, Cankat, Rifat, Gelişen Teknolojiler ve Hukuk II: Yapay Zekâ, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Günay, Erhan, Kişilik Haklarına Saldırıdan Kaynaklanan Tazminat Davaları, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- Güneş, İlhami, “Eser Sahibinin Manevi Hakları”, Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, Cilt 3, Sayı 4, 2003, s.11-18.
- Güneş, İlhami, “FSEK’te Yer Alan İcracı Hakları ve Uygulama”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt 14, Sayı 1, 2012, s.169-181.
- Güneş, İlhami, Uygulamada Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021.
- Hatemi, Hüseyin, Eşya Hukuku, On İki Levha Yayınevi, İstanbul, 2020.
- Helvacı, Serap, Erlüle, Fulya, Medeni Hukuk, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Helvacı, Serap, Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar, Beta Yayınları, İstanbul, 2001.
- Hirsch, Ernst, Hukuki Bakımdan Fikri Say, Cilt I, (Çeviren Volf Çernis), Kenan Basımevi, İstanbul, 1942.
- Hirsch, Ernst, Hukuki Bakımdan Fikri Say, Cilt II, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1943.
- İmre, Zahit, Medeni Hukuka Giriş, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1980.
- İnceoğlu, Murat M., Tosun, Yalçın, “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Uyarınca Manevi Tazminat Talepleri ve Bunların Türk Borçlar Kanunu İle İlişkisi”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt 28, Sayı 1, 2012, s. 75-113.
- Kaçak, Nazif, Hukuk Davalarına İlişkin Emsal İçtihatlar Külliyyatı (2003-2004), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2005.
- Kaplan, Yavuz, İnternet Ortamında Fikri Hakların Korunmasına Uygulanacak Hukuk, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004.
- Karaaslan, Pelin, “Gölge Yazarlık Sözleşmesi”, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 15, Sayı 164, 2020, s.765-773.
- Karabağ, Tuğçe, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Televizyon Programları ve Televizyon Program Formatları, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- Karademir, Artür, Çalışanların Yarattığı Eserler Üzerinde Fikri Hakların Kullanılması, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- Karahan, Sami, Suluk, Cahit, Saraç, Tahir, Nal, Temel, Fikri Mülkiyet Hukukunun Esasları, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013.
- Karınca, Eray, Fikri Hakkın Biçim ve İçerik Olarak Korunması, Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı 2002 (Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku 08-11 Ocak 2002), Ankara, 2002.

- Kaya, Arslan, Reklamın Fikri Mülkiyet Hukuku İçindeki Yeri, Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı Cilt I, Beta Yayınevi, İstanbul, 2002.
- Kaya, Arslan, Şehir Planları (Rehberleri) Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Eser midir?, Bilgi Toplumunda Hukuk-Ünal Tekinalp'e Armağan Cilt II, Beta Yayınevi, İstanbul, 2003.
- Kaya, Serkan, "Uyuşmazlıkların Çözümünde Hibrit Yöntem Arabuluculuk-Tahkim (Med-Arb)", MIHDER, Sayı 48, 2021, s. 225-252.
- Kayar, İsmail, Ticari İşletme Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Kaynak Balta, Büşra, "Yapay Zekâ Ürünlerinin Hukuki Niteliği ve Fikri Eser Kavramı", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı 3, 2020, s. 205-230.
- Kaynak, Selva, Koç, Serhat, "Telif Hakları Hukuku'nun Yeni Macerası: Sosyal Medya", Folklor/Edebiyat Dergisi, Cilt 21, Sayı 83, 2015, s. 389-410.
- Kılıçoğlu, Ahmet M., "5846'daki Hatalı Bir Değişiklik Açısından Manevi Hakların İhlalinden Doğan Zararın Tazmini", Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, Cilt 1, Sayı 3, 2001, s.23-28.
- Kılıçoğlu, Ahmet, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Yapılan Son Değişiklikler ve Eleştirisi", FİSAUM Konferanslar Dizisi I, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No:528, Ankara, 1998.
- Kılıçoğlu, Ahmet, "Fikri Haklara İlişkin Bazı Sorunlar ve Yasa Tasarısının Eleştirisi", TBB Dergisi, Sayı 3, 1994, s. 325-345.
- Kılıçoğlu, Ahmet, "Fikri Hakların İhlalinde Hukuksal Koruma Yolları (Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Olarak)", TBB Dergisi, Sayı 54, 2004, s. 51-103.
- Kılıçoğlu, Ahmet, "Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Zamanaşımı", Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı, Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku, Cilt 1, Sayı 11, Ankara, 2002, s. 366-396.
- Kılıçoğlu, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Turhan Kitabevi, Ankara, 2024.
- Kılıçoğlu, Ahmet, Fikri Hakların İhlalinde Açılacak Hukuk Davaları, Hirsch'ten Günümüze Fikri Haklar-Tebliğler, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2004.
- Kılıçoğlu, Ahmet, Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar, Turhan Yayınevi, Ankara, 2020.
- Kılıçoğlu, Ahmet, Şeref, Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırılardan Hukuksal Sorumluluk, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013.
- Kınacı, Naci, "Fikri Hakların Korunma Süresi", İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 4, Sayı 2, 1959, s. 60 – 103
- Kınacıoğlu, Naci, Sinema Eserleri ve Bunlarda Eser Sahipliği, Prof. Dr. Ali Bozer'e Armağan, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Sözkese Matbaacılık, Ankara, 1999.

- Kocayusufpaşaoğlu, Necip, Kişilik Haklarını Koruyan Manevi Tazminat Davasına İlişkin Yeni Gelişmeler, Sorumluluk Hukukunun Güncel Sorunları I. Sempozyumu (Sorumluluk Hukukundaki Yeni Gelişmeler: Ankara, 21-22 Ekim 1977), Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1980.
- Koçyiğit, İlker, Bulur, Alper, Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı Yayını, Arcs Matbaacılık, Ankara, 2019.
- Kuru, Baki, Aydın, Burak, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medenî Usul Hukuku Ders Kitabı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Kuru, Baki, Budak, Cem, Tespit Dâvaları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- Kuşkonmaz, Sabri, "FSEK Açısından Televizyon Programlarının Hukuksal Niteliği", Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, Sayı 1, 2005, s. 155-160.
- Küçükali, Canan, "5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki İspata Yönelik Karineler", İKÜHFD, Cilt 16, Sayı 2- 3, 2017, s. 447-461.
- Küçükali, Canan, Fikri Hakların İhlalinden Kaynaklanan Tazminat Davası, Seçkin Yayıncılık, Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara, 2024.
- Memiş, Tekin, Fikri Hukukta Korunan Unsur İfade mi Fikir mi?, Prof.Dr. Ali Güzel'e Armağan Cilt II, Beta Yayınları, İstanbul, 2010.
- Memiş, Tekin, Nal, Temel, Suluk, Cahit, Telif Hukukunda Yayın Sözleşmesi Örnekleri, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 2009-25, İstanbul, 2009.
- Merdivan, Fethi, "Manevi Hakların Eser Sahibinin Ölümünden Sonra Kullanılması ve Yakınların Dava Hakkı (Konuyla İlgili Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi)", Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, Sayı 1, 2014, s. 93-145.
- Merdivan, Fethi, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Hükümlerine Göre Eser Sahipliği, Eser, Eserden Doğan Mali ve Manevi Haklar Eserle İlgili Tasarruflar ve Şekle Dair Hukuki Durum, Çalıştay Tarihi 19-22 Aralık 2019, Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu İş Yurdu Müdürlüğü Matbaası, Ankara, 2020.
- Metiner, Ali Akın, Gerçek Olmayan Vekâletsiz İş Görenden Fikri Hakların İhlâli Nedeniyle Elde Ettiği Kazancın İadesi Talebi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2015.
- Muratoğulları, Harun, "FSEK Eser Sahibinin Manevi Haklarına Saldırı Halinde Talep Edilebilecek Manevi Tazminat", Terazi Hukuk Dergisi, Sayı 80, Yıl 8, 2013, s.52-59.
- Nilsson Okutan, Gül, Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Tüzel Kişinin Eser Sahipliği Sorunu, Uğur Alacakaptan'a Armağan Cilt II, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008.
- Odman, Ayşe, Fikri Mülkiyet Hukuku ile Rekabet Hukukunun Teknolojik Yeniliklerin Teşvikindeki Rolü, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2002.

- Oğuz, Arzu, "Fikri Mülkiyet Hakları ve Geleneksel (Yerel) Bilgi ve Folklorun Hukuki Korunması", Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, Cilt 9, Sayı 3, 2009, s. 9-52.
- Oğuzman, Kemal, Barlas, Nami, Medeni Hukuk-Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2021.
- Oğuzman, Kemal, Öz, Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt II, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2021.
- Oğuzman, Kemal, Seliçi, Özer, Oktay Özdemir, Saibe, Eşya Hukuku, Güncellenmiş ve Eklmeler Yapılmış 25. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2023.
- Okutan Nilsson, Gül, "İleride Vücuda Getirilecek Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Devri", Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, Cilt 4, Sayı 15, 2008, s. 585-598.
- Okutan, Gül, Kaya, Arslan, Varol, Reyhan, Fikri Mülkiyet Hukuku ve Radyo Televizyon Hukuku Mevzuatı, Beta Yayınevi, İstanbul, 1998.
- Ortan, Ali Necip, İşçi Buluşları Hukuku, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir, 1987.
- Önen, Ergun, İnşai Dava, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara, 1981.
- Öngören, Gürsel, "Müzik Eseri Sahiplerinin Manevi Hakları", Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, Cilt 5, Sayı 17, 2009, s. 27-43.
- Öngören, Gürsel, Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Müzik Eserleri, Legal Kitabevi, İstanbul, 2010.
- Öz, Turgut, "Çalışanların Yarattıkları Eserler Üzerinde Fikri Haklar", İKÜHFD, Cilt: 12, Sayı: 2,2013, s.7-22.
- Özbay, İbrahim, Yardımcı, Taner Emre, Hukuk Muhakemeleri Kanunu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.
- Özcan, Mehmet, Avrupa Birliğinde Fikri ve Sınai Haklar, Nobel Yayıncılık, Ankara, 1999.
- Özcan, Zeynep, Özcanoğlu, Ayşe Betül, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Eser Sahibinin Manevi Hakları ve Yargıtay Kararları Işığında Bu Hakların Hukuksal Koruma Yolları", Legal Hukuk Dergisi, Cilt 18, Sayı 213, 2020, s.4091-4146.
- Özcan, Zeynep, Türk, Ali, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu m. 70 Hükmü Uyarınca Açılabilir Tazminat Davalarının Şartları", SDÜHFD, Cilt 10, Sayı 2, 2020, s. 219-243.
- Özdemir, H. Gökçe, Roma ve Türk Hukuklarında Vekâletsiz İş Görme (Negotiorum Gestio), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2001.
- Özderyol, Teknail, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Düzenlenen Suçlar, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2006.

- Özekes, Muhammet, "Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İhtiyati Tedbir", MIHDER, Cilt 17, Sayı 48, 2021, s. 225-252.
- Özekes, Muhammet, "Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İhtiyati Tedbirler", DEÜHFD, Cilt 4, Sayı 2, (2002), s.89-144.
- Özekes, Muhammet, "FSEK'de İspata İlişkin 76. Maddenin İspat Hukuku Yönünden Değerlendirilmesi", Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, 2005, s. 77-87.
- Özkan, Aytül, Özkan, Ahmet Fatih, "Fikir ve Sanat Eserleri Bağlamında Tecavüzün Ref'i Davası ve Üç Kat Bedel Sorunu", Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, 2016, s.103-134.
- Özmumcu, Seda, "Dünyada ve Ülkemizde Online Uyuşmazlık Çözümleri Bağlamında Online Tahkim ve Uygulamaları", İstanbul Hukuk Mecmuası, Cilt 78, Sayı 2, 2020, s.431-454.
- Özsunay, Ergun, Medeni Hukuka Giriş, Güryay Matbaacılık, İstanbul, 1986.
- Öztan, Bilge, Medenî Hukuk'un Temel Kavramları, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021.
- Öztan, Fırat, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara, 2008.
- Öztan, Fırat, Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İşlenme Eserler, Prof. Dr. Ali Bozer'e Armağan, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Sözkese Matbaacılık, Ankara, 1999.
- Öztrak, İlhan, Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklar, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1971.
- Öztunalı, Duygu, Eser Sahibinin Manevi Hakları, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.
- Öztürk, Ayşenur, Türk Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukta Telif Hakkına İlişkin Sözleşmelere Uygulanacak Hukuk, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Parlakayıldız, Merve, Güvel, Alper, "Fikri Mülkiyet Hakları ve Bu Hakları Korumanın Ekonomik Önemi", Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı 4, 2015, s.29-39.
- Pekcanitez, Hakan, Atalay, Oğuz, Özekes, Muhammet, Medenî Usul Hukuku, On İki Levha Yayınları, Ankara, 2021.
- Pınar, Hamdi, Uluslararası Rekabette Fikri Mülkiyet Haklarının Önemi ve Türkiye, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No :2004-71, 1.Baskı, İstanbul, 2004.
- Piroğlu, Ünsal, Eserden Doğan Manevi Haklar Tazminatı ve Kişilik Haklarıyla İlişkisi, Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan, Turhan Kitabevi, Ankara, 2003.
- Samandı, Raha, Türk Fikir ve Sanat Hukukunda Eser ve Eser Sahibi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2019.
- Sarıdağ, Orhan Gazi, "Fikri Hukukta Manevi Tazminat, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Sayı 40, 2019, s. 175-192.

- Sarıkaya, Murat, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Düzenlenen Tazminat Talepleri Üzerine İnceleme", TAÜHFD, Sayı 2, 2019, s. 59-90.
- Sarmaşık, Jale, "Radyo ve Televizyon Yayıncılığında Telif Hakları ve Komşu Hakların Korunması", Marmara İletişim Dergisi, Sayı 9, 1995, s. 161-172.
- Sekmen, Orhan, "Türk Fikri Mülkiyet Hukukunda Zararı Aşan Tazminat ve Belirlenmesi", İKÜHFD, Cilt 14, Sayı 2, 2015, s. 67-106.
- Sekmen, Orhan, Türk Fikri Mülkiyet Hukuku Kapsamında Geçici Hukuki Korumalar, Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı Bildiriler Kitabı, Çalıştay Tarihi 19-22 Aralık 2019, Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu İş Yurdu Müdürlüğü Matbaası, Ankara, 2020.
- Semiz, Özgür, Batı'da ve Türkiye'de Fikri Hakların Gelişim Süreci ve Günümüzdeki Durumu, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi (Yönetim Bilimleri) Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2004.
- Serozan, Rona, "Kişilik Hakkının Korunmasıyla İlgili Bazı Düşünceler", İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 11, Sayı 14, 1977, s. 93-112.
- Serozan, Rona, Manevi Tazminat İstemine Değişik Bir Yaklaşım, Prof. Dr. Haluk Tandoğan'a Armağan, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ayyıldız Matbaacılık, Ankara, 1990.
- Serozan, Rona, Medeni Hukuk Genel Bölüm/ Kişiler Hukuku, (Yayına Hazırlayanlar: B. İlkay Engin/Yeşim M. Atamer), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Sirmen, Lale, Eşya Hukuku, 10. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2022.
- Soyak, Alkan, "Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları: Tanımı, Tarihsel Gelişimi ve Gelişmekte Olan Ülkeler Açısından Önemi", Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, 2005, s. 11-30.
- Suluk, Cahit, Dumlupınar Balçık, Zeynep, Fikri Mülkiyet Hukuku Mevzuatı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Suluk, Cahit, Karasu, Rauf, Nal, Temel, Fikri Mülkiyet Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Şahin, Ayşenur, Fikri Hukukta Eser Sahibinin Pay ve Takip Hakkı, Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı-2010, Cilt 2, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- Tandoğan, Haluk, "Şahsiyetin Akit Dışı İhlâllere Karşı Korunmasının İşleyiş Tarzı ve Basın Yoluyla Olan İhlâllere Karşı Özel Hayatın Korunması", AÜHFD, Cilt 20, Sayı 1, 1963, s.1-36.
- Tandoğan, Haluk, Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, Cilt II, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.
- Tandoğan, Haluk, Türk Mes'uliyet Hukuku (Akit Dışı ve Akdi Mes'uliyet), Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.
- Tanrıver, Süha, "Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Özellikle Arabuluculuk", TBB Dergisi, Sayı 64, İstanbul, 2006, s. 151-177.

- Tanrıver, Süha, Arabuluculuk ve Uzlaştırma Kavramları, Aralarındaki Temel Farklılıklar ve Arabuluculuk Kurumuna Duyulan Tepkiler Ya Da Oluşturulan Di-rençlerin Sosyolojik Açından İrdelenmesi ve Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, Cilt II, Ankara, Turhan Kitabevi, 2010.
- Tanrıver, Süha, Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Arabuluculuk, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Tanrıver, Süha, Medenî Usûl Hukuku Cilt II, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Taş Korkmaz, Hülya, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Uyarınca Haczi Mümkün Olan Malvarlığı Unsurları", MİHDER, Sayı 2, 2005, s. 327-352.
- Taş, Seyhan, "Fikri ve Sınai Mülkiyet Alanındaki Sorunlar, Gelişmeler ve Türkiye-AB İlişkileri Açısından Bir Değerlendirme", Selçuk Üniversitesi Karaman İİBF Dergisi, Sayı 10, Yıl 9, 2006, s.80-95.
- Tekerci, Uğur, "İşlenme Eser Kavramı ve Çeşitleri", Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, Cilt 22, Sayı 2, 2020, s.83-124.
- Tekinalp, Ünal, Fikri Mülkiyet Hukuku, Beta Yayınevi, İstanbul, 2004.
- Toker, Ali Gümrak, "5718 Sayılı MÖHUK Çerçevesinde Telif Hakkına İlişkin Sözleşmenin Esasına Uygulanacak Hukuku", TFM Dergisi, Cilt 8, Sayı 1, 2022, ss. 51-74.
- Toprakkaya, İrem, Fikir ve Sanat Eserlerinden Doğan Uyuşmazlıkların Arabuluculuk Yolu ile Çözümü, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Tosun, Yalçın, Medeni Hukuk, Sözleşme Hukuku ve Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Manevi Haklar, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2016.
- Tosun, Yalçın, Sinema Eserleri ve Eser Sahibinin Hakları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009.
- Tosun, Yalçın, Türk Hukukunda Sinema Filmlerinin Denetlenmesi, Uğur Alacakaptan'a Armağan Cilt II, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008.
- Töre, Hayrullah Fütuhi, "Manevi Tazminat Davaları", Ankara Barosu Dergisi, Sayı 2, 1970, s. 237-248.
- Turan Başara, Gamze, Kişiliğin İhlalinden Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat ile Haksız Kazancın İadesi, Turhan Kitabevi, Ankara, 2018.
- Türker, Gökçen, Bağlantılı Haklar ve Bu Hakların Fikrî Hukuk Alanındaki Yeri, Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştay Bildiriler Kitabı, Çalıştay Tarihi 19-22 Aralık 2019, Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu İş Yurdu Müdürlüğü Matbaası, Ankara, 2020.
- Uygur, Atiye B., Eser Sahibine Tanınan Haklara Getirilen Kısıtlamalar, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk (Medenî Hukuk) Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2004.
- Üstün, Gürsel, "Türkiye'de Fikir ve Sanat Eserleri Yasası'ndaki Son Gelişmeler", M.Ü.AT. Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi, Cilt: 4, Sayı 1-2, 1995/1996, s. 101-116.

- Üstün, Gürsel, Fikri Hukukla İlgili Bilirkişi Raporları I, Besam Yayınları, İstanbul, 2001.
- Üstün, Gürsel, Fikri Hukukla İlgili Bilirkişi Raporları II, Besam Yayınları, İstanbul, 2001.
- Üstün, Gürsel, Fikri Hukukta İşleme Eserler, Besam Yayınları, İstanbul, 2001.
- Üstün, Gürsel, Fikri Hukukta Maddi Tazminat Davaları, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul, 1995.
- Üstün, Gürsel, Ilgaz, Deniz, Fikri Hakların ABC'si, Unesco Pen Yazarlar Derneği, Engin Yayıncılık, İstanbul, 1994.
- Varlı, Pelin, Fikri Haklara Saldırı ve Üç Kat Tazminat Sorunu, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- Yalınkılıç, Özge, Koç Yıldız, Hacer, Fikri Haklar Kapsamında Fikrin Korunması Sorunsalı ve FSEK Kapsamında Korunan Eserlerin Eğitim-Öğretim Amacıyla Kullanımı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Yarsuvat, Duygun, Türk Hukukunda Eser Sahibi ve Hakları, Güryay Matbaacılık, İstanbul, 1984.
- Yasaman, Hamdi, Fikri Haklarda Tazminat ile İlgili Bazı Sorunlar, Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı Cilt I, Beta Yayınevi, İstanbul, 2002.
- Yasaman, Hamdi, Fikri ve Sınai Mülkiyet Hukuku Fikir ve Sanat Eserleri Endüstriyel Tasarımlar Patentler ile İlgili Makaleler, Hukuki Mütalaalar, Bilirkişi Raporları II, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012.
- Yavuz, Cevdet, Türk Borçlar Hukuku Cilt II, Beta Yayınevi, İstanbul, 2022.
- Yıldız, Kübra, SMK Hükümleriyle Karşılaştırmalı Olarak FSEK Kapsamında Gerçek Olmayan Vekâletsiz İş Görme", Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, 2020, s. 154-174.
- Yıldız, Ozan Ali, "Telif Hukuku ve Haksız Rekabet Hukuku Çerçevesinde Eser Adlarının Korunması", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 26, Sayı 2, 2020, s. 1371-1387.
- Yıldız, Özge, "Çalışanların Meydana Getirdiği Eserler", İÜHFD, Cilt 72, Sayı 2, 2014, s. 497-540.
- Yılmaz, Ejder, "Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre Dava Çeşitleri", Bankacılar Dergisi, Sayı 80, 2012, s. 83-104.
- Yılmaz, Ejder, Arslan, Ramazan, Taşpınar Ayvaz, Sema, Hanağası, Emel, Medenî Usul Hukuku, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2020.
- Yılmaz, İlhan, "Avrupa Topluluğunda Fikri ve Sınai Haklar", M.Ü.AT. Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 1-2, 1995/1996, s. 17-53.
- Yılmaztekin Hasan Kadir, Yapay Zekânın Eser Sahipliği, Adalet Yayınevi, İstanbul, 2021.
- Yılmaztekin, Hasan Kadir, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Uyarınca Eser Sahipliği ve Hak Sahipliği ile Bunların Tecavüz Davaları Bağlamında Davacı Sifatına Etkileri", Adalet Dergisi, Sayı 65, 2020, s. 499-557.

- Yılmaztekin, Hasan Kadir, "Türk Fikri Haklar Hukuku Yapay Zekâ Tarafından Meydana Getirilen Eserleri Korumak İçin Hazır mı?", GSÜHFD, Cilt 19, Sayı 2, 2020, s. 1513-1586.
- Yılmaztekin, Hasan Kadir, İnce, Zeliha, "Dava Şartı Arabuluculuk Ekseninde Bazı Fikri Mülkiyet Hukuku Uyuşmazlıkları", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 14, Sayı 159, 2019, s. 2171-2185.
- Yumrutaş, Dilek, Erdem, Ümit, Fikri ve Sınai Haklar Hukuku'nda Dava Şartı Olarak Arabuluculuk, Legal Yayınevi, İstanbul, 2019.
- Yüksel, Mehmet, "Küreselleşme Sürecinde Fikri Mülkiyet Hakları", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 2, 2001, s. 557-578.
- Yüksel, Sera Reyhani, "Tahkim Tarafları ve Hakem Arasında Yapılan Hakemlik Sözleşmesinin Maddi Hukuk Açısından Değerlendirilmesi", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 22, Sayı 3, 2016, s. 2435-2451.
- Zevkliler, Aydın, K. Emre Gökyayla, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 21. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2021.
- Zorluel, Mustafa, "Yapay Zekâ ve Telif Hakkı", TBB Dergisi, Sayı 142, 2019, s.305-356.

Elektronik Kaynaklar

- www.adb.adalet.gov.tr
- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/>
- <https://istac.org.tr/wp-content/uploads/2019/11/ISTAC-Arabuluculuk-Tahkim-Kurallar%C4%B1-Med-Arb.pdf>
- <https://www.mfa.gov.tr/1-95-sayili-ortaklik-konseyi-karari-gumruk-birligi-karari.tr.mfa>
- https://www.telifhaklari.gov.tr/resources/uploads/2012/03/18/2012_03_18_349175.pdf
- <https://legalbank.net/arama/mahkeme-kararlari>
- <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>
- <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>

Prof. Dr. Hilmi ÜNSAL

GÜMRÜK HUKUKU

VERGİLER, CEZALAR, DAVALAR

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Gümrük Hukuku (Vergiler, Cezalar, Davalar)
Hilmi Ünsal

Hukuk Yayınları Dizisi – 4031

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 079 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

KİTAP, MAKALE VE TEZLER

- AKDOĞAN, Abdurrahman; **Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi**, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 11.Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara 2013.
- AKSOY, Şerafettin; **Kamu Maliyesi**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1991.
- ALNIAK, İlhan; " *Türk Alman Sistemiyle Mukayeseli Olarak Fransız Ceza Usul Hukukunda İadeli Muhakeme*", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C.36, S.1-4.
- ARMAĞAN, Aylin, SEYHAN, Serkan; **Gümrük Kanunu'nda İdari İtiraz Yolu, Hacettepe HFD**, 10(2) 2020, 441-460.
- ATAY, Ethem Ender; **İdari Yargılama Hukuku**, Temel Hukuk Dizisi, 3.Baskı(Gözden Geçirilmiş Ve Güncellenmiş), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- BALIK, İsmet; " *Türkiye'nin Deniz Yetki Alanları Ve Kıyıdaş Ülkelerde Yetki Alanı Anlaşmazlıkları*", **Kent Akademisi**, Cilt 11, Sayı;1 Bahar 2018, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/452705>, s.90, erişim, 22.10.2024, ss(86-97)
- BOZ, Selman Sacit, CEYLAN, Can, NACAĞ, Mehmet, BAYER, Çağrı; **Türk İdari Yargılama Hukukunda Yargının Yenilenmesi**, (Editör; Selman Sacit BOZ), Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- BOZKURT, Nevzat; " *Gümrük Vergileri VE İdari Para Cezalarına İlişkin Zamanaşımı Konusunda 6455 Sayılı Kanun İle Yapılan Değişiklikler*", **Gümrük&Ticaret Dergisi**, Sayı;2, Yıl;2013, ss.21-27.
- CANDAN, Turgut; **Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu**, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara Ekim 2005
- ÇAKMAK, Münci; **İdari Yargılama Usulünde Vergi Davaları**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- DEĞER, Nuri; **Açıklamalı ve Uygulamalı Katma Değer Vergisi Kanunu**, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, Temmuz 2007.
- DEMİRBAŞ, İpek Zehra; **Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsünün Uluslararası Ticaretin Kolaylaştırılmasına Ve Gümrüklü Antrepoların Kullanımına Katkısı: İzmir İli İçin Bir İnceleme**, T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Denizcilik İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Lojistik Yönetimi Programı Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2019
- DEMİRBAŞ, Burcu AKSÜT, GÖK, Özgecan; " *Gümrük Vergilerinden Kaynaklanan Anlaşmazlıkların Uzlaşma Yolu İle Çözümü*", **D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 18, Sayı: 2, 2016, (Basım Yılı: Nisan 2017), s. 75-125.

- Ertem, CİHAN, “ 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Göre Gümrük Kaçakçılığı Suçları”, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2022
- GİRAY, Filiz ZEREN, Gizem; “ Özel Tüketim Vergilerinde Vergi Gelir Esnekliği: Türkiye Ve OECD Karşılaştırması”, **Journal Of Life Economics**, Cilt/Volume 7, Sayı/Issue 3, 2020, ss.239-256.
- GÖK, Özgecan; “ Gümrük Hukuku’nda -Bir İdarî Başvuru Yolu Olarak- Geri Verme Ve Kaldırma”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 23, Sayı: 1, 2021, s. 461-515
- GÖZÜBÜYÜK, A.Şeref; **Yönetim Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 8.Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 1995.
- İNNECİ, Ahmet, TOSUNER, Mehmet; “Türkiye’de Gümrük Uyuşmazlıklarının İdari Çözümü: Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme”, **Maliye Dergisi**, Ocak-Haziran 2018; 174: 402-430, s.405
- OKTAR, S.Ateş; **Vergi Hukuku**, Gözden Geçirilmiş ve Güncelleştirilmiş 13.Baskı, Türkmen Kitabevi, İstanbul 2018
- ÖZGÜL, Tugan; Danıştay Kararları Işığında Gümrük Vergileri ve Para Cezalarında Ceza Davasının Zamanasına Etkisi, 01.09.2023, <https://blog.lexpera.com.tr/danistay-kararlari-isiginda-gumruk-vergileri-ve-para-cezalarinda-ceza-davasinin-zamanasimina-etkisi/erişim;09/07/2024>
- SANCAKTAR, Oğuz; “ İdari Yargıda İstinaf Sistemi Üzerine Düşünceler”, **Danıştay’ın 144. Kuruluş Yıldönümü ve “Danıştay ve İdari Yargı Günü” Etkinlikleri Sempozyumu**, (11 Mayıs 2012), s.2244 (2237-2326)
- SARIASLAN, Osman; “ Gümrük Uyuşmazlıklarında İdari İşlemlerin Nitelendirilmesi Sorunu: Hak Arama Hürriyeti Kapsamında Mülkiyet Hakkının Özüne İlişkin Sakıncalar “, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Yıl 6, Sayı 11, Haziran 2018, s.341-373.
- SAYIN, Engin; “ İdari Yargıda İstinaf Mahkemesi Tartışmaları Üzerine Bir Analiz”, **İÜHF M C. LXIX**, S.1-2, 2011, s.636 (635-648)
- ŞEN, Hüseyin, SAĞBAŞ, İsa; **Vergi Teorisi Ve Politikası**, Gözden Geçirilmiş 3.Baskı, Barış Arıkan Yayınları, Ankara Ekim, 2017
- ŞENYÜZ, Edanur; “Gümrük İşlemlerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları (Yüksek Lisans Tezi)”, T.C. Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Bursa 2020,
- TAŞ, Metin; “Gümrük Suç ve Kabahatlerinde Pişmanlık: Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme”, **International Journal of Public Finance**, 2021, Vol. 6, No. 1, pp. 63 – 78,
- TERZİ, Gökhan; “ Gümrük Vergileri Anlaşmazlıklarında Çözüm Yollarının Vergi Usul Kanunu Hükümleriyle Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi”, **Gümrük Ticaret Dergisi**, Şubat 2019, 5(15), s.32-43.

- TUĞRUD, Muhammed; “5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Kapsamında Gümrük Kaçakçılığı Türleri”, Gümrük & Ticaret Dergisi, ARALIK 2022 Sayı:30, s. 24, ss.22-34
- TURAN, Hüseyin; “Bireysel Başvuru Yolunun Tanımı ve Amacı”, **Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Usulü Ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri**, (Editörler; Hüseyin Turan, Recep Kaplan), Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2015.
- ULU, Güher; “İdari İşlemin Unsurlarının İşlevi”, **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Yıl:19 Sayı:38 Yaz 2020/2 s.74-102, s.96
- UYGUN, Esra, GERÇEK, Adnan; “Anayasa Mahkemesinin Vergilendirme Alanındaki Bireysel Başvuru Kararlarının Değerlendirilmesi”, **TAAD**, Yıl:7, Sayı:29, (Ocak 2017).
- UZUN, Fatih; “On Soruda Gümrükte Telif Edici Vergi Uygulaması”, 10.02.2017, erişim, 07.07.2024, <https://nazaligundem.com/tr/yayinlar/10-soruda-gmrkte-telif-edivi-vergi-tev-uygulamasi?onlyTm=t&tm=14>
- YAMLI, Mehmet Sadık; “Bireysel Başvuruda İdari Yargıya İlişkin İhlal Kararları”, **Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Sisteminin Desteklenmesi Ortak Projesi**, Avrupa Birliği Konseyi, Şen Matbaa, Ankara 2016
- YERÇİ, Cahit; **Yorumlarla ve Açıklamalarla Gümrük Hukuku Davaları**, 2.Baskı, Güncellenmiş ve Geliştirilmiş, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020,
- YILDIZ, Güven; “Gümrükte Pişmanlık Müessesesi”, **Gümrük&Ticaret Dergisi**, Sayı:9, Yıl:2017, s.50-56
- YUMUK, Hamit; “Gümrük Kanununa Aykırı Olarak Tahakkuk Ettirilen Veya Tahsil Edilen Gümrük Vergilerinin Kaldırılması Veya Geri Verilmesi”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi** - Yıl 8, Sayı 16, Aralık 2020 - s. 537-576
- YÜCE, Mehmet; **Vergi Yargılama Hukuku**, Genişletilmiş Ve Güncellenmiş 3.Baskı, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa 2013,

MEVZUAT KAYNAKLARI

- 1982 Anayasası
- 4458 sayılı Gümrük Kanunu
- 5608 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu
- Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun
- 474 sayılı Gümrük Giriş Tarife Cetveli Hakkında Kanun
- 3577 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun
- 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu
- 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu

- 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu
- 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu
- 2872 sayılı Çevre Kanunu
- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu
- 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun
- 1994 Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının VII. maddesinin Uygulanmasına Dair Anlaşma
- 2009/15481 sayılı 4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar
- 2006/10895 sayılı Türkiye ile Avrupa Topluluğu Arasında Oluşturulan Gümrük Birliğinin Uygulanmasına İlişkin Esaslar Hakkında Karar
- 2006/10895 sayılı Türkiye ile Avrupa Topluluğu Arasında Oluşturulan Gümrük Birliğinin Uygulanmasına İlişkin Esaslar Hakkında Karar
- 3350 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı
- 8391 sayılı dâhilde işleme rejimi kararı
- Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği (İhracat: 2006/12)
- İthalat Rejim Kararları
- Gümrük Yönetmeliği
- Gümrükler Genel Müdürlüğü Genelgeleri
- 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli I, II, III, IV Sayılı Listeler
- Danıştay Kararları (muhtelif)
- Vergi Mahkemesi Kararları (muhtelif)

HUKUK DEVLETİNDE KOLLUĞUN SUÇ ÖNLEME YETKİSİ

(Kaynağı, Kapsamı ve Sınırları)

EDİTÖR

Prof. Dr. Fatih BİRTEK

YAZARLAR

Prof. Dr. Atila ERKAL

Prof. Dr. Fatih BİRTEK

Doç. Dr. Ahmet Hulusi AKKAŞ

Doç. Dr. Müzeyyen EROĞLU DURKAL

Doç. Dr. Selman ÖZDAN

Doç. Dr. Asuman ÇAPAR

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ERTUĞRUL

Dr. Öğr. Üyesi Kürşat AKÇA

Dr. Öğr. Üyesi Abdülbaki GİYİK

Dr. Öğr. Üyesi Hazar LEYLANOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Irmak KORUCULU

Öğr. Gör. Dr. Burcu GÖRKEMLİ

Arş. Gör. Dr. Onur HAMURCU

Arş. Gör. Dr. Kürşat YEMENİCİ

Arş. Gör. Dr. Alı YEŞİLYURT DURAN

Arş. Gör. Dr. Ali Said ÇİMEN

Arş. Gör. Cavidan YEMEZ

Arş. Gör. Büşra BEYDÜZ

Arş. Gör. Beyza KATIRCIGİL

Arş. Gör. Burak MELEMEZ

Arş. Gör. Eren AKPINAR

Arş. Gör. Numan DOĞAN

Arş. Gör. Fuat İdar BURSA

Arş. Gör. Burak YÜCEKAYA

Arş. Gör. Zeynep Zehra ERGÜN

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hukuk Devletinde Kolluğun Suç Önleme Yetkisi (Kaynağı, Kapsamı ve Sınırları)
Editör: Fatih Birtek

Hukuk Yayınları Dizisi – 4029

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 078 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KOLLUĞUN SUÇ ÖNLEME FAALİYETLERİ NEDENİYLE TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERE MÜDAHALESİ

*Arş. Gör. Dr. Onur HAMURCU**

GİRİŞ

Bireylerin bir arada yaşayabilmesi, bir toplum haline gelebilmesi ve bu toplumun sağlıklı olabilmesi için birbirlerine güven duyması gerekir. Bir başka ifade ile toplumsal hayat, sadece bir arada bulunmak değil aynı zamanda birbirine güven duymakla ilgilidir.¹ Machiavelli ve Hobbes gibi yazarlar insanın her ne kadar bir toplum yaşamına geçebilseler de doğaları gereği bencil ve kötü olduklarını kabul eder. Hatta Hobbes'a göre toplumsal yaşama geçiş, tamamen insanın çıkarlarına hizmet ettiği için mümkündür.²

Güvenlik ve özgürlük bıçak sırtı iki konu olup, dengenin şaşması diğer tarafa orantısız bir ağırlık sağlar. Tıpkı kaygı düzeyinin optimum noktayı aşmasıyla, insanı hayatta tutan güdüden, insana hayatı yaşanmaz kılan bir duyguya dönüşmesi gibi, güvenlik yetkisinin orantısız ve yanlış kullanımı da özgürce ve güvenle yaşama hissiyatını yok edebilir.

Devlet yapısına geçilmesiyle, insanların güven duygusu içinde yaşayabilmesi, devletin sorumluluğu haline gelmiştir. Devlet de toplumsal huzuru kolluk kuvvetleri vasıtasıyla sağlamaya çalışmaktadır. Kolluğun suç ile mücadelesi her ne kadar suç esnasında veya suçtan sonrası gibi görünse de aslında suçun doğmamasına ilişkin çalışmalar da suçla mücadele kapsamında yer almaktadır. Konumuz açısından önemli olan kısım bu suç önleme faaliyetleri kapsamında yani güvenliği gerçekleştirmek için aksiyon alınırken, özgürlüğün tahrip edilmemesidir.

* Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku Anabilim Dalı. ORCID: 0000-0002-0433-0184, onur.hamurcu@erdogan.edu.tr

1 **Koç**, Mustafa: "Psikolojik ve Pedago-Sosyo-Teolojik Açından Güven: Din ve Değerler Psikolojisi Perspektifinden Analizler", *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17/33, 2018/1, s. 32.

2 **Cihan**, Mustafa: "Machiavelli ve Hobbes'da İnsan Doğası Sorunu", *Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi (Eski Adıyla: Kaygı)*, 11, 2008, s. 178.

soneline gerekli psikolojik desteğin sağlanması, iletişim teknikleri açısından detaylı eğitimlerden geçmeleri son derece önemlidir. Bu bakımdan sağlıklı bir kolluk eğitim süreci, kolluk personelinin denetimi gibi hazırlıklar dikkatle ele alınmalıdır.

Bir diğer konu ise elbette kanuni düzenlemeler ile alakalıdır. Kanunların açık, anlaşılır ve belirli olması hukuk devletinin temel özelliklerindedir. Bununla birlikte hukuksal ilişkiler sabit olmayıp dönüşen toplumsal yapıyla birlikte günbegün değişik formlara bürünür. Yeni suç tiplerinin ortaya çıkması, yeni kamusal mecraların varlığı haliyle suçun önlenmesine ilişkin faaliyetlerin de aynı şekilde dönüşmesine ve gelişmesine sebebiyet vermektedir. Bu genişlemenin anlık şekilde kanunlaşabilmesi mümkün değildir. Bununla birlikte olağan dönemler açısından özgürlük tarafının ağır basması gerektiği muhakkaktır. Haliyle kolluk hizmetleri kapsamında, temel bir ilke olarak, bir hususun nasıl yorumlanacağı bilinmiyorsa serbest olduğu ya da özgürlükler açısından geniş yorumlanması gerektiği, kolluk personeline izah edilmelidir.

Sonuç olarak, 1982 Anayasası m.13 uyarınca temel hak ve hürriyetlere ilişkin müdahale söz konusu olduğunda, önleyici faaliyetlerin anayasanın ruhuna uygun olması gerekir. Her türlü kanunlaştırma ya da *fiili* müdahale, hukuk devleti olmanın gereklerine aykırı ve hakları ve hürriyetleri sebepsiz şekilde daraltıcı bir yorumla uygulanmamalıdır. Mevcut ya da gelecekteki kanunların içerik düzenlemeleri olabildiğince uzun vadeli bir süreç düşünülerek hazırlanmalıdır. Bunun yanı sıra kolluk personeline de uygulama eğitimleri ciddi bir şekilde verilerek, işlevsel bir denetim mekanizması kurgulanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Alpsoy**, Zeliha: "PVSK m. 4/A Kapsamında Durdurma ve Kimlik Sorma", *YBHD*, 1,2024, ss. 1-49.
- Aydın**, Nizamettin/**Demir**, Tahir: "Emniyet Hizmetlerinin Sunumunda Düalist Yapı Sorunsalı: Adli ve İdari Kolluk", *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi*, S. 9, 2022, ss. 19-46.
- AYM, *İsmail Kardaş*, B. No: 2020/32333, 11/6/2024.
- AYM, *Özkan Acar*, B. No: 2019/694, 10/5/2023.
- AYM, *Tayfun Yılmaz*, B. No: 2019/1819, 29/3/2023.
- AYM, *Rüya Ağdaş Sönmez*, B. No: 2017/39945, 3/12/2020.
- AYM, *Tahir Baykuşak*, B. No: 2016/31718, 9/7/2020.
- AYM, *Mehmet Uçar*, B. No: 2015/7357, 3/4/2019.

AYM, *Abdülvahap Yusuf Çevik ve diğeri*, B. No: 2020/31336, 2/10/2024.

AYM, *Kasım Yakar*, B. No: 2020/4101, 3/10/2024.

Cihan, Mustafa: "Machiavelli ve Hobbes'da İnsan Doğası Sorunu", *Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi (Eski Adıyla: Kaygı)*, 11, 2008, ss. 165-179.

Demirbaş, Timur: "Suçun Önlenmesi", *Yaşar Hukuk Dergisi*, 1(1), 2019, ss. 56-71.

Demirkol, Mustafa: "Kişi Hak ve Hürriyetlerinin Korunması Karşısında Anayasa Madde.13, Bu Hükme Aykırı Yasal Düzenleme ve Faaliyetlerin Anayasa Madde.11 Açısından Değerlendirilmesi", *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, Özel Sayı, 2017, ss. 17-27.

Doehring, Karl: *Genel Devlet Kuramı*, (Çev. Ahmet Mumcu), 6. Baskı, İnkılap Kitabevi, İstanbul 2015.

Erdağ, Ali İhsan: "Kolluğun 'Durdurma ve Kimlik Sorma' Yetkisi (PVSK madde 4/A)", *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl: 68, Sa. 4, 2010, ss. 37-60.

Erdoğan, Mustafa: *Anayasal Demokrasi*, 12. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara 2015.

Eren, Abdurrahman: *Anayasa Hukuku Dersleri*, Güncellenmiş 4. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2022.

Gören, Zafer: "Temel Hakların Sınırlanması-Sınırlamanın Sınırları", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6/12-2, 2007, ss. 39-59.

Gözler, Kemal: *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi*, Cilt 1, 2. Baskı, Ekin Basın Yayım, Bursa 2020.

Gözler, Kemal: "3 Ekim 2001 Tarihli Anayasa Değişikliği: Bir Abesle İştigal Örneği", *Anayasa Yargısı*, 18(1), 2002, ss. 326-354.

Hobbes, Thomas: *Leviathan*, 2. Baskı, Litera Yayıncılık, İstanbul 2021.

Kaygusuz, Ziyaettin: "Kimlik Sorma ve Kimlik Tespiti", *Polis Bilimleri Dergisi*, 10/1, 2008, ss. 81-116.

Keser, Hayri: "Türk Hukukunda Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(2), 2022, ss. 272-289.

Keskin Kızıroğlu, Serap: "5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Basit Arama (Adli Arama)", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 58/1, 2009, ss. 139-168.

Küçükay, Alper: "Suç Önleme Stratejileri ve Güvenlik Politikalarına Psikolojik Bir Bakış", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 38, 2019, ss. 343-392.

Koç, Mustafa: "Psikolojik ve Pedago-Sosyo-Teolojik Açından Güven: Din ve Değerler Psikolojisi Perspektifinden Analizler", *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17/33, 2018/1, ss. 1-38.

Özay, İl Han: "İdari Kolluk Eylemlerinde Amaç", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 45(1-4), 2011, ss. 315-319.

Özbudun, Ergun: *Türk Anayasa Hukuku*, Gözden Geçirilmiş 23. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2023.

- Rousseau**, Jean-Jacques: *Toplum Sözleşmesi*, 3. Baskı, Kırmızı Yayınları, İstanbul 2007.
- Seyhan**, Kazım/**Eryılmaz**, M. Bedri, "Gelişmiş Ülkeler ve Türkiye Uygulamasında Suç Önleme Stratejileri", *Liberal Düşünce*, Bahar 2004, ss. 5-34.
- Toku**, Neşet: *John Locke ve Siyaset Felsefesi*, 1. Baskı, Liberte Yayınları, Ankara 2003.
- Töngür**, Ali Rıza/**İsbir**, Kevser Begüm ve arkadaşları: *Önleyici Polislik Tedbirleri*, Polis Akademisi Yayınları, Ankara 2022.
- Uzun**, Elif: Suç ve Suç Önleme Teorileri, *Suç Önleme Modelleri*, (Ed. Filiz Tepecik), T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2019.
- Yavaş**, Cengiz: "Türkiye'de Devriye Hizmetleri ile Suç İlişkisinin İncelenmesi: Gölbaşı Örneği", *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 4(1), 2015, ss. 21-53.
- Yokuş Sevük**, Handan: "Kolluk Tarafından Suçun Önlenmesine Yönelik Yapılan İletişimin Denetlenmesine İlişkin Değerlendirmeler", *TBB Dergisi*, 67, 2006, ss. 41-56.

1982 ANAYASASI'NDA TEMEL HAK VE HÜRRIYETLERİN SINIRLANDIRILMASINA İLİŞKİN ÖZEL BİR SEBEP OLARAK SUÇ İŞLENMESİNİN ÖNLENMESİ

*Dr. Öğr. Üyesi Kürşat AKÇA**

GİRİŞ

Mutlakiyetçi rejimlere karşı toplumların verdiği haklarına kavuşma ve bunları teminat altına aldırma mücadelesi anayasacılık düşüncesinin en önemli cihetidir. Bu düşünce insan hakları belgeleri, anayasal belgeler, anayasalar ve anayasalara bağlı olarak ortaya çıkan mekanizmalarla birlikte sürekli gelişim ve değişim içerisinde. Günümüzde temel hak ve hürriyetler hem ülke anayasalarıyla hem de akdedilen uluslararası sözleşme ve metinlerle koruma altına alınmaya çalışılmaktadır. Ancak bir temel hakkın bir hukuk metninde tanınması ve onu koruyacak birtakım mekanizmaların tayin ve tespit edilmiş olması toplumsal ve siyasi yaşamın ayakta durabilmesi için yeterli değildir. Thomas Hobbes'un ifadesiyle birbirinin kurdu olan insan; yaradılışı gereği haksızlığa/suçta her zaman meyyaldir. Bunun sonucu olarak insanlığın kendilerine tanınan hak ve hürriyetleri devlete ve diğer insanlara karşı kötüye kullanması her zaman söz konusu olmuştur ve olacaktır. Dolayısıyla temel hak ve hürriyetlere birtakım sınırlar konulması ve bu sınırları aşanlara yaptırımlar uygulanması modern hak anlayışında temel hak ve hürriyetlerin tanınması ve korunmasıyla mündemiç (içkin) bir hale gelmiştir.

Günümüz hukuk devletlerinde temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması anayasal bir rejime bağlı kılınmıştır. Bu rejimle devlet erkinin müdahalesiyle sınırlandırma amacı arasında bir denge kurulması amaçlanmaktadır. Bir yanda hakkın sınırlandırılması gereğinin icabı yerine getirilirken diğer taraftan ilgili devlet erkinin keyfi hareket etmesi engellenmek istenir. Bu kapsamda temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması ve bu sınırlandırmanın sınırları belirlenir.

Birçok modern anayasada olduğu gibi yürürlükteki 1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda temel hak ve hürriyetlerin tanınması ve ko-

* İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.
ORCID: 0000-0001-7439-9438, kursat.akca@inonu.edu.tr

KAYNAKÇA

- Acaray**, Deniz: “Anayasa Mahkemesi Kararlarında Temel Hak Ve Hürriyetleri Sınırlandırma Sebebi Olarak Milli Güvenlik”, Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 71 (1) 2022: 167-206.
- Artuk**, Mehmet Emin/ **Gökçen**, Ahmet/**Alşahin**, Mehmet Emin/ **Çakır**, Kerim: *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- Atar**, Yavuz: *Türk Anayasa Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 16. Baskı, Ankara 2023.
- Demirbaş**, Timur: “Suçun Önlenmesi”, *Yaşar Hukuk Dergisi YHD*, C.1, S.1, Ocak 2019.
- Döner**, Ayhan: *Türk Anayasa Hukuku*, Yetkin Yayınları, 3. Baskı, Ankara 2023.
- Eren**, Abdurrahman, *Anayasa Hukuku Dersleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Geleri**, AYTEKİN: “Şehirlerde Suç Önleme Politikalarının Geliştirilmesi”, *Polis Bilimleri Dergisi*: 12 (3), 2010, ss. 23-39.
- Gören**, Zafer: “Temel Hakların Sınırlanması- Sınırlamanın Sınırları”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl:6 Sayı:12 Güz 2007/2, 39-59.
- Gözler**, Kemal: “Anayasa Değişikliğinin Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması Bakımından Getirdikleri ve Götürdükleri: Anayasanın 13'üncü Maddesinin Yeni Şekli Hakkında Bir İnceleme”, *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl 59, Sayı 2001/4, ss. 53-67.
- Gözler**, Kemal: *Türk Anayasa Hukuku*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 4. Baskı, Bursa 2011.
- Güven**, Latife Nazlı: “Temel Hakların Sınırlandırılmasında Suç İşlenmesinin Önlenmesi Amacı”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi SBE, Konya 2010.
- Kalabalık**, Halil: *İnsan Hakları Hukukuna Giriş*, Seçkin Yayınları, Ankara 2023.
- Küçükay**, Alper: “Suç Önleme Stratejileri ve Güvenlik Politikalarına Psikolojik Bir Bakış”, *TAAD*, Yıl: 11, Sayı: 38 (Nisan 2019), ss. 343-392.
- Özbudun**, Ergun: *Türk Anayasa Hukuku*, Yetkin Yayınları, 21. Baskı, Ankara 2021.
- Özkaya**, Yunus: “5651 Sayılı Kanun Kapsamında Suç İşlenmesinin Önlenmesi Amacıyla İnternet Erişiminin Engellenmesi.”, *Bilişim Hukuku Dergisi*, 4, no. 1 (2022), ss. 81-140.
- Seyhan**, Kazım/ **Eryılmaz**, M. Bedri: “Gelişmiş Ülkeler ve Türkiye Uygulamasında Suç Önleme Stratejileri”, *Liberal Düşünce Dergisi*(34), 2004, ss. 5-34.
- Şen**, Ersan: “Önleme Aramasının Şartları ve Sınırı ile Adli Arama Kesişmesi”, <https://sen.av.tr/tr/makale/onleme-aramasinin-sartlari-ve-siniri-ile-adli-arama-kesismesi>, Erişim Tarihi: 05.12.2024.
- Yılmazoğlu**, Yunus Emre/ **Perdecioğlu**, İsmail Emrah: *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Gerekçeli)*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, 3. Baskı, Mart 2021

Anayasa Mahkemesi Kararları

AYM, E.2023/136, K.2024/127, 27/06/2024

AYM, E.2023/42, K.2024/114, 30/05/2024

AYM, E.2023/116, K.2024/56, 22/02/2024

AYM, E.2018/96, K.2023/222, 27/12/2023

AYM, E.2020/79, K.2023/113, 22/06/2023

AYM, E.2022/120, K.2023/107, 01/06/2023

AYM, E.2020/59, K.2023/53, 22/03/2023

AYM, E.2020/82, K.2021/20, 18/03/2021

AYM, E.2018/99, K.2021/14, 03/03/2021

AYM, E.2017/21, K.2020/77, 24/12/2020

AYM, E.2020/62, K.2020/69, 12/11/2020

AYM, E.2018/73, K.2019/65, 24/07/2019,

AYM, E.2018/69, K.2018/47, 31/05/2018

AYM, E.2016/125, K.2017/143, 28/09/2017

AYM, E.2017/27, K.2017/117, 12/07/2017

AYM, E.2015/41, K.2017/98, 04/05/2017

AYM, E.2014/122, K.2015/123, 30/12/2015

AYM, E.2014/195, K.2015/116, 23/12/2015

AYM, E.2013/1, K.2014/161, 22/10/2014

AYM, E.2013/130, K.2014/18, 29/01/2014

AYM, E.2013/54, K.2013/161, 26/12/2013

AYM, E.2012/100, K.2013/84, 04/07/2013.

AYM, E.2009/1, K.2011/82, 18/05/2011

AYM, *Ali Hıdır Akyol ve diğçerleri* [GK], B. No: 2015/17510, 18/10/2017

AYM, *Bestami Eroğlu* [GK], B. No:2018/23077, 17/9/2020

AYM, *Veysel Kaplan (2)*, B. No: 2015/9192, 2/12/2015

AYM, *Halime Sare Aysal* [GK], B. No: 2013/1789, 11/11/2015

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ KARARLARINDA SUÇ ÖNLEME AMACIYLA TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERE MÜDAHALE

Arş. Gör. Büşra BEYDÜZ*

GİRİŞ

Toplum içerisinde yaşamak zorunda olan birey, ne denli özgürlükçü bir siyasal rejim altında bulunursa bulunsun, sahip olduğu hakların mahiyeti ve bu hakların kullanımını açısından belirli sınırlamalara riayet etmek durumundadır. En özgürlükçü yönetim biçimlerinde dahi bireyin hak ve özgürlükleri, toplumsal düzenin korunması ve kamusal yararın sağlanması amacıyla yasal çerçevede bazı kısıtlamalara tabi tutulabilir.

Hak ve özgürlüklerin belirli koşullarda sınırlandırılması zorunlu olsa da bu sınırlamaların belli ölçütlere uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Temel hak ve özgürlükler, yalnızca bireylerin birbirlerine zarar vermesini önlemek amacıyla kısıtlanabilir. Devletin hak ve özgürlükleri sınırlama konusundaki rolü ise geniş manada kamu düzenini sağlamakla sınırlı ve dar bir çerçevede tutulmalıdır.¹ Ayrıca, sınırlama, demokratik bir toplumun gerekliliklerine uygun şekilde ve hukukun üstünlüğü ilkesi gözetilerek yapılmalıdır.²

I. AİHM İÇTİHATLARINDA MÜDAHALENİN SINIRLARI

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 8, 9, 10 ve 11. maddelerinde düzenlenen haklar mutlak nitelikte olmayıp belirli koşullar altında sınırlandırılabilir. Bu tür sınırlandırmaların uygulanmasında, sınırlandırma gerekçelerinin dar bir şekilde yorumlanması gerekmektedir.³

* Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Genel Kamu Hukuku Anabilim Dalı. ORCID: 0000-0003-3567-6740, busrabeyduz@erciyes.edu.tr

1 **Yokuş**, Sevtap: *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde ve 1982 Anayasası'nda Hak ve Özgürlüklerin Kötüye Kullanımı*, Yetkin Yayınları, Ankara 2002, s. 66.

2 **Yokuş Sevük**, Handan: "Kolluk Tarafından Suçun Önlenmesine Yönelik Yapılan İletişimin Denetlenmesine İlişkin Değerlendirmeler", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 14, 2006, s. 41.

3 **Doğan**, İlyas: Örgütlenme Özgürlüğü, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku*, (Ed. İlyas Doğan), 2. Baskı, Astana Yayınları, Ankara 2021, s. 291.

KAYNAKÇA

- Abanoz**, Buket: *Kamusal Alanda Kameralı Gözetlemenin Suçun Önlenmesindeki Etkisi ve Elde Edilen Delillerin Hukuka Uygunluğu Sorunu*, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2018.
- Anayurt**, Ömer: *Türk Anayasa Hukukunda Toplanma Hürriyeti*, Kazancı Yayınları, İstanbul 1998.
- Arslan Öncü**, Gülay: *Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa (Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme)*, (Ed. Sibel İncoğlu), 2. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2013.
- Birtek**, Fatih: "İstihbarat Amacıyla İletişim Özgürlüğüne Müdahale Edilmesi ve Müdahaleden Elde Edilen Materyallerin Delil Olarak Kabul Edilebilirliği", *Ceza Hukuku Dergisi*, S. 16, 2011, s. 100-148.
- Demirbaş**, Timur: *Suçun Önlenmesi, Yaşar Hukuk Dergisi*, C.1 S.1, 2019, s. 56- 71.
- Didinmez**, Mehmet Alp: "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Üç Aşamalı Testi", *Kırkkale Hukuk Mecmuası*, C. 1 S. 1, 2021, s. 149-174.
- Doğan**, İlyas: *Örgütlenme Özgürlüğü, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku*, (Ed. İlyas Doğan), 2. Baskı, Astana Yayınları, Ankara 2021.
- Doğru**, Osman/ **Nalbant**, Atilla: *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi: Açıklama ve Önemli Kararlar 2. Cilt*, Legal Yayıncılık, İstanbul 2013.
- Eryaman**, Damla: *Suç İşlenmesinin Önlenmesi Amacıyla İnternet İçeriğine Erişimin Engellenmesi ve İfade Özgürlüğü*, Adalet Yayınevi, Ankara 2024.
- Gras**, Marianne L.: "The Legal Regulation of CCTV in Europe", *Surveillance & Society*, Vol. 2, No. 2/3, s. 216- 229.
- Güven**, Latife Nazlı: *Temel Hakların Sınırlandırılmasında Suç İşlenmesinin Önlenmesi Amacı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2011.
- Murauskas**, Donatas: "Predictive analytics in crime prevention and the European Convention on Human Rights: tackling risks in privacy and fair trial frameworks", *Acta Universitatis Lodzianis Folia Iuridica*, 2021 s. 225- 250.
- Rainey**, Bernadette/ **McCormick**, Pamela/ **Ovey**, Clare: *Jacobs, White and Ovey: The European Convention on Human Rights*, 7th Edition, Oxford University Press, Oxford 2021.
- Sander**, Dirk: *Der Schutz des Aufenthalts durch Artikel 8 der Europäischen Menschenrechtskonvention*, Duncker & Humblot, Berlin 2008.
- Yokuş**, Sevtap: *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde ve 1982 Anayasası'nda Hak ve Özgürlüklerin Kötüye Kullanımı*, Yetkin Yayınları, Ankara 2002.
- Yokuş Sevük**, Handan: "Kolluk Tarafından Suçun Önlenmesine Yönelik Yapılan İletişimin Denetlenmesine İlişkin Değerlendirmeler", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 14, 2006, s. 41-57.

Mahkeme Kararları

AİHK, K./ Austria, App. No. 16002/90, 13.10.1992.

AİHM, Ahmet Yıldırım/ Turkey, App. No. 3111/10, 18.12.2012.

AİHM, Big Brother Watch and Others/ The United Kingdom, App. No. 58170/13, 62322/14, 24960/15, 25.05.2021.

AİHM, Catt/ The United Kingdom, App. No. 43514/15, 24.01.2019.

AİHM, Fatullayev/ Azerbaycan, App. No. 40984/07, 22.04.2010.

AİHM, Gün ve Diğerleri/ Türkiye, App. No. 8029/07, 18.06.2013.

AİHM, Handyside/ The United Kingdom, App. No. 5493/72, 7.12.1976.

AİHM, İzci/ Turkey, App. No. 42606/05, 23.10.2013.

AİHM, Kalda/ Estony, App. No. 17429, 19.01.2016.

AİHM, Kasporov and Others/ Russia, App. No. 21613/07, 03.10.2013.

AİHM, Klass and Others/ Germany, App. No. 5029/71, 6.9.1978.

AİHM, Malone/ The United Kingdom, App. No. 8691/79, 2/8/1984.

AİHM, Nada/ Switzerland, App. No. 10593/08, 12.9.2012.

AİHM, Niemietz/ Germany, App. No. 13710/88, 16/12/1992.

AİHM, Novikova and Others/ Rusya, App. No. 25501/07, 57569/11 vd., 26.04.2016.

AİHM, Peruzzo and Martens/ Germany, App. No 7841/08, 57900/12, 01.09.2012.

AİHM, Peck/ United Kingdom, App. No. 44647/98, 28.01.2003.

AİHM, Roman Zakharov/ Russia, App. No. 47143/06, 4/12/2015.

AİHM, RTBF/ Belgium, App. No. 50084/06, 29.03.2011.

AİHM, S. and Marper/ The United Kingdom, App. No. 30562/04 and 30566/04, 4.12.2008.

AİHM, Segerstedt – Wiberg and Others/ Sweden, App. No. 62332/00, 06.06.2006.

AİHM, Van der Heijden/ The Netherlands, App. No. 42857/05, 3.04.2012.

AİHM, Yeşilgöz/ Türkiye, App. No. 45454/99, 20.09.2005.

DÜŞMAN CEZA HUKUKU KAVRAMININ SUÇ ÖNLEME AMACIYLA UYGULANAN TEDBİRLERİN GENİŞLE(TİL)MESİNE ETKİSİ

Arş. Gör. Beyza ESKİCİ KATIRCIGİL*

GİRİŞ

Düşman ceza hukuku kavramı Günther Jakobs tarafından hukuka kazandırılan ya da *hukukun başına bela edilen* bir kavram olarak karşımıza çıkmış olduğunu söylemek çok hatalı bir yorum olmayacaktır. Jakobs, toplum sözleşmesi teorisinden yola çıkarak ceza hukuku ve hukuk felsefesi perspektiflerinin her ikisini de toplum yararına kullanmak niyetiyle yurttaşların tabii oldukları farz edilen toplumun sözleşmesini ihlal etmek suretiyle, toplumu tehlikeye sürükleyenlere yurttaş gözüyle bakılamayıp/ yurttaş kategorisinde değerlendirilemeyip sahip olduğu haklardan mahrum edilerek farklı kategoride değerlendirilmeleri gerektiğini belirtmektedir. Sözleşmeyi her ihlal düşman ceza hukuku yorumuna varmayacak; mensubu olduğu devlete karşı olarak, hukukuna tamamen arkasını dönmüş, toplumu ciddi anlamda tehlikeye sokacak potansiyeli olan kişilere karşı geliştirilen bir kavram olarak düşünülmelidir. Söz konusu duruma düşen yurttaş artık sözleşmeye taraf olmayacak ve düşman statüsüne yerleştirilebilecektir. Düşman statüsünde olan kişi ise şüphesiz ki haklarını kullanamayacağı gibi potansiyel tehlikesini toplumun üzerine saçamaması adına daha ağır tedbirlere konu olabilecek daha ağır önleyici cezalara muhatap olacaktır.

Ceza yurttaşların suçlarından dolayı verilen bir tepki, karşılık olarak değerlendirilirken düşmanın artık muhatap alınmaması gereken bir statüsü söz konusu olmaktadır. Yalnızca potansiyel tehlikesinin önüne geçilmek adına suçunu önlemeye yönelik davranılmakta ve düşman toplumdaki dışlatılmaktadır. Ceza vermek suretiyle dahi toplumun üyesi olarak davranılması söz konusu olmayacaktır.

* Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı, ORCID ID: 0000-0002-4964-5745, beyzaeskici@erciyes.edu.tr

irdelendiğinde herkesin sahip olduğu haklardan yararlanıp, daha hafif tedbirlerle önlenmeye çalışılması adaletli olmayacaktır. Fakat çalışmamızda yer verdiğimiz gibi bireyin hem ulusal anlamda hem de uluslararası anlamda iki ve daha fazla sözleşmeye taraf olarak düşünüldüğünde kademeli bir biçimde haklarına ipotek konulması gibi bir uygulama belki de daha temkinli radikal adımlardan daha uzak olabilecektir.

KAYNAKÇA

- Ambos**, Kai: “Düşman Ceza Hukuku”, (Çev. Serkan Oğuz), Küresel Bakış, Yıl:7, Sayı:22 (Haziran 2017), 77-107.
- Aral**, Vecdi: “Hukuk Nedir?”, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi “Hukuka Felsefi ve Sosyolojik Bakışlar- VI” *Sempozyum İstanbul Barosu- HFSA Bildiriler* (26-29 Kasım 2012, İstanbul), 19-31.
- Artuk**, Mehmet Emin: “Kriminolojinin Tanımı”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5 (2), Güz 2018, 5-14.
- Ceyhan**, Murat: *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Açısından Önleyici Gözaltı*, (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014).
- Delmas-Marty, Mireille**: Violence and Massacres -- Towards a Criminal Law of Inhumanity?, *Journal of International Criminal Justice*, 7/2009.
- Demirbaş**, Timur: “Suçun Önlenmesi”, *Yaşar Hukuk Dergisi (YHD)*, C.1 S.1 Ocak 2019, 56-71.
- Doğan**, Mustafa: “Penoloji”, *Fasikül Hukuk Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 75, Şubat 2016, 7-26.
- Golser**, Felix: “The Concept of a Special Criminal Law as a Weapon Against “Enemies” of the Society”, *Studia Iuridica*, Vol: 67, (2016), 65-77.
- Haňová**, Alexandra: *Enemy Criminal Law, Legal Guarantees of Human Rights-Penal Guarantees*, 2022,
- Haydar**, Nuran: “Düşman Ceza Hukuku ve Uygulamaları”, *YÜHFD*, C.XVI, 2019/2, s.279-318.
- Işık**, Göksu: “Türk Hukukunda ve Fransız Hukukunda Düşman Ceza Muhakemesi Uygulamaları”, *YÜHFD*, C.XVI, 2019/2, 233-278.
- Jakobs**, Günther: “On the Theory of Enemy Criminal Law”, *Foundational Texts in Modern Criminal Law*, (Ed. Markus D. Dubber), Oxford University Press, Oxford 2014, s.415-416, <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199673612.005.0004>, (Erişim Tarihi: 20.11.2024).
- Jakobs**, Günther: *Yurttaş Ceza Hukuku ve Düşman Ceza Hukuku*, (Çev. M. Cemil Ozansü), içinde **Terör ve Düşman Ceza Hukuku, Karşılaştırmalı Güncel Hukuk Serisi** [8]-Terör ve Düşman Ceza Hukuku (Proje Yöneticisi: İçel, Kayıhan, Editor: Ünver, Yener), Prof. Dr. Wolfgang Frisch'e Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara, (Ocak 2008), 489-505.
- Jara-Diez**, Carlos Gomez: “Düşman Savaşçılar Versus Düşman Ceza Hukuku: Düşman Ceza Hukukuna İlişkin Avrupa Tartışmasına Giriş ve Onun Hukuk Dışı Düşman

Yabancı Savaşçıların Hukuki Statüsü Hakkındaki Anglo-Amerikan Tartışması ile Olan İlişkisi”, (Çev. Serkan Oğuz), *Ceza Hukuku Dergisi*, Cilt: 12, sayı: 34, 2017, 183-209.

Karaaslan, Reşit: “Düşman Ceza Hukuku Perspektifinden Olağanüstü Hâl Dönemi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukuna Genel Bakış”, [https://hacibayram.edu.tr/api/files/1/Hac%C4%B1bayram%20AHBV/turkcemer\(en-US\)/ANAYASA%20MAHKEMES%C4%B0%20-%20SEMPOZYUM/4.%20TURUM%20-%20Tebliğ%CC%86%201-.pdf](https://hacibayram.edu.tr/api/files/1/Hac%C4%B1bayram%20AHBV/turkcemer(en-US)/ANAYASA%20MAHKEMES%C4%B0%20-%20SEMPOZYUM/4.%20TURUM%20-%20Tebliğ%CC%86%201-.pdf), Erişim Tarihi 02.12.2024.

Kumbasar, Enver: “Düşman Ceza Hukuku”, (2002), <https://www.yargiclar SENDİKASI.org/post/dusman-ceza-hukuku>, Erişim Tarihi 30.11.2024.

Küçükay, Alper: “Suç Önleme Stratejileri ve Güvenlik Politikalarına Psikolojik Bir Bakış”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Yıl: 11, Sayı: 38 (Nisan 2019), 343-392.

Pitts-Kiefer, Samantha A.: “Jose Padilla: Enemy Combatant or Common Criminal”, *Villanova Law Review*, Vol. 48, Issue. 3, Article 4, (2003), https://digitalcommons.law.villanova.edu/vlr/vol48/iss3/4?utm_source=digitalcommons.law.villanova.edu%2Fvlr%2Fvol48%2Fiss3%2F4&utm_medium=PDF&utm_campaign=PDFCoverPages, 875-910.

Radbruch, Gustav: *Hukukta Bilgelik Dolu Özlü Sözler*, (Çev. Vecdi Aral), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2008, 48.

Rosenau, Henning: “Jakobs’un Düşman Ceza Hukuku Kavramı Hukukun Düşmanı”, (çev. Erhan Temel), *AÜHFD*, Yıl 2008, Cilt: 57, Sayı:4, 391-402.

Rousseau, Jean-Jacques: *Toplum Sözleşmesi*, Çev. Vedat Günyol, İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları, 2013.

Seyhan, Kazım/ **Eryılmaz**, M. Bedri: “Gelişmiş Ülkeler ve Türkiye Uygulamasında Suç Önleme Stratejileri”, *Liberal Düşünce Dergisi*, Sayı: 34, (2006), 5-34.

Suç önleme modelleri, <https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/ibrahim.kavas/139733/SU%C3%87%20%C3%96NLEME%20MODELLER%C4%B0.pdf>, Erişim Tarihi 1.12.2024.

Tepe, İlker: “Ölüm Bir Ceza Olabilir Mi? Sorusuna Fichte’nin Yanıtı Üzerine”, (Şubat 2024), <https://cezahukuku.org/wp-content/uploads/2024/02/ilker-tepe-fichte-olum-cezasi.pdf>, Erişim Tarihi 5.12.2024.

Usta, Ersan: “Terörü Önlemek: Durumsal Suç Önlemenin Terörle Mücadeleye Uygulanması”, *International Journal of Politics and Security (IJPS)*, Vol. 5, No. 2, (October 2023), 127-158.

U.S. Reports: Rumsfeld, Secretary of Defense v. Padilla et al, 542 U.S. 426 (2004). <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep542/usrep542426/usrep542426.pdf>.

Ex Parte Quirin, 317 U.S. 1 (1942), <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/317/1/>, Erişim Tarihi 30.11.2024).

PANOPTİKON'DAN ELEKTRONİK İZLEME ARAÇLARINA: SUÇ ÖNLEME AMACIYLA UYGULANAN TEDBİRLERE KATLANMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

*Arş. Gör. Burak YÜCEKAYA**

GİRİŞ

Zoon Politikon olarak insan türünün içinde bulunduğu hâlihazır zaman diliminde, fiziksel tüm hareketlerimiz hem yurttaşlık bağıyla bağlı olduğumuz merkezi siyasal otorite hem de kullandığımız teknolojik aygıtlar vesilesiyle uluslararasılaşmış sermaye tarafından mütemadiyen gözetlenmekte, kayıt altına alınmaktadır. Bu gözetim, izleme ve kayıt altına alma pratikleri, bugün esas olarak, eski zamanlarda yaygın olduğu gibi ilgili otoritelerin kamusal alanlardaki fiziksel varlığıyla değil, cebimizdeki 'akıllı' telefonda sokaktaki MOBESE kameralarına kadar dijital ortamda gerçekleşmektedir. Otomobilinizle uzun bir yolculuğa çıktığınızda veya şehrinizde bir yerden başka bir yere kısa bir yürüyüş yaptığınızda, hangi yoldan veya sokaktan saat kaçta geçtiğiniz, kat ettiğiniz mesafe arasındaki ortalama hızınız vs. hepsi kayıt altındadır.

Elektronik gözetim ve denetim faaliyetlerin yaygınlaşmasının meşruyet gerekçesi olarak sıklıkla kamu düzeninin sağlanması ve nihayetinde güvenlik gerekliliği vurgulanmaktadır. Bununla birlikte, kamu düzeninin olmazsa olmaz faaliyetlerinden biri olarak görülen suç önleme pratiklerinin dijital gözetim aracılığıyla kamu düzeninin tesisine nasıl bir katkısının olabileceği ve buna bağlı olarak toplumsal formasyonda yurttaşların (hukuk öznelerinin) ilgili gözetim faaliyetlerine katlanma yükümlülüklerinin sınırları tartışılması gereken önemli konulardan birisidir.

Üretici güçlerin gelişmişliğinin günümüzdeki aşamasında hem evrensel hem de yerel bazlı toplumsal formasyondaki değişimler insan türünün tarihinin daha önceki zamanlarından daha hızlı bir şekilde gerçekleşmektedir. Yaygın kullanıldığı tabirle 'teknolojinin gelişimi' denilen sürecin yoğunluğu, gelişmiş ve gelişmekte olan devletlerde hatırı sayılır

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi ABD, ORCID ID: 0000-0002-3265-5824, burakyucekaya@cumhuriyet.edu.tr

KAYNAKÇA

- Abanoz**, Buket: *Kamusal Alanda Kameralı Gözetlemenin Suçun Önlemesindeki Etkisi Ve Elde Edilen Delillerin Hukuka Uygunluğu Sorunu*, 1. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2018.
- Akbulut**, Örsan Ö.: *Küreselleşme, Ulus Devlet ve Kamu Yönetimi*, 1. Baskı, TODAİE Yayınları, Ankara 2007.
- Aust**, Stefan/ **Ammann**, Thomas: *Dijital Diktatörlük*, (çev. Erdinç Yücel ve Hasan Yılmaz), 1. Baskı, Hece Yayınları, Ankara 2018.
- Baştürk**, Efe: *Panoptikon'dan Post Panoptikon'a Gözetimin Soykütüğü*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2016.
- Bauman**, Zygmunt/ **Lyon**, David: *Akışkan Gözetim*, 3. Baskı, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2018.
- Bigo**, Didier: Security, Surveillance and Democracy, *Routledge Handbook of Surveillance Studies*, (ed. Kristie Ball, Kevin Haggerty ve David Lyon), Routledge, New York 2014, sf. 277-285.
- Brunon-Ernst**, Anne: Introduction, *Beyond Foucault: New Perspectives of Bentham's Panopticon*, (ed. Anne Brunon-Ernst), Ashgate, Surrey 2012.
- Çalışır**, Gülsüm / **Uslu**, Gonca: "İnsana Dair Bir Özellik Olarak Dedikodu Ve Kişilerarası İletişimdeki Yeri", *II. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Sempozyumu* (ed. Abidin Temizer ve Sevilay Özer), Gece Kitaplığı, Ankara 2017, sf. 339-360.
- Dolgun**, Uğur: *Şeffaf Hapishane Yahut Gözetim Toplumu: Küreselleşen Dünyada Toplumsal Denetim ve İktidar İlişkileri*, 3. Baskı, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2015.
- Eren**, Abdurrahman: "Özgürlükler Mekânı Olarak Kamusal Alan", *AÜEHFD*, C. 9 S. 3-4, 2005, sf. 95-124.
- Foucault**, Michel: *Büyük Kapatılma: Seçme Yazılar 3*, (çev. Işık Ergüden ve Ferda Keskin), 3. Baskı, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2011.
- Foucault**, Michel: *Hapishanenin Doğuşu*, (çev. Mehmet Ali Kılıçbay), İmge Kitabevi Yayınları, Ankara 1992.
- Giddens**, Anthony: *Kapitalizm ve Modern Sosyal Teori*, (çev. Ümit Tatlıcan), 2. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul 2010.
- Giddens**, Anthony: *Ulus Devlet ve Şiddet*, (çev. Cumhur Atay), 2. Baskı, Kalkedon Yayınları, İstanbul 2008.
- Güven**, Oğuzhan Özgür: *Gözetimin Neoliberal "Risk" Bağlamında Dönüşümü ve MOBESE Kameraları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2012.
- Han**, Byung-Chul: *Psikopolitika: Neoliberalizm ve Yeni İktidar Teknikleri*, 1. baskı, Metis Yayınevi, İstanbul 2019.
- Kaboğlu**, İbrahim: *Özgürlükler Hukuku, İnsan Haklarının Hukuksal Yapısı*, 1. baskı, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara 2002.

- Karakehya**, Hakan: "Gözetim Ve Suçla Mücadele", Gözetimin Tarihsel Gelişimi ile Yakın Dönemde Gerçekleştirilen Hukuki Düzenleme ve Uygulamalar Bağlamında Bir Değerlendirme", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 58 S. 2, 2009, sf. 319-358.
- Koçer**, Seçkin: "Kamusal Alanda Kameralı İzleme Sistemlerinin Hukuka Uygunluğu Üzerine Bir Değerlendirme", *TBB Dergisi*, S. 163, 2022, sf. 1-36.
- Lyon**, David: *Elektronik Göz: Gözetim Toplumunun Yükselişi*, (çev. Dilek Hattatoğlu), 1. Baskı, Sarmal Yayınevi, İstanbul 1997.
- Lyon**, David: *Gözetim Çalışmaları: Genel Bir Bakış*, 1. Baskı, Kalkedon Yayınları, İstanbul 2013.
- Özdemir**, Ali Murat vd.: *Genel Kamu Hukuku: Kuramsal Yaklaşım*, 1.baskı, İmge Kitabevi, Ankara 2019.
- Özer**, Hazan Dicle: "Mobese İzleme Ve Kayıtları: Gözetim Toplumu Bağlamında Bir Değerlendirme", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 24, S. 1, 2022, sf. 459-500.
- Schumacher**, Luke J.: "Franklin D. Roosevelt, World War II, And The Reality Of Constitutional Statesmanship", *Texas National Security Review*, C.7 S.2, sf. 56-95.
- Stolleis**, Michael: *Yasanın Gözü: Bir Metaforun Tarihi*, (çev. Arif Çağlar), 1. Baskı, Ayrintı Yayınları, 2021 İstanbul.
- Şaylan**, Gencay: *Yarın Endişesi*, 1. Baskı, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara 2020.
- Wood**, Ellen Meiksins: *Sermaye İmparatorluğu*, (çev. Oya Köymen), 2. Baskı, Yordam Kitap, İstanbul 2016.
- Yükselbaba**, Ülker: "Kamusal Alan Modelleri ve Bu Modellerin Bağlıları", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 65 S.2, 2008, sf. 227-251.

SINIRAŞAN ORGANİZE SUÇLAR VE BU SUÇLARIN ÖNLENMESİ AMACIYLA UYGULANAN SINIR GÜVENLİĞİ TEDBİRLERİ

*Dr. Öğr. Üyesi Hazar LEYLANOĞLU**

GİRİŞ

Sınır aşan organize suç, kalkınma programlarını engellediği ve halkların genel çıkarlarını etkilediği için tüm uluslararası toplumu ilgilendiren bir sorun haline gelmiştir. Böylece sınır aşan organize suç, uluslararası barış ve güvenliğe yönelik bir tehdit oluşturmaktadır. Son yıllardaki sınır aşan organize suç faaliyetleri çeşitli alanları kapsamaktadır. Bunların en önemlileri; kara para aklama suçu, terörizm/tedhişçilik suçları, insan ticareti, göçmen kaçakçılığı, uyuşturucu kaçakçılığı ve günümüzde teknolojiyle bağlantılı olan siber suçları vb. sınır aşan organize suç grupları tarafından işlenen suçların en başında yer almaktadır. Suçun ciddiyetini artıran en önemli faktör, suç dünyasının, büyük uluslararası şirketlerle karşılaştırılabilecek kadar güçlü ve büyük organize suç gruplarının oluştuğu bir yapıya dönüşmesidir. Günümüzde bu suç türü, sadece suç dünyasına girme eylemi olarak değil, aynı zamanda kar sağlayan bir zanaat veya meslek olarak görülmektedir. Bu gruplar, çeşitli ekipmanlara sahip olmanın yanı sıra, farklı ekonomik, sosyal ve kültürel düzeylerden gelen bireyleri bünyelerinde barındırmaktadır.

Çeşitli alanlardaki teknolojik ve teknik gelişmelerin ışığında, uluslararası ekonominin büyümesi, serbest ticaret alanlarının genişlemesi, küresel pazarların ticarete açılması ve küreselleşmenin etkisiyle dünya, uluslararası hukuk konularının tüm bileşenlerinin etkileşimde bulunduğu büyük bir köy haline gelmiştir. Bu durum, ülkeler arasındaki sınırların kalkmasına katkıda bulunarak ekonominin ve kültürün küreselleşmesine yol açmıştır. Aynı zamanda, suçun devletin iç alanından uluslararası alana taşınmasıyla suçun da küreselleşmesine neden olmuştur. Bu nedenle bu tür suçlar, sınır aşan organize suç veya ulusötesi organize suç olarak ad-

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı.
ORCID: 0000-0002-1699-2820, hazarleylanoglu@cumhuriyet.edu.tr

KAYNAKÇA

14. United Nations Convention Against Corruption, <https://treaties.un.org/doc/Publication/MTDSG/Volume%20II/Chapter%20XVIII/xviii-14.en.pdf>.
- 1961 Final Act of The United Nations Conference for The Adoption Of A Single Convention On Narcotic Drugs, https://www.unodc.org/pdf/convention_1961_en.pdf.
- 1971 Final Act of The United Nations Conference For The Adoption Of A Protocol On Psychotropic Substances, https://www.unodc.org/pdf/convention_1971_en.pdf.
- 1988 United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs And Psychotropic Substances, https://www.unodc.org/pdf/convention_1988_en.pdf.
- 2000 Sınırşan Örgütlü Suçlara Karşı BM Sözleşmesi, https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2312020102044bm_45.pdf.
- 2001 Convention on Cybercrime, <https://rm.coe.int/1680081561>.
- 2003 United Nations Convention Against Corruption, https://www.unodc.org/documents/brussels/UN_Convention_Against_Corruption.pdf.
- Adamoli**, Sabrina/ **Nicola**, Andrea Di/ **Savona**, Ernesto U/ **Zoffi**, Paola: *Organised Crime Around the World*, European Institute for Crime Prevention and Control, Helsinki 1998.
- Akgül**, Arif/ **Akyay**, İlkey: Uuştırucu Maddeler ve Sınırşan Uyuşturucu Kçakçılığı, *Sınırşan Organize Suçlar Kavramlar, Yöntemler, Eğilimler*, (Ed. Oğuzhan Ömer Demir / Bahadır Küçükuyusal), Adalet Yayınları, Ankara 2013, s. 37-64.
- Alakuş**, Emre/ **Uzan**, Yıldız: “İnsan Ticaretine Konu Olma Potansiyeli Bakımından Türkiye'nin Afgan Düzensiz Göçmen Gerçeği”, *Göç Araştırmaları Dergisi*, S. 1, 2020, s. 92-117.
- Altan**, Yakup/ **Arslan**, Mustafa: “Küreselleşme ve Organize Suç”, *Uluslararası İş, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi*, S. 1, 2016, s. 73-86.
- Amina**, Bentahar: “Mechanisms to Address Organized Crime in The Light Of United Nations Convention Against Transnational Organized Crime 2000”, *Journal of Legal and Economic Research*, S. 2, 2024, s. 873-887.
- Aydın**, Süleyman/ **Küçükkkaya**, Bahadır: Küreselleşme Sürecinde Sınırşan Suç Olarak Karaparanın Aklanması, *Sınırşan Organize Suçlar Kavramlar, Yöntemler, Eğilimler*, (Ed. Oğuzhan Ömer Demir / Bahadır Küçükuyusal), Adalet Yayınları, Ankara 2013, s. 203-230.
- Balcı**, Meral/ **Birlikseven**, Bilgin: Göçmen Kaçakçılığının Terör Boyutu, *III. Uluslararası Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Sempozyumu*, 21-22 Haziran 2019, İstanbul, s. 138-150.
- Balcı**, Meral: “Göçmen Kaçakçılığı Suçu Bağlamında Göçmenlerin Cezasızlığı İlkesi Çerçevesinde İdari Gözetim Tedbirinin Değerlendirilmesi”, *İstanbul Hukuk Macmuası*, S. 3, 2023, s. 773-815.

- Başeren**, Sertaç: Kavramsal Özellikleri ile Terörizm (Tarihi ve Hukuki Boyutları İle), *Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu, 23-24 Mart 2006*, Genelkurmay Basımevi, Ankara 2006, s. 7-18.
- Beşe**, Ertan: “Organize Suçların Kriminolojik Temelleri: Siyasal Perspektifler”, *Polis Bilimleri Dergisi*, S. 1-2, 2001, s. 23-38.
- Bıkmaz**, Raif: “Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Ticareti Suçları”, *Fasikül Hukuk Dergisi*, S. 111, 2019, s. 597-600.
- Birtek**, Fatih: Mevzuat İçin Geri, İnsan Onurunun Korunması Açısından İleri Bir Adım: Göçmen Kaçakçılığı Suçuna İlişkin Değişiklikler, *Örgütlü Suçlar ve Yeni Trendler, Uluslararası Terörizm ve Sınıraşan Suçlar Sempozyumu (Utsas 2010) Seçilmiş Bildirileri*, (Ed. Oğuzhan Ömer Demir / Murat Sever), Polis Akademisi Yayınları, Ankara 2011, s. 217-240.
- Bozlak**, Ayhan: “Çıkar Amaçlı Organize Suçlarla Mücadeleye İlişkin Temel Hukuki Düzenlemeler ve Başlıca İlkeler”, *Polis Bilimleri Dergisi*, S. 3, 2009, s. 61-93.
- Castles**, Stephen: “International Migration at The Beginning Of The Twenty-First Century: Global Trends And Issues”, *International Social Science Journal*, S. 227-228, 2018, s. 269-281.
- Cengiz**, Mahmut/ **Şen**, Bilal: Sınıraşan Suçlar: Tanımı, Ortaya Çıkış Süreci ve Gelişmesi, *Sınıraşan Organize Suçlar Kavramlar, Yöntemler, Eğilimler*, (Ed. Oğuzhan Ömer Demir / Bahadır Küçükuysal), Adalet Yayınları, Ankara 2012, s. 1-35.
- Cinoğlu**, Hüseyin/ **Güneş**, İsmail Dinçer: Organize Suçlarla Mücadele Temel Noktalar ve Polis Rolü, *Organize Suçlarla Mücadele ve Polis*, (Ed. Hasan Hüseyin Çevik / Aytekin Geleri), Seçkin Yayınları, Ankara 2003, s. 127-164.
- Cinoğlu**, Hüseyin: Suç, Küreselleşme ve Gelecek, *Suç Önleme Sempozyumu Bildiri Kitabı (Tam Metin)*, (Ed. Sekine Bozdemir / Uğur Argun), Bursa Emniyet Müdürlüğü Yayınları No:1, Bursa 2011, s. 243-257.
- Council of Europe** Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime and on the Financing of Terrorism, <https://rm.coe.int/168008371f>.
- Derdiman**, Ramazan Cengiz: Uyuşturucuyla Mücadelede Ulusal ve Uluslararası Polisiye ve Hukukî Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Örgütlü Suçlar ve Yeni Trendler, Uluslararası Terörizm ve Sınıraşan Suçlar Sempozyumu (Utsas 2010) Seçilmiş Bildirileri*, (Ed. Oğuzhan Ömer Demir / Murat Sever), Polis Akademisi Yayınları, Ankara 2011, s. 57-96.
- Doğan**, Koray: *Göçmen Kaçakçılığı Suçu*, Seçkin Yayınevi, 1. Baskı, Ankara 2008.
- Dönmezer**, Sulhi: *Hukuk Devletinde Terör ve Örgütlü Suçla Mücadele*, 1. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 1996.
- Effective Measures to Combat Transnational Organized Crime, The Eleventh United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice, 18, 25 April 2005, Bangkok.
- Fırat**, Muhammet: “Değişim Sürecinde Türkiye’de Organize Suçluluk Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma”, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, S. 4, 2015, s. 946-964.

- Fifth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, https://www.unodc.org/documents/congress//Previous_Congresses/5th_Congress_1975/017_ACONF.56.7_Economic_and_Social_Consequences_of_Crime.pdf.
- Fifth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, <https://www.ojp.gov/pdffiles1/Digitization/65619NCJRS.pdf>.
- Finkenauer**, James O: "Meeting the Challenge of Transnational Crime", *National Institute of Justice Journal*, NCJ Number 183454, July 2000, s. 1-7.
- Global Initiative Against Transnational Organized Crime, Global Organized Crime Index 2023, p. 14-15, <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2023/09/Global-organized-crime-index-2023-web-compressed-compressed.pdf>.
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM). (2016). 2016 Türkiye göç raporu, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/674148>.
- Göktaş**, Arif: Avrupa Birliği'nde Sınır Güvenliği ve Yönetimi İle İlgili Gelişmeler ve Türkiye'nin Yeni Bir Sınır Güvenlik Birimi Kurma Çalışmaları, *Orgütlü Suçlar ve Yeni Trendler, Uluslararası Terörizm ve Sınraşan Suçlar Sempozyumu (Utsas 2010) Seçilmiş Bildirileri*, (Ed. Oğuzhan Ömer Demir / Murat Sever), Polis Akademisi Yayınları, Ankara 2011, s. 241-263.
- GUIDE for Civil Society Community Engagement with the UNTOC Review Mechanism, United Nations, July 2020, p. 18, <https://www.unodc.org/documents/NGO/SE4U/UNODC-CSG-Interactive.pdf>.
- Gül**, İbrahim/ **Özduman**, Aleyna Ayçe: *Uluslararası Organize Suçlar Yönetim*, 1. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara 2024.
- Hall**, Tim: "Geographies of the Illicit: Globalization and Organized Crime", *Progress in Human Geography*, S. 3, 2012, s. 366-385.
- Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı (KOMDB), 2007, <https://www.egm.gov.tr/kom>.
- Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı KOM, Ankara 1998, <https://www.egm.gov.tr/kom>.
- Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi ve İhtiyari Protokolü, Parlamenterler için El Kitabı No. 36, file:///C:/Users/hp/Downloads/IPU-HandbookonCEDAW_INSIDE_TR.pdf.
- Kara Sınırlarının Korunması ve Güvenliği Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/451), <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d18/c017/tbmm18017024ss0106.pdf>.
- Karabal**, Mustafa/ **Peker**, Bekir/ **Sarvan**, Ali: "Bilişim Suçları ve Türk Polis Teşkilatı", *Çağın Polisi Dergisi*, S. 6, 2001.
- Kartal**, Atahan Birol: "Uluslararası Terörizmin Değişen Yapısı ve Terör Örgütlerinin Sosyal Medyayı Kullanması: Suriye'de DAESH ve YPG Örneği", *Güvenlik Strateji Dergisi*, S. 27, 2017, s. 39-77.
- Kaya**, Sezgin: "Interpol, Europol ve Uluslararası Terörizm", *Güvenlik Stratejiler Dergisi*, S. 2, 2005, s. 31-51.

- Kayaalp**, Mustafa: *Türk Hukukunda Göçmen Kaçakçılığı Suçu*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2010.
- Köroğlu**, Hasan: *Örgütlü Suçluluk*, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2001.
- Küçükbaşol**, Yusuf/ **Pekdoğan**, Haydar: Türkiye'nin Göç Yönetim Süreci ve Jandarmanın Dönüşümü, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 2, 2003, s. 887-903.
- Külçür**, Erdem İzzet: "Uluslararası Suçlar, Sınırşan Suçlar ve Yabancılık Unsuru Kavramlarına Dar ve Geniş Anlamda Bir Bakış", *Ceza Hukuku Dergisi*, S. 2, 2017, s. 7-45.
- Longo**, Francesca: Discoursing Organized Crime Towards a Two-Level Analysis, *Defining and Defying Organized Crime*, (Ed. Felia Allum / Francesca Longo / Daniela Irrera / Panos A. Kostakos), Routledge, London/New York 2010, s. 15-28.
- Makarenko**, Tamara: "The Crime-Terror Continuum: Tracing the Interplay between Transnational Organised Crime and Terrorism", *Global Crime*, S. 1, 2004, s. 129-145.
- National Money Laundering, Risk Assessment, 2018, https://home.treasury.gov/system/files/136/2018NMLRA_12-18.pdf.
- Neske**, Matthias: "Human Smuggling to and through Germany", *International Migration*, S. 4, 2006, s. 121-163.
- Ngorngor**, Awunah Donald: *Effective Methods to Combat Transnational Organized Crime in Criminal Justice Processes: the Nigerian Perspective*, Resource material Series No. 58, Tokyo 2001.
- Öktem**, Emre: "Uluslararası Hukukta Terörizm Tanım Sorunu ve Milli Bağımsızlık Hareketleri", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Dergisi*, S. 5, 2004, s. 133-147.
- Pacurar**, Andi: "Smuggling, Detention and Expulsion of Irregular Migrants A Study on International Legal Norms, Standards and Practices", *European Journal of Migration and Law*, S. 2, 2003, s. 259-283.
- Protocol Against The Smuggling of Migrants By Land, Sea And Air, Supplementing The United Nations Convention Against Transnational Organized Crime, <https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/HT-toolkit-en.pdf>.
- Protocol Against The Smuggling Of Migrants By Land, Sea And Air, Supplementing The United Nations Convention Against Transnational Organized Crime.
- Protocol to Prevent, Suppress And Punish Trafficking In Persons, Especially Women And Children, Supplementing The United Nations Convention Against Transnational Organized Crime, UNITED NATIONS 2000, <https://www.unhcr.org/media/protocol-prevent-suppress-and-punish-trafficking-persons-especially-women-and-children-1>.
- Report of the Tenth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, file:///C:/Users/hp/Downloads/A_CONF.187_15-EN.pdf.
- Report: Measures to Combat Organized Crime, Department of Justice, Canada, February 2004.
- RG, Kanun No. 5682, Kabul Tarihi: 15/7/1950, (R.G. T. 14 Ağustos 2014, Sayı: 29088).

- RG,Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, Kanun No. 6458, Kabul Tarihi: 4/4/2013, (R.G. T. 11 Nisan 2013, Sayı: 28615).
- Sanchez**, Gabriella: "Critical Perspectives on Clandestine Migration Facilitation: An Overview of Migrant Smuggling Research", *Journal on Migration and Human Security*, S. 1, 2018, s. 9-27.
- Schloenhardt**, Andreas/ **Dale**, Jessica E: "Twelve Years on: revisiting the UN Protocol Against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air", *Zeitschrift für öffentliches Recht*, S.1, 2012.
- Security Council resolution 1373 (2001), https://www.un.org/counterterrorism/sites/www.un.org.counterterrorism/files/oct_pe_handbook.pdf.
- Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Güvenlik Hizmetlerinde Etkinlik Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara 2001, <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Guvenlik-Hizmetlerinde-Etkinlik-OIK-Raporu.pdf>.
- Semercioglu**, Harun: "Uluslararası Terörizmde Küresel İşbirliği: Bir Ütopya", *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S. 2, 2016, s. 97-114.
- Sever**, Murat: Terörizm ve Sınırşan Organize Suç İlişkisi, *Sınırşan Organize Suçlar Kavramlar, Yöntemler, Eğilimler*, (Ed. Oğuzhan Ömer Demir / Bahadır Küçükuysal), Adalet Yayınları, Ankara 2013. (231-269)
- Seyhan**, Osman: Kavramlar, Süreçler ve Mücadele Açısından Dünyada ve Türkiye'de İnsan Ticareti, *Sınırşan Organize Suçlar Kavramlar, Yöntemler, Eğilimler*, (Ed. Oğuzhan Ömer Demir / Bahadır Küçükuysal), Adalet Yayınları, Ankara 2013, s. 95-124.
- Smith**, Russell/ **Grabosky**, Peter/ **Urbas**, Gregor: *Cyber Criminal on Trial*, Cambridge, Cambridge University Press, England 2004.
- Terörle Mücadele Kanunu, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3713.pdf>.
- Toolkit to Combat Trafficking in Persons, Global Programme Against Trafficking In Human Beings, United Nations New York, 2006, <https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/HT-toolkit-en.pdf>.
- Türkiye ve Terorizm Rapor, Türkiye Barolar Birliği Yayınlan: 107, Ankara 2006.
- Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU), <https://cenevreofisi-dt.mfa.gov.tr/Mission/ShowInfoNote/353802>.
- United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988, https://www.unodc.org/pdf/convention_1988_en.pdf.
- United Nations General Assembly, A/RES/69/167, 12 February 2015, Resolution adopted by the General Assembly on 18 December 2014, <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n14/707/10/pdf/n1470710.pdf>.
- UNODC: The Globalization of Crime: A Transnational Organized Crime Threat Assessment, United Nations Press, New York, 2010, https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/tocta/TOCTA_Report_2010_low_res.pdf.
- Ünal**, Mehmet/ **Ersoy**, Ömer: Organize Suçlarla Mücadele Stratejileri, *Güvenlik Sektöründe Temel Stratejiler Harmanca*, (Ed. Fatih Mehmet Harmanca / Murat Gözübenli / Cevdet Zengin), (Ed.), Nobel Yayınevi, Ankara 2015, s. 141-156.

- Yıldız**, Furkan: "Sınıraşan/Organize Suçlar Bağlamında Avrupa Birliği", *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, S. 2, 2020, s. 275-289.
- Yıldız**, Seda Öz: "Makarenko'nun "Kara Delik Sendromu" Teorisi ve Terörizm Finansmanında Sınıraşan Organize Suçlar", *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, S. 25, 2017, s. 27-64.
- Yılmaz**, Mehmet Levent/ **Beşgül**, Birce/ **Öztürk**, Emre: *Sınır Güvenliği*, Polis Akademisi Yayınları: 133, Ankara 2022, s. 5-50.
- Zhang**, Sheldon X: *Smuggling and Trafficking in Human Beings All Roads Lead to America*, Praeger, Wetsport/Connecticut/London 2007.
- أبو جودة S. 87, 2014, s. 1-8. *مجلة الدفاع الوطني*, دور المجتمع الدولي في مكافحة الجريمة المنظمة: الياس، أبو جودة
- ماستر دور المجتمع الدولي في مكافحة الجريمة المنظمة: الصديق، الحرار / عبد العالي، الصغيري / سعيد، اصفاح 2014. *مكتاس، الجريمة والمجتمع*
2010. الرياض، جامعة نايف للعلوم الأمنية مكافحة الهجرة غير المشروعة: و آخرون / عبد العزيز أحمد، الأصفر
- S. 3, 2008, s. 1003-1032. *مجلة العدل*، الجريمة المنظمة العابرة للحدود في المفهوم ومدى التجريم: جنان فايز، الخوري
- مدى فاعلية الجهود الدولية الإنسانية في مكافحة جريمة غسل الأموال كاحدى الجرائم: حنان عبدالهادي، عبدالحافظ S. 36, 2021, s. 1383-1480. *مجلة البحوث الفقهية والقانونية*، المنظمة في القانون الدولي
- الملتقى الوطني، التعاون التقني والشرطي كآليتين من الآليات الدولية لمكافحة الجريمة المنظمة: ليلي إبراهيم، العدوانى 2008. الأغواط، الثالث حول الجريمة المنظمة وسياسة مكافحتها بالجزائر
- S. 6, 2009, s. 291-301. *مجلة غسيل الأموال من منظور اقتصادي وقانوني*، مجلة المنتدى القانوني: عبد الله، غالم
- مجلة دفاتر السياسة*، الإجرام المنظم الدولي: تمييز الجريمة المنظمة العابرة للحدود عن الجريمة الدولية: بقارة، وليد S. 9, 2013, s. 281-297. *القانون*
- S. 3, 2011, s. 509-526. *مجلة جامعة دمشق للعلوم الاقتصادية والقانونية*، الجريمة المنظمة العابرة للحدود الوطنية وسبل: مايا، خاطر
- مجلة الدراسات القانونية*، استراتيجية المنظمة الدولية للشرطة الجنائية في مكافحة الجريمة المنظمة: خديجة، مجاهدي S. 2, 2016, s. 129-163.

SUÇ İŞLENMESİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YURDA GİRİŞ YASAĞI UYGULAMASI VE YABANCILARIN ÜLKEYE GİRİŞİNİN ENGELLENMESİ

Arş. Gör. Dr. Ali Said ÇİMEN*

GİRİŞ

Devletlerin ülkeleri üzerinde münhasır egemenlik hakkı mevcuttur. Uluslararası teamül kuralları devletlere, ülkelere giriş yapacak şahısların reddi ya da kabulü hususunda egemenlik prensibi çerçevesinde münhasır yetki bahsetmektedir.¹ Devletler bilhassa vatandaşlarının emniyetini tesis ederek onları tehditlerden muhafaza amacıyla belirli şahısların ülkelere girişlerini engelleyebilirler. Devletler, kamu düzeni, kamu sağlığı, kamu güvenliği gibi kimi sebeplerle yabancı şahısların ülkelere girişini engelleyebilmektedir. Bu husus egemenlik hakkının tabii bir neticesidir. Fakat bahse konu hakkın mutlak bir biçimde tatbiki uluslararası insan hakları hukuku prensiplerine uygun değildir.

İnsan hakları hukukunun uluslararası metinlerle düzenlenmesiyle devletlerin egemenlik hakları sınırlanmıştır. Bu çerçevede; Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 12. maddesinde ve Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 13. maddesinin 1. fıkrasında yer bulan "serbest dolaşma" hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesinde yer alan "özel ve aile hayatına saygı hakkı", 1951 Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi'nin² 33. maddesinde³ yer alan "geri gönderme yasağı (non-refoulement)", ilgili devletlerin ulusal ve uluslararası insan hakları düzenlemelerinden ortaya çıkan yükümlülükleri devletlerin münhasır yetkisinin istisnalarını meydana getirmektedir.

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0003-1520-4412, alisaidcimen@cumhuriyet.edu.tr.

¹ Doğan, Vahit: *Yabancılar Hukuku*, 4. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2019, s. 45.

² Detaylı bilgi için bkz. "1951 Mülteci Sözleşmesi", <https://www.unhcr.org/about-unhcr/overview/1951-refugee-convention>, E.T. 07.11.2024.

³ Madde 33: "Hiçbir Taraf Devlet, bir mülteciyi, ırkı, dini, tâbiyeti, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatı ya da özgürlüğünün tehdit altında olacak ülkelerin sınırlarına, her ne şekilde olursa olsun geri göndermeyecek veya iade etmeyecektir."

- Giriş yasağı işlemi tesis edilmeden önce şahsın aile hayatı değerlendirilmelidir. Milli güvenlik ve aile hayatı arasında adil bir denge kurulmalıdır.

Yurda giriş yasağı, yabancıнын daha önce Türkiye’de bulunup bulunmadığı, Türkiye’de bulunduğu dönemde milli güvenliğe veya kamu düzenine aykırı bir eyleminin bulunup bulunmadığı, suça karışıp karışmadığı, yasal yükümlülüklerini yerine getirip getirmediği, ülkeye geliş amacı, kendi ülkesiyle olan bağı, ülkesindeki durumu, kişisel ve ailevi durumu vs. sebepler bir bütün olarak değerlendirildikten sonra somut dayanaklara istinaden alınması gereken bir idari karardır.

KAYNAKÇA

- “1951 Mülteci Sözleşmesi”, <https://www.unhcr.org/about-unhcr/overview/1951-refugee-convention>, E.T. 07.11.2024.
- “About European Convention on Human Rights”, <https://www.echr.coe.int/web/echr/european-convention-on-human-rights>, E.T. 12.11.2024.
- “Chart of Signatures and Ratifications on Treaty”, <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treatyenum=005>, E.T. 12.11.2024.
- “European Convention on Human Rights”, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_eng, E.T. 12.11.2024.
- “International Bill of Human Rights”, [http://undocs.org/en/A/RES/217\(III\)](http://undocs.org/en/A/RES/217(III)), E.T. 12.11.2024.
- “International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, International Covenant on Civil and Political Rights and Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights”, [https://undocs.org/A/RES/2200\(XXI\)](https://undocs.org/A/RES/2200(XXI)), E.T. 12.11.2024.
- “Medenî ve Siyasî Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu”, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c016/tbmm22016089s0150.pdf>, E.T. 12.11.2024.
- “Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights”, <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/optional-protocol-international-covenant-civil-and-political>, E.T. 12.11.2024.
- “Universal Declaration of Human Rights”, <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>, E.T. 12.11.2024.
- “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu”, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/04/20130411-2.htm>, E.T. 12.11.2024.

- AIHM, K. V. Paramanthan/Federal Republic of Germany, App. No., 12068/86, [https://www.rekabet.gov.tr/Dosya/uzmanlik-tezleri/136-pdf](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22sort%22:[%22kpdate%20Descending%22],[%22tabview%22:[%22document%22],[%22itemid%22:[%22001-1288%22]]}, E.T. 06.11.2024.</p><p>Baran Çelik, Neşe: “Türkiye’ye Giriş Yasağı”, <i>Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi</i>, C. 16, S. 199-200, 2021, ss. 609-656.</p><p>Bozkurt, Enver: <i>İnsan Haklarının Korunmasında Uluslararası Hukukun Rolü</i>, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2003.</p><p>Can, Burcu: <i>Rekabet Hukukunda Kartellere İlişkin İspat Standardı</i>, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezi, <a href=), E.T. 06.11.2024.
- Chen**, Lung-Ch: *An Introduction to Contemporary International Law*. 3. Baskı, Yale University Press, New Haven and London 2000.
- Çiçekli**, Bülent: *Yabancılar ve Mülteci Hukuku*, Seçkin Yayınları, Ankara 2014.
- Doğan**, Vahit: *Yabancılar Hukuku*, 4. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2019.
- Ekşi**, Nuray: *Yabancılar ve Uluslararası Koruma Hukuku*, Beta Yayınları, İstanbul 2018.
- Kabaalioğlu**, Haluk/ **Nuray**, Ekşi: “Yabancıların Türkiye’den Sınırdışı Edilmesi”, *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, C. 24 S. 1-2, 2004, ss. 503-522.
- Kalabalık**, Halil: *İnsan Hakları Hukuku*. 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.
- Mülteci Hukuku El Kitabı** - 1 Kasım - 2021, https://www.istanbul2nolubarosu.org.tr/upload/Dosyalar/202212120_MU%CC%88LTECI%CC%87-HUKUKU-EL-KI%CC%87TAPC%CC%A7IG%CC%86I-1-A5.pdf, E.T. 06.11.2024.
- Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Havaalanları Daire Başkanlığı, Yolcu Hizmetleri, https://web.shgm.gov.tr/documents/sivilhavacilik/files/pdf/kurumsal/yayinlar/yolcu_hizmetleri_06.02.2014.pdf, E.T. 06.11.2024.

CİNSEL SUÇLARIN ÖNLENMESİ BAKIMINDAN SINIRAŞAN BİR TEDBİR OLARAK ULUSLARARASI MEGAN KANUNU (INTERNATIONAL MEGAN'S LAW)

*Arş. Gör. Zeynep Zehra ERGÜN**

GİRİŞ

Çocukları suistimal ve cinsel istismardan korumak modern çağda ulusal sınırları ve yargı çevrelerini aşan önemli bir küresel mesele haline gelmiştir. Uluslararası seyahatin kolaylaşması, iletişimin çok daha hızlı hale gelmesi ile gizli düzenlemelerin kolaylıkla yapılmasına olanak tanıyan teknolojik gelişmeler hem faillerin hem de mağdurların ülke sınırlarını aşan hareketliliğini hiç olmadığı kadar kolaylaştırmıştır. Özellikle ekonomik olarak dezavantajlı bölgelerdeki savunmasız kadın ve çocuklar; yaşadıkları ülkelerdeki denetim ve kanuni düzenlemelerden kaçınma amacıyla hareket eden kişiler için birer hedef haline gelmiştir. Hukuk sistemleri ve uygulama kapasiteleri arasındaki farklılıklardan yararlanan bu tür suçların önlenmesi, tespiti ve cezalandırılması için güçlü uluslararası hukuki mekanizmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Uluslararası toplum, çocukları cinsel istismardan korumanın yalnızca yerel otoritelerin sorumluluğunda kalmaması gerektiğini giderek daha fazla idrak etmeye başlamıştır. Bu konudaki ortak çabanın omurgasını ise Birleşmiş Milletler ve diğer küresel kuruluşların yönlendirdiği uluslararası çerçeve antlaşmalar oluşturmaktadır. 2 Eylül 1990'da yürürlüğe giren Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ve onun İhtiyari Protokolleri, Birleşmiş Milletler Sınır Ötesi Organize Suçlara Karşı Sözleşme ve Palermo Protokolü gibi belgeler bu konuda uygulanabilecek birtakım temel normlar ve yükümlülükler sunmaktadır. Bu önlemler, küreselleşen bir dünyada çocukların güvenliğini sağlamanın güçlü, uyumlu ve uygulanabilir uluslararası standartlar gerektirdiğine dair oluşan ortak kanaatin bir sonucudur.

Ne yazık ki; çocukların korunması konusunda atılan adımlar hala yeterli bir sistem oluşturabilmiş değildir ve bu konuda önemli zorluklarla

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0002-9599-767X, zeynepergun@cumhuriyet.edu.tr.

KAYNAKÇA

- Adam Walsh Child Protection and Safety Act of 2006, H.R.4472 - 109th Congress, 2006. Erişim Adresi: <https://www.congress.gov/bill/109th-congress/house-bill/4472>
- Birleşmiş Milletler: *Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Kuralları)*, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu tarafından yapılan çeviriden alıntı yapılmıştır. Erişim Adresi: <https://www.tihek.gov.tr/kategori/pages/nelson-mandela-kurallari>
- Campus Sex Crimes Prevention Act. Erişim Adresi: <https://www.federalregister.gov/documents/2002/10/25/02-27257/guidelines-for-the-campus-sex-crimes-prevention-act-amendment-to-the-jacob-wetterling-crimes-against>
- Cull**, Daniel: "International Megan's Law and the Identifier Provision - An Efficacy Analysis", *Wash. U. Global Stud. L. Rev.*, C. 17, 2018, s. 181-205. Erişim Adresi: https://openscholarship.wustl.edu/law_globalstudies/vol17/iss1/8
- Çaptuğ**, Mehpere, "Hukuki Güvenlik İlkesinin Kavramsal Gelişimi", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* - Yıl 9, Sayı 17, Haziran 2021 - s. 133-160.
- Dru Sjodin National Sex Offender Public Website. Erişim Adresi: <https://www.nsopw.gov/>
- Dursun**, Selman: "Megan Kanunu (ABD'nde Cinsel Suç Faillerinin Sicile Kaydı ve Sicil Bilgilerinin Kamuya Açıklanması)", *AÜEHFD*, C. VIII, S. 1-2, 2004, s. 233-262
- ECPAT International: Summary Paper on Sexual Exploitation of Children in Travel and Tourism, Bangkok, 2020
- Flowers**, R. Barri: "The Sex Trade Industry's Worldwide Exploitation of Children", *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, May 2001, Vol. 575, Children's Rights, s. 147-157
- Garfinkle**, Elizabeth: "Coming of Age in America: The Misapplication of Sex-Offender Registration and Community-Notification Laws to Juveniles", *Cal. L. Rev.*, S. 91, 2003, s. 163-200. Erişim Adresi: <http://scholarship.law.berkeley.edu/california-lawreview/vol91/iss1/4168>
- H.R.515 - 114th Congress (2015-2016): International Megan's Law to Prevent Child Exploitation and Other Sexual Crimes Through Advanced Notification of Traveling Sex Offenders. (2016, February 8). Erişim Adresi: <https://www.congress.gov/bill/114th-congress/house-bill/515>
- Hanson**, R. Karl/**Scott**, Holly/**Steffy**, Rebecca A.: "A Comparison of Child Molesters and Nonsexual Criminals: Risk Predictors and Long-Term Recidivism", *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 32, 325-337.
- International Covenant on Civil and Political Rights, Article 12. Erişim Adresi: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?Lang=en
- Jacobs**, James B. / **Blitsa**, Dimitra: "Paedophiles, Employment Disqualification, and European Integration", *Universalis: Liber Amicorum Cyrille Fijnaut* (Ed. Toine Spapens / Marc Groenhuijsen / Tijs Kooijmans), Intersentia Publishers, 2011,

- s. 335-446. NYU School of Law, Public Law Research Paper No. 11-73. Erişim Adresi: <https://ssrn.com/abstract=1940060>
- Levenson, Jill S. / Cotter, Leo:** "The Effect of Megan's Law on Sex Offender Reintegration", *Journal of Contemporary Criminal Justice*, C. XX, S. X, 200X, s. 1-X. DOI: 10.1177/1043986204271676
- Mancini, Christina / Mears, Daniel P.:** "U.S. Supreme Court Decisions and Sex Offender Legislation: Evidence of Evidence-Based Policy", *The Journal of Criminal Law and Criminology* (1973), C. 103, S. 4, 2013, s. 1115-1153
- Megan's Law, Public Law 104-145, 1996
- Military Sex Offender Reporting Act. Erişim Adresi: <chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.esd.whs.mil/Portals/54/Documents/DD/issuances/dodi/552520p.pdf>
- Newburn, Kenneth:** "The Prospect of an International Sex Offender Registry: Why an International System Modeled After United States Sex Offender Laws is Not an Effective Solution to Stop Child Sexual Abuse", *Wisconsin International Law Journal*, C. 28, S. 3, 2011, s. 547-583.
- Pam Lychner Sexual Offender Tracking and Identification Act of 1996, S.1675 - 104th Congress, 1996. Erişim Adresi: <https://www.congress.gov/bill/104th-congress/senate-bill/1675>
- Parliamentary Assembly of the Council of Europe: Resolution 1733 Reinforcing Measures Against Sex Offenders, 2010
- Public Law 110-400 - Keeping the Internet Devoid of Sexual Predators Act of 2008 (KIDS Act of 2008). Erişim Adresi: <https://www.govinfo.gov/app/details/PLAW-110publ400>
- Svensson, Naomi L.:** "Extraterritorial Accountability: An Assessment of the Effectiveness of Child Sex Tourism Laws", *Loy. L.A. Int'l & Comp. L. Rev.*, C. 28, 2006, s. 641-678. Erişim Adresi: <https://digitalcommons.lmu.edu/ilr/vol28/iss3/6>
- Teichman, Doron:** Sex, Shame, and the Law: An Economic Perspective on Megan's Laws, University of Michigan Law School Scholarship Repository, 2004. Erişim Adresi: http://repository.law.umich.edu/law_econ_archive/art26
- U.S. Department of Justice: Global Survey of Sex Offender Registration and Notification Systems, 2016
- United Nations Office on Drugs and Crime: Child Sexual Exploitation in Travel and Tourism: An Analysis of Domestic Legal Frameworks, Bangkok, 2014
- Universal Declaration of Human Rights, Article 12. Erişim Adresi: <https://inhak.adalet.gov.tr/Home/BilgiDetay/2>
- Viera, Danielle:** "Try as They Might, Just Can't Get It Right: Shortcomings of the International Megan's Law of 2010", *Emory Int'l L. Rev.*, C. 25, S. 3, 2011, s. 1517-1560. Erişim Adresi: <https://scholarlycommons.law.emory.edu/eilr/vol25/iss3/14>
- White, Brandon:** "Can You Really Become a Sex Offender for Public Urination in Arizona?", 2023. Erişim Adresi: <https://brandonwhitelaw.com/blog/can-you-really-become-a-sex-offender-for-public-urination-in-arizona>
- Zimring, Franklin E.:** The Truth About Repeat Sex Offenders, L.A. Times, May 5, 1997, B5

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN PNR DİREKTİFİ BAĞLAMINDA GÜVENLİK VE ÖZGÜRLÜK İKİLEMİ: 2016/681 SAYILI DÜZENLEMENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

*Doç. Dr. Selman ÖZDAN**

GİRİŞ

21. yüzyılın başlarında, kolluk kuvvetlerinin rolü, suçun soruşturulması ve kovuşturulması ve acil tehditlere yanıt verilmesi gibi geleneksel kapsamın ötesinde daha geniş bir sorumluluk yelpazesini kapsayacak şekilde gelişmiştir. Kolluk kuvvetlerinin görev tanımı, suç şüphesi taşıyan kişilere, toplumsal hayata ve ahlaka aykırı durumlara ya da gelecekte oluşabilecek yasadışı olaylara yönelik önleyici tedbirleri kapsayacak şekilde genişlemiştir.¹ Bu hususta Korff'un da haklı bir şekilde belirttiği üzere, 21. yüzyıl sonrası eğilim, kapsamlı sosyal kontrol, daha fazla gelişmişlik, daha fazla müdahale, daha fazla merkezi hükümet kontrolü (ve hükümetler arası kontrol) ve daha fazla gizlilik sağlamak amacıyla kolluk kuvvetleri çalışmalarının diğer devlet faaliyetleriyle artan entegrasyonu yönündedir.²

Kolluk yetkisinin kapsamı elbette meşru uluslararası insan hakları mülahazalarından ve global meselelerin ele alınmasında devletlerarası işbirliğinin artan gerekliliğinden etkilenmektedir. Avrupa Birliği'nin (AB) 2016/681 sayılı PNR Direktifi de bu minvalde; kolluk kuvvetlerinin görevine fayda sağlama amacı güderken ama aynı zamanda da temel insan haklarına ilişkin müdahalelere kayıtsız kalınamayacağını işaret eden uluslararası bir düzenlemedir. Ayrıca, AB Adalet Divanı (ABAD) muhtelif karar ve görüşlerinde, Direktifin temel insan haklarına uyumluluğunu AB Temel Haklar Şartı üzerinden değerlendirmiştir.

* Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ali Fuad Başgil Hukuk Fakültesi Milletlerarası Kamu Hukuku Anabilim Dalı. ORCID: 0000-0002-1002-0625 E-mail: selman.ozdan@omu.edu.tr

1 **Korff**, Douwe: "Opinion on the broader and core issues arising in the PNR Case currently before the CJEU (Case C-817/19)", *Fundamental Rights European Experts*, Kasım 2021, s. 11.

2 **Korff**, s. 11.

özerklikle çatışmaktadır. Sonuç olarak da etik bir problemi ortaya çıkartmaktadır. Ayrıca, algoritmik profillemeye süreçlerinde ayrımcılık riskinin yeterince ele alınmaması, Direktifin temel hakların korunması perspektifinden eleştirilmesine neden olmaktadır.

Sonuç olarak, 2016/681 sayılı PNR Direktifi, global anlamda güvenlik endişelerine yanıt verecek şekilde tasarlanmış bir düzenlemedir. Ancak, güvenlik ve özgürlük arasında hassas bir denge kurma çabası, uygulamada birçok hukuki ve etik sorunu da beraberinde getirmektedir. Bu dengeyi tesis edebilmek adına, ayrımcılık yasağının ve mahremiyet hakkının ihlalleri gibi potansiyel riskleri ortadan kaldıran ya da mümkün olduğunca hafifleten ve daha şeffaf bir yönetim anlayışı sağlayan revizyonların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, PNR sisteminin geleceği, sadece güvenlik endişelerini değil, aynı zamanda bireyin temel haklarına yönelik taahhütleri de dikkate alan bir yaklaşımla şekillendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Council of the European Union. Agreement between Canada and the European Union on the transfer and processing of Passenger Name Record, 12657/5/13 REV 5 (2014).
- Directive 95/46/EC of The European Parliament and of The Council of 24 October 1995 On The Protection of Individuals with regard to The Processing of Personal Data and on The Free Movement of Such Data, OJ L 281 (1995).
- Directive (EU) 2016/681 of The European Parliament and of The Council of 27 April 2016 on The Use of Passenger Name Record (PNR) Data for The Prevention, Detection, Investigation and Prosecution of Terrorist Offences and Serious Crime, OJ L 119 (2016).
- Dumbrava**, Costica: "Artificial intelligence at EU borders: Overview of applications and key issues". European Parliamentary Research Service, Haziran 2021.
- Duroy**, Sophie: "Case C-817/19, Ligue Des Droits Humains v. Council of Ministers (C.J.E.U.)". *International Legal Materials* 62, sy 4 (Ağustos 2023): 611-70. <https://doi.org/10.1017/ilm.2023.8>.
- EU monitor. "Explanatory Memorandum to COM(2024)94 - Signing of an agreement with Canada on the transfer and processing of Passenger Name Record (PNR) data", 04 Mart 2024. https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j4nvhdhfdk3hydza_j9vvik7m1c3gyxp/vmb9jlemj6y3 (ET: 9 Aralık 2024).
- EUR-Lex. "Use of passenger records to prevent terrorism and serious crime", 28 Eylül 2022. <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/use-of-passenger-records-to-prevent-terrorism-and-serious-crime.html> (ET: 21 Kasım 2024).
- European Commission. Agreement between Canada and the European Union on the transfer and processing of Passenger Name Record (PNR) data, COM(2024) 95

- final (2024). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52024PC0095> (ET: 9 Aralık 2024).
- . “SWD(2020) 128 Final: Commission Staff Working Document Accompanying the Document Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the Review of Directive 2016/681 on the Use of Passenger Name Record (PNR) Data for the Prevention, Detection, Investigation and Prosecution of Terrorist Offences and Serious Crime”. Brussels, 2020. https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2020-07/20200724_swd-2020-128_en.pdf (ET: 24 Kasım 2024).
- European Union. “Charter of Fundamental Rights of the European Union”. *Official Journal of the European Union* 326, sy 02 (26 Ekim 2012): 391-407.
- . “Consolidated Version of The Treaty On The Functioning of The European Union”. *Official Journal of the European Union* 326, sy 49 (26 Ekim 2012).
- Gerards**, Janneke: “Machine Learning and Profiling in the PNR System”. *VerfBlog*, 08 Mayıs 2023. <https://doi.org/10.17176/20230508-204540-0>.
- Glouftsiou**, Georgios ve Matthias **Leese**: “Epistemic fusion: Passenger Information Units and the making of international security”. *Review of International Studies* 49, sy 1 (2023): 125-42. <https://doi.org/doi:10.1017/S0260210522000365>.
- Haitisma**, Lucas Michael: “Regulating Algorithmic Discrimination through Adjudication: The Court of Justice of the European Union on Discrimination in Algorithmic Profiling Based on PNR Data”. *Frontiers in Political Science* 5 (16 Ekim 2023). <https://doi.org/10.3389/fpos.2023.1232601>.
- ICAO. “Guidelines on Passenger Name Record (PNR) Data”. Doc 9944. Quebec, Kanada: International Civil Aviation Organization, 2010.
- Irion**, Kristina: “Repairing the EU Passenger Name Record Directive: The ECJ’s Judgment in Ligue Des Droits Humains (Case C-817/19)”. *European Law Blog*, 11 Ekim 2022. <https://doi.org/10.21428/9885764c.a00fd143>.
- Judgment, Joined Cases C-293/12 and C-594/12 Digital Rights Ireland and Others, ECLI:EU:C:2014:238 (08 Nisan 2014).
- Judgment, Joined Cases C-511/18, C-512/18 and C-520/18, La Quadrature du Net and Others v Premier ministre and Others, ECLI:EU:C:2020:791 (06 Ekim 2020).
- Judgment, Ligue des Droits Humains v. Council of Ministers, C-817/19, ECLI:EU:C:2022:491 (21 Haziran 2022).
- Kanellopoulos**, Anastasios-Nikolaos: “Travel intelligence as a tool for counterintelligence and border security”. *Security and Defence Quarterly* 45, sy 1 (2024): 55-67. <https://doi.org/10.35467/sdq/174523>.
- Korff**, Douwe: “Opinion on the broader and core issues arising in the PNR Case currently before the CJEU (Case C-817/19)”. Fundamental Rights European Experts, Kasım 2021. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4436951>.
- Low**, David: “The European Union’s Passenger Name Record Data Directive 2016/681: Is It Fit for Purpose?” *International Criminal Law Review* 16 (2016): 856-84.

Opinion 1/15, ECLI:EU:C:2016:656 (26 Temmuz 2017).

Orrù, Elisa: “The European PNR Directive as an Instance of Pre-Emptive, Risk-Based Algorithmic Security and Its Implications for the Regulatory Framework”. *Information Polity* 27, sy 2 (01 Ocak 2022): 131-46. <https://doi.org/10.3233/IP-211531>.

———. “The European PNR Framework and the Changing Landscape of EU-Security”. *VerfBlog*, 21 Aralık 2021. <https://doi.org/10.17176/20211221-115906-0>.

Thönnnes, Christian: “A Cautious Green Light for Technology-Driven Mass Surveillance”. *VerfBlog*, 28 Ocak 2022. <https://doi.org/10.17176/20220128-180359-0>.

———. “A Directive Altered beyond Recognition: On the Court of Justice of the European Union’s PNR Decision (C-817/19)”. *VerfBlog*, 23 Haziran 2022. <https://doi.org/10.17176/20220623-153431-0>.

UNSC Res 2396. “UN Doc S/RES/2396”, 21 Aralık 2017.

Vavoula, Niovi: “‘I Travel, Therefore I Am a Suspect’: An Overview of the EU PNR Directive”. *EU Immigration and Asylum Law and Policy*, 26 Ekim 2016. <https://eumigrationlawblog.eu/i-travel-therefore-i-am-a-suspect-an-overview-of-the-eu-pnr-directive/> (ET: 15 Aralık 2024).

Vedaschi, Arianna: “PNR Agreements between Fundamental Rights and National Security: Opinion 1/15”. *European Law Blog*, 23 Ocak 2018. <https://doi.org/10.21428/9885764c.301ebad2>.

Wahl, Thomas: “Commission: EU PNR Directive Delivered Tangible Results”. *Eucrim*, 31 Ağustos 2020. <https://eucrim.eu/news/commission-eu-pnr-directive-delivered-tangible-results/> (ET: 22 Kasım 2024).

———. “PNR Agreement with Canada Signed”. *Eucrim*, 30 Ekim 2024. <https://eucrim.eu/news/pnr-agreement-with-canada-signed/> (ET: 10 Aralık 2024).

Wiewiórowski, Wojciech Rafał: “Opinion 15/2024 on the signing and conclusion of an Agreement between the EU and Canada on the transfer of Passenger Name Record (PNR) data”. European Data Protection Supervisor, 29 Nisan 2024.

Yeung, Karen: “Algorithmic Regulation: A Critical Interrogation”. *Regulation & Governance* 12, sy 4 (2018): 505-23. <https://doi.org/10.1111/rego.12158>.

İDARİ KOLLUK

*Doç. Dr. Müzeyyen EROĞLU DURKAL**

GİRİŞ

İnsanlar toplum halinde yaşamak ve ortak bir yaşam sürdürebilmek için belirli bir düzene ihtiyaç duymaktadırlar. Devlet de bu düzeni sağlamak ve korumak için kolluk faaliyetleri yürütmektedir. İdarenin kolluk gücüne dayanarak müdahale ettiği alan, kişilerin özel yaşamları değil, kişilerin maddi biçimde toplumsal yaşama yansıyan tutum ve davranışlarıdır.

Kolluk faaliyetleri, günümüzde devlet tarafından yürütülen faaliyetlerden biri olup devletin en eski görevleri arasında yer almaktadır. Devlet, kolluk gücü sayesinde toplumsal düzeni sağlamak için kurallar koyabilmekte, kişilerin toplum yaşamındaki tutum ve davranışlarını denetleyerek kurallara uyulup uyulmadığını kontrol etmekte ve uyulmadığında yaptırım uygulamaktadır. Devletin burada amacı, kamu düzenini sağlamak olup bu düzen bozulduğunda da eski hale getirmek için faaliyetlerde bulunmaktadır. Bir başka ifadeyle Devletin kolluk vasıtasıyla temel görevi aslında kamu düzenini korumak, tali görevi ise bu düzen bozulduğunda gerekli faaliyetlerde bulunarak kamu düzenini eski haline getirmektir. Kolluk, genel olarak kendi içinde adli ve idari kolluk olarak ikiye ayrılmaktadır. İdari kolluk faaliyetlerinin en önemli özelliği önleyici ve koruyucu olmasıdır. Bu nedenle de idari kollukta amaç, kamu düzenini korumak, suç işlenmesini ve toplumu tehdit eden her türlü tehlikeleri ortaya çıkmadan önlemektir. Bunu sağlamak adına yapılacak düzenleyici işlemler ve alınacak tedbirler, idari makamlarca tek taraflı olarak belirlenmektedir. Ancak düzenlemelere ve alınan tedbirlere rağmen suç işlenmesi durumunda, suçluların tespiti ve yakalanması, delillerin tespiti ve toplanması ile adli makamlara teslimi adli kolluğun kapsamına girecektir. Öğretide hemen hemen bütün hukukçuların görüş birliği içinde oldukları bu ayırım ülkemizde organik açıdan gerçekleştirilememiş olduğundan söz konusu ayırım ancak işlevsel açıdan mümkün olabilmektedir.

* Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0002-5341-3613, meroglu@erciyes.edu.tr

hakları, ancak bu hakların gözetildiği bir düzende anlam ifade etmektedir. Bu amaçla Devlet, kamu düzeninin sağlanması için bir takım kurallar koymakta, bu kurallara uyulup uyulmadığını denetlemekte ve uyulmadığında da yaptırım uygulamaktadır. Devlet, bütün bunları kolluk vasıtasıyla gerçekleştirmektedir. Kolluğun da bu faaliyetler nedeniyle temel hak ve özgürlüklere müdahalesi kaçınılmazdır. Ancak söz konusu müdahalede, kolluk yetkileri sınırsız olmayıp kamu düzeni ile temel hak ve özgürlükler arasındaki dengenin sağlanması için kolluk yetkilerinin hukuka uygun kullanımının ve sınırlarının belirlenmesi önemlidir. Söz konusu belirlemede, temel hak ve özgürlüklerin sınırlanmasına ilişkin Anayasa'nın 13. maddesi hükmü ile kolluk faaliyetinin kendinden kaynaklanan sınırlamalara uyulması gerekmektedir. Anayasal sınırlamalar içinde özellikle kolluğun görev ve yetkilerinin kanunla düzenlenmesi ve söz konusu yetkiler kullanılırken kanuni sınırlar içinde kalınması ile ölçülülük ilkesi ayrıca önem arz etmektedir. Genel olarak temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasında kullanılan aracın sınırlandırma amacını gerçekleştirmeye elverişli olmasını, aracın amacı gerçekleştirmek için gerekli olmasını ve araç ile amaç arasında bir orantının bulunması gerekliliğini ifade eden ilke, aslında sınırlama sonucunda elde edilebilecek genel yarar ile sınırlamanın neden olduğu kişisel zarar arasındaki dengeyi ifade etmektedir. İlke, kolluk yetkilerinin sınırlarının tespitinde yargı yerlerince de sıkça başvuru olan bir ilkedir. Neticede kolluk yetkilerinin kullanımında söz konusu sınırlamalara uyulması zorunlu olup, uyulmaması durumu kolluk faaliyetinin hukuka aykırı olması sonucunu doğuracaktır.

KAYNAKÇA

- Aktaş**, Sururi/ **Akkoyunlu**, Sencer Abdullah: "İdari Kolluk Faaliyetlerinin Temel Anayasal Sınırları Olarak Kanunilik ve Ölçülülük İlkeleri", *EÜHFD*, C: XX, S: 1-2, 2016, s. 1-25.
- Akyılmaz**, Bahtiyar/ **Sezginer**, Murat/ **Kaya**, Cemil: *Türk İdare Hukuku*, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Atay**, Ender Ethem: *İdare Hukuku*, 9. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2023.
- Aydın**, Nizamettin/ **Demir**, Tahir: "Emniyet Hizmetlerinin Sunumunda Düalist Yapı Sorunsalı: Adli Ve İdari Kolluk", *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi*, S: 9, 2022, s. 19-46.
- Chapus**, René: *Droit administratif général*, C: 1, 15. Baskı, Montchrestien, Paris 2001.
- Çağlayan**, Ramazan: *İdare Hukuku Dersleri*, Güncellenmiş 12. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2024.

- Çağlayan**, Ramazan: *Kolluk ve Özel Güvenlik Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022 (Kolluk).
- Duran**, Lütfi: *İdare Hukuku Ders Notları*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1982.
- Erkut**, Celal: *Hukuka Uygunluk Bloku, İdare Hukukunda Hukukun Genel Prensipleri Teorisi*, Kavram Yayınları, İstanbul 1996.
- Eryılmaz**, M. Bedri: "Demokratik Ülkelerde Kolluk Güçleri Arasında Yetki ve Görev Alanı Paylaşımı: Türkiye Örneği", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S: 64, 2006, s. 179-188.
- Fendoğlu**, Hasan T.: "Adli Kolluk Üzerine", *Yargıtay Dergisi*, C: 23, S: 3, Temmuz 1997, s. 229-242.
- Giritli**, İsmet/ **Bilgen**, Pertev/ **Akgüner**, Tayfun/ **Berk**, Kahraman: *İdare Hukuku*, 6. Basım, Der Yayınları, İstanbul 2013.
- Gözler**, Kemal: *İdare Hukuku C:II*, 2. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa 2009.
- Gözübüyük**, Şeref/ **Tan**, Turgut: *İdare Hukuku C:1 (Genel Esaslar)*, Güncelleştirilmiş 2. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2001.
- Kurt**, Aytaç: "Avrupa Hukuku'nda İyi Yönetim Hakkı Çerçevesinde Ölçülülük İlkesi", *Danıştay Dergisi*, Yıl: 34, S: 108, 2004, s. 85-104.
- Oğurlu**, Yücel: *Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük İlkesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2002.
- Okan Tekinsoy**, Özge: *İdare Hukukunda Kamu Düzeni Kavramı*, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2011.
- Özay**, İl Han: *Günüşiğinde Yönetim*, Alfa Yayınları, İstanbul 2002.
- Özay**, İl Han: *İdari Yaptırımlar*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1985.
- Özbudun**, Ergun: *Türk Anayasa Hukuku*, 19. Basım, Yetkin Yayınları, Ankara 2019.
- Seymen Çakar**, Ayşen: "Hukuki Bir Kavram Olarak İnsan Onuru", *3.Hukukun Gençleri Sempozyumu*, Antalya 11-12 Ekim 2013, s. 1-8.
- Yayla**, Yıldızhan: *İdare Hukuku*, Beta Yayıncılık, İstanbul 2009.
- Yıldırım**, Turan/ **Yasin**, Melikşah/ **Kaman**, Nur/ **Özdemir**, Eyüp/ **Üstün**, Gül/ **Okay Tekinsoy**, Özge: *İdare Hukuku*, (Ed. Nur Kaman), 9. Baskı, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2024.
- Yılmaz**, Harun: *7068 Sayılı Kanundan Hareketle Genel Kolluk Disiplin Rejimi*, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2022.

AVRUPA YAPAY ZEKÂ TÜZÜĞÜ BAĞLAMINDA İDARİ KOLLUĞUN SUÇ ÖNLEME FAALİYETLERİ, KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİ VE TÜRK HUKUKUNDAKİ DURUM

*Prof. Dr. Atila ERKAL**

Giriş

Toplumda barış, huzur, güven ve müşterek hayatın tesisi kamu düzeninin sağlanmasıyla gerçekleşmektedir. İdare kamu düzenini sağlamak, bozulmasını engellemek amacıyla tedbirler almak, bozulduğu takdirde eski hale getirmek için kolluk faaliyeti icra etmektedir. Birçok kamu hizmeti ile karşılaştırıldığında devletin kendi varlığı ve halkın güvenliği için geçmişte olduğu gibi günümüzde de modern devletin ifa ettiği asli görevleri arasında kamu düzeni yer almaktadır.¹ Kolluk faaliyetleri idare tarafından yerine getirilen ve kural olarak devredilemeyen yürütülmesi zorunlu faaliyetler olmakla birlikte günümüzde istisnai olsa da özel hukuk kişilerinden de yararlandığı görülmektedir.²

Kolluk faaliyetleri kamu düzeninin bozulmasını önleyici nitelikte ve bozulduktan sonra bastırıcı şekilde gerçekleşmektedir. Dolayısıyla kolluk adli ve idari olmak üzere iki temel alanda görev icra etmektedir. Devlet, kişilerin güven içerisinde yaşamasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak amacıyla da kolluk teşkilatını kurmuştur. Kamu düzeninin can ve mal güvenliği, dirlik ve düzen, genel sağlık ve genel ahlakı kapsaması, farklı konularda ayrı kolluk teşkilatlanmasına gidilmesini gerektirmiştir. Özellikle güvenlik hizmetleri ağırlıklı olarak adli ve idari kolluk tarafın-

* Bursa Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı. ORCID ID:0000-0002-7394-5414, atilaerkal@uludag.edu.tr

1 **Bucaktepe**, Adil, Genel İdari Kolluk ve Kolluk İşlemleri, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2008, s. 13 vd.; D10D, E. 2003/2087, K. 2005/8025, KT. 23.12.2005.

2 **Akyılmaz**, Bahtiyar/ **Sezginer**, Murat/ **Kaya**, Cemil, Türk İdare Hukuku, Ankara 2024, s. 607. Araç muayene istasyonları, fahri trafik müfettişleri, yapı denetim kuruluşları örnek verilebilir.

KAYNAKÇA

- Akyılmaz**, Bahtiyar/ **Sezginer**, Murat/ **Kaya**, Cemil, Türk İdare Hukuku, Ankara 2024.
- Alkan**, Nurettin/**Karamanoğlu**, Yunus Emre, Öngörüye Dayalı Kolluk Temelinde Önleyici Kolluk: Rusya Federasyonu'ndan Örnekler, Güvenlik Bilimleri Dergisi, Kasım 2020, C. 9 Sy.2, s. 387-418.
- Bericht über das öffentliche Konsultationsverfahren des Bundesbeauftragten für den Datenschutz und die Informationsfreiheit zum Thema: Einsatz von Künstlicher Intelligenz im Bereich der Strafverfolgung und der Gefahrenabwehr, s.4 vd. https://www.bfdi.bund.de/SharedDocs/Downloads/DE/Konsultationsverfahren/2_KI-Strafverfolgung/Konsultationsbericht.pdf?__blob=publicationFile&v=5
- Bozkurt**, Yüksel/**Armağan**, Ebru, Avrupa Komisyonu'nun Yapay Zekâ Tüzük Teklifi'ne Genel Bir Bakış, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Sy. 51, 2022, s. 19-46.
- Bucaktepe**, Adil, Genel İdari Kolluk ve Kolluk İşlemleri, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2008.
- BVMed, -Positionen zum Entwurf des „Artificial Intelligence Act“ (AIA)MPR 2021, s.176.
- Ebers**, Martin/ **Streitbörgger**, Chiara, Die Regulierung von Hochrisiko-KI-Systemen in der KI-Verordnung, RDi 2024, s. 393-400.
- Erdoğan**, Talha, Kişisel Verileri İhlal Eden İdareye Karşı İdari Para Cezası Uygulanmaması Sorunu, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 10 (1), Bahar 2023.
- Erkal**, Atila, Kişisel Verilerin Önleyici Ve Koruyucu Faaliyetler Kapsamında Otomatik Araçlarla Veri Analizi/Değerlendirilmesi Suretiyle İşlenmesi Ve Alman Federal Anayasa Mahkemesinin Yaklaşımı, Kişisel Verilerin Korunması Hukuku ve Bilgi Edinme Hukuku: Çeşitli Açılardan Bakış (Ed. Prof.Dr. Cemil Kaya), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2023.
- Frank**, Alexander, Die EU-Verordnung über Künstliche Intelligenz – ein Bericht aus Brüssel, in: Der Schutz Kritischer Infrastrukturen Neuregelungen zum Einsatz Künstlicher Intelligenz und Drohnen, FORSI-Jahresband 2023 (Hrsg. Sven Eisenmenger), Stuttgart 2024.
- Golland**, Alexander, KI und KI-Verordnung aus datenschutzrechtlicher Sicht, EuZW 2024, s. 846-854.
- Herbers**, Björn/ **Rappenglück**, David, Die Durchsetzung der KI-Verordnung auf EU-Ebene: Das EU AI Office, RDI 2024, s. 432-439.
- Karaca**, Egemen Hizmet Kusurunu Siber Alana Uyarılama Çabasına Bir Öneri Olarak: Dijital Hizmet Kusuru, İdare Hukuku ve İlimler Dergisi, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, 23: 1-xx, s. 1-47 .
- Kaşlı**, Enver, Kolluk Faaliyetlerinde Kişisel Verilerin Korunması: Avrupa Birliği 2016/794 Sayılı Europol Tüzüğü Ve 2016/680 Sayılı Kolluk-Ceza Adaleti Direktifi Işığında Bir İnceleme, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi Cilt:22, No:1 (Yıl: 2023), s. 97-115.

- Kauffeldt-Thieß, Alexander**, Künstliche Intelligenz als Grundlage für Datenprodukte, in: Data Governance Nachhaltige Geschäftsmodelle und Technologien im europäischen Rechtsrahmen (Hrsg. Beatrix Weber), Springer Verlag, Berlin 2023.
- Kaya, Cemil**, “Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Ekseninde Hassas (Kişisel) Veriler ve İşlenmesi”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. LXIX, S.1-2, s. 317-334.
- Künstliche Intelligenz in der Strafverfolgung Einsatzmöglichkeiten in der Verbrechensbekämpfung und -prävention, s.3, https://ssc-rechtswissenschaften.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/s_rechtswissenschaft/Doktoratsstudium_PhD/Exposé1/Strafrecht/Kuenstliche_Intelligenz_in_der_Strafverfolgung_-_Einsatzmoeglichkeiten_in_der_Verechensbekaempfung_und_-praevention.pdf
- Mayrhofer, Ann-Kristin**, Die Haftung des Verwenders von KI-Systemen auf der „ersten Stufe“ Vorschlag für eine Beweislastverteilung nach Fehlentscheidungsrisiken (nicht nur) für KI- Systeme, EuZW 2024, s. 882-888.
- Merkle, Marieke Luise**, Transparenz nach der KI-Verordnung – von der Blackbox zum Open-Book? RDİ 2024, s. 414-420.
- Orsich, Irina**, Das europäische Konzept für vertrauenswürdige Künstliche Intelligenz, EUzW 2022, s. 254-261.
- Pohl, Nils**, Das Europäische Gesetz über Künstliche Intelligenz – was kommt auf die Polizei und die Sicherheitswirtschaft zu in: Der Schutz Kritischer Infrastrukturen Neuregelungen zum Einsatz Künstlicher Intelligenz und Drohnen, FORSI-Jahresband 2023 (Hrsg. Sven Eisenmenger), Stuttgart 2024.
- Schäufler, Sabine**, Regulierung von Systemen Künstlicher Intelligenz durch die DSGVO, Mohr Siebeck, Tübingen 2024.
- Steinrötter, Björn / Markert, Jette**, Datenbezogene Vorgaben der KI-Verordnung, RDİ 2024, s. 400-405.
- Thesenpapier des Bundesbeauftragten für den Datenschutz und die Informationsfreiheit zum Thema: Einsatz von Künstlicher Intelligenz im Bereich der Strafverfolgung und Gefahrenabwehr, s. 3 vd. https://www.bfdi.bund.de/SharedDocs/Downloads/DE/Konsultationsverfahren/2_KI-Strafverfolgung/Positionspapier-KI-Erstversion.pdf?__blob=publicationFile&v=7
- Vasel, Johann Justus**, Sieben Sünden und Defizite europäischer KI-Regulierung, EuZW 2024, s. 829-835.
- Yılmaz, İlay/ Sözer, Can/ Elver, Ecem**, Yapay Zekâ İle İlgili Güncel Düzenlemeler: Avrupa Birliği Ve Amerika Birleşik Devletlerinde Alınan Aksiyonlar Işığında Bir Değerlendirme, Adalet Dergisi, Sy. 66, Y. 2021, s. 445- 469.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SALAHİYET KANUNU EK MADDE 7 KAPSAMINDAKİ FAALİYETLER BAKIMINDAN İDARENİN DENETİM YETKİSİ

*Doç. Dr. Asuman ÇAPAR**

GİRİŞ

2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun (PVSK)¹ Ek 7. maddesi kapsamında polis memurlarına bazı yekiler ve görevler verilmiştir. Bu maddede polisin bazı önleyici kolluk faaliyetleri yapabileceği düzenlenmiştir. Buna göre polisin, istihbari faaliyetlerde bulunmaya ve iletişimin denetlenmesine ilişkin birtakım yetkileri ve görevleri bulunmaktadır.

Bu çalışmanın amacı polis memurlarının PVSK'nın Ek 7. maddesinde belirtilen görev ve yetkilerini, yine bu maddede belirtilen kriterler çerçevesinde yapıp yapmadığının idari bakımdan denetimini ortaya koymaktır. Çalışmada bu idari denetimin kimler tarafından, hangi usul ve esaslar kapsamında yapılacağına incelenmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede, çalışma yalnızca PVSK'nın Ek 7. maddesi ile sınırlı olup, diğer kanunlarda verilen istihbari faaliyetler ve iletişimin denetlenmesi faaliyetlerine ilişkin polis memurlarının idari denetimi çalışma kapsamına girmemektedir.

I. GENEL OLARAK PVSK EK MD. 7 KAPSAMINDA İDARENİN DENETİM YETKİSİ

İdari kolluk faaliyetlerini hatırlamak gerekirse, suçun işlenmesinden önce devreye giren, toplum düzeni daha bozulmadan, hukuka aykırı fiillerin ortaya çıkmasına engel olmaya yönelik birtakım faaliyetler idari kolluk faaliyeti olarak değerlendirilmektedir. PVSK'nın 2. maddesinde polislerin görevleri arasında *"Kanunlara, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine, yönetmeliklere, Hükümet emirlerine ve kamu düzenine uygun olmıyan hareketlerin işlenmesinden önce bu kanun hükümleri dairesinde önünü al-*

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0002-7870-0811, acapar@cumhuriyet.edu.tr

¹ Resmi Gazete (RG), 14.07.1934/2751.

KAYNAKÇA

- Aydın**, İbrahim: "AİHM Kararları Işığında Terörle Mücadelede İdari Kolluğun Genel İzleme Ve Takip Yetkisi ve Özel Hayatın Korunması", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 34, S. 1, 2024, s. 217-235.
- Ayyıldız**, Hakan: "Kolluk Faaliyetlerinin Denetimi Hakkında Genel Bir Değerlendirme", *TBB Dergisi*, S. 143, 2019, s. 143-180.
- Birtek**, Fatih: "İstihbarat amacıyla iletişim özgürlüğüne müdahale edilmesi ve müdahaleden elde edilen materyallerin delil olarak kabul edilebilirliği", *Ceza Hukuku Dergisi*, C. 6, S. 16, 2011, s. 100-148.
- Da Silva**, Juan Carlos/ **Stange**, Albrecht/ **Birtek**, Fatih: "Türk Ceza Adalet Sisteminin Etkinliğinin Geliştirilmesi", *Avrupa Birliği - Avrupa Konseyi Ortak Projesi İletişimin Denetlenmesi Tedbiri*, Ankara.
- Erdem**, Abdullah Yasin: "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Devlet Denetleme Kurulu", *Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 35, S. 2, 2016, 1-24.
- Erkal**, Atilla: "Kişisel Verilerin Önleyici ve Koruyucu Faaliyetler Kapsamında Otomatik Araçlarla Veri Analizi/Değerlendirilmesi Suretiyle İşlenmesi ve Alman Federal Anayasa Mahkemesinin Yaklaşımı", içinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku ve Bilgi Edinme Hukuku: Çeşitli Açılardan Bakış, 1. Baskı, XII Levha Yayınları, Editör: Cemil Kaya, s. 79 -104.
- Pınarbaşı**, Mesut: "Türk Hukukunda Önleyici Maksatlı İletişimin Denetlenmesi Tedbirinin Değerlendirilmesi", *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, C. 3, S. 2, 2014, s. 41-65.
- Taşkın**, Mustafa: Adli ve İstihbari Amaçlı İletişimin Denetlenmesi, 4. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2013.
- Yokuş Sevük**, Handan: "Kolluk Tarafından Suçun Önlenmesine Yönelik Yapılan İletişimin Denetlenmesine İlişkin Değerlendirmeler", *TBB Dergisi*, S. 67, 2006, 41-56.

İDARENİN SUÇ İŞLENMESİNİ ÖNLEME GÖREVİ KAPSAMINDAKİ İŞLEM VE EYLEMLERİNDEN DOĞAN TAZMİNAT SORUMLULUĞU

Arş. Gör. Dr. Allı YEŞİLYURT DURAN*

GİRİŞ

İnsanların huzur ve güven içinde, toplum halinde yaşamaları belli bir hukuki düzen gerektirmektedir. Bu düzeni oluşturmak devletin görevleri arasında yer alırken; bu kapsamda kişilerin can ve mal güvenliğinin, toplumun dirlik ve esenliğinin ve genel sağlığın korunarak kamu düzeninin sağlanması da idarenin görevleri arasında yer almaktadır¹. Kamu düzenini sağlamak amacıyla yapılan faaliyetler kolluk kavramı ile ifade edilmektedir².

Kolluk faaliyetleri, kişilerin can ve mallarının her türlü tehdit ve saldırılara karşı korunmasını amaçlamaktadır³. Bu tehdit ve saldırılar, sel, deprem, orman yangını, toprak kayması, fırtına gibi doğal olaylardan kaynaklanabileceği gibi; silahlı saldırı, hırsızlık, soygun gibi insan davranışlarından da kaynaklanabilir⁴. Kamu düzeni, doğal tehditlerin zararlarının önlenmesi ya da azaltılması için tedbirler alınması; insan davranışlarından kaynaklanan tehditlere karşı ise koruyucu tedbirler alınması, caydırıcı cezalar ile ortadan kaldırılmaya çalışılması anlamına gelmektedir⁵.

Kolluk faaliyetleri amacına göre adli kolluk ve idari kolluk olarak ayrılmaktadır⁶. Adli kolluk, bireylerin kamu düzenine aykırı ve kanuna göre

* Erciyes Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku ABD., e-mail: alliesilyurt@erciyes.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3940-6123.

¹ **Akyılmaz**, Bahtiyar/ **Sezginer**, Murat/ **Kaya**, Cemil: *Türk İdare Hukuku*, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, s. 612.

² **Çağlayan**, Ramazan: *Kolluk Ve Özel Güvenlik Hukuku*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022, s. 24.

³ **Çağlayan**, s. 25.

⁴ **Yayla**, Yıldızhan: *İdare Hukuku*, 2. Basım, Beta, İstanbul 2010, s.36-37.

⁵ **Yayla**, s.37; **Çağlayan**, s. 25.

⁶ **Kalabalık**, Halil: *İdare Hukuku Dersleri Cilt II*, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024, s. 268.

KAYNAKÇA

- Aktaş**, Sururi/ **Akkoyunlu**, Sencer Abdullah: "İdari Kolluk Faaliyetlerinin Temel Anayasal Sınırları Olarak Kanunilik Ve Ölçülülük İlkeleri", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XX, S. 1-2, 2016, s.1-25.
- Akyılmaz**, Bahtiyar/ **Sezginer**, Murat/ **Kaya**, Cemil: *Türk İdare Hukuku*, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Armağan**, Tuncay: *İdarenin Sorumluluğu ve Tam Yargı Davaları*, Seçkin Yayınevi, Ankara 1997.
- Atay**, Ender Ethem: *İdare Hukuku*, 7. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2021.
- Atay**, Ender Ethem/ **Odabaşı**, Hasan: *İdarenin Sorumluluğu ve Tazminat Davaları*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2010.
- Aydın**, Ahmet Hamdi: "Suç Önlemenin Önemi ve Etkisi", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16 (Özel Sayı I), 2014, s. 82-84.
- Azrak**, Ali Ülkü: "İdarenin Toplumsal Muhatara (Sosyal Risk) Kuramı'na Göre Kusursuz Sorumluluğu", *Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler III. Sempozyumu*, Ankara 12-13 Mayıs 1979, İstanbul 1980, s.135-145.
- Çağlayan**, Ramazan: *İdari Yargılama Hukuku*, 15. Baskı, Seçkin yayınları, Ankara 2023.
- Çağlayan**, Ramazan: *Kolluk ve Özel Güvenlik Hukuku*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Çağlayan**, Ramazan: *Tarihsel, Teorik ve Pratik Yönleriyle İdarenin Kusursuz Sorumluluğu*, 1. Baskı, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2007.
- Çıtak**, Halim Alperen: *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Bağlamında Sosyal Risk İlkesi*, Adalet Yayınevi, Ankara 2014.
- Derbil**, Süheyp: *İdare Hukuku Cilt I*, 4. Bası, Güzel Sanatlar Matbaası, Ankara 1955.
- Duran**, Lütfi: *İdare Hukuku*, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1982.
- Duran**, Lütfi: *Türkiye İdaresinin Sorumluluğu*, Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara 1974, s. 47.
- Esin**, Yüksel: *Danıştay'da Açılacak Tazminat Davaları*, İkinci Kitap: Esas, İdarenin Sorumluluğu, Balkanoğlu Matbaacılık, Ankara 1973.
- Giritli**, İsmet/ **Bilgen**, Pertev/ **Akgüner**, Tayfun/ **Berk**, Kahraman: *İdare Hukuku*, 5. Bası, Der Yayınları, İstanbul 2012.
- Gözübüyük**, Şeref/ **Dinçer**, Güven: *İdari Yargılama Usulü*, Turhan Kitabevi, Ankara 1996.
- Gözübüyük**, Şeref/ **Tan**, Turgut: *İdare Hukuku Cilt I*, 11. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2016.
- Günday**, Metin: *İdare Hukuku*, 10. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara 2013.
- Kalabalık**, Halil: *İdare Hukuku Dersleri Cilt II*, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.

- Kunter**, Nurullah/ **Yenisey**, Feridun: *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, Birinci Kitap, 12. Bası, İstanbul 2002.
- Onar**, Sıddık Sami: *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, III. Cilt, 3. Bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1966.
- Oytan**, Muammer: *Hizmet Kusuru Nedeniyle İdarenin Sorumluluğu ve Mücbir Sebep Anlayışındaki Gelişmeler*, Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı Bilgi Serisi: 4, Ankara 1999.
- Palas**, Ezgi: "İdarenin Kolluk Faaliyetlerinden Doğan Sorumluluğu ve Gelişimi", Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2014.
- Salmanlı**, Harika Hande: "Kolluk Yetkisinin Anayasal Sınırları", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2009.
- Sancakdar**, Oğuz/ **Önüt**, Lale Burcu: *İdari Yargılama Hukuku-Genel Esaslar*, 5. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2023.
- Sever**, Dilşad Çiğdem: "Terörle Bağlantılı Zararlardan Dolayı İdarenin Sorumluluğu", *TBB Dergisi*, 2017 (133), s.163-210.
- Seyhan**, Kazım/ **Eryılmaz**, M. Bedri: "Gelişmiş Ülkeler ve Türkiye Uygulamasında Suç Önleme Stratejileri", *Liberal Düşünce Dergisi* (34), s.5-34.
- Sümbül**, Tuncay: *Anayasa ve Türk Ceza Kanunu Bakımından Konut Dokunulmazlığının İhlali Suçu*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Ulusoy**, Ali: *Yeni Türk İdare Hukuku*, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2020.
- Yayla**, Yıldızhan: *İdare Hukuku*, 2. Basım, Beta, İstanbul 2010.
- Yenisey**, Feridun: *Kolluk Hukuku*, 2. Baskı, Beta, İstanbul 2015.

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN SUÇ TIPLERİ BAKIMINDAN BİR HUKUKA UYGUNLUK SEBEBİ OLARAK GENEL BİLGİ TOPLAMA (GBT) SİSTEMİ VE İŞLEYİŞİ

*Arş. Gör. Burak MELEMEZ**

GİRİŞ

Toplumun güven ve huzur içinde yaşamasını sağlamak devletin en temel ve en önemli görevlerindedir. Bu görev ülke sınırları içerisinde İçişleri Bakanlığı tarafından yerine getirilmektedir.¹ Temel hak ve hürriyetleri esas alarak, iç güvenlik ile kıyı ve karasularının emniyetinin sağlanması İçişleri Bakanlığının görevlerindedir.² Bakanlık bu görevleri Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığından oluşan kolluk kuvvetleri aracılığıyla yerine getirir.

İç güvenliği sağlamakla görevli kolluk kuvvetlerinin emniyet ve asayiş ile genel güvenliğin sağlanması kapsamında adli ve idari olmak üzere iki farklı faaliyet alanı mevcuttur. Kolluk kuvvetlerinin suçun işlenmesinden önceki aşamada, kanun ve nizamlarla kamu düzenine aykırı hareketlerin işlenmesinin önüne geçmek adına gerçekleştirdiği faaliyetler önleyici kolluk faaliyetleri iken, suçun işlenmesinden sonra Cumhuriyet Savcısının emir ve talimatları doğrultusunda (CMK m. 161) gerçekleştirdiği faaliyetler adli kolluk faaliyetleridir. Önleyici kolluk hizmetleri kolluğun idari nitelikteki faaliyet alanına girer. Emniyet ve asayiş ile genel güvenliğin sağlanması kolluğun bu alandaki faaliyetlerinin başarısına bağlıdır.³

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı. ORCID:0000-0001-8768-7535, bmelemez@cumhuriyet.edu.tr.

1 Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 35. maddesinde yurt dışından gelecek tehdit ve tehlikelere karşı Türk vatanını savunmak şeklinde ifadesini bulan dış güvenlik, Millî Savunma Bakanlığı'na bağlı Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından yerine getirilmektedir.

2 İçişleri Bakanlığı'nın misyonu için bkz. <https://www.icisleri.gov.tr/hakkimizda> (Erişim Tarihi:12.11.2024).

3 Günümüzde kolluk faaliyetlerine ilişkin klasik bakış açısı değişmekte ve suç işlendikten sonra failin tespit edilmesi ve suçun en kısa sürede aydınlatılmasına yönelik reaktif sistem yerini özellikle organize ve örgütlü suçlar bakımından suçun işlenmesini ön-

teren kolluk personeli tarafından erişilebilmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda Yönerge'nin 9/b maddesinde sayılan suç kataloğunun içeriğinin yeniden gözden geçirilerek kapsamının daraltılması gerekmektedir. Yönerge'nin 9/b maddesinde sayılan suçlar nedeniyle arşivde saklanan kayıtların form iptali işlemi gerçekleştirildikten sonra yalnızca önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetlerde bulunan sınırlı sayıdaki kolluk personelinin erişimine açık olması, bireyin haksız uygulamalara maruz kalmasını da önleyici nitelikte olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akkanat Öztürk**, Beyza/**Elibol**, Can Eralp: "KVKK m. 17/2 ile Mukayeseli Olarak Kişisel Verileri Yok Etmeme Suçuna (TCK m. 138'e) Dair Hukuki Problemlerin Değerlendirilmesi", *KHASHFD*, C. 11, S. 1, Haziran 2023, ss. 3-21.
- Artuk**, Mehmet Emin/ **Gökçen**, Ahmet: *Gereğçeli Ceza Kanunları*, 18. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.
- Aydın**, Necmettin: Genel Bilgi Toplama Yönergesi ve GBT Uygulaması, *Genç Hukukçular Hukuk Okumaları Birikimler 3*, (Ed. Muharrem Balcı), Step Matbaacılık, İstanbul 2009, ss. 169-194.
- Balcı**, Murat /**Çakır**, Kerim: "Ceza Muhakemesinde Unutulma Hakkı", *Terazi Hukuk Dergisi*, S. 198, Şubat 2023, ss. 35-46.
- Can**, Neslihan: *Kolluk ve İdari Makamlar Tarafından İşlenen Kişisel Verilerin Korunması*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Çiçek**, İbrahim: "GBT (Genel Bilgi Toplama) Kayıtlarının Silinmesi", *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 8, S. 88, Aralık 2013, ss. 44-48.
- Erarslan**, Sevgi: *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rızanın Aranmadığı Haller*, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Erdoğan**, Yavuz: "Kişisel Verilerin Korunması Bakımından Türk Ceza Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi (Madde 135, 136, 137, 138)", *ERÜHFD*, C. VIII, S. 2, Y. 2013, ss. 569-632.
- Hafızoğulları**, Zeki/**Özen**, Muharrem: *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 14. Baskı, US-A Yayıncılık, Ankara 2022.
- Hafızoğulları**, Zeki/**Özen**, Muharrem: *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı Suçlar*, Beşinci Basım, US-A Yayıncılık, Ankara 2016.
- Kızılırmak**, Baran: "Kişisel Verilerin İşlenmesinde Adli ve Önleyici Amaçlarla Öngörülen İstisnaların Ulusal ve Uluslararası Hukuka Göre Değerlendirilmesi", *KHASHFD*, C.7, S. 2, Aralık 2019, ss. 225-261.
- Koca**, Mahmut/ **Üzülmez**, İlhan: *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Koca**, Mahmut/**Üzülmez**, İlhan: *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 10. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2024.

- Koca**, Mahmut: Ceza Hukuku Açısından Kişisel Verilerin Korunması ve Verilerin İmha Edilmemesinin Sonuçları, in: **Saka**, Rıza/**Çağlayan**, Ramazan/**Koca**, Mahmut: *Avrupa Birliği Hukuku, İdare Hukuku ve Ceza Hukuku Açısından Kişisel Verilerin İmhası*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Küzeci**, Merve: *Kişisel Verilerin Korunması*, 2. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2018.
- Osmanoğlu**, Bilal: “Genel Bilgi Toplama (GBT) Sisteminde Kişilere İlişkin Tutulan Kayıtlar Üzerine Bir İnceleme” *MÜHFHAD*, C. 26, S. 2, Aralık 2020, ss. 946-979.
- Özbek**, Veli Özer/**Doğan**, Koray/**Bacaksız**, Pınar: *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 18 Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Özbek**, Veli Özer/**Doğan**, Koray/**Meraklı**, Serkan/**Bacaksız**, Pınar/**Başbüyük**, İsa: *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Özgenç**, İzzet: *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 19. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Soyaslan**, Doğan: *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 10. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2024.
- Sözüer**, Eren: *Unutulma Hakkı: İnsan Hakları Hukuku Perspektifinden Bir İnceleme*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017.
- TBMM Tutanak Dergisi, Dönem: 22, Cilt: 76, Yasama Yılı: 3, 64. Birleşim, 1 Mart 2005.
- Tekin**, Gökberk: *Anayasa Hukuku Açısından Unutulma Hakkı*, Aristo Yayınevi, İstanbul 2020.
- Toroslu**, Nevzat/**Toroslu**, Haluk: *Ceza Hukuku Genel Kısım*, 27. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara 2023.
- Türkoğlu Üstün**, Kamile: “Güvenlik Soruşturmalarında Kişisel Verilerin Korunması”, *AHBVÜHFD*, C. XXV, S. 2, Y. 2021, ss. 787-837.
- Usta**, Oğuz: *Kişilik Hakkı Bağlamında Unutulma Hakkı*, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Uzunöz**, Ali: *Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun İstisnaları (KVKK m. 28)*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Yenisey**, Feridun: *Kolluk Hukuku*, Beta Basım, İstanbul 2009.
- Yıldız Tarman**, Gamze: *Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında Verileri Yok Etmeme Suçu (TCK Madde 138)*, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Yılmaz**, Süleyman/**Çavuşoğlu**, Gökçe Filiz: *Kişisel Verileri Koruma Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara 2020.

İnternet Kaynakları

<https://www.icisleri.gov.tr/hakkimizda>

<https://www.icisleri.gov.tr/kihbi/tarihe>

<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4186/6698-Sayili-Kanunda-Yer-Alan-Terimler#:~:text=Ki%C5%9Filerin%20ad%C4%B1%2C%20soyad%C4%B1%2C%20do%C4%9Fum%20tarihi,numaras%C4%B1%20gibi%20veriler%20ki%C5%9Fisel%20veridir.>

<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5388/Madde-ve-Gerekcesi-ile-Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanunu-Bilgi-Notu-ve-Kisisel-Verilerin-Korunmasina-Iliskin-Terimler-Sozlugu>

<https://www.muharrembalci.com/yayinlar/kitaplar/45.pdf>

Mahkeme Kararları

AİHM, S. And Marper/The United Kingdom, App. No. 30562/04-30566/04, 04.12.2008.

AYM, 20.01.2011, E. 2008/44, K. 2011/21.

AYM, *Bülent Kaya*, B. No: 2013/2941, 11.05.2016.

AYM, *E.Ç.A.*, B. No: 2014/5671, 07.06.2018.

AYM, Fatih Saraman, B. No: 2014/7256, 27.02.2019.

AYM, Turgut Duman, B. No: 2014/15365, 29.05.2019, § 9-15.

AYM, 28.03.2020, E. 2018/163, K. 2020/13.

Danıştay 10. Daire, E. 2011/1193, K. 2015/1945, T. 21.04.2015.

Danıştay 10. Daire, E. 2012/3788, K. 2016/252 T. 19.1.2016.

Danıştay 10. Daire, E. 2016/15456, K. 2021/1725, T. 08.04.2021.

Danıştay 10. Daire, E. 2017/2353, K. 2021/4784, T. 14.10.2021.

ÖNLEME AMAÇLI GÖZALTINA ALMA: PVSK VE CMK KAPSAMINDA BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ERTUĞRUL*

GİRİŞ

Devletin temel amaç ve görevlerinden biri, kişilerin temel hak ve özgürlüklerini koruyarak toplumun huzur ve güvenliğini sağlamaktır¹. Bu görevin gerçekleşmesi için öncelikle toplumun tehlikelerden korunuyor olması gerekmektedir². Devletin “adli” ve “idari tedbirler” marifetiyle, toplumu tehlikelerden koruması ve etkin ceza soruşturmaları yürüterek kamu düzeni ve güvenliğini sağlaması mümkün hale gelmektedir³. Adli tedbirler, başlamış bir ceza soruşturması kapsamında uygulama alanı mümkün olup daha çok delillerin elde edilmesi ve muhafazasının sağlanması için başvuru koruma tedbirlerini ifade etmektedir⁴. İdari tedbirler ise, henüz suç işlenmeden suç işlenmesini ve tehlikesini önlemek amacıyla kolluğun aldığı kanuna dayalı tedbirlerdir⁵.

Koruma tedbirleri, kişiler üzerinde bir katlanma yükümlülüğünü gerektirdiğinden, hak ihlallerinin söz konusu olmaması için, kanun kapsa-

* Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Anabilim Dalı, Kayseri-Türkiye. ORCID: 0000-0003-1372-2451, huseyinertugrul@erciyes.edu.tr

1 2709 sayılı 1982 Anayasası m.5.

2 **Yenisey**, Feridun/ **Nuhoğlu**, Ayşe: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s.307.

3 Türkiye’de adli ve idari kolluk hizmetleri, aynı birim personelleri tarafından yerine getirilmektedir. İdari kolluktan bağımsız adli bir kolluğun olmaması, kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırı olduğu kabul edilmektedir (**Aydın**, Nizamettin/ **Demir**, Tahir: “Emniyet Hizmetlerinin Sunumunda Dualist Yapı Sorunsalı: Adli ve İdari Kolluk”, *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi*, S:9, 2022, s.19, 34; Ayyıldız, Hakan, “Kolluk Faaliyetlerinin Denetimi Hakkında Genel Bir Değerlendirme”, *TBB Dergisi*, S:143, 2019, s.149).

4 **Özbek**, Veli Özer/ **Doğan**, Koray/ **Bacaksız**, Pınar: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s.231; **Öztürk**, Bahri/ **Tezcan**, Durmuş/ **Erdem**, Mustafa Ruhan/ **Alan**, Esra/ **Sırma Gezer**, Özge/ **F. Saygılar**, Yasemin/ **Erden Tütüncü**, Efser/ **Özaydın**, Özdem/ **Tok**, Mehmet Can: *Ana Hatlarıyla Ceza Muhakemesi Hukuku*, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s.269.

5 **Yenisey**/ **Nuhoğlu**, s.292; **Eryılmaz**, M. Bedri: “Demokratik Ülkelerde Kolluk Güçleri Arasında Yetki ve Görev Alanı Paylaşımı: Türkiye Örneği”, *TBB Dergisi*, S:64, 2006, s.180.

nen cebir ve şiddet içeren suçlar” ifadesi de belirli olmadığından kanunilik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. CMK m.91/4-(b)’de ise tanımlanan TCK’daki suçlar da yetersizdir. Bu suç tanımlarının dışında da mesela mala zarar verme, işkence ve eziyet fiilleriyle de pekâlâ toplumsal düzenin bozulması ve bir infial ortamının oluşabilmesi mümkündür. Şu halde CMK m.91/4’te sayılan katalog suçların da yeterli olmadığı ortadadır.

Özetle, idari tedbir olarak önleme amaçlı gözaltı işleminin ve koruma tedbiri olarak gözaltının; henüz suç işlenmeden yaptırım olarak uygulanması veya orantısız bir şekilde kullanılması polis devletinin ve düşman ceza hukuku anlayışının bir ürünüdür. Bu anlayışı harekete geçirebilecek ve uygulayacak yasal zeminden uzaklaşılmalıdır. Eğer bu tedbire karar verecek merciin ve azami süresinin belirlenmesi gibi somut koşullarla ve ölçülülük ilkesi gözetilerek yeniden düzenlenebilirse, o takdirde önleme amaçlı gözaltı işleminin fayda sağlayabileceği kanaatindeyiz. Aksi takdirde anti demokratik ve hak ihlallerinin yaşandığı bir devlet düzenine doğru gidilmesi kaçınılmaz olacaktır.

KAYNAKÇA

- Alkan**, Nurettin/ **Karamanoğlu**, Yunus Emre: “Öngörüye Dayalı Kolluk Temelinde Önleyici Kolluk: Rusya Federasyonu’ndan Örnekler”, *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, C:9, S:2, 2020, s.387-418.
- Aydın**, Nizamettin/ **Demir**, Tahir: “Emniyet Hizmetlerinin Sunumunda Dualist Yapı Sorunsalı: Adli ve İdari Kolluk”, *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi*, S:9, 2022, s.19-46.
- Ayyıldız**, Hakan: “Kolluk Faaliyetlerinin Denetimi Hakkında Genel Bir Değerlendirme”, *TBB Dergisi*, S:143, 2019, s.143-180.
- Baytaç**, Abdullah Batuhan: “6638 Sayılı Kanun İle PVSK ve CMK’da Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi”, *İÜHFM*, C:LXXIII, S:2, 2015, s.29-48.
- Ceyhan**, Murat: *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Açısından Önleyici Gözaltı*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Dülger**, Murat Volkan/ **Taşkın**, Şaban Cankat: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Eryılmaz**, M. Bedri: “Demokratik Ülkelerde Kolluk Güçleri Arasında Yetki ve Görev Alanı Paylaşımı: Türkiye Örneği”, *TBB Dergisi*, S:64, 2006, s.179-188.
- Gözler**, Kemal/ **Kaplan**, Gürsel: *İdare Hukuku Dersleri*, 26. Baskı, Ekin Yayınları, Bursa, 2024.
- Günday**, Metin: *İdare Hukuku*, İmaj Yayınevi, 17. Baskı, Ankara, 2017.
- Kaya Göçmen**, Özen: *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Ceza Muhakemesi Kapsamında Yakalama ve Gözaltı Koruma Tedbirleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.

- Özbek**, Veli Özer/ **Doğan**, Koray/ **Bacaksız**, Pınar: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Özer**, Fatih: “Kolluk Tarafından Yapılan Yakalama ve Gözaltına Alma İşlemlerinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında İncelenmesi”, *Harp Akademileri Stratejik Araştırmalar Enstitüsü* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2016.
- Özgenç**, İzzet: “Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti İle Seyahat Hürriyeti Bağlamında Özgürlük ve Güvenlik İlişkisi”, *Anayasa Yargısı Dergisi*, C:35, 2018, s.175-194.
- Öztürk**, Bahri/ **Tezcan**, Durmuş/ **Erdem**, Mustafa Ruhan/ **Alan**, Esra/ **Sırma Gezer**, Özge/ **F. Saygılar**, Yasemin/ **Erden Tütüncü**, Efser/ **Özaydın**, Özdem/ **Tok**, Mehmet Can: *Ana Hatlarıyla Ceza Muhakemesi Hukuku*, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024
- Öztürk**, Şerif Ahmet: “Kolluğun Gözaltı Yetkisi”, *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C:5, S:1-2, Nisan-Mayıs 2020, s.2609-2635.
- Sokullu-Akıncı**, Füsün: “Özgürlük ve Güvenlik”, *İÜHFİM*, C:LXIX, S:1-2, 2011, s.105-110.
- Şahin**, Cumhuriyet/ **Göktürk**, Neslihan: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Taşdemir**, Fatma/ **Özdemir**, Erdiñ, “Uluslararası İnsancıl Hukukta İdari Gözaltı ve Devlet Dışı Aktörler”, *Akademik Hassasiyetler Dergisi*, C:5, S:9, s.53-75.
- Ünsal**, Turgay: “Polisin İdari Kolluk Yetkileri ve Ölçülülük İlkesi”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi*, S:10, C:1, 2023, s.169-187.
- Ünver**, Yener/ **Hakeri**, Hakan: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 23. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.
- Yavuz**, Hakan A.: “Yeni Bir Kolluk Tedbiri Olarak Önleyici Gözaltı: İç Güvenlik Paketi Kapsamında Düzenlenen Koruma Altına Alma Ve Uzaklaştırma Tedbirleri Üzerine Bir İnceleme”, *TAAD*, Yıl:7, Sayı:27, Temmuz 2016, s.609-666.
- Yenisey**, Feridun/ **Nuhoğlu**, Ayşe: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Anayasa Mahkemesi'nin 04.05.2017 tarih ve 2015/41, 2017/98 sayılı kararı, <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2017-98-nrm.pdf>, E.T: 29.11.2024).

POLİSİN MEN ETME (BİR DAVRANIŞIN YAPILMASINI YASAKLAMA) YETKİSİ

Arş. Gör. Numan DOĞAN*

GİRİŞ

Polisin görev ve yetkilerini belirli sınıflara ayırmak mümkündür. Ancak bu görev ve yetkilerin, çatı kavram olarak kamu düzeni kavramının birer yansımasını olduğunu ifade etmek gerekir. Kamu düzeni, uyulmasında ve korunmasında hem toplumun hem de devletin menfaatinin olduğu kurallar bütünüdür¹. Kamu düzeni ile kişi, kurallar çerçevesinde, toplum içinde kendini her türlü tehlikeden uzak, can ve mal güvenliğinin emniyette olduğu bir biçimde varlığını devam ettirebilmektedir². Kamu düzeninin korunması için ortaya çıkabilecek veya çıkmış olan tüm tehlike veya zararları bertaraf etmek ve kamu düzenini korumaya çalışmak polisin görevidir³.

Polisin kamu düzenini sağlamaya ve bozulan kamu düzeninin yeniden tesis etmeye yönelik kendisine verilen görevleri layıkıyla yerine getirebilmesi, kanunla düzenlenmiş olan yetkilerle mümkün olur. Bu bağlamda başta Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu⁴ ve Ceza Muhakemesi Kanunu⁵ olmak üzere diğer kanunlarda polise, durdurma ve kimlik sorma, denetim yapma, parmak izi ve fotoğrafların kayda alınması, önleme arama, koruma altına alma, zor ve silah kullanma gibi yetkiler verilmiştir. Men etme yetkisi de bu kapsamda kamu düzeninin korunması ve kamu

* Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0002-8588-4997, numan.dogan@erciyes.edu.tr.

¹ **Bayra**, Adem Ersin: "Hak ve Özgürlükleri Sınırlandıran Kavramların Tasnifi ve Derecelendirilmesi" – I, Kamu Düzeni ve Kamu Düzeni İle ilgili Kavramlar, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7 (2), 2020, s. 51.

² **Atay**, Ender Ethem: *İdare Hukuku*, 8. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2022, s. 612.

³ **Yenisey**, Feridun: *Kolluk Hukuku*, Beta Yayınevi, İstanbul 2009, s.68.

⁴ Resmi Gazete, Tarih: 14/7/1934, Sayı: 2751. Çalışmada Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun kısaltması olarak PVSK kullanılacaktır.

⁵ Resmi Gazete, Tarih : 17/12/2004 Sayı : 25673.

KAYNAKÇA

- Akyılmaz**, Bahtiyar/ **Sezginer**, Murat/ **Kaya**, Cemil: *Türk İdare Hukuku*, 17. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2023.
- Atay**, Ender Ethem: *İdare Hukuku*, 8. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2022.
- Bayra**, Adem Ersin: "Hak ve Özgürlükleri Sınırlandıran Kavramların Tasnifi ve Derecelendirilmesi – I", Kamu Düzeni ve Kamu Düzeni İle ilgili Kavramlar, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7 (2), 2020, 45-71.
- Bıçak**, Vahit: Arama, Men Etme ve Kapatma Yetkisi, (Ed. Aydın Ziya Özgür/Süleyman Sözen), *Polisin Görev ve Yetkileri*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2003.
- Bıçak**, Vahit: *Suç Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi, 2011.
- Çağlayan**, Ramazan: *Kolluk ve Özel Güvenlik Hukuku*, Seçkin Yayınevi, 2022.
- Dülger**, Murat Volkan/ **Taşkın**, Şaban Cankat: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2023.
- Ergüzel**, Serkan: Ceza Muhakemesi Hukukunda Olay Yeri İnceleme, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2014.
- Eryılmaz**, M. Bedri/ **Bozlak**, Ayhan: Hukukumuzda Zor ve Silah Kullanma Yetkisi, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2009, Sayı 83, 223-277.
- Esen**, Sezgin Sait: *Toplumsal Olaylar ve Kolluk Kuvvetlerinin Yetkileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.
- Gözler**, Kemal: *İdare Hukuku Cilt II*, Ekin Yayınevi, Bursa 2009.
- Güzeloğlu**, Turan: **Kolluğun Kuvvet ve Silah Kullanma Yetkisi**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2008.
- Kalabalık**, Halil: *İdare Hukuku Dersleri Cilt 2*, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Sönmez**, Nevzat: *Emniyet Teşkilatı ve Polis Meslek Hukuku*, Seçkin Yayınevi, 2009.
- Sönmez**, Nevzat: *Polisin Görev ve Yetkileri*, Cem Ofset Matbaacılık, Ankara 2009.
- Yaşar**, Osman/ **Otacı**, Cengiz: *Yeni İçtihatlarla Uygulamalı ve Yorumlu Ceza Muhakemesi Kanunu Cilt 2*, 10. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022.
- Yenisey**, Feridun/ **Nuhoğlu**, Ayşe: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2023.
- Yenisey**, Feridun: *Kolluk Hukuku*, Beta Yayınevi, İstanbul 2009.
- <https://sozluk.gov.tr/>
- <https://www.siviltoplum.gov.tr/izin-almadan-yardim-toplama-hakkina-sahip-kuruluslar>
- <https://blog.lexpera.com.tr/izinsiz-yardim-toplama-faaliyeti-ve-yaptirimi/>

MOBESE: KAMUSAL ALANIN GÖZETLENMESİ

*Doç. Dr. Ahmet Hulusi AKKAŞ**

*Arş. Gör. Eren AKPINAR***

Giriş

Gözetim teknolojisinin gelişimiyle birlikte, gözetlemenin bilgisayarlarla, veri tabanlarıyla ve telekomünikasyon sistemleriyle güçlendirilmesi, kamusal alanın izlenmesi noktasında kamu idarelerinin kolluk faaliyetlerini yerine getirmesini önemli ölçüde arttırmıştır¹. Günümüzde özgürlük-güvenlik çatışmasında güvenlik lehinde ibrenin ağır bastığı, bunun sonucunda da suçun önlenmesi temel amacıyla güvenlik sistemlerine, özelde de mobese uygulamalarına ağırlık verildiği görülmektedir. Ancak kamu güvenliğine yönelen tehditlerle mücadele etme ihtiyacına rağmen, teknolojinin geldiği nokta hukuka bağlı vatandaşların gözetim teknolojisi sebebiyle mahremiyet ihlallerine karşı güvende hissetmeyeceği durumları beraberinde meydana getirmiştir².

Kamusal alanın gözetlenmesinin, suçlulukla mücadelede soruşturma ve kovuşturma makamlarına ciddi kolaylıklar sağladığı muhakkaktır. Gözetim kayıtlarının delil niteliğine sahip olması, yalnızca adli makamlar için değil, bireyler açısından da büyük bir önem arz etmektedir. Yine aynı şekilde, sivil kişiler kendilerine karşı işlenen suçların aydınlatılmasında gerçeği ortaya çıkarmak veya bir suç isnadı ile karşılaştıklarında masumiyetlerini ispat etmek amacıyla söz konusu kayıtlara başvurulmasını talep etmektedirler. Görüleceği üzere mobeseler ve bunlar tarafından

* Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı. ORCID: 0000-0001-5217-5951, ahakkas@erciyes.edu.tr

** Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı. ORCID: 0000-0002-4206-995X, erenakpinar@erciyes.edu.tr

1 **Guirguis**, Max: "Electronic Visual Surveillance and the Reasonable Expectation of Privacy", *Journal of Technology Law and Policy*, 2004, C. 9, Sa. 2, s. 144; **Yusuff**, Abdulwasiu Ojo Akorede: "Legal Issues and Challenges in the Use of Security (CCTV) Cameras in Public Places: Lessons from Canada", *Sri Lanka Journal of International Law*, C. 23, Sa. 1, 2011, s. 33.

2 **Guirguis**, "Electronic Visual Surveillance and the Reasonable Expectation of Privacy", s. 144.

temel hak ve özgürlüklerine müdahalesinin dengelenmesi gerekir. Bunun için mobese sistemine ilişkin hukuki düzenleme oluşturulurken, gözetlemeye ilişkin kararın denetlenmesine, gizliliğe, mevzuatla uyuma, kayıtların yapılmasına ilişkin kriterlere, kişi mahremiyetinin değerlendirilmesine, kayıt sorumluluk mekanizmalarına, elde edilen verilerin kullanım sınırlarına, verilere belirli kişilerin erişimine, verilerin saklanması hususlarına özellikle yer verilmesi gerekir. Mobese sisteminin kurulacağı yerlerin kriminolojik çalışmayla değerlendirilmesi, kişilerin mahremiyet beklentisinin olabileceği alanlardan görüntü alımdan uzak durulması şarttır. Bu yüzden mobese kurulumunda, kamusal alanın yer aldığı bölgedeki riskler, suç oranları ve suç tipleri, kamu güvenliği endişeleri veya diğer zorlayıcı durumlar dikkate alınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Abanoz**, Buket: “Kamusal Alanda Kameralı Gözetlemenin Suçun Önlenmesindeki Etkisi ve Elde Edilen Delillerin Hukuka Uygunluğu Sorunu”, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- Antović and Mirković v. Karadağ (Başvuru Numarası: 70838/13), [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22002-11757%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22002-11757%22]}), Erişim Tarihi 07.12.2024
- Benedik v. Slovenya (Başvuru Numarası: 62357/14), [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-182455%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-182455%22]}), Erişim Tarihi 12.12.2024.
- Burbules**, Nicholas C.: “Privacy, Surveillance, and Classroom Communication on the Internet”, *University Of San Francisco Law Review*, 1997, C. 16, Sa. 1, s. 42-50.
- Dülger**, Murat Volkan Dülger/ **Taşkın**, Şaban Cankat: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Gaughran v. Birleşik Krallık (Başvuru Numarası: 45245/15), [https://hudoc.echr.coe.int/#{%22itemid%22:\[%22002-12731%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/#{%22itemid%22:[%22002-12731%22]}), Erişim Tarihi 11.12.2024.
- Goold, Benjamin J., “Making Sense of Surveillance in Europe”, *European Journal of Criminology*, 2009, C. 6, Sa. 2, s. 115-117.
- Guirguis**, Max: “Electronic Visual Surveillance and the Reasonable Expectation of Privacy”, *Journal of Technology Law and Policy*, 2004, C. 9, Sa. 2, s. 143-181.
- Hakeri**, Hakan/ **Gülşen**, Recep: “Offendicula ve Yeni Türk Ceza Kanunu”, *AÜEHFD*, 2005, C. 9, Sa. 1-2, s. 41-71.
- Iraola**, Roberto: “Lights, Camera, Action-Surveillance Cameras, Facial Recognition Systems and the Constitution”, *Loyola Law Review*, 2003, C. 49, Sa. 4, s. 773-808.
- Hu**, Jianmiao/ **Cen**, Jianmei: “Video Surveillance in Public Space in China-Focus on the Right of Privacy”, *Frontiers of Law in China*, 2009, C. 4, Sa. 3, s. 474-488.
- Jung**, Yeondae Jung/ **Wheeler**, Andrew P.: “The Effect Of Public Surveillance Cameras On Crime Clearance Rates”, *Journal of Experimental Criminology*, 2023, C. 19, s. 143-164.

- Kanada Gizlilik Komiserliği Video Gözetim Faaliyeti Yönergesi, https://www.priv.gc.ca/en/privacy-topics/surveillance/police-and-public-safety/vs_060301/
- Karakehya**, Hakan: "Gözetim ve Suçla Mücadele", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2009, C. 58, Sa. 2, s. 319-358.
- Keller**, Christoph: "Videoüberwachung durch Polizei, öffentliche Stellen und Private – Rechtliche und kriminologische Überlegungen (Teil 1: Polizei und öffentliche Stellen) ZVR", Online Dok. Nr. 9/2012 – online seit 31.05.2012, Rn. 19.
- Klass vd. v. Almanya (Başvuru Numarası: 5029/71), <https://hudoc.echr.coe.int/tur#%22itemid%22:%22001-57510%22>}, Erişim Tarihi 09.12.2024.
- Koçer**, Seçkin: "Kamusal Alanda Kameralı İzleme Sistemlerinin Hukuka Uygunluğu Üzerine Bir Değerlendirme", *TBB Dergisi*, 2022, Sa. 163, s. 1-36.
- Lai**, Derek: "Public Video Surveillance By The State: Policy, Privacy Legislation, And The Charter", *Alberta Law Review*, 2007, C. 45, Sa. 1, s. 43-78.
- Lopez Ripalda vd. v. İspanya (Başvuru Numaraları:1874/13 ve 8567/13), <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:%22001-197098%22>}, Erişim Tarihi 09.12.2024.
- Özbek**, Veli Özer: "*Mobese*" Sisteminin Türk Hukukundaki Durumu, Prof. Dr. Feridun Yenisey Armağanı Cilt I, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Özer**, Hazan Dicle: "Mobese İzleme ve Kayıtları: Gözetim Toplumu Bağlamında Bir Değerlendirme", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2022, C. 24, Sa. 1, s. 459-500.
- Özkan**, Halid: "Mobese İzleme ve Kayıtlarının Ceza Muhakemesi Hukuku Açısından Değerlendirilmesi", *Ceza Hukuku Dergisi*, 2016, Sa 30, s. 459-500.
- Peck v. Birleşik Krallık (Başvuru Numarası: 44647/98), <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:%22001-60898%22>}, Erişim Tarihi 10.12.2024.
- Perry v. Birleşik Krallık (Başvuru Numarası: 63737/00), <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:%22001-61228%22>}, Erişim Tarihi 08.2024.
- Rotaru v. Romanya (Başvuru Numarası: 28341/95), pn. 43-44, <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:%22001-58586%22>}, Erişim Tarihi 11.12.2024
- Sheldon**, Barrie: "Camera Surveillance within the UK: Enhancing Public Safety or a Social Threat", *International Review of Law, Computers & Technology*, 2011, C. 25, Sa. 3, s. 193-203.
- Slobogin**, Christopher: "Public Privacy: Camera Surveillance of Public Places and the Right to Anonymity", *Mississippi Law Journal*, 2002, C. 72, Sa. 1, s. 213-315.
- Şahin**, Cumhuriyet/ **Göktürk**, Neslihan: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Taşçı**, Ufuk: "Güvenlik Amaçlı Gözetim Aracı Olarak Türkiye'de Mobese ve Eleştiriler", *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2016, C. 14, Sa. 2, s. 159-189.
- Yenisey**, Feridun/ **Nuhoğlu**, Ayşe: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Yusuff**, Abdulwasii Ojo Akorede: "Legal Issues and Challenges in the Use of Security (CCTV) Cameras in Public Places: Lessons from Canada", *Sri Lanka Journal of International Law*, 2011, C. 23, Sa. 1, s. 33-76.

ÖNLEME ARAMASI İLE ADLİ ARAMA ARASINDAKİ İLİŞKİNİN -BAHSİ GEÇEN TEDBİRLER ARASINDAKİ FARKLARDAN YOLA ÇIKILMASI SURETİYLE- ORTAYA KONULMASI

Dr. Öğr. Üyesi *Abdülbaki GİYİK**

GİRİŞ

Modern devletin en önemli özelliklerinden biri, tasarrufu altında bulunan topraklar üzerindeki insanların güvenlik ihtiyaçlarını sağlama ve kamu düzenini koruma iddiasında bulunmasıdır¹. Devletin bahsi geçen iddialarını pratiğe aktarmasında mücadele etmesi gereken fenomenlerin başında ise suç kavramı gelmektedir.

Kamu otoritelerinin toplumdaki güvenliğin tesisinde olumsuz rol üstlenen suçlarla mücadelesi, farklı hukuk kurallarının tatbik alanı bulunduğu ve paradigmal yaklaşımları itibarıyla birbirleriyle bağdaşmayan niteliklere sahip olabilen iki ayrı aşamada gerçekleşmektedir: suçun önlenmeye çalışılması ve önlenemeyen suçların yaptırıma tabi tutulması aşamaları. Bununla birlikte devletin kamu düzenini muhafaza etmeyi esas alan görev sahasının işlevselliğinin korunması bakımından, işlenen suçlarla mücadele edilmesinden ziyade işlenme ihtimali bulunan suçların tespiti ve bu suçlara yönelik önleyici tedbirlerin alınması daha önemli ve etkili bir yöntem olarak kabul edilmektedir². Gerçekten toplumun suçlardan korunması yalnızca cezalandırma yolunun tercih edilmesiyle değil³,

* İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, Malatya (abdulbaki.giyik@inonu.edu.tr) ORCID: 0000-0001-7929-9962.

1 **Beriş**, Hamit Emrah: "Kamu Düzeni, Güvenlik ve Demokratikleşme", *Güvenlik Çalışmaları Dergisi*, C. 17, S. 1, 2015, s. 2.

2 **Aydın**, Ahmet Hamdi: "Suç Önlemenin Önemi ve Etkisi", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, C. 16, Özel Sayı 1, 2014, s. 82.

3 Toplumun suçtan korunmasının cezalandırma, gözdağı verme, mahrum bırakma ve rehabilite etme gibi araçlarla gerçekleştirilebileceği ve ceza politikası açısından suçlu hakları ile toplumun korunması arasındaki dengenin önem taşıdığı hususunda ayrıca bkz. **İşıktaç**, Yasemin: "Ceza Adaleti Açısından Hapis Cezası ve Rehabilitasyon İlişkisi", *IÜHFİM*, C. LXXI, S. 1, 2013, s. 627.

KAYNAKÇA

- Akkoyunlu**, Sencer Abdullah: "Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'na Göre Önleme Aramasında Yetki ve Yetki ile Alakalı ve Önemli Bazı Hususlar", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XXVIII, S. 3, 2024.
- Akılmaz**, Bahtiyar/**Sezginer**, Murat/**Kaya**, Cemil: *Türk İdare Hukuku*, Yenilenmiş 13. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara 2021.
- Alpsoy**, Zeliha: *Önleme Araması*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- Atan**, Muhammed Satuk Buğrahan: "Yargı Kararları Bağlamında Hukuka Aykırı Arama", *ERÜHFD*, C. XIX, S. 19, 2024.
- Aydın**, Ahmet Hamdi: "Suç Önlemenin Önemi ve Etkisi", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, C. 16, Özel Sayı 1, 2014.
- Aydın**, Nizamettin/**Demir**, Tahir: "Emniyet Hizmetlerinin Sunumunda Düalist Yapı Sorunsalı: Adli ve İdari Kolluk", *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi*, S. 9, 2022.
- Aygörmez**, Gülsün Ayhan: *Ceza Muhakemesi Hukukunda Vücut Bütünlüğüne Yönelik Koruma Tedbirleri*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- Ayyıldız**, Hakan: "Kolluk Faaliyetlerinin Denetimi Hakkında Genel Bir Değerlendirme", *TBB Dergisi*, S. 145, 2019.
- Beriş**, Hamit Emrah: "Kamu Düzeni, Güvenlik ve Demokratikleşme", *Güvenlik Çalışmaları Dergisi*, C. 17, S. 1, 2015.
- Birgden**, Astrid: "Offender Rehabilitation: A Normative Framework for Forensic Psychologists", *Psychiatry, Psychology and Law*, Vol. 15, No. 3, 2008.
- Birtek**, Fatih: *AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.
- Börekcçi**, Eşref Barış: "Yeni Düzenlemeler Işığında Önleme Aramaları", *YÜHFD*, C. XVII, Özel Sayı, 2020.
- Centel**, Nur/**Zafer**, Hamide: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 20. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Çöpoğlu**, Hakan Serdar: *Ceza Muhakemesi Hukuku'nda Arama ve Elkoyma*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Dülger**, Murat Volkan/**Taşkın**, Şaban Cankat: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Ersoy**, Uğur: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2024.
- İşıқтаç**, Yasemin: "Ceza Adaleti Açısından Hapis Cezası ve Rehabilitasyon İlişkisi", *İÜHFM*, C. LXXI, S. 1, 2013.
- Karakehya**, Hakan, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 6. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara 2024.
- Kılıç**, Ahmet: "Üst ve Eşya Aramasına İlişkin Düzenlemelerin Anayasa'ya Uygunluğu", *TAAD*, S. 56, 2023.

- Kızmaz**, Zahir: “Suç Nasıl Önlenbilir? Bütüncül Bir Model Gereksinimi”, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 46, 2019.
- Küçükay**, Alper: “Suç Önleme Stratejileri ve Güvenlik Politikalarına Psikolojik Bir Bakış”, *TAAD*, S. 38, 2019.
- Özbek**, Veli Özer/**Doğan**, Koray/**Bacaksız** Pınar: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Özbek**, Veli Özer: “Organize Suçlulukla Mücadelede Ön Alan Soruşturmaları”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 4, S. 2, 2002.
- Özen**, Mustafa: *Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri*, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 9. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2024.
- Öztürk**, Bahri/**Tezcan**, Durmuş/ **Erdem**, Mustafa Ruhan vd.: *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, Güncellenmiş 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Seyhan**, Kazım/ **Eryılmaz**, M. Bedri: “Gelişmiş Ülkeler ve Türkiye Uygulamasında Suç Önleme Stratejileri”, *Liberal Düşünce Dergisi*, 2004.
- Şahin**, Cumhur/**Göktürk**, Neslihan: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 14. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Ünver**, Yener/**Hakeri**, Hakan: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 19. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- Yaşar**, Hasan Nuri: *İdare Hukuku*, Der Yayınları, İstanbul 2016.
- Yenisey**, Feridun/**Nuhoğlu**, Ayşe: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Güncellenmiş 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.
- Yeşil**, Eyüp/**Yıldız**, Ali Kemal/**Alan**, Esra/**Jasco** Judith/**Kahveci**, Ali/**Toprak**, İbrahim: *Önleyici Polislik Tedbirleri*, (Ed. Ali Rıza Töngür/Kevser Begüm İsbir vd.), Polis Akademisi Yayınları, Ankara 2022.
- Yıldırım**, Turan/**Yasin**, Melikşah/ **Kaman**, Nur/**Özdemir**, H. Eyüp/**Üstün**, Gül/**Okay Tekinsoy**, Özge: *İdare Hukuku*, Güncellenmiş 6. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016.

ÖNLEYİCİ KOLLUK FAALİYETİ KAPSAMINDA TELEKOMÜNİKASYON YOLUYLA YAPILAN İLETİŞİMİN DENETLENMESİ

*Arş. Gör. Cavidan YEMEZ**

GİRİŞ

Modern hukuk sistemlerinde mevcut düzenin korunması ve kamunun güvenliğinin tesis edilebilmesi için devletlerin, suçların önlenmesi konusunda önleyici tedbirler alması artık bir tercihten ziyade zorunluluk halini almıştır. Tüm dünyada gerek suç oranlarının artması gerekse de organize suç örgütlerinin ve terör faaliyetlerinin çoğalması ve yeni suç tiplerinin ortaya çıkması devletleri suçla mücadelede yeni yöntemler bulmaya sevk etmiştir. Bilhassa gelişen teknolojinin suç örgütleri tarafından kolay ve çabuk bir şekilde benimsenmesi ve yine bu imkanların örgüt içi iletişimlerde sıklıkla kullanılması, devletlerin hem suçun işlenmesini önlemek hem de suçluları tespit edip, yakalamak için bireylerin iletişimlerini denetlemesi ile sonuçlanmıştır.

Önleyici kolluk faaliyeti gerek kamunun güvenliğinin tesis edilmesi gerek de kamu düzeninin muhafazası için güvenlik güçlerine hukuki bir dayanak ve yetki ile müdahale imkanı tanıyan bir mekanizmadır. Önleyici amaçla iletişimin denetlenmesi tedbiri ile devletler ise organize suçlar ve terörle mücadele kapsamında, suçların henüz tasarımı aşamasındayken önlenmesini amaçlamaktadır. Bu çalışmada, bireylerin temel hak ve özgürlüklerine, özel hayatına ve haberleşme özgürlüğüne müdahale niteliği taşıyan önleme amaçlı iletişimin denetlenmesi tedbiri; bu tedbirin amacı, kapsamı, hukuki çerçevesi, uygulanması ve denetimine dair hususlar hem teorik hem de yargı uygulaması yönüyle incelenecektir

I. ÖNLEYİCİ KOLLUK FAALİYETİ

A. Genel esaslar

Kolluk, literatürdeki tanımıyla hem kamu düzeninin sağlanması için

* Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Hukuk Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0002-1096-0502, cavidanyemez@ardahan.edu.tr

KAYNAKÇA

- Akkaş**, Ahmet Hulusi: “Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi Koruma Tedbirinin Şartlarında 6526 Sayılı Kanun ile Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 6, S. 21, Nisan 2015, 467-88.
- Akyılmaz**, Bahtiyar/ **Sezginer**, Murat/ **Kaya**, Cemil: *Türk İdare Hukuku*, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.
- Alkan**, Nurettin/ **Karamanoğlu**, Yunus Emre: “Öngörüye Dayalı Kolluk Temelinde Önleyici Kolluk: Rusya Federasyonu’ndan Örnekler”, *Güvenlik Bilimleri Dergisi* 9, S. 2, 23 Kasım 2020, s. 387-418.
- Arslan**, Mustafa: “İdari Kolluk Uygulamalarında Kolluk Kuvveti Anlayışından Kolluk Hizmeti Anlayışına Geçiş”, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S. 52, 2018, s. 175-96.
- Ataman**, Ahmet: *Ceza Yargılaması Hukukunda İletişimin Denetlenmesi Tedbiri*, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.
- Aydın**, Ahmet Hamdi: “Suç Önlemenin Önemi ve Etkisi”, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, S 3, 01 Eylül 2014, 82.
- Baltacı**, Vahit: *Terör suçları ve yargılaması: yeni TCK ve CMK’da*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2007.
- Birtek**, Fatih: “Avrupa Konseyi İletişimin Denetlenmesi ve Gizli İzleme Raporu (En İyi Uygulama Mütalaası 3)”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 24, S. 94, Mayıs 2011, 393-428.
- “Ceza Muhakemesinde Tanık Hakkında İletişimin Tespiti Koruma Tedbirine Başvurulup Başvurulamayacağı Sorunu”, *Ceza Hukuku Dergisi* 17, S. 49, Ağustos 2022, 189-216.
- “İstihbarat amacıyla iletişim özgürlüğüne müdahale edilmesi ve müdahaleden elde edilen materyallerin delil olarak kabul edilebilirliği”, *Ceza Hukuku Dergisi* 6, S. 16, 2011, 100-148.
- Buğdaycı**, Ali Can: “Önleyici Kolluk Faaliyeti Esnasında Elde Edilen Bilgiler ve Bunların Ceza Muhakemesindeki Delil Değeri” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, 2019.
- Çağlayan**, Ramazan: *Kolluk ve Özel Güvenlik Hukuku*, Birinci Baskı, 3215Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Eryılmaz**, M. Bedri: “Demokratik Ülkelerde Kolluk Güçleri Arasında Yetki ve Görev Alanı Paylaşımı: Türkiye Örneği”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 19, S. 64, Mayıs 2006 : 179-88.
- Geleri**, Aytekin: *Önleyici Polislik*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009.
- Geleri**, Aytekin/ **İleri**, Hakan: *Organize Suçlarla Mücadelede Gizli ve Örtülü Yaklaşımlar*, 1. baskı Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003.

- Giritli, İsmet/ Bilgen, Pertev/Akgüner, Tayfun:** *İdare Hukuku II*, Der Yayınları, İstanbul 2008.
- Günday, Metin:** *İdare Hukuku*, 5. Baskı, İmaj Yayıncılık, Ankara 2002.
- Karakehya, Hakan:** "Gözetim ve Suçla Mücadele': Gözetimin Tarihsel Gelişimi ile Yakın Dönemde Gerçekleştirilen Hukuki Düzenleme ve Uygulamalar Bağlamında Bir Değerlendirme", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 58, S. 2, 2009, s. 347, https://doi.org/10.1501/Hukfak_0000001572.
- Hendek, Hasan:** "Türk Ceza Hukuku Açısından Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi" (Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, Kırıkkale Üniversitesi, 2008.
- İnce, Kadri:** "Önleme ve İstihbari Amaçlı İletişimin Denetlenmesinin Özel Hayatın Gizliliği ve Haberleşme Özgürlüğü Çerçevesinde Değerlendirilmesi", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5, S. 1, Nisan 2020, 1745-70.
- İpek, Ali İhsan:** "İletişimin Denetlenmesi Yoluyla Elde Edilen Delillerin Disiplin Hukukuna Etkisi", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 1, Yıl:2, S. 7, 20 Ekim 2011, 11.
- Kalabalık, Halil:** *İdare Hukuku Dersleri*, 6. Baskı, c. II, Hukuk Dizisi 2116 Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024, s. 261; Günday, Metin: *İdare Hukuku*, 5. Baskı, İmaj Yayıncılık, Ankara 2002.
- Karagöz, Kasım/ Birttek, Fatih:** "İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin 8. Maddesi Kapsamında Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3, S. 2, Aralık 2008.71-117.
- Kaymaz, Seydi:** *Ceza Muhakemesinde Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi*, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015.
- Kunter, Nurullah/ Yenisey, Feridun:** *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, 12. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş. İstanbul 2002.
- Maral, Maşallah:** *İstihbarat Hukuku Kapsamında Suçun İşlenmesini Önlemek Amacıyla İletişimin Denetlenmesi Tedbiri*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 59-66.
- Özay, İl Han:** *Günışığında Yönetim*, Alfa Yayınları, İstanbul 2002.
- Pınarbaşı, Mesut:** "Türk Hukukunda Önleyici Maksatla İletişim Denetlenmesi Tedbirinin Değerlendirilmesi", *Güvenlik Bilimleri Dergisi* 2, S. 3, Kasım 2014: 41-65.
- Sezer, Yasin/ İpek, Ali İhsan/ Parlak, Engin:** *İletişimin Denetlenmesi: Adli ve Önleme Amaçlı; Gizli Soruşturmacı, Teknik Araçlarla İzleme*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2012.
- Sokullu-Akıncı, Füsun:** "Özgürlük ve Güvenlik", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 69, S. 1-2, 2011, 105-10.
- Soyaslan, Doğan:** "Adli Amaçlı İletişimin Dinlenmesi", *Fasikül Hukuk Dergisi* 3, S. 21, Ağustos 2011, 6-12.
- Şahin, Cumhuri:** "Telekomünikasyon Yoluyla İletişimin Denetlenmesi Yargıtay Kararları Çerçevesinde Bir Değerlendirme", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* XI, S. 1-2, 2007. 1095-1112.

- Şahin**, Cumhuriyet/ **Göktürk**, Neslihan: *Ceza Muhakemesi Hukuku I*, Gözden geçirilmiş ve güncellenmiş 12. bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- . *Ceza Muhakemesi Hukuku - II*, 12. Bası, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022.
- Şen**, Ersan: “Türk Hukukunda Telefonların Gizlice Dinlenmesi Sebebiyle Gündeme Gelen Hukuka Aykırılık Sorunu ve Kişi Haklarına Keyfi Müdahaleler”, içinde *Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan*, İstanbul 1999.
- Şenol**, Cem: “5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Çerçevesinde Müdafinin İletişiminin Denetlenmesi”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 19, S. 2, 2013, 1667-92.
- Taşkın**, Mustafa: *Adli ve İstihbari Amaçlı İletişim Denetlenmesi*, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013,
- . “Türk Hukukunda Adli ve Önleme Amaçlı İletişimin Denetlenmesi ve Bu Sistemin AİHM Kriterlerine Uygunluğu”, *Terazi Hukuk Dergisi* 6, S. 53, Ocak 2011, 77-86.
- Turhan**, Faruk/ **Aksu**, Muharrem: “İnsan Haklarının Korunması Açısından Önleyici Amaçlı İletişimin Denetlenmesi Tedbiri”, içinde *Küresel Dialog*, Uluslararası Davras Kongresi, Isparta, 2009.
- Yardımcı**, Mehmet Murat: *ABD hukuku, AİHM içtihatları ve Türk hukukunda iletişimin denetlenmesi*, 1.baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009.
- Yaşar**, Yusuf: “Bir Suçun İspatı Amacıyla İletişimin Kayda Alınmasının Hukuki Niteliği”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Y:4, S. 14, Temmuz 2013, 353-96.
- Yenisey**, Feridun: “Çıkar Amaçlı Örgüt Suçlarındaki Araştırmalar”, c.2, Ankara Barosu Yayınları, Ankara 2000.
- . *Kolluk Hukuku*, Beta Yayınları, İstanbul 2015, s. 125.
- . *Uygulanan ve Olması Gereken Ceza Muhakemesi Hukuku Hazırlık Soruşturması ve Polis* Beta Basım Yayım Dağıtım, Ankara 1993.
- Yenisey**, Feridun/ **Nuhoğlu**, Ayşe: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınları, İstanbul 2019.
- Yılmaz**, Mehmet: “Karşılaştırmalı Hukukta Telefon Dinleme” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007, s. 39.
- Yokuş Sevük**, Handan: “Kolluk görevlilerinin silah kullanma yetkisi ve yaşam hakkı”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 67, 2006, s. 43-45, <https://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2006-67-271>.

ADLI VE ÖNLEME AMAÇLI TEKNİK ARAÇLARLA İZLEME TEDBİRLERİ

*Dr. Kürşat YEMENİCİ**

GİRİŞ

Geleneksel soruşturma tedbirleri terör örgütleriyle ve organize suçlulukla mücadelede beklenen etkinliği her zaman sağlayamamaktadır. Geleneksel yöntemlerle yetinildiğinde şüphelilerin faaliyet, toplantı ve görüşmelerinin içeriğini ortaya koyabilmek ve bunları ispat edebilmek mümkün olmamaktadır. Bu nedenle, gerçekleştirdiği yasadışı faaliyetleri ve suçluluğunu örtbas etmede mahir olan bir suçluyu ya da suç örgütünü ele geçirebilmek için ileri teknik yöntemlerden yararlanmak gerekir¹.

CMK m. 140'ta düzenlenen teknik araçlarla izleme tedbiri, diğer gizli izleme tedbirleriyle birlikte organize suçluluk ve terör suçlarıyla mücadelede ortaya çıkan engelleri aşmada önemli rol oynamaktadır. Bu tedbir sayesinde şüphelilerin (veya sanıkların) kamuya açık yerler ile işyerlerindeki faaliyetleri teknik araçlarla izlenebilmekte, ses veya görüntü kaydı alınabilmektedir.

Diğer yandan PVSK ek m. 7 uyarınca "*Anayasa düzenine ve genel güvenliğine dair önleyici ve koruyucu tedbirleri almak, emniyet ve asayişini sağlamak üzere*" önleme amaçlı olarak teknik araçlarla izleme tedbirine başvurulabilmektedir.

Bu bölümde teknik araçlarla izleme tedbiri adli ve önleme amaçlı olmak üzere ikiye ayrılarak incelenecektir. Tedbirlere ilişkin tartışmalı konular mümkün mertebe ele alınacak ve özellikle tedbirlerin şartları, uygulanacağı yerler ve elde edilen verilerin delil değeri üzerinde durulacaktır.

* Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi, Sakarya (kursatyemenici@sakarya.edu.tr) ORCID: 0000-0003-0632-9053.

1 **Geleri**, Aytekin: Türkiye'de Terör ve Organize Suçlarla Mücadelede İletişimin Denetlenmesi, *Polis Bilimleri Dergisi*, C: 13, S: 2, 2011, (s.73-96), s. 91.

KAYNAKÇA

- Arslan, Çetin:** "İstihbaratın Ceza Muhakemesi Hukukunda Kullanımı", *Fasikül Hukuk Dergisi*, C. 3, S. 22, Eylül 2011, (s.10-14).
- Birtek, Fatih:** Ceza Muhakemesinde İkrar, Adalet Yayınevi, Ankara 2018,
- Canoğlu, Veysel Candan:** Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri Nedeniy-le Tazminat Davaları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.
- Centel, Nur/ Zafer, Hamide:** Ceza Muhakemesi Hukuku, 18. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2020.
- Çelik, Ali/ Albayrak, Zeki Murteza:** Ceza Muhakemesi Kanunu Öz Kitap, 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Da Silva, Juan Carlos/ Stange, Albrecht/ Birtek, Fatih:** Türk Ceza Adalet Sisteminin Etkinliğinin Geliştirilmesi, İletişimin Denetlenmesi Tedbiri Eğitim Modülü, Matbam Ajans, Ankara 2014.
- Dülger, Murat Volkan/ Taşkın, Şaban Cankat:** Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Erdoğan, Yavuz:** "Teknik Araçlarla İzleme (CMK m.140)", *Legal Hukuk Dergisi*, C:7, S:80, Ağustos 2009, (s. 2387-2402).
- Geleri, Aytekin:** Türkiye'de Terör ve Organize Suçlarla Mücadelede İletişimin Denet-lenmesi, *Polis Bilimleri Dergisi*, C: 13, S: 2, 2011, (s.73-96).
- Gökcan, Hasan Tahsin:** "Gizli Kamera Kayıtları Delil Olarak Kabul Edilebilir Mi?", *Terazi Hukuk Dergisi*, C:5, S: 42, Şubat 2010, (s. 73-86).
- Gökçen, Ahmet/ Alşahin, Mehmet Emin/ Çakır, Kerim:** Ceza Muhakemesi Hukuku, Adalet Yayınevi, 8. Baskı Ankara 2024.
- Töngür, Ali Rıza/ İsbir, Kevser Begüm/ Öztürk, Müberra/ Alkan, Özlem/ Bilgin, Hande/ Beşgül, Birce/ Ayhan, Zeynel Abidin:** Karşılaştırmalı Hukukta Önleyici Polislik Tedbirleri içerisinde: Önleyici Polislik Tedbirleri, (Haz.) Polis Akademisi Yayınları, Ankara 2022.
- Kaşlı, Enver:** Kolluk Uygulamalarında Drone Kullanımı, *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, Y: 14, S: 26, İlkbahar 2022, (s. 329-340).
- Kaya, Asım:** Cumhuriyet Savcısının Etkin Soruşturma Yapma Görevi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Kayaer, Nebahat:** Ceza Muhakemesinde Teknik Araçlarla İzleme, *Legal Hukuk Dergisi*, C: 18, S: 216, 2020, (s. 5535-5611).
- Kurşun, Günal/ Cengiz, Orhan Kemal:** Ceza Avukatının İnsan Hakları El Kitabı, Girişim Matbaa, Ankara 2021.
- Özbek, Veli Özer:** Polis Hukuku, İnternet Hukuku ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Temel Haklara Müdahaleler ve Hukuka Aykırı Müdahalelere Karşı Korunma Çareleri, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023,

- Özbek**, Veli Özer/ **Doğan**, Koray/ **Bacaksız**, Pınar: Ceza Muhakemesi Hukuku, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Öztürk**, Bahri/ **Eker Kazancı**, Behiye/ **Soyer Güleç**, Sesim, Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Öztürk**, Bahri/ **Tezcan**, Durmuş/ **Erdem**, Mustafa Ruhan/ **Gezer**, Özge Sırma/ **Saygılar**, Yasemin/ **Alan**, Esra/ **Özaydın**, Özdem/ **Tütüncü**, Erden / **Tok**, Mehmet Can: Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Parlak**, Engin: Teknik Araçlarla İzleme, içerisinde: Adli ve Önleme Amaçlı İletişimin Denetlenmesi, Gizli Soruşturmacı, Teknik Araçlarla İzleme, (Haz.) Sezer, Yasin / İpek, Ali İhsan / Parlak, Engin Seçkin Yayıncılık, Ankara 2012.
- Şahin**, Cumhuriyet/ **Göktürk**, Neslihan: Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Şahin**, Seçil: Ceza Muhakemesinde Teknik Araçlarla İzleme, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2018, tez.yok.gov.tr /UlusalTezMerkezi/.
- Şen**, Ersan: “Örgüt Evlerinin Teknik Araçlarla İzlenmesi Mümkün Müdür?”, içerisinde; Yorumluyorum 24, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, (s.355-360).
- Şen**, Ersan/ **Arda**, Büşra: Teknik Araçlarla İzleme, 22.12.2016, <https://www.hukukihaber.net/teknik-araclarla-izleme>.
- Taneri**, Gökhan: Ceza Muhakemesi Kanunu El Kitabı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Turinay**, Faruk: “Ceza Muhakemesi Hukukunda Teknik Araçlarla İzleme”, *TAAD*, S: 46, Nisan 2021, (s.413-454).
- Ünver**, Yener/ **Hakeri**, Hakan: Ceza Muhakemesi Hukuku, 19. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- Yaşar**, Osman/ **Otacı**, Cengiz: Ceza Muhakemesi Kanunu, C. I, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Yenisey**, Feridun/ **Nuhoğlu**, Ayşe: Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Yerdelen**, Erdal: Überwachung Mit Technischen Mitteln Im Türkischen Strafverfahrensrecht (Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda Teknik Araçlarla İzleme), içerisinde: Strafrecht Und Moderne Technologien (Ceza Hukuku Ve Modern Teknolojiler), Seçkin Yayınevi, Ankara 2018,
- Yurtcan**, Erdener: Ceza Yargıcının El Kitabı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- Yurtcan**, Erdener: Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.

CEZA MUHALEMESİ HUKUKUNDA FİZİKİ TAKİP

Dr. Öğr. Üyesi Irmak KORUCULU*

GİRİŞ

Fiziki takip ceza muhakemesi kapsamında sıklıkla başvuru alan bir tedbir olmasına rağmen hukuki niteliği, uygulanma koşulları ve hukuki sonuçları ne 5271 sayılı CMK'da ne de kolluk mevzuatında düzenlenmiştir. Kolluğun herhangi bir sınır gözetmeksizin kişileri takip ederek delil toplaması özel hayata müdahale anlamına gelmektedir. Özel hayat, bir kimsenin kişiliğini geliştirmek için başkalarının bilmesini istemediği hususlardan oluşmaktadır¹. Kişilerin özel hayatı, *Özel ve Aile Hayatına Saygı* başlığı altında "Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir." şeklinde AİHS m. 8'de; *Özel Hayatın Gizliliği* başlığı altında "Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz." şeklinde Anayasa m. 20'de düzenlenerek güvence altına alınmıştır.

Günümüzde özel olmayan alanın doğrudan kamuya açık alan anlamına gelmediği örneğin; kişilerin sokakta gerçekleştirdikleri eylemlerin herkes tarafından görünür olmasının kaçınılmaz olmasına rağmen sürekli izlenmelerinin veya görüntülerinin kayıt altına alınmasının özel hayatın gizliliğini ihlal edeceği kabul edilmektedir². Bir başka deyişle, hayatın kamuya açık alanda yaşanan genel alanı da her ne kadar kişi bu alanda iken yaşadıklarını saklama gereği duymasa da herkesin müdahale edebileceği bir alan olmayıp kişinin buradaki faaliyetleri de sürekli olarak izlenemez veya kayda alınmaz³. Bu nedenle de kişilerin özel hayatlarına

* Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı. ORCID: [0000-0002-2112-5094](https://orcid.org/0000-0002-2112-5094), irmakkoruculu@sakarya.edu.tr

1 **Soyaslan**, Doğan: *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 13. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 352.

2 **Akyürek**, Güçlü: *Özel Hayatın Gizliliğini İhlal, Özel Ceza Hukuku c. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 613; **Tezcan**, Durmuş/ **Erdem**, Mustafa Ruhan/ **Önok**, R. Murat, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 22. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 622.

3 **Özbek**, Veli Özer/ **Doğan**, Koray/ **Bacaksız**, Pınar: *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 17. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022, s. 557-558.

KAYNAKÇA

- Akbulut**, Berrin: "Gizli Soruşturma Yapan Kolluk Görevlisi", *Eskişehir Barosu Dergisi*, Özel Sayı, 2024.
- Akyürek**, Güçlü: Özel Hayatın Gizliliğini İhlal, *Özel Ceza Hukuku c. III, Hürriyete, Şerefte, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- Centel**, Nur/ Zafer, **Hamide**: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 18. Bası, Beta Yayınevi, Ankara 2020.
- Gökçen**, Ahmet/ **Alşahin**, Mehmet Emin/ **Çakır**, Kerim: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 8. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.
- İpek**, Ali İhsan/ **Parlak**, Engin/ **Sezer**, Yasin: *Adli Ve Önlem Amaçlı İletişimin Denetlenmesi Gizli Soruşturmacı, Teknik Araçlarla İzleme*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2012.
- Meraklı**, Serkan: "Ceza Muhakemesi Hukukunda Fiziki Takip Kavramının Anlamı ve Bir Koruma Tedbiri Olarak Kanunla Düzenlenmesi Gerekliliği Üzerine Bir İnceleme", *Ceza Hukuku Dergisi*, S. 44, Aralık 2020.
- Özbek**, Veli Özer: *İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi Ve Yargıtay Kararları Işığında Polis Hukuku, İnternet Hukuku Ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Temel Haklara Müdahaleler Ve Hukuka Aykırı Müdahalelere Karşı Korunma Çareleri*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Özbek**, Veli Özer/ **Doğan**, Koray/ **Bacaksız**, Pınar: *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 17. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Özbek**, Veli Özer/ **Doğan**, Koray/ **Bacaksız**, Pınar: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 15. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Öztürk**, Bahri/ **Tezcan**, Durmuş/ **Erdem**, Mustafa Ruhan/ **Sırma Gezer**, Özge/ **Saygılar**, Yasemin F./ **Alan**, Esra/ **Özaydın**, Özdem/ **Erden Tütüncü**, Efser/ Tok, Mehmet Can: *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 17. Baskı, Ankara, 2023.
- Soyaslan**, Doğan: *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 13. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- Şahin**, Cumhuriyet/ **Göktürk**, Neslihan: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Şahin**, Seçil: *Teknik Araçlarla İzleme*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2018.
- Tezcan**, Durmuş/ **Erdem**, Mustafa Ruhan/ **Önok**, R. Murat: *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 22. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Ünver**, Yener/ **Hakeri**, Hakan: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 18. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022, s. 327.
- Yenisey**, Feridun/ **Nuhoğlu**, Ayşe: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Yenisey**, Feridun/ **Oktar**, Salih: *Alman Ceza Muhakemesi Kanunu Strafprozeßordnung (StPO)*, 2. Bası, Beta Yayıncılık, Ankara, 2015.

SUÇ İŞLENMESİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İNTERNET ERİŞİMİNİN ENGELLENMESİ

Arş. Gör. Fuat İdar BURSA*

GİRİŞ

İnternet, modern dünyada kitle iletişimini sağlayan başlıca araç konumundadır. İnsanlara hızlı haberleşme, gündeme ilişkin gelişmeleri takip etme, bilgiye çok çabuk bir şekilde ulaşma gibi pek çok konuda kolaylıklar sağlayan internet, günümüzde birçok iş kolunun yürütülmesinde olmazsa olmaz niteliktedir. Dolayısıyla internetin artık milyonlarca insan için vazgeçilmez olduğunu söylemek abartı olmaz. Bu kadar geniş bir etki alanına sahip olan bir aracın olumlu yönleri olması gibi olumsuz yönlerinin olması – daha doğrusu insanlar tarafından kötü niyetli olarak kullanılması – da pek tabii ki kaçınılmazdır.

Bir noktada internet bazı kişiler tarafından suç işlemelerini kolaylaştıran veya suç işlenmelerine ortam hazırlayan bir araç hale getirilmiştir. İnternet aracılığıyla gerçekleştirilen bu haksızlıkların önlenmesi adına Devletler birtakım yöntemler geliştirmiştir. Bu amaç doğrultusunda Türk hukukunda başvurulan yöntemlerden biri içeriğin çıkarılması ve erişimin engellenmesidir. 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da¹ birlikte düzenlenen bu iki tedbir arasındaki farkı kısaca izah etmek gerekirse içeriğin çıkarılmasında hukuka aykırılık teşkil eden içeriğin silinmesi; internet erişiminin engellenmesinde ise hukuka aykırılık teşkil eden içeriğin yer aldığı internet sitesine girilememesi söz konusudur². Erişimin engellenmesi tedbirinin sonuçları yalnızca Türkiye'de ortaya çıkmakta, ilgili internet sayfasına Türkiye'den erişilememekte iken içeriğin çıkarılması tedbirinde söz konusu içerik silindiği için

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı. ORCID: 0000-0001-7544-8334, idarbursa@cumhuriyet.edu.tr

¹ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5651.pdf> (Erişim Tarihi 25.11.2024)

² **Özkaya**, Yunus: "5651 Sayılı Kanun Kapsamında Suç İşlenmesinin Önlenmesi Amacıyla İnternet Erişiminin Engellenmesi", *Bilişim Hukuku Dergisi*, S. 1, 2022, s. 86

nin önlenmesi amacıyla hızlı hareket edilmesi gerektiği durumlarda idari makamların daha avantajlı olduğu kabul edilebilir⁷⁰ ise bile bu avantajın karşısında temel hak ve özgürlüklerin hatalı veya keyfi şekilde ihlali tehlikesi yer almaktadır. Adli makamların da hızlı hareket etmesi mümkün ve gereklidir⁷¹. Bu nedenle internet erişiminin engellenmesi tedbirine (yukarıda da ifade edildiği üzere önleme tedbiri olarak nitelendirilerek) ilişkin kararının, BTK Başkanlığı ile eş güdümlü olarak ve mümkün olan en hızlı şekilde ve fakat yalnızca adli makamlar tarafından verilmesinin daha isabetli olacağı kanaatindeyiz.

KAYNAKÇA

- Akdeniz**, Yaman/ **Güven**, Ozan: "Türkiye'de Adaletsizliğin Sembolü: Sulh Ceza Hakimlikleri ve İnternet Sansürleri", https://ifade.org.tr/reports/EngelliWeb_2023.pdf (Erişim Tarihi: 08.12.2024)
- Bacaksız**, Selman/ **Aslan**, Ahmet/ **Yıldız**, Okan: *Sosyal Medya ve Ceza Hukuku*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- Centel**, Nur/ **Zafer**, Hamide: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 19. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Çınar**, İsmail: "5651 Sayılı Kanun Çerçevesinde Koruma Tedbiri Olarak "İnternet Ortamında Yapılan Yayınlarda İçeriğin Çıkarılması ve/veya Erişimin Engellenmesi", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 1, 2021, s. 63-95.
- Dülger**, Murat Volkan: *Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku*, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Ekici**, Şerafettin: *Bilişim ve Teknoloji Hukuku*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Eren**, Ceren Sedef: "İnternete Erişimin Engellenmesi Uygulaması Hakkında Anayasa Mahkemesi İçtihadı", *Anayasa Yargısı Dergisi*, S. 2, 2020, s. 285-295.
- Gökçen**, Ahmet/ **Alşahin**, M. Emin / **Çakır**, Kerim: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 8. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2024.
- Görkemli**, Burcu: *Yargı Kararları Işığında Türk Hukuku'nda İnternet Erişiminin Engellenmesi*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015.
- Gözler**, Kemal: "Erişimi Engellenen Bir Web Sayfasının İçerik Sağlayıcısı Tarafından Yayından Çıkarılması Ne İşe Yarar? Erişim Sağlayıcıları Birliğinin 3 Eylül 2019

⁷⁰ **Görkemli** s. 125. Öte yandan yazar, idari tedbir olarak erişimin engellenmesinin 24 saat içerisinde hâkim onayına sunulması gerektiği, aksi takdirde engelleme kararının hükümsüz kalacağına dair bir düzenleme yapılması suretiyle erişim engelleme kararı alan idari makam üzerinde bir kontrol mekanizması oluşturulması gerektiğine vurgu yapmıştır.

⁷¹ **Dülger**, s. 891

Tarihli Bir E-Postasının Düşündürdükleri (İçerik Sağlayıcıları İçin Bir Uyarı)", 06.09.2019, www.anayasa.gen.tr/esbnin-epostasi.htm

Kağıtoğlu, Mutlu: "İdarenin Ekonomik Kolluk Faaliyetinin Bir Görünümü: Sermaye Piyasası Kanununda İdari Tedbirler", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, S. 3, 2016, s. 3323-3351.

Kalender, Ahmet Buğra: "İfade Özgürlüğü Bağlamında İnternet Erişiminin Engellenmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2017.

Kılıncı, Doğan: "Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi ve İfade Hürriyeti", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 2, 2010, s. 407-454.

Memiş, Tekin: "Erişimin Engellenmesi, Hukuki Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 3-4, 2009, s. 161-176.

Mevzuat Bilgi Sistemi, <https://www.mevzuat.gov.tr/>

Özbek, Veli Özer: *İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Polis Hukuku, İnternet Hukuku ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Temel Haklara Müdahaleler ve Hukuka Aykırı Müdahalelere Karşı Korunma Çareleri (Önleme ve Koruma Tedbirleri)*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.

Özbek, Veli Özer/ **Doğan**, Koray/ **Bacaksız**, Pınar: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.

Özkaya, Yunus: "5651 Sayılı Kanun Kapsamında Suç İşlenmesinin Önlenmesi Amacıyla İnternet Erişiminin Engellenmesi", *Bilişim Hukuku Dergisi*, S. 1, 2022, s. 81-140.

Şahin, Cumhur/ **Göktürk**, Neslihan: *Ceza Muhakemesi Hukuku-I*, 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.

Şen, Ersan/ **Başer Berkün**, Beyza: "5651 sayılı Kanun Kapsamında İçeriğin Çıkarılması ve Erişimin Engellenmesi ile Yeni Kanun Teklifi Hakkında Bilgi Notu", 06.10.2022, <https://sen.av.tr/en/makale/5651-sayili-kanun-kapsaminda-icerigin-cikarilmasi-ve-erisimin-engellenmesi-ile-yeni-kanun-teklifi-hakkinda-bilgi-notu> (Erişim Tarihi: 03.12.2024)

Turan, Metin: *Bilişim Hukuku*, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri, <https://sozluk.gov.tr/>

T. C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>

Weaver, Russell L. (Çev: Zeynep Biçimseven): İnternette İfade Özgürlüğü ve Ceza Hukuku: Şimdi İnternette Bir Uluslararası Antlaşma Zamanı mı?, *Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 13: İnternet Hukuku*, (Ed. Yener Ünver), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013.

Yargıtay Karar Arama, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>

Yenisey, Feridun / **Nuhoğlu**, Ayşe: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.

SUÇ İŞLENMESİNİ ÖNLEME AMACIYLA PVSK EK MADDE 7 KAPSAMINDA UYGULANAN TEDBİRLERDEN ELDE EDİLEN BİLGİLERİN CEZA MUHAKEMESİNDE DELİL OLARAK KULLANILIP KULLANILAMAYACAĞI SORUNU

*Prof. Dr. Fatih BİRTEK**

GİRİŞ

2559 sayılı PVSK Ek Madde 7 kapsamında¹, polisin/ kolluğun suç işlenmesini önleme amacıyla, genel mahiyette (internet ortamındaki bilgiler de dahil olmak üzere) istihbarat faaliyetlerinde bulunma, bilgi toplama, toplanan bilgiyi işleme (değerlendirme), toplanan bilgileri yetkili mercilerle veya ilgili kolluk birimleriyle paylaşma görev ve yetkisi düzenlenmekle birlikte, suç işlenmesini önleme amacıyla iletişimin denetlenmesi ve teknik araçlarla izleme tedbirleri de düzenlenmiştir.

“Suç öncesi polis araştırmaları”² veya “ön alan araştırmaları”³ olarak tanımlanan bu tedbirler, henüz suç oluşmadan/ işlenmeden önce uygulanan ve kanunda sayılan suçların işlenme tehlikesi ile ölçülü olarak başvu-

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı. ORCID: 0000-0001-7019-0653, fatihbirtek@hotmail.com

¹ PVSK Ek Madde 7 ile benzer mahiyetteki bir düzenleme 10.3.1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu Ek Madde 5’te (bilişim suçlarına ilişkin yetki hariç olmak üzere) bulunduğundan bu çalışmada yapılan değerlendirmelerin -sadece kendi sorumluluk alanında ilişkin konularda- jandarma bakımından da geçerli olduğu nazara alınmalıdır. 1.11.1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Millî İstihbarat Teşkilâtı Kanunu’nun 6. maddesi kapsamında MİT tarafından da kendi görev alınan giren suçlarının önlenmesi ve istihbarata karşı konulması amacıyla önleyici tedbir uygulanabilmesi mümkün ise de istihbarat faaliyetlerinin mahiyeti itibarıyla, bu faaliyetlerden elde edilen bulguların delil niteliği ayrı bir çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Bununla birlikte, bu çalışmada özellikle Yargıtay’ın konuya yaklaşımı ortaya konulurken istihbari faaliyetlerden elde edilen bulguların ispat işlevine de değinilecektir.

² **Kunter**, Nurullah/ **Yenisey**, Feridun/**Nuhoğlu**, Ayşe: *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, 18. Baskı, Beta Basım A.Ş., İstanbul 2010, s. 705.

³ **Özbek**, Veli Özer: “Organize Suçlulukla Mücadele Ön Alan Soruşturmaları”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 4, S. 2, 2022, 57-88.

belli bir kişi nezdinde “*ihbar veya şikâyeti destekleyen emareler*”in (somut olguların) bulunması ve şüphenin somutlaşması halinde makul şüphe⁶² oluşturabileceği ve adli arama kararına (veya yazılı emrine) dayanak oluşturabileceği, somutlaşmaması (somut olgularla desteklenmemesi) halinde ise ancak önleme aramasına dayanak oluşturabileceği, kuvvetli şüphe sebebi olamayacağını, iddianamenin düzenlenmesi bakımından “yeterli delil” veya tek başına ya da diğer delillerle birlikte ispat aracı (delil) olarak hükme esas alınabilmesinin mümkün olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. PVSK Ek Madde 7/7’de yer alan düzenleme, amaca uygunluk ve dürüst işlem ilkeleri de aksi bir kabul ve uygulamayı engellemektedir.

KAYNAKÇA

- Arslan**, Çetin: “Intelligence in Criminal Procedure Law”, *Ankara Bar Review*, Vol. 2013/2. (49-64)
- Aydın**, Devrim: *Ceza Muhakemesinde Deliller*, İstanbul 2014.
- Birtek**, Fatih: “İstihbarat Amacıyla İletişim Özgürlüğüne Müdahale Edilmesi ve Müdahaleden Elde Edilen Materyallerin Delil Olarak Kabul Edilebilirliği”, *Ceza Hukuku Dergisi*, S. 16, Ağustos 2011. (100-148)
- Birtek**, Fatih: AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat, 2. Baskı, Ankara 2017.
- Cihan**, Erol/**Yenisey**, Feridun: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, İstanbul 1996.
- Çoban**, Barış/**Özarslan**, Zeynep, *Panopticon: Gözün İktidarı*, Su Yayınları, İstanbul 2008.
- Erdem**, M. Ruhan: *Ceza Muhakemesinde Organize Suçlulukla Mücadelede Gizli Soruşturma Tedbirleri*, Ankara 2001.
- Kunter**, Nurullah/**Yenisey**, Feridun/**Nuhoğlu**, Ayşe: *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, 18. Baskı, Beta Basım A.Ş., İstanbul 2010.
- Maden**, Mehmet: “Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Bakımından Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde Delil Yasakları”, *Anayasa Yargısı*, C, 32, Y. 2015. (207-234)
- Olgunsoy**, Feyzan: *Terörle Mücadelede İstihbarat Faaliyetlerinin Özgürlükler Rejimine Etkisi (Türkiye, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri)*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Özbek**, Veli Özer: “Organize Suçlulukla Mücadele Ön Alan Soruşturmaları”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 4, S. 2, 2022. (57-88)

⁶² Makul şüphe için, “*inançtan daha azı, ihtimalden ise daha fazlası*” gerekmektedir. Tanımlama için bkz. **Ünver**, Yener/**Hakeri**, Hakan: *Ceza Muhakemesi Hukuku C II*, 15. Baskı, Ankara 2019, s. 857.

- Özen**, Mustafa: *Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri*, 6. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- Özgen**, Eralp: "Askeri Yargıtay'ın Delil ve Savunma Hakkı Konularına Bakışı", *Askeri Yargıtay'ın 80'inci Kuruluş Yıldönümü Sempozyumu* (6-7 Nisan 1994), Ankara 1994. (75-101)
- Şen**, Ersan/ **Efe**, Enes: *İstihbari Bilgilerin Tutanağa Bağlanması ve İhbarcının Duruşmada Dinlenmesi*, <https://sen.av.tr/tr/makale/istihbari-bilgilerin-tutanaga-baglanmasi-ve-ihbarcinin-durusmada-dinlenmesi> E.T. 13.12.2024.
- Taşkın**, Mustafa: *Adli ve İstihbari Amaçlı İletişimin Denetlenmesi*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2008.
- Tezcan**, Durmuş/ **Erdem**, M. Ruhan/ **Sancakdar**, Oğuz: *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2004.
- Ünver**, Yener/ **Hakeri**, Hakan: *Ceza Muhakemesi Hukuku C II*, 15. Baskı, Ankara 2019.
- Ünver**, Yener/ **Hakeri**, Hakan: *Ceza Muhakemesi Hukuku C III*, 15. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- Ünver**, Yener/ **Hakeri**, Hakan: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 19. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- Yenisey**, Feridun/**Nuhoglu**, Ayşe: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Yenisey**, Feridun: *Hazırlık Soruşturması ve Polis*, Beta Yayınları, İstanbul 1993.
- Yenisey**, Feridun: *Kolluk Hukuku*, 2. Bası, Beta Basım Yayım, İstanbul 2015 (Kolluk Hukuku)
- Yıldız**, Ali Kemal: *Ceza Muhakemesinde İspat ve Delillerin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2002.

SUÇ İŞLENMESİNİ ÖNLEME AMACIYLA İNTERNET VERİ TRAFİĞİNİN (İNTERNET TRAFİK BİLGİLERİNİN) TESPİTİ

Prof. Dr. Fatih BİRTEK*

GİRİŞ

Anayasa'ya göre "kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak" devletin asli görevleri içerisindedir (Anayasa m. 5). Suç, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu bozan bir eylem olup suçun önlenmesi de devletin görevleri içerisinde değerlendirilmesi gereken bir konudur. Fail suç işleyerek, o suçla korunan hukuki değerleri ihlal etmekte; özelde suçun mağduru veya suçtan zarar göreni olan bireyin, genel anlamda da toplumun huzurunu bozmaktadır. Bu yönüyledir ki; modern ceza hukukunda önemini yitirmiş olsa dahi halen devletin, işlenen herhangi bir suç nedeniyle (suçun toplumsal düzene bir tür karşı gelme olarak nitelendirilmesi nedeniyle) genel nitelikte (genel mağdur) ve belli suç tipleri (TCK m. 299 vd.) bakımından ise özel nitelikte mağdur (özel mağdur) olarak kabul edilebileceği düşüncesi savunulmaktadır¹.

Devletin suç işlenmesini önleme görevini yerine getirebilmesi için Anayasa'da yer verilen temel hak ve hürriyetlere müdahalesi gerekebilir. Bu durum, bazı temel hak ve hürriyetlere müdahale bakımından "meşru amaç" olarak kabul edilirken, müdahale olmaksızın suç işlenmesinin önlenemeyecek olması da "demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluk"² kapsamında değerlendirilmektedir.

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı. ORCID: 0000-0001-7019-0653, fatihbirtek@hotmail.com

1 **Akay**, Erdem Arda: *Suçun Kamusal Bağlamında Devletin Mağdur Sıfatı*, Adalet Yayınevi, Ankara 2024, s. 112 vd.

2 Demokratik toplum düzeninin gereklerinin, özgürlük ve eşitlik olduğu hususunda bkz. **Turhan**, Mehmet: "Anayasamız ve Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere", *Anayasa Yargısı*, C.8, S. 9, Y. 1991, s. 419. İnsanı temel değer olarak ele alan bir hak ve hürriyet anlayışının demokratik toplum düzenini mümkün kılan araçlardan birisi olduğu hususunda bkz. **Sunay**, Reyhan: "Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere ve 1982 Anayasası", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Milenyum Armağanı*, C. 8, S. 1-2, Y.

düzenlemelere bağlı kalmaksızın; Teşkilat Başkanı veya yardımcısının onayıyla yurt içinde veya yurt dışında bulunan internet bağlantı adresleriyle internet kaynakları arasındaki veri trafiği ile iletilen veriler tespit edilebilir, kaydedilebilir ve bu suçların işlenebileceğine dair somut tehlike ortaya çıktığında otomatik veri işleme yöntemleriyle analiz edilebilir. Teşkilat Başkanı veya yardımcısı tarafından gerekli görülen hallerde yabancı ülkeler tarafından tespiti yapılan veya toplanan veriler alınabilir veya Türkiye’de tespiti yapılan veya toplanan veriler yabancı ülkelerin ilgili mercileriyle paylaşılabilir.”

KAYNAKÇA

- Akay**, Erdem Arda: *Suçun Kamusalılığı Bağlamında Devletin Mağdur Sıfatı*, Adalet Yayınevi, Ankara 2024.
- Arican**, Mehmet: *Ceza Adaleti*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009.
- Bayraktar**, Çiler Damla: “Ceza Muhakemesi Hukukunda Bir Koruma Tedbiri Olarak Otomatik Veri Taraması (Rasterfahndung): İnsan Hakları Bağlamında Bir Analiz”, *Ceza Hukuku Dergisi*, Aralık 2018, C. 13, S. 38. (25-64)
- Beukelmann**, Stephan: “Ceza Hukukuna İlişkin Sınırlar Olmaksızın İnternette Gezinti Yapmak” (Çev. Yener Ünver), *İnternet Hukuku (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 13)*, Ankara 2013.
- Birtek**, Fatih/ **Topal**, Beyza Nur: “Dijital İspat Aracı Olarak Sabit veya Ankesörlü Telefonlara İlişkin Arama Kayıtları ve Bu Kayıtların İspat Kuvveti”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.2, Y. 2023. (1137-1178)
- Birtek**, Fatih: *AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Işığında Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat*, 2. Baskı, Ankara 2017.
- Buckner**, Deborah: “Internet Search and Seizure in United States v. Forrester: New Problems in the New Age of Pen Registers”, *BYU Journal of Public Law*, Vol. 22. (499-517)
- Cihan**, Erol / **Yenisey**, Feridun: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Beta Yayıncılık, İstanbul 1996.
- Dülger**, Murat Volkan/ **Özkan**, Onur: “Kolluk Teşkilatında ve Ceza Yargılamalarında Kişisel Verilerin Korunması: “Unutulan” Direktifin Kapsamlı ve Karşılaştırmalı Analizi”, *Ceza Hukuku Dergisi*, Nisan 2020, S. 42. (85-149)
- Erdem**, M. Ruhan: *Ceza Muhakemesinde Organize Suçlulukla Mücadelede Gizli Soruşturma Tedbirleri*, Ankara 2001.
- Erkal**, Atilla: “Kişisel Verilerin Önleyici ve Koruyucu Faaliyetler Kapsamında Otomatik Araçlarla Veri Analizi/ Değerlendirilmesi Suretiyle İşlenmesi ve Alman Federal Anayasa Mahkemesinin Yaklaşımı”, *Kişisel Verilerin Korunması ve Bilgi Edinme Hukuku: Çeşitli Açılardan Bakış* (Ed. Cemil Kaya), On İki Levha, İstanbul 2023
- Gözler**, Kemal, *İnsan Hakları Hukukuna Giriş*, 2. Baskı, Bursa 2020.

- Heger**, David: "Büyük Veri ve Suçsuzluk Karinesi, Ceza Hukukunda Robot", *Yapay Zekâ ve Yeni Teknolojiler (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 21)*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Kudlich**, Hans: "İnternette Anonim Gezinti Hakkı ve Ceza hukuku (Anonimleştirilmiş Servis Hizmetlerine İlişkin Hukuki Problem)", (Çev. Özlem Yenerer Çakmut), *Özel Yaşam, Medya ve Ceza Hukuku (Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 7)*.
- Kunter**, Nurullah/ **Yenisey**, Feridun/**Nuhoğlu**, Ayşe: *Muhakeme Hukuku Dahı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, 18. Baskı, Beta Basım A.Ş., İstanbul 2010.
- Metin**, Yüksel: "Temel Hakların Sınırlandırılması ve Ölçülülük: Ölçülülük İlkesi Evrensel Bir Anayasal İlke midir?", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 7, S. 1, Y. 2007. (1-74)
- Özbek**, Veli Özer: "Organize Suçlulukla Mücadele Ön Alan Soruşturmaları", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 4, S. 2, 2022. (57-88)
- Özbek**, Veli Özer: *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006.
- Sunay**, Reyhan: "Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri ve 1982 Anayasası", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Milenyum Armağanı*, C. 8, S. 1-2, Y. 2000. (615-632)
- Tunç**, Hasan/ **Erdoğan**, Murat, "Yargıtay ve Anayasa Mahkemesi Kararlarında Demokratik Toplum Düzeninde Gereklik ile Açık ve Yakın Tehlike Kavramları", *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.8, S. 16, Aralık 2020. (1295-1321)
- Turhan**, Mehmet: "Anayasamız ve Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri", *Anayasa Yargısı*, C.8, S. 9, Y. 1991. (401-420)
- Yenisey**, Feridun: *Hazırlık Soruşturması ve Polis*, Beta Yayıncılık, İstanbul 1987.
- Yetim**, Servet: "5651 Sayılı Yasa Kapsamında Tutulan İnternet Trafik Bilgilerinin Özel Hayat ve Hayatın Gizliliği Kapsamında Değerlendirilmesi", *Terazi Hukuk Dergisi*, S. 36, Ağustos 2009. (55-63)
- Yorgancıoğlu**, Elif/ **Demircan**, Yusuf Tunç: "Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Tarafından Toplanan İnternet Trafik Verilerinin Kişisel Verilerin Korunması Hakkı Bağlamında Değerlendirilmesi", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Aralık/Güz 2023, C. 22, S. 48. (1189-1215)

SUÇ İŞLENMESİNİN ÖNLENMESİ BAKIMINDAN ETKİN BİR ARAÇ OLARAK CEZALARIN İNFAZI

Öğr. Gör. Dr. Burcu GÖRKEMLİ*

GİRİŞ

Aristoteles'e göre düzensizlik bütün felaketlerin anasıdır¹. Devlet, uyguladığı cezalar ile vatandaşlar üzerinde meydana gelen etki ve sonuçları görmek ister. Korkutmayı etkili bir şekilde uygulamak için ceza normunun açık olması ve cezanın temel insani değerlere verilen zararların meydana getirdiği toplumsal tehlikenin derecesine karşılık gelmesi gerekir. Ceza tehdidi gerçek olmalı, ceza kanununun ihlal edilmesi durumunda cezanın kaçınılmazlığı ve derhal uygulanması konusunda şüphe bulunmamalıdır. Zira suçlunun cezası infaz edildiğinde sadece mahkumiyet hükmünün sonuçlarına katlanmak zorunda olan kişinin davranışları değil, aynı zamanda hükümlünün durumundan kendi davranışları için ders çıkarılanların da etkilenmesi söz konusudur. Cezanın tabiatında bulunan acılar ve mahrumiyetler failin yanı sıra işlenen suç ve uygulanan cezayı öğrenen diğer kişilerin vicdanlarında da rahatsızlık meydana getirir.

Suçluların toplumsal iyileşmelerinin sağlanabilmesi ve toplumun aktif üyelerine dönüştürülebilmeleri için, cezanın adil, cezalandırıcı niteliğe sahip olması ve hükümlüyü adalet ve dürüstlük fikriyle eğitmesi gerekir. Bu sebeple cezanın infazı, suçlunun insan kimliği unutulmadan ancak cezanın doğasında bulunan acı da dışlanmadan gerçekleştirilmelidir. İster suçsuz ister suçlu kimse olsun insan kişiliğinin gelişimi, irade özgürlüğüne dayanmaktadır. Failin yeniden suç işlememe yönünde davranış geliştirebilmesi de davranışlarını serbestçe belirleyebilme imkanının sunulmasıyla mümkün olabilecektir. Suçluluğun önlenmesi için suçluları hapis cezasının marjinalleştirici ve zararlı etkilerine maruz bırakmak yerine onların toplum içinde topluma yeniden kazandırılmasını kolaylaştırmak

* Erciyes Üniversitesi, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4953-3700>, burcugorkemli@erciyes.edu.tr.

¹ **Diaconu**, Gheorghe: "The Punishment's Purpose", *Juridical Tribune - Review of Comparative and International Law*, Bucharest Academy of Economic Studies, V. 2, N. 2, 2012, s. 137.

Suçlu davranışın çok sayıda nedeni bulunmaktadır. Suçların geneline yönelik cezalandırma anlayışında hapsin benimsenmesi, ceza infaz sisteminde ulaşılmak istenen amaçlar noktasında mutlaka başarısızlıkla sonuçlanacaktır zira öyle de olmaktadır. Suçluların temel motivasyonları bu kadar basit bir formüle indirgenemez. Bu sebeple infaz sisteminin etkinliğini artırmak için gerekli olan alternatifleri bulmak adına eğitim, danışmanlık, tıbbi müdahale ve rehabilitasyon alanlarına yoğunlaşılması gerekmektedir. Farklı suç ve suçlu kategorilerine yönelik uzmanlaşmış ve bireyselleştirilmiş yaklaşımlar, tekrar suç işlemeyi azaltmada atılması gerekli oldukça önemli adımlardır. Suçluları ceza adaleti sisteminden uzaklaştırıp, onarıcı adalet süreci veya uygun tedavi gibi alternatif bir önleme yönlendirmek, onların rehabilitasyonunu sağlayarak suçsuz bir yaşamın da mümkün olabileceğine inanmalarına yardımcı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Aktaş**, Sururi: "Cezalandırmanın Amacı Üzerine", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 13, S. 1-2, 2009; 1-25.
- Andenaes**, Johannes: "Deterrence and Specific Offenses", *The University of Chicago Law Review*, V. 38, N. 3, 1971; 537-553.
- Apaydın**, Cengiz/ **Kaplan**, Hasan: "Ceza İnfaz Sistemi ve Denetimli Serbestlik", *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 2, 2019; 185-207.
- Baldwin**, Peter: *Command and Persuade: Crime, Law, and the State Across History*, Massachusetts: The MIT Press, Cambridge 2021.
- Burrows**, John/ Clarke, Alan/ Davison, Tonia/ Tarling, Roger/ Webb, Sarah: "Research into the Nature and Effectiveness of Drugs Throughcare", (https://www.researchgate.net/publication/37145855_Research_into_the_nature_and_effectiveness_of_drugs_throughcare, erişim tarihi: 06.12.2024).
- Centel**, Nur: "Cezanın Amacı ve Belirlenmesi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce'ye Armağan, 2001; 337-372.
- Çetin**, Ece: "Cezanın Amaçları İyi Bir Cezada Bulunması Gerekli Nitelikler", *İzmir Barosu Dergisi*, Y. 85, S. 3, 2020; 291-327.
- Demirbaş**, Timur: "Suçun Önlenmesi", *Yaşar Hukuk Dergisi*, C. 1, S. 1, 2019; 56-71.
- Demirbaş**, Timur: *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Diaconu**, Gheorghe: "The Punishment's Purpose", *Juridical Tribune – Review of Comparative and International Law*, Bucharest Academy of Economic Studies, V. 2, N. 2, 2012; 133-138.
- Frase**, Richard S.: "Punishment Purposes", *Stanford Law Review*, V. 58, N. 1, 2005; 67-83.

- Griffiths, Curt T./ Dandurand, Yvon/ Murdoch, Danielle:** “The Social Reintegration Of Offenders and Crime Prevention”, *The International Centre For Criminal Law Reform and Criminal Justice Policy*, Canada 2007, (<https://www.publicsafety.gc.ca/cnt/rsrscs/pblctns/scl-rntgrtn/scl-rntgrtn-eng.pdf>, erişim tarihi: 04.12.2024).
- Kant, Immanuel:** *The Philosophy of Law*, Çeviren: W. Hastie, B. D., Edinburgh 1887, (<https://historyofeconomicthought.mcmaster.ca/kant/sciencelaw.pdf>, erişim tarihi: 25.11.2024).
- Keijser, Jan Willem de:** “Punishment and Purpose-The Theoretical Debate”, *Rozenberg Quarterly The Magazine*, (<https://rozenbergquarterly.com/punishment-and-purpose-2-the-theoretical-debate/>, erişim tarihi: 04.12.2024).
- Khokhar, Javed Iqbal/ Jafri, Qamar Abbas/ Abbas, Nadeem/ Bhutta, Mazhar Hussain:** “Probation, Criminal Justice System and Rehabilitation of Offenders: Case of Punjab Province, Pakistan”, *Science International*, V. 31, N. 3, 2019; 385-390.
- Koca, Mahmut/ Üzülmez, İlhan:** *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Lucrezi, Francesco:** “Punishment, Revenge and Sacrifice in the Ancient Western World”, *Iura and Legal Systems*, V. 10, 2023; 70-74.
- Marsh, Ian/ Cochrane, John/ Melville, Gaynor:** *Criminal Justice An Introduction to Philosophies, Theories and Practice*, First Edition, London 2004.
- Özbek, Veli Özer:** *İnfaz Hukuku*, Ed: Hakan Karakehya/ Ozan Ercan Taşkın, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3144, Eskişehir 2019.
- Özbek, Veli Özer/ Doğan, Koray/ Bacaksız, Pınar:** *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Özgenç, İzzet:** *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Öztürk, Bahri/ Erdem, Mustafa Ruhan:** *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku*, 20. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Pathinayake, Athula:** “Contextualizing Specific Deterrence in an Era of Mass Incarceration”, *Connecticut Public Interest Law Journal*, V. 18, N. 2, 2019; 357-389.
- Szamota-Saeki, Barbara:** “Positive General Prevention (Chosen Theories)”, (<https://ak.inp.pan.pl/index.php/ak/article/view/358>, erişim tarihi: 30.11.2024).
- Topçuoğlu, Tuba:** “Türkiye’de Suçluluğa ve İnfaz Politikalarına İlişkin Veri İhtiyacı”, *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, C. 3, S. 1, 2015; 167-190.
- Yerdelen, Erdal:** “Alman Ceza İnfaz Hukukunun Esasları”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S.16, 2020; 449-485.
- Zafer, Hamide:** *Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75)*, 7. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2019.

Arş. Gör. Fazilet YÜCE

İzmir Bakırçay Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı

İCRA HUKUKUNDA
KİŞİSEL VERİLERİN
KORUNMASI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

İcra Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması
Fazilet Yüce

Hukuk Yayınları Dizisi – 4030

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 082 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Akbulut, Berrin** (2020) Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Ankara, Adalet.
- Akçaal, Mehmet/ Yelmen, Adem** 'Kişisel Verilerin Kişilik Hakları Bakımından Değerlendirilmesi': Şenocak, Kemal (Editör) (2022) Muhtelif Yönleriyle Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, Ankara, Yetkin, s. 81-118.
- Akdağ, Hale** (2013) Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması, Ankara, Adalet.
- Akil, Cenk** (2010) İstinaf Kavramı, Ankara, Yetkin.
- Akil, Cenk** (2017) Genel Haciz Yoluyla Takipte Ödeme Emrine İtiraz, Ankara, Yetkin.
- Akkan, Mine** (2020) Bir İşin Yapılması veya Yapılmamasına İlişkin İlamların İcrası, İstanbul, On İki Levha.
- Akkaya, Tolga** (2009) Medenî Usûl Hukukunda İstinaf, Ankara, Yetkin.
- Akkaya, Tolga** (2010) 'İcra Memurunun Haczedilmezlik Kurallarını Kendiliğinden Dikkate Alıp Alamayacağı Sorunu', Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 11, S: Özel Sayı, s. 845-866.
- Akkurt, Sinan Sami** (2020) 'Kişisel Veri Kavramının Hukuki Niteliğine İlişkin Yaklaşımlara Mukayeseli Bir Bakış' Kişisel Verileri Koruma Dergisi, C: 2, S: 1, s. 20-34.
- Akman, Necati Gökhan** (2021) 'İdare Hukuku Boyutuyla Kişisel Verilerin Korunması' (Yüksek Lisans), İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Aksoy, Hüseyin Can** (2010) Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması, Çakmak.
- Akyazılı, Erdem** (2015) 'Akıllı Telefonların Haczi', Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 16, S: Özel Sayı, s. 2835-2853.
- Alangoya, H. Yavuz/ Yıldırım, M. Kamil/ Deren Yıldırım, Nevhis** (2011) Medeni Usul Hukuku Esasları, İstanbul, Beta.

- Altındağ, Halil** (2019) 'Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında İdarenin Sorumluluğu', İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 18, S: 2, s. 387-401.
- Arslan, Ali Çetin** (2014) 'Avukatlık Tekeline Genel Bir Bakış', Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 16, S: Özel Sayı, s. 1669-1711.
- Arslan, İbrahim/ Ünal, Mücahit** (2008) 'Avukatlık Ortaklığının Diğer Ortaklı Türleri İle Karşılaştırılması ve Hukuki Niteliği' Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 16, S: 1, s. 47-69.
- Arslan, Ramazan/ Yılmaz, Ejder/ Taşpınar Ayvaz, Sema/ Hanağası, Emel** (2023) İcra ve İflas Hukuku, 9. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Arslan, Aziz Serkan** (2018) İcra Takip İşlemleri, Ankara, Yetkin.
- Arslan, Ramazan** (2016) 'Borçlunun Üçüncü Kişide Bulunan Alacağına Haczi, Haczin Üçüncü Kişiyeye Bildirilmesi ve Sonuçları', Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 65, S: 4, s. 3217-3242.
- Aslan, Kudret** (2005) 'Hacizde Sıra (Tertip)' Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S: 54, C: 2, s. 269-318.
- Aslan, Kudret** (2005) Hacizde İstihkak Davası, Ankara, Turhan. (İstihkak)
- Avcı, Yasemin** (2019) 'Kişisel Verilerin Korunması' (Yüksek Lisans), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atalı, Murat/ Ermenek, İbrahim/ Erdoğan, Ersin** (2022) İcra ve İflâs Hukuku, 6. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Aydın, Muzaffer** (2012) Haczedilmeyen Mal ve Haklar, Ankara, Adalet.
- Aydoğmuş Gisoldi, Ayşe Yasemin** (2022) Milletlerarası Özel Hukukta Kişisel Verilerin Korunması, İstanbul, On İki Levha.
- Badur, Emel** (2023) 'Kişisel Verilerin Kişiliğın Başlangıcı ve Sonu Ötesinde Korunması', Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 27, S: 3, s. 3-32.
- Bakirel, Nur Buğçe** (2021) Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen Arasındaki Sorumluluk Paylaşımı, Ankara, Seçkin.
- Balkan, Yavuz** (2009) Haczedilmezlik ve Benzer Müesseseler, Ankara, Seçkin.
- Baskın, Onur** (2021) Kişilik Hakkı Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması, Ankara, Seçkin.

- Baş, Eylem** 'Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu': Şenocak, Kemal (Editör) (2022) Muhtelif Yönleriyle Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, Ankara, Yetkin, s. 333-426.
- Başalp, Nilgün** (2004) Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması, Ankara, Yetkin.
- Başar, Cemal** (2020) Türk İdare Hukuku ve Avrupa Birliği Hukuku Işığında Kişisel Verilerin Korunması, İstanbul, On İki Levha.
- Batır, Uğur** (2013) 'E-Devlet Uygulamalarından Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi Portalı (UYAP)'ın Etkinliğini Belirlemeye Yönelik Ankara Barosu Avukatları Üzerine Bir Alan Araştırması' (Yüksek Lisans), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Baydar Haliç, Özge** (2019) 'Avukatın Hukuki Sorumluluğu' (Yüksek Lisans), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Belgesay, Mustafa Reşit** (1948) İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2. Baskı, İstanbul, Sucuoğlu Matbaası.
- Bilge, Mehmet Emin** (2005) Ticari Sırların Korunması, Ankara, Asil.
- Boran Güneysu, Nilüfer** (2016) 'İcra Hukukunda Aşkın Haciz', Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 20, S: 4, s. 25-60.
- Boran Güneysu, Nilüfer** 'Dijital Çağda Takip Hukukundaki Gelişmeler': Özekes, Muhammet (Editör) (2022) Dijital Çağda Medenî Yargı (2022'den Bakış), Ankara, Adalet. (Dijital)
- Boran Güneysu, Nilüfer/ Memiş, Burak** (2019) 'Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Avukatın Yükümlülük ve Sorumlulukları' Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 5, S: 2, s. 313-337.
- Bozbel, Savaş** (2015) Fikri Mülkiyet Hukuku, İstanbul, On İki Levha.
- Bozkurt Yüksel, Armağan Ebru** (2016) Bulut Bilişiminde Kişisel Verilerin Korunması, Ankara, Yetkin.
- Bulut, Uğur** (2010) 'Borçlunun Haline Münasip Evi Üzerinde İpotek Tesisi ve Haczedilmezlikten Feragat', Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 12, S: Özel Sayı, s. 1073-1103.
- Bulut, Uğur** (2013) İcra Hukukunda Ödeme Yerine Alacakların Devri (İİK m. 120), Ankara, Adalet.

- Bulut, Uğur** (2022) Temyiz İncelemesinin Kapsamı ve Sınırları, Ankara, Adalet,
- Çavuşoğlu, Gökçe Filiz** (2021) Kişisel Verilerin Yapay Zekâyyla İşlenmesinden Doğan Özel Hukuk Sorunları, Ankara, Yetkin.
- Çelik, Elif** 'Kişisel Verilerin Korunması Hakkına Yönelik Araç ve Kavramlar Işığında İnsan Hakları Odaklı Güncel Soru ve Sorunlar': Şenocak, Kemal (Editör) (2022) Muhtelif Yönleriyle Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, Ankara, Yetkin, s. 49-79.
- Çelik, Yeşim** (2017) 'Özel Hayatın Gizliliğinin Yansıması Olarak Kişisel Verilerin Korunması ve Bu Bağlamda Unutulma Hakkı', Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S: 32, s. 391-410.
- Çelikel, Serdar** (2022) Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Kapsamında Veri Sorumlusu ve Veri Sorumlusunun Yükümlülükleri, Ankara, Seçkin.
- Çekin, Mesut Serdar** (2020) Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması, İstanbul, On İki Levha.
- Çekin, Mesut Serdar** (2016) '6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun'un Big Data (Büyük Veri) ve İrade Serbestisi Açısından Değerlendirilmesi', İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C: 74, S: 2, s. 629-644.
- Çetiner, Bilgehan/ Furrer, Andreas/ Müller Chen, Markus** (2021) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, On İki Levha.
- Çiftçi, Pınar** (2010) İcra Hukukunda Menfaat Dengesi, Ankara, Adalet. (İcra Menfaat)
- Çiftçi, Pınar** (2010) 'Menfaat Dengesi Çerçevesinde Genel İcra Hukuku ile Kamu İcra Hukukunun Karşılaştırılması', Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 12, S: Özel Sayı, s. 313-379. (Menfaat Karşılaştırma)
- Çimen Bulut, İpek** (2022) Avrupa Birliği Hukukunda Kişisel Verileri ve Dijital Ekonomi, İstanbul, Detay.
- Deniz, İlknur** (2021) 'Çocuklara Ait Kişisel Verilerin Türk Medeni Kanunu ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Korunması' (Yüksek Lisans), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Dönmez, Zeynep/ Taştan, Furkan Güven** 'Kişisel Verilerin Korunması Hukukunda Rızanın Geri Alınmasının Dürüstlük Kuralı ile İlişkisi': Şenocak, Kemal (Editör) (2022) Muhtelif Yönleriyle Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, Ankara, Yetkin, s. 199-218.
- Dülger, Murat Volkan** (2018) 'İnsan Hakları ve Temel Hak ve Özgürlükler Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması', İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 5, S: 1, s. 71-144.
- Dülger, Murat Volkan** (2020) Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, 3. Baskı, İstanbul, Hukuk Akademisi.
- Erdoğan, Canan** (2019) 'Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması (Sosyal Medya Örneği Kapsamında)', Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, C: 21, S: 2, s. 2445-2467.
- Erdönmez, Güray** (2017) Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarrufların İptali, İstanbul, On İki Levha.
- Eren, Abdurrahman** (2023) Anayasa Hukuku Dersleri, 5. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Eren, Fikret** (2023) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 28. Baskı, Ankara, Legem.
- Eroğlu, Orhan** (2019) 'İflas İdare Memurlarının Görevleri ile Yetki ve Sorumlulukları', Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi, C: 11, S: 26, s. 413-458.
- Gören Ülkü, Nazlı** (2008) İcra Hukukunda Ödeme Emri, İstanbul, Arıkan.
- Gündoğan, Atilla** (2022) Türk İcra İflas Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukta Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesi ve İcra Hukukunda Elektronik Satış, İstanbul, Aristo.
- Gündoğdu, Süleyman Burak** (2021) Medeni Yargıda Usul Kurullarına Aykırılığın Anayasa Mahkemesi'nce Bireysel Başvuru Yoluyla Denetlenmesi, İstanbul, On İki Levha.
- Güner, Semih** (2015) Avukatlık Hukuku, 6. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Hacıköylü, Canatay** 'Vergi Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması': Şenocak, Kemal (Editör) (2022) Muhtelif Yönleriyle Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, Ankara, Yetkin.

- Hatipoğlu, Selami** (2019) 'Kişisel Verilerin Korunması ve İdarenin Sorumluluğu' (Yüksek Lisans), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Işık, Melih** (2019) İcra Hukukunda Borç Ödemededen Aciz Belgesi ve Bu Nitelikteki Haciz Tutanakları (İİK m. 143, 105), İstanbul, On İki Levha.
- İyilikli, Ahmet Cahit** (2012) Haciz İhbarnameleri (İİK m. 89), Ankara, Yetkin.
- Kabadayı, Elif Sinem** (2021) Dijital Çağda Hissedilen Unutulma İhtiyacı ve Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında Yeni Bir Hak Olarak Unutulma Hakkı, Ankara, Yetkin.
- Karasu, Rauf/ Suluk, Cahit/ Nal, Temel** (2019) Fikri Mülkiyet Hukuku, Ankara, Seçkin.
- Karataş Durmuş, Neslihan** (2017) 'Ticari Sırların ve Kişisel Verilerin Korunması Kapsamında Vergi Mahremiyeti', Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S: 31, s. 371-410.
- Karslı, Abdurrahim/ Gürsul, Fatih/ Kartal, Elif** (2009) 'Nitel Araştırma: Avukatların Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) Uygulama Yazılımına İlişkin Görüşleri', Legal Hukuk Dergisi, C: 7, S: 82, s. 3123-3131.
- Kaya, Cemil** (2021) İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Denetimi, 3. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Kazmaz Teke, Büşra** (2016) İcra Hukukunda Elektronik Ortamda Teklif Verme, Ankara, Yetkin.
- Keser, Leyla/ Ülgü, Mahir/ Er, Cüneyd** (2009) Elektronik Sağlık Kayıtları ve Özel Hayatın Gizliliği, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Keskinkılıç, Gamze Nur** (2021) 'Veri Koruma Görevlisi' (Yüksek Lisans), İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılıçoğlu, Evren** (2019) Medeni Usul Hukuku Bakımından Kişisel Verilerin Korunması, Marmara Hukuk Bilimsel Toplantılar Serisi - I, Haydarpaşa- İstanbul, Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, İstanbul, On İki Levha, s. 147-162.
- Kılınç, Ayşe** (2019) 'İcra Tazminatına Hükmedilebilmesinde Talep Koşulu ve Taleple Bağlılık İlkesi Bakımından Değerlendirilmesi', Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakóltesi Dergisi, C: 21, S: 1, s. 205-231.

- Kılınç, Ayşe/ Aras, Aslı** (2024) 'İcra Müdürünün Verdiği Kararı Değiştirip Değiştiremeyeceği Sorununa Güncel Yargı Kararları Bağlamında Bir Bakış', Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 19, S: 220, s. 499-518.
- Kılınç, Doğan** (2012) 'Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması', Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 61, S: 3, s. 1089-1169.
- Kıratlı, Metin** 'Kişisel Verilerin Korunması Hukukunun Temel İlkeleri': Şenocak, Kemal (Editör) (2022) Muhtelif Yönleriyle Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, Ankara, Yetkin, s. 219-237.
- Kızılırmak, Baran** (2019) 'Kişisel Verilerin İşlenmesinde Adli ve Önleyici Amaçla Öngörülen İstisnaların Ulusal ve Uluslararası Hukuka Göre Değerlendirilmesi', Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C: 7, S: 2, s. 225-261.
- Korkmaz, Ramazan** (2014) Medenî Usûl Hukuku Açısından Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru, İstanbul, On İki Levha.
- Korkusuz, Mehmet Refik** (1998) Uluslararası Belgelerde ve Türk Anayasasında Temel Hak ve Özgürlükler, İstanbul, Özrenk.
- Korkusuz, Mehmet Refik/ Korkusuz, Mustafa Halit** (2014) Avukatlık Hukukuna Giriş, 3. Baskı, Bursa, Ekin.
- Kubilay, Huriye** (2005) 'Avukatlık Kanununun Avukatlık Ortaklıklarına İlişkin Hükmünün Eleştirisi', Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 7, S: Özel Sayı, s. 133-172.
- Kurt, Konca, Nesibe** (2014) 'Aleniyet İlkesinin Sınırlandırılması', SDÜHFD, MİHBİR Özel sayısı, C: IV, S: 2, s. 65-96.
- Kurt Konca, Nesibe** (2009) Medeni Usul Hukukunda Aleniyet İlkesi, Ankara, Adalet.
- Kuru, Baki** (1988) İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, C: 1, İstanbul, Evrim.
- Kuru, Baki** (1962) 'Haczi Caiz Olmayan Şeyler', Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 19, S: 1, s. 277-326.
- Kuru, Baki** (1993) İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, C: 3, Ankara, Seçkin.
- Kuru, Baki/ Aydın, Burak** (2023) İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 8. Baskı, Ankara, Yetkin.

- Küzeci, Elif** (2010) *Kişisel Verilerin Korunması*, Ankara, Turhan.
- Küzeci, Elif/ Kılıç, Şebnem** (2019) '6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun İş Sözleşmesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Veri Sorumlusu, Veri İşleyen ve Diğer Aktörler', *Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, C: 16, S: 63, s 947-991.
- Mazlum, İsmet** (2023) 'İcra ve İflâs Kanunu'nun 111/a Maddesine Göre Mahcuzun Satılması Konusunda Borçluya Satış Yetkisi Verilmesi', *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, C: 8, S: 2, s. 587-620.
- Muşul, Timuçin** (2018) *İcra ve İflas Hukukunda Şikâyet*, Ankara, Adalet.
- Muşul, Timuçin** (2019) *Haciz ve Hacze İştirak*, Ankara, Adalet.
- Namlı, Mert** (2020) 'Anayasa Mahkemesinin Aile Konutu Hakkında Haczedilmezlik Şikâyetinin İleri Sürülmesine İlişkin 12.12.2019 Tarihli Kararının Değerlendirilmesi', *Legal Hukuk Dergisi*, C: 18, S: 211, s. 3085-3120.
- Oğuzman, M. Kemal/ Öz, M. Turgut** (2021) *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul, Vedat.
- Oğuzman, M. Kemal/ Seliçi, Özer/ Oktay Özdemir, Saibe** (2018) *Eşya Hukuku*, 21. Baskı, Ankara, Filiz.
- Özbek, Mustafa Serdar** (2018) *Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda İlamlı İcranın Etkinliği*, 4. Baskı, Ankara, Yetkin, C: 2.
- Özçelik, Volkan** (2014) 'Genel Haciz Yoluyla Takipte İcra Müdürünün Zor Kullanma Yetkisi (İİK m.80/4)', Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 16, S: Özel Sayı, (Zor Kullanma Yetkisi), s. 2909-2952.
- Özçelik, Volkan** (2014) *İcra Müdürünün Takdir Yetkisi*, Ankara, Adalet. (Takdir Yetkisi)
- Özdemir, Hayrunnisa** (2009) *Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması*, Ankara, Seçkin.
- Özekes, Muhammet** (2009) *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*, Ankara, Adalet.
- Özekes, Muhammet** (2022) *Dijital Çağda Medenî Yargı*, Adalet.

- Özekes, Muhammet/ Çiftçi, Pınar** (2020) 'Anayasa Mahkemesinin Aile Konutunun Haczedilmezliği (Eşin Meskeniyet İddiası) Hakkındaki Kararı Çerçevesinde Tespit, Değerlendirme ve Eleştiriler', Lexpera Blog, <<https://blog.lexpera.com.tr/anayasa-mahkemesinin-aile-konutunun-haczedilmezligi-hakkindaki-karari-degerlendirme/>>, s.e.t. 15.12.2024.
- Özel, Kadir Can** (2020) 'Ana Hatlarıyla Kişisel Verilerin Korunmasının Tarihsel Süreci ile Amacı ve Kişisel Verilerin Korunması Hakkı', İstanbul Barosu Dergisi, C: 94, S: 2, s. 241-255.
- Özen, Atilla** (2014) Avukatlık Hukuku, İstanbul, Legal.
- Özer Deniz, Miray** (2022) Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluluk, İstanbul, On İki Levha.
- Özmumcu, Seda** (2005) Cebri İcra Hukukunda Pazarlık Suretiyle Satış, İstanbul, Vedat.
- Özmumcu, Seda** (2008) 'İcra ve İflas Müdürlerinin Takdir Hakkı', Prof. Dr. Turgut Akıntürk'e Armağan, İstanbul, Beta, s. 489-514.
- Öztek, Selçuk** (2021) 'Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Aleniyet İlkesine İlişkin 28 inci Maddesi İle Ses ve Görüntü Nakledilmesi Yoluyla Veya Başka Yerde Duruşma İcrasına İlişkin 149 uncu Maddesinde 7251 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Hakkında Bazı Düşünceler', Adalet Dergisi, C: 1, S: 66, s. 641-665.
- Özyüksel, Özgün** 'Kişisel Verileri Yok Etmeme Suçu': Şenocak, Kemal (Editör) (2022) Muhtelif Yönleriyle Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, Ankara, Yetkin, s. 313- 329.
- Özkan, Oğulcan** (2020) Kişisel Verilerin Korunması, Ankara, Yetkin.
- Pekcanitez, Hakan** (2022) 'Borçluya Satış Yetkisi Verilmesi (İİK md. 111/a)', Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S: 2, s. 819-848.
- Pekcanitez, Hakan/ Alpaslan, Mehmet Emin** (2023) 'Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mallarının Hacine İlişkin Sorunlar', Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 20, S: 2, s. 289-311.
- Pekcanitez, Hakan/ Atalay, Oğuz/ Sungurtekin Özkan, Meral/ Özekes, Muhammet** (2024) İcra İflas Hukuku Ders Kitabı, 11. Bası, İstanbul, On İki Levha.

- Pekcanitez, Hakan/ Atalay, Oğuz/ Sungurtekin Özkan, Meral/ Özekes Muhammet** (2013) İcra ve İflas Hukuku, 11. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Pekcanitez, Hakan/ Simil, Cemil** (2017) Şikâyet, 2. Baskı, İstanbul, Vedat.
- Pekcanitez, Hakan/ Erdönmez, Güray** (2018) 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, İstanbul, Vedat.
- Pekcanitez, Hakan/ Atalay, Oğuz/ Özekes, Muhammet** (2024) Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 12. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Peksöz, Vildan** (2016) 'İcra Tutanaklarının İİK m. 8 Çerçevesinde Aleniyeti ve İspat Kuvveti', Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, C: 22, S: 3, s. 2377-2406.
- Polater, Yusuf Ziya** (2010) Türk Hukukunda ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Özel Hayatın Gizliliği, Ankara, Adalet.
- Postacıoğlu, İlhan** (1982) İcra Hukuku Esasları, 4. Baskı, Fakülteler Matbaası.
- Samuelson, Pamela** (2000) 'Privacy as Intellectual Property?', Stanford Law Review, 52, s. 1125-1173.
- Saka, Rıza/ Çağlayan, Ramazan/ Koca, Mahmut** (2020) Avrupa Birliği Hukuku, İdare Hukuku ve Ceza Hukuku Açısından Kişisel Verilerin İmhası, Ankara, Seçkin.
- Selçuk, Seyhan** (2023) 'İcra ve İflâs Kanunu'nun 79/A Maddesi Uyarınca Konutta Haciz', İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 14, S:2, s. 412-425.
- Sirmen, Lale** (2019) Eşya Hukuku, 7. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Sungurtekin Özkan, Meral** (2001) 'İcra Hukukunda Oranlılık İlkesi', Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce'ye Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, s. 177-203.
- Sungurtekin Özkan, Meral** (2006) Avukatlık Hukuku, İzmir, Barış.
- Sulu, Muhammed** (2017) Ticari Sırların Korunması, İstanbul, On İki Levha.
- Şahin Şengül, Eda** 'Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı Olarak İşlenmesinden Kaynaklanan Sözleşme Dışı Tazminat Sorumluluğu': Şenocak, Kemal (Editör) (2022) Muhtelif Yönleriyle Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, Ankara, Yetkin, s. 557-592.

- Şenocak, Kemal** 'Kişisel Veri Kavramının Kapsamı ve Unsurları': Şenocak, Kemal (Editör) (2022) Muhtelif Yönleriyle Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, Ankara, Yetkin, s. 1-48.
- Şimşek, Oğuz** (1999) 'Anayasa Hukukunda İnsan Onuru Kavramı ve Korunması' (Doktora), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şimşek, Oğuz** (2008) Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, İstanbul, Beta.
- Şirin, Tolga** (2015) Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Bireysel Başvuru Hakkı, İstanbul, On İki Levha.
- Tanör, Bülent/ Yüzbaşıoğlu, Necmi** (2023) Türk Anayasa Hukuku, İstanbul, Beta.
- Tanrıver, Süha** (1996) İlamlı İcra Takibinin Dayanakları ve İcranın İadesi, Ankara, Yetkin.
- Taşpınar Ayvaz, Sema** (2009) "Türk Hukukunda Bir İcra Sicili Düzenlemesi Örneği 'Aciz Belgesi (Vesikası) Sicili'", Haluk Konuralp Anısına Armağan, C: 2, Ankara, Yetkin, s. 579-621.
- Taştan, Furkan Güven** (2017) Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, İstanbul, On İki Levha.
- Tekinalp, Ünal** (2012) Fikri Mülkiyet Hukuku, İstanbul, Vedat.
- Tekşen, Mustafa Gökhan** (2012) Ticari Sır, Bankacılık Sırrı veya Müşteri Sırrı Niteliğindeki Bilgi ve Belgelerin Açıklanması Suçu (Tck Madde 239), Ankara, Yetkin.
- Tezcan, Durmuş** 'Bilgisayar Karşısında Özel Hayatın Korunması', Anayasa Yargısı 8 (Anayasa Mahkemesininin 29. Kuruluş Yıldönümü Sempozyumu, Ankara, s. 25-27 Nisan 1991), s. 385-392.
- Toprak, Bilal** (2021) İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması, Ankara, Yetkin.
- Toraman, Barış/ Hasırcı, Hakan** (2023) 'Yedinci Yargı Paketi (7445 Sayılı Kanun) ve Takip Hukuku: Tespit ve Değerlendirmeler' Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, C: 19, S: 54, s. 3-52.
- Tuncay, Aziz Can** (2015) Hukuksal Etik Ders Notları, 2. Baskı, İstanbul, Beta.
- Tuncer Kazancı, İdil** 'Covid-19 Pandemisinde E-Duruşma ve Bu Kapsamda Kişisel Verilerin Korunması': Batı, Murat/ Çağlayan, Sezai (Editörler) (2021) Bir Küresel Salgın ve Hukuk: Covid-19, Ankara, Seçkin, s. 549-574.

- Tülek, Nuray** (2018) 'Tasarrufun İptali Davasında Üçüncü Kişi', İzmir Demokrasi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C: 1, S: 2, s. 63-91.
- Türkay, Alican** (2023) İcra Hukukunda Ölçülülük İlkesi, Ankara, Adalet.
- Umar, Bilge** (1963) Türk İcra-İflas Hukukunda İptal Davası, Fakülteler Matbaası, İstanbul.
- Uyar, Talih** (2001) 'Takip Talebinin Genel İçeriği', Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S: 1, s. 111-176.
- Üçüncü, Sümeyye Hilal** (2019) Medeni Yargılama Hukukunda Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması, İstanbul, On İki Levha.
- Yardım, Ertan** (2023) 'Konutta Haciz' Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, C: 19, S: 56, s. 641-666.
- Yavuz, Can** (2016) Unutulma Hakkı, Ankara, Seçkin.
- Yıldırım, Mehmet Kamil/ Deren Yıldırım, Nevhis** (2012) İcra Hukuku, İstanbul, Beta.
- Yıldız, Esra Tekil** (2003) 'İnternet Üzerinde Kişisel Verilerin Korunması', Prof. Dr. Fahiman Tekil Anısına Armağan, s. 791-793.
- Yılmaz, Berrak** (2022) Türk Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması, Ankara, Yetkin.
- Yılmaz, Süleyman/ Çavuşoğlu, Gökçe Filiz** (2020) Kişisel Verileri Korunma Hukuku, Ankara, Yetkin.
- Yüzer Eltimur, Dilara** (2019) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Özel Hayatın ve Aile Hayatının Korunmasında Devletin Pozitif Yükümlülükleri, İstanbul, On İki Levha.
- Zafer, Hamide** (2010) Özel Hayatın Ceza Hukukuyla Korunması, İstanbul, Beta.

Dr. Ezgi AVCIOĞLU AKSOY

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU

**ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024**

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Kamu Denetçiliği Kurumu

Ezgi Avcioğlu Aksoy

Hukuk Yayınları Dizisi – 4032

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 080 – 8

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKÇA

- Akıllıoğlu, Tekin. "Yönetmel Yargı ve Denetimin Etkinliği", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 23, Sayı: 1, Mart 1990, ss. 3-11.
- Akıllıoğlu, Tekin. "İnsan Hakları ve Yönetim Hukuku (Avrupa Yönetim Hukukunun Oluşumunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının Rolü)" **2000 Yılında İdarî Yargı Sempozyumu**, Ankara, 11-12 Mayıs 2000, Danıştay Yayınları, ss. 117-138.
- Akıllıoğlu, Tekin. "Yönetim Hukukunda İnsan Hakları", **AÜSBFD İHMD**, Cilt: III, Sayı: 4, Kasım 1995, ss. 9-14.
- Akın, Cengiz. "Cumhuriyetimizin 75. Kuruluş Yıldönümünde Yönetimin Denetlenmesinde Yeni Bir Denetim Yolu: Ombudsman", **Türk İdare Dergisi**, Sayı:421, Yıl:70, Aralık 1998, ss. 518-550, (Yüksek Yönetim Denetçisi).
- Akın, Cengiz. "Kamu Yönetimimizde Yeniden Düzenleme Çalışmaları ve Denetim Sistemimiz", **Türk İdare Dergisi**, Sayı: 427, Yıl: 72, Haziran 2000, ss. 77-108, (Kamu Yönetimi).
- Akıncı, Müslüm. **Bağımsız İdarî Otoriteler ve Ombudsman**, Beta Yayınları, İstanbul, 1999.
- Aktaş, Kadir "Kamu Denetçiliği Kurumunun Anayasal Sistemdeki Yeri ve Etkinliği Sorunu", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 94, Yıl: 2011 ss. 359-374.
- Akyılmaz, Bahtiyar. "İyi Yönetim ve Avrupa İyi Yönetim Yasası", **GÜHFD**, Cilt: 7, Sayı: 1-2, Yıl: 2003, ss. 143-158.
- Akyılmaz, Bahtiyar, Murat Sezginer ve Cemil Kaya, **Türk İdare Hukuku**, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011.
- Altuğ, Yılmaz. "Vatandaşı İdarenin Yetki Tecavüzlerine Karşı Koruyan <Ombudsman> Müessesesi", **Yargıtay Yüzüncü Yıl Armağanı**, İstanbul Cezaevi Matbaası, 1968, ss. 159-172.
- Anayurt, Ömer. "1982 Anayasası ve 3071 Sayılı Kanun'a Göre Dilekçe Hakkı", **İnsan Hakları Yıllığı**, Cilt: 23-24, 2001-2002, ss. 95-128.
- Andre, Kerstin. "Ombudsman-Bugünün Değişen İhtiyaçlarının Karşılanması The Ombudsman- Meeting Today's Changing Needs", çev. Nilay Arat, **İÜHFM**, Cilt: LXV, Sayı: 2, Yıl: 2007, ss. 417-428.
- Arklan, Ümit. "Bir Kamu Denetim Sistemi Olarak Ombudsman ve Türkiye'de Uygulanabilirliği", **Selçuk İletişim**, Cilt: 4, Sayı: 3, Yıl: 2006 ss. 82-100

- Arslan, Süleyman. “Yıldırım Uler’in Konuşmasına Katkı”, **1. Ulusal İdare Hukuku Kongresi 3. Kitap: Çeşitli İdare Hukuku Konuları**, Danıştay Yayınları, Ankara, 1992.
- Atay, Cevdet. “Devlet Denetleme Kurulu ve Kamu Denetçiliği Kurumu”, **Legal Hukuk Dergisi**, Cilt: 10, Sayı: 114, 2012, ss. 13-33.
- Atay, Cevdet. **Devlet Yönetimi ve Denetimi**, 2. Baskı, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1999.
- Avşar, B. Zakir. **Ombudsman İyi Yönetilen Bir Türkiye İçin Kamu Denetçisi**, Hayat Yayınları, İstanbul, 2012.
- Ayanoğlu, Taner. **İdari Eylemin Tanımlanması**, Legal Yayınevi, İstanbul, 2004.
- Babüroğlu, Oğuz ve Nevra Hatipoğlu. **Ombudsman (Kamu Hakemi) Kurumu İncelemesi: Devlette Bir Toplam Kalite Mekanizması Örneği**, Yayın No: TÜSİAD-T/1997, İstanbul, 1997.
- Balta, Tahsin Bekir, **İdare Hukukuna Giriş**, TODAİE Yayınları, Ankara, 1970.
- Baylan, Ömer. **Vatandaşın Devlet Yönetimi Hakkında Şikâyetleri ve Türkiye İçin İsveç Ombudsman Formülü**, T.C. İçişleri Bakanlığı Tetkik Kurulu Başkanlığı Yayınları No: 12, Gaye Matbaası, Ankara, 1978.
- Bozkurt, Yakup. “Kamu Yönetiminde Teftiş Kurulu Başkanlığının Kaldırılmasına Dönük Sorunlar”, **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl: 68. Sayı:2010/4, ss. 269-278.
- Busck, Lars. “The History and Development of the Institution of Ombudsman”, **The Danish Ombudsman**, Editör: Hans Gammeltoft-Hansen – Flemming Axmark, DJOF Publising, Copenhagen, 1995, ss. 23-32.
- Candan, Turgut. **Açıklamalı İdarî Yargılama Usulü Kanunu**, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.
- Chapman, Brian. **İdare Mesleği**, Çev. Cahit Tutum, TODAİE Yayınları, Ankara, 1970.
- Çaptuğ, Mehpare. **İdari Usul Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi**, Seçkin Kitabevi, Ankara, 2020.
- Çevik, Hasan Hüseyin. “Kamu Yönetimi Açısından Son Yüzyılda Devletin Değişen Rolü”, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİBF Dergisi, **VII. Kamu Yönetimi Forumu (Kayfor) I. Kitap- Küreselleşme Karşısında Kamu Yönetimi ve Hizmeti** (08-09-10 Ekim 2009), , [http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/Imagesimages/files/4\(2\).PDF](http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/Imagesimages/files/4(2).PDF), (17.06.2014)
- Coşkun, Bayram. “Türk Kamu Yönetiminde İdarî Denetim Süreci ve Bu Süreç İçinde Ortaya Çıkan Sorunlar”, **Türk İdare Dergisi**, Sayı: 437, Yıl: 74, Aralık 2002,ss. 81-104.
- Çolak, Nusret İlker. “İdarî Uyuşmazlıklarda Alternatif Çözüm Yolu Olarak İdarî Uzlaştırma Kurulları”, **Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi**, Sayı: 65-66, Yıl: 2010 ss. 129-157.

- Demir, Galip. **Ombudsman Aranıyor**, Ahi Kültürünü Araştırma ve Eğitim Vakfı Yayınları, İstanbul, 2003.
- Diamandouros, P. Nikiforos. "The Ombudsman in a Modern Democracy", **Uluslararası Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) Sempozyumu**, 09 Mart 2011, Doğu Üniversitesi Yayınları, Editörler: Prof. Dr. Niyazi Öktem, Arş. Gör. Nermin Katmer, 2012, ss.17-28.
- Diñkol, Hulusi Alphan. "Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun Ayrımcılık Yasasının İhlali Kapsamında İdari Yaptırım Yetkisi", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Cilt: 27, Sayı: 1, Haziran 2021, ss. 188-215.
- Duran, Lutfi. "İdarî Müracaatlar ve Bunlar Karşısında İdarenin Sükutu", **İ.Ü.H.F.M.**, Cilt: XII, Sayı:1, ss. 130-199.
- Eren, Abdurrahman. **Ulusal İnsan Hakları Kurumları Uluslararası Standartlara Uygunluğun Yorum İlkeleri**, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2012.
- Erhürman, Tufan. "İnsan Haklarını Koruma Mekanizması Olarak Ombudsman Kurumu", **Türkiye'de İnsan Hakları Konferansı**, 7-9 Aralık 1998, TODAİE Yayınları, Ankara, 2000, ss. 339-349., (İnsan Hakları).
- Erhürman, Tufan. "Türkiye İçin Nasıl Bir Ombudsman Formülü?", **AÜHFD**, Cilt: 49, Sayı: 1-4, Ankara 2001, ss. 155-180.
- Eroğlu, Hamza. **İdare Hukuku**, Işın Yayıncılık, Ankara, 1984.
- Eroğul, Cem. "Cumhurbaşkanının Denetim İşlevi", **AÜSBFD**, Cilt:33, No: 1-2, Mart-Haziran 1978, ss. 35-57.
- Ertekin, Yücel. "Çağdaş Yönetim ve Denetim", **Türk İdare Dergisi**, Sayı: 421, Yıl: 70, Aralık 1998, ss. 493-515.
- Eryılmaz, Bilal. **Bürokrasi ve Siyaset, Bürokratik Devletten Etkin Yönetime**, Alfa Yayınları, İstanbul, 2008.
- Fendoğlu, Hasan Tahsin, "Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) ve Türkiye", **Uluslararası Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) Sempozyumu**, 09 Mart 2011, Doğu Üniversitesi Yayınları, Editörler: Prof. Dr. Niyazi Öktem, Arş. Gör. Nermin Katmer, 2012, ss. 68-80, (Sempozyum).
- Fendoğlu, Hasan Tahsin. **Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık)**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011.
- Fişek, Kurthan. **Yönetim**, AÜSBF Yayınları No: 387.
- Frank, Bernard. "The World-Wide Growth Of The Ombudsman", **Prof. Dr. Bülent N. Esen'e Armağan**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 417, Ankara, 1977, ss. 159-180.
- Giddings, Philip-Sladecek, Vladimir-Bueso ve Laura Diez. "The Ombudsman and Human Rights", Editör: Roy Gregory – Philip Giddings, **Righting Wrongs: The Ombudsman in Six Continents**, IOS Press, Oxford, 2000, ss. 441- 458.

- Giritli, İsmet, Pertev Bilgen ve Tayfun Akgüner, **İdare Hukuku**, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Altıncı Bası, Der Yayınları, İstanbul, 2013.
- Gottreher, Dean M. ve Michael Hostina. "The Classical Ombudsman Model", **Righting Wrongs The Ombudsman In Six Continents**, (Ed. Roy Gragory-Philip Giddings), IOS Press, Oxford, 2000.
- Gournay, Bernard. **Yönetim Bilimine Giriş Çağdaş Topumlarda Kamu Yönetimi**, (Çev. İhsan Kuntbay), TODAİE Yayınları Ankara, 1971.
- Gölönü, Sirel. "Ombudsman ve Yönetimde Halkla İlişkilerin Gelişmesine Etkisi", **Sayıştay Dergisi**, Sayı: 27, Ekim – Aralık 1997. ss. 3-14.
- Gözler, Kemal ve Gürsel Kaplan. **İdare Hukuku Dersleri**, 23. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, Haziran 2021.
- Gözler, Kemal. **İdare Hukuku**, Cilt I, Güncelleştirilmiş ve Düzeltilmiş İkinci Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2009.
- Gözler, Kemal. **Türk Anayasa Hukuku Dersleri**, 14. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2013, (Anayasa Hukuku).
- Gözübüyük, A. Şeref ve Turgut Tan. **İdare Hukuku**, Cilt I, Genel Esaslar, Güncelleştirilmiş 9. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013.
- Gözübüyük, A. Şeref ve Turgut Tan. **İdare Hukuku**, Cilt II, İdarî Yargılama Hukuku, Güncelleştirilmiş 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013.
- Gözübüyük, A. Şeref ve Feyyaz Gölcüklü, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması**, 11. Ek Protokole Göre Hazırlanıp Genişletilmiş 9. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2011.
- Gözübüyük, A. Şeref. **Türkiye'nin Yönetim Yapısı**, 11. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010, (Yönetim Yapısı).
- Gözübüyük, A. Şeref. **Yönetim Hukuku**, Güncelleştirilmiş 30. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2011.
- Gözübüyük, A. Şeref. **Yönetimsel Yargı**, 29. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2009.
- Gregory, Roy ve Philip Giddings. "The Ombudsman Institution: Growth and Development", Editör: Roy Gregory – Philip Giddings, **Righting Wrongs: The Ombudsman in Six Continents**, IOS Press, Oxford, 2000, ss. 1-20.
- Günday, Metin. "Kamu Denetçiliği Kurumu ile İnsan Haklarıyla İlişkili Kurumların Görev ve Yetkileri Açısından Değerlendirilmesi", **Uluslararası Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) Sempozyumu**, 3 Eylül 2013, Ankara, Basılmamış Sempozyum Bildirisi, (Değerlendirme).
- Günday, Metin. **İdare Hukuku**, Aynı Baskı 10. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara, 2013.
- Günday, Metin. **İdari Yargılama Hukuku**, 2. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2022, (İdari Yargı).
- Güran, Sait. "Yönetimde Açıklık", **İHİD**, Yıl: 3, Sayı: 1-3, 1982, ss. 101-112.

- Hansen, Hans Gammeltoft. "Ombudsman Kavramı", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 29, Sayı: 3, Yıl: 1996, ss. 195-202.
- Hill, Larry B. "Institutionalization, The Ombudsman and Bureaucracy", **The American Political Science Review**, Vol. LXVIII, No: 3, Year: 1974, pp. 1075-1085.
- Holm, NielsEilschou. "The Ombudsman – A Gift from Scandinavia to the World", **The Danish Ombudsman**, Editör: Hans Gammeltoft-Hansen – Flemming Axmark, DJOF Publishing, Copenhagen, 1995, ss. 13-22.
- İnceoğlu, Sibel. "Etkili Başvuru Hakkı", **İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa**, (Ed. Sibel İnceoğlu), Beta Yayınevi, İstanbul, 2013, ss. 439-458.
- İnceoğlu, Sibel. "Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı Üzerine Düşünceler", **Uluslararası Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) Sempozyumu**, 09 Mart 2011, Doğu Üniversitesi Yayınları, Editörler: Prof. Dr. Niyazi Öktem, Arş. Gör. Nermin Katmer, 2012, ss. 54-66.
- Jörundsson, Gaukur. "The Ombudsman and the European Human Rights Institutions", **The Danish Ombudsman**, Editör: Hans Gammeltoft-Hansen – Flemming Axmark, DJOF Publishing, Copenhagen, 1995, ss. 79-92.
- Kaboğlu, İbrahim Ö. **Özgürlükler Hukuku**, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 6. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2002.
- Kapani, Münci. **Politika Bilimine Giriş**, 19. Basım, Bilgi Yayınevi, Ankara, 2007.
- Karakul, Selman, "Siyasal Kutuplaşmanın Kamu Denetçiliği Kurumu Üzerindeki Olası Etkileri", **Uluslararası Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) Sempozyumu**, 09 Mart 2011, Doğu Üniversitesi Yayınları, Editörler: Prof. Dr. Niyazi Öktem, Arş. Gör. Nermin Katmer, 2012, ss. 155-164.
- Kaya, Bertan. "Kamu İdarelerinde İç Denetim ve Teftiş Faaliyetleri Birleştirilebilir Mi ?", <http://www.berkankaya.net/?p=486>, (11.10.2013).
- Kesim, H. Kutay ve Ali Petek. "Avrupa Komisyonunca Belirlenen İyi Yönetişim İlkeleri Çerçevesinde Türk Kamu Yönetimi Reformunun Bir Eleştirisi", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 38, Sayı: 4, Yıl: 2005, s. 48-55.
- Köse, H. Ömer. "Denetim ve Demokrasi", **Sayıştay Dergisi**, Sayı: 33, Nisan-Haziran 1999, s. 62-85.
- Köseoğlu, Özer. "Avrupa Ombudsmanının Hukuki Statüsü, İşleyişi ve Kurumsal Etkinliği", **Sayıştay Dergisi**, Sayı: 79, Ekim-Aralık 2010, ss. 31-59.
- Kuçurati, Ionna. "Türkiye İnsan Hakları Kurumu", Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonunun 10 Aralık 2009 tarihinde, İnsan Hakları Günü vesilesi ile düzenlediği toplantıda yapılan konuşma, ffffff ggggggg gggggg <http://insanhaklari.maltepe.edu.tr/tr/content/prof-dr-oanna-ku-uradinin-t-rkiye-nsan-haklar-kurumu-ba-l-kl-de-erlendirmesi> (16.12.2013).
- Kuluçlu, Erdal. "Yönetimin Denetiminden Denetimin Yönetimine", **Sayıştay Dergisi**, Sayı: 63, Ekim-Aralık 2006, ss. 3-34.

- Kutlu Gürsel, Meltem. "İdare Hukuku Bağlamında Yönetimne Katılma ve İdare Hukukunun Süljelerinden Biri Olarak Bireyin Niteliğindeki Gelişim", **Yıldızhan Yayla'ya Armağan**, GSÜ Yayınları, No: 4, İstanbul, 2003, ss. 317-326.
- Letowska, Ewa "The Polish Ombudsman (The Commissioner for the Protection of Civil Rights)", **International and Comparative Law Quarterly**, Vol. 39, Part I, January 1990 pp. 206-217.
- Marshall, Mary A. ve Linda C. Reif, "The Ombudsman: Maladministration and Alternative Dispute Resolution. (Canada)(Special Issue: Alternative Dispute Resolution)", **Alberta Law Review**, Volume: 34, Issue: 1 (30 September 1995), (Maladministration and ADR).
- Mills, M. "Municipal Government Ombudsman", **The International Ombudsman Anthology Selected Writings from the International Ombudsman Institute**, Ed. Linda C. Reif, International Ombudsman Institute, 1999, pp. 111-120.
- Mutta, Serdar. **İdarenin Denetlenmesi ve Ombudsman Sistemi**, Kazancı Yayınları, İstanbul, 2005.
- Odyakmaz, Zehra, Serkan Çınarlı ve Ezgi Avcıoğlu Aksoy, **İdare Hukukunda Yargı Öncesi Uyuşmazlık Çözüm Usulleri**, 2. Baskı, Seçkin Kitabevi, Ankara 2018.
- Odyakmaz, Zehra, Yalçın Bostancı ve Oğuzhan Güzel, "6328 Sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Çerçevesinde Kamu Başdenetçisine İlişkin Yaş Şartının Değerlendirilmesi", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı: 103, Yıl:25, Kasım - Aralık 2012, ss. 13-26.
- Odyakmaz, Zehra. "İdarî Uyuşmazlıklarda Alternatif Çözüm Yolları (Türk Mevzuatı ve Uygulamaları)", **Uyuşmazlıkların Alternatif Çözüm Yolları Sempozyumu**, Ankara 3-5 Nisan 2006, Editör: Mehmet Tiryaki, ss. 63-83.
- Odyakmaz, Zehra. "Kamu Denetçiliği(Ombudsmanlık) Kurumunun Tanıtılması Ve 6328 Sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değerlendirilmesi", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Sayı: 14 (10. Yıl Özel Sayısı, Yıl: 4, Temmuz 2013, ss. 1-86.
- OECD. Modernising Government The Way Forward, OECD Publishing, Paris, 2005.
- Ortaylı, İlber. **Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi**, 4. Baskı, Cedit Neşriyat, 2012.
- Oytan, Muammer. "Ombudsman Eli ile İdarenin Denetimi Konusunda Kıyaslamalı Bir İnceleme", **Prof. Dr. Osman F. Berki'ye Armağan**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 411, Ankara, 1977, ss. 595-627.
- Öğütçü, Muhlis. "Doğal Hukuk ve Pozitif Hukuk Işığında İnsan Hakları Alanındaki Bazı Kavramlar", **Prof. Dr. İrfan Baştuğ Anısına Armağan**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:7, Özel Sayı, Yıl: 2005, ss. 555-614.

- Öktem, Niyazi. "Türkiye'de Sosyal Yapı ve Ombudsmanlık", **Uluslararası Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) Sempozyumu**, 09 Mart 2011, Doğuş Üniversitesi Yayınları, Editörler: Prof. Dr. Niyazi Öktem, Arş. Gör. Nermin Katmer, 2012, ss. 145- 147.
- Özay, İl Han. **Günüşığında Yönetim**, İstanbul, 2002.
- Özbudun, Ergun. "Kamu Denetçiliği Hakkında Bildiklerimiz Bilmediklerimiz", **Uluslararası Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) Sempozyumu**, 09 Mart 2011, Doğuş Üniversitesi Yayınları, Editörler: Prof. Dr. Niyazi Öktem, Arş. Gör. Nermin Katmer, 2012, ss. 37-41.
- Özbudun, Ergun. "Ombudsmanlık ve Anayasa Mahkemesi", <http://www.om-budsman.gen.tr/makale/detay.asp?id=29> , (16.03.2014).
- Özbudun, Ergun. **Türk Anayasa Hukuku**, 21. Baskı, Yetkin Yayınevi Ankara, 2021.
- Özden, Kemal. **Ombudsman (Kamu Denetçisi) ve Türkiye'deki Tartışmalar**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2010.
- Payaslıoğlu, Arif T. "Yönetimde Davaları Azaltma Yolları", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 2, Sayı: 3, Yıl: 1969 ss. 3-13.
- Pickl, Victor J. "Islamic Roots of Ombudsman Systems", **The Ombudsman Journal**, No: 6, 1987 pp. 101-107.
- Pickl, Victor J. "Ombudsman ve Yönetimde Reform", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 19, Sayı: 4, Aralık 1986, ss. 37-46.
- Rawls, John. **A Theory of Justice**, The Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge, 1971.
- Reif, Linda C. "Building Democratic Institutions: The Role of National Human Rights Institutions in Good Governance and Human Rights Protection", **Harvard Human Rights Journal**, Volume: 13, 2000, pp. 1-69, (Democratic Institutions).
- Reif, Linda C. **The Ombudsman, Good Governance and The International Human Rights System**, International Studies in Human Rights, Martinus Nijhoff Publishers, Netherland, 2004.
- Ribo, Rafael. "The Guarantee of the Ombudsman's Independence: Notes from IOI", **Uluslararası Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) Sempozyumu**, 09 Mart 2011, Doğuş Üniversitesi Yayınları, Editörler: Prof. Dr. Niyazi Öktem, Arş. Gör. Nermin Katmer, 2012, ss. 87-101.
- Sanal, Recep. "Türkiye'ye Özgü Bir Yüksek Denetim Birimi Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu", **Türk İdare Dergisi**, Sayı: 438, Yıl: 75, Mart 2003, ss. 66-90.
- Sanal, Recep. "Yeni Yasal Düzenlemeler Işığında Yerel Yönetimlerin Denetimi", **Türk İdare Dergisi**, Sayı: 459, Yıl: 80, Haziran 2008, ss. 101-126., (Yerel Yönetim).

- Sancakdar, Oğuz. **İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı**, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.
- Saygın, Engin. "Ombudsmanı Beklerken: Anayasa Mahkemesi'nin Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu İptaline Dair Gerekçeli Kararı Üzerine Bir İnceleme", **GÜHFD**, Cilt: XII, Yıl: 2008, Sayı: 1-2, ss. 1045-1072.
- Sezen, Seriyeye. "Ombudsman: Türkiye İçin Nasıl Bir Çözüm? Kamu Denetçiliği Kurumu Kanun Tasarısı Üzerine Bir Değerlendirme", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 34, Sayı: 4, Aralık 2001, ss.71-96.
- Simon, Herbert A., Donald W. Smithburg ve Victor A. Thompson, **Kamu Yönetimi**, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 354.
- Soybay, Selçuk. "Devlet Denetleme Kurulu'nun Görev Alanı", **İHİD**, Sayı: 1-3, Yıl: 4, 1983, ss. 105-121.
- Soybay, Selçuk. "Devlet Denetleme Kurulu'nun Konumu ve İşlevi", **İHİD**, Cilt: 5, Sayı: 1-3, 1984, ss. 104-114, (DDK I).
- Soybay, Selçuk. "Devlet Denetleme Kurulu'nun Konumu ve İşlevi (II)", **İHİD**, Cilt:6, Sayı: 1-3, 1985, ss. 215-224., (DDK II).
- Sürgit, Kenan. "Yönetimde Kontrol", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 2, Sayı: 1, Mart 1969, ss. 45-57.
- Şanal, Mustafa ve Mustafa Güçlü. "Bir Toplumsallaşma Aracı Olarak Ahilik" **Erciyes Üniversitesi SBE Dergisi**, Kayseri, 2007, ss. 379-390.
- Şimşek, Ahmet Alkan. **Ombudsman Başvuru El Kitabı ve Mevzuat**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- Şimşek, Oğuz. "Avrupa Birliği Temel Haklar Şartında İyi Yönetim Hakkı", **DEÜ SBE Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 3, Yıl: 2007, ss. 91-107.
- T.C. Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı, **İnsan Hakları Kurumları**, Hazırlayan: Fatih Aydın, Ankara, 2012.
- Talip Kabadayı, "<Hakkaniyet> Adaletin Temelidir", **Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S: 15, Y: 2013 ss. 49-57.
- Temizel, Zekeriya. **Yurtaşın Yönetime karşı Korunmasında Bağımsız Bir Denetim Organı Ombudsman**, IULA-EMME, İstanbul, 1997.
- Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar ve Rifat Murat Önok, **İnsan Hakları El Kitabı**, 4. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2011.
- Teziç, Erdoğan. **Anayasa Hukuku (Genel Esaslar)**, 16. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2013.
- Tortop, Nuri. "Ombudsman Sistemi ve Çeşitli Ülkelerde Uygulanması", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 31, Sayı: 1, Yıl: 1998, ss. 3-11., (Ombudsman Sistemi).
- Tortop, Nuri. "Yönetimin Denetlenmesi ve Denetleme Biçimleri", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 1, Mart 1974, ss. 27- 50.

- Tatal, Erhan. **Dünyada ve Türkiye'de Ombudsmanlık**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- Uler, Yıldırım. "Ombudsman (Kamu Denetçisi)", **1. Ulusal İdare Hukuku Kongresi**, 3. Kitap, İdarî Yargı, Ankara, 1992, ss. 1021-1028.
- Uluğ, Feyzi. "Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı Işığında Kamu Denetim Sisteminde Yeniden Yapılanma", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 37, Sayı: 2, Haziran 2004, ss. 97-122.
- Üçok, Coşkun, Ahmet Mumcu ve Gülnihal Bozkurt. **Türk Hukuk Tarihi**, 12. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007.
- Westerhall, Lotta Vahlne. "The Swedish Parliamentary Ombudsman", **Uluslararası Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) Sempozyumu**, 09 Mart 2011, Doğu Üniversitesi Yayınları, Editörler: Prof. Dr. Niyazi Öktem, Arş. Gör. Nermin Katmer, 2012, ss. 117-124.
- Yasin, Melikşah. **İdarenin Yasama Tarafından Denetlenmesi**, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2011.
- Yayla, Yıldızhan. **İdare Hukuku**, Beta Basım Yayın Dağıtım, Tıpkı 2. Basım, İstanbul, 2010.
- Yıldırım, Ramazan. **İdarî Başvurular**, Genişletilmiş ve Güncellenmiş İkinci Baskı, Mimoza Yayınları, Konya, 2006.
- Zabunoğlu, Yahya Kazım. **İdare Hukuku**, Cilt 1-2, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.

DIĞER KAYNAKLAR

- Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe Sözlük, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts, (14.6.2024).
- Comission of European Communities, European Governance: A White Paper: Brussel, 2001.
- Türkiye Cumhuriyeti'nde Yargı Sisteminin İşleyişi, İstişarî Ziyaret Raporu, 28 Eylül 2003-10 Ekim 2003, Hazırlayanlar: Kjell Bjornberg-Paul Richmond, Brüksel, 2003.
- Türkiye Cumhuriyeti'nde Yargı Sisteminin İşleyişi, İstişarî Ziyaret Raporu, 11-19 Temmuz 2004, Hazırlayanlar: Kjell Bjornberg-Paul Richmond, Brüksel, 2004.
- Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, Başbakanlık DPT Yayınları, Ankara, 1979.
- Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Başbakanlık DPT Yayınları, Ankara, 1996.
- Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Başbakanlık DPT Yayınları, Ankara, 2001.
- Kamu Yönetimi Araştırması Genel Rapor (KAYA Raporu), TODAİE Yayınları, Ankara, 1991.
- Gerekçeli Anayasa Önerisi, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1982.

- Avrupa Komisyonu, Türkiye 2012 İlerleme Raporu, Brüksel, 10 Ekim 2012, SWD (2012) 336.
- Avrupa Komisyonu, Türkiye 2013 İlerleme Raporu, Brüksel, 16 Ekim 2013, SWD (2013) 417.
- Avrupa Komisyonu, Türkiye 2020 İlerleme Raporu, Brüksel, 6 Ekim 2020, SWD (2020) 355.
- Avrupa Komisyonu, Türkiye 2021 İlerleme Raporu, Brüksel, 19 Ekim 2021, SWD (2021) 290.
- Avrupa Komisyonu, Türkiye 2022 İlerleme Raporu, Brüksel, 12 Ekim 2022, SWD (2022) 333.
- T.C. Kamu Denetçiliği Kurumu, 2013 Yıllık Raporu, http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/belge/kdk_yillik_faaliyet_raporu_12052014.pdf, (20.05.2014).
- T.C. Kamu Denetçiliği Kurumu, 2023 Yıllık Raporu, <https://paylasim.ombudsman.gov.tr/dokuman/documentuploads/KDK-Ombudsman-2023-Yillik-Raporu/index.html> (21.10.2024)
-

Editörler:

Fatma TAŞDEMİR & Gökhan ALBAYRAK & Adem ÖZER

**POST-VESTFALYAN DÖNEMDE
KUVVET KULLANMA HUKUKU
(*JUS AD BELLUM*):
TEMEL ESASLAR
ve
GÜNCEL KONULAR**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Post-Vestfalyan Dönemde Kuvvet Kullanma Hukuku (Jus Ad Bellum):

Temel Esaslar ve Güncel Konular

Editörler: Fatma Taşdemir - Gökhan Albayrak - Adem Özer

Hukuk Yayınları Dizisi – 4028

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 081 – 5

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 385 54 10

Sertifika No: 44093

KUVVET KULLANMA YASAĞININ TARİHÇESİ

*Mehmet DALAR**

Giriş

Sorunların kuvvete başvuru yapılarak çözülmesi veya yayılma göstermek amacıyla kuvvete başvuru yapılması, uluslararası ortamın anarşik niteliğinin de etkisiyle antik çağlardan zamanımıza kadar süregelen bir olgudur. Uluslararası örgütlenmenin yetersizliğinin de etkisiyle hukuk düzeninin tam olarak oturmadığı uluslararası alanda ihkak-ı hak anlamında devletler, halen kendi haklarını bizzat kendileri sağlamaktadırlar. Her ne kadar kuvvet kullanımını yasaklayan uluslararası antlaşmalar olsa da, devletleri hukuka uymasını sağlayacak üstün bir otorite olmadığı için devletler ya hedeflerini gerçekleştirmek veya sorunlarını çözmek için gerekli gördüklerinde güce başvurmaya devam etmektedirler.

Bu çalışmamızda 20. yüzyılda çok sayıda devletin taraf olduğu uluslararası anlaşmalarda vücut bulan kuvvete başvurma yasağı veya kuvvet kullanma tehdidinde bulunma yasağıyla ilgili düzenlemelere¹ girmekten ziyade, kuvvet kullanımının veya şiddete başvurma ahlakiliğiyle ilgili düşüncelerin de içinde olduğu tarihsel arka plana yer verilecektir.

Uluslararası ilişkilerin anarşik karakteri antik çağlardan zamanımıza kadar çok fazla değişmeden gelmiştir. Bu nedenle kuvvet kullanmanın devletlerin bir hakkı olarak telakki edildiği dönemlerden, kuvvet kullanma ve kuvvet tehdidinde bulunmanın yasaklandığı zamanımıza kadar savaşlar ve çatışmalar eksik olmamıştır. Bu çalışmanın da argümanı olarak bu yasağın düzenlendiği hukuki metinlerden sonra daha fazla savaş ve çatışmaların olduğu günümüzdeki durum dikkate alınırsa bu düzenlemenin (kuvvete başvurma yasağı kuralının) pratikte pek etkili olmadığını düşünmek mümkündür. Bununla birlikte bu çalışmada da değinileceği gibi kuvvete başvurmayla ilgili ahlaki, dinsel ve felsefi kaygıların çok

* Prof. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü. dalar_m@ibu.edu.tr.

¹ Bu konuyla ilgili ayrıntılı bilgiler için bkz. Funda Keskin, *Uluslararası Hukukta Kuvvet Kullanma: Savaş, Karşıma ve Birleşmiş Milletler*, Ankara: Mülkiyeliler Birliği Vakfı, 1998.

Sonuç

Kuvvete başvurmanın yasaklamanın çabaları antik çağlardan günümüze kadar sonuç vermiş değildir. 20. yüzyılda iki büyük savaş felaketi deneyimiyle kurulan uluslararası örgütler aracılığıyla kuvvete başvurma veya kuvvet tehdidinde bulunmaya karşı düzenlemeler yapılmış olsa da etkili sonuçlar vermiş değildir. Dünyanın çeşitli bölgelerinde savaşların halen sürmekte olduğu bunun delilidir. Bu nedenle tarihteki çabalar günümüzde henüz somutlaşabilmiş değildir. Barış ve güvenliği sağlamak amacıyla uluslararası örgütler kurulmuş olsa da egemenliklerinden vazgeçmeyen devletlerin hegemonik emelleri sürdükçe ve iç hukuktaki gibi devletler üzerinde üstün bir otorite kurulamadıkça savaların önlenmesinin mümkün olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte şunu belirtebiliriz ki tarihte günümüzdeki gibi kurumsal düzenlemeler olmasa da o dönemin devletlerin kapasiteleri, dini veya felsefi atmosferi ve bu konudaki düşünürlerin önerileri kuvvete başvurmayı az da olsa sınırlandırdığını düşünmek mümkündür. Fakat tarihin hiçbir döneminde kuvvete başvurmanın yasaklanarak savaşların önlenmesi vaki olmamıştır. Savaşın önlenmesinin mümkün olmaması karşısında hiç değilse savaş hukuku kuralları oluşturularak bu kuralların uygulanmasına dönük çabalar sürdürülmüştür. İnsancıl hukuk kuralları da denilen bu kuralların uygulanması ve denetlenmesi konusundaki gelişmeler de henüz istenilen seviyede değildir.

Kaynakça

- Algül, Hüseyin, "Haram Aylar", T. Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Cilt 16, İstanbul, 1997, <https://islamansiklopedisi.org.tr/haram-aylar>, (Erişim: 27.06.2024).
- BBC, "Buddism and War", <https://www.bbc.co.uk/religion/religions/buddhism/buddhistethics/war.shtml>, (Erişim: 15.06.2024).
- Bentham, Jeremy, "The Principles of International Law", <https://www.laits.utexas.edu/poltheory/bentham/pil/pil.e04.html>. (Erişim: 14.07.2024).
- Dalar, Mehmet, "Uluslararası Hukukta "Haklı Savaş" Doktrini: Bir Problemin Analizi", *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, 4(15), (2008): 231-249.
- Gönlübol, Mehmet, *Milletlerarası Siyasi Teşkilatlanma* (Üçüncü baskı), Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, y. no 236, 1975.
- Hirş, Ernst, "Kant'ın Ebedî Barış Üzerindeki Felsefi Denemesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(1), (1946): 3-31.

- Ip, Hung-yok, *Grassroots Activism of Ancient China Mohism and Nonviolence*, Lanham Maryland: Lexington Book, 2022.
- Jackson, A. V. Williams "The Moral and Ethical Teachings of the Ancient Zoroastrian Religion", *International Journal of Ethics*, 7(1), (1896): 55-62.
- Keskin, Funda, *Uluslararası Hukukta Kuvvet Kullanma: Savaş, Karışma ve Birleşmiş Milletler*, Ankara: Mülkiyeliler Birliği Vakfı, 1998.
- Krishnamurti, Jiddu, "The Causes of War", <https://jkrishnamurti.org/content/causes-war>, (Erişim: 01.06.2024).
- Kutsal Kitap, <https://kutsalkitap.info.tr/?q=mat%205:%2038-44>, (Erişim: 15.06.2024).
- Küçük, Abdurrahman, Tümer, Günay, Küçük, M. Alparşlan, *Dinler Tarihi*, Ankara: Beritan Yayınevi, 2014.
- Lal, Avantika, "Ancient Indian Warfare", https://www.worldhistory.org/Indian_Warfare/, (Erişim: 15.06.2024).
- Meray, Seha L., *Devletler Hukukuna Giriş*, Birinci Cilt, 3. Bası, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1968.
- Milojevic, Momir, "Prohibition of Use of Force and Threats in International Relations", *Facta Universitatis, Series: Law and Politics*, 1(5), (2001): 581-604.
- Pax Romana, <https://www.britannica.com/event/Pax-Romana>, (Erişim: 07.07.2024).
- Pazarıcı, Hüseyin, *Uluslararası Hukuk Dersleri 1. Kitap* (7. Baskı), Ankara: Turhan Kitabevi, 1998.
- Shaw, Malcolm N., *International Law* (Sixth Edition), New York: Cambridge University Press, 2008.
- Stanford Encyclopedia of Philosophy, "Mohism", <https://plato.stanford.edu/entries/mohism/>, (Erişim: 01.07.2024).
- Warring States Period, https://www.worldhistory.org/Warring_States_Period/, (Erişim: 01.07.2024).
- Wong, Edward, Chu, Ivan, "Confucian-style Diplomacy is a Way to Resolve International Disputes", <https://www.chinadailyhk.com/hk/article/382241>, (Erişim: 07.07.2024).
- Yalvaç, Faruk, "Rousseau'nun Savaş ve Barış Kuramı: Adalet Olarak Barış", *Uluslararası İlişkiler*, 4(14) (2007): 121-160.
- Yamamoto, Mari, *Grassroots Pacifism in Post-war Japan: The Rebirth of a Nation*, London-New York: Routledge, 2004.
- Yao, Fuchuan, "War and Confucianism", *Asian Philosophy*, 21(2), (2011): 213-226.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ŞARTI MADDE 2/4'TEKİ KUVVET KULLANMA YASAĞI

Hakkı Hakan ERKİNER *

Giriş

Birleşmiş Milletler (BM) Şartı madde 2/4 düzenlemesine göre, “Tüm üyeler, uluslararası ilişkilerinde gerek herhangi bir başka devletin toprak bütünlüğüne ya da siyasal bağımsızlığına karşı, gerek BM’in amaçları ile bağdaşmayacak herhangi bir biçimde kuvvet kullanma tehdidine ya da kuvvet kullanılmasına başvurmadan kaçınırlar.”¹ Bu kural, çağdaş uluslararası hukukta, bütün bir uluslararası barış ve güvenlik hukukunun ve onun en önemli alt başlığı olan uluslararası kuvvet kullanma hukukunun temel hukuki mimarisini oluşturan uluslararası hukuk kuralıdır.

BM Şartı madde 2/4’ün buyruğu olan uluslararası hukuktaki kuvvet kullanma yasağını ve bu yasağın üzerine bina edilen uluslararası kuvvet kullanma hukuku mimarisini açıklayabilmek için bir dizi soru üretilmesinin ve bu soruların sırayla cevaplandırılmasının uygun bir yöntem olduğu kanaatindeyiz. En az sayıda zaruri soru ile konuya giriş yapmayı hedefleyerek; aşağıda, bu doğrultuda ürettiğimiz soruları sıralamaktayız.

1. BM Şartı madde 2/4’teki kuvvet kullanma yasağı getiren kuralın niteliği, uluslararası hukukun emredici bir kuralı olan *jus cogens* nitelikte bir kural mıdır?
2. BM Şartı madde 2/4’teki kuvvet kullanma yasağı getiren kuraldan kaynaklanan yükümlülük, uluslararası topluluğun geneline karşı olan *erga omnes* nitelikteki bir yükümlülük müdür?
3. BM Şartı madde 2/4’teki kuvvet kullanma yasağının kişi bakımından (*ratione personae*) uygulanabilirliği nedir?
4. BM Şartı madde 2/4’teki kuvvet kullanma yasağının yer bakımından (*ratione loci*) uygulanabilirliği nedir?

* Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı, herkiner@marmara.edu.tr.

¹ UN Charter, Art. 2/4, United Nations, <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>.

Kaynakça

- Assemblée Générale Des Nations Unies. "A/RES/56/83, Responsabilité De L'Etat Pour Fait Internationalement Illicite". https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/french/draft_articles/9_6_2001.pdf. (Erişim: 29 Ekim 2024).
- Erkiner, Hakkı Hakan, *Uluslararası Terörizme Karşı Meşrû Müdâfaa*. Ankara: Seçkin, 2023a.
- Erkiner, Hakkı Hakan, *Makaleler İle Uluslararası Hukukun Sosyolojisine ve Uluslararası Hukukun Tarihine Giriş*. Ankara: Seçkin, 2023b.
- Erkiner, Hakkı Hakan, *Devletin Haksız Fiilden Kaynaklanan Uluslararası Sorumluluğu*. Ankara: Seçkin, 2023c.
- Forteau, Mathias, *Droit De La Sécurité Collective Et Droit De La Responsabilité Internationale De L'Etat*. Paris: Pedone, 2006.
- Kolb, Robert, *Ius contra bellum*. Bruxelles: Bruylant, 2009.
- Reçber, Sercan, *İnsancıl Müdâhale ve Koruma Sorumluluğu*. İstanbul: On İki Levha, 2015.
- Taşdemir, Fatma, Özer, Adem, *Uluslararası Hukuk Perspektifinden Self-Determinasyon ve Ayrılma*. Ankara: Hukuk Yayınları, 2017.
- United Nations General Assembly. "A/RES/2625 (XXV), Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Cooperation among States in accordance with the Charter of the United Nations". https://treaties.un.org/doc/source/docs/A_RES_2625-Eng.pdf. (Erişim: 30 Ekim 2024).
- United Nations General Assembly. "A/RES/3314 (XXIX), Definition of Agression". <https://documents.un.org/doc/resolution/gen/nr0/739/16/pdf/nr073916.pdf>. (Erişim: 30 Ekim 2024).
- United Nations General Assembly. "A/RES/56/83, Responsibility of States for internationally wrongful acts". <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n01/477/97/pdf/n0147797.pdf>. (Erişim: 29 Ekim 2024).
- United Nations. "UN Charter". <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>. (Erişim: 29 Ekim 2024).

ULUSLARARASI HUKUKTA DEVLETLERİN BİREYSEL MEŞRU MÜDAFAA HAKKI

M. Emre HAYYAR*

Giriş

II. Dünya Savaşı sonrası dönemde meşru müdafaa hakkı, Birleşmiş Milletler (BM) Güvenlik Konseyi'ni merkeze alan kolektif barış ve güvenlik mekanizmasına ikincil ve geçici bir hak olarak öngörülmüştür. Ancak uluslararası barış ve güvenliğin merkezi bir mekanizma tarafından teminini öngören bu mekanizma, fiiliyatta büyük ölçüde işlevsiz kalmış ve meşru müdafaa hakkı, devletlerin kuvvet kullanımlarının ekseriyetini dayandırdığı hukuki zemin halini almıştır. Bu bağlamda meşru müdafaa hakkı, BM Şartı döneminde kuvvet kullanma hukukunun (*ius ad bellum*) tartışmalı konularından biri olmuştur.

Bu çalışma, bahse konu tartışmaların ana hatlarına değinmeyi ve farklı yaklaşımları ortaya koymayı amaçlamaktadır. Elbette ki bir kitap bölümünde her konunun yahut her yaklaşımın ele alınması mümkün değildir. Bu sebeple, hakkın kapsamının tespitinde önem arz eden ve özellikle günümüzdeki kuvvet kullanımları bağlamında gündeme gelen tartışmalara ilişkin hususlar öncelenmiştir.

Bu doğrultuda, çalışmamızda öncelikle meşru müdafaa hakkının ahdi ve teamülî kaynakları ele alınacak ve bu kaynaklar arasındaki ilişki irdelenecektir. Akabinde meşru müdafaa hakkının doğması için aranan silahlı saldırı şartı konu (*ratione materiae*), zaman (*ratione temporis*) ve kişi (*ratione personae*) bakımından ele alınacaktır. Nihai olarak, teamülî ilkelere olarak gereklilik ve ölçülülük ilkeleri incelenecektir.

1. Meşru Müdafaa Hakkının Kaynakları

Meşru müdafaa hakkı, BM Şartı madde 51'de düzenlenmiş ve doğal bir hak (*inherent right*) olarak tanınmıştır. Madde metninde geçen doğal bir hak ifadesi, bu hakkın BM Şartı öncesinde de teamülî bir hak olarak

* Doktorant ve Öğretim Görevlisi, Bristol Law School, University of the West of England, Bristol, Birleşik Krallık, muhammedemre.hayyar@uwe.ac.uk.

Kaynakça

- Aksar, Yusuf. *Teoride ve Uygulamada Uluslararası Hukuk - II*, (7. edn.), Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Bethlehem, Daniel. "Self-Defense Against an Imminent or Actual Armed Attack by Nonstate Actors" *American Journal of International Law*, (106), (2012): 770-777.
- Bowett, Derek W. *Self-Defence in International Law*, Manchester University Press, 1958.
- Brierly, James L. *The Law of Nations: An Introduction to International Law of Peace*, (2. edn), Oxford University Press, 1936.
- Brownlie, Ian. *International Law and the Use of Force by States*, Oxford University Press, 1963.
- Brownlie Ian. "International Law and the Use of Force by States Revisited", *Australian Year Book of International Law*, (21), (2000): 21-38.
- Buchan R, N. Tsagourias, *Regulating the Use of Force in International Law: Stability and Change*, Edward Elgar Publishing, 2021.
- Casey-Maslen, S. *Jus Ad Bellum: The Law on Inter-State Use of Force*, Hart Publishing, 2020.
- Corten, Olivier. *The Law against War: The Prohibition on the Use of Force in Contemporary International Law*, Hart Publishing, 2010.
- Corten, Olivier. *The Law Against War: The Prohibition on the Use of Force in Contemporary International Law* (2. edn), Hart Publishing, 2021.
- Dinstein, Yoram. *War, Aggression and Self-Defence* (6. edn), Cambridge University Press, 2017.
- Gray, Christine. *International Law and the Use of Force* (4. edn), Oxford University Press, 2018.
- Green, James A., "Docking the Caroline: Understanding the Relevance of the Formula in Contemporary Customary International Law Concerning Self-Defence", *Cardozo Journal of International and Comparative Law*, (14), (2006): 429-480.
- Green, James A., "Self-Defence: A State of Mind for States?", *Netherlands International Law Review* 55 (2008): 181-206.
- Green, James A., *The International Court of Justice and Self-Defence in International Law*, Hart Publishing, 2009.
- Green, James A., "Annexation of Crimea: Russia, Passportisation and the Protection of Nationals Revisited", *Journal on the Use of Force and International Law*, (1), (2014): 3-10.

- Green, James A., "The Ratione Temporis Elements of Self-Defence", *Journal on the Use of Force and International Law*, (2), (2015): 97-118.
- Henderson, Christian. *The Use of Force and International Law*, Cambridge University Press, 2018.
- Henderson, Christian. *The Use of Force and International Law* (2. edn), Cambridge University Press, 2023.
- Higgins Rosalyn. *The Development of International Law Through the Political Organs of the United Nations*, Oxford University Press, 1963.
- ICJ, Armed Activities on the Territory of the Congo (Democratic Republic of the Congo v. Uganda), Merits, 19 December 2005.
- ICJ, Corfu Channel (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland v. Albania), Merits, 9 April 1949.
- ICJ, Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory, Advisory Opinion, 9 July 2004.
- ICJ, Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America), Merits, 27 June 1986.
- ICJ, Oil Platforms (Islamic Republic of Iran v. United States of America), Merits, 6 November 2003.
- Jennings, R.Y., "The Caroline and McLeod Cases", *American Journal of International Law*, (32), (1938): 82-99
- Kelsen, Hans. *The Law of the United Nations: A Critical Analysis of Its Fundamental Problems*, Stevens & Sons Limited, 1951.
- Kolb, Robert. *International Law on the Maintenance of Peace*, Edward Elgar Publishing, 2018.
- Kunz, Josef L., "Individual and Collective Self-Defense in Article 51 of the Charter of the United Nations", *American Journal of International Law*, (41), (1947): 872-879.
- O'Meara, Chris. *Necessity and Proportionality and the Right of Self-Defence in International Law*, Oxford University Press, 2021.
- Orakhelashvili, Alexander. *Akehurst's Modern Introduction to International Law* (8. edn), Routledge, 2018.
- Orakhelashvili Alexander. *Akehurst's Modern Introduction to International Law* (9. edn), Routledge, 2022.
- Pirim, Ceren Zeynep. "Devletlere Atfedilemeyen Silâhlı Saldırlara Karşı Meşru Müdafaa: Uluslararası Hukukta Sınır Ötesi Operasyonun Hukukî Zemini", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (11), (2019): 245-303.
- Ruys, Tom. *'Armed Attack' and Article 51 of the UN Charter*, Cambridge University Press, 2010.
- Schachter, Oscar. "The Right of States to Use Armed Force", *Michigan Law Review*, (82), (1984): 1620-1646.

- Shaw, Malcolm N., *International Law* (8. edn), Cambridge University Press 2017.
- Shaw Malcolm N., *International Law* (9. edn), Cambridge University Press, 2021.
- Tladi, Dire. "The Nonconsenting Innocent State: The Problem with Bethlehem's Principle 12" *American Journal of International Law*, (107), (2013): 570-576.
- Topal, Ahmet Hamdi, *Uluslararası Terörizm ve Terörist Eylemlere Karşı Kuvvet Kullanımı*, İstanbul: Beta, 2005.
- Tsagourias, Nicholas. "Self-Defence against Non-State Actors: The Interaction between Self-Defence as a Primary Rule and Self-Defence as a Secondary Rule", *Leiden Journal of International Law*, (29), (2016): 801-825.
- Waldock, C. H. Meredith, "The Regulation of the Use of Force by Individual States in International Law" *Recueil des cours de l'Académie de La Haye en ligne*, (81), (1952): 455-515.
- Wood, Michael. "The Caroline Incident - 1837". *The Use of Force in International Law: A Case-Based Approach*. (Der.) Tom Ruys, Olivier Corten ve Alexandra Hofer, Oxford University Press, 2018: 5-14.
- Wouters Jan, Ruys, Tom. "The Legality of Anticipatory Military Action after 9/11: The Slippery Slope of Self- Defense" *Studia Diplomatica*, (59), (2006): 45-67.
- Wouters Jan, C. Ryngaert, T. Ruys, G. De Baere, *International Law: A European Perspective*, Hart Publishing, 2019.

KOLEKTİF MEŞRU MÜDAFAA

Caner KALAYCI*

Giriş

Uluslararası hukukun ve devletlerarası ilişkilerin en temel kurallarından biri kuvvet kullanma yasağıdır. Bu temel ilke BM Şartı'nın 2(4) maddesine dayanmaktadır. Bu madde, "bir devletin, başka bir devletin toprak bütünlüğüne veya siyasi bağımsızlığına karşı kuvvet kullanamaya çağını" vurgulamaktadır.¹ Uluslararası hukukta kuvvet kullanma yasağının en belirgin istisnası ise meşru müdafaa hakkı çerçevesinde gerçekleştirilen güç kullanımıdır. Bu bağlamda, devletler, uluslararası müdahalelerinin hukuka uygunluğunu savunabilmek amacıyla meşru müdafaa hakkına dayanma eğilimindedir. Dolayısıyla meşru müdafaa hakkının gerekçe olarak ileri sürülmesi bu hakkın hukuki çerçevesinin netleştirilmesini zorunlu kılmaktadır.²

BM Şartı'nın 51. maddesi "silahlı bir saldırı olması durumunda, saldırıya uğrayan devletin bireysel veya kolektif meşru müdafaa hakkının olduğunu" belirtmektedir. Bu madde ayrıca "meşru müdafaa hakkı kapsamında alınan önlemlerin Güvenlik Konseyi'ne bildirilmesini ve meşru müdafaa hakkının Güvenlik Konseyi'nin uluslararası barış ve güvenliği sağlayıncaya dek devam ettiğini" belirtmektedir. Bu madde temel olarak, bireysel ve kolektif meşru müdafaa hakkının bir hak olduğunu ve her iki durumda da bu hakkın doğal olduğunu vurgulamaktadır.³ Bu maddede yer alan kolektif meşru müdafaa hakkı, BM üyesi tüm ülkelerin saldırıya uğrayan diğer üye devletleri savunmak için askeri güç kullanma hakkını ifade etmektedir. Bu madde, Kore Savaşı'ndan bu yana BM yetkisiyle yü-

* Dr. Öğr. Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Bolu, Türkiye, canerkalayci@ibu.edu.tr.

1 BM Antlaşması, *BM Türkiye*, <https://turkiye.un.org/tr/33499-birle%C5%9Fmi%C5%9F-miletler-antla%C5%9Fmas%C4%B1>.

2 Yusuf Aksar, *Teoride ve Uygulamada Uluslararası Hukuk II*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013, s. 107.

3 BM Antlaşması, 51. Madde; James Green, *Collective Self-Defence in International Law*, Cambridge: Cambridge University Press, 2024, ss. 47-48.

için üçüncü taraf devletleri müdahaleye davet etmesi gerekmektedir. Bu ilkeler kolektif meşru müdafaa hakkının varlığı ile ilgilidir. Bunların dışında kolektif meşru müdafaa kapsamında uygulanacak askeri müdahalenin boyut ve sınırlarını belirleyen ilkeler de vardır. Bu ilkeler gereklilik ilkesi, orantılılık ilkesi, Güvenlik Konseyi'ne bildirimde bulunma gerekliliği ve Güvenlik Konseyi müdahale edene kadar kuvvetin uygulanabileceği ilkesidir.

Kolektif meşru müdafaa ile ilgili içtihatlar her ne kadar gelişmiş olsa da güçlü devletler eylemlerini meşrulaştırmak için uluslararası hukuk içerisinde bazı yeni söylemler üretmektedir. Bu söylemler esasen politik hedefleri gizlemek amacıyla kullanılmaktadır. Güçlü devletlerin kolektif meşru müdafaaı doğal bir hak olarak algılaması kavramın denetim ve düzenlemeden uzaklaşmasına neden olabilir. Dolayısıyla kolektif meşru müdafaa hakkı kapsamında yürütülecek eylemlerin belirli ilke ve kurallar tarafından sınırlanması gerekmektedir.

Kaynakça

- “BM Antlaşması”. *BM Türkiye*, <https://turkiye.un.org/tr/33499-birle%C5%9Fmi%C5%9F-miletler-antla%C5%9Fmas%C4%B1> (Erişim: 20.10.2024).
- Aksar, Yusuf, *Teoride ve Uygulamada Uluslararası Hukuk II*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013.
- BM Genel Kurulu Saldırının Tanımı (1974), Saldırının Tanımı: BM Genel Kurulu'nun 3814 (XXIX) sayılı, 1974 tarihli kararı, https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktarafilsoz/bm_yeni.html. (Erişim: 1.11.2024).
- Gray, Christine, “The Use of Force and The International Legal Order”, *International Law* (Fourth Edition). Ed. Malcolm Evans, Oxford: Oxford University Press, 2014.
- Gray, Christine, *International Law and The Use of Force* (Third Edition), Oxford: Oxford University Press, 2008.
- Green, James, *Collective Self-Defence in International Law*, Cambridge: Cambridge University Press, 2024.
- ICJ, Case Concerning Military and Paramilitary Activities in and Against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America), (1986), International Court of Justice, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/70/070-19860627-JUD-01-00-EN.pdf>. (Erişim: 1.11.2024).
- Justia, International Law Center, Use of Force Under International Law, <https://www.justia.com/international-law/use-of-force-under-international-law/>. (Erişim: 1.11.2024).

- NATO, Collective defence and Article 5, 2023. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_110496.htm. (Erişim: 1.11.2024).
- Padmanabhan, Aadithi, Shih, Michael (2012), *Collective Self-Defense: A Report of The Yale Law School Center For Global Legal Challenges*, (2012). https://law.yale.edu/sites/default/files/documents/pdf/cglc/GLC_Collective_SelfDefense.pdf. (Erişim: 1.11.2024).
- Pazarıcı, Hüseyin, *Uluslararası Hukuk*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2014.
- Sasakawa Peace Foundation, "Collective Self-Defense", <https://spfusa.org/publications/collective-self-defense/#:~:text=What%20is%20Collective%20Self%2DDefense,other%20member%20nations%20from%20attack.> . (Erişim: 21.10.2024).
- Schönleben, Ella, "Collective Self-defence or Just Another Intervention?: Some thoughts on Turkey allegedly sending Syrian mercenaries to Nagorno-Karabakh", *Völkerrechtsblog*, (2020), <https://voelkerrechtsblog.org/collective-self-defence-or-just-another-intervention/>. (Erişim: 23.10.2024).
- Shaw, Malcolm. *International Law* (Fifth Edition), Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
- Tsagourias, Nicholas, Antonopoulos, Constantine, "An International Law Assessment of the Collective Self-defence Clause of the 2021 Treaty on the 'Establishment of Strategic Partnership of Cooperation in Matters of Defence and Security' between Greece and France", *EJIL:Talk! Blog of the European Journal of International Law*, (2021), <https://www.ejiltalk.org/an-international-law-assessment-of-the-collective-self-defence-clause-of-the-2021-treaty-on-the-establishment-of-strategic-partnership-of-cooperation-in-matters-of-defence-and-security/>. (Erişim: 23.10.2024).
- UN Security Council (2015), Letter dated 9 September 2015 from the Permanent Representative of Australia to the United Nations addressed to the President of the Security Council, 9 Eylül 2015, S/2015/693, <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n15/275/32/pdf/n1527532.pdf>. (Erişim: 1.11.2024)
- United Nations, S/RES/660, Resolution 660 (1990), <https://digitallibrary.un.org/record/94220>. (Erişim: 1.11.2024).
- United Nations, S/RES/661, Resolution 661 (1990), <https://digitallibrary.un.org/record/9422>. (Erişim: 1.11.2024).
- United Nations, S/RES/678, Resolution 678 (1990), <https://digitallibrary.un.org/record/102245>. (Erişim: 1.11.2024).
- Visser, Laura. "Intervention by Invitation and Collective Self-defence: Two Sides of the Same Coin?", *Journal on the Use of Force and International Law*, 7(2), (2020): 292-316,
- Wood, Michael. "International Law and The Use of Force: What Happens in Practice?", *Indian Journal of International Law*, 53, (2013): 345-367.

11 EYLÜL 2001'DEN GÜNÜMÜZE ULUSLARARASI HUKUKTA DEVLET DIŞI SİLAHLI AKTÖRLER ve KUVVET KULLANMA SORUNU

*Fatma TAŞDEMİR**

Giriş

Trajik 11 Eylül 2001 terör saldırılarından bu yana tam 23 yıl geçmiştir. Bu zaman diliminde uluslararası ilişkiler ve uluslararası hukuk alanında çok önemli gelişmeler yaşanmıştır. Bu süreçte Afganistan, Irak, Yemen, Suriye, Libya, Filistin, Lübnan başta olmak üzere özellikle Ortadoğu bölgesinde ve Ukrayna'da devlet dışı silahlı aktörler askeri açıdan aşırı güçlenmiştir ve devletler ile devlet dışı silahlı aktörler arasında ve devlet dışı silahlı aktörlerin kendi aralarında asimetric ve simetric silahlı çatışma senaryolarının sayısında ve niteliğinde büyük bir artış ve değişim olmuştur. Bu minvalde 7 Ekim 2023'de başlayan ve halen devam eden İsrail-Hamas çatışması, İsrail-Hizbullah, İsrail-Husi, İsrail-İran, İsrail-Suriye çatışmalarını tetiklemiştir. 27 Kasım 2024'de Tahrir El-Şam (HTŞ) örgütü, Suriye Milli Ordusu'nun (SMO) yardımı ile başlattığı "Saldırganlığı Caydırma-Rad'ul Udvan" operasyonunu ile 8 Aralık 2024'te Suriye'de 54 yıllık Esad hanedanlığını ve 61 yıllık Baas rejimini sona erdirmiştir. Böylece Mart 2011'de başlayan ve 14 yıldır devam eden ve 500 bin kişinin öldüğü, 5.5.milyon Suriyelinin mülteci konumuna düştüğü, 7,2 milyondan fazla Suriyelinin ülke içinde yerinden edildiği Suriye'de yeni fakat meŐak katli bir sayfa açmıştır. *Jus post bellum* açısından Suriye'nin siyasi geleceğinin nasıl şekilleneceği, Suriye'nin toprak bütünlüğünün sağlanmasında ABD'nin desteklediği Demokratik Birlik Partisi/Halk Savunma Birlikleri (PYD/YPG) terör örgütünün ve İsrail'in tutumu önem kazanmıştır.¹

Tüm bu sıcak ve önemli gelişmeler değişen ve dönüşen yapıları ve gelişen askeri kapasiteleri nedeni ile gittikçe güçlenen devlet dışı silahlı

* Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü fatma.tasdemir@hbv.edu.tr

1 "Esad Sonrası Suriye'de Yeni Dönem Nasıl Şekillenecek?", <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/esed-sonrasi-suriyede-yeni-donem-nasil-sekillenecek/3418958>.

hedefi haline getirmektedir. Ancak gittikçe rağbet gören bu doktrin de birtakım sorunlar içermektedir. İsteksizlik ve aciziyet doktrininin anlamı, doğası ve parametreleri belli değildir. Doktrin silahlı saldırıyı gerçekleştiren devlet dışı silahlı aktörün konuşlandığı ülke devletinin egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün ihlal edilmesine izin vermektedir. Bu nedenle mağdur devletin meşru müdafaa hakkı ile ev sahibi devletin egemenliği ve toprak bütünlüğünün dengelenmesini gerektirmektedir. Yani doktrin md. 2(4) ve md. 51 arasındaki ilişkinin yeniden gözden geçirilmesini gerektirmektedir. Doktrin meşru müdafaa matrisindeki yerinin netleşmesi için gelecekteki devlet uygulamaları ve içtihatları geliştirmelerin yakından takip edilmesi gereklidir.

Dördüncü olarak, devlet dışı silahlı aktörlerin birbirleri arasındaki silahlı çatışmalar *jus ad bellum* çerçevesine girmez. Ancak bu silahlı çatışmaların “kuralsız bir ortamda ” cereyan etmesi *jus in bello* ve çerçevesi açısından özellikle sivillere karşı pervasızca savaş suçları, soykırım suçu, insanlığa karşı suç, işkence suçu ve etnik temizlik gibi uluslararası suçların işlenmesine yol açmaktadır. Başarısız ya da çökmüş devletlerde “hesap verme” korkusu olmadan işlenen bu suçların yargılanması ve cezalandırılması noktasında önemli sorunlara yol açmaktadır.

Son olarak, 11 Eylül’den günümüze kadara yaşanan gelişmeler uluslararası barış ve güvenliğin sağlanması için BM başta olmak üzere uluslararası toplumun *jus ad bellum* konusundaki kuralların etkinliğini ve işlevselliğini devlet dışı silahlı aktörlerin devletler aleyhine kat ettikleri gelişmeleri hesaba katarak yeniden değerlendirmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Kaynakça

- Akram, Susan M., “The Failures of the UN in the Israel-Palestine conflict”, <https://www.openglobalrights.org/failures-un-israel-palestine-conflict/>, (Erişim: 7.06.2024).
- Arend, Anthony Clarck, Robert J. Beck, *International Law and the Use of Force*, Routledge, 1993.
- Armed Non-State Actors: Current Trends &Future Challenges*, DCAF Horizon, Working Paper, No 5, 2015.
- Beşar Esad’ın 24 yıllık iktidarının sona erdiği Suriye’de yeni bir gelecek şekilleniyor”, <https://tr.euronews.com/2024/12/09/besar-esadin-24-yillik-iktidarinin-sona-erdigi-suriyede-yeni-bir-gelecek-sekilleniyor>,(Erişim: 9.12.2024).

- Cassese, Antonio, "Terrorism is Also Disrupting Some Crucial Legal Categories of International Law", *European Journal of International Law*, 12(5), (2001): 933-1001.
- Cassese, Antonio, "The International Community's "Legal" Response to Terrorism", *International and Comparative Law Quarterly*, (38), (1989): 589-608.
- Cassese, Antonio, *Self-Determination of Peoples: A Legal Reappraisal*, Cambridge: Cambridge University Press, 1995.
- Corten, Olivier, *The Law Against War: The Prohibition on the Use of Force in Contemporary International Law*. London: Hart Publishing, 2010.
- Dabone, Zakaria, "International Law: Armed Group in a State-centric System", *International Review of the Red Cross*, 93(882), (2011): 395-424.
- Demirbaş, Çağlar Emin, " Libya'dan Sonra Koruma Sorumluluğu Doktrini: "Koruma Sırasında Sorumluluk" ve Sorumlu Koruma", *Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme*", *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, 5(1), (May-2021): 248-287.
- Erkiner, Hakkı Hakan. *Uluslararası Terörizme Karşı Meşru Müdafaa*. Ankara: Seçkin, 2023.
- "Esad'ın düşüşü Suriye'deki 50 yıllık hanedan yönetiminin sonunu getirdi", <https://tr.euronews.com/2024/12/08/esadin-dusus-suriyedeki-50-yillik-hanedan-yonetiminin-sonunu-getirdi>, (Erişim: 8.12.2024).
- Ertuğrul, Ümmühan Elçin ve Tuğba Sarıkaya Güler, "Ayrılıkçı Hareketlerin Ulusal Kurtuluş Hareketlerin Ulusal Kurtuluş Hareketi Statüsü Kazanması: Hukuki ve Siyasi Boyut", *TBB Dergisi*, (129), (2017): 321-346.
- Fifty-fifth Session, Sixth Committee, Measures to Eliminate International Terrorism Report of the Working Group (19 October 2000), "Working Document Submitted By India on the Draft Comprehensive Convention on International Terrorism", A/C.6/55/L.2.
- Franck, Thomas M., "Terrorism and the Right of Self-Defense", *AJIL*, (95), (2001): 839-843.
- Franck, Thomas M., *Recourse to Force, State Action Against Threats and Armed Attacks*, Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
- Gardam, Judith Gail, *Non-Combatant Immunity as a Norm of International Humanitarian Law*, Martinus Nijhoff Publishers, 1993.
- Gray, Christine, *International Law and the Use of Force*, Oxford: Oxford University Press, 2000.
- Hakimi, Monica, "Defensive Force Against Non-State Actors: The State of Play", *International Law Studies*, 91(1), (2015): 1-30.
- Henderson, Christian, "State Actors and the Use of Force", *Non-States Actors in International Law*, (Ed.) Math Noortmann, Cedric Ryngaert, August Reinisch, Bloomsbury Publishing, 2015.

- Henderson, Christian, "The Provision of Arms and 'Non-lethal' Assistance to Governmental and Opposition Forces", *UNSW Law Journal*, 36(2), (2013): 642-681.
- ICJ, Armed Activities on the Territory of the Congo (Dem. Rep. Congo v. Uganda), 2005, <https://www.icj-cij.org/case/116>, (Erişim: 15.09.2024).
- ICJ, Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory, Advisory Opinion, 2004, <https://www.un.org/unispal/document/auto-insert-204033/>. (Erişim: 15.9.2024).
- ICJ, Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America), <https://www.icj-cij.org/case/70>, (Erişim: 15.09.2024).
- ICJ, Reparation for injuries suffered in the service of the United Nations - Advisory Opinion of the Court of 11 April 1949, <https://www.icj-cij.org/node/100032>, (Erişim: 8.09.2024).
- ICJ, Separate Opinion of Judge Koojmans, <https://www.icj-cij.org/case/116/judgments>. (Erişim: 15.09.2024).
- ICJ, Separate Opinion of Judge Simma, <https://www.icj-cij.org/case/116/judgments>, (Erişim: 15.09.2024).
- Identical letters dated 7 October 2023 from the Permanent Representative of Israel to the United Nations addressed to the Secretary-General and the President of the Security Council, 9 October 2023, (S/2023/742), <https://digitallibrary.un.org/record/4023713?ln=en&v=pdf>, (Erişim: 15.09.2024).
- Kemal Başlar, *Uluslararası Hukukta Hükümet Dışı Kuruluşlar*, Ankara: USAK Yayınları, 2005.
- Miller, Nathan J., "International Civil Disobedience: Unauthorized Intervention And The Conscience of The International Community", *Maryland Law Review*, 74(2), (2015): 315-375.
- Murphy, Sean D., "Terrorism and the Concept of "Armed Attack" in Article 51 on the U.N. Charter", *Harvard International Law Review*, (43), (2002): 42-51.
- Noortmann, Math, "Non-Governmental Organisations: Recognition, Roles, Rights and Responsibilities", *Non-State Actors in International Law*, (Ed.) Math Noortmann, Bob Reinalda, Aldershot: Ashgate 2001.
- Paust, Jordan J., "Self-Defense Targetings of Non-State Actors And Permissibility of U.S. Use of Drones In Pakistan", *Journal of Transnational Law & Policy*, 19(2), (2010): 237-279.
- Pejic, Jelena, "Armed Conflict and Terrorism: There is a (Big) Difference", *Counter Terrorism: International Law on Practice*, (Ed.) Ana Maria Salinas de Frias, Katya LH Hamuel, Nigel D. White, Oxford: Oxford University Press, 2012.
- Ruys, Tom, "Quo Vadis Jus ad Bellum?: A Legal Analysis of Turkey's Military Operations Against the PKK in Northern Iraq", *Melbourne Journal of International Law*, 9(2), (2008): 334-364.

- Şahin, Miraç Onur, "Türkiye'nin Irak'ın Kuzeyinde Yer Alan PKK Unsurlarına Yönelik 2015-2020 Yılları Arasında İcra Ettiği Sınır Ötesi Operasyonlar ve Sınır Güvenliğine Katkısı", *Savunma ve Savaş Araştırmaları Dergisi*, 33(2), (2023): 405-432.
- Sassòli, Marco, "Taking Armed Groups Seriously: Ways to Improve their Compliance with "International Humanitarian Law", *JIHLS*, 1(5), (2010): 5-51.
- Schmitt, Michael N., "Preemptive Strategies in International Law", *Michigan Journal of International Law*, 24(513), (2003): 515-548.
- Schneckener, Ulrich, "Armed Non-State Actors and the Monopoly of Force", *Revisiting the State Monopoly on the Legitimate Use of Force*, Alyson Bailes, Ulrich Schneckener and Herbert Wulf, Geneva Centre For The Democratic Control of Armed Forces (DCAF) Policy Paper, No 24, 2007.
- Stahn, Carsten, "International Law Under Fire: Terrorist Acts as "Armed Attack": The Right to Self-Defence, Article 51 (1/2) of the UN Charter, and International Terrorism", *Fletcher Forum World Affairs*, 27(2), (2003): 35-54.
- "Suriye'de Esad yönetimine son veren HTŞ hakkında ne biliyoruz?", <https://www.bbc.com/turkce/articles/ce8y89ryry9o>,(Erişim: 10.12.2024).
- "Suriye'de 'geçiş dönemi başbakanı' Muhammed el-Beşir kimdir?", <https://www.bbc.com/turkce/articles/c1j0gyr843po>,(Erişim:10.12.2024).
- Suzuki, Eisuke, "Non-State Actors in International Law in Policy Perspective", *Non-State Actors In International Law*, (Ed.) Math Noortmann, Bob Reinalda, Aldershot: Ashgate, 2001.
- Taşdemir, Fatma, *Terörizm ve Ülke Dışı Kuvvet Kullanma Hukuku*, Ankara: Nobel, 2020.
- Tsagourias, Nicholas "Self-Defence against Non-state Actors: The Interaction between Self-Defence as Primary Rule and Self-Defence as a Secondary Rule", *Leiden Journal of International Law*, (29), (2016): 801-825.
- Wilson, Heather A., *International Law and the Use of Force by National Liberation Movements*, Oxford: Clarendon Press, 1988.

DEVLET DIŞI SİLAHLI AKTÖRLERE KARŞI KUVVET KULLANMA: 2023 EL-AKSA TUFANI VE DEMİR KILIÇLAR OPERASYONU ÖRNEĞİ

*Fatma TAŞDEMİR**

Giriş

HAMAS (*Harakat al- Muqawamah al-Islamiyahh*) 7 Ekim 2023'te İsrail topraklarının Gazze sınırına bir dizi koordineli saldırı başlatmıştır. Bu saldırılar bir Őabat gũnũ, Sukkot festivalinin hemen ardından, Yahudi bayramı olan Simchat Tora'ya denk gelmiştir. Saldırılar, devam eden ve bŕlgesel açıdan yayılma etkisi gŕsteren İsrail-Hamas çatıŐmasını başlatmıştır. Hamas ve diğer Filistinli silahlı gruplar, bu saldırılara "El Aksa Tufanı" adını verirken, İsrail bu saldırılara "Kara Cumartesi" veya "Simchat Tora Katliamı" demektedir. Uluslararası alanda ise bu olay "7 Ekim Saldırıları" olarak isimlendirilmektedir.¹

HAMAS'ın bu sũrpriz baskın karşısında İsrail 2.3 milyon insanın yaşadığı 140 kilometre karelik Gazze'ye karşı yoğun bir hava bombardımanı başlatmıştır. 8 Ekim 2023'te İsrail ordusu işgal edilen tũm toprakların kontrolũnũ yeniden ele geçirdiklerini duyurmuŐtur. İsrail Savunma Bakanı Yoav Gallant, yedek askerleri gŕreve çağıran kararnameyi imzalamıŐ ve Gazze Şeridi etrafında 80 kilometre yarıçapındaki bŕlgeyi askeri alan ilan etmiştir.² İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu ise İsrail'in "bu kara gũn için intikamının bũyũk olacağını" sŕyeyerek HAMAS'a karşı 1973 Yom Kippur savaŐından bu yana ilk kez savaş hali ilan etmiştir.³ 9

* Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Őniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakũltesi, Uluslararası İlişkiler Bŕlũmũ, fatma.tasdemir@hbv.edu.tr

1 Mazi Udegbulem, "Israel's Right of Self Defence and The Use of Civilian Facilities as Military Centers Gaza: An Appraisal International Humanitarian Law", *Journal of Commercial and Contemporary Law*, 9, (2022/2023), s. 97.

2 BBC News, "Netanyahu: HAMAS'ın saldırısıyla İsrail uzun ve zorlu bir savaşa girdi", <https://www.bbc.com/turkce/articles/cldxn297rg0o/>.

3 BBC News, "Netanyahu: HAMAS'ın saldırısıyla İsrail uzun ve zorlu bir savaşa girdi", <https://www.bbc.com/turkce/articles/cldxn297rg0o/>.

larında izlediği işgal, yerinden etme ve yerleşim politikası Filistin'in self-determinasyon hakkını kullanarak egemen ve bağımsız bir BM üyesi devlet olarak doğmasına engel olmuştur.

HAMAS ve diğer silahlı gruplar tarafından 7 Ekim 2023'te sivillere karşı işlenen eylemleri hiç bir gerekçe meşrulaştıramazken, İsrail tarafından Filistin halkının meşru müdafaa hakkı adı altında kolektif cezalandırmaya, işgale ve soykırımı maruz bırakılmasını hiç bir gerekçe meşrulaştıramaz.

2011 Libya'da sivillerin korunması bahanesiyle 1973 sayılı BM Güvenlik Konseyi kararı ile hızla işletilen BM kolektif güvenlik sistemi ve sıkça tartışılan koruma sorumluluğu doktrini, 44 binden fazla Filistinlinin öldüğü, 104 binden fazla Filistinlinin yaralandığı ve 1.7 milyon Filistinlinin ülke içi yerinden edildiği Gazze Savaşında hiç gündeme gelmemiştir. Bu durum uluslararası toplumun kuvvet kullanma yasağı ve kolektif güvenlik sistemi başta olmak üzere Uluslararası Hukuk sistemine olan güvenini bir kez daha sarsmıştır.

Kaynakça

- "Analysing Breaches of International Humanitarian Law: The Israel-Palestine Conflict", <https://www.cppr.in/articles/analysing-breaches-of-international-humanitarian-law-the-israel-palestine-conflict>, (Erişim: 13.09.2024).
- "Guterres, uluslararası barış ve güvenliği tehdit eden İsrail-Filistin krizi konusunda Güvenlik Konseyi'ni harekete geçmeye çağırdı", <https://turkiye.un.org/tr/255115-guterres-uluslararası%C4%B1-bar%C4%B1%C5%9F-ve-g%C3%BCvenli%C4%9Fi-tehdit-eden-i%CC%87srail-filistin-krizi-konusunda>, (Erişim: 7.06.2024).
- 18 Ekim 1907 Tarihinde La Haye'de imzalanmış IV Sayılı, Kara Harbinin Kanunları ve Adetleri Hakkında Sözleşme.
- AA, "İsrail Basınına Göre Hizbullah'la Topyekün Savaş Her Zamankinden Daha Yakın", <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-basinina-gore-hizbullah-la-topyekun-savas-her-zamankinden-daha-yakin/3332551>, (Erişim: 17.09.2024).
- AA, "İsrail Savunma Bakanı Gallant: Gazze tamamen ablukaya alınacak", <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-savunma-bakani-gallant-gazze-tamamen-ablukaya-alinacak/3012491>, (Erişim: 6.06.2024).
- AA, "İsrail'in Gazze'ye saldırılarında geri kalan 8 ayın özeti: Yıkım, kıtlık ve katliam", <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-in-gazze-ye-saldirilarinda-geride-kalan-8-ayin-ozeti-yikim-kitlik-ve-katliam/3242858>, (Erişim: 12.09.2024).

- AA, "NATO, HAMAS ile İsrail Arasındaki İnsani Aranın Uzatılması Çağrısı Yaptı", <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/nato-HAMAS-ile-israil-arasindaki-insani-aranin-uzatilmasi-cagrisi-yapti/3065982>, (Erişim:17.09.2024).
- Acer, Yücel, "İsrail'in Gazze'deki Suçları", *SETA*, (395), (Kasım 2023).
- Akram, Susan M., "The Failures of the UN in the Israel-Palestine conflict", <https://www.openglobalrights.org/failures-un-israel-palestine-conflict/>, (Erişim: 7.06.2024).
- Badreddine, Hussein, "Israel, Hezbollah, and Lebanon: A Tripartite Conflict?", *Opinio Juris*, <http://opiniojuris.org/2024/09/18/israel-hezbollah-and-lebanon-a-tripartite-conflict/>, (Erişim:25.09.2024).
- Baş, Fatih, "İslam Dünyasındaki Mezhepsel Gerilimlerde Şii Ekollü Sosyal ve Dini Bir Örgütlenme: Hizbullah", *Turkish Journal of Shiite Studies*, 4(1), (2022): 123-143.
- BBC News, "HAMAS, lideri İsmail Haniye'nin İsrail'in Tahran'da düzenlediği saldırıda öldüğünü açıkladı", <https://www.bbc.com/turkce/articles/cv2gyg0kl47o>, (Erişim:17.09.3023).
- BBC News, "Husiler:Yemen'in başkent Sana dâhil büyük bölümünü kontrol eden ve Kasım ayından bu yana Kızıldeniz'de ticari gemilere saldıran isyancılar", <https://www.bbc.com/turkce/articles/c0dy187dzjwo>, (Erişim: 18.09.2024).
- BBC News, "İran'ın İsrail'e saldırısı: Kim ne kazandı, kim ne kaybetti?", <https://www.bbc.com/turkce/articles/c4n17zyqww2o>,(Erişim:17.09.2024).
- BBC News, "Netanyahu: HAMAS'ın saldırısıyla İsrail uzun ve zorlu bir savaşa girdi", <https://www.bbc.com/turkce/articles/cldxn297rg0o>, /, (Erişim: 06.06.2024).
- BBC News, "Uluslararası Adalet Divanı: Filistin'deki İsrail yerleşimleri yasa dışı", <https://www.bbc.com/turkce/articles/cv2g5p6097po>,(Erişim:19.09.2024).
- Cankara, Pınar Özen, Yavuz Cankara, "2000'lerde Meşru Temsilcilik Tartışmaları: Hamas ile El-Fetih Arasındaki Rekabet", *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(21), 2020: 469-503.
- Cassese, Antonio, *Self-Determination of Peoples: A Legal Reappraisal*, Cambridge: Cambridge University Press, 1995.
- Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory Concludes that Israeli Authorities and HAMAS are Both Responsible for War Crimes, <https://www.ohchr.org/en/news/2024/06/commission-inquiry-occupied-palestinian-territory-concludes-israeli-authorities-and>, (Erişim: 12.09.2024).
- Convention to Combat Terrorism, Convention of the Organisation of the Islamic Conference on Combatting International Terrorism, 1July 1999.
- Dabone, Zakaria, "International Law: Armed Group in a State-centric System", *International Review of the Red Cross*, 93(882), (2011): 395-424.
- EuroNews, "ABD, Lübnan'daki çağrı cihazı patlaması ile ilgisi olduğuna dair iddiaları yalanladı", <https://tr.euronews.com/2024/09/18/abd-lubnandaki>

cagri- cihaz- patlamasi- ile- ilgisi- olduguna- dair- iddialari- yalanladi, (Erişim: 18.09.2024).

EuroNews, "Avrupa'dan İsrail'e 200'e yakın füze saldırısı düzenleyen İran'a kınama", <https://tr.euronews.com/2024/10/02/avrupadan-israile-200e-yakin-fuze-saldirisi-duzenleyen-irana-kinama>, (Erişim:5.10.2024).

EuroNews, "BM Güvenlik Konseyi, Gazze'deki çatışmalara "insani ara" talep eden kararı kabul etti", <https://tr.euronews.com/2023/11/16/bm-guvenlik-konseyi-gazzedeki-catismalara-insani-ara-talep-eden-karari-kabul-etti>, (Erişim: 8.06.2024).

EuroNews, "BM İnsan Hakları Konseyi İsrail'in insan hakları ihlallerini incelemek için komisyon kuracak", <https://tr.euronews.com/2021/05/27/bm-insan-haklar-konseyi-israil-in-insan-haklar-ihlallerini-incelemek-icin-komisyon-kuracak>, (Erişim:25.09.2025).

EuroNews, "Ermenistan, Filistin Devleti'ni resmen tanıdı", <https://tr.euronews.com/2024/06/21/ermenistan-filistin-devletini-resmen-tanidi>, (Erişim: 26.07.2027).

EuroNews, "Güney Afrika, Uluslararası Adalet Divanında İsrail aleyhine 'Gazze'de soykırım' davası açtı", <https://tr.euronews.com/2023/12/29/guney-afrika-uluslararasi-adalet-divaninda-israil-aleyhine-gazgede-soykirim-davasi-acti>, (Erişim: 6.06.2024).

EuroNews, "HAMAS'tan 7 Ekim raporu: Saldırı savunma eylemiydi", <https://tr.euronews.com/2024/01/22/HAMAS-tan-7-ekim-raporu-saldiri-savunma-eylemiydi>, (Erişim: 6.06.2024).

EuroNews, "Hizbullah lideri Hasan Nasrallah nasıl öldürüldü?", <https://tr.euronews.com/2024/09/30/hizbullah-lideri-hasan-nasrallah-nasil-olduruldu>, (Erişim:30.09.2024).

EuroNews, "İran, İsrail'e füze saldırısı gerçekleştirdi; İsrail ordusu karşılık vereceklerini açıkladı", <https://tr.euronews.com/2024/10/01/israil-10-milyon-kisi-iran-fuzelerinin-hedefinde>, (Erişim:02.10.2024).

EuroNews, "İsrail'in Gazze'ye düzenlediği saldırılarda ölen Filistinlilerin sayısı 44.000'in üzerine çıktı", <https://tr.euronews.com/2024/11/21/israilin-gazze-ye-duzenledigi-saldirilarda-olen-filistinlilerin-sayisi-44000in-uzerine-cikti>, (Erişim:29.11.2024).

EuroNews, "İsrail ordusu, Gazze'nin dünyaya açılan sınır kapısı Refah'ta kontrolü ele geçirdi", <https://tr.euronews.com/2024/05/07/israil-ordusu-gazzenin-dunyaya-acilan-sinir-kapisi-refah-ta-kontrolu-ele-gecirdi>, (Erişim: 17.09.2024).

EuroNews, "İsrail, Lübnan'ın güneyinde Hizbullah'a karşı kara harekâtı başlattı," <https://tr.euronews.com/2024/09/30/israil-abdye-lubnana-kara-harekatinin-an-meselesi-oldugunu-soyledi>, (Erişim: 02.10.2024)

EuroNews, "İsrail, Suriye'de İran'ın konsolosluk binasını vurdu; Üst düzey Devrim Muhafızları komutanı öldü", <https://tr.euronews.com/2024/04/01/>

- israil-suriyede-iranin-konsolosluk-binasini-vurdu-ust-duzey-devrim-muha fizlari-komutani-ol, (Erişim:17.09.2024).
- EuroNews, “İsrail'in kara harekatı için Refah'ı boşaltma emri dış dünyada tepki çekiyor”, <https://tr.euronews.com/2024/05/06/israilin-kara-harekat-i-icin-refahi-bosaltma-emri-dis-dunyada-tepki-cekior>, (Erişim: 6.06.2024).
- EuroNews, “Lübnan Büyükelçisi Fadi Hajali: 'İsrail saldırıları bizim için varoluşsal bir tehdittir”, <https://tr.euronews.com/my-europe/2024/09/25/lubnan-buyukelcisi-fadi-hajali-israil-saldirilari-bizim-icin-varolussal-bir-tehdittir>, (Erişim: 25.25.09.2029).
- EuroNews, “Netanyahu, İsrail güçlerini stratejik Philadelphi Koridoru'ndan çekmemekte kararlı”, <https://tr.euronews.com/2024/09/03/netanyahu-israil-guclerini-stratejik-philadelphia-koridorundan-cekmemekte-kararli>, (Erişim: 13.09.2024).
- EuroNews, “Uluslararası Adalet Divanı: İsrail'in Filistin topraklarını işgali yasa dışı”, <https://tr.euronews.com/2024/07/19/uluslararasi-adalet-divani-israilin-filistin-topraklarini-igali-yasa-disi>, (Erişim:26.07.2024).
- Gupta, Sarthak, “Israel's Right to Self-Defense Under International Law”, <https://www.jurist.org/commentary/2023/12/7-10-the-question-of-israels-right-to-self-defense-under-international-law/>. (Erişim:26.07.2024).
- Heinze, Eric A., “International Law, Self-Defense, and the Israel-HAMAS Conflict”, *The US Army War College Quarterly: Parameters*, 54(1), (2024): 70-86.
- Hemptinne, Jérôme de, “Classifying the Gaza Conflict Under International Humanitarian Law, a Complicated Matter”, EJIL Talk, <https://www.ejiltalk.org/classifying-the-gaza-conflict-under-international-humanitarian-law-a-complicated-matter/>, (Erişim: 28.11.2023).
- Henderson, Christian, “The Provision of Arms and ‘Non-lethal’ Assistance to Governmental and Opposition Forces”, *UNSW Law Journal*, 36(2), (2013): 642-681.
- ICJ, *Armed Activities on the Territory of the Congo (Dem. Rep. Congo v. Uganda)*, 2005, <https://www.icj-cij.org/case/116>, (Erişim:15.09.2024).
- ICJ, *Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory, Advisory Opinion*, 2004, <https://www.un.org/unispal/document/auto-insert-204033/>, (Erişim:15.09.2024).
- ICJ, *Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America)*, 27 June 1986, <https://www.icj-cij.org/case/70/judgments>, (Erişim:25.09.2024).
- Identical letters dated 7 October 2023 from the Permanent Representative of Israel to the United Nations addressed to the Secretary-General and the President of the Security Council, 9 October 2023, (S/2023/742), <https://digitallibrary.un.org/record/4023713?ln=en&v=pdf>, (Erişim: 10.09.2024).

- International Law Commission, *The Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts*, Report of the International Law Commission, 53rd Session (2001).
- Mutlu, Orçun, "Filistin Devleti'nin Devletlik Statüsüne Dair Bir Değerlendirme", *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, (8), (2019): 403-413.
- Nabiebu, Miebaka, Aloba Eni Eja, Amarachukwu Onyinyechi Ijiomah ve Roland Okayi Ipuole, "The Israeli-Palestinian Conflict: Implications for the Principles of Distinction and Self-Defence in International Humanitarian Law", *GNOSI*, 7(1), (2024): 134-149.
- Nichols, Michelle, "US Pushes UN to Back Israel Self-Defense, Demand Iran Stop Arms to HAMAS," *Reuters*, October 21, 2023, <https://www.reuters.com/world/us-pushes-un-back-israel-self-defense-demand-iran-stop-arms-HAMAS-2023-10-22/>, (Erişim: 26.06.2024).
- NTV, "İsrail'den siber saldırı: Hizbullah'ın çağrı cihazları sinyalle patlatıldı: Çok sayıda ölü ve binlerce yaralı var", <https://www.ntv.com.tr/dunya/israilden-siber-saldiri-hizbullahin-cagri- cihazlari-sinyalle-patlatildi-cok-sayida-olu-ve-binlerce-yarali-var,P44XlJFCUyqBT761eP6rg>, (Erişim:17.09.2024).
- Olivier Corten, *The Law Against War: The Prohibition on the Use of Force in Contemporary International Law*, London: Hart Publishing, 2010.
- Rana, Fawad Siddiq, *To What Extent Does A State Have The Right To Claim Self-Defence Towards A Non-Stateactor Acting Either Within Or Outside Of That State's Territory?*, Bachelor's Thesis, Swedish Defence University, 2023.
- Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and Israel, A/HRC/56/26, 18 June- 12 July 2024.
- Resolution 2712 (2023) Adopted by the Security Council at its 9479th meeting, on 15 November 2023, (S/RES/2712 (2023)).
- Sarı, Buğra, "Filistin Direnişinde Aşıl Tendonu: HAMAS-Fetih Çatışması", *Yeni Fikir*, 9(21), (2018): 23-39.
- Schmitt, Michael N., "Israel - Hamas 2023 Symposium- The Legal Context Ofoperations Al-Aqsa Flood Andswords Of Iron", <https://Lieber.Westpoint.Edu/Legal-Context-Operations-Al-Aqsa-Fl%20ood-Swords-Of-Iron/>, (Erişim: 30.09.2024)
- "Summary of the Advisory Opinion of 19 July 2024", <https://www.icj-cij.org/node/204176>, (Erişim: 29.11.2024).
- Talmon, Stefan, "Of Humanitarian Windows, Pause(s),Truces and Ceasefires, and Israel's Right of Self-Defence Against the HAMAS Terrorist Attack", <https://gpil.jura.uni-bonn.de/2023/10/of-humanitarian-windows-pauses-truces-and-ceasefires-and-israels-right-of-self-defence-against-the-HAMAS-terrorist-attack/>, (Erişim:18.09.2024).

- Talmon, Stefan, "The Constitutive versus the Declaratory Theory of Recognition. Tertium non Datur?", *British Yearbook of International Law*, 75(1), (2005): 101-181.
- Taşdemir, Fatma, "Devlet Merkezli Uluslararası Hukuk Sistemi ve Devlet Dışı Silâhli Aktörler", *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, (56), (2017): 59-85.
- Taşdemir, Fatma, "İsrail'in Ulusal Güvenlik Sorunları ve Uluslararası Hukuk", *Bölgesel Güvenlik Sorunları Ekseninde Türkiye*, (Ed.) Umut Kedikli ve Gökhan Telatar, Ankara: Nobel, 2021.
- Taşdemir, Fatma, *Terörizm ve Ülke Dışı Kuvvet Kullanma Hukuku*, Ankara: Nobel, 2020.
- Teke, Recep Tayyip, "İsrail'in Filistinlileri Tehcir Politikasının Sonuçları Ne Olur?", *ORSAM*, <https://www.orsam.org.tr/tr/israilin-filistinlileri-tehcir-politikasinin-sonuclari-ne-olur/>, (Erişim:6.06.2024).
- TRT Haber, "Ürdün: İsrail Gazze'ye kara savaşı başlattı", <https://www.trthaber.com/haber/dunya/urdun-israil-gazze-ye-kara-savasi-baslatti-807602.html>, (Erişim: 6. 06.2024).
- Udegbulem, Mazi, "Israel's Right of Self Defence and The Use of Civilian Facilities as Military Centers Gaza: An Appraisal International Humanitarian Law", *Journal of Commercial and Contemporary Law*, (9), (2022/2023): 95-101.
- UN News, "Israel-Gaza crisis: US vetoes Security Council resolution", <https://news.un.org/en/story/2023/10/1142507>, (Erişim:26.06.2024).
- Varlık, Ali Bilgin, "Savaşı Tanımlamak: Terminolojik Bir Yaklaşım", *Avrasya Terim Dergisi*, 1(2), (2013): 114-129.
- Wells, Karen, Susana Cortés-Morales, James Esson, Deirdre Horgan, Fikile Nxumalo, Ann Phoenix, Pauliina Rautio & Rachel Rosen, "Israel's War on Gaza and the Violation of Children's Rights", *Children's Geographies*, 22(2), (2024): 197-200.
- Yılmaz, Ceren, *Teori ve Uygulamada Devletlerin Tanınması Sorunu*, AHBV Üniversitesi Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2024.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GÜVENLİK KONSEYİ YETKİLENDİRMESİ VE KUVVET KULLANMA

*Cansu ATILGAN PAZVANTOĞLU**

1. Tarihsel ve Yasal Zemin

“*Jus ad bellum*” devletler arasında kuvvet kullanımını düzenleyen uluslararası hukuk kuralları bütünüdür ve bir devletin diğerine karşı yasal olarak ne zaman kuvvet kullanabileceğini belirlemektedir. *Jus ad bellum* (kuvvet kullanmaya ilişkin hukuki kurallar/*law on the use of force*) ve *jus contra bellum* (savaşın önlenmesine ilişkin hukuki kurallar/*law on the prevention of war*) devletler arasında kuvvet kullanımını sınırlandırmayı amaçlamaktadır. Latince *jus ad bellum* ve *jus in bello*¹ terimlerinin Milletler Cemiyeti zamanında türetilmiş ve İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, tam olarak 1940'ların sonuna kadar öğretisi veya uygulamada nadiren kullanılmış olması ilgi çekicidir.²

Birleşmiş Milletler (BM), bir başka dünya savaşını önleme umuduyla, çatışmalara arabuluculuk etmek ve hatta kararlarını askeri yollarla yürürlüğe koymak için yetkilendirilmiş, dünyanın en güçlü devletlerinden oluşan bir BM Güvenlik Konseyi'nin (BMGK)³ kurulmasını sağlamıştır. BM Şartı'nın 1945'in sonlarında onaylanmasıyla yürürlüğe giren bu sistem imzacı devletler tarafından saldırgan savaş yazılı olarak yasaklamış, Kellogg-Briand Paketi'nin (1928) arkasındaki ideali ileriye taşımıştır. BM, Milletler Cemiyeti'nin sahip olmadığı bir yaptırım gücüne sahip olsa da

* Dr. Öğretim Üyesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Uluslararası Hukuk Ana Bilim Dalı, cansuatilgan@ogu.edu.tr.

¹ “*Jus in bello* terimi silahlı çatışmaya giren tarafların davranışlarını düzenlemektedir. Uluslararası İnsancıl Hukuk *jus in bello* ile eş anlamlı olarak, silahlı çatışmalarda acıyı en aza indirmeyi, özellikle de silahlı çatışmanın tüm mağdurlarını -taraflardan bağımsız olarak- mümkün olan en büyük ölçüde koruyup onlara yardım etmeyi amaçlamaktadır, bu yönüyle *jus in bello*, *jus ad bellum*'dan bağımsız ele alınmalıdır.” “What are *jus ad bellum* and *jus in bello*?”, International Committee of Red Cross, (22.01.2015), <https://www.icrc.org/en/document/what-are-jus-ad-bellum-and-jus-bello-0>.

² Robert Kolb, “Origin of the twin terms *jus ad bellum*/*jus in bello*”, *International Review of the Red Cross*, 37(320), (1997), s. 553.

³ Çalışmada Konsey olarak da ifade edilmiştir.

BMGK'nin seçici davranışı, tutarsızlık olarak görülen eylemleri, veto sorunu, reform tartışmaları ve denetim eksikliği önemli dönem ve örneklerde tıkanmaya neden olmaktadır. Ancak görülmektedir ki tüm bu savrulmalar BMGK yetkilendirmesinin olumlanmasıyla sonuçlanmıştır. Güncel örneklerle bakıldığında sistemi temelden sarsan ihlallere ve belirleyici örneklerde yanıt verememesine karşın BMGK çoğunlukla benzer kararların tekrarlanmasıyla da olsa etkinliğini sürdürmektedir.

BM ve özelde BMGK yetkilendirmelerinin (dolayısıyla uluslararası hukukun) bütünüyle işlevsiz ve anlamsız bir noktaya geldiğini ileri sürmek, tüm tartışmalara rağmen istikrarı korumaya çalışarak kuvvet kullanmama üzerine inşa edilmiş bir sistemi bütünüyle dışlamak aşırı bir yorum olacaktır. Uluslararası hukukun doğası kendisinden beklentilerin de akılcı temelde ele alınmasını gerektirmektedir. Bütünüyle katı ya da esnek, siyah ya da beyaz yaklaşımlar süreçleri zorlaştırmaktadır. Şart'ın kuvvet kullanma ve BMGK yetkilendirmesi konusundaki güncel gelişmeler neticesinde yüzleştirdiği zorluklar ortadadır. Tüm bu gelişmelerin "gri" alanın varlığı kabul edilerek ele alınması, var olan yapının eksiklerini ele alan ve dönüştüren ve gerekirse değiştiren bir anlayışın uluslararası alanda da var olması gerekliliği karşımıza çıkmaktadır. Sistem aktörlerinden bağımsız oluşmamakta ve gelişmemektedir. Mevcut durumda yaşanan uluslararası hukuk ihlallerinin çarpıcı etkisi içinde bulunduğumuz dönemin de tarihsel bir kırılma noktası olarak yorumlanabileceğini göstermektedir. İhlallere yönelik uluslararası toplum tepkisi onu oluşturan aktörlerin tutumlarıyla şekillenecektir. Söz konusu ağır ihlallerle birlikte varlığını sürdürmeye devam edecek bir sistem de olasılık dahilindedir.

Kaynakça

- Allain, Jean. "The True Challenge to the United Nations System of the Use of Force: The Failures of Kosova and Iraq and the Emergence of the African Union", *Max Planck UNYB* (8), (2004): 237-289.
- Allison, Roy, "The Russian Case for Military Intervention in Georgia: International Law, Norms and Political Calculation", *European Security*, 18(2), (2009): 173-200.
- Asada, Masahiko, "The War in Ukraine under International Law: Its Use of Force and Armed Conflict Aspects", *International Community Law Review*, 26(1-2), 2024: 5-38.
- Bannelier, Karine, Christakis, Theodore, "The Intervention of France and African Countries in Mali-2013". *The Use of Force in International Law, A Case-based*

- Approach*. (Ed.) Tom Ruys, Olivier Corten. Oxford University Press, 2018: 812-827.
- Bernhardt, Rudolf. "Use of Force". *Encyclopedia of Public International Law, War And Neutrality Peace Treaties (N-Z)*, North-Holland Publishing Company, 1982.
- Blokker, Niels, "Is the Authorization Authorized? Powers and Practice of the UN Security Council to Authorize the Use of Force by 'Coalitions of the Able and Willing'". *European Journal of International Law*. 11(3), (2000): 541-568.
- Blokker, Niels, "The Security Council and the Use of Force – On Recent Practice". *The Security Council and the Use of Force*. (Ed.) N.M. Blokker, N.J. Schrijver, Koninklijke Brill NV, 2005: 1-29.
- BM Genel Ağ Sayfası. "BM Şartı". Erişim 20 Haziran, 2024. <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>.
- Brokker, Niels. "Outsourcing the Use of Force: Towards More Security Council Control of Authorized Operations?". *The Oxford Handbook of the Use of Force in International Law*. (Ed.) Marc Weller. Oxford University Press, 2015: 202-226.
- Buchanan, Allen. *Human Rights, Legitimacy, and the Use of Force*, Oxford University Press, 2010.
- Byers, Michael. "International Law and the Responsibility to Protect". *Sovereignty, Statehood and State Responsibility: Essays in Honour of James Crawford*. (Ed.) Christine Chinkin ve Freya Baetens. Cambridge University Press, 2015: 23-50.
- Casey-Maslen, Stuart. *Jus ad Bellum, The Law on Inter-State Use of Force*. Hart Publishing, 2020.
- Corten, Olivier. *The Law Against War- The Prohibition on the Use of Force in Contemporary International Law*. Hart Publishing, 2021.
- Cronin, Bruce, Hurd, Ian. *The UN Security Council and the Politics of International Security*. Routledge, 2008.
- Çakmak, Cenap, *Uluslararası Hukuk, Giriş, Teori ve Uygulama, Bir Uluslararası İlişkiler Yaklaşımı*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2014.
- De Wet, Erika, *The Chapter VII Powers of the United Nations Security Council*, Hart Publishing, 2004.
- Deplano, Rossana, *The Strategic Use of International Law by the United Nations Security Council An Empirical Study*, Springer, 2015.
- Dimitrijević, Anna, "Strengthening the Legitimacy and Effectiveness of the Security Council Advice to the UN High Level Panel on Threats, Challenges, and Change". *The Oxford Council on Good Governance, OCGG Government Advice*, No 2 (November 04) 2004: 1-13.
- Evans, Gareth, "When is it Right to Fight?". *Survival*. 46(3), (Autumn 2004): 59-81.

- Franck, Thomas M., "Humanitarian Intervention". *The Philosophy of International Law*. (Ed.) Samantha Besson, John Tasioulas. Oxford University Press, 2010: 531-548.
- Gazzini, Tarcisio, "Intervention in Iraq's Kurdish Region and the Creation of the No-Fly Zones in Northern and Southern Iraq- 1991-2003". *The Use of Force in International Law, A Case-based Approach*. (Ed.) Tom Ruys, Olivier Corten, Oxford University Press, 2018: 469-481.
- Gill, Terry D., "Humanitarian Intervention, Legality, Justice and Legitimacy". *Global Community Yearbook of International Community*, (4), (2004): 51-76.
- Gray, Christine, *International Law and the Use of Force*, Oxford University Press, 2008.
- Heathcote, Gina, *The Law on the Use of Force, A Feminist Analysis*, Routledge, 2012.
- Hensel, Howard M., *The Legitimate Use of Military Force, The Just War Tradition and the Customary Law of Armed Conflict*. Ashgate Publishing, 2008.
- Herranz, Matilde Pérez, "The Security Council and the Legitimacy of the Use of Force: Legal, Normative and Social Aspects", *Institut Català Internacional per la Pau Barcelona*. Working Paper No 2010/9 (December 2011): 1-48.
- Hurd, Ian, *After Anarchy, Legitimacy and Power in the United Nations Security Council*, Princeton University Press, 2007.
- International Commission on Intervention and State Sovereignty (ICISS). *The Responsibility to Protect*. *International Development Research Centre*, December 2001.
- International Committee of Red Cross. "What are jus ad bellum and jus in bello?". 22-01-2015. <https://www.icrc.org/en/document/what-are-jus-ad-bellum-and-jus-bello-0> (Erişim: 20.06.2024).
- Janzekovic, John, *The Use of Force in Humanitarian Intervention Morality and Practicalities*, Ashgate Publishing, 2006.
- Johnstone, Ian, "When the Security Council is Divided: Imprecise Authorizations, Implied Mandates, and the 'Unreasonable Veto'". *The Oxford Handbook of the Use of Force in International Law*. (Ed.) Marc Weller. Oxford University Press, 2015: 227-250.
- Johnstone, Ian, "The Security Council and International Law". *The UN Security Council in the Twenty-First Century*. (Ed.) Sebastian von Einsiedel, David M. Malone, Bruno Stagno Ugarte. Lynne Rienner Publishers, 2016: 771-792.
- Kamto, Maurice, "The US Strikes Against Libya-1986". *The Use of Force in International Law, A Case-based Approach*. (Ed.) Tom Ruys, Olivier Corten. Oxford University Press, 2018: 408-425.
- Keating, Colin. "Power Dynamics Between Permanent and Elected Members", *The UN Security Council in the Twenty-First Century*, (Ed.) Sebastian von

- Einsiedel, David M. Malone, Bruno Stagno Ugarte, Lynne Rienner Publishers, 2016: 139-156.
- Kolb, Robert, "Origin of the twin terms jus ad bellum/jus in bello", *International Review of the Red Cross*, 37(320), (1997): 553-562.
- Koskenniemi, Martti. "The Police in the Temple. Order, Justice and the United Nations: a Dialectical View", *European Journal of International Law*, 6 (1995): 325-348.
- Ku, Charlotte, Jacobsan, Harold K., "Toward a Mixed System of Democratic Accountability". *Democratic Accountability and the Use of Force in International Law*. (Ed.) Charlotte Ku, Harold K. Jacobsan. Cambridge University Press, 2002: 349-383.
- Ku, Charlotte, "Collective Accountability in International Military Operations: Developing Blended Standards and Mechanisms", *The Contribution of International Organizations to Current International Law*. OAS, 2006.
- Luck, Edward. C., "A Council for All Seasons: The Creation of the Security Council and its Relevance Today". *The United Nations Security Council and War, The Evolution of Through and Practice since 1945*, (Ed.) Vaughan Lowe vd. Oxford: Oxford University Press, 2008: 61-85.
- Luck, Edward C., "The Responsibility to Protect: The Journey", *Responsibility to Protect From Principle to Practice*, (Ed.) Julia Hoffmann, André Nollkaemper. Amsterdam: Pallas Publications, 2012: 39-46.
- Milano, Enrico, "The Security Council and Territorial Sovereignty: The Case of Kosovo". *International Community Law Review*, 12, (2010): 171-189.
- O'Connell, Mary E., "Regulating the Use of Force in the 21st Century: The Continuing Importance of State Autonomy". *Columbia Journal of Transnational Law*, 36, (1997): 473-492.
- Oludoun, Temitope. "Peace and Security as a Catalyst for the Reform of the UN Security Council", *Uluslararası Hukuk ve Politika*, 10(39), (2014): 63-96.
- Okimoto, Keiichiro, "The Relationship Between Jus ad Bellum and Jus in Bello". *The Oxford Handbook of the Use of Force in International Law*. (Ed.) Marc Weller. Oxford University Press, 2015: 1209-1223.
- Orford, Anne, *Reading Humanitarian Intervention: Human Rights and the Use of Force in International Law*, Cambridge University Press, 2003.
- Özlük, Erdem, "Uluslararası İlişkilerde Meşruiyet ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin Meşruiyet Krizi", *Uluslararası Hukuk ve Politika*, 4(14), (2008): 1-26.
- Roberts, Adam, "The Use of Force: A System of Selective Security". *The UN Security Council in the Twenty-First Century*, (Ed.) Sebastian von Einsiedel, David M. Malone, Bruno Stagno Ugarte. Lynne Rienner Publishers, 2016: 349-372.

- Sayapin, Sergey, Tsybulenko, Evhen. *The Use of Force against Ukraine and International Law, Jus Ad Bellum, Jus In Bello, Jus Post Bellum*. Asser Press, 2018.
- Shraga, Daphna, "The Security Council and Human Rights—from Discretion to Promote to Obligation to Protect". *Securing Human Rights? Achievements and Challenges of the UN Security Council*, (Ed.) Bardo Fassbender. Oxford University Press, 2011: 8-35.
- Sievers, Loraine, Daws, Sam, *The Procedure of the UN Security Council*, Oxford University Press, 2014.
- Simma, Bruno, "NATO, the UN and the Use of Force: Legal Aspects", *European Journal of International Law*, 1, (1999): 1-22.
- Stedman, Stephen John. "The United States in the Security Council"; David Bosco, "Commentary: The Permanent One's Search for Maximum Flexibility", *The UN Security Council in the Twenty-First Century*, (Ed.) Sebastian von Einsiedel, David M. Malone, Bruno Stagno Ugarte, Lynne Rienner Publishers, 2016: 57-82.
- TBMM Kamu Denetçiliği Kurumu. "Birleşmiş Milletler Antlaşması ve Uluslararası Adalet Divanı Statüsü". <https://paylasim.ombudsman.gov.tr/dokuman/document/mevzuat/6535501-Birlesmis-Milletler-Antlasmasi.pdf> (Erişim: 20.06.2024).
- Thakur, Ramesh, Banerjee, Dipankar. "India: Democratic, Poor, Internationalist". *Democratic Accountability and the Use of Force in International Law*. (Ed.) Charlotte Ku, Harold K. Jacobsan, Cambridge University Press, 2002: 176-204.
- Tladi, Dire, "Security Council, The Use of Force and Regime Change: Libya and Cote d'Ivoire", *South African Yearbook of International Law*, 37 (2012): 22-45.
- Trenin, Dmitri. "Russia in the Security Council", *The UN Security Council in the Twenty-First Century*, (Ed.) Sebastian von Einsiedel, David M. Malone, Bruno Stagno Ugarte. Lynne Rienner Publishers, 2016: 105-120.
- UNGA (United Nations General Assembly). Uniting for Peace Resolution. 377 (V). 3 November 1950.
- UNGA. A/32/466. 19 December 1977.
- UNGA. The High Level Panel on Threats, Challenges and Change. "A More Secure World, Our Shared Responsibility". A/59/565. 2 December 2004.
- UNGA. Responsibility to Protect: Timely and Decisive Response, Report of the Secretary General. A/66/874-S/2012/578. 25 July 2012.
- UNGA. A Vital and Enduring Commitment: Implementing the Responsibility to Protect, Report of the Secretary General. A/69/981-S/2015/500. 13 July 2015.

- UNSC, "Actions with Respect to Threats to the Peace, Breaches of the Peace, and Acts of Aggression" The Repertoire, <https://main.un.org/securitycouncil/en/content/repertoire/actions>.
- UNSC, S/RES/82, Resolution 82 (25 June 1950); S/RES/83, Resolution 83 (27 June 1950); S/RES/84, Resolution 84 (7 July 1950).
- Von Einsiedel, Sebastian, David M. Malone, Bruno Stagno Ugarte. "Introduction", *The UN Security Council in the Twenty-First Century*. (Ed.) Sebastian von Einsiedel, David M. Malone, Bruno Stagno Ugarte. Lynne Rienner Publishers, 2016: 1-26.
- Wallace, Don Jr., "International Law and the Use of Force: Reflections on the Need International Law and the Use of Force: Reflections on the Need for Reform", *International Lawyer*, 19 (1985): 259-275
- Warner Michael, Childress, John. *The Use of Force for State Power, History and Future*. Palgrave Macmillan, 2020.
- Waxman, Matthew C., "Regulating Resort to Force: Form and Substance of the UN Charter Regime". *The European Journal of International Law*. 24(1), (2013): 151-189.
- Weisburd, A. Mark, *Use Of Force, The Practice of States Since World War II*. The Pennsylvania State University Press, 1997.
- Welsh, Jennifer M., "The Security Council and Humanitarian Intervention", *The United Nations Security Council and War, The Evolution of Through and Practice since 1945*. (Ed.) Vaughan Lowe vd. Oxford University Press, 2008: 535-562.
- Wenqi, Zhu, Xinyu, Leng. "China in the Security Council". *The UN Security Council in the Twenty-First Century*, (Ed.) Sebastian von Einsiedel, David M. Malone ve Bruno Stagno Ugarte, Lynne Rienner Publishers. 2016: 83-104.
- Westra, Joel H, *International Law and the Use of Armed Force, The UN Charter and the Major Powers*, Routledge, 2007.
- Wipmann, David, "Pro-Democratic Intervention", *The Oxford Handbook of the Use of Force in International Law*. (Ed.) Marc Weller. Oxford University Press, 2015: 797-815.
- Wood, Michael. "Self-Defence and Collective Security: Key Distinctions", *The Oxford Handbook of the Use of Force in International Law*, (Ed.) Marc Weller. Oxford University Press, 2015: 649-660.
- Wood, Michael, Stthoeger, Eran, *The UN Security Council and International Law*, Cambridge University Press, 2022.
- Zacklin, Ralph, *The United Nations Secretariat and the Use of Force in a Unipolar World Power v. Principle*. Cambridge University Press, 2010.

RIZA TEMELLİ KUVVET KULLANMA

*Betül GÜLTEKİN ALBAYRAK**

Giriş

2013'te Fransa'nın Mali'ye, 2015'ten itibaren Rusya'nın Suriye'ye müdahalesi, yine 2015'te Suudi Arabistan liderliğinde Yemen'e müdahale, 2017 yılında ECOWAS'ın Gambiya'ya ve yine Rusya'nın 2022 yılında Kazakistan'a müdahalesi ortak bir paydada buluşmaktadır. Bahsi geçen askeri operasyonları düzenleyen devletler, bu operasyonların hukuki temellerini toprakları üzerinde kuvvet kullanılan devletlerin verdikleri rızaya dayandırmıştır. Uluslararası hukukta davetle müdahale, rızaya dayalı askeri yardım ya da davet üzerine askeri yardım gibi çeşitli şekillerde adlandırılmış olsalar da temelde tüm bu operasyonlar rıza temelli kuvvet kullanımı olarak değerlendirilmektedir. Rıza temelli kuvvet kullanımı kısaca, bir devletin kendi ülkesi üzerinde gerçekleşen ayaklanma, isyan ve iç savaş gibi iç silahlı çatışmalara bir veya birden fazla devletin askeri müdahalede bulunmasına rıza vermesi şeklinde açıklanabilir. Bu, *ad hoc* bir davet üzerine veya önceden yapılmış bir antlaşma doğrultusunda gerçekleşebilir.

Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın 2. maddesinin 4. fıkrası "*Tüm üyeler, uluslararası ilişkilerinde gerek herhangi bir başka devletin toprak bütünlüğüne ya da siyasal bağımsızlığa karşı, gerek Birleşmiş Milletler'in amaçları ile bağdaşmayacak herhangi bir biçimde kuvvet kullanma tehdidini ya da kuvvet kullanılmasına başvurmadan kaçınırlar*" diyerek uluslararası hukukta kuvvet kullanımını yasaklamıştır.¹ Antlaşmada bu yasağa yalnızca iki istisna tanınmış olsa da -meşru müdafaa hali² ve Birleşmiş

* Dr. Öğr. Üyesi, Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü Devletler Hukuku Anabilim Dalı, betulgultekin89@gmail.com.

1 Birleşmiş Milletler Antlaşması Madde 2/4. "*Tüm üyeler, uluslararası ilişkilerinde gerek herhangi bir başka devletin toprak bütünlüğüne ya da siyasal bağımsızlığa karşı, gerek Birleşmiş Milletler'in amaçları ile bağdaşmayacak herhangi bir biçimde kuvvet kullanma tehdidini ya da kuvvet kullanılmasına başvurmadan kaçınırlar*".

2 Birleşmiş Milletler Antlaşması Madde 51.

yapılırsa aradaki kavramsal farklılık kapatılmış olur ve bu konuda yapılacak olan kurallara uyulması sağlanması mümkün olabilir. Daha da önemlisi, hangi durumda *de jure*, hangi durumlarda *de facto* hükümetlerin rızasının geçerli olacağına belirlenmesi ve demokratik meşruiyet konusunda net sınırların çizilmesi faydalı olacaktır. Yine de bahsedilen konular büyük ölçüde uluslararası siyasetin belirlediği ve devletlerin kolay kolay üzerinde anlaşmaya varamadıkları konular olarak varlığını sürdüreceği gibi görünmektedir.

Kaynakça

- Abe, Tatsuya, "Use of Force by Russia and *jus ad bellum*", *The War in Ukraine and International Law*, (Ed.) Masahiko Asada, Dai Tamada, Singapore: Springer: 2024: 33-54.
- Albayrak, Gökhan, Özer, Adem, "Davetle Müdahalenin Geçerliliği Açısından Afrika Kıtasındaki İki Zıt Örnek: Mali ve Gambiya", *Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(5), (2018): 307-322.
- Barkholdt, Janina, "Intervention by Invitation", *Max Planck Encyclopedia of Public International Law*, Ed. Anne Peters (2021-), Rüdiger Wolfrum (2004-2020), Oxford: Oxford University Press, 2024.<https://opil.ouplaw.com/display/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e1702#law-9780199231690-e1702-div1-15> (Erişim: 05.09.2024).
- Corten, Olivier, "The Military Operations Against the 'Islamic State' (ISIL or Da'esh)", *The Use of Force in International Law*, (Ed.) Tom Ruys, Olivier Corten, Oxford: Oxford University Press, 2018: 873-898.
- Dabanlioğlu Alanur, Nesrin, "Davetle Müdahale Bağlamında Kuvvet Kullanmaya Verilen Rızanın Kuvvet Kullanma Yasası ile Nasıl Bağdaştırılacağı Sorunsalı", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19(1), (2024): 335-376.
- Deeks, Ashley S., "Consent to Use of Force and International Law Supremacy", *Harvard International Law Journal*, 54(1), (2013): 1-60.
- de Wet, Erika, "The Modern Practice of Intervention by Invitation in Africa and Its Implications for the Prohibition of the Use of Force", *The European Journal of International Law*, 26(4), (2015): 979-998.
- Doswald Beck, Louise, "The Legal Validity of Military Intervention by Invitation of the Government", *British Yearbook of International Law*, 56(1), (1985): 189-252.
- Fox, Gregory H., "Intervention by Invitation", *Oxford Handbook of the Use of Force in International Law*, (Ed.) Marc Weller, Oxford: Oxford University Press, 2015: 816-840.
- Gray, Christine, *International Law and the Use of Force* (3rd Ed.), Oxford: Oxford University Press, 2008.

- ICJ, Military and Paramilitary Activities in and Against Nicaragua (Nicaragua v. United States, Merits, 1986 ICJ Rep 14.
- ICJ, Armed Activities on the Territory of the Congo (Democratic Republic of the Congo v. Uganda), Judgment, 19 December 2005, ICJ Rep. 168.
- IDI, Session de Rhodes, Tenth Commission, Present Problems on the Use of Force in International Law, Sub-group C, Military Assistance Upon Request, Special Rapporteur: Gerhard Hafner, 8 September 2011.
- ILA, Use of Force: Military Assistance on Request, Interim Report 2022, <https://www.ila-hq.org/en/documents/interim-report-committee-use-of-force-lisbon-2022>
- ILA, Sydney Conference, Use of Force, 2018, www.ila-hq.org/en_GB/documents/conference-report-sydney-2018-7
- ILC, Draft Articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts, A/56/49(Vol. I)/Corr. 4, 2001.
- ILC, Report of the International Law Commission on the Work of Its Fifty-third Session, 2001, Erişim: https://legal.un.org/ilc/documentation/english/reports/a_56_10.pdf.
- International Covenant on Civil and Political Rights, United Nations Treaty Series Vol. 999, New York, 16 December 1966.
- International Covenant on the Economic, Social and Cultural Rights, United Nations Treaty Series 993, New York, 16 December 1966.
- Kırdım, Şahin Eray, "Uluslararası Hukukta Davet ile Müdahale Örneği: Rusya'nın Suriye'ye Askeri Müdahalesi", *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), (2017): 179-190.
- Kleczkowska, Agata, "The Misconception About the Term "Intervention by Invitation", *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht*, 79, (2019): 647-649.
- Kriener, Florian, "Invitation: Excluding *ab initio* a Breach of Art. 2(4) UNCh or a Preclusion of Wrongfulness?", *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht*, 79, (2019): 643-646.
- Mızrak, Baransel, "Davetle Müdahale Doktrini ve Meşru Müdafaa Hakkı'nın Jus ad Bellum Açısından Değerlendirilmesi: Türkiye'nin Libya ve Suriye Müdahaleleri", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19(1), (2024): 377-412.
- Nolte, Georg, "Intervention by Invitation", *Max Planck Encyclopedia of Public International Law*, (Ed.) Rüdiger Wolfrum, Oxford: Oxford University Press, 2012.
- Peters, Anne, "Introduction: Principle and Practice of Armed Intervention and Consent", *Armed Intervention and Consent*, (Ed.) Dino Kristiosis, Olivier Corten, Gregory H. Fox, Cambridge: Cambridge University Press (Max Planck Trialogues), 2023: 1-25.

- Reçber, Sercan, "Uluslararası Hukuk Açısından Yemen'e Yönelik Davetle Müdahalenin Değerlendirilmesi", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 29(2), (2021): 843-880.
- Ruys, Tom, "Introduction", *The Journal on the Use of Force and International Law*, 7(1), (2020): 1-4.
- Samancı, Uğur, *Uluslararası Hukukta Rızaya Dayalı Askeri Müdahalelerin Genel Esasları*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Taşdemir, Fatma, "Rusya'nın Ukrayna'ya Askeri Müdahalesi ve Davet/Rıza ile Askeri Müdahale Doktrini", *Stepler, Dinyeper ve Barut: Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Uluslararası Hukuk Veçhesi*, (Ed.) Adem Özer, Fatma Taşdemir, Ankara: Adalet Yayınevi, 2023: 219-245.
- Taşdemir, Fatma, "Suriye İç Savaşı'na Üçüncü Devletlerin Müdahalesi ve Uluslararası Hukuk", *Suriye: Çatışma ve Uluslararası Hukuk*, (Ed.) Fatma Taşdemir, Ankara: Nobel Yayınevi, 2019: 157-182.
- United Nations General Assembly, Declaration on the Inadmissibility of Intervention in the Domestic Affairs of States and the Protection of their Independence and Sovereignty, 21 December 1965, A/RES/2131.
- United Nations General Assembly, Declaration on the Inadmissibility of Intervention and Interference in the Internal Affairs of States, 9 December 1981, A/RES/36/103.
- United Nations General Assembly, Definition of Aggression, A/RES/3314. 14 December 1974.
- Visser, Laura, "What's in a Name? The Terminology of Intervention by Invitation", *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht*, 79, (2019): 651-653.

BÖLGESEL ÖRGÜTLER VE KUVVET KULLANMA HUKUKU*

Sevda KESKİN*

Giriş

Birleşmiş Milletler (BM), Birleşmiş Milletler Şartı (BM Şartı veya Şart) uyarınca uluslararası barış ve güvenliğin korunmasında en önemli aktördür. Barış ve güvenliğin koruması “Barışın Tehdidi, Bozulması ve Saldırı Eylemi Durumunda Alınacak Önlemler” başlığı altında Bölüm VII’de öngörülmüştür. Ancak uluslararası barış ve güvenliğin korunması için kuvvet kullanılması gerektiğinde, her ne kadar karar mercii BM Güvenlik Konseyi olarak görünse de çoğunlukla karar alamamakta; alsa da hiçbir zaman tek başına yeterli olamamaktadır. Uygulamada BM’nin sıklıkla bölgesel düzenlemelerden ve bölgesel örgütlerden istifade edildiği görülmektedir. Bu husus BM Şartı VIII. Bölüm “Bölgesel Düzenlemeler” (*Regional Arrangements*) başlığıyla düzenlenmekte ve barış ve güvenliğin korunmasında BM’nin amaç ve ilkeleri ile bağdaşır nitelikte bölgesel yapılara izin verilmektedir.

Çalışmanın en başında kullanılacak terimlere ilişkin olarak ifade edilmelidir ki uluslararası örgütler çeşitli şekilde sınıflandırılabilir; üyeliğin niteliği ve hareket alanı açısından örgütler evrensel, bölgesel ve alt-bölgesel (*sub-regional*) olarak ayrılabilir.¹ BM Şartının VIII. Bölümünün başlığı da yapılan bu ayırma atıfla “Bölgesel Düzenlemeler” (*Regional Arrangements*) şeklindedir. Ancak Türkçeye “Bölgesel Antlaşmalar”² olarak çevrilmiştir. 52. maddede ise “*regional arrangements or agencies*”

* Bu çalışma yazarın 2018 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalında yaptığı “Uluslararası Örgütlerin Askeri Faaliyetlerden Kaynaklanan Sorumluluğu” başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

* Dr. Öğr. Üyesi, Piri Reis Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı, skeskin@pirireis.edu.tr & sevda_keskin87@hotmail.com.

1 Karl Zemanek, “The Legal Foundations of International System, General Course on Public International Law”, *Recueil Des Cours 266, 1997*, The Hague/Boston/London: Martinus Nijhoff Publishers, 1998, s. 44.

2 “Birleşmiş Milletler Antlaşması”, <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/3-30.pdf>.

Kaynakça

- Abass, Ademola. "Shared Responsibility for African Union Operations", *SHARES Research Paper*, (74), (2016). <http://www.sharesproject.nl/wp-content/uploads/2016/05/74-Abass-Practice-vol.-2016.pdf> (Erişim: 15.11.2024).
- Abass, Ademola. *Regional Organisations and the Development of Collective Security Beyond Chapter VIII of the UN Charter*, Oxford and Portland: Hart Publishing, 2004.
- Adalet Bakanlığı. "Birleşmiş Milletler Antlaşması". <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/3-30.pdf>. (Erişim: 15.11.2024).
- Akehurst, Michael. "Enforcement Action by Regional Agencies, with Special Reference to the Organization of American States", *British Yearbook of International Law*, (42), (1967): 175-228.
- An agenda for peace: preventive diplomacy, peacemaking and peace-keeping: report of the Secretary-General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 31 January 1992. (*An Agenda For Peace Preventive Report*), 1992, A/47/277. <https://digitallibrary.un.org/record/144858?v=pdf> (Erişim: 15.11.2024).
- Arend, Anthony Clark. "The United Nations, Regional Organizations, And Military Operations: The Past And The Present", *Duke Journal of Comparative & International Law*, 7(1), (1996-1997): 3-33.
- Boutin, Bérénice. "Responsibility in Multinational Military Operations: a Review of Recent Practice" *SHARES Expert Seminar Report (2010)*, (2011): 1-19.
- Bowett, Derek W. *United Nation Forces*, London, Stevens & Sons, 1964.
- Brownlie, Ian. "The Responsibility of States for the Acts of International Organizations", *International Responsibility Today Essays in Memory of Oscar Schachter*, Ed. Maurizio Ragazzi, Leiden/Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2005.
- Bruno Simma, "NATO, the UN and the Use of Force: Legal Aspects", *European Journal of International Law*, (10), (1999): 1-22.
- Chesterman, Simon, Ian Johnstone and David M. Malone, *Law and Practice of the United Nations*, Oxford: Oxford University Press, 2016.
- Christian Walter, "*Regional Arrangements and the United Nations Charter*", MPEPIL, 2009.
- Conderman, Paul J. "Status of Armed Forces on Foreign Territory Agreements (SOFA)", MPEPIL, 2013.
- Coning, Cedric de. "*Civil-Military Coordination in United Nations and African Peace Operations*", The African Centre for the Constructive Resolution of Disputes (ACCORD), 2010.

- Council Decision 2008/975/CFSP of 18 December 2008 establishing a mechanism to administer the financing of the common costs of European Union operations having military or defence implications (Athena).
- Delbrück, Jost. “*The Role of Regional Organizations in Maintaining Peace and Security*”, Ed. Michael Bothe, Mary E. O’Connell, Natalino Ronzitti, *Redefining Sovereignty: the use of force after the Cold War*, London: Transnational Publishers, 2005.
- Department of Peacekeeping Operations United Nations, *Handbook on United Nations Multidimensional Peacekeeping Operations, Peacekeeping Best Practices Unit*, December 2003, https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/peacekeeping-handbook_un_dec2003_0.pdf (Erişim: 15.11.2024).
- Diehl, Paul. F. “Institutional Alternatives to Traditional U.N. Peacekeeping: An Assessment of Regional and Multinational Options”, *Armed Forces&Society*, 19(2), (1993): 209-230.
- Dinstein, Yoram. *War Aggression and Self-defence*, Cambridge: Cambridge University Press, 2011.
- Draft Model Agreement on the status of the European Union-led forces between the European Union and a Host State, EU Council Doc 11894/07 of 20 July 2007, corrected by EU Council Doc 11894/07 COR 1 of 5 September 2007, revised by EU Council Doc 12616/07 of 6 September 2007.
- Dursun, Selman. “MPFSEE Agreement and Disaster Relief Operations”, *South Eastern Europe Brigade Review*, 3, (July 2011) <http://www.selmandursun.com/wp-content/uploads/seebrig-makale.pdf> (Erişim: 15.11.2024).
- Fleck, Dieter. “International Accountability For Violations of the *Ius In Bello*: The Impact of the ICRC Study On Customary International Humanitarian Law”, *Journal of Conflict&Security Law*, 11(2), (2006): 179-199.
- Fleck, Dieter. *The Handbook of International Humanitarian Law* (3rd Edition), Oxford: Oxford University Press, 2013.
- Gray, Christine D. *International Law and Use of Force* (3rd ed.) Oxford: Foundations of Public International Law, 2008.
- Haussler, Ulf. “Human Rights Accountability of International Organizations in the Lead of International Peace Missions”, *Accountability for Human Rights Violations by International Organisations*, Ed. Jan Wouters, Eva Brems, Stefaan Smis, Pierre Schmitt, Antwerp: Intersentia, 2010.
- Helsinki Summit Declaration of 10 July 1992, [1992] 31 ILM 1390. <http://www.osce.org/mc/39530?download=true> (Erişim: 15.11.2024).
- Issele, Jean Pierre. “The Arab Deterrent Force in Lebanon, 1976-1983”, *The Current Legal Regulation of the Use of Force*, Ed. Antonio Cassese, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 1986, ss. 179-221.
- Kelsen, Hans. “Is the North Atlantic Treaty a Regional Arrangement?”, *American Journal of International Law*, 45(1), (1951): 162-166.

- Kelsen, Hans. *International Law Studies, Collective Security Under International Law*, (1954), Vol. XLIX, NAVPERS 15031, Washington: United States Government Printing Office, 1957. <https://digital-commons.usnwc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3010&context=ils> (Erişim: 15.11.2024).
- Keskin, Funda. *Uluslararası Hukukta Kuvvet Kullanma, Savaş, Karışma ve Birleşmiş Milletler*, Ankara: Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, 1998.
- Keskin, Sevda, "Uluslararası Örgütlerin Sorumluluğuna İlişkin Taslak Maddeler", *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 36(2), (2016): 163-188.
- Keskin, Sevda. *Uluslararası Örgütlerin Askeri Faaliyetlerden Kaynaklanan Sorumluluğu*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Doktora Tezleri Dizisi No.3, On İki Levha Yayınları, 2021.
- Kuzey Atlantik Antlaşması Washington DC, (4 Nisan 1949). http://www.nato.int/cps/fr/natohq/official_texts_17120.htm?selectedLocale=tr (Erişim: 15.11.2024).
- Marauhn, Thilo. "North Atlantic Treaty Organization", *MPEPIL*, 2011.
- Meulman, Freek. "Experiences as Deputy Commander Air" *NL ARMS: Netherlands annual review of military studies*, (2009): 297-306.
- Naert, Frederik. "ESDP in Practise: Increasingly Varied and Ambitious Operations" *European Security Law*, Ed. Martin Trybus, Nigel D. White, Oxford: Oxford University Press, 2007.
- Naert, Frederik. "Responsibility of the EU regarding it's CSDP operations", *The International Responsibility of the European Union*, Ed. Malcom Evans, Panos Koutrakos, Oxford and Portland: Hart Publishing, 2013, ss. 313-338.
- Perritt, Jr. Henry H. *The Road to Independence for Kosovo: A Chronicle of the Ahtisaari Plan*, Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
- Pierre Cot, Jean. "The Role of the Inter-African Peace-keeping force in Chad, 1981-1982", *The Current Legal Regulation of the Use of Force*, Ed. Antonio Cassese, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 1986, ss. 167-178.
- Pirrone, Pasqual. "The Use of Force in the Framework of the Organization of American States", *The Current Legal Regulation of the Use of Force*, Ed. Antonio Cassese, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 1986, ss. 223-240.
- Sari, Aurel. "Status of Forces and Status of Mission Agreements under the ESDP: The EU's Evolving Practice", *European Journal of International Law*, 19(1), (2008): 67-100.
- Sarooshi, Dan. *The United Nations and the Development of Collective Security, The Delegation by the UN Security Council of its Chapter VII Powers*, Oxford; Clarendon Press, 1999.
- Schermers, Henry G., Blokker, Niels M. *International Institutional Law* (Fifth Revised Edition), Leiden&Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2011.

- Stein, Torsten. "Kosovo and the International Community. The Attribution of Possible Internationally Wrongful Acts: Responsibility of NATO or of its Member States?" *Kosovo and the International Community*, (2002): 181-192.
- Suy, Eric. "Peace-keeping Operations", *A Handbook on International Organizations/Manuel sur les organisations internationales*, Ed. J. R. Dupuy, Lahey: The Hague Academy of International Law, Hors Collection, 1998.
- Tütüncü, Ayşe Nur. *İnsancıl Hukuka Giriş*, İstanbul: Beta, 2006.
- United Nations. "United Nations Force Headquarters Handbook, November 2014", [https://resourcehub01.blob.core.windows.net/\\$web/Policy%20and%20Guidance/corepeacekeepingguidance/Thematic%20Operational%20Activities/Military/United%20Nations%20Force%20Headquarters%20Handbook.pdf](https://resourcehub01.blob.core.windows.net/$web/Policy%20and%20Guidance/corepeacekeepingguidance/Thematic%20Operational%20Activities/Military/United%20Nations%20Force%20Headquarters%20Handbook.pdf) (Erişim: 15.11.2024).
- United Nations. "La Charte des Nations Unies". <https://www.un.org/fr/about-us/un-charter/chapter-8> (Erişim: 15.11.2024).
- Zemanek Karl. "*The Legal Foundations of International System, General Course on Public International Law*", Recueil Des Cours 266, 1997, The Hague/Boston/London: Martinus Nijhoff Publishers, 1998.
- Zwanenburg, Marten. "Shared Responsibility in North Atlantic Treaty Organization-led Operations", *SHARES Research Paper*, 104, (2016): 1-29.
- Zwanenburg, Marten. *Accountability of Peace Support Operations*, Leiden/Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2005.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER BARIŞI KORUMA OPERASYONLARINDA KUVVET KULLANMA

*Hande GÜR ORCAN**

Giriş

Birleşmiş Milletler (BM) 'gelecek nesilleri savaş felaketinden kurtarmak' için kurulmuş olup, temel amaçlarından biri uluslararası barış ve güvenliği korumaktır. BM Şartı, uluslararası barış ve güvenliğin korunması için başlıca sorumluluğu ise Güvenlik Konseyi'ne vermiştir.¹ Konsey bu sorumluluğu yerine getirirken, barışı koruma operasyonu kurulması da birçok önlem alabilmektedir.

BM himayesi altında barışı koruma operasyonlarının oluşturulması ve geliştirilmesi, BM kolektif güvenlik sistemi evriminin önemli bir örneğidir. Sistemin diğer araçlarından farklı olarak, BM Şartı'nda hiçbir yerde barışı korumadan bahsedilmemiş olması, onun zaman içerisinde değişmesine, evrilmesine ve yeniden yorumlanmasına neden olmuştur. BM'nin kurulmasından bu yana barışı koruma, örgütün bu amacına ulaşmak için kullandığı temel araçlardan biri haline gelmiştir.

Erken dönem barışı koruma operasyonlarında kuvvet kullanma konusu çok az tartışılmıştır. Zira bu operasyonlar için meşru müdafaa dışında kuvvet kullanma yasağının olduğu BM belgelerinde pek çok kez tekrar edilmiş, sadece silahlı bir saldırıya uğradıkları zaman meşru müdafaa hakkını kullanarak karşılık verme hakkına sahip oldukları belirtilmiştir. Zaman içerisinde meşru müdafaa hakkının kapsamı genişlemiş; meşru müdafaanın sadece barışı koruma personelini değil; misyonu ve misyonun üstlendiği görevi de kapsadığı kabul edilmiştir. Genişleyen kuvvet kullanma kapsamının bir sonraki aşaması ise sahada kötüleşen bir du-

* Dr. Öğr. Üyesi, Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Devletler Umumi Hukuku Anabilim Dalı, hande.gur@ozyegin.edu.tr

¹ BM Şartı madde 24 "Teşkilâta çabuk ve tesirli hareketinin temini için, Üyeleri, Milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasının başlıca sorumlunu Güvenlik Meclisine verirler ve Güvenlik Meclisinin, bu sorunun kendisine yüklediği görevleri yerine getirirken, kendi adlarına hareket ettiğini kabul ederler." Resmî Gazete, Sayı: 6092, 24 Ağustos 1945.

Kaynakça

- “Past Peace Operations” United Nations Peacekeeping, <https://peacekeeping.un.org/en/past-peacekeeping-operations>. (Erişim: 14 Eylül 2024).
- “Where We Operate” United Nations Peacekeeping, <https://peacekeeping.un.org/en/where-we-operate>. (Erişim: 1 Ekim 2024).
- BM Şartı, Resmî Gazete, Sayı: 6092, 24 Ağustos 1945.
- Bothe, Michael, “Peace-keeping”. *The Charter of the United Nations: A Commentary* (2nd edn, 2 Vols.), (Ed.) Bruno Simma, Oxford: Oxford University Press. 2002.
- Bourgeois, Hanna, “All Necessary Means’ to Protect Civilians The Interpretation and Implementation of UN Security Council Mandates Authorising the Protection of Civilians”. *Journal of International Peacekeeping*. (2020): 1-62.
- Boutros Boutros-Ghali, An Agenda for Peace Preventive Diplomacy, Peacemaking and Peace-keeping: Report of the Secretary- General Pursuant to the Statement Adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 31 January 1992. UN Doc A/47/277-S/24111 (1992).
- Certain Expenses of the United Nations (Article 17 paragraph 2 of the Charter) Advisory Opinion of 20 July 1962: ICJ Reports 1962 p.151.
- Chesterman, Simon, Johnstone, Ian, Malone, David. *Law and Practice of the United Nations-Documents and Commentary* (2nd edition). Oxford: Oxford University Press. 2016.
- Diehl, Paul V. “First United Nations Emergency Force (UNEF I)”. *The Oxford Handbook of United Nations Peacekeeping Operations*. (Ed.) Joachim A. Koops, Thierry Tardy, Norrie MacQueen, Paul D. Williams. Oxford: Oxford University Press. 2015, ss. 144-152.
- Findlay, Trevor. *The Use of Force in UN Peace Operations*. Oxford: Oxford University Press, 2002.
- Frederking, Brian. *The United States and the Security Council: Collective Security Since the Cold War*. New York: Routledge, 2007.
- Gilder, Alexander. “The UN and the Protection of Civilians: Sustaining the Momentum”. *Journal of Conflict & Security Law*. (2023): 1-32.
- Gill, Terry D. “Characterization and Legal Basis for Peace Operations”. *The Handbook of the International Law of Military Operations* (2nd Edition). (Ed.) Terry D. Gill, Dieter Fleck. Oxford: Oxford University Press, 2016b, ss. 153-160
- Gill, Terry D. “Legal Aspects of the Transfer of Authority in UN Peace Operations”. *Netherlands Yearbook of International Law*. (42), (2011a): 37-68.

- Gray, Christine. *International Law and the Use of Force* (4th Edition), Oxford: Oxford University Press. 2018.
- Guidelines for the Development of Rules of Engagement for UN Peacekeeping Operations, Provisional Sample ROE, Attachment 1 to FGS/0220.001, United Nations, May 2002, United Nations Master List of Numbered ROE.
- Higgins, Rosalyn, Philippa Webb, Dapo Akande, Sandesh Sivakumaran, James Sloan. *Oppenheim's International Law: United Nations Volume II*, Oxford University Press. 2017a.
- Higgins, Rosalyn. *United Nations Peacekeeping 1946-1967. Documents and Commentary, Vol. I (The Middle East)*. Oxford: Oxford University Press. 1969b.
- Lowe, Vaughan, Roberts, Adam, Welsh, Jennifer, Zaum, Dominik. *The United Nations Security Council and War*, Oxford: Oxford University Press. 2008.
- MacQueen, Norrie. "United Nations Security Force in West New Guinea (UNSF)". *The Oxford Handbook of United Nations Peacekeeping Operations*. (Ed.) Joachim A. Koops, Thierry Tardy, Norrie MacQueen, Paul D. Williams. Oxford: Oxford University Press. 2015, ss. 171-185.
- Orakhelashvili, Alexander, "The Legal Basis of the United Nations Peace-Keeping Operations", *Virginia Journal of International Law*, 43, (2003): 485-524.
- "Our History" United Nations Peacekeeping, <https://peacekeeping.un.org/en/our-history>. (Erişim: 14 Eylül 2024).
- Report of the High-Level Independent Panel on Peace Operations on Uniting our Strengths for Peace: Politics, Partnership and People, UN Doc A/70/95-S/2015/446 (2015).
- Report of the Independent Inquiry into the Actions of the UN During the 1994 Genocide in Rwanda (1999).
- Report of the Panel on United Nations Peace Operations, 21 August 2000, UN Doc A/55/305-S/2000/809 (2000).
- Report of the Secretary-General Pursuant to General Assembly Resolution 53/35: The Fall of Srebrenica (1999).
- Report on the United Nations Operation in Cyprus / by the Secretary-General, 10 September 1964. UN Doc S/5950 (1964).
- Shaw, Malcolm N., *International Law* (9th Edition), Cambridge: Cambridge University Press, 2021.
- Sheeran, Scott, "The Use of Force in United Nations Peacekeeping Operations". *The Oxford Handbook of the Use of Force in International Law*. (Ed.) Marc Weller, Oxford: Oxford University Press, 2015, ss. 351-53.
- Sloan, James, "The Evolution of the Use of Force in UN Peacekeeping", *Journal of Strategic Studies*, 37(5), (2014): 674-702.
- UN Doc S/RES/143 (1960).
- UN Doc S/RES/161 (1961).

- UN Doc S/RES/169 (1961)
- UN Doc S/RES/186 (1964)
- UN Doc S/RES/776 (1992)
- UN Doc S/RES/836 (1993)
- UN Doc. Resolution 1000 (ES-1) (1956).
- UN Doc. S/RES/1291 (2000)
- UN Doc. S/RES/1327 (2000)
- UN Doc. S/RES/1509 (2003)
- UN Doc. S/RES/1528 (2004)
- UN Doc. S/RES/1542 (2004)
- UN Doc. S/RES/1545 (2004)
- UN Doc. S/RES/1590 (2005)
- UN Doc. S/RES/425 (1978)
- UN Doc. S/RES/678 (1990)
- UN Doc. S/RES/83 (1950).
- UN Publications, *The Blue Helmets: A Review of United Nations Peacekeeping* (3rd edition), 1996.
- UN Secretary-General, 'Summary Study of the Experience Derived from the Establishment and Operation of the Force', 9 October 1958, UN Doc A/3943 (1958).
- UN Secretary-General, Report of the Secretary-General on the Implementation of Security Council Resolution 340, S/11052/Rev.1 (27 Oct 1973).
- United Nations Peacekeeping Operations, Principles and Guidelines (Capstone Doctrine), New York: Department of Peacekeeping Operations, United Nations Secretariat, (2008).
- United Nations, Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council Resolution 425 (1978), UN Doc S/12611, 19 Mar. 1978.
- UNSG, Report on the United Nations Operation in Cyprus / by the Secretary-General, 10 September 1964. UN Doc S/5950 (1964).
- White, Nigel D., "Peacekeeping and International Law". *The Oxford Handbook of United Nations Peacekeeping Operations*. (Ed.) Joachim A. Koops, Thierry Tardy, Norrie MacQueen, Paul D. Williams. Oxford: Oxford University Press. 2015, ss. 43-59
- White, Nigel D., *Keeping the Peace: The United Nations and the Maintenance of International Peace and Security Manchester*, New York: Manchester University Press. 1993.
- Wilson, Gary, *The United Nations and Collective Security*, New York: Routledge. 2014.

KUVVET KULLANMA VE TARAFSIZLIK HUKUKU

*Baransel MIZRAK**

Giriş

Çoğunlukla kaynağını teamül hukukundan alan tarafsızlık hukuku, uluslararası silahlı çatışmalarda uygulanan ve kuvvet kullanımı konusuy-la doğrudan ilintili olan bir alandır. BM düzeni öncesine dayanan tarafsızlık hukuku düzenlemeleri, çoğunlukla parçalı bir halde muhtelif sözleşmelerin belirli maddelerinde öngörülmektedir. Tarafsızlık hukukunun bir diğer kaynağı ise antlaşmalardır. İsviçre'nin 1815 yılında Viyana Konferansı ile tanınan tarafsızlık statüsü bu anlamda verilebilecek bir örnektir. Tarafsız ülkeleri ise kendi arasında daimî ve geçici tarafsız ülkeler olarak sınıflandırmak mümkündür.¹ Geçmiş öncelere dayanan daimî tarafsızlık ilkesi yine 1815 Viyana Konferansı ve Paris Anlaşması'nda tanınmıştır. Daimî tarafsız denildiğinde akıllara ilk gelen ülkelerden olan İsviçre'nin yanında Türkmenistan da BM Genel Kurulu tarafından daimî tarafsız ülke olarak tanınmıştır. Bu ülkelerin yanında kendisini daimî tarafsız ülke olarak tanımlayan ülkeler bulunmaktadır. Bu ülkelerin tarafsız kalma yükümlülüğü önceden belirlenmiş ve kendileri saldırıya uğramadıkça veya bu statüsünden vazgeçmedikçe tüm silahlı çatışmalardan tarafsızlığını öncesinden ilan etmiştir.² Bu ülkeler savaş veya barış zamanında bu statülerinin korumakla mükelleftirler. Geçici tarafsız ülkelerin ise bu statülerinden vazgeçmeleri daha kolaydır ve daimî tarafsız ülkelerde olduğu gibi tüm zamanlarda tarafsızlıklarını korumak zorunda değildir. Geçici tarafsız ülkeler sadece belirli uluslararası silahlı çatışmalarda tarafsızlığını ilan etmektedir. Buna rağmen geçici tarafsız devletler de tarafsızlık hukukunun gerekliliklerini yerine getirmekle mükelleftir. Bu özelliğiyle

* Dr. Bağımsız Araştırmacı, baranselmizrak@gmail.com.

1 Mehmet Genç, "Uluslararası İlişkilerde Tarafsızlık," *Uludağ Üniversitesi İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), (1985), s. 176.

2 Evelyne Schmid, "Optional but Not Qualified: Neutrality, the UN Charter, and Humanitarian Objectives," *International Review of the Red Cross*, (2024), <https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/5E719DC6E9918582A04E10B2F0C7DE5C/S1816383124000183a.pdf>.

Kaynakça

- Anadolu Ajansı, "İsviçre'nin 1815'ten Bu Yana Uyguladığı Tarafsızlık Politikası Tartışılıyor." 2023. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/isvicrenin-1815-ten-bu-yana-uyguladigi-tarafsizlik-politikasi-tartisiliyor/3339624> (Erişim: 10.10.2024).
- BBC News Türkçe, "İsveç ve Finlandiya'nın Tarafsızlıktan NATO'ya Uzanan Hikayesi: İki Ülkenin Askeri Politikaları Nasıl Değişti?" 2023. <https://www.bbc.com/turkce/articles/cjj103z8e5wo> (Erişim: 05.09.2024).
- Clancy, Pearce, "Permanent Neutrality and the UN Security Council." *Irish Studies in International Affairs*, 32(1), (2021): 253-254.
- Genç, Mehmet, "Uluslararası İlişkilerde Tarafsızlık," *Uludağ Üniversitesi İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), (1985): 175-181.
- ICTY, *Prosecutor v. Dusko Tadic*. Decision on the Defence Motion for Interlocutory Appeal on Jurisdiction. 2 October 1995. Case No. IT-94-1-AR72. <https://www.icty.org/x/cases/tadic/acdec/en/51002.htm>.
- International Commission on Intervention and State Sovereignty (ICISS). *The Responsibility to Protect*. 2001. <https://www.iciss.ca/report2/> (Erişim: 5.09.2024).
- International Committee of the Red Cross (ICRC), *Hague Convention (V) Respecting the Rights and Duties of Neutral Powers and Persons in Case of War on Land*. 1907. <https://ihl-databases.icrc.org/es/ihl-treaties/hague-conv-v-1907> (Erişim: 11.10.2024).
- International Committee of the Red Cross (ICRC), *Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and Relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I)*, Madde 47, 1977, <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/apci-1977> (Erişim: 14.09.2024).
- International Committee of the Red Cross (ICRC), *Convention on Maritime Neutrality. (1928)*, <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/havana-conv-1928> (Erişim Tarihi: 28 Eylül 2024).
- International Committee of the Red Cross (ICRC). *Geneva Convention (III) Relative to the Treatment of Prisoners of War*. 1949. <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/gciii-1949> (Erişim Tarihi: 2 Ekim 2024).
- International Committee of the Red Cross (ICRC), *Geneva Convention (IV) Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War*. 1949. <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/gciv-1949> (Erişim Tarihi: 14 Eylül 2024).
- International Committee of the Red Cross (ICRC), *Protocols Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949*, https://www.icrc.org/sites/default/files/external/doc/en/assets/files/other/icrc_002_0321.pdf (Erişim: 10.10.2024).

- International Committee of the Red Cross (ICRC), *Hague Convention (XIII) Concerning the Rights and Duties of Neutral Powers in Naval War* (1907), <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/hague-conv-xiii-1907> (Erişim: 28.09.2024).
- International Committee of the Red Cross (ICRC). *The Law of Armed Conflict: Neutrality*. 2002. https://www.icrc.org/sites/default/files/external/doc/en/assets/files/other/law8_final.pdf (Erişim: 13.09.2024).
- International Committee of the Red Cross (ICRC), *Hague Convention (VIII) Concerning the Rights and Duties of Neutral Powers in Naval War*. The Hague, 1907. <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/hague-conv-viii-1907> (Erişim: 28.09.2024).
- International Law of War Association, *Hague Rules of Air Warfare*. The Hague, 1923. http://lawofwar.org/hague_rules_of_air_warfare.htm (Erişim: 09.09.2024).
- Kayhan, Ali Kerem, "21. Yüzyılda Avrupa'da Tarafsız Kalabilmek: Rusya-Ukrayna Savaşı ve İsviçre'nin Tarafsızlığı Meselesi", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18(212), (2023): 43-82
- Komarnicki, Titus, "The Problem of Neutrality under the United Nations Charter". *Transactions of the Grotius Society*, (38) (1952): 77-91.
- Mızrak, Baransel, *Türkiye'nin Irak ve Suriye'deki Müdahaleleri ve Uluslararası Hukuk (2015-2018)*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2022.
- Mızrak, Baransel, "Kırım'ın İlhakından Ukrayna Savaşı'na Rusya Federasyonu'nun İddiaları: Hukuki Gerçekler mi? Jeopolitik Çıkarlar mı?", *Stepler, Dinyeper ve Barut: Ukrayna-Rusya Savaşı'nın Uluslararası Hukuk Veçesi*, (Ed.) Adem Özer, Fatma Taşdemir, Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Nasu, Hitoshi, "The Laws of Neutrality in the Interconnected World: Mapping the Future Scenarios", ECIL Working Paper 2020/3, (Ed.) Matthew Waxman and Thomas Oakley, *The Future Law of Armed Conflict* (OUP 2021), 2021.
- Schindler, Dietrich, "Transformations in the Law of Neutrality Since 1945," *Humanitarian Law of Armed Conflict: Challenges Ahead*, Essays in Honour of Frits Kalshoven, (Ed.) Astrid J.M. Delissen, Gerard J. Tanja, Dordrecht/Boston/London: Martinus Nijhoff Publishers, 1991.
- Schmid, Evelyne, "Optional but Not Qualified: Neutrality, the UN Charter, and Humanitarian Objectives." *International Review of the Red Cross* (2024). <https://www.cambridge.org/core/services/aopcambridgecore/content/view/5E719DC6E9918582A04E10B2F0C7DE5C/S1816383124000183a.pdf> (Erişim: 5.09.2024).
- Stout, Mark, "(W)Archives: Germany's Violation of Belgian Neutrality in 1914." *War on the Rocks*. <https://warontherocks.com/2014/08/warchives-germanys-violation-of-belgian-neutrality-in-1914/> (Erişim: 12.09.2024).

- Taylor, Telford, "The Nuremberg Trials." *Perspectives on the Nuremberg Trials*, (Ed.) Guénaél Mettraux, Oxford: Oxford University Press, 2008: 373-394.
- Thomas, Allan R., and James J. Duncan, eds. *The Law of Neutrality*. International Law Studies, vol. 73. Newport: U.S. Naval War College, 2001. <https://digital-commons.usnwc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1558&context=ils> (Erişim: 14.09.2024).
- Türkiye Adalet Bakanlığı. *Birleşmiş Milletler Sözleşmesi*. 2020. https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2212020141836bm_01.pdf (Erişim: 13.09.2024).
- United Nations. *Charter of the United Nations*. 1945. <https://www.un.org/en/sections/un-charter/chapter-i/> (Erişim: 16.09.2024).
- United Nations. *Draft Articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts, with Commentaries*. 2001. https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_6_2001.pdf (Erişim: 11.09.2024).
- Upcher, James, *Neutrality in Contemporary International Law*. Oxford: Oxford University Press, 2022.
- Wheeler, Nicholas J., *Saving Strangers: Humanitarian Intervention in International Society*. Oxford: Oxford University Press, 2000.

ULUSLARARASI ADALET DİVANI'NIN KUVVET KULLANMA HUKUKUNA KATKISI

*Mehmet Emin BÜYÜK**

Giriş

Modern zamanların mutlak monarşilerinin aralarındaki problemleri çözerken başvurdukları birincil yöntem savaş olmuştur. Ancak modern uluslararası tahkimle birlikte devletler, aralarındaki uyuşmazlıkları artık hukuk aracılığıyla barışçıl bir şekilde çözümlenmeye çalışmışlardır. Hem Milletler Cemiyeti Misakı'nda hem de Birleşmiş Milletler Şartı'nda uluslararası hukukun birincil misyonu olan barış ve güvenliğin sağlanması amacı özel olarak vurgulanmıştır. Bu yönüyle, Uluslararası Daimî Adalet Divanı ve halefinin öncelikli görevleri de barış ve güvenliğin hukuk yoluyla sağlanması olmuştur.

Uluslararası Daimî Adalet Divanı, çalışmalarını yürüttüğü dönemdeki politik karmaşaya ve zorluklara rağmen, yetkin bir mahkeme olarak devletler nezdinde itibar kazanmış ve bu itibarı korumuştur. Yirmi yıldan az bir süre etkin bir şekilde faaliyette bulunmuş olmasına rağmen, kendisinden sonraki Divan'a hem statüsünü hem de ciddi bir içtihadî birikimi devretmiştir. Aynı zamanda, Daimî Divan tarafından Jaworzina meselesi¹, Aziz Naum Manastırı sorunu², Türkiye-İrak sınırı³, Doğu Grönland'ın statüsü⁴ ve benzer uyuşmazlıklarda verilen kararlar ve görüşler, uluslararası barış ve güvenliğin sağlanmasına ciddi katkılar sunmuştur. Bununla birlikte, kuvvet kullanmanın ve kuvvet kullanma tehdidinin nihai bir şekilde yasaklanması Birleşmiş Milletler Şartı⁵ ile gerçekleşebilmiştir.

* Arş. Gör., Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı, mbuyuk@marmara.edu.tr

1 PCIJ, Jaworzina, Series B. No 8, Advisory Opinion, 6 December 1923.

2 PCIJ, Monastery of Saint-Naoum, Series B. No 9, Advisory Opinion, 4 September 1924.

3 PCIJ, Interpretation of Article 3, Paragraph 2, of the Treaty of Lausanne, Series B. No 12, Advisory Opinion, 21 November 1925.

4 PCIJ, Legal Status of Eastern Greenland, Series A/B. No 53, Judgment, 5 April 1933.

5 Birleşmiş Milletler Şartı, md. 2/4, Selami Kuran, Derya Aydın Okur, Reşat Volkan Günel, Meltem Sarıbeyoğlu, *Uluslararası Hukuk Temel Metinler*, İstanbul: Beta, 2014, s. 4.

Kaynakça

- Bilsel, Cemil, *Devletler Hukuku Giriş*. İstanbul: Kenan Basımevi, 1940.
- Erkiner, Hakkı Hakan, *Uluslararası Terörizme Karşı Meşru Müdafaa*. İstanbul: Seçkin, 2021.
- Fellmeth, Aaron X., Horwitz, Maurice, *Guide to Latin in International Law*. Oxford: Oxford University Press, 2009.
- Franck, Thomas M., "Who Killed Article 2(4) or: Changing Norms Governing the Use of Force by States." *American Journal of International Law*, 64(4), (1970): 809-837.
- Guillaume, Gilbert, "The Use of Precedent by International Judges and Arbitrators." *Journal of International Dispute Settlement*, 2(1) (2011): 5-23
- Green, James A., *The International Court of Justice and Self-Defence in International Law*. Oregon: Hart Publishing, 2009.
- Greenwood, Christopher, "The International Court of Justice and the Use of Force." *Fifty Years of the International Court of Justice*, (Ed.) Vaughan Lowe, Malgosia Fitzmaurice, Cambridge: Cambridge University Press, 1996: 373-386.
- Gray, Christine, "The International Court of Justice and the Use of Force." *The Development of International Law by the International Court of Justice*, (Ed.) Christian J. Tams ve James Sloan, Oxford: Oxford University Press, 2013: 236-261.
- Henkin, Louis, *How Nations Behave: Law and Foreign Policy*. New York: Columbia University Press, 1968.
- Kreß, Claus, "The International Court of Justice and the 'Principle of Non-Use of Force'." *The Oxford Handbook of the Use of Force in International Law*, (Ed.) Marc Weller, Oxford: Oxford University Press, 2016: 561-604.
- Kuran, Selami, Okur, Derya Aydın, Günel, Reşat Volkan, Sarıbeyoğlu, Meltem, *Uluslararası Hukuk Temel Metinler*, İstanbul: Beta, 2014.
- Kuran, Selami, Gür, Hande, "Devlet-Dışı Aktörlere Karşı Meşru Müdafaa'da 'İsteksiz veya Âciz' Doktrini: Suriye ve DAES Örneği." *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi – Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 23(1), (2017): 57-88.
- Lauterpacht, Hersch, *The Development of the International Law by the International Court*. London: Stevens and Sons Limited, 1958.
- Lauterpacht, Hersch, "The Doctrine of Non-Justiciable Disputes in International Law.", *Economica*, 24 (1928): 277-317.
- Jennings, Robert, "International Force and the International Court of Justice." *The Current Legal Regulation of the Use of Force*, (Ed.) Antonio Cassese, Dordrecht: Martinus Nijhoff Publishers, 1986: 323-336.

Peevers, Charlotte, *The Politics of Justifying Force*. Oxford: Oxford University Press, 2013.

Shahabuddeen, Mohamed, *Precedent in the World Court*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007.

Taşdemir, Fatma, Özer, Adem, "Kuvvet Kullanma Hukuku Açısından Fırat Kalkanı Operasyonu", *Akademik Hassasiyetler*, 4(7) (2017): 53-70.

Watts, Arthur, "The Importance of International Law." *The Role of Law in International Politics: Essays in International Relations and International Law*, (Ed.) Michael Byers, Oxford: Oxford University Press, 2001: 5-16.

Kararlar, Danışma Görüşleri ve Emirnameler

PCIJ, Jaworzina, Series B. No 8, Advisory Opinion, 6 December 1923.

PCIJ, Monastery of Saint-Naoum, Series B. No 9, Advisory Opinion, 4 September 1924.

PCIJ, Interpretation of Article 3, Paragraph 2, of the Treaty of Lausanne, Series B. No 12, Advisory Opinion, 21 November 1925.

PCIJ, Legal Status of Eastern Greenland, Series A/B. No 53, Judgment, 5 April 1933.

ICJ, Conditions of Admission of a State to Membership in the United Nations (Article 4 of the Charter), Advisory Opinion, 28 May 1948.

ICJ, Corfu Channel (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland v. Albania), Judgment - Merits, 9 April 1949.

ICJ, Aerial Incident of 10 March 1953 (United States of America v. Czechoslovakia), Order - Removal from the List, 14 March, 1956.

ICJ, Aerial Incident of 27 July 1955 (Israel v. Bulgaria), Judgment - Preliminary Objections, 26 May 1959.

ICJ, Aerial Incident of 27 July 1955 (United States of America v. Bulgaria), Order - Removal from the List, 30 May 1960.

ICJ, South West Africa (Liberia v. South Africa), Judgment - Preliminary Objections, 21 December 1962.

ICJ, Temple of Preah Vihear (Cambodia v. Thailand), Judgment - Merits, 15 June 1962.

ICJ, South West Africa (Liberia v. South Africa), Judgment - Second Phase, 18 July 1966.

ICJ, Application for Review of Judgement No. 158 of the United Nations Administrative Tribunal, Advisory Opinion, 12 July 1973.

ICJ, Nuclear Tests (New Zealand v. France), Judgment, 20 December 1974.

ICJ, Western Sahara, Advisory Opinion, 16 October 1975.

ICJ, Fisheries Jurisdiction (Federal Republic of Germany v. Iceland), Judgment - Merits, 25 July 1974.

- ICJ, Fisheries Jurisdiction (Spain v. Canada), Judgment - Jurisdiction of the Court, 4 December 1998.
- ICJ, Legality of Use of Force (Yugoslavia v. United States of America), Order - Request for the Indication of Provisional Measures (Removal from List), 2 June 1999.
- ICJ, Difference Relating to Immunity from Legal Process of a Special Rapporteur of the Commission on Human Rights, Advisory Opinion, 29 April 1999.
- ICJ, Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons, Advisory Opinion, 8 July 1996.
- ICJ, Aerial Incident of 10 August 1999 (Pakistan v. India), Judgment - Jurisdiction of the Court, 21 June 2000.
- ICJ, Land and Maritime Boundary between Cameroon and Nigeria (Cameroon v. Nigeria: Equatorial Guinea intervening), Judgment, 10 October 2002.
- ICJ, Oil Platforms (Islamic Republic of Iran v. United States of America), Judgment - Merits, 6 November 2003.
- ICJ, Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory, Advisory Opinion, 9 July 2004.
- ICJ, Border and Transborder Armed Actions (Nicaragua v. Honduras), Judgment - Jurisdiction of the Court and Admissibility of the Application, 20 December 1988.
- ICJ, Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America), Judgment - Jurisdiction of the Court and Admissibility of the Application, 26 November 1984.
- ICJ, Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America), Judgment - Merits, 27 June 1986.
- ICJ, Gabčíkovo-Nagymaros Project (Hungary/Slovakia), Judgment, 25 September 1997.
- ICJ, Armed Activities on the Territory of the Congo (Democratic Republic of the Congo v. Uganda), Judgment - Counter-claims, 19 December 2005.
- ICJ, Application of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (Georgia v. Russian Federation), Judgment - Preliminary objections, 1 April 2011.
- ICJ, Obligation to Negotiate Access to the Pacific Ocean (Bolivia v. Chile), Judgment - Preliminary Objections, 24 September 2015.
- ICJ, Certain Activities carried out by Nicaragua in the Border Area (Costa Rica v. Nicaragua), Judgment - Merits, 16 December 2015.
- ICJ, Construction of a Road in Costa Rica along the San Juan River (Nicaragua v. Costa Rica), Judgment - Merits, 16 December 2015.
- ICJ, Alleged Violations of Sovereign Rights and Maritime Spaces in the Caribbean Sea (Nicaragua v. Colombia), Judgment - Preliminary objections, 17 March 2016.

- ICJ, Legal Consequences of the Separation of the Chagos Archipelago from Mauritius in 1965 (Request for Advisory Opinion), Advisory Opinion, 25 February 2019.
- ICJ, Appeal Relating to the Jurisdiction of the ICAO Council under Article II, Section 2, of the 1944 International Air Services Transit Agreement (Bahrain, Egypt and United Arab Emirates v. Qatar), Judgment, 14 July 2020.
- ICJ, Application of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (Armenia v. Azerbaijan), Order - Request for the Indication of Provisional Measures, 7 December 2021.
- ICJ, Alleged Violations of Sovereign Rights and Maritime Spaces in the Caribbean Sea (Nicaragua v. Colombia), Judgment, 21 April 2022.
- ICJ, Armed Activities on the Territory of the Congo (Democratic Republic of the Congo v. Uganda), Judgment - Reparations, 9 February 2022.
- ICJ, Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide in the Gaza Strip (South Africa v. Israel), Order - Provisional Measures, 26 January 2024
- ICJ, Application of the International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism and of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (Ukraine v. Russian Federation), Judgment, 31 January 2024.
- ICJ, Allegations of Genocide under the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Ukraine v. Russian Federation: 32 States intervening), Judgment - Preliminary Objections, 2 February 2024.
- ICJ, Legal Consequences arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, Advisory Opinion, 19 July 2024.
- Eritrea-Ethiopia Claims Commission - Final Award - Eritrea's Damages Claims, 17 August 2009.

İLERİ DÜZEY YAPAY ZEKÂ TEKNOLOJİLERİ, SİBER GÜVENLİK VE DEVLETLERİN KUVVET KULLANIMI

*Selman ÖZDAN**

*Atilla KASAP**

Giriş

Yapay zekâ, devletleri ve insanı ilgilendiren neredeyse her konuyu etkilemekle birlikte askeri hususta da (hem saldırı hem de savunma açısından) yapay zekânın bu etkisi göz ardı edilememektedir. Yapay zekâ teknolojilerinin, askeri uygulamaların bir parçası haline gelmesi kaçınılmaz bir durumdur. Ordular, özellikle saha operasyonlarında ve silah sistemlerinin geliştirilmesinde, yapay zekâdan destek almaktadırlar.

Yapay zekânın askeri teknolojiye entegrasyonu sayesinde, otonom karar alma yeteneğine sahip ileri düzey silah sistemleri geliştirilmeye daha müsait hale gelmiştir. Kuvvet kullanımının yasaklanması kapsamında, yapay zekâ teknolojilerinin kullanılmasının uluslararası hukuk çerçevesinde hukukiliği önemli bir tartışma konusudur. Dolayısıyla, yapay zekâ destekli teknolojilerin askeri unsurlarda kullanımının uluslararası hukukta kuvvet kullanma yasağının bir istisnası olup olamayacağı hukuki bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Askeri teknolojilerde kullanılan yapay zekâ, insansız hava araçları gibi otonom silahlardan, operasyonlarda komuta ve kontrolde robotların kullanıldığı gelişmiş destek sistemlerine kadar muhtelif sistemleri içermektedir. Müspet açıdan izah edildiğinde bu teknolojilerin, sahada hareket verimliliğini yükseltmek, insan kaybını azaltmak ve mücadele edilen tarafa karşı stratejik üstünlük ve öncelik kazanmak adına tasarlandığı iddia edilebilir. Bir başka ifadeyle, yapay zekâ destekli silahların insan güdümlü muadillerine kıyasla daha fazla hassasiyet sunabileceği, sivil kayıplar ve yerleşim alanlarına verilen zarar da dahil olmak üzere ikincil

* Doç. Dr. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ali Fuad Başgil Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Kamu Hukuku Anabilim Dalı. E-posta: selman.ozdan@omu.edu.tr.

* Dr. Öğr. Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ali Fuad Başgil Hukuk Fakültesi, Bilişim ve Teknoloji Hukuku Anabilim Dalı. E-posta: atilla.kasap@omu.edu.tr.

Kaynakça

- Abraham, Yuval, “‘A mass assassination factory’: Inside Israel’s calculated bombing of Gaza”. *+972 Magazine*, (30 Kasım 2023). <https://www.972mag.com/mass-assassination-factory-israel-calculated-bombing-gaza/> (Erişim: 2.12.2024).
- Abraham, Yuval, “‘Lavender’: The AI Machine Directing Israel’s Bombing Spree in Gaza”. *+972 Magazine*, (03 Nisan 2024). <https://www.972mag.com/lavender-ai-israeli-army-gaza/> (Erişim: 2.12.2024).
- Adam, David. “Lethal AI weapons are here: how can we control them?” *Nature*, 629 (23 Nisan 2024): 521-23.
- Anderson, Kenneth, Matthew Waxman. “Law and Ethics for Autonomous Weapon Systems: Why a Ban Won’t Work and How the Laws of War Can”. *Stanford University, The Hoover Institution Jean Perkins Task Force on National Security & Law Essay Series*, (2013). https://scholarship.law.columbia.edu/faculty_scholarship/1803 (Erişim: 2.12.2024).
- Asaro, Peter, “On Banning Autonomous Weapon Systems: Human Rights, Automation, and the Dehumanization of Lethal Decision-Making”. *International Review of the Red Cross*, 94(886), (Haziran 2012): 687-709.
- Avrupa Birliği Yapay Zeka Tüzüğü, *Official Journal of the European Union* 2024/1689 (12 Temmuz 2024). <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj> (Erişim: 2.12.2024).
- Aybay, Rona, Oral, Elif, *Kamusal Uluslararası Hukuk*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2016.
- Birleşmiş Milletler Andlaşması, *Resmî Gazete* 6092 (24 Ağustos 1945), Kanun no. 4801. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/6092.pdf> (Erişim: 2.12.2024).
- Blanchard, Alexander, Mariarosaria Taddeo. “Autonomous Weapon Systems and Jus Ad Bellum”. *AI & SOCIETY* 39(2), (2024): 705-11.
- Bode, Ingvild, “Contesting Use of Force Norms Through Technological Practices”. *Heidelberg Journal of International Law*, 83(1), (2023): 39-64.
- Boulanin, Vincent, Maaike Verbruggen. *Mapping the Development of Autonomy in Weapon Systems*. Solna: Stockholm International Peace Research Institute, (2017). <https://www.sipri.org/publications/2017/policy-reports/mapping-development-autonomy-weapon-systems> (Erişim: 2.12.2024).
- Campbell, John F., “Investigation Report of the Airstrike on the Medecins Sans Frontieres / Doctors Without Borders Trauma Center in Kunduz, Afghanistan on 3 October 2015”. Report, United States Forces Command, (21 Kasım 2015). <https://www.justsecurity.org/wp-content/uploads/2022/02/Investigation-Report-of-the-Airstrike-on-the-Medecins-Sans-Frontieres-I-Doctors-Without-Borders-Trauma-Center-in-Kunduz-Afghanistan-on-3-October-2015-2016-report.pdf> (Erişim: 2.12.2024).

- Case Concerning Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America), (Merits, Judgment) (ICJ Rep. 1986).
- Castle, Stephen, "U.K. Armed Forces' Data Is Exposed in Hostile Cyberattack". *New York Times*, (07 Mayıs 2024). <https://www.nytimes.com/2024/05/07/world/europe/uk-armed-forces-data-hack.html> (Erişim: 2.12.2024).
- Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict with Regulations for the Execution of the Convention, 249 UNTS 240 (14 Mayıs 1954).
- Cernatoni, Raluca, "Governing Military AI Amid a Geopolitical Minefield", *Carnegie Europe*, (17 Temmuz 2024). <https://carnegieendowment.org/research/2024/07/governing-military-ai-amid-a-geopolitical-minefield?lang=en¢er=Europe> (Erişim: 2.12.2024).
- DCDC. "Human-Machine Teaming". Joint Concept Note 1/18. Wiltshire: UK Ministry of Defence, Development, Doctrine and Concepts Centre, (2018). https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5b02f398e5274a0d7fa9a7c0/20180517-concepts_uk_human_machine_teaming_jcn_1_18.pdf (Erişim: 2.12.2024).
- Docherty, Bonnie. "Losing Humanity: The Case against Killer Robots". Human Rights Watch ve International Human Rights Clinic, (Kasım 2012). https://www.hrw.org/sites/default/files/reports/arms1112_ForUpload.pdf (Erişim: 2.12.2024).
- Ekelhof, Merel A.C., "AI is Changing the Tattlefield, But Perhaps Not How You Think: An Analysis of the Operationalization of Targeting Law and the Increasing Use of AI in Military Operations", *Research Handbook on Warfare and Artificial Intelligence*, (Ed.) Robin Geiß, Henning Lahmann, Northampton, MA: Edward Elgar, 2024.
- Fenrick, William J., "The Prosecution of International Crimes in Relation to the Conduct of Military Operations", *The Handbook of the International Law of Military Operations*, (Ed.) Terry D Gill, Dieter Fleck, Oxford: Oxford University Press, 2010.
- Fildes, Nic, "Amazon to Build \$1.3bn Australian Defence Cloud". *Financial Times*, (04 Temmuz 2024). <https://www.ft.com/content/19bfb4a9-e46a-4e27-86c0-c77d7370d570> (Erişim: 2.12.2024).
- Geiß, Robin, Lahmann, Henning, "Introduction to Research Handbook on Warfare and Artificial Intelligence". *Research Handbook on Warfare and Artificial Intelligence*, (Ed.) Robin Geiß, Henning Lahmann, 1-9. Northampton, MA: Edward Elgar, 2024.
- Goldman, Adam, Haberman, Maggie, Thrush, Glenn. "F.B.I. Investigating Efforts to Infiltrate Presidential Campaigns, Possibly by Iran". *New York Times*, (12 Ağustos 2024), <https://www.nytimes.com/2024/08/12/us/politics/fbi-trump-campaign-hacking.html> (Erişim: 2 Aralık 2024).

- Gündüz, Aslan, *Milletlerarası Hukuk*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2015.
- Hammond, George. "Alexandr Wang: US technologists should help preserve US military and economic leadership". *Financial Times*, (13 Eylül 2023). <https://www.ft.com/content/98b0a060-0e2e-4001-a4b6-8c388c106988> (Erişim: 2.12.2024).
- Hancock, Alice, "Russia is trying to sabotage European railways, warns Prague". *Financial Times*, (05 Nisan 2024). <https://www.ft.com/content/f8207823-f5e1-4caf-934d-67c648f807bf> (Erişim: 2.12.2024).
- Hsu, Tiffany, "Elections Officials Battle a Deluge of Disinformation". *The New York Times*, (12 Ağustos 2024), <https://www.nytimes.com/2024/08/12/business/media/2024-election-disinformation.html> (Erişim: 2.12.2024).
- International Committee of the Red Cross. "The Law of Armed Conflict: Weapons". ICRC, (Haziran 2002). https://www.icrc.org/sites/default/files/external/doc/en/assets/files/other/law5_final.pdf (Erişim: 2.12.2024).
- International Committee of the Red Cross. "Expert Meeting, Autonomous Weapon Systems: Implications of Increasing Autonomy in the Critical Functions of Weapons". ICRC, (15 Mart 2016). https://icrcndresourcecentre.org/wp-content/uploads/2017/11/4283_002_Autonomus-Weapon-Systems_WEB.pdf (Erişim: 2.12.2024).
- Jones, Sam, "Germany denounces Russia for cyber attack on Olaf Scholz's party". *Financial Times*, (03 Mayıs 2024). <https://www.ft.com/content/6946fb91-df7e-43c4-a84a-3bee0dcf4a13> (Erişim: 2.12.2024).
- Jones, Sam, "Russian disinformation on Ukraine has grown in scale and skill, warns Berlin". *Financial Times*, (01 Nisan 2024). <https://www.ft.com/content/12c58303-ca41-4b16-bfd3-4612f3f3ae4c> (Erişim: 2.12.2024).
- Jones, Sam, "Russian hackers target German opposition with fake dinner party". *Financial Times*, (22 Mart 2024). <https://www.ft.com/content/16b7555c-4cba-4883-94f6-073a01333277> (Erişim: 2.12.2024).
- Kinder, Tabby "How Silicon Valley is helping the Pentagon in the AI arms race". *Financial Times*, (31 Temmuz 2023). <https://www.ft.com/content/2ed278cc-6c3f-4569-b73c-64ad378f3ea8> (Erişim: 2.12.2024).
- Kinder, Tabby, "How Silicon Valley's 'Oppenheimer' Found Lucrative Trade in AI Weapons". *Financial Times*, (28 Mart 2024). <https://www.ft.com/content/ce6f96f8-6ab8-4089-b7db-f99db22c2071> (Erişim: 2.12.2024).
- Kissin, Ellesheva. "Hackers use developing countries as testing ground for new ransomware attacks", *Financial Times*, (24 Nisan 2024). <https://www.ft.com/content/53758c43-9349-4f01-9c2c-b452822a3e7e> (Erişim: 2.12.2024).
- Knight, Will, "The AI-Powered, Totally Autonomous Future of War Is Here". *Wired*, (25 Temmuz 2023), <https://www.wired.com/story/ai-powered-totally-autonomous-future-of-war-is-here/> (Erişim: 2.12.2024).

- Kwik, Jonathan, "The Conceptual Roots of The Criminal Responsibility Gap In Autonomous Weapon Systems". *Melbourne Journal of International Law*, 24(1), (2023): 1-26.
- Lewis, Dustin A., "War Crimes Involving Autonomous Weapons: Responsibility, Liability and Accountability". *Journal of International Criminal Justice*, 21(5), (2023): 965-980.
- Lipton, Eric, "A.I. Brings the Robot Wingman to Aerial Combat", *New York Times*, (27 Ağustos 2023). <https://www.nytimes.com/2023/08/27/us/politics/ai-air-force.html> (Erişim: 2.12.2024).
- Mann, Jindan-Karena, "Autonomous Weapons Systems and the Liability Gap, Part Two: Civil Liability and State Responsibility", *Rethinking SLIC*, (03 Ekim 2019). <https://rethinkingslic.org/blog/53-autonomous-weapons-systems-and-the-liability-gap-part-two-civil-liability-and-state-responsibility> (Erişim: 2.12.2024).
- Marwala, Tshilidzi, "Militarization of AI Has Severe Implications for Global Security and Warfare". *United Nations University*, (24 Temmuz 2023). <https://unu.edu/article/militarization-ai-has-severe-implications-global-security-and-warfare> (Erişim: 2.12.2024).
- Matthias, Andreas, "The Responsibility Gap: Ascribing Responsibility for the Actions of Learning Automata". *Ethics and Information Technology* 6(3), (2004): 175-83.
- McFarland, Tim, McCormack, Tim, "Mind the Gap: Can Developers of Autonomous Weapons Systems be Liable for War Crimes?", *International Law Studies*, 90(1), (2014): 361-85.
- Méheut, Constant, "Russia and Ukraine Engage in Dueling Air Assaults Behind the Front Lines", *New York Times*, (19 Mayıs 2024). <https://www.nytimes.com/2024/05/19/world/europe/russia-ukraine-air-assaults.html> (Erişim: 2.12.2024).
- Miller, Christopher, Ian Bott, John Paul Rathbone, ve Sylvia Pfeifer, "The age of drone warfare is disrupting the defence industry". *Financial Times*, (08 Temmuz 2024). <https://www.ft.com/content/cf6ded0f-f595-4359-b8f7-273799f1149c> (Erişim: 2.12.2024).
- Mozur, Paul, Satariano, Adam, "A.I. Begins Ushering In an Age of Killer Robots". *New York Times*, (02 Temmuz 2024), <https://www.nytimes.com/2024/07/02/technology/ukraine-war-ai-weapons.html> (Erişim: 2.12.2024).
- National Security Commission on Artificial Intelligence. "Final Report", (Mart 2021). <https://reports.nscai.gov/final-report/> (Erişim: 2.12.2024).
- Newton, Michael, May, Larry, *Proportionality in International Law*, Oxford, New York: Oxford University Press, 2014.
- North Atlantic Treaty Organization. "NATO 2022 Strategic Concept: Deterrence and Defence, Resilience, and Protecting Core Principles". NATO, (29 Haziran

- 2022). https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_187617.htm (Erişim: 2.12.2024).
- Özsunay, Ergun, *Avrupa Birliği Hukuku ve Türkiye-AB İlişkileri*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015.
- Pacholska, Magdalena, "Military Artificial Intelligence and the Principle of Distinction: A State Responsibility Perspective", *Israel Law Review*, 56(1), (2023): 3-23.
- Pazarıcı, Hüseyin, *Uluslararası Hukuk*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2005.
- Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I), 1125 UNTS 3 (1977).
- Rathbone, John Paul, Jones, Sam, Milne, Richard, "Russia plotting sabotage across Europe, intelligence agencies warn". *Financial Times*, (05 Mayıs 2024), <https://www.ft.com/content/c88509f9-c9bd-46f4-8a5c-9b2bdd3c3dd3> (Erişim: 2.12.2024).
- Sajduk, Błażej, "Ethical Dimension of Post-heroic and Autonomous Modern Armed Conflicts". *Technology, Ethics and the Protocols of Modern War*, (Ed.) Artur Gruszczak, Pawel Frankowski, Routledge, 2018.
- Sanger, David E., "In Ukraine, New American Technology Won the Day. Until It Was Overwhelmed", *New York Times*, (23 Nisan 2024), <https://www.nytimes.com/2024/04/23/us/politics/ukraine-new-american-technology.html> (Erişim: 2.12.2024).
- Sanger, David E., Barnes, Julian E., "U.S. Hunts Chinese Malware That Could Disrupt American Military Operations", *New York Times*, (29 Temmuz 2023). <https://www.nytimes.com/2023/07/29/us/politics/china-malware-us-military-bases-taiwan.html> (Erişim: 2.12.2024).
- Sanger, David E., Gold, Michael, "The Hacking of Presidential Campaigns Begins, With the Usual Fog of Motives". *New York Times*, (11 Ağustos 2024), <https://www.nytimes.com/2024/08/11/us/politics/trump-campaign-hacking-iran.html> (Erişim: 2.12.2024).
- Sanger, David E., Landler, Mark., "U.S. and Britain Accuse China of Cyberespionage Campaign". *New York Times*, (25 Mart 2024). <https://www.nytimes.com/2024/03/25/us/politics/china-hacking-us-sanctions.html> (Erişim: 2.12.2024).
- Schaake, Marietje. "Military is the missing word in AI safety discussions". *Financial Times*, (30 Nisan 2024). <https://www.ft.com/content/da03f8e1-0ae4-452d-acd1-ec284b6acd78> (Erişim: 2.12.2024).
- Schmitt, Michael N., Jeffrey S. Thurnher. "'Out of the Loop': Autonomous Weapon Systems and the Law of Armed Conflict ", *Harvard National Security Journal* 4(2), (2013): 231-81.

- Singh, Vijaya, “Principle Of Distinction Vis-a-Vis Artificial Intelligence: Beginning of a Bloodless Revolution?”, *Michigan Journal of International Law*, (Kasım 2019). <https://www.mjilonline.org/3930-2/>.(Erişim: 2.12.2024).
- Tett, Gillian, “Companies must rethink how they handle cyber risk”. *Financial Times*, (18 Nisan 2024). <https://www.ft.com/content/bfe01131-1ae0-4df8-bdfe-3447def01053> (Erişim: 2.12.2024).
- Thornhill, John, “War by algorithm raises new moral dangers”. *Financial Times*, (11 Nisan 2024). <https://www.ft.com/content/f6c1b6ab-532c-44b0-9caa-7c8714c85764> (Erişim: 2.12.2024).
- Vestner, Tobias, “Responsible AI Symposium – The Nexus between Responsible Military AI and International Law”. *Lieber Institute West Point*, (17 Kasım 2022). <https://lieber.westpoint.edu/nexus-between-responsible-military-ai-international-law/> (Erişim: 2.12.2024).
- Winter, Elliot, “The Compatibility of the Use of Autonomous Weapons with the Principle of Precaution in the Law of Armed Conflict”, *The Military Law and the Law of War Review* 58(2), (2020): 240-73.

OTONOM SİLAH SİSTEMLERİNİN DEVLETLERİN KUVVET KULLANMA PRATIĞI ÜZERİNDEKİ MEVCUT VE OLASI ETKİLERİ

Adem ÖZER*

Giriş

İnsan evriminin tarihinde bir süreklilik olarak beliren savaş, taraflar arasında anlaşmazlıkların sona erdirilmesinde son çare olarak kabul edilmektedir, ancak mevcut uluslararası hukuka uygun olarak savaşan taraflar kuvvet kullanımını sınırlandırmalı, orantısız askeri eylemlerden kaçınılmalı ve ikincil hasarı minimize etmelidir.¹ Bu çerçevede teknolojik değişim ve dönüşümler, devletler tarafından silahların doğruluğunu ve etkinliğini arttırmak, düşmanlıkların yürütülme biçimlerini revize etmek ve askeri doktrinleri yeniden yazmak için kullanılmıştır. Askeri teknoloji-deki en önemli güncel gelişmelerden biri olan otonom silah sistemleri bir kere etkinleştirildiğinde, insan operatörü olmaksızın hedefleri seçebilen ve vurabilen silah sistemleridir. Bu tür sistemler, ekseriyetle insan operatörünün yerini alan bilgisayar tabanlı bir kontrole dayanmaktadır. Bilhas-sa yapay zekâ, robotik ve ilgili teknolojilerdeki gelişmelerin bir araya gelmesi ile birlikte otonom silah sistemleri devletlerin askeri envanterle-rinde yer edinmekte ve söz konusu isteğin ise devamlılık arz edeceği ak-törlerin rasyonel bir tutumu olarak değerlendirilmektedir.²

Otonom silah sistemlerinin, askeri karar alma süreçlerinde insanla-rın yerine geçmesi, savaş alanındaki dinamikleri kesin bir şekilde değiştireceği kabul edilen bir gerçektir.³ Ancak otonom silah sistemlerini ne

* Doç. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, ademmozerr@gmail.com & adem.ozer@hbv.edu.tr.

¹ Adolfo Arreola, "Lethal Autonomous Weapons: Means of Defense and Attack", *Peruvian Army Center for Strategic Studies*, (2022), <https://ceeep.mil.pe/2022/10/27/lethal-autonomous-weapons-means-of-defense-and-attack/?lang=en>.

² Tim McFarland, "Autonomous Weapons and The Jus Ad Bellum", *Law School Policy Review & Kautilya Society*, (2021), <https://lawschoolpolicyreview.com/2021/03/20/autonomous-weapons-and-the-jus-ad-bellum-an-overview/>.

³ Gökhan Güneysu, "Autonomous Weapon Systems and the Humanitarian Principle of Distinction", *Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul*, (74), (2024), s. 135.

Kaynakça

- Agrawal, Aishwarya, "The Doctrine of Hot Pursuit", *LawBhoomi*, (September 25, 2024), <https://lawbhoomi.com/the-doctrine-of-hot-pursuit/>.(Erişim: 10.10.2024).
- Akkuş, Berkant, "Uluslararası İnsancıl Hukukun İnsandışılaştırılması: Otonom Silah Sistemlerinin Uluslararası İnsancıl Hukuk Üzerindeki Potansiyel Etkisi Üzerine Bir Analiz", *Güvenlik Çalışmaları Dergisi*, 24(2), (2022): 174-196.
- Albayrak, Gökhan, Özer, Adem, "Davetle Müdahalenin Geçerliliği Açısından Afrika Kıtasındaki İki Zıt Örnek: Mali ve Gambiya", *Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(26), (2018): 307-322.
- Arreola, Adolfo, "Lethal Autonomous Weapons: Means of Defense and Attack", *Peruvian Army Center for Strategic Studies*, (2022), <https://ceeep.mil.pe/2022/10/27/lethal-autonomous-weapons-means-of-defense-and-attack/?lang=en>. (Erişim: 10.10.2024).
- Bayram, Yeşim, "Uluslararası Güvenlikte Devlet Dışı Dalga: Sivil Toplum ve Otonom Silah Sistemleri", *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(1), (2024): 97-132.
- Blanchard, Alexander, Taddeo, Mariarosaria, "Autonomous weapon systems and jus ad bellum", *AI & Society*, 39(1), (2024): 705-711.
- Boogaard, Jeroen van den, "Warning! Obstacles Ahead! The Regulation of Autonomous Weapons Systems in the GGE LAWS", *Opinio Juris*, (2024), <https://opiniojuris.org/2024/03/04/warning-obstacles-ahead-the-regulation-of-autonomous-weapons-systems-in-the-gge-laws/>.(Erişim: 10.10.2024).
- Boulanin, Vincent, Laura Bruun, Netta Goussac, *Autonomous Weapon Systems And International Humanitarian Law: Identifying Limits and the Required Type and Degree of Human-Machine Interaction*, SIPRI, June 2021.
- Boulanin, Vincent, *Mapping The Development of Autonomy in Weapon Systems: A Primer on Autonomy*, Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), 2016, ss. 3-4
- Buchan, Russell, Tsagourias, Nicholas, "Intervention by Invitation and the Scope of State Consent", *Journal on the Use of Force and International Law*, 10(2), (2023): 1-19.
- Davison, Neil, "A legal perspective: Autonomous weapon systems under international humanitarian law", *UNODA Occasional Papers No. 30*, (November 2017): 5-18.
- DoD Directive 3000.09: Autonomy in Weapon Systems, January 25, 2023.
- Figuroa, Andrew, "License to Kill: An Analysis of the Legality of Fully Autonomous Drones in the Context of International Use of Force Law", *Pace International Law Review*, 31(1), (2018): 145-171.

- Geiss, Robin, *The International-Law Dimension of Autonomous Weapons Systems*, Berlin: Friedrich-Ebert-Stiftung, 2015.
- Gill, Terry D., Tibori-Szabó, Kinga, *The Use of Force and The International Legal System*, Cambridge: Cambridge University Press, 2024.
- Güneysu, Gökhan, "Autonomous Weapon Systems and the Humanitarian Principle of Distinction", *Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul*, 74, (2024): 133-153.
- Human Rights Watch, *Losing Humanity: The Case against Killer Robots*, 2012.
- Human Rights Watch, *Stopping Killer Robots: Country Positions on Banning Fully Autonomous Weapons and Retaining Human Control*, 2020.
- ICRC, *Expert Meeting: Autonomous Weapon Systems Implications of Increasing Autonomy in The Critical Functions of Weapons*, Versoix, Switzerland 15-16 March 2016, August 2016.
- Keskin, Funda, *Uluslararası Hukukta Kuvvet Kullanma: Savaş, Karışma ve Birleşmiş Milletler*, Ankara: Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları Tezler Dizisi: 4, 1998.
- Kleczkowska, Agata, "Autonomous Weapons and the Right to Self-Defence", *Israel Law Review*, 56(1), (2023): 24-40.
- Leys, Nathan, "Autonomous Weapon Systems, International Crises, and Anticipatory Self-Defense ", *The Yale Journal of International Law*, 45(2), (2020): 377-411.
- McFarland, Tim, "Autonomous Weapons and The Jus Ad Bellum", *Law School Policy Review & Kautilya Society*, (2021), <https://lawschoolpolicyreview.com/2021/03/20/autonomous-weapons-and-the-jus-ad-bellum-an-overview/>. (Erişim: 10.10.2024).
- Mızrak, Baransel, "Davetle Müdahale Doktrini ve Meşru Müdafaa Hakkı'nın Jus Ad Bellum Açısından Değerlendirilmesi: Türkiye'nin Libya ve Suriye Müdahaleleri", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19(1), (2024): 377-412.
- Noor, Sitara. "Laws on LAWS Regulating the Lethal Autonomous Weapon Systems", *Journal of Indo-Pacific Affairs*, (September 2023): 20-31.
- Özer, Adem, *Silahlandırılmış Yapay Zeka: Otonom Silah Sistemleri ve Uluslararası Hukuk*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Petrella, Stephanie, Miller, Chris, Cooper, Benjamin, "Russia's Artificial Intelligence Strategy: The Role of State-Owned Firms", *Orbis*, 65(1), (2021): 75-100.
- Phillips, Donovan, "The Automation of Authority: Discrepancies with Jus ad Bellum Principles", *Lethal Autonomous Weapons: Re-Examining the Law and Ethics of Robotic Warfare*, Ed. Jai Galliot, Duncan MacIntosh & Jens David Ohlin, New York: Oxford University Press, 2021.
- Rabasa, Angel, etal, *Ungoverned Territories: A Unique Front in the War on Terrorism*, RAND, 2007.

- Reeves, Shane R., Ronald T. P. Alcalá, Amy McCarthy, "Challenges In Regulating Lethal Autonomous Weapons Under International Law", *Southwestern Journal of International Law*, XXVII(1), (2021): 101-118.
- Roff, Heather M., "Lethal Autonomous Weapons and Jus Ad Bellum Proportionality", *Case Western Reserve Journal of International Law*, 47(1), (2015): 37-52.
- Roff, Heather M., Moyes, Richard, *Meaningful Human Control, Artificial Intelligence and Autonomous Weapons*, Briefing paper prepared for the Informal Meeting of Experts on Lethal Autonomous Weapons Systems, UN Convention on Certain Conventional Weapons, April 2016.
- Schmitt, Michael N., "The Influence of Weaponry on the Jus ad Bellum", *Articles of War*, (2024). <https://lieber.westpoint.edu/influence-weaponry-jus-ad-bellum/>. (Erişim: 10.10.2024).
- Singer, Peter W., *Robotik Savaş: 21. Yüzyıldaki Robotik Devrim*, İstanbul: Buzdağı Yayınları, 2015.
- Singer, Peter W., "Do Drones Undermine Democracy?", (2012), <https://www.brookings.edu/articles/do-drones-undermine-democracy/>. (Erişim: 10.10.2024).
- Taddeo, Mariarosaria, Blanchard, Alexander., "A Comparative Analysis of the Definitions of Autonomous Weapons Systems", *Science and Engineering Ethics*, 28(1), (2022): 1-22.
- Taşdemir, Fatma, Özer, Adem, "Kuvvet Kullanma Hukuku Açısından Fırat Kalkanı Operasyonu", *Akademik Hassasiyetler*, 4(7), (2017): 53-70.
- Taylor, Andrew J., "Thoughts on the Nature and Consequences of Ungoverned Spaces", *The SAIS Review of International Affairs*, 36(1), (2016): 5-15.
- Thurnher, Jeffrey S., "No One at the Controls: Legal Implications of Fully Autonomous Targeting", *JFQ*, 67(4), (2012): 77-84.
- United Kingdom Ministry of Defence, *Joint Doctrine Publication 0-30.2 Unmanned Aircraft Systems*, Development, Concepts and Doctrine Centre, 2017.
- Walsh, Toby, *2062 Yapay Zekâ Dünyası*, (Çev.) Zerin Dirihan, İstanbul: Say Yayınları, 2020.
- Zhonghai, Zhou, "On the Connotation and Practice of the Right of Hot Pursuit", *China Oceans Law Review*, 1, (2006): 556-578.

CYBER OPERATIONS AND THE LAW ON THE USE OF FORCE

*Jacques KABANO**
*Cedric MUGISHA***

Introduction

Since 2006, a series of significant cyber incidents have impacted government agencies, defence and high-tech companies. These incidents have resulted in diplomatic crises among sovereign states and, less noticeable, a loss of considerable financial resources. The emergence of cyber threats has introduced novel challenges to the concept of state sovereignty itself and to the international norms governing state responsibility as well as to the main obligation of the United Nations Security Council of maintaining peace and security internationally.

As far as the state responsibility is concerned, a state should be held accountable for its cyber operations against other states under the condition that it exercises effective control over them. This is in accordance with the test set out by the International Court of Justice in its judgment in the Nicaragua case.¹ Furthermore, this interpretation aligns with the minimum standard of overall control adopted by the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia in *Prosecutor v. Tadić*.²

In matters pertaining to international security, the United Nations Security Council would be involved in relation to the provision of the Charter of the United Nations, particularly in accordance with Article 2(4), and Chapter VII. It may be argued that cyber operations directed against state sovereignty, analogous to those outlined in Article 2 (4) of

* Dr., University of Lay Adventists of Kigali (UNILAK), j.kabano@unilak.ac.rw.

** Assistant Lecturer, University of Lay Adventists of Kigali (UNILAK), cedrmugisha@gmail.com.

¹ Cassese Antonio, "The Nicaragua and Tadić Tests Revisited in Light of the ICJ Judgment on Genocide in Bosnia". *The European Journal of International Law*, 18(4), (2007), pp. 649, 657.

² *Prosecutor v Tadić (Appeal Judgment) IT-94-1-A (ICTY, 15 July 1999) prg. 116 and ff.*

participation of non-state actors, renders the attribution process inherently challenging.

The UN Charter's prohibition of the use of force, as set forth in Article 2(4), encompasses cyber operations that threaten state sovereignty. Nevertheless, defining such operations as uses of force remains a challenging endeavour. It falls to the Security Council to interpret and apply these principles to the digital realm in order to address these threats. This chapter has examined the application of the law on the use of force to cyber operations, with particular emphasis on both collective self-defence and customary international law. Furthermore, the issue of state responsibility has been addressed, with particular attention paid to the challenges of attribution, including the use of digital masking and the limitations of current legal frameworks. In conclusion, potential mechanisms for attribution were put forth, including the suggestion of a unified treaty delineating responsibilities within the domain of cyberspace, the establishment of international agreements concerning evidentiary standards, and the formulation of a legal framework for public-private partnerships in cybersecurity.

References

- Ajayi, Olusola Olajide et al., "Application of Data Masking in Achieving Information Privacy", *IOSR Journal of Engineering*, 4(2), (2014): 13-21.
- Antonio, Cassese. "The Nicaragua and Tadić Tests Revisited in Light of the ICJ Judgment on Genocide in Bosnia". *The European Journal of International Law*. 18(4), (2007): 649-668.
- Bellaby, Ross W. "Going Dark: Anonymising Technology in Cyberspace", *Ethics and Information Technology*, 20(3), (2018): 189-204.
- Blank, Laurie R. "International Law and Cyber Threats from Non-State Actors", *Israel Yearbook on Human Rights*, (43), (2013): 111-139.
- Blank, Laurie R. "The Use of Force to Prevent Recurrence of Conflict: Where Are the Limits of Self-Defense?", *Brook. L. Rev.*, (86), (2020): 1-42.
- Bousquet, Antoine J. *The Scientific Way of Warfare: Order and Chaos on the Battlefields of Modernity*, Oxford: Oxford University Press, 2022.
- Brandis, George. "The Right of Self-Defense against Imminent Armed Attack in International Law", *Aust. YBIL*, (35), (2017).
- Brown, Gary D. "International Law Applies to Cyber Warfare: Now What", *Sw. L. Rev.*, (46), (2016): 355-377.

- Charney, Scott. *Rethinking the Cyber Threat: A Framework and Path Forward*, Redmond, WA: Microsoft Corp., 2009.
- Choucri, Nazli, et al., "Institutions for Cyber Security: International Responses and Global Imperatives", *Information Technology for Development*, 20(2), (2014): 96-121.
- Collins, Edward and Martin A. Rogoff, "*The Caroline incident of 1837, the McLeod affair of 1840-1841, and the Development of International Law*", *American Review of Canadian Studies*, 20(1), (1990): 81-107.
- Deibert, Ronald J. et al., "Cyclones in Cyberspace: Information Shaping and Denial in the 2008 Russia-Georgia war", *Security Dialogue*, 43(1) (2012): 3-24.
- Delerue, François. *Cyber Operations and International Law*, Cambridge: Cambridge University Press, 2020.
- Dev, Priyanka R. "Use of Force and Armed Attack Thresholds in Cyber Conflict: The Looming Definitional Gaps and the Growing Need for Formal UN Response", *Texas International Law Journal*, (50), (2015): 381-401.
- Doc, Tony and Esther Zdanavage. *Korea: 25 June, 1950-27 July, 1953; the War America Forgot to Remember*, Korean War Awareness Project, 1991.
- Efrony, Dan and Yuval Shany, "A Rule Book on the Dhelf? Tallinn Manual 2.0 on Cyberoperations and Subsequent State Practice", *American Journal of International Law*, 112(4), (2018): 583-657.
- Egloff, Florian J. *Semi-State Actors in Cybersecurity*, Oxford: Oxford University Press, 2022.
- Eichensehr, Kristen E. "The Law and Politics of Cyberattack Attribution", *UCLA Law Review*, (67), (2020): 520-598.
- Elliott, Kevin A. *Active Cyber Defense and Attribution in Cyber Attacks*, Utica College PhD Diss., 2018.
- Eneterio, Capt Hiller Silva et al., "*Risk Management in Military Operations: An application of the Mosler Method*", *Journal of the Americas*, (2020): 226-239.
- Fisk, Catherine L. "Credit Where it's due: the Law and Norms of Attribution", *Georgetown Law Journal*, (95), (2006): 1-69.
- Franck, Thomas M. *Recourse to Force: State Action against Threats and Armed Attacks*, Cambridge: Cambridge University Press, 2002.
- Geers, Kenneth. "The Challenge of Cyber Attack Deterrence", *Computer Law & Security Review*, 26(3), (2010): 298-303.
- Geiss, Robin and H. Lahmann, "Freedom and Security in Cyberspace: Shifting the Focus Away from Military Responses Towards Non-Forcible Countermeasures and Collective Threat-Prevention", *Peacetime Regime for State Activities in Cyberspace*, (Ed.) Katharina Ziolkowski, NATO CCD COE Publications, 2013.
- Grove, G., S. Goodman and S. Lukasik. "Cyber-attacks and International Law", *Survival*, 42(3), (2000): 89-104.

- Hathaway, Oona A. et al., "The law of Cyber-Attack", *California Law Review*, (100), (2012): 817-886.
- Huntley, Todd C. "Controlling the Use of Force in Cyber Space: The Application of the Law of Armed Conflict during a Time of Fundamental Change in the Nature of Warfare", *Naval Law Review*, 60(1), (2010): 1-40.
- ICJ, "Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons", Advisory Opinion, I.C.J. Reports 1996.
- ICRC, "Customary IHL", <https://www.icrc.org/en/war-and-law/treaties-customary-law/customary-law>. (Accessed: 25.06.2024).
- International Law Commission, Draft articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts, with commentaries 2001, session (A/56/10), https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_6_2001.pdf. (Accessed: 25.06.2024).
- Jensen, Eric Talbot "The Tallinn Manual 2.0: Highlights and Insights", *Geo. J. Int'l L.*, (48), (2016): 735-778.
- Joubert, Vincent. *Five Years After Estonia's Cyber Attacks: Lessons Learned for NATO*, NATO Defense College No. 76, 2012.
- Kim, Won et al., "The Dark Side of the Internet: Attacks, Costs and Responses", *Information Systems*, 36(3), (2011): 675-705.
- Kratochwil, Friedrich, "On the notion of "Interest" in International Relations", *International Organization*, 36(1), (1982): 1-30.
- Kumar, Divij. "Interpretation of International Law under the Tallinn Manual(s)", *Indian JL & Legal Rsch.*, (3), (2021): 1-10.
- Lehto, Martti. "Cyber-attacks against critical infrastructure." *Cyber security: Critical Infrastructure Protection*, (Eds.) Martti Lehto, Pekka Neittaanmäki, Cham: Springer International Publishing, 2022.
- Llamzon, Aloysius P. "Jurisdiction and compliance in recent decisions of the International Court of Justice", *European Journal of International Law*, 18(5), (2007): 815-852.
- Lotrionte, Catherine. "State Sovereignty and Self-Defense in Cyberspace: A Normative Framework for Balancing Legal Rights", *Emory Int'l L. Rev.*, (26) (2012): 825-919.
- McNab, Molly and Megan Matthews, "Clarifying the Law Relating to Unmanned Drones and the Use of Force: The Relationships Between Human Rights, Self-Defense, Armed Conflict and International Humanitarian Law", *Denver Journal of International Law & Policy*, (39), (2010): 661-694.
- Mejia, Eric F. "Act and Actor Attribution in Cyberspace: A Proposed Analytic Framework", *Strategic Studies Quarterly*, 8(1), (2014): 114-132.
- Melzer, Nils. *Cyberwarfare and International Law*, UNDIR Resources: Idea for Peace and Security, 2011.

- Nye, Joseph S. "Deterrence and Dissuasion in Cyberspace", *International Security*, 41(3), (2016): 44-71.
- O'Meara, Chris. *Necessity and Proportionality and the Right of Self-defence in International Law*, Oxford: Oxford University Press, 2021.
- Phooko, Moses Retselisitsoe. "How Effective the International Criminal Court has been: Evaluating the Work and Progress of the International Criminal Court", *Notre Dame Journal of International & Comparative Law*, (1), (2011): 182-209.
- Post, David G. "Governing cyberspace", *The Globalization of International Law*, Routledge, 2017: 57-78.
- Prescott, Jody M. "Building the Ethical Cyber Commander and the Law of Armed Conflict", *Rutgers Computer and Technology Law Journal*, (40), (2014): 42-76.
- Prosecutor v Tadić (Appeal Judgment) IT-94-1-A (ICTY, 15 July 1999).
- Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts 2001.
- Roscini, Marco. "World Wide Warfare – Jus Ad Bellum and the Use of Cyber Force", *Max Planck Yearbook of United Nations Law Online*, 14(1) (2010): 85-130.
- Ruggie, John Gerard. "The UN and the collective use of force: Whither or whether?", *International Peacekeeping*, 3(4), (1996): 1-20.
- Schachter, Oscar. "United Nations Law in the Gulf Conflict", *American Journal of International Law*, 85(3), (1991): 452-473.
- Schmitt, Michael N. "Classification of Cyber Conflict", *Journal of Conflict and Security Law*, 17(2), (2012): 245-260.
- Schmitt, Michael N. and Brian T. O'Donnell (Eds.). *Computer Network Attack and International Law*, International Law Studies- Vol. 76, Newport: Naval War College, 2002.
- Schmitt, Michael N. and Liis Vihul, "Proxy Wars in Cyberspace: the Evolving International Law of Attribution," *Fletcher Sec. Rev.*, (1), (2014): 53-73.
- Schmitt, Michael N. and Sean Watts, "Beyond State-Centrism: International Law and Non-State Actors in Cyberspace", *Journal of Conflict and Security Law*, 21(3), (2016): 595-611.
- Schmitt, Michael N. *Tallinn Manual 2.0 on the International Law Applicable to Cyber Operations*, Cambridge: Cambridge University Press, 2017.
- Shackelford, Scott J. and Richard B. Andres. "State Responsibility for Cyber-Attacks: Competing Standards for a Growing Problem", *Georgetown Journal of International Law*, (42), (2010): 197-208.
- Sheldon, Robert. "What is encryption?", *Techtarget*, (February, 2024). <https://www.techtarget.com/searchsecurity/definition/encryption#:~:text=Encryption%20is%20the%20method%20by,used%20to%20protect%20sensitive%20information.> (Accessed: 25.06.2024).

- Silver, Daniel B. "Computer Network Attacks as a Use of force under Article 2(4) of the United Charter", *Computer Network Attacks and international Law*, (Eds.) Michael N. Schmitt and Brian T. O'Donnell, International Law Studies-Vol. 76, Newport: Naval War College, 2002.
- Statute of the International Court of Justice, 18 April 1946.
- Su, Cecil. "Understanding the Rising Cyber Warfare Trends in the World", *BDO Blog*, (19 April 2022). <https://www.bdo.com.sg/en-gb/blogs/bdo-cyberdigest/understanding-the-rising-cyber-warfare-trends-in-the-world>. (Accessed: 25.06.2024).
- The UN Charter 1945.
- Tropina, Tatiana. "Cybercrime: Setting International Standards", *Routledge Handbook of International Cybersecurity*, Routledge, 2020.
- Tsagourias, Nicholas. "Cyber-Attacks, Self-Defence and the Problem of Attribution", *Journal of Conflict and Security Law*, 17(2), (2012): 229-244.
- Tzevelekos, Vassilis P. "Reconstructing the Effective Control Criterion in Extraterrestrial Human Rights Breaches: Direct attribution of Wrongfulness, Due Diligence, and Concurrent Responsibility", *Mich. J. Int'l L.*, (36), (2014): 129-178.
- Yeager v. Iran, *IUSCT*, Case No. 10199.
- Zemanek, Karl. "Armed Conflict", *The Max Planck Encyclopedia of Public International Law*, (Eds.) Wolfrum Rüdiger and Anne Peters, Oxford: Oxford University Press, 2012.

KUVVET KULLANMA YASAĞININ İHLALİ VE DEVLET SORUMLULUĞU

*Hakkı Hakan ERKİNER**

Giriş

Yükümlülük, ihlal, ihlalin sonuçları, sorumluluk konularını uluslararası hukukta inceleyebilmek ve doğru sonuçlara varabilmek için uluslararası hukukta iki nitelikte kural kümesi bulunduğuna ilişkin yaklaşımı kabul etmek ve incelemeleri bu yöntem üzerinden sürdürmek, işlevsel ve yararlı olmaktadır. Bu yönetsel kabule göre uluslararası hukukta birinci nitelikteki kural kümesi, uluslararası hukukta yükümlülük yükleyen birincil kurallar kümesidir. Bu kural kümesinde az sayıda kural ise uluslararası hukukun emredici nitelikteki *jus cogens* kuralıdır. Birincil kural kümesinden doğan yükümlülükler kümesine de birincil yükümlülükler dediğimizde, bu yükümlülük kümesindeki az sayıdaki yükümlülük de uluslararası hukukun emredici kurallarından kaynaklanan uluslararası topluluğun geneline yönelik olan *erga omnes* nitelikte yükümlülüklerdir. Bu kümelendirme ve sınıflandırma içerisinde, Birleşmiş Milletler (BM) Şartı'nın 2/4'üncü maddesindeki kuvvet kullanma yasağına ilişkin kural, uluslararası hukukun birincil kurallar kümesinde yer alan bir kuraldır ve bu kuraldan kaynaklanan yükümlülük de birincil yükümlülükler kümesinden olan bir yükümlülüktür¹. Bu belirlemelere ek olarak madde 2/4 *jus cogens* nitelikte bir kuraldır ve bu kuraldan kaynaklanan kuvvet kullanmama yükümlülüğü de *erga omnes* nitelikte bir yükümlülüktür. BM Şartı madde 2/4'e göre, "Tüm üyeler, uluslararası ilişkilerinde gerek herhangi bir başka devletin toprak bütünlüğüne ya da siyasi bağımsızlığına karşı, gerek BM'in amaçları ile bağdaşmayacak herhangi bir biçimde kuvvet kullanma tehdidine ya da kuvvet kullanılmasına başvurmaktan kaçınırlar."².

* Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı, E-Mail: herkiner@marmara.edu.tr.

1 "UN Charter, Art. 2/4", United Nations, <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>.

2 "UN Charter, Art. 2/4".

lerinin yanı sıra sorumlu devlet üzerinde sorumluluğunun gereğini yerine getirmeye sevk edecek bir tazyik oluşturmaya müsait bir biçimde uluslararası sorumluluğu çok taraflılığa açan bir diğer husus da sorumluluğun mağdur devletten başka devletlerce de ileri sürülebilmesidir⁹². Uluslararası barış ve güvenliğe karşı yıkıcı sonuçlar doğuran silahlı saldırıda bulunmama gibi *erga omnes* yükümlülüklerin ihlalleri durumunda, sorumlu devlet üzerinde bir baskı oluşturmaya müsait olan hukuki olanak, diğer devletlerin de uluslararası sorumluluğu ileri sürebilmeleri ve hatta karşı önlemler de uygulayabilmeleridir⁹³. A/RES/56/83 Belgesi madde 54 içerisinde kendisine yer bulan, uluslararası teamül hukuku kuralı olarak mevcut uluslararası sorumluluk hukuku kaidesine göre, A/RES/56/83 madde 48 uyarınca sorumluluğu ileri süren mağdur devletten başka devlet, karşı önlem de alabilir⁹⁴. Buna göre, sorumluluğu ileri süren mağdur devletten başka devlet, karşı önlem uygularken, sorumlu devlete yönelik, uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerini, karşı önlem oluşturmak üzere uygulamayabilir. Kâfi miktarda devlet, uluslararası topluluğun geneline karşı uyulma borcu oluşturan bir *erga omnes* yükümlülüğün ağır ve ciddi ihlali durumunda, bu ağır ve ciddi uluslararası haksız fiili işleyen devlete yönelik, kafi derecede tesirli bir şekilde, yoğun karşı önlemler uygularsa, bu vaziyet, sorumlu devlet üzerinde, sorumluluktan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmesi için, etkili bir baskı yaratabilir. Bu baskı, sorumlu devleti, uluslararası hukuka uygun davranmaya sevk edebilir; bu suretle uluslararası hukukun üstünlüğü temin edilebilir.

Kaynakça

- Assemblée Générale Des Nations Unies, "A/RES/56/83, Responsabilité De L'Etat Pour Fait Internationalement Illicite", https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/french/draft_articles/9_6_2001.pdf. (Erişim: 29 Ekim 2024).
- Erkiner, Hakkı Hakan, *Devletin Haksız Fiilden Kaynaklanan Uluslararası Sorumluluğu*, Ankara: Seçkin, 2023a.
- Erkiner, Hakkı Hakan, *Makaleler İle Uluslararası Hukukun Sosyolojisine ve Uluslararası Hukukun Tarihine Giriş*, Ankara: Seçkin, 2023b.
- Erkiner, Hakkı Hakan, *Uluslararası Terörizme Karşı Meşrû Müdâfaa*, Ankara: Seçkin, 2023c.

⁹² "A/RES/56/83 article 48".

⁹³ "A/RES/56/83 article 54".

⁹⁴ "A/RES/56/83 article 54".

La Commission Du Droit International, “Projet D’Articles Sur La Responsabilité De L’État Pour Fait Internationalement Illicite Et Commentaires Y Relatifs 2001”. https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/french/commentaries/9_6_2001.pdf. (Erişim: 03 Kasım 2024).

The International Law Commission, “Draft articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts, with commentaries 2001”, https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_6_2001.pdf. (Erişim: 03 Kasım 2024).

United Nations General Assembly, “A/RES/56/83, Responsibility of States for internationally wrongful acts”, <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n01/477/97/pdf/n0147797.pdf>. (Erişim: 29 Ekim 2024).

United Nations, “UN Charter”, <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>. (Erişim: 29 Ekim 2024).

KUVVET KULLANMA VE ULUSLARARASI ALANDA BİREYSEL CEZAI SORUMLULUK: BARIŞA KARŞI SUÇTAN SALDIRI SUÇUNA

Gökhan ALBAYRAK*

Giriş

Uluslararası hukukta kuvvet kullanma hukuku ihlallerinin devletin uluslararası sorumluluğuna yol açması ve bunun sonuçları hakkındaki meseleler haricinde, kuvvet kullanma hukuku ile uluslararası ceza hukukunun kesişim bölgesinde, saldırı suçu¹ özelinde bireylerin cezai sorumluluğu konusu Uluslararası Ceza Divanı'nın kurulmasıyla uluslararası hukukta tekrar önemli bir tartışma malzemesi yaratmıştır. Savaşın yasaklanması ve bunun haricinde bireylerin uluslararası alanda cezai anlamda sorumlu tutulmaları olgusu tarihsel açıdan görece yeni bir olgudur. 19. yüzyıl ve 20. yüzyılın başlarına kadar uluslararası hukuki düzende savaşa başvurmak meşru bir yol olarak görülmekteydi.² Uluslararası alanda bireylerin saldırı savaşı (*war of aggression*) sebebi ile sorumlu tutulmaları fikri, Birinci Dünya Savaşı sonunda imzalanan Versay Antlaşması'nın (1919) 227. maddesi uyarınca "uluslararası ahlak ve anlaşmaların kutsallığına karşı büyük suç işlediği" gerekçesiyle Alman İmparatoru II. Wilhelm'in yargılanması hükmüne dayandırılabilir. Fakat II. Wilhelm'in savaş bitmeden evvel Hollanda'ya sığınması ve Hollanda'nın imparatoru geri vermemesi nedeniyle, zikredilen yargılama yapılamamıştır.³ Saldırı

* Doç. Dr., Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, Devletler Hukuku Anabilim Dalı, albayrak87@gmail.com.

1 Saldırı (*aggression*) kavramı yerine saldırganlık ve tecavüz kavramları da doktrinde önerilmiştir. Fakat doktrindeki genel kullanımın halen saldırı olduğu görülmektedir. Bu yüzden bizde bu suç için saldırı suçu demeyi tercih ediyoruz. Terim meselesine değinen bir çalışma için bakınız. Muhammet Celal Kul, "Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Tecavüz Suçu (Saldırı Suçu) Üzerindeki Yargı Yetkisi ve Harekete Geçirilmesi", *İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1), (2023), ss. 81-114.

2 Gerhard Werle, Florian Jessberger, *Principles of International Criminal Law*, Oxford: Oxford University Press, 2020, s. 585.

3 Jonathan A. Bush, "'The Supreme... Crime' and Its Origins: The Lost Legislative History of the Crime of Aggressive War", *Columbia Law Review*, 102(8), (2002), s. 2332.

Kaynakça

- Acer, Yücel, *Uluslararası Hukukta Saldırı Suçu*, Ankara: Roma Yayınları, 2004.
- Akande, Dapo, Tzanakopoulos, Antonios, "Treaty Law and ICC Jurisdiction over the Crime of Aggression", *European Journal of International Law*, 29(3), (2018): 939-959.
- Aksar, Yusuf, *Uluslararası Ceza Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022.
- Boister, Neil, Cryer, Robert, *The Tokyo International Military Tribunal - A Reappraisal*, Oxford: Oxford University Press, 2008.
- Bush, Jonathan A., "'The Supreme... Crime' and Its Origins: The Lost Legislative History of the Crime of Aggressive War", *Columbia Law Review*, 102(8), (2002): 2324-2424.
- Caminos, Hugo, "Saavedra Lamas Treaty (1933)," *Max Planck Encyclopedia of Public International Law*, (Ed.) Rüdiger Wolfrum, Oxford: Oxford University Press, 2006.
- Carro Pitarch, María, "El Crimen de Agresión. ¿Es Posible su Persecución Judicial Internacional?", *Revista Boliviana de Derecho*, 31, (2021): 286-321.
- Charter of the International Military Tribunal - Annex to the Agreement for the Prosecution and Punishment of the Major War Criminals of the European Axis ("London Agreement"), 8 August 1945.
- Cryer, Robert, Robinson, Darryl, Vasiliev, Sergey, *An Introduction to International Criminal Law and Procedure*, Cambridge: Cambridge University Press, 2019.
- Dilek, Mehmet Sait, "Büyük Güçlerin Politikaları ve Briand-Kellogg Paktı", *Uluslararası İlişkiler*, 10(37), (2013): 145-169.
- Dinstein, Yoram, "Aggression", *Max Planck Encyclopedia of Public International Law*, (Ed.) Rüdiger Wolfrum, Oxford: Oxford University Press, 2015.
- Gemalmaz, Mehmet Semih, *Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş*, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2007.
- Heinsch, Robert, "The Crime of Aggression After Kampala: Success or Burden for the Future?", *Goettingen Journal of International Law*, 2(2), (2010): 713-743.
- Kemp, Gerhard, *Individual Criminal Liability for the International Crime of Aggression*, Cambridge: Intersentia, 2016.
- Kreß, Claus, "The State Conduct Element", *The Crime of Aggression A Commentary*, (Ed.) Claus Kreß, Stefan Barriga, Cambridge: Cambridge University Press, 2016.
- Kul, Muhammet Celal, "Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Tecavüz Suçu (Saldırı Suçu) Üzerindeki Yargı Yetkisi ve Harekete Geçirilmesi", *İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1), (2023): 81-114.
- Lesaffer, Randall, "Kellogg-Briand Pact (1928)", *Max Planck Encyclopedia of Public International Law*, (Ed.) Rüdiger Wolfrum, Oxford: Oxford University Press, 2010.

- McDougall, Carrie, *The Crime of Aggression under the Rome Statute of the International Criminal Court*, Cambridge: Cambridge University Press, 2021.
- Rome Statute of the International Criminal Court, Rome, 17 July 1998, United Nations, Treaty Series, vol. 2187.
- Rome Statute of the International Criminal Court*, The Hague: International Criminal Court, 2021.
- Sarkin, Jeremy, Almeida, Juliana, "Understanding the Activation of the Crime of Aggression at the International Criminal Court: Progress and Pitfalls", *Wisconsin International Law Journal*, 36(3), (2019): 518-551.
- Sayapin, Sergey, *The Crime of Aggression in International Criminal Law: Historical Development, Comparative Analysis and Present State*, The Hague: T. C. M. Asser Press, 2014.
- Schick, Franz B., "Crimes against Peace", *Journal of Criminal Law and Criminology*, Vol. 38(5), (1948): 445-465.
- Schmalenbach, Kirsten, "Das Verbrechen der Aggression vor dem Internationalen Strafgerichtshof: Ein politischer Erfolg mit rechtlichen Untiefen", *JuristenZeitung*, 65(15-16), (2010): 745-752.
- Tezcan, Durmuş, Erdem, Mustafa Ruhan, Önok, R. Murat, *Uluslararası Ceza Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.
- Trahan, Jennifer, "The Rome Statute's Amendment on the Crime of Aggression: Negotiations at the Kampala Review Conference", *International Criminal Law Review*, 11, (2011): 49-104.
- Tsybulenko, Evhen, Rinta-Pollari, Henna, "Legal Challenges in Prosecuting the Crime of Aggression in the Russo-Ukrainian War", *Review of Central and East European Law*, 48(3-4), (2023): 319-350.
- United Nations General Assembly, Definition of Aggression, A/RES/3314, 14 December 1974.
- United Nations Security Council, S/RES/827 (1993) 25 May 1993.
- United Nations Security Council, S/RES/955 (1994), 8 November 1994.
- Vallarta Marrón, José Luis, "La Incorporación del Crimen de Agresión en el Estatuto de la Corte Penal Internacional", *Anuario Mexicano de Derecho Internacional*, 11, (2011): 435-461.
- Werle, Gerhard, Jessberger, Florian, *Principles of International Criminal Law*, Oxford: Oxford University Press, 2020.
- Wong, Meagan S., "Aggression and State Responsibility at the International Criminal Court", *International and Comparative Law Quarterly*, 70(4), (2021): 961-990.
- Zimmermann, Andreas, Freiburg-Braun, Elisa, "Article 8bis", *Rome Statute of the International Criminal Court: Article-by-Article Commentary*, (Ed.) Kai Ambos, Munich: Verlag C.H. Beck, 2022.

Doç. Dr. Lale Burcu ÖNÜT

Modern Kamu Hizmeti Yaklaşımıyla

**AKILLI ŞEHİRLERE
GİRİŞ**

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Modern Kamu Hizmeti Yaklaşımıyla Akıllı Şehirlere Giriş

Lale Burcu Önüt

Hukuk Yayınları Dizisi – 4036

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 087 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

BALOĞLU GRUP BASIN YAYIN
Saray Mah. 608 Cad. No: 6/A Kahramankazan/Ankara
Tel: (0312) 911 26 24
Sertifika No: 41297

KAYNAKÇA

Kitaplar ve Makaleler

- Akılloğlu**, Tekin, Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı ve Türkiye, İmaj Yayınevi, Ankara 2015.
- Akıncı**, Müslüm, Bağımsız İdari Otoriteler ve Ombudsman, Beta Yayınevi, Ankara 1999.
- Akılmaz**, Bahtiyar/ **Sezginer**, Murat/ **Kaya**, Cemil, Türk İdari Yargılama Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.
- Akılmaz**, Bahtiyar/ **Sezginer**, Murat/ **Kaya**, Cemil, Türk İdare Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.
- Akılmaz**, Bahtiyar/ **Sezginer**, Murat/ **Kaya**, Cemil, Türk İdare Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Aliağaoğlu**, Alpaslan/ **Uğur**, Abdullah, Şehir Coğrafyası, Nobel yayınevi, Ankara 2012.
- Aslan**, Zehreddin (Ed), İdari Yargılama Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.
- Ataç**, Başar, Akıllı Şehir Ekosistemi, İstanbul 2021.
- Auby**, Jean- Bernard, Droit de la ville, LexisNexis, Paris 2016.
- Auby**, Jean- Bernard, Ville intelligente, ville démocratique?, Colloque du 13 Février 2014, Berger Levrault, 2015.
- Avcıoğlu**, Abdurrahman/ **Tanrıöven**, Cihan, "Akıllı Ülkeler: İsviçre, Bosna Hersek ve Türkiye Kıyaslaması ve Türkiye'nin Akıllı Ülke Performans Analizi", Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 55 (3) 2020.
- Başar**, Cemal, Türk İdare Hukuku ve Avrupa Birliği Hukuku Işığında Kişisel Verilerin Korunması, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Beghin**, Xavier, Smart Cities: quelle intelligence pour les petites villes? Louvain School of Management, Université catholique de Louvain, 2021, "https://dial.uclouvain.be/memoire/ucl/object/thesis:29889".
- Béland**, Jean- Pierre, "L'intelligence artificielle: un levier permettant de restaurer l'égalité?", Revue Canadienne de Bioéthique, C. 5, S. 2, 2022.
- Bergeal**, Cartherine, "Les infrastructures de la ville intelligente: une nouvelle donne public-privé", Colloque du 13 Février 2014, Ville intelligente, ville démocratique?, Berger Levrault, 2015.

- Boullier**, Dominique, “La ville intelligente, ville démocratique ou cauchemar orwelien?”, Colloque du 13 Février 2014, Ville intelligente, ville démocratique?, Berger Levrault, 2015.
- Bozkurt Yüksel**, Armağan Ebru, “Robot Hukuku”, TAAD, C. 7, S. 29, 2017.
- Ceylan**, Özge Yenice, “Yapay Zekanın Hukuki Statüsünün Değerlendirilmesi”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1, 2024.
- Chakchouk**, Moez, “Réflexion éthique sur l’intelligence artificielle”, Cités, S. 80, 2019.
- Chatellier**, Régis/ **Delcroix**, Geoffrey/ **Vallet**, Félicien, “Un citoyen dans la ville- Jeu des acteurs, données personnelles et confiance dans un écosystème numérique urbain en mutation”, içinde **Auby**, Jean- Bernard/ **De Gregorio**, Vincenzo (ed.), Données urbaines et smart cities, Berger Levrault, Boulogne-Billancourt 2017.
- Çağlayan**, Ramazan, İdarî Yargılama Hukuku, Seçkin yayıncılık, Ankara 2017.
- Çaptuğ**, Mehpere, İdari Usul Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi, Seçkin Yayınevi, Ankara 2020.
- De la Rochère**, Jacqueline Dutheil, “The EU and the Individual: Fundamental Rights in the Draft Constitutional Treaty”, Common Market Law Review, N. 41, 2004.
- Decleris**, Micheal, The law of sustainable development- General principles, European Commission, Belgium 2000, “<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/28d5c957-eb81-4ef2-8cdc-31aa28436206/language-en>”, Erişim Tarihi: 07.12.2024.
- Dinçer**, Özgün, “Sürdürülebilir Kentleşme Tartışmaları ve Kent Hakkı”, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Y.5, S. 10, 2016.
- Dognin-Sauze**, Karine, “Les infrastructures de la ville intelligente: une nouvelle donne public-privé”, Colloque du 13 Février 2014, Ville intelligente, ville démocratique?, Berger Levrault, 2015.
- Dülger**, Murat Volkan, “Yapay Zekalı Varlıkların Hukuk Dünyasına Yansıması: Bu Varlıkların Hukuki Statüleri Nasıl Belirlenmeli?”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 13, S. 142, 2018.
- Galoul**, Alessia, “Les villes intelligentes”: L’open data contribue-t-il à leur développement?, Louvain School of Management, Université Catholique de Louvain, 2015, “<https://dial.uclouvain.be/memoire/ucl/object/thesis:2886>”, erişim 27.01.2022.
- Gautier**, Marie, Droit institutionnel de l’Union européenne, PUF, Paris 2010.
- Giffinger**, Rudolf/ **Fertner**, Christian/ **Kramar**, Hans/ **Kalasek**, Robert/ **Pichler-Milanović**, Nataša/ **Meijers**, Evert, Smart cities – Ranking of European medium-sized cities, Final report 2007.

- Gilles**, William, "Les données de la ville intelligente: Big Data et protection de la vie privée", Colloque du 13 Février 2014, Ville intelligente, ville démocratique?, Berger Levraut, 2015.
- Gözler**, Kemal, İdare Hukuku, C. I, Ekin Yayınevi, Bursa 2019.
- Gözler**, Kemal, İdare Hukuku, C. II, Ekin Yayınevi, Bursa 2019.
- Günüğur**, Haluk, Lizbon Antlaşması Sonrasında Avrupa Bütünleşmesi, Avrupa Ekonomik Danışma Merkezi, Ankara 2012.
- Hayta**, Yasemin, "Akıllı Kent Uygulamalarında Kişisel Verilerin Gizliliği ve Güvenliği", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 31, S. 2, 2021.
- Jacqué**, Jean Paul, Droit institutionnel de l'Union européenne, Dalloz, Paris 2010.
- Kağıtçıoğlu**, Mutlu, "Yapay Zeka ve İdare Hukuku (Bugünden Geleceğe Yönelik Bir Değerlendirme)", Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, C.11, S. 1, 2021.
- Kaplan**, Gürsel, İdari Yargılama Hukuku, Ekin Basım Yayın, Bursa 2017.
- Karaca**, Egemen, "Hizmet Kusurunun Siber Alana Uyarlama Çabasına Bir Öneri Olarak: Dijital Hizmet Kusuru", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C.23, S.1.
- Karahanoğulları**, Onur, Kamu Hizmeti, Turhan Kitabevi, Ankara 2004.
- Keleş**, Ruşen, Kentbilim İlkeleri, Sevinç Matbaası, Ankara 1976.
- Keleş**, Ruşen, Kentbilim Terimleri Sözlüğü, İmge Kitabevi, Ankara 1998.
- Keleş**, Ruşen, Kentleşme Politikası, İmge Kitabevi, Ankara 1990.
- Keleş**, Ruşen/ **Mengi**, Ayşegül, Kent Hukuku, İmge Kitabevi, Ankara 2021.
- Kocabıyık**, Orhan, Kamu Hizmeti Yönüyle Akıllı Şehirlerde Kişisel Verilerin Korunması Hakkı, Yetkin Yayınları, Ankara 2023.
- Küçük**, Çolpan Mücahit, "Yapay Zekâ Tarafından Gerçekleştirilen İdari İşlemlerde Sorumluluk", Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1, 2024.
- Le Grand**, Gwendal, "Les données de la ville intelligente: Big Data et protection de la vie privée", Colloque du 13 Février 2014, Ville intelligente, ville démocratique?, Berger Levraut, 2015.
- Lesueur**, Éric, "Les infrastructures de la ville intelligente: une nouvelle donne public-privé", Colloque du 13 Février 2014, Ville intelligente, ville démocratique?, Berger Levraut, 2015.
- Liadères**, Christophe, "La ville intelligente, ville démocratique ou cauchemar orwelien?", Colloque du 13 Février 2014, Ville intelligente, ville démocratique?, Berger Levraut, 2015.
- Martin**, Julien, "Citoyens et institutions de la ville intelligente, nouvelles relations et nouveaux équilibres?", Colloque du 13 Février 2014, Ville intelligente, ville démocratique?, Berger Levraut, 2015.

- Maurin**, André, Droit administratif, Dalloz, Paris 2007.
- Morjin**, John, "Balancing Fundamental Rights and Common Market Freedoms in Union Law: Schmidberger and Omega in the Light of the European Constitution", European Law Journal, V.12, No. 1, January 2006.
- Nam**, Taewoo/ **Pardo**, Theresa, "Conceptualizing smart city with dimensions of technology, people, and institutions", The Proceedings of the 12th Annual International Conference on Digital Government Research.
- Oğurlu**, Yücel, İdare Hukukunda "E-Devlet" Dönüşümü ve Dijitalleşen Kamu Hizmeti, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010.
- Önüt**, Lale Burcu, "Akademik Çalışmalarda Yapay Zekâ Kullanımının Etik Sınırları, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 2, 2024.
- Önüt**, Lale Burcu, "Protection of Personal Health Data and the Covid-19 Pandemic", Human Rights in the Regime Covid-19, eCampus University Press.
- Önüt**, Lale Burcu, "Yükseköğretim Disiplin Soruşturamalarında Savunma Hakkına İlişkin Güncel Gelişmeler", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.173, Temmuz-Ağustos 2024.
- Önüt**, Lale Burcu, Avrupa Birliği Hukukunun Üye Devletlerde Uygulanması, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.
- Önüt**, Lale Burcu, İdari Yargılama Hukukunda Adil Yargılanma İlkesi Çerçevesinde Grup Dava Uygulanması, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.
- Önüt**, Lale Burcu, "L'influence, en matière de droit au logement, des conclusions du Comité européen des droits sociaux à l'égard de la Turquie", Revue de droit sanitaire et social, N.2/2015, Dalloz, Mars - Avril 2015.
- Öztaban** Yağcı, Pınar, Sürdürülebilirlik Perspektifinde Şirketlerin Sosyal Sorumluluğu ve Fransız Danıştay'ının Yetkisi, Seçkin Yayınevi, Ankara 2023.
- Öztürk Dilek**, Gizem, "Yapay Zekanın Etik Gerçekliği", AUSBD, C. 2, S. 4, 2019.
- Öztürkoğlu**, Yücel/ **Özbiltekin**, Melisa/ **Sürgeç**, Irmak/ **Gözacan**, Nazlıcan, "Sürdürülebilir Şehirler İçin Bir Ölçek Çalışması: İzmir İli Örneği", Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.6, S.2, 2018.
- Palas Dağlı**, Ezgi, Kamu-Özel İşbirliği Modeli ve İdarenin Sorumluluğu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.
- Park**, Sung Jin, "K-Smart City: Governance Structure", <https://sparksmartcity.medium.com/>.
- Picod**, Fabrice, "Principes généraux de droit", Ami Barav/Christian Philip (Ed.), Dictionnaire juridique des Communautés européennes, Puf, Paris 1993.
- Rarhoui**, Kaoutar, "Droit de l'Intelligence Artificielle et administration publique", Revue International du chercheur, C. 4, S. 4, 2024.

- Richard**, François, “Les données de la ville intelligente: Big Data et protection de la vie privée”, Colloque du 13 Février 2014, Ville intelligente, ville démocratique?, Berger Levrault, 2015.
- Samancı**, Uğur, “Dünya Sağlık Örgütü ve Normatif İşlevi”, DEÜ SBE Dergisi, C. 18, S.1, 2016.
- Sancakdar**, Oğuz/ **Önüt**, Lale Burcu, İdari Yargılama Hukuku- Genel Esaslar, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.
- Sancakdar**, Oğuz/ **Önüt**, Lale Burcu/ **Us Doğan**, Eser/ **Kasapoğlu Turhan**, Mine / **Seyhan**, Serkan, İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.
- Sancakdar**, Oğuz/ **Önüt**, Lale Burcu/ **Us Doğan**, Eser/ **Kasapoğlu Turhan**, Mine / **Seyhan**, Serkan, İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Seyhan**, Serkan, Yapay Zekâ Teknolojileri Kapsamında İdarenin Sorumluluğu, İstanbul 2023.
- Sur**, Melda, Uluslararası Hukukun Esasları, Beta Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Sener**, Raziye Betül, Kamu Hizmeti Anlayışındaki Değişim ve Akıllı Kentler, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Konya 2019.
- Şimşek**, Oğuz, Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, Beta, İstanbul 2008.
- Tezcan**, Durmuş/ **Erdem**, Mustafa Ruhan/ **Sancakdar**, Oğuz, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, Seçkin, Ankara 2004.
- Truchet**, Didier, Droit administratif, PUF, Paris 2015.
- Tuğaç**, Çiğdem, “Avrupa Kentsel Şart'ından Avrupa Yeşil Sözleşmesine: Avrupa'da Kentsel Politikaların Gelişim Süreci ve Geleceği”, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, C.19, No. 1 (Yıl 2020).
- Turan**, Tülay/ **Turan**, Gökhan/ **Küçükşille**, Ecir Uğur, “Yapay Zekâ Etiği: Toplum Üzerine Etkisi”, MAKÜFEBED, C. 13, S. 2, 2022.
- Ulusoy**, Ali D., Türk İdare Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Vandelli**, Luciano, “La ville intelligente, ville démocratique ou cauchemar orwelien?”, Colloque du 13 Février 2014, Ville intelligente, ville démocratique?, Berger Levrault, 2015.
- Viel**, Marie- Thérèse, “Les organismes administratifs experts”, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.15, S.1, 2013.
- Yantaç**, Cavit/ **Falcioğlu**, Mete Özgür, “Yapay Zekâ, İnsan ve Hukuk”, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 11, 2020.

- Yasin**, Melikşah, “Kamu Hizmeti”, Nur Kaman (ed), İdare Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2024.
- Yayla**, Ahmet, İdare Hukuku Bakımından Yapay Zekâ, Ankara, 2023.
- Yeşilkaya**, Nazan, “Yapay Zekaya Dair Etik Sorunlar”, Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi, C. 14, S. 3, 2022.
- Yılmaz**, Gizem, “Yapay Zekanın Yargı Sistemlerinde Kullanılmasına İlişkin Avrupa Etik Şartı”, Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi, C. 28, S. 1, 2020.
- Yılmaz**, Onur Kemal, Akıllı Şehir, Belediyeler için Amsterdam Deneyiminden Uygulama Örnekleri, Nobel Yayıncılık, Ankara 2021.

Resmî Belgeler ve İnternet Kaynakları

- 2020-2023 National Smart Cities Strategy and Action Plan, <http://www.akillisehirler.gov.tr>.
- 2022-2030 Konya Akıllı Şehir Stratejisi ve Yol Haritası <https://api-akillisehir.konya.bel.tr/>
- 2030 İstanbul Akıllı Şehir Stratejik Planı, <https://www.akillisehir.istanbul/>
- Act on the Promotion of Smart City Development and Industry, <https://elaw.klri.re.kr/>
- Akıllı Şehir Portalı, <https://www.akillisehirler.gov.tr/>.
- Avrupa Kentsel Şartı II'nin Türkçe çevirisi, “<http://www.migm.gov.tr/>”.
- British Standards Institution, PAS 181:2014, Smart city framework – Guide to establishing strategies for smart cities and communities, <https://knowledge.bsigroup.com/>.
- British Standards Institution, PAS 182: Smart city concept model – Guide to establishing a model for data interoperability için bkz. Smart City Concept Model, <http://www.smartcityconceptmodel.com/>.
- British Standards Institution, PAS 183:2017, Smart cities framework for sharing data and information services, <https://www.bsigroup.com>.
- British Standards Institution, PAS 184:2017, Smart Cities – Developing project proposals for delivering smart city solutions guide, <https://www.bsigroup.com>.
- British Standards Institution, PAS 185:2023, Specification for establishing and implementing a security-minded approach, <https://www.bsigroup.com>.
- British Standards Institution, PAS 186: 2020 Supplying data products and services for smart cities, <https://www.bsigroup.com>.
- Bursa Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı, <https://www.bursa.bel.tr/>

- CEREMA, "Définition: qu'est-ce qu'une smart city?", <https://smart-city.cerema.fr>.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı, 2019, <https://www.akillisehirler.gov.tr/>.
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2024-2030 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı, 2023, <https://www.akillisehirler.gov.tr/>.
- Cittaslow Türkiye, <https://cittaslowturkiye.org/tr/>.
- Comité européen des Droits sociaux, Conclusions 2011, C. 3.
- Commission européenne, Communiqué de presse, Bruxelles, 10.07.2012, "https://ec.europa.eu/".
- Conclusions de la Présidence, Conseil européen de Cologne, SN 150/1/99 REV 1 ANNEXES, <http://www.consilium.europa.eu>.
- Conclusions de la Présidence, Conseil européen de Tampere, <http://www.europarl.europa.eu/>.
- Conseil d'État, Intelligence artificielle et action publique: construire la confiance, servir la performance, 31.03.2022, <https://www.vie-publique.fr/>.
- Conseil de l'Europe, Comité européen des Droits sociaux, Procédure de réclamations collectives 1998-2010, Sommaires des décisions sur le bien-fondé relatives aux Roms et aux Gens du Voyages, Ekim 2010.
- Conseil européen informel de Biarritz, <http://www.senat.fr/>.
- Council of Europe, Manifesto for a new urbanity, Strasbourg 2009, <https://rm.coe.int/>.
- Council of Europe, Recommendation Rec (2001) 19 of the Committee of Ministers to member states on the participation of citizens in local public life, "https://rm.coe.int/16804f513c".
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023), erişim "https://www.sbb.gov.tr".
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028), erişim "https://www.sbb.gov.tr".
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, 2017-2023 Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı, "https://enerji.enerji.gov.tr".
- Ethics Guidelines for Trustworthy AI, "https://digital-strategy.ec.europa.eu/".
- European Commission, "2050 long-term strategy", "https://ec.europa.eu".
- European Commission, "Pilot Project: Smart Ece-villages", Luxembourg 2020.
- European Commission, Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, The European Green Deal, Com (2019) 640 final, Brussels, 11.12.2019, <https://eur-lex.europa.eu/>.

- European Commission, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Sustainable and Smart Mobility Strategy-putting European transport on track for the future, Com (2020) 789 final, Brussels, 09.12.2020, <https://eur-lex.europa.eu/>.
- European Commission, Communication from the Commission, Europe 2020 A strategy for smart, sustainable and inclusive growth, COM (2010) 2020 final, Brussels, 03.03.2010, <https://eur-lex.europa.eu>.
- European Commission, Communication from the Commission, Smart Cities and Communities European Innovation Partnership, C (2012) 4701 final, Brussels, 10.07.2012.
- European Parliament resolution on Civil Law Rules on Robotics, <https://www.europarl.europa.eu/>.
- European Parliament, Mapping Smart Cities in EU, 2014, <https://www.europarl.europa.eu/>.
- European Union, Urban Agenda for the EU, Pact of Amsterdam, "<https://ec.europa.eu/>".
- H.R.9892, Smart Cities and Communities Act of 2024, <https://www.congress.gov/>.
- H.R.3386, Smart Cities and Communities Act of 2021, <https://www.congress.gov/>.
- International Organization for Standardization, ISO 37100:2016, Sustainable cities and communities- Vocabulary, "<https://www.iso.org/>".
- International Organization for Standardization, ISO 37101:2016, Sustainable development in communities- Management system for sustainable development- Requirements with guidance for use, <https://www.iso.org/>.
- International Organization for Standardization, ISO 37106:2021, Sustainable cities and communities — Guidance on establishing smart city operating models for sustainable communities, <https://www.iso.org/>.
- International Organization for Standardization, ISO/TR 37152:2016, Smart community infrastructures — Common framework for development and operation, <https://www.iso.org/>.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı, <https://www.ibb.istanbul/>.
- İzmir Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı, <https://www.izmir.bel.tr/>.
- JORF no.0124, 21 mai 2020, "<https://www.legifrance.gouv.fr>".
- Kalkınma Bakanlığı, Bilgi Toplumu Dairesi Başkanlığı, 2015-2018 Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı, <http://www.sp.gov.tr/>.
- Kalkınma Bakanlığı, Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018), Ankara 2013, <https://www.sbb.gov.tr/>.

- KENTGES- Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı 2010-2023, <https://webdosya.csb.gov.tr/>.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “*Yapay Zekâ Alanında Kişisel Verilerin Korunmasına Dair Tavsiyeler*”, “<https://www.kvkk.gov.tr/>”.
- Konya Büyükşehir Belediyesi 2025-2029 Stratejik Planı, “<https://www.konya.bel.tr/>”.
- OECD, Smart Cities and Inclusive Growth, 2020, <https://www.oecd.org>.
- Smart Cities Council, Our Vision, 2012, “<https://www.smartcitiescouncil.com>”.
- The New Leipzig Charter, “<https://ec.europa.eu>”.
- TÜBİTAK, Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları 2003-2023 Strateji Belgesi, Kasım 2004, “<https://www.tubitak.gov.tr/>”.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri, “<https://sozluk.gov.tr/>”.
- UK Parliament Post, Smart Cities, N. 656, September 2021.Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi 2020-2023, <https://hgm.uab.gov.tr/>.
- UN Documents, “Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future”, “<https://sustainabledevelopment.un.org/>”.
- United Nations, New Urban Agenda, 2017, <http://uploads.habitat3.org/>.

Mahkeme Kararları

- AİHM, Lopez Ribalda vd. v. İspanya, Başvuru no. 1874/13, 8567/13, T.17.10.2019.
- AİHM, Mockuté v. Litvanya, Başvuru no. 66490/09, T.27.02.2018.
- AİHM, YY. v. Rusya, Başvuru no. 40378/06, T. 23.02.2016.
- Anayasa Mahkemesi T.02.05.2018, E.2017/159, K.2018/41
- Anayasa Mahkemesi, E. 1987/16, K. 1988/8, T. 19.04.1988, RG, T. 23.08.1988, S. 19908.
- Anayasa Mahkemesi, E. 1994/43, K. 1994/42, T. 09.12.1994.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2001/377, K. 2002/59, T. 26.06.2002, RG, T. 09.11.2002, S. 24931.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2011/150, K. 2013/30, T. 14.02.2013, RG, T. 25.06.2013, S. 28688.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2011/42, K. 2013/60, T. 09.05.2013, RG, T. 25.07.2014, S. 29071.
- Anayasa Mahkemesi, E. 2013/50, K. 2015/38, T. 01.04.2015, RG, T. 15.04.2015, S. 29327.

- Anayasa Mahkemesi, Kemal Çakır vd. Başvurusu, Başvuru no. 2016/13846, T. 05.03.2020, RG, T. 12.05.2020, S. 31125
- Anayasa Mahkemesi, T. 0.05.1998, E.1998/10, K. 1998/18
- Anayasa Mahkemesi, T. 08.10.2003, E.2003/67, K. 2003/88
- Anayasa Mahkemesi, T. 27.03.1986, E.1985/31, K. 1986/11
- CJCE, Lucchini/ Commission, C- 179/82, 19.10.1983, Rec. 1983.
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E. 2022/21, K. 2022/22, T. 25.05.2022, <http://vatandas.uyap.gov.tr>.
- Danıştay 6. D., E. 1987/931, K. 1988/417, T. 21.03.1988.
- DİDDGK, T. 26.05.2000, E. 1999/390, K. 2000/761.
- Danıştay 10. D. E. 1999/2407, K. 2002/347, T. 06.02.2002.
- DİDDGK, T. 21.10.2004, E. 2004/745, K. 2004/861.
- Danıştay 12. D. E. 2004/4382, K. 2006/539, T. 22.02.2006.
- Danıştay 8. D., E. 2007/8336, K. 2009/2995, T. 06.05.2009.
- Danıştay 10. D., E. 2007/7981, K. 2010/6186, T. 20.7.2010.
- Danıştay 10. D., T. 05.07.2012, E. 2011/7268, K. 2012/3343.
- Danıştay 10. D., T. 05.07.2012, E. 2011/7268, K. 2012/3343.
- Danıştay 12. D., E. 2009/5045, K. 2013/5796, T. 27.06.2013.
- DİDDGK, T. 25.12.2013, E. 2011/2123, K. 2013/4686.
- Danıştay 8. D., T. 30.04.2015, E. 2014/8893, K. 2015/3715.
- Danıştay 11.D, E. 2017/816, K. 2017/4906, T. 13.06.2017.
- Danıştay10.D, E. 2015/2696, K. 2018/776, T. 20.02.2018.
- Danıştay 14.D., E. 2017/4202, K. 2018/833, T. 21.02.2018.
- Danıştay 12. D., E. 2016/6599, K. 2019/5371, T. 26.06.2019.
- Danıştay 10. D., E. 2019/7533, K. 2023/2676, T. 23.05.2023.
- Danıştay 8. D. E. 2021/4059, K. 2023/3178, T. 16.06.2023.
- Danıştay 10. D. E. 2019/12170, K. 2023/8470, T. 18.12.2023.
- Yargıtay 10. CD., E. 2022/1846, K. 2023/8954, T. 23.10.2023.
- Yargıtay 1. CD., E. 2016/1568, K. 2016/3101, T. 15.06.2016.

Dr. Betül AZAKLI ARSLAN

SINAÎ MÜLKİYET HUKUKUNDA
TESPİT DAVASI
VE
DELİLLERİN TESPİTİ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Sınâî Mülkiyet Hukukunda Tespit Davası ve Delillerin Tespiti
Betül Azaklı Arslan

Hukuk Yayınları Dizisi – 4034

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 099 – 0

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com
 : adalety@adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi
 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kirtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 46661
Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

KAYNAKÇA

- Abik, Yıldız, "Normun koruma amacı teorisi". *AÜHFD*. 59(3), 2010, (s. 345-448).
- Akil, Cenk, "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun Kapsamı", *Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan*, C. I, Ankara, Yetkin Yayınları, 2014, (s. 75-139).
- Akil, Cenk, "Medenî Yargılama Hukukunda Mahkemelerce Yapılan Delil Tespiti", *AÜHFD*, 58(1), 2009, (s. 1-62) (Delil Tespiti).
- Akil, Cenk, *Kısmî Dava*, 2013, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2013 (Kısmî Dava).
- Akkan, Mine, "Medenî Usûl Hukukunda Tarafların Farklı Olması Durumunda Kesin Hükümün Delil Niteliği", *DEÜHFD*, 11(Özel Sayı), 2010, (s. 3-61) (Kesin Hüküm).
- Akkan, Mine, *Pekcanitez Medenî Usûl Hukuku*, C. 1, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Akmeşe, Selman, "Sinaî Mülkiyet Kanunu Madde 149 Kapsamında ve Yargıtay İçtihatları Örnekleriyle Sinaî Mülkiyet Haklarına Tecavüz Hâlinde Açılacak Davalar", *FSDH*, 16(60), 2020, (s. 521-532).
- Akyol Aslan, Leyla, *Medenî Usûl Hukukunda Delil Tespiti*, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2011.
- Akyol, Şener, "Venire Contra Factum Proprium", Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Ankara, Yetkin Yayınları, 2006.
- Akyol, Şener, *Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı*, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1995 (Dürüstlük Kuralı).
- Alangoya, H. Yavuz, *Medenî Usûl Hukukunda Vakıaların ve Delillerin Toplanmasına İlişkin İlkeler*, İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1979.
- Alangoya, H. Yavuz, "Yargılama Sırasında Taraf (Yanda) İradi Olarak Meydana Gelen Değişme Hakkında Düşünceler", *İÜMHAD*, 3 (5), 2011, (s. 125-194) (İradi Değişiklik).
- Alangoya, H. Yavuz, Yıldırım, M. Kamil, Yıldırım, Nevhis Deren, *Medenî Usûl Hukuku Esasları*, 8. Baskı, İstanbul, Beta, 2011.
- Albayrak Açı, Zeynep, *Medenî Usûl Hukukunda Keşif*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2019.

- Albayrak, Mustafa, "Fikrî ve Sinaî Haklar Aleyhine İşlenen Suçların Kovuşturulması ve Yargılama Sorunları ve Çözüm Yolları", *TBB*, S. 57, 2005, (s. 334-357).
- Ansay, S. Şakir, "Tesbit Davaları", *Adliye Ceriyesi*, 31(2), 1940, (s. 70-86).
- Ansay, S. Şakir, *Hukukta Yargılama Usûlleri*, Ankara, Güzel Sanatlar Matbaası, 1960 (Yargılama Usûlleri).
- Antalya, Gökhan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Cilt II, İstanbul, Legal, 2017. Eren, Fikret, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 26. Baskı, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2021.
- Aras, Bahattin, *Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirlerine Etkisi*, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2014.
- Arıkan, Serdar, "Tecavüz Davaları ve Talepler", *6769 Sayılı Sinaî Mülkiyet Kanunu Sempozyumu (9-10 Mart 2017)*, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü (Türkiye İş Bankası A.Ş. Vakfı), 2017, (s. 471-479).
- Arısoy, Selman, "Medenî Yargılama Hukukunda Hâkimin Türk Hukukunu Re'sen Uygulamasının Temeli: Vakıalar, Vakıaların Önemi, Vakıaların Çeşitli Yönlerden Sınıflandırılması ve Vakıaların Tespiti", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 77 (1), 2019, (s. 1-47).
- Arslan, Ramazan, *Medenî Usûl Hukukunda Dürüstlük Kuralı*, Ankara, "S" Yayınları, 1989.
- Arslan, Ramazan, Yılmaz, Ejder, Taşpınar Ayvaz, Sema, Hanağası, Emel, *Medenî Usûl Hukuku*, 8. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2022.
- Arslandoğan, Birce, *Medenî Yargılama Hukukunda Delil Tespiti*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Aslan, Mehmet, *Fikrî Mülkiyet Haklarının Anonim Şirketlere Aynî Sermaye Olarak Getirilmesi*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Aşık, İbrahim, *Medenî Usûl Hukukunda Keşif*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Atalay, Oğuz, *Medenî Usûl Hukukunda Menfi Vakıaların İspatı*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, 2001.
- Atalay, Oğuz, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, 15. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık (Pekcanitez Usûl).
- Atalı, Murat, "6754 Sayılı Bilirkişilik Kanunu ve Hukukî Konularda Bilirkişilik", *AÜHFD*, 65(4), 2016 (Bilirkişilik).

- Atalı, Murat, "Medenî Usûl Hukukunda Hâkimin Vakıalar Hakkında Dava Dışında Edindiği (Şahsi) Bilgisini Kullanması", *Haluk Konuralp Anısına Armağan*, C. I, Ankara, Yetkin Yayınları, 2009, (s. 139-161).
- Atalı, Murat, "Zorunlu Arabuluculuğun Yargılama Hukuku Bakımından Ortaya Çıkardığı Sorunlar", *Arabuluculuğun Geliştirilmesi Uluslararası Sempozyumu*, Ankara, Pozitif Yayıncılık, 2018, (s. 137-154) (Arabuluculuk).
- Atalı, Murat, Ermenek, İbrahim, Erdoğan, Ersin, *Medenî Usûl Hukuku*, 4. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, 2021.
- Atalı, Murat, *Medenî Usûl Hukukunda Davanın İhbarı*, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2007 (Davanın İhbarı).
- Atalı, Murat, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017 (Pekcanitez Usûl).
- Atamer, Yeşim, *Haksız Fiillerden Doğan Sorumluluğun Sınırlandırılması*, İstanbul, Beta Yayınları, 1996.
- Ayan, Mehmet, *Medenî Hukuka Giriş*, 5. Baskı, Konya, Mimoza, 2009.
- Ayan, Özge, "Marka Hakkının Kazanılmasında İyiniyetin Rolü", *Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan*, Ankara, Yetkin Yayınları, 2006, (s. 165-192) (İyiniyetin Rolü).
- Aydın Yunus, Ş. Binnaz, "Fikrî Mülkiyet Hukukunda İhtiyati Tedbir", *Fikrî Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2014*, (ed. Prof. Dr. Tekin Memiş), Ankara, Yetkin Yayınları, 2016 (s. 445-464).
- Ayhan, Rıza, Çağlar, Hayrettin, Yıldız, Burçak, İmirlioğlu, Dilek, *Sınaî Mülkiyet Hukuk*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2021.
- Azıklı Arslan, Betül, *Medeni Usul Hukuku Açısından Zorunlu Arabuluculuk*, Ankara, Yetkin Yayınları, 2019.
- Azıklı Arslan, Betül, "Franchise Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklarda Görevli Mahkemenin Belirlenmesi", *AÜHFD*, 10(2), 2024, (s. 663-686).
- Bağrıaçık, Ş. Nur, *Üretim ve İş Sırlarının Korunması*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Bahadır, Zeynep, *Medenî Usûl Hukukunda Kısmî Karar*, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2018.
- Baltzer, Johannes, *Die Feststellungsklage aus 256 I ZPO*, Köln Berlin Bonn München, Carl Heymanns Verlag KG, 1980.
- Başbüyük, İsa, *Marka Hakkı İhlalinden Doğan Cezaî Sorumluluk*, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2018.

- Başözen, Ahmet, *Medenî Usûl Hukukunda İlk Görünüş İspatı*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2010.
- Battal, Ahmet, "Marka Hakkına Tecavüz Davalarında Dava Hakkının Kötüye Kullanılması", *XVIII Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu*, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enditüsü, 2001 (s. 25-55).
- Bektaş, İbrahim, "Sınâî Mülkiyet Kanuna Göre Markanın Kullanmama Nedeniyle İptali- AB Adalet Divanı'nın Güncel Kararları Işığında Bir Değerlendirme", *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 17(2), 2018 (s. 219-258).
- Belgesay, M. Reşit, *Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, İstanbul, Güven Basımevi, 1939.
- Berkhan, İhsan, *Fikrî Mülkiyet ve Arabuluculuk*, İstanbul, Aristo Yayınevi, 2019.
- Berkin, N. Mehmet, "Hak ve Dava Hakkı", *Hukuk Dünyası*, S. 6-7, 1945 (s. 175-177),
- Berkin, N. Mehmet, *Tatbikatçılara Medenî Usûl Hukuku Rehberi*, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1981 (Usûl).
- Bilge, M. Emin, *Ticarî Sırların Korunması*, 2. Bası, Ankara, Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti, 2005.
- Bilge, Necip, Önen, Ergun, *Medenî Yargılama Hukuku Dersleri*, Ankara, Sevinç Matbaası, 1978.
- Blomeyer, Arwed, "Zum Urteilsgegenstand im Leistungsprozess", *Im Festschrift für Lent zum 75. Geburtstag*, München und Berlin, 1957, (s. 82-87).
- Bodmer, Bernhard, *Die allgemeine Feststellungsklage im schweizerischen Privatrecht*, Basel und Frankfurt am Main, Helbing&Lichtenhahn, 1984.
- Bolayır, Nur, *Medenî Usûl Hukuku'nda Hâkimin Hukuku Re'sen Uygulaması İlkesi*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Boran Güneysu, Nilüfer, *Medenî Usûl Hukukunda Karar*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2014.
- Bork, Reinhard, *Der Vergleich*, Berlin, Duncker & Humblot, 1988.
- Bozgeyik, Hayri, *Marka Hakkının Korunması*, 2. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Bozkurt Yüksel, A. Ebru, "Ticarî Sırların Dijital Ortamda Korunması", *TAAD*, 33, 2018, (s. 143-192).
- Börü, Levent, "Dava Konusu Kavramı ve Teorileri", *BATİDER*, 28(2), 2012, (s. 257-296).

- Braun, Johann, *Rechtskraft und Restitution. Zweiter Teil. Die Grundlagen des geltenden Restitutionsrechts*, Berlin, Duncker & Humblot, 1985.
- Budak, A. Cem, "Avukatlık Kanunu'nun 2. Maddesine Göre Avukatın Bilgi ve Belge İsteme Yetkisi", *YÜHFD*, 1(1), 2004, (S. 363-373).
- Budak, A. Cem, Karaaslan, Varol, *Medenî Usûl Hukuku*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2020.
- Bulut, Uğur, "Birden Fazla Talebin Yer Aldığı Dava Çeşitlerinde Arabuluculuk Dava Şartının İncelenmesi", *Arabuluculuğun Geleceği Sempozyumu*, İstanbul, İbn Haldun Üniversitesi, 2021, (s. 363-389).
- Bulut, Uğur, *Medenî Usûl Hukukunda Davaların Yığılması*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2017 (Davaların Yığılması).
- Busche, Jan, Stoll, P. Tobias, Wiebe, Andreas, *TRIPs Internationales und europäisches Recht des geistigen Eigentums Kommentar*, 2. Auflage, Köln, Carl Heymanns Verlag, 2013.
- Büyükkılıç, Gül, *Marka Hukukunda Tanınmış Markanın Sulandırmaya Karşı Korunması*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Cengiz, Dilek, *Türk Hukukunda İktibas ve İltibas Suretiyle Marka Hakkına Tecavüz*, İstanbul, Beta Yayıncılık, 1995.
- Cepl P. Moritz, Voss, Ulrike, *Prozesskommentar zum Gewerblichen Rechtsschutz*. 2. Auflage. München, C.H. Beck, 2018.
- Chern, Chii-Chwei, *Die Feststellungsklage im Zivilprozeß*, Köln, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1977.
- Chrocziel, Peter, *Einführung in den Gewerblichen Rechtsschutz und das Urheberrecht*, 3. Auflage, München, C. H. Beck, 2019.
- Çağlar, Hayrettin, *Marka Hukuku Temel Esaslar*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2015.
- Çakmak, Ş. Güney, "Marka Hakkına Tecavüzün Mevcut Olmadığına Dair Dava", *Legal Hukuk Dergisi*, S. 22, 2004, (s. 2866-2880).
- Çelikoğlu, C. Topel, "Medenî Usûl Hukuku Açısından Türk Hukukunda Avukatın Bilgi ve Delil Toplama Yetkisi", *TBB*, S. 100, 2012, (s. 281-316).
- Çiftçi, Pınar, *Medenî Yargılama Hukukunda İspat Hakkı ve Sınırlamaları*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2018.
- Çolak, Uğur, "Fikrî Mülkiyet Davalarında Bilirkişi Raporlarının Değerlendirilmesi ve Bağlayıcılığı Sorunu", *Fikrî Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2010* (edi. Tekin Memiş), İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2011 (Bilirkişi Raporu).

- Çolak, Uğur, *Türk Marka Hukuku*, 5. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2023.
- Demir, Abdullah, "Yargıtay İçtihatlarındaki "Hayatın Olağan Akışı" Kriteri ve İslam Hukukundaki "Zahiri Hal Delili", *THD*, 3(28), 2008, (s. 129-133).
- Deren Yıldırım, Nevhis, *Haksız Rekabet Hukuku ile Fikrî ve Sınâî Mülkiyet Hukuku'nda İhtiyati Tedbirler*, İstanbul, Alkım Yayınevi, 1998.
- Deryal, Yahya, "Türk Hukukunda Bilirkişinin Nitelikleri ve Avukatın Bilirkişilik Yapması", *ABD*, 3 (1), 2001, (s. 15-36).
- Dietrich, Pius, *Zulassung der Feststellungsklagen*, Zürich, Schulthess Polygraphischer Verlag AG, 1984.
- Dinçer, Yasin, *Marka Hukukunda Geçici Hukukî Korumalar*, Ankara, Adalet Yayınları, 2022.
- Dirikkan, Hanife *Tanınmış Markanın Korunması*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2003 (Tanınmış Marka).
- Dirikkan, Hanife, "Tescilli Markayı Kullanma Külfeti", *Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan*, İstanbul, İstanbul Hukuk Fakültesi Yayınları No: 175, 1998, (s. 219-281).
- Dişel, Buse, *Dava Takip Yetkisi*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Duran, Osman, *Medenî Usûl Hukukunda Taleple Bağlılık İlkesi*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Ege, Önder, *6769 Sayılı Sınâî Mülkiyet Kanununa Göre Marka Hakkına Tecavüz ve Hukuksal Korunma Yolları*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Eilfeld, Heinz, *Eventuelle Klageerhebung*, Berlin, Hans Markert, 1935.
- Ekmekçi, Ömer, Muhammet Özkes, Murat Atalı, Vural Seven, *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Eminoğlu, Cafer, Erdoğan, Ersin, *Ticarî Uyuşmazlıklarda İhtiyari ve Dava Şartı (Zorunlu) Arabuluculuk*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2020.
- Eminoğlu, Cafer, Korkmaz, Cansu, "Marka Hakkına Tecavüzden Doğan Uyuşmazlıkların Arabuluculuğa Elverişliliği", *EBYÜHFD*, 26(1), 2022, (s. 291-328).
- Ercan Özler, Meltem, *Medenî Usûl Hukuku'nda Dava Konusu*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Ercan, Tayfun, Teke Akbulut, Nebile, *Tanınmış Marka Kavramı, Hukukun Korunması ve Uluslararası Ticaretteki İşlevi*, Ankara, Adalet, 2020.

- Erdoğan, Ersin, “6769 Sayılı Sinaî Mülkiyet Kanunu Çerçevesinde Patent Hakları Açısından Öngörülen İhtiyati Tedbirlere İlişkin Bazı Düşünceler”, *TFM*. 3(1), 2017, (s. 47-65) (Patent Hakları).
- Erdoğan, Ersin, Erzurumlu, Nurbanu, *Hukuk Uyuşmazlıklarında Türkiye'nin Arabuluculuk Tecrübesi ve Zorunlu Arabuluculuk Taslağı*, İstanbul, Seta Yayınları, 2016.
- Erdoğan, Ersin, *Medenî Usûl Hukukunda Yabancılik Unsuru ve Sonuçları*, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, (yayımlanmamış doktora tezi), 2005.
- Erdoğan, Ersin, Üçüncü, Hilal, “Bilirkişilik Kurumu ve Bilirkişi Raporunun Delil Değerine İlişkin Bazı Sorunlar”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(1), 2019, (s. 354-387).
- Erdoğdu, Ahmet, “Tespit Davası”, *Danıştay Dergisi*, S. 3, 1971, (s. 12-32).
- Erdönmez, Güray, *Medenî Usûl Hukukunda Belgelerin İbrazi Mecburiyeti*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2014.
- Erişir, Evrim, *Geçici Hukukî Korumanın Temelleri ve İhtiyati Tedbir Türleri*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2013.
- Ermenek, İbrahim, *Arabuluculuk Sürecinde Zayıf Tarafın Korunması*, Ankara, Yetkin Yayınları, 2021 (Zayıf Tarafın Korunması).
- Ermenek, İbrahim, Azaklı Arslan, Betül, “İcra ve İflas Hukuku Açısından Ticarî Davalarda Arabulucuya Başvuru Zorunluluğu”, *TBB*, S. 148. 2020, (s. 135-196).
- Ermenek, İbrahim, *Medenî Usûl Hukukunda Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması*, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2014.
- Esenli, Selin, *Tespit Davaları Bakımından Geçici Hukukî Koruma Tedbirleri*, (yayımlanmamış yüksek lisans tezi), 2023.
- Eymiroğlu, Zerrin, “6769 Sayılı Sinaî Mülkiyet Kanunu'nda Tecavüzün Mevcut Olmadığına İlişkin Davalar ve Dava Açılmayacak Kişiler”, *6767 Sayılı Sinaî Mülkiyet Kanunu Sempozyumu (9-10 Mart 2017)*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü (Türkiye İş Bankası A.Ş. Vakfı), (ed. Prof. Dr. Feyzan Hayal Şehirli Çelik), 2017, (s. 627-638).
- Fritze, Ulrike, Dieter Stauder, “Die Beschaffung von Beweisen für die Verletzung von gewerblichen Schutzrechten”, *GRUR Int*, 1986, (s. 342-344).
- Gemalmaz, Burak, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Mülkiyet Hakkı*, İstanbul, Beta, 2009.

- Gervais, Daniel, *The TRIPS Agreement, Drafting History and Analysis*, 3. Edition, London, Sweet&Maxwell, 2008.
- Giray, Eda, "Fikrî ve Sinaî Mülkiyet Hukukunda Arabuluculuk". *Ticarî Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuk*, (Editörler, Ceyda Süral Efeçinar/ Mehmet Ertan Yardım), Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019, (s. 29-40).
- Göksu, Mustafa, "(Hukuk Yargılamasında) Vakıa ve Hukuk", *Haluk Konuralp Anısına Armağan*, I. Cilt, Ankara, Yetkin Yayınları, 2009, (s. 323-350).
- Göksu, Mustafa, "Hukuk Yargılamasında Karşı Tarafın Elindeki Belgelere Delil Olarak Başvurulabilmesi", *Legal Medenî Usûl ve İcra İflas Hukuku Dergisi*, 5(13), 2009, (S. 251-282), (Belge Delili).
- Göksu, Mustafa, *Hukuk Yargılamasında Elektronik Delil*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2011 (Elektronik Delil).
- Görgün, Şanal, Börü, Levent, Kodakoğlu, Mehmet, *Medenî Usûl Hukuku*, 10. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2021.
- Götting, Horts-Peter, "Die Entwicklung neuer Methoden der Beweisbeschaffung zur Bekämpfung von Schutzrechtsverletzungen Die Anton-Piller-Order -Ein Modell für das deutsche Recht?", *GRUR Int*, 1988, (s.729-744).
- Götz, Catharina, *Tatsachen- und Informationsbeschaffung im Immaterialgüterrechtsprozess*, Köln, Carl Heymanns Verlag, 2012.
- Greger, Reinhard, *Zöller ZPO Zivilprozessordnung Kommentar*, 31. Aufl, Köln, Otto Schmidt, 2016.
- Guldener, Max, *Schweizerisches Zivilprozessrecht*, Zürich, Schulthess Polygraphischer Verlag AG, 1979.
- Güneş, İlhami, "Patent Hakkı ve Bu Kavramın Komşu Kavram ve Hukukî Yollarla İlişkileri", *Adalet Dergisi*, S. 48, 2014, (s. 189-207), (Patent Hakkı).
- Güneş, İlhami, "Sinaî Mülkiyet Kanunu Kapsamında Delil Tespiti, İhtiyati Tedbirler ve Hızlı İmha Süreci". *6769 Sayılı Sinaî Mülkiyet Kanunu Sempozyumu (9-10 Mart 2017)*, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü (Türkiye İş Bankası A.Ş. Vakfı), 2017, s. 525-542.
- Güneş, İlhami, "Ticarî Sırların Haksız Rekabete Karşı Korunmasında Son Gelişmeler", *THD*, 11(120), 2016, (s. 79-82), (Ticarî Sır).
- Güneş, İlhami, *Sinaî Mülkiyet Kanunu Işığında Uygulamalı Marka Hukuku*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2020 (Marka Hukuku).
- Güneş, İlhami, *Sinaî Mülkiyet Kanunu Işığında Uygulamalı Patent ve Faydalı Model Hukuku*, 4. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınları, 2021 (Patent ve Faydalı Model Hukuku).

- Güneş, İlhami, *Uygulamada Fikrî Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları*, 4. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021 (Haksız Rekabet Davaları).
- Gürdoğan, Burhan, "Temyiz Mahkemesinin Kontrolü Bakımından Vakıa ve Hukuk", *AÜSBFD*, 1956, (s. 258-285).
- Güriz, Adnan, *Hukuk Başlangıcı*, 15. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2009.
- Hanağası, Emel, *Davada Menfaat*, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2009.
- Hanağası, Emel, *Medenî Yargılama Hukukunda Silahların Eşitliği*, Ankara, Yetkin Yayınları, 2016. (Silahların Eşitliği)
- Hartz, Nomos, *Beweissicherung im gewerblichen Rechtsschutz und Urheberrecht*, Baden Baden, Nomos Verlagsgesellschaft, 2004.
- Hatemi, Hüseyin, *Medenî Hukuka Giriş*. 3. Baskı. İstanbul, Filiz Kitapevi, 2004.
- Hazard, Geoffrey C., Taruffo, Michele, Sturmer, Rolf, Gidi, Antonio, "Introduction to the Principles and Rules of Transnational Civil Procedure", *New York University Journal of International Law&Politics*, 2001, (s. 769-784).
- Hein, Günter, *Das wirkunglose Urteil*, Frankfurt am Main, Peter Lang, 1852.
- Hellwig, Konrad, *Anspruch und Klagrecht*, Leipzig, Scientia Verlag Aalen, 1967.
- Hirş, Ernst, *Fikrî ve Sinaî Haklar*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1948.
- Hoeren, Thomas, "Der Schutz von Betriebs- und Geschäftsgeheimnissen und das IFG", *Informationsfreiheit und Informationsrecht*, Berlin, Lexxion, 2008.
- Holzman, T. Richard, *Infringement of the United States Patent Right, A guide for Executives and Attorneys*, United States: Greenwood Publishing Group, 1995.
- Işık, Egemen, *Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- İbbeken, Arne, *Das TRIPs-Übereinkommen und die vorgerichtliche Beweishilfe im gewerblichen Rechtsschutz*, Köln Berlin München, Carl Heymanns Verlag KG, 2003.
- İyilikli, A. Cahit, *Hukuk Yargılamasında Kesin Hüküm*, Ankara, Yetkin Yayınları, 2016.
- Jacobs, Matthias, *Der Gegenstand des Feststellungsverfahrens*, Tübingen, Mohr Siebeck, 2005.
- Jauernig, Othmar, *Das Fehlerhafte Zivilurteil*, Frankfurt am Main, Vittorio Klostermann, 1958.

- Kadel, Horst, *Zur Gesichte und Dogmengesichte der Feststellungsklage nach § 256 der Zivilprozessordnung*, Köln und Berlin, Grote, 1967.
- Kale, Serdar, *Marka Davalarında Yargılama Usûlü*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2020.
- Kaplan, M. Boran, *Sınaî Mülkiyet Kanunu'nda İhtiyati Tedbirler*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Kara, Elif, *Türk Marka Hukukunda Gerçek Hak Sahipliği İlkesi*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Karaaslan, Varol, "Hâkimin Tarafsızlığı İlkesi ile Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevi Arasındaki İlişki", *SDÜHFD*, 4(2), 2016, (s. 97-132). (Hâkimin Tarafsızlığı).
- Karaaslan, Varol, *Medenî Usûl Hukukunda Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevi*, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2019.
- Karademir Aydemir, Dilek, *Medenî Usûl Hukukunda Mahkemelerin Yetkisi*, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2019.
- Karafakih, İ. Hakkı, "Vasıtalı Deliller", *Sabri Şakir Ansay Armağanı*, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını No: 194, 1964, (s. 169-180).
- Karahan, Sami, *Marka Hukukunda Hükümsüzlük Davaları*, Konya, Mimoza Yayınları, 2002.
- Karan, Hakan, Kılıç, Mehmet, *Markaların Korunması 556 Sayılı KHK Şerhi ve İlgili Mevzuat*, Ankara, Turhan Kitapevi, 2004.
- Karasu, Rauf, Suluk, Cihat, Nal, Temel, *Fikrî Mülkiyet Hukuku*, 5. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Kavlak, Bengül, "Marka Hukukunda İhtiyati Tedbirlerin 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Işığında Değerlendirilmesi", *Prof. Dr. Aydın Zevklier'e Armağan* (E-Journal of Yasar University, C. 8, Özel Sayı), C. II, 2013, (s. 1525-1553).
- Kaya, Arslan, "Vergi, Ticaret Hukuku ve Bankacılık Açısından Bilgi Edinme Hakkı", *Türkiye Barolar Birliği Bilgi Edinme Hakkı Paneli*. 5 Mayıs 2004, Ankara, Şen Matbaa, 2004, (127-141).
- Kaya, Arslan, Aşıkoğlu, Ş. İpek, Şenesen, Elif Oğuz, *Türk Hukukunun Avrupa Birliği Hukukuna Uyumu Özel Hukuk*, (Ed. A. Kaya, B. İ. Engin, A. Paslı, S. İ. Aşıkoğlu, E. Oğuz), İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınevi.
- Kaya, Arslan, *Marka Hukuku*, İstanbul, Arıkan Yayınları, 2006 (Marka Hukuku).

- Kaya, M. Emin, *Uluslararası Sözleşmeler*, Ankara, İsmat İstanbul Yayıncılık, 1998 (Sözleşme).
- Keleş, Mehriğül, *Patent Hakkına Tecavüz Davalarında Ortaya Çıkan Hukukî ve Teknik Sorunların Değerlendirilmesi*, Ankara, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, 2018.
- Kılıçoğlu, Ahmet M., *Sinaî Haklarla Karşılaştırmalı Fikrî Haklar*, Ankara, Turhan Kitabevi, 2018.
- Kırca, Çiğdem, *Bilgi Vermeden Dolayı Üçüncü Kişiyeye Karşı Sorumluluk*, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2004.
- Kion, H. Jürgen, *Eventualverhältnisse im Zivilprozess*, Berlin, Duncker & Humblot, 1970.
- Koç Çelik, Nefise, *Tasarımların Ulusal ve Uluslararası Hukukta Tescili ve Korunması*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2009.
- Koçyiğit, İlker, Bulur, Alper, *Ticarî Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk*, Ankara, ARCS Matbaacılık, 2019.
- Konuralp, O. Emre, "Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Ortak Yetkili Mahkeme İle Münhasır Yetki Sözleşmesiyle Belirlenen Mahkemenin Yetkisinin Niteliği", *TBB*, S. 142, 2019, (s. 211-230).
- Korkmaz, Cansu, "Davaların Yığılmasında Dava Şartı Arabuluculuk İncelemesi", *YBHD*, Y. 7, S. 2, 2022, (s. 1365-1406).
- Köker, A. Rıza, Yalçiner, U. Gürşad, *Uzman Gözüyle Patent ve Faydalı Modelden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Krameus, Konstantinos D., "Procedural Harmonization in Europe", *The American Journal of Comparative Law*, 43 (3), 1995, (s. 401-416).
- Kuntman, Osman, "'Yokluğun Tespiti Davaları" ile İlgili İnceleme', *İBD*, 84(1), 2010, (s. 65-82).
- Kurt Konca, Nesibe, "Arabuluculuğa Elverişli Alanlar", *ÇÜHFD*, 2(1), 2017, (s. 234-240).
- Kurt, Z. Emre, *Uygulamalı Marka Hukuku*, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Kurtulan, Gökçe, "Haksız fiilde hukuka aykırılık unsuru", *MÜHF-HAD*, 23(1), 2017, (s. 465-503).
- Kuru, Baki, Budak, A. Cem, *Tespit Davaları*, 2. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2010.

- Kuru, Baki, *Hukuk Muhakemeleri Usûlü*, C. II, 6. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2001 (Usûl).
- Kuru, Baki, *Hukuk Muhakemeleri Usûlü*, C. II, 6. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2011 (Hukuk Muhakemeleri Usûlü).
- Kuru, Baki, *İcra ve İflas Hukukunda Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası*, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2003 (Menfi Tespit Davası).
- Kuru, Baki, *Nizasız Kaza*, Ankara: Ajans Türk, 1961 (Nizasız Kaza).
- Kühnen, Thomas, Die Besichtigung im Patentrecht- Eine Bestandsaufnahme zwei Jahre nach "Faxkarte", *GRUR*, 2005, (s. 185-196).
- Lang, Johannes, *Die Aufklärungspflicht der Parteien des Zivilprozesses vor dem Hintergrund der europäischen Rechtsvereinheitlichung*, Berlin, Duncker&Humblot, 1999.
- Leipold, Dieter, "Wirksamer Ehrenschtz durch gerichtliche Feststellung von Tatsachen". *ZZP*, 84(2). 1971, (s. 150-162).
- Lutz, Gleiss, *Der Auskunftsanspruch im gewerblichen Rechtsschutz*, Baden Baden, Nomos, 2006.
- Mathias Habersack, *Münchener BGB Kommentar*, 8. Auflage, München, C.H. Beck, 2020.
- Memiş, Tekin, "Fikrî Mülkiyet İhlallerinde Basiretli Tacir Kavramı -Yargıtay Kararı İncelemeleri-", *Fikrî Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2010*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2011, (s. 343-378).
- Meriç, Nedim, "Hâkimin Davayı Aydınlatma Yükümlülüğü". *DEÜHFD*, C. 11, Özel Sayı: 2009, 2010, (s.377-424) (Aydınlatma Yükümlülüğü).
- Meriç, Nedim, *Medenî Yargılama Hukukunda Tasarruf İlkesi*, Ankara, Yetkin Yayınları, 2011.
- Merle, Werner, "Zur eventuellen Klagenhäufung", *ZZP*, 83 (4), 1970, (s. 336-369).
- Muşul, Timuçin, *Medenî Usûl Hukuku*, 3. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2012.
- Muşul, Timuçin, *Medenî Usûl Hukukunda Terdit İlişkileri*, Ankara, Yetkin Yayınları, 2009 (Terditli İlişkiler).
- Mücella Yurtoğlu Can, *Marka Hukukunda Sessiz Kalmak Suretiyle Hak Kaybı*, Ankara, Turhan Kitabevi, 2016.
- Mühl, Otto, "Die Lehre von Gutachten und Urteil", *JuS*, Heft 3, 1964, (s. 351-356).

- Namlı, Mert, *Türk Fransız Medenî Usûl Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi*, İstanbul, Beta, 2014.
- Nomer Ertan, Füsün, *Haksız Rekabet Hukuku*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Norrenberg, P. Maria, *Die Anton Piller Order: ein Beweissicherungsmittel des englischen Zivilprozessrechts*, Frankfurt am Main, Peter Lang, 1998.
- Oğuzman, M. Kemal, Barlas, Nami, *Medenî Hukuk*, 21. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2015.
- Oğuzman, M. Kemal, Öz, M. Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. I., İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2021.
- Oğuzman, M. Kemal, Seliçi, Özer, Oktay Özdemir, Saibe, *Eşya Hukuku*, 20. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2017.
- Oytaç, Kutlu, *Karşılaştırmalı Markalar Hukuku*, 2. Baskı, İstanbul, Nobel Matbaacılık, 2002 (Marka Hukuku).
- Oytaç, Kutlu, *Son Uluslararası Değişikliklerle Mukayeseli Markalar Hukuku*, İstanbul, Beta Yayıncılık, 1999.
- Önder Bayrak, *Uygulamada Fikrî-Sınâî Mülkiyet ve Haksız Rekabet Suçları*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Önen, Ergun, *İnşai Dava*, Ankara, Olgaç Matbaası, 1981 (İnşai Dava).
- Önen, Ergun, *Medenî Yargılama Hukuku*, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1979.
- Özdamar, Mehmet, Ermenek, İbrahim, "Haksız Rekabet Davaları ve Korunan Menfaat", *FMR*, S.3, 2007, (s. 43-71).
- Özekes, Muhammet, "Dava Dilekçesinde Hukukî Sebep Bildirmek Zorunludur", *Haluk Konuralp Anısına Armağan*, C. 1, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2009, (s. 745-781) (Dava Dilekçesi).
- Özekes, Muhammet, "Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İhtiyati Tedbir", *DEÜHFD*, S. 2, 2002, (s. 89-138) (İhtiyati Tedbir).
- Özekes, Muhammet, "Medenî Usûl Hukukunda Yok Hüküm ve Etkisiz Hüküm", *Yargıtay Dergisi*, 26(4), 2000, (s. 661-699) (Etkisiz Hüküm).
- Özekes, Muhammet, Çiftçi, Pınar, "Menfi Tespit Davalarını Zorunlu Arabuluculuğa Dahil Saymanın Gereksizliği Üzerine (İstanbul BAM Kararları Örneğinden Bir Bakış)", *TBB*, S. 148, 2020, (s. 101-134).
- Özekes, Muhammet, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017 (Pekcanitez Usûl).

- Özekes, Muhammet, *Sorular, Şemalar, Örneklerle Temel Hukuk Bilgisi*, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2010.
- Özkaya Ferendeci, H. Özden, "Alman Medenî Usûl Hukuku'ndaki Ara Tespit Davası ve Buna İlişkin Bazı Düşünceler", *MÜHF-HAD*, 13(1-2), 2007, (s. 193-209).
- Özkaya Ferendeci, H. Özden, *Kesin Hükmün Objektif Sınırları*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2009 (Kesin Hüküm).
- Özkaya, Eraslan, *Özel Hukukumuzda Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Süreler*, Ankara, Seçkin Kitapçılık, 2012.
- Öztan, Bilge, *Medenî Hukuk'un Temel Kavramları*, 29. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2009.
- Palandt, Otto, Sprau, Hartwig, *Palandt Bürgerliches Gesetzbuch mit Nebengesetzen Kurz Kommentare*, 80. Auflage, München, C. H. Beck, 2001.
- Papakçı, Acun, "Hukukî Bilirkişilik", *MÜHF-HAD*, 22(1). 2016, (s. 433-457).
- Parlakıyıldız, F. Merve, Güvel, E. Alper, "Fikrî Mülkiyet Hakları ve Bu Hakların Korumanın Ekonomik Önemi", *NÜİİBFD*, 8(4), 2015, (s. 29-39).
- Paslı, Ali, "Ticarî İşletme ve Ticaret Şirketleri Bakımından Zorunlu Arabuluculuğun Değerlendirilmesi: Türk Ticaret Kanunu'nun 5/A Maddesinin Yorumu", *Ticarî Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuk*. (Ed. Ceyda Süral, Mehmet Ertan Yardım), Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 13-28.
- Paslı, Ali, *Marka Hukukunda Ürün Benzerliği*, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2018 (Ürün Benzerliği).
- Pekcanitez, Hakan, "Medenî Usûl Hukuku'nda Görev Kurallarının Zaman İtibariyle Uygulanması", *GÜHFD*, 4 (2), 2005, (s. 163-192).
- Pekcanitez, Hakan, Atalay, Oğuz, Özekes, Muhammet, *Medenî Usûl Hukuku*, 7. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2019.
- Pekcanitez, Hakan, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, Cilt II, 15. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017 (Pekcanitez Usûl).
- Pekcanitez, Hakan, Taş Korkmaz, Hülya, *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Polater, Salih, "Patent Hakkının Birden Fazla Kişi Tarafından İhlali ve Açılabilir Davalar", *TBBD*, S. 119, 2015, (s. 395-428) (Patent Hakkı).
- Polater, Salih, "Sinaî Mülkiyet Haklarına İlişkin Kanun Hükmünün Kararnemelerin Anayasa'ya Uygunluğu", *Legal Hukuk Dergisi*, S. 160, 2016, (s. 1861-1903).

- Postacıoğlu, İlhan E., “Mukayeseli Hukuk Kongresinde Medenî Usûl Hukuku Meseleleri”, *İHFM*, 20(1-4). 1954, (95-103) (Mukayeseli Hukuk).
- Postacıoğlu, İlhan E., Sümer Altay, *Medenî Usûl Hukuku Dersleri*, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2015.
- Postacıoğlu, İlhan, *Medenî Usûl Hukuku Dersleri*, İstanbul, Sulhi Garan Matbaası Varisleri Koll. Şti., 1975.
- Pünnel, Gustav, *Die Objektive Klagenhäufung und ihre Prozessualen Wirkungen nach Z.P.O.*, Metz, Paul Even, 1909.
- Rohlfing, Stephanie, *Die Umsetzung der Enforcement-Richtlinie ins deutsche Recht – RL 2004/48/EG – Eine Untersuchung zu den Rechten auf Beweisbeschaffung, Beweissicherung, Auskunft und Schadensersatz*, Hamburg, Dr. Kovac, 2009.
- Rödig, Jürgen, *Die Theorie des gerichtlichen Erkenntnisverfahrens. Die Grundlinien des zivil-, straf- und verwaltungs- gerichtlichen Prozess*, Berlin, Heidelberg, New York, Springer, 1973.
- Sağlam, M. Adil, *Türk Markalar Kanunu Şerhi ve Tatbikatı (Açıklamalar-Kararlar)*, Ankara, Elif Matbaacılık, 1973.
- Sarı, Onur, *Patent Lisans Sözleşmeleri*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Sarıgöl, Harun, *Marka Hukukunda Karıştırma İhtimali*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2020.
- Schneider, Lisa, *Arrow Declaration- Rechtsschutz gegen zukünftige Patente*, Köln, Carl Heymanns Verlag, 2020.
- Schweizer, Mark, “Vorsorgliche Beweisabnahme nach schweizerischer Zivilprozessordnung und Patentgesetz”, *Z.Z.Z.*, 2010, (s. 1-33).
- Serozan, Rona, *Medenî Hukuk Genel Bölüm*, İstanbul, 2005.
- Sızır Sakalhoğlu, Nil, *Tescilli Bir Markanın İzinsiz Olarak Gümrük İşlemlerine Tabi Tutulması*, Ankara, GÜSBE, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, 2019, s. 76.
- Simil, Cemil, “Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevinin Sınırları”, *DEÜHFD*, Prof. Dr. Pekcanitez’e Armağan, 16, Özel Sayı: 2004, 2005, (s. 1351-1376).
- Sirmen, Lale, *Eşya Hukuku*, 5. Baskı, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2017.
- Sivrihisarlı, Ömer, *Hukuk Yargılamasında Maddi Hukuka İlişkin Temyiz Nedenleri ve Yargıtay Denetiminin Kapsamı*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1978.

- Soydan Bal, Nilgün, *Sinaî Mülkiyet Davalarında Bilirkişilik*, İstanbul, Yayımlanmamış Yüksekisans Tezi, 2013.
- Soylu, M. Furkan, *Medenî Usûl Hukukunda Yetkili Mahkeme*, SÜHFD, 25(2), 2017.
- Stadler, Astrid, "Was drei wissen, das erfahren hundert-Auskunftspflichten und Geheimnisschutz im Zivilprozess nach Umsetzung der Richtlinie zur Durchsetzung der Rechte des geistigen Eigentums", *Festschrift für Dieter Leibold zum 70. Geburtstag*, Tübingen, 2009, (s. 201-220).
- Stadler, Astrid, *Der Schutz des Unternehmensgeheimnisses im deutschen und U.S.-amerikanischen Zivilprozeß und im Rechtshilfeverfahren*, Tübingen, J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1989 (Der Schutz des Unternehmensgeheimnisses).
- Stauder, Dieter, "Überlegungen zur Schaffung eines besonderen Beweisverfahrens im europäischen Patentverletzungsrecht- Saisie-contrefaçon oder actio ad exhibendum als Beispiele?", *GRUR Int*, 1978, (s. 230-238).
- Stürner, Rolf, *Die Aufklärungspflicht der Parteien des Zivilprozesses*, Tübingen, Mohr, 1976.
- Sulu, Muhammed, "Ticaret Hukukunun Kaynağı Olarak Ticarî Örf ve Âdet Üzerine Bazı Değerlendirmeler", *İMÜHFD*, 9(1), 2022, (s. 217-241).
- Sulu, Muhammed, *Ticarî Sırların Korunması*, 2. Bası, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017 (Ticarî Sır).
- Suluk, Cahit, "A Comparative Law Perspective of the Protection of Unregistered Industrial Products Under Turkish Unfair Competition Law". *International Review of Intellectual Property and Competition Law*. 7(43), Münih, 2012, (s. 825-846) (Competition Law).
- Suluk, Cahit, "Patent İhlaline Cezaî Yaptırımın Uygunluğu Tartışmaları", *DEÜHFD*, 14(1), 2012, (s. 79-101).
- Suluk, Cahit, *Çalışan Buluşları Hakkı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020 (Çalışan Buluşları).
- Suluk, Cahit, Orhan, Ali, *Uygulamalı Fikrî Mülkiyet Hukuku*, C. 3, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008.
- Şehirli, Feyzan H., *Patent Hakkının Korunması*, Ankara, Turhan Kitabevi, 1998.
- Tahir Saraç, *Patentten Doğan Hakka Tecavüz ve Hakkın Korunması*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2003.

- Tandoğan, Haluk, *Türk Mes'uliyet Hukuku*, Ankara, Ajans-Türk Matbaası, 1961.
- Tanrıver, Süha, "Dava Şartı Arabuluculuk Üzerine Bazı Düşünceler", *TBB*, 2020, (s. 111-142) (Dava Şartı Arabuluculuk).
- Tanrıver, Süha, *Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Arabuluculuk*, 2. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2022 (Arabuluculuk).
- Tanrıver, Süha, *Hukukumuzda Bilirkişilik*, Ankara, Yetkin Yayınları, 2018.
- Tanrıver, Süha, *Medenî Usûl Hukuku*, Cilt I, 3. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2020 (Usûl).
- Tanrıver, Süha, *Medenî Usûl Hukukunda Derdestlik İtirazı*, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 1998 (Derdestlik İtirazı).
- Tanverdi, S. Mücahit, *Medenî Usûl hukukunda Bilirkişilik*, İstanbul, Yayımlanmamış Doktora Tezi, 1991.
- Taş Korkmaz, Hülya, "6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Görev, Yetki ve Yargı Yeri Belirlenmesine İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi", *Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan*, Yaşar Üniversitesi Elektornik Dergisi, 8(Özel Sayı). 2013, (s. 1753-1818).
- Taşpınar Ayvaz, Sema, "Medenî Yargılama Hukukunda Amaç Sorunu", *Prof. Dr. Faruk Erem Armağanı*, Ankara, TBB Yayınları, 1999, (s. 759-787).
- Tekinalp, Ünal, *Fikrî Mülkiyet Hukuku*, 5. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2012.
- Tercan, Ercan, "Hâkimin Davayı Aydınlat Yükümlülüğü Kapsamında Taraf-ların Dinlenmesi", *MİHDER*, 7(18), 2011, (s. 1-56).
- Tillmann, Winfried, "Beweissicherung nach Art. 7 der Richtlinie zur Durchsetzung der Rechte des geistigen Eigentums", *GRUR*, 2005, (s. 737-740).
- Topçu, Deniz, *Patent Lisans Sözleşmeleri*. Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Toprakkaya, İrem, *Fikir ve Sanat Eserlerinden Doğan Uyuşmazlıkların Arabuluculuk Yolu İle Çözümü*, İstanbul, On İki Levha, 2021.
- Topuz, Gökçen, *Medenî Usûl Hukukunda Karinelerle İspat*, Ankara, Yetkin Yayınları, 2012.
- Toraman, Barış, *Medenî Usûl Hukukunda Bilirkişi İncelemesi*, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2017.
- Treichel, Pierre, *Die Sanktionen der Patentverletzung und ihre gerichtliche Durchsetzung im deutschen und französischen Recht*, Köln, Berlin, Bonn, Münih: Carl Heymanns Verlag KG, 2001.

- Trzaskalik, Christoph, *Die Rechtsschutzzone der Feststellungsklage im Zivil- und Verwaltungsprozeß. Studien zur Fortentwicklung des Rechtsschutzverständnisses*, Berlin, Duncker & Humblot, 1978.
- Tuncer, İdil, "Fikrî Mülkiyet Hakkına Tecavüzün Mevcut Olmadığının Tespiti Davası", *DEÜHFD*, C. 11. Özel Sayı, 2009, (s. 617-650).
- Tunç Yücel, Müjgan, "Haksız Rekabet Hukukunda Teminat Amaçlı İhtiyati Tedbirler", *Prof. Dr. Ergun Önen'e Armağan*, İstanbul, Alkım Yayınevi, 2003, (s. 417-429).
- Turan, H. Selcen, *Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezaî Himayesi*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2012.
- Turan, Sinem, *Medenî Usûl Hukukunda Delil Tespiti Kurumunun Fonksiyonları*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2020 (Delil Tespiti).
- Turanboy, Asuman, "Ticarî sır", *Prof. Dr. Tuğrul Ansay'a Armağan*, Ankara, Turhan Kitabevi, 2006, (s. 347-369).
- Tüzüner, Özlem, *Faydalı Modelin Korunması ve Faydalı Modelin Korunmasına Uygulanacak Hukuk*, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2011 (Faydalı Model).
- Tüzüner, Özlem, *Marka Rehni Sözleşmesi ve Uygulanacak Hukuk*, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2007.
- Uğur Cibrail, *Fikir ve Sanat Eserlerine İlişkin Lisans Sözleşmesi*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2020.
- Ulukapı, Ömer, *Medenî Usûl Hukuku*, 3. Baskı, Konya, Mimoza Basım, 2015.
- Ulukapı, Ömer, *Medenî Usûl Hukukunda Dava Arkadaşlığı*, Konya, Mimoza Basım Yayım, 1991 (Dava Arkadaşlığı).
- Umar, Bilge, Ejder Yılmaz, *İspat Yükü*, İstanbul, Kazancı Maybaacılık Sanayii, 1980.
- Umar, Bilge, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, 2. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2014.
- Uşan, M. Fatih, *İş Hukukunda İş Sırrının Korunması (Sır Saklama ve Rekabet Yasağı)*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2003.
- Utku, Doruk, *Sınaî Hakların Rehni*, Ankara, Yetkin Yayınları, 2009.
- Uzunallı, Sevilay, *Marka Hukuku*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2019.
- Üçüncü, Hilal, *Medenî Yargılama Hukukunda Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Üstündağ, Saim, *İddia ve Müdafanın Değiştirilmesi Yasağı*, İstanbul, Cezaevi Matbaası, 1967 (Değiştirme Yasağı).

- Üstündağ, Saim, *Medenî Yargılama Hukuku*, Cilt I-II, 7. Baskı, Ankara, Filiz Kitapevi, 2000.
- Veron, Pierre, "Der Patentverletzungsprozess in Frankreich", *Mitteilungen der deutschen Patentanwälte*, 93. Jahrgang, Köln, Berlin, Bonn, Münih, Carl Hermanns Verlag KG, 2002, s. 386-403).
- Wach, Adolf, *Handbuch des Deutschen Civilprozessrechts*, 1. Band, Leipzig, 1889.
- Wendland, Holger, *Die Verbindung von Haupt- und Hilfsantrag im Zivilprozeß*, Berlin, Springer, 2001.
- Wilhelmi, Rüdiger, *Erman BGB Kommentar*, 16. Auflage, Band II, 2020.
- Wolfgang Berlit, *Markenrecht*, 11. Auflage, München, C.H. Beck, 2019.
- Yalçiner, Uğur G., *Sinaî Mülkiyet'in İlkeleri*, Ankara, Metal Ofset Matbaacılık, 2000.
- Yarar, Güven, *Milletlerarası Özel Hukukta Arabuluculuk*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Yardım, M. Ertan, "Ticarî Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuğa Başvuru", *Ticarî Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuk*, (Ed. Süral Efeçinar, Ceyda/Yardım, M. Ertan), Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019, (s. 89-110).
- Yasaman, Hamdi, *Marka Hukuku-555 Sayılı KHK Şerhi*, Cilt 1, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2004 (KHK Şerhi).
- Yasaman, Hamdi, *Yasaman Sinaî Mülkiyet Kanunu Şerhi*, Cilt III, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Yasaman, Hamdi, Yüksel, Sinan, *Marka Hukuku 556 Sayılı KHK Şerhi*, Cilt 2, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2004 (KHK Şerhi).
- Yaşar Coşkun, Sevda, Göncü Döner, M. Seray, "Davaların Yığılması ve Terditli Davalar Açısından Ticarî Dava Şartı Arabuluculuk: Mahkeme Kararları Üzerinden Bir Analiz", *EBYÜ-HFD*, 24(1-4). 2020, (s. 89-117).
- Yaşlı, Ş. Işık, *Fikrî Haklar ile Haksız Rekabet Hukuku Arasında Kümülatif Koruma*, Ankara Yetkin Yayınları, 2022.
- Yavaş, Murat, *Medenî Usûl Hukukunda Delil Tespiti*, İstanbul, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1999.
- Yavuz, Mustafa, "Ticarî Davalarda Ticarî Örf ve Âdetin Uygulanma Şartları", *THD*, 15(172), 2020, (s. 2572-2576).
- Yıldırım, E. Çiğdem, "Sinaî Mülkiyet Kanunu Kapsamında Patent Tecavüzü Davaları İhtiyati Tedbirler, *FMRD*, S. 1, 2018, (s. 87-101).

- Yıldırım, M. Kâmil, "Medenî Usûl Hukukunda Dava Konusu Teorileri", *MÜHFAD*, C. 6, 1991, (s. 23-50).
- Yıldırım, M. Kamil, *Medenî Usûl Hukukunda Delillerin Değerlendirilmesi*, İstanbul, Kazancı Matbaacılık A.Ş., 1990 (Delillerin Değerlendirilmesi).
- Yıldız, Ozan A., *6769 sayılı Sinaî Mülkiyet Kanunu Gerekçe, Bibliyografya ve Mahkeme Kararlarıyla Birlikte*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2021.
- Yılmaz, Ejder, "Tespit Davası (Yargıtay 9. HD'nin 30.01.2012 tarihli ve 1772/2205 sayılı kararı münasebetiyle)", *Sicil İş Hukuku Dergisi*, C. 26, 2012, s. 38-49).
- Yılmaz, Ejder, *Geçici Hukukî Himaye Tedbirleri*, C. 2, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2001 (Himaye Tedbirleri).
- Yılmaz, Ejder, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, Cilt 2, 4. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2021 (Şerh).
- Yılmaz, Orhan, "Hukukun Vakiaya Uygulanması", *Dr. A. Recep Recai Seçkin'e Armağan*, 1974, (s. 895-97) (Hukukun Vakiaya Uygulanması).
- Yusufoğlu, Fülürya, "Patent Davalarında İhtiyati Tedbirler". *Fikrî Mülkiyet Yıllığı*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2015, (s. 519-560).
- Yusufoğlu, Fülürya, *Anonim Şirketlerde Gayrî Maddi Hakların Sermaye Olarak Konulması*, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2016 (Anonim Şirket).
- Zimmer, Maximilian, *Der Anwendungsbereich der Feststellungsklage und des Feststellungsantrags im Arbeitsgerichtlichen Verfahren*, Göttingen, Doktorarbeit, 1997.
- Zumstein, Walter, *Die Feststellungsklage*, Bern, Blaser&Tschanz, 1916.

BİLİŞİM
VE
TEKNOLOJİ HUKUKU
YILLIĞI 2024

EDİTÖR:

Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin EKİCİ

ADALET YAYINEVİ

Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Bilişim ve Teknoloji Hukuku Yıllığı 2024

Editör: Şerafettin Ekici

Hukuk Yayınları Dizisi – 4041

Birinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 - 625 - 377 - 089 - 1

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Ay-bay Kırtasiye İnş. Gıda Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46661

Tel: (0 312) 472 58 55 - Ankara

YAPAY ZEKÂNIN DENİZ TİCARET HUKUKUNA YANSIMALARI

Prof. Dr. Hacı KARA*

ÖZET

Yapay zekâ (YZ) (*Artificial Intelligence, AI*), bilgisayarların ve makinelerin insan zekâsını ve problem çözmeye yeteneklerini taklit etmesini sağlayan teknolojiye verilen isimdir. Yapay zekâ kendi başına veya diğer teknolojilerle (örneğin, sensörler, coğrafi konum belirleme ve robotik işlemler vs.) ile birlikte insan zekâsı veya müdahalesi gerektirecek görevleri, yerine getirebilir. Dijital asistanlar, Küresel Konumlandırma Sistemi (*Global Positioning System, GPS*) rehberliği, otonom araçlar ve jeneratif yapay zekâ araçları (Open AI'nin Chat GPT'si gibi) günlük haberlerde ve günlük hayatımızda yer alan yapay zekâ örneklerinden sadece birkaçıdır.

Bilgisayar biliminin bir alanı olarak yapay zekâ, makine öğrenimi ve derin öğrenmeyi kapsar ve genellikle bunlarla birlikte anılır. Bu disiplinler, insan beyninin karar verme süreçlerinden sonra modellenen, mevcut verilerden 'öğrenebilen' ve zaman içinde giderek daha doğru sınıflandırmalar veya tahminler yapabilen yapay zekâ algoritmalarının geliştirilmesini içerir.

Üretken yapay zekâ en son bu kadar büyük görüldüğünde, atılımlar bilgisayarla görme alanında idi, ancak şimdi ileriye doğru sıçrama doğal dil işleme (NLP) alanındadır. Bugün, üretken Yapay Zekâ sadece insan dilini değil, görüntüler, video, yazılım kodu ve hatta moleküler yapılar dâhil olmak üzere diğer veri türlerini de öğrenebilir ve sentezleyebilir.

Yapay zekâ uygulamaları her geçen gün artmaktadır. Ancak iş dünyasında yapay zekâ araçlarının kullanımıyla ilgili heyecan arttıkça, yapay zekâ etiği ve sorumlu yapay zekâ ile ilgili konuşmalar kritik önem kazanmaktadır.

Bu çalışmada yapay zekânın denizciliğe ve deniz ticaretine etkileri incelenecektir. Bu yazıda sadece insansız ticari gemiler ele alınacaktır. Akıllı gemi endüstrisinin askeri kullanımı ise bu yazıda tartışılmayacaktır.

* Prof. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Deniz Hukuku Anabilim Dalı Başkanı, haci.kara@medeniyet.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8255-6277.

KAYNAKÇA

- BOVIATSI, Michael/VLACHOS, George, “Sustainable Operation of Unmanned Ships under Current International Maritime Law”, **Sustainability** Y. 2022, Vol. 14, <https://www.mdpi.com/2071-1050/14/12/7369>, Erişim Tarihi: 11.07.2024.
- CALO, Ryan, (Çeviren: Selin ÇETİN), “Yapay Zekâ Politikası: Bir El Kitabı Ve Yol Haritası”, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Y. 2022, S. 1, s. 1141-1178, https://dosya.gsu.edu.tr/Sayfalar/2022/7/gsuhfd_c-21_s-1_haziran2022_dergi-613.pdf, Erişim Tarihi: 05.07.2024.
- CAREY, Luci, **All Hands Off Deck? The legal Barriers to Autonomous Ships**, NUS Centre for Maritime Law 17/06 NUS, August 2017, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3025882, Erişim Tarihi: 11.07.2024.
- CHENA, Linlin, “Maritime rights, obligations, and liabilities of intelligent ships from the perspective of risk distribution, *Journal of International Maritime Safety*”, **Environmental Affairs, and Shipping**, Y. 2023, VOL. 7, Issue. 4, s. 1-13, <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/25725084.2023.2264566?needAccess=true>, Erişim Tarihi: 08.07.2024.
- CHAE, Chong jou, *Maritime Autonomous Surface Ships Regulation*, Malmö, Sweden 2024.
- DELING, Wang/DONGKUI Wu/CHANGHAI Huang/CHANGYUE Wu, Marine “Autonomous Surface Ship - A Great Challenge to Maritime Education and Training”, **American Journal of Water Science and Engineering**, Y. 2020, Vol. 6, Issue 1, p. 10-16, https://www.researchgate.net/publication/342891919_Marine_Autonomous_Surface_Ship_-_A_Great_Challenge_to_Maritime_Education_and_Training, Erişim Tarihi: 09.07.2024.
- KARA, Hacı, “Gemilerde Yapay Zekâ Kullanımı ve Buna Dair Hukuki Sorunlar (*The Usage Of Artificial Intelligence In Ships And Legal Issues*)”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (SDÜHFD)**, Y. 2020, C. 10, S. 1, s. 17-51, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1160122>, Erişim tarihi: 08.07.2024.
- KATTERBAUER, Klemens, “Shipping of the Future—Cybersecurity Aspects for Autonomous Ai-Driven Ships”, **ANZ Mar LJ**, Y. 2022, C. 36, S. 1, s. 1-12, <https://maritime.law.uq.edu.au/index.php/anzmlj/article/view/1434>, Erişim Tarihi: 05.07.2024.
- KRASKA James, “The Law of Unmanned Naval Systems In War and Peace”, **Journal of Ocean Technology**, Y. 2010, Vol. 5, Issue 43, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2224341, Erişim Tarihi: 10.07.2024.
- LAYTON, Peter, **Fighting Artificial Intelligence Battles Operational Concepts For Future AI-Enabled Wars**, <https://nla.gov.au/nla.obj-3105161314/view>, s. V, Department of Defence, Australia-Canberra 2021, Erişim Tarihi: 05.07.2024.

- LAFTE, Mohammadreza Bachari /JAFARZAD Omid/MOUSAİ Naimeh/MOUSAİ Ghahfarokhi, "International Navigation Rules Governing the Unmanned Vessels", **Research in Marine Sciences**, Volume 3, Issue 2, İnan 2018, <https://www.resmarsci.com/wp-content/uploads/2018/06/Research-in-Marine-Sciences-7-5.pdf>, Erişim Tarihi: 10.07.2024.
- LUCEY, Kyla, "Marine Protected and Conserved Areas: Beneficial Uses of Artificial Intelligence", **Catholic University Journal of Law and Technology**, Y. 2024, Vol. 32, Issue 2, s. 132-159, <https://scholarship.law.edu/jlt/vol32/iss2/7/>, Erişim Tarihi: 08.07.2024.
- MOVAGHAR, Ali, **Evaluating the Application of International Laws on Navigation and Collision to Operating Autonomous Ships**, Unpublished Doctoral Thesis, City, University of London 2023, <https://openaccess.city.ac.uk/id/eprint/31612/>, Erişim Tarihi: 09.07.23024.
- YORULMAZ, Murat/KARABULUT, "Kaan, Deniz Taşımacılığında Akıllı Gemiler: Gemi Kaptanlarının Bakış Açısı", **Ekonomi, İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi**, C. 3, S. 1, s. 42, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ekimad/issue/61511/871776>, Erişim Tarihi: 04.07.2024.
- <https://smartmaritimenetwork.com/2020/09/01/asko-to-build-two-autonomous-vessels-for-oslo-fjord-operations/>, Erişim Tarihi:29.11.2024.
- <https://www.yachtturkiye.com/yazarlar/murat-sumer/akilli-deniz-araclari.html>, Erişim tarihi: 04.07.2024.

GELİŞEN TEKNOLOJİ İLE DOĞACAK ÇOCUĞU TASARLAMAK SURETİYLE ONUN KİŞİLİK HAKKINA HENÜZ DOĞMADAN MÜDAHALE EDİLMESİ

Doç. Dr. Sera REYHANI YÜKSEL*

ÖZET

Doktrinde kişilik hakkı farklı şekillerde tanımlanmış olsa da kişilik hakkını en genel haliyle, yaşam, beden bütünlüğü, onur ve saygınlık gibi kişi varlığı değerleri üzerinde var olan, kişiye sıkı sıkıya bağlı, herkese karşı ileri sürülebilen ve herkes tarafından ihlal edilebilecek olması nedeniyle mutlak, zamanaşımı veya hak düşürücü süreye tabi olmayan, devredilemeyen ve vazgeçilemeyen, mirasçılara geçmeyen, tekelci bir niteliğe sahip, haczedilemez/iflas masasına girmez nitelikte, zamanla gelişen ve değişen bir niteliğe sahip olması dolayısıyla esnek, şahıs varlığına dahil bir hak olarak tanımlamak mümkündür.

Çocukların hiç şüphesiz kendilerine ait ve korunmaya değer bir kişilikleri bulunmaktadır. Çocuğun korunmaya değer bu kişiliği onun henüz doğumundan önce anne ve babasının kendi genlerine müdahalesine maruz kalmamasını da kapsamına almalıdır. Ancak gelişen teknoloji beraberinde anne ve babaların çocuklarını programlayabilmesi imkanını getirmiştir. Doğacak çocukların ileride herhangi bir sağlık sorunu yaşamamasını sağlayamaya yönelik olması sebebiyle teknolojinin getirdiği bu imkân olumlu olarak görülebilirse de yaratacağı sakıncalar da göz ardı edilemez. Mesela bu doğacak çocuğun cinsiyetine yönelik bir müdahaleye neden olduğunda cinsiyet dağılımında dengesizlik dahil olmak üzere birçok soruna yol açabilir. Bunun dışında doğacak çocuğun başka birçok fiziksel, bilişsel veya psikolojik özelliğine müdahale gerçekleştirilebilir. Anne ve babanın çocuğunun sarışın, mavi gözlü olmasını istediği bir durumda bunu sağlamaları mümkün olabilecektir. Üstelik sadece bebeklerin cinsiyeti, boyu, saç ve göz rengi değil, karakteri bile önceden belirlenebilir hale gelmektedir. Halbuki bir çocuğun, anne ve babasının kendisi için yaptığı seçimlerin dışına çıkabilmesi de kişiliğini ortaya koymasının bir yoludur. Zeki, özgür ruhlu, yaratıcı, karizmatik, uzun boylu, normal kiloda olması istenilen bir çocuğun özelliklerine bu denli

* Doç. Dr. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, sereyhani@hotmail.com, Orcid İd:0000-0002-7969-6949.

KAYNAKLAR

- Akçaal, Mehmet, Medeni Hukuk, Ankara, Yetkin Yayınları, 2022.
- Akyüz, Emine, Çocuk Hukuku, 7. Baskı, Ankara, Pegem Akademi, 2020.
- Apaydın Korkmaz, İrem, Kişilik Hakkının Korunması, Ankara, Yetkin Yayınları, 2024.
- Aslanova, Kemale, “*Genetik Müdahale ve Alfa Bebekler*”, 8. Tüketici Hukuku Kongresi-Sektörel Bazda Tüketici Hukuku Uygulamaları, Editör: Tümay Dönmez/Mesut Yavuz/Aydan Düzgünkaya/Hakan Tokbaş, İstanbul, Aristo, 2020, s. 645-668.
- Aydın, İsmail Hakkı, İnsan 3.0 Yeni İnsan Arketip, İstanbul, Girdap Kitap, 2021.
- Dural, Mustafa / Öğüz, Tufan, Kişiler Hukuku, 24. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2024.
- Hakeri, Hakan/Reva, Zeynep, “*Etik ve Hukuki Boyutuyla Tasarım Bebek*”, Tıp Hukuku Dergisi, Cilt 8, Sayı 16, 2019, ss. 157-182.
- Helvacı, Serap, Gerçek Kişiler, 10. Baskı, İstanbul, Legal Yayınları, 2023.
- Özcan Büyüktanır, Burcu G., Çocuğun Kişilik Hakkı ve Çocuğun Kişilik Hakkının Hukuka Aykırı Fiillere Karşı Korunması, Ankara, Yetkin Yayınları, 2019.
- Özen, Burak “*Kişilik Hakkı Algısındaki Değişim*”, II. Medeni Hukuk Kongresi, Editör: Hakan Tokbaş, İstanbul, Aristo, 2022, s. 111-129.
- Reyhani Yüksel, Sera, “*Kişilik Hakkı Çerçevesinde Çocuğun Benzersiz Olma Hakkı*”, Uluslararası Akdeniz Hukuk Kongresi 2022, Tam Metin Kitabı, Editörler: Ayşe Arat/Cem Ümit Beyoğlu/Osman Levent Özay, Ankara, Adalet Yayınları, 2022, s. 1182-1196, <https://webis.akdeniz.edu.tr/uploads/1139/files/ek%C4%B0TAP-2.pdf> (Erişim Tarihi: 11.11.2024).
- Schoemaker, Joyce A. / Schoemaker, Paul J. H., Çipler Klonlar ve 100 Yaş Ötesi Yaşam, Çeviren: Ayber Eper, İstanbul, Alfa Yayınları, 2013.
- Sert Sütçü, Selin, “*Tasarım Bebek Kavramının Türk Medeni Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi*”, Teknolojik Gelişmeler Işığında Tıp Hukuku ve Güncel Sorunlar, Editör: Selin Sert Sütçü, Ankara, Seçkin Yayınları, 2018, s. 15-26.
- Turriziani, Jenifer V., Designer Babies: The Need for Regulation on the Quest For Perfection, Law School Student Scholarship, 2014, 595, pp. 1-32.
- Usta, Oğuz, Kişilik Hakkı Bağlamında Unutulma Hakkı, Ankara, Adalet Yayınları, 2023.
- Walker, Andy; Walker, Kay ve Carruthers, Sean, Süper İnsan, Çeviren: Su Evren, İstanbul, Siyah Kitap, 2019.
- Yılmaz, Süleyman, Kişiler Hukuku, Ankara, Yetkin Yayınları, 2023.

BİLGİSAYAR PROGRAMLARINDA TERSİNE MÜHENDİSLİK: PATENT VE TELİF HUKUKU AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Pelin KARAASLAN*

Özet

Bu çalışmada, tersine mühendislik kavramı ve bilgisayar programlarındaki uygulamaları, patent ve telif hukuku boyutuyla ele alınmıştır. Tersine mühendislik, bir ürünün, sistemin veya cihazın mevcut halinden yola çıkarak, onun nasıl çalıştığını, hangi bileşenlerden oluştuğunu ve tasarımını anlamak amacıyla yapılan bir analiz sürecidir. Yazılım sektörü özelinde ise tersine mühendislik, yazılımın derlenmiş halinden, kaynak koduna veya kaynak koda yakın bir formata geri dönüştürülmesi (dekompilasyon) işlemini ifade eder. Bu uygulama, yazılımın işlevlerini ve veri yapısını anlamak, güvenlik açıklarını tespit etmek, hata ayıklamak, birlikte çalışabilirliği sağlamak, lisans ihlallerini tespit etmek veya eski yazılımların bakımını yapmak gibi çeşitli amaçlarla kullanılabilir. Ancak tersine mühendislik uygulamasının bilgisayar programları üzerinde hak sahibi olmayan üçüncü kişilerce gerçekleştirilmesi, fikri mülkiyet hukuku alanında bazı problemlere yol açabilir.

Bilgisayar programları, FSEK kapsamında “eser” olarak korunan fikri ürünlerdir (FSEK m. 2/1). Bu kapsamda eseri çoğaltma ve işleme gibi haklar münhasıran eser sahibine aittir (FSEK m. 21 vd.). Bilgisayar programının tersine mühendislik yoluyla analiz edilmesi, özellikle de dekompilasyon işlemleri, bu hakların ihlal edilmesi riskini taşır. Zira dekompilasyon işlemi, münhasıran eser sahibinin yetkisinde olan kodun çoğaltılması ve kod formunun çevirisi fiillerinin gerçekleştirilmesini gerektirir. Bununla birlikte FSEK, bilgisayar programları üzerindeki tersine mühendislik faaliyetlerine üçüncü kişiler açısından sınırlı bir serbesti tanır. FSEK m. 38/6, ara işlerlik sağlamak amacıyla sınırlı kalmak üzere, dekompilasyon işlemini serbest bırakır.

Bilgisayar programlarına yönelik tersine mühendislik işlemi, patent hukuku açısından da önem arz eden bir konudur. Esasen bilgisayar programları, hukukumuzda “buluş” kavramı dışında tutularak patentlenemeyecek yara-

* Doçent, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, ORCID: 0000-0001-5695-192X, pgkaraaslan@gmail.com.

KAYNAKLAR

- Arslan Kaya**, *Türk Hukukunda Patentten Doğan Haklar*, Cilt 55, Sayı 4, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1997, s. 173-200.
- Artur-Axel Wandtke, Winfried Bullinger**, *Praxiskommentar Urheberrecht*, 6. Auflage, München, Beck, 2022.
- Başak Özkök Gökmen**, Patent Hakkının Sınırları ve İstisnaları - Kamu Sağlığı Gerekeceği Özelinde İncelenmesi, Ankara, Seçkin, 2020.
- Burakcan Yedek**, *Patent Hukuku Açısından Yapay Zeka*, Ankara, Seçkin, 2023.
- Cahit Suluk, Rauf Karasu, Temel Nal**, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 8. Baskı, Ankara, Seçkin, 2024.
- Fırat Öztan**, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, 5. Baskı, Ankara, Turhan, 2023.
- Füsün Nomer Ertan**, *Haksız Rekabet Hukuku*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Georg Benkard**, Patentgesetz, Gebrauchsmustergesetz, Patentkostengesetz, 11. Auflage, München, Beck, 2015.
- Gürbüz Sarı**, Bilgisayar Yazılımlarındaki Ticari Hakların Korunması ve Ticarileştirilmesi, Ankara, 2023.
- Hayri Bozgeyik, Fatma Betül Çakır Çelebi**, "Yazılımların Patentle Korunmasında Teknik Karakter Unsuru", *Adalet Dergisi*, Sayı 72, 2024, s. 453-473.
- Hediye Bahar Sayın**, "Haksız Rekabet Hukuku Açısından Üretim ve İş Sırrının Hukuka Aykırı Olarak İfşası", *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt 12, Sayı 136, 2017, s. 36-43.
- Helmut Redeker**, *IT-Recht*, 8. Auflage, 2023.
- Iris Maria Harlacher**, Schutz vor Reverse Engineering im deutschen Recht, Yay. Haz. B. Bergmans ve R.-M. Marquardt, Recklinghäuser Beiträge zu Recht und Wirtschaft (ReWir), Cilt 11, 2012, s. 1-31.
- J. F. Garcia**, Un-building Blocks: A Model of Reverse Engineering and Applicable Heuristics (Master's Thesis), Monterey, California, Naval Postgraduate School, 2015.
- Kemal Şenocak**, "İşletme Personelinin Ayarılması Meselesinin Haksız Rekabet Hükümleri Çerçevesinde (TTK m. 56 vd.) Değerlendirilmesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 50, Sayı 2, 2001, s. 193-246.
- Levent Yavuz, Türkay Alıca, Fethi Merdivan**, *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu*, 2. Baskı, Ankara, Seçkin, 2014.
- Muhammed Sulu**, *Ticari Sırların Korunması*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017.

Peter Mes, *Patentgesetz/Gebrauchsmustergesetz*, 5. Auflage, München, 2020.

Rainer Schulte, *Patentgesetz mit Europäischem Patentübereinkommen*, 8. Auflage, Köln, 2008.

Rudolf Kraßer, Christoph Ann, *Patentrecht - Lehrbuch zum deutschen und europäischen Patentrecht und Gebrauchsmusterrecht*, 7. Auflage, München, 2016.

Savaş Bozbel, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, İstanbul, 2012.

Selin Özden Merhacı, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve Avrupa Birliği Direktifleri Kapsamında Bilgisayar Programlarının Kaynak Koda Çevrilmesi", *TBB Dergisi*, Sayı 166, 2023, s. 193-220.

Şener Dalyan, *Bilgisayar Programlarının Fikri Hukukta Korunması*, Ankara, Seçkin, 2009.

Tahir Saraç, *Patentten Doğan Hakka Tecavüz ve Hakkın Korunması*, Ankara, 2003.

Thomas Dreier, Gernot Schulze, *Urheberrechtsgesetz Kommentar*, 7. Aufl., München, C.H. Beck, 2022.

Ünal Tekinalp, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 5. Baskı, İstanbul, Vedat, 2012.

CEZA MUHAKEMESİNDE SEGBİS UYGULAMASINA İLİŞKİN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Doç. Dr. Can CANPOLAT*

Özet

23 - 24 Mart 2000'de yapılan Lizbon Zirvesi'nde, AB, on yıllık ekonomik ve politik hedefleri için elektronik dönüşümü temel alan bir plan açıklamıştır. Planda, bilgiye dayalı ekonominin yarattığı değişimi yakalamak için küresel bilgi altyapılarını oluşturmak ve eğitim sistemini modern ihtiyaçlara göre dönüştürmek temel gaye olarak ifade edilmiştir. Türkiye, 2001'de bu planı e-Türkiye adı altında hayata geçirmek için projelendirmeler yapmış, 2006 yılında e-devlet uygulaması hayata geçirilmiştir. E-Türkiye'nin en önemli görünümünden biri Ulusal Yargı Ağı Projesi'dir (UYAP). Bu çerçevede Adalet hizmetlerinin aşamalı olarak elektronik ortama taşınması hedeflenerek UYAP'ı hayata geçirmek üzere sorumlu kurum olan Adalet Bakanlığı ile Havelsan A.Ş. arasında protokoller imzalanmıştır. Proje ile Adalet Bakanlığı'na bağlı merkez ve taşra teşkilatlarının tümünde elektronik adalet hizmeti verecek şekilde bir altyapı kurulmuştur.

Bu çerçevede ortaya çıkan adalete erişimin kolaylaştırılması sürecinde, yani E-Devlet ve UYAP'ın ana zeminini oluşturan düşüncenin bir parçası ve aşaması olarak muhakeme safahatında yapılan işlemlerin, imkan bulunduğu ölçüde ses ve görüntü kaydeden cihazlarla tespit edilmesi düşüncesi ön plana çıkmıştır. Böylece kayıtların sonradan incelenerek te reddütlü hususların açıklığa kavuşturulması sağlanabilecek ve daha da önemlisi, denetim muhakemesinde kovuşturmanın kanuna uygun yürütülüp yürütülmediği değerlendirilebilecektir. Bu açıdan CMK'daki hükümler incelendiğinde, Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) kullanımının takdire bırakıldığı ve zorunlu tutulduğu bazı düzenlemelere yer verildiği görülmektedir.

Tebliğde, CMK'da yer verilen düzenlemeler mucibince kayda alınan muhakeme işlemleri yönünden tatbikatta gündeme gelen meseleler; "Du-

* Doçent Doktor, Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku ABD, ORCID: 0000-0002-8729-0359, canpolat@yalova.edu.tr.

KAYNAKÇA

- KOVAR, Sündüz Nehir**, Türkiye'de Ses ve Görüntü Bilişim Sisteminin (SEGBİS) Hukuksal Yargılama Sürecine Etkisi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kültürel İncelemeler Yüksek Lisans Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019
- NEUMANN, Ulfried**, Materiale und prozedurale Gerechtigkeit im Strafverfahren, ZStW 101 (1989)
- OKCU, Murat/DÜZ, Sebiha**, Dijital Çağ Başlarken: Avrupa Birliği'nin Dijitalleşme ve Yapay Zekâ Stratejileri, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Y.2023, C.28, S.2
- SCHMIDT, Eberhard**, Lehrkommentar zur Strafprozessordnung und zum Gerichtsverfassungsgesetz, Teil I, 2., völlig durchgearbeitete und erneuerte Auflage, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen 1964

ÖNLEYİCİ KOLLUK FAALİYETİ OLARAK TAHMİNE DAYALI POLİSLİK (PREDICTIVE POLICING) UYGULAMASI VE CEZA HUKUKU İLKELERİ BAĞLAMINDA KABUL EDİLEBİLİRLİK SORUNU

Dr. Öğr. Üyesi Derya TEKİN*

Dr. Arş. Gör. Veysel TOPUZ**

Özet

Tahmine dayalı (öngörücü) kolluk uygulamaları, suç işleme potansiyeli taşıyan bireylerin suç şüphesi oluşturabilecek davranışlarının ya da suç işleme niyetlerinin analitik yöntemlerle tahmin edilerek suç işlenebilirliği hakkında önceden bilgi sağlamayı amaçlayan bir kolluk faaliyetidir. Tahmine dayalı polislik uygulaması, bundan yıllar önce, 2002 yapımı Azınlık Raporu (*Minority Report*) filminde etkileyici bir şekilde sergilenmiştir. Filmde, psişik yeteneklere sahip kâhinler ve çeşitli teknolojik cihazlar aracılığıyla cinayetler daha işlenmeden önce kolluk güçlerinin müdahalesiyle önlenmeye çalışılmaktadır. 2000'li yılların başlarında bu fikirler bilim kurgu olarak algılansa da günümüzde yapay zekâ teknolojisindeki ilerlemeler, tahmine dayalı polisliğin şu anki durumu ve gelecekte ne seviyelere ulaşabileceği konusunda bize bazı ipuçları sunmaktadır. Yapay zekâ tabanlı tahmine dayalı kolluk uygulamaları, geleneksel önleyici yöntemlerin ötesinde, büyük veri (*big data*) ve öğretilmiş veri kaynakları kullanarak geliştirilmiş algoritmalarla çalışan sistemleri ifade eder. Bu sistemler, makine öğrenimi ve derin öğrenme teknikleriyle, suçların meydana geleceği yer ve zamanları, suç mağduru olma olasılığı en yüksek bireyler ya da demografik grupları tahmin edebilir. Ayrıca suç potansiyeli ve riskini matematiksel ve istatistiksel yöntemlerle belirleyerek, genel suç potansiyelini analiz etmenin yanı sıra, belirli bireylerin suç işleme riskini de hesaplama imkânı sunar. Bu yazılımlar temelde tekrara yakın modelleme yöntemlerini kullanarak çalışmaktadırlar.

Suçlulukla mücadelede suçluların cezalandırılmasının yanı sıra, suçların henüz işlenmeden önlenmesi de büyük önem taşımaktadır. Önleyici mekanizmalarla henüz işlenmeden suçların önlenmesi hem bireylerin hem

* Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku ABD. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9877-8336>

** Dr. Arş. Gör., İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku ABD. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9831-2816>

KAYNAKÇA

- Akbulut**, Berrin. "Yapay Zeka ve Ceza Hukuku Sorumluluğu", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 27(4), 2023, 267-319.
- Blount**, Kelly. "Applying the Presumption of Innocence to Policing with AI", *International Review of Penal Law*, 92(1), 2021, 33-48.
- Bhuiyan**, Johana. "LAPD Ended Predictive Policing Programs Amid Public Outcry. A New Effort Shares Many of Their Flaws", 08.11.2021, (Çevrimiçi) <https://www.theguardian.com/us-news/2021/nov/07/lapd-predictive-policing-surveillance-reform>, E.T. 20.10.2024.
- Campbell**, Liz. "Criminal Labels, The European Convention on Human Rights and The Presumption of Innocence", *The Modern Law Review*, 76(4), 2013, 681-707.
- Coşkun**, Fatma/**Gülleröglü**, Deniz. "Yapay Zekanın Tarih İçindeki Gelişimi ve Eğitimde Kullanılması", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 54(3), 2021, 947-966.
- Degeling**, Martin/**Berendt**, Bettina. "What is Wrong About Robocops as Consultants? A Technology-Centric Critique of Predictive Policing", *AI & Soc*, 33, 2018, 347-356
- Ferguson**, Andrew Guthrie. "Predictive Policing and Reasonable Suspicion", *Emory Law Journal*, 62(2), 2012, 261-325.
- Ferguson**, Andrew Guthrie. "Policing Predictive Policing", *Washington University Law Review*, 94(5), 2017, 1115-1194.
- Gorner**, Jeremy. "Chicago Police Use 'Heat List' As Strategy to Prevent Violence", 23.08.2013, (Çevrimiçi) <https://www.police1.com/chiefs-sheriffs/articles/chicago-police-use-heat-list-to-prevent-violence-aYQ4dZmhaqIvEB2g/>, E.T. 20.10.2014.
- İçer**, Zafer. "Yapay Zekâ Temelli Önleyici Hukuk Mekanizmaları - Öngörücü Polislik", *Yapay Zeka Temelli Teknolojiler ve Ceza Hukuku*, İstanbul Barosu Bilişim Hukuku Komisyonu, Yapay Zeka Çalışma Grubu Yıllık Rapor, 2021, 30-48, (Çevrimiçi) <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/komisyonlar/yzcg/2021yzcgyillikrapor.pdf>.
- İçer**, Zafer/**Dönmez**, Elif. "Yüz Tanıma Teknolojilerinin Önleyici Ceza Hukuku ve Ceza Muhakemesi Süreçlerindeki Kullanımı ve Sınırları", *Ceza Hukuku Dergisi*, 15(43), 2020, 421-461.
- Lau**, Tim. "Predictive Policing Explained", 01.04.2020, (Çevrimiçi), <https://www.brennancenter.org/our-work/research-reports/predictive-policing-explained>, E.T. 22.11.2024.
- Okuyucu Ergün**, Güneş. "Machina Sapiens", *AÜHFD*, 72(2), 2023, 717-758.

- Perry**, Walt L. vd. *Predictive Policing: The Role of Crime Forecasting in Law Enforcement Operations*. Santa Monica: Rand Corporation, 2013.
- Puente**, Mark. “LAPD Ends Another Data-Driven Crime Program Touted to Target Violent Offenders”, 12.04.2019, (Çevrimiçi) <https://www.latimes.com/local/lanow/la-me-laser-lapd-crime-data-program-20190412-story.html>, E.T. 23.10.2024.
- Rossbach**, Nadia. “Innocent Until Predicted Guilty: How Premature Predictive Policing Can Lead to a Self-Fulfilling Prophecy of Juvenile Delinquency”, *Florida Law Review*, 75, 2023, 167-194.
- Saunders**, Jessica vd. “Predictions Put into Practice: A Quasi-Experimental Evaluation of Chicago’s Predictive Policing Pilot”, *Journal of Experimental Criminology*, 12, 2016, 347-371.
- Seidensticker**, Kai vd. “Predictive Policing in Germany”, *Working Paper/Technical Report*, <https://kops.uni-konstanz.de/entities/publication/4a808e3e-e518-47ec-807d-ca76e46e2a97>, 2018.
- Töngür**, Ali Rıza vd. *Önleyici Polislik Tedbirleri*. Ankara: Polis Akademisi Yayınları, 2022.
- Vepřek**, Libuše Hannah vd. “Beyond Effectiveness: Legitimising Predictive Policing in Germany”, *Criminology - The Online Journal*, 2(3), 2020, 423-443.
- Yenisey**, Feridun/**Nuhoğlu**. Ayşe. *Ceza Muhakemesi Hukuku*. 11. Baskı. Ankara: Seçkin, 2023.
- Yenisey**, Feridun. *Kolluk Hukuku*. 2. Baskı. İstanbul: Beta Basım Yayım, 2015.

ABD DİJİTAL VARLIKLARA ERİŞİM YASA TASLAĞI'NIN TÜRK HUKUKU AÇISINDAN UYGULANABİLİRLİĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin EKİCİ*

Özet

Dijitalleşme ile birlikte yeni bir kavram olarak karşımıza dijital varlık kavramı çıkmıştır. Dijital varlıklar doğrudan maddi değeri olan, maddi gelir aracı olan ve maddi değeri olmayan dijital varlıklar olarak sınıflara ayrılmaktadır. Maddi değeri olan ya da maddi gelir aracı olan dijital varlıklar günümüzde yüksek değerlere el değiştirebilmekte ve bunlardan çok yüksek maddi gelirler elde edilebilmektedir. Bu nedenle dijital varlıklar mirasçılar açısından terekede önemli bir aktif kalem olarak yer almaktadır. Ancak dijital varlıkların niteliği gereği bunlar üzerinde hakimiyet sağlanması ve bunların intikali klasik taşınır ve taşınmaz malların devrinden farklı nitelik arz etmektedir.

Diğer taraftan dijital varlıklardan bir kısmı, kullanıcının ya da kullanıcı ile iletişime geçmiş olan üçüncü kişilerin kişisel verilerini yahut özel hayatın gizliliği kapsamında değerlendirilebilecek bilgilerini içerebilmektedir. Bu noktada özel hayatın ve kişisel verilerin gizliliği ilkeleri ile miras hukukunun külli halefiyet ilkesi karşı karşıya gelmekte ve bunlar arasında bir denge arayışı söz konusu olmaktadır.

ABD'de 2015 yılında kabul edilmiş olan RUFADAA, bir taraftan kullanıcının iradesini önceleyerek özel hayatın ve kişisel verilerin gizliliğini sağlamaya çalışırken, diğer taraftan mirasçıların mirastan doğan haklarını almaları konusunda detaylı bir düzenleme yapmış durumdadır. 2024 yılı başı itibarıyla ABD'deki 50 eyaletten 47 adedi RUFADAA'yı eyalet iç hukukuna aktarmış durumdadır.

RUFADAA'da kabul edilen ilkeler ve genel düzenlemeler Türk hukuku açısından bir referans noktası olabilecek ve büyük oranda iç hukukumuzla aktarılabilecek niteliktedir. Ancak bazı düzenlemeler Türk hukukuna aykırı nitelik taşıdığından, RUFADAA'nın doğrudan ve tamamıyla iç hukukumuzla aktarılabilmesi mümkün değildir.

* Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin EKİCİ, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Bilişim Ve Teknoloji Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, ORCID: 0000-0001-9940-9997, serafettin.ekici@medeniyet.edu.tr

KAYNAKÇA

- ALTINDAL, Hasan / ARSLAN, Yunus Enes, “Türk Hukukunda Dijital Miras: Karşılaşılan Sorunlar Ve Uluslararası Uygulamalar Çerçevesinde Bazı Çözüm Önerileri” Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2021, C. 25, S. 1, s. 313 – 354.
- ALTUN, Abdurrahim, “Kripto Paraların Hukuki Niteliğinin Değerlendirilmesi”, Bilişim Hukuku Güncel Sorunlar, Ed. Süleyman YILMAZ, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2020.
- BALCI, Murat / ÇAKIR, Kerim, Kripto Para ve Elektronik Para Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- BİLGİLİ, Fatih / CENGİL, M. Fatih, Blockchain ve Kripto Para Hukuku, Dora Basım Yayım, Bursa 2019.
- DURAL, Mustafa / ÖĞÜZ, Tufan, Türk Özel Hukuku Cilt 3 Kişiler Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 2014.
- EKİCİ, Şerafettin, Bilişim ve Teknoloji Hukuku, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- EKİCİ, Şerafettin, Metaverse Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- GENÇCAN, Ömer Uğur, Miras Hukuku, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2011.
- GÜVEN, Vedat / ŞAHİNÖZ, Erkin, Blokzincir Kripto Paralar Bitcoin, 7. Baskı, Kronik Kitap Yayınevi, İstanbul 2021.
- HATEMİ, Hüseyin, Miras Hukuku, 5. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014.
- HELVACI, Serap / ERLÜLE, Fulya, Medeni Hukuk, 5. Bası, Legal Yayıncılık, İstanbul 2018.
- İLERİ, Çiğdem, “Dijital Miras” – Alman Federal Mahkemesi’nin “Facebook” Kararı Üzerine Bir İnceleme” Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2020, S. 146, s. 123 – 152.
- KAHRAMAN, Abdüssamet, “Elektronik Paraya İlişkin Avrupa Birliği Ve Türk Düzenlemeleri”, Bilişim Hukuku Dergisi, C.1, S.2 (2019), s. 149 – 184.
- KESER BERBER, Leyla, İnternet Üzerinden Yapılan İşlemlerde Elektronik Para ve Dijital İmza, Yetkin Yayınları, Ankara 2002.
- MARAŞLI DİNÇ, Yasemin. “Ölümden Sonra Sosyal Medya Hesaplarının Hukuki Akıbeti: Dijital Miras”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y. 2019, S.142, s. 273 – 287.
- MÜFTÜOĞLU, Ilgın, “Sosyal Medya ve İfade Özgürlüğü”, Bilişim Hukuku Güncel Sorunlar, Yetkin Yayınları, Ankara 2020.
- NAKAMOTO, Satoshi, Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System (Çevrimiçi) <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>
- OĞUZMAN, Kemal/SELİÇİ, Özer/OKTAY-ÖZDEMİR, Saibe, Kişiler Hukuku, 15. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2015.
- UYYSAL, Emin Hamdi, Bilgisayar Oyunlarının Hukuki Durumu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- WALCH, Angela, “The Path of the Blockchain Lexicon (and the Law)”, Review Of Banking And Financial Law, Vol. 36, Iss.713, 2017, s. 713 – 765.

VERİ MAHREMİYETİ KAPSAMINDA YAPAY ZEKÂNIN ULUSAL ve ULUSLARARASI DÜZENLEMELER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Özge DEMİRDELEN*

Av. Şevval CEYHAN**

Özet

Veri mahremiyeti, yapay zekânın (YZ) gelişimi ve kullanımıyla doğrudan ilişkilidir. YZ sistemleri, büyük miktarda veriyi işleyerek öğrenmekte ve kararlar da alabilmektedir. Bu nedenlerle de birlikte, veri güvenliği ve gizliliği, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde önemli bir konu haline gelmektedir. Devletler, YZ'nin etik kullanımı ve veri mahremiyetini korumak amacıyla stratejiler geliştirmektedir. Örneğin, YZ uygulamalarında şeffaflık ve hesap verebilirlik sağlamak için kılavuzlar oluşturulmaktadır. Sağlık, finans gibi hassas sektörlerde YZ'nin veri kullanımı için, kişisel verilerin korunmasını ve etik kullanımı teşvik etmeyi hedefleyen, özel düzenlemeler bulunmaktadır.

Devletlerin bazıları ilgili kişilerin verilerinin korunması için yasal düzenlemeler yaparken; birçok uluslararası kuruluş, YZ'nin insan haklarına uygun bir şekilde geliştirilmesi ve uygulanması gerektiğine dair beyanlar yayınlamaktadır. Avrupa Birliği (AB) kapsamında Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR)'nde ise, YZ uygulamalarının, kişisel verilerin korunmasına yönelik yüksek standartlara uyması gerektiği belirtilmekte ve ilgili kişilerin verileri üzerindeki hakları güçlendirilmektedir. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), yayımladığı yönergelerle YZ ile ilgili veri mahremiyeti ilkelerini belirleyen veri yönetimi ve etik kullanımı konularında standartlar oluşturmayı hedeflemektedir. Bu yönergeler, YZ uygulamalarında kullanıcıların mahremiyetini koruma amacını taşımaktadır. OECD'nin yönergeleri, YZ sistemlerinin şeffaflık, hesap verebilirlik ve adalet gibi ilkeleri benimsemesini teşvik etmektedir. Sonuç olarak, bu yönergeler, sürdürülebilir bir dijital dönüşüm için temel bir

* Çağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Özel Hukuk ABD Öğretim Üyesi (ozgedemirdelen@cag.edu.tr, ORCID- ID: 0000-0001-9046-5124).

** Adana Barosu, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Yüksek Lisans Öğrencisi (Tezli) (avsevvalceyhan@gmail.com, ORCID- ID: 0000-0002-5608-4958).

KAYNAKÇA

- Ayşe Nur Akıncı, *Büyük Veri Uygulamalarında Kişisel Veri Mahremiyeti*, T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Strateji ve Bütçe Uzmanlığı Tezi, 2019.
- Büşra Yılmaz, "IoT (Nesnelerin İnterneti) Uygulamalarında Kişisel Veri Güvenliği ve Mahremiyetin Korunması", *Kişisel Verilerin Korunmasına Uzmanlık Tezleri Derleme Çalışması* Uzman Bakış, Pınar Çağlayan Aksoy Hüseyin Can Aksoy (Editör), Ankara, 2023, 445-467.
- Christopher Kuner, "Data Protection Law and International Jurisdiction on the Internet", *International Journal of Law and Information Technology*, C.: 18, S.: 2, 2010, 176-193.
- Daniel J. Solove, "The Digital Person: Technology and Privacy in the Information Age", New York London, 2004.
- David Reinsel, John Gantz ve John Rydning, *The Digitization of the World From Edge to Core*, An IDC White Paper, Kasım 2018.
- Özge Demirdelen, *Tüketici Sözleşmesi Kapsamında Mobil Uygulama Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk*, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2024.
- Doğan Kılınç, "Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.: 61, S.: 3, 2012, 1089-1172.
- Duygu Hatipoğlu Aydın, "Kişisel Verilerin Korunmasına Hukukun Sınırları", *İzmir Barosu Dergisi*, C.: 88, S.: 2, 141-189, 2023.
- Emre Olca ve Özgü Can, "Ulusal ve Uluslararası Yönetmeliklerde Kişisel Sağlık Verisi Mahremiyetinin Korunması", *Uluslararası Bilgi Güvenliği ve Kriptoloji Konferansı*, 2014, 71-76.
- Ezgi Turgut Bilgiç, "Genel Veri Koruma İlkelerinin Yapay Zekâ Karşısında Uygulanabilirliği Sorunu", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C.: 15, S.: 57, Ocak 2024, 247-282.
- Fatma Başkaya ve Hacer Karacan, "Yapay Zekâ Tabanlı Sistemlerin Kişisel Veri Mahremiyeti Üzerine Etkisi: Sohbet Robotları Üzerine İnceleme", *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, C.: 15, S.: 4, Ekim 2022, 481-491.
- Fatmanur Caygın ve Can Yavuz, "Yapay Zeka ve Çocuk Haklarına Kısa Bir Bakış", *İstanbul Barosu Dergisi*, C.: 94, S.: 3, 2020, 218-229.
- John McCarthy, "What is Artificial Intelligence?", 2007.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "Yapay Zekâ Alanında Kişisel Verilerin Korunmasına Dair Tavsiyeler".
- Lo'ai Tawalbeh, Fadi Muheidat, Mais Tawalbeh ve Muhannad Quwaider, "IoT Privacy and Security: Challenges and Solutions, Applied Sciences", C.: 10, S.: 12, 2020.

- Maja Brkan, Data Protection and European Private International Law, EUI Working Paper RSCAS, 2015.
- Maria Tzanou, "Is Data Protection the Same as Privacy? An Analysis of Telecommunications' Metadata Retention Measures", Journal of Internet Law, C.: 17, S.: 3, 2013, 20-33.
- Md. Toriql Islam, "A Brief Introduction to the Right to Privacy-An International Legal Perspective", Hauser Global Law School Program, New York University, USA, 2022.
- Morris Ernst ve Alan U. Schwartz, The Right to be Let Alone, New York, 1962.
- Murat Volkan Dülger, "Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması", Yaşar Hukuk Dergisi, C.: 1, S.: 2, Temmuz 2019, 71-174.
- Oğuz Şimşek, Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, Ankara, 2008.
- Onur Doğan Yörük, "(AB) 2016/679 Sayılı Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Doğrultusunda Kişisel Verilerin Korunması", (Yayımlanmış yüksek lisans tezi), İzmir Ekonomi Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İzmir, 2019.
- Orla Lynskey, "Deconstructing Data Protection: The 'Added-Value' of a Right to Data Protection in The EU Legal Order", International & Comparative Law Quarterly, C.: 63, S.: 3, 2014, 569-597.
- Raymond Wacks, Privacy: A Very Short Introduction, Oxford, 2015.
- Serkan Bulut, "Söylemin Kapatılma ve Açıklama Savaşımında Edward Snowden", Etkileşim, C.: 2, S.: 3, 2019, 128-140.
- Sıla Tanışık ve Sevil Bal, "Dijital Mahremiyet ve Kurumsal Sorumluluk: Kişisel Verilerin Korunmasında İletişim Teknolojilerinin Kamusal Rolü", Yeni Medya Dergisi, C.: 16, Bahar, 2024, 268-285.
- Susanne Barth ve Menno D.T. de Jong, "The privacy paradox-Investigating discrepancies between expressed privacy concerns and actual online behavior-A systematic literature review", Telematics and Informatic, C.: 34, S.: 7, Kasım 2017, 1038-1058.
- Tri-Council Policy Statement: Ethical Conduct for Research Involving Humans (TCPS), Ethical Conduct for Research Involving Humans, Kanada, 2022.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2021-2025.
- Yapay Zekâ Etik İlkeleri ve Hukuki Düzenlemeler Raporu.
- Yasime Hoşnut, "Uluslararası Düzenlemelerde ve Türkiye'de Kişisel Verilerin Korunması", Yeni Medya, S.: 6, Bahar 2019, 32-45.
- Yavuz Canbay ve Şeref Sağiroğlu, "Büyük Veri ve Yapay Zekâ Uygulamalarında Mahremiyet ve Etik", Yapay Zeka ve Büyük Veri Teknolojileri Yaklaşımlar ve Uygulamalar, Şeref Sağiroğlu ve Mustafa Umut Demirezen (Editör), Ankara, Kasım 2020, 157-181.

- [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-150234%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-150234%22]}).
- <https://doi.org/10.1093/ijlit/eaq002>.
- https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4154695.
- <https://www-formal.stanford.edu/jmc/>.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2176470>.
- https://www.researchgate.net/publication/342562736_Yapay_Zeka_ve_Cocuk_Haklarına_Kisa_Bir_Bakis.
- <http://dx.doi.org/10.3390/app10124102>.
- <https://www.seagate.com/files/www-content/our-story/trends/files/idc-seagate-dataage-whitepaper.pdf>.
- <https://ethics.gc.ca/eng/documents/tcps>.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/36778812-2022-en.pdf>.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1302068>.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/623968>.
- https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Buyuk_Veri_Uygulamalarinda_Kisisel_Veri_Mahremiyeti-Aysenur_Akinci.pdf.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/710977>.
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62012CJ0131>.
- https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3076459.
- https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oecd-guidelines-on-the-protection-of-privacy-and-transborder-flows-of-personal-data_9789264196391-en.
- <https://doi.org/10.1016/j.tele.2017.04.013>.
- https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/DE/1983/12/rs19831215_1bvr020983.
- <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3654085>.
- <https://www.izmirbarosu.org.tr/pdfdosya/kisisel-veriler2023912174154801.pdf>.
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1335152>.
- <https://ssrn.com/abstract=2899131>.
- <https://www.politico.eu/article/french-top-court-backs-olympics-ai-powered-surveillance-cameras&>.
- <https://futureoflife.org/open-letter/pause-giant-ai-experiments/>.

<https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/e21df2bb-b3e3-46fd-9ac9-2b1d09024d66.pdf>.

https://www.researchgate.net/publication/346624713_Buyuk_Veri_ve_Yapay_Zeka_Uygulamalarinda_Mahremiyet_ve_Etik.

<https://kvkk.gov.tr/yayinlar/6698%20SAYILI%20KANUN%E2%80%99DA%20YER%20ALAN%20TEMEL%20KAVRAMLAR.pdf>.

<https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/Genel/File/TR-UlusalYZStratejisi2021-2025.pdf>.

<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7048/Yapay-Zeka-Alaninda-Kisisel-Verilerin-Korunmasina-Dair-Tavsiyeler>.

<https://www.refworld.org/legal/general/hrc/1988/en/27539>.

[https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22itemid%22:\[%22001-57510%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22itemid%22:[%22001-57510%22]}).

<https://www.bbc.com/turkce/articles/cw0971dy8rzo>.

<https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/x-yapay-zekada-izinsiz-veri-kullandigi-icin-9-ab-ulkesinde-sikayet-edildi/3301633>.

<https://www.ntv.com.tr/teknoloji/hollandada-yuz-tanima-sirketine-30-5-milyon-euro-ceza,seyG-eRNw0eBxtHbMHxvA>.

https://www.edpb.europa.eu/news/national-news/2022/facial-recognition-italian-sa-fines-clearview-ai-eur-20-million_en.

<https://www.aepd.es/sites/default/files/2019-12/ai-ethics-guidelines.pdf>.

<https://turkiye.ai/wp-content/uploads/2024/06/TRAI-Yapay-Zeka-Etik-Ilkeleri-ve-Hukuki-Duzenlemeler-Raporu-Mayis-2024-5.pdf>.

<https://www.coe.int/en/web/portal/-/council-of-europe-adopts-first-international-treaty-on-artificial-intelligence>.

<https://www.undatarevolution.org/report/>.

<https://www.undatarevolution.org/wp-content/uploads/2014/12/A-World-That-Counts2.pdf>.

SOSYAL MEDYA ETKİLEYİCİLERİ TARAFINDAN YAPILAN TİCARİ REKLAM VE HAKSIZ TİCARİ UYGULAMALAR HAKKINDA KILAVUZ'DA YER ALAN DÜZENLEMELERİN REKLAM HUKUKU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman Hamza TÜZGEN*

Özet

“Sosyal Medya Etkileyicileri Tarafından Yapılan Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Hakkında Kılavuz” (Kılavuz) Reklam Kurulu'nun 04.05.2021 tarihli ve 309 sayılı toplantısında 2021/2 numaralı ilke kararı olarak kabul edilmiştir. İlgili Kılavuz, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun (TKHK), Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği (Reklam Yönetmeliği) ve 309 sayılı Reklam Kurulu toplantısında alınan karara dayanılarak hazırlanmıştır (Kılavuz md.3).

Kılavuz'da yer alan düzenlemelerin bir kısmı, kanun ve yönetmelikle paralellik göstermesine rağmen, Kılavuzda yer alan bazı maddelerin kanunda ve yönetmelikte açıkça belirtilmeyen yükümlülükler içerecek şekilde düzenlendiği görülmektedir. Bu durum, özellikle sosyal medya etkileyicileri olmak üzere, kılavuzdaki yükümlülüklerle aykırı davranışlarda bulunan kişilerin idari yaptırımlarla karşılaşmalarına neden olmaktadır. Bu durum, ifade özgürlüğü bağlamında önemli bir sorun teşkil etmektedir. Zira, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ve Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarında da ifade edildiği üzere, reklam faaliyeti ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilen bir haktır. Kılavuzda yer alan bazı düzenlemeler ile başta örtülü reklamlar olmak üzere, haksız reklamların önüne geçmek ve reklam hukuku alanına hakim olan ilkelere uyulmasını hedeflese de, reklam faaliyetlerinin Kılavuz ile kanunda öngörülenden daha fazla sınırlandırılması hukuk sistematiği açısından problemli bir durumdur. Normlar hiyerarşisinde kanundan daha alt seviyede yer alan bir düzenleme olan Kılavuzun, kanunda açıkça belirtilmeyen yükümlülükler getirmesi, nihayetinde tüketicinin korunmasından ziyade, tüketicilerin “bilgilenme” hakkının zarar görmesine sebep olmaktadır.

* Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-4497-7302, hamza.tuzgen@medeniyet.edu.tr

KAYNAKÇA

- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf.
- "Definition of INFLUENCER", 23 Aralık 2024. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/influencer>.
- Ducato, Rossana. "One Hashtag to Rule Them All?: Mandated Disclosures and Design Duties in Influencer Marketing Practices". *The Regulation of Social Media Influencers*, Mayıs 2020, 232-73.
- Engle, Mary K. "FEDERAL TRADE COMMISSION Washington, D.C. 20580", ty. <https://www.ftc.gov/sites/default/files/attachments/press-releases/ftc-publishes-final-guides-governing-endorsements-testimonials/091005revisedendorsementguides.pdf>.
- Enke, Nadja, ve Nils S. Borchers. "Social Media Influencers in Strategic Communication: A Conceptual Framework for Strategic Social Media Influencer Communication". Erişim 27 Aralık 2024. <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/1553118X.2019.1620234?needAccess=true&role=button>.
- Sundermann, Gerrit, ve Thorsten Raabe. "Strategic Communication through Social Media Influencers: Current State of Research and Desiderata". Erişim 27 Aralık 2024. <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/1553118X.2019.1618306?needAccess=true&role=button>.
- <https://ticaret.gov.tr>. "T.C. Ticaret Bakanlığı". Erişim 27 Aralık 2024.
- <https://ticaret.gov.tr/tuketici/ticari-reklamlar/reklam-kurulu-kararlari>.
- "influencer", 25 Aralık 2024. <https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/influencer>.
- "Influencer Legal Hub - European Commission". Erişim 27 Aralık 2024. https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/influencer-legal-hub_en.
- "influencer noun - Definition, pictures, pronunciation and usage notes | Oxford Advanced Learner's Dictionary at OxfordLearnersDictionaries.com". Erişim 27 Aralık 2024. <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/influencer?q=influencer>
- Karatepe Kaya, Meltem. "Sosyal Medya Etkileyicileri Tarafından İnternet Aracılığıyla Yapılan Reklamlara İlişkin Hukuki Düzenlemelerin Değerlendirilmesi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 70, sy 3 (21 Ekim 2021): 667-719.
- Kaya, Emir, ve Alperen Dağlı. "Uygulama Boyutuyla Normlar Hiyerarşisi". *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5, sy 2 (30 Aralık 2023): 578-604.
- Pomeranz, Jennifer L. "United States: Protecting Commercial Speech under the First Amendment". *Journal of Law, Medicine & Ethics* 50, sy 2 (ed 2022): 265-75.
- "Remuszko v. Poland". Erişim 27 Aralık 2024. <https://hudoc.echr.coe.int/tur#%7B%22languageisocode%22:%5B%22ENG%22%5D,%22appno%22:%5B%221562/10%22%5D,%22document%20collectionid%22:%5B%22CHAMBER%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-122373%22%5D%7D>.

DİJİTAL OYUNLAR ÖZELİNDE ÇOCUKLARIN KİŞİSEL VERİLERİNİN İŞLENMESİNDE YASAL TEMSİLCİNİN RIZASI

Dr. Öğr. Üyesi Meryem SOLMAZ*

Özet

Bu makale, dijital oyunlar bağlamında çocukların kişisel verilerinin korunması konusunda yasal düzenlemeleri ve uygulamaları incelemektedir. Kişisel verilerin korunması, özellikle dijital ortamlarda çocukların maruz kaldığı riskler nedeniyle büyük önem taşımaktadır. Çocuklar, dijital okuryazarlık ve bilişsel yeteneklerindeki sınırlamalar nedeniyle savunmasızdırlar. Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi olarak tanımlanan kişisel veri aynı zamanda bir kişilik hakkıdır. Bu nedenle kişisel verilerin işlenmesi, kanunda öngörülen diğer haller bir kenara bırakılırsa ancak veri sahibinin açık rızasıyla mümkündür. Çocuklara ait kişisel verilerin işlenmesinde ise bu açık rızanın kim tarafından nasıl verileceği önem arz etmektedir. GDPR, dijital platformlarda 16 yaşından küçük çocukların kişisel verilerinin işlenmesini yasal temsilcinin onayına bağlamışken ABD'deki COPPA, 13 yaşın altındaki çocukların kişisel verilerinin ancak yasal temsilcinin onayıyla işlenebileceğini düzenlemektedir. Ancak Türk hukukunda buna ilişkin özel bir düzenleme olmadığından çocukların kişisel verilerinin işlenmesinde rıza, TMK kapsamında genel hükümler ve ehliyete ilişkin şartlar esas alınarak değerlendirilmektedir. Buna göre sınırlı ehliyetsiz çocuklar, yasal temsilcilerinin iznine ihtiyaç duymadan kişisel verilerin işlenmesine rıza verebilirler, öte yandan tam ehliyetsizler açısından durum tartışmalıdır. Her halükârda yasal temsilcinin rızasının nasıl alınacağı veya belirli bir kişinin çocuk adına rıza verme hakkına sahip olup olmadığını doğrulamaya dair spesifik bir yöntem öngörülmediğinden uygulamada zorluklar yaşanabilmektedir. Öte yandan salt yaş sınırı konulması da çocukların kişisel verilerinin korunması açısından yeterli olmamaktadır. Bu kapsamda çalışmada, dijital oyunlarda çocukların kişisel verilerinin korunmasını temin etmek amacıyla farklı ülke uygulamalarından da istifade edilerek çeşitli önerilere yer verilmektedir. Bu dü-

* Doktor Öğretim Üyesi, İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi, ORCID: 0000-0 001-7546-7957, meryem.bilici@ihu.edu.tr

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Aslı. Dar Anlamda Vesayeti Gerektiren Haller ve Vesayet Altına Almanın İşlem Ehliyeti Bakımından Sonuçları. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2017.
- Ayan, Mehmet ve Nursen Ayan. Kişiler Hukuku. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Bük, Alaattin. Bilişim Alanında Kişisel Verilerin Korunması. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Custers, Bart, Simone van der Hof, Bart Schermer, Sandra Appleby-Arnold ve Noellie Brockdorff. "Informed Consent in Social Media Use - The Gap between User Expectations and EU Personal Data Protection Law". SCRIPTed: A Journal of Law, Technology and Society 10, S. 3 (2013): 435-457.
- Çekin, Mesut Serdar. Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020.
- Çelikel, Serdar. "Kişisel Verilerin İşlenmesinde, Açık Rıza Hukuka Uygunluk Nedeninin, 95/46 Sayılı Direktif ve GDPR'la Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi". Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 17 (Haziran 2021): 161-190.
- Çelikel, Serdar. Özel Okullarda Çocuklara Ait Kişisel Verilerin Korunması. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022. ("Çocuklara Ait Kişisel Veriler")
- Determann, Lothar. Kişisel Verilerin Korunması Uygulama Kılavuzu. Çev. Hilal Temel. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020.
- Doğan, Bayram. Kişisel Verilerin Korunması Hakkı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Dural, Mustafa ve Tufan Öğüz. Türk Özel Hukuku Cilt II: Kişiler Hukuku. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2024.
- Dülger, Murat Volkan. "Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması". Yaşar Hukuk Dergisi 1, S. 2 (Temmuz 2019): 71-174.
- Erarslan Türkmen, Sevgi. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rızanın Aranmadığı Haller. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2019.
- Erdoğan, İhsan ve A. Dilşad Keskin. Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Granssinger, Gülçin Elçin. Türk Medeni Kanununda Yer Alan Velayet Hükümleri Kapsamında Küçüğün Kişi Varlığının Korunması İçin Alınacak Tedbirler. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2009.
- Günay, Buket. Kişiliğin Korunması Kapsamında Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı Kullanılması Nedeniyle Hukuki Sorumluluk. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Gür, İkbâl. Kişisel Verilerin Korunması Hususunda AB ile ABD Arasında Çıkan Uyuşmazlıklar ve Çözüm Yolları. Ankara: Turhan Kitabevi, 2010.
- Hatemi, Hüseyin. Aile Hukuku. 7. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2019.

- Hizarci, Emine. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun AB Veri Koruma Hukuku Işığında Değerlendirilmesi. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Iunker, Ana-Elena. "Children's Personal Data and Parental Consent under the GDPR Regulation 679/2016". Conferinta Internationala de Drept, Studii Europene si Relatii Internationale 2021. (2021): 521-526.
- Işık, Sezen Kama. Avrupa Veri Koruma Hukukuna Anayasal Bir Bakış, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020.
- İmançlı, Canan. Kişisel Sağlık Verilerinin Korun(a)mamasından Doğan Özel Hukuk Sorumluluğu, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020.
- Kama Işık, Sezen. Avrupa Veri Koruma Hukukuna Anayasal Bir Bakış. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020.
- Kaya, Mehmet Bedii. "Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Korunması Arasında Denge". Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması Hukuku. Ed. Leyla Keser Berber ve Ali Cem Bilgili. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020.
- Kaya, İslam Safa ve Yüksel Tolun. Türkiye’de, Avrupa’da ve California’da Kişisel Verilerin İşlenmesi. Genişletilmiş 2. Bası. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Keser Berber, Leyla. "Çapraz Etkileşim: Mahremiyete İlişkin Mevzuat ve Mahremiyet Standartları Arasındaki İlişki". Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması Hukuku. Ed. Leyla Keser Berber ve Ali Cem Bilgili. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020.
- Küzeci, Elif. Kişisel Verilerin Korunması. Ankara: Turhan Kitabevi, 2010.
- Küzeci, Elif. "Kişisel Verilerin İşlenme Şartları: Örnekler Üzerinden Bir İnceleme". Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması Hukuku. Ed. Leyla Keser Berber ve Ali Cem Bilgili. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020. ("Örnekler Üzerinden Bir İnceleme")
- Misek, Jakub, Frantisek Kasl ve Pavel Loutocky. "Czech Republic: Personal Data Protection Law". European Data Protection Law Review (EDPL) 6, S. 2 (2020): 289-293.
- Oğuzman, Kemal. Özer Seliçi ve Saibe Oktay Özdemir. Kişiler Hukuku. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2024.
- Özdemir, Hayrunnisa. Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması. Ankara: Seçkin Yayınları, 2009.
- Özer, Yusuf Mansur. Kişisel Verilerin Korunmasında Blok Zincir Modeli: Vaatler ve Hukuki Engeller. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020.
- Özkan, Oğulcan. Kişisel Verilerin Korunması. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Öztürk, Bahri, Elif Altınok Çalışkan ve Serkan Seyhan. Kişisel Verilerin Korunması Hukuku: Teorik ve Pratik Çalışma Kitabı. Güncellenmiş 2. Bası. Ankara: Seçkin Yayınları, 2022.

- Schiopu, Silviu-Dorin. "Brief Considerations on Processing a Child's Personal Data". *Jus et Civitas: A Journal of Social and Legal Studies* 6, S. 2 (2019): 23-28.
- Serozan, Rona. *Çocuk Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017.
- Smyr, Daria ve Ekaterina Ulianova. "Legal Issues of Children's Personal Data Protection". *Open Journal for Legal Studies (OJLS)* 5, S. 1 (Temmuz 2022): 1-10.
- Steeves, Valerie ve Milda Mačėnaitė. "Data Protection and Children's Online Privacy". *Research Handbook on Privacy and Data Protection Law*. Ed. Gloria González, Rosamunde Van Brakel ve Paul De Hert. Birleşik Krallık: Elgar Publishing Limited, 2022.
- Stupp, Eric ve Peter Ch Hsu. "Switzerland". *The International Comparative Legal Guide to Fintech 2017*. Global Legal Group, Mayıs 2017.
- Şenocak, Kemal (Ed.). *Muhtelif Yönleriyle Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- Trakman, Leon, Robert Walters ve Bruno Zeller. "Trade in Personal Data: Extending International Legal Mechanisms to Facilitate Transnational Trade in Personal Data?". *European Data Protection Law Review* 6, S. 2 (2020): 243-258.
- Uçak, Murat. "Kişisel Verilerin Hukuka Uygun İşlenmesinde Çocuğun Rızası". *Kişisel Verileri Koruma Dergisi* 3, S. 1 (2020): 41-60.
- Voss, W. Gregory ve Kimberly A. Houser. "Personal Data and the GDPR: Providing a Competitive Advantage for U.S. Companies". *American Business Law Journal* 56, S. 2 (2019): 287-344.
- Witzleb, Normann ve Moira Paterson. *Privacy Risks and Harms for Children and Other Vulnerable Groups in the Online Environment*. The Office of the Australian Information Commissioner (OAIC). 2020.
- Yılmaz, Berrak. *Türk Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- Yılmaz, Süleyman. *Kişiler Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.

YAPAY ZEKA VE CEZA YARGILAMASI: AB YAPAY ZEKA TÜZÜĞÜ İŞİĞİNDA YÜKSEK RİSKLİ SİSTEMLERİN KULLANIMI

Dr. Öğr. Üyesi Kenan Evren YAŞAR*

Özet

Bu çalışma, yapay zekâ sistemlerinin ceza muhakemesi hukukundaki kullanımını, Avrupa Birliği'nin (AB) 2024/1689 sayılı Yapay Zekâ Tüzüğü çerçevesinde ele almaktadır. Çalışmada, özellikle yüksek riskli yapay zekâ sistemlerinin temel hak ve özgürlüklere müdahale sınırları ile hukuki denetim mekanizmaları analiz edilmektedir. Bu bağlamda, risk temelli yaklaşım detaylı bir şekilde incelenmekte ve bu yaklaşım çerçevesinde yapay zekâ sistemlerinin ceza muhakemesinde kullanımına ilişkin sınırlar ve şartlar değerlendirilmektedir.

Mevzuat esaslı bir çalışma olan bu araştırma, aynı zamanda yapay zekâ sistemlerinin ceza muhakemesinde kullanımına ilişkin güncel tartışmalara da ışık tutmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda, yapay zekânın ceza muhakemesine etkisi ile ilgili ortaya çıkabilecek sorunlara çözüm önerileri sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Veri, Yapay Zekâ, Önleyici Kolluk, Adli Kolluk, Risk Temelli Yaklaşım.

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND CRIMINAL PROCEDURE: THE USE OF HIGH-RISK SYSTEMS IN LIGHT OF THE EU ARTIFICIAL INTELLIGENCE REGULATION

Abstract:

This study examines the use of artificial intelligence (AI) systems in criminal procedure law within the framework of the European Union's (EU) Regulation (EU) 2024/1689 on Artificial Intelligence. The study specifically analyzes the impact of high-risk AI systems on rights and freedoms, as well as the legal oversight mechanisms governing such systems. In this context, the risk-oriented approach is thoroughly examined, and the limitations and conditions for the use of AI systems in criminal procedure are evaluated.

* Dr. Öğr. Üyesi, Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi, ORCID: 0000-0001-7839-2321

KAYNAKÇA

Mevzuat

- Avrupa Komisyonu. (2021). *Artificial Intelligence Act Proposal*. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1689>
- Avrupa Birliği. (2024). Règlement (UE) 2024/1689 du Parlement europ een et du Conseil du 13 juin 2024  tablissant des règles harmonis es concernant l'intelligence artificielle. Erişim Tarihi: 18.11.2024. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1689>
- Artificial Intelligence Act*. (2024). <https://artificialintelligenceact.eu/article/3/>

Kitaplar ve Akademik alışmalar

- Aydın, T. (1997). *Bilgi Toplumunu ve Demokrasi*. Trabzon: Efor Masaüstü Yayıncılık.
- Brynjofsson, E., & McAfee, A. (2017). The business of artificial intelligence. *Harvard Business Review*. Aktaran Gürsakal, N. *Makine öğrenmesi ve derin öğrenme* (s. 65). Dora Yayıncılık.
- Hilgendorf, E. (2021). Endüstri 4.0'da sorumluluğun erimesi ve kendi kendine öğrenen sistemlerin ceza hukuku açısından sorun özeti. Ünver, Y. & İçel, K. (Ed.), *Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 21: Ceza Hukukunda Robot, Yapay Zeka ve Yeni Teknolojiler* (s. 47). Seçkin Yayıncılık.
- Küzeci, E. (2021). Sayısal fil: Bilişim teknolojileri, devlet ve hukuk kesişiminde bir inceleme. İnkılap Yayınları.
- Mohsin, K. (2021). Yapay zeka hukukunun gerekliliği. (ev. Çağla Karadağ). Ünver, Y. & İçel, K. (Ed.), *Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 21: Ceza Hukukunda Robot, Yapay Zeka ve Yeni Teknolojiler* (s. 41). Seçkin Yayıncılık.
- Norvig, P., & Russell, S. (2009). *Artificial intelligence: A modern approach* (3rd ed.). Prentice-Hall.
- Yenisey, F., & Nuhoğlu, A. (2022). *Ceza muhakemesi hukuku* (s. 150). Seçkin Yayıncılık.

Makaleler ve evrimii Kaynaklar

- Aktaş, S., & Akkoyunlu, S. A. (2016). İdari kolluk faaliyetlerinin temel anayasal sınırları olarak kanunilik ve ölçürlük ilkeleri. *Ege Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (EÜHFD)*, 20(1-2), 2.
- İçer, Z. (2021). Yapay zekâ temelli önleyici hukuk mekanizmaları - öngörücü polislik. *İstanbul Barosu Yapay Zeka alışma Grubu Yıllık Raporu*, 33.
- Mohler, G. O. (2015). Randomized controlled field trials of predictive policing. *Journal of the American Statistical Association*, 110(512), 399–411.

- Sanger, R. (2024). Artificial intelligence and criminal law. *Colleges of Law Blog*. Erişim Tarihi: 16.12.2024. <https://www.collegesoflaw.edu/blog/2024/01/12/artificial-intelligence-and-criminal-law>
- Erdoğan, I. (2022). Yapay zekâ ve profillemeye teknolojilerinin ceza muhakemesinde kişisel veri işlenmesine etkileri. Seçkin Yayıncılık.
- Köroğlu, Y. (2017). *Yapay zeka'nın teorik ve pratik sınırları*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Yargı Kararları

- Anayasa Mahkemesi. (2005). Karar, 07.06.2005, E. 2004/28, K. 2005/34.
- Anayasa Mahkemesi. (2017). Karar, 13.12.2017, E. 2016/32, K. 2017/168.
- Anayasa Mahkemesi. (2022). Karar, 01.06.2022, E. 2020/97, K. 2022/62.
- Yargıtay 10. Ceza Dairesi. (2023). Karar, 23.10.2023, 2022/1846 E., 2023/8954 K. Erişim Tarihi: 10.11.2024. <https://karararama.yargitay.gov.tr/>
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. (2000). *Rotaru/Romanya Kararı* (Başvuru No: 28341/95). Erişim Tarihi: 10.12.2024. <https://hudoc.echr.coe.int>

KRİPTOGRAFİ HUKUKU ÇERÇEVESİNDE ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİ VE NEMO TENATUR İLKESİ

Dr. Öğr. Üyesi Özgür TAŞDEMİR*

Özet

Bilişim çağında, gündelik toplumsal ilişkilerden, devletlerin yürüttüğü güvenlik hizmetlerine kadar birçok bireysel veya kamusal faaliyet dijital alana taşınmıştır. Nesnelerin interneti, yapay zekâ, beyin makine arayüzü ve gözetim teknolojilerinin gelişimiyle gündelik hayatın daha da fazla dijitalleşeceği, özel veya kamusal verilerin öneminin artacağı açıktır. Bu gelişmeler ışığında kriptografinin de “kişisel veri” kavramı gibi gelecekte hukukçuların gündemlerinden birini oluşturacağını tahmin edebiliriz. Çünkü verilerin gizliliği ve siber güvenlik ancak şifreleme teknolojileri ile sağlanabilmektedir. Bu nedenle, Türkiye’de henüz az sayıda insanın duyduğu kriptografi hukukuna değinmek gerekir. Kriptografi hukuku, şifreleme teknolojilerinin üretim süreçlerini, kimler tarafından, nasıl ve hangi şartlar, sınırlar altında kullanılabileceğini, itihalat ve ihracatını düzenleyen hukuk kurallarını barındıran, kamu hukukunun bir dalıdır. Veri gizliliği ve güvenliğiyle ilişkisi nedeniyle bilişim hukukunun altında değerlendirilebilir. Kriptografi hukuku, silahlı kuvvetlerce ve gizli servislerce kullanılan şifreleme teknolojilerinin, milli güvenlikle ilgili görülerek, ihracatlarının düzenlenmesiyle doğar. Örneğin, hukuk sistemimizde kriptografiye dair bulabileceğimiz ilk düzenlemeler Wassenaar Anlaşmasına dayanır. Buna karşın bu hukuk alanında karşılaşılabilecek en önemli sorunlar özel kişilerce şifreleme teknolojilerinin kullanımıyla karşımıza çıkar. Bireyler ve devlet arasındaki, mahremiyet ve güvenlik dengesi adalete dayanmalıdır. Suç delillerini karartmak amacıyla şifreleme teknolojilerinden yararlanılabilmekte ve suç örgütleri devlet otoritelerine karşı önemli bir koz kazanmaktadır. Örneğin Çin, özel şahıslarca şifreleme teknolojilerinin kullanımını kısıtlamaktadır. Bir şifrelemenin delil etmek amacıyla kırılmaması durumunda, sanığın şifreleme anahtarını vermesinin gerekip gerekmediği, bunun nemo tenetur ilkesi çerçevesinde meşruiyeti başka bir tartışma konusudur. Devletlerin, hangi koşullarda, “arka kapılar” aracılığıyla şif-

* Dr. Öğretim Üyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, (okucuktasdemir@gmail.com), Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-5327-1822>

KAYNAKÇA

- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, **PODCHASOV v. RUSYA**, Başvuru No: 33696/19, Karar Tarihi: 13 Şubat 2024, ([https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:\[%22001-230854%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:[%22001-230854%22]))
- Collin J Bennet, **The Privacy Advocates: Resisting the Spread of Surveillance**, The MIT Press, USA, 2008.
- Filiz Değer/Ali Açığöz, “Wassenaar Düzenlemesi ve Türkiye Biyogüvenlik Mevzuatı: Uyum Sürecinde İstikrar İçin Öneriler”, **Ankara Barosu Dergisi**, C.81, N.4 (Cumhuriyet 100. Yıl Özel Sayısı, Ekim 2023), (ss.109-136).
- Gerald Chan/Stephen Aylward, “FBI v. Apple and Beyond: Encryption in the Canadian Law of Digital Search and Seizure”, **Journal of Data Protection & Privacy**, Henry Stewart Publications, V.1, N.1, 2016, (ss. 103-119).
- Hicran Özkan, “Simetrik ve Asimetrik Şifreleme Algoritmaları”, **Medium**, 21/3/2020, (<https://medium.com/@hicranozkan/simetrik-ve-asimetrik-anahtarli-sifreleme-algoritmaları-a60a4e0eb079>).
- Jean Camp/ K. Lewis, “Code as speech: A discussion of *Bernstein v. USDOJ*, *Karn v. USDOJ*, and *Junger v. Daley* in light of the U.S. Supreme Court’s recent shift to Federalism” **Ethics and Information Technology**, V.3, 2001, (ss.21-33).
- Konstantinos Limniotis. “Cryptography as the Means to Protect Fundamental Human Rights”, **Cryptography**, V.5, N. 5, 2021, (ss.34-67).
- Micheal Wilson, “Specifying a principle of cryptographic justice as a response to the problem of going dark”, **Ethics and Information Technology**, V.25:36, 2023, (ss.1-16).
- Nathan Saper, “International Cryptography Regulation and the Global Information Economy”, **Northwestern Journal of Technology and Intellectual Property**, V.11, N.7, (ss.673-688).
- Nicholas Soares, “The Right to Remain Encrypted: The Self-Incrimination Doctrine in the Digital Age”, **American Criminal Law Review**, V.49, N.4, 2012, (ss.2001-2020).
- Norman Andrew Crain, “Bernstein, Karn, and Junger: Constitutional Challenges to Cryptographic Regulations”, **Alabama Law Review**, V.50, N.3, 1999, (ss.869-910).
- Peter Alexander Earls Davis, “Decrypting Australia’s ‘Anti-Encryption’ legislation: The meaning and effect of the ‘systemic weakness’ limitation”, **Computer Law & Security Review**, V.44, 2022, (ss.1-16).
- Peter Alexander Earls Davis, “Decrypting Australia’s ‘Anti-Encryption’ legislation: The meaning and effect of the ‘systemic weakness’ limitation”, **Computer Law & Security Review**, V.44, 2022, (ss.1-16).

Pratik Prakash Dixit. “*Conceptualizing Interaction between Cryptography and Law*”, **NUJS Law Review**, V.11, N.3, 2018, (ss.327-359).

Sam Schechner/ Daisuke Wakabayashi, “*Fight to Unlock Phones in Terror Cases Persists in Europe*”, **The Wall Street Journal**, 31/3/2016, E.T: 28/12/2024, 21.00, (<http://www.wsj.com/articles/fight-to-unlock-phones-in-terror-cases-persists-in-europe-1459447009>).

Türk Dil Kurumu Sözlüğü, “Kriptografi” (<https://sozluk.gov.tr>).

DİJİTAL VİDEO OYUNLARININ ESER NİTELİĞİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Arş. Gör. Esra KARATAŞ*

Özet

Gün geçtikçe talebi artan ve pazar payı genişleyen dijital video oyunları günümüzde çocukların olduğu kadar yetişkinlerin de vazgeçilmez eğlence aracıdır. Peki severek ve eğlenerek oynadığımız dijital video oyunları eser midir ve Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında koruma sağlanabilir mi? Bunun için öncelikle dijital video oyunlarının ve eserin unsurlarını irdelememiz gerekmektedir.

Eser kavramının tanımını ne kanun koyucu ne de telif haklarına ilişkin ilk uluslararası nitelikteki sözleşme olan Bern Sözleşmesi yapmıştır. Kanun koyucu eserin ayırdayına varmamızı sağlayacak olan unsurları saymış ve sınırlı sayıda olacak şekilde eser kategorilerini belirlemiştir. Kanuna göre sahibinin hususiyetini taşıyan ve kanunda sayılan eser kategorilerinden birine dâhil olan her nevi fikri ürünler eserdir. Ayrıca fikri ürünün maddi şey üzerinde somutlaşmış olması da gerekmektedir. Dijital video oyunları genellikle bilgisayar, telefon, tablet gibi teknolojik ürünlerin üzerinde bilgisayar programı olarak somutlaşmakta ve gerçek kişinin fikri çabası sonucu meydana gelmektedir. Ancak dijital video oyunları sadece bilgisayar programı olarak nitelenemez. Kullanıcı ile oyun arasındaki etkileşimi arttıran görsel ve işitsel unsurlarla ve senaryo ile diyaloglarla bezeli teknik unsurlardan oluşmaktadır. Burada dijital video oyunlarının eser olarak nitelendirilebilmesi için sınırlı sayıda sayılan eser kategorilerinden birine dahil olup olmadığı sorunu karşımıza çıkmaktadır.

Bu hususta doktrinde farklı görüşler bulunmaktadır. Dijital video oyununun temelinde bilgisayar programının yer alması sebebiyle ilim ve edebiyat eseri olduğunu ileri sürenler olduğu gibi görsel ve işitsel unsurlar içermesi nedeniyle güzel sanat eseri veya sinema eseri olarak nitelenenler de bulunmaktadır. Bir görüşe göre ise dijital video oyunları multimedya eser olarak da nitelenmektedir. Kanunumuzda sadece dört eser kategorisi- ilim ve edebiyat eseri, musiki eseri, sinema eseri ve gü-

* Arş. Gör., Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, [E-posta: esra.karatas@kocaeli.edu.tr](mailto:esra.karatas@kocaeli.edu.tr), ORCID Numarası: 0000-0002-8657-6718.

KAYNAKÇA

- ABD Bölge Mahkemesi (D. Delaware) Paine, Webber, Jackson & Curtis, Inc., V. Merrill Lynch, Pierce, Fenner & Smith, Inc., V. Dean Witter Reynolds, Inc., 564 F. Supp. 1358 (1983), <https://law.justia.com/cases/federal/district-courts/FSupp/564/1358/1407627/>.
- Ajunwa, Ifeoma, The Paradox of Automation as Anti-Bias Intervention, *Cardozo Law Review*, Vol. 41, ss. 1671-1742.
- Akgün Çelik, Ceren, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Kapsamında Multimedya Eserlerin Korunması, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.
- Akın, İrfan, Dijital Telif Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Aksu, Mustafa, Bilgisayar Programlarının Fikri Mülkiyet Hukukunda Korunması, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2006.
- Alıca, Türkay, Merdivan, Fethi, Yavuz, Levent, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu Cilt I, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Atari Inc. V. Amusement World davası karar metni, <https://casetext.com/case/atari-inc-v-amusement-world-inc/?q=amusement%20world&sort=relevance&p=1&type=case&tab=keyword&jxs=>
- Ataşlar, Abdullah Harun, Ülgen, İlkin, Türk Hukukunda Dijital Oyunların Korunması, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Ateş, Mustafa, Fikri Hukukta Eser, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007.
- Avrupa Birliği Parlamentosu ve Konseyinin 2009/24/EG sayılı Bilgisayar Programlarının Hukuki Korunmasına Dair Yönergesi, <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2009/24/oj>.
- Ayiter, Nüşin, Hukukta Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Sevinç Matbaası, Ankara, 1981.
- Ballardini, Rose Maria, Scope of IP Protection for the Functional Elements of Software, In Search of New IP Regimes, IPR University Center, 2010, (https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1599607), ss. 1-45.
- Bellican, Cüneyt, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Açısından "Hususiyet" Kavramı, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 7, Sayı 1, 2008, ss. 67-90.
- Bossom, Andy, Dunning, Ben, Video Games: An Introduction to the Industry (Creative Careers), Bloomsbury Publishing, London, UK, 2015.
- Bozbel, Savaş, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 212.
- BTK Dijital Oyunlar Raporu, 2020, <https://www.guvenlioyuna.org.tr/uploads/ckeditor/family-reports/Dijital%20Oyunlar%20Raporu%202020.pdf>.
- Buyur, Kübra Nur, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Bağlamında Eser Sahibinin Mali ve Manevi Haklarının Sosyal Medya Üzerinden İhlali, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2024.

- Dalyan, Şener, Bilgisayar Programlarının Fikri Hukukta Korunması, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Diamond v. Diehr, 450 ABD 175 (1981) Kararı, <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/450/175/>.
- Doğan, Derya, Özocak, Gürkan, Dijital Oyunlar, Multimedya Yaratımlar ve Güncel Hukuki Problemler, <https://www.ozocak.com/Dosyalar/b2f71e.pdf>.
- Erdem Barış, M. Işıl, Sosyal Medyadaki İhlallere Karşı Fikri Hakların Korunması, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.
- Erdil, Engin, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Erel, Şafak, Türk Fikir ve Sanat Hukuku, 3. Bası, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2009.
- Esposito, Nicolas, A Short and Simple Definition of What a Videogame Is, Conference Paper, https://www.researchgate.net/publication/221217421_A_Short_and_Simple_Definition_of_What_a_Videogame_Is, 2005.
- Federath, Hannes, Multimediale Inhalte und technischer Urheberrechtsschutz im Internet, <https://svs.informatik.uni-hamburg.de/publications/2000/Fede2000Muenchen/Fede2000.html>.
- Gil De La Haza, Andy Ramos, Video Games: Computer Programs or Creative Works?, WIPO Magazine, Sayı 4, 2014 (https://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2014/04/article_0006.html).
- Greenspan, David, Boyd, S.Gregory, Purewal, Jas, Video Games and IP: A Global Perspective, WIPO Magazine, Sayı 2, 2014 (https://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2014/02/article_0002.html).
- Güneş, İlhami, Uygulamada Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Güncellenmiş 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Halaçoğlu, Burcu Nehir, Video Oyun Evreninde Yol Bulmak: Sınıflandırma ve Türler, Gece Kitaplığı, Ankara, 2020.
- International Game Developers Association(IGDA), Intellectual Property Rights and The Video Game Industry, https://igda-website.s3.us-east-2.amazonaws.com/wp-content/uploads/2019/10/15001251/IGDA_IPRights_WhitePaper_2003.pdf, 2003.
- Kadıgil, Saliha Sera, Sinema Eserleri ve Sinema Eserlerinde Hak Sahipleri, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.
- Kaplan, Yavuz, İnternet Ortamında Fikri Hakların Korunmasına Uygulanacak Hukuk, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004.
- Karimov, Elnur, Bilgisayar (Video) Oyunlarının Fikir ve Sanat Eserleri Kapsamında Korunmasında Uygun Eser Kategorisi Sorunu, TFM, Cilt 7, Sayı 1, ss. 93-110.
- Kaya, Arslan, Sönmez, Numan Sabit, İngiltere ve Galler Adalet Divanının “Navitaire Kararı” Işığında Bilgisayar Programlarına Esas Fikrin ve Konseptin Korunabilirliği Üzerine Bir İnceleme, İstanbul Hukuk Mecmuası, Cilt 78, Sayı 1, ss. 83-97.

- Kaynak Koç, Selva, Tevetoğlu, Mete, Bilgisayar Oyunlarının Telif Hakkı Korumasından Yararlanması, *Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi*, Cilt 8, Sayı 30, 2012.
- Kendirli, Tansu, Çev. Özgür Özüpek, *Dijital Oyun Endüstrisi Terminolojisi*, 3. Baskı, Abaküs Yayınevi, İstanbul, 2021.
- Kent, Steven L., *The Ultimate History of Video Games*, Three Rivers Press, New York, 2001.
- Kılıç, Taylan, *Bilgisayar Oyunlarının Eser Niteliği*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- Kılıçoğlu, Ahmet, *Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar*, Gözden geçirilmiş ve Genişletilmiş 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2020.
- Memiş, Tekin, *Fikri Hukuk Bakımından İnternet Ortamında Müzik Sunumu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2002.
- Menell, Peter s., *Tailoring Legal Protection for Computer Software*, *Stanford Law Review*, Vol. 39, ss. 1329-1372.
- Öztan, Fırat, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, Turhan kitabevi, Ankara, 2008.
- Radkova Georgieva, Hristina, *Video Games – Objects of Intellectual Property Law. Comparative Law Analysis*, *Proceedings of University of Ruse*, Vol. 55, 2016 (https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3122263).
- Ramos, Andy, Lopez, Laura, Rodriguez, Anxo, Meng, Tim, Abrams, Stan, *The Legal Status of Video Games: Comparative Analysis in National Approaches*, WIPO Report, 2013 (https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_report_cr_vg.pdf).
- Reddi, Usha V., *Multimedia as an Educational Tool*, *Educational Multimedia- A handbook for Teacher-Developers*, Ed. Usha V. Reddi, Sanjaya Mishra, Commonwealth Educational Media Centre for Asia, 2003, ss. 3-7.
- Rockwell, Geoffrey, Mactavish, Andrew, *Multimedia, A Companion to Digital Humanities*, Ed. Susan Schreibman, Ray Siemens, John Unsworth, Blackwell Publishing, London, 2004 (<https://geoffreyrockwell.com/publications/Multimedia.pdf>).
- Sarı, H. Gürbüz, *Bilgisayar Yazılımlarındaki Fikri Hakların Korunması ve Ticarileştirilmesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- Sarpkaya, *Dijital Oyun/Video Oyunu Folkloru Üzerine Bir Yöntem Denemesi*, *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, Cilt 4, Sayı 6, 2021, ss. 155-172.
- Schreier, Jason, Kan, Ter ve Pikseller: *Video Oyun Yapımcılığının Arkasındaki Çalkantılı ve Zafer Dolu Hikayeler*, Çev. M. İhsan Tatari, İthaki Yayınları, İstanbul, 2023.
- Sharma, C. Ramesh, Sanjaya Mishra, *Multimedia as a Cross- Channel for Cultures and Languages*, *Encyclopedia of Distance Learning*, Second Edition, Ed: Patricia Rogers, Gary Berg, Judith Boettcher, Carole Howard, Lorraine Justice, Karen Schenk, Yurchak Printing Inc., Hershey, New York, ss. 1461-1467.
- Stamatoudi, Irini A., *Copyright and Multimedia Products- A Comparative Analysis*, Cambridge University Press, New York, 2003 (A Comparative Analysis olarak anılacaktır).

- Stamatoudi, Irini, Are Sophisticated Multimedia Works Comparable to Video Games?, *Journal of the Copyright Society of the USA*, Vol. 48, No. 3, 2001, ss. 467-490(Multimedia Works olarak anılacaktır).
- Suluk, Cahit, Karasu, Rauf, Nal, Temel, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 8. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- Suluk, Cahit, Orhan, Ali, *Uygulamalı Fikri Mülkiyet Hukuku Cilt II*, Arıkan Yayıncılık, İstanbul, 2005.
- Şenocak, Kemal, Hanedan, Refik Cemal, *Telefon Zil Seslerinin Fikri ve Marka Hukuku Açısından Değerlendirilmesi*, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, 2005, ss. 283-306.
- Tekinalp, Ünal, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, Beta Yayınevi, 3. Bası, İstanbul, 2004.
- Topaloğlu, Mustafa, *Bilişim Hukuku*, Karahan Yayınları, Adana, 2005.
- Tosun, Yalçın, *Sinema Eserleri ve Eser Sahibinin Hakları*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009.
- TRIPS (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights), <https://telifhaklari.ktb.gov.tr/Eklenti/106881,trps20120318183846pdf.pdf?0>.
- Uysal, Emin Hamdi, *Bilgisayar Oyunlarının Hukuki Durumu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- Wandtke, Artur-Axel, *Urheberrecht*, 6., völlig neu bearbeitete Auflage, Walter De Gruyter GmbH, Berlin, Germany, 2017.
- Wang, Michael, *Original Idea Or Illegal Copying? Video Game Copying in China and Its Effects on The U.S. Video Game Industry, Future Steps for U.S. Developers and Publishers*, *Santa Clara High Technology Law Journal*, Vol. 38, ss. 215-253.
- WIPO Telif Hakları Anlaşması, <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/295157>.
- WIPO Treaty on the International Registration of Audiovisual Works, https://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/docs/other_treaties/frt-treaty.pdf.
- Wijman, Tom, *Last Looks: The Global Games Market in 2023*, <https://newzoo.com/resources/blog/last-looks-the-global-games-market-in-2023>.
- YAZICI, E. Sena, *Bilgisayar Programlarının Fikri Mülkiyet Hukuku Çerçevesinde Korunması*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.

YAPAY ZEKÂ SİSTEMLERİNİN ŞİRKETLERİN YÖNETİM KURULUNDA KULLANIMININ AVRUPA BİRLİĞİ YAPAY ZEKÂ KANUNU BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Salih KARADENİZ*

Özet

Gelişen teknolojiler arasında en dikkat çekicilerden birisi hiç şüphesiz yapay zekâ teknolojisidir. Çeşitli kullanım alanlarının yanı sıra yapay zekâ teknolojileri, şirketlerin yönetimine de dâhil olmaya başlamıştır. Yapay zekâ, 2014 yılında ilk kez bir şirketin yönetim kuruluna atanmıştır! Yapay zekânın şirketlerin yönetimine sunacağı katkılar oldukça yüksektir. Faydalarıyla beraber birtakım olası sorunların çıkabileceği de literatürde değerlendirme konusu yapılmaktadır. Genel olarak yapay zekadan faydalanılması ile bu teknolojiden kaynaklı risklerin bertaraf edilmesi ve temel insan haklarının korunması amacıyla Avrupa Birliği, kapsamlı bir şekilde hazırladığı Yapay Zeka Kanunu'nu (AI ACT) 2024 yılında Resmi Gazetede yayımlamıştır.

Risk temelli yaklaşım esas alınarak hazırlanan AI ACT; yasaklı, yüksek riskli, sınırlı riskli ve minimum riskli yapay zeka sistemleri olarak ayırma tabi tutulmuştur. Tebliğ konusu kapsamında olabilecek yasaklı yapay zeka sistemi kullanımı, AI ACT m. 5/1-f. bendinde yer almaktadır. Bu bende göre, eğitim ve çalışma alanlarında gerçek kişilerin duygu tespitini yapan, diğer bir deyişle duygularını yorumlayan yapay zeka sistemleri yasaklanmıştır. Bu doğrultuda yapay zeka sistemlerinin şirketlerin yönetim kurulunda veya herhangi bir kademesinde duygu tanıma amacıyla kullanılması yasak kapsamında kabul edilebilecektir.

Yasaklı yapay zeka sistemlerinin yanı sıra şirketlerin yönetim kurulunda yapay zekanın kullanılması, AI ACT kapsamında yüksek riskli yapay zeka sistemleri açısından da değerlendirilmelidir. Ek 3'te düzenlenen yapay zeka sistemleri, yüksek riskli olarak kabul edilecektir (AI ACT m. 6/2). Örneğin bir şirketin herhangi bir kademesinde duygu tespiti yapan yapay zeka sistemini kullanması halinde, bu yapay zeka sistemi yüksek

* Araştırma Görevlisi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Bilişim ve Teknoloji Hukuku ABD, ORCID: 0000-0001-6586-3278, salih.karadeniz@medeniyet.edu.tr .

KAYNAKÇA

- Aksoy E. Yapay Zekanın Sorumluluk Hukukundaki Konumu ve Büyük Veri ile İlişkisi (1. Bası, Seçkin 2022).
- Altaş A. 'Yapay Zekânın Şirket Yönetiminde Yer Almasına İlişkin Değerlendirmeler' (2023) 31 (2) Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.
- Bozkurt Yüksel A. E. 'Avrupa Komisyonu'nun Yapay Zekâ Tüzük Teklifi'ne Genel Bir Bakış' (2022) 51 Türkiye Adalet Akademisi Dergisi.
- Cristofoloni C. 'Navigating the impact of AI systems in the workplace: strengths and loopholes of the EU AI Act from a labour perspective' (2024) 17 (1) Italian Labour Law e-Journal.
- Çekin, M. S, Berktaş A. E. ve Akıncı M. F. Veri Hukuku (1. Bası, Oniki Levha 2023).
- Dönmez Canseven Z. Yapay Zekânın Anonim Şirketin Yönetim Kurulunda Yer Almasının Hukuki Sorumluluğa Etkisi (1. Bası, Oniki Levha 2021)
- Ebers M. "Truly Risk-based Regulation of Artificial Intelligence How to Implement the EU's AI Act", EU Law Working Papers No. 101, Stanford-Vienna Transatlantic Technology Law Forum, 2024. <<https://law.stanford.edu/publications/no-101-truly-risk-based-regulation-of-artificial-intelligence-how-to-implement-the-eus-ai-act/>> Erişim Tarihi 27 Aralık 2024.
- Eroğlu M. ve Karatepe Kaya M. 'Impact of Artificial Intelligence on Corporate Board Diversity Policies and Regulations' (2022) European Business Organization Law Review, 4.
- Ekici Ş. Bilişim ve Teknoloji Hukuku (3. Bası, Seçkin 2024).
- Güçlütürk O. G. Yapay Zekâ ve Verinin Kullanımı (1. Bası, Oniki Levha 2022).
- Güçlütürk O. G. 'Avrupa Birliği Yapay Zekâ Tüzük Tasarısı ve Siber Güvenlik' (2023) içinde Gelişen Teknolojiler ve Hukuk: Siber Güvenlik (Eds: Eylem Aksoy Retornaz ve Osman Gazi Güçlütürk).
- Karadeniz S. 'Yapay Zekânın Anonim Şirket Yönetim Kuruluna Üyeliği ve Üyelikten Doğan Sorumluluğunun Değerlendirilmesi' (2023) 54 Türkiye Adalet Akademisi Dergisi.
- Karatepe Kaya M. 'Yapay Zekânın Şirket Yönetimine Olası Katkılarının Türk Şirketler Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi ve Yapay Zekânın Hukuki Statüsünün Belirlenmesinde Şirketler Hukukundan Çıkarılabilecek Dersler' (2021) 25 (3) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.
- Keskin A, *The Impact of Digitalisation on Company Law* (1. Bası, Adalet Yayınevi 2024).
- Kişi N. 'Yapay Zekâ Çağında Değişen Liderlik Anlayışı' in V. Modebadze (ed) SADAB 8th International Online Conference on Social Researches and Behavioral Sciences (2021) 26.

- Kolbjørnsrud V. Amico R ve Thomas R. J. 'The promise of artificial intelligence: Redefining management in the workforce of the future' (2016) Researchgate.
- Llorca D. F., vd. "An interdisciplinary account of the terminological choices by EU policymakers ahead of the final agreement on the AI Act: AI system, general purpose AI system, foundation model, and generative AI" *Artif Intell Law*, 2024, 3-5 <<https://doi.org/10.1007/s10506-024-09412-y>> 27 Aralık 2024.
- Möslein F. (Çeviren: Sevda Bora Çınar), 'Yönetim Kurulu Toplantı Odasındaki Robotlar: Yapay Zekâ ve Şirketler Hukuku' (2020) 79 (2) *İstanbul Hukuk Mecmuası*.
- Pagallo U. 'Vital, Sophia ve Şti. - Robotların Hukuki Kişiliğinin Arayışında' (2020) 5 (1-3) *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*.
- Petrin, M. 'Corporate Management in The Age of AI' (2019) 3 UCL Working Paper Series.
- Peyton A. <https://www.fintechfutures.com/2016/10/alicia-key-to-tietos-ai-leadership-team/>
- Theresia M, "Newly enacted law sets basis for nat'l development of AI" <https://www.korea.net/NewsFocus/policies/view?articleId=264071>
- <<https://eur-lex.europa.eu/oj/daily-view/Lseries/default.html?&ojDate=12072024>>

KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILARIN PERSONELLERİNİN FİLLERİNDEN SORUMLULUĞU

Arş. Gör. Uğur KARACA*

Özet

7518 Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Kanun) ile kripto varlık piyasasına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Söz konusu düzenleme ile kripto varlıklar ve kripto varlık hizmet sağlayıcılar tanımlanmış, kripto varlık hizmet sağlayıcılara ilişkin esaslar belirlenmiş, kripto varlık hizmet sağlayıcıların denetimi ve sorumluluğuna ilişkin hükümler ihdas edilmiştir. Getirilen hükümler arasında şüphesiz en dikkat çeken Kanun'un 9. maddesi ile Sermaye Piyasası Kanunu(SPK)'na eklenen "*Kripto varlık hizmet sağlayıcıların denetimi ve uygulanacak yaptırımlar*" başlıklı 99/B maddesidir. Söz konusu maddenin 4. fıkrasında kripto varlık hizmet sağlayıcıların; bilişim sistemlerinin işletilmesi, her türlü siber saldırı, bilgi güvenliği ihlalleri gibi fiillerden veya personelinin her türlü davranışından kaynaklanan kripto varlık kayıplarından, 6098 sayılı Kanunun 71 inci maddesi kapsamında sorumlu olacağı öngörülmüştür.

Kanun koyucu kripto varlık hizmet sağlayıcılar katı bir sorumluluk rejimine tabi tutmuştur. Nitekim 6098 sayılı Kanunun 71. maddesi Türk Borçlar Kanunu(TBK)'ndaki en ağır sorumluluk türüdür. Öyle ki kripto varlık hizmet sağlayıcılar, personellerinin her türlü fiillerinden kaynaklanan kripto varlık kayıplarından tehlike sorumluluğu kapsamında sorumlu olacaktır. Ancak söz konusu düzenleme birtakım soruları da beraberinde getirmiştir. Örneğin söz konusu düzenleme kapsamında her somut olayda tehlike sorumluluğunun şartlarının varlığı değerlendirilecek midir, kripto varlık hizmet sağlayıcılar teknolojinin en yeni ve gelişmiş araçlarından faydalansa dahi yine de bir zarar doğma ihtimali var mıdır, SPK m. 99/B-4'te öngörülen fiiller tipik tehlike olarak değerlendirilebilecek midir? Yine personellerin fiillerinin kripto varlık kayıplarının yanı sıra başkaca zararlara neden olması halinde nasıl bir sorumluluk rejimi işletilecektir ve dahası zarar kalemleri arasında böyle bir ayırım yapılması isabetli midir?

* Araştırma Görevlisi, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Bilişim ve Teknoloji Hukuku Anabilim Dalı, E-posta: ugur.karaca@istanbul.edu.tr ORCID: 0000-0002-6076-0787

KAYNAKÇA

- Akıncı İrem, Kripto Varlıkların Mukayeseli Hukuk Açısından İncelenmesi ve İncelemelerin Türk Hukukuna Uygulanabilirliği, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2024.
- Akıncı Şahin, Borçlar Hukuku Bilgisi, 11. Baskı, Konya, Sayram Yayınları, 2019.
- Akıntürk Turgut ve Derya Ateş, Borçlar Hukuku, Ankara, 2019, Beta Yayınevi.
- Akkayan Yıldırım Ayça, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Düzenlemeleri Çerçevesinde Kusursuz Sorumluluğun Özel Bir Türü Olarak Tehlike Sorumluluğu, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt: 70, Sayı:1, 2012, Sayfa:
- Antalya O. Gökhan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt: V/1,2, Genişletilmiş 2. Bası, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Başoğlu Başak, Sözleşme Dışı Kusursuz Sorumluluk Hukuku ve Özellikle Tehlike Sorumluluğuna İlişkin Değerlendirmeler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 2, Sayfa: 29-56.
- Baysal Başak, Haksız Fiil Hukuku (BK M. 49-76), İstanbul, 2019, On İki Levha Yayıncılık.
- Bolat Türkoğan Elif, Türk Hukukunda Bir Kusursuz Sorumluluk Türü Olarak Objektif Özen Ödevine Dayalı Sorumluluk, Ankara, Adalet Yayınevi, 2021.
- Çekin Mesut Serdar, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Madde 71 Çerçevesinde Tehlike Sorumluluğu, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Çelik Nazlı Hilal, Adam Çalıştıranın Sorumluluğu, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2017.
- Çetin Müge, Sermaye Piyasası Hukuku Bakımından Kripto Varlıklar, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- Çetiner Bilgehan, Andreas Furrer ve Markus Müller-Chen, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2022,
- Durak Yasemin, Tehlike Sorumluluğu, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 1, Haziran 2014, Sayfa: 23-51.
- Erdoğan Kübra, Adam Çalıştıranın Sorumluluğunun Şartları, İstanbul, 2019, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Eren Fikret ve Ünsal Dönmez, Eren Borçlar Hukuku Şerhi Cilt II, 2. Bakı, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2023,
- Gümüşsoy Güler, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Tehlike Sorumluluğu, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 2, 2013 Sayfa: 31-54.
- Günerok Özcan ve Şaban Kayıhan, Borçlar Hukuku Dersleri (Genel Hükümler), 2. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2024.

- İmamoğlu Deniz Alp, Kripto Para Birimleri ve Türk Hukuku Düzenlenmesi, Güncellenmiş 5. Baskı, Ankara, Seçkin Hukuk, 2024.
- Kaplan İbrahim, Türk Borçlar Hukuku TBK. Madde 1-206, Ankara, 2021, Yetkin Yayınevi.
- Kara Kılıçarslan Seda, Adam Çalıştırmanın Sorumluluğu, Ankara, Turhan Kitabevi, 2017.
- Kaya Asım, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Sorumluluk Sebeplerinin Yarışması, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 2, Ekim 2016, Sayfa: 207-228.
- Kılıçoğlu Ahmet M., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 23. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi, 2019.
- Korkusuz M. Halit, Tehlike Sorumluluğunun Hukukumuzdaki Yeri, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:15-16, Sayı:22-23-24-25, Yıl:2010-2011, s. 89-99.
- Nomer Haluk N., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, 2021, Beta Yayınevi.
- Oğuzman M. Kemal ve Turgut Öz, Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. II, İstanbul, 2021, Filiz Kitabevi.
- Okyar Karaosmanoğlu Dila, Adam Çalıştırmanın Sorumluluğu (TBK M.66), İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Oosten Maurice van ve Laurens Hillen, European Journal of Law Reform, Cilt: 25, Sayı: 1-2, 2023, Sayfa: 123-142.
- Reisoğlu Safa, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, 2014, Beta Yayıncılık.
- Saraç Senem, Türk Borçlar Kanunu'nda Tehlike Sorumluluğu (TBK m. 71), İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Sarıhan Banu Bilge, Türk Borçlar Kanunu'nda Genel Bir Kural Olarak Tehlike Sorumluluğu, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 20, Sayı: 1, Prof. Dr. Ali Rıza Okur'a Armağan, Sayfa: 1177-1196.
- Ulusan İlhan, Tehlike Sorumluluğu Üstüne, İstanbul, Garanti Matbaası, 1970.
- Yağcı Mine, Yardımcı Kişinin Fillerinden Sorumluluk(TBK m. 116),İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Yünlü Semih, Yardımcı Kişilerin Fiillerinden Sorumluluk, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2019.

YAPAY ZEKÂ VE BÜYÜK VERİ ANALİTİĞİNDE VERİ HUKUKU: MAHREMİYET VE DİJİTAL HAKLARIN KORUNMASI

Av. Esra Fatma FAZLIOĞLU*

Özet

Yapay Zekâ (YZ) ve büyük veri teknolojilerinin hızla gelişmesi, veri gizliliği ve dijital haklar üzerinde etik ve hukuki ikilemler doğurmuştur. Büyük veri analitiği; sağlık, güvenlik ve pazarlama gibi alanlarda fayda sağlarken kişisel verilerin işlenmesinde mahremiyet ve dijital hak ihlallerine yol açmaktadır. Bu teknolojiler, veri toplama, analiz ve profillemeye süreçleriyle bireylerin mahremiyetini ve dijital haklarını doğrudan etkileyen veri işleme stratejilerini şekillendirmektedir. Çalışma, YZ ve büyük veri teknolojilerinin bireylerin mahremiyetine etkilerini incelerken, Avrupa Birliği'nin Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR), Veri Yasası (EU Data Act) ve Yapay Zekâ Yasası (AI Act) gibi düzenlemelerin bu etkileri nasıl yönettiğini analiz etmektedir. Bu bağlamda, dijital mahremiyetin korunmasına yönelik hukuki ilkeler; algoritmik şeffaflık, veri sınırlandırılması ve denetlenebilirlik gibi kavramlar üzerinden ele alınmaktadır.

GDPR, veri koruma alanındaki en kapsamlı mevzuatlardan biri olarak birçok ülke için kişisel verilerin korunmasında küresel bir kıstas niteliği taşımaktadır. GDPR; veri minimizasyonu, adillik, şeffaflık, amaçla sınırlılık, doğruluk, depolama süresi sınırlaması, bütünlük ve gizlilik gibi temel ilkelerle kişisel verilerin korunmasını öngörmektedir. Makale, bu ilkelere büyük veri analitiği ve YZ uygulamaları bağlamındaki etkisini değerlendirmektedir.

Anonimleştirilmiş veri setlerinin, birden fazla veri setinin birleştirilmesi yoluyla yeniden bireylerle ilişkilendirildiği "yeniden tanımlama (re-identification)" kavramı, kişisel veriler bağlamında endişe kaynağı oluşturmaktadır. Bu süreç, anonimleştirmenin beklenenden daha az koruma sağladığını ve veri gizliliği açısından riskler yarattığını göstermektedir. Ayrıca, YZ destekli sistemlerin bireyleri profilleyerek ayrımcı sonuçlar üretme kapasitesi önemli bir endişe kaynağıdır. Bu nedenle, bireylerin

* Avukat, Marmara Üniversitesi Bilişim Yüksek Lisans Öğrencisi, ORCID: 0000-0002-5874-6994, email: efazlioglu@marun.edu.tr

KAYNAKÇA

- Abudureyimu, Y., & Oğurlu, Y. (2021). Yapay zekâ uygulamalarının kişisel verilerin korumasına dair doğurabileceği sorunlar ve çözüm önerileri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyala Bilimler Dergisi*, 20(40), s. 765-782.
- Akçaal, M. (2021). Profilleme kavramının kişilik hakkı ve kişisel verilerin korunması bağlamında değerlendirilmesi. . Ş. Ekici v.d. içinde, *Uluslararası Bilişim ve Teknoloji Hukuku Sempozyumu Tebliğler Kitabı*. Adalet Yayınevi.
- Akkurt, S. S. (2020). Kişisel Veri Kavramının Hukuki Niteliğine İlişkin Yaklaşımlara Mukayeseli Bir Bakış. *Kişisel Verileri Koruma Dergisi Cilt: 2, Sayı: 1*.
- Arias-Cabarcos, P., Khalili, S., & Strufe, T. (2022). 'Surprised, Shocked, Worried': User Reactions to Facebook Data Collection from Third Parties. *arXiv preprint arXiv:2209.08048*.
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi. (1950). *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi*. ECHR.COE.INT: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Convention_TUR adresinden alındı
- Beer, D. (2020). *The data gaze: Capitalism, power and perception*. SAGE Publications .
- Bekcum, M., & Borgesius, F. Z. (2021). Digital welfare fraud detection and the Dutch SyRI judgment. *European Journal of Social Security*, 23(4), s. 323-30.
- Bozkurt Gümrükçüoğlu, Y., & Yakacak, G. A. (2023). YAPAY ZEKÂNIN İŞE ALIM SÜREÇLERİNDE KULLANIMI VE ALGORİTMİK AYRIMCILIK. *Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi*, 72 (4).
- Breyer v. Bundesrepublik Deutschland, C-582/14 (Avrupa Adalet Divanı (Court of Justice of the European Union) 2016).
- Brożek, B., Furman, M., Jakubiec, M., & Kucharzyk, B. (2024). The black box problem revisited. Real and imaginary challenges for automated legal decision making. *Artificial Intelligence and Law* 32, s. 427-440.
- Buolamwini, J., & Gebru, T. (2018). Gender Shades: Intersectional Accuracy Disparities in Commercial Gender Classification. *Proceedings of Machine Learning Research Volume 81*.
- Büchi v.d., M. (2023). Making sense of algorithmic profiling: user perceptions on Facebook. *Information, Communication & Society*, 26(4), s. 809-825.
- Cambridge Dictionary. (n.d.). *Cambridge Dictionary*. dictionary.cambridge.org adresinden alındı
- Chen v.d., M. (2024). Data anonymization evaluation against re-identification attacks in edge storage. *Wireless Networks*, 30(6), s. 5263-5277.
- Cheong, B. C. (2024). Transparency and accountability in AI systems: safeguarding wellbeing in the age of algorithmic decision-making. *Frontiers in Human Dynamics Volume 6*.

- Colyer, A. (2017). *European Union regulations on algorithmic decision making and a "right to explanation"*. The morning paper: https://blog.acolyer.org/2017/01/31/european-union-regulations-on-algorithmic-decision-making-and-a-right-to-explanation/?utm_source=chatgpt.com adresinden alındı
- Committed to connecting the world. (2024, 11 14). *ITU-T Recommendations*. Committed to connecting the world: <https://www.itu.int/en/ITU-T/publications/Pages/recs.aspx> adresinden alındı
- Corte, L. D. (2019). Scoping personal data: Towards a nuanced interpretation of the material scope of EU data protection law. *European Journal of Law and Technology, 10(1)*.
- Dutch SyRI judgment, ECLI:NL:RBDHA:2020:1878 (Lahey/ Dutch 03 06, 2020).
- Ekici, Ş. (2023). *Bilişim Hukuku*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık 3. baskı.
- EPRS | European Parliamentary Research Service. (2020). *The impact of the General Data Protection Regulation (GDPR) on artificial intelligence*. EPRS | European Parliamentary Research Service Scientific Foresight Unit (STOA).
- EU Artificial Intelligence Act. (2024). *High-level summary of the AI Act*. artificialintelligenceact.eu: <https://artificialintelligenceact.eu/high-level-summary/> adresinden alındı
- European Commission - Questions and answers. (2024). *Artificial Intelligence – Questions and Answers*. European Commission.
- European Commission. (2024). *Data Act*. Shaping Europe's digital future/ Data Act: https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-act?utm_source=chatgpt.com adresinden alındı
- European Commission. (2024). Data Act Explained: A comprehensive overview of the Data Act, including its objectives and how it works in. European Commission.
- European Commission. (2024, 10 14). *Shaping Europe's digital future/ Data Act*. digital-strategy.ec.europa.eu: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/big-data#:~:text=Big%20data%20refers%20to%20large,%2C%20GPS%20signals%2C%20and%20more>. adresinden alındı
- European Data Protection Supervisor. (2024, 10 14). *Big Data and Digital Clearing House*. <https://www.edps.europa.eu>: https://www.edps.europa.eu/data-protection/data-protection/reference-library/big-data-and-digital-clearing-house_en adresinden alındı
- European Parliament. (2023). *European Parliament*. [www.europarl.europa.eu/What is artificial intelligence and how is it used?: https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20200827STO85804/what-is-artificial-intelligence-and-how-is-it-used](http://www.europarl.europa.eu/What%20is%20artificial%20intelligence%20and%20how%20is%20it%20used?) adresinden alındı
- Ferguson, A. G. (2017). *The Rise of Big Data Policing*. New York University Press.
- Fry, H. (2019). *Merhaba Dünya*. İstanbul: Hep Kitap (Çeviren: İpek Güneş Çıgay).

- Future of Life Institute | Future of Life Institute. (2024). *High-level summary of the AI Act*. Future of Life Institute | Available online: artificialintelligenceact.eu/high-level-summary: <https://artificialintelligenceact.eu/high-level-summary/> adresinden alındı
- GDPR. (tarih yok). *GDPR*. intersof consulting: <https://gdpr-info.eu/art-1-gdpr/> adresinden alındı
- Goldsteen, A., Ezov, G., Ron Shmelkin, R., Moffie, M., & Farkash, A. (2022). Data Minimization for GDPR Compliance in Machine Learning Models. *AI and Ethics*, 2(3), s. 477-491.
- Goodman, B., & Flaxman, S. (2016). European Union regulations on algorithmic decision-making. *AI magazine*, 38(3), s. 50-57.
- Görentaş, M. B. (2023). Hukukta Yapay Zeka. *SOCIAL SCIENCE DEVELOPMENT JOURNAL*.
- Güçlütürk, O. G. (2022). *Yapay Zeka ve Verinin Kullanımı*. Oniki Levha Yayıncılık.
- Güneş Peschke, S., & Peschke, L. (2022). Artificial intelligence and the new challenges for EU legislation. *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*.
- Hatipoğlu, C., & Tunacan, T. (2021). Türkiye’de Siber Saldırı ve Tespit Yöntemleri: Bir Literatür Taraması. *BŞEÜ Fen Bilimleri Dergisi* 8(1), s. 430-445.
- Hildebrandt, M. (2008). Defining Profiling: A New Type of Knowledge? P. t. Citizen içinde, *Cross-disciplinary perspectives* (s. 17-45). Springer.
- Hutt, R. (2015). *What are your digital rights*. In World Economic Forum Articles. : <https://www.weforum.org/agenda/2015/11/what-are-your-digital-rights-explainer>. adresinden alındı
- İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi. (1948). *İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi*. hsk.gov.tr: <https://www.hsk.gov.tr/eklentiler/dosyalar/9a3bfe74-cdc4-4ae4-b876-8cb1d7eeae05.pdf> adresinden alındı
- ISO/IEC. (2022). ISO/IEC 22989:2022- Information technology — Artificial intelligence — Artificial intelligence concepts and terminology. ISO/IEC.
- ISO/IEC. (2024). ISO/IEC 27403:2024 Cybersecurity – IoT security and privacy – Guidelines for IoT-domotics. ISO- Online Browsing Platform.
- ISO/IEC 20546:2019. (2019). ISO/IEC 20546:2019(en) Information technology — Big data — Overview and vocabulary. ISO/IEC.
- ISO/IEC 2382:2015. (2015). *ISO/IEC 2382:2015(en)- Information technology — Vocabulary*. Online Browsing Platform (OBP).
- Jain, P., Gyanchandani, M., & Khare, N. (2016). Big data privacy: a technological perspective and review. *Jain et al. J Big Data*.
- Koops, B.-J. (2014). The trouble with European data protection law. *International Data Privacy Law*, 2014, Vol. 4, No. 4, 250-261.

- Kosinski, M., Stillwell, D., & Graepel, T. (2013). Private traits and attributes are predictable from digital records of human behavior. *Proceedings of the national academy of sciences*, 110(15).
- Laney, D. (2001). 3D Data Management: Controlling Data Volume, Velocity, and Variety. META Group Research Note.
- Lynskey, O. (2023). Complete and Effective Data Protection. *Current Legal Problems*, Vol. 76, s. pp. 297–343.
- Machuletz, D., & Böhme, R. (2020). Multiple Purposes, Multiple Problems: A User Study of Consent Dialogs after GDPR. *Proceedings on Privacy Enhancing Technologies*; (2), s. 481–498.
- Mann, M., & Matzner, T. (2019). Challenging algorithmic profiling: The limits of data protection and anti-discrimination in responding to emergent discrimination. *Big Data & Society*, 6(2).
- McCarthy, J., Minsky, M., Rochester, N., & Shannon, C. (2006). A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence. *AI Magazine Volume 27 Number 4*.
- Merriam-Webster. (n.d.). *Merriam-Webster*. [www.merriam-webster.com: https://www.merriam-webster.com/dictionary/artificial%20intelligence](https://www.merriam-webster.com/dictionary/artificial%20intelligence) adresinden alındı
- Morales, A., Fierrez, J., Rodriguez, R., & Tolosana, R. (2020). SensitiveNets: Learning agnostic representations with application to face images. *IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence* 43(6).
- Narayanan, A., & Shmatikov, V. (2008). Robust de-anonymization of large sparse datasets. *IEEE Symposium on Security and Privacy*, s. 111-125.
- Nvidia Developer. (2021). *Federated Learning with Homomorphic Encryption*. Nvidia Developer- Technical Blog: https://developer.nvidia.com/blog/federated-learning-with-homomorphic-encryption/?utm_source=chatgpt.com adresinden alındı
- OECD. (2015). *Data-Driven Innovation: Big Data for Growth and Well-Being*. Paris: OECD Publishing.
- Ohm, P. (2009). Broken promises of privacy: Responding to the surprising failure of anonymization. *UCLA L. Rev.*, 57, 1701.
- O'Neil, C. (2020). *Matematiksel İmha Silahleri*. İstanbul : Tellekt (Çeviren: Akın Emre Pilgir).
- Oxford Learners Dictionaries. (n.d.). *Oxford Learners Dictionaries*. [www.oxfordlearnersdictionaries.com: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/artificial-intelligence?q=artificial+intelligence](https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/artificial-intelligence?q=artificial+intelligence) adresinden alındı

- Özgül, N. (2022). İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesinde Yeni Bir Sorun Alanı: Algoritmik Profilleme. *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi*, 5(9), s. 83-115.
- Packhauser v.d., K. (2022). Deep Learning-based Patient Re-identification Is able to Exploit the Biometric Nature of Medical Chest X-ray Data. *Scientific Reports*, 12(1).
- Pangrazio, L., & Sefton-Green, J. (2021). Digital Rights, Digital Citizenship and Digital Literacy: What's the Difference? *JOURNAL OF NEW APPROACHES IN EDUCATIONAL RESEARCH VOL. 10, NO. 1*, s. 15-27.
- Pangrazio, L., & Sefton-Green, J. (2021). Digital Rights, Digital Citizenship and Digital Literacy:What's the Difference? *JOURNAL OF NEW APPROACHES IN EDUCATIONAL RESEARCH VOL. 10, NO.1*, s. 15-27.
- Pava-Díaz v.d., R. (2024). Self-sovereign identity on the blockchain: contextual analysis and quantification of SSI principles implementation. *Frontiers in Blockchain*, 7.
- Quezada-Tavarez, K., Dutkiewicz, L., & Krack, N. (2022). Voicing challenges: GDPR and AI research. *Open Research Europe 2022*, 2:126 Last updated: 13 NOV 2024.
- Regulation of the European Parliament and of the Council. (2023). Data Act.
- Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council . (2024). Artificial Intelligence Act.
- Reventlow, N. J. (2017). Digital rights are human rights. *Digital Freedom Fund*.
- Rocher v.d., L. (2019). Estimating the success of re-identifications in incomplete datasets using generative models. *Nature communications*, 10(1), s. 1-9.
- Russell, S., & Norvig, P. (2021) . *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. PEARSON SERIES IN ARTIFICIAL INTELLIGENCE (Fourth Edition).
- Sandru, D. M. (2019). The Fairness Principle in Personal Data Processing. *Law Review, Volume X, Issue 1, January-June*.
- Selbst, A., & Powles, J. (2018). "Meaningful Information" and the Right to Explanation. *Proceedings of Machine Learning Research Volume 81*.
- Slout, B. (2014). Privacy as human flourishing: Could a shift towards virtue ethics strengthen privacy protection in the age of Big Data. *J. Intell. Prop. Info. Tech. & Elec. Com. L.*, 5,.
- Slout, B. (2017). Privacy as Virtue: Moving Beyond the Individual in the Age of Big Data. School of Human Rights Research Series, Volume 81.
- Solak, A. B. (2023). Bölüm 13: Tam Homomorfik Şifreleme (FHE) ve Veri Güvenliği. Medium: <https://medium.com/@alibertay/b%C3%B6l%C3%BCm-13-tam-homomorfik-%C5%9Fifreleme-fhe-ve-veri-g%C3%BCvenli%C4%9Fi-d8739023a59c> adresinden alındı

- Sweeney, L. (2000). Uniqueness of simple demographics in the US population. *LIDAP-WP4*.
- The European Commission. (2018). The European Commission's HIGH-LEVEL EXPERT GROUP ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE. The European Commission.
- Turgut Bilgiç, E. (2024). GENEL VERİ KORUMA İLKELERİNİN YAPAY ZEKÂ KARŞISINDA UYGULANABİLİRLİĞİ SORUNU. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (57), s. 247-282.
- Ulusal Yapay Zeka Stratejisi. (2021). *Ulusal Yapay Zeka Stratejisi*. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı & Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi.
- UNESCO. (2021). *Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- Voigt, P., & Bussche, A. (2017). The EU General Data Protection Regulation (GDPR). Springer.
- Wachter, S. (2017). Normative Challenges of Identification in the Internet of Things: Privacy, Profiling, Discrimination, and the GDPR. *Computer Law & Security Review* 34(3), s. 436-449.
- Wachter, S. (2020). Affinity profiling and discrimination by association in online behavioural advertising. *Berkeley Technology Law Journal*, 35(2), s. 367-430.
- Weitzenboeck v.d., E. (2022). The GDPR and unstructured data: is anonymization possible? *International Data Privacy Law Vol. 12, No. 3*.
- Zaeem v.d., R. N. (2021). Blockchain-Based Self-Sovereign Identity: Survey, Requirements, Use-Cases, and Comparative Study. In *IEEE/WIC/ACM International Conference on Web Intelligence and Intelligent Agent Technology*, s. 128-135.
- Zarsky, T. Z. (2014). Understanding Discrimination in the Scored Society. *Washington Law Review Volume 89*.
- Zarsky, T. Z. (2017). Incompatible: The GDPR in the age of big data. *Seton Hall L. Rev.*, 47, 995.
- Zhang v.d., D. (2024). Right to be forgotten in the Era of large language models: implications, challenges, and solutions. *AI and Ethics*.
- Zuboff, S. (2021). *Gözetleme Kapitalizmi Çağı*. İstanbul: Okuyanüs (Çeviren: Tolga Uzunçelebi).

OKULLARDA ÇOCUK MAHREMİYETİ (SOSYAL MEDYADA ÖĞRENCİ GİZLİLİĞİNİN KORUNMASI)

Cennet ALAS ŞEKERBAY*

Özet

Sosyal medyanın hayatın her alanında giderek daha önemli bir yer tutmaya başlaması gerçeği karşısında okullar ve öğretmenler tarafından da sosyal medya uygulamaları her zamankinden daha fazla kullanılmaktadır. Bu kullanım tanıtım, pazarlama, iletişim, eğitim gibi çeşitli süreçlerin parçası olabilmektedir. Bununla birlikte çocuklar giderek karmaşıklaşan bir sektörün finansman ortamında içerik tüketmekte, hizmetlere erişmekte ve hatta çocukların yer aldığı fotoğraf ve videolar bu ortamın bir parçası olarak içeriğin kendisini oluşturmaktadır. Elbette sosyal medyanın okullar ve öğretmenler tarafından kullanımının çeşitli faydaları bulunmakla birlikte yetişkinler tarafından kurgulanan ve kullanılan sosyal medya uygulamalarında ayırt etme gücü dahi bulunmayan çocukların tüketici ya da içeriğin kendisi olarak yer almaları bir takım mahremiyet kaygılarını gündeme getirmektedir. Bu bakımdan 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na uyum sağlanması, yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve konuya özgü sektörel ilkelerin belirlenmesi önemlidir. En temel yaklaşım olarak öğrencilerin geri bildirimleri alınarak fotoğraf, video ya da diğer kişisel bilgilerinin dünyaya yayılması konusundaki endişeleri dikkate alınmalı, onlara kendilerini daha güvende hissetmeleri için yapabilecekleri anlatılmalı, her öğrencinin isteklerini kısaca kişisel verilerinin korunması hakkına saygı gösterilmelidir.

Bu çalışmada, öğrenci verilerinin okullar ve öğretmenler tarafından özellikle sosyal medya ve diğer internet sitelerinde paylaşılması konusu incelenecek, bu konudaki hem uluslararası hem de ulusal olmak üzere Avrupa Birliği, Ortak Hukuk ve ülkemiz düzenlemelerinde konunun nasıl ele alındığı değerlendirilerek okullar ve öğretmenlerin öğrenci verilerini daha etkin şekilde koruması ve kişisel verilerin korunması hakkı bakımından işleyen bir mekanizma kurularak çocuklar bakımından öngörülen risklerin bertaraf edilebilmesi için hangi aksiyonların alınması gerektiği tespit edilecektir.

* Kişisel Verileri Koruma Kurumu Kurul Üyesi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Fikri Mülkiyet Hakları Teknoloji Politikaları ve İnovasyon Yönetimi Doktora Öğrencisi, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7215-9764>

KAYNAKLAR

- A Guide For Business And Parents And Small Entity Compliance Guide, Federal Trade Commission (<https://www.ftc.gov/business-guidance/resources/complying-coppa-frequently-asked-questions#F.%20Photos> Erişim 03.02.2024).
- Akgül A., Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Kişisel Verilerin Korunması Hakkı (<https://jurix.com.tr/article/2195> Erişim 30.07.2018).
- Aslan A./Karakuş Yılmaz T., Türkiye’de Güvenli İnternet Kullanımına Yönelik Gerçekleştirilen Uygulamalar, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, S. 53, Temmuz 2017, s. 121-143.
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_TUR.pdf Erişim 01.03.2023).
- Barkuş F./Koç M., Dijital Mahremiyet Kavramı ve İlgili Çalışmalar Üzerine Bir Derleme, Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi), 2019, 3 (1), 35-44.
- Benedek W., İnsan Haklarını Anlamak-İnsan Hakları Eğitimi El Kitabı, Avrupa İnsan Hakları ve Demokrasi için Eğitim ve Araştırma Merkezi (ETC), Avusturya, 3. Baskı.
- Birleşik Krallık Anglesey okul örneği (<https://www.anglesey.gov.wales/en/Residents/Schools-and-learning/Schools/Data-protection-within-schools.aspx> Erişim 12.08.2024).
- Birleşik Krallık Genel Veri Koruma Tüzüğü (<https://www.legislation.gov.uk/eur/2016/679/article/8> Erişim 29.05.2024).
- Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22184.pdf> Erişim 02.03.2023).
- Carey P., Data Protection A Practical Guide to UK and EU Law, Fifth Edition, Oxford University Press, United Kingdom, 2018.
- CETS 108 - Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data (<https://rm.coe.int/1680078b37> Erişim 04.08.2024).
- Determann L., California Privacy Law, Practical Guide and Commentary U. S. Federal and California Law, IAPP Publication, Third Edition, 2018.
- Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the Protection of Individuals with Regard to the Processing of Personal Data and on the Free Movement of Such Data (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31995L0046&from=EN> Erişim 04.08.2024).
- E.M.L. Moerel/ J.E.J. Prins (Corien), Privacy for the Homo Digitalis: Proposal for a New Regulatory Framework for Data Protection in the Light of Big Data and the Internet of Things (May 25, 2016). (SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2784123> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2784123> Erişim 22.09.2024).

- Erdoğan C., Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması (Sosyal Medya Örneği Kapsamında), D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan, C. 21, Özel S. 2019.
- Family Educational Rights and Privacy Act (FERPA), Office of Secretary of Education, Department of Education, 34 CFR Part 99 (<https://www.ecfr.gov/current/title-34/subtitle-A/part-99?toc=1> Erişim 13.10.2023).
- Federal Ticaret Komisyonu (<https://www.ftc.gov/tips-advice/business-center/privacy-and-security/verifiable-parental-consent-childrens-online-privacy-rule> Erişim 18.10.2023).
- Federal Ticaret Komisyonu, "Çocukların Çevrimiçi Gizliliğini Koruma Yasası (COPPA): Ebeveynler Neyi Bilmeli" (<http://www.ftc.gov/opa/reporter/privacy/coppa> Erişim 18.10.2023).
- Higgin T., "Learn how to keep personal information confidential on social media", September 16, 2022, (<https://www.common sense.org/education/articles/keeping-your-students-and-yourself-safe-on-social-media-a-checklist> Erişim 12.10.2023).
- Higgin T., Protecting Student Privacy on Social Media, A primer for ensuring that students' personal information remains confidential on social media, Sep 17, 2017 (<https://www.edutopia.org/article/protecting-student-privacy-social-media/> Erişim 05.09.2023).
- ICO Age Appropriate Design: A code of Practice for Online Services (<https://ico.org.uk/for-organisations/uk-gdpr-guidance-and-resources/childrens-information/childrens-code-guidance-and-resources/age-appropriate-design-a-code-of-practice-for-online-services/> Erişim 06.10.2024).
- International Assosiation of Privacy Professionals (IAPP), European Data Protection Law and Practice, Executive Editor Eduardo Ustaran/Hogan Lovells, IAPP Publication, USA, 2018.
- Karaca M., Sanal Ortamlarda Çocukları Bekleyen Tehlikelerin Çocuk Hakları Çerçevesinde Bir Değerlendirmesi, Prof. Dr. Halil Narman Armağanı, Fırat Üniversitesi Sosyoloji Bölümü No 1, Eylül 2005, Elazığ, 251-278.
- KVKK, Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması "Ürün ve Hizmet Geliştiriciler Tarafından Dikkat Edilmesi Gerekenler" (<https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/db0b3f30-c636-4fcb-930a-bf8f2e524de8.pdf> Erişim 06.10.2024).
- Mabbett C., "Teachers and Instagram: A risky mix?", January 24, 2020 (<https://www.privacy.org.nz/blog/teachers-and-instagram-a-risky-mix/> Erişim 02.09.2023).
- McGeeveran William, Privacy and Data Protection Law Foundation Press, USA, 2016,
- Milli Eğitim Bakanlığı Kurumsal Sosyal Medya Kullanım Kılavuzu, 2021 (<http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/2060.pdf> Erişim 10.10.2023).

- Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/10/20231014-1.htm> Erişim 12.07.2024).
- Modernize Edilmiş Sözleşme 108 (<https://rm.coe.int/convention-108-convention-for-the-protection-of-individuals-with-regar/16808b36f1> Erişim 29.05.2024).
- Montgomery K.C., “Büyük Veri” Devrinde Çocukların Gizliliğinin Korunması, I. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi Bildiriler Kitabı, Cilt 2.
- Moyer M.W., Kids as Young as 8 Are Using Social Media More Than Ever, Study Finds, March 24, 2022 (<https://www.nytimes.com/2022/03/24/well/family/child-social-media-use.html> Erişim 18.08.2024).
- OECD, Recommendation of the Council on Children in the Digital Environment, OECD/LEGAL/0389
- Ofgang E., 6 Tips for Protecting Student Data Privacy, last updated May 03, 2022 (<https://www.techlearning.com/how-to/6-tips-for-protecting-student-data-privacy> Erişim 20.03.2024).
- Ofgang E., How School Social Media Accounts Put Student Privacy at Risk, published November 30, 2022 (<https://www.techlearning.com/news/are-school-social-media-accounts-putting-student-privacy-at-risk> Erişim 22.07.2024).
- Protecting Student Privacy U.S. Department of Education, A Service of the Student Privacy Policy Office's Privacy Technical Assistance Center, FAQs on Photos and Videos under FERPA (<https://studentprivacy.ed.gov/faq/faqs-photos-and-videos-under-ferpa> Erişim 06.10.2024).
- Serra R./Schoolman C., Television Delivers People, 1973 (<https://www.moma.org/collection/works/118185> Erişim 14.08.2024).
- The Irish National Teachers' Organisation (INTO), Submission on the draft guidelines for registered teachers about the use of social media (<https://www.into.ie/app/uploads/2019/11/Social-media-guidelines.pdf> Erişim 21.08.2024).
- The Office of Communication (Ofcom), Children and parents: media use and attitudes report 2022 (https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0024/234609/childrens-media-use-and-attitudes-report-2022.pdf Erişim 01.09.2023).
- The Office of Communication (Ofcom), Children and parents: media use and attitudes report 2022 (https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0024/234609/childrens-media-use-and-attitudes-report-2022.pdf Erişim 01.09.2023).
- The Office of the High Commissioner for Human Rights (UN Human Rights), Secretariat of the Human Rights Coordinating Committee, Universal Declaration of Human Rights (<https://www.ohchr.org/en/human-rights/universal-declaration/translations/turkish-turkce> Erişim 01.03.2023).

- United Nations Children’s Fund (UNICEF), Dünya Çocuklarının Durumu 2017, Dijital Bir Dünyada Çocuklar (www.unicef.org/SOWC2017 Erişim 24.04.2024).
- United Nations Children’s Fund (UNICEF), Industry Toolkit Children’s Online Privacy and Freedom of Expression, May 2018.
- United Nations General Assembly Human Rights Council, Twentieth session, Agenda item 3, Promotion and protection of all human rights, civil, political, economic, social and cultural rights, including the right to development, UN Doc. A/HRC/20/L.13 (<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/G12/147/10/PDF/G1214710.pdf?OpenElement> Erişim 02.03.2023).
- University of Phoenix, “K-12 Teachers in America Remain Reluctant to Integrate Social Media in the Classroom, Finds University of Phoenix Teacher Survey”, August 2016 (<https://www.phoenix.edu/press-release/k-12-teachers-in-america-remain-reluctant-to-integrate-social-media-in-the-classroom-finds-university-of-phoenix-teacher-survey.html> Erişim 01.09.2023).
- Voigt P./ Bussche A., The EU General Data Protection Regulation (GDPR) A Practical Guide, Springer International Publishing AG 2017.
- Warren S. D./Brandeis L. D., The Right to Privacy, Harvard Law Review, Vol. IV, Dec 15, Boston, 1890, No 5.
- Zeeshan A., “Can Teachers Post Pictures of Students on Social Media”, December 18, 2023 (<https://ohmyclassroom.com/can-teachers-post-pictures-of-students-on-social-media/> Erişim 21.08.2023).

TÜRK HUKUKUNDA ŞEBEKELER ÜSTÜ HİZMET VE ŞEBEKELER ÜSTÜ HİZMET SAĞLAYICIYA GENEL BAKIŞ

Av. Raci Çetin YÜKSEKBAŞ*

Özet

İnternet teknolojisinin, yirmi birinci yüzyılda küresel bazda pek çok paradigmayı değiştirdiği görülmektedir. Dünyada yaşanan bu paradigma değişimlerinden bir tanesi de, kuşkusuz iletişim ve telekomünikasyon alanında gerçekleşmiştir. Yüzyılımızın başında geleneksel kablolu iletişim, yerini büyük oranda şebekeler vasıtasıyla yapılan kablosuz mobil iletişime terk etmiştir. Mobil iletişim operatörlerinin klasik sesli iletişimin yanında internet hizmetini de sunmaları ve özellikle 3G teknolojisinin ortaya çıkmasıyla, internet teknolojisine cep telefonları vasıtasıyla da erişim mümkün hale gelmiş ve internet teknolojisi toplumun geniş kesimlerine yayılmıştır. İnternet teknolojisinin kendine özgü niteliği, sesli, yazılı ve görüntülü iletişim ile diğer medya unsurlarının internet üzerinden aktarılmasını olanaklı kıldığından, zamanla iletişimin internet üzerinden yapılması düşüncesi doğmuştur. Buna dair düşünceler, sosyal medya şirketlerinin çeşitli medya unsurlarını, herhangi bir mobil operatörden destek almadan ve yalnızca internet kullanarak taraflar arasında iletilmesi ile güçlenmiştir.

İşte bu şekilde, mobil iletişim operatörlerinin sunmakta olduğu şebeke, kablo, mobil istasyon vb. altyapıyı kullanmaksızın ve bu operatörün müdahalesi olmaksızın her türlü iletişim ve medya aktarımın son kullanıcıya yalnızca internet üzerinden sağlandığı şebekeler üstü hizmet (*Over-The-Top Services*) kavramı ortaya çıkmıştır. Facebook Messenger, WhatsApp, Telegram, Discord ve Signal başta olmak üzere çeşitli şirketlerce geliştirilen mobil uygulamalarla şebekeler üstü hizmet ve şebekeler üstü iletişim kavramı, kronolojik bakımdan çok kısa olarak kabul edi-

* Avukat, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Bilişim ve Teknolojileri Hukuku Bilim Dalı Mezunu. E-posta: raci@yuksekbas.av.tr, Orcid: 0009-0006-2420-291X

Lawyer, A Graduate of Istanbul Medeniyet University, Institute of Graduate Studies, Department of Private Law, Division of Information and Technology Law. E-mail: raci@yuksekbas.av.tr_Orcid: 0009-0006-2420-291X

KAYNAKÇA

- Anayasa Mahkemesi, E.2017/162, K.2018/100, 17/10/2018 T. künyeli ilamı.
- Anayasa Mahkemesi, E.2020/76, K.2023/172, 11/10/2023 T. künyeli ilamı.
- Avrupa Birliği Adalet Divanı, Skype Communications Sârl v. Institut Belge Des Services Postaux Et Des Télécommunications (IBPT) C-142/18, T. 05.06.2019 künyeli ilamı.
- Ayözger, Ayşe Çiğdem, Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin Korunması, Bahçeşehir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora Tezi.
- BEREC, Report on OTT Services, BoR C.16 S. 35, Ocak 2016.
- Burç, Mehmet ve Tanyeri Mazıcı, Emel, Kültür Endüstrisi Aracı Olarak Dijital Yayıncılık: Dijital TV Platformları Üzerine Durum Çalışması, İletişim ve Toplum Araştırmaları Dergisi, C. 3, S. 1., 133-166.
- Dülger, Murat Volkan, Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku, Güncellenmiş 10. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2023.
- Ekici, Şerafettin, Bilişim ve Teknoloji Hukuku, Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2023.
- Ekici, Şerafettin, Özel Sektöre Açıldıktan Sonra Türk Telekomünikasyon (Elektronik İletişim) Hukuku, Vedat Kitapçılık, 1. Baskı, İstanbul, 2006.
- Electronic Communication Comitee, Numbering and Over-The-Top (OTT) Communications Services, E. 164, 30 Mayıs 2018.
- Green, Wedge ve Lancaster, Barbara, Over-The-Top Services, Pipeline Dergisi, C.4 S. 7. 1-9.
- Güçlüer, Tümer, Elektronik Haberleşme Sektöründe Abonelik Sözleşmeleri, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2018.
- Karagülmez, Ali, Bilişim Suçları ve Soruşturma – Kovuşturma Evreleri, Birinci Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2005.
- Kima, Min Sung, Kima, Eun, Hwang, ShinYoung ve diğerleri, Willingness to pay for over-the-top services in China and Korea, Telecommunication Policy Dergisi, C. 41, S. 3, 2017, 1-11.
- OECD, The Development of Fixed Broadband Networks, OECD Digital Economy Papers, No. 239, OECD Publishing, Paris, 2014.
- Öz, Muhammed Emir, Elektronik Haberleşme Abonelik Sözleşmesi, Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Yalova, 2021.
- Özdemir, Hayrunnisa, Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2009.

- Özel, Sedat, Talebe Bağlı Video Servisleri Çağında Netflix Etkisi, *İnsan&İnsan Dergisi*, C. 7, S. 26, 115 - 138
- Özelçi, Mustafa Aytaç, Elektronik Haberleşme Alanında İdarenin Düzenleme, Denetleme ve Yaptırım Yetkisi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 2012.
- Öztekin, Alp, Teori ve Uygulamada Türk İnternet Hukuku, Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2023.
- Sujata, Joshi, Sohag, Sarkar, Tanu, Dewan ve diğerleri, Impact of Over the Top (OTT) Services on Telecom Service Providers, *Indian Journal of Science and Technology*, C. 8, S. 4, 2015, 145 – 160.
- Sundaravel E., Elangovan, N., Emergence And Future Of Over-The-Top (OTT) Video Services In India, an analytical research. *International Journal of Business, Management and Social Research*, C.8, S. 2, 2020, 489-499.
- Topaloğlu, Mustafa, Bilişim Hukuku, 1. Baskı, Karahan Kitabevi, Adana, 2005, s. 81; Canan Kaya, Fikri Hakların İnternet Ortamında Korunması, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006.
- Uzunal, Seda, Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin Korunması, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2023.
- Yargıtay 16. CD. E. 2019/2637 – K. 2019/5904, T. 10.10.2019 künyeli ilamı.
- Yargıtay 19. CD. E. 2020/1205 – K. 2020/9566, T. 02.07.2020 künyeli ilamı.
- Yargıtay 7. CD. E. 2023/18292 – K. 2024/1844, T. 22.02.2024 künyeli ilamı.
- Yargıtay CGK. E. 2019/286 – K. 2020/52, T. 04.02.2020 künyeli ilamı.
- Yargıtay CGK. E. 2020/286 – K. 2022/754, T. 01.12.2022 künyeli ilamı.
- Yargıtay. 3. CD. E. 2022/6893 – K. 2024/418, T. 15.01.2024 künyeli ilamı.
- Yazıcı, Kuddusi ve Aydın, Emin Sadık, Uluslararası Dolaşım (Roaming) Hizmetinin Düzenlenmesi Avrupa Birliği Ve Türkiye Uygulamaları, 1. Baskı, Rekabet Kurumu Yayınları, Ankara, 2008.
- Yenidünya, A. Caner ve Değirmenci, Olgun, Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Bilişim Suçları, Legal Yayınevi, İstanbul, 2002.

WEB KAYNAKLARI

- Ahmed, Ali, 20 Countries with Most WhatsApp Users in 2023, YahooFinance, 9 Eylül 2023. <https://finance.yahoo.com/news/20-countries-most-whatsapp-users-215710872.html> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 25.08.2024)
- Ahram, “Digital Media Platforms in Egypt Must Comply With Content Standards, Legal Requirements: Media Regulation Council”, 11.07.2024. <https://english.ahram.org.eg/News/525338.aspx> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 10.11.2024)

- Al Arabiya, “Egypt’s Vodafone questions legality of ‘WhatsApp Voice’ in the country”, 20.05.2020. <https://ara.tv/2c3wh> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 10.11.2024)
- Avrupa Elektronik Haberleşme Kanunu,2018/1972, 11 Aralık 2018. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L1972> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 22.11.2024)
- Basın Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/kanunlar.durumu?kanun_no=7418 adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 09.11.2024)
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Sosyal Ağ Sağlayıcı Hakkında Usul ve Esaslar, 02.10.2020 Tarih ve 31262 Sayılı Resmi Gazete. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/10/20201002-5.pdf> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 26.11.2024)
- Birleşik Krallık Çevrimiçi Güvenlik Yasası <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/50/contents> (Er. Tar.: 10.11.2024)
- Dixon, Stacy Jo, Most Popular Global Mobile Messenger Apps As of April 2024, Based On Number of Monthly Active Users, Statista, 2024. <https://www.statista.com/statistics/258749/most-popular-global-mobile-messenger-apps/>. adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 24.08.2024)
- Hern, Alex ve Milmo, Dan, “WhatsApp could disappear from UK over privacy concerns, ministers told”, The Guardian, 08.05.2023. <https://www.theguardian.com/technology/2023/may/08/whatsapp-could-disappear-uk-over-privacy-concerns-ministers-told> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 10.11.2024)
- ICO, Guide to the Privacy and Electronic Communications Regulations, 2018, s. 9. <<https://ico.org.uk/media/for-organisations/guide-to-pecr-2-4.pdf>> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 30.08.2024)
- Karadağ, Kemal, Kişisel Verileri Koruma Kurulu'ndan Whatsapp Ve Meta'ya 2 Milyon 665'er Bin Lira Ceza, Anadolu Ajansı, 22.03.2023, <https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/kisisel-verileri-koruma-kurulundan-whatsapp-ve-metaya-2-milyon-665er-bin-lira-ceza/2852719> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 26.11.2024)
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Whatsapp Uygulaması Hakkında Yürütülen Resen İncelemeye İlişkin Kamuoyu Duyurusu, KVKK Resmi Sitesi. <https://www.kvkk.gov.tr/icerik/7045/whatsapp-uygulaması-hakkında-yurutulen-resen-incelemeye-iliskin-kamuoyu-duyurusu> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 26.11.2024)
- Palabıyık, Deniz Çiçek, “Rekabet Kurulundan META'ya Günlük 4,8 Milyon Lira Veri Güvenliği Cezası”, Anadolu Ajansı, 10.01.2024. <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/rekabet-kurulundan-metaya-gunluk-4-8-milyon-lira-veri-guvenligi-cezasi/3104955#> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 23.11.2024)

- Radyo, Televizyon Ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete, T: 01.08.2019, S: 30849, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/08/20190801-5.htm> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 24.08.2024)
- Radyo, Televizyon Ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete, T: 01.08.2019, S: 30849, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/08/20190801-5.htm> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 23.11.2024)
- Rekabet Kurumu, META Hakkında Yükümlülükleri Yerine Getirmemesine Dair Alınan Kurul Kararı Duyurusu, 10.01.2024. <https://www.rekabet.gov.tr/tr/Guncel/meta-hakkinda-yukumlulukleri-yerine-geti-a64c6f01a9afee118ecc00505685da39> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 23.11.2024)
- Spangler, Todd, "Prime Video Now Reaches More Than 200 Million Monthly Viewers, TV Ads 'Off to a Strong Start,' Amazon CEO Says" Variety, 11 Nisan 2024. <https://variety.com/2024/digital/news/amazon-prime-video-200-million-monthly-viewers-tv-advertising-ceo-1235967913/> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 25.08.2024)
- Statista, Video Streaming (SVoD) – Turkey, <https://www.statista.com/outlook/dmo/digital-media/video-on-demand/video-streaming-svod/turkey> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 24.08.2024)
- Stoll, Julia, Number Of Netflix Paid Subscribers Worldwide From 1st Quarter 2013 To 2nd Quarter 2024, Statista, 2024. <https://www.statista.com/statistics/250934/quarterly-number-of-netflix-streaming-subscribers-worldwide/> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 25.08.2024)
- Taylor, Petroc, Mobile Messaging Revenue Worldwide by Carrier Standard From 2015 to 2021 (In Billion U.S. Dollars), Statista, 2024. <https://www.statista.com/statistics/736007/mobile-messaging-revenue-worldwide-by-carrier-standard/> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 24.08.2024)
- TBMM, 671 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Kurum ve Kuruluşlara İlişkin Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/756) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d26/c025/tbmm26025018ss0421.pdf> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 29.11.2024)
- Yeni Zelanda Zararlı İletişim Yasası: <https://www.legislation.govt.nz/act/public/2015/0063/latest/whole.html#DLM6124417> adresinden erişilmiştir. (Er. Tar.: 10.11.2024)

BUTURUGĂ V. ROMANYA: İNSAN HAKLARI AVRUPA MAHKEMESİ'NDE SİBER ZORBALIK ADINA YENİ BİR BAŞLANGIÇ

Av. Saba Şahika Tahmaz ÜZELTÜRK*

Özet

Teknolojinin ortaya çıkmasından beri üzerinde çalışılan siber zorbalığın, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi¹ tarafından ilk görünümü olan 2020 tarihli *Buturugă/ Romanya* davası, bu önemli konunun mahkeme nezdinde ele alındığı ilk örnektir. İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi²'nin üçüncü³ ve sekizinci⁴ maddesi kapsamında ele alınan kararda siber zorbalığın kadın ve kız çocuklarına karşı şiddette kabul edilen bir şiddet türü olduğu ve bu şiddetin özel hayatın siber platformlarda ihlal edilmesi, mağdurun bilgisayarına haksız erişim, veri ve görüntülerin alınması, paylaşılması ve manipülasyonunu içerdiği ortaya konmuş ve karar kilit karar olarak arşivlere girmiştir⁵.

* Bu çalışma, başta 1960 yılında katledilen Ünye Hâkim Yardımcısı Zerrin Arıkan olmak üzere, ülkemizde kadınların uğradığı her tür şiddet olaylarına ve yaşanan adaletsizliklere karşı verdikleri onurlu mücadelenin gücüne ve önemine ithaf edilmiştir.

LLM. (East Anglia), Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Doktora Bursiyeri, Avukat, ORCID: 0000-0002-5632-7817, sabauzelturk@gmail.com.

1 “İHAM” veya “Mahkeme” olarak anılacaktır.

2 “İHAS” veya “Sözleşme” olarak anılacaktır.

3 Madde 3 – “İşkence yasağı Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz”.

4 Madde 8 – “Özel ve aile hayatına saygı hakkı 1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. 2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir.”

5 İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi, “Romanian Authorities Failed to Respond to a Woman’s Complaints of Domestic Violence and Cyberbullying by Her Former Husband”, Basın Açıklaması, ECHR 056, Yazı İşleri Müdürlüğü Basın Açıklaması 2020, Erişim Tarihi: 3 Kasım 2024. s. 3; Robert Spano, “The Rights of Child Victims of Crime in the Case-law of the European Court of Human Rights, European Court of Human Rights”, High-level International Seminar: Safeguarding Child Victims of Crime: the Case Law of the ECHR as an Inspiration and Call to Action, s. 5.

KAYNAKÇA

İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararları

- Ahmet Yıldırım v. Turkey, *Application no. 3111/10*, 18/03/2013.
- Bălşan v. Romania, *Application no. 49645/09*, 23/08/2017.
- Bevacqua and S. v. Bulgaria, *Application no. 71127/01*, 12.09.2008.
- Buturugă v. Romania, *Application no. 56867/15*, 11/06/2020.
- E.M. c. Roumanie, *Requête n. 43994/05*, 30/01/2015.
- Handyside v. the United Kingdom, *Application no. 5493/72*, 07.12.1976.
- K.U. v. Finland, *Application no. 2872/02*, 02/03/2009.
- Kaluczka v. Hungary, *Application no. 57693/10*, 24/07/2012.
- M.C v. Bulgaria, *Application no. 39272/98*, 04/03/2004.
- M.G/Türkiye, *Başvuru No. 646/10*, 22/03/2016.
- M.S. c. Italie, *Requête n. 32715/19*, 07/10/2022.
- M.Ş.D. v. Romania, *Başvuru No. 28935/21*, 03/12/2024.
- Opuz v. Turkey, *Application no. 33401/02*, 09/09/2009.
- Sürek/Turkey (No. 1), *Application no. 26682/95*, 08.07.1999.
- T.M. and C.M. v. the Republic of Moldova, *Application no. 26608/11*, 28/04/2014.
- Talpis v. Italy, *Application no. 41237/14*, 18/09/2017.
- Valiulienė v. Lithuania, *Application no. 33234/07*, 26/06/2013.
- Volodina/Russia, *Application no. 41261/17*, 04/11/2019.
- Volodina/Russia (No. 2), *Application no. 40419/19*, 14.12.2021.
- X and Y v. the Netherlands, *Application no. 8978/80*, 26/03/1985.
- Ž.B. v. Croatia, *Application no. 47666/13*, 11.07.2017.

Diğer Kaynaklar

AKSOY RÉTORNAZ, EMİNE EYLEM,

“Bir Siber Taciz Biçimi: Cinsel İçerikli Görüntüleri Rızaya Aykırı Olarak İfşa Etme, Yayma, Erişilebilir Kılma veya Üretme Suçu (Revenge Porn ve Deep Fake)”, İstanbul, On İki Levha, 2021.

“Cyberviolence and Istanbul Convention”, Valentina Bonini and Rahime Erbaş (Eds.), The 10th Anniversary of the Istanbul Convention: Italian-Turkish Conference, Pisa-Italy, Pisa University Press, 18.06.2021, ss. 119-128.

AVRUPA KONSEYİ- COMMITTEE OF THE PARTIES TO THE COUNCIL OF EUROPE CONVENTION ON THE PROTECTION OF CHILDREN AGAINST SEXUAL EXPLOITATION AND SEXUAL ABUSE, "Interpretative Opinion on the Applicability of the Lanzarote Convention to Sexual Offences Against Children Facilitated through the Use of Information and Communication Technologies (ICTs)", Yorumlayıcı Görüş, <<https://rm.coe.int/t-es-2017-03-en-final-interpretative-opinion/168071cb4f>>, 12.05.2017, Erişim Tarihi: 18 Kasım 2024.

AVRUPA KONSEYİ- WORKING GROUP ON CYBERBULLYING AND OTHER FORMS OF ONLINE VIOLENCE, ESPECIALLY, AGAINST WOMEN AND CHILDREN, "Mapping Study on Cyberviolence", Mapping Study, Strasbourg, Council of Europe- Cybercrime Convention Committee (T-CY, 09.07.2018, Erişim Tarihi: 2 Kasım 2024.

AYTEKİN, GÜLBAHAR, "Dijital Şiddetin Tezahürleri ve Siber Zorbalık!", Çevrimiçi Blog, Güvenli Web, <https://www.guvenliweb.org.tr/blog-detay/dijital-siddetin-tezahurleri-ve-siber-zorbalik>, 09.09.2022, Erişim Tarihi: 26.11.2024.

DÜLGER, MURAT VOLKAN, Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku, 7. Bası, Ankara, Seçkin, 2023.

ERBAŞ, RAHİME, "Evidentiary Challenges to an Effective Criminal Investigation for Domestic Violence: an Introduction", Valentina Bonini and Rahime Erbaş (Eds.), The 10th Anniversary of the Istanbul Convention: Italian-Turkish Conference, Pisa-Italy, Pisa University Press, 18.06.2021, ss. 119-128.

HUDSON JR., DAVID L., "Cyberbullying and Freedom of Speech", c. 50, s: 2, New Mexico Law Review, 2020, ss. 287-300.

İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi

"Annual Report", 2020, < https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/annual_report_2020_eng> Erişim Tarihi: 18 Kasım 2024.

" Domestic Violence", 2023, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/fs_domestic_violence_eng Erişim Tarihi: 1 Kasım 2024.

"Factsheet - New Technologies", 2023, < https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/fs_new_technologies_eng> Erişim Tarihi: 29 Ekim 2024.

"Information Note on the Court's Case-law", Bilgi Notu, 2020, <https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/clin_index_2022_eng>, 5 Kasım 2024.

"Overview of the Court's Case-Law", 2020, <<https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/overview-2020-eng>>, Erişim Tarihi: 15 Kasım 2024.

"Romanian Authorities Failed to Respond to a Woman's Complaints of Domestic Violence and Cyberbullying by Her Former Husband", Basın Açıklaması, ECHR 056, Yazı İşleri Müdürlüğü Basın Açıklaması 2020, <https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?filename=Judgment+Buturugă+v.+Romania++allegations+of+domestic+violence+and+cyberbullying.pdf&id=003-6635916-8811383&library=ECHR>, Erişim Tarihi: 3 Kasım 2024.

- JAMESONT, SARAH, "Cyberharassment: Striking a Balance Between Free Speech and Privacy", c. 17, 2009, ss. 231-266.
- JR, DAVID L HUDSON, "Is Cyberbullying Free Speech?", c. 102, s. 11, ABA Journal, 2016, ss. 18-19.
- KALANSOORIYA, NIRODHA, "Cyberbullying Vs Freedom of Speech and Right to Privacy", SSRN Electronic Journal, 2022.
- KÖKSAL, TUĞÇE DUYGU, "Kadına Yönelik Şiddet Davalarında Devletin Pozitif Yükümlülüğü", M. Buket Soygüt/Aras Türay (Eds.), Kadına Yönelik Erk'ek Şiddeti ile Mücadele, Beta, İstanbul, 2020, ss. 47-55.
- LANGOS, COLETTE
- "Cyberbullying: The Challenge to Define", c. 15, s. 6, 2012, Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, ss. 285-289.
- "Cyberbullying, Associated Harm and the Criminal Law", Doktora Tezi, University of South Australia, Temmuz 2013.
- MCGONAGLE, TARLACH, "The Council of Europe Against Online Hate Speech: Conundrums and Challenges", s. 2013(005), Republic of Serbia, Ministry of Culture and Information, 2013, <http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/Belgrade2013/McGonagle%20-%20The%20Council%20of%20Europe%20against%20online%20hate%20speech.pdf> Erişim Tarihi: 3 Kasım 2024.
- MCQUIGG, RONAGH J.A., "The European Court of Human Rights and Domestic Violence: Volodina v. Russia", c. 10, s. 1, International Human Rights Law Review, <https://doi.org/10.1163/22131035-01001002>, 2021, ss. 155-167.
- MENESINI, ERSILIA/NOCENTINI, ANNALaura, "Cyberbullying Definition and Measurement: Some Critical Considerations", c. 217, s. 4, Zeitschrift Für Psychologie / Journal of Psychology, 2009, ss. 230-232.
- OLASO-CORONEL, SANDRA MARIE, "Cyberbullying in the Context of Balancing of Rights", c. 93, s. 2, Philippine Law Journal, 2020, ss. 328-343.
- PAUNOVIC, NIKOLA, "Cyberbullying of Children: Challenges of Victim Support", c. 21, s. 2, Temida, 2018, <https://doi.org/10.2298/TEM1802249P>, ss. 249-268.
- SAĞLAM, FAZIL, Temel Hakların Sınırlandırılması ve Özü, A.Ü. SBF Basın ve Yayın Yüksek Okulu Basımevi, Ankara, 1982.
- SINCLAIR-BLAKEMORE, ADAENA, "Cyberviolence Against Women Under International Human Rights Law: Buturugă v Romania and Volodina v Russia (No 2)", c. 23, s. 1, Human Rights Law Review, <https://doi.org/10.1093/hrlr/ngac033>, 2022, ss. 249-268.
- SLONJE, ROBERT/SMITH, PETER K./FRISÉN, ANN, "The Nature of Cyberbullying, and Strategies for Prevention", c. 29, s. 1, Computers in Human Behavior, 2013, ss. 26-32.
- SMITH PETER K./STEFFGEN GEORGES, (ED.), Cyberbullying through the New Media: Findings from an International Network, London New York, Psychology Press, 2013.

SMITH, PETER K./MAHDAVI, JESS/CARVALHO, MANUEL/FISHER, SONJA/RUSSELL, SHANETTE/TIPPETT, NEIL, "Cyberbullying: Its Nature and Impact in Secondary School Pupils", c. 49, s. 4, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 2008, doi:10.1111/j.1469-7610.2007.01846.x, ss. 376-385.

SOYGÜT, M. BUKET, Kadına Yönelik Erkek Şiddetinin Önlenmesi Bağlamında *Stalking* (Israrlı Takip) ve Cezasızlık Sorunu", c. 5, s. 1, ÇÜHFD, 2020, ss. 2781-2814.

SPANO, ROBERT

"The Rights of Child Victims of Crime in the Case-Law of the European Court of Human Rights", European Court of Human Rights, High-level International Seminar: Safeguarding Child Victims of Crime: the Case Law of the ECHR as an Inspiration and Call to Action, 2022.

"The Role of the European Convention on Human Rights in Strengthening the Human Rights of Children", Rome, European Court of Human Rights, High-Level Launching Conference of the Council of Europe Strategy for the Rights of the Child, 2022.

ULUSOY, SÜMEYYE, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İşkence ve Kötü Muamele Yasağının Asgari Eşik Ölçütü", c. 7, s. 1, NEÜHFD, 2024, ss. 197-223.

ÜZELTÜRK, SABA ŞAHİKA TAHMAZ, "Hacktivism'in Hukuken Kabul Edilebilmesi Mümkün Mü?", (Prof. Dr. E. Eylem AKSOY RETORNAZ ve Dr. Öğr. Üyesi Osman Gazi GÜÇLÜTÜRK (Eds.), *Gelişen Teknolojiler ve Hukuk IV: Siber Güvenlik On İki Levha Yayınları*, 2023.

VAN LEEUWEN, FLEUR, "Cyberviolence, Domestic Abuse and Lack of a Gender-sensitive Approach – Reflections on Buturugă versus Romania", Strasbourg Observers, 11.03.2020, <https://strasbourgobservers.com/2020/03/11/cyberviolence-domestic-abuse-and-lack-of-a-gender-sensitive-approach-reflections-on-Buturugă-versus-romania/> Erişim Tarihi: 21 Kasım 2024.

Doç. Dr. Seda GAYRETLİ AYDIN

YAPAY ZEKÂNIN ÜRÜN SORUMLULUĞU

2. BASKI

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2024

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Yapay Zekânın Ürün Sorumluluğu
Seda Gayretli Aydın

Hukuk Yayınları Dizisi – 3399

İkinci Baskı : Aralık, 2024

ISBN : 978 – 625 – 377 – 090 – 7

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara
Tel : (0312) 231 17 00
Fax : (0312) 231 17 10

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C
(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul
Tel : (0216) 305 72 81

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : adalety@adaletyayinevi.com

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

ADA Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cadde No: 21 Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 385 54 10
Sertifika No: 44093

KAYNAKLAR

- ABBOTT Ryan, The Reasonable Computer: Distrupting the Paradigm of Tort Liability, *George Washington Law Review*, C. 86, S.1, 2018.
- ABBOT Ryan, The Reasonable Robot Artificial Intelligence and Law, Cambridge 2020.
- ABEYRANTE Ruwantissa, Megatrends and Air Transport Legal, Ethical and Economic Issues, Springer, Cham, 2017.
- ADALI Eşref, "Doğal Dil İşleme", *Türkiye Bilişim Vakfı Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği Dergisi*, C..5, S. 2, 2016.
- AGARWAL Shruti/FaARID Hany/EL-GAALY Tarek/ LIM Ser Nam "Detecting Deep-Fake Videos from Appearance and Behavior," 2020 *IEEE International Workshop on Information Forensics and Security (WIFS)*, 2020.
- AKÇURA KARAMAN Tuba, Üreticinin Ayıplı Ürününün Sebep Olduğu Zararlar Nedeniyle Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluğu, İstanbul 2008.
- AKİPEK Jale AKINTÜRK Turgut/ATEŞ Derya, Türk Medeni Hukuku, 12. Baskı, 1 cilt, Beta, İstanbul 2015.
- AKİPEK Jale/AKINTÜRK Turgut/ATEŞ Derya, Eşya Hukuku, 2. Baskı, Beta, İstanbul 2018.
- AKİPEK Şebnem, Çevreyi Kirletenin Hukuki Sorumluluğu, *Manisa Barosu Dergisi*, S.51, s.4-22, Manisa 1994.
- AKİPEK ÖCAL Şebnem, Bedensel Zararın Tazmini Kapsamında Tüketici Hukuku Yönünden Ürün Sorumluluğu, (edited BASA Nejdet/GÜLEÇ UÇAKHAN Sema) in Yeni Gelişmeler Işığında Bedensel Zararın Tazmini Uluslararası Kongre, Cilt 2, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2016.
- AKİPEK ÖCAL Şebnem, Tehlike Sorumluluğu Kavramı ve Motorlu Taşıt Aracı İşletenin Sorumluluğu, Prof. Dr. Seza Reisoğlu Armağanı, (511-536) Ankara 2016.
- AKİPEK ÖCAL Şebnem, "Yapay Zekâ ve Hukuki Niteliği" in Hukuk Perspektifinden Yapay Zekâ (BÜYÜKSAĞIŞ Erdem edited) Oniki levha, İstanbul 2022.
- AKKURT Sinan Sami/ERDOĞAN Kemal/ TOKAT Hüseyin, Medeni Hukuk, 2. Baskı, Seçkin, Ankara 2021.
- AKKURT Sinan Sami, Sivil Havayolu ile Yolcu Taşımacılığında Kaynaklanan Hukukî Sorumluluk, Ankara 2018.
- AKKURT Sinan Sami, Yapay Zekanın Otonom Davranışlarından Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 13, (39-59) 2019.

- AKKUŞ Batuhan, Ürün Sorumluluğu ve Yapay Zekânın Ürün Olarak Değerlendirilebilirliği, Mustafa, Teknik ve Hukuki Altyapı ve Çerçeve (Mustafa Aksu eds) in *Yapay Zekâ ve Hukuk*, Oniki levha, İstanbul 2023.
- AKSU KAYACAN Simge, Genetik Yapısı Değiştirilmemiş Organizma ve Ürünlerden Doğan Hukuki Sorumluluk, Ankara 2021.
- AKSU Mustafa, Teknik ve Hukuki Altyapı ve Çerçeve (Mustafa Aksu eds) in *Yapay Zekâ ve Hukuk*, Oniki levha, İstanbul 2023.
- AL Dursun, 7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu Kapsamında Ürün Kavramı ve Üreticinin Sorumluluğu, *Terazi Hukuk Dergisi*, C.15, S. 169, (1802–1814), 2020.
- ALPAYDIN Ethem, Introduction to Machine Learning MIT, London 2004.
- ALTUNKAYA Mehmet, Araç İşletenin Sorumluluğunda Kusurun Rolü, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.7, S. 1-2, (171-169) 1999.
- ALTUNTAŞ Fuat, Kıyasın (Analojinin) Diğer Akıl Yürütme Yöntemleri ile Karşılaştırması ve Hukuk Alanındaki Yansıması, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.25, S.2 (237–279) 2021.
- ANTALYA Gökhan, Eşya Hukuku Cilt 1, Legal, İstanbul 2017.
- ANTALYA Gökhan, Marmara Hukuk Yorumu, Eşya Hukuku, Cilt IV/1, 4. Baskı, Seçkin, Ankara 2021.
- ANTALYA Gökhan, Marmara Hukuk Yorumu Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt V/1, 2, 2. Baskı, Ankara 2019.
- ASLAN İ. Yılmaz, 6502 Kanuna Göre Tüketici Hukuku, Ekin, Ankara 2004.
- ATABEK Reşat, “İmalatçının Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluğu”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 1, (159-175), 1979.
- ATABEKOV A./ YASTREBOV Oleg Aleksandrovic Legal Status of Artificial Intelligence Across Countries: Legislation on the Move, *European Research Studies Journal*, C. XXI, S. 4, (773 – 782), 2018.
- ATAK Hasan, Ruh Sağlığı Çalışmalarında Yeni Bir Psikososyal Değişken: Eylemlilik, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, C. 3, S. 3, (483-512) 2011.
- ATAMER Yeşim M./KURTULAN GÜNER Gökçe, Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile İmalatçının Sorumluluğu Konusu Türk Hukukunda Çözülmüş müdür? *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.70, S. 2., (543-588) 2021.
- ATAMER Yeşim /BAYSAL Başak, Ürün Sorumluluğu, Sorumluluk Konferansları - 1, On iki levha, İstanbul 2022.
- ATAY Ethem/ODABAŞI Hasan/GÖKCAN Hasan Tahsin, İdarenin Sorumluluğu ve Tazminat Davaları, Ankara 2003.
- AUNER Gregory W./MAJIDI Ehsan, Artificial intelligence—cogito, ergo sum, *Cancer and Metastasis Rev.* 40 (375–376) 2021.

- AYAN Mehmet/AYAN Nurşen, *Kişiler Hukuku*, 8. Baskı Seçkin, Ankara 2016.
- AYDOĞDU Murat, *Sivil Amaçlı Nükleer Santral İşletenin ve Nükleer Madde Taşıyanın Hukukî Sorumluluğu*, Ankara 2009.
- AYDOĞDU Murat, *Sivil Amaçlı Nükleer Santral İşletenin ve Nükleer Madde Taşıyanın Hukuki Sorumluluğunun Koşulları*, *Enerji Hukuku Dergisi*, C.: 1, S.2 (1-83) 2012.
- AYDOS Oğuz Sadık, *Ürün Sorumluluğu*, Adalet, Ankara 2009.
- BAK Başak, *Medeni Hukuk Açısından Yapay Zekanın Hukuki Statüsü ve Yapay Zekâ Kullanımından Doğan Hukuki Sorumluluk*, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 34, (211-232) 2018.
- BACAKSIZ Pınar/SÜMER Yağmur Seda, *Robotlar, Yapay Zekâ ve Ceza Hukuku*, Adalet, Ankara 2021.
- BALİOĞLU Dilek, *Gıda Üreticisinin Sorumluluğu*, *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.3, S. 2 (115-156), 2017.
- BARFIELD Woodrow/PAGALLO Ugo, *Advanced Introduction to Law and Artificial Intelligence*, Elgar, 2020.
- BAŞ Seda, 7223 Sayılı Kanun Kapsamında Ürün Sorumluluğu Kavramına Genel Bir Bakış, S.53, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (349-382) 2022.
- BAŞPINAR Veysel/ALTUNKAYA Mehmet 'Depremden Doğan Zararların Tazmininde Zamanışımının Başlaması ve Süresi', *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 57, S. 1, (95-131) 2008.
- BAŞOĞLU Başak, *Sözleşme Dışı Kusursuz Sorumluluk Hukuku ve Özellikle Tehlike Sorumluluğuna İlişkin Değerlendirmeler*, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.6, S. 2, 2015.
- BAYERN Shawn, *The Implications of Modern Business-Entity Law for the Regulation of Autonomous Systems*, *European Journal of Risk Regulation*, C. 2, 2016.
- BAYGIN Cem/NAR Ahmet, *Medeni Hukuk Dersleri -1, 2. Baskı*, Yetkin, Ankara 2022.
- BAYKAN Renan, *Tüketici Hukuku, Mevzuata İlişkin Yorum-Eleştiri-Önerileri*, İstanbul 2004.
- BAYSAL Başak, *Haksız Fiil Hukuku*, İstanbul 2019.
- BELLMAN Richard E., *An Introduction to Artificial Intelligence: Can Computers Think?*, Boyd & Fraser Publishing Company, San Francisco 1978.
- BOLAT TÜRKDOĞAN Elif, *Türk Hukukunda Bir Kusursuz Sorumluluk Türü Olarak Objektif Özen Ödevine Dayalı Sorumluluk*, Adalet, Ankara 2021.
- BOOM Wiilem H Van/BORGHETTI Jean Sebastian/EHLERS Bloch Andreas/KARNER Ernst/NOLAN Donal/OLIPHANT Ken/SCARSO Alessandro/ULFBECK Vibe/ WAGNER Gerhard, *Product Liability in Europe*, in *Product Liability Fundamental Questions in a Comparative Law Perspective*, (Helmut Kozoil, Micheal D Greem, Mark Lunney, Ken Oliphant, Yang Lixin edited), de Gruyter 2017.

- BORGES Georg, AI systems and product liability. In Proceedings of ICAIL 2021, 21-25 June 2021, São Paulo, Brazil, 2021.
- BORGHETTI Jean-Sébastien,, How Can Artificial Intelligence be Defective? in Liability for Artificial Intelligence and the Internet of Things, Sebastian Lohsse/Reiner Schulze/Dirk Staudenmayer eds.) Nomos, 2019.
- BORGHETTI Jean- Sebastien, Product Liability in France, Product Liability An Analysis of the State of the Art in the Era of New Technologies, (Piotr Machnikowski edits), intersentia, 2016.
- BOZKURT YÜKSEL Armağan Ebru, Avrupa Komisyonu'nun Yapay Zekâ Tüzük Teklifi'ne Genel Bir Bakış, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Y. 13, S. 51, 2022.
- BOZKURT YÜKSEL Armağan Ebru, Robot Law, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Yıl:7, Sayı:29, 2017. (BOZKURT 2017).
- BOZKURT YÜKSEL Armağan Ebru, Yapay Zekâ Endüstri 4.0 ve Robot Üreticileri Hukuki Bakış Aristo, İstanbul, 2019. (Yapay Zekâ Endüstri 4.0).
- BOZKURT YÜKSEL Armağan Ebru/BAK, Başak, "Yapay Zekâ", Futurist Hukuk, İstanbul 2018.
- BROMLEY Alan G., Charles Babbage's Analytical Engine, 1838, *Annals of the History of Computing*, Volume 4, Number 3, July 1982.
- BROWN Alison/ WILLIAMS Adele, An Overview of Product Liability Law in the European Union, in *International Product Law Manual*, (Arundel McDougall/ Prashant Popoat edited) Wolters Kluwer, 2012.
- BRYSON Joanna J., Robots Should be Slaves in Yorick Wilks (ed.), *Close Engagements with Artificial Companions*, (63-74) Amsterdam 2010.
- BUITEN Miriam/ STREEL Alexandre de/PEITZ Martin, EU liability rules in the age of Artificial Intelligence, 2021.
- BURCUOĞLU Haluk/ AKÇURA KARAMAN Tuba, Türk Hukukunda Ayıplı Ürünün Sebep Olduğu Zararlardan Sorumluluk Üzerine Bazı Açıklamalar, *İsviçre Medeni Kanunu'nun İktibasının 80. Yıldönümü*, İstanbul 2006.
- BÜYÜKSAĞIŞ Erdem/TÜRKOĞLU Elif Ceren/ALPTEKİN Onur, "Yapay Zekâ İşletenin Hukuki Sorumluluğu", in *Hukuk Perspektifinden Yapay Zekâ* (BÜYÜKSAĞIŞ Erdem edited), Oniki levha, İstanbul 2022.
- BÜYÜKSAĞIŞ Erdem/ ÖZ Kerem, Tıbbi Ürünlerin Yol Açtığı Zararlardan Sorumluluk Karşılaştırmalı Eleştirel Yaklaşım, *Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.8, (157-197) 2016.
- CANNARSA Micheal, Civil Liability and New Technologies in New Directions in European Private Law (Mateja Durovic/Takis Tridimas edited), Hart, 2021.
- CANPOLAT Ferhat/KOŞAR Gönül Günhan, Motorlu Aracın İşletilmesinden Soğan Hukuki Sorumlulukta Kusun Önemi ve Sorumluluğa Etkisi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 23 S. 2 (839-872) 2021.

- CANPOLAT Önder, Üretici ve Sorumluluğu, *Ankara Barosu Dergisi*, S.2, (369- 398) 2013.
- CERKA Paulius/GRIGIENE Jurgita/SIRBIKYTE Gintare, Liability for Damages Caused by Artificial Intelligence, *Computer Law & Security Review*. London: Elsevier Ltd Vol. 31, iss. 3, (376-389), 2015.
- CEYLAN Ebru/ ASLAN BİNGÖL Leyla K., Türk Hukukunda 7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu'na Göre Üreticinin Sorumluluktan Kurtuluş Sebeplerinin Değerlendirilmesi, *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 17 S. 192, (19-35) 2022.
- CHARMAN-ANDERSON Suw, Ada Lovelace: Victorian Computing Visionary, *Ada User Journal* Volume 36, Number 1, March 2015.
- CHIBANGUZA Kuuya/KUß Christian/STEEGE Hans, Künstliche Intelligenz Recht und Praxis automatisier und autonomer Systeme, Nomos, Hannover/Köln 2021.
- COMANDE Giovanni, Product Liability in Italy, *Product Liability An Analysis of the State of the Art in the Era of New Technologies*, (Piotr Machnikowski edits), Intersentia, 2016.
- Comission Staff Working Document Evaluation of Council Directive 85/374/EEC of 25 July 1985 on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States concerning liability for defective products Accompanying the document Report from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee on the Application of the Council Directive on the approximation of the laws, regulations, and administrative provisions of the Member States concerning liability for defective products (85/374/EEC) COM(2018) 246 final SWD(2018)157.
- Council Directive 85/374/EEC of 25 July 1985 on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States concerning liability for defective products.
- CONETTA Orlando, AI, in the Legal Profession in Law of Artificial Intelligence, in *The Law of Artificial Intelligence* (HERVEY Matt /LAVRY Mathew edited), London 2021.
- Craglia M. (Ed.), Annoni A., Benczur P., Bertoldi P., Delipetrev P., De Prato G., Feijoo C., Fernandez Macias E., Gomez E., Iglesias M., Junklewitz H, López Cobo M., Martens B., Nascimento S., Nativi S., Polvora A., Sanchez I., Tolan S., Tuomi I., Vesnic Alujevic L., *Artificial Intelligence - A European Perspective*, EUR 29425 EN, Publications Office, Luxembourg, 2018, ISBN 978-92-79-97217-1, doi:10.2760/11251, JRC113826.
- CHARNIAK Eugena/MCDERMOTT Drew, *Introduction to Artificial Intelligence*. Addison-Wesley, 1985.
- CHESTERMAN Simon, *Artificial Intelligence and the Limits of Personality*, *International and Comparative Law Quarterly*, (819-844) 2020.

- CUSTERS Bart/FOSCH-VILLSRONGA Eduard, Law and Artificial Intelligence Regulating AI and Applying AI in Legal Practice, 2022.
- ÇABRİ Sezer, 6502 sayılı Kanun'a Göre Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, Adalet, 2016.
- ÇAĞIRGAN TUNCER, Senar, Tüzel Kişiler, (Metin İközler, Özlem Tüzüner edit), Medeni Hukuk-1, Ankara 2021.
- ÇELİK Ahmet Çelik, Yapımcının (İmalatçının) Sorumluluğu, *Legal Hukuk Dergisi*, 2004.
- ÇELT Damla Özden, Ürün Sorumluluğunda Yaşanan Güncel Gelişme: 7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu, *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.7, S.1, (73-114) 2021.
- ÇEKİN Mesut Serdar, Otonom Araçlar ve Hukuki Sorumluluk, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 33, (283-346) 2018.
- ÇEKİN Mesut Serdar, Tehlike Sorumluluğu ve Denkleştirme, (Turgut Öz, Faruk Acar, Emre Gökyayla, Murat Develioğlu eds) İç. İstanbul Şerhi, Vedat, İstanbul 2019.
- ÇELİK Ahmet, Tazminat ve Alacaklarda Zamanaşımı, İstanbul 2004.
- ÇETİNER Bilgehan/FURRER Andrea/MULLER –CHEN Markus, Borçlar Genel Hükümler, İstanbul 2021.
- CHESTERMAN Simon, Artificial Intelligence and the Limits of Personality, *International and Comparative Law Quarterly*, (819-844) 2020.
- ÇINAR Ömer, Avrupa Konseyinin 25.07.1985 Tarihli ve 85/374 Sayılı Yönergesi ve Ayıplı Malın Neden Olduğu Zararlardan Sorumluluk Hakkında Yönetmelik Hükümlerine Göre Ayıp Kavramı, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 9, S. 18, (135-151), 2010.
- OWEN G. David /DAVIS Mary J, Products Liability and Safety, Cases and Materials, 7. Baskı, 2015.
- DEMİRCİ Serdar, Ürün Sorumluluk Sigortasına Sorumluluk Hukuku ve Genel Şartlar Çerçevesinde Güncel Bir Bakış, *Ankara Barosu Dergisi*, C.77, S. 3 (119-180), 2019.
- DEUTSCH Erwin/ ERTAŞ Seref (Çeviren), Sorumluluk Hukukunun Temel İlkeler, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 2 S., 2, 1981.
- DEVİREN Kaan, Yapay Zekanın Fiilerinden Sorumluluk in Haluk Burcuoğlu'na Armağan,C.1 Filiz, İstanbul 2020.
- DİNÇ İnan Deniz, Ürün Sorumluluk Sigortasında Rizikonun Konusu ve Teminatın Kapsamı, Oniki levha, İstanbul 2017.
- Directive (EU) 2016/943 of the European Parliament and of the Council of 8 June 2016 on the protection of undisclosed know-how and business information (trade secrets) against their unlawful acquisition, use and disclosure (Text with EEA relevance) *OJ L 157*, 15.6.2016.

- Directive (EU) 2020/1828 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2020 on representative actions for the protection of the collective interests of consumers and repealing Directive 2009/22/EC (Text with EEA relevance) OJ L 409, 4.12.2020.
- Directive 2001/95/EC of the European Parliament and of the Council of 3 December 2001 on general product safety [2001] OJ L 11.
- DOĞAN Abdullah, *Yapay Zekâ, Kariyer yayıncılık*, İstanbul 2002.
- DOĞAN Murat/ŞAHAN Gökhan/ATAMULU İsmail, *Borçlar Hukuku, Seçkin*, Ankara 2019.
- DOĞAN Erdem, *Yapay Zekanın Hukuki Statüsü ve Sorumluluğu, Seçkin*, Ankara 2022.
- DREDGE Stuart, *Elon Musk: self-driving cars could lead to ban on human drivers* 18.4.2015 <https://www.theguardian.com/technology/2015/mar/18/elon-musk-self-driving-cars-ban-human-drivers>
- DREVISNA Juliana/BLUD Victoria, *Cognitive Sciences and Medieval Studies : An Introduction*. University of Wales Press, 2020.
- DURAL Mustafa/ÖĞÜZ Tufan, *Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku*, 23. Baskı Filiz Kitabevi, İstanbul 2022.
- DURSUN AKSOY Sanem, *Eşya Kavramı, Oniki levha*, İstanbul 2012.
- EBERS Martin, *Regulating AI and Robotics Ethical and Legal Challenges* (edited by Martin Ebers/Susana Navas) in *Algorithms and Law*, Cambridge 2020.
- EIDENMÜLLER Horst/WAGNER Gerhard, *Law by Algorithm*, Tübingen 2021.
- EHRING Philip, *Produkthaftungsgesetz in Produkthaftungs und Produktsicherheitsrecht*, (Hrsg EHRING Philip/TAEGER Jürgen), nomos, 2022.
- EKİCİ Şerafettin, *Bilişim ve Teknoloji Hukuku, Seçkin*, Ankara 2022.
- ELVY ANN Stacy, *The Artificially Intelligent Internet of Things and Article 2 of the Uniform Commercial Code in Research Handbook on the Law of Artificial Intelligence* (Woodrow Barfield / Ugo Pagallo edited), Elgar, MA, 2018.
- EREN Fikret, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 23. Baskı, Ankara, 2018.
- EREN Fikret/ÜNSAL Dönmez, *Eren Borçlar Hukuku Şerhi, cilt II, Yetkin*, Ankara 2022.
- ERCAN Cannur, *Robotların Fiillerinden Doğan Hukuki Sorumluluk Sözleşme Dışı Sorumluluk Hallerinde Çözüm Önerileri*, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Y.11, S. 40, (19-51) 2019.
- ERDOĞAN İhsan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 4. Baskı, Gazi Ankara 2019.
- ERLÜLE Fulya, *Yapımcının Sorumluluğu, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C.14, S. 4 (303- 338), 2008.

- ERMAN Hasan, Medeni Hukuk Dersleri, 6. Bası, DR Yayınları, İstanbul 2016.
- ERTEN M. Ali, Türk Borçlar Hukukuna Göre Bina ve İnşa Eseri Sahiplerinin Sorumluluğu -BK. m.58, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2000.
- European Commission, Communication from the Commission, Artificial Intelligence for Europe, Brussels, 25.4.2018 COM(2018) 237 final.
- European Commission, Directorate-General for Justice and Consumers, Liability for artificial intelligence and other emerging digital technologies, Report from Expert Group on Liability and New Technologies – New Technologies Formation. Publications Office, 2019, (EGLNT NFT, Liability for AI and other Emerging Digital Technologies Report)
- European Commission High-Level Expert Group on AI (HLEG on AI), Policy and Investment Recommendations of Trustworthy AI, 2019.
- European Commission, New Liability rules on Products and AI to protect Consumers and Foster Innovation 28.09.2022.
- European Commission, A Proposal for Regulation of the European Parliament and of the Council Laying Down Harmonised Rules on Artificial Intelligence (Artificial Intelligence Act) and Amending Certain Union Legislative Acts, Brussels, 21.04.2021 COM (2021) 206 Final 2021/0106 (COD))
- European Commission, Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on liability for defective products, Brussels, 28.9.2022 COM(2022) 495 final 2022/0302.
- European Commission, Questions and Answers 28.09.2022.
- European Commission White Paper On Artificial Intelligence - A European approach to excellence and Trust, Brussels, 19.2.2020 COM(2020) 65 final, 16.
- European Commission, Report on safety and liability implications of AI, the Internet of Things and Robotics, COM(2020) 64 final, 2020.
- European Council Directive 85/374/EEC of 25 July 1985 on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States concerning liability for defective products, [1985] OJ L 210.
- Europe fit for the Digital Age: Commission proposes new rules and actions for excellence and trust in Artificial Intelligence', Brussels, 21 April 2021, IP/21/1682 Çevrimiçi https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_1682
- European Parliament, Detailed Recommendations for Drawing up a European Parliament and Council Regulation on Liability for the Operation of Artificial Intelligence- Systems. Annex to the EP Resolution of 20 October 2020 (2020/2014(INL))
- European Parliament Resolution of 16 February 2017 with recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics (2015/2103(INL))

- European Law Institute, European Commission's Proposal for a Revised Product Liability Directive, Feedback of the European Law Institute, 2023.
- Executive Office of the President National Science and Technology Council Committee on Technology, Preparing for the Future of Artificial Intelligence, 17–18 and 30–32 Oct 2016 Çevrimiçi https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/whitehouse_files/microsites/ostp/NSTC/preparing_for_the_future_of_ai.pdf
- Expert Group on Liability and New Technologies (2019): Report on Liability for artificial intelligence and other emerging digital technologies: European Parliament resolution of 20 October 2020 with recommendations to the Commission on a civil liability regime for artificial intelligence (2020/2014(INL)).
- FAIRGRIEVE Duncan/HOWELLS Geraint, Introduction to Product Liability, in International Product Law Manual, (Arundel McDougall/ Prashant Popoat edited) Wolters Kluwer, 2012.
- FAIRGRIEVE Duncan/HOWELLS Geraint/MOGELVANGS-HANSEN Peter/ STRAETMANS Gert/VERHOEVEN Dimitri/MACHNIKOWSKI Piotr/JANSEN Andre/SCHULZE Reiner, Product Liability Directive, in European Product Liability in An Analysis of the State of the Art in the Era of New Technologies (Piotr Machnikowski edited) intersentia, 2016. (FAIRGRIEVE et al)
- Federation of European Risk Management Associations (FERMA), Artificial Intelligence Applied to Risk Management, 2019.
- FAURE Micheal/LI Shu, Artificial Intelligence and (Compulsory) Insurance, *Journal of European Tort Law*, S. 13 C. 1: (1–24), 2022.
- FELDTHUSEN Bruce/GOLDBERG John /GREEN Micheal/ SHARKEY Catherine, Product Liability in North America, in Product Liability Fundamental Questions in a Comperative Law Perspective, (Helmut Kozoil, Micheal D Greem, Mark Lunney, Ken Oliphant, Yang Lixin edited), De gruyer, 2017.
- FELLMANN Walter, Corine Widmer Lüchinger, David Oser, Basler Kommenrar Obligationenrecht I, 7. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2020. (BSK OR-1 Fellmann).
- FILIFE Maia Alexandre, The Legal Status of Artificially Intelligent Robots: Personhood, Taxation and Control, Tilburg 2017. Yayınlanmamış master tezi Çevrimiçi SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2985466> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2985466>
- FIREBAUGH Morris W., Artificial Intelligence A Knowledge Based Approach, PWS Kent, Boston, 1988.
- FOLEY/LARDNER /LEHOT, United States Artificial Intelligence, Comperative Guide Çevrimiçi <https://www.mondaq.com/unitedstates/technology/1059776/artificial-intelligence-comparative-guide>
- FOSCH VILLARONGA Eduard/ HELDEWEG Micheal, Regulation I Presume? Said the robot-Towards an iterative regulatory process for robot governance. *Computer Security Law Review*, C. 34, S.6, (1258-1277), 2018.

- FÖRSTER Christian, Bürgerliches Gesetzbuch Kommentar, Band 3, PartGG ProdHaftG ErbbauRG WEG,CH Beck, (Heinz Georg Bamberger/Herbert Roth/ Wolfgang Hau/Roman Poseck), 4.Auflage, München 2019, (Bamberger-BGB/ FÖRSTER)
- GACOVSKI Zoran (ed) Natural Language Processing. Arcler Press, Ashland, 2021.
- GEISTFELD Mark A, "Regulation of Artificial Intelligence in General and Autonomous Vehicles in Particular in the US", in Civil Liability for Artificial Intelligence and Software (Mark A Geistfeld/Ernst Karner/Bernhard A Koch/Christiane Wendehorst eds), Gruyer, 2023.
- GEISTFELD A. Mark, A Roadmap for Autonomous Vehicles:State Tort Liability, Automobile Insurance, and Federal Safety Regulation, *California Law Review*, C. 105, (1611- 1694) 2017.
- GEZDER Ümit, Elektronik Ticaret Hukuki İşlemlerinin Ayrımı – Dijital İçerik ve Hukuki Niteliği, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* - Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, C.22, S.3 (1119-1132), 2016.
- GÖNÜL KOŞAR, Gürhan, Haksız Fiil Hukukunun Amacı, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 69, S. 3, 2020.
- GREEN Micheal/CARDI Jonathan, Product Liability in United States of America, Product Liability An Analysis of the State of the Art in the Era of New Technologies, (Piotr Machnikowski edits), intersentia, 2016.
- GÜMÜŞ Mustafa Alper, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, Cilt-1 (madde 1-46) Vedat, İstanbul 2014. (GÜMÜŞ Tüketicisi)
- GÜMÜŞ Mustafa Alper, "Türk Hukukunda Ürün Sorumluluğunun Yasal Temelleri" Medeni Kanun'un ve Borçlar Kanunu'nun 90. Yılı Uluslararası Sempozyumu 1926'dan Günümüze Türk İsviçre Medeni Hukuku, C. II Yetkin Yayınları, Ankara 2017. (GÜMÜŞ Ürün)
- GÜNER Cemil, Yapay Zekanın Verdiği Zarardan Doğan Sözleşme Dışı Sorumluluğa Uygulanacak Hukuk, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 15, (229-272) 2020.
- GÜNERGÖK Özcan, Üreticinin Sorumluluğu Çerçevesinde Üreticinin Ürün Gözlem Yükümlülüğü, *Erzincan Üniversitesi Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, s. C. 12 S. 3-4, (313-345) 2008.
- HAENLEIN Michael/KAPLAN Andreas, A Brief History of Artificial Intelligence: On the Past, Present, and Future of Artificial Intelligence, *California Management Review*, Vol 61, Issue 4, 2019.
- HANDA Ananda/SHARMA Ashu/SHUKLA Sandeep K, "Machine Learning in Cybersecurity: A Review," *Wiley Interdisciplinary Review., Data Mining Knowledge Discovery*, vol. 9, no. 4, p. e1306, 2019.
- HARCHUT Robert F., Products Liability - Restatement (Second) of Torts - Section 402A - Uncertain Standards of Responsibility in Design Defect Cases - After Azzarello, Will Manufacturers be Absolutely Liable in Pennsylvania, *Villanova Law Review*, C. 24, S.5, (1035 -1058), 1979.

- HATEMİ Hüseyin/GÖKYAYLA Emre, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 3. Bası, İstanbul 2015.
- HAUGELAND John (Ed.), Artificial Intelligence: The Very Idea, MIT Press, Cambridge 1985.
- HAVUTÇU Ayşe/GÖKYAYLA K. Emre, Uygulamada 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na Göre Hukuki Sorumluluk, Ankara 1999.
- HAVUTÇU Ayşe, Türk Hukukunda Örtülü Bir Boşluk Üreticinin Sorumluluğu, Seçkin, Ankara 2005.
- HEIDERHOFF Bettina, Producer's Liability For Autonomous Systems and AI In EU Private International Law *in* New Approaches in Private (International) Law, (Bettina Heiderhoff, Ilaria Queirolo eds), 2021.
- HELVACI Serap/ERLÜLE Fulya, Medeni Hukuk, 4. Bası, Legal, 2016.
- HERMAN /PACK Adam, Animal intelligence: Historical perspectives and contemporary approaches. In R. Sternberg (Ed.), Encyclopedia of human intelligence (86–96), New York: Macmillan, 1994.
- HESS Hans Joachim, Produktheftpflichtgesetz, Stämpfli Verlag AG, Bern 2016.
- HEY Tim, Die außervertragliche Haftung des Herstellers autonomer Fahrzeuge bei Unfällen im Straßenverkehr, Springer, 2019.
- HOLLIGER-HAGMANN Eugénie, Haftpflichtkommentar Kommentar zu den schweizerischen Haftpflichtbestimmungen (Willi Fischer/Thierry Luterbacher eds), Dike Verlag AG, 2016, PrHG Art 3 N. 33-35 (HOLLIGER-HAGMANN PrHG DIKE)
- HOWELLS Geraint G./MILDRED Mark, "Is European Products Liability More Protective Than the Restatement (Third) of Torts: Products Liability," *Tennessee Law Review*, C. 65, S. 4 (985-1030), 1998.
- HURS D. Robert/BAILEY Henry, American Law of Products Liability, 2. Baskı, C.1, 1974.
- İMRE Zahit, Doktrin ve Türk Hukukunda Kusursuz Mesuliyet Halleri, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 13, S. 4, 1947.
- İKİZLER Metin, Avrupa Haksız Fiil Hukuku İlkelerinde Tehlike Sorumluluğu ve Türk Hukuku ile Kısaca Karşılaştırılması, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, S. 2014, 2015.
- İNCEOĞLU Murat, Ürün Sorumluluğunda Sorumlular, Ürün Sorumluluğu Sorumluluk Hukuku Konferansları- 1, (edited ATAMER Yeşim/BAYSAL Başak) Oniki levha (81-92), İstanbul 2021.
- IPSOS, Yapay Zekaya Dayalı Teknolojilerin Kullanımına İlişkin Avrupa İşletmeleri anketi, IPSOS 2020, Nihai Rapor s. 58 (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f089bbae-f0b0-11ea-991b-01aa75ed71a1>)

- İNCE Şükran/ŞİMŞEK M. Zişan/KAYNARCA Fatih, Yapay Zeka ve Robotların Hukuki Sorumluluğunu Türk Yasal Mevzuatı Çerçevesinde İncelenmesi, GSI Articleletter, (28-45) 2019.
- İŞGÜZAR Hasan, Türk Sorumluluk Hukukuna Göre Sivil Hava Aracı İşletenin Akit Dışı Sorumluluğu, Ankara 2003.
- JACOB Turner, Robot Rules, Regulating Artificial Intelligence, London 2019.
- KANIŞLI Erhan, Ürün Sorumluluğunda Zarar, (Yeşim Atamer/Başak Baysal eds.) in Ürün Sorumluluğu (111-172) Oniki levha, İstanbul 2022, (KANIŞLI Zarar)
- KAMMUELLER Florian, Explanation by Automated Reasoning Using the Isabelle Infrastructure Framework, arXiv, 1-5, 2021.
- JANAL Ruth, Extra-Contractual Liability for Wrongs Committed by Autonomous Systems in Algorithms and Law (Martin Ebers and Susan Navas edited), NY, Cambridge 2020.
- KANIŞLI Erhan, Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu, İstanbul Hukuk Mecmuası, C. 78 S.3 (1413-1468), 2020.
- KAPANCI K. Berk, Özel Hukuk Perspektifinden bir Değerlendirme: Yapay Zekâ ve Haksız Fiil Sorumluluğu in Gelişen Teknolojiler ve Hukuk 2 Yapay Zekâ (edited RETRONAZ AKSOY E Eylem/GÜÇLÜTÜRK Osman Gazi). Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, (127-195) 2021.
- KAPLAN İbrahim, "Türk ve İsviçre Hukukunda İmalatçının Sorumluluğu", *Adalet Dergisi*, Cilt: 68, Sayı: 1-2, (78-110), 1977.
- KAPLAN İbrahim, "İmalatçının Sorumluluğu Üzerine Düşünceler", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt:13, Sayı: 1, (137-140), 1985.
- KAPLAN S Jerold, The Industrilization of Artificial Intelligence: From By Linet o Bottom Line AI Magazine (54-57) Volume 5, Number 2, 1984.
- KARA İlhan, İmalatçının Ürün Sorumluluğu, Yetkin, Ankara 2021.
- KARACAN ÇETİN Hatice, Karayolları Trafik Kanununda Hukuki Sorumluluk (Türk, İsviçre ve Alman Hukukları Karşılaştırmalı), Ankara 2016.
- KARADENİZ Özcan, Roma Hukukundaki Peculium Müessesesi, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 2, S. 3-4, 1968.
- KARAHASAN Mustafa Reşit, Sorumluluk Hukuku, 6. Baskı, İstanbul 2003.
- KATZ Andrew/MACDONALDS Michela, Autonomous Intelligent Agents and the Roman Law of Slavery, in Future Law Emerging Technology Regulation and Ethics, Ed. EDWARD Lilian/SCHAFFER Burkhard/HARBINJA Edina, Edinburg 2020.
- KATZENMEIER Christian, NoFlmosKommentar BGB Schuldrect ProdHaftG/UKIaG (Gesamtherausgeber: Barbara Dauner Lieb/Thomas Heidel/Gerhard Ring), Band 2/3, 4. Auflage, nomos, Baden- Baden 2021. (NK- BGB ProdHaftG/ KATZENMEIER)
- KAYAR İsmail, Borçlar Hukuku, 10. Baskı, Seçkin, Ankara 2015.

- KEATING Gregory C. "Products Liability as Enterprise Liability." *Journal of Tort Law*, C. 10, S. 1, (41-98), 2017.
- KESER Yıldırım, Ürün Sorumluluğu, Seçkin, Ankara 2021.
- KESSLER Martin A, Basler Kommentar Obligationenrecht I, Corinne Widmer Lüchinger, David Oser Obligationenrecht I 7. Auflage, 2020 Helbing Lichtenhahn Verlag, (KESSLER Basler Kommenter OR)
- KILIÇARSLAN KARA Seda, Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, S.2 (363-389), 2019.
- KILIÇOĞLU Ahmet M., Eşya Hukuku, Turhan, Ankara 2021.
- KILIÇOĞLU Ahmet M, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 24. Baskı, Ankara 2020.
- KILIÇOĞLU Ahmet M. Medeni Hukuk, 4. Baskı, Turhan, Ankara 2021.
- KILIÇOĞLU M. Ahmet, 2918 Sayılı Yasaya Göre Motorlu Araç İşletenin Sorumluluğu, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 12, S.2, (3-52) 1984
- KILIÇOĞLU Mustafa, Sorumluluk Hukuku, Cilt 1, Sözleşme Dışı Sorumluluk, Ankara 2002.
- KIRCA Çiğdem, Ürün Sorumluluğu, Banka ve Ticaret Hukuk Araştırmaları Enstitüsü, 2007.
- KIRCA İsmail/AYDIN Ramazan, İnkişaf Riski -İmalatçının/Üreticinin Sorumluluğu, Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Yetkin, Ankara 2006.
- KITAGUCHI Daichi/ TAKESHITA Nobuyoshi/HASEGAWA Hiro/ITO Masaaki. Artificial intelligence-based computer vision in surgery: Recent advances and future perspectives, *Ann Gastroenterol Surg*. 6. (29–36) 2022.
- KOCAYUSUPPAŞAOĞLU Necip/HATEMİ Hüseyin/SEROZAN Rona/ARPACI Abdülkadir, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, C.1, 4. basıdan 7. tıpkı bası, İstanbul 2017.
- KOCH Bernhard A /BORGHETTI Jean-Sébastien/MACHNIKOWSKI Piotr/PICHONNAZ Pascal/HERAS BALLEL Teresa Rodríguez de las/ TWIGG-FLESNER Christian /WENDERHORSTChristiane, European Commission's Public Consultation on Civil Liability: Adapting Liability Rules to the Digital Age and Artificial Intelligence, European Law Institute 2022.
- KOCH Bernhard, Liability for Emerging Digital Technologies: An Overview, *Journal of European Tort Law*, C. 11, S.2, 2020.
- KOCH Bernard, Product Liability 2.0 Mere Update or New Version– LOHSSE Sebastian/ SCHULZE Reiner/ STAUDENMAYER Dirk edit) in, Liability for Artificial Intelligence and the Internet of Things, 2019. (KOCH Product Liability).
- KOÇ Nevzat, Bina ve Yapı Maliklerinin Kusursuz Sorumluluğu BK 58, Ankara, 1990.

- KOÇANO RODOSLU Emine, Ev Başkanının Sorumluluğu, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 63 S. 4. (879-899) 2014.
- KOÇHİSARLIOĞLU Cengiz, Objektif Sorumluluğun Genel Teorisi, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 2. C. 2, 1984.
- KOÇHİSARLIOĞLU Cengiz/SÖĞÜTLÜ Özlem /ÖCAL APAYDIN Bahar, Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Seçkin, Ankara 2022.
- KOP Mauritz, EU Artificial Intelligence Act: The European Approach to AI, Transatlantic Antitrust and IPR Developments (2021), <https://www-cdn.law.stanford.edu/wp-content/uploads/2021/09/2021-09-28-EU-Artificial-Intelligence-Act-The-European-Approach-to-AI.pdf>
- KOZIOL Helmut, Basic Questions of Tort Law from a Germanic Perspective, Viyana 2012.
- KOZIOL Helmut, Product Liability: Conclusions from a Comparative Perspective, in Product Liability Fundamental Questions in a Comparative Law Perspective, (Helmut Kozioil, Micheal D Green, Mark Lunney, Ken Oliphant, Yang Lixin edited), De Gruyter, 2017.
- KRAUSS Micheal, Principles of Products Liability, 3. Baskı, 2019.
- KULAKLI Emrah, Ürün Sorumluluğu ve Ayıp Kavramı, Oniki levha, 2009.
- KUTLUGUN Esra / EYUPOĞLU Can, Artificial Intelligence Methods Used in Computer Vision 2020 5th International Conference on Computer Science and Engineering (UBMK) Computer Science and Engineering (UBMK), 2020 5th International Conference on. :214-218 Sep, 2020.
- KURTULAN GÜNER, Gökçe, Dijital Çağda Ürün Sorumluluğuna İlişkin Bazı Meseler, Ürün Sorumluluğu Sorumluluk Hukuku Konferansları- 1, (Yeşim Atamer/ Başak Baysaleds) Oniki levha (239-263), İstanbul 2021.
- KURZWEIL Ray (ed). The Age of Intelligent Machines. MIT Press, Cambridge 1990.
- LAVY Matthew/MUNRO Iain, Liability of Economical Harm, (HERVEY Matt/LAVY Mathew edited) in The Law of Artificial Intelligence, London 2022.
- LIIVAK Taivo, Liability of A Manufacturer of Fully Autonomous and Connected Vehicles under the Product Liability Directive, *International Comparative Jurisprudence*, C. 4 S. 2 (178-189) 2018.
- LIOR Anat "AI Entities as AI Agents: Artificial Intelligence Liability and the AI Respondeat Superior Analogy," *Mitchell Hamline Law Review*, C. 46, S. 5, (1043-1102) 2020.
- LOHMANN Melinda Florina, "Liability Issues Concerning Self-Driving Vehicles." *European Journal of Risk Regulation*, C. 7, S. 2,(335-340) 2016.

- LOHSSE Sebastian/SCHULZE Reiner/STAUDENMAYER Dirk, "Smart Products – A Focal Point for Legal Developments in the Digital Economy" in Smart Products, (LOHSSE Sebastian/SCHULZE Reiner/STAUDENMAYER Dirk, edited) Nomos, 2022.
- LUGER George F., Artificial Intelligence Structures and Strategies for Complex Problem Solving 4 Baskı, Pearson, Essex 2002.
- MACHNIKOWSKI Piotr, Introduction in European. Product Liability An Analysis of the State of the Art in the Era of New Technologies, (Piotr Machnikowski edits), Intersentia, 2016.
- MAGNUS Ulrich, Product Liability in Germany, Product Liability An Analysis of the State of the Art in the Era of New Technologies, (Piotr Machnikowski edits), Intersentia, 2016.
- MAHLER Tobias, Between risk management and proportionality: The risk-based approach in the EU's Artificial Intelligence Act Proposal (September 30, 2021). Nordic Yearbook of Law and Informatics, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4001444>
- MARCHANT Gary E. Marchant/ LINDOR A. Rachel, The Coming Collision between Autonomous Vehicles and the Liability System. *Santa Clara Law Review*, S.52,, C.4 (1321-1340) 2012.
- MARTIN - CASALS Miquel, Causation and Scope of Liability in the Internet of Things (IoT), in Sebastian Lohsse/Reiner Schulze/Dirk Staudenmayer (eds.), Liability for Artificial Intelligence and the Internet of Things Münster Colloquia on EU Law and the Digital Economy IV, Nomos, Baden 2019.
- MCCARTHY John, What is Artificial Intelligence?, John McCarthy's Homepage, revised in 2007, 1 <http://jmc.stanford.edu/articles/whatisai.html> (çevrimiçi - 25.01.2022)
- MEYER Andreas, Die Haftung für fehlerhafte Aussagen in wissenschaftlichen Werken, *Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht*, (26-34), S.1, 1997.
- MURPHY Robin/WOODS D. David., "Beyond Asimov: The Three Laws of Responsible Robotics," in *IEEE Intelligent Systems*, C. 24, S. 4, 2009.
- MUTHUKRISHNAN Nikesh/ MALEKI Farhad/OVENS Katie/REINHOLD Caroline/ FORGHANI Behzad/ FORGHANI Reza, Brief History of Artificial Intelligence, (393-399) in Machine Learning and Other Artificial Intelligence Applications, Reza Forghai(edited), volume 30, Issue 4, 2020.
- NAVAS Susan, Robot Machines and Civil Liability, (edited by Martin Ebers/Susana Navas) in Algorithms and Law, Cambridge 2020.
- NILSSON Nills J., Artificial Intelligence: A New Synthesis. Morgan Kaufmann, 1998.
- NOMER N. Haluk, 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanununa Göre Motorlu Araç İşletenin Hukuki Sorumluluğu, *Istanbul Barosu Dergisi*, C.66, S.1-2-3, 1992.

- NOMER N. Haluk, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 19 Baskı, Beta, 2000.
- SOMMER Martin, Haftung für Autonome Systeme Verteilung der Risiken Selbstlernender und Vernetzter Algorithmen im Vertrags- und Deliktsrecht, Nomos, 2020.
- OECHSLER Jürgen, Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen Buch 2 Recht der Schuldverhältnisse § § 826-829 ProdHaftG, otoschmidt De Gruyter Berlin 2021. (STAUDINGER-BGB ProdHaftGa/ OECHSLER).
- OFFFERGELD Marcel Johannes, Künstliche Intelligenz und die Zukunft des Haftungsrechts, Grin 2018.
- OFTINGER Karl/STARK W. Emil, Schweizerisches Haftpflichtrecht, zweiter Band: Besonderer Teil. Zweiter Teilband: Gefährdungshaftungen: Motorfahrzeughaftpflicht und Motorfahrzeughaftpflichtversicherung Schulthess Polygraph Verlag, Zürich 1989.
- OĞUZER Pelin, Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Üreticinin Sorumluluktan Kurtuluş Sebepleri, Oniki levha, İstanbul, 2021.
- OĞUZER Pelin/BAYSAL Başak, Ürün Güvenliği ve Ürün Sorumluluğu Ekseninde Sorumluluktan Kurtuluş Sebepleri, (Yeşim Atamer/Başak Baysal eds.) in Ürün Sorumluluğu (111-172) Oniki levha, İstanbul 2022.
- OĞUZMAN Kemal/ÖZ Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt:1, 16. Bası, İstanbul 2018.
- OĞUZMAN Kemal/SELİÇİ Özer/OKTAY-ÖZDEMİR Saibe, Eşya Hukuku, 22. Baskı, Filiz, 2020. (OĞUZMAN Eşya).
- OĞUZMAN Kemal/SELİÇİ Özer/OKTAY-ÖZDEMİR Saibe, Kişiler Hukuku, 19 Bası, Filiz, İstanbul 2020.
- OKUR Sinan, Otonom Araçlarda Sözleşme Dışı Hukuki Sorumluluk Yapay Zekâ Sorumluluk Doktrinine Mukayeseli bir Katkı, Adalet, Ankara 2021.
- ÖZ Turgut, Üreticinin Sorumluluğu, *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.6, S.2, (7-18) 2007.
- ÖZEL Çağlar, Tüketicinin Korunması Hukuku, Seçkin, Ankara 2014.
- ÖZER M. Tolga, Medeni Hukukta Hata Kavramı, Oniki levha, İstanbul 2019.
- ÖZTAŞ İlker, Bina ve Diğer Yapıların Yapılışlarındaki Bozukluklardan veya Bakımındaki Eksikliklerden Dolayı Paydaşların Sorumluluğu, *Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 11, S1-2, (351-365), 2007.
- ÖZSUNAY Ergun, Türk Hukukunda Gerçek Bir Boşluk "Yapımcının Sorumluluğu", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C.10 s. 1, (97-158), 1979.
- ÖZUNAY Ergun, Genel Değerlendirme, in Ürün Sorumluluğu (edited ATAMER Yeşim/BAYSAL Başak), On iki levha, İstanbul 2022.

- ÖZTAN Bilge, İmalatçının Sorumluluğu, Ankara 1992.
- PAGALLO Ugo, The Laws of Robots Crimes, Contracts, and Torts, Springer, 2013.
- PETEK Hasan, İlaç Üreticisinin Hukuki Sorumluluğu, Yetkin Ankara 2009.
- PEKMEZ Cüneyt, Alman Karayolları Trafik Kanunu'nda 20 Haziran 2017'de Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Türk/ İsviçre Hukuku'nda Araçların Otonomlaştırılmasının İşletenin Sorumluluğuna Etkisi, İstanbul Hukuk Mecmuası C.77, S.1, (153-184), 2019.
- POOLE David/MACWORTH Alan/GOEBEL Randy, Computational Intelligence: A Logical Approach. Oxford University Press, New York 1998.
- POLAT Cemre, Sözleşme Dışı Sorumlulukta Otonom Sistemler, yetkin, Ankara 2022.
- POLAT Cemre, Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda Ürün Sorumluluğu, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 70, S. 4, (973-1041), 2021.
- PORTOARO Frederic, "Automated Reasoning", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Fall 2021 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <<https://plato.stanford.edu/archives/fall2021/entries/reasoning-automated/>>.
- REBIN, Produkthaftungsgesetz (ProdHaftG) Gesetz über die Haftung für fehlerhafte Produkte, beck-online.GROSS-KOMMENTAR GesamtHrsg: Beate Gsell/Wolfgang Krüger/Stephan Lorenz/Christoph Reymann,01.09.2022. (BeckOGK ProdHaftG/REBIN).
- Regulation (EC) No 765/2008 of the European Parliament and of the Council of 9 July 2008 setting out the requirements for accreditation and market surveillance relating to the marketing of products OJ L 218
- Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (General Data Protection Regulation), [2016] OJ L 117.
- Regulation 2017/745 of the European Parliament and of the Council of 5 April 2017 on medical devices, [2017] OJ L 117.
- REINMANN Mathias, Product Liability (edited by Mauro Bussani/ Anthony J. Sebok) in *Comperative Tort Law Global Perspectives*, 2nd edition, (236-263), Edward Elgar, Ma, 2021.
- RICH Elanie/KNIGHT Kevin, Artificial Intelligence (second edition), McGraw-Hill 1991.
- RILEY E. Thomas/ALCASABAS Allison M., An Overview of Product Liability Law in the United States, in *International Product Law Manual*, (Arundel McDougall/ Prashant Popoat edited) Wolters Kluwer, 2012.
- RUSSEL Stuart /NORVIG Peter (Ed), Artificial Intelligence A Modern Approach, Third Edition, Pearson, Upper Saddle River NJ, 2014.

- Robert A. Wilson Frank C. Keil (edit)The MIT Encyclopedia of the Cognitive Sciences, MIT Press, 1999.
- ROSENBERGER Miriam, Die außervertragliche Haftung für automatisierte Fahrzeuge, Nomos, 2022.
- SAMOILI, Sofia/ LOPEZ- COBO Montserrat/GOMEZ Emilia/DE PRATO, Giuditta/MARTINEZ-PLUMPED, Fernando/DELIPETREV Blagoj, AI Watch Defining Artificial Intelligence, EUR 30117 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-17045-7 (online), doi:10.2760/382730 (online), JRC118163, 3. Çevrimiçi <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC118163>.
- Samsun Barosu Yapay Zekâ ve Hukuk Çalışma Grubu Çevrimiçi <https://www.samsunbarosu.org.tr/Detay.aspx?ID=79411>
- SANLI Kerem Can, Hukuk ve Ekonomi Perspektifinden Ürün Sorumluluğu Tazminatın Dayandığı Esasın Eleştirisi in Ürün Sorumluluğu Sorumluluk Hukuku Konferansları- 1, (edited ATAMER Yeşim/BAYSAL Başak) Oniki levha (57-79), İstanbul 2022.
- SARI Onur, Yapay Zekanın Sebep Olduğu Zararlardan Doğan Sorumluluk, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.147, (251-312), 2020.
- SCHARER Enriquer/KELLEY Richard/NICOLESCU Monica, Robots as Animals: A Framework for Liability and Responsibility in Human-Robot Interactions, 18th IEEE International Symposium on Robot and Human Interactive Communication,(72-77) 2009.
- SCHAUB Renate, PWW Bürgerliches Gesetzbuch Kommentar (Herausgegeben Hanns Prütting/Gerhard Wegen/Gerd Weinreich) 17. Auflage, Luchterhand Verlag Wolters Kluwer, 2022, (Prütting-BGB/SCHAUB).
- SCHERER U. Matthew, "Regulating Artificial Intelligence Systems: Risks, Challenges, Competencies, and Strategies, *Harvard Journal of Law & Technology*, Volume 29, Number 2, Spring 2016.
- SCHERER U. Matthew, Of Wild Beasts and Digital Analogues: The Legal Status of Autonomous Systems," *Nevada Law Journal*, C. 19, S. 1, (259-291) 2018. (SCHERER 2018).
- SCHUTTE Beatrice/ MAJEWski Lotta, Private Liability for AI-Related Harm: Towards More Predictable Rules for the Single Market, *Market and Competition Law Review*, C.6 S.1, (123-159), 2022.
- SCHWEMER Felix Sebastian/ TOMADA Letizia/ TOMMASO Pasini, Legal AI Systems in the EUs Proposed Artificial Intelligence Act, Proceedings of the Second International Workshop on AI and Intelligent Assistance for Legal Professionals in the Digital Workplace (LegalAIIA 2021) (pp. 51-58). CEUR Workshop Proceedings Vol. 2880.

- ŞEKER Sadi Evren, Doğal Dil İşleme(Natural Language Processing), Yönetim Bilişim Sistemleri Ansiklopedisi, 4 (2), 2015.
- ŞENOCAK Kemal, İnsansız Hava Aracı (Drone) İşletenin Sorumluluğu ve Sigortalanması, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C.36, S.2, (43-82) 2020.
- ŞENOCAK Zarife, Borçlunun İfa Yardımcılarından Dolayı Sorumluluğu, Dayımlarlı Yayıncılık, Ankara 1995.
- SESSA-JAHN Caludia, Automatisiertes Fahren - Haftung und Regress, facultas, Universität Wien, 2022.
- SEROZAN Rona, Medeni Hukuk Genel Bölüm, Kişiler Hukuku, Vedat kitapçılık, İstanbul 2017.
- SİRMEN Lale, Eşya Hukuku, 9. Baskı, Ankara 2021. (SİRMEN Eşya).
- SİRMEN Lale, "Lale Sirmen ile Konu Röportajı" Hazırlayan Mustafa Kaan Sığircı, *Tüze Hukuk Dergisi*, S. 9 (9-15), 2021-2022.
- SOWA John F., Knowledge Respresentation Logical, Philosophical, and Computational Foundations, Brooks Cole, Pasicif Grove 2000.
- SOLUM Lawrence B., Legal Personhood for Artificial Intelligences. *North Carolina Law Review*, C. 70, 1992.
- SPRAU Hartwig, Grüneberg-Kommentar zum BGB mit Nebengesetzen, 81 Auflage, CH Beck München, 2022, (GRÜENERG-BGB/SPRAU).
- TANDOĞAN Haluk, Türk Mesuliyet Hukuku, Ankara 1961.
- TANDOĞAN Haluk, Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku, Ankara 1981. (Kusursuz Sorumluluk)
- TANRIBİLİR Feriha Bilge, Milletlerarası Hukukta Ürün Sorumluluğuna İlişkin Kurallara Genel Bakış, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu, Ankara, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi basımevi, Ankara 2009.
- TARMAN Zeynep Derya, "Türk Hukukunda İmalatçının Sorumluluğuna Genel Bir Bakış" *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt: LXV, Sayı: 2, (299-326), 2007.
- TASCHNER Hans Claudius/FRIETSCH, Edwin, Produkthaftungsgesetz und EG-Produkt- haftungsrichtlinie, 2.Aufl., München 1990.
- TAŞKENT Savaş, Yapımcının Sorumluluğu, *İstanbul Barosu Dergisi*, Cilt: 47, Sayı: 11-12, (1201-1211), 1973.
- TERCIER Pierre/PICHONNAZ Pascal/DEVELİOĞLU Murat, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Oniki levha, İstanbul 2002.
- TEKİNAY Selahattin Sulhi/AKMAN Sermet /BURCUOĞLU Haluk/ALTOP Atilla, Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, İstanbul 1993.

- TEKİNAY Selahattin Sulhi, *Medeni Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku*, 6. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992.
- TİFTİK Mustafa, *Akit Dışı Sorumlulukta Maddi Tazminatın Kapsamı*, Ankara, 1994.
- TİRYAKİ Betül, *Avrupa Konseyi'nin 25.07.1985 Tarihli Direktifi'ne Göre Üreticinin Sorumluluğunun Şartları ve Tüketicinin Korunması Mevzuatı ile Mukayesesi*, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.55 S. 2, 2006.
- TOPUZ Murat, *Türk Özel Hukukunda Taşınmaz Mülkiyeti*, Seçkin, Ankara, 2020.
- Türkiye Ulusal Zeka Stratejisi 2021- 2025, s. 12. <https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/Genel/File/TR-UlusalYZStratejisi2021-2025.pdf>
- TRAILLE Jean Paul, *The EEC Directive of July 2, 1985 on Liability for Defective Products and Its Application to Computer Programs*, *Computer Law and Security Report*, S.5,(214- 226) 1993.
- TUHAN BOZ Reyhan, *Taşınır Davası*, Adalet, Ankara 2022.
- TUNÇOMAĞ Kenan, *Cilt Genel Hükümler*, 6. Bası, İstanbul 1976.
- TURBAN Efraim, *Expert Systems and Applied Artificial Intelligence*, Upper Saddle River, NY, 1992.
- TURING Alan M., *Computing Machinery and Intelligence*, *Mind*, Volume LIX, Issue 236, 1950, (433–460) 1950.
- TURNER Jacob, *Robot Rules, Regulating Artificial Intelligence*, 2019.
- Türk Dil Kurumu Yayınları, *Türkçe Sözlük*, 5. Baskı, Ankara 1969.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri, <https://sozluk.gov.tr>.
- TWIGG- FLESNER Christian, *Guiding Principles for Updating the Product Liability Directive for the Digital Age*, European Law Institute 2021.
- ÜNAL Akın/KALKAN Akif, *Türk Hukukunda Ürün Sorumluluğu Üzerine Olan ve Olması Gereken Hukuka Dair Genel Düşünceler*, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. (45-82), 2019.
- ÜNAL Mehmet, *Türk Medeni Hukukunda Aile Başkanının Sorumluluğu*. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1979.
- VAN DEN HOVEN VAN GENDEREN Robert, *Legal Personhood in the age of artificially intelligent robots* (Woodrow Barfield / Ugo Pagallo (edited) *Research Handbook on the Law of Artificial Intelligence*, Elgar, MA 2018.
- VEALE, Michael/ ZUIDERVEEN BORGESIU, Frederik. "Demystifying the Draft EU Artificial Intelligence Act – Analysing the good, the bad, and the unclear elements of the proposed approach" *Computer Law Review International*, C. 22, S. 4, (97-112), 2021.
- VLADECK David, *Machines Without Principals: Liability Rules and Artificial Intelligence*, *Washington Law Review*, C. 89, 2014.

- VON TUHR Andreas/ PETER Hans, Allgemeiner Teil des Schweizerischen Obligationenrechts, 3. Auflage, Zürich 1973.
- XU Jianfeng/SUN Fuhui/CHEN Qiwei, Introduction to the Smart Court System of Systems Engineering Project of China, Singapore 2022.
- WALTERS Ed, "AI: Practice, Not Promise, in Law Firms." Law Practice, C. 45, S. 1, 2019.
- WAGNER Gerhard, Produkthaftung für das digitale Zeitalter – ein Paukenschlag aus Brüssel, *Juristen Zeitung*, s. C. 78 S.1-2 (1-11) 2023, s.5 (WAGNER Produkthaftung).
- WAGNER Gerhard, Produkthaftung für autonome Systeme in Archiv für die civilistische Praxis, C.217, S.6, (707-765), 2017, (WAGNER Autonome Systeme)
- WAGNER Gerhard, Robot Liability, in Liability for Artificial Intelligence and the Internet of Things, (Sebastian Lohsse/Reiner Schulze/Dirk Staudenmayer eds.), nomos 2019.
- WAGNER Gerhard, Software As a Product in (Sebastian Lohsse/Reiner Schulze/Dirk Staudenmayer eds) in Smart Products, Nomos, 2022. (WAGNER Software).
- WAGNER Gerhard, Münchener Kommentar Bürgerliches Gesetzbuch, Schuldrecht, (Besonderer Teil IV, 8 Auflage, CH Beck München 2020, (MüKoBGB ProdHafthunG/WAGNER).
- WEICHBOLD Markus, Haftung und Versicherung bei Unfällen automatisierter Fahrzeuge, MANZ Wien 2022.
- WENDEHORST Christiane, Strict Liability for AI and other Emerging Technologies JETL(150–180) C.11 S.2, 2020.
- WENDEHORST Christiane /DULLER Yannic, Safety and Liability -Related Aspects of Software, in Civil Liability for Artificial Intelligence and Software, (Mark A Geistfeld/Ernst Karner/Bernard A Koch/Christiane Wendehorst eds), (189-318) De Gruyter, 2023.
- WILDHABER Isabelle, Artificial Intelligence and Robotics the workplace and work place related law, in Research Handbook on the Law of Artificial Intelligence ed Woodrow Barfield/Ugo Pagallo Elgar MA 2018.
- WILHELMI Rüdiger, Erman Kommentar Bürgerliches Gesetzbuch, 16 Auflage, Otto Schmidt 2020, (ERMAN BGB ProdHafG/WILHELMI).
- WILHELMI Rüdiger, Erman BGB, (Harm Peter Westermann/Barbara Grunewald/ Georg Maier-Reimer edited), 16 Auflage, Band I, Ottoschmidt 2020.
- WINIGER Bededict, Product Liability in Switzerland in European Product Liability in An Analysis of the State of the Art in the Era of New Technologies (Piotr Machnikowski edited)intersentia, 2016.

- WITTEN Ian H./FRANK Eibe/ HALL Mark A./PAL J. Christopher, *Data Mining Practical: Machine Learning Tools And Techniques* 3rd ed., Morgan Kaufmann, 2016.
- WINSTON Patrick Henry, *Artificial Intelligence* (Third edition). Addison-Wesley, 1992.
- WOODROW Barfield, *Towards a law of Artificial Intelligence*, (Woodrow Barfield / Ugo Pagallo (edited) *Research Handbook on the Law of Artificial Intelligence*, Elgar, MA, 2018.
- WUYTS Daily, *The Product Liability Directive—More than Two Decades of Defective Products in Europe*. *Journal of European Tort Law*, C. 5 S.1 (1-34), 2014.
- YARAYAN Ali, *Türk Medeni Hukuku Temel Bilgiler*, Yetkin, Ankara 2013.
- YASAN TEPETAŞ Candan, *İmalatçının Sorumluluğu ve Uygulanacak Hukuku*, Oniki levha, 2021, İstanbul 2021.
- YAVUZ Cevdet, *Türk Borçlar Kanunu Tasarısı'na Göre 'Kusursuz Sorumluluk Halleri ve İlkeleri*, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 14, S. 4, 2008.
- YEŞİLKÖY Batuhan Salim, *Bir Örtülü Boşluk Doldurulması Örneği Olarak Üreticinin Kusursuz Sorumluluğu in Sorumluluk Hukuku Seminerleri*, (Başak Baysal edit), Oniki levha, İstanbul 2018.
- YILDIRIM Fadıl Mustafa, *Biyogüvenlik Kanunu Kapsamında Genetiği Değiştirilmiş Ürünlerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, MÜHFD, C.1, S.1, 2012.
- YILDIRIM Fadıl Mustafa, *Genetiği Değiştirilmiş Ürünlerden Sorumluluk*, in *Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu*, Ankara: Gazi Üniversitesi, (233- 262) 2009.
- YILMAZ Atınç, *Yapay Zekâ*, 6. Bası, İnkilap, İstanbul 2019.
- YILMAZ Ejder, *Hukuk Sözlüğü*, 10. Baskı, Ankara 2011.
- YILMAZ Süleyman, *Türk Borçlar Kanunu Tasarısında Sebep Sorumluluklarına İlişkin Yeni Hükümler*, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 59 S.3, (551-578) 2010.
- YÜCEL Özge, *Türk Borçlar Kanuna Göre Genel Tehlike Sorumluluğu*, Seçkin, Ankara 2014.
- YÜNLÜ Semih, *Current Developments on Artificial Intelligence and Liability for Robot caused Damages*, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, S.1, (189-213) 2019.
- YÜNLÜ Semih, *Yardımcı Kişilerin Fiilerinden Sorumluluk*, Oniki levha, İstanbul 2019.
- ZATEZALO Zachary, *The Restatement Third, Torts: Products Liability: Progress or a Radical Departure for West Virginia*, *West Virginia Law Review*, C.101, S. 1, (285-309) 1998.

- ZEKOS I Georgios, *Advanced Artificial Intelligence and Robo – Justice*, Serres 2022.
- ZENTALL, Thomas, Part IV Animal Intelligence, in STERNBERG Robert. J. (Ed.), *Handbook of Intelligence*. Cambridge UK, 2020.
- ZEVKLİLER Aydın/AYDOĞDU Murat, *Tüketicinin Korunması Hukuku Açıklamalı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun*, 3. Bası, Ankara 2004.
- ZEVKLİLER Aydın/ERTAŞ Şeref/HAVUTÇU Ayşe/ GÜRPINAR Damla, *Medeni Hukuk Temel Bilgiler*, 9. Bası Turhan, Ankara 2015.
- ZEYTİN Zafer/ERGÜN Ömer, *Türk Medeni Hukuku*, Seçkin 3. Baskı, Ankara 2017.
- ZEYTİN Zafer/ GENÇAY Eray, *Hukuk ve Yapay Zekâ: E-Kişi, Mali Sorumluluk ve Bir Hukuk Uygulaması*, *Türk Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 2019.